DAILY ZOHAR

The Daily Study Of The Holy Zohar

Revealing the secrets of the spiritual system

This PDF file contains the entire Zohar

Please distribute freely!

Visit http://DailyZohar.com

For Zohar studied and more free downloads

This file made by:

בס"ד

קריאה קדושה

בימים קשים אלו העוברים על כלל ישראל השם יצילנו ואין איש יודע מה ילד יום ורבים שואלים ומבקשים עצה ותושיה במה לעורר רחמי שמים ולבטל כל גזירות קשות השם יצילנו.

עיקר הכל בידוע מדברי חז"ל: חובה קדושה על כל אחד ואחד למהר ולפשפש במעשיו ולעשות תשובה מעומק ליבו ולהרבות בלימוד התורה, ובפרט לימוד ההלכה שידע לקיים מצוות השם בכל דקדוקיהם וכן במצוות שבין אדם לחבירו ולהרבות בתפילה ובתחינה לבורא עולם שיחיש לגואלינו ויאמר לצרותינו די.

כמו כן יש להתחזק בדברי קדשו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, המבטיח שבזכות הקריאה בספר הזוהר הקדוש נצא מן הגלות ברחמים, (אף ללא הבנה כלל בידוע מדברי רבותינו) וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. לכן כל אחד ואחד ישתדל מדי יום לקרוא מספר דפים בספר הזוהר הקדוש להצלחת כלל ישראל ולקירוב הגאולה.

עוד יש לעורר על ענין נשגב ונעלה אשר בכחו לבטל כל גזירות קשות מעם ישראל ולבטל המוות והמגיפות, והיא אמירת פרשת הקטורת כנודע בספר הזוה"ק (פר' ויקהל ריי"ח), וכל האומרה לא ינזק כל אותו היום ומשפיע ברכה וישועה לעם ישראל, ובפרט אם יאמרו סדר פרשת הקטורת במנין בארבע כנפות הארץ ובכל עיר ועיר יתבטלו בס"ד הגזירות וישראל ישכון לבטח (וכמו שהובא המעשה ברב אחא בזוהר פרשת וירא דף ק' ע"א ע"ב).

מומלץ ביותר לקרוא את סדר פרשת הקטורת כפי הסדר שתיקן הרב יהודא פתיה זצוק"ל זיע"א

ויהי רצון שנזכה לגאולה הקרובה בקרוב ממש וכל הישועות אמן ואמן.

בברכה ובתפילה לשלום עם ישראל

בס"ד

התעוררות לקריאה ולימוד בספר הזוהר הקדוש

מרגלית יקרה, אוצר קדוש ונעלה העניק השי"ת ברוב חסדו לעמנו עם סגולה, והוא **ספר הזוהר הקדוש**, שנתחבר בקדושה עליונה ע"י התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א.
ובזכות הקריאה והלימוד בספר הזוהר הקדוש מובטח לנו שנזכה ונגאל ברחמים ללא צרות וייסורים רח"ל.
דבר זה מבואר בספר הזוהר הקדוש מפי קודשו של משה רבנו ע"ה "הרעיא מהמנא" אשר היה נגלה לרבי שמעון בר יוחאי ולחבריו במעמד מלא הוד ומגלה להם סתרי תורה.
וכך אומר משה רבנו ע"ה לרשב"י זיע"א בזוה"ק פרשת נשא, "בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי"
ביאור הדברים: בזכות החיבור שלך ספר הזוהר הקדוש יצאו בני ישראל מן הגלות **ברחמים!** ללא צרות וייסורים וללא צער חבלי משיח.
ואף **משמים הסכימו על כך** !!! בספר תיקוני הזוהר מבואר שבשעה שאליהו הנביא זכור לטוב נגלה לרבי שמעון בר יוחאי ולחבריא קדישא שעמו ולמד עמהם סתרי תורה בענין תיקוני נשמות, יצאה בת קול משמים ואמרה להם כמה רב כוחו וקדושתו של רבי שמעון בר יוחאי בעולם ואח"כ הוסיפה ואמרה נבואה בזו הלשון "וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חיבורא דילך כד יתגלו לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא ובגינה" "וקראתם דרור בארץ"
ביאור הדברים: כמה בני אדם למטה יתפרנסון מזה החיבור

שלך כאשר יתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים ובזכותו יתקיים הפסוק "וקראתם דרור בארץ" המרמז על הגאולה השלימה.

וכאור לעינים ביאורו של השל"ה הקדוש שכתב על כך "הנה מבואר מכאן שחיבור הזהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור האחרון בסוף הימים שאז יתגלה לתחתונים **ובזכות העוסקים יבוא משיח** כי אז תמלא הארץ דעה בסיבתו אשר זה תהיה סיבה קרובה לביאתו וזה שאמר ובגינה "ושבתם איש אל אחוזתו וכו' כדי שבזכות זה יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהוצרך הקב"ה לקדשם בדם הפסח ובדם המילה **כן הגאולה העתידה לא יהיה הגאולה עד שיזכו לתוספת הקדושה הזו** והוא רצון הא–ל יתברך ואשרי הזוכה בה" (עשרה מאמרות מאמר ראשון, שני לוחות הברית)

כמו כן בנוסף למעלה הנפלאה של קירוב הגאולה ברחמים מסוגל הלימוד והקריאה בספר הזוהר הקדוש לבטל כל גזירות קשות ולהיות כחומה בצורה מפני כל צרה רח"ל.

גאון ישראל הרמח"ל רבנו משה חיים לוצטו זצוק"ל זיע"א בעל ה"מסילת ישרים" ועוד, תיקן בישיבתו סדר לימוד מיוחד של גירסא בספר הזוהר הקדוש במשמרות ללא הפסק כלל, מעלות השחר עד שקיעת החמה וקבע דבר זה כתקנה הראשונה בישיבתו, וכותב על מעלת הדבר באגרת לחכמי ישראל בזאת הלשון " זאת העצה היעוצה לכל קהילות קודש להנצל מרשת זו טמנו שונאיהם ובודאי היה להם לפקח על זאת ולא יחדלו כי רב הדבר ועצום מאוד

.... ועתה אל ישליכו חכמי ישראל את הדבר הזה אחרי גוום כי

אני אלמלא נתיישר חיילי הייתי קובע דבר זה בכל מקום ומקום אבל כבוד תורתכם יקח את העצה הזאת ויהיה לו לזכות **כי אין כמוה לטובה לכל ישראל** וכל אחד במקומו יכול לעשותו כי לא דבר קשה הוא כלל״

מי לנו גדול כרמח״ל זיע״א אשר היה בקי עצום בכל מכמני התורה ולא מצא עיצה לבטל גזירות מעם ישראל אלא את העצה הזו, לימוד בספר הזוהר ברצף ללא הפסק, שבכוח הקדושה העליונה של ספר הזוהר הקדוש לבטל כל גזירות ולקרב הגאולה ברחמים.

למזהיר ולנזהר

האמת היא שדי בדברים שהבאנו עד עתה לעורר את הלבבות לקריאה ולימוד בספר הזוהר הקדוש, וכי ימצא חלילה יהודי אשר לא רוצה לפעול על מנת לקרב גאולת ישראל ברחמים ולבטל כל גזירות קשות רח״ל. אלא, שלצערינו הרב, כלל גדול ונורא הוא, שכפי קדושתו ומעלתו של הדבר כך יש יצר הרע שמנסה להתנגד לכך בכל כוחו. דבר זה בולט וזועק לשמים בפרט בנושא הקריאה והלימוד בספר הזוהר הקדוש, היצר הרע שיודע בוודאות שע״י הקריאה והלימוד בספר הזוהר הקדוש, הוא נדחה מן העולם ומתבטלת ממשלתו לעד וכל מציאות העולם משתנה ומתקרבת בצעדי ענק לקראת הגאולה השלימה ברחמים, משקיע מאמצים מיוחדים להחדיר דעות שטות והבל הפך האמת ממש, ואף לא בוחל כדרכו בשקרים ובהפחדות, והעיקר שמטרתו תושג ותאבד טובה מישראל חלילה וחס.

כדרכו של היצר הוא פונה לכל אדם בשפתו שלו וכביכול מתוך דאגה עמוקה ואהבה.

לאחד – שאיננו מבין את לשון הזוהר – טוען כנגדו מה התועלת בקריאתך הרי אינך מבין כלום.
לשני – שעוסק כל יומו בלימוד ש״ס ופוסקים – טוען הרי אינך מקובל כשתסיים ללמוד את כל הש״ס והפוסקים אז תמצא זמן גם ללמוד בספר הזוהר, כעת זה ביטול תורה.
לשלישי – שעדין רחוק מקיום המצוות – טוען מה לך ולספר הזוהר הקדוש הזה? זה, לא בשבילך כלל!
לרביעי – המחפש כל טענה להתחמק מקיום חובותיו – טוען אסור לקרוא בספר הזוהר! ומי שיעיז, ישתגע. השמר נפשך והתרחק מזה הספר.
בראשונה נבאר כי אף גירסא בעלמא – קריאה ללא הבנה כלל בספר הזוהר הקדוש מעלתה גדולה ונשגבה **ופועלת רבות ונצורות.**
משל למה הדבר דומה– לרופא הנותן תרופה לאדם הנזקק לה אף על פי שאדם זה אינו מבין כלום בחכמת הרפואה, מכיון שלקח תרופה מרופא מומחה שבקי ויודע בחכמת הרפואה התרופה מועילה לו והוא בס״ד מתרפא וקם מחוליו, נכון גם הדבר לגבי הקריאה בספר הזוהר, אפילו שהקורא לא מבין כלל את אשר הוא מוציא מפיו, הקדושה העליונה הטמונה במילים של ספר הזוהר הקדוש פועלת בקורא אותם את פעולתה וזוכה לכל המעלות שנאמרו לגבי העוסק בספר הזוהר הקדוש. (גורי הארי ז״ל, החיד״א, פלא יועץ, דגל מחנה אפרים, רבי חיים פלאגי׳, שו״ת ישכיל עבדי, שו״ת פרחי כהונה, ועוד.)

כמו כן גם **תלמידי חכמים ובני ישיבות** העוסקים כל זמנם בלימוד התורה, צריכים להקדיש בכל יום זמן לקריאת מס׳ דפים בספר הזוהר, שזכות הקריאה הזאת, מלבד כל מעלותיה לכלל ישראל תועיל להם ביותר שיזכו להבין את לימודם ולזוכרו, וכן להתעלות רוחנית גדולה.

מרן רבינו **יוסף חיים** זיע״א בעל הבן איש חי מבאר את מאמר הגמרא ״כל העוסק בתורה מבפנים תורה מכרזת עליו מבחוץ״ שכל העוסק בחלק הפנימי של התורה זוכה ומאירות עיניו בחלק הנגלה של התורה. ואף מו״ר הגאון הגדול רבי **בן ציון אבא שאול** זצוק״ל זיע״א היה מורה לתלמידיו בעודם בחורים צעירים לקרא בכל יום מס׳ דפים בספר הזוהר שזה יעזור לפתוח את הלב לתורה ולזכך הנפש, והוסיף עוד ואמר כי ספר הזוהר הקדוש מלא וגדוש במוסר ומלהיב ביותר לעבודת הי״ת וזהו ספר המוסר הטוב ביותר. אנחנו רואים בעיננו מעשה רב מגדולי ישראל ממש אשר היה מיקר את זמנו מכל יקר ודואג ומיצר על כל רגע של ביטול תורה חלילה שהורה לתלמידיו בעודם צעירים לימים לקבוע זמן בכל יום לקריאה בזוהר הקדוש. ניתן להאריך על כך בעוד עובדות רבות אך די בכך למבין

ולאותו אח יקר שעדין לא זכה לקיים את כל מצוות ה׳ בכל דקדוקיהם ואפילו שעדין הוא רחוק כפשוטו גם הוא צריך להשתדל ולקרוא בכל יום בספר הזוהר הקדוש, שע״י הקריאה תזדכך נפשו ותטהר מכל זוהמה ויימשך בעבותות אהבה לעבודת ה׳ יתברך כנודע בספרים הקדושים ומגורי האר״י ז״ל

ובאשר לטענה הרביעית – המשמשת מפלט לאותם שלא בודקים כלל במה מדובר, אם אוזנם כרויה לשמוע, ניתן להסביר ולבאר להם כי דעה זו היא ההיפך הגמור לאמת ובאה להרחיקם חלילה מהטובה הגדולה שיכולים לזכות בה! **ספר הזוהר הקדוש – הוא המרפא לנפש הגדול ביותר שקיים!** בכח הקריאה בו לטהר ולקדש את נפש האדם ולרפאה מכל חולי ומכל מידות רעות ותאוות רעות רח״ל עד שהיא מאירה ומזהירה באור קדוש ועליון. וכל האזהרה אודות לימוד הקבלה וההגבלות על כך לא נאמרו כלל ועיקר על לימוד פשט הזהר ומוסריו ועל הקריאה בו. אלא נאמרו על לימוד בכתבי האר״י ז״ל שער הכוונות, שער הגלגולים, עץ חיים וכו׳ אשר ללימודם נצרכת הכנה גדולה ואזהרות גדולות. ולכן אין בכך כל חשש, ותוכל לצמוח מכך רק טובה וברכה לאדם עצמו ולכלל ישראל.

לסיום פרק זה נוסיף ונבאר כי גם נשים שככלל פטורות מעסק התורה ומחויבות ללמוד רק את ההלכות שנשים מצוות בהם, גם הן אם תרצינה לקרוא בזמנן הפנוי בספר הזוהר הקדוש בכדי לזכות למעלות הנפלאות הטמונות בו, ולהשרות שכינה בבתיהן רשאיות לעשות כן. ואדרבא גדולי הדור העידו שאמם היתה קוראת בכל יום בספר הזוהר הקדוש בנוסף לתפילות ולקריאת התהילים היומית ואף ישנן שהיו מסיימות את כל ספר הזוהר הקדוש מדי שנה ועורכות סעודה לתלמידי חכמים באותו היום.

ממעלות העוסק בספר הזוהר בקצרה

- מקרב גאולת ישראל ברחמים
- מבטל גזירות קשות
- זוכה לטהר ולקדש את נשמתו שתאיר ותזהיר באור נפלא ומזככה מכל סיג ופגם עד שמרפאה ממש.
- מרחיק מעצמו כל המקטרגים ויצר הרע.
- ישמר ממקרים רעים בעולם הזה ובעולם הבא.
- ינצל מתאוות רעות וממדות רעות.
- הרי הוא כהוגה ומפרש את השם שיש בכוחו לעשות ניסים.
- יזכה לחזות בנועם ה׳.
- ניצל מטמטום הלב והופך לב האבן ללב מאיר ומבין.
- זוכה להבין את לימודו ומתקיים בידו.
- לימוד בספר הזוהר הקדוש לע״נ נפטרים מסוגל ביותר לתקן נשמתם ולהעלותה למקומה העליון ולהצילה מכל דינים.
- ״כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק״ – מעורר את זכותו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע״א ובזכותו יוושע בכל הנצרך לו.
- תיבת ״ורפאתיו״ עולה בגימ׳ (703) כמנין שמעון בר יוחאי (703) ובזכותו נמשכת רפואה לאדם
- ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות – ראשי תיבות רשב״י שהעוסק בתורתו יזכה בס״ד לשפע רב רוחני וגשמי.

בברכת התורה, ובתפילה לגאולה ברחמים בקרוב אמן

הצב״י בניהו יששכר שמואלי יצ״ו

תפילה קודם לימוד הזוהר

ריבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות, מודים אנחנו לפניך ה׳ א-להינו וא-להי אבותינו, בקידה ובהשתחויה, שקירבתנו לתורתך ולעבודתך, עבודת הקודש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנחנו, מה חיינו, אשר עשית עימנו חסד גדול כזה. על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול ותסלח לכל חטאותינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לבינך.

ובכן יהי רצון מלפניך ה׳ א-להינו וא-להי אבותינו, שתכונן לבבנו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אוזנך לדברינו אלה, ותפתח לבבנו הערל בסודות תורתך, ויהיה לימודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח ניחוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו. ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים, אשר על ידם גילית דבריך אלה בעולם. וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדושתם, יעמוד לנו לבל ניכשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנחנו לומדים, כמאמר נעים זמירות ישראל: ״גל עיניי ואביטה נפלאות מתורתך״.

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, ה׳ צורי וגואלי.

כי ה׳ יתן חוכמה מפיו דעת ותבונה.

ריבון עלמין דאנת הוא מגלה עמיקתא ומסתרתא וגלי רזיא. יהא רעוא מן קדמך לאסברא מלין בפומנא. ולקיימא בנא מקרא שכתוב ״ואנוכי אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר״. ולא ניעול בכיסופא קדמך. ונזכה לשמוע רזין עלאין דאורייתא, מפומא דרישא דמתיבתא עילאה, אמן כן יהי רצון, אמן סלה.

הַקְדָּמַת סֵפֶר הַזֹּהַר

רִבִּי חִזְקִיָּה *)

*) נ״א רִבִּי אֶלְעָזָר. וְכֵן הוּא בְּזֹהֲרֵי חַמָּה וּבְנוּסְחַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

(דף א ע"א)

פְּתַח, כְּתִיב, (שיר השירים ב) (פנחס רלג, ופ' תשא קפט) **כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים. מָאן שׁוֹשַׁנָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.** (בְּגִין דְּאִית שׁוֹשַׁנָּה וְאִית שׁוֹשַׁנָּה), **מַה שׁוֹשַׁנָּה דְּאִיהִי בֵּין הַחוֹחִים אִית בַּהּ סוּמָק וְחִוָּר, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בַּהּ דִּין וְרַחֲמֵי. מַה שׁוֹשַׁנָּה אִית בַּהּ תְּלֵיסַר עָלִין, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בַּהּ תְּלֵיסַר מִכִּילָן דְּרַחֲמֵי דְּסַחֲרִין לַהּ מִכָּל סְטָרָהָא. אוּף אֱלֹהִים דְּהָכָא** (נשא דף קלא ב, וקלח, וקמז) (שמות קפו א) **מַשְׁעְתָּא דְּאִדְכַּר אַפִּיק תְּלֵיסַר תֵּיבִין לְסַחֲרָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּלְנַטְרָא לַהּ.**

וּלְבָתַר אִדְכַּר זִמְנָא אָחֳרָא. אַמַּאי אִדְכַּר זִמְנָא אָחֳרָא. בְּגִין לְאַפְקָא חֲמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דְּסַחֲרִין לְשׁוֹשַׁנָּה. (פנחס רלג וצ"ע בקו א), **וְאִנּוּן חֲמֵשׁ אִקָּרוּן יְשׁוּעוֹת. וְאִנּוּן חֲמֵשׁ** [חַמְשִׁין] **תַּרְעִין. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב** (תהלים קטז) (תרומה קס"ט) **כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא דָּא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי עַל חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָן וְלָא יַתִּיר. כְּגַוְונָא דְּשׁוֹשַׁנָּה דְּיָתְבָא עַל חֲמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דּוּגְמָא דְּחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָן. וְשׁוֹשַׁנָּה דָּא אִיהִי** (תרומה קלא) **כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. מֵאֱלֹהִים תִּנְיָנָא עַד אֱלֹהִים תְּלִיתָאָה חֲמֵשׁ תֵּיבִין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אוֹר דְּאִתְבְּרִי וְאִתְגְּנִיז וְאִתְכְּלִיל בְּבְרִית הַהוּא דְּעָאל בְּשׁוֹשַׁנָּה** (ס"א דָּא) **וְאַפִּיק בַּהּ זַרְעָא. וְדָא אִקְרֵי עֵץ עוֹשֶׂה** (סב ב) **פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ. וְהַהוּא זֶרַע קַיְימָא בְּאוֹת**

בְּרִית מַמָּשׁ. וּכְמָה דְּדִיוּקְנָא דִּבְרִית אִזְדַּרַע בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין זִוּוּגִין הַהוּא (נ"א דְּהַהוּא) זַרְעָא, כָּךְ אִזְדַּרַע שְׁמָא גְּלִיפָא מְפָרַשׁ בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָן דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. בְּרֵאשִׁית, רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (שיר השירים ב) (צז א, לט ע"ב, ויקרא ד ב, לקמן ה) הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ. הַנִּצָּנִים, דָּא עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, נִרְאוּ בָּאָרֶץ אֵימָתַי, בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דִּכְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ כְּדֵין נִרְאוּ בָאָרֶץ. עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, דָּא יוֹם רְבִיעִי דְּהַוָה בֵּיהּ זְמִיר עָרִיצִים, מְאוֹרֹת חָסֵר. וְקוֹל הַתּוֹר, דָּא יוֹם חֲמִישִׁי, דִּכְתִיב יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם וְגוֹ' לְמֶעְבַּד תּוֹלָדוֹת. נִשְׁמַע, דָּא יוֹם שִׁשִּׁי דִּכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם. דְּהַוָה עָתִיד לְמִקְדַּם עֲשִׂיָּה לִשְׁמִיעָה, דִּכְתִיב (דף א ע"ב) הָכָא נַעֲשֶׂה אָדָם, וּכְתִיב הָתָם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. בְּאַרְצֵנוּ, דָּא יוֹם שַׁבָּת דְּאִיהוּ דּוּגְמַת אֶרֶץ הַחַיִּים. (שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא. עוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת עוֹלָם הַנְּחָמוֹת).

(נ"א דְּבָר אַחֵר) הַנִּצָּנִים אִלֵּין אִנּוּן אֲבָהָן דְּעָאלוּ בַּמַּחֲשָׁבָה וְעָאלוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי וְאִתְגְּנִיזוּ תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נָפְקוּ בִּגְנִיזוּ וְאִטְמִירוּ גּוֹ (נ"א בְּהוּ) נְבִיאֵי קְשׁוֹט. אִתְיְלִיד יוֹסֵף וְאִטְמִירוּ בֵּיהּ, עָאל יוֹסֵף בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא וּנְצִיב לוֹן תַּמָּן, וּכְדֵין נִרְאוּ בָאָרֶץ וְאִתְגְּלוּ תַּמָּן. וְאֵימָתַי אִתְחָזוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְגְּלֵי קְשֶׁת בְּעָלְמָא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּקֶשֶׁת אִתְחֲזֵי כְּדֵין אִתְגַּלְיָין אִנּוּן, וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא עֵת הַזָּמִיר

הִגִּיעַ עִדָּן לְקַצֵּץ חַיְבִין מֵעָלְמָא. אַמַּאי אִשְׁתְּזִיבוּ, בְּגִין דְּהַנְּצָנִים נִרְאוּ בָּאָרֶץ, וְאִלְמָלֵא דְּנִרְאוּ לָא אִשְׁתָּאֲרוּן בְּעָלְמָא, וְעָלְמָא לָא אִתְקַיָּם.

וּמָאן מְקַיֵּם עָלְמָא וְגָרִים לַאֲבָהָן דְּאִתְגַּלְיָין, קַל יְנוֹקֵי דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְתָא, וּבְגִין אִנּוּן רַבְּיָין דְּעָלְמָא, עָלְמָא אִשְׁתְּזִיב. לְקָבְלֵיהוֹן, (שיר השירים א) תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ, אִלֵּין אִנּוּן יְנוֹקֵי רַבְּיָין עוֹלְמִין דְּכְתִיב, (שמות כ"ה) וְעָשִׂית שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב.

בְּרֵאשִׁית רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח (ישעיה מ) שְׂאוּ (דף ל' א) מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם לְאָן אַתַּר, לְאַתַּר דְּכָל עַיְינִין תַּלְיָאן לֵיהּ. וּמָאן אִיהוּ, פְּתַח עֵינַיִם. וְתַמָּן תִּנְדְּעוּן דְּהַאי סָתִים עַתִּיקָא דְּקַיְמָא לַשְׁאֵלָה. בָּרָא אֵלֶּה. וּמָאן אִיהוּ. מ"י. הַהוּא (שמות ק"מ א) דְּאִקְרֵי מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם לְעֵילָּא. דְּכֹלָּא קַיְמָא בִּרְשׁוּתֵיהּ. וְעַל דְּקַיְמָא לַשְׁאֵלָה וְאִיהוּ בְּאַרַח סָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָא, אִקְרֵי מ"י, דְּהָא לְעֵילָּא לֵית תַּמָּן שְׁאֵלָה. וְהַאי קְצֵה הַשָּׁמַיִם אִקְרֵי מ"י.

וְאִית אָחֳרָא לְתַתָּא וְאִקְרֵי מַ"ה. מַה בֵּין הַאי לְהַאי, אֶלָּא קַדְמָאָה סְתִימָאָה דְּאִקְרֵי מ"י קַיְמָא (תרומה קל"ח א', ויקהל רי"א, בהעלותך קמ"ח ב', ולהלן ט' א', י"ז, קס"ז א', שמות קנ"ז) לַשְׁאֵלָה, כֵּיוָן דְּשָׁאַל בַּר נָשׁ וּמְפַשְׁפֵּשׁ לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע מִדַּרְגָּא

לְדַרְגָּא עַד סוֹף כָּל דַּרְגִּין, כֵּיוָן דְּמָטֵי תַּמָּן, מַ"ה. מַה יְדַעְתָּ, מַה אִסְתַּכַּלְתָּא, מַה פְּשַׁפַּשְׁתָּא, הָא כֻּלָּא סָתִים כִּדְקַדְמִיתָא.

וְעַל רָזָא דְּנָא כְּתִיב, מָה אֲעִידֵךְ מָה אֲדַמֶּה לָךְ. כַּד אִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא נָפַק קָלָא וַאֲמַר מָה אֲעִידֵךְ (נ"א וּמָה [מָה] אֲדַמֶּה לָךְ, בְּהַהוּא מַ"ה אֲעִידֵךְ) בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, [וְהָא] אַסְהִידַת בָּךְ מִיּוֹמִין קַדְמָאִין דִּכְתִיב, (דברים ל) הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּמָה אֲדַמֶּה לָךְ בְּהַהוּא גַּוְנָא מַמָּשׁ עֲטָרִית לָךְ בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין עֲבָדִית לָךְ שָׁלְטָנוּ עַל עָלְמָא דִּכְתִיב, (איכה ב) הַזֹּאת" הָעִיר" שֶׁיֹּאמְרוּ" כְּלִילַת" יֹפִי" וְגוֹ' קָרֵינָא לָךְ (תהלים קכ"ב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָהּ.

(איכה ב) מָה אַשְׁוֶה לָךְ. כְּגַוְונָא דְּאַנְתְּ יָתְבָה, הָכִי הוּא כְּבֵיכוֹל לְעֵילָא. כְּגַוְונָא דְּלָא עָאלִין הַשְׁתָּא בָּךְ עַמָּא קַדִּישָׁא בְּסִדְרִין קַדִּישִׁין, הָכִי אוֹמֵינָא לָךְ דְּלָא אֵיעוֹל אֲנָא לְעֵילָא עַד דְּיֵעַלוּן בָּךְ אֻכְלוֹסָךְ לְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ נֶחָמָה דִּילָךְ הוֹאִיל דְּדַרְגָּא דָּא אַשְׁוֶה לָךְ בְּכֻלָּא. וְהַשְׁתָּא דְּאַנְתְּ הָכָא גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ. וְאִי תֵּימָא דְּלֵית לָךְ קַיֶּימָא וְאַסְוָתָא, מַ"י (שמות רל"ז ב) יִרְפָּא לָךְ, וַדַּאי הַהוּא דַּרְגָּא סְתִימָאָה עִלָּאָה דְּכֻלָּא קַיֶּימָא בֵּיהּ יִרְפָּא לָךְ וְיוֹקִים לָךְ.

מ"י קְצֵה הַשָּׁמַיִם לְעֵילָא, מ"ה וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא (קְצֵה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא). וְדָא יָרִית יַעֲקֹב דְּאִיהוּ מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, מִן הַקָּצֶה קַדְמָאָה דְּאִיהוּ מ"י, אֶל הַקָּצֶה בַּתְרָאָה דְּאִיהוּ מ"ה, בְּגִין דְּקָאִים בְּאֶמְצָעִיתָא.

וְעַל דָּא מִי בָרָא אֵלֶּה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי פְּסוֹק מִילָךְ וְיִתְגְּלֵי סִתִימָא דְּרָזָא עִלָּאָה דִּבְנֵי עָלְמָא לָא יָדְעִין. שָׁתִיק רִבִּי אֶלְעָזָר. בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְקָאִים רִגְעָא (נ"א שְׁעָתָא) חֲדָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר מַאי אֵלֶּה. אִי תֵּימָא כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, הָא אִתְחֲזָאן תַּמָּן תָּדִיר. וּבְמ"ה אִתְבְּרִיאוּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים לג) בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אִי עַל מִלִּין סְתִימִין לָא לְכְתוֹב אֵלֶּה דְּהָא אִיתְגַּלְיָא אִיהוּ. אֶלָּא רָזָא דָּא לָא אִתְגַּלְיָא בַּר יוֹמָא חַד דַּהֲוֵינָא עַל כֵּיף יַמָּא, וְאָתָא אֵלִיָּהוּ וְאָמַר לִי רִבִּי, יָדַעְתְּ מַה הוּא, מִי בָרָא אֵלֶּה. אֲמִינָא לֵיהּ אִלֵּין שְׁמַיָּא וְחֵילֵהוֹן עוֹבָדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בֵּהּ וּלְבָרְכָא לֵיהּ דִּכְתִיב, (תהלים ח) כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה (דף ב ע"א) אֶצְבְּעוֹתֶיךָ וגו' יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ.

אָמַר לִי רִבִּי מִלֶּה סְתִימָא הֲוָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגָלֵי בְּמִתִיבְתָּא עִלָּאָה וְדָא הוּא. בְּשַׁעְתָּא דְּסְתִימָא דְּכָל סְתִימִין בָּעָא לְאִתְגַּלְיָא, עֲבַד בְּרִישָׁא נְקוּדָ"ה (להלן ט"ו א', משפטים ק"ה א', ט' ב', שמות רכ"ו ב', רכ"ח א) חַדָּא, וְדָא סָלִיק לְמֶהֱוֵי מַחֲשָׁבָה. צִיֵּיר בָּהּ כָּל צִיּוּרִין. חָקַק בָּהּ כָּל גְּלִיפִין. וְאַגְלִיף גּוֹ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא סְתִימָא גְּלִיפוּ דְּחַד צִיּוּרָא סְתִימָאָה קַדִּישׁ קַדִּישִׁין בְּנִיְינָא עַמִּיקָא דְּנָפַק מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה וְאִקְרֵי מ"י שִׁירוּתָא (נ"א רֵאשִׁיתָא) לְבִנְיָנָא. קַיְימָא וְלָא קַיְימָא. עָמִיק וְסָתִים בְּשִׁמָּא. לָא אִקְרֵי אֶלָּא מ"י. בָּעָא לְאִתְגַּלְיָיא וּלְאִתְקְרֵי בְּשִׁמָּא (דא) וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשׁ יְקָר דְּנָהִיר וּבָרָא אֱלֹהִ, וְסָלִיק אֱלֹ"ה בְּשִׁמָּא. אִתְחַבְּרוּן אַתְוָון אִלֵּין בְּאִלֵּין וְאִשְׁתְּלִים בְּשִׁמָּא אֱלֹהִים. וְעַד לָא בָּרָא אֱלֹהִ לָא סָלִיק בְּשִׁמָּא אֱלֹהִים. וְאִנּוּן דְּחָבוּ בְּעֶגְלָא (נ"א בְּעַלְמָא). עַל דָּא אָמְרוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּכְמָה דְּאִשְׁתַּתַּף מ"י בְּאֱלֹהִ, הָכִי הוּא שְׁמָא דְּאִשְׁתַּתַּף תְּדִיר. וּבְרָזָא דָּא אִתְקַיֵּים עָלְמָא. וּפְרַח אֵלֵיהוּ וְלָא חָמֵינָא לֵיהּ. וּמִנַּיהּ יְדַעְנָא מִלָּה (דא) דְּאוֹקִימְנָא (וְקַאיְמְנָא) עַל רָזָא וְסִתְרָא דִּילָהּ. אַתָּא רִבִּי אֶלְעָזָר וְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ. בָּכוּ וְאָמְרוּ אִלְמָלֵא לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיַּי.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן עַל דָּא שְׁמַיָּא וְחֵילֵיהוֹן בְּמָ"ה אִתְבְּרִיאוּ, דִּכְתִיב (תהלים שם) כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתֶיךָ וְגוֹ' וּכְתִיב, (תהלים שם) מָ"ה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה" הוֹדְךָ" עַל" הַשָּׁמָיִם", עַל הַשָּׁמַיִם אִיהוּ לְסַלְקָא בִּשְׁמָא. בְּגִין דִּבְרָא נְהוֹרָא לְנְהוֹרִיהּ וְאִתְלַבַּשׁ דָּא בְדָא וְסָלִיק בִּשְׁמָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עִלָּאָה, דְּהָא מָ"ה לָא הֲוֵי הָכִי וְלָא אִתְבְּנֵי.

אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמַשְׁכָן אַתְוָון אִלֵּין (מֵאילֵין) אֵלֶ"ה מִלְּעֵילָא לְתַתָּא. וְאִמָּא אוֹזִיפַת אֶל פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ, וְדָא אִקְרֵי אָדוֹן כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. כְּדֵין נַפְקַת ה' וְאָעִילַת י', וְאִתְקַשְּׁיטַת בְּמָאנֵי דְכוּרָא לְקַבְלֵיהוֹן דְּכָל דְּכַר בְּיִשְׂרָאֵל.

וְאַתְוָון אֲחָרְנִין מָשְׁכָן לוֹן יִשְׂרָאֵל מֵעֵילָא לְגַבֵּי אֲתַר דָּא (תהלים מב) אֵלָּה אֶזְכְּרָה. אַדְכַּרְנָא בְּפוּמָאי וְשָׁפִיכְנָא דְּמָעָאי (בְּרֵעוּת נַפְשִׁי בְּגִין לְאַמְשָׁכָא אַתְוָון אִלֵּין) וּכְדֵין אֱדַדֵּם מֵעֵילָא עַד בֵּית אֱלֹהִים, לְמֶהֱוֵי אֱלֹהִים כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ. וּבְמַאי, (תהלים מב) בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר שְׁתִיקָא דִּילִי בְּנָא מַקְדְּשָׁא לְעֵילָא וּבְנָא מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא. וּבְוַדַּאי מִלָּה בְּסֶלַע מְשְׁתּוֹקָא בְּתֵרִין. מִלָּה בְּסֶלַע מַה דְּאָמַרְנָא וְאִתְעַרְנָא

בֵּיהּ, מִשְׁתּוֹקָא בִּשְׁתַּיִם מַה דְּשָׁתִיקְנָא דְּאִבְּרוּ וְאִיבְּנוּ תְּרִין עָלְמִין כְּחָדָא.

אֲמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן מִכָּאן וּלְהָלְאָה שְׁלִימוּ דְּקְרָא, דִּכְתִיב, (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, תְּרִין דַּרְגִּין אִנּוּן דְּאִיצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי רְשִׁים כָּל חַד מִינַיְיהוּ. חַד דָּא דְּאִתְּמַר מָ"ה. וְחַד מ"י. דָּא עִלָּאָה וְדָא תַּתָּאָה. דָּא עִלָּאָה רָשִׁים וְאָמַר (שמות קסח ב', וקלח ב) הַמּוֹצִיא בְמִסְפַּר צְבָאָם, הַמּוֹצִיא הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע וְלֵית כַּוָּותֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. הַמּוֹצִיא הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא דָּא דַּרְגָּא תַּתָּאָה, וְכוּלָּא חַד. בְּמִסְפַּר שְׁתִין רִבּוֹא אִנּוּן דְּקַיְימִין כְּחָדָא, וְאַפִּיקוּ חֵילִין לְזִינַיְיהוּ דְּלֵית לוֹן חֻשְׁבְּנָא.

(נ"א כְּגַוְונָא דָּא) לְכֻלָּם, בֵּין אִנּוּן שְׁתִין, בֵּין כָּל חֵילִין דְּיִלְהוֹן, בְּשֵׁם יְקָרָא. מַאי בְּשֵׁם יְקָרָא. אִי תֵּימָא דְּקָרָא לוֹן בְּשְׁמָהַתְהוֹן, לָאו הָכִי הוּא, דְּאִם כֵּן בְּשְׁמוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּדַרְגָּא דָּא לָא סָלִיק בְּשְׁמָא (לְעֵילָּא) וְאִקְרֵי מ"י, לָא אוֹלִיד וְלָא אַפִּיק טְמִירִין לְזִינֵיהּ אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ הֲווּ טְמִירִין בֵּיהּ. כֵּיוָן דְּבָרָא אֱלֹ"ה וְאִסְתַּלַּק בְּשְׁמֵיהּ וְאִקְרֵי אֱלֹהִים, כְּדֵין בְּחֵילָא דְּשְׁמָא דָּא אַפִּיק לוֹן בְּשְׁלִימוּ, וְדָא הוּא בְּשֵׁם יְקָרָא, בְּהַהוּא שֵׁם דִּילֵיהּ קְרָא וְאַפִּיק כָּל זִינָא וְזִינָא לְאִתְקַיְימָא בְּשְׁלִימוּתֵיהּ. כְּגַוְונָא

דָּא (שמות לא) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם. אַדְכַּרְנָא שְׁמִי לְאִתְקַיְּמָא בְּצַלְאֵל עַל קִיּוּם אַשְׁלָמוּתֵיהּ.

(ישעיה מ) מֵרוֹב אוֹנִים, מַאי מֵרוֹב אוֹנִים, דָּא (פקודי רל"א ב) רֵישׁ דַּרְגִּין, דְּסִלִּיקוּ בֵּיהּ כָּל רְעוּתִין וְאִסְתַּלָּקוּ בֵּיהּ (דף ב ע"ב) בְּאַרַח סָתִים. וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה דְּאִסְתַּלַּק בְּשֵׁם אֱלֹהִים כִּדְקָאֲמָרַן. אִישׁ לֹא נֶעְדָּר מֵאִנּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא דְּאַפִּיק בְּחֵילָא דְּשִׁמָּא. וּבְגִין דְּאִישׁ לֹא נֶעְדָּר, בְּכָל אֲתַר דְּמִיתוּ יִשְׂרָאֵל וְאִתְעֲנָשׁוּ בְּחוֹבַיְיהוּ אִתְמְנוּן וְלָא אַעְדַּר מֵאִנּוּן (קנ"ז א', שמות כ"ב א) שִׁתִּין רִבּוֹא אַפִּילוּ חָד. בְּגִין לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא דְיוּקְנָא חָדָא. כְּמָה דְּאִישׁ לָא נֶעְדַּר לְעֵילָא, אוּף הָכִי לָא נֶעְדַּר לְתַתָּא.

בְּרֵאשִׁית, רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, אַשְׁכְּחַן אַתְוָון בְּהִפּוּכָא. בי"ת בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר. ב׳ בְּקַדְמִיתָא הַיְינוּ בְּרֵאשִׁית. בָּרָא לְבָתַר. אל"ף בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר. אל"ף בְּקַדְמִיתָא הַיְינוּ אֱלֹהִים. אֵת לְבָתַר. אֶלָּא כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד עָלְמָא, כָּל אָתְוָון הֲווּ סְתִימִין, וּתְרִין אַלְפִין שְׁנִין עַד דְּלָא בְּרָא עָלְמָא הֲוָה מִסְתַּכֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ.

כַּד בָּעָא לְמִבְרֵי עָלְמָא, אָתוּ (מקץ ר"ד א', ויגש ר"ה ב) כָּל אַתְוָון קַמֵּיהּ מִסּוֹפָא אֲרִישַׁיְיהוּ. שְׁרִיאַת אָת ת לְמֵיעַל בְּרֵישָׁא, אָמְרָה, רִבּוֹן עָלְמִין נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי

עָלְמָא, דְּאַנָּא חוֹתְמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא דִּילָךְ אֱמֶ"ת, וְאַתְּ אִתְקְרִיאַת אֱמֶ"ת, יָאוֹת לְמַלְכָּא (אֱמֶת) לְמִשְׁרֵי בְּאוֹת אֱמֶ"ת וּלְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יָאוֹת אַנְתְּ וְזַכָּאָה אַנְתְּ, אֶלָּא לֵית אַנְתְּ כְּדַאי לְמִבְרֵי בָּךְ עָלְמָא, הוֹאִיל וְאַנְתְּ זַמִּינָא לְמֶהֱוֵי רָשִׁים עַל מִצְחִין דְּגוּבְרִין מְהֵימְנִין דְּקַיְּימוּ אוֹרַיְתָא מֵאל"ף וְעַד תי"ו, וּבְרִשְׁימוּ דִּילָךְ יְמוּתוּן. וְעוֹד דְּאַנְתְּ חוֹתָמָא דְּמָוֶת. הוֹאִיל וְאַנְתְּ כָּךְ, לֵית אַנְתְּ כְּדַאי לְמִבְרֵי בָּךְ עָלְמָא. מִיָּד נָפְקַת. עָאלַת אָת ש קַמֵּיהּ, אָמְרָה קַמֵּיהּ, רִבּוֹן עָלְמִין, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, דְּבִי אִתְקְרֵי שְׁמָךְ שַׁדַּ"י, וְיָאוֹת לְמִבְרֵי עָלְמָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. אָמַר לָהּ, יָאוֹת אַנְתְּ, וְטַב אַנְתְּ וּקְשׁוֹט אַנְתְּ, אֲבָל הוֹאִיל וְאָתְוָון דְּזִיּוּפָא נָטְלִין לָךְ לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן, לָא בָּעֵינָא לְמִבְרֵי בָּךְ עָלְמָא, דְּבְגִין דְּלָא יִתְקַיְּימוּן שִׁקְרָא, אֶלָּא אִי יִטְלוּן לָךְ ק ר.

מִכָּאן מָאן דְּבָעֵי לְמֵימַר שִׁקְרָא (ויקהל רט"ו ב) יִטּוֹל יְסוֹדָא דְּקִשׁוֹט בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר יוֹקִים לֵיהּ שִׁקְרָא, דְּהָא אָת ש אָת קְשׁוֹט אִיהוּ, אָת קְשׁוֹט דַּאֲבָהָתָן דְּאִתְיַיחֲדוּ בַּהּ. ק ר (פקודי רס"ד א', תרומה קמ"ח ב) אָתְוָון דְּאִתְחַזְיאוּ עַל סִטְרָא בִּישָׁא אִנּוּן וּבְגִין לְאִתְקַיְּימָא נָטְלֵי אָת ש בְּגַוְוייהוּ וַהֲוֵי קֶשֶׁר. כֵּיוָן דְּחָמַאת הָכִי נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ. עָאלַת אָת צ אָמְרָה קַמֵּיהּ, רִבּוֹן עָלְמָא נִיחָא קַמָּךְ

לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא דְּאָנָא (ס"א דְּבִי) בִּי חַתִּימִין צַדִּיקִים, וְאַנְתְּ דְּאִתְקְרִיאַת צַדִּיק, בִּי רָשִׁים דִּכְתִיב, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יְיָ צְדָקוֹת אָהֵב, וּבִי יָאוֹת לְמִבְרֵי עָלְמָא. אָמַר לָהּ צַדִּי, צַדִּיק אַנְתְּ, וְצַדִּיק אַנְתְּ אִתְקְרִיאַת, אֲבָל אַנְתְּ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי טְמִירָא, לֵית אַנְתְּ צָרִיךְ לְאִתְגַּלְיָא כָּל כָּךְ בְּגִין דְּלָא לְמֵיהַב פִּתְחוֹן פֶּה לְעָלְמָא. מַאי טַעְמָא - אִיהִי, אַתְיָא י׳ דִּשְׁמָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא וְרָכִיב עֲלָהּ (וְאִתְאֲחַד) (וְאִתְאֲחִיד) בַּהֲדָהּ. וְרָזָא דָּא כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן דּוּ פַּרְצוּפִין בְּרָאוֹ. וּבְגִין כָּךְ אַנְפּוֹי דִּיו״ד מְהַדַּר לַאֲחוֹרָא כְּגַוְונָא דָּא צ וְלָא אִתְהַדְּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּגַוְונָא דָּא ñ, אִסְתַּכַּל לְעֵילָא כְּגַוְונָא דָּא #, אִסְתַּכָּלַת לְתַתָּא כְּגַוְונָא דָּא ä, אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תוב) (תו), דְּאָנָא זַמִּין לְנַסְרָא לָךְ וּלְמֶעְבַּד לָךְ אַפִּין בְּאַפִּין אֲבָל בְּאַתְרָא אָחֳרָא תִּסְתַּלַק. נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ וְאַזְלַת.

עָאלַת אֶת פ, אָמְרָה קַמֵּיהּ, רִבּוֹן עָלְמִין נִיחָא קָמָךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא דְּהָא פּוּרְקָנָא דְּאַנְתְּ זַמִּין לְמֶעְבַּד בְּעָלְמָא בִּי רְשִׁים, וְדָא הוּא פְּדוּת. וּבִי יָאוֹת לְמִבְרֵי עָלְמָא. אָמַר לָהּ יָאוֹת אַנְתְּ, אֲבָל בָּךְ אִתְרְשִׁים פֶּשַׁע בְּטָמִירוּ, כְּגַוְונָא דְּחִיוְיָא דְּמָחֵי וְאָעִיל רֵישֵׁיהּ בֵּין גּוּפֵיהּ, הָכִי מַאן דְּחָב כָּפִיף רֵישֵׁיהּ וְאַפִּיק יְדוֹי. וְכֵן ע

עָוֹן, אַף עַל גַּב דְּאָמְרָה דְּאִית בֵּיהּ עֲנָוָה, אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִיבְּרֵי בָךְ עָלְמָא. נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ.

עָאלַת אָת ס אָמְרָה קַמֵּיהּ, רִבּוֹן (דף ג ע"א) עָלְמִין, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, דְּאִית בִּי סְמִיכָא לַנֹּפְלִין דִּכְתִיב, (תהלים קמה) סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנּוֹפְלִים. אָמַר לָהּ, עַל דָּא אַנְתְּ צָרִיךְ לְאַתְרָךְ וְלָא תָּזוּז מִנֵּיהּ, אִי אַתְּ נָפִיק מֵאַתְרָךְ מַה תְּהֵא עֲלַיְיהוּ (ו' ע"א) דְּאִנּוּן נָפִילִין הוֹאִיל וְאִנּוּן סְמִיכִין עֲלָךְ. מִיָּד נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ.

עָאלַת אָת נ אָמְרָה קַמֵּיהּ, רִבּוֹן עָלְמָא, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, דְּבִי כְּתִיב נוֹרָא תְּהִלּוֹת וּתְהִלָּה דְּצַדִּיקִים נָאוָה תְּהִלָּה. אָמַר לָהּ, נו"ן תּוּב לְאַתְרָךְ, דְּהָא בְּגִינָךְ תָּבַת סַמ"ךְ לְאַתְרָהּ וְהַוִי סָמִיךְ עֲלָהּ. מִיָּד תָּבַת לְאַתְרָהּ וְנָפְקַת מִקַּמֵּיהּ.

עָאלַת אָת מ אָמְרָה קַמֵּיהּ רִבּוֹן עָלְמָא, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, דְּבִי אִתְקְרִיאַת מֶלֶךְ. אָמַר לָהּ הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל לָא אִבְרֵי בָּךְ עָלְמָא בְּגִין דְּעָלְמָא אִצְטְרִיךְ לְמֶלֶךְ תּוּב לְאַתְרָךְ, אַנְתְּ וְל וְךְ דְּהָא לָא יָאוֹת לְעָלְמָא לְמִיקַם בְּלָא מֶלֶךְ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נָחֲתָא מִן קֶדְמוֹהִי אָת כ מַעַל כּוּרְסִי יְקָרֵיהּ אִזְדַּעְזַעַת וְאָמְרָה קַמֵּיהּ, רִבּוֹן עָלְמָא, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא דְּאַנָא כְּבוֹדָךְ. וְכַד נָחֲתַת כ

מֵעַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ אִזְדַּעְזְעוּ מָאתָן (ח ב') אֶלֶף עָלְמִין וְאִזְדַּעְזַע כְּרְסְיָיא וְכֻלְּהוּ עָלְמִין אִזְדַּעְזְעוּ לְמִנְפַּל. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כ"ף כ"ף, מָה אַתְּ עָבִיד הָכָא, דְּלָא אִבְרֵי בָּךְ עָלְמָא. תּוּב לְאַתְרָךְ דְּהָא בָּךְ כְּלָיָה (ישעיה י) כָּלָה וְנֶחֱרָצָה אִשְׁתְּמַע, תּוּב לְכָרְסְיָיךְ וְהַוֵי תַּמָּן. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ וְתָבַת לְדוּכְתָּהּ.

עָאלַת אָת י אָמְרָה קַמֵּיהּ, רִבּוֹן עָלְמָא, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא דְּאַנָא שֵׁירוּתָא דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא וְיָאוֹת לָךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא. אָמַר לָהּ, דַּי לָךְ דְּאַנְתְּ חָקִיק בִּי, וְאַנְתְּ רָשִׁים בִּי, וְכָל רְעוּתָא דִּילִי בָּךְ סָלִיק, לֵית אַנְתְּ יָאוֹת לְאִתְעַקָּרָא מִן שְׁמִי. עָאלַת

אָת ט (תרומה קנ"ב ע"א) אָמְרָה קַמֵּיהּ רִבּוֹן עָלְמָא נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא דְּאַנְתְּ בִּי אִתְקְרִיאַת טוֹב וְיָשָׁר. אָמַר לָהּ לָא אִבְרֵי בָּךְ עָלְמָא דְּהָא טוּבָךְ סָתִים בְּגַוָּוךְ, וְצָפוּן בְּגַוָּוךְ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ הוֹאִיל וְגָנִיז בְּגַוָּוךְ לֵית בֵּיהּ חוּלָקָא לְעָלְמָא דָּא דְּאַנָא בָּעֵי לְמִבְרֵי, אֶלָּא בְּעָלְמָא (שמות קנ"ב א) דְּאָתֵי. וְתוּ דְּעַל דְּטוּבָךְ גָּנִיז בְּגַוָּוךְ יִטְבְּעוּן תַּרְעֵי דְּהֵיכָלָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איכה ב) טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ. וְתוּ דְּזָ לְקִבְלָךְ וְכַד תִּתְחַבְּרוּן כְּחֲדָא הָא זָ ט, וְעַל דָּא אָתְוָון אִלֵּין לָא רְשִׁימִין בְּשִׁבְטִין קַדִּישִׁין.

מִיָּד נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ. עָאלַת אָת ז אָמְרָה קַמֵּיהּ רִבּוֹן עָלְמָא, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, דְּבִי נָטְרִין בְּנָיךְ שַׁבָּת דְּכְתִיב, (שמות כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. אָמַר לָהּ לָא אִבְרֵי בָּךְ עָלְמָא דְּאַנְתְּ אִית בָּךְ קְרָבָא וְחַרְבָּא דְּשִׁנְנָא וְרוֹמָחָא דְּקְרָבָא כְּגַוְונָא דְנוּן. מִיָּד נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ.

עָאלַת אָת ו אָמְרָה קַמֵּיהּ רִבּוֹן עָלְמָא, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, דְּאַנָא אָת מִשְׁמָךְ. אָמַר לָהּ וָאו אַנְתְּ וְה דַּי לְכוֹן דְּאַתּוּן אָתְוון דְּשְׁמִי דְּאַתּוּן בְּרָזָא דְּשְׁמִי וְחַקִּיקִין וּגְלִיפִין בְּשְׁמִי וְלָא אִבְרֵי בָּכוּ עָלְמָא.

עָאלַת אָת ד וְאָת ג אָמְרוּ אוּף הָכִי, אָמַר אוּף לוֹן דַּי לְכוֹן לְמֶהֱוֵי דָּא עִם דָּא דְּהָא מִסְכְּנִין לָא יִתְבַּטְלוּן מִן עָלְמָא וּצְרִיכִין לְגְמוֹל עִמְּהוֹן טִיבוּ. דְּלֵ"ת אִיהוּ מִסְכְּנָא, גִּימֶ"ל גְּמוֹל לָהּ טִיבוּ, לָא תִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא וְדַי לְכוֹן לְמֵיזַן דָּא לְדֵין.

עָאלַת אָת ב אָמְרָה לֵיהּ, רִבּוֹן עָלְמָא, נִיחָא קַמָּךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, דְּבִי מְבָרְכָאן לָךְ לְעֵילָא וְתַתָּא. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא וַדַּאי בָּךְ אִבְרֵי עָלְמָא וְאַתְּ תְּהֵא שִׁירוּתָא לְמִבְרֵי עָלְמָא.

קָיְימָא אָת א לָא עָאלַת. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָלֵ"ף אָלֵ"ף לָמָּה לֵית אַנְתְּ עָאלַת קַמָּאי כְּשְׁאָר

כָּל אָתְוון. אָמְרָה קַמַּיְיהּ רִבּוֹן עָלְמָא בְּגִין דַּחֲמִינָא דְכָל אָתְוון נָפְקוּ מִן קַמָּךְ בְּלָא תוֹעַלְתָּא מָה אֲנָא אַעֲבִיד תַּמָּן. וְתוּ דְּהָא (דף ג ע"ב) יְהִיבְתָּא לְאָת בֵּי"ת נְבַזְבְּזָא רַבְרְבָא דָּא, וְלָא יָאוֹת לְמַלְכָּא עִלָּאָה לְאַעֲבָרָא נְבַזְבְּזָא דְיָהַב לְעַבְדּוֹ וּלְמֵיהַב לְאָחֳרָא. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָלֶ"ף אַף עַל גַּב דְּאָת בֵּי"ת בַּהּ אִבְרֵי עָלְמָא, אַתְּ תְּהֵא רֵישׁ לְכָל אָתְוון, לֵית בִּי יְחוּדָא אֶלָּא בָּךְ. בָּךְ יִשְׂרוֹן כָּל חוּשְׁבָּנִין וְכָל עוֹבָדֵי דְעָלְמָא, וְכָל יְחוּדָא לָא הֲוֵי אֶלָּא בְּאָת אָלֶ"ף.

וְעַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתְוון עִלָּאִין רַבְרְבָן, וְאָתְוון תַּתָּאִין זְעִירִין. וּבְגִין כָּךְ בֵּי"ת בְּרֵאשִׁית בָּרָא. אָלֶ"ף אָלֶ"ף אֱלֹהִים אֵת. אָתְוון מִלְּעֵילָּא וְאָתְוון מִתַּתָּא, וְכֻלְּהוּ כְּחַדָּא הֲווּ מֵעָלְמָא עִלָּאָה וּמֵעָלְמָא תַּתָּאָה. בְּרֵאשִׁית רִבִּי יוּדָאי אָמַר מַאי בְּרֵאשִׁי"ת, בְּחָכְמָ"ה, דָּא חָכְמָ"ה, דְּעָלְמָא קַיְימָא עֲלָהּ, לְעָאלָא גּוֹ רָזִין סְתִימִין עִלָּאִין. (בראשית מ ע"ב) וְהָכָא אִגְלִיפוּ שִׁית סִטְרִין רַבְרְבִין עִלָּאִין דְּמִנְהוֹן נָפִיק כֹּלָּא, דְּמִנְהוֹן אִתְעֲבִידוּ שִׁית מְקוֹרִין וְנַחֲלִין, לְעָאלָא גּוֹ יַמָּא רַבָּא. וְהַיְנוּ בָּרָא שִׁית מֵהָכָא אִתְבְּרִיאוּ. מַאן בָּרָא לוֹן, הַהוּא דְּלָא אִדְכַּר הַהוּא סָתִים דְּלָא יְדִיעַ.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, כַּד מָטוּ לְחַד בֵּי חֲקַל, אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי יוֹסֵי הָא דְאַמְרִיתוּ בָּרָא שִׁית וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשִׁית יוֹמִין עִלָּאִין גַּבֵּי אוֹרַיְיתָא וְלָא יַתִּיר. אָתָרְנִין סְתִימִין אִנּוּן.

אֲבָל חָמֵינָן גּוֹ סִטְרֵי בְּרֵאשִׁית דְּאָמַר הָכִי. גְּלִיפֵי (גְּלִיפוּ) אַגְלִיף הַהוּא סְתִימָאָה קַדִּישָׁא גּוֹ מְעוֹי דְּחַד טְמִירוּ דְּנָקִיט (דְּנָקִיד) בִּנְקוּדָה דְּנָעִיץ. הַהוּא גְּלִיפֵי (גְּלִיפוּ) אַגְלִיף וְטָמִיר בֵּיהּ כְּמַאן דְּגָנִיז כֹּלָּא תְּחוֹת מַפְתְּחָא חָדָא, וְהַהוּא מַפְתְּחָא גָּנִיז כֹּלָּא בְּהֵיכָלָא חָדָא, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא גָּנִיז בְּהַהוּא הֵיכָלָא, עִקָּרָא דְּכֹלָּא בְּהַהוּא מַפְתְּחָא הֲוֵי. הַהוּא מַפְתְּחָא סָגִיר וּפָתַח.

בְּהַהוּא הֵיכָלָא אִית בֵּיהּ גְּנִיזִין סְתִימִין סַגִּיאִין אִלֵּין עַל אִלֵּין. בְּהַהוּא הֵיכָלָא אִית תַּרְעִין עוֹבַד סְתִימוּ וְאִנּוּן חַמְשִׁין. אִגְלִיפוּ לְאַרְבַּע סִטְרִין וְהֲווּ אַרְבְּעִין (ס"י וְתֵשַׁע). חַד תַּרְעָא לֵית לֵיהּ סִטְרָא, לָא יְדִיעַ אִי הוּא לְעֵילָּא, אִי הוּא לְתַתָּא (ס"י אִיהוּ לְעֵילָּא אִיהִי לְתַתָּא). וּבְגִין כָּךְ הַהוּא תַּרְעָא סָתִים.

גּוֹ אִנּוּן תַּרְעִין אִית מַנְעוּלָא חָדָא, וְחַד אֲתַר דַּקִּיק לְעֵאלָּא הַהוּא מַפְתְּחָא בֵּיהּ, וְלָא אִתְרְשִׁים אֶלָּא בִּרְשִׁימוּ דְּמַפְתְּחָא, לָא יָדְעִין בֵּיהּ אֶלָּא הַהוּא מַפְתְּחָא (ס"י דְּפַתְחָא) בִּלְחוֹדוֹי. וְעַל רָזָא דְּנָא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים.

בְּרֵאשִׁית דָּא מַפְתְּחָא דְּכֹלָּא סָתִים בֵּיהּ, וְהוּא סָגִיר וּפָתַח, וְשִׁית תַּרְעִין כְּלִילָן בֵּיהּ. בְּהַהוּא מַפְתְּחָא דְּסָגִיר וּפָתַח. כַּד סָגִיר אִנּוּן תַּרְעִין וְכָלִיל לוֹן בְּגַוֵּיהּ (נ"א וְכָלֵה בְּגַוֵּיהּ) כְּדֵין וַדַּאי כְּתִיב בְּרֵאשִׁית מִלָּה גַּלְיָא בְּכָלַל מִלָּה סְתִימָאָה. וּבְכָל אֲתַר דָּר"א מִלָּא סְתִימָאָה אִיהוּ. סָגִיר וְלָא פָתַח.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַדַּאי הָכִי הוּא, וְשַׁמַּעְנָא לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא דְּאָמַר הָכִי, דְּמִלָּה סְתִימָאָה אִיהוּ דָּרָא סָגִיר וְלָא פָתַח. וּבְעוֹד דְּהַוָּה סָגִיר בְּמִלָּה דְּדָרָא, עָלְמָא לָא הֲוֵי וְלָא אִתְקַיַּים, וְהַוָּה חָפֵי עַל כֹּלָּא תֹּה"וּ, וְכַד שָׁלְטָא הַאי תֹּה"וּ, עָלְמָא לָא הַוָּה, וְלָא אִתְקַיַּים.

אֵימָתַי הַהוּא מַפְתְּחָא פָּתַח תַּרְעִין וְאִזְדַּמַּן לְשִׁמּוּשָׁא וּלְמֶעְבַּד תּוֹלְדִין כַּד אַתָּא אַבְרָהָם דְּכְתִיב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם וְתָנִינָן בְּאַבְרָהָם. וּמַה דְּהַוָּה כֹּלָּא סְתִים בְּמִלַּת בָּרָא, אִתְהַדְּרוּ אָתְוָון לְשִׁמּוּשָׁא, וְנָפַק עַמּוּדָא דְּעֶבֶד תּוֹלְדִין, אֵבֶר יְסוֹדָא קַדִּישָׁא דְּעָלְמָא קַיְימָא עֲלֵיהּ.

כַּד הַאי אֵבֶר אִתְרְשִׁים בְּמִלַּת בָּרָא כְּדֵין רְשִׁים סְתִימָאָה עִילָּאָה (נ"א קַדִּישָׁא לְגַלָּאָה) רְשִׁימוּ אָחֳרָא לְשַׁמֵּיהּ וְלִיקָרֵיהּ. וְדָא אִיהוּ מ"י. וּבָרָא אֱלֹהִ וְגַם כֵּן שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִתְבָּרְכָא דְּאִיהוּ מַ"ה אִתְרְשִׁים. וְאַפִּיק מִן בָּרָא אֵבֶר.

וְהוּא רְשִׁים בְּאֵלֶּה מִסְטְרָא דָּא וְאֵבֶר מִסְטְרָא דָּא. סְתִימָאָה קַדִּישָׁא. אֵלֶּה קַיְימָא. אֵבֶר קַיְימָא. כַּד אִשְׁתְּלִים דָּא אִשְׁתְּלִים דָּא. גְּלִיף לְהַאי אֵבֶר ה. גְּלִיף לְהַאי אֵלֶּה ו.

אִתְעָרוּ אָתְוון לְאַשְׁלָמָא לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, כְּדֵין אַפִּיק מ"ם. נָטִיל חַד לְהַאי סִטְרָא וְחַד לְהַאי סִטְרָא, אִשְׁתְּלִים שְׁמָא קַדִּישָׁא וְאִתְעֲבִיד אֱלֹהִים גַּם כֵּן שְׁמָא (דף ד ע"א) דְּאַבְרָהָם. כַּד אִשְׁתְּלִים דָּא אִשְׁתְּלִים דָּא.

וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּנָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִי וְשָׁדֵי בְּאֵלֶּה וְאִתְעֲבִיד אֱלֹהִים. וְנָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה וְשָׁדֵי בְּאֵבֶר וְאִתְעֲבִיד אַבְרָהָ"ם. (וּמִלַּת מ"י רוֹמֵז לַחֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה וְאִית בָּהּ יו"ד אוֹת קַדְמָאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וּמִלַּת מַ"ה רוֹמֵז לְמִנְיָנָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאִית בֵּיהּ אוֹת תְּנְיָינָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא יהוה. כְּמָא דְאַתְּ אָמֵר, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ וְגוֹ' (איוב כו) תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִי מָ"ה. וּכְדֵין אִתְקַיְימוּ תְּרִין עָלְמִין. בְּיוּ"ד עָלְמָא דְּאָתֵי, וּבְהֵ"א עָלְמָא דָּא. כְּלוֹמַר בְּמִ"י בָּרָא עוֹלָם הַבָּא וּבְמַ"ה בָּרָא עוֹלָם הַזֶּה. וְדֵין הוּא רֶמֶז עֵילָא וְתַתָּא).

וּכְדֵין עָבִיד תּוֹלְדוֹת וְנָפַק שְׁמָא שְׁלִים מַה דְּלָא הֲוָה קָדָם דְּנָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, כְּלְהוּ הֲווּ תַּלְיָין עַד דְּאִתְבְּרִי שְׁמֵיהּ דְּאַבְרָהָם. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים שְׁמָא דָּא דְּאַבְרָהָם, שְׁמָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּלִים. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

אִשְׁתַּטַּח רִבִּי חִיָּיא בְּאַרְעָא וּנְשַׁק לְעַפְרָא, וּבְכָה וְאָמַר עַפְרָא עַפְרָא כַּמָּה אַתְּ קְשֵׁי קְדָל, כַּמָּה אַתְּ בַּחֲצִיפוּ. דְּכָל מַחֲמַדֵּי עֵינָא יִתְבְּלוּן בָּךְ, כָּל עַמּוּדֵי נְהוֹרִין דְּעָלְמָא תִּיכוֹל וְתֵידוֹק. כַּמָּה אַתְּ חֲצִיפָא, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא דְּהַוָּה נָהִיר עָלְמָא, שַׁלִּיטָא רַבְרְבָא מְמַנָּא דְּזָכוּתֵיהּ מְקַיֵּים עָלְמָא אִתְבְּלֵי בָּךְ. רִבִּי שִׁמְעוֹן נְהִירוּ דְּבוּצִינָא נְהִירוּ דְּעָלְמִין אַנְתְּ בָּלֵי בְּעַפְרָא וְאַנְתְּ קַיֵּים וְנָהֵג עָלְמָא. אִשְׁתּוֹמֵם רִגְעָא חָדָא, וְאָמַר עַפְרָא עַפְרָא לָא תִתְגָּאֵי דְּלָא יִתְמַסְּרוּן בָּךְ עַמּוּדִין דְּעָלְמָא דְּהָא רִבִּי שִׁמְעוֹן לָא אִתְבְּלֵי בָּךְ.

קָם רִבִּי חִיָּיא וְהָוָה בָּכֵי. אֲזַל וְרִבִּי יוֹסֵי עִמֵּיהּ. מֵהָהוּא יוֹמָא אִתְעַנֵּי אַרְבְּעִין יוֹמִין לְמֶחֱמֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמְרוּ לֵיהּ לֵית אַנְתְּ רַשַּׁאי לְמֶחֱמֵי לֵיהּ. בְּכָה וְאִתְעַנֵּי אַרְבְּעִין יוֹמִין אַחֲרִינִין. אַחֲזִיאוּ לֵיהּ בְּחֶזְוָא לְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, דְּהַוּוּ לָעְאן בְּמִלָּה דָּא דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהַוּוּ כַּמָּה אַלְפִין צַיְיתִין לְמִלּוֹלֵיהּ. אַדְּהָכִי חֲמָא כַּמָּה גַּדְפִין רַבְרְבִין עִלָּאִין וּסְלִיקוּ עֲלַייהוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וּסְלִיקוּ לְמִתִּיבְתָּא דְּרָקִיעָא, וְכָל אִלֵּין גַּדְפִין הֲווּ מְחַכָּאן לְהוּ. חֲמָא דְּמִתְהַדְּרָן וּמִתְחַדְּשָׁן בְּזִיוּוֹן וּנְהִירוּ יַתִּיר מִנְּהוֹרָא דְּזִיוָא דְּשִׁמְשָׁא.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר יֵיעוּל רִבִּי חִיָּיא וְלֵיחֱמֵי בְּכְמָה

דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדְתָּא אַנְפֵּי צַדִּיקַיָּיא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּעָאל הָכָא בְּלָא כִסּוּפָא, וְזַכָּאָה מַאן דְּקָאִים בְּהַהוּא עָלְמָא כְּעַמּוּדָא תַּקִּיף בְּכֹלָּא. וְחַמָּא דְּהַוָּה עָאל, וְהַוָּה קָם רִבִּי אֶלְעָזָר וּשְׁאָר עַמּוּדִין דְּיָתְבִין תַּמָּן. וְהוּא הַוָּה כְּסִיף וְאַשְׁמִיט גַּרְמֵיהּ וְעָאל וְיָתִיב לְרַגְלוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

קָלָא נָפַק וְאָמַר מָאִיךְ עֵינָךְ. לָא תִזְקוֹף רֵישָׁךְ, וְלָא תִסְתַּכַּל. מָאִיךְ עֵינוֹי וְחַמָּא נְהוֹרָא דְּהַוָּה נָהִיר לְמֵרָחוֹק. קָלָא אַהֲדַר כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר עִלָּאִין טְמִירִין סְתִימִין פְּקִיחֵי עֵינָא אִנּוּן דְּמִשְׁטַטִּין בְּכָל עָלְמָא אִסְתְּכָלוּ וְחַמּוּ. תַּתָּאִין (נ"א תַּנָּאִין) דְּמִיכִין סְתִימִין בְּחוֹרֵיכוֹן אִתְעָרוּ. מָאן מִנְכוֹן דִּי חֲשׁוֹכָא מְהַפְּכָן לִנְהוֹרָא וְטָעֲמִין מְרִירָא לְמִתְקָא עַד לָא יֵיתוֹן הָכָא. מָאן מִנְּכוֹן דְּמִחַכָּאן בְּכָל יוֹמָא לִנְהוֹרָא דְּנָהִיר בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכָּא פָּקִיד (ויקהל קצ"ו ע"א) לְאַיְלְתָּא וְאִתְיַיקַר וְאִתְקְרֵי מַלְכָּא מִכָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא. מָאן דְּלָא מְצַפֶּה דָּא בְּכָל יוֹמָא בְּהַהוּא עָלְמָא, לֵית לֵיהּ חוּלָקָא הָכָא.

אַדְּהָכִי חַמָּא כַּמָּה מִן חַבְרַיָּיא סַחֲרֵיהּ כָּל אִנּוּן עַמּוּדִין דְּקַיָּימִין. וְחַמָּא דְּסִלִּיקוּ לוֹן לְמִתִּיבְתָּא דְּרַקִּיעָא. אִלֵּין סַלְקִין וְאִלֵּין נָחֲתִין, וְעֵילָא דְּכוּלְהוּ חַמָּא מָארֵי דְּגַדְפֵּי דְּהַוָּה אָתֵי וְהוּא אוֹמֵי אוֹמָאָה דְּשָׁמַע מֵאַחוֹרֵי

פַּרְגּוֹדָא דְּמַלְכָּא מַפְקַד בְּכָל יוֹמָא וּדְכִיר לְאַיְלְתָּא דִּי שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וּבְעַט בְּעִיטִין בְּהַהוּא שַׁעֲתָא בִּתְלַת (שמות מ"ב) מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וְכֻלְּהוּ מְרַתְּתִין וְזָעִין (דף ד ע"ב) קַמֵּיהּ. וְאוֹרִיד דְּמְעִין עַל דָּא, וְנָפְלֵי אִנּוּן דְּמְעִין רְתִיחִין כְּאֶשָׁא לְגוֹ יַמָּא רַבָּא, וּמְאִנּוּן דְּמְעִין קָאִים הַהוּא מְמַנָּא דְּיַמָּא וְאִתְקַיֵּים וְקָדִישׁ שְׁמֵיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא וְקָבִיל עֲלֵיהּ לְמִבְלַע כָּל מֵימוֹי דִּבְרֵאשִׁית וְיִכְנוֹשׁ לְהוּ לְגַוֵּיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּיִתְכַּנְשׁוּן כָּל עַמְמַיָּא עַל עַמָּא קַדִּישָׁא, וְיִנְגְּבוּן מַיָּא, וְיַעַבְרוּן בִּנְגִיבוּ.

אַדְהָכִי שָׁמַע קָלָא דְּאָמַר פִּנּוּן אָתַר, פִּנּוּן אָתַר דְּהָא מַלְכָּא מְשִׁיחָא אָתֵי לְמִתְיְבְתָּא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּגִין דְּכָל צַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן רֵישֵׁי מְתִיבְתָּא וְאִנּוּן מְתִיבְתֵי דְּתַמָּן רְשִׁימִין אִנּוּן. וְכָל אִנּוּן חַבְרִין דִּי בְּכָל מְתִיבְתָּא סַלְקֵי (סַלְקִין) מִמְּתִיבְתָּא דְּהָכָא לְמִתְיְבְתָּא דְּרָקִיעָא. וּמָשִׁיחַ אָתֵי בְּכָל אִנּוּן מְתִיבְתֵי וְחָתִים אוֹרַיְיתָא מִפּוּמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אָתֵי מָשִׁיחַ מְתַעֲטַר מִן (נ"א רֵישֵׁי) רֵיחֵי מְתִיבְתֵי בְּעִטְרִין עִלָּאִין.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא קָמוּ כָּל אִנּוּן חַבְרַיָּיא וְקָם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְהָוָה סָלִיק נְהוֹרֵיהּ עַד רוּם רָקִיעַ, אָמַר לֵיהּ רִבִּי זַכָּאָה אַנְתְּ דְּאוֹרַיְיתָךְ סָלְקָא בִּתְלַת מְאָה וְשִׁבְעִין נְהוֹרִין, וְכָל נְהוֹרָא וּנְהוֹרָא אִתְפַּרְשַׁת לְשִׁית מְאָה וּתְלֵיסַר טַעֲמִין

סָלְקִין וְאִסְתַּחְיָין בְּנַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ חָתִים אוֹרַיְיתָא מִמְּתִיבְתָּךְ וּמִמְּתִיבְתָּא דְּחִזְקִיָּה מַלְכָּא דִּיהוּדָה וּמִגּוֹ מְתִיבְתָּא דְּאַחְיָה הַשִּׁילוֹנִי. וְאֲנָא לָא אֲתֵינָא לְמִחְתַּם מִמְּתִיבְתָּךְ, אֶלָּא) מָארֵי דְּגַדְפִּין אָתֵי הָכָא, דְּהָא יְדַעְנָא דְּלָא יְיעוּל גּוֹ מְתִיבְתֵּי אַחֲרִיתִי אֶלָּא בְּמְתִיבְתָּךְ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא סָח לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן הַהוּא אוֹמָאָה דְּאוֹמֵי מָארֵי דְּגַדְפִּין. כְּדֵין אִזְדַּעְזַע מָשִׁיחַ וְאָרִים קָלֵיהּ וְאִזְדַּעְזְעוּ רְקִיעִין וְאִזְדַּעְזַע יַמָּא רַבָּא וְאִזְדַּעְזַע לִוְיָתָן וְחָשִׁיב עָלְמָא לְאִתְהַפְּכָא. אַדְהָכִי חָמָא לְרִבִּי חִיָּיא לְרַגְלוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר מָאן יָהִיב הָכָא בַּר נָשׁ לָבִישׁ מַדָּא דְּהַהוּא עָלְמָא. אָמַר (ליה) רִבִּי שִׁמְעוֹן דָּא אִיהוּ רִבִּי חִיָּיא נְהִירוּ דְּבוּצִינָא דְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ יִתְכַּנֵּשׁ הוּא וּבְנוֹי וְלֶיהֱוֹון מִמְּתִיבְתָּא דִּילָךְ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן זִמְנָא יִתְיְיהִיב לֵיהּ. יְהַבוּ לֵיהּ זִמְנָא וְנָפַק מִתַּמָּן מִזְדַּעְזַע וְזָלְגָן עֵינוֹי דְּמְעִין. אִזְדַּעְזַע רִבִּי חִיָּיא וּבְכָה וְאָמַר זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּהַהוּא עָלְמָא, וְזַכָּאָה חוּלְקֵיהּ דְּבַר יוֹחָאי דְּזָכָה לְכָךְ. עֲלֵיהּ כְּתִיב, (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא.

בְּרֵאשִׁית רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (ישעיה נא) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךְ. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא

יְמָמָא וְלֵילְיָא, בְּגִין דִּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַיְּית לְקָלְהוֹן דְּאִנּוּן דְּמִתְעַסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְכָל מִלָּה דְּאִתְחַדַּשׁ בְּאוֹרַיְיתָא עַל יְדָא דְּהַהוּא דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא, עָבִיד רְקִיעָא חָדָא.

תְּנַן בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא אִתְחַדְּשַׁת מִפּוּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ, הַהִיא מִלָּה סַלְקָא וְאִתְעַתְּדַת קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לְהַהִיא מִלָּה וְנָשִׁיק לָהּ וְעַטַּר לָהּ בְּשִׁבְעִין עַטְרִין גְּלִיפִין וּמְחַקְקָן. וּמִלָּה דְּחָכְמְתָא דְּאִתְחַדְּשָׁא, סַלְקָא וְיַתְבָא עַל רֵישָׁא דְּצַדִּיק חַי עַלְמִין. וְטָסָא מִתַּמָּן וְשָׁטָא בְּשִׁבְעִין אֶלֶף עַלְמִין וּסְלִיקַת לְגַבֵּי עַתִּיק יוֹמִין. וְכָל מִלִּין דְּעַתִּיק יוֹמִין מִלִּין דְּחָכְמְתָא אִנּוּן בְּרָזִין סְתִימִין עִלָּאִין.

וְהַהִיא מִלָּה סְתִימָא דְּחָכְמְתָא דְּאִתְחַדְּשַׁת הָכָא כַּד סַלְקָא אִתְחַבְּרַת בְּאִנּוּן מִלִּין (דְּרָזִין) דְּעַתִּיק יוֹמִין וְסַלְקָא וְנַחְתָּא בַּהֲדַיְיהוּ וְעָאלַת בְּתַמְנֵיסַר עָלְמִין גְּנִיזִין (ישעיה סד) דְּעַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ. נַפְקֵי מִתַּמָּן וְשָׁטָאן וְאַתְיָין מְלֵיאָן וּשְׁלֵמִין וְאִתְעַתְּדוּ קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָרַח עַתִּיק יוֹמִין בְּהַאי מִלָּה וְנִיחָא קַמֵּיהּ מִכֹּלָא. נָטִיל לְהַהִיא מִלָּה וְאַעְטַר לָהּ (שמות י"ד) בִּתְלַת מְאָה וְשִׁבְעִין אֶלֶף עַטְרִין. הַהִיא מִלָּה טָסַת וְסַלְקָא וְנַחְתָּא וְאִתְעַבִּידָא רְקִיעָא חָדָא. וְכֵן כָּל מִלָּה וּמִלָּה

דְּחָכְמְתָא (ס״א אִתְעֲבִדִין) (ס״א רְקִיעִין) קַיָּימִין בְּקִיּוּמָא שְׁלִים קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין. וְהוּא קָרֵי לוֹן שָׁמַיִם חֲדָשִׁים, שָׁמַיִם מְחוּדָּשִׁים, סְתִימִין דְּרָזִין דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. וְכָל אִנּוּן שְׁאָר מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּמִתְחַדְּשִׁין קַיָּימִין קַמֵּי (דף ה ע״א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסָלְקִין וְאִתְעֲבִידוּ אַרְצוֹת הַחַיִּים. וְנַחְתִּין וּמִתְעַטְּרִין לְגַבֵּי אֶרֶץ חַד, וְאִתְחַדַּשׁ וְאִתְעֲבִיד כֻּלָּא אֶרֶץ חֲדָשָׁה מֵהַהִיא מִלָּה דְּאִתְחַדַּשׁ בְּאוֹרַיְיתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים לְפָנַי וגו׳. עָשִׂיתִי לָא כְּתִיב אֶלָּא עוֹשֶׂה, דְּעַבִיד תָּדִיר מֵאִנּוּן חִדּוּשִׁין וְרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נא) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךְ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךְ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסוֹד אָרֶץ. הַשָּׁמַיִם לָא כְּתִיב אֶלָּא שָׁמָיִם.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר מַהוּ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךְ. אָמַר לֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמְסַר אוֹרַיְיתָא לְמשֶׁה, אָתוּ כַּמָּה רִבּוֹא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאִין לְאוֹקָדָא לֵיהּ בְּשַׁלְהוֹבָא דְּפוּמְהוֹן, עַד דְּחָפָא עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַהֲשִׁתָּא דַּהַאי מִלָּה סָלְקָא וְאִתְעַטְּרַת וְקַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ חָפֵי עַל הַהִיא מִלָּה וְכַסֵּי עַל הַהוּא בַּר נָשׁ דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבַּייהוּ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָא יְקַנְּאוּן לְגַבֵּיהּ עַד דְּאִתְעֲבִיד מֵהַהִיא מִלָּה שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה הַדָּא

הוּא דִּכְתִיב וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ לִנְטוֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסוֹד אָרֶץ. מִכָּאן דְּכָל מִלָּה דְּסָתִים מֵעֵינָא סָלְקָא לְתוֹעַלְתָּא עִלָּאָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נא) וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ. וְאַמַּאי אִתְחֲפֵי וְאִתְכַּסֵּי מֵעֵינָא, בְּגִין לְתוֹעַלְתָּא עִלָּאָה. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב לִנְטוֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסוֹד אָרֶץ כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה. וְלֵאמֹר לְאִנּוּן תַּרְעִין וּמִלִּין דְּמְצוּיְינִין אִלֵּין עַל אִלֵּין עַמִּי אָתָּה. אַל תִּקְרֵי (בתיקון יח דף לה ב) עַמִּי אָתָּה, אֶלָּא עִמִּי אָתָּה לְמֶהֱוֵי שׁוּתָּפָא עִמִּי, מָה אֲנָא בְּמִלּוֹלָא דִּילִי עֲבָדִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים לג) בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, אוּף הָכִי אַתְּ. זַכָּאִין אִנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִי תֵּימָא דְּמִלָּה דְּכָל בַּר נָשׁ דְּלָא יָדַע עָבִיד דָּא.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא דְּלָאו אָרְחֵיהּ (יתרו פ"ז א) בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא וְחָדֵשׁ מִלִּין דְּלָא יָדַע עַל בּוֹרְיֵיהוֹן כְּדָקָא יְאוֹת, הַהִיא מִלָּה סָלְקָא וְנָפִיק לְגַבֵּי הַהִיא מִלָּה (משלי טז) אִישׁ תַּהְפּוּכוֹת לְשׁוֹן שָׁקֶר, מִגּוֹ נוּקְבָא דְּתִהוֹמָא רַבָּא וְדָלִיג חֲמֵשׁ מְאָה פַּרְסֵי לְקַבְלָא לְהַהִיא מִלָּה וְנָטִיל לָהּ וְאָזִיל בְּהַהִיא מִלָּה לְגוֹ נוּקְבֵיהּ וְעָבִיד בָּהּ רְקִיעָא דְּשָׁוֵא דְּאִקְרֵי תֹּהוּ. וְטָס בְּהַהוּא רְקִיעָא הַהוּא אִישׁ תַּהְפּוּכוֹת שִׁיתָּא אַלְפֵי פַּרְסֵי בִּזְמָנָא חָדָא. כֵּיוָן דְּהַאי רְקִיעָא דְּשָׁוֵא קָאִים נָפְקַת מִיָּד (פקודי ער"ה) אֵשֶׁת זְנוּנִים וְאַתְקִיף בְּהַהוּא רְקִיעָא

דְּשָׁוְא (נ"א הֵיא) (נ"א וְאִישׁ תַּהֲפוּכוֹת) וְאִשְׁתַּתְּפַת בֵּיהּ וּמִתַּמָּן נָפְקַת וְקָטְלַת כַּמָּה אֲלָפִין וְרִבְוָון, בְּגִין דְּכַד קָיְימַת בְּהַהוּא רְקִיעָא אִית לָהּ רְשׁוּ וְיכְלְתָּא לְמֶהֱוֵי טָס כָּל עָלְמָא בִּרְגְעָא חֲדָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ה) הוֹי מוֹשְׁכֵי הָעָוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא.

הָעָוֹן דָּא דְכוּרָא. וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה. מַאן חַטָּאָה, דָּא נוּקְבָא דְאִקְרֵי חַטָּאָה. אִיהוּ מָשִׁיךְ הַהוּא דְאִקְרֵי עָוֹן בְּאִנּוּן חַבְלֵי הַשָּׁוְא. וּלְבָתַר כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה, לְהַהִיא נוּקְבָא דְאִקְרֵי חַטָּאָה, דְּתַמָּן אִתְתַּקְפַת לְמֶהֱוֵי טָס לְקַטְלָא בְּנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא (משלי ז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה, מַאן הִפִּילָה, דָּא הַהִיא חַטָּאָה דְּקָטְלִית בְּנֵי נָשָׁא. מָאן גָּרִים דָּא, תַּלְמִיד חָכָם דְּלָא מָטֵי לְהוֹרָאָה וּמוֹרֶה, רַחֲמָנָא לְשֵׁזְבָן.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּא בְּמָטוּתָא מִנַּייכוּ דְּלָא תַּפְקוּן מִפּוּמַייכוּ מִלָּה דְאוֹרַייְתָא דְּלָא (יתרו פ"ז א') יְדַעְתּוּן וְלָא שְׁמַעְתּוּן מֵאִילָנָא רַבְרְבָא כְּדְקָא יְאוּת, בְּגִין דְּלָא תֶּהֱוֹון גָּרְמִין לְהַהוּא חַטָּאָה לְקַטְלָא אֶכְלוֹסִין דְּבַר נָשׁ לְמַגָּנָא. פְּתְחוּ כֻּלְהוֹן וְאָמְרוּ רַחֲמָנָא לְשֵׁזְבָן, רַחֲמָנָא לְשֵׁזְבָן.

תָּא חֲזֵי, בְּאוֹרַייְתָא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ דִּכְתִיב, (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן וָאֶהְיֶה

שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם וְאִיהוּ אִסְתַּכַּל בָּהּ זִמְנָא וּתְרִין וּתְלָתָא וְאַרְבַּע זִמְנִין, וּלְבָתַר אָמַר לוֹן, וּלְבָתַר עָבִיד בָּהּ עֲבִידְתָּא. לְאוּלְפָא לִבְנֵי נָשָׁא דְּלָא יֵיתוֹן לְמִטְעֵי בָּהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (איוב כח) אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ וַיֹּאמֶר לָאָדָם. וְלָקְבֵיל אַרְבַּע זִמְנִין אִנּוּן דִּכְתִיב, אָז רָאָהּ, וַיְסַפְּרָהּ, הֱכִינָהּ, וְגַם חֲקָרָהּ, בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּבָרָא. וְעַד לָא אַפִּיק עֲבִידְתֵּיהּ, אָעִיל אַרְבַּע תִּבִין בְּקַדְמִיתָא דִּכְתִיב בְּ׳רֵאשִׁית בָּרָא אֱ׳לֹהִים אֵ׳ת, דָּא אַרְבַּע. וּלְבָתַר הַשָּׁמַיִם. אִנּוּן לָקְבֵיל אַרְבַּע זִמְנִין דְּאִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְתָא עַד לָא יָפִיק עֲבִידְתֵּיהּ לְאוּמְנוּתֵיהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר חֲוָה אָזִיל לְמֶחֱמֵי לְרִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חֲמוֹי (דף ה ע"ב) וְרִבִּי אַבָּא בַּהֲדֵיהּ, וַהֲוָה טָעִין חַד גַּבְרָא אֲבַתְרַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא נִפְתַּח פִּתְחִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּהָא שַׁעֲתָא וְעִדָּנָא הוּא לְאִתְתַּקָּנָא בְּאָרְחָן. פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ויקרא יט) אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ. תָּא חֲזֵי, בְּשִׁית יוֹמִין בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא. וְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא גָּלֵי עֲבִידְתֵּיהּ וְיָהֵב חֵילֵיהּ בְּהַהוּא יוֹמָא. אֵימָתַי גָּלֵי עֲבִידְתֵּיהּ וְיָהֵב חֵילֵיהּ. בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה. בְּגִין דְּאִנּוּן תְּלַת יוֹמִין קַדְמָאִין כּוּלְהוּ הֲווּ סְתִימִין וְלָא אִתְגָּלוּ, כֵּיוָן דְּאַתָּא יוֹמָא רְבִיעָאָה אַפִּיק עֲבִידְתָּא וְחֵילָא

דְּכוּלְהוּ. דְּהָא אֶשָּׁא וּמַיָּא וְרוּחָא אַף עַל גַּב דְּאִנּוּן תְּלַת יְסוֹדִין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ תַּלְיָין, וְלָא אִתְגְּלֵי עֲבִידְתָּא דִּלְהוֹן, עַד דְּאַרְעָא גְּלֵי לוֹן, כְּדֵין אִתְיְדַע אוּמְנוּתָא דְּכָל חַד מִנַּייְהוּ.

וְאִי תֵּימָא הָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה הֲוָה דְּכְתִיב תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא וּכְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ (דֶּשֶׁא). אֶלָּא הַאי אַף עַל גַּב דְּכְתִיב בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, רְבִיעָאָה הֲוָה וְאִתְכְּלִיל בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְמֶהֱוֵי חַד בְּלָא פֵּירוּדָא. וּלְבָתַר יוֹמָא רְבִיעָאָה אִתְגְּלֵי עֲבִידְתֵּיהּ לְאַפָּקָא אוֹמָנָא לְאוּמָנוּתֵיהּ דְּכָל חַד וְחַד. בְּגִין דְּיוֹמָא רְבִיעָאָה אִיהוּ רַגְלָא רְבִיעָאָה דְּכָרְסְיָיא עִלָּאָה.

וְכָל עֲבִידְתַּייְהוּ דְּכֻלְּהוּ בֵּין יוֹמִין קַדְמָאִין וּבֵין יוֹמִין בַּתְרָאִין הֲווּ תַּלְיָין בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא שַׁבָּת, וְדָא הוּא רַגְלָא רְבִיעָאָה דְּכָרְסְיָיא. וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי, מַהוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ תֵּרִין. אֶלָּא שַׁבָּת (תרומה קל"ה ב) דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא וְשַׁבַּתָּא דְּיוֹמָא מַמָּשׁ לֵית לוֹן פֵּירוּדָא.

אָמַר (לְהוּ) הַהוּא טַיָּיעָא דְּהֲוָה טָעִין בַּתְרַייְהוּ, וּמַהוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ. אָמַר לֵיהּ דָּא קִדּוּשָׁא דְשַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ וּמַהוּ קִדּוּשָׁא דְשַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ דָּא קִדּוּשָׁא דְּאִתְמַשְׁכָא (עֵלַּיהּ) מִלְּעֵילָּא. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי עֲבִידַת

לְשַׁבָּת דְּלָאו אִיהוּ קוֹדֶשׁ, אֶלָּא קְדוּשָׁא דְּשַׂרְיָא עֲלוֹי מִלְּעֵילָּא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא וְהָכִי הוּא (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכוּבָּד, אִדְּכַר שַׁבָּת לְחוּד וּקְדוֹשׁ ה' לְחוּד. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי מַאן קְדוֹשׁ ה'. אָמַר לֵיהּ קְדוּשָׁא דְּנַחֲתָא מִלְּעֵילָּא וְשַׂרְיָא עֲלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אִי קְדוּשָׁא דְּאִתְמַשְׁכָא מִלְּעֵילָּא אִקְרֵי מְכוּבָּד אִתְחֲזֵי דְּשַׁבָּת לָאו אִיהוּ מְכוּבָּד וּכְתִיב וְכִבַּדְתּוֹ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי אַבָּא אַנַח לְהַאי גַּבְרָא דְּמִלָּה (חַדְתָּא) דְּחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ דְּאַנַן לָא יְדַעְנָא בָּהּ. אָמְרוּ לֵיהּ אֵימָא אַנְתְּ. פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא יט) אֶת שַׁבְּתוֹתַי. אֶת לְאַסְגָּאָה תְּחוּם שַׁבָּת דְּאִיהוּ תְּרֵין אַלְפִּין אַמִּין לְכָל סְטָרָא (ויקהל ר"ז א). וּבְגִין כָּךְ אַסְגֵּי אֶת. שַׁבְּתוֹתַי (נ"א דְּא) שַׁבָּת עִלָּאָה וְשַׁבָּת תַּתָּאָה דְּאִנּוּן תְּרֵין כְּלִילָן כְּחָדָא וּסְתִימִין כְּחָדָא.

אִשְׁתָּאַר שַׁבָּת (יתרו צ"ב א' בר"מ) אָחֳרָא דְּלָא אִדְּכַר וְהָוָה בְּכִסּוּפָא. אָמְרָה קַמֵּיהּ מָארֵי דְּעָלְמָא מִיּוֹמָא דְּעִבְדַת לִי שַׁבָּת אִתְקְרֵינָא וְיוֹמָא לָאו אִיהוּ בְּלָא לֵילְיָא. אָמַר לָהּ בְּרִתִי שַׁבָּת אַנְתְּ וְשַׁבָּת קָרֵינָא לָךְ, אֲבָל הָא אֲנָא מְעַטַּר לָךְ בְּעִטָּרָא עִלָּאָה יַתִּיר. אַעְבַּר כְּרוֹזָא וְאָמַר מִקַּדְּשִׁי תִּירָאוּ.

וְדָא שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא דְּאִיהִי יְרָאָה, וְשַׁרְיָא בָּהּ יְרָאָה. וּמָאן אִיהוּ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַכְלִיל וְאָמַר אֲנִי ה׳. וְאֲנָא שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא דְּאָמַר הָכִי. וְדַיֵּיק אֶת לְאַסְגָּאָה תְּחוּם שַׁבָּת. שַׁבְּתוֹתַי דָּא עִגּוּלָא (רכ"ט א', תצוה ק"פ א', ויקהל ר"ה א) וְרִבּוּעַ דִּלְגוֹ, וְאִנּוּן תְּרִין. וּלְקָבֵיל אִנּוּן תְּרִין אִית תְּרֵי קְדוּשָׁתֵי דְּאִית לָנוּ לְאַדְכָּרָא, חַד וַיְכֻלּוּ, וְחַד קָדוֹשׁ.

וַיְכֻלּוּ אִית בֵּיהּ תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ תֵּיבִין. וּבִקְדוּשָׁה (וּבְקִידּוּשָׁא) דְּאַנַן מְקַדְּשִׁין תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ תֵּיבִין. וְסָלִיק כֹּלָּא לְשִׁבְעִין שְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְעַטַּר בְּהוּ. וּבְגִין דְּעִגּוּלָא וְרִבּוּעָא דָּא אִנּוּן שַׁבְּתוֹתַי, כְּלִילָן תַּרְוַיְיהוּ בְּשָׁמוֹר דִּכְתִיב תִּשְׁמוֹרוּ. דְּהָא שַׁבָּת עִלָּאָה הָכָא לָא אִתְכְּלִיל בְּשָׁמוֹר אֶלָּא בְּזָכוֹר, דְּהָא מַלְכָּא עִלָּאָה בְּזָכוֹר אִסְתַּיָּים. וְעַל דָּא אִקְרֵי מַלְכָּא דְּשַׁלְמָא דִּילֵיהּ, וּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ זָכוֹר אִיהוּ. וְעַל דָּא לֵית מַחְלוֹקֶת לְעֵילָּא. בְּגִין דְּתְרֵין שְׁלוֹמוֹת לְתַתָּא חַד יַעֲקֹ״ב וְחַד יוֹס״ף. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב תְּרֵי זִמְנֵי שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק (ישעיה נז) וְלַקָּרוֹב. לָרָחוֹק דָּא יַעֲקֹב, וְלַקָּרוֹב דָּא יוֹסֵף. (דף ו' ע"א) לָרָחוֹק כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי (ירמיה לא שמות ב) וְתֶתְצַב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק. וְלַקָּרוֹב כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברים לב) חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ. מֵרָחוֹק דָּא נְקוּדָה עִלָּאָה דְּקַיְימָא בְּהֵיכְלֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב תִּשְׁמוֹרוּ אִתְכְּלִיל בְּשָׁמוֹר. (ואתחנן ר"ס)
וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ דָּא נְקוּדָה דְקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִית לְדַחֲלָא מִנָּהּ יַתִּיר מִכֹּלָּא דְּעָנְשֵׁיהּ מִיתָה. וְהַיְינוּ דִכְתִיב, (שמות לא) **מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת. מָאן מְחַלְלֶיהָ. מָאן דְּעָאל לְגוֹ חָלָל דְּעִגּוּלָא וְרִבּוּעָא לְאַתַר דְּהַהוּא דִּנְקוּדָה** (נְקוּדָה) **שַׁרְיָא** (בֵּיהּ) **וּפָגִים בֵּיהּ מוֹת יוּמָת. וְעַל דָּא כְּתִיב תִּירָאוּ. וְהַהִיא נְקוּדָה אִקְרֵי אֲנִי, וְעָלָהּ שַׁרְיָא הַהוּא דְּסָתִים עִלָּאָה דְּלָא אִתְגַּלְיָא וְהַיְינוּ יְיָ וְכֹלָּא חַד.**
נָחֲתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וּנְשַׁקוּהוּ. אָמְרוּ וּמָה כָּל חָכְמְתָא דָּא אִית תְּחוֹת יְדָךְ וְאַתְּ טָעִין אַבַּתְרִין. אָמְרוּ לֵיהּ מָאן אַנְתְּ. אָמַר לוֹן לָא תִּשְׁאֲלוּן מָאן אֲנָא, אֶלָּא אֲנָא וְאַתּוּן נֵיזֵל וְנִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא וְכָל חַד יֵימָא מִלִּין דְּחָכְמְתָא לְאַנְהָרָא אוֹרְחָא. אָמְרוּ לֵיהּ מָאן יָהֵב לָךְ לְמֵיזַל הָכָא וּלְמֶהֱוֵי (וּלְמֶהֱוֵי) **טָעוּן** (טָעִין) **בְּחַמְרֵי, אָמַר לוֹן יו"ד עַבַד קְרָבָא בְּתְרִין אַתְוָון בְּכ"ף וְסַמ"ךְ לְאִתְקַשְׁרָא בַּהַדָּאי** (נ"א כְּחַדָּא). **כ"ף לָא בָּעָא לְאִסְתַּלָּקָא וּלְאִתְקַשְׁרָא בָּתַר** (נ"א בְּאַתַר) **דְּלָא יָכְלָא לְמֶהֱוֵי רִגְעָא חָדָא אֶלָּא בֵּיהּ. סְמ"ךְ לָא בָּעָא לְאִסְתַּלָּקָא בְּגִין לְסַעֲדָא לְאִנּוּן דְּנָפְלִין דְּהָא בְּלִי סְמ"ךְ לָא יָכְלִין לְמֶהֱוֵי.**
יו"ד אַתָּא לְגַבָּאי יְחִידָאָה נָשִׁיק לִי וְגַפִּיף לִי בָּכָה עִמִּי וְאָמַר לִי בְּרִי מָה אַעֲבִיד לָךְ, אֲבָל הָא אֲנָא

אִסְתַּלַק וְאָנָא אִתְמְלֵי מִכַּמָּה טָבִין וְאַתְוָון טְמִירִין עִלָּאִין יַקִּירִין, בָּתַר כֵּן אַיְתֵי לְגַבָּךְ וְאָנָא אֶהֱוֵי סְעִיד לָךְ וְאֶתֵּן לָךְ אַחְסַנְתָּא דְּתֵרִין אַתְוָון עִלָּאִין יַתִּיר מֵאִלֵּין דְּאִסְתַּלָּקוּ דְּאִנּוּן י"ש יו"ד עִלָּאָה וְשִׁי"ן עִלָּאָה לְמֶהֱוֵי לָךְ אוֹצְרִין מַלְיָיא מִכֹּל. וּבְגִין כָּךְ בְּרִי זֵיל וֶהֱוֵי טְעִין חַמְרֵי. וְעַל דָּא אָנָא אָזִיל בָּכָךְ.

חָדוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וּבָכוּ וְאָמְרוּ זֵיל רְכִיב וְאָנָן נַטְעִין אַבַּתְרָךְ. אָמַר לוֹן וְלָא אֲמָרִית לְכוֹן דְּפִיקוּדָא דְּמַלְכָּא אִיהוּ עַד דְּיֵיתֵי הַהוּא דְּטָעַן (דְּטָעִין) חַמְרֵי. אָמְרוּ לֵיהּ הָא שְׁמָךְ לָא אָמַרְתְּ לָן, אַתַּר בֵּית מוֹתָבָךְ מַאי הוּא. אָמַר לוֹן אַתַּר בֵּית מוֹתְבִי אִיהוּ טַב וְעַיְילָא לְגַבָּאי, וְאִיהוּ מִגְדָּל חַד דְּפָרַח בַּאֲוִירָא (ריש תיקון כ"א דף נ"ב ע"א ובראשית ל"ו ע"ב) רַב וְיַקִּירָא. וְאִנּוּן דְּדַיְירִין בֵּיהּ בְּהַאי מִגְדָּלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחַד מִסְכְּנָא. וְדָא הוּא אַתַּר בֵּית מוֹתְבִי וְגָלֵינָא (נ"א וְעָלֵינָא) מִתַּמָּן וְאָנָא טָעִין חַמְרֵי. אַשְׁגְּחוּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּיהּ וְאַטְעִים לוֹן מִלּוֹי דְּהַוּוּ מְתִיקִין כִּמְנָא וְדוּבְשָׁא. אָמְרוּ לֵיהּ שְׁמָא דְּאַבּוּךְ אִי תֵּימָא נַנְשִׁיק עַפְרָא דְּרַגְלָךְ. אָמַר לוֹן וְאַמַּאי, לָאו אוֹרַח דִּילִי בְּכָךְ לְאִתְגָּאָה בְּאוֹרַיְיתָא.

אֲבָל אַבָּא דִּילִי הַוָּה דִּיוֹרֵיהּ בִּימָּא רַבָּא וְאִיהוּ הַוָּה חַד נוּנָא דְּהַוָּה (תקונים נ"ב, ובראשית לו ע"ב) אַסְחַר יַמָּא רַבָּא

מִסְטָרָא דָא לְסִטְרָא דָא, וְהָוָה רַב וְיַקִּירָא וְעַתִּיק יוֹמִין, עַד דְּהָוָה בָּלַע כָּל שְׁאָר נוּנִין דִּימָּא, וּלְבָתַר אַפִּיק לוֹן חָיִין וְקַיָּמִין מַלְיָין מִכָּל טָבִין דְּעָלְמָא. וְשָׁאַט יַמָּא בִּרְגִיעָא חָדָא בְּתוֹקְפֵּיהּ, וְאַפִּיק לִי כְּגִירָא בִּידָא דִּגְבַר תָּקִיף, וְטָמִיר לִי בְּהַהוּא אֲתַר דְּאָמְרִית לְכוּ. וְהוּא תָּב לְאַתְרֵיהּ וְאִגְנִיז בְּהַהוּא יַמָּא.

אַשְׁגַּח רִבִּי אֶלְעָזָר בְּמִלּוֹי. אָמַר לֵיהּ אַנְתְּ הוּא בְּרֵיהּ דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ הוּא בְּרֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אַנְתְּ הוּא בְּרֵיהּ דִּנְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא וְאַנְתְּ טָעִין אַבַּתְרָן. בָּכוּ כְּחָדָא וּנְשָׁקוּהוּ וְאָזְלוּ. אָמְרוּ לֵיהּ אִי נֵיחָא קַמֵּי מָארָנָא לְאוֹדָעָא לָן שְׁמֵיהּ.

פָּתַח וְאָמַר (שמואל ב כג) וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהַ וְשַׁפִּיר אִיהוּ. אֲבָל הַאי קְרָא לְאַחֲזָאָה רָזִין עִלָּאִין דְּאוֹרַיְיתָא הוּא דְּאַתָּא. וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע, עַל רָזָא דְּחָכְמְתָא קָא אַתָּא מִלָּה סְתִימָא אִיהוּ, וּשְׁמָא גָּרִים. בֶּן אִישׁ חַי (ויצא קס"ד א') דָּא צַדִּיק חַי עָלְמִין.

רַב פְּעָלִים, מָארֵי דְּכָל עוֹבָדִין וְכָל חֵילִין עִלָּאִין, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ נָפְקִין מִנֵּיהּ. יְיָ צְבָאוֹת אִיהוּ, אוֹת הוּא בְּכָל חַיָּילִין דִּידֵיהּ רְשִׁים הוּא וְרַב מִכֹּלָּא. רַב פְּעָלִים אִיהוּ מְקַבְּצָאֵל הַאי אִילָנָא רַב וְיַקִּירָא, רַב מִכֹּלָּא. מֵאָן אֲתַר נָפַק, מֵאָן דַּרְגָּא אַתָּא, אַהֲדַר קְרָא וְאָמַר מְקַבְּצִיאֵל

דַּרְגָּא עִלָּאָה סְתִימָאָה (דף ו' ע"ב) דְּעַיִן לֹא רָאֲתָה וְגוֹ' דַּרְגָּא דְּכוֹלָּא בֵּיהּ, וּכְנִישׁ בְּגַוֵּיהּ מִגּוֹ נְהוֹרָא עִלָּאָה, וּמְנֵיהּ נָפִיק כּוּלָּא. וְאִיהוּ הֵיכָלָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל דַּרְגִּין כְּנִישִׁין וְסְתִימִין בְּגַוֵּיהּ. וּבְגוּפָא דְּהַאי הֵיכָלָא (אילנא) קַיְימִין, כָּל עָלְמִין וְכָל חַיָּלִין קַדִּישִׁין מִינֵּיהּ אִתְּזָנוּ וְקַיְימֵי עַל קִיּוּמֵיהוֹן.

הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב. תְּרֵין מִקְדְּשִׁין דַּהֲווּ קַיְימִין בְּגִינֵּיהּ וְאִתְּזָנוּ מִנֵּיהּ מִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן וּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי, כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִסְתַּלַּק, נְגִידוּ דְּהָווּ נְגִיד מִלְּעֵילָּא אִתְמְנַע, כְּבֵיכוֹל הוּא הִכָּה לוֹן וְחָרִיב לוֹן וְשָׁצֵי לוֹן. וְכָרְסְיָיא קַדִּישָׁא נָפְלַת דָּא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א) וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי אֲנִי, הוּא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. אַמַּאי. עַל נְהַר כְּבָר. עַל נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק דְּפָסִיק מֵימוֹי וּמַבּוּעוֹי וְלָא אִנְגִיד כַּד בְּקַדְמִיתָא (כְּדִבְקַדְמִיתָא).

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב יד) וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ. יֶחֱרַב בְּבַיִת רִאשׁוֹן וְיָבֵשׁ בְּבַיִת שֵׁנִי. וּבְגִין כָּךְ הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרִיאֵל, מוֹאָב. (ס"א דְּהָא בְּקַדְמִיתָא) מוֹאָב דְּהָווּ מֵאָב דְּבִשְׁמַיָּא וְאִתְחָרְבוּ וְאִשְׁתְּצִיאוּ בְּגִינֵּיהּ, וְכָל נְהוֹרִין דְּהָווּ נְהִירִין לְיִשְׂרָאֵל כְּלֵהוּ אִתְחַשָּׁכוּ.

וְתוּ הוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאֲרִי. בְּזִמְנִין קַדְמָאִין כַּד הַאי נָהָר הֲוָה מָשִׁיךְ מֵימוֹי לְתַתָּא, הֲווּ קַיְימִין יִשְׂרָאֵל

בְּשְׁלִימוּ, דְּדַבְחִין דִּבְחִין וְקָרְבְּנִין לְכַפָּרָא עַל נַפְשַׁייהוּ, וּכְדֵין הֲוָה נָחִית מִלְּעֵילָּא דִּיוּקְנָא דְּחַד אַרְיֵה וְהַוּו חָמָאן לֵיהּ עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא רָבִיץ עַל טַרְפֵּיהּ, אָכִיל קָרְבְּנִין כִּגְבַר תַּקִּיף. וְכָל כַּלְבִּין הֲווּ מִתְטַמְּרִין מִקַּמֵּיהּ וְלָא נַפְקֵי לְבַר.

כֵּיוָן דְּגָרְמוּ חוֹבִין אִיהוּ נָחִית לְגוֹ דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא וְקָטִיל לְהַהוּא אַרְיֵה, דְּלָא בָּעָא לְמֵיהַב לֵיהּ טַרְפֵּיהּ כְּדְבְקַדְמִיתָא, כְּבֵיכוֹל קָטִיל לֵיהּ. הוּא הְכָה אֶת הָאֲרִי וַדַּאי. לְתוֹךְ הַבּוֹר לְעֵינָהָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא בִּישָׁא. כֵּיוָן דְּחָמַאת הָכִי הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא אִתְתַּקַּפַת (בר"מ פ' בחר קי"א) וְשַׁדְּרַת לְחַד כַּלְבָּא לְמֵיכַל קָרְבְּנִין. וּמַה שְּׁמֵיהּ דְּהַהוּא אַרְיֵ"ה אוּרִיאֵ"ל דְּאַנְפּוֹי אַנְפֵּי אַרְיֵה. וּמַה שְּׁמֵיהּ דְּהַהוּא כַּלְבָּא בְּלַאדָן שְׁמֵיהּ. דְּלָאו אִיהוּ בִּכְלַל אָדָם, אֶלָּא כַּלְבָּא וְאַנְפֵּי כַּלְבָּא.

בְּיוֹם הַשְּׁלֵג בְּיוֹמָא דְּגָרְמוּ חוֹבִין וְדִינָא אִתְדָּן לְעֵילָּא מֵעִם בֵּי דִינָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג דָּא דִינָא עִלָּאָה. אַמַּאי בְּגִין דְּכָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים וְיָכִיל לְמִיסְבַּל אֶשָּׁא תַּקִּיפָא. עַד כָּאן רָזָא דִּקְרָא.

מַה כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ (שמואל ב כג) וְהוּא הְכָה אֶת אִישׁ מִצְרִי אִישׁ מַרְאֶה. הָכָא רָזָא דִּקְרָא אַתָּא לְאוֹדָעָא, דִּי בְּכָל

זִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל חָבוּ אִיהוּ אִסְתַּלַּק וּמְנַע מִנַּיְיהוּ כָּל טָבִין וְכָל נְהוֹרִין דְּהַוּוּ נְהִירִין לוֹן. הוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרִי דָּא נְהוֹרָא דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּהַוָּה נָהִיר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּמָאן אִיהוּ מֹשֶׁה. דִּכְתִיב, (שמות ב) וַתֹּאמַרְנָה אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ וגו׳. וְתַמָּן אִתְיְלִיד וְתַמָּן אִתְרַבֵּי וְתַמָּן אִסְתַּלִּיק לִנְהוֹרָא עִלָּאָה.

אִישׁ מַרְאֶה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (במדבר יב) וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת. אִישׁ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. כְּבֵיכוֹל בַּעֲלָה דְּהַהוּא מַרְאֶה כְּבוֹד ה׳. דְּזָכָה לְאַנְהָגָא דַּרְגָּא דָּא בְּכָל רְעוּתֵיהּ בְּאַרְעָא (כ״א ב) מַה דְּלָא זָכֵי בַּר נָשׁ אָחֳרָא.

וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית. דָּא מַטֶּה הָאֱלֹהִים דְּהוּא אִתְמְסַר בִּידֵיהּ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות יז) וּמַטֶּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי. וְדָא אִיהוּ מַטֶּה דְּאִתְבְּרִי עֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְחָקוּק בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָא קַדִּישָׁא וּבְהַאי חָב בַּסְּלַע כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (במדבר כ) וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה לָא יְהָבִית לָךְ מַטֶּה דִּילִי לְהַאי, חַיֶּיךָ לֹא יִהְיֶה בְיָדְךָ מִכָּאן וּלְהָלְאָה.

מִיָּד (כ״ח ב׳) וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשֵּׁבֶט בִּדְיָנָא קַשְׁיָא (שמואל ב כג) וַיִּגְזוֹל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי. דְּמֵהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְמְנַע מִנֵּיהּ וְלָא הֲוָה בִּידֵיהּ לְעָלְמִין. וַיַּהַרְגֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ.

עַל הַהוּא חוֹבָא דְּמִחָא בְּהַהוּא מַטֶּה, מֵת וְלָא עָאל לְאַרְעָא קַדִּישָׁא וְאִתְמְנַע נְהוֹרָא דָּא מִיִּשְׂרָאֵל.

(שמואל ב כג) מִן הַשְּׁלִשִׁים (ק"ה ב) הֲכִי נְכְבָּד, אִלֵּין שְׁלִשִׁים שְׁנָה עִלָּאִין דְּאִיהוּ נָטִיל מִנְּהוֹן וְאִנְגִיד לְתַתָּא, וּמִנַּייְהוּ אִיהוּ הֲוָה נָטִיל וְאִתְקָרֵב.

וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא בָא, אִנּוּן הֲווּ אַתְיָאן לְגַבֵּיהּ וְיַהֲבִי לֵיהּ בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, וְאִיהוּ לָא הֲוֵי אָתֵי לְגַבֵּיהוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּלָא עָאל בְּמִנַּייָנָא וְחוּשְׁבָּנָא (דְּחוּשְׁבָּנָא) דִּלְהוֹן, (שמואל ב כג) וַיְשִׁימֵהוּ דָּוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. דְּלָא אִתְפְּרַשׁ מִלּוֹחָא דִּלְבֵּיהּ (דף ז ע"א) לְעָלְמִין. לֵית פִּירוּדָא לְהוֹן לְעָלְמִין. דָּוִד שָׁם לֵיהּ לִבֵּיהּ וְאִיהוּ לָאו לְדָוִד. בְּגִין דְּתוּשְׁבְּחָן וְשִׁירִין וְרַחֲמִין דְּסִיהֲרָא עָבִיד לְשִׁמְשָׁא, אִיהִי מְשִׁכַּת לֵיהּ לְגַבָּהּ לְמֶהֱוֵי דִּיוּרֵיהּ בַּהֲדָהּ. וְדָא אִיהוּ וַיְשִׁימֵהוּ דָּוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ.

נָפְלוּ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי אַבָּא קַמֵּיהּ. אֲדַהָכִי וְהָכִי לָא חֲמוּ לֵיהּ. קָמוּ וְאִסְתַּכְּלוּ לְכָל סְטָרִין וְלָא חֲמוּ לֵיהּ. יָתְבוּ וּבָכוּ וְלָא יָכִילוּ לְמַלָּלָא דָּא לְדָא. לְבָתַר שַׁעֲתָא אָמַר רִבִּי אַבָּא וַדַּאי הָא דְּתָנֵינָן דְּבְכָל אֲרָחָא דְּצַדִּיקַיָּיא אָזְלִין וּמִילֵּי דְּאוֹרַיְיתָא בֵּינַייְהוּ, דְּאִנּוּן זַכָּאִין דְּהַהוּא עָלְמָא אַתְיָאן לְגַבֵּיהוֹן. וַדַּאי דָּא הוּא רַב הַמְנוּנָא סָבָא דְּאָתָא לְגַבָּן מֵהַהוּא עָלְמָא לְגַלָּאָה לָן מִלִּין אִלֵּין, וְעַד

לָא נִשְׁתְּמוֹדַע בֵּיהּ אֲזַל לֵיהּ וְאִתְכַּסֵּי מִינָּן. קָמוּ וְהַווּ בָּעוּ לְמִטְעַן לְחַמְרֵי וְלָא אָזְלוּ, בָּעוּ לְמִטְעַן וְלֹא אָזְלוּ. דְּחִילוּ וְאַנְחוּ לוֹן לְחַמְרֵי. וְעַד יוֹמָא הַווּ קָרָאן לְהַהוּא אֲתַר, דּוּךְ דְּחַמָּרֵי.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר (ל"א ב', מ"ו א', י"ח א) וְאָמַר (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ וְגוֹ' כַּמָּה הוּא טָבָא עִלָּאָה וְיַקִּירָא דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד גַּבֵּי בְּנֵי נָשָׁא לְאִנּוּן זַכָּאִין עִלָּאִין דַּחֲלֵי חֶטְאָה דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא כַּד עָאלִין לְהַהוּא עָלְמָא. טוּבְךָ לָא כְּתִיב אֶלָּא רַב טוּבְךָ. וּמָאן אִיהוּ (תהלים קמה) זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ. וְדָא אִיהוּ עִנּוּגָא דְּחַיִּין דְּנַגְדִּין מֵעָלְמָא דְּאָתֵי לְגַבֵּי חַי עָלְמִין דְּאִיהוּ זֵכֶר רַב טוּבְךָ. וַדַּאי אִיהוּ (ישעיה ס"ג) וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

תּוּ מָה רַב טוּבְךָ, הָכָא אַגְלִיף רָזָא דְּחָכְמְתָא וְכָל רָזִין אִתְכְּלִילוּ הָכָא, מ"ה, כְּמָה דְּאִתְּמַר. רַב דָּא אִילָנָא ר"ב וְתַקִּיף. בְּגִין דְּאִית אִילָנָא אָחֳרָא זוּטָא מִגֵּיהּ, וְדָא הוּא רַב וְאָעִיל לֵיהּ בְּרוּם רְקִיעִין. טוּבְ"ךָ דָּא אוֹר דְּאִתְבְּרִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ בְּגִין דְּגָנִיז לֵיהּ לְצַדִּיקַיָּיא בְּהַהוּא עָלְמָא.

פָּעַלְתָּ דָּא גַּן עֵדֶן עִלָּאָה. דְּכְתִיב, (שמות טו) מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ, וְדָא הוּא פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ. (בראשית מו

ע"ב) נֶגֶד בְּנֵי אָדָם דָּא גַּן עֵדֶן דִּלְתַתָּא לְגַו מְתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא בְּהַהוּא גַּן עֵדֶן דִּלְעֵילָּא. וּפָרְחֵי וְאִסְתַּחְיָין בְּטַלֵּי נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא וְנַחֲתֵי וְשָׁרָאן (וְשַׁרְיָין) לְתַתָּא. וּלְזִמְנִין אִתְחֲזוֹן נֶגֶד בְּנֵי אָדָם לְמֶעְבַּד לוֹן נִסִּין כְּמַלְאָכִין עִלָּאִין, כְּגַוְונָא דְּחֲזֵינָא הַשְׁתָּא נְהִירוּ דְּבוּצִינָא עִלָּאָה וְלָא זָכִינָא לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמִנְדַּע רָזִין דְּחָכְמָתָא יַתִּיר.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר (שופטים יג) וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוּת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ, אַף עַל גַּב דְּמָנוֹחַ לָא הֲוָה יָדַע מַאי עֲבִידְתֵּיהּ, אָמַר הוֹאִיל וּכְתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי, וַדַּאי אֲנַן חֲזֵינָן וּבְגִין כָּךְ מוֹת נָמוּת. וְאֲנַן חָמֵינָן וְזָכֵינָן לִנְהוֹרָא דָּא דְּהַוָּה אָזִיל בַּהֲדָן וְנִתְקַיֵּים (וְאִתְקַיְּימָנָא) בְּעָלְמָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדְּרֵיהּ לְגַבָּן לְאוֹדָעָא לָן רָזִין דְּחָכְמְתָא דְּגָלֵי, זַכָּאָה חוּלְקָנָא.

אָזְלוּ, מִטוּ לְחַד טוּרָא וְהַוָּה נָטֵי שִׁמְשָׁא. שָׁרוּ עַנְפִין דְּאִילָנָא דְּטוּרָא לְאָקְשָׁא דָּא בְדָא וְאָמְרֵי שִׁירָתָא. עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, שְׁמָעוּ חַד קָלָא תַּקִּיפָא דְּהַוָּה אָמַר בְּנֵי אֱלָהִין קַדִּישִׁין אִנּוּן דְּאִתְבַּדְּרוּ בֵּינֵי חַיְיָא דְּהַאי עָלְמָא, אִנּוּן בּוֹצִינֵי בְּנֵי מְתִיבְתָּא, אִתְכַּנְּשׁוּ לְדוּכְתַּייהוּ לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּמָאֲרֵיכוֹן בְּאוֹרַיְיתָא. דְּחִילוּ אִלֵּין וְקָאִימוּ בְּדוּכְתַּייהוּ וְיָתְבֵי. אַדְּהָכִי נָפִיק קָלָא כְּמִלְקַדְּמִין וְאָמַר

טְנָרִין תַּקִּיפִין פַּטִּישִׁין רָמְאִין הָא מָאנֵי דְּגָוונִין מְרַקְמָא בְּצִיּוּרִין קָאִים עַל אִצְטָוונָא, עוּלוּ וְאִתְכַּנְּשׁוּ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא שְׁמָעוּ קָל עַנְפֵי דְּאִילָנִין רַב וְתַקִּיף וְהַוּוּ אָמְרֵי (תהלים כט) קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים. נָפְלוּ עַל אַנְפֵּיהוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וּדְחִילוּ סַגִּיאָ נָפַל עֲלַיְיהוּ, קָאמוּ בִּבְהִילוּ וְאָזְלוּ וְלָא שְׁמָעוּ מִידִי. נָפְקוּ מִן טוּרָא וְאָזְלוּ.

כַּד מָטוּ לְבֵי רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חֲמוּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי תַּמָּן. חָדוּ (דף ז ע"ב) חָדֵי (חַדָּא), רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר לוֹן וַדַּאי אַרְחָא דִּנְסִין וְאָתִין עִלָּאִין קָא עַבְרִתּוּן, דְּאַנָא דָּמִיכְנָא הַשְׁתָּא וְחָמֵינָא לְכוּ וְלִבְנֵיהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע דְּקָא מְשַׁדַּר לְכוּ תְּרִין עִטְרִין עַל יְדָא דְּחַד סָבָא לְאַעַטָּרָא לְכוּ. וַדַּאי בְּאַרְחָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה. תּוּ דַּחֲמֵינָא אַנְפֵּייכוּ מְשַׁנְיִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי יָאוֹת אֲמַרְתּוּן דְּחָכָם עָדִיף מִנָּבִיא.

אֲתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְשָׁוִי רֵישֵׁי בֵּין בִּרְכּוֹי דְּאַבּוֹי וְסָח (לֵיה) עוֹבָדָא. דָּחִיל רִבִּי שִׁמְעוֹן וּבְכָה אָמַר (חבקוק ג) יְיָ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. הַאי קְרָא חֲבַקּוּק אָמַר (אֲמָרוֹ) בְּשַׁעֲתָא דְּחָמָא מִיתָתֵיהּ וְאִתְקָיְּים עַל יְדָא דְּאֵלִישָׁע. אַמַּאי אִקְרֵי חֲבַקּוּק. בְּגִין דִּכְתִיב, (מלכים ב ד) לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן. וְדָא בְּרִיהּ (בְּרֵהּ) דְּשׁוּנַמִּית הֲוָה.

וּתְרִין (בשלח מ"ה ע"א) חִבּוּקִין הֲווּ, חַד דְּאִימֵּיהּ וְחַד דֶּאֱלִישָׁע.
דִּכְתִיב, (מלכים ב ד) וַיָּשֶׂם פִּיו עַל פִּיו.
אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, שְׁמָא גְּלִיפָא דִּשְׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן אַגְלִיף עֲלוֹי בְּתִבִּין.
בְּגִין דְּאַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא דְּאַגְלִיף בֵּיהּ אֲבוּי בְּקַדְמִיתָא כַּד מִית פָּרְחוּ מִנֵּיהּ. וְהַשְׁתָּא דֶּאֱלִישָׁע חָבַק לֵיהּ אַגְלִיף בֵּיהּ כָּל אִנּוּן (בשלח נ"א ע"ב) אַתְוָון דִּשְׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן.
וְאַתְוָון דְּאִילֵּין שִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן גְּלִיפָן אִנּוּן מָאתָן וְשִׁיתְסַר אַתְוָון. וְכֻלְּהוּ אַתְוָון אַגְלִיף בְּרוּחֵיהּ (נ"א בְּדִיבּוּרָא) דֶּאֱלִישָׁע, בְּגִין לְקַיְּמָא לֵיהּ בְּאַתְוָון דִּשְׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן.
וּקְרָא לֵיהּ חֲבַקּוּק. שְׁמָא דְּאַשְׁלִים לְכָל סִטְרִין. אַשְׁלִים לַחֲבוּקִין כְּדְאִתְמַר. וְאַשְׁלִים לְרָזָא דְּמָאתָן וְשִׁיתְסַר (פקודי רמ"ו ע"ב) אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּתִבִּין אִתְקָנְיָים לְאַהֲדָרָא רוּחֵיהּ, וּבְאַתְוָון אִתְקָנְיָים כָּל גּוּפֵיהּ עַל קְיוּמֵיהּ. וְעַל דָּא אִקְרֵי חֲבַקּוּק.
וְאִיהוּ אָמַר (חבקוק ג) יְיָ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, שְׁמַעְנָא מַה דְּהַוָה לִי דְּאַטְעִימְנָא מֵהַהוּא עָלְמָא וְדָחִילְנָא.
שְׁרָא לְמִתְבַּע רַחֲמִין עַל נַפְשֵׁיהּ וְאָמַר (נשא קל"ח ע"ב) ה' פָּעָלְךָ דְּעַבַדְתְּ לִי בְּקֶרֶב שָׁנִים יְהוֹן חַיֵּיהוּ. כְּמוֹ חַיָּיו. וְכָל מָאן דְּאִתְקַשַּׁר בְּאִנּוּן שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת חַיִּין אִתְקַשְּׁרוּ בֵּיהּ. בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּלֵית (בה) חַיִּין כְּלַל.

בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אוֹף אֲנָא מִמַּה דְּשָׁמַעְנָא דָּחִילְנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זָקִיף יְדוֹי עַל רֵישֵׁיהּ וְאָמַר וּמַה רַב הַמְּנוּנָא סָבָא נְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא זְכִיתוּן אַתּוּן לְמֶחֱמֵי אַפִּין בְּאַפִּין וְלָא זָכִינָא בֵּיהּ. נָפַל עַל אַנְפּוֹי וְחַמָּא לֵיהּ מְעַקֵּר טוּרִין מַנְהִיר שְׁרָגִין בְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בְּהַהוּא עָלְמָא תְּהוֹן שָׁבְבִין מָארֵי אוּלְפְּנִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵהַהוּא יוֹמָא הֲוָה קָרֵי לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וּלְרִבִּי אַבָּא (ט א) פְּנֵי״אֵל כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית לב) כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים.

בְּרֵאשִׁית רִבִּי חִיָּיא פָּתַח (תהלים קיא) רֵאשִׁית (י״א ב) חָכְמָה יִרְאַת יְיָ שֵׂכֶל טוֹב לְכָל עוֹשֵׂיהֶם תְּהִלָּתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד. רֵאשִׁית חָכְמָה, הַאי קְרָא הָכִי מְבָּעֵי לֵיהּ, סוֹף חָכְמָה יִרְאַת ה׳, בְּגִין דְּיִרְאַת ה׳ סוֹף חָכְמָה אִיהִי. (נ״א אֶלָּא אִיהִי רֵאשִׁית) לְעָאלָא לְגוֹ דַּרְגָּא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. זֶה הַשַּׁעַר לַה׳ וַדַּאי, דְּאִי לָא יֵיעוּל בְּהַאי תַּרְעָא לָא יֵיעוּל לְעָלְמִין. לְמַלְכָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי (דְּאִיהוּ) עִלָּאָה וְטָמִיר וְגָנִיז וְעָבִיד לֵיהּ תַּרְעִין אִלֵּין עַל אִלֵּין וּלְסוֹף כָּל תַּרְעִין עֲבַד תַּרְעָא חַד בְּכַמָּה מַנְעוּלִין בְּכַמָּה פְּתְחִין בְּכַמָּה הֵיכָלִין אִלֵּין עַל אִלֵּין. אָמַר כָּל מַאן דְּבָעֵי לְמֵיעַל לְגַבָּאי תַּרְעָא דָּא יְהֵא קַדְמָאָה לְגַבָּאי, מָאן דְּיֵיעוּל בְּהַאי תַּרְעָא יֵיעוּל. אוֹף הָכִי

תַּרְעָא קַדְמָאָה לְחָכְמָה עִלָּאָה יִרְאַת ה' אִיהִי. וְדָא אִיהִי רֵאשִׁית

ב, תְּרִין אִנּוּן דְּמִתְחַבְּרִין כְּחָדָא, וְאִנּוּן תְּרִין נְקוּדִין, חַד גְּנִיזָא וּטְמִירָא וְחַד קַיָּימָא בְּאִתְגַּלְיָא. וּבְגִין דְּלֵית לְהוּ פִּירוּדָא אִקְרוּן רֵאשִׁית. חַד וְלָא תְּרִין. מָאן דְּנָטִיל הַאי נָטִיל הַאי. וְכֹלָּא חָד דְּהָא הוּא (שְׁמִיהּ) וּשְׁמֵיהּ חַד דִּכְתִיב, (תהלים פג) וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ יְיָ לְבַדֶּךָ. אַמַּאי אִקְרֵי יִרְאַת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, זָכֵי בַּר נָשׁ הָא טוֹב וְאִי לָא זָכֵי הָא (הוּא) רָע. (דף ח ע"א) וְעַל דָּא שָׁרֵי בְּהַאי אֲתַר יִרְאָה. וְדָא תַּרְעָא לְעָאלָא לְכָל טוּבָא דְּעָלְמָא. שֵׂכֶל טוֹב אִלֵּין תְּרִין תַּרְעִין דְּאִנּוּן כְּחָדָא.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר שֵׂכֶל טוֹב דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ שֵׂכֶל טוֹב בְּלָא רָע כְּלָל. וְעַל דְּלָא שַׁרְיָא בֵּיהּ רָע אִיהוּ שֵׂכֶל טוֹב בְּלָא רָע. לְכָל עוֹשֵׂיהֶם, אִלֵּין חַסְדֵּי דָוִד (ויחי רי"ט ע"א) הַנֶּאֱמָנִים תַּמְכִין אוֹרַיְיתָא. וְאִנּוּן דְּתָמְכִין אוֹרַיְיתָא כְּבֵיכוֹל אִנּוּן עָבְדִין. כָּל אִנּוּן דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא לֵית בְּהוּ עֲשִׂיָּה בְּעוֹד דְּלָעָאן בָּהּ. אִנּוּן דְּתָמְכִין לוֹן אִית בְּהוּ עֲשִׂיָּה. וּבְחֵילָא דָּא כְּתִיב תְּהִלָּתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד וְקַיְימָא כּוּרְסְיָיא עַל קְיוּמֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הָוָה יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא (אמור צ"ח א) דְּכַלָּה אִתְחַבְּרַת בְּבַעֲלָהּ. דְּתָנִינָן כָּל אִנּוּן חַבְרַיָּא

דִּבְנֵי הֵיכָלָא דְּכַלָּה אִצְטְרִיכוּ בְּהַהִיא לֵילְיָא דְּכַלָּה אִזְדַּמְנַת לְמֶהֱוֵי לְיוֹמָא אַחֲרָא גּוֹ חוּפָּה בְּבַעֲלָהּ לְמֶהֱוֵי עִמָּהּ כָּל הַהוּא לֵילְיָא, וּלְמֶחֱדֵי עִמָּהּ בְּתִקוּנָהָא דְּאִיהִי אִתְתַּקָּנַת לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא מִתּוֹרָה לִנְבִיאִים וּמִנְבִיאִים לִכְתוּבִים וּבְמִדְרָשׁוֹת דְּקְרָאֵי וּבְרָזֵי דְּחָכְמְתָא. בְּגִין דְּאִלֵּין אִנּוּן תִּיקוּנִין דִּילָהּ וְתַכְשִׁיטָהָא. וְאִיהִי וְעוּלֵּמְתָהָא עָאלַת וְקַיְימַת עַל רֵישֵׁיהוֹן וְאִתְתַּקָּנַת בְּהוּ וְחָדַת בְּהוּ כָּל הַהוּא לֵילְיָא. וּלְיוֹמָא אָחֳרָא לָא עָאלַת לַחוּפָּה אֶלָּא בַּהֲדַיְיהוּ. וְאִלֵּין אִקְרוּן בְּנֵי חוּפָּתָא. וְכֵיוָן דְּעָאלַת לְחוּפָּתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל עֲלַיְיהוּ וּמְבָרֵךְ לוֹן וּמַעֲטַר לוֹן בְּעִטָּרָהָא דְּכַלָּה. זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן.

וְהָוָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא (בַּהֲדֵיהּ) מְרַנְּנִין בִּרְנָּה דְּאוֹרַיְיתָא וּמְחַדְּשָׁן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא כָּל חַד וְחַד מִנַּיְיהוּ. וְהָוָה חָדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן וְכָל שְׁאָר חַבְרַיָּיא. אָמַר לוֹן רִבִּי שִׁמְעוֹן, בָּנַי זַכָּאָה חוּלַקְכוֹן בְּגִין דְּלָמָחָר לָא תֵּיעוּל כַּלָּה לַחוּפָּה אֶלָּא בַּהֲדַיְיכוּ. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ דְּמִתַּקְנִין תִּקוּנָהָא בְּהַאי לֵילְיָא וְחָדָאן בָּהּ כֻּלְּהוּ יְהוֹן רְשִׁימִין וּכְתִיבִין בְּסִפְרָא דְּדִכְרָנְיָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לוֹן בְּשִׁבְעִין בִּרְכָאן וְעִטְרִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (תהלים יט) (תרומה קל"ו ב) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְגוֹ' קְרָא דָּא הָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ.

אֲבָל בִּזְמַנָּא דָּא דְּכַלָּה אִתְעָרָא לְמֵיעַל לַחוּפָּה בְּיוֹמָא דְּמָחָר אִתְתַּקָּנַת וְאִתְנְהִירַת בְּקִישׁוּטָהָא בַּהֲדֵי חַבְרַיָּיא דְּחָדָאן עִמָּהּ כָּל הַהִיא לֵילְיָא וְאִיהִי חָדַאת עִמְּהוֹן. וּבְיוֹמָא דְּמָחָר כַּמָּה אוּכְלוּסִין (כַּמָּה) חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין מִתְכַּנְשִׁין בַּהֲדָהּ. וְאִיהִי וְכֻלְּהוּ מְחָכָאן לְכָל חַד וְחַד דְּתֵקִינוּ לָהּ בְּהַאי לֵילְיָא. כֵּיוָן דְּמִתְחַבְּרָן כְּחָדָא וְאִיהִי חָמַאת לְבַעְלָהּ מַה כְּתִיב הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל. הַשָּׁמַיִם דָּא חָתָן דְּעָאל לַחוּפָּה. מְסַפְּרִים, מְנַהֲרִין כְּזוֹהֲרָא דְּסַפִּיר, דְּנָהִיר וְזָהִיר מִסְיָיפֵי עָלְמָא וְעַד סְיָיפֵי עָלְמָא.

כְּבוֹד אֵל, דָּא כְּבוֹד כַּלָּה דְּאִקְרֵי אֵל, דִּכְתִיב, (תהלים ז) אֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. בְּכָל יוֹמֵי שַׁתָּא אִקְרֵי אֵל, וְהַשְׁתָּא דְּהָא עָאלַת לַחוּפָּה אִקְרֵי כָּבוֹד, וְאִקְרֵי אֵל. יְקָר עַל יְקָר. נְהִירוּ עַל נְהִירוּ. וְשָׁלְטָנוּ עַל שָׁלְטָנוּ. כְּדֵין בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּשָׁמַיִם עָאל לַחוּפָּה וְאָתֵי וְנָהִיר לָהּ, כָּל אִנּוּן חַבְרַיָּיא דְּאִתְקִינוּ לָהּ כֻּלְּהוּ אִתְפָּרְשׁוּ (אִתְפָּרְשׁוּ) בְּשִׁמְהָן תַּמָּן הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יט) וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ. מַעֲשֵׂה יָדָיו, אִלֵּין אִנּוּן מָארֵי קַיָּימָא דִּבְרִית בַּהֲדֵי כַּלָּה, וְאִנּוּן מָארֵי קַיָּימָא דִּבְרִית אִקְרוֹן מַעֲשֵׂה יָדָיו, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים צ) וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ) כּוֹנְנֵהוּ דָּא בְּרִית קַיָּימָא דְּחָתִים בִּבְשָׂרָא דְּבַר נָשׁ.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר הָכִי (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ

לַחֲטֵיא אֶת בְּשָׂרֵךְ, דְּלָא יְהֵיב בַּר נָשׁ פּוּמֵיהּ לְמֵיתֵי לְהַרְהוּרָא בִּישָׁא, וְיֵהָא גָּרִים לְמֶחֱטֵי לְהַהִיא בְּשַׂר קֻדְשׁ דְּחָתִים בֵּיהּ בְּרִית קַדִּישָׁא. דְּאִילּוּ עָבִיד כֵּן מָשְׁכִין לֵיהּ לְגֵיהִנֹּם. וְהַהוּא דְּמְמוּנֶּה עַל גֵּיהִנֹּם דומ"ה שְׁמֵיהּ. וְכַמָּה רִבּוֹא דְּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה בַּהֲדֵיהּ. וְקָאִים עַל פִּתְחָא דְּגֵיהִנֹּם, וְכָל אִנּוּן דְּנָטְרוּ בְּרִית קַדִּישָׁא בְּהַאי עָלְמָא, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִקְרַב בְּהוּ.

דָּוִד מַלְכָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִירַע לֵיהּ הַהוּא עוֹבָדָא דָּחִיל.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא סָלִיק דומ"ה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לֵיהּ מָארֵי דְּעָלְמָא (דף ח ע"ב) כְּתִיב בְּתוֹרָה (ויקרא כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת אֵשֶׁת אִישׁ. וּכְתִיב וְאֶל אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ וְגוֹ'. דָּוִד דְּקַלְקֵל בְּרִית בְּעֶרְוָה מַהוּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּוִד זַכָּאָה הוּא, וּבְרִית קַדִּישָׁא עַל תְּקוּנֵיהּ קַיְימָא, דְּהָא גְּלֵי קָדָמַי דְּאִזְדַּמְּנַת לֵיהּ בַּת שֶׁבַע מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא.

אָמַר לֵיהּ אִי קַמָּךְ גָּלֵי קַמֵּיהּ לָא גָּלֵי. אָמַר לֵיהּ וְתוּ בְּהֲתִירָא הֲוָה מַה דְּהֲוָה. דְּהָא כָּל אִנּוּן דְּעָאלוּ לְקַרְבָא לָא עָאל חַד מִנַּייְהוּ עַד דְּאַפְטַר בְּגֵט לְאִנְתְּתֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְאוֹרָכָא תְּלַת יַרְחֵי וְלָא אוֹרִיךְ. אָמַר לֵיהּ בְּמַאי אוֹקִים מִלָּה בְּאַתַר דְּחַייְשִׁינָן דְּהִיא מְעוּבֶּרֶת, וְגָלֵי קָדָמַי דְּאוּרְיָה לָא קָרִיב בָּהּ לְעָלְמִין

דְּהָא שְׁמִי חָתִים בְּגַוֵּיהּ לְסַהֲדוּתָא. כְּתִיב אוּרִיָּה וּכְתִיב אוּרִיָּהוּ שְׁמִי חָתוּם בַּהֲדֵיהּ (בַּהֲדֵיהוּ) דְּלָא שְׁמֵשׁ בָּהּ לְעָלְמִין. אָמַר לֵיהּ, מָארֵי דְּעָלְמָא הָא מָה דְּאָמְרִית אִי קַמָּךְ גְּלֵי דְּלָא שְׁכִיב בַּהֲדָהּ אוּרִיָּה, קַמֵּיהּ מִי גְּלֵי, הֲוָה לֵיהּ לְאוֹרָכָא לָהּ תְּלַת יַרְחֵי. וְתוּ אִי יָדַע דְּלָא שְׁכִיב בַּהֲדָהּ לְעָלְמִין אַמַּאי שָׁדַר לָהּ דָּוִד וּפְקֵיד עֲלֵיהּ לְשַׁמָּשָׁא

בְּאִנְתְּתֵיהּ דִּכְתִיב, (שמואל ב יא) רֵד לְבֵיתְךָ וּרְחַץ רַגְלֶיךָ. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי לָא יָדַע, אֲבָל יַתִּיר מִתְּלַת יַרְחֵי אוֹרִיךְ דְּהָא אַרְבַּע יַרְחֵי הֲוּו. דְּהָכִי תָּנִינָן בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים דְּנִיסָן אַעֲבַר דָּוִד כְּרוֹזָא בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְהֲווּ עִם יוֹאָב בְּשִׁבְעָה יוֹמִין דְּסִיוָן וְאָזְלוּ וְחַבָּלוּ אַרְעָא דִּבְנֵי עַמּוֹן. סִיוָן וְתַמּוּז וְאָב וְאֱלוּל אִשְׁתָּהוּ שָׁם. וּבְאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים בֶּאֱלוּל הֲוָה מַה דְּהֲוָה מִבַּת שֶׁבַע. וּבְיוֹמָא דִּכְפוּרֵי מָחַל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא חוֹבָה. וְאִית דְּאָמְרֵי בִּז׳ בְּאַדָּר אַעֲבַר כְּרוֹזָא וְאִתְכַּנָּשׁוּ בְּחַמֵּיסַר דְּאִיָּיר, וּבְחַמֵּיסַר בֶּאֱלוּל הֲוָה מַה דְּהֲוָה מִבַּת שֶׁבַע, וּבְיוֹמָא דִּכְפוּרָא אִתְבְּשַׂר (שמואל ב יב) גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. מַאי לֹא תָמוּת, לֹא תָּמוּת בִּידָא דְּדוֹמָה.

אָמַר דּוֹמָה מָארֵי דְּעָלְמָא הָא מִלָּה חֲדָא אִית לִי גַּבֵּיהּ דְּאִיהוּ אַפְתַּח פּוּמֵיהּ וְאָמַר (שמואל ב יב) חַי יְיָ כִּי בֶן מָוֶת הָאִישׁ הָעוֹשֶׂה זֹאת וְאִיהוּ דָּן לְנַפְשֵׁיהּ טְרוֹנְיָיא אִית

לִי עֲלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, לֵית לָךְ רְשׁוּ דְּהָא אוֹדֵי לְגַבָּאי וְאָמַר חָטָאתִי לַהּ׳ וְאַף עַל גַּב דְּלָא חָב. אֲבָל בַּמֶּה דְּחָטָא בְּאוּרְיָה עוֹנָשָׁא כְּתָבִית עֲלֵיהּ וְקַבֵּל. מִיָּד אַהֲדַר דּוּמָ"ה לְאַתְרֵיהּ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים צד) לוּלֵי (צ"ד א׳) יְיָ עֶזְרָתָה לִי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי. לוּלֵי ה׳ עֶזְרָתָה לִי דְּהַוָה אַפּוֹטְרוֹפָּא דִּילִי. כִּמְעַט שָׁכְנָה וְגוֹ׳. מַהוּ כִּמְעַט, כְּחוּטָא דַּקִּיק כְּשִׁיעוּרָא דְּאִית בֵּינִי וּבֵין סִטְרָא אָחֳרָא, כְּהַהוּא שְׁעוּרָא הֲוַת דְּלָא שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי.

וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי לְאִסְתַּמְרָא בַּר נָשׁ דְּלָא יֵימָא מִלָּה כְּדָוִד. בְּגִין דְּלָא יָכִיל לְמֵימַר לְדוּמָה (קהלת ה) כִּי שְׁגָגָה הִיא, כְּמָה דְּהַוָה לְדָוִד וְנָצַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא. לָמָּה יִקְצוֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ עַל הַהוּא קוֹל דְּאִיהוּ אָמַר. וְחַבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ דָּא בְּשַׂר קֹדֶשׁ בְּרִית קַדִּישָׁא דְּפָגִים וְאִתְמְשַׁךְ בְּגֵיהִנֹּם עַל יְדָא דְּדוּמָה. וּבְגִין כָּךְ (תהלים יט) וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ אִלֵּין אִנּוּן חַבְרַיָּיא דְּאִתְחַבָּרוּ בְּכַלָּה דָּא וּמָארֵי קַיָּימָא דִּילָהּ. מַגִּיד וְרָשִׁים כָּל חַד וְחַד. מָאן הָרָקִיעַ. דָּא אִיהוּ (ל"ד א) הָרָקִיעַ דְּבֵיהּ חַמָּה וּלְבָנָה וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְדָא אִיהוּ סֵפֶר (יתרו דף ע"א) זִכָּרוֹן. אִיהוּ מַגִּיד וְרָשִׁים לְהוּ וּכְתִיב לְהוּ לְמֶהֱוֵי בְּנֵי הֵיכָלָא וּלְמֶעְבַּד רְעוּתְהוֹן תְּדִיר.

(תהלים יט) יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אוֹמֶר, יוֹמָא קַדִּישָׁא מֵאִנּוּן יוֹמִין

עִלָּאִין דְּמַלְכָּא מְשַׁבְּחִין לוֹן לְחַבְרַיָּיא וְאָמְרִין הַהִיא מִלָּה דְּאָמַר כָּל חַד לְחַבְרֵיהּ. יוֹמָא לְיוֹמָא יַבִּיעַ הַהוּא אוֹמֶר וּמְשַׁבַּח לֵיהּ. וְלֵילָה לְלֵילָה כָּל דַּרְגָּא דְּאַשְׁלִים (נ"א דְּשַׁלִּיט) בְּלֵילְיָא מְשַׁבַּח דָּא לְדָא הַהוּא דַּעַת דְּכָל חַד מְחַבְרֵיהּ, וּבְשִׁלִּימוּ (ס"א וּבְרַחֲמוּ) סַגֵּי אִתְעַבִּידוּ לוֹן חַבְרִין וּרְחִימִין. אֵין אוֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בִּשְׁאָר מִילִין דְּעָלְמָא. דְּלָא אִשְׁתְּמִעוּ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא וְלָא בָּעֵי לְמִשְׁמַע לוֹן. אֲבָל הָנֵי מִילֵי בְּכָל הָאֲרָץ יָצָא קָוָם. עַבְדֵי (דף ט ע"א) מְשִׁיחָא אִנּוּן מִלִּין מְדוֹרֵי עִלָּאֵי וּמְדוֹרֵי תַּתָּאֵי (לעיל דף ה' ב'), מֵאִלֵּין אִתְעַבִּידוּ רְקִיעִין וּמֵאִלֵּין אֶרֶץ מֵהַהִיא תּוּשְׁבַּחְתָּא. וְאִי תֵּימָא דְּאִנּוּן מִלִּין בְּאַתַר חָד. מְשַׁטְּטָא בְּעָלְמָא בִּקְצֵה תְּבֵל מִלֵּיהֶם. וְכֵיוָן דְּאִתְעַבִּידָא (דְּאִתְאֲבִיד) רְקִיעִין מְנָהוֹן, מָאן שַׁרְיָא בְּהוֹן. הָדָר וְאָמַר לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם. הַהוּא שִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא שָׁוֵי מְדוֹרֵיהּ וּמִשְׁכָּנֵיהּ בְּהוּ וְאִתְעַטַּר בְּהוּ. כֵּיוָן דְּשָׁרֵי בְּאִנּוּן רְקִיעִין וְאִתְעַטַּר בְּהוּ, כְּדֵין וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ. חָדֵי וְרָהִיט בְּאִנּוּן רְקִיעִין. נָפַק מִנַּייהוּ וְעָאל וְרָהִיט גּוֹ מִגְדְּלָא חָדָא אָחֳרָא בְּאַתַר אָחֳרָא. מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, וַדַּאי מֵעָלְמָא עִלָּאָה נָפִיק וְאַתְיָא (וְאִתָּא) דְּאִיהוּ (לעיל א' ב) קְצֵה הַשָּׁמַיִם לְעֵילָּא. וּתְקוּפָתוֹ (עַל קְצוֹתָם), מָאן תְּקוּפָתוֹ, דָּא קְצֵה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא דְּאִיהִי תְּקוּפַת הַשָּׁנָה דְּאַסְחָרָא לְכָל סָיְיפִין. וְאִתְקַשְׁרַת מִן

הַשְּׁמַיִם עַד רְקִיעָא דָּא. וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ דְּהַהִיא תְּקוּפָה דָּא וּתְקוּפָה דְּשִׁמְשָׁא דְּאַסְחַר בְּכָל סִטְרָא.

וְאֵין נִסְתָּר לֵית דְּאִתְכַּסֵּי מִנֵּיהּ מִכָּל דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּהַוּוּ כֻּלְּהוּ מְסַחֲרָן וְאַתְיָין לְגַבֵּיהּ וְכָל חַד וְחַד לֵית מַאן דְּיִתְכַּסֵּי מִינֵּיהּ. מֵחַמָּתוֹ בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְחַמֵּם וְתָב (וְתָאִיב) לְגַבַּייהוּ בִּתְיוּבְתָּא (בִּתְיאוּבְתָּא) שְׁלִים. כָּל שְׁבָחָא דָּא וְכָל עִלּוּיָא דָּא בְּגִין אוֹרַיְיתָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יט) תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה. שִׁית זִמְנִין כְּתִיב הָכָא ה׳, וְשִׁית קְרָאֵי מִן הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים עַד תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב בְּרֵאשִׁית הָא שִׁית אַתְוָון. בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, הָא שִׁית תֵּבִין. קְרָאֵי אַחֲרָנִין לָקְבֵל שִׁית זִמְנִין ה׳ שִׁית קְרָאֵי בְּגִין שִׁית אַתְוָון דְּהָכָא. שִׁית שְׁמָהָן בְּגִין שִׁית תֵּבִין דְּהָכָא.

עַד דְּהַוּוּ יַתְבֵי עָאלוּ רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְרִבִּי אַבָּא. אָמַר לוֹן וַדַּאי אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא אַתְיָין, וְעַל (ז ב) דָּא פְּנֵי״אֵל קָרֵינָא לְכוּ, דְּהָא חֲמִיתוּן אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא אַפִּין בְּאַפִּין. וְהַשְׁתָּא דְּקָא יְדַעְתּוּן וְגָלֵי לְכוּ קְרָא דְּבִנְיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע, וַדַּאי דְּמִלָּה דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִיהוּ וּקְרָא דְּאַבַּתְרֵיהּ. וְהַהוּא דְּסָתִים מִכֹּלָּא אָמְרוּ.

וְהַאי קְרָא אִיהוּ בְּאַתַר אָחֳרָא כְּגַוְונָא דָּא. פְּתַח וְאָמַר (דברי הימים א יא) וְהוּא הִכָּה אֶת הָאִישׁ הַמִּצְרִי אִישׁ מַדָּה

חֲמֵשׁ בָּאַמָּה, וְכֹלָּא רָזָא חָדָא אִיהוּ, מֵהַאי (ס"א הַאי) מִצְרִי, הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדָע, (שמות יא) גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי וְגוֹ' רַב וְיַקִּירָא כְּמָה דְּגָלֵי הַהוּא סָבָא.

וְהַאי קְרָא בְּמִתִּיבְתָּא עִלָּאָה אִתְּמַר. אִישׁ מִדָּה כֹלָּא חַד. (שמואל ב כג) אִישׁ מַרְאֶה וְאִישׁ מִדָּה כֹלָּא חַד. בְּגִין (לעיל ה' ע"ב) דְּאִיהוּ שַׁבָּת וּתְחוּמָא דִּכְתִיב, (במדבר לה) וּמִדּוֹתָם מִחוּץ לָעִיר, וּכְתִיב, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה. וְעַל דָּא אִישׁ מִדָּה אִיהוּ. וְאִיהוּ מַמָּשׁ אִישׁ מִדָּה אִיהוּ אָרְכֵּיהּ מִסְיֵיפֵי עָלְמָא וְעַד סְיֵיפֵי עָלְמָא. אָדָם הָרִאשׁוֹן הָכִי הֲוָה. וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב חֲמֵשׁ בָּאַמָּה. אִנּוּן חֲמֵשׁ בָּאַמָּה מִסְיֵיפֵי עָלְמָא עַד סְיֵיפֵי עָלְמָא הֲוָה.

(דברי הימים א יא) וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר כְּמְנוֹר אוֹרְגִים, דָּא מַטֵּה הָאֱלֹהִים דְּהֲוָה בִּידֵיהּ חָקִיק בְּשְׁמָא גְּלִיפָא מְפָרַשׁ בְּנְהִירוּ דְּצִרוּפֵי אַתְוָון דְּהֲוָה גָּלִיף בְּצַלְאֵל וּמִתִּיבְתָּא דִּילֵיהּ דְּאִקְרֵי אוֹרֵג דִּכְתִיב, (שמות לה) מִלֵּא אוֹתָם וְגוֹ' חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרוֹקֵם וְגוֹ'. וְהַהוּא מַטֶּה הֲוָה נָהִיר שְׁמָא גְּלִיפָא בְּכָל סִטְרִין בְּנְהִירוּ דְּחַכִּימִין דְּהֲווּ מְגַלְּפִין שְׁמָא מְפָרַשׁ (פקודי ר"ס א) בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין גַּוְונֵי. וּקְרָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה כְּמָה דְּאָמַר זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ. תִּיבוּ יַקִּרִין תִּיבוּ

וּנְחַדֵּשׁ תִּקּוּן דְּכַלָּה בְּהַאי לֵילְיָא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדָהּ בְּהַאי לֵילְיָא יְהֵא נְטִיר עֵילָא וְתַתָּא כָּל הַהִיא שַׁתָּא וְיַפִּיק שַׁתָּא בְּשָׁלָם. עֲלַייהוּ כְּתִיב (תהלים לד) חוֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ:

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ. דְּכָל מַאן דְּאָמַר אִית אֱלָהָא אָחֳרָא אִשְׁתְּצִי מֵעָלְמִין. כְּמָה דְּאִתְּמַר (ירמיה י) כִּדְנָה תֵּמְרוּן לְהוֹם אֱלָהָא (אֱלָהַיָּא) דִּי שְׁמַיָּא וְאַרְקָא לָא עֲבַדוּ יֵאבַדוּ מֵאַרְעָא וּמִן תְּחוֹת שְׁמַיָּא אֵלֶּה. בְּגִין דְּלֵית אֱלָהָא אָחֳרָא בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.

וְהַאי (דף ט ע"ב) קְרָא אִיהוּ תַּרְגּוּם בַּר מִמְּלָה דְּסוֹף קְרָא. אִי תֵּימָא בְּגִין דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין לָא נְזָקְקִין לְתַרְגּוּם (נ"ח ע"ה א) וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן בֵּיהּ, מִלָּה דָּא יָאוֹת הִיא לְמֵימַר בִּלְישָׁנָא קַדִּישָׁא בְּגִין דְּיִשְׁמְעוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין וְיִהוֹן נְזָקְקִין לְאוֹדָאָה עַל דָּא. אֶלָּא וַדַּאי בְּגִין כָּךְ כְּתִיב תַּרְגּוּם דְּלָא נְזָקְקִין בֵּיהּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין לָא (וְלָא) יַקְנָאוּן בְּבַר נָשׁ לְאַבָאָשָׁא לֵיהּ, בְּגִין דִּבְהַאי קְרָא בִּכְלָלָא אִנּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּהָא אִנּוּן אֱלֹהִים אִקְרוּן וּבִכְלָלָא דְּאֱלֹהִים הֲווּ, וְאִנּוּן לָא עֲבַדוּ שְׁמַיָּא וְאַרְקָא. וְאַרְקָא, וְאַרְעָא מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בְּגִין (קכ"ו א) דְּאַרְקָא אִיהִי חָדָא מֵאִנּוּן שְׁבַע אַרְעִין דִּלְתַתָּא. וּבְהַהוּא אֲתַר אִית בְּנֵי בְנוֹי

דְּקִין. לְבָתַר דְּאִתְתָּרַךְ מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא (כ"ד ב) נָחִית לְתַמָּן וְעָבִיד תּוֹלָדוֹת וְאִשְׁתַּבַּשׁ תַּמָּן דְּלָא יָדַע כְּלוּם. וְאִיהוּ אַרְעָא כְּפֵילָא דְּאִתְכְּפַל מֵחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא.

וְאִית תַּמָּן תְּרִין מְמַנָּן שַׁלִּיטִין דִּי שָׁלְטִין דָּא בַּחֲשׁוֹכָא וְדָא בִּנְהוֹרָא. וְתַמָּן קִטְרוּגָא דָּא בְדָא. וְשַׁעֲתָא דְּנָחִית לְתַמָּן קַיִן, אִשְׁתְּתָפוּ דָּא בְדָא וְאִשְׁתְּלִימוּ כְּחָדָא. וְכֹלָּא חָזֵי דְּאִנּוּן תּוֹלְדוֹת דְּקַיִן. וְעַל דָּא אִנּוּן בְּתְרִין רֵאשִׁין כְּתְרִין חֵיוָון, בַּר דְּכַד הַהוּא נְהוֹרָא שָׁלִיט נָצַח דְּיֵלֵיהּ וְנָצַח עַל אָחֳרָא. וְעַל דָּא אִתְכְּלִילוּ דִּי בַּחֲשׁוֹכָא בִּנְהוֹרָא וְהַוּוּ חַד. אִנּוּן תְּרִין מְמַנָּן עַפְרִירָא וְקַסְטִימוֹן. וְדִיוּקְנָא דִּלְהוֹן כְּדִיוּקְנָא דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין בְּשִׁית גַּדְפִּין. חַד דְּיוּקְנָא כְּתוֹר"א, וְחַד דְּיוּקְנָא כְּנִשְׁר"א. וְכַד מִתְחַבְּרָן אִתְעֲבִידוּ דְּיוּקְנָא דְּאָדָם.

כַּד אִנּוּן בְּחֲשׁוֹכָא מִתְהַפְּכִין לְדְיוּקְנָא דְּנָחָשׁ בְּתְרִין רֵאשִׁין וְאָזְלִין כְּחִוְיָא וְטָאסִין גּוֹ תְּהוֹמָא וְאִסְתַּחְיָין בְּיַמָּא רַבָּא. כַּד מָטָאן לְשַׁלְשְׁלָאָה דְּעַזְּ"א וַעֲזָאֵ"ל מַרְגִּיזִין לוֹן וּמִתְעָרֵי לוֹן. וְאִנּוּן מְדַלְגִין גּוֹ טוּרֵי חֲשׁוֹכָן וְחָשְׁבֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְמִתְבַּע לוֹן דִּינָא. וְאִלֵּין תְּרִין מְמַנָּן שָׁאטִין בְּיַמָּא רַבָּא וּפָרְחִין מִתַּמָּן וְאָזְלִין בְּלֵילְיָא לְגַבֵּי (י"ט ב', נ"ה ב) נַעֲמָה אִמְהוֹן דְּשֵׁדִין דְּטָעוֹ אֲבַתְרָהָא דְּחַלִּין קַדְמָאִין וְחָשְׁבִין לְמִקְרַב לְגַבָּהּ. וְאִיהִי

דְּלִיגַת שִׁתִּין אַלְפִין פַּרְסִין וְאִתְעֲבִידַת בְּכַמָּה צִיּוּרִין לְגַבֵּי בְּנֵי נְשָׁא בְּגִין דְּיִטְעוּן בְּנֵי נְשָׁא אֲבַתְרָהּ.

וְאִלֵּין תְּרִין מְמַנָּן פַּרְחִין וּמְשַׁטְטָן בְּכָל עָלְמָא וְאַהֲדָרָן לְאַתְרַייהוּ. וְאִנּוּן מִתְעָרִין לְאִנּוּן בְּנֵי בְּנוֹי דְּקַיִּן בְּרוּחָא דְּיִצְרִין בִּישִׁין לְמֶעְבַּד תּוֹלָדוֹת. שְׁמַיָּא דְּשָׁלְטִין תַּמָּן לָאו כְּהָנֵי. וְלָא אוֹלִידַת אַרְעָא בְּחֵילָא דִּלְהוֹן זְרוֹעָא (שלח קע"ב א) וְחַצְדָא כְּהָנֵי. וְלָא אַהֲדָרָן אֶלָּא בְּכַמָּה שְׁנִין וְזִמְנִין. וְאִנּוּן אֱלָהָא (אֱלָהַיָּא) דִּי שְׁמַיָּא וְאַרְקָא לָא עֲבַדוּ. יֵאבַדוּ מֵאַרְעָא עִילָּאָה דְּתֵבֵל, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בָּהּ וְלָא יִשְׁתַּטְטוּן בָּהּ וְלָא יְהוֹן גַּרְמִין לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּאֲבָא מִמִּקְרֵה לֵילְיָא. וְעַל דָּא יֵאבַדוּ מֵאַרְעָא וּמִן תְּחוֹת שְׁמַיָּא דְּאִתְעֲבִידוּ (לעיל דף ג' א) בִּשְׁמָא דְּאֱלָהּ כְּמָה (ב א) דְּאִתְמָר. וְעַל דָּא הַאי קְרָא תַּרְגּוּם דְּלָא יַחְשְׁבוּן מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי דְּעַלַּייהוּ אָמְרִין, וְלָא יְקַטְרְגוּ לָן. וְעַל דָּא רָזָא דְּאֱלָהּ כְּמָה דְּאִתְמָר אִיהוּ מִלָּה קַדִּישָׁא דְּלָא אִתְחַלַּף בַּתַּרְגּוּם.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי קְרָא דִּכְתִיב, מִי (ירמיה י) (שמות צ"ה ע"ב) לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה, מַאי שְׁבָחָא אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר בְּרִי, הַאי קְרָא בְּכַמָּה דּוּכְתֵי אִתְמָר, אֲבָל וַדַּאי לָאו אִיהוּ (נ"א הָכִי) דִּכְתִיב, (ירמיה י) כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם דְּהָא אַתָּא לְמִפְתַּח פּוּמָא דְּחַיָּיבִין דְּחָשְׁבִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יָדַע

הִרְהוּרִין וּמַחְשָׁבִין דִּילְהוֹן. וּבְגִין כָּךְ אִית לְאוֹדָעָא שְׁטוּתָא דִּלְהוֹן. דְּזִמְנָא חָדָא אֲתָא פִּילוֹסוֹפָא חָדָא דְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם לְגַבָּאי, אָמַר לִי אַתּוּן אָמְרִין דֶּאֱלָהֲכוֹן שַׁלִּיט בְּכָל רוּמֵי שְׁמַיָּא. כְּלְהוּן חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין לָא אִדַּבְּקָן וְלָא יָדְעֵי אֲתַר דִּילֵיהּ. הַאי קְרָא לָא אַסְגֵּי יְקָרֵיהּ כָּל כָּךְ. דְּכְתִיב כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאַיִן כָּמוֹךָ. מַאי שִׁיקוֹלָא דָּא לְבְנֵי נָשָׁא דִּי לֵית (דף י ע"א) לוֹן קְיוּמָא.

וְתוּ דְּאַתּוּן אָמְרִין (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, בְּיִשְׂרָאֵל לָא קָם אֲבָל בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם קָם. אוּף הָכִי אֲנָא אֵימָא בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם אֵין כָּמוֹהוּ, אֲבָל בְּחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל אִית. אִי הָכִי אֱלָהָא דְּאִית בְּחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל כְּוָותֵיהּ לָאו אִיהוּ עִלָּאָה שַׁלִּיטָא. אִסְתַּכַּל בַּקְרָא וְתִשְׁכַּח דְּדַיְיקָנָא כְּדְקָא יָאוּת. אֲמִינָא לֵיהּ וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אֲמַרְתְּ.

מָאן מְחַיֶּה מֵתִים אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, אַתָּא אֵלִיָּהוּ וְאֶלִישָׁע וְאַחִיּוּ מֵתַיָּיא. מָאן מוֹרִיד גְּשָׁמִים אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי אַתָּא אֵלִיָּהוּ וּמְנַע לוֹן וּנְחִית לוֹן בִּצְלוֹתֵיהּ. מָאן עַבַד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, אַתָּא אַבְרָהָם אִתְקַיָּימוּ בְּקִיּוּמוֹהִי בְּגִינֵיהּ. מָאן מַנְהִיג שְׁמָשָׁא אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, אַתָּא יְהוֹשֻׁעַ וְשָׁכִיךְ לֵיהּ וּפַקִּיד לֵיהּ דְּיֵקוּם עַל קִיּוּמֵיהּ וְאִשְׁתְּכַח וּכְתִיב, (יהושע י) וַיִּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ עָמָד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹזֵר גְּזַר דִּין אוֹף הָכִי מַשֶּׁה גָּזִיר גְּזַר דִּין וְאִתְקַיָּימוּ. וְתוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹזֵר גְּזִרִין וְצַדִּיקַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל מְבַטְּלִין לוֹ דִּכְתִיב, (שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים. וְתוּ דְּאִיהוּ פַּקִּיד לוֹן לְמֹהַךְ בְּאוֹרְחוֹי מַמָּשׁ לְאִתְדַּמָּא לֵיהּ בְּכֹלָּא. אֲזַל הַהוּא פִּילוֹסוֹפָּא וְאִתְגַּיֵּיר בְּכַפַּר שְׁחָלַיִם וְקָרוֹן לֵיהּ יוֹסֵי קְטִינָאָה. וְאוֹלִיף אוֹרַיְיתָא סַגְיָא. וְאִיהוּ בֵּין חַכִּימִין וְזַכָּאִין דְּהַהוּא אֲתַר.

הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בַּקְּרָא וְהָא כְּתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ. מַאי רְבוּיָא הָכָא. אֶלָּא מִי לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם וְכִי מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ וְלָאו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא בְּכָל אֲתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאִשְׁתַּבָּחָא בְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִתְקְרֵי אֶלָּא עַל יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי. דִּכְתִיב, (שמות ה) אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִבְרִים, וּכְתִיב, (ישעיה מד) כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַדַּאי. אָמְרוּ אוּמוֹת הָעוֹלָם פַּטְרוֹן אָחָרָן אִית לָן בִּשְׁמַיָּא דְּהָא מַלְכֵיכוֹן לָא שָׁלִיט אֶלָּא עֲלַייכוּ בִּלְחוֹדֵיכוֹן וְעַלְנָא לָא שָׁלִיט.

אַתָּא קְרָא וְאָמַר מִי לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם (נ"א מַלְכָּא עִילָּאָה לְרַדָּאָה לוֹן וּלְאַלְקָאָה לוֹן וּלְמֶעְבַּד בְּהוֹן

רְעוּתֵיהּ. כִּי לְךָ יָאתָה לְדַחֲלָא מִנָּךְ לְעֵילָא וְתַתָּא. כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם) אִלֵּין שַׁלִּיטִין רַבְרְבָן דִּי מִמַּנָּן עֲלַיְיהוּ. וּבְכָל מַלְכוּתָם בְּהַהוּא מָלְכוּ דִּלְעֵילָא. דְּהָא אַרְבַּע מַלְכְוָון שַׁלִּיטִין אִית לְעֵילָא וְשָׁלְטִין בִּרְעוּתֵיהּ עַל כָּל שְׁאָר עַמִּין. וְעִם כָּל דָּא לֵית בְּהוּ דְּיַעֲבִיד אֲפִלּוּ מִלָּה זְעִירָא אֶלָּא כְּמָה דְּפָקִיד לוֹן דְּכְתִיב, (דניאל ד) וּכְמִצְבֵּיהּ עָבִיד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְדַיְירֵי אַרְעָא. חַכְמֵי הַגּוֹיִם אִנּוּן מִמַּנָּן וְרַבְרְבָן דִּלְעֵילָא דְּחָכְמְתָא דִּלְהוֹן מִנַּיְיהוּ הֲוָה. בְּכָל מַלְכוּתָם מַלְכוּתָא דְּשַׁלִּיט כְּמָה דְּאִתְמַר. וְדָא הוּא קְרָא כִּפְשָׁטֵיהּ. אֲבָל בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם. הַאי אַשְׁכַּחְנָא

בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, דְּאִנּוּן מַשְׁרְיָין וְחַיָּילִין אַף עַל גַּב דְּאִתְפַּקְדָן עַל מִלִּין דְּעָלְמָא וּפַקִּיד לְכָל חַד לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא, מָאן הוּא (סִתְימָא קַדִּישָׁא וְלָא כִּרְעוּתֵיהּ) דְּיַעֲבִיד שׁוּם חַד מִנַּיְיהוּ כְּמוֹךָ. בְּגִין דְּאַנְתְּ רָשִׁים בְּעִילּוּיָא, וְאַתְּ רָשִׁים בְּעוֹבָדָךְ מִכֻּלְהוּ. וְדָא הוּא מֵאֵין כְּמוֹךָ יְיָ, מָאן הוּא סִתְימָאָה קַדִּישָׁא דְּיַעֲבִיד וְלֶהֱוֵי כְּמוֹךָ עֵילָא וְתַתָּא. וְיֵהָא דָּמֵי לָךְ (בְּכָל) (בְּכוֹלָא), עוֹבָדָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֲבָל אִנּוּן (ישעיה מד) תֹּהוּ וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל יוֹעִילוּ. בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וְגוֹ', בְּמַלְכוּתָם כְּתִיב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא בְּנֵי הִלּוּלָא דָּא, כָּל חַד

מִנְכוֹן יְקַשֵּׁט קִשּׁוּטָא חַד לְכַלָּה. אָמַר לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. אֶלְעָזָר הַב נְבַזְבְּזָא חַד לְכַלָּה דְּהָא לְמָחָר אִסְתַּכַּל (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) (נ"א בָּהּ) כַּד יֵעוּל לַחוּפָּה בְּאִנּוּן שִׁירִין וּשְׁבָחִין דְּיַהֲבוּ לָהּ בְּנֵי הֵיכָלָא לְקַיְּימָא קַמֵּיהּ.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (שיר השירים ג) מִי (קע"ו ב) זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר וְגוֹ', מִי זֹאת, כְּלָלָא דְּתֵרִין קִדּוּשִׁין (קַדִּישִׁין) דְּתֵרִין עָלְמִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא וְקִשּׁוּרָא חֲדָא. עוֹלָה מַמָּשׁ לְמֶהֱוֵי קֻדֶּשׁ קָדָשִׁין. דְּהָא קֻדֶּשׁ קָדָשִׁין מ"י. וְאִתְחַבְּרָא בְּזֹא"ת. בְּגִין לְמֶהֱוֵי (זֹאת) עוֹלָה דְּאִיהִי קֻדֶּשׁ קָדָשִׁין. מִן הַמִּדְבָּר דְּהָא מִן הַמִּדְבָּר יְרֻתָא לְמֶהֱוֵי כַּלָּה וּלְמֵיעַל לְחֻפָּה. תּוּ מִן הַמִּדְבָּר אִיהִי עוֹלָה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ד) וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה בְּהַהוּא מִדְבָּר (דף י ע"ב) דְּלְחִישׁוּ בְּשִׁפְוָון אִיהִי עוֹלָה.

וְתָנִינָן מַאי דִּכְתִיב, (שמואל א ד) הָאֱלֹהִים הָאַדִּירִים הָאֵלֶּה אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמַּכִּים אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מַכָּה בַּמִּדְבָּר. וְכִי כָּל דְּעַבַד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּמִּדְבָּר הֲוָה, וְהָא בִּישׁוּבָא הֲוָה. אֶלָּא בַּמִּדְבָּר, בְּדִבּוּרָא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ד) וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה. וּכְתִיב, (תהלים עה) מִמִּדְבַּר הָרִים. אוּף הָכִי עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מִן הַמִּדְבָּר וְדַאי. בְּהַהִיא מִלָּה דְּפוּמָא אִיהִי סַלְקָא וְאָעֲלַת בֵּין גַּדְפֵי דְּאִמָּא, וּלְבָתַר בְּדִבּוּרָא נַחְתָּא וְשַׁרְיָא עַל רֵישַׁיְיהוּ דְּעַמָּא קַדִּישָׁא.

הֵיךְ סַלְקָא בְּדִבּוּרָא. דְּהָא בְּשִׁירוּתָא כַּד בַּר נָשׁ קָאִים בְּצַפְרָא אִית לֵיהּ לְבָרְכָא לְמָארֵיהּ. בְּשַׁעְתָּא דְּפָקַח עֵינוֹי הֵיךְ מְבָרֵךְ. הָכִי הֲווּ עַבְדֵי חַסִידֵי קַדְמָאֵי, נַטְלָא דְמַיָּא הֲווּ יַהֲבֵי קָמַייְהוּ, וּבְזִמְנָא דְּאִתְעָרוּ בְּלֵילְיָא אַסְחָן יְדַייְהוּ. וְקָיְימֵי וְלָעָאן בְּאוֹרַייְתָא וּמְבָרְכֵי עַל קְרִיאָתָהּ (וְכוּ'). תַּרְנְגוֹלָא קָרֵי וּכְדֵין פַּלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ, וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס' ב) אִשְׁתַּכַּח עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן, וְאַסִּיר לְבָרְכָא בִּידַיִן מְסוֹאָבוּת וּמְזָהֲמוּת. (וּמְבָרְכִין).

וְכֵן כָּל שַׁעֲתָא.

בְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ נָאִים, רוּחֵיהּ פָּרְחָא מִנֵּיהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּרוּחֵיהּ פָּרְחָא מִנֵּיהּ, רוּחָא מְסָאֲבָא זַמִּין וְשָׁרְיָא עַל יְדוֹי וּמְסָאֵב לוֹן וְאַסִּיר לְבָרְכָא בְּהוּ בְּלָא נְטִילָה. וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי הָא בִּימָמָא דְּלָא נָאִים וְלָא פָּרַח רוּחֵיהּ מִנֵּיהּ וְלָא שָׁרְיָא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסָאֲבָא וְכַד עָאל לְבֵית הַכִּסֵּא לָא יְבָרֵךְ וְלָא יִקְרָא בַּתּוֹרָה אֲפִלּוּ מִלָּה חָדָא עַד דְּיִסְחֵי יְדוֹי. וְאִי תֵּימָא בְּגִין דְּמִלּוּכְלָכִים אִנּוּן, לָאו הָכִי הוּא, בַּמֶּה אִתְלַכְלְכוּ. אֶלָּא וַוי לִבְנֵי עָלְמָא דְּלָא מַשְׁגִּיחִין וְלָא יַדְעִין בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן וְלָא יָדְעֵי עַל מַה קָיְימָא עָלְמָא. רוּחָא חָדָא אִית בְּכָל בֵּית הַכִּסֵּא דְּעָלְמָא דְּשָׁרְיָא תַּמָּן וְאִתְהַנֵּי מֵהַהוּא לְכְלוּכָא וְטִנּוּפָא וּמִיָּד שָׁרֵי עַל אִנּוּן אֶצְבְּעָן דִּידוֹי דְּבַר נָשׁ.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר כָּל מָאן דְּחָדֵי בְּאִנּוּן מִלְּעַדַּיָּא וְלָא יָהִיב חוּלָקֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא רַע עַיִן שָׁטָן שׁוֹנֵא אוֹתוֹ וְקָא מְקַטְרֵג לֵיהּ וְסָלִיק לֵיהּ מֵעָלְמָא וְכַמָּה עָקוּ עַל עָקוּ מְסַבֵּב לֵיהּ. חוּלָקֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֶחֱדֵי לְמִסְכְּנֵי כְּפוּם מַה דְּיָכִיל לְמֶעְבַּד. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמַיָּיא אִלֵּין אָתֵי לְמֶחֱמֵי לְאִנּוּן מָאנִין תְּבִירִין דִּילֵיהּ, וְעָאל עָלַיְיהוּ וְחָמֵי דְּלָא אִית לְהוֹן לְמֵחֱדֵי, וּבְכֵי עָלַיְיהוּ. סָלִיק לְעֵילָא (וּבָעֵי) לְחָרְבָּא עָלְמָא.

אֲתָאן בְּנֵי מְתִיבְתָּא קַמֵּיהּ וְאָמְרֵי רִבּוֹן עָלְמָא, רַחוּם וְחַנּוּן אִתְקְרִיאַת יִתְגַּלְגְּלוּן רַחֲמָךְ עַל בְּנָךְ. אָמַר לוֹן וְכִי (בְּנֵי) עָלְמָא לָא (יְדְעִין דְּלָא) עָבְדִית לֵיהּ אֶלָּא עַל חֶסֶ״ד דִּכְתִיב, (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, וְעָלְמָא עַל דָּא קָיְימָא. אָמְרֵי קַמֵּיהּ מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, רִבּוֹן עָלְמָא הָא פְּלַנְיָא דְּאָכִיל וְרָוֵי וְיָכִיל לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם מִסְכְּנֵי וְלָא יָהִיב לוֹן מִידֵי. אָתֵי הַהוּא מְקַטְרְגָא וּתְבַע רְשׁוּ וּרְדַף אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ.

מָאן לָן בְּעָלְמָא גָּדוֹל מֵאַבְרָהָם דְּעַבַד טִיבוּ לְכָל בְּרִיָּין.

בְּיוֹמָא דְּעַבַד מִשְׁתְּיָיא, מַה כְּתִיב, (בראשית כא) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל, וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָּדוֹל בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת יִצְחָק. עַבַד אַבְרָהָם מִשְׁתְּיָיא וּקְרָא לְכָל רַבְרְבֵי דָּרָא לְהַהִיא סְעוּדְתָּא. וְתָנִינָן בְּכָל סְעוּדְתָּא דְּחֶדְוָה, הַהוּא

מְקַטְרְגָא אָזִיל וְחָמֵי אִי הַהוּא בַּר נָשׁ אַקְדִּים טִיבוּ לְמִסְכְּנֵי, וּמִסְכְּנֵי בְּבֵיתָא, הַהוּא מְקַטְרְגָא אִתְפְּרַשׁ מֵהַהוּא בֵּיתָא וְלָא עָאל תַּמָּן, וְאִי לָאו עָאל תַּמָּן. וְחָמֵי עִרְבּוּבְיָא דְּחֶדְוָה בְּלָא מִסְכְּנֵי וּבְלָא טִיבוּ דְּאַקְדִּים לְמִסְכְּנֵי, סָלִיק לְעֵילָּא וּמְקַטְרְגָא עֲלֵיהּ.

אַבְרָהָם כֵּיוָן דְּזָמִין לְרַבְרְבֵי דָּרָא, נָחַת מְקַטְרְגָא וְקָם עַל פִּתְחָא כְּגַוונָא דְּמִסְכְּנָא וְלָא הֲוָה מָאן דְּאַשְׁגַּח בֵּיהּ. אַבְרָהָם הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ לְאִנּוּן מַלְכִין וְרַבְרְבִין. שָׂרָה אוּנִיקַת בְּנִין לְכֻלְּהוּ, דְּלָא הֲווֹ מְהֵמְנִין כַּד אִיהִי אוֹלִידַת אֶלָּא אָמְרוּ אֲסוּפֵי הוּא וּמִן שׁוּקָא אַיְתִיאוּ לֵיהּ. בְּגִין כָּךְ אַתְיָין בְּנַיְיהוּ בַּהֲדַיְיהוּ וְנַטְלַת לוֹן שָׂרָה וְאוּנִיקַת לוֹן קָמַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, מִי מִלֵּל (בראשית כא) (דף יא ע"א) לְאַבְרָהָם הֵנִיקָה בָנִים שָׂרָה, בָּנִים וַדַּאי. וַהֲהוּא מְקַטְרְגָא עַל פִּתְחָא. אָמְרָה (שָׂרָה) צְחוֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מַיָּד סָלִיק הַהוּא מְקַטְרְגָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לֵיהּ רִבּוֹן עָלְמָא אַתְּ אָמַרְתְּ אַבְרָהָם אוֹהֲבִי, (הָא אַבְרָהָם) עַבַד סְעוּדְתָּא וְלָא יָהֵב לָךְ מִידֵי, וְלָאו לְמִסְכְּנֵי, וְלָא קָרִיב קָדָמָךְ אֲפִילּוּ יוֹנָה חַד. וְתוּ אָמְרַת שָׂרָה דְּחַיְיכַת בָּהּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאן בְּעָלְמָא כְּאַבְרָהָם. וְלָא זָז מִתַּמָּן, עַד דְּבִלְבֵּל כָּל הַהִיא חֶדְוָה, וּפַקִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִקְרַב לְיִצְחָק קָרְבְּנָא, וְאִתְגְּזַר עַל שָׂרָה

דְּתָמוּת עַל צַעֲרָא דִּבְרָה. כָּל הַהוּא צַעֲרָא גָּרִים, דְּלָא יָהִיב מִידִי לְמִסְכְּנֵי.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר מַאי דִּכְתִיב, (ישעיה לח) וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה הוּא חֵילָא תַּקִּיפָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְכַמָּה הוּא עִלָּאָה עַל כֹּלָא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לָא דָּחִיל מֵעִילָּאֵי וּמִתַּתָּאֵי. וְלֹא דָּחִיל מִמַּרְעִין בִּישִׁין דְּעַלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי וְיָלִיף מִינֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אוֹרַיְיתָא תּוֹלִיף לְבַר נָשׁ לְמֵיזַל בְּאַרַח קְשׁוֹט. תּוֹלִיף לֵיהּ עֵיטָא הֵיךְ יָתוּב קַמֵּי מָארֵיהּ לְבַטְלָא הַהִיא גְּזֵרָה. דְּאָפִילוּ אִתְגְּזַר עֲלֵיהּ דְּלָא יִתְבַּטֵּל הַאי גְּזֵרָה, מֵיָּד אִתְבַּטֵּל וְאִסְתָּלַק מִנֵּיהּ וְלָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי וְלָא יִתְעַדֵּי מִינָהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. וְאִי אִתְעַדֵּי מִינָהּ דְּאוֹרַיְיתָא אוֹ אִתְפְּרַשׁ מִינָהּ כְּאִלּוּ אִתְפְּרַשׁ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי.

תָּא חֲזֵי, עֵיטָא לְבַר נָשׁ, כַּד אִיהוּ סָלִיק בְּלֵילְיָא עַל עַרְסֵיהּ בָּעֵי לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ מַלְכוּתָא דִּלְעֵילָּא בִּלְבָּא שְׁלִים וּלְאַקְדָּמָא לְמִמַּסַר קַמֵּיהּ פִּקְדּוֹנָא דְּנַפְשֵׁיהּ (בראשית י"ט ע"ב) וּמֵיָּד אִשְׁתְּזִיב מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין וּמִכָּל רוּחִין בִּישִׁין

וְלָא שָׁלְטִין עֲלֵיהּ. וּבְצַפְרָא קָם מֵעַרְסֵיהּ בָּעֵי לְבָרְכָא לְמָאנֵיהּ וּלְמֵיעַל לְבֵיתֵיהּ וּלְמִסְגַּד קַמֵּי הֵיכָלֵיהּ בִּדְחִילוּ סַגְיָא, וּבָתַר כֵּן יְצָלֵי צְלוֹתֵיהּ וְיִסַּב עִיטָא מֵאנּוּן אַבָּהָן קַדִּישִׁין דִּכְתִיב, (תהלים ה) וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ.

הָכִי אוּקְמוּהָ לָא לְבָעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְעָאלָא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא אֶלָּא אִי אַמְלִיךְ בְּקַדְמִיתָא בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, בְּגִין דְּאִנּוּן תְּקִינוּ צְלוֹתָא לְקָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַאֲנִי בְּרוֹב חַסְדֶּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ, דָּא אַבְרָהָם. אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ, דָּא יִצְחָק. בְּיִרְאָתֶךָ, דָּא יַעֲקֹב. וּבָעֵי לְאַכְלָלָא לוֹן בְּרִישָׁא, וּבָתַר כֵּן יֵיעוּל לְבֵי כְּנִשְׁתָּא וִיצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. כְּדֵין כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רַבִּי פִּינְחָס חֲוָה שְׁכִיחַ קַמֵּי דְּרַבִּי רְחוּמָאי בְּכִיךְ יַמָּא דְּגִנּוֹסָר. וּבַר נָשׁ רַב וְקַשִּׁישָׁא דְּיוֹמִין חֲוָה וְעֵינוֹי אִסְתַּלָּקוּ מִלֶּמֶחֱמֵי. אֲמַר לְרַבִּי פִּינְחָס וַדַּאי שְׁמַעְנָא דְּיוֹחָאי חַבְרָנָא אִית לֵיהּ מַרְגָּלִית אֶבֶן טָבָא, וְאִסְתַּכְלִית בְּנְהוֹרָא דְּהַהִיא מַרְגָּלִית נָפְקָא כְּנְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא מְנַרְתְּקָה וְנָהֲרָא כָּל עָלְמָא. וְהַהוּא נְהוֹרָא קָאִים מִשְּׁמַיָּא לְאַרְעָא וְנָהִיר כָּל עָלְמָא עַד דְּיָתִיב עַתִּיק יוֹמִין וְיָתִיב עַל כָּרְסְיֵיא כְּדְקָא יָאוֹת. וְהַהוּא נְהוֹרָא כָּלִיל כֹּלָּא בְּבֵיתֵיהּ. וּמִנְּהוֹרָא

דְּאִתְכְּלִיל בְּבֵיתָךְ. נָפַק נְהִירוּ דַּקִיק וּזְעֵיר וְנָפִיק לְבַר וְנָהִיר כָּל עָלְמָא, זַכָּאָה חוּלָקָךְ. פּוֹק בְּרִי, פּוֹק, זִיל אַבַּתְרֵיהּ דְּהַהִיא מַרְגָּלִית דְּנָהִיר עָלְמָא, דְּהָא שַׁעֲתָא קָיְימָא לָךְ.

נָפַק מִקַּמֵּיהּ וְקָאִים לְמֵיעַל בְּהַהִיא אַרְבָּא וּתְרֵין גּוּבְרִין בַּהֲדֵיהּ. חָמָא תְּרֵין צִפָּרִין דְּהַווּ אַתְיָין וְטָסִין עַל יַמָּא, רָמָא לוֹן קָלָא וְאָמַר צִפָּרִין צִפָּרִין דְּאַתּוּן טָאסִין עַל יַמָּא, חֲמִיתוּן דּוּךְ דְּבַר יוֹחָאִי תַּמָּן, אִשְׁתְּהֵי פּוּרְתָּא אָמַר, צִפָּרִין צִפָּרִין זִילוּ וְאַתִיבוּ לִי. פָּרְחוּ וְאַזִילוּ, עָאלוּ בְּיַמָּא וְאָזְלֵי לְהוֹן. עַד דְּנָפַק, הָא אִנּוּן צִפָּרִין אַתְיָין וּבְפוּמָא דְּחָדָא מְנַיְיהוּ פִּתְקָא חָדָא וּכְתִיב בְּגַוָּוהּ דְּהָא בַּר יוֹחָאִי נָפַק מִן מְעָרְתָּא (הוא) וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. אֲזַל לְגַבֵּיהּ וְאַשְׁכַּח לֵיהּ מְשַׁנְיָא וְגוּפֵיהּ מַלְיָא חֲלוּדִין. בָּכָה (דף יא ע"ב) בַּהֲדֵיהּ וְאָמַר וַוי דַּחֲמִיתִיךְ בְּכָךְ. אָמַר זַכָּאָה חוּלָקִי דַּחֲמֵית לִי בְּכָךְ דְּאִלְמָלֵא לָא חֲמִיתָא לִי בְּכָךְ לָא הֲוֵינָא בְּכָךְ

השלמה מההשמטות (סימן כג)

תָּא חֲזֵי הַאי הַר לִישָׁנָא דְּתַקִּיפוּ הוּא. אִינּוּן הָרִים לְעֵילָּא וְאִלֵּין צַדִּיקִים דַּאֲחִידָן בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאִקְרוֹן הַר צִיּוֹן הָרִים דְּסָחֲרָנֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּגִין דְּאִינּוּן מְצוּיָנִין וְאָמְרִין הָאי לְהָאי בְּסִטְרָא דִּיחוּדָא לְשַׁפּוֹט אֶת

הַר עֵשָׂו דְּקַטְרִיגוּ מְקַטְרְגָא מִסְטְרָא דְשִׂמְאלָא בְּהַהוּא זִמְנָא (עובדיה א') וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְלוּכָה. בְּקַדְמִיתָא אִקְרֵי מַמְלָכָה בְּגִין דְּיַנְקָא לְתְרִין סִטְרִין לִימִינָא וּלְשִׂמְאלָא. וְהַשְׁתָּא מְלוּכָה אִקְרֵי בְּגִין דְּיַנְקָא לִימִינָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (הושע ב') וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם. וּבְגִין דְּגַלוּתָא לָאו לְעוֹלָם הוּא דְהָא יִתְבָא בְּגָלוּתָא.

תָּא חֲזֵי דְּסָמִיךְ לֵיהּ (זכריה י"ד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד בְּגִין דְּעַד הַשְׁתָּא כַּד יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן וּמַלְכָּא בְּלָא מַטְרוֹנִיתָא לָאו מַלְכָּא אִיהוּ. אֲבָל הַהוּא זִמְנָא וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, כַּד אִתְדַּבְּקַת שְׁכִינְתָּא בְּצַדִּיק כְּדֵין הוּא יִחוּדָא דְּהַכִי אוֹלִיפְנָא בְּרָזָא דִּקְרִיַת שְׁמַע דְּבָעֵי בָּר נָשׁ לְיַחֲדָא לְמָארֵיהּ וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרִין דְּמְהֵימְנוּתָא בִּרְעוּתָא דִלְבָּא.

וְכַד מָטֵי לְאֶחָד אִבָּעֵי לֵיהּ לְכַוְונָא בְּא' סְתִימָא עַתִּיקָא (ס"א עמיקא) דְּכֹלָּא וְח' תְּמַנְיָא דַּרְגִין עִלָּאִין מֻחְכְּמָה עִלָּאָה עַד צַדִּיק. וְד' רַבְּתָא אִתְדַּבְּקוּתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי חוּלָקֵיהּ דְּדָוִד דְּאִקְרֵי עָנִי וְאֶבְיוֹן כַּד אִתְדַּבְּקַת לְאִינּוּן דַּרְגִין דִּלְעֵילָּא דִּרְמִיזִין בְּא"ח. כְּדֵין אִיהִי רַבְּתָא וְעָלְמָא כּוּלֵיהּ יָנִיק מִינָהּ וְאִינּוּן שְׁדַיִם דְּאִינּוּן (שיר השירים ח') כַּמִּגְדָּלוֹת אָז הָיִיתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם.

תָּא חֲזֵי הָאי קְרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְמַר כַּד אִיהִי בְּגָלוּתָא עִם בְּנָהָא בֵּין אוּמִין דְּעַלְמָא אִקְרֵי זְעִירָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְעַד יִשְׂרָאֵל אִתְדַּבְּרוּ בְּאוֹרַיְיתָא וְאַזְלִין בְּאֹרַח קְשׁוֹט כְּדֵין אִתְמַלְיָיא וְשָׁלוֹם אִתְחַבָּר בְּהוּ. אֲתִיבַת אִיהִי וְאָמְרַת אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחַבַּר עִמֵּי אָ"ז וְשָׁלוֹ"ם. א' רָזָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכֹלָּא, ז' שֶׁבַע דַּרְגִּין וְשָׁלוֹ"ם דְּאִקְרֵי צַדִּי"ק כְּיָון דְּהָנֵי דַּרְגִּין מִתְחַבְּרָן כְּדֵין אָ"ז הַיְיתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם. וּמָאן עַיְינִין. אִינּוּן ז' דַּרְגִּין דְּאִקְרוּן עֵינֵי יְיָ, פְּנֵי יְיָ, וּכְדֵין שְׁלָמָא לְעַלְמָא וְשַׁרְיָיא טִיבוּ דְּעַתִּיקָא בַּאֲתַר דְּדַכָּר וְנוּקְבָא וּבְגִין כָּךְ פַּקָּד מֹשֶׁה בְּאוֹרַיְיתָא וְאָמַר (דְּבָרִים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. לְקַשְׁרָא כּוּלְהוּ קִשְׁרִין דְּמְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל הַמַּאֲרִיךְ בְּאֶחָד מָאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר דְּכָל יוֹמִין וּשְׁנִין דְּעַלְמָא בֵּיהּ תַּלְיָין בְּרָזָא דְּאִינּוּן דַּרְגִּין דִּרְמִיזִין בְּאֶחָד וְאִינּוּן עֲשָׂרָה וְכֻלְּהוּ חַד וְאִתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא וְאָמְרוּ בדל"ת וְשַׁפִּיר. בְּגִין דְּהָאי אַתְרָא דְּדל"ת הִיא וְלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילֵיהּ. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַרְכָא בָּהּ וּלְאַמְשָׁכָא לָהּ בִּרְכָאן מֵאִינּוּן שִׁית סִטְרִין שִׁית בְּנִין עִלָּאִין עַל יְדֵי דְּצַדִּיק וְאִינּוּן שִׁית סִטְרִין רְמִיזִין בח' בְּרָזָא דִּתְמַנְיָיא.

שִׁית אִלֵּין וּתְרֵין לְעֵילָא חָכְמָה וּבִינָה אַבָּא וְאִמָּא
לְאוֹסָפָא וּלְאַכְלָלָא לְהוּ לְעֵילָא, וּלְמֵיהַב לְהוּ
בִּרְכָאן מֵאַבָּא וְאִמָּא עִלָּאָה. דְּהָא לָא שַׁרְיָיא טִיבוּ
דְּעַתִּיקָא אֶלָּא בַּאֲתַר דְּשָׁלִים, בַּאֲתַר דְּאִשְׁתַּכַּח דְּכַר
וְנוּקְבָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ג') צְאֵינָה וּרְאֵינָה
בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגוֹ' בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וְגוֹ'. בְּיוֹם
חֲתֻנָּתוֹ דַּייְקָא. וְעַל דָּא אֲמְרוּ וּבְלִבַּד שֶׁלֹּא יַחְטוֹף בַּחי"ת
אֶלָּא בָּעֵי לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן מֵאֲתַר עִלָּאָה דְּכוֹלָא.
וּלְאַרְקָא בְּאִינּוּן שִׁית בְּנִין. לְבָתָר לְהַאי בַּת דְּלֵית לָהּ
אַחֲסָנָא בְּבֵית אֲבוּהָ וְאִמָּא אֶלָּא הַאי בְּרָא. וּמִכָּאן
אוֹלִיפְנָא דִּבְרָא יְרִית לְאַבָּא וּלְאִמָּא וּבְרַתָּא לָא, אֶלָּא
דְּאִית לָהּ מְזוֹנֵי מִן בְּרָא אֶלָּא בָּעֵי לְאַרְכָא בְּהַאי דל"ת.
וְתַמָּן אֲמְרֵי כַּמָּה בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַרְכָא בַּהּ, כְּשִׁיעוּרָא
דְּיַמְלִיךְ יָתָהּ לְעֵילָא וּלְתַתָּא וּלְאַרְבַּע זְוָויִן
דְּעַלְמָא, רָזָא דְּשִׁית סִטְרִין עִלָּאִין דְּכֻלְּהוּ יִתְחַבְּרוּן עִמָּהּ
וְלָא יִתְפָּרְשׁוּן לְעָלְמִין. וְכַד בַּר נָשׁ מַאֲרִיךְ בְּהַאי כָּל
אִינּוּן יוֹמִין וּשְׁנִין עִלָּאִין מוֹסְרִין בִּרְכָאן עַל רֵישֵׁיהּ
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ (יְשַׁעְיָה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

תָּא חֲזֵי כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי קְרָא רְמִיזִין וּכְלָלָא דְּכָל
אִינּוּן אֲמִירָן דְּאִתְבְּרֵי בְּהוֹן עַלְמָא בְּאֶחָד רְמִיזִין

הָדָא הוּא דִכְתִיב (איוב כ"ג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ. וּבְהוֹן אִתְבְּרֵי עַלְמָא וְעַל דָּא תָּנֵינָן בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוּ' וְאוֹקִימְנָא דִכוּלְהוּ י' וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּקַרָא קַדְמָאָה דְאוֹרַיְיתָא: (עד כאן מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן כד)

בְּרֵאשִׁית רָזָא דְחָכְמָ"ה. בָּרָא. עִלָּאָה סְתִימָא דְלָא אִתְיְדָע (בְּחֻקֹּתַי) אֱלֹהִי"ם בִּינָ"ה. אֵ"ת כְּלָלָא דְחֶסֶ"ד וּגְבוּרָ"ה. הַשָּׁמַיִם תִּפְאֶרֶ"ת וְאֵ"ת כְּלָלָא דְנֶצַ"ח וְהוֹ"ד. וא"ו דְּוָאֵת לְאַכְלָלָא צַדִּי"ק. הָאָרֶץ כְּלָלָא דְכֻנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ הַחַיִּים וּבָתַר פְּרָטָא דְאוֹרַיְיתָא בְּרָזָא דְאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין. בְּרֵאשִׁית מַאֲמָר הוּא לָקָבֵל דַּרְגָּא דְחָכְמָ"ה וְאִקְרֵי רֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר לָקָבֵל דַּרְגָּא דְחֶסֶ"ד דְאִיהוּ לִימִינָא. דָּהָא מִתַּמָּן נָפִיק נְהוֹרָא לְכֻלְּהוּ עָלְמִין בְּרָזָא דְיוֹם, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תְּהִלִּים נ"ב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם וּלְקָבְלֵיהּ לְתַתָּא אַבְרָהָם דְּאַחִיד בְּהָאי חוּלָקָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הָכָא יוֹם אֶחָד, וְהָכָא (יחזקאל לג) אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם וּבֵיהּ כְּתִיב (יְשַׁעְיָה מ"א) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח בְּרָזָא דְאוֹר דְנָפִיק מִמִּזְרָח.

וְתָא חֲזֵי לָא תִשְׁכַּח בְּכֻלְּהוּ ז' זַכָּאִין דַּאֲחִידָן לְעֵילָא

בְּרָזָא דִשְׁמָהַתְהוֹן בְּשֵׁירוּתָא אָלֶף אֶלָּא אַבְרָהָם וְאַהֲרֹן דַּאֲחִידָן בְּהָאי חֶסֶ"ד דְּהָא כֹּהֲנִים מִסְטָרָא דְחֶסֶ"ד אָתוּ. וְאַף עַל גַּב דְּאַחִיד אַהֲרֹן בְּהוֹד, בְּחֶסֶ"ד נָמֵי אַחִיד וּמֹשֶׁה אַף עַל גַּב דְּאַחִיד בְּנֶצַח, בְּתִפְאֶרֶת נָמֵי אַחִיד. לְאַחֲזָאָה דְּכוּלָּא חַד וְאַבְרָהָם רֵישָׁא לְכֻלְּהוּ זַכָּאִין וּמִנֵּיהּ אִתְפָּרְשׁוּ לְתַתָּא (רנ"ז ע"א) דְּאִיהוּ לִימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִקְרֵי כֹּהֵן הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים ק"י) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק. וְאַהֲרֹן בְּגִין דְּאִיהוּ כֹּהֵן אַחִיד בְּהָאי, אֲבָל דַּרְגָּא דִילֵיהּ הו"ד אִיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל וְכוּ׳ לָקֳבֵל דַּרְגָּא דִּגְבוּרָ"ה דְּאַחִיד תַּמָּן יִצְחָק וּלְקִבְלֵיהּ תִּפְאֶרֶת (ס"א לְקֳבֵלֵיהּ. תָּא חֲזֵי) מַיָּא אוֹלִידוּ אֶשָּׁא בְּגִין כָּךְ יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל. וּבְגִין כָּךְ לְתַתָּא אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק (וּבַהֲהוּא יוֹמָא) וּבְיוֹמָא הַהוּא אִתְבְּרֵי גֵּיהִנָּם דְּנָפִיק מֵהַהוּא אֶשָּׁא תַּקִּיפָא בְּהַהוּא מַחֲלוֹקֶת וּבְגִין כָּךְ הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּדִינָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם לָקֳבֵל דָּא דַּרְגָּא דְּתִפְאֶרֶ"ת דְּאִקְרֵי קַו הָאֶמְצָעִי וּלְקִבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ תְּלִיתָאֵי וְנָטִיל תְּרֵין חוּלָקִין בְּהַהוּא דְּאֵשׁ וּמַיִם (דְּאֵשׁ הַשָּׁמַיִם) מִשָּׁמַיִם וּלְקִבְלֵיהּ יוֹם תְּלִיתָאֵי וְעַל דָּא דְּאִקְרֵי יַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית כ"ה) אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים. שְׁלִים בְּכוּלָּא. שְׁלִים

בְּחֶסֶד. שְׁלִים בְּדִינָא. שְׁלִים בְּמַיָּא שְׁלִים בְּאֶשָּׁא. יוֹשֵׁב אָהֳלִים תְּרִין, חֶסֶ"ד וּגְבוּרָ"ה וְנָטִיל כֻּלָּא וְאִתְעֲבִיד בִּידֵיהּ רַחֲמִין:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי וְגוֹ'. דַּרְגָּא דְּצַדִּיק דְּאִקְרֵי עֵץ הַחַיִּים וְאִיהוּ עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּהָא לֵית בְּכֻלְּהוּ דְּיַעֲבִיד פֵּרֵי בָּר אִיהוּ. זַרְעוֹ בּוֹ עַל הָאָרֶץ דַּיְיקָא. וּלְקִבְלֵיהּ לְתַתָּא (בראשית מט) בֶּן פּוֹרָת יוֹסֵף בֶּן פּוֹרָת עֲלֵי עַיִן. וְאִקְרֵי בְּרִית שְׁלָמָא. וּבְגִין כָּךְ תְּרֵי זִמְנֵי בְּהַאי יוֹמָא כִּי טוֹב, חַד לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּתִפְאֶ"ת וְחַד לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא דִּלְעֵילָּא וְעַבִידְתָּא אַחֲרָא לֵית בֵּיהּ אֶלָּא זווּג לְאַפָּקָא פֵּרֵי נִשְׁמָתִין לְעָלְמָא, פֵּרֵי עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָכִי נָמֵי לְתַתָּא דְּזווּגָא שָׁרֵי בֵּיהּ מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת.

תָּא חֲזֵי רָזָא עִלָּאָה דְּאוֹרַיְיתָא, מַאי עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פֵּרִי, לְקַבֵּל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא אִיהוּ. וּמַאי טַעְמָא אִתְכְּלִיל בְּיוֹם תְּלִיתָאי, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ. בְּגִין דְּתָנֵינָן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר מַאי טַעְמָא כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא (דברים כד) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְלָא כִּי תִלָּקַח אִשָּׁה לְאִישׁ בְּגִין דְּאִרְחֵיהּ דְּבַר נָשׁ לְאַהֲדָרָא וּלְמִתְבַּע אִנְתּוּ. מִתַּל לְבַר נָשׁ דְּאִתְאֲבִיד לֵיהּ אֲבֵדָתָא מָארֵי דְּאֲבֵדָתָא מֵחָזֵר לְמִתְבַּע אֲבִידָתָא דִּילֵיהּ, וְהַאי צַדִּיק אִישׁ אִקְרֵי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מ"ג) וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה כְּדְאוֹקִימְנָא.

וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דִּרְמִיזָא בְּיוֹם רְבִיעָאִי בְּרָזָא דִּמְאוֹרֹת חָסֵר סַמְכָא רְבִיעָאָה מַלְכוּתָא דְּדָוִד.

בְּגִין כָּךְ אַף עַל גַּב דְּאַתְרֵיהּ דְּהַאי צַדִּיק יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא אִתְכְּלִיל וְאִתְרְמִיז בְּיוֹמָא תְּלִיתָאי לְמֶהֱוֵי סְמִיךְ לְיוֹם רְבִיעָאִי וְאִיהוּ אִנְתּוּ דִּילֵיהּ בְּגִין כָּךְ מָאֲרֵיהּ דְּאַבִּידַתָּא מֵחַזֵּר עַל אַבְדָתוֹ וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב לְתַתָּא (בראשית מ"ב) וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ.

אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאָתֵי דְּאִיהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים בְּיוֹם שְׁתִיתָאִי דְּאִיהוּ אַלְפָּא שְׁתִיתָאָה כַּד ייֵתֵי מְשִׁיחָא, דְּיוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלֶף שְׁנִין אַף עַל גַּב דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל חוּלָקָא דִּידָהּ יוֹמָא רְבִיעָאָה, אֲזָלָא וְאִתְרְמִיזָא בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה לְמֶהֱוֵי סְמִיכָא לְבַעְלָהּ דְּאִקְרֵי צַדִּיק יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא לְתַקָּנָא לֵיהּ פָּתוֹרָא וְהַאי דִּכְתִיב (יִרְמְיָה ל"א) כִּי בָרָא יְיָ חֲדָשָׁה בָּאָרֶץ נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר דָּא אִיהוּ בְּזִמְנָא דְּמְשִׁיחָא דְּאִיהִי בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי.וּמַאי טַעְמָא אִתּוֹסַף ה' מָה דְּלָא הֲוָה כֵּן בְּשָׁאַר יוֹמֵי. אֲבָל בְּכָל אַתְרָא ה' דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאַתְיָיא לְאִזְדַּוְּוגָא בְּבַעְלָהּ יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, כַּד ייֵתֵי לְבַעְלָהּ (ס"א לָהּ בַּעְלָהּ) לְאַקְמָא לָהּ מֵעַפְרָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (יְשַׁעְיָה כ"ז) וָבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר. דָּא צַדִּיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֵר מַאי טַעְמָא אִתְכְּלִיל בְּיוֹם תְּלִיתָאי רָזָא
דְּצַדִּיק בְּגִין דְּתִתַּלַת דַּרְגִּין מִימִינָא וּתְלָתָא
מִשְּׂמָאלָא וְאִיהוּ הֲוָה אֶמְצָעִיתָא דְּגוּפָא לְאַשְׁקָאָה לְכוֹלָא
בְּגִין לְמִנְגַּד שִׁקְיוּתֵיהּ לְיוֹם רְבִיעָאי דְּאִיהִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ, סָמִיךְ לְהַאי צַדִּיק. וְתָא חֲזֵי הַאי
יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא אַסִּיר לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא בְּגִין כָּךְ אִתְכְּלִילוּ
בֵּיהּ תְּרֵין וַיֹּאמֶר, לְקַבֵּל תְּרֵין דַּרְגִּין וְהוּכְפַּל בֵּיהּ כִּי טוֹב.
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרֹת לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּצַדִּ״ק, מַלְכוּ״ת
דְּלֵעֵילָּא דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ אֶלָּא מָה
דְּאִתְיְהִיב לָהּ עַל יְדֵי דְּצַדִּיק וּבְגִין כָּךְ דָּוִד לְתַתָּא עָנִי
וְאֶבְיוֹן אֲחִיד בָּהּ וְאִצְטְרִיךְ לְאוֹסָפָא לֵיהּ יוֹמִין וּשְׁנִין וְהָא
אוֹקִימְנָא שִׁבְעִים שָׁנָה דַּיְיקָא וְאִקְרֵי יוֹם רְבִיעָאי:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמָּיִם. לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּנֶצַ״ח דְּאִיהוּ
סַמְכָא יְמִינָא דְּאוֹרַיְיתָא וּלְקַבְּלֵיהּ מֹשֶׁה לְתַתָּא
סָמִיךְ לְעֵלָּמָא בְּאוֹרַיְיתָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ל״ג) אִם
לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה וגו׳:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּהוֹ״ד דְּאַחִיד
אַהֲרֹן וְאִקְרֵי יוֹם שִׁתִּיתָאי. תָּא חֲזֵי אַהֲרֹן לְתַתָּא
אַף עַל גַּב דְּאָתֵי מִחֶסֶ״ד אַחִיד לְתַתָּא בְּיוֹם שִׁתִּיתָאי
דְּאִקְרֵי הוֹ״ד וְעָבִיד קָרְבָּנִין בְּאִינּוּן מִינֵי בְּעִירָן דַּכְיָין
וְאִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דִּילֵיהּ (לְקַרְבָּא) לְאַקְרָבָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל

דְּאִתְרְמִיזָא בֵּיהּ (בְּצֵדֶ"ק) בְּצַדִּי"ק לְקַשְׁרָא דַּרְגִּין דְּמְהֵימְנוּתָא וּלְנַחְתָּא רַחֲמֵי לְעָלְמָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הַאי אֲמִירָא לְקַבֵּל דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּכֹלָּא סְתִימָאָה דְּסִתִימִין. בָּעָא לְמֶעְבַּד יְקָרָא לְדִיוּקְנָא בְּרָזָא דְּאָדָם וּבְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין לְתַתָּא יָהִיב חֵילָא לְאַפָּקָא כָּל חַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ וְעָבַד אָדָם דְּשַׁלִּיט בְּכֹלָּא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְתָא חֲזֵי עַד לָא אֲשְׁלִימוּ אינוּן שֶׁבַע דַּרְגִּין יוֹמִין עִלָּאִין לָא אִשְׁתְּלִים אָדָם לְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים לְעֵילָּא אָדָם עִלָּאָה, אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא אָדָם תַּתָּאָה. וְכֻלְּהוּ עָלְמִין בְּשְׁלִימוּ. בְּגִין כָּךְ שָׁלְטִיה לְאָדָם תַּתָּאָה עַל כָּל דְּאִתְבְּרִי בְּעָלְמָא בְּגִין דְּאָדָם עִלָּאָה שָׁלִיט עַל כֹּלָּא. וּבְגִין כָּךְ רָמַז בְּהַאי קְרָא שֶׁבַע דַּרְגִּין. דְּאִית בֵּיהּ שֶׁבַע דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאִקְרֵי בְּהוּ אָדָם דִּלְעֵילָּא וְאִשְׁתְּלִים בְּהוּ. בְּגִין כָּךְ נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ, לְמֵיהַב לֵיהּ שֶׁפַע מֵהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי חֶסֶד.

תָּא חֲזֵי, מַאן דְּהַאי צוּלְמָא עָלֵיהּ, חֶסֶד אֵל לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ וְיַתְבָא עַל רֵישֵׁיהּ וְאִתְחַבְּרַת בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא בְּסִיפָּא (בְּסוֹפָא) דְּיוֹמוֹי בְּגִין דְּהַאי חֶסֶ"ד יוֹם רִאשׁוֹן וְאִיהוּ רֵישָׁא דְּכָל יוֹמִין דִּלְעֵילָּא וְהַאי צוּלְמָא דְּאַתְיָא לֵיהּ מִנֵּיהּ לָא אִסְתַּלַק עַד דְּאִשְׁתְּלִימוּ יוֹמוֹי בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי אַחֲרִית הַיָּמִים וְהוּא דַּרְגָּא דְּצֶדֶק וְאִיהִי שְׁבִיעָאָה, שַׁבָּת

הַשְׁמִיטָה בְּהַהוּא דַּרְגָּא אַשְׁלִימוּ יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ כַּד אִשְׁתַּלִּימוּ שִׁבְעִין שְׁנִין לְקַבֵּל שֶׁבַע דַּרְגִּין, עַשָּׂרָה לְכָל דַּרְגָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צ) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. מַאן בָּהֶם, בְּאִינּוּן יוֹמִין וּשְׁנִין דִּלְעֵילָּא. וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמֹנִים.

תָּא חֲזֵי, בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לָאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא. רָזָא דְּאִינּוּן שָׁב בְּדַרְגִּין (לדעתי צ"ל שֶׁבַע דַּרְגִּין) דְּבֵהוֹן זְכוּת וְחוֹבָא בְּרָזָא דְּחֶסֶ"ד וּגְבוּרָה. דְּאִי הַכִי לָא הֲוָה לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֶהֱוֵי חַי בָּר מִשְּׁבְעִין. אֶלָּא בְּמַזָּלָא עִלָּאָה עַתִּיקָא דְּכוֹלָּא תַּלְיָין. בְּגִין כָּךְ אִיהוּ מוֹסִיף עַל כָּל יוֹמוֹי דְּכָל בַּר נָשׁ כִּרְעוּתֵיהּ.

וְתָא חֲזֵי הֲכִי אוֹלִיפְנָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּבֵלִילְיָא בַּתְרָאָה דְּחַגָּא, אִי יִסְתָּכַל בַּר נָשׁ בְּצוּלְמָא דִּילֵיהּ וְחָזֵי לֵיהּ שְׁלִים, לָא אִתְגְּזַר עֲלוֹי מִיתָה. וּמָאי טַעְמָא בְּהַאי לֵילְיָא, בְּגִין דְּז׳ יוֹמִין דְּחַגָּא לְקַבֵּל שִׁבְעָא יוֹמִין עִלָּאִין אִינּוּן. דְּכָל יוֹמִין וּשְׁנִין דְּעָלְמָא בְּהוּ תַּלְיָין, וְאִינּוּן רְמִיזִין בִּקְרָא (דברי הימים א כט) דִּלְךָ יְיָ׳ הַגְּדוּלָה וְגוֹ׳ שֵׁירוּתָא דִּלְהוֹן חֶסֶ"ד וְסִיּוּמָא דִּלְהוֹן מַמ"לָכָה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַחֲרי"ת הַיָּמִים. אִשְׁתְּכַח שְׁבִיעָאָה אַחֲרִית.

וְכַד אַתְיָא הַאי לֵילְיָא דִּשְׁבִיעֵי אִתְחֲזֵי אִי אִשְׁתַּלִּימוּ יוֹמוֹי בְּהַאי אַחֲרִית. וְאִי הַאי צוּלְמָא עִלָּאָה חֲזֵי

עָלֵיהּ, חֵ"ס אֵל יִתְהַדַּר עָלֵיהּ כְּדְבַקַדְמֵיתָא וְלָא מִסְתַּפֵּי מֵהָאי דִּינָא דְּצַדֵּ"ק וְאִיהִי בַּהֲדֵיהּ בְּשְׁלִימוּ בְּחֶדְוָותָא וְאַהְדַּרַת לֵיהּ אַנְפִּין. וּבְגִין כָּךְ אֲזַהַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתְּזָבָא מִדִּינוֹי דְּהַאי צַדֵּ"ק, וּלְחַפָּאָה סֵפֶת שְׁלָמָא עָלַיְיהוּ וּלְמֵיתַב בְּצִלָּא דְּמְהֵימְנוּתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כ"ג) בַּסְּכוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים לְאַכְלָא לְהַאי דַּרְגָּא דִּלְעֵילָּא וּלְאוֹסָפָא בֵּיהּ בִּרְכָה מַיִם (מְמַיְּין) עִלָּאִין, בְּגִין דְּהַאי יוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲנָן מָקִיפִין לְהַאי מִזְבֵּחַ עִלָּאָה בְּאִינּוּן תְּרִין לְמוּדִים דְּאִינּוּן עַרְבֵי נַחַל וְעַבְדִין בָּהּ נִסּוּךְ הַמַּיִם וְיָהִיב צַדִּי"ק בְּאִינּוּן שִׁתִּין דְּאִינּוּן מוֹ' יְמֵי בְּרֵאשִׁית כֻּלָּא בִּרְזָא דְּחָכְמְתָא.

וּלְבָתַר (במדבר כ"ט) בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. עָבְדוּ כְּנִישְׁתָּא לְאִינּוּן שֶׁבַע יוֹמִין עִלָּאִין וְעָבְדוּ יוֹמָא טָבָא, בְּגִין דְּאִשְׁתָּזְבָתוּן מִדִּינוֹי דְּהַהוּא יוֹמָא שְׁבִיעָאָה. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ לְקַבֵּל יוֹמָא תִנְיָנָא גְּבוּרָה, חוּלָקֵיהּ דְּיִצְחָק. כְּדֵין אִית לְבַר נָשׁ לְמִשְׁוֵי לְהַאי דְּמוּתֵנוּ וּלְאִתְדַּמֵּי בְּעוֹבָדוֹי לְאִינּוּן עִלָּאִין. וְכָל דָּא לָמָּה בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב בִּידֵי דְּבַר נָשׁ, דְּאִי בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמִדְמֵי גַּרְמֵיהּ לְאִינּוּן דִּלְעֵילָּא אִשְׁתְּלִים בְּהוּ וְלָא מִסְתַּפֵּי מֵהָאי מִדַּת דִּינָא עִלָּאָה.

וְיֵרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּנֶצַ"ח דְּאַחִיד בֵּיהּ מֹשֶׁה
דְּגַת הַיָּם בְּהַהוּא דַּרְגָּא אִתְבְּרִיאוּ וְיָהִיב לוֹן
סִתְיָמָא דְּסִתְיִמִין חֵילָא לְמִשְׁלַט עֲלַיְיהוּ, אִי דָּמֵי בַּר נָשׁ
לְעִלָּאִין, וְאִי לָא דָּמֵי לְעִלָּאִין יֵרְדוּ. וְנוּנִי יַמָּא שַׁלְטִין
בְּהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא. וּבְגִין כָּךְ אַזְהִירַת לוֹן אוֹרַיְיתָא
דְּאִתְיְיהִיבַת עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה (דְּבָרִים ל') וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים.
תָּא חֲזֵי מֹשֶׁה כַּד אִתְרַמֵי לְיַמָּא לָא שָׁלְטוּ עָלֵיהּ נוּנֵי יַמָּא
וְלָא אִסְתָּפֵי מִנַּיְיהוּ בְּגִין דְּאִיהוּ הֲוָה זַמִּין לְקָרְבָא
לְעֵילָא וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבָתַר כַּד
אִתְדַּבַּק שָׁלִיט עַל נוּנֵי יַמָּא. וְרָמַז לְאַהֲרֹן אֲחִוי דְּיִמְחֵי יָת
יַמָּא וימותון נוּנֵי וְאִיהוּ לָא עֲבִיד הָכִי, בְּגִין דְּהַהִיא
דַּרְגָּא דִּילֵיהּ שָׁלִיט עָלַיְיהוּ וּבֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ וְלָא בָּעָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִמְחֵי אִיהוּ, בְּגִין לְאִתְהַפְּכָא לְהוּ
לְאוֹיֵב. וְכַד בַּר נָשׁ אֲזִיל בְּאָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כְּתִיב עָלֵיהּ (יְשַׁעְיָה מ"ג) כִּי תַעֲבוֹר בַּמַּיִם אִיתְּךָ אֲנִי וְגוֹ'. דְּהָא
וְיֵרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּשָׁמַיִם.
דְּבְהַהוּא דַּרְגָּא שָׁלִיט עָלַיְיהוּ וְדָא תִּפְאֶרֶ"ת.
וְאַף עַל גַּב דִּבְדַרְגָּא דְּנֶצַ"ח אִתְעֲבִידוּ כָּל נוּנֵי יַמָּא
וְעוֹפֵי, לָא כְּתִיב תַּמָּן אֶלָּא עוֹף כַּנַּף אֲבָל הַשְׁתָּא
קָרֵי לְהוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּגִין דְּבַר נָשׁ לָא שָׁלִיט עָלַיְיהוּ
אֶלָּא מִסְטָרָא דְּשָׁמַיִם. וּבַבְּהֵמָה שָׁלִיט עָלַיְיהוּ בְּרָזָא

דְּהוֹ"ד דְּיָהִיב לֵיהּ סִיּוּעָא דְּהָא בְּהַהוּא יוֹמָא אִתְבְּרִיאוּ בְּעִירָן. וּבְכָל הָאֲרָץ שָׁלִיט בְּרָזָא דְצַדִּי"ק דְּאִקְרֵי כָּ"ל וְאִיהוּ שָׁלִיט עַל הָאֲרָץ אַרְעָא עִלָּאָה. הָכִי נָמֵי בַּר נָשׁ לְתַתָּא שָׁלִיט עַל אַרְעָא תַּתָּאָה בְּגִין דְּכוֹלָא בֵּיהּ. וּבְכָל הָרְמֵשׂ הָרוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ שָׁלִיט עָלַיְיהוּ בַּר נָשׁ מִסִּיּוּעָא דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ מֵאֲרָץ הַחַיִּים מַלְכוּת עִלָּאָה: (עד כאן

מהחשמטות)

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. וְאָמַר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּיָהֲב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל כְּלְהוּ בְּאוֹרַיְיתָא בְּאַרַח כְּלַל כְּתִיבִי: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. הָדָא הִיא פִּקּוּדָא קַדְמָאָ"ה דְּכֹלָּא. וְאִקְרֵי פִּקּוּדָא דָּא יִרְאַת ה' דְּאִקְרֵי רֵאשִׁית. דִּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ. (משלי א) יִרְאַת יְיָ רֵאשִׁית דַּעַת. בְּגִין דְּמִלָּה דָּא רֵאשִׁית אִקְרֵי. וְדָא אִיהִי תַּרְעָא לְאָעְלָא גּוֹ מְהֵימְנוּתָא. וְעַל פִּקּוּדָא דָּא אִתְקְיַים כָּל עָלְמָא.

יִרְאָה אִתְפְּרַשׁ לִתְלַת סִטְרִין. תְּרִין מִנַּיְיהוּ לֵית בְּהוּ עִיקָּרָא כְּדְקָא יָאוּת, וְחַד עִיקָּרָא דְּיִרְאָה. אִית בַּר נָשׁ דְּדָחִיל מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּיֵיחוֹן בְּנוֹהִי וְלָא יְמוּתוּן. אוֹ דָּחִיל מֵעוֹנְשָׁא דְּגוּפֵיהּ אוֹ דְּמָמוֹנֵיהּ. וְעַל דָּא דָּחִיל לֵיהּ תְּדִיר. אִשְׁתְּכַח יִרְאָה דְּאִיהוּ דָּחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁוֵי לְעִקָּרָא. אִית בַּר נָשׁ דְּדָחִיל מִן

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּדָחִיל מֵעוֹנָשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא וְעוֹנָשָׁא דְּגֵיהִנֹּם. תְּרִין אִלֵּין לָאו עִיקָּרָא דְּיִרְאָה אִנּוּן וְשָׁרְשָׁא דִּילֵיהּ.

יִרְאָ"ה דְּאִיהִי עִקָּרָא, לְמִדְחַל בַּר נָשׁ לְמָארֵיהּ בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכָל עָלְמִין וְכוֹלָּא קַמֵּיהּ כְּלָא חֲשִׁיבִין. כְּמָה דְּאִתְּמַר (דניאל ד) וְכָל דָּיְרֵי אַרְעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין. וּלְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי יִרְאָה. (נ"א ב)

בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וַוי אִי אֵימָא וַוי אִי לָא אֵימָא.

אִי אֵימָא יִנְדְּעוּן חַיָּיבִין הֵיךְ יִפְּלְחוּן לְמָארֵיהוֹן. אִי לָא אֵימָא יֹאבְדוּן חַבְרַיָּיא מִלָּה דָּא. בְּאֲתַר דְּיִרְאָה קַדִּישָׁא שָׁרֵי, מִלְּרַע אִית יִרְאָה רָעָה דְּלָקֵי וּמָחֵי וּמְקַטְרֵג וְאִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָאָה חַיָּיבַיָּא. וּמָאן דְּדָחִיל בְּגִין עוֹנֶשׁ דְּמַלְקִיוּתָא וְקִטְרוּגָא כְּמָה דְּאִתְּמַר. לָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ הַהִיא יִרְאַת ה' דְּאִיקְרֵי יִרְאַת ה' לְחַיִּים. אֶלָּא מָאן שַׁרְיָא עֲלֵיהּ הַהִיא יִרְאָה רָעָה. וְאִשְׁתְּכַח דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ הַהִיא רְצוּעָה יִרְאָה רָעָה וְלֹא יִרְאַת ה'.

וּבְגִין כַּךְ אֲתַר דְּאִקְרֵי יִרְאַת ה' רֵאשִׁית דַּעַת אִקְרֵי. וְעַל דָּא אִתְכְּלִיל הָכָא פִּקּוּדָא דָּא. וְדָא עִקָּרָא וְיסוֹדָא לְכָל שְׁאָר פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא. מָאן דְּנָטִיר יִרְאָה (דָּא) נָטִיר כּוֹלָּא. לָא נָטִיר יִרְאָה לָא נָטִיר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּהָא דָּא

תַּרְעָא דְכֹלָּא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי יְרָאָה, בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. דְּמָאן דְּעָבַר עַל דָּא עָבַר עַל פִּקּוּדֵי דְאוֹרַיְיתָא. וְעוֹנְשָׁא דְמָאן דְּעָבַר עַל דָּא הַאי רְצוּעָה רָעָה אַלְקֵי לֵיהּ. וְהַיְינוּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים. הָא אִלֵּין אַרְבַּע עוֹנְשִׁין לְאַעֲנָשָׁא בְּהוֹן חַיָּיבַיָּא.

תֹּהוּ דָּא חֶנֶק, דִּכְתִיב, (ישעיה לד) קַו תֹּהוּ (זכריה ב) חֶבֶל מִדָּה.

בֹּהוּ דָּא סְקִילָה, אַבְנִין דְּמִשּׁוּקְעִין גּוֹ תְּהוֹמָא רַבָּא לְעוֹנְשָׁא דְחַיָּיבַיָּא. וְחֹשֶׁךְ דָּא שְׂרֵיפָה, דִּכְתִיב, (דברים ה) וַיְהִי כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ (דברים ד) וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ כו׳. וְדָא אֶשָּׁא תַּקִּיפָא דְעַל רֵישֵׁיהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא שָׂרֵי לְאוֹקָדָא לוֹן. וְרוּחַ דָּא הֲרֶג בְּסַיָּיף. רוּחַ סְעָרָה חַרְבָּא מְשַׁנְּנָא הִיא מְלַהֲטָא בֵּיהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית ג) וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת וְאִקְרֵי רוּחַ. הַאי עוֹנְשָׁא לְמַאן דְּיַעֲבַר עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. וּכְתִיב לְבָתַר יְרָאָה, רֵאשִׁית, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכֹלָּא. מִכָּאן וָהָלְאָה שְׁאָר פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא.

פִּקּוּדָא תִּנְיָינָא דָּא אִיהִי פִּקּוּדָא. דְּפִקּוּדָא דְּיִרְאָה אִתְאַחֲדַת בָּהּ וְלָא נַפְקָא מִינָהּ לְעָלְמִין. וְאִיהִי אַהֲבָ״ה. לְמִרְחַם בַּר נָשׁ לְמָארֵיהּ רְחִימוּ שְׁלִים. וּמָאן אִיהוּ רְחִימוּ שְׁלִים. דָּא אַהֲבָה רַבָּה דִּכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ

לְפָנַי וֶהְיֵה תָּמִים שְׁלִים בִּרְחִימוּתָא. וְדָא הוּא דִכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר דָּא רְחִימוּ שְׁלֵימוּתָא דְאִקְרֵי (פקודי רנ"ד ב) אַהֲבָה רַבָּה. וְהָכָא אִיהוּ פִּקוּדָא לְמִרְחַם בַּר נָשׁ לְמָארֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, רְחִימְתָּא בִּשְׁלִימוּ אֲנָא שְׁמַעְנָא בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ אִימָא בְּרִי קַמֵּי דְּרִבִּי פִּינְחָס דְּהָא אִיהוּ בְּהַאי דַּרְגָּא קָאִים. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אַהֲבָה רַבָּה הַיְינוּ אַהֲבָה שְׁלֵימְתָּא בִּשְׁלִימוּ דְּתֵרִין סִטְרִין, וְאִי לָא אִתְכְּלִיל בְּתֵרִין סִטְרִין לָאו (דף יב ע"א) אִיהוּ אַהֲבָה כְּדְקָא יָאוּת בִּשְׁלִימוּ.

וְעַל דָּא תָּנִינָן בִּתֵרִין סִטְרִין אִתְפְּרַשׁ אַהֲבָה רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִית מָאן דְּרָחִים לֵיהּ מִגּוֹ דְּאִית לֵיהּ עוּתָרָא, אוֹרְכָא דְּיוֹמִין, בְּנִין סַחֲרָנֵיהּ, שַׁלִּיט עַל שַׂנְאוֹי, אָרְחוֹי מִתְתַּקְנָן לֵיהּ, וּמִגּוֹ כָּךְ רָחִים לֵיהּ. וְאִי לְהַאי יְהֵא בְּהִפּוּכָא וִיהַדַּר עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלְגּוֹלָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, יְהֵא שַׂנְיָא לֵיהּ וְלָא יְרַחֵם לֵיהּ כְּלָל. וּבְגִין כָּךְ רְחִימוּ דָּא לָאו אִיהוּ אַהֲבָה דְּאִית לֵיהּ עִקָּרָא.

רְחִימוּ דְּאִקְרֵי שְׁלִים הַהוּא דְּהַוֵי בִּתֵרִין סִטְרִין בֵּין בְּדִינָא בֵּין בְּטִיבוּ. וְתִקּוּנָא דְּאָרְחוֹי דְּרָחִים לֵיהּ לְמָארֵיהּ כְּמָה דְּתְנִינָן אֲפִלּוּ הוּא נָטִיל נִשְׁמָתָךְ מִינָּךְ. דָּא

אִיהוּ רְחִימוּ שְׁלִים דְּהַוֵי בִּתְרִין סִטְרִין (יז ע"ב). וְעַל דָּא אוֹר דְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית נָפַק וּלְבָתַר אִגְנִיז. כַּד אִגְנִיז נָפַק דִּינָא קַשְׁיָא וְאִתְכְּלִילוּ תְּרִין סִטְרִין כְּחָדָא לְמֶהֱוֵי שְׁלִימוּ דָּא אַהֲבָה כְּדְקָא יָאוּת.

נָטְלֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ. אֲתָא רִבִּי פִּינְחָס וּנְשָׁקֵיהּ וּבָרְכֵיהּ וְאָמַר בְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדַּרְנִי הָכָא. דָּא הוּא (לעיל דף י"א ע"א) נְהִירוּ דַּקִּיק דְּאָמְרוּ לִי דְּאִתְכְּלִיל בְּבֵיתָאי וּלְבָתַר נָהִיר כָּל עָלְמָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וַדַּאי לָא אִיצְטְרִיךְ לְאִתְנַשֵּׁי יְרָאָ"ה בְּכָל פִּקּוּדִין, כָּל שֶׁכֵּן בְּפִקּוּדָא דָּא אִצְטְרִיךְ יְרָאָה לְאִתְדַּבְּקָא בְּהַאי. הֵיךְ אִתְדַּבְּקָא. אַהֲבָה אִיהִי בְּסִטְרָא חַד טַב כְּמָה דְּאִתְמָר דְּיָהֵב עוּתָרָא וְטַב אוֹרְכָא דְּחַיֵּי בְּנֵי מְזוֹנֵי, כְּדֵין אִיצְטְרִיךְ לְאַתְעָרָא יְרָאָה וּלְמִדְחַל דְּלָא יִגְרוֹם חוֹבָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כח) אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד, בְּגִין דְּהָא כְּלִיל יְרָאָ"ה בְּאַהֲבָ"ה.

וְהָכִי אִצְטְרִיךְ בְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא לְאַתְעָרָא בֵּיהּ יְרָאָה. כַּד חֲמֵי דְּדִינָא קַשְׁיָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, כְּדֵין יִתְעַר יְרָאָה וְיִדְחַל לְמָארֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת וְלָא יַקְשֵׁה לְבֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כח) וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ יִפּוֹל בְּרָעָה. בַּהֲהוּא סִטְרָא אָחֳרָא דְּאִקְרֵי רָעָה. אִשְׁתְּכַח יְרָאָה דְּאִתְאַחֲדַת בִּתְרִין סִטְרִין וְאִתְכְּלִילַת מִנַּייהוּ. וְדָא אִיהוּ אַהֲבָה שְׁלִימְתָא כְּדְקָא יָאוּת.

פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה לְמִנְדַּע דְּאִית אֱלָהָא רַבְרְבָא וְשַׁלִּיטָאָה בְּעָלְמָא. וּלְיַיחֲדָא לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא יְחוּדָא כְּדְקָא יָאוֹת בְּאַנְוֹן שִׁית סִטְרִין עִלָּאִין. וּלְמֶעְבַּד לוֹן יְחוּדָא חֲדָא בְּשִׁית תִּבִין דְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּלְכַוְונָא רְעוּתָא לְעֵילָא בַּהֲדַיְיהוּ. וְעַל דָּא אֶחָד אִצְטְרִיךְ לְאַרְכָּא לֵיהּ (נ"א כְּשִׁית) בְּשִׁית תִּבִין. וְדָא הוּא דִּכְתִיב יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. יִתְכַּנְּשׁוּן דַּרְגִּין דְּתִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ (יְרָאֶה) לְמֶהֱוֵי בְּשְׁלִימוּ לְשִׁית סִטְרִין כְּדְקָא יָאוֹת. וְעִם כָּל דָּא בַּהֲהוּא יְחוּדָא אִצְטְרִיךְ לְקַשְׁרָא בֵּיהּ יְרָאָה דְּאִצְטְרִיךְ לְאַרְכָּא בְּדָלֶ"ת דְּאֶחָד. דְּדָלֶ"ת דְּאֶחָד גְּדוֹלָה. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה דְּתִתְחַזֵי וְתִתְקַשַּׁר דָּלֶ"ת דְּאִיהוּ יַבָּשָׁה בְּהַהוּא יְחוּדָא.

וּלְבָתַר דְּאִתְקַשַּׁר תַּמָּן לְעֵילָא אִיצְטְרִיךְ לְקַשְׁרָא לָהּ לְתַתָּא בְּאֻכְלוּסָהָא בְּשִׁית סִטְרִין אָחֳרָנִין דְּלְתַתָּא, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דְּאִית בֵּיהּ שִׁית תִּבִין אָחֳרָנִין דְּיִחוּדָא. כְּדֵין מַה דְּהַוָת יַבָּשָׁה אִתְעֲבִידַת אֲרָץ לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִין וּלְנָטְעָא אִילָנִין. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ בְּהַהוּא יְחוּדָא דְּלְתַתָּא אַרְעָא רַעֲוָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא כִּי טוֹב, כִּי טוֹב תְּרֵי זִמְנֵי. חַד יְחוּדָא עִלָּאָה וְחַד יְחוּדָא תַּתָּאָה. כְּיוָן דְּאִתְאַחִיד בִּתְרִין סִטְרִין מִכָּאן וּלְהָלְאָה

תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא. אִתְתַּקָּנַת לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִּין כְּדְקָא יָאוּת.

פְּקוּדָא רְבִיעָאָה לְמִנְדַּע דְּהׄ הוּא הָאֱלֹהִים, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (דברים ד) וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. וּלְאִתְכְּלָלָא שְׁמָא דֶּאֱלֹהִים בִּשְׁמָא דְיְיָ. לְמִנְדַּע דְּאִנּוּן חַד וְלֵית בְּהוּ פְּרוּדָא. וְהַיְנוּ רָזָא דִכְתִיב יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. לְמֶהֱוֵי תְּרֵין שְׁמָהָן חַד בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל. לְאִתְכְּלָלָא מְאֹרֹת חָסֵר בִּשְׁמָא דְּשָׁמַיִם (נ"א דְּרָשִׁים) דְּאִנּוּן חַד וְלֵית בְּהוּ פְּרוּדָא. נְהוֹרָא אוּכְמָא בִּנְהוֹרָא חִיוּרָא לֵית בְּהוּ פְּרוּדָא וְכוּלָּא חַד. (דף יב ע"ב) וְדָא הוּא עֲנָנָא חִיוּרָא דִּימָמָא וַעֲנָנָא דְאֶשְׁתָּא בְּלֵילְיָא. (כְּמָה דְאָמְרוּ חַבְרַיָּיא) מְדַת יוֹם וּמְדַת לַיְלָה. וּלְאִתְתַּקָּן דָּא בְּדָא לְאַנְהָרָא כְּמָה דְאִתְמַר לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְדָא חוֹבָה דְהַהוּא נָחָשׁ קַדְמָאָה חִבַּר לְתַתָּא וְאִתְפְּרַשׁ לְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ גָּרַם מַה דְּגָרַם לְעָלְמָא. בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ לְאַפְרָשָׁא לְתַתָּא וּלְחַבְּרָא לְעֵילָּא. וּנְהוֹרָא אוּכְמָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְאַחֲדָא לְעֵילָּא בְּחִבּוּרָא חֲדָא. וּלְאִתְאַחֲדָא לְבָתַר בְּאֻכְלוּסָהָא בִּיחוּדָהָא וּלְאַפְרָשָׁא לָהּ מִסִּטְרָא בִּישָׁא. וְעִם כָּל דָּא אִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע דֶּאֱלֹהִים יְיָ כּוּלָּא חַד בְּלָא פִּירוּדָא. הׄ הוּא הָאֱלֹהִים. וְכַד יִנְדַּע בַּר נָשׁ דְּכוּלָּא חַד וְלָא יַשְׁוֵי פִּירוּדָא, אַפִּילּוּ הַהִיא סִטְרָא

אָחֳרָא יִסְתְּלַק מֵעַל עָלְמָא וְלָא אִתְמְשַׁךְ לְתַתָּא.
וְהַיְינוּ רָזָא דִכְתִיב וְהָיוּ לִמְאוֹרוֹת. הָא קְלִיפָּה בָּתַר מוֹחָא סַלְקָא. מוֹחָא אוֹר. סִטְרָא אָחֳרָא מָוֶת. אוֹר בְּחִבּוּר דְּאַתְוָון. מָוֶת בִּפְרוּדָא. וְכַד הַאי אוֹר אִסְתַּלַק מִתַּמָּן, מִתְחַבָּרָא בְּאַתְוָון מָוֶת דִּפְרוּדָא. מֵאִלֵּין אַתְוָון שְׂרִיאַת חַוָּה וְגָרְמַת בִּישָׁא עַל עָלְמָא. כְּמָה דִכְתִיב, (בראשית ג) וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב אֲהַדְּרַת אַתְוָון לְמַפְרֵעַ אִשְׁתָּאַר מ"ו וְאִנּוּן אָזְלוּ וְנָטְלוּ אוֹת תי"ו בַּהֲדַיְיהוּ וְגָרְמַת מוֹתָא עַל עָלְמָא כְּמָה דִכְתִיב וַתֵּרֶא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, הָא אוֹלִיפְנָא מ"ם אִשְׁתָּאֲרַת יְחִידָאָה, וָא"ו דְּאִיהוּ חַיִּין תְּדִיר אִתְהַפְּכַת וְאָזְלַת (פנחס רל"ו ע"א) וְנָטְלַת תי"ו דִכְתִיב וַתִּקַּח וַתִּתֵּן וְאִשְׁתִּלִים תֵּיבָה דָא וְאִתְחַבְּרוּ אַתְוָון.
אָמַר לֵיהּ בְּרִיךְ אַנְתְּ בְּרִי וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה דָא.
פִּקּוּדָא חֲמִישָׁאָה כְּתִיב, (בראשית מ"ו ע"ב) יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. בְּהַאי קְרָא אִית תְּלַת פִּקּוּדִין. חַד לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְחַד לְאִתְעַסָּקָא בִּפְרִיָה וּרְבִיָה. וְחַד לְמִגְזַר לְתַמְנְיָא יוֹמִין וּלְאַעְבָּרָא מִתַּמָּן עָרְלָתָא. לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא וּלְאִשְׁתַּדָּלָא בָּהּ וּלְאַפְּשָׁא לָהּ בְּכָל יוֹמָא לְתַקְנָא נַפְשֵׁיהּ וְרוּחֵיהּ.
דְּכְיוָן דְּבַר נָשׁ אִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא (נח ס"ב ע"א) אִתְתַּקַּן (ש"ב ע"א) בִּנְשְׁמָתָא אָחֳרָא קַדִּישָׁא. דִּכְתִיב שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ

חַיָּה. נֶפֶשׁ דְּהַהִיא חַיָּה קַדִּישָׁא. דְּכַד בַּר נָשׁ לָא אִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא לֵית לֵיהּ נַפְשָׁא קַדִּישָׁא. קְדוּשָׁא דִּלְעֵילָּא לָא שַׁרְיָא עֲלוֹי. וְכַד אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, בְּהַהוּא רְחִישׁוּ דְּרָחִישׁ בָּהּ זָכֵי לְהַהִיא נֶפֶשׁ חַיָּה, וּלְמֶהֱדַר כְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין. דִּכְתִיב, בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו, אֵלֵּין אִנּוּן דְּמִתְעַסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִקְרוּן מַלְאָכָיו בְּאַרְעָא. וְדָא הוּא דִּכְתִיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. הַאי בְּהַאי עָלְמָא. בְּהַהוּא עָלְמָא תְּנִינָן דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לוֹן גַּדְפִּין כִּנְשָׁרִין וּלְאַשְׁטָא בְּכָל עָלְמָא דִּכְתִיב, וְקַוֵי יְיָ יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ דָּא אוֹרַיְיתָא דְּאִקְרֵי מַיִם יִשְׁרְצוּן וְיִפְקוּן רְחַשָׁא דְּנֶפֶשׁ חַיָּה מֵאַתַר דְּהַהִיא חַיָּה יִמְשְׁכוּן לָהּ לְתַתָּא כְּמָה דְּאוּקְמָה. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד (וישב קי"ב ע"ב) (תהלים נא) לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים, לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּכְדֵין וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי:

פִּקּוּדָא שְׁתִיתָאָה לְאִתְעַסְקָא בְּפִרְיָה וְרִבְיָה. דְּכָל מָאן דְּאִתְעַסַּק בְּפִרְיָה וְרִבְיָה, גָּרִים (וישב קפ"ו ע"ב) לְהַהוּא נָהָר לְמֶהֱוֵי נְבִיעַ תְּדִיר וְלָא יִפְסְקוּן מֵימוֹי. וְיַמָּא אִתְמַלְיָיא בְּכָל סִטְרִין. (קנ"ב א) וְנִשְׁמָתִין חַדְתִין מִתְחַדְּשָׁן וְנָפְקִין מֵהַהוּא אִילָנָא. וְחֵילִין סַגִּיאִין אִתְרַבְּיוּ לְעֵילָּא בַּהֲדֵי אִנּוּן נִשְׁמָתִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) יִשְׁרְצוּ

הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דָּא בְּרִית קַיָּימָא קַדִּישָׁא נְהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וּמַיָּא דִּילֵיהּ אִתְרַבְּיאוּ וְרַחֲשִׁין רְחֲשָׁא וְרִבּוּיָא דִּנְשְׁמָתִיהּ לְהַהִיא חַיָּה.

וּבְאִנּוּן נְשְׁמְתִין דְּעָאלִין בְּהַהִיא חַיָּה נַפְקֵי כַּמָּה עוֹפֵי דְּפָרְחָן וְטָאסָן כָּל עָלְמָא. וְכַד נְשְׁמְתָא נָפְקָא לְהַאי עָלְמָא הַהוּא עוֹפָא דְּפָרַח וְנָפַק בַּהֲדֵי הַאי נְשְׁמְתָא מֵהַהוּא אֵילָנָא נָפַק עִמֵּיהּ. כַּמָּה נָפְקָן בְּכָל נְשְׁמְתָא וְנִשְׁמְתָא. (קס"א ב', כ"א, מ"א ב) תְּרֵין, חַד מִימְיָנָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא. אִי זָכֵי אִנּוּן נָטְרִין לֵיהּ דִּכְתִיב, (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ. וְאִי לָא אִנּוּן מְקַטְרְגֵי עֲלֵיהּ.

אָמַר רִבִּי פִּינְחָס (דף יג ע"א) תְּלָתָא אִנּוּן דְּקַיְימֵי אַפּוֹטְרוֹפְּסִין עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ כַּד זָכֵי. דִּכְתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יָשְׁרוֹ. אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ הָא חַד. מֵלִיץ תְּרֵי. אֶחָד מִנִּי אָלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יָשְׁרוֹ הָא תְּלַת. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, חָמֵשׁ, דִּכְתִיב יַתִּיר, וַיְחֻנֵּנוּ וַיֹּאמֶר. וַיְחֻנֵּנוּ חַד. וַיֹּאמֶר תְּרֵין. אָמַר לֵיהּ לָאו הָכִי, אֶלָּא וַיְחֻנֵּנוּ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דְּהָא לֵית רְשׁוּ לְאָחֳרָא אֶלָּא לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָא אֲמַרְתְּ. וּמָאן דְּאִתְמְנַע מִפְּרִיָּה וְרִבְיָה כְּבֵיכוֹל אַזְעִיר דִּיוּקְנָא דְּכָלִיל כָּל דִּיוּקְנִין. וְגָרִים לְהַהוּא נָהָר דְּלָא נַגְדִּין מֵימוֹי וּפָגִים קַיָּימָא

קַדִּישָׁא בְּכָל סִטְרִין. וְעַלַּיהּ כְּתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. בִּי וַדַּאי דָּא לְגוּפָא. וְנִשְׁמְתֵיהּ לָא עָיִיל לְפַרְגּוֹדָא (דְּמַלְכָּא) כְּלָל וְאִטְרִיד מֵהַהוּא עָלְמָא,

פִּקּוּדָא שְׁבִיעָאָה לְמִגְזַר לְתַמְנָיָא יוֹמִין וּלְאַעֲבָרָא

זוּהֲמָא דְּעָרְלְתָא, בְּגִין דְּהַהִיא חַיָּה אִיהִי דַּרְגָּא תְּמִינָאָה לְכָל דַּרְגִּין, וְהַהִיא נֶפֶשׁ דְּפָרְחָא מִינָהּ אִצְטְרִיכָא לְאִתְחַזָּאָה קַמָּהּ לְתַמְנָיָא יוֹמִין כְּמָה דְּאִיהִי (בראשית ל"ג א) דַּרְגָּא תְּמִינָאָה. וּכְדֵין אִתְחַזֵּי וַדַּאי דְּאִיהִי נֶפֶשׁ חַיָּה. נֶפֶשׁ דְּהַהִיא חַיָּה קַדִּישָׁא וְלָא מִסִּטְרָא אָחֳרָא. וְדָא אִיהוּ יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם. בְּסִפְרָא דַּחֲנוֹךְ יִתְרַשְׁמוּן מַיָּא דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא רְשִׁימוּ דְּנֶפֶשׁ חַיָּה. וְדָא רְשִׁימוּ דְּאָת יו"ד דְּאִתְרְשִׁים בְּבִשְׂרָא קַדִּישָׁא מִכָּל שְׁאָר רְשׁוּמִין דְּעָלְמָא. וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. דָּא אֵלִיָּהוּ דְּטָאס כָּל עָלְמָא

בְּאַרְבַּע טָאסִין לְמֶהֱוֵי תַּמָּן בְּהַהוּא גְּזִירוּ דְּקַיְּימָא קַדִּישָׁא. וְאִצְטְרִיךְ לְתַקָּנָא לֵיהּ כּוּרְסַיָּיא וּלְאַדְכָּרָא בְּפוּמֵיהּ דָּא (לך לך צ"ג ע"א) כֻּרְסְיָיא דְּאֵלִיָּהוּ"ו. וְאִי לָאו לָא שְׁאֲרֵי תַּמָּן. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים. תְּרֵין אִלֵּין עָרְלָה וּפְרִיעָה. גְּזִירוּ דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה לְבָתַר. וְאִנּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא. וְאֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרוֹמֶשֶׂת, דָּא רְשִׁימוּ דְּאָ"ת קַיְּימָא קַדִּישָׁא דְּאִיהִי נֶפֶשׁ חַיָּה קַדִּישָׁא

כִּדְקָאָמְרָן. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם מַיִין עִלָּאִין דְּאִתְמְשְׁכוּ לְגַבָּהּ דְּאָת רְשִׁימוּ דָּא.

וּבְגִין דָּא אִתְרְשִׁימוּ יִשְׂרָאֵל בִּרְשִׁימוּ קַדִּישָׁא וְדַכְיוּ לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּאִנּוּן רְשִׁימִין קַדִּישִׁין, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בֵּין סְטַר קַדִּישָׁא לְסִטְרָא אָחֳרָא דְּמְסָאֲבוּ. אוּף יִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בֵּין (סְטַר) קְדוּשָׁא, לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּאִתְיַיִן מִסִּטְרָא אָחֳרָא דְּמְסָאֲבָא כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּכְמָה דְּרָשִׁים לוֹן הָכִי רָשִׁים בְּעִירֵי וְעוֹפֵי דְּלְהוֹן לְבְעִירֵי וְעוֹפֵי דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל:

פִּקּוּדָא תְּמִינָאָה לְמִרְחַם גִּיּוֹרָא (על) דְּעָאל לְמִגְזַר גַּרְמֵיהּ (יתרו ע' ע"א) וּלְאָעְלָא תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא. וְאִיהִי אָעִילָא לוֹן תְּחוֹת גַּדְפָּהָא לְאִנּוּן דְּמִתְפָּרְשָׁן מִסִּטְרָא אָחֳרָא מְסָאֲבָא וּמִתְקָרְבִין לְגַבָּהּ. דִּכְתִיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִי תֵּימָא דְּהַאי נֶפֶשׁ חַיָּה דִּכְלִילָא בְּיִשְׂרָאֵל לְכֹלָּא הִיא אִזְדַּמְנַת. הָדָר וְאָמַר לְמִינָהּ. כַּמָּה אַכְסַדְרִין וְאִדְרִין דָּא לְגוֹ מִן דָּא אִית לָהּ לְהַאי אֶרֶץ דְּאִיהִי חַיָּה תְּחוֹת גַּדְפָּהָא.

גַּדְפָּא יְמִינָא אִית לָהּ תְּרֵין אַכְסַדְרִין. וּמֵהַאי גַּדְפָּא אִתְפָּרְשָׁן לְתְרֵין אוּמִין (משפטים צ"ה ע"א) אָחֳרָנִין דְּאִנּוּן קְרִיבִין בִּיחוּדָא (נ"א בִּיחוּסָא) לְיִשְׂרָאֵל לְאָעְלָא לוֹן לְגוֹ

אַכְסַדְרִין אִלֵּין. וּתְחוֹת גַּדְפָּא שְׂמָאלָא אִית תְּרֵין אַכְסַדְרִין אָחֳרָנִין וּמִתְפָּרְשָׁן לִתְרֵין אוּמִין אָחֳרָנִין דְּאִנּוּן עַמּוֹן וּמוֹאָב. וְכֻלְּהוֹן אִקְרוֹן נֶפֶשׁ חַיָּה. וְכַמָּה אִדְּרִין סְתִימִין אָחֳרָנִין וְהֵיכָלִין אָחֳרָנִין בְּכָל גַּדְפָּא וְגַדְפָּא. וּמְנַיְיהוּ נָפְקוּ רוּחִין לְאַפְרָשָׁא (שלח לך קס"ח ע"א) לְכָל אִנּוּן גִּיּוֹרִין דְּמִתְגַּיְירִין. וְאִקְרוֹן נֶפֶשׁ חַיָּה, אֲבָל לְמִינָהּ. וְכֻלְּהוּ עָאלִין תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא וְלָא יַתִּיר.

אֲבָל נִשְׁמְתָא דְיִשְׂרָאֵל נָפְקָא מִגּוֹ גּוּפָא דְּהַהוּא אִילָנָא, וּמִתַּמָּן פָּרְחִין נִשְׁמָתִין לְגוֹ הַאי אֶרֶץ גּוֹ מְעָהָא לְגוֹ לְגוֹ. וְרָזָא (מלאכי ג) כִּי תִהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חֵפֶץ. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל בֵּן יַקִּיר דְּהָמוּ מְעָהָא עֲלֵיהּ וְאִקְרוֹן (ישעיה מו) הָעֲמוּסִים מִנִּי בֶטֶן וְלָא מְגַדְּפִין לְבַר. וְתוּ (דף יג ע"ב) גִּיּוֹרִין לֵית לוֹן חוּלָקָא בְּאִילָנָא עִלָּאָה כָּל שְׁכֵן בְּגוּפָא דִּילֵיהּ. אֲבָל חוּלָקָא דְּלְהוֹן בְּגַדְפִּין אִיהוּ וְלָא יַתִּיר. וְגִיּוֹרָא תְּחוֹת גַּדְפֵּי שְׁכִינְתָּא וְלָא יַתִּיר (לך לך צ"ו ע"א) גֵּירֵי הַצֶּדֶק אִנּוּן דְּתַמָּן שָׁרָאן וְאִתְאַחֲדָן וְלָא לְגוֹ כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּבְגִין כָּךְ תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּלְמָאן, בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ כְּלְהוּ שָׁאֲבִין נֶפֶשׁ מֵהַהִיא חַיָּה, אֲבָל כָּל חַד לְמִינָהּ כְּדְקָא חָזֵי לָהּ:

פִּקּוּדָא תְּשִׁיעָאָה לְמֵיחַן לְמִסְכְּנֵי וּלְמֵיהַב לוֹן טַרְפָּא. דִּכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. נַעֲשֶׂה

אָדָ"ם, מְשׁוּתָּפָא כְּלַל דְּכַר וְנוּקְבָא. בְּצַלְמֵנוּ, עַתִּירֵי. כִּדְמוּתֵנוּ, מִסְכְּנֵי. דְּהָא מִסְטְרָא דִּדְכוּרָא עַתִּירֵי, וּמִסְטְרָא דִּנוּקְבָא מִסְכְּנֵי. כְּמָה דְּאִנּוּן בְּשׁוּתָּפָא חֲדָא. וְחָס דָּא עַל דָּא, וְיָהִיב דָּא לְדָא וְגָמִיל לֵיהּ טִיבוּ, הָכִי אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְתַתָּא לְמֶהֱוֵי עַתִּירָא וּמִסְכְּנָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא, וּלְמֵיהַב דָּא לְדָא וּלְגָמְלָאָה טוּבָא דָּא לְדָא.

וְיִרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וְגוֹ' רָזָא דְּנָן חֲמִינָן בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּכָל מָאן דְּחָס עַל מִסְכְּנֵי בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, לָא מִשְׁתַּנֵּי דִּיוּקְנֵיהּ לְעָלָם מִדִּיוּקְנָא דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן. וְכֵיוָן דְּדִיוּקְנָא דְּאָדָ"ם אִתְרְשִׁים בֵּיהּ, שַׁלִּיט עַל כָּל בְּרְיִין דְּעָלְמָא בְּהַהוּא דִּיוּקְנָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְגוֹ' כְּלֹהוּ זָעִין וְדָחֲלִין מֵהַהוּא דִּיוּקְנָא דְּאִתְרְשִׁים בֵּיהּ, בְּגִין דְּדָא הוּא פִּקּוּדָא מַעֲלָיָא לְאִסְתַּלָּקָא בַּר נָשׁ בְּדִיוּקְנֵיהּ דְּאָדָם עַל כָּל שְׁאָר פִּקּוּדִין.

מְנָא לָן מִנְּבוּכַדְנֶצַּר (חַיָּיבָא). אַף עַל גַּב דְּחָלַם הַהוּא חֶלְמָא, כָּל זִמְנָא דְּהַוָה מֵיחַן לְמִסְכְּנֵי לָא שָׁרָא עֲלֵיהּ חֶלְמֵיהּ. כֵּיוָן דְּאַטִיל עֵינָא בִּישָׁא דְּלָא לְמֵיחַן לְמִסְכְּנֵי, מַה כְּתִיב, (דניאל ד) עוֹד מִלְּתָא בְּפוּם מַלְכָּא וְגוֹ', מִיָּד אִשְׁתַּנֵּי דִּיוּקְנֵיהּ וְאַטְרִיד מִן בְּנֵי נָשָׁא. וּבְגִין כָּךְ נַעֲשֶׂה אָדָם. כְּתִיב הָכָא עֲשִׂיָּה, וּכְתִיב הָתָם (רות ב) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעַז.

פְּקוּדָא עַשִּׂירָאָה לְאַנָּחָא תְּפִלִּין וּלְאַשְׁלָמָא גַּרְמֵיהּ בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה. דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. פָּתַח וְאָמַר (שיר השירים ז) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא וְאִתְמַר. אֲבָל רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, דָּא רֵישָׁא עִלָּאָה תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, שְׁמָא דְמַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא יְדוּד בְּאַתְוָון רְשִׁימִין, כָּל אָת וְאָת פַּרְשָׁתָא חָדָא, שְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָא בְּסִדּוּרָא דְּאַתְוָון כְּדָקָא יָאוֹת. וּתְנַן (דברים כח) כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, אִלֵּין תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִנּוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּסִדּוּרָא דְּאַתְוָוי.

פַּרְשָׁתָא קַדְמָאָה (שמות יג) קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר. דָּא י דְּאִיהִי קֻדְשָׁא. בּוּכְרָא דְּכָל קוּדְשִׁין עִלָּאִין. פֻּטָּר כָּל רֶחֶם, בְּהַהוּא שְׁבִיל דַּקִּיק דְּנָחֵת מִן יו"ד דְּאִיהוּ אַפְתַּח רַחֲמָא (רַחֲמָה) לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִבִּין כְּדָקָא יָאוֹת. וְאִיהוּ קֻדְשָׁא עִלָּאָה.

פַּרְשָׁתָא תִּנְיָינָא (שמות יג) וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ. דָּא ה הֵיכָלָא. דְּאִתְפַּתַּח רַחֲמָא (רַחֲמָה) דִּילָהּ מִגּוֹ יו"ד בְּחַמְשִׁין פִּתְחִין אַכְסַדְרָאִין וְאִדְּרִין סְתִימִין דְּבֵיהּ. דְּהַהוּא פֻּטָּר דְּעָבִיד יו"ד בְּהַאי הֵיכָלָא לְמִשְׁמַע בָּהּ קָלָא דִּי נָפְקָא מִגּוֹ שׁוֹפָר דָּא. בְּגִין דְּשׁוֹפָר דָּא הוּא סָתִים בְּכָל סִטְרִין, וְאָתָא

יו"ד וּפְתַח לֵיהּ לְאַפָּקָא מִינֵּיהּ קָלָא. וְכֵיוָן דְּאַפְתַּח לֵיהּ תָּקַע לֵיהּ וְאַפִּיק מִנֵּיהּ קָלָא לְאַפָּקָא עַבְדִין לְחֵירוּ. וּבְתִקִיעוּ דְּשׁוֹפָרָא דָּא נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְכָךְ זִמִּין זִימְנָא אָחֳרָא לְסוֹף יוֹמַיָּא. וְכָל פּוּרְקָנָא מֵהַאי שׁוֹפָר אַתְיָא. וּבְגִין כָּךְ אִית בָּהּ יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּפַרְשָׁתָא דָּא. דְּהָא מֵהַאי שׁוֹפָר אָתֵי בְּחֵילָא דְּיוֹ"ד דְּפָתַח רַחֲמָא דִּילָהּ וְאַפִּיק קָלֵיהּ לְפוּרְקָנָא דְּעַבְדִין. וְדָא ה אָת תְּנַיְינָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

פַּרְשָׁתָא תְּלִיתָאָה רָזָא דְּיִחוּדָא (דברים ו) דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דָּא וָא"ו דְּכָלִיל כֹּלָּא, וּבֵיהּ יְחוּדָא דְּכֹלָּא. וּבֵיהּ אִתְיַיחֲדָן וְהוּא נָטִיל כֹּלָּא. פַּרְשָׁתָא רְבִיעָאָה (דברים ה) וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, כְּלִילוּ דְּתֵרִין סִטְרִין (דף יד ע"א) דְּאִתְאַחֲדַת בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל גְּבוּרָה דִּלְתַתָּא. וְדָא ה בַּתְרָאָה דְּנָטְלָא לוֹן וְאִתְכְּלִילַת מִנַּיְהוֹן. וּתְפִלִּין אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִנּוּן מַמָּשׁ. וְעַל דָּא רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל אִלֵּין תְּפִלִּין (בא מ"ג א', ואתחנן רס"ד א) דְּרֵישָׁא). (שיר השירים ז) וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ הַהִיא תְּפִלָּה שֶׁל יַד דְּאִיהִי מִסְכְּנָא לְגַבֵּי עֵילָא אוֹף הָכִי שְׁלִימוּ אִית לָהּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא.

(שיר השירים ז) מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים קְשִׁיר אִיהוּ וְאָחִיד בְּאִנּוּן בָּתֵּי לְאִתְאַחֲדָא בְּהַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת. וְעַל דָּא מָאן דְּאִתְתַּקַּן בְּהוּ אִיהוּ חֲיֵי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. מָה

אֱלֹהִים אִתְיַחֲדָא בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, אַף הוּא אִתְיַחַד בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יְאוּת. זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם. תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא וּתְפִלָּה שֶׁל יַד וְכוּלָּא חָד.

פְּקוּדָא חַדְסַר לְעַשְׂרָא מַעַשְׂרָא דְּאַרְעָא. הָכָא אִית תְּרֵין פְּקוּדִין. חַד לְעַשְׂרָא מַעַשְׂרָא דְּאַרְעָא. וְחַד בְּכוּרֵי דְּפֵירֵי אִילָנָא. דִּכְתִיב (בראשית א) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זוֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. כְּתִיב הָכָא הִנֵּה נָתַתִּי. וּכְתִיב הָתָם (במדבר יח) וּלְבָנֶיךָ לֵוִי הִנֵּה נָתַתִּי אֶת כָּל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב, (ויקרא כז) וְכָל מַעֲשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַה' הוּא.

פְּקוּדָא תְּרֵיסַר לְאַיְיתָאָה בְּכוּרֵי דְּאִילָנָא דִּכְתִיב, (בראשית א) וְאֶת כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר בּוֹ פְּרִי עֵץ זוֹרֵעַ זָרַע. כָּל מָאן דְּאִתְחַזֵּי לִי, לְכוֹן אֲסִירָא לְמֵיכַל. אַתְּיר לוֹן וְיָהַב לוֹן כָּל מַעַשְׂרָא דִּילֵיהּ וּבְכוּרִין דְּאִילָנִין. נָתַתִּי לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְדָרִין דְּבַתְרֵיכוֹן.

פְּקוּדָא תְּלֵיסַר. לְמֶעְבַּד פּוּרְקָנָא לִבְרֵיהּ לְקַשְׂרָא לֵיהּ בַּחַיִּין. דִּתְרֵין מְמַנָּן נִינְהוּ חַד דְּחַיִּין וְחַד דְּמוֹתָא וְקַיְּימִין עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְכַד יִפְרוֹק בַּר נָשׁ לִבְרֵיהּ, מִיָּד דְּהַהוּא מוֹתָא פָּרִיק לֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. וְרָזָא דָּא וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּכְלַל. וְהִנֵּה טוֹב דָּא מַלְאַךְ חַיִּים. מְאֹד דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְעַל דָּא בְּהַהוּא

פּוּרְקָנָא אִתְקַיֵּים דָּא דְּחַיִּים וְאִתְחַלָּשׁ הַהוּא דְּמָוֶת.
בְּפוּרְקָנָא דָּא קָנֵי לֵיהּ חַיִּים כְּמָה דְּאִתְמַר. וְהַהוּא סִטְרָא
בִּישָׁא שְׁבַק לֵיהּ וְלָא אָחִיד בֵּיהּ:

פִּקּוּדָא אַרְבֵּיסַר לְנַטְרָא יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, דְּאִיהוּ יוֹמָא
דְּנַייְחָא מִכָּל עוֹבָדֵי בְּרֵאשִׁית. הָכָא כְּלִילָן תְּרִין
פִּקּוּדִין. חַד נְטִירָא דְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְחַד לְקַדְּשָׁא הַהוּא יוֹמָא
בְּקִדּוּשֵׁיהּ. לְנַטְרָא יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא כְּמָא דְּאַדְכַּרְנָא
וְאַתְעַרְנָא עֲלַייְהוּ דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּנַייְחָא לְעָלְמִין. וְכָל
עַבִידָן בֵּיהּ אִשְׁתַּכְלְלוּ וְאִתְעֲבִידוּ עַד דְּאִתְקַדַּשׁ יוֹמָא.
כְּיָון דְּאִתְקַדַּשׁ יוֹמָא אִשְׁתָּאַר בְּרִיאָה דְּרוּחִין דְּלָא אִתְבְּרֵי
לוֹן גּוּפָא. וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְכָּבָא
לְקַדְּשָׁא יוֹמָא עַד דְּיִתְבְּרוּן גּוּפִין לְהָנֵי רוּחִין. אֶלָּא
אִילָנָא דְּדַעַת טוֹב וְרָע אַתְעַר הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא דְּרַע
וּבָעָא לְאִתְתַּקָּפָא בְּעָלְמָא וְאִתְפָּרְשׁוּ כַּמָּה רוּחִין בְּכַמָּה
זַיְינִין לְאִתְתַּקָּפָא בְּעָלְמָא בְּגוּפִין.

כְּיָון דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּךְ, אַתְעַר מִגּוֹ אִילָנָא
דְּחַיֵּי נְשִׁיבָא דְּרוּחָא וּבָטַשׁ בְּאִילָנָא אָחֳרָא וְאַתְעַר
סִטְרָא אָחֳרָא דְּטוֹב וְאִתְקַדַּשׁ יוֹמָא. דְּהָא בְּרִיאוּ דְּגוּפִין
וְאִתְעֲרוּ דְּרוּחִין בְּסִטְרָא דְּטוֹב אִיהוּ בְּהַאי לֵילְיָא, וְלָא
בְּסִטְרָא אָחֳרָא. וְאִלְמָלֵא אַקְדִּים סִטְרָא אָחֳרָא בְּהַאי
לֵילְיָא עַד דְּלָא יַקְדִּים סִטְרָא דְּטוֹב, לָא יָכִיל עָלְמָא

לְמֵיקַם קַמַּייהוּ אֲפִילּוּ רִגְעָא חָדָא. אֲבָל אַסְוּותָא אַקְדִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּדָלִיג קַמֵּיהּ קִדּוּשָׁא דְּיוֹמָא וְאַקְדִּים קַמֵּי סִטְרָא אָחֳרָא וְאִתְקַיֵּים עָלְמָא. וּמַה דְּחַשִּׁיב סִטְרָא אָחֳרָא לְאִתְבְּנֵי בְּעָלְמָא לְאִתַּתְקָפָא, אִתְבְּנֵי בְּהַאי לֵילְיָא סִטְרָא דְּטוֹב וְאִתְתַּקַּף וְאִתְבְּנוּן גּוּפִין וְרוּחִין קַדִּישִׁין בְּהַאי לֵילְיָא מִסִּטְרָא דְּטוֹב. וּבְגִין כָּךְ עוֹנָתָן דְּחַכִּימִין דְּיַדְעֵי דָּא מִשַּׁבָּת (דף יד ע"ב) לְשַׁבָּת.

דְּהָא כְּדֵין חֲמַאת דָּא סִטְרָא אָחֳרָא דְּכַמָּה דְּאִיהִי חֲשִׁיבַת לְמֶעְבַּד, עֲבִידֵי (עבידי) סִטְרָא דִּקְדוּשָׁה. אָזְלָא וּמְשַׁטְטָא בְּכַמָּה חַיָּילִין וְסִטְרִין דִּילָהּ וְחֲמַאת כָּל אִנּוּן דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי עַרְסַייהוּ בְּגְלוּיָא דְּגוּפֵיהוֹן לְנְהוֹרָא דְּבוּצִינָא, וְכָל אִנּוּן בְּנִין דְּנָפְקִין מִתַּמָּן הֲווּ נְכְפִין דְּשָׁרוּ עֲלַייהוּ רוּחִין מֵהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא. וְאִנּוּן רוּחִין עַרְטִילָאִין דְּחַיָּיבַיָּא דְּאִקְרוֹן מַזִּיקִין וְשָׁרְיָאת בְּהוּ לִילִי"ת וּקְטִילַת לוֹן.

כֵּיוָן דְּאִתְקַדַּשׁ יוֹמָא וְשָׁלְטָא קְדוּשָׁה עַל עָלְמָא, הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא אַזְעִירַת גַּרְמָהּ וְאִטְמַרַת כָּל לֵילְיָא דְּשַׁבַּתָּא וְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, בַּר מִן אַסִימוֹ"ן וְכָל כַּת דִּילֵיהּ דְּאָזְלֵי עַל שְׂרָגֵי בְּטְמִירוּ לְמֶחֱמֵי עַל גְּלוּיֵי דְּשִׁמּוּשָׁא, וּלְבָתַר אִטְמָרוּן גּוֹ נוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. כֵּיוָן דְּנָפַק שַׁבַּתָּא, כַּמָּה חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין פָּרְחִין וּמְשַׁטְטִין בְּעָלְמָא,

וְעַל דָּא אִתְקַן שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים דְּלָא יִשְׁלְטוּן עַל עַמָּא קַדִּישָׁא. לְאָן אַתַּר מְשַׁטְּטֵי בְּהַהוּא לֵילְיָא. כַּד נַפְקֵי בִּבְהִילוּ וְחָשְׁבִין לְשַׁלְטָאָה בְּעָלְמָא עַל עַמָּא קַדִּישָׁא וְחָמָאן לוֹן בְּצִלּוֹתָא וְאָמְרִין שִׁירָתָא דָּא, וּבְשִׁירוּתָא מַבְדְּלֵי בְּצִלּוֹתָא וּמַבְדְּלֵי עַל הַכּוֹס, פַּרְחֵי מִתַּמָּן וְאָזְלֵי וּמְשַׁטְּטֵי וּמָטָאן לְגוֹ מַדְבְּרָא. רַחֲמָנָא לְשֵׁיזְבָן מִנַּיְיהוּ וּמִסִּטְרָן (וּמִסִּטְרָא) בִּישָׁא.

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל תִּלְתָּא אִנּוּן גַּרְמִין בִּישָׁא לְגַרְמַיְיהוּ.

חַד מָאן דְּלַייט גַּרְמֵיהּ. תִּנְיָינָא מָאן דְּזָרַק נַהֲמָא אוֹ פֵּרוּרִין דְּאִית בְּהוּ כַּזַּיִת. תְּלִיתָאָה מָאן דְּאוֹקִיד שְׁרָגָא בְּמִפְקָא דְּשַׁבַּתָּא עַד לָא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לְקִדּוּשָׁא דְּסִדְרָא דְּגָרִים לְנוּרָא דְּגֵיהִנֹּם לְאַדְלָקָא בְּהַאי נוּרָא עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. דְּחַד דּוּכְתָּא אִית בַּגֵּיהִנֹּם לְאִנּוּן דְּקָא מְחַלְּלֵי שַׁבָּתוֹת, וְאִנּוּן דַּעֲנוּשִׁין בַּגֵּיהִנֹּם לַייטִין לֵיהּ לְהַהוּא דְּאוֹקִיד שְׁרָגָא עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ, וְאָמְרֵי לֵיהּ (ישעיה כב) הִנֵּה יְיָ מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גֶּבֶר וְגוֹ' (ישעיה כב) צָנוֹף יִצְנָפְךָ צְנֵפָה כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדָיִם.

בְּגִין דְּלָאו יָאוֹת הוּא לְאַדְלָקָא נוּרָא כַּד נָפִיק שַׁבַּתָּא עַד דְּמַבְדְּלֵי יִשְׂרָאֵל בְּצִלּוֹתָא וּמַבְדְּלֵי עַל כַּסָּא. בְּגִין דְּעַד הַהוּא זִמְנָא שַׁבָּת הוּא, וּקְדוּשָׁה דְּשַׁבָּת שָׁלִיט עֲלָנָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּמַבְדְּלִין עַל כַּסָּא כָּל אִנּוּן חַיָּילִין וְכָל

אִנּוּן מַשְׁרְיָין דְּאִתְמְנָן עַל יוֹמֵי דְחוֹל, כָּל חַד וְחַד יָתִיב לְאַתְרֵיהּ וּפוּלְחָנֵיהּ דְּאִתְמְנֵי עֲלֵיהּ.

בְּגִין דְּכַד עָאל שַׁבַּתָּא וְאִתְקַדַּשׁ יוֹמָא, קֻדְשָׁא אִתְעַר וְשַׁלִּיט בְּעָלְמָא, וְחוֹל אִתְעֲדֵי מִשּׁוּלְטָנוּתָא דִילֵיהּ, עַד שַׁעֲתָא דְּנָפִיק שַׁבַּתָּא לָא תַּיְיבִין לְאַתְרַייהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּנָפִיק שַׁבַּתָּא לָא תַּיְיבִין לְאַתְרַייהוּ עַד זִמְנָא דְּאָמְרֵי יִשְׂרָאֵל בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. כְּדֵין קֻדְשָׁא אִסְתַּלַּק, וּמַשְׁרְיָין דְּאִתְמַנִּיאוּ עַל יוֹמֵי דְחוֹל מִתְעָרִין וְתַיְיבִין לְאַתְרַייהוּ כָּל חַד וְחַד עַל מַטְרִיהּ דְּאִתְפְּקַד עֲלֵיהּ. וְעִם כָּל דָּא לָא שָׁלְטִין עַד דִּיהוֹן נְהוֹרִין מֵרָזָא דְשַׂרְגָּא. וְכֻלְּהוֹן אִקְרוֹן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ בְּגִין (דְּמֵנְהוֹרָא דְנוּרָא דְנַגְדָּא) (נ"א דְּמֵרָזָא דְּעַמּוּדָא דְנוּרָא) וּמִיסּוֹדָא דְנוּרָא אִתְיָאן כֻּלְּהוּ וְשָׁלְטִין עַל עַלְמָא תַּתָּאָה. וְכָל דָּא כַּד בַּר נָשׁ אַדְלִיק שַׂרְגָּא עַד לָא שְׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל קִדּוּשָׁא דְסִדְרָא.

אֲבָל אִי אִיהוּ מַמְתִּין עַד דְּיִשְׁלִימוּ קִדּוּשָׁא דְסִדְרָא, אִנּוּן חַיְיבִין דְּגִיהִנֹּם מַצְדִּיקִין עֲלַייהוּ דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִנּוּן מְקַיְּימֵי עַל הַהוּא בַּר נָשׁ כָּל בִּרְכָאן דְּקָא אָמְרֵי צִבּוּרָא (בראשית כז) וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם (דברים כח) בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה וְגוֹ'. (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ. בְּיוֹם רָע מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי בְּיוֹם רָעָה. יוֹמָא דְשָׁלְטָא

הַהִיא רָעָה לְמֵיסַב נִשְׁמְתֵיהּ. אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל דָּא הוּא שְׂכִיב מְרַע לְאַסָּאָה לֵיהּ מֵחוֹבוֹי גַּבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דָּבָר אַחֵר דָּא יוֹמָא דְּדִינָא שָׁרְיָא עַל עָלְמָא אִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ כְּמָה דְּאִתְמַר בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ. יוֹמָא דְּאִתְמַסַּר דִּינָא לְהַהוּא רָעָה לְשַׁלְטָאָה עַל עָלְמָא (חסר):

פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית

(דף טו ע"א)

(נ"א בְּרֵאשִׁית בְּחָכְמְתָא דְּמַלְּכָא גְּלִיף וְכוּ) הוּרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא, גְּלִיף גְּלוּפֵי (נ"א גְּלִיפוּ) בְּטָהִירוּ עִלָּאָה בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וְנָפִיק גּוֹ סָתִים דְּסִתִימוּ מֵרִישָׁא (נ"א מֵרָזָא) דְּאֵי"ן סו"ף קוּטְרָא (פירוש עָשָׁן) בְּגוּלְמָא, נָעִיץ בְּעִזְקָא לָא חָוִור וְלָא אוּכָם וְלָא סוּמָק וְלָא יְרוֹק וְלָא גְּוָון כְּלָל, כַּד (נ"א הָדַר) מָדִיד מְשִׁיחָא עָבִיד גְּוָונִין לְאַנְהָרָא, לְגוֹ בְּגוֹ בּוּצִינָא נָפִיק (נ"א וְנָפִיק) חַד נְבִיעוּ דְּמַנֵּיהּ אִצְטַבְּעוּ גְּוָונִין לְתַתָּא. סָתִים גּוֹ סְתִימִין דְּרָזָא דְּאֵי"ן סו"ף בָּקַע וְלָא בָּקַע אֲוִירָא דִּילֵיהּ לָא אִתְיְידַע כְּלָל, עַד דְּמִגּוֹ דְּחִיקוּ דְּבִקִיעוּתֵיהּ נָהִיר (כ׳ א) נְקוּדָה חָדָא סְתִימָא עִלָּאָה, בָּתַר הַהִיא נְקוּדָה לָא אִתְיְידַע כְּלָל, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי רֵאשִׁית מַאֲמַר קַדְמָאָה דְּכֹלָּא:

השלמה מהדשמטות (סימן א)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים "אֵת "הַשָּׁמַיִם "וְאֵת "הָאָרֶץ רָאשֵׁי תֵיבִין אהו"ה דְּבֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא

וְאַרְעָ֑א א"ה בֵּיה אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וָ"ה בֵּיה אִתְבְּרִיאַת (אִתְבְּרִיאוּ) אַרְעָא וְכָל מָה דְּאִית בָּהּ וְהוּא יָהִיב תִּיאוּבְתָּא בְּכָל אִילָנִין וְעִשְׂבִּין דִּי בְּאַרְעָא וְהוּא מָה שֶׁאָמְרוּ אֵין לְךָ כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב מִלְמַטָּה שֶׁאֵין מְמוּנֶּה עָלָיו מִלְמַעְלָה וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ שְׁמָכָּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְּדָל שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ל"ח) הֲיָדַעְתָּ חוּקוֹת שָׁמַיִם אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ: (עד כאן מהההשמטות):

(דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. זֹהַר סְתִימָא דְּסִתְימִין, בָּטַשׁ אֲוִירָא דִּילֵיהּ (דְּמָטֵי וְלָא מָטֵי) (נ"א וְאַנְהִיר) בְּהַאי נְקוּדָה (ס"א נְהוֹרָא) וּכְדֵין אִתְפַּשַּׁט הַאי רֵאשִׁית וְעָבִיד לֵיהּ הֵיכָלָא לִיקָרֵיהּ וּלְתוּשְׁבַּחְתֵּיהּ (יְקָרָא לְהֵיכָלֵיהּ וּלְתוּשְׁבַּחְתָּא). (נ"א וְלִיקָרֵיהּ וּלְהֵיכְלֵיהּ וּלְתוּשְׁבַּחְתֵּיהּ). תַּמָּן זָרַע זַרְעָא דִּקְדוּשָׁא לְאוֹלָדָא לְתוֹעַלְתָּא דְּעָלְמָא, וְרָזָא דָּא (ישעיה ו) זֶרַע קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ. זֹהַר דְּזָרַע זַרְעָא לִיקָרֵיהּ, כְּהַאי זַרְעָא דְּמָשִׁי דְּאַרְגְּוָון טָב דְּאִתְחֲפֵי לְגוֹ וְעָבִיד לֵיהּ הֵיכָלָא דְּאִיהוּ תּוּשְׁבַּחְתָּא דִּילֵיהּ וְתוֹעַלְתָּא דִּכְלָא. בְּהַאי רֵאשִׁית בְּרָא הַהוּא סְתִימָא דְּלָא אִתְיְדַע לְהֵיכָלָא דָּא. הֵיכָלָא דָּא אִקְרֵי אֱלֹהִים, וְרָזָא דָּא

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים.

זֹהַר דְּמִנֵּיהּ כֻּלְּהוּ מַאֲמָרוֹת אִתְבְּרִיאוּ בְּרָזָא דְּאִתְפַּשְּׁטוּתָא דִּנְקוּדָה דְּזֹהַר סָתִים דָּא. אִי בְּהַאי

כְּתִיב בָּרָא, לֵית תְּוֹוהָא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, זֹהַר רָזָא דָא בְּרֵאשִׁית קַדְמָאָה דִּכְלָא שְׁמֵיהּ אהיה שְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָא בְּסִטְרוֹי (נ"א נְהִיר ונ"א בְּגִלְפָא נְהִיר) אֱלֹהִים. גְּלִיפָא בְּעִיטָרָא (נ"א בְּגִלּוּפָא דְּעִיטָרָא) אַשֵּׁ"ר הֵיכָלָא טָמִיר וְגָנִיז, שְׁרִיאוּתָא דְּרָזָא דְּרֵאשִׁית. אַשֵּׁ"ר רֹא"שׁ דְּנָפִיק מֵרֵאשִׁית.

וְכַד (דף טו ע"ב) אִתְתַּקַּן לְבָתַר נְקוּדָה וְהֵיכָלָא (בְּסִדְרָא) (בְּסִדְרָא) כְּחֲדָא, כְּדֵין בְּרֵאשִׁית כָּלִיל (רֵאשִׁית) רֵאשִׁיתָא עִלָּאָה בְּחָכְמְתָא. לְבָתַר אִתְחַלַּף גַּוְונָהּ הַהוּא הֵיכָלָא וְאִקְרֵי בַּיִת. (נ"א וּמִינֵיהּ אִתְחַדַּשׁ הֵיכָלָא) נְקוּדָה עִלָּאָה אִקְרֵי רֹא"שׁ. כָּלִיל דָּא בְּדָא בְּרָזָא בְּרֵאשִׁית, כַּד אִיהוּ כֻּלָּא כְּחֲדָא בִּכְלָלָא חָדָא עַד לָא הֲוֵי יְשׁוּבָא בְּבֵיתָא, כֵּיוָן דְּאִזְדְּרַע לְתִקּוּנָא דְּיְשׁוּבָא כְּדֵין אִקְרֵי אֱלֹהִים טְמִירָא סְתִימָא: זֹהַר סָתִים וְגָנִיז כַּד בְּנִין (ס"א עַד דִּבְנִין) בְּגַוֵּיהּ לְאוֹלָדָא וּבֵיתָא קַיְימָא בִּפְשִׁיטוּ דְּתִקּוּנָא דְּאִנּוּן זֶרַע קֹדֶשׁ. וְעַד לָא אִתְעֲדִיאַת וְלָא אִתְפַּשַּׁט פְּשִׁיטוּ דְּיְשׁוּבָא לָא אִקְרֵי אֱלֹהִים, אֶלָּא כֻּלָּא בִּכְלָלָא בְּרֵאשִׁית, לְבָתַר דְּאִתְתַּקַּן בִּשְׁמָא (בלק ר"ב) דְּאֱלֹהִים אַפִּיק אִנּוּן תּוֹלְדִין מֵהַהוּא זַרְעָא דְּאִזְדְּרַע בֵּיהּ. מַאן הַהוּא זַרְעָא, אִנּוּן אַתְוָון גְּלִיפָן רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּנָפְקוּ מֵהַהִיא נְקוּדָה. הַהִיא נְקוּדָה זָרַע בְּגוֹ הַהוּא הֵיכָלָא רָזָא (נ"א זַרְעָא) דְּתַלְתַּ

נְקוּדִין חֹלָ״ם, שׁוּרֵ״ק, חִירִ״ק. וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא וְאִתְעֲבִידוּ רָזָא חָדָא. קוֹ״ל דְּנָפִיק בְּחִבּוּרָא חָדָא. בְּשַׁעֲתָא דְּנָפַק, נַפְקַת בַּת זוּגֵיהּ בַּהֲדֵיהּ דְּכָלִיל כָּל אַתְוָון. דְּכְתִיב אֶ״ת הַשָּׁמַיִ״ם, קוֹל וּבַת זוּגוֹ. הַאי קוֹל דְּאִיהוּ שָׁמַיִם אִיהוּ אֱהֱיֵ״ה בַּתְרָאָה. זֹהַר דְּכָלִיל כָּל אַתְוָון וּגְוָונִין, כְּגַוְונָא (נ״א זַרְעָא) דָּא.

עַד הָכָא יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה, אִלֵּין תְּלָתָא דַּרְגִין לָקְבֵל רָזָא דָּא עִלָּאָה בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. בְּרֵאשִׁית רָזָא קַדְמָאָה. בָּרָא רָזָא סְתִימָא לְאִתְפַּשְׁטָא מִתַּמָּן כֹּלָּא. אֱלֹהִים רָזָא לְקַיֵּימָא כֹּלָּא לְתַתָּא. אֵת הַשָּׁמַיִם, דְּלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחַדָּא.

אֶ״ת כַּד נָטִיל אַתְוָון כֻּלְהוֹן כְּלָלָא (פקודי רל״ד) דְּכֻלְהוּ אַתְוָון אִנּוּן רֵישָׁא וְסוֹפָא. לְבָתַר אִתּוֹסַף הֵ״א לְאִתְחַבְּרָא כֻּלְהוּ אַתְוָון בְּהֵ״א וְאִתְקְרֵי אַתְּ״ה. וְעַל דָּא (נחמיה ט) וְאַתְּ״ה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. (כ״ח א) אֵת רָזָא אדני וְהָכִי אִקְרֵי. הַשָּׁמַיִם דָּא יהו״ה רָזָא עִלָּאָה.

וְאֶ״ת תִּקּוּנָא דְּכַר וְנוּקְבָא. וְאֶ״ת רָזָא וְיהו״ה, וְכֹלָּא חַד. הָאָרֶץ דָּא אֱלֹהִים כְּגַוְונָא עִלָּאָה לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִין. שְׁמָא דָּא כְּלִילָא בְּתִלַת דּוּכְתֵּי, וּמִתַּמָּן אִתְפְּרַשׁ שְׁמָא דָּא לְכַמָּה סִטְרִין. עַד הָכָא רָזָא דְּסִתְרָא דְּסִתְרִין דְּגַלִּיד וּבָנֵי וְקַיֵּים בְּאַרַח סָתִים בְּסִתְרָא דְּחַד קְרָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה

השלמה מההשמטות (סימן ב)

מַתְנִיתִין קְטוּרֵי רְמָאֵי הוּרְמָנֵי דְּבוּרְיֵירֵי קְרִיבוּ שְׁמָעוּ
מָאן מְנִכּוֹן דְּסָלִיק וְנָחִית מָאן כְּנַשׁ רוּחָא
בִּידוֹי יְקוּם וְיִנְדַּע בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא דְּרֵישָׁא
חִיוָרָא לְמֶעְבַּד יְקָרָא לְיקָרֵיהּ סָלִיק חַד טְהִירוּ סְתִימוּ
בְּרֵישָׁא דְּכֹלָּא נָשֵׁב בָּהּ וְאַפִּיק קוּמְרִין טְהִירִין מִתְחַבְּרָן
כַּחֲדָא כֹּלָּא וּסְלִיקוּ וְנַחְתוּ וְאִתְעֲבִיד כֹּלָּא חַד וְהַהוּא
טְהִירוּ סְתִימוּ כַּד נָשֵׁיב בָּהּ וְאַנְהִיר אִקְרֵי אהי"ה הַהוּא
טְהִירוּ סַלְקָא וְנַחְתָּא וְזָרִיק זִיקִין נְצִיצִין וְאַנְשִׁיב בָּהּ (וְאַפִּיק בָּהּ)
וְאַפִּיק חַד חֵילָא טְמִירָא וְאִיקְרֵי שְׁמֵיהּ אֲשֶׁר אהי"ה
בְּגִלּוּפוּ טָמִיר וְסָתִים אִינוּן קוּמְרִין טְהִירִין דְּאִתְחַבְּרוּ מִגּוֹ
חַד טִינָרָא סָתִים נָפְקֵי (נָפְקוּ) **בְּגִלּוּפָא בְּחֵילָא דְּהַהוּא טְהִירוּ**
עִלָּאָה וְאִיקְרֵי יהו"ה.

תּוּ נָשֵׁיב בָּהּ וְאַפִּיק זִיקִין נְצִיצִין זַרְקִין לְכָל עֵיבָר
וְאַפִּיק חַד חֵילָא טְמִירָא נָצִיץ לְכָל סְטָר
וְאִיקְרֵי א"ל (חֶסֶד)**. תּוּ הַהוּא טְמִירָא טְהִירוּ סָתִים נָשֵׁב בָּהּ**
וְסַלְקָא וְנַחְתָּא וְסַלִּיק בְּאֶלֶף וּמָאתָן קִיטוּרִין דְּנוּרָא
וְאַפִּיק חַד חֵילָא טְמִירָא וְאִיקְרֵי אֱלֹהִים וְדָא גְּבוּרָה.
מֵהַאי מִתְפַּשְׁטָן חֵילִין טְמִירִין לַהֲטִין לְכָל סְטָר מִנְּהוֹן דִּי
מִתְקְנָן בְּתִיקוּנֵי יֵאוֹת וּמִנְּהוֹן דִּי מִתְקְנָן בְּתִיקוּנֵי אַחֲרָא.
תּוּ נָשֵׁיב בָּהּ וְאַפִּיק חַד חֵילָא טְמִירָא דְּאִתְקְרֵי יהו"ה

מִדַּת רַחֲמִים וְאִקְרֵי שָׁמַיִם (תִּפְאֶרֶת), וְקַיְימָא בֵּין תְּרֵין חֵילִין דְּאִיקְרוּן צבאו"ת מַהַאי נָפְקָן (נְפְקוּ) (נִפְרְקוּ) כָּל חֵילִין וְכָל מַשְׁרְיָין עִילָּאִין כָּל חַד וְחַד לְזַנֵּיהּ לְקַיְימָא וּלְהַנְהֲגָא עָלְמִין עָלֵיהּ כְּתִיב (תְּהִלִּים פ"ד) יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: (עד כאן מההשמטות)

בְּרֵאשִׁית, בָּרָא שי"ת, מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם, שִׁית סִטְרִין דְּמִתְפַּשְׁטָן מֵרָזָא עִלָּאָה בְּאִתְפַּשְׁטוּתָא (נ"א מֵשָׁלֹשׁ נְקוּדוֹת) דְּבָרָא מִגּוֹ נְקוּדָה קַדְמָאָה. בָּרָא אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּחַד (נ"א מִגּוֹ) נְקוּדָה דִּלְעֵילָּא. וְהָכָא אַגְלִיף רָזָא שְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וְתְרֵין אַתְוָון:

(דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, כְּגַוְונָא דְּתִנְוּעֵי (נ"א דְּטַעֲמֵי) דְּמִנַּגְנֵי, וּבְנִגּוּנָא דִּילְהוֹן אָזְלִין אַבַּתְרַייהוּ אַתְוָון וְנִקּוּדֵי, וּמִתְנַעְנָעָן אַבַּתְרַייהוּ כְּחַיָּילִין בָּתַר מַלְכֵיהוֹן. (תקונים כ"ד) גּוּפָא אַתְוָון, וְרוּחָא נְקוּדֵי. כֻּלְהוּ נְטָלוּ בְּמַטְלָנֵיהוֹן בָּתַר תְּנוּעֵי (נ"א טַעֲמֵי) וְקַיְימֵי בְּקִיּוּמַייהוּ. כַּד נִגּוּנָא דְּטַעֲמֵי נָטִיל, נָטְלֵי אַתְוָון וְנִקּוּדֵי אַבַּתְרַייהוּ. כַּד אִיהוּ פָּסִיק אִנּוּן לָא נָטְלִין וְקַיְימֵי בְּקִיּוּמַייהוּ.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, אַתְוָון וְנִקּוּדֵי. כְּזֹהַר נִגּוּנָא דְּטַעֲמֵי. הָרְקִיעַ אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּנִגּוּנָא כְּגוֹן אִנּוּן דְּמִתְפַּשְׁטֵי בִּפְשִׁיטוּ וְאָזְלוּ בְּנִגּוּנָא. וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים

אִנּוּן פִּסּוּקֵי דְּטַעֲמֵי דְּפִסְקֵי בְּמַטְלָנֵיהוֹן דִּבְגִין כָּךְ אִשְׁתְּמַע מִלָּה. יַזְהִירוּ אַתְוָון וְנִקּוּדֵי וְנַהֲרִין כְּחֲדָא בְּמַטְלָנִין (בְּמַטְלָנֵיהוֹן) בְּרָזָא דְּסִתִימוּ בְּמַטְלָנוֹתָא (נ"א בְּאִנּוּן) כְּאִנּוּן שְׁבִילִין סְתִימִין. מֵהַאי אִתְפַּשַּׁט כֻּלָּא. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ אִנּוּן קַיָּימִין וְסַמְכִין דְּהַהוּא אַפְרְיוֹן. הַמַּשְׂכִּילִים אִנּוּן קַיָּימִין וְסָמְכִין עִלָּאִין דְּאִנּוּן מִסְתַּכְּלֵי בְּסָכְלְתָנוּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ הַהוּא (כט א) אַפְרְיוֹן וְסָמְכִין (נ"א דְּבֵיהּ) דִּילֵיהּ. סְתָרָא דָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל. יַזְהִירוּ, דְּאִי לָא יַזְהִירוּ וְלָא נַהֲרִין לָא יָכְלִין לְעַיְּינָא וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּהַהוּא אַפְרְיוֹן בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ.

כְּזֹהַר הָרָקִיעַ הַהוּא דְּקַיְּימָא (דף טז ע"א) עַל גַּבֵּי אִנּוּן מַשְׂכִּילִים דִּכְתִיב בֵּיהּ (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא. זֹהַר דְּהַהוּא (דְּהוּא) נָהִיר לְאוֹרַיְיתָא. זֹהַר דְּנָהִיר לְאִנּוּן רָאשֵׁי דְּהַהִיא חַיָּה, וְאִנּוּן רָאשֵׁי אִנּוּן מַשְׂכִּילִים דְּנָהֲרִין תְּדִיר וּמִסְתַּכְּלָן לְהַהוּא רָקִיעַ לְהַהוּא נְהִירוּ דְּנָפִיק מִתַּמָּן, וְדָא אִיהוּ נְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא דְּנָהִיר תְּדִיר וְלָא פָּסִיק.

השלמה מההשמטות (סימן ל)

ספר הבהיר

אָמַר רִבִּי בְּרָכְיָה מַאי דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, מַאי מַשְׁמַע הָיְתָה, שֶׁכְּבָר הָיְתָה. וּמָאי תֹהוּ, דָּבָר הַמְּתֻהֶה אֶת בְּנֵי אָדָם. וּמָאי בֹהוּ, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב בֹּהוּ, בּוֹ הוּא. עַל שֵׁם מָאי דִּכְתִיב (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. בָּרָא בֹּהוּ וְשָׂם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם. בָּרָא תֹהוּ וְשָׂם מְקוֹמוֹ בְּרָע. בֹּהוּ בְּשָׁלוֹם דִּכְתִיב (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. מִלַּמֵּד שְׁמִכָּאֵל שַׂר יְמִינוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַיִם וּבָרָד. וְגַבְרִיאֵל שַׂר שְׂמֹאלוֹ, אֵשׁ. וְשָׂר שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם מַכְרִיעַ וְהַיְינוּ דִּכְתִיב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וּמְנַלָּן דְּבֹהוּ שָׁלוֹם, דִּכְתִיב (ישעיה מה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע, הָא כֵּיצַד רָע מִתֹּהוּ וְשָׁלוֹם מִבֹּהוּ, בָּרָא תֹהוּ וְשָׂם מְקוֹמוֹ בָּרָע, שֶׁנֶּאֱמַר עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע. בָּרָא בֹּהוּ וְשָׂם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם שֶׁנֶּאֱמַר עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וגו', הָיְתָה (ל"ט ב) דַּיְיקָא מִקַּדְמַת דְּנָא, תַּלְגָּא גּוֹ מַיָּיא. נַפְקָא מִנָּהּ זוּהֲמָא בְּהַהוּא חֵילָא דְּתַלְגָּא בְּמַיָּיא, וְאַקְשׁ בָּהּ אֶשָּׁא תַּקִּיפָא

וְהַוָה בָּהּ פְּסוֹלֶת, וְאִתְעַדְיָאת וְאִתְעֲבִידַת תֹּה"וּ מֵאַתַר (נ"א מְדוֹרָא) דְּזוּהֲמָא. קַיְנָא דְּפְסוֹלֶת. וָבֹה"וּ בְּרִירוּ דְּאִתְבְּרִיר מִגּוֹ פְּסוֹלֶת וְאִתְיַישַׁב בָּהּ חֹשֶׁךְ, רָזָא דְּאֶשָּׁא תַּקִּיפָא. וְהַהוּא חֹשֶׁ"ךְ דְּחָפֵי (חָפֵי) עַל גַּבֵּי הַהוּא תֹּה"וּ עַל גַּבֵּי הַהוּא פְּסוֹלֶת וְאִתְתַּקָּנַת מִינֵּיהּ.

וְרוּחַ אֱלֹהִים, רוּחַ קוּדְשָׁא דְּנָפִיק מֵאֱלֹהִים חַיִּים וְדָא מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. בָּתַר דְּהַאי רוּחַ נָשִׁיב אִבְרִיר דְּקִיקוּ חַד מִגּוֹ הַהוּא פְּסוֹלֶת כְּטִיסָא דְּזוּהֲמָא. כַּד אִבְרִיר וְאַצְנִיף וְאַצְרִיף זִמְנָא וּתְרֵין עַד דְּיִשְׁתָּאַר הַהוּא זוּהֲמָא דְּלֵית בֵּיהּ זוּהֲמָא כְּלָל, כַּד הַאי תֹּהוּ אִבְרִיר וְאַצְרִיף נָפַק מִינֵּיהּ (מלכים א יט) רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים (צו ל' ע"א) הַהוּא דְּחָמָא אֵלִיָּהוּ. אִבְרִיר בְּהוּ וְאַצְרִיף וְנָפַק מִנֵּיהּ רַעַשׁ דְּכְתִיב, (מלכים א יט) וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ. וְאִבְרִיר חֹשֶׁךְ וְאַכְלִיל בְּרָזָא דִּילֵיהּ אֵשׁ דְּכְתִיב וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ. אִבְרִיר רוּחַ וְאִתְכְּלִיל בְּרָזָא דִּילֵיהּ (יתרו פ"א ב ותיקון ל"ח) קוֹל דְּמָמָה דַקָּה.

תֹּה"וּ אֲתַר דְּלֵית בֵּיהּ גַּוְונִין וְלָא דְּיוֹקְנָא וְלָא אִתְכְּלִיל בְּרָזָא דְּדְיוֹקְנָא. הַשְׁתָּא אִיהוּ בְּדְיוֹקְנָא כַּד מִסְתַּכְּלָן בֵּיהּ לֵית לֵיהּ דְּיוֹקְנָא כְּלָל. לְכֹלָּא אִית לְבוּשָׁא לְאִתְלַבְּשָׁא בַּר הַאי. (דְּאִתְחֲזֵי בֵּיהּ וְלֵיתֵיהּ כְּלָל וְלָא חֲזֵי).

בה"ו לְהַאי אִית לֵיהּ צִיּוּרָא וְדִיוּקְנָא אַבְנִין מְשַׁקְּעִין גּוֹ גְּלִיפָא (נ"א קְלִיפָּה) דְּתוֹהוּ נַפְקֵי גּוֹ גְּלִיפָא דִּמְשַׁקְּעָן תַּמָּן. וּמִתַּמָּן מַשְׁכֵי תּוֹעַלְתָּא לְעָלְמָא בְּצִיּוּרָא דִּלְבוּשָׁא, מַשְׁכֵי תּוֹעַלְתָּא מֵעֵילָא לְתַתָּא וְסָלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָא. וְעַל דָּא נְקוּבִין וּמְפוּלָמִין, הַנֵּי תַּלְיָין בַּאֲוִירָא. לְזִמְנִין תַּלְיָין בַּאֲוִירָא דְּסָלְקֵי מִתַּמָּן לְעֵילָא. לְזִמְנִין מִטַּמְּרִין בְּיוֹמָא דְּעִיבָּא וּמְפִיקֵי מַיִין מִגּוֹ תְּהוֹמָא לְאִתְזָנָא תּה"ו מִתַּמָּן דְּהָא כְּדֵין חֶדְוָה וּשְׁטוּתָא (נ"א וְשַׁעֲתָא) דָּקָא (נ"א דְּלָא) אִתְפַּשַּׁט תּוֹהוּ בְּעָלְמָא.

חֹשֶׁךְ הוּא אֶשָּׁא אוּכְמָא תַּקִּיף בְּגַוָּון. אֶשָּׁא סוּמְקָא תַּקִּיף בְּחֵיזוּ. אֶשָּׁא יְרוֹקָא תַּקִּיף בְּצִיּוּר. (פקודי רמ"ג ותרומה קכ"ח) אֶשָּׁא חִיוָּרָא גַּוָּון דְּכֻלִּיל כֻּלָּא. חֹשֶׁךְ תַּקִּיף בְּכָל אֶשִּׁין וְדָא אַתְקִיף לְתה"ו. חֹשֶׁךְ הוּא אֶשָּׁא וְלָאו אִיהוּ אֶשָּׁא חַשּׁוֹכָא בַּר כַּד אַתְקִיף לְתוֹהוּ, וְרָזָא דָּא (בראשית כז) וַתִּכְהֶיָנָה עֵינָיו מֵרְאוֹת וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו וגו'. חֹשֶׁךְ פְּנֵי רָע דְּאַסְבַּר אַנְפִּין לְרַע, וּכְדֵין אִקְרֵי חֹשֶׁךְ דְּשָׂרֵי עֲלֵיהּ לְאִתְקְפָא לֵיהּ. וְרָזָא דָּא וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם.

רו"ח הוּא קוֹל דְּשָׁאֲרֵי עַל בּהוּ וְאַתְקִיף לֵיהּ וְאַנְהִיג לֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. וְרָזָא דָּא (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם. וְכֵן רוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. אַבְנִין מְשַׁקְּעָן גּוֹ תְּהוֹמֵי דְּנַפְקֵי מַיָּיא מִנְּהוֹן. וְעַל דָּא אִקְרוּן פְּנֵי הַמָּיִם. רוּחַ אַנְהִיג וְאַתְקִיף לְאִנּוּן פָּנִים פְּנֵי תְהוֹם, דָּא

כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ וְדָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ. תֹּה"וּ עֲלֵיהּ שַׁרְיָא שֵׁם שד"י. בֹּה"וּ עֲלֵיהּ שַׁרְיָא שֵׁם צְבָאו"ת. חֹשֶׁךְ עֲלֵיהּ שַׁרְיָא שֵׁם אֱלֹהִים. רוּחַ עֲלֵיהּ שַׁרְיָא שֵׁם ידו"ד. רוּחַ חָזָק מְפָרֵק הָרִים לֹא בָּרוּחַ יְיָ וגו' שְׁמָא דָּא לָא הֲוֵי בֵּיהּ, דְּהָא שד"י שָׁלְטָא עֲלֵיהּ בְּרָזָא (דְּסִתְרָא) דְּתֹהוּ. וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָּרַעַשׁ יְיָ דְּהָא שֵׁם צְבָאוֹת שָׁלְטָא בֵּיהּ בְּרָזָא דְּבֹהוּ. וְעַל דָּא אִקְרֵי בֹּהוּ רַעַשׁ דְּלָאו אִיהוּ בְּלָא רַעַשׁ. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָּאֵשׁ יְיָ דְּהָא שְׁמָא דֶּאֱלֹהִים שָׁלְטָא בֵּיהּ מִסִּטְרָא דְּחֹשֶׁךְ. וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה הָכָא אִשְׁתְּכַח שֵׁם ידו"ד. אַרְבַּע פִּרְקִין הָכָא דְּאִנּוּן פִּרְקֵי גוּפָּא וְאִבְרִין יְדִיעָן דְּאִנּוּן אַרְבָּעָה וְאִנּוּן תְּרֵיסַר וְהָכָא שְׁמָא גְּלִיפָּא

השלמה מההשמטות (סימן בו)

רִבִּי בִּנְיָמִן לֵוִי, מַצָּאתִי כָּתוּב שֵׁם בֵּן י"ב אוֹתִיּוֹת יְהַ יְהַ וְהַ וְהַ וָהַ יְהּ: תֹּה"וּ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם ג' אוֹתִיּוֹת גִּימַטְרִיָּא ש' ש"ד שד"י. בֹּה"וּ בְּמִסְפָּר קָטָן גִּימַטְרִיָּא צְבָאוֹת כָּזֶה ב' ב"ה בֹּה"וּ. חֹשֶׁךְ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל גִּימַטְרִיָּא אֱלֹהִים. רוּחַ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל בְּגִימַטְרִיָּא יהו"ה בְּמִסְפָּר קָטָן. רַעַשׁ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל גִּימַטְרִיָּא בֹּהוּ. קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל יהו"ה וְי"ב יוֹתֵר כְּנֶגֶד שֵׁם י"ב הַנִּמְסָר לְאֵלְיָהוּ בַּמְּעָרָה.

וְכֵן דַּקָּה בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַשְּׁלִשָּׁה אוֹתִיּוֹת גִּימַטְרִיָּא יב"ק נלעד"ן: (עד כאן מההשמטות)

דְּתֵרִיסַר אַתְוָון דְּאִתְמָסַר לְאֵלִיָּהוּ בַּמְעָרָה (מה שנדפס כאן בדפוס מנטובה קרימונה לובלין וכתיב אפריון וכו' עד סתימין דלא אתגליין, לפנינו הוא לקמן בדף כט ע"א ודף ל' ע"ב.)

(דף טז ע"ב), (בראשית א) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. מֵהָכָא אִיהוּ שִׁירוּתָא לְאַשְׁכָּחָא גְּנִיזִין הֵיךְ אִתְבְּרֵי עָלְמָא בִּפְרָט. דְּעַד הָכָא הֲוָה בִּכְלָל. וּבָתַר אִתְהַדַּר כְּלַל. לְמֶהֱוֵי כְּלַל וּפְרַט וּכְלָל. עַד הָכָא הֲוָה כֹּלָּא תַּלְיָיא בַּאֲוִירָא מֵרָזָא דְּאֵין סוֹף, כֵּיוָן דְּאִתְפְּשַׁט חֵילָא בְּהֵיכָלָא עִלָּאָה רָזָא דְּאֱלֹהִים, כְּתִיב בֵּיהּ אֲמִירָה** (דִּכְתִיב) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים. דְּהָא לְעֵילָּא לָא כְּתִיב בֵּיהּ אֲמִירָה בִּפְרָט. וְאַף עַל גַּב דְּבְרֵאשִׁית מַאֲמָר הוּא, אֲבָל לָא כְּתִיב בֵּיהּ וַיֹּאמֶר. דָּא וַיֹּאמֶר אִיהוּ קַיְימָא לְמִשְׁאַל וּלְמִנְדַּע. וַיֹּאמֶר חֵילָא דְּאִתְרָם וְאָרְמוּתָא בַּחֲשַׁאי** (ויחי רל"ד ב) **מֵרָזָא דְּאֵין סוֹף בְּרָזָא** (נ"א בְּרֵישָׁא) **דְּמַחֲשָׁבָה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הַשְׁתָּא** (לעיל ט"ו ע"ב) **אוֹלִיד הַהוּא הֵיכָלָא מִמַּה דְּאִתְעַדְיַאת מִזַּרְעָא דְּקוּדְשָׁ, וְאוֹלִיד בַּחֲשַׁאי. וְהַהוּא דְּאִתְיְלִיד** (דְּאִתֵּילִיד) **אִשְׁתְּמַע לְבַר. מָאן דְּאוֹלִיד לֵיהּ אוֹלִיד בַּחֲשַׁאי דְּלָא אִשְׁתְּמַע כְּלָל, כֵּיוָן דְּנָפַק מִנֵּיהּ, מָאן דְּנָפַק, אִתְעֲבִיד קוֹל דְּאִשְׁתְּמַע לְבָר. יְהִי אוֹר. כָּל מַה דְּנָפַק בְּרָזָא דָּא נָפַק.** (רל"ב ב) **יְהִי עַל רָזָא**

דְּאַבָּא וְאִמָּא דְּאִיהוּ י"ה. וּלְבָתַר אִתְהַדַּר לִנְקוּדָה קַדְמָאָה, לְמֶהֱוֵי שֵׁירוּתָא לְאִתְפַּשְׁטָא לְמִלָּה אָחֳרָא אוֹר. וַיְהִי אוֹר, אוֹר דִּכְבָר הֲוָה. אוֹר דָּא רָזָא סְתִימָא אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּאִתְפְּשַׁט וְאִתְבְּקַע מֵרָזָא דְסִתְרָא דְּאָוִיר עִלָּאָה סְתִימָא. בָּקַע בְּקַדְמִיתָא וְאַפִּיק חַד נְקוּדָה סְתִימָא מֵרָזָא דִילֵיהּ. דְּהָא אֵין סוֹף בָּקַע מֵאָוִירָא דִילֵיהּ וְגָלֵי הַאי נְקוּדָה י. כֵּיוָן דְּהַאי י אִתְפְּשַׁט, מַה דְּאִשְׁתָּאַר אִשְׁתְּכַח אוֹר מֵהַהוּא רָזָא דְּהַהוּא אָוִיר סְתִימָאָה.

כַּד אִשְׁתְּכַח מִגֵּיהּ נְקוּדָה קַדְמָאָה י, אִתְגְּלִי לְבָתַר עֲלֵיהּ מָטֵי וְלָא מָטֵי. כֵּיוָן דְּאִתְפְּשַׁט נָפַק וְאִיהוּ (נח ס"ה ע"א) הוּא אוֹר דְּאִשְׁתָּאַר מֵאָוִיר. וְהַיְנוּ אוֹר דִּכְבָר הֲוָה, וְהָא קַיְּימָא. נָפַק וְאִסְתַּלַּק וְאִתְגְּנִיז וְאִשְׁתָּאַר חַד נְקוּדָה מִגֵּיהּ לְמֶהֱוֵי מָטֵי תְּדִיר בְּאוֹרַח גְּנִיזוּ בְּהַהִיא נְקוּדָה מָטֵי וְלָא מָטֵי. נָהִיר בֵּיהּ בְּאוֹרַח נְקוּדָה קַדְמָאָה דְּנָפַק מִגֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ כֻּלָּא אָחִיד דָּא בְּדָא. נָהִיר בְּהַאי וּבְהַאי.

כַּד סָלִיק כֻּלָּא סָלְקִין וְאִתְאַחֲדָן בֵּיהּ וְאִיהוּ מָטֵי וְאִגְנִיז בְּאַתַר דְּאִי"ן סו"ף וְכֻלָּא חַד אִתְעֲבִיד. הַהוּא נְקוּדָה דְּאוֹר, אוֹר אִיהוּ. וְאִתְפְּשַׁט וּנְהִירוּ בֵּיהּ שֶׁבַע אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא וְלָא אַקְרִישׁוּ וְלַחִים הֲווּ. נָפַק חִשָּׁךְ לְבָתַר וְנָפְקוּ בֵּיהּ שֶׁבַע אַתְוָון אָחֳרָן דְּאַלְפָּא בֵּיתָא וְלָא אַקְרִישׁוּ וְקַיְּימוּ לַחִים. נָפַק רָקִיעַ דְּאַפְרִישׁ מַחְלוֹקֶת דְּתַרִין סִטְרִין

וְנָפְקוּ בֵּיהּ תְּמַנְיָא אַתְוָון אָחֳרָנִין. כְּדֵין כ"ב. דְּלְגוּ שְׁבַע אַתְוָון דְּהַאי סִטְרָא וְשְׁבַע דְּהַאי סִטְרָא, וְאִתְגְּלִיפוּ כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא רָקִיעַ וְהַוּוּ קַיְימֵי לַחְיִם. אַקְרִישׁ הַהוּא רָקִיעַ וְאַקְרִישׁוּ אַתְוָון וְאִגְלִימוּ וְאִתְצַיְירוּ בְּצִיּוּרַיְיהוּ. וְאַגְלִיף תַּמָּן אוֹרַיְיתָא לְאַנְהָרָא לְבַר.

יְהִי אוֹר דְּהוּא אֵל גָּדוֹל רָזָא דְּנָפִיק מֵאֲוִיר קַדְמָאָה. וַיְהִי רָזָא דְּחֹשֶׁךְ דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים אוֹר דְּאִתְכְּלִיל שְׂמָאלָא בְּיָמִינָא. וּכְדֵין מֵרָזָא דְּאֵל הֲוֵי אֱלֹהִים, אִתְכְּלִיל יָמִינָא בִּשְׂמָאלָא (ל"א ע"א) וּשְׂמָאלָא בְּיָמִינָא

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כִּי טוֹב אַנְהִיר עֵילָא וְתַתָּא וּלְכָל שְׁאָר סִטְרִין בְּרָזָא ידו"ד שְׁמָא דְּאָחִיד לְכָל סִטְרִין. וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים וְגוֹ' אַפְרִישׁ מַחְלוֹקֶת לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא שְׁלִים.

השלמה מההשמטות (סימן ג)

כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א') וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. תָּא חֲזֵי הַאי אוֹר דְּלְתַתָּא כַּד נָהִיר מֵחֵילָא דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ מִטּוּב דִּלְעֵילָא וּבְגִין כַּךְ מִנְיָן יְמוֹת הַחַמָּה שס"ה מ"ט שָׁבוּעִים, מִנְּהוֹן לָקְבֵל הַאי דַּרְגָּא דְּצַדִּיק דְּאִיקְרֵי טוֹב וְאִיהוּ שְׁבִיעִי, וְיָנִיק מִנֵּיהּ הַאי שִׁמְשָׁא דִּלְתַתָּא. שִׁבְעָה שָׁבוּעִים שִׁבְעָה זְמַנִּין לָקְבֵל שִׁבְעָה שָׁבוּעִין ז' זְמַנִּין דְּאִיהוּ יָנִיק מֵאִימָּא

עִלָּאָה דְּאִקְרֵי יוֹבְלָא, וּלְקַבְּלָה שְׁנֵי יוֹבֵל דִּלְתַתָּא אִשְׁתָּאֲרוּ משס"ה כ"ב יוֹמִין לְקַבֵּל כ"ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְתָא דְּעַלְמָא תַּתָּאָה אִתְקָיְּים עָלַיְיהוּ.

דְּהָא צַדִּיק דִּלְעֵילָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אִיקְרֵי וְכַד אִשְׁתַּלִּימוּ אינוּן שס"ה יוֹמִין תַּייְבִין תִּנְיָינוּת לְקַבְּלָא מֵהַאי דַּרְגָּא דְּטוֹב דְּהַאי דַּרְגָּא וְכָל אינוּן שֶׁבַע דַּרְגִּין עִלָּאִין תַּייְבִין תִּנְיָינוּת לְקַבְּלָא מֵאִימָּא עִלָּאָה וְהַאי דַּרְגָּא דְּסִיהֲרָא דְּשַׁלְטָא בְּלֵילְיָא יַנְקָא מֵהַאי דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּיַנְקָא מֵהַהוּא צַדִּיק וּבְגִין דְּהַהוּא (צַדִּיק) אִתְמְלֵי לָהּ מֵהֲנָהוּ תְּפִנּוּקִין עִלָּאִין וְיַנְקָא מִנַּיְיהּ (אִיקְרֵי) סִיהֲרָא.

דְּכְמָה דְּהַאי סִיהֲרָא תַּתָּאָה לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ אֶלָּא מַאי דְּאִתְיְיהִיב לָהּ מִן שִׁמְשָׁא, הָכִי נָמֵי הַהוּא דַּרְגָּא דִּלְעֵילָּא וְהַאי דַּרְגָּא אִיקְרֵי יַמָּא דְּחָכְמְתָא לְעֵילָּא וְקַיְּימֵי תְּרֵיסָר שִׁבְטִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין תִּלְתָּא לְצָפוֹנָא וְתִלְתָּא לְדָרוֹמָא וְתִלְתָּא לְמַעַרְבָא וְתִלְתָּא לְמָדִינְחָא, וְהַאי יַמָּא דְּחָכְמְתָא עָלַיְיהוּ.

וְלָקְבְלֵיהוֹן לְתַתָּא י"ב שִׁבְטִין קַיְּימִין סָחְרֵנִי מַדְבְּחָא כְּהַאי גַּוְונָא. וְלָקְבֵל הַאי דַּרְגָּא עַבָּד שְׁלֹמֹה יַמָּא לְתַתָּא עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר. וְהַאי יַמָּא לְעֵילָּא אִיקְרֵי יָ"ם מָאי טַעְמָא אִקְרֵי יָם אֶלָּא בְּגִין

הַהוּא דַּרְגָּא דְצַדִּיק דְּאִמְלֵי לְהַאי יָם אִקְרֵי יוֹם דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א׳) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וּכְתִיב (תְּהִלִּים צ״ז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק, וְהַאי נְהִיר בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּבֵיהּ אִמְלֵי לְהַאי יָם דְּאִקְרֵי ה״א תַּתָּאָה (בַּתְרָאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא). הָדָא הוּא דִּכְתִיב (קֹהֶלֶת א׳) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם כָּ״ל דָּא דַּרְגָּא דְצַדִּיק דְּאִיקְרֵי כָּל בְּגִין דְּכָל תָּפְנוּקִין נַפְקִין מִנֵּיהּ הַנְּחָלִים אִלֵּין חֲמֵשׁ דַּרְגִּין דְּעִמֵּיהּ הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְאִמְלֵי (לְמִמְלֵי) לֵהּ וְהַאי דַּרְגָּא אִקְרֵי בַּת שֶׁבַע וְכַד נָהִיר הַאי צַדִּיק לְהַאי דַּרְגָּא בְּרָזָא דְּשִׁבְעָה שָׁבוּעִין שֶׁבַע זְמִנִין שְׁמָשָׁא תַּתָּאָה נָהִיר בְּרָזָא דְּשֶׁבַע שָׁבוּעִין שֶׁבַע זְמִנִין לְסִיהֲרָא.

בְּגִין כַּךְ שְׁנַת הַלְּבָנָה שנ״ה יוֹמִין, מ״ט שָׁבוּעִין מִנְּהוֹן לָקְבֵל הַאי דַּרְגָּא שְׁבִיעָאָה יַמָּא עִילָּאָה דְּנָהֲרָא מִצַּדִּיק בְּמ״ט שָׁבוּעִין נְהוֹרִין עִלָּאִין אִשְׁתָּאֲרוּ תְּרֵיסָר יוֹמִין לְחוּשְׁבָּן שנ״ה לְקָבְלֵי י״ב שִׁבְטִין דְּסָחֲרֵנִי הַאי יַמָּא לְמִיטַר מַטָּרַת מַשְׁכְּנָא בִּתְרֵיסַר תַּרְעִין עִלָּאִין דְּאִית בִּירוּשָׁלַיִם עִילָּאָה (וּמְאוֹרָחָא) וְאוֹרְחָא דְּאִינּוּן תַּרְעִין עִלָּאִין יַנְקִין אִינּוּן שִׁבְטִין מֵאִימָּא תַּתָּאָה כָּל חַד לְסִטְרֵיהּ כְּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל מ״ח) שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד וְעַל דָּא כְּתִיב (יְשַׁעְיָה מ״ג) כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי דָּא דַּרְגָּא דְצַדִּיק דְּנָהִיר בְּחֵילָא דִּשְׁמִי וּלְכְבוֹדִי בְּרָאתִיו לְאַנְהָרָא לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי כְּבוֹדִי בְּרָאתִיו, וְדָא יַמָּא דְּחָכְמְתָא דְּאִקְרֵי כְּבוֹד ה׳ דְּאִתְגְּלֵי בְּמַשְׁכְּנָא.

יְצָרְתִיו דָּא רָזָא דְיוֹם דִּלְתַתָּא דְאִיהוּ לָקְבֵל כ"ל דִּלְעֵילָּא וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה מ"ה) יוֹצֵר אוֹר וְהַאי צַדִּיק דִּלְעֵילָּא לָא כְּתִיב בֵּיהּ יְצִירָה עַד דְּיִתְגַּלֵּי עֲבִידְתֵּיהּ לְתַתָּא וְנָהִיר עַלְמָא תַּתָּאָה מִנֵּיהּ. אַף עַשִׂיתִיו דָּא סִיהֲרָא לְתַתָּא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ כַּד אִתְחַבָּרוּ כְּדֵין עוֹשֶׂה שָׁלוֹם שְׁלָמָא לְעַלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א') וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. כְּדֵין יְחוּדָא לְעֵילָּא יְחוּדָא לְתַתָּא שְׁלָמָא לְעֵילָּא שְׁלָמָא לְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דָּא יוֹסֵף לְתַתָּא דְּהָא אֲחִיד בְּצַדִּיק דִּלְעֵילָּא, וְכַד אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא אוֹסִיף שְׁלָמָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין וּבְכָל יוֹמִין עִלָּאִין. כְּתִיב הָכָא (בראשית ט"ל) וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וּכְתִיב הָתָם (תְּהִלִּים ס"ח) בָּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם יַעֲמוֹס לָנוּ בְּגִין דְּלָא (כַּד לָא) שָׁמַע לָהּ לְאֵשֶׁת פּוֹטִיפַר יוֹם יוֹם, כְּדֵין יוֹמִין עִלָּאִין בִּשְׁלָמָא וּבִרְכָתָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין.

(בְּרֵאשִׁית א') וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרוֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם תַּמָּן תָּנֵינָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב (שיר השירים ד') כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ תָּא חֲזֵי כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ עָשָׂאוֹ מֵאוֹתוֹ הָאוֹר הַנֶּאֱצָל לְמַעְלָה וּבָרָא אֶת הַשָּׁמַיִם מֵאוֹתוֹ רָקִיעַ (הָאוֹר) הָרִאשׁוֹן שֶׁהֵכִינוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּבְרָאוֹ בַּתְּחִילָּה וְאוֹתוֹ הָרָקִיעַ הוֹלִיד כָּל שְׁאָר הַשָּׁמַיִם (נ"א הָרְקִיעִים) שְׁנִתְהַוּוּ מִמֶּנּוּ.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אוֹתוֹ הָרָקִיעַ הוֹלִיד כָּל הַמְּאוֹרוֹת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שְׁמְקַבֵּל (מִלְמַעְלָה) לְמַעְלָה וּכְשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ רָקִיעַ נָטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּאוֹרוֹת וְהִנִּיחָם בְּאוֹתוֹ רָקִיעַ הַנִּקְרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאוֹתוֹ רָקִיעַ נִתְהַוָּה מִן הַשָּׁמַיִם דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב הָרָקִיעַ הָעֶלְיוֹן הוֹלִיד אֶת הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר תַּחְתָּיו, וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ הַאי רָקִיעַ וְנִקְרָא רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְנָטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵנֵי מְאוֹרוֹת וּנְתָנָם בּוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א') וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵנֵי מְאוֹרוֹת וְהִנִּיחָם בְּיָד (נ"א בָּזֶה) הָרָקִיעַ לִהְיוֹת מֻמְשָׁלָה עַל הָאָרֶץ וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הַבְּרִיוֹת וּשְׁנֵיהֶם נָתְנוּ אוֹרָם בְּשָׁוֶה. אָמְרָה הַלְּבָנָה אֵין נָאָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ וּלְהִתְנַהֵג בִּשְׁנֵי כְתָרִים בְּשָׁוֶה. מָה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִמְעִיט אוֹתָהּ וְהַיְינוּ הַכַּפָּרָה שֶׁל שְׂעִיר רֹאשׁ חוֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר כ"ח) חַטָּאת לַיְיָ.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב וּבְכַמָּה אֲתַר תָּנֵינָן דָּא וְלָא אִתְיְישְׁבָא בְּלְבָאי עְנְיָינָא, כַּד אֲתָא רַב נַחְמָן אָתוּ וְשָׁיְילוּהוּ, מִשְׁמְעָן אָמַר (נ"א בְּמַשְׁמַעוֹ). אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי יַעֲקֹב כְּלוּם אַתָּה רוֹצֶה לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי חֲבֵירֶיךָ, אִשְׁתִּיק. רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לְקוֹנְיָא אֲתָא לְמֵחֲמֵי לְרִבִּי

אֶלְעָזָר חֲתָנֵיהּ (שם ע״ד) נַפְקַת בְּרַתֵּיהּ וְשַׁקְלָת יְדוֹהִי לְנַשְׁקָא לְהוֹן, וְאָמַר לָהּ לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ מִקָּמֵיהּ בַּעֲלִיךְ דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא. שָׁמַע רִבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר, כְּעַן יָדַעְנָא אֲנָא מַדְכָּרְנָא מִלָּה חַד דְּאִיהִי מַרְגְּלָא יַקִּירָא דְּאִתְמָר עַל סִיהֲרָא כְּדְתָנֵינָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְסִיהֲרָא לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ דְּחַשְׁבָה סִיהֲרָא דְּלָא אִתְיְהִיב שׁוּלְטָנָא לָהּ, אָמַר לֵיהּ חַמּוֹהִי, אֲנָא כַּךְ שְׁמַעְנָא וְכַךְ הֲוָה מְסוּדָר בְּלִבָּאי וּבְגִין דְּלָא אֲעָבֵר עַל דַּעֲתּוֹהִי דְּחַבְרָאי שָׁתַקְתִּי.

פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (דְּבָרִים ל״ג) אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשָׁע בַּיְיָ מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וְכִי גַּאֲוָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב הוּא, לָאו הָכִי, דְּהָא חֶרֶב לְעֶשָׂו אִתְיְהִיבַת דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כ״ז) וְעַל חַרְבְּךָ תִּחְיֶה אֶלָּא הָכִי שְׁמַעְנָא מֵאַבּוּי דְּאִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּכַד שַׁמְעִין מִלָּה וְלָא אִתְיְשְׁבָא בְּלִבְּהוֹן וְאִינּוּן מַגִּיחֵי קְרָבָא דֵּין עִם דֵּין כְּאִינּוּן מַגִּיחֵי קְרָבָא בְּחַרְבָּא וּבְעַיְין לְקַטְלָא דֵּין לְדֵין עֲלָהּ. וּמִלָּה דָּא דְּקָא אָמְרֵי חַבְרָנָא כַּךְ הִיא וְכַךְ גְּזָרְנָא בְּרָזָא דְּמַתְנִיתִין דִּילָן.

דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיהֲרָא גְּזַר עַל שִׁמְשָׁא לְמֶהֱוֵי שׁוּלְטָנָא דְּעָשָׂו וְעַל סִיהֲרָא לְמֶהֱוֵי בְּעָלְמָא דֵּין שׁוּלְטָנָא דְּיַעֲקֹב וּמָנֵי עֲלֵיהוֹן תַּקִּיפִין רַבְרְבִין

עַד דְּייתוּן תְּרִין אוּמַיָּיא אִלֵּין וְהַהוּא רַבְרְבָא דְּאִתְמְנֵי עַל סִיהֲרָא בְּגִין אוּמָה דְּיַעֲקֹב בָּעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְייַהֲב שׁוּלְטָנָא לְסִיהֲרָא בְּעָלְמָא דֵּין כְּלוֹמַר אוּמָה דְּיַעֲקֹב. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה אֲנָא בָּעֵי אוּמָה דְּיַעֲקֹב (חֶסֶר כאן). אֶלָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ עַל כָּל אוּמַיָּיא אֲבָל בְּעָלְמָא דֵּין לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ וְהִשְׁתַּעְבְּדִי בְּגָלוּתָא לְמִזְכֵּי לָךְ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְכַד אָתוּ אוּמָה דְּיַעֲקֹב וְאִתְרַעֲמוּ קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל דְּאִתְנְטָל מִנְּהוֹן שׁוּלְטָנָא וְאִתְייַהִיב לְעֵשָׂו. אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה אַתּוּן בָּעָאן שׁוּלְטָנָא בְּעָלְמָא דֵּין דְּהָא אֲנָא עֲרַבְנָא לְשַׁלְטָאָה לְכוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי עַל כָּל אוּמַיָּיא וּבְגִין כַּךְ הָבִיאוּ כַּפָּרָה עֲלֵי כְּלוֹמַר עַל אוֹתָהּ הַבְטָחָה שֶׁאֲנִי עָרֵב לְכוּ וְהָבִיאוּ כַּפָּרָה וְהִתְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה וְעָלַי לָתֵת לָכֶם שָׂכָר טוֹב וְעָלַי לְהַשְׁלִיט אֶתְכֶם עַל כָּל הָעַמִּים שֶׁעַל מְנָת כֵּן מִיעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ בָּעוֹלָם אַתָּא רִבִּי יוֹסֵי וּנְשָׁקֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ וְקָרָא לְבַרְתֵּיהּ וְאָמַר לַהּ קוּטְפִיזָא דְּנְהוֹרִיתָא וּבוֹצִינָא דְּאִתְפָּרְשָׁא בְּטַבְעוֹן אִית גְּבָךְ, זַכְאָה אֲנָת וְזַכְאָה חוּלָקִיךְ וְזַכְאָה חוּלָקִי דְּזָכִינָא לְמֶחֱמֵי כַּךְ.

רִבִּי יוֹנָתָן אָמַר זָכוּ יִשְׂרָאֵל דְּנָהִיר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֵית אֲנָן צְרִיכִים לְבוֹצִינָא אַחֲרָא דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה ס׳)

וְהָיָה לָךְ יְיָ לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, כֵּיוָן שֶׁנִּתְחַלֵּף לְהוּ שׁוּלְטָנָא אִינּוּן מוֹנִין חוּשְׁבָּנָא לְסִיהֲרָא דְּבָהּ מַנְהֶגֶת נוֹהֵג כְּצֹאן יוֹסֵף וּמוּם אֵין בָּךְ דְּלָא אִשְׁתְּכַח בָּהּ גְּרִעוֹנָה בְּגִין מוֹעֲדִין וְזִמְנִין ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וְגוֹ', מַהוּ וַיִּקְרָא, קְרָא וְזַמִּין לְאַפָּקָא מֵהַאי אוֹר שְׁלִים דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, חַד נְהִירוּ דְּאִיהוּ יְסוֹדָא דְּעָלְמָא דְּעַלַּיהּ קַיְימִין עָלְמִין. וּמֵהַהוּא אוֹר שְׁלִים עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְפְּשַׁט יְסוֹדָא חַי עָלְמִין דְּאִיהוּ יוֹם מִסְטָרָא דְּיָמִינָא. וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, קְרָא וְזַמִּין וְאַפִּיק מִסְטָרָא דְּחֹשֶׁךְ חַד נוּקְבָא סִיהֲרָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא וְאִקְרֵי לַיְלָה רָזָא דְּאדנ"י אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. עָאל יָמִינָא בְּהַהוּא עַמּוּדָא שְׁלִים דְּבְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל בְּרָזָא דְּשְׁמָאלָא, וְסָלִיק לְעֵילָּא עַד נְקוּדָה קַדְמָאָה וְנָטִיל וְאָחִיד (דף יז ע"א) תַּמָּן מִלָּה (נ"א חֵילָא) דְּתַלַּת נְקוּדִין חֲלָ"ם שׁוּרֵ"ק חִירִ"ק זֶרַע קֹדֶשׁ. דְּהָא לֵית זַרְעָא דְּאִזְדְּרַע בַּר בְּרָזָא דָּא, וְאִתְחַבַּר כֻּלָּא בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאַפִּיק יְסוֹדָא דְּעָלְמָא, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי כֹּל דְּאָחִיד לְכֻלָּא בִּנְהִירוּ דְּתִיאוּבְתָּא.

שְׁמָאלָא לָהִיט בְּתוֹקְפָּא וְאָרַח, בְּכוּלְהוּ דַּרְגִּין אָרַח רֵיחָא. וּמֵהַהוּא לְהִיטוּ דְּאֶשָּׁא אַפִּיק הַהִיא נוּקְבָא סִיהֲרָא. וְהַהוּא לְהִיטוּ הֲוָה חֹשֶׁךְ בְּגִין דְּהַוָה מֵחֹשֶׁךְ.

וּתְרֵין סִטְרִין אִלֵּין אַפִּיקוּ תְּרֵין דַּרְגִּין אִלֵּין חַד דְּכַר וְחַד נוּקְבָא. יְסוֹדָא אָחִיד בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מֵהַהוּא תּוֹסֶפֶת נְהוֹרָא דְּהַוָה בֵּיהּ, דְּכִיוָן דַּהֲהוּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִשְׁתְּלִים וְעָבִיד שְׁלָם לְכָל סִטְרִין, כְּדֵין אִתּוֹסַף בֵּיהּ נְהִירוּ מֵעֵילָּא וּמִכָּל סִטְרִין בְּחֶדְוָה דְּכֹלָּא בֵּיהּ. וּמֵהַהוּא תּוֹסֶפֶת דְּחֶדְוָה נָפִיק יְסוֹדָא דְּעָלְמִין וְאִקְרֵי מוֹסָף. מֵהָכָא נָפְקִין כָּל חַיָּילִין לְתַתָּא וְרוּחִין וְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין בְּרָזָא ידו"ד צְבָאוֹ"ת, אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת.

לַיְלָה אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא מֵהַהוּא חֹשֶׁךְ.

וּבְגִין דַּהֲהוּא חֹשֶׁךְ תִּיאוּבְתֵּיהּ לְאִתְכְּלָלָא בִּימִינָא וְחָלַשׁ תּוּקְפֵּיהּ, אִתְפְּשַׁט מִנֵּיהּ הַאי לַיְלָה. כַּד שָׁארֵי לְהִתְפַּשְׁטָא הַאי לַיְלָה עַד לָא אִסְתַּיָּים, הַהוּא חֹשֶׁךְ עָאל וְאִתְכְּלִיל בִּימִינָא וִימִינָא אָחִיד לֵיהּ, וְאִשְׁתָּאַר בִּגְרִיעוּ הַאי לַיְלָה. וּכְמָה דְּחֹשֶׁךְ תִּיאוּבְתֵּיהּ לְאִתְכְּלָלָא בְּאוֹר הָכִי לַיְלָה תִּיאוּבְתֵּיהּ לְאִתְכְּלָלָא בְּיוֹם. חֹשֶׁךְ גָּרַע נְהוֹרֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ אַפִּיק דַּרְגָּא בִּגְרִיעוּ וְלָא בִּנְהִירוּ. חֹשֶׁךְ לָא נָהִיר אֶלָּא כַּד אִתְכְּלִיל בְּאוֹר. לַיְלָה דְּנָפַק מִנֵּיהּ לָא נָהִיר אֶלָּא כַּד אִתְכְּלִיל בְּיוֹם. גְּרִיעוּ דְּלַיְלָה לָא אִשְׁתְּלִים אֶלָּא בְּמוֹסַף. מַה דְּאִתּוֹסַף הָכָא גָּרַע הָכָא.

בְּמוֹסַף הַוָה בֵּיהּ רָזָא דִּנְקוּדָה עִלָּאָה וְרָזָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּכָל סִטְרִין, וּבְגִין כָּךְ אִתּוֹסַף בֵּיהּ

תְּרִין אַתְוָון. בְּלֵילְיָא גְּרִיעוּ בֵּיהּ אִלֵּין תְּרִין. כְּדֵין קָרָא כְּתִיב וַיִּקְרָא וְגָרַע מִנֵּיהּ (וי״ו) (ו״ו) וּכְתִיב קָרָא לַיְלָה. הָכָא רָזָא דְּשִׁמְשָׁא דְּשַׁבְעִין וּתְרִין אַתְוָון גְּלִיפָא דְּכְתָרָא עִלָּאָה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹ׳, הָכָא בִּפְרַט רָזָא לְאַפְרָשָׁא (בֵּין) (תרומה קמ״ט ע״ב) מַיִין עִלָּאִין לְתַתָּאֵי (לְתַתָּאִין) בְּרָזָא דְּשִׁמְשָׁא. (נ״א וְאִתְבְּרִי) הָכָא מַחְלוֹקֶת בְּרָזָא דְּשִׁמְשָׁא. דְּעַד הָכָא רָזָא דְּיָמִינָא הוּא, וְהָכָא הוּא רָזָא דְּשִׂמְאלָא, וּבְגִין כָּךְ אַסְגִּיאוּ מַחְלוֹקֶת (נ״א בֵּין) בְּגִין דָּא לְיָמִינָא. יָמִינָא אִיהוּ שְׁלֵימָא דְּכוֹלָּא, וּבְגִין כָּךְ בְּיָמִינָא כְּתִיב כֹּלָּא דְּהָא בֵּיהּ תַּלְיָיא כָּל שְׁלִימוּ. כַּד אִתְעַר שְׂמָאלָא אִתְעַר מַחְלוֹקֶת. וּבְהַהוּא מַחְלוֹקֶת אִתְתַּקַּף אֶשָּׁא דְּרוּגְזָא וְנָפִיק מִנֵּיהּ מֵהַהוּא מַחְלוֹקֶת גֵּיהִנֹּם. וְגֵיהִנֹּם בְּשִׂמְאלָא אִתְעַר וְאִתְדַּבַּק.

חָכְמְתָא דְּמֹשֶׁה בְּהָא אִסְתַּכַּל וּבְעוֹבָדָא דְּבְרֵאשִׁית אַשְׁגַּח. בְּעוֹבָדָא דְּבְרֵאשִׁית הֲוָה מַחְלוֹקֶת שְׂמָאלָא בְּיָמִינָא, וּבְהַהוּא מַחְלוֹקֶת דְּאִתְעַר בֵּיהּ שְׂמָאלָא נָפַק בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ יוֹם תְּלִיתָאי עָאל בֵּינַיְיהוּ וְאַפְרִישׁ מַחְלוֹקֶת וְאַסְכִּים לְתְרִין סִטְרִין. וְגֵיהִנֹּם נָחִית לְתַתָּא. וּשְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בְּיָמִינָא וְהָוָה שְׁלָמָא בְּכוֹלָּא.

כְּגַוְונָא דָּא מַחְלוֹקֶת קֹרַח בְּאַהֲרֹן שְׂמָאלָא בְּיָמִינָא.

אִסְתַּכַּל מֹשֶׁה בְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. אָמַר לִי אִתְחֲזִי לְאַפְרָשָׁא מַחְלוֹקֶת בֵּין יְמִינָא לִשְׂמָאלָא. אִשְׁתַּדַּל לְאַסְכָּמָא בֵּינַיְיהוּ. וְלָא בָּעֵי שְׂמָאלָא וְאַתְקַף קַרְחָ בְּתוֹקְפֵּיהּ. אָמַר וַדַּאי גֵּיהִנֹּם בְּתוֹקְפָּא דְמַחְלוֹקֶת שְׂמָאלָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְדַּבְּקָא (ס"א לְעֵילָּא וּלְאִתְכַּלְלָא בִּימִינָא) הוּא לָא בָּעֵי לְאִתְדַּבְּקָא לְעֵילָּא וּלְאִתְכַּלְלָא בִּימִינָא, וַדַּאי יֵחוֹת לְתַתָּא בְּתוֹקְפָּא דְרוּגְזָא דִילֵיהּ.

וְעַל דָּא לָא בָּעֵי קָרַח לְאַסְכָּמָא הַאי מַחְלוֹקֶת בִּידָא דְמֹשֶׁה בְּגִין דְּלָא הֲוָה (ל"ג ע"א) לְשֵׁם שָׁמַיִם וְלָא חָיִישׁ לִיקָרָא דִלְעֵילָּא וְאַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. כֵּיוָן דְּחָמָא מֹשֶׁה דְּהֲוָה מַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית וְאִתְדְּחָא אִיהוּ לְבַר, כְּדֵין וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד.

וַיִּחַר לְמֹשֶׁה עַל דְּאַכְחִישׁוּ לֵיהּ דְּלָא אַסְכִּים הַהוּא מַחְלוֹקֶת. מְאֹד עַל דְּאַכְחִישׁוּ עוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. וּבְכֹלָּא אַכְחִישׁ (דף יז ע"ב) קָרַח בְּעֵילָּא וּבְתַתָּא. דִּכְתִיב, (במדבר כו) בְּהַצּוֹתָם עַל יְיָ, הָא תַּתָּא וְעֵילָּא. וְעַל דָּא אִתְדַּבָּק כְּמָה (בְּמָה) דְאִתְחֲזִי לֵיהּ.

מַחְלוֹקֶת דְּאִתְתָּקַן כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא וְסָלִיק וְלָא נָחִית וְאִתְקְיַים בְּאַרַח מֵישָׁר, דָּא מַחְלוֹקֶת דְּשַׁמַּאי וְהִלֵּל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ וְאַסְכִּים לוֹן. וְדָא הֲוָה מַחְלוֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְשָׁמַיִם אַפְרִישׁ מַחְלוֹקֶת.

וְעַל דָּא אִתְקְרֵיִים (עלמא). וְדָא הַוָּה כְּגַוונָא דְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. וְקַרַח בְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית אַכְחִישׁ בְּכֹלָּא. וּפְלוּגְתָּא דְשָׁמַיִם הַוָּה. וּבְעָא לְאַכְחָשָׁא מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא. וַדַּאי בְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְגֵיהִנֹּם הַוָּה. וְעַל דָּא אִתְדָּבַק בַּהֲדֵיהּ.

וְרָזָא דָא בְּסִפְרָא דְאָדָם. חשֵׁךְ כַּד אִתְעַר אִתְעַר בְּתוּקְפֵּיהּ וּבְרָא בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם וְאִתְדַּבַּק בַּהֲדֵיהּ בְּהַהוּא מַחְלוֹקֶת. כֵּיוָן דְּשָׁכִיךְ רוּגְזָא וְתוּקְפָּא, אִתְעַר מַחְלוֹקֶת כְּגַוונָא אָחֳרָא, מַחְלוֹקֶת דְּרְחִימוּ. וּתְרִין מַחְלוֹקֶת הֲווּ. חַד שֵׁירוּתָא וְחַד סִיוּמָא. וְדָא אִיהוּ אָרְחֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא שֵׁירוּתָא דִלְהוֹן בְּקַשְׁיוּ וְסוֹפָא דִלְהוֹן בְּנִיָּיחָא. קָרַח הַוָּה שֵׁירוּתָא דְמַחְלוֹקֶת כְּפוּם רוּגְזָא וְתוּקְפָּא וְאִתְדַּבַּק בַּגֵּיהִנֹּם. שַׁמַּאי סוֹפָא דְמַחְלוֹקֶת כַּד רוּגְזָא בְּנִיָּיחָא אִצְטְרִיךְ לְאַתְעָרָא מַחְלוֹקֶת דְּרְחִימוּ וּלְאַסְכָּמָא עַל יְדָא דְשָׁמַיִם.

וְרָזָא דָא יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל, דָּא מַחְלוֹקֶת קַדְמָאָה אִתְעָרוּ דְּרוּגְזָא וְתוּקְפָּא בָּעָא לְאַפְרָשָׁא וְאִתְעַר גֵּיהִנֹּם עַד דְּרוּגְזָא וְתוּקְפָּא אִצְטַנָּן. וּכְדֵין וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ וְגוֹ' אִתְעַר מַחְלוֹקֶת דְּרְחִימוּ וְחַבִּיבוּ וְקִיּוּמָא דְעָלְמָא. וּבְרָזָא דָא מַחְלוֹקֶת שַׁמַּאי וְהִלֵּל. דְּתוֹרָה שֶׁבַּעַל פֶּה עָאלַת בִּרְחִימוּ גַּבֵּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְהַווּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

הַבְדָּלָה אִיהוּ וַדַּאי בִּשְׁמָאלָא. כְּתִיב הָכָא הַבְדָּלָה, וּכְתִיב מַבְדִּיל וּכְתִיב וַיַּבְדֵּל, וּכְתִיב הָתָם (במדבר טז) הַמְעַט מִכֶּם כִּי הִבְדִּיל וְגוֹ', וּכְתִיב (דברים ו) בָּעֵת הַהִיא הִבְדִּיל יְיָ אֶת שֵׁבֶט הַלֵּוִי. דְּהָא וַדַּאי לֵית הַבְדָּלָה אֶלָּא בַּשֵּׁנִי בְּאַתַר שְׂמָאלָא. וְאִי תֵּימָא הַבְדָּלָה בַּשֵּׁנִי אִיהוּ וַדַּאי אַמַּאי הַבְדָּלָה בְּלֵוִי דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה. הַבְדָּלָה בִּשְׁמָעוֹן אִצְטְרִיךְ דְּאִיהוּ שֵׁנִי. אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּלֵוִי אִיהוּ תְּלִיתָאָה. לְדַעְתָּא דְיַעֲקֹב שֵׁנִי הֲוָה. וּלְעוֹלָם בַּשֵּׁנִי הֲוָה, וְכֹלָּא בְּאַרַח מֵישָׁר בְּאַרַח שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת.

הַבְדָּלָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת בֵּין אִנּוּן דְּשַׁלִּיטִין בְּיוֹמֵי חוֹל לְשַׁבָּת. וְכַד נָפִיק שַׁבָּת סָלְקָא מִגֵּיהִנֹּם חַד סִטְרָא מֵעֵינָא בִּישָׁא (ס"א טִסְרָא מִמָּנָא בִּישָׁא) דְּבָעָא לְשַׁלְטָאָה בְּשַׁעֲתָא דְּאָמְרִין יִשְׂרָאֵל (תהלים צ) וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וְנָפִיק מֵהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי שְׂמָאלָא (נ"א שְׁאוֹלָה) וּבָעֵי לְאִתְעָרְבָא בְּזַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וּלְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ יִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל עַבְדֵי עוֹבָדָא בְּהַדָּס וּבְיַיִן וְאָמְרֵי הַבְדָּלָה, וְאִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ, וּמְאִיךְ הַהוּא סִטְרָא וְעָאל לְדוּכְתֵּיהּ בַּשְׁאוֹל אֲתַר דְּקִבְרָן וְסִיעֲתֵיהּ תַּמָּן דְּכְתִיב, (במדבר יט) וַיֵּרְדוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאוֹלָה. וְאִנּוּן לָא נָחֲתֵי תַּמָּן עַד דְּעַבְדֵי יִשְׂרָאֵל הַבְדָּלָה מִנְּהוֹן דְּכְתִיב, (במדבר יט) הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה וְגוֹ'.

וּלְעוֹלָם הַבְדָּלָה בַּשֵּׁנִי דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא בְּשֵׁירוּתָא וְתוּקְפָּא וְרוּגְזָא דְּאִתְעַר שְׁמָאלָא בְּמַחְלוֹקֶת עַד לָא שָׁכִיךְ בִּנְיָחָא וְאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם. (יח ב) כְּדֵין אִתְבְּרִיאוּ כָּל אִנּוּן מַלְאָכִים דְּקַטְרְגֵי לְמָארֵיהוֹן לְעֵילָא וְאָכִיל לוֹן נוּרָא וְאִתּוֹקְדוּ. וְכֵן כָּל שְׁאָר אִנּוּן דְּמִתְבַּטְלֵי וְלֵית לוֹן קִיּוּמָא וְאִתְאֲכָלוּ בְּנוּרָא. כְּגַוְונָא דָּא קָרַח לְתַתָּא. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דָּא.

יְהִי רָקִיעַ אִתְפַּשַּׁט פְּשִׁיטוּ דָּא מִן דָּא. א"ל קְטָפָא יְמִינָא א"ל גָּדוֹל אִתְפְּשַׁט פְּשִׁיטוּ מִן גּוֹ מַיָּא לְאִשְׁתַּלָּמָא שְׁמָא דָּא א"ל וּלְאִתְכַּלָּלָא בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דָּא בְּדָא, וְאִתְפַּשַּׁט מֵאֵל אֱלֹהִים הי"ם אִלֵּין אִתְפַּשָּׁטוּ וְאִתְהַפְכוּ לְמֶהֱוֵי מַיִן תַּתָּאִין ימ"ה הַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּאִתְפַּשַּׁט בַּשֵּׁנִי, מַיִן עִלָּאִין הי"ם זֶה הַיְ"ם גָּדוֹל. הי"ם מַיִן עִלָּאִין, הִפּוּכָא דְּאִלֵּין אַתְוָון ימ"ה מַיִן תַּתָּאִין. כֵּיוָן דְּאִתְתַּקְנוּ אִתְעַבִּידוּ כֹּלָּא כְּלָלָא חָדָא וְאִתְפַּשַּׁט שְׁמָא דָּא בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי.

מַיִן עִלָּאִין דְּכוּרִין. וּמַיִן תַּתָּאִין נוּקְבֵי. בְּקַדְמִיתָא הֲוּוּ מַיִם בְּמַיִם, עַד דְּאִתְפְּרָשׁוּ לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא מַיִן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, דָּא אֱלֹהִים (נ"א מַיִן עִלָּאִין). וְדָא אדנ"י (נ"א מַיִן תַּתָּאִין). וְדָא ה' עִילָּאָה וְה' תַּתָּאָה. מַה כְּתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ. אִתְפַּשְׁטוּתָא דָּא נָטַל שְׁמָא דָּא

אֱלֹהִים מַיִין עִלָּאִין. וּמַיִין (דף יח ע"א) תַּתָּאִין אדנ"י. וְעִם כָּל דָּא כְּיוָן דְּאִשְׁתְּלִימוּ מַיִין דְּכוּרִין בְּמַיִין נוּקְבִין, שְׁמָא דֵאלֹהִים אִתְפַּשַּׁט בְּכֹלָּא.

וְאַף עַל גַּב דְּאַפְרִישׁ בֵּין מַיִין עִלָּאִין לְתַתָּאִין, מַחְלוֹקֶת לָא אִתְבַּטַּל עַד יוֹם תְּלִיתָאֵי וְאַסְכִּים מַחְלוֹקֶת וְאִתְיַשָּׁב כֹּלָּא בְּדוּכְתֵּיהּ כְּדְקָא יָאוּת. וּבְגִין מַחְלוֹקֶת דָּא אַף עַל פִּי דְּאִיהוּ קַיּוּמָא דְּעָלְמָא לָא כְּתִיב כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי, דְּלָא אִשְׁתְּלִים עוֹבָדָא. מַיִין עִלָּאִין וּמַיִין תַּתָּאִין הֲווּ כְּחָדָא וְלָא הֲווּ תּוֹלְדִין בְּעָלְמָא עַד דְּאִתְפְּרָשׁוּ וְאִשְׁתְּמוֹדָעוּ. וּבְגִין כָּךְ עָבְדוּ תּוֹלְדִין.

וְעִם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּהַבְדָּלָה הֲוֵי בַּשֵּׁנִי וּמַחְלוֹקֶת בֵּיהּ הֲוָה, יוֹם תְּלִיתָאֵי אַסְכִּים בְּכֹלָּא דְּהוּא שְׁמָא דְּאִיגְלַיף בְּגְלִיפוּ (ס"א יהוה) הֲוָה לְאִסְתַּכְּמָא מַיִין עִלָּאִין וּמַיִין תַּתָּאִין ה' עִלָּאָה, ה' תַּתָּאָה, ו' בֵּינַיְיהוּ. לְאַשְׁלָמָא בְּתֵרִין סִטְרִין. וְסִימָנָא דָּא מֵי הַיַּרְדֵּן מַיִין עִלָּאִין קָמוּ נֶד אֶחָד. מַיִין תַּתָּאִין נָחֲתוּ לְיַמָּא. וְיִשְׂרָאֵל אָזְלֵי בְּאֶמְצָעִיתָא.

חָמֵשׁ רְקִיעִין כְּתִיבֵי הָכָא וְחַי הָעוֹלָמִים אָזִיל בְּהוּ וְאַנְהִיג בְּהוּ וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא. וְאִלְמָלֵא הַאי מַחְלוֹקֶת דְּאִסְתַּכַּם עַל יְדֵי דְּאֶמְצָעִיתָא לָא אִתְכְּלִילוּ וְלָא אִשְׁתַּיְירוּ (נ"א אִתְיַישְׁרוּ). חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין אִנּוּן דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי

דְּבִיק בְּהוּ לְמֶעְבַּד אִבִּין וְתוֹלְדִין לְעָלְמָא וְכָל מֵימוֹי דִּבְרֵאשִׁית דְּנָגְדִין וְאִתְמַשְׁכָן מִבְּרֵאשִׁית אִתְפַּלְגוּ תְּחוֹתוֹי עַל יְדֵיהּ. וְדָוִד מַלְכָּא נָקִיט כֹּלָּא וְאִיהוּ פָּלִיג לְבָתַר דִּכְתִיב, (שמואל ב ו) וַיְחַלֵּק לְכָל הָעָם לְכָל הֲמוֹן וְגוֹ' וּכְתִיב, (תהלים קד) תִּתֵּן לָהֶם יִלְקוֹטוּן וּכְתִיב, (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף וְגוֹ'.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר מַחְלוֹקֶת בְּתוֹקְפָא דְּשִׂמְאלָא, אַסְגֵּי וְאַתְקֵף הוֹרְפִילָא דְּטִיפְסָא וְנָפְקוּ מִתַּמָּן טְסִירִין וְאַקְרִישׁוּ מִיָּד בְּלָא לַחוּתָא כְּלָל וְהַוּוּ דְּכַר וְנוּקְבָא. וּמְנָהוֹן אִתְפָּרְשׁוּ זַיְינִין בִּישִׁין לְזַנְיֵיהוּ, וְהָכָא תַּקִּיפוּ דְּרוּחַ מְסָאֲבָא בְּכָל אִנּוּן תּוּקְפִין טְסִירִין. וְאִנּוּן רָזָא דְּעָרְלָה. אִלֵּין אִתְקְפוּ בְּזַיְינִין תַּקִּיפִין, חַד אֶפְעֶ"ה וְחַד נָחָ"שׁ וְתַרְוַוייְהוּ חַד. אֶפְעֶה אוֹלִיד (ס"א לְשִׁבְעִין) לְשִׁבְעָא שְׁנִין בְּחִבּוּרָא חָדָא, אִתְהַדַּר כֹּלָּא לְשֵׁבַע שְׁנִין דְּנָחָשׁ.

הָכָא אִיהוּ רָזָא דְּגֵיהִנֹּם דְּאִקְרֵי בִּשְׁבַע שְׁמָהָן. יֵצֶר הָרָע בִּשְׁבַע שְׁמָהָן אִקְרֵי. וּבְכַמָּה דַּרְגִּין אִתְפַּשַּׁט מְסָאֲבוּ מֵהָכָא לְעָלְמָא וְכֹלָּא מֵרָזָא דְּשִׂמְאלָא, טַב וּבִישׁ וְאִיהוּ יְשׁוּבָא דְּעָלְמָא. הָכָא שְׁמָא גְּלִיפָא דְּתַמְנֵי סָרֵי אַתְוָון מִמַּנָּא עַל גִּשְׁמֵי רָצוֹן נְדָבָה וּבְרָכָה יְשׁוּבָא דְּעָלְמָא:

(ר"ת יהו"ה) וַ'יֹּאמֶר אֱ'לֹקִים יִ'קָּווּ הַ'מַּיִם וְגוֹ' בְּאַרַח קַו לְמֶהֱוֵי בְּאַרַח מֵישָׁר. דְּהָא מֵרָזָא דְּהַהִיא נְקוּדָה

קַדְמָאָה נָפַק כֹּלָּא בִּסְתִימוּ. עַד דְּמָטֵי וְאִתְכַּנִּישׁ לְהֵיכָלָא עִלָּאָה וּמִתַּמָּן נָפִיק בְּקַו מֵישַׁר לִשְׁאָר דַּרְגִּין. עַד דְּמָטֵי לְהַהוּא אֲתַר חַד דְּכַנִּישׁ כֹּלָּא בִּכְלַל דְּכַר וְנוּקְבָא. וּמַאן אִיהוּ חַי עָלְמִין.

הַמַּיִם דְּנַפְקֵי מִלְּעֵיל מֵאֵת ה' עִלָּאָה. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם ו' זְעֵירָא. וְעַל דָּא ו"ו חַד שָׁמַיִם וְחַד מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. כְּדֵין וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה דָּא ה' תַּתָּאָה. דָּא אִתְגְּלִי. וְכָל שְׁאָר אִתְכַּסֵּי. וּמִגּוֹ הַאי בַּתְרָאָה אִשְׁתְּמַע בְּסוֹכְלְתָנוּ הַהוּא דְּאִתְכַּסֵּי.

אֶל מָקוֹם אֶחָד בְּגִין דְּהָכָא הוּא קִשׁוּרָא דְּיִחוּדָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד (תרומה קלד ע"א) תְּרֵין יִחוּדִין חַד דְּעָלְמָא עִלָּאָה לְאִתְיַחֲדָא בְּדַרְגּוֹי, וְחַד דְּעָלְמָא תַּתָּאָה לְאִתְיַחֲדָא בְּדַרְגּוֹי. קִשׁוּרָא דְּיִחוּדָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה עַד הָכָא אִיהוּ. חַי עָלְמִין תַּמָּן אִתְבְּסִים וְאִתְקַשַּׁר עָלְמָא עִלָּאָה בְּיִחוּדָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי מָקוֹם אֶחָד. כָּל דַּרְגִּין וְכָל שַׁיְיפִין מִתְכַּנְּשִׁין תַּמָּן וְהַוּוּ כֻּלְּהוּ בֵּיהּ חַד בְּלָא פִּירוּדָא כְּלָל. וְלֵית דַּרְגָּא דְּאִתְיַחֲדָן תַּמָּן בְּיִחוּדָא חַד אֶלָּא הַאי, וּבֵיהּ אִתְכַּסְיָין כֻּלְּהוּ בְּאַרַח סְתִים בְּתִיאוּבְתָּא חַד. עַד הָכָא בְּדַרְגָּא דָּא אִתְיַיחַד עָלְמָא דְּאִתְגַּלְיָיא בְּעָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָיא.

עָלְמָא דְּאִתְגַּלְיָיא אִתְיַיחַד אוּף הָכִי לְתַתָּא, וְעָלְמָא

דְּאִתְגַּלְיָיא אִיהוּ עָלְמָא דְּתַתָּאָ"ה. (ישעיה ו) וָאֶרְאֶה אֶת יְיָ (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר יד) וּכְבוֹד יְיָ נִרְאָה (במדבר יז) וַיֵּרָא כְּבוֹד יְיָ (יחזקאל א) כְּמַרְאֶה הַקֶּשֶׁת וְגוֹ' כֵּן מַרְאֶה הַנּגַהּ סָבִיב הוּא מַרְאֶה דְּמוּת כְּבוֹד יְיָ. וְדָא אִיהוּ רָזָא וְתֶרְאֶה הַיַּבָּשָׁה.

(יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת זֶה חַי עָלְמִין. וְזֶהוּ אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן דָּא מַלְכוּת. נָתַתִּי מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. בְּיוֹמָא (דף יח ע"ב) דְּעִיבָּא דְּאִתְחֲזֵי קֶשֶׁת (דְּאִתְעַר שְׁמָאלָא לְאִתְתַּקָּפָא). מַרְאֶה דְּמוּת כְּבוֹד ה' אִתְעַר שְׁמָאלָא לְאִתְתַּקָּפָא. נָפְקַת רָחֵל וְתִקַּשׁ בִּלְדָתָהּ. מִיכָּאֵ"ל בְּסִטְרָא דָּא, רְפָאֵ"ל בְּסִטְרָא דָּא, גַּבְרִיאֵ"ל בְּסִטְרָא דָּא. וְאִנּוּן גְּוֹונִין דְּאִתְחֲזַיִין בְּהַהוּא דְּמוּת חִיוָר וְסוּמָק וְיָרוֹק.

כֵּן מַרְאֶה הַנּגַהּ סָבִיב. נְהִירוּ דְּאִתְכַּסְיָיא בְּגַלְגּוֹלָא דְּחִיזוּ דְּעֵינָא. הוּא מַרְאֶה דְּמוּת כְּבוֹד יְיָ. גְּוֹונִין דְּאִתְיַחֲדָא יְחוּדָא תַּתָּאָה לְפוּם יְחוּדָא דְּאִתְיַחַד יְחוּדָא דִּלְעֵילָא. יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ. גְּוֹונִין סְתִימִין דְּלָא אִתְחַזָּן וְאִתְקַשָּׁרָן אֶל מָקוֹם אֶחָד יְחוּדָא חָדָא בְּעִלָּאָה. גְּוֹונִין בַּקֶּשֶׁת לְתַתָּא לְאִתְיַחֲדָא בְּהוּ. חִוָּור סוּמָק וְיָרוֹק כְּגְוֹונִין סְתִימִין. וְאִנּוּן יְחוּדָא אָחֳרָא רָזָא וּשְׁמוֹ אֶחָד. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד יְחוּדָא דִּלְתַתָּא. יְחוּדָא עִלָּאָה (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אֱלֹהֵינוּ יהו"ה אֶחָד. דָּא לָקֵבִיל דָּא. יְקוּוּ

מְדִידוּ דְּקַו וּמִשְׁחָתָא. הָכָא שִׁית תֵּיבִין. וְהָכָא שִׁית תֵּיבִין. מִשְׁחָתָא בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא דְּכְתִיב, (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מָיִם. וְדָא אִיהוּ יְקָוו הַמַּיִם. הָכָא שִׁעוּרָא דְּיוֹצֵר עָלְמִין (בראשית כג ע"א) יו"ד ה"א וא"ו ה"א, קְדוּ"שׁ קְדוּ"שׁ קְדוּ"שׁ דָּא אִיהוּ יְקָוו הַמַּיִם. יְיָ צְבָאוֹת. דָּא אִיהוּ אֶל מָקוֹם אֶחָד בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא. מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. דָּא וְתֵרָאָה הַיְבָּשָׁה. רָזָא גְּלִיפָא שְׁמָא דְּיִחוּדָא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו.

תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב וְגוֹ' הַשְׁתָּא אַפִּיקַת חֵילָא בְּאִנּוּן מַיִין דְּאִתְכְּנָשׁוּ לְאַתַר חָד וְנַגְדִין בְּגַוַויהּ גּוֹ טְמִירוּ סְתִימָאָה. וְנָפְקִין בְּגַוַויהּ טְמִירִין עִלָּאִין וְחַיָּילִין קַדִּישִׁין. דְּי כָּל אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא מִתַּקְנָן לוֹן בְּתִקוּנָא דְּמְהֵימְנוּתָא בְּהַהִיא פּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן.

וְרָזָא דָּא (תהלים קד) מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְגוֹ' דָּא בְּהֵמָה דְּרְבִיעָאָה עַל אֶלֶף טוּרִין וּמְגַדְּלִין לָהּ בְּכָל יוֹמָא הַהוּא חָצִיר. וְחָצִיר דָּא אִנּוּן מַלְאָכִין שַׁלִּיטִין לְפוּם שַׁעֲתָא דְּאִתְבְּרִיאוּ בַּשֵּׁנִי וְקַיְימִין לְמֵיכָלָא דְּהַאי בְּהֵמָה. בְּגִין דְּאִית אֶשָּׁא אֲכָלָא אֶשָּׁא.

וְעֵשֶׂב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם עֵשֶׂב דָּא אִלֵּין אוֹפַנִּין וְחַיּוֹת וּכְרוּבִים. דְּכֻלְּהוּ מִתַּקְנָן גּוֹ תִּקוּנַיְיהוּ וְקַיְימִין לְאִתְתַּקְנָא בְּשַׁעֲתָא דִּבְנֵי נְשָׁא אַתְיָין לְפוּלְחָנָא

דְּמָאֲרִיהוֹן בְּקָרְבְּנֵיהוֹן וּבְצִלּוֹתָא דְּדָא אִיהוּ עֲבוֹדַת הָאָדָם. וְעֵשֶׂב דָּא אִזְדַּמַּן וְאִתְעַתַּד לַעֲבוֹדַת הָאָדָם לְאִתְתַּקָּנָא בְּתִקּוּנֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. וְכַד אִנּוּן מִתְתַּקְּנָן בְּהַהִיא עֲבוֹדַת הָאָדָם, לְבָתַר מִנַּיְיהוּ נָפְקֵי מְזוֹנֵי וְטָרְפִין לְעָלְמָא דִּכְתִיב (תהלים קד) לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. וְדָא אִיהוּ עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע, דְּהָא חָצִיר לָא מַזְרִיעַ זֶרַע אִיהוּ אֶלָּא אִזְדַּמַּן לְמֵיכְלָא דְּאֶשָּׁא קַדִּישָׁא. וְעֵשֶׂב לְתִקּוּנָא דְּעָלְמָא.

וְכָל דָּא לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. כָּל תִּקּוּנִין דִּבְנֵי נָשָׁא דְּקָא מִתַּקְּנָא לְהַאי עֵשֶׂב אֶרֶץ. דְּפוּלְחָנָא דִּלְהוֹן לְמָאֲרִיהוֹן לְסַפְּקָא עַל יְדֵיהוֹן מֵהַהִיא אֶרֶץ טָרְפֵי וּמְזוֹנֵי לְהַאי עָלְמָא וּלְאִתְבָּרְכָא בְּנֵי נָשָׁא מִבִּרְכָן דִּלְעֵיל (דִּלְעֵילָּא). עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי. דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא דְּכַר וְנוּקְבָא. (בראשית לג ע״א) כְּמָה דְּעֵץ פְּרִי אַפִּיק חֵילָא דְּעֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי, אוּף הָכָא אַפִּיק אִיהוּ. וּמָאן אִיהוּ אִלֵּין אִנּוּן כְּרוּבִים וְתִמְרוֹת. מַאי תִּמְרוֹת. אִלֵּין אִנּוּן דְּסָלְקֵי בְּתִנָּנָא דְּקָרְבָּנָא, וּמִתְתַּקְּנֵי בַּהֲדֵיהּ וְאַקְמָן (נ״א וְאִקְרוּן) תִּמְרוֹת עָשָׁן. וְכֻלְּהוּ קַיְּימִין בְּתִקּוּנַיְיהוּ לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, מַה דְּלָא קַיְּימָא כֵּן חָצִיר דְּהָא אִתְעַתַּד לְמֵיכַל דִּכְתִיב, (איוב מ) הִנֵּה נָא בְּהֵמוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ חָצִיר כַּבָּקָר יֹאכַל.

עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי דְּיוּקְנָא דְּכַר וְנוּקְבָא. וּדְמוּת פְּנֵיהֶם

פְּנֵי אָדָם. אִלֵּין לָאו אִנּוּן כְּאִנּוּן כְּרוּבִים. אִלֵּין אַפֵּי רַבְרְבָן בְּדִיקְנָא חֲתִימָא. כְּרוּבִים אַפֵּי זוּטְרֵי כְּרַבְיָין. פְּנֵי אָדָם כָּל (דיין) דְּיוּקְנִין כְּלִילָן בֵּהּ. בְּגִין דְּאִנּוּן אַפִּין רַבְרְבִין וּמְצַטַיְירִין בֵּהּ צִיּוּרִין גְּלִיפִין כְּגַלּוּפֵי שְׁמָא מְפָרַשׁ בְּאַרְבַּע סִטְרֵי דְּעָלְמָא מִזָּרָ"ח מַעֲרָ"ב צָפוֹ"ן וְדָרוֹ"ם. מִיכָאֵ"ל רָשִׁים רְשִׁימוּ לְצַד דָּרוֹם. וְכָל אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין לְגַבֵּיהּ. פְּנֵי אָדָ"ם פְּנֵי אַרְיֵ"ה פְּנֵי שׁוֹ"ר פְּנֵי נֶשֶׁ"ר. אָדָם אִיהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, וְלָא אִקְרֵי אָדָם בַּר הָנֵי וּמְנַיְּהוּ אִצְטַיְירָן צִיּוּרִין דְּרֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם דְּכְתִיב, (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן. שִׁנְאָן כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ צִיּוּרִין שׁוֹ"ר נֶשֶׁ"ר אַרְיֵ"ה. ן' דָּא אִיהוּ אָדָם (דף יט ע"א) פִּשִׁיטוּ דְּאִתְכְּלִיל כְּחָדָא (עקב רעד ע"א) בְּרָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא, וְכֻלְּהוּ אַלְפִין וְרִבְבָן כֻּלְּהוּ. נָפְקֵי מֵהַנֵּי רָזָא שִׁנְאָ"ן. וּמֵהָנֵי דְּיוּקְנִין מִתְפָּרְשִׁין כָּל חַד וְחַד בְּסִטְרַיְיהוּ כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לוֹן.

וְאִלֵּין אִנּוּן דְּקָא מְשַׁלְּבָן חַד בְּחַד וְכָלִיל חַד בְּחַד לְמֶהֱוֵי כָּל חַד וְחַד כְּלִילָן בְּחַבְרֵיהּ, שׁוֹ"ר נֶשֶׁ"ר אַרְיֵ"ה אָדָם אִתְנַהֲגָן (בא מג ע"ב) בְּרָזָא דְּאַרְבַּע שְׁמָהָן גְּלִיפָאן סָלְקִין לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכָּלָא.

סָלִיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכָּלָא שׁוֹר לְאַנְפֵּי אָדָם. סָלִיק שְׁמָא חַד מִתְעַטְּרָא מְחָקְקָא בְּרָזָא דְּתֵרִין גְּוָונִין

וְאִיהוּ אֵ"ל. כְּדֵין אִתְהַדַּר לַאֲחוֹרָא וְכוּרְסֵיהּ חָקִיק וְגָלִיף לֵיהּ. וְאִתְרְשִׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרָזָא דְשִׁמָּא דָּא.

סָלִיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכָּלָא (יתרו פ ע"ב, תצא רפא ע"ב) נָשֵׁר לְאַנְפֵּי אָדָם. סָלִיק שְׁמָא אָחֳרָא מִתְעַטְּרָא מְחַקְקָא בְּרָזָא דְתְרֵין אַנְפִּין גְּוָונִין לְאִתְנַהֲרָא וּלְאִסְתַּלְקָא בְּסִלִּיקוּ בְּעִטּוּרָא דִּלְעֵילָּא וְאִיהוּ גָּדוֹל. כְּדֵין אִתְהַדַּר לַאֲחוֹרָא וְכוּרְסֵיהּ חָקִיק וְגָלִיף לֵיהּ וְאִתְרְשִׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרָזָא דְשִׁמָּא דָּא.

סָלִיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכָּלָא אַרְיֵה לְאַנְפֵּי אָדָם. סָלִיק שְׁמָא אָחֳרָא מִתְעַטְּרָא מְתַחֲקְקָא בְּרָזָא דְתְרֵין אַנְפִּין גְּוָונִין לְאִתְתַּקְפָּא וּלְאִתְיַשְּׁרָא בְּתוּקְפָּא וְאִיהוּ גְּבוּר. כְּדֵין אִתְהַדַּר לַאֲחוֹרָא וְכוּרְסֵיהּ חָקִיק וְגָלִיף לֵיהּ וְאִתְרְשִׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרָזָא דְשִׁמָּא דָּא.

אָדָ"ם אִסְתַּכַּל בְּכֻלְּהוּ וְכֻלְּהוּ סָלְקִין וּמִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ. כְּדֵין כֻּלְּהוּ אִצְטַיְּירוּ בְּגִלּוּפַיְיהוּ בְּצִיּוּרָא דָּא בְּרָזָא דְשִׁמָּא חַד דְּאִקְרֵי נוּרָא. וּכְדֵין כְּתִיב עֲלַיְיהוּ (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי דְיוּקְנָא. וְהַאי דְיוּקְנָא כְּלִיל לוֹן.

וְעַל רָזָא דָּא אִקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נחמיה ט) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. דְּהָא שְׁמָהָן אִלֵּין גְּלִיפִין אִנּוּן לְעֵיל (לְעֵילָּא) בְּרָזָא דְרְתִיכָא עִלָּאָה, כְּלִילָא בְּאַרְבַּע

אַתָּוון ידו"ד דְּאִיהוּ שְׁמָא דְּכָלִיל כֹּלָּא. דְּיוּקְנִין אִלֵּין מְחַקְּקָן גְּלִיפָן בְּכוּרְסַיָּיא. וְכוּרְסַיָּיא גְּלִיפָא מְרַקְּמָא בְּהוּ חַד לְיָמִינָא וְחַד לִשְׂמָאלָא וְחַד לְקַמָּא וְחַד לַאֲחוֹרָא רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא.

כֻּרְסְיָיא כַּד סָלְקָא רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע דְּיוּקְנִין אִלֵּין, אִלֵּין אַרְבַּע שְׁמָהָן עִלָּאִין נָטְלִין לְהַאי כֻּרְסְיָיא, וְכֻרְסְיָיא אִתְכְּלִיל בְּהוּ עַד דְּנָקְטָא וְלָקְטָא נַפְשִׁין וְעִנּוּגִין דְּכוּסּוּפִין. כֵּיוָן דְּנָקְטָא וְלָקְטָא אִנּוּן עִנּוּגִין וְכוּסּוּפִין, נָחֲתָא מַלְיָיא, כְּאִילָנָא דְּמַלְיָיא עַנְפִין לְכָל סְטַר וּמָלֵי אָבִין (אִיבִּין). כֵּיוָן דְּנָחֲתִי (דְּנַחֲתָא) נָפְקֵי אִלֵּין אַרְבַּע דְּיוּקְנִין מְצַטַּיְירִין בְּצִיּוּרַיְיהוּ גְּלִיפָן מְנַהֲרִין נְצִיצִין מְלַהֲטִין. וְאִנּוּן זָרְעִין זַרְעָא עַל עָלְמָא, כְּדֵין אִתְקְרֵי, עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע, עֵשֶׂב דְּאִנּוּן זָרְעִין זַרְעָא עַל עָלְמָא.

נָפְקָא (כֵּיוָן) דְּיוּקְנָא דְּאָדָם דְּכָלִיל כָּל דְּיוּקְנִין. כְּדֵין כְּתִיב עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ. לָא אַפִּיק זַרְעָא אֶלָּא לְתוֹעַלְתָּא. עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ דַּיְיקָא. מִכָּאן דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאַפָּקָא זַרְעָא מִגֵּיהּ לְבַטָּלָא. חָצִיר (נ"א דֶּשֶׁא) (רָזָא) דְּהָכָא לָאו אִיהוּ מַזְרִיעַ זֶרַע. וּבְגִין כָּךְ אִתְבַּטַּל וְלָא קַיְימָא בְּקִיּוּמָא (י"ט ב', מ"א) כְּהָנֵי אִילָנִין, דְּלֵית לֵיהּ דְּיוּקְנָא לְאִצְטַיְירָא וּלְאִתְגְּלָפָא בְּדְיוּקְנָא וְצִיּוּרָא כְּלָל. אֶלָּא אִתְחַזּוֹן וְלָא אִתְחַזּוֹן. כָּל

אִנּוּן דְּלָא אִצְטַיְירוּ בְּצִיּוּרָא וְדִיוּקְנָא לֵית לוֹן קִיּוּמָא. קַיְימֵי לְפוּם שַׁעֲתָא וְאִתְאַכִילוּ בְּאֶשָּׁא דְּאָכְלָא אֶשָּׁא וּמְהַדְּרִין כְּמִדְלְקַדְמִין וְכֵן בְּכָל יוֹמָא.

(ויחי רט"ו) בַּר נָשׁ לְתַתָּא אִית לֵיהּ דְּיוּקְנָא וְצִיּוּרָא, וְלָא אִיהוּ בְּקִיּוּמָא כְּגַוְונָא דְּהָנֵי דִּלְעֵילָּא. צִיּוּרָא וְדִיוּקְנָא דִּלְעֵיל (דִּלְעֵלָּא). מִצְטַיְירִין בְּצִיּוּרֵיהוֹן כְּמָה דְּהַוְיִין בְּלָא מַלְבּוּשָׁא אָחֳרָא לְאִצְטַיְירָא. וּבְגִין כָּךְ אִנּוּן בְּקִיּוּמָא תָּדִיר. צִיּוּרָא דְּאָדָם לְתַתָּא מִצְטַיְירִין בְּצִיּוּרַיְיהוּ בְּמַלְבּוּשָׁא וְלָא כְּגַוְונָא (בְּגַוְונָא) אָחֳרָא, וּבְגִין כָּךְ קָיְימִין בְּקִיּוּמָא זְמַן וְעִדָּן. וּבְכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא מִתְפַּשַּׁט רוּחָא מֵהַאי מַלְבּוּשָׁא וְסָלְקָא (לְעֵלָּא). וְהַהוּא אֶשָּׁא דְּאָכְלָא אָכִיל לֵיהּ. וּבָתַר אִתְהַדַּר כְּמִלְקַדְמִין וּמְצַטַיְירִין בִּלְבוּשַׁיְיהוּ. וּבְגִין כָּךְ לֵית לוֹן קִיּוּמָא כְּאִנּוּן דִּיוּקְנִין דִּלְעֵיל. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איכה ג) חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים. בְּנֵי נָשָׁא דְּאִנּוּן חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. (דף יט ע"ב) מַאי טַעְמָא, רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, רַבָּה אִיהוּ וְלָא זְעִירָא.

רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ וַדַּאי רַבָּה דְּיָכְלָא לְנַטְלָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא וּלְאַכְלָא לוֹן בְּגַוֵּוהּ עִלָּאָה וְתַתָּאָה. אַתַּר רַב וְסַגֵּי אִיהוּ דְּכָלִיל כֹּלָּא וְלֹא אִתְמַלְיָיא יַתִּיר. וְרָזָא דָּא (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא וְגוֹ' אָזְלֵי לְגַבֵּי יַמָּא וְיַמָּא נָטִיל לוֹן וְאָכִיל לוֹן בְּגַוֵּויהּ וְלָא

אִתְמַלְיָיא. וּבָתַר אַפִּיק לוֹן כְּמִלְקַדְמִין וְאָזְלִי. וּבְגִין דָּא רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ.

בְּיוֹמָא דָּא כְּתִיב כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרֵי זִמְנֵי. בְּגִין דְּיוֹמָא דָּא אָחִיד לִתְרִין סִטְרִין וְאַפְרִישׁ מַחְלוֹקֶת. אָמַר לְהַאי סִטְרָא כִּי טוֹב וּלְהַאי סִטְרָא כִּי טוֹב וְאַסְכִּים בֵּינַייְהוּ. וּבְגִין כָּךְ אִית בֵּיהּ תְּרִין זִמְנִין וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר. הָכָא רָזָא דְּשִׁמְעָא דְּאַרְבַּע אַתְוָון גְּלִיפָא מְחַקְקָא סָלִיק לְתְרֵיסַר אַתְוָון בְּאַרְבַּע דְּיוּקְנִין בְּאַרְבַּע סִטְרִין רָשִׁים עַל כּוּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרוֹת וְכוּ׳. מְאֹרֹת חָסֵר. דְּאִתְבְּרֵי אַסְכָּרָה לְרַבְיֵי. דְּבָתַר דְּאִתְגְּנִיז נְהִירוּ אוֹר קַדְמָאָה. אִתְבְּרֵי קְלִיפָּה לְמוֹחָא, וְהַהִיא קְלִיפָּה אִתְפַּשַּׁט וְאַפִּיק קְלִיפָּה אָחֳרָא. כֵּיוָן דְּנַפְקַת סַלְקָא וְנַחֲתָא מָטַת לְגַבֵּי אַנְפֵּי זוּטְרֵי, בָּעַאת לְאִתְדַּבְקָא בְּהוּ וּלְאִצְטַיְירָא בְּגַוְוייהוּ וְלָא בָּעַאת לְאַפְרָשָׁא מִנַּייהוּ, אַפְרַשׁ לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּמָּן וְנָחִית לָהּ לְתַתָּא, כַּד בְּרָא אָדָם בְּגִין לְאִתְקָנָא הַאי בְּהַאי עָלְמָא.

כֵּיוָן דְּחָמַת לְחַוָּה דְּקָא מִתְדַּבְקָא בְּסִטְרוֹי דְּאָדָם דְּשַׁפִּירוּ דִּלְעֵילָּא וְחָמַאת דְּיוּקְנָא שְׁלִים, פָּרְחָא מִתַּמָּן, וּבָעַאת כְּמִלְקַדְמִין לְאִתְדַּבְקָא בְּאַנְפּוֹי זוּטְרֵי. אִנּוּן נָטְרֵי תַּרְעִין דִּלְעֵיל לָא שַׁבְקוּ לָהּ. נָזַף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּהּ

וְאַטִּיל לָהּ בִּשְׁפוּלֵי יַמָּא. וְיָתְבַת תַּמָּן עַד דְּחָטָא אָדָם וְאִנְתְּתֵיהּ. כְּדֵין אַפִּיק לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְּׁפוּלֵי יַמָּא, וְשַׁלְטָא עַל כָּל אִנּוּן רַבְיֵי אַפֵּי זוּטָרָא דִּבְנֵי נְשָׁא דְּאִתְחֲזוּן לְאַעֲנָשָׁא בְּחוֹבֵי דְּאֲבוּהוֹן. וְאִיהִי אָזְלָא מְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא. קְרֵיבַת לְתַרְעֵי גַּן עֵדֶן דְּאַרְעָא וְחָמַת כְּרוּבִים נָטְרֵי תַּרְעֵי דְּגַן עֵדֶן וְיָתְבָא תַּמָּן לְגַבֵּי הַהוּא לַהַט הַחֶרֶב בְּגִין דְּהִיא נָפְקַת מִסִּטְרָא דְּהַהוּא לַהַט.

בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא לַהַט אִתְהַפַּךְ עָרְקַת וּמְשַׁטְטַת בְּעָלְמָא וְאִשְׁתַּכְחַת רַבְיֵי דְּאִתְחֲזוּן לְאִתְעַנָּשָׁא וְחַיְיכַת בְּהוּ וּקְטֵילַת לוֹן. וְדָא אִיהוּ (פקודי רמח ע״ב) בִּגְרִיעוּ דְּסִיהֲרָא דְּאַזְעִירַת נְהוֹרָא וְדָא מְאֹרֹת כַּד אִתְיְלִיד קַיִן לֹא יָכְלָא לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ. לְבָתַר אִתְקְרִיבַת בַּהֲדֵיהּ וְאוֹלִידַת רוּחִין וְטִיסִין.

אָדָם מֵאָה וּתְלָתִין שְׁנִין שְׁמֵשׁ בְּרוּחִין נוּקְבִין, עַד דְּאַתַּת נַעֲמָה וּמִגּוֹ שַׁפִּירוּ דִּילָהּ טָעוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים בַּתָּרָהּ עַזָּ״א וַעֲזָאֵ״ל וְאוֹלִידַת מִנַּייהוּ. וּמִנָּהּ אִתְפַּשְׁטוּ רוּחִין בִּישִׁין וְשֵׁדִין בְּעָלְמָא, דְּאִיהִי אָזְלַת וּמְשׁוֹטְטַת בְּלֵילְיָא (נ״א בְּלֵילִית) וְאָזְלַת בְּעָלְמָא וְחַיְיכַת (נ״א וְחַיְיכָן) בִּבְנֵי נְשָׁא וְעַבְדֵי לוֹן דְּאוֹשְׁדוּן קֻרֵי. וּבְכָל אֲתַר דְּאַשְׁכְּחָן בְּנֵי נְשָׁא נַיְימִין יְחִידָאִין בְּבֵיתָא שָׁרָן עֲלַייהוּ וְאַחִידָן לוֹן וּמִתְדַּבְּקָן בְּהוּ וְנָטְלֵי מִנַּייהוּ תְּאוּבְתָּא וְאוֹלִידָן מִנַּייהוּ.

וְתוּ (יא ע"א) פָּגְעִין בֵּיהּ בְּמַרְעִין וְלָא יָדַע. וְכָל דָּא בִּגְרִיעוּ דְּסִיהֲרָא.

מְאֹרֹת כַּד אִתְתַּקַּנַת סִהֲרָא, אִתְהַפְכָן אַתְוָון (תהלים יח) אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה. מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ. מָגֵן הוּא עַל כָּל אִנּוּן רוּחִין בִּישִׁין וְקַסְטִירִין דְּמִשּׁוּטְטֵי בְּעָלְמָא בִּגְרִיעוּ דִּילָהּ לְכָל אִנּוּן דְּאַחִידָן בֵּיהּ בְּהֵימְנוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

שְׁלֹמֹה מַלְכָּה כַּד נָחִית לְעָמְקָא דֶּאֱגוֹזָא דְּכִתִיב, (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, נָטַל קְלִיפָּה דֶּאֱגוֹזָא וְאִסְתַּכַּל בְּכָל אִנּוּן קְלִיפִּין וְיָדַע (נ"א וְאִסְתַּכַּל דְּכָל אִנּוּן לָא נִבְרְאוּ אֶלָּא מֵעִינּוּגָא) דְּכָל אִנּוּן עִנּוּגִין דְּהַנְהוּ רוּחִין קְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְאִתְדַּבְּקָא בִּבְנֵי נָשָׁא (נ"א וּלְאַסְטָאָה) וּלְאִסְתָּאַב לוֹן דְּכְתִיב, (קהלת ב) וְתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת. תּוּ תַּעֲנוּגֵי בְּנֵי אָדָם דְּמִתְעַנְּגֵי בְּשִׁינְתָא דְּלֵילְיָא, נַפְקָא מִנַּיְיהוּ שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת. וְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי בְּעָלְמָא וּלְאִתְקָנָא עָלְמָא בֵּהּ. וְכֻלָּא מֹחָא לְגוֹ וְכַמָּה קְלִיפִּין חַפְיָא לְמוֹחָא. וְכָל עָלְמָא כְּהַאי גַּוְונָא עֵילָּא וְתַתָּא מֵרִישׁ רָזָא דְּנִקּוּדָה עִלָּאָה עַד סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין. כֻּלְּהוּ (דף כ ע"א) אִיהוּ דָּא לְבוּשָׁא לְדָא, וְדָא לְדָא. דָּא מוֹחָא לְגוֹ מוֹחָא וּקְלִיפָּה (ס"א מוֹחָא) רוּחָא. דָּא לְגוֹ מִן דָּא. וְדָא לְגוֹ מִן דָּא. עַד דְּאִשְׁתְּכַח דְּהַאי קְלִיפָּה לְהַאי וְהַאי לְהַאי.

נְקוּדָה קַדְמָאָה הֲוָה נְהִירוּ פְּנִימָאָה דִּלֵּית לֵיהּ שִׁעוּרָא לְמִנְדַּע זְכִיכוּ וְדַקִּיקוּ וְנַקְיוּ דִּילֵיהּ. עַד דְּאִתְפְּשַׁט פְּשִׁיטוּ. וְהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּהַהִיא נְקוּדָה אִתְעֲבִיד חַד הֵיכָלָא לְאִתְלַבְּשָׁא הַהִיא נְקוּדָה נְהִירוּ דְּלָא יְדִיעַ לְסִגִּיאוּ זְכוּכָא דִּילֵיהּ.

הֵיכָלָא דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא לְהַהוּא נְקוּדָה סְתִימָא אִיהִי נְהִירוּ דִּלֵּית לֵיהּ שִׁעוּרָא. וְעִם כָּל דָּא לָאו דַּקִּיק וְזָכִיךְ אִיהוּ כְּהַהִיא נְקוּדָה קַדְמָאָה טָמִיר וְגָנִיז. הַהוּא הֵיכָלָא אִתְפַּשַּׁט פְּשִׁיטוּ אוֹר קַדְמָאָה. וְהַהוּא פְּשִׁיטוּ אִיהוּ לְבוּשָׁא לְהַהוּא הֵיכָלָא דַּקִּיק וְזָכִיךְ פְּנִימָאָה יַתִּיר.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִתְפַּשַּׁט דָּא בְּדָא וְאִתְלַבַּשׁ דָּא בְּדָא. עַד דְּאִשְׁתְּכַח דָּא לְבוּשָׁא לְדָא וְדָא לְדָא. דָּא מוֹחָא וְדָא קְלִיפָּה. וְאַף עַל גַּב דְּדָא לְבוּשָׁא. אִתְעֲבִיד אִיהוּ מוֹחָא לְדַרְגָּא אָחֳרָא. וְכֻלָּא כְּגַוְונָא דָּא אִתְעֲבִיד הָכִי לְתַתָּא. עַד כִּי בְּצֶלֶם דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא מוֹחָא וּקְלִיפָּה רוֹחָא וְגוּפָא. וְכֻלָּא אִיהוּ תִּקוּנָא דְּעָלְמָא.

כַּד הַוַת סְיָהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא בְּדִבְקוּתָא חָדָא, הַוַת סְיָהֲרָא בְּנְהִירוּ. כְּיוָן דְּאִתְפָּרְשָׁא מִן שִׁמְשָׁא וְאִתְפְּקְדַת עַל (כְּל) חֵילָהָא, אַזְעִירַת גַּרְמָהּ, אַזְעִירַת נְהוֹרָא. וְאִתְבְּרוּן קְלִיפִּין עַל קְלִיפִּין לְגְנִיזוּ דְמוֹחָא. וְכֻלָּא תִּקוּנָא דְמוֹחָא. וְעַל דָּא יְהֵי מְאֹרֹת חָסֵר (כְּתִיב). וְכָל דָּא לְתִקוּנָא דְעָלְמָא. וְדָא הוּא דִכְתִיב לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים וַיַּעַשׂ רִבּוּיָא וְתִקּוּנָא דְּכֹלָּא כְּדְקָא יָאוֹת. אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים בְּקַדְמִיתָא בְּחִבּוּרָא חָדָא. רָזָא דָּא שְׁמָא שְׁלִים כְּחָדָא יהו"ה אֱלֹהִים אַף עַל גַּב דְּלָא אִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא אֶלָּא בְּאַרַח סָתִים. הַגְּדוֹלִים דְּאִתְבְּרִיאוּ (ב"א דְּאִתְרַבְּיאוּ) **בִּשְׁמָא דָּא כְּדָא לְאִתְקְרֵי בֵּהּ שְׁמָא דְּכֹלָּא. מִצְפּוֹן מִצְפּוֹן אִלֵּין שְׁמָהָן עִלָּאִין דְּתִלֵּיסַר מִכִּילָן דְּרַחֲמֵי. הַגְּדוֹלִים, אִלֵּין אִתְרַבְּיאוּ וְסָלְקִין לְעֵילָא. בְּגִין דְּאִנּוּן עִלָּאִין מֵרָזָא עִלָּאָה וְסָלְקִין לְתוֹעַלְתָּא דְּעָלְמָא דְּאִתְקַיְּימָא בְּהוֹן עָלְמִין. כְּגַוְונָא דָּא שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת תַּרְוַוייהוּ כְּחָדָא סְלִיקוּ בְּרִבּוּתָא חָדָא.**

לָא אִתְיַישָׁב סִיהֲרָא לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא. דָּא אַכְסִיף מִקַּמֵּי דָּא. סִיהֲרָא אָמְרָה (שיר השירים א) **אֵיכָה תִּרְעֶה. שִׁמְשָׁא אָמְרָה** (שם) **אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם. שִׁרְגָּא זְעֵירָא אֵיכְדֵין צָהִיר בַּצָּהֳרָיִם.** (שם) **שַׁלְמָה אֶהְיֶה כְּעוֹטְיָה אֵיכְדֵין בְּכִסּוּפָא. כְּדֵין אַזְעִירַת גַּרְמָהּ לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא לְתַתָּאי. דִּכְתִיב צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זִילִי וְאַזְעִירִי גַּרְמָךְ.**

וּמִתַּמָּן לֵית לָהּ נְהוֹרָא בַּר מִשִּׁמְשָׁא. דִּבְקַדְמִיתָא הֲוּוּ יַתְבֵי כְּחָדָא בְּשִׁקּוּלָא. לְבָתַר אַזְעִירַת גַּרְמָהּ בְּכָל אִנּוּן דַּרְגִּין דִּילָהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי רֵישָׁא עָלַיְיהוּ. דְּהָא

לֵית אִתְּתָא בְּרִבּוּיָא בַּר בְּבַעֲלָהּ כְּחַדָּא. אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל יהו"ה. וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן אֱלֹהִי"ם סוֹף כָּל דַּרְגִּין סוֹפָא דְּמַחֲשָׁבָה. בְּקַדְמִיתָּא אִתְרְשִׁים אִיהוּ לְעֵילָּא בְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אָת רְבִיעָאָה דִּילֵיהּ. וּלְבָתַר אַזְעִירַת גַּרְמָהּ לְאִתְקְרֵי בִּשְׁמָא דֶּאֱלֹהִים.

וְעִם כָּל דָּא סַלְקָא לְכָל סִטְרִין לְעֵיל בְּאָת ה׳ בְּחִבּוּרָא דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. לְבָתַר אִתְפַּשְׁטוּ דַּרְגִּין מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא. דַּרְגִּין דְּאִתְפַּשְׁטוּ מִסְטָרָא דִּלְעֵיל (דִּלְעֵלָּא) אִקְרוֹן מֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם. דַּרְגִּין דְּאִתְפַּשְׁטוּן מִסְטָרָא דְּתַתָּא (דִּלְתַתָּא) אִקְרוֹן מֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה. וְאֶת הַכּוֹכָבִים שְׂאָר חֵילִין (חֵיוֵילִין) וּמַשְׁרְיָין דִּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא דְּכֻלְּהוּ תַּלְיָין בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם חַי הָעוֹלָמִים. דִּכְתִיב וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. דָּא אֶרֶץ עִלָּאָה לְתַתָּא כִּדוּגְמָא דָּא חַי הָעוֹלָמִים. וְדָא לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ דָּא אֶרֶץ תַּתָּאָה כִּדוּגְמָא דִּלְעֵיל.

מַלְכוּתָא דְּדָוִד. אִתְתַּקַּן בְּיוֹמָא דָּא (וְדָא הוּא) רִגְלָא וְסַמְכָא רְבִיעָאָה דְּכוּרְסְיָיא, אִתְתַּקְנוּ אַתְוָון וְאִתְיַיְשְׁרוּ עַל דּוּכְתַּיְיהוּ. וְעִם כָּל דָּא, עַד יוֹם שְׁתִיתָאָה דְּאִתְתַּקַּן דִּיוּקְנָא דְּאָדָם תִּקּוּנָא כְּדָקָא יָאוּת לָא אִתְיַיְשַׁב בְּדוּכְתֵּיהּ. וּכְדֵין אִתְתַּקַּן כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה וְכוּרְסְיָיא תַּתָּאָה. וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ אִתְיַיְשְׁבוּ בְּדוּכְתַּיְיהוּ. וְאַתְוָון כֻּלְּהוּ אִתְתַּקְּנָן (דף כ ע"ב) עַל גַּלְגַּלּוֹי בִּפְשִׁיטוּ דְּטוּפְסִירָא דְּקוּטְרָא.

וְיוֹמָא רְבִיעָאָה אִיהוּ יוֹמָא מָאִיס מִבּוֹנִים כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים א) בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי. דְּהָא נְהוֹרָא דָּא אַזְעִירַת גַּרְמָהּ וּנְהִירוּ דִילָהּ. וּקְלִיפִין אִתְקְנוּ עַל דּוּכְתַּיְיהוּ. כָּל אִנּוּן נְהוֹרִין דְּנָהֲרָן כֻּלְּהוּ תַּלְיָין בְּהַאי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְאַתְקָנָא בְּהוּ כּוּרְסְיָיא דְּדָוִד.

אִלֵּין נְהוֹרִין מְצַיְּירָן צִיּוּרָא דִלְתַתָּא לְאַתְקָנָא צִיּוּרָא דְּכֻלְּהוּ דְּאִנּוּן בְּכֻלָּא דְּאָדָם צִיּוּרָא פְּנִימָאָה. דְּכָל צִיּוּרָא פְּנִימָאָה אִקְרֵי הָכִי. וּמֵהָכָא כָּל צִיּוּרָא דְּאִתְכְּלִיל בְּאִתְפַּשְׁטוּ דָּא אִקְרֵי אָדָם. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל לד) אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִן אָדָם וְלֹא שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

וְכָל רוּחָא אִקְרֵי אָדָם. רוּחָא דְסִטְרָא קַדִּישָׁא גּוּפָא דִילֵיהּ לְבוּשָׁא (דְּאָדָם) אִיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב י) (יתרו סוף עה, וריש עו) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וְגוֹ׳ בְּשִׂרָא דְאָדָם לְבוּשָׁא אִיהוּ. וּבְכָל אֲתַר כְּתִיב בְּשַׂר אָדָם, אָדָם לְגוֹ. בָּשָׂר לְבוּשָׁא דְּאָדָם גּוּפָא דִילֵיהּ. טְסִירִין דִּלְתַתָּא דְּאִתְהַתָּךְ בְּהַהוּכָא דְּרוּחָא דָּא. אִצְטַיְּירוּ מִנַּיְהּ צִיּוּרִין דְּאִתְלַבְּשָׁן בִּלְבוּשָׁא אָחֳרָא. כְּגוֹן צִיּוּרָא דִבְעִירֵי דַכְיָין (דברים יד) שׁוֹר שֶׂה כְּשָׂבִים וְשֵׂה עִזִּים אַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וְגוֹ׳ אִנּוּן דְּבָעְיָין לְאִתְכְּלָלָא בִּלְבוּשָׁא דְּאָדָם הַהוּא רוּחָא פְּנִימָאָה דְּאִנּוּן

סְטָרִין (ס"א צִיּוּרִין), סָלִיק בְּהַהוּא שְׁמָא דְּאִתְקְרֵי בָּהּ גּוּפָא דִּילֵיהּ לְבוּשָׁא דְּהַהוּא שְׁמָא בְּשַׂר שׁוֹר. שׁוֹר אִיהוּ פְּנִימָאָה דְּהַהוּא גּוּפָא. בָּשָׂר דִּילֵיהּ לְבוּשָׁא. וְכֵן כֻּלְּהוּ.

כְּגַוְונָא דָּא בְּסִטְרָא אָחֳרָא מְסָאֲבָא, רוּחָא דְּאִתְפַּשַּׁט בִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת נַפְקָא מִסִּטְרָא דִּמְסָאֲבוּ לָאו אִיהוּ אָדָם. וּבְגִין כָּךְ לָא סָלִיק בִּשְׁמָא דָּא. שְׁמָא דְּהַהוּא רוּחָא טָמֵא לָא סָלִיק בִּשְׁמָא דְּאָדָם וְלֵית בֵּיהּ חוּלָקָא. גּוּפָא דִּילֵיהּ לְבוּשָׁא דְּהַהוּא טָמֵא בָּשָׂר טָמֵא יִטְמָא לְגוֹ בְּשַׂר לְבוּשָׁא דִּילֵיהּ, בְּגִין כַּךְ בְּעוֹד דְּשָׂרֵי הַהוּא רוּחָא בְּהַהוּא גּוּפָא אִתְקְרֵי טָמֵא. נָפַק רוּחָא מֵהַהוּא לְבוּשָׁא לָאו אִקְרֵי טָמֵא וְלָא סָלִיק הַהוּא לְבוּשָׁא בִּשְׁמָא.

טְסִירִין לְתַתָּא דְּאִתְהַתָּךְ בְּהִתּוּכָא דְּרוּחָא דָּא. אִצְטַיְירָן מִנֵּיהּ צִיּוּרִין דְּאִתְלַבְּשָׁן בִּלְבוּשָׁא אָחֳרָא כְּגוֹן צִיּוּרֵי בְּעִירֵי מְסָאֲבֵי. וְאוֹרַיְיתָא פָּתַח בָּהּ (ויקרא יא) וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא. כְּגוֹן חֲזִיר וְעוֹפֵי וּבְעִירֵי דְּהַהוּא סִטְרָא רוּחָא סָלִיק בְּהַהוּא שְׁמָא גּוּפָא לְבוּשָׁא דִּילֵיהּ. וְגוּפָא בְּשַׂר חֲזִיר אִקְרֵי. חֲזִיר לְגוֹ בְּשָׂרָא לְבוּשָׁא דִּילֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ אִלֵּין תִּרִין סִטְרִין מִתְפָּרְשָׁן. אִלֵּין אִתְכְּלִילוּ בְּרָזָא דְּאָדָם. וְאִלֵּין אִתְכְּלִילוּ בְּרָזָא דְּטָמֵא. כָּל זִינָא אָזִיל לְזִינֵיהּ וְאִתְהַדַּר לְזִינֵיהּ.

נְהוֹרִין עִלָּאִין דְּקָא מְנַהֲרִין נַהֲרִין בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְכוּ' לְאִצְטַיְיָרָא לְתַתָּא צִיּוּרִין כְּדְקָא חָזֵי. דִּכְתִיב וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְגוֹ'. וְלִמְשׁוֹל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה. שָׁלְטָנוּ דִּתְרִין נְהוֹרִין דָּא אִיהוּ שָׁלְטָנוּ כְּדְקָא חָזֵי.

מָאוֹר גָּדוֹל שָׁלְטָנוּ בִּימָמָא. מָאוֹר קָטָן שָׁלְטָנוּ בְּלֵילְיָא. וְרָזָא דָּא מֵהָכָא שָׁלְטָנוּתָא דְּדִכּוּרָא בִּימָמָא לְמָנָאָה (נ"א לְמַלְאָה) **בֵּיתֵיהּ דְּאִצְטְרִיךְ וּלְאָעָלָא בֵּיהּ טַרְפָּא וּמְזוֹנָא. כֵּיוָן דְּעָאל לֵילְיָא וְנוּקְבָא נָקִיט כֹּלָּא לֵית שׁוּלְטָנוּ דְּבֵיתָא בַּר בְּנוּקְבָא, דְּהָא כְּדֵין שָׁלְטָנוּ דִּילָהּ** (וְלָא דְּדִכּוּרָא) **דִּכְתִיב,** (משלי לא) **וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ. הִיא וְלֹא הוּא. מֻמְשֶׁלֶת הַיּוֹם דְּדִכּוּרָא. מֻמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה דְּנוּקְבָא.**

(מָאוֹר גָּדוֹל דָּא הוּא שִׁמְשָׁא וְאִית בֵּיהּ תְּרֵין עֶשֶׂר פִּתְחִין. אִית בֵּיהּ תְּרֵי עֶשֶׂר שַׁעֲתֵי. וְשִׁמְשָׁא שַׁלִּיט עַל יוֹמָא. מָאוֹר קָטָן אִית בֵּיהּ תְּרֵי עֶשֶׂר פִּתְחִין וְדָא סִיהֲרָא וְשָׁלְטָא עַל לֵילְיָא. וְלֵילְיָא אִית בֵּיהּ תְּרֵיסַר שַׁעֲתֵי. וְעַל דָּא בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. שִׁמְשָׁא וּתְרֵיסַר פִּתְחִין אִתְעֲבִידָן י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי. לֵיל סִיהֲרָא וּתְרֵיסַר פִּתְחִין וְאִתְעֲבִידוּ י"ג וְאִתְעֲבִידוּ שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא חַד. וְיוֹם וְלַיְלָה אֶחָד. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד וְרָזָא דָּא לְעֵילָּא).

וְאֵת הַכּוֹכָבִים. כֵּיוָן דְּנוּקְבָא פְּקִידַת בֵּיתָא וְאִתְכְּנִיסַת לְבַעֲלָהּ לֵית שׁוּלְטָנוּ לְבֵיתָא אֶלָּא לְעוּלְמְתָן דְּאִשְׁתָּאַרָן בְּבֵיתָא לְאַתְקָנָא כָּל תִּקּוּנֵי בֵּיתָא. וּבָתַר אִתְהַדַּר בֵּיתָא לְשָׁלְטָנוּ דְּדִכּוּרָא בִּימָמָא כֹּלָּא כְּדְקָא חָזֵי:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת. דָּא מָאוֹר וְדָא מָאוֹר.
בְּגִין כָּךְ אִנּוּן נְהוֹרִין דְּסָלְקֵי לְעֵילָּא אִקְרוֹן מְאוֹרֵי אוֹר. וְאִנּוּן נְהוֹרִין דְּנָחֲתוּ לְתַתָּא אִקְרוֹן מְאוֹרֵי אֵשׁ דְּאִנּוּן דַּרְגִּין לְתַתָּא וְשָׁלְטֵי כָּל יוֹמוֹי דְּחוֹל. וְעַל דָּא כַּד נָפִיק שַׁבַּתָּא מְבָרְכִין עַל שִׁרְגָּא דְּהָא אִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה. אֲצִבְעָן דְּבַר נָשׁ אִנּוּן סִתְרָא דְּדַרְגִּין וְרָזִין דִּלְעֵילָּא, וְאִית בְּהוּ פְּנִימָאִין וַאֲחוֹרַיִם. אֲחוֹרַיִם אִנּוּן לְבַר וְאִנּוּן רֶמֶז לְטוֹפְרִין דְּאֲצִבְעָן. וּבְגִין כָּךְ אִית (דף כא ע"א) רְשׁוּ לְאִסְתַּכָּלָא בְּטוֹפְרִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת דְּהָא נָהֲרִין מֵהַהוּא שִׁרְגָּא וְנָהֲרִין מֵהַהוּא אֵשׁ לְשַׁלְטָאָה.
אִלֵּין אִתְחַזְיָין, אֲצִבְעָן לְגוֹ לָא אִית רְשׁוּ לְאִתְחַזְיָיא בְּהַהוּא שִׁרְגָּא דְּהָא מִלְּעֵילָּא נָהֲרִין וְאִקְרוֹן פָּנִים פְּנִימָאִין. וְרָזָא דָּא וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ. דְּלָא יִסְתַּכַּל בַּר נָשׁ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת בַּאֲצִבְעָן לְגוֹ בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. (שבת ל"ג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי אִלֵּין פָּנִים דְּלְבַר דְּאִתְרְמִיזוּ בְּטוֹפְרֵי. (שם) וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ אִלֵּין אֲצִבְעָן לְגוֹ. אִלֵּין שָׁלְטֵי בְּשַׁבַּתָּא וְאִלֵּין שָׁלְטֵי בַּחוֹל.
וּבְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט בִּלְחוֹדוֹי בְּאִנּוּן פָּנִים פְּנִימָאִין עַל כּוּרְסֵי(ה) יְקָרֵיהּ וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ וְשָׁלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ אִיהוּ. וּבְגִין כָּךְ אַחְסִין נַיְיחָא לְכָל עָלְמִין. וְיַרְתִּין יְרוּתָא דְּיוֹמָא דָּא עַמָּא קַדִּישָׁא

דְּאִקְרוּן עַמָּא חַד בְּאַרְעָא. מְאוֹרֵי אוֹר מִסְטָרָא דְּיָמִינָא דְּאִיהוּ אוֹר קַדְמָאָה דְּהַוָה בְּיוֹמָא קַדְמָאָה. דְּבְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא נָהֲרִין אִנּוּן מְאוֹרֵי אוֹר בִּלְחוֹדַיְיהוּ וְשָׁלְטִין. וּמִנַּיְיהוּ נָהֲרִין כֻּלְּהוּ לְתַתָּא.

וְכַד נָפִיק שַׁבַּתָּא גְּנִיזִין (אִנּוּן) מְאוֹרֵי אוֹר דְּלָא אִתְגַּלְיָין. וּמְאוֹרֵי הָאֵשׁ שָׁלְטִין כָּל חַד וְחַד עַל דּוּכְתַּיְיהוּ. אֵימָתַי שָׁלְטִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד מַעֲלֵי יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא. וְעַל דָּא אִצְטְרִיכוּ לְאִתְנַהָרָא מֵהַהוּא שְׁרָגָא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.

וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב. דְּלָא יָכִיל עַיְנָא לְמִשְׁלַט בְּהוּ בְּגִין דְּאִנּוּן רָצוֹא וָשׁוֹב. חַיּוֹת דְּאִתְגַּלְיָין אִנּוּן דְּהַהוּא אוֹפָן קָאִים בְּגַוְוַיְיהוּ, וּמָאן אִיהוּ דָּא מטטרון דְּאִיהוּ רַב וְיַקִּיר מִשְׁאָר אִלֵּין (נ"א חַיָּילִין), וְעִלָּאָה חֲמֵשׁ מְאָה פַּרְסֵי. חַיּוֹת דְּמִטַּמְרָן אִנּוּן (רִבִּיעָאן) תְּחוֹת תְּרֵין אַתְוָון עִלָּאִין דְּאִתְכַּסְיָין. י"ה אַתְוָון שַׁלִּיטִין עַל ו"ה. אִלֵּין רְתִיכָא לְאִלֵּין. וְהַהוּא טְמִירָא לְכָל טְמִירִין דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא וְרָכִיב עַל כֹּלָּא. חַיּוֹת דְּאִתְגַּלְיָין אִנּוּן לְתַתָּא תְּחוֹת אִלֵּין עִלָּאִין דְּמִטַּמְרָן, וְאִתְנַהָרָן מִנַּיְיהוּ, וְנָטְלִין בְּגִינַיְיהוּ.

חַיּוֹת עִלָּאִין כֻּלְּהוּ כְּלִילָן (בראשית לג ע"ב) בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְעַלַיְיהוּ כְּתִיב יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְהָיוּ

לִמְאוֹרוֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. כְּלְהוּ תַּלְיָין בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. רָקִיעַ שֶׁעַל גַּבֵּי הַחַיּוֹת דָּא הַהוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח דָּא הַהוּא קַדְמוֹן (נ"א ה' קַדְמָאָה).

דְּהָא מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לֵית מָאן דְּיָכִיל לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמִנְדַּע. מַאי טַעְמָא מִשּׁוּם דְּאִיהוּ סָתִים בְּמַחֲשָׁבָה. וּמַחֲשָׁבָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִירָא סְתִימָא עִלָּאָה. מַחֲשָׁבָה דְּבַר נָשׁ בְּכָל עָלְמָא (ס"א לָא יָכִיל) לְאִתְדַּבְּקָא וּלְמִנְדַּע לָהּ. מִלִּין דְּתַלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה לֵית מָאן דְּיָכִיל לְאִתְדַּבְּקָא לוֹן. מַחֲשָׁבָה (עִלָּאָה) מַמָּשׁ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. לְגוֹ מִן מַחֲשָׁבָה מַאן אִיהוּ דְּעָבִיד רַעְיוֹנֵי. דְּהָא לֵית סוּכְלְתָנוּ לְמִשְׁאַל כָּל שֶׁכֵּן לְמִנְדַּע.

אֵי"ן סו"ף לֵית בֵּיהּ רְשׁוּמָא כְּלָל וְלָא תַּלְיָא שְׁאֵלְתָּא בֵּיהּ וְלָא רַעְיוֹנָא לְאִסְתַּכְּלוּתָא דְּמַחֲשָׁבָה כְּלָל. מִגּוֹ סְתִימָא דְּסְתִימָא, מֵרֵישׁ נְחִיתוּ דְּאֵין סוֹף, נְהִיר נְהִירוּ דַּקִּיק וְלָא יְדִיעַ. סָתִים בְּסְתִימוּ (נ"א בִּרְשִׁימוּ) כְּחַדּוּדָא דְּמַחֲטָא. רָזָא סְתִימָא דְּמַחֲשָׁבָה לָא יְדִיעַ עַד דְּאִתְפְּשַׁט נְהִירוּ מִגֵּיהּ. בְּאַתַר דְּאִית בֵּיהּ רְשִׁימִין דְּאַתְוָון כְּלְהוּ. מִתַּמָּן נַפְקָן.

בְּרֵישׁ כֹּלָּא. א רֵישָׁא וְסוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין. רְשִׁימוּ דְּאִתְרְשִׁים בֵּיהּ דַּרְגִּין כְּלְהוּ. וְלָא אִקְרֵי אֶלָּא

אֶחָד. לְאַחֲזָאָה דְּאַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהּ דִּיוּקְנִין סַגִּיאִין לָאו אִיהוּ אֶלָּא חַד. וַדַּאי אִיהוּ אָת דְּעָלְאִין וְתַתָּאִין תַּלְיָין בֵּיהּ. רֵאשִׁיתָא דְּאָלֶ"ף טְמִירוּ דְּרָזָא דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה. וְהַהוּא אִתְפַּשְׁטוּ דְּהַהוּא רָקִיעַ עִלָּאָה כֻּלָּא סָתִים בְּהַהוּא רֵישָׁא. בְּגִין דְּכַד נָפִיק א׳ מֵהַאי רָקִיעַ בְּדִיוּקְנָא דְּרָזָא דְּרֵישָׁא דְּמַחֲשָׁבָה נַפְקָא. בְּהַהוּא אֶמְצָעִיתָא דְּאָלֶ"ף שִׁית דַּרְגִּין כְּלִילָן בֵּיהּ רָזָא דְּכֻלְּהוּ חַיּוֹת טְמִירִין עִלָּאִין (ס"א דְּסִלִּיקָן) (ס"א דְּתַלְיָין) מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה.

חַד נְהִירוּ דְּנָהִיר וְאִתְגְּנִיז. דְּהָא נְהִירוּ דְּאָת (ט) דְּבְרֵאשִׁית (ס"א ב׳ דְּבְרֵאשִׁית). חוֹם הַיּוֹם דְּהַוָה אַבְרָהָם יָתִיב פֶּתַח הָאֹהֶל דְּאִיהִי פִּתְחָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְחוֹם הַיּוֹם נָהִיר עַל הַהוּא פִּתְחָא וְנָהֲרָא מִתַּמָּן.

תְּנָיָנָא נְהִירוּ דְּאָזִיל לְאִתְחַשְׁכָא לְעֵת פְּנוֹת עֶרֶב. רָזָא דְּצְלוֹתָא דְּיִצְחָק לְאַתְקָנָא הַאי דַּרְגָּא דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עֶרֶב. אִסְתַּכְּלוּתָא דְּעֶרֶב וַחֲשׁוֹכָן כֻּלְּהוּ לְגַבֵּיהּ. בְּהַאי פְּנוֹת עֶרֶב וְאִסְתַּכַּל נ"א אִסְתְּחָן יַעֲקֹב בְּהַהוּא מְמַנָּא דְּעֵשָׂו.

תְּלִיתָאָה נְהִירוּ דְּכָלִיל תְּרִין (דף כא ע"ב) אִלֵּין. נְהִירוּ דְּנָהִיר בְּאַסְוָותָא. רָזָא דִּכְתִיב בְּיַעֲקֹב (בראשית לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו׳. וַדַּאי כַּד אִתְכְּלִיל בְּהַהוּא פְּנוֹת עֶרֶב. מִכָּאן וּלְהָלְאָה וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יֶרְכּוֹ. דָּא אִיהוּ נֶצַח יִשְׂרָאֵל.

עַל יֵרֵכוֹ יֵרֵכוֹ כְּתִיב וְלֹא יֵרְכָיו, דָּא דַּרְגָּא רְבִיעָאָה.
דִּלָּא (קעא א) אִתְנַבֵּי בַּר נָשׁ מִתַּמָּן עַד דְּאַתָּא שְׁמוּאֵל,
וְעַלֵּיהּ כְּתִיב, (שמואל א טו) וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל וְגו׳, כְּדֵין אִתְקַן
דְּהָוָה חָלְשָׁא מִכַּד אִסְתַּכַּן יַעֲקֹב אָבִינוּ בִּמְמַנָּא דְּעֵשָׂו.
(תקונים כ"ה) וַיִּגַּע בְּכַף יֵרֵכוֹ כַּד אַתָּא לְגַבֵּי דְּיַעֲקֹב נְטַל
תּוּקְפָּא מֵהַהוּא פְּנוּת עֶרֶב בְּדִינָא תַּקִּיפָא. וַיַּעֲקֹב
הָוָה אִתְכְּלִיל בֵּיהּ וְלָא יָכִיל לֵיהּ. וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ
וַיִּגַּע בְּכַף יֵרֵכוֹ. נְטַל תּוּקְפָּא דְּדִינָא מִתַּמָּן. בְּגִין (קמו א, קסו
א, קעא א) דְּיַרְכָא אִיהוּ לְבַר מִגּוּפָא. דְּיַעֲקֹב גּוּפָא הָוָה,
וְגוּפֵיהּ הָוָה כְּלִיל בְּרָזָא דְּתְרִין דַּרְגִּין בְּרָזָא דְּאִקְרֵי אָדָם.
כֵּיוָן דְּנָטַל תּוּקְפָּא לְבַר מִגּוּפָא, מִיָּד וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב.
וְלָא אִתְנַבֵּי בַּר נָשׁ מִתַּמָּן עַד דְּאַתָּא שְׁמוּאֵל. וְעַל דָּא
נֵצַח יִשְׂרָאֵל כְּתִיב בֵּיהּ כִּי לֹא אָדָם הוּא. יְהוֹשֻׁעַ
אִתְנַבֵּי מֵהוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה דִּכְתִיב (במדבר כז) וְנָתַתָּ מֵהוֹדְךָ
עָלָיו. הוֹד. וְדָא דַּרְגָּא חֲמִישָׁאָה. נֵצַח יַרְכָא שְׁמָאלָא
דְּיַעֲקֹב. וּבְגִין כַּךְ אַתָּא דָּוִד וְכָלִיל לֵיהּ בִּימִינָא דִּכְתִיב,
(תהלים יו) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח. יְמִינְךָ לָא כְּתִיב אֶלָּא
בִּימִינְךָ. מַאי טַעְמָא אִתְחַלַּשׁ יַרְכָא דְּיַעֲקֹב, בְּגִין
דְּאִתְקָרֵב בֵּיהּ סִטְרָא מְסָאֲבָא וְנָקִיט תּוּקְפָּא מִגֵּיהּ וְאִתְעַכַּב
עַד שְׁמוּאֵל, וְעַל דָּא (שמות קיא ע"א) אַתָּא לְאַדְכָּרָא דְּדָא
אִיהוּ יַרְכָא דְּיִשְׂרָאֵל דִּכְתִיב וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא
כָּל מִילּוֹי הָווּ בְּדִינָא בְּשִׁירוּתָא וּבְסוֹפָא.

וְתוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלִיל לֵיהּ לְבָתַר בְּהוֹד. אֵימָתַי לְבָתַר דְּמָשַׁח מַלְכִין. וְעַל דָּא שָׁקִיל אִיהוּ (תרומה קמח ע"א) כְּמשֶׁה וְאַהֲרֹן. מַה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּתְרִין סִטְרִין דִּלְעֵילָא, אַף הוּא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דְּאִנּוּן תְּרִין סִטְרֵי. וּמָאן אִנּוּן. נֶצַח וְהוֹד. כְּגַוְונָא דְּמשֶׁה וְאַהֲרֹן דִּלְעֵילָא. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִין אֲחִידָן דָּא בְּדָא דִּכְתִיב, (תהלים צט) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. דְּהָא שִׁית סִטְרִין אִתְכְּלִילוּ וְאִתְאֲחִידָן דָּא בְּדָא.

כְּמָה דְּאִלֵּין אֲחִידָן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּשְׁמוּאֵל, אוּף הָכִי אֲחִידָן (ס"א דָּא בְּדָא) יַעֲקֹב מֹשֶׁה וְיוֹסֵף. יַעֲקֹב מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא. מִית יַעֲקֹב נְטַל מֹשֶׁה בֵּיתָא וּמַנֵּי לָהּ בְּחַיָּיו. יוֹסֵף עַל יְדֵי דְּיַעֲקֹב וּמֹשֶׁה הֲוָה צַדִּיק. (וְתַרְוַויְידוּ לָא שְׁמְשׁוּ בֵּיתָא אֶלָּא בְּיוֹסֵף בְּגִין דְּהֲוָה צַדִּיק).

יַעֲקֹב בְּיוֹסֵף נָטַל בֵּיתָא דְּכְתִיב, (בראשית לז) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. מֹשֶׁה לָא שְׁמֵשׁ בָּהּ עַד דְּנָטַל לֵיהּ לְיוֹסֵף. כַּד נָפְקַת שְׁכִינְתָּא מִן גָּלוּתָא לָא יָכִיל לְאִזְדַּוּוגָא בָּהּ אֶלָּא בְּיוֹסֵף דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. אַמַּאי כְּתִיב עִמּוֹ. אֶלָּא גּוּפָא לָא אִזְדַּוּוג בְּנוּקְבָא עַד דְּאִזְדַּוּוג בַּהֲדֵי בְּרִית. וְעַל דָּא מֹשֶׁה נָטַל לֵיהּ לְיוֹסֵף עִמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּהֲוָה עִמֵּיהּ שְׁמֵשׁ בְּנוּקְבָא כְּדְקָא יָאוֹת. וּבְגִין כָּךְ יַעֲקֹב מֹשֶׁה וְיוֹסֵף כְּחַדָּא אָזְלִי.

יַעֲקֹב מִית וְגוּפֵיהּ אָעֲלוּ לֵיהּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. יוֹסֵף מִית גוּפֵיהּ לָא אִתְקַבַּר בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא אֶלָּא גַּרְמוֹי.

משֶׁה (מית) לָא הַאי וְלָא הַאי. אַמַּאי. אֶלָּא יַעֲקֹב בַּעֲלָהּ קַדְמָאָה דְּמַטְרוֹנִיתָא הֲוָה. מִית יַעֲקֹב אִזְדַּוּוֹג בֵּיהּ בְּמשֶׁה. וּבְעוֹד דְּהֲוָה משֶׁה בְּהַאי עָלְמָא מָנֵי לָהּ כְּדְקָא יְאוֹת וְאִיהוּ הֲוָה בַּעֲלָהּ תְּנָיְינָא. יַעֲקֹב אָעִילוּ לֵיהּ לְאַרְעָא קַדִּישָׁא גוּפֵיהּ שְׁלִים בְּגִין דְּאִיהוּ גוּפָא. יוֹסֵף גַּרְמוֹי וְלָא גוּפֵיהּ בְּגִין דְּגַרְמִין אִנּוּן חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָּא וְכֻלְּהוּ נַפְקֵי מֵהַהוּא צַדִּיק. וְצַדִּיק צְבָאוֹת אִקְרֵי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל צְבָאוֹת וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין מִנֵּיהּ נָפְקִין. וְעַל דָּא גַּרְמוֹי דְּאִנּוּן צְבָאוֹת אָעֲלוּ בְּאַרְעָא.

משֶׁה הֲוָה לְבַר וְלָא עָאל תַּמָּן לָא גוּפֵיהּ וְלָא גַּרְמוֹי אֶלָּא אָעֲלַת שְׁכִינְתָּא בְּאַרְעָא. בָּתַר דְּמִית משֶׁה וְאִתְהַדְּרַת לְבַעֲלָהּ קַדְמָאָה וַדַּאי אִיהוּ יַעֲקֹב. מִכָּאן נוּקְבָא דְּאִתְנְסִיבַת בִּתְרִין, בְּהַהוּא עָלְמָא אֲהַדְּרַת לְקַדְמָאָה. משֶׁה הֲוָה לְבַר כֵּיוָן דְּבַעֲלָהּ קַדְמָאָה הֲוָה בְּאַרְעָא.

משֶׁה זָכָה בְּחַיָּיו מַה דְּלָא זָכָה בֵּיהּ יַעֲקֹב. יַעֲקֹב שִׁמֵּשׁ בָּהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, משֶׁה בְּהַאי עָלְמָא. וְאִי תֵּימָא דְּגַרְיעוּ דְּמשֶׁה הֲוָה. לָאו הָכִי. אֶלָּא כַּד נַפְקֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם מִסְטְרָא דְּיוֹבְלָא הֲוָה. וְכָל אִנּוּן שִׁתִּין רִבְרְבָן

מֵעָלְמָא עִלָּאָה הֲוָה. (דף כב ע"א) וּבַהֲהוּא דִיוּקְנָא אָזְלוּ בְּמַדְבְּרָא וְחַד מִנְהוֹן לָא עָאלוּ בְּאַרְעָא. אֶלָּא בְּנֵיהוֹן תּוֹלְדִין דִּלְהוֹן כְּדְקָא חָזֵי דְּאִנּוּן תִּקוּנָא דְסִיהֲרָא. וְכָל עוֹבָדֵי אַרְעָא תִּקוּנָא דְסִיהֲרָא הֲוָה.

מֹשֶׁה שִׁמֵּשׁ בְּסִיהֲרָא בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּגוּפָא וּמַנִּי לָהּ לְרַעוּתֵיהּ. כַּד אִתְפַּטַר מֵהַאי עָלְמָא סָלִיק בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה בְּרוּחָא קַדִּישָׁא וְאִתְהַדַּר בְּרוּחָא לְיוּבְלָא עִלָּאָה וְתַמָּן אִתְדַּבְּקוּ בְּאִנּוּן שִׁיתִּין רִבּוֹא דְּהֲווּ דִּילֵיהּ. מַה דְּלָא הֲוָה כֵּן לְיַעֲקֹב דְּהוּא אִתְהַדַּר בְּרוּחָא לְגוֹ שְׁמָטָה מַה דְּלָא הֲוָה כֵּן בְּחַיָּיו (בְּגִין) כִּיוָן דְּבֵיתָא אָחֳרָא הֲוָה לֵיהּ.

וְאַרְעָא קַדִּישָׁא בְּתִקוּנָא (דְּעָלְמָא נ"א דִּלְתַתָּא) אִתְתַּקָּנַת בְּחֵילָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא לָא אִתְחַזּוֹן לְמֶהֱוֵי כְּלְהוּ כְּחֲדָא. אִנּוּן דְּעָלְמָא עִלָּאָה הֲווּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ כְּלְהוּ בְּרוּחָא. וְאִנּוּן דְּעָלְמָא תַּתָּאָה הֲווּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ כְּלְהוּ בְּגוּפָא. וְלָא אִתְחַזּוֹן לְמֶהֱוֵי אִלֵּין וְאִלֵּין גּוֹ סִיהֲרָא. אֶלָּא אִלֵּין גּוֹ סִיהֲרָא. וְאִלֵּין לְבַר. לְנַהֲרָא אִלֵּין מִגּוֹ אִלֵּין. וְכֻלְהוּ דְּעָאלוּ בְּאַרְעָא דִּיוּקְנָא דְקַדְמָאֵי הֲווּ. וְלָא הֲווּ בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה כַּוָּותַיְיהוּ. בְּגִין דְּלָא יֵהֵא דָּרָא וְלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא כְּאִנּוּן קַדְמָאֵי דְּאִתְחַזְיָא לְהוֹן זִיו יְקָרָא דְמָארֵיהוֹן אַפִּין בְּאַפִּין.

יַעֲקֹב שִׁמֵּשׁ בִּנְשׁוּי בְּגוּפָא. לְבָתַר אִתְדַּבַּק רוּחָא בְּרוּחָא.

מֹשֶׁה אִתְפְּרַשׁ מֵאִתְּתֵיהּ וְשַׁמֵּשׁ כַּד אִיהוּ בְּגוּפָא בְּהַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא. לְבָתַר אִתְדַּבַּק רוּחָא בְּרוּחָא עִלָּאָה טְמִירָא דִּלְעֵילָּא. וְכָל דַּרְגִּין הַווּ מִתְדַּבְּקָן כֻּלְּהוּ כְּחֲדָא. רוּחָא דְּמֹשֶׁה דְּיוּבְלָא אִיהוּ גּוּפֵיהּ דִּשְׁמִטָּה. רוּחָא דְּיַעֲקֹב לְאִתְדַּבְּקָא בִּשְׁמִטָּה, גּוּפֵיהּ דִּנְשׁוּי הֲוָה בְּהַאי עָלְמָא. כָּל אִנּוּן נְהוֹרִין עִלָּאִין בְּדִיוּקְנָא דִּלְהוֹן לְתַתָּא בְּאַרְעָא (נ"א בְּדִיוּקְנָא דִּלְהוֹן לְתַתָּא מִנְּהוֹן בְּדִיוּקְנָא דִּלְהוֹן לְתַתָּא בְּאַרְעָא) וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. הָכָא רָזָא דְּתֵרִין שְׁמָהָן כְּלִילָן כְּחֲדָא וְשַׁכְלוּלָא דִּלְהוֹן תְּלָתָא וְאִתְהַדְּרָן לְחַד דָּא לָקְבֵל דָּא. וְאִיהוּ שְׁמָא גְּלִיפָא מְחַקְקָא כְּלִילָן בְּהַאי בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם (תהלים כה) **סוֹד יְיָ לִירֵאָיו וְגוֹ'**

פְּתַח הַהוּא סָבָא דְּסָבִין וְאָמַר, שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן מָאן הוּא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים) מַאי נִיהוּ הָכָא הַאי אֱלֹהִים. אַדְּהָכִי פָּרַח הַהוּא סָבָא דְּסָבִין וְלָא חָמָא לֵיהּ. וּכְמָה דְּשָׁמַע רִבִּי שִׁמְעוֹן דְּהַוָּה קָרֵי לֵיהּ שִׁמְעוֹן וְלָא רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לְחַבְרוֹי וַדַּאי הַאי הוּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז) וְעַתִּיק יוֹמִין יָתִיב. הָא כְּעַן אִיהוּ שַׁעֲתָא לְמִפְתַּח בְּהַאי רָזָא. דְּוַדַּאי הָכָא אִית רָזָא דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְאִתְגַּלְיָא. וּכְעַן מַשְׁמַע דִּרְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְאִתְגַּלְיָא.

פָּתַח וְאָמַר לְמַלְכָּא דְּהָוָה לֵיהּ כַּמָּה בְּנְיָינִין לְמִבְנֵי. וְהָוָה לֵיהּ אוּמָנָא. וְהַהוּא אוּמָנָא לָא הָוָה עָבֵד מִדָּעַם אֶלָּא מֵרֹשׁוּ דְּמַלְכָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן. מַלְכָּא וַדַּאי אִיהוּ חָכְמָה עִלָּאָה לְעֵילָּא. וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא (אִיהוּ) מַלְכָּא לְתַתָּא. אֱלֹהִים אוּמָנָא לְעֵילָּא וְדָא אִימָּא עִלָּאָה. אֱלֹהִים אוּמָנָא לְתַתָּא וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּלְתַתָּא. (תקונים ע"ב דף צ"ז א)

וְאִתְּתָא לֵית לָהּ רְשׁוּ לְמֶעְבַּד מִדָּעַם בְּלָא רְשׁוּת בַּעֲלָהּ. וְכָל בְּנְיָינִין דְּהַווּ בְּאַרְעָא אֲצִילוּתָא הָוָה אָמַר אַבָּ"א בְּאֲמִירָה לְגַבֵּי אִמָּ"א יְהֵא כְּדֵין וּכְדֵין, וּמִיָּד הָוָה. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר הָוָה אָמַר לֵאלֹהִים, יְהִי אוֹר. מָארֵי דְּבְנְיָינָא אִיהוּ אוֹמֵר וְאוּמָנָא עָבִיד מִיָּד. וְהָכִי כָּל בְּנְיָינִין בְּאַרְעָא אֲצִילוּתָא הָוָה אָמַר יְהִי רָקִיעַ, יְהִי מְאוֹרֹת, וְכוּלָּא אִתְעֲבִיד מִיָּד. כַּד מָטָא לְעָלְמָא דְּפִרוּדָא דְּאִיהוּ עוֹלָם הַנִּבְדָּלִים, אָמַר אוּמָנָא לְמָארֵי בְּנְיָינָא נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. אָמַר מָארֵי בְּנְיָינָא וַדַּאי טַב הוּא לְמֶעְבַּד לֵיהּ. אֲבָל עָתִיד הוּא לְמֶחֱטֵי קַמָּךְ בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיל הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי י) בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ.

אִיהִי אָמְרָה בָּתַר דְּחוֹבֵיהּ תַּלְיָא בְּאִמָּ"א וְלָא בְּאַבָּ"א אֲנָא בָּעִינָא לְמִבְרֵי לֵיהּ בְּדִיוּקְנָא דִּילִי. הֲדָא הוּא

דְּכְתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְלָא בָּעָא לְאִשְׁתַּתָּפָא בֵּיהּ אַבָּ"א. בְּזִמְנָא דְּחָב מַה כְּתִיב (דף כב ע"ב) (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. אָמַר מַלְכָּא לְאִמָּ"א וְלָא אֲמָרִית לָךְ דְּעַתִּיד הוּא לְמֶחֱטֵי. בְּהַהוּא זִמְנָא תָּרִיךְ לֵיהּ וְתָרִיךְ אִמָּא עִמֵּיהּ. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, (משלי י) בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ. בֵּן חָכָם, דָּא אָדָם דְּאִיהוּ בְּאַרַח אֲצִילוּת. וּבֶן כְּסִיל, דָּא אָדָם דִּבְרִיאָה.

קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא וְאָמְרוּ רִבִּי רִבִּי, וְכִי אִית פִּירוּדָא בֵּין אַבָּ"א וְאִמָּ"א דְּמִסְטְרָא דְּאַבָּ"א אִיהוּ בְּאַרַח אֲצִילוּת וּמִסְטְרָא דְּאִימָּ"א בְּבְרִיאָה. אָמַר לוֹן חַבְרַיָּיא חַבְרַיָּיא לָאו הָכִי הוּא, דְּהָא אָדָם דְּאֲצִילוּתָא דְּכַר וְנוּקְבָא הֲוָה מִסְטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּ"א. וְדָא אִיהוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יְהִי אוֹר מִסְטְרָא דְּאַבָּא, וַיְהִי אוֹר מִסְטְרָא דְּאִמָּ"א. וְדָא אִיהוּ אָדָם דּוּ פַּרְצוּפִין.

אֲבָל לְהַאי לֵית בֵּיהּ צֶלֶם וּדְמוּת. אֶלָּא אִמָּא עִלָּאָה הֲוָה לֵיהּ חַד כִּנּוּ"י דְּסָלִיק לְחוּשְׁבַּן אֱלֹהִים. וְהַהוּא כִּנּוּי אִיהוּ אוֹר וְחֶשְׁךְ. וּבְגִין הַהוּא חֶשְׁךְ דְּהֲוָה בְּהַהוּא כִּנּוּי, אָמַר אַבָּא דְּעַתִּיד לְמֶחֱטֵי לְאָדָם דְּאֲצִילוּת (נ"א דִּבְרִיאָה) דְּאִיהוּ אוֹר לְבוּשׁ עִלָּאָ"ה (נ"א עֶלְיוֹן).

וְהַאי אִיהוּ אוֹר דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּגְנָזוֹ לְצַדִּיקַיָּיא. וְהַהוּא חֶשְׁךְ דְּאִתְבְּרֵי בְּיוֹמָא

קַדְמָאָה לְרַשְׁיעַיָּיא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמואל א ב) וּרְשָׁעִים בַּחשֶׁךְ יִדַּמּוּ, וּבְגִין הַהוּא חשֶׁךְ דְּהַוָה עָתִיד לְמֶחֱטֵי לְהַהוּא אוֹר, לָא בָּעָא אַבָּא לְאִשְׁתַּתָּפָא בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ הַהוּא אוֹר. כִּדְמוּתֵנוּ הַהוּא חשֶׁךְ דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא לָאוֹר. כְּגַוְונָא דְגוּפָא דְאִיהוּ לְבוּשָׁא לְנִשְׁמְתָא הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי. חָדוּ כֻּלְהוּ וְאָמְרוּ זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכִינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ עַד כְּעָן.

פָּתַח עוֹד רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי וְגוֹ'. אָמַר חַבְרַיָּיא שְׁמְעוּ מִלִּין עַתִּיקִין דְּבָעֵינָא לְגַלָּאָה בָּתַר דְּאִתְיְהִיב רְשׁוּ עִלָּאָה לְמֵימַר. מַאי נִיהוּ דְּאָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא. אֶלָּא דָּא הוּא עִילַּת עַל כָּל עִלָּאִין. הַהוּא דְּאִתְקְרֵי עִלַּת הָעִלּוֹת עִלַּת מֵאִלֵּין עִלּוֹת. דְּלָא יַעֲבִיד חַד מֵאִלֵּין עִלּוֹת שׁוּם עוֹבָדָא עַד דְּנָטִיל רְשׁוּת מֵהַהוּא דְּעֲלֵיהּ. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא לְעֵילָּא בְּנַעֲשֶׂה אָדָם.

נַעֲשֶׂה וַדַּאי. עַל תְּרֵין אִתְּמַר. דְּאָמַר דָּא לְהַהוּא דְּלְעֵילָּא מִינֵּיהּ נַעֲשֶׂה. וְלָא עָבִיד מִדַּעַם אֶלָּא בִּרְשׁוּ וַאֲמִירָה מֵהַהוּא דְּלְעֵילָּא מִינֵּיהּ. וְהַהוּא דְּלְעֵילָּא מִנֵּיהּ לָא עָבִיד מִדַּעַם עַד דְּנָטִיל עֵצָה מֵחַבְרֵיהּ. אֲבָל הַהוּא דְּאִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל עִלּוֹת דְּלֵית לְעֵילָּא מִנֵּיהּ וְלָא

לְתַתָּא שָׁוֶה לֵיהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמֵר, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ. אָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי, דְּנָטִיל עֵצָה מִנֵּיהּ. כְּגַוְונָא דְּהַהוּא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם.

קָמוּ כֻּלְהוּ חַבְרַיָּיא וְאָמְרוּ רִבִּי הַב לָנָא רְשׁוּ לְמַלָּלָא בְּהַאי אֲתַר. אָמְרוּ וְהָא לָא אוֹקְמַת לְעֵילָא דְּעִלּוֹת הָעִלּוֹת אָמַר לְכוֹת"ר נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר לוֹן הַוּוּ שְׁמָעִין אוּדְנַייְכוּ מַה דְּפוּמְכוֹן מְמַלְּלָן. וְהָא לָא אֲמָרִית לְכוּ הַשְׁתָּא דְּאִית דְּאִתְקְרֵי עִלַּת הָעִלּוֹת וְלָאו אִיהוּ הַהוּא דְּאִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל עִלּוֹת. דְּלְעִלַּת עַל כָּל עִלּוֹת לֵית לֵיהּ תִּנְיָינָא דְּנָטִיל עֵצָה מִנֵּיהּ דְּאִיהוּ יָחִיד קֶדֶם כֹּלָּא וְלֵית לֵיהּ שׁוּתָּפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי דְּנָטִיל עֵצָה מִנֵּיהּ, דְּלָא אִית לֵיהּ תִּנְיָינָא וְלָא שׁוּתָּפָא וְלָאו חוּשְׁבְּנָא. דְּאִית אֶחָד בְּשִׁתּוּף כְּגוֹן דְּכַר וְנוּקְבָא וְאִתְּמַר בְּהוֹן (ישעיה נא) כִּי אֶחָד קְרָאתִיו אֲבָל אִיהוּ חַד בְּלָא חוּשְׁבָּן וְלָא שִׁתּוּף. וּבְגִין דָּא אָמַר וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. קָמוּ כֻּלְהוּ וְאִשְׁתַּטָּחוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ זַכָּאָה בַּר נָשׁ דְּמָארֵיהּ אִסְתְּכַם עִמֵּיהּ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין דְּלָא הַוּוּ מִתְגַּלְיָין לְמַלְאָכַיָּיא קַדִּישַׁיָּיא.

אָמַר לוֹן חַבְרַיָּיא, אִית לָן לְאַשְׁלָמָא קְרָא, דְּכַמָּה רָזִין

טְמִירִין אִית בְּהַאי קְרָא. (דברים לב) אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה וְגוֹ' אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה בִּסְפִירָן. אֲחַיֶּה מִסִּטְרָא דִּימִינָא חַיֵּי. וּמִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא מוֹתָא. וְאִי לָא אִסְתַּכְּמָן תַּרְוַיְיהוּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לָא אִתְקַיֵּים דִּינָא. דְּאִנּוּן בְּמוֹתַב תְּלָתָא כְּחָדָא. וּלְזִמְנִין (דף כג ע"א) אִסְתַּכְּמוּ תְּלָתָא לְמֶעְבַּד דִּינָא, וְיֵיתֵי י"ד (יְמִינָא) דְּאִיהִי פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים דְּאִיהוּ יד"ו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וְדָא שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי יַד יָמִין מִסִּטְרָא דְּחֶסֶ"ד. יַד שְׂמֹאל מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה. יַד יד"ו מִסִּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. כַּד בַּר נָשׁ תָּב בִּתְיוּבְתָּא הַאי יַד שֵׁזִיב לֵיהּ מִן דִּינָא. אֲבָל כַּד דָּן עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת אִתְּמַר בֵּיהּ וְאֵין מְיָדֵי מַצִּיל.

וְעוֹד תְּלַת זִמְנִין אִתְּמַר בְּהַאי קְרָא אֲנִי אֲנִי אֲנִי. דְּאִית בְּהוֹן א' א' א' י' י' י'. דְּאִתְרְמִיזוּ בְּיו"ד ה"י וא"ו ה"י, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וְאִית בְּהוֹן ג' ווין ו' ו' ו' וַ'אֲחַיֶּה וַ'אֲנִי וְ'אֵין דְּאִתְרְמִיזוּ בְּאִלֵּין שְׁמָהָן. וְעִם כָּל דָּא דְּהַאי קְרָא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא לְגַבֵּי אֱלֹהִים אֲחֵרִים. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ דְּאִתְּמַר בְּהוּ אֲנִי וָה"ו. וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי דָּא סמא"ל וְנָחָ"שׁ. אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה, אֲנִי אָמִית בִּשְׁכִינְתִּי לְמַאן דְּאִיהוּ חַיָּיב. וַאֲנִי אֲחַיֶּה בָּהּ לְמַאן דְּאִיהוּ זַכַּאי. וְאֵין מְיָדֵי מַצִּיל דָּא י"ד יד"ו דְּאִיהוּ יהו"ה, יו"ד

ה"א וא"ו ה"א וְאִיהוּ כוז"ו במוכס"ז כוז"ו וְכֹלָּא קְשׁוֹט. אֲבָל מַה דְּאִתְּמַר לְעֵילָּא עִלַּת עִלָּאָה דְּאִיהוּ עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת. וְהַאי רָזָא לָא אִתְּמַסַּר לְכָל חַכִּימָא וּנְבִיאָה (נ"א אֲבָל מַה דְּאִתְּמַר לְעֵילָּא עַל עִלָּאָה דְּאִיהוּ עַל הָעִלּוֹת הַאי רָזָא לָא אִתְּמַסַּר אֶלָּא לְכָל חַכִּימָא וּנְבִיאָה).

תָּא חֲזֵי כַּמָּה עִלּוֹת אִנּוּן סְתִימִין דְּאִנּוּן מִתְלַבְּשִׁין וְאִנּוּן מוּרְכָּבִין בִּסְפִירָן, וּסְפִירָן מֻרְכָּבָה לְגַבַּייהוּ, דְּאִנּוּן טְמִירִין מִמַּחֲשַׁבְתָּא דִּבְנֵי נָשָׁא, וְעַלַּייהוּ אִתְּמַר (קהלת ה) כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר וְגו'. נְהוֹרִין מְצוּחְצָחִין אִלֵּין עַל אִלֵּין. וְאִלֵּין דִּמְקַבְּלִין אִנּוּן חֲשׁוֹכִין מֵאָחֳרָנִין דְּעַלַּייהוּ דִּמְקַבְּלִין מִנַּייהוּ. וְעִלַּת (על כל) הָעִלּוֹת לֵית נְהוֹרָא קַיָּימָא קַמֵּיהּ דְּכָל נְהוֹרִין מִתְחַשְׁכָן קַמֵּיהּ.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ג)

זי"ן מַאי עֲבִידְתֵּיהּ, כְּמִנְיַן יְמֵי הַשָּׁבוּעַ. לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל יוֹם יֵשׁ לוֹ כֹּחַ. וּמָאי עֲבִידְתֵּיהּ הָכָא לְלַמֶּדְךָ שְׁכִישֵׁם שֶׁיֵּשׁ חָכְמָה גְּדוֹלָה בַּאוֹזֶן לְאֵין תַּכְלִית, כָּךְ יֵשׁ הַכֹּחַ הַהוּא בְּכָל הָאֻבְרִים, וּמָאי אֻבְרִים, שֶׁבַע שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם. דִּכְתִיב כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

רַעְיָא מְהֵימְנָא

השלמה מההשמטות (סימן ד)

דָּבָר אַחֵר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא עַל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת דְּאִנּוּן אָמְרֵי הַאי אָמַר לֵיהּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא בָּתַר דְּאָמַר (בְּרֵאשִׁית א') נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ מַאי נִיהוּ

קְרָא. אָמַר לְהוּ בָּתַר דְּהַוּוּ יָדְעִין מַה דְּהַוָּה וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי וְאִנּוּן הַוּוּ יָדְעִין דְּעָתִיד לְמֶחֱטֵי אַמַּאי בָּעוּ לְמֶעְבַּד לֵיהּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּעַזָּא וַעֲזָאֵל הַוּוּ מְקַטְרְגֵי עֲלֵיהּ בְּזִמְנָא דְּאָמַר שְׁכִינְתָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַעֲשֶׂה אָדָם, אָמְרוּ מָה אָדָם וְתִדָּעֵהוּ. מָה אַתְּ בָּעֵי לְמִבְרֵי אָדָם, וְתִדָּעֵהוּ דְּעָתִיד לְמֶחֱטֵי קַמָּךְ בְּאִתְתָּא דִּילֵיהּ דְּאִיהִי חִשָּׁךְ. דְּאוֹר (מ"י דף כ"ח) אִיהוּ דְּכוּרָא וְחִשָּׁךְ נוּקְבָא שְׁמָאלָא חִשָּׁךְ דִּבְרִיאָה. בְּהַהוּא זִמְנָא שְׁכִינְתָּא אֲמָרַת לוֹן בְּהַאי דְּאַתּוּן עָתִידִים לְמִנְפַּל. כְּדִכְתִיב וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבוֹת הֵנָּה וְגוֹ' (חֻשְׁקוּ בְּהוֹן) וְטָעוּ בְּהוֹן וְאַפִּיל לוֹן שְׁכִינְתָּא מִקְּדוּשָׁה דִּלְהוֹן.

דְּאָמַר לְבָתַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אָמַר לֵיהּ מָה דְּאוּקְמוּהָ עַל דָּא מָארֵי מַתְנִיתִין דְּמִנְהוֹן אָמְרוּ (הוא) נִבְרָא וּמִנְּהוֹן (אָמְרוּ) לָא נִבְרָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א') וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי אִיהוּ לָא יָהִיב חָלָקָא בִּיד חַד מִנַּיְיהוּ וְלָא אִתְעֲבִיד בְּדִיוּקְנָא דִּילְהוֹן אֶלָּא בְּאִיקוּנִין דְּמַלְכָּא בְּצַלְמוֹ כְּדְמוּתוֹ דְּאִיהוּ עָלֵם וּדְמוּת תַּבְנִיתוֹ. אָמַר הָכִי אִשְׁתְּמוֹדָע. אָמַר חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא אֲנָא אִימָא דְּאִתְבְּרִי בְּכוֹלָּא וְאַשְׁלִיטֵיהּ עַל כּוֹלָּא. דְּאִי הָוָה יָהִיב כָּל חַד חוּלָקֵיהּ בִּזִמְנָא דְּהָוָה כַּעֲסֵיהּ עָלֵיהּ כָּל חַד הָוָה נָטִיל חוּלָקֵיהּ מִנֵּיהּ, כִּי בְּמַה נְחֻשָּׁב הוּא. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ כָּל חַד בְּדִיוּקְנֵיהּ, דָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא דְּאִיהִי תְּמוּנַת כָּל,

אָמְרוּ חַבְרַיָּיא רִבִּי רִבִּי, אַדְהָכִי (נ"א אִי הָכִי) עַזָּא וַעֲזָאֵל לָא הֲווּ מִשְׁתַּקְרִין בְּמִלּוֹלַיְיהוּ. דְּוַדַּאי בְּנוּקְבָא עַתִּיד אָדָם לְמֶחֱטֵי. אָמַר לְהוּ הָכִי אָמְרָה שְׁכִינְתָּא אַתּוּן אִזְדַּמְנְתּוּן לְקַטְרְגָא קָדָמַי יַתִּיר מֵחֵילָא דְּמְרוֹמָא, אִי אַתּוּן הֲוֵיתוּן שַׁפִּירִין מֵאָדָם בְּעוֹבָדַיְיכוּ יָאוֹת לְכוּ לְקַטְרְגָא עֲלֵיהּ. אֲבָל אִיהוּ עַתִּיד לְמֶחֱטֵי בְּאִתְתָּא חָדָא, אַתּוּן בְּנְשִׁין סַגִּיאִין. חִבָּתֵיכוֹן יַתִּיר מִבְּנֵי נְשָׁא כְּמָה דִּכְתִיב וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגוֹ', אֶת בַּת הָאָדָם לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אִם אָדָם חָב הָא אַקְדִּים לֵיהּ תְּשׁוּבָה לְאַהֲדָרָא לְמָארֵיהּ לְאַתְקָנָא בַּמֶּה דְּחָב.

דְּבָּה אִסְתָּכַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבָרָא עַלְמָא וְכָל בְּרְיָין דְּבָרָא בְּעָלְמָא וְכָלַל בָּהּ עָלָאִין וְתַתָּאִין בְּלָא פִּירוּדָא כְּלָל וְכָלַל בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָן וְכָל שְׁמָהָן וּכְנוּיִין וְהַוָיִין וְעִלַּת כָּל כֹּלָּא דְּאִיהוּ אֲדוֹן עַל כֹּלָּא וְלֵית אֱלָהָא בָּר מִנֵּיהּ וְלָא אִשְׁתְּכַח בְּכָל עָלָאִין וְתַתָּאִין פָּחוֹת מִינֵּיהּ. בְּגִין דְּאִיהוּ קֶשֶׁר דְּכֻלְּהוּ שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ לְקַיְימָא בֵּיהּ וּמַלְכוּתוֹ בַּכָּל מָשְׁלָה. וּבְגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח עִלַּת עַל כֹּלָּא בְּעָלָאִין וְתַתָּאִין פָּחוֹת מִינֵּיהּ אַפִּילוּ בְּחַד מִנַּיְיהוּ (אִתְקְרִיאַת) אִתְקְרִיבַת אֻמּוֹנַת יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטָרָא דְּעִלַּת עַל כֹּלָּא אִתְמַר בָּהּ (דְּבָרִים ד') כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִסְּטָרָא דְּשָׁאַר עַמִּין אִתְמַר בְּהוּ (בָּהּ) (במדבר י"ב) וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט. אַתָּא בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ בְּעָן לֵית מָאן דְּיָכִיל לְמֵיטַל מִינֵּיהּ חוּלָקֵיהּ

אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּיא (רבי רבי) אִי הָכִי אַמַּאי כּוּלֵי הַאי.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא אִי לָא דְּהַוָּה הָכִי דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְצִרָא טָבָא וּבִישָׁא דְּאִנּוּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ לָא הֲוָה זְכוּ וְחוֹבָה לְאָדָם דִּבְרִיאָה. אֶלָּא (בגין)

דְּאִתְבְּרֵי מִתַּרְוַוייהוּ, וּבְגִין דָּא (דברים ל) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְגו׳. אָמְרוּ לֵיהּ כּוּלֵי הַאי אַמַּאי. וְלָא הֲוָה שַׁפִּיר דְּלָא אִתְבְּרֵי דְּלָא לְמֵיחַב וּלְגַרְמָא כָּל מַה דְּגָרִים לְעֵילָא וְלָא הֲוָה לֵיהּ לָא עוֹנֶשׁ וְלָא שָׂכָר.

אָמַר לוֹן מִן הַדִּין הֲוָה לֵיהּ לְמִבְרֵייהּ כָּךְ. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא בְּגִינֵיהּ אִתְבְּרִיאַת דִּכְתִיב בַּהּ עוֹנֶשׁ לְרַשִּׁיעַיָּיא וְאַגְרָא לְצַדִּיקַיָּיא וְלָא הֲוָה אַגְרָא לְצַדִּיקַיָּיא וְעוֹנֶשׁ לְרַשִּׁיעַיָּיא אֶלָּא בְּגִין אָדָם דִּבְרִיאָה (ישעיה מה) לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ. אָמְרוּ וַדַּאי כְּעָן שְׁמַעְנָא מַה דְּלָא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא, דְּוַדַּאי לָא בְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְּתָא דְּלָאו אִיהוּ צָרִיךְ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְרִיאָה (דף כג ע"ב) אִיהוּ לְבוּשָׁא דִּשְׁכִינְתָּא. וְאִי אָדָם לָא הֲוָה עָתִיד לְמִבְרֵי (למֵחֵי) הַוּת שְׁכִינְתָּא בְּלָא כְּסוּיָיא כְּגַוְונָא דְּעָנִי. וּבְגִין דָּא כָּל מָאן דְּחָב כְּאִלּוּ אַפְשִׁיט לִשְׁכִינְתָּא מַלְבּוּשָׁהָא. וְהַאי אִיהוּ עוֹנָשָׁא דְּאָדָם.

אִי דְּלָא יָהִיב לֵיהּ חַד מֵעָלְמָא אֶלָּא בּוֹרֵא עָלְמִין עִלַּת עַל כֹּלָּא, וּבֵיהּ תַּלְיָיא עוֹנְשֵׁיהּ אוֹ אַגְרֵיהּ וְלָא בְּמַלְאַךְ וְשָׂרָף וְלָא בְּשׁוּם בְּרִיָּה דְּעָלְמָא וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין הַמְשָׁתֵּף שֵׁם שָׁמַיִם וּדְבַר אַחֵר נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם. ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

וְכָל מָאן דְּמְקַיֵּים פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא כְּאִלּוּ הוּא לָבִישׁ לִשְׁכִינְתָּא בִּלְבוּשָׁהָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ בִּכְסוּיָא דְּצִיצִית (וּתְפִלִּין) (שמות כב) כִּי הִיא כְסוּתוֹ לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ בַּמֶּה יִשְׁכָּב בְּגָלוּתָא וְהָא אוּקְמוּהָ. תָּא חֲזֵי, חִשָּׁךְ אִיהוּ אוּכְמוּ דְּאוֹרַיְיתָא אוֹר חִיּוּרוּ דְּאוֹרַיְיתָא.

השלמה מהדהשמטות (סימן ה)

חִוָּורוּ דְּאוֹרַיְיתָא וְכַד אִיהוּ אוֹר מִתְלַבֵּשׁ בַּחִשָּׁךְ אִתְמַר בְּאוֹרַיְיתָא (שיר השירים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה וְכַד אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן אוֹר דְּאִיהוּ חִוָּורוּ אָמְרָה אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת וְאוֹרַיְיתָא כְּגוֹנָא דְּבַת עֵינָא דְּאִיהִי אוּכְמָא וְשַׁפִּירָא בְּאוֹר דְּנָהִיר בָּהּ וּבְגִין דָּא בַּת עֵינָא וְאוֹר דְּנָהִיר בָּהּ אָמְרָה (תהלים כז) יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא אוֹרִי אוֹר י׳ דְּאִיהִי בַּת עַיִן וּתְרֵין גַּוְונִין אִית לֵיהּ אוֹר מִלְגַּאו וְחִשָּׁךְ מִלְבַר לְמֶהֱוֵי שָׁלְטָאָה בְּהוּ עַל כָּל קְלִפִּין (קְלִיפִּין) הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים ק״ג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. בִּלְבוּשָׁא דְּאוֹר אִיהִי שַׁלִּיטַת עַל כָּל אִינּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות י׳) וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם וּבִלְבוּשָׁא אוּכְמָא שַׁלִּיטַת עַל חַיָּיבַיָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שְׁמוּאֵל א׳ ב׳) וּרְשָׁעִים בַּחשֶׁךְ יִדָּמוּ. וְעוֹד אוֹר אִיהוּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא דְּאִיהוּ אוֹר יוֹם קַדְמָאָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית א׳) יְהִי אוֹר דָּא אַבְרָהָם וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. חִשָּׁךְ מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאלָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בִּיצְחָק (בראשית כ״ז) וַתְּכֵהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאוֹת וְלַחשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה

יַעֲקֹב דְּאִתְלַבַּשׁ מִתַּרְוַיְהוּ בְּאוֹר דִּימִינָא וּבַחֹשֶׁךְ דְּשִׂמְאלָא
וּבְתַרְוַיְהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ עַמּוּד.
(שמות י"ג) עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם.
עָנָן מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ מַיָּא, חֹשֶׁךְ מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ אֶשָּׁא עַמּוּד
אִיהוּ שָׁלוֹם בֵּינַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב כ"ה) עוֹשֶׂה
שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו וְכַד אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא (שמות יד) וְלָא קָרַב
זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה, לָא קָרִיב מַיָּא לְאֶשָּׁא וְלָא אֶשָּׁא
לְמַיָּא דְּאִיהוּ אַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ. וְדָא אִיהוּ מַחֲלוֹקֶת בֵּית
הִלֵּל וּבֵית שַׁמַּאי שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם וּלְקַבְלַיְיהוּ תְּרִין
אֱמוֹרָאֵי דְּרָקִיעָא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל וְשָׂר שָׁלוֹם מַכְרִיעַ
בֵּינֵיהֶם דְּאִיהוּ נוּרִיאֵ"ל, אוּרִיאֵל אִתְקְרֵי מִסִּטְרָא דִּימִינָא
נוּרִיאֵל מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא וְאִיהוּ אָדָם דְּלְתַתָּא מטטרו"ן
שְׁמֵיהּ שָׁלִיט עַל כָּל מָארֵי מַתְנִיתִין הֲדָא הוּא דִּכְתִיב
(בְּרֵאשִׁית א') וַיֵּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבְּיִן
בְּיַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא דְּיָרְתֵי מִתַּמָּן נֶפֶשׁ חַיָּה.
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם אִלֵּין מָארֵי דְּזַכְוון דְּבִזְכוּתְהוֹן פַּרְחִין
לְעֵילָא וְיָרְתִין מִתַּמָּן רוּחָא דְּאִיהוּ עוֹף יְעוֹפֵף
בְּגַדְפִּין בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה. וּבַבְּהֵמָה אִלֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ
דְּאִתְמָר בְּהוֹן (במדבר י"ד) אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ
הֵם. (עד כאן מההשמטות)

(וְאִי צְלוֹתָא לָאו אִיהִי שְׁלֵימָא כַּמָּה מַלְאֲכֵי חַבָּלָה רָדְפִין אַבַּתְרָהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (איכה א) כָּל רוֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ וְגו'. וּבְגִין דָּא מַצְלִין (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן דָּא סמאל דְּאִיהוּ נָחָשׁ. וְלֹא יַשְׁחִית דָּא מַשְׁחִית. וְהַרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ דָּא אַף. וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ דָּא

חֵמָה. בְּגִין דְּלָא יִרְדְּפוּן בָּתַר צְלוֹתָא. וְכַמָּה מַלְאֲכֵי חַבָּלָה תַּלְיָין מִנַּיְיהוּ. שִׁבְעָה מְמַנָּן אִנּוּן וְתַלְיָין מִנַּיְיהוּ שִׁבְעִין. וּבְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא אִנּוּן מְקַטְרְגִין וְתַלְיָין מִנַּיְיהוּ עֲשָׂרָה אֶלֶף רִבּוֹא. וְאִי צְלוֹתָא סַלְקָא שְׁלֵימָא בְּעִטּוּפָא דְּמַצָּוָה וּתְפִלִּין עַל רֵישָׁא וּדְרוֹעָא, אִתְמָר בֵּהּ (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ידו"ד נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ. שֵׁם יְיָ אוּקְמוּהָ דְּאִיהִי תְּפִילִין דְּרֵישָׁא. וּמָאן דַּחֲזֵי שֵׁם ידו"ד עַל רֵישָׁא, בְּצְלוֹתָא דְּאִיהִי (ידו"ד) אדנ"י, מַיָּד כֻּלְּהוֹן בָּרְחִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים צא) יִפּוֹל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וְגוֹ).

השלמה מהדהשמטות (המשך)

בַּר נְהוֹרָא אִיהוּ (תהלים ל"ג) **רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ וְדָא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק חַי עָלְמִין וּמְתַּמָּן רְנָּה וּבֵיהּ פּוּרְקָנָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (יִרְמְיָה כ"ג) **צֶמַח צַדִּיק וַדַּאי דְּאִיהוּ עַשְׂיָרָאָה וְצַדִּיק נָטִיל מִשְּׁמָאלָא וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מִימִינָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (דְּבָרִים ל"ג) **מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.**

תָּא חֲזֵי כָּל אַתְוָון אִינּוּן מִסְּטָרָא דְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא דִּכְלִילָן בִּשְׁכִינְתָּא וְצַדִּיק אִיהוּ נָטִיל לִשְׁמָאלָא קֶרֶן חַי דְּאִיהוּ יִצְחָק בְּהִפּוּךְ חַי עָלְמִין קָשִׁיר בִּשְׁמָאלָא וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מִסְּטָרָא דִּשְׂמָאלָא אִתְמַר בָּהּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה מִסְּטָרָא דִּימִינָא תוֹהוּ וָבוֹהוּ בּוֹ הוּא מִסְּטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְּהוֹם דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וּמָאן גָּרִים לֵיהּ (לְהּ) **הַאי אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קוֹדֶם דְּבָרָא עַלְמָא הֲוָה סָתִים יהו"ה לְבָתַר אִתְפַּשְׁטַת ה' לְתַתָּא וְאִתְמַר בָּהּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תוֹהוּ וָבוֹהוּ וְרָזָא דְּמִלָּה אֵלֶּה "תּוֹלְדוֹת "הַשָּׁמַיִם "וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בה' בְּרָאָם הֲרֵי לְךָ דַּהֲוָה לְבוּשָׁהָא תוֹהוּ.**

וּבְגִין דָּא כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַד לָא הֲוָה נָחִית

נְבִיעוּ עֲלָהּ בְּגִין דְּאָדָם אַיִן דַּהֲוָה בַּעְלָהּ לְעֵילָּא סָתִים בְּאַיִן עַד דְּאִתְפְּשַׁט ה' מִן יה"ו דְּאִיהוּ בִּינָה דְּאִיהוּ מְקוֹרָא דִּנְבִיעוּ דְּאִיהִי נְקוּדָה סְתִימָא וּמִתַּמָּן וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְקוֹדֶם דְּנַחֲתַת הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת וּמַחֲרִיבָן, בְּגִין דָּא הֲוָה נְבִיעוּ נָחִית בְּהַהוּא זִמְנָא הוּא שִׁירוּתָא מֵחֶסֶד הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים פ"ט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה וּבְגִין דָּא לֹא תוֹהוּ בְּרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ וְאִתְּמַר בָּהּ לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ דְּלָא תוֹהוּ בְּרָאָהּ.

וּבְזִמְנָא דַּהֲוָה תוֹהוּ אָמַר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וְגוֹ' קֵץ דְּיִצְחָק דְּאִתְּמַר בֵּיהּ כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי דְּאִי אֲנָת הֲוִית בָּעֵי רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ לָא אִתְחָרְבוּ וְאִיהוּ הֲוָה אָמַר לֵיהּ בְּרֵמֹז בְּגִין דְּיִבְעֵי רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ וְלֹא יְמוּת מָשִׁיחַ דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְשִׁמְאלָא.

אָמַר לֵיהּ וְהָא בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת וּמַחֲרִיבָן קוֹדֶם דְּאִתְבְּרֵי עַלְמָא הֲוָה אֶלָּא מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה בְּמַחְשַׁבְתֵּיהּ כָּל דָּרִין דַּהֲוָה בּוֹנֶה וְאִתְחָרִיבוּ קוֹדֶם דְּאִתְבְּרִיאוּ חֲזָא דַּהֲווּ עָבְדִין עוֹבָדִין דְּיִתְחָרִיבוּ וְכֵיוָן דְּבָרָא חַשָּׁב כְּאִילּוּ חָרִיב לוֹן וְדָא מְמַלֵּל עַד סוֹף יוֹמִין דְּאִלֵּין תּוֹלָדִין בִּישִׁין וַהֲווּ גַּרְמִין דְּנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ יֶחֱרַב בְּבַיִת רִאשׁוֹן וְיָבֵשׁ בְּבַיִת שֵׁנִי נְבִיעוּ דִּילֵיהּ בְּתֵרִין עָלְמִין

שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וּלְנַחַ אִתְגַּלְיָיא מָה דַּהֲוָה וּמָה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי וְלָא בָּעָא רַחֲמֵי עָלַיְיהוּ עַד דְּאָתָא מֹשֶׁה וּבָעָא רַחֲמֵי דְּעַתִּידִין הֲווּ יִשְׂרָאֵל דְּלָא יִפְקוּן אֶלָּא חַד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה דַּהֲוֵי דַּיְינִין וְיִתְחַזַּר עָלְמָא לְתֹהוּ.

וּבְגִין דְּבָעָא מֹשֶׁה רַחֲמִין עָלַיְיהוּ שְׂמֹאל דּוֹחֶה וְלָא יִפְקוּן בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל וְיָמִין מְקָרְבָא דְּאִיהִי יַמִּינָא מָטֵי כְּלַפֵּי חֶסֶד וּמֹשֶׁה בְּגִין דְּיָהֵב גַּרְמֵיהּ עָלַיְיהוּ יָהֵב תּוּקְפָּא לְדַרְגֵּיהּ דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְיהִיבַת בִּימִינָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים ל"ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ וּבְגִין דָּא פּוּרְקָנָא בֵּיהּ תַּלְיָיא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מ"ט) לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיְּהוּדָה עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה דְּאִיהוּ מֹשֶׁה בְּחוּשְׁבָּנָא.

יְסוֹד צַדִּיק בֵּיהּ סו"ד תְּהֵא שְׂמֹאל דּוֹחָה אַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא בֵּיהּ (בראשית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ בְּגִין דְּאִתְקַשַּׁר בִּשְׂמָאלָא וְיָמִין מְקָרְבָא בְּגִין דְּתַלְיָא מִגֵּיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דס"ו אִינּוּן שִׁשִּׁים מַסֶּכְתּוֹת וְשִׁיתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה דְּאִתְיְיהִיבוּ מִגְּבוּרָה דְּאִיהִי שְׂמָאלָא שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים אִתְקְרִיאוּ דְּנַטְלָן מִגְּבוּרָה דְּתַמָּן אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלָלָא דס׳ מַסֶּכְתּוֹת וְשִׁיתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב

לְפוּמָא לָא גָּלֵי בְּגִין דַּעֲתִידָה שְׁמָאל דְּאִיהִי פּוּמָא לְאַדְחַיָּיא.

וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ סָתִים הֲכִי פּוּרְקָנָא בִּלְבָּא וּפּוּמָא דְּאִיהוּ גַּלְיָיא לָא אִתְגְּלֵי פּוּרְקָנָא וּבְגִין דְּכֹלָּא תַּלְיָיא בִּימִינָא אָמַר הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה נ"ג) וּזְרוֹעַ יְיָ עַל מִי נִגְלָתָה עַל מִי וַדַּאי דְּאִתְמַר בֵּיהּ (איכה ב) מִי יְרֻפָּא לָךְ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה ב') מָ"ה אֲעִידֵךְ מָ"ה אֲדַמֶּה לָךְ (שמות ג) וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ בְּמָ"ה יֵיתֵי זִמְנָא וּבְמָ"ה אַסְוָותָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה ב) מָה אַשְׁוֶה לָךְ וַאֲנַחֲמֵךְ וְגוֹ' מִי יְרֻפָּא לָךְ, דְּמֹשֶׁה אִיהוּ מָה שְׁמוֹ וּבֵיהּ תְּהֵא נֶחָמָתֵךְ וּבְגִין דָּא כְּפָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵיהּ מֹשֶׁה מֹשֶׁה חַד עַל פּוּרְקָנָא קַדְמָאָה וְחַד עַל בַּתְרַייְתָא וּבְגִין דָּא (שמות יד) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה אָז שָׁר לָא נֶאֱמַר אֶלָּא אָז יָשִׁיר.

עֲשִׁירָאָה בִּתְפִלָּה וְדָא שְׁכִינְתָּא עֲלָהּ אִתְמַר (תְּהִלִּים י"ז) תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק וְדָוִד בְּרוּחַ קוּדְשָׁא אָמַר בְּאַחֲרִית יוֹמִין דְּגַלוּתָא, אָמַר עַל יִשְׂרָאֵל (תְּהִלִּים י"ז) בַּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לָיְלָה. וְלֵית לָיְלָה אֶלָּא גָּלוּת וְאִיּוֹב מָה דְּאָמַר כּוּלָּא הוּא מָשָׁל עַל יִשְׂרָאֵל דְּאָמַר (איוב ז) כַּלָּה עָנָן וַיֵּלַךְ, וְשָׁטָן בָּעָא לְקַטְרְגָא לֵיהּ וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר אוּף בְּיַעֲקֹב בְּגִין דְּחָזָא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא דּוֹחֲקָא דְגַלוּתָא (עד כאן מההשמטות)

וְיַעֲקֹב בְּגִין דְּחָמָא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא דְּוֹחֲקָא דְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה בְּסוֹף יוֹמַיָּיא (אֲמַר (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא לֵילְיָא דְּגָלוּתָא וְאָמַר (בראשית לב) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ. וּפָלִיג עַמָּא קַדִּישָׁא בְּגָלוּתָא לְג׳ סִטְרִין. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית לג) וַיָּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה בְּרִישָׁא בְּגָלוּתָא דֶּאֱדוֹם, וְאֶת לֵאָה וִילָדֶיהָ אַחֲרוֹנִים. וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. וּבְגִין דְּחָמָא בָּתַר כֵּן עֲנִיּוּתָא וְצַעֲרָא דְלְהוֹן אָמַר (בראשית כח) וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְאָמַר וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ.

וְדָוִד בְּגִין גָּלוּתָא אָמַר (שמואל ב ז) רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא בַּמִּדְבָּר, בְּגִין דְּחָמָא שְׁכִינְתָּא חָרְבָה יָבְשָׁה הָוָה נָטִיל צַעֲרָא בְּגִינָהָא. לְבָתַר דְּחָמָא דְּהַדְרִין יִשְׂרָאֵל (בְּתִשׁוּבָה) בְּחֶדְוָה, תַּקִּין עֶשֶׂר מִינֵי נִגּוּנִין. וּבְסוֹף כְּלְהוּ אָמַר (תהלים קב) תְּפִלָּה לֶעָנִי כִּי יַעֲטוֹף (נ״א תַּקִּין י׳ מִינֵי תִּילִים, וּבְסוֹף כֻּלְּהוּ תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְיָ אָזְנְךָ עֲנֵנִי. חָדָא דְּכֻלְּהוּ צְלוֹתִין דִּבְגִינַיְיהוּ מִתְעַטְּפִין קֻדָּם מַלְכָּא. וְלָא הֲוּ עָאלִין עַד דְּיֵיעוֹל צְלוֹתָא דְעָנִי אָמַר תְּפִלָּה לֶעָנִי כִּי יַעֲטוֹף) וְהִיא צְלוֹתָא דְּעַטִּיף כָּל צְלוֹתִין קַדְמָהָא עַד דְּיֵיעוֹל צְלוֹתָא דִּילֵיהּ. בְּגִין דָּא אַקְדִּים עָנִי לְכֻלְּהוּ.

מָאן צְלוֹתָא דְעָנִי. דָּא צְלוֹתָא דְּעַרְבִית דְּאִיהִי רְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ בְּלָא בַּעֲלָהּ. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּלָא בַּעֲלָהּ אִיהִי עֲנִיָּיה יְבֵשָׁה (בְּרִשׁוּת כָּל אֵינַשׁ) וְצַדִּיק עָנִי יָבֵשׁ דָּא זַרְעָא

דְיַעֲקֹב דְאִיהוּ בְּרִשּׁוּת כָּל אוּמִין דְעָלְמָא וְדַמְיָא לִצְלוֹתָא דְעַרְבִית דְאִיהִי לֵילְיָא דְגָלוּתָא.

וּצְלוֹתָא דְשַׁבָּת אִיהִי צְדָקָה לֶעָנִי כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין שֶׁמֶשׁ בְּשַׁבָּת צְדָקָה לָעֲנִיִּים (דַּעֲנִיִּים מִתְנַחֲמֵי בְּאַרַח דְשִׁמְשָׁא (בְּשַׁבַּתָּא) דְשַׁבַּתָּא). וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְמֶהֱוֵי אִיהוּ כְּעָנִי לְתַרְעָא דְמַלְכָּא בִּצְלוֹתָא דְעַמִּידָה בְּכָל שִׁית יוֹמִין דְחוֹל בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּמִתְעַטֵּף לָהּ בְּעִטּוּפָא דְמִצְוָה דְצִיצִית כְּעָנִי. וְיֵהֵא בְּתִפִּילִין כְּאֶבְיוֹן לְגַבֵּי תַּרְעָא דְאִיהוּ אדנ"י. דְהָכִי סָלִיק לְחוּשְׁבַּ"ן הֵיכָ"ל. וְדָא אִיהוּ אֲדֹנָ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

וְכַד אַפְתַּח פּוּמֵיהּ בִּצְלוֹתָא דְעַרְבִית נִשְׁרָא קָא נָחִית בְּיוֹמִין דְחוֹלָא לְקַבְּלָא בְּגַדְפָּהָא צְלוֹתָא דְלֵילְיָא. וְדָא נוּרִיאֵ"ל אִתְקְרֵי אוּרִיאֵ"ל מִסְטָרָא דְחֶסֶ"ד, וְנוּרִיאֵ"ל מִסְטָרָא דִגְבוּרָה דְאִיהוּ נוּר דָּלִיק, דְאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז) נְהַר דִּינוּר וְגוֹ'.

וּבִצְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית אַרְיֵה נָחִית לְקַבְּלָא צְלוֹתָא בִּדְרוֹעוֹי וְגַדְפּוֹי דְאַרְבַּע גַּדְפִּין (ס"א אית) לְכָל חַיָּה דָּא מִיכָאֵל. וּבִצְלוֹתָא דְמִנְחָה שׁוֹר נָחִית לְקַבְּלָא (נ"א צְלוֹתָא) בְּקַרְנוֹי וְגַדְפּוֹי וְדָא גַּבְרִיאֵל. וּבְשַׁבָּת נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּג' אֲבָהָן לְקַבְּלָא בַּת יְחִידָא דִילֵיהּ בְּהוֹן. וְדָא רָזָא דְשַׁבָּת ש' בַּ"ת יְחִידָא דִילֵיהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא חֵיוָון

עִלָּאִין דְּאִתְקְרִיאוּ בְּשִׁמָּא דְּיֵי פָּתְחִין וְאָמְרִין (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם.

בְּהַהוּא זִמְנָא מִתְפַּתְּחִין שִׁבְעָה הֵיכָלִין. הֵיכַל קַדְמָאָה הֵיכָלָא דְּאַהֲבָה. תִּנְיָינָא הֵיכָלָא דְּיִרְאָה. תְּלִיתָאָה הֵיכָלָא דְּרַחֲמֵי. (תקונים כב) רְבִיעָאָה הֵיכָלָא דְּנְבוּאָה דְּאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא. (דף כד ע"א) חֲמִישָׁאָה הֵיכָלָא דְּנְבוּאָה דְּאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נָהֲרָא. שְׁתִיתָאָה הֵיכָלָא דְּצַדֶּק. שְׁבִיעָאָה הֵיכָלָא דְּדִי"ן.

וְעַלַּיְיהוּ אִתְּמַר בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁי"ת. אֱלֹהִים הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה. וְהָכִי אִנּוּן ז' הֵיכָלִין לְתַתָּא וּלְקָבְלַיְיהוּ שִׁבְעָה קָלִין דְּהָבוּ לְיֵי'. וְי"ח אַזְכָּרוֹת דְּבֵיהּ, דְּבְהוֹן שָׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּי"ח עָלְמִין (תהלים סח) בְּרֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן דְּאִנּוּן י"ח רִבְוָון עָלְמִין וְכַמָּה נְטוּרֵי תַּרְעִין אִית לְהֵיכָלִין דְּמִקַּבְּלִין צְלוֹתִין, וְכָל צְלוֹתָא לָא תֵּיעוּל אֶלָּא בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל. וְלֵית מָאן דְּקָאִים קַמֵּי תַּרְעָא דְּצְלוֹתָא. וְעַלַּיְיהּ אִתְּמַר (תהלים קכז) לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. דְּאִיהִי תַּרְעָא דְּמַלְכָּא. בְּגִין דְּצְלוֹתָא אִיהִי מְצָוָה וְדָא שְׁכִינְתָּא. וְאוֹרַיְיתָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָא צָרִיךְ הַפְסָקָה בֵּינַיְיהוּ. וְצָרִיךְ לְסַלְקָא תּוֹרָה וּמְצָוָה בִּרְחִימוּ וּדְחִילוּ.

דְּכָל פִּקּוּדִין דְּעַשֵּׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כֻּלְּהוּ תַּלְיָין מִן שֵׁם

ידו"ד. כְּמָה דְאוֹקִימְנָא רָזָא דָא שְׁמִי עִם י"ה שס"ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְזֶה זִכְרִי עִם ו"ה רמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְהָא הָכָא שס"ה וְרמ"ח. וְאִנּוּן רמ"ח תֵּיבִין בִּקְרִיאַת שְׁמַע וְאִתְיְהִיבוּ מֵרְחִימוּ (דְּאָת י) וּדְחִילוּ דְּאָת ה'. וּבְגִין דָּא תְּקִינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה וְאִנּוּן כְּלִילָן בְּאַבְרָהָם דְּאִתְּמַר בֵּיהּ זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי.

השלמה מהדהשמטות (סימן ו)

זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. לֵית מָאן דְּקָאִים קָמֵיהּ תַּרְעָא דְּצִלּוֹתָא וְעָלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קכ"ז) לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר דְּאִיהוּ תַּרְעָא דְּמַלְכָּא בְּגִין דְּצִלּוֹתָא אִיהִי מְצָוָה וְדָא שְׁכִינְתָּא וְאוֹרַיְיתָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא צָרִיךְ הַפְסָקָה בֵּינַיְיהוּ וְצָרִיךְ לְסַלְקָא תּוֹרָה וּמְצָוָה בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּכָל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלָא תַעֲשֶׂה כְּלְהוּ תַּלְיָין מִן שֵׁם יהו"ה כְּמָה דְאוֹקִימְנָא רָזָא דָא שְׁמִ"י עִם י"ה שס"ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וְזֶה זִכְ"רִי עִם וָ"ה רְמַ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וְהָא הָכָא רמ"ח ושס"ה וְאִינּוּן רמ"ח תֵּיבִין בִּקְרַיַת שְׁמַע וְאִתְיַיהִיבוּ מִרְחִימוּ וּדְחִילוּ דְּאוֹת ה' וּבְגִין דָּא תַּקִינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה וְאִינּוּן כְּלִילָן בְּאַבְרָהָם דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (יְשַׁעְיָה מ"א) זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי.

תְּפִילִין אִינּוּן עוֹז דְּאִתְיְהִיבוּ מֵירְאָה דְּאִיהוּ לִשְׁמָאלָא וְדָא פַּחַד יִצְחָק דְּתַמָּן כָּל מְקַטְרְגִין סָלְקִין

לְמִתְבַּע כָּל דִּינִין וּבְגִין דָּא (ישעיה סב) וּבִזְרוֹעַ עוּזוֹ, דָּא תְּפִילִין י"ה בְּיִרְאָה וְ"ה בְּאַהֲבָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהילים ל"א) אֱהֲבוּ אֶת יְיָ כָּל חַסִידָיו תָּא חֲזֵי (ס"א ת"ת) יהו"ה כָּלִיל כֹּלָּא וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּיַעֲקֹב (בראשית כט) וְהִנֵּה יהו"ה נִצָּב עָלָיו דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְבָתַר דְּאִתְקַם. (כְּתוּב בדפוס עד בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ ודאי) דְּכַד צְלוֹתָא דִּילֵיהּ סַלְקָא לְעֵילָּא כָּרוֹזָא נָפִיק מִרְקִיעִין וְיֵימָא הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא וְלֵית תַּרְעָא דְּקָאֵים קָמֵיהּ הַאי צְלוֹתָא, (תהלים נ"א) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח לְאַפָּקָא מְזוֹנָא לְבְנִין קַדִּישִׁין דִּבְהָאי הֵיכָלָא תַּמָּן מְזוֹנָא.

בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ (שמות ה) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּנָפִיק מֵחַיִּים דִּלְעֵילָּא וְאִיהוּ אִילָנָא דְּמָזוֹן לְכוֹלָּא בֵּיהּ וּבְנִין דִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, חַיִּים דִּילָהּ אוֹרַיְיתָא, מְזוֹנָא דִּילָהּ צְלוֹתָא דְּחַשִׁיבָא לְקָרְבָּנָא. וּבְגָלוּתָא אִתְמַר לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל (בראשית לב) הָבָה לִי בָּנִים וְשִׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמִקַּבֵּל לָהּ בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוּפָא וְיִחוּדָא דִּילֵיהּ עִמָּהּ בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ אוֹת תְּפִילִין וְשַׁבָּת וְיָמִים טוֹבִים.

וְאִית לְמִשְׁאַל לָמָּה מִצַּלְאָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה דַּרְגִין, זִמְנִין מַצְלִין לֵיהּ בִּסְפִירָה יְדִיעָא וּבְמִדָּה

יְדִיעָא לְזִמְנִין צְלוֹתָא לִימִינָא הַדָּא הוּא דְאִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. לְזִמְנִין לִשְׂמָאלָא, הַדָּא הוּא דְאִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, לְזִמְנִין דְּאַבָּא וְאִימָּא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא אִינּוּן לְזִמְנִין לְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא לְזִמְנִין לְצַדִּיק כָּל צְלוֹתָא סַלְקָא לְדַרְגָּא יְדִיעָא אֶלָּא וַדַּאי יהו"ה אִיהוּ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה וּצְלוֹתָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא.

בְּזִמְנָא דְּבָעֵי לְרַחֲמָא עַל עָלְמָא סְלִיקַת בִּימִינָא וּבְזִמְנָא דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד דִּינָא בְּעָלְמָא סְלִיקַת בִּשְׂמָאלָא וְכוּלָּא לְגַבֵּי יהו"ה דְּאִיהוּ בְּכָל אֲתַר וּבְגִין דָּא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה עוֹלָה לַיְיָ וְדָא צְלוֹתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא קָרְבָּן לַיְיָ וְדָא צְלוֹתָא דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דִּילֵיהּ וְכַד סַלְקָא לְגַבֵּיהּ צָרִיךְ לְאַכְלָלָא עִמָּהּ כָּל סְפִירִן דִּלֵּית קְדוּשָׁה פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה. (עד כאן מההשמטות)

יִשְׂרָאֵל דְּסָלִיק בְּיו"ד ה"א וא"ו ה"א. וְרָזָא דְמִלָּה יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְהִבָּרְאוֹת. מַחֲשָׁבָה חָשַׁ"ב מָ"ה, וּבֵיהּ תִּשְׁכַּח שְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִין יַעֲקֹב דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל אִתְמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּדִיוּקְנָא דְמָארֵיהּ.

בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. דְּאִיהוּ בְּנ"י בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּי"ם, וְאִיהוּ אִילָנָא דְּמָזוֹ"ן לְכוֹלָּא בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אִנּוּן יִשְׂרָאֵל מְזוֹנָא

דִּילֵיהּ צְלוֹתָא דְּחַשִּׁיבָא לְקָרְבָּנָא. וּבְגָלוּתָא אִתְמַר (בראשית ל) הָבָה לִי בָנִים וְאִם אַיִן מֵתָה אָנֹכִי. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינֵּיהּ בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוּפָא. וְכַד סַלְקָא לְגַבֵּיהּ צָרִיךְ לְאַכְלָלָא עִמֵּיהּ כָּל עֶשֶׂר סְפִירָן. דִּלֵּית קְדוּשָׁה פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה דְּאִיהוּ קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ. וּבְגִין דָּא כַּד בַּר נָשׁ בָּעֵי לְסַלָּקָא צְלוֹתֵיהּ בְּכָל תְּנוּעֵיהּ. (אוֹ) (אִי) חִיוָּיא בָּעֵי לְקַטְרְגָא לְצְלוֹתָא, צָרִיךְ לְמֶעְבַּד לֵיהּ קִירְטָא, וְרָזָא דְמִלָּה זַרְקָא מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא:

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר עִלָּאִין שְׁמָעוּ. תַּתָּאִין אִתְכְּנָשׁוּ. אִלֵּין מָארֵי מְתִיבְתָּא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. אֵלֵּיהוּ בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ טוֹל רְשׁוּ וּנְחִית הָכָא, דְּהָא קָרְבָּא סַגִּיאָה אִזְדַּמַּן. חַנּוֹ"ךְ מְמַנָּא נָחִית הָכָא, אַנְתְּ וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּא דִּתְחוֹת יְדָךְ. דְּלָא לִיקָרֵא דִילִי עֲבִידְנָא, אֶלָּא לִיקָרָא דִשְׁכִינְתָּא.

פָּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר. זַרְקָא וַדַּאי בְּמֵיתָךְ לְסַלָּקָא צְלוֹתָא לְהַהוּא אֲתַר יְדִיעַ, כְּמָה דְּהַהִיא אַבְנָא דְּקִירְטָא דְּאִזְדְּרִיקַת לְאֲתַר יְדִיעַ, הָכִי צָרִיךְ לְסַלָּקָא מַחֲשַׁבְתֵּיהּ בִּצְלוֹתֵיהּ בְּהַהִיא תַּגָּא אֶבֶן מוּכְלֶלֶת וּמְעוּטֶרֶת. דְּאִתְמַר בָּהּ כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם דְּצָרִיךְ לְסַלָּקָא לָהּ תַּמָּן. וּבְהַהוּא (אֲתַר דְּסָלִיק) לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ אַפִּילוּ נָחֹשׁ כָּרוּךְ עַל

עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק. אַף עַל גַּב דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. הַהִיא אֶבֶן דְּאִיהִי י׳ דְּיַעֲקֹב דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל לֹא יַפְסִיק. וְצָרִיךְ לְסַלְקָא (נ"א לָהּ) עַד אֵין סוֹף. וְכַד נָחִית לָהּ אִתְּמַר בֵּיהּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, דְּצָרִיךְ לְנַחֲתָא (נ"א לָהּ) עַד אֵין תַּכְלִית, וְלָא יַפְסִיק (נ"א לָהּ) מִנֵּיהּ לָא לְעֵילָּא לָא לְתַתָּא.

לְזִמְנִין אִיהוּ בַּעֲלָהּ וּ׳ בְּצַדִּיק בְּשִׁית פִּרְקִין דְּתֵרִין שׁוֹקִין נָחַת לְגַבָּהּ בְּתֵרִין שׁוֹקִין. לְזִמְנָא אִיהוּ בַּעֲלָהּ וּ׳ בְּתֵרִין (נ"א דְּרוֹעִין) שִׁית פִּרְקִין דְּסִלְּיקַת לְגַבָּהּ בְּתֵרִין דְּרוֹעִין. לְזִמְנִין אִיהוּ בֵּן אַבָּא וְאִמָּא בֵּן י״ה צָרִיךְ לְסַלְקָא. (ס"א לָהּ לְעֵילָּא וְכַד) לְעֵילָּא לְהּ׳. וְכַד סָלְקַת תַּמָּן לְזִמְנִין אִיהִי בְּהִפּוּכָא וּ׳ וּבֵין י׳ י׳ כְּגַוונָא דָּא א צָרִיךְ לְסַלְקָא לְגַבֵּיהּ דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְכַד אִיהִי סְלִיקַת לְעֵילָּא, בְּרֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין סַלְקָא.

וּבְגִינָהּ מַלְאָכַיָּיא אָמְרִין (דף כד ע"ב) אַיֵּ"ה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. וְכַד סְלִיקַת לְא׳ (לְעֵילָּא) כְּגַוונָא דָּא א, אִיהִי תַּגָּא בְּרֵישָׁא דְּא׳ עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ כֶּתֶ"ר. וְכַד נַחֲתָא נְקוּדָא לְתַתָּא וְאִתְעַטְּרַת נְחִיתַת בֵּיהּ כְּגַוונָא דָּא (נ"א קָמֵץ). וְכַד סְלִיקַת אִתְקְרֵי תַּגָּא בְּרָזָא דְּטַעֲמֵי. וְכַד נְחִיתַת אִתְקְרִיאַת נְקוּדָה. וְכַד מִתְיַחֲד עִמָּהּ אִיהִי (אִתְקְרִיאַת אוֹת) ז׳ כְּלִילָא מִנֵּיהּ אוֹת בְּרִי"ת דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה דְּכֹלָּא.

וּבְוַדַּאי הַאי אַבְנָא הִיא בְּנָיְיא דְּכָל עָלְמִין. וּבְגִין דָּא (דברים כה) אֶבֶן שְׁלֵימָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָךְ. אִיהִי מִדָּה בֵּין כָּל סְפִירָה. וּסְפִירָה דְּכָל סְפִירָה. (נ"א וְכָל סְפִירָה) בָּהּ סְלִיקַת לְעֵשֶׂר. שִׁיעוּר דִּילָהּ וּבָהּ (נ"א ו' בָּהּ) אִתְעַבִידַת אַמָּה עֶשֶׂר אַמּוֹת אוֹרֶךְ בֵּין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה. וְרָזָא דְמִלָּה עֶשֶׂר אַמּוֹת אוֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ וּבֵין כֹּלָּא מֵאָה. אִיהוּ י' בֵּין פֶּרֶק וּפֶרֶק עֶשֶׂר זְמְנִין סַלְקָא לְמִדָּה. (מְאַרֵי) דְּמֵאָה אַמָּה.

כָּל מִדָּה וּמִדָּה אִתְקְרֵי עוֹלָם. וְאִנּוּן י"ו שִׁיעוּר וּמִדָּה. ו' שֻׁקֶל י' מִדָּה דִּילֵיהּ. וְשִׁעוּרָא דְּמִדָּה חֲמֵשׁ אַמּוֹת אוֹרֶךְ וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב. וְאִנּוּן לָקְבֵל שִׁעוּרָא דְּכָל רָקִיעַ דְּמַהֲלַךְ ת"ק אוּרְכֵּיהּ וְת"ק פּוּתְיֵיהּ. וְאִנּוּן ה"ה. חֲרִי לְךָ שִׁעוּר קוֹמָה בְּאַתְוָון יְדוֹ"ד. דְּאָת ו' אִיהוּ רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. חֲמֵשׁ רְקִיעִין דִּילֵיהּ ה' אִלֵּין אִתְקְרִיאוּ ה' שָׁמַיִם ה' חֲמֵשׁ רְקִיעִין דִּכְלִילָן בַּשָּׁמַיִם. חֲמֵשׁ עִלָּאִין שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם. וְאִנּוּן ה"ה חֲמֵשׁ בְּחֲמֵשׁ. ו' רָקִיעַ שְׁתִיתָאָה לוֹן. י' שְׁבִיעָאָה לוֹן י' שְׁבָעָה בְּשִׁבְעָה וְסָלְקִין י"ד. וְהָכִי אִנּוּן אַרְעִין שְׁבָעָה עַל גַּבֵּי שְׁבָעָה כְּגִלְדֵי בְּצָלִים. וְכֻלְּהוּ רְמִיזָן בְּתֵרִין עַיְינִין. י' אִתְקְרֵי עוֹלָם קָטָן. ו' עוֹלָם אֲרִיךְ, וְכָל מָאן דְּבָעֵי לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתִּין לְגַבֵּי עוֹלָם אֲרִיךְ צָרִיךְ לְאַרְכָּא בֵּיהּ. וְכָל מָאן דְּשָׁאִיל בְּעוֹלָם קָצָר צָרִיךְ לְקַצָּרָא. וְעַל דָּא אוּקְמוּהָ בְּמָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְקַצֵּר אֵין אָדָם רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ.

לְקַצֵּר בִּצְלוֹתִין (במדבר יב) אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ. בִּנְקוּדָה דְּיו"ד. לְהַאֲרִיךְ (מִסְטָרָא דְּאוֹת ו). וּלְהִתְנַפֵּל (דברים ט) (בְּאֶת פ' וְכוֹלָא פ"ו). וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי יְיָ כָּרִאשׁוֹנָה מ' יוֹם וּמ' לַיְלָה כֻּלָּא (חָד). מ"ם י' נְקוּדָה בָּאֶמְצַע אִתְעֲבִיד מַי"ם מִסִּטְרָא דְּחֶסֶ"ד צָרִיךְ לְאַרְכָּא בִּצְלוֹתָא וּבְשִׁמָּא קַדִּישָׁא וְסָלִיק יְדו"ד בִּרְבִיעַ (וְצָרִיךְ) לְאַרְכָּא בְּתִנּוּעָה דָּא דְּאִיהוּ רָזָא דִּתְקִיעָה. לְקַצֵּר מִסִּטְרָא דְּשִׁבָּרִים בֵּינוֹנִי, לָא בְּקִצּוּרוּ וְלָא בְּאָרִיכוּ. בְּתִרוּעָה דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהִי שַׁלְשֶׁלֶת דְּתַרְוַוייהוּ שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ.

לָקְבֵיל רְבִיעַ דְּסָלִיק אִיהוּ חוֹלָם, שְׁבָרִים לָקְבֵיל שְׁבָא. דָּא בָּעָא לְסַלְקָא קָלָא וְדָא בָּעָא לְנַחֲתָא לָהּ. וּבְגִין דָּא אִנּוּן שְׁבָרִים בַּחֲשַׁאי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וְקָלָא לָא יִשְׁתְּמַע כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א א) וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע. תְּרוּעָה דָּא שַׁלְשֶׁלֶת אֶחָיד בְּתַרְוַוייהוּ. וְאִית כְּגַוְונָא דְּרָקִיעַ הַמַּאֲרִיךְ בֵּיהּ תֵּיבָה וְאִיהִי נְקוּדָה חִירִיק כְּגַוְונָא דְּחוֹלָם. לֵית נְקוּדָה דְּלֵית כְּגַוְונָא דִּילָהּ בְּטַעֲמֵי. סֶגוֹל לְגַבֵּי סְגוֹלְתָא. שְׁבָא לְגַבֵּי זָקֵף גָּדוֹל. כְּלְהוּ תִּשְׁבַּח לוֹן נְקוּדֵי לְגַבֵּי טַעֲמֵי לְמָאן דְּיָדַע רָזִין טְמִירִין. פָּתַח וְאָמַר זַרְקָא מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָא. (פַּתָּח נְקוּדַת יָמִין יְיָ מֶלֶךְ. נְקוּדַת סֶגוֹל שְׁמָאלָא יְיָ מָלָךְ. בְּאֶמְצָעִיתָא יְיָ יִמְלוֹךְ לְתַתָּא. רִבּי אַחָא אָמַר יְיָ מֶלֶךְ דָּא עַלְמָא עִלָּאָה. יְיָ מָלָךְ דָּא תִּפְאֶרֶת. יְיָ יִמְלוֹךְ דָּא אֶרֶוֹן הַבְּרִית):

השלמה מההשמטות (סימן מא)

תָּאנָא עַמּוּד אֶחָד מִן הָאָרֶץ עַד לָרָקִיעַ וְצַדִּיק שְׁמוֹ עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים וּכְשִׁישְׁרָאֵל צַדִּיקִים מִתְגַּבֵּר וְאִם לָאו מִתְחַלֵּשׁ וְהוּא סוֹבֵל כָּל הָעוֹלָם דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי י') **וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְאִם חָלַשׁ לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּים הָעוֹלָם. עד כאן:** (עד כאן מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן ז)

מִדְרָשׁ רוּת: הַצַּדִּיק אֲבַד כָּל זְמָן שֶׁלֹּא יָבֹא הַשֶּׁפַע אֲבַד וְעָלָיו נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה י"ט) **וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ וּבְעֵת הַבְּרָכָה נֶאֱמַר** (תְּהִלִּים ה') **כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק:**

השלמה מההשמטות (סימן ח)

סֵפֶר הַבָּהִיר: תָּנָא עַמּוּד אֶחָד מִן הָאָרֶץ עַד לָרָקִיעַ וְצַדִּיק שְׁמוֹ עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים וּכְשֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים מִתְגַּבֵּר וְאִם לָאו מִתְחַלֵּשׁ וְהוּא סוֹבֵל כָּל הָעוֹלָם דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי י') **וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם וְאִם חָלַשׁ לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּים הָעוֹלָם ע"כ:** (עד כאן מההשמטות)

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (ר"ת תהו) **הָא אוּקְמוּהָ כָּל אֲתַר דִּכְתִיב אֵלֶּה פָּסַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים וְאִלֵּין תּוֹלָדִין דְּתֹהוּ דְּאִתְרְמִיזוּ בַּקְרָא תְּנִינָא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עָלְמִין**

וּמַחֲרִיבָן. וּבְגִין דָּא אַרְעָא הֲוָה תּוֹהָה וּבוֹהָה. אֵיךְ בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמִין לְחָרְבָּא לוֹן. שַׁפִּיר הֲוָה דְּלָא לְבָרֵי לוֹן. אֶלָּא וַדַּאי הָכָא אִיכָּא רָזָא. מַאי אִיהוּ וּמַחֲרִיבָן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יְשַׁצֵּי עוֹבְדֵי יְדוֹי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דָּא שְׁמַיָּיא אִתְמַר בְּהוּ (ישעיה נא) כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְגוֹ'. אִם כֵּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד וּמָחֵי.

אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה כְּדֵין הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא עָלְמָא וּבָרֵייהּ בְּאוֹרַיְיתָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּרֵאשִׁית, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ח) יְיָ קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ. וּבְהַאי רֵאשִׁית בָּרָא יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא וְאִיהִי סָמִיךְ לוֹן בֵּיהּ. בְּגִין דִּבְרִית כְּתִיב בֵּיהּ בְּבְ״רְ״אֵ״שִׁ״י״ת. וְאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגוֹ'. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַייָ וְגוֹ'. וְאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים כְּלִילָא מִשְּׁבַע אַרְעִין דְּעַלַּייהוּ אָמַר דָּוִד מַלְכָּא (תהלים קיו) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

וּבָרָא שְׁמַיָּא וְאַרְעָא (דף כה ע"א) בַּתְרֵיהּ עַל תֹּה״וּ, וְלֵית תַּמָּן יְסוֹדָא דְּאִיהוּ בְּרִי״ת דְּסָמִיךְ לוֹן. בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְמִיתַּן אוֹרַיְיתָא לְאוּמִין דְּעַלְמָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּאִיהוּ בְּרִית מִילָה מַמָּשׁ, וְלָא בָּעוּ לְקַבְּלָא לֵיהּ, וְאִשְׁתְּאַרַת אַרְעָא חֲרָבָה וִיבֵשָׁה.

וְדָא אִיהוּ יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד

וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה. יִקָּווּ הַמַּיִם דָּא אוֹרַיְיתָא. אֶל מָקוֹם אֶחָד אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דִּנְשְׁמָתַיְיהוּ תַּלְיָין מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְמָר בֵּיהּ בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. כְּבוֹד יְיָ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. מִמְּקוֹמוֹ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה. וְכֵיוָן דְּאִנּוּן נִשְׁמָתַיְיהוּ מִתַּמָּן, שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ וַדַּאי ידו"ד וְאִתְמָר בְּהוֹן (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ. וְדָא אִיהוּ יִקָּווּ הַמַּיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד.

וְאוֹרַיְיתָא אִיהִי יְשׁוּבָא דְּעָלְמָא. וְאוּמִין דְּעָלְמָא עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּלָא קַבִּילוּ לָהּ אִשְׁתְּאָרוּ חֲרֵבִין וְיבֵשִׁין. וְדָא אִיהוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עָלְמִין וּמַחֲרִיבָן אִלֵּין דְּלָא נָטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, לָא דְּיִשַּׁצֵי אִיהוּ עוֹבָדּוֹי כְּמָה דְּחָשְׁבִין בְּנֵי נָשָׁא. וְלָמָּה יְשַׁצֵי לוֹן לְבָנּוֹי דְּאִתְמָר בְּהוֹן בְּהַבְרָאָם בְּה׳ בְּרָאָם. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּמִתְגַּיְירִין מֵאוּמִין דְּעָלְמָא. בְּגִינַיְיהוּ נָפְלַת ה׳ וְזֵעִירָא דְּאַבְרָהָם בְּאֶלֶף חֲמִישָׁאָה דְּהוּא ה׳. דְּאִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ. חָרֵב בְּבֵית רִאשׁוֹן וְיָבֵשׁ בְּבֵית שֵׁנִי.

וּמשֶׁה בְּגִין דְּבָעָא לְאָעָלָא גִּיּוֹרִין תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא וְחָשִׁיב דְּהַוּוּ מֵאִלֵּין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּה׳ וְהַב בְּהוֹן אָת ה׳ דְּאַבְרָהָם, גָּרְמוּ לֵיהּ יְרִידָה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לב) לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ. בְּגִין דְּלָא קַבִּילוּ לְאָת ה׳ בְּדְחִילוּ דְּיו"ד וּבְרַחֲמוּ דְּה׳. נָחִית אִיהִי מִדַּרְגֵּיהּ דְּאִיהוּ ו׳.

וְאָת ו׳ נָחְתַת עִמֵּיהּ בְּגִין דְּלָא יִתְאַבִּיד בֵּינַיְיהוּ דְּעָתִיד אִיהוּ בְּרָזָא דְּגִלְגּוּלָא לְאִתְעַרְבָא בֵּינַיְיהוּ בְּגָלוּתָא בֵּין עֵרֶב רַב דְּאִנּוּן נִשְׁמָתַיְיהוּ מִסְטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְמָר בְּהוֹן (ישעיה נא) כִּי שָׂמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְגו׳. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּלָא בָּעָא נַח רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ. וְאִתְמָר בְּהוֹן וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ בְּגִין דְּהַוּוּ מֵאִלֵּין דְּאִתְמָר בְּהוֹן (דברים כה) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק. וּמֹשֶׁה לָא אִסְתְּמַר מִנַּיְיהוּ וְאַפִּיל ה׳ בֵּינַיְיהוּ. וּבְגִין דָּא אִיהוּ לָא יֵעוּל לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל עַד דְּיִתּוּב ה׳ לְאַתְרֵהּ. וּבְגִין דָּא נָחַת אִיהוּ מִדַּרְגֵּיהּ, וְנָחִית בֵּיהּ ו׳. וּבְגִין דָּא ה׳ נָפְלַת, ו׳ יוֹקִים לָהּ, ו׳ דְּמֹשֶׁה.

וּבְגִין דְּה״א זְעֵירָא ה׳ דְּאַבְרָהָם דְּאִיהִי דְּהַבְרָאָם אִתְעַזַּר אִיהוּ בְּגִינָהּ, וְאִתְמָר בֵּיהּ (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה וְגו׳ וְאַפִּיק לָהּ מִתַּמָּן בְּחֵילָא דְּוִ׳ וְאַיְיתֵי לָהּ עִמֵּיהּ. מִיָּד שַׁרְיָא עֲלֵיהּ י״ה וְאִשְׁתְּלִים אוֹמָאָה (דְּאִתְמַר) (שמות יז) כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיְיָ וְגו׳. מַאי מִדֹּר דֹּר. דָּא מֹשֶׁה דְּאִתְמָר בֵּיהּ (קהלת א) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ דְּלֵית דּוֹר פָּחוּת מִס׳ רִבּוֹא. וְדָא מֹשֶׁה דְּאִתְמָר בֵּיהּ דְּאִנְתְּתָא חָדָא יָלְדָה ס׳ רִבּוֹא בְּכֶרֶס אַחַת.

(במדבר קנ״ט) וְחָמֵשׁ מִינִין אִנּוּן בְּעֵרֶב רַב וְאִנּוּן (סי׳ נג״ע ר״ע) נְ׳פִילִים גִּ׳בּוֹרִים עֲ׳נָקִים רְ׳פָאִים עֲ׳מָלֵקִים. וּבְגִינַיְיהוּ נָפְלַת ה׳ זְעֵירָא מֵאַתְרָהָא. בִּלְעָם וּבָלָק

מִסְטָרָא דְעַמָלֵק הֲוו. טוֹל ע"ם מִן בִּלְעָם ל"ק מִן בָּלָק אִשְׁתָּאַר בָּבֶל (בראשית יא) כִּי שָׁם בָּלַל ה' שִׂפַּת כָּל הָאָרֶץ. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּאִשְׁתָּאַרוּ מֵאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ז) וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם, וּמֵאִלֵּין דְּאִשְׁתָּאַרוּ מִנְּהוֹן בְּגָלוּתָא רְבִיעָאָה אִנּוּן רֵישִׁין בְּקִיוּמָא סַגִי. וְאִנּוּן קַיָּימִין עַל יִשְׂרָאֵל כְּלֵי חָמָס. וְעַלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ו) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם, אִלֵּין אִנּוּן עַמָלֵקִים.

נְפִילִים עַלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבוֹת הֵנָּה. וְאִלֵּין אִנּוּן מִינָא תִּנְיָינָא מֵאִלֵּין נְפִילִים מִלְּעֵילָא. דְּכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד אָדָם דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ וְגוֹ'. בָּעָא לְמֶעְבַּד לֵיהּ רֵישָׁא עַל עִלָּאִין לְמֶהֱוֵי אִיהוּ פָּקִיד עַל כֻּלְּהוּ. וּלְמֶהֱוֵי אִנּוּן פְּקִידִין עַל יְדוֹי. כְּגַוְונָא דְּיוֹסֵף דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית מא) וַיַּפְקֵד פְּקִידִים עַל הָאָרֶץ. אִנּוּן (לעיל כ"ג א) בָּעוּ לְקַטְרְגָא לֵיהּ וְאָמְרוּ (תהלים ה) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וְגוֹ' דְּעַתִּיד לְמֶחְטֵי קֳמָךְ. אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִי אַתּוּן הֲוֵיתוּן לְתַתָּא כַּוָּותֵיהּ, יַתִּיר הֲוֵיתוּן חָבִין מִנֵּיהּ. מִיָּד וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגוֹ' חָשְׁקוּ בְּהוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיל לוֹן לְתַתָּא בְּשַׁלְשְׁלָאן.

וְאִנּוּן (דף כה ע"ב) עַזָּ"א וַעֲזָאֵ"ל דְּמִנַּייהוּ נִשְׁמַתְהוֹן דְּעֶרֶב רַב דְּאִנּוּן נְפִילִים דְּאַפִּילוּ גַּרְמַייהוּ לְזִנּוּת בָּתַר

נְשַׁיָּא דְּאִנּוּן טָבָאן. וּבְגִין דָּא אַפִּיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעָלְמָא דְּאָתֵי דְּלָא יְהֵא לוֹן חוּלָקָא תַּמָּן וְיָהִיב לוֹן אַגְרַייְהוּ בְּהַאי עָלְמָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ז) וּמְשַׁלֵּם לְשׂוֹנְאָיו אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ וגו׳.

גִּבּוֹרִים מִינָא תְּלִיתָאָה עֲלַייְהוּ אִתְּמַר הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים וגו׳ אַנְשֵׁי הַשֵּׁם. וְאִנּוּן מִסְטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (בראשית יא) הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. וּבְנִין בָּתֵּי כְנִסְיוֹת וּמִדְרָשׁוֹת וְשַׁוְיִין בְּהוֹן סֵפֶר תּוֹרָה וְעַטָרָה עַל רֵישׁוֹי, וְלָא לִשְׁמָא דְיְיָ, אֶלָּא לְמֶעְבַּד לוֹן שֵׁם. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם, וְסִטְרָא אָחֳרָא מִתְגַּבְּרִין עַל יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא. וְגָזְלִין לוֹן וְאִתְבָּרַת עֲבִידְתָּא וְעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (בראשית ז) וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ.

רְפָאִים מִינָא רְבִיעָאָה. אִם יֵחָזוּן לְיִשְׂרָאֵל בְּדוּחֲקָא מִתְרַפְּיִן מִנַּייְהוּ. וְאִית לוֹן רְשׁוּ לְשֵׁזָבָא לוֹן וְלָא בָּעָאן. וּמִתְרַפְּיִן מֵאוֹרַייְתָא וּמֵאִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לְמֶעְבַּד טַב עִם עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. עֲלַייְהוּ אִתְּמַר (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל יָקוּמוּ, בִּזְמָנָא דְּייֵתֵי פִּקִּידָה לְיִשְׂרָאֵל אִתְּמַר בְּהוֹן (ישעיה כו) וַתְּאַבֵּד כָּל זֵכֶר לָמוֹ.

עֲנָקִים מִינָא חֲמִישָׁאָה דְּאִנּוּן מְזַלְזְלִין לְאִלֵּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (משלי א) וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרוֹתָיִךְ. וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר

(דברים ב) רְפָאִים יֵחָשְׁבוּ אַף הֵם כַּעֲנָקִים שְׁקִילִין דָּא לְדָא. אֶלָּין אִנּוּן דְּאַהַדְּרוּ עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ. וְרָזָא דְמִלָּה (דְּבְגִינַיְיהוּ) חָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ דְּאִיהִי עִקָּרָא וְיִשּׁוּבָא דְּעָלְמָא. מִיָּד דְּיֵיתֵי אוֹר דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְמַחוּן מִן עָלְמָא וְיִתְאַבְּדוּן. אֲבָל פּוּרְקָנָא לָאו אִיהִי תַּלְיָא אֶלָּא בַּעֲמָלֵק עַד דְּיִתְמְחֵי דְּבֵיהּ אוֹמָאָה וְהָא אוּקְמוּהָ.

דָּבָר אַחֵר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְגוֹ׳ אִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְמָר בְּהוֹן (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל. בְּיוֹמָא דְּיִתְמְחִין אִלֵּין כְּאִלּוּ הַהוּא יוֹמָא עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמַיָּא וְאַרְעָא הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. בְּהַהוּא זִמְנָא יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ וְיִתְחַדֵּשׁ עָלְמָא הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה סו) כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְגוֹ׳ דָּא אִיהוּ בְּיוֹם עֲשׂוֹת.

בְּהַהוּא זִמְנָא וַיַּצְמַח יְיָ אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד וְגוֹ׳. אֲבָל בְּקַדְמִיתָא עַד דְּיִתְמָחוּן אִלֵּין לָא נָחִית מִטְרָא דְאוֹרַיְיתָא. וְיִשְׂרָאֵל דְּדַמְיָין לַעֲשָׂבִים וּלְאִילָנִין לָא יִצְמְחוּן. וְרָזָא דְמִלָּה וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה וְגוֹ׳, בְּגִין דְּאָדָם אַיִן דְּאִנּוּן יִשְׂרָאֵל בְּבֵי מַקְדְּשָׁא לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּקָרְבָּנִין.

דָּבָר אַחֵר וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה, דָּא מָשִׁיחַ רֵאשׁוֹן טֶרֶם יִהְיֶה בְּאַרְעָא. וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח דָּא מָשִׁיחַ שֵׁנִי. וְלָמָּה בְּגִין דְּלֵית תַּמָּן מִשֶּׁה לְמִפְלַח לִשְׁכִינְתָּא דְּעֲלֵיהּ אִתְמַר וְאָדָם אַיִן לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה. וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית מט) לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וּמְחוֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. עַד כִּי יָבוֹא שִׁיל"ה דָּא מֹשֶׁה חֶשְׁבַּן דָּא כְּדָא. וְל"וֹ יִקְהַ"ת עַמִּים, אַתְוָון וְלֵו"י קְהָ"ת.

דָּבָר אַחֵר וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה אִלֵּין צַדִּיקַיָּיא דְּאִנּוּן מִסְטָרָא דְּצַדִּיק חַ"י עָלְמִין. שִׂיחַ ש' חַי. ש תִּלַת עַנְפִּין דְּאִילָנָא וְאִנּוּן ג' אֲבָהָן וּמִן ח"י עָלְמִין. לָשׁוֹן אַחֵר וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה ע"ב שי"ן. תִּלַת עָלִין דְּאִנּוּן ש יאהדונה"י. וְאִנּוּן ע"ב עַנְפִּין דְּתַלְיָין בְּהוֹן בְּחוּשְׁבַּן ע"ב. כֻּלְּהוּ לָא אִתְאַחֲדִין בְּאַתְרָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עַד דְּיֵיתֵי הַהוּא דְּאִקְרֵי אָדָ"ם דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וְדָא אִיהוּ וְאָדָ"ם אַיִן לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח עַד דְּיִצְמַח צַדִּי"ק. וּמַנַּיִן (תהלים פה) אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ח) וַתַּשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה. וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים דְּאִנּוּן דְּשָׁאִין לָא צָמְחִין בְּגָלוּתָא עַד דֶּאֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח, וְדָא מֹשֶׁה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה

בְּפִיהוּ דְּלָא יְהֵא מָאן דְּדָרִישׁ לִשְׁכִינְתָּא כַּוָּתֵיהּ. וּבְגִין דָּא וְאָדָם אַיִן לַעֲבוֹד. וּמִיָּד דְּאִיהוּ יְיָ, מִיָּד וְאֵ"ד יַעֲלֶה מִן (דף כו ע"א) הָאָרֶץ א"ד מִן אדנ"י סָלִיק לֵיהּ ו' וְאִתְעֲבִיד בַּהּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מִיָּד וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה מִגֵּיהּ אִתְשַׁקְיָין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּע' אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא. דָּבָר אַחֵר וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ תַּרְגּוּמוֹ וְעַנָנָא יְסִתַּלַק מִן אַרְעָא. הַהִיא דְּאִתְמָר בַּהּ (שמות מ) כִּי עֲנַן יְיָ עַל הַמִּשְׁכָּן וְגוֹ' וּבֵיהּ מִתְשַׁקְיָין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּאַרְעָא בְּהַהוּא זִמְנָא:

וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. בְּהַהוּא זִמְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַיִּיר לוֹן בְּצִיּוּרִין דְּעָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי. וַיִּיצֶר בְּהַהוּא זִמְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַיֶּיל לוֹן בִּשְׁמֵיהּ בְּצִיּוּרָא דְּב' יוּדִי"ן י' י' ו' בֵּינַיְיהוּ דְּאִנּוּן סָלְקִין לְחֶשְׁבּוֹן יהו"ה. וְיהוֹן מְצוּיָירִין בְּאַנְפּוֹי בְּאַנְפִּין דִּילְהוֹן בְּתֵרִין יוּדִי"ן בְּחוֹטְמָא דִּילְהוֹן בְּאָת ו'. וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא (במדבר כג) כִּי מֵרֹאשׁ צוּרִים אֶרְאֶנּוּ. אִלֵּין אִנּוּן צִיּוּרִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְיהוֹן מְצוּיָירִין בְּאַנְפַּיְיהוּ בְּתֵרִין לוּחִין יַקִּירִין דְּאִנּוּן י' י' דְּאִיהוּ ו' חָרוּת עַלַיְיהוּ. וְעוֹד צַיֵּיר לוֹן לְכָל דּוֹר בְּבַת זוּגֵיהּ עִלָּאָה דָּא י"ה וְאִנּוּן ו' יְחוּדָא דְּתַרְוַוייְהוּ. וְצַיֵּיר לוֹן בְּאִנּוּן דְּצִיּוּרָא דִּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה דְּאִנּוּן קְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית

וּקְרִיאַת שְׁמַע שַׁחֲרִית וְעַלַּיְיהוּ אִתְּמַר עֻצָּם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי.

וּמְיָד בְּהַהוּא זִמְנָא נָטַע לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן קַדִּישָׁא הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּטַּע יְיָ (ב"ח א) אֱלֹהִים אַבָּ"א וְאִמָּ"א. גַּ"ן דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. עֵדֶ"ן דָּא אִמָּא עִלָּאָה. אֶת הָאָדָם דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. אִיהִי תְּהֵא נָטַע דִּילֵיהּ, בַּת זוּגֵיהּ וְלָא תָּזוּז מִנֵּיהּ לְעָלַם. וּתְהֵא עִדּוּנָא דִּילֵיהּ. וְיִשְׂרָאֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטַע לוֹן בְּהַהִיא זִמְנָא נִטְעָא קַדִּישָׁא בְּעָלְמָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה ס) נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂי יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

וַיְצַמַּח יהו"ה אֱלֹהִים. אַבָּא וְאִמָּא. כָּל עֵץ נֶחְמָד דָּא צַדִּי"ק. וְטוֹב לְמַאֲכָל דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְּבֵיהּ הוּא זַמִּין (נ"א זְמִינָא) מָזוֹן לְכֹלָּא דְּכֹלָּא בֵּיהּ. וְלָא אִתְפַּרְנַס צַדִּיק אֶלָּא מִנֵּיהּ וּשְׁכִינְתָּא מִנֵּיהּ, וְלָא צְרִיכִין לְתַתָּאִין (דִּילְהוֹן). אֶלָּא כּוּלְהוּ נְזוֹנִין לְתַתָּא עַל יָדֵיהּ. דִּבְגָלוּתָא לָא הֲוָה לִשְׁכִינְתָּא וּלְח"י עָלְמִין מְזוֹנָא אֶלָּא בְּח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהוּ יְהֵא מְזוֹנָא לְכֹלָּא.

וְעֵץ הַחַיִּים דְּהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי יְהֵא נְטִיעַ בְּגוֹ גִּנְתָּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ג) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם. וּשְׁכִינְתָּא לָא שָׁלְטָא עֲלֵהּ אִילָנָא דְּסִטְרָא

אָחֳרָא דְּאִנּוּן עֵרֶב רַב דְּאִנּוּן (סוף תצא) עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.
וְלֹא תִקַּבֵּל בָּהּ עוֹד טָמֵא הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לב) יֵין
בָּדָד יַנְחֻנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר. וּבְגִין דָּא לָא מְקַבְּלִין גֵּרִים
לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וּתְהֵא שְׁכִינְתָּא כְּגַפְנָא דְּלָא מְקַבְּלָא
נִטְעָא מִמִּינָא אָחֳרָא.

וְיִשְׂרָאֵל יְהוֹן כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה. וְיִתְחַזַּר עֲלַיְיהוּ
שׁוּפְרָא דְּאִתְמָר בֵּיהּ (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִדַּחְיַין מִנַּיְיהוּ
וְלָא מִתְדַּבְּקִין וְלָא מִתְעָרְבִין בְּהוֹן. דְּהָא אִתְמָר בְּיִשְׂרָאֵל
וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ דְּאִנּוּן עֵרֶב רַב.
וְגָלֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּבְיוֹם אָכְלוֹ מִמֶּנּוּ גָּרְמוּ
דְּאָבְדוּ ב׳ אָבְדִין דְּאִנּוּן בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי. דָּא אִיהוּ
כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת ב׳ פְּעָמִים. וְאִנּוּן גָּרִימוּ
דְּצַדִּיק יֵחָרֵב וְיָבֵשׁ בְּבַיִת רִאשׁוֹן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה,
וּבְבַיִת שֵׁנִי דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. דָּא אִיהוּ (ישעיה יט) וְנָהָר
יֵחָרֵב וְיָבֵשׁ. וְנָהָר דָּא (נ"א ו) יֵחָרֵב בְּהּ׳ תַּתָּאָה בְּגִין
דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ נְבִיעוּ דְּי׳ לְאֵין סוֹף.

וּמֵיָּד דְּיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא עִמָּא קַדִּישָׁא לְחוּד,
מִיָּד נָהָר דְּהַוָּה חָרֵב וְיָבֵשׁ אִתְמָר בֵּיהּ וְנָהָר יוֹצֵא
מֵעֵדֶן דָּא ו׳ לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְנָהָר דָּא עַמּוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא. יוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא אִמָּא עִלָּאָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת

הַגָּן דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. דִּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בְּמשֶׁה וּבְיִשְׂרָאֵל (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ בְּעִנָּג דְּאִיהוּ ע' עֵדֶן נ' נָהָר ג' גַּן. וְאִתְקְיַים קְרָא (שמות טו) אָז יָשִׁיר משֶׁה וְגו' (דף כו ע"ב) שֶׁר לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא יָשִׁיר. וְאִתְהַפַּךְ לְעֵרֶב רַב עַנָּ"ג לְנֶגַ"ע וּלְאוּמִין דְּעָלְמָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת כְּגַוְונָא דְּפַרְעֹה וּמִצְרָאֵי דְּפָרַח בְּהוֹן שְׁחִין אֲבַעְבּוּעוֹת.

אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל יְהֵא עַנָּ"ג.

וְדָא אִיהוּ וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. דְּאִנּוּן חֶסֶ"ד דְּרוֹעָא יְמִינָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יִדְרִים. וּמַחֲנֶה מִיכָאֵ"ל אִתְשַׁקְיָין מִגֵּיהּ וְעִמֵּיהּ מַטֵּה יְהוּדָה וּתְרִין שִׁבְטִין. גְּבוּרָ"ה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. וּמַחֲנֶה גַּבְרִיאֵ"ל אִתְשַׁקְיָין מִגֵּיהּ וְעִמֵּיהּ מַטֵּה דָּן וּתְרִין שִׁבְטִין. נֶצַ"ח שׁוֹקָא יְמִינָא וּמְנָהּ אִתְשַׁקְיָין מַשְׁרְיָיא דְּנוּרִיאֵ"ל וְעִמֵּיהּ מַטֵּה רְאוּבֵן וּתְרִין שִׁבְטִין עִמֵּיהּ. הו"ד שׁוֹקָא שְׂמָאלָא דְּעַלָּהּ אִתְּמַר לְיַעֲקֹב (בראשית לב) וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יֶרְכּוֹ וּמִנֵּיהּ אִתְשַׁקְיָין מַשְׁרְיָיא דְּרָפָאֵל דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל אַסְוָותָא דְּגָלוּתָא וְעִמֵּיהּ מַטֵּה אֶפְרַיִם וּב' שִׁבְטִין.

דָּבָר אַחֵר וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים אִלֵּין אִנּוּן אַרְבָּעָה דְּנִכְנְסוּ לְפַרְדֵּס. חַד עָאל בְּפִישׁוֹ"ן דְּאִיהוּ

פִּי שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת. תְּנֵינָא עָאל בְּגִיחוֹ"ן. וְתַמָּן הוּא קָבוּר הַהוּא דְּאִתְמָר בֵּיהּ (ויקרא יא) **כָּל הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן, גַּבְרִיאֵ"ל גְּבַר אֵל עֲלֵיהּ אִתְמָר** (איוב ג) **לְגֶבֶר אֲשֶׁר דַּרְכּוֹ נִסְתָּרָה וַיָּסֶךְ אֱלוֹהַּ בַּעֲדוֹ. וְלֹא יָדַע גְּבַר יַת קְבוּרְתֵּיהּ עַד יוֹמָא הָדֵין דְּאִתְגַּלְיָיא תַּמָּן. וְדָא אִיהוּ רֶמֶז וּלְחַכִּימָא בְּרַמִּיזָא. תְּלִיתָאָה עָאל בַּחֲדֶק"ל חַד קַל וְדָא לִישָׁנָא חֲדִידָא קַלָּא לְדָרָשָׁא. רְבִיעָאָה עָאל בַּפְּרָ"ת דְּאִיהוּ מוֹחָא דְּבֵיהּ פְּרִיָּה וְרִבְיָה. בֶּן זוֹמָא וּבֶן עַזַּאי דְּעָאלוּ בְּקִלִּיפִין דְּאוֹרַיְיתָא הֲווּ לָקָאן בְּהוֹן. רְבִּי עֲקִיבָא** (פקודי רנ"ד ע"א) **דְּעָאל בְּמוֹחָא אִתְמָר בֵּיהּ דְּעָאל בְּשָׁלֵם וְנָפַק בְּשָׁלֵם.**

(אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, יוֹמָא חַד הֲוִינָא בְּבֵי מִדְרְשָׁא, וּשְׁאִילוּ חַבְרַיָּיא מַאי נִיהוּ דְּאָמַר רִבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִּשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם שָׁמָּא תִּסְתַּכְּנוּן גַּרְמַיְיכוּ דִּכְתִיב, (תהלים קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. אַדְהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין קָא נָחִית אָמַר לוֹן רַבָּנָן, בְּמַאי קָא תִּשְׁתַּדְּלוּן. אָמְרוּ לֵיהּ וַדַּאי בְּהָא דְּאָמַר רִבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִּשׁ וְכוּ'. אָמַר לוֹן וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה אִית הָכָא. וְהָא אוּקְמוּהָ בִּמְתִיבְתָּא עִלָּאָה. וּבְגִין דְּלָא תִּטְעוּן נָחִיתָנָא לְכוּ וּבְגִין (דְּאִתְגַּלְיָא) רָזָא דָּא בֵּינַיְיכוּ דְּאִיהִי רָזָא עִלָּאָה טְמִירָא מִבְּנֵי דָּרָא.

בְּוַדַּאי אַבְנֵי שַׁיִּשׁ טָהוֹר אִנּוּן דְּמַנְהוֹן מַיִן דַּכְיִין נָפְקִין. וְאִנּוּן רְמִיזִין בְּאָת א רֵישָׁא וְסוֹפָא. ו' דְּאִיהוּ נָטוּי בֵּינַיְיהוּ אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. מַאן דְּאָכִיל מִנֵּיהּ וְחֵי לְעָלַם. וְאִלֵּין ב' יוּדִי"ן אִנּוּן רְמִיזִין בְּוַיְיצֶר. וְאִנּוּן תְּרֵין יְצִירוֹת. יְצִירָה דְּעִלָּאִין וִיצִירָה דְּתַתָּאִין. וְאִנּוּן חָכְמָה בְּרֹאשׁ וְחָכְמָה בַּסּוֹף. תַּעֲלוּמוֹת חָכְמָה. וַדַּאי אִנּוּן תַּעֲלוּמוֹת מֵחָכְמָה עִלָּאָה דִּתְחוֹת בֶּתֶר עִלָּאָה.

וְאִנּוּן לָקֳבֵל ב' עֵינִין דִּבְהוֹן (שמות יח א) תְּרֵין דִּמְעִין נָחֲתוּ בִּימָא רַבָּא. וְאַמַּאי נָחֲתוּ. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא מִתְּרֵין לוּחִין אִלֵּין הֲוָה מֹשֶׁה נָחִית לְיִשְׂרָאֵל. וְלָא זָכוּ בְּהוֹן וְאִתַּבָּרוּ וּנְפָלוּ. וְדָא גָּרִים אִבּוּדָא דְּבֵית רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי. וְאַמַּאי נָפְלוּ בְּגִין דְּפָרַח ו' מִנַּיְיהוּ דְּאִיהוּ ו' דְּוַיְיצֶר. וְיָהִיב לוֹן אַחֲרָנִין

מִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּמִתַּמָּן אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר מִימִינָא חַיֵּי וּמִשְׂמָאלָא מוֹתָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם. לָא תֶּהֱווֹ שְׁקִילִין אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר (נ"א דְּאִנּוּן ב' יודין דְּרַיְיצֶ"ר חָכְמָה עִלָּאָה וְחָכְמָה תַּתָּאָה) לְאַבְנִין אַחֲרָנִין דְּאִנּוּן חַיֵּי וּמוֹתָא דְּמִתַּמָּן (קהלת י) לֵב חָכָם לִימִינוֹ. וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אַתּוּן תִּסְתַּכְּלוּן גַּרְמַיְיכוּ. בְּגִין דְּאִלֵּין דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִנּוּן בִּפְרוּדָא. וְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אִנּוּן בְּיִחוּדָא בְּלָא פִּרוּדָא כְּלָל. וְאִי תֵּימְרוּן דְּהָא אִסְתַּלַּק עֵץ הַחַיִּים מִנַּיְיהוּ וּנְפָלוּ וְאִית פִּרוּדָא בֵּינַיְיהוּ. דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי דְּהָא לֵית תַּמָּן פִּרוּדָא לְעֵילָּא. דְּאִלֵּין דְּאִתַּבָּרוּ מֵאִנּוּן הֲווּ. אָתוּ לְנַשָּׁקָא (דף כז ע"א) לֵיהּ פָּרַח וְאִסְתַּלַּק מִנַּיְיהוּ).

דָּבָר אַחֵר וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. בְּוַדַּאי לְעֵילָּא בְּעֵץ חַיִּים תַּמָּן לֵית קְלִיפִּין נוֹכְרָאִין הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ה) **לֹא יְגוּרְךָ רָע. אֲבָל בְּעֵץ דִּלְתַתָּא אִית קְלִיפִּין נוֹכְרָאִין וַדַּאי. וְאִיהוּ נָטוּעַ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּזֵעִיר אַפִּין. דְּאִיהוּ חֲנוֹךְ מטטרון דְּגַן עֵדֶן דִּלְעֵילָּא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית תַּמָּן עַרְטוּמָא, לְמֵיהֲוֵי תַּמָּן נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ. וּבְגִין דָּא וְנָהָר יוֹצֵא וגו' וְיָכִילְנָא לְמֵימַר בְּמטטרון יוֹצֵא מֵעֵדֶן מֵעִדּוּן דִּילֵיהּ. לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן גַּן דִּילֵיהּ פַּרְדֵּס** (תיקון כ"ד) **דִּילֵיהּ דְּתַמָּן עָאלוּ בֶּן עֲזַאי וּבֶן זוֹמָא וֶאֱלִישָׁע. וּקְלִיפִּין דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא דָּא טו"ב וּמִסִּטְרָא דָּא רַע. וְדָא אִסּוּר וְהֶתֵּר כָּשֵׁר וּפָסוּל טוּמְאָה וְטָהֳרָה.**

קָם חַד סָבָא וְאָמַר רִבִּי רִבִּי הָכִי הוּא וַדַּאי. אֲבָל עֵץ חַיִּים לָא אִתְקְרֵי אִיהוּ. אֶלָּא הָכִי הוּא רָזָא דְּמִלָּה וַיִּיצֶ"ר חַד יְצִירָה דְּטוֹב וְחַד יְצִירָה דְּרָע. דָּא אִיהוּ עֵץ

הַדַּעַת טוֹב וָרָע. עֵץ דָּא אָדָם זְעֵירָא מִסִּטְרָא דְּחַיִּים מִגִּיהּ וּמִסִּטְרָא דְּמוֹתָא מִגִּיהּ. תַּמָּן ב' יְצִירוֹת דִּילֵיהּ דְּאִנּוּן אִסּוּר וְהֶתֵּר, וְעַלֵּיהּ אִתְּמַר וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה.

וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה. עֵדֶן תִּיּוּבְתָּא. וְעַלָּהּ אִתְּמַר וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. הַגַּ"ן שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. תִּלַּת קְטִירִין אִנּוּן נִשְׁמָתָא רוּחָא נַפְשָׁא לְגַבֵּיהּ. וּבְהוֹן וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. דְּאִיהוּ מִפִּיו מַמָּשׁ אִתְקְרֵי לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי נִשְׁמַת חַיִּים. מִיָּד דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין סָלִיק לְעֵילָּא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן חַבְרַיָּיא בְּוַדַּאי מַלְאָכָא הֲוָה. וּבְוַדַּאי סָמִיךְ אִית לָנָא מִכָּל אֲתַר.

פָּתַח קְרָא אֲבַתְרֵיהּ: וַיִּקַּח יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּיחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן וְגוֹ'. וַיִּקַּח מֵאָן נָטִיל לֵיהּ. אֶלָּא נָטִיל לֵיהּ מַד' יְסוֹדִין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. אַפְרִישׁ לֵיהּ מִנְּהוֹן וְשַׁוִּי לֵיהּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

כְּגַוְונָא דָּא יַעֲבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ דְּאִתְבְּרֵי מַד' יְסוֹדִין. בְּזִמְנָא דְּתָב בִּתְיוּבְתָּא וּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לֵיהּ מִתַּמָּן. וְעַלַּיְיהוּ אִתְּמַר וּמִשָּׁם יִפָּרֵד. אַפְרִישׁ נַפְשֵׁיהּ מִתַּאֲוָה דִּילְהוֹן וְשַׁוִּי לֵיהּ בְּגִנְתָּא דִּילֵיהּ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. לְעָבְדָה בִּפְקוּדִין

דְּעֵשָׂה. וּלְשָׁמְרָהּ בְּפִקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה. אִי זָכָה לְנַטְרָא לָהּ אִיהוּ יְהֵא רֵישָׁא עַל ד' יְסוֹדִין. וְאִתְעֲבִיד נָהָר דְּאִתְשַׁקְיָין עַל יָדֵיהּ וְלָא עַל יְדָא אַחֲרָא וְאִשְׁתְּמוֹדְעִין בֵּיהּ דְּאִיהוּ רִבּוֹן וְשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ.

וְאִי עָבַר עַל אוֹרַיְיתָא אִתְשַׁקְיָין מִמְּרִירוּ דְּאִילָנָא דְּרַע דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע. וְכָל אֲבָרִין דְּאִנּוּן מַד' יְסוֹדִין אִתְּמַר בְּהוֹן (שמות א) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְגו' וַיְמָרְרוּ בִּמְרִירוּ דְּמָרָה. וּלְגַבֵּי אֲבָרִין קַדִּישִׁין דְּגוּפָא דְּאִנּוּן מִסִּטְרָא דְּטוֹב עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות טו) וַיָּבוֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה וְגו'. כְּגַוְונָא דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה בְּקוּשְׁיָא. בְּחוֹמֶר בְּקַל וָחוֹמֶר. וּבִלְבֵנִים בְּלִבּוּן הִלְכְתָא. וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה דָּא בָּרַייְתָא. אֶת כָּל עֲבוֹדָתָם וְגו' דָּא מִשְׁנָה.

אִם תֵּייבִין בִּתְיוּבְתָּא אִתְּמַר בְּהוֹן (שמות טו) וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ. וְדָא עֵץ חַיִּים וּבֵיהּ וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. וְדָא מֹשֶׁה מָשִׁיחַ דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות יז) וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. מַטֶּ"ה דָּא מטטרון מִסִּטְרֵיהּ חַיִּים וּמִסִּטְרֵיהּ מִיתָה. כַּד אִתְהַפַּךְ לְמַטֶּה אִיהוּ עֵזֶר מִסִּטְרָא דְּטוֹב. כַּד אִתְהַפַּךְ לְחִוְיָא אִיהוּ כְּנֶגְדּוֹ. מִיָּד (שמות ד) וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסָר לֵיהּ בִּידָא דְּמֹשֶׁה וְאִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה דְּבֵיהּ אִסּוּר וְהֶתֵּר. מִיָּד

(לעיל ו ע"ב) דְּמָחָא בֵּיהּ בְּטִינָרָא נְטַל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּידֵיהּ. וְאִתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג) וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשֵּׁבֶט לְמִחָאָה לֵיהּ בֵּיהּ. וְשֵׁבֶ"ט אִיהוּ יֵצֶר הָרָע חִוְיָא. וְכֹלָּא אִיהוּ בְּגָלוּתָא מֵחֲמַת דִּילֵיהּ. וְעוֹד וּמִשָּׁם יִפָּרֵד. זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא. דְּבִזְמְנָא דְּנָטִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהַאי גּוּפָא מַד' יְסוֹדִין, אִתְפְּרַשׁ מִתַּמָּן וְאָזִיל לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא בְּד' (דף כז ע"ב) חֵיוָון וְאִתְמַר בְּהוֹן עַל כַּפַּיִם יְשָׁאוּנְךָ וְגוֹ':

וַיְצַו יְיָ אֱלֹהִים וְגוֹ' הָא אוּקְמוּהָ לֵית צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה דְּמִתַּמָּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאֵיהִי בַּכָּבֵד. דְּמִינָהּ תִּכְבַּד הָעֲבוֹדָה דְּאֵיהִי עֲבוֹדָה זָרָה לֵיהּ וְהַכָּבֵד כּוֹעֵס. וְהָא אוּקְמוּהָ כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה דָּא אִיהוּ וַיְצַו. עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דָּמִים כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ט) בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ. וְדָא מָרָה חַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת. לֵאמֹר דָּא גִּלּוּי עֲרָיוֹת וְדָא טְחוֹל עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ל) אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ וְגוֹ' דְּטְחוֹל לֵית לֵיהּ פּוּמָא וְעַרְקִין וְאִתְשַׁקְיָא מֵעַכִּירוּ דְּדָמָא אוּכְמָא דְּכָבֵד וְלָא אַשְׁכַּחְנָא לֵיהּ פּוּמָא. וְדָא אִיהוּ אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ וְגוֹ'. כָּל שׁוֹפְכֵי דָּמִים מִמָּרָה אִנּוּן. דְּעַרְקִין דְּדָמָא דִּלְבָּא מִיָּד דְּחָזָאן מָרָה כֻּלְהוֹן בָּרְחִין קֳדָמָהּ.

וְעֶרְיָין כֻּלְּהוּ אִתְכַּסְיָין בַּחֲשׁוֹכָא בְּדַם אוּכְמָא דְּטַחוֹל.
מָאן דְּעָבַר עַל שְׁפִיכַת דְּמָא וְעָבוֹדָה זָרָה וְגִלּוּי עֲרָיוֹת גַּלְיָא נִשְׁמְתֵיהּ בְּכָבֵד מָרָה טְחוֹל וְדַיְינִין לֵיהּ בַּגֵּיהִנָּם וּתְלַת מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ מַשְׁחִית אַף וְחֵימָה. ט"ו עֶרְיָין אִנּוּן כְּחִשְׁבַּן י"ה. וְשִׁית אָחֳרָנִין כְּחִשְׁבַּן ו'. קָדָם דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא וּשְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן. מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל (ויקרא יח) עֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה. וְדָא גָּלוּתָא אִיהוּ גִּלּוּי עֶרְוָתָהּ דִּשְׁכִינְתָּא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וְעַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת גָּלוּ יִשְׂרָאֵל וּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא. וְדָא אִיהִי עֶרְוָה דִּשְׁכִינְתָּא. וְהַאי עֶרְוָה אִיהִי לִילִית אִמָּא דְּעֵרֶב רַב. וְעֵרֶב רַב אִנּוּן עֲרָיוֹת דִּילָהּ וַעֲרָיוֹת דְּיִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא דְּעַלַּיְיהוּ אִתְּמַר (ויקרא יח) עֶרְוַת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה.

וְאִנּוּן אַפְרִישִׁין בֵּין ה' ה' דְּלָא אִתְקְרִיב ו' בֵּינַיְיהוּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (אחרי מות ע"ד) עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֵּה. וְאִנּוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה. דְּבִזְמְנָא דְּעֵרֶב רַב דְּאִנּוּן (סי' נג"ע ר"ע) נְ'פִילִים גִּ'בּוֹרִים עַ'מְלֵקִים רְ'פָאִים עַ'נָקִים בֵּין ה' ה', לֵית רְשׁוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקָרְבָא בֵּינַיְיהוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיה יט) וְנָהָר יֵחֲרַב וְיָבֵשׁ יֵחָרֵב בְּה' עִלָּאָה וְיָבֵשׁ בְּה' תַּתָּאָה. בְּגִין דְּלָא יִתְפַּרְנְסוּן עֵרֶב רַב מִן ו' דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. וּבְגִין דָּא לֵית קְרִיבוּ לְוֹ' בֵּין ה' ה' בִּזְמְנָא דְּעֵרֶב רַב בֵּינַיְיהוּ.

וְלֵית רְשׁוּ לְאָת י׳ לְקָרְבָא בְּה׳ תְּנַיְינָא הֲדָא הוּא דִכְתִיב עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֵּה. וְאִנּוּן אַפְרִישׁוּ בֵּין ו׳ לְה׳ עִלָּאָה הֲדָא הוּא דִכְתִיב עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה. דְּי׳ אִיהוּ אָב. ה׳ אֵם. ו׳ בֵּן. ה׳ בַּת. וּבְגִין דָּא מָנֵי לְגַבֵּיהּ ה׳ עִלָּאָה. עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה. עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַּת אָבִיךָ דָּא ה׳ תַּתָּאָה. אֶת בַּת בִּתָּהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ אִנּוּן ה״א ה״א דְּאִנּוּן תּוֹלָדִין דְּה׳. עֶרְוַת אֲחִי אָבִיךָ דָּא יו״ד דְּאִיהוּ תּוֹלָדָה דְּאָת י׳ וְאִיהוּ אָח לְוא״ו.

סוֹף סוֹף בְּזִמְנָא דְּעֶרֶב רַב מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל לֵית קְרִיבוּ וְיִחוּדָא בְּאַתְוָון שֵׁם ידו״ד, וּמִיָּד דְּיִתְמַחוּן מֵעָלְמָא אִתְמָר בְּאַתְוָון דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ידו״ד אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּבְגִין דָּא אָדָם דְּאִנּוּן יִשְׂרָאֵל אִית לוֹן יִחוּדָא בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וְאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא מַלְכוּ״ת. דְּמִסְטָרָא אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ דָּא מִשְׁנָה אִתְתָּא דְּהַהוּא נַעַר וְאִיהוּ (נ״א וְאִיהִי) שִׁפְחָה דִשְׁכִינְתָּא. וְאִי זָכוּ יִשְׂרָאֵל אִיהִי עֵזֶר לוֹן בְּגָלוּתָא מִסְטָרָא דְּהֵתֵר טָהוֹר כָּשֵׁר. וְאִי לָאו אִיהִי כְּנֶגְדּוֹ מִסְטָרָא דְּטָמֵא פָּסוּל אָסוּר. טָהוֹר הֵתֵר כָּשֵׁר אִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב. פָּסוּל טָמֵא אָסוּר אִיהוּ יֵצֶר הָרָע.

וְאִתְּתָא דְּאִית לָהּ דַּם טוֹהַר וְדַם נִדָּה מִסְטְרָא דְּמִשְׁנָה אִיהִי שַׁוְיָא לֵיהּ וְלָאו אִיהִי בַּת זוּגֵיהּ יְחוּדָא דִּילֵיהּ. דְּלֵית יְחוּדָא עַד דְּעֵרֶב רַב יִתְמַחוּן מֵעָלְמָא. וּבְגִין דָּא (לעיל כו ע"ב) אִתְקְבַר מֹשֶׁה לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא. וּקְבוּרְתָּא דִּילֵיהּ מִשְׁנָה אִיהִי וְלָא יָדַע גְּבַר יַת קְבוּרְתֵּיהּ עַד יוֹמָא הָדֵין. קְבוּרְתָּא דִּילֵיהּ מִשְׁנָה דְּשָׁלְטָא עַל מַטְרוֹנִיתָא דְּאִיהִי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה. וּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא (דף כח ע"א) מִתְפָּרְשָׁא מִבַּעֲלָהּ. בְּגִין דָּא (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְכוּ' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ דָּא אִיהוּ עַבְדָּא יְדִיעָא. וְשִׁפְחָה דָּא מִשְׁנָה. וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לֶחֶם דָּא עֵרֶב רַב, עַם נָבָל וְלֹא חָכָם.

עוֹד פְּתַח וְאָמַר. וַיִּצֶר ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם. וַוי לְעָלְמָא דְּאִנּוּן אַטִּימִין לִבָּא וּסְתִימִין עַיְינִין דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּרָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְלָא יָדְעִין. דְּוַדַּאי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם אִנּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ. וְאַפִּילּוּ בְּאִלֵּין דְּאִנּוּן נֶפֶשׁ חַיָּה לָא אִשְׁתְּכַח עֵזֶר בְּהוֹן (בְּגַלּוּתָא) לְשָׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא וְלָא לְמֹשֶׁה דְּאִיהוּ עִמַּהּ. דְּבְכָל זִמְנָא דְּגָלַת שְׁכִינְתָּא לָא זָז מִנָּהּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וְהָא מַאן יָהִיב עוֹבָדָא דְּאָדָם בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמֹשֶׁה. אָמַר לֵיהּ בְּרִי וְאַנְתְּ אֲמַרְתְּ הָכִי וְכִי לָא אוֹלִיפַת (ישעיה מו) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית. אָמַר לֵיהּ הָכִי

הוּא וַדַּאי. וּבְגִין דָּא מֹשֶׁה לָא מִית וְאָדָם אִתְקְרֵי אִיהוּ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר אֶלָּא כֻּלְּהוּ כְּנֶגְדּוֹ. וְכֵן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְמַר בֵּיהּ וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר דְּאַפִּיק שְׁכִינְתֵּיהּ מִן גָּלוּתָא הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. וּמֹשֶׁה אִיהוּ בְּדִיוּקְנֵיהּ מַמָּשׁ דְּאִתְמַר בֵּיהּ לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בְּהַהוּא זִמְנָא וַיְפַל יְיָ אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם. יְיָ אֱלֹהִים אַבָּא וְאִמָּא. תַּרְדֵּמָה דָּא גָּלוּתָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית טו) וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם. אֲרָמֵי לֵיהּ עַל מֹשֶׁה וַיִּישָׁן. לֵית שֵׁינָה אֶלָּא גָּלוּתָא. וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו. מִצַּלְעוֹתָיו דְּמָאן. אֶלָּא מֵאִלֵּין עוּלֵמִין דְּמַטְרוֹנִיתָא נְטָלוּ אַבָּא וְאִמָּא חַד מִנַּיְיהוּ וְאִיהוּ סִטְרָא חִוָּרָא. יָפֶה כַּלְבָּנָה. וַיִּסְגּוֹר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה, דָּא בָּשָׂר דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר בָּשָׂר דְּמֹשֶׁה סוּמָק. וְעָלֵיהּ אִתְמַר פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חַמָּה. וּבְגִין דָּא (שיר השירים ו) יָפָה כַּלְבָּנָה בָּרָה כַּחַמָּה.

דָּבָר אַחֵר וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר בָּעָאן לַאֲגָנָא בָּהּ עֲלֵיהּ הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיִּסְגֹּר ה׳ בַּעֲדוֹ. דָּבָר אַחֵר וַיִּסְגֹּר כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (לא ע"א) (שמות כה) לְעוּמַת הַמִּסְגֶּרֶת, מִסְגֶּרֶת מִתְקַיֶּמֶת, דְּבָהּ מַטְרוֹנִיתָא (יחזקאל מו) יְהֵיה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה: וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע, הָכָא (תצא רפ ע"ב) אִתְרְמִיז רָזָא

דִּיבּוּם דְּאָמְרוּ בֵּיהּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא בָּנָה שׁוּב לֹא יִבְנֶה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כה) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו. אֲבָל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְּמַר בֵּיהּ וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אַבָּא וְאִמָּא בָּנֵי לָהּ לְגַבֵּיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה׳. ו׳ דְּאִיהוּ בֶּן י״ה אַבָּא וְאִמָּא. עֲלַייְהוּ אִתְּמַר וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וַיְבִיאֶהָ אֶל הָאָדָם אַייְתֵי לֵיהּ לְגַבֵּי צֵלָע דְּנָטִיל מִן ה׳ עוּלֵימָא דִּילָהּ.

וְעָלָהּ אִתְּמַר (זכריה ב) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וּבְגִין דָּא בְּטוּרָא דָּא אִתְבְּנֵי בֵּי מִקְדְּשָׁא. עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא קַיְימָא (מ״י דף ק״ט) לְדָרֵי דָּרִין. וְעָלֵיהּ אִתְּמַר (חגי ב) גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן. דְּקַדְמָאָה אִתְבְּנֵי עַל יְדָא דְּבַר נָשׁ וְהַאי עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא (תהלים קכז) אִם ה׳ לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ.

וְכֵן אִתְּמַר בְּמשֶׁה וַיִּבֶן ה׳ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. צֶלַע וַדַּאי מִסְטְרָא דְּחֶסֶד חִוָּור מִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת סִיהֲרָא. וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה (תיקון כ״א וכ׳ ע״ב) בָּשָׂר דְּאִיהוּ סוּמָק מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה וְאִתְכְּלִיל בְּתַרְוַוייהוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.

זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעַצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי דָּא שְׁכִינְתָּא נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִתְּמַר בַּהּ זֹאת הַפַּעַם וְגוֹ' אֲנָא יָדַעְנָא דְאִיהִי עֶצֶם מֵעַצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. לְזֹאת וַדַּאי יִקָּרֵא אִשָּׁה מִסִּטְרָא עִלָּאָה דְאִיהִי אִמָּ"א. כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת, מִסִּטְרָא דְאַבָּ"א דְאִיהוּ י'. וְכֵן מֹשֶׁה בְּדִיוּקְנָא דִילֵיהּ לְתַתָּא.

בְּהַהוּא זִמְנָא יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל כָּל חַד וְחַד לְבַת זוּגֵיהּ. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וּכְתִיב, (יואל ג) וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם וְגוֹ' וְאִלֵּין (דף כח ע"ב) אִנּוּן נְשָׁמָתִין חַדְתִין דְּעַתִידִין לְמֶהֱוֵי עַל יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ אֵין בֵּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל נְשָׁמוֹת שֶׁבַּגּוּף וְאָז הַחֲדָשׁוֹת יָבוֹאוּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא מִתְעַבְּרִין עֶרֶב רַב מֵעָלְמָא, וְאִתְּמַר בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמֹשֶׁה כָּל חַד בְּבַת זוּגַיְיהוּ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ. דְּאִתְעַבַּר עֶרְוָה מֵעָלְמָא דְּאִלֵּין אִנּוּן דְּגָרְמוּ גָּלוּתָא, עֶרֶב רַב וַדַּאי. וְעָלַיְיהוּ אִתְּמַר. וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְגוֹ' עָרוּם לְרַע מִכָּל חֵיוָן דְּאוּמִין דְּעָלְמָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְאִנּוּן בְּנוֹי דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי דְּפַתֵּי לְחַוָּה. וְעֶרֶב רַב וַדַּאי אִנּוּן הַוּוּ זוּהֲמָא דְּאַטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה. וּמֵהַהִיא זוּהֲמָא נָפַק קַיִן וְקָטַל לְהֶבֶל רוֹעֵה צֹאן דְּאִתְּמַר

בֵּיהּ בְּשַׁגָּם הוּא בָּשָׂר בְּשַׁגָּם זֶה הֶבֶל. בְּשַׁגָּ"ם וַדַּאי אִיהוּ מֹשֶׁ"ה וְקָטִיל לֵיהּ וְאִיהוּ הֲוָה בְּרָא בּוּכְרָא דְּאָדָם.

וְעִם כָּל דָּא מֹשֶׁה בְּגִין לְכַסָּאָה עַל עֶרְיָיתָא דְּאַבּוּהִי נְטַל בַּת יִתְרוֹ דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שופטים א) וּבְנֵי קֵינִי חוֹתֵן מֹשֶׁה, וְהָא אוּקְמוּהָ אַמַּאי אִתְקְרֵי קֵינִי שֶׁנִּפְרַד מִקַּיִן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שופטים ד) וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרַד מִקַּיִן. וּלְבָתַר בָּעָא לְאַהֲדָרָא עֵרֶב רַב בְּתִיּוּבְתָּא לְכַסָּאָה עֶרְיָיתָא דְּאַבּוּהִי. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲשָׁבָה טוֹבָה מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה, וְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגּוֹ בִּישָׁא אִנּוּן, תִּסְתַּמַּר מִנַּיְיהוּ. אִלֵּין אִנּוּן חוֹבָה דְּאָדָם דְּאָמַר לֵיהּ וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ. אִלֵּין אִנּוּן חוֹבָה דְּמֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל.

וּבְגִינַיְיהוּ גָּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא וְאִתְתָּרְכוּ מִתַּמָּן הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם. וְאָדָם יִשְׂרָאֵל וַדַּאי. וּמֹשֶׁה בְּגִינַיְיהוּ אִתְתָּרֵךְ מֵאַתְרֵיהּ וְלָא זָכָה לְמֵיעַל בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. דִּבְגִינַיְיהוּ עֲבַר מַאֲמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחָב בַּסֶּלַע דְּמָחָא בֵּיהּ דְּלָא אָמַר לֵיהּ אֶלָּא (במדבר כ) וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע וְאִנּוּן גָּרְמוּ. וְעִם כָּל דָּא מַחֲשָׁבָה טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה דְּאִיהוּ לָא קָבִיל לוֹן וְיָהִיב בְּהוֹן אוֹת בְּרִית אֶלָּא לְכַסָּאָה עֶרְיָיתָא דְּאַבּוּהִ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ (במדבר יד) וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי

גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. וּבְגִינַיְיהוּ אָמַר (שמות לב) מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי, דְּאִנּוּן מִזַּרְעָא דְּעַמָּלֵק דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים כה) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק וְאִנּוּן גַּרְמָא לְתַבְּרָא תְּרֵין לוּחִין דְּאוֹרַיְיתָא. וּמִיָּד.

וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ יִשְׂרָאֵל כִּי עֵרוּמִים הֵם בְּטוּנָא דְּמִצְרַיִם דְּהַוּוּ בְּלָא אוֹרַיְיתָא וְאִתְּמַר בֵּהּ (יחזקאל טז) וְאַתְּ עֵרוֹם וְעֶרְיָה. וְאִיּוֹב בְּגִין דָּא אָמַר ב׳ זִמְנֵי (איוב א) עָרוֹם יָצָאתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוֹם אָשׁוּב שָׁמָּה. מַה דְּהַוָּה מֹשֶׁ״ה אִתְּהַפַּךְ לְעֶרֶב רַב לְשַׁמֶּ״ה וּלְשִׁנִּינָה. אָשׁוּב שָׁמָּה הָכָא רְמִיז דְּעָתִיד לְאִתְחַזְּרָא בֵּינַיְיהוּ בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה וְאָזִיל בֵּינַיְיהוּ לְשַׁמֶּ״ה וְאִיהוּ אָמַר (איוב א) ה׳ נָתַן וַה׳ לָקָח יְהִי שֵׁם ה׳ מְבוֹרָךְ.

וּבְזִמְנָא דְּאִתַּבְּרוּ תְּרֵין לוּחִין דְּאוֹרַיְיתָא. וְאוֹרַיְיתָא דְּעַל פֶּה אִתְּמַר בְּהוֹן וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְּאֵנָה. אִתְכַּסּוּ בְּכַמָּה קְלִיפִין מֵעֶרֶב רַב בְּגִין כִּי עֵרוּמִים הֵם דְּלָא יִתְגַּלֵּי עֶרְיָתַיְיהוּ. וְכִסּוּיָיא דִּילְהוֹן כַּנְפֵי צִיצִית וּרְצוּעִין דִּתְפִילִין. עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר. וַיַּעַשׂ ה׳ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. אֲבָל לְגַבֵּי צִיצִיּוֹת וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְּאֵנָה. וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוֹרוֹת דָּא אִיהוּ (תהלים מד) חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר. וְדָא קְרִיאַת שְׁמַע דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים קמט) רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְגוֹ׳. דָּא הוּא וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוֹרוֹת:

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגוֹ' כַּד קְרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי. הָדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ד) **הֲשָׁמַע עָם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וְגוֹ' וְעֵרֶב רַב מִיתוּ. וְאִנּוּן הֲווּ דְּאָמְרוּ לְמֹשֶׁה** (שמות כ) **וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת וְאַשְׁכָּחוּ אוֹרַיְיתָא. וְאִלֵּין אִנּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ דְּאִתְמַר בְּהוֹן** (דברים כז) **אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה בְּגִין דְּאִנּוּן מִסְטְרָא דְּהַהוּא חִוְיָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה.**

וְהָא כַּמָּה עֵרְבּוּבִין אִנּוּן בִּישִׁין בְּעִירָן וְחֵיוָון. אֲבָל אִית עֵרְבּוּבְיָא מִסְטְרָא דְּנָחָשׁ. וְאִית עֵרְבּוּבְיָא מִסְטְרָא דְּאוּמֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּדָמוּ לְחֵיוָון וּבְעִירָן דְּחַקְלָא. וְאִית עֵרְבּוּבְיָא מִסְטְרָא דְּמַזִּיקִין דְּנִשְׁמָתָן (דף כט ע"א) **דְּחַיְיבַיָּא אִנּוּן מַזִּיקִין דְּעָלְמָא מַמָּשׁ. וְאִית עֵרְבּוּבְיָא דְּשֵׁדִים וְרוּחִין וְלִילִין וְכוּלָּא מְעוֹרָבִין בְּיִשְׂרָאֵל. וְלָא אִית בְּכוּלְהוּ לַטְיָיא כַּעֲמָלֵק דְּאִיהוּ חִוְיָא בִּישָׁא אֵל אַחֵר. אִיהוּ גָּלוּי לְכָל עֲרָיִין דְּעָלְמָא רוֹצֵחַ אִיהוּ וּבַת זוּגֵיהּ סַם מָוֶת עֲבוֹדָה זָרָה. וְכוּלָּא סמא"ל. וְאִית סמא"ל וְאִית סמא"ל, וְלָאו כּוּלְהוּ שָׁוְיִין. אֲבָל הַהוּא סִטְרָא דְּחִוְיָא אִיהוּ לַטְיָיא עַל כּוּלָּא.**

וַיִּקְרָא יְיָ אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה. הָכָא רְמִיז לֵיהּ דְּעַתִּיד לְחָרְבָא בֵּי מַקְדְּשָׁא וּלְמִבְכֵּי בָּהּ אֵיכָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איכה א) **אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד א"י**

כ"ה. וּלְזִמְנָא דְּאַתֵי עַתִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַעְרָא כָּל זִינִין בִּישִׁין מֵעָלְמָא כְּדִכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. כְּדֵין תָּב כֹּלָּא לְאַתְרֵיהּ כְּדִכְתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

בְּרֵאשִׁית

תָּנִינָן כָּל שְׁלֹמֹה דְּאִתְמַר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים בְּמַלְכָּא דְּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. בְּמֶלֶךְ (ס"א בְּנוּקְבֵי מַלְכָּא) סְתָם בְּנוּקְבָא. מִלָּה (נ"א מֶלֶךְ) תַּתָּאָה בְּעִלָּאָה. וְרָזָא דְּמִלָּה דִּירָתָא תַּתָּאָה לְעִלָּאָה תַּרְוַוייהוּ כְּחַד. וְהַיְנוּ בַּי"ת דִּכְתִיב, (האזינו רצא א) (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. וּכְתִיב (שיר השירים ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. אַפִּרְיוֹן דָּא תִּקּוּנָא דְּעִלְּמָא תַּתָּאָה מֵעִלְּמָא עִלָּאָה.

דְּעַד לָא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא הֲוָה סָתִים שְׁמֵיהּ בֵּיהּ וְלָא (נ"א הֲוָה) הוּא שְׁמֵיהּ סָתִים בְּגַוֵּיהּ חָד וְלָא קַיְימָא מִלָּה (וְהוּא הֲוָה בִּלְחוֹדוֹי) עַד דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא (דְּמַחְשָׁבָה לְקַיְימָא כֹּלָּא בְּמָטוּן דִּסְמִיטְרָא) לְמִבְרֵי עָלְמָא וְהֲוָה רָשִׁים וּבָנֵי וְלָא קַיְימָא, עַד דְּאִתְעַטַּף בְּעִטּוּפָא חַד דְּזִיהֲרָא (עִלָּאָה דְּמַחְשָׁבָה) וּבָרָא עָלְמָא (נ"א יְמִינָא דְּעָלְמָא קַדְמָאָה) (נ"א שְׁמַיִם). וְאַפִּיק (אילנין) אִילָנִין עִלָּאִין רַבְרְבִין מֵהַהוּא נְהוֹרָא (נ"א וְזִיוָא רַבָּא) זִיהֲרָא עִלָּאָה (נ"א חַד דְּזוֹהַר יְמִינָא עִלָּאָה), וְשַׁוֵּי רְתִיכוּ עַל תְּרִין וְעֶשְׂרִין אַתְוָון רְשִׁימִין אִתְגְּלִיפוּ בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן וְאִתְיַישְׁבוּ. הַדָּא

הוּא דִכְתִיב מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. וּכְתִיב, (ויצא קסב ב) (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע (דְּהָא מֵאֲלַיִן עָבִיד דַּהוּא אַפְּרְיוֹן).

עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, לוֹ לְגַרְמֵיהּ, לוֹ לְתִקּוּנֵיהּ, לוֹ לְאַחְזָאָה יְקָרָא עִלָּאָה. לוֹ לְאוֹדָעָא דְּאִיהוּ חַד וּשְׁמֵיהּ חַד כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (זכריה יד) (יְהֶיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד וּכְתִיב) (תהלים פג) וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ יְיָ לְבַדֶּךָ.

בְּמָטוּן דְּקָלְפּוֹי. קַסְטוֹרִין יְדִיעָא. נָטִיף לְסִטְרָא דָּא לְעֵילָא. נָטִיף לִימִינָא. סְטָא לִשְׂמָאלָא. נָחִית לְתַתָּא. וְכֵן לְאַרְבַּע זָוְיִין. מַלְכוּ אִתְפְּרַשׁ לְעֵילָא וְתַתָּא וּלְאַרְבַּע זָוְיִין לְמֶהֱוֵי חַד. נַהֲרָא עִלָּאָה נָחִית לְתַתָּא. וְעָבִיד לֵיהּ יַמָּא רַבָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. דְּהָא הוּא כָּנִישׁ כֹּלָּא וְשָׁאִיב לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים. וְאֵין שָׁרוֹן אֶלָּא אַתַּר יַמָּא רַבָּא דְּשָׁאִיב כָּל מֵימִין דְּעָלְמָא דְּאַפִּיק וְשָׁאִיב וְנָהִיר (וְעָאלִין בֵּיהּ. בְּגִינֵי כַּךְ דָּא אַפִּיק וְדָא שָׁאִיב, נָהִיר) דָּא בְּדָא בְּאוֹרְחִין יְדִיעָן (נַחֲלַיָּיא כֻּלָּן עִלַּוֵּיהוּ). וּכְדֵין עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. וְעַל דָּא בֵּית בְּרֵאשִׁית. (נ"א וְעַל דָּא בַּיִת דְּעָלְמָא מֶלֶךְ סְתָם) (בַּיִת עִלָּאָה אִתְבְּנֵי בְּחָכְמָה. וְכֵן תַּתָּאָה אוֹף הָכִי). אֲבָל בֵּיתָא עִלָּאָה רַבְּרְבָא יִשּׁוּבָא דְּעָלְמָא. מֶלֶךְ סְתָם בֵּיתָא תַּתָּאָה.

(תהלים סג) וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים, (כַּד אַתְעַר גְּבוּרָה) עִלָּאָה

לְאַחְדָא בֵּיהּ תְּחוֹת רֵישֵׁיהּ וּלְקָרְבָא לֵיהּ בְּחֶדְוָה לְמֶהֱוֵי כְּלָא חַד. וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים חֲדוּ נְהוֹרָא דְּאַפִּיק (נ"א בְּנְהוֹרָא) דְּנָהֲרָא) דְּנָפִיק בְּחַד שְׁבִילָא טְמִיר וְגָנִיז וְעַיִּיל בֵּיהּ (ב', תְּרֵין) דְּאִנּוּן חַד וְעַל דָּא עָלְמָא אִשְׁתַּכְלַל בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים עָלְמָא (נ"א בַּהֲרָא עִלָּאָה) תַּתָּאָה חָדֵי בְּעָלְמָא עִלָּאָה (נ"א סִתִּימָא דְּהוּא דְּשַׁדַּר) עַמִּיקָא (חֲדוּ דְּנָגִיד וְנָפִיק בְּאָן אֲתַר חָדֵי. בֵּאלֹהִים. בֵּיהּ חָדֵי. בֵּיהּ שַׁדַּר) חַיִּים לְכֹלָּא. חַיֵּי מַלְכָּא אִקְרוֹן. דָּא עִקָּרָא (דף כט ע"ב) דְּבֵיתָא. בֵּיתָא דָּא בָּנֵי בֵּיתָא דְּעָלְמָא. וּבָנֵי עָלְמָא. וְדָא הוּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים ב' רֵאשִׁית. רֵאשִׁית חָכְמָה כַּד כָּנִישׁ כֹּלָּא לְגַוֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד יַמָּא רַבָּא לְשָׁאֲבָא כֹּלָּא.

יַמָּא דְּקָאפוּ מֵימוֹי. שָׁאִיב כָּל מֵימִין דְּעָלְמָא. וְכָנִישׁ לוֹן לְגַוֵּיהּ. וּמַיִין אָזְלִין וְשָׁאטִין וְאִשְׁתַּאֲבָן בֵּיהּ. וְדָא נָפִיק מִגּוֹ עִלָּאָה. וְסִימָנֵיהּ דְּרָזָא דָּא (איוב לח) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח דְּמֵימוֹי גְּלִידִין בֵּיהּ לְשָׁאֲבָא אָחֳרָנִין.

הַאי קֶרַח (לקמן נב א) יַמָּא דְּקָפָא לָא נַגְדִין מֵימוֹי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּתוּקְפָּא דְּדָרוֹם מָטֵי לְגַבֵּיהּ וּמַקְרִיב לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ. כְּדֵין מַיָּא דְּהַוּוּ גְּלִידִין בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן מִשְׁתָּרָן וְנָגְדִין. דְּהָא מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן גְּלִידֵי מַיָּא וּמִסִּטְרָא דְּדָרוֹם מִשְׁתָּרָן. וְנָגְדִין לְאַשְׁקָאָה כָּל אִנּוּן חֵיוָת בָּרָא כְּמָא דְּאַתְּ

אָמַר (תהלים קד) יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׁדָי וְגוֹ' וְאִלֵּין אִקְרוֹן הָרֵי בָּתֵר טוּרִין דְּפִירוּדָא. דְּכֻלְּהוּ מִשְׁתַּקְיָין כַּד סִטְרָא דְּדָרוֹם שָׁאֲרֵי לְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ. וּכְדֵין מַיָּא נָגְדִין. וּבְחֵילָא דָּא עִלָּאָה דְּנָגִיד כֻּלָּא הֲווּ בִּרְבוּ בְּחֲדוּ.

כַּד מַחֲשָׁבָה סָלִיק בִּרְעוּ (דְּחֶדְוָה) מִטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין.

מָטֵי (וְאִתְנְגִיד) מַגָּוִיהּ חַד נָהָר. (כְּתָרָא טְמִירָא) וְכַד מִתְקָרְבִין דָּא בְּדָא בְּחַד שְׁבִיל דְּלָא יְדִיעַ לְעֵילָא וְתַתָּא וְהָכָא הוּא רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא. וּב' מָלֵּךְ סְתָם מֵהַאי רֵאשִׁיתָא אִשְׁתַּכְלַל וְדָמֵי דָּא לְדָא.

(וּבְחֵילָא דָּא) בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם, (סְתָמָא נְקוּדָה סְתִימָא דְּנָגְדִין מֵימוֹי

וְנָפְקִין בְּרָא) (נ"א בְּתַר דְּנָפְקִין בְּדָא) (ונ"א נַהֲרָא דְּנָפִיק בְּהֵ"א עִלָּאָה) (ונ"א נְהוֹרָא דְּנָגִיד וְאַפִּיק בְּדָא) וְאַפִּיק קוֹל מִגָּוִיהּ. וְדָא אִקְרֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר. וְהַיְינוּ בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם (וְאִיהוּ) דְּאִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר (נ"א וְאִיהוּ הַשּׁוֹפָר). וְשָׁמַיִם שַׁלִּיטִין בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ עִלָּאָה עַל אַרְעָא. וְסִימָנִיךְ בֶּן יְשֵׁי חַ"י עַל הָאֲדָמָה. דְּחַיִּים תַּלְיָין בְּבֶן יְשַׁי. (וּבְוָא"ו נָגְדִין לֵיהּ). וּבְהוּ שַׁלִּיט בְּכֹלָּא. וְאַרְעָא מִינֵּיהּ אִתְזַנַּת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֶת הָאָרֶץ. וָא"ו דְּאִתּוֹסַף לְשַׁלְטָאָה בְּמִזּוֹנֵי עַל אַרְעָא.

אָ"ת לְעֵילָא וְהוּא חֵילָא דִּכְלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּאַפִּיק אָ"ת א' ת' אֱלֹהִים דָּא וְיָהִיב לַשָּׁמַיִם כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) בָּעַטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם

חֲתוּנָתוֹ. וְהַיְינוּ אֶת הַשָּׁמַיִם לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא וּלְחַבְּרָא לוֹן דָּא בְּדָא לְאִתְקַיְּימָא כְּחָדָא בְּאִנּוּן חַיֵּי מַלְכָּא מֶלֶךְ סְתָם לְאִתְזָנָא מִינֵּיהּ שָׁמַיִם. וְאֶת הָאָרֶץ חִבּוּרָא דְּדָכַר וְנוּקְבָא דְּאִתְגְּלִיפוּ בְּאַתְוָן רְשִׁימִין. וְחַיֵּי מַלְכָּא דְּאִתְנַגִּידוּ מִן שְׁמַיָּא דְּשָׁמַיִם נַגְדִּין לוֹן לְקַיְּימָא אַרְעָא וְכָל אֻכְלוֹסִין דִּילָהּ.

וְרָזָא דְּאֱלֹהִים עִלָּאָה עֲבַד שָׁמַיִם וָאָרֶץ לְקַיּוּמָא. וְאַפִּיק לוֹן כְּחָדָא בְּחֵילָא דִּלְעֵילָא רֵאשִׁיתָא דִּכְלָא. כְּגַוְונָא דָּא רָזָא עִלָּאָה נָחִית לְתַתָּא. וְהַאי בַּתְרָאָה עָבִיד שָׁמַיִם וְאָרֶץ לְתַתָּא.

וְרָזָא דִּכְלָא ב׳ תְּרִין עָלְמִין נִינְהוּ וּבְרָאוּ עָלְמִין. דָּא עָלְמָא עִלָּאָה וְדָא עָלְמָא תַּתָּאָה. דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא. דָּא בְּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְדָא בְּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְעַל דָּא ב׳ תְּרִין עָלְמִין נִינְהוּ. דָּא אַפִּיק תְּרִין עָלְמִין. וְדָא אַפִּיק תְּרִין עָלְמִין, וְכֻלָּא בְּחֵילָא דְּרֵאשִׁית עִלָּאָה.

נָחִית עִלָּאָה בְּתַתָּאָה וְאִתְמַלְיָיא בְּאַרַח דְּחַד דַּרְגָּא דְּשָׁרֵי עֲלָהּ. כְּגַוְונָא דְּהַהוּא שְׁבִיל סְתִים וְטָמִיר וְגָנִיז לְעֵילָא. בַּר דְּחַד שְׁבִיל דַּקִּיק. וְחַד אֹרַח. הַהוּא דִּלְתַתָּא אֹרַח כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ. וְהַהוּא דִּלְעֵילָא שְׁבִיל דַּקִּיק כְּדְכְתִיב, (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עַיִט. וְרָזָא דִּכְלָא (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם

עַזִּים נְתִיבָה. וּכְתִיב, (תהלים עז) בַּיָּם דַּרְכֶּךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים. עָלְמָא עִלָּאָה כַּד אִתְמַלְיָיא וְאִתְעַבְּרָא כְּנוּקְבָא דְּמִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא אַפִּיקַת תְּרִין בְּנִין כְּחַד, דְּכַר וְנוּקְבָא, וְאִנּוּן שָׁמַיִם וָאָרֶץ כְּגַוְונָא עִלָּאָה.

מִמֵּימָוֹי דִּשְׁמַיָּא אִתְזַן אַרְעָא וּמֵימָוֹי אִשְׁתַּדָּן בְּגַוָּוהּ, אֶלָּא דְּעִלָּאֵי דְּכַר וְתַתָּאֵי נוּקְבָא. וְתַתָּאֵי מִן דְּכוּרָא אִתְזָנָן. וּמַיִין תַּתָּאִין קָרָאן לְעִלָּאִין כְּנוּקְבָא דְּפִתְיָחָא לְדְכוּרָא וְשָׁדַת מַיָּא לָקָבֵל מַיָּא דְּדְכוּרָא לְמֶעְבַּד זַרְעָא. וְנוּקְבָא מִן דְּכוּרָא אִתְזָנַת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֶת הָאָרֶץ בְּתוֹסֶפֶת וי"ו כְּמָה דְּאִתְּמַר.

כְּתִיב, (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה וְגו'. אַתְוָון אִתְחֲקָקוּ (דף ל ע"א) בְּעוֹבָדָא דְּכֹלָּא. בְּעוֹבָדָא דְּעִלָּאָה וּבְעוֹבָדָא דְּתַתָּאָה. לְבָתַר אִתְרְשִׁימוּ אַתְוָון וְאִתְחֲקָקוּ בַּקְּרָא. ב' בְּרֵאשִׁית בָּרָא. א' אֱלֹהִים אֶת. ב' רֵאשִׁית בָּרָא וַדַּאי. כְּמָה דְּאִתְּמַר בי"ת בָּרָא וַדַּאי בְּחֵילָא עִלָּאָה (בְּתִקִּיפוּ דְּרֵזָא דְּאִנּוּן אַתְוָון). ב' נוּקְבָא. א' דְּכַר. כְּמָה דְּב' בָּרָא וַדַּאי בְּחֵילָא דִּלְעֵילָּא. הָכִי א' אַפִּיק אַתְוָון הַשָּׁמַיִם כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וְתַרְתִּין אַתְוָון. ה' אַפִּיק שָׁמַיִם לְמֵיהַב לֵיהּ חַיִּין (נ"א וּלְאַשְׁקָאָה) וּלְאַשְׁרָשָׁא לֵיהּ.

וְאֶת הָאָרֶץ. ו' אַפִּיק הָאָרֶץ לְמֵיהַב לָהּ מְזוֹנָא וּלְאִתְקָנָא לָהּ וּלְמֵיהַב לָהּ סִפּוּקָא דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. וְאֶת הָאָרֶץ,

דְּנָטִיל וָא"ו אֶ"ת כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון וּמִתְּזָן אַרְעָא. וְאַרְעָא כָּלִיל לוֹן לְגַוָּוהּ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. וְהַיְינוּ רָזָא וְאֶת הָאָרֶץ. דְּכְנִישׁ כֹּלָּא לְגַוָּוהּ וְקַבְּלִית לוֹן הָאָרֶץ נָטְלָא הָאָרֶץ. וְאֶ"ת דָּא שָׁמַיִם וְאָרֶץ כְּחַדָּא. אֶ"ת הַשָּׁמַיִם רָזָא דְשָׁמַיִם וְאָרֶץ כְּחַדָּא (הָאָרֶץ נָטְלִית ו)׃

וְקַבְּילַת לוֹן לְאִתְּזָנָא. מָטוּן מִלָּה בְּקוּלְפּוֹי שְׁכִיחֵי. קוּסְטָרָא דְּקוּטְרָא בְּאַרְעָא שְׁכִיחַ. כַּד אֶשָּׁא דְּמִלַּהֲטָא נָגִיד וְאִתְעַר מִשְּׁמָאלָא אָחִיד בֵּהּ וְסַלְקָא תְּנָנָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ. דָּא אֶשָּׁא וְדָא תְּנָנָא. וּכְתִיב, (שמות יט) וְאֶת הָהָר עָשֵׁן. מִגּוֹ דְאֶשָּׁא כַּד נָחִית אֲחִידָן דָּא בְּדָא תְּנָנָא בְּאֶשָּׁא. וּכְדֵין בִּסְטַר שְׂמָאלָא קַיְימָא כֹּלָּא. וְהַיְינוּ רָזָא (ישעיה מח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ. וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם. בְּחֵילָא דִּימִינָא לְעֵילָּא. כִּי הַאי גַּוְונָא אִתְעֲבִידוּ שְׁמַיָּא דְּאִיהוּ דְּכַר. וּדְכַר מִסְּטָרָא דִּימִינָא קָא אָתֵי וְנוּקְבָא מִסְּטָרָא דְּשְׂמָאלָא. (לעיל א ע"ב)׃

(ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. עַד הָכָא אִסְתַּלְקוּ מִלִּין דְּלָא לְשָׁאֲלָא כְּדְלְעֵילָּא. דְּחָכְמָה אִשְׁתַּכְלִיל מֵאַיִן וְלָא קַיְימָא לְשָׁאֲלָא דְּסָתִים וְעָמִיק לֵית דְּיֵקוּם בֵּיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְפַּשַּׁט נְהוֹרָא עַמִּיקָא נְהוֹרֵיהּ קַיְימָא

בִּשְׁאֵלְתָּא אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סָתִים מִכֹּלָּא דִּלְתַתָּא. וְקָרָאן לֵיהּ עַל פּוּם שְׁאֵילְתָּא מ"י. מִי בָּרָא אֵלֶּה.

וְהַיְנוּ רָזָא דְּקָאֲמָרָן (לקמן פה ע"ב) (איוב לח) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקָּרַח. מִבֶּטֶן מִי וַדַּאי (יְצָא הַקָּרַח) הַהוּא דְּקַיְימָא לִשְׁאֵלְתָּא. וְלֵית לְשָׁאֲלָא מַה לְּעֵילָּא מַה לְּתַתָּא. אֶלָּא לְשָׁאֲלָא אֲתַר דְּנַפְקָן לְמִנְדַּע. וְלָא לְמִנְדַּע לֵיהּ. דְּהָא לָא יָכְלִין. אֶלָּא קַיְימָא לִשְׁאֵלְתָּא וְלָא לְמִנְדַּע בֵּיהּ.

בְּרֵאשִׁית ב׳ רֵאשִׁית. רֵאשִׁית מַאֲמָר הוּא. אוֹ נִימָא דִּבְרֵאשִׁית אִיהוּ מַאֲמָר. אֶלָּא עַד לָא נָפִיק וְאִתְפַּשַּׁט חֵילֵיהּ (לעיל טו ע"ב) וְכֹלָּא סָתִים בֵּיהּ. בְּרֵאשִׁית אִיהוּ וּמַאֲמָר אִיהוּ. כֵּיוָן דְּנָפִיק וְאִתְפְּשַׁט מִנֵּיהּ חֵילִין, רֵאשִׁית אִקְרֵי וְהוּא מַאֲמָר בִּלְחוֹדוֹי. מ"י שְׁאֵילְתָּא הַהוּא דְּבָרָא אֵלֶּה. לְבָתַר כַּד אִתְפְּשַׁט וְאִשְׁתַּכְלַל אִתְעֲבִיד י"ם וּבָרָא לְתַתָּא. וְכֹלָּא עָבִיד כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ דִּלְעֵילָּא.

דָּא לָקְבֵל דָּא וְדָא כְּגַוְונָא דְּדָא. וְתַרְוַוייהוּ ב׳.

כְּתִיב, (שיר השירים א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ. בִּמְסִבּוֹ לְאִתְיַישְׁבָא בְּמַלְכוּ תַּתָּאָה. בְּרָזָא דְּהַהוּא חַבְרוּתָא וְתַפְנוּקָא דְּהַהוּא חֲבִיבוּתָא דִּבְעֵדֶן עִלָּאָה בְּהַהוּא שְׁבִיל דְּסָתִים וְגָנִיז וְלָא אִתְיְדַע וְאִתְמַלְיָיא מִנֵּיהּ וְנַפְקָא בְּנַחֲלִין יְדִיעָן. נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ דָּא מַלְכָּא תַּתָּאָה. דְּבָרָא עָלְמָא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא וְסָלִיק רֵיחָא טָבָא עִלָּאָה

לְשַׁלְטָאָה וּלְמֶעְבַּד וְיָכִיל וְשַׁלִּיט וְנָהִיר בִּנְהוֹרָא עִלָּאָה.
בְּתְרִין גַּוְונִין אִתְבְּרֵי עָלְמָא, בִּימִינָא וּבְשְׂמָאלָא
בְּשִׁיתָּא יוֹמִין עִלָּאִין. שִׁיתָּא יוֹמִין אִתְעֲבִידוּ
לְאַנְהָרָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְאִלֵּין כָּרוֹן אָרְחִין וְעַבָדוּ שִׁיתִּין
נוּקְבִין לִתְהוֹמָא רַבָּא. וְאִנּוּן שִׁיתִּין נוּקְבִין לְאַעֲלָאָה מַיָּא
דְּנַחֲלֵי גּוֹ תְּהוֹמָא. וְעַל דָּא (הָא תַּנִּינָן) הַשִּׁיתִּין מִשֶּׁשֶׁת יְמֵי
בְּרֵאשִׁית נִבְרְאוּ וְאִנּוּן הֲווּ שְׁלָמָא דְּעָלְמָא:
וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ סוֹסְפִיתָא דְּקַמָּרֵי גּוֹ קוֹלְטוֹי
דְּהַוָּה בְּקַדְמִיתָא וְלָא אִתְקַיְּימַת. הָיְתָה כְּבָר
וּלְבָתַר אִתְקַיְּימַת. בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָון אִתְגְּלִיף עָלְמָא
וְאִתְקַיְּימַת. וְכֻלְּהוּ עִטּוֹרָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא. כַּד מִצְטַרְפִין
סָלְקִין (דף ל ע"ב) אַתְוָון לְעֵילָּא וְנָחְתִין לְתַתָּא מִתְעַטְּרָן
בְּעִטְרִין בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא וְיָכִיל עָלְמָא לְאִתְקַיְּימָא.
וְאִלֵּין אִתְקַיְּימִין בְּעוֹבָדוֹי דְּעָלְמָא (נ"א דְּמַלְכָּא). טוּפְסָרָא
דְּקִילְטָא בְּהָנֵי שְׁכִיחֵי (כְּחוֹתָמָא) דְּגוּשְׁפַּנְקָא. עָאלוּ וּנְפָקוּ
אֶת וְאֶת וְאִתְבְּרֵי עָלְמָא. עָאלוּ גּוֹ חוֹתָמָא וְאִצְטָרְפוּ
וְאִתְקַיְּימוּ עָלְמָא.
בְּקוֹלְפֵי דְּחִוְיָא רַבְרְבָא מָחוּ וְעָאלוּ תְּחוֹת נוּקְבֵי דְּעַפְרָא
אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה אַמִּין. לְבָתַר תְּהוֹמָא רַבָּא הַוָּה
סָלִיק בַּחֲשׁוֹכָא וַחֲשׁוֹכָא חָפֵי כֹּלָּא. עַד דְּנָפַק נְהוֹרָא (לעיל

טו א) וּבָקַע בַּחֲשׁוֹכָא וְנָפַק וְאִתְנְהִיר דִּכְתִיב, (איוב יב) מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת מִנִּי חֹשֶׁךְ וַיּוֹצֵא לָאוֹר צַלְמָוֶת.

מַיָּא אִתְקַלוּ בְּתִיקְלָא אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה בְּאֶצְבְּעָאן. תְּלַת נְטִיפוּ גּוֹ תִּיקְלָא. פַּלְגוּ מִנַּיְיהוּ לְקִיּוּמָא וּפַלְגוּ דְּעָאלוּ לְתַתָּא. אִלֵּין סָלְקִין וְאִלֵּין נָחֲתִין. כֵּיוָן דִּסְלִיקוּ בִּסְלִיקוּ דְּיָדָא. קָאִים תִּיקְלָא בְּאוֹרַח מֵישַׁר וְלָא סָטָא לְיָמִינָא וְלִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם וגו׳.

כֻּלָּא הֲוָה בֵּיהּ בְּאַרְעָא סָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָיא. וְחֵילָא וְתָקְפָא וּמַיָּא גְּלִידִין בְּגַוָּוהִי וְלָא נְגִידוּ וְלָא אִתְפַּשְׁטוּ. עַד דְּאַנְהִיר עַלָּה נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא וּנְהוֹרָא מָחַאת בְּקוּלְטוֹי וְאִשְׁתְּרִיאוּ חֵילָהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיְהִי אוֹר. דָּא הוּא אוֹר קַדְמָאָה עִלָּאָה דְּהֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא.

וּמֵהָכָא נָפְקוּ כָּל חֵילִין וְתוּקְפִין. וְאַרְעָא אִתְבַּסְמַת וְאַפִּיקַת חֵילָהָא לְבָתַר. כֵּיוָן דְּנָהִיר (וְנָחִית) הֲוָה אִסְתַּלַּק נְהוֹרֵיהּ מִסְיָיפֵי עָלְמָא עַד סְיָיפֵי עָלְמָא. כַּד אִסְתַּכַּל בְּחַיָּיבֵי עָלְמָא אִתְגְּנִיז וְאִתְטְמִיר וְלָא נָפִיק אֶלָּא בְּשִׁבִילוֹי סְתִימִין דְּלָא אִתְגַּלְיָין:

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. תְּנַן כָּל חֶלְמָא דְּקַיְימָא בְּקִיּוּמָא דִּכְי טוֹב שְׁלָמָא הוּא לְעֵילָּא וְתַתָּא. חָמֵי

אַתְוָון כְּפוּם אָרְחוֹי כָּל חַד וְחַד. חָמָא ט׳ טַב לֵיהּ טַב לְחֶלְמֵיהּ דְּהָא אוֹרַיְיתָא פָּתַח בֵּיהּ כִּי טוֹב. נָהִיר מִסְיָיפֵי עָלְמָא לְסְיָיפֵי עָלְמָא. ט׳ טַב. טוֹב הוּא, טַב נְהִירוּ בְּאַשְׁלָמוּתָא.

ט׳ תְּשִׁיעָאָה דְּכֹלָּא. אָת דְּאִתְנְהִיר מֵעִלָּאָה רֵאשִׁיתָא וְאִתְכְּלִיל בֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד בִּסְתִימוּ דְּנִקּוּדָה רָזָא דְּי׳ דְּהִיא נְקוּדָה חָדָא. ו׳ מֵחֵילֵיהּ נָפִיק. בֵּיהּ אִתְעֲבִיד שָׁמַיִם. כַּד אִסְתַּיָּים בְּנִקּוּדָה חַד וְאִתְגְּנִיז גּוֹ, אִתְנַהֲרָא ב׳. מִגֵּיהּ נָפְקוּ עִלָּאָה וְתַתָּאָה. עִלָּאָה טְמִירָא. תַּתָּאָה אִתְגַּלְיָיא בְּרָזָא דְּתֹרִין. וְקַיְימָא בְּחֵילָא דְּעֵילָא.

וְדָא הוּא טו״ב. אִלֵּין תְּלַת אַתְוָון טו״ב אִתְכְּלִילוּ לְבָתַר לְצַדִּיקָא דְּעָלְמָא דְּכָלִיל כֹּלָּא לְעֵילָא וְתַתָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. בְּגִין דְּנְהִירוּ עִלָּאָה כְּלִילָא בֵּיהּ דִּכְתִיב, (תהלים קמה) טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. לַכֹּל כְּתִיב דָּא סִתְמָא דְּמִלָּה בְּגִין לְאַנְהָרָא יוֹמָא חַד דְּנָהִיר לְכֹלָּא. עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. עַד כָּאן סִתְמָא דְּמִלִּין.

השלמה מההשמטות (סימן ז״ך)

לָמָּה בְּי״ת דּוֹמֶה לְאָדָם שֶׁנּוֹצַר בְּחָכְמָה שֶׁסָּתוּם מִכָּל צָד וּפָתוּחַ מִלְּפָנָיו וְהָאָלֶף פְּתוּחָה מֵאַחֲרָיו רוֹצֶה לוֹמַר כִּי הִיא פְּתוּחָה לְקַבֵּל מִן הַכֶּתֶר וְיֵשׁ לָהּ פֶּתַח לְהַשְׁפִּיעַ לְאַחֲרִים. (עד כאן מההשמטות)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. רָזָא דִּרְאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה. דָּא חָכְמָה עִלָּאָה דְּאִיהִי רֵאשִׁית. ב׳ בֵּיתָא דְּעִלְמָא לְאִתְשַׁקָּאָה מֵהַהוּא נָהָר דְּעַיִיל בֵּיהּ. רָזָא דִּכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְנָהָר דְּאַכְנִישׁ כֹּלָּא מֵעוּמְקָא עִלָּאָה וְלָא פְּסִיקוּ מֵימוֹי לְעָלְמִין לְאַשְׁקָאָה לְגִנְתָּא.

וְהַהוּא עִמְקָא עִלָּאָה בַּיִת רִאשׁוֹן בְּרֵאשִׁית אִסְתַּיְימוּ בֵּיהּ אַתְוָון בְּחַד שְׁבִיל דַּקִּיק דְּגָנִיז בְּגַוֵּיהּ. וּמִגּוֹ הַהוּא עוּמְקָא נָפְקוּ תְּרִין חֵילִין דִּכְתִיב אֶת הַשָּׁמַיִם. שָׁמַיִם לָא כְּתִיב אֶלָּא הַשָּׁמַיִם. מִגּוֹ הַהוּא עוּמְקָא דְּסָתִים מִכֹּלָּא. וְאֶת הָאָרֶץ סְתִימָא דָּא אַפִּיק לְהַאי אָרְעָא.

אֲבָל בִּכְלָלָא דִּשְׁמַיִם הֲוָה. וּנְפָקוּ כְּחָדָא מִתְדַּבְקָא בְּסִטְרוֹי דָּא בְּדָא. כַּד אִתְנְהִיר רֵאשִׁיתָא דִּכְלָּא, שָׁמַיִם נַטְלוּ לָהּ וְאוֹתִיבוּ לָהּ בְּאַתְרָהּ, דִּכְתִיב וְאֶת הָאָרֶץ. וְאֶת מִכְּלָלָא דְּאַתְוָון דְּאִנּוּן א״ת. כַּד אִתְהַדְּרַת אַרְעָא לְמֵיתַב בְּאַתְרָהּ וְאִתְפְּרַשׁ מִסִּטְרוֹי דִּשְׁמַיִם, הֲוַת תּוֹהָה וּבוֹהָה לְאִתְדַּבְקָא בַּשָּׁמַיִם כְּחָדָא (דף לא ע"א) (נ"א כְּקַדְמֵיתָא) בְּקַדְמֵיתָא. בְּגִין דְּחָמַת לַשָּׁמַיִם נְהִירִין וְהִיא אִתְחַשְׁכַת. עַד דְּנְהוֹרָא עִלָּאָה נָפַק עֲלָהּ וְאַנְהִיר לָהּ וְתָבַת בְּאַתְרָהּ לְאִסְתַּכְּלָא בִּשְׁמַיָּא אַפִּין בְּאַפִּין. וּכְדֵין אִתְתַּקָּנַת אַרְעָא וְאִתְבַּסְמַת.

נָפַק נְהוֹרָא בִּסְטַר יְמִינָא (לעיל יז) וַחֲשׁוֹכָא בִּסְטַר שְׂמָאלָא. וְאַפְרִישׁ לוֹן לְבָתַר בְּגִין לְאִתְכַּלְלָא דָּא בְּדָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחשֶׁךְ. וְאִי תֵימָא הֲוָה הַבְדָּלָה מַמָּשׁ. לָא. אֶלָּא יוֹם אָתֵי מִסִּטְרָא דִנְהוֹרָא דְאִיהוּ יְמִינָא. וְלַיְלָה מִסִּטְרָא דְחַשׁוֹכָא דְאִיהוּ שְׂמָאלָא. וְכַד נָפְקוּ כְּחַדָּא אַפְרִישׁ לוֹן. וְהַבְדָּלָה הֲוָה מִסִּטְרוֹי לְאִסְתַּכְלָא אַפִּין בְּאַפִּין וּלְאִתְדַּבְקָא דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵוֹ כֻּלָּא חָד.

וְאִיהוּ אִקְרֵי יוֹם וְקָרֵי לֵיהּ יוֹם. וְאִיהִי קָרֵי לָיְלָה כְּמָא דְאַתְּ אָמַר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְגוֹ'. מַהוּ וְלַחשֶׁךְ. דָּא חשֶׁךְ דְּאָחִיד לְלֵילָה דִּלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ (ס"א וְהִיא אִתְקְרֵי לַיְלָה דִכְתִיב וְלַחשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה בְּגִין דְּאָחִיד בָּהּ חשֶׁךְ וְלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ) וְאַף עַל גַּב דְּאָתָא מִסִּטְרָא דְאֶשָּׁא דְאִיהִי חשֶׁךְ. אֲבָל חשֶׁךְ עַד דְּאִתְנְהִיר מִסִּטְרָא דְיוֹם, יוֹם נָהִיר לְלֵילָה, וְלַיְלָה לָא נָהִיר עַד זִמְנָא דִכְתִיב, (תהלים קלט) וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁכָה כָּאוֹרָה.

רִבִּי אֶלְעָזָר קָפֵץ בְּקַדְמִיתָא וְדָרֵשׁ (שם כט) קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים. קוֹל יְיָ דָּא קוֹל עִלָּאָה דִמְמַנָּא עַל הַמָּיִם דְּנַגְדִין מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא עַד דְּמִתְכַּנְשֵׁי לְאַתַר חָד בִּכְנוּפְיָא חָדָא. הַהוּא קוֹל עִלָּאָה

מְשַׁדֵּר לְאִנּוּן מַיִין בְּאָרְחַיְיהוּ כָּל חַד וְחַד כְּפוּם אָרְחֵיהּ. כְּהַאי גְּוָנָא דְּמִמַּנָּא עַל מַיָּא לְשַׁדָּר לוֹן לְכָל אֲתַר וַאֲתַר כְּדְקָחָזֵי לֵיהּ. כָּךְ קוֹל יְיָ מְמַנָּא עַל מַיָּא.

אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (איוב כו) וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן. דָּא סִטְרָא דְּאַתְיָא מִן גְּבוּרָה וְנָפְקָא מִינֵּיהּ. דָּבָר אַחֵר אֵ"ל הַכָּבוֹד הִרְעִים דָּא יְמִינָא דְּנַפְקָא מִנֵּיהּ שְׂמָאלָא. ה' עַל מַיִם רַבִּים. ה' דָּא חָכְמָ"ה עִלָּאָה דְּאִקְרֵי יו"ד (עֵדֶן דְּקַיְימָא) עַל מַיִם רַבִּים עַל הַהוּא עוּמְקָא סְתִימָאָה דְּנָפִיק מִנֵּיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים עז) וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּרִישׁ פִּלּוּגְתָּא וְאָמַר. פָּתַח קְרָא וְאָמַר כְּתִיב, (שמות כה) לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת תִּהְיֶינָה הַטַּבָּעוֹת בָּתִּים לְבַדִּים. מָאן הַהוּא מִסְגֶּרֶת, דָּא הוּא אֲתַר סָגִיר דְּלָא פְּתִיחָא בַּר בְּשְׁבִיל חַד דַּקִיק דְּאִתְיְידַע בִּגְוָנִיזוּ לְגַבֵּיהּ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמְלֵי וְרָשִׁים תַּרְעִין לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין. וּבְגִין דְּאִיהוּ אֲתַר גָּנִיז וְסָתִים אִקְרֵי מִסְגֶּרֶת וְדָא הוּא עָלְמָא דְּאַתְּי. וְהַהוּא עָלְמָא דְּאַתְּי אִתְקְרֵי מִסְגֶּרֶת.

תִּהְיֶינָה הַטַּבָּעוֹת אִלֵּין עִזְקָאן עִלָּאִין דְּאִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא מַיָּא מֵרוּחָא וְרוּחָא מֵאֶשָּׁא וְאֶשָּׁא מִמַּיָּא. כֻּלְּהוֹן אִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא וְנַפְקָן דָּא מִן דָּא בְּהָנֵי (ס"א כְּהָנֵי) עִזְקָאן, וְכֻלְּהוֹן מִסְתַּכְּלָן לְגַבֵּי הַהוּא מִסְגֶּרֶת. דְּבֵיהּ

מִתְאַחֵד לְהַהוּא נַהֲרָא עִלָּאָה לְאַשְׁקָאָה לוֹן וְאִתְאַחֲדָן בֵּיהּ.

בָּתִּים לְבַדִּים. הָנֵי עִזְקָאן מְלֵאִין (עילאין) אִנּוּן בָּתִּים וְאַתְרִין לְבַדִּים דְּאִנּוּן רְתִיכִין דִּלְתַתָּא. בְּגִין דָּא אִתֵּי מִסְטָרָא דְּאֶשָׁא. וְדָא מִסְטָרָא דְּמַיָּא. וְדָא מִסְטָרָא דְּרוּחָא וְכֵן כֻּלְּהוּ בְּגִין לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא לַאֲרוֹנָא. וְעַל דָּא מָאן דְּמִקָּרֵב יְקָרֵב בְּאִלֵּין בַּדִּים וְלָא בַּמֶּה דִּלְגַו. לֵךְ לֵךְ אֲמְרִין נְזִירָא, סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא לָא תִקָּרֵב. בַּר אִנּוּן דְּאִתְחַזּוּן לְשַׁמָּשָׁא לְגַו. לוֹן אִתְיְהִיב רְשׁוּתָא לְאַעֲלָאָה לְשַׁמָּשָׁא וּלְקָרְבָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת.

בֵּית דְּבְרֵאשִׁית רַבְּרְבָא. רִבִּי יוֹסֵי שָׁאִיל לֵיהּ. וְאָמַר הַאי שִׁיתָּא יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית דְּקָא תָּנִינָן מָאן אִנּוּן. אָמַר לֵיהּ הַיְינוּ דִּכְתִיב (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע. כְּמָה דְּאִלֵּין אַרָזִין נָפְקִין מִן לְבָנוֹן. הָכִי נָמֵי אִנּוּן שִׁיתָּא יוֹמִין נָפְקִין מִן בְּרֵאשִׁית.

וְאִלֵּין שִׁיתָּא יוֹמִין עִלָּאִין קְרָא פָּרִישׁ לוֹן דִּכְתִיב, (דברי הימים א כט) לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְגוֹ'. כִּי כֹל דָּא צַדִּיק. בַּשָּׁמַיִם דָּא תִּפְאֶרֶת. וּבָאָרֶץ דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּתַרְגּוּמוֹ דִּי אָחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא. כְּלוֹמַר דִּיסוֹדָא דְּעָלְמָא דְּאִקְרֵי כֹּל, אִיהוּ אָחִיד בְּתִפְאֶרֶת דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, וּבָאָרֶץ (דף לא ע"ב) דְּאִקְרֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא בְּרֵאשִׁית, ב׳ רֵאשִׁית הִיא (חָכְמָה, כְּמָה דְתִרְגֵּם יוֹנָתָן בְּרֵאשִׁית בְּחָכְמְתָא) **בְּגִין דְּאִיהִי תְּנַיְינָא לְחוּשְׁבְּנָא וְאִקְרֵי רֵאשִׁית. בְּגִין דְּהַאי כְּתִיב עִלָּאָה טְמִירָא הִיא קַדְמָאָה. וְעַל דְּלָא עָיִיל בְּחוּשְׁבְּנָא, תְּנַיְינָא הֲוֵי רֵאשִׁית. בְּגִין דָּא ב׳ רֵאשִׁית. וְעוֹד כְּמָה דְחָכְמָה עִלָּאָה אִיהִי רֵאשִׁית. חָכְמָה תַּתָּאָה רֵאשִׁית נָמֵי הַוְיָא. וְעַל דָּא לֵית לְאַפְרָשָׁא ב׳ מִן רֵאשִׁית.**

בְּרֵאשִׁית מַאֲמַר קָרִינָן לֵיהּ וְהָכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נָפְקִין מִינָהּ וְאִתְכְּלִילָן בֵּיהּ. וְאִלֵּין אִקְרוּן כְּגַוְונָא דְאִלֵּין אָחֳרָנִין. בָּרָא אֱלֹהִים. הַדָּא הוּא דִכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. מַאי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן לְאַשְׁקָאָה וּלְקַיְימָא לֵיהּ וּלְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. אֱלֹהִים אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמַשְׁמַע בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וְדַאי עַל יְדָא דְהַהוּא נַהֲרָא בְּגִין לְאַפָּקָא כֹּלָּא וּלְאַשְׁקָאָה כֹּלָּא.

אֶת הַשָּׁמַיִם חִבּוּרָא דְּכַר וְנוּקְבָא כְּדְקָא חָזֵי. לְבָתַר הַאי. בֵּיהּ אִתְבְּרֵי עָלְמָא לְתַתָּא. בֵּיהּ יָהִיב חֵילָא לְכֹלָּא.

השלמה מההשמטות (סימן ב"ח)

וּמְנָא לָן דְּשָׁמַיִם הֲוֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב (מְלָכִים א׳ ח׳) **וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אֲטוּ שְׁלֹמֹה מִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם שֶׁיִּשְׁמְעוּ תְּפִלָּתוֹ, אֶלָּא שֶׁנִּקְרָא שְׁמָן עַל שְׁמוֹ.**

וְלָמָּה נִקְרָא שָׁמַיִם אֶלָּא שֶׁהוּא עִגּוּל כְּמוֹ רֹאשׁ וּמְלַמֵּד שֶׁמָּיִם מִימִינוֹ וְאֵשׁ מִשְּׂמֹאלוֹ וְהוּא בְּאֶמְצַע שָׁא מָיִם, מֵאֵשׁ וּמָיִם וּמָכְנִיס בֵּינֵיהֶם שָׁלוֹם, בָּא הָאֵשׁ וּמָצָא מִצְדּוֹ מִדַּת הָאֵשׁ. בָּא מָיִם וּמָצָא מִצְדּוֹ מִדַּת הַמָּיִם וְהַיְינוּ (איוב כ"ה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, מַאי שָׁמַיִם מִלַּמֵּד שֶׁגָּבַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵשׁ וּמַיִם וּטְפָחַן זֶה בָּזֶה וְעָשָׂה מֵהֶן רֹאשׁ לְדִבְרָיו שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קי"ט) רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת. ע"כ.

(עד כאן מהההשמטות)

אֶ"ת הַשָּׁמַיִם דְּמַשְׁמַע דְּשָׁמַיִם אַפִּיקוּ אֶת בְּחֵילָא דְּרָזָא דְּאֱלֹהִים חַיִּים בָּתַר דְּרֵאשִׁית אַפִּיק לֵיהּ.

כֵּיוָן דְּהַאי אַפִּיק כֹּלָּא וְכֹלָּא אִתְיַישַּׁב בְּדוּכְתֵּיהּ כְּחַד.

עִזְקָא דָּא בַּתְרַיְיתָא אִתְעֲבִידַת רֵאשִׁית. וּבְהַאי רֵאשִׁית אַפִּיק נְהוֹרִין עִלָּאִין וְשָׁרֵי נַהֲרָא וְשָׁרֵי מַיָּא לְנַגְדָּא לְקַבְלָא לְתַתָּא. וְעַל דָּא בְּרֵאשִׁית וַדַּאי בָּרָא אֱלֹהִים. בֵּיהּ בָּרָא עַלְמָא תַּתָּאָה. בֵּיהּ אַפִּיק נְהוֹרִין. בֵּיהּ יָהִיב חֵילָא לְכֹלָּא.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר עַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה י) **הַיִּתְפָּאֵר הַגַּרְזֶן עַל הַחוֹצֵב בּוֹ. שְׁבָחָא דְּמַאן, לָאו דְּאוּמָנָא הוּא. כָּךְ בְּהַאי רֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים עִלָּאָה אֶת הַשָּׁמַיִם. שְׁבָחָא דְּמַאן דְּאֱלֹהִים הוּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַאי דִּכְתִיב,** (דברים ד) **אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרוֹבִים אֵלָיו. קְרוֹבִים. קָרוֹב מִבָּעֵי לֵיהּ.**

אֶלָּא אֱלֹהִים עִלָּאָה. אֱלֹהִים דְּפַחַד יִצְחָק. אֱלֹהִים בַּתְרָאָה. וּבְגִינֵי כָּךְ קְרוֹבִים (לקמן קלה א) **וּגְבוּרוֹת סַגִּיאִין אִנּוּן דְּנָפְקִין מֵחַד וְכֻלְּהוּ חַד.**

השלמה מההשמטות (סימן ב"ט)

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה בְּאִלֵּין קְלִיפִּין הֲוָה בּוֹנֶה עָלְמִין וּמַחֲרִיבָן וְהָא אוּקְמוּהָ דְּלֵית הַשְׁפָּעָה בְּכָל עָלְמִין, וְנָהָר דְּאִיהוּ צַדִּיק יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ בִּתְרִין עָלְמִין, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִית מָאן דְּאָמַר דְּסָלִיק בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ לְמִבְנֵי עָלְמִין וּלְהַחֲרִיבָן. וְאָמַר דֵּין מְהַנְיָין לִי וְדֵין לָא מְהַנְיָין לִי. אִלֵּין דְּאִתְּמָר בְּהוֹן אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ מְהַנְיָין לִי. וְאַחֲרָנִין דְּאִתְּמָר בְּהוֹן וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ דְּאַחְזֵי עַל עָלְמִין דְּסָלִיק בִּרְעוּתֵיהּ לְמִבְנֵי לוֹן וְלָא עָבִיד לוֹן עֲלַיְהוּ אִתְּמָר תֹּהוּ וָבֹהוּ. וּבְזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין קְלִיפִּין אִתְּמָר בֵּיהּ (איכה ג') **סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה. תֹּהוּ וְחֹשֶׁךְ עֲלַיְהוּ אִתְּמָר** (שמות י"ד) **וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וְאִלֵּין קְלִיפִּין דְּאֶגוֹזָא, מוֹחָא מִלְגַּאו דְּתַלְיָא** (דְּתִלַּת) **לד' סִטְרִין דָּא יהו"ה דְּאִיהוּ לָא קַבִּיל מֵסָאֲבוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (ירמיה כ"ג) **הֲלֹא כֹה דְּבָרַי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ. מָה אֶשָּׁא לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה הֲכִי שְׁמֵיהּ לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה. וּבְזִמְנָא דְּמִתְגַּבְּרִין אִלֵּין קְלִיפִּין וְאִתְבָּרוּן מֵאֶגוֹזָא, צְלוֹתָא דְּאִיהִי**

שְׁכִינְתָּא אדנ"י, סַלְקָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ יהו"ה וּסְלִיקַת כּוּלָּהּ, דְּבִזְמְנָא דְּאִיהוּ מִתְכַּסֵּי מִינָהּ בְּאִלֵּין קְלִיפִּין, אִיהִי אִתְקְרִיאַת עֲנִיָּה יְבֹשָׁה וְלֵית לָהּ אֶלָּא מָה דְּיַהֲבִין עֲבָדִין בַּחֲשָׁאי.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְפְּשַׁט מֵאִלֵּין קְלִיפִּין אִתְּמַר (יְשַׁעְיָה ל׳) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. וּמָה דַּהֲוָה יְבֹשָׁה אִתְּמַר בָּהּ, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְאִתְקְרִיאַת בְּרָכָה דִּילֵיהּ, קָרְבָּנָא דִּילֵיהּ, עוֹלָה דִּילֵיהּ, דְּאוֹקִיד כָּל אִלֵּין קְלִיפִּין. וּסְלִיקַת לְגַבֵּיהּ קְטֹרֶת. קְשׁוֹרָא דִּילֵיהּ, עוֹלָה דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב (ויקרא ו׳) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, הִיא הָעוֹלָה בְּצִלּוֹתָא דְּשַׁחֲרִית, הִיא הָעוֹלָה לְגַבֵּיהּ בְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה בְּכַמָּה רֵיחִין וּבוּסְמִין דְּגָן עֵדֶן דְּאִיהִי גָּן דְּאוֹרַיְיתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה, סְתִימָא דְּלָא אִתְפַּתְּחַת אֶלָּא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ.

וְכַד יֵיתֵי בַּעְלָהּ (תְּהִלִּים נ״א) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח דְּאִיהִי בָּבָא עִלָּאָה אִתְפַּתְּחַת לְגַבֵּיהּ כִּתְרִין (בִּתְרִין) סַמְכִין קְשׁוֹט וְקַבִּילַת לֵיהּ בִּתְרִין דְּרוֹעִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. יהו"ה נָחִית לְגַבָּהּ וְדָא הוּא רָזָא אָמֵ"ן (דְּאָמֵ"ן) גִּימַטְרִיָּא יאהדונה"י דְּאִיהוּ חִבּוּרָא דִּתְרִין שְׁמָהָן בְּאַתְוָון. וּבְגִין דָּא גָּדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן

יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן תְּרִין בְּרִישָׁא דְּצַדִּיקַיָּא. אֲבָל כַּד אִינּוּן בְּרִישָׁא דְּחַיָּיבַיָּיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲמָרַת לְגַבַּייְהוּ (שיר השירים א') אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת מֵאֵלֵּין דְּשַׁרְיָין לְפַתָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא כְּמָה דַּהֲווּ מְפָתִּין לְיִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא בְּשִׁית שַׁעְתִּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ל"ב) וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הָהָר. וְאוּקְמוּהָ מַאי כִּי בֹשֵׁשׁ, אֶלָּא בְּשִׁית שַׁעְתִּין עֲבָדוּ יָת עֶגְלָא בְּגִין לְאַפָּרָשָׁא לוֹן מִשָּׁבַע. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות י"ב) אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר, אַךְ חֵלֶק בֵּין שֵׁשׁ לְשֶׁבַע.

וּבְגִין דָּא אָמְרָה כְּנֶסֶת לְיִשְׂרָאֵל שֶׁשִּׁזַּפְתְּנִי הַשֶּׁמֶשׁ גָּרְמוּ דְּאִסְתַּלַּק מִנִּי וֹ' דְּאִיהוּ הַשֵּׁשׁ וְאוֹר הַשֵּׁשׁ דַּהֲוָה נָהִיר בְּסִתְרָא דְּשִׁית תֵּיבִין דְּאִינּוּן (דְּבָרִים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִּי, נִיחַר גְּרוֹנָם דְּבַטִּילוּ קְרַיְית שְׁמַע דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תְּהִלִּים קמ"ט) רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם, וּבְגִין דָּא שָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, דְּאִינּוּן שְׁאָר אוּמִין עֶרֶב רָב. וּבְגִין דָּא כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי וּבְגִין דָּא אִינּוּן עֶרֶב רָב מַצְלִיחִין בְּכֹלָּא.

כָּתְנוֹת עוֹר חַשּׁוֹכִין דְּעַיְינִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בְּרֵאשִׁית כ"ז) וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, לְאִסְתַּכְּלָא לְאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יְחֶזְקֵאל א') נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ אוֹר דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית כָּתְנוֹת אוֹר אִינּוּן.

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. וְהָאָרֶץ הוּא חַד. תֹּהוּ תְּרֵין. בֹּהוּ תְּלָת. חֹשֶׁךְ אַרְבַּע. תְּהוֹם חֲמֵשׁ. וְאַרְבַּע אִינּוּן דִּכְלִילָן בְּגוּפָא וְאִינּוּן אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּאִינּוּן קְלִיפִּין דְּאֶגוֹזָא, וּבְגִין דָּא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. וְאוּקְמוּהָ הָיְתָה מִקַּדְמַת דְּנָא, דְּהַכִי אָרְחָא דְּקְלִיפִּין דְּמִקַּדְמִין לְמוֹחָא.

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא רוּחָא דְּמְשִׁיחָא, דְּמִיָּד דְּיהֵא מְרַחֶפֶת עַל אַנְפֵּי מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא מִיָּד יְהֵא פּוּרְקָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיְשַׁלְחֵהוּ יְיָ אֱלֹהִים, מִיָּד (לִמְשִׁיחָא) מְשִׁיחָא דְּהוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּמָה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וַיְשַׁלְחֵהוּ מִגַּן עֵדֶן מֵעִדּוּן דִּילֵיהּ. וְאַמַּאי לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בְּגִין דָּא וַיְשַׁלְחֵהוּ מִיָּד, דְּיִפּוּק מִתַּמָּן.

וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרוּבִים דְּאִינּוּן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּמָשְׁכָא רוּחָא דְּמְשִׁיחָא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא שִׁיל"ה הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְאַצָּלְתִּי מִן הָרוּחַ, דְּהַכִי סָלִיק שִׁילֹה מְשֻׁה בְּחוּשְׁבָּנָא. וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם, דְּאַקְדִּים שִׁילֹה לְתַרְוַיְיהוּ בְּגִין דִּיהֵא מְרַחֶפֶת עַל אַנְפּוֹי דְּאוֹרַיְיתָא וּפוּרְקָנָא בֵּיהּ תַּלְיָיא וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת מִיָּד יְהֵא בִּידֵיהּ. וּמַאי נִיהוּ, מַטֵּה מטט"רון דְּאִתְּהַפַּךְ מִמַּטֵּה לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ

לְמַטָּה. וְעוֹד מַטָּה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וְאִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל כְּלַפֵּי חֶסֶד לִימִינָא וְיִפְקוּן בְּרַחֲמֵי. וְאִם לָאו מַטָּה כְּלַפֵּי חוֹבָה לְסִטְרָא דִּגְבוּרָ"ה דְּתַמָּן נָחֳשׁ, אֵל אַחֵר. דְּתַבָּע לְשִׁפּוֹךְ דָּמָא וְאִתְקְטִיל מָשִׁיחַ וְסַגִּיאִין מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר (רות ג') שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר דְּאִיהוּ בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם דְּיֵהָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וּבְגִין דָּא וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת וְכֹלָּא לְשָׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא דְּאִתְּמַר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא וְאִיהִי אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה. אִם זָכָה בַּר נָשׁ, אִיהִי סַם חַיִּים דִּילֵיהּ. וְאִם לָאו, הִיא מִתְהַפֶּכֶת לֵיהּ לְסַם הַמָּוֶת. וְהָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין הָכִי, כְּגוֹנָא דְּמַטֶּה דְּאִתְהַפַּךְ לְנָחָשׁ וּמְנָחָשׁ לְמַטֶּה. וּבְזִמְנָא הַהוּא יִתְמַחוּן מִן עַלְמָא כָּל אִינּוּן דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות ז') וַיַּעֲשׂוּ כֵּן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלַטֵּיהֶם: (עד כאן

מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן ל)

אָמַר רִבִּי בְּרָכְיָה מַאי דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, מַאי מַשְׁמַע הָיְתָה, שֶׁכְּבָר הָיְתָה. וּמַאי תֹהוּ, דָּבָר הַמְתְהֶא אֶת בְּנֵי אָדָם. וּמַאי בֹּהוּ, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב בֹּהוּ, בּוֹ הוּא. עַל שֵׁם מָאי דִּכְתִיב (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. בָּרָא בֹּהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם. בָּרָא תֹהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּרָע. בֹּהוּ בְּשָׁלוֹם דִּכְתִיב

(איוב כה) **עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. מִלַּמֵּד שְׁמִכָּאֵל שַׂר יְמִינוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַיִם וּבָרָד. וְגַבְרִיאֵל שַׂר שְׂמֹאלוֹ, אֵשׁ. וְשָׂר שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם מַכְרִיעַ וְהַיְינוּ דִּכְתִיב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וּמְנַלָּן דְּבֹהוּ שָׁלוֹם, דִּכְתִיב** (ישעיה מה) **עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע, הָא כֵּיצַד רָע מִתֹּהוּ וְשָׁלוֹם מִבֹּהוּ, בָּרָא תֹהוּ וְשָׂם מְקוֹמוֹ בַּרָע, שֶׁנֶּאֱמַר עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע. בָּרָא בֹהוּ וְשָׂם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם שֶׁנֶּאֱמַר עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו ע"כ:** (עד כאן מההשמטות)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְמִי הוּא אוֹמֵר אֵינוֹ אוֹמֵר אֶלָּא לַאֲחֵרִים. יְהִי (לעיל כב) אוֹר לְעוֹלָם הַזֶּה. וַיְהִי אוֹר לְעוֹלָם הַבָּא). **וְדָא** (דא) **אִיהוּ נְהוֹרָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא. וְהוּא נְהוֹרָא דְּעֵינָא. וְהוּא נְהוֹרָא דְּאַחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קַדְמָאָה וְהַוֵי חָזֵי בֵּיהּ מִסְיֵיפֵי עָלְמָא וְעַד סְיֵיפֵי עָלְמָא. וְהוּא נְהוֹרָא דְּאַחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָוִד וְהָוָה מְשַׁבַּח וְאָמַר** (תהלים לא) **מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ. וְהוּא נְהוֹרָא דְּאַחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה וְחָמָא בֵּיהּ מִגִּלְעָד וְעַד דָּן.**

וּבְשַׁעֲתָא דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִקּוּמוּן תְּלָתָא

תּוֹסֶפְתָּא

בְּרֵאשִׁי"ת בָּרָ"א רֶמֶז לְכֶתֶ"ר חָכְמָ"ה. אֱלֹהִים רוֹמֵז לִבְינָ"ה. אֶ"ת רוֹמֵז לִגְדוּלָ"ה וּגְבוּרָ"ה. הַשָּׁמַיִ"ם דָּא הוּא תִּפְאֶרֶ"ת. וְאֶ"ת רוֹמֵז לְנֶצַ"ח הוֹ"ד יְסוֹ"ד. הָאָרֶ"ץ רוֹמֵז לְמַלְכוּ"ת: (עד כאן תוספתא)

דְּרִין חַיָּיבִין. וְאִנּוּן דָּרָא דֶּאֱנוֹשׁ וְדָרָא דְּטוֹפְנָא וְדָרָא דְּפַלְגָּה (נ"א גְּנִיז לֵיהּ) בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּמְּשׁוּן בֵּיהּ, וְיָהַב יָתֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמשֶׁה וְאִשְׁתַּמַּשׁ בֵּיהּ תְּלַת יַרְחִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּן לֵיהּ מִיּוֹמֵי עִבּוּרָא דִּילֵיהּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלשָׁה יְרָחִים. (שמות ב)

וּבָתַר תְּלַת יַרְחִין עָאל קַמֵּי פַּרְעֹה נָטִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנֵּיהּ. עַד דְּקָאִים עַל טוּרָא דְּסִינַי לְקַבָּלָא אוֹרַיְיתָא וְהָדַר לֵיהּ הַהוּא נְהוֹרָא וְאִשְׁתַּמַּשׁ בֵּיהּ כָּל יוֹמוֹי. וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִקְרַב בַּהֲדֵיהּ עַד דְּיָהַב מַסְוֶה עַל אַנְפּוֹי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו. וְאִתְעַטַּף בֵּיהּ כְּטַלִּית. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה. (שמות לד) (תהלים קד)

יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כָּל מַה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וַיְהִי הוּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אוֹר דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית הֲוָה סָלִיק נְהוֹרֵיהּ מִסְּיָיפֵי עָלְמָא עַד סְיָיפֵי עָלְמָא וְאִתְגְּנִיז.

מַאי טַעְמָא אִתְגְּנִיז. בְּגִין דְּלָא יִתְהַנּוֹן מִנֵּיהּ חַיָּיבֵי עָלְמָא. וְעָלְמִין לָא יִתְהַנּוֹן בְּגִינֵיהוֹן. וְהוּא טָמִיר לְצַדִּיקַיָּא, לַצַּדִּיק דַּיְקָא (דף לב ע"א) דִּכְתִיב, (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה וּכְדֵין יִתְבַּסְּמוּן עָלְמִין וִיהוֹן כֻּלָּא חַד. וְעַד יוֹמָא דְּיֵהֵא עָלְמָא דְּאָתֵי הוּא טָמִיר וְגָנִיז.

הַהוּא נְהוֹרָא נָפַק מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא דְּאִתְגַּלְפָּא בְּקִלְפּוֹי דְּטָמִירָא דְּכֻלָּא. עַד דְּמֵהַהוּא נְהוֹרָא דְּאִתְגְּנִיז אִתְגְּלִיף בְּשִׁבְיל חַד טְמִירָא לַחֲשׁוֹכָא דִּלְתַתָּא וּנְהוֹרָא שָׁאֲרֵי בֵּיהּ. מָאן חֲשׁוֹכָא דִּלְתַתָּא. הַהוּא דְּאִקְרֵי לַיְלָה דִּכְתִיב בֵּיהּ וְלַחשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה.

וְעַל דָּא תָּנִינָן מַאי דִּכְתִיב, (איוב יב) מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת מִנִּי חשֶׁךְ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִי תֵּימָא מֵחשֶׁךְ סְתִים אִתְגַּלְיָין. הָא חֲזִינָן דִּטְמִירִין אִנּוּן כָּל אִנּוּן כְּתִרִין עִלָּאִין וְקָרִינָן עֲמוּקוֹת. מַהוּ מְגַלֶּה. אֶלָּא כָּל אִנּוּן טְמִירִין עִלָּאִין לָא אִתְגַּלְיָין אֶלָּא מִגּוֹ הַהוּא חֲשׁוֹכָא דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּלֵילְיָא. (ויהא כֻּלָּא חַד בְּרָזָא דְּוַהֲיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה בְּדַרְגָּא חָדָא וְעַד יוֹמָא

דְּיֵיתֵי הוּא גְּנוּזָ וְטָמִיר (שייך לעיל בשטה ב)) **תָּא חֲזֵי, כָּל אִנּוּן עַמִּיקִין סְתִימִין דְּנָפְקֵי מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה וְקָלָא נָטִיל לוֹן לָא אִתְגַּלְיָין עַד דְּמִלָּה מְגַלָּה לוֹן. מָאן מִלָּה הַיְינוּ דִּבּוּר. וְהַאי דִּבּוּר אִקְרֵי שַׁבָּת. וּבְגִין דְּשַׁבָּת אִקְרֵי דִּבּוּר, דִּבּוּר דְּחוֹל אָסוּר בְּשַׁבָּת.** (גליון מהרש"ב וְכָךְ הֲוָה עָבִיד רַבִּי שִׁמְעוֹן כַּד חָמֵי לְאַמֵּיהּ דְּדַוָּת מִשְׁתָּעְיָא הֲוָה אָמַר לָהּ, אִמָּא, שְׁתוֹקִי, שַׁבָּת הוּא וְאָסִיר). **בְּגִין דְּדִבּוּר דָּא בַּעְיָא לְשַׁלְטָאָה וְלָא אָחֳרָא. וְהַאי דִּבּוּר דְּאִיהוּ אָתֵי מִסִּטְרָא דְּחֶשְׁךְ מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת מִגַּוֵּיהּ. וּמַשְׁמַע מִגּוֹ חֶשְׁךְ. הַהוּא דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּחֶשְׁךְ דִּכְתִיב מִגּוֹ דַּיְיקָא.**

השלמה מההשמטות (סימן ל"א)

יָשֵׁב רִבִּי בּוֹן וְדָרַשׁ מָהוּ דִּכְתִיב (ישעיה מה) **יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. אֶלָּא אוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ כְּתִיב בּוֹ יְצִירָה. חֹשֶׁךְ שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ כְּתִיב בּוֹ בְּרִיאָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (עמוס ד') **יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ. אִי בָּעִית אֵימָא אוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ, כְּתִיב בּוֹ עֲשִׂיָּה. דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וְאֵין הֲוָיָה אֶלָּא עֲשִׂיָּה וְקָרֵי בֵּיהּ יְצִירָה. חֹשֶׁךְ דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ עֲשִׂיָּה אֶלָּא הַבְדָּלָה וְהַפְרָשָׁה קָרֵי בֵּיהּ בְּרִיאָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר הַבּוֹרֵא פְּלוֹנִי וְכוּ'. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה מָהוּ דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר וְלֹא אָמַר וְהָיָה. מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ חֵפֶץ נָאֶה וְהִקְצָהוּ עַד שֶׁזִּימֵּן לוֹ מָקוֹם וְשָׁמַהוּ שָׁם הָדָא הוּא דִּכְתִיב יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר שֶׁכְּבָר הָיָה. ע"כ:** (עד כאן מההשמטות)

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אִי הָכִי מַאי דִּכְתִיב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. אָמַר לֵיהּ, אוֹר אַפִּיק יוֹם וְחֹשֶׁךְ אַפִּיק לֵילְיָא. לְבָתַר חָבַר לוֹן כְּחַדָּא וְהַוּוּ חַד דִּכְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. דְּלֵילְיָא וְיוֹם אִקְרוּן חַד. וְהַאי דִּכְתִיב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (דְּאַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת) דָּא בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא דְּאִשְׁתְּכַח פָּרוּדָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק עַד הָכָא דְּכוּרָא בְּאוֹר וְנוּקְבָא בַּחֲשׁוֹכָא. לְבָתַר מִתְחַבְּרָן כְּחַדָּא לְמֶהֱוֵי חַד. בְּמַאי אִתְפַּרְשָׁאן לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין חֲשׁוֹכָא. מִתְפַּרְשָׁן דַּרְגִּין וְתַרְוַוייהוּ כְּחַד הַוּוּ. דְּהָא לֵית נְהוֹרָא אֶלָּא בַּחֲשׁוֹכָא וְלֵית חֲשׁוֹכָא אֶלָּא בִּנְהוֹרָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִנּוּן חַד אִתְפַּרְשָׁן בְּגַוְונִין וְעִם כָּל דָּא אִנּוּן חַד דִּכְתִיב יוֹם אֶחָד.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר עַל בְּרִית עָלְמָא אִתְבְּרֵי וְאִתְקַיָּים דִּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. מָאן בְּרִית דָּא צַדִּיק יְסוֹדָא דְּעָלְמָא דְּאִיהוּ רָזָא דְּזָכוּר. וְעַל דָּא עָלְמָא קַיְימָא בִּבְרִית יוֹמָם וָלַיְלָה כְּחַדָּא דִּכְתִיב אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. חֻקּוֹת שָׁמַיִם דְּנַגְדִּין וְנָפְקִין מֵעֵדֶן עִלָּאָה.

פָּתַח וְאָמַר, (שופטים ה) מִקּוֹל מְחַצְּצִים בֵּין מַשְׁאֲבִים שָׁם יִתְּנוּ צִדְקוֹת ה' וְגוֹ'. מִקּוֹל מְחַצְּצִים דָּא קוֹל יַעֲקֹב.

מְחַצְצִים כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמואל א יז) אִישׁ הַבֵּינַיִם. בֵּין מַשְׁאַבִים דְּאִיהוּ יָתִיב בֵּין אִנּוּן דְּשָׁאֲבִין מַיָּא מִלְּעֵילָּא וְהוּא נָטִיל בְּתְרֵין סִטְרִין וְכָלִיל לְהוֹן בְּגַוֵּיהּ.

שָׁם יְתַנּוּ צְדָקוֹת יְיָ. תַּמָּן הוּא אֲתַר מְהֵימְנוּתָא לְאִתְדַּבָּקָא. שָׁם יְתַנּוּ צְדָקוֹת יְיָ. תַּמָּן יָנְקִין צְדָקוֹת יְיָ וְשָׁאֲבִין. צְדָקוֹת פְּרָזוֹנוֹ (בִּישְׂרָאֵל) דָּא צַדִּיק דְּעָלְמָא דְּאִיהוּ קַיָּים וְקַדִּישׁ, וְאִיהוּ שָׁאִיב וְנָטִיל כֹּלָּא וּמְפַזֵּר לְגַבֵּי יַמָּא רַבָּא אִנּוּן מַיִין עִלָּאִין. בְּיִשְׂרָאֵל, דְּיִשְׂרָאֵל יְרִתוּ קַיָּים דָּא. וְיַהֲבִיהּ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּתַת עָלְמִין.

כֵּיוָן דְּיִשְׂרָאֵל שָׁבְקוּ לֵיהּ דְּהַווּ גָּזְרִין וְלָא פָּרְעִין. מַה כְּתִיב, (שופטים ה) אָז יָרְדוּ לַשְּׁעָרִים עַם יְיָ. יָרְדוּ לַשְּׁעָרִים, אִנּוּן שַׁעֲרֵי צֶדֶק הֲווּ יָתְבִין לְתַרְעֵי וְלָא עָאלִין לְגוֹ. וּבַהֲהוּא זִמְנָא (דף לב ע"ב) כְּתִיב, (שופטים ב) וַיַּעַזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וְגוֹ'. עַד דְּאַתַּת דְּבוֹרָה וּנְדִיבַת לוֹן בְּהַאי כְּמָה דִּכְתִיב, (שופטים ה) בִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

וְעַל דָּא כְּתִיב חָדְלוּ פְּרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל. חָדְלוּ פְּרָזוֹן, דָּא

תּוֹסֶפְתָּא

תָּנִינָן מָל וְלֹא פָּרַע אֶת הַמִּילָה כְּאִילּוּ לֹא מָל. בְּגִין דְּתְרֵין דַּרְגִּין אִנּוּן מִילָה וּפְרִיעָה. זָכוֹר וְשָׁמוֹר. צַדִּיק וְצֶדֶק. דְּכַר וְנוּקְבָא. אוֹת בְּרִית דָּא יוֹסֵף וּבְרִית דָּא רָחֵל. וְאִצְטְרִיךְ לְחַבְּרָא לוֹן. וּבְמָה מְחַבֵּר לוֹן. כַּד אִיהוּ גָּזִיר וּפָרִיעַ. וּמָאן דְּגָזִיר וְלֹא פָּרִיעַ כְּאִלּוּ עָבְדוּ בֵּינַיְיהוּ פְּרוּדָא, (עד כאן תוספתא)

הוּא פִּרְזוֹנוֹ דְּקָא אָמַרְן. חָדְלוּ פְּרָזוֹן, קַיָּים קַדִּישָׁא דְּלָא אִתְפָּרְעוֹן. (שופטים ה) עַד שַׁקַּמְתִּי דְּבוֹרָה שַׁקַּמְתִּי אֵם בְּיִשְׂרָאֵל. מַאי אֵם. אֶלָּא אֲנָא נְחָתִית מַיִּין עִלָּאִין מֵעֵילָא לְקַיְּימָא עָלְמִין, בְּיִשְׂרָאֵל סְתָם לְעֵילָא וְתַתָּא, לְאַחָזָאָה דְּעָלְמָא לָא אִתְקַיָּים אֶלָּא עַל קַיְּימָא דָּא. וְרָזָא דְּכֹלָּא (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם כְּתִיב, (לך לך עז ע"א).

תְּלַת נַפְקֵי מֵחַד. חַד בְּתְלַת קַיְּימָא עָאל בֵּין תְּרֵין. תְּרֵין יַנְקִין לְחַד, חַד יָנִיק לְכַמָּה סִטְרִין. כְּדֵין כֹּלָּא חַד. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד יוֹם דְּעֶרֶב וּבֹקֶר כָּלִיל כְּחַדָּא. הַיְנוּ רָזָא דִּבְרִית יוֹמָם וָלַיְלָה וּבֵיהּ כֹּלָּא חָד:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְיִהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר שִׁבְעָה רְקִיעִים אִנּוּן לְעֵילָא. וְכֻלְּהוּ קַיְּימָא בִּקְדוּשָׁתָא עִלָּאָה. וּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּהוּ אִשְׁתַּכְלַל. וְדָא רָקִיעָא הוּא בְּאֶמְצָעוּת מַיָּא. דָּא רָקִיעַ קַיְּימָא עַל גַּבֵּי חֵיוָתָא אָחֳרָנִין. וְאִיהוּ אַפְרִישׁ בֵּין מַיִּין עִלָּאִין לְמַיִּין תַּתָּאִין. וּמַיִּין תַּתָּאִין קָרְאִין לְעִלָּאִין. וּמֵהַאי רָקִיעַ שָׁתָאן לוֹן. דָּא הוּא דְּמַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ מַיָּא בֵּיהּ כְּלִילָן. וּלְבָתַר נָחִית לוֹן לְהָנֵי חֵיוָתָא וְשָׁאֲבִין מִתַּמָּן.

כְּתִיב, (שיר השירים ד) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם. גַּן נָעוּל, דְּכֹלָּא אַסְתִּים בֵּיהּ. דְּכֹלָּא אִתְכְּלִיל בֵּיהּ. גַּל נָעוּל, דְּהַהוּא נָהָר נָגִיד וְנָפִיק וְעַיִּיל בֵּיהּ וְכָלִיל וְלָא אַפִּיק וְקָרְשֵׁי מַיָּא בֵּיהּ וְקָיְימִי. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּרוּחַ צָפוֹן נָשִׁיב בְּאִנּוּן מַיָּא וְאִתְקְרִישׁוּ וְלָא נָפְקֵי לְבַר עַד דְּאִתְעֲבִיד קֶרַח (לעיל כט ב) וְאִלְמָלֵא סִטְרָא דְּדָרוֹם דְּאַקִּישׁ תְּקִפֵּיהּ דְּהַאי קֶרַח לָא נַפְקֵי מִנֵּיהּ מַיָּא לְעָלְמִין.

וְחֵיזוּ דְּהַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה כְּחֵיזוּ דְּהַאי קֶרַח דְּמִתְקָרְשָׁא וּמַכְנִיס בְּגַוֵּיהּ כָּל אִנּוּן מַיִין. כָּךְ הַהוּא עִלָּאָה דְּעַלֵּיהּ כָּנִישׁ כָּל אִנּוּן מַיִין וְאַפְרִישׁ בֵּין מַיִין עִלָּאִין לְמַיִין תַּתָּאִין. וְהַאי דְּאָמְרָן יְהֵי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם. בְּמִצְיעוּת. לָאו הָכִי. אֶלָּא יְהִי כְּתִיב. הַהוּא דְּהֲוֵי מִנֵּיהּ בְּמִצְיעוּת מַיָּא הֲוֵי. וְאִיהוּ לְעֵילָּ דְּקַיְימָא עַל רֵישָׁא דְּחֵיזוּתָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אִית קְרוּמָא בְּמִצְיעוּת מֵעוֹי דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ פָּסִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא וְשָׁאִיב מֵעֵילָּא וְיָהִיב לְתַתָּא. כָּךְ גַּוְונָא דָּא רָקִיעַ אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא וְקַיְימָא עַל אִנּוּן חֵיזוּתָא דִּלְתַתָּא. וְאִיהוּ פָּרִישׁ בֵּין מַיִין עִלָּאִין לְתַתָּאִין. תָּא חֲזֵי, אִנּוּן מַיִן אַעֲדוּ וְאוֹלִידוּ חֲשׁוֹכָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפָּרוֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח (תהלים קד) הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו וְגוֹ' בַּמַּיִם אִלֵּין מַיִין עִלָּאִין דְּכֹלָּא דְּבְהוּ תַּקִּין בֵּיתָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכּוֹנָן. הַשְׁתָּא עָבִים רְכוּבוֹ. רִבִּי יִיסָא סָבָא פְּלִיג עָבִים עָ"ב יָ"ם. עָב דְּאִיהוּ חֶשְׁךְ שְׁמָאלָא דְּקַיְימָא עַל יָם דָּא. הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ דָּא רוּחָא דְּמַקְדְּשָׁא עִלָּאָה. וְרָזָא דָּא (שמות כה) שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב. כְּתִיב (תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעוֹף וַיֵּדָא עַל כַּנְפֵי רוּחַ. וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב חַד לְבָתַר אִיגְלִי עַל כַּנְפֵי רוּחַ וְעַד דְּהַאי אִתְעַר לָא אִתְגְּלִי בְּהַאי.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר כְּתִיב, (איוב כח) וּמַיִם תִּכֵּן בַּמִּדָּה. בַּמִּדָּה מַמָּשׁ אַתְקִין לְהוּ כַּד מָטוּן לְגַוָּוהִי. וְאִנּוּן תִּקּוּנָא דְּעָלְמָא כַּד מָטוּ מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה. אָמַר רִבִּי אַבָּא כָּךְ הֲווּ קַדְמָאֵי אָמְרֵי כַּד הֲווּ מָטָאן לְהַאי אַתַּר מְרַחֲשָׁן שִׁפְוָון דְּחַכִּימִין וְלָא אָמְרִין מִדִּי בְּגִין דְּלָא יִתְעַנְּשׁוּן.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר אָת קַדְמָאָה דְּאַתְוָון הֲוָה שַׁטְיָא עַל אַנְפּוֹי דְּקִיטְרָא דַּכְיָא וְאִתְעַטַּר מִלְּעֵילָּא וְסָלִיק (דף לג ע"א) וְנָחִית וּמַיָּא מִתְגַּלְּפֵי בְּגִלּוּפַיְיהוּ וּמִתְיַישְּׁבָן בְּדוּכְתַּיְיהוּ וְאִתְכְּלִילוּ חַד בְּחַד. וְכֵן אַתְוָון כֻּלְּהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא וּמִתְעַטְּרָן דָּא בְּדָא עַד דְּאִתְבְּנֵי עֲלַיְיהוּ בְּנְיָינָא וְיסוֹדָא.

וְכַד אִתְבְּנִיאוּ כֻּלְהוּ וְאִתְעַטְּרוּ. הֲווּ מַיִין עִלָּאִין מִתְעָרְבִין בְּמַיִין תַּתָּאִין וַאֲפִיקוּ בֵּיתָא דְּעִלְמָא (וְעַל דָּא אֲפִיקוּ תְּרִין נְהוֹרִין חַד דְּאִקְרֵי אֶרֶץ וּנְהוֹרָא דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם) וְעַל דָּא ב׳ אִתְחַזְּיִ בְּרֵישָׁא וּמַיִין סָלְקִין וְנָחֲתִין עַד דְּהַאי רָקִיעַ הֲוָה וַאֲפְרִישׁ לוֹן. וּמַחְלוֹקֶת הֲוָה בַּשִּׁנִי דְּבֵיהּ אִתְבְּרִי גֵּיהִנֹּם דְּאִיהוּ נוּרָא דְּדָלִיק כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ד) אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. וְזַמִּין לְאַשְׁרָאָה עַל רֵישַׁיְיהוּ דְּחַיָּיבַיָּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מֵהָכָא כָּל מַחְלוֹקֶת דְּאִיהוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּים. דְּהָא הָכָא מַחְלוֹקֶת דְּאִיהוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם הֲוָה וְשָׁמַיִם בְּהַאי אִתְקַיָּים. לְבָתַר דָּא דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וְגו׳. בְּקַטְפִּירָא דְּעִילִּיתָא בְּקִסְטַיְיהוּ שְׁכִיחֵי וְאִתְקַיְּימוּ. דְּהָא תָּנִינָן כְּתִיב, (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפָּרוֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים דַּיְיקָא, דְּהָא אִיהוּ רָקִיעַ דִּמְפָרֵשׁ בְּגוֹ בְּאֶמְצָעִיתָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב לְבָתַר יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם מַמָּשׁ. אֶל מָקוֹם אֶחָד. לְאַתַּר דְּאִקְרֵי אֶחָד. וְאִיהוּ יַם תַּתָּאָה דְּהָא אִיהוּ אַשְׁלִים לְאֶחָד. וּבְלָא אִיהוּ לָא אִקְרֵי אֶחָד. וּמַשְׁמַע דִּכְתִיב יִקָּווּ דְּבֵיהּ מִתְכַּנְּשִׁין כֻּלְהוּ מַיָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו׳.

רִבִּי יֵיסָא אָמַר אֶל מָקוֹם אֶחָד, דָּא אִיהוּ אַתַּר דִּכְתִיב

בֵּיהּ (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוּט. דְּהָא אִיהוּ נָטִיל כֹּלָּא וְשָׁדֵי בְּיַמָּא וּבֵיהּ אִתְתַּקָּנַת אַרְעָא דְּכְתִיב וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה דָּא הוּא אֶרֶץ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אָרֶץ.

אַמַּאי אִקְרֵי יַבָּשָׁה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק הַיְינוּ דִּכְתִיב (דברים טז) לֶחֶם עוֹנִי לֶחֶם עָנִי כְּתִיב. וּבְגִין דְּאִיהוּ לֶחֶם עָנִי אִקְרֵי יַבָּשָׁה. וְשָׁאִיב בְּגַוָּוהּ כָּל מֵימִין דְּעָלְמָא וְאִיהִי יְבֵשָׁא הֲוֵי. עַד דְּאַתַּר דָּא אִמְלֵי לָהּ וּכְדֵין נַגְדִין מַיָּא אוֹרַח דְּאִנּוּן מְקוֹרוֹת.

וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים דָּא הוּא בֵּית כְּנִישׁוּת מַיִין דְּלְעֵילָּא דְּתַמָּן מִתְכַּנְּשִׁין כָּל מַיָּא וּמִתַּמָּן נָגְדִין וְנָפְקִין.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ב)

שְׁבִיעִי הֲוֵי בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמִשָּׁם בָּא זֶרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּי חוּט הַשְׁדָרָה מָשׁוּךְ מִן הַמּוֹחַ שֶׁל אָדָם וּבָא לַאֲמָה וּמִשָּׁם הוּא הַזֶּרַע דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מ"ג) מִמִּזְרָח אַבִיא זַרְעֲךָ, כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל טוֹבִים מִזֶּה הַמָּקוֹם אַבִיא זַרְעֲךָ יִתְחַדֵּשׁ לְךָ זֶרַע חָדָשׁ, וּכְשֶׁיִּשְׂרָאֵל רָעִים מִן הַזֶּרַע שֶׁכְּבָר בָּא לְעוֹלָם דִּכְתִיב (קהלת א) הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. דּוֹר שֶׁכְּבָר בָּא. וּמַאי מִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֵךְ, מֵאוֹתָהּ מִדָּה שְׁנוֹטָה תָּמִיד לְמַעֲרָב. וְלָמָּה אִיקְרֵי מַעֲרָב, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם מִתְעָרֵב כָּל

הַזֶּרַע. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְבֶן מֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ כַּלָּה נָאָה וּצְנוּעָה בְּחַדְרוֹ, וְהָיָה לוֹקֵחַ מִבֵּית אָבִיו עוֹשֶׁר וּמֵבִיא לָהּ תָּמִיד וְלוֹקַחַת הַכֹּל וּמְצַנַּעַת אוֹתוֹ תָּמִיד וּמְעָרֶבֶת הַכֹּל. לְסוֹף יָמִים בִּיקֵּשׁ לִרְאוֹת מָה אָסַף וּמָה קִיבֵּץ הַיֵּינוּ דִּכְתִיב וּמְמָעָרָב אֲקַבְּצֵךְ. וּמַאי נִיהוּ בֵּית אָבִיו דִּכְתִיב מִמִּזְרָח אַבִיא זַרְעֵךְ מִלַּמֵּד שְׁמִמִּזְרָח מֵבִיא וְזוֹרֵעַ בַּמָּעָרָב

וְאַחַר כָּךְ הוּא מְקַבֵּץ מָה שְׁזָרָע. ע"כ: (עד כאן מהההשמטות)

אָמַר רִבִּי חִיָּיא מִקְוֵה הַמַּיִם דָּא צַדִּיק. דִּכְתִיב מָטָא לְמִקְוֵה הַמַּיִם כְּתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וּכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. (וְכֵן אוֹר קַדְמָאָה טוֹב אִקְרֵי. וְכֵן כֻּלְּהוּ כְּתִיב בְּהוּ כִּי טוֹב. בַּר יוֹמָא תִּנְיָינָא דְּלָא כְּתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב). רִבִּי יוֹסֵי אָמַר יִשְׂרָאֵל מִקְוֵה אִיהוּ. דִּכְתִיב, (ירמיה יז) מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר דָּא צַדִּיק. הַיְנוּ דִּכְתִיב קָרָא יַמִּים. בְּגִין דִּנְחָלִין וּמַבּוּעִין וּנְהָרִין כֻּלְּהוּ נָטִיל לוֹן וְאִיהוּ מְקוֹרָא דִּכֹלָּא וְאִיהוּ נָטִיל כֹּלָּא בְּגִינֵי כָּךְ יַמִּים. וְעַל דָּא וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וּכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. וּבְגִין דְּאִתְרְשִׁים אִיהוּ אַפְרִישׁ בֵּין יוֹמָא קַדְמָאָה לְתִלִיתָאָה וְלָא אִתְּמַר כִּי טוֹב בְּגַוַּייהוּ. דְּהָא בְּיוֹמָא תִּלִיתָאָה עָבְדַת אַרְעָא אִיבִין מֵחֵילָא דְּהַאי צַדִּיק. דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי. מַאי עֵץ פְּרִי. דָּא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּאִיהוּ

עָבִיד אִיבִּין וּפֵרִין. עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא צַדִּיק יְסוֹד דְּעָלְמָא. לְמִינוֹ דְּכָל בְּנֵי נְשָׁא דְּאִית לוֹן רוּחָא קַדִּישָׁא. דְּאִיהוּ אִיבָּא דְּהַהוּא אִילָנָא רָשִׁים בֵּהּ רְשִׁימָא לְמִינוֹ. וּמַאי אִיהוּ, בְּרִית קֹדֶשׁ בְּרִית שָׁלוֹם. וּבְנֵי מְהֵימְנוּתָא לְמִינוֹ, לְמִינוֹ עָאלִין וְלָא מִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ. וְצַדִּיק עוֹשֶׂה פְּרִי הוּא. וְהַהוּא אִילָנָא אִתְעַבְּרַת וְאַפִּיקַת הַהוּא פְּרִי לְמִינוֹ. לְמִינוֹ דְּהַהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי דְּיֶהֱוֵי כַּוָּותֵיהּ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּדָמֵי לְאִמֵּיהּ וְלְאַבּוֹי. וְעַל כֵּן רְשִׁימָא קַדִּישָׁא בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה בְּגִין דְּיִדְמֵי לְאִמֵּיהּ. (בְּגִין דְּהִיא דַּרְגָּא תְּמִינָאָה וְהַהִיא נַפְשָׁא דְּפָרַח מִנָּהּ אִצְטְרִיכַת לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּהּ לְתַמָּנְיָא יוֹמִין) וְכַד אִתְפְּרַעַת וְאִתְגַּלְיָיא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא בְּגִין דְּיִדְמֵי לְאַבּוֹי. וְעַל דָּא עֵץ פְּרִי דָּא אִמָּא. עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא בְּרִית קֹדֶשׁ אַבּוֹי. לְמִינוֹ דְּיִדְמֵי לֵיהּ וְאִתְרְשִׁים בֵּיהּ.

אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ. זַרְעוֹ בוֹ. זֶרַע בּוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי זַרְעוֹ בוֹ. אֶלָּא זֶרַע וְא"ו בּוֹ. עַל הָאָרֶץ הָכִי הוּא וַדַּאי. דְּהָא הַהוּא זַרְעָא אַשְׁדֵּי עַל אַרְעָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן קַדִּישִׁין וְדַמְיָין לְקַדִּישִׁין. וְעַל דָּא וַדַּאי כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים. כֻּלָּם צַדִּיקִים וַדַּאי. דְּהָא מֵהָנֵי נָפְקוּ וּלְהָנֵי דַּמְיָין. זַכָּאִין אִנּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

(דף לג ע"ב)

אָמַר רִבִּי חִיָּיא כְּתִיב, (ירמיה י ונא) עוֹשֵׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ. מַאי

עוֹשֶׂה אֶרֶץ (בְּכֹחוֹ. עָשָׂה אֶרֶץ מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא עוֹשֶׂה וַדַּאי תְּדִיר וּמִתַּקֵּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי אֶרֶץ) **דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא. בְּכֹחוֹ דָּא צַדִּי"ק. מֵכִין תֵּבֵל בְּחָכְמָתוֹ. תֵּבֵל דָּא אֶרֶץ דִּלְתַתָּא. בְּחָכְמָתוֹ דָּא צַדִּיק דִּכְתִיב וְהוּא** (תהלים ט) **יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. עוֹשֶׂה אֶרֶץ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהוּא מַתְקִין אַרְעָא וּמַתְקִין אָרְחוֹי. וּבְמָה. בְּכֹחוֹ כִּדְקָאֲמָרַן.**

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּאַתְוָון גְּלִיפָן דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אִית קוּטְרֵי דְּאַתְוָון כ"ב קְטִירִין כְּחָדָא. תְּרִין אַתְוָון דָּא סָלִיק וְדָא נָחִית וּדְסָלִיק נָחִית וּדְנָחִית סָלִיק. וְסִימָן דָּא (ישעיה מה) **אַ"ךְ בָּ"ךְ אֵ"ל.**

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר טִיפְסָא דְּשִׁיקְלָא בְּאֶמְצָעִיתָא קַיְימָא. וְסִימָן (ויקרא יט) **בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וְגו'. מִשְׁקָל לִישָׁן דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא. וְרָזָא דָּא** (שמות ל) **שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כְּתִיב. וּמֹאזְנַיִם בֵּיהּ קַיְימָן וְאִתְקָלוּ. מָאן מֹאזְנַיִם כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר,** (ויקרא יט) **מֹאזְנֵי צֶדֶק. וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בְּמִשְׁקָל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ דָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.**

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּתִיב, (תהלים לג) **בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אִלֵּין שְׁמַיָּא דִּלְתַתָּא דְּאִתְעֲבִידוּ בִּדְבַר שָׁמַיִם דִּלְעֵילָּא. בְּרוּחַ. דְּאַפִּיק קָלָא עַד דְּמָטֵי לְהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק וְלָא פָּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין. וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. כֻּלְּהוּ תַּתָּאֵי קַיְימִין בְּרוּחַ דְּאִיהוּ דְּכַר.**

(תהלים קד) מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ. מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו. מָאן עֲלִיּוֹתָיו כִּדְקָאָמְרָן. דִּכְתִיב, (תהלים קד) הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו. מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ. רָזָא דְהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק לְתַתָּא הֲדָא הוּא דִכְתִיב עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ וְגוֹ' וְהָא אִתְּמָר:

יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. יְהִי מְאוֹרֹת חָסֵר. רִבִּי חִזְקִיָּה אוֹמֵר מְאוֹרֹת דְּשַׂרְיָא בֵּיהּ תּוּקְפָּא דְּדִינָא. קִילְטָא דְּדִינָא. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר יְהִי מְאוֹרֹת לְתַתָּא אִיהִי סִיהֲרָא דְּבָהּ תַּלְיָא אַסְפָּרָה לְרַבָּיֵי עָלְמָא. וּבָהּ תַּלְיָא מְאוֹרֹת. בְּגִין דְּאִיהִי נְהוֹרָא זוּטְרָא מִכָּל נְהוֹרִין. וְזִמְנִין דְּאִתְחַשְׁכָא וְלָא מְקַבְּלָא נְהוֹרָא.

בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. דָּא הוּא רְקִיעָא דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ. בְּגִין דְּנָטִיל כָּל נְהוֹרִין וְהוּא נָהִיר לְהַאי נְהוֹרָא דְּלָא נָהֲרָא (וְהִיא תַּלְיָא בֵּיהּ בְּגִין דְּאִתְדַּבַּק בָּהּ הַהוּא מְאֵרָה וּבֵיהּ תַּלְיָין לְתַתָּא כָּל אִנּוּן זַיְינִין אֲחֲרָנִין בְּגִין זֵעִירוּ דִּנְהוֹרָא).

רִבִּי יִצְחָק אָמַר וְאַפִּיק (נ"א וְאַפִּילוּ) הַאי רְקִיעָא דְּלָא נָהִיר. וְקָרִינָן לֵיהּ מַלְכוּת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם אִיהוּ (דְּנָהִיר) הַאי רָקִיעַ. בְּגִינֵי כָּךְ יְהִי מְאוֹרֹת חָסֵר ו'. מַאי טַעְמָא דְּהָא בְּלָא וָא"ו מוֹתָא הוּא בְּעָלְמָא.

יְהִי מְאוֹרֹת כֹּלָּא בֵּיהּ תַּלְיָא לְאַכְלָלָא לִילִית בְּעָלְמָא.

כְּתִיב, (איוב ג) קָטָן וְגָדוֹל שָׁם הוּא. וּכְתִיב, (ישעיה לג) כִּי אִם שָׁם אַדִּיר יְיָ לָנוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה לד) אַךְ שָׁם הִרְגִּיעָה לִילִית וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר יְהִי מְאוֹרֹת. אַסְפַּקְלַרְיָאָה דִּלָּא נַהֲרָא מִגַּרְמָהּ. אֶלָּא עַל יְדָא דִּנְהוֹרִין עִלָּאִין דְּנָהֲרִין לָהּ כַּעֲשָׁשִׁיתָא דְּלָקְטָא נְהוֹרָא דְּנָהִיר. כְּתִיב, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הִנֵּה אֲרוֹן דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה דִּלָּא נָהֲרָא. הַבְּרִית אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנָהֲרָא. הִנֵּה אֲרוֹן דָּא הִיא מְאוֹרֹת. אֲרוֹן תֵּיבוּתָא לְאַעֲלָאָה בְּגַוֵּיהּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. הַבְּרִית דָּא שִׁמְשָׁא דְּנָהִיר לָהּ. וְאִיהִי בְּרִית בַּהֲדֵיהּ אֲרוֹן הַבְּרִית דַּייְקָא. אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הַבְּרִית דְּאִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ.

וּבְגִין דְּהַאי אֲרוֹן אִיהוּ אֲדוֹן. בְּגִין שִׁמְשָׁא דְּנָהִיר לָהּ וְנָהִיר לְכָל עָלְמָא. הָכִי אִתְקְרֵי (דף לד ע"א) וּמְנֵיהּ נָקְטָא שְׁמָא. וְאִתְקְרֵי הַאי אֲרוֹן אֲדוֹן בְּרָזָא דְּאָלֶ"ף דָּלֶ"ת נוּ"ן יוּ"ד. כְּמָה דְּאַמְרִינָן צַדִּיק וְצַדֶּק כָּךְ אֲדוֹ"ן אדנ"י דָּא בְּדָא תַּלְיָין.

תָּא חֲזֵי, כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בִּבְרִית קַיְימִין דְּאִיהוּ (שִׁמְשָׁא דְּקָאֲמָרַן וְדָא) רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דְּרִשְׁימִין בֵּיהּ וּגְלִיפִין בֵּיהּ כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וּבֵיהּ תַּלְיָין לְאַנְהָרָא. רִבִּי יֵיסָא סָבָא הֲוָה

אָמַר הָכִי יְהִי מְאוֹרֹת דְּתַלְיָיא בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְדָא סִיהֲרָא דְּתַלְיָיא בֵּיהּ. כֵּיוָן דְּכְתִיב וְהָיוּ לִמְאוֹרוֹת הָא שִׁמְשָׁא (כאן חסר) וּלְמוֹעֲדִים דְּהָא זִמְנַיָּיא וְחַגִּין יַרְחִין וְשַׁבַּתֵּי בְּהוּ תַּלְיָאן וְהַווּ.

וְכֹלָּא בַּעֲבִידְתָּא קַדְמָאָה עִלָּאָה. דִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא אִתְאַחִיד בֵּיהּ. וְאִיהוּ הוּא כֹּלָּא. שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי אִנּוּן לָקַבֵּל שִׁבְעָה רְקִיעִין וְכֻלְּהוּ מַדְבְּרֵי עָלְמָא. וְעָלְמָא עִלָּאָה עֲלַיְיהוּ. וּתְרֵין עָלְמִין נִינְהוּ עָלְמָא עִלָּאָה וְעָלְמָא תַּתָּאָה. תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא דִּכְתִיב, (דברי הימים א טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. מֶלֶךְ עִלָּאָה. וּמֶלֶךְ תַּתָּאָה.

(תַּנְיָנָן) כְּתִיב יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. יְיָ מֶלֶךְ לְעֵילָּא. יְיָ מָלָךְ בְּאֶמְצָעִיתָא. ה' יִמְלוֹךְ לְתַתָּא. רִבִּי אַחָא אָמַר יְיָ (נ"א דָּא חָכְמָה עִילָּאָה) מֶלֶךְ דָּא עָלְמָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאַתְיָא. יְיָ מָלָךְ דָּא תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. יְיָ יִמְלוֹךְ דָּא אֲרוֹן הַבְּרִית (נ"א רִבִּי אַחָא אָמַר יְיָ מֶלֶךְ דָּא חָכְמָה עִלָּאָה. יְיָ מָלָךְ דָּא עָלְמָא עִלָּאָה דְּאַתְיָא. יְיָ יִמְלוֹךְ דָּא תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל).

אַתָּא זִמְנָא אָחֳרָא דָּוִד וְאַהֲדַר לוֹן מִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְאָמַר (תהלים י) יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד. יְיָ מֶלֶךְ לְתַתָּא. עוֹלָם בְּאֶמְצָעִיתָא. וָעֶד לְעֵילָּא. דְּתַמָּן וִיעוּדָא וְקִיּוּמָא וְאַשְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא. מֶלֶךְ לְעֵילָּא יִמְלוֹךְ לְתַתָּא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר כָּל הָנֵי מְאוֹרוֹת כֻּלְּהוּ מִתְחַבְּרָן בִּרְקִיעַ

הַשָּׁמַיִם. לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא. מָאן הוּא רְקִיעָא דְּנָהִיר עַל אַרְעָא. וְוֵי אִימָא דָּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן דִּכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּסִיהֲרָא שָׁלְטָא וְאִתְנְהִיר מֵהַהוּא נַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק. כָּל אִנּוּן שְׁמַיָּא דִּלְתַתָּא וְחֵילֵיהוֹן כֻּלְהוֹן אִתּוֹסָפָן נְהוֹרָא. וְכוֹכְבַיָּא דִּמְמַנָּן עַל אַרְעָא כֻּלְהוּ שָׁלְטִין וּמְגַדְּלִין צְמָחִים וְאִילָנִין. וְעָלְמָא אִתְרַבֵּי בְּכֻלְהוּ. וְאַפִּילוּ מַיָּא וְנוּנֵי יַמָּא כֻּלְהוּ בִּרְבוּ יַתִּיר. וְכַמָּה גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין שָׁאטָן בְּעָלְמָא. בְּגִין דְּכֻלְהוּ בְּחֶדְוָה בִּרְבוּ חֵילָא. כַּד חֶדְוָה הוּא בְּבֵי מַלְכָּא אַפִּילוּ אִנּוּן מִבֵּי תַּרְעֵי. וְאַפִּילוּ אִנּוּן מִדְּבֵי טַרְנָשֵׁי (נ"א טַרְטָשֵׁי). כֻּלְהוּ חָדָן וְשָׁטָאן בְּעָלְמָא. וְרַבְיֵי דְּעָלְמָא בַּעַיָּין לְאִסְתַּמְּרָא.

רַבִּי אַחָא אָמַר. וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם. וְכַד כֻּלְהוֹן קַיְימִין בֵּיהּ כְּדֵין חֶדְוָותָא דָּא עִם דָּא, כְּדֵין סִיהֲרָא אַזְעִירַת נְהוֹרָא מִקַּמֵּי שִׁמְשָׁא. כָּל מַה דְּנָטִיל בְּגִין לְאַנְהָרָא לָהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

רַב יִצְחָק אָמַר כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים. מָאן שִׁבְעַת הַיָּמִים. אִלֵּין אִנּוּן שִׁבְעַת יוֹמִין דִּבְרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אִלֵּין אִנּוּן שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּלּוּאִים. מִלּוּאִים וַדַּאי. בְּגִין דְּהַהוּא זִמְנָא אִתְבַּסַּם

עָלְמָא וְאִתְהַדַּר בְּאַשְׁלָמוּתֵיהּ וְלָא אִתְפְּגִים סִיהֲרָא בְּגִין חִוְיָא בִּישָׁא דִּכְתִיב בֵּיהּ (משלי טז) וְנַרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף. וְאֵימָתַי יְהֵא דָּא בְּזִמְנָא דִּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. וּכְדֵין כְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אִלֵּין מַיִין תַּתָּאִין דְּרַחֲשִׁין זַיְינִין כְּגַוונָא דִּלְעֵילָא. אִנּוּן עִלָּאֵי וְאִנּוּן תַּתָּאֵי. רִבִּי חִיָּיא אָמַר עִלָּאֵי אַפִּיקוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. וּמַאי נִיהוּ. דָּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם קַדְמָאָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ אִלֵּין שְׁלִיחֵי עִלָּאִין דְּאִתְחַזּוּן לִבְנֵי נָשָׁא בְּחֵיזוּ דְּבַר נָשׁ. מַשְׁמַע דִּכְתִיב יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. בְּגִין דְּאִית אָחֳרָנִין דְּלָא אִתְחַזּוּן אֶלָּא בְּרוּחָא מַמָּשׁ לְפוּם סֻכְלְתָנוּ דִּבְנֵי נָשָׁא.

(דף לד ע"ב)

בְּגִינֵי כָךְ לָא כְּתִיב בְּאִלֵּין לְמִינֵהוּ כְּאִנּוּן אָחֳרָנִין דִּכְתִיב בְּהוּ וְאֶת כָּל עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ, בְּגִין דְּאִלֵּין לָא מְשַׁנְיָין מִמִּינַיְיהוּ לְעָלְמִין כְּהָנֵי אָחֳרָנִין דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ לְמִינֵהוּ. וְאִי תֵּימָא אִית בְּהוּ דְּמְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא. הָכִי הוּא וְדַאי דְּהָא אִית בְּהוּ דְּמְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין בְּגִינֵי כָךְ כְּתִיב וּמִשָּׁם יִפָּרֵד:

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדוֹלִים. אִלֵּין לִוְיָתָן וּבַת זוּגוֹ. אֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרוֹמֶשֶׁת. דָּא נֶפֶשׁ דְּהַהִיא חַיָּה דְּאִיהִי רוֹמֶשֶׁת לְד' סִטְרֵי עָלְמָא. וּמָאן אִיהִי חַיָּה דְּאִיהִי רוֹמֶשֶׁת. הֲוֵי אֵימָא דָּא לִילִית. אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם. דְּמַיִין מְגַדְּלִין לוֹן. דְּכַד אָתֵי סִטְרָא דְּדָרוֹם שָׁרָאן מַיִין וְנַגְדִין לְכָל סִטְרִין וְאַרְבֵּי יַמָּא אָזְלִין וְעָבְרִין כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ.

וְאֶת כָּל עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר כְּלְהוֹן מִשִּׁית גַּדְפִּין וְלָא מִשְּׁנַיִין לְעָלְמִין. וּבְגִינֵי כָךְ כְּתִיב לְמִינֵהוּ. מַאי לְמִינֵהוּ. לְזַיְינָא דִּלְעֵילָּא. וְאִלֵּין טָאסָן וְשָׁאטָן עָלְמָא בְּשִׁית וְחָמָאן עוֹבָדִין דִּבְנֵי נְשָׁא וְסָלְקִין לוֹן לְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת י) גַּם בְּמַדָּעֲךָ מֶלֶךְ אַל תְּקַלֵּל וְגו'.

רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר הָרוֹמֶשֶׁת, הַשּׁוֹרֶצֶת מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא כִּדְאַמְרִינָן רָמַשׁ לֵילְיָא. וְעַל דָּא (תהלים קד) בּוֹ תִרְמוֹשׁ כָּל חַיְתוֹ יָעַר. דְּכֻלְּהוּ שָׁלְטָאן בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי שָׁלְטָא. וּפָתְחִין שִׁירָתָא בִּתְלַת סִטְרִין דְּפַלְגוּ לֵילְיָא. וְזַמְּרֵי שִׁירָתָא וְלָא מִשְׁתַּכְּכֵי. וְעַל אִלֵּין כְּתִיב, (ישעיה סב) הַמַּזְכִּירִים אֶת ה' אַל דֳּמִי לָכֶם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן קָם וְאָמַר מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא, דְּכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי אָדָם, אִזְדַּעְזְעוּ כָּל עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה הֲוָה סָלִיק בְּדַרְגּוֹי עַד דְּסָלְקָא רְעוּתָא עִלָּאָה וְנָהִיר שִׁירוּתָא דְּכָל נְהוֹרִין. וּפְתַח תַּרְעָא דְּמִזְרָח דְּהָא מִתַּמָּן נְהוֹרָא נָפִיק. וְדָרוֹם אַחֲמֵי תּוֹקְפֵי דְּנְהוֹרָא דְּיָרִית מֵרִישָׁא וְאִתְתַּקַּף בְּמִזְרָח. מִזְרָח אַתְקִיף לְצָפוֹן וְצָפוֹן אִתְעַר וְאִתְפַּשַּׁט וְקָרֵי בְחֵיל סַגִּי לְמַעְרָב לְמִקְרַב וּלְאִשְׁתַּתָּפָא בַּהֲדֵיהּ. כְּדֵין מַעְרָב סַלְקָא בְּצָפוֹן וְאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ. לְבָתַר דָּרוֹם אַתְיָא וְאָחִיד בְּמַעְרָב. וְסָחֲרִין לֵיהּ דָּרוֹם וְצָפוֹן דְּאָזְלִין גְּדֵרֵי גְּנָתָא. כְּדֵין מִזְרָח קָרִיב בְּמַעְרָב וּמַעְרָב שַׁרְיָא בְּחֶדְוָה וּבָעָאת מִכְּלְהוּ וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. דְּלֶהֱוֵי כְּגַוונָא דָּא בְּאַרְבַּע סִטְרִין וְעֵילָא וְתַתָּא. וּמִזְרָח אִתְדַּבַּק בְּמַעְרָב וְאַפִּיק לֵיהּ. וְעַל דָּא תְּנִינָן אָדָם מֵאַתַר דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ נָפַק.

תּוּ נַעֲשֶׂה אָדָם. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְאִלֵּין תַּתָּאֵי דְּאַתּוּ מִסִּטְרָא דִּלְעֵילָא. רָזָא דִּשְׁמָא דָּא דְּסָלִיק אָדָם. אָדָם מֵרָזָא סְתִימָא עִלָּאָה. אָדָם רָזָא דְּאַתְוָון. דְּהָא אָדָם כְּלִיל לְעֵילָא וְכָלִיל לְתַתָּא. אָדָם אֶחָד לְעֵילָא לְעֵילָא. ם סְתִימָא דְּאִיהִי ם מִלְּבְרָכָה הַמִּשְׁרָה. ד׳ תַּתָּאָה דְּסְתִימָא בְּמַעְרָב. וְדָא כְּלָלָא דִּלְעֵילָא וְתַתָּא. אִתְתַּקַּן לְעֵילָא אִתְתַּקַּן לְתַתָּא.

אִלֵּין אַתְוָון כַּד נָחֲתָא לְתַתָּא כֻּלְהוּ כְּחֲדָא בְּאַשְׁלָמוּתֵיהּ אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. וְנוּקְבָא בְּסִטְרוֹי אִתְדַּבְּקַת. עַד דְּאַפִּיל עִלּוֹיֵיהּ שִׁנְתָּא וּדְמוּךְ. וְהָוָה רָמֵי בְּאַתַר דְּבֵי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא.

וּנְסַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַקִּין לַהּ כְּמָה דְּמִתַּקְנִין לְכַלָּה וְאַעֲלָא לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקַח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה. וַיִּקַח אַחַת דַּיְיקָא. בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי אַשְׁכַּחְנָא (ויקרא יט ע"א) דָּא לִילִית קַדְמִיתָא דְּהַוַת עִמֵּיהּ וְאִתְעַבְּרַת מִנֵּיהּ וְלָא הַוַת לְקִיבְלֵיהּ עֵזֶר כְּמָה דִּכְתִיב וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. מַאי עֵזֶר סֶמֶךְ. עַד הַהִיא שַׁעֲתָא דִּכְתִיב לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. תָּא חֲזֵי אָדָם בַּתְרָאָה דִּכְלָא הַוָּה. הָכִי אִתְחֲזִי לְמֵיתֵי עַל עָלְמָא שְׁלִים.

תּוּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּתִיב וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וגו'. וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה אִלֵּין (דף לה ע"א) אִילָנִין רַבְרְבִין לִנְטִיעוּ לְבָתַר וְהַוּוּ זְהִירִין.

תָּא חֲזֵי, אָדָם וְחַוָּה דָּא בְּסִטְרָא דְּדָא אִתְבְּרִיאוּ. מַאי טַעְמָא לָא אִתְבְּרִיאוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. בְּגִין דִּכְתִיב כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְזִווּגָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּתִקּוּנֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. וְכַד אִתְתָּקְנוּ הַאי דִּלְתַתָּא וְאִתְהַדְּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּדֵין אִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא.

מְנָלָן מִן הַמִּשְׁכָּן דִּכְתִיב, (שמות מ) **הוּקַם הַמִּשְׁכָּן בְּגִין דְּמִשְׁכָּן אָחֳרָא אִתְּקַם עִמֵּיהּ. וְעַד לָא אִתְּקַם לְתַתָּא לָא אִתְּקַם לְעֵילָּא. אוּף הָכָא כַּד אִתְּתָקַם לְתַתָּא אִתְּתַקַּם לְעֵילָּא. וּבְגִין דְּעַד כְּעָן לָא אִתְּתָקַן לְעֵילָּא לָא אִתְּבְּרִיאוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וּקְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. וּבְגִינֵי כָךְ וְאָדָם אַיִן דְּלָא הֲוָה בְּתִקּוּנֵיהּ.**

וְכַד אִשְׁתַּלִּימַת חַוָּה אִשְׁתְּלִים אָדָם. וּקְדָם לָכֵן לָא אִשְׁתְּלִים. וְרָזָא דָּא דְּעַד כְּעָן לָא אִית אָת סָמֶךְ בְּפַרְשָׁתָא. וְאַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא אָמְרוּ. אֲבָל סָמֶךְ דָּא עֵזֶר. וְדָא עֵזֶר דִּלְעֵילָּא דְּאִתְהַדַּר לְעֵילָּא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין דְּכַר וְנוּקְבָא. אִסְתַּמַּךְ דָּא לָקְבֵל דָּא וַדַּאי. (תהלים קיא) **סְמוּכִים לָעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִים בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר. סְמוּכִים, דָּא דְּכַר וְנוּקְבָא דְּאִנּוּן סְמוּכִים כְּחָדָא** (נ"א דְּאִנּוּן סְמוּכִים עוֹלָם תַּתָּאָה בְּעוֹלָם עִלָּאָה דְּעַד לָא אִתְּתַקַּן עוֹלָם תַּתָּאָה לָא אִתְּתַקַּן הַהוּא עוֹלָם דְּקָאֲמָרָן) (הַאי עוֹלָם דְּקָא אֲמָרָן תַּלְיָא בְּעוֹלָם דִּלְתַתָּא וְכַד לָא אִתְּתַקַּן עוֹלָם דִּלְתַתָּא לָא אִתְּתַקַּן הַהוּא עוֹלָם דְּקָא אֲמָרָן).

כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. דְּהָא דָּא בְּדָא סָמִיךְ. עוֹלָם דָּא תַּתָּאָה כַּד אִתְּתַקַּן וְאִתְּהַדְּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין וְאִתְּתָקְנוּ אִשְׁתְּכַח סָמֶךְ לְעֵילָּא. דְּהָא מִקַּדְמַת דְּנָא לָא הֲוָה עוֹבָדָא בְּתִקּוּנָא (נ"א עוֹלָם בְּתִיקּוּנֵיהּ) **בְּגִין דְּלָא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְדָא בְּדָא תַּלְיָיא.**

מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ דָּא תִּקוּנָא דִּלְתַתָּא לְבָתַר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ דָּא תִּיאוּבְתָּא דְנוּקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא. דָּבָר אַחֵר מַאי טַעְמָא לֹא הִמְטִיר בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח תִּקוּנָא דְּיַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ. וְעַל דָּא מִן אַרְעָא תַּתָּאָה אִתְעַר עוֹבָדָא לְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, תְּנָנָא סָלִיק מִן אַרְעָא בְּקַדְמִיתָא. וְעַנָנָא אִתְעַר. וְכֹלָּא אִתְחַבַּר לְבָתַר דָּא בְּדָא. כְּגַוְונָא דָּא תְּנָנָא דְּקָרְבָּנָא אִתְעַר מִתַּתָּא וְעַבִיד שְׁלִימוּ לְעֵילָּא וְאִתְחַבַּר כֹּלָּא דָּא בְּדָא וְאִשְׁתְּלִימוּ כְּגַוְונָא דָּא לְעֵילָּא. אִתְעֲרוּתָא שָׁרֵי מִתַּתָּא וּלְבָתַר אִשְׁתְּלִים כֹּלָּא. וְאִלְמָלֵא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שַׁרְיָא בְּאִתְעֲרוּתָא בְּקַדְמִיתָא, לָא אִתְעַר לְקִבְלָהּ הַהוּא דִּלְעֵילָּא. וּבְתִיאוּבְתָּא דִּלְתַתָּא אִשְׁתְּלִים לְעֵילָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר אַמַּאי כְּתִיב וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. עֵץ הַחַיִּים הָא תְּנִינָן דְּמַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין הֲוָה. וְכָל מֵימוֹי דִּבְרֵאשִׁית מִתְפַּלְגִין תְּחוֹתוֹי. עֵץ הַחַיִּים בְּמִצְיעוּת דְּגִנְתָּא מַמָּשׁ וְהוּא נָטִיל כָּל מֵימוֹי דִּבְרֵאשִׁית וּמִתְפַּלְגִין תְּחוֹתוֹי.

דְּהָא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק הוּא שַׁרְיָא עַל הַהוּא גִּנְתָּא וְעַיִּיל בֵּיהּ וּמִתַּמָּן מִתְפַּלְגִין מַיָּא לְכַמָּה סִטְרִין.

וְנָטִיל כֹּלָּא הַהִיא גִּנְתָּא. וּלְבָתַר נָפְקֵי מִינָּהּ וּמִתְפַּלְגִין לְכַמָּה נַחֲלִין לְתַתָּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי. כְּמָה דְּנָפְקִין מֵהַהוּא עָלְמָא עִלָּאָה וְאַשְׁקֵי לְאִנּוּן טוּרִין עִלָּאִין דְּאַפְרְסְמוֹנָא דַכְיָא. לְבָתַר כַּד מָטָאן לְעֵץ הַחַיִּים מִתְפַּלְגִין תְּחוֹתוֹי בְּכָל סְטַר כְּפוּם אֲרְחוֹי.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע אַמַּאי אִקְרֵי הָכִי. דְּהָא עֵץ דָּא לָאו אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא. אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע מַאי הוּא. אֶלָּא בְּגִין דְּיָנְקָא מִתְּרִין סִטְרִין וְיָדַע לוֹן כְּמָאן דְּיָנִיק מִתְּקָא וּמְרִירָא. וּבְגִין דְּיָנְקָא מִתְּרִין סִטְרִין וְיָדַע לוֹן וְשַׁרְיָא בְּגַוְוייהוּ אִקְרֵי הָכִי טוֹב וָרַע. וְכָל אִנּוּן נְטִיעִין שָׁרְיָין עֲלַיְיהוּ.

וּבֵיהּ אַחִידָן נְטִיעִין אָחֳרָנִין עִלָּאִין וְאִנּוּן אִקְרוֹן אַרְזֵי לְבָנוֹן. מָאן אִנּוּן (לעיל לא א) אַרְזֵי לְבָנוֹן. אִנּוּן שִׁית יוֹמִין עִלָּאִין שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית דְּקָאַמְרָן. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע. נְטִיעוֹת וַדַּאי דְּאִתְקַיְימוּ לְבָתַר. מִכָּאן וּלְהָלְאָה סָמֵךְ מַאי הִיא וַיִּסְגּוֹר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה. בְּסִטְרוֹי הַוָּה. וְהַוָּה דָּא בְּסִטְרוֹי דְּדָא. וַדַּאי עֲקָרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשָׁתִיל (דף לה ע"ב) לוֹן בְּאַתַר אָחֳרָא וְאִתְהַדְּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין לְקִיּוּמָא. כְּגַוְונָא דָּא סְמִיכָן עָלְמִין. עֲקָרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשָׁתִיל לוֹן בְּאַתַר אָחֳרָא וְאִתְקַיְימוּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא מְנָלָן דְּאָדָם וְחַוָּה נְטִיעִין הֲווּ. דִּכְתִיב, (ישעיה ס) נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. מַעֲשֵׂה יָדַי דַּיְיקָא. דְּלָא אִשְׁתַּדְּלוּ בְּהוֹן בְּרְיָין אָחֳרָנִין. וּכְתִיב, (ישעיה יז) בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי דִּבְהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְנְטָעוּ בְּעָלְמָא סָרְחוּ. תְּנַן הַנְּטִיעוֹת כְּקַרְנֵי חֲגָבִים הֲווּ וּנְהוֹרָא דִּלְהוֹן דַּקִּיק וְלָא הֲווּ נָהֲרִין. כֵּיוָן דְּאִתְנְטָעוּ וְאִתְתַּקְנוּ. אִתְרַבְּיאוּ בִּנְהוֹרָא וְאִקְרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן. וְאָדָם וְחַוָּה עַד דְּאִתְנְטָעוּ לָא אִתְרַבְּיאוּ בִּנְהוֹרָא וְלָא סְלִיקוּ רֵיחָא וַדַּאי. אִתְעַקְּרוּ וְאִשְׁתְּלוּ וְאִתְתָּקְנוּ כְּדְקָא יָאוֹת:

וַיְצַו יְיָ אֱלֹהִים. הָא תְּנִינָן לֵית צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה. יְיָ זוֹ בִּרְכַּת הַשֵּׁם. אֱלֹהִים אֵלּוּ הַדַּיָּינִין. עַל הָאָדָם זוֹ שְׁפִיכַת דָּמִים. לֵאמֹר זוֹ גִּלּוּי עֲרָיוֹת. מִכֹּל עֵץ הַגָּן וְלֹא גֵּזֶל. אָכֹל תֹּאכֵל וְלֹא אֵבָר מִן הַחַי וְשַׁפִּיר.

מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל. דְּשַׁרְיָא לֵיהּ כֻּלָּא דְּלֵיכְלִינְהוּ בִּיחוּדָא. דְּהָא חֲזִינָן אַבְרָהָם אָכַל, יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְכָל נְבִיאִים אָכְלוּ וְחָיוּ. אֲבָל אִילָנָא דָּא אִילָנָא דְּמוֹתָא אִיהוּ (כְּמָה דִּכְתִיב וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ) מָאן דְּנָטִיל לֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי מַיֵּית. דְּהָא סַמָּא דְּמוֹתָא נָטִיל (בְּגִין דְּאִיהוּ מַפְרִישׁ לֵיהּ מִן חַיִּין). וְעַל דָּא כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת בְּגִין דְּקָא פָּרִישׁ נְטִיעִין.

רַבִּי יְהוּדָה שַׁאיל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא דְּתְנִינָן אָדָם

הָרְאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, מַאי הוּא. אָמַר לֵיהּ דְּפָרִישׁ בְּרִית קֹדֶשׁ מֵאַתְרֵיהּ וּמֵחוֹלְקֵיהּ. וַדַּאי מוֹשֵׁךְ בָּעָרְלָה הֲוָה. וְשָׁבַק בְּרִית קֹדֶשׁ וְדָבַק בָּעָרְלָה וְאִתְפַּתֵּה בְּמִלָּה דְּנָחָשׁ. וּמִפְּרִי הָעֵץ דָּא אִתְּתָא. לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ בְּגִין דִּכְתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמוֹכוּ. וּבְהַאי הֲוֵי פְּרִי, דְּהָא בְּאָחֳרָא לָא הֲוֵי פְּרִי. כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. בְּגִין דָּא אִילָנָא דְמוֹתָא הֲוֵי כִּדְקָאֲמָרָן. דִּכְתִיב רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת:

(וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה) רַבִּי יוֹסֵי אָמַר הַאי אִילָנָא דְקָא אָמְרָן הֲוָה מִתְשָׁקֵי מִלְּעֵילָא וְאִתְרַבֵּי וְהֲוָה חָדֵי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. הַגָּן דָּא אִתְּתָא. וְנָהָר דָּא הֲוָה עָיֵיל בֵּיהּ וְאַשְׁקֵי לֵיהּ וְהֲוָה כֹּלָּא חָד (וּכְדֵין יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד). דְּהָא מִתַּמָּן וּלְתַתָּא אִיהוּ פִּירוּדָא דִּכְתִיב וּמִשָּׁם יִפָּרֵד.

וְהַנָּחָשׁ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דָּא יֵצֶר הָרָע. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר נָחָשׁ מַמָּשׁ. אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לוֹן וַדַּאי כֹּלָּא חַד. וְסִמָא"ל הֲוָה וְאִתְחֲזֵי עַל נָחָשׁ וְצוּלְמֵיהּ. דְּנָחָשׁ דָּא אִיהוּ שָׂטָן וְכֹלָּא חַד.

תָּנְיָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נָחַת סִמָא"ל מִן שְׁמַיָּא רָכִיב עַל נָחָשׁ דָּא וְצוּלְמֵיהּ הֲוּ חָמָאן כָּל בְּרְיִין וְעָרְקָן מִנֵּיהּ. וּמְטוֹ לְגַבֵּי אִתְּתָא בְּמִלִּין וּגְרִימוּ מוֹתָא לְעָלְמָא.

וַדַּאי בְּחָכְמָה אַיְיתֵי סמא"ל לְוָוטִין עַל עָלְמָא וְחַבֵּל אִילָנָא קַדְמָאָה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא. וּמִלָּה דָּא הֲוֵי תְּלֵי עַל סמא"ל עַד דְּאַתָּא אִילָנָא אָחֳרָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ יַעֲקֹב וּנְטַל מִנֵּיהּ בִּרְכָאן דְּלָא יִתְבָּרֵךְ סמא"ל לְעֵילָּא וְעֵשָׂו לְתַתָּא. דְּהָא יַעֲקֹב דּוּגְמָא דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן הַוָּה (וְשׁוּפְרֵיהּ) דְּיַעֲקֹב שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן הַוָּה. וְעַל דָּא כְּמָה דְּמָנַע סמא"ל בִּרְכָאן מֵאִילָנָא קַדְמָאָה. הָכִי נָמֵי מָנַע יַעֲקֹב דְּאִיהוּ אִילָנָא דּוּגְמָא דְּאָדָם מִסמא"ל בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא וּמִתַּתָּא. וְיַעֲקֹב דִּידֵיהּ נָטִיל בְּכוּלָּא. וְעַל דָּא

(בראשית לב) וַיֶּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ.

כְּתִיב וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם דָּא יֵצֶר הָרָע דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וּבְגִין דְּנָחָשׁ אִיהוּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת גָּרַם מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית ו) קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. דָּא הוּא קִצָּא דְּכָל בִּשְׂרָא דְּנָטִיל נִשְׁמְתָא לְכָל בִּשְׂרָא וְאִקְרֵי הָכִי.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ד)

נִשְׁמַת הַזָּכָר, מִן הַזָּכָר. וְנִשְׁמַת הַנְּקֵבָה, מִן הַנְּקֵבָה. וְהַיְינוּ דְּקָא אָזִיל נָחָשׁ בַּתְרָהּ דְּחַוָּה. אָמַר, הוֹאִיל וְנִשְׁמָתָהּ מִן הַצָּפוֹן אֲסִיתֵנָהּ מְהֵרָה. וּמַאי הַסָּתָה הַוָּה, מִשּׁוּם דְּבָא עָלֶיהָ. שְׁאֲלוּ תַּלְמִידוֹי, עוֹבָדָא הֵיכִי הַוָּה. אָמַר לָהֶם, סמ"אל הָרָשָׁע קָשַׁר עִם כָּל צְבָאוֹת מַעְלָה עַל

רַבּוֹ. מִשּׁוּם דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם. אָמַר, הֵיאָךְ אוּכַל לְהַחְטִיאוֹ וּלְגָרְשׁוֹ מִלְּפָנָיו. יָרַד עִם כָּל חֵיָילוֹתָיו וּבִיקֵּשׁ לוֹ בָּאָרֶץ חָבֵר כְּמוֹתוֹ וּמַנוּ נָחָשׁ, וְהָיָה לוֹ דְּמוּת גָּמָל. רָכַב עָלָיו וּבָא לוֹ אֵצֶל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ, אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגָּן. אָמַר אֲבָקֵשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף, כְּדֵי שֶׁתִּגָּרֵע הִיא. אָמְרָה, לֹא מֵנַעֲנוּ אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן תְּמוּתוּן. וְהוֹסִיפָה ב׳ דְּבָרִים, אָמְרָה מִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא נֶאֱמַר לָהּ אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת. וְאָמְרָה, לֹא תִגְּעוּ פֶּן תְּמוּתוּן.

מָה עָשָׂה סמ״אל הָרָשָׁע הָלַךְ וְנָגַע בְּאֵילָן וַהֲוָה הַאִילָן צווֹחַ וְאָמַר (תְּהִלִּים ל״ו) אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה וְיָד רְשָׁעִים אַל תְּנִידֵנִי, אַל תִּגַּע בִּי. שֶׁנֶּאֱמַר וְיָד רְשָׁעִים אַל תְּנִידֵנִי. הָלַךְ וְאָמַר לְאִשָּׁה, הֲרֵי נָגַעְתִּי בְּאִילָן וְלָא מָתִי, אַף אַתְּ תִּגְעִי בְּאִילָן וְלֹא תָּמוּתִי. הָלְכָה הָאִשָּׁה וְנָגְעָה בְּאִילָן וְרָאֲתָה מַלְאַךְ הַמָּוֶת בָּא כְּנֶגְדָּהּ, אָמְרָה אוּלַי עַכְשָׁיו אֲנִי מֵתָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וְנוֹתְנָהּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן גּוֹרֶמֶת לוֹ שֶׁיֹּאכַל עִמִּי אִם נָמוּת, נָמוּת שְׁנֵינוּ. וְאִם נִחְיֶה, נִחְיֶה שְׁנֵינוּ. וְלַקְּחָה מִפְּרִיוֹ וְנָתְנָה גַּם לְבַעְלָהּ, נִתְפַּקְּחוּ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וְקָהוּ

שְׁנָיו. אָמַר לָהּ מַהוּ זֶה שֶׁהֶאֱכַלְתָּנִי שֶׁקָּהוּ שִׁנָּי, כָּךְ קָהוּ שִׁינֵי כָּל הַבְּרִיּוֹת. יָשָׁב לוֹ בְּדִין אֱמֶת שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט') יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק. קָרָא לְאָדָם וְאָמַר לוֹ, לָמָּה בָּרַחְתָּ מִפָּנָי. אָמַר לוֹ, אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וְרָעַדוּ עַצְמוֹתַי וְאִירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא. כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי, מִפְּעָלַי. כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי, מִצַּוּוּיַי. כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי, מִמַּעֲשַׂי וָאֵחָבֵא.

מָה הָיָה לְבוּשׁוֹ שֶׁל אָדָם עוֹר שֶׁל צִפּוֹרֶן, וְהִפְשִׁיטוֹ מֵעָלָיו. רָאָה עַצְמוֹ עֵרוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירוֹם אַתָּה. אָמַר אָדָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּשֶׁהָיִיתִי לְבַדִּי שֶׁמָּא חָטָאתִי לְךָ, אֶלָּא הָאִשָּׁה שֶׁהֵבֵאתָ לִי הִיא הֵדִיחָה אוֹתִי מִדְּבָרֶיךָ. שֶׁנֶּאֱמַר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִיא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ. אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא דַּיֵּיךְ שֶׁחָטָאת אֶלָּא שֶׁהֶחֱטֵאת לְאָדָם. אָמְרָה לְפָנָיו רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי לַחֲטוֹא לְפָנֶיךָ. הֵבִיא שִׁלְשְׁתָּן וְגָזַר עֲלֵיהֶן גְּזֵרוֹת דִּין ט' קְלָלוֹת וּמָוֶת וְהִפִּיל סמ"אל וְאֶת הַכַּת שֶׁלּוֹ מִמָּקוֹם קְדוּשָּׁתָן מִן הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נָחָשׁ וְאִירְרוֹ מִכֹּל חַיָּה וּמִכָּל בְּהֵמָה וּפָקַד עָלָיו שֶׁיִּהְיֶה מְפַשִּׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחַר שִׁבְעַ שָׁנִים. ע"כ: (עד כאן מהההשמטות)

וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר. בְּאַף פָּתַח וְאַף

אַטִּיל בְּעָלְמָא. אָמַר לָהּ (דף לו ע"א) לְאִתְתָּא בְּאִילָנָא דָּא בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא וַדַּאי. אִכְלוּ מִנֵּיהּ וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע. דְּהָא אִיהוּ הָכִי הֲוֵי אֱלֹהִים שְׁמֵיהּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. וְעַל דָּא וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יוֹדְעֵי וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לָא אָמַר הָכִי. דְּאִלּוּ אָמַר בְּאִילָנָא דָּא בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, יָאוֹת הֲוָה. כִּי הוּא כַּגַּרְזֶן בְּיַד הַחוֹצֵב בּוֹ. אֲבָל לֹא אָמַר אֶלָּא מֵאִילָנָא דָּא אָכַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְדֵין בְּרָא עָלְמָא, וְכָל אוּמָן סָנֵי לְחַבְרֵיהּ, אִכְלוּ מִנֵּיהּ וְאַתּוּן תֵּהוֹן בְּרָאן עָלְמִין. וְעַל דָּא כִּי יוֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְגוֹ׳ וּבְגִין דְּאִיהוּ יָדַע דָּא אַפְקִיד לְכוּ עֲלֵיהּ דְּלָא תֵּיכְלוּ מִנֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּכֹלָּא מַלִּילוּ שִׁקְרָא. בְּשִׁירוּתָא דְּאָמְרוּ שִׁקְרָא הֲוָה. דְּכְתִיב אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכַל מִכֹּל עֵץ הַגָּן. וְלָאו הָכִי. דְּהָא כְּתִיב מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל וְכֻלְּהוּ שָׁרָא לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָא תָּנִינָן דְּפָקִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲבוֹדָה זָרָה דִּכְתִיב וַיִּצַּו. יְיָ עַל בִּרְכַּת הַשֵּׁם. אֱלֹהִים עַל הַדִּינִין. עַל הָאָדָם עַל שְׁפִיכַת דָּמִים. לֵאמֹר עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת. וְכִי כַּמָּה אִינָשֵׁי הֲווּ בְּעָלְמָא דְּאִיהוּ אִצְטְרִיךְ דָּא. אֶלָּא וַדַּאי כֻּלָּא עַל הַאי אִילָנָא הֲוָה.

בְּגִין דְּבֵיהּ אַחִידָן כָּל אִלֵּין פִּקּוּדִין. דְּכָל מָאן דְּנָטִיל לֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי עֲבִיד פְּרִישׁוּ. וְנָטִיל לֵיהּ בְּאוּכְלוּסִין דִּלְתַתָּא דְּאַחִידָן בֵּיהּ. וְנָטִיל עֲבוֹדָה זָרָה וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וְגִלּוּי עֲרָיוֹת. עֲבוֹדָה זָרָה בְּאִנּוּן רַבְרְבֵי מְמַנָּן. שְׁפִיכוּת דָּמִים בְּהַאי אִילָנָא תַּלְיָין דְּאִיהוּ בִּסְטַר גְּבוּרָה. וּסְמָא"ל אִתְפַּקַּד עַל דָּא. גִּלּוּי עֲרָיוֹת אִשָּׁה הִיא וְאִנְתְּתָא אִקְרֵי. וְאַסִּיר לְזַמְנָא לְאִנְתְּתָא בִּלְחוֹדָהָא אֶלָּא עִם בַּעֲלָהּ דְּלָא יֵהֵא חָשִׁיד בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת. וְעַל דָּא בְּכֻלְּהוּ אִתְפַּקַּד בְּהַאי אִילָנָא. כֵּיוָן דְּאַכַּל מִנֵּיהּ בְּכֻלְּהוּ עָבַר, דְּהָא כֻּלָּא אָחִיד בֵּיהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וַדַּאי מִלָּה דָּא הָכִי הוּא. דְּאַסִּיר לְאִתְיַחֲדָא עִם אִנְתְּתָא בִּלְחוֹדָהָא אֶלָּא אִם כֵּן בַּעֲלָהּ עִמָּהּ. מַה עֲבַד הַהוּא רָשָׁע. אָמַר הָא מָטִיתִי לְהַאי אִילָנָא וְלָא מַתִּי אוֹף אַתְּ קְרֵיב וּמְטֵי בִּידָךְ בֵּיהּ וְלָא תְּמוּת. וּמִלָּה דָּא הוּא אוֹסִיף לָהּ מִגַּרְמֵיהּ.

מַיָּד וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב וְגוֹ'. בַּמֶּה חָמְאַת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק הַהוּא אִילָנָא (שָׁדֶה) סָלִיק רֵיחִין כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כז) כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ. וּבְגִין הַהוּא רֵיחַ דְּהַוָּה סָלִיק חָמְדַת לֵיהּ לְמֵיכַל מִנֵּיהּ. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר רְאִיָּיה הֲוָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. אָמַר לֵיהּ הַאי רְאִיָּה בְּשִׁיעוּרָא דְּאִילָנָא

נָקְטַת לֵיהּ ((נ"א שִׁיעוּרָא דִּלְבָא חֲוַת) דִּכְתִיב וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. חָמַאת וְלָא חָמַאת. כִּי טוֹב. חָמַאת כִּי טוֹב וְלָא אִתְיַישְׁבַת בֵּיהּ. מַה כְּתִיב לְבָתַר וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וְלָא כְּתִיב וַתִּקַּח מִמֶּנּוּ. וְהִיא אִתְדְּבָקַת בְּאַתַר דְּמוֹתָא. וּגְרִימַת לְכָל עַלְמָא מוֹתָא. וְאַפְרִישַׁת חַיֵּי מִן מוֹתָא. וּבְחוֹבָא דָּא גָּרִים פְּרִישׁוּתָא לְאַפְרָשָׁא אִתְּתָא מִבַּעֲלָהּ. דְּהָא קו"ל מִדְּבוּר לָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין. וּמָאן דְּמַפְרִישׁ קוֹל מִדְּבוּר אִתְאַלַּם וְלָא יָכִיל לְמַלָּלָא. וְכֵיוָן דְּאִשְׁתְּקַל מִנֵּיהּ מִלּוֹלָא אִתְייְהִיב לְעַפְרָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּתִיב, (תהלים לט) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר. נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה. הַאי קְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ בְּגָלוּתָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּקוֹל מְדַבֵּר לֵיהּ לְדִבּוּר. כֵּיוָן דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא קוֹל אִתְפְּרַשׁ מִינָהּ וּמִלָּה לָא אִשְׁתְּמַע וְעַל דָּא נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּהֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב דְּלָא אָזִיל קוֹל בַּהֲדָהּ. וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִי (תהלים סה) לְךָ דוּמִיָּה תְהִלָּה. מַאי דּוּמִיָּה, דָּא תְּהִלָּה לְדָוִד. דְּאִיהִי דּוּמִיָּה בְּגָלוּתָא וּשְׁתִיקָא בְּלָא קוֹל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי לְךָ. בְּגִינָךְ אִיהִי דּוּמִיָּה וּשְׁתִיקָא דְּאִסְתַּלְקָא מִנָּהּ קוֹל.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ה)

(ישעיה נ"ה) וּבְלָא מְחִיר יַיִן וְחָלָב, מָה עִנְיָן זֶה אֵצֶל זֶה. אֶלָּא

מִלַּמֵּד שֶׁהַיַּיִן הוּא פַּחַד וְחָלָב הוּא חֶסֶד. וּמִפְּנֵי מָה הִזְכִּיר יַיִן תְּחִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹב אֵלֵינוּ יוֹתֵר, יַיִן וְחָלָב סַלְקָא דַּעְתָּךְ, אֶלָּא אֵימָא דְּמוּת יַיִן וְחָלָב. ע"כ. (עד כאן מההשמטות)

וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ הָא תְּנִינָן סָחֲטָה עֲנָבִים וְיַהֲבַת לֵיהּ וּגְרִימוּ מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. דְּהָא אִילָנָא דָּא בֵּיהּ שַׁרְיָא מוֹתָא. וְהוּא אִילָנָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא. (דף לו ע"ב) וְכַד אִיהִי שָׁלְטָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא טָעֲמוּ טַעֲמָא דְּמוֹתָא. אֶלָּא אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא מְקַדְּמֵי וְיָהֲבוּ לֵיהּ נַפְשַׁייְהוּ בְּפִקְדוֹנָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ בְּפִקְדוֹנָא. אִתְהַדְּרוּ נַפְשָׁאן לְאַתְרַייְהוּ. וְעַל דָּא (תהלים צב) וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת, כְּתִיב.

וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. רַבִּי חִיָּיא אָמַר דְּהָא אִתְפַּקְחוּ לְמִנְדַּע בִּישִׁין דְּעָלְמָא מַה דְּלָא יָדְעוּ עַד הַשְּׁתָּא. כֵּיוָן דְּיָדְעוּ וְאִתְפַּקְחוּ לְמִנְדַּע בִּישׁ. כְּדֵין יָדְעוּ כִּי עֵרוּמִים הֵם. דְּאָבְדוּ זְהָרָא עִלָּאָה דְּהַוָּה חָפֵי עֲלַייְהוּ וְאִסְתְּלַק מִנַּייְהוּ. וְאִשְׁתְּאָרוּ עֲרוּמִים מִנֵּיהּ. וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְּאֵנָה. אִתְדַּבָּקוּ לְאִתְחַפָּאָה בְּאִנּוּן צוּלְמִין דְּהַהוּא אִילָנָא דְּאָכְלוּ מִנֵּיהּ דְּאִקְרוּן טַרְפֵּי דְּאִילָנָא. וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוֹרוֹת. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר כֵּיוָן דְּיָדְעוּ מֵהַאי עָלְמָא וְאִתְדַּבָּקוּ בֵּיהּ. חָמוּ דְּהַאי עָלְמָא מִתְדַּבַּר עַל יְדָא דְּאִנּוּן טַרְפִּין דְּאִילָנָא. וְעַבָדוּ לְהוֹן תּוּקְפָּא לְאִתְתַּקְפָּא בְּהוּ בְּהַאי עָלְמָא. וּכְדֵין

יָדְעוּ כָּל זְיָינֵי חָרְשִׁין דְּעָלְמָא. וּבָעוּ לְמִחְגַּר זַיְינִין בְּאִנּוּן טַרְפֵּי אִילָנָא בְּגִין לְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כְּדֵין תִּלַת עָאלוּ בְּדִינָא וְאִתְדָּנוּ.

וְעָלְמָא תַּתָּאָה אִתְלַטְיָיא. וְלָא קַיְימָא בְּקִיּוּמֵיהּ בְּגִין זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ עַד דְּקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְסִינַי. לְבָתַר אַלְבִּישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְבוּשִׁין דְּמִשְׁכָּא אִתְהַנֵּי מִנַּיְיהוּ הַדָּא הוּא דִכְתִיב כָּתְנוֹת עוֹר. בְּקַדְמִיתָא הַוּוּ כָּתְנוֹת אוֹר דְּהַוּוּ מִשְׁתַּמְּשִׁין בְּהוּ בְּעָלְאִין דִּלְעֵילָּא. בְּגִין דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאִין הַוּוּ אַתְיָין לְאִתְהֲנָא מֵהַהוּא נְהוֹרָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים ח) וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ. וְהַשְׁתָּא דְּחָבוּ כָּתְנוֹת עוֹר. דְּעוֹר אִתְהַנֵּי מִנַּיְיהוּ וְלָא נַפְשָׁא.

לְבָתַר אוֹלִידוּ בְּרָא קַדְמָאָה בְּרָא דְּזוּהֲמָא הַוָּה. תְּרִין אָתוּ עֲלָה דְּחַוָּה וְאִתְעַבְּרַת מִנַּיְיהוּ וְאוֹלִידַת תְּרֵין. דָּא נָפַק לְזִינֵיהּ וְדָא נָפַק לְזִינֵיהּ. וְרוּחַ דִּילְהוֹן אִתְפָּרְשׁוּ, דָּא לְסִטְרָא דָא וְדָא לְסִטְרָא דָא. דָּא דָּמֵי לְסִטְרוֹי וְדָא דָּמֵי לְסִטְרוֹי. מִסִּטְרָא דְּקַיִן כָּל מְדוֹרִין דְּסִטְרָא דְּזַיְינִין בִּישִׁין וְרוּחִין וְשֵׁדִין וְחָרְשִׁין אַתְיָין. מִסִּטְרָא דְּהֶבֶל סִטְרָא דְּרַחֲמֵי יַתִּיר וְלָא בִּשְׁלִימוּ. חֲמַר טַב בְּחַמַר בִּישׁ. וְלָא אִתְתַּקַּן בַּהֲדֵיהּ עַד דְּאַתָא שֵׁת וְאִתְיַיחַסוּ מִנֵּיהּ כָּל אִנּוּן דְּרִין דְּזַכָּאֵי עָלְמָא וּבֵיהּ אִשְׁתְּיל עָלְמָא. וּמִקַּיִן אַתְיָין כָּל אִנּוּן חֲצִיפִין וּרְשָׁעִים וְחַיָּיבֵי עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשַׁעֲתָא דְּחָב קַיִן הֲוָה מִסְתַּפֵּי. בְּגִין דְּחָמָא קַמֵּיהּ זִינֵי מַשְׁרְיָין מְזַיְּינִין וְאַתְיָין לְקָטְלָא לֵיהּ. וְכַד אַהֲדַר בִּתְשׁוּבָה מַאי קָאָמַר הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר. מַאי מִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר. אֶלָּא אֱהֵא סָתִיר מִבְּנַיָּיא דִּילִי. רַבִּי אַבָּא אָמַר כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים כב) וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ (שמות ג) וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו. וְעַל דָּא וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר מֵאנוּן פָּנִים דִּילָךְ אֱהֵא נִסְתָּר דְּלָא יִשְׁגְּחוּן בִּי. וְעַל דָּא וְהָיָה כָּל מוֹצְאִי יַהַרְגֵנִי:

וַיָּשֶׂם ה' לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי וגו'. מַאי אוֹת. אוֹת אֶחָד מֵעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא יָהַב עֲלֵיהּ לַאֲגָנָא עֲלֵיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַאי דִּכְתִיב וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה. מַאי בַּשָּׂדֶה. דָּא אִתְתָא. וְעַל דָּא קָם וּקְטִיל לֵיהּ. דְּהָא מִסְטָרָא דָּא יָרִית לְקַטְלָא מִסְטָרָא דְסמא"ל דְּגָרִים מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְקַנֵּי קַיִן לְהֶבֶל עַל נוּקְבֵיהּ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר הָא חֲזִינָן דְּכְתִיב וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו עַל דְּלָא אִתְקַבִּיל קָרְבָּנֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וְכֹלָּא הֲוָה לָקָבְלֵיהּ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַאי דִּכְתִיב הֲלֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ. אֶלָּא הָכִי קָאָמַר הֲלֹא אִם תֵּיטִיב עוֹבָדָךְ שְׂאֵת. מַאי שְׂאֵת. כְּדִכְתִיב (בראשית

מט) יֶתֶר שְׁאֵת דְּהָא בּוּכְרָא שְׁבָחָא אִית לֵיהּ בְּכֹלָּא תָּדִיר. וְתַלְיָיא בְּעוֹבָדוֹהִי. וְעַל דָּא אִם תֵּיטִיב שְׁאֵת. וְאִם לֹא תֵּיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ.

מַאי לַפֶּתַח. דָּא פִּתְחָא (דף לז ע"א) דִּלְעֵילָּא דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין דִּינִין עַל עוֹבָדִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא. פֶּתַח כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. וּלְהַהוּא פֶּתַח, חַטָּאת רוֹבֵץ דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְהוּא זַמִּין לְאִתְפָּרָעָא מִינָּךְ.

תָּא חֲזֵי, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אִתְיְלִיד אָדָם. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וַדַּאי רָזָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְעֵילָּא. רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְתַתָּא. (סוף כי תצא) בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עֲקָרוֹת נִפְקָדוֹת. מְנָלָן דִּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַוָּה. דִּכְתִיב, (בראשית כא) וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה וַיְיָ דַּייְקָא דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְגִין דְּנָפִיק אָדָם מִרֹאשׁ הַשָּׁנָה (ד"א וְנָפִיק) נָפִיק בְּדִינָא וְעָלְמָא קָיְימָא בְּדִינָא. וּבְגִינֵי כָךְ לַפֶּתַח וַדַּאי. חַטָּאת רוֹבֵץ בְּגִין לְאִתְפָּרָעָא מִינָּךְ. וְאֵלַיִךְ תְּשׁוּקָתוֹ עַד דְּתִשְׁתְּצֵי.

וְאַתָּה תִּמְשׁוֹל בּוֹ. רָזָא הוּא דִּכְתִיב, (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. מִכָּאן אָמְרוּ לָא שַׁלִּיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּיִשְׁתַּצּוֹן חַיָּיבֵי עָלְמָא. וְעַל דָּא כֵּיוָן דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת יְשֵׁצֵי לוֹן. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט עֲלוֹי דְּלָא יִפּוֹק לְאַבָּאשָׁא עָלְמָא דִּכְתִיב וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ (בְּתִיובְתָּא) וְאַתָּה דַּייְקָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּקוּטְרָא דְּפַלְגָא קַפְסִירָא (קַסְטִירָא) שְׁכִיחַ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ בְּתִיּוּבְתָּא. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר כַּד הֲווּ אִנּוּן דָּרִין דְּקַיִן אָזְלִין בְּעָלְמָא הֲווּ מְטַרְטְשֵׁי אַרְעָא וְהֲווּ דַּמְיָין לְעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק עֵזָ"א וַעֲזָאֵ"ל כַּד נָפְלוּ מֵאֲתַר קְדוּשָׁתַיְיהוּ מִלְּעֵילָא, חָמוּ בְּנַת בְּנֵי נְשָׁא וְחָטְאוּ וְאוֹלִידוּ בְּנִין, וְאִלֵּין הֲווּ נְפִילִים דִּכְתִיב הַנְּפִילִים הָיוּ בָּאָרֶץ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר בְּנוֹי דְּקַיִן הֲווּ בְּנֵי אֱלֹהִים. דְּהָא כַּד אֲתָא סמא"ל עַל חַוָּה אַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא וְאִתְעַבְּרַת וְאוֹלִידַת לְקַיִן. וְחֵיזוּ דִּילֵיהּ לָא הֲוַת דָּמֵי לִשְׁאָר בְּנֵי נְשָׁא. וְכָל אִנּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ לָא הֲווּ אִקְרוּן אֶלָּא בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאַפִּילּוּ אִנּוּן (בְּנֵי) נְפִילִים הָכִי אִקְרוּן.

הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים. שִׁתִּין הֲווּ בְּאַרְעָא כְּחוּשְׁבַּן דִּלְעֵילָא. כְּתִיב הָכָא הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם וּכְתִיב הָתָם (שיר השירים ג) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם מַמָּשׁ. מֵעוֹלָם דַּייְקָא. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, מַאי שֵׁם דָּא הוּא עוֹלָם דְּקָאֲמָרַן. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם דַּייְקָא. כְּתִיב הָכָא אַנְשֵׁי הַשֵּׁם וּכְתִיב הָתָם (ויקרא כד) בְּנָקְבוֹ שֵׁם, וּכְתִיב, (ויקרא כד) וַיִּקֹּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ו)

רַבִּי חִיָּיא אָמַר מֵעוֹלָם דָּא הַוּוּ, וְגוּבְרִין גִּבָּרִין דְּסִטְרָא בִּישָׁא הַוּוּ, דִּכְתִיב אַנְשֵׁי הַשֵּׁם. אַנְשֵׁי שֵׁם לָא כְּתִיב, אֶלָּא אַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּגוֹנָא דָּא כְּתִיב, זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה, מֵעוֹלָם וַדַּאי נָטַל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִינוּן אֲבָהָן קַדְמָאֵי לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵעוֹלָם דָּא אִיהוּ מִטָּתוֹ שְׁלִשְׁלֹמָה דִּכְתִיב וְכוּ׳: (עד כאן מההשמטות)

רַבִּי חִיָּיא אָמַר מֵעוֹלָם מַמָּשׁ הַוּוּ. וּמֵעוֹלָם דִּלְתַתָּא נָטַל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (דָּא הַוּוּ וְגוּבְרִין גַּבְרָן דְּסִטְרָא בִּישָׁא הַוּוּ דִּכְתִיב אַנְשֵׁי שֵׁם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם לָא כְּתִיב אֶלָּא אַנְשֵׁי שֵׁם כְּגוֹנָא דָּא כְּתִיב) (תהלים כה) **זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה. מֵעוֹלָם וַדַּאי. וּמֵעוֹלָם דִּלְתַתָּא נָטִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִנּוּן אֲבָהָן קַדְמָאֵי לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָא. אוּף הָכָא הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם. מֵעוֹלָם וַדַּאי נָטִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מֵעוֹלָם** (ומאי הוא) **דָּא מִטָּתוֹ שְׁלִשְׁלֹמָה דִּכְתִיב,** (שיר השירים ג) **שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי אַחָא אָמַר כְּלְהוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אִקְרוּן** (ד"א ל"ג) **דְּהָא עַד לָא אִתְבְּסַמַּת).** (חסר כאן עיין סוף הספר):

תּוֹסֶפְתָּא

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם בְּרָא לֵיהּ בְּגִינְתָּא דְּעֵדֶן וְצַוָּהוּ עַל שֶׁבַע מִצְווֹת. חָב וְאִתְגָּרֵשׁ מִגִּינְתָּא דְּעֵדֶן. וּתְרֵי מַלְאֲכֵי שְׁמַיָּא עַזָּא וַעֲזָאֵל אָמְרוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִלּוּ הַוֵינָא אֲנַן

בְּאַרְעָא חֲוֵינָא זַכָּאִין. אָמַר לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אַתּוּן יָכְלִין עַל יְצָרָא בִּישָׁא, אָמְרוּ קַמֵּיהּ יָכְלִין. מִיָּד אַפִּיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר הַנְּפִילִים הָיוּ בָּאָרֶץ וּכְתִיב הַגִּבּוֹרִים וְגוֹ'. וּבְשַׁעֲתָא דְּנָחֲתוּ לְאַרְעָא עָאל בְּהוּ יְצָרָא בִּישָׁא שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ, חָבוּ וְאִתְעֲקָרוּ מִקְדוּשָׁתַיְיהוּ, (עד כאן התוספתא)

תָּא חֲזֵי, כְּלְהוֹן נְטִיעָן הֲווּ סְתִימִין רְשִׁימִין דַּקִּיקִין בְּאַתְרָא חָד. לְבָתַר עֲקָרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַשְׁתִּיל לוֹן בְּאַתַר אָחֳרָא וְאִתְקַיָּימוּ. רַבִּי יֵיסָא שָׁאַל מַאי דִּכְתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרוֹא אֱלֹהִים אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתָם זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא. תָּנִינָן תִּלַת סִפְרִין פְּתִיחָן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה חַד דְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים (דף לז ע"ב) **וְכוּ' סֵפֶר עִלָּאָה דְּהָא מְגֵיהּ נָפַק כֻּלָּא. נָפִיק מְגֵיהּ כְּתִיבָה. סֵפֶר אֶמְצָעִיתָא כְּלָלָא דְּעֵילָא וְתַתָּא** (ס"א סֵפֶר דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּעֵילָא וְתַתָּא וְאָחִיד לְכָל סִטְרִין רָזָא וְכוּ) (כפי זה התקון נמצא בשני ספרי היד) (וְאָחִיד לְכָל סִטְרִין רָזָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, סֵפֶר תּוֹלְיתָאָה דְּאִקְרֵי (נ"א וְאִקְרֵי) תּוֹרָה) **דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אָדָם קַדְמָאָה. סֵפֶר** (ס"א תּוֹלְיתָאָה) **דְּאִקְרֵי תּוֹלְדוֹת אָדָם וְדָא אִיהוּ דְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם דָּא צַדִּיק וְדַאי דְּעָבִיד תּוֹלְדוֹת.**

בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים. דְּהָא וַדַּאי כְּדֵין אִתְתַּקַּן כֻּלָּא לְעֵילָא וְתַתָּא וְאִתְקַיָּימוּ בְּדוּגְמָא חָדָא. זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם סְתָם חָד אִתְכְּלִיל בְּחָד.

מַתְנִיתִין (ד"א וכו') כְּתִיב, (משלי יח) מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יְיָ בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב. דָּא הוּא סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם דְּרָהִיט בְּהַהוּא מִגְדַּל (צו ב). הַאי מִגְדַּל מַאי עֲבִידְתֵּיהּ. אֶלָּא דָּא הוּא מִגְדַּל דָּוִד. וְדָא הוּא מִגְדַּל עֹז שֵׁם יְיָ. וְכוּלָּא חָד. הָכָא יְדִיעָא לִבְנֵי מְהֵימְנוּתָא דָּא הוּא וַדַּאי סֵפֶר תּוֹלְדוֹת. (אית דלא גרסי) (אָדָם לִבְנֵי מְהֵימְנוּתָא סוֹדוֹ מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יְיָ בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב יהו"ה צַדִּיק) (אָדָם לִבְנֵי מְהֵימְנוּתָא).

מבש	עוי	מיץ
גרג	ווה	יצד
דצב	זדו	היי
לקה	שוה	ונק

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא (לקמן נה ב) סֵפֶר וַדַּאי (נָחֲתוּ) (נָחִית) לֵיהּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן. וּבֵיהּ הֲוָה יָדַע חָכְמְתָא עִלָּאָה. וְסִפְרָא דָּא מָטָא לִבְנֵי אֱלָהִין חַכִּימֵי דָּרָא. וּמָאן דְּזָכֵי לְאַשְׁגָּחָא בֵּיהּ יָדַע בֵּיהּ חָכְמָה עִלָּאָה. וּמַשְׁגִּיחִין בֵּיהּ וְיָדְעִין בֵּיהּ. וְסִפְרָא דָּא נָחִית לֵיהּ מָארֵי דְּרָזִין. וּתְלַת שְׁלִיחָן מִמַּנָּן קַמֵּיהּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּנָפַק אָדָם מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן אָחִיד בְּהַהוּא סִפְרָא. כַּד נָפִיק (מיניה) טָאס מִנֵּיהּ (לְתַרְעָא) צַלֵּי וּבָכֵי קַמֵּי מָארֵיהּ וְאַתִּיבוּ לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין. בְּגִין דְּלָא תִּתְנַשֵּׁי חָכְמְתָא מִבְּנֵי נָשָׁא וְיִשְׁתַּדְּלוּן לְמִנְדַּע לְמָארֵיהוֹן.

וְכֵן תְּנִינָן סֵפֶר הֲוָה לֵיהּ לְחָנוֹךְ. וְדָא סֵפֶר מֵאֲתַר דְּסִפְרָא דְּתוֹלְדוֹת אָדָם הֲוָה. וְדָא הוּא רָזָא דְּחָכְמְתָא. דְּהָא מֵאַרְעָא אִתְנְטִיל הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ

אֱלֹהִים. וְהוּא הַנַּעַר. כְּדִכְתִיב, (משלי כ"ב) חֲנוֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ.

וְכָל גִּנְזֵי עִלָּאֵי אִתְמַסָּרָן בִּידֵיהּ. וְדָא מְסִיר וְיָהִיב וְעָבִיד שְׁלִיחוּתָא. וְאֶלֶף (לקמן נו) מַפְתְּחָן אִתְמַסָּרָן בִּידֵיהּ. וּמְאָה בִּרְכָאן נָטִיל בְּכָל יוֹמָא וְקָשִׁיר קְשִׁירִין לְמָארֵיהּ. מֵעָלְמָא נָטִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשַׁמּוּשֵׁיהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים.

וּמַן דָּא אִתְמְסַר סִפְרָא דְּאִקָּרֵי סִפְרָא דְּחֲנוֹךְ. בְּשַׁעֲתָא דְּאַחִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲמֵי לֵיהּ כָּל גִּנְזֵי עִלָּאֵי. אַחֲמֵי לֵיהּ אִילָנָא דְּחַיֵּי בְּגוֹ מְצִיעוּת גִּנְתָּא וְטַרְפּוֹי וְעַנְפּוֹי. וְכוּלָּא חֲמִינָן בְּסִפְרֵיהּ. זַכָּאִין אִנּוּן חַסִידֵי עִלָּאִין דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה אִתְגְּלִי לְהוּ וְלָא אִתְנְשֵׁי מִנַּיְיהוּ לְעָלְמִין כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים כה) סוֹד ה' לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם:

וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא יָדוֹן רוּחִי בָּאָדָם לְעוֹלָם בְּשַׁגָּם הוּא בָּשָׂר וְגוֹ'. (חסר) רַבִּי אַחָא אָמַר בְּהַהוּא זִמְנָא הֲוָה הַהוּא נַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק, אַפִּיק רוּחָא עִלָּאָה מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי וַאֲרִיק בְּאִילָנָא (דְּשַׁרְיָיא בֵּיהּ מוֹתָא) (מֵאִילָנָא דְּמוֹתָא) וְאִתְמַשְׁכָן רוּחִין בְּגַוְוייהוּ דִּבְנֵי נְשָׁא יוֹמִין (זְמַנִּין) סַגִּיאִין. עַד דְּסָלְקוּ בִּישִׁין וְאִתְעַתְּדוּ לַפְּתַח. כְּדֵין אִסְתַּלַּק רוּחָא עִלָּאָה מֵהַהוּא אִילָנָא בְּשַׁעֲתָא דְּפָרַח נִשְׁמְתִין בִּבְנֵי (מִבְּנֵי) נְשָׁא הַדָּא הוּא

דְּכְתִיב לֹא יָדוֹן רוּחִי בָּאָדָם לְעוֹלָם. לְמֵיהַב לְעוֹלָם בְּשַׁעֲתָא דְּפָרְחוּ נִשְׁמָתִין בִּבְנֵי נָשָׁא.

בְּשַׂגָּם הוּא בָּשָׂר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר (דִּבֵי רַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרִי) (לקמן צ"ח ע"א) בְּשַׂגָּם דָּא מֹשֶׁה. דְּאִיהוּ נָהִיר לְסִיהֲרָא. וּמֵחֵילָא דָּא קַיְימִין בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא יוֹמִין (זְמָנִין) סַגִּיאִין. וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, רָמַז לְמֹשֶׁה דְּעַל יְדֵיהּ תּוֹרָה אִתְיְהִיבַת. וּכְדֵין יָרִיק (ס"א זָרִיק) חַיִּין לִבְנֵי נָשָׁא מֵהַהוּא אִילָנָא דְּחַיִּין. וְכָךְ הֲוָה. אִלְמָלֵא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל הַדָּא הוּא דְּכְתִיב (שמות לב) חָרוּת עַל הַלֻּחוֹת, חֵרוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת. דָּהָא אִילָנָא דְּחַיֵּי הֲוָה מָשִׁיךְ לְתַתָּא.

וְעַל דָּא בְּשַׂגָּ"ם דְּאִיהוּ בָּשָׂר קַיְימָא מִלָּה לַאֲרָקָא (לְאִתְרַחֲקָא) רוּחָא דְּחַיֵּי. בְּשַׂגָּם אָחִיד לְתַתָּא אָחִיד לְעֵילָא. וְעַל דָּא תָּנִינָן מֹשֶׁה לָא מִית אֶלָּא אִתְכְּנִישׁ (דף לח ע"א) מֵעָלְמָא וְהֲוָה נָהִיר לְסִיהֲרָא. דְּהָא שְׁמָשָׁא אַף עַל גַּב דְּאִתְכְּנַשׁ מֵעָלְמָא לָא מִית אֶלָּא עָאל וְאַנְהִיר לְסִיהֲרָא. כָּךְ מֹשֶׁה. דָּבָר אַחֵר בְּשַׂגָּם הוּא בָּשָׂר בְּמִשִּׁיכוּ דְּרוּחָא בִּבְנֵי נָשָׁא זִמְנָא רַבָּה אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי בָּשָׂר לְאִתְמַשְׁכָא בְּתַר גּוּפָא וּלְאִשְׁתַּדָּלָא בְּעוֹבָדִין דְּהַאי עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל (לקמן נה ב דָּרִין דְּאִשְׁתַּכְלְלוּ מִשֵּׁת כֻּלְהוּ צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי. לְבָתַר אִתְפַּשְׁטוּ וְאוֹלִידוּ וְאוֹלִיפוּ אוּמְנוּתָא (וְחָכְמְתָא) דְּעָלְמָא לְשַׁצָּאָה בְּרוּמְחִין וּסְיִיפִין. עַד דְּאַתָּא נֹחַ וְאַתְקִין לוֹן תְּקוּנָא

דְּעָלְמָא וּלְמִפְלַח וּלְאַתְקָנָא אַרְעָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הֲווּ זָרְעִין וְחָצְדִין. לְבָתַר אִצְטְרִיכוּ לְהַאי דִּכְתִיב עוֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ וְגו׳.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַקָּנָא עָלְמָא וּלְאַתְקָנָא רוּחָא בִּבְנֵי נְשָׁא בְּגִין דְּיוֹרְכוּן יוֹמִין לְעָלְמִין הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי וְגו׳ וּכְתִיב, (שם כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְיָ דִּבֶּר:

עַד כָּאן אִשְׁתַּכְלָלוּ מִילִין מִכָּאן וּלְהָלְאָה תִּקוּנָא דִּפְרָשָׁתָא:

בְּרֵאשִׁית

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא תְּנִינָן דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא גָּלִיף בְּגִילוּפֵי דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא גּוֹ טְהִירִין בְּרָזִין עִלָּאִין. וְגָלִיף לְעֵילָּא וְגָלִיף לְתַתָּא וְכֹלָּא בְּרָזָא חָדָא. וְעַבִיד עָלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. וְדָא קָאִים לָקְבֵיל דָּא. לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד בְּיִחוּדָא חָדָא. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּלִיף גְּלִיפֵי דְּאַתְוָון עֵילָּא וְתַתָּא. וּבְהוּ בָּרָא עָלְמִין.

וְתָא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דְּעַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא הָכִי

נָמֵי בְּרָא לֵיהּ לְאָדָם קַדְמָאָה. פְּתַח וְאָמַר, (הושע ו) וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְּרִית וְגו׳. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְטַר לֵיהּ בְּעִטְרִין עִלָּאִין. וּבְרָא לֵיהּ בְּשִׁית סִטְרִין דְּעִלְּמָא. לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכֹלָּא. וְכֹלָּא זָעֲאן וְדָחֲלָן מִקַּמֵּיהּ. דְּהָא כַּד אִתְבְּרֵי אָדָם אִתְבְּרֵי בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה. וְהַוּוּ מִסְתַּכְּלָן בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא וְזָעֲאן וְדָחֲלָן מִקַּמֵּיהּ. וּלְבָתַר אָעִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִתְעַדְּנָא תַּמָּן בְּעִדּוּנִין עִלָּאִין. וְהַוּוּ מַלְאָכִין עִלָּאִין סָחֲרִין לֵיהּ וּמְשַׁמְּשִׁין קַמֵּיהּ. וְרָזִין דְּמָרֵיהוֹן הֲווּ אוֹדְעִין לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָעִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, הֲוָה חָמֵי וְאִסְתַּכַּל מִתַּמָּן כָּל רָזִין עִלָּאִין וְכָל חָכְמְתָא. בְּגִין לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא בִּיקָרָא דְּמָרֵיהּ.

שִׁבְעָה הֵיכָלִין מְדוֹרִין אִנּוּן לְעֵילָּא דְּאִנּוּן רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה. וְשִׁבְעָה הֵיכָלִין אִנּוּן לְתַתָּא כְּגַוְונָא (כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן חָד לָקְבֵיל חָד. שִׁבְעָה מְדוֹרִין דְּהֵיכָלִין אִנּוּן לְתַתָּא) דִּלְעֵילָּא. וְאִנּוּן שִׁית כְּגַוְונָא עִלָּאָה וְחַד טָמִיר וְגָנִיז אִיהוּ לְעֵילָּא. וְכָל אִלֵּין אִנּוּן בְּרָזָא עִלָּאָה. בְּגִין דְּכָל הָנֵי הֵיכָלִין אִית בְּהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְאִית בְּהוּ כְּגַוְונָא דִּלְתַתָּא. לְמֶהֱוֵי כְּלִיל בְּדִיוּקְנָא דְּרָזָא דִּלְעֵילָּא וּבְדִיוּקְנָא דְּרָזָא דִּלְתַתָּא, וּבְהוּ הֲוָה דִּיוּרֵיהּ דְּאָדָם.

וּלְבָתַר דְּאִתְתָּרַךְ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן אַתְקִין לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּהוּ כְּדְקָא חָזֵי מִזְּיוֹ דְּיִקָּרָא עִלָּאָה. וְכָל חַד וְחַד אִתְתַּקַּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא וּכְגַוְונָא דִּלְתַתָּא כְּמָה דְאוֹקִימְנָא.

הֵיכָלָא קַדְמָאָה. אֲתַר דְּאִיהוּ מִתְתַּקַּן לְתַתָּא לְמֶהֱוֵי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא נְמוּסֵי דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן כְּמָה דְּאִיהוּ בָּרָזָא עִלָּאָה (דְּאִיהוּ מִתְתַּקַּן לְגוֹ, גּוֹ טְמִירָא דְּרָזָא דִּלְתַתָּא גָּנִיז וְסָתִים מִכּוֹלָא) (נ"א וְאִיהוּ מִתְתַּקַּן לְגוֹ וְסָתִים מִכּוֹלָא) וְלָא שָׁלְטָא בֵּיהּ עַיְנָא. בַּר נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא. לְמֶהֱוֵי (דף לח ע"ב) גְּלִיפָן לְעֵילָּא וְתַתָּא. וּלְאִסְתַּכָּלָא מִתַּמָּן בָּרָזָא דְּמָרֵיהוֹן וּבְעִנּוּגָא דִּלְעֵילָּא.

וְאִלֵּין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּלָא אַחְלְפוּ יְקָרָא דְּמָרֵיהוֹן בְּגִין דַּחֲלָא אָחֳרָא. כְּתִיב, (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא לְאִתְדַּבְּקָא בַּר נָשׁ בְּמָרֵיהּ וּלְדָחֲלָא מִנֵּיהּ תָּדִיר וְלָא יִסְטֵי לִימִינָא וּשְׂמָאלָא. וְהָא אוֹקִימְנָא דְּלָא יְהַךְ בַּר נָשׁ בָּתַר דַּחֲלָא אָחֳרָא דְּאִקְרֵי אֵשֶׁ"ת זְנוּנֵי"ם. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (משלי ז) לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ הֶחֱלִיקָה.

הֵיכָלָא דָּא קָאִים בְּדִיוּקְנָא דְּרָזָא עִלָּאָה. בְּגִין דְּכַד נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא נָפְקֵי מֵהַאי עָלְמָא, עָאלִין גּוֹ אִלֵּין הֵיכָלִין דִּי בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא. וְתַמָּן (עָאלִין) יָתְבִין כָּל חַד וְחַד כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּאִצְטְרִיכָא נִשְׁמָתָא לְמֵיתַב תַּמָּן.

וּבְכָל הֵיכָלָא וְהֵיכָלָא אִית דִּיוּקְנִין כְּגַוְונָא (עלאה)
דִּלְעֵילָּא וּדְיוּקְנִין כְּגַוְונָא (תתאה) דִּלְתַתָּא. וְתַמָּן
אִתְלַבְּשַׁת נְשְׁמָתָא בִּלְבוּשִׁין כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא.
וְאִתְעַדְּנַת תַּמָּן כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּאִצְטְרִיכַת עַד דְּמָטֵי
זִמְנָא לְסַלְקָא לְאַתַר עִלָּאָה כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. וּמִגּוֹ הַהוּא
מָאנָא דְּאִתְלַבְּשַׁת בֵּיהּ חֲמַאת דִּיוּקְנִין עִלָּאִין לְאִסְתַּכָּלָא
בִּיקָרָא דְּמָרֵיהוֹן.

בְּהַאי הֵיכָלָא אִית נְהוֹרִין עִלָּאִין לְאִסְתַּכָּלָא. בִּנְשְׁמַתְהוֹן
דְּאִנּוּן גִּיּוֹרִין דְּאִתְגַּיִּירוּ קָיְימִין תַּמָּן וְעָאלִין תַּמָּן
לְאִסְתַּכָּלָא בִּיקָרָא עִלָּאָה וּמִתְלַבְּשָׁן תַּמָּן בִּלְבוּשָׁא חָדָא
דִּנְהוֹרָא דְּנָהִיר וְלָא נָהִיר. וְהַהוּא הֵיכָלָא מַקְפָּא מֵאֶבֶן
טָבָא וְדַהֲבָא.

וְתַמָּן אִיהוּ פִּתְחָא חָדָא דְּנָחִית לָקֳבֵל פִּתְחָא דְּגֵיהִנֹּם.
מִתַּמָּן מִסְתַּכְּלָן בְּכָל אִנּוּן חַיָּיבֵי (דְּיִשְׂרָאֵל) (נ"א דְּעוֹבְדֵי
עֲבוֹדָה זָרָה) דְּלָא עָאלוּ בִּבְרִית קַיָּימָא קַדִּישָׁא וְאִתְתָּרְכוּ
בְּאִנּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה דְּטָרְדֵי לוֹן בְּנוּרָא דְּדָלִיק. וְאִנּוּן
חֲמָאן וְחָדָאן עַל דְּאִתְגַּיִּירוּ.

וּתְלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא נָהֲרִין מִגּוֹ נְהִירוּ עִלָּאָה וּמִשְׁתַּעְשְׁעָן
תַּמָּן. וְעֵילָּא מִנְּהוֹן עוֹבַדְיָה וְאֶנְקְלוֹס גִּיּוֹרָא
וּשְׁאָר גִּיּוֹרִין דְּאִתְגַּיִּירוּ. כְּגַוְונָא דָּא לְעֵילָּא כַּד זָכָאן
לְסַלְקָא נְשְׁמַתְהוֹן לְאִתְעַטָּרָא תַּמָּן:

הֵיכָלָא תְּנִינָא. הֵיכָלָא דָּא קַיְימָא לְגוֹ מֵהַאי הֵיכָלָא קַדְמָאָה, וְהַאי (פִּתְחָא אִיהוּ סָמִיךְ לְגוֹ מְעַרְתָּא) (נ"א הֵיכָלָא סָמִיךְ לְמְעַרְתָּא) דְּאַבָהָן. וְהַאי הֵיכָלָא נָהִיר מִקַּדְמָאָה. הָכָא אִית כָּל אֲבָנִין יַקִּירִין דְּמַקְפָּן לֵיהּ.

בְּגוֹ דְּהַאי הֵיכָלָא, אִית נְהִירוּ חַד כָּלִיל מִכָּל גְּוָונִין וְאִיהוּ נָהִיר מֵעֵילָא לְתַתָּא. בְּהַאי הֵיכָלָא קַיָּימִין (כָּל) אִנּוּן דְּסָבְלוּ יִסּוּרִין וּמַרְעִין בְּהַאי עָלְמָא בְּגִין לְאִתְתַּקָּנָא. וְהַוּוּ מוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן לְמָרֵיהוֹן כָּל יוֹמָא. וְלָא הֲווּ מְבַטְּלִין צְלוֹתַיְיהוּ לְעָלְמִין.

לְגוֹ מֵהַאי הֵיכָלָא קַיָּימִין כָּל אִנּוּן דְּמְקַדְּשִׁין (בְּכָל יוֹמָא) בְּכָל חֵילָא שְׁמָא דְּמָרֵיהוֹן וְאַתְיִבוּ אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל חֵילָא. וְאִלֵּין אִנּוּן קַיָּימִין לְגוֹ בְּגוֹ הַאי הֵיכָלָא. וְהַהוּא נְהוֹרָא דְּכָלִיל כָּל גְּוָונִין נָהִיר לוֹן. מֵהַהוּא נְהִירוּ קַיָּימִין וְחָמָאן נְהוֹרִין אָחֳרָנִין דְּאִתְאַחֲדָן וְלָא אִתְאַחֲדָן בְּגַוַויְיהוּ. וְעֵילָא מִנְּהוֹן מָשִׁיחַ דְּאִיהוּ עָאל וְקָאִים בֵּינַיְיהוּ וְנָחִית לוֹן.

אִיהוּ נָטִיל מֵהַאי הֵיכָלָא וְעָאל בְּהֵיכָלָא תְּלִיתָאָה וְתַמָּן כָּל אִנּוּן בְּנֵי מַרְעִין וּכְאֵבִין יַתִּיר וְכָל אִנּוּן דַּרְדְּקֵי דְּבֵי רַבָּן דְּלָא אַשְׁלִימוּ יוֹמִין. וְכָל אִנּוּן דְּעַצְּבִין עַל חָרוּב בֵּי מַקְדְּשָׁא (וְאוֹשִׁידוּ) וְהַוּוּ אוֹשְׁדִין דְּמְעִין. כְּלְהוֹן קַיָּימִין בְּהַהוּא הֵיכָלָא, וְאִיהוּ מְנַחֵם לוֹן.

וְנָטִיל מֵהַאי הֵיכָלָא וְעָאל בְּהֵיכָלָא רְבִיעָאָה, וְתַמָּן כָּל אִנּוּן אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם וְכָל אִנּוּן קְטוֹלֵי דְּשָׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְאִיהוּ שָׁרֵי וּבָכֵי. (דף לט ע"א) וּכְדֵין כָּל אִנּוּן נְשִׁיאִין דְּזַרְעָא דְּדָוִד כֻּלְּהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ וּמְנַחֲמִין לֵיהּ.

שָׁאֲרֵי תְּנָיְינוּת וּבָכֵי עַד דְּקָלָא נָפִיק וּמִתְאַחֵד בְּהַהוּא קָלָא וְסָלִיק לְעֵילָא וְאִשְׁתָּהֵי תַּמָּן עַד רֵישׁ יַרְחָא. וְכַד נָחִית נָחֲתִין עִמֵּיהּ כַּמָּה נְהוֹרִין וְזִיוִין מְנַהֲרִין לְכָל אִנּוּן הֵיכָלִין וְאַסְוָותָא וּנְהוֹרָא לְכָל אִנּוּן קְטוֹלִין וּבְנֵי מַרְעִין וּמַכְאוֹבִין דְּסְבִילוּ עִמֵּיהּ דְּמָשִׁיחַ.

וּכְדֵין פּוּרְפִּירָא לָבִישׁ. וְתַמָּן חֲקִיקִין וּרְשִׁימִין כָּל אִנּוּן קְטוֹלֵי דְּשָׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בְּהַהוּא פּוּרְפִּירָא. וְסָלִיק הַהוּא פּוּרְפִּירָא לְעֵילָא וְאִתְחַקַּק תַּמָּן גּוֹ פּוּרְפִּירָא עִלָּאָה דְּמַלְכָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאַלְבָּשָׁא הַהוּא פּוּרְפִּירָא וּלְמֵידַן עַמִּין דְּכְתִיב, (תהלים קי) יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיוֹת. עַד דְּאֵתָא וְנָחִים לוֹן וְנָחֲתִין עִמֵּיהּ (כמה) נְהוֹרִין וְעִדּוּנִין לְאִתְעַדְּנָא וְכַמָּה מַלְאָכִין וּרְתִיכִין עִמֵּיהּ. כָּל חַד וְחַד בְּמַלְבּוּשָׁא (נ"א וּבִידָא דְּכָל חַד וְחַד מַלְבּוּשָׁא) לְאִתְלַבָּשָׁא בֵּהּ כָּל אִנּוּן נְשִׁמָתִין דְּקָטוֹלִין וְתַמָּן מִתְעַדְּנִין כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ סָלִיק וְנָחִית.

לְגוֹ מֵהַאי הֵיכָלָא קַיְימֵי גּוֹ דַּרְגָּא עִלָּאָה אִנּוּן עֲשָׂרָה

רַבְרְבִין מְמַנָּן (כְּגוֹן) רַבִּי עֲקִיבָא וְחַבְרוֹי. וְכֻלְּהוּ סַלְקֵי בִּסְלִיקוּ. גּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָאָה דִּלְעֵילָּא, וְנָהֲרִין בְּזִיו יְקָרָא עִלָּאָה. עֲלַייְהוּ כְּתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ:

בְּהֵיכָלָא חֲמִישָׁאָה קַיְימִין כָּל אִנּוּן מָארֵיהוֹן דִּתְיוּבְתָּא שְׁלִימְתָּא דְּתָבוּ מֵחַטָּאֵיהוֹן וְאִתְנַחֲמוּ בְּהוּ וְנָפְקַת נִשְׁמָתַייְהוּ בְּדַכְיוּ (וְכָל אִנּוּן מָארֵיהוֹן דִּתְיוּבְתָּא) וְכָל אִנּוּן דְּקַדִּישׁוּ שְׁמָא דְּמָרֵיהוֹן וְקַבִּילוּ עֲלַייְהוּ מוֹתָא. וּבְתַרְעָא דַּהֲאי הֵיכָלָא (פִּתְחָא) קָאִים מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה דְּקַבִּיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּתְיוּבְתָּא שְׁלִימְתָּא וְחַתַּר לֵיהּ חַתִּירָא לְקַבְּלָא לֵיהּ.

וּלְגוֹ מֵהַאי הֵיכָלָא קַיְימִין כָּל אִנּוּן מָארֵיהוֹן דִּתְיוּבְתָּא תַּקִּיפָא. דְּנִשְׁמַתְהוֹן נָפְקַת בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמַרְמְרוּ עַל עוֹבָדֵיהוֹן. וְאִלֵּין מִתְעַדְּנִין בְּעִדּוּנָא עִלָּאָה בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וּתְלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא נְהִירוּ עָאל בְּהַהוּא הֵיכָלָא דְּמִתְעַדְּנִין בֵּיהּ כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וְכָל חַד נְכִוָּה מִנְּהִירוּ דְּחוּפָּה דְּחַבְרֵיהּ בֵּין לְתַתָּא בֵּין לְעֵילָּא. הַאי הֵיכָלָא קַיְימָא עַל אִנּוּן הֵיכְלֵי תַּתָּאֵי. וְאַפִּילּוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִין לָא יָכְלִין לְאַעֲלָאָה בְּגוֹ (הַהוּא) הַאי הֵיכָלָא וּלְמֵיקַם בֵּיהּ. וְהַאי אִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא (בֵּיהּ) בַּר דַּרְגָּא דְּחַסִידֵי דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא:

הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה הֵיכָלָא דָא הֵיכָלָא דְּחַסִידֵי. הֵיכָלָא דָא הֵיכָלָא עִלָּאָה עַל כֻּלָּא. וְהַאי הוּא הֵיכָלָא דְּקַיְימָא עַל כֻּלָּא. הֵיכָלָא דְּמִינָא לֵית מָאן דְּיָקִים בֵּיהּ. אֶלָּא אִנּוּן חַסִידִים קַדִּישִׁין וְכָל אִנּוּן דִּמְרַחֲמֵי לְמָרֵיהוֹן בְּרַחֲמוּ סַגֵּי. וּלְפִתְחָא דְּהַאי הֵיכָלָא קַיְימָא כָּל אִנּוּן דִּמְיַחֲדֵי יְחוּדָא דְּמָרֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא. וְאִלֵּין עָאלִין בְּהַאי הֵיכָלָא וּזְמִינִין לְסַלְקָא בְּקַדְמִיתָא.

וְעֵילָא מֵהַאי פִּתְחָא אַבְרָהָם יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּלְפִתְחָא אָחֳרָא קַיְימָא יִצְחָק דְּאִתְעַקַּד עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא וְהָוָה קָרְבָּנָא שְׁלִים קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּלְפִתְחָא אָחֳרָא לְגוֹ קַיְימָא יַעֲקֹב שְׁלֵימָא וּתְרֵיסַר שִׁבָטִין סַחֲרֵיהּ וּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישַׁייְהוּ.

וְכַד יִשְׂרָאֵל בְּעָקוּ אִתְעָרוּ תְּלַת אַבָּהָן וּמִתְעָרֵי לָהּ לִשְׁכִינְתָּא לְאַגָּנָא עֲלַייְהוּ. וּכְדֵין אִיהִי סַלְקָא וְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָא וְאַגָּנָא עֲלַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וּכְמָה דְּאִית הֵיכָלִין לְתַתָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, הָכִי נָמֵי לְעֵילָא אִית הֵיכָלִין מְתַקְּנָן דְּאִנּוּן רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וְכָל (אִנּוּן) הָנֵי הֵיכָלִין כְּלְהוּ מִתְקַשְּׁרָן וּמִתְעַטְּרָן בְּחַד הֵיכָלָא דְּאִיהוּ

הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה וְהַאי הֵיכָלָא אִיהוּ גְּנִיז וְסָתִים מִכָּל שְׁאָר הֵיכָלִין. בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַאי הֵיכָלָא קָאִים חַד עַמּוּדָא (דף לט ע"ב) דְּאִיהוּ בְּגַוְונִין סַגִּיאִין יָרוֹק חִוָּור סוּמָק

אוּכָם. וְכַד נְשָׁמָתִין סָלְקִין אִנּוּן עָאלִין גּוֹ הַאי הֵיכָלָא. מָאן דְּאִתְחַזֵּי לְהַאי גַּוָּון סָלִיק בֵּיהּ. וּמָאן דְּאִתְחַזֵּי לְהַאי גַּוָּון סָלִיק בֵּיהּ. כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

וְאִלֵּין שִׁית הֵיכָלִין אִנּוּן לְמָדוֹרָא כְּדְאֲמָרָן. וּשְׁבִיעָאָה לָאו אִיהוּ לְמָדוֹרָא. וְשִׁית כֻּלָּא בְּרָזָא דְשֵׁת. וְעַל דָּא כְּתִיב בָּרָא שִׁית. שִׁית דַּרְגִּין לְעֵילָּא שִׁית דַּרְגִּין לְתַתָּא וְכֻלָּא רָזָא חָדָא.

תָּא חֲזֵי, בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר תֵּרִין בָּתִּין הַוּו, בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי. דָּא עִלָּאָה וְדָא תַּתָּאָה. תֵּרִין הַהֵי"ן אִנּוּן, דָּא עִלָּאָה וְדָא תַּתָּאָה וְכֻלְּהוּ חַד. ב׳ עִלָּאָה פְּתִחָא תַּרְעִין לְכָל סִטְרָא. דְּהָכִי הוּא דְּכָלִיל דָּא בְּדָא. רֵאשִׁית. כְּדֵין הוּא רֵאשִׁית לְאַעְלָא בְּחוּשְׁבְּנָא דִבְנַיְנָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵאשִׁית דָּא כְּלָלָא דְּיוּקְנָא (ד"א דְּדְיוּקְנָא) דְּכָל דְּיוּקְנִין כְּלִילָן בֵּיהּ. דָּא רָזָא דִכְתִיב, (יחזקאל א) הוּא מַרְאֶה דְּמוּת כְּבוֹד יְיָ, חֵיזוּ דְּאִתְחַזּוּן בֵּיהּ שִׁית אָחֳרָנִין. וְדָא הוּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית.

תָּא חֲזֵי, כַּד עָאלִין בְּהַאי חֵיזוּ שִׁית גַּוָּונִין, הִיא אַתְקִינַת גַּרְמָא לְאַחֲזָאָה לוֹן וּלְמִפְעַל בְּהוּ אוּמָנוּתָא דְעָלְמָא. וְאִי תֵּימָא דְּהַאי אוּמָנוּתָא דְעָלְמָא מִדַּרְגָּא דָּא הוּא. כְּתִיב בָּרָא שִׁית. שְׁבָחָא דְשִׁית אִיהוּ דְּעָבְדֵי אוּמָנוּתָא בְּהַאי.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח (שיר השירים ב) **הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנִּצָּנִים** (נִרְאוּ בָּאָרֶץ) **דָּא הוּא רָזָא דְּשִׁית דַּרְגִּין** (גליון הרש"ב) **עַלָּה וְאִיהִי שְׁבִיעָאָה. וְאִלֵּין אִנּוּן שִׁית דַּרְגִּין דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם וְדַרְגָּא דְּיִצְחָק וְדַרְגָּא דְּיַעֲקֹב וְיָכִי"ן וּבוֹעַ"ז וְיוֹסֵ"ף כֻּלְּהוּ אִתְחָזוּ בְּאַרְעָא דְּכִתִיב נִרְאוּ בָאָרֶץ. בָּאָרֶץ דָּא הִיא קַרְתָּא קַדִּישָׁא דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל). נִרְאוּ בָאָרֶץ, בְּגִין דְּאִנּוּן דְּיוּקְנִין לְאִתְחַזָּאָה בְּהַאי דַּרְגָּא. עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, דָּהָא כְּדֵין מְשַׁבַּח וּמְהַדַּר כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (תהלים ל) **לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי מִזְמוֹר כְּמָה דְּתִנְיָנָן דִּכְתִיב מִזְמוֹר לְדָוִד דְּשָׁאֲרִית עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא בְּרִישָׁא. וְדָא הוּא עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר דָּהָא כְּדֵין מָטָא זִמְנָא לְשַׁבְּחָא.**

רַבִּי אַבָּא אָמַר עָלְמָא עִלָּאָה סָתִים וְכָל מִלּוֹי סְתִימִין. בְּגִין דְּקַיְימָא בְּרָזָא עִלָּאָה יוֹמָא דְּכָל יוֹמִין (רוֹמְמָא דְּכָל רוֹמְמִין)**. וְכַד בָּרָא וְאַפִּיק, אַפִּיק אִלֵּין שִׁית. וּבְגִין דְּאִיהוּ סָתִים דְּכָל מִלּוֹי סְתִימִין, אָמַר בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית יוֹמִין עִלָּאִין. וְלָא אָמַר מָאן בָּרָא לְהוֹן. בְּגִין דְּאִיהוּ עָלְמָא עִלָּאָה סְתִימָא.**

וּלְבָתַר גָּלֵי וְאָמַר לָן עֲבִידְתָּא תַּתָּאָה. וְאָמַר מָאן בְּרָא לֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּקַיְימָא בְּאִתְגַּלְיָיא. וְאָמַר בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְלָא כְּתִיב

בָּרָא סָתִים (ד"א בְּאַרַח סָתִים) בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּאִיהוּ עָלְמָא בְּאִתְגַּלְיָא וְאָמַר בָּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וַדַּאי שְׁמָא בְּאִתְגַּלְיָא. קַדְמָאָה בְּסִתִימָא דְּאִיהוּ עִלָּאָה. תַּתָּאָה בְּאִתְגַּלְיָא. לְמֶהֱוֵי תָּדִיר עוֹבָדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָתִים וְגַלְיָא. וְרָזָא דְשְׁמָא קַדִּישָׁא הָכִי הוּא סָתִים וְגַלְיָא. אֶת הַשָּׁמַיִם לְאַסְגָּאָה שָׁמַיִם תַּתָּאֵי לְתַתָּא. וְאֶת הָאָרֶץ לְאַכְלָלָא אֱרָע דְּלְתַתָּא. וּלְאַסְגָּאָה (לקמן) כָּל עוֹבָדָהָא כְּגַוְונָא דְלְעֵילָּא:

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ כְּדְקָאֲמָרַן. וְהָאָרֶץ דָּא אֱרָע עִלָּאָה דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ. הָיְתָה. בְּקַדְמִיתָא כְּבָר הֲוַת כְּדְקָא יָאוֹת. וְהַשְׁתָּא תֹהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ. הָיְתָה דַּייְקָא. לְבָתַר אַזְעִירַת גַּרְמָהּ וְאַזְעִירַת נְהוֹרָא. תֹהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ וְרוּחַ אַרְבַּע יְסוֹדֵי עָלְמָא דְּאִשְׁתַּכְלִלוּ בָּהּ.

דָּבָר אַחֵר וְאֶת הָאָרֶץ כְּדְקָאֲמָרַן לְאַסְגָּאָה אַרְעָא דְלְתַתָּא דְּאִיהִי אִתְעֲבִידַת בְּכַמָּה מְדוֹרִין (נהורין) כְּלָא כְּגַוְונָא עִלָּאָה. וְדָא הוּא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ וְרוּחַ. אִלֵּין אִנּוּן מְדוֹרֵי אַרְעָא. אֱרָע. אֲדָמָה. גֵּיא. נְשִׁיָּה. צִיָּה. אַרְקָא. תֵּבֵל. וְגָדוֹל שֶׁבְּכוּלָּם תֵּבֵל דְּכְתִיב, (תהלים ט) וְהוּא (דף מ ע"א) יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מָאן הוּא צִיָּה. אָמַר לֵיהּ דָּא הוּא אֲתַר

דְּגֵיהִנֹּם כְּמָא דְאַתְּ אָמַר צִיָּה וְצַלְמָוֶת. וְרָזָא דָא כְּתִיב, (ד"א דִכְתִיב) (בְּמִלַּת) וְחשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. דָּא רָזָא אֲתַר דְּגֵיהִנֹּם. דָּא הוּא צִיָּה אֲתַר דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת כִּדְקָאֲמָרַן דְּאִיהוּ מַחְשִׁיךְ אַנְפַּיְיהוּ דִּבְרִיְיתָא. וְדָא הוּא אֲתַר דְּחשֶׁךְ עִלָּאָה.

תֹּה"וּ דָּא נְשִׁי"ה דְּלָא אִתְחַזְיָיא בָּהּ חֵיזוּ כְּלָל עַד דְּאִתְנְשֵׁי מִכֹּלָּא. וְעַל דָּא אִתְקְרֵי נְשִׁיָּה. וָבהוּ דָּא אַרְקָא אֲתַר דְּלָא אִתְנְשֵׁי. רַבִּי חִיָּיא אָמַר דָּא גֵּיא. וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת דָּא לָקְבֵל תְּבֵל דְּאִתְּזַן מֵרוּחַ אֱלֹהִים, וְכֹלָּא כְּחַד הוּא.

כְּגַוְונָא דָּא אִית לְאֶרֶץ עִלָּאָה. שִׁבְעָה מְדוֹרִין אִנּוּן לְעֵילָּא דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא וּבְכֻלְהוֹ מְדוֹרִין מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אִלֵּין עַל אִלֵּין. הָכִי נָמֵי לְתַתָּא. וְכֹלָּא אָחִיד דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חָד. שִׁבְעָה מְדוֹרִין אִנּוּן לְעֵילָּא. וְהָא אֶרֶץ עִלָּאָה אֲחִידַת לוֹן וְכֻלְהוּ קָיְימִין בָּהּ. וּבְכֻלְהוֹן קָיְימָא תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דַּרְגִּין פְּרִישָׁן דָּא מִן דָּא. וְאַתְרִין פְּרִישָׁן דָּא מִן דָּא:

מָדוֹרָא כַּדְמָאָה לְתַתָּא הוּא אֲתַר בֵּי חָשׁוּךְ דְּלָא נָהִיר. וְהוּא מִתְתַּקַּן לְמָדוֹרֵי רוּחֵי וְקַסְטִירֵי וְעִלְעוּלֵי תַּקִּיפִין דְּלָא אִתְחַזְיָין. וְלָא אִית בֵּיהּ נְהוֹרָא וְלָא חֲשׁוֹכָא וְלָא דִיוּקָנָא כְּלַל. וְתַמָּן לָא יָדְעִין בֵּיהּ יְדִיעָא כְּלָל דְּלָאו בֵּיהּ צוּרָה גּוֹ כְּלַל כּוּרְסַיָּיא (סוּרְטָא).

וְעַל הַהוּא אֲתַר מְמַנָּא חַד מַלְאָכָא טַהֲרִיאֵל שְׁמֵיהּ.
וְעִמֵּיהּ שִׁבְעִין מְמַנָּן מְעוֹפְפִין. וְאִתְמַחוּן מַזִּיקֵי שְׁבִיבִין (דְּעַלַּיְיהוּ) וְלָא קָיְימִין וְלָא אִתְחַזּוּן וְלָא מִשְׁתַּכְּחֵי. וְכַד אָתֵי צַפְרָא כְּלְהוּ (יט א) מִתְחַדְּשָׁן וְלָא קָיְימֵי. כַּד מָטָאן לְגַבֵּי הַהוּא (דְּהַאי) אֲתַר אָבְדִין וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין וְעָאלִין בְּחַד נוּקְבָא דְּתְהוֹמָא וְלָא אִתְחַזּוּן. כַּד אִתְרְמִישׁ לֵילְיָא אִתְמַחוּן מֵאִנּוּן שְׁבִיבִין עַד דְּמָטֵי צַפְרָא:

מָדוֹרָא תִּנְיָינָא הוּא אֲתַר דְּנָהִיר יַתִּיר וְאִיהוּ חָשׁוּךְ. אֲבָל לָא חָשׁוּךְ כְּהַהוּא קַדְמָאָה. וְהוּא מִתְתַּקַּן לְמָדוֹרֵי מַלְאָכִין עִלָּאִין דְּי מְמַנָּן עַל עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא וּלְמִסְטֵי (ד"א לְמִסְטֵי) לְהוֹן בְּהַהוּא אֲרַח בִּישָׁא דְּאִנּוּן אָזְלִין. וְהַהוּא אֲתַר אִתְחֲזֵי יַתִּיר מִן קַדְמָאָה. וְאִלֵּין מַלְאָכִין אִית לְהוֹן קְרָבָא (קוּרְבָּא) עִם בְּנֵי נָשָׁא וּמִתְזַנָּן (וּמִתְהַנָּן) מֵרֵיחָא וּבוּסְמָא דְּלְתַתָּא לְסַלְקָא בְּתוֹעַלְתָּא וּלְאַנְהָרָא יַתִּיר.

וְעַלַּיְיהוּ חַד מְמַנָּא קְרוּמִיאֵל שְׁמֵיהּ. וְאִלֵּין פָּתְחִין שִׁירָתָא וּמְשַׁתְּכְּחֵי וְאָזְלִין לוֹן. וְלָא אִתְחַזּוּן עַד דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא פָּתְחֵי וְאָמְרֵי שִׁירָתָא. כְּדֵין קָיְימָן בְּדוּכְתַּיְיהוּ וְאִתְחַזָּן נְהִירִין יַתִּיר. תִּלַּת זִמְנִין בְּיוֹמָא מְקַדְּשֵׁי קְדוּשְׁתָּא. וְכַד יִשְׂרָאֵל עָסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא כְּלְהוֹן טָאסִין וְסָהֲדֵי (אִנּוּן) סָהֲדוּתָא לְעֵילָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עֲלַיְיהוּ:

מָדוֹרָא תְּלִיתָאָה הוּא אֲתַר דִּשְׁבִיבִין וְקִטוֹרִין. וְתַמָּן נְגִידוּ דִּנְהַר דִּינוּר דְּנָגִיד וְנָפִיק דְּאִיהוּ בֵּי מוֹקְדָא דְּנַפְשַׁיְיהוּ דְּרַשִׁיעַיָּא. דְּמִתַּמָּן נָחִית אֶשָּׁא עַל רִישַׁיְיהוּ דְּרַשִׁיעַיָּא, וְתַמָּן מַלְאָכֵי חַבָּלָה דְּטָרְדֵי לְהוּ. וְתַמָּן אִשְׁתַּכַּח דְּלִטוֹרְיָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְזִמְנִין וּלְאַסְטָאָה לוֹן. בַּר בְּזִמְנָא דְּנָסְבֵי אַסְוָותָא לְדַחְיָיא לֵיהּ. וְחַד מְמַנָּא עֲלַיְיהוּ מִסְטָרָא דְּשִׂמָאלָא כְּלְהוּ מִסְטָרָא דְּחֶשֶׁךְ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְחֶשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. וסמאל חַיְיבָא אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן:

מָדוֹרָא רְבִיעָאָה הוּא אֲתַר דְּנָהִיר. וְתַמָּן הוּא נְהִירוּ לְמַלְאָכֵי עִלָּאֵי דִּי בִסְטַר יְמִינָא. וּפְתָחוּ שִׁירָתָא וְסַיְימֵי וְלָא אָזְלִין לְאַעֲבָרָא כַּהֲנֵי קַדְמָאֵי (דף מ ע"ב) דְּפָתְחִין שִׁירָתָא וּמְתוֹקְדָן וּמִתְעַבְּרָן בְּנוּר דָּלִיק וְתָבִין וּמִתְחַדְּשִׁין כְּמִלְקַדְמִין. וְהָנֵי קָיְימִין בְּדוּכְתַּיְיהוּ וְלָא מִתְעַבְּרָן. וְהָנֵי מַלְאָכֵי דְּרַחֲמֵי דְּלָא מְשַׁנְּיִין לְעָלְמִין.

וְעַלַיְיהוּ כְּתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וְגו׳ וְאִלֵּין עָבְדִין שְׁלִיחוּתַיְיהוּ בְּעָלְמָא וְלָא אִתְחַזּוּן לְבְנֵי נָשָׁא בַּר בְּחֶזְוָוא אוֹ בִסְטָרָא אָחֳרָא (ל"ד א) בְּסָכְלְתָנוּ סַגֵּי. וְחַד מַלְאָכָא מְמַנָּא עֲלַיְיהוּ פראל שְׁמֵיהּ. וּבֵיהּ פְּתִיחִין מַפְתְּחָן דְּרַחֲמֵי לְאִנּוּן דְּתָיְיבִין לְגַבֵּיהּ דְּמָארֵיהוֹן. וּפָתְחִין תַּרְעִין לְאַעֲבָרָא צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן:

מָדוֹרָא חֲמִישָׁאָה הוּא מָדוֹרָא דְּנָהִיר בִּנְהִירוּ יַתִּיר מִכֻּלְהוּ קַדְמָאֵי. וְאִית בֵּיהּ מַלְאָכִין מִנְהוֹן אֶשָּׁא וּמִנְהוֹן מַיָּא. לְזִמְנִין אִשְׁתְּכָחוּ בְּרַחֲמֵי וּלְזִמְנִין אִשְׁתְּכָחוּ בְּדִינָא. אִלֵּין בְּסִטְרָא דָּא וְאִלֵּין בְּסִטְרָא דָּא. לְזִמְנִין נָהֲרִין אִלֵּין וְחָשְׁכִין אִלֵּין. וְאִלֵּין מִמַּנָּן לְזַמְּרָא לְמָארֵיהוֹן. אִלֵּין בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וְאִלֵּין כַּד סָלִיק נְהוֹרָא. וְחַד מִמַּנָּא עֲלַיְיהוּ קִדְשִׁיאֵל שְׁמֵיהּ.

כַּד אִתְפְּלַג לֵילְיָא וְאִתְעַר רוּחַ צָפוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי (ס ע"ב) **לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. כְּדֵין רוּחַ צָפוֹן אַקִּישׁ וּמָטָא לְאִנּוּן דִּמְמַנָּן בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְזַמְּרָא. וְכֻלְּהוּ מְזַמְּרִין וּפָתְחִין שִׁירָתָא. וְכַד אָתֵי צַפְרָא וּמִתְחַבַּר קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא בִּנְהוֹרָא. כְּדֵין כֻּלְּהוּ אֲחָרָנִין אָמְרִין שִׁירָתָא. וְכָל כּוֹכְבֵי רְקִיעָא וְכָל שְׁאָר מַלְאָכִין** (דִּלְתַתָּא) **מְסַיְּיעִין לוֹן כְּמָה דִּכְתִיב,** (איוב לח) **בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. עַד דְּיִשְׂרָאֵל נָטְלֵי שִׁירָתָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא אֲבַתְרַייהוּ:**

מָדוֹרָא שְׁתִיתָאָה הוּא מָדוֹרָא עִלָּאָה קָרִיב לְמַלְכוּ שְׁמַיָּא. וּבֵיהּ אַרְבִּין וְנַהֲרִין וְנַחֲלִין דְּמִתְפַּלְגִין מִן יַמָּא וְכַמָּה נוּנִין אִנּוּן דִּמְרַחֲשָׁן לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. וְעֵילָא מִנְהוֹן סָרְכִין מְמַנָּן. וְחַד מִמַּנָּא עֲלַיְיהוּ וְאוֹרִיאֵל שְׁמֵיהּ. וְהוּא מְמַנָּא עַל כָּל אִלֵּין תַּתָּאִין.

וְכֻלְּהוּ נָטְלֵי בְּשַׁעֲתֵי וְרִגְעֵי כַּד נָטְלֵי אַרְבֵי לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא. כַּד נָטְלֵי אַרְבֵי לְסָטַר (דְּרוֹם) מִזְרָח מִמַּנָּא דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ לְהַהוּא סִטְרָא הוּא מִיכָאֵ"ל דְּאַתָּא מִימִינָא. וְכַד נָטְלֵי אַרְבֵי לְסָטַר צָפוֹן מִמַּנָּא דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ לְהַהוּא סִטְרָא הוּא גַּבְרִיאֵל דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא. וְכַד נָטְלֵי אַרְבֵי לְסָטַר (מִזְרָח) דָּרוֹם הָא תַּמָּן אִיהוּ מִמַּנָּא דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ לְהַהוּא סִטְרָא רְפָאֵל (נ"א אוֹרִיאֵל) שְׁמֵיהּ וְהוּא לִימִינָא. וְכַד נָטְלֵי אַרְבֵי לְסָטַר מַעֲרָב מִמַּנָּא דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ לְהַהוּא סִטְרָא הוּא אוֹרִיאֵל (נ"א רְפָאֵל) וְאִיהוּ לְבַתְרָאָה:

מָדוֹרָא שְׁבִיעָאָה הוּא מָדוֹרָא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. וְתַמָּן לָא אִשְׁתַּכָּחוּ בַּר נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן מִתְעַדְּנִין בְּהַהוּא זִיהֲרָא עִלָּאָה. וּמִתְעַדְּנִין בְּעִדּוּנִין וְתַפְנוּקִין (עִלָּאָה) עִלָּאִין. וְתַמָּן לָא אִשְׁתַּכָּחוּ בַּר אִנּוּן זַכָּאִין. וְגִנְזֵי שָׁלוֹם וּבִרְכָה וּנְדָבָה. כֹּלָּא הוּא כְּגַוְונָא עִלָּאָה וְהָא אָמְרוּ חַבְרַיָּיא.

כְּדֵין הוּא לָאָרֶץ דְּלְתַתָּא בְּשִׁבְעָה מָדוֹרִין. וְכֻלְּהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וּבְכֻלְּהוּ אִית זִינִין כְּחֵיזוּ בְּנֵי נָשָׁא. וְכֻלְּהוּ מוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֵית מָאן דְּיָדַע יְקָרֵיהּ כְּאִנּוּן דְּאִנּוּן בְּמָדוֹרָא עִלָּאָה. וְאִלֵּין חָזָאן יְקָרֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת לְמִפְלַח לֵיהּ וּלְשַׁבְּחָא לֵיהּ וּלְאִשְׁתְּמוֹדָע יְקָרֵיהּ.

וְעָלְמָא דָּא עִלָּאָה דְּאִיהוּ תִּבֵל לָא קָיְימָא בְּקִיּוּמֵיהּ אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּאִנּוּן גּוּפִין קַדִּישִׁין.

(דף מא ע"א) **כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא לָא קָיְימָא הַהוּא מָדוֹרָא שְׁבִיעָאָה אֶלָּא לְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. הָכִי נָמֵי הַאי מָדוֹרָא שְׁבִיעָאָה לְתַתָּא לָא קָיְימָא אֶלָּא לְגוּפֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא.** (בזהר גדול דפוס מנטובה קרימונה לובלין מתחיל כאן ויאמר אלקים כו' אָמַר רַבִּי יצחק שהוא בזהר קטן לקמן בדף מה ע"ב)

תָּא חֲזֵי, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁבְעָה מָדוֹרִין אִנּוּן דְּקָאָמְרָן. וּבְגוֹ אִנּוּן אִית ז' הֵיכָלִין מֵאִנּוּן רָזֵי מְהֵימְנוּתָא לָקֳבֵל ז' רְקִיעִין עִלָּאִין. וּבְכָל הֵיכָלָא וְהֵיכָלָא אִית רוּחִין עִלָּאִין.

הֵיכָלָא קַדְמָאָה הָכָא אִית רוּחָא דְּאִתְמַנָּא עַל נִשְׁמַתְהוֹן דְּגֵרִין דְּאִתְגַּיִּירוּ. וְרַחְמִיאֵל שְׁמֵיהּ. וְאִיהוּ נָטִיל לוֹן וְאִתְהַנּוּן מִזְיוֹ יְקָרָא דִּלְעֵילָּא.

הֵיכָלָא תִּנְיָינָא אִית רוּחָא חָדָא אהינאל שְׁמֵיהּ. וְדָא קָיְימָא עַל כָּל אִנּוּן נִשְׁמָתִין דְּרַבְּיֵי דְּלָא זְכוּ בְּהַאי עָלְמָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִיהוּ קָיְימָא עֲלַיְיהוּ וְאוֹלִיף לוֹן.

הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה בְּהַאי אִית רוּחָא חָדָא אדרהינאל שְׁמֵיהּ. וְאִיהוּ קָיְימָא עַל נִשְׁמַתְהוֹן דְּאִנּוּן

דְּאַהֲדְרוּ בִּתְיוּבְתָּא וְלָא אַהֲדְרוּ. כְּגוֹן דְּחַשְׁשִׁיבוּ וְעַד לָא אַהֲדְרוּ בְּהוּ מִיתוּ. אִלֵּין טָרְדִין לוֹן בַּגֵּיהִנָּם. וּלְבָתַר עָאלִין לוֹן לְהַאי רוּחָא מְמַנָּא וְנָטִיל לוֹן. וְחָמְדָן לְאִתְהַנָּאָה מִזִּיו יְקָרָא דְּמָארֵיהוֹן וְלָא אִתְהַנּוֹן. וְאִלֵּין אִקְרוֹן בְּנֵי בָשָׁר. וְעַלַיְיהוּ כְּתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹות לְפָנַי אָמַר יְיָ:

הֵיכָלָא רְבִיעָאָה הָכָא קָיְימָא חַד רוּחָא גדריהאל (נ"א גהדה"אל) שְׁמֵיהּ. דָּא קָיְימָא עַל כָּל אִנּוּן נִשְׁמָתִין דְּקָטוֹלֵי דְּשָׁאַר עַמִּין (עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת) לְעָאלָא לוֹן גּוֹ פּוּרְפִּירָא דְּמַלְכָּא. וְאִתְרְשִׁימוּ תַּמָּן עַד יוֹמָא דְּיִנְקוֹם לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קי) יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה:

הֵיכָלָא חֲמִישָׁאָה הָכָא קָיְימָא חַד רוּחָא דְּאִקְרֵי אדיריאל וְדָא קָיְימָא עַל כָּל אִלֵּין נִשְׁמָתִין (חסר)

(הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה צדקיאל הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה מִיכָאֵ"ל) (נ"א דְּחַסִידֵי) (דְּאַחִידָן בִּתְיוּבְתָּא)

דְּאִתְקַיְימוּ בְּהַהוּא סִטְרָא. וְאִלֵּין אִנּוּן לְעֵילָּא מִכֻּלְהוּ דִּי בְּמָדוֹרָא דָּא עִלָּאָה עַל כֻּלָּא וּמִיכָאֵ"ל (שְׁמֵיהּ) רַב מְמַנָּא (עֲלַיְיהוּ) עַל כֻּלְהוּ קָיְימָא (דְּקָיְימִין) בֵּיהּ. וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן כֻּלְהוּ קָיְימִין תְּחוֹתֵיהּ בְּהַהוּא סִטְרָא. וְתַמָּן מִתְעַדְּנִין אִנּוּן נִשְׁמָתִין דַּחֲסִידֵי בְּהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה דְּנַגְדָּא מֵעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי (חסר כאן היכל ו' ז).. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַאן הוּא דְּיָדַע לְסַדְרָא צְלוֹתָא (קַמֵּיהּ) דְּמָרֵיהּ כְּמִשֶּׁה. בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְסַדְרָא צְלוֹתֵיהּ בְּאֲרִיכוּת סָדַר. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְקַצְרָא הָכִי נָמֵי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן הָא אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי סְדוּרָא דְּרָזֵי דְּרָזִין בְּקִשׁוּרָא חָדָא. זִמְנִין דְּאִצְטְרִיךְ לְסַדְרָא צְלוֹתֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת. וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרִין לְבָסוֹמֵי לְמָאֲרֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת. וּלְמִנְדַּע לְיַחֲדָא יְחוּדָא שְׁלִימְתָא לְמִקְרַע רְקִיעִין וּלְאַפְתָּחָא תַּרְעִין וּפְתְחִין דְּלָא יְהֵא מָאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ.

זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִנּוּן יָדְעֵי לְמִפְתֵּי לְמָאֲרֵיהוֹן וּלְבָטוֹלֵי גְּזֵרִין וּלְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתָּא בְּעָלְמָא וּלְנַחֲתָא בִּרְכָאן וּלְמֶעֱדֵי מָאֲרֵיהוֹן דְּדִינִין דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּעָלְמָא. קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ וְגוֹ'. מָאן יְגַלֵּי עַפְרָא מֵעֵינָךְ אַבְרָהָם חַסִידָא יָמִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּגָלֵי לָךְ רָזָא דְּרָזִין. וְשָׁרִיאַת צְלוֹתִין בְּעָלְמָא. וְאִתְגַּלְיָין לָךְ הֵיכָלֵי דְּמַלְכָּא עִלָּאָה.

שִׁבְעָה הֵיכָלִין קַדִּישִׁין אִנּוּן. וְאִנּוּן קַיָּימִין בְּתַרְעִין בְּקִיּוּמָא. וּבְכָל חַד וְחַד עָאל (דף מא ע"ב) צְלוֹתָא דְּיִחוּדָא (ד"א ל"ג דְּמָרֵיהּ) דְּמָאן דְּיָדַע לְבָסוֹמֵי לְמָאֲרֵיהּ וּלְיַחֲדָא יְחוּדָא בִּשְׁלִימוּ. דְּיָדַע לְאָעָלָא בְּכֻלְּהוּ וּלְקַשְׁרָא

קִשְׁרִין אִלֵּין בְּאִלֵּין רוּחָא בְּרוּחָא. רוּחָא תַּתָּאָה בְּרוּחָא עִלָּאָה כְּתִיב, (ישעיה כו) יְיָ בַּצַר פְּקָדוּךָ צָקוֹן לַחַשׁ מוּסָרְךָ לָמוֹ:

*) (עיין בפרדס בשער היכלות הקדושות והיכלות התמורות).

הֵיכָלָא קַדְמָאָה כְּתִיב, (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר. רָזָא דְּרָזִין (ד"א אית) רוּחַ דְּאִקְרֵי סַפִּירָא. כְּסַפִּירוּ דְּאֶבֶן טָבָא נָצִיץ לִתְרֵין סִטְרִין. נְהוֹרָא חַד סָלִיק וְנָחִית. וְהַהוּא נְהוֹרָא חְוִור נָצִיץ לְכָל סִטַר עֵילָא וְתַתָּא וּלְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. נְהוֹרֵיהּ תַּלְיָין סָתִים וְגַלְיָיא.

מְנָהוֹרָא דָּא מִתְפָּרְשִׁין ד׳ נְהוֹרִין לְד׳ סִטְרִין. וְכֻלְּהוּ נְהוֹרִין חַד נְהוֹרָא. כְּבוּצִינָא דְּשַׁרְגָּא דְּדָלִיק וְנָצִיץ נְהוֹרִין לְחֵיזוּ דְּעַיְינִין דִּבְנֵי נָשָׁא. וְאִנּוּן נְהוֹרִין דְּשַׁרְגָּא סָלְקִין וְנַחֲתִין אָזְלִין וְתַיְיבִין מִגּוֹ הַהוּא אֶשָּׁא דְּנְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא דְּדָלִיק וְכֻלְּהוּ חַד נְהוֹרָא. הָכִי נָמֵי אִלֵּין. וּנְצִיצִין כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין כְּחֵיזוּ דִּנְחָשָׁא בְּטִישָׁא בְּסוּמְקָא כְּמָה דְּאִתְּמַר (יחזקאל א) וְנוֹצְצִים כְּעֵין נְחשֶׁת קָלָל. דָּא הוּא לְיָמִינָא.

לְשְׂמָאלָא אִית רוּחָא דְּאִקְרֵי לְבָנָה. וְדָא אִתְכְּלִיל בְּרוּחָא קַדְמָאָה וְעָאל דָּא בְּדָא. נְהוֹרֵיהּ סוּמָק וְחִוּור כְּחַדָּא. בְּגִין דְּנַפְקָא מֵאִנּוּן נְהוֹרִין קַדְמָאִין.

כַּד אָתוּ נְהוֹרִין דְּדָא מָטוּ בְּנְהוֹרִין קַדְמָאִין וְאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ וְאִנּוּן חָד. וְאִתְחַזּוּן נְהוֹרֵי קַדְמָאֵי בִּלְחוֹדַיְיהוּ. וְלָא אִתְגַּלְיָין אִנּוּן אָחֳרָנִין וְלָא אִתְיְדָעוּ דְּעָאלוּ בְּגַוַוייְהוּ וְאִתְטַמְּרוּ בֵּיהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (בראשית מא) וְלֹא נוֹדַע כִּי בָּאוּ אֶל קִרְבָּנָה וְגוֹ'. וְדָא הוּא רוּחָא בְּרוּחָא דְּאִנּוּן חַד. נְהוֹרִין בְּנְהוֹרִין דְּאִנּוּן חַד. וְהָכָא אִנּוּן תְּרֵין תַּרְעִין (רְקִיעִין) תַּתָּאִין מֵאִנּוּן רְקִיעִין דְּאִקְרוּן (ס"א שָׁמַיִם) שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם (רָקִיעַ).

מִתְּרִין רוּחִין אִלֵּין מְנַצְּצָן אִתְבְּרִיאוּ אִנּוּן אוֹפַנִּין דְּאִנּוּן קַדִּישִׁין. דְּדִינַיְיהוּ כְּדִינָא דְּחַיּוֹת כְּדִכְתִיב, (יחזקאל א) מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם וְגוֹ'. וְדָא הוּא דִכְתִיב וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת. מָאן הִיא, דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא אֲתַר דְּנַפְקוּ מִנֵּיהּ וְאִיהִי נָהִיר לוֹן. דִּכְתִיב וְנוֹגַהּ לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָּרָק.

כַּד אִתְכְּלִיל רוּחָא בְּרוּחָא נָפִיק מִנַּיְיהוּ נְהִירוּ דְּחַד חֵיוָתָא דְּמִיז (נ"א דְּמָיָא) עַל דְּ' אוֹפַנִּין. וְהָא דְּיוּקְנָא דִּילֵיהּ כְּאַרְיֵה שַׁלִּיט עַל אֶלֶף וּתְלַת מְאָה דְּבוּא דְּאוֹפַנִּין אָחֳרָנִין. גַּדְפָּהָא דְּנִשְׁרָא הַאי אִתְמַנָּא עַל (כְּל) אִנּוּן אוֹפַנִּים. בְּדְ' גַּלְגַּלִּים נָטְלִין כָּל חַד וְחַד מֵאִנּוּן אַרְבַּע. בְּכָל גַּלְגַּלָּא וְגַלְגַּלָּא תְּלַת סָמְכִין. וְאִנּוּן תְּרֵיסַר סָמְכִין

בְּד׳ גַּלְגַּלִּין. רוּחָא דָּא שָׁלְטָא עַל כֻּלָּא. מֵהָכָא נָפְקוּ. וְדָא רוּחָא קַיְימָא לְכֻלְּהוּ. (ד"א וְהָא) מִינָּהּ אִתְּזָנוּ.

אִלֵּין ד׳ (ד"א ל"ג אוֹפַנִּים) ד׳ אַנְפִּין לְכָל חַד וְחַד. וְכָל אִנּוּן אַנְפִּין אִסְתַּכְּיָין לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּהַהוּא חֵיוָתָא דְקַיְימָא עֲלַיְיהוּ. כַּד נָטְלִין אִלֵּין אַרְבַּע תְּחוֹת הַהוּא חֵיוָתָא. עָאלוּ דָּא בְּדָא וּמְשַׁלְּבָן דָּא בְּדָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות כז ולו) מַקְבִּילוֹת הַלּוּלָאוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ. לְאִתְכְּלָלָא חָדָא בְּחָדָא וּלְאַעְלָא דָּא בְּדָא. כַּד נָטְלִין אִנּוּן גַּלְגַּלִּין אִשְׁתְּמַע קָל נְעִימוּתָא בְּכָל אִנּוּן חֵילִין דִּלְתַתָּא לְזִיַּיהוּ.

תְּחוֹת הֵיכָלָא דָּא מִתְפָּרְשִׁין חֵילִין לְבַר לְכַמָּה סִטְרִין דִּרְקִיעִין דִּלְתַתָּא עַד דְּמָטוּ לְכֻכְבָא דְּשַׁבְּתָאי. כֻּלְּהוּ אִסְתַּכְּיָין לְהֵיכָלָא דָּא. מִתַּמָּן אִתְּזָנוּ. כָּל אִלֵּין דִּי בְּהֵיכָלָא דָּא כֻּלְּהוּ אִסְתַּכּוּ לְהַהוּא רוּחָא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן. וְדָא הוּא הֵיכָלָא דְּאִקְרֵי לִבְנַת הַסַּפִּיר.

רוּחָא דָּא דְּכָלִיל רוּחָא אָחֳרָא תִּנְיָינָא סָלְקָא וְנָחֲתָא נְהוֹרֵיהּ דְּלָא שָׁכִיךְ (שבק) לְעָלְמִין כְּנוּרָא דְּשִׁמְשָׁא גּוֹ מַיָּא. לֵית מָאן דְּקָאִים עֲלֵיהּ. בַּר רְעוּתֵיהּ דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה, בְּהַהוּא צְלוֹתָא דְּעָאלַת בְּהַהוּא הֵיכָלָא וְסָלְקָא לְקָשְׁרָא קְשִׁרִין בִּשְׁלִימוּ בְּשִׁרוּתָא (דף מב ע"א) דְּרוּחַ (נ"א

דְּנְהוֹרָא) דָּא כְּדְקָא חָזֵי. כְּדֵין נְהוֹרָא אִתְעַטַּף בֵּיהּ וְחָדֵי בֵּהּ וְסָלְקָא עִמֵּהּ לְאִתְקַשְּׁרָא בְּקִשׁוּרָא דְּהֵיכְלָא תִּנְיָינָא.

לְאִתְכְּלָלָא רוּחָא דְּכָלִיל בְּרוּחָא אָחֳרָא עִלָּאָה דְּעַלֵּיהּ. וְרוּחָא דָּא דְּכָלִיל כָּלִיל בֵּיהּ הַהִיא חֵיוָותָא וְכָל אִנּוּן אוֹפַנִּין וְגַלְגַּלִּין וְאִתְאַחֲדָן בֵּיהּ כְּגַוונָא דְּאִתְאַחֲדָא אֶשָּׁא בְּמַיָּא, וּמַיָּא בְּאֶשָּׁא. דָּרוֹם בְּצָפוֹן, צָפוֹן בְּדָרוֹם. מִזְרָח בְּמַעֲרָב, וּמַעֲרָב בְּמִזְרָח. הָכִי אִתְאַחֲדָן כֻּלְּהוּ דָּא בְּדָא וְאִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא. הַהוּא רוּחָא סָלְקָא לְאִתְקַשְּׁרָא. וְהַהִיא חֵיוָותָא אִסְתַּכְּיָא לְעֵילָּא לְגַבֵּי הֵיכָלָא תִּנְיָינָא וְאִסְתַּכְּיָין דָּא בְּדָא.

בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהֵיכָלָא דָּא נָעִיץ חַד עַמּוּדָא דְּסָלְקָא עַד אֶמְצָעִיתָא דְּהֵיכָלָא אָחֳרָא. וְאִיהוּ נָקִיב וְנָעִיץ (נ"א נָתִיב נָעִיץ) מִתַּתָּא לְעֵילָּא לְאִתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא וְכֵן עַד לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ. לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ רוּחָא חָדָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת ג) וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל:

הֵיכָלָא תִּנְיָינָא כְּתִיב, (שמות כד) וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר.

הָכָא אִיהוּ הַהוּא רוּחָא דְּאִקְרֵי זֹהַר. וְקַיְּימָא בְּחִוּורְתָּא תְּדִיר. דְּלָא אִתְעָרְבוּ גְּוונָיו בְּאָחֳרָא. וְאִיהוּ עֶצֶם דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי לְעָלְמִין. דָּא לָאו אִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא הָכִי לְאִתְנַצָּצָא כְּאָחֳרָא. דָּא קְשֵׁי לְאִתְגַּלְיָיא. כְּסִתִּימוּ דְּעֵינָא דְּכַד מִתְגַּלְגְּלָא אִזְדַּהַר וְנָצִיץ בְּגִלְגּוּלָא. וְדָא אוּף הָכִי.

בְּגִין דְּכַד הַהוּא רוּחָא קַדְמָאָה סָלְקָא מִגַּלְגַּל בְּגַלְגּוּלָא וְגָלֵי לֵיהּ, וְאִתְקַשַּׁר בַּהֲדֵיהּ בְּקִשּׁוּרָא דְּחַוּרְתָּא דְּעֵינָא גּוֹ גַּוון אָחֳרָא דְּאִיהוּ דַּקִּיק מִינֵּיהּ דְּשָׁאֲרֵי עֲלוֹי.

מִתְגַּלְגְּלָא רוּחָא דָּא מִגּוֹ רוּחָא דִּלְתַתָּא. נְהוֹרָא דִּלְתַתָּא אַסְחַר לְגַלְגְּלָא (נ"א וְגִלְגֵּל) נְהוֹרָא דָּא וְאִתְנְהִיר. וְלָא יָכִיל לְאִתְנַהֲרָא עַד דְּאַחִיד תַּתָּאָה בֵּיהּ וְאִתְקַשַּׁר בַּהֲדֵיהּ וּכְדֵין אַנְהִיר. וְאָחִיד בְּנְהוֹרָא דִּלְתַתָּא (ד"א ל"ג דְּהַוָה נָהִיר) דְּהוּא כָּלִיל וְלָא אִשְׁתַּנֵּי כְּלָל. אֶלָּא אִתְגַּלְיָא בְּגִינֵּיהּ בְּגַלְגּוּלָא דִּילֵיהּ. וְכַד נְהוֹרָא דָּא מִתְגַּלְגְּלָא נָטִיל נְהוֹרָא אָחֳרָא לְסִטַר שְׂמָאלָא וְאִתְגַּלְגְּלָא בַּהֲדֵיהּ וְאִסְתַּחַר עִמֵּיהּ. וְרָזָא דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ז) חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָדַע לְגַלָּאָה (נ"א לְגַלְגְּלָא) נְהוֹרִין. רוּחָא אָחֳרָא אִתְכְּלִיל בַּהֲדֵיהּ וְאִסְתַּחַר (וְאַנְהִיר) וְנָהִיר סַחֲרָנֵיהּ בְּגַוון תְּכֶלָא וְחִוָּור. הַהוּא חִוָּור אִתְקַשַּׁר בְּחִוָּור דָּא. וְהַהוּא תְּכֶלָא אִתְקַשַּׁר בְּסוּמְקָא דִּנְהוֹרָא תַּתָּאָה דִּלְסִטַר שְׂמָאלָא. וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא וְהַווּ חָד. וְאִקְרוּן עֲצֶם הַשָּׁמַיִם. וְכָל מַה דִּלְתַתָּא וְהַהוּא הֵיכָלָא דִּלְתַתָּא כֻּלָּא אִתְכְּלִיל הָכָא. וּבְגִין דְּכֻלָּא אִתְכְּלִיל הָכָא אִתְקְרֵי עֲצֶם הַשָּׁמַיִם.

מִכְּלָלָא דִּנְהוֹרִין אִלֵּין אִתְבְּרִיאוּ אִנּוּן שְׂרָפִים דְּשִׁית גַּדְפִּין כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים

מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לָאֶחָד. כֻּלְּהוּ בְּשֵׁשׁ. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ מֵעֶצֶם הַשָּׁמַיִם. אִלֵּין אִנּוּן דְּאוֹקִידוּ לְאִנּוּן דְּלָא חַיְישֵׁי עַל יְקָרָא דְּמָארֵיהוֹן. וְרָזָא דְּאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף. מָאן דְּקָארֵי וְתָנֵי שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה דָּא הוּא מָאן דְּיָדַע לְסַדְּרָא וּלְקַשְּׁרָא קִשּׁוּרָא יְחוּדָא דְּמָארֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. אִלֵּין אִנּוּן דִּמְקַדְּשִׁין שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּמָארֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא תָּדִיר.

כַּד מִתְגַּלְגְּלַן נְהוֹרִין נָפַק מִנַּיְיהוּ נְהִירוּ דְּחַד חֵיוָתָא. דְּאִיהִי קַיְימָא וְרָמְיָא עַל ד׳ חֵיוָון שַׁלִּיטִין עַל קַמָּאי דְּכְלִילוּ לוֹן בְּגַוַוייהוּ. וּבְאִלֵּין כַּד נָטְלִין אִתְכַּפְיָין שְׂרָפִים תַּתָּאֵי נְחָשִׁים דְּנָפְקֵי מִגּוֹ הַהוּא נָחָשׁ שָׂרָף דְּגָרִים מוֹתָא לְכָל עָלְמָא.

אִלֵּין חֵיוָון אַנְפֵּי נָשֶׁר מִסְתַּכְּלָן לְגַבֵּי הַהוּא חֵיוָתָא נִשְׂרָא עִלָּאָה דְּעַלַייהוּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמָיִם. רוּחָא דָּא שָׁלְטָא עַל כֹּלָּא. הַהִיא חֵיוָתָא דְּרָמִיז (נ״א דְּרַמְיָא) עַל כֻּלְּהוּ אִסְתַּכְּיָא לְעֵילָּא וְכֻלְּהוּ לְגַבֵּיהּ (ד״א לְגַבָּהּ).

כֻּלְּהוּ כַּד נָטְלִין מִזְּדַעְזְעִין כַּמָּה חַיָּילִין. מִנְהוֹן נְהִירִין. מִנְהוֹן מִתְתַּבְּרֵי (נ״א מְסִתַּבְּרֵי מִקָּמַיְיהוֹן) מִקִּיוּמַיְיהוֹן (מֵימֵיהוֹן) וְאוֹקִידוּן לוֹן בְּנוּרָא וְאַתְיָין וּמִתְחַדְּשָׁן כְּמִלְקַדְּמִין. כֻּלְּהוּ עָאלִין תְּחוֹת הַהוּא חֵיוָתָא מִסְתַּתְּרִין תְּחוֹת גַּדְפָּהָא לְאַכְלָלָא לוֹן לְעֵילָּא.

אִנּוּן ד' חֵיָוון (דף מב ע"ב) **סָלְקִין כַּד רוּחָא אִזְדַּהַר בְּגוֹ הַהוּא חֵיָוותָא. אַרְבַּע גַּלְגַּלִּין לְכָל חַד וְחַד. גַּלְגַּלָּא חָדָא אִסְתְּכִי לְסִטַר מִזְרָח. תְּלַת סָמְכִין נָטְלִין לֵיהּ וְאִסְתַּכְיָין לְאֶמְצָעִיתָא. וְגַלְגַּלָּא חָדָא אִסְתְּכִי לְסִטַר מַעֲרָב, וּתְלַת סָמְכִין נָטְלִין לֵיהּ וְאִסְתַּכְיָין לְאֶמְצָעִיתָא. וְגַלְגַּלָּא חָדָא אִסְתְּכִי לְסִטַר דָּרוֹם. וּתְלַת סָמְכִין נָטְלִין לֵיהּ וְאִסְתַּכְיָין לְאֶמְצָעִיתָא. וְגַלְגַּלָּא אָחֳרָא אִסְתְּכִי לְסִטַר צָפוֹן וּתְלַת סָמְכִין נָטְלִין לֵיהּ וְאִסְתַּכְיָין לְאֶמְצָעִיתָא. וְכֻלְּהוּ סָמְכִין תְּרֵיסַר נָטְלִין מִגּוֹ אֶמְצָעִיתָא. וְהַהוּא אֶמְצָעִיתָא סָגִיר וּפְתַח. וְכָל גַּלְגַּלָּא וְגַלְגַּלָּא כַּד נָטְלָא קָלָא אִשְׁתְּמַע בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין.**

אִלֵּין אַרְבַּע חֵיָוון (ד"א דִּלְעֵילָּא) **כֻּלְּהוּ** (מִתְלַבְּשָׁן) (ס"א **אִשְׁתַּלְבָן) דָּא בְּדָא. וְעָאלִין אִנּוּן אוֹפַנִּים דִּלְתַתָּא בְּגוֹ אִלֵּין חֵיָוון דִּלְעֵילָּא כְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, רוּחָא דָּא דְּאִתְכְּלִיל בְּאִנּוּן רוּחִין מִלַּהַטָּא וְסָלְקָא לְאִתְאַחֲדָא לְעֵילָּא וְקַיְּימָא לְאִתְאַחֲדָא וּלְאִתְקַשְּׁרָא בִּרְעוּתָא דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה בְּהַהִיא צְלוֹתָא דְּצַלֵּי. דְּכַד סָלְקָא וְעָאלַת בְּהַהוּא הֵיכָלָא נָטִיל כֹּלָּא וְכֻלְּהוּ נַטְלִין בַּהֲדָהּ וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא עַד דְּאִתְכְּלִילוּ בְּהַהוּא רוּחָא. וְהַהוּא רוּחָא נָטְלָא בִּרְעוּתָא דְּקִשׁוֹרָא דְּיִחוּדָא דְּצַלּוֹתָא דְּמֵיחֲדָא כֹּלָּא עַד דְּמָטוּ כֻּלְּהוּ לְהֵיכָלָא תִּלִיתָאָה כְּלִילָן דָּא בְּדָא כְּדְקַדְמָאי, אֲשָׁא**

בְּמַיָּא, וּמַיָּא בְּאֶשָּׁא. רוּחָא בְּעַפְרָא, וְעַפְרָא בְּרוּחָא. מִזְרָח בְּמַעֲרָב, מַעֲרָב בְּמִזְרָח. צָפוֹן בְּדָרוֹם, דָּרוֹם בְּצָפוֹן. וְהָכִי הָנֵי כֻּלְּהוּ מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא וּמִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא וּמְשַׁלְּבָן דָּא עִם דָּא. וְכֵן כַּמָּה חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דְּאִתְאַחֲדוּ (נ"א דְּנָחְתֵי) לְתַתָּא וְאִתְעָרְבוּ בְּאִנּוּן תַּתָּאֵי עַד דְּמָטוּ לְכֹכָבָא דְּצֶדֶק וְתַמָּן כַּמָּה מְמַנָּן עַל עָלְמָא.

וְכַד רוּחָא דָּא דְּאִתְכְּלִיל (ד"א אִתְכְּלִיל) מִכֻּלְּהוּ וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ. סָלִיק וְאִתְאַחַד וְעָאל בְּגוֹ הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה עַד דְּאִתְאַחַד בְּרוּחָא דְּתַמָּן בְּגוֹ הַהוּא עַמּוּדָא דְּקָאִים בְּאֶמְצָעִיתָא. וּכְדֵין כֻּלָּא אִשְׁתְּלִים עַד הָכָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְכֻלְּהוּ רוּחָא חָדָא כְּלִיל מִכֻּלָּא וּשְׁלִים מִכֻּלָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וְרוּחַ אֶחָד לְהֶנָּה. הָכָא הַכְרָעָה לְאִתְדַּבְּקָא בְּמָאֲרֵיהּ:

הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכָלָא דָּא אִיהוּ הֵיכָלָא דְּהַהוּא רוּחָא דְּאִקְרֵי נֹגַהּ, רוּחָא דָּא אִיהוּ דַּכְיָיא בָּרִיר מִכֻּלְּהוּ. לֵית לֵיהּ גַּוָּון דְּאִתְחַזֵּי בֵּיהּ לָאו חִוּור וְלָאו יָרוֹק וְלָאו אוּכָם וְלָא סוּמָק. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי טוֹהַר. דַּכְיָיא בְּרִירָא מִכָּל אִלֵּין תַּתָּאִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ דַּכְיָיא מִכֻּלָּא, לָא אִתְחַזֵּי עַד דְּאִלֵּין תַּתָּאֵי מִתְגַּלְגְּלָן וְאַחִידָן (נ"א וְכָרָאן) בֵּיהּ וְעָאלִין בְּגַוֵּיהּ (נ"א בֵּיהּ). כֵּיוָן דְּעָאלִין בְּגַוֵּיהּ כְּדֵין אַחֲזֵי נְהוֹרֵיהּ וְלָא גַּוָּון חַד מִכֻּלְּהוּ.

כַּד אִשְׁתְּלִים הַאי רוּחָא מִכֻּלְּהוּ תַּתָּאֵי, אַפִּיק מִנַּיְיהוּ נְהוֹרָא דְּכָלִיל בִּתְלַת נְהוֹרִין. אִנּוּן תְּרִין נְהוֹרִין סָלְקִין וְנָחֲתִין וְנָצְצִין. בְּהַהוּא נִצּוֹצָא אִתְחַזְּוֹן עֶשְׂרִין וּתְרֵין נְהוֹרִין מְשַׁנְּיָין דָּא מִן דָּא וְכֻלְּהוּ חַד נְהוֹרָא. וְעָאלִין בְּגוֹ הַהוּא חַד נְהוֹרָא. וְהַהוּא נְהוֹרָא כָּלִיל לוֹן. וְלָא נָהִיר, בַּר בִּזְמָנָא דְּאִלֵּין נְהוֹרִין דִּלְתַתָּא סָלְקִין וְהַהוּא רְעוּתָא דִּצְלוֹתָא נָטִיל לְכֻלְּהוּ. כְּדֵין הַהוּא נְהוֹרָא נָפִיק מִגּוֹ הַהוּא רוּחָא. אִתְנְהִיר הַהוּא נְהוֹרָא וְאַפִּיק אִלֵּין תְּרִין נְהוֹרִין נָצְצִין וְאִתְחַזְּוֹן כְּחוּשְׁבַּן כ״ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. לְבָתַר מִתְהַדְּרִין וּכְלִילָן בְּהַהוּא נְהוֹרָא. כָּל אִנּוּן נְהוֹרִין תַּתָּאֵי (בְּאִנּוּן נְהוֹרִין) כֻּלְּהוֹן כְּלִילָן בְּהָנֵי נְהוֹרִין (תַּתָּאִין) וְכֻלְּהוּ בְּנְהוֹרָא דָּא. הַאי נְהוֹרָא אִיהוּ כְּלִיל בְּגוֹ הַהוּא רוּחָא. וְהַהוּא רוּחָא קַיְימָא בְּהֵיכָלָא תְּלִיתָאָה דָּא. וְלָא קָאִים לְאִתְיַשְּׁבָא אֶלָּא בְּגוֹ הֵיכָלָא רְבִיעָאָה דְּתִאוּבְתֵּיהּ לְסַלְקָא לְגַוֵּיהּ.

אִלֵּין נְהוֹרִין דְּנָפְקוּ מִגּוֹ הַהוּא רוּחָא כַּד מִנַּצְצִין מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין דְּנָצְצָן. בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקֵי מִגּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא חָדָא וְדָחֲקִין (נ״א וְדַחֲיִין) לְאִתְנַצְּצָא. נָפְקֵי מִנַּיְיהוּ חַד חֵיוְתָא קַדִּישָׁא רַבְרְבָא דְּיוֹקְנָהָא כְּחֵיזוּ דְּכָל אִנּוּן (דף מג ע"א) שְׁאָר חֵיוָתָא דְּיוֹקְנָא דְּאַרְיֵה וְדְיוֹקְנָא דְּנֶשֶׁר כְּלִילָן כְּחָדָא וְאִתְעֲבִידוּ בָּהּ חַד דְּיוֹקְנָא מִנַּיְיהוּ.

תְּחוֹת הַאי חֵיוָתָא אִית ד׳ אוֹפַנִּין עִלָּאִין (חֵיזוּ דִּלְהוֹן) כְּחֵיזוּ דְּתַרְשִׁישׁ מְרַקְמָן בִּכְלִילוּ דְּכָל גְּוָונִין. וְשִׁית מְאָה אַלְפִּ רִבּוֹא (רַבְרְבָן) כְּלְהוּ בְּגַוְויהוּ. וְאִלֵּין ד׳ אוֹפַנִּים בִּתְמַנְיָא גַּדְפִּין כְּלְהוּ. וְכֻלְהוּ נָפְקִין מִגּוֹ נְהִירוּ דְּהַהוּא חֵיוָתָא דְּשָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּנָצִיץ הַהוּא נְהוֹרָא מַפְקָא חַיָּילִין חַיָּילִין אִלֵּין.

וְאִלֵּין ד׳ דְּתְחוֹתָהּ קַיְימִין בְּד׳ סִטְרִין דְּעָלְמָא בְּד׳ אַנְפִּין כָּל חַד וְחַד. תְּרֵין אַנְפִּין מִסְתַּכְּלָן לְגַבֵּי הַהוּא חֵיוָתָא. וּתְרֵין אַנְפִּין מְחַפְיָין בְּגַדְפַּיְיהוּ מֵאנּוּן נְהוֹרִין דְּנָצְצָן דְּלָא יָכְלִין לְאִסְתַּכָּלָא.

בְּכָל זִמְנָא דְּנָטְלֵי אִלֵּין בְּד׳ גַּלְגַּלִּין (ד״א וּתְרֵיסַר) (וּתְרֵין) סַמְכִין כְּקַדְמָאֵי אִתְעֲבִיד מֵהַהוּא זִיעָא דִּלְהוֹן כַּמָּה חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דְּכֻלְהוּ מְשַׁבְּחִין וּמְזַמְּרֵי דְּלָא מִשְׁתַּכְּכֵי לְעָלְמִין. וּלְאִלֵּין לֵית לוֹן שְׁעוּרָא.

אַרְבַּע פִּתְחִין אִית לְהֵיכָלָא דָּא לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא. עֶשֶׂר מְמַנָּן בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא. וּבְזִמְנָא דְּכֻלְהוּ דֵּי בְּגוֹ הֵיכָלִין דִּלְתַתָּא. וְאִנּוּן הֵיכָלִין סָלְקִין בִּרְעוּ דְּצִלּוֹתָא דַּכְיָיא. כְּלְהוּ פָּתְחִין פִּתְחִין. עַד דְּכִלְיָלָן כְּלְהוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין. וּמְשַׁלְבִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְעָאלִין כְּלְהוּ מְמַנָּן גּוֹ מְמַנָּן. מַשְׁרְיָין גּוֹ מַשְׁרְיָין. אוֹפַנִּים בְּחַיּוֹת וְחַיּוֹת בְּאוֹפַנִּים. בְּאִלֵּין אוֹפַנִּים, נְהוֹרִין בְּנְהוֹרִין רוּחָא בְּרוּחָא. עַד דְּעָאלוּ בְּרוּחָא דָּא.

בְּהֵיכָלָא דָּא אִית דּוּכְתָּא חָדָא כְּחֵיזוּ דְּדַהֲבָא דְּנָצִיץ.
וְתַמָּן גְּנִיזִין כַּמָּה חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דְּלָא סָלְקִין
וְלָא מִתְעַטְּרִין לְעֵילָּא אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּכָל אִלֵּין קָשְׁרִין
קְשִׁירָן וְהֵיכָל נָטִיל לְאִתְעַטָּרָא כְּלָהוֹן נָפְקִין מַלְיָין
בְּדִינָא. וְאִקְרוֹן מָארֵי תְּרֵיסִין. שְׁלִיחָן בְּעָלְמָא מִגּוֹ מָארֵי
דִּינִין דִּי בְּהֵיכָלָא רְבִיעָאָה. בְּהַאי דּוּכְתָּא תַּלְיָין בְּאַרְבַּע
סִטְרִין שִׁית מְאָה אֶלֶף רִבְוָון מְגִינִים דְּדַהֲבָא לְכָל סִטַּר
וּסְטַר. וְכֵן לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ שׁוּרִין מַקָּפָן וְאִנּוּן שִׁתִּין.
וְכָל הָנֵי מְגִינִים כְּלָהוּ מַגִּיחִין קְרָבִין סַיָּיפִין וְרוֹמְחִין
לְבַר בְּכָל אִנּוּן שְׁלִיחֵי דִּינִין דְּעָלְמָא עַד דְּמָטוּ
דַּרְגִּין בְּדַרְגִּין לְכֻכְבָא דְּמַאְדִּים. וּכְדֵין הֵיכָלָא סַלְקָא
וְאִתְעַטְּרַת בְּהַהוּא רוּחָא בְּכָל אִנּוּן חַיָּילִין וְאִשְׁתְּאַר הַהוּא
דּוּכְתָּא בְּאַתְרֵיהּ. וְהַהוּא דּוּכְתָּא אִקְרֵי תְּא הָרָצִים. אִנּוּן
שְׁלִיחִין מְרַהֲטֵי לְאַשְׁלָמָא דִּינִין וּפְרָעָנִין בְּכָל סִטְרֵי
עָלְמָא.
כַּד סָלְקָא צְלוֹתָא נָטִיל כָּל הָנֵי נְהוֹרִין וּמַשְׁרְיָין וְקָשַׁר
קְשָׁרִין וְאִתְכְּלִילוּ כֻּלְּהוּ כְּחַדָּא. עַד דְּאִתְקְשַׁר רוּחָא
בְּרוּחָא וְאִנּוּן חַד. וְעָאלוּ גּוֹ הַהוּא עַמּוּדָא לְאִתְכְּלָלָא
בְּרוּחָא דְּהֵיכָלָא רְבִיעָאָה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיָדַע רָזָא
דְּמָארֵיהּ וְאָרִים דִּגְלֵיהּ בְּאַתַר דְּאִצְטְרִיךְ.
וְתָא חֲזֵי כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ דָּא לְדָא וְדָא לְדָא לְאַשְׁלָמָא דָּא

עִם דָּא וּלְאִתְנַהֲרָא דָּא בְּדָא עַד דְּסָלִיק כּוֹלָּא לְאַתַּר דְּאִצְטְרִיךְ שְׁלִימוּ. מִתַּתָּא בְּקַדְמִיתָא וּמִלְּעֵילָּא לְבָתַר. וּכְדֵין אִיהוּ שְׁלִימוּ בְּכָל סִטְרִין וְאִשְׁתְּלִים כּוֹלָּא כְּדְקָא יָאוּת. מָאן דְּיָדַע רָזִין אִלֵּין וְעָבִיד שְׁלִימוּ. דָּא אִיהוּ מִתְדַּבַּק בְּמָארֵיהּ וּבַטִּיל כָּל גְּוָרִין קָשִׁין. וְאִיהוּ אַעֲטַר לְמָארֵיהּ וּמָשִׁיךְ בִּרְכָאן עַל עָלְמָא. וְדָא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִקְרֵי צַדִּיקָא עַמּוּדָא דְּעָלְמָא וּצְלוֹתֵיהּ לָא אֲהַדַּר רֵיקַנְיָיא וְחוֹלָקֵיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבַּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי כָּל הָנֵי הֵיכָלִין וְכָל הָנֵי חֵיוָתָא וְכָל הָנֵי חַיָּלִין וְכָל הָנֵי נְהוֹרִין וְכָל הָנֵי רוּחִין כֻּלְּהוּ אִצְטְרִיכוּ דָּא לְדָא. בְּגִין לְאִשְׁתַּלְּמָא מִתַּתָּא. וּלְאִשְׁתַּלְּמָא לְבָתַר מִלְּעֵילָּא. אִלֵּין הֵיכָלִין אִנּוּן מִתְדַּבְּקִין דָּא בְּדָא.

וְכֻלְּהוּ כְּגַוְונִין דִּלְעֵילָּא (נ"א דְּעִינָּא) מִתְדַּבְּקִין דָּא עִם דָּא.

כָּל מַה דִּי בְּגַוְוייהוּ אִנּוּן כְּהַהוּא חֵיזוּ דְּמִתְחַזְיָא (צז א, סב) בְּסִתְימוּ כַּד מִתְגַּלְגְּלָא עֵינָא וְאִתְחַזֵּי הַהוּא זְהָרָא נָצִיץ. וְהַהוּא מַה דְּלָא אִתְחַזֵּי (בֵּיהּ) בְּהַהוּא גִּלְגּוֹלָא. אִיהוּ הַהוּא רוּחָא דְּשָׁלְטָא עַל כּוֹלָּא. וּבְגִין כָּךְ קָיְימָא דָּא בְּדָא דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין (וְדַרְגִּין עַל דַּרְגִּין) עַד דְּאִתְעַטַּר כּוֹלָּא (דף מג ע"ב) כְּדְקָא יָאוּת.

וְתָא חֲזֵי אִלְמָלֵא כָּל אִנּוּן גְּוָונִין דְּעֵינָא דְּאִתְחַזְיָין, כַּד

אַסְתִּים עֵינָא וְאִתְגַּלְגְּלָא בְּגַלְגַּלָּא לָא אִתְחַזּוּן אִנּוּן גְּוָונִין דְּזָהֲרָן. וְאִלְמָלֵא אִנּוּן גְּוָונִין, לָא אִתְדַּבַּק הַהוּא דְּסָתִים דְּשָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ. אִשְׁתְּכַח דְּכֹלָּא תַּלְיָיא דָּא בְּדָא וְאִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא כַּד אִתְכְּלִיל כֹּלָּא כְּחַדָּא בְּהֵיכָלָא תְּלִיתָאָה. וּרְעוּתָא דְּצִלּוֹתָא סַלְקָא לְאִתְעַטָּרָא בְּהֵיכָלָא רְבִיעָאָה. כְּדֵין כֹּלָּא חַד. וּרְעוּתָא חָדָא וְקִשּׁוּרָא חָדָא.

הָכָא הִשְׁתַּחֲוָאָה לְאִתְרַצָּאָה בְּמָאנֵי:

הֵיכָלָא רְבִיעָאָה, הֵיכָלָא דָּא אִיהוּ מִשְׁנֵיָא מִכֻּלְהוּ.

אַרְבַּע הֵיכָלִין לְדָא. דָּא לְגוֹ מִן דָּא וְכֻלְהוּ חַד הֵיכָלָא. הָכָא אִיהוּ רוּחָא דְּאִקְרֵי זְכוּת, בְּאַתַר דָּא מִתְהַפֵּךְ זְכוּת דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא. רוּחָא דָּא נָטִיל כֹּלָּא. מְגִיהּ נָפְקוּ שִׁבְעִין נְהוֹרִין כֻּלְהוּ מְנַצְצָן. וְכֻלְהוּ בְּעִגּוּלָא דְּלָא מִתְפַּשְׁטֵי כְּאִלֵּין אָחֳרָנִין. מִתְדַּבְּקִין דָּא בְּדָא וּנְהִירִין דָּא בְּדָא אַחִידָן דָּא בְּדָא. כָּל זַכָּיִין דְּעָלְמָא קַמֵּי אִלֵּין נְהוֹרִין קַיָּימִין. מִכֻּלְהוּ נָפְקֵי תְּרִין נְהוֹרִין שְׁקוּלִין כְּחַדָּא דְּקָיְימֵי קַמַּייהוּ תְּדִירָא.

לָקֵבֵל אִלֵּין אִנּוּן שִׁבְעִין רַבְרְבָן מְמַנָּן לְבַר דְּסָחֲרִין כָּל (הֲנֵי) (ד"א אִנּוּן) אַרְבַּע הֵיכָלִין. שִׁבְעִין נְהוֹרִין אִלֵּין וּתְרֵי נְהוֹרִין דְּקָיְימִין קַמַּייהוּ כֻּלְהוּ פְּנִימָאִין גּוֹ לְגוֹ. וְרָזָא דָּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) **בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים.**

לְקַמֵּי נְהוֹרִין אִלֵּין עָאלִין כָּל זְכוּ. וְכָל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא לְאִתְדַּבָּקָא. תְּרִין נְהוֹרִין אִלֵּין אִנּוּן סָהֲדֵי סָהֲדוּתָא.

בְּגִין (דְּאִנּוּן) דְּאִית שִׁבְעָה עֵינֵי יְיָ דְּמְשַׁטְטֵי בְּכָל אַרְעָא (ס"א כֵּן כָּל) כָּל מַה דְּאִתְעֲבִיד בְּעָלְמָא אִתְרְשִׁים בְּהַהוּא עוֹבָדָא מַמָּשׁ וְהַהוּא זְכוּתָא מַמָּשׁ וְקַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ. וְאִלֵּין תְּרִין נְהוֹרִין חָמָאן בֵּהּ וּמִסְתַּכְּלָן וְסָהֲדֵי קַמֵּי אִלֵּין ע' נְהוֹרִין. אִלֵּין ע' גְּזֵרֵי גְּזָרִין וְדָיְינֵי דִּינִין הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ. וְהָכָא אִיהוּ אֲתַר דְּזְכוּתָא.

רוּחָא דָּא בֵּיהּ אִתְרְשִׁימוּ אַתְוָון תְּלַת דְּאִנּוּן (קנט ע"א) יה"ו, דְּכַד אִלֵּין אַתְוָון מִתְדַּבְּקָן בְּהַאי אֲתַר בְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְּדִכּוּרָא וְנוּקְבָא כְּדֵין אִתְרְשִׁימוּ בֵּיהּ וְלָא אִתְעֲדוּן מִתַּמָּן. לְבָתַר נָפַק חַד נְהוֹרָא נָהִיר לְאַרְבַּע סִטְרִין. הַאי נְהוֹרָא אַפִּיק תְּלַת אָחָרְנִין דְּאִנּוּן תְּלַת בָּתֵּי דִּינָא דְּדָיְינִין דִּינִין אָחָרְנִין בְּמִלִּין דְּעָלְמָא בְּעוּתְרָא בְּמִסְכְּנוּ בְּמַרְעִין בְּשִׁלִּימוּ בְּכָל אִנּוּן שְׁאָר מִלִּין דְּעָלְמָא אִתְדָּן בֵּהּ. חַד הֵיכָלָא לְאִנּוּן ע' קַדְמָאֵי לְגוֹ. תְּלָתָא לְאִלֵּין תְּלָתָא אָחָרְנִין.

סָלְקָא הַאי רוּחָא וְכָלִיל כָּל אִנּוּן דִּלְתַתָּא. וְאַפִּיק חַד חֵיוָותָא קַדִּישָׁא מִתְלַהֲטָא וְעַיְילִין לָהּ כְּעֵינֵי אֵינָשָׁא לְאַשְׁגָּחָא בְּאַלְפִין אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְוָון חַיָּילִין מָאֲרֵיהוֹן דְּדִינָא. כֻּלְּהוּ נָטְלִין פִּתְקִין וּפָתְחִין וְסָגְרִין בְּעָלְמָא וְאַשְׁלִימוּ דִּינָא.

תְּחוֹת הַאי חֵיוָתָא ד' שְׂרָפִים מְלַהֲטָן כֻּלְּהוּ כְּחֵזוּר וְשׁוֹשַׁן וּשְׁבִיבֵי דְּאֶשָּׁא. סָלְקִין ע"ב גַּלְגַּלִּין לְכָל חַד מִלַּהֲטָן בְּאֶשָּׁא. כַּד נָטְלִין אִתְעֲבִיד נָהָר חָד דִּי נוּרָא. אֶלֶף אַלְפִּין מְשַׁמְּשִׁין לְהַהוּא נוּרָא, מִתַּמָּן נָפְקֵי כַּמָּה חַיָּילִין. כַּד גַּלְגַּלִּין נָטְלִין. כַּמָּה אִנּוּן רִבּוֹא רִבְוָון דִּיקוּמוּן מִנַּיְיהוּ בְּגוֹ הַהוּא נוּרָא. תְּחוֹת הֵיכָלָא תִּנְיָינָא נָפְקֵי חַיָּילִין דְּמְזַמְּרִין וְאַתְיָין לְקָרְבָא הָכָא וְאִתּוֹקְדוּן כֻּלְּהוּ.

כָּל אִנּוּן (סט א) מְמַנָּן דְּעָלְמָא דְּאִתְמַנּוּן לְשַׁלְטָאָה מֵהָכָא נָפְקִין דִּינְהוֹן לְשַׁלְטָאָה מִגּוֹ הַהוּא רוּחָא דְּאִתְרְשִׁים בְּתַלַּת אַתְוָון. וּמֵהָכָא מַעְבְּרִין קִיּוּמַיְיהוּ מֵעָלְמָא וְאִתְדְּנוּ בְּהַאי נוּרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק. דְּלָא אִתְמַסַּר בְּהַאי הֵיכָלָא. בְּגִין דְּאִתְרְשִׁימוּ בְּתַלַּת (ד"א תְּלַת) אַתְוָון הָכָא הַאי רוּחָא אִתְכְּלִיל בֵּהּ. הַהִיא חֵיוָתָא אַפִּיק חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דְּלֵית לְהוֹן חוּשְׁבָּנָא.

כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא מֵהַאי הֵיכָלָא נָפְקֵי הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ.

בַּר (קפא ע"א) תְּלַת בְּנֵ"י חַיֵּ"י וּמְזוֹנֵ"י. דְּלָא אִתְיְיהַב רְשׁוּ בְּאַתַר דָּא. דְּהָא בְּהַהוּא נָהָר עִלָּאָה דְּכָל נְהוֹרִין נַגְדִּין מִנֵּיהּ קָיְימָא מִלָּה. בְּאֶמְצָעִיתָא (דף מד ע"א) דְּהֵיכָלָא דָּא הוּא אֲתַר מְתַקְּנָא לְקַבֵּל רוּחָא דִּלְעֵילָא בְּגוֹ רוּחָא דָּא וְדָא סָלְקָא בֵּהּ.

תְּרִין עֶשֶׂר פָּתְחִין אִנּוּן לְהֵיכָלָא דָּא. בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא

כָּל אִנּוּן סָרְכִין וּמְמַנָּן דְּאִנּוּן מַכְרְזֵי לְאוֹדָעָא לְתַתָּא כָּל אִנּוּן דִּינִין דְּזִמִּינִין לְנַחֲתָא לְתַתָּא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל ד) קְרָא בְחַיִל וְכֵן אָמַר גּוֹדוּ אֵילָנָא וְגוֹ'.

וּמִגּוֹ כָּרוֹזֵי אִלֵּין נָטְלֵי מִלָּה כָּל מָרֵיהוֹן דְּגַדְפִּין עַד דְּאוֹדְעֵי מִלָּה לָרָקִיעַ (קבה א) דְּחַמָּה. וּמִתַּמָּן כַּד נָפִיק שִׁמְשָׁא נָפִיק מִלָּה וְאִתְשַׁטְיָיא בְּעָלְמָא עַד דְּמָטֵי לְהַהוּא חִיוָיָא דְּרָקִיעָא (קב"ה א) דְּכָל כּוֹכְבֵי דְּרָקִיעָא גְּלִידוּ בֵּיהּ דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּרָקִיעָא.

וְשָׁמְעִין מִלָּה וְנַקְטִין לָהּ אִנּוּן סָרְכִין דְּתְחוֹת (שְׁמַיָּא) (ד"א שִׁמְשָׁא) וְאִנּוּן דְּמְמַנָּן עַל הַהוּא חִיוָיָא וּמִתַּמָּן אִתְפַּשַּׁט לְעָלְמָא. וְאַפִּילּוּ רוּחִין וְשֵׁדִין וְאַפִּילּוּ עוֹפֵי שְׁמַיָּא מוֹדָעֵי לֵיהּ בְּעָלְמָא. כָּרוֹזִין תָּבִין וְסָתְמִין פִּתְחִין. לָא סָלְקָא (לְאִסְתַּלָּקָא) רוּחָא בְּרוּחָא עַד דְּכֻלְּהוּ רוּחִין תַּתָּאֵי כֻּלְּהוּ חַד בַּהֲדֵי (רוּחָא בָּתַר) הַאי רוּחָא וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילָן וְעָאלִין דָּא בְּדָא עַד דְּאִתְעֲבִיד כֻּלָּא חָד.

בַּר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּבֵי מַרְעֵיהּ הָכָא אִתְדָּן הֵן לְחַיִּים הֵן לַמָּוֶת. חַיִּין תַּלְיָיא לְעֵילָּא אִי אִתְדַּן הָכָא לְחַיִּים יַהֲבֵי חַיִּין מִלְּעֵילָּא וְאִי לָאו, לָא יַהֲבִין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִתְדַּבַּק בְּמָארֵיהּ וְיֵעוּל וְנָפִיק. הָכָא קִיְּדָה בְּאַנְפִּין בְּאַרְעָא לְאִתְגַּבָּרָא עַל דִּינָא. עַל הַאי הֵיכָלָא אִתְּמַר (דברים לב) אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל וְגוֹ':

הֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכָלָא דָּא הֵיכָלָא דִּבְרָקָא זְהִיר.
דְּאִיהוּ רוּחָא דְּמַזְהִיר נְהִיר לְאִנּוּן תַּתָּאֵי. רוּחָא
דָּא אִיהוּ כָּלִיל וּפָתַח וְסָגִיר נָהִיר וְנָצִיץ לְכָל סִטְרִין.
מִנְּציצוֹ דָּא נָהִיר חַד נְהוֹרָא כְּעֵין אַרְגְּוָונָא. נְהוֹרָא דָּא
כָּלִיל כָּל (ד"א כְּלָל) גְּוונִין דְּנָהֲרִין. נְהוֹרָא חִוָּור וְאוּכְמָם
סוּמָק וְיָרוֹק. אִתְכְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. אִתְרְקִים חִוָּור
בְּסוּמָק. אוּכְמָם בְּיָרוֹק. לְבָתַר חִוָּור בְּאוּכְמָם וְאִתְעֲבִיד חַד
חֵיוָותָא מְרַקְּמָא וְאִתְכְּלִיל בָּהּ יָרוֹק וְסוּמָק. דְּיוֹקְנָהָא
כְּדְיוֹקְנָא דְּבַר נָשׁ דְּכָלִיל כָּל דְּיוֹקְנִין.
מִינָהּ נָפְקוּ ד׳ סָמְכִין דְּאִנּוּן חֵיוָון רַבְרְבָן עַל אִלֵּין
דִּלְתַתָּא. חַד אִקְרֵי אוֹפָן דְּאִיהוּ תְּרִין. בְּגִין דְּכַד
אִתְחַזֵּי הַאי אִתְנְהִיר אָחֳרָא בְּגַוְויהּ. דְּבִיק דָּא בְּדָא. עָאל
דָּא בְּדָא. לְבָתַר עָאל אָחֳרָא דָּא בְּדָא וְאִתְחַזּוּן ד׳ רֵישִׁין
לְד׳ סִטְרִין דְּעָלְמָא וְכֻלְּהוּ חַד גּוּפָא. וְאִלֵּין אִנּוּן דִּכְתִיב
בְּהוּ (יחזקאל א) כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן, וְכֻלְּהוּ אִלֵּין
קִשִּׁירִין דָּא בְּדָא. כְּחֵיזוּ (ד"א דְּחֵיזוּן) דְּחֵיוָון עִלָּאִין דְּלָא
מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין. הַאי חֵיוָתָא דְּאַרְבַּע גְּוונִין מְרַקְּמָן
אַחִידָן אִלֵּין בְּאִלֵּין לְד׳ סִטְרִין. מֵהָכָא כַּד נָטְלָא חֵיוָתָא
דָּא נָטְלָא לְתְרִין סִטְרִין.
הַאי רוּחָא דִּבְרָקָא אִתְכְּלִיל בִּתְרִין רוּחִין. רוּחָא דָּא
דִּבְרָקָא אַפִּיק חַד חֵיוָתָא וְכָל אִנּוּן נְהוֹרִין. רוּחָא

אָחֳרָא אִתְנְהִיר מִגֵּיהּ דְּאִקָּרֵי רוּחָא מְלַהֲטָא נָהֲרִין מִגֵּיהּ תְּרֵין נְהוֹרִין דְּאִנּוּן אַרְבַּע. וְאִלֵּין נְהוֹרִין מִתְהַפְּכִין בְּגַוְונִין. וְהָכָא אִיהוּ (בראשית ג) לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. אִלֵּין אִנּוּן נְהוֹרִין דְּמִתְהַפְּכָן שְׁנָנָא דְּחַרְבָּא (וְאִלֵּין גְּלִיף) וְאִלֵּין קָיְימֵי עַל הֵיכָלָא דִּלְתָתָא. בְּגִין דְּהַאי לַהַט הַחֶרֶב קָיְימָא עַל אִנּוּן ע׳ נְהוֹרִין דְּבֵי דִינָא. מֵהָכָא כָּל אִנּוּן דַּיָּינִין דְּדָיְינֵי דִינָא חַרְבָּא תָּלְיָיא עַל רֵישַׁייהוּ מִלְעֵילָא.

הַאי לַהַט הַחֶרֶב דְּאִלֵּין אִנּוּן נְהוֹרִין דְּלִסְטַר שְׂמָאלָא

אַפִּיקוּ חַד חִיוָתָא אָחֳרָא דְּקָיְימָא עַל ד׳ דְּלָא קָיְמֵי בְּקִיּוּמַייהוּ תְּרֵי מִימְנָא וּתְרֵי מִשְּׂמָאלָא. כַּד רוּחָא דְּחִיוָתָא הַאי עָאל בְּאִלֵּין. נָצִיץ מִנַּייהוּ תְּרֵי נִיצוֹצִין מְלַהֲטָן. וְנָפְקֵי מֵהַאי הֵיכָלָא לְבַר וּמִתְהַפְּכֵי תָּדִיר. אִלֵּין נִיצוֹצִין (נג ב) מְלַהֲטָן לְזִמְנִין נוּקְבֵי לְזִמְנִין גּוּבְרֵי לְזִמְנִין רוּחִין לְזִמְנִין עִירִין קַדִּישִׁין.

מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּכַד אִתְכְּלִיל הַאי חֵיוָותָא בְּחֵיוָותָא קַדְמָאָה, מִגּוֹ תְּקִיפוּ דְּאִתְכְּלִילָן דָּא בְּדָא, נָפְקָא חַד נִצוֹצָא מְלַהֲטָא תָּדִיר דְּלָא אִתְדַּעַךְ לְעָלְמִין, וְשָׁאטָא וְאָזְלָא אֲבַתְרַייהוּ דְּאִינּוּן תְּרֵין נִיצוֹצִין.

וַהֲשְׁתָּא אִינּוּן גּוּבְרִין וְעָבְדִין שְׁלִיחוּתָא בְּעָלְמָא, וְעַד לָא מְסַיְימֵי מִתְדַּעֲכֵי (בְּדִין) וְהַהוּא נִיצוֹצָא בָּטַשׁ בְּהוּ (דף מד ע"ב) וְנָהִיר לוֹן וְאִתְחַדְּשׁוּן כְּמִלְקַדְמִין וְאִינּוּן

נוּקְבֵי וְאָזְלֵי וְשָׁאטָן וְעַד לָא מְסַיְּימֵי מִתְדָּעֲכֵי. וְהַאי נִיצוֹצָא בָּטַשׁ בֵּהּ וְנָהִיר לוֹן וְאִתְהַדָּרָן כְּמִלְקַדְמִין, בְּגִין דְּהַהוּא נִיצוֹצָא כָּלִיל מִכֹּלָּא כָּלִיל מִד׳ גְּוָונִין וּבְגִין דָּא אִינּוּן מִתְהַפְּכִין לְכָל הָנֵי גַּוְונֵי.

רוּחָא דָּא אִתְכְּלִיל בִּרוּחָא אָחֳרָא כִּדְקָאֲמָרַן וְאִתְחַזּוּן תְּרֵין כְּחֲדָא, וְלָא כְּאָחֳרִנִין קַדְמָאִין דְּכַד אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא לָא אִתְחַזְּיָ בַּר חָד. וְהָכָא אִתְחַזּוּן תְּרֵין וְקָיְמֵי בַּחֲבִיבוּתָא כְּלִילָן מִכֻּלְהוּ תַּתָּאֵי, וְאַף עַל גַּב דְּאִנּוּן תְּרֵין אִנּוּן חַד. כַּד אִתְפְּשַׁט (נ"א בַּר דְּאִתְפַּשְׁטוּ) רוּחָא בְּרוּחָא וְאִתְחַזּוּן בְּחֲבִיבוּתָא כְּלִילָן מִכֻּלְהוּ תַּתָּאֵי, וְדָא (ד"א דָּא) הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים.

וְכַד תְּרֵין רוּחִין מִתְפַּשְׁטָן דָּא בְּדָא בְּחֲבִיבוּתָא כְּדֵין אִתְהַדַּר הַאי הֵיכָלָא וְאִקְרֵי הֵיכַל אַהֲבָה הֵיכָלָא דִּרְחִימוּתָא, הֵיכָלָא דָּא קָאִים תְּדִיר בְּקִיּוּמֵיהּ, אִתְגְּנִיז בְּרָזָא דְּרָזִין לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ. וְהָכָא כְּתִיב, (שיר השירים ז) אֶתֵּן אֶת דּוֹדַי לָךְ. לְבָתַר כַּד נָהֲרִין תְּרֵין רוּחִין דְּאִנּוּן חַד נָפְקֵי כַּמָּה חַיָּילִין לְכַמָּה סִטְרִין אַלְפִין וְרִבְבָוון דְּלֵית לוֹן שִׁיעוּרָא, מִנְהוֹן אִקְרוֹן דּוּדָאִים. מִנְהוֹן גְּפָנִים. מִנְהוֹן רִמּוֹנִים. עַד דְּמָטוּ כַּמָּה חַיָּילִין לְבַר עַד הַהוּא כְּכָבָא דְּאִקְרֵי נֹגַהּ וְכֻלְּהוּ בַּחֲבִיבוּ דְּלָא מִתְפָּרְשִׁין

לְעָלְמִין, בְּהָכָא כְּתִיב, (שיר השירים ח) אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ. הָכָא (ד"א כְּתִיב) הִשְׁתַּחֲוָאָה וּפְרִישׁוּ דְיָדִין לְאִתְדַּבְקָא בִּרְחִימוּ דְמָארֵיהּ:

הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה הָכָא הוּא רוּחָא דְאִקְרֵי חו"ט הַשָּׁנִי, רָזָא דִכְתִיב, (שיר השירים ד) כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ, הַאי הֵיכָלָא (הֵיכָלָא דְאִקְרֵי) אִקְרֵי הֵיכַל הָרָצוֹן, הָכָא רוּחָא דְאִיהוּ רַעֲוָא דְכָל הָנֵי רוּחִין תַּתָּאִין דְהַטִין אֲבַתְרֵיהּ לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ בִּנְשִׁיקָה בִּרְחִימוּתָא.

הַאי רוּחָא אִתְכְּלִיל בְּשִׁית. וְקַיְימָא בְּשִׁית. אִתְכְּלִיל בְּשִׁית דִלְתַתָּא בַּהֲדֵיהּ. וְקַיְימָא בְּשִׁית עִלָּאִין. וּבְגִין כָּךְ הַאי רוּחָא אַפִּיק תְּרֵיסַר נְהוֹרִין כְּלִילָן כֻּלְּהוּ מִתַּתָּא וּמִלְּעֵילָּא, הָנֵי תְּרֵיסַר נְהוֹרִין אִנּוּן חָדוּן לְסַלְקָא לְעֵילָּא וּלְקַבְּלָא כָּל אִנּוּן דִלְתַתָּא.

הֵיכָלָא דָּא דְאִיהוּ רָצוֹן רַעֲוָא דְכֹלָּא, מָאן דְּקָשַׁר קִשְׁרִין, וְסָלִיק לוֹן הָכָא, דָּא הוּא דְאַפִּיק רָצוֹן מַיָּיִן בַּחֲבִיבוּתָא. בְּגוֹ הֵיכָלָא דָּא אִתְכְּנִישׁ מְשֶׁה בִּרְחִימוּ דְּנָשִׁיק נְשִׁיקִי רְחִימוּתָא. הַאי הוּא הֵיכָלָא דְמשֶׁה. רוּחָא דָּא רוּחָא דִרְחִימוּתָא, רוּחָא דְיִחוּדָא דְאַמְשִׁיךְ רְחִימוּ לְכָל סִטְרִין.

וְאִנּוּן (ד"א אִנּוּן) תְּרֵיסַר נְהוֹרִין סָלְקִין וְלָהַטִין. מִנַּיְיצוּ דִלְהוֹן נָפְקִי אַרְבַּע חֵיוָון קַדִּישִׁין רְחִימֵי דְאַהֲבָה,

אִלֵּין אִקְרוֹן חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת לְאִתְחַבְּרָא אִנּוּן זוּטֵי לְאִתְכְּלָלָא בְּהוּ, דִּכְתִיב, (תהלים קד) חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

אִלֵּין אֲחִידָן דָּא בְּדָא לְדַ׳ סִטְרִין, כְּאֲגוֹזָא דְּמִתְחַבְּרָא לְדַ׳ סִטְרִין, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי הֵיכָלָא דָּא, גִּנַּת אֱגוֹז דִּכְתִיב, (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, מַאי אֶל גִּנַּת אֱגוֹז, בְּגִינֵיהּ דְּגִנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי דְּאִיהוּ הֵיכָלָא דִּרְחִימוּ לְאִתְדַּבְּקָא דְּכוּרָא בְּנוּקְבָא.

אִלֵּין אַרְבַּע מִתְפָּרְשָׁן לִתְרֵיסַר, תִּלַת תִּלַת לְכָל סִטַר. כָּל אִנּוּן תַּתָּאֵי כְּלִילָן בְּהוּ. וּבְהוּ קַיְימִין רוּחִין בְּרוּחִין נְהוֹרִין בִּנְהוֹרִין, כֻּלְּהוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין עַד דְּאִתְעַבִּידוּ חַד. וּכְדֵין הַאי רוּחָא דְּכָלִיל מִכֻּלְּהוּ סָלְקָא לְאִתְעַטָּרָא (נ"א לְאִתְעָרָא) בְּרוּחָא דִּלְעֵילָּא הַהוּא דְּאִקְרֵי שָׁמַי״ם וְזַמִּין לֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ, כְּיוֹן דְּאִתְקְשָׁרוּ כֻּלְּהוּ דִּלְתַתָּא בַּהֲדֵיהּ אָמַר (שיר השירים א) יְשָׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, וּכְדֵין אִיהוּ חֶדְוָה לְאִתְקַשָּׁרָא רוּחָא בְּרוּחָא וּלְאִשְׁתַּלְמָא דָּא בְּדָא, כְּדֵין אִיהוּ שְׁלִימוּ בְּחִבּוּרָא חָדָא.

כְּיוָן דְּהַאי רוּחָא אִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ וְאִשְׁתְּלִים דָּא בְּדָא וְאִתְנְהִירוּ דָּא בְּדָא בְּכָל שְׁלִימוּ כְּדְקָא חָזֵי בְּהַאי רְעוּתָא דְּצַלֵּי בַּר נָשׁ זַכָּאָה דְּסָלִיק כּוּלָּא כְּדְקָא חָזֵי, (דף מה ע"א) עַד הַהוּא אֲתַר לְחַבְּרָא רְחִימוּ דָּא בְּדָא, כְּדֵין (ד"א שְׁמַיָּא

אִתְחַבָּר בְּרוּחָא דָּא בִּרְחִימוּ בִּשְׁלִימוּ בְּאַנְהַרוּתָא מִתְדַּבְקָן דָּא בְּדָא, כְּדֵין) **כָּל אִנּוּן הֵיכָלִין וְכָל אִנּוּן רוּחִין דְּאִתְכְּלִילוּ בְּהַאי כָּל חַד וְחַד מֵאִנּוּן רוּחִין וְהֵיכָלִין דְּאִנּוּן בְּכֻלָּא דְּשַׁמַּיִם כָּל חַד וְחַד נָטִיל הַהוּא הֵיכָלָא וְהַהוּא רוּחָא** (בְּאֶתַר) **דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ וּלְאִשְׁתַּלְמָא בַּהֲדֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.**

(ד"א **בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא שְׁתִיתָאָה דְּאִקְרֵי שְׁמַיָּא רוּחָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא נָטִיל הֵיכָלָא דָּא רוּחָא דָּא דְּאִקְרֵי רָצוֹ"ן סָלִיק לוֹן לְגַבֵּייהוּ בְּהַהוּא יְחוּדָא. וְהָכִי אִתְחַבְּרָן רָצוֹן לְאִתְנַשְּׁקָא)** (כן צ"ל הרש"ב) (נ"א בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא שְׁתִיתָאָה דְּאִקְרֵי רָצוֹן סָלִיק לוֹן לְגַבֵּייהוּ בְּהַהוּא יְחוּדָא וְהָכִי אִתְחַבְּרָן שָׁמַיִם דְּאִיהִי רוּחָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא נָטִיל הֵיכָלָא דָּא רוּחָא דְּאִקְרֵי רָצוֹן לְאִתְנַשְּׁקָא) **דָּא בְּדָא. לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא לְאִשְׁתַּלְמָא דָּא בְּדָא. וְרָזָא דָּא** (בראשית כט) **וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל וגו'.**

אַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא לְעֵילָּא נָטִיל (ד"א ל"ג **הֵיכָלָא דְּקָאֲמָרַן)** (הֵיכָל אַהֲבָה) **רוּחָא דְּאִקְרֵי אַהֲבָ"ה לְאִתְקַשְּׁרָא דָּא בְּדָא לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי חַד וְסִימָנֵיךְ** (בראשית יב) **הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה אָת.**

וְשַׁפִּירוּ דְּאִתְּא בְּאִנּוּן שְׁדַיִם.

יִצְחָק דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא נָטִיל הַהוּא הֵיכָלָא (פקודי רנ"ו א דְּבֵי דִינָא דְּכָל דִּינִין מִתְעָרִין מִתַּמָּן רוּחָא דְּאִקְרֵי זְכוּתָא לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא וּלְאִשְׁתַּלְמָא דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד כְּדְקָא יָאוֹת. שְׁאָר נְבִיאִים נָטְלִין תְּרִין הֵיכְלִין (ד"א **דִּלְתַתָּא),**

תְּרִין רוּחִין נוּגַ"ה וְזַהַ"ר, בְּרָזָא דִכְתִיב, (שיר השירים ז) חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ וְגוֹ' לְאִתְקַשְׁרָא אִלֵּין בְּאִלֵּין לְמֶהֱוֵי חָד.

יוֹסֵף הַצַּדִּיק עַמּוּדָא דְעָלְמָא (פקודי רנח א) נָטִיל הֵיכְלָא דְסַפִּיר רוּחָא דְאִקְרֵי לִבְנַת הַסַּפִּיר, וְאַף עַל גַּב דִכְתִיב, (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו, בְּגִין יְקָרָא דְמַלְכָּא, וְהָכִי הוּא וַדַּאי. וּלְבָתַר עַמּוּדָא דָא נָטִיל יַתִּיר דְאִיהוּ רָזָא דְרָזִין בְּאַתַר דְהֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה. עַד הָכָא מִתְחַבְּרָן דַּרְגִּין וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְדָא לְאִשְׁתַּלְמָא דָא עִם דָּא לְמֶהֱוֵי כְּלְהוּ חַד. כֹּלָּא כְּדְקָא חָזֵי. וּכְדֵין (מלכים א יח) יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים וְגוֹ'. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאַתֵי מָאן דְיָדַע לְקַשְׁרָא לוֹן וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּמָארֵיהּ.

הָכָא הַכְרָעָה (ד"א ל"ג בְּהַכְרָעָה הָכָא וּמוֹסִיף הַוָּוי"ן) וְהִשְׁתַּחֲוָאָה, וְקִידָה, וּפְרִישׁוּ דְכַפִּין, וּנְפִילָה דְאַפִּין לְאַמְשָׁכָא רְעוּתָא דְרוּחָא עִלָּאָה נִשְׁמָתָא דְכָל נִשְׁמָתִין דְאִיהוּ תַּלְיָא לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף. (ד"א ל"ג סוֹף) דְמִנֵּיהּ נָפְקֵי נְהִירוּ וּבִרְכָאן לְאַשְׁלָמָא כֹּלָּא מִלְּעֵילָּא כְּדְקָא יָאוּת. וּלְמֶהֱוֵי כֹּלָּא בְּשְׁלִימוּ מִתַּתָּא וּמִלְּעֵילָּא וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין בְּכָל סִטְרִין כְּדְקָא יָאוּת. כְּדֵין כָּל גְּוָנֵי דִינִין מִתְבַּטְלִין וְכָל רְעוּתָא אִתְעֲבִיד לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. וּכְתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה הֵיכְלָא דָּא לָאו בֵּיהּ דִּיוּקְנָא מַמָּשׁ,
כֻּלָּא אִיהוּ בִּסְתִימוּ וְגוֹ' (ד"א גּוֹ) רָזָא דְּרָזִין,
פָּרוּכְתָּא דְּפְּרִיסָא (ד"א פְּרִיסָא) קְיָימִין כֻּלְּהוּ הֵיכְלִין דִּלָּא
לְאִתְחַזָּאָה תְּרִין כְּרוּבִים (ד"א ל"ג דָּא מִן דָּא קַיָּימִין), לְגוֹ
מִן דָּא קָיְימָא כַּפּוּרְתָּא דִּיוּקְנָא דְּקֻדְשָׁא קוּדְשִׁין, בְּגִין כָּךְ
הֵיכְלָא דָּא אִקְרֵי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. הַאי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
אַתַּר מִתְתַּקְנָא לְהַהוּא נִשְׁמָתָא עִלָּאָה כְּלָלָא דְּכֻלָּא
עָלְמָא דְּאָתֵי לְגַבֵּי הַאי (נ"א עָלְמָא) עִלָּאִי.
דְּהָא כַּד מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ רוּחֵי דָּא בְּדָא וְאִשְׁתַּלִּימוּ דָּא
עִם דָּא כְּדְקָא חָזֵי, כְּדֵין אִתְעַר רוּחָא עִלָּאָה
נִשְׁמָתָא דְּכֻלָּא לְגַבֵּי עֵילָּא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין,
לְאַתְעָרָא עַל כֻּלָּא לְאַנְהָרָא לוֹן מֵעֵילָּא לְתַתָּא.
וּלְאַשְׁלָמָא לוֹן לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין.
וְכַד כֻּלָּא (נ"א אִיהוּ) בְּשִׁלִּימוּ בְּנְהִירוּ דְּכֻלָּא וְנָחִית נְהִירוּ
עִלָּאָה, כְּדֵין הַאי הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ הֵיכְלָא
סְתִימָאָה בְּסִתִימוּ דְּכֻלָּא לְקַבְּלָא הַהוּא קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
נְהִירוּ דְּנָחִית וּלְאִתְמַלְיָיא מִתַּמָּן כְּנוּקְבָא דְּמִתְעַבְּרָא מִן
דְּכוּרָא וְאִתְמַלְיָיא, וְלָא אִתְמַלְיָיא אֶלָּא מֵהַאי הֵיכְלָא
דְּמִתְתַּקְנָא לְקַבְּלָא הַהוּא נְהִירוּ עִלָּאָה, וְרָזָא דָּא הֵיכְלָא
שְׁבִיעָאָה אִיהוּ אֲתַר דְּחִבּוּרָא דְּזִוּוּגָא, לְאִתְחַבְּרָא
שְׁבִיעָאָה בִּשְׁבִיעָאָה לְמֶהֱוֵי (דף מה ע"ב) כֻּלָּא חַד שְׁלִימוּ (ד"א
חַד) כְּדְקָא חָזֵי.

וּמָאן דְּיָדַע לְקָשְׁרָא יְחוּדָא דָּא זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ רָחִים לְעֵילָּא רָחִים לְתַתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (אֵיהוּ) גָּזִיר וְאֵיהוּ מְבַטֵּל. סָלְקָא דַּעְתִּין דְּאֵיהוּ מְקַטְרְגָא בְּמָארֵיהּ, לָאו הָכִי, אֶלָּא בְּגִין דְּכַד אִיהוּ קָשִׁיר קְשִׁירִין וְיָדַע לְיַחֲדָא יְחוּדָא וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין וְכָל שְׁלִימוּ אִשְׁתְּכַח וְכוֹלָּא אִתְבָּרְכָא כְּדְקָא יָאוּת, כָּל דִּינִין מִתְעַבְּרִין וּמִתְבַּטְלִין וְלָא אִשְׁתְּכַח דִּינָא בְּעָלְמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. דָּא הוּא לְתַתָּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם דָּא הוּא קְיוּמָא דְּעָלְמָא. בְּכָל יוֹמָא קָארֵי עֲלוֹי כָּרוֹזָא (ישעיה מא) וְאַתָּה תָּגִיל בַּיְיָ בִּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּל.

כְּגַוְונָא דָּא קָרְבָּנָא (ד"א ל"ג דָּא) סָלְקָא תְּנָנָא וּמִסְתַּפְּקִין (ד"א בֵּיהּ) כָּל חַד וְחַד כְּדְקָחָזֵי לֵיהּ, וְכַהֲנֵי בְּרֵעוּתָא וְלֵוָאֵי בִּבְסִימוּ דְּשִׁירָתָא. דָּא אִתְכְּלִיל בְּדָא, וְעַיְילֵי הֵיכָלָא בְּהֵיכָלָא רוּחָא בְּרוּחָא עַד דְּמִתְחַבְּרָן בְּדוּכְתַיְיהוּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ שַׁיְיפָא בְּשַׁיְיפָא וְאִשְׁתַּלִּימוּ דָּא בְּדָא וְאִתְיַיחֲדוּ דָּא בְּדָא עַד דְּאִנּוּן חַד (ד"א ל"ג) (וְאִתְנַהֲרִין) וְנָהֲרִין דָּא בְּדָא.

כְּדֵין נִשְׁמָתָא עִלָּאָה דְּכוֹלָּא אַתְיָא מִלְּעֵילָּא וְנָהִיר לוֹן, וְהַוּוּ נְהִירִין כֻּלְּהוּ בּוֹצִינִין בִּשְׁלִימוּ כְּדְקָא חָזֵי, עַד דְּהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה אִתְעַר וְכוֹלָּא אָעִיל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא

הַקְּדֻשִׁים, וְאִתְבָּרְכָא וְאִתְמַלְיָיא כְּבִירָא דְּמַיִין נָבְעִין וְלָא פָּסְקִין, וְכֻלְהוּ. מִתְבָּרְכָאן לְעֵילָא וְתַתָּא.

הָכָא רָזָא דְּרָזִין, הַהוּא דְּלָא אִתְיְידַע וְלָא אָעִיל בְּחוּשְׁבְּנָא. רְעוּתָא דְּלָא אִתְפַּס לְעָלְמִין בְּסִים לְגוֹ לְגוֹ בְּגַוְוייהוּ, וְלָא אִתְיְידַע הַהוּא רְעוּתָא וְלָא אִתְפַּס לְמִנְדַּע (ד״א ל״ג) (לָן) וּכְדֵין כֹּלָּא רְעוּתָא חָדָא עַד אֵין סוֹף וְכֹלָּא אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ מִתַּתָּא וּמִלְעֵילָא וּמִגּוֹ לְגוֹ. עַד דְּאִתְעֲבִיד כֹּלָּא חָד. הַאי רְעוּתָא לָא אָעִיל לְגוֹ אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְיְידַע עַד דְּכֹלָּא אִשְׁתְּלִים וְאִתְנְהִיר בְּקַדְמִיתָא בְּכֻלְהוּ סְטָרִין. כְּדֵין בָּסִים הַהוּא רְעוּתָא (ד״א ל״ג) (לְכֹלָּא) וְלָא (ד״א דְּלָא) אִתְפַּס לְגוֹ בְּגוֹ בְּסִתִימוּ, וּכְדֵין זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מָאן דְּיִתְדַּבַּק בְּמָארֵיהּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, זַכָּאָה אִיהוּ לְעֵילָא זַכָּאָה אִיהוּ לְתַתָּא עֲלֵיהּ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּכֻלְהוּ אִשְׁתְּלִימוּ דָּא בְּדָא וְאִתְקַשְּׁרוּ דָּא בְּדָא בִּקְשׁוּרָא חָדָא וְנִשְׁמָתָא עִלָּאָה נָהִיר לוֹן מִסְּטָרָא דִּלְעֵילָא, וְכֻלְהוּ נְהוֹרִין אִנּוּן בּוֹצִינָא חָדָא בִּשְׁלִימוּ, כְּדֵין רַעֲוָא חָדָא דְּמַחֲשָׁבָה (ד״א בְּמַחֲשָׁבָה) אִתְפַּס (ד״א לְגוֹ לְגוֹ דְּנְהִירוּ דְּסָלִיק עַל כֹּלָּא וּבְגוֹ לְגוֹ בְּהַהוּא רְעוּתָא בְּמַחֲשָׁבָה אִתְפַּס) נְהִירוּ דְּלָא אִתְפַּס וְלָא אִתְיְידַע בַּר הַהוּא רְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה תָּפִיס וְלָא יָדַע מַה תָּפִיס אֶלָּא

דְּאִתְנְהִיר וְאִתְבַּסָּם הַהוּא רְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה וְאִתְמַלְיָיא כֻּלָּא וְאִשְׁתְּלִים כֻּלָּא וְאִתְנְהִיר וְאִתְבַּסַּם כֻּלָּא כְּדְקָא יָאוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ וְגוֹ׳.

מָאן דְּזָכֵי לְאִתְדַּבְּקָא בְּמָארֵיהּ כְּהַאי גַּוְונָא, יָרִית עָלְמִין כֻּלְּהוּ, רְחִימָא לְעֵילָּא רְחִימָא לְתַתָּא, צְלוֹתֵיהּ לָא אֲהַדְּרָא רֵיקָנְיָא, דָּא אִתְחַטֵּי קַמֵּי מָארֵיהּ כִּבְרָא קַמֵּי אֲבוּי וְעָבִיד לֵיהּ רְעוּתָא בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, וְאֵימְתֵיהּ שַׁלִּיט עַל כָּל בְּרָיִין אִיהוּ גָּזִיר וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד. עֲלֵיהּ כְּתִיב, (איוב כב) וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נָגַהּ אוֹר: (נדפס בריש זהר חדש) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִכָּאן דְּעַקָּרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהָנֵי נְטִיעָן (ד"א) וְשָׁתִיל לוֹן מַשְׁמַע דִּכְתִיב יְהִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹר שֶׁכְּבָר הָיָה תִּנַּן, מַשְׁמַע דִּכְתִיב וַיְהִי אוֹר, וְהָיָה לָא כְּתִיב אֶלָּא וַיְהִי. וְכַד אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִנּוּן דָּרִין דְּרַשִּׁיעַיָּיא. גְּנִיז לֵיהּ לְצַדִּיקַיָּיא הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים צו) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה וְהָא אִתְּמָר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח וְגוֹ׳.

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מַאי רָאָה, אָמַר רַבִּי חִיָּיא כְּדְקָאֲמָרָן חָמָא בְּעוֹבָדַיְיהוּ דְּרַשִּׁיעַיָּיא וְגָנִיז לֵיהּ. רַבִּי אַבָּא אָמַר וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב לְגַנָּוזוֹ

אוֹתוֹ. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר), (נ"א וְשָׁתִיל לוֹן דִּכְתִיב וַיְהִי אוֹר מַאי מַשְׁמַע אוֹר שְׁכִבָּר הָיָה אוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹר לָא נֶאֱמַר אֶלָּא וַיְהִי לוֹמַר שֶׁכִּבָּר הָיָה וּכְתִיב אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וְגוֹ' וְהַאי הוּא דִּכְתִיב מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח וְגוֹ'. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר וַיַּבְדֵּל אָמַר רַבִּי יִצְחָק כִּדְאָמְרָן דְּחָמָא בְּעוֹבָדַיְיהוֹן דְּרַשְׁעַיָּיא וְגָנִיז לֵיהּ. רַבִּי אַבָּא אָמַר חָמָא) **דְּסָלִיק נְהוֹרֵיהּ מִסְיָיפֵי עָלְמָא עַד סְיָיפֵי עָלְמָא, וְכִי טוֹב הוּא** (דף מו ע"א) **לְאַגְנָזָא לֵיהּ דְּלָא יֶהֱנוּן מִנֵּיהּ חַיָּיבֵי עָלְמָא.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ רִתְחָא, כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב וּכְתִיב הָתָם (במדבר כד) **כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְיָ לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוֹפָא דִּקְרָא** (ד"א **אוֹכַח) וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וּבְגִין כָּךְ לָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ רִתְחָא וְאַף עַל גַּב דְּשִׁיתֵּף לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּחַדָּא.**

תָּא חֲזֵי, נְהִירוּ עִלָּאָה לְמֶהֱוֵי נָהִיר הַאי אוֹר. וּמֵהַהוּא נְהִירוּ חַדּוּ לְכֹלָּא בֵּיהּ. וְהוּא יְמִינָא לְאִתְעַטָּרָא גּוּלְפּוֹי (נ"א גְּלִיפֵי) **גְּלִיפִין בַּהֲדֵיהּ וְהָא אִתְּמַר. כְּתִיב,** (תהלים לא) **מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ. מָה רַב טוּבְךָ דָּא אוֹר קַדְמָאָה דְּגָנִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לִירֵאֶיךָ לַצַּדִּיקִים לְאִנּוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה כִּדְקָאָמְרָן.**

השלמה מההשמטות (סימן ל"ז)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן שְׁנֵי אוֹרִים הַגְּדוֹלִים הָיוּ, דִּכְתִיב וַיְהִי אוֹר. וְעָלָיו נֶאֱמַר כִּי

טוֹב. וְלָקַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאֶחָד וּגְנָזוֹ לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא דִּכְתִיב מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. מְלַמֵּד שֶׁאוֹר הָרִאשׁוֹן אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. רָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, רָאָה טוֹב מְאֹד, מָזְהִיר וּבָהִיר.

וְלָקַח מֵאוֹרוֹ הַטּוֹב וְכָלַל שִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת הַחָכְמָה וּנְתָנוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (משלי ד) כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ. וֵוי אוֹמֵר אוֹצָרָה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִם יִשְׁמְרוּ זֹאת הַמִּדָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁזֹּאת הַמִּדָּה נֶחְשֶׁבֶת בִּכְלַל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. יִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא הַטּוֹב הַגָּנוּז.

וּמָאי נִיהוּ עִוּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב (חבקוק ג) וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה. עָתִיד הַנֹּגַהּ שֶׁנִּלְקַח מֵהָאוֹר הָרִאשׁוֹן לִהְיוֹת כָּאוֹר, אִם יְקַיְּימוּ בָּנַי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרוֹתָם. וּכְתִיב (משלי א) שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּיטֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. וּכְתִיב (חבקוק ג) קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם חֶבְיוֹן עֻזּוֹ, וּמָאי חֶבְיוֹן עֻזּוֹ. אֶלָּא אוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁגָּנַז וְהֶחְבִּיא שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ל"ד) צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ, וְזֶה

שֶׁנִּשְׁאַר לָנוּ. (תהלים ל"ד) פְּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ, אוֹתָם שֶׁחוֹסִים בְּצִלְּךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְשׁוֹמְרִים תּוֹרָתֶךָ וּמְקַיְּמִים מִצְוֹתֶיךָ וּמְקַדְּשִׁים שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּמְיַיחֲדִים בַּסֵּתֶר וּבַגָּלוּי, שֶׁנֶּאֱמַר, נֶגֶד בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאי, מִלַּמֵּד שֶׁהִיא אוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל וְתוֹרָה אוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, וְאָמַר נֵר זוֹ מִצְוָה. וּמִצְוָה זוֹ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. אוֹר, זוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. אֶלָּא מִתּוֹךְ שֶׁכְּבָר נִתְקַיְּים הָאוֹר קָרֵי לָהּ אוֹר. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְאָדָם צָנוּעַ בְּסִיפֵּי הַבַּיִת אַף עַל פִּי שְׁיוֹם הוּא וְאוֹר גָּדוֹל בָּעוֹלָם, אֵין אָדָם רוֹאֶה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אֶלָּא אִם כֵּן הִכְנִיס בּוֹ נֵר. נֵר תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא נֵר, צְרִיכָה לָהּ תּוֹרָה לְפָרֵק קוּשְׁיוֹתֶיהָ וּלְבָאֵר סוֹדוֹתֶיהָ. וּמָאי נִיהוּ יִרְאַת יְיָ, זֶה הָאוֹר הָרִאשׁוֹן.

דְּאָמַר ר׳ מֵאִיר מָהוּ דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר וְלָא אָמַר לֵיהּ וַיְהִי כֵּן. מִלַּמֵּד שֶׁהָאוֹר הַהוּא גָּדוֹל וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ. גְּנָזוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא וְהִיא מִדַּת כָּל סְחוֹרָה שֶׁבָּעוֹלָם וְהוּא כֹּחַ אֶבֶן יְקָרָה שְׁקוֹרִין סוֹחֶרֶת. וְדָר וְעַל מָה הִיא מִדַּת דָּר, אֶלָּא מִלַּמֵּד שֶׁלָּקַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִזִּיוָהּ אַחַת מֵאַלְפִּים, וּבָנָה מִמֶּנָּה אֶבֶן יְקָרָה נָאָה וּמְקוּשֶׁטֶת וְכָלַל בָּהּ כָּל הַמִּצְוֹת.

בָּא אַבְרָהָם וּבִיקֵּשׁ כֹּחוֹ לָתֵת לוֹ, נָתְנוּ לוֹ אֶבֶן יְקָרָה זוֹ וְלֹא רָצָה אוֹתָהּ, זָכָה וְנָטַל מִדָּתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מיכה ז') תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. בָּא יִצְחָק וּבִיקֵּשׁ כֹּחוֹ וְנָתְנוּ לוֹ, וְלֹא רָצָה בָּהּ. זָכָה וְנָטַל מִדָּתוֹ שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה דְּהַיְינוּ הַפָּחַ"ד. דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ל"א) וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק.

בָּא יַעֲקֹב וְרָצָה בָּהּ וְלֹא נְתַנוּהוּ לוֹ, אָמַר לֵיהּ הוֹאִיל וְאַבְרָהָם מִלְמַעְלָה וְיִצְחָק לְמַטָּה, אַתָּה תִּהְיֶה בְּאֶמְצַע וְתִכְלוֹל שְׁלָשְׁתָּם דִּכְתִיב תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. וּמָאי אֶמְצָע, הַיְינוּ שָׁלוֹם. וְהָא כְּתִיב תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, אֱמֶת וְשָׁלוֹם חַד הֲוֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (אֶסְתֵּר ט') דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת (יְשַׁעְיָה ט'ל) כִּי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בִּימֵי וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נ"ח) וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. דְּהַיְינוּ נַחֲלָה גְּמוּרָה דְּאִית לֵיהּ הַחֶסֶ"ד וְהַפָּחַד וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם. וּלְפִיכָךְ אָמַר (תְּהִלִּים קי"ח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּינָה.

אֶבֶן מָאֲסוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק שְׁבָּנוּ אֶת הָעוֹלָם, הָיְתָה עַתָּה לְרֹאשׁ פִּינָה. וְלָמָּה מָאֲסוּ בָּהּ וַהֲלֹא נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כ"ו) עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתָי. מָאי מִשְׁמַרְתִּי, אָמַר מִדַּת חֶסֶ"ד. כָּל יְמֵי הֱיוֹת אַבְרָהָם בָּעוֹלָם לֹא הוּצְרַכְתִּי אֲנִי לַעֲשׂוֹת מֵלַאכְתִּי, שֶׁהֲרֵי אַבְרָהָם עָמַד שָׁם בִּמְקוֹמִי. וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁמַרְתִּי,

בְּמִדָּה זוֹ הָיְתָה מֵלַאכְתִּי שֶׁאֲנִי מֵזָכֶּה אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וְאַפִּילוּ נִתְחַיְּבוּ, אֲנִי מֵזָכֶּה אוֹתָם. וְעוֹד מֵשִׁיבָם וּמֵבִיא בִּלְבָבָם לַעֲשׂוֹת רָצוֹן אֲבִיהֶם. כָּל זֶה עָשָׂה אַבְרָהָם וּכְתִיב (בראשית כ"א) וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע. סִידֵּר לַחְמוֹ וּמֵימָיו לְכָל בָּאֵי עוֹלָם וְהָיָה מֵזָכֶּה וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם, לְמִי אַתֶּם עוֹבְדִים, עִבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְהָיָה דּוֹרֵשׁ לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים וְשָׁבִים.

וּמִנַּלָּן שְׁאַף הַחַיָּבִים הָיָה מֵזָכֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם וְאַבְרָהָם הָיֹה יִהְיֶה וְגוֹ'. אֶלָּא אֲזָכֶּהוּ שִׁיְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וְיִזְכֶּה. וְכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁלֹּא יָדַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יָכְלוּ לְהִנָּצֵל. אֶלָּא זְכוּתוֹ קָאָמַר. מִכָּאן אָמְרוּ בָּא לִיטָּהֵר מְסַיְּעִין אוֹתוֹ. בָּא לִיטָּמֵא פּוֹתְחִין לוֹ מָאי פּוֹתְחִין לוֹ, אוֹתָן הַפְּתוּחִים תָּמִיד. מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרוֹתַי, אָמַר, הוֹאִיל וְלֹא חָפַצְתִּי בָּהּ אֶשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיהָ. מָאי תּוֹרוֹתַי, אֶלָּא אַפִּילוּ הוֹרָאוֹת וּפִלְפּוּלִים שְׁמוּרִים לְמָעְלָה, הוּא יְדָעָם וּפִלְפֵּל וְקִיְּימָם.

וּמָאי מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, הֲוֵי אוֹמֵר צַדִּיק הָעֶלְיוֹן.

וּמָאי הָאוֹר הַגָּדוֹל הַצָּפוּן, הַיְינוּ סוֹחֶרֶת. וְהָאֶבֶן שְׁדָרָה לְמַטָּה הֵימֶנָּה נִקְרֵאת דָּר, וּמָאי הוּא מִידּוֹ לוֹ, הַיְינוּ חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יַד יָמִין: (עד כאן מההשמטות)

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. וַיְהִי עֶרֶב מִסִּטְרָא דְּחֶשְׁךְ,

וַיְהִי בֹקֶר מִסְטְרָא דְאוֹר, וּמִגּוֹ דְאִנּוּן מִשְׁתַּתְּפֵי כְּחֲדָא כְּתִיב יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מַאי טַעֲמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר. לְמִנְדַּע דְּהָא לֵית יוֹם בְּלָא לַיְלָה וְלֵית לַיְלָה בְּלָא יוֹם וְלָא אִבְעוּן לְאִתְפָּרְשָׁא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַהוּא יוֹם דְּנָפַק אוֹר קַדְמָאָה אִתְפְּשַׁט בְּכֻלְּהוּ יוֹמֵי, דִּכְתִיב בְּכֻלְּהוּ יוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מַשְׁמַע דִּכְתִיב בְּכֻלְּהוּ בֹקֶר, וְלָאו בֹקֶר אֶלָּא מִסְטְרָא דְאוֹר קַדְמָאָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר יוֹמָא קַדְמָאָה אָזִיל עִם כֻּלְּהוּ וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ, בְּגִין לְאַחֲזָאָה דְּלָאו בְּהוּ פִּירוּדָא וְכוּלָּא חַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, יְהִי (ד"א ל"ג אוֹר) אִתְפַּשְׁטוּתָא דַּהַאי אוֹר לְתַתָּא, וְאִלֵּין אִנּוּן מַלְאָכִין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה אִית לוֹן קִיּוּמָא לְאִתְקַיְּימָא לְסִטַר יְמִינָא. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. אֶת לְאִתְכְּלָלָא אִסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נָהֲרָא עִם אִסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנָהֲרָא דְּאִתְּמַר (ד"א בֵּיהּ) כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת לְאִתְכְּלָלָא (ד"א לְאַכְלָלָא) וּלְאַסְגָּאָה כֻּלְּהוּ מַלְאָכִין דְּאַתְיָין מִסְטְרָא דְאוֹר דָּא, וְכֻלְּהוֹן נָהֲרִין כְּקַדְמִיתָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים:

יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּהַאי אִתְפְּרָשׁוּ

(בראשית לב ב, יז ב) מַיִין עִלָּאִין מִמַּיִין תַּתָּאִין. רָקִיעַ פְּשִׁיטוּתָא דְּמַיִין וְהָא אִתְּמַר. וְיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם עִלָּאִין לְתַתָּאִין: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ. בִּסְגִיאוּ עִלָּאָה. וַיְהִי רָקִיעַ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיַּעַשׂ, דְּאַסְגֵּי לֵיהּ בְּרִבּוּ סַגְיָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּשְּׁנִי אִתְּבְּרֵי גֵּיהִנֹּם לְחַיָּיבֵי עָלְמָא, בַּשְּׁנִי אִתְּבְּרֵי מַחְלוֹקֶת. בַּשְּׁנִי לָא אִשְׁתְּלִים בֵּיהּ עֲבִידְתָּא, וּבְגִין כָּךְ לָא כְּתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב, עַד דְּאַתָּא יוֹם תְּלִיתָאָה וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ עֲבִידְתָּא, בְּגִין כָּךְ כִּי טוֹב תְּרֵי זִמְנֵי, חַד עַל אַשְׁלָמוּת עֲבִידְתָּא דְּיוֹם שֵׁנִי, וְחַד לְגַרְמֵיהּ. בְּיוֹם תְּלִיתָאֵי אִתְתַּקַּן יוֹם שֵׁנִי וְאִתְפְּרַשׁ בֵּיהּ מַחְלוֹקֶת. וּבֵיהּ אִשְׁתְּלִימוּ רַחֲמֵי עַל חַיָּיבֵי גֵּיהִנֹּם. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה מִשְׁתַּכְּכִין שְׁבִיבִין דְּגֵיהִנֹּם. בְּגִינֵי כָּךְ אִתְּכְּלִיל בֵּיהּ יוֹם שֵׁנִי וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ.

רַבִּי חִיָּיא חֲוָה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ הַאי אוֹר בְּיוֹם רִאשׁוֹן וְחֹשֶׁךְ בְּיוֹם שֵׁנִי וְאִתְפְּרָשׁוּ מַיָּא וּמַחְלוֹקֶת חֲוָה בֵּיהּ, אַמַּאי לָא אִשְׁתְּלִים בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּהַאי יְמִינָא כָּלִיל לִשְׂמָאלָא, אָמַר לֵיהּ עַל דָּא חֲוָה מַחְלוֹקֶת, וּתְלִיתָאָה בָּעֵי לְמֵיעַל בֵּינַיְיהוּ לְאַכְרָעָא וּלְאַסְגָּאָה בְּהוּ שְׁלָם:

תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא, אִתְחַבְּרוּתָא דְּמַיִין עִלָּאִין בְּתַתָּאִין לְמֶעְבַּד פֵּירִין. מַיִין עִלָּאִין (ד"א פֵּרִין וְרָבִין)

וְעַבְדֵי אִיבִין, וְתַתְּאֵי קָרָאן לוֹן לְעִלָּאִין כְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, בְּגִין דְּמַיִין עִלָּאִין דְּכוּרִין וְתַתָּאֵי נוּקְבִין.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר כָּל דָּא הוּא לְעֵילָּא וְהוּא לְתַתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִי הָכִי אֱלֹהִים דְּקָא אָמָרַן (ד"א אָמַר) מַאן אֱלֹהִים, (ד"א ל"ג אֶלָּא אֱלֹהִים סְתָם) אֱלֹהִים חַיִּים לְעֵילָּא, וְאִי תֵּימָא לְתַתָּא אֱלֹהִים סְתָם. אֶלָּא לְתַתָּא אִיהוּ תּוֹלְדוֹת, (דף מו ע"ב) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם וְאַמְרִינָן בְּהּ׳ בְּרָאָם, וְהַהוּא (ס"א דְּלְעֵילָּא) לְעֵילָּא אַבָּהָן דְּכֹלָּא הוּא אִיהִי עַבִּידְתָּא, וְעַל דָּא אַרְעָא עַבְדַת תּוֹלְדוֹת, דְּהָא הִיא מִתְעַבְּרָא כְּנוּקְבָא מִן דְּכוּרָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כָּל חֵילִין הַוּוּ בְּאַרְעָא וְלָא אַפִּיקַת חֵילָהָא וְאִנּוּן תּוֹלְדוֹתֶיהָ עַד יוֹם (חֲמִישִׁי) הַשִּׁשִּׁי דְּכְתִיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא. אֶלָּא אַפִּיקַת תְּקוֹן חֵילָהָא לְאִתְיַישְׁבָא כְּדְקָא יָאוֹת וְכֹלָּא הֲוָה גָּנִיז בֵּהּ עַד דְּאִצְטְרִיךְ. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב צַדְיָיא וְרִיקַנְיָא כְּתַרְגּוּמוֹ, וּלְבָתַר אִתְתַּקָּנַת וְאִתְיַישְׁבַת וְקַבִּילַת זַרְעָא וּדְשָׁאִין וְעִשְׂבִין וְאִילָנִין כְּדְקָא יָאוֹת, וְאַפִּיקַת לוֹן לְבָתַר. וּמְאוֹרוֹת הָכִי נָמֵי לָא שְׁמְשׁוּ נְהוֹרָא דִּלְהוֹן עַד דְּאִצְטְרִיךְ:

יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם (ד"א מְאוֹרֹת כְּתִיב חָסֵר), לְאַכְלָלָא חִוְיָא בִישָׁא דְאַטִיל זוּהֲמָא וְעָבַד פֵּירוּדָא דְלָא מִשַּׁמֵּשׁ שְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא. מְאוֹרֹת לְוָוטִין, וְעַל דָּא גָּרִים דְאִתְלַטְיָיא אַרְעָא דְכְתִיב אֲרוּרָה הָאֲדָמָה, וּבְגִין כָּךְ מְאוֹרֹת כְּתִיב, (חַד), יְהִי מְאוֹרֹת דָּא סִיהֲרָא. רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם דָּא שְׁמָשָׁא, וְתַרְוַוייהוּ בְּכְלָלָא חָדָא לְאִזְדַּוּוגָא לְאַנָהֲרָא עָלְמִין לְעֵילָא וְתַתָּא. מַשְׁמַע דְּכְתִיב עַל הָאָרֶץ וְלָא כְּתִיב בָּאָרֶץ דְּמַשְׁמַע לְעֵילָא וְתַתָּא, חוּשְׁבַּן דְּכֹלָּא בְּסִיהֲרָא הוּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר גִּימַטְרִיָּאוֹת וְחֶשְׁבּוֹן תְּקוּפוֹת וְעִבּוּרִין כֹּלָּא הוּא בְּסִיהֲרָא, דְּהָא לְעֵילָא לָאו אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְלָא וְהָא כַּמָּה חוּשְׁבְּנִין וְשִׁיעוּרִין קָעָבְדֵי חַבְרַיָּיא. אָמַר לֵיהּ לָאו הָכִי, אֶלָּא חוּשְׁבָּנָא קַיְימָא בְּסִיהֲרָא וּמִתַּמָּן יֵעוּל בַּר נָשׁ לְמִנְדַּע לְעֵילָא. אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים. אָמַר לֵיהּ לְאוֹתוֹת כְּתִיב חָסֵר. אָמַר לֵיהּ הָא כְּתִיב וְהָיוּ, אָמַר לֵיהּ הַוְיִין כְּלֶהוֹן דְּיהָוון בֵּיהּ, כְּאִסְפּוּקָא דָּא דְּאִתְמַלְיָיא מִכֹּלָּא, אֲבָל חוּשְׁבָּנָא דְּכֹלָּא בְּסִיהֲרָא הוּא.

תָּא חֲזֵי, נְקוּדָה חַד אִית וּמִתַּמָּן שֵׁירוּתָא לְמִמְנֵי, דְּהָא מַה דְּלָגוֹ דְּהַהִיא נְקוּדָה לָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְיְיהַב לְמִמְנֵי, וְאִית נְקוּדָה לְעֵילָא סָתִים דְּלָא אִתְגַּלְיָא כְּלַל וְלָא אִתְיְדַע וּמִתַּמָּן שֵׁרוּתָא לְמִמְנֵי כָּל סָתִים וְעוּמְקָא.

הָכִי נָמֵי אִית נְקוּדָה לְתַתָּא דְּאִתְגַּלְיָא, וּמִתַּמָּן הוּא שֵׁירוּתָא לְכָל חוּשְׁבְּנָא וּלְכָל מִנְיָן, וְעַל דָּא הָכָא הוּא אֲתַר לְכָל תְּקוּפוֹת וְגִימַטְרִיָּאוֹת וְעִבּוּרִין וְזִמְנִין וְחַגֵּי וְשַׁבַּתֵּי. וְיִשְׂרָאֵל דְּדָבְקֵי בִּקְוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבְדֵי חוּשְׁבַּן לְסִיהֲרָא וְאִנּוּן דָּבְקִין בֵּיהּ וְסָלְקִין לֵיהּ לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹקֵיכֶם וְגו׳:

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא אוּקְמוּהָ דְּאִנּוּן מַיִין רְחִישׁוּ וְאוֹלִידוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא וְהָא אִתְּמַר. וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. יָעוּף מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ יְעוֹפֵף.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן רָזָא הוּא. וְעוֹף דָּא מִיכָאֵ״ל דִּכְתִיב, (ישעיה ו) וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. יְעוֹפֵף (ד״א ל״ג יָעוּף מִבָּעֵי לֵיהּ אֶלָּא) דָּא גַּבְרִיאֵ״ל דִּכְתִיב, (דניאל ט) וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בֶּחָזוֹן בַּתְּחִלָּה מוּעָף בְּיָעף. (ד״א ל״ג וְדָא הוּא יְעוֹפֵף), עַל הָאָרֶץ (נ״א דָּא אֵלִיָּהוּ דְּאִשְׁתְּכַח תָּדִיר בְּאַרְעָא וְלָא מִסְטָרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא אִשְׁתְּכַח דְּאִיהוּ (ס״א וְאִיהוּ טָאס עָלְמָא) בְּד׳ טָאסִין דִּכְתִיב, (מלכים א יח) וְרוּחַ ה׳ יִשָּׂאֲךָ עַל אֲשֶׁר לֹא אֵדָע. וְרוּחַ ה׳ חַד. יִשָּׂאֲךָ תְּרִין. עַל אֲשֶׁר תִּלַת, לֹא אֵדָע אַרְבַּע. עַל פְּנֵי דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת) דְּהוּא (אית דלא גרסי) (חָשׁוּךְ אַרְעָא. עַל פְּנֵי) (נ״א אַחְשִׁיךְ פְּנֵי עָלְמָא וּכְתִיב בֵּיהּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם), רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. כְּדְאָמְרָן עוֹלָה וּמַסְטִין וְכוּ׳.

אָמַר רַבִּי אַבָּא וְהָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת בַּשִּׁנִּי אִתְבְּרֵי. אֶלָּא עַל הָאָרֶץ דָּא רְפָאֵ"ל דְּאִיהוּ מְמַנָּא לְאַסְוָותָא דְּאַרְעָא דִּבְגִינֵיהּ אִתְרַפְּיָאת אַרְעָא וְקַיָּים בַּר נָשׁ עַלָּהּ וְרָפֵי לְכָל חֵילֵיהּ. עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דָּא אוֹרִיאֵ"ל, וְכֻלָּא הוּא בַּקְרָא.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בַּתְרֵיהּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדוֹלִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר (ד"א הָא אוֹקִימְנָא אִלֵּין לְוְיָתָן וּבַת זוּגוֹ.) אִלֵּין אִנּוּן שִׁבְעִין מְמַנָּן רַבְרְבָן עַל שִׁבְעִין עַמִּין, וּבְגִין כָּךְ אִתְבְּרִיאוּ כֻּלְּהוּ לְמֶהֱוֵי שַׁלִּיטָאן עַל אַרְעָא. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרוֹמֶשֶׁת אִלֵּין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן (דף מז ע"א) נֶפֶשׁ וַדַּאי דְּהַהוּא חַיָּה וְאִקְרוּן גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם דְּאִנּוּן מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא. וְאֵת כָּל עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ אִלֵּין צַדִּיקַיָּיא דְּבְהוֹן וּבְגִין כָּךְ אִנּוּן נֶפֶשׁ חַיָּה. דָּבָר אַחֵר וְאֵת כָּל עוֹף כָּנָף כְּדְקָא אִתְמַר אִלֵּין אִנּוּן (לעיל לד א) שְׁלוּחֵי עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא נֶפֶשׁ חַיָּה דְּאִנּוּן (ד"א אִנּוּן) יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאִנּוּן בְּנֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וְנִשְׁמַתְהוֹן קַדִּישִׁין מִגִּיהּ אַתְיָין. נַפְשָׁאן דְּשָׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת מְאָן אָתַר הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאִנּוּן סִטְרֵי שְׁמָאלָא דְּמִסָּאֲבֵי לוֹן אִית לוֹן נִשְׁמָתִין. וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ מְסָאֲבִין, וּמְסָאֲבִין לְמָאן דְּקָרֵב בַּהֲדַיְיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹ' כְּלְהוֹן שְׁאָר חֵיוָון אָחֳרָנִין כָּל חַד וְחַד כְּפוּם זִינֵיהּ, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַאי מְסַיֵּיעַ לְמַה דְּאָמְרָן נֶפֶשׁ חַיָּה אִלֵּין יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן נֶפֶשׁ חַיָּה קַדִּישָׁא עִלָּאָה. בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ אִלֵּין שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּלָאו אִנּוּן נֶפֶשׁ חַיָּה אֶלָּא (ד"א עָרְלָה) **כִּדְקָאֲמָרָן:**

השלמה מהדהשמטות (סימן כה)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זוֹרֵעַ זֶרַע לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּבִינָ"ה דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים דְּכִיוָן דְּאִימָּא עִלָּאָה חָמָאת לוֹן שְׁלֵמִין יָהִיב לוֹן תְּפִנּוּקִין מִלְּעֵילָּא לְאִתְקַיְּימָא בְּעַלְמָא. תָּא חֲזֵי, אָדָם קַדְמָאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לֵיהּ כָּל עֵשֶׂב זוֹרֵעַ זֶרַע וְלָא יָהַב לֵיהּ רְשׁוּ לְמֵיכַל בְּעִירֵי וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא, בְּגִין דְּגַלֵּי קַמֵּיהּ דְּהוּא זַמִּין לְאִתְפַּתָּאָה בְּהַהוּא נָחָשׁ דְּאִיהוּ עֲרוּם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אַרְחֵקִינֵיהּ מִנֵּיהּ וְלָא יְהֵא לֵיהּ עֵסֶק בֵּיהּ וְלָא בִּבְעִירֵי וְלָא בְּעוֹפֵי בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִים לֵיהּ לְבַר נָשׁ מִכְּשׁוֹל מִקָּמֵיהּ, מְאִים יִתְקַיְּים בְּעַלְמָא.

אֲבָל כַּד אַתָּא נֹחַ דְּאִקְרֵי צַדִּיק מָה כְּתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית ח') **וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיְיָ וְהָא אוּקִימְנָא הַהוּא מִזְבֵּחַ דְּאַקְרִיב בֵּיהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן. וּמַאי טַעְמָא וַיִּבֶן בְּגִין**

דְּחַיָּיבֵי עַלְמָא עַבְדֵי בָּהּ פְּגִימוּ. אֲתָא נֹחַ וְקָרִיב הַהוּא מִזְבֵּחַ בְּבַעְלָהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיָּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ חָסֵר, כַּד חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְקְרִיב הַהוּא מִזְבֵּחַ וְקָרִיב הַנְהוּ בְּעִירֵי דַכְיֵי יָהַב לֵיהּ רְשׁוּ לְמֵיכַל כֻּלְּהוּ בְּעִירֵי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִתְקִיף בְּהַהוּא בְּרִית עֵץ הַחַיִּים, וְקָרִיב לֵיהּ בְּעֵץ הַדַּעַת וְעָבַד יְחוּדָא בְּקַדְמִיתָא אֶלָּא דִּלְבָתַר אִתְפָּתָא דְּבָעָא לְמִבְדַּק בְּהַהוּא חוֹבָה וְלָא לְאִתְדַּבָּק בֵּיהּ וַאֲפִילוּ הָכִי לָא אִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ וְנָצִיב הַהוּא כַּרְמָא.

תָּא חֲזֵי, אָדָם דְּזַמִּין לְאִתְפַּתָּאָה בְּאִילָנֵי לָא יָהַב לֵיהּ אִילָנֵי וְאַרְחֵקִינְהוּ מִנֵּיהּ דְּהָא לָא אִדְכַּר לוֹן אֶלָּא דְּאִיהוּ עָבַד גַּרְמֵיהּ חוֹל וְנָצִיב הַהוּא כַּרְמָא דְּאִקְרֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּקַדְמִיתָא אִשְׁתִּלִים בֵּיהּ וְחַפְיָא עָלֵיהּ (וְאִשְׁתְּזִיב) אִשְׁתְּזִיב בָּהּ. וּמַאן אִיהִי בֵּית יִשְׂרָאֵל דָּא תֵּיבָה דְּאִקְרֵי אֲרוֹן הַבְּרִית. וְהַשְׁתָּא כַּד בָּעָא לְמִבְדַּק, מָה כְּתִיב (בראשית ט) וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ. לְבָתַר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה. גָּלֵי הַהוּא פְּרִצָה בְּקַדְמִיתָא בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵיהּ בְּגוֹ לְגוֹ. וְאִי לָאו הַהוּא מַדְבְּחָא דְּאַגִּינַת עָלֵיהּ מִשּׁוּם דְּאִתְדַּבָּק בָּהּ בְּקַדְמִיתָא הֲוָה נִתְפָּס מִיָּד. וְעִם כָּל דָּא כַּד לָא עָבַד לֵיהּ אֶלָּא לְמִבְדַּק, כָּסֵי עָלֵיהּ אוֹרַיְיתָא וְלָא פַּרְסְמֵיהּ כְּמָה דְּפַרְסֵם לְאָדָם. וְהַהוּא מַדְבְּחָא הוּא כַּפָּרָה עָלֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, מִזְבֵּחַ שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הוּא תְּלָתִין וּתְרֵין עַל תְּלָתִין וּתְרֵין אָמָה (והיא) הֵיא רְמִיזָא בִּתְרֵין וּתְלָתִין נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חָכְמָה. דְּהָא חָכְמָה תַּתָּאָה אִקְרֵי, עֲלָהּ אָמָה וְכָנָס אָמָה, וְהוּ יסו"ד לְקַבֵּל (צדיק) צַדִּ"ק דִּלְעֵילָּא דְּהָא כְּגוֹנָא דְּכוּלְהוּ דַּרְגִּין אִית בָּהּ וְכֻלְּהוּ אִתְחַזְיָין בָּהּ דְּהָא מַרְאָה אִקְרֵי.

עֲלָהּ חֲמֵשׁ וְכָנָס אָמָה, וְהוּ סוֹבֵב לְקַבֵּל הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְדַּבָּק בָּהּ דְּאִיהוּ סוֹבֵב לְהַהוּא מִזְבֵּחַ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי דְּהָא מִיסו"ד עַד הַהוּא דַּרְגָּא חֲמִשָּׁה דַּרְגִּין אִינוּן.

עֲלָהּ שָׁלֹשׁ וְכָנָס אָמָה, אֵלּוּ קְרָנוֹת לְקַבֵּל אִינוּן תְּלָתָא דַּרְגִּין דְּאַתְיָין לָהּ מִנַּייהוּ תְּקִיפוּ עִלָּאָה וְשֵׁפַע. וּבְגִין כָּךְ דָּוִד שְׁנִמְשָׁח בְּקֶרֶן נִמְשְׁכָה מַלְכוּתוֹ בְּגִין דְּאִיהוּ בְּאִינוּן קְרָנוֹת הַמִּזְבֵּחַ תְּקִיפוּ דְּמַדְבְּחָא עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, אַרְבַּע קְרָנוֹת, אָמָה עַל אָמָה אִית בֵּיהּ בַּמִּזְבֵּחַ, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסָא דָּוִד יוֹם רְבִיעָאי לָתֵת לָהּ שֵׁפַע מֵאִינוּן שְׁלֹשׁ אַמּוֹת לְאִינוּן אַרְבַּע קְרָנוֹת. וְכַד הֲווּ מַקְרִיבִין כְּהָנֵי מִסְטָרָא דְּחֶסֶ"ד עֹלַת הַתָּמִיד לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ הֲווּ מַקְרִיבִין לֵיהּ הַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי מִזְבֵּחַ. וְכַד הֲווּ עַבְדִין מָתָנוֹת מִדָּמָא דְּעוֹלָה הֲווּ סָלְקִין וַהֲווּ אָזְלִין בְּהַהוּא סוֹבֵב דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דִּידְהוּ וְחוֹלְקֵיהּ דַּאֲבוּהוֹן דְּיַהֲבִין שְׁתֵּי

מָתְנוֹת שְׁהֵן אַרְבַּע לְקַבֵּל הַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי עוֹלָה.
וְלָקַבֵּל שְׁתֵּי מָתְנוֹת דְּהַהוּא בּוּכְרָא דְּנָטִיל תְּרִין חוּלָקִין
הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב
אֹהָלִים רַחֲמֵי וְדִינָא וְנָסִיב הַהוּא צַדִּיק תְּרִין חוּלָקִין
דִּידֵיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דברי הימים א ה) נִתְנָה בְּכֹרָתוֹ לְיוֹסֵף
וּתְרֵין חוּלָקִין דְּאָבוּי וְנָסִיב כֻּלָּא הַאי כְּ"ל וְאַמְלֵי לְהַהוּא
אַתְרָא דְּאִקְרֵי יַם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

הַאי מִזְבַּח הָעוֹלָה הָוָה גַּבֵּיהּ, הַא (הַאי) ט׳ אַמּוֹת לְקַבֵּל
ט׳ דַּרְגִּין דְּאִיכָּא עַד צַדִּיק תְּשִׁיעָאָה דְּכוּלָּא טו״ב
וַדַּאי. וְאִיהוּ כִּבְנַיִן אוֹצָר רְחָבָה מִלְמַטָּה וּקְצָרָה מִלְמַעְלָה
הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן
הָאָדָם לְאִשָּׁה. וְהַאי מִזְבֵּחַ עִלָּאָה הִיא אִשְׁתּוֹ דְּאָדָם
דִּלְעֵילָּא וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי מִזְבֵּחַ עוֹלָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יְהוֹשֻׁעַ
ג׳) אֲרוֹן הַבְּרִית וְדָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאִקְרֵי מִזְבֵּחַ מַאי
טַעְמָא אִקְרֵי הָכִי בְּגִין דְּכַד בְּנֵי עַלְמָא לָא מַכְשְׁרָן
עוֹבָדַיְיהוּ אִיהִי דַּבְחָא לוֹן הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כ״ו) וְהִכְּתִי
אֶתְכֶם אַף אֲנִי. דְּהָא כָּל מָאנֵי קְרָבָא דְּמַלְכָּא בִּידֵיהּ
אִתְמְסָרוּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ
שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ. וּבְגִין כָּךְ אוֹרַיְיתָא
שְׁלִימְתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַהֲבָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְמִזְכֵּי בָּהּ

לְחַיֵּי עַלְמָא לְאִשְׁתְּזָבָא מִדִּינוֹי דְּהַהוּא מִזְבֵּחַ. מָה דְּלֵית רֵשׁוּ לְגַבְרָא אַחֲרָא לְקָרְבָא לְגַבָּהּ.

וְכִי תֵּימָא הָא חֲמֵינָא מֹשֶׁה קָרִיב לְגַבָּהּ שִׁבְעָה יוֹמִין בְּקַדְמִיתָא, תָּא חֲזֵי כְּתִיב (שיר השירים ב') שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. הַאי קְרָא עַל (רנ"ח ע"ב) כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמַר כַּד אִיהִי שַׁרְיָיא בְּאַרְעָא בְּכָל אִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין כְּלָהוּ בִּשְׁלִימוּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ח') שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא אֶת יֶדְכֶם וּבְגִין כָּךְ אִקְרוּן שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּלּוּאִים דַּייְקָא.

וּמֹשֶׁה דְּאִיהוּ לֵוִי מִסִּטְרָא דָּא קָרִיב בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי הַאי מִזְבֵּחַ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי מַאי רֹאשִׁי אֶלָּא בְּרֵישָׁא כַּד אִתְדַּבְּקַת הַאי מִזְבֵּחַ בְּהַהוּא עוֹלָה שְׂמֹאלוֹ אִתְקְרֵי בְּקַדְמִיתָא, וְעִם כָּל דָּא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא בְּחַלּוּק לָבָן שֶׁאֵין בּוֹ אִימְרָא שִׁימָּשׁ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ל') מָחְשׁוֹף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת. בְּגִין דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּדִינָא אִתְלַבַּשׁ בְּחֶסֶ"ד וְקָרִיב לְגַבָּהּ וְאִתְעַר חֶסֶ"ד עִלָּאָה בְּעַלְמָא.

וּמַאי קָרִיב פָּר בְּרֵישָׁא תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר עוֹלָה וַדַּאי.

וּלְבָתַר קָרִיב פָּר חַטָּאת לְמֵיהַב שְׁלָמָא בֵּין הַהוּא פָּר חַטָּאת וְאַהֲרֹן דְּחָב לְגַבָּהּ כַּד עֲבַד עֶגְלָא (ס"א עוֹלָה) וְדָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְהַחַטָּאת לְקָבְלָהּ אִיהוּ. וְדָא פָּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ

כַּד אִיהוּ חָב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ מָה דְּלָא אִית בְּגֶבֶר אַחֲרָא אֶלָּא נוּקְבְתָא לְחַטָּאת וּלְבָתַר קָרִיב עוֹלָה לְגַבָּהּ. כֵּיוָן דְּאִתְקְרִיב עוֹלָה לְגַבֵּי הַאי מִזְבֵּחַ כְּדֵין מְלוּאִים הוּא. מְלוּאִים לְעֵילָּא מְלוּאִים לְתַתָּא וְכֻלְּהוּ עָלְמִין בְּחֶדְוָה, דְּהָא מַטְרוֹנִיתָא אִתְחַבְּרַת בְּבַעְלָהּ וּכְדֵין קָרִיב לְגַבֵּי הַהוּא מִזְבֵּחַ אֵיל הַמְּלוּאִים.

וְיָהִיב מֵהַהוּא דָּמָא עַל תַּנּוֹךְ אוּדְנָא דְּאַהֲרֹן בְּגִין דְּתְהֵוֵי רְכִיכָא לְמִשְׁמַע בִּרְכִיכוּ וְלָא בְּקַשְׁיוּ. וְיַקְבֵּל מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא לְאַפְרָדָא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וּלְאַשְׁלָמָא עָלְמִין כֻּלְּהוּ וְכֵן לִבְנוֹי. וּפַקִּיד לוֹן דְּיָתְבוּן בְּהַהוּא תַּרְעָא דְּהַהוּא אֹהֶל לְמִיטַר הַהוּא אַתְרָא דְּלָא יִתְקְרַב עָרֵל וְטָמֵא וְיִשְׁתַּלְמוּן (כְּלְהוּ) כֻּלְּהוֹן שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין וְיִסְתָּלְקוּן בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּחֶסֶ"ד דְּאִיהוּ מִתָּתָא לְעֵילָּא שְׁבִיעָאָה דְּהָא אִינּוּן בְּקַדְמִיתָא אִתְדַּבְּקוּ בְּהַהוּא פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּלְבָתַר אִסְתַּלְקוּ לְעֵילָּא. וּלְבָתַר מָה כְּתִיב וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ט') וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּפַקִּיד לֵיהּ לְמִיסַּב הַהוּא עֵגֶל דְּחָב בֵּיהּ וִיקָרְבִינֵיהּ לְגַבֵּיהּ הַהוּא מִזְבֵּחַ וְאִיהוּ הֲוָה כַּסִּיף לְקָרְבָּא לְגַבֵּיהּ דְּדָחִיל מִשְּׁלְהוֹבוֹי.

אָמַר לֵיהּ מֹשֶׁה (שם) קְרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ בְּקַדְמִיתָא וְהַב מֵהַהוּא דָּמָא בְּאִינּוּן קְרָנוֹת בְּגִין

דְּחָב בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּייהוּ וּמָנַע מִנְּהוֹן בִּרְכָאן וּלְבָתָר (שם) וְאֶת הַדָּם יַצָּק אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ לְאַצָּקָא בָּהּ הַהוּא יְסוֹד. מַאי יַצָּק כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מְלָכִים א' ז') וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק. וּלְבָתָר קָרִיב לְהַהוּא מִזְבֵּחַ הַהוּא עוֹלָה וַעֲבַד בְּקַדְמִיתָא רֹאשׁ וּלְבָתָר רֶגֶל. וּלְבָתָר עַל יִשְׂרָאֵל קָרִיב שָׂעִיר עִזִּים דְּהָא מֵהַהוּא סִטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע אִתְדַּבְּקוּ בַּעֲבוֹדָה זָרָה וּלְבָתָר עֵגֶל וְכֶבֶשׂ לְעוֹלָה. תָּא חֲזֵי בְּקַדְמִיתָא עֵגֶל לְחַטָּאת כְּיוָן דְּקָרִיב לֵיהּ בְּשְׁלִימוּ לְגַבֵּיהּ אִמֵּיהּ לְבָתָר קָרִיב לֵיהּ לְגַבֵּי אֲבוֹי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב לְעוֹלָה, וּלְבָתָר שׁוֹר וָאַיִל לִשְׁלָמִים דְּהָא שְׁלָמָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין וְהַאי שׁוֹר דְּסִטְרָא דְּשִׁמְאלָא.

וְאֵילוֹ דְּיִצְחָק לָא עַבְדִּין הָכָא אֶלָּא לִשְׁלָמִים שְׁלָמָא לְעֵילָּא שְׁלָמָא לְתַתָּא וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּתַח עָלַיְיהוּ (תהלים קל"ג) הִנֵּה מָה טּוֹב וּמָה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד. שֶׁבֶת אַחִים יְמִינָא וּשְׂמָאלָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. גַּם לְאַכְלָלָא לְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל יַחַד. צַדִּי"ק כֻּלָּא בְּיִחוּדָא (שְׁלֵימָא) שְׁלִימָתָא כְּדֵין מָה כְּתִיב כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן כְּיוָן דְּאִתְחַבְּרוּ דְּכָר וְנוּקְבָא שְׁלִים בְּגִין כָּךְ כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ בְּקַדְמִיתָא עַתִּיקָא דְּכוֹלָא רֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין.

יוֹרֵד עַל הַזָּקָן דָּא חֶסֶ"ד וּגְבוּרָ"ה וְתִפְאֶרֶת דְּכוּלְּהוּ

אִקְרוֹן זָקֵן. (בְּרֵאשִׁית כ"ד) וְאַבְרָהָם זָקֵן. (שם כ"ז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק. (שם מ"ח) וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן. עַל פִּי מִדּוֹתָיו. דָּא צַדִּיק וְאִיהִי פִּי מִדּוֹתָיו. וּלְבָתַר כְּטָל חֶרְמוֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן. אִלֵּין שִׁבְעָה הָרִים דְּאִקְרוֹן הָרְרֵי צִיּוֹן. כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה. כֵּיוָן דְּאִתְחַבְּרוּ. חַיִּים עַד הָעוֹלָם דָּא עֵץ חַיִּים בְּהַהוּא עוֹלָם. וְכָל דָּא בְּגִין הַנְהוּ קָרְבָּנִין דְּמִתְעָרִין טִיבוּ לְעֵילָא וְתַתָּא.

וּלְבָתַר הֲכִי כְּהָנֵי דְּמִסְטָרָא דְּחֵסֶ"ד קְרִבִין לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא מִזְבֵּחַ מָה דְּלֵית רְשׁוּ לְגָבַר אַחֲרָא לְקָרְבָא. וְנַכְסִין נְכָסָת קוּדְשִׁין בְּצָפוֹנָא דְּמִזְבֵּחַ, בְּגִין דְּבִסְטַר צָפוֹנָא דְּאִית בָּהּ, כַּד קָרִיב גְּבוּרָה לְגַבָּהּ עַבְדָּא אִינּוּן נוּקְמִין, בְּגִין כָּךְ עַבְדִין כְּהָנֵי שְׁלָמָא בְּעַלְמָא דְּלָא יִתּוֹקַד עַלְמָא בְּשַׁלְהוֹבוֹי דְּמִזְבֵּחַ. וּכְדֵין חַיִּים נַחְתִּין לְעָלְמָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (מַלְאָכִי ב') בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם. מַאי טַעְמָא חַיִּים בְּגִין דְּהוּא עָבַד שָׁלוֹם.

וְכַהֲנֵי עַבְדִין שָׁלוֹם בְּקָרְבָּנָא מַאי קָרְבָּנָא לָבָן וְאָדוֹם. חֵלֶב וְדָם. חֵלֶב לְקַבֵּל הַהוּא דַּרְגָּא שׁוּפְרָא דְּכוּלָּא. חֵלֶב הָאָרֶץ מְתַרְגְּמִינַן שׁוּפְרָא דְּאַרְעָא. דָּם לְקַבֵּל הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי נֶפֶשׁ דִּכְתִיב (ירמיה נ"א) נִשְׁבַּע יְיָ צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ (עמוס ו' נִשְׁבַּע יְיָ בְּנַפְשׁוֹ). וּבַר נָשׁ כַּד קָרִיב הַאי דָּמָא כְּאִילּוּ מַקְרִיב נַפְשֵׁיהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא י"ז) כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר.

וּבְגִין כָּךְ אַזְהַר לוֹן אוֹרַיְיתָא, מַאן דְּייכוּל מֵהַהוּא חֵלֶב וְדָם דִּמְקָרְבִין מִנֵּיהּ לְמַדְבְּחָא יִשְׁתֵּצֵי מֵהַהוּא מַדְבְּחָא, הַאי דִּכְתִיב וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמֶּיהָ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דַּהֲוָה לֵיהּ לְמִקְרֵבֵיהּ לְהַהוּא חֵלֶב עַל מַדְבְּחָא וְהַהוּא דָּם בַּיסוֹד לְאַכְלָא מִדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה וּמִדַּת לַיְלָה בְּיוֹם.

וּבְעוֹלַת הַתָּמִיד דְּאִיהִי כְּלָא דְּכוֹלָא לְכַפָּרָא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה הַנִּיתָּק לַעֲשֵׂה. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּהָא אַרְבָּא (ס"ת אַתְרָא) דַּרְגָּא דְּעוֹלָה עֲשֵׂה אִיהוּ. וְעַבְדִין לֵיהּ מָתְנוֹת לְאַכְלָא לְהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי כ"ל וְלִישְׂרָאֵל.

וּלְאָן אַתְרָא יַהֲבִין אִינּוּן מָתְנוֹת. חֲדָא בְּקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית לְאַתְעָרָא מִזְרָח דְּאִיהוּ רַחֲמֵי וּלְאִתְעָרָא צָפוֹן בְּחֶדְוָה לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא מִזְבֵּחַ. וּלְבָתַר בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית לְאַכְלָא הַהוּא מִזְבֵּחַ דְּאִקְרֵי מַעֲרָב בַּדָּרוֹם דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד. וּבְגִין כָּךְ כֻּלָּא חֲדָא מַתָּנָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. שְׂמֹאלוֹ דְּמִזְרָח דְּאִיהוּ צָפוֹן תַּחַת לְרֹאשִׁי בְּקַדְמִיתָא. וְהָדָר וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד.

דָּבָר אַחֵר מַאי טַעְמָא דְּלָא יַהֲבִין מַתָּנָה בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, צְפוֹנִית מַעֲרָבִית. דְּהָא הַהוּא קֶרֶן דְּרוֹמִית

מִזְרָחִית אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא כַּד סָלְקִין כַּהֲנַיָּא בְּהַהוּא כְּבֶשׁ דְּבַדְּרוֹם סִטְרָא וְחוּלָקָא דִּידְהוּ דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד. וְאַמְרִין כָּל פְּנִיוֹת שֶׁאַתָּה פּוֹנֶה אִיהוּ אֶלָּא דֶּרֶךְ יָמִין לַמִּזְבֵּחַ בְּגִין לְחַבְּרָן סִטְרָא דְּמִזְרָח בְּהַהוּא מִזְבֵּחַ וַהֲוָה לֵיהּ לְכַהֲנָא לְמֵיהַב מַתָּנָה בְּקַדְמִיתָא בְּהַהוּא קֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית דְּהַאי אִיהוּ קַדְמָאָה לְאִינּוּן דַּרְגִּין וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאִתְעָר לְגַבָּהּ חֶסֶ"ד בְּקַדְמִיתָא. הָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא וְאַמְרִין בְּגִין דִּכְתִיב (ויקרא ד') אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה מִן יְסוֹד לַמִּזְבֵּחַ שֶׁל עוֹלָם (ס"א עוֹלָה) כְּלוֹמַר קָרֵב יְסוֹד דְּאִיהוּ צַדִּיק לְגַבָּהּ, וְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית לֹא הָיָה לָהּ יְסוֹד.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בֵּיהּ בִּיהוּדָה (בְּרֵאשִׁית ל"ז) לְכוּ וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים. וּבְגִין דְּאִיהוּ חָב לְגַבֵּי הַהוּא יְסוֹד וְאַפְרֵשְׁיה מֵהַהוּא אֶרֶץ עִלָּאָה וְיָהֵב עֵצָה לְמִזְבַּן יָתֵיהּ. בְּגִין כָּךְ בְּהַהוּא חוּלָקָא דִּידֵיהּ לָא הֲוָה לֵיהּ יְסוֹד. וְהָכִי תָּנֵינָן מָה הֲוָה חוּלָקֵיהּ דִּיהוּדָה הַר הַבַּיִת וּלְשָׁכָיו בַּעֲזָרוֹת. וּמָה הָיָה חוּלָקֵיהּ דְּבִנְיָמִן דְּאִיהוּ צַדִּיק לְתַתָּא אוּלָם וְהֵיכָל וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וּרְצוּעָה נַפְקָא מֵחוּלָקֵיהּ דִּיהוּדָה דְּאִיהִי כִּלַפֵּי מִזְרָח דְּהָא דְּגָלוּ נָמֵי מִמִּזְרָח הֲוָה וְנִכְנְסָה בְּחוּלָקֵיהּ דְּבִנְיָמִן. וְעַלָּה אִתְּבְנֵי מַדְבְּחָא דְּהָא מַדְבְּחָא חוּלָקֵיהּ דִּיהוּדָה הֲוָה כְּדְּאוֹקִימְנָא (בראשית ל') וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת דְּקַיְימָא כּוֹרְסַיָּיא עַל סָמְכוֹהִי וַהֲוָא סַמְכָא רְבִיעָאָה לְקַבֵּל

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי רְבִיעָאָה וּכְתִיב בָּהּ (תְּהִלִּים קי"ח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.

וְדָוִד בְּרֵיהּ אֲחִיד בֵּיהּ בְּהַהוּא מִזְבֵּחַ כְּדְאוֹקִימְנָא בְּרָזָא דְמְהֵימְנוּתָא וּבִנְיָמִן הַצַּדִּיק מִצְטָעֵר עָלֵיהּ לְקָרְבָא יָתֵהּ לְגַבֵּיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (דְּבָרִים ל"ג) חוֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם. בְּגִין כָּךְ זָכָה בִנְיָמִן הַצַּדִּיק לְתַתָּא וְנַעֲשָׂה אוּשְׁפִּיזָא לְגְבוּרָ"ה הָדָא הוּא דִכְתִיב (דְּבָרִים ל"ג) וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן דְּאִיהוּ חוּלָקֵיהּ בַּמַּעֲרָב וְהַשְׁתָּא שְׁכִינְתָּא בֵּין תְּרֵין צַדִּיקִים. צַדִּיק לְעֵילָּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק. לְתַתָּא בִנְיָמִן. הַאי בַּעְלָהּ דְמַטְרוֹנִיתָא וְהַאי אוּשְׁפִּיזָא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב (תְּהִלִּים קי"ג) מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת דָּא עַלְמָא דְאִתְכְּלְיָא (ס"א דְאִתְגַּלְיָיא) דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְאִיהִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת. עִיקָּרָא דְהַאי עַלְמָא רָחֵל בֵּין תְּרֵין צַדִּיקִים לְעֵילָּא וְתַתָּא.

בְּגִין כָּךְ אִתְקְרֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא בֵּית עוֹלָמִים. מִזְבֵּחַ שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הֲוָה בְּאַחֲסָנָתֵיהּ דְבִנְיָמִן. אֲבָל כַּד שַׁרְיָיא שְׁכִינְתָּא בְּאַחֲסָנָתֵיהּ דְיוֹסֵף בְּשִׁילֹה לֹא קָאֲרֵי לָהּ בֵּית עוֹלָמִים דְּהָא עוֹלָם הו"ד לְעֵילָּא וְתַתָּא אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה דָּא שְׁכִינְתָּא בְּגִין כָּךְ הַלְלוּיָהּ.

תָּא חֲזֵי כַּד אִזְדַּבַּן הַהוּא צַדִּיק לְמִצְרַיִם בִּנְיָמִן אַחוֹהִי הֲוָה צַדִּיק לְתַתָּא וְנָטַל אַתְרֵיהּ דְלָא לְאִתְפַּגְמָא וּלְאִינּוּן עֲשָׂרָה בְּנִין דַּהֲווּ לֵיהּ קָרָא לוֹן עַל שְׁמֵיהּ דְהַהוּא

צַדִּיק כְּדְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בֶּלַע עַל שֵׁם שְׁנִבְלָע בֵּין הָאוּמּוֹת בְּגִין כָּךְ תָּנֵינָן הַיְסוֹד הָיָה מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי כָּל הַמַּעֲרָב וְעַל פְּנֵי כָּל הַצָּפוֹן אוֹכֵל בַּמִּזְרָח חֲצִי אָמָה וּבַדָּרוֹם חֲצִי אָמָה בְּגִין דְּחוֹלָקִיהּ דִּבְנְיָמִן הֲוָה מַעֲרָב בְּגִין כָּךְ אִית לֵיהּ יְסוֹד דְּהָא הוּא שָׁלִיט הֲוָה לְגַבֵּי הַהוּא צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם אֲבָל בְּחוֹלָקִיהּ דִּיהוּדָה דְּאִיהוּ מִזְרָח לָא הֲוָה לֵיהּ יְסו"ד דְּהָא אִיהוּ אֲרְחִיקִיָּה מִנַּיְהּ דִּיהַב עֵצָה לְמִזְבְּנֵיהּ לְמִצְרַיִם.

תָּא חֲזֵי סִדְרָא דְּדָגְלִים הֲרֵי הוּא סָחְרָנֵי הַהוּא מַדְבְּחָא דְּעוֹלָה דְּאִקְרֵי מַשְׁכְּנָא. יְהוּדָה וְדִסְמִיכִין לֵיהּ בַּמִּזְרָח. וּמַאן סְמִיכִין יְשָׂשכָר דְּאַגִּין עֲלֵיהּ בְּחֵילָא דְּאוֹרַיְיתָא. וּלְבָתַר זְבֻלוּן דְּסָמִיךְ לְיִשָּׂשכָר דִּיהַב לוֹן מְלָאי וְחֵילָא לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא. אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּבִנְיָמִן לְמַעֲרָב. רְאוּבֵן וְדִסְמִיכִין לֵיהּ בַּדָּרוֹם דָּן וְדִסְמִיכִין לֵיהּ בַּצָּפוֹן.

וְתָא חֲזֵי כְּתִיב בֵּיהּ בְּהַהוּא צַדִּיק (בְּרֵאשִׁית ל"ז) וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וּכְתִיב בִּבְנֵי לֵאָה (שם) וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ בְּגִין כָּךְ תָּנֵינָן הַאי יְסו"ד הָיָה מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי כָּל הַמַּעֲרָב דְּהָא חוֹלָקִיהּ דְּאַחוֹי דְּנָטַר הַהוּא אַתְרָא וְדִבְנוֹי הֲוָה. וְעַל פְּנֵי כָּל הַצָּפוֹן בְּגִין דְּהַנְהוּ דַּהֲווּ שָׂרָאן בַּצָּפוֹן לָא הֲווּ שָׁנְאִין לֵיהּ. אוֹכֵל בַּמִּזְרָח חֲצִי אָמָה. בְּגִין דְּעָבַד יְהוּדָה פַּלְגוּ

הַצָּלָה וְאָמַר מָה בֶּצַע וְלֹא שָׁבָק (לוֹן) לְמִקְטְלֵיהּ. וּבַדְרוֹם חֲצִי אָמָּה בְּגִין דְּרָאוּבֵן אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ז) לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם וְגַד נָמֵי דַּהֲוָה שָׂרֵי תַּמָּן לָא הֲוָה סָנֵי לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי כַּמָּה עֲקִימִין אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא בָּעָאן לְאִשְׁתָּדְלֵי בְּאָרְחָא דְּחַיֵּי דְּאוֹרַיְתָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנוֹי וְאַזְהָר לוֹן עֲלָהּ וְאָמַר (יְהוֹשֻׁעַ א') וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה דְּלֵית לָךְ רְשׁוּ לְאַפְרָשָׁא יוֹם מִלֵּילָה. וּבְגִין כָּךְ יְהוּדָה אַף עַל גַּב דְּחוֹלָקֵיהּ וַעֲדְבֵיהּ הֲוָה מַעֲרַב דְּאִיהוּ לֵילָה כַּד הֲוָה שָׁאֲרֵי סַחֲרָנֵיהּ הַהוּא מַשְׁכְּנָא אִתְדַּבַּק בְּמִזְרָח דְּאִיהוּ יוֹם וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָמַז לֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ (דְּבָרִים ל') וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים דְּלָא לְאַפְרָשָׁא יוֹם מִלֵּילָה וּמַאן דְּפָרִישׁ לוֹן גָּרִים מוֹתָא. וּבְהַהוּא חוֹבָה מִיתוּ בְּנוֹי בְּגִין דְּחַבִּילוּ אוֹרְחַיְהוֹן וְלָא דַּבִּיקוּ יוֹם בְּלֵילָה בְּגִין דְּלָא אִשְׁתָּדְלוּ כְּדְקָא חָזֵי לְחַבְּרָא חִוּרָא בְּסָמָקָא בְּגִין לְכַפָּרָא הַהוּא חוֹבָה דִּילֵיהּ דְּאַפְרִישׁ לוֹן בְּקַדְמִיתָא.

כַּד זַבִּין לְהַהוּא צַדִּיק דְּאִקְרֵי יוֹם דְּאַפְרֵשְׁיה מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִקְרֵי לֵילָה. וְרָמַז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקָרְבָּא מִזְרָח בְּמַעֲרָב וְאָמַר לֵיהּ (במדבר ב') וְהַחוֹנִים קֵדְמָה מִזְרָחָה דָּגֵל מַחֲנֵה יְהוּדָה לְקָרְבָּא מִזְרָח לְמַעֲרָב לְמֵיהַב לֵיהּ שֶׁפַע בִּרְכָאן מִלְּעֵילָא.

וּבְנֵי יוֹסֵף וּבִנְיָמִן אַף עַל גַּב דִּבְנְיָמִן הֲוָה מִתְדַּבָּק

בַּמִּזְרָח, רָמַז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשְׁרֵי בַּמַּעֲרָב לְקָרְבָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי צַדִּיק כְּלָא בְּאַרַח מֵישַׁר הַדָּא הוּא דִכְתִיב (הושע י"ד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם. וּרְאוּבֵן דְּאִתְדַּבָּק בְּסִטְרָא דְחֶסֶ"ד יִשְׂרֵי בִּדְרוֹמָא. וְדָן בְּגִין לְכַפָּרָא הַהוּא חוֹבָא דְעֶגְלָא דִיקַבְּלוּן בְּנוֹי וְאִיהוּ מִסִּטְרָא דִצְפוֹנָא יִשְׂרֵי לְצִפּוֹנָא לְכַפָּרָא הַהוּא חוֹבָה.

בְּגִין כָּךְ כְּתִיב בַּיָּם שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה עֲשָׂרָה עַל עֲשָׂרָה (מְלָכִים א' ז') וְקַו שְׁלֹשִׁים בַּאַמָּה יְסוֹב. כְּלָא בְּרָזָא דְחָכְמְתָא. כְּתִיב בֵּיהּ עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה הַהוּא יַמָּא דְחָכְמְתָא אִתְתְּקַן בְּהוּ.

תָּא חֲזֵי כַּד הֲווּ עַבְדִין כַּהֲנַיָּא הַהוּא חַטָּאת לְכַפָּרָה חוֹבִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה הֲוָה דְּאִית בְּהוּ כָּרֵת. וְעוֹלָה לְכַפָּרָה עַל מַאן דְּלָא עֲבִיד מִצְוֹת עֲשֵׂה אָתֵי וּמֵהַהוּא סִטְרָא אָתֵי עוֹלָה דְּאִיהוּ זָכָר. וּכְתִיב (שמות כ') זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת מִצְוַת עֲשֵׂה וּבְגִין כָּךְ אֲנוּ מַקְרִיבִין בְּשַׁבָּת תְּרֵין אִמְרִין דְּמוּסָף עוֹלָה בְּגִין דְּבַהַהוּא דִימִינָא אִתּוֹסַף לְהַהוּא צַדִּיק נְהִירוּ דַּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

כַּד אִתְדַּבַּק בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי שָׁמוֹר לֹא תַעֲשֶׂה בְּגִין כָּךְ אִית בֵּיהּ בְּשַׁבָּת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּאִית בֵּיהּ

כְּרֵת דְּהָא מַאן דְּעָבַד פִּגִימוּ בְּהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי לֹא תַעֲשֶׂה וְאַפְרִישׁ זִווּגָא דִּילְהוֹן אִשְׁתָּצֵי מִתַּמָּן נַפְשָׁא דִּילֵיהּ. וּמַאן אִיהוּ, מַאן דְּעָבִיד עוֹבָדִין דְּחוֹל בְּשַׁבְּתָא בַּקֹּדֶשׁ דְּאִתְדַּבָּק בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹן וְכֻלְּהוּ עָלְמִין בְּחֶדְוָה בִּנְהִירוּ אֲבָל מַאן דְּלָא עָבִיד אֶלָּא בְּשִׁגְגָה מַקְרִיב חַטָּאת לְקָבֵל הַהוּא דַּרְגָּא דְּמִזְבֵּחַ.

וּבְרֹאשׁ חוֹדֶשׁ דְּאִיהוּ חַדְתּוּתָא דְּסִיהֲרָא אֲנָן מַקְרִיבִין (במדבר כ"ח) פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם דְּהָא מִסְטְרָא דְּפָרָה אֲדוּמָּה תְּמִימָה אָתוּ וְאִינּוּן לְעֵילָּא לְאַשְׁלָמָא פִּגִימוּ דִּילָהּ וּלְמֵיהַב לָהּ שֻׁפַע עַל חַד תְּרִין מֵהַהוּא אַתַר דְּאִקְרֵי עוֹלָה וְאִתּוֹסָף בְּהַהוּא זִמְנָא נְהִירוּ לְסִיהֲרָא אַיִל אֶחָד לְקָרְבָּא לָהּ אֵילוּ דְּיִצְחָק (שיר השירים ב') שְׁמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה לְחַבְּקָא לָהּ יְמִינָא וְשִׁבְעָא דַּכְרִין אִתְקָרְבִין בָּהּ תְּמִימִים שְׁלֵמִין בְּכוֹלָּא וַאֲנָן מְקָרְבִין שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת דְּהַאי חַטָּאת מֵהָאי סִטְרָא דְּפָר חַטָּאת אָתֵי דִּכְתִיב שָׁמוֹר. וְשָׁמוֹר לֹא תַעֲשֶׂה אִיהוּ וַאֲנָן מְקָרְבִין שְׂעִיר חַטָּאת דְּאָתֵי עַל לֹא תַעֲשֶׂה.

בְּמוֹסָף דִּידָהּ בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ דְּאָתֵי לְכַפָּרָה עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל מ"ג) וְלֹא יְטַמְּאוּ עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם קָדְשִׁי דְּלָא יִתְקָרֵב בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עָרֵל

וְטָמֵא. אֲבָל מוֹסָף דְּשַׁבָּת לֵיכָּא לְקָרְבָּא בְּגִין דְּהָא אִתְגְּלֵי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא וְנָהִיר בְּהַהוּא רָצוֹן לְכֻלְּהוּ עָלְמִין וְכֹלָּא אִשְׁתְּכַח בְּנְהִירוּ, דְּהָא שַׁבָּת בְּלָא דִּינָא כְּלָל אִיהוּ וְלָא שָׁלִיט חִוְיָיא עַקִּימָא וְכַהֲנֵי מִסְטְרָא דְּחֶסֶ"ד נַכְסִין יָתֵיהּ בְּצָפוֹנָא דְּמִזְבֵּחַ וְאַפִּילוּ יִשְׂרָאֵל יַכְלִין לְמֶעְבַּד, בָּר דְּלֵית לוֹן רֵשׁוּ לְמִקְרַב לְהַהוּא לַמִּזְבֵּחַ לְקָרְבָּא אֲבָל לְמֵיכַס שָׁרֵי.

וּבְצָפוֹנָא אִיהוּ אַתְרֵיהּ דְּהַהוּא שָׂעִיר דְּהָא שָׂעִיר מִצָּפוֹנָא יָנִיק וַאֲנָן מְקָרְבִין דָּמָא לְמַדְבְּחָא וְעַבְדִין ד׳ מָתְנוֹת עַל ד׳ קְרָנוֹת בְּגִין לְאַקָּפָא לָהּ מִכָּל סִטְרִין דְּלָא יִתְקָרַב מַאן דְּלָא חָזֵי לְקָרְבָּא לְקֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים וְהַאי חַטָּאת דְּעַבְדִינָן מְגִיהּ קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים, אִיהוּ דְּלָא יִתְעַר סִטְרָא דְּמָסְאֲבָא מְגִיהּ בְּעַלְמָא.

וְתָא חָזֵי בְּעוֹלָה ב׳ מָתְנוֹת שְׁהֵן אַרְבַּע רָזָא דְּיִחוּדָא דְּמִתְיַחֵד עוֹלָה בַּמִּזְבֵּחַ. אֲבָל חַטָּאת אַרְבַּע מָתְנוֹת דְּלָאו אינוּן אֶלָּא לְנַטְרָא וּלְאַקָּפָא אינוּן גְּבוּרִין דְּאינוּן מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה לְהַהוּא מִטָּה כּוּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא וּלְאַשְׁלָמָא הַהוּא פְּגִימוּ דְּעָבְדוּ בָּהּ. וּמַאן דְּגָרִים לוֹן לְבְנֵי נָשָׁא לְמֶעְבַּד הַהוּא חוֹבָה מִסְטְרָא דְּשָׂעִיר אָתֵי, בְּגִין כָּךְ חַטָּאת יָחִיד שְׂעִירָה וְחַטָּאת נָשִׂיא שָׂעִיר, וְחַטָּאת כֹּהֵן מָשִׁיחַ פָּר, כּוּלְּהוּ מִסְטְרָא דְּשִׂמְאלָא.

וּלְזִמְנִין קַרִיב יָחִיד כְּשִׁבָּה לְקָבֵל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְכֻלְּהוּ שְׁאָר מִצְוֹת. אֶלָּא בַּעֲבוֹדָה זָרָה דְּצִבּוּר מְקָרְבִין פָּר לְעוֹלָה וְשָׂעִיר לְחַטָּאת וְהַהוּא חַטָּאת חָסֵר אִיהוּ בְּלָא אַלֶ"ף. בְּגִין דְּאִיהוּ גְּרִיעוּת סַגִּיאָה דְּהָא חַטָּאת לִישָׁנָא דִּגְרִיעָא הוּא דִּכְתִיב (מְלָכִים א' א') וַהֲיִיתִי אֲנִי וּבְנִי שְׁלֹמֹה חַטָּאִים. וְכָל חַד עֵז בַּת שְׁנָתוֹ מִסְטָרָא דְּשִׂמָּאלָא. וְהַהוּא פָּר דּוֹרוֹן לְעֵילָּא אִיהוּ לְצַדִּיק דְּאַפְרִידוּ הַהוּא אֲרוֹן מֵהַהוּא בְּרִית. וְשָׂעִיר לְחַטָּאת לְקָבֵל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּמָנְעוּ מִינָהּ בִּרְכָאן. וְעִם כָּל דָּא יָחִיד כַּד חָב בְּכֻלְּהוּ מִצְוֹת לָא תַּעֲשֶׂה דְּאִית בְּהוּ כָּרֵת. שְׂעִירַת עִזִּים בָּעֵי לְקָרְבָּא לְכַתְּחִלָּה, אֶלָּא כַּד לֵית לֵיהּ דְּיַקְרִיב כְּשִׁבָּה.

וְתָא חֲזֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל רְבִיעִית הִיא לְיוֹמֵי וּבְגִין כָּךְ ד' מָתָנוֹת בַּעְיָא, וְסַלִּיק הַהוּא רֵיחַ נִיחֹחַ מֵאִינּוּן אִמְרִין. וּכְדֵין נַיְיחָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלָא עַבְדַת נוּקְמִין דְּהָא בְּשׁוֹגֵג הֲוָה. (במדבר כ"ח) וּבַחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן דְּאִיהוּ אַרְבָּעָה עַל עֲשַׂר עַבְדִינָן פֶּסַח בְּגִין דְּיֶהֱוֵי דְּכִיר לָן לְעָלָם הוּא פֶּסַח דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, דְּקָטַל הַהוּא טָלֶה וְאַפִּיק שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל מֵאַתְרָא מְסָאֲבָא וְאִתְחַבָּר אַרְבָּעָה בְּעֲשׂוֹר כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְחַבְּרָא בְּעֲשׂוֹר דְּאִיהוּ צַדִּיק וְרָמִיז אַתְרֵיהּ בְּעֶשֶׂר. וּכְדֵין פֶּסַח לַיְיָ, וּבְגִין כָּךְ מַאן דְּאִיהוּ טָהוֹר וְיִסְתַּלַּק מִגֵּיהּ הַהוּא עָרְלָה

וְיִתְחֲזֵי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא דְצַדִּי"ק דְּאִיהוּ י' בֵּיהּ וְלָא קָרִיב פִּסַח לַיְיָ (דְּאִיהוּ) כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְצַדִּיק דְּהוּא חֲזֵי לְקָרְבָּא לְמַקְדְּשָׁא וְלֹא עָרֵל וְטָמֵא, דְּאִי לָא קָרִיב אִית בֵּיהּ כָּרֵת. וּמַאי טַעְמָא דְּהָא כָּל אוֹרַיְיתָא לָא אִית בָּהּ כָּרֵת אֶלָּא עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. מַאי (וּמַאי) טַעְמָא בְּפֶסַח וּמִילָה דְּאִינּוּן מִצְוֹת עֲשֵׂה כָּרֵת. אֶלָּא בְּגִין דְּדַרְגָּא קַא גָּרִים דְּאִיהִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי פֶּסַח, וְאִקְרֵי (אִקְרִי) מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, בַּעְיָא לְאִתְחַבְּרָא בַּעֲשֵׂה וּלְאִתְכַּלְלָא בֵּיהּ מִדַּת לַיְלָה בְּיוֹם.

וּמַאן אִיהוּ דָּא צַדִּי"ק, דְּאִיהוּ מִילָה וּמִצְוֹת עֲשֵׂה וְאִתְכְּלִיל בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה. וְאִי לָא אִתְגְּזַר בַּר נָשׁ לָא אִתְחֲזֵי לְקָרְבָּא לוֹן, בְּגִין כָּךְ קַיְימָא מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה עָלֵיהּ וְדַיְינָת לֵיהּ בְּכָרֵת, דְּלָא יֵיעוּל נַפְשֵׁיהּ לְמַקְדְּשָׁא. וְכֵן בְּפֶסַח בַּעְיָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ וְאִי לָא עָבִיד בַּר נָשׁ וְלָא קָרִיב פֶּסַח לַיְיָ, קַיְימָא עָלֵיהּ וְדַיְינָת לֵיהּ וְלָא אַפִּיקַת יָתֵיהּ מִתְּחוֹת יְדָא דְּפַרְעֹה וְאִשְׁתְּצִיאַת נַפְשֵׁיהּ מֵאַתְרָא קַדִּישָׁא, וְאִשְׁתְּאַרַת בְּאַתְרָא מְסָאֲבָא בְּמִצְרַיִם. דְּהָא יִשְׂרָאֵל אִי לָא עָבִידוּ הֲנֵי תְּרִין פְּקוּדִין לָא נַפְקוּ מִתַּמָּן.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (דְּבָרִים י"ז) שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ. שָׁמוֹר, כְּלָלָא דְּנוּקְבָא לֹא

תַּעֲשֶׂה. אֶת, כְּלָלָא דְכוּלָא. חֹדֶשׁ הָאָבִיב דְּהָא בְּהַהוּא שַׁעְתָּא שְׁעוֹרָה אָבִיב וּמְקָרְבִין מִנְחָה עוֹמֶר עֲשִׂירִית הָאֵיפָה מִמָּחָרָת הַשַּׁבָּת אִיהוּ, וְסַפְּרִין שֶׁבַע שְׁבוּעִין שְׁלֵמִין לְאִסְתַּלְקָא לְעֵילָא וּלְקַבְּלָא מֵאִינּוּן חַמְשִׁין יוֹמִין עִלָּאִין דְּאִמָּא עִלָּאָה אוֹרַיְיתָא. דְּאִקְרֵי לֶחֶם דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי ט') לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי.

וַאֲנָן מְקָרְבִין בְּיוֹמָא דְחַמְשִׁין דְּאִתְיְהִיב בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְנָחִית טִיבוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּאִמָּא עִלָּאָה בְּאִינּוּן שֶׁבַע שְׁבוּעִין שְׁלִימָן בְּכוּלָא. וְכָל חַד מֵאִינּוּן שֶׁבַע דַּרְגִּין כְּלִיל בְּשִׁבְעָה כְּדְאוּקִימְנָא בְּרָזָא דִמְהֵימְנוּתָא. בְּגִין כָּךְ (דברים ט"ז) שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח לַיְיָ, קָרִיב לוֹן בִּיחוּדָא. דְּהָא בֵּיהּ אֶפְקַךְ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה, וְתַשְׁלִים לְהַאי דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי לֵיל שִׁמּוּרִים, וְתַקְרִיב דְּכוּרָא לְגַבָּהּ וְתִתְקְרֵי לַיְלָה שְׁלֵימָא.

וְתָא חֲזֵי נַעֲרָה בְּתוּלָה עַד לָא אִתְקְרִיב דְּכוּרָא לְגַבָּהּ אִקְרֵי נַעַר, לְבָתַר אִקְרֵי נַעֲרָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב (דְּבָרִים כ"ב) וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה, שְׁלֵימָא דַּייְקָא. וְדָא אִיהוּ כַּד אִשְׁתַּכְחַת שְׁלֵימָא וְלָא אִתְקְרִיב מַאן (ס"א לְמַאן) דְּלָא אִתְחֲזֵי. אוֹף הָכָא בְּקַדְמִיתָא לֵיל שִׁמּוּרִים לְבָתַר, הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיְיָ, כַּד אִתְקְרִיב זֶה לְזֹאת. בְּגִין כָּךְ לָא אִתְחֲזֵי לְאִתְקָרְבָא בְּהַהוּא פֶּסַח עָרֵל וְטָמֵא.

וְדָמָה טָעוּן מַתָּנָה אַחַת דַּיְיקָא, כְּמָה דְּאָמַר (שיר השירים ו') אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ. הִיא נְטָרַת בְּנָהָא דְּלָא יִסְתַּאֲבוּן בְּנִמּוּסְיֵיהוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִין כָּךְ שִׁבְטֵי יָהּ נַפְקוּ מִתַּמָּן וְאִתְחַבְּרַת יו"ד בָּה"א וְלָא בַּאֲתַר אַחֲרָא כְּמָה דְּעָבְדוּ אינוּן. אֲבָל כַּד נַפְקוּ מִבָּבֶל דְּאִסְתָּאֲבוּ תַּמָּן, סָאִיבוּ מַקְדְּשָׁא. בְּגִין כָּךְ חִוְיָיא שָׁלִיט בְּהוּ וְלָא אִשְׁתְּכַח שׁוּלְטָנוּתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּגִין דְּסָאִיבוּ מַקְדְּשָׁא בְּנָשִׁים נָכְרִיּוֹת. מִכָּאן מַאן דְּמְסָאֵב גַּרְמֵיהּ לְתַתָּא, מְסָאֵב לְעֵילָּא. וּמַאן דְּקַדִּישׁ גַּרְמֵיהּ לְתַתָּא מְקַדֵּשׁ לְעֵילָּא. וְעַל דָּא רְאוּיִין הֲווּ דְּיִתְעַבַּד לְהוּ נִיסָּא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּנַפְקוּ מִבָּבֶל כְּשָׁעָתָא דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם. אֶלָּא דְּגָרִים חוֹבָא.

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר לְיַרְחָא קַדְמָאָה חוּלָקָא דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ קַדְמָאָה וְאַחִיד בְּדַרְגָּא דְּחֶסֶ"ד. אֲנָן מַקְרִיבִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין פָּרִים לְאוֹסָפָא תְּרִין חוּלָקִין לְדַרְגָּא דְּחֶסֶד מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. אַיִל אֶחָד לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּיִצְחָק וּבָעֵינָן אַיִל לִישָׁנָא דְּתַקִּיפוּ, בְּגִין דְּחוּלָקָא דִּידֵיהּ תַּקִּיפוּ מַיָּא. וּבָעֵינָן דְּיִסְתַּכֵּם הַהוּא דַּרְגָּא דְּגְבוּרָ"ה בְּחֶסֶד עִלָּאָה לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם כָּל יִשְׂרָאֵל. וּלְאִתְפָּרְעָא מֵאִינוּן דְּעָאקִין לוֹן וּלְאַסְחָרָא לֵיהּ סִטְרָא דְּמַיִין, הַאי דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ל') מָחְשׁוֹף הַלָּבָן.

שִׁבְעָה כְּבָשִׂים תְּמִימִים. לְקָבֵל כְּלְהוּ דַּרְגִּין דְּיִשְׂתַּלְמוּן בֵּיהּ. וְכֵן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא שִׁבְעָה אִמְרִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּכוּלְהוּ שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין כָּל חַד אִשְׁתְּלִים בְּרָזָא דְּשֵׁבַע וְיהוֹן שֵׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת לְקָבְלָא נְהִירוּ עִלָּאָה דְּאוֹרַיְיתָא. שְׂעִיר חַטָּאת לְכַפָּרָה עַל סָאִיבוּ דְּמָקְדְּשָׁא וְלָא יְהֵא לֵיהּ רְשׁוּ לְהַהוּא שְׂעִיר לְעַרְבְּבָא וְלָא לְאַסְטָנָא עַל יִשְׂרָאֵל.

(במדבר כ"ח) וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה. לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב דְּהָא כְּדֵין אִשְׁתְּלִים עַלְמָא וְאִתְחַדַּשׁ. וַאֲנָן מָנִינָן שֵׁבַע שְׁבוּעִין בְּגִין לְחַבְּרָא כֻּלָּא בְּיוֹבְלָא עִלָּאָה דְּיַהֲבָא לְהַאי בְּרָא בּוּכְרָא עֲטָרָה דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְכַּלִּילַת בְּמ"ט אַנְפִּין וְנַפְקָא מֵחָכְמָה עִלָּאָה בְּאִינּוּן חַמְשִׁין שַׁעֲרֵי בִּינָה. וְאִתְיְיהִיבַת לְהַאי בְּרָא בּוּכְרָא עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה דְּאַחִיד נָמֵי בְּהַאי דַּרְגָּא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ג') צְאֵינָה וּרְאֵינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, בְּמַלְכָּא דְּשַׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ. (וְהָא) דְּהָא אוֹקִימְנָא דְּהַאי דַּרְגָּא שְׁלִים מִכָּל סִטְרִין וּשְׁלִים אִקְרֵי בְּרָזָא דְּמֵהֵימְנוּתָא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כ"ה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ. דָּא כַּד אִתְיְיהִיבַת (אוֹרַיְיתָא). וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ. כַּד אִתְבַּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא:

תָּא חֲזֵי כְּתִיב בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי דְּאִתְחַבַּר הַאי דַּרְגָּא

דְּאִקְרֵי שְׁלִישִׁי בַּחֲדֶשׁ וְהִיא חֲתוּנָתוֹ, עַל דָּא כְּתִיב (שמות י"ט) וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר. הַאי דַּרְגָּא בְּרָא בּוּכְרָא. נֶגֶד הָהָר לְקַבֵּל הַהוּא הַר דְּאִתְיְיַדַּע דְּאִיהוּ זְעִיר מִכָּל טוּרַיָּא דִּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ רָם וְנִשָּׂא כַּד אִתְחַבָּר לְעֵילָּא וְאִקְרֵי הַר סִינַי דְּהָא ז' טוּרִין וְז' יוֹמִין וְז' אַרְצוֹת בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַלְמָא דְּאִינּוּן לְקַבֵּל שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין וְלָא בָּחַר מִכֻּלְּהוּ לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא אֶלָּא בְּהַר סִינַי דְּאִיהוּ רָזָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְיוֹם כִּנֻּרַת נָמֵי דְּאָתֵי מִתַּמָּן תִּכֵּלֶת דְּדָמֵי לְכִסֵּא הַכָּבוֹד. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כִּנֻּרַת דָּא צַדִּי"ק וְהַאי יָם דִּכְנֶרֶת הוּא כְּדְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

כִּנּוֹר הָיָה תָּלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וּבְשָׁעָה שְׁרוּחַ צְפוֹנִית מְנַשֶּׁבֶת בּוֹ מְנַגֵּן מֵאֲלָיו. וְדָוִד קָם לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא חֲצוֹת לַיְלָה לְאִתְחַבְּרָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁבִיעָאָה דְּכוּלָּא נְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּאַרְעָא תַּתָּאָה, בָּחַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי לְקַבֵּל נְקוּדָה עִלָּאָה.

מַאי טַעְמָא בֵּיהּ בְּהַר סִינַי דִּלְעֵילָּא לְמֵיהַב בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא שֶׁבִּכְתָב וְסִימָנִיךְ בְּהַאי אֲרוֹן לְמֵיהַב בֵּיהּ בְּרִית, בְּגִין דִּבְהַאי אֲרוֹן מוּנָּחִין כָּל גְּנִיזִין טָבִין, וְתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב דְּאִקְרֵי בְּרִית בֵּיהּ מוּנָּחָא. וְכָל מָאנֵי קְרָבָא דְּמַלְכָּא בִּידֵיהּ אִתְמְסָרוּ, וְכֻלְּהוּ עָלְמִין דִּלְתַתָּא מִינָּהּ

יַנְקִין. זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵיטַר אוֹרַיְיתָא כְּדֵין יַהֲבַת לוֹן כָּל טִיבוּ דְּעָלְמָא. וְאִי לָא כְּדֵין יַסְרַת לוֹן, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא כ"ו) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכַד תִּתְחַבַּר בְּאֲנ"י דָּל"ת דִּילָהּ אִקְרֵי אֲדנ"י וְדַיְינָא לְעָלְמָא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב (דְּבָרִים ד') וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה. בְּזֹאת אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי אוֹרַיְיתָא שֶׁבִּכְתָב צַדִּי"ק אִקְרֵי, וּמוּנָח בְּזֹאת דְּהַאי בְּרִית מָנְחָא בֵּיהּ, דִכְתִיב אֲרוֹן הַבְּרִית בְּגִין דְּמוּנָח בֵּיהּ בְּרִית דְּאִיהוּ צַדִּי"ק בְּגִין כָּךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה אִתְחַבָּר וא"ו בְּזֹאת וּכְדֵין אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה סָם חַיִּין לְעָלְמָא. דְּהָא אִילָנָא דְּחַיֵּי אִתְדַּבַּק בָּהּ. וְכַד לָא מָכְשְׁרִין בְּנֵי נָשָׁא עוֹבָדַיְיהוּ, אִסְתַּלַק וא"ו מִזֹּאת. וּכְדֵין כְּתִיב (ויקרא י"ד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרָע, וְזֶהוּ חָשׁוּב כַּמֵּת.

וּכְתִיב (במדבר י"ט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל אִסְתָּלַק ו' מִזֹּאת וְעָבִיד הַאי אֹהֶל נוּקְמִין, הַיְינוּ דִכְתִיב (שם) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ. וּבְגִין דְּלָא אִתְחַבָּר ו' בְּה', גָּרְמוּ דְּסָאִיבוּ מַקְדְּשָׁא וְגָרִימוּ לוֹן מוֹתָא. דְּהָא מַאן דְּאַפְרִישׁ לוֹן, גָּרִים מוֹתָא לְנַפְשֵׁיהּ, עַד דְּאָתַת פָּרָה וְכִפְּרָה עַל בְּנָהּ. וְעַבְדִין מִינָהּ הַזָּאָה עַל טְמֵאֵי מֵתִים.

זֹאת הַתּוֹרָה דְּלָא אִתְחַבָּר בָּהּ וא"ו עַד דְּעָבְדוּ הַזָּאָה

לְאִינוּן כְּלֵי מִדְּיָן. וּלְבָתַר (דְּבָרִים ד') וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם וְגוֹ' חַיִּים אִתְדַּבַּק בָּהּ. (דְּבָרִים ל"ג) וְזֹאת הַבְּרָכָה, בְּרָכָה אִתְדַּבַּק בָּהּ בְּהַאי זֹאת. אֲבָל כָּל אַתַר דְּתִשְׁכַּח בְּאוֹרַיְיתָא זֹאת הַתּוֹרָה בְּלָא וא"ו, בְּגִין חוֹבָה (ויקרא י"ג) זֹאת תּוֹרַת נֶגַע צָרַעַת. (ויקרא י"ד) זֹאת הַתּוֹרָה לְכָל נֶגַע הַצָּרַעַת (במדבר ה) זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאוֹת. בְּגִין דְּסָאִיבוּ גַּרְמֵיהוֹן וְסָאִיבוּ מַקְדְּשָׁא. (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, לָא כְּתִיב בֵּיהּ וא"ו עַד דְּיַעַבְדוּ לָהּ שְׁלִימוּ בְּנֵי אַהֲרֹן לְחַבְּרָא לְזֹאת בְּבַעְלָהּ. (ויקרא ו') וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה, לָא אַתְיָיא עַל חֵטְא, דְּהָא נְדָבָה הִיא. אוֹ דְּאַתְיָיא עִם עוֹלָה וְהָא עַבְדָּא עוֹלָה שְׁלִימוּ. (ויקרא ו') זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת אַתְיָיא עַל חֵטְא דְּסָאִיבוּ לְהַאי זֹאת.

וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם בְּגִין דְּלָא עָבְדוּ כָּל כָּךְ פְּגִימוּ, וּבְגִין כָּךְ אַתְיָיא דְּכוּרָא וְלָא נוּקְבָא (ויקרא ז') וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים בְּגִין דְּאַתְיָין לְשָׁלְמָא אִתְחַבָּר בָּהּ וא"ו. (שם) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת, בְּגִין חַטָּאת דְּאִית בִּקְרָא, וְחוֹטֵא אֶחָד יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה. דָּא אוֹקִימְנָא (רס"א ע"א) בְּכָל אַתְרָא וא"ו מוֹסִיף עַל עִנְיָן רִאשׁוֹן.

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם וְגוֹ' מַאי טַעְמָא וא"ו, הָא לֹא אָמַר זֹאת בְּקַדְמִיתָא, אֲמַאי כְּתִיב וְזֹאת, בְּגִין סַם חַיִּים דְּאִתְדַּבָּק בָּהּ. (דְּבָרִים ל"ג) וְזֹאת הַבְּרָכָה, בְּגִין בְּרָכָה אַף עַל גַּב דְּלָא כְּתִיב זֹאת בְּקַדְמִיתָא, אוֹ מִלָּה עַל מָה דְּיֵיתֵי.

אֲבָל בְּכוּלְּהוּ מַאי טַעְמָא לָא כְּתִיב וְזֹאת. בְּגִין דְּלָא אִתְדַּבַּק וא"ו. וְהַאי דִּכְתִיב וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם בְּגִין דִּכְתִיב לְעֵיל זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת, וא"ו מוֹסִיף עַל עִנְיָן רִאשׁוֹן. בְּגִין כָּךְ אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא בְּהַאי זֹאת.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (ויקרא כ"ו) אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת, אֲסָלֵק מִינָהּ וא"ו וְתַעֲבִיד בְּהוּ נוּקְמִין וְכוּלְּהוּ קָרְבָּנִין אַתְיָין לְקָרְבָא לְהַאי זֹאת לְעֵילָּא בְּהַאי שְׁלִישִׁי. וַאֲנָן מְקָרְבִין בְּהַאי יוֹמָא תְּרִין פָּרִים בְּמוּסָף, לְאוֹסָפָא לֵיהּ תְּרִין חוּלָקִין. אַיִל אֶחָד, לְאִתְחַבְּרָא לֵיהּ אֵילָא דִּגְבוּרָ"ה. שִׁבְעָה אִמְרִין לְקָבֵל כּוּלְּהוּ דַּרְגִין דְּיִחוּדָא בְּהַאי הִלּוּלָא. שְׂעִיר עִזִּים, לְכַפָּרָא עַל דְּסָאִיבוּ מַקְדְּשָׁא חַיְּיבִין דִּלְתַתָּא. בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּיִצְחָק דְּיִתְחַבָּר בֵּיהּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בִּתְרִין פָּרִים. הַאי דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ח') וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר, דְּאִתּוֹסְפָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי שְׁבִיעִית עַל עֶשֶׂר סְמִיכָא לַעֲשָׂרָה. בְּגִין כָּךְ פָּר אֶחָד לְאוֹסָפָא לֵיהּ חֵילָא דְּאִמָּא עִלָּאָה לְמֵידָן עַלְמָא. אֲבָל תְּרִין לָא, בְּגִין דְּלָא יָכִיל עַלְמָא לְמִסְבַּל דִּינָא תַּקִּיפָא.

אַיִל אֶחָד, גְּבוּרָה דִּילֵיהּ לִישָׁנָא דְּתַקִּיפוּ, (תהלים כ"א) אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. וְהַאי אַיִל תַּשְׁפַּח בְּכוּלְּהוּ מוּסָפִין, דְּמוֹסִיפִין חֵילָא דִּגְבוּרָה עָלַיְיהוּ. בָּר מִשַּׁבְּתָא

דְּאִית בֵּיהּ נִיחָא, וְלֵית בֵּיהּ דִּינָא כְּלָל. דְּאִתְגַּלְיָיא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא חֵידוּ וְטָבָאן לְכוּלְהוּ עִלָּאִין (ס"א עָלְמִין).
(במדבר כ"ח) כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה, לְמֵיהַב חֵילָא לְכוּלְהוּ דַּרְגִּין.
שְׂעִיר עִזִּים דְּלָא יִתְחָזֵי סָאִיבוּ בְּמַקְדְּשָׁא בְּיוֹמָא דְּדִינָא וּבְהָאי יוֹמָא אִתְחַבָּר גְּבוּרָה עִלָּאָה בְּדִינָא תַּתָּאָה דְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ לְמִידָּן עַלְמָא.

תָּא חֲזֵי גְּבוּרָה דִּינָא קַשְׁיָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דִּינָא רַפְיָא.
אַךְ חוֹבַת הַיּוֹם פָּר אֶחָד, בְּגִין דְּיָכִיל עַלְמָא לְמִסְבַּל.
וּבְגִין כָּךְ בְּרִישׁ יַרְחָא תְּרִין פָּרִים דְּהִיא כַּפָּרָה. בַּעֲשָׂרָה לְיַרְחָא לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה, בְּמוּסָף דִּילֵיהּ פָּר בֶּן בָּקָר אֶחָד, דְּלָא אִתּוֹסַף בֵּיהּ דִּינָא כָּל כַּךְ בְּגִין דְּהוּא יוֹמָא דְּכַפָּרָה. אַיִל אֶחָד תַּקִּיף, לְתַבְרָא רְשִׁיעֵי עַלְמָא, וּבַעֵינָן לְמֶעְבַּד נַיְיחָא לְשָׁכְנָא רָגְזָא. כְּבָשִׂים שִׁבְעָה, לְאוֹסָפָא לְכוּלְהוּ דַּרְגִּין. שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד, אִתּוֹסַף הָכָא בְּחוֹבַת הַיּוֹם לְכַפָּרָא עַל סוֹאֲבַת מַקְדְּשָׁא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְּעֵילָא מְכַפֵּר כֻּלָּא. וְלָא יִשְׁתָּאַר סָאִיבוּ בְּעָלְמָא.
בְּגִין כָּךְ, חַד בְּיוֹמָא, לְכַפָּרָא קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים חַד זִמְנָא בְּשַׁתָּא, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח כָּל כַּךְ סָאִיבוּ תַּמָּן. וְחַד לְבָרָא, לְמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, דְּלָא יִשְׁתְּכַח סָאִיבוּ בְּעָלְמָא.
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לְיַרְחָא לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּאַהֲרֹן דְּאִתְחִיד בְּהוֹ"ד וְאִסְתַּלַק נָמֵי בְּחֶסֶ"ד.

וּבְגִין כָּךְ בְּהַאי זִמְנָא אֲפִילּוּ עִם כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ. בְּגִין דְּאִתּוֹסַף חֶסֶ"ד דְּאַהֲרֹן עִם חֶסֶ"ד דְּאַבְרָהָם וְאִינּוּן מְקָרְבִין בֵּיהּ בְּשִׁבְעָה יוֹמִין קָרְבָּנִין עֲלָווֹן, בְּגִין דְּיִתְחַדּוּ כּוּלֵיהּ עַלְמָא בְּחֶדְוָותָא דְּיִשְׂרָאֵל. ע׳ פָּרִים לְקָבֵל ע׳ אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, וּבְיוֹמָא קַדְמָאָה פָּרִים שִׁלְשָׁה עָשָׂר. לְאַחֲזָאָה דְּלָאו אִינּוּן כְּדָאי לְאִתְקַיְּימָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא בְּטִיבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִית בֵּיהּ תְּלִיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי.

אֵלִּים שְׁנַיִם לְמֶהֱוֵי תַּקִּיפוּ לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּחֶסֶ"ד עִלָּאָה עַל חַד תְּרִין מִמַּה דִּמְקָרְבִין בְּכוּלְהוּ מוּסָפִין בְּגִין דְּהַאי חַגָּא אִיהוּ לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּאַהֲרֹן דְּאַחִיד בְּדַרְגָּא שְׁתִיתָאֵי. וְאִקְרֵי יוֹם שְׁתִיתָאֵי. יוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלֶף שְׁנִין. וּבְהַהוּא יוֹמָא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוֹסָפָא עַל חַד תְּרִין טִיבוּ לְעַמֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ט"ז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ, אָז וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם, וּבְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא אִתּוֹסַף בִּרְכָאן.

וּבְהַהוּא יוֹמָא יֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא וְיִתְקְרֵי חַג הָאָסִיף דְּיַכְנִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ גָּלוּתָא דְּעַמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה י"א) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף יְיָ שֵׁנִית

יָדוֹ לִקְנוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ. וְיִתְקְרֵי חַג הַסְּכוֹת, דְּכֻלְּהוּ שִׁבְעָה דַּרְגִּין חַפְיָין עַל יִשְׂרָאֵל כְּסוּכָּה וּבְגִין כָּךְ כּוּלְּהוּ עֲנָנֵי כְּבוֹד אַזְלִין עִם יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא בִּזְכוּתָא דְּאַהֲרֹן בְּגִין כָּךְ י"ד אִמְרִין בְּכָל יוֹמָא.

וּבְשִׁבְעָה יוֹמִין הָא שִׁבְעָתַיִם וַיַּנְהִיר שִׁבְעָתַיִם נְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרָחֵם עַל עַלְמָא וְשָׁעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְכַפָּרָא עַל סָאִיבוּ מַקְדְּשָׁא דְּסָאִיבוּ אוּמֵי עַלְמָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בְּיוֹמָא תְּנִינָא לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּיִצְחָק. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב. בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּיוֹסֵף. בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה. בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּאַהֲרֹן:

וְתָא חֲזֵי בְּהַאי חַגָּא וּבְחַגָּא דְּפִטִירוּ, שִׁבְעָה יוֹמֵי דְּכִלִּילָן כּוּלְּהוּ יוֹמִין דִּלְעֵילָּא בְּהוּ. מָה דְּלֵית כֵּן בְּשְׁאָר חַגִּין דְּמִקָּרְבִין בְּהוּ מוּסָף, אֶלָּא הַיְינוּ דְּאוֹקִימְנָא בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא (בְּרֵאשִׁית ל') מָחְשׁוֹף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת, דְּי לְכָל אִינּוּן שִׁבְעָה שִׁבְעָה דַּרְגִּין אַסְחַר לוֹן בְּסִטָּר דְּחֶסֶ"ד חַגָּא דְּפִטִירָא, לְקָבֵל אַבְרָהָם דְּאָתֵי מִחֶסֶ"ד בְּגִין כָּךְ כּוּלְּהוּ דַּרְגִּין תַּמָּן. דְּהָא לְכוּלְּהוּ דַּרְגִּין אָסְחַר יַעֲקֹב שְׁלִימָא לְסִטְרָא דְּחֶסֶ"ד. הַאי חַגָּא לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּאַהֲרֹן דְּאַחִיד בְּחֶסֶד, כּוּלְּהוּ עִמֵּיהּ.

דָּבָר אָחֵר, בְּגִין דִּכוּלְהוּ דַּרְגִּין וְכוּלְהוּ זַכָּאִין, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי תַּמָּן בְּכִתְרוֹי וְזַמִּין לְמֶעְבַּד כֵּן בְּיוֹמֵי דְּיֵיתֵי מְשִׁיחָא. בְּגִין כָּךְ כּוּלְהוּ כִּתְרִין רְמִיזִין הָכָא וְהָכָא וְנַטְלִין עַל חַד תְּרִין שְׁבַע בִּרְכָאן הָכָא מֵהַתָּם. וְהָתָם עַל חַד שִׁבְעָה מִשְׁאָר מוֹסָפִין, הָדָא הוּא דִכְתִיב (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. כְּיוֹם צֵאתְךָ הָוָה לֵיהּ לְמֵימָר. מַאי כִּימֵי. דְּכוּלְהוּ יוֹמִין עִלָּאִין אִזְדַּמְנוּ הָתָם וְאִזְדַּמְנוּ הָכָא. בְּגִין כָּךְ נִפְלָאוֹת נ׳ פְּלָאוֹת, חֲמִשִּׁין פְּלָאוֹת. דְּהָא נ׳ תַּרְעִין דְּבִינָ״ה פְּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא לוֹן מִתַּמָּן. וּבְגִינֵי כַּךְ בְּאוֹרַיְיתָא אִדְכַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם נ׳ זִמְנִין לְקַבֵּל נ׳ תַּרְעִין כְּדֵין יַעֲבִיד לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא. וּמַאי אַרְאֶנּוּ. אֶלָּא אַרְאֶנּוּ לְהַהוּא סָבָא דְּחָזָא בְּקַדְמִיתָא דִכְתִיב (שמות י״ד) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה. כְּדֵין זַמִּין לְמֶחֱזֵי פּוּרְעָנוּתָא דֶּאֱדוֹם.

דָּבָר אַחֵר, דִּבְגִינְהוֹן דְּשִׁבְעָה צַדִּיקַיָּיא, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לְכָל אוּמִין דְּעָלְמָא וְלָא יִשְׁתָּאַר בְּעָלְמָא אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי וְיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּגִין כָּךְ הַכָּא שִׁבְעָה יוֹמִין. תָּא חֲזֵי, דִּבְגִין כַּךְ מִתְמַעֲטִין וְהוֹלְכִין. וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה שַׁלְטִין יִשְׂרָאֵל לְחוֹדַיְיהוּ בְּעָלְמָא וּמָקְרִיבִין פָּר אֶחָד אַיִל אֶחָד,

רָזָא דִּיחוּדָא. שִׁבְעָה כְּבָשִׁים לְקָבֵל שִׁבְעָה דַּרְגִּין. שְׁעִיר עִזִּים, אַף עַל גַּב דְּבַהַהוּא זִמְנָא יַעֲבְרִינֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעָלְמָא, עִם כָּל דָּא יִשְׁתָּאַר מִנֵּיהּ דְּלָא יִתְבָּטְלוּן מִפִּרְיָה וְרִבְיָה. וּבְהַהוּא זִמְנָא יִפְקוּן מַיִם חַיִּים מֵחָכְמָה עִלָּאָה (זכריה י"ד) חֲצָיָם אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי דָּא חֶסֶד עִלָּאָה וְחֲצָיָם אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן דָּא גְּבוּרָ"ה תִּתָּאָה וּגְבוּרָ"ה עִלָּאָה. בַּקַּיִץ וּבַחוֹרֶף בְּסִטְרָא דְּאֶשָׁא וּבְסִטְרָא דְּמַיָּא. דְּלָא יִשְׁתָּאַר דִּינָא בְּעָלְמָא אֶלָּא כֻּלָּא רַחֲמֵי וְחַיִּים וְחֵירוּ בְּעָלְמָא:

וְתָא חֲזֵי בְּהַאי חַגָּא עַבְדִּין נִסּוּךְ הַמַּיִם. נְבִיעַ דְּחֶסֶד בְּאִינּוּן שִׁתִּין מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְכוּלְהוּ שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין מְקַבְּלִין מֵאִינּוּן מַיִם חַיִּים דְּנָפְקִין מִירוּשָׁלַיִם עִלָּאָה טְמִירָא. וּבְאַן אַתַּר רָמִיז לְאִינּוּן מַיִם חַיִּים, בְּאִינּוּן שִׁתִּין. וְחַסִידֵי וְצַדִּיקֵי חַדָּאן בְּהַאי הִלּוּלָא, בְּגִין דְּרָמִיזָא לְהַהוּא טִיבוּ דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד כַּד יַעְבֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָאִיבוּ מֵאַרְעָא דְּיִחְתּוּן אִינּוּן מַיִם חַיִּים טָהוֹרִים בְּאִינּוּן שִׁתִּין, בְּהַהוּא מִזְבֵּחַ עִלָּאָה הַהוּא יָם הָאַחֲרוֹן. וְאִינּוּן תְּלָתָא לוֹגִין מַיִם י"ח בֵּצִים לְקָבֵל צַדִּיק דְּאִקְרֵי ח"י הָעוֹלָמִים, וְעַל יְדֵיהּ מַיִם נַחְתִּין בְּאִינּוּן שִׁתִּין.

וְתָא חֲזֵי הִלֵּל הַזָּקֵן כַּד הֲוָה חַדֵּי בְּהַאי הִלּוּלָא אָמַר אִם

אֲנִי כָּאן הַכֹּל כָּאן. וְאִם אֵין אֲנִי כָּאן מִי כָּאן. הוּא רָמִיז וְאָמַר אִי שְׁכִינְתָּא דְּאִקְרֵי אֲנִי שַׁרְיָא כַּאן. הַכֹּל כָּאן הַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי כָּל דְּאָתֵי לְאִזְדַּוּוגָא בָּהּ. וְאִם אֵין אֲנִי כָּאן מִי כָּאן. דְּהָא לָא חַשִׁיבָא טִיבוּ שְׁלֵימָא בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. אֲבָל כַּד יִשְׁתְּלְמוּ אִינּוּן פָּרִים כְּדֵין כְּתִיב (ישעיה י״ב) וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה. מַאן אִינּוּן. שִׁית מַעַיְנֵי דְּאִינּוּן מְרִיקִין בְּהַאי יְשׁוּעָה וּכְדֵין עַלְמָא כּוּלֵּיהּ בְּחֶדְוָה בְּגִין דְּנָפְקָא שְׁכִינְתָּא מִבֵּין הַהוּא סָאִיבוּ דְּשָׁאַר עַמִּין, בְּגִין כָּךְ (במדבר כ״ט) בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם.

תָּא חֲזֵי עֶשֶׂר נְטִיעוֹת עֲרָבָה וְנִסּוּךְ הַמַּיִם הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. שְׁאָר מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא תּוֹרָה. וְהָכָא הֲלָכָה. מַאי טַעְמָא, אֶלָּא בְּגִין דְּהַאי אַתְרָא דְּאִקְרֵי הַר סִינַי, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אוֹלִיפַת לֵיהּ לְמֹשֶׁה לְקַשְׁרָא קִשְׁרִין דִּמְהֵימְנוּתָא. אִינּוּן עֶשֶׂר נְטִיעִין דְּנָצַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אֲחִיד לוֹן בְּהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי עֶרֶב שְׁבִיעִית וְיַעְבְּדוּן פֵּרִי בְּהַהוּא בֵּית סְאָה, בְּגִין דְּאַיְיתֵי מְזוֹנָא לְעָלְמָא בְּהַאי שְׁבִיעִית. דְּלֵית לוֹן מְזוֹנָא אֶלָּא מֵהַהוּא שַׁתָּא שְׁתִיתָאָה דְּזַרְעִין בָּהּ זַרְעִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (הושע י׳) זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד, מָה דְּזַרְעִין יְהֵא לְהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי צְדָקָה שְׁלֵימָה, וּכְדֵין וְקִצְרוּ לְפִי

חֶסֶד כְּדֵין יְהֵא טִיבוּ עִלָּאָה. וּמַאן אִיהוּ לְפִי (פי) חֶסֶד דָּא אַבְרָהָם.

וְתָא חֲזֵי לְתַתָּא שִׁבְעָה עַבִידָן אִית בֵּינֵיהוֹן. זְרִיעָ"ה לְקַבֵּל אִימָּא עִלָּאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מ"ז) הֵא לָכֶם זֶרַע. קְצִירָ"ה לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְאַבְרָהָם הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְקִצְרוּ לְפִי חֶסֶד. דִישָׁ"ה בַּחֲרוּץ לְקַבֵּל דַּרְגֵּיהּ דְיִצְחָק דְעָבִיד דִינָא וְאַפְרִישׁ תִּכֵּן מֵהַהוּא בָּר. דִינָא אַפְרִישׁ מִגֵּיהּ וְעָבַד דִינָא בִּרְשִׁיעֵי עַלְמָא וּכְדֵין אִינְהוּ כְּמוֹץ לִפְנֵי רוּחַ. וְהַאי רוּחַ דָּא דַּרְגָּא דְיַעֲקֹב דִכְתִיב (בראשית מ"ח) וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב, וּלְקִבְלֵיהּ זוֹרָ"ה וְהוּא מוֹץ לְאֶשָּׁא אִתְיְהִיב לְמֵיכַל. טוֹחֵ"ן לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְמֹשֶׁה. לָ"שׁ לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְאַהֲרֹן. אוֹפֵ"ה לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְצַדִּי"ק וְאִתְעֲבִיד לֶחֶ"ם בְּיָדוֹ דְצַדִּי"ק בְּהַהוּא אוֹר דְאִית בְּצִיּוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תְּהִלִּים קל"ו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר. בְּקַדְמִיתָא לְכָ"ל וּלְבָתַר לְהַהוּא אֲתַר דְאִקְרֵי בָּשָׂר וּמַאי לֶחֶם דָּא קִיּוּמָא.

וּבְהַאי שַׁתָּא שְׁבִיעַתָּא לָא עָבְדִין עַבִידְתָּא, אֶלָּא אַכְלִין הַהוּא לֶחֶם דְאִתְיְהִיב לְהוּ מִשָּׁתָּא שְׁתִיתָאָה. וְכוּלְהוּ עָלְמִין בְּחֶדְוָה נַיְיחִין וְכוּלְהוּ מִסְכְּנֵי וְעַתִּירֵי כּוּלְהוּ שָׁוִין בְּהַאי אֲתַר, דְּהָא כּוּלְהוּ תַּתָּאֵי מֵהַאי שַׁתָּא שְׁבִיעַתָּא מִתְזָנִין. וְאִי בַּר נָשׁ עָבִיד בְּאִינּוּן פֵּירִין סְחוֹרָתָא. הַאי

דְּאַתְרָא דְּעַנְיוּתָא מָנַע מִנֵּיהּ בִּרְכָאן, בְּגִין כָּךְ מָנַע מִנֵּיהּ בִּרְכָאן. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַחֲזָאָה דְּהַאי אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית לָהּ נַיְיחָא בְּבַעְלָהּ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֶחֶם לְהַאי כָּ"ל. וְכָ"ל לְהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי בָּשָׁ"ר מִבְּשָׂרִי, וְלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ אֶלָּא הַנְהוּ סְפִיחֵי דִּשְׁתִּיתַאָה דְּאִזְדָּרְעוּ בָּהּ מִמֵּילָא.

וּבָעֵי בַּר נָשׁ בְּהַהוּא עֶרֶב שְׁבִיעִית לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא דְּאַרְעָא בְּאִינּוּן עֶשֶׂר נְטִיעָן אִשְׁתְּלִימוּ בָּהּ דְּתִתְיַחֵד הַאי אַרְעָא בְּהוּ, וְלָא תִתְפָּרֵשׁ מִנַּיְיהוּ וְתִתְקְרֵי אַף הִיא נְטִיעָה, נְצִיבוּ דְּנָצַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּלָא יִתְמְנַע מִינָהּ הַהוּא טִיבוּ דְּאִית לָהּ עִם בַּעְלָהּ, נַיְיחָא בַּשְּׁבִיעִית. בְּגִין כָּךְ אָדָם בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה אִתְבְּרֵי וְאִזְדַּוּוֹגַת עִמֵּיהּ בַּת זוּגֵיהּ לְאִתְעַנָּגָא בְּשַׁבְּתָא, וְהַשְׁתָּא אִזְדַּוּוֹגַת צֶדֶ"ק בִּשְׁתִיתָאָה לְמֵיהַב נְהִירוּ לְהַאי הַר סִינַי. וְתָא חֲזֵי, הַר חוֹרֵב אִתְקְרֵי כַּד אִזְדַּוּוֹג עִמֵּיהּ וא"ו. וְאִי בְּנֵי נָשָׁא מַפְרִישִׁין וא"ו מִינָהּ, אִקְרֵי חֶרֶב לַיְיָ, דְּהָא חֶרֶב כְּתִיב, וְעַבְדָא נוּקְמִין. בְּגִין כָּךְ הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה דְּיִכְלְלוּן יָתָהּ בְּאִינּוּן עֶשֶׂר נְטִיעָן עֶרֶב שְׁבִיעִית, וְייֵתֵי מְזוֹנָא לְעָלְמָא בַּשְּׁבִיעִית. דְּהוּא אַתְרָא דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא אֶלָּא מָה דְּאִתְייְהִיב לָהּ מֵהַהוּא וא"ו.

וְתָא חֲזֵי יִשְׂרָאֵל כַּד עַבְדוּ עֶגְלָא וְאַפְרִישׁוּ בִּרְכָאן מֵהַאי הַר חוֹרֵב דְּאַפְרִישׁוּ מִנַּיְהּ וא"ו וְקַצִּיצוּ בִּנְטִיעוֹת בְּאִינּוּן נְטִיעָן, מָה כְּתִיב (שמות ל"ג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב. הַהוּא עֲדִי עִלָּאָה, תְּפִלִּין דְּרִישָׁא וּדְרוֹעָא דְּשָׁוְויִן בִּיָדָא כְּהָה אַעְדִּיאוּ מִנְּהוֹן. וּמֵאַן אֲתַר אִתְיְהִיב לוֹן, מֵהַר חוֹרֵב כַּד אִזְדַּוּוג בָּהּ וא"ו. וְהַשְׁתָּא (מִשְׁלֵי ט"ז) וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף וְאִתְעָרוּ עֲלֵיהוֹן חֻרָב.

בְּגִין כָּךְ בְּנֵי לֵוִי דְּעָבְדוּ לְוָיָה לְהַאי אַתְרָא, אִתְפְּרָעוּ מִנְּהוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ל"ב) וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיְיָ אֵלָי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי, דְּהָא לָא עֲבָדוּ פִּרוּדָא אֶלָּא לְוָיָה. וְאָמַר לוֹן מֹשֶׁה (שמות ל"ב) כֹּה אָמַר יְיָ עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה, בְּגִין דְּהַאי כ"ה יָהֲבַת לוֹן רְשׁוּתָא לְמֶעְבָּד דִּינִין וּמַאן אִיהוּ כ"ה, דָּא הַר חוֹרֵב וּבְגִין כָּךְ קַטְלוּ מִנְּהוֹן כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ, שְׁלֹשֶׁת לָא אִתְמָר, אֶלָּא כִּשְׁלֹשֶׁת לְקָבֵל הַנְהוּ תְּלָתָא דַּרְגִּין דְּהַוּוּ מַלְיָין לְהַאי בְּאֵר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כ"ט) וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדְרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ. בְּגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ דְּיִסְתַּלְקוּן מִינָהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּגִין כָּךְ פִּקּוּדַת לֵיהּ הַאי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לְמֹשֶׁה עַל אִינּוּן עֶשֶׂר נְטִיעָן וַעֲרָבָה דְּיָקִיפוּן לְהַאי מִזְבֵּחַ בְּאִינּוּן עַרְבֵי נַחַל לְקָבֵל תְּרֵין דַּרְגִּין דְּמָקִיפִין לְעֵילָא

דְּאִינּוּן נֶצַ"ח הוֹ"ד. וּכְדֵין יַעַבְדוּן נְסוּךְ הַמַּיִם מֵאִינּוּן מַיִם חַיִּים דְּאַתְיָין עַל יְדֵי דְּצַדִּיק וְלָא יִמְנְעוּן מֵהָאי מִזְבֵּחַ טִיבוּ עִלָּאָה.

וְתָא חֲזֵי כָּל שְׁאָר יוֹמֵי דְּשָׁתָא בְּהַאי מִזְבֵּחַ עַבְדִין נְסוּךְ הַיַּיִן, רָמִיז לְדִינָא דְּעָיִיל בָּהּ לְמֵידָן עַלְמָא. אֲבָל בְּחָג עַבְדִין אוּף בְּמַיִם חַיִּים. דְּהָא חַיִּים וּנְהִירוּ אִתּוֹסַף בְּהַהוּא זִמְנָא (יְשַׁעְיָה י"א) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים.

עֲשָׂרָה פַּעֲמִים נִמְנוּ יִשְׂרָאֵל, אַחַת בִּירִידָתָן לְמִצְרַיִם דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה וכו' (וְגו'). וְאַחַת בַּעֲלִיָּתָן דִּכְתִיב (שמות י"ב) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף. וּשְׁנַיִם בְּחוּמְשׁ הַפְּקוּדִים וּשְׁנַיִם בִּימֵי שָׁאוּל, א' בְּבֶזֶק וְא' בַּטְּלָאִים, וְא' בִּימֵי דָּוִד (שְׁמוּאֵל ב' כ"ג) וַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ. וְא' בִּימֵי עֶזְרָא (עזרא ב') כָּל הַקָּהָל כְּאֶחָד. וְא' לְעָתִיד לָבֹא (יִרְמְיָה ל"ג) עוֹד תֵּעָבוֹרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶה.

אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה, דָּא אָדָם עִלָּאָה דְּאַשְׁרֵי עֲלוֹי טִיבוּ דְּעַתִּיקָא. אֵימָתַי, כַּד מָטָא חָכְמָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מִשְׁלֵי י"ח) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיְיָ. דָּא רַעֲוָא דְּעַתִּיקָא וּמַאי אִיהוּ הַאי חָכְמָה, דָּא חָכְמָה זְעִירָא דְּהִיא רַבְרְבָא בְּאִתְחַבְּרוּתָא לְעֵילָא. מָצָא, מַאי

מָצָא כְּגוֹן דְּאִשְׁתַּכְּחַת בְּכֹלָּא. וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה דְּבָעֵי לְעַיְינָא וּלְאִסְתַּכְּלָא וּלְאַפָּקָא מֵעוֹמָקָא עִלָּאָה תְּבוּנָה, לְאַנְהָרָא לְהַאי חָכְמָה. וְעַל יְדֵי דְּמַאן אִתְנְהִירַת עַל יְדֵי עִלָּאָה דְּמָפִיק רָצוֹן מִלְּעֵילָּא לְאַנְהָרָא לָהּ:

השלמה מההשמטות (סימן לח)

שֶׁבַע צוּרוֹת קְדוֹשׁוֹת יֶשׁ לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְכוּלָּן כְּנֶגֶדָן בָּאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם. וְאֵלּוּ הֵן שׂוֹק יָמִין וּשְׂמֹאל. יָד יָמִין וּשְׂמֹאל גּוּף וּבְרִית הֲרֵי שֵׁשׁ. וְהָא אֲמַרְתְּ שִׁבְעָה. שֶׁבַע הֲוֵי בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד.

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמֶלֶךְ שֶׁעָלָה בִּלְבּוֹ לִיטַּע בְּגָנּוֹ תִּשְׁעָה אִילָנִין זְכָרִים וְהָיוּ כֻּלָּם דְּקַלִּים, אָמַר כְּשֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם מִין אֶחָד, אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּים. מָה עָשָׂה, נָטַע אֶתְרוֹג בֵּינֵיהֶם וְהוּא אֶחָד מֵאוֹתָן הַתִּשְׁעָה שֶׁעָלָה בִּלְבּוֹ לִהְיוֹת זְכָרִים וְאֶתְרוֹג מָאי הֲוֵי, נְקֵבָה וַהֲיֵינוּ דִּכְתִיב (ויקרא כ"ג) פְּרִי עֵץ הָדָר כָּפֹת תְּמָרִים (ע"ב).

זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן וְהָא כְּתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ וְגוֹ' וְאַחַר כָּךְ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה. אֶלָּא אִימָא, דִּכְתִיב יְצִירָה וּכְתִיב בָּהֶן עֲשִׂיָּה וּכְתִיב בָּהֶן בְּרִיאָה. עֲשִׂיָּה

דְּכְתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם, בְּעֵת הִרְכִּיב הַנְּשָׁמָה עַל הַגּוּף וְאַסְף הַכֹּל. וּמְנַלָּן דְּהָאי יְצִירָה לִישְׁנָא דְּאַסּוּפֵי הוּא דְּכְתִיב, וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם, וְהַיְינוּ דְּכְתִיב עַל הָאָדָם זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם (ע"ב).

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ בְּכָל אֵבָרָיו וְכָל חֲלָקָיו, וְהָא אָמְרִינָן וא"ו וּלְמָה הוּא דּוֹמֶה לְעוֹטָה אוֹר כַּשַּׁלְמָה וְהַאי וא"ו אֵינָה אֶלָּא שֵׁשׁ קְצָוות. אָמַר לֵיהּ, בְּרִית מִילָה וְזִווּגוֹ שֶׁל הָאָדָם חַשְׁבִינַן אֶחָד. שְׁתֵּי יָדָיו ג'. רֹאשׁוֹ וְגוּפוֹ ה'. שְׁתֵּי שׁוֹקָיו ו'. וּכְנֶגְדָּם כְּמוֹתָם בַּשָּׁמַיִם דְּכְתִיב (קֹהֶלֶת ז') גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וְהַיְינוּ יָמִים (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וְלֹא אָמַר בְּשִׁשֶּׁת יָמִים מְלַמֵּד שֶׁכָּל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ לוֹ כֹּחוֹ (ע"ב): (עד באן מההשמטות)

השלמה מההשמטות המשך הנ"ל

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וְגוֹ'. פְּקוּדָא דָּא לְאִתְעַסְקָא בְּהַאי עָלְמָא בְּפִרְיָה וְרִבְיָה וּלְמֶעֱבַד תּוֹלָדִין לְאִתְפַּשְׁטָא שְׁמָא קַדִּישָׁא לְכָל סִטְרִין וּלְמִלְקַט רוּחִין וּנְשָׁמָתִין לְמֶהֱוֵי יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא. דְּכָל מָאן דְּלָא אִתְעַסַק בְּפִרְיָה וְרִבְיָה אַזְעִיר דִּיוּקְנָא דְּמָרֵיהּ דְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּהַאי עָלְמָא. וְגָרִים דְּלָא שַׁרְיָיא

שְׁכִינְתָּא בְּהַאי עָלְמָא דִּכְמָה דְאִתּוֹסְפָן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, הַכִי אִתּוֹסַף לְנַחֲתָא (נ"א דוּגְמָתָא) **בְּהַאי עָלְמָא זִיו יְקָרָא דְמַלְכָּא דִּכְתִיב** (מִשְׁלֵי י"ד) **בְּרֹב עַם הֲדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מַחְתַּת רָזוֹן.**

הֲדְרַת מֶלֶךְ דָּא זִיו יְקָרָא דְמַלְכָּא דְאִתּוֹסַף לְנַחֲתָא בְּהַאי עָלְמָא, מַחְתַּת רָזוֹן דָּא זְעִירוּ דְדִיוּקְנָא דְמַלְכָּא דְאַזְעִיר מֵהָאי עָלְמָא, הַכִי אַזְעִיר מֵעֵילָא. דְּהָא הַהוּא זִיוָא לָא נָחִית, וְאִתְחַשָּׁב עַל הַהוּא בַּר נָשׁ כְּאִילּוּ אוֹשִׁיד דָּמִין דְּגַרַע דִּיוּקְנָא דִלְתַתָּא כְּגוֹנָא דִלְעֵילָא דִּכְתִיב כִּי בְצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְאִיהוּ אַזְעִיר צֶלֶם אֱלֹהִים לְתַתָּא, וּדְמוּת וּדְיוּקְנָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאִתְעַסְקָא בְּפִרְיָה וְרִבְיָה וּלְמֶעֱבַד צֶלֶם אֱלֹהִים לְאַסְגָּאָה יְקָרָא דְיֵי בְּכָל סִטְרִין: (עד כאן מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן לח) **רעיא מְהֵימְנָא**

פְּקוּדָא דָּא לְקַיֵּים פְּרִיָה וְרִבְיָה לְקַיֵּים בֵּן וּבַת. בְּגִין דְּאָב תַּמָּן י', וְאֵם תַּמָּן ה', בֵּן תַּמָּן ו', בַּת תַּמָּן ה'. וְאָב וְאֵם דְּלֵית לוֹן בֵּן וּבַת, גַּם יְי' לָא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ, וּכְגַוְונָא דָּא בְּעוֹבָדָא דְּבְרֵאשִׁית אָמַר פְּרוּ וּרְבוּ. פְּרוּ מִסְטְרָא דִימִינָא וּרְבוּ מִסְטְרָא דִשְׂמָאלָא דְּבֵיהּ בָּרָא אֱלֹקִים כֻּלָּא, וּבְרָא דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. אֶת הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְאַמַּאי צָרִיךְ ד', בְּאָב וְאֵם בֵּן וּבַת. בְּגִין דְּהָא אִתְקַדָּשׁוּ וְאִתְבָּרְכוּ בְּשָׁלֹשׁ קְדוּשׁוֹת וְשֶׁבַע בְּרָכָאן דְּאִינּוּן י', צְרִיכִין לְמֶהֱוֵי ד' אַתְוָון דְּשַׁרְיָין עֲלַיְיהוּ עַשָּׂרָה, לְמֶהֱוֵי בַּר נָשׁ רְשׁוּת הַיָּחִיד לְמָארֵיהּ, דְּרָחֵבוּ ד' וְגָבְהוּ י'. וּמָאן

דְּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא וּבְמִצְוָה בְּדְחִילוּ וּבְרַחִימוּ דְּמָארֵיהּ בְּאַתַר דְּיִרְאָה שַׁרְיָא תַּמָּן י', בְּאַתַר דְּאַהֲבָה שַׁרְיָא תַּמָּן ה'. בְּאַתַר דְּתוֹרָה שַׁרְיָא ו', וּבְאַתַר דְּמִצְוָה שַׁרְיָא ה'. בְּאַתַר דְּמַחֲשָׁבָה דְּאִתְמַר בָּהּ (שמואל ב ז) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם, כַּלִּיל מִכֹּלָּא. שַׁרְיָא בֵּיהּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. (תהלים קכ"ז) אִם יְיָ לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, מַאי שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, אִינּוּן סַמְאֵ"ל וְנָחָשׁ ע"כ:

(עד כאן מהחשמטות)

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, דְּאִתְכְּלִיל בְּשִׁית סִטְרִין כָּלִיל מִכֹּלָּא כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא, בְּשַׁייְפֵי מִתַּקְנָן בְּרָזָא דְחָכְמְתָא כְּדְקָא יָאוּת כֹּלָּא תִּקּוּנָא עִלָּאָה. נַעֲשֶׂה אָדָם רָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא כֹּלָּא בְּחָכְמְתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ לְאִשְׁתַּכְלָלָא דָא בְּדָא לְמֶהֱוֵי (ד"א ל"ג חַד) **הוּא יְחִידָאי בְּעָלְמָא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא:**

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה (ד"א כְּלַל) **וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, הָכָא אִתְתַּקַּן מַה דְּלָא אִתְמָר כִּי טוֹב בַּשִּׁנִּי בְּגִין דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ מוֹתָא, וְהָכָא אִתְמָר וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְאָזְלָא כְּמָה דְּאָמְרִי חַבְרַיָּיא וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד זֶה מָוֶת.**

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וְכִי לָא חָמָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַאן דְּאָמַר אֶת כָּל, לְאַסְגָּאָה כָּל דָּרִין דְּיֵיתוֹן לְבָתַר כֵּן, וְכֵן כָּל מַה דְּיִתְחַדַּשׁ בְּעָלְמָא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא עַד לָא יֵיתוֹן לְעָלְמָא. אֲשֶׁר עָשָׂה, דָּא כָּל עוֹבָדִין

דִּבְרֵאשִׁית, דְּתַמָּן אִתְבְּרֵי יְסוֹדָא וְעִקָּרָא לְכָל מַה דְּיֵיתֵי וְיִתְחַדֵּשׁ בְּעָלְמָא לְבָתַר כֵּן. וּבְגִין כָּךְ חָמָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא הֲוָה וְשַׁוֵּי כֹּלָּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. יוֹם הַשִּׁשִּׁי, מַאי שְׁנָא בְּכֻלְּהוּ יוֹמֵי דְּלָא אִתְּמַר בְּהוּ ה"א, אֶלָּא הָכָא כַּד אִשְׁתַּכְלַל עָלְמָא אִתְחַבְּרַת נוּקְבָא בִּדְכוּרָא בְּחִבּוּרָא חַד, ה' בַּשִּׁשִּׁי (ד"א דְּאִיהוּ ס"א יְסוֹד) לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד. וַיְכֻלּוּ, אִשְׁתַּכְלְלוּ כֹּלָּא חַד (ד"א כְּחַד). אִשְׁתַּכְלְלוּ מִכֹּלָּא וְאִשְׁתְּלִימוּ בְּכֹלָּא:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לְבַר נָשׁ בְּעָלְמָא, וְאַתְקִין לֵיהּ לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּפוּלְחָנֵיהּ וּלְאִתְתַּקָּנָא אָרְחוֹי, בְּגִין דְּיִזְכֵּי לְנַהֲרָא עִלָּאָה דְּגָנִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּיא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ל)

יָשָׁב רַבִּי בְּרָכְיָה וְדָרַשׁ מָאי הַאי דְּקָא אָמְרִינָן כָּל יוֹמָא הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא יָדְעִינָן מָאי קָאָמַר, הָעוֹלָם הַבָּא מִתְרַגֵּם עָלְמָא דְּאָתֵי מִלַּמֵּד שֶׁקּוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לִבְרוֹא אוֹר גָּדוֹל לְהָאִיר וְנִבְרָא אוֹר גָּדוֹל שֶׁאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לִשְׁלוֹט בּוֹ, צָפָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא

שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לְסוֹבְלוֹ לָקַח שְׁבִיעִי וְשָׂם לָהֶם בְּמְקוֹמוֹ וְהַשִּׁשָּׁר גְּנָזוֹ לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. אָמַר אִם יִזְכּוּ בָּזֶה הַשְּׁבִיעִי וְיִשְׁמְרוּהוּ, אֶתֵּן לָהֶם זֶה לְעוֹלָם אַחֲרוֹן. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, הַעוֹלָם הַבָּא. שֶׁכְּבָר בָּא מִקּוֹדֶם שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שם ל"א) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם: (עד כאן

מהחשמטות)

וּבְמָה (ס"א זָכֵי בַּר נָשׁ) יִזְכֵּי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְהַהוּא נְהוֹרָא, בְּאוֹרַיְיתָא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּכָל יוֹמָא יִזְכֵּי לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלְקָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וְיִתְחַשֵּׁב לֵיהּ כְּאִלּוּ בָּאנִי עָלְמִין, דְּהָא בְּאוֹרַיְיתָא אִתְבְּנֵי עַלְמָא וְאִשְׁתַּכְלַל הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ג) יְיָ בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה, וּכְתִיב, (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן וָאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם וְכָל דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ שַׂכְלִיל עָלְמִין וְקַיְימִים לֵיהּ.

וְתָא חֲזֵי, בְּרוּחָא עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, וּבְרוּחָא מִתְקַיְימָא, רוּחָא דְּאִנּוּן דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל שֶׁכֵּן רוּחָא דְּהֶבֶל דְּרַבְיֵי דְּבֵי רַב. מָה רַב טוּבְךָ דָּא טוּבָא דְּאִתְגְּנִיז. לִירֵאֶיךָ לְאִנּוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה. פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ. מַאי פָּעַלְתָּ דָּא עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. רַבִּי אַבָּא אָמַר דָּא גַּן עֵדֶן, דְּהָא בְּאוּמָנוּתָא עֲבִיד לֵיהּ

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא כְּגַוונָא דִּלְעֵילָא. לְאִתְתַּקָּפָא בֵּיהּ צַדִּיקָיָיא (דף מז ע"ב) הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים לא) פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ, נֶגֶד בְּנֵי אָדָם, דְּהָא הוּא נֶגֶד (בְּנֵי) אָדָם. וְאַחֲרָא נֶגֶד עִלָּאִין קַדִּישִׁין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן גַּן עֵדֶן לְעֵילָא וְנֶגֶד בְּנֵי אָדָם הֲוֵי (וְאַפִּילוּ אַחֲרָא נֶגֶד בְּנֵי אָדָם הֲוֵי)

לְאִתְכַּנְשָׁא בֵּיהּ צַדִּיקָיָיא דְּעָבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן. וַיְכֻלּוּ, דְּכָלּוּ עוֹבָדִין דִּלְעֵילָא וְעוֹבָדִין דִּלְתַתָּא. הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לְעֵילָא וְתַתָּא. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר עוֹבָדָא וְאוּמָנוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא שֶׁבִּכְתָב וְעוֹבָדָא וְאוּמָנוּתָא דְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְכָל צְבָאָם אִלֵּין פִּרְטֵי דְּאוֹרַיְיתָא אַפִּין דְּאוֹרַיְיתָא שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה. וַיְכֻלּוּ, דְּאִתְקַיְּימוּ וְאִשְׁתַּכְלִלוּ דָּא בְּדָא. שָׁמַיִם וָאָרֶץ פְּרַט וּכְלַל. וְכָל צְבָאָם, רָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא דַּכְיָאן דְּאוֹרַיְיתָא מְסָאֲבָן דְּאוֹרַיְיתָא.

השלמה מההשמטות (סימן מ')

שְׁמִינִי מָאי הֲוֵי, יֵשׁ לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צַדִּיק אֶחָד בָּעוֹלָם וְחָבִיב לוֹ מִפְּנֵי שְׁמַקַּיֵּים כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וְהוּא יְסוֹדוֹ וְהוּא מְכַלְכְּלוֹ וּמַצְמִיחוֹ וּמְגַדְּלוֹ וּמְשַׂמְּחוֹ. אֲהוּב וְחָבִיב לְמַעְלָה, נוֹרָא וְאַדִּיר לְמַטָּה. מְתוּקָן וּמְקוּבָּל לְמַעְלָה, מְתוּקָן וּמְקוּבָּל לְמַטָּה. וְהוּא יְסוֹד הַנְּפָשׁוֹת כֻּלָּם. אֲמַרְתָּ שְׁמִינִי וְאָמַרְתָּ יְסוֹד הַנְּפָשׁוֹת כֻּלָּם, וְהָא כְּתִיב

וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת וַיִּנָּפַשׁ. אֵין שְׁבִיעִי הֲוֵי, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּמַכְרִיעַ בֵּינַיְיהוּ, וְיֵשׁ אִינּוּן תִּלְתָּ לְרָע וּתְלָתָ לְעֵילָ, וְהוּא דְּאַכְרָע בֵּינַיְיהוּ. וּמָאי טַעְמָא אִקְרֵי שְׁבִיעִי, וְכִי הוּא בַּשְּׁבִיעִי, לֹא. אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּאוֹתָהּ הַמִּדָּה. דִּכְתִיב (שמות ל״א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ. מְלַמֵּד שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם יֵשׁ לוֹ מַאֲמָר אֶחָד שֶׁהוּא אָדוֹן לוֹ, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִבְרָא בּוֹ, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא פּוֹעֵל בָּעוֹלָם פְּעוּלָה הַמְסוּרָה לוֹ בְּיָדוֹ.

פָּעֲלוּ כֻּלָּם פְּעוּלָתָם וְקַיְּימוּ מַעֲשֵׂיהֶם לְבָד, בָּא יוֹם הַשְּׁבִיעִי וּפָעַל פְּעוּלָתוֹ. שָׁמְחוּ כֻּלָּם וְאַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁגַדְלָה נִשְׁמָתוֹ, דִּכְתִיב וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת וַיִּנָּפַשׁ. וּמָאי הֲוֵי שְׁבִיתָה זוֹ דְּלָא הֲוֵי בָּהּ מְלָאכָה, וַהֲוֵי הַנָחָה. דִּכְתִיב שַׁבָּת. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמֶלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ שִׁבְעָה גָּנוֹת, וּבַגָּן הָאֶמְצָעִי מַעְיָן נָאֶה נוֹבֵעַ מִמָּקוֹר מַיִם חַיִּים, ג׳ מִימִינוֹ וג׳ מִשְּׂמֹאלוֹ. וּמִיָּד שֶׁפּוֹעֵל בָּעוֹלָם, אָז מִתְמַלֵּא וְשִׂמֵּחַ כֻּלָּם. וְאוֹמְרִים לְצוֹרְכֵנוּ הוּא מִתְמַלֵּא וְהוּא מָשְׁקֶה אוֹתָם וּמַגְדָּלָם וְהֵם מַמְתִּינִין וְשׁוֹבְתִין וְהוּא מָשְׁקֶה אֶת הַשִּׁבְעָה. וְהָא כְּתִיב (יְשַׁעְיָה מ״ג) מִמִּזְרָח אֲבִיא זַרְעֲךָ וְהֲוֵי חַד מִנְהוֹן וּמָשְׁקֶה לֵיהּ. אֶלָּא אִימָא הוּא מָשְׁקֶה אֶת הַלֵּב וְהַלֵּב מָשְׁקֶה אַחַר כֵּן

כְּלָם. וּמַאי נִיהוּ מִדָּה שְׁבִיעִית הֲוֵי אוֹמֵר זוֹ מִדַּת טוּבוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

מַאי טַעְמָא אָמַר אֶת שַׁבְּתוֹתַי, וְלֹא אָמַר אֶת שַׁבָּתַי.

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ כַּלָּה נָאָה וְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ מְזַמִּינָה יוֹם אֶחָד לִהְיוֹת עִמּוֹ. וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נָאִים וְאֹהֲבִים אָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן שִׁמְחוּ אַתֶּם גַּם כֵּן בְּיוֹם שִׂמְחָתִי כִּי אֲנִי בְּשִׁלְכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל וְאַתֶּם גַּם כֵּן הַדְּרוּ אוֹתוֹ. וּמַאי זָכוֹר וְשָׁמוֹר זָכוֹר לַזָּכָר וְשָׁמוֹר לַנְּקֵבָה. מָאי טַעְמָא (ויקרא י"ט) וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ. שִׁמְרוּ עַצְמְכֶם מֵהֶרְהוּר, כִּי מִקְדָּשִׁי קָדוֹשׁ הוּא לָמָּה (ויקרא כ) כִּי אֲנִי יְיָ מְקַדִּשְׁכֶם, אֲנִי בְּכָל צָד. ע"כ: (עד כאן מדהשמטות)

וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה דְּאִיהוּ יוֹם שְׁבִיעִי, וּבֵיהּ אִשְׁתַּכְלַל עָלְמָא דְּאִיהוּ קַיּוּמָא דִּכְלָא. מִלַּאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְלֹא כָּל מִלַּאכְתּוֹ, דְּהָא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אַפִּיק כְּלָא בְּתוּקְפָּא דִּכְתַב דְּנָפִיק מֵחָכְמְתָא. תְּלַת זִמְנִין הָכָא בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. הָא תְּלַת. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּעִם יוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא אִשְׁתַּכְלַל עָלְמָא כְּדְקָא אָמְרָן.

וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא יְסוֹדָא דְּעָלְמָא. בְּסִפְרָא

דְּרַב יֵיבָא סָבָא דָּא יוֹבְלָא וְעַל דָּךְ כְּתִיב הָכָא מִכָּ"ל מְלַאכְתּוֹ דְּכֹלָּא נָפִיק מִנֵּיהּ. וְאָנַן דָּא יְסוֹדָא כְּדְקָאַמָּרַן דְּהָא נַייְחָא בֵּיהּ הָוָה יַתִּיר מִכֹּלָּא.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. דָּא כֹּהֵן גָּדוֹל דְּמְבָרֵךְ לְכֹלָּא וְהוּא נָטִיל בְּרִישָׁא דְּתַנַּן כֹּהֵן נוֹטֵל בָּרֹאשׁ, וּבְרָכָאן בֵּיהּ שַׁרְיָין לְבָרְכָא וְאִקְרֵי שְׁבִיעִי. רַבִּי יֵיסָא סָבָא אָמַר הָנֵי תְּרֵי חַד בִּיסוֹדָא דְּעָלְמָא אִיהוּ, וְחַד בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. (ד"א ל"ג) (אֲבָל הָנֵי תְּלַת חַד בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא דְּלֵילְיָא וְחַד דְּיוֹמָא וְחַד דְּעָלְמָא דְּאָתֵי דְּאִיהוּ שַׁבָּת הַגָּדוֹל).

וְכֵן (ד"א ל"ג וַיְקַדֵּשׁ) אוֹתוֹ, לְמָאן, לְהַהוּא אֲתַר דְּאָת קַיְימָא בֵּיהּ שַׁרְיָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב טו) וְהִרְאַנִי אוֹתוֹ וְאֶת נָוֵהוּ. וּבְהַאי אֲתַר שַׁרְיָין כָּל קִדּוּשִׁין לְעֵילָּא (ד"א דְּלְעֵילָּא), וְנָפְקֵי מִנֵּיהּ לְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל לְמֵיהַב לָהּ תַּפְנוּקָא לֶחֶם פַּנָּג, וְאָזְלָא הָא כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית מט) מֵאָשֵׁר שְׁמַנָּה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ, מֵאָשֵׁר דָּא קַיְימִין שְׁלִים דְּהָוָה (ד"א ל"ג) (לֵיהּ) לֶחֶם עוֹנִי אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי לֶחֶם פַּנָּג. וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ. מַאן מֶלֶךְ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הוּא יָהִיב (ד"א לָהּ) כָּל תַּפְנוּקִין דְּעָלְמִין, וְכָל קִדּוּשִׁין דְּנָפְקִין מִלְּעֵילָּא מֵהַאי אֲתַר נָפְקִין. וְעַל דָּא

וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, הַהוּא אֶת קַיְימָא.

כִּי בוֹ שָׁבַת. בֵּיהּ נַייְחָא דְּכֹלָּא, (ד"א בֵּיהּ נַייְחָא) דְּעִלָּאִין

וְתַתָּאִין. בֵּיהּ שַׁבַּתָּא (ד"א אַתְיָא) לְנַיְיחָא. אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים מִכְּלָלָא דְּזָכוּר נַפְקָא שָׁמוֹר לְאַתְקָנָא עֲבִידְתָּא דְּעִלְּמָא. לַעֲשׂוֹת דָּא אוֹמָנָא דְּעִלְּמָא. לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא דְּכֻלָּא. (ס"א אֲשֶׁר בָּרָא אוֹמָנָא אִצְטְרִיךְ לְעִלְּמָא וְכָל עֲבִידְתָּא דְּכֻלָּא).

תּוּ פָּרִישׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה וְאָמַר, כְּתִיב, (דברים ז) שָׁמוֹר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד. שָׁמוֹר דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הַבְּרִית דָּא יְסוֹדָא דְּעִלְּמָא. וְהַחֶסֶד דָּא אַבְרָהָם, דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא שָׁמוֹר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד, וְאִקְרֵי שָׁמוֹר יִשְׂרָאֵל, דָּא הוּא נָטִיר פִּתְחָא דְּכֻלָּא, בֵּיהּ תַּלְיָין כָּל עֲבִידָן דְּעִלְּמָא וַדַּאי, אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, לְשַׁכְלְלָא לְאַתְקָנָא כֻּלָּא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וּלְאַפָּקָא רוּחִין וְנִשְׁמָתִין (קַדִּישִׁין לְעִלְּמָא), וְאַפִּילוּ רוּחִין וְשֵׁדִין.

וְאִי תֵּימָא דְּלָאו אִנּוּן תִּקּוּנָא דְּעִלְּמָא. לָאו הָכִי. דְּהָא אִנּוּן לְתִקּוּנָא דְּעִלְּמָא הֲווּ וּלְאַלְקָאָה בְּהוּ לְחַיָּיבֵי עָלְמָא דְּאִנּוּן אָזְלִין לְקִבְלַיְיהוּ לְאוֹכָחָא לְהוּ. וּמַאי דְּאָזִיל לְשַׁמָּאלָא אִתְאַחִיד בְּסִטְרָא שְׁמָאלָא לְקִבְלַיְיהוּ (ס"א לָקֵי בְּהוּ) בְּגִינֵי כָךְ לְתִקּוּנָא הֲווּ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בִּשְׁלֹמֹה (שמואל ב ז) וְהוֹכַחְתִּיו בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים וּבִנְגְעֵי בְּנֵי אָדָם. מַאן (קסט ע"ב) נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. אִלֵּין אִנּוּן מַזִּיקִין. תָּא חֲזֵי, בְּשָׁעְתָּא דְּאִתְבְּרִיאָן

אִתְקַדַּשׁ יוֹמָא וְאִשְׁתָּאַרוּ רוּחָא בְּלָא גוּפָא. וְאִלֵּין אִנּוּן בָּרְיָין דְּלָא (דף מח ע"א) אִשְׁתַּכְלָלוּ (ד"א ל"ג) (וְלָא אִתְיַיסְּדוּ) וּמִסְטַר שְׁמָאלָא אִנּוּן זוּהֲמָא דְּדַהֲבָא, וְעַל דָּא בְּגִין דְּלָא אִשְׁתַּכְלָלוּ וְאִנּוּן פְּגִימִין, שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שַׁרְיָא בְּהוּ וְלָא אִתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ, וּדְחִילוּ דִּלְהוֹן מִשְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהוּ וְזָעִין וְדַחֲלִין מִנֵּיהּ, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שַׁרְיָא בְּאַתַּר פְּגִים.

וְתָא חֲזֵי הַאי בַּר נָשׁ דְּאִתְפְּגִים דְּלָא שָׁבַק בַּר בְּהַאי עָלְמָא, כַּד נָפַק מִנֵּיהּ לָא אִתְדַּבָּק בְּשְׁמָא קַדִּישָׁא (לעיל יג א) וְלָא עָאלִין לֵיהּ בְּפַרְגּוֹדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּגִים וְלָא אִשְׁתְּלִים, וְאִילָנָא דְּאִתְעַקַּר בָּעְיָא נְטִיעָא זְמָנָא אָחֳרָא, בְּגִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּלִים בְּכָל סִטְרִין. וּפְגִימוּ לָא אִתְדַּבָּק בֵּיהּ לְעָלְמִין.

וְתָא חֲזֵי הָנֵי בָּרְיָין פְּגִימִין אִנּוּן מֵעֵילָא וּמִתָּתָא, וּבְגִינֵי כָּךְ לָא מִתְדַּבְּקָן לְעֵילָא וְלָא מִתְדַּבְּקָן לְתַתָּא. וְאִלֵּין דִּכְתִיב בְּהוּ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת דְּלָא אִשְׁתַּלִּימוּ עֵילָא וְתַתָּא. וְאִי תֵּימָא הָא רוּחִין אִנּוּן אַמַּאי לָאו (ד"א אִשְׁתְּלִימוּ) לְעֵילָא, אֶלָּא כֵּיוָן דְּלָא אִשְׁתְּלִימוּ לְתַתָּא בְּאַרְעָא לָא אִשְׁתְּלִימוּ לְעֵילָא. וְכֻלְּהוּ מִסְּטַר שְׁמָאלָא קָא אַתְיָין וּמִתְכַּסְיָין מֵעֵינָא דִּבְנֵי נָשָׁא וְקַיְימֵי לְקִבְלַיְיהוּ לְאַבְאָשָׁא לוֹן. תְּלַת לוֹן כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. וּתְלַת לוֹן כִּבְנֵי נָשָׁא. (לעיל כה א) וְהָא אוּקְמוּהָ.

בָּתַר דְּאִתְבְּרִיאוּ רוּחִין (ד"א ל"ג אִטַּמְרוּ) אִשְׁתָּאֲרוּ אִנּוּן רוּחִין בָּתַר רַחֲיָיא דְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא לֵילְיָא דְּשַׁבַּתָּא וְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, כֵּיוָן דְּנָפַק קְדוּשְׁתָּא דְּיוֹמָא וְלָא אִשְׁתַּלִּימוּ, נָפְקוּ לְעָלְמָא וְשָׁטָאן לְכָל סִטְרִין, וּבָעְיָא עָלְמָא לְאִתְנַטָּרָא מִנַּיְיהוּ. דְּהָא כְּדֵין כָּל סִטַּר שְׂמָאלָא אִתְעָר, וְאֵשָׁא דְּגִיהִנֹּם מִלַּהֲטָא, וְכָל אִנּוּן דְּבִסְטַר שְׂמָאלָא אָזְלִין וְשָׁטָאן בְּעָלְמָא. וּבָעָאן לְאִתְלַבְּשָׁא בְּגוּפָא וְלָא יָכְלִין. כְּדֵין בָּעֵינָא לְאִסְתַּמְּרָא מִנַּיְיהוּ, וְאַתְקִינוּ שִׁיר דְּפִגָּעִים בְּכָל שַׁעֲתָא דְּדָחִילוּ דְּלָהוֹן שַׁרְיָא בְּעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְקַדַּשׁ יוֹמָא בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא סוּכַּת שָׁלוֹם שַׁרְיָא וְאִתְפְּרִיסַת בְּעָלְמָא. מָאן סוּכַּת שָׁלוֹם, דָּא שַׁבַּתָּא, וְכָל רוּחִין וְעִלְעוּלִין וְשֵׁדִין וְכָל סִטְרָא דְּמְסָאֲבֵי כֻּלְּהוּ טְמִירִין וְעָאלִין בְּעֵינָא דְּרִיחַיָּיא דְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא. דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְעַר קְדוּשְׁתָּא עַל עָלְמָא, רוּחַ מְסָאֲבָא לָא אִתְעַר בַּהֲדֵיהּ. וְדָא עָרִיק מִקַּמֵּיהּ דְּדָא.

וּכְדֵין עָלְמָא בִּנְטִירוּ עִלָּאָה וְלָא בָּעֵינָן לְצַלָּאָה עַל נְטִירוּ כְּגוֹן שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד אָמֵן. דְּהָא דָּא בְּיוֹמָא דְּחוֹל אִתְתַּקַּן דְּעָלְמָא בָּעְיָא נְטִירוּ. אֲבָל בְּשַׁבָּת סוּכַּת שָׁלוֹם אִתְפְּרִיסָא עַל עָלְמָא וְאִתְנְטִיר בְּכָל סִטְרִין. וְאַפִּילוּ חַיָּיבֵי גֵּיהִנֹּם נְטִירִין אִנּוּן, וְכוּלָּא בִּשְׁלָמָא

אִשְׁתַּכְחָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּבְגִין כָּךְ בְּקִדּוּשָׁא דְיוֹמָא מְבָרְכִינָן הַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָם. אַמַּאי עַל יְרוּשָׁלָם, אֶלָּא דָּא הִיא מְדוֹרָא דְּהַהִיא סְכָּה. וּבָעֵינָא לְזַמְנָא לְהַהִיא סְכָּה דְּאִתְפְּרַסַת עֲלָנָא וּלְמִשְׁרָא עִמָּנָא וּלְמֶהֱוֵי (ד"א מְגִינָא) עֲלָנָא כְּאִמָּא דְּשַׁרְיָיא עַל בְּנִין, וּבְגִין דָּא לָא דָּחֲלִין מִכָּל סִטְרִין, וְעַל דָּא הַפּוֹרֵס סוּכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִין וּמְזַמְּנִין לְהַאי סֻכַּת שָׁלוֹם אוּשְׁפִּיזָא קַדִּישָׁא וְאָמְרֵי הַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם, כְּדֵין קְדוּשָׁתָא עִלָּאָה נָחֲתָא וּפְרִיסַת גַּדְפָּהָא עֲלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל וּמְכַסְיָא לוֹן כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וְכָל זִינִין בִּישִׁין אִתְכַּנִּישׁוּ מֵעָלְמָא, וְיַתְבֵי יִשְׂרָאֵל תְּחוֹת קְדוּשָׁתָא דְּמָארֵיהוֹן, וּכְדֵין דָּא סֻכַּת שָׁלוֹם יָהִיב נִשְׁמָתִין חַדְתִּין לְבָנָהָא, מַאי טַעֲמָא בְּגִין דְּבֵיהּ נִשְׁמָתִין שַׁרְיָין (ס"א דְּכְדֵין זְמַן זִווּגָא וְנַטְלַת נִשְׁמָתִין וּבָהּ שַׁרְיָין) וּמִנֵּיהּ נָפְקִין. וְכֵיוָן דְּשַׁרְיָא וּפְרִיסַת גַּדְפָּהָא עַל בְּנָהָא. אַרִיקַת נִשְׁמָתִין חַדְתִּין לְכָל חַד וְחַד.

תּוּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל דָּא תְּנִינָן שַׁבָּת דּוּגְמָא דְּעָלְמָא דְאָתֵי אִיהוּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, וְעַל דָּא שְׁמִיטָה וְיוֹבֵל דּוּגְמָא דָּא בְּדָא. וְשַׁבָּת וְעָלְמָא דְאָתֵי הָכִי הוּא. וְהַהוּא תּוֹסֶפֶת דִּנְשִׁמְתָא מֵרָזָא דְּזָכוֹר קָא אַתְיָא עַל הַאי סֻכַּת

שְׁלוֹם דְּנָטִיל (דף מח ע"ב) מֵעָלְמָא דְאָתֵי וְדָא תּוֹסֶפֶת יְהַבַת לְעָלְמָא קַדִּישָׁא. וּבְהַהוּא תּוֹסֶפֶת חָדָאן וְיִתְנַשֵּׁי מִנַּיְיהוּ כָּל מִלִּין דְּחוֹל וְכָל צַעֲרִין וְכָל עָאקִין כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (ישעיה יד) בְּיוֹם הָנִיחַ יְיָ לְךָ מֵעָצְבְּךָ וּמֵרָגְזֶךָ וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה וגו׳.

וּבְלֵילְיָא דְשַׁבַּתָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַטְעָמָא מִכֹּלָּא, בְּגִין לְאַחָזָאָה דְּהַאי סִפַּת שְׁלוֹם מִכֹּלָּא אִתְכְּלִילַת, וּבְלָבָד דְּלָא יַפְגִּים מֵיכְלָא חָדָא לְיוֹמָא, וְאִית דְּאָמְרֵי תְּרֵין, לְתְרֵין סְעוּדָתֵי אָחֳרָנִין דְּיוֹמָא, וְשַׁפִּיר. וְכָל שֶׁכֵּן אִי סָלִיק יַתִּיר לְיוֹמָא וְיָכִיל לְמִטְעַם מִמֵּיכְלִין אָחֳרָנִין וְלִזְעִירֵי בְּתְרֵי תַּבְשִׁילִין סַגְיָא, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא.

נֵר שֶׁל שַׁבָּת לִנְשֵׁי עַמָּא קַדִּישָׁא אִתְיְיהִיבַת לְאַדְלָקָא, וְחַבְרַיָּיא הָא אָמְרוּ דְּאִיהִי כִּבְתָה בּוֹצִינָא דְּעָלְמָא וְאַחְשִׁיכַת לֵיהּ כו׳ וְשַׁפִּיר. אֲבָל רָזָא דְמִלָּה. הַאי סִפַּת שְׁלוֹם מַטְרוֹנִיתָא דְּעָלְמָא הִיא וְנִשְׁמָתִין דְּאִנּוּן בּוֹצִינָא עִלָּאָה בָּהּ שַׁרְיָין. וְעַל דָּא מַטְרוֹנִיתָא בָּעָיָא לְאַדְלָקָא, דְּהָא בְּדוּכְתָּהָא אִתְאַחֲדַת וַעֲבָדַת עוֹבָדָא.

וְאִתְּתָא בָּעָיָא בְּחֶדְוָה דִּלְבָּא וּרְעוּתָא לְאַדְלָקָא בּוֹצִינָא דְשַׁבָּת, דְּהָא יִקָּרָא עִלָּאָה הִיא לָהּ וּזְכוּ רַב לְגַרְמָהּ לְמִזְכֵּי לִבְנִין קַדִּישִׁין דִּיהוֹן בּוֹצִינָא דְּעָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא וּבְדַחֲלְתָּא, וְיִסְגּוֹן שְׁלָמָא בְּאַרְעָא, וְיהֵיבַת

לְבַעֲלָה אוֹרְכָא דְחַיִּין, בְּגִין כָּךְ בַּעְיָא לְאִזְדַּהֲרָא בָּהּ.
תָּא חֲזֵי, שַׁבָּת לֵילְיָא וְיוֹמָא זָכוֹר וְשָׁמוֹר אִיהוּ כְּחֲדָא,
וְעַל דָּא כְּתִיב זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וּכְתִיב
שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, זָכוֹר לְדִכּוּרָא שָׁמוֹר לְנוּקְבָא וְכֹלָּא
חַד. זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל חוּלָקֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עַדְבֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵּיהּ עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹקָיו.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ב)

רַבִּי חֲנִינָא פָּרִישׁ כָּל חַד עַל קִיּוּמָא. שָׁשׁוֹן חַד. שִׂמְחָה
תְּרִין. חָתָן תְּלָת. כַּלָּה אַרְבַּע. גִּילָה דִּיצָה אַהֲבָה
אַחְוָה שָׁלוֹם וְרֵיעוּת י׳ כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶן נִבְרָא
הָעוֹלָם. ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם וְגוֹ׳.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ
וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. הַאי קְרָא גְּוונִין סַגִּיאִין אִית בֵּיהּ.
אֶלָּא מַהוּ אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר וַיִּבֶן יְיָ
אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע דָּא תוֹרָה שֶׁבַּעַל פֶּה דְּאִית בָּהּ דֶּרֶךְ,
כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ, בְּגִינֵי כָּךְ
אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ.
וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. מָאן מְקוֹמָהּ, דָּא תוֹרָה שֶׁבִּכְתָב
דְּאִית בָּהּ דַּעַת. (דַּעַת וּתְבוּנָה כְּחַד אָזְלוּ) יְיָ אֱלֹהִים שָׁם

מָלֵא לְאַתְקָנָא לָהּ בְּכֹלָּא. וְעַל דָּא אִתְקְרִיאַת חָכְמָה וְאִתְקְרִיאַת בִּינָה. בְּגִין דְּהָוָה בְּשֵׁם מָלֵא יְיָ אֱלֹהִים בְּכֹלָּא בְּשְׁלִימוּ בְּתְרֵי שְׁמָהָן.

אֶת הַצֵּלָע דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּלָא נָהֲרָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים לה) וּבְצַלְעִי שָׂמְחוּ וְנֶאֱסָפוּ. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם, בְּגִין דְּהָא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב נָפְקַת. לְאִשָּׁה, לְאִתְקַשְּׁרָא בְּשַׁלְהוֹבָא דְּסַטַר שְׁמָאלָא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה אִתְיְהִיבַת. לְאִשָּׁה, לְמֶהֱוֵי (נח ע' א) אֵשׁ ה' קָטִיר כְּחָדָא.

וַיְבִאֶהָ אֶל הָאָדָם. בְּגִין דְּלָא בַּעְיָא לְאִשְׁתַּכְחָא בִּלְחוֹדָהָא אֶלָּא לְאִתְכְּלָלָא וּלְאִתְחַבְּרָא בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. כְּיוָן דְּאִתְחַבְּרַת בַּהֲדֵיהּ הוּא יָזוּן לָהּ וְיִתַּקֵּן לָהּ וְיִתֵּן לָהּ מַה דְּאִצְטְרִיךְ הַיְינוּ דִּכְתִיב וְאֶת הָאָרֶץ וְהָא אוֹקִימְנָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא מָאן דְּאַנְסִיב בְּרַתֵּיהּ עַד לָא תֵּיעוּל לְבַעֲלָהּ, אֲבוּהָ וְאִמָּהּ מְתַקְּנִין לָהּ וְיָהֲבִין לָהּ כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, כְּיוָן דְּאִתְחַבְּרַת בְּבַעֲלָהּ הוּא יָזוּן לָהּ וְהוּא יִתֵּן לָהּ מַה דְּבָעְיָא.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע. דְּאַבָּא וְאִמָּא אַתְקִינוּ לָהּ (בְּב"ד קְשׁוּטִין. וַיְבִאֶהָ בְּגִי' כ"ד) וּלְבָתַר וַיְבִיאֶהָ אֶל הָאָדָם (וְעָאלָא לֵיהּ בְּחַמֵּשׁ קָלִין (ירמיה כה) קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל מְצַהֲלוֹת חֲתַנִּים) לְאִתְקַשְּׁרָא כֻּלָּא כְּחָדָא

וּלְאִתְחַבְּרָא חַד בְּחַד. וְהוּא יָהִיב (לֵיהּ) מַה דְּאִצְטְרִיךְ.
דָּבָר אַחֵר אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ, כַּד בְּרַתָּא בְּבֵי אִמָּא, הִיא
אִסְתַּכְּלָא בְּכָל יוֹמָא בְּכָל מַה דְּבַעְיָא בְּרַתָּהּ
דְּכְתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ, כֵּיוָן דְּחַבְּרַת לָהּ
בְּבַעְלָהּ הוּא יָהִיב לָהּ כָּל מַה דְּבַעְיָא וְיִתְקַן עוֹבָדָהָא,
הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ (וְהַאי קְרָא בְּרָזִין עִלָּאִין
אִתְקַשַּׁר) (דף מט ע"א) (ד"א הַאי קְרָא עַל חָכְמְתָא עִלָּאָה אִתְּמַר
וְאִתְקַשַּׁר בְּרָזִין עִלָּאִין, דְּהָא נְקוּדָה קַדְמָאָה לֵית מַאן
דְּיָדַע בָּהּ כְּלָל, אֲבָל אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ דָּא עָלְמָא
דְּאָתֵי, וְהוּ"א דָּא טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין סְתִימָא דְּאִקְרֵי
הוּ"א וְלָא יְדִיעַ בִּשְׁמָא).
כְּתִיב וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם. הָכָא אִשְׁתַּכְלַל בְּכֹלָּא
בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וְהָא אוֹקִימְנָא דְּאִתְכְּלִיל
בְּיֵצֶר הַטּוֹב, אֲבָל וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים בְּיֵצֶר טוֹב וּבְיֵצֶר רָע.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ג)

ס"א יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע דְּאִיהוּ חֶדְוָה וְאַיְיתֵי לָהּ לְגַבֵּיהּ,
וּלְעֵילָּא סִטְרָא דְּצָפוֹן מַמָּשׁ דְּאִיהוּ חֶדְוָה בְּלֹא
זוֹהֲמָא דְּיֵצֶר הָרָע אֲחִיד בֵּיהּ (נ"א בָּהּ). בְּקַדְמִיתָא דִּכְתִיב
שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי וְאִתְּיְיהִיבַת
בֵּין יְמִינָא לְשִׂמָאלָא (נ"א וּשְׂמָאלָא) (לְאִתְּזָנָא) וְעַל דָּא וַיִּיצֶר (יְיָ
אֱלֹהִים שֵׁם מָלֵא לְגַבֵּי תְּרֵין סִטְרִין אִלֵּין. אֶת הָאָדָם וְכוּ') (עד כאן מההשמטות)

אַמַּאי, אֶלָּא יֵצֶר טוֹב לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ. יֵצֶר הָרָע לְאַתְעָרָא לְגַבֵּי נוּקְבֵיהּ. (ס"א **וּמִסְטַר שְׂמָאלָא אִתְעַר תָּדִיר לְגַבֵּי נוּקְבָא), רָזָא דְמִלָּה מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְצָפוֹן אִתְעַר תָּדִיר לְגַבֵּי נוּקְבָא וְאִתְקַשַּׁר בַּהֲדָהּ וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרִיאַת אִשָּׁה.**

וְתָא חֲזֵי, יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר הָרָע בְּגִין דְּאִתְיַהֲבַת נוּקְבָא בֵּינַיְיהוּ (נ"א **דְנוּקְבָא אִתְכְּלִילַת בְּהוּ) וְאִתְקַשְּׁרָא בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָא מִתְקַשְּׁרָא עַד דְּיֵצֶר הָרָע אִתְעַר לְגַבָּהּ וּמִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא. וְכֵיוָן דְּמִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, כְּדֵין אִתְעַר יֵצֶר טוֹב דְּאִיהוּ חֶדְוָה וְאַיְיתֵי לָהּ לְגַבֵּיהּ** (וּכְדֵין אִתְיַהֲבַת בֵּינַיְיהוּ לְאִתְקָנָא, וְעַל דָּא וַיְיֵצֶר יְיָ אֱלֹהִים שֵׁם מָלֵא לְגַבֵּיהּ יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע) (ד"א **וּלְעֵילָּא סִטְרָא דְצָפוֹן מַמָּשׁ דְּאִיהִי חֶדְוָה בִּלָּא זוּהֲמָא דְּיֵצֶר הָרָע אָחִיד בָּהּ בְּקַדְמִיתָא, דִּכְתִיב,** (שיר השירים ב) **שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי, וְאִתְיְיהִיבַת בֵּין יָמִינָא וּשְׂמָאלָא לְאִתְזָנָא, וְעַל דָּא וַיְיֵצֶר יְיָ אֱלֹהִים שֵׁם מָלֵא לְגַבֵּי תְּרִין סִטְרִין אִלֵּין).**

אֶת הָאָדָם הָא אוֹקִימְנָא. אֲבָל דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא (ד"א **וְלָא הַוּוּ) מִתְפָּרְשָׁן לְמֶהֱוֵי אַפִּין בְּאַפִּין. מַה כְּתִיב עָפָר מִן הָאֲדָמָה הַשְׁתָּא קַיְימָא לְאִתְקָנָא. תָּא חֲזֵי אִתְּתָא כַּד אִתְחַבְּרַת בְּבַעֲלָהּ, אִתְקְרִיאַת עַל שֵׁם בַּעֲלָהּ, אִישׁ אִשָּׁה, צַדִּי"ק צָדֵ"ק, אִיהוּ עוֹפֶר וְאִיהִי עָפָר.** (ד"א ל"ג) (וּכְדֵין)

אִיהוּ צְבִי וְאִיהִי צְבְיָה (ד"א כְּמָא דְאַתְּ אָמֵר) (יחזקאל כ) צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת.

כְּתִיב, (דברים טז) לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל עֵץ אֵצֶל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָךְ. אֵצֶל מִזְבַּח, וְכִי לְעֵילָא מִנֵּיהּ אוֹ בְּאַתַר אָחֳרָא מָאן שַׁרְיֵיהּ. אֶלָּא הָא אוֹקִימְנָא (קפ"ב ע"ב) אֲשֶׁר דָּא בַּעֲלָה דְּאִתְּתָא (ד"א ה"א) אִתְקְרִיאַת עַל שׁוּם בַּעֲלָה אֲשֵׁרָה. (נ"א חֲרִי חֵם אֲשֶׁר ה"א) וְעַל דָּא כְּתִיב, (מלכים ב כג) לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל עֵץ אֵצֶל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹקֶיךָ. לָקְבֵל (נ"א אֲשֵׁרָה) אֲתַר דְּהַהוּא מִזְבַּח יְיָ, דְּהָא מִזְבַּח יְיָ אִיהוּ קַיְימָא עַל דָּא, וְעַל דָּא לָקְבְלָהּ לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל אֲתַר כָּל אִנּוּן פָּלְחֵי שִׁמְשָׁא אִקְרוּן עוֹבְדִין לַבַּעַל, וְאִנּוּן דְּפָלְחִין לְסִיהֲרָא אִיקְרוּן עוֹבְדֵי אֲשֵׁרָה, וְעַל דָּא לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה, וַאֲשֵׁרָה אִתְקְרֵי עַל שׁוּם בַּעֲלָה אָשֵׁ"ר. אִי הָכִי אַמַּאי אִתְעֲבַר שְׁמָא דָּא. אֶלָּא אֲשֵׁרָה עַל שׁוּם דִּכְתִיב (בראשית ל) בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת וְהוּא (ד"א הָא) דְּלָא אַשְׁרוּהָ שְׁאָר עַמִּין וְקַיְימָא אָחֳרָא תְּחוֹתָהּ, וְלָא עוֹד אֶלָּא דִּכְתִיב (איכה א) כָּל מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ, וּבְגִין כָּךְ (נ"א אִתְעֲבִיד) אִתְעֲבַר שְׁמָא דָּא, וּבְגִין דְּלָא יִתְתַּקְפוּן אִנּוּן דְּעָבְדֵי שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת, וְקָרִינָן מִזְבֵּחַ דְּאִיהוּ מֵאֲדָמָה, דִּכְתִיב, (שמות כ) מִזְבַּח אֲדָמָה וְגוֹ' בְּגִינֵי כָּךְ עָפָר מִן הָאֲדָמָה.

וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. (מִלָּה אִתְכְּלִיל אֶבֶל וַיִּפַּח בְּאַפָּיו) **אִתְכְּלִיל נִשְׁמַת חַיִּים בְּהַהוּא עָפָר, כְּנוּקְבָא דְּמִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא דְּהָא מִתְחַבְּרָן וְאִתְמַלְיָיא הַאי עָפָר מִכֹּלָּא, וּמַאי אִיהוּ, רוּחִין וְנִשְׁמָתִין. וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, הַשְׁתָּא אִתְתַּקַּן וְקַיָּים אָדָם לְאַתְקָנָא וּלְמֵיזַן לְנֶפֶשׁ חַיָּה.**

השלמה מהשמטות (סימן מ"ד)

אָמַר לֵיהּ (שיר השירים ז') **לְכָה דּוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה לְכוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְטַיֵּיל וְאַל אֶשֵּׁב תָּמִיד בְּמָקוֹם אֶחָד וּמַאי ל"ב אָמַר לֵיהּ, אִם כֵּן בֵּן זוֹמָא מִבַּחוּץ וְאַתָּה עִמּוֹ ל"ב הוּא** (והוא) **שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם וְהָיוּ סְתוּמִים וּבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמַאי שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אָמַר לֵיהּ לֵ"ב נְתִיבוֹת מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּחַדְרֵי חֲדָרִים וּמְנָיָן הַחֲדָרִים לֵ"ב. וּלְכָל אֶחָד מִן הַחֲדָרִים יֵשׁ נָתִיב נָאֶה לְמֶלֶךְ זֶה לְהִכָּנֵס** (הַכֹּל) **בְּחַדְרוֹ עַל דֶּרֶךְ נְתִיבוֹת. אָמַר, לֹא נָאֶה לוֹ שֶׁלֹּא לְגַלּוֹת פְּנִינָיו וּמִשְׁכְּנוֹתָיו וּגְנָזָיו וְחֲמוּדוֹתָיו. אֲמַרְתָּ לֹא. מָה עָשָׂה, נָגַע בְּבַת וְכָלַל בָּהּ כָּל הַנְּתִיבוֹת וּמַלְבּוּשֶׁיהָ וְהַרוֹצֶה לְהִכָּנֵס** (ס"א לְהִסְתַּכֵּל בְּעֵינֶיהָ) **בְּפָנִים, יִסְתַּכֵּל הֵנָּה. וּנְשָׂאָה לַמֶּלֶךְ.**

גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמַתָּנָה. וּלְפִעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּאַהֲבָתוֹ, (בַּת) **אֲחוֹתִי כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הָיוּ וּלְפִעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ בִּתִּי, כִּי בִּתּוֹ הִיא. וּלְפִעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ אִמִּי. וְעוֹד כִּי**

אֵין דִּין אִם אֵין חָכְמָה, שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר (מְלָכִים א' ה') וַיְיָ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. וְאַחַר כָּךְ דָּן אֶת הַדִּין עַל מַתְכּוּנְתּוֹ דִּכְתִיב (מלכים ג') וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט וגו' כִּי רָאוּ כִּי חָכְמָה אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ וגו'.

וּמָה חָכְמָה נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִשְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה נָשָׂא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּדְאַמְרִינָן, כָּל שְׁלֹמֹה שְׁבְּשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, לְבָד מֵאֶחָד. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹאִיל וְשִׁמְךָ כִּשְׁמִי, אֲשִׁיא לְךָ בִּתִּי. וְהָא נְשׁוּאָה הֵיא, אָמַר לֵיהּ, בְּמַתָּנָה נִתְּנָה לוֹ הַשֵּׁם. וַיְיָ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה וְלָא פֵּירַשׁ. וְהֵיכָן פֵּירַשׁ, לְהַלָּן. כִּי רָאוּ כִּי חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט ((נ"א וּמַאי מִשְׁפָּט אֶלָּא כָּל זְמַן שְׁאָדָם עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ) וּמַאי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט, הֲוֵי אוֹמֵר שְׁאוֹתָהּ חָכְמָה שְׁנִתְּנָה אֱלֹהִים וְשָׁהִיא עִמּוֹ בְּחַדְרוֹ, הֵיא בְּקִרְבּוֹ. זֹאת עוּזָּרְתּוֹ וּמְקָרְבָתּוֹ וְאִם לָאו מַרְחַקְתּוֹ וְלֹא עוֹד אֶלָּא מֵיסָּרְתּוֹ דִּכְתִיב (ויקרא כ"ו) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי:

(עד כאן מההשמטות)

וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים, אוּף הָכִי נָמֵי בְּשֵׁם מָלֵא, דְּהָא אַבָּא וְאִמָּא אַתְקִינוּ לָהּ עַד לָא אָתַת לְבַעְלָהּ. אֶת הַצֵּלָע כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם, אַסְפַּקְלָרְיָאה דְּלָא נָהֲרָא, אֲבָל אַבָּא וְאִמָּא אַתְקִינוּ לָהּ לְאִתְפַּיְיסָא בַּעֲלָהּ בַּהֲדָהּ.

וַיְבִאֶהָ אֶל הָאָדָם. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא דְּבָעָאן אַבָּא וְאִמָּא דְּכַלָּה לְאָעָלָה בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּחָתָן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברים כב) אֶת בִּתִּי נָתַתִּי לָאִישׁ הַזֶּה וְגו'. מִכָּאן וָאֵילָךְ בַּעָלָה יֵיתֵי לְגַבָּהּ, דְּהָא בֵּיתָא דִּילָהּ הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כט) וַיָּבֵא אֵלֶיהָ. וַיָּבֵא גַּם אֶל רָחֵל, בְּקַדְמִיתָא וַיְבִאֶהָ אֶל הָאָדָם דְּעַד הָכָא אִית לְאַבָּא וּלְאִמָּא לְמֶעֱבַד, לְבָתַר אִיהוּ יֵיתֵי לְגַבָּהּ וְכָל בֵּיתָא דִּילָהּ הוּא, וְיִטּוֹל רְשׁוּת מִינָהּ.

וְעַל דָּא אִתְעַרְנָא דִּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם, דְּנָטִיל רְשׁוּ בְּקַדְמִיתָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּמָאן דְּמִתְחַבֵּר (דף מט ע"ב) בְּאִנְתְּתֵיהּ בָּעֵי לְמִפְגַּע לָהּ וּלְבַסְּמָא לָהּ בְּמִלִּין, וְאִי לָאו לָא (קמח ב) יָבִית לְגַבָּהּ. בְּגִין דְּיֵהֵא רְעוּתָא דִּלְהוֹן כְּחָדָא בְּדָלָא אֲנִיסוּ.

וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, לְאַחָזָאָה דְּאַסִּיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְשַׁמְשָׁא עַרְסֵיהּ בִּימָמָא. וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו, הָכָא אוֹלִיפְנָא דַּאֲפִילּוּ יְהוֹן לְמַלְכָּא עַרְסֵי דְּדַהֲבָא וּלְבוּשֵׁי יְקָר לְמֵיבַת בְּהוּ וּמַטְרוֹנִיתָא תַּתְקִין לֵיהּ עַרְסָא מִתְתַּקַּן בְּאַבְנִין, יְשָׁבוֹק דִּילֵיהּ וְיֵבִית בַּמֶּה דְּאִיהִי תַּתְקִין דִּכְתִיב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב הָכָא וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם וְגו'. הָא בְּסִימוּ דְּמִלִּין לְאַמְשָׁכָא עִמֵּהּ חֲבִיבוּתָא, וּלְאַמְשָׁכָא לָהּ (עמה) לִרְעוּתֵיהּ לְאַתְעָרָא עִמֵּהּ רְחִימוּתָא.

חֲמֵי כַּמָּה בְּסִימִין אִנּוּן מִלִּין, כַּמָּה מִלֵּי דִּרְחִימוּתָא אִנּוּן, עֻצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, בְּגִין לְאַחֲזָאָה לָהּ דְּאִנּוּן חַד וְלָא אִית פִּירוּדָא בֵּינַייְהוּ בְּכֹלָּא.

הַשְׁתָּא שָׁרֵי לְשַׁבָּחָא לָהּ. לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה דָּא הִיא דְּלָא יִשְׁתַּכַּח כַּוָּותָהּ. דָּא הִיא יְקָרָא דְּבֵיתָא כְּלְהוֹן נָשִׁין גַּבָּהּ כְּקוֹפָא בִּפְנֵי בְּנֵי נָשָׁא. אֲבָל לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא לְזֹאת וְלָא לְאַחֲרָא. כֹּלָּא הוּא מִלֵּי רְחִימוּתָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה:

עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, כֹּלָּא לְאַמְשָׁכָא לָהּ בִּרְחִימוּ וּלְאִתְדַּבְּקָא בַּהֲדָהּ, כֵּיוָן דְּאִתְעַר לְגַבָּהּ כָּל מִלִּין אִלֵּין, מַה כְּתִיב וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם וְגוֹ'. הָא אִתְעַר יֵצֶר הָרָע לְאַחֲדָא בָּהּ בְּגִין לְקַשָּׁרָא לָהּ בְּתִיאוּבְתָּא דְּגוּפָא וּלְאִתְעָרָא לְגַבָּהּ מִלִּין אָחֳרָנִין דְּיֵצֶר הָרָע אִתְעַנַּג בְּהוּ.

עַד לְבָתַר מַה כְּתִיב וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ וַתֹּאכַל, קְבִילַת לֵיהּ בִּרְעוּתָא וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ (וַיֹּאכַל) הָא כְּדֵין הִיא אִתְעָרָא לְגַבֵּיהּ בְּתִיאוּבְתָּא (נ"א בְּתִאוּבְתָּא) לְאַתְעָרָא (נ"א לְמֵיהַב) לֵיהּ רְעוּתָא וּרְחִימוּ, דָּא מִלָּה לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא לִבְנֵי נָשָׁא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִי הָכִי בְּמַאי נוֹקִים לֵיהּ לְעֵילָא יֵצֶר
הָרָע דְּאָחִיד בָּהּ בְּנוּקְבָא, אָמַר לֵיהּ, הָא אִתְעָרָא
אִלֵּין לְעֵילָא וְאִלֵּין לְתַתָּא יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע. יֵצֶר טוֹב
מִיָּמִינָא וְיֵצֶר רָע מִשְּׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא לְעֵילָא אָחִיד
בְּנוּקְבָא לְקַשְׁרָא לָהּ כְּחָדָא (נ"א לְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ) בְּגוּפָא
כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וְגוֹ',
וְעַל דָּא מִלִּין אִתְפַּרְשָׁן לְעֵילָא וְתַתָּא עַד הָכָא, מִכָּאן
וּלְהָלְאָה מִלִּין בְּזוּטָרָא (נ"א בְּזוּטָא) דְּזִיפְתָּא לְזֵעִירֵיהּ דְּטִינְקִין
לְפָרְשָׁא מִלָּה, וְהָא אִתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָזִיל לְטִבֶּרְיָה, וְהַוּוּ עִמֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי
וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא. אֲדַהֲכִי חָמוּ לֵיהּ לְרַבִּי פִּנְחָס
דְּהַוָּה אָתֵי. כֵּיוָן דְּאִתְחַבָּרוּ כְּחָדָא, נַחֲתוּ וְיָתְבוּ תְּחוֹת
אִילָנָא חַד מֵאִילָנֵי טוּרָא. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס הָא יָתִיבְנָא,
מֵאִלֵּין מִלֵּי מַעֲלַיְיתָא דְּאַתְּ אָמַר בְּכָל יוֹמָא בְּעֵינָא
לְמִשְׁמַע.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (בראשית יג) וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד
בֵּית אֵל עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה
בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעָי. וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו, לְמַסָּעוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ.
מַאי לְמַסָּעָיו. אֶלָּא תְּרִין מַטְלָנִין אִנּוּן. חַד דִּידֵיהּ וְחַד
דִּשְׁכִינְתָּא. דְּהָא כָּל בַּר נָשׁ בָּעֵי לְאִשְׁתַּכְחָא דְּכַר וְנוּקְבָא
בְּגִין לְאַתְקָפָא מְהֵימְנוּתָא. וּכְדֵין שְׁכִינְתָּא לָא אִתְפַּרְשָׁא
מִנֵּיהּ לְעָלְמִין.

וְאִי תֵּימָא מָאן דְּנָפִיק לְאוֹרְחָא דְּלָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, שְׁכִינְתָּא אִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ. תָּא חֲזֵי, הַאי מַאן דְּנָפִיק לְאָרְחָא (קסח א) יְסַדֵּר צְלוֹתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא דְּמָרֵיהּ עַד לָא יִפּוֹק לְאָרְחָא בְּזִמְנָא דְּאִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. כֵּיוָן דְּסַדַּר צְלוֹתֵיהּ וְשַׁבְחֵיהּ וּשְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא עֲלֵיהּ יִפּוֹק. דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִזְדַּוּוגַת בַּהֲדֵיהּ. בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. דְּכַר וְנוּקְבָא בְּמָתָא. דְּכַר וְנוּקְבָא בְּחַקְלָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. (תהלים פה)

תָּא חֲזֵי, כָּל (דף נ ע"א) זְמָנָא דְּבַר נָשׁ אִתְעַכַּב בְּאוֹרְחָא (בְּכָל חֵילֵיהּ) בָּעֵי לְנַטָּרָא עוֹבָדוֹי. בְּגִין דְּזוּוגָא עִלָּאָה לָא יִתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהּ וְיִשְׁתְּכַח פָּגִים בְּלָא דְּכַר וְנוּקְבָא. בְּמָתָא אִצְטְרִיךְ כַּד נוּקְבֵיהּ עִמֵּיהּ, כָּל שְׁכֵן הָכָא דְּזוּוגָא עִלָּאָה אִתְקַשְׁרַת בֵּיהּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּהָא זוּוגָא עִלָּאָה נָטִיר לֵיהּ בְּאָרְחָא וְלָא מִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ עַד דְּיִתּוֹב לְבֵיתֵיהּ.

בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל לְבֵיתֵיהּ בָּעָא לְחַדְּתָא דְּבִיתְהוּ (בֵּיתֵיהּ). בְּגִין דְּדְּבִיתְהוּ גָּרְמָא לֵיהּ הַהוּא זוּוגָא עִלָּאָה. כֵּיוָן דְּאָתָא לְגַבֵּיהּ בָּעֵי לְחַדְּתָא לָהּ בְּגִין תְּרֵין גַּוונֵי. חַד בְּגִין חֶדְוָתָא דְּהַהִיא זוּוגָא חֶדְוָתָא דְּמִצְוָה הִיא וְחֶדְוָתָא דְּמִצְוָה חֶדְוָתָא דִּשְׁכִינְתָּא אִיהוּ.

וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאַסְגֵּי שְׁלוֹם סְתָם (לְתַתָּא) (נ"א לְאִתְתָּא) הֲדָא

הוּא דִּכְתִיב, (איוב ה) וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהָלֶךָ, וּפָקַדְתָּ נָוְךָ וְלֹא תֶחֱטָא. וְכִי אִי לָא פָּקִיד לְאִתְּתֵיהּ חֵטְא אִיהוּ. הָכִי הוּא וַדַּאי. בְּגִין דְּגָרַע יְקַר זִוּוּגָא עִלָּאָה דְּאִזְדַּוּוֹגַת בֵּיהּ וּדְבִיתְהוּ גָּרְמָא לֵיהּ. וְחַד דְּאִי מִתְעַבְּרָא אִתְּתֵיהּ זִוּוּגָא עִלָּאָה אֲרִיכַת בָּהּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְּהַאי בְּרִית אִקְרֵי בְּרִית דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא בָּעֵי לְכַוְונָא בְּחֶדְוָותָא דָּא כְּמָה דְּבָעֵי בְּחֶדְוָותָא דְּשַׁבָּת (דְּאִנּוּן חַכְּימִין) דְּאִיהוּ זִוּוּגָא דְּחַכְּימִין. וְעַל דָּא וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהָלֶךָ דְּהָא שְׁכִינְתָּא אַתְיָא עִמָּךְ וְשָׁרְיָא בְּבֵיתָךְ. וְעַל דָּא (איוב ה) וּפָקַדְתָּ נָוְךָ וְלֹא תֶחֱטָא. מַאי וְלֹא תֶחֱטָא. לְשַׁמָּשָׁא קַמֵּי שְׁכִינְתָּא חֶדְוָותָא דְּמִצְוָה.

כְּגַוְונָא דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְפָּרְשָׁן מִנְּשַׁייֵהוּ כָּל אִנּוּן יוֹמִין דְּשַׁבַּתָּא בְּגִין לְאִתְעַסְּקָא בְּאוֹרַייְתָא. זִוּוּגָא עִלָּאָה אִזְדַּוּוֹג בְּהוּ וְלָא מִתְפָּרְשָׁא מִנַּייֵהוּ בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. כֵּיוָן דְּעָאל שַׁבָּת בָּעְיָין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים לְחַדְּתָא לְדִבְיתְהוּ בְּגִין יְקַר זִוּוּגָא עִלָּאָה. וּלְכַוְונָא לְבַייְהוּ בִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן כְּמָה דְּאִתְּמַר.

כְּגַוְונָא דָּא, הַאי מַאן דְּאִתְּתֵיהּ בְּיוֹמֵי מְסָאֲבוּ דִּילָהּ וְנָטִיר לָהּ כְּדְקָא יָאוֹת. כָּל אִנּוּן יוֹמִין זִוּוּגָא עִלָּאָה אִזְדַּוּוֹג בַּהֲדֵיהּ דְּיִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. כֵּיוָן דְּאִתְדְּכִיאַת אִתְּתֵיהּ בָּעֵי לְחַדְּתָא לָהּ חֶדְוָה דְּמִצְוָה חֶדְוָה

עִלָּאָה. וְכֻלְּהוּ טַעֲמֵי דְּקָא אָמְרָן בְּחַד דַּרְגָּא סָלְקִין. סְתָמָא דְּמִלָּה כָּל אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בָּעָיִין לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא בְּהַאי.

וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי שְׁבָחָא הוּא דְּבַר נָשׁ כַּד נָפִיק לְאָרְחָא יַתִּיר מִן בֵּיתֵיהּ בְּגִין זְווּגָא עִלָּאָה דְּאִזְדַּווֹגַת בַּהֲדֵיהּ. תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּבַר נָשׁ הוּא בְּבֵיתֵיהּ, עִקָּרָא דְּבֵיתָא דְּבֵיתְהוּ. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא לָא אִתְעַדֵּי מִן בֵּיתָא בְּגִין דְּבֵיתְהוּ. כְּמָה דְּתָנִינָן דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיְבִיאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ, דִּשְׁרָגָא אִתְדְּלָקַת, מַאי טַעְמָא בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אָתַת לְבֵיתָא.

רָזָא דְּמִלָּה אִמָּא עִלָּאָה לָא אִשְׁתַּכְּחַת גַּבֵּי דְּכוּרָא אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִתְתַּקְּנַת בֵּיתָא וְאִתְחַבְּרוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, כְּדֵין אִמָּא עִלָּאָה אֲרִיכַת בְּרָכָאן לְבָרוּכֵי לוֹן. כְּגַוְונָא דָּא אִמָּא תַּתָּאָה לָא אִשְׁתַּכְּחַת לְגַבֵּי דְּכוּרָא אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִתְתַּקְּנַת בֵּיתָא וְאָתֵי דְּכַר לְגַבָּהּ דְּנוּקְבֵיהּ וְאִתְחַבָּרוּ כְּחַדָּא כְּדֵין אִמָּא תַּתָּאָה אֲרִיכַת בְּרָכָאן לְבָרְכָא לוֹן.

וְעַל דָּא בְּתְרֵי נוּקְבִין אִתְעַטַּר דְּכוּרָא בְּבֵיתֵיהּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְהַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית מט) עַד תַּאֲוַת גִּבְעוֹת עוֹלָם. הַאי ע"ד תִּיאוּבְתָּא דְּגִבְעוֹת עוֹלָם בֵּיהּ. נוּקְבָא עִלָּאָה לְאַתְקָנָא לֵיהּ וּלְאַעֲטָרָא לֵיהּ וּלְבָרְכָא לֵיהּ. נוּקְבָא תַּתָּאָה לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ וּלְאִתְזָנָא מִנֵּיהּ.

וּכְגַוְונָא דָּא לְתַתָּא כַּד דְּכוּרָא אִינְסִיב, תַּאֲוַת גִּבְעוֹת עוֹלָם לְגַבֵּיהּ וְאִתְעַטַּר בְּתְרֵי נוּקְבֵי חַד עִלָּאָה וְחַד תַּתָּאָה. עִלָּאָה לְאַרְקָא עֲלֵיהּ בִּרְכָאן. תַּתָּאָה לְאִתְזָנָא מִנֵּיהּ וּלְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ. וּבַר נָשׁ בְּבֵיתֵיהּ תַּאֲוַת גִּבְעוֹת עוֹלָם לְגַבֵּיהּ וְאִתְעַטַּר בְּהוּ.

כַּד נָפִיק בְּאָרְחָא לָאו הָכִי. אִימָּא עִלָּאָה אִתְחַבְּרַת בַּהֲדֵיהּ וְתַתָּאָה אִשְׁתְּאַרַת. כַּד תָּב לְבֵיתֵיהּ בָּעֵי לְאִתְעַטָּרָא בִּתְרֵי נוּקְבֵי כִּדְקָאֲמָרַן. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס אֲפִילּוּ בְּקִלִּיפֵי סַנְפּוֹרֵי קִטְרָא לָא פַּתְחֵי (דף נ ע"ב) עִטָּרָא קַמָּךְ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּגַוְונָא דָּא אוֹרַיְיתָא קָאִים בֵּין תְּרֵי בָּתִּים, כְּמָה דִכְתִיב, (ישעיה ח) לְשֵׁנֵי בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל וגו׳. חַד סְתִימָא עִלָּאָה. וְחַד אִתְגַּלְיָא יַתִּיר. (סְתִימָא) עִלָּאָה (דא) קוֹל גָּדוֹל דִּכְתִיב, (דברים ה) קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף. וְהַאי קוֹל פְּנִימָאָה אִיהוּ דְּלָא אִשְׁתְּמַע וְלָא אִתְגַּלְיָא. וְדָא הוּא כַּד נְבִיעַ בֵּי גָרוֹן אַפִּיק (בֵּיהּ) ה׳ בְּחַשַּׁאי וּנְבִיעַ תָּדִיר וְלָא פָּסַק. וְאִיהוּ דַּקָּה פְּנִימָאָה דְּלָא אִשְׁתְּמַע לְעָלְמִין.

וּמֵהָכָא נָפְקָא אוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב. וְהַאי אִשְׁתְּמַע (ד״א דְּאִשְׁתְּמַע) דְּנָפְקָא (ד״א נָפְקָא) מֵהַהִיא דְּלָא אִשְׁתְּמַע. וּלְבָתַר אִתְאַחִיד דִּבּוּר בַּהֲדֵיהּ וְנָפַק לְבַר מֵחֵילֵיהּ וּמִתְקְפֵיהּ. וְקוֹל דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא אָחִיד בֵּין תְּרֵי נִקְבֵי. אָחִיד בְּהַאי פְּנִימָאָה דְּלָא אִשְׁתְּמַע. וְאָחִיד בְּהַאי דְּלְבַר דְּאִשְׁתְּמַע.

תְּרִין אִנּוּן דְּלָא אִשְׁתְּמְעוּ וּתְרִין אִנּוּן דְּאִשְׁתְּמְעוּ. תְּרִין דְּלָא אִשְׁתְּמְעוּ, דָּא הוּא חָכְמָה עִלָּאָה סְתִימָאָה דְּקַיְימָא בְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְגַּלְיָא וְלָא אִשְׁתְּמַע. לְבָתַר נָפְקָא וְאִתְגַּלְיָא וְעִיר בַּחֲשַׁאי דְּלָא אִשְׁתְּמַע הַהוּא דְּאִקְרֵי קוֹל גָּדוֹל דְּהוּא דַּק וְנָפִיק בַּחֲשַׁאי.

תְּרִין אִנּוּן דְּאִשְׁתְּמְעוּ, אִנּוּן דְּנָפְקֵי מֵהָכָא קוֹל דְּיַעֲקֹב וְדִבּוּר דְּאִתְאַחִיד בַּהֲדֵיהּ. הַאי קוֹל גָּדוֹל דְּאִיהוּ בַּחֲשַׁאי וְלָא אִשְׁתְּמַע. אִיהִי בַּי"ת לַחָכְמָה עִלָּאָה. וְכָל נוּקְבָא בַּי"ת אִקְרֵי. וְהַאי דִּבּוּר בַּתְרָאָה אִיהוּ בַּיִת לַקּוֹל דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא אוֹרַיְיתָא שַׁרְיָא בְּבֵי"ת. בֵּי"ת רֵאשִׁית.

פְּתַח וְאָמַר בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, הַיְינוּ דִּכְתִיב וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע. אֶת הַשָּׁמַיִם הַיְינוּ דִּכְתִיב וַיְבִיאֶהָ אֶל הָאָדָם. וְאֶת הָאָרֶץ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וְעֻצָּם מֵעֲצָמַי. וַדַּאי הַאי אִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים.

תּוּ פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (תהלים ק) נְאֻם יְיָ לַאדוֹנִי שֵׁב לִימִינִי עַד אָשִׁית אוֹיְבֶיךָ הֲדוֹם לְרַגְלֶיךָ. נְאֻם יְיָ לַאדוֹנִי, דַּרְגָּא עִלָּאָה לְדַרְגָּא תַּתָּאָה קָאָמַר שֵׁב לִימִינִי, לְאִתְקַשְּׁרָא מַעֲרָבִית בִּדְרוֹמִית שְׂמָאלָא בִּימִינָא. בְּגִין לְתַבְּרָא חֵילֵיהוֹן דִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נְאֻם יְיָ לַאדוֹנִי, נְאֻם יְיָ דָּא יַעֲקֹב. לַאֲדוֹנִי דָּא (יהושע ג) אֲרוֹן

הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. דָּבָר אַחֵר נְאֻם יְיָ דָּא יוֹבְלָא. לַאֲדוֹנִי דָּא שְׁמִיטָה. דִּכְתִיב בָּהּ (שמות כא) אָהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי. שֵׁב לִימִינִי דְּהָא יְמִינָא בְּיוֹבְלָא שָׁרְיָא. וּשְׁמִיטָה בָּעֵי לְאִתְקַשְּׁרָא בִּימִינָא.

תָּא חֲזֵי, שְׁמִיטָה דָּא לָא אִתְקַשַּׁר בְּקִיּוּמָא שְׁלִים בִּימִינָא וּבְשְׁמָאלָא מִיּוֹמָא דְּאִשְׁתַּכְּחַת, כַּד בָּעְיָא לְאִתְקַשְּׁרָא אוֹשִׁיט דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא לְקָבְלָהּ וּבָרָא עָלְמָא דֵּין. וּבְגִין דְּהוּא מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא לֵית בֵּיהּ קִיּוּמָא עַד זִמְנָא דְּאֵלֵף שְׁבִיעָאָה. דִּבְהַהוּא יוֹמָא לְחוּד אִתְקַשַּׁר כְּדֵין בִּימִינָא. וּכְדֵין תֶּהֱוֵי בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים וְיִשְׁתַּכְּחוּן שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה וּכְדֵין לָא תַּעֲדֵי מִתַּמָּן לְעָלְמִין.

אִי הָכִי בְּמַאי נוֹקִים שֵׁב לִימִינִי. אֶלָּא עַד זִמְנָא יְדִיעָא דִּכְתִיב עַד אָשִׁית אוֹיְבֶיךָ הֲדוֹם לְרַגְלֶיךָ וְלָא תָּדִיר. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא לָא תַּעֲדֵי מִתַּמָּן לְעָלְמִין דִּכְתִיב, (ישעיה נד) כִּי יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד.

תָּא חֲזֵי, אֶת הַשָּׁמַיִם דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה. וְאֶת הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָּא דִּלְתַתָּא בְּאִתְחַבְּרוּתָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא. וְהָא אִתְּמַר כְּמָה דְּאִתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא עַד כְּעָן. בָּעוּ (ד"א בָּעָא) לְמֵיזַל. קָמוּ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה הָכָא גַּבָּן. פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבֵי,

(דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. וּכְתִיב הָתָם (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. הָנֵי קְרָאֵי אוֹקִימְנָא לְהוּ בְּכַמָּה אֲתַר וְאִתְעָרוּ בְּהוּ חַבְרַיָּיא. תָּא חֲזֵי, כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא, הָא אִתְּמַר מִלָּה דָּא בְּגוֹ חַבְרַיָּיא דְּאִית אֶשָּׁא אָכְלָא אֶשָּׁא (וְאִית אֶשָּׁא) וְאָכִיל לָהּ וְשָׁצֵי לָהּ. בְּגִין דְּאִית אֶשָּׁא תַּקִּיפָא מֵאֶשָּׁא וְאוֹקְמוּהָ.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, מָאן דְּבָעֵי לְמִנְדַּע חָכְמְתָא דְּיִחוּדָא קַדִּישָׁא. יִסְתַּכַּל בְּשַׁלְהוֹבָא דְּסָלְקָא מִגּוֹ גַּחֲלְתָּא. אוֹ מִגּוֹ בּוּצִינָא דְּדָלִיק. דְּהָא שַׁלְהוֹבָא לָא סָלְקָא אֶלָּא (דף נא ע"א) כַּד אִתְאַחִיד בְּמִלָּה גַּסָּה (נ"א אַחֲרָא).

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁלְהוֹבָא דְּסָלְקָא אִית תְּרִין נְהוֹרִין. חַד נְהוֹרָא חִוָּורָא דְּנָהִיר. וְחַד נְהוֹרָא דְּאִתְאַחִיד בֵּהּ אוּכְמָא אוֹ תִּכְלָא. הַהוּא נְהוֹרָא חִוָּורָא אִיהוּ לְעֵילָּא וְסָלְקָא בְּאוֹרַח מִישׁוֹר. וּתְחוֹתֵיהּ הַהוּא נְהוֹרָא תִּכְלָא אוֹ אוּכְמָא דְּאִיהוּ כָּרְסַיָּא לְהַהוּא חִוָּורָא.

וְהַהוּא נְהוֹרָא חִוָּורָא שָׁאֲרֵי עִלָּוֵיהּ וְאִתְאַחִידוּ דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. וְהַהוּא נְהוֹרָא אוּכְמָא אוֹ גַּוְונָא תִּכְלָא דְּאִיהוּ לְתַתָּא הוּא כָּרְסַיָּא דִּיקָר לְהַהוּא חִוָּורָא. וְעַל דָּא רָזָא דְּתִכְלְתָּא. וְהַאי כָּרְסַיָּא תִּכְלָא (אוֹ) אוּכְמָא אִתְאַחַד בְּמִלָּה אָחֳרָא לְאִתְדַּלְקָא דְּהוּא מִתַּתָּא וְהַהוּא אִתְעַר לֵיהּ לְאִתְאַחֲדָא בְּנְהוֹרָא חִוָּורָא (ס"א עִלָּאָה).

וְדָא תִּכְלָא אוּכְמָא לְזַמְנִין אִתְהַדַּר סוּמְקָא. וְהַהוּא נְהוֹרָא חִוּוֹרָא דְּעַלַּיהּ לָא אִשְׁתַּנֵּי לְעָלְמִין דְּהָא חִוּוֹרָא הוּא תָּדִיר. אֲבָל הַאי תִּכְלָא אִשְׁתַּנֵּי לְגַוְונִין אִלֵּין. לְזַמְנִין תִּכְלָא אוֹ אוּכְמָא. וּלְזַמְנִין סוּמְקָא. וְהַאי אִתְאַחִיד לְתֵרִין סִטְרִין. אִתְאַחִיד לְעֵילָּא בְּהַהוּא נְהוֹרָא (ס"א עִילָּאָה) חִוּוֹרָא. אִתְאַחִיד לְתַתָּא בְּהַהוּא מִלָּה דְּתִתְחוֹתוֹי דְּמִתַּקְנָא בֵּיהּ לְאַנְהָרָא (מִלִּין דְּשַׁוְיִין לֵיהּ לְאַדְלָקָא) וּלְאִתְאַחָדָא בֵּיהּ.

וְדָא אָכְלָא תָּדִיר וְשָׁצֵי לְהַהוּא מִלָּה דְּשַׁוְיִין לֵיהּ. דְּהָא בְּכָל מַה דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ לְתַתָּא וְשַׁרְיָא עֲלוֹי הַהוּא נְהוֹרָא תִּכְלָא שָׁצֵי לֵיהּ וְאָכִיל לֵיהּ. בְּגִין דְּאוֹרְחוֹי הוּא לְשֵׁיצָאָה וּלְמֶהֱוֵי אָכִיל. דְּהָא בֵּיהּ תַּלְיָא שֵׁצוּ דְּכֹלָּא מוֹתָא דְּכֹלָּא. וּבְגִינֵי כָךְ אִיהִי אָכִיל כָּל מַה דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ לְתַתָּא.

וְהַהוּא נְהוֹרָא חִוּוֹרָא דְּשַׁרְיָא עֲלוֹי לָא אָכִיל וְלָא שָׁצֵי לְעָלְמִין וְלָא אִשְׁתַּנֵּי נְהוֹרֵיהּ. וְעַל דָּא אָמַר מֹשֶׁה כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. אוֹכְלָה וַדַּאי. אָכִיל וְשָׁצֵי כָּל מַה דְּשַׁרְיָא תִּחוֹתוֹי. וְעַל דָּא אָמַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְלֹא אֱלֹהֵינוּ. בְּגִין דְּמֹשֶׁה בְּהַהוּא נְהוֹרָא חִוּוֹרָא דִּלְעֵילָּא הֲוָה דְּלָא שָׁצֵי וְלָא אָכִיל.

תָּא חֲזֵי, לֵית לֵיהּ אִתְעֲרוּתָא לְאִתְדַּלְקָא הַאי נְהוֹרָא

תִּכְלָא לְאִתְאַחֲדָא בִּנְהוֹרָא חִוּורָא, אֶלָּא עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ תְּחוֹתוֹי.

וְתָא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּאָרְחֵיהּ דְּהַאי נְהוֹרָא תִּכְלָא אוּכְמָא לְשֵׁיצָאָה כָּל מַה דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ תְּחוֹתוֹי. יִשְׂרָאֵל מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ תְּחוֹתוֹי וְקַיְימָן בְּקִיּוּמָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. בַּיי אֱלֹהֵיכֶם וְלָא אֱלֹהֵינוּ (אֶלָּא בַּיי אֱלֹהֵיכֶם). בְּהַהוּא נְהוֹרָא תִּכְלָא אוּכְמָא דְּאָכִיל וְשָׁצֵי כָּל מַה דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ תְּחוֹתֵיהּ.

וְאַתּוּן מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ וְקַיְימֵי. דִּכְתִיב חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

וְעַל נְהוֹרָא חִוּורָא, שַׁרְיָיא לְעֵילָּא נְהוֹרָא סְתִימָא דְּאַקִּיף לֵיהּ. וְרָזָא עִלָּאָה הָכָא. וְכֹלָּא תִּשְׁכַּח בְּשַׁלְהוֹבָא דְּסָלִיק וְחָכְמְתִין דְּעֵלְיוֹנִין בֵּיהּ. אֲתָא רַבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאִיעַרְעָנָא הָכָא. אֲזִלוּ עִמֵּיהּ דְּרַבִּי פִּנְחָס תְּלַת מִילִין.

אַהַדְּרוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּיא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן הָא דְּאָמְרַן רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ בִּיחוּדָא קַדִּישָׁא. דִּבְגִין כָּךְ ה"א בַּתְרָאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהוּ נְהוֹרָא תִּכְלָא אוּכְמָא דְּאִתְאַחִיד בְּיהּ"ו דְּהוּא נְהוֹרָא חִוּורָא דְּנָהִיר.

תָּא חֲזֵי, לְזִמְנִין הַאי נְהוֹרָא תִּכְלָא ד׳. וּלְזִמְנִין ה׳. אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּלָא מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לְאַדְלָקָא

לֵיהּ לְאִתְאַחֲדָא בִּנְהוֹרָא חִוּוֹרָא, אִיהוּ ד'. וּלְזִמְנָא דְּמִתְעָרֵי לֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא עִם נְהוֹרָא חִוּוֹרָא כְּדֵין אִקְרֵי ה'. מִנָּלָן דִּכְתִיב, כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְּתוּלָה, נַעַר כְּתִיב בְּלָא ה'. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּלָא אִתְחַבְּרַת בִּדְכוּרָא. וּבְכָל אֲתַר דְּלָא אִשְׁתַּכְּחוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, ה"א לָא אִשְׁתְּכַח וְסָלְקָא מִתַּמָּן וְאִשְׁתָּאַר ד'.

דְּהָא אִיהִי כָּל זִמְנָא דְּאִתְחַבַּר בִּנְהוֹרָא חִוּוֹרָא דְּנָהִיר אִקְרֵי ה'. דְּהָא כְּדֵין כֻּלָּא אִתְחַבַּר כְּחָדָא. אִיהִי אִתְדַּבְּקַת בִּנְהוֹרָא חִוּוֹרָא, וְיִשְׂרָאֵל מִתְדַּבְּקָן בָּהּ (ד"א ל"ג לְתַתָּא) וְקַיְימָא תְּחוֹתָהּ לְאַדְלָקָא לָהּ. וּכְדֵין כֻּלָּא חַד. וְדָא הוּא רָזָא דְּקָרְבָּנָא. דְּתָנֵינָא דְּסָלִיק אַתְעַר לֵיהּ לְהַאי נְהוֹרָא תִּכְלָא לְאַדְלָקָא. וְכַד אִתְדַּלַק אִתְחַבַּר (דף נא ע"ב) בִּנְהוֹרָא חִוּוֹרָא וּשְׂרַגָּא דָּלִיק בִּיחוּדָא חַד.

וּבְגִין דְּאָרְחֵיהּ דְּהַאי נְהוֹרָא תִּכְלָא לְשֵׁיצָאָה וּלְמֶהֱוֵי אָכִיל כָּל מַה דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ תְּחוֹתֵיהּ. כַּד רַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח וּשְׂרַגָּא דָּלִיק בְּחִבּוּרָא חַד כְּדֵין כְּתִיב, (מלכים א יח) וַתִּפֹּול אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל אֶת הָעוֹלָה וְגו'. וּכְדֵין אִתְיְידַע דְּהַהִיא שְׂרַגָּא דָּלִיק בְּחִבּוּרָא חַד וְקִשּׁוּרָא חַד. נְהוֹרָא תִּכְלָא אִתְדַּבָּק בִּנְהוֹרָא חִוּוֹרָא וְאִיהוּ חַד. אָכִיל תְּחוֹתֵיהּ תַּרְבִּין וְעִלָּוון. דְּמַשְׁמַע דְּהָא לָא אָכִיל (נ"א וְאִיהוּ וְעִלָּוון דְּהָא לָא אָכִיל) תְּחוֹתֵיהּ, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ סָלִיק (נ"א דָּלִיק) וְכֻלָּא

אִתְקַשַּׁר וְאִתְחַבַּר בִּנְהוֹרָא חִוּורָא. וּכְדֵין שְׁלָמָא דְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְכוּלָּא אִתְקַשַּׁר בְּיִחוּדָא חַד.

וּלְבָתַר דְּסִיֵּים לְשַׁיצָאָה תְּחוֹתֵיהּ הַאי נְהוֹרָא תִּכְלָא, מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ תְּחוֹתֵיהּ כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵל. אִלֵּין בְּחֶדְוָה דְּשִׁיר. וְאִלֵּין בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא וְאִלֵּין בִּצְלוֹתָא. וְשַׂרְגָּא דָּלִיק עֲלַיְיהוּ. וְאִתְדַּבְּקוּ נְהוֹרִין כְּחַד וּנְהִירִין עָלְמִין וּמִתְבָּרְכִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

וּכְדֵין וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. וְאַתֶּם, אַתֶּם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא וְ׳ לְאוֹסָפָא עַל תַּרְבִּין וְעִלָּוִון דְּאִנּוּן מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ וְאָכְלִין וְשָׂצָאן. וְאַתּוּן מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ בְּהַהוּא נְהוֹרָא תִּכְלָא אוּכְמָא דְּאָכְלָא וְאַתּוּן קַיָּמִין הֲדָא הוּא דִכְתִיב חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. (ס"א וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן), כָּל גְּוָונִין טָבִין לְחֶלְמָא, בַּר מִתִּכְלָא דְּאִיהוּ אָכִיל וְשָׂצֵי תָּדִיר. וְאִיהוּ אִילָנָא דְּבֵיהּ מוֹתָא וְשַׂרְיָא עַל עָלְמָא תַּתָּאָה. וּבְגִין דְּכֹלָּא שָׂרְיָא תְּחוֹתֵיהּ אִיהוּ אָכִיל וְשָׂצֵי.

וְאִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי שָׂרְיָא בִּשְׁמַיָּא לְעֵילָּא וְכַמָּה חַיָּילִין אִנּוּן לְעֵילָּא וְכֻלְּהוּ (שָׂצֵי וְאָכִיל) קַיְימֵי. תָּא חֲזֵי, כָּל אִנּוּן דִּלְעֵילָּא בְּהַהוּא נְהוֹרָא תִּכְלָא אִתְכַּלְלָן. אֲבָל תַּתָּאֵי לָאו הָכִי דְּאִנּוּן מִלָּה גַּסָּה עָלְמָא (נ"א אָחֳרָא לְתַתָּא עַל מַה) דְּקַיְימָא וְשַׂרְיָא עֲלֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ אָכִיל וְשָׂצֵי לוֹן. וְלֵית

לָהּ מִלָּה אָחֳרָא לְתַתָּא בְּעָלְמָא דְּלָא אִשְׁתְּצִי. בְּגִין דִּנְהוֹרָא תִּכְלָא שָׁצֵי לְכָל מַה דְּקַיְימָא עֲלֵיהּ.

בְּאַרְבְּעִין וְחָמֵשׁ גַּוְונֵי זִינֵי נְהוֹרִין אִתְפְּלִיג עָלְמָא. שִׁבְעָה מִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעָה תְּהוֹמִין. כָּל חַד בָּטַשׁ בִּתְהוֹמָא דִּילֵיהּ וְאַבְנִין מִתְגַּלְגְּלִין בְּגוֹ תְּהוֹמָא. וְעָיִיל הַהוּא נְהוֹרָא בְּאִנּוּן אַבְנִין וּנְקַב לוֹן. וּמַיָּא נָפְקוּ בֵּהּ וְשָׁקְעִין כָּל חַד וְחַד עַל תְּהוֹמָא וְחַפְיָיא לִתְרִין סִטְרִין. נָפְקוּ מַיָּא בְּאִנּוּן נוּקְבִין וְעָאל נְהוֹרָא וּבָטַשׁ לְאַרְבַּע סִטְרֵי תְּהוֹמָא. מִתְגַּלְגְּלָא נְהוֹרָא בַּחֲבָרְתָּהּ וְאַעְרְעוּ בְּחַד וּפַלְגִין מַיִין וְאַחִידָן כָּל אִנּוּן שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה תְּהוֹמֵי. וְכָרָאן (ס"א שָׁרָאן) בַּחֲשׁוֹכֵי תְּהוֹמָא. וְחַשׁוֹכֵי אִנּוּן אִתְעָרְבֵי בֵּהוֹן. וְסָלְקִין מַיָּא וְנָחֲתִין וּמִתְגַּלְגְּלִין בְּאִנּוּן נְהוֹרִין. וְאִתְעָרְבוּ כְּחָדָא נְהוֹרִין וַחֲשׁוֹכִין וּמַיִין וְאִתְעֲבִידוּ מִנַּיְיהוּ נְהוֹרִין דְּלָא אִתְחַזְּאן חֲשׁוֹכָאן.

בָּטַשׁ כָּל חַד בְּחַבְרֵיהּ. וּמִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ צִנּוֹרֵי תְּהוֹמָא וּבֵהּ נָגְדָן מַיָּא. כָּל צִנּוֹרָא וְצִנּוֹרָא סָלִיק בְּקָלֵיהּ (וְאִתְזַעְזָעָן) וְאִזְדַּעְזָעָן תְּהוֹמִין. וְכַד הַהוּא קָלָא אִשְׁתְּמַע, כָּל תְּהוֹמָא קָרֵי לְחַבְרֵיהּ וְאָמַר פְּלִיג מֵימָךְ וְאֵעוּל בָּךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם (תהלים מב) קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ.

תְּחוֹת אִלֵּין תְּלַת מְאָה (נ"א וְשִׁתִּין) וּתְמָנִין (וְחַמְשָׁה) גִּידִין.

מִנְהוֹן חִוּוּרִין מִנְהוֹן אוּכְמִין מִנְהוֹן סוּמְקִין. אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא וְאִתְעֲבִידוּ גַּוְונָא חָד. אִנּוּן גִּידִין אִתְרְקִימוּ בְּשִׁבַּע עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת. וְכָל חַד רֶשֶׁת גִּידִין אִקְרֵי (אִתְקְיֵימוּ) אִתְרְקִימוּ דָּא בְּדָא וְנַחֲתִין בְּשִׁפּוּלֵי תְּהוֹמֵי. תְּחוֹת אִלֵּין. תְּרִין רְשָׁתִין קָיְימִין כְּחֵיזוּ דְּפַרְזְלָא. וּתְרִין רְשָׁתִין אָחֳרָנִין כְּחֵיזוּ דִּנְחָשָׁא.

תְּרִין כָּרְסְוָון קָיְימֵי עֲלַיְיהוּ חַד מִיָּמִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא.

כָּל אִנּוּן רְשָׁתִין מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא וּמַיִין נָחֲתִין מֵאִנּוּן צִנּוֹרִין וְעָאלִין בְּאִלֵּין רְשָׁתִין. אִנּוּן תְּרֵי כָּרְסְוָון חַד כָּרְסְיָיא דִּרְקִיעָא אוּכְמָא, וְחַד כָּרְסְיָיא דִּרְקִיעָא סַסְגוֹנָא. אִלֵּין תְּרִין כָּרְסְוָון כַּד אִנּוּן סָלְקִין סָלְקִין (בְּחַד) בְּהַהוּא כָּרְסְיָיא דִּרְקִיעָא אוּכְמָא. וְכַד נָחֲתִין נָחֲתִין בְּהַהוּא כָּרְסְיָיא דִּרְקִיעָא סַסְגוֹנָא.

אִלֵּין תְּרִין כָּרְסְוָון חַד מִיָּמִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא. וְהַהוּא כָּרְסְיָיא דִּרְקִיעָא אוּכְמָא מִיָּמִינָא. וְהַהוּא כָּרְסְיָיא דִּרְקִיעָא סַסְגוֹנָא מִשְּׂמָאלָא. (דף נב ע"א) כַּד סָלְקִין בְּכָרְסְיָיא דִּרְקִיעָא אוּכְמָא, מָאִיךְ כָּרְסְיָיא דִּרְקִיעָא שְׂמָאלָא וְנָחֲתִין בֵּיהּ.

מִתְגַּלְגְּלִין כָּרְסְוָון חַד בְּחַד (ס"א נָחֲתִי וְנָקְטִין) נָקְטִין כָּל אִנּוּן רְשָׁתִין בְּגַוְוייהוּ וְעָאלִין לְוֹן בְּשִׁפּוּלָא דִּתְהוֹמָא תַּתָּאָה. קָאִים חַד כָּרְסְיָיא וְסָלִיק לְעֵילָא מִכָּל

אִנּוּן תְּהוֹמֵי. וְקָאִים כִּרְסַיָּא אָחֳרָא לְתַתָּא דְּכָל תְּהוֹמֵי. בֵּין תְּרֵין כָּרְסָוון אִלֵּין מִתְגַּלְגְּלִין כָּל אִנּוּן תְּהוֹמֵי. וְכָל אִנּוּן צִנּוֹרִין אִתְנָעֲצוּ בֵּין תְּרֵין כָּרְסָוון אִלֵּין.

שִׁבְעִין וְחַמֵּשׁ (ד"א ל"ג נְהוֹרִין) צִנּוֹרִין אִנּוּן. שִׁבְעָה אִנּוּן עִלָּאֵי דְּכוֹלָּא. וְכָל אִנּוּן אָחֳרָנִין אֲחִידָן בְּהוּ. וְכֻלְּהוּ נְעִיצֵי בְּגַלְגְּלוֹי דְּהַאי כִּרְסַיָּא בְּסִטְרָא דָּא. וּנְעִיצִין בְּגַלְגְּלוֹי דְּהַאי כִּרְסַיָּא בְּסִטְרָא דָּא.

בְּהוֹן מַיִין (נ"א בִּתְהוֹמַיָּא) סָלְקִין וְנַחֲתִין. אִנּוּן דְּנַחֲתִין כָּרָאן בִּתְהוֹמֵי וּבָקְעֵי לוֹן. אִנּוּן דְּסָלְקִין עִלָּאִין בְּאִנּוּן נוּקְבֵי אַבְנִין וְסָלְקִין וּמַלְיָין לִשְׁבַע יַמִּין. עַד כָּאן שִׁבְעָה גְּוונֵי נְהוֹרִין בְּרָזָא עִלָּאָה.

שִׁבְעָה נְהוֹרִין אָחֳרָנִין מִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעָה יַמִּים. וְיַמָּא חַד כְּלִיל לוֹן. הַהוּא יַמָּא חָד, אִיהוּ יַמָּא עִלָּאָה דְּכֻלְּהוּ שִׁבַע יַמִּין כְּלִילָן בֵּיהּ. שִׁבְעָה נְהוֹרִין אִלֵּין עָאלִין לְגוֹ הַהוּא יַמָּא וּמָחָאן לֵיהּ לְיַמָּא (לְשִׁבְעִין) לְשִׁבְעָה סִטְרִין. וְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא אִתְפְּלַג לְשִׁבְעָה נַחֲלִין. כְּדְכְתִיב, (ישעיה יא) וְהִכָּהוּ (שמות רמב ב) לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְגוֹ' וְכָל נַחֲלָא וְנַחֲלָא אִתְפְּלַג לְשִׁבְעָה נְהָרִין. וְכָל נַהֲרָא וְנַהֲרָא אִתְפְּלַג לְשִׁבְעָה אֲרָחִין. וְכָל אוֹרְחָא וְאוֹרְחָא אִתְפְּלַג לְשִׁבְעָה שְׁבִילִין. וְכָל מֵימוֹי דְּיַמָּא כְּלְהוֹן עָאלִין לְגַוּויהוּ.

שִׁבְעָה נְהוֹרִין סָלְקִין וְנָחֲתִין לְשִׁבְעָה סִטְרִין. שִׁבְעָה

נְהוֹרִין עִלָּאִין עָאלִין לְגוֹ יַמָּא. שִׁתָּא אִנּוּן וּמֵחַד עִלָּאָה נָפְקֵי. כְּמָה דְּנָטִיל יַמָּא הָכִי פָּלִיג מֵימוֹי לְכָל אִנּוּן יַמִּין. לְכָל אִנּוּן נְהָרִין. חַד תַּנִּינָא לְתַתָּא בְּסִטַר שְׂמָאלָא שָׁאַט בְּכָל אִנּוּן נְהָרִין אָתֵי בְּסִטַר קַשְׁקְשׁוֹי כְּלְהוֹן תַּקִּיפִין כְּפַרְזְלָא וּמָטֵי לְשָׁאבָא וְשָׁאִיב אַתְרָה. וְכָל אִנּוּן נְהוֹרִין אִתְחַשְׁכָן קַמֵּיהּ. פּוּמֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ מִלַּהֲטָא אֶשָּׁא (חִדּוּד דְּלִישָׁנֵיהּ) חָדוּד לִישָׁנֵיהּ כְּחַרְבָּא תַּקִּיפָא.

עַד דְּמָטֵי לְמֵיעַל לְמַקְדְּשָׁא גּוֹ יַמָּא וּכְדֵין סָאִיב מַקְדְּשָׁא וְאִתְחַשְׁכָן נְהוֹרִין. וּנְהוֹרִין עִלָּאִין סָלְקִין מִן יַמָּא. כְּדֵין יַמָּא מִתְפַּלְגִין מֵימוֹי בְּסִטַר שְׂמָאלָא וְיַמָּא קָאפֵי וְלָא נָגְדִין מֵימוֹי. וְעַל דָּא רָזָא דְּמִלָּה כְּמָה דִּכְתִיב וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים. רָזָא דְּחִוְיָא בִּישָׁא נָחִית מֵתַתָּא לְעֵילָא (ס"י מֵעֵילָא לְתַתָּא) וְהוּא שָׁאַט עַל אַפֵּי מַיִין מְרִירָן. וְנָחִית לְאַפְּתֵי לְתַתָּא עַד דְּיִפְלוֹן גּוֹ רְשָׁתּוֹי.

הַאי חִוְיָא הִיא מוֹתָא דְּעָלְמָא. וְהוּא עָאל בְּמֵעוֹי דְּסָתִים דְּבַר נָשׁ, הוּא לְסִטַר שְׂמָאלָא. וְאִית חִוְיָא אַתְרָא דְּחַיֵּי בְּסִטַר יְמִינָא. תַּרְוַוייהוּ אָזְלֵי עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה דְּהָא כָּל שְׁאָר חֵיוָן דְּחַקְלָא לֵית בְּהוּ חַכִּים לְאַבְאָשָׁא כְּהַאי. בְּגִין דְּאִיהוּ זוּהֲמָא דְּדַהֲבָא.

וַוי לְמַאן דְּאִתְמְשִׁיךְ אֲבַתְרֵיהּ. דְּאִיהוּ גָּרִים לֵיהּ מוֹתָא וּלְכָל דְּאַתְיָין אֲבַתְרֵיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ. אָדָם אִמְשִׁיךְ אֲבַתְרֵיהּ לְתַתָּא וְנָחִית לְמִנְדַּע בְּכָל מַה דְּלְתַתָּא. כְּמָה דְּנָחִית, הָכִי אִתְמְשִׁיךְ רְעוּתֵיהּ וְאָרְחוֹי אֲבַתְרַיְיהוּ עַד דְּמָטִין לְהַאי חִוְיָא וְחָמוּ תֵּיאוּבְתֵּיהּ דְּעָלְמָא וְשָׁטוּ אָרְחוֹי בְּאַתַר דָּא. כְּדֵין קָם וְאִתְמְשִׁיךְ אִיהוּ אֲבַתְרַיְיהוּ דְּאָדָם וְאִתְּתֵיהּ וְאִתְדַּבַּק בְּהוּ וְגָרִים לְהוּ מוֹתָא וּבְכָל דָּרֵי דְּאָתוּ אֲבַתְרֵיהּ. עַד דְּמָטוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְסִינַי לָא פָּסַק זוּהֲמָא דִּילֵיהּ מֵעָלְמָא. וְהָא אִתְּמַר. כֵּיוָן דְּחָטוּ וְאִתְדַּבְּקוּ בְּאִילָנָא דְּשָׁרְיָא בֵּיהּ מוֹתָא לְתַתָּא. מַה כְּתִיב וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן. מְהַלֵּךְ אֵין כְּתִיב כָּאן. אֶלָּא מִתְהַלֵּךְ. תָּא חֲזֵי, עַד לָא חָטָא אָדָם, הֲוָה סָלִיק וְקָאִים בְּחָכְמָה דְּנְהִירוּ עִלָּאָה. וְלָא הֲוָה מִתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי. כֵּיוָן דְּאַסְגֵּי תֵּיאוּבְתָּא לְמִנְדַּע וּלְנַחֲתָא לְתַתָּא, אִתְמְשַׁךְ אֲבַתְרַיְיהוּ, עַד דְּאִתְפְּרַשׁ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְיָדַע רָע וְשָׂבַק טוֹב. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אַתָּה לֹא יְגוּרְךָ (דף נב ע"ב) רָע. מַאן דְּאִתְמְשַׁךְ בָּתַר רָע, לֵית לֵיהּ דִּירָה עִם אִילָנָא דְּחַיֵּי.

וְעַד לָא חָטָאוּ הֲווּ שָׁמְעִין קָלָא מִלְּעֵילָּא וְהֲווּ יָדְעֵי חָכְמְתָא עִלָּאָה וְקַיְימֵי בְּקִיּוּמָא דְּזִיהֲרָא עִלָּאָה וְלָא דָּחֲלֵי. כֵּיוָן דְּחָטָאוּ אַפִּילּוּ קָלָא דְּלְתַתָּא לָא הֲווּ יָכְלִין

לְמֵיקַם בֵּיהּ. כְּגַוְונָא דָּא עַד לָא חָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲתָא דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי אִתְעֲבַר מִנַּיְיהוּ זוּהֲמָא דְּהַאי חִוְיָא. דְּהָא כְּדֵין בְּטוּל יֵצֶר הָרָע הֲוָה מֵעָלְמָא וְדָחוּ לֵיהּ מִנַּיְיהוּ. וּכְדֵין אִתְאַחִידוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי וְסָלְקוּ לְעֵילָּא וְלָא נָחֲתוּ לְתַתָּא.

כְּדֵין הֲוּו יָדְעִין וְחָמָאן אִסְפַּקְלַרְיָאן עִלָּאִין וְאִתְנַהֲרִין עֵינַיְיהוּ וְחָדָאן לְמִנְדַּע וּלְמִשְׁמַע. וּכְדֵין חָגַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַגּוֹרִין דְּאַתְוָון דִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא דְּלָא יְיכוּל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ הַאי חִוְיָא וְלָא יְסָאֵב לוֹן כְּקַדְמִיתָא. כֵּיוָן דְּחָטְאוּ בָּעֵגֶל אִתְעֲבַר מִנַּיְיהוּ כָּל אִנּוּן דַּרְגִּין וּנְהוֹרִין עִלָּאִין. וְאִתְעַבְּרוּ מִנַּיְיהוּ אִנּוּן חַגִּירוּ מְזַיְינִין דְּאִתְעַטְּרוּ מִשְּׁמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וְאַמְשִׁיכוּ עֲלַיְיהוּ חִוְיָא בִּישָׁא כְּמִלְקַדְמִין וְגָרְמוּ מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וּלְבָתַר מַה כְּתִיב (שמות לג) וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא (שמות יד) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְכֻלְּהוּ חָמָאן זָהֲרִין עִלָּאִין וּמִתְנַהֲרִין בְּאִסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא דִּכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וְעַל יַמָּא הֲוּו חָמָאן וְלָא דָּחֲלִין דִּכְתִיב, (שמות טו) זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ. לְבָתַר דְּחָטוּ, פְּנֵי הַסַּרְסוּר לָא הֲוּו יָכְלִין לְמֶחֱמֵי דִּכְתִיב (שמות לד) וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב. דְּאִתְעֲבַר מִנַּיְיהוּ אִנּוּן מְזַיְּינָן (דְּאִתְחַבָּרוּ בְּהוּ ד"א) דְּאִתְחַגָּרוּ בְּהוֹן) בְּטוּרָא דְּסִינַי בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט בְּהוּ הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא. כֵּיוָן דְּאִתְעֲבַר מִנַּיְיהוּ מַה כְּתִיב, (שמות לג) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מַאי הַאי קְרָא לְגַבֵּי הַאי. אֶלָּא כֵּיוָן דְּיָדַע מֹשֶׁה דְּאִתְעֲבָרוּ מִנַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל אִנּוּן זַיְּינִין עִלָּאִין, אָמַר הָא וַדַּאי מִכָּאן וּלְהָלְאָה חִוְיָא בִּישָׁא יֵיתֵי לְדַיְּירָא בֵּינַיְיהוּ, וְאִי יָקוּם מַקְדְּשָׁא הָכָא בֵּינַיְיהוּ, יִסְתָּאַב. מִיָּד וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. בְּגִין דְּחָמָא מֹשֶׁה דְּהָא כְּדֵין יִשְׁלוֹט חִוְיָא בִּישָׁא מַה דְּלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא.

וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד, וְכִי לָא הֲוָה בְּקַדְמִיתָא אֹהֶל מוֹעֵד. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא אֹהֶל סְתָם, הַשְׁתָּא אֹהֶל מוֹעֵד. מַאי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב. וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב מַה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֶדְוָה דְּסִיהֲרָא דְּאִתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדוּשָׁה (מה מועד) לָא שָׁלְטָא בֵּיהּ פְּגִימוּתָא. אוּף הָכָא קְרָא לָהּ בְּשִׁמְאָ דָּא לְאַחֲזָאָה דְּהָא אִתְרַחֵיק (חויא) אֹהֶל מִבֵּינַיְיהוּ וְלָא אִתְפְּגִים וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲוָה אֱלֹהֵל סְתָם כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה לג) אֹהֶל בַּל יִצְעָן בַּל יִסַּע יְתֵדוֹתָיו לָנֶצַח. וְהַשְׁתָּא אֱלֹהֵל מוֹעֵד. בְּקַדְמִיתָא לְמֵיהַב חַיִּין אֲרוּכִין לְעָלְמִין דְּלָא יִשְׁלוֹט בְּהוּ מוֹתָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֱלֹהֵל מוֹעֵד כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חָי. הַשְׁתָּא אִתְיְהִיב בֵּיהּ זִמְנָא וְחַיִּין קְצוּבִין לְעָלְמָא. בְּקַדְמִיתָא לָא אִתְפְּגִים, וְהַשְׁתָּא אִתְפְּגִים. בְּקַדְמִיתָא חַבְרוּתָא וְזִווּגָא דְּסִיהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא דְּלָא יַעֲדוּן. הַשְׁתָּא אוֹהֶל מוֹעֵד זִווּגָא דִּלְהוֹן מִזְּמַן לִזְמַן. וּבְגִינֵי כָךְ וְקָרָא לוֹ אֱלֹהֵל מוֹעֵד מַה דְּלָא הֲוָה קוֹדֶם.

השלמה מההשמטות (בין סימן מד – מה)

תוֹסֵפְתָּא אָמַר לֵיהּ רבי אלעאי השייך לדף נ"ב ע"ב שורה ל"ב דרבי שמעון הוה יתיב תמצא בחלק השלישי דף קס"ב ע"ב

וְהָאָדָם יָדַע וכו' וְכִי לָא אִשְׁתְּמוֹדָע עַד מאמר וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת השייך לדף נ"ד ע"א קודם מאמר והאדם ידע וכו' תמצא בתקונים תקון ס"ט מדף קי"ד ע"א עד קי"ז ע"ב.

מן ותוסף ללדת עם המאמרים הנמשכים אחריו עד מאמר ותוסף וכו' תא חזי הבל איהו הלב בתקון הנזכר לעיל מדף ק"ג ע"א עד קי"ד ע"ב.

מן ותוסף וכו' תא חזי הבל הנזכר לעיל עם מאמרים אחרים עד זה ספר תולדות אדם שם מדף קי"ז ע"א עד קי"ח ע"ב.

מן זה ספר הנזכר לעיל עד תיבות בשערא בגוונין דשערא וכו' סוף תקון ע' בהגהה דף קל"ו ע"ב (עד כאן מההשמטות)

רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה יָתִיב לֵילְיָא חַד וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְהַוּוּ יַתְבֵי קַמֵּיהּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָא כְּתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב, וְקַאַמְרִינָן דְּגָרְמוּ מוֹתָא עֲלַיְיהוּ מֵהַהוּא זִמְנָא וּלְעֵילָא, וְשַׁלִּיט בְּהוּ הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא דְּאַעְדּוּ לֵיהּ מִנַּיְיהוּ בְּקַדְמִיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלָא חָטָא, אַעֲדֵי (ד"א אִתְעֲדֵי) מִנֵּיהּ הַהוּא זַיְינָא עִלָּאָה דְּקַבִּיל עִמְּהוֹן בְּטוּרָא דְּסִינַי אוֹ לָא.

(דף נג ע"א):

אִי תֵּימָא דְּלָא אַעֲדֵי (ד"א אִתְעֲדֵי) מִנֵּיהּ, אִי הָכִי אַמַּאי מִית כְּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. אִי תֵּימָא דְּאִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ, אַמַּאי. וְהָא לָא חָטָא. דְּהָא אִיהוּ עִם מֹשֶׁה הֲוָה בְּשַׁעֲתָא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא (ד"א ל"ג דְּהָא) דְּלָא קַבִּיל הַהוּא עִטְרָא בְּטוּרָא דְּסִינַי כְּמָה דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל, אַמַּאי. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יְיָ צְדָקוֹת אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנָיו. הַאי קְרָא אָמְרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא מַאי דְּקָאַמְרוּ. אֲבָל כִּי צַדִּיק יְיָ, צַדִּיק הוּא וּשְׁמֵיהּ צַדִּיק, וּבְגִינֵי כָךְ צְדָקוֹת אָהֵב. יָשָׁר, אִיהוּ יָשָׁר. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר צַדִּיק וְיָשָׁר. וְעַל דָּא יֶחֱזוּ פָּנָיו כָּל בְּנֵי עָלְמָא וְיִתַּקְנוּ אָרְחַיְיהוּ לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר כְּדְקָא יָאוֹת. תָּא חֲזֵי, כַּד דָּאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא לָא דָּן לֵיהּ אֶלָּא לְפוּם רוּבָּן דְּבְנֵי נָשָׁא.

וְתָא חֲזֵי, כַּד חָב אָדָם בְּאִילָנָא דְּאָכַל מִנֵּיהּ, גָּרַם לְהַהוּא אִילָנָא דְּשָׁרֵי בֵּיהּ מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וְגָרִים פְּגִימוּ לְאַפְרָשָׁא אִתְּתָא מִבַּעְלָהּ. וְקָאִים חוֹבָה דְּפְגִימוּ דָּא בְּסִיהֲרָא עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי. כֵּיוָן דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי אִתְעֲבַר הַהוּא פְּגִימוּ דְּסִיהֲרָא וְקָיְימָא לְאַנְהָרָא תְּדִיר.

כֵּיוָן דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל בָּעֶגְלָא, תָּבַת כְּמִלְקַדְמִין סִיהֲרָא לְאִתְפַּגְמָא. וְשַׁלְטָא חִוְיָא בִּישָׁא וְאָחִיד בָּהּ וּמָשִׁיךְ לָהּ לְגַבֵּיהּ. וְכַד יָדַע מֹשֶׁה דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל וְאִתְעֲבַר מִנַּייְהוּ אִנּוּן זַיְינִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, יָדַע וַדַּאי דְּהָא חִוְיָא אָחִיד בֵּיהּ בְּסִיהֲרָא לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבֵּיהּ וְאִתְפְּגִימַת. כְּדֵין אַפִּיק לָהּ לְבַר.

וְכֵיוָן דְּקָיְימָא לְאִתְפַּגְמָא אַף עַל גַּב דִּיהוֹשֻׁעַ קָאִים בְּעִטְרָא דְּזַיְינִין דִּילֵיהּ, כֵּיוָן דְּפְגִימֵי שַׁרְיָא בָּהּ וְאִתְהַדְּרַת כְּמָה דְּאִתְפְּגִימַת בְּחוֹבָא דְּאָדָם, לָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְאִתְקָיְימָא. בַּר מֹשֶׁה דְּהַוָה שַׁלִּיט בָּהּ וּמוֹתֵיהּ הַוָה בְּסִטְרָא אָחֳרָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא לָא הַוָה רְשׁוּ בָּהּ לְקָיְימָא לִיהוֹשֻׁעַ תְּדִיר וְלָא לְאָחֳרָא. וְעַל כָּךְ אֹהֶל מוֹעֵד קָרֵי לֵיהּ. אֹהֶל דְּהָא שַׁרְיָא בֵּיהּ זְמַן קָצִיב לְכָל עָלְמָא.

וְעַל דָּא רָזָא דְּמִלָּה, אִית יְמִינָא לְעֵילָּא וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׂמָאלָא לְעֵילָּא וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא.

אִית יְמִינָא לְעֵילָא בִּקְדֻשָּׁה עִלָּאָה. וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא אָחֳרָא. אִית שְׂמָאלָא לְעֵילָא בִּקְדֻשָּׁה עִלָּאָה לְאַתְעָרָא רְחִימוּתָא לְאִתְקַשְּׁרָא סִיהֲרָא בְּאַתַר קַדִּישָׁא לְעֵילָא לְאִתְנַהֲרָא. וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא דְּאַפְרִישׁ רְחִימוּתָא דִּלְעֵילָא וְאַפְרִישׁ לָהּ מִלְּאִתְנַהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא וּלְאִתְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ. וְדָא הוּא סִטְרָא דְּחִוְיָא בִּישָׁא.

דְּכַד שְׂמָאלָא דָּא דִּלְתַתָּא אִתְעָרַת כְּדֵין מָשִׁיךְ לָהּ לְסִיהֲרָא וְאַפְרִישׁ לָהּ מִלְּעֵילָא וְאִתְחַשְּׁכַת נְהוֹרָאָה וְאִתְדַּבְּקַת בְּחִוְיָא בִּישָׁא. וּכְדֵין שְׁאִיבַת מוֹתָא לְתַתָּא לְכֹלָּא וְאִתְדַּבְּקַת בְּחִוְיָא וְאִתְרַחֲקַת מֵאִילָנָא דְּחַיֵּיא.

וְעַל דָּא גָּרִים מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וְדָא הוּא דִּכְדֵין אִסְתַּאֲבַת מַקְדְּשָׁא עַד זְמַן קָצִיב דְּאִתְקָנַת סִיהֲרָא וְתָבַת לְאַנְהָרָא וְדָא הוּא אֹהֶל מוֹעֵד. וְעַל דָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא מִית אֶלָּא בְּעִיטָא שֶׁל נָחָשׁ דָּא דְּקָרִיב וּפְגִים מַשְׁכְּנָא כְּדְקַדְמִיתָא. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (שמות לג) וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ נַעַר לְתַתָּא לְקַבְּלָא נְהוֹרָא, לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. כְּמָה דְּאִתְפְּגִים דָּא הָכִי נָמֵי אִתְפְּגִים דָּא. אַף עַל גַּב דְּזַיְּינָא קַדִּישָׁא הֲוָה לֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְפְּגִים סִיהֲרָא הָכִי הוּא וַדַּאי לָא אִשְׁתְּזִיב בִּלְחוֹדוֹי מִנַּיְיהּ מֵהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא כֵּיוָן דְּחָב אָדָם נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגֵּיהּ אִנּוּן זַיְינֵי אַתְוָון נְהִירִין קַדִּישִׁין דְּאַעְטַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְדֵין דָּחֲלוּ וְיָדְעוּ דְּהָא אִתְפַּשְׁטוּ מִנַּיְיהוּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרוּמִים הֵם. בְּקַדְמִיתָא הֲווּ מִתְלַבְּשָׁן בְּאִנּוּן כִּתְרֵי יְקָר מְזַיְינִין דְּאִנּוּן חֵירוּ מִכֹּלָּא. כֵּיוָן דְּחָבוּ אִתְפַּשְׁטוּ מִנַּיְיהוּ. וּכְדֵין יָדַע דְּהָא מוֹתָא קָרֵי לוֹן. וְיָדְעוּ דְּאִתְפְּשִׁיטוּ מֵחֵירוּ דִּכֹלָּא. וְגָרְמוּ מוֹתָא לוֹן וּלְכָל עָלְמָא

(דף נג ע"ב), וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה הָא (לו ב) אוֹקִימְנָא דְּאוֹלִיפוּ כָּל זַיְינֵי חַרְשִׁין וְקוֹסְמִין וַאֲחִידוּ בְּהַאי דִּלְתַתָּא כְּמָה דְּאִתְּמָר. וְהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְגְּרַע זְקִיפוּ וְקוֹמָה דְּאָדָם מֵאָה אַמִּין. וּכְדֵין אִתְעֲבִיד פְּרוּדָא וְקָאִים אָדָם בְּדִינָא וְאִתְלַטְיָא אַרְעָא וְהָא אוֹקִימְנָא:

וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לָא יְדַעְנָא מָאן עָבִיד תְּרוּכִין לְמָאן. אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד תְּרוּכִין לְאָדָם אִי לָא. אֲבָל מִלָּה אִתְהַפִּיךְ וַיְגָרֶשׁ אֶת, אֶ"ת דַּיְיקָא. וּמָאן גֵּרֵשׁ אֶת, הָאָדָם. הָאָדָם וַדַּאי גֵּרֵשׁ אֶת. וּבְגִין דָּא כְּתִיב וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְיָ אֱלֹהִים מִגַּן עֵדֶן. אַמַּאי וַיְשַׁלְּחֵהוּ, בְּגִין דְּגֵרֵשׁ אָדָם אֶת כְּדְקָאֲמָרַן. וַיִּשְׁכֵּן, אִיהוּ אַשְׁרֵי לוֹן בְּאַתַר דָּא דְּאִיהוּ גָּרִים וְסָתִים אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין וְאַשְׁרֵי דִּינִין עַל עָלְמָא וְאַמְשִׁיךְ לְוָוטִין מֵהַהוּא יוֹמָא וּלְעֵילָּא.

וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, כָּל אִנּוּן דְּשָׁרְיָין בְּקוֹזְפֵי דִּינִין עַל עָלְמָא, דְּמִתְהַפְּכִין לְגַוָונִין סַגִּיאִין בְּגִין לְאִתְפָּרָעָא מֵעָלְמָא. לְזִמְנִין גוּבְרִין לְזִמְנִין נָשִׁין לְזִמְנִין אֶשָּׁא מִלַּהֲטָא וּלְזִמְנִין רוּחִין דְּלֵית מָאן דְּקָאִים בְּהוּ. וְכָל דָּא לְשַׁמּוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים דְּלָא יוֹסִיפוּן לְאַבְאָשָׁא כְּקַדְמִיתָא. לַהַט הַחֶרֶב, אִנּוּן דְּמִלַּהֲטָאן אֶשָּׁא וְקוֹסְטִירִי עַל רֵאשֵׁיהוֹן דְּרַשְׁיעַיָּא וְחַיָּיבַיָּא. וּמִתְהַפְּכִין גַּוָונִין לְכַמָּה זַיְינִין לְפוּם אָרְחַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא לַהַט כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ג) וְלִהֵט אוֹתָם הַיּוֹם הַבָּא וְגוֹ' וְהָא אִתְּמָר. הַחֶרֶב דָּא חֶרֶב לַה' כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה לד) חֶרֶב לַה' מְלֵאָה דָּם וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לַהַט הַחֶרֶב (אֲפִילּוּ) כָּל אִנּוּן קַסְטְרִין דִּלְתַתָּא דְּמִתְהַפְּכִין מִדִּיוּקָנָא לְדִיוּקָנָא כֻּלְהוֹן מִמַּנָּן עַל עָלְמָא לְאַבְאָשָׁא וּלְאַסְטָאָה לוֹן לְחַיָּיבֵי עָלְמָא דְּעָבְרִין עַל פִּקּוּדֵי דְּמָארֵיהוֹן.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּחָב אָדָם אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ כַּמָּה זַיְינִין בִּישִׁין וְכַמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין וְדָחִיל מִכֻּלְהוּ וְלָא יָכִיל לְקָיְימָא עֲלַיְיהוּ. שְׁלֹמֹה יָדַע חָכְמְתָא עִלָּאָה וְשַׁוִּי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִטְרָא דְּמַלְכוּתָא וְהַווּ דָּחֲלוּ מִנֵּיהּ כָּל עָלְמָא. כֵּיוָן דְּחָב אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ כַּמָּה זַיְינִין בִּישִׁין וְכַמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין וְדָחִיל מִכֻּלְהוּ וּכְדֵין יָכִילוּ לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ וּמַה דְּהַוָה בִּידֵיהּ נְטָלוּ מִנֵּיהּ.

וְעַל דָּא בְּמָה דְּאָזִיל בַּר נָשׁ וּבְהַהוּא אָרְחָא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, הָכִי מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ חֵילָא מִמַּנָּא דְּאָזִיל לְקַבְלֵיהּ. כְּךְ אָדָם הֲוָה מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ חֵילָא אָחֳרָא מִסָּאַב. דְּסָאִיב לֵיהּ וּלְכָל בְּנֵי עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד חָב אָדָם מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ חֵילָא מִסָּאַבָא וְסָאִיב לֵיהּ וּלְכָל בְּנֵי עָלְמָא. וְהַאי הוּא חִוְיָא בִּישָׁא דְּאִיהוּ מְסָאֵב וְסָאִיב עָלְמָא. דְּתָנִינָן כַּד אַפִּיק נִשְׁמָתִין מִבְּנֵי נָשָׁא, אִשְׁתָּאַר מִנַּיהּ גּוּפָא מְסָאֵב וְסָאִיב בֵּיתָא. וְסָאִיב לְכָל אִנּוּן דְּמִקָּרְבִין בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר יט) הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת וְגוֹ'. וְעַל דָּא כֵּיוָן דְּאִיהוּ נָטִיל נִשְׁמָתָא וְסָאִיב גּוּפָא כְּדֵין אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְכָל אִנּוּן סִטְרֵי מְסָאֲבָן לְשַׁרְיָא עֲלוֹי. דְּהָא הַהוּא גּוּפָא אִסְתָּאַב מִסִּטְרָא דְּהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא דְּשַׁרְיָא עֲלוֹי. וְעַל דָּא בְּכָל אֲתַר דְּהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא שָׁאֲרֵי מְסָאֵב לֵיהּ וְאִסְתָּאַב.

וְתָא חֲזֵי, כָּל בְּנֵי עָלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְּנַיְימֵי עַל עַרְסַייְהוּ בְּלֵילְיָא, וְלֵילְיָא פָּרִישׁ גַּדְפָּהָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא טָעֲמֵי טַעֲמָא דְּמוֹתָא. וּמִגּוֹ דְּטָעֲמֵי טַעֲמָא דְּמוֹתָא הַאי רוּחָא מְסָאֲבָא שַׁטְיָא עַל עָלְמָא וְסָאִיב (עַל) עָלְמָא (ד"א ל"ג בְּגוֹ קַפְטָרָא דִּילֵיהּ) וְשַׁרְיָא עַל יְדוֹי דְּבַר נָשׁ וְאִסְתָּאַב. וְכַד אִתְעַר וְאִתְהַדַּר לֵיהּ נִשְׁמָתֵיהּ, בְּכָל מַה דְּיִקְרַב בִּידוֹי כֻּלְּהוּ מְסָאֲבֵי, בְּגִין דְּשַׁרְיָא עֲלַייְהוּ רוּחַ

מְסָאֲבָא. וְעַל דָּא לָא יִסַּב בַּר נָשׁ מָנוֹי לְאַלְבָּשָׁא מִמָּאן דְּלָא נָטִיל יְדוֹי. דְּהָא אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא וְאִסְתָּאַב. וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְהַאי רוּחַ מְסָאֲבָא לְשָׁרְיָא בְּכָל אֲתַר דְּאִשְׁתְּכַח רְשִׁימוּ מִסִּטְרֵיהּ.

וְעַל דָּא לָא יִטּוֹל יְדוֹי בַּר נָשׁ מִמָּאן דְּלָא נָטִיל יְדוֹי בְּגִין דְּאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא וְקַבִּיל לֵיהּ הַאי דְּנָטַל מַיָּא מִנֵּיהּ וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְשָׁרְיָא עֲלוֹי (דף נד ע"א) דְּבַר נָשׁ. בְּגִין כָּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמָּרָא בְּכָל סִטְרוֹי מִסִּטְרָא דְּהַאי חִוְיָא בִּישָׁא דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלוֹי. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מֵעָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ (וּכְתִיב) (ד"א וּכְתִיב) (ישעיה כב) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְגוֹ׳: וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וְגוֹ׳. רַבִּי אַבָּא פָּתַח (וְאָמַר) (קהלת ג) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ. הַאי קְרָא כַּמָּה גְּוונִין אִית בֵּיהּ. וְהָכִי הוּא כָּל מִלּוֹי דְּאוֹרַיְיתָא כַּמָּה גְּוונִין בְּכָל חַד וְחַד וְכֻלְּהוּ יָאוּת וְהָכִי אִנּוּן. וְכָל אוֹרַיְיתָא מִתְפָּרְשָׁא בְּשִׁבְעִין אַנְפִּין. לָקַבִּיל שִׁבְעִין סִטְרִין וְשִׁבְעִין עַנְפִּין. וְהָכִי הוּא בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא. וְכָל מַאי דְּנָפִיק מִכָּל מִלָּה וּמִלָּה כַּמָּה גְּוונִין אִתְפַּרְשָׁן מִנֵּיהּ לְכָל סִטְרִין.

תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאֹרַח קְשׁוֹט, הוּא אָזִיל לִימִינָא, וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה מֵעֵילָא. וְהַאי רוּחַ סָלִיק בִּרְעוּתָא קַדִּישָׁא לְאִתְאַחֲדָא לְעֵילָא וּלְאִתְדַּבְּקָא בִּקְדוּשָׁה עִלָּאָה דְּלָא אִתְעַדֵּי מִנֵּיהּ. וְכַד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאוֹרַח בִּישׁ וְסָטֵי אָרְחוֹי, הוּא אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא דְּלִסְטַר שְׂמָאלָא, וְסָאִיב לֵיהּ וְאִסְתָּאַב בֵּיהּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא יא) וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם. אֲתָא לְאִסְתָּאֲבָא מְסָאֲבִין לֵיהּ.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאֹרַח קְשׁוֹט וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה וְאִתְדַּבִּיק בֵּיהּ, בְּרָא דְּיוֹלִיד וְיִפּוֹק מִנֵּיהּ לְעָלְמָא, הוּא מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ קְדוּשָׁה עִלָּאָה, וִיהֵא קַדִּישׁ בִּקְדוּשָׁה דְּמָארֵיהּ. כְּמָה דִּכְתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְייתֶם קְדוֹשִׁים וְגו׳. וְכַד אִיהוּ אָזִיל בִּסְטַר שְׂמָאלָא, וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא וְאִתְדְּבַק בֵּיהּ, בְּרָא דְּיִפּוֹק מִנֵּיהּ לְעָלְמָא הוּא אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבוּ וְיִסְתָּאַב בְּמְסָאֲבוּ דְּהַהוּא סִטְרָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה. כַּד אִיהוּ בְּאִתְדַּבְּקוּת יְמִינָא סָלְקָא הִיא לְעֵילָא. וְכַד אִיהוּ בְּאִתְדַּבְּקוּת שְׂמָאלָא הַהוּא סִטְרָא שְׂמָאלָא דְּאִיהוּ רוּחַ מְסָאֲבוּ נָחִית מֵעֵילָא לְתַתָּא וְשַׁוִּי דְּיוּרֵיהּ בְּבַר נָשׁ וְלָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ. וּבְרָא (ומה) דְּאוֹלִיד

בְּהַהוּא (רוּחַ) מְסָאֲבוּ אִיהוּ חֲוֵי בְּרִיהּ מֵהַהוּא רוּחַ מְסָאַב אִיהוּ הַהוּא בְּרָא.

אָדָם אִתְדַּבַּק בְּהַהוּא רוּחַ מְסָאַב וְאִתְּתֵיהּ אִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא וְנַטְלַת וְקַבִּילַת הַהוּא זוּהֲמָא מִנֵּיהּ אוֹלִיד בַּר. הַאי בְּרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא אִיהוּ. וְעַל דָּא תְּרִין בְּנִין חֲווֹ. חַד מֵהַהוּא רוּחַ מְסָאֲב וְחַד כַּד תָּב אָדָם בִּתְיוּבְתָּא. וּבְגִינֵי כָךְ הַאי מִסְטְרָא מְסָאֲבָא. (וְדָא ד"א וְהַאי) מִסְטְרָא דַּכְיָיא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְּאַטִּיל נָחָשׁ הַהוּא זוּהֲמָא בָּהּ בְּחַוָּה קַבִּילַת לֵיהּ. וְכַד אִשְׁתַּמַּשׁ עִמָּהּ אָדָם אוֹלִידַת תְּרִין בְּנִין. חַד מֵהַהוּא סִטְרָא מְסָאֲבָא וְחַד מִסִּטְרָא דְּאָדָם. וְחֲוֵי דָּמֵי הֶבֶל בְּדִיוּקְנָא דְּלְעֵילָא וְקַיִן בְּדִיוּקְנָא דְּלְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ אִתְפְּרָשׁוּ אָרְחַיְיהוּ דָּא מִן דָּא. וַדַּאי קַיִן בְּרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא הֲוָה דְּאִיהוּ חִוְיָא בִישָׁא. (וְהֶבֶל בְּרָא דְּאָדָם) הֲוָה. וּבְגִין דְּקַיִן אַתָּא מִסִּטְרָא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת קָטִיל לֵיהּ לְאָחוּי. וְהוּא בְּסִטְרָא דִּילֵיהּ. וּמִנֵּיהּ כָּל מְדוֹרִין בִּישִׁין וּמַזִּיקִין וְשֵׁדִין וְרוּחִין אַתְיָין לְעָלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, קַיִן, קִינָא דְּמְדוֹרִין בִּישִׁין דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דְּמִסָּאֲבָא לְעָלְמָא. וּלְבָתַר אַיְיתִיאוּ קָרְבָּנָא. דָּא אַקְרִיב מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ וְדָא אַקְרִיב מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי

הָאֲדָמָה וגו׳. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, מַאי מִקֵּץ יָמִים, דָּא הוּא קֵץ כָּל בָּשָׂר. וּמָאן אִיהוּ דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְקַיִן מֵהַהוּא קֵץ יָמִים אַיְיתֵי קָרְבָּנָא. דַּיְיקָא דְּקָאָמַר מִקֵּץ יָמִים וְלָא אָמַר מִקֵּץ יָמִין. וּבְגִין כָּךְ כָּתוּב בְּדָנִיֵּאל (דניאל יב) וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלְךָ. אָמַר לֵיהּ לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. אָמַר לֵיהּ לְקֵץ הַיָּמִין. וְקַיִן מִקֵּץ הַיָּמִים אַיְיתֵי, (דף נד ע"ב)

וְיָבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה. כְּמָא דְּאַתְּ אָמֵר וּמִפְּרִי הָעֵץ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִפְּרִי הָאֲדָמָה כְּמָא דְּאַתְּ אָמֵר, (ישעיה ג) אוֹי לָרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו וגו׳. (כִּי פְּרִי מַעֲלְלֵיהֶם יֹאבֵלוּ. פְּרִי מַעֲלְלֵיהֶם יֹאבֵלוּ דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת יֹאבֵלוּ) (נ״א גְּמוּל יָדָיו דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. יַעֲשֶׂה לוֹ דְּאִתְמְשַׁךְ) עֲלַיְיהוּ וְיִתְדַּבַּק בְּהוּ לְקָטְלָא לוֹן וּלְסָאֲבָא לוֹן. וְעַל דָּא קַיִן אַקְרִיב מִסְּטָרָא דִּילֵיהּ. וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא מִבְּכוֹרוֹת לְאַסְגָּאָה סִטְרָא עִלָּאָה דְּאַתְיָא מִסְּטַר קְדוּשְׁתָּא (ד״א מִסִּטְרָא קַדִּישָׁא). וּבְגִינֵי כָךְ וַיִּשַׁע יְיָ אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. לָא קַבִּיל (לוֹן) (ד״א לֵיהּ) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד. וַיִּפְּלוּ פָּנָיו דְּהָא לָא אִתְקַבִּילוּ אַנְפּוֹי, אִנּוּן אַנְפִּין דְּסִטְרוֹי וְקַבִּיל לֵיהּ לְהֶבֶל. וּבְגִינֵי כָךְ כָּתוּב וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה. בַּשָּׂדֶה דָּא אִתְתָּא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמֵר (דברים כב) כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ, וְקַיִן קָנֵי עַל נוּקְבָא יְתִירָה דְּאִתְיְלִידַת עִם הֶבֶל דְּכִתְיב וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת וְהָא אִתְּמַר:

הֲלֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת כְּמָה דְאוּקְמָה. אֲבָל שְׂאֵת כְּדְאָמַר רַבִּי אַבָּא שְׂאֵת תִּסְתַּלַּק לְעֵילָּא וְלָא תֵּיחוֹת לְתַתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַאי מִלָּה הַשְׁתָּא אִתְּמָר וְיָאוּת הוּא. אֲבָל הָכִי שְׁמַעְנָא שְׂאֵת יִסַּלַּק מִינָּךְ וְיִשְׁבּוֹק לָךְ אִתְּדַּבְּקוּתָא דָּא דִּרוּחַ מְסָאֲבָא.

וְאִי לָא לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ. מַאי לַפֶּתַח דָּא דִּינָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ פִּתְחָא דְּכֹלָּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. חַטָּאת רוֹבֵץ הַהוּא סִטְרָא דְּאִתְּדַּבְּקַת בֵּיהּ וְאִתְמַשְּׁכַת עֲלָךְ יְהֵא נָטִיר לָךְ לְאִתְפְּרָעָא מִנָּךְ כְּתַרְגּוּמָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקָטִיל קַיִן לְהֶבֶל, לָא הֲוָה יָדַע הֵיךְ (נָפִיק) (ד"א יַפִּיק) נִשְׁמָתֵיהּ מִגֵּיהּ. וְהַוָה נָשִׁיךְ לֵיהּ בְּשִׁינֵּיהּ כְּחִוְיָא. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא. בֵּיהּ שַׁעֲתָא לַיֵּיט לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַוָה אָזִיל לְכָל סִטְרֵי עָלְמָא, וְלָא הֲוָה אַתַּר דְּמִקַּבֵּל לֵיהּ. עַד דְּאַטְפַּח עַל רֵישֵׁיהּ וְתָב קַמֵּי מָאֲרֵיהּ. וְקַבִּילַת לֵיהּ אַרְעָא בְּמָדוֹרָא לְתַתָּא.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר אַרְעָא קַבִּילַת לֵיהּ לְמֵיהַךְ בָּהּ דְּכְתִיב וַיָּשֶׂם יְיָ לְקַיִן אוֹת. רַבִּי יִצְחָק אָמַר לָאו הָכִי. אֶלָּא לְתַתָּא קַבִּילַת לֵיהּ אַרְעָא בְּמָדוֹרָא חָדָא דְּתִתְחוֹתָהּ דְּכְתִיב הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה גּוֹרֵשׁ. אֲבָל לְתַתָּא לָא גּוֹרֵשׁ. וּבְאָן אַתַּר קַבִּילַת לֵיהּ

אַרְעָא, בְּאַרְקָא. וְכָל אִנּוּן דְּדַיְירֵי תַּמָּן עֲלֵיהוֹן כְּתִיב (ירמיה י) **יֹאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִתְּחוֹת שְׁמַיָּא אִלֵּה. וְתַמָּן שַׁוִּי מְדוֹרֵיהּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן.**

תּוֹסֶפְתָּא

כֵּיוָן דְּאָמַר קַיִן גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשֹׂא, מָחַל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלְגּוֹ מֵעוֹנְשֵׁיהּ. בְּגִין דְּגָזַר עֲלֵיהּ בְּקַדְמִיתָא וְאָמַר לֵיהּ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָּאָרֶץ וְהַשְׁתָּא אִשְׁתָּאַר בְּנוֹד בִּלְחוֹדוֹי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי ה' וְגוֹ'. כְּלוֹמַר דְּכַד נָפַק מִן קֳדָם ה', הֲוָה בְּגִין לְמֶהֱוֵי נָד בְּאַרְעָא וְלָא נָע. וְעוֹד אָמְרוּ כַּד נָפַק קַיִן מִן קֳדָם ה', אָמַר לוֹ אָדָם בְּרִי מָה אִתְעֲבִיד עַל דִּינָךְ. אָמַר לוֹ קַיִן אַבָּא כְּבָר אִתְבַּשְׂרִית דִּמְחַל לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנוֹד בִּלְחוֹדוֹי. אָמַר לוֹ הֵיאַךְ הוּא. אָמַר לוֹ בְּגִין דְּתָבִית וְאוֹדִית קַמֵּיהּ. אָמַר אָדָם וְכִי דֵּין הוּא רַב וְתַקִּיף חֵילָא דִּתְשׁוּבָה וְאָנָא לָא יָדִיעַת. שְׁרָא לְשַׁבְּחָא לְמָרֵיהּ וּלְאוֹדָאָה לֵיהּ פָּתַח וְאָמַר, (תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת לַה'. כְּלוֹמַר טוֹב לְשַׁבָּחָא וּלְאַתְבָּא וּלְאוֹדָאָה קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (עד כאן תוספתא)

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵהַהִיא שַׁעֲתָא דְּקָטִיל קַיִן לְהֶבֶל, דְּאִתְפְּרַשׁ (ד"א **אִתְפַּרַשׁ**) **אָדָם מֵאִתְּתֵיהּ. תְּרִין רוּחִין נוּקְבִין הֲווּ אַתְיָין וּמְזַדְּוְגָן עִמֵּיהּ, וְאוֹלִיד רוּחִין וְשֵׁדִין דְּשָׁאטָן בְּעָלְמָא. וְלָא תִּקְשֵׁי לָךְ הַאי. דְּהָא בַּר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּחֶלְמֵיהּ אַתְיָין רוּחִין נוּקְבִין וְחַיְיכָן עִמֵּיהּ וּמִתְחַמְּמָן מִנֵּיהּ וְאוֹלִידִין לְבָתַר. וְאִלֵּין אִקְרוּן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. וְלָא מִתְהַפְּכָן אֶלָּא לְדִיוּקְנֵי בְּנֵי נָשָׁא. וְלֵית לוֹן שַׁעֲרִין בְּרֵישָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב בִּשְׁלֹמֹה** (שמואל ב ז) **וְהוֹכַחְתִּיו בְּשֵׁבֶט**

אֲנָשִׁים וּבְנֵי גַּעֵי בְּנֵי אָדָם. וְאַפִּילוּ כְּהַאי גַּוְונָא רוּחִין דְּכוּרִין אַתְיָין לְנָשֵׁי עָלְמָא וּמִתְעַבְּרָן מִנַּיְיהוּ וְאוֹלִידָן רוּחִין. וְכֻלְּהוֹן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם אִקְרוֹן.

בָּתַר מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין אִתְלַבַּשׁ אָדָם (דף נה ע"א) בְּקִינוּיָא וְאִתְחַבַּר בְּאִתְּתֵיהּ וְאוֹלִיד בַּר וּקְרָא שְׁמֵיהּ שֵׁ"ת. דָּא דְּסוֹפָא דְּאַתְוָון בְּקִיטְרֵי גְּלִיפָן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר דָּא דְּרוּחָא דְּאִתְאַבִּיד דְּאִתְלַבַּשׁ בְּגוּפָא (דְּאַרְעָא) אֲחָרָא בְּעָלְמָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה כְּתִיב וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ (עי' בסי' ט) כְּצַלְמוֹ מַשְׁמַע דִּבְנִין אֲחָרָנִין לָא הֲווֹ (בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וּמִלָּה דָּא הוּא) בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ. וְדָא בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ בְּתִיקוּנָא דְּגוּפָא וּבְתִיקוּנָא דְּנַפְשָׁא בְּאַרַח מֵישָׁר. (נ"א וּמִלָּה דָּא הוּא כְּמָה דְּאוּקְמָה. וְאָמַר רַבִּי אַבָּא מִשְׁמֵיהּ דְּרַבִּי יֵיסָא) כְּמָה דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִשְׁמֵיהּ דְּרַב יֵיבָא סָבָא בְּנִין אֲחָרָנִין בְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְּזוּהֲמָא דְּנָחָשׁ וְהַהוּא דְּרָכִיב בֵּיהּ דְּאִיהוּ סמאל הֲוֹוּ. וּבְגִינֵי כָךְ לָא הֲוָה בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם. וְאִי תֵּימָא הָא אֲמַרְתְּ דְּהֶבֶל מִסְטְרָא אֲחָרָא הֲוָה. הָכִי הוּא. אֲבָל תַּרְוַוייְהוּ לָא הֲוֹוּ בְּדִיוּקְנָא דִּלְתַתָּא.

אָמַר (ד"א לֵיהּ) רַבִּי יוֹסֵי וְהָא כְּתִיב וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. וְלָא (ד"א אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא. אֲבָל תַּרְוַוייְהוּ לָא הֲוֹוּ בְּדִיוּקְנֵיהּ. דְּלָא) כְּתִיב וַיּוֹלֶד

אֶת קַיִן. וְאַפִּילוּ בְּהֶבֶל לָא כְּתִיב וַיּוֹלֶד אֶלָּא וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל. וְדָא הוּא רָזָא דִּמְלָה. אֲבָל בְּהַאי מַה כְּתִיב, וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין אִתְפְּרַשׁ אָדָם מֵאִתְּתֵיהּ. וְכָל אִנּוּן מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין הֲוָה אוֹלִיד רוּחִין וְשֵׁדִין בְּעָלְמָא. בְּגִין הַהוּא חֵילָא דְּזוּהֲמָא דְּהֲוָה שָׁאִיב בֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָסִיל מִנֵּיהּ הַהוּא זוּהֲמָא, תָּב וְקַנֵּי (דְּאַעֲדִי) לְאִנְתְּתֵיהּ וְאוֹלִיד בַּר. כְּדֵין כְּתִיב וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ.

תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאָזִיל לְסִטַר שְׁמָאלָא וְסָאִיב אָרְחוֹי, כָּל רוּחִי מְסָאֲבֵי מָשְׁכִין עַל גַּרְמֵיהּ וְרוּחַ מְסָאֲב אִתְדַּבַּק בֵּיהּ וְלָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ. וְאִתְדַּבְּקוּתָא (דְּיֵלֵיהּ) דְּהַהוּא רוּחָא מְסָאֲב הֲוֵי בְּהַאי בַּר נָשׁ וְלָא בְּאָחֳרָא. וּבְגִינֵי כָךְ אִתְדַּבְּקוּתָא דִּלְהוֹן לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּאִנּוּן דְּמִתְדַּבְּקִין בֵּהּ. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאָזְלֵי בְּאוֹרַח מֵישָׁר וְאִנּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט וּבְנֵיהוֹן זַכָּאִין בְּעָלְמָא וְעַלַיְיהוּ כְּתִיב, (משלי ב) כִּי יְשָׁרִים יִשְׁכְּנוּ אָרֶץ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא מַאי דִּכְתִיב וַאֲחוֹת תּוּבַל קַיִן נַעֲמָה. מַאי אִירְיָא הָכָא דְּקָאָמַר קְרָא דִּשְׁמָהּ נַעֲמָה. אֶלָּא בְּגִין דְּטַעֲיִין בְּנֵי נָשָׁא אֲבַתְרָהּ וְאַפִּילוּ רוּחִין וְשֵׁדִין. רַבִּי יִצְחָק אָמַר אִנּוּן בְּנֵי הָאֱלֹהִים עַזָּא וַעֲזָאֵל טָעוּ בַּתְרָהּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אִמָּן שֶׁל שֵׁדִים הַוֹת. דְּמִסְטְרָא דְקַיִן נָפְקַת. וְהִיא אִתְמַנַּת עַל לֵילְיָא (עם לִילִית) בְּאַסְכָּרָה דְּרַבְיֵי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא וְהָא אָמַר מַר דְּהִיא אִתְמַנַּת לְחַיְיכָא בִּבְנֵי נָשָׁא. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי דְּהָא אִיהִי אַתַּיִית וְחַיְיכַאת בְּהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא, וּלְזִמְנִין דְּאוֹלִידַת רוּחִין בְּעָלְמָא מִנַּיְיהוּ וְעַד כָּאן אִיהִי קָיְימַת לְחַיְיכָא בְּהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא וְהָא אִנּוּן מֵתִין (קל א) כִּבְנֵי נָשָׁא, מַאי טַעְמָא אִיהִי קָיְימַת עַד הַשְׁתָּא. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא. אֲבָל לִילִית וְנַעֲמָה וְאָגְרַת בַּת מָחְלַת דְּנָפְקַת מִסְטְרָא דִלְהוֹן כֻּלְהוּ קַיְימוֹת עַד דְּיִבַּעֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רוּחַ מְסָאֲבָא מֵעָלְמָא דִּכְתִיב (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא אִנּוּן דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׁגִּיחִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין וְכֻלְהוּ אֲטִימִין דְּלָא יָדְעִין כַּמָּה מַלְיָיא עָלְמָא מִבְּרְיִין מְשַׁנְיִין דְּלָא אִתְחָזוּן וּמְמִלִּין סְתִימִין. דְּאִלְמָלֵא (יְחֵיב) אִתְיְיהַב רְשׁוּ לְעֵינָא לְמֶחֱזֵי, יִתְמְהוּן בְּנֵי נָשָׁא הֵיךְ יָכְלִין לְאִתְקַיְימָא בְּעָלְמָא. תָּא חֲזֵי, הַאי נַעֲמָה אִמָּא דְּשֵׁדִין הַוֹת. וּמִסְטְרָהּ אַתְיָין כָּל אִנּוּן שֵׁדִין דְּמִתְחַמְּמָן מִבְּנֵי נָשָׁא וְנָטְלֵי רוּחַ תִּיאוּבְתָּא מִנַּיְיהוּ וְחַיְיכַת בְּהוֹן דְּעָבְדֵי לוֹן בַּעֲלֵי קֻרְיָין.

וּבְגִין דְּבַעַל קֶרִי אָתֵי מִסְטְרָא דְרוּחַ מְסָאֲבָא, בָּעֵי לְאַסְחָאָה גַּרְמֵיהּ לְאִתְדַּכָּאָה מִנַּיְהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא: זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם לְדִיוּקְנֵי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אַחְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם דִּיוּקְנֵי דְּכָל אִנּוּן דָּרִין דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא. וְכָל חַכִּימֵי עָלְמָא וּמַלְכֵי עָלְמָא דִּזְמִינִין לְקָיְמָא עֲלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל. (בד) מָטָא לְמֶחֱמֵי דָּוִד מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְיְילִיד וּמִית. אָמַר לֵיהּ (ד"א ל"ג אָמַר וכו') (קמ א, קסח א) מִשְּׁנֵין דִּילִי (אוסיף) אוֹזִיף לֵיהּ ע' שְׁנִין. וְגָרְעוּ מֵאָדָם ע' שְׁנִין וְסָלִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָוִד.

וְעַל דָּא שַׁבַּח דָּוִד וְאָמַר (תהלים צב) כִּי שִׂמַּחְתַּנִי (דף נה ע"ב) ה' בְּפָעָלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן. מָאן גָּרַם לִי חֶדְוָה (בְּהַאי) בְּעָלְמָא, פָּעָלֶךָ דָּא הוּא אָדָם קַדְמָאָה דְּאִיהוּ פָּעָלוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא פָּעָלוֹ דִּבְשָׂר וָדָם. מַעֲשֵׂה יָדָיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא מִבְּנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא גָּרְעִי אִנּוּן שִׁבְעִין שְׁנִין מֵאָדָם, מֵאֶלֶף שְׁנִין דְּהַוָּה לֵיהּ לְאִתְקַיְּימָא בֵּהּ. וְאַחְמֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל חַכִּימֵי דָּרָא וְדָרָא. עַד דְּמָטָא לְדָרֵיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָא. וְחָמֵי אוֹרַיְיתָא דִּידֵיהּ וְחָדֵי. חָמֵי מִיתָתֵיהּ וְעַצִיב. פְּתַח וְאָמַר (תהלים קלט) וְלִי מַה יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מָה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם:

זֶה סֵפֶר, סֵפֶר וַדַּאי. וְהָא (לעיל לז ב) אוֹקִימְנָא דְּכַד הַוָּה אָדָם בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן נָחִית לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

סִפְרָא עַל יְדָא דְרָזִיאֵל מַלְאָכָא קַדִּישָׁא מְמַנָּא עַל רָזֵי עִלָּאִין קַדִּישִׁין וּבֵיהּ גְּלִיפִין גְּלוּפֵי עִלָּאִין וְחָכְמָה קַדִּישָׁא. וְשִׁבְעִין וּתְרֵין זִינֵי דְחָכְמְתָא הֲווּ מִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ לְשִׁית מְאָה וְשִׁבְעִין גְּלִיפִין דְּרָזֵי עִלָּאֵי.

בְּאֶמְצָעִיתָא דְסִפְרָא גְּלִיפָא דְחָכְמְתָא לְמִנְדַּע אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה מַפְתְּחָן דְּלָא אִתְמַסְרָן לְעִלָּאֵי קַדִּישֵׁי. וְכֻלְּהוּ אִסְתִּימוּ בֵּיהּ בְּסִפְרָא עַד דְּמָטָא (ד"א לֵיהּ לְאָדָם, כֵּיוָן דְּמָטָא) לְגַבֵּי דְּאָדָם, (מִנֵּיהּ) הֲווּ מִתְכַּנְּשֵׁי מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי לְמִנְדַּע וּלְמִשְׁמַע. וְהֲווּ אָמְרֵי (תהלים נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ.

בָּה שַׁעֲתָא אִתְרְמִיז לְגַבֵּיהּ הדרניאל מַלְאָכָא קַדִּישָׁא וְאָמַר לֵיהּ, אָדָם, אָדָם, חֱוֵי גְּנִיז יְקָרָא דְמָארָךְ דְּלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּתָא לְעִלָּאֵי לְמִנְדַּע בִּיקָרָא דְמָרָךְ בַּר אֲנָשׁ. וְהַוָּה עִמֵּיהּ טָמִיר וְגָנִיז הַהוּא סִפְרָא עַד דְּנָפַק אָדָם מִגִּנְתָּא דְעֵדֶן. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲוָה מְעַיֵּין בֵּיהּ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ כָּל יוֹמָא בְּגִינְזָיָא דְמָרֵיהּ וְאִתְגַּלְיָין לֵיהּ רָזִין עִלָּאִין מַה דְּלָא יָדְעוּ שַׁמָּשֵׁי עִלָּאִין. כֵּיוָן דְּחָטָא וְעָבַר עַל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ פָּרַח הַהוּא סִפְרָא מִנֵּיהּ. וְהַוָּה אָדָם טָפֵחַ עַל רֵישׁוֹי וּבָכֵי וְעָאל בְּמֵי גִּיחוֹן עַד קָדְלֵיהּ וּמָיָא עָבְדִין גּוּפֵיהּ חֲלָדִין חֲלָדִין וְאִשְׁתַּנֵּי זִיוֵיהּ.

בְּשַׁעֲתָא הַהִיא רָמַז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִרְפָאֵל וְאָתִיב

לֵיהּ הַהוּא סִפְרָא וּבֵיהּ חַוָּה מִשְׁתַּדֵּל אָדָם וְאַנַח לֵיהּ לְשֵׁת בְּרֵיהּ וְכֵן לְכָל אִנּוּן תּוֹלְדוֹת עַד דְּמָטָא לְאַבְרָהָם וּבֵיהּ חַוָּה יָדַע לְאִסְתַּכָּלָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ וְהָא אִתְּמַר. וְכֵן לְחַנּוֹךְ אִתְיְהַב לֵיהּ סִפְרָא וְאִסְתַּכַּל מִנֵּיהּ בִּיקָרָא עִלָּאָה:

סִתְרֵי תּוֹרָה

השלמה מהשמטות (סימן ט)

וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת אוֹלִיפְנָא מֵהָכָא דְּאַחֲרִינָן לָא הֲווּ בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ וְדָא בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ אִתְעֲבִיד בְּתִיקוּנָא דְּגוּפֵיהּ וּבְתִיקוּנָא דְּנַפְשָׁא בְּאוֹרַח מֵישַׁר כְּדְקָא יָאוֹת.

תָּא חֲזֵי נָחָשׁ אַטִּיל זוֹהֲמָא בְּחַוָּה וַהֲהוּא זוֹהֲמָא חַוָּה מַכְּשְׁכְּשָׁא בְּמְעָהָא וְלָא יָכִיל לְאִצְטַיְּירָא בְּגִין דְּעַד לָא חַטָא אָדָם הֲווּ אַתְוָון בְּאַלְפָּא בֵּיתָא מִתְתַּקְנֵי בֵּיהּ וְאִתְצַיְּירָן בֵּיהּ בְּהַאי עַלְמָא עַד דְּמַטָּת לְאָת כ״ף אִתְתָּקָנוּ דָּכָר וְנוּקְבָא בְּחַבִּיבוּ בְּגִנְתָּא וּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי קַמַּיְיהוּ מֵיָד אֲבָאִישׁ לְסמ״אל בִּרְקִיעָא וְנָחַת וְרָכַב עַל נָחָשׁ תַּקִּיף וְאַחֲזֵי קַמֵּיהּ מַיָּא אִתְעָרְבוּ אַתְוָון כְּדֵין אִתְחַבָּר סמ״אל בְּהַהוּא נָחָשׁ וְאִתְעַבִּידוּ חַד, וְנָטְלוּ אַתְוָון וְעָבִידוּ מִתַּמָּן וַהֲלָאָה אוּמָנוּתָא בִּישָׁא בְּאַתְוָון צ״ד צי״ד וְהַיְינוּ צ״ץ וְצָדוּ לְהוּ בְּפִתְוָיָא בִּישָׁא וַעֲבָדוּ אוּמָנוּתָא יַתִּיר בְּאַתְוָון ק״ר אוּמָנוּת דְּשִׁקְרָא בְּגִין דְּאִתְהַדָּרוּ לְאַפְּכָא (לְהַפְּכָא) אַתְוָון בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא. קו״ף דְּלָא יָכִיל לְקַיְּימָא דִּלֵּית לָהּ רַגְלִין קוֹפָא קַמֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא לֵית לֵיהּ קִיּוּמָא.

רי״ש רָע, אִלֵּין אִתְהַפְּכוּ בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא עַל דְּנַפְּלוּ אָדָם וְאִתְּתֵיהּ וּבְאִלֵּין אַתְוָון ק״ר אוֹלִידוּ בְּנִין וְלָא הֲווּ בְּקִיּוּמָא בְּדִיל זוֹהֲמָא דְּנָחָשׁ דְּאִשְׁתְּאִיב בְּחַוָּה מֵהַהוּא זוֹהֲמָא מַמָּשׁ אִתְיְלִיד קַיִן וּבְגִין דָּא

אִשְׁתְּכַח קָטוֹלָא בְּגִין דְּנָחֲשׁ אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ קָטוֹלָא הוּא וְאִתְעַכְּבוּ אַתְוָון עַד הָכָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּתָב אָדָם בְּתִיּוּבְתָּא וְאַהֲדַר כְּמִלְקַדְמִין לְשָׁמְשָׁא בְּנוֹקְבֵיהּ מָה כְּתִיב וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ דָּא הַוָּה מַתִּיקוּנָא דְּרוּחָא וְגוּפָא כְּדְקָא יָאוֹת וּכְדֵין כְּתִיב (קֹהֶלֶת ה') יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וְאַהֲדְרוּ אַתְוָון בְּשֵׁירוּתָא דשי"ן ותי"ו דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ד') כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל שֵׁת הוּא בְּצֶלֶם וּדְמוּת דְּקַדְמָאֵי לָאו הָכִי וּמַהָכָא אִתְּבְנֵי עַלְמָא בְּגוֹנָא אַחֲרָא דְּאַלְפָא בֵּיתָא, קֵינָן וּמַהֲלַלְאֵל יֶרֶד, אִתּוֹסַף לְאַתְקָנָא סִידוּרָא דְּעַלְמָא בְּשֶׁבַע קִטְרִין סְגָלְגֶלְתָּן.

שֶׁבַע אַרְצוֹת אִינּוּן דָּא לְעֵילָּא מִן דָּא כְּמָה דְּאִינּוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין דָּא לְעֵילָּא מִן דָּא וְאִינּוּן אֶרֶץ אַדָּמָה אַרְקָא גֵּיא נְשִׁיָּה צִיָּה תֵּבֵל. תֵּבֵל לְעֵילָּא מִכֻּלְהוּ, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים ט') וְהוּא יִשְׁפּוֹט בְּצֶדֶק כַּד נָפַק אָדָם מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן וְאִתְתַּרַךְ מִתַּמָּן אִתְרַמֵּי לְהַהוּא דְּאִיקְרֵי אֶרֶץ וְאִידְהוּ אַתַּר חָשׁוּךְ דְּלֵית תַּמָּן נְהִירוּ כְּלָל וְלָא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם וְכֵינָן דְּאָדָם עָאל תַּמָּן דָּחִיל דְּחִילוּ סַגִּי וְלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת הַוָּה מֵלַהֲטָא בְּכָל סִטְרִין גּוֹ אֶרֶץ.

כֵּיוָן דְּנָפַק שַׁבָּת וְהִרְהֵר תְּשׁוּבָה אַפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ לְהַהוּא אַתַּר דְּאִקְרֵי אַדָּמָה דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ג') לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה, בְּהַאי אִית נְהִירוּ דְּנָהִיר וְדִיוּקְנִין דְּכֻכְבַיָּא וּמַזָּל, וְתַמָּן יוֹמָא וְצִיּוּרִין דִּבְנֵי נָשָׁא עִלָּאִין גַּבְרִין דְּנַפְקוּ מֵאָדָם בְּמֵאָה וּתְלָתִין שְׁנִין דְּקָא הַוָּה מְשַׁמֵּשׁ בְּרוּחֵי נוֹקְבֵי וְאִינּוּן עֲצִיבִין תָּדִיר, תַּלְיָא בְּהוּ חֶדְוָה וְאִלֵּין מֵשָׁטְטֵי וְנָפְקֵי לְעַלְמָא דָּא וּמִתְהַפְכָן לְסִטְרָא בִּישָׁא וּמִתְהַדְּרָן תַּמָּן וְצָלַאן צְלוֹתָא וּמִתְיַישְׁבָן בְּדוּכְתַיְיהוּ תַּמָּן, וְזַרְעִין זַרְעִין בְּרֵיחִין, וְאַכְלֵי. וְחִטִּין לֵית תַּמָּן וְלָא חַד מִזַּ' מִינֵי תְּבוּאָה.

בְּהַאי אֲתַר אִתְיְלִיד קַיִן וְהֶבֶל, כֵּיוָן דְּחָטָא קַיִן אָחִית לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי אֲדָמָה כְּתִיב (בראשית ד') הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי אֲדָמָה וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ בְּגִין דְּתַמָּן אִתְדַּחָא וְאִתְתַּרַךְ.

וְהָיָה כָּל מוֹצְאִי יַהַרְגֵנִי בְּהַהוּא לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת וַהֲוָה דָּחִיל וְהִרְהֵר תְּשׁוּבָה וְסָלִיק לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא וַהֲוָה תַּמָּן וְאוֹלִיד בְּנִין בְּאַרְקָא וּבְאַרְקָא אִית נְהִירוּ דְּנָהִיר מִגּוֹ שְׁמְשָׁא, וְזַרְעִין זַרְעִין וְנָטְעִין אִילָנִין וְלֵית תַּמָּן חִטִּין וְלָא מֵאִינּוּן שֶׂבַע זִינֵי תְּבוּאָה. כָּל אִינּוּן דְּתַמָּן אִינּוּן מִתּוֹלָדִין דְּקַיִן וְאִינּוּן בְּתֵרִין רֵישִׁין מִנְּהוֹן גַּבְרִין עִלָּאִין וּמִנְּהוֹן גַּבְרִין זְעִירִין וְלֵית בְּהוּ דַּעְתָּא שְׁלִים כִּשְׁאָר בְּנֵי נַשָׁא דְּהָכָא, לְזַמְנִין אִינּוּן זַכָּאִין וְאִתְהַדָּרָן לְסִטְרָא טָבָא וּלְזַמְנִין אִתְהַדָּרָן לְסִטְרָא בִּישָׁא וּמוֹלִידִין וּמֵתִין כִּשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא.

אָדָם הֲוָה בְּאֲדָמָה (וארקא) עַד דְּאוֹלִיד שֵׁת וּמִתַּמָּן סָלִיק לְעֵילָּא דְּרַגִּין וְסָלִיק לְהַאי אֲתַר דְּאִקְרֵי תֵּבֵל וְדָא תֵּבֵל אִיהוּ עִלָּאָה דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין. כֵּיוָן דְּסָלִיק סָלִיק לַאֲתַר בֵּית מַקְדְּשָׁא דְּאִקְרֵי בְּאִינּוּן שְׁמָהָן דַּהֲוָה דִּיוֹרֵיהּ בָּהּ אֶרֶץ אֲדָמָה דְּהַכִי אִקְרֵי דָּלִיג אָדָם תְּלָת דּוּכְתֵּי גֵּיא, נְשִׁיָּה, צִיָּה, גֵּיא אִיהוּ אֲתַר וְדּוּכְתָּא סַגִּי כְּהַאי פּוּתְיָא וְאַרְכָּא דְּגֵיהִנָּם בַּגַּיא וּנְשִׁיָּה וְצִיָּה אִתְבַּדְּרוּ דְּבָנוּ מַגְדְּלָא וְאוֹלִידוּ תַּמָּן עַל דְּאַרְגִּיזוּ לְמַלְכָּא עִלָּאָה בְּגִין דָּא קָרִיב לְנוּרָא דְּדָלִיק.

וְאִית בְּנֵי נָשָׁא יְקִירֵי בְּכָל עוּתְרָא וְעַפְרוֹת זָהָב וְאַבְנִין יְקִירִין מָאן דְּעָאל תַּמָּן וַהֲוָה מִתֵּבֵל בְּחַמִּידוּ דְּהַהוּא עוּתְרָא יָהֲבִין לֵיהּ וְסָלִיק לְזַמְנִין לְדּוּכְתָּא דְּאִקְרֵי נְשִׁיָּה כְּגוֹן דְּאִתְנְשׁוּ תַּמָּן וְנָחִית לְהַאי גֵּיא וְלָא יָדַע אֲתַר דַּהֲוָה מִתַּמָּן. גֵּיא דָּא הוּא בְּאֶמְצָעוּתָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא וְדָא אִיקְרֵי גֵּיא בֶּן הִנּוֹם. וּרְצוּעָה חֲדָא נָפְקָא מִתַּמָּן לְעֵילָּא

לְהַאי תֵּבֵל וְאִיקָרֵי אוּף הֲכִי גֵּיא בֵּן הִנּוֹם וְתַמָּן פִּתְחָא דְּגֵיהִנָּם.

אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּתַמָּן כּוּלְהוּ יָדְעֵי חַרְשִׁין וְחַכְמָאן יְקִירִין וְתַמָּן זַרְעֵי וְנַטְעֵי אִילָנִין וְלֵית תַּמָּן חִטִּין וְלָא חַד מִשְׁבְּעַת הַמִּינִים. בְּנְשִׁיָּה אִית בְּנֵי נָשָׁא כּוּלְהוּ קְטִיעִין זְעִירִין וְלֵית לְהוֹן חוֹטְמִין בָּר תְּרֵין נוּקְבִין דְּנָפִיק בְּהוּ רוּחָא וְכָל מָה דְּעַבְדֵי מִיָּד מִשְׁתַּכְּחֵי וְעַל דָּא אִיקָרֵי נְשִׁיָּה וְזַרְעֵי וְנַטְעֵי אִילָנִין וְלֵית תַּמָּן חִטִּין וְלָא מִשְׁבְּעַת הַמִּינִים.

צִיָּ"ה אִיהוּ אֲתַר כְּשֶׁמֵּיהּ בֵּיהּ יְבֵשׁוּתָא בְּכוּלָּא וְתַמָּן בְּנֵי נָשָׁא שַׁפִּירָן בְּחֵיזוּ וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ צִיָּה כַּד יַדְעֵי אֲתַר דְּמְקוֹרָא דְּמַיִין נָבְעִין עָאלִין תַּמָּן וּלְזִמְנִין דְּסָלְקִין מִגּוֹ אֲתַר דְּמַיָּא וְסָלְקִין לְהַאי תֵּבֵל וְאִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא יַתִּיר מִבְּנֵי נָשָׁא אָחֳרָנִין וּבֵינַיְיהוּ דִּיוּרִין טָבִין וְעוּתְרָא סַגִּי וְזַרְעֵי מִגּוֹ יְבֵשׁוּתָא דְּהָתָם וְנַטְעֵי אִילָנִין וְלָא מַצְלִיחִין וְתִיאוּבְתָּא דִּילְהוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְּהָכָא. וּמִכְּלְהוּ לֵית דְּאַכְלֵי נַהֲמָא כַּד (ס"א בָּר) אִלֵּין דְּהָכָא דְּבְתֶבֶל הָכָא לְעֵילָּא מִכָּל אִלֵּין תֵּבֵל וּכְתִיב (תְּהִלִּים ט') וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

כְּגַוְונָא דְּכָל אִלֵּין אַרְעָאן אִית בְּהַאי תֵּבֵל וְכָל אִלֵּין שְׁמָהָן אִית לָהּ אוּף הֲכִי בְּגִין דְּאִיהִי שְׁבִיעָאָה אִית הָכָא כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן דּוּכְתֵי תְּחוֹמִין וְדוּכְתֵי הָכָא וְאִיקְרֵי כָּל חַד וְחַד כְּגַוְונָא דְּהַהוּא דּוּכְתָּא דִּלְתַתָּא. וְכָל אִלֵּין בְּדִיוּרִין דִּבְנֵי נָשָׁא מְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין (תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ

ע"כ: (עד כאן מהחשמטות)

זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר רָזִין עִלָּאִין אִתְגַּלְיָין בְּהָנֵי תְּרֵי קְרָאֵי. זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם, לְמִנְדַּע יְקָרָא עִלָּאָה רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּמִגּוֹ רָזָא דְּנָא אִתְבְּרֵי אָדָם. תָּא חֲזֵי בְּרָזָא דְּאִתְבְּרִיאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ

אִתְבְּרֵי אָדָם. בְּהוּ כְּתִיב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (בְּהִבָּרְאָם). בְּאָדָם כְּתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. בְּהוּ כְּתִיב בְּהִבָּרְאָם. בְּאָדָם כְּתִיב בְּיוֹם הִבָּרְאָם. זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. מַהָכָא (אוֹלִיפְנָא) כָּל דְּיוּקְנָא דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ דְּכַר וְנוּקְבָא לָאו אִיהוּ דְּיוּקְנָא עִלָּאָה כְּדְקָא חָזֵי. וּבְרָזָא דְּמַתְנִיתִין אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל אֲתַר דְּלָא אִשְׁתַּכְּחוּ דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחֲדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁוֵי מְדוֹרֵיהּ בְּהַהוּא אֲתַר. וּבְרָכָאן לָא אִשְׁתַּכָּחוּ אֶלָּא בַּאֲתַר דְּאִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. דִּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם. וְלָא כְּתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אָדָם. דְּאַפִּילּוּ אָדָם לָא אִקְרֵי אֶלָּא דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחֲדָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּרָכָאן לָא אִשְׁתַּכְּחוּ בְּעָלְמָא וְאִתְאֲבִידוּ בְּכָל יוֹמָא. דִּכְתִיב, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד. מַאי אָבַד, אָבַד בְּרָכָאן דְּהַווּ שָׁרְיָין בֵּיהּ כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק. וּכְתִיב, (ירמיה ז) אָבְדָה הָאֱמוּנָה. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם וּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. מִשֵּׁ"ת אִתְיַיחֲסוּ כָּל דָּרֵי עָלְמָא וְכָל אִנּוּן צַדִּיקֵי קִשׁוֹט דְּהַווּ בְּעָלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִלֵּין אַתְוָון בַּתְרָאִין דְּהַווּ בְּאוֹרַיְיתָא (לְאִשְׁתַּכְּחָא) אִשְׁתַּכָּחוּ בָּתַר דַּעֲבַר אָדָם עַל אַתְוָון

דְּאוֹרַיְיתָא כְּלְהוּ (בְּסֵדֶר תשר"ק. וּבְגִין כָּךְ קָרָא לְהַהוּא בְּרָא דְּאִיהוּ כִּדְמוּתוֹ (דף נו ע"א) בְּצַלְמוֹ שֵׁ"ת דְּאִנּוּן קְיוּמָא דְּאַתְוָון). וּבְתִיובְתֵּיהּ (ס"א וּבְתִיאוּבְתֵּיהּ) לְקַמֵּי מָארֵיהּ אָחִיד בְּאִלֵּין תְּרֵין. וּמִכְּדֵין אִתְהַדְּרוּ אַתְוָון לְמַפְרַע בְּסֵדֶר תשר"ק.

וּבְגִין דָּא קָרָא לְהַהוּא בְּרָא דְּאִתְיְלִיד לֵיהּ דְּאִיהוּ בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ שֵׁ"ת דְּאִנּוּן סִיוּמָא דְּאַתְוָון. וְלָא אִתְתַּקָּנוּ אַתְוָון עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. וּכְדֵין אַהַדְּרוּ אַתְוָון עַל תִּקוּנַיְיהוּ כְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאִתְבַּסַּם עָלְמָא וְקָיְמָא עַל קְיוּמֵיהּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר יוֹמָא דְּעָבַר אָדָם עַל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, בָּעְיָין שָׁמַיִם וָאָרֶץ (לְאִתְגַּפָּא) לְאִתְעַקָּרָא מֵאַתְרַיְיהוּ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִנּוּן לָא קָיְימוּ אֶלָּא עַל בְּרִית דִּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי. וְאָדָם עָבַר בְּרִית שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ו) וְהֵמָּה כְאָדָם עָבְרוּ בְּרִית. וְאִלְמָלֵא דְּגָלֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּזִמִּינִין יִשְׂרָאֵל לְקַיְימָא עַל טוּרָא דְּסִינַי לְקַיְימָא הַאי בְּרִית, לָא אִתְקַיַּים עָלְמָא (דִּין). רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר כָּל מָאן דְּאוֹדֵי עַל חֶטְאֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לֵיהּ וּמָחִיל עַל חוֹבֵיהּ. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, עָבַד הַאי בְּרִית וְקָיְימָא עֲלֵיהּ עָלְמָא. מְנָלַן דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית) בָּרָא שִׁית, דָּא בְּרִית דְּעָלְמָא קָיְמָא עֲלֵיהּ. שִׁית דְּמִנֵּיהּ

נְגִידִין וְנָפְקָא בִּרְכָאן לְעָלְמָא וְעַלֵּיהּ אִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְאָדָם עֲבַר עַל הַאי בְּרִית וְאַעֲבַר לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ (ס"א מֵעִמֵּיהּ).

הַאי בְּרִית אִתְרְמִיזַת בְּאָת יו"ד אָת זְעֵירָא עִקָּרָא וְיסוֹדָא דְּעָלְמָא. כַּד אוֹלִיד בַּר, אוֹדֵי עַל חֶטְאוֹ וְקָרָא שְׁמֵיהּ ש"ת. וְלָא אַדְכַּר בֵּיהּ יו"ד לְמֶהֱוֵי שִׁית, בְּגִין דְּעַבַּר עֲלֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (מֵהָכָא) מִינֵּיהּ אִשְׁתְּיל עָלְמָא וְאִתְיַיחַסוּ כָּל דָּרֵי זַכָּאָה דְּעָלְמָא (מִשֵּׁת).

וְתָא חֲזֵי, כַּד קָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, עָאל בֵּין תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין רָזָא דִּבְרִית. וּמָאן אִיהוּ בי"ת. וְעָאל בֵּין תְּרֵין אַתְוָון דְּאִשְׁתְּאָרוּ וְיָהִיב לֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד עָאל בי"ת רָזָא דִּבְרִית בֵּין תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין דְּאִנּוּן שי"ן תי"ו (עָאלוּ) וְאִתְעֲבִידוּ שַׁבָּ"ת. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדוֹרוֹתָם בְּרִית עוֹלָם. כְּמָא דְּהָוָה שֵׁירוּתָא דְּעָלְמָא לְאִתְיַיחָסוּ בֵּהּ כָּל דָּרֵי עָלְמָא מֵאִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון ש"ת הָווּ תַּלְיָין עַד דְּאִשְׁתַּכְלַל עָלְמָא כְּדְקָא יָאוּת וְעָאל בֵּינַייהוּ בְּרִית קַדִּישָׁא וְאִשְׁתַּכְלַל בִּשְׁלִימוּ וְאִתְעֲבִידוּ שַׁבָּ"ת.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון אִשְׁתַּכְלְלוּ בְּאָת בי"ת וְכַד (אִתְהַדַּר אַתְוָון לְמַפְרַע מִן יוֹמָא דְּאִתְיְלִיד שֵׁת אֲהַדְּרוּ אַתְוָון בְּכָל דָּרָא וְדָרָא עַד דְּמָטֵי יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְּסִינַי וְאִתְתַּקָּנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְתַתָּא אִתְהַדְּרוּ. וּבְכָל דָּרָא וְדָרָא הַוָה גְּפִיף עָלְמָא בְּאַתָּוון וְלָא מִתְיַשְּׁבִין בְּדוּכְתַּיְיהוּ. כַּד אִתְיַיהֲבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל אִתְתַּקַּן כֹּלָּא (נ"א אַתָּוון כֻּלְּהוּ אִתְתַּקָּנוּ) (כאן שייך מאמר בסתרי אותיות בזוהר חדש דף י', ובדפוס ויניציאה דף יג ב' ויחי אדם כו' ע"ש) רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר בְּיוֹמֵי אֱנוֹשׁ הֲווּ חַכִּימִין בְּנֵי נָשָׁא בְּחָכְמָה דְּחַרְשִׁין וְקוֹסְמִין וּבְחָכְמָתָא לְמֶעֱצַר לְחֵילֵי דְּשִׁמַיָּא. וְלָא הֲוָה בַּר נָשׁ מִיּוֹמָא דְּנָפַק אָדָם מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן וְאַפִּיק עִמֵּיהּ חָכְמָתָא דְּטַרְפֵּי אִילָנָא דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ. דְּהָא אָדָם וְאִתְּתֵיהּ וְאִנּוּן דְּנָפְקוּ מִנֵּיהּ עַד דְּאָתָא אֱנוֹשׁ, שְׁבִיקוּ לָהּ.

כַּד אָתָא אֱנוֹשׁ חָמָא לוֹן וְחָמָא חָכְמַתְהוֹן מְשַׁנְיָין (ס"א מְשַׁטְיָין) עִלָּאִין. וְאִשְׁתַּדְּלוּ בְּהוֹן וְעָבְדִין (בָּהּ) עֲבִידְתִּין וְחַרְשִׁין וְקוֹסְמִין וְאוֹלִיפוּ מִנְהוֹן עַד דְּאִתְפַּשְׁטַת הַהִיא חָכְמְתָא בְּדָרָא דְּמַבּוּל. וְכֻלְּהוּ הֲווּ עַבְדֵי עֲבִידְתַּיְיהוּ לְאַבְאָשָׁא.

וְהַוּוּ מִתְתַּקְפֵי לְגַבֵּי נֹחַ בְּאִנּוּן חָכְמָתָן. וְאָמְרֵי דְּלָא יָכִיל דִּינָא דְּעָלְמָא לְאַשְׁרָאָה עֲלַיְיהוּ, דְּהָא אִנּוּן עָבְדֵי חָכְמְתָא לְדַחְיָיא לְכָל אִנּוּן מָארֵי דְּדִינָא. וּמֵאֱנוֹשׁ שָׁרִיאוּ כֻּלְּהוּ לְאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאִלֵּין חָכְמָתָן הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְיָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר כָּל אִנּוּן זַכָּאִין דְּהֲווּ בְּהוּ לְבָתַר בְּהַהוּא

דָּרָא, כֻּלְהוּ הַווּ מִשְׁתַּדְּלֵי לְמָחֲאָה בֵּהּ (נ"א בְּגִין דְּלָא אִתְעֲנָשׁוּ עֲלַיְיהוּ) כְּמוֹ יֶרֶד מְתוּשָׁלַח וְחַנּוֹךְ. וְלָא יְכִילוּ. עַד דְּאִתְפַּשְׁטוּ חַיָּיבִין מָרְדֵי בְּמָאֲרִיהוֹן וְאָמְרֵי (איוב כא) מַה שַׁדַּי כִּי נַעַבְדֶנּוּ.

וְכִי הַאי טִפְּשׁוּתָא הַווּ קָא אָמְרֵי. אֶלָּא בְּגִין דְּהַווּ יָדְעֵי כָּל אִנּוּן חָכְמְתָן וְכֻלְהוּ מְמַנָּן דְּעָלְמָא דְּאִתְפַּקְדָן עֲלַיְיהוּ וְהַווּ מְרַחֲצָן בֵּהּ. עַד דְּאָתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא כְּדְקָא חֲזָה. דְּהָא (דף נו ע"ב) בְּקַדְמִיתָא הֲוָה מַיִם בְּמַיִם. וּלְבָתַר אָתִיב לֵיהּ לְעָלְמָא כְּדְקַדְמִיתָא. וְלָא אִתְחָרִיב מִכֹּלָּא. דְּהָא בְּרַחֲמִין אַשְׁגַּח עֲלַיְיהוּ. דִּכְתִיב, (תהלים כט) יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב. וְלָא כְּתִיב אֱלֹהִים.

בְּיוֹמוֹי דְּאֱנוֹשׁ אַפְלוּ יְנוּקֵי דְּהַהוּא (יומא) דָּרָא כֻּלְהוּ הַווּ מַשְׁגְּחָן בְּחָכְמָתָאן עִלָּאִין וְהַווּ מִסְתַּכְּלָן בֵּהּ. אָמַר רַבִּי יֵיסָא אִי הָכִי טִפְּשִׁין הַווּ דְּלָא הַווּ יָדְעִין דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיְיתָאָה עֲלַיְיהוּ מֵי טוֹפָנָא וִימוּתוּן בֵּהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִנְדַּע יָדְעִי. אֲבָל אַחִידוּ טִפְּשׁוּתָא בְּלִבַּייהוּ. דְּאִנּוּן הַווּ יָדְעֵי הַהוּא מַלְאָכָא דְּמְמַנָּא עַל אֵשָׁא וְהַהוּא דְּמְמַנָּא עַל מַיָּא וְהַווּ יָדְעִין לְמֶעֱצַר לוֹן דְּלָא יָכְלִין לְמֶעְבַּד דִּינָא עֲלַיְיהוּ. וְאִנּוּן לָא הַווּ יָדְעֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁלִיט עַל אַרְעָא וּמְגִיהּ יֵיתֵי דִּינָא עַל עָלְמָא.

אֶלָּא הַוּו חָמָאן דְּעָלְמָא אִתְפַּקַּד בִּידָא דְּאִנּוּן מְמַנָּן וּבְהוּ כָּל מִלֵּי עָלְמָא. וּבְגִינֵי כָּךְ לָא הַוּו מִסְתַּכְּלָן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא מַשְׁגִּיחִין בְּעַבִּידְתֵּיהּ. עַד דְּאַרְעָא אִתְחַבָּלַת. וְרוּחַ קוּדְשָׁא אַכְרִיז בְּכָל יוֹמָא וְאָמַר (תהלים קד) יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם. וְאוֹרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לוֹן כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּאִנּוּן זַכָּאִין יֵרֵד וּמְתוּשֶּׁלַח וְחַנוֹךְ קַיְּימִין בְּעָלְמָא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא, וּכְדֵין אַנְחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא עֲלַיְיהוּ וְאִתְאֲבִידוּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ז) וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ (כאן שייך מאמר בז"ח דף ס"ו ובדפוס וניציאה מ"ב א' ע"ש):

וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח (שיר השירים א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. הַאי קְרָא אִתְּמַר. אֲבָלתָּא חֲזֵי, כָּךְ אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אִתְדַּבַּק בֵּיהּ וְהוּא אַשְׁרֵי דְּיוּרֵיהּ עֲלֵיהּ. וְיָדַע דְּלְבָתַר יוֹמִין יִסְרַח. אַקְדִּים וְלָקִיט רֵיחֵיהּ טַב מִנֵּיהּ וְסָלִיק לֵיהּ מֵעָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בִּמְסִבּוֹ דָּא הַהוּא בַּר נָשׁ דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ וְאָזִיל בְּאָרְחוֹי. נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ, אִנּוּן עוֹבָדִין טָבִין דְּבֵיהּ דְּבְגִינְהוֹן יִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא עַד דְּלָא מָטָא זִמְנֵיהּ.

וְעַל דָּא הֲוָה שְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים וגו'. יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא דִּבְגִין דְּעוֹבָדֵיהוֹן טָבִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לוֹן מֵעָלְמָא (בְּגִין דְּלָא יִסְרְחוּ (יִחְיוּ)). וּמִגּוֹ רַחֲמוֹתָא בְּהוּ מְסָלֵק לְהוֹן) עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. וְעָבִיד בְּהוֹן דִּינִין. וְיֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרִיךְ לוֹן יוֹמִין וְאוֹרִיךְ רוּגְזֵיהּ בְּהוּ. וְכָל דָּא כְּמָה דְאִתְּמָר. אֲלֵין בְּגִין דְּלָא יִסְרְחוּן. וְאִלֵּין בְּגִין דְּלַהֲדְרוּ לְגַבֵּיהּ. אוֹ בְּגִין דְּיִפּוֹק מִנַּיְיהוּ בְּנִין דְּמַעֲלֵי.

תָּא חֲזֵי חֲנוֹךְ זַכָּאָה הֲוָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמָא לֵיהּ דְּיִסְרַח לְבָתַר. וְלָקִיט לֵיהּ עַד לָא יִסְרַח. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ו) וְלִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים. בְּגִין דְּיַהֲבֵי רֵיחָא טַב לָקִיט לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא יִסְרְחוּ. וְאֵינָנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְאֵינָנּוּ, לְאָרְכָא יוֹמִין כְּשָׁאָר בְּנֵי נָשָׁא דְּהֲווּ אוֹרְכֵי יוֹמִין. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּלָקַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא מָטֵי זִמְנֵיהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר חֲנוֹךְ נָטִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאַרְעָא וְאַסְקֵיהּ לִשְׁמֵי מְרוֹמִים וְאַמְסַר בִּידֵיהּ כָּל גִּנְזֵי עִלָּאִין (לעיל לז ב) וּמ"ה מַפְתְּחָן סָתְרֵי גְלִיפִין דְּבֵהּ מִשְׁתַּמְּשֵׁי מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי וְכֻלְּהוּ אִתְמְסָרוּ בִּידֵיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא:

וַיַּרְא יְיָ כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל יֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע. הַאי קְרָא אִתְּמָר וְאוּקְמוּהָ. אֲבָלְתָּא חֲזֵי, מַאן דְּאִתְדַּבַּק בְּיֵצֶר הָרָע וְאִתְמְשִׁיךְ אֲבַתְרֵיהּ וְיִסְתָּאַב הוּא וְיִסְאֲבוּן לֵיהּ כְּמָה דְּאִתְּמָר.

כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם, כָּל בִּישִׁין הַוּוּ עָבְדֵי, וְלָא אִשְׁתְּלִים חוֹבַיְיהוּ עַד דְּהַוּוּ אוֹשְׁדִין דְּמִין לְמַגָּנָא עַל אַרְעָא. וּמָאן אִנּוּן דְּהַוּוּ מְחַבְּלִין אָרְחַיְיהוּ עַל אַרְעָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. כְּתִיב הָכָא רַק רַע (דף נז ע"א) וּכְתִיב הָתָם (לא יְגוּרְךָ רָע, וּכְתִיב) (בראשית לח) וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְיָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְכִי רָע לָאו אִיהוּ רֶשַׁע. אָמַר לֵיהּ, לָא. רֶשַׁע אַפְּלוּ אָרִים יְדֵיהּ לְגַבֵּי חַבְרֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּלָא עָבִיד לֵיהּ מִידֵּי אִקְרֵי רֶשַׁע. כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות ב) וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ. הָכֵית לָא כְּתִיב אֶלָּא תַּכֶּה. אֲבָל רַע לָא אִקְרֵי אֶלָּא מַאן דְּמְחַבֵּל אָרְחֵיהּ וְסָאִיב גַּרְמֵיהּ וְסָאִיב אַרְעָא וְיָהִיב חֵילָא וְתוּקְפָּא לְרוּחַ מְסָאֲבָא דְּאִקְרֵי רָע דִּכְתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. וְלָא עָאל (סט א) בְּפַלְטְרִין וְלָא חָמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא. בְּגִין דְּבַהַאי אִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מֵעָלְמָא.

מְנָלָן מִיַּעֲקֹב. דְּכַד אִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מִנֵּיהּ חָשִׁיב

דְּבִבְנוֹהִי הֲוָה פִּיסּוֹל דְּבִגִינַיְיהוּ אִתְתַּקַּף בְּעָלְמָא רוּחָא מְסָאֲבָא וְגָרַע נְהוֹרָא מִן סִיהֲרָא וּפְגִים לָהּ. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי. בְּגִין דְּדָא סָאִיב מַקְדְּשָׁא וְאִסְתַּלְקָא שְׁכִינְתָּא מֵעֲלּוֹי דְּיַעֲקֹב. כָּל שֶׁכֵּן הַהוּא דְּמְסָאֵב אָרְחֵיהּ וְסָאִיב גַּרְמֵיהּ דְּהוּא אַתְקִיף לֵיהּ לְרוּחָא מְסָאֲבָא. וּבְגִין כָּךְ כַּד אִסְתָּאֵב אִקְרֵי רָע.

תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ אִסְתָּאֵב לָא יִתְפַּקַּד מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְטַב. וּבְכָל זִמְנָא אִתְפַּקִּיד מֵהַהוּא דְּאִתְקְרֵי רָע לְבִישׁ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי יט) וְשָׂבֵעַ יָלִין בַּל יִפָּקֵד רָע, כַּד אָזִיל בְּאֹרַח מֵישָׁר, כְּדֵין בַּל יִפָּקֵד רָע. וְעַל דָּא כְּתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. וּכְתִיב לֹא יְגוּרְךָ רָע. וְדָא אִקְרֵי רָע וְלָא אִקְרֵי רָשָׁע. וּכְתִיב (תהלים כג) גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי:

וַיִּנָּחֶם יְיָ כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ. רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח (ישעיה ה) הוֹי מוֹשְׁכֵי הֶעָוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה. הוֹי מוֹשְׁכֵי הֶעָוֹן אִלֵּין בְּנֵי נָשָׁא דְּחָטָאן קַמֵּי מָאֲרֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא, וְאִתְדַּמָּן בְּעֵינַיְיהוּ אִנּוּן חוֹבִין דְּאִנּוּן כְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא. וְחָשְׁבִין דְּהַהוּא עוֹבָדָא דְּעָבְדִין וְהַהוּא חוֹבָא דְּעָבְדִין דְּלָאו אִיהוּ כְּלוּם וְלָא אַשְׁגַּח בֵּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד דְּעָבְדִין לְהַהוּא חוֹבָא תַּקִּיף וְרָבֵי כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה דְּאִיהוּ תַּקִּיף דְּלָא יָכִיל לְאִשְׁתֵּצָאָה.

וְתָא חֲזֵי כַּד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּחַיָּבֵי עָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּאִנּוּן חָטָאן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַרְגְּזִין לֵיהּ כָּל יוֹמָא. לָא בָּעֵי לְאוֹבָדָא לְהוּ מֵעָלְמָא. וְכַד אַשְׁגַּח בְּעוֹבָדֵיהוֹן אִתְנְחַם עֲלַיְיהוּ עַל דְּאִנּוּן עוֹבְדֵי יְדוֹי וְאוֹרִיךְ לוֹן בְּעָלְמָא.

וּבְגִין דְּאִנּוּן עוֹבָדֵי יְדוֹי נָטִיל נְחָמָה וְאִתְנְחַם עֲלַיְיהוּ וְחַיִּיס עֲלַיְיהוּ. וְכַד בָּעֵי לְמֶעְבַּד בְּהוּ דִּינָא כְּבֵיכוֹל עָצִיב (ד"א ל"ג חֶדְוָון לָא תֵּיעוּל קָדָּמוֹהִי) דְּכֵיוָן דְּעוֹבָדֵי יְדוֹי אִנּוּן, עָצִיב עֲלַיְיהוּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל ו) וְדַחֲוָון לָא הַנְעֵל קָדָּמוֹהִי.

כְּתִיב, (ס"א וְהָא כְּתִיב) (תהלים צו) הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עוֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי תָּא חֲזֵי, וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ כְּתִיב. אֶל לִבּוֹ עָצִיב וְלָא לְאַתַּר אָחֳרָא. לִבּוֹ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א ב) כַּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה. רַבִּי יִצְחָק אָמַר וַיִּנָּחֶם יְיָ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שמות לב) וַיִּנָּחֶם יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. רַבִּי יֵיסָא אָמַר לְטַב. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר לְבִישׁ. רַבִּי יֵיסָא אָמַר לְטַב, כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִים עַל דְּאִנּוּן עוֹבָדֵי יְדוֹי וְחַיִּיס עֲלַיְיהוּ. וַיִּתְעַצֵּב בְּגִין דְּאִנּוּן חָטָאן קַמֵּיהּ.

וְרַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר לְבִישׁ דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאוֹבָדָא לְחַיָּבֵי עָלְמָא נָטִיל נִיחוּמִין עֲלַיְיהוּ

וְקַבִּיל נִיחוּמִין. כְּבְיָכוֹל כְּמַאן דְּמְקַבֵּל נִיחוּמִין עַל מַה דְּאֲבִיד. כֵּיוָן דְּקַבֵּל נִיחוּמִין וַדַּאי דְּיִנָא אִתְעֲבַד וְלָא תַלְיָא מִלְּתָא בִּתְשׁוּבָה.

אֵימָתַי תַּלְיָא בִּתְשׁוּבָה, עַד לָא קַבִּיל תַּנְחוּמִין עֲלַיְיהוּ. הָא קַבִּיל תַּנְחוּמִין עֲלַיְיהוּ לָא תַלְיָיא מִלְּתָא בִּתְשׁוּבָה כְּלַל וְדִינָא אִתְעֲבִיד. וּכְדֵין אוֹסִיף דִּינָא עַל דִּינָא, וְאַתְקִיף (לקמן ע ב) לְהַהוּא אֲתַר דְּדִינָא, לְמֶעְבַּד דִּינָא וְאוֹבִיד לוֹן לְחַיָּיבַיָּא מִן עָלְמָא. וְכֹלָּא בַּקְרָא דִּכְתִיב וַיִּנָּחֶם יְיָ. קַבֵּל תַּנְחוּמִין. וּלְבָתַר וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ. יָהַב תּוֹקְפָּא לְדִינָא לְמֶעְבַּד דִּינָא.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר וַיִּנָּחֶם יְיָ כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ. נָטַל תַּנְחוּמִין וְחֶדְוָה, כַּד עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאָדָם בְּאַרְעָא דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא עִלָּאָה וְכָל מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד חָמוּ לֵיהּ בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה וְאָמְרוּ (דף נז ע"ב) (תהלים ח) וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ. לְבָתַר כַּד חָטָא אָדָם אִתְעַצֵּב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דְּחָטָא. דְּיָהַב פִּתְחוֹן פֶּה לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת דְּאָמְרוּ קַמֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא כַּד בָּעָא לְמִבְרֵי לֵיהּ, מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ בְּגִין דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד בֵּהּ דִּינָא שֶׁנֶּאֱמַר (דברי הימים ב ב) בְּצֵאת לִפְנֵי הֶחָלוּץ

וְאוֹמְרִים הוֹדוּ לַיְיָ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק אַמַּאי לָא כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב. אֶלָּא בְּגִין דְּאוֹבִיד עוֹבְדֵי יְדוֹי קַמַּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. כְּגַוְונָא דָּא כַּד הֲווּ יִשְׂרָאֵל עָבְרִין יַמָּא. אָתוּ מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי לְמֵימַר שִׁירָה קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא לֵילְיָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמַה עוֹבָדֵי יַדַי טָבְעִין בְּיַמָּא וְאַתּוּן אָמְרִין שִׁירָה. כְּדֵין (שמות יד) וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. אוּף הָכָא בְּכָל זִמְנִין דְּאִיבּוּד רַשְׁיעַיָּא אִיהוּ מֵעָלְמָא כְּדֵין עֲצִיבוּ אִשְׁתְּכַח עֲלַיְיהוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְּחָב קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָדָם וְעָבַר עַל פִּקּוּדוֹי, כְּדֵין אִשְׁתְּכַח עֲצִיבוּ קַמֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָדָם וַוי דְּחָלְשַׁת חֵילָא עִלָּאָה. בְּהַאי שַׁעֲתָא אִתְחַשְׁכַת נְהוֹרָא חַד. מִיָּד תָּרִיךְ לֵיהּ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן.

אָמַר לֵיהּ אֲנָא אַעֲלִית לָךְ לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְקָרְבָא קָרְבָּנָא. וְאַתְּ פְּגִימַת מַדְבְּחָא דְּלָא אִתְקְרַב קָרְבָּנָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה. וְגָזַר עֲלֵיהּ מִיתָה. וְחָס עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְגָנִיז לֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּמִית סָמִיךְ לְגִנְתָּא.

מַה עֲבַד אָדָם עֲבַד מְעַרְתָּא חָדָא וְאִתְטַמַּר בָּהּ הוּא וְאִתְּתֵיהּ. מְנָא יָדַע. אֶלָּא חָמָא חַד נְהוֹרָא דַּקִּיק עָיֵיל

בְּהַהוּא אֲתַר דְּנָפִיק מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן וְתָאַב תֵּיאוּבְתֵּיהּ לְקִבְרֵיהּ. וְתַמָּן הוּא אֲתַר סָמוּךְ לִתְרַע דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

תָּא חֲזֵי, לָא אִסְתַּלַּק בַּר נָשׁ מֵעָלְמָא עַד דְּחָמֵי לֵיהּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן. שָׁאִיל לֵיהּ עַל מָה אָזִיל מֵעָלְמָא וְהֵיךְ נָפִיק. הוּא אָמַר לֵיהּ וַוי דִּבְגִינָךְ נְפַקְנָא מֵעָלְמָא. וְהוּא אָתִיב לֵיהּ בְּרִי אֲנָא עִבְרִית עַל פִּקּוּדָא חָדָא וְאִתְעֲנָשִׁית בְּגִינָהּ. חָמֵי אַתְּ כַּמָּה חוֹבִין וְכַמָּה פִּקּוּדִין דְּמָארָךְ עִבְרַתְּ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא עַד כְּדוֹ יוֹמָא קָאִים אָדָם הָרִאשׁוֹן וְחָזֵי בַּאֲבָהָן תְּרִין זִמְנִין בְּיוֹמָא וְאוֹדֵי עַל חוֹבוֹי. וְאַחְמֵי לוֹן הַהוּא אֲתַר דְּהָוָה בֵּיהּ בִּיקָרָא עִלָּאָה. וְאָזִיל וְחָמֵי כָּל אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא וְחַסִידֵי דְּנָפְקוּ מִנֵּיהּ וְיָרְתוּ לְהַהוּא יְקָרָא עִלָּאָה דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאַבָהָן כְּלְהוֹן אוֹדָן וְאָמְרִין (תהלים לו) מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן.

רַבִּי יֵיסָא אָמַר כְּלְהוּ בְּנֵי עָלְמָא חָמָאן לֵיהּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן בְּשַׁעֲתָא דְּמִסְתַּלְּקֵי מִן עָלְמָא, לְאַחְזָאָה סַהֲדוּתָא דִּבְגִין חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ אִיהוּ אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא וְלָא בְּגִינֵיהּ דְּאָדָם. כְּמָה דְּתִנְינָן אֵין מִיתָה בְּלֹא חֵטְא. בַּר אִנּוּן תְּלָתָא דְּאִסְתַּלָּקוּ בְּגִין הַהוּא עֵיטָא דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי. וְאִלֵּין אִנּוּן, עַמְרָם לֵוִי וּבִנְיָמִין. וְאִית דְּאָמְרֵי אוֹף נָמִי יִשַׁי. דְּלָא חָבוּ וְלָא אִשְׁתְּכַח עֲלַיְיהוּ חוֹבָא דִּימוּתוּן בֵּיהּ,

בַּר דְּאַדְכַּר עֲלַיְיהוּ הַהוּא עֵיטָא דְּנָחֵשׁ כִּדְאָמְרָן.

תָּא חֲזֵי, כְּלְהוֹן דָּרִין דְּהַווּ בְּיוֹמוֹי דְּנֹחַ כְּלְהוּ אַפְּשִׁיטוּ חוֹבִין עַל עָלְמָא בְּאִתְגַּלְיָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא. רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָזִיל יוֹמָא חַד בְּפִילֵי דְּטִבֶּרְיָה, חָמָא בְּנֵי נְשָׁא דְּהַווּ מְקַטְּרֵי בְּקִיטְרָא דְּקַשְׁתָּא בְּקוּלְפָּא דְּקַנְסִיר. אָמַר וּמַה חוֹבָא דָּא בְּאִתְגַּלְיָא לְאַרְגָּזָא לְמָרֵיהוֹן. יָהִיב עֵינוֹי בְּהוּ וְאִתְרְמִיוּ לְגוֹ יַמָּא וּמִיתוּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל חוֹבָא דְּאִתְעֲבִיד בְּאִתְגַּלְיָא דָּחֵי לָהּ לְשָׁכִינְתָּא מֵאַרְעָא וּסְלִיקַת דְּיוּרָהּ מֵעָלְמָא. אִלֵּין הַווּ אָזְלִין בְּרִישָׁא זָקִיף וְעַבְדֵי חוֹבַיְיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא וְדָחוּ לָהּ לְשָׁכִינְתָּא מֵעָלְמָא. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּחָא לוֹן וְאַעֲבִיר לוֹן מִנַּיְיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי כה) הָגוֹ רָשָׁע לִפְנֵי מֶלֶךְ וְגוֹ' הָגוֹ סִגִּים מִכֶּסֶף וְגוֹ':

וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא יָדוֹן רוּחִי בָּאָדָם לְעוֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא עֲבַד לְהַאי עָלְמָא לְאִשְׁתַּמָּשָׁא (דף נח ע"א) כְּגַוְונָא דְּלְעֵילָּא. וְכַד בְּנֵי עָלְמָא אִנּוּן זַכָּאִין דְּאָזְלִי בְּאֹרַח מֵישָׁר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעַר רוּחָא דְּחַיֵּי דְּלְעֵילָּא עַד דְּמָטוּ אִנּוּן חַיִּין לְאַתַר דְּיַעֲקֹב שַׁרְיָא בֵּיהּ. וּמִתַּמָּן נָגְדֵי אִנּוּן חַיִּין עַד דְּאִתְמְשִׁיךְ הַהוּא רוּחָא לְהַאי עוֹלָם דְּדָוִד מַלְכָּא שַׁרְיָא בֵּיהּ. וּמִתַּמָּן נָגְדֵי

בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ אִנּוּן תַּתָּאֵי. וְהַהוּא רוּחָא עִלָּאָה אִתְנְגִיד וְאִתְמְשִׁיךְ לְתַתָּא וְיָכְלִין לְאִתְקַיְּימָא בְּעִלְמָא. וּבְגִינֵי כָּךְ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ דָּא הוּא עוֹלָם דְּדָוִד מַלְכָּא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב לְעָלָם בְּלָא וָא"ו. דְּהָא כַּד (איהו) [אִידְּהוּ] הַהוּא רוּחָא אִתְנְגִיד לְהַהוּא עוֹלָם, מִתַּמָּן נָפְקֵי בִּרְכָאן וְחַיִּין לְכֹלָּא לְאִתְקַיְּימָא. הַשְׁתָּא דְּחָבוּ בְּנֵי נָשָׁא אִסְתַּלַּק כֹּלָּא. בְּגִין דְּלָא יִמְטֵי הַהוּא רוּחָא דְּחַיֵּי לְהַאי עוֹלָם לְאִתְהַנָּאָה מִנֵּיהּ תַּתָּאֵי וּלְאִתְקַיְּימָא בֵּיהּ. בְּשַׂגָּם הוּא בָּשָׂר בְּגִין דְּלָא יִתְרַק הַאי רוּחָא לְהַאי עוֹלָם. מַאי טַעְמָא דְּלָא לְאַסְגָּאָה נָחָשׁ תַּתָּאָה. דְּדַרְגִּין דְּיִתְתַּקַּף בֵּיהּ (ד"א ל"ג וּבְעֵינָן) רוּחָא דְּקֻדּוּשָׁא דְּלָא יִתְעָרַב בְּרוּחַ מְסָאֲבָא.

בְּשַׂגָּם הוּא בָּשָׂר דָּא נָחָשׁ קַדְמָאָה דְּיִתְבָּרַךְ בְּגִין כָּךְ הוּא בָּשָׂר כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ו) קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אוֹרִיכוּ דְּקוּסְטִירָא דְּקִיטְרָא:

הַנְּפִילִים הָיוּ בָּאָרֶץ. תָּנֵי רַבִּי יוֹסֵי אִלֵּין עֻזָּ"א וַעֲזָאֵ"ל. כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּאַפִּיק (ד"א דְּאַפִּיל) לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִקְּדוּשָׁתָא דִּלְעֵילָּא. וְאִי תֵּימָא וְהֵיךְ יָכְלוּ לְאִתְקַיְּימָא בְּהַאי עָלְמָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא אִלֵּין הֲווּ מֵאִנּוּן דִּכְתִיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. וְהָא אִתְּמַר דְּאִלֵּין אִתְחֲזוּ לִבְנֵי נָשָׁא כְּחֵזוּ דִּלְהוֹן. וְאִי תֵּימָא הֵיךְ יָכְלִין לְאִתְהַפָּכָא.

הָא אִתְּמַר דְּאִתְהַפְּכָן לְכַמָּה גְּוונִין וּבְשַׁעֲתָא דְּנָחֲתֵי אַגְלִימוּ בַּאֲוִירָא דְּעָלְמָא וְאִתְחַזוּן כִּבְנֵי נָשָׁא.

וְהָנֵי עַזָּ"א וַעֲזָאֵ"ל דְּמָרְדוּ לְעֵילָּא וְאַפִּיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַגְלִימוּ בְּאַרְעָא וְאִתְקְיִימוּ בֵּיהּ וְלָא יָכִילוּ לְאִתְפַּשְׁטָא מִנֵּיהּ. וּלְבָתַר טָעוּ בָּתַר נְשֵׁי עָלְמָא. וְעַד כְּעָן יוֹמָא דָּא אִנּוּן קָיְימֵי וְאוֹלְפֵי חָרְשִׁין לִבְנֵי נָשָׁא וְאוֹלִידוּ בְּנִין וְקָרוּ לְהוּ עֲנָקִים גִּבָּרִין. וְאִנּוּן נְפִילִים אִקְרוּן בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהָא אִתְּמַר.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאי כָּבוֹד וְלֵב חֲרֵי הֵן אֶחָד אֶלָּא שְׁכָבוֹד נִקְרָא עַל שֵׁם מַעְלָה וְלֵב אִתְקְרֵי עַל שֵׁם פְּעוּלַת מַטָּה. וְהַיְינוּ כְּבוֹד הַשֵּׁם וְהַיְינוּ לֵב הַשָּׁמַיִם. מָאי נִיהוּ (יְשַׁעְיָה ו') מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ אֶלָּא כָּל אוֹתָהּ אֶרֶץ שְׁנִבְרֵאת בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְלֵאָה מִכְּבוֹד הַשֵּׁם וּמָאי נִינְהוּ חֲכָמִים דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי ג') כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ וּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל ג') בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. וּמָאי הֲוֵי כָּבוֹד זֶה. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ מַטְרוֹנִיתָא בְּחַדְרוֹ שֶׁכָּל חַיָּילָיו מִשְׁתַּעֲשְׁעִין בָּהּ וְהָיוּ לָהּ בָּנִים וּבָאִים כָּל הַיּוֹם לִרְאוֹת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְבָרְכִין אוֹתוֹ אָמְרוּ לוֹ אָנָּה אִמֵּנוּ אָמַר לָהֶם לֹא תוּכְלוּ לִרְאוֹתָהּ עַתָּה. אָמְרוּ בְּרוּכָה תִּהְיֶא בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִיא. וּמָאי דִּכְתִיב

מִמְּקוֹמוֹ מִכְּלַל דְּלִיכָּא דְּיָדַע אֵת מְקוֹמוֹ מָשָׁל לְמַטְרוֹנִיתָא שְׁבָאָה מִמָּקוֹם רָחוֹק וְלֹא יָדְעוּ מֵאַיִן בָּאָה עַד שֶׁרָאוּ שֶׁהִיא אֵשֶׁת חַיִל נָאָה וְהַגּוּנָה בְּכָל מַעֲשֶׂיהָ, אָמְרוּ זֹאת וַדַּאי מִן הָאוֹר נִלְקְחָה כַּךְ בְּמַעֲשֶׂיהָ הָאִירָה אֶת הָעוֹלָם. שְׁאָלוּ אוֹתָהּ מֵאַיִן אַתְּ אָמְרָה לָהֶם מִמְּקוֹמִי אָמְרוּ אִם כֵּן גְּדוֹלִים אַנְשֵׁי מְקוֹמֵךְ בְּרוּכָה תִּהְיִי וּמְבוֹרָךְ מְקוֹמֵךְ.

וְכִי אֵין כְּבוֹד יְיָ אֶחָד מִצְּבָאוֹתָיו לֹא גָּרַע אַמַּאי מְבָרְכִין לֵיהּ. אֶלָּא מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְאִישׁ שֶׁהָיָה לוֹ גָּן נָאֶה וְחוּץ לְגַן בְּקָרוֹב מִמֶּנּוּ חַתִּיכַת שָׂדֶה. וְאִם הִשְׁקָה הַגָּן בִּתְחִלַּת שְׁקִיוּתוֹ הָלְכוּ לָהֶם הַמַּיִם עַל כָּל הַגָּן. אַף אוֹתָהּ חַתִּיכָה שֶׁל שָׂדֶה שֶׁהִיא אֵינָהּ דְּבוּקָה, אַף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל אֶחָד הוּא לְפִיכָךְ פָּתַח לָהּ מָקוֹם וְהִשְׁקָה לָהּ לְבַדָּהּ.

(עד כאן מהההשמטות)

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח (ישעיה נח) כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם.

תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ בָּעֵי לְנָקְמָא מֵאַחֲרָא שָׁתִיק וְלָא אָמַר מִידִי. דְּאִילּוּ אוֹדְעֵיהּ יִסְתַּמַּר וְלָא יָכִיל לֵיהּ. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי עָבִיד. לָא עָבִיד דִּינָא בְּעָלְמָא עַד דְּאַכְרִיז וְאוֹדַע לְהוּ זִמְנָא תְּרִין וּתְלָתָא. בְּגִין

דְּלָא אִיתָאי דִּימְחֵי בִּידֵיהּ דְּיֵימָא לֵיהּ מָה עֲבַדַת וְלָא יִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ וְלָא יָכִיל לְקַיְימָא קַמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. אוֹדַע לוֹן עַל יְדָא דְּנֹחַ וְאַתְרֵי בְּהוֹן כַּמָּה זִמְנִין וְלָא שָׁמְעֵי. בְּתַר דְּלָא שְׁמָעוּ, אַייְתֵי עֲלֵיהוֹן דִּינָא וְאוֹבִיד לוֹן מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּנֹחַ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ (ס׳ א) נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ. (זה מקומו בדף ס׳ ובתוס׳ בהגדת האר״י) (ס״א אֲמַאי הָכָא לֵאמֹר. וַאֲמַאי זֶה. אֶלָּא לֵאמֹר דָּא אִתְתָּא. זֶה דָּא צַדִּיק. רֶמֶז דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֵיהּ לְנֹחַ נַייְחָא דְּאַרְעָא. לֵאמֹר. מַאי לֵאמֹר. אֶלָּא אַתַּר דָּא קָרֵי לֵיהּ נֹחַ וּמַאן אִיהוּ אַרְעָא קַדִּישָׁא. לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ עָבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא כְּגַוְונָא עִילָּאָה. כְּתִיב הָכָא זֶה יְנַחֲמֵנוּ וּכְתִיב הָתָם (ישעיה כה) זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּרִשִׁימִין בִּרְשִׁימוּ דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא עִילָּאָה לְמֶהֱוֵי בִּשְׁמֵיהּ רְשִׁימִין. וְאִיהוּ שָׁוֵי שְׁמָהָן בְּאַרְעָא כְּדְקָא יָאוֹת. כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, וּכְתִיב, (בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. אֲמַאי לָא כְּתִיב אֶת. אֶלָּא הָתָם דַּרְגָּא (חָדָא) וְהָכָא דַּרְגָּא אַחֲרָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (ישעיה ו) וָאֶרְאֶה אֶת ה׳. וָאֶרְאֶה יְיָ לָא כְּתִיב אֶלָּא אֶת יְיָ. אוּף הָכָא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב דַּרְגָּא דִּילֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ קָרֵי לֵיהּ יַעֲקֹב. אֲבָל הָכָא אֵ״ת, לְאַכְלָלָא שְׁכִינְתָּא).

מְנָא הַוָה יָדַע. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּלַייט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא דִּכְתִיב אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ. אָמַר אָדָם קַמֵּי (דף נח ע"ב) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם עַד מָתַי יִהֵא עָלְמָא בְּלַטְיוּתָא. אָמַר לֵיהּ עַד דִּיתְיְלִיד לָךְ בֵּן מָהוּל כְּגַוְונָא דִילָךְ. וְהַוו מְחַכָּאן עַד שַׁעֲתָא דְּאִתְיַלִיד נֹחַ. וְכֵיוָן דְּאִתְיַלִיד (נח נט ב) חָמָא לֵיהּ גְּזִיר רָשִׁים בְּאָת קַדִּישָׁא. וְחָמָא שְׁכִינְתָא מִתְדַּבְקָא בַּהֲדֵיהּ. כְּדֵין קָרָא שְׁמֵיהּ עַל מָה דְּעָבִיד לְבָתַר.

בְּקַדְמִיתָא לָא הַוו יָדְעֵי לְמִזְרַע וּלְמֶחֱצַד וּלְמֶחֱרַשׁ וְהַוו עָבְדֵי פּוּלְחָנָא דְאַרְעָא בִּידַייהוּ. כֵּיוָן דְּאָתָא נֹחַ אַתְקִין אוּמְנוּתָא לְהוּ וְכָל מָאנִין (צו ב) דְּצְרִיכִין לְתַקְנָא אַרְעָא לְמֶעְבַּד פֵּירִין. הַדָּא הוּא דִכְתִיב זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְבוֹן יָדֵינוּ, מִן הָאֲדָמָה. דְּאִיהוּ אַפִּיק אַרְעָא מִמַּה דְּאִתְלַטְיָיא. דְּהַוו זָרְעִין חִטִּין וְקָצְרִין גּוֹבִין וְדָרְדַּרִין.

וּבְגִינֵי כָךְ כְּתִיב אִישׁ הָאֲדָמָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אִישׁ הָאֲדָמָה כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (רות א) אִישׁ נָעֳמִי. בְּגִין דְּאִקְרֵי צַדִּיק וְאַפִּיק לָהּ לְאַרְעָא בְּקָרְבָּנָא דְּעַבַד מִמַּה דְּאִתְלַטְיָיא דִּכְתִיב לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם. וּבְגִין דָּא אִקְרֵי אִישׁ הָאֲדָמָה. וְעַל דָּא קָרָא לֵיהּ שְׁמָא עַל מַה דְּיֵיתֵי.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים מו) לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים אֲשֶׁר

שָׁם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר. אֲבָל לְכוּ חֲזוּ וְגוֹ'. (מַאי חֲזוּ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה כא) חָזוּת קָשֶׁה הוּגַּד לִי. בְּעוֹבָדוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי נְבוּאָה עִלָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא. אֲשֶׁר שָׁם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. שַׁמּוֹת וַדַּאי דְּהָא שְׁמָא גָּרִים לְכֹלָּא) (וְהוּא לְשׁוֹן שִׁמְמוֹן) דְּאִלּוּ הֲווּ מִפְּעַלּוֹת יוד הא ואו הא שָׁם קִיּוּם בָּאָרֶץ, אֲבָל בְּגִין דְּהֲווּ מִפְּעַלּוֹת שְׁמָא דֵּאלֹהִים שָׁם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא הַשְׁתָּא אִתְעָרַת לְהַאי. לָאו, אֲנָא הָכִי אֲמִינָא לֵיהּ. בְּגִין דְּבֵין שְׁמָא דָּא וּבֵין שְׁמָא דָּא כֹּלָּא הוּא שְׁבַחָא. אֲבָל אֲנָא אֲמִינָא לֵיהּ כְּמָה דְּאִתְּעָרוּ חַבְרַיָּא דְּשָׁוֵי שְׁמָהָן. שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ שֵׁמוֹת מַמָּשׁ

(שָׁם בָּאָרֶץ וְאֵמַאי בְּגִין לְאִשְׁתַּמָּשָׁא בְּהוּ עָלְמָא וּלְמֶהֱוֵי קִיּוּמָא בְּעָלְמָא).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר כֹּלָּא הוּא. וְאַפִּילּוּ מַה דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה שַׁפִּיר קָאָמַר. דְּאִלּוּ יְהֵא עָלְמָא בְּשִׁמָּא דְּרַחֲמֵי יִתְקַיָּים עָלְמָא, אֲבָל בְּגִין דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא עַל דִּינָא וְקַיְּימָא עַל דִּינָא שָׁם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ וְשַׁפִּיר הוּא דְּאִלְמְלֵא כָּךְ לָא יָכִיל עָלְמָא לְאִתְקַיְּימָא מִקַּמֵּי חוֹבֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא. תָּא חֲזֵי, נֹחַ כַּד אִתְיְלִיד קָרוֹן לֵיהּ עַל שְׁמָא דִּנְחָמָה (נֹחַ,

נַיְיחָא לֵיהּ, נַיְיחָא לְעָלְמָא, נַיְיחָא לַאֲבָהָן, נַיְיחָא לִבְנִין, נַיְיחָא לְעִלָּאִין, נַיְיחָא לְתַתָּאִין,

נַיְיחָא לְעָלְמָא דֵּין, נַיְיחָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי) וְלָהֶוֵי (ד"א וּלְמֶהֱוֵי) שְׁמָא גָּרִים. אֲבָל (נ"א לְגַבֵּי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי. נֹחַ בְּהַפּוּךְ אָתְוָון חֵן כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וְנֹחַ מָצָא חֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי חֵן הַיֵּינוּ נֹחַ. בְּצַדִּיקַיָּיא שְׁמֵיהוֹן גָּרִים לְטַב. בְּחַיָּיבַיָּא שְׁמֵיהוֹן גָּרִים לְבִישׁ. בְּנֹחַ כְּתִיב וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ. בְּעֵר בְּכוֹר יְהוּדָה אִתְהַפְּכוּ אָתְווֹי לְבִישׁ. עַ"ר רָ"ע. רַע בְּעֵינֵי יְיָ.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּאִתְיְילִיד נֹחַ חָמָא עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא דְּאִנּוּן חָטָאן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַוָה גָּנִיז גַּרְמֵיהּ וְאִשְׁתְּדַל בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ. בְּגִין דְּלֹא לְמֵהַךְ בְּאוֹרְחַיְיהוּ. וְכִי תֹּאמַר בַּמָּה אִשְׁתַּדַּל. בְּהַהוּא (ל"ז ב) סִפְרָא דְּאָדָם וְסִפְרָא דְּחֲנוֹךְ וְהַוָה אִשְׁתַּדַּל בְּהוּ לְמִפְלַח לְמָרֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, דְּהָכִי הוּא דְּהָא נֹחַ מְנָא הַוָה יָדַע לְקָרֵב קָרְבָּנָא לְמָרֵיהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּאַשְׁכַּח חָכְמְתָא עַל מַה מִתְקַיְּים עָלְמָא וְיָדַע דְּעַל קָרְבָּנָא מִתְקַיְּים. וְאִלְמָלֵא קָרְבָּנָא לָא הֲווּ קָיְימֵי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הַוָה אָזִיל בְּאָרְחָא וְהַווּ עִמֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא. עַד דְּהַווּ אָזְלֵי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאֲבוּהִי אָרְחָא מִתְקְנָא קַמָּן בָּעִינָן לְמִשְׁמַע מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (קהלת י) גַּם בַּדֶּרֶךְ כְּשֶׁהַסָּכָל הוֹלֵךְ לִבּוֹ חָסֵר וְגוֹ'. כַּד בַּר נָשׁ בָּעֵי לְאַתְקָנָא אָרְחֵיהּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד לָא יִפּוֹק לְאָרְחָא בָּעֵי לְאַמְלָכָא בֵּיהּ וּלְצַלֵּי קַמֵּיהּ עַל אָרְחֵיהּ. כְּמָה דְּתָנִינָן דִּכְתִיב, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. דְּהָא שְׁכִינְתָּא לָא אִתְפְּרְשָׁא מִנֵּיהּ.

וּמָאן דְּאִיהוּ לָא מְהֵימְנָא בְּמָרֵיהּ, מַה כְּתִיב (דף נט ע"א) בֵּיהּ וְגַם בַּדֶּרֶךְ כְּשֶׁהַסָּכָל הוֹלֵךְ לִבּוֹ חָסֵר. מַאן לִבּוֹ. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא יְהַךְ עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא וְגָרַע מִן סַיְיעְתֵּיהּ בְּאָרְחֵיהּ. בְּגִין דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּלָא מְהֵימָן בֵּיהּ בְּמָארֵיהּ עַד לָא יִפּוֹק בְּאָרְחָא לָא בָּעֵי סַיְיעְתָּא דְּמָארֵיהּ. וְאַפְּילוּ בְּאָרְחָא כַּד אִיהוּ אָזִיל לָא אִשְׁתַּדַּל בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִינֵי כָךְ לִבּוֹ חָסֵר דְּלָא אָזִיל בַּהֲדֵיהּ דְּמָרֵיהּ וְלָא אִשְׁתְּכַח בְּאָרְחֵיהּ. וְאֹמֵר לַכֹּל סָכָל הוּא, אֲפִלּוּ כַּד שְׁמַע מִלָּה דִּמְהֵימְנוּתָא דְּמָארֵיהּ, הוּא אָמַר דְּטִפְשׁוּתָא הוּא לְאִשְׁתַּדָּלָא בֵּיהּ. כְּהַאי דְּשָׁאִילוּ לְבַר נָשׁ (חד) עַל אָת קְיָימָא דִּרְשִׁימוּ בִּבְשָׂרֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְאָמַר לָאו אִיהוּ מְהֵימְנוּתָא. שְׁמַע רַב יֵיבָא סָבָא וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד תְּלָא דְּגַרְמֵי. וְאֲנַן בְּהַאי אוֹרְחָא בְּסַיְיעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵינָן לְמֵימַר מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח וְאָמַר (תהלים פו) הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ. הַאי קְרָא קַשְׁיָא. דְּהָא תְּנִינָן כֹּלָּא הֵיא בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר לְמֶהֱוֵי זַכָּאָה אוֹ חַיָּיבָא. וְדָוִד הֵיךְ תָּבַע דָּא מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא דָּוִד הָכִי קָאָמַר. הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ. הַהוּא אֹרַח מִישׁוֹר וּמְתַקְּנָא לְגַלָּאָה עֵינַי וּלְמִנְדַּע לֵיהּ, וּלְבָתַר אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ אֵיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט וְלָא אַסְטֵי לְיָמִינָא

וּלְשִׁמְאלָא. יַחֵד לְבָבִי מַאן לְבָבִי. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (תהלים עג) צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי. וְכָל דָּא אֲנָא תָּבַע לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לְאִתְדַּבְקָא בְּדַחֲלְתָּךְ, לְאִסְתַּמָּרָא אוֹרְחֵי כְּדְקָא יָאוֹת. לְיִרְאָה שְׁמֶךָ אֲתַר חוּלְקִי דְּבֵיהּ שַׁרְיָא דַּחֲלְתָּא לְמִדְחַל.

תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּדָחִיל לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁרְיָא עִמֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת דְּהָא הַהוּא בַּר נָשׁ שְׁלִים בְּפוּלְחָנָא דְמָרֵיהּ. וּמָאן דְּלָא שָׁרְיָא בֵּיהּ דַּחֲלָא דְמָרֵיהּ לָא שָׁרְיָא עִמֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא וְלָאו אִיהוּ כְּדַאי לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְאָתֵי.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהוֹן.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ. מַאי כְּאוֹר נוֹגַהּ. כְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָהִיר דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דָּא הוּא דְּגָנִיז לוֹן לְצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְאָתֵי. הוֹלֵךְ וְאוֹר דְּאִיהוּ סָלִיק בִּנְהוֹרֵיהּ תְּדִיר וְלָא גָרַע מִנֵּיהּ. אֲבָל בְּחַיָּיבַיָּא מַה כְּתִיב, (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה, לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשְׁלוּ. לֹא יָדְעוּ, וְכִי לָא יָדְעִין. אֶלָּא חַיָּיבַיָּא אָזְלֵי בְּעַקִּימוּ דְּאָרְחָא בְּהַאי עָלְמָא. וְלָא בָּעָאן לְאִסְתַּכְּלָא דְּזַמִּין (ד"א ל"ג לוֹן) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִידַן לְהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא וּלְאַעֲלָאָה לוֹן בְּדִינָא דְּגֵיהִנֹּם.

וְאִנּוּן צָוְוחִין וְאָמְרִין וַוי לָן דְּלָא אוֹרִיכְנָא אוּדְנִין וְלָא אַצִיתְנָא בְּהַהוּא עָלְמָא. וּבְכָל יוֹמָא אָמְרֵי וַוי דָּא (רלז ב).
תָּא חֲזֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לוֹן לְצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּלְמֵיהַב לוֹן אֲגַר חוּלַקְהוֹן אֲתַר דְּעֵינָא לָא שָׁלְטָא לְמֵיקַם עֲלֵיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. וּכְתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וּכְתִיב, (מלאכי ג) וַעֲשׂוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. וּכְתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן (חסר):

פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת נֹחַ

(דף נט ע"ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ, רַבִּי חִיָּיא פָּתַח (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיָדְעֵי אָרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּבִגְינָהּ יִזְכּוּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי.
תָּא חֲזֵי, כָּל יִשְׂרָאֵל אִית לוֹן חוּלָקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּנָטְרִין בְּרִית דְּעָלְמָא אִתְקַיֵּים עֲלֵיהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל דְּנָטְרֵי בְּרִית וְקַבִּילוּ לֵיהּ אִית לוֹן חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְאָתֵי.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּגִין כָּךְ אִקְרוּן צַדִּיקִים. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא כָּל מָאן דְּנָטִיר הַאי בְּרִית דְּעָלְמָא אִתְקַיֵּים עֲלֵיהּ. אִקְרֵי צַדִּיק. מְנָא לָן מִיּוֹסֵף. בְּגִין דְּנָטַר לֵיהּ לִבְרִית עָלְמָא, זָכָה דְּאִקְרֵי צַדִּיק. וְעַל כָּךְ וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֵלֶּה בְּכָל אֲתַר פָּסַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים תָּנִינָן וְכוּ׳. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא בְּפָרְשָׁתָא דִּבְרֵאשִׁית (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וגו׳. הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק וְעַיֵּיל לְגִנְתָּא וְאַשְׁקֵי לֵיהּ מִשַּׁקְיוּ דִּלְעֵילָּא וְעָבִיד לֵיהּ נַיְיחָא וְעָבִיד אִיבִּין וְרַבֵּי זָרְעִין. וְהוּא כְּדֵין נַיְיחָא לְכֹלָּא. וְדָא נַיְיחָא לֵיהּ לְגִנְתָּא. וְדָא עָבִיד נַיְיחָא בֵּיהּ (נ״א לְגִנְתָּא. וְגִנְתָּא נַיְיחָא בֵּיהּ). כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (בראשית ג) כִּי בוֹ שָׁבַת. וּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְדָא רָזָא דְמִלָּה דָּא עָבִיד תּוֹלְדוֹת וְלָא אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי (כח ב כְּגַוְונָא דָא נֹחַ לְתַתָּא. קַיְימָא קַדִּישָׁא הַוָּה דּוּגְמָא דִלְעֵילָּא. וְעַל דָּא אִקְרֵי אִישׁ הָאֲדָמָה. וְרָזָא אוֹלִיפְנָא, דְּהָא נֹחַ אִצְטְרִיךְ לְתִיבָּה לְאִתְחַבְּרָא בָּהּ. וּלְקַיְימָא זַרְעָא דְּכוּלָּא דִּכְתִיב לְחַיּוֹת זֶרַע.

מָאן תֵּיבָה. דָּא (דא) (לג ב) אֲרוֹן הַבְּרִית. וְנֹחַ וְתֵיבָה לְתַתָּא הָכִי הַוּוּ כְּדּוּגְמָא (דא) דִּלְעֵילָא. נֹחַ כְּתִיב בֵּיהּ בְּרִית דִּכְתִיב וַהֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְגוֹ'. וְעַד דְּאִתְקַיַּים בֵּיהּ בְּרִית לָא עָיֵיל לְתֵיבוּתָא. דִּכְתִיב וַהֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל הַתֵּיבָה. וּכְדֵין הַוָה תֵּיבָה אֲרוֹן הַבְּרִית. תֵּיבָה וְנֹחַ כֻּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא. וּבְגִין דְּהַאי בְּרִית לְעֵילָא הוּא עָבִיד תּוֹלְדוֹת. כְּגַוְונָא דָּא נֹחַ (ד"א לְתַתָּא) אִיהוּ עָבִיד תּוֹלְדוֹת. בְּגִינֵי כָךְ (כְּמָא דְאַתְּ אָמַר) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ.

נֹחַ אִישׁ צַדִּיק. הָכִי הוּא וְדַאי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא. וְעַל דָּא (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם כְּתִיב. וְאַרְעָא עַל דָּא אִתְקַיְּימַת. דְּהָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּעָלְמָא קַיְּימָא עֲלֵיהּ. וּמָאן אִיהוּ דָּא צַדִּיק. וְנֹחַ אִקְרֵי צַדִּיק לְתַתָּא. וְרָזָא (נ"א דא) דִּכְלָא, אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ, דַּיְיקָא, דְּלָא אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. וּלְמֶהֱוֵי הוּא בְּאַרְעָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא אִישׁ צַדִּיק יְסוֹדָא דְּעָלְמָא. בְּרִית שְׁלוֹם שְׁלָמָא דְּעָלְמָא. אִישׁ הָאֲדָמָה וַדַּאי. וְעַל דָּא (בראשית ו) וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ.

תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. מַאי בְּדוֹרוֹתָיו, אִלֵּין אִנּוּן דְּנָפְקוּ מִנֵּיהּ. הוּא אַשְׁלִים לְכֻלְּהוּ. וְהוּא הֲוָה שְׁלִים מִכֻּלְּהוּ. תָּמִים הָיָה דְּאִתְיְלִיד מָהוּל דִּכְתִיב הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. בְּדוֹרוֹתָיו וְלֹא בְּדָרִין דְּעָלְמָא דְּהָא מִנֵּיהּ נָפְקוּ (תּוֹלְדוֹת בְּעָלְמָא).

תָּא חֲזֵי, נֹחַ אִתְחֲזֵי מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא לְמֶהֱוֵי בְּתֵיבָה בְּחִבּוּרָא חַד וּלְמִיעַל בָּהּ, וְעַד לָא אִתְחַבְּרוּ כְּחָדָא לָא הֲוָה עָלְמָא כְּדְקָא יָאוֹת, לְבָתַר מַה כְּתִיב, (בראשית ט) **וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָּל הָאָרֶץ. מַהוּ נָפְצָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר,** (בראשית ב) **וּמִשָּׁם יִפָּרֵד. דְּמִתַּמָּן אִשְׁתְּכַח פְּרוּדָא וְאִתְבַּדָּרוּ תּוֹלְדוֹת לְכָל סִטְרִין וְכוּלָּא חַד כְּדוּגְמָא חָדָא. בְּגִינֵי כָךְ אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. אֵלֶּה וַדַּאי. דְּהָא יְסוֹדָא דְעָלְמָא אִיהוּ דְּעָבִיד** (דף ס ע"א) **תּוֹלְדוֹת לְקַיְּימָא בְּאַרְעָא. אַתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר אַרְיֵא בְּחֵילֵיהּ טִינָּרָא נָקִיב וְתָבַר. כָּךְ הוּא וַדַּאי. וְתָא חֲזֵי, מִשִּׁיעוּרָא דְּתֵיבוּתָא אוּף נָמֵי הָכִי הוּא.**

תּוֹסֶפְתָּא

לָמָּה נֹחַ נֹחַ תְּרֵי זִמְנֵי. אֶלָּא כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק דִּי בְּעָלְמָא אִית לֵיהּ תְּרֵין רוּחִין. רוּחָא חַד בְּעָלְמָא דֵּין וְרוּחָא חַד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְהָכִי תִּשְׁכַּח בְּכֻלְּהוּ צַדִּיקֵי מִשֶּׁה מִשֶּׁה, יַעֲקֹב יַעֲקֹב, אַבְרָהָם אַבְרָהָם, שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, שֵׁם שֵׁם. בַּר מִיִּצְחָק דְּלָא כְּתִיב בֵּיהּ כְּמָה דִכְתִיב בְּהוּ. בְּגִין דְּיִצְחָק בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְקָרֵב עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא נָפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ דְּהַוַת בֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא. וְכֵיוָן דְּאִתְמָר בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, בָּרוּךְ מְחַיֵּה הַמֵּתִים תָּבַת בֵּיהּ נִשְׁמָתֵיהּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דָּא תִּשְׁכַּח דְּלָא יְחֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵיהּ אֶלָּא עַל יִצְחָק בְּגִין דְּאִתְחַשַּׁב כְּמֵת וְעַל דָּא רָמַז קְרָא וְאָמַר (איוב ז) הֵן בְּקְדוֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין וְגוֹ'.

דָּבָר אַחֵר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת בְּגִין דְּהַוָה צַדִּיק שַׁבַּח לֵיהּ תְּרֵי זִמְנֵי. תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו, אֲבָל בְּדָרִין אַחֲרָנִין אֵינוֹ נֶחְשָׁב לִכְלוּם, כְּמוֹ דָּרָא דְאַבְרָהָם וְדָרָא דְמשֶׁה וְדָרָא דְדָוִד. דָּבָר אַחֵר חָמֵי מַאי עָבַד בְּדָרָא דְּכֻלְּהוּ חַיָּיבִים, קַל וָחוֹמֶר אִלּוּ הָיָה בְּדָרָא דְּכֻלְּהוּ צַדִּיקִים: (עד כאן תוספתא)

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח (תהלים מו) **לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֲלוֹת** (בדפוס קרימונא אלקים, ועי' מ"ש לעיל נח ב) **יְיָ אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. הַאי קְרָא הָא אִתְּמַר וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל לְכוּ חֲזוּ, מַאי חֲזוּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר,** (ישעיה כא) **חֲזוּת קָשֶׁה הוּגַּד לִי. בְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד, אִתְּגְּלִי נְבוּאָה עִלָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא. אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת, שֵׁמוֹת וַדַּאי, דְּהָא שְׁמָא גָּרִים לְכֹלָּא.**

כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה וְגוֹ' אַמַּאי הָכָא לֵאמֹר. וְאַמַּאי זֶה. אֶלָּא (הובא לעיל דף נח א' לשון זה) **לֵאמֹר דָּא אִתְּתָא. זֶה דָּא צַדִּיק.** (רְמַז בְּמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵא לֵיהּ נֹחַ נַיְיחָא דְּאַרְעָא. לֵאמֹר, מַאי לֵאמֹר. אֶלָּא אֲתַר דָּא קָרֵי לֵיהּ נֹחַ. וּמַאן אִיהוּ אַרְעָא קַדִּישָׁא. לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וְגוֹ'. עָבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא כְּגַוְונָא עִלָּאָה) (נ"א זֶה דָּא צַדִּיק וְכֵן נֹחַ (לֵאמֹר, נֹחַ) **דָּא צַדִּיק. לֵאמֹר דָּא נוּקְבָא. בְּגִין דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לֵאמֹר דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא)** (וְזֶה אֱמֶת) (כצ"ל באמת בהגהת ד"א. הרש"ב) **כְּתִיב הָכָא זֶה יְנַחֲמֵנוּ, וּכְתִיב הָתָם** (ישעיה כה) **זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּרִשִׁימִין בִּרְשִׁימוּ דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא לְמֶהֱוֵי בִּשְׁמֵיהּ רִשִׁימִין וְאִיהוּ שָׁוֵי שְׁמָהָן בְּאַרְעָא כְּדְקָא יָאוּת.**

כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ. וּכְתִיב, (וישב קפו ב) **וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. אַמַּאי לָא כְּתִיב אֶת. אֶלָּא הָתָם דַּרְגָּא אַחְרָא** (ד"א חָדָא) **וְהָכָא דַּרְגָּא אוֹחֲרָא.** (נ"א אֶת, כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר וְאֶרְאֶה אֶת יְיָ) כְּדִכְתִיב, (ישעיה ו) וְאֶרְאֶה אֶת יְיָ. וְאֶרְאֶה יְיָ לָא כְּתִיב אֶלָּא אֶת יְיָ. אוּף הָכָא בְּנֹחַ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ קָרָא לֵיהּ יַעֲקֹב. אֲבָל הָכָא אֶת לְאִתְכְּלָלָא שְׁכִינְתָּא. (נ"א דְּהִיא דַּרְגָּא אַחֲרָא לְתַתָּא):

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נֹחַ וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים קיב) טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמַלְוֶה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט. טוֹב אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִקְרֵי טוֹב. כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קמה) טוֹב ה' לַכֹּל. וּכְתִיב, (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. לְהַאי כֹּל חוֹנֵן וּמַלְוֶה. לְאַתַּר דְּלֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ. וְהַהוּא אַתַּר מְגֵיהּ אִתְּזָן יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט, דְּהָא הַהוּא דָּבָר לָא אִתְּזָן אֶלָּא בְּמִשְׁפָּט כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ.

דָּבָר אַחֵר טוֹב אִישׁ, דָּא צַדִּיק דִּכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב כִּי פְּרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר דָּא נֹחַ דִּכְתִיב נֹחַ אִישׁ צַדִּיק. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דָּא שַׁבָּתָא דְּשַׁבָּת, דְּבֵיהּ פָּתַח טוֹב, דִּכְתִיב, (תהלים צב) טוֹב לְהוֹדוֹת לַה'.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר כֻּלָּא חַד וְכֻלְּהוּ מִלָּה חָדָא אָמְרוּ. וְדָא עָבִיד תּוֹלְדוֹת בְּעָלְמָא. תּוֹלְדוֹת דְּעָלְמָא מָאן אִנּוּן. אִלֵּין נְשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּאִנּוּן אִיבָּא דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹי, מִתְעַטֵּר מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. מֵעֵילָא מֵאֲתַר דְּעַמִּיקָא דְּכֹלָּא. מִתְעַטֵּר מִתַּתָּא בְּמֶה. בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא. כְּדֵין אִתּוֹסַף חַיִּים מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. וְאִתְכְּלִיל אֲתַר מַקְדְּשָׁא מִכָּל סִטְרִין וּבֵירָא אִתְמַלְיָיא וְיַמָּא אִשְׁתְּלִים, וּכְדֵין יָהַב לְכֹלָּא.

כְּתִיב, (משלי ה) שְׁתֵּה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ. אֲמַאי (הָכָא) בּוֹרֶךָ בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר בְּאֵרֶךָ. דְּהָא בּוֹר לָא אִקְרֵי אֶלָּא רֵיקַנְיָא דְּלָא נְבִיעַ. בְּאֵר מַיִן דְּנָבְעִין. אֶלָּא כֹּלָּא אֲתַר חַד הוּא. אֶלָּא אֲתַר דְּמִסְכְּנֵי (נ"א דְּמִסְכְּנוּתָא) אֲחִידָן בֵּיהּ אִקְרֵי בּוֹר. דְּלֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ אֶלָּא מַה דְּיַהֲבִין בְּגַוֵּיהּ. וּמַאן אִיהוּ דלי"ת. לְבָתַר אִתְעַבִּיד בְּאֵר דְּאִיהוּ נְבִיעַ וּמַלְיָא (ד"א דְּמַלְיָא) מִכָּל סִטְרִין. וּמָאן אִיהוּ ה"א. אִתְמַלְיָיא מֵעֵילָא (דף ס ע"ב) וּנְבִיעַ מִתַּתָּא. אִתְמַלְיָיא מֵעֵילָא כְּמָה דְּאָמְרָן. וּנְבִיעַ מִתַּתָּא מִנִּשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא.

דָּבָר אַחֵר שְׁתֵּה מַיִם מִבּוֹרֶךָ, דָּא דָּוִד מַלְכָּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (שמואל ב כג) מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם. אִית מָאן דְּיֵימַר, וְנוֹזְלִים דָּא יִצְחָק. מִתּוֹךְ דָּא מֹשֶׁה דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא. בְּאֵרֶךָ דָּא אַהֲרֹן דְּאִתְקְרֵי בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וְדָוִד מַלְכָּא דְּאִתְחַבַּר עִמְּהוֹן. וְנוֹזְלִים דָּא אַבְרָהָם. מִתּוֹךְ,

דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא. בְּאֹרֶךְ דָּא יִצְחָק דְּאִקְרֵי בְּאֵר מַיִם חַיִּים. הָא בְּהַאי קְרָא אִשְׁתְּכַח רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה מֵאֲבָהָן. וְדָוִד מַלְכָּא אִתְחַבַּר עִמְּהוֹן.

תִּיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא כַּד עַיִּיל רוּחָא בָּהּ וְאַשְׁדַּת מַיָּיא לְקִבְלָא מַיִּין עִלָּאִין דְּכוּרִין. כָּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְעָרַת תִּיאוּבְתָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בְּרוּחָא דְּצַדִּיקָיָא דְּעָאלִין בְּגַוָּוהּ. וּכְדֵין נָבְעִין מַיָּיא מִגַּוָּוהּ לְקִבְלָא מַיִּין דְּדְכוּרָא. וְכֹלָּא אִתְעֲבִיד תִּיאוּבְתָּא חָדָא (ס"א וְצִבּוּרָא חָדָא) וּצְרוֹרָא חָדָא וְקִשּׁוּרָא חָדָא. וְדָא הוּא רַעֲוָא דְּכֹלָּא וְטִיּוּלָא דְּמְטַיֵּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָיא.

תָּא חֲזֵי, כָּל אִנּוּן תּוֹלְדוֹת דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לָא נָפְקִין מִצַּדִּיק. אֶלָּא כַּד עַיִּיל בְּהַאי תֵּיבָה בְּחִבּוּרָא חָדָא. וְכֹלָּא גְּנִיזִין בָּהּ. וּלְבָתַר מִינָהּ נָפְקִין. אוּף הָכָא נֹחַ אִישׁ צַדִּיק לָא אַפִּיק תּוֹלְדוֹת לְמִפְרֵי בְּעָלְמָא עַד דְּעָאל לַתֵּיבָה וְאִתְכְּנַשׁ כֹּלָּא בָּהּ וְהַוּוּ גְּנִיזִין בָּהּ. וּלְבָתַר מִנָּהּ נָפְקוּ לְמִפְרֵי בְּעָלְמָא וּלְאִתְקַיְּימָא בְּאַרְעָא. וְאִלְמָלֵא דְּנָפְקוּ מִגּוֹ תֵּיבָה לָא אִתְקַיְּימוּ בְּעָלְמָא. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מִגּוֹ תֵּיבָה נָפְקֵי לְעֵילָּא. מִגּוֹ תֵּיבָה נָפְקֵי לְתַתָּא. דָּא כְּגַוְונָא דָּא. (מִגּוֹ) וְהָכָא אִתְקַיְּימוּ עָלְמָא וְלָא מִקַּדְמַת דְּנָא. דִּבְגִינֵי כָךְ כְּתִיב וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֹרֶךְ.

וּכְתִיב וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים (אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְגוֹ' כִּכְתוּב בְּדַף סַב א):

וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כֵּיוָן דִּכְתִיב וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ אַמַּאי לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. אֶלָּא כֵּיוָן דְּעַבָדוּ חוֹבֵיהוֹן בְּאִתְגַּלְיָא לְעֵינֵיהוֹן דִּכְלָא כְּדֵין לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כְּתִיב.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר אֲנָא אִפְכָּא אַמְרִית. וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. בְּקַדְמִיתָא לִפְנֵי הָאֱלֹהִים דְּלָא הֲווּ עָבְדֵי בְּאִתְגַּלְיָיא. לִפְנֵי הָאֱלֹהִים עֲבָדוּ וְלָא לִפְנֵי בְּנֵי נְשָׁא. וּלְבַסּוֹף עֲבָדוּ בְּאִתְגַּלְיָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס. דְּלָא הֲוָה אֲתַר בְּכָל אַרְעָא דְּלָא הֲוָה בְּאִתְגַּלְיָא. וּבְגִין כָּךְ בִּתְרֵי גַּוְונֵי אָמַר קְרָא.

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נֹחַ. רַבִּי אַבָּא אָמַר מִיּוֹמָא דְּעַבַר אָדָם עַל פִּקּוּדָא דְּמָרֵיהּ כָּל בְּנֵי עָלְמָא דְּאִתְיַלִּידוּ לְבָתַר אִקְרוּן בְּנֵי הָאָדָם. וְלָא לִשְׁבָחָא אִקְרוּן הָכִי. אֶלָּא כְּמַאן דְּאָמַר בְּנוֹי דְּהַהוּא דְּעַבַר עַל פִּקּוּדָא דְּמָרֵיהּ. כֵּיוָן דְּאָתָא נֹחַ, אִקְרוּן בְּנֵי עָלְמָא עַל שְׁמֵיהּ דְּנֹחַ. תּוֹלְדוֹת נֹחַ לִשְׁבָחָא. דְּקָאִים לוֹן בְּעָלְמָא. וְלָא תּוֹלְדוֹת דְּאָדָם דְּאַעֲבוּר לוֹן מֵעָלְמָא וְגָרִים מוֹתָא לְכֻלְהוּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב לְבָתַר וַיֵּרֶד יְיָ לִרְאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם כְּתִיב וְלָא כְּתִיב בְּנֵי נֹחַ. אָמַר לֵיהּ בְּגִין

דְּאָדָם (דְּחָטָא ד"א חָטָא) קַמֵּי מָרֵיהּ טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְּרֵי וְלָא יְכִיתּוֹב עֲלֵיהּ הַאי קְרָא.

אֶלָּא תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (משלי י) בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב. כַּד בְּרָא טַב, כָּל בְּנֵי עָלְמָא דְּכִרִין לֵיהּ לְאַבּוֹי לְטַב. וְכַד אִיהוּ בִּישׁ, כֻּלָּא דָּכְרִין לֵיהּ לְאַבּוֹי לְבִישׁ. אָדָם בְּגִין דְּחָטָא וְעָבַר עַל פִּקּוּדָא דְּמָרֵיהּ, כַּד אָתוּ אִנּוּן דְּמָרְדוּ בְּמָרֵיהוֹן מַה כְּתִיב אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם בְּנוֹי (עה א) דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּמָרַד בְּמָרֵיהּ וְעָבַר עַל פִּקּוּדֵיהּ. וּבְגִינֵי כָךְ אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. אֵלֶּה וְלָא קַדְמָאֵי. אֵלֶּה דְּנָפְקוּ וְעָאלוּ גּוֹ תֵּיבָה וְאַפִּיקוּ תּוֹלְדִין לְעָלְמִין וְלָא תּוֹלְדוֹת אָדָם דְּנָפַק מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן וְלָא אַפִּיק לוֹן מִתַּמָּן.

תָּא חֲזֵי, אִלּוּ אַפִּיק אָדָם תּוֹלְדוֹת מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, לָא יִשְׁתְּצוֹן לְדָרֵי דָּרִין. וְלָא אִתְחַשַּׁךְ נְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא לְעָלְמִין. וְכֻלְּהוּ הֲווּ קַיְימִין לְעָלְמִין. וְאַפִּילּוּ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי לָא קַיְימֵי קָמַייְהוּ בִּנְהוֹרָא וְזִיוָא וְחָכְמְתָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. אֲבָל כֵּיוָן דְּגָרִים (דף סא ע"א) חֲטָאָה וְנָפַק אִיהוּ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן וְעָבַד תּוֹלְדוֹת לְבַר. לָא אִתְקַיְימוּ בְּעָלְמָא וְלָא הֲוֵי כְּדְקָא חָזֵי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה וְכִי הֵיךְ יָכְלִין לְמֶעְבַּד תּוֹלְדוֹת תַּמָּן דְּהָא אִלְמָלֵא לָא אִתְמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ יֵצֶר הָרָע וְחָטָא אִתְקַיָּים אִיהוּ בְּעָלְמָא בִּלְחוֹדוֹי וְלָא יַעֲבִיד תּוֹלְדוֹת.

כְּגַוְונָא דָּא אִלְמָלֵא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וְאַמְשִׁיכוּ עֲלַיְיהוּ יֵצֶר הָרָע לָא עֲבָדוּ (במדבר קפט א) תּוֹלְדוֹת לְעָלְמִין וְלָא יִיתוּן דָּרִין אָחֳרָנִין לְעָלְמָא.

אָמַר לֵיהּ אִלְמָלֵא לֹא חָטָא אָדָם לָא עָבִיד תּוֹלְדוֹת כְּגַוְונָא דָּא מִסִּטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע. אֲבָל עָבִיד תּוֹלְדוֹת מִסִּטְרָא דְּרוּחָא קַדִּישָׁא. דְּהַשְׁתָּא לָא עָבִיד תּוֹלְדוֹת אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע. וּבְגִין דְּכָל תּוֹלְדוֹת דִּבְנֵי נָשָׁא כֻּלְּהוּ מִסִּטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע, בְּגִין כָּךְ לֵית לוֹן קִיּוּם. וְאִי אֶפְשָׁר לוֹן לְאִתְקַיְּימָא, דְּסִטְרָא אָחֳרָא אִתְעָרַב בְּהוּ. (ז"ח ל"ג וְאֶפְשָׁר לוֹן בְּסִטְרָא אַחֲרָא).

אֲבָל אִלְמָלֵא לֹא חָטָא אָדָם וְלָא אִתְתָּרַךְ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן. הַוָה עָבִיד תּוֹלְדוֹת מִסִּטְרָא דְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּקַדִּישִׁין כְּמַלְאֲכֵי עִלָּאִין קַיְּימִין לְדָרֵי דָּרִין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּחָטָא וְאוֹלִיד בְּנִין לְבַר מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְלָא זָכָה לְאַפָּקָא לוֹן מִגִּנְתָּא, לָא אִתְקַיְּימוּ אַפְלוּ לְאִשְׁתְּרָשָׁא בְּעָלְמָא דָּא. עַד דְּאָתָא נֹחַ דְּאִיהוּ צַדִּיק וְעָאל בַּתֵּבָה. וּמִן תֵּבָה נָפְקוּ כָּל דָּרִין דְּעָלְמָא. וּמִתַּמָּן אִתְבַּדְּרוּ לְכָל אַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא. (שייך לקמן ריש סב):

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. אַמַּאי נִשְׁחָתָה. בְּגִין כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ, כְּמָה דְּאִתְּמַר. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח קְרָא וְאָמַר (יונה ג) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדַּרְכָּם הָרָעָה.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דִּבְנֵי נָשָׁא זָכָאן וְנָטְרֵי פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין אַרְעָא אִתְתַּקְּפַת, וְכָל חֵידוּ אִשְׁתַּכְּחַת בָּהּ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא עַל אַרְעָא. וּכְדֵין כֹּלָּא עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי בְּחֶדְוָה. וְכַד בְּנֵי נָשָׁא מְחַבְּלָן אָרְחַיְיהוּ וְלָא נָטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וְחָטָאן קַמֵּי מָארֵיהוֹן, וּכְדֵין כְּבֵיכוֹל דַּחְיִין לָהּ לִשְׁכִינְתָּא מֵעָלְמָא וְאִשְׁתְּאַרַת אַרְעָא מְחַבְּלָא. דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִתְדַּחְיָיא וְלָא שָׁרְיָא עֲלָהּ וּכְדֵין אִתְחַבְּלַת. מַאי טַעְמָא אִתְחַבְּלַת. בְּגִין דְּשַׁרְיָא רוּחָא אָחֳרָא עֲלָהּ דְּמְחַבְּלָא עָלְמָא. וְעַל דָּא אַמְרִינָן דְּיִשְׂרָאֵל יָהֲבֵי עוֹז לֵאלֹהִים דְּמְקַיְּימִין עָלְמָא. אֱלֹהִים דָּא שְׁכִינְתָּא.

וְאִם חַס וְשָׁלוֹם אִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ חַיָּיבִין מַה כְּתִיב, (תהלים ו) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְגוֹ' מְשׁוּם דְּרֵשֶׁת הֵכִינוּ לְפָעֲמַי. כְּפַף נַפְשִׁי בְּסִבַּת חָמָס וְשִׁנְאַת חִנָּם. כָּרוּ לְפָנַי שׁוּחָה וְגוֹ' כְּגַוְונָא דְּדוֹר הַמַּבּוּל דִּבְגִין חָמָס דְּהַוָת בֵּינֵיהוֹן הָוָה בֵּינֵיהוֹן שִׁנְאָה וּדְבָבוּ.

יָכוֹל אַף בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל כֵּן. וְהָא תְּנִינָן אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא שַׁרְיָא עֲלָהּ רוּחָא אָחֳרָא וְלָא מְמַנָּא אָחֳרָא בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. תָּא חֲזֵי, דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל הָכִי הוּא דְּלָא שַׁרְיָא עֲלָהּ (פד ע"ב) מְמַנָּא וְלָא שְׁלִיחָא אָחֳרָא בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. אֲבָל

שַׁעֲתָא חָדָא שַׁרְיָא עֲלָהּ לְחַבְּלָא בְּנֵי נָשָׁא. מְנָלָן מִדָּוִד דִּכְתִיב, (דברי הימים א כא) וַיַּרְא דָּוִד אֶת מַלְאַךְ יְיָ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַם וּכְדֵין אִתְחַבָּלַת אַרְעָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַפְלוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָוָה. כְּתִיב הָכָא מַלְאַךְ יְיָ. וּכְתִיב הָתָם (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אוֹתִי. וּכְתִיב (שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים. הֵן לְטַב וְהֵן לְבִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט עֲלָהּ. לְטַב בְּגִין דְּלָא אִתְמַסְּרָא תְּחוֹת שְׁאָר מְמַנָּן, וְכָל דַּיָּירֵי עָלְמָא יִכְסְפוּן מִן עוֹבָדַיְיהוּ. לְבִישׁ בְּגִין דְּלָא יֶחֱדוּן אִנּוּן לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ. וְאִי תֵּימָא (ד"א ל"ג לָא) וְהָא כְּתִיב, (איכה א) כִּי רָאֲתָה גוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשָׁהּ וְחַרִיבוּ בֵּיתָא וְאִי לָאו שַׁלְטִין אִנּוּן מִמַּנָּן לָא אִתְחָרַב מַקְדְּשָׁא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ וּכְתִיב עָשָׂה יְיָ אֶת אֲשֶׁר זָמַם. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. נִשְׁחָתָה וַדַּאי כְּמָה דְּאִתְּמַר. הָכִי נָמֵי (יונה ג) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדַּרְכָּם הָרָעָה. דְּהָא כְּדֵין אַרְעָא קָרָאת לְעֵילָא וְסָלְקָא בְּסִלִּיקוּ עִלָּאָה וּמְקַשְׁטָא אַנְפָּהָא. כְּנוּקְבָא דְּמְקַשְׁטָא לְגַבֵּי דְכוּרָא. הָכִי נָמֵי אַרְעָא. דְּהָא גְּדִילַת בְּנִין זַכָּאִין לְמַלְכָּא.

וְהָכָא דְּלָא תָּבוּ דָּרָא דְּטוֹפָנָא מַה כְּתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה וְגוֹ' כְּאִתְּתָא דְּאִסְתָּאֲבַת

וְאַסְתִּירַת אַנְפָּהָא מִבַּעְלָהּ. וּבְזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא בְּאִתְגַּלְיָא, אַרְעָא שַׁוִּיתָא אַנְפָּהָא כְּנוּקְבָא דְּלֵית לָהּ כְּסוּפָא מִכֹּלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כב) וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יוֹשְׁבֶיהָ. וְעַל דָּא וַיַּרְא כִּי נִשְׁחָתָה וַדַּאי. מַאי טַעֲמָא בְּגִין כִּי הִשְׁחִית כָּל (דף סא ע"ב) בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָזַל לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חָמוֹי. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ אַתְקִין לֵיהּ תּוּפְסִיתָא (ס"א טוּפְסִיסָא) דְּקוּמְרָא בְּמָטוֹן דְּקוּלְפָּא וִיתִיבוּ. אָמַר לֵיהּ חָמוֹי אֶפְשָׁר דְּשָׁמַעְתְּ מֵאָבוּךְ הַאי דִּכְתִיב (איכה ב) עָשָׂה יְיָ אֲשֶׁר זָמַם בִּצַּע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי קֶדֶם.

אָמַר לֵיהּ הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא. בִּצַּע אִמְרָתוֹ, דְּבָזַע פּוּרְפִּירָא דִּילֵיהּ. אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי קֶדֶם, דְּהָא פּוּרְפִּירָא פָּקִיד לָהּ מֵאִנּוּן יוֹמֵי קַדְמָאֵי עִלָּאֵי, וּבְיוֹמָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא בָּזַע לָהּ. בְּגִין דְּהַאי פּוּרְפִּירָא אִיהִי יְקָרָא דִּילֵיהּ וְתִיקוּנָא דִּילֵיהּ וּבָזַע לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ עָשָׂה יְיָ אֲשֶׁר זָמַם. וְכִי מַלְכָּא חָשִׁיב (קודם) לְאַבָּאשָׁא לִבְנוֹי עַד לָא יֵיתוֹן לְמֶחֱטֵי. אָמַר לֵיהּ לְמַלְכָּא דְּהַוָּה לֵיהּ מָאן יְקָר, וּבְכָל יוֹמָא הַוָּה דָּחִיל עֲלֵיהּ דְּלָא יִתְבַּר וְהַוָּה מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ וְתַקִּין בְּעֵינוֹי. לְיוֹמִין אֲתָא בְּרֵיהּ וְאַרְגִּיז לֵיהּ לְמַלְכָּא, נְטַל מַלְכָּא הַהוּא מָאן יְקָר וּתְבַר לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב עָשָׂה יְיָ אֲשֶׁר זָמַם.

תָּא חֲזֵי, מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ וְחָבִיב עֲלֵיהּ סַגֵּי וַהֲוָה דָּחִיל עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל דְּיֶחֱטוּן וְיִחֲרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא. וְכֵן בְּכָל זִמְנָא דַּהֲוָה אָתֵי לְגַבֵּי בֵּי מַקְדְּשָׁא הֲוָה לָבִישׁ הַהוּא פּוּרְפִּירָא. לְבָתַר דְּגָרְמוּ חוֹבִין וְאַרְגִּיזוּ קַמֵּי מַלְכָּא אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וּבָזַע הַהוּא פּוּרְפִּירָא (ד"א גריס הכי **הַהוּא פּוּרְפִּירָא וְאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא) הַיְינוּ דִּכְתִיב עָשָׂה יְיָ אֲשֶׁר זָמַם.**

בְּצַע אִמְרָתוֹ וְגוֹ' (הַאי אִמְרָתוֹ בְּקַדְמִיתָא יָתְבָא בְּרֹאשׁ אָמִיר. וְהָא אִתְעַטְּרוּ עִטְרָא לְרֵישָׁא וְאִילֵּן נָאֶה לְפָנָיו. וְאִיהִי מִימֵי קֶדֶם וַדַּאי. וּכְדֵין עַצִּיבוּ קַמֵּיהּ בְּבָתֵּי בָּרֵאי וַדַּאי וְהֵן (ישעיה לג) **אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה.** (ישעיה כב) **וַיִּקְרָא יְיָ צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא** וְגוֹ) **הַיְינוּ בִּזְמָנָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. אֲבָל בִּזְמָנָא אָחֳרָא לֵית חֶדְוָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּזְמָנָא דְּאִתְאֲבִידוּ חַיָּיבֵי עָלְמָא וְאִנּוּן דְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (משלי יא) **וּבַאֲבוֹד רְשָׁעִים רִנָּה. וְכֵן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא דְּעָבִיד דִּינָא בְּחַיָּיבֵי עָלְמָא. חֶדְוָה וְתוּשְׁבַּחְתָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.**

וְאִי תֵּימָא הָא תָּנִינָן דְּלֵית חֶדְוָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ עָבִיד דִּינָא בְּחַיָּיבַיָּא. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעֲבִיד דִּינָא בְּחַיָּיבַיָּא, חֶדְוָון וְתוּשְׁבְּחָן קַמֵּיהּ עַל דְּאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא. וְהָנֵי מִילֵי כַּד מָטָא הַהוּא זִמְנָא

(קיג ב, קכא ב) דְּאוֹרִיךְ לוֹן וְלָא תָּאבֵן לְגַבֵּיהּ מֵחוֹבַיְיהוּ. אֲבָל אִי אִתְעֲבִיד בְּהוּ דִּינָא עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ, (וְעַד דְּלָא אִשְׁתַּלִּים חוֹבַיְיהוּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמוֹרִי עַד הֵנָּה, כְּדֵין לֵית חֻדְוָה קַמֵּיהּ וּבְאִישׁ קַמֵּיהּ עַל דְּאִתְאֲבִידוּ. וְאִי תֵּימָא אִיהוּ עַד לָא מָטוּ זִמְנַיְיהוּ אַמַּאי עָבִיד בְּהוּ דִּינָא. אֶלָּא אִנּוּן גָּרְמִין בִּישָׁא לְגַרְמַיְיהוּ. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָבִיד בְּהוּ דִּינָא עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּמִשְׁתַּתְּפֵי בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְאַבְאָשָׁא לוֹן. וּבְגִין כָּךְ עָבִיד בְּהוּ דִּינָא וְאוֹבִיד לוֹן מֵעָלְמָא בְּלָא זִמְנָא. וְדָא הוּא דְּאַבְאִישׁ קַמֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ אַטְבַּע מִצְרָאֵי בְּיַמָּא. וְאוֹבִיד שַׂנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּיַמֵּי יְהוֹשָׁפָט. וְכֵן כֻּלְּהוּ. דְּהָא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אִתְאֲבִידוּ בְּלָא זִמְנָא.

אֲבָל כַּד אִשְׁתַּלִּים זִמְנָא דְּאוֹרִיךְ לוֹן וְלָא תָּבוּ. כְּדֵין חֻדְוָה וְתוּשְׁבַּחְתָּא קַמֵּיהּ עַל דְּאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא. בַּר בְּזִמְנָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. דְּאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתַּלִּים זִמְנָא דִּלְהוֹן דְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיהּ, לָא הֲוָה חֻדְוָה קַמֵּיהּ. וּמֵהַהוּא זִמְנָא לָא הֲוָה חֻדְוָה לְעֵילָּא וְתַתָּא:

כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וגו׳. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הָנֵי אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ. אֶלָּא

אַרְבָּעִים יוֹם לְאַלְקָאָה חַיָּיבֵי עָלְמָא וּכְתִיב, (דברים כה) אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יוֹסִיף, לָקְבֵל אַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא לְכָל חַד עַשְׂרָה. בְּגִין דְּבַר נָשׁ מֵאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא אִתְבְּרֵי. וְעַל דָּא וּמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם. וְאִצְטְרִיךְ אַרְבָּעִים לְאַלְקָאָה וּלְאִתְמְחֵי עָלְמָא.

רַבִּי יִצְחָק הֲוָה שְׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר לֵיהּ הַאי קְרָא (דְּקָאָמְרִי) דִּכְתִיב וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ (דף סב ע"א) לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. אִי בְּנֵי נָשָׁא חָטָאן אַרְעָא בְּמָה. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דִּכְתִיב כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ כְּמָה דְּאִתְמָר. כְּגַוְונָא דָּא (ויקרא יח) וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וָאֶפְקוֹד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ. אֶלָּא בְּנֵי נָשָׁא חָטָאן וְאִי תֵּימָא אַרְעָא בְּמָה, אֶלָּא עִקָּרָא דְּאַרְעָא בְּנֵי נָשָׁא אִנּוּן. וְאִנּוּן מְחַבְּלִין אַרְעָא וְהִיא אִתְחַבָּלַת. וּקְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ.

תָּא חֲזֵי, כָּל חֶטְאוֹי דְּבַר נָשׁ כֻּלְּהוּ חַבָּלוּתָא דִּילֵיהּ תַּלְיָין בִּתְשׁוּבָה. וְחֶטְאָה דְּאוֹשִׁיד זַרְעָא עַל אַרְעָא וּמְחַבְּלָא אָרְחֵיהּ וְאַפִּיק זַרְעָא עַל אַרְעָא, מְחַבֵּיל לֵיהּ וּמְחַבֵּיל אַרְעָא. וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי. וּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע. בַּר בִּתְשׁוּבָה סַגֵּי. וּכְתִיב, (בראשית לח) וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְיָ וַיְמִיתֵהוּ יְיָ וְהָא אִתְּמַר.

אָמַר לֵיהּ אַמַּאי דָּאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא בְּמַיָּא וְלָא בְּאֵשָׁא וְלָא בְּמִלָּה אָחֳרָא. אָמַר לֵיהּ רָזָא הוּא דְּהָא אִנּוּן חַבִּילוּ אָרְחַיְיהוּ בְּגִין דְּמַיִּין עִלָּאִין וּמַיִּין תַּתָּאִין לָא אִתְחַבָּרוּ דְּכַר וְנוּקְבָא כְּדְקָא יָאוֹת. וּמַאן אִלֵּין מַיִּין עִלָּאִין בִּינָה. וּמַיִּין תַּתָּאִין מַלְכוּת. ה"א עִלָּאָה ה"א תַּתָּאָה. וְכַד אִנּוּן מְחַבְּלִין, אִסְתַּלַק י"ו דְּהוּא דְּכַר, וְאִשְׁתָּאַר ה"א בה"א (וּמַיִּין בְּמַיִּין. מַאן אִנּוּן דְּחַבִּילוּ אָרְחַיְיהוּ, כְּגַוְונָא דְּא מַיִּין דְּכוּרִין וְנוּקְבֵי. וְעַל דָּא אִתְּדָנוּ בְּמַיָּא בְּמָה דְּאִנּוּן חָבוּ. וּמַיִּין הֲווּ רְתִיחָן וּפָשְׁטוּ מַשְׁבָּא מִנַּיְיהוּ כְּמָה דְּחַבִּילוּ אָרְחַיְיהוּ בְּמַיִּין רְתִיחָן. דִּינָא לָקֵבֵל דִּינָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב **נִבְקְעוּ כָּל מַעְיְינוֹת תְּהוֹם רַבָּה, הָא מַיִּין תַּתָּאִין. וַאֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ דָּא מַיִּין עִלָּאִין. מַיִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.**

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יְהוּדָה הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. וּמָטוּ לְגַבֵּי טוּרִין רַבְרְבָן וְאַשְׁכָּחוּ בֵּינֵי טוּרַיָּא גַּרְמֵי בְּנֵי נָשָׁא דְּהֲווּ מֵאִנּוּן בְּנֵי טוֹפָנָא. וּפָסְעוּ תְּלַת מְאָה פְּסִיעָן בְּגַרְמָא חָדָא. תְּוָוהוּ. אָמְרוּ הַיְינוּ דְּאָמְרוּ חַבְרָנָא דְּאִנּוּן לָא הֲווּ מִסְתָּפֵי מִדִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דִּכְתִיב, (איוב כא) **וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ. מָה עַבְדוּ. הֲווּ סְתִימִין בְּרַגְלַיְיהוּ מַבּוּעֵי תְּהוֹמָא. וּמַיִּין נָפְקִין רְתִיחָן וְלָא יָכִילוּ לְמֵיקַם בְּהוּ, עַד דְּהֲווּ נִשְׁמָטִין וּנְפָלוּ בְּאַרְעָא וּמַיְיתִין:**

וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי יְהוּדָה

תָּא וְאֵימָא לָךְ מִלֵּי דְּשָׁמַעְנָא בְּהַאי. מְתָל לְבַר נָשׁ דְּאָעִיל לְנוּקְבָא דְּמְעָרְיָא (ד"א אִיבָּא דְּמָעָהָא) בְּזִמְנָא חָדָא. וְנָפְקֵי תְּרִין אוֹ תְּלָתָא בְּנִין. (כְּל) חַד מִתְפָּרְשָׁא מֵאָחָרָא בְּאָרְחוֹי בְּעוֹבָדוֹי. דָּא זַכָּאָה וְדָא חַיָּיבָא וְדָא בֵּינוֹנִי. אוּף הָכָא נָמֵי תְּלַת קִטְרֵי דְּרוּחָא אָזְלִין וְשָׁטָאן וְאִתְכְּלִילָן בְּתְלַת עָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, נִשְׁמָתָא נָפְקַאת וְאָעִיל בֵּין טוּרֵי פְּרוּדָא וְאִתְחַבַּר רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא. נָחִית לְתַתָּא אִתְחַבַּר נֶפֶשׁ בְּרוּחַ וְכֻלְהוּ (אָזְלֵי ד"א נָחֲתִין) וּמִתְחַבְּרִין דָּא עִם דָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נֶפֶשׁ וְרוּחַ כְּלִילָן דָּא עִם דָּא. נִשְׁמָתָא שַׁרְיָא בְּאָרְחוֹי דְּבַר נָשׁ. (וְהַאי) וְהִיא מְדוֹרָא טְמִירָא דְּלָא אִתְיְדַע אַתְרָהָא.

אַתָּא בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה, מְסַיְּיעִין לֵיהּ בְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא וְדָכָאן לֵיהּ וּמְקַדְּשִׁין לֵיהּ וְאִקְרֵי קָדוֹשׁ. לָא זָכָה וְלָא אָתֵי לְאִתְדַּכָּאָה, תְּרִין דַּרְגִּין פְּתִיחִין דְּאִנּוּן נֶפֶ"שׁ וְרוּ"חַ בֵּיהּ. נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא לֵית בֵּיהּ (סִיּוּעָא דִּלְעֵילָּא וְדָא בְּפוּם אָרְחֵיהּ). וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאִי יִסְתָּאֲב מִסָּאֲבִין לֵיהּ. וְסִיּוּעָא דִּלְעֵילָּא אַעְדִּיו מִינֵּיהּ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה כָּל חַד לְפוּם אָרְחֵיהּ.

תּוֹסֶפְתָּא

קִטּוּרֵי רֻמְאֵי, דְּקַסְטוֹרֵי דְּהוֹסְטָרָא (ס"א דְּהַהוּא סִטְרָא) אֲנַן פְּתִיחָן עַיְינִין פְּתִיחָן אוּדְנִין. קָל מִן קָלַיָּא נָחִית מֵעֵילָּא לְתַתָּא. מְתַבַּר טוּרִין וְטַנָּרִין. מָאן אִנּוּן דְּחָמָאן וְלָא חָמָאן. אֲטִימִין אוּדְנִין. סְתִימִין עַיְינִין. לָא

חָמָאן וְלָא שָׁמְעִין לָא יָדְעִין בְּסָכְלְתָנוּ, חַד דְּכְלִילָא בִּתְרִין בְּגַוְוייהוּ. דָּחְיָין לֵיהּ לְבַר.

אִנּוּן מִתְדַּבְקָן בֵּין (ס"א בֵּיהּ) בְּאִנּוּן תְּרֵי, חַד אוּמָנָא דְּאוּמָנָא לָא שַׁרְיָא (ס"א שָׁוְוין) בְּגַוְוייהוּ. לָא עָאלִין בֵּין סִפְרֵי קַדִּישִׁין. כָּל אִנּוּן דְּאוּמָנָא דָּא לָא (דף סב ע"ב) שַׁרְיָא בְּגַוְוייהוּ לָא אִכְתִּבוּ בְּסִפְרֵי דָּכְרָנַיָּיא אִתְמְחוֹן מִסִּפְרָא דְּחַיֵּי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים סט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם צַדִּיקִים אַל יִכָּתֵבוּ.

וַוי לוֹן כַּד יִפְקוּן מֵהַאי עָלְמָא וַוי לוֹן (לְחַייהוֹן). מַאן יִתְבַּע לוֹן כַּד יִתְמַסְרוּן בִּידָא דְּדוּמָה וְיִתּוֹקְדוּן בְּנוּרָא דְּדָלִיק וְלָא יִפְקוּן מִנֵּיהּ בַּר בְּרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲווֹת לְפָנַי אָמַר יְיָ. לְבָתַר כְּרוֹזָא דְּבִסְטַר צָפוֹן אַכְרִיז עֲלַייהוּ וְאָמַר (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה וְגוֹ'. כַּמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין אִתְכַּנְשׁוּ עֲלַייהוּ בְּאַרְבַּע סִטְרִין. אֶשָּׁא מְלַהֲטָא בְּגֵי בֶּן הִנֹּם.

תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא מִתְפַּקְדָן (ס"א מִתּוֹקְדָן). וְלָא עוֹד אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אֲתִיבוּ בְּקוֹל רָם אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמְלֵי רַחֲמִין וְחַייִס עַל כֻּלָּא. וְרָמִיז לְמַלְאָכָא דְּמַמָּנָא עַל תַּרְעֵי דְּגֵיהִנֹּם **סמריאל** שְׁמֵיהּ וּתְלַת מַפְתְּחָן בִּידֵיהּ וּפָתַח תְּלַת תַּרְעִין דְּבִסְטַר מַדְבְּרָא וְחָמָאן נְהוֹרָא דְּהַאי עָלְמָא. אַתָּא תְּנָנָא דְּנוּרָא וְסָתִים אוֹרְחִין.

כְּדֵין תְּלַת מְמַנָּן דְּתְחוֹת יְדֵייהוּ תְּלַת מַגְרוֹפִין מְנַשְּׁבָן בִּידֵייהוּ וְאֲתִיבוּ תְּנָנָא לְאַתְרַייהוּ וְרַוְוחִין לוֹן שַׁעֲתָא וּפַלְגוּת שַׁעֲתָא. וּלְבָתַר תַּייבִין לְאָשַׁייהוּ. וְכֵן תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא וּבְכָל זִמְנִין דְּאָמְרֵי יִשְׂרָאֵל אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ וְכוּ' אִנּוּן רַוְוחִין לוֹן. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּאוֹרְחַייהוֹן מְנַהֲרָא בְּהַהוּא עָלְמָא לְכָל סִטְרִין כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם (עד כָּאן לְשׁוֹן הַתּוֹסָפְתָּא):

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בַּגֵּיהִנֹּם אִית מְדוֹרִין עַל מְדוֹרִין תְּנַיְינִין תְּלִיתָאִין עַד שֶׁבַע. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. וְזַכָּאִין

אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִנּוּן מִסְתַּמְּרִין מֵחוֹבֵי חַיָּיבַיָּא וְלָא אָזְלֵי בְּאָרְחַיְיהוּ וְלָא מִסְתָּאֲבֵי בְּהוּ. וְכָל מַאן דְּאִסְתָּאַב כַּד אָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא, נָחִית לַגֵּיהִנֹּם. וְנָחִית עַד מְדוֹרָא תַּתָּאָה. וּתְרֵין מְדוֹרִין אִנּוּן דְּסָמִיכִין דָּא עִם דָּא שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן.

מָאן דְּנָחִית לִשְׁאוֹל דַּיְינִין לֵיהּ תַּמָּן וּמְקַבֵּל עָנְשֵׁיהּ וְסָלְקוּ לֵיהּ לִמְדוֹרָא אָחֳרָא עִלָּאָה. וְכֵן דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא עַד דְּאִנּוּן סָלְקִין לֵיהּ. אֲבָל מָאן דְּנָחִית לַאֲבַדּוֹן לָא סָלְקִין לֵיהּ לְעָלְמִין. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי אֲבַדּוֹן דְּהָא אָבִיד הוּא מִכֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי נֹחַ זַכָּאָה, הַוָּה אַתְרֵי בִּבְנֵי דָּרֵיהּ וְלָא הֲוּוּ שָׁמְעֵי לֵיהּ. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַיְיתֵי עֲלַיְיהוּ דִּינָא דְּגֵיהִנֹּם. מַאי דִּינָא דְּגֵיהִנֹּם אֶשָּׁא וְתַלְגָּא. מַיָּא וְאֶשָּׁא. דָּא צְנִינָא וְדָא רְתִיחָא. וְכֻלְּהוּ בְּדִינָא דְּגֵיהִנֹּם אִתְדָּנוּ וְאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא. וּלְבָתַר אִתְקַיֵּים עָלְמָא כְּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וְעָאל נֹחַ בַּתֵּבָה וְאָעִיל בָּהּ כָּל זִינָא וְזִינָא (ד"א מִבְּרַיָּין) דְּעָלְמָא. וַדַּאי נֹחַ עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי הַוָּה. וְנָפְקוּ מִן תֵּבָה כָּל זַיְינֵי עָלְמָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַאי עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי אִתְחַבַּר בְּעֵץ פְּרִי כָּל אִנּוּן זַיְינִין דִּלְעֵילָּא חֵיוָון רַבְרְבָן וּזְעִירָן וְכַמָּה זַיְינִין וְכָל חַד לְזִינֵיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. כְּגַוְונָא דָּא נֹחַ בַּתֵּבָה. וְכֻלְּהוּ נָפְקוּ מִן תֵּיבוּתָא

וְאִתְקַיֵּים עָלְמָא כְּגַוְונָא דִלְעֵילָא. וּבְגִינֵי כָךְ נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה אִקְרֵי. נֹחַ אִישׁ צַדִּיק אִקְרֵי וְהָא אוּקְמוּהָ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר תִּלַּת מְאָה שְׁנִין עַד לָא אָתֵי טוּפָנָא הֲוָה נֹחַ אַתְרֵי בְּהוּ עַל עוֹבָדֵיהוֹן וְלָא הֲווּ שָׁמְעִין לֵיהּ. עַד דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁלִים זִמְנָא דְאוֹרִיךְ לוֹן וְאִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב לְעֵילָא וַיְהִי כִּי הֵחֵל הָאָדָם לָרוֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם. וְהֲווּ אָזְלִין עַרְטִילָאִין לְעֵיניְהוֹן דְכֹלָּא. מַה כְּתִיב, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגוֹ'. וְדָא הֲוָה יְסוֹדָא וְעִקָּרָא לְמֵיגַד בְּחוֹבֵיהוֹן עַד דְגָרִים לוֹן לְאִשְׁתֵּצָאָה מֵעָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ אִתְמַשְׁכָּאן בָּתַר יֵצֶר הָרָע וּבְגִזְעוֹי וְשָׁרְשׁוֹי. וְדָחוּ מְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא מִבֵּינַייְהוּ. וְאִסְתָּאֲבוּ (נ"א וְאִיתְאֲבִידוּ) כְּמָה דְאִתְּמַר. בְּגִין כָּךְ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, לַאֲלָפָא קָטִיגוֹרְיָא עֲלַייְהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי.

השלמה מההשמטות (סימן י)

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוֹן וְיָהֵב לְהוֹן אוֹרַייְתָא קַדִּישָׁא וְאַזְהָר לוֹן וְיָהֵב לוֹן עִיטָא לְאִסְתַּמְרָא מֵעֵילָא וְתַתָּא בְּגִין דְלָא יִשְׁלוֹט בְּהוּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִינּוּן יַדְעֵי

לְדַחְיָא מִנַּייהוּ כָּל מְקַטְרְגִין וְכָל קַסְטִירִין בְּגִין דְּיהוֹן חוּלָקָא דְּעַדְבֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵּיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

תָּא חֲזֵי בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב בְּדִינָא עַל עַלְמָא וְכָל בְּנֵי עַלְמָא יַתְבֵי בְּחוּשְׁבָּנָא וְלָא אִית מָאן דְּלָא עָאל בְּחוּשְׁבָּנָא וְסִפְרִין דְּחַיִּין וּמֵתִין פְּתִיחָן בְּהַהוּא יוֹמָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּאִתְרָעֵי בֵּהּ יָהַב לוֹן עִיטָא לְאִשְׁתֵּזָבָא מִכָּל קְטָרוּגִין דִּלְעֵילָּא דְּאִינּוּן אִתְמָנָן וְכֵן בְּכָל זִמְנָא דְּדִינָא שַׁרְיָיא עַל עַלְמָא. בְּהָאי יוֹמָא אִזְדַּמְּנָן יִשְׂרָאֵל לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלַייהוּ וּבְמָה בְּשׁוֹפָר. דְּהָא קָלָא דְּנָפִיק סָלִיק לְעֵילָּא וְאִתְעַר שׁוֹפָר דִּלְעֵילָּא כְּדֵין (מִתְעָרֵי) אִתְעָרוּ רַחֲמֵי מֵאַתְרַייהוּ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָם מִכּוּרְסַיָּיא דְּדִינָא וְיָתִיב בְּכוּרְסַיָּיא דְּרַחֲמֵי וְרַחֲמִים עֲלַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל וְלָא אִתְייהִיב רְשׁוּ לְמְקַטְרְגָא.

וְיִשְׂרָאֵל יַתְבֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִיּוּבְתָּא וְתַקְעֵי שׁוֹפָר (וּמִתְעָרֵי) וְאִתְעָרוּ רַחֲמֵי דְּהָא הַהוּא קָלָא דְּנָפִיק אִתְעָרוּתָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ וּכְדֵין דַּלְטוֹרָא לָא יָכִיל לְקַיְימָא קַמֵּי כוּרְסַיָּיא דְּרַחֲמֵי דְּהָא לָא אָתֵי מֵהַהוּא סִטְרָא וְלָא אִשְׁתְּכַח קַטֵּיגוֹרְיָיא.

בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי דְּאִיהוּ חַתִּימָא דְּדִינָא וְקַיְימֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוּשְׁתָּא דְּמַרְייהוּ בְּהַהוּא יוֹמָא בְּגִין דְּלָא

יְקָרָב דַּלְטוּרָא לְמַקְדְּשָׁא יָהֲבִין לֵיהּ שָׁעִיר דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּרוּחָא מְסָאֲבָא וְהוּא מְסָאֲבָא וְרוּחַ מְסָאֲבָא אִתְהֲנֵי בֵּיהּ (וְהוּא) הוּא אִתְעַסַּק בֵּיהּ וְלָא אִתְקָרֵב לְמַקְדְּשָׁא לְסָאֲבָא (מְסָאֲבָא) וּכְדֵין אַנְפִּין נְהִירִין וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּזְבִין מִנֵּיהּ.

בְּזִמְנָא אַחֲרָא כַּד סָגֵי (סַגְיִין) חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא הַאי דַּלְטוּרָא בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא אִתְעָר עַל חוֹבֵי עַלְמָא כְּדֵין אִיהוּ אָתֵי וְאִשְׁתְּכַח דַּלְטוּרָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִסְתָּאַב מַקְדְּשָׁא וְכָל אַנְפִּין עֲצִיבִין וְדִינָא אִשְׁתְּכַח וְעַל דָּא (בְּרֵאשִׁית ו') קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וַדַּאי לְמִתְבַּע חוֹבֵי עַלְמָא בְּגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ: (עד כאן מההשמטות)

(אַהֲדְרְנָא לְמִלָּה קַדְמָאָה קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. בָּא לְפָנַי וַדַּאי בְּגִין דְּאִנּוּן גָּרְמוּ). רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מָה הִיא אֵדְעָה מֶה חָדֵל אָנִי. אָמַר (לעיל נד א) דָּוִד קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תְּרִין קִצִּין אִנּוּן, חַד לְיָמִינָא וְחַד לִשְׂמָאלָא, וְאִנּוּן תְּרִין אוֹרְחִין לְמֵיהַךְ בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא לְהַהוּא עָלְמָא.

קֵץ לְיָמִינָא דִּכְתִיב, (דניאל יב) לְקֵץ הַיָּמִין, וְקֵץ לִשְׂמָאלָא דִּכְתִיב, (איוב כח) קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר (אֶבֶן אוֹפֶל וְצַלְמָוֶת. מַאי וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר, מַאן הוּא חוֹקֵר. אֶלָּא הַהוּא קֵץ לִשְׂמָאלָא דְּמַחְשִׁיךְ אַפֵּיהוֹן דִּבְרִיָּיתָא) מַאי וּלְכָל תַּכְלִית, בְּזִמְנָא דְּדִינָא שָׁרְיָא עַל עָלְמָא לְשֵׁיצָאָה אֶבֶן אוֹפֶל וְצַלְמָוֶת. קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ. דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דָּא נָחָשׁ, קֵץ כָּל בָּשָׂר, קֵץ שָׂם

לַחשֵׁךְ, דְּהָא מִסְטָרָא דְּהִתּוּכָא דְּדַהֲבָא קָאָתֵי. וּלְכָל תַּכְלִית בְּזִמְנָא דְּדִינָא שָׁרְיָא עַל עָלְמָא הוּא חוֹקֵר לְמֶהֱוֵי קַטֵיגוֹרְיָא לְעָלְמָא לְאַחְשָׁכָא אַפֵּיהוֹן דִּבְרַייְתָא וְכוּ'. (דף סג ע"א) קֵץ לְיָמִינָא כִּדְקָאֲמָרַן דִּכְתִיב לְקֵץ הַיָּמִין.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָנִיֵּאל וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ. אָמַר לֵיהּ מְנוּחָה בְּהַאי עָלְמָא אוֹ בְּהַהוּא עָלְמָא, אָמַר לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמֵר יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. (דניאל יב) (וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין. אָמַר לֵיהּ לְאָן אֲתַר דְּהָא לא יְדַעְנָא מַה יְהֵא עָלַי בְּהַהוּא עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ וְתָנוּחַ). אָמַר לֵיהּ בְּזִמְנָא דִּיקוּמוּן מֵעַפְרָא אֵיקוּם בֵּינַייְהוּ אוֹ לָאו. אָמַר לֵיהּ וְתַעֲמֹד. אָמַר לֵיהּ הָא יְדַעְנָא דִּי יְקוּמוּן כְּתוֹת כְּתוֹת, מִנְּהוֹן דְּזַכְאֵי קְשׁוֹט וּמִנְּהוֹן דְּחַיָּיבֵי עָלְמָא, וְלָא יְדַעְנָא עִם מָאן מִנְּהוֹן אֵיקוּם. אָמַר לֵיהּ לְגוֹרָלְךָ. אָמַר לֵיהּ הָא אֲמַרְתְּ וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ. אִית קֵץ לְיָמִינָא וְאִית קֵץ לִשְׂמָאלָא, וְלָא יְדַעְנָא לְאָן קֵץ. לְקֵץ הַיָּמִין אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים. אָמַר לֵיהּ לְקֵץ הַיָּמִין.

אוּף הָכָא דָּוִד אָמַר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי. מָה אִיהוּ חוּלַק עַדְבִי. וְלָא נָח דַּעְתֵּיהּ עַד דְּאִתְבַּשַּׂר דְּיֶהֱוֵי לְיָמִינָא דִּכְתִיב, (תהלים קי) שֵׁב לִימִינִי. תָּא חֲזֵי, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ לְנַח קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. מָאן אִיהוּ. דָּא קֵץ דְּאַחְשַׁךְ אַפַּייְהוּ

דִּבְרֵיתָא דְּאִיהוּ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא חַיָּיבֵי עָלְמָא מַקְדִּימִין לֵיהּ וּמָשְׁכָן לֵיהּ עֲלַיְיהוּ לְאַחְשָׁכָא לוֹן. דְּכֵיוָן דְּיָהֲבֵי לֵיהּ רְשׁוּתָא נָטִיל נִשְׁמָתָא. וְלָא נָטִיל עַד דְּיָהֲבֵי לֵיהּ רְשׁוּתָא. וְעַל דָּא בָּא לְפָנַי לְמֵיטַל רְשׁוּ לְאַחְשָׁכָא אַפַּיְיהוּ דִּבְנֵי עָלְמָא. וּבְגִינֵי כָךְ וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ. וְעַל דָּא עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גוֹפֶר בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלָךְ.

תָּא חֲזֵי, תָּנִינָן בְּזִמְנָא דְּמוֹתָא אִית בְּמָתָא אוֹ בְּעָלְמָא (נ"א דְּאִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת לְחַבָּלָא). לָא יִתְחֲזֵי בַּר נָשׁ בְּשׁוּקָא. בְּגִין דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִחְבָּלָא לְחַבָּלָא כֹּלָּא. בְּגִינֵי כָךְ אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לָךְ לְאִסְתַּמְרָא וְלָא תֶּחֱזֵי גַּרְמָךְ קַמֵּי דְּמִחְבָּלָא דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלָךְ.

וְאִי תֵּימָא מָאן יָהִיב הָכָא מְחַבְּלָא. דְּהָא מַיִּין הֲווּ וְאִתְגַּבָּרוּ. תָּא חֲזֵי, לֵית לָךְ דִּינָא בְּעָלְמָא אוֹ כַּד אִתְמַחֵי אוֹ כַּד אִתְמְסַר עָלְמָא בְּדִינָא, דְּלָא אִשְׁתְּכַח הַהוּא מְחַבְּלָא דְּאָזִיל בְּגוֹ אִנּוּן דִּינִין דְּאִתְעֲבִידוּ בְּעָלְמָא. אוֹף הָכִי הָכָא טוֹפָנָא הֲוָה, וּמְחַבְּלָא אָזִיל בְּגוֹ טוֹפָנָא. וְאִיהוּ אִקְרֵי הָכִי דְּאִתְכְּלִיל בִּשְׁמָא דָּא. וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנֹחַ לְטַמְרָא גַּרְמֵיהּ וְלָא יִתְחֲזֵי בְּעָלְמָא.

וְאִי תֵּימָא הַאי תֵּיבוּתָא אִתְחֲזֵי בְּגוֹ הַאי עָלְמָא וּמְחַבְּלָא אָזִיל בְּגַוְויהּ. כָּל זִמְנָא דְּלָא יִתְחֲזֵי אַפֵּי דְּבַר נָשׁ קַמֵּי מְחַבְּלָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. מְנָלָן מִמִּצְרַיִם דִּכְתִיב, (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אִשְׁתְּכַח וְיָכִיל הוּא לְחַבָּלָא. וְלֹא אִצְטְרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּיהּ. בְּגִין כָּךְ הֲוָה גָּנִיז נֹחַ וְכָל אִנּוּן דְּעִמֵּיהּ בְּתֵיבוּתָא. וּמְחַבְּלָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ:

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אִעָרַע בְּהַנֵּי טוּרֵי דְּקַרְדּוּ, חָמוּ רְשִׁימִין בְּקִיעִין בְּאָרְחָא דְּהֲווּ מִן יוֹמֵי דְּטוֹפָנָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי יוֹסֵי הַנֵּי בְּקִיעִין דְּהֲווּ מִיּוֹמוֹי דְּטוֹפָנָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לוֹן לְדָרֵי דָּרִין בְּגִין דְּלָא יִתְמַחֵי חוֹבֵיהוֹן דְּרַשִׁיעַיָּא קַמֵּיהּ.

דְּכָךְ אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְזַכָּאִין דְּעָבְדִין רְעוּתֵיהּ, בָּעֵי דְּיִדְכְּרוּן לְהוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא וְלָא יִתְנַשֵּׁי דּוּכְרָנֵיהוֹן לְדָרֵי דָּרִין לְטַב. כְּגַוְונָא דָּא לְרַשִׁיעַיָּא דְּלָא עָבְדִין רְעוּתֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִתְנַשֵּׁי חוֹבַיְיהוּ וּלְאַדְכָּרָא עָנְשַׁיְיהוּ וְדָכְרָנֵיהוֹן לְבִישׁ לְדָרֵי דָּרִין. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי וגו׳.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר (ישעיה י) צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה עֲנִיָּה עֲנָתוֹת. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ

חַבְרַיָּא. אֲבָל הַאי קְרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמַר. צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים, בְּרַתֵּיהּ דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ הָכִי אוּקְמוּהָ בַּת גַּלִּים כְּדְכְתִיב, (שיר השירים ד) גַּל נָעוּל. גַּלִּים אִנּוּן נְהוֹרִין דְּמִתְכַּנְּשֵׁי וְאָזְלֵי וְעָאלִין לְגַוָּוהּ וּמַלְיָין לָהּ כְּדְכְתִיב, (שיר השירים ד) שְׁלָחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים.

הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (איוב ד) לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טֶרֶף. לַיִשׁ דְּכַר. לַיְשָׁה נוּקְבָא. אַמַּאי אִקְרֵי לַיִשׁ, אִי מִשּׁוּם (משלי ל) דְּכְתִיב לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה, אוֹ מִשּׁוּם דְּכְתִיב לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טֶרֶף. אֶלָּא כֻּלָּא אִיהוּ לַיִשׁ גִּבּוֹרָה תַּתָּאָה וּדְאָתֵי מִגְּבוּרָה עִלָּאָה. לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טֶרֶף, בְּשַׁעֲתָא דְּאִנּוּן נְחָלִין מִסְתַּלְקִין וְלָא עָאלִין לְגַוָּוהּ, כְּדֵין אִתְקְרֵי לַיְשָׁה דְּאַבִידַת מִבְּלִי טֶרֶף. דְּכְתִיב לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי (דף סג ע"ב) טֶרֶף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדוּ.

וּמַה דְּאָמַר לַיְשָׁה הַיְינוּ עַנְיָה עֲנָתוֹת מִסְכֵּנָא דְּמִסְכְּנוּתָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה א) מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת וּכְתִיב, (מלכים א ב) עֲנָתֹת לֵךְ עַל שָׂדֶיךָ. מַאי אִירְיָא. אֶלָּא כָּל זִמְנָא דְּדָוִד מַלְכָּא הָוָה קַיָּים, אִסְתַּלַּק אֲבִיתָר בְּעוּתְרָא וּבְכֹלָּא. לְבָתַר אָמַר לֵיהּ שְׁלֹמֹה עֲנָתוֹת לֵךְ עַל שָׂדֶיךָ.

אַמַּאי קְרֵי לֵיהּ שְׁלֹמֹה הָכִי. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ בְּיוֹמָךְ הָוָה אַבָּא בְּמִסְכֵּנוּ וְהַשְׁתָּא לֵךְ עַל שָׂדֶיךָ. הַשְׁתָּא אִית

לוֹמַר אַמַּאי אִקְרֵי אֲבִיתָר עַנָּתוֹת. אִי תֵּימָא דְּהַוָּה מִן עֲנָתוֹת, הָא תָּנִינָן דִּכְתִיב, (שמואל א כב) וַיִּמָּלֵט בֶּן אֶחָד לַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחִיטוּב וּשְׁמוֹ אֲבִיתָר. וְהוּא מִנּוֹב הֲוָה, דְּהָא נוֹב עִיר הַכֹּהֲנִים הֲוָה. וְאַף עַל פִּי דְּאָמְרוּ דְּהִיא נוֹב הִיא עֲנָתוֹת וְאַמַּאי לָהּ אִקְרֵי עֲנָתוֹת בְּגִין דְּנָחֲתַת לְמִסְכְּנוּ וְאִתְאֲבִיד קַרְתָּא עַל יְדָא דְּשָׁאוּל וְאִתְאֲבִידוּ כָּהֲנֵי. אֶלָּא עֲנָתוֹת כְּפַר הֲוָה, וְלָאו הוּא נוֹב, וְעַל דָּא קָרֵי לֵיהּ אֲבִיתָר עֲנָתוֹת, בְּגִין דְּאָמַר (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי. וּמִקַּרְתָּא דְּנוֹב הֲוָה, וְעַל מִסְכְּנוּ דְּדָוִד דְּהֲוָה בְּיוֹמוֹי אִקְרֵי לֵיהּ הָכִי.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בְּמִסְכְּנוּתָא הֲוָה עָלְמָא מִיּוֹמָא דְּעָבַר אָדָם עַל פִּקּוּדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאָתָא נֹחַ וְקָרִיב קָרְבָּן וְאִתְיַישַּׁב עָלְמָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לָא אִתְיַישַּׁב עָלְמָא וְלָא נַפְקָא אַרְעָא מִזּוּהֲמָא דְּנָחֲשׁ עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי וְאִתְאַחִידוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי כְּדֵין אִתְיַישַּׁב עָלְמָא.

וְאִלְמָלֵא דְּהָדְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָאבוּ קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא הֲווּ מִתִּין לְעָלְמִין. דְּהָא אִתְפַּסַּק מִנַּייְהוּ זוּהֲמָא דְּנָחֲשׁ. כֵּיוָן דְּחָבוּ כְּדֵין אִתְבָּרוּ אִנּוּן לוּחֵי קַדְמָאֵי, דְּהֲווּ בְּהוּ חֵירוּ דְּכֹלָּא. חֵירוּ דְּהַהוּא נָחָשׁ דְּאִיהוּ קֵץ כָּל בָּשָׂר. וְכַד קָמוּ לְיָואֵי לְקַטְלָא קְטָלָא, כְּדֵין אִתְעַר

חִוְיָא בִּישָׁא וְהָוָה אָזִיל קַמַּייהוּ וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ, בְּגִין דְּהָווּ יִשְׂרָאֵל מִזְדָּרְזִין כֻּלְהוּ בְּחַגִּירוּ מְזַיְינָן וְלָא יָכִיל הַהוּא נָחָשׁ לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. וְכֵיוָן דְּאָמַר לְמשֶׁה (שמות לג) וְעַתָּה הוֹרֵד עֶדְיְךָ מֵעָלֶיךָ, אִתְּייהִיב רְשׁוּ לְהַאי נָחָשׁ לְשַׁלְטָאָה עֲלַייהוּ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חֹרֵב. וַיִּתְנַצְּלוּ וַיִּנָּצְלוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יְדָא דְּאַחֲרָא בְּגִין דְּאִתְּייהִיב רְשׁוּ לְנָחָשׁ לְשַׁלְטָאָה. אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב דְּקִבְּלוּ מִטּוּרָא דְּחוֹרֵב כַּד אִתְּייהִיב אוֹרַייְתָא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא נֹחַ דְּהָוָה צַדִּיק אַמַּאי לָא הָוָה בָּטִיל מוֹתָא מֵעָלְמָא. אֶלָּא בְּגִין דְּעַד לָא סָלְקַת זוּהֲמָא מֵעָלְמָא. וְעוֹד דְּאִנּוּן לָא הָווּ מְהֵימְנִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֻלְּהוּ אֲחִידָן בְּטַרְפֵּי אִילָנָא לְתַתָּא וּמִתְלַבְּשָׁאן בְּרוּחַ מְסָאֲבָא. וְתוּ לְבָתַר אוֹסִיפוּ לְמֶחֱטֵי וּלְמֶהֱךְ בָּתַר יֵצֶר הָרָע כַּד בְּקַדְמִיתָא.. וְאוֹרַייְתָא קַדִּישָׁא דְּאִיהִי אִילָנָא דְּחַיֵּי אַכַּתִּי לָא נָחִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא. וְתוּ דְּאִיהוּ אַמְשִׁיךְ לֵיהּ בְּעָלְמָא לְבָתַר דִּכְתִיב וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלָה וְהָא אִתְּמַר.

עַד דְּהָווּ אָזְלֵי, חָמוּ חַד יוּדְאִי דְּהָוָה אָתֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַאי בַּר נָשׁ יוּדְאִי אִיהוּ וְאִתְחֲזֵי. כַּד מָטָא גַּבַּייהוּ

שְׁאִילוּ לֵיהּ. אָמַר לוֹן שְׁלִיחָא דְמִצְוָה אֲנָא. דְּהָא אֲנַן דָּיְירֵי בִּכְפַר דְּרָאמִין, וּמָטֵי זִמְנָא דְחַג, וְאֲנַן צְרִיכִין לוּלָב וְזִינִין דְּעִמֵּיהּ, וְאָנָא אָזִיל לְקָטְעָא לוֹן לְמִצְוָה. אֲזִלוּ כְּחָדָא. אָמַר לְהוּ הַהוּא יוּדָאי הַנֵּי אַרְבַּע מִינִין דְּלוּלָב דְּבְכֻלְּהוֹ אָתָאן לְרַצוּיֵי עָלְמָא (נ"א עַל מַיָּא) שְׁמַעְתּוּן אַמַּאי אֲנַן צְרִיכִין לוֹן בַּחַג. אָמַר לֵיהּ כְּבָר אִתְעָרוּ בְּהוּ חַבְרַיָּיא. אֲבָל אִי מִלָּה חַדְתָּא אִיהוּ תְּחוֹת יְדָךְ אֵימָא לָהּ. אָמַר לוֹן וַדַּאי הַהוּא אָתַר דְּאֲנַן דָּיְירֵי בֵּיהּ הוּא זְעֵיר וְכֻלְּהוּ עָסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִית עֲלָן צוּרְבָּא מֵרַבָּנָן רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסֵי מֵחוֹזָאָה שְׁמֵיהּ. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אָמַר לָן מִלִּין חַדְתִּין בְּאוֹרַיְיתָא. וְאָמַר דְּהָא בְּחַג זִמְנָא הוּא לְשַׁלְטָאָה. (יִשְׂרָאֵל שַׁלִּיטִין בְּהַהוּא זִמְנָא, וּנְקִיטְנָא לוּלָב דְּמִתְחֲזֵי דְאֲנַן נְצִיחָנָא עֲלַיְיהוּ עַל כָּל אִנּוּן דְּאִקְרוּן הֲמוֹן הָעָם וּלְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ) (אָז עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים בָּרוּךְ יְיָ שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם. וְכִי אֵית שְׁנַיִם לַמַּיִם, אֶלָּא) (ס"א דְּכָל אִנּוּן רַבְרְבִין) אִנּוּן שְׁאָר עַמִּין. אִנּוּן רַבְרְבִין מְמַנָּן עַל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וּמִתְבָּרְכָאן מִסִּטְרַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל וְקָרִינָן לוֹן מַיִם הַזֵּדוֹנִים. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים. (תהלים קכד)

וּבְגִין לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ אֲתֵינָא בְּרָזָא דְשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּאִנּוּן אַרְבַּע מִינִין שֶׁבַּלּוּלָב לְרַצוּיֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (עֲלַיְיהוּ) וּלְשַׁלְטָאָה (דף סד ע"א) עֲלַיְיהוּ בְּרָזָא דְשְׁמָא

קַדִּישָׁא. וּלְאַתְעָרָא עֲלָן מַיִין קַדִּישִׁין לְנַסְכָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא.

תּוּ אָמַר לוֹן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אִתְעֲרוּתָא קַדְמָאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא. מַאי אִתְעֲרוּתָא קַדְמָאָה. דָּא בֵּי דִינָא דִּלְתַתָּא (נ"א דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה מַמָּשׁ) דְּאִתְעַר לְמֵידַן עָלְמָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל עָלְמָא בְּדִינָא וְדָאִין עָלְמָא. וְשָׁלְטָא הַאי בֵּי דִינָא לְמֵידַן עָלְמָא, עַד יוֹמָא דְכִפּוּרֵי דְּנָהֲרִין אַנְפָּהָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח חִוְיָא דְּלִטּוֹרָא בְּעָלְמָא. דְּאִיהוּ אִתְעַסַּק בַּמֶּה דְּאַתְיָין לֵיהּ הַהוּא שָׁעִיר דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וּבְגִין דְּאִתְעַסַּק בְּהַהוּא שָׁעִיר לָא קָרִיב לְמַקְדְּשָׁא.

וְשָׁעִיר דָּא כְּהַהוּא שָׁעִיר דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ דְּאִתְעַסַּק בֵּיהּ וְאַנְהִירוּ אַנְפָּהָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה (נ"א כַּךְ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה) (נ"א אַנְהִירוּ) (אַנְפּוֹי דְּמַקְדְּשָׁא). וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל כְּלְהוּ מַשְׁכְּחִין רַחֲמֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִתְעַבַּר חוֹבַיְיהוּ. וְרָזָא חָדָא אָמַר לוֹן וְלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה בַּר לְחַסִידֵי קַדִּישִׁין עֶלְיוֹנִין חַכִּימִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַאן אִיהוּ. אָמַר לוֹן עַד לָא בָּדִיקְנָא בְּכוּ.

אֲזַלוּ. לְבָתַר אָמַר לוֹן. כַּד סִיהֲרָא אִתְקְרִיבַת בְּשִׁמְשָׁא. אַתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִטְרָא דְצָפוֹן וְאָחִיד בָּהּ בְּרַחֲמוֹ וּמָשִׁיךְ לָהּ לְגַבֵּיהּ, וְדָרוֹם אִתְעַר מִסְטְרָא אָחֳרָא.

וְסִיהֲרָא סַלְקָא וּמִתְחַבְּרָא בְּמִזְרָח. וּכְדֵין יָנְקָא מִתְּרִין סִטְרִין וּנְטִילַת בִּרְכָאן בַּחֲשַׁאי, וּכְדֵין אִתְבָּרְכָא סִיהֲרָא וְאִתְמַלְיָיא. וְהָכָא אִתְקְרִיבַת אִתְּתָא בְּבַעֲלָהּ.

כְּמָה דְּאִית רָזָא דִּיוּקְנָא שַׁיְיפֵי (נ"א בְּתִיקוּנֵי דְּשַׁיְיפֵי) דְּאָדָם וְתִיקוּנוֹי. הָכִי נָמֵי אִית (נ"א אִיהוּ) רָזָא דְּדִיוּקְנָא דְּשַׁיְיפֵי נוּקְבָא וְתִקוּנֵי דְּנוּקְבָא. וְכֹלָּא פָּרִישׁ בְּגַוָּון. הָכִי נָמֵי אִית לְעֵילָא (ד"א מָאן) אָחִיד בָּהּ וְאִתְעַר לָקְבֵל בִּרְחִימוּ הָכִי נָמֵי אִית לְתַתָּא רָזָא וְתִקוּנָא דְּאָדָם תַּתָּאָה אָחְרָא תְּחוֹת סִיהֲרָא (ד"א וְתִקוּנָא דְּנוּקְבָא).

כְּמָה דְּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא (תשא קצד ב, פקודי רלג ב) לְעֵילָא אָחִיד בָּהּ וְאִתְעַר לָקְבְלָהּ בִּרְחִימוּ. הָכִי נָמֵי אִית לְתַתָּא.

(וְוֵי הָעַמּוּדִים כֻּלְּהוּ קַיְימֵי שַׁיְיפִין לְאִתְאַחֲדָא דָּא בְּדָא וּלְאִתְקַשְׁרָא דָּא בְּדָא קִשְׁרֵי מְהֵימְנוּתָא סִטְרָא דְּקְדוּשָׁא מִסְטְרָא דְּרוּחַ מְסָאבָא דְּאִיהוּ רָזָא דְּנָחָשׁ לְתַתָּא). הַאי נָחָשׁ אִיהוּ דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא דְּרוּחַ מְסָאבָא. וְאָחִיד בֵּיהּ מַאן דְּרָכִיב בֵּיהּ וְקָרְבָא לְגַבֵּי דְּסִיהֲרָא וּמָשִׁיךְ לָהּ בֵּינַייְהוּ נ"א בְּדְבִיקוּ דְּקוּטְפָּא וְאִסְתָּאֲבַת.

וּכְדֵין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקָרְבִין שָׂעִיר. וְהַהוּא נָחָשׁ אִתְמְשַׁךְ אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא שָׂעִיר. וְסִיהֲרָא אִתְדְּכְיָאת וְסַלְקָאת לְעֵילָא וְאִתְקְשָׁרַת לְעֵילָא לְאִתְבָּרְכָא. וּנְהִירִין אַנְפָּהָא מַה דְּאִתְחַשְׁכַת לְתַתָּא.

כְּדֵין הָכָא בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי כֵּיוָן דְּהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא

אִתְעַסַּק בְּהַהוּא שָׁעִיר. סִיהֲרָא אִתְפָּרְשַׁת מִנֵּיהּ וְאִתְעַסְּקַת (בְּיִשְׂרָאֵל) לְאוֹלָפָא עֲלַיְיהוּ סָנֵיגוֹרְיָא וְסוֹכֶכֶת עֲלַיְיהוּ כְּאִמָּא עַל בְּנִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרִיךְ לוֹן מִלְּעֵילָּא וּמָחִיל לוֹן.

לְבָתַר יִשְׂרָאֵל כַּד מָטוּ לַחַג מִתְעָרֵי סִטְרָא דְּיָמִינָא לְעֵילָּא. בְּגִין דְּיִתְקַשַּׁר בֵּיהּ סִיהֲרָא וְיִתְנְהִירוּ אַנְפָּהָא כְּדְקָא חָזֵי. וּכְדֵין פַּלְגַת (יְהֹוָה) חוּלָקָא דְּבִרְכָאן לְכָל אִנּוּן מְמַנָּן דִּלְתַתָּא דְּיִתְעַסְּקוּן בְּחוּלַקְהוֹן. וְלָא יֵיתוּן לְיַנְקָא וּלְקָרְבָא בְּסִטְרָא דְּחוּלַקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא כַּד שְׁאָר עַמִּין אִתְבָּרְכוּן. כְּלְהוֹן אִנּוּן מִתְעַסְּקִין בְּאַחְסָנַת חוּלַקְהוֹן. וְלָא הֲווּ אַתְיָין לְאִתְעָרְבָא בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל וּלְחָמְדָא חוּלַק אַחְסַנְתֵּיהוֹן. וּבְגִין כָּךְ יִשְׂרָאֵל אִנּוּן מְשָׁכִין בִּרְכָאן לְכָל אִנּוּן מְמַנָּן בְּגִין דְּיִתְעַסְּקוּן בְּחוּלַקְהוֹן וְלָא יִתְעָרְבוּן בַּהֲדַיְיהוּ.

וְכַד סִיהֲרָא אִתְמְלֵי בִּרְכָאן לְעֵילָּא כְּדְקָא יָאוּת. יִשְׂרָאֵל אָתְיָין וְיָנְקִין מִינָּהּ בְּלְחוֹדַיְיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. מַאי עֲצֶרֶת, כְּתַרְגּוּמוֹ כְּנִישׁוּ. כָּל מַה דְּכְנִישׁוּ מֵאִנּוּן בִּרְכָאן עִלָּאִין. לָא יָנְקִין מִנֵּיהּ עַמִּין אָחֳרָנִין בַּר יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. לָכֶם וְלָא לְשָׁאַר עַמִּין. לָכֶם וְלָא לְשָׁאַר מְמַנָּן.

וְעַל דָּא אִנּוּן מְרַצִּין עַל הַמַּיִם לְמֵיהַב לוֹן חוּלַק בִּרְכָאן דְּיִתְעַסְּקוּן בֵּיהּ. וְלָא יִתְעָרְבוּן לְבָתַר בְּחֶדְוָותָא דְּיִשְׂרָאֵל כַּד יָנְקִין בִּרְכָאן עִלָּאִין. וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב הוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ. דְּלָא אִתְעָרַב אוֹחֲרָא בַּהֲדָן.

לְמַלְכָּא דְּזַמֵּן רְחִימוּי בְּסְעוּדְתָא עִלָּאָה דְּעָבִיד לֵיהּ לְיוֹמָא רִשִׁימָא. הָא רְחִימוּי דְּמַלְכָּא יְדַע דְּמַלְכָּא (דף סד ע"ב) אִתְרָעֵי בֵּיהּ. אָמַר מַלְכָּא הַשְׁתָּא אֲנָא בָּעֵי לְמֶחֱדֵי עִם רְחִימָאי. וְדָחִילְנָא דְּכַד אֲנָא בְּסְעוּדְתָא עִם רְחִימָאי יְעַלּוּן כָּל אִנּוּן קַסְטוֹרֵי מְמַנָּן וְיִתִּיבוּן עִמָּנָא לְפִתּוֹרָא לְמִסְעַד סְעוּדְתָא דְּחֶדְוָה עִם רְחִימָאי. מָה עָבַד אַקְדִּים הַהוּא רְחִימוּי קוּסְטוּרִין דִּירוֹקִי וּבִשְׂרָא דְּתוֹרֵי וְאַקְרִיב קַמַּייְהוּ דְּאִנּוּן קַסְטוֹרֵי מְמַנָּן לְמֵיכַל. לְבָתַר יָתִיב מַלְכָּא עִם רְחִימוּי לְהַהִיא סְעוּדְתָא עִלָּאָה מִכָּל עִדּוּנִין דְּעָלְמָא. וּבְעוֹד דְּאִיהוּ בְּלְחוֹדוֹי עִם מַלְכָּא שָׁאִיל לֵיהּ כָּל צָרְכּוֹי וְיָהִיב לֵיהּ. וְאַחֲדֵי מַלְכָּא עִם רְחִימוּי בְּלְחוֹדוֹהִי וְלָא אִתְעָרְבִין אָחֳרָנִין בֵּינַייְהוּ. כָּךְ יִשְׂרָאֵל עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם.

אָמְרוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין אוֹרְחָא קַמָּן. זַכָּאִין אִנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַייְתָא. אָתֵי נְשָׁקוּהוּ. קְרָא עֲלֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ

לְמוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. כַּד מָטוּ בֵּי חַקַל יָתִיבוּ. אָמַר הַהוּא בַּר נָשׁ מַאי שְׁנָא דִּכְתִיב, (בראשית יט) וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה וְגו׳. (נדפס בפקודי רכז ב) וּמַאי שְׁנָא בְּטוֹפָנָא דִּכְתִיב אֱלֹהִים אֱלֹהִים בְּכָל אֲתַר. (אַמַאי) וְלָא כְּתִיב וַיְיָ

(בְּכֻלָּא).

אֶלָּא תָּנִינָן בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב וַיְיָ הוּא וּבֵית דִּינוֹ. אֱלֹהִים סְתָם דִּינָא בִּלְחוֹדוֹי. אֶלָּא בְּסְדוֹם אִתְעֲבִיד דִּינָא וְלָא לְשֵׁיצָאָה עָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ אִתְעָרֵב אִיהוּ בַּהֲדֵי דִּינָא. אֲבָל בְּטוֹפָנָא כָּל עָלְמָא שָׁצֵי וְכָל אִנּוּן דְּאִשְׁתַּכְחוּ (נ"א בִּלְחוֹדוֹי) בְּעָלְמָא.

וְאִי תֵּימָא (ד"א דְּהָא) נֹחַ וּדְעִמֵּיהּ (ד"א אִשְׁתְּזִיבוּ). (נ"א הָא)

סְתִים מַעְיָנָא הַוָּה דְּלָא אִתְחֲזֵי. וְעַל דָּא כָּל מַה דְּאִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא שָׁצֵי לֵיהּ. וְעַל דָּא וַיְיָ בְּאִתְגַּלְיָא וְלָא שָׁצֵי כְּלָא. אֱלֹהִים בָּעֵי סְתִימוּ וּבָעֵי לְאִסְתַּמְּרָא דְּהָא כְּלָא שָׁצֵי. וְעַל דָּא אֱלֹהִים בִּלְחוֹדוֹי הֲוֵי.

וְרָזָא דָּא (תהלים כט) יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב. מַהוּ יָשָׁב. אִלְמָלֵא קְרָא כְּתִיב לָא יָכְלִינָן לְמֵימַר. יָשָׁב בִּלְחוֹדוֹי דְּלָא אַתְיָא עִם דִּינָא. כְּתִיב הָכָא יָשָׁב, וּכְתִיב הָתָם (ויקרא יג) בָּדָד יֵשֵׁב בִּלְחוֹדוֹי.

וּבְגִין דְּנֹחַ הֲוָה סְתִים מַעְיָנָא. לְבָתַר כַּד אִתְעֲבִיד דִּינָא וְשָׁצֵי עָלְמָא וְנָח רוּגְזֵיהּ מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים

אֶת נֹחַ וְגו׳. דְּהָא כַּד שָׁצֵי עָלְמָא לָא אִדְכַּר דְּסָתִים מַעֲיָנָא הַוָּה. וְרָזָא (דְּא) אוֹלִיפְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָתִים וְגַלְיָא. גַּלְיָא הוּא בֵּי דִינָא דִלְתַתָּא. סָתִים הוּא אֲתַר דְּכָל בִּרְכָאן נָפְקֵי מִתַּמָּן. וּבְגִין כָּךְ כָּל מִלּוֹי דְּבַר נָשׁ דְּאִנּוּן בִּסְתִימוּ בִּרְכָאן שַׁרְיָין עֲלוֹי. וְכָל דְּאִנּוּן בְּאִתְגַּלְיָא הַהוּא אֲתַר דְּבֵי דִינָא שָׁרְיָאן עֲלוֹי בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר בְּאִתְגְּלֵי וְהַהוּא דְּאִקְרֵי רַע עַיִן שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, וְכֹלָּא הוּא בְּרָזָא עִלָּאָה כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא.

בָּכָה רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר זַכָּאָה דָּרָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ דְּהָא זְכוּתָא דִילֵיהּ אַזְמִין לָן בְּטוּרֵי מִלִּין עִלָּאִין כְּאִלֵּין (עד כאן). אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַאי בַּר נָשׁ לְאוֹדָעָא לָן מִלִּין אִלֵּין קָא אָתֵי וְשַׁדְרֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבָּן. כַּד אָתוּ וְסִדְּרוּ מִלִּין קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אָמַר. (נדפס בפקודי רסח ב).

רַבִּי אֶלְעָזָר הַוָּה יָתִיב יוֹמָא חַד קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי. אָמַר לֵיהּ הַאי קֵץ כָּל בָּשָׂר אִתְהַנֵּי מֵאִנּוּן קָרְבָּנִין דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל מְקָרְבִין עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא אוֹ לָא. אָמַר לֵיהּ כֹּלָּא הַוּוּ מִסְתַּפְּקֵי כְּחַדָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְתָא חֲזֵי כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵל אִנּוּן אִקְרוֹן אָדָם בְּחִבּוּרָא דְּאִנּוּן רְעוּתִין קַדִּישִׁין דְּסָלְקִין מִגַּוְוייהוּ. הַהוּא כְּשִׁבָּא אוֹ אִמְרָא אוֹ הַהִיא בְּהֵמָה דְּקָרְבִין אִצְטְרִיךְ עַד

לָא יִתְקְרִיב עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא לְפָרְשָׁא עֲלָהּ כָּל חַטָּאִין וְכָל רְעוּתִין בִּישִׁין לְאִתְוַדָּאָה עֲלָהּ. וּכְדֵין הַהִיא אִתְקְרֵי בְּהֵמָה בְּכֹלָּא בְּגוֹ אִנּוּן חַטָּאִין וּבִישִׁין וְהֵרְהוּרִין.

כְּגַוְונָא דְּקָרְבָּנָא דַּעֲזָאזֵל דִּכְתִיב (ויקרא יו) וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו'. הָכִי נָמֵי הָכָא. וְכַד סָלְקָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא מְטוּלָא עַל חַד תְּרִין. וּבְגִין כָּךְ דָּא סַלְקָא לְאַתְרֵיהּ. וְדָא סַלְקָא לְאַתְרֵיהּ. דָּא בְּרָזָא דְּאָדָם וְדָא בְּרָזָא דִּבְהֵמָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ.

חֲבִיתִין וְכָל שְׁאָר מְנָחוֹת לְאַתְעָרָא רוּחָא קַדִּישָׁא בִּרְעוּתָא דְּכַהֲנֵי וְשִׁירָתָא דְּלֵיוָאֵי וּבְצִלּוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל. וּבַהֲהוּא תְּנָנָא וְשַׁמְנָא וְקֻמְחָא דְּסָלִיק מִתְרַוּוֹן וּמִסְתַּפְּקִין (ס"א וּמִתְפַּנְקִין) (ס"א וּמִתְפַּשְׁטִין) (דף סה ע"א) כָּל שְׁאָר מָארֵי דְּדִינִין דְּלָא יָכְלִין לְשַׁלְטָאָה בַּהֲהוּא דִּינָא דְּאִתְמְסַר לוֹן. וְכֹלָּא בְּזִמְנָא חָדָא. תָּא חֲזֵי, כֹּלָּא אִתְעֲבִיד בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא לְאִסְתַּפְּקָא דָּא בְּדָא, וּלְאִסְתַּלָּקָא לְעֵילָּא מָאן דְּאִצְטְרִיךְ עַד אֵין סוֹף. (נדפס בפקודי רכא א, רסח ב)

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲרִימַת יְדָאי בִּצְלוֹתִין לְעֵילָּא, דְּכַד רְעוּתָא עִלָּאָה לְעֵילָּא קָיְימָא עַל הַהוּא רְעוּתָא דְּלָא אִתְיְדַע וְלֹא אִתְפַּס כְּלַל לְעָלְמִין רֵישָׁא דְּסָתִים יַתִּיר לְעֵילָּא. וְהַהוּא רֵישָׁא אַפִּיק מַאי דְּאַפִּיק וְלָא יְדִיעַ וְנָהִיר מַאי דְּנָהִיר כֹּלָּא בְּסִתִימוּ.

רְעוֹ דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵיהּ וּלְאִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ.
חַד פְּרִיסוּ אִתְּפְרִיס. וּמִגּוֹ הַהוּא פְּרִיסָא בְּרִדִיפוּ דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה מָטֵי וְלָא מָטֵי עַד הַהוּא פְּרִיסָא נָהִיר מַה דְּנָהִיר. וּכְדֵין (ס"א הַהוּא) אִיהוּ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה נָהִיר בִּנְהִירוּ (בְּסְתִימוּ) סָתִים דְּלָא יְדִיעַ וְהַהוּא מַחֲשָׁבָה לָא יָדַע. כְּדֵין בָּטַשׁ הַאי נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְדַע בִּנְהִירוּ דְּפַרְסָא דְּקָיְימָא דְּנָהִיר מִמַּה דְּלָא יְדִיעַ וְלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְגַּלְיָיא. וּכְדֵין (נ"א הַאי) דָּא נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְדַע בָּטַשׁ בִּנְהִירוּ דְּפְרִיסָא וְנָהֲרִין כְּחַדָּא וְאִתְעֲבִידוּ תֵּשַׁע הֵיכָלִין.

וְהֵיכָלִין לָאו אִנּוּן נְהוֹרִין וְלָאו אִנּוּן רוּחִין וְלָאו אִנּוּן נְשָׁמָתִין. וְלָא אִית (אִיהוּ) מָאן דְּקָיְימָא בְּהוּ. רְעוּתָא דְּכָל תֵּשַׁע נְהוֹרִין דְּקָיְימֵי כֻּלְּהוּ בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ חַד מִנַּייהוּ בְּחוּשְׁבְּנָא כֻּלְּהוּ לְמִרְדַּף בַּתְרַייהוּ בְּשַׁעֲתָא דְּקָיְימֵי בְּמַחֲשָׁבָה וְלָא מִתְדַּבְּקָן וְלָא אִתְיְדָעוּ. וְאִלֵּין לָא קָיְימֵי לָא בִּרְעוּתָא וְלָא בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה (נ"א עִלָּאִין). תָּפְסִין בָּהּ וְלָא תָּפְסִין. בְּאִלֵּין קָיְימֵי כָּל רָזֵי דִּמְהֵימְנוּתָא וְכָל אִנּוּן נְהוֹרִין מֵרָזָא דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה (דְּלַתַּתָּא ד"א וּלְתַתָּא) כֻּלְּהוּ אִקְרוֹן אֵין סוֹף. עַד הָכָא מָטוּ נְהוֹרִין וְלָא מָטוּן וְלָא אִתְיְדָעוּ. לָאו הָכָא רְעוּתָא וְלָא מַחֲשָׁבָה.

(בְּדֵין ד"א כַּד) נָהִיר מַחֲשָׁבָה וְלָא אִתְיְדַע (יְדִיעַ) מִמַּאן דְּנָהִיר.

כְּדֵין אִתְלַבֵּשׁ וְאַסְתִּים גּוֹ בִּינָה וְנָהִיר לְמַאן דְּנָהִיר וְאָעִיל דָּא בְּדָא עַד דְּאִתְכְּלִילוּ כֻּלְּהוּ כְּחֲדָא. וּבְרָזָא דְּקִרְבְּנָא כַּד סָלִיק כֻּלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא וְנָהִיר דָּא בְּדָא. כְּדֵין קָיְימֵי כֻּלְּהוּ בְּסִלּוּקוּ וּמַחֲשָׁבָה אִתְעַטַּר בְּאֵין סוֹף. הַהוּא נְהִירוּ דְּאִתְנְהִיר מִגֵּיהּ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה (דְּלָא אִתְיְדַע בְּהּ כְּלָל) אִקְרֵי אֵין סוֹף. וּמִגֵּיהּ אִשְׁתְּכַח וְקָיְימָא וְנָהִיר לְמַאן דְּנָהִיר וְעַל דָּא כֻּלָּא קָאִים. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, הַאי קֶרֶן כָּל בָּשָׂר, כְּמָה דְּקִשׁוּרָא אִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא בְּחֵדּוּ, אוּף הָכִי נָמֵי לְתַתָּא בְּחֶדְוּותָא. וּרְעוּתָא לְאִסְתַּפְּקָא כֻּלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְאִימָּא קָיְימָא עַלַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל כְּדְקָא יָאוּת.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל רֵישֵׁי יַרְחָא וְיַרְחָא כַּד סִיהֲרָא מִתְחַדְּשָׁא יָהֲבִין לֵיהּ לְהַאי קֶרֶן כָּל בָּשָׂר חוּלָקָא חָדָא יַתִּיר עַל קָרְבָּנִין לְאִתְעַסְקָא בֵּיהּ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלָקֵיהּ. וְיִהֵא סִטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ. בְּגִין דְּיִתְאַחֲדוּן בְּמַלְכֵיהוֹן, וְדָא אִיהוּ שָׂעִיר. בְּגִין דְּאִיהוּ בְּחוּלָקָא דְּעֵשָׂו דִּכְתִיב בֵּיהּ שָׂעִיר (בראשית כז) הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר. וְעַל דָּא אִיהוּ אִשְׁתַּמַּשׁ בְּחוּלָקֵיהּ. וְיִשְׂרָאֵל אִנּוּן מִשְׁתַּמְּשִׁין בְּחוּלָקֵיהוֹן. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ.

תָּא חֲזֵי, הַאי קֵץ כָּל בָּשָׂר, כָּל רְעוּתֵיהּ לָאו אִיהוּ אֶלָּא בִּבְשָׂרָא תָּדִיר וּבְגִין כָּךְ תִּקּוּנָא דִּבְשָׂרָא תָּדִיר לְגַבֵּיהּ וְעַל דָּא אִקְרֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר. וְכַד אִיהוּ שַׁלִּיט, שַׁלִּיט עַל גּוּפָא וְלָא עַל נִשְׁמְתָא. נִשְׁמְתָא סָלְקָא לְאַתְרָא וּבְשָׂרָא אִתְיְהִיב לְאַתַר דָּא. כְּגַוְונָא דָּא בְּקָרְבָּנָא דִּרְעוּתָא סָלְקָא לְאַתַר חָד, וּבְשָׂרָא לְאַתַר חָד.

וּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ זַכָּאָה אִיהוּ קָרְבָּנָא מַמָּשׁ לְכַפָּרָה. וְאָחֳרָא דְּלָאו אִיהוּ זַכָּאָה, לָאו אִיהוּ קָרְבָּנָא בְּגִין דְּבֵיהּ מוּמָא דִּכְתִיב, (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרָצוֹן וְגוֹ'. וְעַל דָּא צַדִּיקַיָּא כַּפָּרָה אִנּוּן דְּעָלְמָא וְקָרְבָּנָא אִנּוּן בְּעָלְמָא (עד כאן):

תָּא חֲזֵי, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. לְמֵיטַל רְשׁוּ לְאַחְשָׁכָא אַפַּיְיהוּ (דף סה ע"ב) דִּבְנֵי עָלְמָא. וּבְגִינֵי כָךְ הִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ. (וְעַל דָּא עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי

גוֹפֶר בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא בַּהּ וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלָךְ. רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא אָמַר חַד) כְּתִיב וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה'.

השלמה מההשמטות (סימן יא)

צִוָּה ה'. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְיְהִיב לְהוֹן אוֹרַיְתָא קַדִּישָׁא וְאִינּוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ יְמָמָא וְלֵילְיָא. תָּא חֲזֵי דְּהָא מַשְׁמַע דְּאִלּוּלֵי דְּאִשְׁתַּכַּח נֹחַ עִם תֵּיבוּתָא בְּאִתְחַבְּרוּתָא כַּחֲדָא לָא אִשְׁתֵּזִיב (וּבְגִין כַּךְ) אַסְתִּים מִן עֵינָא בְּגוֹ תֵּיבוּתָא. קָמוּ וְאָזְלוּ. אָמַר הַהוּא יוּדָאי

בְּוַדַּאי כְּתִיב עֲשֵׂה לְךָ תֵּיבַת עֲצֵי גֹפֶר, לְךָ לְגַרְמָךְ בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָהּ וּלְאִשְׁתֵּזָבָא בָּהּ מָה כְּתִיב וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ וְגוֹ'. (עד כאן מההשמטות)

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְגוֹ'. וְכִי אַמַּאי אֶתָּא חוּשְׁבְּנָא דָּא לְמִמְנֵי. אֶלָּא אִילּוּ לָא הֲוָה נֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לָא יֵיעוּל לְתֵיבוּתָא וְלָא יִתְחַבַּר בַּהֲדָהּ. כֵּיוָן דְּאִשְׁתַּלִּים בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּדֵין אִתְחַבַּר בַּהֲדָהּ.

וְעַל דָּא מִן יוֹמָא דְּאִשְׁתַּלִּים חוֹבַיְיהוּ דִּבְנֵי עָלְמָא אוֹרִיךְ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאִשְׁתַּלִּים נֹחַ בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְאִשְׁתַּלִּים דַּרְגֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת וְהֲוָה צַדִּיק שְׁלִים. וּכְדֵין עָאל לְתֵיבוּתָא. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא:

וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּמָה דְּאַמְרָן. וּבְגִינֵי כָךְ לָא אִתְּמַר כְּבֶן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה. (ד"א ל"ג לָקְבִיל שִׁית סִטְרִין דְּעַלְמָא). תּוּ פְּתַח וְאָמַר וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם. מַאי טַעְמָא הִנְנִי כֵּיוָן דְּאָמַר וַאֲנִי. אֶלָּא אֲנִי אָנֹכִי (נ"א הִנְנִי) כֹּלָּא מִלָּה חֲדָא הִיא.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל אֲתַר אֲנִי אִתְעֲבִיד גּוּפָא לְנִשְׁמְתָא וַדַּאי דְּמִקַּבְּלָא מִמַּה דִּלְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ אִתְרְמִיז בְּאָת קַיְימָא דִּכְתִיב אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אִתָּךְ. אֲנִי דְּקַיְימָא בְּאִתְגַּלְיָא מְזוּמָּנָת לְמִנְדַּע. אֲנִי כָּרְסְיָא לְמַה דִּלְעֵילָּא.

אֲנִי דְּעַבִּידְנָא נוּקְמִין לְדָרֵי דָּרִין. וַאֲנִי כָּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא. לְבָתַר אִתְרְשִׁים בִּלְחוֹדוֹי דְּאִזְדַּמַּן לְמֶעְבַּד דִּינָא. הַנְּנִי. מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם.

כֵּיוָן דְּאָמַר מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל לָא יָדַעְנָא דְּאִיהוּ מַיִם.

אֶלָּא אֶת הַמַּבּוּל לְאַסְגָּאָה מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּאַף עַל גַּב דְּמַיָּא הֲווּ. מְחַבְּלָא (לְחַבְּלָא בְּהוֹן מְחַבְּלָא) (ד"א הֲוָה) אָזִיל בְּעָלְמָא לְשֵׁיצָאָה בְּאִנּוּן מַיִין. אֲנִי יְיָ, הָכִי תְּנִינָן נֶאֱמָן אָנָא לְשַׁלְּמָא אַגַּר טַב לְצַדִּיקַיָּא וּלְאִתְפָּרָע מֵרְשִׁיעַיָּא. וּבְגִין כָּךְ אַבְטַח לוֹן קְרָא לְצַדִּיקַיָּא בְּאֲנִי לְשַׁלְּמָא אַגַּר טַב דִּלְהוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאַגְזִים לְרְשִׁיעַיָּא לְאִתְפְּרָעָא מִנַּיְיהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי בְּאֲנִי.

לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דְּדָא הוּא מְחַבְּלָא דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות יב) וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף. וְדָא הוּא לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִסִּטְרָא דְּקֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. דְּהָא כֵּיוָן דְּמָטָא זִמְנָא דְּאוֹרִיךְ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א ל"ג וְאוֹרִיךְ לוֹן) עַד דְּאַשְׁלִים נֹחַ לְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּדֵין לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר. אָמַר הָכִי אוֹלִיפְנָא מִשְׁמֵיהּ דְּרַבִּי יִצְחָק (ס"א בְּרַבִּי יוֹסִי מְחוֹזָאֵי) דְּאָמַר לָן (נ"א הַאי דְּאָמְרִי לְכוֹן).

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אַבִּיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל. אָמַרְתִּי

לא אֶרְאֶה יְהֹ, כַּמָּה אֲטִימִין אִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׂגִּיחִין בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא מִסְתַּכְּלֵי בְּמִלּוֹי דְּעָלְמָא וְאִתְנַשֵּׁי מִנַּייהוּ רוּחָא דְּחָכְמְתָא.

דְּכַד בַּר נָשׁ אִסְתַּלַּק מֵהַאי עָלְמָא וְיָהִיב חוּשְׁבָּנָא לְמָאֲרֵיהּ מִכָּל מַה דְּעַבַד בְּהַאי עָלְמָא בְּעוֹד דְּאִיהוּ קָאִים רוּחָא וְגוּפָא כְּחַדָּא וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי, עַד דְּאָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא וּפָגַע לֵיהּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן יָתִיב לְתַרְעָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְמֶחֱמֵי כָּל אִנּוּן דְּנָטְרוּ פִּקּוּדֵי דְּמָאֲרֵיהוֹן וְחָדֵי בְּהוּ.

וְכַמָּה צַדִּיקַיָּא סָחֲרֵנֵיהּ דְּאָדָם. אִנּוּן דְּאִתְמְנָעוּ מֵאַרְחָא דְּגֵיהִנֹּם וְסָטוּ לְגַבֵּי אָרְחָא דְּגַן עֵדֶן. וְאִלֵּין אִקְרוּן יוֹשְׁבֵי חֶדֶל. וְלָא כְּתִיב יוֹשְׁבֵי חֶלֶד. בְּגִין דְּלָא הֲווּ כְּמוֹ חוּלְדָּה דְּגָרְרָא וּמַנְחָא וְלָא יָדְעָא לְמַאן שַׁבְקָא. אֶלָּא יוֹשְׁבֵי חֶדֶל. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ב) חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם וְגוֹ' (אֶלָּא יוֹשְׁבֵי חֶדֶל) דְּאִתְמְנַע לוֹן מֵאָרְחָא דְּגֵיהִנֹּם. וְאַתְקִיפוּ בְּהוּ לְאַעָלָא לְהוּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

דָּבָר אַחֵר יוֹשְׁבֵי חֶדֶל אִנּוּן מָרֵיהוֹן דִּתְשׁוּבָה דִּמְנָעוּ גַּרְמַייהוּ מֵאִנּוּן חוֹבִין דְּחַיָּיבַיָּא. וּבְגִין דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן תָּב בִּתְיוּבְתָּא קַמֵּי מָאֲרֵיהּ. יָתִיב (נ"א עִם) עַל אִנּוּן דְּאִתְמְנָעוּ מֵחוֹבֵיהוֹן וְאִנּוּן בְּנֵי חֶדֶל. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים לט) אֲדָעָה מָה חָדֵל אָנִי. וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ יָתִיב לְתַרְעָא

דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן וְחָדֵי בֵּהּ בְּצַדִּיקַיָּא דְּאַתְיָין בֵּהּ הוּא אוֹרְחָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יָהּ. וְכִי מַאן יָכִיל לְמֶחֱמֵי יָהּ. אֶלָּא סוֹפָא דְּקְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב יָהּ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. תָּא חֲזֵי, כַּד (תרומה קמא) סָלְקִין נִשְׁמָתִין לְאֲתַר צְרוֹרָא דְּחַיֵּי. תַּמָּן מִתְהַנְּן בְּזִוָּהֲרָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא דְּנָהִיר (דף סו ע"א) מֵאֲתַר עִלָּאָה דְּכֹלָּא. וְאִילּוּ לָא מִתְלַבְּשָׁא נִשְׁמָתָא בְּזִוָּהֲרָא דִּלְבוּשָׁא אָחֳרָא לָא תִּיכוֹל לְאִתְקָרָבָא לְמֶחֱמֵי הַהוּא נְהוֹרָא. וְרָזָא דְּמִלָּה כְּמָה דְּיַהֲבִי לְנִשְׁמָתָא לְבוּשָׁא דְּמִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ לְמֵיקַם בְּהַאי עָלְמָא. הָכִי נָמֵי יַהֲבִי לָהּ לְבוּשָׁא דְּזִוָּהֲרָא עִלָּאָה לְמֵיקַם בֵּיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּגוֹ הַהוּא אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא מִגּוֹ הַהוּא אֶרֶץ הַחַיִּים.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה לָא יָכִיל לְקָרְבָא לְאִסְתַּכְּלָא בַּמֶּה דְּאִסְתַּכַּל אֶלָּא כַּד אִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא אָחֳרָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. וְתַרְגּוּם בְּמֵצִיעוּת עֲנָנָא. וְאִתְלַבַּשׁ בָּהּ כְּמַאן דְּאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא. וּבְגִין דָּא (שמות כ) וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים וּכְתִיב, (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וְגוֹ' וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וְיָכִיל לְאִסְתַּכָּלָא בַּמֶּה דְּאִסְתַּכַּל.

כְּגַוְונָא דָּא מִתְלַבְּשִׁין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּהַהוּא עָלְמָא בִּלְבוּשָׁא כְּגַוְונָא דְּהַהוּא עָלְמָא דְּלָא יִתְנַהֵג אֶלָּא בִּלְבוּשָׁא כְּגַוְונָא דָּא וְקַיְימֵי לְאִסְתַּכְּלָא בִּנְהוֹרָא דְּנָהִיר בְּהַהוּא אֲוִיר הַחַיִּים. וְזֵהוּ יָהּ יָהּ בְּאֲוִיר הַחַיִּים. דְּהַוָה סָבִיר דְּלָא יְזַכֵּי לְהַהוּא נְהוֹרָא וּלְהַהוּא אִסְתַּכְּלוּתָא בְּגִין דְּנַהֲרָא דְּנָגִיד פָּסִיק לֵיהּ וְלָא אוֹלִיד.

לֹא אַבִּיט אָדָם עוֹד דָּא אָדָם קַדְמָאָה כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וְכָל דָּא לָמָּה. בְּגִין דְּאָמַר לֵיהּ נְבִיאָה כִּי מֵת אַתָּה בְּהַאי עָלְמָא וְלָא תִחְיֶה לְהַהוּא עָלְמָא. בְּגִין. דְּמָאן דְּלָא (הֲוָה) אוֹלִיד בְּנִין בְּהַאי עָלְמָא, כַּד נָפִיק מִגֵּיהּ מִתְרְכִין לֵיהּ מִכָּל מַה דְּאָמְרָן. וְלָא שַׁרְיָא לְמֶחֱמֵי בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָהִיר (כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁאֵר עַמָּא וּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא). וּמַה חִזְקִיָּה דְּהַוָה לֵיהּ זְכוּת אָבוֹת וְאִיהוּ זַכָּאָה צַדִּיק וַחֲסִידָא כָּךְ. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּלֵית לֵיהּ זְכוּת אָבוֹת וְחֶטְאֵי קַמֵּי מָארֵיהּ.

הַאי לְבוּשָׁא דְּקָאָמְרָן אִיהוּ (אגרון) מַה דְּאָמְרוּ חַבְרַיָּיא חֲלוּקָא דְּרַבָּנָן דְּאִתְלְבִישׁוּ בְּהַהוּא עָלְמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּגָנִיז לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּמָּה טָבִין וְעִידּוּנִין לְהַהוּא עָלְמָא, עַלַּיְיהוּ כְּתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ:

וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם עַל הָאָרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (במדבר כ) הֲמָה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֶת יְיָ וְיִקָּדֵשׁ בָּם. וְכִי בְּאַתַר אָחֳרָא לָא רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ. מַאי שְׁנָא הָכָא דְּקָאָמַר הֵמָּה מֵי מְרִיבָה וְלָא אָחֳרָנִין. אֶלָּא הַנֵּי מֵי מְרִיבָה הֲווּ וַדַּאי דְּיָהֲבוּ חֵילָא וְתוּקְפָּא לְמָארֵיהוֹן דְּדִינָא לְאִתְתַּקְפָּא. בְּגִין דְּאִית מַיִין מְתוּקִין וְאִית מַיִין מְרִירָן. אִית מַיִין צְלִילָן וְאִית מַיִין עַכִּירָן. אִית מַיִין שְׁלָם וְאִית מַיִין קְטָטוּ. וְעַל דָּא הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ, דְּאַמְשִׁיכוּ עֲלַיְיהוּ לְמַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ וְאִסְתְּאִיבוּ בֵּיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְיִקָּדֵשׁ בָּם.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִזְקִיָּה אִי הָכִי מַאי וְיִקָּדֵשׁ וְיִקָּדֵשׁוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא מִלָּה אִסְתְּלִיקַת. וְיִקָּדֵשׁ אִתְפְּגִים מַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ. כְּבֵיכוֹל דְּאִתְפְּגִימַת סִיהֲרָא. וְיִקָּדֵשׁ לָאוּ לְשִׁבְחָא אִיהוּ הָכָא. וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא לְאַיְיתָאָה מְחַבְּלָא עֲלַיְיהוּ כְּמָה דְּאִנּוּן אִסְתָּאֲבוּ בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וַוי לוֹן לְרַשִׁיעַיָּא דְּלָא בָּעָאן לְאִתְבָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל חוֹבֵיהוֹן בְּעוֹד דְּאִנּוּן בְּהַאי עָלְמָא. דְּכַד בַּר נָשׁ אָתִיב וְאִתְנָחֵם עַל חוֹבוֹי. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל לֵיהּ. וְכָל אִנּוּן דְּמִתְתַּקְפִין בְּחוֹבַיְיהוּ וְלָא בָּעוּ לְאִתְבָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל (חובוי) חוֹבֵיהוֹן. לְבָתַר (יִנְפּוֹל) יִנְפְּלוּ לְגֵיהִנֹּם וְלָא יִסְקוּן לֵיהּ מִתַּמָּן לְעָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין דְּאִתְקִיפוּ לְבַייהוּ כָּל אִנּוּן דָּרָא דְּנֹחַ וּבָעוּ לְאַחֲזָאָה חוֹבַייהוּ בְּאִתְגַּלְיָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַייתֵי דִּינָא עֲלַייהוּ בְּהַהוּא גַּוונָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְאַפִּילוּ כַּד חָטֵי בַּר נָשׁ בְּאִתְכַּסְיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמָן. וְאִי תָּב בַּר נָשׁ לְגַבֵּיהּ חָפֵי עֲלֵיהּ וּמָחִיל לֵיהּ וְשָׁבִיק לֵיהּ. וְאִי לָא, גָּלֵי לֵיהּ לְעֵינֵי כֹּלָּא. מְנָלָן מִסּוֹטָה. וְהָכִי נָמֵי אִתְמְחוּן אִלֵּין חַיְיבַיָּא מֵאַרְעָא בְּאִתְגַּלְיָא. וְהֵיךְ אִתְמְחוּן. אֶלָּא דְּהַוּוּ נָפְקֵי מַיָּא וְהַוּוּ רְתִיחָן מִן תְּהוֹמָא וְסָלְקֵי וְאַעֲבַר מִנַּייהוּ מָשְׁכָא. וְכֵיוָן דְּאַעֲבַר מִנַּייהוּ מָשְׁכָא הָכִי נָמֵי בְּשָׂרָא וְלָא אִשְׁתְּאָרוּ אֶלָּא בְּגַרְמַייהוּ לְחוֹד. לְקַיְימָא דִּכְתִיב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. וְכָל אִנּוּן גַּרְמֵי אִתְפָּרְדָן דָּא מִן דָּא וְלָא אִשְׁתְּאָרוּ כְּחָדָא. וּמִכֹּלָּא אִתְעֲבָרוּ מֵעָלְמָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ, מַאי וַיִּמָּחוּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּלֵית לוֹן תִּקְוָה לְעָלְמִין וְלָא יְקוּמוּן בְּדִינָא.

(דף סו ע"ב)

וַהֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהָכָא קְיוּמָא דִּבְרִית לְעֵילָּא כְּקְיוּמָא דִּבְרִית לְתַתָּא. מַשְׁמַע דִּכְתִיב אִתָּךְ. וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּכַד זַכָּאִין אִנּוּן בְּעָלְמָא אִתְקַיָּים עָלְמָא

לְעֵילָא וְתַתָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה סְתִים אִיהוּ. כַּד אִתְעָרוּתָא דִּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא כַּד אִיהוּ מְקַנֵּי לָהּ. תָּא חֲזֵי, רָזָא דְמִלָּה כַּד צַדִּיקָא אִיהוּ בְּעָלְמָא מִיָּד שְׁכִינְתָּא לָא אִתְעַדְיָאַת מִגֵּיהּ וְתִיאוּבְתָּא דִּילָהּ בֵּיהּ. כְּדֵין תִּיאוּבְתָּא דִּלְעֵילָא לְגַבָּהּ בִּרְחִימוּ כְּתִיאוּבְתָּא דִּדְכוּרָא לְנוּקְבֵיהּ כַּד אִיהוּ מְקַנֵּי לָהּ. וְעַל דָּא וַהֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ. אִתְעַר תִּיאוּבְתָּא בְּגִינָךְ. כְּגַוְונָא דָּא (בראשית יז) וְאֶת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק.

וַהֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ לְמֶהֱוֵי אֶת בְּרִיתִי בְּעָלְמָא. וּלְבָתַר וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה, דְּאִלְמָלֵא לָאו אִיהוּ צַדִּיק (בְּרִית) לָא יֵיעוּל לְתֵיבוּתָא דְּהָא לָא אִתְחַבַּר לַתֵּבָה בַּר צַדִּיק, וּבְגִינֵי כָךְ וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה וְהָא אִתְּמַר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּכָל זִמְנָא דִּבְנֵי נָשָׁא יִתְאַחֲדוּן בִּבְרִית דָּא, וְלָא יִשְׁבְּקוּן לֵיהּ, לֵית עַם וְלִישָׁן בְּעָלְמָא דְּיֵיכוֹל לְאַבְאָשָׁא לוֹן. וְנַח אַתְקִיף בִּבְרִית דָּא וְנָטַר לֵיהּ, בְּגִינֵי כָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטַר לֵיהּ (וְכָל דִּילֵיהּ). וְכָל בְּנֵי דָּרֵיהּ לָא נָטְרוּ לֵיהּ, בְּגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעֲבַר לוֹן מֵעָלְמָא. וְהָא אִתְּמַר בְּהַהוּא חוֹבָא מַמָּשׁ דְּאִנּוּן חָאבוּ בְּהַהוּא גַּוְונָא אִתְמְחוֹן מֵעָלְמָא.

רַבִּי יְהוּדָה הֲוָה שְׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְהֲוּ עָסְקֵי בְּהַאי קְרָא דִּכְתִיב, (מלכים א יח) וַיְרַפֵּא אֶת מִזְבַּח ה׳

הֲרוֹס. מַאי וַיַּרְפֵּא. תָּא חֲזֵי, בִּימֵי אֱלִיָּהוּ, יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ שָׁבְקוּ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשָׁבְקוּ בְּרִית קַיָּימָא דִלְהוֹן. כַּד אֲתָא אֱלִיָּהוּ וְחָמָא דְּקָא שָׁבְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַאי בְּרִית קַיָּימָא וְאַעֲבָרוּ מִגַּיְיהוּ הַאי בְּרִית.

כֵּיוָן דְּחָמָא אֱלִיָּהוּ כָּךְ אֲתָא לְאַתְקָנָא מִלָּה לְדוּכְתֵּיהּ. כֵּיוָן דְּקָרִיב מִלָּה לְדוּכְתֵּיהּ אִתְּסִי כֻּלָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיַּרְפֵּא אֶת מִזְבַּח יְיָ הֲרוּס. דָּא בְּרִית קַיָּימָא (ד"א ל"ג דְּאַתְקָנָא מִזְבַּח יְיָ הֲרוּס בְּרִית קַיָּימָא) דְּהַוָה שָׁבִיק מֵעָלְמָא. וּכְתִיב, (מלכים א יח) וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְּנֵי יַעֲקֹב. דָּא הוּא תְּקוּנָא דְּמִזְבַּח יְיָ.

אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר יְיָ אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ. מַאי טַעְמָא אִדְכַּר הָכָא יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא וַדַּאי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַדַּאי לְאִסְתַּלָּקָא לְעֵילָּא וּלְאַתְבָּא בְּרִית קַיָּימָא לְאַתְרֵיהּ. וְהַיְינוּ דִכְתִיב כִּי עָזְבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ הָרָסוּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל נָטְרוּ קַיָּימָא קַדִּישָׁא כְּדֵין עָבְדֵי קִיּוּמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְכַד שָׁבְקִי לְהַאי בְּרִית כְּדֵין לָא אִשְׁתְּכַח קִיּוּם לְעֵילָּא וְתַתָּא דִכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. וּבְגִין כָּךְ וַיַּרְפֵּא אֶת מִזְבַּח יְיָ הֲרוּס. וְכִי רְפוּאָה אִיהוּ.

הָכִי הוּא וַדַּאי דְּהָא מְקַיֵּים לְהַהוּא אֲתַר דְּמְהֵימְנוּתָא תַּלְיָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, אוֹף הָכִי פִּנְחָס בְּשַׁעֲתָא דְקַנֵּי לְעוֹבָדָא דְזִמְרִי אִתְקִין לְהַאי בְּרִית בְּאַתְרֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (במדבר כה) הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דִּבְגִין פִּנְחָס הֲוָה. וּמַה קְטָטָא הֲוָה לֵיהּ לְפִנְחָס בְּהַאי בְּרִית. אֶלָּא הָכָא אִתְקְשַׁר מִלָּה בְּדוּכְתֵּיהּ. הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי. וּמָה אֶתֵּן לוֹ שָׁלוֹם (לְאִתְחַבְּרָא כָּל חַד בְּדוּכְתֵּיהּ) לְאִתְחַבְּרָא בְּרִית בְּאַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי (שָׁלוֹם). וּמַה (נ"א אִיהוּ) שָׁלוֹם דְּאִיהוּ אַתְרֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ. מַה דְּאִתְפָּרַשׁ מִנֵּיהּ בְּחוֹבַיְיהוּ. בְּגִינֵיהּ אִתְחַבַּר בֵּיהּ. וְעַל דָּא הוֹאִיל וְהוּא אַתְקִין מִלָּה בְּדוּכְתֵּיהּ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם, תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַנֵּי לָהּ כְּמוֹ חוֹבָא דִּבְרִית כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כו) חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית. וְתָא חֲזֵי, לָא אִשְׁתְּלִים חוֹבָא דְּדָרָא דְּטוֹפָנָא, אֶלָּא בְּגִין דְּחָבוּ בְּחַבִּילוּ (דְּאָרְחַיְיהוּ) עַל אַרְעָא. וְאַף עַל גַּב דְּהַוּוּ מְקַפְּחֵי דָּא לְדָא כְּדְכְתִיב וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס (וְחָמָס מִכֹּלָּא הֲוָה וּבְגִין כָּךְ) וּכְתִיב כִּי (דף סז ע"א) מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. מִכָּל מָקוֹם וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ

לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, הִנְנִי מַשְׁחִיתָם בְּחוֹבָא דְּחַבָּלוּתָא.

וְאִית דְּאָמְרֵי דְּלָא אִשְׁתְּלִים קִסְטַיְיהוּ אֶלָּא בְּחוֹבָא דְּחָמֵס דְּהַוּוּ מְקַפְּחִין דָּא לְדָא דְּהַוּוּ בִּישִׁין לַשָּׁמַיִם וְלַבְּרִיּוֹת. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִנּוּן מְמַנָּן מִלְּעֵילָּא דְּאִתְפָּקְדָן עַל קָלֵי דְּאִנּוּן דְּמָסְרֵי דִּינָא עַל חַבְרֵיהוֹן עַל מַה דְּעָבְדֵי לוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ לְנֹחַ בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתֶךָ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אַמַּאי בְּכֻלְּהוּ (ד"א ל"ג אָמַר) אֱלֹהִים וְהָכָא יְיָ. מַאי שְׁנָא הָכָא דְּאִתְּמַר יְיָ שְׁמָא עִלָּאָה דְּרַחֲמֵי. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ דְּאוֹלִיפְנָא. לָאו אוֹרַח אַרְעָא לְקַבְּלָא אִתְּתָא אוּשְׁפִּיזָא בַּהֲדָהּ אֶלָּא בִּרְשׁוּ דְּבַעְלָהּ.

אוּף הָכִי (נַמֵּי נֹחַ) נֹחַ בָּעָא לְאַעָלָא בְּתֵיבוּתָא לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָהּ. וְלָאו הָוָה (לֵיהּ) יָאוֹת עַד דְּבַעְלָהּ דְּתֵיבָה יָהֵב לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעָלָאָה (בַּהֲדָהּ). דִּכְתִיב בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתֶךָ אֶל הַתֵּבָה. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי הָכָא יְיָ בַּעֲלָהּ דְּתֵיבָה. וּכְדֵין עָאל נֹחַ וְאִתְחַבַּר בַּהֲדָהּ. וְכֵן אוֹלִיפְנָא דְּלֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאוּשְׁפִּיזָא לְמֵיעָאל לְבֵיתָא אֶלָּא בִּרְשׁוּ בַּעֲלָהּ מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב לְבָתַר וַיָּבֹא נֹחַ וְגוֹ'.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר

הַזֶּה. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּלָא יְקַבֵּל בַּר נָשׁ אוּשְׁפִּיזָא בְּבֵיתֵיהּ אִי אִיהוּ חָשִׁיד בֵּיהּ דְּאִיהוּ חַיָּיבָא. אֶלָּא אִי קָאִים בְּעֵינוֹי לְזַכָּאָה דְּלָא חָשִׁיד בְּעֵינוֹי כְּלָל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה, מַאי טַעְמָא בְּגִין כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה.

וְאוֹלִיפְנָא דְּאִי יָהִיב לֵיהּ רְשׁוּ בִּלְחוֹדוֹי וְלָא יָהִיב רְשׁוּ לְכָל אִנּוּן דְּאִתְיַין עִמֵּיהּ, לָא יֵיעוּל לוֹן לְבֵיתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה. לְכֹלָּא יָהִיב רְשׁוּתָא לְמֵיעַל. וּמִקְרָא דָּא אוֹלִיפְנָא רָזָא דְּאָרְחוֹי דְּאַרְעָא. (ד"א ל"ג בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה וְגו').

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים כד) לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ. הָא תְּנִינָן לְדָוִד מִזְמוֹר דְּאָמַר שִׁירָתָא וּלְבָתַר שָׁאֲרַת עֲלֵיהּ רוּחַ קַדִּשָׁא, מִזְמוֹר לְדָוִד דְּשָׁאֲרַת עֲלֵיהּ רוּחַ קַדִּישָׁא וּלְבָתַר אָמַר (לֶהֱ) שִׁירָתָא.

לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, הַאי קְרָא עַל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אִתְּמַר דְּאִיהִי אַרְעָא קַדִּישָׁא. וּמְלוֹאָהּ דָּא שְׁכִינְתָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברי הימים ב ה) כִּי מָלֵא כְבוֹד יְיָ אֶת בֵּית יְיָ. וּכְתִיב, (שמות מ) וּכְבוֹד יְיָ מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן. מַאי מָלֵא וְלָא מִילָּא. אֶלָּא מָלֵא וַדַּאי דְּאִתְמַלְיָיא מִכֹּלָּא. דְּאִתְמַלְיָיא מִן שִׁמְשָׁא. סִיהֲרָא שִׁלִּים בְּכָל סִטְרִין. מָלֵא

מִכָּל טוּבָא דִלְעֵילָא. כְּאִסְקוּפָא דָא דְּאִתְמַלְיָיא מִכָּל טוּבָא דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב לַיָּיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ דָּא שְׁאָר אַרְעָאן.

דָּבָר אַחֵר לַיָּיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בָהּ. וּמְלוֹאָהּ אִלֵּין נְשְׁמָתִהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא (ד"א ל"ג דְּכֻלְּהוֹן מַלְיָין לָהּ) אִתְמַלְיָיא (ד"א דְּאִתְמַלְיָיא) מִנַּיְיהוּ מֵחֵילָא דְּעַמּוּדָא חַד דְּעָלְמָא קָיְימָא עֲלֵיהּ. וְאִי תֵּימָא עַל חָד קָיְימָא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ. (תהלים כד)

השלמה מהדהשמטות (סימן מ"ז)

עַל יַמִּים יְסָדָהּ, אִלֵּין חַכִּימִין דְּיִשְׂרָאֵל רַבְרְבַיָּא דְּיַסְדָן אוֹרַיְיתָא וְחָכְמְתָא דְּאִתְקְרִיאַת הַיָּם הַגָּדוֹל וְכֵן הוּא אוֹמֵר (קֹהֶלֶת א') וְעַל נְהָרוֹת אִלֵּין תַּלְמִידָיָיא דְּאִינּוּן רַבְרְבִין מִן נַהֲרָא. וְכֵן הָרַב גָּדוֹל מִן הַתַּלְמִידִים. וְאִינּוּן מְחַדְּדִין אֶת הָרַב בְּקוּשְׁיוֹתֵיהֶן. וְהוּא מְתָרֵץ לוֹן כָּל הַקּוּשְׁיוֹת וְאֵינוֹ מִתְרַשֵּׁל. כְּמוֹ הַנְּהָרוֹת שְׁנִמְשָׁכִין לַיָּם וְאֵינוֹ מָלֵא שְׁנֶּאֱמַר כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. וְהָרְאָיָה אֲמְרוּ אֲחֵרִי כֵן מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ. כִּי אֵין מַעֲשֶׂה בְּלָא חָכְמָה. כִּי הַתַּלְמוּד מֵבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה: (עד כאן מהדהשמטות)

כִּי הוּא. מַאן הוּא. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר הוּא עָשָׂנוּ. וּכְתִיב, כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט. (איוב כח)

עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ אִלֵּין שִׁבְעָה עַמּוּדִים דְּקָיְימָא (אַרְעָא) עֲלַיְיהוּ וּמַלְיָין לָהּ. הֵיא אִתְמַלְיָיא מִנַּיְיהוּ, הֵיךְ אִתְמַלְיָיא מִנַּיְיהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאַסְגִּיאוּ זַכָּאִין בְּעָלְמָא כְּדֵין אַרְעָא דָּא עַבְדַּת פֵּירִין וְאִתְמַלְיָיא מִכֹּלָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאַסְגִּיאוּ חַיָּיבִין בְּעָלְמָא כְּדֵין כְּתִיב, (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ. אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם, דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּאָמָרַן דְּאִשְׁתַּקְיָא מִשַּׁקְיוּ עִלָּאָה. וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, הַהוּא עַמּוּדָא חַד דְּקָאִים עֲלָהּ לְאִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ. וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְאֲבִידוּ אִנּוּן חַיָּבִין מֵעָלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (עָצִיב) (נ"א אִסְתַּכַּל) אִשְׁתַּדַּל עַל עָלְמָא וְלָא חָמָא מַאן (דְּקָאִים) דְּאָגִין עוֹלָה. וְאִי תֵּימָא הָא נֹחַ, דְּהָוָה לֵיהּ לְאַגָּנָא עַל (דְּרִיהּ) גַּרְמֵיהּ וּלְאַפָּקָא מִנֵּיהּ תּוֹלָדִין לְעָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה. בַּדּוֹר הַזֶּה דַּיְיקָא.

רַבִּי יוֹסֵי (דף סז ע"ב) אָמַר בַּדּוֹר הַזֶּה דָּא שְׁבָחָא דִּילֵיהּ דְּהָוָה בְּהַהוּא דָּרָא חַיָּיבָא וְאִשְׁתְּכַח כּוּלֵי הַאי אִישׁ צַדִּיק תָּמִים (וַדַּאי וְלָאו בְּדָרָא דִּילֵיהּ אֶלָּא) (ס"א וְדָא דִּי לֵיהּ) וְאַפִּילּוּ בְּדָרָא דְּמִשֶּׁה, אֲבָל לָא הָוָה יָכִיל לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח עֲשָׂרָה בְּעָלְמָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית יח) אוּלַי

יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וְלָא אִשְׁתַּכְּחוּ תַּמָּן, אוֹף הָכָא לָא אִשְׁתַּכְּחוּ עֲשָׂרָה. אֶלָּא הוּא וּתְלַת בְּנוֹי וְנוּקְבַיְיהוּ וְלָא הֲווּ עֲשָׂרָה.

סִתְרֵי תּוֹרָה (בְּזוֹהַר יַשָּׁן נִמְצָא זֶה)

השלמה מהדהשמטות (סימן יב)

מָה הֵשִׁיב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנֹחַ כְּשֶׁיָּצָא מִן הַתֵּיבָה וְרָאָה אֶת הָעוֹלָם חָרֵב וְהִתְחִיל לִבְכּוֹת לְפָנָיו וְאָמַר רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם נִקְרֵאתָ רַחוּם הָיָה לְךָ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶךָ וְכוּ'. הֶשִׁיבוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר. רַעְיָא שְׁטְיָיא, הַשְׁתָּא אֲמַרְתָּ דָּא, לָמָּה לֹא אֲמַרְתָּ בְּשַׁעְתָּא דְּאֲמָרִית לָךְ, כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי וְגוֹ'. וְאַחַר כָּךְ, הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם. וְאַחַר כָּךְ, עֲשֵׂה לְךָ תֵּיבַת עֲצֵי גוֹפֶר. כָּל הַאי אִתְעַכָּבִית וַאֲמָרִית לָךְ בְּגִין דְּתַבְעֵי רַחֲמִין עַל עַלְמָא. וּמִכְּדֵין שְׁמָעְתָּא דְּתִשְׁתְּזִיב בְּתֵיבוּתָא לָא עָאל בְּלִבָּךְ לְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל יְשׁוּבָא דְּעַלְמָא וַעֲבָדַת תֵּיבוּתָא וְאִשְׁתְּזִיבַת וּכְעַן דְּאִתְאֲבִיד עַלְמָא פַּתָּחַת פּוּמָךְ לְמַלְלָא קָדָמַי בַּעְיִין וְתַחֲנוּנִים. כֵּיוָן דְּחָזָא נֹחַ כָּךְ, אַקְרִיב קָרְבָּנִין וְעַלָוון דִּכְתִיב (בראשית ח') וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטָּהוֹר וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֹּא וּרְאֵה מָה בֵּין צַדִּיקִים שֶׁהָיוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אַחַר נֹחַ וּבֵין נֹחַ, נֹחַ לֹא הֵגִין עַל דּוֹרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם כְּאַבְרָהָם, דְּכֵיוָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם (בראשית י"ח) זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רַבָּה מִיָּד וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר וְגוֹ' וְהִרְבָּה תַּחֲנוּנִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַד שֶׁשָּׁאַל שֶׁאִם יִמָּצְאוּ עֲשָׂרָה צַדִּיקִים שֶׁיְּכַפֵּר לְכָל הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם, וְחַשָּׁב אַבְרָהָם שֶׁהָיוּ בָּעִיר עִם לוֹט וְאִשְׁתּוֹ וּבְנוֹתָיו עֲשָׂרָה צַדִּיקִים וּלְפִיכָךְ לֹא הִתְפַּלֵּל.

אַחַר כַּךְ בָּא מֹשֶׁה וְהִתְפַּלֵּל וְהֵגִין עַל דּוֹרוֹ כֵּיוָן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (שמות ל"ב) סָרוּ מָהֵר מִן הַדֶּרֶךְ. מִיָּד עָמַד מֹשֶׁה בַּתְּפִלָּה וַיְחַל מֹשֶׁה וְגוֹ' עַד שֶׁאַחַזְתּוֹ חַלְחָלָה. רַבָּנָן אָמְרֵי, לֹא הִנִּיחַ מֹשֶׁה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד שֶׁנָּתַן נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא דִּכְתִיב (שם) וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מֵהָכָא (תְּהִלִּים ק"ו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵא מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מָה רָאָה נֹחַ שֶׁלֹּא בִּיקֵּשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ. אָמַר בְּלִבּוֹ אוּלַי לֹא אַמְלֵט דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ז') כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בָּדוֹר הַזֶּה כְּלוֹמַר לְפִי הַדּוֹר וּלְפִיכָךְ לֹא בִּיקֵּשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲפִילוּ (הֵבִי) הֵכִּיר הָוָה לֵיהּ לְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל עַלְמָא בְּגִין דְּנִיחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּיֵימָר טָבָא עַל בְּנוֹי. מִנָּא לָן מִגִּדְעוֹן בָּר יוֹאָשׁ דְּלָא הָוָה זַכָּאי וְלָא בַּר זַכָּאי וּמִשּׁוּם דְּאָמַר טִיבוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שופטים ו') לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיָּד מִדְיָן. מָהוּ בְּכֹחֲךָ זֶה טִיבוּתָא דְּאָמְרַת עַל בָּנַי. (עד כאן מההשמטות)

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי, הָא תְּנִינָן בְּשַׁעֲתָא דְּעָלְמָא אִתְמַלְיָיא חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא וְדִינָא נָפַק, וַוי לְהַהוּא זַכָּאָה דְּאִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא דְּאִיהוּ אִתְפַּס בְּחוֹבוֹי דְּחַיָּיבַיָּא בְּקַדְמִיתָא. נֹחַ אֵיךְ אִשְׁתְּזִיב דְּלָא אִתְפַּס בְּחוֹבַיְיהוּ. אָמַר לֵיהּ הָא אִתְּמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַפָּקָא מִנֵּיהּ תּוֹלְדִין לְעָלְמָא מִגּוֹ תֵּיבוּתָא. וְתוּ דְּהָא דִּינָא לָא יָכְלָא לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי בְּגִין דְּהָוָה טָמִיר וְגָנִיז בַּתֵּבָה וְאִתְכַּסְיָיא מֵעֵינָא.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב, (צפניה ב) בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ עֲנָוָה אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף יְיָ. וְנֹחַ בִּקֵּשׁ צֶדֶק וְעָאל בְּגַוְוהָ

לְשַׁלְטָאָה וּלְקַטְרְגָא לֵיהּ. הָכָא אִתְרְמִיז לְאִנּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין לְמִנְדַּע בְּרָזָא דְּאַתָּוון קַדִּישִׁין עִלָּאִין הִפּוּכָא דְּאַתָּוון כ"ב לְאִתְמְחֵי לְאִנּוּן חַיָּיבַיָּא. וְעַל דָּא וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ כְּתִיב. בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתֶךָ.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם. (נ"א זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ) דָּא זְכוּתָא דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא מִמֹּשֶׁה. תִּפְאֶרֶת דְּמֹשֶׁה. וּבְגִין כָּךְ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם. דְּהָא זְכוּתָא דְּאַבְרָהָם בּוֹקֵעַ מַיִם אִיהוּ. וְכָל דָּא לָמָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם.

תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לִשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא. בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות לב) וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי וְגוֹ'. וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגוֹ'. מִיָּד אָמַר מֹשֶׁה וְכִי אֶשְׁבּוֹק דִּינְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִינִי. הַשְׁתָּא יֵימְרוּן כָּל אִנּוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּאָנָא קַטְלִית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּעָבַד נֹחַ.

דְּכֵיוָן דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִשְׁזִיב לֵיהּ בְּתֵיבוּתָא (כְּמָה דְּאִתְּמַר) דְּכְתִיב וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם וְגוֹ'. וּכְתִיב וּמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וַאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת בְּרִיתִי וְגוֹ' וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה כֵּיוָן דְּאָמַר לֵיהּ דְּיִשְׁתְּזִיב הוּא וּבָנָיו לָא בָּעָא רַחֲמִין עַל עָלְמָא וְאִתְאֲבִידוּ. וּבְגִין כָּךְ אִקְרוּן מֵי הַמַּבּוּל עַל שְׁמֵיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נד) כִּי מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבוֹר מֵי נֹחַ.

אָמַר משֶׁה הַשְׁתָּא יֵימְרוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּאַנָא קְטִילַת לוֹן בְּגִין דְּאָמַר לִי וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל. הַשְׁתָּא טַב לִי דְּאֵימוֹת וְלָא יִשְׁתְּצוּן יִשְׂרָאֵל. מִיָּד וַיְחַל משֶׁה אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו. בָּעָא רַחֲמִין עֲלַיְיהוּ וְאִתְעַר רַחֲמֵי עַל עָלְמָא.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק שִׁירוּתָא דְּבָעָא רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ מַאי קָאָמַר. לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ. וְכִי מִלָּה דָּא אֵיךְ אָמַר לֵיהּ משֶׁה לָמָּה. וְהָא עַבָדוּ כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה וְגוֹ'. ומשֶׁה אָמַר לָמָּה. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא מַאן דְּמַרְצֵה לְאָחָרָא לָא בָּעֵי לְמֶעְבַּד הַהוּא חוֹבָא (דְּאִידְהוּ) רַב, אֶלָּא יַזְעִיר לֵיהּ קַמֵּיהּ. וּלְבָתַר יַסְגֵּי לֵיהּ קַמֵּיהּ אָחָרָא (ד"א ל"ג חַיְיבָא) דְּכְתִיב אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאָה גְדוֹלָה.

וְלָא שָׁבִיק לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמוֹתָא דְּכְתִיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל לוֹן דְּכְתִיב וַיִּנָּחֶם יְיָ עַל הָרָעָה וְגוֹ'. וְנֹחַ לָא עֲבַד כֵּן אֶלָּא בָּעָא לְאִשְׁתְּזָבָא וְשָׁבִיק כָּל עָלְמָא.

וּבְכָל זִמְנָא דְּדִינָא שַׁרְיָא עַל עָלְמָא, רוּחַ קוּדְשָׁא אָמַר וַוי דְּלָא אִשְׁתְּכַח כְּמשֶׁה דְּכְתִיב (ישעיה ס"ג) וַיִּזְכּוֹר (יְמֵי עוֹלָם משֶׁה עַמּוֹ) (וְגוֹ) אַיֵּה הַמַּעֲלֵם מִיָּם וְגוֹ'. דְּכְתִיב (שמות יד)

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל משֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי. דְּהָא אִיהוּ בְּצִלּוֹתָא סָלִיק לוֹן מִן יַמָּא. וּבְגִין דְּשַׁוִּי גַּרְמֵיהּ בְּצִלּוֹתָא עֲלַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּיַמָּא. אִיקְרֵי (עַל שְׁמֵיהּ) הַמַּעֲלֵם מִיָּם. דְּאִיהוּ אַסִּיק לוֹן מִן יַמָּא.

אַיֵּה הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ אֶת רוּחַ קָדְשׁוֹ דָּא אִיהוּ משֶׁה דְּאַשְׁרֵי שְׁכִינְתָּא בֵּינַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. מוֹלִיכָם (דף סח ע"א) בַּתְּהוֹמוֹת כַּד אִתְבָּקְעוּ מַיָּא וְאַזְלוּ בְּגוֹ תְּהוֹמֵי בְּיַבָּשְׁתָּא דְּגְלִידוּ מַיָּא (וּכְלָא אִתְמַר עַל משֶׁה). (נ"א וְעַל דָּא אִקְרֵי משֶׁה עַמּוֹ) בְּגִין דְּאַמְסַר גַּרְמֵיהּ עַל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אַף עַל גַּב דְּזַכְאָה הֲוָה נֹחַ לָאו אִיהוּ כְּדַאי (בְּגִין) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָגִין עַל עָלְמָא בְּגִינֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, משֶׁה לָא תָּלָה מִלָּה בִּזְכוּתֵיהּ אֶלָּא בִּזְכוּת אֲבָהָן קַדְמָאֵי. אֲבָל נֹחַ לָא הֲוָה לֵיהּ בְּמַאן דְּיִתְלֵי בִּזְכוּתָא כְּמשֶׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְעִם כָּל דָּא כֵּיוָן דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ הֲוָה לֵיהּ לְמִבְעֵי רַחֲמֵי עֲלַייְהוּ. וְקָרְבָּנָא דְּאַקְרִיב לְבָתַר, דְּיַקְרִיב לֵיהּ מִן קַדְמַת דְּנָא דִּלְמָא יִשְׁכַּח רוּגְזָא מֵעָלְמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַאי הֲוָה לֵיהּ לְמֶעְבַּד דְּהָא חַיָּיבֵי עָלְמָא הֲווּ מַרְגִּיזִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ יַקְרִיב קָרְבָּנָא. אֶלָּא וַדַּאי נֹחַ דָּחִיל עַל גַּרְמֵיהּ הֲוָה, בְּגִין דְּלָא יֵיעֲרַע בֵּיהּ מוֹתָא בְּגוֹ חַיָּיבֵי עָלְמָא דְּהֲוָה חָמֵי

עוֹבָדֵיהוֹן בִּישָׁא כָּל יוֹמָא, וְהֵיךְ מַרְגְּנָן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל יוֹמָא.

רַבִּי (אֶלְעָזָר פְּתַח) יִצְחָק אָמַר כָּל זִמְנָא דְּחַיָּיבֵי עָלְמָא אַסְגִּיאוּ, זַכָּאָה דְּאִשְׁתְּכַח בֵּינַייהוּ הוּא אִתְפַּס בְּקַדְמִיתָא. דִּכְתִיב, (יחזקאל ט) וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלוּ. וְתָנִינָן אַל תִּקְרֵי מִמִּקְדָּשִׁי אֶלָּא מִמְּקוּדָּשִׁי. וְנֹחַ הֵיךְ שֵׁזִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין כָּל אִנּוּן חַיָּיבַיָּא. אֶלָּא בְּגִין דְּיִפְקוּן מִנֵּיהּ תּוֹלָדִין בְּעָלְמָא דְּהַוָה צַדִּיק כְּדָקָא יָאוֹת. וְתוּ דְּאִיהוּ אַתְרֵי בְּהוּ כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וְלָא קַבִּילוּ מִנֵּיהּ, וְקַיִּים בְּנַפְשֵׁיהּ קְרָא דִּכְתִיב, (יחזקאל ג) וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע וְגוֹ'. וּכְתִיב וְאַתָּה אֶת נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ. מִכָּאן כָּל מַאן דְּאַזְהַר לְחַיָּיבָא אַף עַל גַּב דְּלָא קַבִּיל מִנֵּיהּ הוּא שֵׁזִיב לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ וְהַהוּא חַיָּיבָא אִתְפַּס בְּחוֹבֵיהּ. וְעַד כַּמָּה יַזְהַר לֵיהּ עַד דְּיִמְחֵי לֵיהּ הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא.

רַבִּי יוֹסֵי הֲוָה שְׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן יוֹמָא חַד, אָמַר לֵיהּ מַאי חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשֵׁיצָאָה כָּל חֵיוַת בָּרָא וְעוֹף שְׁמַיָּא עִמְּהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא. אִי בְּנֵי נָשָׁא חָטָאן בְּעִירֵי וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא וּשְׁאָר בְּרִיָּין מַה חָטוּ. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דִּכְתִיב כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ. כֻּלְּהוּ הֲווּ מְחַבְּלֵי אָרְחַייהוּ. שַׁבְקֵי זִינַיְיהוּ וְדָבְקוּ בְּזִינָא אָחֳרָא. תָּא חֲזֵי, אִנּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא גָּרְמוּ הָכִי לְכָל בְּרִיָּין. וּבָעוֹן

(לְאַשְׁכָּחָא) לְאַכְחָשָׁא עוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. וְאִנּוּן גָּרְמוּ לְכָל בְּרְיָין לְחַבְּלָא אָרְחַיְיהוּ כְּמָה דְאִנּוּן מְחַבְּלָן. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתּוּן בְּעִיתוּ (לְאַשְׁכָּחָא) לְאַכְחָשָׁא עוֹבָדֵי יְדַי, אֲנָא אַשְׁלִים רְעוּתָא דִלְכוֹן וּמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. אַהֲדַר עָלְמָא לְמַיִין כְּמָה דְהֲוָה בְּקַדְמִיתָא מַיִין בְּמַיִין וְהָא אִתְּמַר. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַעֲבִיד בְּרְיָין אָחֳרָנִין בְּעָלְמָא כְּדְקָא יָאוּת:

וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר (ירמיה כג) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְיָ. כַּמָּה אִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא אַטִּימִין לְבָּא סְתִימִין עַיְינִין דְּלָא מַשְׁגִּיחִין וְלָא יָדְעִין בִּיקָרָא דְמָארֵיהוֹן דְּכְתִיב בֵּיהּ הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא. הֵיךְ בָּעוֹן בְּנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּתְּרָא מֵחוֹבַיְיהוּ וְאָמְרֵי מִי רוֹאֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ. וּכְתִיב, (ישעיה כט) וְהָיָה בְּמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם. לְאָן יִתְטַמְרוּן מִקַּמֵּיהּ.

לְמַלְכָּא דְּבָנָה פַּלְטִרִין וְעָבַד תְּחוֹת אַרְעָא טְמִירִין פְּצִירִין. לְיוֹמִין מָרָדוּ בְּנֵי פַּלְטִרִין בְּמַלְכָּא אַסְחַר (אצער) עֲלַיְיהוּ מַלְכָּא בְּגַיְיסוֹי. מָה עֲבָדוּ עָאלוּ וּטְמִירוּ גַּרְמַיְיהוּ תְּחוֹת נוּקְבֵי פְּסִירִין. אָמַר מַלְכָּא אֲנָא עַבְדִית לוֹן וּמְקַמָּאי אַתּוּן בָּעָאן לְאִתְטַמָּרָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְיָ.

אֲנָא הוּא דַּעֲבָדִית נוּקְבֵי פְּסִירִין וְעַבָדִית חֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא וְאַתּוּן אֵיךְ יָכְלִין לְאִתְטַמָּרָא קַמָּאי.

תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ חָטֵי קַמֵּי מָארֵיהּ וְאַמְשִׁיךְ גַּרְמֵיהּ לְאִתְכַּסְיָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בֵּיהּ דִּינָא בְּאִתְגַּלְיָא. וְכַד בַּר נָשׁ אַדְכֵּי גַּרְמֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאַסְתָּרָא לֵיהּ דְּלָא יִתְחֲזֵי בְּיוֹם אַף יְיָ. דְּוַדַּאי אִבָּעֵי לֵיהּ לְאֵינָשׁ (דף סח ע"ב) דְּלָא יִתְחֲזֵי קַמֵּי מְחַבְּלָא כַּד שַׁרְיָא עַל עָלְמָא דְּלָא יִסְתַּכֵּל בֵּיהּ. דְּהָא כָּל אִנּוּן דְּיִתְחַזּוּן קַמֵּיהּ אִית לֵיהּ רְשׁוּ לְחַבָּלָא.

וְהַיְינוּ דְּקָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כָּל בַּר נָשׁ דְּעֵינֵיהּ בִּישָׁא, עֵינָא דְּמְחַבְּלָא שַׁרְיָא עֲלוֹי. וְאִיהוּ מְחַבְּלָא דְּעָלְמָא אִקְרֵי. וְלִבָּעֵי לֵיהּ לְאֵינִישׁ לְאִסְתַּמְרָא מִנֵּיהּ וְלָא לְאִתְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ דְּלָא יִתְזַק (קַמֵּיהּ). וְאָסִיר לְמִקְרַב בַּהֲדֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא. וּמִשּׁוּם הָכִי מֵאִישׁ רַע עַיִן בָּעֵי לְאִסְתַּמְרָא מִנֵּיהּ. מִקַּמֵּי מַלְאַךְ הַמָּוֶת עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

(וְעַל דָּא) מַה כְּתִיב בִּבְלָעָם (במדבר כד) וְנֹאמַם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן. דְּעֵינָא בִּישָׁא הֲוָה לֵיהּ וּבְכָל אֲתַר דַּהֲוָה מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ הֲוָה אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מְחַבְּלָא. וּבְגִין כָּךְ הֲוָה בָּעֵי לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּיִשְׁצֵי בְּכָל אֲתַר דְּעֵינֵיהּ הֲוָה מִסְתַּכֵּל. מַה כְּתִיב וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו דְּזַקִיף עֵינָא חַד וּמָאיךְ עֵינָא חַד בְּגִין לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּעֵינָא בִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לִשְׁבָטָיו.
וְחָמָא דְּשְׁכִינְתָּא חַפְיָא עֲלַייהוּ וּרְבִיעָא עֲלַייהוּ
מִתְתַּקְנָא בִּתְרֵיסַר שִׁבְטִין תְּחוֹתָהּ וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה
עֲלַייהוּ עֵינֵיהּ. אָמַר אֵיךְ אֵיכוֹל לְהוֹן דְּהָא רוּחַ קַדִּישָׁא
עִלָּאָה רְבִיעָא עֲלַייהוּ וְחָפַת לוֹן בְּגַדְפָּהָא. הֲדָא הוּא
דִּכְתִיב כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי, וּכְלָבִיא. מִי יְקִימֶנּוּ. מִי יְקִימֶנּוּ
מֵעֲלַייהוּ בְּגִין דְּיִתְגַּלְיִין וְשַׁלְטָא עֵינָא עֲלַייהוּ.
וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְחַפְיָא לְנֹחַ לְאִסְתַּתְּרָא
מֵעֵינָא דְּלָא יָכִיל רוּחַ מְסָאֲבָא לְשַׁלְטָא עֲלֵיהּ בְּגִין
דְּלָא יִתְחַבֵּל וְהָא אִתְּמָר. וַיָּבֹא נֹחַ כְּמָה דְּאִתְּמָר
לְאִסְתַּתְּרָא מֵעֵינָא. מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל (דְּהָא) דְּמַיִין דָּחֲקוּ לֵיהּ.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי חָמָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּהָוָה אָתֵי (ד"א ל"ג לְגַבֵּיהּ)
וּבְגִין כָּךְ עָאל לְתֵיבוּתָא
וְאִסְתַּמַּר בָּהּ תְּרֵיסַר יַרְחֵי (שַׁתָּא). וְאַמַּאי תְּרֵיסַר יַרְחִין.
פְּלִיגֵי בָּהּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה. חַד אָמַר י"ב
יַרְחִין דְּכָךְ אִיהוּ דִּינָא דְּחַיְיבַיָּא. וְחַד אָמַר לְאַשְׁלָמָא
צַדִּיק (נ"א צְרִיךְ) דַּרְגִּין תְּרֵיסַר וּשְׁאָר דַּרְגִּין דְּאִתְחַזֵּי לְאַפָּקָא
מִן תֵּיבָה.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר שִׁתָּא יַרְחֵי אִנּוּן בְּמַיָּא וּשְׁיתָּא יַרְחֵי
בְּאֶשָּׁא. וְהָא הָכָא מַיָּא הֲווּ אַמַּאי תְּרֵיסַר יַרְחֵי.
אָמַר (לֵיהּ) רַבִּי יוֹסֵי בִּתְרֵי דִּינִין דְּגֵיהִנֹּם אִתְדָּנוּ בְּמַיָּא

וְאֶשָּׁא. בְּמַיָּא דְּמַיִין דְּנָחֲתוּ עֲלַיְיהוּ מִלְּעֵילָּא הֲווּ צְנִינִין כְּתַלְגָּא. בְּאֶשָּׁא דְּמַיִין דְּנַפְקֵי מִתַּתָּא הֲווּ רְתִיחָן כְּאֶשָּׁא. וְעַל דָּא בְּדִינָא דְּגֵיהִנֹּם אִתְדָּנוּ בְּאֶשָּׁא וּמַיָּא (וּבְגִין כַּךְ תְּרֵיסַר

יַרְחֵי הֲווּ דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר דִּינָא דְּחַיָּיבַיָּא בְּגֵיהִנֹּם תְּרֵיסַר יַרְחֵי הֲווּ וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא כָּל

אִנּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא אִתְדָּנוּ בִּתְרֵין דִּינִין אִלֵּין בְּמַיָּא וְאֶשָּׁא) עַד דְּאִשְׁתֵּיצִיאוּ מֵעָלְמָא. וְנֹחַ הֲוָה מִסְתַּתֵּר בְּתֵיבוּתָא וְאִתְכַּסֵּי מֵעֵינָא וּמְחַבְּלָא לָא קָרִיב לְגַבֵּיהּ, וְתֵיבוּתָא אִיהִי הֲוָה שַׁטְיָא עַל אַנְפֵּי מַיָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּיבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ.

אַרְבָּעִים יוֹם לָקוּ. דְּכְתִיב וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל הָאָרֶץ וְגוֹ'. וְכָל שְׁאָר זִמְנָא אִתְמְחוֹן מֵעָלְמָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. וַוי לוֹן לְאִנּוּן חַיָּיבַיָּא דְּהָא לָא יְקוּמוּן לְאַחָיָא בְּעָלְמָא לְמֵיקַם בְּדִינָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּמָּחוּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, שָׁמֵם מָחִית לְעוֹלָם (תהלים ט) וָעֶד. דְּאַפִּילּוּ לְמֵיקַם בְּדִינָא לָא יְקוּמוּן:

וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּיבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ. רַבִּי אַבָּא פָּתַח (תהלים נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ. וַוי לוֹן לְחַיָּיבַיָּא דְּאִנּוּן חָטָאן וּמַרְגִּיזִין לְמָארֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא. וּבְחוֹבַיְיהוּ דַּחְיִין לָהּ לַשְׁכִינְתָּא מֵאַרְעָא. וְגָרְמִין דְּתִסְתַּלֵּק מֵעָלְמָא. וּשְׁכִינְתָּא אִקְרֵי אֱלֹהִים. וְעַלָּהּ כְּתִיב רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיִּשְׁאוּ אֶת הַתֵּבָה דְּדַחְיִין לָהּ לְבַר. וְתָרֵם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלָא שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא וְאִסְתַּלְקַת מִנָּהּ. וְכַד אִסְתַּלְקַת מֵעָלְמָא, הָא לֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח בְּעָלְמָא וְדִינָא שָׁלְטָא (בְּדִינָא) כְּדֵין עַלּוֹי. וְכַד יִתְמָחוֹן חַיָּיבֵי עָלְמָא וְיִסְתַּלְקוּן מִנֵּיהּ (דְּעָלְמָא), שְׁכִינְתָּא אַהֲדַרַת מְדוֹרָהּ בְּעָלְמָא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יֵיסָא, אִי הָכִי הָא אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמָחוֹן חַיָּיבַיָּא דְּהָווּ בְּהַהוּא זִמְנָא אַמַּאי לָא אַהֲדַרַת שְׁכִינְתָּא לְאַתְרָהּ כְּדְבַקַדְמִיתָא. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּאַרוּ בָּהּ שְׁאָר זַכָּאֵי עָלְמָא. אֶלָּא (אֶבָל) בְּכָל אֲתַר דְּאָזְלוּ נַחְתַת וְשַׁוְיָאַת (דף סט ע"א) מְדוֹרָהּ עִמְּהוֹן. וּמַה בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה אָחֳרָא לָא אִתְפְּרְשָׁא מִנַּיְיהוּ, כָּל שֶׁכֵּן אִי אִשְׁתְּאָרוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

וְהָא אִתְּמַר. בְּכָל חוֹבִין דְּחַיָּיבֵי עָלְמָא דַּחְיִין לָהּ לַשְׁכִינְתָּא. חַד מִנַּיְיהוּ מַאן דְּמִחַבֵּל אָרְחֵיהּ עַל אַרְעָא כְּדְאָמְרָן. וּבְגִין כָּךְ לָא חָמֵי אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא וְלָא עָאל בְּפַלְטֵרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּאִלֵּין וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ אִתְמָחוֹן מִן כֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָאָה מֵתַיָּיא, כָּל אִנּוּן מֵתִין דְּיִשְׁתַּכְּחוּן לְבַר בִּשְׁאָר אַרְעִין נוּכְרָאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִבְרָא לוֹן

גּוּפַיְיהוּ (נ"א יוֹקִים לוֹן בְּגוּפַיְיהוּ) כְּדְקָא חָזֵי. דְּהָא גַּרְמָא חַד דְּאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ תְּחוֹת אַרְעָא הַהוּא גַּרְמָא יִתְעֲבִיד כְּחַמִּירָא בְּעִיסָה וְעַלֵּיהּ יִבְנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל גּוּפָא.

וְלָא יָהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמָתִין אֶלָּא בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) הִנֵּה אֲנִי פּוֹתֵחַ אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל. דְּיִתְגַּלְגְּלוּן תְּחוֹת אַרְעָא. וּלְבָתַר מַה כְּתִיב וְנָתַתִּי רוּחִי בָּכֶם וִחְיִיתֶם וגו'. דְּהָא בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל יְקַבְּלוּן נִשְׁמָתִין כָּל (אגון) בְּנֵי עָלְמָא. בַּר אִלֵּין (דְּרָא דְטוֹפָנָא) דְּאִסְתָּאֲבוּ וְסָאִיבוּ אַרְעָא. בְּאִלֵּין כְּתִיב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ דַּייְקָא. וְאַף עַל גַּב דְּאַקְשׁוּ וְאַפְלִיגוּ קַדְמָאֵי עַל דָּא. וַיִּמָּחוּ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים סט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי לֵית לוֹן חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְאָתֵי דִּכְתִיב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. וּכְתִיב לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. אֲבָל יְקוּמוּן בְּדִין. וְעַלַּייְהוּ כְּתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת וּלְדִרָאוֹן עוֹלָם. וּפְלוּגְתָּא בְּהָא אֲבָל כְּלָּא כְּמָה דְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא:

וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. רַבִּי אַבָּא

אָמַר (את כל) לְאַכְלָא כָּל אִנּוּן שַׁלִּיטִין דְּשָׁלְטִין מִמַּנָּן עַל אַרְעָא. וְדָא הוּא הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. דְּכַד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בִּבְנֵי עָלְמָא אַעֲבַר לְאִנּוּן שַׁלִּיטִין דְּמִמַּנָּן עֲלַיְיהוּ בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר לְאִנּוּן דְּיַתְבֵי תְּחוֹת גַּדְפַּיְיהוּ דִּכְתִיב (ישעיה כד) יִפְקוֹד יְיָ עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וּלְבָתַר עַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

וְהֵיךְ מִתְעַבְּרָן קַמֵּיהּ. אֶלָּא אַעֲבַר לוֹן בְּנוּרָא דְּדָלִיק הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא. אֵשָׁא (הוא) דְּאָכִיל אֵשָׁא. הַהוּא יְקוּם דְּעַלַיְיהוּ (נ"א מֵעִבָּר) בְּאֵשָׁא. וְאִנּוּן דְּיַתְבֵי תְּחוֹתַיְיהוּ בְּמַיָּא. וּבְגִינֵי כָּךְ וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וּלְבָתַר מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. כָּל אִלֵּין דְּלִתַּתָּא. וַיִּשָּׁאֵר אַךְ נֹחַ. אַךְ לְמָעוֹטֵי. דְּלָא אִשְׁתָּאַרוּ בְּעָלְמָא בַּר נֹחַ וּדְעִמֵּיהּ בְּתֵיבוּתָא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר חֲגִיר הֲוָה דְּאָכִישׁ לֵיהּ אַרְיָא וְהָא אוּקְמוּהָ:

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח (משלי כב) עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. הַאי קְרָא אִתְּמַר עַל נֹחַ דְּעָאל לְתֵיבוּתָא וְאִסְתַּתַּר בָּהּ. וְעָאל לְגוֹ תֵּיבוּתָא בְּזִמְנָא דְּמַיָּא דָּחֲקוּ לֵיהּ. וְהָא אִתְּמַר דְּעַד לָא עָאל לְתֵיבוּתָא חָמָא לֵיהּ

לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּאָזִיל בֵּינַיְיהוּ וְאַסְחַר לוֹן. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ, עָאל לַתֵּבָה וְאִסְתַּתַּר בְּגַוָּהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. רָאָה רָעָה דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת וְנִסְתָּר מִקַּמֵּיהּ הֲדָא הוּא דִכְתִיב מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. (וְיִסְתָּר לא כְּתִיב),

אַהֲדַר עַל מַה דְּאִתְמַר בִּזְמָנָא דְּמוֹתָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא בַּר נָשׁ חַכִּים יִסְתַּר וְלָא יָקוּם לְבַר וְלָא יִתְחַזֵּי קַמֵּי מְחַבְּלָא. בְּגִין דְּכֵיוָן דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, יְחַבֵּל כָּל אִנּוּן דְּיִשְׁתַּכְחוּן קַמֵּיהּ וְיַעַבְרוּן קַמֵּיהּ בְּאִתְגַּלְיָיא. וְסוֹפָא דְּקְרָא וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ עָבְרִין קַמֵּיהּ וְאִתְחַזְיָין קַמֵּיהּ וְנֶעֱנָשׁוּ.

דָּבָר אַחֵר עָבְרוּ, עָבְרוּ פִּקּוּדָא (דְּא) (נ"א דְּמָארֵיהוֹן) וְנֶעֱנָשׁוּ.

דָּבָר אַחֵר עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר דָּא נֹחַ. וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ אִלֵּין בְּנֵי דָּרֵיהּ. (וְנֶעֱנָשׁוּ), כֵּיוָן דְּאִסְתַּתַּר וְאִשְׁתְּהֵי תַּמָּן כָּל הַהוּא זִמְנָא. (דף סט ע"ב) לְבָתַר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן (וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ) תָּא חֲזֵי בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא אִתְעֲבִיד לָא כְּתִיב בֵּיהּ זְכִירָה. כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִיד (בֵּיהּ) דִּינָא וְאִתְאֲבִידוּ חַיָּיבֵי עָלְמָא, כְּדֵין כְּתִיב בֵּיהּ זְכִירָה. דְּהָא כַּד דִּינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא אִתְחַבְּרוּתָא לָא אִשְׁתְּכַח. וּמְחַבְּלָא שַׁרְיָא עַל עָלְמָא. כֵּיוָן דְּאִתְעֲבַר דִּינָא וְאִשְׁתַּכִּיךְ

רוּגְזָא, תָּב כֻּלָּא לְאַתְרֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הָכָא וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. דְּבֵיהּ שַׁרְיָא זָכוֹר. דְּנֹחַ אִישׁ צַדִּיק כְּתִיב בֵּיהּ.

כְּתִיב, (תהלים פט) אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת הַיָּם בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם. בְּשַׁעֲתָא דְּיַמָּא קָפִיץ בְּגַלְגּוּלֵי וּתְהוֹמֵי סָלְקֵי וְנָחֲתֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר חַד חוּטָא מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא וּמָשִׁיךְ גַּלְגְּלוֹי וְשָׁכִיךְ זַעְפֵּיהּ וְלֵית מַאן דְּיָדַע לֵיהּ.

יוֹנָה נָחַת לְיַמָּא וְאִזְדַּמַּן לֵיהּ הַהוּא נוּנָא וּבָלַע לֵיהּ. הֵיךְ לָא נָפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ וְלָא פָּרְחָא מִיָּד. אֶלָּא בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט בְּהַהוּא גַּוּאוּתָא דְּיַמָּא. וְהַהוּא גַּוּאוּתָא דְּיַמָּא הוּא חַד חוּטָא דְּשַׁמָּאלָא דְּסָלִיק לֵיהּ לְיַמָּא לְעֵילָּא וּבֵיהּ אִסְתַּלַק. וְאִי לָאו הַהוּא חוּטָא דְּמָטֵי לֵיהּ מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא לָא סָלְקָא לְעָלְמִין. דְּכַד (דְּבֵיוָן) דְּהַהוּא חוּטָא נָחִית לְיַמָּא וְיַמָּא אִתְאַחִיד בֵּהּ כְּדֵין אִתְעָרִין גַּלְגְּלוֹי וְשַׁאֲגָן לְמִטְרַף טַרְפָּא. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לֵיהּ (לוֹן) לְאַחוֹרָא וְתָבִין לְאַתְרַייהוּ.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם. תְּשַׁבְּחֵם לְאִנּוּן גַּלֵּי יַמָּא. תְּשַׁבְּחֵם תְּתַבַּר לוֹן לְאַתָּבָא לְאַתְרַייהוּ. דָּבָר אַחֵר תְּשַׁבְּחֵם מַמָּשׁ שְׁבָחָא הוּא לוֹן בְּגִין דְּסָלְקִין בְּתִיאוּבְתָּא לְמֶחֱמֵי. מִכָּאן כָּל מָאן דְּכָסִיף

לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמִנְדַּע אַף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל (נ"א וְלָא יָהֲבִין לֵיהּ רְשׁוּתָא) שְׁבָחָא אִיהוּ דִּילֵיהּ וְכוֹלָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נֹחַ כַּד הֲוָה בַּתֵּיבָה דְּחִיל הֲוָה דְּלָא יִדְכַּר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמִין. וְכֵיוָן דְּאִתְעַבִּיד דִּינָא וְאִתְעַבָּרוּ חַיָּיבֵי עָלְמָא כְּדֵין מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַרְתָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא לָא לִיבָּעֵי לֵיהּ לְאֵינִישׁ דְּיִדְכַּר שְׁמֵיהּ לְעֵילָּא (קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא). דְּהָא אִי אַדְכַּר שְׁמֵיהּ יִדְכְּרוּן חוֹבוֹי (כֻּלְּהוּ) וְייתוּן לְאַשְׁגָּחָא בֵּיהּ. מְנָלָן מִשּׁוּנַמִּית, דְּהַהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין עָלְמָא. וּכְדֵין אָמַר לֵיהּ אֱלִישָׁע (מלכים ב ד) הֲיֵשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְדֵין אִקְרֵי מֶלֶךְ. מֶלֶךְ הַקָּדוֹשׁ מֶלֶךְ הַמִּשְׁפָּט. וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. לָא בָּעֵינָא דְּיִדְכְּרוּן לִי וְיִשְׁגְּחוּן בִּי אֶלָּא בְּתוֹךְ עַמִּי. מַאן דְּעַיִּיל רֵישֵׁיהּ בֵּין עַמָּא (כֻּלָּא) לָא יִשְׁגְּחוּן עֲלֵיהּ לְמֵידַן לֵיהּ לְבִישׁ. בְּגִינֵי כָךְ אָמְרָה בְּתוֹךְ עַמִּי.

תָּא חֲזֵי, נֹחַ בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא לָא אִדְכַּר. כֵּיוָן דְּדִינָא אִתְעֲבַר מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ הַשְׁתָּא אִדְכַּר שְׁמֵיהּ. דָּבָר אַחֵר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי.

רַבִּי חִזְקִיָּה הֲוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד. פָּגַע בֵּיהּ רַבִּי
ייסָא. אָמַר לֵיהּ תְּוַוהְנָא עֲלָךְ דְּאַתְּ בִּלְחוֹדָךְ. דְּהָא
תָּנִינָן דְּלָא יִפּוֹק בַּר נָשׁ יְחִידָאי בְּאָרְחָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּיָא
חַד אָזִיל בַּהֲדָאי וְאִיהוּ אָתֵי אֲבַתְרָאי. אָמַר לֵיהּ וְעַל דָּא
תְּוַוהְנָא אֵיךְ אָזִיל בַּהֲדָךְ מַאן דְּלָא תִשְׁתָּעֵי בֵּיהּ מִלֵּי
דְּאוֹרַיְיתָא. דְּהָא תָּנִינָן כָּל מַאן דְּאָזִיל בְּאָרְחָא וְלָאו
עִמֵּיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא אִסְתַּכַּן בְּנַפְשֵׁיהּ. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא
וַדַּאי.

אַדְּהָכִי מָטָא הַהוּא רַבִּיָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי ייסָא בְּרִי מֵאָן
אַתַּר אַנְתְּ. אָמַר לֵיהּ מִקַּרְתָּא דְּלוּד וְשָׁמַעְנָא
דְּהַאי בַּר נָשׁ חַכִּים אָזִיל תַּמָּן וְזַמִּינָא גַּרְמָאי לְפוּלְחָנֵיהּ
וּלְמֵיהַךְ בַּהֲדֵיהּ. אָמַר לֵיהּ בְּרִי יְדַעְתְּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.
אָמַר לֵיהּ יְדַעְנָא דְּהָא אַבָּא הֲוָה אוֹלִיף לִי בְּפָרְשַׁת
קָרְבָּנוֹת וְאַרְכִינָא אוּדְנָאי לְמַאי דְּהֲוָה אָמַר עִם אָחִי
דְּאִיהוּ קְשִׁישָׁא מִנָּאי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי ייסָא בְּרִי אֵימָא לִי.
פָּתַח וְאָמַר וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיְיָ וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
וּמִכָּל הָעוֹף הַטָּהוֹר וַיַּעַל עוֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ. וַיִּבֶן נֹחַ
מִזְבֵּחַ, דָּא אִיהוּ מִזְבֵּחַ דְּאַקְרִיב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה. נֹחַ (דף
ע ע"א) אַמַּאי קָרִיב עוֹלָה. דְּהָא עוֹלָה לָא סַלְקָא אֶלָּא בְּגִין
הִרְהוּרָא דְּלִבָּא (דְּרַעוּתָא) וְנֹחַ בְּמָה חָב. אֶלָּא נֹחַ הִרְהֵר וְאָמַר
הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר דִּינָא עַל עָלְמָא דְּיִתְחָרֵב,

דִּילְמָא בְּגִין דְּשִׁזִּיב לִי כָּל זְכוּתָא פְּקַע לִי וְלָא יִשְׁתָּאַר לִי זְכוּ בְּעָלְמָא. מִיָּד וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיְיָ.

הַהוּא מִזְבֵּחַ דְּאַקְרִיב בֵּיהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן הֲוָה. אִי הָכִי אַמַּאי וַיִּבֶן. אֶלָּא בְּגִין דְּחַיָּיבֵי עָלְמָא גָּרְמוּ דְּלָא קָיְימָא בְּדוּכְתֵּיהּ. כֵּיוָן דְּאָתָא נֹחַ כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּבֶן. וַיַּעַל עוֹלוֹת עַל כְּתִיב חָדָא (הוא). כְּתִיב, (ויקרא א) עוֹלָה הִוא אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ (לְעוֹלָם עוֹלָה סַלְקָא דְּבַר. אי) עוֹלָה סַלְקָא דְּכַר וְלָא סַלְקָא נוּקְבָא דִּכְתִיב זָכָר תְּמִים יַקְרִיבֻנּוּ. אַמַּאי כְּתִיב אִשֶּׁה דְּהָא אֵשׁ בָּעֵי לְאִשְׁתַּכְחָא תַּמָּן.

אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּעוֹלָה אִתְקְרִיב דָּכָר. וּלְאַתְרֵיהּ אִתְקְרִיב. נוּקְבָא לָא בָּעְיָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ, אֶלָּא בָּהּ אִתְקְרִיב בְּגִין לְחַבְּרָא דָּא בְּדָא. דְּסָלְקָא נוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא לְאִתְחַבְּרָא כְּחָדָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִשֶּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נֹחַ אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמִקְרַב עוֹלָה. דְּאִיהוּ בְּאַתַר דְּדְכוּרָא. עֲבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְחַבְּרָא וּלְאַעֲלָאָה בַּתֵּיבָה. וְעַל דָּא אַקְרִיב עוֹלָה. עוֹלָה הוּא אִשֶּׁה. אֵשׁ ה׳ דְּאִתְחַבַּר (בְּהּ) שְׁמָאלָא בְּנוּקְבָא. דְּהָא (כְּל) נוּקְבָא מִסִּטְרָא דְּשְׁמָאלָא קָא אַתְיָא וּדְכוּרָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא בְּאִתְדַּבְּקוּתָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי נוּקְבָא אִשֶּׁה. אִשֶּׁה קְטִירוּ דְּרַחֲמוּ דְּאִתְיִיחִד בָּהּ שְׁמָאלָא לְסַלְקָא לָהּ

לְעֵילָא וּלְאִתְקַשְׁרָא כְּחֲדָא. וּבְגִין כָּךְ (ד"א כְּתִיב) עוֹלָה הִוא אִשֶּׁה. קְשִׁירוּ דְּדַכַר וְנוּקְבָא דָּא בְּדָא:

וַיָּרַח יְיָ אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. וּכְתִיב אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ. אִשֶּׁה הָכִי שְׁמַעְנָא תְּנָנָא וְאִשֶּׁא מְחַבְּרִין כְּחֲדָא. דְּהָא לֵית תְּנָנָא בְּלָא אֶשָּׁא כְּמָה דִכְתִיב (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ בָּאֵשׁ.

תָּא חֲזֵי (נשא קלז, קלח) אֵשׁ נָפִיק מִלְּגָיו וְאִיהוּ דַּק. וְאָחִיד בְּמִלָּה אָחֳרָא לְבַר דְּלָאו אִיהוּ דַּק הָכִי וְאִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא וּכְדֵין תְּנָנָא סָלְקָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִתְאַחִיד אֶשָּׁא בְּמִלָּה דְּרָגִישׁ. וְסִימָנָיךְ חוּטְמָא דְּנָפִיק בֵּיהּ תְּנָנָא מִגּוֹ אֶשָּׁא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים לג) יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ. בְּגִין דְּאַהֲדַר אֶשָּׁא לְאַתְרֵיהּ. וְחוֹטְמָא (אִתְרְגִישׁ) אִתְכְּנִישׁ בְּהַהוּא רֵיחָא לְגוֹ לְגוֹ עַד דְּאִתְאַחִיד כֻּלָּא וְתָב לְאַתְרֵיהּ. וְאִתְקְרִיב כֻּלָּא לְגוֹ מַחְשָׁבָה וְאִתְעֲבִיד רְעוּתָא חָדָא. וּכְדֵין רֵיחַ נִיחֹחַ. דְּנָח רוּגְזָא וְאִתְעֲבִיד נַיְיחָא.

דְּהָא תְּנָנָא אִתְכְּנִישׁ וְעַיֵּיל וְקָמִיט בְּאֶשָּׁא וְאֶשָּׁא אָחִיד בִּתְנָנָא וְעַיֵּילֵי תַּרְוַוייהוּ לְגוֹ לְגוֹ עַד דְּנָח רוּגְזָא. וְכַד אִתְאַחִיד (אֶחִיד) כֻּלָּא דָּא בְּדָא וְנָח רוּגְזָא, כְּדֵין הוּא נַיְיחָא, וּקְשִׁירוּ חַד וְאִתְקְרֵי נַיְיחָא. נַיְיחָא דְּרוּחָא חֲדָוָתָא דְּכֻלָּא כְּחֲדָא. נְהִירוּ דְּבוֹצִינִין נְהִירוּ דְּאַנְפִּין. וּבְגִין כָּךְ

כְּתִיב, וַיָּרַח יְיָ אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. כְּמַאן דְּאָרַח וְכָנִישׁ כֹּלָּא לְגוֹ אַתְרֵיהּ.

אַתָּא רַבִּי יֵיסָא וּנְשַׁקֵיהּ. אָמַר וּמַה כָּל הָדֵין טָבָא אִית תְּחוֹת יְדָךְ וְלָא יְדַעְנָא בֵּיהּ. אָמַר אַהֲדַרְנָא מִן אוֹרְחָא, וְנִתְחַבֵּר בַּהֲדָךְ. אֲזִלוּ. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה אָרְחָא דָּא בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא נְהַךְ דְּהָא מִתַּקְנָא קַמָּן. אָחִיד בִּידָא דְּהַהוּא יְנוּקָא וְאָזְלוּ. אָמְרוּ לֵיהּ אִימָּא לָן קְרָא חַד מֵאִנּוּן דְּאָמַר לָךְ אֲבוּךְ.

פָּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שיר השירים א) יְשָׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, דָּא הוּא תְּאוּבְתָּא עִלָּאָה דְּיִפּוּק (דְּנָפְקָא) רְעוּתָא מִפּוּמָא לְנַשְּׁקָא וְלָא נָפִיק מֵחוֹטְמָא כַּד אֶשָּׁא נָפְקָא, דְּהָא כַּד אִתְחַבַּר פּוּמָא לְנַשְּׁקָא נָפִיק אֶשָּׁא בִּרְעוּתָא בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין בְּחֶדְוָה דִּכְלָּא בְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְּנַיְיחָא.

וּבְגִין כָּךְ כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן. מַהַהוּא יַיִן (יין) דְּמֶחֱדֵי וְנָהִיר אַנְפִּין וְחַיְּיכִין עַיְינִין וְעָבִיד רְעוּתָא. וְלָאו מִיַּיִן דְּמְשַׁכֵּר (דְּשָׁכִיר) וְעָבִיד רוּגְזָא וְאַחְשִׁיךְ אַנְפִּין וְלָהֲטָאן עַיְינִין יַיִן דְּרוּגְזָא. וְעַל דָּא בְּגִין דְּחַמַּר דָּא טַב, נָהִיר אַנְפִּין וְחֶדֵי עַיְינִין וְעָבִיד תִּיאוּבְתָּא דְּרַחֲמוּ, מַקְרִיבִין לֵיהּ כָּל יוֹמָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא (דף ע ע"ב) שְׁעוֹרָא דְּמַאן דְּשָׁתֵי לֵיהּ חֶדֵי לֵיהּ וְעָבִיד לֵיהּ נַיְיחָא דִּכְתִיב (במדבר כח)

וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִית הַהִין. וּבְגִין כָּךְ כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן.
מַהַהוּא יַיִן דְּאִתְעַר רְחִימוּתָא וְתִיאוּבְתָּא.
וְכֻלָּא כְּמָה דְּלְתַתָּא אִתְעַר רְחִימוּתָא דִּלְעֵילָּא. תְּרֵין
שִׁרְגִין כַּד אִתְדַּעַךְ נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא בְּתִנְנָא דְּסָלִיק
מַהַהוּא דְּלְתַתָּא אִתְדְּלִיק הַהוּא דִּלְעֵילָּא. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה
הָכִי הוּא וַדַּאי דְּעָלְמָא עִלָּאָה תַּלְיָא בְּתַתָּאָה וְתַתָּאָה
בְּעִלָּאָה, וּמִזְמְנָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּרָכָאן לָא
אִשְׁתַּכָּחוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. לְאַחֲזָאָה דְּדָא בְּדָא תַּלְיָא.
וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרָכָאן לָא אִשְׁתַּכָּחוּ וּלְוָוטִין אִשְׁתַּכָּחוּ,
דְּהָא יְנִיקוּ דְּכֻלָּא בְּהַהוּא סִטְרָא נָפְקֵי (ד"א וּבְרָכָאן
לָא נָפְקֵי), מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל לָא שַׁרְיָין בְּאַרְעָא
וְלָא פָּלְחֵי פּוּלְחָנָא דְּאִצְטְרִיךְ לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין
וּלְאִשְׁתַּכָּחָא בְּרָכָאן, וּבְגִין כָּךְ לָא מִשְׁתַּכְּחֵי לְעֵילָּא
וְתַתָּא, וְעָלְמָא לָא יָתִיב בְּקִיּוּמֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.
וְאָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה
בַּעֲבוּר הָאָדָם. מַאי הוּא, אָמַר רַבִּי יֵיסָא הָכִי
שְׁמַעְנָא מֵרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר כָּל זִמְנָא דְּאֶשָּׁא דִּלְעֵילָּא
אוֹסִיף לְתָקְפָא, תִּנְנָא דְּאִיהוּ דִּינָא דִּלְתַתָּא אַתְקִיף
רוּגְזָא וְשָׁצֵי כֻּלָּא. בְּגִין דְּכַד נָפִיק אֶשָּׁא לֵית לֵיהּ פֻּסְקָ
(קַמֵּיהּ) עַד דְּיִשְׁתְּלִים דִּינָא. וְכַד דִּינָא דִּלְתַתָּא לָא אוֹסִיף
לְאִתְתַּקְפָא בְּדִינָא דִּלְעֵילָּא עָבִיד דִּינָא וּפָסִיק וְלָא

יִשְׁתַּלַּם דִּינָא לְשֵׁיצָאָה. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב לֹא אוֹסִיף לְמֵיהַב תּוֹסֶפֶת לְאִתְתַּקָּפָא דִּינָא דִלְתַתָּא.

אָמַר הַהוּא יְנוּקָא שְׁמַעְנָא בְּגִין דִּכְתִיב אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ. דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְלַטְיָא אַרְעָא בְּחוֹבָא דְּאָדָם. אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא דְּאִיהוּ מְחַבְּלָא דְּעָלְמָא וְשָׁצֵי בְּנֵי עָלְמָא. מֵהַהוּא יוֹמָא דְּקָרִיב נֹחַ קָרְבָּנָא, וְאָרַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְאַרְעָא לְנַפָּקָא מִתְּחוֹת הַהוּא נָחָשׁ וְנָפְקָא מִמְּסָאֲבָא. וְעַל דָּא מַקְרִיבִין יִשְׂרָאֵל קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְאַנְהָרָא אַפֵּי אַרְעָא.

השלמה מהדהשמטות (סימן יג)

עוֹד פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שיר השירים א') לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים. לְרֵיחַ מָאן, אֶלָּא אִית רֵיחַ וְאִית רֵיחַ. רֵיחַ הַקָּרְבָּן וְרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת. רֵיחַ הַקָּרְבָּן מַקְרִיב וּמְיַיחֵד כָּל אִינּוּן שְׁבָטַיָּא דְּהֵיכָלָא דְּבֵית דָּוִד וְרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת מַקְרִיב וּמְיַיחֵד וְאַנְהִיר אִינּוּן בּוֹצִינִין עִלָּאִין נְהִיר (נהרי) אַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא

וְעַל דָּא תְּרֵין מְדַבְּחִין הֲווּ, מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת וּמִזְבֵּחַ הָעוֹלָה מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת אִיהוּ פְּנִימָאָה מִזְבַּח הָעוֹלָה אִיהוּ לְבַר. רֵיחַ מִזְבַּח הָעוֹלָה מַתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין תַּתָּאִין, רֵיחַ מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת מַתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין עִלָּאִין. וְעַל

דָּא לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים לְרֵיחַ דְּהַהוּא קְטוֹרֶת שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים.

בֹּא וּרְאֵה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי לְעֵילָּא מִזְבֵּחַ חִיצוֹן לְתַתָּא. מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי הוּא שָׁלֵם וְזֶהוּ דִּכְתִיב הַמִּזְבֵּחָה בְּתוֹסֶפֶת ה"א וְכָךְ הוּא בְּכָל מָקוֹם. וּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הוּא חָסֵר ה"א כְּמוֹ נַעֲרָה נַעַר חָסֵר ה' אִשְׁתְּכַח דְּמִאִתְעַרוּתָא דְּמִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי (ס"א הַחִיצוֹן) **שֶׁל מַטָּה אִתְעָר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה וּבְמָה אִתְעָר בְּרֵיחַ** (ס"א דְּמִאִתְעַרוּתָא דְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מַטָּה אִתְעָר מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מַעְלָה וּבְמָה אִתְעָר בְּרֵיחַ הַקְּרְבָּנוֹת. וּבְרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַטָּה אִתְעָר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבְמָה אִתְעָר בְּרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת. וְעַל דָּא) **הַקְּטוֹרֶת. הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מַעְלָה וְאִתְעָר רֵיחַ הַקָּרְבָּן שֶׁל מַטָּה וְעַל דָּא** (שיר השירים א') **לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים אִינּוּן בּוֹצִינִין נַהֲרִין וְנָצִיצִין. כְּתִיב הָכָא טוֹבִים וּכְתִיב הָתָם** (בְּרֵאשִׁית א') **וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב:** (עד כאן מהההשמטות)

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה יָאוֹת הוּא (והיא) **וְהַאי הָוָה תָּלֵי עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי. אָמַר רַבִּי יֵיסָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְעִיר לָהּ לְסִיהֲרָא וְשַׁלְטָא הַהוּא נָחָשׁ, אֲבָל בְּגִין חוֹבָא דְּאָדָם אִתְלַטְיָיא בְּגִין לְמֵילַט עָלְמָא. בְּהַהוּא יוֹמָא** (דְּאִתְיְהֲבַת אוֹרַיְיתָא) **נַפְקַת אַרְעָא מֵהַהִיא קְלָלָה וְקָיְימָא סִיהֲרָא בְּהַהִיא גְּרִיעוּתָא, בַּר בְּשַׁעֲתָא**

דְּקוּרְבָּנָא אִשְׁתַּכַּח בְּעָלְמָא וְיִשְׂרָאֵל יָתְבִין עַל אַרְעָהוֹן.
אָמַר רַבִּי יֵיסָא לְהַהוּא יְנוּקָא מַה שְׁמָךְ, אָמַר לֵיהּ אַבָּא.
אָמַר לֵיהּ אַבָּא תְּהֵא בְּכוֹלָּא בְּחָכְמָה וּבְשָׂנִין. קָרָא
עֲלֵיהּ (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ.
אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא רוּחַ
מְסָאֲבָא מִן עָלְמָא כְּמָה (ד"א ל"ג דְּאִתְּמַר) דִּכְתִיב,
(זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וּכְתִיב, (ישעיה
כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים
וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְיָ דִּבֶּר.
וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא וְלְאַפְקָא לָהּ
מֵחֲשׁוֹכָא בְּגִין הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא. כְּמָה דִּכְתִיב,
(ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה
שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים. מַאי אוֹר, הַהוּא אוֹר
דְּגָנִיז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית:
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ
וְגוֹ'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (משלי י) בִּרְכַּת יְיָ הִיא
תַּעֲשִׁיר וְלֹא יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּהּ. בִּרְכַּת יְיָ דָּא שְׁכִינְתָּא
דְּאִיהִי אִתְפַּקְדָא עַל בִּרְכָאן דְּעָלְמָא, וּמִנָּהּ נָפְקֵי בִּרְכָאן
לְכוֹלָּא.
תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא וַיֹּאמֶר יְיָ לְנֹחַ בֹּא אַתָּה וְכָל
בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּיבָה וְגוֹ'. כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּמָארֵיהּ דְּבֵיתָא

יָהַב לֵיהּ רְשׁוּ לְמֵיעָאל. לְבָתַר אִתְתָּא אָמְרָה לֵיהּ לְנַפְקָא. בְּקַדְמִיתָא עָאל בִּרְשׁוּתָא דְבַעֲלָהּ, לְסוֹף נָפַק בִּרְשׁוּ דְאִתְתָּא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא מָארֵיהּ (דף נא ע"א) דְּבֵיתָא יָעִיל וְאִתְתָּא תָּפִיק, הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתֵּבָה. דִּרְשׁוּ הָוָה בִּידָהָא לְאַפָּקָא לֵיהּ לְאוּשְׁפִּיזָא וְלָא לְאַעֲלָא לֵיהּ.

כֵּיוָן דְּנָפַק יָהַב מַתְנָן לָהּ, בְּגִין דְּאִיהִי בְּבֵיתָא וּבֵיתָא בִּידָהָא. וְאִנּוּן מַתְנָן דְּיָהַב לָהּ בְּגִין לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָהּ. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרַח אַרְעָא לְאוּשְׁפִּיזָא. (לְמֵיהַב בִּידָא דְבַעֲלָהּ כַּד נָפַק יָהַב מַתְנָן לְאִתְתֵּיהּ וְלָא בִּידָהּ וּבְגִין כָּךְ בֵּיוָן דְּיָהַב לֵיהּ מַתְנָן) וְעַל דָּא לְבָתַר דְּיָהַב לָהּ מַתְנָן לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָהּ (נ"א

כֵּיוָן דְּנָפַק יָהַב מַתְנָן וּנְבַזְבָּזָן בִּידָא דְבַעֲלָהּ לְמֵיהַב לְאִתְתֵּיהּ וּלְמֶחֱדֵי בָּהּ וּלְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּקַּח מִכָּל וְגוֹ' וַיַּעַל עוֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ, אִלֵּין מַתְנָן דְּיָהַב בִּידָא דְבַעֲלָהּ בְּגִין לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּעָלְמָא, וּמִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרַח אַרְעָא לְאוּשְׁפִּיזָא דְּיָהַב מַתְנָן בִּידָא דְבַעֲלָהּ לְאִתְתֵּיהּ וְלָא בִּידָהָא, וְעַל דָּא וַיַּעַל עוֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ, קוּרְבָּנָא לְדִכּוּרָא לְאַסְגָּאָה רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָהּ בָּרְכָא לֵיהּ) בָּרְכָא לֵיהּ, דִּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ

וּרְבוּ וְגוֹ'. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, בְּרֵכַת יְיָ הִיא תַּעֲשִׁיר. וַדַּאי כְּמָה דְאוּתְמַר.

וְלֹא יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּהּ. רָזָא דִּכְתִיב בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה. עִצָּבוֹן עַצִיבוּ וְרוּגְזָא בְּלָא נְהִירוּ דְאַנְפִּין. כַּד אִתְחַשַּׁךְ סִיהֲרָא וּבְרָכָאן לָא מִשְׁתַּכְחֵי. בְּעִצָּבוֹן סִטְרָא דְרוּחָא אָחֳרָא דְּאִמְנַע בִּרְכָאן מֵעָלְמָא, וּבְגִין כָּךְ וְלֹא יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּהּ. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה: (בראשית ח)

וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה. מִכָּאן וּלְהָלְאָה יְהֵא לְכוֹן דְּיוֹקְנִין דִּבְנֵי נָשָׁא דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הֲווּ דְּיוֹקְנִין דִּבְנֵי נָשָׁא. תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּכְתִיב, בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. כֵּיוָן דְּחָטוּ אִשְׁתַּנּוּ דְּיוֹקְנַיְיהוּ מֵהַהוּא דְּיוֹקְנָא עִלָּאָה וְאִתְהַפְּכוּ אִנּוּן לְמִדְחַל מִקַּמֵּי חֵיוָון בְּרָא. בְּקַדְמִיתָא כָּל בְּרִיִּין דְּעָלְמָא זָקְפָן עַיְינִין וְחָמָאן דְּיוֹקְנָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה וְזָעָאן וְדָחֲלִין מִקַּמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָטוּ אִתְהַפַּךְ דְּיוֹקְנַיְיהוּ מֵעֵינַיְיהוּ לְדְיוֹקְנָא אָחֳרָא. וְאִתְהַפַּךְ דִּבְנֵי נָשָׁא זְעִין וְדָחֲלִין קַמֵּי שְׁאָר בְּרִיִּין. תָּא חֲזֵי, כָּל אִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא חָטָאן קַמֵּי מָארֵיהוֹן וְלָא עָבְרִין עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. זְיו דְּיוֹקְנָא דִּלְהוֹן לָא אִשְׁתַּנֵּי מֵחֵיזוּ דְּדְיוֹקְנָא עִלָּאָה. וְכָל בְּרִיִּין דְּעָלְמָא

זְעִין וְדָחֲלִין קַמֵּיהּ. וּבְשַׁעֲתָא דִּבְנֵי נָשָׁא עָבְרִין עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, אִתְחַלַּף דִּיוּקְנָא דִלְהוֹן וְכֻלְהוּ זְעִין וְדָחֲלִין מִקַּמֵּי בְּרַיָּין אָחֳרָנִין, בְּגִין דְּאִתְחַלַּף דִּיוּקְנָא עִלָּאָה וְאִתְעֲבַר מִנַּיְיהוּ, וּכְדֵין שָׁלְטֵי בְּהוּ חֵיוָת בָּרָא, דְּהָא לָא חָמוּ בְּהוּ הַהוּא דִּיוּקְנָא עִלָּאָה כִּדְקָחָזֵי.

וְעַל כָּךְ הַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּעָלְמָא אִתְחַדַּשׁ כְּמִלְקַדְמִין, בָּרִיךְ לוֹן בְּרָכָה דָּא וְשַׁלִּיט לוֹן עַל כֹּלָּא, כְּמָא דַּאֲתְּ אָמַר וְכָל דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ. וְאַפִּילּוּ נוּנֵי יַמָּא. רַבִּי חִיָּיא אָמַר בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ. מִקַּדְמַת דְּנָא. דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא מְסַר כֹּלָּא בִּידֵהוֹן דִּכְתִיב וּרְדוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹ'.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח (תהלים לב) לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל קְרָא דָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא אִתְּמַר. דְּהָא תָּנִינָן בַּעֲשָׂרָה זִינֵי שְׁבָחָא שַׁבַּח דָּוִד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחַד מִנַּיְיהוּ מַשְׂכִּיל. וְהוּא דַּרְגָּא חַד מֵאנּוּן עַשָּׂרָה. וְדָוִד אַתְקִין גַּרְמֵיהּ עַד לָא יִשְׁרֵי עֲלוֹי הַאי דַּרְגָּא.

אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִיל חוֹבֵי וְזַכְוֹון דִּבְנֵי נָשָׁא דְּהַהוּא (ד"א כַּד הַהוּא) תִּיקְלָא דְּבִסְטַר חוֹבִין מִסְתַּלְקִין וְאִנּוּן אוֹחֲרָנִין זַכְיָין דְּאִנּוּן בְּתִיקְלָא אָחֳרָא מַכְרִיעִין לְתַתָּא דָּא הוּא נְשׂוּי פֶּשַׁע.

כְּסוּי חַטָּאָה בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא דִּיהֵא מְחַפְיָא דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלוֹי מְחַבְּלָא, כְּמָה דְּהַוָה לְנֹחַ דְּכַסֵּי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהַהוּא חַטָּאָה דְּאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ אָדָם עַל עָלְמָא. דְּכֵיוָן דְּחַטָּאָה דָּא אַנְגִיד אָדָם עַל עַלְמָא, שְׁאָר בְּרְיִין שָׁלְטָאן וּבַר נָשׁ דָּחִיל מִנַּיְיהוּ וְעָלְמָא לָא אַתְקִין בְּתִקּוּנֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ כַּד נָפַק נֹחַ מִתֵּיבוּתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרְכֵיהּ. דִּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וְגוֹ׳:

וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ. בְּהַנֵּי בִּרְכָאן לָא אִשְׁתַּכָּחוּ נוּקְבֵי, אֶלָּא אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו, אֲבָל נוּקְבֵי לָא אָמַר קְרָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאַתֶּם כְּלָלָא דְּדִכּוּרֵי (דף נא ע"ב) וְנוּקְבֵי כְּחֲדָא. וְתוּ אֶת נֹחַ לְאַסְגָּאָה נוּקְבֵיהּ. וְאֶת בָּנָיו לְאַסְגָּאָה נוּקְבֵי דְּלְהוֹן.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב אַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ לְמֶעְבַּד תּוֹלְדוֹת מִכָּאן וּלְהָלְאָה שְׁרָצוּ בָּאָרֶץ. וְהָכָא יְהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֶׁבַע פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא לוֹן וּלְכָל דְּאָתוּ אֲבַתְרַייהוּ, עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי וְאִתְיְיהַב לוֹן כָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא כְּחֲדָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ וְגוֹ׳. זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וְגוֹ׳. אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן. נָתַתִּי מִקַּדְמַת דְּנָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (יחזקאל א) וּמִמַּעַל

לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. מַה כְּתִיב לְעֵילָא וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּן. אִלֵּין אַרְבַּע חֵיָוון רַבְרְבָן עִלָּאִין קַדִּישִׁין דְּהַהוּא רָקִיעַ מִתְתַּקְנָא עֲלַיְיהוּ. וְכֻלְּהוּ גַּדְפַיְיהוּ (ד"א ל"ג פְּרִישָׁן) מִתְחַבְּרָאן דָּא בְּדָא לְחַפְיָא גוּפַיְיהוּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאִנּוּן פָּרְשֵׁי גַּדְפַיְיהוּ, אִשְׁתְּמַע קוֹל גַּדְפִין דְּכֻלְּהוּ דְּאָמְרֵי שִׁירָתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כְּקוֹל שַׁדַּי. דְּלָא אִשְׁתְּכִיךְ לְעָלְמִין. כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים ל) לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם. וּמַאי אָמְרֵי, (תהלים צח) הוֹדִיעַ יְיָ יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ.

קוֹל הֲמֻלָּה כְּקוֹל מַחֲנֶה, כְּקוֹל מַשְׁרְיְיתָא קַדִּישָׁא כַּד מִתְחַבְּרָן כָּל חֵילִין עִלָּאִין לְעֵילָא. וּמַאי אָמְרֵי קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. אַהֲדְרוּ לְדָרוֹם אָמְרוּ קָדוֹשׁ, אַהֲדְרוּ לְצָפוֹן אָמְרוּ קָדוֹשׁ. אַהֲדְרוּ לְמִזְרָח אָמְרוּ קָדוֹשׁ. אַהֲדְרוּ לְמַעֲרָב אָמְרוּ בָּרוּךְ. וְהַאי רָקִיעַ קָאִים עַל רֵישֵׁיהוֹן. וּבְכָל אַתַר דְּאִיהִי אָזְלָא, אַסְחָרוּ אַפִּין לְהַהִיא סִטְרָא דְּאִתְכְּלִילוּ אַנְפִּין בֵּיהּ. אִסְתָּחָרוּ אַנְפִּין לְאַרְבַּע זָוְיִין, וְכֻלְּהוּ מִסְתַּחֲרִין לְתַתָּא. בְּרִבּוּעָא דִּילֵיהּ אִתְגְּלִיפַת בְּאַרְבַּע אַנְפִּין, אַנְפֵּי אַרְיֵה. אַנְפֵּי נִשְׁרָא. אַנְפֵּי שׁוֹר. אַנְפֵּי אָדָם. גָּלִיף בְּכֻלְּהוּ אָדָם. אַנְפֵּי אַרְיֵ"ה אָדָם. אַנְפֵּי נְשֵׁ"ר אָדָם. אַנְפֵּי שׁוֹ"ר

(ד"א אָדָם). כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

וְהַאי רָקִיעַ דְּאִתְרַבַּע כֻּלְּהוּ גְּוָונִין כְּלִילָן בֵּיהּ, אַרְבַּע גְּוָונִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ גְּלִיפִין בְּאַרְבַּע אַרְבַּע. בְּאַרְבַּע גְּלִיפִין רְשִׁימִין טְהִירִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. כַּד מִתְפָּרְשָׁאן גְּוָונִין דְּאִנּוּן אַרְבַּע סָלְקִין תְּרֵיסַר. גַּוָון יָרֹק. גַּוָון סוּמָק. גַּוָון חִוּור. גַּוָון סַפִּיר דְּאִתְכְּלִילוּ מִכָּל גְּוָונִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן מַרְאֵה הַנּוֹגַהּ סָבִיב הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יְיָ.

חֵיזוּ דִּגְוָונִין דְּכֻלָּא. וּבְגִין כָּךְ אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן.

מַאי קַשְׁתִּי, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּיוֹסֵף דִּכְתִיב, (בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ. בְּגִין דְּיוֹסֵף צַדִּיק אִקְרֵי, וּבְגִין כָּךְ קַשְׁתּוֹ דָּא בְּרִית דְּקֶשֶׁת דְּאִתְכְּלִיל בְּצַדִּיק, דִּבְרִית דָּא בְּדָא אִתְאַחִיד. וּבְגִין דְּנֹחַ הֲוָה צַדִּיק, קָיְימָא דִּילֵיהּ קֶשֶׁת.

וַיָּפוּזוּ. מַאי וַיָּפוּזוּ, אַנְהִירוּ בַּחֲמִידוּ דִּכְלָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים יט) הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים. אִתְנְהִירוּ בְּנְהִירוּ עִלָּאָה כַּד נָטַר בְּרִית. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק. עַל דָּא אִקְרֵי הַקֶּשֶׁת בְּרִית, כְּלִיל דָּא בְּדָא. זָהֳרָא יִקָּרָא עִלָּאָה חֵיזוּ דְּכָל חֵיזוּ חָזוּ כְּחֵיזוּ טְמִירִין (נ"א טְמִירָא) גְּוָונִין טְמִירִין. גְּוָונִין דְּלָא אִתְגַּלְיָין. וְלֵית

רְשׁוּ לְאִסְתַּכָּלָא בְּעֵינָא בַּקְשׁוֹת כַּד אִתְחֲזֵי בְּעָלְמָא דְּלָא יִתְחֲזֵי קְלָנָא בִּשְׁכִינְתָּא. וְכֵן גְּוונִין דְּקְשׁוֹת הוּא חֵיזוּ סוֹסְטִיפָּא קְטִירָא כְּחֵיזוּ יְקָרָא עִלָּאָה דְּלָא לְאִסְתַּכָּלָא.

וְכֵיוָן דְּאַרְעָא חֲמָאת לְהַאי קְשׁוֹת קַיְימָא קַדִּישָׁא, אִתְקַיְימַת בְּקִיּוּמָא. וְעַל דָּא וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּין אֱלֹהִים וְגו׳. הַאי דְּאַמָּרָן דְּאִלֵּין תְּלַת גְּוונִין וְחַד דְּאִתְכְּלִיל בֵּינַייהוּ כֻּלְּהוּ רָזָא חָדָא. וּבְגוֹ עַנָנָא סָלְקָא לְאִתְחַזָּאָה. (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר. הַאי הִיא אֶבֶן שְׁתִיָּה דְּאִיהִי נְקוּדָה חָדָא דְּכָל עָלְמָא. וְקַיְימָא עֲלָהּ קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וּמַאי הִיא, כְּרְסְיָיא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּאִיהִי מְמַנָּא עַל אִלֵּין אַרְבַּע דְּמוּת כִּסֵּא בְּאַרְבַּע סָמְכִין, וְדָא הוּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה. דָּא הוּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. מִכָּאן דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב יְשַׁוּוֹן (דף עב ע"א) יָתָהּ עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. בְּגִין דְּהַאי כְּרְסְיָיא לְדָא, כְּמַרְאֵה אָדָם דְּאִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ יָתִיב עֲלָהּ.

רַבִּי יְהוּדָה קָם לֵילְיָא חַד לְמִלְעֵי בְּאוֹרַייְתָא בְּפַלְגוּ לֵילְיָא בְּבֵי אוּשְׁפִּיזָא בְּמָתָא מַחְסֵיָא. וְהָוָה תַּמָּן בְּבֵיתָא חַד יוּדַאי דְּאַתָּא בְּתְרֵי קְסִירָא דְּקַטְפִּירָא. פָּתַח

רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (בראשית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים. דָּא הִיא אֶבֶן שְׁתִיָּה דְּמִתַּמָּן אִשְׁתִּיל עָלְמָא וְעַלָּה אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא.

זָקָף רֵישֵׁיהּ הַהוּא יוּדָאי וְאָמַר לָהּ הַאי מִלָּה אֵיךְ אֶפְשָׁר, וְהָא אֶבֶן שְׁתִיָּה עַד לָא אִתְבְּרִי עָלְמָא הֲוַת וּמִינָהּ אִשְׁתִּיל עָלְמָא, וְאַתְּ אָמַרְתְּ וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה. דְּמַשְׁמַע דְּיַעֲקֹב שַׁוִּי לָהּ הַשְׁתָּא דִּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו. וְתוּ דְּיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל הֲוָה וְהַאי אַבְנָא הֲוַת בִּירוּשָׁלַם.

רַבִּי יְהוּדָה לָא אַסְחַר רֵישֵׁיהּ לְגַבֵּיהּ, פָּתַח וְאָמַר (עמוס ד) הָכוֹן לִקְרַאת אֱלֹקֶיךָ יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב, (דברים כז) הַסְכֵּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא בְּעַיְין כַּוָּונָה. וּמִלֵּין דְּאוֹרַיְיתָא בָּעָאן לְאִתְתַּקָּנָא בְּגוּפָא וּרְעוּתָא כְּחָדָא. קָם הַהוּא יוּדָאי וְאִתְלַבַּשׁ, וְיָתִיב לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יוֹמָא וְלֵילְיָא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה הַשְׁתָּא דְּכַוְונַת גַּרְמָךְ, אֵימָא מִילָּךְ דְּנִתְחַבַּר כְּחָדָא. דְּהָא מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא בָּעְיַין תְּקוּנָא דְּגוּפָא וְתִקוּנָא דִּלְבָּא. וְאִי לָאו בְּעַרְסָאי שְׁכִיבְנָא וּבְלִבָּאי אָמְרָנָא מִלִּין. אֶלָּא הָא תְּנִינָן דְּאָפִילּוּ חַד דְּיָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא שְׁכִינְתָּא אִתְחַבְּרַת בַּהֲדֵיהּ, וּמַה שְׁכִינְתָּא הָכָא וְאַנָא שָׁכִיב בְּעַרְסָאי. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּבָעַיְין צַחוּתָא.

וְתוּ דְּכָל בַּר נָשׁ (אחרי מות סז א) דְּקָם לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא מִפַּלְגוּ לֵילְיָא כַּד אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן (בְּפַלְגוּ דְּלֵילְיָא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְהוּא וְכָל צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא כֻּלְּהוּ צַיְיתִין (לֵיהּ וְצַיְיתִין) לְאִלֵּין מִלִּין דְּנָפְקֵי מִפּוּמֵיהּ. וּמַה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צַדִּיקַיָּיא מִתְעַדְּנִין לְמִשְׁמַע מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא בְּשַׁעֲתָא דָּא וְאַנָא אֵהֵא שָׁכִיב בְּעַרְסָאי. אָמַר לֵיהּ הַשְׁתָּא אֵימָא מִילָּךְ. אָמַר לֵיהּ שְׁאֵילְנָא עַל מַה דְּאָמַרְתְּ בִּפְסוּקָא דָּא (רְזָא דְּאֻבָּן שְׁתִיָּה דְּאָמַרְתְּ) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים דְּדָא אֶבֶן שְׁתִיָּה. (הַשְׁתָּא דְּצַיְיתְ לְמִלַּי) הֵיךְ אֶפְשָׁר, דְּהָא אֶבֶן שְׁתִיָּה עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא הֲוַת וּמִנָּהּ אִשְׁתְּיל עָלְמָא, וְאַתְּ אָמַרְתְּ אֲשֶׁר שַׂמְתִּי, דְּמַשְׁמַע דְּיַעֲקֹב שַׁוִּי לָהּ הַשְׁתָּא. וּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו. וְתוּ דְּיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל הֲוָה וְאַבְנָא דָּא הֲוַת בִּירוּשָׁלַם. אָמַר לֵיהּ כָּל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אִכְפַּל תְּחוֹתּוֹי וַהֲוּא אֶבֶן תְּחוֹתֵיהּ הֲוַת. אָמַר לֵיהּ אֲשֶׁר שָׂם כְּתִיב. וּכְתִיב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה. אָמַר לֵיהּ אִי יָדַעְתְּ מִלָּה אֵימָא לָהּ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) אֲנִי בְצֶדֶק אֶחֱזֶה פָּנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ. דָּוִד מַלְכָּא חֲבִיבוּתָא וּדְבֵקוּתָא דִּילֵיהּ בְּהַאי אֶבֶן הֲוָה. וְעָלָהּ אָמַר (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ

הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְכַד בָּעָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּחִיזוּ יְקָרָא דְּמָרֵיהּ, נְטַל לְהַאי אֶבֶן בִּידֵיהּ בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר עָיֵיל.

בְּגִין דְּכָל מַאן דְּבָעֵי לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מָרֵיהּ, לָא אָעִיל אֶלָּא בְּהַאי אֶבֶן. דִּכְתִיב, (ויקרא יג) בְּוֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְדָוִד מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ וְאָמַר אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָּנֶיךָ. וְכָל אִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ דְּדָוִד לְאִתְחַזָּאָה בְּהַאי אֶבֶן כְּדְקָא יָאוֹת לְגַבֵּי דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם אַתְקִין צְלוֹתָא דְצַפְרָא וְאוֹדַע טִיבוּ דְּמָארֵיהּ בְּעָלְמָא. וְאַתְקִין הַהִיא שַׁעֲתָא בְּתִקּוּנָהָא כְּדְקָא יָאוֹת דִּכְתִיב, (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. יִצְחָק אַתְקִין צְלוֹתָא דְמִנְחָה וְאוֹדַע בְּעָלְמָא דְּאִית דִּין וְאִית דַּיָּין דְּיָכוֹל לְשֵׁזָבָא וּלְמִידַן עָלְמָא.

יַעֲקֹב אַתְקִין צְלוֹתָא דְעַרְבִית, וּבְגִין צְלוֹתָא דָא דְּאַתְקִין מַה דְּלָא אַתְקִין בַּר נָשׁ מִקַּדְמַת דְּנָא כְּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין כָּךְ שַׁבַּח גַּרְמֵיהּ וְאָמַר (דף עב ע"ב) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה. דְּעַד הַהִיא שַׁעֲתָא לָא שַׁוִּי לָהּ אָחֳרָא כַּוָּותֵיהּ.

וּבְגִין כָּךְ וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו וַיָּשֶׂם אוֹתָהּ מַצֵּבָה. מַאי מַצֵּבָה דְּהַוָה נְפִילָה וְאוֹקִים לָהּ. וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ. דְּהָא בְּיַעֲקֹב תַּלְיָא מִילְתָא

לְמֶעְבַּד יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. אֲתָא רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר לֵיהּ וְכָל הַאי יְדַעְתְּ (וְהֵיךְ) וְאַתְּ מְשִׁתַּדֵּל בְּסִחוֹרְתָּא וּמַנַּח חַיֵּי עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ דְּהָוָה דְּחִיקָא לִי שַׁעֲתָא, וְאִית לִי תְּרִין בְּנִין וְקָיְימִין כָּל יוֹמָא בְּבֵי רַב וְאֲנָא אִשְׁתַּדַּלְנָא עַל מְזוֹנַיְיהוּ וּלְמֵיהַב לוֹן אַגַר לְמוֹרַיְיהוּ בְּגִין דְּיִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח וְאָמַר, (מלכים א ב) וּשְׁלֹמֹה יָשַׁב עַל כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו וַתִּכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד. מַאי שְׁבָחָא דָּא. אֶלָּא דְּאַתְקִין אֶבֶן שְׁתִיָּה וְשַׁוֵּי עֲלָהּ קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים וּכְדֵין וַתִּכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד. וּכְתִיב, (בראשית ט) וְרָאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּיאוּבְתָּא דִּילֵיהּ בָּהּ תָּדִיר, וּמַאן דְּלָא אִתְחֲזֵי בָּהּ לָא אָעִיל קַמֵּי מָארֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְרָאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם.

וְרָאִיתִיהָ. מַאי וְרָאִיתִיהָ, רָזָא הוּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל ט) וְהִתְוִיתָ תָּיו עַל מִצְחוֹת וְגוֹ׳. לְאִתְחַזָּאָה עֲלַיְיהוּ. וְאִיכָּא דְּאָמְרֵי דָּא רְשִׁימוּ דְּאָת קַדִּישָׁא דִּי בִּבְשָׂרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וַדַּאי כְּלָא הוּא. (ד״א הָכִי) אֲבָל הַאי קֶשֶׁת דְּאִתְחֲזֵי בְּעָלְמָא בְּרָזָא עִלָּאָה קָיְימָא. וְכַד יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא זְמִינָא הַאי קֶשֶׁת לְאִתְקַשְׁטָא בְּגַוְונוֹי כְּכַלָּה דָּא דְּמִתְקַשְׁטָא לְבַעֲלָהּ. אָמַר לֵיהּ הַהוּא

יוֹדָאי כָּךְ אָמַר לִי אַבָּא כַּד הֲוָה מִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא (אָמַר לִי) לָא תְצַפֵּי לְרַגְלֵי דְמְשִׁיחָא עַד דְּיִתְחֲזֵי הַאי קֶשֶׁת בְּעָלְמָא (ד"א ל"ג בְּעַנָּנָא) מִתְקַשְׁטָא בְּגַוְונֵי נְהִירִין וְיִתְנְהִיר לְעָלְמָא. וּכְדֵין צְפֵי לֵיהּ לְמָשִׁיחַ.

מְנָלָן, דִּכְתִיב וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וְהַשְׁתָּא דְּאִתְחֲזְיָא בְּגַוְונִין חֲשׁוֹכִין מִתְחֲזְיָא לְדוּכְרָנָא (וְהֵיא לִזְכּוֹר) דְּלָא יֵיתֵי מַבּוּל. אֲבָל בְּהַהִיא זִמְנָא אִתְחֲזְיָא בְּגַוְונִין נְהִירִין וּמִתְקַשְׁטָא בְּתִקוּנָא כְּכַלָּה דְּמִתְקַשְׁטָא לְבַעֲלָהּ וּכְדֵין לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם וְיִדַּכַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי בְּרִית דְּאִיהוּ בְּגָלוּתָא וְיָקִים לָהּ מֵעַפְרָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (הושע ג) וּבִקְשׁוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מַלְכָּם. וּכְתִיב, (ירמיה ל) וְעָבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם, אֲשֶׁר אָקִים מֵעָפָר כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (עמוס ט) אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת. וְעַל דָּא וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם וּלְאַקָמָא לָהּ מֵעַפְרָא.

וְאָמַר הָכִי אַבָּא דִּבְגִין כָּךְ אִדְכַּר בְּאוֹרַיְיתָא פּוּרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל וּדְכוּרָנָא דִּילֵהּ. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבוֹר מֵי נֹחַ עוֹד עַל הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצוֹף עָלַיִךְ וּמִגְּעָר בָּךְ:

וַיִּהְיוּ בְּנֵי נֹחַ הַיּוֹצְאִים מִן הַתֵּבָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כֵּיוָן דִּכְתִיב וַיִּהְיוּ בְּנֵי נֹחַ. אַמַּאי אָמַר הַיּוֹצְאִים מִן

הַתֵּבָה. וְכִי בְּנִין אָחֳרָנִין הֲווּ לֵיהּ דְּלָא נָפְקִי מִן תֵּיבוּתָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא אִין. דְּהָא לְבָתַר אוֹלִידוּ בְּנוֹי בְּנִין. דִּכְתִיב וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שֵׁם וְגוֹ'. וְאִנּוּן לָא נָפְקִי מִגּוֹ תֵּיבוּתָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הַיּוֹצְאִים מִן הַתֵּיבָה שֵׁם חָם וְיָפֶת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אִילּוּ הֲוֵינָא שְׁכִיחַ בְּעָלְמָא כַּד יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִפְרָא דְּחַנּוֹךְ בְּעָלְמָא וְסִפְרָא דְּאָדָם, אַתְקִיפְנָא דְּלָא יִשְׁתַּכְחוּן בֵּינֵי אֱנָשָׁא, בְּגִין דְּלָא חַיִּישׁוּ כָּל חַכְמָאן לְאִסְתַּכְלָא בְּהוּ וְטָעָן בְּמִלִּין אָחֳרָנִין לְאַפָּקָא מֵרְשׁוּ עִלָּאָה לְרְשׁוּ אָחֳרָא. וְהַשְׁתָּא הָא חַכִּימֵי עָלְמָא יָדְעִין מִלִּין וְסָתְמִין לוֹן וּמִתְתַּקְפֵי בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן.

וְהַאי קְרָא אַשְׁכַּחְנָא בְּרָזָא דְּרָזִין. (תוספתא) דְּכַד אִתְעַר חֶדְוָה דְּכָל חֶדְוָון טְמִירָא סְתִימָא סָבְתָּא דְּסָבְתִּין אַנְהִיר מְגִיהּ נְהִירוּ דַּקִּיק. חֶדְוָה דְּכָל חֶדְוָון נָהִיר לְיָמִינָא בְּמִשַּׁח רְבוּת עִלָּאָה. וְנָהִיר לִשְׂמָאלָא בְּחֶדְוָה דְּחַמְרָא טַב, נָהִיר לְאֶמְצָעִיתָא בְּחֶדְוָה (ד"א דְּאַרְגְּוָונָא) דְּתֵרִין סִטְרִין. רוּחַ אִתְעַר וְרוּחַ סָלְקָא וְאִתְיְיהִיב בְּרוּחָא.

דְּבָקָן דָּא בְּדָא. תְּלַת עָאלִין בְּתְלַת. מִגּוֹ תְּלַת נָפְקָא חַד בְּרִית דְּדָבְקָא בִּבְרִית. אִתְעֲבַרַת רוּחַ דְּסָלְקָא, מִתְעֲבַרַת מְגִיהּ. כַּד אִתְיְיהִיבַת בְּתֵרִין סִטְרִין אִתְדַּבְּקוּ

רוּחָא בִּרוּחָא (דף עג ע"א) וּמִתְעַבְּרָן מִתְּלַת בְּנִין. וְנֹחַ וְתֵיבָה נָפְקוּ מִנַּיְיהוּ תְּלָתָא, כְּגַוְונָא דִּתְלָתָא (דְּלַתָּא) עִלָּאִין, וְאִלֵּין אִנּוּן דְּנָפְקוּ מִגּוֹ תֵּיבוּתָא שֵׁם וְחָם וְיָפֶת. שֵׁם דְּבִסְטַר יְמִינָא, חָם דְּבִסְטַר שְׂמָאלָא. יֶפֶת אַרְגְּוונָא דְּכָלִיל לוֹן.

וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן. זוּהֲמָא דְּדַהֲבָא תְּחוֹת קַסְטִיפִין. אִתְעֲרוּתָא דְּרוּחָא מְסָאֲבָא דְּנָחֵשׁ קַדְמָאָה. וּבְגִין כָּךְ רְשִׁים וְאָמַר, וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן. דְּאַיְיתֵי לְוָוטִין עַל עָלְמָא. הַהוּא כְנָעַן דְּאִתְלַטְיָא. הַהוּא כְנָעַן דְּאַחְשִׁיךְ אַנְפֵּי בְּרַיָּין.

וּבְגִין כָּךְ (כֻּלְּהוּ) לָא נָפִיק מִגּוֹ כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ אֶלָּא דָּא דְּכְתִיב וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן. הַהוּא דְּאַחְשִׁיךְ עָלְמָא, וְלָא כְּתִיב בִּכְלָלָא דָּא וְשֵׁם הוּא אֲבִי כָּךְ אוֹ יֶפֶת הוּא אֲבִי כָּךְ, אֶלָּא מִיָּד קָפֵץ וְאָמַר וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן. וַדַּאי.

וְעַל דָּא כַּד אָתָא אַבְרָהָם מַה כְּתִיב (בראשית יב) וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ. דְּעַד לָא הֲוָה קִיּוּמָא דְּאַבְהָן וְלָא אָתוּ זַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא, דְּיִפּוּק שְׁמָא דָּא וְייִעוּל שְׁמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. כַּד הֲווֹ זַכָּאִין יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי אַרְעָא עַל שְׁמָא דָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כַּד לָא זָכוּ אִקְרֵי אַרְעָא עַל שְׁמָא אָחֳרָא, אֶרֶץ כְּנָעַן.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו. דְּאִיהוּ אַיְיתֵי לְוָוטִין עַל עָלְמָא. וּבְנָחְשׁ מַה כְּתִיב, (בראשית ג) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה. הַיְינוּ דִּכְתִיב עֶבֶד עֲבָדִים. וְעַל דָּא כְּתִיב שֵׁם חָם וָיֶפֶת. תְּלַת אִלֵּין בְּנֵי נֹחַ הַיּוֹצְאִים מִן הַתֵּיבָה כִּדְקָאמְרִינָן: שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי נֹחַ. קְיוּמָא דְּכָל עָלְמָא, קְיוּמָא דְּרָזָא עִלָּאָה. וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָּל הָאָרֶץ. הַיְינוּ רָזָא (דף) דְּתְלַת גְּוונִין עִלָּאִין. דְּכַד הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק אַשְׁקֵי לְגִנְתָּא בְּחֵילָא דְּתְלַת אִלֵּין עִלָּאִין. וּמִתַּמָּן אִתְפְּרְשָׁן גְּוונִין דִּלְתַתָּא כָּל חַד וְחַד כָּלִיל בְּחַבְרֵיהּ, לְאַחֲזָאָה דְּיִקָּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְפַּשַּׁט לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאִיהוּ חַד בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תְּלַת גְּוונִין אִלֵּין בְּכָל אִנּוּן דְּאִתְיְיִן מִסְטַר דְּקוּדְשָׁה, וּמֵחֵיזוּ דְּתְלַת גְּוונִין אִלֵּין מִתְפְּרְשָׁאן לְכָל אִנּוּן דְּאִתְיְיִן מִסְטְרָא דְּרוּחָא אָחֳרָא. וְכַד תִּסְתַּכֵּל בְּרָזָא דְּדַרְגִּין תִּשְׁכַּח הֵיךְ מִתְפְּרְשָׁן גְּוונִין לְכָל אִנּוּן סִטְרִין עַד דְּעָיְילִין לְתַתָּא בְּרָזָא דְּאִנּוּן שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין צִנּוֹרִין (סִטְרֵי) דְּדַשֵּׁי דְּחָפְיָין לִתְהוֹמֵי.

וְכֻלָּא יְדִיעָא לַחֲכִימִין עֶלְיוֹנִין. זַכָּאָה חוּלָקְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בִּיקָרֵיהוֹן וְגָלֵי לוֹן סִתְרִין עִלָּאִין דְּחָכְמְתָא, עֲלַייהוּ כְּתִיב, (תהלים כה) סוֹד יְיָ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ישעיה כה) יְיָ אֱלֹהַי אַתָּה אֲרוֹמְמֶךָּ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֵצוֹת מֵרָחוֹק אֱמוּנָה אֹמֶן. כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכָּלָא בִּיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְשַׁבְּחָא לִיקָרֵיהּ. בְּגִין דְּכָל מַאן דְּיָדַע לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ רְעוּתֵיהּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאַסְגֵּי בִּרְכָאן לְעֵילָא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא מַאן דְּיָדַע לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְמָארֵיהּ וּלְיַחֲדָא שְׁמֵיהּ, חָבִיב הוּא לְעֵילָא וְחָמִיד לְתַתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ (נ"א בִּיקָרֵיהּ), וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר:

וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי. חַד אָמַר מִגַּן עֵדֶן (אתרבית) אִתְתַּרְכַת וּנְצִיב לָהּ הָכָא. וְחַד אָמַר בְּאַרְעָא הֲוַת וְעָקַר לָהּ וְשָׁתַל לָהּ, וּבְהַהוּא יוֹמָא עַבְדַת אִיבִּין וְנִיצַת לַבְלְבִין וְעַנָּבִים וְהָוָה סָחִיט לָהּ וְשָׁתֵי מִן חַמְרָא וְרָוֵי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ הָכָא בְּהַאי קְרָא. כַּד בָּעָא נֹחַ לְמִבְדַּק בְּהַהוּא חוֹבָא דְּבָדַק אָדָם הָרִאשׁוֹן. לָאו לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, אֶלָּא לְמִנְדַּע וּלְאַתְקָנָא עָלְמָא וְלָא יָכִיל. סָחַט עֲנָבִים לְמִבְדַּק בְּהַהוּא כֶּרֶם. כֵּיוָן דְּמָטָא לְהַאי, (ד"א כְּדֵין) וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל. וְלָא הֲוָה לֵיהּ

חֵילָא לְמֵיקַם. וּבְגִין כָּךְ וַיִּתְגַּל גַּלֵּי פִּרְצָה דְעָלְמָא דְהַוָה סָתִים. בְּתוֹךְ אָהֳלָה כְּתִיב בְּה"א. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ. בְּתוֹךְ אָהֳלָהּ דְהַהוּא כָּרֶם. כְּגַוְונָא דָא בְּנֵי אַהֲרֹן דְתָנִינָן שְׁתוּיֵי יַיִן הַוו. וְכִי מַאן יָהִיב לוֹן חַמְרָא בְּהַהוּא אֲתַר לְמִשְׁתֵּי. אִי סַלְקָא דַעְתָּךְ דְאִנּוּן חֲצִיפִין הַוו דְרָווֹ חַמְרָא. לָאו הָכִי, אֶלָּא וַדַּאי מֵהַהוּא חַמְרָא רָווֹ דִכְתִיב, (ויקרא י) וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה. כְּתִיב הָכָא אֵשׁ זָרָה וּכְתִיב הָתָם (משלי ז) לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה וְכֻלָּא חַד מִלָּה.

וְכֵן כְּגַוְונָא דָא וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל. וְעַל דָּא אִתְעַר חָם אֲבִי כְנָעַן כְּמָה דְאִתְּמַר וְאִתְיְהִיב אֲתַר לִכְנַעַן לְשַׁלְטָאָה, וּמַאי דְהַוָה הָדֵין צַדִּיק בְּרָזָא דִבְרִית סַרְסוֹ. וְתַנְיָא דְאַעֲבַר מִינֵיהּ הַהוּא קִיּוּמָא.

וּבְגִין כָּךְ אָמַר אָרוּר דְהָא לְוָוטִין אִתְעָרוּ בְּקַדְמִיתָא עַל יְדֵיהּ בְּעָלְמָא. (וְעַל דָּא וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן דְהָא לְוָוטִין יִיתוּן עַל עָלְמָא בְּקַדְמִיתָא). עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה כְּמָא דְאַתְּ אָמַר אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. כֻּלָּא יִתְתַּקַּן לְזִמְנָא דְאָתֵי וְהוּא לָא יִתְתַּקַּן. וְכֻלָּא יִפְקוּן לְחֵירוּ וְהוּא לָא יִפּוֹק. וְרָזָא אִיהוּ לְאִנּוּן דְיָדְעֵי אָרְחוֹי וּשְׁבִילֵי דְאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח וְאָמַר (תהלים נא) כִּי פִשָּׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד. כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְּרָא

מֵחוֹבַייהוּ מִקַּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא לְבָתַר דְּחָטָא בַּר נָשׁ רָשִׁים הוּא חוֹבֵיהּ לְעֵילָּא וְלָא אִתְמְחַק בַּר בְּתוּקְפָּא דְּתִיוּבְתָּא סַגְיָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה ב) כִּי אִם תִּכַבְּסִי בַּנֶּתֶר וְתַרְבִּי לָךְ בּוֹרִית נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנָי.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּחָב בַּר נָשׁ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמָנָא חָדָא עָבִיד רְשִׁימוּ. וְכַד חָב בֵּיהּ זְמָנָא תִּנְיָינָא אִתְתַּקַּף הַהוּא רְשִׁימוּ יַתִּיר. חָב בֵּיהּ זְמָנָא תְּלִיתָאָה אִתְפַּשַּׁט הַהוּא כְּתָמָא מִסְטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, כְּדֵין כְּתִיב נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנָי.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד מַלְכָּא כֵּיוָן דְּחָב קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עִסְקָא דְּבַת שֶׁבַע, חָשִׁיב דְּהַהוּא חוֹבָא אִתְרְשִׁים עֲלֵיהּ לְעָלְמִין. מַה כְּתִיב, (שמואל ב יב) גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) אַעֲבַר הַהוּא רְשִׁימוּ מִקַּמֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא וְהָא תְּנִינָן דְּבַת שֶׁבַע דִּילֵיהּ דְּדָוִד מַלְכָּא הֲוַת מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, אַמַּאי יָהֲבָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוּרִיָּה הַחִתִּי מִן קַדְמַת דְּנָא. אָמַר לֵיהּ הָכִי אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַף עַל גַּב דְּאִתְתָּא אַזְמִינָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֶהֱוֵי דִּילֵיהּ, אַקְדִּים אַחֲרָא וּנְסִיב לָהּ עַד דְּמָטָא זְמַנֵּיהּ דְּהַאי. כֵּיוָן דְּמָטָא זְמַנֵּיהּ, אִתְדַּחְיָיא הַאי דְּנָסִיב לָהּ מִקַּמֵּי הַאי אָחֳרָא דְּאָתֵי לְבָתַר וְאִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא. וְקָשֵׁי קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מֵעָלְמָא עַד לָא מָטֵי זְמַנֵּיהּ מִקַּמֵּי הַאי אָחֳרָא.

וְרָזָא דְּבַת שֶׁבַע דְּאִתְיְיהִיבַת לְאוּרִיָּה הַחִתִּי (כִּדְאֲמָרַן)
בְּקַדְמִיתָא, פּוּק וּדוּק וְתִשְׁכַּח. אַמַּאי אִתְיְיהִיבַת
אַרְעָא קַדִּישָׁא לִכְנַעַן עַד לָא יֵיתוֹן יִשְׂרָאֵל. וְתִשְׁכַּח מִלָּה
דָּא. וְכֹלָּא רָזָא חָדָא אִיהוּ וּמִלָּה חָדָא.
תָּא חֲזֵי, דָּוִד אַף עַל גַּב דְּאוֹדֵי עַל חוֹבֵיהּ וְתָב
בִּתְיוּבְתָּא, לָא אַעֲדֵי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ מֵאנּוּן חוֹבִין
דְּחָב, וּמֵהַהוּא חוֹבָא דְּבַת שֶׁבַע, בְּגִין דְּדָחִיל עֲלַיְיהוּ
תָּדִיר דְּיִלְמָא גָּרִים חַד מִנַּיְיהוּ וְיִקְטַרֵג עֲלֵיהּ בְּשַׁעֲתָא
דְּסַכָּנָה. וּבְגִין כָּךְ לָא אַנְשֵׁי לוֹן מִינֵיהּ וּמֵרְעוּתֵיהּ.
דָּבָר אַחֵר כִּי פְּשָׁעַי אֲנִי אֵדָע כְּלָהוּ דַּרְגִּין דְּתַלְיָין בְּהוּ
חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא אֲנִי אֵדָע. וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד דָּא
פִּגִּימוּ דְּסִיהֲרָא דְּלָא נָפְקָא מִסְּאוּבְתָּא עַד דְּאָתָא שְׁלֹמֹה
וְאִתְנְהִירַת בְּאַשְׁלָמוּתָא. וּכְדֵין אִתְבַּסָּם עָלְמָא וְיִתְיבוּ
יִשְׂרָאֵל לְרָחֲצָן דְּכְתִיב, (מלכים א ה) וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל
לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ. וְעִם כָּל דָּא וְחַטָּאתִי
נֶגְדִּי תָּמִיד. וְלָא אִתְפְּסָק מֵעָלְמָא. עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא
מְשִׁיחָא לְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּמָה דְּאִתְּמַר (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ
הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ:
הוּא הָיָה גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי יְיָ עַל כֵּן יֵאָמַר כְּנִמְרוֹד גִּבּוֹר
צַיִד לִפְנֵי יְיָ. תָּא חֲזֵי, הוּא הֲוָה גִּבָּר תַּקִּיף. לְבוּשׁוֹי
דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן הֲוָה לָבִישׁ וַהֲוָה יָדַע לְמֵיצַד צֵידָה
דִּבְרֵייתָא בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר נִמְרוֹד הֲוָה מְפַתֵּי לִבְרַיְיתָא לְמֵיהַךְ בָּתַר פּוּלְחַן דְּעַבּוֹדָה זָרָה וְהֲוָה שַׁלִּיט בְּאִנּוּן לְבוּשִׁין וְנָצַח בְּנֵי עָלְמָא וְהֲוָה אָמַר דְּאִיהוּ שַׁלִּיטָא בְּעָלְמָא וּפָלְחִין לֵיהּ בְּנֵי נָשָׁא. וְאַמַּאי אִקְרֵי שְׁמֵיהּ נִמְרוֹד דְּמָרַד בְּמַלְכָּא עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא דְּמָרַד בְּעָלָאֵי וּמָרַד בְּתַתָּאֵי.

בְּאִנּוּן (דף עד ע"א) לְבוּשִׁין שַׁלִּיט עַל כָּל (ד"א שְׁאָר) בְּנֵי עָלְמָא וּמָלַךְ בְּהוּ וּמָרַד בְּמָארֵיהּ וְאָמַר דְּאִיהוּ שַׁלִּיטָא דְּעָלְמָא וְהֲוָה מְפַתֵּי לִבְרַיְיתָא אֲבַתְרֵיהּ עַד דְּמָשַׁךְ בְּנֵי נָשָׁא לְמֵיפַק מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דְּמָארֵי עָלְמָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּאִילֵּין לְבוּשִׁין יָדְעִי בְּהוּ חַבְרַיָּיא רָזָא עִלָּאָה: מַתְנִיתִין. וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׂפָה אַחַת וּדְבָרִים אֲחָדִים.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (מלכים א ו) וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסַּע נִבְנָה וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל כְּלִי בַרְזֶל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ. (הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ), וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ. וְכִי לָא הֲוָה בָּנֵי לֵיהּ שְׁלֵמָה וְכֻלְּהוּ אוּמָנִין דְּהַוּוּ תַּמָּן, מַהוּ בְּהִבָּנוֹתוֹ.

אֶלָּא כָּךְ הוּא כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות כה) מְנוֹרַת זָהָב תֵּיעָשֶׂה הַמְנוֹרָה. אִם הִיא מְנוֹרָה מַהוּ תֵּיעָשֶׂה. אֶלָּא וַדַּאי כֹּלָּא בְּאָת וְנִיסָּא אִתְעֲבִיד אִיהוּ מְגַרְמֵיהּ. כֵּיוָן דְּשָׁרָאן לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא אוֹלִיף לְאוּמָנִין לְמֶעְבַּד בָּהּ מַה דְּלָא הֲווּ יָדְעִין מִקַּדְמַת דְּנָא.

מַאי טַעְמָא בְּגִין דִּבְרִכְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁרָא עַל יְדַיְיהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהַבָּנוֹתוֹ אֵיהוּ אִתְבְּנֵי מִגַּרְמֵיהּ, דְּהוּא אוּלְפָּא אוּלְפַּן לְאוּמָנִין הֵיאַךְ שָׁרָאן לְמֶעְבַּד, וְלָא אִסְתַּלַּק מֵעֵינַיְיהוּ רְשִׁימוּ דְּהַהוּא עֲבִידְתָּא מַמָּשׁ וּמִסְתַּכְלָאן בֵּיהּ וְעָבְדֵי עַד דְּאִתְבְּנֵי כָּל בֵּיתָא.

אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסַּע נִבְנָה. שְׁלֵמָה כְּתִיב חָסֵר יו"ד אֶבֶן שְׁלֵמָה וַדַּאי. מַסַּע דְּאִתְנְטִיל וְאַתְיָיא וְשָׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ וְאִתְעֲבִיד עֲבִידְתָּא (מַסַּע דְּאִתְנְטִיל וְעָבִיד עֲבִידְתָּא), מַסַּע דְּאַנְטִיל יָדָן לְמֶעְבַּד דְּלָא מִדַּעְתַּיְיהוּ. כְּתִיב הָכָא מַסַּע וּכְתִיב הָתָם (במדבר י) וּלְמַסַּע אֶת הַמַּחֲנוֹת. וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל כְּלֵי בַּרְזֶל לֹא נִשְׁמַע. בְּגִין דְּשָׁמִיר בָּזַע כֹּלָּא וְלָא אִשְׁתְּמַע מִלָּה, דְּלָא אִצְטְרִיכוּ לְשָׁאָר מָאנִין לְמֶעְבַּד. וְכֹלָּא בְּאָת וְנִיסָּא הֲוָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כַּמָּה חֲבִיבִין אִנּוּן מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִתְעַסַּק בְּהוּ וְיָדַע לְמֵיהַךְ (בֵּיהּ) בְּאֹרַח קְשׁוֹט. וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ. כַּד סָלְקָא בִּרְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד יְקָרָא לִיקָרֵיהּ, סָלְקָא מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה רְעוּתָא לְאִתְפַּשְׁטָא, וְאִתְפַּשְׁטַת מֵאַתַר דְּאִיהִי מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְּלָא אִתְיְדַע.

עַד דְּאִתְפַּשְׁטַת וְשָׁרְיָיא לְבֵי גָּרוֹן אֲתַר דְּאִיהוּ נְבִיעַ תְּדִיר בְּרָזָא דְּאִיהוּ רוּחַ חַיִּים. וּכְדֵין כַּד אִתְפַּשְׁטַת

הַהִיא מַחֲשָׁבָה וְשָׁרְיָא בְּאַתַר דָּא, אִקְרֵי הַהִיא מַחֲשָׁבָה אֱלֹהִים חַיִּים. דִּכְתִיב, (ירמיה י) הוּא אֱלֹהִים חַיִּים.

עוֹד בָּעָא לְאִתְפַּשְׁטָא וּלְאִתְגַּלְיָא מִתַּמָּן נָפְקוּ אֶשָׁ"א וְרוּחָ"א וּמַיָ"א כְּלִילָן כְּחָדָא, וְנָפַק יַעֲקֹב גְּבַר שְׁלִים וְאִיהוּ קוֹל חַד דְּנָפִיק וְאִשְׁתְּמַע. מֵהָכָא מַחֲשָׁבָה דְּהַוָה סְתִימָא בַּחֲשַׁאי אִשְׁתְּמַע לְאִתְגַּלְיָא.

עוֹד אִתְפַּשְׁטַת הַאי מַחֲשָׁבָה לְאִתְגַּלְיָא. וּבָטַשׁ הַאי קוֹל וְאַקִּישׁ בְּשִׁפְוָון, וּכְדֵין נָפְקָא דִּבּוּר, דְּאַשְׁלִים כֹּלָּא, וְגָלֵי כֹּלָּא. אִשְׁתְּמַע דְּכֹלָּא אִיהוּ הַהִיא מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְּהַוַת לְגוֹ וְכֹלָּא חַד.

כֵּיוָן דְּמָטָא אִתְפַּשְׁטוּתָא דָּא וְאִתְעֲבִיד דִּבּוּר בְּתִקִּיפָא דְּהַהוּא קָלָא, כְּדֵין וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ. כַּאֲשֶׁר נִבְנָה לֹא כְּתִיב אֶלָּא בְּהִבָּנוֹתוֹ בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא. אֶבֶן שְׁלֵמָה כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּכְתִיב, (שיר השירים ג) בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ.

מַסַּע דְּנָפְקָא מִלְּגוֹ וְשָׁרְיָא וְנָטִיל לְבַר, נָפְקָא מִלְּעֵילָא וְשָׁרְיָא וְנָטִיל לְתַתָּא. וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל כְּלֵי בַרְזֶל. אִלֵּין שְׁאָר דַּרְגִּין תַּתָּאִין דְּכֻלְּהוּ תַּלְיָין בֵּיהּ וְלָא אִשְׁתְּמָעוּ וְלָא אִתְקַבְּלָן לְגוֹ כַּד אִיהִי סַלְקָא לְאִתְאַחֲדָא לְעֵילָּא וּלְיַנְקָא מִתַּמָּן. וְדָא הוּא בְּהִבָּנוֹתוֹ. וּכְדֵין כַּד אִיהִי יָנְקָא, כֻּלְּהוּ קָיְימֵי בְּחֶדְוָותָא וְיָנְקִין וְאִתְמַלְיָין בִּרְכָאן. וּכְדֵין קָיְימִין עָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּרָזָא חָדָא בְּיִחוּדָא חַד, וְלָא

חֲוֵי בְּהוּ בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין פִּירוּדָא. לְבָתַר דְּנָטְלֵי חוּלָקְהוֹן כָּל חַד וְחַד כֻּלְּהוּ מִתְפַּשְׁטָן וּמִתְפָּרְשָׁן לְסִטְרַיְיהוּ לְמָה דְּאִתְמַנָּן.

תָּא חֲזֵי, וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שָׂפָה אַחַת וְגוֹ' (דף עד ע"ב) לְבָתַר מַה כְּתִיב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם. מֵהָהוּא קַדְמָאָה דְּעָלְמָא. וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר. דְּהָא מִתַּמָּן מִתְפָּרְשָׁן לְכָל אִנּוּן סִטְרִין, וְאִיהוּ רֵישׁ מַלְכוּ לְאִתְבַּדָּרָא. וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד. וַדַּאי הָכִי הוּא דְּכֵיוָן דְּנָטְלֵי מִתַּמָּן חֲוֵי פִּירוּדָא, וְכַד אִנּוּן כְּנִישִׁין תַּמָּן לְיַנְקָאָה לָא חֲוֵי פִּירוּדָא. וְכַד נָטְלִין חֲוֵי פִּירוּדָא, דִּכְתִיב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֲחָדִים דְּהָא כְּדֵין עָלְמָא בִּיסוֹדָא וְעִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא חָדָא וּמְהֵימְנוּתָא חָדָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם מִקַּדְמָאָה עִקָּרָא דְּעָלְמָא מְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא. וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה. מְצִיאָה אַשְׁכָּחוּ וְנָפְקוּ בָּהּ מִתְּחוֹת מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה (וַיִּמְצְאוּ).

תָּא חֲזֵי, נִמְרוֹד מַה כְּתִיב בֵּיהּ וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל. דְּהָא מִתַּמָּן נְטַל לְאִתְאַחֲדָא בִּרְשׁוּ אָחֳרָא. וְהָכָא וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר מִתַּמָּן נְטָלוּ בִּלְבַיְיהוּ לְאַפָּקָא מֵרְשׁוּתָא עִלָּאָה לִרְשׁוּ אָחֳרָא:

וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח (ישעיה נז) וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגָּרֵשׁ וגו׳. וְכִי אִית יָם נִגָּרֵשׁ. אֵין, דְּכַד יַמָּא נַפְקָא מִתְּקוּנֵיהּ וְאָזִיל (בְּלָא חֲבָלָא) בְּלָא חַבָּלָא, כְּדֵין נִגָּרֵשׁ וְאִתְתָּרַךְ מֵאַתְרֵיהּ, כְּמַאן דְּרָוֵי חַמְרָא וְלָא יָתִיב עַל בּוּרְיֵיהּ וְסָלְקָא וְנָחֲתָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין כִּי הַשִּׁקֵּט לֹא יוּכַל, וְיִגָּרְשׁוּ מֵימָיו רֶפֶשׁ וְטִיט. דְּמַפְקוּ מֵימוֹי כָּל הַהוּא טִינָא דְיַמָּא וְכָל טִנּוּפָא לְשִׁפְוָותֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא אִנּוּן רְשָׁעִים דְּנַפְקָא מֵאָרְחָא דְּתָקְנָא וְאָזְלֵי כְּרָוֵי חַמְרָא בְּלָא תִקּוּנָא, דְּנָפְקֵי מֵאוֹרַח מֵישָׁר לְאוֹרַח עָקִים. מַאי טַעְמָא, בְּגִין כִּי הַשִּׁקֵּט לֹא

סִתְרֵי תּוֹרָה

(דף ע"ד ע"ב):

קוּמְטוּרָא דְּהַרְמָנָא מְמַלְּלָן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת אִשְׁתְּמוֹדָעָן בֵּיהּ וְלָא הַוּוּ מְמַלְּלִין בִּלְישָׁן אָחֳרָא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב וְעַתָּה לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם וגו׳. דְּאִלְמָלֵי מִשְׁתָּעָאן בִּלְישָׁן אָחֳרָא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי לָא הַוּוּ אִשְׁתְּמוֹדָעָן בֵּיהּ, גָּרַע חֲשִׁיבוּ דְּאִנּוּן חֲשִׁבִין לְמֶעְבַּד. בְּגִין דְּעוֹבָדָא דְּשַׁדִּין לָאו אִיהוּ אֶלָּא בִּרְגָעָא חָדָא לְחֵזוּ בְּנֵי אֱנָשָׁא וְלָא יַתִּיר.

וּדְבָרִים אֲחָדִים. דְּהַוּוּ יָדְעִין דַּרְגִּין עִלָּאִין כָּל חַד וְחַד עַל בּוּרְיֵיהּ וְלָא אִתְחֲלַף לְהוּ דַּרְגָּא וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וּדְבָרִים אֲחָדִים. וּבְגִין כָּךְ אִתְיַעֲטוּ בְּעִיטָא בִּישָׁא עִיטָא דְּחָכְמְתָא דִּכְתִיב הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל. כֻּלָּא בִּרְזָא דְּחָכְמְתָא הוּא, וּבָעוּ לְאִתַּקָּפָא בְּאַרְעָא סִטְרָא אָחֳרָא וּלְמִפְלַח פּוּלְחָנָא דִּילֵיהּ. בְּגִין דְּהַוּוּ יָדְעִין דְּהָא כָּל דִּינִין בִּישִׁין מִתַּמָּן נַחֲתִין לְעָלְמִין. וּבָעַיִן לְדָחוּיֵי דַּרְגָּא דְּקֻדְשָׁא.

יוֹכָל. דְּהָא עַקִימוּ דְּאָרְחַיְיהוּ גָּרִים לוֹן לְמֵהַךְ בְּלָא תְקוּנָא וּבְלָא שְׁכִיכוּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּכָל רוּגְזָא דִּידְהוּ בְּשַׁעֲתָא דְּאָמְרִי מִלָּה מִפּוּמַיְיהוּ הַהוּא מִלָּה רֻפְּשׁ וְטִיט כֻּלְהוּ מַפְקֵי טִנּוּפָא וְגִיעוּלָא מִפּוּמַיְיהוּ לְבַר עַד דְּמִסְתָּאֲבֵי (דף עה ע"א) וּמְסָאֲבֵי לוֹן.

תָּא חֲזֵי, וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם. לֵית הָבָה אֶלָּא הַזְמָנָה בְּעָלְמָא. נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם. כֻּלְהוּ בְּעֵיטָא בִּישָׁא אָתוּ לְסַרְבָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּשׁטוּתָא אָתוּ (אידהו) בְּטִפְּשׁוּ דִּלְבָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא שְׁטוּתָא נְסִיבוּ בְּלִבַּיְיהוּ. אֲבָל בְּחָכְמָה דְּרָשִׁיעוּ אָתוּ בְּגִין לְנָפְקָא מֵרְשׁוּ עִלָּאָה לְרִשּׁוּ עִי"ר וּמִגְדָּ"ל, דָּא חָכְמְתָא עִלָּאָה. (ד"א דְּהָא) הַוּוּ יָדְעֵי דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא לָא אִתְתַּקַּף בְּאַרְעָא, אֶלָּא בְּעִיר וּמִגְדָּל. עִי"ר דִּכְתִיב, (שמואל ב ה) (מ"א ח) עִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן וְגוֹ'. מִגְדָּ"ל דִּכְתִיב (שיר השירים ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ. וּבְחָכְמְתָא עַבָדוּ לְמֶהֱוֵי שָׁלְטָנָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא בְּאַרְעָא דְּחַיְיָא (ד"א לְדַחְיָיא) אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ מֵאַתְרֵיהּ. וּלְמֶהֱוֵי דִּיוֹרָא לְסִטְרָא אָחֳרָא בְּאַרְעָא.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. כְּמָה דַּאֲחִידָא (ד"א דְּאָחֳרָא) אִיהוּ שֵׁם לְעֵילָּא, נַתְקִיף לָהּ בֵּינָנָא לְמֶהֱוֵי שֵׁם בְּאַרְעָא. פֶּן נָפוֹץ. יְדִיעָה הַוּוּ יָדְעִין דְּיִתְבַּדְּרוּן מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא. וּבְגִין כָּךְ הַוּוּ מִתְיַחֲדִין לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא דָּא בְּחָכְמָה.

סִטְרָא אָחֳרָא אִיהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא תּוּקְפָּא דְּזוּהֲמָא דְּדִינָא קַשְׁיָא. וּכְמָה דְּאָדָם חָב (בֵּיהּ) בְּהוּ וְאִתְקְפוּ בְּגִינֵיהּ עַל עָלְמָא. אוּף הָכִי אִנּוּן עָבְדִין דְּאִתְתַּקַּף יִתִּיר. דִּכְתִיב אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנוֹי דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּאַיְיתֵי וְאַשְׁלִיט

אָחֳרָא וּלְאַחְלָפָא יְקָרֵיהּ לְיִקָּרָא נוּכְרָאָה. וּבְכֹלָּא אִית רָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה.

הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל.

תָּא חֲזֵי, כַּד מָטוּ לְהַאי בְּקִעָה דְּאִיהוּ רִשּׁוּ נוּכְרָאָה וְאִתְגְּלִי לְהוּ אֲתַר דְּשַׁלְטָנוּתָא דָּא תְּקִיעַ בְּגוֹ נוּנֵי יַמָּא. אָמְרוּ הָא אֲתַר לְמֵיתַב וּלְאִתְתַּקְפָּא לְבָּא לְאִתְהַנָּאָה בֵּיהּ תַּתָּאֵי. מִיָּד הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר. נַתְקִין בְּאֲתַר דָּא עִיר וּמִגְדָּל.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. אֲתַר דָּא יְהֵא לָן (יְהֵיב לוֹן)

לְדַחֲלָא וְלָא אָחֳרָא, וְנִבְנֶה לְאֲתַר דָּא עִיר וּמִגְדָּל. לָמָּה לָן לְסָלְקָא לְעֵילָא דְּלָא נֵיכוֹל לְאִתְהַנָּאָה מִנֵּהּ. הָא הָכָא אֲתַר מְתַקְנָא. וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם דַּחֲלָא לְמִפְלַח תַּמָּן. פֵּן נָפוּץ לְדַרְגִּין אָחֳרָנִין וְנִתְבַּדַּר לְסִטְרֵי עָלְמָא:

סִטְרָא אָחֳרָא עַל עָלְמָא סִטְרָא בִּישָׁא. כְּמָה דְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה לָאו שַׁלְטָנֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא אֶלָּא בְּעִיר וּמִגְדָּל. אוּף הָכִי חַשִּׁיבִי אִנּוּן לְמִבְנֵי עִיר וּמִגְדָּל לְמִשְׁלַט הַאי סִטְרָא בִּישָׁא בְּעָלְמָא:

וַיֵּרֶד יְיָ לִרְאוֹת. (דף עה ע"א) נָחַת הַאי שְׁמָא דְּקַדִּישָׁא לְמֶחֱזֵי (עַל) עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנָיְינָא דְּבָנוּ. וְאִנּוּן הַווּ מְמַלְלָן בִּלְשׁוֹן קוֹדֶשׁ לְגַבֵּי כָּל אִנּוּן דַּרְגִּין קַדִּישִׁין וְהַווּ מַצְלִיחִין. כֵּיוָן דְּנַחֲתַת קְדֻשָּׁה אִתְבַּלְבְּלוּ כָּל אִנּוּן דַּרְגִּין. עִלָּאִין נָחֲתוּ וְתַתָּאִין סְלִיקוּ. וְלָא הַווּ קָיְימִין בְּאַרַח מֵישָׁר כְּמָה דְּהַווּ. וּלְבָתַר בִּלְבֵּל לִישַׁנְהוֹן בְּע' לִישָׁן וְאִתְבַּדָּרוּ לְכָל סִטְרֵי עָלְמָא.

חַד מִמַּנָּא הוּא בִּרְקִיעָא וּבֵיהּ קָיְימִין כָּל (ד"א ל"ג אִנּוּן) מַפְתְּחָן דְּעוֹבָדֵי עָלְמָא. וְאִידּוּ קָיְימָא זִמִּין בְּשַׁעֲתֵי וְרִגְעֵי דְּיוֹמָא. וְאִנּוּן הַווּ יָדְעִין בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא גְּנִזָא דְּהַאי מִמַּנָּא. וְהַווּ פָּתְחֵי וְסָגְרֵי וּמַצְלְחֵי בְּעוֹבָדֵיהוֹן בְּמֵימְרָא דְּפוּמְהוֹן. כֵּיוָן (דְּאִסְתַּבְּלָא) דְּאִתְבַּלְבָּל מֵימְרָא דִּלְהוֹן, כֹּלָּא אִתְמְנַע

וַיֵּרֶד יְיָ לִרְאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל דָּא הוּא חַד מֵאִנּוּן עֶשֶׂר זִמְנִין דְּנָחֲתָא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא. וְכִי מַה הוּא לִרְאוֹת וְלָא הֲוָה יָדַע מִקַּדְמַת דְּנָא. אֶלָּא לִרְאוֹת לְאַשְׁגָּחָא בְּדִינָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות ה) יֵרֶא יְיָ עֲלֵיכֶם וְיִשְׁפֹּט. אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא. דְּהָא לָא כְּתִיב לִרְאוֹת אֶת בְּנֵי הָאָדָם. אֶלָּא לִרְאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. אַמַּאי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא, בְּקַדְמִיתָא יַשְׁגַּח בְּדַרְגָּא דִּלְעֵילָּא, וּלְבָתַר בְּדַרְגָּא דִּלְתַתָּא. בְּקַדְמִיתָא בְּעִלָּאֵי וּלְבָתַר בְּתַתָּאֵי. וּבְגִין דְּהַאי מִלָּה מְטָא לְעֵילָּא, אַשְׁגָּחוּתָא דִּלְעֵילָּא הֲוָה בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא דִּכְתִיב לִרְאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. מִנַּיְיהוּ. וַאֲתַר מִתְקַן אַשְׁכָּחוּ בְּהַהוּא בְּקָעָה. סְטָרָא דְּסִטְרִין: וַיִּמְצְאוּ בְּקָעָה. אֲתַר מִתְקַן לְהַאי (ד״א ל״ג הַהוּא) סִטְרָא בִּישָׁא דְּבָעוּ אִנּוּן לְאַתְקָפָא וְאִתְמְנָעוּ. תּוּקְפָּא (דִּילִיהּ) דְּהַהוּא סִטְרָא הֲוָה תַּלְיָא לְאִתְפָּרָעָא בְּהַהִיא בְּקָעָה עַד דְּנָטְלָא תַּמָּן חֵילִין וּמַשִּׁרְיָין כְּגַוְונָא דְּאִנּוּן דְּבָנוּ קַרְתָּא וּמִגְדְּלָא וְאִתְיְהִיבוּ (כְּלָא) כֻּלְּהוּ בִּידָהָא. וְאִתְקַטָּלוּ תַּמָּן אִנּוּן דְּלָא בָּעוּ לְמֵיפַק בְּקִ״ץ הַיָּמִי״ן. אִתְבְּהִילוּ וְנָפְלוּ בְּקִ״ץ הַיָּמִי״ם. בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְחַלַּשׁ תְּקֻפָּא בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי בְּקָעָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לו) וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת. וְאִתְתַּקְפַת בְּהַהוּא צוּלְמָא דְּאָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר. וְאִתְבַּר תּוּקְפָּא לְבָתַר בְּאִנּוּן גַּרְמִין וּבְהַהוּא צוּלְמָא. דְּאִנּוּן קַדְמָאֵי קָיְימוּ וְקָמוּ עַל רַגְלֵיהוֹן. וְהַהוּא צוּלְמָא אִתְבַּר. וּכְדֵין יְדָעוּ כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא דִּלְית אֱלוֹהַּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וְתוּ דְּאִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ עַל יְדָא דְּחַנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה וְכֹלָּא בְּחַד יוֹמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה כט) וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְגו׳, (עד כאן סתרי תורה)

אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. מַאי בְּנֵי הָאָדָם בְּנוֹי דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּמָרַד בְּמָרֵיהּ וְגָרַם מוֹתָא לְעָלְמָא. אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם בְּנַיְינָא וַדַּאי אָמְרוּ (גְּרַמוּ) **וּבָעוּ לְמִבְנֵי לְעֵילָא.**

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (וְאָמַר) (יחזקאל מו) **כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהִים שַׁעַר** (דף עה ע"ב) **הֶחָצֵר הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה קָדִים יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ. וְאִיהוּ רָזָא כְּמָה דְּאִתְּמַר. יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. אַמַּאי** (וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ וְגוֹ'. אַמַּאי יִהְיֶה סָגוּר כָּל אִנּוּן יוֹמִין דְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה)•

אֶלָּא אִלֵּין יְמֵי חוֹל. דְּתַרְעָא דָּא יִהְיֶה סָגוּר דְּלָא לְאִשְׁתַּמָּשָׁא חוֹל בְּקוּדְשָׁא. וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ. דְּהָא כְּדֵין שְׁמוּשָׁא (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) **דְּקוּדְשָׁא בְּקוּדְשָׁא. וּכְדֵין אִתְנְהִיר סִיהֲרָא לְאִתְחַבְּרָא בְּשִׁמְשָׁא.**

תָּא חֲזֵי, תַּרְעָא דָּא לָא אִתְפַּתַּח בְּאִנּוּן שִׁתָּא יוֹמֵי דְּחוֹל. בְּגִין דְּהָא בְּאִנּוּן יוֹמֵי דְּחוֹל עָלְמָא תַּתָּאָה אִתְּזַן וְשָׁלְטִין כָּל אִנּוּן שִׁית יוֹמִין דְּחוֹל עַל עָלְמָא בַּר בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל.

וְאִנּוּן דְּשָׁלְטֵי לָא שָׁלְטֵי בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא בְּגִין דְּהַשַּׁעַר הַזֶּה אִיהוּ סָגוּר. אֲבָל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ

כֻּלְּהוּ מִתְעַבְּרָן וְלָא שָׁלְטִין בְּגִין דְּהַשַּׁעַר הַזֶּה אִיהוּ פְּתוּחַ וְעָלְמָא אִיהוּ בְּחֶדְוָה וְאִתְּזָן מִתַּמָּן וְלָא אִתְיְיהִיב עָלְמָא לְרִשּׁוּ אָחֳרָא.

וְאִי תֵּימָא דְּכָל אִנּוּן שִׁית יוֹמִין אִנּוּן שָׁלְטִין בִּלְחוֹדַיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, הַפּוּנֶה קָדִים. עַד לָא יְקוּמוּן לְשַׁלְטָאָה אִיהוּ אִסְתַּכַּל תָּדִיר בְּעָלְמָא. אֲבָל לָא אִתְפַּתַּח לְאִתְּזָנָא עָלְמָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא וּבְיוֹמָא דְּחֻדְשָׁא. וְכֻלְּהוּ יוֹמִין כֻּלְּהוּ אִתְדַּבְּקָן בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא וְאִתְּזָנוּ מִתַּמָּן. דְּהָא (ד"א ל"ג כְּדֵין) בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא כֻּלְּהוּ תַּרְעִין פְּתִיחָן וְנַיְיחָא אִשְׁתְּכַח לְכֹלָּא לְעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. תָּא חֲזֵי, וַיֵּרֶד יְיָ לִרְאוֹת. נָחַת מִקּוּדְשָׁא לְחוֹל (וְרָדִיד פְּרִישָׁא) לְאַשְׁגָּחָא בְּמֶה דְּבָנוּ וְקַיְּימוּ קַיּוּמָא לְאִתְעָרָא עַל עָלְמָא לְדָחֲלָא לוֹן.

רַבִּי יִצְחָק הֲוָה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לֵיהּ מָה חָמוּ אִלֵּין דְּעָבְדוּ שִׁטּוּתָא דָּא לְמָרְדָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֻלְּהוּ בְּעֵיטָא חָדָא אִתְקָיְּימוּ בְּדָא. אָמַר לֵיהּ הָא אִתְּמַר דְּכִתִיב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם אִתְנַטִּילוּ מֵעֵילָא לְתַתָּא. אִתְנַטִּילוּ מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל וְנָחֲתוּ לְבָבֶל. אָמְרוּ הָא הָכָא אֲתַר לְמִדְבַּק.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם וְגוֹ' וְיִתְדַּבַּק סִיּוּעָא דִּלְתַתָּא בְּאֲתַר דָּא.

בְּגִין דְּכַד דִּינָא אָתֵי לְאַשְׁרָאָה בְּעָלְמָא, הָא אֲתַר דָּא לְקָבְלֵיהּ. וּמֵהָכָא אִתְהַנֵּי עָלְמָא וְיִתְּזָן. דְּהָא

לְעֵילָא דְּחִיקוּ אִיהוּ לְאִתְזָנָא עָלְמָא מִנֵּיהּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא אֲנַן נְסַק לְרָקִיעָא וְנַגַּח בֵּיהּ קְרָבָא דְּלָא יֵחוֹת טוֹפָנָא (בֵּיהּ) בְּעָלְמָא כְּדְבְקַדְמִיתָא:

וַיֹּאמֶר יְיָ הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם. בְּגִין דְּכֻלְהוּ כְּחֲדָא, בְּייחוּדָא דְּכֻלְהוֹן יַעַבְדוּן וְיִצְלְחוּן בְּעוֹבָדַיְיהוּ. יִתְבַּדְּרוּן דַּרְגִּין כָּל חַד לְסִטְרֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ יִתְבַּדְּרוּן כָּל הַנֵּי דְּלְתַתָּא. מַה כְּתִיב וַיָּפֶץ יְיָ אוֹתָם מִשָּׁם. וְאִי תֵּימָא לִישַׁנְהוֹן אַמַּאי אִתְבַּלְבֵּל (אִתְבַּדַּר וּבְלְבֵל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא). אֶלָּא בְּגִין דְּכֻלְהוֹן מְמַלְלִין בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. הַהוּא לִישָׁנָא קָא עָבִיד לוֹן סִיּוּעָא. בְּגִין דִּבְעוֹבָדָא וּבְמִלּוֹלָא דְּפוּמָא תַּלְיָין מִלִּין אִלֵּין לְאַדְבְּקָא כַּוָּנָה דְּלִבָּא. וּבְדָא עָבְדֵי סִיּוּעָא לְהַהוּא אֲתַר דְּבָעֵי לְאַקְמָא. וְעַל דָּא אִתְבַּלְבֵּל לִישַׁנְהוֹן דְּלָא יְכִילוּ לְאִתְתַּקְפָּא רְעוּתְהוֹן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. כֵּיוָן דְּאִתְחַלַּף לִישַׁנְהוֹן לָא אַצְלָחוּ בְּעוֹבָדָא (כט א בס"ת) בְּגִין דְּחֵילָא דִּלְעֵילָא לָא יָדְעֵי וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעֵי בַּר בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְכַד אִתְבַּלְבֵּל לִישָׁנָא דִּלְהוֹן אִתְחַלַּשׁ חֵילֵיהוֹן וְאִתְבַּר תּוּקְפָּא דִּלְהוֹן.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא מִלָּה (דְּא) דְּאָמְרֵי תַּתָּאֵי בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כֻּלְהוּ חֵילֵי שְׁמַיָּא יָדְעֵי בֵּיהּ וְאִתְתַּקְפֵי בֵּיהּ. וְלִישָׁן אָחֳרָא לָא יָדְעִין וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעֵי בֵּיהּ. וְעַל דָּא אִלֵּין כִּיוָן דְּאִתְבַּלְבֵּל לִישָׁנָא דִּלְהוֹן, מִיָּד וַיַּחְדְּלוּ לִבְנוֹת הָעִיר. דְּהָא

אִתְבַּר חֵילַיְיהוּ וְלָא יָכִילוּ לְמֶעְבַּד מִדֵּי בִּרְעוּתָא דִלְהוֹן.

(דניאל ב) לֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ (דִּי אֱלָהָא) (דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא, דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי לֵהּ הִיא. דְּהָא בְּגִין (דף א) דְּאַנְחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָזֵי דְּחָכְמְתָא לְעָלְמָא, אִתְקַלְקָלוּ בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא וּבָעוּ לְאִתְגָּרָא בֵּיהּ.

יָהַב חָכְמְתָא עִלָּאָה לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, וּבְהַהִיא חָכְמָה (דף עו ע"א) דְּאִתְגְּלֵי לֵיהּ יָדַע דַּרְגִּין, וְאִתְדַּבַּק בְּיֵצֶר הָרָע, עַד דְּאִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ מַבּוּעֵי דְּחָכְמְתָא. וּלְבָתַר תָּב קַמֵּי מָאֲרֵיהּ, וְאִתְגַּלְיָין לֵיהּ מִנַּיְיהוּ וְלָא כְּקַדְמִיתָא. לְבָתַר בְּהַהוּא סִפְרָא דִּילֵיהּ יָדַע חָכְמָאן. וּלְבָתַר אָתוּ בְּנֵי נָשָׁא וְאַרְגִּיזוּ קַמֵּיהּ.

יָהַב חָכְמְתָא לְנֹחַ וּפְלַח בֵּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבָתַר מַה כְּתִיב וַיָּשֶׂת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל כְּמָה דְּאוּקְמָר. יָהַב חָכְמְתָא לְאַבְרָהָם וּפְלַח בֵּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְבָתַר נָפַק מִנֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל דְּאַרְגִּיז קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן יִצְחָק נָפַק מִנֵּיהּ עֵשָׂו. יַעֲקֹב נָסַב תְּרֵין אֲחָתָן.

יָהַב חָכְמְתָא לְמֹשֶׁה מַה כְּתִיב בֵּיהּ (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. וְלָא הֲוָה כְּמֹשֶׁה שַׁמָּשׁ מְהֵימָן בְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין וְלָא סָטָא לְבֵיהּ בְּתִיאוּבְתָּא דְּחַד מִנַּיְיהוּ. אֶלָּא קָאִים בִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת.

יָהַב חָכְמְתָא עִלָּאָה לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא. לְבָתַר מַה כְּתִיב בֵּיהּ (משלי א) מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה (משלי ל) הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל. אָמַר שְׁלֹמֹה אִתְּתִי אֵל וְחָכְמְתָא דִּילֵיהּ הוּא. וְאוּכָל וְאֵיכוֹל לְמֶעְבַּד רְעוּתִי. לְבָתַר (מלכים א יח) וַיָּקֶם יְיָ שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה וגו׳.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין וְעִירוּ דְּחָכְמְתָא דְּאַשְׁכָּחוּ אִלֵּין מֵהַהוּא חָכְמָה דְּקַדְמָאֵי, אִתְגָּרוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָנוּ מִגְדָּל וְעָבְדוּ כָּל מַה דְּעָבָדוּ. עַד דְּאִתְבַּדְּרוּ מֵאַנְפֵּי אַרְעָא וְלָא אִשְׁתְּאַר בְּהוּ חָכְמָה לְמֶעְבַּד מִידֵּי. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר חָכְמְתָא בְּעָלְמָא וְיִפְלְחוּן לֵיהּ בָּהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי. לָאו כְּקַדְמָאֵי דְּחַבִּילוּ בֵּיהּ עָלְמָא. אֶלָּא וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חִיָּיא נִפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא וְנֵימָא מִלָּה. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר (דברים כג) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ. כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ, מְהַלֵּךְ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ג) מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם. וְדָא הוּא אִילָנָא דְּאָכַל מִנֵּיהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן. מִתְהַלֵּךְ נוּקְבָא מְהַלֵּךְ דְּכַר.

וְדָא הוּא דְּאָזִיל קַמַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל כַּד הֲווּ אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא דִּכְתִיב (שמות יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וְגוֹ'. הוּא דְּאָזִיל קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ כַּד אָזִיל בְּאָרְחָא. דִּכְתִיב, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. וְדָא הוּא דְּאָזִיל קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ זָכֵי. וְלָמָּה. לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אוֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ. לְאִשְׁתְּזָבָא בַּר נָשׁ בְּאָרְחָא וְלָא יִשְׁלוֹט בֵּיהּ אָחֳרָא.

וּבְגִין כָּךְ לְבָעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּמְרָא מֵחוֹבוֹי וּלְדַכָּאָה לְגַרְמֵיהּ. מַאי דַּכְיוּ דָּא. דִּכְתִיב, (דברים כג) וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ. מַאי קָדוֹשׁ, קְדוֹשִׁים מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ אִלֵּין שַׁיְיפֵי גוּפָא דְּגוּפָא אִתְחַבַּר וְאִתְתַּקַּן בֵּהּ. וּבְגִין כָּךְ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ. וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר.

מַאי עֶרְוַת דָּבָר. דָּא מִלְּתָא (עֶרְיָתָא) דְּעֶרְיָין. דְּדָא הוּא מִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאִיס בָּהּ יַתִּיר מִכֹּלָּא. כְּיוָן דְּאָמַר וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת, אַמַּאי דָּבָר. אֶלָּא הַנֵּי חַיָּיבֵי עָלְמָא דְּגָעֲלֵי וּמְסָאֲבֵי גַּרְמַיְיהוּ בְּמִלָּה דְּלְהוֹן דְּנָפְקֵי מִפּוּמַיְיהוּ וְהָא אִיהוּ עֶרְוַת דָּבָר.

וְכָל כָּךְ לָמָּה. בְּגִין דְּאִיהוּ אָזִיל קַמָּךְ. וְאִי אַתְּ עָבִיד כְּדֵין, מִיָּד וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ, דְּלָא יֵזִיל בַּהֲדָךְ וְייתוּב מֵאַחֲרֶיךָ. וְאֲנַן הָא אַזְלִינָן קַמֵּיהּ בְּאָרְחָא נִתְעַסַּק בְּמִלֵּי

דְּאוֹרַיְיתָא. דְּהָא אוֹרַיְיתָא אִתְעַטָּרָא עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ וּשְׁכִינְתָּא לָא אַעְדְּיָאת מִינֵּיהּ.

פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר וַיֹּאמֶר ה' הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְגוֹ' תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם. מַאי מִקֶּדֶם. מִקַּדְמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. וּמְצָאוּ. וַיִּרְאוּ מִבָּעֵי לֵיהּ מַאי וַיִּמְצְאוּ. אֶלָּא מְצִיאָה אַשְׁכָּחוּ תַּמָּן מֵרָזֵי דְּחָכְמְתָא מִקַּדְמָאֵי דְּאִתְנְעַר תַּמָּן מִן בְּנֵי טוֹפָנָא, וּבָהּ אִשְׁתַּדְּלוּ לְמֶעְבַּד בְּהַהִיא עֲבִידְתָּא דְּעַבָדוּ לְסַרְבָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַוּוּ אָמְרֵי בְּפוּמָא וְעַבְדֵי (דף עו ע"ב) עֲבִידְתָּא.

חֲמֵי מַה כְּתִיב הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם. בְּגִין דְּאִנּוּן בִּלְבָּא חַד וּרְעוּתָא חַד וּמְמַלְלֵי בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְעַתָּה לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת. וְלֵית מַאן דְּיִמְנַע עוֹבָדָא דִּלְהוֹן. אֲבָל מַאי אַעֲבִיד, אֲבַלְבֵּל לוֹן דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, וְלִישַׁן דִּלְהוֹן לְתַתָּא. וּכְדֵין אִתְמְנַע עוֹבָדָא דִּלְהוֹן. וּמַה בְּגִין דְּהַווּ בִּרְעוּתָא וְלִבָּא חַד וּמְמַלְלֵי בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ כְּתִיב לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת, וְדִינָא דִּלְעֵילָּא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. אֲנַן אוֹ חַבְרַיָּיא דְּמִתְעַסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא, וְאֲנַן בִּלְבָּא חַד וּרְעוּתָא חַד, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מִכָּאן לְאִנּוּן מָארֵי דְּמַחְלוֹקֶת לֵית לוֹן

קִיּוּמָא. דְּהָא כָּל זִמְנָא (דְּאִלֵּין) דִּבְנֵי עָלְמָא אִלֵּין עִם אִלֵּין בִּרְעוּתָא חָדָא וְלִבָּא חָד, אַף עַל גַּב דְּמָרְדֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא שָׁלְטָא בְּהוּ דִּינָא דִּלְעֵילָא. כֵּיוָן דְּאִתְפַּלְגוּ מִיָּד וַיָּפֶץ יְיָ אוֹתָם מִשָּׁם וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא אִשְׁתְּמַע דְּכוֹלָּא בְּמִלָּה דְּפוּמָא תַּלְיָיא. דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְבַּלְבֵּל מִיָּד וַיָּפֶץ יְיָ אֹתָם מִשָּׁם. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאָתֵי מַה כְּתִיב, (צפניה ג) כִּי אָז אֶהֱפֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻּלָּם בְּשֵׁם יְיָ וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד וּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ

זֹהַר

לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וְגוֹ׳. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מו) **שִׁמְעוּ אֵלַי אַבִּירֵי לֵב הָרְחוֹקִים מִצְּדָקָה. שִׁמְעוּ אֵלַי אַבִּירֵי לֵב, כַּמָּה תַּקִּיפִין לְבַייהוּ דְּחַיָּיבָיָא, דְּחָמָאן שְׁבִילֵי וְאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְלָא מִסְתַּכְּלָן בְּהוּ, וְלִבַּייהוּ תַּקִּיפִין דְּלָא מְהַדְּרִין**

סִתְרֵי–תוֹרָה

(דף ע"ו ע"ב)

תָּאנָא בְּתוּקְפָּא דְּהַרְמָנוּ דְּמַלְכָּא, אַנְצִיב חַד אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף גּוֹ נְטִיעָן עִלָּאִין, נְטִיעַ אִילָנָא דָּא, בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין אִסְתַּחַר, בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא פְּרִישָׁא רַגְלֵיהּ. ת״ק פַּרְסֵי מַטְלָנוֹי, כָּל רְעוּתִין דְּאִנּוּן פָּרְסִין בֵּיהּ תָּלְיָין, כַּד אִתְעַר הַאי, כֻּלְּהוּ

בִּתְיוּבְתָּא לְגַבֵּי מָרֵיהוֹן, וְאִקְרוֹן אַבִּירֵי לֵב. הָרְחוֹקִים מִצְּדָקָה דְּמִתְרַחֲקֵי מֵאוֹרַיְיתָא.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר דְּמִתְרַחֲקֵי מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִנּוּן רְחִיקִין מִנַּיְיהוּ, וּבְגִין כָּךְ אִקְרוֹן אַבִּירֵי לֵב. הָרְחוֹקִים מִצְּדָקָה דְּלָא בָּעָאן לְקָרְבָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין כָּךְ אִנּוּן רְחוֹקִים מִצְּדָקָה, כֵּיוָן דְּאִנּוּן רְחוֹקִים מִצְּדָקָה רְחוֹקִים אִנּוּן מִשְּׁלוֹם דְּלֵית לוֹן שָׁלוֹם. דִּכְתִיב, (ישעיה מח) אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְיָ לָרְשָׁעִים. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִנּוּן רְחוֹקִים מִצְּדָקָה.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם בָּעֵי לְקָרְבָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִתְקָרֵב. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מה) אֲהַבְתָּ צֶדֶק מִתְעָרִין בַּהֲדֵיהּ לֵית מַאן דְּנָפִיק מֵרְעוּתֵיהּ לְבָתַר, כְּלְהוּ בְּרְעוּתָא חָדָא בַּהֲדֵיהּ, קָם מִלְעֵילָא (ס"א נָחִית) אִתְנָחִית בְּמַטְלָנוֹי לְגוֹ יַמָּא. מְנַיְיהּ יַמָּא (אִתְגַּלֵי) אִתְמַלְיָיא. אִיהוּ מְקוֹרָא (דְּכָל ד"א לְכָל) מַיִין דְּנָבְעִין. תְּחוֹתֵיהּ מִתְפַּלְגִין כָּל מֵימוֹי דִּבְרֵאשִׁית, שַׁקִּיוּ דְּגִנְתָּא בֵּיהּ תַּלְיָין.

כָּל נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא מִנַּיְיהּ פָּרְחִין. נִשְׁמָתִין אִלֵּין עָאלִין בְּגִנְתָּא לְנָחָתָא לְהַאי עָלְמָא. נִשְׁמָתָא כַּד נָפְקָא אִתְבָּרְכָא בְּשָׁבַע בִּרְכָאן לְמֶהֱוֵי אַבָּא (ד"א ל"ג לְרוּחָא וְדָם) לְגוּפָא (וּלְמֶהֱוֵי) בְּסִלִּיקוּ (דְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם הָא נִשְׁמָתָא עִלָּאָה אַבָּא (ד"א ל"ג לְרוּחָא וְדָם) לְגוּפָא בְּסִלִּיקוּ) דְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה.

כַּד בַּעְיָא (נַפְשָׁא) לְנָחָתָא לְהַאי עָלְמָא, אוֹמֵי לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיטַר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וּלְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. וּמָסַר לָהּ מְאָה מַפְתְּחָן דְּבִרְכָאן.

(וּמוֹלַדְתְּךָ דָּא גּוּפָא דְּאִתְקְרֵי אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין עִלָּאִין. וּמִבֵּית אָבִיךָ

וַתִּשְׁנָא רֶשַׁע. בְּגִין דְּאָהַב צֶדֶק וְשָׂנָא רֶשַׁע אִתְקָרֵב לְצַדָּקָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מא) אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. מַאי טַעְמָא אוֹהֲבִי, בְּגִין דִּכְתִיב אָהֲבַתְּ צֶדֶק. רְחִימוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּרְחִים (דף עז ע"א) לֵיהּ אַבְרָהָם מִכָּל בְּנֵי דָּרֵיהּ דְּהַוּוּ אַבִּירֵי לֵב וְאִנּוּן רְחוֹקִים מִצַּדָּקָה כְּמָה דְּאִתְּמַר.

דְּא שְׁכִינְתָּא. אָבִיךָ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר אֵין פֶּשַׁע וְגו'. וְאֵין אָבִיו אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֵין אִמּוֹ אֶלָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ דָּא אִיהוּ הַאי עָלְמָא), (נ"א וּמוֹלַדְתְּךָ דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי, וּמִבֵּית אָבִיךָ תְּרֵיסַר תְּחוּמִין שִׁבְטִין עִלָּאִין. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ דָּא אִיהוּ הַאי עָלְמָא), (עַד כָּאן סִתְרֵי תּוֹרָה)

רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח (תהלים פד) מַה יְּדִידוּת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְיָ צְבָאוֹת.

כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכָּלָא בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא כָּל בְּנֵי נָשָׁא לָא יָדְעֵי וְלָא מִסְתַּכְּלֵי עַל מַה קָאִים עָלְמָא. וְאִנּוּן עַל מַה קָיְימִין. דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא עֲבַד שְׁמַיָּא מֵאֵשׁ וּמַיִם מִתְעָרְבִין כְּחָדָא וְלָא הֲווּ גַּלְדֵי. וּלְבָתַר אַגְלִידוּ וְקָיְימוּ בְּרוּחָא עִלָּאָה וּמִתַּמָּן שָׁתִיל עָלְמָא, לְקָיְמָא עַל סָמְכִין, וְאִנּוּן סָמְכִין לָא קָיְימִין אֶלָּא בְּהַהוּא רוּחָא, וּבְשַׁעֲתָא דְּהַהוּא רוּחָא אִסְתַּלַּק כֻּלְּהוּ מְרַפְּפִין וְזָעִין וְעָלְמָא אִרְתַּת הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איוב ט) הַמַּרְגִּיז אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן. וְכֹלָּא קָאִים עַל אוֹרַיְיתָא, דְּכַד יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא מִתְקַיֵּים עָלְמָא וְאִנּוּן קָיְימִין וְסָמְכִין קָיְימִין בְּאַתְרַיְיהוּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר פַּלְגוּת לֵילְיָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְגִנְתָא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא, כְּלְהוּ אִילָנִין דִּבְגִנְתָא דְּעֵדֶן מְזַמְּרָן וּמְשַׁבְּחָן קַמֵּיהּ. דִּכְתִיב, (דברי הימים א טז) אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ וגו׳. וְכָרוֹזָא קָרֵי בְּחֵיל וְאָמַר לְכוֹן אָמְרִין קַדִּישִׁין עִלָּיוֹנִין, מָאן מְנָכוֹן דְּעָיֵיל רוּחָא בְּאוּדְנוֹי לְמִשְׁמַע, וְעֵינוֹי פְּקִחִין לְמֶחֱמֵי. וְלִבֵּיהּ פָּתוּחַ לְמִנְדַּע, בְּשַׁעֲתָא דְּרוּחָא דְּכָל רוּחִין אָרִים בְּסִימוּ דְּנִשְׁמָתָא, וּמִתַּמָּן נָפִיק קָלָא דְּקָלַיָּא, חֵילִין אִתְבַּדַּר לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא.

א חַד סָלִיק לְסִטַר חָד. ב חַד נָחִית לְהַהוּא סִטַר. ג (תיקונים עג, לעיל לב ב) חַד עָיֵיל בֵּין תְּרֵין. ד תְּרֵין מִתְעָרִין מִתַּעֲטָרָן בְּתִלַת. ה תִּלַת עָיְילֵי בְּחַד. ו חַד אַפִּיק גְּוָונִין. ז שִׁית מִנְהוֹן לְסִטַר חָד, וְשִׁית מִנְהוֹן נָחֲתֵי לְהַהוּא סִטַר. ח שִׁית עָיְילֵי בְּתְרֵיסַר. ט תְּרֵיסַר מִתְעָרִין בְּעֶשְׂרִין וְתְרֵין. י שִׁית כְּלִילָן בַּעֲשָׂרָה. יא עֲשָׂרָה קָאִים בְּחַד.

וַוי לְאִנּוּן דְּנַיְימֵי שִׁנְתָא בְּחוֹרֵיהוֹן, לָא יָדְעֵי וְלָא מִסְתַּכְּלָאן אֵיךְ יְקוּמוּן בְּדִינָא דְּחוּשְׁבַּן אִתְפַּקַד, (דף עז ע"ב) כַּד אִסְתָּאַב גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא שַׁטְיָא עַל אַנְפֵּי דְּאַוִּירָא דְּטִיהֲרָא, וְסָלְקָא וְנַחֲתָא, וְתַרְעִין לָא מִתְפַּתְחָן, מִתְגַּלְגְּלָן כְּאַבְנִין בְּגוֹ קוּסְפִּיתָא. וַוי לוֹן מַאן יִתְבַּע לוֹן, דְּלָא יְקוּמוּן בְּעִדּוּנָא דָּא בְּגוֹ דּוּכְתֵי דְּעִנּוּגֵי דְּצַדִּיקַיָּא,

אִתְפַּקְדוּן דּוּכְתַּיְיהוּ. אִתְמַסְרוּן בִּידָא דִּדוּמָה, נַחֲתֵי וְלָא סַלְקֵי. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (איוב ז) כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְעַר שַׁלְהוֹבָא חַד מִסִּטְרָא צָפוֹן וּבָטַשׁ בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא וְנָחִית וּמָטֵי בֵּין גַּדְפֵּי דְּתַרְנְגוֹלָא וְאִתְעַר הַהוּא שַׁלְהוֹבָא בֵּיהּ וְקָרֵי, וְלֵית מַאן דְּאִתְעַר בַּר אֱנוֹשׁ זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּקָיְימֵי וְאִתְעָרוּ בְּאוֹרַיְיתָא. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל אֱנוֹשׁ צַדִּיקַיָּיא דִּבְגוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן צַיְיתֵי לְקָלֵיהוֹן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם, מַה כְּתִיב לְעֵילָא (בראשית יא) וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו וְגוֹ׳. מַאי אִירְיָא הָכָא, אֶלָּא עַד הַהוּא יוֹמָא לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּמִית בְּחַיֵּי אֲבוֹי בַּר דָּא, וְכַד אִתְרְמֵי אַבְרָם לְנוּרָא אִתְקְטִיל הָרָן, וּבְגִין דָּא נָפְקוּ מִתַּמָּן מַאן קָטִיל לוֹן לְהָרָן, אֶלָּא כֵּיוָן דְּרָמוּ אַבְרָהָם לְנוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי, אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁזָבֵיהּ, וְהָוָה הָרָן אָחוּי קָאֵי תַּמָּן.

אָמְרוּ כַּשְׂדָּאֵי בְּגִין זְכוּתֵיהּ דְּהָרָן אִשְׁתְּזִיב, מִיָּד נָפַק שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָׁא וְאוֹקֵדֵיהּ לְהָרָן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו. וְאִית דְּאָמְרֵי זַרְעָא דְּתֶרַח

לֵית אֶשָּׁא שַׁלְטָא בֵּיהּ, אֲבָל נְרָמֵי לְהָרָן לְנוּרָא, וְאִי לָא אִיתּוֹקַד נַדַע בְּוַדַּאי דְּלָא שַׁלְטָא נוּרָא בְּזַרְעֵיהּ, מִיָּד רָמֵי לֵיהּ לְהָרָן לְנוּרָא וְאִתּוֹקַד וְהָוָה תֶּרַח אֲבוּי קָאִים תַּמָּן הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו.

בְּהַהוּא יוֹמָא יְדָעוּ כָּל אוּמַיָּא וְלִישָׁנַיָּא דְּלָא שַׁיְּזֵבִיהּ לְאַבְרָהָם אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יְחִידָאי דְּעָלְמָא, וְהַוּוּ מַיְיתִין בְּנַיְיהוּ לְמִשְׁכְּנֵיהּ דְּאַבְרָהָם וְאָמְרִין לֵיהּ חָמֵינָן לָךְ, דְּאַתְּ רָחִיץ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ רִבּוֹנֵיהּ דְּעָלְמָא, אוֹלִיף לְבָנָךְ מֵאוֹרְחָךְ דְּאַתְּ יָדַע, וְעַלַיְיהוּ אָמַר קְרָא (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם).

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן הָרָן וְגוֹ׳. וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים. וַיֵּצְאוּ אִתָּם, אִתּוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. דְּהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תֶּרַח וְגוֹ׳ מַאי וַיֵּצְאוּ אִתָּם. אֶלָּא תֶּרַח וְלוֹט עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה נַפְקוּ דְּאִנּוּן הָווּ עִקָּרָא לְמֵיפַּק מִגּוֹ אִנּוּן חַיְיבַיָּא, דְּכֵיוָן דְּחָמָא תֶּרַח דְּאַבְרָהָם בְּרֵיהּ אִשְׁתְּזִיב מִגּוֹ נוּרָא, אִתְהַדַּר לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם, וּבְגִין כָּךְ וַיֵּצְאוּ אִתָּם תֶּרַח וְלוֹט.

וּבְשַׁעֲתָא דְּנַפְקוּ מַה כְּתִיב לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן. דִּרְעוּתָא דִּלְהוֹן הָוָה לְמֵיהַךְ תַּמָּן. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא כָּל מַאן דְּאִתְעַר לְאִתְדַּכָּאָה מְסַיְּיעִין לֵיהּ. תָּא חֲזֵי, דְּהָכִי הוּא

דְּכְיוָן דִּכְתִיב לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן מֵיָּד וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ, וְעַד דְּאִיהוּ אִתְעַר בְּקַדְמִיתָא לָא כְּתִיב לֶךְ לְךָ. תָּא חֲזֵי, מִלָּה דִּלְעֵילָּא לָא אִתְעַר עַד דְּאִתְעַר לְתַתָּא בְּקַדְמִיתָא עַל מַה דְּתִשְׁרֵי הַהִיא דִּלְעֵילָּא, וְרָזָא דְּמִלָּה, נְהוֹרָא אוּכְמָא לָא אִתְאַחִיד בְּנְהוֹרָא חִוָּורָא עַד דְּאִיהִי אִתְעָרִית בְּקַדְמִיתָא, כֵּיוָן דְּאִיהִי אִתְעָרִית בְּקַדְמִיתָא, מֵיָּד נְהוֹרָא חִוָּורָא שַׁרְיָיא עֲלָהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים פג) אֱלֹהִים אַל דְּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל. בְּגִין דְּלָא יִתְפַּסַק נְהוֹרָא חִוָּורָא מֵעָלְמָא לְעָלְמִין. וְכֵן (ישעיה סב) הַמַּזְכִּירִים אֶת יְיָ אַל דֳּמִי לָכֶם. בְּגִין לְאַתְעָרָא לְתַתָּא בְּמָה דְּיִשְׁרֵי אִתְעַרְוּתָא דִּלְעֵילָּא. וְכֵן כֵּיוָן דְּאִתְעַר בַּר נָשׁ אִתְעַרְוּתָא בְּקַדְמִיתָא כְּדֵין אִתְעַר אִתְעַרְוּתָא דִּלְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דִּכְתִיב וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְגוֹ' מֵיָּד וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם וְגוֹ'.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֶךְ לְךָ, לְגַרְמָךְ לְאַתְקָנָא גַּרְמָךְ, (לְאִתְתַּקָּפָא) לְאַתְקָנָא דַּרְגָּא דִּילָךְ. לֶךְ לְךָ, לֵית אַנְתְּ (ס"א כְּדַאי) לְמֵיקַם הָכָא בֵּין חַיָּיבִין אִלֵּין. וְרָזָא דְּמִלָּה לֶךְ לְךָ (דף עח ע"א) דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ לְאַבְרָהָם רוּחָא דְּחָכְמְתָא, וְהָוָה יָדַע וּמְצָרַף (צנורי) סִטְרֵי דְּיִישׁוּבֵי עָלְמָא, וְאִסְתַּכַּל בֵּהּ וְאַתְקַל בְּתִיקְלָא וְיָדַע חֵילִין דִּי מִמַּנָּן עַל סִטְרֵי יִישׁוּבָא.

כַּד מָטָא לְגַו נְקוּדָה דְּאֶמְצָעִיתָא דְּיִישׁוּבָא תָּקִיל בְּתִיקְלָא וְלָא הֲוָה סָלִיק בְּיָדֵיהּ. אַשְׁגַּח לְמִנְדַּע חֵילָא דִּי מְמַנָּא עֲלָהּ וְלָא יָכִיל לְאִתְדַּבְקָא בִּרְעוּתֵיהּ, תָּקִיל כַּמָּה זִמְנִין וְחָמָא דְּהָא מִתַּמָּן אִשְׁתִּיל כָּל עָלְמָא, אַשְׁגַּח וְצָרַף וְתָקַל לְמִנְדַּע וְחָמָא דְּהָא חֵילָא עִלָּאָה דְּעַלָּהּ לֵית לֵיהּ שִׁעוּרָא עָמִיק וְסָתִים וְלָאו אִיהוּ כְּגַוונֵי דְּסִטְרֵי דַּרְגֵּי דְּיִשׁוּבָא.

אַשְׁגַּח וְתָקִיל וְיָדַע דְּהָא כְּמָּה דְּמַהֲהִיא נְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּיִשׁוּבָא מְגִיהּ אִשְׁתִּיל כָּל עָלְמָא לְכָל סִטְרוֹי. הָכִי נָמֵי יָדַע דְּהָא חֵילָא דְּשָׁרֵי עֲלָהּ מִתַּמָּן נָפְקוּ כָּל שְׁאָר חֵילִין דְּמְמַנָּן עַל כָּל סִטְרֵי עָלְמָא, וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ אֲחִידָן. כְּדֵין (בראשית יא) וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן.

עוֹד אַשְׁגַּח וְתָקִיל וְצָרִיף לְמֵיקַם עַל בְּרִירָא דְּמִלָּה דְּהַהוּא אֲתַר וְלָא הֲוָה יָדַע וְלָא יָכִיל לְמֵיקַם עֲלָהּ לְאִתְדַּבְקָא, כֵּיוָן דְּחָמָא תּוּקְפָּא דְּהַאי אֲתַר וְלָא יָכִיל לְמֵיקַם עֲלֵיהּ מִיָּד וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם.

מַאי טַעְמָא דְּאַבְרָהָם. אֶלָּא דְּאִיהוּ הֲוָה יָדַע וְצָרִיף בְּכָל אִנּוּן שָׁלְטָנִין מְדַבְּרֵי עָלְמָא בְּכָל סִטְרוֹ דְּיִשׁוּבָא, וְהֲוָה תָּקִיל וְצָרִיף אִנּוּן דְּשָׁלְטִין בְּסִטְרֵי דְּיִשׁוּבָא מְדַבְּרֵי כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵיהוֹן, מַאן אִנּוּן תַּקִּיפִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְהֲוָה

תָּקִיל כָּל יִשּׁוּבֵי דְעָלְמָא (וְלָא) וְהָוָה סָלִיק בִּידוֹי. כַּד מָטָא לְהַאי אֲתַר חָמָא תַּקִּיפוּ דְעַמִּיקִין וְלָא יָכִיל לְמֵיקַם בֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעָרוּתָא דִילֵיהּ וְתִיאוּבְתָּא דִילֵיהּ. מִיָּד אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ לֶךְ לְךָ. לְמִנְדַּע לָךְ וּלְאַתְקָנָא גַּרְמָךְ.

מֵאַרְצְךָ, מֵהַהוּא סִטְרָא דִישּׁוּבָא דְּהַוִּית מִתְדַּבַּק בֵּיהּ. וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, מֵהַהוּא חָכְמָה דְּאַתְּ מַשְׂגַּח וְתָקִיל תּוֹלְדָתָא דִילָךְ וְרִגְעָא וְשַׁעֲתָא וְזִמְנָא דְּאִתְיְלִידַת בֵּיהּ וּבְהַהוּא כּוֹכְבָא וּבְהַהוּא מַזָּלָא. וּמִבֵּית אָבִיךְ, דְּלָא תַּשְׂגַּח בְּבֵיתָא דְּאַבּוּךְ. וְאִי אִית לָךְ שָׁרְשָׁא לְאַצְלָחָא בְּעָלְמָא מִבֵּיתָא דְּאַבּוּךְ, בְּגִין כָּךְ לֶךְ לְךָ מֵחָכְמָה דָּא וּמֵאַשְׂגָּחוּתָא דָּא.

תָּא חֲזֵי, דְּהָכִי הוּא, דְּהָא נָפְקוּ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְהַוּוּ בְּחָרָן, אַמַּאי יֵימָא לֵיהּ לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ. אֶלָּא עִקָּרָא דְּמִלְּתָא כְּמָה דְּאִתְּמַר. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ. אַרְאֶךָּ מַה דְּלָא יְכִילַת לְמֵיקַם עֲלֵיהּ וְלָא יְכִילַת לְמִנְדַּע חֵילָא דְּהַהִיא אַרְעָא דְּאִיהוּ עָמִיק וְסָתִים:

וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וגו׳ וְאֶעֶשְׂךָ, בְּגִין דְּכְתִיב לָךְ לְךָ. וַאֲבָרֶכְךָ, בְּגִין דְּכְתִיב מֵאַרְצְךָ. וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ, בְּגִין דְּכְתִיב וּמִמּוֹלַדְתְּךָ. וֶהְיֵה בְּרָכָה, בְּגִין דְּכְתִיב וּמִבֵּית אָבִיךְ.

סִתְרֵי תוֹרָה

וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל הַאי בְּרִכְתָּא חָדָא, וַאֲבָרֶכְךָ תְּרֵין, וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ תְּלַת, וֶהְיֵה בְּרָכָה אַרְבַּע. וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ חֲמֵשׁ, וּמְקַלֶּלְךָ אָאוֹר שִׁית. וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל מִשְׁפְּחוֹת

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר וְאֶעֱשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא. וַאֲבָרֶכְךָ מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא וַאֲגַדְּלָה שִׁמְךָ מִסִּטְרָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וֶהְיֵה בְּרָכָה מִסִּטְרָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. הָא הָכָא כְּרִסְיָיא דְּאַרְבַּע סָמְכִין דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, מִכָּאן וּלְהָלְאָה בְּרָכָן לְאַחֲרִינֵי דְּמִתְּזָנֵי מֵהָכָא דִּכְתִיב וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ (דף עח ע"ב) וּמְקַלֶּלְךָ אָאוֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. הָאֲדָמָה הָא שְׂבַע. כֵּיוָן דְּאִתְבָּרְכוּ בְּאִלֵּין שְׂבַע בִּרְכָאן, מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ לְנָחֲתָא לְהַאי עָלְמָא כְּמָה דְּאִתְפָּקְדָא. מִיָּד וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט. דָּא אִיהוּ נָחָשׁ דְּאִתְלַטְיָא וְאִתְלַטְיָא עָלְמָא בְּגִינֵיהּ דְּאִיהוּ קָאִים לְפִתְחָא לְאַסְטָאָה לְגוּפָא, וְלָא תִּפְעוֹל נְשָׁמָתָא פּוּלְחָנָא דְּאִתְפַּקְדַת עַד דְּיַעְבְּרוּן עַלָּה בְּהַאי עָלְמָא י"ג שְׁנִין, דְּהָא מִתְּרֵיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא נְשָׁמָתָא אִתְעָרַת לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא דְּאִתְפַּקְדַת הַדָּא הוּא דִּכְתִיב.

רַבִּי אֶלְעָזָר הַוָּה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, וְהַוֵי עִמֵּיהּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, הַאי דִּכְתִיב לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, כֵּיוָן דְּכֻלְּהוּ נָפְקוּ לְמֵהַךְ, אַמַּאי לָא אִתְּמַר לֵיהּ דְּכֻלְּהוּ יִפְקוּן. דְּהָא אַף עַל גַּב דְּתֶרַח הֲוָה פְּלַח לְעַבּוּדָה זָרָה. כֵּיוָן דְּאִתְעַר בְּאִתְעָרוּתָא טַב לְמֵיפַק בַּהֲדֵיהּ דְּאַבְרָהָם, וְחָמְיָנָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בִּתְיוּבְתָּא דְּחַיְיבַיָּא וּשְׁרָא לְמֵיפַק אַמַּאי לָא כְּתִיב לְכוּ לָכֶם, אַמַּאי לְאַבְרָהָם בִּלְחוֹדוֹי לֶךְ לְךָ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי תֵּימָא דְּתֶרַח כַּד נָפַק מֵאוּר כַּשְׂדִּים בְּגִין לְאַהֲדָרָא בִּתְשׁוּבָה הֲוָה, לָאו הָכִי. אֶלָּא כַּד נָפַק לְאִשְׁתְּזָבָא נָפַק, דְּהַוּוּ כֻּלְּהוּ בְּנֵי אַרְעֵיהּ בָּעָאן לְמִקְטְלֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָזוּ דְּאִשְׁתְּזִיב אַבְרָהָם הֲווּ אָמְרֵי לֵיהּ לְתֶרַח, אַנְתְּ הוּא דְּהַוִּית מַטְעֵי לָן בְּאִלֵּין פְּסִילִין, וּמִגּוֹ דַּחֲלָא דִּלְהוֹן נָפַק תֶּרַח, כֵּיוָן דְּמָטָא לְחָרָן לָא נָפַק מִתַּמָּן לְבָתַר, דִּכְתִיב וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט, וְאִילּוּ תֶּרַח לָא כְּתִיב (בְּיהּ וַיֵּלֶךְ, אֶלָּא וַיֵּצֵא).

פָּתַח וְאָמַר (איוב לח) וַיִּמְנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם וּזְרוֹעַ רָמָה תְּשַׁבֵּר. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל וַיִּמְנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם, דָּא נִמְרוֹד וּבְנֵי דָּרֵיהּ דְּנָפַק אַבְרָהָם מִנַּיְיהוּ דְּהַוָּה אוֹרָם. וּזְרוֹעַ רָמָה תְּשַׁבֵּר, דָּא נִמְרוֹד.

דָּבָר אַחֵר וַיִּמְנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם, דָּא תֶּרַח וּבְנֵי בֵיתֵיהּ. אוֹרָם, דָּא אַבְרָהָם. הָאוֹר לָא כְּתִיב אֶלָּא אוֹרָם דְּהַוָּה עִמְּהוֹן. וּזְרוֹעַ רָמָה תְּשַׁבֵּר, דָּא נִמְרוֹד דְּהַוָּה מַטְעֵי אַבַּתְרֵיהּ כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב לֶךְ לְךָ. בְּגִין לְאַנְהָרָא לָךְ וּלְכָל אִנּוּן דְּיִפְקוּן מִינָךְ מִכָּאן וּלְהָלְאָה.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (איוב לז) וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים וְרוּחַ עָבְרָה וַתִּטַהֲרֵם. וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר, אֵימָתַי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים. דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַדְבָּקָא לֵיהּ לְאַבְרָהָם בְּהַהוּא

אוֹר דִּלְעֵילָא וּלְאַנְהָרָא תַּמָּן. וְרוּחַ עֲבָרָה וַתְּטַהֲרֵם. דְּהָא לְבָתַר תָּבוּ בִּתְיוּבְתָּא תֶּרַח וְכָל בְּנֵי בֵיתֵיהּ (נ"א וְכָל בְּנֵי מָאתֵיהּ). בְּנֵי בֵיתֵיהּ (נ"א בְּנֵי מָאתֵיהּ) דִּכְתִיב וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. תֶּרַח, דִּכְתִיב וְאַתָּה תָּבֹא אֶל אֲבוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְגוֹ'.

וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי, דְּהָא לָא כְּתִיב וַיֵּצֵא אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ. אֶלָּא וַיֵּלֶךְ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר לֶךְ לְךָ, דְּהָא יְצִיאָה בְּקַדְמִיתָא עֲבִדוּ דִּכְתִיב וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן, וְהַשְׁתָּא כְּתִיב וַיֵּלֶךְ וְלָא כְּתִיב וַיֵּצֵא.

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ, דְּאַבְטַח לֵיהּ בְּכֻלְּהוּ הַבְטָחוֹת. וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט, דְּאִתְחַבַּר עִמֵּיהּ בְּגִין לְמֵילַךְ מֵעוֹבָדוֹי, וְעִם כָּל דָּא לָא אוֹלִיף כּוּלֵי הַאי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה. שֶׁבַע וְחָמֵשׁ תְּרֵיסַר אִנּוּן (וּתְרֵין עִלָּאִין עֲלַיְיהוּ אַרְבַּע סָרֵי אִנּוּן).

וּכְדֵין אִתְחֲזִיאַת נִשְׁמָתָא בְּהַאי עָלְמָא. דְּאִיהִי אַתְיָא מֵחָמֵשׁ שָׁנִים דְּאִנּוּן ת"ק פַּרְסֵי דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְשִׁבְעִים שָׁנָה דָּא אִיהוּ הַהוּא אִילָנָא מַמָּשׁ דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לְדַרְגִּין וְשִׁבְעִין שָׁנָה אִתְקְרֵי. כְּדֵין נָפְקַת מֵהַהוּא זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ וְעָאלַת בְּפוּלְחָנָא קַדִּישָׁא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן (יְמֵי ע' שָׁנָה לָא סְפוּרוֹת חַיִּים מֵהַהוּא אַרְבַּע סָרֵי) מֵהַהוּא רוּגְזָא וְתוּקְפָּא דְּהַהוּא (שָׁטָן) נָחָשׁ דְּהָוָה אַסְטֵי לֵיהּ עַד הַשְׁתָּא לְגוּפָא וְשָׁלְטָא עֲלוֹי.

בְּאִילָנָא שָׁלְטָא עָרְלָה תְּלַת שְׁנִין. בְּבַר נָשׁ תְּלַת סָרֵי שְׁנִין דְּאִקְרוּן שְׁנֵי עָרְלָה, כֵּיוָן דְּאַעֲבָרוּ עַל גּוּפָא אִנּוּן שְׁנִין

דְּאוֹלְפֵי אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְמֵיהַךְ בְּהוּ וּלְדָחֲלָא מִנֵּיהּ מַהַהוּא יוֹמָא דְּדִינָא דְּזַמִּין בַּר נָשׁ לְמֵיהַב דִּינָא וְחוּשְׁבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פָּתַח וְאָמַר, (איוב לז) בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לָדַעַת כָּל אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל (דף עט ע"א) תָּא חֲזֵי בְּהַהוּא יוֹמָא דְּאַשְׁלִימוּ יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ לְאַפָּקָא מֵעָלְמָא, הַהוּא יוֹמָא דְּגוּפָּא אִתְבַּר וְנַפְשָׁא בָּעְיָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ, כְּדֵין אִתְייְהִיב רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְמֶחֱמֵי מַה דְּלָא הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּ לְמֶחֱמֵי בְּזִמְנָא דְּגוּפָּא שָׁלְטָא וְקָאִים עַל בּוּרְייֵהּ. וּכְדֵין קָיְימֵי עֲלֵיהּ תְּלַת שְׁלִיחָן וְחָשְׁבֵי יוֹמוֹי וְחוֹבוֹי וְכָל מַה דְּעָבַד בְּהַאי וְאִתְעַבְּרַת (ד"א וְאִתְעַרַת) נִשְׁמָתָא לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא קַדִּישָׁא, פְּקִידַת לְגוּפָּא לְרַעוּתָא טָבָא, לְכְפוֹף לְהַהוּא נָחָשׁ דְּהָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה כְּמָה דְּהַוֵי, דִּכְתִיב וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְגוֹ' (אברם דא י אֶת שָׂרַי דָּא ה'. י' דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא וְהוּא זָכָר. ה' דָּא נִשְׁמָתָא דְּנוּקְבָא). דָּא גוּפָּא, דְּאִיהִי לְגַבֵּי נִשְׁמָתָא כְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא. וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו דָּא (יצר הרע) נָחָשׁ דְּלָא אַעְדֵּי כָּל כָּךְ מִן גוּפָּא, בְּגִין דְּבֵקוּתָא דְּגוּפָּא לָא אַעְדִּיו כָּל כָּךְ (זמנא דהוא) מִנֵּיהּ, אֲבָל אִתְעֲרוּתָא דִּנְשָׁמָתָא אַלְקֵי לֵיהּ תָּדִיר וְאַתְרֵי בֵּיהּ וְאוֹכַח לֵיהּ וְכָפִיף לֵיהּ עַל כָּרְחֵיהּ וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה.

וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ אִלֵּין עוֹבָדִין טָבִין דְּעָבִיד בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא בְּאִתְעַרוּתָא דִּנְשָׁמָתָא. וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן, הַהוּא נֶפֶשׁ דְּהַוַת בְּקַדְמִיתָא בְּדְבֵקוּתָא בְּחַבְרוּתָא דְּהַהִיא עָרְלָה בַּהֲדֵי גוּפָּא וְאַתְקִין לָהּ לְבָתַר, דְּהָא לְבָתַר דְּתֵלִיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא

עָלְמָא, וְהוּא אוֹדֵי עַל כֹּלָּא בְּפוּמֵיהּ, וּלְבָתַר הוּא חָתִים עֲלֵיהּ בִּידֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם, וּבִידֵיהּ כֻּלְּהוּ חֲתִימִין לְמֵידַן לֵיהּ (בְּהַהוּא ד"א בְּהַאי) עָלְמָא עַל קַדְמָאֵי וְעַל בַּתְרָאֵי עַל חַדְתֵּי וְעַל עַתִּיקֵי לָא אִתְנַשֵּׁי חַד מִנַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ. וְכָל אִנּוּן עוֹבְדִין דְּעַבַד בְּהַאי עָלְמָא בְּגוּפָא וְרוּחָא הָכִי נָמֵי יְהִיב חוּשְׁבְּנָא בְּגוּפָא וְרוּחָא עַד לָא יִפּוֹק מֵעָלְמָא.

דִּנְשַׁמְתָּא אִתְעָרַת לְאִתְקָנָא לְגוּפָא, תַּרְוַוייהוּ מְתַקְּנִין לְהַהוּא נֶפֶשׁ דְּמִשְׁתַּתְּפָא בְּתוּקְפָּא דְּנָחָשׁ וּתְאוּבְתֵּיהּ בִּישָׁא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. וְעִם כָּל דָּא נִשְׁמְתָּא אִתְקַיְּפַת בֵּיהּ בְּהַהוּא נָחָשׁ לְתַבְּרָא לֵיהּ בְּתוּקְפָּא בִּשְׁעִבּוּדָא דְּתִשְׁוּבָה (נ"א בִּשְׁעִבּוּדָא דְאוֹרַיְיתָא, וְאַמְשִׁיךְ לֵיהּ לְגַבֵּי בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת בְּגִין דְּלָא יִתְגַּבַּר עַל רוּחָא כְּדְבְקַדְמִיתָא) הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּעֲבוֹר (הכתוב בדף פ' אחר הגליון שורה ט"ו) (עד כאן סתרי תורה)

בְּהַאי עָלְמָא בְּגוּפָא וְרוּחָא הָכִי נָמֵי יְהִיב חוּשְׁבְּנָא בְּגוּפָא וְרוּחָא עַד לָא יִפּוֹק מֵעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה דְּחַיָּיבִיָּא אַקְשֵׁי קְדָל בְּהַאי עָלְמָא הָכִי נָמֵי אֲפִלּוּ בְּשַׁעְתָּא דְּבָעֵי לְנַפְקָא מֵהַאי עָלְמָא אַקְשֵׁי קְדָל. בְּגִין כָּךְ זַכָּאָה הוּא בַּר נָשׁ דְּיָלִיף בְּהַאי עָלְמָא אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְמֵיהַךְ בְּהוּ. וְחַיָּיבָא אַף עַל גַּב דְּאִסְתַּכַּל בְּהַנֵּי (נ"א דְּאִשְׁתַּדַּל בַּהֲדֵי) צַדִּיקַיָּיא אַקְשֵׁי קְדָל וְלָא בָּעֵי לְמֵילַף. וּבְגִין כָּךְ אִית לֵיהּ לְצַדִּיקָא לְמִתְקַף בֵּיהּ וְאַף עַל גַּב דְּחַיָּיבָא אַקְשֵׁי קְדָל הוּא לָא יִשְׁבּוֹק לֵיהּ וְאִית לֵיהּ לְאִתְקָפָא בִּידֵיהּ וְלָא יִשְׁבּוֹק לֵיהּ, דְּאִי יִשְׁבּוֹק לֵיהּ יְהַךְ וְיַחֲרִיב עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, מִן אֱלִישָׁע דְּדָחָה לְגֵחֲזִי. וְכֵן בְּאַבְרָהָם כָּל זִמְנָא דְּהַוָה לוֹט בַּהֲדֵיהּ לָא אִתְחַבַּר בַּהֲדֵי רַשִׁיעַיָּא, כֵּיוָן דְּאִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ מַה כְּתִיב וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן, וּכְתִיב וַיֶּאֱהַל עַד סְדוֹם. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ וְאַנְשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיְיָ מְאֹד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא הַאי דְּאָמַרְתְּ וַיֵּלֶךְ אַבְרָם וְלָא כְּתִיב וַיֵּצֵא אַבְרָם שַׁפִּיר הוּא. אֲבָל סוֹפָא דְּקְרָא מַה כְּתִיב בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵחָרָן כְּתִיב וְהַהִיא יְצִיאָה מֵאֱרֶץ מוֹלַדְתּוֹ הֲוַת בְּקַדְמִיתָא:

וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ. מַהוּ וַיִּקַּח, אֶלָּא אַמְשִׁיךְ לָהּ בְּמִלֵּי מַעֲלַיְיתָא, בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאַפָּקָא אִתְּתֵיהּ לְמֵיהַךְ בְּאַרְעָא אָחֳרָא בְּלָא רְעוּתָא דִּילָהּ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (במדבר כ) קַח אֶת אַהֲרֹן (במדבר ג) קַח אֶת הַלְוִיִּם. וּבְגִין כָּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם מָשִׁיךְ לָהּ בְּמִלִּין וְאוֹדַע לָהּ אָרְחֵיהוֹן דְּאִנּוּן בְּנֵי דָרָא כַּמָּה בִּישִׁין. וּבְגִין כָּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ.

וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו. מָה חָמָא אַבְרָהָם לְדָבְקָא עִמֵּיהּ לוֹט, אֶלָּא בְּגִין דְּצָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ דְּזַמִּין לְמֵיפַק מִנֵּיהּ דָּוִד. וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. אִלֵּין גֵּרִים וְגִיּוֹרוֹת דְּאִתְקִינוּ נַפְשַׁייְהוּ, אַבְרָהָם מְגַיֵּיר גּוּבְרִין וְשָׂרָה מְגַיְּרַת נָשִׁין וּמַעֲלָה עֲלַיְיהוֹן כְּאִלּוּ עֲבָדוּ לְהוֹן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא אִי הָכִי כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא הֲווּ, אִי תֵּימָא דְּכֻלְּהוּ אֲזִלוּ עִמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִין. (וּבְגִין כֻּלְּהוּ ד"א וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ) בְּנֵי נָשָׁא דְּהֲווּ אָזְלִין עִמֵּיהּ כֻּלְּהוּ אִקְרוּן (דף עט ע"ב) עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. וְהָוָה מַעֲבַר בְּאַרְעָא וְלָא הֲוָה דָּחִיל דְּכְתִיב וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא אִי הֲוָה כְּתִיב וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן הֲוָה אֲמִינָא הָכִי, אֶלָּא וְאֶת הַנֶּפֶשׁ כְּתִיב, אֶת לְאַסְגָּאָה זְכוּתָא דְּכֻלְּהוּ נַפְשָׁאן דְּהֲווּ אָזְלֵי עִמֵּיהּ, דְּכָל מַאן דְּמַזְכֵּה לְאָחֳרָא הַהוּא זְכוּתָא תַּלְיָא בֵּיהּ וְלָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ, מִנָּלָן דִּכְתִיב וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן, זְכוּתָא דְּאִנּוּן נַפְשָׁן הֲוָה אָזִיל עִמֵּיהּ דְּאַבְרָהָם. לֶךְ לְךָ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַאי טַעְמָא דְּגִלּוּיָא קַדְמָאָה דְּאִתְגְּלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם פְּתַח בְּלֶךְ לְךָ, דְּהָא עַד הָכָא לָא מַלִּיל עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאי טַעְמָא פְּתַח לֶךְ לְךָ. אֶלָּא הָא קָאֲמָרוּ דְּרָמַז בְּחוּשְׁבְּנֵיהּ מְאָה דְּהָא לְמֵאָה שְׁנִין אִתְיְלִיד לֵיהּ בַּר.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, כָּל מַה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא כֹּלָּא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאַבְרָהָם לָא הֲוָה דָּבִיק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדֵין כְּדְקָא חָזֵי, אָמַר לֵיהּ לֶךְ לְךָ, וְדָא רָמֵז לְהַהוּא אֲתַר דְּבָעֵי לְאִתְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהוּ דַּרְגָּא קַדְמָאָה לְאַעְלָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין כָּךְ לֶךְ לְךָ.

וְהַאי דַּרְגָּא לָא יָכִיל אַבְרָהָם לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ עַד דְּיֵיעוּל לְאַרְעָא דְּתַמָּן יִקַּבֵּל לֵיהּ לְהַהוּא דַּרְגָּא, כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (שמואל ב ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיְיָ לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה בְּאַחַת מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְיָ עֲלֵה וַיֹּאמֶר אָנָה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֶבְרוֹנָה. וְכִי כֵּיוָן דְּמִית שָׁאוּל וּמַלְכוּתָא אִתְחֲזִי לְדָוִד אַמַּאי לָא קַבִּיל מַלְכוּתָא מִיָּד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא כֻּלָּא רָזָא דְחָכְמְתָא אִיהוּ, בְּגִין דְּדָוִד לֵית לֵיהּ לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא אֶלָּא עַד דְּיִתְחַבַּר בַּאֲבָהָן דְּאִנּוּן בְּחֶבְרוֹן וּכְדֵין בְּהוּ יִקַּבֵּל מַלְכוּתָא. וְעַל דָּא אִתְעַכַּב תַּמָּן שְׁבַע שְׁנִין בְּגִין דְּיִקַּבֵּל מַלְכוּתָא כְּדְקָא יָאוּת וְכֻלָּא בְּרָזָא דְחָכְמְתָא וּבְגִין דְּיִתַּקֵּן מַלְכוּתֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא אַבְרָהָם לָא עָאל בְּקִיּוּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּעָאל לְאַרְעָא. חָמֵי מַה כְּתִיב וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ. וַיַּעֲבֹר וַיֵּלֶךְ מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא הָכָא הוּא רָמְזוֹ שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִתְחַתִּים בֵּיהּ עָלְמָא בְּע"ב אַתְוָון גְּלִיפָן דְּכֻלְּהוּ בְּשְׁמָא דָּא. כְּתִיב הָכָא וַיַּעֲבֹר וּכְתִיב הָתָם (שמות לד) וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא:

בְּסִפְרָא דְּרַבִּי יֵיסָא סָבָא כְּתִיב הָכָא וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ וּכְתִיב הָתָם (שמות לג) אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי. וְהוּא רָמְזוֹ לִקְדוּשָׁה דְּאַרְעָא דְּאָתֵי מֵאַתַר עִלָּאָה כְּדְקָא

סִתְרֵי תוֹרָה

(ע"ט ע"ב מקב"ה עד ויעבור הוא גליון)
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָמִיז חָכְמְתָא עִלָּאָה בְּאַבְרָהָם וּבְיִצְחָק, אַבְרָהָם דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא וְאִיהִי (ס"א אַב וְרָם), נִשְׁמָ"ה דָּא הִיא שָׂרָה. לוֹט דָּא

חָזֵי. עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה. מִסְטָרָא דָא (ד"א ל"ג דִּלְתַתָּא). לְסִטְרָא דָא כְּדְקָא חָזֵי. וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ. הָא אִתְּמַר דְּעַד כְּדֵין שָׁלְטָא חִוְיָא בִּישָׁא דְּאִתְלַטְיָא וְאַיְיתֵי לְוָוטִין עַל עָלְמָא דְּכְתִיב, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו וּכְתִיב, (בראשית נ) אָרוּר אַפָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוֹ'. וְתַמָּן אִתְקְרִיב אַבְרָהָם לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם הָכָא אִתְגְּלִי לֵיהּ מַה דְּלָא הֲוָה יָדַע הַהוּא חֵילָא עַמִּיקָא לְשָׁלְטָא עַל אַרְעָא. וּבְגִין כָּךְ וַיֵּרָא מַה (דף פ ע"א) דְּהֲוָה מִתְכַּסֵּי מִנֵּיהּ.

וּכְדֵין וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיְיָ הַנִּרְאֶה אֵלָיו, כֵּיוָן דְּאָמַר לַיְיָ מַהוּ הַנִּרְאֶה אֵלָיו. הוּא נָחָ"שׁ וּבַת זוּגֵיהּ דְּהַהוּא סמאל. רוּ"חַ קַדִּישָׁא דָּא יִצְחָק. נֶפֶ"שׁ קַדִּישָׁא דָּא רִבְקָה. יֵצֶ"ר הָרָע דָּא רוּחַ הַבְּהֵמָה, וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחָכְמָתֵיהּ (קהלת ג) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא וְגוֹ' נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית דָּא נֶפֶשׁ מִסְטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע.

וְעַל דָּא אָמְרוּ (נ"א דְּהַהוּא) דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא אִתְעָרָא לְגַבְרָא בְּיִרְאָ"ה וּבְחָכְמ"תָא, נִשְׁמָתָא אִתְעָרָא לְאִינִישׁ בְּבִינָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איוב כח) וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת יְיָ הִיא חָכְמָה וְגוֹ'. נִשְׁמ"תָא אִתְעָרֵי בִּתְשׁוּבָ"ה דְּאִתְקְרֵי בִּינָה וְאִקְרֵי שָׁרָ"ה. וְרוּ"חַ הוּא הַקּוֹ"ל וְאִתְקְרֵי דַּעַת וְאִתְעָרֵי לְאִינִישׁ דִּי סָלִיק קָלֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְנֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית אִתְעָר מִנֵּיהּ עוֹבָדִין טָבִין.

וּבְדוּגְמָא דָּא בָּרָא גוּפָא מֵאַרְבַּע יְסוֹדוֹת אֵשׁ וְרוּחַ וְעָפָר וּמַיִם כְּגַוְונָא דְּהוּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא נְשָׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ. מַיִם דָּא דְּכַר וְדָא הוּא

אֶלָּא הָכָא אִתְגְּלִי לֵיהּ הַהוּא דַּרְגָּא דְּשַׁלְטָא עַל אַרְעָא וְעָאל בֵּיהּ וְאִתְקַיֵּים בֵּיהּ: וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה. מִתַּמָּן יָדַע הַר יְיָ. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין דִּנְטִיעִין בְּהַאי אֲתַר. וַיֵּט אָהֳלָה בְּהֵ"א כְּתִיב. פָּרִישׁ פְּרִישׁוּ וְקַבִּיל מַלְכוּ שְׁמַיָּא בְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין דְּאַחִידָן בֵּיהּ. וּכְדֵין יָדַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא. וּכְדֵין בָּנָה מִזְבֵּחַ. וּתְרִין מַדְבְּחָן הֲווֹ, בְּגִין דְּהָכָא אִתְגְּלִי לֵיהּ דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא וְיָדַע חָכְמָה עִלָּאָה, מַה דְּלָא הֲוָה יָדַע מִקַּדְמַת דְּנָא. וּבָנָה תְּרִין מַדְבְּחָן חַד לְדַרְגָּא דְּאִתְגַּלְיָא וְחַד לְדַרְגָּא דְּאִתְכַּסְיָא.

תָּא חֲזֵי, דְּהָכִי הֲוָה בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וַיִּבֶן שָׁם מַיִם מְתִיקֵי דְּקוּדְשָׁה, וְאִית מַיִם הַמְאָרְרִים דְּאִנּוּן יֵצֶר הָרָע. אִית אֻשָּׁא קַדִּישָׁא נוּקְבָא וְאִית אֻשָּׁא נוּכְרָאָה אֵשׁ זָרָה, וְעַל דָּא כְּתִיב וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּאִיהִי נוּקְבְתָּא מִן יֵצֶר הָרָע. רוּחַ קַדִּישָׁא אִיהוּ דְּכַר. אִית רוּחַ מְסָאֲבָא דָּא יֵצֶר הָרָע שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יד) כִּי מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע. אִית עָפָר קַדִּישָׁא וְאִית עָפָר מְסָאֲבָא. וְעַל דָּא נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי תְּשׁוּבָ"ה אַתְקִיפַת בֵּיהּ בְּהַהוּא נָחָשׁ לְתַבְּרָא לֵיהּ בְּשַׁעֲבּוּדָא דִּתְשׁוּבָה וְאַמְשִׁיךְ לֵיהּ לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְאִנּוּן אַרְבַּע יְסוֹדֵי מִתְפַּשְׁטִין לְכ"ב אַתְוָון אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ. (עד כָּאן גְּלִיוֹן):

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם. דָּא בֵּי כְּנִישְׁתָּא אֲתַר דְּדִיּוּרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּמָּן כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית מח) וַאֲנִ"י נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶ"ם אֶחָד, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ הוֹאִיל וְאִתְקְרֵי צַדִּיק, דְּהָא צַדִּיק לָאו

מִזְבֵּחַ לַיְיָ הַנִּרְאֶה אֵלָיו וְגוֹ'.
וּלְבָתַר כְּתִיב וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
לַיְיָ סְתָם וְלָא כְּתִיב הַנִּרְאֶה
אֵלָיו. וְכֹלָּא רָזָא דְחָכְמְתָא
אִיהוּ. וּכְדֵין אִתְעַטַּר אַבְרָהָם
מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא עַד דְּסָלִיק
לְדַרְגֵּיהּ הַדָּא הוּא דִכְתִיב
וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ
הַנֶּגְבָּה. דָּא דָרוֹם דְּהוּא
חוּלָקֵיהּ דְּאַבְרָהָם. הָלוֹךְ
וְנָסוֹעַ דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא עַד
דְּסָלִיק לְדָרוֹם וְתַמָּן אִתְקַשַּׁר
כְּדְקָא יָאוּת וְסָלִיק לְדַרְגֵּיהּ
דְּדָרוֹם. כֵּיוָן דְּאִתְעַטַּר
אַבְרָהָם בְּדַרְגּוֹי בְּאַרְעָא
קַדִּישָׁא וְעָאל (בְּאַרְעָא) בְּדַרְגָּא
קַדִּישָׁא, כְּדֵין מַה כְּתִיב וַיְהִי
רָעָב בָּאָרֶץ. דְּלָא הֲווּ יָדְעֵי
יְדִיעָה לְקָרְבָא לְגַבֵּי
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ, דְּעַד כְּעַן
לָא הֲוָה חֵילָא דְעַל אַרְעָא
דִּיּוֹרָה אֶלָּא בַּהֲדֵי צַדִּיק, וְדָא
הוּא עַד מְקוֹם שְׁכֶם. עַד אֵלוֹן
מוֹרֶה אֵלּוּ בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת
דְּאוֹלְפִין וּמוֹרִים תַּמָּן תּוֹרָה
בָּרַבִּים.

וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ. כְּדֵין
אִתְבַּסַּם וְאִתְתַּקַּן יֵצֶר הָרָע
בְּגוּפָא בְּעַל כָּרְחֵיהּ. דְּסַגִּיאִין
שְׁמָהָן אִית לֵיהּ, וּבְגִינֵי כָּךְ
(אִתְהַדַּר) אִדְכַּר בִּשְׁמָהָן סַגִּיאִין.
אָז בָּאָרֶץ וַדַּאי וְאִתְכַּפְיָא
בְּהַאי, בְּגִין דִּכְדֵין אִיהוּ גוּפָא
בִּזְמָנָא דְּלָא אִתְעֲבַר מִנֵּיהּ
הַהוּא נָחָשׁ כָּל כָּךְ, בְּגִין
דְּבֵקוּתָא דְּגוּפָא כְּדֵין הַכְּנַעֲנִי
אָז בָּאָרֶץ, אַמַּאי אִקְרֵי כְּנַעֲנִי,
דְּאַסְחַר גוּפָא לְדִינִין בִּישִׁין.

וְנִשְׁמָתָא קַיְימָא בְּהַאי עָלְמָא
(לְאִתְתַּקָּנָא אוֹרְחוֹי דְּגוּפָא) כְּדְקָא
יָאוּת בְּגִין לְמִזְכֵּי בָּהּ, לְבָתַר
כַּד נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא אִי
זָכָאת סָלְקָא לַאֲתָרָהּ דְּנָפְקַת
מִתַּמָּן דִּכְתִיב אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה
וּכְתִיב אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה
שָׁם אָהֳלָה בַּתְּחִלָּה. אָהֳלָה

בְּהֵ"א.

וְהַשְׁתָּא אִיהִי קַיְימָא בֵּין

יָהִיב תּוּקְפָּא וּמְזוֹנָא עַל אַרְעָא, בְּגִין דְּעַד לָא אִתְקַדְּשַׁת (נ"א אִתְתַּקְנַת) וְלָא קָיְימָא בְּקִיּוּמָא. כֵּיוָן דְּחָמָא אַבְרָהָם דְּהָא הַהוּא חֵילָא דְּמַמָּנָא עַל אַרְעָא לָא יָהִיב תּוּקְפָּא וְחֵילָא קַדִּישָׁא כְּדְקָחָזֵי, כְּדֵין וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם. מְנָא יָדַע אַבְרָהָם, דִּכְתִיב לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת. כְּדֵין יָדַע אַבְרָהָם דְּהָא אַרְעָא לָא אִתְתַּקְנָא בְּתִקוּנָא קַדִּישָׁא אֶלָּא בְּדַרְגִין (יְדִיעָן) קַדִּישִׁין דְּיִפְקוּן מִנֵּיהּ, וּכְדֵין יָדַע אַבְרָהָם רָזָא דְּחָכְמְתָא דְּאַרְעָא לָא תִתַּקַּן בְּקִדּוּשָׁה אֶלָּא כִּדְאָמְרָן:

לְסָלְקָא לְעֵילָא וּבֵין לְנָחֲתָא לְתַתָּא. (דִּכְתִיב) בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעָי. אִי זָכָאת סָלְקָא אֵל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ, אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם וְגוֹ'. מַאן עָשָׂה וּמַאן מִזְבֵּחַ. אֶלָּא אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִידּוּ עָבַד תַּמָּן דַּאי מִזְבֵּחַ וְאַתְקִין לָהּ עַל תְּרֵיסַר אַבְנִין לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר יְיָ אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַדַּאי.

וּמִזְבֵּחַ דָּא עָשָׂה שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה כַּד אִתְבְּרֵי עָלְמָא עִלָּאָה (עִלָּאָה) טְמִירָא לְכָל עָלְמִין, וּמִיכָאֵ"ל כַּהֲנָא רַבָּא קָאִים וּמַקְרִיב עֲלָהּ קָרְבָּנִין דִּנְשְׁמָתִין, כֵּיוָן (דף פ ע"ב) דִּנְשְׁמָתָא סָלְקָא תַּמָּן מַה כְּתִיב וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְיָ, נְשְׁמָתָא קָארֵי תַּמָּן וְאִצְרִירָא בִּצְרוֹרָא דְחַיֵּי.

וְכָל דָּא, אִי זַכָּאָה בְּהַאי עָלְמָא לְאַתְקָנָא גּוּפָא כְּדְקָא יָאוֹת וּלְאַכְפְיָא (וּלְאַסְפְיָא) תּוּקְפָּא דְּהַהוּא לָטְיָא, עַד דְּאִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ מַה כְּתִיב, וַיְהִי רִיב בֵּין רוֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רוֹעֵי מִקְנֵה לוֹט (דְּא יֵצֶר הָרָע), דְּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּהַאי עָלְמָא, אִנּוּן סִיעָן וּמַנְהִיגֵי דִּנְשְׁמָתָא, וְאִנּוּן סִיעָן וּמַנְהִיגִין דְּיֵצֶר הָרָע, אִנּוּן בְּקִטְרוּגָא מְקַטְרְגִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְכָל שַׁיְיפִין דְּגוּפָא בְּצַעֲרָא בֵּינַיְיהוּ בֵּין נִשְׁמָתָא וְהַהוּא נָחָשׁ דְּקָא מַגִּיחִין קְרָבָא בְּכָל יוֹמָא.

מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט. נִשְׁמָתָא אֲהַדְּרָא לְגַבֵּי יֵצֶר הָרָע וְאָמַר לֵיהּ, אַל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין רוֹעַי וּבֵין רוֹעֶיךָ, סִטְרִין דִּילִי וְסִטְרִין דִּילָךְ. כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ, יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר הָרָע קְרֵיבִין דָּא בְּדָא, דָּא לִימִינָא וְדָא לִשְׂמָאלָא.

הֲלֹא כָל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי. סַגִּיאִין חַיָּיבַיָּא אִנּוּן בְּעָלְמָא, זִיל וְשׁוּט אֲבַתְרַיְיהוּ וְאִתְפְּרַשׁ מֵעִמִּי. אִם הַשְּׂמֹאל וְאֵימִינָה וְגוֹ׳. וְאוֹכַח לֵיהּ וְאָעִיק לֵיהּ בְּכַמָּה קְרָבִין דְּעָבִיד בַּהֲדֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, עַד דִּכְתִיב וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו.

כְּיָון דְּמִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא מַה כְּתִיב, אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. אִתְיַשְּׁבַת נִשְׁמָתָא בְּאִנּוּן צַדִּיקַיָּא בִּישׁוּבָא טַב בְּשָׁלֵם. וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר, הַהוּא לָטְיָא מְקַטְרְגָא אָזִיל לְקַטְרְגָא וּלְאִתְחַבְּרָא בְּאַתַר דְּחַיָּיבַיָּא תַּמָּן דִּכְתִיב וַיֶּאֱהַל עַד סְדוֹם. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ וְאַנְשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיְיָ מְאֹד. תַּמָּן שַׁרְיָא וְשָׁוֵי דִּיוּרֵיהּ בֵּינַיְיהוּ לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ לְאַסְטָאָה לוֹן וּלְאוֹבָדָא לוֹן. (וְאַבְרָהָם בְּעוֹבְדִין טָבִין בְּתִשׁוּבָה בְּאוֹרַיְיתָא) (חסר) (ס״א בְּעוֹבְדִין בִּישִׁין.

כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּאַרַת נִשְׁמָתָא בְּלָא מְקַטְרְגָא וְאִתְדְּכֵי גוּפָא מֵהַהוּא זוּהֲמָא, מִיָּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁרֵי דִּיוּרֵיהּ בַּהֲדֵיהּ וְיָרִית אַחְסַנְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וְאִית לֵיהּ נַיְיחָא בֵּין צַדִּיקַיָּא, וְהַהוּא לָטְיָא בֵּין אִנּוּן רַשִּׁיעַיָּא חָטָאן בַּהֲדֵיהּ, עַד דְּלָא הֲוָה פּוּרְקָנָא לְחוֹבַיְיהוּ.

מַה כְּתִיב וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו. וַיִּשְׁמַע אַבְרָם דָּא נִשְׁמָתָא דְּאִשְׁתְּאַרַת בְּדַכְיוּ בְּגוּפָא. כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו, דָּא יֵצֶר הָרָע דְּנִשְׁבָּה בֵּין אִנּוּן חַיָּיבַיָּא בְּחוֹבִין סַגִּיאִין. וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵּיתוֹ, אִלֵּין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּלָעְאן בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִנּוּן שַׁיְיפֵי דְּגוּפָא זְרִיזִין לְמֵיהַךְ בַּהֲדֵיהּ י״ח וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת, אִלֵּין רמ״ח שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, וְשִׁבְעִין, דְּרָזָא דְּנִשְׁמָתָא דְּנָפְקָא מִתַּמָּן). בְּכֹלָּא אִזְדָּרִז לְמֵהַךְ תַּמָּן לְגַבֵּי אִנּוּן חַיָּיבַיָּא לְאַתְבָּא לוֹן (מֵחוֹבוֹי) מֵחוֹבֵיהוֹן.

מַה כְּתִיב וַיִּרְדֹּף עַד דָּן. רָדִיף אֲבַתְרַייהוּ וְאוֹדַע לוֹן דִּינָא דְּהַהוּא עָלְמָא וְעוֹנְשָׁא דְּגֵיהִנֹּם, וְלָא יָהִיב דְּמִיכוּ לְעֵינֵיהּ בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא עַד דְּאוֹכַח לוֹן לְאִנּוּן חַיָּיבִין וְאָתִיב לוֹן בִּתְיוּבְתָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב וַיָּשֻׁב אֶת כָּל הָרְכוּשׁ, אָתִיב לוֹן בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימָא כְּדְקָא יָאוּת.

וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וְגו׳. אַפְלוּ לְהַהוּא יַצָּר הָרָע אַתְקִיף בַּהֲדֵיהּ עַד דְּאַכְפְּיֵיהּ בְּעַל כָּרְחֵיהּ (וְלָא) וְאַמְתִּיק לֵיהּ כְּדְקָא חָזֵי. כֹּלָּא אָתִיב בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא כְּדְקָא יָאוּת, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח יְמָמָא וְלֵילְיָא עַד דְּאוֹכַח לוֹן וּרְדַף לוֹן עַל הַהוּא חוֹבָא דְּחָאבוּ עַד דְּתָאבוּ בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא כְּדְקָחָזוּ.

אַהֲדַרְנָא לְמִילֵּי קַדְמָאֵי דְּפָרְשָׁתָא. כְּתִיב (שיר השירים ג) מְצָאוּנִי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים בָּעִיר וְגו׳. (תְּנַן כְּדוּגְמַת דְּרָמִיז בְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק וְשָׂרָה וְרִבְקָה ידו״ד, כְּדוּגְמָא דָּא רָמִיז בְּהַאי קְרָא (רות א) וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים. אֱלִימֶלֶ״ךְ דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.

נָעֳמ״י דָּא נְשָׁמָה, וְאַמַּאי אִתְקְרֵי נָעֳמִי, מְשׁוּם (תהלים צ) וִיהִי נֹעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מַחְלוֹן דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא, וְלָמָּה אִתְקְרֵי מַחְלוֹן דְּמָחֵל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רו״ת דָּא נֶפֶשׁ קַדִּישָׁא, וְלָמָּה אִתְקְרֵי רו״ת עַל שֵׁם תו״ר. כִּלְיוֹ״ן דָּא רוּחָ״א דְּבְעִיר״א, וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם (קהלת ג) רוּחַ הַבְּהֵמָה דָּא יֵצֶ״ר הָרָ״ע. עָרְפָּ״ה דָּא נַפְשָׁא דִּשְׁמָאלָא בַּת זוּגֵיהּ שֶׁל יֵצֶר הָרָע. וְלָמָּה אִתְקְרֵי עָרְפָּה מְשׁוּם כִּי עַם קְשֵׁה עֹרֶף הוּא.

אִי זָכָה בַּר נָשׁ סָלְקָא נִשְׁמָתָא עִלָּאָה, וְאִי לָאו מִסְתַּלְקֵי אִנּוּן דּוֹבְרֵי נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְאִשְׁתָּאַר נִשְׁמָתָא עִלָּאָה וְנֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית, מַה כְּתִיב, (רות א) וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלּוֹתֶיהָ עִמָּהּ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לְכַלּוֹתֶיהָ שֹׁבְנָה בְנֹתַי וְגו׳. וַתֹּאמֶר רוּת אַל תִּפְגְּעִי בִי וְגו׳ וְעָרְפָּה שָׁבָה לְעַמָּהּ וּלְאֱלֹהֶיהָ). תְּנַן עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּשְׁלֵם לְעֵילָא כְּגַוְונָא דִּירוּשָׁלֵם דִּלְתַתָּא, בְּשׁוּרִין וּמִגְדָּלִין וּפִתְחִין פְּתִיחִין, וְאִנּוּן חוֹמוֹת דְּתַמָּן אִית עֲלַיְיהוּ נָטְרִין (דף פא

(ע"א) דְּנָטְרֵי תַּרְעֵי דְּאִנּוּן חוֹמוֹת דְּכְתִיב, (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים וְגוֹ'. וּמִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא עִלָּאָה מִכֻּלְהוּ נָטְרֵי תַּרְעֵי דְּאִנּוּן חוֹמוֹת.

נְשָׁמָ"ה (דְּאִתְקְרֵי נָעֳמִ"י) כַּד נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא, אִי זָכָאת עָאלַת בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא דְּנָטַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא כְּגַוְונָא דְּהַהוּא גִּנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְעֵילָּא. וְתַמָּן כָּל צַדִּיקַיָּיא דְּעָלְמָא.

וְכַד נְשָׁמָתָא נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא, עָאלַת בְּמַעֲרְתָּא דְּכָפֶלְתָּא דְּתַמָּן אִיהִי פִּתְחָא דְּגַן עֵדֶן. פָּגְעַת בְּאָדָם הָרִאשׁוֹן וּבְאִנּוּן אֲבָהָן דְּתַמָּן, אִי זָכָאת אִיהִי, חָדָאן בָּהּ וּפָתְחִין לָהּ פִּתְחִין וְעָאלַת. וְאִי לָא דַּחְיִין לָהּ לְבַר. (ומה היא אָמְרָה כַּד דַּחְיִין לָהּ לְבַר (שיר השירים ג) מְצָאוּנִי הַשּׁוֹמְרִים וְגוֹ' אָזְלַת. לְבָתַר דְּאָזְלַת תַּמָּן מִקַּמֵּי דְּאַתְיָא לְעָלְמָא דָּא וְיִהְיֶבֶת נֵר עַל רֵישֵׁיהּ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כט) בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי כָּל מַאן דְּחָזוֹן לָהּ מִזְּדָעְזְעִין וְאָמְרֵי הַזֹּאת נָעֳמִי.

אָתְיַבַת הִיא וְאָמְרָה (רות א) אַל תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאן לִי מָרָה וְגוֹ'. אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי בְּהַהוּא אֲתַר וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יְיָ בְּלָא תּוֹרָה וּבְלָא מַעֲשִׂים טוֹבִים דְּאַעִיל לִי בְּגוּפָא בִּישָׁא לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיְיָ עָנָה בִי). וְאִי זָכָאת עָיְילַת לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כֵּיוָן דְּעָיְילַת יָתְבָא תַּמָּן בְּגִנְתָּא (אִזְדַּוּוְגַת בְּאֵלִימֶלֶךְ דְּא מְחַלּוֹן דְּדָא רוּחַ אִזְדַּוּוג בְּרוּת דְּדָא נֶפֶשׁ הַשְׁכָּלִית) וְאִתְלַבְּשׁוּ (ד"א וְאִתְלַבְּשַׁת) תַּמָּן בִּלְבוּשָׁא דְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְאִתְעַדַּנַת תַּמָּן.

סִתְרָא דְּסִתְרִין לַחֲכִימֵי לִבָּא אִתְמְסַר. (ארבע) תְּלַת דַּרְגִּין אִנּוּן דְּאִתְחִדָּן דָּא בְּדָא, וְאִלֵּין אִנּוּן נֶפֶשׁ (נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא נִשְׁמָתָא עִלָּאָה דְּאִתְקְרֵי יו"ד) רו"ח וּנְשָׁמָה. (נֶפ"שׁ) נֶפֶשׁ אִיהוּ חֵילָא דְּגוּפָא אִתְבְּנֵי מִנֵּיהּ. דְּכַד בַּר נָשׁ אִתְעַר בְּהַאי עָלְמָא לְאִזְדַּוּוגָא בְּנוּקְבֵיהּ כָּל שַׁיְיפֵי מִסְתַּכְמֵי (נ"א מִתְכַּנְשֵׁי) וּמִתְתַּקְנֵי לְאִתְהַנָּאָה (לְנִשְׁמָה) תַּמָּן, וְהַהוּא נֶפֶשׁ וּרְעוּתָא דִּילֵיהּ אִסְתַּכַּם בֵּיהּ בְּהַהוּא עוֹבָדָא (מַמָּשׁ) וּמָשִׁיךְ לֵיהּ לְהַהוּא נֶפֶשׁ וְאָעִיל לֵיהּ תַּמָּן בְּהַהוּא זַרְעָא דְּאוֹשִׁיד.

וּמִגּוֹ רְעוּתָא וּמְשִׁיכוּ דְּנַפְשָׁא

דְּמָשִׁיךְ תַּמָּן, אִתְמְשַׁךְ חֵילָא אוֹחֲרָא תַּמָּן מֵאִנּוּן דַּרְגִּין דְּאִתְקְרוּן אִישִׁי"ם, וְעָאל כֻּלָּא בְּמִשְׁיכוּ דְּהַהוּא זַרְעָא, וְאִתְבְּנֵי מִנַּיְהּ גּוּפָא. וְדָא אִיהוּ חֵילָא קַדְמָאָה תַּתָּאָה דְּאִנּוּן (אַרְבַּע) תַּלַת.

וּבְגִין דְּהַאי (נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא) נֶפֶשׁ אַקְרִיב בְּדִבְקוּתָא וִיסוֹדָא דְּגוּפָא, קָרְבָּנָא דְּאִתְקְרִיב לְכַפָּרָא עַל נִשְׁמָתָא אִתְיְהִיבַת חוּלָקָא לְאִנּוּן דַּרְגִּין דְּאִישִׁי"ם (דְּאִתְקְרוּן רוּחַ וְנֶפֶשׁ הַשְׁכָּלִית) בְּגִין דְּמִשִׁיכוּ דְּחוּלָקָא דְּהַהוּא (נִשְׁמָה) נֶפֶשׁ אָתֵי מִנַּיְהוּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי (מַהוּ לַחְמִי לְאִשַּׁי דְּיִהְיֵב מְזוֹנָא לְאִשַּׁי וְדָא הוּא שְׁפַע מֵאוֹר דְּאִנּוּן מִתְהַנָּן מִזִּיו הַשְׁכִינָה) בְּגִין דְּהוּא כַּפָּרָה דְּנֶפֶשׁ נָטְלֵי חוּלְקֵיהוֹן. וְכַד מִית בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, הַהִיא נֶפֶשׁ לָא אִתְעֲדֵי מִן קִבְרָא לְעָלְמִין, וּבְחֵילָא דָּא יָדְעֵי מֵתַיָּיא וּמִשְׁתָּעוּ דָּא עִם דָּא.

רוּחַ אִיהוּ דְּמְקַיֵּים לַנֶּפֶשׁ בְּהַאי עָלְמָא. וְאִיהוּ מְשִׁיכוּ דְּאִתְעֲרוּתָא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא כַּד אִנּוּן בְּתִיאוּבְתָּא חָדָא. וּכְדֵין אִתְעָרַת לְגַבֵּי דְּכוּרָא בְּתִיאוּבְתָּא דִּילָהּ, לְהַאי רוּחַ כְּגַוְונָא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דִּלְתַתָּא אַשְׁדְּיַאת זַרְעָא בְּתִיאוּבְתָּא לְגַבֵּי דְּכוּרָא. וְסָתְרָא דָּא (כַּד אַשְׁדְּיַאת שֻׁפַע בְּתִיאוּבְתָּא לְגַבֵּי נוּקְבָא וְהָכָא רָזָא) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל (קהלת יב) הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ.

וְהַאי רו"ח (וְנֶפֶ"ש וּנְשָׁמ"ה וְנִשְׁמָתָ"א לְנִשְׁמָתָא כַּד) נָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא (וְאִתְפָּרְשַׁת מִנֶּפֶשׁ (אִתְפָּרְשָׁן י"ה אִסְתַּלָּק לְגַנְתָּא דְּעֵדֶן בְּשִׁמְיָא עִלָּאָה וּמִתְלַבַּשׁ בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה מֵרָקְמָא בְּכָל גַּוְונִין) עָאל לְגַנְתָּא דְּעֵדֶן דִּבְהַאי עָלְמָא (תַּתָּאָה), וְאִתְלַבַּשׁ תַּמָּן גּוֹ אֲוִירָא דְּגַנְתָּא כְּמָה דְּמִתְלַבְּשִׁי מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי כַּד נָחֲתִין לְהַאי עָלְמָא. בְּגִין דְּאִנּוּן מֵהַהוּא רוּחַ הֲווּ דְּכִתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וְגו'.

אוּף הָכִי רוּחָא מִתְלַבַּשׁ בְּגַן עֵדֶן דְּאַרְעָא בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְתַמָּן אִתְעַדְּנַת בְּכָל עִדּוּנִין, בְּגַן עֵדֶן דָּא אִית צִיּוּרִין וְדִיוּקְנִין דְּהַאי עָלְמָא. וְאִית צִיּוּרִין וְדִיוּקְנִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְתַמָּן כָּל אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא

אָזְלִין וּמִתְעַדְּנִין תַּמָּן, וּבְרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי אִנּוּן בָּעָאן לְסָלְקָא לְעֵילָּא. (דִּיוּקְנָא דְּא מֵרוּ"ח וְאֵ"שׁ דִּבְהַאי עָלְמָא וּבְדִיוּקְנָא דָּא אִתְעַדְּנוּ בְּכָל עִדּוּנִין וּבְכָל זִמְנֵי"ו וְיַרְחֵי"ו וְשַׁבַּתֵּי"ו אִסְתַּלְּקוּ רוּ"חַ וְנֶפֶ"שׁ וּמִתְפַּשְׁטֵי מַהַאי גּוּפָא וּמִתְלַבְּשֵׁי בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה בְּגִּין עֵדֶן דְּלְעֵילָּא מֵרָקָמָא בְּכָל גְּוונִין. בְּאֵן אֲתַר הוּא י"ה בִּלְבוּשָׁא דִּילֵיהּ וְאִזְדַּוּוגוּ כַּחֲדָא ידו"ד וְאִנּוּן גֶּהֱנִּין מֵאוֹר הַשְּׁכִינָה)

וּבְמִצִיעוּת גִּנְתָּא אִית עַמּוּדָא חָדָא מֵרָקָמָא בְּכָל גְּוונִין. וְהַהוּא רוּחַ כַּד בָּעָא לְסָלְקָא, אִתְפַּשַּׁט תַּמָּן מֵהַהוּא לְבוּשָׁא (וְנֶפֶשׁ אִשְׁתְּאֲרַת תַּמָּן בְּגוּפָא) וְעָאל גּוֹ הַהוּא עַמּוּדָא (וְסָלְקַת) וְסָלִיק לְעֵילָּא גּוֹ הַהוּא אֲתַר דְּנָפְקַת מִנֵּיהּ, כְּדְכְתִיב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב וְגוֹ'.

וְנָטִיל לָהּ מִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא וּמַקְרִיב לָהּ קָרְבַּן בּוּסְמִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (וְאָתֵת) וְיָתְבָא תַּמָּן וּמִתְעַדְּנָא בְּהַהוּא צְרוֹרָא דְּחַיֵּי (ישעיה סד) דְּעַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ וְגוֹ'. לְבָתַר (דף פא ע"ב) נָחֲתָא לְגוֹ גִּנְתָּא דְּאַרְעָא וּמִתְעַדְּנָא בְּכָל עִדּוּנִין, וְאִתְלַבְּשַׁת בְּהַהוּא לְבוּשָׁא (וְאִזְדַּוּוגָא בְּנֶפֶשׁ דִּילֵיהּ) וְיָתְבָא תַּמָּן בְּטוּרָא עַל חַד תְּרִין מִכַּמָּה דְּהַוֹת בְּקַדְמִיתָא.

(וְדָא הוּא בְּחוֹל וְאִסְתַּלְּקָא בִּישִׁיבוּת דְּגַן עֵדֶן וּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא וּבְכָל רֵישֵׁי יַרְחֵי וְזִמְנֵי וְשַׁבַּתֵּי נָחֲתָא אִזְדַּוּוגָת בְּנֶפֶשׁ).

נְשָׁמָה הִיא חֵילָא עִלָּאָה עַל כָּל אִלֵּין, וְאִיהִי מֵחֵילָא דְּדִכוּרָא רָזָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְדָא סָלְקָא לְעֵילָּא מִיָּד. וְכָל הַנֵּי (ד"א אִנּוּן) תִּלַת דַּרְגִּין מִתְקַשְּׁרִין כְּחָדָא דָּא בְּדָא. וְכַד מִתְפָּרְשָׁן כֻּלְּהוּ סָלְקִין וְתָבִין לְהַהוּא אֲתַר דְּנַפְקוּ מִנֵּיהּ.

כַּד הַאי רוּחָא נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא וְעָאלַת בְּגוֹ מְעַרְתָּא דְּאָדָם וְאַבְהָן תַּמָּן, אִנּוּן יָהֲבִין לָהּ פִּנְקָס סִימָנָא וְעָאלַת לְגַבֵּי גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, קְרִיבַת תַּמָּן וְאַשְׁכָּחַת כְּרוּבִים וְהַהוּא לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. אִי זָכָאת חָמָאן פִּנְקָס סִימָנָא וּפָתְחִין לָהּ פִּתְחָא וְעָאלַת. וְאִי לָא דַּחְיִין לָהּ לְבַר.

וְיָתְבָא תַּמָּן, כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּיָתְבָא מִתְלַבְּשָׁא תַּמָּן בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא. וּבְרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי כַּד בָּעָאת לְסַלָּקָא. צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן יָהֲבִין לָהּ פִּנְקָס סִימָנָא, וְסָלְקַת בְּהַהוּא עַמּוּדָא וּפָגְעַת בְּאִנּוּן נָטְרֵי חוֹמוֹת יְרוּשְׁלֵם,

זֹהַר

וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם. מַאי טַעְמָא לְמִצְרַיִם. אֶלָּא בְּגִין דְּשָׁקִיל לְגַן יְיָ. דִּכְתִיב כְּגַן יְיָ כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. דְּתַמָּן שָׁקִיל וְנָחִית חַד נַהֲרָא דְּאִיהוּ לְיָמִינָא דִּכְתִיב, (בראשית ב) שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב. וְאַבְרָהָם כֵּיוָן דְּיָדַע וְעָאל בְּהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָא. בָּעָא לְמִנְדַּע כָּל אִנּוּן דַּרְגִּין דְּאִתְאַחֲדָן לְתַתָּא. וּמִצְרַיִם הֲוָה נָטִיל מִיָּמִינָא (ד"א לְיָמִינָא) וּבְגִין כָּךְ נָחַת לְמִצְרַיִם. וְתָא חֲזֵי, כַּפְנָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּאַרְעָא אֶלָּא כַּד מִסְתַּלְקֵי רַחֲמֵי מִן דִּינָא: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבֹא מִצְרָיְמָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב, כַּאֲשֶׁר קָרַב מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי אִי זָכְאָה פְּתְחִין לָהּ פִּתְחָא וְעָאלַת. וְאִי לָא נָטְלִין מִינָהּ הַהוּא פְּנָקָס וְדַחְיִין לָהּ לְבַר. תָּבַת לְגַנְתָּא וְאָמְרָה (שיר השירים ג) מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסּוֹבְבִים בָּעִיר וְגוֹ' נְשָׂאוּ אֶת רִדְיָדַי מֵעָלַי, דָּא אִיהוּ פְּנָקָס סִימָנָא דְּנָטְלֵי מִנַּיהּ (ד"א מִינָהּ). שׁוֹמְרֵי הַחוֹמוֹת אִלֵּין אִנּוּן נָטְרֵי חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם. (כְּדוּגְמָא דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא אִתְפַּשַּׁט מֵהַהוּא לְבוּשָׁא דִּלְעֵילָּא וּמִסְתַּלֵּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא וְאִתְהֲנֵי מֵאוֹר הַשְּׁכִינָה. וּנְשָׁמָה (ס"א וְנַפְשָׁא) אִשְׁתָּאֲרַת בְּגוּפָא (שמות קמא ב) וּבְכָל רֵישֵׁי יַרְחֵי וְזִמְנֵי וְשַׁבַּתֵּי נָחֲתָא נְשָׁמָה לְנִשְׁמָה וּמְזַדַּוּוְגָא לְנִשְׁמָה דְּאִשְׁתָּאֲרַת בְּגוּפָא וּמְזַדַּוּוְגָא בְּנִשְׁמָה וְדִיוּקְנָא דְּגַוְנָתָא דְּעַדָּן דִּלְתַתָּא הוּא אֵשׁ וּמַיִם שֶׁנֶּאֱמַר שָׁמַיִם. עַד הָכָא רוּחָא דְּשִׁמְאלָא הַיּוֹרֶדֶת לְמַטָּה אָזְלַת לְדַרְגָּא דִּילֵיהּ וְנֶפֶשׁ דִּילֵיהּ אִשְׁתָּאֲרָא בְּגוּפָא דְּאַרְעָא דִּכְתִיב, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְגוֹ'. וְעַל דָּא אָמְרוּ דְּמַתְיָא יְדֵעִי בְּעַלְמָא דְּאָתֵי מֵיקָרָא דְּצַדִּיקַיָּיא וּמֵעָלְמָא תַּתָּאָה וּמִשְׁתָּעְיִין דָּא עִם דָּא) (עַד כָּאן סִתְרֵי תּוֹרָה):

כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב, אֶלָּא כְּדִכְתִיב, (שמות יד) וּפַרְעֹה הִקְרִיב דְּאִיהוּ אַקְרִיב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְתִיּוּבְתָּא. אוּף הָכָא הִקְרִיב, דְּאַקְרִיב גַּרְמֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא יָאוּת. לָבָא מִצְרָיְמָה לְאַשְׁגָּחָא בְּאַנּוּן דַּרְגִּין וּלְאִתְרַחֲקָא מִנַּיְיהוּ וּלְאִתְרַחֲקָא מֵעוֹבְדֵי מִצְרַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן (ס"א בְּגִין) דְּנָחַת אַבְרָהָם לְמִצְרַיִם בְּלָא רְשׁוּ, אִשְׁתַּעְבִּידוּ בְּנוֹי בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין, דְּהָא כְּתִיב וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה. וְלָא כְּתִיב רֵד מִצְרַיִם, וְאִצְטָעַר כָּל הַהוּא לֵילְיָא בְּגִינָהּ דְּשָׂרָה.

וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה אָתְּ. וְכִי עַד הַהִיא שַׁעֲתָא לָא הֲוָה יָדַע אַבְרָהָם דְּאִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה הֲוַת. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ דְּעַד הַהִיא שַׁעֲתָא לָא אִסְתַּכַּל בְּדִיוּקְנָא דְּשָׂרָה בִּסְגִיאוּת צְנִיעוּתָא דְּהֲוַת בֵּינֵיהוֹן, וְכַד קָרִיב לְמִצְרַיִם אִתְגַּלְיָיא אִיהִי וְחָמָא בָּהּ.

דָּבָר אַחֵר בְּמָה יָדַע, אֶלָּא עַל יְדָא דְּטוֹרַח אוֹרְחָא בַּר נָשׁ מִתְבַּזֶּה וְהִיא קָיְימָא בְּשַׁפִּירוּ דִּילָהּ וְלָא אִשְׁתַּנֵּי. דָּבָר אַחֵר הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי דְּחָמָא עִמָּהּ שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין כָּךְ אִתְרַחֵץ אַבְרָהָם וְאָמַר אֲחוֹתִי הִיא. וּמִלָּה דָּא אִסְתָּלַק לְתֵרֵי גַּוְונִין. חַד כְּמַשְׁמָעוֹ. וְחַד כְּדִכְתִיב, (משלי ז)

אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. וּכְתִיב אִמְרִי נָא אֲחוֹתִי אָתְּ. וּכְתִיב, (דברים ה) וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ. לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ, כְּלַפֵּי שְׁכִינָה אָמַר בַּעֲבוּרֵךְ יִיטַב לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ. בְּגִין דִּבְדָא יִסְתַּלַּק בַּר נָשׁ וְיִזְכֶּה לְאִסְתַּלְקָא לְאָרְחָא דְחַיֵּי.

אִמְרִי נָא אֲחוֹתִי וְגוֹ'. רַבִּי יֵיסָא אָמַר יָדַע הֲוָה אַבְרָהָם דְּכֻלְּהוּ מִצְרָאֵי שְׁטִיפִין אִנּוּן בְּזִמָּה, וְכֵיוָן דְּכָל הַאי יָדַע אַמַּאי לָא דָחִיל עַל אִתְּתֵיהּ דְּלָא אַהֲדַר (דף פב ע"א) מֵאָרְחָא וְלָא יֵיעוּל לְתַמָּן. אֶלָּא בְּגִין דְּחָמָא שְׁכִינְתָּא עִמָּהּ:

השלמה מהדהשמטות (סימן יד)

וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרַיְמָה, כְּבוֹאָם מִבָּעֵי לֵיהּ וְשָׂרָה הֵיכָן הֲיָתָה. אֶלָּא אַבְרָהָם אַעֲלָה בְּתֵיבוּתָא וְסָגַר עֲלָהּ כֵּיוָן דְּמָטָא לְמִצְרַיִם אָמְרוּ לֵיהּ הַב מִכְסָּא אָמַר אֲנָא יָהִיב מִכְסָּא. אָמְרוּ לֵיהּ מָאנִין אַתְּ טָעִין אָמַר אֲנָא יָהִיב דְּמָאנִין אָמְרוּ לֵיהּ מַטְכְּסָא אַתְּ טָעִין אָמַר אֲנָא יָהִיב דְּמַטְכְּסָא. אָמְרוּ לֵיהּ מַרְגְּלָאן אַתְּ טָעִין, אָמַר לְהוּ אֲנָא יָהִיב מִכְסָּא דְּמַרְגְּלָאן, אָמְרוּ לֵיהּ אִי אֶפְשָׁר, אֶלָּא לְמִפְתַּח תֵּיבוּתָא וְנֶחֱזֵי מָה בְּגַוָּהּ. כֵּיוָן דְּפַתְחוּ תֵּיבוּתָא אִתְנַהֲרָא אַרְעָא דְמִצְרַיִם מִנְּהוֹרָא דִּילָהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה וְגוֹ' אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וַיְהִי

בְּבוֹאָם מִצְרַיְמָה, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר אֶלָּא בַּתֵּיבָה וְכוּ׳: (עד כאן מההשמטות)

וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרַיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הִיא מְאֹד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּתֵיבָה אָעִיל לָהּ, וּפְתָחוּ לָהּ לְמֵיסַב מִנָּה קוּסְטוּנָא. כֵּיוָן דְּאִתְפַּתַּח הֲוָה נְהוֹרָא כְּנְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא הַדָּא הוּא דִכְתִיב כִּי יָפָה הִיא מְאֹד. מַאי מְאֹד, אֶלָּא דְּחָמוּ בַּתֵּיבָה דְיוֹקְנָא (נ"א נְהוֹרָא) אָחֳרָא. אַפִּיקוּ לָהּ וְחָמוּ לָהּ כְּמִלְקַדְמִין הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה. כֵּיוָן דִכְתִיב וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה מַאי וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה, אֶלָּא דְּאַפִּיקוּ לָהּ וְחָמוּ לָהּ כְּמִלְקַדְמִין וּכְדֵין וַיְהַלְלוּ אוֹתָהּ אֶל פַּרְעֹה וְגוֹ׳.

(כאן שייך מה שבז"ח דף לח ע"ב)

אָמַר רַבִּי יִצְחָק. וַוי לְאִנּוּן חַיָּיבַיָּא דְּעָלְמָא דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׁגִּיחִין בַּעֲבִידְתֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִנּוּן לָא מִסְתַּכְּלֵי (בְּכֹלָּא) דְּכָל מַה דְּהֲוֵי בְּעָלְמָא מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ, דְּאִיהוּ יָדַע בְּקַדְמִיתָא מַה דִּלְהֲוֵי בְּסוֹפָא דִכְתִיב, (ישעיה מו) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ אִסְתַּכֵּי וְעָבִיד עֲבִידָן בְּקַדְמִיתָא בְּגִין לְסָלְקָא לוֹן לְבָתַר יוֹמִין.

תָּא חֲזֵי אִלְמָלֵא דְּאִנְסִיבַת שָׂרַי לְגַבֵּי פַּרְעֹה, לָא אַלְקֵי הוּא, וְאַלְקָאוּתָא דָּא גָּרִים אַלְקָאוּתָא לְבָתַר כֵּן

דְּיִלְקוּן מִצְרַיִם בִּנְגָעִים גְּדוֹלִים, כְּתִיב הָכָא נְגָעִים גְּדוֹלִים וּכְתִיב הָתָם (דברים ו) וַיִּתֵּן יְיָ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְרָעִים בְּמִצְרַיִם. מַה לְהַלָּן עֶשֶׂר מַכּוֹת אַף כָּאן עֶשֶׂר מַכּוֹת. כְּמָה דְּעַבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִסִּין וּגְבוּרָן לְיִשְׂרָאֵל לֵילְיָא, אוּף הָכָא עֲבַד לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשָׂרָה נִסִּין וּגְבוּרָאן לֵילְיָא.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר (תהלים ג) וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי. אָמַר דָּוִד אַף עַל גַּב דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא יֵיתוּן לַאֲגָחָא בִּי קְרָבָא, וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב מָגֵן בַּעֲדִי. אָמַר דָּוִד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מִפְּנֵי מָה לָא עַבְדֵי בִּי חַתִימָה דִּבְרָכָה כְּמָה דְּחָתְמֵי בְּרָכָה בְּאַבְרָהָם דִּכְתִיב אָנֹכִי מָגֵן לָךְ. וְאָמְרֵי מָגֵן אַבְרָהָם.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָוִד, אַבְרָהָם כְּבָר בְּחַנְתִּיו וּצְרַפְתִּיו וְקָאִים קַמָּאי בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. אָמַר לֵיהּ דָּוִד אִי הָכִי (תהלים כו) בְּחָנֵנִי יְיָ וְנַסֵּנִי צָרְפָה כִלְיוֹתַי וְלִבִּי. כֵּיוָן דְּעַבַד הַהִיא מִלָּה דְּבַת שֶׁבַע אִדְכַּר דָּוִד קַמֵּיהּ עַל מַה דְּאָמַר. אָמַר (תהלים יז) בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי בַּל תִּמְצָא זַמּוֹתִי בַּל יַעֲבָר פִּי.

אָמַר אֲנָא אֲמִינָא בְּחָנֵנִי יְיָ וְנַסֵּנִי וְאִנּוּן בָּחַנְתָּ לִבִּי. אֲנָא אֲמִינָא צָרְפָה כִלְיוֹתַי וְאִנּוּן צְרַפְתַּנִי בַּל תִּמְצָא לָא

אַשְׁכַּחְתְּ לִי כְּדְקָא יָאוּת. זַמּוֹתִי בַּל יַעֲבָר פִּי. מַאן יְתֵן וְהַאי מִלָּה דַּחֲשָׁבִית דְּלָא יַעֲבָר לִי פּוּמָאי, וְעִם כָּל דָּא חָתְמִין בֵּיהּ בְּרָכָה דְּקָאֲמָרַן מָגֵן דָּוִד, וּבְגִין כָּךְ אָמַר דָּוִד וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי, כְּבוֹד וּמֵרִים רֹאשִׁי. (ד"א ל"ג וְהַאי) וַדַּאי דַּרְגָּא דָּא יְקָרָא דִּילִי דְּאַנָא מִתְעַטַּרְנָא בֵּיהּ:

וַיְצַו עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אוֹתוֹ. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ מָגֵן לְצַדִּיקַיָּיא דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָגִין עַל אַבְרָהָם דְּלָא יִשְׁלְטוּן בֵּיהּ וּבְאִתְּתֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא לָא אִתְעֲדֵי מִנֵּהּ דְּשָׂרָה כָּל הַהוּא לֵילְיָא, אַתָּא פַּרְעֹה לְמִקְרַב בַּהֲדָהּ, אַתָּא מַלְאַךְ וְאַלְקֵי לֵיהּ, כָּל אֵימַת דְּאָמְרָה שָׂרָה אַלְקֵי הוּא מַלְקֵי, וְאַבְרָהָם הֲוָה מַתְקִיף בְּמָאֲרֵיהּ דְּהָא שָׂרָה לָא יָכְלִין לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי כח) וְצַדִּיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח, וְהָכָא נִסְיוֹנָא הוּא דְּלָא הִרְהֵר אַבְתְּרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חֲזֵי, דִּבְגִין כָּךְ לָא פַּקִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַחְתָּא לְמִצְרַיִם אֶלָּא הוּא עַצְמוֹ מִגַּרְמֵיהּ נָחֵת, בְּגִין דְּלָא יֵהֵא פִּתְחוֹן פֶּה לִבְנֵי עָלְמָא דְּאָמַר לֵיהּ כֵּן וּלְבָתַר אִצְטַעַר עַל אִתְּתֵיהּ.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר (תהלים צב) צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז

בַּלְבָנוֹן יִשְׂגֶּא. צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח. מִפְּנֵי מָה אַקִּישׁ צַדִּיק לְתָמָר. מַה תָּמָר כֵּיוָן דְּגָזְרִין לֵיהּ לָא סָלִיק עַד זְמַן סַגְיָא, אוֹף הָכִי צַדִּיק כֵּיוָן דְּאִתְאֲבִיד מֵעָלְמָא לָא סָלִיק אַחֵר תְּחוֹתוֹי עַד זְמַן סַגְיָא. כְּאֶרֶז בַּלְבָנוֹן יִשְׂגֶּא אוֹף הָכִי נָמֵי. כַּתָּמָר יִפְרָח מַה תָּמָר לָא סָלִיק אֶלָּא דְּכַר וְנוּקְבָא. אוֹף הָכִי צַדִּיק לָא סָלִיק אֶלָּא דְּכַר וְנוּקְבָא, דְּכַר צַדִּיק וְנוּקְבָא צַדֶּקֶת, כְּגַוְונָא דְּאַבְרָהָם וְשָׂרָה. כְּאֶרֶז בַּלְבָנוֹן יִשְׂגֶּא מָה אֶרֶז בַּלְבָנוֹן עִלָּאָה עַל כֹּלָּא וְכֹלָּא יַתְבֵי תְּחוֹתוֹי, אוֹף הָכִי צַדִּיק הוּא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא וְכֹלָּא יַתְבֵי תְּחוֹתוֹי. וְעָלְמָא לָא קַיְימָא אֶלָּא עַל צַדִּיק חַד דִּכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְעַלֵּיהּ קָאִים עָלְמָא, וּבְגִינֵיהּ אִסְתִּמִיךְ, וְעַלֵּיהּ אִשְׁתְּיל.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְהָא תְּנִינָן דְּעַל שִׁבְעָה סָמְכִין עָלְמָא קַיְימָא דִּכְתִיב, (משלי ט) חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל (הָכָא) כְּלְהוּ אָחֳרָנִין בִּשְׁבִיעָאָה (דף פב ע"ב) קַיְימֵי דְּאִיהוּ סָמְכָא דְּעָלְמָא, וְאִיהוּ צַדִּיק וְדָא אַשְׁקִי (לְעָלְמָא) וְרָוֵי עָלְמָא (ס"א מִן כֹּלָּא) וְזָן כֹּלָּא. וְעַלֵּיהּ כְּתִיב (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב כִּי פְּרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ. וּכְתִיב, (תהלים קמה) טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. דָּא הוּא סְמִכָא דְּעָלְמָא קָאִים עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ אַשְׁקֵי לְגִנְתָּא (דְּעֵדֶן) וְגִנְתָּא אִשְׁתַּקֵי מִנֵּיהּ וּמִנֵּיהּ עָבְדָא פִּירִין. וְכֻלְּהוּ פֵּירִין פָּרְחִין בְּעָלְמָא וְאִנּוּן קְיוּמָא דְּעָלְמָא קְיוּמָא דְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאן נִינְהוּ, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּאִנּוּן פִּרְיֵי עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כָּךְ בְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא סָלְקָן.

וְכַד אִתְפְּלַג לֵילְיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּהוּ. בְּמַאן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּכֻלְּהוּ, בֵּין אִנּוּן דְּמִדּוֹרֵיהוֹן בְּהַהוּא עָלְמָא, בֵּין אִנּוּן דְּיָתְבֵי בְּמִדּוֹרֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא, בְּכֻלְּהוּ מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא.

תָּא חֲזֵי, עָלְמָא דִּלְעֵילָּא אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרוּתָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, וְכַד נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא נָפְקֵי מֵהַאי עָלְמָא וְסָלְקֵי לְעֵילָּא כֻּלְּהוּ מִתְלַבְּשֵׁי בִּנְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא בְּדִיוּקְנָא יְקָר, וּבְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע וְתָאִיב לוֹן דְּאִינְהוּ פִּרְיֵי עוֹבָדוֹי, וְעַל דָּא אִקְרוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאִית לוֹן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם, בָּנִים וַדַּאי אִיבָּא דְּעוֹבָדוֹי.

אָמַר רַבִּי יֵיסָא וְאַפִּילּוּ אִנּוּן דִּבְהַאי עָלְמָא (דְּאַרְעָא),

הֵיאַךְ. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דִּי בְּפַלְגוּת לֵילְיָא כָּל אִנּוּן זַכָּאֵי קִשׁוֹט כֻּלְּהוּ מִתְעָרֵי לְמִקְרֵי בְּאוֹרַיְיתָא וּלְמִשְׁמַע תּוּשְׁבְּחָן דְּאוֹרַיְיתָא, וְהָא אִתְּמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דִּבְגוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן כֻּלְּהוּ צַיְיתִין לְקָלֵיהוֹן, וְחוּטָא דְּחֶסֶד אִתְמְשַׁךְ עֲלַיְיהוּ בִּימָמָא דִּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי.

וְעַל דָּא תּוּשְׁבְּחָן דְּסָלְקִין בְּלֵילְיָא קַמֵּיהּ דָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא שְׁלִים. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲווּ סְגִירִין בְּבָתֵּיהוֹן כַּד קָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוֹרֵיהוֹן דְּמִצְרָאֵי, הֲווּ אָמְרֵי הַלֵּילָא וְתִשְׁבְּחָן קַמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, דְּדָוִד מַלְכָּא הֲוָה קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, דְּאִי תֵּימָא דְּהֲוָה יָתִיב אוֹ שָׁכִיב בְּעַרְסֵיהּ וְהֲוָה אָמַר שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, לָא, אֶלָּא כְּמָה דִּכְתִיב (תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. אָקוּם וַדַּאי בַּעֲמִידָה לְאִתְעַסְקָא בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִין כָּךְ דָּוִד מַלְכָּא חַי לְעָלְמִין, וְאַפִּילּוּ בְּיוֹמֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא אִיהוּ מַלְכָּא. דְּהָא תְּנַן מַלְכָּא מְשִׁיחָא אִי מִן חַיָּיא הוּא דָּוִד שְׁמֵיהּ וְאִי מִן מֵתַיָּיא הוּא דָּוִד שְׁמֵיהּ, וְאִיהוּ הֲוָה אִתְעַר בְּצַפְרָא עַד לָא ייֵתֵי דִּכְתִיב, (תהלים נז) עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר.

תָּא חֲזֵי, כָּל הַהוּא לֵילְיָא דְּשָׁרָה הַוֹת לְגַבֵּיהּ דְּפַרְעֹה אָתוּ

מַלְאָכֵי עִלָּאֵי לְזַמְּרָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, אָמַר לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלְּכוּ זִילוּ וְעַבִּידוּ מַכְתְּשִׁין רַבְרְבִין בְּמִצְרַיִם, רְשִׁימוּ לְמַאן דְּאַנָא זַמִּין לְמֶעְבַּד לְבָתַר, (דא) מַה כְּתִיב וַיִּנַּע יְיָ אֶת פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדוֹלִים וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיִּקְרָא פַּרְעֹה לְאַבְרָם וְגוֹ׳. מְנָא הָוָה יָדַע, דְּהָא לָא כְּתִיב הָכָא כְּמָה דְּאִתְּמַר בַּאֲבִימֶלֶךְ דִּכְתִיב וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְגוֹ׳, וְהָכָא לָא אָמַר לֵיהּ מִדִּי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק הָא כְּתִיב עַל דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם. דְּהָכִי הֲווּ אָמְרֵי לֵיהּ, עַל דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם. דְּהָא לָא הָוָה מְמַלֵּיל עִמֵּיהּ כְּמָה דְּמְמַלֵּיל בַּאֲבִימֶלֶךְ, אֶלָּא בְּמִלָּה דָּא אִתְּמַר וְלָא יַתִּיר, מַכְתְּשָׁא דָּא עַל דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם אִיהִי, וְלָא הָוָה מַלִּיל (דא) עִמֵּיהּ, כְּדֵין יָדַע (הוא) דְּהָא אִתְּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִיהִי, מִיָּד וַיִּקְרָא פַּרְעֹה לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר וְגוֹ׳.

וַיְצַו עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים. לָמָּה בְּגִין דְּלָא יִקְרַב בַּר נַשׁ בְּהוּ לְאַבְאָשָׁא לוֹן. וַיְשַׁלְּחוּ אוֹתוֹ, לְוָיָיה עֲבָדוּ לֵיהּ בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי אַנְתְּ זַמִּין לְמֶעְבַּד לִבְנוֹי אַתְּ תּוֹזִיף לוֹן מֵאַרְעָךְ דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם דְּאוֹזִיף לוֹן מִכָּל אַרְעֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא כָּל כָּךְ לָמָּה אִזְדַּמַּן לֵיהּ לְאַבְרָהָם וּלְמַאי אִיצְטְרִיךְ, אֶלָּא בְּגִין לְגַדְּלָא שְׁמֵיהּ דְּאַבְרָהָם וְשָׂרָה בְּעָלְמָא, (דף פג ע"א) **דְּאָפִילוּ בְּמִצְרַיִם דְּאִנּוּן חֲרָשֵׁי עָלְמָא וְלָא הֲוָה יָכִיל בַּר נָשׁ לְאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ. אִתְגַּדַּל אַבְרָהָם וְאִסְתַּלִּיק לְעֵילָּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם, לְאָן אֲתַר הַנֶּגְבָּה.** (וּמַאי הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ, אֶלָּא לְאוֹדָעָא דְּלָא גָּזְלוּ מִנֵּיהּ מִדַּעַם מֵאִנּוּן מַתְנָן דְּיָהֲבוּ לֵיהּ בְּדִיל שָׂרָה דְּתֵהֵא לְמַלְכָּא)

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, כֹּלָּא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ, וְקָא רָמֵז הָכָא בְּחָכְמְתָא וְדַרְגִּין דִּלְתַתָּא דְּקָא נָחִית אַבְרָהָם לְעוּמְקָנֵיָא דְּלְהוֹן וְיִדַּע לוֹן, וְלָא אִתְדַּבָּק בְּהוּ, וְתָב לְקַמֵּי מָרֵיהּ. וְלָא אִתְפַּתָּא בְּהוּ כְּאָדָם דְּכַד מָטָא לְהַהוּא דַּרְגָּא אִתְפַּתָּא בְּנָחָשׁ וְגָרִים מוֹתָא לְעָלְמָא. וְלָא אִתְפַּתָּא כְּנֹחַ דְּכַד נָחַת וּמָטָא לְהַהוּא דַּרְגָּא מַה כְּתִיב, (בראשית ט) **וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה. אָהֳלֹה כְּתִיב בְּהֵ"א.**

אֲבָל בְּאַבְרָהָם מַה כְּתִיב וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם. דְּסָלִיק וְלָא נָחִית, וְתָב לְאַתְרֵיהּ לְדַרְגָּא עִלָּאָה דְּאִתְדַּבָּק בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא. וְעוֹבָדָא דָּא הֲוָה, בְּגִין לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא דְּאִתְקַיָּים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ וְלָא אִתְפַּתָּא וְקָם בְּקִיּוּמָא וְתָב לְאַתְרֵיהּ. הַנֶּגְבָּה, דָּא דָּרוֹם דַּרְגָּא

עִלָּאָה דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא דִּכְתִיב הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה. אוּף הָכָא הַנֶּגְבָּה, אֲתַר דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא. תָּא חֲזֵי, רָזָא דְּמִלָּה, אִי אַבְרָם לָא יִיחוּת לְמִצְרַיִם וְלָא יִצְטָרֵךְ תַּמָּן בְּקַדְמִיתָא. לָא יְהֵא חוּלַק עַדְבֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּגַוְונָא דָּא לְבְנוֹי כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לֵיהּ (ד"א לוֹן) עַמָּא חָדָא עַמָּא שְׁלִים וּלְקָרְבָא לוֹן לְגַבֵּיהּ, אִי לָא נָחֲתוּ בְּקַדְמִיתָא לְמִצְרַיִם וְלָא יִצְטַרְפוּן תַּמָּן, לָא הֲווּ עַמָּא יְחִידָא דִּילֵיהּ. (סא א כְּגַוְונָא דָּא אִי לָא אִתְיְיהִיבַת אַרְעָא קַדִּישָׁא לִכְנַעַן בְּקַדְמִיתָא וְיִשְׁלוֹט בָּהּ לָא הֲוַות אַרְעָא חוּלְקֵיהּ וְעַדְבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֹלָּא רָזָא חָדָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וְהֲוָה עִמֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה. עַד דְּהֲווּ אָזְלִי, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּווֹהֲנָא הֵיךְ בְּנֵי עָלְמָא לָא מַשְׁגִּיחִין לְמִנְדַּע מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא וְעַל מָה קָיְימִי. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאוֹקִימְנָא לֵיהּ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, נַפְשָׁא דְּבַר נָשׁ, כַּד (אידהו) סָלִיק לְעַרְסֵיהּ, נָפְקַת מִגֵּיהּ וְסָלְקָא לְעֵילָא. וְאִי תֵּימָא דְּכֻלְּהוּ סָלְקָאן. לָאו כָּל חַד וְחַד חֲמֵי אַפֵּי מַלְכָּא, אֶלָּא נַפְשָׁא סָלְקָא וְלָא אִשְׁתְּאַר בָּהּ בַּהֲדֵי גּוּפָא בַּר חַד רְשִׁימוּ (נְשִׁימוּ) דְּקִיסְטָא דְּחַיּוּתָא דִּלְבָא.

וְנַפְשָׁא אָזְלָא וּבָעְיָא לְסָלְקָא. וְכַמָּה דַּרְגִּין לְדַרְגִּין

לְסָלְקָא, שָׁטָאת וְהִיא אִתְעָרַעַת בְּהַנֵּי קוּמְרִין טְהִירִין דִּמְסָאֲבוּתָא. אִי הִיא דְּכִיאַת דְּלָא אִסְתָּאֲבַת בִּימָמָא סָלְקָא לְעֵילָא. וְאִי לָאו דְּכִיאַת, אִסְתָּאֲבַת בֵּינַיְיהוּ וְאִתְדַּבְּקַת בְּהוּ וְלָא סָלְקָא יַתִּיר. וְתַמָּן מוֹדָעֵי לָהּ מִלִּין וְאִיהוּ אִתְדַּבְּקַת מֵאִנּוּן מִלִּין דְּזִמַּן קָרִיב. וּלְזִמְנִין דְּחַיְיכִין בָּהּ וּמוֹדָעִין לָהּ מִלִּין כְּדִיבִין. וּכְדֵין אָזְלָא כְּהַאי גַּוְונָא כָּל לֵילְיָא עַד דְּיִתְעַר בַּר נָשׁ וְתָאבַת לְאַתְרָהּ. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּגָלֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָזִין דִּילֵיהּ בְּחֶלְמָא בְּגִין דְּיִסְתַּמְרוּן מִן דִּינָא. וַוי לְאִנּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא דִּמְסָאֲבִין גַּרְמַייְהוּ וְנַפְשָׁתַייְהוּ.

תָּא חֲזֵי, אִנּוּן דְּלָא אִסְתָּאֲבוּ, כַּד סָלְקֵי בְּעַרְסַייְהוּ, נַפְשָׁא סָלְקָא וְעָאלַת בֵּין כָּל הַנֵּי דַּרְגִּין בְּקַדְמִיתָא וְסָלְקָא וְלָא אִתְדַּבְּקַת בְּהוּ. וּלְבָתַר אָזְלָא וְשָׁטָאת וְסָלְקָא כְּפוּם אוֹרְחָהּ.

הַהִיא נַפְשָׁא דְּזָכַת לְסָלְקָא אִתְחֲזִיאַת קַמֵּיהּ דְּסִבַּר אַפֵּי יוֹמִין וְאִתְדַּבְּקַת בִּרְעוּתָא לְאִתְחַזָּאָה בְּתִיאוּבְתָּא עִלָּאָה לְמֶחֱמֵי בְּנוֹעַם מַלְכָּא וּלְבַקְּרָא בְּהֵיכְלֵיהּ. וְדָא הוּא בַּר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא תְּדִיר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְדָא הִיא נַפְשָׁא דְּכִסִּיפָא דִּילָהּ כַּד סָלְקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תְּדִיר), וְלָא אִתְדַּבְּקַת בְּהַנֵּי זִינִין טְהִירִין אַחֲרָנִין, וְהִיא אָזְלַת בָּתַר זִינָא קַדִּישָׁא בְּאַתְרָא (ד"א בָּתַר

אַתְרָא) דְּנָפְקַת מִתַּמָּן. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב נַפְשִׁי אַוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה. בְּגִין לְמִרְדַּף בַּתְרָךְ וְלָא לְאִתְפַּתָּאָה בָּתַר זִינָא אָחֳרָא נוּכְרָאָה.

תָּא חֲזֵי, נַפְשִׁי דָּא נֶפֶשׁ דְּאִיהִי שְׁלְטָא בַּלַּיְלָה וּלְמִרְדַּף בָּתַר דַּרְגָּא. רוּחַ בַּיּוֹם, דִּכְתִיב נַפְשִׁי אַוִּיתִיךָ (דף פג ע"ב) בַּלַּיְלָה, דָּא נֶפֶשׁ דְּאִיהִי שְׁלְטָא בַּלַּיְלָה. אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ. דָּא רוּחַ דְּאִיהוּ שְׁלְטָא בִּימָמָא.

וְאִי תֵּימָא דְּתֵרִין דַּרְגִּין אִנּוּן בִּפְרוּדָא, לָאו הָכִי, דְּהָא דַּרְגָּא חַד אִנּוּן, וְאִנּוּן תְּרֵין בְּחִבּוּרָא חַד. וְחַד עִלָּאָה דְּשָׁלְטָא עֲלַייהוּ וְאִתְדַּבָּק בְּהוּ וְאִנּוּן בֵּיהּ (וְאִקְרוּן) וְאִתְקְרִיאַת נְשָׁמָה, וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין סָלְקָאן בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, דְּכַד מִסְתַּכְּלָן אִלֵּין דַּרְגִּין יִסְתַּכֵּל בַּר נָשׁ בְּחָכְמָה עִלָּאָה, וְהַאי נְשָׁמָה עָיֵיל בְּהוּ וּמִתְדַּבְּקָן בָּהּ, וְכַד הַאי שְׁלְטָא כְּדֵין הַהוּא בַּר נָשׁ אִקְרֵי קָדוֹשׁ שְׁלִים מִכֹּלָּא. רְעוּתָא חָדָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

נֶפֶ"שׁ אִיהוּ אִתְעָרוּתָא תַּתָּאָה וְדָא סְמִיכָא בְּגוּפָא וְזָנַת לֵיהּ, וְגוּפָא אָחִיד בָּהּ וְהִיא אִתְאַחֲדַת בְּגוּפָא. לְבָתַר אִתְתַּקְנַת וְאִתְעֲבִידַת כְּרְסַיָּא לְאַשְׁרָאָה עֲלָהּ רוּחַ בְּאִתְעָרוּתָא דְּהַאי נֶפֶשׁ דְּאִתְאַחִידַת בְּגוּפָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה לב) עַד יֵעָרֶה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם.

לְבָתַר דְּמִתַּקְנֵי תַּרְוַוייהוּ, זְמִינִין לְקַבְּלָא נְשָׁמָה. דְּהָא

רוּחַ אִתְעֲבִיד כְּרִסְיָיא לְגַבֵּי נְשָׁמָה לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהּ, וְהַאי נְשָׁמָה אִיהִי סְתִימָא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא טְמִירָא דְכָל טְמִירִין. אִשְׁתְּכַח דְּאִית (לְהּ) כְּרִסְיָיא לְכְרִסְיָיא וְכְרִסְיָיא לְגַבֵּי עִלָּאָה עֲלַייהוּ. וְכַד תִּסְתַּכַּל בְּדַרְגִּין תִּשְׁכַּח רָזָא דְחָכְמְתָא בְּהַאי מִלָּה. וְכֹלָּא הוּא חָכְמְתָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּהַאי גַּוונָא מִלִּין סְתִימִין.

תָּא חֲזֵי (לעיל עז ב) נֶפֶשׁ אִיהִי אִתְעֲרוּתָא תַּתָּאָה דְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ בְּגוּפָא. כְּגַוונָא דְנְהוֹרָא דְּבוּצִינָא. דְּנְהוֹרָא תַּתָּאָה דְּאִיהִי אוּכְמָא אִתְדַּבְּקַת בְּפִתִילָה וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ וְלָא אִתְתַּקְנַת אֶלָּא בָּהּ. וְכַד אִתְתַּקְנַת בַּפִּתִילָה אִתְעֲבִידַת כְּרִסְיָיא לְנְהוֹרָא עִלָּאָה חִוָּרָא דְּשַׂרְיָיא עַל הַהוּא נְהוֹרָא אוּכְמָא.

לְבָתַר כַּד מִתְתַּקְנָן תַּרְוַוייהוּ אִתְעֲבִידַת הַהוּא נְהוֹרָא חִוָּרָא כְּרִסְיָיא לְנְהוֹרָא סְתִימָאָה דְּלָא אִתְחֲזֵי וְלָא אִתְיְידַע מַה דְּשָׂרָא עַל הַהוּא נְהוֹרָא חִוָּרָא. וּכְדֵין נְהוֹרָא שְׁלִים. וְכָךְ הוּא בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ שְׁלִים בְּכֹלָּא. וּכְדֵין אִקְרֵי קָדוֹשׁ, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים טז) לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְגו'. כְּגַוונָא דָּא בְּרָזָא עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל אַבְרָהָם לְאַרְעָא, אִתְחֲזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְאִתְּמַר דִּכְתִיב לַיְיָ הַנִּרְאָה אֵלָיו, וְקַבִּיל תַּמָּן נֶפֶשׁ וּבָנָה מִזְבֵּחַ לְהַהוּא דַּרְגָּא. לְבָתַר

הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה דְּקַבִּיל רוּחַ. לְבָתַר (עד) דְּסָלִיק לְאִתְדַּבְּקָא גּוֹ נְשָׁמָה כְּדֵין וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיְיָ סְתָם, דָּא הִיא נְשָׁמָה דְּאִיהִי סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין.

לְבָתַר יָדַע דְּבָעֵי לְאִצְטָרְפָא וּלְאִתְעַטָּרָא בְּדַרְגִּין, מִיָּד וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה, וְאִשְׁתְּזִיב מִתַּמָּן. וְלָא אִתְפַּתָּא גּוֹ אִנּוּן טְהִירִין, וְאִתְצָרִיף וְתָב לְאַתְרֵיהּ. כֵּיוָן דְּנָחַת וְאִתְצָרִיף, מִיָּד וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם, סָלִיק וַדַּאי וְתָב לְאַתְרֵיהּ וְאִתְדַּבַּק בִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה דִּכְתִיב הַנֶּגְבָּה. מִכָּאן וּלְהַלְאָה יָדַע אַבְרָהָם חָכְמְתָא עִלָּאָה וְאִתְדַּבַּק בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִתְעֲבִיד יְמִינָא דְּעָלְמָא. כְּדֵין וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב. כָּבֵד מְאֹד בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח. בַּמִּקְנֶה בְּסִטְרָא דְּמַעֲרָב. בַּכֶּסֶף מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם. בַּזָּהָב מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן.

אָתוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּא וּנְשָׁקוּ יְדוֹי.

בְּכָה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר וַוי וַוי כַּד תִּסְתַּלַּק מִן עָלְמָא מַאן יַנְהִיר נְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא. זַכָּאָה חוּלָקְהוֹן דְּחַבְרַיָּיא דְּשָׁמְעִין מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא אִלֵּין מִפּוּמָךְ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו, לְמִפְקַד אַתְרֵיהּ וְדַרְגּוֹי. לְמַסָּעָיו לְמַסָּעוֹ כְּתִיב, מַאן מַסָּעוֹ. דָּא דַּרְגָּא קַדְמָאָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, כְּתִיב הָכָא מַסָּעוֹ וּכְתִיב הָתָם (מלכים א ו) אֻבֶּן שְׁלֵמָה מַסַּע

נִבְנֶה. וְהָא אוֹקִימְנָא אֶבֶן שְׁלֵמָה וַדַּאי. מַסַּע כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו. (עיין פי' בס' הגלגולים דף ו' ע"ג סוף פ' ו) כָּל אִנּוּן דַּרְגִּין דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. מִנֶּגֶב (דף פד ע"א) וְעַד בֵּית אֵל לְאַתְקָנָא אַתְרֵיהּ וּלְחַבְּרָא לוֹן בְּיִחוּדָא שְׁלִים. דְּהָא מִנֶּגֶב וְעַד בֵּית אֵל אִשְׁתְּכַח רָזָא דְּחָכְמְתָא כְּדְקָא יָאוּת.

אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה, אָהֳלֹה בְּהֵ"א, מַאן אָהֳלֹה, דָּא בֵּית אֵל. אֶבֶן שְׁלֵמָה כְּדְאָמְרָן. תּוּרְשִׁים וְאָמַר אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה דִּכְתִיב לַיְיָ הַנִּרְאָה אֵלָיו. וּכְדֵין וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְיָ. כְּדֵין אִתְדַּבַּק בִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָא.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא דִּכְתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם. וּכְתִיב לַיְיָ הַנִּרְאָה אֵלָיו. וְדָא הוּא דַּרְגָּא קַדְמָאָה כְּדְאָמְרָן אֶבֶן שְׁלֵמָה (מַסַּע נִבְנֶה וּכְתִיב לְמַסָּעָו). וּלְבָתַר הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה. דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא עַד דְּאִתְעַטַּר בַּדָּרוֹם חוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ. לְבָתַר סְתִים מִלָּה כַּד סָלִיק וְאָמַר לַיְיָ סְתָם, דָּא עָלְמָא עִלָּאָה. וּמִתַּמָּן נָטִיל בְּדַרְגִּין וְנָחִית מֵעֵילָּא לְתַתָּא וְאִתְדַּבַּק כֻּלָּא בְּאַתְרֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת.

וְהָכָא כַּד תִּסְתַּכַּל בְּדַרְגִּין תִּשְׁכַּח רָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָו מִנֶּגֶב מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא

שֵׁירוּתָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה סְתִימָא עַמִּיקָא לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף, וְנָחִית דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא (עד) מִנֶּגֶב וְעַד בֵּית אֵל מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

וּכְתִיב וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְיָ אַדְבַּק יְחוּדָא בְּאַתְרֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת דִּכְתִיב אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה. מַאי אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם, דְּסָלִיק לָהּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְהַשְׁתָּא נָחִית בְּדַרְגִּין מֵעֵילָּא לְתַתָּא, בְּגִין דְּהִיא לָא תַעֲדֵי מֵאִנּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין, וְאִנּוּן לָא יַעֲדוּן מִנָּהּ, וְיִתְיַחֵד כֻּלָּא בְּיִחוּדָא חָדָא כְּדְקָא יָאוֹת.

כְּדֵין אִתְעַטַּר אַבְרָהָם וְהַוָּה חוֹלֵק עַדְבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַדַּאי. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּמִתְעַטְּרֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְהוּא מִתְעַטַּר בְּהוֹן. זַכָּאִין אִנּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וְזַכָּאִין אִנּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. עֲלַייהוּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ. וּכְתִיב, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם.

אֲזַלוּ, כַּד מָטוּ בְּחַד בֵּי חֲקַל יָתְבוּ. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (תהלים כה) פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּכַמָּה אֲתַר. אֲבָל בְּהַאי קְרָא מִלִּין סְתִימִין אִית בֵּיהּ. פְּנֵה אֵלַי. וְכִי דָּוִד אָמַר פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי. אֶלָּא בְּגִין דַּרְגָּא דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ

אִתְעַטַר בֵּיהּ קָאָמַר. תְּנָה עֻזְךָ לְעַבְדֶּךָ, תְּנָה עֻזָּךְ דָּא עֹז עִלָּאָה כְּדְכְתִיב, (שמואל א ב) וְיִתֵּן עֹז לְמַלְכּוֹ. מַאן מַלְכּוֹ דָּא מֶלֶךְ סְתָם מַלְכָּא מְשִׁיחָא. אוֹף הָכָא לְעַבְדֶּךָ דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא כְּדְאָמְרָן מֶלֶךְ סְתָם.

וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן אֲמָתֶךָ, וְכִי לָא הֲוָה בְּרִיהּ דְּיִשַׁי אִיהוּ עַד דְּאִיהוּ אָמַר בְּשִׁמָּא דְּאִמֵּיהּ וְלָא בְּשִׁמָּא דְּאֲבוֹי. אֶלָּא הָא אוֹקִימְנָא דְּכַד יֵיתֵי בַּר נָשׁ לְקַבֵּל מִלָּה עִלָּאָה לְאִדְכָּרָא, בָּעֵי לְמֵהַךְ בְּמִלָּה דְּאִיהוּ וַדַּאי. וְעַל דָּא אַדְכַּר לְאִמֵּיהּ וְלָא לְאֲבוֹי. וְתוּ הָא תְּנִינָן (ד"א ל"ג דְּהָא) דְּדָא מֶלֶךְ כְּדְקָאָמְרָן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיְהִי רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם, רב כְּתִיב חָסֵר יוד, דְּבָעָא לוֹט לְמֶהֱדַר לְפוּלְחָנָא נוּכְרָאָה דְּפַלְחֵי יָתְבֵי אַרְעָא, וְסוֹפֵיהּ דְּקָרָא אוֹכַח דְּכְתִיב וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִיזִּי אָז יוֹשֵׁב בָּאָרֶץ. וּמְנָלָן דְּלוֹט אַהֲדַר לְסָרְחָנֵיהּ לְפוּלְחָנָא נוּכְרָאָה, דְּכְתִיב וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם. מַאי (לעיל עד ב) מִקֶּדֶם, מִקַּדְמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. כְּתִיב הָכָא וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם וּכְתִיב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם מַה לְהַלָּן נְטִילוּ מִקַּדְמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אוֹף הָכָא כֵּן. כֵּיוָן דְּיָדַע אַבְרָהָם דְּלוֹט לְהָכִי נָטֵי לְבֵיהּ. מִיָּד וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט וְגוֹ' הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי. לֵית אַנְתְּ כְּדַאי לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָאי. כְּדֵין אִתְפְּרַשׁ אַבְרָהָם מִנֵּיהּ וְלָא בָּעָא

לְמֵיהַךְ וּלְאִתְחַבָּרָא עִמֵּיהּ, דְּכָל מַאן דְּיִתְחַבַּר לְחַיָּיבָא סוֹפֵיהּ לְמֵיהַךְ אֲבַתְרֵיהּ וּלְאִתְעַנָּשׁ (דף פד ע"ב) בְּגִינֵיהּ.

מְנָלָן מִיהוֹשָׁפָט דְּאִתְחַבַּר עִם אַחְאָב וְאִלְמָלֵא זְכוּ דְּאַבָהָן אִתְעַנָּשׁ תַּמָּן דִּכְתִיב, (דברי הימים ב יח) וַיִּזָּעֵק יְהוֹשָׁפָט. וּכְדֵין אִשְׁתְּזִיב דִּכְתִיב וַיְסִיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ. וְעַל דָּא לָא בָּעָא אַבְרָם לְמֵיהַךְ בַּהֲדֵיהּ דְּלוֹט. וְעִם כָּל דָּא לָא בָּעָא לוֹט לְמֶהֱדַר מִסּוּרְחָנֵיהּ אֶלָּא וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן. וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם אִתְנְטִיל מִן קַדְמָאָה דְּעָלְמָא וְלָא בָּעָא לְאִתְדַּבְּקָא בִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָא כְּאַבְרָהָם.

אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. לְאִתְדַּבְּקָא בְּאַתְרָא דִּמְהֵימְנוּתָא וּלְמִנְדַּע חָכְמְתָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּמָארֵיהּ. וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד סְדוֹם. עִם אִנּוּן חַיָּיבִין דְּעָלְמָא דְּנַפְקוּ מִגּוֹ מְהֵימְנוּתָא דִּכְתִיב וְאַנְשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיְיָ מְאֹד. כָּל חַד אִתְפְּרַשׁ לְאָרְחֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת. בְּגִין כָּךְ זַכָּאִין אִנּוּן חַבְרַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, וְחַבְרוּתָא דִּלְהוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַלַיְיהוּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

וַיְיָ אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד לוֹט מֵעִמּוֹ וְגוֹ'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח (יונה א) וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרוֹחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי

יְיָ וגו׳. וַוי לְמַאן דְּאִסְתַּתַּר מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (ירמיה כג) הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא נְאֻם יְיָ וְהוּא אָתֵי לְמֶעֱרַק מִקַּמֵּיהּ.

אֶלָּא כְּתִיב, (שיר השירים ב) יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה. יוֹנָתִי דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע דָּא יְרוּשְׁלֵם דְּאִיהִי סָלְקָא עַל כָּל עָלְמָא. מַה סֶּלַע אִיהִי עִלָּאָה וְתַקִּיפָא עַל כֻּלָּא אוּף יְרוּשְׁלֵם אִיהִי עִלָּאָה וְתַקִּיפָא עַל כֻּלָּא. בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה דָּא (בית המקדש) אֲתַר דְּאִקְרֵי בֵּית קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים לְבָא דְּכָל עָלְמָא.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה בְּגִין דְּתַמָּן חֲוַת שְׁכִינְתָּא מִסְתַּתְּרָא כְּאִתְתָּא דְּאִיהִי צְנוּעָה לְבַעֲלָהּ וְלָא נָפְקָא מִבֵּיתָא לְבַר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קכח) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ וגו׳. כָּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא שָׁרְיָא לְבַר מֵאַתְרָהָא בְּסִתִירוּ דְּדַרְגָּא אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא דְּאִיהוּ בְּגוֹ גָּלוּתָא, וּבְגִין דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, שְׁאָר עַמִּין אִית לוֹן טִיבוּ וְשַׁלְוָה יַתִּיר.

תָּא חֲזֵי בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל שַׁרְיָין עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא כְּלָא הָוָה מִתְתַּקַּן כְּדָקָא יָאוּת, וְכַרְסְיָיא שְׁלִים עֲלַיְיהוּ, וְעַבְדֵי פּוּלְחָנָא וּבָקַע אֲוִירִין דְּעָלְמָא וְסָלִיק הַהוּא פּוּלְחָנָא לְעֵילָא לְאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּאַרְעָא לָא אִתְתַּקַּנַת לְפוּלְחָנָא אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ. וּבְגִין כָּךְ שְׁאָר עַמִּין

עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הֲווּ מִתְרַחֲקֵי דְּלָא הֲווּ שָׁלְטִין בָּהּ כִּדְהַשְׁתָּא בְּגִין דְּלָא אִתְזָנוּ אֶלָּא מִתַּמְצִית.

וְאִי תֵּימָא הָא חֲמֵינָן כַּמָּה מַלְכִין הֲווּ דְּשַׁלִּיטִין בְּזִמְנָא דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים עַל עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, בְּבֵית רִאשׁוֹן עַד לָא סְאִיבוּ יִשְׂרָאֵל אַרְעָא, לָא הֲווּ שָׁלְטִין שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אֶלָּא אִתְזָנוּ מִתַּמְצִית וּבָהּ הֲווּ שָׁלְטִין וְלָאו כָּל כָּךְ. כֵּיוָן דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל וְסָאִיבוּ אַרְעָא כְּדֵין כִּבְיָכוֹל דָּחוּ לָהּ לִשְׁכִינְתָּא מֵאַתְרָהּ וְאִתְקָרַבַת לְדוּכְתָּא אָחֳרָא, וּכְדֵין שָׁלְטִין שְׁאָר עַמִּין וְאִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה.

תָּא חֲזֵי, אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לָא שַׁלִּיט עֲלָהּ מִמַּנָּא אָחֳרָא בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וּבְשַׁעֲתָא דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל וְהֲווּ מְקַטְרִין לְטַעֲוָון אָחֳרָנִין בְּגוֹ אַרְעָא, כִּבְיָכוֹל אִדַּחְיָיא שְׁכִינְתָּא מֵאַתְרָהּ וּמָשְׁכֵי וּמְקַטְרֵי לְאִתְקַשְׁרָא טַעֲוָון אָחֳרָן גּוֹ שְׁכִינְתָּא, וּכְדֵין אִתְיְיהִיב לוֹן שָׁלְטָנוּתָא, בְּגִין דְּקִטֹּרֶת קְטָרָא הוּא לְאִתְקַטָּרָא. וּכְדֵין שָׁלְטוּ שְׁאָר עַמִּין, וּבָטְלוּ נְבִיאִים, וְכָל אִנּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין לָא שָׁלְטוּ בְּאַרְעָא.

וְלָא אַעֲדִיוּ שָׁלְטָנוּתָא דְּשְׁאָר עַמִּין בְּגִין דְּאִנּוּן מָשְׁכוּ לִשְׁכִינְתָּא לְגַבַּייהוּ. וְעַל דָּא בְּבֵית שֵׁנִי הָא שׁוּלְטָנוּתָא מִשְּׁאָר עַמִּין לָא אַעֲדִיוּ וְכָל שֶׁכֵּן בְּגָלוּתָא

דִּשְׁכִינְתָּא בִּשְׁאָר עַמִּין אֲתַר דִּשְׁאָר מִמַּנָּן שָׁלְטִין וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ יַנְקִין מִן שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיבַת גַּבַּיְהוּ.

וְעַל (דף פה ע"א) דָּא בִּזְמַנָּא דְּיִשְׂרָאֵל הֲווּ שָׁרָאן עַל אַרְעָא וּפָלְחֵי פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינְתָּא הֲוַת צְנוּעָה בֵּינַיְיהוּ וְלָא נָפְקַת מִגּוֹ בֵּיתָא לְבַר בְּאִתְגַּלְיָיא. וּבְגִין כָּךְ כָּל אִנּוּן נְבִיאִים דַּהֲווּ בְּהַהוּא זִמְנָא לָא נָטְלוּ נְבוּאָה אֶלָּא בְּאַתְרָהּ כִּדְקָאֲמָרַן. וּבְגִין כָּךְ יוֹנָה הֲוָה עָרַק לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּלָא יִתְגְּלֵי עֲלֵיהּ נְבוּאָה וְלָא יְהַךְ בִּשְׁלִיחוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תֵּימָא הָא חָמִינָן דְּאִתְגַּלְיָיא שְׁכִינְתָּא בְּבָבֶל דְּאִיהוּ לְבַר. הָא אוֹקִימְנָא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) הָיֹה הָיָה, דְּהֲוָה מַה דְּלָא הֲוָה מִן קַדְמַת דְּנָא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְהַהִיא נְבוּאָה לְשַׁעֲתָא הֲוַת וּכְתִיב עַל נְהַר כְּבָר, נָהָר דִּכְבָר הֲוָה מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, וּשְׁכִינְתָּא אִתְגַּלְיָיא תָּדִיר עֲלֵיהּ דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְגוֹ'. (שם הָאֶחָד וְגוֹ) וְדָא אִיהוּ חַד מִינַּיְיהוּ.

וְתַמָּן אִתְגַּלְיָיא שְׁכִינְתָּא לְפוּם שַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיכוּ לָהּ יִשְׂרָאֵל לְפוּם צַעֲרַייְהוּ. אֲבָל בִּזְמַנָּא אָחֳרָא לָא אִתְגַּלְיָיא. וּבְגִין כָּךְ יוֹנָה בְּגִין דְּלָא תִּשְׁרֵי עֲלוֹי שְׁכִינְתָּא וְלָא תִּתְגְּלֵי עֲלֵיהּ, אָזַל מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא וְעָרַק. הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב (יונה א) מִלִּפְנֵי יְיָ. וּכְתִיב כִּי יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלִּפְנֵי יְיָ הוּא בוֹרֵחַ.

תָּא חֲזֵי, כְּמָה דִּשְׁכִינְתָּא לָא אִתְגַּלְיָא אֶלָּא בְּאַתְרָא דְּאִתְחֲזֵי לָהּ, אוּף הָכִי לָא אִתְחֲזֵי וְלָא אִתְגַּלְיָא אֶלָּא בְּבַר נָשׁ דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. דְּהָא מִן יוֹמָא דְּסָלִיק עַל רְעוּתֵיהּ דְּלוֹט לְאִתְהַפְּכָא בְּסַרְחָנֵיהּ, אִסְתַּלְקַת רוּחָא קַדִּישָׁא מֵאַבְרָהָם. וְכַד אִסְתַּלַק לוֹט מִנֵּיהּ, מִיָּד שָׁרָא רוּחַ קוּדְשָׁא בְּדוּכְתֵּיהּ דָּא הוּא דִּכְתִיב וַיְיָ אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד לוֹט מֵעִמּוֹ וגו'.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּחָמָא אַבְרָהָם דְּלוֹט הֲוָה תָּב לְסַרְחָנֵיהּ, הֲוָה דָּחִיל אַבְרָהָם. אָמַר דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם בְּגִין חַבְרוּתָא דְּדָא אֲבִידְנָא בְּגִינֵיהּ חוּלָקָא קַדִּישָׁא דְּאַעֲטַר לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כֵּיוָן דְּאִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ אָמַר לֵיהּ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם.

מַאי מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם דְּאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא וְאִתְעַטְּרַת בְּהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא. צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וְיָמָּה. אִלֵּין אִנּוּן מַסְעָיו דְּהַוּוּ בְּקַדְמִיתָא דִּכְתִיב וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו. וּכְתִיב הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה. אִלֵּין דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאִתְעַטַּר בִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא בְּקַדְמִיתָא. וּכְדֵין אִתְבַּשַּׂר דְּלָא יַעֲדֵי מִנֵּיהּ וּמִן בְּנוֹי לְעָלְמִין דִּכְתִיב כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה. מַאי אֲשֶׁר

אַתָּה רוֹאֶה. דָּא דַּרְגָּא קַדְמָאָה דְּאִתְגַּלְיָא לֵיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר לַיְיָ הַנִּרְאָה אֵלָיו. וּבְגִין כָּךְ אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה בְּגִין דְּדַרְגָּא דָּא קַדְמָאָה אִתְכְּלִיל מִכֻּלְהוּ דַּרְגִּין וְכֻלְהוּ אִתְחֲזוּן בֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה וְגוֹ'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אֲעַרָא בְּבֵי אוּשְׁפִּיזָא בְּלוּד, וְהָוָה עִמֵּיהּ רַבִּי חִזְקִיָּה. קָם בְּלֵילְיָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, קָם רַבִּי חִזְקִיָּה גַּבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּקִיסְטְרָא דְּקוּסְטָא חַבְרַיָּיא שְׁכִיחֵי.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגוֹ'. כְּתַפּוּחַ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ חָמִיד וּמִתְעַטַּר בִּגְוָונוֹי מִכָּל שְׁאָר אִילָנִין דְּלָא אִית דְּדָמֵי לֵיהּ. רָשִׁים אִיהוּ מִכֻּלָּא, רָשִׁים הוּא דְּלֵית אָחֳרָא כַּוָּותֵיהּ. בְּגִינֵי כָּךְ בְּצִלּוֹ חָמַדְתִּי. בְּצִלּוֹ וְלָא בְּצִלָּא אָחֳרָא. בְּצִלּוֹ וְלָא בְּצִלָּא דִּשְׁאָר מְמַנָּן. חָמַדְתִּי, אֵימָתַי, מִן יוֹמָא דְּהַוָּה אַבְרָהָם בְּעָלְמָא דְּאִיהוּ חָמִיד וְרָחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַהֲבָה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מא) אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. וּפְרִיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי, דָּא הוּא יִצְחָק דְּאִיהוּ אִיבָּא קַדִּישָׁא. דָּבָר אַחֵר בְּצִלּוֹ חָמַדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי, דָּא יַעֲקֹב. וּפְרִיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי, דָּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק דְּעָבַד פֵּירִין קַדִּישִׁין בְּעָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית לז) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. דְּכָל אִנּוּן תּוֹלְדוֹת דְּיַעֲקֹב (יוֹסֵף דְּאִיהוּ דְּעָבִיד תּוֹלְדוֹת) (נ"א

בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק קָיְימִי, דְּעַבִּיד תּוֹלְדוֹת כְּעֵין כֻּלְּהוּ) (ד"א ל"ג שִׁבָטִים), וּבְגִין כָּךְ אִקְרוֹן יִשְׂרָאֵל עַל שְׁמָא דְּאֶפְרַיִם דִּכְתִיב, (ירמיה לא) הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם וְגוֹ'.

דָּבָר אַחֵר כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר. דָּא אַבְרָהָם. דְּדָמֵי לֵיהּ לְתַפּוּחַ דְּסָלִיק רֵיחִין (דף פה ע"ב) וְאִתְרְשִׁים בִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָא עַל כָּל בְּנֵי דָּרֵיהּ, וְאִתְרְשִׁים חַד לְעֵילָּא, וְאִתְרְשִׁים חַד לְתַתָּא דִּכְתִיב (יחזקאל ל"ג כ"ד) אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם. מַאי טַעְמָא הֲוָה אֶחָד. דְּלָא הֲוָה אָחֳרָא בְּעָלְמָא דִּי סָלִיק לִמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּר אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִזְקִיָּה וְהָא כְּתִיב וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. אָמַר לֵיהּ עַד כְּעָן אִנּוּן לָא הֲווּ בְּדַרְגִּין עִלָּאִין דְּאִתְעַטַּר בְּהוּ אַבְרָהָם.

לְבָתַר אָמַר לֵיהּ תּוּ שְׁמַעְנָא דְּלָא אִקְרֵי אַבְרָהָם אֶחָד עַד דְּאִסְתַּלַּק בְּיִצְחָק וְיַעֲקֹב. כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק בְּיִצְחָק וְיַעֲקֹב (נ"א וְהָא) וְהַווּ כֻּלְּהוּ תְּלָתְהוֹן אַבָהָן דְּעָלְמָא כְּדֵין אִקְרֵי אַבְרָהָם אֶחָד. וּכְדֵין הוּא תַּפּוּחַ בְּעָלְמָא רָשִׁים מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָא אָמַרְתְּ.

דָּבָר אַחֵר כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כֵּן דּוֹדִי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּצִלּוֹ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי, בְּיוֹמָא דְּאִתְגְּלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל טוּרָא דְּסִינַי וְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא וְאָמְרוּ (שמות כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.

וּפְרִיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי. אִלֵּין מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דִּכְתִיב בֵּהּ (תהלים יט) וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים. דָּבָר אַחֵר וּפְרִיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי, אִלֵּין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּכֻלְּהוּ אִיבָּא דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקַיְימֵי עִמֵּיהּ לְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי, כָּל נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא דְּאִנּוּן אִיבָּא דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלְּהוּ חַד בְּרָזָא חַד, וְכַד נָחֲתֵי לְעָלְמָא כֻּלְּהוּ מִתְפָּרְשִׁין בִּגְוָונִין דְּכַר וְנוּקְבָא, וְאִנּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא מְחֻבָּרִין כְּחַדָּא.

וְתָא חֲזֵי, תִּיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא עָבִיד נֶפֶשׁ. וּרְעוּתָא דְּתִיאוּבְתָּא דְּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא וְאִתְדַּבְּקוּתָא דִּילֵיהּ בָּהּ, אַפִּיק נֶפֶשׁ וְכָלִיל תִּיאוּבְתָּא (נ"א תִּיאוּבְתֵּיהּ) דְּנוּקְבָא וְנָטִיל לָהּ. וְאִתְכְּלִיל) תִּיאוּבְתָּא תַּתָּאָה בְּתִיאוּבְתָּא דִּלְעֵילָּא וְאִתְעֲבִידוּ רְעוּתָא חָדָא בְּלָא פִּירוּדָא.

וּכְדֵין (נָטִיל) כָּלִיל כֻּלָּא נוּקְבָא וְאִתְעַבְּרַת מִן דְּכוּרָא וְתִיאוּבְתִּין דְּתַרְוַוייהוּ מִתְדַּבְּקָן כְּחַדָּא, וְעַל דָּא כֻּלָּא כָּלִיל דָּא בְּדָא. וְכַד נִשְׁמָתִין נָפְקִין דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחַדָּא נָפְקִין. לְבָתַר כֵּיוָן דְּנָחֲתֵי מִתְפָּרְשָׁן דָּא לְסִטְרָא דָּא וְדָא לְסִטְרָא דָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַוּוג לוֹן לְבָתַר. וְלָא אִתְיְיהִיב זִוּוגָא לְאָחֳרָא אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִיהוּ יָדַע זִוּוגָא דִּלְהוֹן לְחַבְּרָא לוֹן כְּדְקָא יָאוֹת.

זַכָּאָה הוּא בַּר נָשׁ דְּזָכֵי בְּעוֹבָדוֹי וְאָזִיל בְּאוֹרַח קְשׁוֹט בְּגִין דְּאִתְחַבַּר נַפְשׁ בְּנַפְשׁ כְּמָה דְּהַוָה מֵעִיקָּרָא, דְּהָא אִי זָכֵי בְּעוֹבָדוֹי דָּא הוּא בַּר נָשׁ שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וּפְרִיו מָתוֹק לְחִכִּי. דְּהוּא בְּתִקּוּנָא מְבָרָךְ לְאִתְבָּרְכָא מִגֵּיהּ עָלְמָא, בְּגִין דְּכֻלָּא בְּעוֹבָדִין דְּבַר נָשׁ תַּלְיָא אִי זָכֵי אִי לָא זָכֵי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה הָכִי שָׁמַעְנָא דְּכְתִיב, (הושע יד) מִמֶּנִּי פִּרְיְךָ נִמְצָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנִּי וַדַּאי פִּרְיְךָ נִמְצָא. פֵּרְיֵי נִמְצָא לָא כְּתִיב אֶלָּא פִּרְיְךָ. הַהוּא תִּיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא דְּעָבִיד נַפְשׁ וְאִתְכְּלִיל בְּתוּקְפָּא דְּדְכוּרָא וְאִתְכְּלִיל נַפְשׁ בְּנַפְשׁ וְאִתְעֲבִידוּ חַד כְּלִיל דָּא בְּדָא כְּדְאַמְרָן. לְבָתַר אִשְׁתַּכְּחוּ תַּרְוַוייהוּ בְּעָלְמָא, וְדָא בְּחֵילָא דְּדְכוּרָא אִשְׁתְּכַח אִיבָּא דְּנוּקְבָא.

דָּבָר אַחֵר בְּתִיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא אִשְׁתְּכַח אִיבָּא דְּדְכוּרָא. דְּאִי לָאו תִּיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא לָא אִתְעֲבִידוּ פֵּירִין לְעָלְמִין הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מִמֶּנִּי פִּרְיְךָ נִמְצָא:

וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְגוֹ'. רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל הַאי קְרָא בִּרְזָא דְּחָכְמְתָא

אִיהוּ. דְּהָא תָּנִינָן שִׁבְעָה רְקִיעִין עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ לְאִשְׁתְּמוֹדָע יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ קָיְימִין לְאוֹדָעָא רָזָא דְמַהֵימְנוּתָא עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, אִית רְקִיעָא עִלָּאָה סָתִים לְעֵילָּא מִנַּיְיהוּ דְּאִנּוּן שִׁבְעָה, וְדָא הוּא רְקִיעָא דְּדַבָּר לוֹן וְנָהִיר לוֹן לְכֻלְּהוּ, וְדָא לָא אִתְיְידַע, וְקָיְימָא בִּשְׁאֵלְתָּא דְּלָא יְדִיעָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סָתִים וְעָמִיק, וְכֹלָּא תְּוָוהִין עֲלֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי מ״י, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (איוב לח) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח וְאִתְּמַר, וְהַאי הוּא רְקִיעָא עִלָּאָה (דף פו ע"א) דְּקָיְימָא עַל כָּל אִנּוּן שִׁבְעָה.

וְאִית לְתַתָּא רְקִיעָא דְּאִיהוּ תַּתָּאָה מִכֻּלְּהוּ וְלָא נָהִיר, וּבְגִין דְּאִיהוּ תַּתָּאָה דְּלָא נָהִיר, הַהוּא רְקִיעָא דְּעָלַיְיהוּ אִתְחַבַּר בֵּיהּ, וְאִלֵּין תְּרִין אַתְוָון כְּלִיל לוֹן בְּגַוֵּיהּ וְאִקְרֵי יָם, דְּהַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי מ״י.

בְּגִין דְּכָל אִנּוּן רְקִיעִין אָחֲרָנִין אִתְעֲבִידוּ נַחֲלִין וְעָאלִין לְגַבֵּיהּ, וּכְדֵין אִיהוּ יַם עִלָּאָה וְעָבַד אִיבִּין וְנוּנִין לְזַנַּיְיהוּ, וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח. דָּא אַבְרָהָם. צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. (נ״א דָּא שָׂרָה, ד״א צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ וגו׳) דָּא הוּא רְקִיעָא תַּתָּאָה דְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין דְּאִתְעֲבִיד יָם.

יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם. מַאן הַאי, הוּא רְקִיעָא תַּתָּאָה דְּאַמָּרָן דְּעַבִיד נוּקְמִין וְאַפִּיל שָׁנְאִין. וּבְהַאי אִשְׁתַּבַּח דָּוִד וְאָמַר (תהלים יח) וְאֹיְבַי נָתַתָּה לִי עֹרֶף וּמְשַׂנְאַי אַצְמִיתֵם. (ישעיה מא) יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם. אִלֵּין אִנּוּן עַמִּין דְּהַוָה רָדִיף עֲלֵיהוֹן אַבְרָהָם וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה קָטִיל לוֹן. (וּמְלָכִים יַרְדְּ. (מַאי יַרְדְּ אֶלָּא) אִלֵּין מְלָכִים דְּמְמַנָּן לֶעֵילָּא עֲלַיְיהוּ. יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם, אִלֵּין עַמִּין דְּלְתַתָּא)

וּמְלָכִים יַרְדְּ אִלֵּין מְמַנָּן רַבְרְבָן דְּלְעֵילָּא. דְּכַד עַבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּעָלְמָא (ד"א בְּעַמָּא) בְּכֹלָּא עַבִיד דִּינָא בְּעֵילָּא וְתַתָּא.

יִרְדְּפֵם יַעֲבוֹר שָׁלוֹם אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבוֹא. יִרְדְּפֵם דָּא אַבְרָהָם. דְּאַבְרָהָם הֲוָה רָדִיף לוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה עָבַר קַמֵּיהּ וְקָטִיל לוֹן. דִּכְתִיב יַעֲבוֹר שָׁלוֹם דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִקְרֵי שָׁלוֹם.

אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבוֹא. וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּהַוָה אַבְרָהָם אָזִיל בְּגוֹ עֲנָנֵי אוֹ בְּגוֹ סוּסְוָון וּרְתִיכִין. אֶלָּא אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבוֹא, דְּלָא הֲוָה אָזִיל קַמֵּיהּ דְּאַבְרָהָם לָא מַלְאָכָא וְלָא שְׁלִיחָא אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי דִּכְתִיב אֹרַח בְּרַגְלָיו. מַאן רַגְלָיו אִלֵּין מַלְאָכִין דְּאִנּוּן תְּחוֹתוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (זכריה יד) וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא וגו׳.

דָּבָר אַחֵר מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אִתְעָר עָלְמָא לְאַיְיתָאָה לְאַבְרָהָם וּלְקָרְבָא לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, הַאי אִתְעַרוּתָא בְּגִין דְּזַמִּין יַעֲקֹב לְמֵיפַק מִגֵּיהּ וּלְקַיְימָא תְּרֵיסַר שִׁבְטִין כְּלְהוּ זַכָּאִין קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. צַדֶּק יִקְרָאֻהוּ לְרַגְלוֹ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה קָרֵי לֵיהּ תָּדִיר מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מא) קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ, וּבְגִין כָּךְ צַדֶּק יִקְרָאֻהוּ לְרַגְלוֹ, לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ בְּפוּלְחָנֵיהּ וּלְקָרְבָא לֵיהּ לְגַבֵּיהּ.

כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יא) הָעֵם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ.

דָּבָר אַחֵר מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח. דְּמִתַּמָּן שֵׁרוּתָא דִּנְהוֹרָא לְאַנְהָרָא. בְּגִין דְּדָרוֹם הַהוּא תּוּקְפָּא דִּילֵיהּ מִגּוֹ מִזְרָח אִיהוּ. וְעַל דָּא מִי הֵעִיר הַהוּא נְהוֹרָא דְּדָרוֹם. מִמִּזְרָח, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל וְאִתְּזָן בְּקַדְמִיתָא, וְתִיאוּבְתָּא דְּהַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה לְמֵיהַב לֵיהּ לְמִזְרָח.

צֶדֶק יִקְרָאֻהוּ לְרַגְלוֹ. דָּא מַעֲרָב, דְּאִיהוּ קָרֵי לֵיהּ תָּדִיר וְלָא שָׁכִיךְ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים פג) אֱלֹהִים אַל דָּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקוֹט אֵל. בְּגִין דְּמַעֲרָב אִתְעַר תָּדִיר לְגַבֵּיהּ. יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדֶּה. דְּהָא מִגֵּיהּ קַבִּיל תּוּקְפָּא לְאַכְנָעָא כָּל אִנּוּן עַמִּין דְּעָלְמָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח, דָּא אַבְרָהָם דְּלָא נָטִיל אִתְעַרוּתָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא מִמִּזְרָח, בְּגִין דְּחָמָא שִׁמְשָׁא דְּנָפִיק בְּצַפְרָא מִסִּטְרָא

דְּמִזְרָח, נָטִיל אִתְעֲרוּתָא לְנַפְשִׁיהּ דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר דָּא הוּא מַלְכָּא דְּבָרָא יָתִי. פְּלַח לֵיהּ כָּל הַהוּא יוֹמָא, לְרַמְשָׁא חָמָא שִׁמְשָׁא דְּאִתְכְּנִישׁ (וְיַרְחָא נָפֵקת) וְסִיהֲרָא נָהֲרָא. אָמַר דָּא הוּא וַדַּאי דְּשַׁלִּיט עַל הַהוּא פּוּלְחָנָא דְּפָלְחִית כָּל הַאי יוֹמָא, דְּהָא אִתְחַשַּׁךְ קַמֵּיהּ וְלָא נָהִיר. פָּלַח לֵיהּ כָּל הַהוּא לֵילְיָא.

לְצַפְרָא חָמָא דְּאָזְלָא חֲשׁוֹכָא וְאִתְנְהִיר סִטְרָא דְּמִזְרָח. אָמַר וַדַּאי כָּל אִלֵּין מַלְכָּא אִית עֲלַייְהוּ וְשַׁלִּיט דְּאַנְהִיג לוֹן. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּיאוּבְתָּא דְּאַבְרָהָם לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין אִתְגְּלֵי עֲלוֹי וּמַלִּיל עִמֵּיהּ, דִּכְתִיב צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. דְּמַלִּיל עִמֵּיהּ וְאִתְגְּלֵי עֲלֵיהּ.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח (ישעיה מה) הוֹבֵר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים. (דף פו ע"ב) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מִלּוֹי אִנּוּן בִּקְוּשְׁטָא, וְעַבִּיד מֵישָׁרִים, בְּמָה עַבִּיד מֵישָׁרִים. בְּגִין דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, לָא הֲוָה קָאִים וְהָוָה מִתְמוֹטֵט לְהָכָא וּלְהָכָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא, מַה לָּךְ דְּאַתְּ מִתְמוֹטֵט. אָמַר לֵיהּ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם לָא יָכִילְנָא לְמֵיקַם דְּלֵית בִּי יְסוֹדָא עַל מַה דְּאִתְקַיָּים. אָמַר לֵיהּ הָא אֲנָא זַמִּין לְמֵיקַם בָּךְ חַד צַדִּיק דְּאִיהוּ אַבְרָהָם דִּי יַרְחִים לִי. מִיָּד קָאִים עָלְמָא בְּקִיּוּמֵיהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם אַל תִּקְרָא בְּהִבָּרְאָם אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. בְּאַבְרָהָם מִתְקַיֵּים עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא (ישעיה מה) **מַגִּיד מֵישָׁרִים. דְּהָא אָתֵיב לֵיהּ עָלְמָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא אַבְרָהָם זַמִּין הוּא דְּיִפְקוּן מִנֵּיהּ בְּנִין דְּיַחֲרִיבוּ מַקְדְּשָׁא וְיוֹקִידוּ אוֹרַיְיתָא.** (נ"א לְנָפְקָא מִנֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל, אָמַר לֵיהּ הָא יִצְחָק, אָמַר לֵיהּ זַמִּין לְמֵיפַּק מִנֵּיהּ עֵשָׂו חֲיָיבָא דְּיִחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְיוֹקִיד אוֹרַיְיתָא), **אָמַר לֵיהּ זַמִּין חַד בַּר נָשׁ לְמֵיפַּק מִנֵּיהּ דְּאִיהוּ יַעֲקֹב וְיִפְקוּן מִנֵּיהּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין כֻּלְּהוּ זַכָּאִין. מְיָד אִתְקַיָּים עָלְמָא בְּגִינֵיהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מַגִּיד מֵישָׁרִים.**

רַבִּי אֶלְעָזָר **אָמַר** הָא אַתְעַרְנָא **וְיָדַבֵּר וַיַּגֵּד וַיֹּאמֶר** כֻּלְּהוּ לְטַעֲמַיְיהוּ מִתְפָּרְשָׁן. **וְיָדַבֵּר** אִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא דַּרְגָּא לְבַר, דְּלָא אִיהוּ דַּרְגָּא פְּנִימָאָה כְּאִנּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין, **וְדָא** אִיהוּ (ישעיה מה) דּוֹבֵר צֶדֶק. **וַיַּגֵּד** אִיהוּ רֶמֶז לְדַרְגָּא פְּנִימָאָה עִלָּאָה דְּשַׁלְטָאָה עַל דִּבּוּר, **וְדָא** הוּא **מַגִּיד מֵישָׁרִים. מַאן מֵישָׁרִים דָּא דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּיַעֲקֹב שַׁרְיָיא בֵּיהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (תהלים צט) **אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים. וּבְגִין כָּךְ מַגִּיד כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב דּוֹבֵר.**

אָמַר רַבִּי יִצְחָק **וְהָא כְּתִיב,** (דברים ד) **וַיַּגֵּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי אִיהוּ דַּרְגָּא דְּשַׁלְטָא עַל תַּתָּאָה דְּאִיהוּ דּוֹבֵר צֶדֶק. וְכֹלָּא** (בָּה) **אִיהוּ** (נ"א לְאִשְׁתְּלָא אִיבָּא) **לְאִסְתַּכָּלָא** (אִיבָּא) **הָכָא.** (נ"א **אַתְיָא) תָּא חֲזִי, דְּאַף עַל גַּב דְּדִבּוּר אִיהוּ תַּתָּאָה, לָא תֵּימָא דְּלָא עִלָּאָה אִיהוּ, אֶלָּא**

וַדַּאי דִּבּוּר מַלְיָיא אִיהוּ מִכֹּלָּא וְדַרְגָּא עִלָּאָה אִיהוּ.
וְסִימָנִיךְ (דברים לב) כִּי לֹא דָּבָר רֵק הוּא מִכֶּם.
רַבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה אָזִיל לְבֵי חֲמוֹי, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא חָמֵינָא דְּאִתְעֲרוּתָא דִּלְעֵילָּא לָאו אִיהוּ אֶלָּא כַּד אִתְעַר לְתַתָּא, דְּהָא אִתְעֲרוּתָא דִּלְעֵילָּא בְּתִיאוּבְתָּא דִּלְתַתָּא תַּלְיָיא

(מִלְּתָא).

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פג) אֱלֹהִים עַל דָּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקוֹט אֵל. דָּא הוּא אִתְעֲרוּתָא דִּלְתַתָּא בְּגִין לְשַׁלְטָאָה. אָמַר דָּוִד, אֱלֹהִים אַל דָּמִי לָךְ, לְאַתְעָרָא לְגַבֵּי עִלָּאָה וּלְאִתְחַבְּרָא גַּבֵּי יְמִינָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין (תהלים פג) כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וְגוֹ' (וּכְתִיב) כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּיו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרוֹתוּ, וּבְגִין כָּךְ אֱלֹהִים אַל דָּמִי לָךְ לְאַתְעָרָא לְגַבֵּי עֵילָּא, דְּהָא כְּדֵין אִתְעָרַת יְמִינָא וּקְטִירַת לָהּ בַּהֲדָהּ. וְכַד אִתְקַשְּׁרַת בְּיְמִינָא כְּדֵין אִתְבַּר שְׂנְאִין דִּכְתִיב (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב.
וְתָא חֲזֵי בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחַבָּרוּ כָּל אִנּוּן מַלְכִין לְאַגָּחָא קְרָבָא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם, אִתְיְיעַטוּ לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מִן עָלְמָא, וְכֵיוָן דְּשָׁלְטוּ בְּלוֹט בַּר אַחוּהָ דְּאַבְרָהָם מִיָּד אֲזָלוּ, דִּכְתִיב וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכוּשׁוֹ בֶּן אֲחִי אַבְרָם וַיֵּלֵכוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּדִיוּקְנֵיהּ דְּלוֹט הֲוָה דָּמֵי לְאַבְרָהָם, וּבְגִין כָּךְ וַיֵּלֵכוּ, דְּכָל הַהוּא קְרָבָא בְּגִינֵיהּ הֲוָה.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַוָה אַבְרָהָם אַפִּיק בְּנֵי עָלְמָא מִפּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה וְאָעִיל לוֹן בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעַר לוֹן בְּעָלְמָא בְּגִין לְגַדְּלָא שְׁמָא דְאַבְרָהָם בְּעָלְמָא וּלְקָרְבָא לֵיהּ לְפוּלְחָנֵיהּ. וְרָזָא דְמִלָּה כֵּיוָן דְּאַבְרָהָם אִתְעַר לְמִרְדַּף אֲבַתְרַייהוּ כְּדֵין אֱלֹהִים אַל דָּמִי לָךְ עַד דְּאִתְקַשַּׁר כֻּלָּא בְּאַבְרָהָם, וְכַד אִתְקַשַּׁר כֻּלָּא בְּאַבְרָהָם כְּדֵין אִתְבָּרוּ כָּלְהוּ מַלְכִין מִקַּמֵּיהּ כְּדְקָא אֲמָרַן דִּכְתִיב יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב וְגוֹ׳:

וּמַלְכֵי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וָיָיִן. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי כַּד סָלִיק בִּרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא חַד שַׁלְהוֹבָא דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא. וּנְשַׁף זִיקָא בְּזִיקָא חָשְׁכַאת וְאוֹקִידַת. וְאַפִּיק מִגּוֹ (דף פז ע"א) סִטְרֵי תְּהוֹמָא חַד טִיף וְחַבֵּר לוֹן כְּחַד וּבָרָא בְּהוּ עָלְמָא.

הַהוּא שַׁלְהוֹבָא סָלִיק וְאִתְעַטָּרָא בְּשִׁמְאלָא, וְהַהוּא טִיף סָלִיק וְאִתְעַטַּר בִּימִינָא, סָלְקוּ חַד בְּחַד אִחְלָפוּ דּוּכְתֵי דָּא לְסִטְרָא דָּא וְדָא לְסִטְרָא דָּא, דְּנָחִית סָלִיק וּדְסָלִיק נָחִית. אִתְקַטְרוּ דָּא בְּדָא, נָפִיק מִבֵּינַיְיהוּ רוּחַ שְׁלִים. כְּדֵין אִנּוּן תְּרִין סִטְרִין אִתְעֲבִידוּ חַד וְאִתְיְיהִיב בֵּינַיְיהוּ וְאִתְעַטְּרוּ חַד בְּחַד. כְּדֵין אִשְׁתְּכַח שְׁלָם לְעֵילָא וּשְׁלָם לְתַתָּא, וְדַרְגָּא אִתְקַיָּים.

אִתְעַטָּרַת ה"א בְּוא"ו וְא"ו בְּה"א, כְּדֵין סַלְקָא ה"א וְאִתְקַשְּׁרָא בְּקִשׁוּרָא שְׁלִים. כְּדֵין וּמַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם. מֶלֶךְ שָׁלֵם וַדַּאי מֶלֶךְ אִיהוּ דְּשַׁלִּיט בְּשְׁלִימוּ, אֵימָתַי אִיהוּ מֶלֶךְ שָׁלֵם בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי דְּכָל אַנְפִּין נְהִירִין.

(דְּבָר אַחֵר מַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיפַק כְּהוֹנְתָא מִשֵּׁם כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן, כְּיָון דְּאַקְדִּים בִּרְכְתָא דְּאַבְרָהָם לִבִּרְכְתָא דְּמָרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אַבְרָהָם וְכִי מַקְדִּימִין בִּרְכְתָא דְּעַבְדָּא לִבִּרְכְתָא דְּמָרֵיהּ, מִיַּד אִתְיְהִיבַת כְּהוֹנְתָא לְאַבְרָהָם דִּכְתִיב, (תהלים קי) **נְאֻם יְיָ לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי. וּכְתִיב בַּתְּרֵיהּ נִשְׁבַּע יְיָ וְלֹא יִנָּחֵם אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק, דִּכְתִיב וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן, וְאֵין זַרְעוֹ כֹהֵן) דָּבָר אַחֵר וּמַלְכִּי צֶדֶק. דָּא עָלְמָא בַּתְרָאָה. מֶלֶךְ שָׁלֵם, דָּא עָלְמָא עִלָּאָה. דְּאִתְעַטַּר חַד בְּחַד בְּלָא פִּירוּדָא תְּרֵין עָלְמִין כְּחָדָא, וְאַפִּילוּ עָלְמָא תַּתָּאָה כֻּלָּא הוּא. וְחַד מִלָּה אִיהוּ. הוֹצִיא לֶחֶם וָיַיִן דְּתְרֵי אִלֵּין בֵּיהּ. וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן מְשַׁמֵּשׁ עָלְמָא לְקַבֵּל עָלְמָא. וְהוּא כֹהֵן דָּא יְמִינָא. לְאֵל עֶלְיוֹן עָלְמָא עִלָּאָה. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי כַּהֲנָא לְבָרְכָא עָלְמָא.**

תָּא חֲזֵי, בִּרְכָאן (ד"א ל"ג כַּד) **נָטִיל הַאי עָלְמָא תַּתָּאָה כַּד אִתְחַבַּר בְּכַהֲנָא רַבָּא כְּדֵין וַיְבָרֲכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם** (וגו) **לְאֵל עֶלְיוֹן הָכִי הוּא וַדַּאי. כְּגַוְונָא דָּא בָּעֵי**

כַּהֲנָא לְתַתָּא לְקַשְׁרָא קִשְׁרִין וּלְבָרְכָא הַאי דּוּכְתָּא בְּגִין דְּיִתְקַשַּׁר בֵּימִינָא לְאִתְקַשְׁרָא תְּרִין עָלְמִין כְּחַד. בָּרוּךְ אַבְרָם רָזָא דִּמְלָה תִּקּוּנָא דִּבְרָכָאן אִיהוּ.

בָּרוּךְ אַבְרָם כְּמָה דְּאַמְרִינָן בָּרוּךְ אַתָּה. לְאֵל עֶלְיוֹן. יְיָ אֱלֹהֵינוּ. קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. וְהַאי קְרָא רָזָא דִּבְרָכָאן אִיהוּ. (וּבְגִין כָּךְ) וַיְבָרֲכֵהוּ מִתַּתָּא לְעֵילָא. וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן (אֲשֶׁר מָגֵן צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ). מֵעֵילָא לְתַתָּא. וַיִּתֶּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל לְאִתְדַּבְּקָא בְּאַתַר דְּקִשּׁוּרָא אִתְקַשַּׁר לְתַתָּא. עַד דְּהַוּוּ אָזְלִי, אִעֲרַע בְּהוּ רַבִּי יֵיסָא וְחַד יוּדָאי בַּהֲדֵיהּ.

וְהָוָה אָמַר הַהוּא יוּדָאי (תהלים כה) לְדָוִד אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא. לְדָוִד. וְכִי אַמַּאי לָא כְּתִיב מִזְמוֹר לְדָוִד אוֹ לְדָוִד מִזְמוֹר. אֶלָּא בְּגִין דַּרְגֵּיהּ קָאָמַר לְדָוִד תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאָמַר בְּגִינֵיהּ אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא. אֵלֶיךָ יְיָ לְעֵילָא. נַפְשִׁי, מַאן נַפְשִׁי, (אֶשָּׂא) דָּא דָּוִד (הוּא) דַּרְגָּא קַדְמָאָה דְּקָאָמָרַן. אֶשָּׂא, אֲסַלֵּק. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קכא) אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים. בְּגִין דְּכָל יוֹמוֹי דְּדָוִד הֲוָה מִשְׁתַּדֵּל לְסַלְקָא דַּרְגֵּיהּ לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָא וּלְאִתְקַשָּׁרָא תַּמָּן בְּקִשּׁוּרָא שְׁלִים כְּדְקָא יְאוּת.

כְּגַוְונָא דָּא (תהלים קג) לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ בְּגִין דַּרְגֵּיהּ קָאָמַר, וּמַאי אָמַר בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ. אֶת לְאִתְקַשָּׁרָא בְּקִשּׁוּרָא לְעֵילָא. וְכָל קְרָבַי, מַאן קְרָבַי.

אִלֵּין שְׁאָר חֵיוָן בְּרָא. דְּאִקְרוֹן קְרֵבִים כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ה) וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו. דָּבָר אַחֵר בָּרְכִי נַפְשִׁי, בְּגִינֵיהּ קָאֲמַר. אֶת יְיָ דָּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, אֶת יְיָ כְּלָלָא דְּכֹלָּא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יֵיסָא חֲמִינָא לָךְ דְּהָא עִם שְׁכִינְתָּא קָאֲתִית וְאִתְחַבָּרַת. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי, וּתְלַת פַּרְסֵי הוּא דְּאָזִילְנָא בַּהֲדֵיהּ וְאָמַר לִי כַּמָּה מִלֵּי מַעַלְיָיתָא וְאָנָא אַגִּירְנָא לֵיהּ לְיוֹמָא דָּא וְלָא יְדַעְנָא דְּאִיהוּ בּוֹצִינָא דְּנָהִיר כְּדְחָמִינָא הַשְׁתָּא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוּדָאי מַה שְׁמָךְ, אָמַר לֵיהּ יוֹעֶזֶר. אָמַר לֵיהּ יוֹעֶזֶר וְאֶלְעָזָר (מִלָּה חָדָא) יִתְיְבָן כְּחָדָא, יָתְבוּ גַּבֵּי חַד טְנָרָא (דף פז ע"ב) בְּהַהוּא חַקַל. פָּתַח הַהוּא יוּדַאי וְאָמַר (ישעיה מג) אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר. מַאי טַעְמָא תְּרֵי זִמְנֵי אָנֹכִי אָנֹכִי.

אֶלָּא חַד בְּסִינַי וְחַד בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא עָלְמָא, דִּכְתִיב (שמות כ) אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ דָּא הוּא בְּסִינַי. וְחַד כַּד בָּרָא עָלְמָא דִּכְתִיב, (ישעיה מה) אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי. הוּא, בְּגִין לְאַחֲזָאָה דְּלָא הֲוֵי פִּירוּדָא בֵּין עֵילָא וְתַתָּא.

מוֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ. מַעֲבִיר פְּשָׁעֶיךָ לָא כְּתִיב, אֶלָּא מוֹחֶה. בְּגִין דְּלָא יִתְחַזּוּן לְעָלְמִין. לְמַעֲנִי. מַאי לְמַעֲנִי,

בְּגִין אִנּוּן רַחֲמִין דְּתַלְיָין בִּי דִּכְתִיב, (דברים ד) כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

דָּבָר אַחֵר מוֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי. תָּא חֲזֵי (לעיל פד ב) חַיָּיבֵי עָלְמָא עָבְדִין פִּגִימוּתָא לְעֵילָא, דְּכַד אִנּוּן חוֹבִין סָלְקִין רַחֲמִין וּנְהִירוּ עִלָּאָה וְיַנִּיקוּ דִּבְרָכָאן לָא נָחִית לְתַתָּא, וְהַאי דַּרְגָּא לָא נָטִיל בִּרְכָאן דִּלְעֵילָא לְיַנָּקָא לְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ לְמַעֲנִי בְּגִין דְּלָא יִתְמַנְעוּן בִּרְכָאן לְיַנָּקָא (ליה) לְכֹלָּא. כְּגַוְונָא דָּא (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא. לְאַחֲזָאָה דְּלָא הֲוֵי פִּירוּדָא בֵּין עֵילָא וְתַתָּא כְּמָה דְּאוּקְמָה.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא כַּד אִשְׁתַּכְחוּ זַכָּאִין בְּעָלְמָא אִתְעָרוּ בִּרְכָאן לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. כֵּיוָן דְּאָתָא אַבְרָהָם אִתְעַר בִּרְכָאן לְעָלְמָא דִּכְתִיב וַאֲבָרֶכְךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה. מַאי וֶהְיֵה בְּרָכָה. רָמֵז דְּיִשְׁתַּכְחוּן בְּגִינֵיהּ בִּרְכָאן לְעֵילָא וְתַתָּא דִּכְתִיב וְנִבְרְכוּ בְךָ וְגו' וּכְתִיב וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ.

אַתָּא יִצְחָק אוֹדַע לְכֹלָּא דְּאִית דִּין וְאִית דַּיָּין לְעֵילָא לְאִתְפָּרְעָא מֵרַשִׁיעַיָּא, וְאִיהוּ אִתְעַר דִּינָא בְּעָלְמָא בְּגִין דְּיִדְחֲלוּן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל בְּנֵי עָלְמָא. אַתָּא יַעֲקֹב וְאִתְעַר רַחֲמֵי בְּעָלְמָא וְאַשְׁלִים מְהֵימְנוּתָא בְּעָלְמָא כְּדְקָא חָזֵי.

בְּיוֹמֵי דְּאַבְרָהָם מַה כְּתִיב וּמַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם,

דְּאִתְעַטָּרַת כְּרַסְיָיא בְּדוּכְתֵּיהּ, וּכְדֵין אִשְׁתְּכַח מֶלֶךְ שְׁלֵם בְּלָא פְּגִימוּ כְּלַל. הוֹצִיא לֶחֶם וְיַיִן דְּאַפִּיק מְזוֹנִין לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ כְּדְקָא חָזֵי. הוֹצִיא לֶחֶם וְיַיִן דְּלָא אִתְמְנָעוּ בִּרְכָאן מִכֻּלְּהוּ עָלְמִין. הוֹצִיא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ מִדַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא אַפִּיק מְזוֹנִין וּבִרְכָאן לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ.

וְהוּא כֹּהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן דְּאִשְׁתְּכַח כְּלָא בְּשְׁלִימוּ עִלָּאָה כְּדְקָא חָזֵי. לְאִתְחַזָּאָה כְּמָה דְּחַיְיבַיָּא עָבְדֵי פְּגִימוּ בְּעָלְמָא וּמָנְעֵי בִּרְכָאן. הָכִי נָמֵי בְּגִין זַכָּאִין אַתְיָין (אִתְחַזְיָאן) בִּרְכָאן לְעָלְמָא, וּבְגִינַיְיהוּ אִתְבָּרְכָאן כָּל בְּנֵי עָלְמָא:

וַיִּתֶּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל. מַאי מַעֲשֵׂר מִכֹּל מֵאנּוּן בִּרְכָאן דְּנָפְקֵי מִכֹּל. בְּגִין דְּאִיהוּ אַתַּר דְּכָל בִּרְכָאן דְּנָחֲתֵי לְעָלְמָא מִתַּמָּן נָפְקֵי. דָּבָר אַחֵר וַיִּתֶּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַהֲב לֵיהּ מַעֲשְׂרָא. וּמַאן אִיהוּ, דָּא דַּרְגָּא דְּכָל פִּתְחִין דְּמְהֵימְנוּתָא וּבִרְכָאן דְּעָלְמָא בֵּיהּ קָיְימֵי וְאִיהוּ מַעֲשֵׂר וְאִיהוּ חַד מֵעֲשָׂרָה וְאִיהוּ עֲשָׂרָה מִמֵּאָה. מִכָּאן וּלְהָלְאָה עָאל אַבְרָהָם בְּקִיּוּמָא דִּלְעֵילָּא כְּדְקָא חָזֵי.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁפִיר קָא אֲמַרְתְּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר מַאי עֲבִידְתָּךְ, אָמַר לֵיהּ קַרְיְנָא דְּרַדְקֵי בְּאַתְרִי, הַשְׁתָּא אַתָּא רַבִּי יוֹסֵי דְּכַפַּר חָנִין לְמָתָא וּסְלִיקוּ

לוֹן מִגַּבָּאי וְאוֹתְבוּ לוֹן לְגַבֵּיהּ. וְהַוּוּ יָהֲבִין לִי כָּל בְּנֵי מָתָא אַגְרָא כְּהַהוּא זִמְנָא דַּדְרִדְקֵי הֲווּ גַּבָּאי. וְאִסְתַּכַּלְנָא בְּנַפְשָׁאי דְּלָא אִתְחֲזֵי לִי לְאִתְהַנֵּי מִנַּיְיהוּ לְמַגְנָא, וַאֲגִירְנָא גַּרְמָאי בַּהֲדֵי דְּהַאי חַכִּים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִכָאן דְּאַבָּא אִצְטְרִיכוּ הָכָא.

קָמוּ. אָתוּ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן (לְבָתַר), וַהֲוָה יָתִיב וְלָעֵי כָּל יוֹמָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְיוֹמָא חַד הֲוָה עָסִיק בִּנְטִילַת יָדַיִם קַמֵּיהּ. אָמַר כָּל מַאן דְּלָא נָטִיל יְדוֹי כְּדְקָא יָאוּת, אַף עַל גַּב דְּאִתְעַנַּשׁ לְעֵילָּא אִתְעַנַּשׁ לְתַתָּא, וּמַאי עוֹנְשֵׁיהּ לְתַתָּא, דְּגָרִים לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ מִסְכְּנוּתָא. כְּמָה דְּעוֹנְשֵׁיהּ כָּךְ, הָכִי הוּא זָכֵי מַאן דְּנָטִיל יְדוֹי כְּדְקָא יָאוּת דְּגָרִים לְגַרְמֵיהּ בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא דְּשָׁרָאן בִּרְכָאן עַל יְדוֹי כְּדְקָא יָאוּת, וְאִתְבָּרַךְ בְּעוּתָרָא. (דף פח ע"א)

לְבָתַר אַקְדִּים רַבִּי שִׁמְעוֹן חָמָא לֵיהּ דְּאַנְטַל יְדוֹי בְּמַיָּא וְנָטִיל לוֹן בִּשִׁיעוּרָא סַגְיָיא דְּמַיִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַלֵּא יָדָיו מִבִּרְכוֹתֶיךָ. וְכָךְ הֲוָה, מֵהַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה אִתְעַתַּר וְאַשְׁכַּח סִימָא וְהֲוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא וְיָהִיב מְזוֹנָא לְמִסְכְּנֵי כָּל יוֹמָא, וְהֲוָה חָדֵי עִמְּהוֹן וּמַסְבַּר לוֹן אַנְפִּין נְהִירִין. קָרָא עֲלֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן (ישעי' מ"א) וְאַתָּה תָּגִיל בַּיְיָ בְּקִדּוּשׁ וְגו', (חסר)

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר יְיָ אֶל אַבְרָם וגו׳. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (שיר השירים ז) **אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ. הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא אִשְׁתְּכַח אִתְעָרוּתָא לְעֵילָּא, דְּהָא לָא אִתְעַר לְעֵילָּא עַד דְּאִתְעַר לְתַתָּא. וּבִרְכָאן דִּלְעֵילָּא לָא מִשְׁתַּכְּחֵי אֶלָּא בַּמֶּה דְּאִית בֵּיהּ מַמָּשָׁא וְלָאו אִיהוּ רֵיקָנְיָא.**

מְנָלָן מֵאֵשֶׁת עוֹבַדְיָהוּ דְּאָמַר לָהּ אֱלִישָׁע (מלכים ב ד) **הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ בַּבָּיִת. דְּהָא בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא לָא שָׁרְיָין עַל פָּתוֹרָא רֵיקָנְיָא וְלָא בְּאַתַר רֵיקָנְיָא. מַה כְּתִיב וַתֹּאמֶר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בַּבָּיִת כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן. מַאי אָסוּךְ. אֶלָּא**

סִתְרֵי תּוֹרָה

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וגו׳. אִלֵּין פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא, דִּכְתִיב, (דברים ה) אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְיָ אֶל כָּל קְהַלְכֶם. מַה לְהַלָּן פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא, אוּף הָכָא פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא. בְּתַר דְּאִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא בְּדִבְרִים הָאֵלֶּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַשֵּׂר לֵיהּ וְאַקְדִּים לָהּ לְנִשְׁמָתָא שְׁלָם (בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת), הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אַל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ. מִכָּל זַיְינִין בִּישִׁין דְּגֵיהִנֹּם.

שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד בְּגִין דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא זָכֵי וְאַחְסִין יְרוּתָא אַחְסַנְתָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי כְּמָה דִּכְתִיב (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. מַאי יֵ״שׁ (דְּא י״ש מֵאָיִן תֵּלַת עֶשֶׂר נַהֲרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא (מְכִילָן) דְּיַהֲבִי לֵיהּ אַחְסַנְתָּא עִלָּאָה בְּעָלְמָא דְּאָתֵי) (נ״א דְּא עָלְמָא דְּאָתֵי). וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא, בְּהַאי עָלְמָא מֵעוּתְרָא וּמִכָּל טִיבוּ דְּעָלְמָא. מַאן

אֲמָרָה לֵיהּ שִׁיעוּרָא דְּהַאי מִשְׁחָא לָאו אִיהִי אֶלָּא כְּדֵי מְשִׁיחַת אֶצְבָּעָא זְעִירָא. אָמַר לָהּ נְחָמְתַנִי. דְּהָא לָא יְדַעְנָא הֵיאַךְ יִשְׁרוּן בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא בְּדוּכְתָּא דֵּרִיקַנְיָא, אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאִית לָךְ שֶׁמֶן, דָּא הוּא אֲתַר לְאִשְׁתַּכָּחָא בֵּיהּ בִּרְכָאן. מִגָּלָן דִּכְתִיב, (תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְגוֹ׳ וְסֵיפֵיהּ מַה כְּתִיב, (תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְאַתְרָא דָּא שָׁרָאן בִּרְכָאן. (וְאִתְּמַר)•

וְאִי תֵּימָא (תהלים קלג) כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן וְלָא כְּתִיב שֶׁמֶן אֶלָּא טַל. אֶלָּא אִיהוּ שֶׁמֶן וְאִיהוּ טַל. הַהוּא טַל אִיהוּ דְּאַטִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמִּשְׁחָא דְּאָזִיל לְיִמִּינָא זָכֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּמַאן דְּאָזִיל לִשְׂמָאלָא הָא עוּתְרָא בְּעָלְמָא דֵּין, (דְּאִית שְׂמָאלָא קַדִּישָׁא וְאִית שְׂמָאלָא מְסָאֲבָא, וְדָא הוּא דְּאַמְרִינָן מַאן דְּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא יַהֲבִי לֵיהּ אַרְךְ יָמִים בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיַהֲבִי לֵיהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד בְּעָלְמָא דֵּין שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ וְגוֹ׳, וּמַאן דְּיִתְרָעֵי דְּיִתְהַנֵּי גּוּפָא בְּעָלְמָא דֵּין וְלָא אִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא וּבְעוֹבָדִין טָבִין, יַהֲבִי לֵיהּ עוּתְרָא בְּעָלְמָא דֵּין מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא מִסְטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע, וּבְעוּתְרָא דָּא עֲבִיד בִּישׁ יְרִית גֵּיהִנֹּם. וְאִי תֵּימָא וְכִי לָא אִית בְּעָלְמָא דֵּין עוּתְרָא מִסְטְרָא דִּקְדוּשָׁה, אִין, דְּכָל הַמְקַיְּים אֶת הַתּוֹרָה מֵעוֹנִי סוֹפוֹ לְקַיְּימָהּ מֵעֹשֶׁר, וְדָא הוּא עוּתְרָא טָבָא דְּמִסְטְרָא דִּקְדוּשָׁה)•

רַבִּי אַבָּא כַּד אֲתָא מֵהָתָם, הָוָה מַכְרִיז מַאן בָּעֵי עוּתְרָא וּמַאן בָּעֵי אוֹרְכָא דְּחַיֵּי בְּעָלְמָא דְּאָתֵי יֵיתֵי וְיִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא. הָווּ מִתְכַּנְּשִׁין כּוּלֵי עָלְמָא לְגַבֵּיהּ. רַווֹק חַד הָוָה בְּשִׁיבְבוּתֵיהּ. יוֹמָא חַד אֲתָא לְגַבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי בָּעֵינָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לִי עוּתְרָא. אָמַר לֵיהּ הָא וַדַּאי. אָמַר לֵיהּ מַה שְׁמָךְ. אָמַר לֵיהּ

עִלָּאָה. דְּהַהוּא שֻׁמָּן נָפֵק לְסִטְרָא דְּיָמִינָא.

תְּרִין אִנּוּן יַיִן וְשֻׁמָּן. וְאָזְלוּ לְתְרִין סִטְרִין. יַיִן לְסִטְרָא שְׂמָאלָא שֻׁמָּן לְסִטְרָא יְמִינָא. וּמִסִּטְרָא דְּיָמִינָא נָפְקֵי בִּרְכָאן לְעָלְמָא וּמִתַּמָּן אִתְמְשַׁח מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא וּבְגִין דְּשֻׁמָּן הָוָה אִתְתַּקַּן לְתַתָּא בְּקַדְמִיתָא, שֻׁמָּן אִזְדַּמַּן לְעֵילָא אַרִיקוּ דְּבִרְכָאן.

תָּא חֲזֵי, מֵאִתְעָרוּתָא (דף פח ע"ב) דְּהַאי שֻׁמָּן דִּלְעֵילָא קָאֵי לְאָרָקָא עַל דָּוִד וּשְׁלֹמֹה לְאִתְבָּרְכָא (עַל) בְּנוֹי. מְנָא לָן דִּכְתִיב וַיַּעֲמֹד הַשֻּׁמָּן. כְּתִיב הָכָא וַיַּעֲמֹד. וּכְתִיב הָתָם (ישעיה יא) שׁוֹרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְנֵס עַמִּים.

דְּאָזִיל לִימִינָא זָכֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּמַאן דְּאָזִיל לִשְׂמָאלָא הָא עוּתָרָא בְּעָלְמָא דֵּין, (דְּאִית שְׂמָאלָא קַדִּישָׁא וְאִית שְׂמָאלָא מְסָאֲבָא, וְדָא הוּא דְּאַמְרִינָן מַאן דְּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא יַהֲבֵי לֵיהּ אֲרֵךְ יָמִים בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיַהֲבֵי לֵיהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד בְּעָלְמָא דֵּין שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ וְגוֹ', וּמַאן דְּיִתְרָעֵי דְּיִתְהַנֵּי גּוּפָא בְּעָלְמָא דֵּין וְלָא אִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא וּבְעוֹבָדִין טָבִין, יַהֲבֵי לֵיהּ עוּתְרָא בְּעָלְמָא דֵּין מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא מִסִּטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע, וּבְעוּתְרָא דָּא עֲבִיד בִּישׁ יְרִית גֵּיהִנֹּם. וְאִי תֵּימָא וְכִי לָא אִית בְּעָלְמָא דֵּין עוּתְרָא מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָׁה, אִין, דְּכָל הַמְקַיְּים אֶת הַתּוֹרָה מֵעוֹנִי סוֹפוֹ לְקַיְּימָהּ מֵעֹשֶׁר, וְדָא הוּא עוּתְרָא טָבָא דְּמִסִּטְרָא דִּקְדוּשָׁה).

רַבִּי אַבָּא כַּד אֲתָא מֵהָתָם, הָוָה מַכְרִיז מַאן בָּעֵי עוּתְרָא וּמַאן בָּעֵי אוֹרְכָא דְּחַיֵּי בְּעָלְמָא דְּאָתֵי יֵיתֵי וְיִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא. הָווּ מִתְכַּנְּשִׁין כּוּלֵי עַלְמָא לְגַבֵּיהּ. רַווֹק חַד הָוָה בְּשִׁיבְבוּתֵיהּ. יוֹמָא חַד אֲתָא לְגַבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי בָּעֵינָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לִי עוּתְרָא. אָמַר לֵיהּ הָא וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, מִשְּׁלְחָן דִּלֶּחֶם הַפָּנִים דִּבְרָכָאן נָפְקִין מִתַּמָּן וּמְזוֹנָא לְעָלְמָא, לָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּכָּחָא רֵיקַנְיָא אֲפִלּוּ רִגְעָא חָדָא, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּלְקוּן בִּרְכָאן מִתַּמָּן, אוּף הָכִי לָא מְבָרְכִין עַל שֻׁלְחָן רֵיקַנְיָא, דְּהָא בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא לָא שָׁרְיִין עַל שֻׁלְחָן רֵיקַנְיָא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ, אֲנִי לְדוֹדִי בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ. אֲנִי לְדוֹדִי לְאַתְקָנָא לֵיהּ דּוּכְתָּא בְּקַדְמִיתָא. וּלְבָתַר וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ. דָּבָר אַחֵר אֲנִי לְדוֹדִי. דְּהָא תָּנִינָן שְׁכִינְתָּא לָא אִשְׁתַּכְּחַת עִמְּהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא, כֵּיוָן דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה וּלְמִקְרַב גַּבֵּי אָמַר לֵיהּ מַה שְׁמֵהּ. אָמַר לֵיהּ יוֹסֵי. אָמַר לוֹן לְתַלְמִידוֹי דְּיִקְרוּן לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי מָאֲרֵי דְּעוּתְרָא וִיקָרָא. יָתִיב וְאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא.

לְיוֹמִין הֲוָה קָאִים קַמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אָן הוּא עוּתְרָא. אָמַר שְׁמַע מִינָּהּ דְּלָא לְשֵׁם שָׁמַיִם קָא עָבִיד, וְעָאל לְאַדְרֵיהּ, שְׁמַע חַד קָלָא דְּהַוָּה אָמַר לָא תַעֲנֵשֵׂיהּ (תוב לְגַבֵּיהּ) דְּגַבְרָא רַבָּא לֵיהֱוֵי. תָּב לְגַבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ תִּיב בְּרִי תִּיב וְאָנָא יְהִיבְנָא לָךְ עוּתְרָא.

אַדְהָכִי אֲתָא גַּבְרָא חַד וּמָאנָא דְּפָז בִּידֵיהּ, אַפְקֵיהּ וּנְפַל נְהוֹרָא בְּבֵיתָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי בָּעֵינָא לְמִזְכֵּי בְּאוֹרַיְיתָא וְאָנָא לָא זָכֵינָא, וּבָעֵינָא מָאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּגִינִי. דְּהָא אִית לִי עוּתְרָא סַגֵּי דְּקָא שְׁבַק לִי אַבָּא, דְּכַד יָתִיב עַל פִּתּוֹרֵיהּ הֲוָה מְסַדֵּר עֲלֵיהּ תְּלֵיסַר כַּסֵּי מֵאלֵין. וּבָעֵינָא לְמִזְכֵּי בְּאוֹרַיְיתָא וְאָנָא יְהִיבְנָא עוּתְרָא.

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדֵין שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֲנִי לְדוֹדִי בְּקַדְמִיתָא, וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ לְבָתַר. אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה מְדַכְּאִין לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דְּרַדַּף אַבְרָהָם בָּתַר אִלֵּין מַלְכִין וְקָטִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲוָה אַבְרָהָם תּוֹהֵא, אָמַר דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם גָּרְעָנָא הַהוּא אַגְרָא דַּהֲוֵינָא אַהֲדַר בְּנֵי נָשָׁא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַחִידְנָא בְּהוּ לְקָרְבָא לוֹן לְגַבֵּיהּ וְהַשְׁתָּא אִתְקְטִילוּ בְּנֵי נָשָׁא עַל יָדִי. מִיָּד אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה וגו׳. אַגְרָא קַבִּילַת עֲלַיְיהוּ, דְּהָא כֻּלְּהוּ לָא יְזִכּוּן לְעָלְמִין.

אָמַר לֵיהּ לְהַהוּא רַוּוֹק תִּשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא וְדָא יָהִיב לָךְ עוּתְרָא, יָהַב לֵיהּ הַהוּא כַּסָּא דְּפָז. קָרָא עֲלֵיהּ רַבִּי אַבָּא (איוב כח) לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוּכִית וּתְמוּרָתָהּ כְּלִי פָז. יָתִיב וְלָעָא בְּאוֹרַיְיתָא וְהַהוּא בַּר נָשׁ הֲוָה יָהִיב לֵיהּ עוּתְרָא. לְיוֹמִין עָאל חֲמִידוּ דְּאוֹרַיְיתָא בְּמְעוֹי. יוֹמָא חַד הֲוָה יָתִיב וְהֲוָה בָּכֵי. אַשְׁכְּחֵיהּ רַבֵּיהּ דְּהֲוָה בָּכֵי, אָמַר לֵיהּ עַל מָה קָא בָּכִית. אָמַר לֵיהּ וּמָה מַנַּחְנָא חַיֵּי דְּעָלְמָא דְּאָתֵי בְּגִין הַאי, לָא בְּעֵינָא אֶלָּא לְמִזְכֵּי לְגַבָּאי. אָמַר הַשְׁתָּא שְׁמַע מִינָּהּ דְּהָא לְשֵׁם שָׁמַיִם קָא עָבִיד.

קָרָא לֵיהּ לְהַהוּא גַּבְרָא, אָמַר לֵיהּ טוֹל עוּתְרָךְ וְהַב לֵיהּ לְיַתְמֵי וּלְמִסְכְּנֵי, וְאָנָא יָהִיבְנָא לָךְ חוּלָק יַתִּיר בְּאוֹרַיְיתָא בְּכָל מַה דְּאָנַן לָעָאן. אַהֲדַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי הַהוּא כַּסָּא דְּפָז, וְעַד יוֹמָא לָא אַעֲדֵי שְׁמֵיהּ, וּמִן בְּנוֹי בֶּן פַּזִּי, וְהַיְינוּ רַבִּי יוֹסֵי בֶּן פַּזִּי, וְזָכָה לְכַמָּה אוֹרַיְיתָא הוּא וּבְנוֹי (בְּגִין דְּלָעָא בְּאוֹרַיְיתָא).

הָיָה דְּבַר יְיָ אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר, מַאי בַּמַּחֲזֶה, אֶלָּא בְּהַהוּא חֵיזוּ דַּרְגָּא דְּכָל דְּיוּקְנִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, עַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם הֲוָה חַד דַּרְגָּא מַלְיָל עִמֵּיהּ, וּמַאן אִיהוּ דָּא מַחֲזֶה דִּכְתִיב, (במדבר כד) **מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר הֲוּוּ כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין שָׁרָאן עַל הַאי דַּרְגָּא, וּכְדֵין מַלְיָל עִמֵּיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (שמות ו) **וָאֵרָא** (דף פט ע"א) **אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וְעַד לָא אִתְגְּזַר לָא הֲוּוּ אִנּוּן דַּרְגִּין שָׁרָאן עֲלוֹי לְמַלָּלָא.**

וְאִי תֵּימָא דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם וּכְתִיב וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה וּכְתִיב דְּלֵית לָךְ אֲגַר טַב בְּעָלְמָא כְּמָאן דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא וּמְקַיְּמָהּ:

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר יְיָ אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר וְגוֹ', **בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב בְּאוֹרַיְיתָא בַּמַּחֲזֶה דָּא שְׁמָא דְּאִתְגְּלֵי לַאֲבָהָן, וּמָאן אִיהוּ, שַׁדַּ״י, שֶׁנֶּאֱמַר** (שמות ו) **וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר,** (במדבר כד) **אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה. וְדָא אִיהוּ חֵיזוּ דְּכָל חֶזְוָון עִלָּאִין אִתְחַזְיָין מִגַּוֵּיהּ, כְּהַאי מַרְאֶה דְּכָל דְּיוּקְנִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ וְכוּלָּא חַד. מַרְאֶה מַחֲזֶה חַד הוּא, דָּא תַּרְגּוּם וְדָא לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.**

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי סַגִּיאִין אִנּוּן בְּאוֹרַיְיתָא, וְעַל דָּא הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּ לְאוּנְקְלוֹס לְתַרְגֵּם בְּהַהוּא לִישָׁנָא דְּגָלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא. וְלִישָׁנָא דָּא סָתִים אִיהוּ מִגּוֹ מַלְאָכֵי עִלָּאָה, בַּמַּחֲזֶה (דְּהָא) **דְּהָוָה סָתִים מִמַּלְאָכֵי עִלָּאֵי דְּלָא יָדְעֵי בְּדָא כַּד מְמַלֵּיל בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם.**

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ הָא הָכָא אִנּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין. וְהַשְׁתָּא אֲמָרַן דְּעַד לָא אִתְגְּזַר לָא הֲווּ אִנּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין שָׁרָאן עַל הַאי דַּרְגָּא לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא יַהֲב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָכְמָה לְאַבְרָהָם לְמִנְדַּע חָכְמָה לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ וְיִדַּע רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, אֲבָל לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ לָא הֲוָה אֶלָּא הַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה בִּלְחוֹדוֹי, כְּיוָן דְּאִתְגְּזַר, כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין הֲווּ שָׁרָאן עַל הַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה בְּגִין לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ, וּכְדֵין אִסְתַּלַּק אַבְרָהָם בְּכֹלָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, עַד לָא אִתְגְּזַר בַּר נָשׁ לָא אִתְאַחִיד בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּיוָן דְּאִתְגְּזַר עָאל בִּשְׁמֵיהּ מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאַבְרָהָם לָא הֲוָה מָהוֹל וְהֲוָה עָרֵל סָתִים בִּשְׂרָא. וּבְגִין כָּךְ הֲוָה סָתִים מִנַּיְיהוּ בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם. כְּגַוְונָא דָּא בִּלְעָם דִּכְתִיב אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה, יֶחֱזֶה. סָתִים הֲוָה מִלָּה מִגּוֹ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת בְּגִין דְּלָא יְהֵא לוֹן פִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְמַלֵּל בְּהַהוּא עָרֵל מְסָאֲבָא (עד ב, עה ב) דְּהָא מַלְאֲכֵי קַדִּישֵׁי לָאו (יקרוז) נְזָקְקִין בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם.

אִי תֵּימָא דְּלָא יָדְעִי, וְהָא גַּבְרִיאֵל אוֹלִיף לְיוֹסֵף ע' לָשׁוֹן, וְתַרְגּוּם חַד מֵע' לָשׁוֹן הוּא, אֶלָּא מִנַּדָּע יָדְעִי אֲבָל לָא נְזָקְקִין תְּנַן, דְּלָא חַיִּישִׁי וְלָא מַשְׁגִּיחִין עֲלֵיהּ דְּהָא מָאִיס אִיהוּ קַמַּיְיהוּ מִכָּל שְׁאָר לָשׁוֹן. וְאִי תֵּימָא הוֹאִיל וּמָאִיס אִיהוּ מִמַּלְאֲכֵי עִלָּאֵי, אַמַּאי תִּרְגֵּם אוּנְקְלוֹס אוֹרַיְיתָא בְּהַאי לָשׁוֹן, וְיוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל הַמִּקְרָא. אֶלָּא מָאִיס הוּא קַמַּיְיהוּ וְהָכִי אִצְטְרִיךְ, דְּלֵית קִנְאָה לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי בַּהֲדַיְיהוּ

וְאִתְאַחִיד בֵּיהּ. וְאִי תֵּימָא אַבְרָהָם דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ עַד לָא אִתְגְּזַר. הָכִי הָוֶה דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ וְלָא כְּדְקָא יָאוּת, דְּהָא מִגּוֹ רַחֲמוּתָא עִלָּאָה דְּרָחִים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לֵיהּ. לְבָתַר סַפְּקִיד לֵיהּ דְּיִתְגְּזַר וְאִתְיְיהִיב לֵיהּ בְּרִית. קְשׁוֹרָא, דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין. בְּרִית קְשׁוֹרָא לְאִתְקַשְּׁרָא כֻּלָּא כְּחַדָּא לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא, בְּרִית קְשׁוֹרָא דְּכֻלָּא אִתְקְשַׁר בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ אַבְרָהָם עַד לָא אִתְגְּזַר. מִלּוֹי לָא הָוֶה עִמֵּיהּ אֶלָּא בְּמַחֲזֶה כְּמָה דְּאוּקְמָה.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא לָא אִתְבְּרִי אֶלָּא עַל בְּרִית כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר בְּרֵ"א שִׁי"ת בָּרָא אֱלֹהִים, וְהַיְינוּ דְּיִשְׂרָאֵל (אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, וְאִלְמָלֵא הַהוּא יָדֵעי שִׁבְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא הֲוָה לֵהּ קַנְאָה בְּהַהַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל) יַתִּיר, וְעַל דָּא תַּרְגּוּם תּוֹרָה וּמִקְרָא כָּךְ, וְלָא מָאִיס אִיהוּ דְּהָא בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי כְּתַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא הָכִי.

וּבְגִין כָּךְ סָתִים אִיהוּ מִגּוֹ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי קַדִּישֵׁי. וְעַל דָּא אִתְגְּלִי בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם בְּאוֹרַח סָתִים דְּלָא יִשְׁגְּחוּן בֵּיהּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין וְלָא יְהֵא לוֹן פִּטְרָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלִי עַל בַּר נָשׁ עָרֵל. אֵימָתַי אִתְגְּלִי לֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי, כַּד יְהִיב לֵיהּ בְּרִית קְיָמָא קַדִּישָׁא דְּכִתִיב וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר, אֱלֹהִים שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא וְלָא כְּתִיב בַּמַּחֲזֶה. שְׁמָא בְּאִתְגַּלְיָיא.

לֵאמֹר מַאי לֵאמֹר, לֵאמֹר וּלְאַכְרָזָא בְּכָל לָשׁוֹן דְּלָא תֵּהֵא בְּאִתְכַּסְיָא, לָאו בְּלִישָׁנָא אָחֳרָא, אֶלָּא בְּלִישָׁנָא דְּכֹלָּא מִשְׁתַּעְיָין בֵּהּ דְּיָכְלֵי לְמֵימַר דָּא לְדָא וְלָא יָכְלֵי לְקַטְרְגָא

(ד"א ל"ג **בְּרִית**) **דְּעַל בְּרִית קַיֵּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, וּכְתִיב,** (ירמיה לג) **אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי. דְּהָא בְּרִית קְשׁוֹרָא אִיהוּ דְּיוֹמָא וְלֵילְיָא לָא מִתְפָּרְשָׁאן.**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא עַל תְּנַאי הֲוָה, דְּכַד יִיתוּן יִשְׂרָאֵל אִם יְקַבְּלוּן אוֹרַיְיתָא יָאוֹת. וְאִם לָאו הֲרֵי אֲנָא אַהֲדַר לְכוּ לְתֹהוּ וָבֹהוּ. וְעָלְמָא לָא אִתְקַיַּים עַד דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי וְקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא וּכְדֵין אִתְקַיַּים עָלְמָא.

וּמַהַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרֵי עָלְמִין. וּמָאן אִנּוּן, זִווּגִין דִּבְנֵי נָשָׁא. דְּהָא מֵהַהוּא זִמְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ וּלְמֵימַר פִּטְרָא, וְעַל דָּא וַיְדַבֵּר אֹתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר. אֱלֹהִים וְלֹא מַחֲזֶה. בְּגִין דְּהֲוָה מְעַיֵּיל לֵיהּ בִּבְרִית קַיְימָא קַדִּישָׁא וְקָרִיב לֵיהּ לְגַבֵּיהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּגִין כְּךָ אָת ה' לָא אִתְיְיהַב לֵיהּ עַד דְּאִתְגַּזַּר, מַאי טַעְמָא דְּאִיהִי מַמָּשׁ בְּרִית אִקְרֵי. וְעַל דָּא כֵּיוָן דְּעָאל בִּבְרִית כְּדֵין אִתְיְיהִיבַת לֵיהּ אָת ה"א. דִּכְתִיב אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן גּוֹיִם וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד שִׁמְךָ אַבְרָם וְגוֹ'.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי חִיָּיא הֲוָה אָזִיל לְמֶחֱמֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, פְּגַע בֵּיהּ רַבִּי חַגַּאי, אָמַר לֵיהּ הַאי אָרְחָא דְּמִתַּקְנָא קַמֵּיהּ דְּמַר לְאָן אִיהוּ אָזִיל, אָמַר לֵיהּ לְמֶחֱמֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ וְאַנָא נָמֵי אֵיזִיל בַּהֲדָךְ, אָמַר לֵיהּ אִי תֵּיכוֹל לְמִסְבַּר סְבָרָא לְמַאי דְּתִשְׁמַע זִיל וְאִי לָאו תּוּב אֲבַתְרָךְ, אָמַר לֵיהּ לָא לִיחוּשׁ מַר לְהַאי, דְּהָא אֲנָא שְׁמַעְנָא כַּמָּה רָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְיָכִילְנָא לְמֵיקַם בְּהוּ.

הוּא מְזַוּוּג זִוּוּגִין וְאוֹמֵר בַּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי. וְאִלֵּין אִנּוּן עָלְמִין דְּהוּא בָּרֵי. תָּא חֲזֵי, אָנֹכִי מָגֵן לָךְ. אָנֹכִי דָּא הוּא דַּרְגָּא קַדְמָאָה דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא:

פָּתַח רַבִּי חַגַּאי וְאָמַר, מַאי דִּכְתִיב, (במדבר כח) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי (דף פט ע"ב) וְגוֹ'. אֶת קָרְבָּנִי דָּא קָרְבַּן בִּשְׂרָא דְּאִתְקָרַב לְכַפָּרָא דָּמָא עַל דָּמָא בִּשְׂרָא עַל בִּשְׂרָא, בְּגִין דְּכָל קָרְבָּנִין לָאו מִתְקָרְבִין אֶלָּא עַל בִּשְׂרָא לְכַפָּרָא עַל בִּשְׂרָא.

וְהָכִי שְׁמַעְנָא אִי בַּר נָשׁ חָטָא בְּהֵמָה מַה חָטָאת, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן וְגוֹ'. אַמַּאי, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד רוּחַ בְּנֵי נָשָׁא וְרוּחַ הַבְּהֵמָה, וְאַפְרִישׁ דָּא מִן דָּא. וּבְגִין כָּךְ (קהלת ג) רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה וְגוֹ' וַדַּאי מִתְפְּרַשׁ דָּא מִן דָּא.

עַד לָא חָטָא אָדָם מַה כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זוֹרֵעַ זֶרַע וְגוֹ' וּכְתִיב לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה וְלָא יַתִּיר. כֵּיוָן דְּחָטָא וְיֵצֶר הָרָע אִשְׁתְּאִיב בְּגוּפָא דִּילֵיהּ, וּבְכָל אִנּוּן תּוֹלְדִין עַבַד בְּהוּ דִּינָא. וּלְבָתַר אַתָּא נֹחַ וְחָמָא דְּהָא גוּפָא אִתְבְּנֵי מֵאַתְרָא דְּיֵצֶר הָרָע, אַקְרִיב קָרְבָּן כְּמָה דְּאַקְרִיב אָדָם, מַה כְּתִיב, (בראשית ח) וַיָּרַח יְיָ אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וְגוֹ'. (וכתיב) כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרָיו. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכָּאן וּלְהָלְאָה הוֹאִיל וְגוּפָא אִשְׁתְּאִיב מֵהַהוּא יֵצֶר הָרָע, יִתְעַנַּג גּוּפָא כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ לְמֵיכוּל בִּשְׂרָא. כֵּיוָן דְּעָשָׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת כֹּל.

כַּד אָכִיל בִּשְׂרָא. מֵהַהוּא בִּשְׂרָא אִתְעַנַּג בִּשְׂרָא דִּילֵיהּ וְאִתְעָרַב דָּא בְּדָא וְאִתְרַבִּי גּוּפָא מִנֵּיהּ, וּמֵהַהוּא עֻנָּג גּוּפָא חָטָא בְּכַמָּה חֲטָאִין. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּפָּרָה עַל גּוּפָא בִּשְׂרָא. בִּשְׂרָא אָכִיל וּבִשְׂרָא אִתְרַבִּי מִנֵּיהּ וּבֵיהּ

חָטָא. בְּגִין כָּךְ לְכַפָּרָא עַל גּוּפֵיהּ בְּשַׂרָא. וּבְשַׂרָא דְּאָכִיל בְּשַׂרָא עֲבִיד דָּמָא לְגוּפָא (בְּגִין כָּךְ דָּמָא דְּאִשְׁתָּאַר מֵהַהוּא בְּשַׂרָא דְּאָכִיל בְּשַׂרָא עֲבַד דָּמָא לְגוּפָא) בְּגִין כָּךְ דָּמָא דְּאִשְׁתָּאַר מֵהַהוּא בְּשַׂרָא לְבַר אִתְעַתַּד לְכַפָּרָא עַל דָּמָא דְּאִתְעֲבִיד מֵהַהוּא בְּשַׂרָא דְּיָלֵיהּ דִּכְתִיב, (ויקרא יז) כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר.

כְּתִיב קָרְבָּנִי, וּכְתִיב קָרְבַּנְכֶם דִּכְתִיב, (ויקרא א) תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם, מַה בֵּין הַאי לְהַאי, אֶלָּא קָרְבָּנִי. כְּגוֹן שְׁלָמִים דְּאִתְיָין עַל שְׁלוֹם. קָרְבַּנְכֶם, כְּגוֹן חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת דְּאִתְיָין עַל חֵטְא וְאָשָׁם, בְּגִין כָּךְ אֶת קָרְבָּנִי בְּשַׂרָא. לַחְמִי נַהֲמָא וְחַמְרָא. רֵיחַ דָּא קְטוֹרֶת. נִיחוֹחִי דָּא נַחַת רוּחַ דְּעָבִיד כַּהֲנָא בִּרְעוּתָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלֵיוָאֵי בִּרְעוּתָא דְּשִׁיר וּשְׁבָחָה.

תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ. בְּמוֹעֲדוֹ מַאי הֲוֵי, אִי תֵּימָא בְּכָל יוֹמָא בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, מַאי אִיהוּ בְּמוֹעֲדוֹ (נ"א מַאי אַרְיָא דְּאִיהוּ מוֹעֲדוֹ), אֶלָּא מוֹעֲדוֹ דְּשַׁלְטָא בְּהַהוּא זִמְנָא רַעֲוָא. רְעוּ דְּאִשְׁתְּכַח לְעֵילָא בְּדַרְגָּא יְדִיעָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמוֹעֲדוֹ. כַּד קָרְבָּן אִתְקְרִיב. כֹּלָּא נָטִלִין חוּלָקָא, וְאִתְבַּדְּרָן קְלִיפִין לְכָל סִטְרָא, וְייחוּדָא אִתְקְרִיב וְאִתְיַיחַד וּבוֹצִינִין אִתְנַהֲרִין וְאִשְׁתְּכַח רַעֲוָא וּרְעוּ בְּכָל עָלְמִין וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בְּרָזָא דִּיחוּדָא חָדָא כְּדְקָא חָזֵי. אַתָּא רַבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר לֵיהּ יָאוֹת אַנְתְּ בְּרִי מִינִי לְמֵיהַךְ לְמֶחֱמֵי לֵיהּ לְסָבָא אַנְפִּין דְּיוֹמִין. (תו פָּתַח וְאָמַר דָּוִד מַלְכָּא דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה וְאִיהוּ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים) (נ"א אַמַּאי דָּוִד מַלְכָּא אַחְסִין מַלְכוּתָא דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה דְּאִיהוּ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים).

אֲזִלוּ, כַּד מָטוּן לְגַבֵּיהּ, חָמָא לוֹן יַתְבֵי עַל תַּרְעָא, אָמַר לֵיהּ לְשַׁמָּשָׁא זִיל וְאֵימָא לוֹן הַאי כְּרִסְיָיא דִּתְלַת קָיְימִין מַהוּ כָּל אֶחָד (ס"א כֹּלָּא חַד). אָמְרוּ לֵיהּ זִיל וְאֵימָא לֵיהּ לְמַר דְּלָאו לְמַגָּנָא אָמַר דָּוִד מַלְכָּא דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים. אָמַר לֵיהּ זִיל וְאֵימָא לוֹן דְּאָן גָּעֲלוּ בֵּיהּ בְּדָוִד דְּאִיהוּ אָמַר אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים.

אַהֲדַר רַבִּי חִיָּיא רֵישֵׁיהּ לְגַבֵּי רַבִּי חַגַּאי וְאָמַר לֵיהּ שַׁמְעַת בְּהַאי מִידִי. אָמַר שְׁמַעְנָא בְּהַאי קְרָא דִּכְתִיב, (שיר השירים א) ״בְּנֵי ״אִמִּי ״נִחֲרוּ בִי שָׂמוּנִי וְגוֹ׳. דְּהַאי קְרָא שְׁלִמֹה מַלְכָּא אֲמָרוֹ, וְעַל דָּוִד מַלְכָּא אִתְּמַר כַּד דָּחוּ לֵיהּ אֲחוּהִי מִנַּיְיהוּ.

וְתוּ שְׁמַעְנָא מַאי חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב מַלְכוּתָא לִיהוּדָה מִכָּל אֲחוּהִי, אֶלָּא אַתְוָון דִּשְׁמֵיהּ חֲקִיקָן בֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב יְקָרָא לִשְׁמֵיהּ וּבְגִין כָּךְ אַחְסִין מַלְכוּתָא. וְתוּ שְׁמַעְנָא יְהוּדָה הָא אַתְוָון דִּשְׁמֵיהּ וַדַּאי, ד׳ לֵיתֵיהּ אֲמַאי. אֶלָּא דָּא דָּוִד מַלְכָּא דְּאִתְקַשַּׁר בִּשְׁמֵיהּ מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא דִּכְתִיב, (הושע ג) וּבִקְשׁוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מַלְכָּם וְגוֹ׳ הָא דָּוִד קָשִׁיר בִּשְׁמֵיהּ, תּוּ דְּאִיהוּ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וַדַּאי ד׳ דָּוִד מַלְכָּא (ד״א קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וַדַּאי), וּבְגִין כָּךְ דָּוִד אִתְקַשַּׁר בִּשְׁמֵיהּ.

עָאלוּ, כְּיָון דְּעָאלוּ יְתִיבוּ קַמֵּיהּ, אִשְׁתִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר וְאִנּוּן אִשְׁתִּיקוּ. עָאל רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַדְרֵיהּ שְׁמַע חַד קָלָא דְּהֲוָה אָמַר זִיל וְאֵימָא לוֹן מַה דְּאִנּוּן בָּעְיָין דִּכְשֵׁרִין אִנּוּן. אַהֲדַר לְגַבַּייהוּ. אָמַר לוֹן אִית מַאן דִּשְׁמַע מִלָּה לֵימָא לִי. אָמְרוּ לֵיהּ אֲנַן מְחַכָּאן לְאַנְהָרָא מִגּוֹ צַחוּתָא דִּבוּצִינָא עִלָּאָה (דף צ ע״א) וְסָבָרָא. פָּתַח וְאָמַר, (חבקוק ב) וַיְיָ בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הַס מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ. כַּד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא, אִסְתַּכַּל גּוֹ מַחֲשָׁבָה רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא וְרָשִׁים רִשּׁוּמִין וְלָא הֲוָה יָכִיל לְמֵיקַם, עַד דְּבָרָא תְּשׁוּבָה דְּאִיהִי הֵיכָלָא פְּנִימָאָה עִלָּאָה וְרָזָא סְתִימָא וְתַמָּן אִתְרְשִׁימוּ וְאִתְצַיְירוּ אַתְוָון בְּגִלּוּפַיְיהוּ.

כֵּיוָן דְּאִתְבְּרִי דָּא הֲוָה מִסְתַּכַּל בְּהַאי הֵיכָלָא וְרָשִׁים קַמֵּיהּ צִיּוּרִין דְּכָל עָלְמָא דִּכְתִיב הַס מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ רְשׁוּמִין וְצִיּוּרִין דְּכָל עָלְמָא. בָּעֵי לְמִבְרֵי שָׁמַיִם מָה עָבַד אִסְתַּכַּל בְּאוֹר קַדְמָאָה וְאִתְעַטַּף בֵּיהּ וּבְרָא שָׁמַיִם. דִּכְתִיב, (תהלים קד) עוֹטֶה אוֹר

כַּשַׁלְמָה וְאַחַר כָּךְ נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה.

אִסְתַּכַּל לְמֶעְבַּד עָלְמָא תַּתָּאָה עַבַד הֵיכָלָא אוֹחָרָא וְעָאל בֵּיהּ וּמְנֵיהּ אִסְתַּכַּל וּרְשִׁים קַמֵּיהּ כָּל עָלְמִין לְתַתָּא וּבְרָא לוֹ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיְיָ בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הַס מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ. ה״ס מִפָּנָיו, ה״ס רָשִׁים קַמֵּיהּ כָּל נְקוּדִין דְּכָל עָלְמָא דְּאִנּוּן שִׁתִּין וְחָמֵשׁ, כְּחוּשְׁבַּן ה״ס, שִׁתִּין אִנּוּן וְחָמֵשׁ אִנּוּן, וְכֻלְּהוּ רָשִׁים קַמֵּיהּ כַּד בְּרָא עָלְמָא. בְּגִין כָּךְ יִקָּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְאִנּוּן דְּיָדְעִין אָרְחוֹי וּמְהַכִּין בֵּהּ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט כְּדְקָא יְאוֹת.

אַדְהָכִי דְּהַוָה מִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵייהוּ, אֲתָא נוּרָא וְאַסְחַר לֵיהּ, וְאִנּוּן יָתְבוּ לְבַר. שְׁמָעוּ חַד קָלָא דְּהַוָה אָמַר אִי קַדִּישָׁא הֵבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו בְּכָל אִנּוּן אִידְרִין דְּסָבָא דְּאַנְפִּין עוּלֵימָא קַדִּישָׁא (נ״א עוּלֵימְתָּא קַדִּישְׁתָּא) דְּאִתְמְסָרוּ מַפְתְּחָן דְּלְהוֹן בִּידֵיהּ, וְכֻלְּהוּ מִתְקַנָּן לָךְ וּלְאִנּוּן דְּבְגִינָךְ. וּבְחַיָּיךְ קַדִּישָׁא כָּל חֵילָא דִשְׁמַיָּא נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ.

כַּד חָמוּ אִלֵּין הָכִי, אִזְדַּעְזְעוּ, וּדְחִילוּ סָגִי נָפַל עֲלַייהוּ, אָמְרִי, לֵית אָנָן חַזָּיִין לְהַאי, נְפוּק מִכָּאן וְנֵהַךְ לְאוֹרְחִין, (אָזְלוּ) יָתְבוּ תַּמָּן כָּל הַהוּא יוֹמָא וְלָא יָכִילוּ לְמֶחֱמֵי לֵיהּ, וְאָמְרוּ לֵית רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּנֵיתִיב הָכָא נָפְקוּ מִתַּמָּן וְאָזְלֵי.

עַד דְּהַווּ אָזְלֵי פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר (תהלים קג) בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ וְגוֹ׳. זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׁאָר עַמִּין דְּעָלְמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׁאָר עַמִּין וְעַבַד לוֹן חוּלְקֵיהּ וְאַחְסַנְתֵּיהּ, וְעַל דָּא יָהִיב לוֹן אוֹרַייְתָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ הַווּ בִּרְעוּתָא חֲדָא עַל טוּרָא דְסִינַי וְאַקְדִּימוּ עֲשִׂיָּה לִשְׁמִיעָה.

כֵּיוָן דְּאַקְדִּימוּ עֲשִׂיָּה לִשְׁמִיעָה קְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיָא דִילֵיהּ אָמַר לוֹן עַד הָכָא אַתּוּן הֲוֵיתוּן יְחִידָאִין קַמָּאי בְּעָלְמָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה הָא בָּנַי בְּאַרְעָא חֲבֵרִים בַּהֲדַייהוּ בְּכֹלָּא. לֵית לְכוּ רְשׁוּ לְקַדְשָׁא שְׁמִי עַד דְּיִשְׂרָאֵל

יִתְחַבְּרוּן בַּהֲדַיְיכוּ בְּאַרְעָא, שַׁנְאֵיהּ. לְשִׁמְעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ.
וְכֻלְּהוּ תֶּהֱוֹון כְּחָדָא חֲבֵרִים דְּזָכָאן בְּכָל יוֹמָא לְמִשְׁמַע קָלָא
לְקַדְּשָׁא שְׁמִי, בְּגִין דְּאַקְדִּימוּ מִלְּעֵילָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיכוּ.
עֲשִׂיָּה לִשְׁמִיעָה כְּגַוְונָא הַשְׁתָּא מָאן יָכִיל לְמֵיקַם
דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי עָבְדֵי בִּרְקִיעָא בַּהֲדַיְיהוּ דְּאִנּוּן קַדִּישִׁין
דִּכְתִיב בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי עֻלְיוֹנִין, זַכָּאִין אִנּוּן דְּיָכְלֵי
כֹּחַ עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹל לְמֵיקַם קַמַּיְיהוּ, זַכָּאִין אִנּוּן
דְּבָרוֹ. עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ בְּקַדְמִיתָא דְּיָכְלֵי (ד"א ל"ג לְמַאן דְּיֵיכוּל)
וּלְבָתַר לִשְׁמֹעַ. לְאִשְׁתְּזָבָא מִקַּמַּיְיהוּ,
דָּבָר אַחֵר בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו. אַשְׁגָּחוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אִלֵּין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא בְּאַרְעָא עַלַיְיהוּ בְּכָל יוֹמָא, הֵיךְ אֲנַן
דְּאִנּוּן חֲשׁוּבִין קַמֵּי קוּדְשָׁא יְכִילָן לְמֵיעַל קַמַּיְיהוּ. וְעַל דָּא
בְּרִיךְ הוּא כְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי כְּתִיב, (תהלים סח) אַשְׁרֵי תִּבְחַר
בְּרִקִיעָא, בְּגִין דְּאִנּוּן גִּבּוֹרֵי וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ וּכְתִיב
כֹּחַ דְּמִתְגַּבְּרֵי עַל יְצֵרַיְיהוֹן (תהלים פד) אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ
כְּגִבָּר טַב דְּמִתְגַּבַּר עַל בָּךְ וְגוֹ', (עַד כָּאן סִתְרֵי תּוֹרָה):

זֹהַר

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יֱהוִ"ה מַה תִּתֶּן לִי. אדנ"י אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. אֱלֹהִים יו"ד ה"א וי"ו ה"א. (נ"א אֱלֹהִים יְהוָה בְּנִיקּוּד אֱלֹהִים) **אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה, חִבּוּרָא דְּתַרִּין עָלְמִין כְּחָדָא עַלְמָא תַּתָּאָה וְעַלְמָא עִלָּאָה.**

מַה תִּתֶּן לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי. דְּלֵית לִי בַּר, וְאוֹלִיפְנָא דְּכָל מָאן דְּלֵית לֵיהּ בְּרָא בְּהַאי עָלְמָא אִקְרֵי עֲרִירִי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כ) **עֲרִירִים יִהְיוּ. וְאַבְרָהָם עַל מָה אָמַר מִלָּה דָּא דְּאָמַר מַה תִּתֶּן לִי. כְּבֵיכוֹל כְּאִילּוּ לֹא הֶאֱמִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.**

אֶלָּא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָנֹכִי מָגֵן לָךְ בְּהַאי עָלְמָא. שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. מִיָּד אִתְעַר אַבְרָהָם בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא וְאָמַר מַה תִּתֶּן לִי, דְּהָא יְדַעְנָא דְּלָא קַבִּיל אֲגַר לְמֵיעַל בֵּיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא בַּר נָשׁ דְּלָא אוֹלִיד בַּר, וְעַל דָּא אָמַר מַה תִּתֶּן לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי, דְּהָא לָא תִּתֶּן לִי דְּלָא זָכִינָא בֵּיהּ. מִכָּאן דְּבַר נָשׁ דְּלָא זָכֵי בִּבְנִין בְּהַאי עָלְמָא לָא זָכֵי בְּהַהוּא עָלְמָא לְאַעָלָא גּוֹ פַּרְגּוֹדָא.

וְאַבְרָהָם הֲוָה חָמֵי בְּאִצְטַגְנִינוּת דִּילֵיהּ דְּלָא יוֹלִיד. מַה כְּתִיב וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ (דף צ ע"ב) הַחוּצָה וְגוֹ'. (אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צֵא מֵאִצְטַגְנִינוּת דִּילְךָ אַבְרָם אֵינוֹ מוֹלִיד אַבְרָהָם מוֹלִיד). אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא תִסְתַּכַּל בְּהַאי אֶלָּא בְּרָזָא דִּשְׁמִי יְהֵא לָךְ בַּר. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ. רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּמִתַּמָּן אִתְקַשַּׁר לֵיהּ בְּדָא (בְּרָא) וְלָא מִסִּטְרָא אָחֳרָא.

כֹּה דְּהוּא תַּרְעָא לְצְלוֹתָא, בָּהּ יִשְׂכַּח בְּרָכָה, בָּהּ יִשְׂכַּח בַּר נָשׁ שְׁאֵלְתֵּיהּ. כֹּה הַהוּא סִטְרָא דְּאַתְיָיא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּהָא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה קָא אַתָּא יִצְחָק. וְהַהוּא סִטְרָא דִּגְבוּרָה כֹּה אִקְרֵי דְּמִתַּמָּן אַתְיָין אִיבִּין וּפֵירֵי לְעָלְמָא, וְלָא מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא דִּכְכַבְיָא וּמַזָּלוֹת. כְּדֵין וְהֶאֱמִין בַּייָ. אִתְדַּבַּק לְעֵילָּא וְלָא אִתְדַּבַּק לְתַתָּא.

וְהֶאֱמִין בַּייָ וְלָא בְּכֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. וְהֶאֱמִין בַּייָ, דְּאַבְטַח לֵיהּ דְּיַסְגֵּי אַגְרֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְהֶאֱמִין בַּייָ, בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ דְּמִתַּמָּן יֵיתֵי לֵיהּ זַרְעָא לְאוֹלָדָא בְּעָלְמָא. וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה. וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהִי דִּינָא כְּאִילּוּ הִיא רַחֲמֵי הַאי כֹּה. דָּבָר אַחֵר וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, דְּקִשִּׁיר קִשְׁרָא עִלָּאָה בְּתַתָּאָה לְחַבְּרָא לוֹן כְּחַדָּא.

תָּא חֲזֵי, הָא אִתְּעָרוּ אַבְרָהָם מוֹלִיד אַבְרָם אֵינוֹ מוֹלִיד, וְכִי תֵּימָא דְּהָא אוֹלִיד יִשְׁמָעֵאל בְּעוֹד דְּאִיהוּ אַבְרָם. אֶלָּא הַהוּא בְּרָא דְּאַבְטַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אוֹלִיד בְּעוֹד דְּאִיהוּ אַבְרָם, דְּהָא בְּעוֹד דְּאִיהוּ אַבְרָם אוֹלִיד לְתַתָּא, כֵּיוָן דְּאִתְקְרֵי אַבְרָהָם וְעָאל בַּבְּרִית כְּדֵין אוֹלִיד לְעֵילָּא, וּבְגִין כָּךְ אַבְרָם אֵינוֹ מוֹלִיד בְּקִשּׁוּרָא עִלָּאָה, אַבְרָהָם מוֹלִיד כְּמָה דְּאָמְרָן, וְאִתְקַשַּׁר לְעֵילָּא בְּיִצְחָק:

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וגו׳. רַבִּי אַבָּא פָּתַח (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר וגו׳. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר הַאי קְרָא (תהלים י״ח) כִּי מִי אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְיָ. מָאן הוּא שַׁלִּיטָא אוֹ מְמַנָּא דְּיָכוֹל לְמֶעְבַּד מִדֵּי מִבַּלְעֲדֵי יְיָ, אֶלָּא מַה דְּאִתְפַּקַּד מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ לָא בִּרְשׁוּתַיְיהוּ קָיְימֵי וְלָא יָכְלֵי לְמֶעְבַּד מִדֵּי. וּמִי

צוּר, וּמַאן אִיהוּ תַּקִּיף דְּיָכוֹל לְמֶעְבַּד תּוּקְפָּא וּגְבוּרָה מִגַּרְמֵיהּ מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ. אֶלָּא כֻּלְּהוּ בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא יָכִיל לְמֶעְבַּד מִדֵּי בַּר בִּרְשׁוּתֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר כִּי מִי אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְיָ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ וְלָא כְּמַאן דְּאִתְחֲזֵי בְּחֵיזוּ דְּכֻכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, דְּכֻלְּהוּ אַחְזָיִין מִלָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְלַף לֵיהּ לְגַוונָא אָחֳרָא. וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ. דָּא אוּקְמוּהָ דְּלֵית צַיָּיר כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ צַיָּיר שְׁלִים עָבִיד וְצַיָּיר דְּיוּקְנָא גּוֹ דְּיוּקְנָא וְאַשְׁלִים לְהַהוּא דְּיוּקְנָא בְּכָל תִּקּוּנֵיהּ, וְאָעִיל בֵּהּ נֶפֶשׁ עִלָּאָה דְּדָמֵי לְתִקּוּנָא עִלָּאָה, בְּגִין כָּךְ לֵית צַיָּיר כְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי, מֵהַהוּא זַרְעָא דְּבַר נָשׁ כַּד אִתְעַר תִּיאוּבְתֵּיהּ לְגַבֵּי נוּקְבֵיהּ וְנוּקְבֵיהּ אִתְעָרַת לְגַבֵּיהּ כְּדֵין מִתְחַבְּרָן תַּרְוַוייהוּ כְּחַדָּא וְנָפַק מִנַּייהוּ בַּר חַד דְּכָלִיל מִתְּרִין דְּיוּקְנִין כְּחַד. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַיָּיר לֵיהּ בְּצִיּוּרָא דְּאִתְכְּלִיל מִתַּרְוַוייהוּ. וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְקַדְּשָׁא גַּרְמֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח הַהוּא דְּיוּקְנָא בְּצִיּוּרָא שְׁלִים כְּדְקָא חָזֵי.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִנּוּן רַבְרְבִין עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אוּמְנוּתָא וְצִיּוּרָא דְּבַר נָשׁ אִיהוּ כְּגַוונָא דְּעִלְּמָא, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בָּרֵי עָלְמָא מְזַוּוג זִוּוּגִין כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְהוּא צְיֵיר דְּיוּקְנֵיהוֹן עַד לָא יֵיתוּן לְעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. וְכִי סֵפֶר הֲוָה לֵיהּ. אֶלָּא אוּקְמוּהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן דּוֹר דּוֹר וְדוֹרְשָׁיו וְכוּ׳. הֵיאַךְ אַחְמֵי לֵיהּ, אִי תֵּימָא דְּחָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּאִנּוּן זְמִינִין לְמֵיתֵי לְעָלְמָא. כְּמַאן דְּחָמָא בְּחָכְמְתָא מַה דְּהֵיתֵי לְעָלְמָא. לָאו הָכִי, אֶלָּא חָמָא בְּעֵינָא כְּלִילָאָה. וְהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּזַמִּינִין לְמֵיקַם בֵּיהּ בְּעָלְמָא כְּלִילָאָה חָמָא בְּעֵינָא, מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא כְּלִילָאָה נַפְשָׁאן דְּזַמִּינִין לְמֵיקַם בִּבְנֵי נָשָׁא כְּלִילָאָה קָיְימִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ דְּזַמִּינִין לְמֵיקַם בֵּיהּ (דף צא ע"א) בְּעָלְמָא.

כְּגַוְונָא דָּא כָּל אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא בָּתַר דְּנָפְקִין מֵהַאי עָלְמָא כְּלִילָאָה נַפְשָׁאן סָלְקָן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לוֹן דְּיוּקְנָא אָחֳרָא לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא בְּהַאי עָלְמָא, בְּגִין כָּךְ כְּלִילָאָה קָיְימִין קַמֵּיהּ וְחָמָא לוֹן אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּעֵינָא.

וְאִי תֵּימָא בָּתַר דְּחָמָא לוֹן לָא קָיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ. תָּא חֲזֵי כָּל מִלּוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִיּוּמָא אִנּוּן וְקָיְימוּ קַמֵּיהּ עַד דְּנָחֲתוּ לְעָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (דברים כט) כִּי

אֵת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְגוֹ' הָא אוּקְמוּהָ דְּכֻלְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא דְּזַמִּינִין לְמֶהֱוֵי בְּעָלְמָא כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא דְּהָא כְּתִיב אֵת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה וְגוֹ' וּמַשְׁמַע הַנְהוּ (כֻּלְּהוּ) דְּיִפְקוּן מֵאִנּוּן דְּקַיְימוּ תַּמָּן, בְּגִין דִּכְתִיב עִמָּנוּ הַיּוֹם וְלָא כְּתִיב עִמָּנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם. אֶלָּא וַדַּאי (הָכָא) כֻּלְּהוּ קַיְימוּ תַּמָּן אֶלָּא דְּלָא אִתְחֲזוּ לְעֵינָא, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב עִמָּנוּ הַיּוֹם אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְחֲזוֹן.

וְאִי תֵּימָא מַאי טַעְמָא לָא אִתְחֲזוֹן הָכָא כְּמָה דְּאִתְחֲזוֹן לְאָדָם הָרִאשׁוֹן דְּחָמָא לוֹן עֵינָא בְּעֵינָא, וְהָא הָכָא אִתְחֲזֵי יַתִּיר. אֶלָּא הָכָא כַּד אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל חֵיזוּ אָחֳרָא וְדַרְגִּין עִלָּאִין הֲווּ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָאן עֵינָא בְּעֵינָא וְהֲווּ תְּאִבִין לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמֶחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמָרֵיהוֹן, וּבְגִין כָּךְ חָמוּ יְקָרָא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי וְלָא מֵאָחָרָא.

וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא דְּזַמִּינִין לְקַיְימָא בְּעָלְמָא כֻּלְּהוּ קַיְימֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִנּוּן דְּיוּקְנִין מַמָּשׁ דְּזַמִּינִין לְקַיְימָא בֵּיהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלט) גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ וְגוֹ'. גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּדִיוּקְנָא אָחֳרָא עִלָּאָה הֲוֵי כְּהַאי וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים יח) וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ. מַאן צַיָּיר טַב דְּצַיָּיר (דְּכָלִיל) כֻּלָּא (דְּא בְּדָא) כְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

דְּבָר אַחֵר כִּי מִי אֱלוֹהַּ, דָּא רָזָא דִמְלָה דְּהָא אֵל כְּלָלָא הוּא דְּאִתְכְּלִיל מִכֻּלְהוּ דַּרְגִּין, וְאִי תֵּימָא דְּהָא אֵל אִיהוּ דַּרְגָּא אָחֳרָא בְּגִין דִּכְתִיב (תהלים ז) אֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. תָּא חֲזֵי, דְּהָא לֵית אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְיָ דְּלָאו אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי וְלָא אִתְפְּרַשׁ לְעָלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וגו', וּמִי צוּר וגו' דְּהָא צוּר לָאו אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי אֶלָּא כֹּלָּא חַד כְּדִכְתִיב, (דברים ד) וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים וגו'.

תָּא חֲזֵי, עַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם הֲוָה מְמַלֵּיל עִמֵּיהּ מִגּוֹ מַחֲזֶה בִּלְחוֹדוֹי כְּמָה דְּאִתְּמַר דִּכְתִיב הָיָה דְּבַר יְיָ אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה וגו'. בַּמַּחֲזֶה. בְּהַהוּא חֵיזוּ דַּרְגָּא דְּכָל דִּיוּקְנִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְהַאי מַחֲזֶה אִיהוּ רָזָא דִּבְרִית.

וְאִי תֵּימָא דִּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי מַחֲזֶה בְּגִין דְּאִיהוּ דַּרְגָּא חֵיזוּ דְּכָל דִּיוּקְנִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ וּכְדֵין אִקְרֵי מַחֲזֶה, הָא אֲמַרְתְּ (פח ב) בְּקַדְמִיתָא דְּעַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם לָא הֲוָה מְמַלֵּיל עִמֵּיהּ בַּר הַאי דַּרְגָּא דְּלָא שָׁרָאן עֲלוֹי דַּרְגִּין אָחֳרָנִין, וְהַשְׁתָּא אֲמַרְתְּ בַּמַּחֲזֶה חֵיזוּ דְּכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין (אִיהוּ). וְהָא עַד לָא אִתְגְּזַר כְּתִיב הָיָה דְּבַר יְיָ אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה.

אֶלָּא הַאי דַּרְגָּא חֵיזוּ דְּכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין אִיהוּ וּבְחֵיזוּ

דְּדַרְגִּין עִלָּאִין אִתְתַּקַּן. וְאַף עַל גַּב דִּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאַבְרָהָם לָא הֲוָה גָּזִיר הַאי דַּרְגָּא בְּחֵיזוּ דְּדַרְגִּין עִלָּאִין אִיהוּ וּבְכָל אִנּוּן גְּוָונִין אִיהוּ קָאִים. וְחֵיזוּ דְּאִנּוּן (קא א, וצו ב) גְּוָונִין קָיְימֵי תְּחוֹתֵיהּ חַד מִמִּינָא גַּוְון חַוּור. חַד מִשְּׁמָאלָא גַּוְון סוּמָק. חַד דְּכָלִיל מִכָּל גְּוָונִין, וְאִיהוּ חֵיזוּ דְּכָל גְּוָונִין עִלָּאִין דְּקָיְימֵי עֲלֵיהּ. וְעַל דָּא בְּהַאי חֵיזוּ קָאִים עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם וּמַלְיל עִמֵּיהּ וְאַף עַל גַּב דְּלָא אִתְגְּזַר. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר מַה כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם.

תָּא חֲזֵי, מַחֲזֵה שַׁדַּי (אָמַר) כְּתִיב בִּבְלָעָם. וּבְאַבְרָהָם כְּתִיב מַחֲזֵה סְתָם, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא מַחֲזֵה שַׁדַּי אִלֵּין דְּלְתַתָּא (דְּנָפְקוּ) מִנֵּיהּ וְאִנּוּן חֵיזוּ דִּילֵיהּ. מַחֲזֵה סְתָם מַחֲזֵה דָּא הוּא ה' (דְּכָל חֵיזוּ) דְּכָל דְּיוֹקְנִין עִלָּאִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּאַבְרָהָם מַחֲזֵה סְתָם וּבִבְלָעָם מַחֲזֵה שַׁדַּי.

וְעַל דָּא עַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם הֲוָה לֵיהּ הַאי דַּרְגָּא כְּדְאָמְרָן. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר מִיָּד וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם וְגוֹ' אִתְחַזּוֹן כֻּלְּהוּ (שְׁאָר) (דף צא ע"ב) דַּרְגִּין עַל הַאי דַּרְגָּא, וְהַאי דַּרְגָּא מַלְיָל עִמֵּיהּ כְּדְקָא חֲזֵי בִּשְׁלִימוּ. וְאַבְרָהָם אִתְקַטַּר מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא וְעָאל בִּבְרִית קַיָּמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא חֲזֵי בִּשְׁלִימוּ

השלמה מההשמטות (סימן מ"ח)

שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת אוֹת בְּרִית מִסִּטְרָא דְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם זֹאת אוֹת הַבְּרִית בְּסִינַי (ס"א בְּיוּנִי). **עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֶצַ"ח הוֹ"ד. אוֹת דָּא צַדִּיק, הִיא דָּא שְׁכִינְתָּא** (שמות ל"א) **כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם מִכֶּתֶ"ר עַד עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. דְּלֵית שִׁית בְּכָל אֲתַר אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּאָתָ"ו וְלֵית שְׁבִיעִי אֶלָּא מִטְרָא דְּאָתִ"י עַטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ חָכְמָ"ה עִלָּאָה אוֹת הִיא חָכְמָה תַּתָּאָה אוֹת הִיא. וְתַקִּינוּ לְמִגְזָר לְתַמָּנְיָא דְּאִיהוּ תַּמָּן חָכְמָ"ה עַד יְסוֹד לְקַבְּלָא בְּהוֹן י' זְעִירָא לְסַלְקָא לָהּ עַד כֶּתֶר לְמֶהֱוֵי עַטָרָה עַל רָאשֵׁיהוֹן וְתַקִּינוּ לְשַׁוְיָא עָרְלָה בְּמָנָא וַעֲפָרָא לְקַיֵּים** (יְשַׁעְיָה ס"ה) **וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ:** (עד כאן מההשמטות)

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר אַבְרָהָם, נָפַק מֵעָרְלָה וְעָאל בְּקְיֵימָא קַדִּישָׁא וְאִתְעַטַר בְּעִטָרָא קַדִּישָׁא וְעָאל בְּקְיוּמָא דְּעִלְּמָא קָאִים עֲלֵיהּ, וּכְדֵין אִתְקְיַים עָלְמָא בְּגִינֵיהּ. בְּגִין דִּכְתִיב (ירמיה לג) **אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. וּכְתִיב** (בראשית ב) **אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. בְּה"א בָּרְאָם, בְּאַבְרָהָם. וְכֹלָּא בְּרָזָא חָדָא קָאִים. וּבְשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲמֵי לֵיהּ לְאָדָם כָּל אִנּוּן דָּרִין דְּעָלְמָא, וְחָמָא**

לוֹן כָּל חַד וְחַד כָּל דְּרָא וְדָרָא כְּלְהוּ קָיְמֵי בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּזַמִּינִין לְקָיְמָא בְּהַאי עָלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, הָא אִתְּמַר כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ לְדָוִד דְּלָאו בֵּיהּ חַיִּים כְּלָל, תָּוָהּ, וְאֵיהוּ יְהִיב לֵיהּ מִדִּילֵיהּ ע׳ שְׁנִין, בְּגִין כָּךְ הַוּוּ לֵיהּ לְאָדָם תְּשַׁע מֵאוֹת וּתְלָתִין שְׁנִין. וְאִנּוּן שִׁבְעִין אִסְתַּלָּקוּ לֵיהּ לְדָוִד. וּמִלָּה דָּא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ, דְּדָוִד לֵית לֵיהּ (יוֹמִין) בַּר שִׁבְעִין שְׁנִין מֵאָדָם קַדְמָאָה, וְכֹלָּא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ. וְכָל מַה דְּלְתַתָּא כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא.

וְתָא חֲזֵי, בְּכָל אִנּוּן דְּיוּקְנִין דְּנִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא כְּלְהוּ זִווּגִין זִווּגִין קַמֵּיהּ. לְבָתַר כַּד אַתְיָין לְהַאי עָלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַוֵּוג זִווּגִין.

אָמַר רַבִּי (יְהוּדָה) יִצְחָק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (מְזַוֵּוג זִווּגִין וְאָמַר) אָמַר בַּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַאי קָא מַיְירֵי וְהָא כְּתִיב, (קהלת א) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כְּתִיב, שָׁאנֵי לְעֵילָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַאי כְּרוֹזָא הָכָא. וְהָא אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר רַבִּי חִיָּיא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא מַמָּשׁ דְּנָפִיק בַּר נָשׁ לְעָלְמָא בַּת זוּגוֹ אִזְדַּמְּנַת לוֹ. אָמַר רַבִּי אַבָּא זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּנִשְׁמַתְהוֹן מִתְעַטְּרִין קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא עַד לָא ייֵתוּן לְעָלְמָא, דְּהָכִי תָּנִינָן בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאַפִּיק

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְשְׁמָתִין לְעָלְמָא, כָּל אִנּוּן רוּחִין וְנְשְׁמָתִין כֻּלְּהוּ כְּלִילָן דְּכַר וְנוּקְבָא דְּמִתְחַבְּרָן כְּחַדָּא.

וְאִתְמַסְרָן בִּידָא דְּהַהוּא מְמַנָּא שְׁלִיחָא דְּאִתְפַּקַּד עַל עִדּוּאֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא. וְלַיְלָה שְׁמֵיהּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּנָחֲתִין וְאִתְמַסְרָן בִּידּוֹי מִתְפָּרְשִׁין, וּלְזִמְנִין דָּא אַקְדִּים מִן דָּא וְאָחִית לְהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא. וְכַד (מְחָא) מָטָא עִידָּן דְּזִווּגָא דִּלְהוֹן. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיָדַע אִנּוּן רוּחִין וְנְשְׁמָתִין מְחַבַּר לוֹן כְּדְבְקַדְמִיתָא וּמַכְרְזָא עֲלַיְיהוּ. וְכַד אִתְחַבְּרָן אִתְעַבִּידוּ חַד גּוּפָא חַד נְשְׁמָתָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא כְּדְקָא חָזֵי, וּבְגִין כָּךְ אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. וְאִי תֵּימָא הָא תְּנִינָן לֵית זִווּגָא אֶלָּא לְפוּם עוֹבָדּוֹי וְאָרְחוֹי דְּבַר נָשׁ. הָכִי הוּא וַדַּאי. דְּאִי זָכֵי וְעוֹבָדּוֹי אִתְכַּשָּׁרָן, זָכֵי לְהַהוּא דְּיוֹלֵיהּ לְאִתְחַבָּרָא בֵּיהּ כְּמָה דְּנָפִיק.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא מַאן דְּאִתְכַּשָּׁרָן עוֹבָדּוֹי בְּאָן אֲתַר יִתְבַּע (ס"א יִתְבָּא) הַהוּא זִווּגָא דְּיוֹלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הָא תְּנִינָן לְעוֹלָם יִמְכֹּר אָדָם כּוֹ' וְיִשָּׂא בַּת תַּלְמִיד חָכָם (ד"א ל"ג תָּא חָזֵי). דְּתַלְמִיד חָכָם פִּקְדּוֹנָא דְּמָארֵיהּ אִתְפַּקְדָן בִּידֵיהּ. תָּאנָא בְּרָזָא דְּמַתְנִיתָא כָּל אִנּוּן דְּאָתוּ בְּגִלְגּוּלָא דְּנְשְׁמָתִין יָכְלִין לְאַקְדָּמָא בְּרַחֲמֵי זִווּגָא דִּלְהוֹן. וְעַל הַאי אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא. שֶׁמָּא (אֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים בְּמוֹעֵד אֲבָל מְקַדְּשִׁין) יְקַדְּמֵנּוּ אַחֵר בְּרַחֲמִים. וְשַׁפִּיר קָאָמְרוּ אַחֵר דַּייְקָא, וְעַל כֵּן קָשִׁין

זִווּגִין קַמַּיְיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל כֻּלָּא (פְּנִים) וַדַּאי כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ צַדִּיקִים.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁלַח לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָא רָזָא דְּמִלָּה יְדַעְנָא, אִנּוּן דְּאָתוּ בְּגִלְגּוּלָא דְּנִשְׁמָתִין מֵאָן אֲתַר לְהוּ זִווּגָא. שְׁלַח לֵיהּ כְּתִיב, מַה נַּעֲשֶׂה לָהֶם לַנּוֹתָרִים לְנָשִׁים וְגוֹ'. וּכְתִיב לְכוּ וַחֲטַפְתֶּם לָכֶם וְגוֹ'. פַּרְשְׁתָּא דִּבְנֵי בִנְיָמִין אוֹכַח וְעַל הַאי תָּנִינָן שֶׁמָּא יְקַדְּמֻנּוּ אַחֵר בְּרַחֲמִים. (כִּי אוֹתוֹ אַחֵר אֵין לוֹ בַּת זוּגוֹ, אֶבָל תִּשְׁכַּח דָּא כְּגוֹן בַּר נָשׁ דְּנָסִיב בַּת זוּגֵיהּ וְלָא הַוּוֹ לֵיהּ מִנָּהּ בְּנִין וָמֵת, יֵיתֵי אָחוּהִי וְיֵיבֵם אִתְּתֵיהּ וְיִתְיְלִיד לֵיהּ (דף צב ע"א) מִנָּהּ בַּר. הַאי בַּר הוּא מִיתָא דְּאַהֲדְּרַת נִשְׁמְתֵיהּ לְעָלְמָא. דָּא הוּא אַחֵר דְּאֵין לוֹ בַּת זוּג אֶלָּא אִמֵּיהּ, וְדָא הוּא שֶׁמָּא יְקַדְּמֻנּוּ אַחֵר בְּרַחֲמִים דְּיִכִיל לְאַקְדָּמָא אָחֳרָא לְמֵיסַב אִתְּתֵיהּ דְּדָא בְּרַחֲמֵי וּבִצְלוֹתָא וְאַף עַל גַּב דְּאֲמִינָא לָךְ דְּיָכִיל לְאַקְדָּמָא בְּרַחֲמֵי לָא יָכִיל אֶלָּא אִם (הוּא) בַּעֲלָה חַיָּיבָא אִיהוּ וְאִיהוּ זַכָּאָה)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה (הַשְׁתָּא) הַאי הוּא וַדַּאי דְּקִשְׁיָן זִווּגִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּאוֹרַייְתָא אוֹלִיף לְהוּ אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל טְמִירִין וּגְנִיזָא דְּגְנִיזִין קַמַּיְיהּ. וַדַּאי כְּתִיב, תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה וְגוֹ'. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַייְתָא וְלָא יִתְפְּרַשׁ מִינָהּ, דְּכָל מַאן דְּיִתְפְּרַשׁ מֵאוֹרַייְתָא אַפְלוּ שַׁעֲתָא חָדָא כְּמָה דְּאִתְפְּרַשׁ מֵחַיֵּי דְּעָלְמָא דְּכְתִיב, (דברים ל) כִּי הִיא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. וּכְתִיב, (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ:

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וגו׳. רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ וגו׳. זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׁאָר עַמִּין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לוֹן צַדִּיקִים. דְּתַנְיָא מֵאָה וְעֶשְׂרִים (ד"א ל"ג וְחָמֵשׁ) וּתְמַנְיָא אַלְפֵי מָארֵי דְּגַדְפִּין דְּאָזְלִין וְטָאסִין כָּל עָלְמָא וְשָׁמְעִין קָלָא וְאַחֲדִין לֵיהּ לְהַהוּא קָלָא.

כְּמָה דְּתָנִינָן לֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא דְּלֵית לָהּ קָלָא, וְאָזְלָא וְטָאסָא בָּרְקִיעָא, וְאַחֲדִין לָהּ מָארֵי דְּגַדְפִּין וְסָלְקִין הַהוּא קָלָא (ד"א לְמָארֵיהוֹן) דְּאָמְרִין (נ"א דְּמִדִּין) וְדַיְינִין לָהּ הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ דִּכְתִיב, (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וגו׳.

אֵימָתַי דַּיְינִין לְהַהוּא קָלָא. רַבִּי חִיָּיא אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ שָׁכִיב וְנָאִים, וְנִשְׁמְתֵיהּ נָפְקַת מִנֵּיהּ, וְהִיא אַסְהִידַת בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, וּכְדֵין דַּיְינִין לְהַהוּא קָלָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) מְשֹׁכֶבֶת חֵיקֵךְ שְׁמֹר פְּתָחֵי פִיךְ. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּהִיא אַסְהִידַת בְּבַר נָשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עָבִיד בְּכָל יוֹמָא נִשְׁמָתֵיהּ אַסְהִידַת בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ בְּלֵילְיָא.

תָּאנָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בִּתְחִלַּת שַׁעֲתָא קַמַּיְיתָא בְּלֵילְיָא כַּד נָשַׁף יְמָמָא וְעָאל שִׁמְשָׁא מָארֵי דְּמַפְתְּחָן דְּמַמָּנָן עַל שִׁמְשָׁא עָאל בְּתֵרֵיסַר תַּרְעִין דִּפְתִיחִין

בִּימָמָא, בָּתַר דְּעָל בְּכֻלְהוּ, כָּל אִנּוּן תַּרְעִין סְתִימִין (נ"א פְּתִיחִין), כְּרוֹזָא קָאִים וְשָׁרֵי לְאַכְרָזָא, קָאִים מָאן דְּקָאִים וְאָחִיד לְאִנּוּן מַפְתְּחָן, בָּתַר דְּסִיֵּים כָּרוֹזָא, כָּל אִנּוּן נְטוֹרֵי עָלְמָא מִתְכַּנְּשִׁין וְסָלְקִין, לֵית מָאן דְּפָתַח (פוּמָא) פִּטְרָא כְּלָּא מִשְׁתַּכְּכִין. כְּדֵין דִּינִין דִּלְתַתָּא מִתְעָרִין וְאָזְלִין וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא, וְסִיהֲרָא שָׁאֲרֵי לְאַנְהָרָא.

וּמָארֵי דִּיבָּבָא תָּקְעִין וּמְיַלְּלִין. תָּקְעִין תְּנָיְינוּת כְּדֵין מִתְעָרֵי שִׁירָתָא וּמְזַמְּרִין קַמֵּי מָארֵיהוֹן, כַּמָּה מָארֵי תְּרֵיסִין קָיְימוּ בְּקִיּוּמַיְיהוּ וְאִתְעָרִין דִּינִין בְּעָלְמָא, כְּדֵין בְּנֵי נָשָׁא נָיְימִין וְנִשְׁמָתָא נָפְקַת וַאֲסְהִידַת סַהֲדוּתָא וְאִתְחַיְּבַת בְּדִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד חֶסֶד בְּבַר נָשׁ וְנִשְׁמָתָא תָּבַת לְאַתְרָהּ.

בְּפַלְגוּת לֵילְיָא כַּד צִפְּרִין מִתְעָרִין, סִטְרָא דְּצָפוֹן אִתְעַר בְּרוּחָא, קָם בְּקִיּוּמֵיהּ שַׁרְבִיטָא דְּבִסְטַר דָּרוֹם וּבָטַשׁ בְּהַהוּא רוּחָא וְשָׁכִיךְ וְאִתְבַּסָּם, כְּדֵין אִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנִימּוּסוֹי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּקָאִים לְאִשְׁתַּעֲשָׁעָ בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן כֻּלְהוּ צָיְיתִין לְקָלֵיהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים

לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ חַד חוּטָא דְּחֶסֶ"ד לְמֶהֱוֵי (ד"א ל"ג תָּדִיר) נְטִיר בְּעָלְמָא, דְּהָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין נָטְרִין לֵיהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהַאי שַׁעֲתָא בְּאוֹרַיְיתָא וַדַּאי אִית לֵיהּ חוּלָקָא תָּדִיר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַאי טַעְמָא תָּדִיר. אָמַר לֵיהּ הָכִי אוֹלִיפְנָא דְּכָל פַּלְגוּת לֵילְיָא כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן כָּל אִנּוּן נְטִיעָן דְּגִינְתָּא אִשְׁתַּקְיָין יַתִּיר מֵהַהוּא נַחֲלָא דְּאִקְרֵי (דף צב ע"ב) נַחַל קְדוּמִים נַחַל עֲדָנִים דְּלָא פְּסְקוּ מֵימוֹי לְעָלְמִין, כְּבֵיכוֹל הַהוּא דְּקָאִים וְאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא כְּאִילוּ הַהוּא נַחֲלָא אִתְרַק עַל רֵישֵׁיהּ וַאֲשְׁקֵי לֵיהּ בְּגוֹ אִנּוּן נְטִיעָן דְּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן. (אָמַר רַבִּי יוֹסֵי) וְלֹא עוֹד אֶלָּא הוֹאִיל וְכֻלְּהוּ צַדִּיקַיָּיא דְּבְגוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן צַיְיתִין לֵיהּ, חוּלָקָא שַׁוְיָין לֵיהּ בְּהַהוּא שַׁקְיוּ דְּנַחֲלָא.

אִשְׁתְּכַח דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא תָּדִיר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

רַבִּי אַבָּא הֲוָה אָתֵי מִטְּבֶרְיָה לְבֵי טְרוֹנְיָא דְּחָמוּי, וְרַבִּי יַעֲקֹב בְּרֵיהּ הֲוָה עִמֵּיהּ, אַעְרְעוּ בְּכְפַר טַרְשָׁא. כַּד בָּעוּ לְמִשְׁכַּב, אָמַר רַבִּי אַבָּא לְמָרֵיהּ דְּבֵיתָא אִית הָכָא תַּרְנְגוֹלָא. אָמַר לֵיהּ מָאנָא דְּבֵיתָא, אַמַּאי. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּקָאִימְנָא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ.

אָמַר לֵיהּ לָא אִצְטְרִיךְ, דְּהָא סִימָנָא לִי בְּבֵיתָא דְּהָדֵין טִקְלָא דְּקַמֵּי עַרְסָאי מָלְיָא לֵיהּ מַיָּא וְנָטְיָא טִיָּא טִיָּא, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ אִתְרַקּוּ כֻּלְּהוּ מַיָּא חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לְךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ, מַאי קָא חָמָא דָּוִד דְּאִיהוּ אָמַר חֲצוֹת לַיְלָה וְלָא בַּחֲצוֹת לַיְלָה. אֶלָּא חֲצוֹת לַיְלָה וַדַּאי, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר הָכִי. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי אִקְרֵי. אִין, דְּהָא חֲצוֹת לַיְלָה מַמָּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח וְסִיעָתָא דִּילֵיהּ וּכְדֵין הִיא שַׁעֲתָא דְּעָיֵיל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יַעֲקֹב וַדַּאי נִשְׁתַּתֵּף בִּשְׁכִינְתָּא וְנִתְחַבַּר כְּחָדָא, קָרִיבוּ וְיָתִיבוּ עִמֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ אֵימָא מִלָּה דְּפוּמָךְ דְּשַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ. מְנָא לָךְ הַאי. אָמַר לוֹן מִלָּה דָּא אוֹלִיפְנָא מִסָּבָאי. וְתוּ הָוָה אָמַר דְּתִלַּת (נ"א דְּתִחַלַּת) שַׁעֲתֵי קָמַיְיתָא דְּלֵילְיָא כָּל דִּינִין דִּלְתַתָּא מִתְעָרִין וְאָזְלִין וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא.

בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן וְדִינִין דִּלְתַתָּא לָא מִשְׁתַּכְחָן. וְכָל נִימוֹסִין דִּלְעֵילָּא בְּלֵילְיָא לָא אִשְׁתְּכָחוּ אֶלָּא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ. מִנָּלָן מֵאַבְרָהָם דִּכְתִיב וַיֶּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה. בְּמִצְרַיִם (שמות יב) וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, וּבְאַתְרִין סַגִּיאִין בְּאוֹרַיְיתָא הָכִי אִשְׁתְּכַח. וְדָוִד הָוָה יָדַע.

(ומה) וּמְנָא הָוֶה יָדַע. אֶלָּא הָכִי אָמַר סָבָא. דְּמַלְכוּתָא דִּילֵיהּ בְּהַאי (לילי"א) תַּלְיָא. וְעַל דָּא קָאִים בְּהַהִיא שַׁעֲתָא וְאָמַר שִׁירָתָא, וּלְהָכִי קַרְיֵיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲצוֹת לַיְלָה מַמָּשׁ, אָקוּם לְהוֹדוֹת לְךָ וְגוֹ' דְּהָא כָּל דִּינִין תַּלְיָין מֵהָכָא, וְדִינִין דְּמַלְכוּתָא מֵהָכָא מִשְׁתַּכְּחִין, וְהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְקְטִיר בָּהּ דָּוִד וְקָם וְאָמַר שִׁירָתָא. אֲתָא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁדְּרַנִי הָכָא.

תָּא חֲזֵי, לַיְלָה דִּינָא בְּכָל אֲתַר וְהָא אוֹקִימְנָא מִילֵי, וְהָכִי הוּא וַדַּאי, וְהָא אִתְעַר קַמֵּי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר הַהוּא יְנוּקָא בְּרֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא אִי הָכִי אַמַּאי כְּתִיב חֲצוֹת לַיְלָה. אָמַר לֵיהּ הָא אִתְּמַר בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַלְכוּתָא דְּשַׁמַּיָּא אִתְעָרַת.

אָמַר אֲנָא שְׁמַעְנָא מִלָּה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא, אֵימָא בְּרִי טַב דְּהָא מִלָּה דְּפוּמָךְ קָלָא דְּבוּצִינָא לֶהֱוֵי. אָמַר אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּהָא לַיְלָה דִּינָא דְּמַלְכוּתָא אִיהוּ וּבְכָל אֲתַר דִּינָא הוּא, וְהַאי דְּקָאָמַר חֲצוֹת, בְּגִין דְּיִנְקָא בִּתְרֵי גַּוְונֵי (חצות) בְּדִינָא וְחֶסֶד, וַדַּאי פַּלְגוּתָא קַדְמִיתָא דִּינָא הוּא, דְּהָא פַּלְגוּתָא אָחֳרָא נְהִירוּ אַנְפָּהָא בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד. וְעַל דָּא חֲצוֹת לַיְלָה כְּתִיב וַדַּאי.

קָם רַבִּי אַבָּא וְשַׁוֵּי יְדוֹי בְּרֵישֵׁיהּ וּבָרְכֵיהּ, אָמַר וַדַּאי

חַשִּׁיבְנָא דְּחָכְמְתָא לָא אִשְׁתְּכַח בַּר בְּאִנּוּן זַכָּאֵי דְּזָכוּ בָּהּ. הַשְׁתָּא חָמֵינָא דְּאַפִּילּוּ יְנוּקֵי בְּדָרָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן זָכוּ לְחָכְמְתָא עִלָּאָה. זַכָּאָה אַנְתְּ רַבִּי שִׁמְעוֹן. וַוי לְדָרָא דְּאַנְתְּ תִּסְתַּלַּק מִנַּיְיהוּ. יָתְבוּ עַד (דף צג ע"א) צַפְרָא וְאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ'.

מִלָּה דָּא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא מַאי טַעְמָא כְּתִיב וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, וְכִי כֻּלְּהוּ יִשְׂרָאֵל צַדִּיקֵי נִינְהוּ. וְהָא כַּמָּה חַיָּיבִין אִית בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל כַּמָּה חַטָּאִין וְכַמָּה רַשִּׁיעִין דְּעָבְרִין עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא.

אֶלָּא הָכִי תָּנָא בְּרָזָא דְּמַתְנִיתִין. זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּעָבְדִין קָרְבָּנָא דְּרַעֲוָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמַקְרִיבִין בְּנַיְיהוּ לְתַמְנְיָא יוֹמִין לְקָרְבָּנָא, וְכַד אִתְגְּזָרוּ עָאלוּ בְּהַאי חוּלָקָא טָבָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. כֵּיוָן דְּעָאלוּ בְּהַאי חוּלָקָא דְּצַדִּיק אִקְרוֹן צַדִּיקִים, וְהַאי כֻּלָּם צַדִּיקִים.

וְעַל כֵּן לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. כְּדִכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם. וּכְתִיב זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ. אִנּוּן דְּאִתְגְּזָרוּ וְאִקְרוֹן צַדִּיקִים. נֵצֶר מַטָּעַי. נֵצֶר מֵאִנּוּן נְטִיעִין דְּנָטַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן הַאי אָרֶץ חַד מִנַּיְיהוּ, וְעַל כֵּן אִית לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל חוּלָקָא טָבָא

בְּעָלְמָא דְּאָתֵי וּכְתִיב, (תהלים לז) **צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ.** (ישעיה ס) **לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. מַהוּ לְעוֹלָם. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, וְהָא אִתְּמַר הַאי מִלָּה בֵּין חַבְרַיָּיא.** (וְתָאנָא מַאי קָא חָמָא קְרָא דְּלָא אִקְּרִי אַבְרָהָם עַד הַשְׁתָּא). (נ"א תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קָרָא לְאַבְרָהָם אַבְרָהָם עַד הַשְׁתָּא מַאי טַעְמָא. אֶלָּא הָכִי אוֹקִימְנָא דְּעַד הַשְׁתָּא לָא אִתְגְּזַר, וְכַד אִתְגְּזַר אִתְחַבַּר בֵּיהּ הַאי ה"א וּשְׁרָיָא בֵּיהּ) **אֶלָּא הָכִי אוֹקִימְנָא דְּעַד הַשְׁתָּא לָא אִתְגְּזַר, וְכַד אִתְגְּזַר אִתְחַבַּר בְּהַאי ה' וּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא בֵּיהּ וּכְדֵין אִקְּרֵי אַבְרָהָם.**

וְהַיְנוּ דִּכְתִיב, (בראשית ב) **אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. וְתָאנָא בְּהֹ' בְּרָאָם. וְתָאנָא בְּאַבְרָהָם. מַאי קָאַמְרֵי אֶלָּא דָּא חֶסֶד וְדָא שְׁכִינְתָּא וְכֹלָּא נָחִית כְּחָדָא, וְלָא קַשְׁיָא מִלָּה וְהַאי וְהַאי חַיָּוי.**

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי אַבָּא הַאי ה' דְּהִבָּרְאָם זְעִירָא, וְה' (דברים ל"ב ו) **דְּהַלַּיְיָ רַבְרְבָא, מַה בֵּין הַאי לְהַאי, אָמַר לֵיהּ דָּא** (שְׁכִינְתָּא) **שְׁמִיטָה, וְדָא יוֹבְלָא** (וְאִית דְּמַתְנֵי דְּכֹלָּא חַד, דְּכַד מִנָּהֲרָא מִצַּדִּיק כְּדֵין קָיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא וְה' רַבְרְבָא, דְּדָא מִתְנַהֲרָא כְּדְקָא יְאוּת, וּלְזִמְנִין דְּלָא קָיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא וְיָנְקָא מִסִּטְרָא אָחֳרָא כְּדֵין ה"א זְעִירָא) **וּבְגִין כָּךְ זִמְנִין דְּסִיהֲרָא קָיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא וְזִמְנִין בִּפְגִימוּתָא, וּבְאַנְפָּהָא אִשְׁתְּכַח וְאִשְׁתְּמוֹדַע וְכֹלָּא שַׁפִּיר. וְהַאי אִיהוּ בְּרִירָא דְּמִלָּה.**

אָמַר רַבִּי אַבָּא זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אִתְרָעֵי בְּהוֹן מִכָּל שְׁאָר עַמִּין, וְיָהִיב לוֹן אָת קְיָימָא דָּא, דְּכָל מַאן דְּאִית בֵּיהּ הַאי אָת, לָא נָחִית לַגֵּיהִנֹּם אִי אִיהוּ נָטִיר לֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת דְּלָא עָיִיל לֵיהּ בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא וְלָא מְשַׁקֵּר בִּשְׁמֵיהּ דְּמַלְכָּא, דְּכָל מַאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהַאי, כְּמַאן דְּמְשַׁקֵּר בִּשְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכְתִיב, (הושע ה) בַּיְיָ בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ.

תּוּ אָמַר רַבִּי אַבָּא בְּזִמְנָא דְּבַר נָשׁ אַסִּיק בְּרֵיהּ לְאָעֳלֵיהּ לְהַאי בְּרִית, קְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיָא דִּילֵיהּ וְאָמַר חָמוּ מַאי בְּרִיָה עֲבָדִית בְּעָלְמָא. בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִזְדַּמַּן (לֵיהּ) אֵלִיָהוּ וְטָאס (מו ב) עָלְמָא בְּד' טָאסִין וְאִזְדַּמַּן תַּמָּן. וְעַל דָּא תָּנִינָן דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְתַקָּנָא כָּרְסַיָּיא אָחֳרָא לִיקָרָא דִּילֵיהּ, וְיֵימָא (יג א) דָּא כָּרְסַיָּיא דְּאֵלִיָהוּ, וְאִי לָאו לָא שָׁרֵי תַּמָּן. וְהוּא סָלִיק וְאַסְהִיד קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (מלכים א יט) מַה לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ וְגוֹ'. וּכְתִיב קַנֵּא קִנֵּאתִי לַיְיָ (אֱלֹהֵי צְבָאוֹת) כִּי עָזְבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. אָמַר לֵיהּ חַיֶּיךָ בְּכָל אֲתַר דְּהַאי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא יִרְשְׁמוּן לֵיהּ בָּנַי בִּבְשַׁרְהוֹן אַנְתְּ תִּזְדַּמַּן תַּמָּן, וּפוּמָא דְּאַסְהִיד דְּיִשְׂרָאֵל עָזְבוּ, הוּא יַסְהִיד דְּיִשְׂרָאֵל מְקַיְּימִין הַאי קְיָימָא. וְהָא תָּנִינָן עַל מָה אִתְעַנַּשׁ אֵלִיָּהוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דְּאָמַר דִּלְטוֹרָא עַל בְּנוֹי.

אַדְהָכִי הֲוָה אָתֵי נְהוֹרָא דְיוֹמָא וַהֲווּ אֲמָרֵי מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא. קָמוּ לְמֵיזַל. אָמַר לֵיהּ הַהוּא גַּבְרָא בַּמֶּה דְּעַסְקִיתוּ בְּהַאי לֵילְיָא אַשְׁלִימוּ. אֲמָרֵי מַאי הוּא. אָמַר לְהוּ דְּתֶחֱמוּן לְמֵחָר אַנְפּוֹי דְּמָרֵיהּ דְּקַיְימָא, דְּהָא דְּבִיתָאי בָּעָאת בָּעוּתָא דָּא מִנַּייכוּ. וּגְזַר קְיָימָא דִּבְרֵי דְּאִתְיְילִיד לִי, לְמֵחָר לֵיהֱוֵי הִלּוּלָא דִּילֵיהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא הַאי בְּעוּתָא דְּמִצְוָה אִיהוּ וּלְמֶחֱמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא נֵיתִיב. אוֹרִיכוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא, (דף צג ע"ב) בְּהַהוּא לֵילְיָא כְּנַשׁ הַהוּא גַּבְרָא כָּל אִנּוּן רְחִימוֹי, וְכָל הַהוּא לֵילְיָא אִשְׁתַּדָּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא וְלָא הֲוָה מַאן דְּנָאִים, אָמַר לְהוּ הַהוּא גַּבְרָא בְּמָטוּ מִנַּייכוּ כָּל חַד וְחַד לֵימָא מִלָּה חַדְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא:

פָּתַח חַד (רַבִּי אַבָּא) וְאָמַר (שופטים ה) בִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ יְיָ. מַאי קָא חָמוּ דְּבוֹרָה וּבָרָק דְּפָתְחוּ בְּהַאי קְרָא. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן לֵית עָלְמָא מִתְקַיְימָא אֶלָּא עַל הַאי בְּרִית דִּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה וְגוֹ' דְּהָא שְׁמַיָּא וְאַרְעָא עַל דָּא קַיְימִין. בְּגִין כָּךְ כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מְקַיְימִין הַאי בְּרִית, נְמוּסֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא קַיְימִין בְּקִיּוּמַייהוּ, וְכָל זִמְנָא דְּחַס וְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל מְבַטְּלִין הַאי בְּרִית, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא לָא מִתְקַיְימִין, וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְחִין בְּעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, לָא שַׁלִּיטוּ שְׁאָר עַמִּין עַל יִשְׂרָאֵל אֶלָּא כַּד בְּטִילוּ מִנַּייהוּ קְיָימָא דָּא. וּמַה בְּטִילוּ מִנַּייהוּ. דְּלָא אִתְפָּרָעָן וְלָא אִתְגַּלְיָין. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיַּעַזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וגו' וַיִּמְכֹּר אוֹתָם בְּיַד סִיסְרָא, וַיַּעַזְבוּ אֶת יְיָ מַמָּשׁ. עַד דְּאַתַּת דְּבוֹרָה וְאִתְנַדְּבַת לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא, כְּדֵין אִתְכְּנָעוּ שַׁנְאֵיהוֹן תְּחוֹתַייהוּ.

וְהַיְינוּ דְּתָנִינָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ וְכִי יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אִנּוּן וְלָא (בא מ' א') (ע) אִתְפָּרָעוּ וְלָא אִתְגַּלְיָיא וְלָא קָיְימִין קְיָימָא דִּילִי, וְאַתְּ בָּעֵי לְאָעָלָא לְהוּ לְאַרְעָא וּלְאַכְנָעָא שַׁנְאֵיהוֹן. (יהושע ה) שׁוּב מוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית. וְעַד דְּאִתְפָּרָעוּ וְאִתְגַּלְיָיא הַאי בְּרִית לָא עָאלוּ לְאַרְעָא וְלָא אִתְכְּנָעוּ שַׁנְאֵיהוֹן. אוּף הָכָא כֵּיוָן דְּאִתְנַדְּבִין יִשְׂרָאֵל בְּהַאי אָת אִתְכְּנָעוּ שַׁנְאֵיהוֹן תְּחוֹתַייהוּ וּבְרָכָאן אִתְחַזָּרוּ לְעָלְמָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ יְיָ.

קָם אָחֳרָא פָּתַח וְאָמַר, (שמות ד) וַיְהִי בַדֶּרֶךְ בַּמָּלוֹן וַיִּפְגְּשֵׁהוּ יְיָ וַיְבַקֵּשׁ הֲמִיתוֹ לְמַאן לְמֹשֶׁה. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכִי אַתְּ אָזִיל לְאַפָּקָא יַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּלְאַכְנָעָא מַלְכָּא רַב וְשַׁלִּיטָא, וְאַתְּ אַנְשִׁיית מִנָּךְ קְיָימָא. דִּבְרָךְ לָא אִתְגְּזַר, מִיָּד וַיְבַקֵּשׁ הֲמִיתוֹ.

תָּאנָא נָחַת גַּבְרִיאֵל בְּשַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָׁא לְאוֹקְדֵיהּ,

וְאִתְרְמִיז חַד חִיוְיָא מִתּוֹקְדָא לְשָׁאפָא לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. אַמַּאי חִיוְיָא, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְּ אָזִיל לְקַטְלָא חִיוְיָא רַבְרְבָא וְתַקִּיפָא וּבְרָךְ לָא אִתְגְּזַר. מִיָּד אִתְרְמִיז לְחַד חִיוְיָא לְקַטְלָא לֵיהּ, עַד דְּחָמַת צִפּוֹרָה וְגָזְרַת לִבְרָהּ וְאִשְׁתְּזִיב הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַתִּקַּח צִפּוֹרָה צוֹר. מַהוּ צוֹר, אֶלָּא אַסְוָותָא. וּמַאי אַסְוָותָא דִכְתִיב וַתִּכְרֹת אֶת עָרְלַת בְּנָהּ. דְּנִצְנְצָא בָּהּ רוּחַ קוּדְשָׁא.

קָם אָחֵרָא וְאָמַר (בראשית מד) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר וגו׳. וְכִי אַמַּאי קָרֵי לְהוּ וְהָא קְרִיבִין הֲווּ גַּבֵּיהּ. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לוֹן אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם. תְּווֹהוּ דְּחָמוּ לֵיהּ בְּמַלְכוּ עִלָּאָה. אָמַר יוֹסֵף מַלְכוּ דָּא בְּגִין דָּא רַווּחָנָא לֵיהּ, גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ, דְּאַחֲזֵי לְהוּ הַאי קְיָימָא דְּמִילָּה, אָמַר דָּא גָּרְמַת לִי מַלְכוּ דָּא בְּגִין דְּנָטְרִית לָהּ.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא מַאן דְּנָטִיר לְהַאי אָת קְיָימָא מַלְכוּ אִתְנַטְרַת לֵיהּ. מִנָּלָן מִבֹּעַז דִּכְתִיב, (רות ג) חַי יְיָ שְׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר דְּהַוָה מְקַטְרֵג לֵיהּ יְצִרֵיהּ עַד דְּאוֹמֵי אוֹמָאָה וּנְטִיר לְהַאי בְּרִית, בְּגִין כָּךְ זָכָה דְּנָפְקוּ מִנֵּיהּ מַלְכִין שַׁלִּיטִין עַל כָּל שְׁאָר מַלְכִין, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא דְּאִתְקְרֵי בְּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

פָּתַח אִידָּךְ וְאָמַר כְּתִיב, (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה

וְגו׳. הָכִי תָּאנָא בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ, מַהוּ בְּזֹאת, דָּא אָת קַיְימָא דְּזִמִּינָא תְּדִיר גַּבֵּי בַּר נָשׁ וְאִתְרְמִיזָא לְעֵילָא, וּבְגִינֵי כָךְ אִתְּמַר בְּזֹאת כְּמָה דְּכְתִיב זֹאת אוֹת הַבְּרִית. זֹאת בְּרִיתִי. וְכוּלָּא בְּחַד דַּרְגָּא. וְתָאנָא זֶה וְזֹאת בְּחַד דַּרְגָּא אִנּוּן וְלָא מִתְפָּרְשָׁן. וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי הָא שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא הָכִי. אַמַּאי דָּוִד בִּלְחוֹדוֹי וְלָא אָחֳרָא. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְחִידָא בֵּיהּ וְאִתְרְמִיזָא בֵּיהּ וְהוּא כִּתְרָא דְּמַלְכוּתָא. תָּא חֲזֵי, בְּגִין דְּהַאי זֹאת לָא נָטַר לֵיהּ דָּוִד מַלְכָּא כְּדְקָא חֲזֵי, מַלְכוּתָא (דף צד ע"א) אִתְעַדֵּי מִנֵּיהּ כָּל הַהוּא זִמְנָא. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא הַאי זֹאת אִתְרְמִיזָא בְּמַלְכוּתָא דִּלְעֵילָא, וְאִתְרְמִיזָא בִּירוּשָׁלַם קַרְתָּא קַדִּישָׁא. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּדָוִד עָבַר עֲלֵיהּ, נָפַק קָלָא וְאָמַר דָּוִד בַּמֶּה דְּאִתְקַטְרַת תִּשְׁתְּרֵי. לָךְ טַרְדִּין מִירוּשָׁלַם וּמַלְכוּתָא אִתְעַדֵּי מִינָךְ. מְנָא לָן דִּכְתִיב, (שמואל ב יב) הִנְנִי מֵקִים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ. מִבֵּיתְךָ דַּיְיקָא וְהָכִי הֲוָה בְּמָה דְּעָבַר בֵּיהּ אִתְעַנַּשׁ, וּמַה דָּוִד מַלְכָּא הָכִי שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. פָּתַח אִידָךְ וְאָמַר (תהלים צד) לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי. תָּאנָא בַּמֶּה זָכָאן יִשְׂרָאֵל דְּלָא נָחֲתֵי לַגֵּיהִנֹּם כְּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְלָא אִתְמַסָּרָן בִּידוֹי דְּדוּמָה, (אֶלָּא) בְּהַאי אָת. דְּהָכִי תָּאנָא בְּשַׁעֲתָא דְּדַבַּר נָשׁ נָפִיק מֵעָלְמָא כַּמָּה חֲבִילֵי

(מַלְאֲבֵי חַבָּלָה) טְהִירִין אִתְפַּקְדָן עֲלֵיהּ. זְקִפִין עֵינָא וְחָמָאן הַאי אָת דְּהוּא קַיְימָא דְּקוּדְשָׁא, אִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ, וְלָא אִתְיְהִיב בִּידוֹי דְּדוּמָה לְנַחֲתָא לַגֵּיהִנֹּם, דְּכָל מַאן דְּאִתְמָסַר בִּידוֹי נָחִית לַגֵּיהִנֹּם וַדַּאי, וּמֵהַאי אָת דָּחֲלִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְדִינִין בִּישִׁין לָא שָׁלְטִין בֵּיהּ בַּבַר נָשׁ אִי אִיהוּ זָכִי לְנָטוּרֵי לֵיהּ לְהַאי אָת, בְּגִין דְּהוּא אִתְאַחִיד בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כֵּיוָן דְּדָוִד מַלְכָּא לָא נָטַר אָת קַיְימָא דָּא כְּדְקָא חָזֵי, אִתְעַדֵּי מִנֵּיהּ מַלְכוּתָא וְאִתְטְרִיד מִירוּשָׁלַם. מִיָּד דָּחִיל דְּסָבַר דְּייֵחָתוּן לֵיהּ מִיָּד וְימְסְרוּן לֵיהּ בִּידוֹי דְּדוּמָה וְיָמוּת בְּהַהוּא עָלְמָא, עַד דְּאִתְבַּשַּׁר בֵּיהּ דְּכְתִיב, (שמואל ב ב) גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. בֵּיהּ שַׁעֲתָא פָּתַח וְאָמַר לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָ"ה נַפְשִׁי.

פָּתַח אִידָךְ וְאָמַר מַאי הַאי (דִּכְתִיב) דְּאָמַר דָּוִד וְהַרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֶת נָוֵהוּ. (מַאי וְהַרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאַחַר כָּךְ וְאֶת נָוֵהוּ), מַאן יָכִיל לְמֶחֱמֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְגְּזַר עֲלֵיהּ הַהוּא עוֹנָשָׁא, וְדָוִד יָדַע דְּעַל דְּלָא נָטַר הַאי אָת כְּדְקָא יְאוֹת אִתְעַנַּשׁ בְּהַאי, דְּכֹלָּא כְּחָדָא אַחִידָא, וְכֹלָּא מִתְרַמִּיז בְּהַאי אָת, וְלָא אִקְרֵי צַדִּיק מַאן דְּלָא נָטַר לֵיהּ כְּדְקָא יְאוֹת, הֲוָה בָּעֵי בְּעוּתֵיהּ וְאָמַר (שמואל ב טו) וְהַרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֶת נָוֵהוּ.

מַאי אוֹתוֹ, (אוֹת דִּילֵיהּ אוֹת הַבְּרִית דְּהָא אוֹתוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָת דִּילֵיהּ) **דָּא אָת קַיָּימָא** (דִּילֵיהּ) **קַדִּישָׁא דְּהָא דָּחִילְנָא דְּאִתְאֲבִיד מִנַּאי. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּתֵרִין אִלֵּין מַלְכוּתָא וְיִרוּשְׁלַם בְּהַאי אֲחִידָן, וּבְגִין כָּךְ תָּלֵי בְּבָעוּתֵיהּ אוֹתוֹ וְאֶת נָוֵהוּ דְּיִתְהַדַּר מַלְכוּתָא דְּהַאי אָת לְאַתְרֵיהּ. וְכֹלָּא חַד מִלָּה.**

פָּתַח אִידָךְ וְאָמַר (איוב יט) **וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ, מַאי וּמִבְּשָׂרִי, וּמֵעַצְמִי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא מִבְּשָׂרִי מַמָּשׁ. וּמַאי הִיא. דִּכְתִיב,** (ירמיה יא) **וּבְשַׂר קֹדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ. וּכְתִיב** (בראשית יז) **וְהָיְתָה בְּרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם. דְּתַנְיָא בְּכָל זִמְנָא דְּאִתְרְשִׁים בַּר נָשׁ בְּהַאי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא דְּהַאי אָת, מְגִיהַּ חָמֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְגִיהַּ מַמָּשׁ. וְנִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא אִתְאַחִידַת בֵּיהּ.**

וְאִי לָא זָכֵי. דְּלָא נָטִיר הַאי אָת. מַה כְּתִיב, (איוב ד) **מִנִּשְׁמַת אֱלוֹהַּ יֹאבֵדוּ. דְּהָא רְשִׁימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְנְטִיר. וְאִי זָכֵי וְנָטִיר לֵיהּ, שְׁכִינְתָּא לָא אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ. אֵימָתַי מִתְקַיְּימָא בֵּיהּ כַּד אִתְנְסִיב וְהַאי אָת עָיִיל בְּאַתְרֵיהּ,** (מְצוּיָן דְּתַנְיָא מַאי טַעְמָא וא"ו ה"א אָזְלִין כַּחֲדָא, אֶלָּא חַד דְּכַר וְחַד נוּקְבָא) **אִשְׁתַּתָּפוּ כַּחֲדָא וְאִקְרֵי חַד שְׁמָא, כְּדֵין חֶסֶד עִלָּאָה שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ. בְּאָן אַתַר שַׁרְיָא בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא. וּמַאן חֶסֶ"ד חֶסֶ"ד אֵ"ל דְּאַתְי וְנָפַק מֵחָכְמָה עִלָּאָה**

וְאִתְעַטַּר בְּדִכּוּרָא וּבְגִין כָּךְ אִתְבַּסְמַת נוּקְבָא. (נ"א דְּתִנְיָן רָזָא דְּוִי"ו ה"א אָזְלִין כְּחֲדָא כְּגַוְונָא דְּדִכַּר וְנוּקְבָא אִשְׁתַּתְּפוּ כְּחֲדָא וְאִנּוּן חַד, כְּדֵין חֶסֶד עִלָּאָה שַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ וְאִתְעַטַּר בְּדִכּוּרָא וְאִתְבַּסְמַת נוּקְבָא).

תּוּ תָּנִינָן אֱלוֹהַ הָכִי הוּא אָמַר לֵיהּ נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא. וְ׳דִכַּר ה׳ נוּקְבָא. אִשְׁתַּתְּפוּ כְּחֲדָא אֱלוֹהַ אִקְרֵי. וְנִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא מֵהַאי אֲתַר אִתְאַחֲדַת, וְכֹלָּא תַּלְיָא בְּהַאי אָת. וְעַל דָּא כְּתִיב וּמִבְּשָׂרִי אֱחֱזֶה אֱלוֹהַּ. דָּא שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא, מִבְּשָׂרִי מַמָּשׁ, מֵהַאי אָת מַמָּשׁ, וְעַל דָּא זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין דְּאַחִידָן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זַכָּאִין אִנּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (דברים ד) **וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ וגו׳, וּבְגִין כָּךְ חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.**

אָמַר רַבִּי אַבָּא וּמַה בְּכָל כָּךְ אַתּוּן חַכִּימִין וְאַתּוּן יָתְבִין הָכָא, אָמְרוּ לֵיהּ אִי צִפּוֹרָאָה יִתְעַקְּרוּ מֵאַתְרַיְיהוּ (דף צד ע"ב) **לָא יְדָעִין לְאָן טָאסָן הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,** (משלי כז) **כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.**

וְאַתְרָא דָּא זָכֵי לָן לְאוֹרַיְיתָא, וְהַאי אוֹרְחָא דִּילָן. בְּכָל לֵילְיָא פַּלְגוּתָא אֲנַן נָיְימִין, וּפַלְגוּתָא אֲנַן עָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא. וְכַד אֲנַן קָיְימִין בְּצַפְרָא רֵיחֵי חַקְלָא וְנַהֲרֵי מַיָּא הָא דַּיְינוּהָ לְעֵילָּא זִמְנָא חָדָא. וְכַמָּה סָרְכֵי תְּרִיסִין אִסְתַּלָּקוּ בְּהַהוּא דִּינָא עַל עוֹנְשָׁא (עה, קא ב)

דְּאוֹרַיְיתָא, וּכְדֵין אִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילָן יְמָמָא וְלֵילְיָא בְּאוֹרַיְיתָא הוּא, וְאַתְרָא דָּא קָא מְסַיְּיעָא לָן, וּמַאן דְּאִתְפְּרַשׁ מִכָּאן, כְּמַאן דְּאִתְפְּרַשׁ מֵחַיֵּי עָלְמָא.

זָקִיף יְדוֹי רַבִּי אַבָּא וּבָרִיךְ לוֹן. יָתְבוּ עַד דְּנָהַר יְמָמָא.

בָּתַר דְּנָהַר יְמָמָא אָמְרוּ לְאִנּוּן דַּרְדְּקֵי דְּקָמַיְיהוּ פּוּקוּ וְחַמוּ אִי נָהַר יְמָמָא, וְכָל חַד לֵימָא מִלָּה חַדְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא לְהַאי גַּבְרָא רַבָּא. נָפְקוּ וְחָמוּ דְּנָהַר יְמָמָא. אָמַר חַד מִנַּיְיהוּ זַמִּין הַאי יוֹמָא אֶשָּׁא מִלְּעֵילָא. אָמַר אָחֳרָא וּבְהַךְ בֵּיתָא. אָמַר אָחֳרָא חַד סָבָא הָכָא דְּזַמִּין הַאי יוֹמָא לְאִתּוֹקְדָא בְּנוּרָא דָּא, אָמַר רַבִּי אַבָּא רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן.

תָּוֹוה וְלָא יָכִיל לְמַלָּלָא, אָמַר קוּטְרָא דְּהוּרְמָנָא בְּאַרְעָא אִתַּפְּסַת. וְכָךְ הֲוָה, דְּהַהוּא יוֹמָא חָמוּ חַבְרַיָּיא אַפֵּי שְׁכִינְתָּא וְאִסְתַּחֲרוּ בְּאֶשָּׁא. וְרַבִּי אַבָּא אִתְלַהִיטוּ אַנְפּוֹי כְּנוּרָא מֵחֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּאנָא כָּל הַהוּא יוֹמָא לָא נָפְקוּ כֻּלְּהוּ מִבֵּיתָא וּבֵיתָא אִתְקַטַּר בְּקִיטָרָא, וַהֲווּ חַדְתָּאן מִלֵּי בְּגַוְוייהוּ, כְּאִלּוּ קִבְּלוּ הַהוּא יוֹמָא אוֹרַיְיתָא מִטּוּרָא דְּסִינַי. בָּתַר דְּאִסְתַּלָּקוּ לָא הֲווּ יָדְעֵי אִי הוּא יְמָמָא וְאִי לֵילְיָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא בְּעוֹד דְּאֲנַן קָיְימִין לֵימָא כָּל חַד מִינָּן מִלָּה חַדְתָּא דְּחָכְמְתָא לְאַקְשָׁרָא טִיבוּ לְמָארֵיהּ דְּבֵיתָא מָרֵיהּ דְּהִלּוּלָא:

פָּתַח חַד וְאָמַר (תהלים סה) **אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ וגו'. בְּקַדְמִיתָא חֲצֵרֶיךָ לְבָתַּר בֵּיתֶךָ וּלְבָתַּר הֵיכָלֶךָ. דָּא פְּנִימָאָה מִן דָּא, וְדָא לְעֵילָּא** (נ"א לְגוֹ) **מִן דָּא. יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ בְּקַדְמִיתָא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר** (ישעיה ד) **וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ.**

נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ לְבָתַּר כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (משלי כד) **בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. הַחָכְמָה יִבְנֶה בַּיִת לָא כְּתִיב, דְּאִי כְּתִיב הָכִי, הָוָה מַשְׁמַע דְּחָכְמָה בַּיִת אִקְרֵי, אֶלָּא כְּתִיב בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת, הַיְינוּ דִּכְתִיב,** (בראשית ב) **וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וגו'.**

קָדוֹשׁ הֵיכָלֶךָ לְבָתַּר דָּא הוּא שְׁלִימוּ דִּכְלָּא, דְּהָכִי תָּנִינָן מַהוּ הֵיכָל. כְּלוֹמַר ה"י כ"ל, הַאי וְהַאי. וְכֹלָּא אִשְׁתְּלִים כְּחָדָא. רֵישָׁא דְּקָרָא מַה מּוֹכֵחַ דִּכְתִיב אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ. הַאי מַאן דְּאַקְרִיב בְּרִיהּ קָרְבָּנָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רַעֲוָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא קָרְבָּנָא וְאִתְרְעֵי בֵּיהּ וְקָרִיב לֵיהּ וְשַׁוֵּי מְדוֹרֵיהּ בְּתֵרִין אִדְרִין וְאָחִיד לְהַאי וּלְהַאי דְּאִנּוּן תְּרֵין אִתְקַשְּׁרוּ כְּחָדָא. דִּכְתִיב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ. חֲצֵרֶיךָ וַדַּאי תְּרֵי.

בְּגִינֵי כָךְ חֲסִידֵי קַדְמָאֵי סָבָאן דְּהָכָא כַּד מַקְרִיבִין בְּנַיְיהוּ לְקָרְבָּנָא דָּא. פָּתְחִי וְאָמְרִי אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ. אִנּוּן דְּקָיְימֵי עֲלַיְיהוּ אָמְרֵי נִשְׂבְּעָה

בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדוֹשׁ הֵיכָלֶךָ. לְבָתַר מְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְאִנּוּן דְּקָיְימֵי עֲלַיְיהוּ אָמְרֵי כְּשֵׁם שֶׁהִכְנַסְתּוֹ לַבְּרִית וְכוּ׳. וְתָנִינָן בְּקַדְמִיתָא לְבָעֵי בַּר נָשׁ רַחֲמִין עֲלֵיהּ וּלְבָתַר עַל אָחֳרָא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל. וְאַנַן אוֹרָחָא דָא נַקְטִינָן וְהָכִי שַׁפִּיר וְחָזֵי לְקַמָּאן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא וַדַּאי כָּךְ הוּא וְיָאוֹת מִלָּה, וּמַאן דְּלָא אָמַר הָכִי אַפִּיק גַּרְמֵיהּ מֵעֲשָׂרָה חֲפוֹת דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְכֻלְּהוּ מִתְקַשְּׁרָן בְּהַאי. וּבְגִינֵי כָּךְ עֲשָׂרָה מִילֵּי דְּמְהֵימְנוּתָא אִית בְּהַאי קְרָא אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב וְגוֹ׳. וְכָל מִלָּה וּמִלָּה חַד חֻפָּה אִתְעֲבִיד מִנָּהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן בְּעָלְמָא דָּא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא אוֹרַיְיתָא מִתְקַשְּׁרָא בְּלִבַּייכוּ כְּאִלּוּ קָיְימִיתוּ (דף צה ע"א) בְּגוּפַייכוּ בְּטוּרָא דְסִינַי בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל:

פָּתַח אִידָךְ וְאָמַר (שמות כ) מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ וְגוֹ׳. תָּאנָא כָּל מַאן דְּקָרִיב בְּרֵיהּ לְקָרְבָּנָא דָּא, כְּאִלּוּ אַקְרִיב כָּל קָרְבָּנִין דְּעָלְמָא לְקַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְאִילּוּ בָּנֵי מַדְבְּחָא שְׁלִימָתָא קַמֵּיהּ. בְּגִינֵי כָּךְ בָּעֵי לְסַדְּרָא מַדְבְּחָא בִּמְאנָא

חַד מַלְיָיא אַרְעָא לְמִגְזַר עֲלֵיהּ הַאי קְיָימָא קַדִּישָׁא, וְאִתְחַשִּׁיב קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּאִלּוּ אַדְבַּח עֲלֵיהּ עִלָּוון וְקָרְבָּנִין עָאנָא וְתוֹרֵי.

וְנִיחָא לֵיהּ יַתִּיר מִכֻּלְהוּ דְּכְתִיב וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ וגו׳. בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי. מַהוּ אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי (אֶת) דָּא מִילָּה דִּכְתִיב בָּהּ (תהלים כה) סוֹד יְיָ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם. הַאי מִזְבַּח אֲדָמָה וַדַּאי כְּמָא דְּאָמִינָא. בַּתְרֵיהּ מַה כְּתִיב וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִי. רֶמֶז לְגִיּוֹרָא כַּד אִתְגַּיֵּיר דְּאִיהוּ מֵעַם קְשֵׁי קְדָל וּקְשֵׁי לְבָא, הַאי אִקְרֵי מִזְבַּח אֲבָנִים.

לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן גָּזִית. מָה הוּא, דְּבָעֵי לְאַעָלָא לֵיהּ בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בְּגִין) וְלָא יִגְזַר יָתֵיהּ עַד דְּיִנְשֵׁי פּוּלְחָנָא אָחֳרָא דְּעָבַד עַד הָכָא וְיַעֲדֵי מִנֵּיהּ הַהוּא קַשְׁיוּ דְּלִבָּא. וְאִי אִתְגְּזַר וְלָא אַעְדֵי מִנֵּיהּ הַהוּא קַשְׁיָא דְּלִבָּא לְמֵיעַל בְּפוּלְחָנָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲרֵי הוּא כְּהַאי פְּסִילָא דְּאַבְנָא דְּגַזְרֵי לֵיהּ מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא וְאִשְׁתְּאַר אַבְנָא כְּדִבְקַדְמִיתָא. בְּגִין כָּךְ לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן גָּזִית. דְּאִי אִשְׁתְּאַר בְּקַשְׁיוּתֵיהּ, כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶיהָ, כְּלוֹמַר הַהוּא גְּזִירוּ דְּאִתְגְּזַר לָא מְהַנְיָא לֵיהּ.

בְּגִינֵי כָךְ זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּאַקְרִיב הַאי קָרְבָּנָא

בְּחֶדְוָותָא בְּרַעֲוָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָעֵי לְמֶחֱדֵי בְּהַאי חוּלָקָא כָּל (ד"א ל"ג הַהוּא) יוֹמָא דְּכְתִיב, (תהלים ה) וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנְּנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ וְיַעְלְצוּ בְךָ אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ:

פָּתַח אִידָךְ וְאָמַר וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְיָ וְגוֹ' אֲנִי אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִית לְעַיְינָא בֵּיהּ וְקַשְׁיָא בְּכַמָּה אוֹרְחִין, וְכִי עַד הַשְׁתָּא לָא אִתְגְּלִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם אֶלָּא (עד) הָאִידָנָא כַּד מָטָא לְהַנֵּי יוֹמִין וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם וְלָא קַדֶּם. וְהָכְתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם. וַיְיָ אָמַר אֶל אַבְרָם. וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדוֹעַ תֵּדַע וְגוֹ'. וְהָאִידָנָא מָנֵי חוּשְׁבַּן יוֹמִין, וְכַד מָנֵי לְהוּ כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם, אִשְׁתְּמַע דְּעַד הַשְׁתָּא לָא אִתְגְּלִי עֲלוֹי. וְעוֹד דִּכְתִיב בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים, בְּקַדְמִיתָא שָׁנָה וּלְבַסּוֹף שָׁנִים. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כָּל אִנּוּן יוֹמִין לָא כְּתִיב וַיֵּרָא, מַאי טַעְמָא, אֶלָּא כָּל כַּמָּה דְּהַוָה אָטִים וְסָתִים (כף) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ כִּדְקָחָזֵי. הָאִידָנָא אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ דִּכְתִיב וַיֵּרָא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּבָעָא לְגַלֵּי בֵּיהּ הַאי אָת כִּתְרָא קַדִּישָׁא.

וְעוֹד דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא מִנֵּיהּ זַרְעָא קַדִּישָׁא, וְקַדִּישָׁא לָא לֶהֱוֵי בְּעוֹד דְּאִיהוּ אָטִים

בִּשְׂרָא, אֶלָּא אָמַר הַשְׁתָּא דְּהוּא בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וּזְמַן קָרִיב הוּא דְּיִנְפּוֹק מִנֵּיהּ זַרְעָא קַדִּישָׁא, לֶהֱוֵי הוּא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר יִנְפּוֹק מִנֵּיהּ זַרְעָא קַדִּישָׁא. בְּגִין כָּךְ מָנֵי יוֹמוֹי בְּהַאי וְלָא בְּכָל הַנֵּי זִמְנֵי קַדְמִיתָא. תּוּ תִּשְׁעִים שָׁנָה, דְּכָל יוֹמוֹי קַדְמָאֵי לָא הֲווּ שָׁנִים אֶלָּא כְּחַד שָׁנָה דְּלָא הֲווּ יוֹמוֹי יוֹמִין, הַשְׁתָּא דְּמָטָא לְהַאי שָׁנִים, אִנּוּן וְלָא שָׁנָה:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֵל שַׁדַּי. מַאי מַשְׁמַע דְּעַד הַשְׁתָּא לָא קָאָמַר אֲנִי אֵל שַׁדַּי. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִרִין תַּתָּאִין דְּלָא קַדִּישִׁין לְתַתָּא. וְכָל אִנּוּן דְּלָא אִתְגְּזָרוּ יְסְתָּאֲבוּן בְּהוֹן.

וּרְשִׁימִין בְּהוֹן, וּמַאי רְשׁוּמָא אִית בְּהוֹן, דְּאִתְחֲזֵי בְּהוּ שי"ן דל"ת וְלָא יַתִּיר, וּבְגִין כָּךְ אִסְתָּאֲבוּן בְּהוּ וְאִתְדַּבְּקוּן בְּהוּ. בָּתַר דְּאִתְגְּזָרוּ נָפְקִין מֵאִלֵּין וְעָאלִין בְּגַדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא וְאִתְגַּלְיָא בְּהוּ יו"ד רְשִׁימָא קַדִּישָׁא אָת קְיָימָא שְׁלִים (דף צה ע"ב) וְאִתְרְשִׁים בְּהוּ שד"י וְאִשְׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהַאי אֲנִי אֵל שַׁדַּי.

הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים, שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא אָת חָסֵר בִּרְשִׁימָא דְּשי"ן וְדל"ת, גְּזַר גַּרְמָךְ וֶהֱוֵי שְׁלִים בִּרְשִׁימָא דְּיו"ד. וּמַאן דְּאִיהוּ בִּרְשׁוּמָא דָּא אִתְחֲזֵי לְאִתְבָּרְכָא בִּשְׁמָא דָּא דִּכְתִיב, (בראשית כח) וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אוֹתְךָ.

מַהוּ אֵל שַׁדַּי. הַהוּא דִּבְרָכָאן נָפְקָן מִנֵּיהּ, הוּא דְּשַׁלִּיט עַל כִּתְרִין תַּתָּאִין, וְכֹלָּא מִדַּחֲלְתֵּיהּ דָּחֲלִין וּמְזַדַּעְזְעִין, בְּגִין כָּךְ מַאן דְּאִתְגְּזַר, כָּל אִנּוּן דְּלָא קַדִּישִׁין אִתְרַחֲקָן מִנֵּיהּ וְלָא שָׁלְטִין בֵּיהּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּלָא נָחִית לַגֵּיהִנֹּם דִּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ'. (כָּל אִנּוּן (צג א) דְּאִתְגְּזָרוּ אִקְרוּן צַדִּיקִים, וּבְגִין כָּךְ לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ, דְּלָא יָרִית הַאי אָרֶץ אֶלָּא הַהוּא דְּאִקְרֵי צַדִּיק, אוּף הָכִי וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ וְגוֹ)

אָמַר רַבִּי אַבָּא זַכָּאִין אַתּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, זַכָּאָה חוּלָקִי דְּאָתֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמֵיכוֹן, כֻּלְכוּ קַדִּישִׁין, כֻּלְכוּ בְּנֵי אֱלָהָא קַדִּישָׁא, עֲלַייכוּ כְּתִיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לַיְיָ אָנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיְיָ וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה. כָּל חַד מִנְּכוֹן אָחִיד וְאִתְקַשַּׁר בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְאַתּוּן רַבְרְבָן מִמַּנָּן תְּרֵיסִין מֵהַהִיא אָרֶץ דְּאִקְרֵי אָרֶץ הַחַיִּים דְּרַבְרְבָנוֹהִי אָכְלִין מִמַּנָּא דְּטַלָּא קַדִּישָׁא:

פָּתַח אִידָּךְ וְאָמַר (קהלת י) אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִין וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. וּכְתִיב אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נַעַר וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ. הַנֵּי קְרָאֵי קַשְׁיָין אַהֲדָדֵי. וְלָא קַשְׁיָין, הַאי דִּכְתִיב אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ, דָּא אֶרֶץ דִּלְעֵילָּא דְּשָׁלְטָא עַל כָּל אִנּוּן חַיִּין דִּלְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי אָרֶץ

הַחַיִּים, וְעַלָּה כְּתִיב, (דברים יא) אֶרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ דּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ תָּמִיד. וּכְתִיב אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ. לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ דַּיְיקָא. וְכָל כָּךְ לָמָּה, מִשּׁוּם דִּכְתִיב שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל.

בֶּן חוֹרִין, מַהוּ בֶּן חוֹרִין כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ויקרא כה) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם. וּכְתִיב וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ דְּהָא כָּל חֵירוּ מִיּוֹבְלָא קָא אָתֵי. בְּגִין כָּךְ בֶּן חוֹרִין. וְאִי תֵּימָא בֶּן חוֹרִין וְלָא כְּתִיב בֶּן חֵירוּת. הָכִי הוּא וַדַּאי בֶּן חֵירוּת מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תָּנִינָא. כַּד מִתְחַבְּרָן יו״ד בְּהֵ׳ כְּדֵין כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְלָא תֵימָא כַּד מִתְחַבְּרָן, אֶלָּא מִתְחַבְּרָן וַדַּאי. וּבְגִין כָּךְ בֶּן חוֹרִין כְּתִיב, וְעַל דָּא אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִין, וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכְלוּ בְּחֶדְוָתָא בְּשִׁלִימוּ בְּרַעֲוָא.

אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכָּךְ נַעַר, הַאי אֶרֶץ דִּלְתַתָּא, דְּתַנְיָא כָּל שְׁאָר אַרְעֵי דְּשָׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת אִתְיְהִיבוּ לְרַבְרְבִין תְּרֵיסִין דְּמַמָּנָן עֲלַיְיהוּ, וְעֵילָא מִכֻּלְהוּ הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי. וְתָאנָא הַאי קְרָא שָׁרוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲמָרוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב אִי

לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נַעַר. וַוי לְעָלְמָא דְּמִסְטָרָא דָּא יָנְקָא, וְכַד יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא יַנְקִין כְּמַאן דְּיַנִּיק מֵרְשׁוּתָא אָחֳרָא. וְשָׂרַיְךְ בַּבֹּקֶר יֹאכְלוּ וְלָא בְּכוּלֵי יוֹמָא. בַּבֹּקֶר וְלָא בְּזִמְנָא אָחֳרָא דְּיוֹמָא. דְּתַנְיָא בְּשַׁעֲתָא דְּחַמָּה זוֹרַחַת וְאַתְיָין וְסָגְדִין לֵיהּ לְשִׁמְשָׁא רוּגְזָא תָּלֵי בְּעָלְמָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה רוּגְזָא תַּלְיָיא בְּעָלְמָא. מַאן גָּרִים הַאי, מִשּׁוּם דְּמַלְכֵּךְ נַעַר הַהוּא דְּאִקְרֵי נַעַר. וְאַתּוּן זַכָּאֵי קִשּׁוֹט קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין בְּנֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא לָא יָנְקִין מֵהַאי סִטְרָא, אֶלָּא מֵהַהוּא אֲתַר קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא. עֲלַייכוּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

פָּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (ישעיה ה) אָשִׁירָה נָא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ וְגוֹ'. וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וְגוֹ'. הַנֵּי קְרָאֵי אִית לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ. אַמַּאי כְּתִיב שִׁירָה, תּוֹכָחָה מִבָּעֵי לֵיהּ. לִידִידִי, לְדוֹדִי מִבָּעֵי לֵיהּ. כְּמָה דִּכְתִיב שִׁירַת דּוֹדִי. כֶּרֶם הָיָה לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. אִסְתַּכַּלְנָא בְּכָל אוֹרַייְתָא וְלָא אַשְׁכַּחְנָא אַתְרָא דְּאִקְרֵי (דף צו ע"א) קֶרֶן שָׁמֶן. אֶלָּא הַנֵּי קְרָאֵי הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּכַמָּה גְּוונִין וְכֻלְּהוּ שַׁפִּיר וְהָכִי הוּא, אֲבָל אָשִׁירָה נָא לִידִידִי, דָּא יִצְחָק דְּהַוָּה יְדִיד, וְאִקְרֵי יְדִיד עַד לָא יִפּוֹק לְעָלְמָא.

אַמַּאי יְדִיד, דְּתָנִינָן רְחִימוּ סַגֵּי הַוָּה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא בֵּיהּ דְּלָא אִתְעֲבִיד עַד דְּלָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם אֲבוּהָ וְאִקְרֵי שְׁלִים וְאִתּוֹסַף לֵיהּ ה"א לְאַשְׁלָמוּתָא. וְכֵן לְשָׂרָה הַאי ה"א אִתְיְהִיבַת לָהּ. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, ה' לְשָׂרָה שַׁפִּיר, אֲבָל לְאַבְרָהָם אַמַּאי ה"א וְלָא יו"ד, י' מִבָּעֵי לֵיהּ דְּהָא הוּא דְּכַר הַוָּה. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה הַוָּה (ד"א הוא) סָתִים בְּגַוְונָן אַבְרָהָם סָלִיק לְעֵילָּא וְנָטִיל רָזָא (קי א) מֵה"א עִלָּאָה דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּדִכּוּרָא. ה"א עִלָּאָה וְה"א תַּתָּאָה, הַאי תַּלְיָא בְּדִכּוּרָא, וְהַאי בְּנוּקְבָא וַדַּאי. וּבְגִין כָּךְ אַבְרָהָם סָלִיק בְּה"א דְּעֵילָּא, וְשָׂרָה נָחֲתָא בְּה"א דְּלְתַתָּא.

תו דִּכְתִיב כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ. וְתָנָא זַרְעֶךָ, זַרְעֶךָ מַמָּשׁ, דְּהַוָה שָׁאֲרֵי לְמֵיעַל בְּהַאי קְיָים, וּמָאן דְּשָׁאֲרֵי לְמֵיעַל בְּהַאי קְיָים עָאל. וּבְגִינֵי כָךְ גִּיּוֹרָא דְּאִתְגְּזַר (שלח לך קסה) גֵּר צֶדֶק אִקְרֵי בְּגִין דְּלָא אַתָּא מִגְּזָעָא קַדִּישָׁא דְּאִתְגְּזָרוּ, וְעַל דָּא מַאן דְּעָאל בְּהַאי שְׁמֵיהּ כְּהַאי אַבְרָהָם, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב בֵּיהּ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ, זַרְעֶךָ מַמָּשׁ. וְאִתְמָסַר לֵיהּ ה"א. וְאִי לָאו דְּאִתְמָסַר ה"א לְשָׂרָה הַוָה לֵיהּ לְאַבְרָהָם לְאוֹלִיד לְתַתָּא כְּמָה דְּהַאי כ"ה אוֹלִידַת לְתַתָּא.

בָּתַר דְּאִתְמַסְרַת ה"א לְשָׂרָה אִתְחַבָּרוּ תְּרִין הֵי"ן כְּחָדָא וְאוֹלִידוּ לְעֵילָּא, וּמַאי דְּנָפַק מִנַּיְיהוּ הוּא יו"ד, בְּגִינֵי כָךְ יו"ד אָת יִשָּׂא דְּיִצְחָק דְּכַר. מִכָּאן שָׁאֲרֵי

דִּכְתִיב, (בראשית כא) כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע. בְּיִצְחָק וְלָא בְּךָ. יִצְחָק אוֹלִיד לְעֵילָא דִּכְתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. יַעֲקֹב אַשְׁלִים כֹּלָּא. וְאִי תֵּימָא וְכִי אַבְרָהָם בְּהַאי אִתְאַחִיד וְלָא יַתִּיר, וְהָא כְּתִיב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֶלָּא חוּלָקָא דִילֵיהּ כָּךְ הוּא בְּגִין דְּעָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי עָלְמָא. אֲבָל לְאוֹלָדָא הָכָא אָחִיד וּמֵהָכָא שָׁאֲרֵי. וְעַל דָּא לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם אֶלָּא בֶּן תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שָׁנָה. וְרָזָא דְמִלָּה הָא אִתְיְיַדַּע וְאוֹקִימְנָא בְּמַתְנִיתָא דִילָן.

וּבְגִין כָּךְ יִצְחָק דִּינָא קַשְׁיָא נָפַק לְאַחֲדָא לְחוּלָקֵיהּ, וּלְאוֹלָדָא וְחֶסֶד אִקְרֵי, וְעַל דָּא יַעֲקֹב אַשְׁלִים כֹּלָּא מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, מִסִּטְרָא דְאַחִידוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק לְחוּלָקֵיהוֹן לְעֵילָא הוּא שְׁלִימוּתָא. מִסִּטְרָא דְאִתְיְהִיב לְהוּ לְאוֹלָדָא מִתַּתָּא לְעֵילָא הוּא שְׁלִמוּתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. בֵּיהּ אִתְאַחִידוּ גְּוונִין מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב הָכָא שִׁירָה דִּכְתִיב, (ישעיה ה) אָשִׁירָה נָא לִידִידִי. שִׁירָה וַדַּאי, דְּהָא אִקְרֵי לְאוֹלָדָא דְּכַר, דְּהָא אִקְרֵי יְדִיד עַד לָא יִפּוֹק לְעָלְמָא. וְאִית דְּאָמְרֵי (דְּא) אָשִׁירָה נָא לִידִידִי דָּא אַבְרָהָם כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ירמיה יא) מַה לִידִידִי בְּבֵיתִי. וְאַבְרָהָם יְרִית יְרוּתָא דְאַחְסָנַת חוּלָקָא דָּא, אֲבָל (על) מַה דְּאָמִינָא דְּדָא יִצְחָק הָכִי הוּא.

שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִקְרֵי דּוֹדִי דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם. יְדִידִי, אָחִיד בְּדוֹדִי דְּכַר וּמְנִיהּ אִתְנַטַּע כֶּרֶם, דִּכְתִיב כֶּרֶם הָיָה לִידִידִי. בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. מַאי בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. אֶלָּא בְּמָה נָפִיק הַאי כֶּרֶם וּבְמָה אִתְנַטַּע, חָזַר וְאָמַר בְּקֶרֶן. מַאי קֶרֶן דִּכְתִיב, (יהושע ו) בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. שָׁאנֵי. וְהַאי קֶרֶן אִתְאַחִיד בְּהַהוּא דְּכַר דְּאִקְרֵי בֶּן שָׁמֶן.

מַהוּ בֶּן שָׁמֶן כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר בֶּן חוֹרִין. וְתַרְוַוייהוּ חַד מִלָּה, שֶׁמֶן דְּמִתַּמָּן נָגִיד מִשְׁחָא וּרְבוּ לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין, וּבְגִין כָּךְ בֶּן שָׁמֶן. וְדָא שֶׁמֶן וּרְבוּ נָגִיד וּנְפִיק וְאַדְלִיק בּוֹצִינִין עַד דְּנָטִיל לֵיהּ וְכָנִישׁ לֵיהּ הַאי קֶרֶן, וְדָא אִקְרֵי קֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּגִינֵי כָךְ לֵית מְשִׁיחוּתָא דְּמַלְכוּתָא אֶלָּא בְּקֶרֶן, וְעַל דָּא אִתְמְשַׁךְ מַלְכוּתָא דְּדָוִד דְּאִתְמְשַׁח בְּקֶרֶן וְאִתְאַחִיד בֵּיהּ.

וַיְעַזְּקֵהוּ, (וַיְסַקְּלֵהוּ) כְּהַאי עִזְקָא דְּאִסְתַּחַר לְכָל סִטְרִין. (דף צו ע"ב) וַיְסַקְּלֵהוּ, דְּאַעֲדֵי מִנֵּיהּ וּמֵחוּלָקֵיהּ כָּל אִנּוּן רַבְרְבִין כָּל אִנּוּן תְּרֵיסִין כָּל אִנּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין, וְהוּא נָסִיב לֵיהּ לְהַאי (קֶרֶן) כֶּרֶם לְחוּלָקֵיהּ, דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

וַיִּטָּעֵהוּ שׂוֹרֵק, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק, כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת. כל"ה כְּתִיב בְּה"א. מִכָּאן שָׁאנֵי אַבְרָהָם לְאוֹלָדָא לְעֵילָּא, וּמֵהַאי נָפַק זֶרַע

אֱמֶת. כֹּלֶה זֶרַע אֱמֶת וַדַּאי, הַיְינוּ דִכְתִיב כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ, וְכֹלָא חַד מִלָּה. זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְיִשְׂרָאֵל דְיָרְתוּי רוּתָא קַדִּישָׁא דָּא. סוֹפֵיהּ דִקְרָא (ישעיה ה) וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ. מַהוּ מִגְדָּל כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (משלי יח) מִגְדַּל עֹז שֵׁם יְיָ, וְנִשְׂגָּב. בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וַדַּאי.

וְגַם יֵקֶב חָצֵב בּוֹ דָּא תַּרְעָא דְצַדִּיק כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. מַאי מַשְׁמַע, דְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל דְאִתְגְּזַר, עַיִּיל בְּתַרְוַוייהוּ וְזָכֵי לְתַרְוַוייהוּ. וּמַאן דְּקָרִיב בְּרִיהּ לְקָרְבָּנָא דָּא עַיִּיל לֵיהּ בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעַל אָת דָּא מִתְקַיְימִין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא דִכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. וְהַאי מָאַרִיהּ דְּהִלּוּלָא דָּא זָכָה לְכֹלָּא לְמֶחֱזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין בְּהַאי יוֹמָא.

זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְזָכִינָא לְהַאי יוֹמָא וְזַכָּאָה חוּלָקָךְ עִמָּנָא, וְהַאי בְּרָא דְאִתְיְילִיד לָךְ קָרִינָא עֲלֵיהּ כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וְגוֹ' יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו. וּכְתִיב, (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְגוֹ'. אוֹזְפוּהָ לְרַבִּי אַבָּא תִּלַּת מִילִּין. אָמְרוּ לֵיהּ הַאי מָרֵיהּ דְּהִלּוּלָא, אוּשְׁפִּיזָךְ, זָכָה לְכוּלֵי הַאי בְּגִין דְּקַיְּים קִיּוּמָא דְמִצְוָה. אָמַר מַאי הִיא. אָמַר הַהוּא גַּבְרָא, דְּבִיתָאי אִתַּת אָחִי חַוּוֹת, וּמִית בְּלָא בְּנִין, וְנָסִיבְנָא לָהּ, וְדָא הוּא בְּרָא קַדְמָאָה דְּהַוָּה לִי מִנָּהּ

וְקָרֵינָא לֵיהּ בִּשְׁמָא דְּאָחִי דְּאִתְפַּטַר. אָמַר לֵיהּ מִכָּאן וּלְהָלְאָה קְרֵי לֵיהּ אִידִי, וְהַיְינוּ אִידִי בַּר יַעֲקֹב. בָּרִיךְ לוֹן רַבִּי אַבָּא וְאָזִיל לְאָרְחֵיהּ.

כַּד אֲתָא סִדֵּר מִלִּין קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָחִיל לְמֵימַר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. יוֹמָא חַד הֲוָה (קָאִים) קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַאי דִּכְתִיב וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ. מַשְׁמַע דְּעַד דְּלָא אִתְגְּזַר הֲוָה נָפִיל עַל אַנְפּוֹי וּמַלִּיל עִמֵּיהּ. בָּתַר דְּאִתְגְּזַר קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ וְלָא דָּחִיל. אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ דְּאַשְׁכַּח גַּרְמֵיהּ גָּזִיר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא אִי נִיחָא קַמֵּיהּ דְּמַר דְּלֵימָא קַמֵּיהּ מֵאנּוּן מִלֵּי מַעֲלַיְיתָא דְּשְׁמַעְנָא בְּהַאי, אָמַר לֵיהּ אֵימָא. אָמַר לֵיהּ דָּחִילְנָא דְּלָא יִתְעַנְּשׁוּ עַל יָדַאי. אָמַר לֵיהּ חַס וְשָׁלוֹם (תהלים קיב) מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא נָכוֹן לִבּוֹ בָּטוּחַ בַּיְיָ. סָח לֵיהּ עוֹבָדָא וְסִדֵּר קַמֵּיהּ כָּל אִנּוּן מִלִּין.

אָמַר לֵיהּ וְכִי כָּל הַנֵּי מִלֵּי מַעֲלַיְיתָא הֲווּ טְמִירִין גַּבָּךְ וְלָא אֲמַרְתְּ לְהוּ. גּוֹזַרְנָא עָלָךְ דְּכָל תִּלְתִין יוֹמִין אִלֵּין תִּלְעֵי וְתִנְשֵׁי. וְלָא כְּתִיב, (משלי ג) אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בִּהְיוֹת לְאֵל יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת. וְכָךְ הֲוָה. אָמַר גּוֹזַרְנָא דְּבְאוֹרַיְיתָא דָּא יִגְלוֹן לְבָבֶל (וְיִגָּלוּן בְּבָבֶל) בֵּינֵי חַבְרַיָּיא.

חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּא, יוֹמָא חַד חָמָא לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן

אָמַר לֵיהּ טוּפְסָרָא דִּלְבָךְ בְּאַנְפָּךְ שְׁכִיחַ. אָמַר לֵיהּ לָא עַל דִּידִי הוּא אֶלָּא עַל דִּידְהוּ. אָמַר לֵיהּ חַס וְשָׁלוֹם דְּאִתְעַנָּשׁוּ, אֶלָּא בְּגִין דְּמִלִּין אִתְגַּלְיָין בֵּינַייְהוּ כָּל כָּךְ. יִגְלוֹן בֵּינֵי חַבְרַייָא יִלְפוּן אִנּוּן אָרְחִין (וְאִתְבַּסְּמָן) **וְאִתְכַּסְיָין מִלִּין בְּגַוַויְהוּ. דְּהָא מִלִּין לָא אִתְגַּלְיָין אֶלָּא בֵּינָא דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתְּכִים עִמָּנָא וְעַל יְדָנָא אִתְגַּלְיָין מִלִּין.**

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כְּתִיב, (ישעיה נח) **אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וְגו׳.**

זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרָזָא עַל בְּנוֹי וְיֵימָא, אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ וּכְבוֹד יְיָ יַאַסְפֶךָ,

פָּרָשַׁת וַיֵּרָא אֵלָיו

זֹהַר

(דף צז ע"א) **רַבִּי חִיָּיא פָּתַח** (שיר השירים ב) **הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא. יָהַב בְּאַרְעָא כָּל חֵילָא דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. וְכֹלָּא הֲוָה**

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

רַבָּנָן פָּתְחֵי בְּהַאי קְרָא (שיר השירים א) לְרֵיחַ (לט ב) שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שִׁמְךָ וְגו׳. תָּנוּ רַבָּנָן הַאי נִשְׁמְתָא דְּבַר אֵינָשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּסָלְקָא מֵאַרְעָא לְרָקִיעָא וְקָיְימָא בְּהַהוּא זִיהֲרָא עִלָּאָה דְּאַמָּרָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַקֵּר לָהּ.

בְּאַרְעָא, וְלָא אֲפִיקַת אִיבִּין בְּעָלְמָא עַד דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, כְּיוָן דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, כְּלָא אִתְחֲזֵי (ד״א ל״ג לְמֵיפַק) בְּעָלְמָא, וְאַרְעָא גַּלְיָאת אִיבָּהָא וְחֵילָהָא דְּאִתְפָּקְדוּ בָהּ.

כְּגַוְונָא דָּא שָׁמַיִם לָא יָהֲבוּ חֵילִין לְאַרְעָא עַד דְּאָתָא אָדָם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה. אִטַּמְרוּ כָּל אִנּוּן תּוֹלָדִין וְלָא אִתְגַּלְיָין, וּשְׁמַיָּא תָּא שְׁמַע אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי כָּל נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקַיָּא כֵּיוָן דְּקַיְימָא בְּאַתַר שְׁכִינְתָּא יְקָרָא דְּחָזְיָא לְמֵיתַב, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לַאֲבָהָתָא, וְאָמַר לוֹן זִילוּ וּבַקְרוּ לְפִלַנְיָא צַדִּיקָא דְּאָתָא, וְאַקְדִּימוּ לֵיהּ שְׁלָמָא מִן שְׁמֵי. וְאִנּוּן אָמְרִין, מָארֵי עָלְמָא, לָא אִתְחֲזֵי לְאַבָּא לְמֵיזַל לְמֶחֱמֵי לִבְרָא, בְּרָא אִתְחֲזֵי לְמֶיחֱמֵי וּלְמֶחֱזֵי וּלְמִתְבַּע לְאֲבוּי.

וְהוּא קָרֵי לְיַעֲקֹב וְאָמַר לֵיהּ אַנְתְּ דְּהַוָה לָךְ צַעֲרָא דִּבְנִין זִיל וְקַבִּיל (אולפניה) פְּנֵי דִּפְלַנְיָא צַדִּיקָא דְּאָתָא הָכָא, וְאַנָא אֵיזִיל עִמָּךְ. הֲדָא

סִתְרֵי תּוֹרָה

(חסר) הוּרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא אִתְחֲזֵי בְּתִלַת גְּוונִין, גַּוְון חַד חֵיזוּ דְּאִתְחֲזֵי לְעֵינָא מֵרָחִיק, וְעֵינָא לָא יָכִיל לְקַיְימָא בִּבְרִירוּ דְּחָזֵי בְּגִין דְּאִידּוּ מֵרָחוֹק, עַד דְּנָטִיל עֵינָא חֵיזוּ זְעֵיר בְּקֻמִיטוּ דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב,

אִתְעַכָּבוּ דְּלָא אַמְטִירוּ עַל אַרְעָא, בְּגִין דְּאָדָם אַיִן, דְּלָא אִשְׁתְּכַח וְלָא אִתְבְּרֵי, וְכֹלָּא אִתְעַכַּב בְּגִינֵיהּ, כֵּיוָן דְּאִתְחֲזֵי אָדָם, מִיָּד הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ וְכָל חַיָּילִין דְּאִתְטַמָּרוּ אִתְגַּלְיאוּ וְאִתְיְהִיבוּ בָּהּ.

עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ, דְּאִתְתַּקַּן תְּקוּנָא דְּתוּשְׁבְּחָן לְזַמְּרָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח עַד לָא אִתְבְּרֵי אָדָם. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. דְּהָא (ד"א דָּא) (ד"א ל"ג כָּל) מִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א ל"ג דְּעָבַד) דְּלָא (דף צז ע"ב) אִשְׁתְּכַח הוּא דִּכְתִיב, (תהלים כד) מְבַקְּשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה. מְבַקֵּשׁ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא מְבַקְּשֵׁי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא מֵרִישֵׁיהּ דִּקְרָא מַשְׁמַע דִּכְתִיב זֶה דּוֹר דּוֹרְשָׁיו וְגו'. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי חִיָּיא (נ"א עֲקִיבָא) יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא כְּסֵא הַכָּבוֹד, וְכֵן תָּאנָא דִּבֵי אֵלְיָהוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא כְּסֵא בְּפֵנֵי עַצְמוֹ, דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, בְּרִית כָּרַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב לְבַדּוֹ יוֹתֵר מִכֻּלָּא אֲבוֹתָיו דְּעָבִיד לֵיהּ כְּסֵא הַכָּבוֹד. בַּר מִן קַדְמָאָה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֲוָה יָתִיב וְהָוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. אֲתָא לְגַבֵּיהּ הוּא דִּכְתִיב, (תהלים כד) מְבַקְּשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה. מְבַקֵּשׁ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא מְבַקְּשֵׁי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא מֵרִישֵׁיהּ דִּקְרָא מַשְׁמַע דִּכְתִיב זֶה דּוֹר דּוֹרְשָׁיו וְגו'. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי חִיָּיא (נ"א עֲקִיבָא) יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא כְּסֵא הַכָּבוֹד, וְכֵן תָּאנָא דִּבֵי אֵלְיָהוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא כְּסֵא בְּפֵנֵי עַצְמוֹ, דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, בְּרִית כָּרַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב לְבַדּוֹ יוֹתֵר מִכֻּלָּא אֲבוֹתָיו דְּעָבִיד לֵיהּ כְּסֵא הַכָּבוֹד. בַּר מִן קַדְמָאָה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֲוָה יָתִיב וְהָוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. אֲתָא לְגַבֵּיהּ

(ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי.

גַּוָּון תִּנְיָין חֵיזוּ דְּהַאי (נ"א דְּחַד) עֵינָא בְּסִתְימוּ דִּילֵיהּ, דְּהַאי גַּוָּון לָא אִתְחֲזֵי לְעֵינָא, בַּר בְּסִתְימוּ זְעִיר דְּנָקִיט וְלָא קָיְימָא בִּבְרִירוּ, סָתִים עֵינָא וּפָתַח זְעִיר וְנָקִיט הַהוּא חֵיזוּ, וְגַוָּון דָּא (נ"א גַּוָּון וְדָא) אִצְטְרִיךְ לְפִתְרוֹנָא לְקָיְימָא עַל מַה דְּנָקִיט עֵינָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה א) מָה

בְּעָלְמָא עַד דְּאִתְבְּרֵי אָדָם. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּכַח אָדָם כּוּלָּא אִשְׁתְּכַח.

בָּתַר דְּחָטָא, כּוּלָּא אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא וְאִתְלַטְיָא אַרְעָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ג) **אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ וְגו׳. וּכְתִיב כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תֹסֵף תֵּת כֹּחָהּ לָךְ וְגו׳. וּכְתִיב וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ.**

אֲתָא נֹחַ וְתִקֵּן קַרְדּוּמִין וּפְצִירֵי בְּעָלְמָא. וּלְבָתַר וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלָה. אָתוּ בְּנֵי עָלְמָא וְחָבוּ קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִסְתַּלָּקוּ חֵילִין

רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר לֵיהּ בְּמַאי קָא עָסִיק מַר. אָמַר לֵיהּ בְּהַאי קְרָא דִכְתִיב, (שמואל א ב) וּכְסֵא כָּבוֹד יַנְחִילֵם. מַהוּ כִּסֵּא כָּבוֹד יַנְחִילֵם. זֶה יַעֲקֹב אָבִינוּ דְּעָבִיד לֵיהּ כָּרְסֵי יְקָר בִּלְחוֹדוֹי לְקַבָּלָא אוּלְפַּן נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקַיָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל עִמֵּיהּ בְּכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא. וְכַד חָמֵי נִשְׁמָתָא יְקַר אַסְפַּקְלַרְיָאה שְׁכִינְתָּא דְּמָארֵיהּ, מְבָרְכַת וְסָגְדַת קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קד) בָּרְכִי נַפְשִׁי וְגו׳. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עֲלוֹהִי. וְנִשְׁמָתָא פָּתַח וְאָמַר יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד וְגו׳ כָּל הַפָּרָשָׁה עַד סִיּוּמָא דְּקָאָמַר

אַתָּה רוֹאֶה.

גַּוְונָן תְּלִיתָאָה הוּא זֹהַר אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּלָא אִתְחֲזֵי בֵּיהּ כְּלַל, בַּר בִּגְלִגּוּלָא דְּעֵינָא כַּד אִיהוּ סָתִים בִּסְתִימוּ וּמְגַלְגְּלִין לֵיהּ בְּגִלְגּוּלָא וְאִתְחֲזֵי בְּהַאי גִּלְגּוּלָא אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא וְלָא יָכִיל לְקַיְימָא בְּהַהוּא גַּוְונָא בַּר דְּחָזֵי זֹהַר מְנָהֲרָא בִּסְתִימוּ דְּעֵינָא

דְּאַרְעָא (דְּעָלְמָא) כְּמִלְקַדְמִין, וְהַווּ קָיְימֵי עַד דְּאָתָא אַבְרָהָם.

כֵּיוָן דְּאָתָא אַבְרָהָם (לְעָלְמָא) מִיָּד הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ, אִתְתַּקָּנוּ וְאִתְגַּלּוּ כָּל חֵילִין בְּאַרְעָא. עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ. בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְגְּזַר, כֵּיוָן דְּמָטָא הַהוּא זִמְנָא דִּבְרִית אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם וְאִתְגְּזַר. כְּדֵין אִתְקַיֵּים בֵּיהּ כָּל הַאי קְרָא, וְאִתְקַיֵּים עָלְמָא, וּמִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה בְּאִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ.

יִתַּמּוּ חַטָּאִים וְגוֹ'. וְעוֹד אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי אֶלָּא מְשַׁבַּחַת לֵיהּ עַל גּוּפָא דְּאִשְׁתָּאַר בְּעָלְמָא דֵּין וְאָמַר (תהלים קג) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי וְגוֹ'. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל. מְנָא לָן הַאי. מֵהַאי קְרָא דִּכְתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא, זֶה יַעֲקֹב. מַהוּ מַמְרֵא. מִשּׁוּם דְּאַחְסִין מָאתָן עָלְמִין מֵעֵדֶן וְהוּא כִּסְּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַמְרֵא בְּגִימַטְרִיָּא מָאתָן וְתַמְנִין וְחַד הֲוָה, מָאתָן דְּעֵדֶן דִּכְתִיב, (שיר השירים ח) וּמְאַתַּיִם לַנּוֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ, וְתַמְנִין וְחַד דְּהוּא כִּסְּא. וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרֵי וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא. וְעַל שׁוּם דָּא נִקְרָא מַמְרֵא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לז) הָיְתָה עָלַי יַד יְיָ (יחזקאל לג) (נ"א וְיַד יְיָ הָיְתָה אֵלַי) וְיַד יְיָ עָלַי חֲזָקָה. וְכֻלְּהוּ מִתְפָּרְשָׁן מִנְּבִיאֵי קְשׁוֹט. בַּר מֹשֶׁה מֵהֵימְנָא עִלָּאָה דְּזָכָה לְאִסְתַּכָּלָא לְעֵילָּא בַּמֶּה דְּלָא אִתְחֲזֵי כְּלָל. עֲלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר יב) לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה וְגוֹ':

וַיֵּרָא אֵלָיו אִתְחֲזֵי וְאִתְגְּלִי לֵיהּ שְׁכִינְתָּא גּוֹ אִנּוּן דַּרְגִּין דְּאִתְחַבָּרוּ

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח הַאי קְרָא (בְּשַׁעְתָּא) **בָּתַר דְּאִתְגְּזַר אַבְרָהָם. דְּעַד לָא אִתְגְּזַר לָא הֲוָה מַלִּיל עִמֵּיהּ אֶלָּא מִגּוֹ דַּרְגָּא תַּתָּאָה, וְדַרְגִּין עִלָּאִין לָא הֲווּ קָיְימֵי עַל הַהִיא דַּרְגָּא. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר מִיָּד הַנְצָנִים נִרְאוּ בָּאָרֶץ אִלֵּין דַּרְגִּין תַּתָּאִין דְּאַפִּיקַת וְאִתְקִינַת הַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה. עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ אִלֵּין עַנְפּוֹי דְּעָרְלָה. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. דָּא קוֹל דְּנָפִיק מִגּוֹ** (דף צח ע"א) **הַהוּא פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא וְהַהוּא קוֹל נִשְׁמַע וְדָא קוֹל דְּגָזַר מִלָּה לְמַלָּלָא וְעָבִיד לָהּ שְׁלִימוּ.**

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַהוּ בְּאֵלּוֹנֵי. רְצוֹנוֹ לוֹמַר תּוּקְפּוֹי דְּהַאי הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מט) אֲבִיר יַעֲקֹב. וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל. הַאי הוּא דִּכְתִיב, (תהלים טו) יְיָ מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ וְגו'. כְּחוֹם הַיּוֹם. דִּכְתִיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָזִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין דְּשָׁמְעִין אַבְהָתָא אַבְרָהָם וְיִצְחָק דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל לְגַבֵּיהּ. תָּבְעִין מִן יַעֲקֹב לְמֵיזַל עִמֵּהוֹן וּלְאַקְדָּמָא לֵיהּ שְׁלָם וְאִנּוּן קָיְימִין עֲלוֹהִי. מַאי דִּכְתִיב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים

בְּסִטְרוֹי, מִיכָאֵ"ל לִסְטַר יְמִינָא. גַּבְרִיאֵ"ל לִסְטַר שְׂמָאלָא. רְפָאֵ"ל לְקַמָּא. אוּרִיאֵ"ל לַאֲחוֹרָא. וְעַל דָּא אִתְגַּלְיָא עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא בְּהַנֵּי אֱלוֹנֵי (נ"א צוּלְמִין) דְּעָלְמָא, בְּגִין לְאַחֲזָאָה קַמַּייהוּ בְּרִית (ד"א ל"ג קַדְמָאָה רְשִׁימוּ) קַדִּישָׁא דְּהַוָּה בְּכָל עָלְמָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל. מַאן פֶּתַח הָאֹהֶל. דָּא אֲתַר דְּאִקְרֵי בְּרִית רָזָא

תָּא חֲזֵי, דְּעַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם לָא הֲוָה עֲלֵיהּ אֶלָּא הַאי דַּרְגָּא (כח ב) כְּדְאָמְרָן, כֵּיוָן (לְבָתַר) דְּאִתְגְּזַר מַה כְּתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ. לְמַאן, דְּהָא לָא כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם. דְּאִי לְאַבְרָם מַאי שְׁבָחָא הָכָא יַתִּיר מִבְּקַדְמִיתָא עַד לָא אִתְגְּזַר דִּכְתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם. אֶלָּא רָזָא סְתִימָא אִיהוּ, וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ. לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּמַלְיָל עִמֵּיהּ, מַה דְּלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא עַד דְּלָא אִתְגְּזַר. דְּהַשְׁתָּא אִתְגְּלִי קוֹל וְאִתְחַבַּר בְּדִבּוּר כַּד מַלְיָל עִמֵּיהּ. וְהוּא יוֹשֵׁב פֻּתַח נִצָּבִים עָלָיו. שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים (דְּקַיְימִין) אִלֵּין אַבְהָתָא אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב דְּקַיְימִין עֲלוֹהִי וְחָמוּ עוֹבָדִין טָבִין (נ"א דְּעַבַד) דְּעָבְדִין. וַיַּרְא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה. מִשּׁוּם דְּחָמֵי שְׁכִינַת יְקָרָא עִמְּהוֹן הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים א) עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ (אִלּוּ הֵן הָאָבוֹת):

דָּבָר אַחֵר וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא. רַבָּנָן פָּתְחֵי בְּהַאי קְרָא בְּשָׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם. דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל שֶׁהַנְּשָׁמָה מִתְפָּרֶדֶת מִן הַגּוּף. וְלֹא נִפְטָר אָדָם מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁרוֹאֶה אֶת

דְּמְהֵימְנוּתָא. כְּחוֹם הַיּוֹם. דָּא רָזָא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ אַבְרָהָם תּוּקְפָּא דְּסִטְרָא דְּיָמִינָא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. פֻּתַח (דף צח ע"ב) הָאֹהֶל. רָזָא דְּתַרְעָא דְּצַדֶּק פְּתְחָא דְּמְהֵימְנוּתָא, דִּכְדֵין עָאל בֵּיהּ אַבְרָהָם בְּהַהוּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. כְּחוֹם הַיּוֹם. דָּא צַדִּי״ק דַּרְגָּא דְּחִבּוּרָא חָדָא דְּעָאל בֵּיהּ מַאן דְּאִתְגְּזַר וְאִתְרְשִׁים בֵּיהּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, דְּהָא אִתְעֲבַר מֵעָרְלָה וְעָאל

הָאֹהֶל. וְהוּא וְלֹא גְּלֵי מַאן. אֶלָּא הָכָא גְּלֵי חָכְמְתָא דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין שָׁרוּ עַל הַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה בָּתַר דְּאִתְגְּזַר אַבְרָהָם.

תָּא חֲזֵי, וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ. דָּא הוּא רָזָא דְּקוֹל דְּאִשְׁתְּמַע דְּאִתְחַבַּר בְּדִבּוּר וְאִתְגְּלִי בֵּיהּ. וְהוּ"א יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל, דָּא עָלְמָא עִלָּאָה דְּקָאִים לְאַנְהָרָא עֲלֵיהּ. כְּחוֹם הַיּוֹם. דְּהָא אִתְנְהִיר יְמִינָא דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם אִתְדַּבַּק בֵּיהּ. דָּבָר אַחֵר כְּחוֹם הַיּוֹם בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְקְרִיב דַּרְגָּא לְדַרְגָּא בְּתִיאוּבְתָּא דְּדָא לָקְבֵל דָּא, הַשְׁכִּינָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. וּבְאִין עִם הַשְׁכִּינָה שְׁלֹשָׁה מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת לְקַבֵּל נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ וְגוֹ'. כְּחוֹם הַיּוֹם. זֶה יוֹם הַדִּין הַבּוֹעֵר כַּתַּנּוּר לְהַפְרִיד הַנְּשָׁמָה מִן הַגּוּף.

וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים. הַמְבַקְּרִים מַעֲשָׂיו מַה שֶּׁעָשָׂה, וְהוּא מוֹדֶה עֲלֵיהֶם בְּפִיו. וְכֵיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה רוֹאָה כָּךְ, יוֹצֵאת מִן הַגּוּף עַד פֶּתַח בֵּית הַבְּלִיעָה, וְעוֹמֶדֶת שָׁם עַד שֶׁמִּתְוַדָּה כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה הַגּוּף עִמָּהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאָז נִשְׁמַת הַצַּדִּיק הִיא שְׂמֵחָה בְּמַעֲשֶׂיהָ וּשְׂמֵחָה עַל

בְּקִיּוּמָא דְּתֵרִין דַּרְגִּין אִלֵּין דְּאִנּוּן רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא:
וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים וְגוֹ'. אִלֵּין תְּלַת מַלְאָכִין שְׁלִיחָן דְּמִתְלַבְּשָׁן בְּאֲוִירָא וְנָחֲתֵי לְהַאי עָלְמָא (וְאִתְחֲזוּן) (לד ע"א) בְּחֵיזוּ דְּבַר נָשׁ. וּתְלַת

וַיֵּרָא אֵלָיו. אָמַר רַבִּי אַבָּא עַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם הֲוָה אָטִים. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר אִתְגְּלִי כֻּלָּא וְשָׁרָא עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא בִּשְׁלִימוּ כְּדְקָא יָאוֹת. תָּא חֲזֵי וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל. וְהוּא. דָּא עָלְמָא עִלָּאָה דְּשָׁרֵי עַל הַאי עָלְמָא תַּתָּאָה. אֵימָתַי כְּחוֹם הַיּוֹם בְּזִמְנָא דְּתִיאוּבְתָּא דְּחַד צַדִּיק לְמִשְׁרֵי בֵּיהּ.

מַיִּד וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו. מַאן אִנּוּן שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים. אִלֵּין אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב דְּקָיְימֵי עֲלֵיהּ דְּהַאי דַּרְגָּא, וּמַנַּיְיהוּ יָנִיק (דף צט ע"א) פִּקְדוֹנָהּ. דְּתָאנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק מִתְאַוָּה אֵימָתַי תֵּצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הֶבֶל, כְּדֵי לְהִתְעַנֵּג בָּעוֹלָם הַבָּא.

תָּנוּ רַבָּנָן כְּשֶׁחָלָה רַבִּי אֶלְיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הַהוּא יוֹמָא עֶרֶב שַׁבָּת הֲוָה, וְאוֹתִיב לִימִינֵיהּ הוּרְקָנוּס בְּרֵיהּ, וְהֲוָה מְגַלֵּי לֵיהּ עֲמִיקְתָּא וּמַסְתַּרְתָּא, וְהוּא לָא הֲוָה מְקַבֵּל בְּדַעְתֵּיהּ מִלַּיָּיא, דְּחֵשִׁיב כְּמִטּוֹרָף בְּדַעְתֵּיהּ הֲוָה. כֵּיוָן דְּחָמָא דְּדַעְתָּא דְּאַבּוּי מִתְיַשְּׁבָא עֲלּוֹי, קַבִּיל מִנֵּיהּ מְאָה וּתְמַנִּין וְתִשְׁעָה רָזִין עִלָּאִין.

כַּד מָטָא לְאַבְנֵי שַׁיִּשׁ דְּמִתְעָרְבֵי בְּמַיָּא עִלָּאָה,

הֲוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין דְּקֻשְׁטָ לָא אִתְחֲזֵי אֶלָּא בִּגְוָונִין תְּלָתָא חִוַּור וְסוּמָק וְיָרוֹק. וְהָכִי הוּא וַדַּאי.

וְאִלֵּין אִנּוּן שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים תְּלָתָא גְּוָונִין, גַּוָּון חִוַּור, גַּוָּון סוּמָק, גַּוָּון

תּוֹסֶפְתָּא

וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא. אַמַּאי בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא, וְלָא בְּאַתַר אָחֳרָא. אֶלָּא בְּגִין דְּיָהִיב לֵיהּ עֵיטָא עַל גְּזִירוּ דְּקַיְימָא דִּילֵיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם לְמִגְזַר אֲזַל אַבְרָהָם לְמֶלֶךְ עִם חַבְרוֹי, אָמַר לֵיהּ עָנֵר (אולי ר"ל כבר עברו עליך צ' שנה ואולם גם יותר שהם צ"ט כמ"ש בתוה"ק. ולא חשב הפרט) אַנְתְּ בֶּן תִּשְׁעִין שְׁנִין וְאַתְּ מֵעִיק גַּרְמָךְ. אָמַר לֵיהּ מַמְרֵא דְּכַרְתְּ יוֹמָא דְּרָמוּ לָךְ כַּשְׁדָּאֵי בְּאַתּוּן דְּנוּרָא. וְהַהוּא כַּפְנָא דְּעָבַר עַל עָלְמָא דִּכְתִיב, (בראשית יב) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה. וְאִנּוּן מַלְכִין דְּרָדְפוּ בַּתְרֵיהוֹן וּמָחֵית יַתְהוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁזְבִינָךְ מִכֹּלָּא וְלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד לָךְ בִּישׁ. קוּם עֲבִיד פִּקּוּדָא דְּמָרָךְ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַמְרֵא אַנְתְּ יְהַבְתְּ לֵיהּ עֵיטָא לְמִגְזַר, חַיֶּיךְ לֵית אֲנָא מִתְגַּלֵי עֲלֵיהּ אֶלָּא בְּפַלְטְרִין דִּילָךְ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא (עד כָּאן התוספתא):

סתרי תורה

יָרוֹק. גַּוְון חַוַּור דָּא מִיכָאֵל בְּגִין דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּיַמִּינָא. גַּוְון סוּמָק דָּא גַּבְרִיאֵל סִטְרָא דְּשְׂמָאלָא. גַּוְון יָרוֹק דָּא רָפָאֵל, וְהַנֵי אִנּוּן תְּלַת גְּוָונִין דְּקֶשֶׁת דְּקֶשֶׁת לָא אִתְחֲזֵי אֶלָּא עִמְּהוֹן, וּבְגִין כָּךְ וַיֵּרָא אֵלָיו, גִּלּוּי שְׁכִינָה בִּתְלַת גְּוָונִין אִלֵּין.

וְכֻלְּהוּ אִצְטְרִיכוּ, חַד לְאַסְיָא מִן הַמִּילָה וְדָא רָפָאֵ"ל מָארֵי דְּאַסְוָון. וְחַד לְבַשְּׂרָא לְשָׂרָה עַל בְּרָא וְדָא אִיהוּ מִיכָאֵל בְּגִין דְּאִיהוּ אִתְמַנָּא

(יסוֹדָא דְעָלְמָא) **וְאִתְּזָן. כְּדֵין וַיֵּרָא וְיָרֵץ לִקְרָאתָם. דְּתִיאוּבְתָּא דְּהַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ וְחֶדְוָותָא דִּילָהּ לְאִתְמַשְּׁכָא אֲבַתְרַייהוּ. וַיִּשְׁתָּחוּ אַרְצָה, לְאִתְתַּקְּנָא כְּרְסַיָּיא לְגַבַּייהוּ.**

תָּא חֲזֵי, עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָוִד מַלְכָּא חַד סַמְכָא מִכְּרְסַיָּיא עִלָּאָה כַּאֲבָהָן. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ כְּרְסַיָּיא לְגַבַּייהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִתְחַבַּר בְּהוּ אִיהוּ חַד סַמְכָא לְאִתְתַּקְּנָא בְּכְרְסַיָּיא עִלָּאָה. וּבְגִין כָּךְ נָטַל מַלְכוּתָא (עט ב) **בְּחֶבְרוֹן דָּוִד מַלְכָּא שְׁבַע שְׁנִין לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ. וְהָא אִתְּמַר.**

בָּכָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּפָסַק לְמֵימַר, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי. אָמַר לֵיהּ אַבָּא לָמָּה. אָמַר לֵיהּ חָזִינָא דְּאוּחְיֵת חֲלָף מִן עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ זִיל וְאֵימָא לְאִמָּךְ דְּתִסְתַּלַּק תְּפִלָּאי בְּאַתַר עִלָּאָה, וּבָתַר דְּאֶסְתַּלַּק מִן עָלְמָא וְאַיְתֵי הָכָא לְמֶחֱמֵי לְהוֹן לָא תִּבְכֵּי דְּאִנּוּן קְרִיבִין עִלָּאִין וְלָא תַּתָּאִין וְדַעְתָּא דְּבַר נָשׁ לָא יָדַע בְּהוּ.

עַד דַּהֲווּ יָתְבֵי, עָאלוּ חַכִּימֵי דָּרָא לְמִבְקַר לֵיהּ, אוֹלִיט לְהוּ עַל דְּלָא אָתוּ לְשַׁמָּשָׁא לֵיהּ דְּתָנִינָן גְּדוֹלָה שִׁמּוּשָׁה יוֹתֵר מִלִּמּוּדָהּ. עַד דְּאָתָא רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לֵיהּ עֲקִיבָא עֲקִיבָא לָמָּה לָא אָתֵית לְשַׁמָּשָׁא לִי (דְּהָא אֲתָא

לֵימִינָא וְכָל טָבִין וּבִרְכָאן בִּידֵיהּ אִתְמַסָּרָן מִסְטָרָא דְּיָמִינָא. וְחַד לַהֲפָכָא לְסִדּוֹם וְדָא אִיהוּ גַּבְרִיאֵל דְּאִיהוּ לִשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא מִסְטָרָא (דדינָא) דְּשִׂמָאלָא לְמֵידַן וּלְמֶעְבַּד עַל יְדָא

רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) **מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ. תָּא חֲזֵי, כָּל בְּנֵי עָלְמָא לָא חָמָאן עַל מָה קָיְימֵי בְּעָלְמָא, וְיוֹמִין אָזְלִין וְסָלְקִין וְקָיְימֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל אִנּוּן יוֹמִין דִּבְנֵי נָשָׁא קָיְימֵי בְּהוּ בְּהַאי עָלְמָא, דְּהָא כֻּלְּהוּ אִתְבְּרִיאוּ וְכֻלְּהוּ קָיְימֵי לְעֵילָּא, וּמְנָלַן דְּאִתְבְּרִיאוּ, דִּכְתִיב,** (תהלים קלט) **יָמִים יוּצָרוּ.**

וְכַד מָטָאן יוֹמִין לְאִסְתַּלָּקָא מֵהַאי עָלְמָא. כֻּלְּהוּ קָרִיבִין קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ב) **וַיִּקְרְבוּ יְמֵי** עִתָּא לְאִצְטָרְפָא). אָמַר לֵיהּ רַבִּי לָא הֲוָה לִי פְּנַאי. אַרְתַּח אָמַר אֶתְמְהָה עֲלָךְ אִי תָּמוּת מִיתַת עַצְמֵךְ. לַטְיֵיה דִּיהֵא קָשֶׁה מִכֻּלְהוֹן מִיתָתֵיהּ.

בָּכֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר לֵיהּ רַבִּי אוֹלִיף לִי אוֹרַיְיתָא. אַפְתַּח פּוּמֵיהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַעֲשֶׂה מֶרְכָּבָה. אֲתָא אֶשָּׁא וְאַסְחַר לְתַרְוַויְהוֹן. אָמְרוּ חַכִּימַיָּא שְׁמַע מִינָּהּ דְּלֵית אֲנַן חַזָּיִין וּכְדָאִין לְכָךְ, נָפְקוּ לְפִתְחָא דְּבָרָא וְיָתִיבוּ תַּמָּן, הֲוָה מַה דְּהֲוָה וְאָזַל אֶשָּׁא.

וְאוֹלִיף בְּבַהֲרֵת עַזָּה תְּלַת מְאָה הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, וְאוֹלִיף לֵיהּ רי"ו טְעָמִים דְּפִסּוּקֵי דְּשִׁיר הַשִּׁירִים. וְהַוּוּ עֵינוֹי דְּרַבִּי עֲקִיבָא נַחֲתִין

דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּאִיהוּ מָארֵי דְּקָטוֹלָא דְּבֵי מַלְכָּא.

וְכֻלְּהוּ עַבְדוּ שְׁלִיחֲתְהוֹן, וְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. מַלְאָךְ גַּבְרִיאֵ"ל בִּשְׁלִיחוּתָא לְנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, וּמַלְאַךְ הַמָּוֶת בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ לְנַפְשָׁא דְּיֵצֶר הָרָע. וְעִם כָּל דָּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא לָא נָפִיק עַד דְּחָזֵי שְׁכִינְתָּא.

דָּוִד לָמוּת. (בראשית מז) וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. בְּגִין דְּכַד בַּר נָשׁ אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא לָא אַשְׁגַּח וְלָא אִסְתַּכַּל עַל מַה קָאִים, אֶלָּא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא חָשִׁיב כְּאִלּוּ הוּא אָזִיל בְּרֵקַנְיָיא, דְּהָא כַּד נְשָׁמָתָא נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא לָא יָדְעַת לְאָן אָרְחָא סָלְקִין לָהּ. דְּהָא אוֹרְחָא לְסַלָּקָא לְעֵילָּא לְאַתַּר דְּנְהִירוּ דְּנְשָׁמָתִין עָלְאִין נְהָרִין, לָא (דף צט ע"ב) אִתְיְהִיב לְכֻלְּהוֹן נְשָׁמָתִין, דְּהָא כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, הָכִי אִתְמַשְׁכַת לְבָתַר דְּנָפִיק מִנֵּיהּ.

מַיָּא. וְאִתְחַזַּר אֶשָּׁא כְּקַדְמִיתָא. כַּד מָטָא לְהַאי פְּסוּקָא (שיר השירים ב) סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי, לָא יָכִיל לְמִסְבַּל רַבִּי עֲקִיבָא וְאָרִים קָלֵיהּ בִּבְכִיָּיתָא וְגָעֵי וְלָא הֲוָה מְמַלֵּל מִדְּחִילוּ דִּשְׁכִינְתָּא דְּהַוָּת תַּמָּן.

אוֹרֵי לֵיהּ כָּל עָמִיקָתָא וְרָזִין עִלָּאִין דְּהַוָּה בֵּיהּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. וְאוֹמֵי לֵיהּ אוֹמָאָה דְּלָא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד פְּסוּק מִנֵּיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא לִיתְחֲרִיב עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ. וְלָא בָּעֵי קַמֵּיהּ דְּיִשְׁתַּמְּשׁוּן בֵּיהּ (דף צט ע"א) בְּרַיְיתֵי מִסְגִיאוּת קְדוּשְׁתָּא דְּאִית בֵּיהּ. לְבָתַר נָפִיק רַבִּי עֲקִיבָא וְגָעֵי

כַּד חָמָא לוֹן מִתְחַבְּרָן כְּחַדָּא כְּדֵין חָמָא שְׁכִינְתָּא (דף צט ע"ב) (כְּגַוְונָא דְּא) בְּגַוְונָהָא וְסָגִיד דִּכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה. כְּגַוְונָא דְּיַעֲקֹב שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מז) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה לַשְׁכִינָה. וּלְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא אָמַר בְּשִׁמְאָ אדנ״י, וּלְגַבֵּי צַדִּיק אָדוֹ״ן. דְּהָא כְּדֵין אִקְרֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ כַּד אִתְנַהֲרָא מִצַּדִּיק וְאִתְנַהֲרָא בְּגַוְונָהָא, דְּהָא בְּגִין

תָּא חֲזֵי, אִי בַּר נָשׁ אִתְמְשִׁיךְ בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתִיאוּבְתָּא דִּילֵיהּ אֲבַתְרֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, לְבָתַר כַּד נָפִיק מִגֵּיהּ, אִיהוּ אִתְמְשִׁיךְ אֲבַתְרֵיהּ וְיָהֲבִין לֵיהּ אוֹרַח לְאִסְתַּלָּקָא לְעֵילָּא, בָּתַר הַהוּא מְשִׁיכוּ דְּאִתְמְשִׁיךְ בִּרְעוּתָא כָּל יוֹמָא בְּהַאי עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא יוֹמָא חַד אִעַרְעָנָא בְּחַד מָתָא מֵאִנּוּן דְּהָווּ מִן בְּנֵי קֶדֶם, וְאָמְרוּ לִי מֵהַהִיא חָכְמְתָא דְּהָווּ יָדְעִין מִיּוֹמֵי קַדְמָאֵי וְהָווּ אַשְׁכְּחָן סִפְרִין דְּחָכְמְתָא דִּלְהוֹן, וּקְרִיבוּ לִי חַד סִפְרָא.

וְנָבְעִין עֵינוֹי מַיָּא, וְהָוָה אָמַר, וַוי רַבִּי, וַוי רַבִּי, דְּאִשְׁתָּאַר עָלְמָא יָתוֹם מִנָּךְ. עָאלוּ כָּל שְׁאָר חַבִּימַיָּא גַּבֵּיהּ וְשָׁאֲלוּ לֵיהּ וְאָתִיב לְהוֹן.

הָוָה דָּחִיק לֵיהּ (שֵׁעְתָּא) לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אַפִּיק תְּרֵי דְּרוֹעוֹי וְשַׁוִּינוֹן עַל לִבֵּיהּ. פָּתַח וְאָמַר, אִי עָלְמָא עָלְמָא עִלָּאָה, חָזְרַת לְאָעֳלָא וּלְאִגְנָזָא מִן תַּתָּאָה כָּל נְהִירוּ וּבוּצִינָא. וַוי לְכוֹן תְּרֵי דְּרָעֵי וַוי לְכוֹן תְּרֵי תּוֹרוֹת דְּיִשְׁתַּכְּחוּן יוֹמָא דֵּין מִן עָלְמָא. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל יוֹמוֹי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָוָה נְהִירָא שִׁמְעָתָא מִפּוּמֵיהּ כְּיוֹמָא דְּאִתְיְהִיבַת בְּטוּרָא דְּסִינַי.

(דְּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּא כְּדֵין) **דָּא אִשְׁתְּלִים לְעֵילָּא.**

מַהָכָא, דְּחֵיזוּ דִּלְתַתָּא מָשִׁיךְ מְשִׁיכוּ מִלְעֵילָּא, דְּהָא גְּוונִין אִלֵּין מָשְׁכִין מְשִׁיכָא מִלְעֵילָּא מֵאִנּוּן מְקוֹרִין עִלָּאִין. אדנ״י מָשְׁכָא מִלְעֵילָּא בְּאִלֵּין תִּלַת גְּוונִין דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, וּבְהוּ נָטְלָא כָּל מַה דְּנָטְלֵי מִלְעֵילָּא. וּבְגִין דְּאִנּוּן חִבּוּרָא דִּילָהּ וְסָמְכִין דִּילָהּ בְּכוּלָּא אִתְּמַר שְׁמָא

וְהָוָה כְּתִיב בֵּיהּ, דְּהָא כְּגַוְונָא דְּרְעוּתָא דְּבַר נָשׁ אִיכַּוּון בֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא, הָכִי אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מִלְּעֵילָּא כְּגַוְונָא דְּהַהוּא רְעוּתָא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, אִי רְעוּתֵיהּ אִיכַּוִּין בְּמִלָּה עִלָּאָה קַדִּישָׁא אִיהוּ אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ לְהַהִיא מִלָּה מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא לְגַבֵּיהּ.

וְאִי רְעוּתֵיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בְּסִטְרָא אָחֳרָא וְאִיכַּוִּין בֵּיהּ, אִיהוּ אַמְשִׁיךְ לְהַהִיא מִלָּה מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא לְגַבֵּיהּ. וְהָווּ אָמְרֵי דְּעִקָּרָא דְּמִלְּתָא תַּלְיָיא בְּמִלִּין וּבְעוֹבָדָא וּבִרְעוּתָא לְאִתְדַּבְּקָא, וּבְדָא אָמַר אוֹרַיְיתָא (סִבְרִית גְּמָרָא) גְּמָרִית וְחָכְמְתָא סְבָרִית וְשִׁמּוּשָׁא עֲבָדִית. דְּאִלּוּ יְהוֹן כָּל בְּנֵי אֱינָשָׁא דְּעָלְמָא סוֹפְרִים לָא יָכְלִין לְמִכְתַּב וְלָא חַסְרֵי תַּלְמִידֵי מֵחָכְמָתִי אֶלָּא כְּכוּחְלָא בְּעֵינָא וְאַנָא מֵרְבּוֹתֵי אֶלָּא כְּמַאן דְּשָׁתֵי בִּימָא. וְלָא הָוָה, אֶלָּא לְמִיתַּן טִיבוּתָא לְרַבּוֹהִי יַתִּיר מִנֵּיהּ. וְהָווּ שָׁאֲלִין מִנֵּיהּ בְּהַהוּא סַנְדְּלָא דְּיִבּוּם עַד דְּנָפַק נִשְׁמָתֵיהּ וְאָמַר טָהוֹר. וְלָא הָוָה תַּמָּן רַבִּי עֲקִיבָא. כַּד נָפַק שַׁבָּתָא אַשְׁכְּחֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא דְּמִית, בָּזַע מָאנֵיהּ וְגָרִיר כָּל בְּשָׂרֵיהּ וְדָמָא נָחִית וְנָגִיד עַל דְּיוֹקְנֵיהּ. הָוָה צָוַח וּבְכֵי, נָפַק לְבָרָא וְאָמַר, שְׁמַיָּא שְׁמַיָּא, אָמְרוּ

אדנ״י. דְּהָא שְׁמָא דָּא אִתְגְּלִי לֵיהּ כְּלִיל בְּרָזִין עִלָּאִין, אִתְגְּלִי לֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא מַה דְּלָא הֲוָות מִקַּדְמַת דְּנָא דְּלָא הָוָה גָּזִיר. וְעַד דְּאִתְגְּזַר לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא מִנֵּיהּ זַרְעָא קַדִּישָׁא, כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר מִיָּד נָפַק מִנֵּיהּ זַרְעָא קַדִּישָׁא.

וּבְגִין כָּךְ אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא בְּאִנּוּן דַּרְגִּין (דף ק ע"א) קַדִּישִׁין. (דניאל

אִתְמְשַׁךְ מִלְּעֵילָא לְתַתָּא הַהוּא סִטְרָא דְּאִתְדַּבַּק בָּהּ. וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ כָּל אִנּוּן עוֹבָדִין וּפוּלְחָנִין דְּכֻכְבַיָּא וּמַזָּלֵי וּמִלִּין דְּאִצְטְרִיכוּ לוֹן וְהֵיאַךְ רְעוּתָא לְאִתְכַּוָּונָא בְּהוּ בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לוֹן (דף ק ע"א) לְגַבַּייהוּ. כְּגַוְונָא דָּא מַאן דְּבָעֵי לְאִתְדַּבְּקָא לְעֵילָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּהָא בְּעוֹבָדָא וּבְמִלִּין וּבְרְעוּתָא דִּלְבָּא לְכַוְונָא בְּהֵהִיא מִלָּה תַּלְיָיא מִלְּתָא לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְגַבֵּיהּ מֵעֵילָא לְתַתָּא וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּהֵהִיא מִלָּה.

וְהָווּ אָמְרֵי כַּמָּה דְּבַר נָשׁ לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיהֲרָא דְּנְהִירוּתָא דְּהַוָת נְהִיר יַתִּיר מִנְהוֹן הָא אִתְחַשַּׁךְ. (דף צט ע"ב) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוֹצָה לָצֵאת שִׂמְחָה וְהַצַּדִּיק בָּטוּחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַיִּרְא וַיָּרֹץ לִקְרָאתָם. בְּשִׂמְחָה, לְקַבֵּל פְּנֵיהֶם. מֵאֵי זֶה מָקוֹם, מִפֶּתַח הָאֹהֶל כְּדְקָא אָמְרָן. וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה לְגַבֵּי שְׁכִינָה. רַבִּי יוֹחָנָן פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סוֹב דְּמֵה לְךָ דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים. עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְגוֹ'. זוֹ אַזְהָרָה לָאָדָם בְּעוֹדוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּהֶרֶף עַיִן. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (קהלת ו) וְאִלּוּ חָיָה

יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. זֹהַ״ר זָהֳרָא דְּזָהֳרִין בִּדְלִיקוּ זָהֳרָא. זֹהַ״ר דְּאַנְהִיר דְּאַדְלִיק וְנָצִיץ לְכַמָּה סִטְרִין. זֹהַ״ר סָלִיק וְנָחִית. זֹהַ״ר נָצִיץ לְכָל עֵיבָר. זֹהַ״ר נָגִיד וְנָפִיק. זֹהַ״ר דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין. זֹהַ״ר דְּעָבִיד תּוֹלְדִין. זֹהַ״ר (זֹהֲרָא) טָמִיר וְגָנִיז, נְצִיצוּ דְּכָל נְצִיצִין וְדַרְגִין כֻּלָּא בֵּיהּ, נָפִיק וְטָמִיר. סָתִים וְגַלְיָא. חָזֵי

אִתְמְשַׁךְ בְּהַאי עָלְמָא הָכִי נָמֵי מָשְׁכִין לֵיהּ כַּד נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא. וּבְמָה דְּאִתְדַּבַּק בְּהַאי עָלְמָא וְאִתְמְשַׁךְ אֲבַתְרֵיהּ הָכִי אִתְדַּבַּק בְּהַהוּא עָלְמָא, אִי בְּקוּדְשָׁא, בְּקוּדְשָׁא. וְאִי בִּמְסָאֲבָא, בִּמְסָאֲבָא. אִי בְּקוּדְשָׁא, מָשְׁכִין לֵיהּ לְגַבֵּי הַהוּא סְטַר וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ לְעֵילָּא, וְאִתְעֲבִיד מִמַּנָּא שַׁמָּשָׁא, לְשַׁמָּשָׁא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין אִנּוּן שְׁאָר מַלְאָכִין. כְּמָה דְּהָכִי אִתְדַּבַּק לְעֵילָּא וְקָאִים בֵּין אִנּוּן קַדִּישִׁין דִּכְתִיב (זכריה ג) וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה.

אֶלֶף שָׁנִים כַּעֲמַיִם וְגו'. בְּיוֹם הַמִּיתָה כָּל מַה שֶּׁהָיָה נֶחְשַׁב כְּיוֹם אֶחָד אֶצְלוֹ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם מַתְרָה בּוֹ וְאוֹמֶרֶת עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם (וְנָסוּ הַצְּלָלִים) וְיִדְמֶה בְּעֵינֶיךָ כְּהֶרֶף עַיִן בְּעוֹרְךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְנָסוּ הַצְּלָלִים הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב ח) כִּי צֵל יָמֵינוּ עַלֵי אָרֶץ. בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ סוֹב דְּמֵה לְךָ דּוֹדִי לִצְבִי וְגו'.

דָּבָר אַחֵר עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְגו'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִי, זוֹ אַזְהָרָה לָאָדָם בְּעוֹדוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּהֶרֶף עַיִן. מַה הַצְּבִי כַּל בְּרַגְלָיו אַף אַתָּה הֱיֵה כַּל כַּצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֶר הָאַיָּלִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֲךָ כְּדֵי שֶׁתִּנָּחֵל הָעוֹלָם

וְלָא חֲזֵי. (זֹהַ"ר) סִפְרָא דָּא מַבּוּעָא דְּבֵירָא, נָפִיק בִּימָמָא טָמִיר בְּלֵילְיָא אִשְׁתַּעְשָׁא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא בְּתוֹלָדִין דְּאַפִּיק. זֹהַ"ר דְּזָהִיר וְאַנְהִיר לְכֹלָּא, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְחֲזֵי, וְכָל גְּוָונִין סְתִימִין בֵּיהּ, וְאִתְקְרֵי בִּשְׁמָא דַּאדנ"י. תְּלַת גְּוָונִין אִתְחֲזֵי לְתַתָּא, מֵהַאי תְּלַת גְּוָונִין לְעֵילָּא, מֵאִלֵּין עִלָּאִין אִתְמְשַׁךְ כֹּלָּא (ס"א לְגַבֵּי זֹהַר) (אִנּוּן עִלָּאִין. זֹהַר)

הָכִי נָמֵי כְּגַוְונָא דָא. אִי בִּמְסָאבָא, מָשְׁכִין לֵיהּ לְגַבֵּי הַהוּא סְטַר וְאִתְעֲבִיד כְּחַד מִנַּייהוּ לְאִתְדַּבְקָא בְּהוּ וְאִנּוּן אִקְרוּן נְזִקֵי בְּנֵי נְשָׁא. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּנָפִיק מֵהַאי עָלְמָא נָטְלִין לֵיהּ וְשָׁאֲבִין לֵיהּ בַּגִּיהִנָּם בְּהַהוּא אֲתַר דְּדַייְנֵי לוֹן לִבְנֵי מְסָאבָא דְּסָאִיבוּ גַּרְמַייהוּ וְרוּחַייהוּ, וּלְבָתַר אִתְדַּבַּק בְּהוּ. וְאִיהוּ נְזָקָא (כט א) כְּחַד מֵאִנּוּן נְזִקֵי דְּעָלְמָא.

אָמִינָא לוֹן בָּנַי קְרִיבָא דָא לְמִלִּין דְּאוֹרַייְתָא. אֲבָל אִית לְכוּ אִתְרַחֲקָא (מגו) מֵאִנּוּן סִפְרִין (אלין) בְּגִין דְּלָא הַבָּא שֶׁהוּא הָרֵי בְּשָׁמִים הַנִּקְרָא הַר יָיִ, הַר הַתַּעֲנוּג הָהָר הַטּוֹב.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא אָמַר רַב אִי חֲוֵינָא מִסְתַּכְּלִין בְּפָרָשָׁתָא דָּא נִסְתַּכֵּל בְּחָכְמָתָא, אִי עִנְיָנָא דִּנְשָׁמָתָא הִיא לָאו רֵישָׁא סוֹפָא וְלָאו סוֹפָא רֵישָׁא, (דף ק ע"א) וְאִי עִנְיָנָא לִפְטִירַת אִינִישׁ מֵעָלְמָא הִיא, נִסְתּוֹר כָּל פָּרָשָׁתָא אוֹ נוֹקִים פָּרָשָׁתָא בְּהַאי אוֹ בְּהַאי. מַהוּ יוּקַח נָא מְעַט מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְגוֹ' וְאֶקְחָה פַּת לֶחֶם וְגוֹ' וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל שָׂרָה וְגוֹ' וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וְגוֹ' וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וְגוֹ'. כַּד אַתָּא רַב דִּימִי אָמַר לֹא מָצְאָה הַנִּשְׁמָה תּוֹעֶלֶת לַגּוּף דְּלָא אִתְחֲזֵי. וְנָצִיץ בִּתְרֵיסַר נְצִיצִין, וּזְהִירִין דִּנְצִיצִין מִנֵּיהּ. תְּלֵיסַר אִנּוּן בְּרָזָא דִּשְׁמָא (דף ק ע"ב) קַדִּישָׁא וְגוֹ', רָזָא דְּאֵין סוֹף יְדוֹד אִקְרֵי. כַּד אִתְחַבַּר זֹהַר תַּתָּאָה אדני בְּזֹהַר עִלָּאָה יְדוֹד, אִתְעֲבִיד שְׁמָא סָתִים. דְּבֵיהּ יָדְעֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט וּמִסְתַּכְּלָאן לְגוֹ זֹהֲרָא עִלָּאָה, וְדָא יְאַקְדָּנָקֵי חֵיזוּ טְמִירִין (נ"א חֵיזוֹן טְמִירִין) דִּכְתִיב, (יחזקאל א) כְּעֵין

(דף ק ע"ב) יִסְטֵי לְבַייכוּ לְאִלֵּין פּוּלְחָנִין וּלְכָל אִנּוּן סִטְרִין דְּקָאֲמַר הָכָא דְּיִלְמָא חַס וְשָׁלוֹם (לְא) תִּסְטוֹן מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא כָּל סִפְרִים אִלֵּין אַטְעַיִין לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין דִּבְנֵי קֶדֶם חַכִּימִין הֲווּ, וִירוּתָא דְּחָכְמְתָא דָּא יָרְתוּ מֵאַבְרָהָם דְּיָהֵב לִבְנֵי פִּלַגְשִׁים, דִּכְתִיב, (בראשית כה) וְלִבְנֵי הַפִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנוֹת וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חַי קֵדְמָה אֶל אֶרֶץ קֶדֶם. וּלְבָתַר אִתְמַשְׁכוּ בְּהַהִיא חָכְמָה לְכַמָּה סִטְרִין. אִלְמָלֵא מַה שֶּׁרָמַז בְּכָאן רָמָז הַקְּרְבָּנוֹת. בָּטְלוּ הַקְּרְבָּנוֹת לֹא בָּטְלָה הַתּוֹרָה, הַאי דְּלָא אִעְסַק בַּקְּרְבָּנוֹת לְיִעְסַק בַּתּוֹרָה וְיִתְהַנֵּי לֵיהּ יַתִּיר, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּשֶׁפֵּרֵשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַקְּרְבָּנוֹת אָמַר מִשֶּׁה רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם תִּינַח בִּזְמַן שֶׁיִּהְיוּ יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמָתָם, כֵּיוָן שֶׁיִּגְלוּ מֵעַל אַדְמָתָם מַה יַּעֲשׂוּ, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, יַעַסְקוּ בַּתּוֹרָה וַאֲנִי מוֹחֵל לָהֶם בִּשְׁבִילָהּ יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לָעוֹלָה לַמִּנְחָה וגו'. כְּלוֹמַר זֹאת הַתּוֹרָה בִּשְׁבִיל עוֹלָה בִּשְׁבִיל מִנְחָה בִּשְׁבִיל חַטָּאת בִּשְׁבִיל אָשָׁם.

הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

מַתְנִיתִין, עִלָּאִין רָמְאִין טָבִין דְּיָמִינָא, תֵּשַׁע נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא נָפְקִין, וּמִתְפַּלְגִין בְּאַתְוָון, וְאַתְוָון בְּהוּ נָטְלִין, (מְטַלְטְלָן) מַטְלָנוֹי דַּקִּיקִין בְּרָזֵי. (פְּלִיטִין) פְּלִיגִין, אִלֵּין תֵּשַׁע שַׁלִּיטִין עַל אַתְוָון, אַתְוָון מְנַיְידוּ אִתְפַּשְׁטוּ. אִשְׁתָּאֲרוּ נְקוּדִין לְאַעֲלָאָה לוֹן. לָא נָטְלִין בַּר כַּד אִנּוּן

אֲבָל זַרְעָא דְּיִצְחָק חוּלָקָא דְּיַעֲקֹב לָאו הָכִי, דִּכְתִיב, (בראשית כה) **וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, דָּא חוּלָקָא קַדִּישָׁא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ אַבְרָהָם, וְנָפַק מֵהַהוּא עַדְבָּא וּמֵהַהוּא סִטְרָא, יַעֲקֹב מַה כְּתִיב בֵּיהּ** (בראשית כח) **וְהִנֵּה יְיָ נִצָּב עָלָיו. וּכְתִיב,** (ישעיה מא) **וְאַתָּה יַעֲקֹב עַבְדִּי וְגוֹ'. בְּגִינֵי כָךְ בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִתְמַשְׁכָא בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ תָּדִיר דִּכְתִיב,** (דברים י) **וּבוֹ תִדְבָּק.**

תָּא חֲזֵי, (תהלים כד) **מִי יַעֲלֶה** אָמַר רַבִּי כְּרוֹסְפְּדָאי הַאי מַאן דְּמַדְכַּר בְּפוּמֵיהּ בְּכָתֵי כְּנֶסְיוֹת וּבְכָתֵי מִדְרָשׁוֹת עִנְיָינָא דְּקָרְבְּנַיָּא וְתִקְרוּבְתָּא וְיכַוֵּון בְּהוּ, בְּרִית כְּרוּתָה הוּא דְּאִנּוּן מַלְאָכַיָּא דְּמַדְכְּרִין חוֹבֵיהּ לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ דְּלָא יָכְלִין לְמֶעְבַּד לֵיהּ אִלְמָלֵא טִיבוּ. וּמַאן יוֹכַח הַאי פִּרְשָׁתָא יוֹכַח, דְּכְתִיב דְּאָמַר וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו, מַהוּ עָלָיו, לְעַיֵּן בְּדִינֵיהּ, כֵּיוָן (דף ק ע"ב) דְּחָמָא נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקָא כָּךְ, מַה כְּתִיב וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה וְגוֹ'. מַהוּ הָאֹהֱלָה בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וּמַהוּ אוֹמֵר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים, עִנְיַן הַקָּרְבָּנוֹת, וְנִשְׁמָתָא מִתְכַּוֶּונֶת בְּהוּ,

נָפְקִין.

אִלֵּין אִנּוּן בְּרָזָא דְּאֵין סוֹף, כֻּלְּהוּ אַתָּוון (מִטַּלְלָן) מַטְלָנִין בְּרָזָא דְּאֵין סוֹף. כְּמָה דְּאִנּוּן נָטְלֵי לוֹן הָכִי נָמֵי נָטְלֵי. אִלֵּין סְתִימִין אַתָּוון גַּלְיָין וְלָא גַלְיָין, הַנֵּי טְמִירִין עַל מַה דְּשָׁרְיָין אַתָּוון.

תִּשַׁע שְׁמָהָן גְּלִיפָן בְּעֶשֶׂר, וְאִנּוּן קַדְמָאָה אָהֱיֶה. (יו"ד ה"א) **אדי"ד** (דף

בְּהַר יְיָ וגו׳. וּלְבָתַר אַהֲדַר וּפֵירֵשׁ נְקִי כַּפַּיִם. דְּלָא עָבִיד בִּידּוֹי טוּפְסָא וְלָא אִתְתַּקַּף בְּהוּ בְּמָה דְּלָא אִצְטְרִיךְ. וְתוּ דְּלָא אִסְתָּאַב בְּהוּ וְלָא סָאִיב בְּהוּ לְגוּפָא כְּאִנּוּן דְּמָסָאֲבִין גַּרְמַיְיהוּ בְּיָדִין לְאִסְתָּאֲבָא, וְדָא הוּא נְקִי כַּפַּיִם, וּבַר לֵבָב, כְּגַוְונָא דָּא דְּלָא אַמְשִׁיךְ רְעוּתֵיהּ וְלִבֵּיהּ לְסִטְרָא אָחֳרָא, אֶלָּא לְאִתְמַשְּׁכָא בָּתַר פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשׁוֹ. נַפְשׁוֹ כְּתִיב נַפְשִׁי קְרִי, וְהָא אוּקְמוּהָ (דף קא ע"א) נַפְשִׁי דָּא נֶפֶשׁ דָּוִד הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם. וּכְדֵין נַיְיחָא לְהוּ וְלָא יָכְלִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ.

רַבִּי פִּנְחָס פָּתַח קְרָא דִּכְתִיב, (במדבר יז) וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וּכְתִיב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְגוֹ׳ וּכְתִיב וַתַּעֲצֹר הַמַּגֵּפָה. כְּתִיב הָכָא מַהֵר וּכְתִיב הָתָם מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים. מַה לְהַלָּן קָרְבָּן לְאִשְׁתְּזָבָא אַף כָּאן קָרְבָּן לְאִשְׁתְּזָבָא.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס זִמְנָא חָדָא הֲוֵינָא אָזְלֵי בְּאָרְחָא וַעֲרָעִית בֵּיהּ בְּאֵלְיָהוּ, אֲמִינָא לֵיהּ, לֵימָא לִי מַר מִלָּה דְּמַעֲלֵי לְבְרִיְיתָא, אָמַר לֵיהּ, קַיָּים גָּזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְעָאלוּ

(קא ע"א) אֲשֶׁר אד״ד. ידו״ד, א״ל, אֱלֹדִי״ם, ידו״ד, צְבָאוֹ״ת אָדוֹ״ן, שַׁדַּ״י. (ומן דָּא שְׁמָא יו״ד ה״א וא״ו ה״א מִתְפַּשֵּׁט כ״ב אוֹתִיּוֹת וְרָזָא דִּשְׁמָא **מנצפך** הֲרֵי כ״ז אוֹתִיּוֹת, וְדָא הוּא רָזָא ידו״ד אלהינ״ו ידו״ד אֶחָד. יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ ידו״ד הֲרֵי י״ד אוֹתִיּוֹת, אֶחָד רָזָא י״ג אַתְוָון וּמִנְּהוֹן יִתְפַּשְׁטוּ רמ״ח אֵבְרִים (במדרש רות איתא, י״ב אתוון דיחודא שמ״ע ובשכמל״ו מהרמ״ק) שֵׁם בֶּן מ״ב וְשֵׁם בֶּן ע״ב מנצפ״ך חֲמִשָּׁה גְּבוּרוֹת וּמְנִיָּה

סִטְרָא דִּמְהֵימְנוּתָא. נַפְשׁוֹ דָּא נֶפֶשׁ דְּבַר נָשׁ מַמָּשׁ. בְּגִין דְּכַד יִפּוֹק מֵהַאי עָלְמָא. וְנַפְשֵׁיהּ יִסְתַּלַּק בְּעוֹבָדִין דְּכָשְׁרִין עַל מַה דְּיִתְקַיֵּים בֵּהּ לְמֵיהַךְ בֵּין כָּל אִנּוּן קַדִּישִׁין כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קטז) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. וּבְגִין דְּלָא נָשָׁא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי יִשָּׂא בְּרָכָה מֵאֵת יְיָ וגו׳.

תָּא חֲזֵי, בָּתַר דְּאִתְגְּזַר אַבְרָהָם הֲוָה יָתִיב וְכָאִיב, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר לְגַבֵּיהּ תְּלַת מַלְאָכִין בְּאִתְגַּלְיָא לְאַקְדָּמָא לֵיהּ שְׁלָם. וְאִי תֵּימָא דְּהָא קַמֵּיהּ כָּל אִלֵּין מַלְאָכַיָּא דִּמְמַנָּן לְאַדְכָּרָא חוֹבֵי דְּבַר נָשׁ, דִּי בְּעִדָּנָא דְּיִדְכְּרוּן בְּנֵי אֱנָשָׁא קָרְבָּנַיָּא דְּמַנֵּי מֹשֶׁה וְשַׁוֵּי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּהוּ, דְּכֻלְּהוּ יִדְכְּרוּן לֵיהּ לְטַב.

וְעוֹד בְּעִדָּנָא דְּיִעֲרַע מוֹתָנָא בִּבְנֵי אֱנָשָׁא, קָיְימָא אִתְגְּזַר וְכָרוֹזָא אַעֲבַר עַל כָּל חֵילָא דִּשְׁמַיָּא דְּאִי יֵיעָלוּן בְּנוֹהִי בִּאַרְעָא בְּבָתֵּי כְנֵסְיוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְיֵימְרוּן בִּרְעוּת נַפְשָׁא וְלִבָּא עְנֵינָא דִּקְטֹרֶת בּוֹסְמִין דְּהֲווּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דְּיִתְבַּטַּל מוֹתָנָא מִנַּיְיהוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים

יִתְפַּשֵּׁט רָזָא דְּחַמְשִׁין שַׁעֲרֵי בִּינָה וּמִנְהוֹן יִתְפַּשְּׁטוּן ע"ב. הֲרֵי רמ"ח אֵבָרִים עִם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת).

אִלֵּין אִנּוּן עֶשֶׂר שְׁמָהָן גְּלִיפָן בְּסִטְרֵיהוֹן. וְכָל הַנֵּי שְׁמָהָן אִתְגְּלִיפוּ רמ״ח אֵבָרִים וְעָאלִין בְּחַד אֲרוֹן הַבְּרִית, וּמַאן אִיהוּ, שְׁמָא דְּאִתְקְרֵי אדנ״י. וְדָא (ד״א רָזָא) אִתְגְּלִי הַשְׁתָּא לְאַבְרָהָם. (נ״א ידו״ד צְבָאו״ת ונ״א

בְּאִתְגַּלְיָא. וְכִי מַאן יָכִיל לְמֶחֱמֵי מַלְאָכִין וְהָא כְּתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וגו'. אֶלָּא וַדַּאי חָמָא לוֹן, דְּנַחֲתֵי לְאַרְעָא כְּגַוְונָא דִּבְנֵי נָשָׁא, וְלָא יְקִשֶּׁה לָךְ הַאי, דְּהָא וַדַּאי אִנּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין, וּבְשַׁעֲתָא דְּנָחֲתֵי לְעָלְמָא מִתְלַבְּשִׁין (קמד א) בַּאֲוִירֵי וּבִיסוֹדֵי דִּגוּלְמִין, וְאִתְחָזוּ לִבְנֵי נָשָׁא מַמָּשׁ כְּחֵיזוּ דְּיוּקְנָא דִּלְהוֹן.

וְתָא חֲזֵי, אַבְרָהָם חָמָא לוֹן כְּחֵיזוּ בְּנֵי נָשָׁא. וְאַף עַל גַּב דְּהַוָה כָּאִיב מִמִּילָה נָפַק וְרַהַט אַבַּתְרַייהוּ בְּגִין דְּלָא לְמִגְרַע (מה) דְּהַוָה עַבִיד מִקַּדְמַת דְּנָא.

קְטֹרֶת. אָמַר לֵיהּ אַהֲרֹן לָמָּה. אָמַר כִּי יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְיָ וְגו'. מַה כְּתִיב וַיָּרָץ אֶל (דף קא ע"א) תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם. וּכְתִיב וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה. וְלָא יָכִיל מַלְאָכָא דִּמְחַבְּלָא לְשַׁלְטָאָה וְנִתְבַּטְּלָא מוֹתָנָא.

רַבִּי אַחָא אֲזַל לְכַפַּר טַרְשָׁא אֲתָא לְגַבֵּי אוּשְׁפִּיזֵיהּ, לְחֵישׁוּ עֲלַיְיהוּ כָּל בְּנֵי מָתָא, אָמְרוּ גַּבְרָא רַבָּא אֲתָא הָכָא נֵזִיל לְגַבֵּיהּ, אָתוּ לְגַבֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ לָא חָס עַל אוֹבָדָנָא, אָמַר לְהוּ מַהוּ. אָמְרוּ לֵיהּ דְּאִית שִׁבְעָה יוֹמִין דְּשָׁאֲרֵי מוֹתָנָא בְּמָאתָא וְכָל יוֹמָא אִתְתַּקַּף וְלָא אִתְבַּטַּל.

אֵ"ל אדנ"י). מִיכָאֵל שְׁמָא דִּימִינָא דְּקָא אָחִיד וּמְשַׁמְּשָׁא לִשְׁמָא דָּא יַתִּיר מֵאִנּוּן אָחֳרָנִין, בְּכָל אֲתַר דְּרָזָא דְּהַאי שְׁמָא תַּמָּן מִיכָאֵל תַּמָּן, (דף קא ע"ב) אִסְתְּלִיק הַאי מִיכָאֵל אִסְתְּלִיק אֱלֹהִים בַּהֲדֵי שַׁדַּי.

בְּקַדְמִיתָא שִׁלְשָׁה אֲנָשִׁים וְאִגְלִימוּ בְּצִיוּרָא דַּאֲוִירָא וְהַוּוּ אָכְלֵי, אָכְלֵי וַדַּאי, דְּאֶשָּׁא דִּלְהוֹ אָכַל וְשָׁצֵי כֻּלָּא וְאַעֲבִיד נַחַת רוּחַ לְאַבְרָהָם. אִנּוּן

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי כְּחֵיזוּ דְּמַלְאָכִין חָמָא לוֹן, מִמַּה דִּכְתִיב וַיֹּאמַר אֲדֹנָי בְּאל"ף דל"ת, שְׁכִינְתָּא הֲוָה אַתְיָא, וְאִלֵּין הֲווּ סְמִיכִין דִּילָהּ וְכָרְסְיָיא לְגַבָּהּ, בְּגִין דְּאִנּוּן גָּוֹונִין (צא א) **תְּלַת דְּתַחוֹתָא. וְחָמָא הַשְׁתָּא בְּגִין דְּאִתְגְּזַר מַה דְּלָא הֲוָה חָמֵי מִקַּדְמַת דְּנָא עַד לָא** (דף קא ע"ב) **אִתְגְּזַר, בְּקַדְמִיתָא לָא הֲוָה יָדַע אֶלָּא דְּאִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא, וּלְבָתַר יָדַע דְּאִנּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין וְאָתוּ בִּשְׁלִיחוּתָא לְגַבֵּיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאָמְרוּ לֵיהּ אַי"ה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וּבְשָׂרוּ לֵיהּ בְּשׂוֹרַת יִצְחָק.**

אָמַר לְהוּ נְזִיל לְבֵי כְּנִשְׁתָּא וְנִתְבַּע רַחֲמֵי מִן קֳדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, אָתוּ וְאָמְרוּ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי מִיתוּ, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי נָטוּ לָמוּת. אָמַר לְהוּ רַבִּי אַחָא לֵית עִתָּא לְקַיְּימָא הָכִי דְּשַׁעֲתָא דְּחִיקָא.

אֲבָל אַפְרִישׁוּ מִנְכוֹן אַרְבְּעִין בְּנֵי נָשָׁא מֵאִנּוּן דְּזַכָּאִין יַתִּיר. עַשָּׂרָה עֲשָׂרָה לְאַרְבְּעָה חוּלָקִין וְאַנָא עִמְכוֹן, עֲשָׂרָה לְזִוּוּיְיתָא דְּמָאתָא, וַעֲשָׂרָה לְזִוּוּיְיתָא דְּמָאתָא, וְכֵן לְאַרְבַּע זִוּוּיְיתָא דְּמָאתָא. וְאָמְרוּ בִּרְעוּת נַפְשְׁכוֹן עִנְיָינָא דְּקִטְרֵת בּוֹסְמִין. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לְמֹשֶׁה וְעִנְיָינָא דְּקָרְבָּנָא עִמֵּיהּ. עֲבִדוּ כֵּן תְּלַת זִמְנִין וְאַעֲבָרוּ

אֶשָׁא וַדַּאי, וְהַהוּא אֶשָׁא. אִתְכַּסֵּי בְּצִיּוּרָא דְּאַוִּירָא וְלָא אִתְחֲזֵי, וְהַהוּא מֵיכְלָא אֶשָׁא מִלַּהֲטָא וְאָכְלָא לֵיהּ, וַאֲבָרָהָם מְקַבֵּל נַחַת רוּחַ מֵהַאי.

כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מַה כְּתִיב וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם, מִיָּד מִסְתַּלֵּק בַּהֲדֵיהּ מִיכָאֵל דִּכְתִיב וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה וְגוֹ'.

אֵלָיו אַתְוָון נְקוּדוֹת אי"ו, וְסִימָן אי"ו, רֶמֶז לְמַה דִּלְעֵילָּא, רֶמֶז לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָּאֳהֶל. כְּתִיב הָכָא הִנֵּה בָּאֳהֶל וּכְתִיב הָתָם (ישעיה לג) **אֹהֶל בַּל יִצְעָן וְגו'. תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּנָקוּד אי"ו אַמַּאי כְּתִיב לְבָתַר אַיֵּה, אֶלָּא בְּגִין דְּחִבּוּרָא דְּדַכַר וְנוּקְבָא כְּחֲדָא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. כְּדֵין אָמַר וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָּאֳהֶל. תַּמָּן הוּא קְשׁוֹרָא דְּכֹלָּא וְתַמָּן אִשְׁתַּכַּח** (וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָּאֳהֶל). **אַיֵּה וְגו', וְכִי לָא הֲווּ יָדְעֵי מַלְאָכֵי עִלָּאֵי דְּשָׂרָה הִנֵּה בָּאֳהֶל, אַמַּאי כְּתִיב בְּכָל מָאתָא לְאַרְבַּע זְוִיתָא וְהַוּוּ אָמְרִין כֵּן, לְבָתַר אָמַר לְהוּ גְּזִיל לְאִנּוּן דְּאוֹשִׁיטוּ לְמֵימַת אַפְרִישׁוּ מִנַּיְיכוּ לְבָתֵּיהוֹן, וְאִמְרוּ כְּדֵין, וְכַד תְּסַיְּימוּ אִמְרוּן אִלֵּין פְּסוּקַיָּא** (במדבר טז) **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגו'** (דף קא ע"ב) **וַיִּקַּח אַהֲרֹן וְגו' וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וְגו'. וְכֵן עֲבִדוּ וְאִתְבַּטַּל מִנַּיְיהוּ.**

שְׁמְעוּ הַהוּא קָלָא דְּאָמַר סִתְרָא סִתְרָא כַּמַּיְיתָא אוֹחִילוּ לְעֵילָּא דְּהָא דִּינָא דְּשַׁמַּיָּא לָא אַשְׁרֵי הָכָא דְּהָא יָדְעֵי לְבַטָּלָא לֵיהּ. חָלַשׁ לְבֵיהּ דְּרַבִּי אַחָא, אִדְמוּךְ, שָׁמַע דְּאָמְרֵי לֵיהּ, כַּד עָבַדְתְּ דָּא עֲבִיד דָּא, זִיל וְאֵימָא לוֹן

שְׁלִשָּׁה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא וְהַשְׁתָּא תְּרִין, אֶלָּא מִיכָאֵל דְּאִיהוּ יָמִינָא אִסְתַּלִּיק (קו ב) בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא.

מַלְאָךְ דְּאִתְחֲזֵי לְמָנוֹחַ נָחֹת וְאִיגְלִים (ליה) בַּאֲוִירָא וְאִתְחֲזֵי לֵיהּ וְדָא אִיהוּ אוּרִיאֵל. מַה דְּלָא נָחֹת בְּאִלֵּין דְּאַבְרָהָם, נָחֹת הָכָא בִּלְחוֹדוֹי לְבַשְּׂרָא לְמָנוֹחַ דְּאָתֵי מִדָּן. (דף קב ע"א) וּבְגִין דְּלָא חָשִׁיב כְּאַבְרָהָם לָא

אַיֵּה. אֶלָּא לָא יָדְעֵי בְּהַאי עָלְמָא אֶלָּא מַה דְּאִתְמְסַר לְהוּ לְמִנְדַּע.

תָּא חֲזֵי (שמות יב) **וְעָבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְיָ. וְכִי כַּמָּה שְׁלִיחִין וּמַלְאָכִין אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בְּגִין דְּאִנּוּן לָא יָדְעֵי בֵּין טִפָּה דְּבוּכְרָא לְהַהוּא דְּלָא בּוּכְרָא בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.**

כְּגַוְונָא דָּא (יחזקאל ט) **וְהִתְוִיתָ תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים. וְאַמַּאי צְרִיכִין. אֶלָּא בְּגִין דְּאִנּוּן לָא יָדְעֵי, אֶלָּא מַה דְּאִתְמְסַר לוֹן לְמִנְדַּע** (יְדַעְיָ), **כְּגוֹן כָּל אִנּוּן** דְּיַחְזְרוּן בִּתְשׁוּבָה דְּחַיָּיבִין אִנּוּן קַמָּאי. קָם וְאַחֲזַר לְהוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימְתָּא, וְקַבִּילוּ עֲלַיְיהוּ דְּלָא יִתְבַּטְלוּן (צד א (ב)) מֵאוֹרַיְיתָא לְעָלַם, וְאַחֲלִיפוּ שְׁמָא דְּקַרְתָּא וְקָארוּן לָהּ מָאתָא מַחְסֵיָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא דַּי לָהֶם לַצַּדִּיקִים שֶׁמְּבַטְּלִין אֶת הַגְּזֵרָה אֶלָּא לְאַחַר כֵּן שֶׁמְּבָרְכִין לָהֶם, תֵּדַע לָךְ שֶׁכֵּן הוּא, דִּכְיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת לַגּוּף מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים וְגוֹ' וְכָל אוֹתוֹ הָעִנְיָן וּמְבַטֵּל אֶת הַדִּין, מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיִךְ כְּעֵת חַיָּה הֲרֵי בְּרָכָה. כֵּיוָן שֶׁרוֹאִים אוֹתָהּ הַמַּלְאָכִים שֶׁזֶּה לָקַח עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, מַה עוֹשִׂים, הוֹלְכִים

כְּתִיב דְּאַכַּל, דְּהָא כְּתִיב, (שופטים יג) אִם תַּעַצְרֵנִי לֹא אוֹכַל בְּלַחְמֶךָ. וּכְתִיב וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַלַּהַב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל מַלְאַךְ יְיָ בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ'. וְהָכָא וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם. בְּגִין דְּבֵיהּ אִסְתְּלִיק **מִיכָאֵל, וְאִשְׁתָּאֲרוּ רְפָאֵל וְגַבְרִיאֵל.**

וְעַלַיְיהוּ כְּתִיב שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה, בָּעֶרֶב, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תַּלְיָא

מִלִּין דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיְיתָאָה עַל עָלְמָא. וּמַאי טַעְמָא בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעֲבַר פָּרוּזָא בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין בְּהַהִיא מִלָּה דְּזַמִּין לְאַיְיתָאָה עַל עָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא בְּשַׁעֲתָא דְּמְחַבְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא (דף קב ע"א) בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְכַּסָיָא בְּבֵיתֵיהּ וְלָא יִתְחַזֵי בְּשׁוּקָא בְּגִין דְּלָא יִתְחַבֵּל, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר. מְנַיְיהוּ (דְּיָכִיל לְאִסְתַּתְּרָא, אִין, אֲבָל מִכַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא (ס"א יָכִיל) בָּעֵי לְאִסְתַּתְּרָא. מַה כְּתִיב, (ירמיה אֵצֶל הָרְשָׁעִים לְעַיִן בְּדִינָם וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיָּקוּמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוֹם לְמִקּוֹם הָרְשָׁעִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט. הַדָּא הוּא דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה כָּךְ הַרְכוּ שֶׁל צַדִּיק כֵּיוָן שֶׁרוֹאֶה שֶׁמְּעַיְינִין בְּדִינוֹ אֵינוֹ מִתְאַחֵר לָשׁוּב וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְהַקְרִיב (עַל) חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ לִפְנֵי צוּרוֹ עַד שֶׁמִּסְתַּלְּקִין בַּעֲלֵי הַדִּין מִמֶּנּוּ.

דְּכֵיוָן שֶׁאָמַר וַיִּשָּׂא עֵינָיו (דף קב ע"א) וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו, מַה כְּתִיב בַּנְּשָׁמָה, וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֳהֱלָה אֶל שָׂרָה. בְּחִפָּזוֹן וּבְמְהִירוּת בְּלֹא שׁוּם הַעְכָּבָה, מִיָּד מְמַהֶרֶת

עַל עָלְמָא, לְבָתַר אִסְתַּלַּק חַד וְאִשְׁתְּכַח גַּבְרִיאֵל בְּלְחוֹדֵיהּ. בְּזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִשְׁתְּזִיב לוֹט, וְאִיהוּ אוֹף הָכִי זָכָה בְּהוּ, וְעַל דָּא אָתוּ לְגַבֵּיהּ, (עד כאן סתרי תורה)

כג) **אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְיָ.**

אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ, דְּלָא בָּעוּ לוֹמַר קַמָּהּ, כֵּיוָן דְּאָמַר הִנֵּה בָּאֹהֶל מִיָּד וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, אוֹרַח אַרְעָא, דְּעַד לָא אַזְמִין אַבְרָהָם קַמַּייהוּ לְמֵיכַל לָא אָמְרוּ לֵיהּ מִידֵּי, בְּגִין דְּלָא יִתְחֲזֵי דִּבְגִין הַהִיא בְּשׂוֹרָה קָא אַזְמִין לְהוּ לְמֵיכַל, בָּתַר דְּכְתִיב וַיֹּאכְלוּ כְּדֵין אָמְרוּ לֵיהּ הַהִיא בְּשׂוֹרָה.

וַיֹּאכְלוּ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ וְכִי מַלְאָכֵי עִלָּאֵי אָכְלֵי, אֶלָּא בְּגִין יִקָּרָא דְּאַבְרָהָם אִתְחֲזֵי הָכִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וַיֹּאכְלוּ וַדַּאי, בְּגִין דְּאִנּוּן (קד א) **אֶשָּׁא דְּאָכִיל אֶשָּׁא וְלָא הַנְשָׁמָה אֵצֶל הַגּוּף לְהַחֲזִירוֹ לְמוּטָב וּלְבַקֵּשׁ בַּמֶּה שֶׁיִּתְכַּפֵּר לוֹ עַד שֶׁמִּסְתַּלְּקִין מִמֶּנּוּ בַּעֲלֵי הַדִּין.**

רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר מַהוּ דְּאָמַר וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים. אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה עוֹמֶדֶת בְּמַעֲלָתָהּ וְהַגּוּף נִשְׁאָר בָּאָרֶץ מִכַּמָּה שָׁנִים, בָּאִים בַּיָּמִים, שָׁנִים וְיָמִים הַרְבֵּה. וְחָדַל לָצֵאת וְלָבֹא וְלַעֲבֹר אֹרַח כִּשְׁאָר כָּל אָדָם, אִתְבַּשַּׁר לְהַחַיּוֹת הַגּוּף.

מַהוּ אוֹמֵר אַחֲרֵי בְלוֹתִי הָיְתָה לִי עֶדְנָה, אַחֲרֵי בְלוֹתִי בֶּעָפָר מֵהַיּוֹם כַּמָּה שָׁנִים הָיְתָה לִי עֶדְנָה וְחִדּוּשׁ, וַאדוֹנִי זָקֵן שֶׁהַיּוֹם כַּמָּה שָׁנִים שֶׁיָּצְאת מִמֶּנִּי וְלֹא הִפְקִידַנִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר הֲיִפָּלֵא מִיְיָ דָּבָר לַמּוֹעֵד. מַהוּ לַמּוֹעֵד. אוֹתוֹ הַיָּדוּעַ אֶצְלִי לְהַחַיּוֹת

אִתְחֲזֵי, וְכָל מַה דְּיָהֵב לוֹן אַבְרָהָם אָכְלֵי בְּגִין דְּמִסְטָרָא דְּאַבְרָהָם אָכְלֵי לְעֵילָּא (דְּאָכְלֵי מֵהַהוּא סִטְרָא דִּלְעֵילָּא)**.**

תָּא חֲזֵי, כָּל מַה דְּאָכִיל אַבְרָהָם בְּטָהֳרָה אִיהוּ קָא אָכִיל וּבְגִין כָּךְ אַקְרִיב קַמַּייהוּ וְאָכְלֵי, וְנָטִיר אַבְרָהָם בְּבֵיתֵיהּ דַּכְיָא וּמְסָאֲבוּתָא, דְּאָפִילוּ בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ מְסָאַב (לָא יָכִיל לְקָרְבָא לְבֵיתֵיהּ בְּדִין יָדַע אַבְרָהָם דְּהָא מְסָאַב אִיהוּ וְעָבִיד) (נ"א **לָא הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ בְּבֵיתֵיהּ, עַד דְּעָבִיד) לֵיהּ טְבִילָה, אוֹ עָבִיד לֵיהּ לְנַטְרָא שִׁבְעָה יוֹמִין כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ בְּבֵיתֵיהּ, וְהָכִי הוּא וַדַּאי.**

תָּא חֲזֵי כְּתִיב, (דברים כג) **אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֵה לַיְלָה וְגוֹ'. מַאי** הַמֵּתִים. וּלְשָׁרָה בֵּן מְלַמֵּד שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ כְּבֶן שָׁלֹשׁ שָׁנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי סִימוֹן כֵּיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה נִיזּוֹנֶת מִזִּיוָהּ שֶׁל מַעְלָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵר לְאוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ הַנִּקְרָא דומ"ה, לֵךְ וּבַשֵּׁר לְגוּף פְּלוֹנִי שֶׁאֲנִי עָתִיד לְהַחֲיוֹתוֹ לַמּוֹעֵד שֶׁאֲנִי אַחַיֶּה אֶת הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. וְהוּא מֵשִׁיב אַחֲרֵי בְּלוֹתִי הָיְתָה לִי עֶדְנָה. אַחֲרֵי בְּלוֹתִי בֶּעָפָר וְשָׁכַנְתִּי בָּאֲדָמָה וְאָכַל בְּשָׂרִי רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר תִּהְיֶה לִי חִדּוּשׁ.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵר לַנְּשָׁמָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָהָם וְגוֹ' הֲיִפָּלֵא מֵיְיָ דָּבָר לַמּוֹעֵד הַיָּדוּעַ אֶצְלִי לְהַחֲיוֹת אֶת הַמֵּתִים, אָשׁוּב אֵלֶיךָ, אוֹתוֹ הַגּוּף שֶׁהוּא (דף קב ע"ב) קָדוֹשׁ מְחוּדָּשׁ כְּבָרִאשׁוֹנָה לִהְיוֹתְכֶם מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים וְאוֹתוֹ הַיּוֹם עָתִיד לְפָנַי

תַּקַּנְתֵּיהּ, וְהָיָה לִפְנוֹת עֶרֶב יִרְחַץ בַּמַּיִם. אִעַרַע בֵּיהּ טֻמְאָה (דף קב ע"ב) אָחֳרָא כְּגוֹן זִיבָה אוֹ (נ"א סְגִירוּ אוֹ נְדָּה) סְגִירַת נְדָּה דְּהַוּוּ תְּרֵי מְסָאֲבוּ, לָא סַגְיָא לֵיהּ בְּהַהִיא טְבִילָה (בְּגִין) בֵּין דְּאִעַרַע בֵּיהּ קֶרִי קַדֶּם דְּקַבִּיל טֻמְאָה אָחֳרָא (בְּגִין) בֵּין דְּאִעַרַע בֵּיהּ לְבָתַר.

לִשְׁמֹחַ בָּהֶם הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו,

(ע"כ מדרש הנעלם)

וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה הֲווּ מְתַקְּנֵי טְבִילָה לְכֻלְּהוּ, אִיהוּ לְגַבְרֵי וְאִיהִי לְנַשֵּׁי. מַאי טַעְמָא אִעַסַק אַבְרָהָם לְדַכָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין דְּאִיהוּ טָהוֹר וְאִקְרֵי טָהוֹר. דִּכְתִיב, (איוב יד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד. טָהוֹר דָּא אַבְרָהָם דְּנָפַק מִתָּרַח.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר בְּגִין לְתַקָּנָא הַהוּא דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, וּמַאן אִיהוּ מַיִ"ם. בְּגִין כָּךְ אַתְקִין לְדַכָּאָה בְּנֵי עָלְמָא בְּמַיָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאַזְמִין לַמַּלְאָכִין, שִׁירוּתָא דְּמִלּוֹי מַה כְּתִיב יוּקַח נָא מְעַט מַיִם. בְּגִין לְאִתְתַּקְּפָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּמַיִין שָׁרָאן בָּהּ. וּבְגִינֵי כָךְ הֲוָה מְדַכֵּי לְכָל בְּנֵי נָשָׁא מִכֹּלָּא. מְדַכֵּי לוֹן מִסִּטְרָא דְּעַבּוֹדָה זָרָה, וּמְדַכֵּי לוֹן מִסִּטְרָא דְּמִסָּאֲבָא, וְכַמָּה דְּאִיהוּ מְדַכֵּי לְגוּבְרִין הָכִי נָמֵי שָׂרָה מְדַכָּאת לְנָשִׁין, וְאִשְׁתַּכְּחוּ כֻּלְּהוּ דְּאַתְיָין לְגַבַּייהוּ דְּכְיִין מִכֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, אִילָנָא נָטַע אַבְרָהָם בְּכָל אֲתַר דְּדִיּוּרֵיהּ תַּמָּן, וְלָא הֲוָה סָלִיק בְּכָל אֲתַר כְּדְקָא יְאוּת, בַּר בְּשַׁעֲתָא דְּדִיּוּרֵיהּ בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן, וּבְהַהוּא אִילָנָא הֲוָה יָדַע מַאן דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמַאן דְּאִתְאַחִיד בְּעַבּוּדָה זָרָה.

מַאן דְּאִתְאַחִיד בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִילָנָא הֲוָה פָּרִישׁ עַנְפּוֹי וְחַפֵּי עַל רֵישֵׁיהּ וְעַבִיד עֵלֵיהּ צִלָּא יָאֶה, וּמַאן דְּאִתְאַחִיד בְּסִטְרָא דְּעַבּוּדָה זָרָה הַהוּא אִילָנָא הֲוָה אִסְתַּלַק וַעֲנָפּוֹי הֲווּ סְלִיקִין לְעֵילָא. כְּדֵין הֲוָה יָדַע אַבְרָהָם וְאַזְהִיר לֵיהּ, וְלָא אַעֲדֵי מִתַּמָּן עַד דְּאִתְאַחִיד בְּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכִי מַאן דְּאִיהוּ דַּכְיָא (ד״א ל״ג הָכִי) מְקַבֵּל לֵיהּ אִילָנָא. מַאן דְּאִיהוּ מְסָאָב לָא מְקַבֵּל לֵיהּ.

כְּדֵין יָדַע אַבְרָהָם וּמְדַכֵּי לוֹן בְּמַיָּא.

וּמַעַיְינָא דְּמַיָּא הֲוָה תְּחוֹת הַהוּא אִילָנָא, וּמַאן דְּצָרִיךְ טְבִילָה מִיָּד מַיִין סָלְקִין לְגַבֵּיהּ, וְאִילָנָא אִסְתַּלְקִין עַנְפּוֹי, כְּדֵין יָדַע אַבְרָהָם דְּאִיהוּ מְסָאָבָא וּבָעֵי טְבִילָה מִיָּד, וְאִם לָאו מַיָּא נְגִיבָן כְּדֵין יָדַע דְּבָעֵי לְאִסְתָּאָבָא וּלְאִסְתַּמָּרָא שִׁבְעָה יוֹמִין.

תָּא חֲזֵי, דְּאַפִּילוּ בְּשַׁעֲתָא דְּאַזְמִין לוֹן לְמַלְאָכִין אָמַר לוֹן וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ בְּגִין לְמֶחֱמֵי וּלְמִבְדַּק בְּהוּ, וּבְהַהוּא אִילָנָא הֲוָה בָּדִיק לְכָל בְּנֵי עָלְמָא. וְרָזָא (לְקַבֵּל)

בְּגִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָא (עבד) אָמַר דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי לְכֹלָּא, וּבְגִין כָּךְ וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ וְלֹא תַּחַת עֲבוֹדָה זָרָה.

וְתָא חֲזֵי, כַּד חָב אָדָם, בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע חָב, דִּכְתִיב וּמֵעֵץ הַדַּעַת וְגוֹ' וְאִיהוּ בֵּיהּ חָב וְגָרַם מוֹתָא לְעָלְמָא. מַה כְּתִיב וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְגוֹ'. (וְגָרַם מוֹתָא לְכָל בְּנֵי עָלְמָא) וְכַד אַתָּא אַבְרָהָם בְּאִילָנָא אָחֳרָא אַתְקִין עָלְמָא דְּהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי וְאוֹדַע מְהֵימְנוּתָא לְכָל בְּנֵי עָלְמָא:

וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק שׁוּב אָשׁוּב, שׁוּב יָשׁוּב מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא מַפְתְּחָא דָּא לְמִפְקַד עֲקָרוֹת בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ וְלָא בִּידָא דְּשִׁלִּיחָא אָחֳרָא. כְּמָה דְּתָנִינָן תְּלַת מַפְתְּחָן אִנּוּן דְּלָא אִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּשִׁלִּיחָא. דְּחַיָּה וּתְחִיַּת הַמֵּתִים וּגְשָׁמִים. וְהוֹאִיל דְּלָא אִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּשִׁלִּיחָא אַמַּאי כְּתִיב שׁוּב אָשׁוּב. אֶלָּא וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהַוָּה קָאִים עֲלַיְיהוּ אָמַר (ליה) מִלָּה, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ.

וְתָא חֲזֵי, בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר סְתָם אוֹ וַיִּקְרָא סְתָם הוּא מַלְאָכָא דִּבְרִית וְלָא אָחֳרָא. וַיֹּאמֶר דִּכְתִיב, (שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמַע וְגוֹ' וַיֹּאמֶר וְלָא קָאָמַר

מַאן הוּא. וַיִּקְרָא דִּכְתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וְלָא קָאֲמַר מַאן הֲוָה. אָמַר דִּכְתִיב, (שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר וְגוֹ' וְלָא אָמַר מַאן הֲוָה. (אוף הָכִי דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב וַיֹּאמֶר סְתָם וְלָא קָאֲמַר מַאן (דף קג ע"א) הֲוָה) אֶלָּא בְּכָל הַנֵּי מַלְאָכָא דִּבְרִית הֲוָה וְכוּלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמָר. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ וְגוֹ'. וְהִנֵּה בֵּן וְגוֹ':

וְהִנֵּה בֵּן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ. מַאי טַעְמָא לָא כְּתִיב וְהִנֵּה בֵּן לְךָ, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יַחֲשֹׁב דְּהָא מִן הָגָר אִיהוּ כְּדְבְקַדְמִיתָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (מלאכי א) בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו. בֵּן יְכַבֵּד אָב דָּא יִצְחָק לְאַבְרָהָם. אֵימָתַי כַּבִּיד לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּעַקַד לֵיהּ עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא וּבְעָא לְמִקְרַב לֵיהּ קָרְבָּנָא, וְיִצְחָק בַּר תְּלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין הֲוָה, וְאַבְרָהָם הֲוָה סָבָא, דְּאִילּוּ הֲוָה בָּעִיט (ס"א בֵּיהּ) בְּרַגְלָא חַד לָא יָכִיל לְמֵיקַם קַמֵּיהּ, (כָּל שֶׁכֵּן לְמֶעְבַּד לֵיהּ), וְאִיהוּ אוֹקִיר לֵיהּ לְאַבּוֹי וְעַקַד לֵיהּ כְּחַד אִימְרָא בְּגִין לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דְּאַבּוֹי.

(קמו ב) וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו דָּא אֱלִיעֶזֶר לְאַבְרָהָם. כַּד שַׁדַּר לֵיהּ לְחָרָן, וְעַבַד כָּל רְעוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם, וְאוֹקִיר לֵיהּ כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיָּשֶׂם בֵּרַךְ אֶת אֲדוֹנִי וְגוֹ'. וּכְתִיב (בראשית כד) וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי, בְּגִין לְאוֹקִיר לֵיהּ לְאַבְרָהָם. דְּהָא בַּר נָשׁ דְּהַוָּה מַייְתֵי כֶּסֶף וְזָהָב וְאַבְנֵי יְקָר

וּגְמַלִּין וְאִיהוּ כְּדְקָא יָאוּת שַׁפִּיר בְּחֵיזוּ לָא אָמַר דְּאִיהוּ רְחִימָא דְּאַבְרָהָם אוֹ קָרִיבָא דִּילֵיהּ. אֶלָּא אָמַר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי, בְּגִין לְסַלְקָא בְּשִׁבְחָא דְּאַבְרָהָם וּלְאוֹקִיר לֵיהּ בְּעֵינַיְיהוּ.

וְעַל דָּא בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו. וְאַתּוּן יִשְׂרָאֵל בָּנַי. קְלָנָא בְּעֵינַיְיכוּ לוֹמַר דְּאֲנָא אֲבוּכוֹן אוֹ דְּאַתּוּן עֲבָדִין לִי. וְאִם אָב אָנִי אַיֵּה כְּבוֹדִי וְגוֹ'. בְּגִין כָּךְ וְהִנֵּה בֵּן, דָּא הוּא בֵּן וַדַּאי, וְלָא יִשְׁמָעֵאל. דָּא הוּא בֵּן דְּאוֹקִיר לְאֲבוּי כְּדְקָא חָזֵי.

וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ. בֵּן לְשָׂרָה, דִּבְגִינֵיהּ מִיתַת, דִּבְגִינֵיהּ כְּאִיבַת נַפְשָׁהּ עַד דְּנַפְקַת מִינָהּ. וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה. לְאִסְתַּלָּקָא בְּגִינֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב בְּדִינָא עַל עָלְמָא. דִּכְדֵין וַיֵּיְ פָּקַד אֶת שָׂרָה וְגוֹ' דְּהָא מַדְכְּרֵי לְשָׂרָה בְּגִינֵיהּ דְּיִצְחָק וְעַל דָּא אִיהוּ בֵּן לְשָׂרָה (אִנְהוּ מַלְאָכֵי אָמְרוּ). וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה. (דֵּין) דְּהָא נוּקְבָא נָטְלָא (לֵיהּ) לְבָרָא מִן דְּכוּרָא:

וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו. מַאי וְהוּא אַחֲרָיו, וְהִיא אַחֲרָיו מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת מַה דְּהַוָה אָמַר (פֶּתַח הָאֹהֶל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוּא אַחֲרָיו מַאן דְּהַוָה אָמַר) פֶּתַח הָאֹהֶל דָּא דַּרְגָּא תַּתָּאָה. פִּתְחָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וְהוּא אַחֲרָיו (דָּא) דְּאוֹדֵי לֵיהּ דַּרְגָּא עִלָּאָה (נ"א

פְּתַח הָאוֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פְּתַח הָאוֹהֶל דָּא דַּרְגָּא תַּתָּאָה, וְהוּא אַחֲרָיו דָּא דַּרְגָּא עִלָּאָה). **מִן יוֹמָא דְּהַוַּת שָׂרָה בְּעָלְמָא לָא שְׁמִעַת מִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּר הַהוּא שַׁעֲתָא.**

דָּבָר אַחֵר דְּהַוַּת יָתְבָא שָׂרָה פֶּתַח הָאוֹהֶל בְּגִין לְמִשְׁמַע מִלִּין. וְהֵיא שְׁמַעַת הַאי מִלָּה דְּאִתְבַּשַּׂר בָּהּ אַבְרָהָם. (ד"א) **וְהוּא אַחֲרָיו. אַבְרָהָם דְּהַוָּה יָתִיב אַחוֹרוֹי דְּשָׁכִינְתָּא: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים. מַאי בָּאִים בַּיָּמִים. שְׁעוּרִין דְּיוֹמִין דְּאִתְחֲזֵי כְּדֵין לְהוּ, חַד מְאָה וְחַד תְּשְׁעִים, עָאלוּ בְּיוֹמִין שְׁעוּרָא דְּיוֹמִין כְּדְקָא יָאוֹת. בָּאִים בַּיָּמִים. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר כִּי בָא הַיּוֹם דְּאִעַרַב יוֹמָא לְמֵיעַל. חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים. וְהַהִיא שַׁעֲתָא חָמַאת גַּרְמָהּ בְּעִדּוּנָא אָחֳרָא. וּבְגִין כָּךְ אָמְרָה וַאֲדוֹנִי זָקֵן דְּהָא אִיהוּ לָא כְדַאי לְאוֹלָדָא בְּגִין דְּאִיהוּ סָבָא.**

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (משלי לא) **נוֹדַע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק בִּיקָרֵיהּ דְּאִיהוּ גָּנִיז וְסָתִים בְּעִילּוֹיָא סַגְיָא. לָאו אִיתַי בְּעָלְמָא וְלָא הֲוָה מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא דְּיָכִיל לְקַיְּימָא עַל חָכְמְתָא דִּילֵיהּ וְלָא יָכִיל לְקַיְּימָא בֵּיהּ. בְּגִין דְּאִיהוּ גָּנִיז וְסָתִים וְאִסְתַּלַּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי לָא יָכְלִין לְאִתְדַּבְּקָא, עַד דְּכֻלְּהוּ אָמְרִין** (יחזקאל ג) **בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. תַּתָּאֵי אָמְרֵי דְּאִיהוּ**

לְעֵילָא דִּכְתִיב, (תהלים קיג) עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. עִלָּאֵי אָמְרֵי דְּאִיהוּ לְתַתָּא דִּכְתִיב, (תהלים נז) עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ. עַד דְּכֻלְּהוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי אָמְרֵי בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. בְּגִין דְּלָא אִתְיְיַדַּע וְלָא הֲוָה מַאן דְּיָכִיל לְקַיְימָא בֵּיהּ, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָהּ.

(דף קג ע"ב)

אֶלָּא וַדַּאי נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָהּ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אִתְיְדַע וְאִתְדַּבַּק לְפוּם מַה דְּמִשְׁתַּעֵר בְּלִבֵּיהּ כָּל חַד כַּמָּה דְּיָכִיל לְאִדַּבְּקָא בְּרוּחָא דְּחָכְמְתָא. וּלְפוּם מַה דְּמִשְׁתַּעֵר בְּלִבֵּיהּ הָכִי אִתְיְדַע בְּלִבֵּיהּ. וּבְגִינֵי כָךְ נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בְּאִנּוּן שְׁעָרִים. אֲבָל דְּאִתְיְדַע כְּדְקָא יָאוֹת לָא הֲוָה מַאן דְּיָכִיל לְאִדַּבְּקָא וּלְמִנְדַּע לֵיהּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָהּ. מַאן שְׁעָרִים. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם. וּבְגִין אִלּוּ שְׁעָרִים דְּאִנּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין בְּגִינַיְיהוּ אִתְיְדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי לָא לָא יָכְלִין לְאִתְדַּבָּקָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא נִשְׁמָתָא דְּבַר נָשׁ לָאו אִיהוּ (נ"א לָא אִית) מַאן דְּיָכִיל לְמִנְדַּע לָהּ, אֶלָּא בְּגִין אִלֵּין שַׁיְיפִין דְּגוּפָא וְאִנּוּן דַּרְגִּין דְּעָבְדִין אוּמָנוּתָא דִּנְשִׁמְתָא בְּגִין כָּךְ אִתְיְדַע וְלָא אִתְיְדַע. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְיְדַע וְלָא אִתְיְדַע

בְּגִין דְּאִיהוּ נְשִׁמְתָּא לְנִשְׁמְתָּא רוּחָא לְרוּחָא גְּנִיז וְטָמִיר מִכֹּלָּא, אֲבָל בְּאִנּוּן שְׁעָרִים דְּאִנּוּן פְּתִיחִין לְנִשְׁמָתָא אִתְיְדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי, אִית פְּתָחָא לְפִתְחָא וְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמַנַּיְיהוּ יְדִיעַ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פֶּתַח הָאֹהֶל, דָּא הוּא פִּתְחָא דְּצֶדֶק. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק וְגוֹ' דָּא פִּתְחָא קַדְמָאָה לְאָעָלָא בֵּיהּ, וּבְהַאי פִּתְחָא אִתְחַזּוּן כָּל שְׁאָר פִּתְחִין עִלָּאִין. מַאן דְּזָכֵי לְהַאי (פִּתְחָא) זָכֵי לְמִנְדַּע בֵּיהּ וּבְכֻלְּהוּ שְׁאָר פִּתְחִין בְּגִין דְּכֻלְּהוּ שָׁרָאן עֲלֵיהּ.

וְהַשְׁתָּא דְּפִתְחָא דָּא לָא אִתְיְדַע. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא וְכֻלְּהוּ פִּתְחִין אִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ וְלָא יָכְלִין לְמִנְדַּע וּלְאִתְדַּבְּקָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא זְמִינִין כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין לְמִשְׁרֵי עֲלֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת.

וּכְדֵין יִנְדְּעוּן בְּנֵי עָלְמָא חָכְמְתָא עִלָּאָה יַקִּירָא מַה דְּלָא הֲווּ יָדְעִין מִקַּדְמַת דְּנָא. דִּכְתִיב, (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ. כֻּלְּהוּ זְמִינִין לְאַשְׁרָאָה עַל הַאי פִּתְחָא תַּתָּאָה דְּאִיהוּ פֶּתַח הָאֹהֶל. וְכֻלְּהוּ זְמִינִין לְאַשְׁרָאָה עַל מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּגִין לְמֵידַן עָלְמָא דִּכְתִיב וְשָׁפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים וְגוֹ'.

בְּגִינֵי כָךְ כַּד אִתְבַּשַּׂר אַבְרָהָם, הַאי דַּרְגָּא הֲוָה אָמַר כְּמָה דְּאִתְּמַר דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה. וַיֹּאמֶר, לָא כְּתִיב מַאן הֲוָה. וְדָא הוּא פֶּתַח הָאֹהֶל. וְעַל דָּא וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת הַאי דַּרְגָּא דְּהֲוָה מַלְיָל עִמֵּיהּ מַאן דְּלָא הֲוָה שְׁמָעַת מִקַּדְמַת דְּנָא. דִּכְתִיב וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל דְּהֲוָה מְבַשֵּׂר וְאָמַר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה הוּא חֲבִיבוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּיהּ דְּאַבְרָהָם, דְּהָא לָא נָפַק מִנֵּיהּ יִצְחָק עַד דְּאִתְגְּזַר, לְבָתַר דְּאִתְגְּזַר אִתְבַּשַּׂר בֵּיהּ בְּיִצְחָק, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּדֵין זַרְעָא קַדִּישָׁא, וְעַד לָא אִתְגְּזַר לָאו אִיהוּ זַרְעָא קַדִּישָׁא. וּכְדֵין אִיהוּ כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית א) אֲשֶׁר זַרְעוֹ בּוֹ לְמִינֵהוּ. וְתָא חֲזֵי, עַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם הַהוּא זַרְעָא דִּילֵיהּ לָא הֲוָה קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּנָפַק בְּגוֹ עָרְלָה וְאִתְדְּבַק בְּעָרְלָה לְתַתָּא. לְבָתַר דְּאִתְגְּזַר נָפַק הַהוּא זַרְעָא בְּגוֹ קַדִּישָׁא, וְאִתְדְּבַק בִּקְדוּשָׁה דִּלְעֵילָּא וְאוֹלִיד לְעֵילָּא, וְאִתְדְּבַק אַבְרָהָם בְּדַרְגֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. תָּא חֲזֵי, כַּד אוֹלִיד אַבְרָהָם לְיִצְחָק נָפַק קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת. וְהַאי (נ"א וַדַּאי) מַאי אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ חַשּׁוֹכָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל יוֹמָא חַד לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, אָמַר לֵיהּ הַאי דִּקְרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִצְחָק דִּכְתִיב

וְקָרָאת אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק. אַמַּאי, דְּהָא אִתְחֲזֵי דְּעַד לָא נָפַק לְעָלְמָא קָרָא לֵיהּ יִצְחָק. אָמַר לֵיהּ הָא אִתְּמַר דְּאֶשָּׁא נָטַל מַיָּא. דְּהָא מַיָּא מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה קָא אַתְיָין. וְתוּ (נ"א וְתָא שָׁאִיל לְהוּ לְלָוָאֵי) (שְׁאִיל לֵיהּ) לָוָאֵי דְּאִנּוּן בְּדִיחִין לְהַהוּא סִטְרָא בְּמָאנֵי זֻמָּר וְתֻשְׁבְּחָן לָקְבֵיל הַאי סִטְרָא, בְּגִין כָּךְ יִצְחָק אִיהוּ חֶדְוָה בְּגִין דְּאָתֵי מֵהַהוּא סִטְרָא וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. תָּא חֲזֵי, יִצְחָק בְּדִיחוּתָא חֶדְוָה דְּאִתְחַלַּף מַיָּא בְּאֶשָּׁא וְאֶשָּׁא בְּמַיָּא, וְעַל דָּא אִקְרֵי הָכִי. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ (דף קד ע"א) הָכִי עַד לָא יִפּוֹק לְעָלְמָא שְׁמָא דָּא וְאוֹדַע לֵיהּ לְאַבְרָהָם.

וְתָא חֲזֵי, בְּכֻלְּהוּ אָחֳרָנִין שָׁבַק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִקְרֵי לוֹן שְׁמָהָן, וְאַפִּילוּ נָשֵׁי הֲווּ קָרָאן לִבְנַיְיהוּ שְׁמָהָן, אֲבָל הָכָא לָא שָׁבַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִמֵּיהּ לְמִקְרֵי לֵיהּ שְׁמָא אֶלָּא לְאַבְרָהָם, דִּכְתִיב וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק אַנְתְּ וְלָא אָחֳרָא, בְּגִין לְאַחְלָפָא מַיָּא בְּאֶשָּׁא וְאֶשָּׁא בְּמַיָּא לְאַכְלָלָא לֵיהּ בְּסִטְרֵיהּ.

כֵּיוָן דְּאִתְבַּשַּׂר אַבְרָהָם בְּיִצְחָק, מַה כְּתִיב וַיָּקוּמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוֹם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אַנְהַג קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ עִם כָּל בְּרִיָּין וְכָל שֶׁכֵּן לְאִנּוּן דְּאָזְלֵי בְּאָרְחוֹי, דְּאַפִּילוּ בְּזִמְנָא דְּבָעֵי לְמֵידַן עָלְמָא, אִיהוּ גָּרִים לְמַאן דְּרָחִים לֵיהּ לְמִזְכֵּי בְּמִלָּה עַד לָא יֵיתֵי הַהוּא דִּינָא לְעָלְמָא.

דְּתָנִינָן בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לֵיהּ לְבַר נָשׁ, מְשַׁדַּר לֵיהּ דּוֹרוֹנָא, וּמַאן אִיהוּ, מִסְכֵּנָא, בְּגִין דְּיִזְכֵּי בֵּיהּ. וְכִיוָן דְּזָכֵי בֵּיהּ, אִיהוּ אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ חַד חוּטָא דְּחֶסֶד דְּאִתְמְשַׁךְ מִסְטַר יְמִינָא וּפָרִישׁ אֲרִישֵׁיהּ וְרָשִׁים לֵיהּ, בְּגִין דְּכַד יֵיתֵי דִּינָא לְעָלְמָא הַהוּא מְחַבְּלָא יְזַדַּהַר בֵּיהּ, וְזָקֵיף עֵינוֹי וְחָמָא לְהַהוּא רְשִׁימוּ וּכְדֵין אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ וְאִזְדַּהַר בֵּיהּ. בְּגִינֵי כָךְ אַקְדִּים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמָה דְּיִזְכֵּי.

וְתָא חֲזֵי, כַּד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיְתָאָה דִּינָא עַל סְדוֹם, אַזְכֵּי קַדָּם לְאַבְרָהָם וְשַׁדַּר לֵיהּ דּוֹרוֹנָא לְמִזְכֵּי עִמְּהוֹן בְּגִין לְשֵׁזָבָא לְלוֹט בַּר אֲחוּהָ מִתַּמָּן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיְשַׁלַּח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה. וְלָא כְתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת לוֹט, דְּהָא בִּזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִשְׁתְּזִיב. וּמַאי וַיִּזְכֹּר, דְּדָכִיר לֵיהּ מַאי דְּאַזְכֵּי קַדָּם עִם אִנּוּן תְּלַת מַלְאָכִין.

כְּגַוְונָא דָּא בַּר נָשׁ דְּיִזְכֵּי בִּצְדָקָה עִם בְּנֵי נָשָׁא, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שָׁרְיָא בְּעָלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַדְכַּר לֵיהּ לְהַהִיא צְדָקָה דְּעַבַד. בְּגִין דְּבְכָל שַׁעֲתָא דְּזָכֵי בַּר נָשׁ הָכִי אַכְתִּיב עֲלֵיהּ לְעֵילָּא, וְאַפִּילּוּ בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שָׁרְיָא עֲלוֹי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִדְכַּר לֵיהּ לְהַהוּא טִיבוּ דְּעַבַד וְזָכָה עִם בְּנֵי נָשָׁא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי יא)

וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת. בְּגִינֵי כָךְ אַקְדִּים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם בְּגִין דְּיִזְכֵּי וְיִשֵּׁזִיב לְלוֹט.

וַיַּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוֹם. תָּא חֲזֵי, וַיָּקוּמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים. מֵהַהִיא סְעוּדָה דְּאַתְקִין לוֹ אַבְרָהָם וְזָכָה בְּהוּ. אַף עַל גַּב דְּמַלְאָכִין הֲווּ, זָכָה בְּהוּ, וְכָל הַהוּא מֵיכְלָא לָא אִשְׁתָּאַר מִנֵּיהּ כְּלוּם, בְּגִינֵי דְּאַבְרָהָם, וּלְמִזְכֵּי בֵּיהּ, דְּהָא כְּתִיב וַיֹּאכֵלוּ בְּאֶשָׁא דְלְהוֹן (קב א) אִתְאֲכִיל.

וְאִי תֵּימָא הָא תְּלַת מַלְאָכִין הֲווּ. הַאי אֶשָׁ"א. וְהַאי מַיָ"א. וְהַאי רוּחָ"א. אֶלָּא כָּל חַד וְחַד כָּלִיל בְּחַבְרֵיהּ וּבְגִינֵי כָךְ וַיֹּאכֵלוּ. כְּגַוְונָא דָּא (שמות כד) וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אֲכִילָה וְדָאִית אֲכָלוּ דְּאִתְזַנּוּ מִן שְׁכִינְתָּא, אוּף הָכָא וַיֹּאכֵלוּ גָּרְמוּ (נ"א נְרַמֵּז רָזָא) לְאִתְזָנָא (מַגִּיהּ) מֵהַהוּא סִטְרָא דְּאַבְרָהָם אִתְדַּבַּק בֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ לָא אַשְׁאֲרוּ מִמַּה דְּיָהִיב לוֹן אַבְרָהָם כְּלוּם.

כְּגַוְונָא דָּא בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִשְׁתֵּי מֵהַהוּא כַּסָּא דִּבְרָכָה, בְּגִין דְּיִזְכֵּי לְהַהִיא בִּרְכָה דִּלְעֵילָּא. אוּף אִנּוּן אֲכָלוּ מִמַּה דְּאַתְקִין לוֹן אַבְרָהָם בְּגִין דְּיִזְכּוּן לְאִתְזָנָא מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם. דְּהָא מֵהַהוּא סִטְרָא נָפִיק מְזוֹנָא לְכֻלְּהוּ מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. וַיַּשְׁקִיפוּ, אִתְעָרוּתָא דְּרַחֲמֵי לְשֵׁיזָבָא לְלוֹט. כְּתִיב הָכָא וַיַּשְׁקִיפוּ וּכְתִיב הָתָם (דברים כו) הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשֶׁךָ. מַה לְהַלָּן לְרַחֲמֵי אוּף הָכָא לְרַחֲמֵי.

וְאַבְרָהָם הוֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְחָם. לְמֶעְבַּד לוֹן לְוָיָה. אָמַר רַבִּי יִיסָא אִי תֵּימָא דְּאַבְרָהָם יָדַע דְּמַלְאָכִין אִנּוּן אַמַּאי אַעְבִּיד לוֹן לְוָיָה. אֶלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַף עַל גַּב דְּהָוָה יָדַע (רִגְיל הֲוָה לְמֶעְבַּד לְכֻלְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא דִּזְמִינִין עִמֵּיהּ לְמֶעְבַּד לוֹן לְוָיָה) (נ"א מַה דְּהָוָה רָגִיל לְמֶעְבַּד עִם בְּנֵי נָשָׁא עֲבַד בְּהוּ וְאַלְוֵי לוֹן) בְּגִין דְּכָךְ אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֶעְבַּד לְוָיָה לְאוּשְׁפִּיזִין דְּהָא כֹּלָּא בְּהַאי תַּלְיָא, וּבְעוֹד דְּאִיהוּ הָוָה אָזִיל עִמְּהוֹן אִתְגְּלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם דִּכְתִיב וַיְיָ אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. וַיְיָ הוּא וּבֵית דִּינֵיהּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה אָזִיל (דף קד ע"ב) עִמְּהוֹן. תָּא חֲזֵי כַּד בַּר נָשׁ עָבִיד לְוָיָה (לְבַר נָשׁ) לְחַבְרִיהּ אִיהוּ אַמְשִׁיךְ (עֲלֵיהּ) לִשְׁכִינְתָּא לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ וּלְמֵהַךְ עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא לְשֵׁזָבָא לֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְלַוּוּיֵי לְאוּשְׁפִּיזָא בְּגִין דְּחַבַּר לֵיהּ לִשְׁכִינְתָּא וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ.

בְּגִין כָּךְ וַיְיָ אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ אֱלֹהִים דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

(דף קד ע"ב):

וַיְיָ אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם וְגוֹ' מַה כְּתִיב לְמַעְלָה וַיָּקוּמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוֹם לַעֲשׂוֹת דִּין בָּרְשָׁעִים.

זַכָּאִין אִנּוּן זַכָּאֵי עָלְמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ, בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד בָּרְקִיעָא וְזַמִּין לְמֶעְבַּד בְּעָלְמָא, עַל יְדֵי דְּזַכָּאִין עָבִיד לֵיהּ, וְלָא כַּסֵּי מִנַּייהוּ לְעָלְמִין כְּלוּם. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְשַׁתָּפָא בַּהֲדֵיהּ (לְצַדִּיקַיָּא דְּלָא תְּהֵא פִּתְחוֹן פֶּה לְרַשִּׁיעַיָּא בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד.

תָּא חֲזֵי, כֹּלָּא גָּלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)

לְצַדִּיקַיָּא בְּגִין דְּאִנּוּן אַתְיָין וּמַזְהִירִין לִבְנֵי נָשָׁא לְאַתָּבָא מֵחוֹבַייהוּ וְלָא יִתְעַנְּשׁוּן מִגּוֹ דִּינָא עִלָּאָה וְלָא יְהֵא לוֹן פִּתְחָא דְּפוּמָּא לְגַבֵּיהּ. בְּגִינֵי כָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לוֹן רָזָא דְּאִיהוּ עָבִיד בְּהוּ דִּינָא. תּוּ בְּגִין דְּלָא יֵימְרוּן דְּהָא בְּלָא דִּינָא עָבִיד בְּהוּ דִּינָא.

מַה כְּתִיב אַחֲרָיו הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַב חַסְדָּא אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִּין בָּרְשָׁעִים עַד שֶׁנִּמְלַךְ בִּנְשָׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב ד) מִנִּשְׁמַת אֱלוֹהַּ יֹאבֵדוּ. וּכְתִיב הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּלוּם יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת דִּין בָּרְשָׁעִים עַד שֶׁאֶמָּלֵךְ בִּנְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְאוֹמֵר לָהֶם, הָרְשָׁעִים חָטְאוּ לְפָנַי, אֶעֱשֶׂה בָּהֶם דִּין, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רָבָּה וְחַטָּאתָם וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ הַנְּשָׁמָה עוֹמֶדֶת בִּמְקוֹמָהּ וְהִיא יְרֵאָה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו וְלוֹמַר לְפָנָיו כְּלוּם, עַד שֶׁיֹּאמַר לְמטטרו"ן שֶׁנִּגְשְׁנָה לְפָנָיו וְתֹאמַר מַה שֶּׁרְצָתָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע חָלִילָה לְךָ וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וַוי לוֹן לְחַיָּיבַיָּא דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׁגִּיחִין וְלָא יָדְעִין לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבַיְיהוּ. וּמַה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּי כָּל עוֹבָדוֹהִי קְשׁוֹט וְאוֹרְחָתֵיהּ דִּין. לָא עָבִיד כָּל מַה דְּעָבִיד בְּעָלְמָא עַד דְּגָלֵי לְהוּ לְצַדִּיקַיָּא בְּגִין דְּלָא יֵהֵא לוֹן פִּתְחָא דְּפוּמָּא לִבְנֵי נָשָׁא. (כאן שייך מה שבסוף הספר סימן ח"י, עי' לקמן דף ק"ו ע"א ותמצאנו שם)

גַּבֵּי בְּנֵי נָשָׁא לֹא כָל שֶׁכֵּן דְּאִית לוֹן לְמֶעְבַּד מִלַּיְיהוּ דְּלָא יְמַלְלוּן בְּנֵי נָשָׁא סְטָיָא עֲלַיְיהוּן. וְכֵן כְּתִיב, (במדבר לב) **וִהְיִיתֶם נְקִיִּים מֵיְיָ וּמִיִּשְׂרָאֵל. וְאִית לוֹן לְמֶעְבַּד דְּלָא יֵהֵא לוֹן פִּתְחוֹן פֶּה לִבְנֵי נָשָׁא, וְיִתְרוּן בְּהוֹן אִי אִנּוּן חָטָאן וְלָא מַשְׁגִּיחֵי אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִים וְגוֹ'. הַנְשָׁמָה פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁמָּא נִתְעַסְּקוּ בְּנֵי פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְעַסְּקוּ לִשְׁמָהּ, שָׂכָר יֵשׁ לָהֶם לָעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכָּנְסוּ לַגֵּיהִנֹּם. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ וַיֹּאמֶר יְיָ אִם אֶמְצָא בִּסְדוֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִים וְגוֹ'.**

וְהָא (תְּנִינָן) יַתִּיר אִנּוּן פָּרָשִׁיּוֹת נ"ג הֲווֹ. אֶלָּא אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ חֲמִשָּׁה סְפָרִים הֵם בַּתּוֹרָה וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְלָלִים עֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם חֲשׁוֹב עֲשָׂרָה בְּכָל חַד מִנְּהוֹן הוּא חֲמִשִּׁים.

השלמה מההשמטות (סימן טו)

חֲמִשִּׁים הֵם כְּנֶגֶד חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה וְהֵם רְאוּיִים לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בִּצְדָקָתָם וַיְיָ הוֹדָה לְדַבֶּרְיָה וּכְשֶׁרָאֲתָה שֶׁלֹּא מָצְאָה אָמְרָה (בראשית י"ח) אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים

לְאִסְתַּמָּרָא, דְּלָא יְהֵא לֵיהּ לְמִדַּת דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פִּתְחָא דְּפוּמָּא לְגַבַּייהוּ. וּבְמָה, בִּתְשׁוּבָה וְעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן.

תָּא חֲזֵי, וַיְיָ אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב כָּל אַרְעָא לְאַבְרָהָם (דף קה ע"א) לְמֶהֱוֵי לֵיהּ אַחְסָנַת יְרוּתָא לְעָלְמִין, דִּכְתִיב כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וְגוֹ'. וּכְתִיב שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה. וּלְבָתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִצְטְרִיךְ לְאַעֲקָרָא אַתְרִין אִלֵּין. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבָר יָהַבִית יַת אַרְעָא לְאַבְרָהָם, וְהוּא אַבָּא לְכֹלָּא, דִּכְתִיב כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ. וְלָא יָאוֹת לִי לְמִמְחֵי בְּנִין וְלָא הַצַּדִּיקִים חֲמִשָּׁה, כְּלוֹמַר אוּלַי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֶׁעַסְקוּ בִּידִיעַת שִׁמְךָ שֶׁהוּא הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ שֶׁהוּא מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א כְּמִסְפָּר אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים י') וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל, וּכְשֶׁלֹּא מָצְאָה חוֹזֶרֶת לוֹמַר, אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים

(כבתוב בדפוס): (עד כאן מההשמטות)

עוֹד פּוֹתַחַת הַנְּשָׁמָה וְאוֹמֶרֶת רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְעַסְּקוּ בַּתּוֹרָה שֶׁמָּא קִבְּלוּ עוֹנְשָׁם עַל מַה שֶׁחָטְאוּ בְּבֵית דִּין וְנִתְכַּפֵּר לָהֶם שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כה) אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יוֹסִיף. וּמִמַּה שֶׁנִּתְבַּיְישׁוּ לִפְנֵיהֶם דַּיִּים לְהִתְכַּפֵּר (לִפְנֵיהֶם) לָהֶם שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לַגֵּיהִנֹּם. מַה כְּתִיב אַחֲרָיו לֹא אֵעֶשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים.

השלמה מההשמטות (סימן טז)

עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם

אוֹדַע לַאֲבוּהוֹן דְּקָרִית לֵיהּ אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. וּבְגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ לְאוֹדָעָא לֵיהּ, בְּגִין כָּךְ (אָמַר) וַיְיָ אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. אָמַר רַבִּי אַבָּא תָּא חֲזֵי (קיא א) עֲנוּתָנוּתָא דְּאַבְרָהָם, דְּאַף עַל גַּב דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רַבָּה. וְעִם כָּל דָּא דְּאוֹרִיךְ עִמֵּיהּ וְאוֹדַע לֵיהּ דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד דִּינָא בִּסְדוֹם, לָא בָּעָא קַמֵּיהּ לְשֵׁזָבָא לֵיהּ לְלוֹט וְלָא יַעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּלָא לְמִתְבַּע אַגְרָא מִן עוֹבָדוֹי. וְעַל דָּא שָׁלַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְלוֹט וְשֵׁזִיב לֵיהּ בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם. דְּכְתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם שְׁלֹשִׁים כְּלוֹמַר אוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם צַדִּיקִים שֶׁעַסְקוּ וְהִשִּׁיגוּ אוֹתָם הַשְּׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת הָרְמוּזוֹת בִּנְבוּאַת יְחֶזְקֵאל בַּפָּסוּק וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים (שָׁנָה) וְגוֹ' וְהֵם כְּלוּלִים בְּל"ב נְתִיבוֹת חָכְמָה שֶׁהֵם כ"ב אוֹתִיּוֹת וי' סְפִירוֹת. וְכֵן אוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם אֲנָשִׁים צַדִּיקִים יְחִידֵי סְגוּלָה הַמְיַחֲדִים שְׁמָךְ ב' פְּעָמִים בַּיּוֹם בַּפָּסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּה כְּלוּלִים י' סְפִירוֹת בְּמִלַּת אֶחָד הַאל"ף עִם הַחי"ת הֵם תִּשְׁעָה וְהַמִּלָּה א' הֲרֵי עֲשָׂרָה וְהַד' אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם עֲלָהּ (תְּהִלִּים קי"ח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבוֹאוּ בוֹ וְד"לת מִלָּשׁוֹן שַׁעַר וּשְׁנֵי פְּעָמִים בַּיּוֹם הֲרֵי עֶשְׂרִים.

וּכְשֶׁאֵינָהּ מוֹצְאָהּ, חוֹזֶרֶת וּפוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה כְּלוֹמַר אוּלַי יִמָּצֵא

וַיְשַׁלַּח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה וְגוֹ'. מַאי אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן לוֹט הָא אִתְּמַר. אֲבָל בְּגִין דְּכֻלְּהוּ חַיָּיבִין וְלָא אִשְׁתְּכַח (בְּיַנַּיְיהוּ), **מִכֻּלְּהוּ דְּאִית לֵיהּ מִידֵּי דִּזְכוּ, בַּר לוֹט. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא בְּכָל אֲתַר דְּדָיְירִין בֵּיהּ חַיָּיבִין חָרִיב אִיהוּ.**

אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן לוֹט. (קח א)

וְכִי בְּכֻלְּהוּ הֲוָה יָתִיב לוֹט, אֶלָּא בְּגִינֵיהּ הֲווּ יַתְבֵי דְּלָא אִתְחָרְבוּ. וְאִי תֵּימָא בִּזְכוּתֵיהּ, לָא. אֶלָּא בִּזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, דְּשִׁמּוּשָׁא דְּעַבִּיד בַּר נָשׁ לְזַכָּאָה, הַהוּא שִׁמּוּשָׁא אָגִין עֲלֵיהּ בְּעָלְמָא. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חַיָּיבָא, אוֹלִיף מֵאָרְחוֹי וְעַבִּיד לוֹן.

בֵּינֵיהֶם מִי שֶׁעוֹסֵק בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת וּבְעַשֶּׂרֶת הַדִּבְּרוֹת בְּכָל יוֹם וְכֵן אוּלַי יִמָּצְאוּן בֵּינֵיהֶם עֲשָׂרָה שֶׁמַּקְדִּימִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת דְּהָא תְּנַן כָּל (הַנִּמְצָא) הַנִּמְנָה מֵעֲשָׂרָה רִאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד כּוּלָּם שֶׁבָּאִים אַחֲרָיו, מָה כְּתִיב, לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה. כָּל זֶה יֵשׁ לִנְשְׁמַת הַצַּדִּיק לְלָמֵד סְנֵגוֹרְיָא וּזְכוּת עַל הָרְשָׁעִים לְהַשְׁקִיט הָאַף וְהַחֵמָה וְכֵיוָן שֶׁלֹּא מָצְאָה שׁוּם זְכוּת לְלָמֵד מָה כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית י"ח) וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקוֹמוֹ. מַהוּ לִמְקוֹמוֹ, לְמָקוֹם מָעֲלָתוֹ הַיְדוּעָה. וְאָז נִסְתַּלַּק הַדַּיָּין וְנִסְתַּלַּק הַסָּנֵגוֹר וְהַקַּטֵּיגוֹר מִקַּטְרֵג וְזֶהוּ (בראשית י"ט) וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה בָּעֶרֶב וְגוֹ' וְלוֹט הוּא שָׁטָן הוּא יֵצֶר הָרָע יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר

תָּא חֲזֵי דְּהָא בְּגִין דְּאִתְחַבַּר לוֹט בַּהֲדֵיהּ דְּאַבְרָהָם אַף עַל גַּב דְּלָא אוֹלִיף כָּל עוֹבָדוֹי, אוֹלִיף לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם בְּרָיָין כְּמָה דְּהָוָה עָבִיד אַבְרָהָם, וְדָא הוּא דְּאוֹתִיב לְכָל אִנּוּן קַרְתֵּי כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּיָתְבוּ בָּתַר דְּעָאל לוֹט בֵּינַיְיהוּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, דִּשְׁכִינְתָּא לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ דְּאַבְרָהָם בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ (בְּהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמֵּיהּ)**, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא שְׁכִינְתָּא הָוָה מַלְיָל עִמֵּיהּ דְּהָא** (בְּדַרְגָּא) **דָּא אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכְתִיב,** (שמות ו) **וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי. אָמַר לֵיהּ סְדוֹם כִּי שָׁם בֵּיתוֹ דִּכְתִיב** (בראשית ד) **לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ. וּמִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם וּמַטְעֵה אוֹתָם עַד שְׁמוֹרִידָם לִבְאֵר שָׁחַת וְהוּא גַּם כֵּן עִמָּהֶם נִידוֹן עַל שֶׁהִטְעָה אוֹתָם וְיוֹרֵד עַד צָעָרָה דְּגֵהִינָּם וְזֶהוּ** (בראשית י"ט) **הִנֵּה נָא הָעִיר הַזֹּאת קְרוֹבָה לָנוּס שָׁמָּה.**

הַרוֹצֵחַ, הוּא עֵשָׂו שׁוֹפֵךְ דָּמִים וְהִיא מִצְעַר וְאַף עַל פִּי שֶׁיּוֹרֵד וְנִידוֹן שָׁם עִם כָּל זֶה תַּאֲוָתוֹ וְחֶשְׁקוֹ לַחֲזוֹר וּלְהַטְעוֹת לַאֲחֵרִים וְזֶהוּ (בראשית י"ט) **וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר:**

(עד כאן מהחשמטות)

עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת אוּלַי יֵשׁ שָׁם שְׁלֹשִׁים, אוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם צַדִּיקִים שֶׁהִשְׁיגוּ שְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת הָרְמוּזִים בַּפְּסוּק (יחזקאל א) **וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְהֵם כְּלוּלִים בְּל"ב נְתִיבוֹת שֶׁהֵם כ"ב אוֹתִיּוֹת וי' סְפִירוֹת לִפְעָמִים**

הָכִי הוּא וַדַּאי. וְתָא חֲזֵי מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמֹרָה כִּי רָבָּה. בְּקַדְמִיתָא וַיְיָ אָמַר. וּלְבַסּוֹף וַיֹּאמֶר יְיָ זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְגוֹ'. דָּא אִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּאִתְגְּלֵי לֵיהּ עַל דַּרְגָּא תַּתָּאָה,

הֵם כְּלוּלִים לִשְׁמוֹנָה.
עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים, שֶׁמָּא יִגָּדְלוּ בָּנִים לְתַלְמוּד תּוֹרָה וְיֵשׁ לָהֶם שָׂכָר לַעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת שְׁתֵּי פְּעָמִים בְּכָל יוֹם, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל הַמְגַדֵּל בְּנוֹ לְתַלְמוּד תּוֹרָה וּמוֹלִיכוֹ לְבֵית רַבּוֹ בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ קִיֵּים (עליו) הַתּוֹרָה ב' פְּעָמִים בְּכָל יוֹם. מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים.

עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה. אוֹמֶרֶת רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁמָּא הָיוּ מֵאוֹתָם הָעֲשָׂרָה הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁנּוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד כֻּלָּם שֶׁבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, מַה כְּתִיב (ביה) וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה.

כָּל זֶה יֵשׁ לִנְשֹׁמַת הַצַּדִּיק לוֹמַר עַל הָרְשָׁעִים, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִמְצָא בְּיָדָם כְּלוּם, מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקוֹמוֹ. מַהוּ לִמְקוֹמוֹ. לִמְקוֹם מַעֲלָתוֹ הַיְדוּעָה.

אָמַר רַבִּי מִצְוָה לוֹ לָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל הָרְשָׁעִים כְּדֵי שֶׁיַּחְזְרוּ לְמוּטָב וְלֹא יִכָּנְסוּ לַגֵּיהִנֹּם. דִּכְתִיב, (תהלים לה) וַאֲנִי בַּחֲלוֹתָם לְבוּשִׁי שָׂק וְגוֹ'. וְאָמַר רַבִּי אָסוּר לוֹ לָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל הָרְשָׁעִים שֶׁיִּסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם, שֶׁאִלְמָלֵא סִלְקוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְתֶרַח מִן הָעוֹלָם כְּשֶׁהָיָה עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, לֹא בָא אַבְרָהָם אָבִינוּ לָעוֹלָם, וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ, וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד וּמָלֵךְ הַמָּשִׁיחַ,

וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא הָיוּ בָּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כֵּיוָן שֶׁרוֹאֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּרְשָׁעִים כְּלוּם מִכָּל אוֹתָם הָעְנִיִּים, מַה כְּתִיב וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה וְגוֹ', (עד כאן מדרש הנעלם)

זהר

(דף קה ע"ב)

אֵרָדָה נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה.
לְמַאן קָאָמַר. אִי תֵּימָא לְאִנּוּן מַלְאָכִין. מַאן חָמָא מַלִּיל עִם דָּא וּפַקִּיד לְדָא. אֶלָּא לְאַבְרָהָם קָאָמַר דְּבִרְשׁוּתֵיהּ קָיְימִין אִנּוּן אַתְרֵי. דָּבָר אַחֵר לְאִנּוּן מַלְאָכִין. מַה דְּאִתְּמַר לְאַבְרָהָם מַה טַּעֲמָא עָשׂוּ. עָשָׂה מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי עָשׂוּ. (אֶלָּא) **דָּא אַבְרָהָם וּשְׁכִינְתָּא דִּלָּא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ.** (דָּבָר אַחֵר) **עָשׂוּ מַה דְּאִתְּמַר לַמַּלְאָכִין, בְּגִין דְּהַווּ זְמִינִין תַּמָּן וְהַווּ מִשְׁתַּכְּחִין לְמֶעְבַּד דִּינָא, וְעַל דָּא עָשׂוּ.**
דָּבָר אַחֵר עָשׂוּ (לְמֶעְבַּד) **כְּתַרְגּוּמוֹ עֲבָדוּ. וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אָמַר אֵרְדָה נָא וְאֶרְאֶה, וְהָא כֹּלָּא אִתְגְּלִי קַמֵּיהּ. אֶלָּא אֵרְדָה נָא מִדַּרְגָּא דְּרַחֲמֵי לְדַרְגָּא דְּדִינָא, וְהַיְינוּ** (הַאי) **יְרִידָה. וְאֶרְאֶה, רְאִיָּיה דָּא הִיא לְאַשְׁגָּחָא עֲלֵיהוֹן בְּמַאן דְּדִינָא יָדִין לוֹן.**
אַשְׁכְּחָן רְאִיָּיה לְטַב וְאַשְׁכְּחָן רְאִיָּיה לְבִישׁ. רְאִיָּיה לְטַב, דִּכְתִיב, (שמות ב) **וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע. רְאִיָּיה לְבִישׁ, דִּכְתִיב אֵרְדָה נָא וְאֶרְאֶה** (נ"א

אַשְׁבְּחָן יְרִידָה לְטַב וְאַשְׁבְּחָן יְרִידָה לְבִישׁ. לְטַב דִּכְתִיב, (שמות יט) וַיֵּרֶד יְיָ עַל הַר סִינַי. (במדבר יא) וְיָרַדְתִּי וְדִבַּרְתִּי עִמְּךָ שָׁם. יְרִידָה לְבִישׁ אִרְדָה נָא בְּגִין **לְאַשְׁגָּחָא עֲלַייְהוּ בְּדִינָא, וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם:**

וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם. מַאי טַעְמָא בְּרָכָה דָּא הָכָא. אֶלָּא בְּגִין לְאוֹדָעָא דְּאָפִילוּ בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב בְּדִינָא עַל עָלְמָא לָא אִשְׁתַּנֵּי. דְּהָא יָתִיב בְּדִינָא עַל דָּא (ד"א ל"ג וְיָתִיב) **וּבְרַחֲמֵי עַל דָּא וְכוּלָּא בְּרִגְעָא חָדָא וּבְשַׁעֲתָא חָדָא.**

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב, (תהלים סט) **וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן. זִמְנִין דְּאִיהוּ עֵת רָצוֹן וְזִמְנִין דְּלָאו אִיהוּ עֵת רָצוֹן. זִמְנִין דְּשָׁמַע וְזִמְנִין דְּלָא שָׁמַע. זִמְנִין דְּאִשְׁתְּכַח וְזִמְנִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח דִּכְתִיב,** (ישעיה נה) **דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאוּהוּ בְּהֵיוֹתוֹ קָרוֹב.**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּאן לְיַחִיד כָּאן לְצִבּוּר. כָּאן לְאַתַּר חָד וְכָאן לְכוּלֵי עָלְמָא. בְּגִינֵי כָךְ בָּרִיךְ לֵיהּ לְאַבְרָהָם דְּאִיהוּ שָׁקִיל כְּכָל עָלְמָא דִּכְתִיב, (בראשית ב) **אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם** (וּכְתִיב) **וְתָנִינָן בְּאַבְרָהָם. יְהֵיה בְּגִימַטְרִיָּא שְׁלֹשִׁים. הָכִי תָּנִינָן תִּלְתִין צַדִּיקִים אַזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא לְעָלְמָא. כְּמָה דְּאַזְמִין לְאַבְרָהָם.**

השלמה מההשמטות (סימן יז)

לְאַבְרָהָם. זִמְנָא חֲדָא נָפַק רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחָמָא (וְחָזָא)
עַלְמָא דְחַשִׁיךְ וְאַפִּיל וְאִסְתַּתָּם נְהוֹרֵיהּ. אָמַר
לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא וְנֶחֱזֵי מָה בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמֶעְבַּד בְּעַלְמָא. אָזְלוּ וְאַשְׁכְּחוּ חַד מַלְאָכָא דְּדָמֵי לְטוּרָא
רַבְרְבָא וְאַפִּיק תְּלָתִין שַׁלְהוֹבִין דְּנוּרָא מִפּוּמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ
רַבִּי שִׁמְעוֹן מָה אַתְּ בָּעֵי לְמֵעְבַּד. אָמַר לֵיהּ בָּעֵינָא
לְמֵחֲרֵבֵיהּ לְעַלְמָא בְּגִין דְּלָא שְׁכִיחֵי תְּלָתִין זַכָּאִין בְּדָרָא
דְּהַכִי גָּזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַבְרָהָם דִּכְתִיב (בראשית י"ח)
הֲיוֹ יִהְיֶה בְּגִימַטְרִיָּא תְּלָתִין.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמָטוּ מִינָּךְ, זִיל קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְאֵימָא לֵיהּ, בָּר יוֹחָאי שָׁכִיחַ בְּאַרְעָא.
אֲזַל הַהוּא מַלְאָכָא קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לֵיהּ,
מָאֲרֵיהּ דְּעַלְמָא גְּלֵי קַמָּךְ מָה דְּאָמַר לִי בָּר יוֹחָאי. אָמַר
לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִיל אֲחָרְבֵיהּ לְעַלְמָא וְלָא תַּשְׁגַּח
בְּבַר יוֹחָאי.
אַתָּא חֲזָיֵיהּ ר׳ שִׁמְעוֹן לְמַלְאָכָא אָמַר לֵיהּ אִי לָא תֵּיזִיל,
גּוֹזַרְנָא עָלָךְ דְּלָא תֵּיעוּל לְשָׁמַיָּא וְתֶהֱוֵי בַּאֲתַר
עַזָּא וְעַזָּאֵל וְכַד תֵּיעוּל קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵימָא
לֵיהּ אִי לֵית תְּלָתִין זַכָּאִין בְּעַלְמָא לֶיהֱוֹון עֲשָׂרִין דְּהַכִי
כְּתִיב לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרִים וְאִי לֵית עֶשְׂרִים לֶיהֱוֹו

עֲשָׂרָה דְּהַכִי כְּתִיב לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה וְאִי לֵית עֲשָׂרָה לֵיהֱוֵי תְּרִין דְּאִינּוּן אֲנָא וּבְרִי, דְּהַכִי כְּתִיב (דְּבָרִים י"ט) עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דָּבָר, וְאֵין דָּבָר אֶלָּא עוֹלָם דִּכְתִיב (תְּהִלִּים ל"ג) בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. וְאִי לֵית תְּרִין, הָא אִית חַד וַאֲנָא הוּא דִּכְתִיב (משלי י') וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. בָּהּ שַׁעְתָּא קָל מִן שְׁמַיָּיא נָפַק וְאָמַר, זַכָּאָה חוּלָקָךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר לְעֵילָּא וְאָתֵּי מְבַטֵּל לְתַתָּא בְּוַדַּאי עֲלָךְ אִתְמַר (תהלים קמ"ה) רָצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה:

(עד כאן מהההשמטות)

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב כג) מִן הַשְּׁלִשִׁים הֲכִי נִכְבָּד וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא בָא וְגוֹ'. מִן הַשְּׁלִשִׁים הֲכִי נִכְבָּד, אִלֵּין אִנּוּן תְּלָתִין צַדִּיקִים דְּאַזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא וְלָא יְבַטֵּל לוֹן מִנֵּיהּ. וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע כְּתִיב בֵּיהּ מִן הַשְּׁלִשִׁים הֲכִי נִכְבָּד אִיהוּ חַד מִנַּיְיהוּ. וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא בָא. דְּלָא שָׁקִיל לִתְלָתָא אָחֳרָנִין דְּעָלְמָא קָאִים עֲלַיְיהוּ. וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא בָא. לְמֶהֱוֵי בִּמְנָיְינָא כְּחַד מִנַּיְיהוּ. בְּאִנּוּן תְּלָתִין זַכָּאִין זָכָה לְמֵיעַל בְּחוּשְׁבְּנָא, אֲבָל וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא בָא, דְּלָא זָכָה לְאִתְחַבְּרָא בֵּהּ וּלְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן בְּחוּלָקָא חָדָא. יְהֵי"ה, כְּמָה דְּתָנִינָן תְּלָתִין הֲוָה. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרְכֵיהּ בְּאִנּוּן תְּלָתִין צַדִּיקִים.

תָּא חֲזֵי, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רָבָּה, דְּהָא סְלִיקַת קָדָמַי מַה דְּאִנּוּן עָבְדִין לְכָל עָלְמָא, דְּכָל עָלְמָא מָנְעֵי רַגְלַיְיהוּ דְּלָא לְמֵיעַל בִּסְדוֹם וַעֲמוֹרָה דִּכְתִיב, (איוב כח) פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר הַנִּשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ. פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר, פִּרְצָה הַוָּה פָּרִיץ נַחַל לְאִנּוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּעָאלוּ לְתַמָּן. דְּכֻלְּהוּ דְּחָמָאן לְמַאן דְּהַוּוּ יַהֲבֵי לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לְבַר נָשׁ אָחֳרָא, שַׁדְיָין לֵיהּ (בְּנוֹקְבֵי דְּנַקְרֵי) בְּעוּמְקָא דְּבַהֲרָא, וְאִיהוּ דְּנָטִיל לֵיהּ הָכִי נָמֵי.

וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ בְּנֵי עָלְמָא הַוּוּ נִשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל. דְּמָנְעֵי רַגְלַיְיהוּ דְּלָא לְמֵיעַל תַּמָּן. וּמַאן דְּעָאל, דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ, דְּהַוּוּ דָּלֵי גוּפָא בְּכַפְנָא לָא הַוּוּ יַהֲבֵי לֵיהּ לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וְאִשְׁתַּנֵּי דְּיוּקְנֵיהּ מִשְּׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, דִּכְתִיב דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ, נָעוּ. כְּתִיב הָכָא נָעוּ. וּכְתִיב הָתָם (משלי ה) נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ. הָכִי נָמֵי הַוּוּ סָטָאן מַעֲגָלִין וְאָרְחִין דְּלָא לְמֵיעַל תַּמָּן. וְאַפִּילּוּ עוֹפֵי שְׁמַיָּא הַוּוּ מָנְעֵי (דף קו ע"א) לְמֵיעַל תַּמָּן דִּכְתִיב, (איוב כח) נְתִיב לֹא יָדְעוּ עַיִט וְגוֹ'. וּבְגִינֵי כָךְ כְּלֵי עָלְמָא הַוּוּ צָוְוחִין עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה וְעַל כֻּלְּהוּ קַרְתֵּי. דְּכֻלְּהוּ כְּגַוְונָא חָדָא הַוּוּ.

זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רָבָּה. אָמַר לֵיהּ אַבְרָהָם. אַמַּאי. אָמַר לֵיהּ וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד. בְּגִינֵי כָךְ

אֵרְדָה נָא וְאֶרְאֶה, הַכְּצַעֲקָתָהּ. הַכְּצַעֲקָתָם מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וּתְרֵי קַרְתֵּי הֲווּ, אַמַּאי הַכְּצַעֲקָתָהּ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, בְּסִטְרָא דִּתּוּתֵי קָלָא דִּבְרָכָא סָלְקִין קוּטְרֵי כֻּלְּהוּ בְּכַתְפָּא מִתְכַּנְּשֵׁי בְּחַד טִיחַ וְעָאלִין בְּגוֹ נוּקְבֵי דִּתְהוֹמָא רַבָּא, אִתְעַבִּידוּ חָמֵשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ כַּד (צְלִילָן קָלִין) אִיכָּא צְלִילִין קָלִין דִּכְלְהוּ אִתְעַבִּידוּ חַד. קָלָא דְּסָלִיק מִתַּתָּא עָאל בֵּינַיְיהוּ וְאִתְמַשְּׁכוּ כְּחַד. וְהַהוּא קָלָא סָלְקָא וְנַחֲתָא תְּבָעָא דִּינָא לְאִתְמַשְּׁכָא לְתַתָּא. כַּד הַאי קָלָא סָלְקָא לְמִתְבַּע דִּינָא כְּדֵין אִתְגְּלִי לְאַשְׁגָּחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַכְּצַעֲקָתָהּ. מַאן הַכְּצַעֲקָתָהּ, דָּא גְּזֵרַת דִּינָא דְּתָבְעָא דִּינָא כָּל יוֹמָא. דְּהָכִי תָּנִינָן כַּמָּה שְׁנִין קָיְימָא גְּזֵרַת דִּינָא וְתָבְעָא מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דְּזַבִּינוּ אֲחוּי דְּיוֹסֵף לְיוֹסֵף. בְּגִין דִּגְזֵרַת דִּינָא צָווּחַת עַל דִּינָא, וְעַל דָּא הַכְּצַעֲקָתָהּ, הַבָּאָה אֵלַי.

מַאי (קז א) הַבָּאָה אֵלַי. דָּא הוּא רָזָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (אסתר ב) בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה. וְדָא הוּא הַבָּאָה אֵלַי תְּדִיר. כְּגַוְונָא דָּא קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וְהָא אִתְּמָר. עֲשׂוּ כָּלָה הָא אִתְּמָר:

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע. אָמַר

רַבִּי יְהוּדָה מַאן חָמָא אַבָּא דְּרַחְמָנוּתָא כְּאַבְרָהָם. תָּא חֲזֵי, בְּנַח כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וְגוֹ' עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְאַשְׁתִּיק וְלָא אָמַר לֵיהּ מִידִי. וְלָא בָּעָא רַחֲמֵי. אֲבָל אַבְרָהָם בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רָבָּה וְגוֹ'. אֵרֲדָה נָא וְאֶרְאֶה וְגוֹ'. מִיָּד כְּתִיב וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אוּף אַבְרָהָם לָא עָבַד שְׁלִימוּ כְּדְקָא יָאוּת. נֹחַ לָא עַבִּיד מִידִי, לָא הַאי וְלָא הַאי. אַבְרָהָם תָּבַע דִּינָא כְּדְקָא יָאוּת דְּלָא יְמוּת זַכָּאָה עִם חַיָּיבָא. וְשָׁאֲרֵי מֵחֲמִשִּׁים עַד עֲשָׂרָה, עָבַד וְלָא אַשְׁלִים, דְּלָא בָּעָא רַחֲמֵי בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, דְּאָמַר אַבְרָהָם לָא בָּעִינָא לְמִתְבַּע אֲגַר עוֹבָדוֹי.

אֲבָל מַאן עָבַד שְׁלִימוּ כְּדְקָא יָאוּת, דָּא מֹשֶׁה. דְּכֵיוָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות לב) סָרוּ מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ וְגוֹ'. עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ. מִיָּד מַה כְּתִיב וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו וְגוֹ'. עַד דְּאָמַר וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ חָטוּ, לָא זָז מִתַּמָּן עַד דְּאָמַר לֵיהּ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ. אֲבָל אַבְרָהָם לָא אַשְׁגַּח אֶלָּא אִי אִשְׁתְּכַח בְּהוּ זַכַּאי וְאִם לָאו לָא. וְעַל דָּא לָא הֲוָה בְּעָלְמָא בַּר נָשׁ דְּיָגִין עַל דָּרֵיהּ כְּמֹשֶׁה דְּאִיהוּ רַעְיָא מְהֵימְנָא.

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר, אַתְקִין גַּרְמֵיהּ לְמִתְבַּע דָּא. אוּלַי יִמָּצְאוּ שָׁם חֲמִשִּׁים. שָׁרָא מֵחֲמִשִּׁים דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא לְמִנְדַּע, עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהוּ עֲשִׂירָאָה סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד עֲשָׂרָה, אִלֵּין עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּבֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים. בְּגִין כָּךְ שָׁרָא מֵחֲמִשִּׁים עַד עֲשָׂרָה.

השלמה מהההשמטות (סימן יח)

דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהוּ עֲשִׂירָה סוֹפָא דְּדַרְגִּין וְכֵיוָן דְּמָטָא עַד עֲשָׂרָה אָמַר, מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו אֲתַר לְקַיְּימָא בִּתְשׁוּבָה וְתָב וְאָמַר אַרְבָּעִים בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְּבוּן ד׳ קִרְיָין, וְתַב וְאָמַר שְׁלֹשִׁים בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְּבוּן ג׳ קִרְיָין, וְתַב וְאָמַר עֶשְׂרִים בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְּבוּן תְּרֵין קִרְיָין, וְתָב וְאָמַר עֲשָׂרָה בְּגִין דְּיִשְׁתֵּזִיב קִרְתָּא חֲדָא מֵאִינּוּן חֲמִשָּׁה בְּגִינֵי כָּךְ לָא נָחִית לְתַתָּא מִן עֲשָׂרָה: (עד כאן מהההשמטות)

וְכֵיוָן דְּמָטָא לַעֲשָׂרָה, אָמַר מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו הוּא אֲתַר דְּקַיְּימָא בִּתְשׁוּבָה, בְּגִינֵי כָּךְ לָא נָחַת לְתַתָּא מֵעֲשָׂרָה:

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה בָּעֶרֶב וְגו׳.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב לְעֵילָא וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל (דף קו ע"ב) אַבְרָהָם. דְּהָא בֵּיוָן דְּאִתְפְּרַשׁ שְׁכִינְתָּא מֵאַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם תָּב לְאַתְרֵיהּ, כְּדֵין וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה בָּעֶרֶב, דְּהָא חַד אִסְתַּלַּק בִּשְׁכִינְתָּא, וְאִשְׁתְּאַרוּ אִנּוּן תְּרֵין.

כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹט לוֹן, רָהַט בַּתְרַייהוּ. מַאי טַעְמָא, וְכִי כָּל אִנּוּן דְּהַוּוּ אַתְיָין אִיהוּ אָעִיל לוֹן לְבֵיתֵיהּ וְיָהִיב לוֹן לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וּבְנֵי מָתָא הֵיךְ לָא קָטְלִין לֵיהּ, דְּהָא לְבַרְתֵּיהּ עַבְדוּ דִּינָא. וּמַאי הוּא. דִּבְרַתֵּיהּ דְּלוֹט יַהֲבַת פִּתָּא דְּנַהֲמָא

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

(דף קו ע"א):

רַבִּי פָּתַח בְּהַאי קְרָא (שופטים ג) וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ יְיָ לְנַסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי חָזֵי הֲוֵית בְּהַהוּא עָלְמָא (וְלֵית עָלְמָא) קָאִים (ד"א וְלֵית מַעְלָה) אֶלָּא בְּאִנּוּן (דף קו ע"ב) דְּשַׁלִּיטִין עַל רְעוּתָא דִּלְבְהוֹן שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ וְגו׳. אָמַר רַב יְהוּדָה לָמָּה זָכָה יוֹסֵף לְאוֹתָהּ הַמַּעֲלָה וְהַמַּלְכוּת, בִּשְׁבִיל שֶׁכָּבַשׁ יִצְרוֹ. דְּתָנִינָן כָּל הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ מַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא אָחִיל עֲלֵיהּ.

דְּאָמַר רַב אַחָא לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַיֵּצֶר הָרָע אֶלָּא לְנַסּוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם. וּמִי בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַסּוֹתָא בִּבְנֵי נָשָׁא. אִין. דְּאָמַר רַב אַחָא מְנָא לָן מִדִּכְתִיב, (דברים יג) כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא וְגו׳ וּבָא הָאוֹת

לְחַד עַנְיָא, יָדְעוּ בָּהּ, שָׁפוּהָ דּוּבְשָׁא וְאוֹתְבוּהָ בְּרֵישׁ אִיגָּרָא עַד דְּאָכְלוּהָ צְרָעֵי. אֶלָּא בְּגִין דְּהַוָּה בְּלֵילְיָא חָשִׁיב דְּלָא יִסְתַּכְלוּן לֵיהּ בְּנֵי מָתָא, וְעִם כָּל דָּא כֵּיוָן דַּאֲעָלוּ לְבֵיתָא אִתְכְּנָשׁוּ כֻּלְּהוּ וְאַסְחָרוּ לְבֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אַמַּאי רָהַט לוֹט (אֶלָּא בְּגִין) **דְּכְתִיב וַיַּרְא לוֹט וַיָּרָץ לִקְרָאתָם. רַבִּי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יֵיסָא. חַד אָמַר דְּיוּקְנָא דְּאַבְרָהָם חָמָא עִמְּהוֹן. וְחַד אָמַר שְׁכִינְתָּא אַתְיָא עֲלַיְיהוּ. כְּתִיב הָכָא וַיַּרְא לוֹט וַיָּרָץ לִקְרָאתָם, וּכְתִיב הָתָם וַיָּרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל. מַה לְהַלָּן חָמָא שְׁכִינְתָּא, אוּף הָכָא חָמָא שְׁכִינְתָּא.**

וְהַמּוֹפֵת וְגוֹ' כִּי מְנַסֶּה יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ'. וְלָמָּה בָּעֵי נַסּוֹתָא דְּהָא כָּל עוֹבָדּוֹי דְּבַר נָשׁ אִתְגְּלֵי קַמֵּיהּ, אֶלָּא שֶׁלֹּא לָתֵת פִּתְחוֹן פֶּה לִבְנֵי אָדָם. רְאֵה מַה כְּתִיב וְלוֹט יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדוֹם, דְּהַוָּה יָתִיב לְנַסּוֹתָא לִבְרַיְיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב (ישעיה נז) וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגָּרֵשׁ וְגוֹ'. אַפְלוּ בְּשַׁעַת דִּינוֹ שֶׁל רָשָׁע הוּא מֵעִיז פָּנָיו וְאַזַּי הוּא בְּרִשְׁעָתוֹ קַיָּים, רְאֵה מַה כְּתִיב טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּשֵׁם שֶׁבָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּן עֵדֶן בָּאָרֶץ כָּךְ בָּרָא גֵּיהִנֹּם בָּאָרֶץ. וּכְשֵׁם שֶׁבָּרָא גַּן עֵדֶן לְמַעְלָה כָּךְ בָּרָא גֵּיהִנֹּם לְמַעְלָה.

גַּן עֵדֶן בָּאָרֶץ דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּטַּע יְיָ אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן וְגוֹ'. גֵּיהִנֹּם בָּאָרֶץ דִּכְתִיב, (איוב י) אֶרֶץ עֵיפָתָה כְּמוֹ אוֹפֶל וְגוֹ'. גַּן עֵדֶן

וַיַּרְא לוֹט וַיִּרָץ לִקְרָאתָם וַיִּאמֶר הִנֶּה נָא אֲדֹנַי בָּאָלֶ"ף דָּלֶ"ת נוּ"ן יוּ"ד. סוּרוּ נָא, גְּשׁוּ נָא מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי סוּרוּ נָא. אֶלָּא לְאַהֲדָרָא לוֹן סַחֲרָנֵיהּ דְּבֵיתָא בְּגִין דְּלָא יֵחֲמוּן לוֹן בְּנֵי מָתָא, וְלָא יֵעָלוּן בְּאוֹרַח מֵישָׁר לְבֵיתָא, וּבְגִין כָּךְ סוּרוּ נָא.

רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח (איוב כח) **כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכָּלָא בְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִשְׁתַּדָּלָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ לְעֵילָּא, וְאִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ לְמַעְלָה דִּכְתִיב,** (שמואל א כה) **וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וּכְתִיב,** (קהלת יב) **וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ.**

גֵּיהִנֹּם לְמַעְלָה דִּכְתִיב וְאֵת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. גַּן עֵדֶן לְמַטָּה כִּדְקָאָמְרָן. גַּן עֵדֶן לְמַעְלָה לִנְשָׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים גְּמוּרִים לִהְיוֹת נִזּוֹנִין מֵאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה. גֵּיהִנֹּם לְמַטָּה לְאוֹתָם הָרְשָׁעִים (דְּיִשְׂרָאֵל) **שֶׁלֹּא קִבְּלוּ בְּרִית מִילָה וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְדָתוֹ וְלֹא שָׁמְרוּ שַׁבָּת, וְאֵלּוּ הֵם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁנִּדּוֹנִים בָּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר** (יחזקאל טו) **מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם וְגוֹ'. וּכְתִיב** (ישעיה סו) **וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים וְגוֹ'.**

גֵּיהִנֹּם לְמַעְלָה לְאוֹתָם פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבְרוּ עַל

לְתַתָּא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא אִילָנָא דְּחַיֵּי אִיהִי לְכָל אִנּוּן דְּעָסְקִין בָּהּ לְמֵיהַב לוֹן חַיִּין בְּעָלְמָא דֵּין (דף קז ע"א) וּלְמֵיהַב לוֹן חַיִּין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט. לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא וּלְסַפָּקָא לוֹן מִכָּל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ אַשְׁגַּח בָּהּ תָּדִיר, דִּכְתִיב, (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלוֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. בְּגִין דְּאֶרֶץ דָּא מַה כְּתִיב בָּהּ (משלי לא) מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ, וּלְבָתַר אִיהִי יְהַבַת מְזוֹנָא וְטַרְפָּא לְכָל אִנּוּן חַיָּון בְּרָא דִּכְתִיב (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

וְעַל דָּא כִּי הוּא לִקְצוֹת מִצְוֹות הַתּוֹרָה וְלֹא חָזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שֶׁדּוֹחִים אוֹתָם לַחוּץ עַד שֶׁיְּקַבְּלוּ עָנְשָׁם. וְהוֹלְכִים וְסוֹבְבִים כָּל הָעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יב) סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן. וְשָׁם נִדּוֹנִים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, לְאַחַר כֵּן מְדוֹרָם עִם אוֹתָם שֶׁקִּבְּלוּ עָנְשָׁם בְּמוֹתָם (דף קז ע"א) כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַמָּקוֹם הָרָאוּי לוֹ.

וְהָרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת נִדּוֹנִים תָּמִיד בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם וְשׁוּב אֵינָם עוֹלִים שֶׁנֶּאֱמַר וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה. מִשְׁפַּט הָרְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם כְּמָה דִּכְתִיב וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ וְגוֹ' וְשׁוּב אֵינָם עוֹלִים וְלֹא יָקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כט) אֲשֶׁר הָפַךְ יְיָ בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ, בְּאַפּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וּבַחֲמָתוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְהַאי גַּוְונָא

הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. לְכֻלְּהוּ בְּנֵי עָלְמָא לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא לְכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ כָּל חַד וְחַד דְּכְתִיב (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. דָּבָר אַחֵר כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט. לְאִסְתַּכָּלָא עוֹבָדוֹי דְּבַר נָשׁ וּלְאַשְׁגָּחָא בְּכָל מַה דְּעַבְדֵי בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא. תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. מִסְתַּכֵּל וְחָמֵי לְכָל חַד וְחַד.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עוֹבָדִין דְּסְדוֹם וַעֲמוֹרָה, שַׁדַּר לוֹן לְאִנּוּן מַלְאָכִין לְחַבָּלָא לְסְדוֹם. מַה כְּתִיב וַיַּרְא לוֹט חָמָא לִשְׁכִינְתָּא. אִית גַּן עֵדֶן לְמַעְלָה וְאִית גַּן עֵדֶן לְמַטָּה. אִית גֵּיהִנֹּם לְמַטָּה וְאִית גֵּיהִנֹּם לְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב הָרְשָׁעִים שֶׁקִּלְקְלוּ בְּרִית מִילָה שֶׁבָּהֶם וְחִלְּלוּ שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָא וְחִלְּלוּ אֶת הַמּוֹעֲדוֹת וְשֶׁכָּפְרוּ בַּתּוֹרָה וְשֶׁכָּפְרוּ בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים וְכַדּוֹמֶה לָהֶם יוֹרְדִים לַגֵּיהִנֹּם שֶׁלְּמַטָּה וְנִדּוֹנִים שָׁם וְשׁוּב אֵינָם עוֹלִים. אֲבָל יָקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין וְיָקוּמוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים, וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְגוֹ'. וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (ישעיה סו) וְהָיוּ דֵּרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. מַה דֵּרָאוֹן, דַּיֵּי רָאוֹן, שֶׁהַכֹּל יֹאמְרוּ דַּיֵּי בִּרְאִיָּתָם. וְעַל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ', (ע"כ מדרש הנעלם).

וְכִי מַאן יָכִיל לְמֶחֱמֵי שְׁכִינְתָּא, אֶלָּא חָמָא זְהָרָא חַד דְּנָהִיר דְּקָא סָלְקָא עַל רֵישַׁיְיהוּ. וּכְדֵין וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא

אֲדֹנַי בְּאָלֶ"ף דָּלֶ"ת כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּבְגִין שְׁכִינְתָּא הַהוּא נְהִירוּ דְּנָהִיר קָאָמַר, סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם.

לָא עַבַד הָכִי אַבְרָהָם, אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא אָמַר וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וּלְבָתַר וְאֶקְחָה פַּת לֶחֶם וְגוֹ'. אֲבָל לוֹט אָמַר סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ. וּלְבָתַר וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם. בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעוּן בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין. בְּגִין דְּכָךְ הֲווּ עָבְדֵי אוֹרְחִין דְּעָאלִין תַּמָּן לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּיִכְנוֹשׁ לוֹן לְבֵיתָא, וְעַל דָּא אָמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין. מַה כְּתִיב וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד דִּינָא בְּעָלְמָא, שְׁלִיחָא חָדָא עָבִיד לֵיהּ, וְהַשְׁתָּא חָמֵינָן תְּרֵי שְׁלוּחֵי, אֲמַאי וְכִי לָא סַגֵּי בְּחַד. אֶלָּא חַד הֲוָה, וּמַה דְּאָמַר תְּרֵי (הָכִי הוּא דַּאי בְּגִין דְּחַד) חַד הֲוָה לְאַפָּקָא לֵיהּ לְלוֹט וּלְשֵׁזָבָא לֵיהּ, וְחַד לְמֶהְפַּךְ לְקַרְתָּא וּלְחַבָּלָא אַרְעָא, וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתָּאַר חַד:

וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה וְגוֹ'. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח (ישעיה יג) הִנֵּה יוֹם יְיָ בָּא אַכְזָרִי וְגוֹ'. הִנֵּה יוֹם יְיָ בָּא, דָּא בֵּי דִינָא לְתַתָּא. בָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. (קו א) הַבָּאָה אֵלַי (עשו). בְּגִין דְּלָא עָבִיד דִּינָא עַד דְּעָאל וְנָטִיל רְשׁוּ, כְּגַוְונָא דָּא קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי.

דָּבָר אַחֵר הִנֵּה יוֹם יְיָ בָּא. דָּא הוּא מְחַבְּלָא לְתַתָּא כַּד נָטִיל נְשָׁמָתָא, בְּגִינֵי כָּךְ אַכְזָרִי וְעֵבְרָה. לָשׂוּם הָאָרֶץ לְשַׁמָּה, דָּא סְדוֹם וַעֲמוֹרָה. וְחַטָּאֶיהָ (דף קז ע"ב) יַשְׁמִיד מִמֶּנָּה. אִלֵּין יַתְבֵי אַרְעָא. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ כִּי כוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם וְגוֹ'. דָּהָא מִן שְׁמַיָּא אַמְטַר עֲלֵיהוֹן אֶשָּׁא, וְאַעֲבַר לוֹן מִן עָלְמָא. לְבָתַר מַה כְּתִיב אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז וְגוֹ'. דָּא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹקִים לוֹן לְהַנֵּי קְרָאֵי בְּיוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, דִּבְהַהוּא יוֹמָא אִתְחַשְּׁכוּ עַלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְאִתְחַשְּׁכָן שְׁמַיָּא וְכוֹכְבַיָּא. רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לְהַנֵּי קְרָאֵי בְּיוֹמָא דְּיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וְהַהוּא יוֹמָא יִתְיַדַּע לְעֵילָּא וְתַתָּא, דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַיְיָ. וְהַהוּא יוֹמָא יוֹמָא דְּנוֹקְמָא אִיהוּ, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנָקְמָא מִשְּׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבִיד נוּקְמִין בִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, כְּדֵין אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא דְּיִסְתָּלַק וְיִתְיַיקַר עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא יִפְלְחוּן וְיִסְגְּדוּן קַמֵּיהּ דִּכְתִיב, (תהלים עב) לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְגוֹ' מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְגוֹ'. תָּא

חֲזֵי, אַף עַל גַּב דִּנְבוּאָה דָּא אִתְּמַר עַל בָּבֶל, בְּכוֹלָּא אִתְּמַר. דְּהָא חָמֵינָן בְּהַאי פַּרְשָׁתָא דִּכְתִיב (ר"ל סמוך לפ' שלמעלה שכ' בה אוקיר אנוש וגו' ואולי לדעת הזוה"ק חד פר' היא) כִּי יְרַחֵם יְיָ אֶת יַעֲקֹב. וּכְתִיב וּלְקָחוּם עַמִּים וֶהֱבִיאוּם אֶל מְקוֹמָם. וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם. דָּא דַּרְגָּא דְּבֵי דִינָא לְתַתָּא דְּנָטִיל רְשׁוּ מֵעֵילָּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דְּעָבִיד דִּינָא בְּרַחֲמֵי. דִּכְתִיב מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם. בְּגִין לְאִשְׁתַּכָּחָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְאִי תֵּימָא מַאי רַחֲמֵי הָכָא דִּכְתִיב וַיְהִי בְּשַׁחֵת אֱלֹהִים אֶת עָרֵי הַכִּכָּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וְגוֹ'. וּלְבָתַר נָפְקוּ מִנֵּיהּ תְּרִין אוּמִין שְׁלֵמִין, וְזָכָה דְּנָפִיק מִנֵּיהּ דָּוִד וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא.

חֲמֵי מַה כְּתִיב וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי (סג א) בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שָׁרֵי בְּעָלְמָא, הָא אִתְּמַר דְּלָא לִיבָּעֵי לְבַר נָשׁ לְאִשְׁתַּכָּחָא בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּכֵיוָן דְּשָׁרְיָא דִינָא לָא אַשְׁגַּח בֵּין זַכָּאָה וְחַיָּיבָא, וְלָא בָּעֵי (לְאִסְתַּכָּלָא) לְאִשְׁתַּכָּחָא תַּמָּן. וְהָא אִתְּמַר דִּבְגִין כָּךְ אִסְתִּים נַחַ בַּתֵּיבָה וְלָא יִשְׁגַּח בְּעָלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא יִתְעֲבִיד. וּכְתִיב (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר עַד דְּיִתְעֲבִיד דִּינָא. וּבְגִין כָּךְ וַיֹּאמֶר הַמָּלֵט עַל נַפְשְׁךָ אַל תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ וְגוֹ'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק דִּינָא דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּמַּבּוּל וְדִינָא דִּסְדוֹם, תַּרְוַוּיְיהוּ דִּינִין דְּגֵיהִנֹּם הֲווּ בְּגִין דְּחַיָּיבֵי גֵיהִנֹּם אִתְדָּנוּ בְּמַיָּא וּבְאֶשָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק סְדוֹם בְּדִינָא דְּגֵיהִנֹּם אִתְדָּן, דִּכְתִיב וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם. דָּא מִסְטָרָא דְּמַיָּא וְדָא (עיין סוף הספר סימן ב) מִסְטָרָא דְּאֶשָׁא. דָּא וְדָא הוּא דִּינָא דְּגֵיהִנֹּם, וְחַיָּיבִין דְּגֵיהִנֹּם בְּתַרִין דִּינִין אִלֵּין אִתְדָּנוּ.

אָמַר לֵיהּ דִּינָא דְּחַיָּיבֵי דְּגֵיהִנֹּם תְּרֵיסַר יַרְחֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לוֹן

סִתְרֵי תוֹרָה

תּוֹסֶפְתָּא קְטוֹרֵי רָמָאֵי, הוֹרְמְנֵי (עיין סוף הספר סי' ב) דְּבָדוֹרֵי. (נ"א דְּבוּרְיֵרֵי ונ"א דְּבוּרֵיינִי) חַכִּימִין בְּסָכְלְתָנוּ, יְסִתַּכְלוּן לְמִנְדַּע, בְּשַׁעֲתָא דְּרֵישָׁא חָוְורָא אַתְקִין כְּרְסְיָיא עַל גַּבֵּי סָמְכִין דְּאַבְנִין דְּמַרְגְּלִיטָן טָבָן. בֵּין אִנּוּן אַבְנִין אִית חַד מַרְגָּלִיטָא שַׁפִּירָא בְּחֵיזוּ יָאָה בְּרֵיוָא קוּמְטָרָא דְּקַנְטָרָא (נ"א דְּקִיטָרָא) דְּמִלְּהַטָא בְּע' גְּוונִין, אִנּוּן ע' גְּוונִין מִלְּהַטָן לְכָל סְטַר.

אִלֵּין ע' מִתְפָּרְשָׁאן מִגּוֹ ג' גְּוונִין. אִלֵּין זִיקִין בְּזִיקִין דְּנִצִיצִין לְד' סִטְרֵי עָלְמָא, הָכָא אִיתָא זִיקָא תַּקִיפָא דְּסִטַר שְׁמָאלָא דְּאִתְאַחִיד בְּשִׂמָיָא. אִנּוּן גְּוונִין שִׁבְעִין (דניאל ז) דִּינָא יָתִיב וְסִפְרִין פְּתִיחוּ. מֵהָכָא נָפְקֵי גִּירִין וּסְיָיפִין וְרוֹמְחִין וְאֶשָׁא דְּקוּסְטָרָא. וְאִתְאַחִיד אֶשָׁא תַּקִיפָא דְּנָפְקָא מִשְּׁמַיִם בֵּיהּ, וְכַד אִתְאַחַד אֶשָׁא עִלָּאָה בְּאִלֵּין דִּלְתַתָּא,

מִגֵּיהִנֹּם, וְתַמָּן מִתְלַבְּנִין וְיָתְבִין לְתַרְעָא דְּגֵיהִנֹּם, וְחָמָאן אִנּוּן חַיָּיבִין דְּעָאלִין וְדָנִין לוֹן תַּמָּן, וְאִנּוּן תָּבְעֵי רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ. וּלְבָתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּיס עֲלַיְיהוּ וְאָעִיל לוֹן לְדוּכְתָּא דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן. מֵהַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה גּוּפָא אִשְׁתְּכַךְ בְּעַפְרָא וְנִשְׁמָתָא יָרְתָא (דף קח ע"א) אַתְרָהּ כְּדְחָזֵי לָהּ. (נח סט א).

תָּא חֲזֵי דְּהָא אִתְּמַר דְּאַפִּילּוּ אִנּוּן בְּנֵי טוֹפָנָא לָא אִתְּדָנוּ אֶלָּא בְּאֶשָׁא וּמַיָּא. מַיָּא קְרִירָן נַחֲתֵי מִלְּעֵילָּא, וּמַיָּא רְתִיחָן סָלְקֵי מִתַּתָּא כְּאֶשָׁא. וְאִתְּדָנוּ בִּתְרֵי דִּינִין, בְּגִין דְּדִינָא דִּלְעֵילָּא הָכִי הֲוָה, בְּגִין כָּךְ בְּסְדוֹם גָּפְרִית וְאֵשׁ. אָמַר לֵיהּ אִי יְקוּמוּן לְיוֹם לֵית מַאן דְּיָכִיל לְאִתְבַּר רוּגְזָא וְדִינָא.

עַיְינִין לָהַטִּין כְּטִיסִין דְּנוּרָא, נָחִית בְּהוּ לְעָלְמָא. וַוי מַאן דְּאִעָרַע בֵּיהּ, חֲגִיר חַרְצִין (ס"א חַרְבִין), אִיהוּ חַרְבָּא שְׁנִנָּא בִּידֵיהּ, לָא חָיִס עַל טַב וְעַל בִּישׁ. דְּהָא (ס"א פִּסְקָא) פִּתְקָא דְּאִנּוּן שִׁבְעִין בִּרְשׁוּ דְּאִתְאַחִיד הַהוּא סִטְרָא דְּשִׁמְיָא נָחִית בִּידָא שְׁמָאלָא בְּכַמָּה דִּינִין, אִתְהַפֵּךְ בְּכַמָּה גְּוָונִין, הַפּוּךְ בְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ אִקְרֵי כְּרֵם זֵלֶת דְּמִתַּקְנָא לְגַבֵּי בְּנֵי אָדָם. כָּל גְּוָונִין דִּכְלֵי זַעֲמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִתְחַזְיָין. וְאִנּוּן יָתְבִין בְּרוּמֵי דְּעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא בְּסִכְלוּתָא דִּלְהוֹן לָא מַשְׁגְּחֵי בְּהוֹן. גָּפְרִית וְאֵשׁ הִתּוּכָא דְּמַיָּא וְאֶשָׁא דְּמִתְהַתְּכֵי מִן שְׁמַיָּא אִתְאַחֲדוּ דָּא בְּדָא וּנְחַת עַל סְדוֹם. וַוי לְחַיָּיבַיָּא דְּלָא מַשְׁגִּיחִין עַל יְקָרָא דְּמָארֵיהוֹן:

א עֲשָׂרָה שְׁמָהָן גְּלִיפָן

דִּינָא. אָמַר לֵיהּ הָא אִתְמָר. אֲבָל אִלֵּין דְּסְדוֹם וַעֲמוֹרָה לָא יְקוּמוּן, וּקְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב, גְּפְרִית (דברים כט) וָמֶלַח שְׂרֵפָה כָּל אַרְצָהּ לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמִיחַ וְגוֹ'. אֲשֶׁר הָפַךְ יְיָ בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ. אֲשֶׁר הָפַךְ יְיָ, בְּעָלְמָא דֵּין. בְּאַפּוֹ, בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבַחֲמָתוֹ, בְּזִמְנָא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲחָיֵיא מֵתַיָּיא. אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, כַּמָּה דְּאַרְעָא דְּלְהוֹן אִתְאֲבִיד לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא, הָכִי נָמֵי אִתְאֲבִידוּ אִנּוּן לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

וְתָא חֲזֵי, דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא לָקְבֵל דִּינָא. אִנּוּן לָא הֲווֹ תַּיְיבִין נַפְשָׁא דְּמִסְכְּנָא בְּמֵיכְלָא וּבְמִשְׁתְּיָא, אוֹף הָכִי קוּדְשָׁא בְּהוֹרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא. (פירוש השם במלואו עשר אותיות יו"ד ה"א וי"ו ה"א). ב עֶשֶׂר אִנּוּן וְסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן סַגִּי. (פי' יוד עולה כ', יוד הא עולה כ"ו, יוד (נ"ל הה וו) הא ויו עולה מ"ב, י' יד' יד' ידוד' עולה ע"ב). ג שִׁבְעִין (הם ע"ב ונקראים ד' מחנות שכינה והם למטה ממלכות). גַּוְונָן מִלַּהֲטֵי לְכָל סִטְרָא. נַפְקֵי מִגּוֹ שְׁמָהָן דְּאִגְלִיף רָזָא דְּע' שְׁמָהָן דְּמַלְאָכַיָּיא.

דְּאִנּוּן בְּרָזָא דְּשִׁמְיָא.

וְאִנּוּן מיכאל גבריאל רפאל נוריאל. קמ"ץ "קדומיאל "מלכיאל "צדקיאל. פת"ח "פדאל "תומיאל "חשדיאל. צר"י "צדקיאל "רזיאל "יופיאל. סגו"ל "סטוטריה "גזריאל "ותריאל נ"א ורדיא"ל "למואל. חר"ק "חזקיאל "רהטיאל "קדשיאל. שב"א "שמעאל "ברכיאל (נ"א שכניאל ונ"א ברקיא"ל) "אהיאל. חל"ם חניא"ל "להדיאל "מחניאל.

בְּרִיךְ הוּא לָא אָתִיב לוֹן נַפְשַׁיְיהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְתָא חֲזֵי, אִנּוּן אִתְמְנָעוּ מִצְּדָקָה דְּאִקְרֵי חַיִּים, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנַע מִנַּיְיהוּ חַיִּים בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְכַמָּה דְּאִנּוּן מָנְעוּ אָרְחִין וּשְׁבִילִין מִבְּנֵי עָלְמָא, הָכִי נָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנַע מִנַּיְיהוּ אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין דְּרַחֲמֵי לְרַחֲמָא עֲלַיְיהוּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. רַבִּי אַבָּא אָמַר כְּלְהוּ בְּנֵי עָלְמָא יְקוּמוּן, וְיִקּוּמוּן לְדִינָא וְעַלַיְיהוּ כְּתִיב, (דניאל יב) וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת וּלְדֵרָאוֹן עוֹלָם. וּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָארֵי דְּרַחֲמִין אִיהוּ, כְּיוָן דְּדָן לְהוּ בְּהַאי עָלְמָא וְקַבִּילוּ דִּינָא, לָא אִתְדָּנוּ בְּכְלְהוּ דִּינִין.

(נ"א ח"ניאל ל"עדיאל מ"לביאל). ''עניאל ענאל אהניאל רחמיאל עזריאל (נ"א ש"בנאל ר"ומיאל ק"דומיאל. שר"ק. חכמיאל רמיאל קרשיאל. חר"ק) סנניה ודרגזיה רסיסיאל דומיאל ''חוניאל ''זכריאל ''ואריאל ''ה''ינאל ד''נדאל ג''דיאל ב''דאל א''נפיאל ועדי''אל, אדנ''י עַל כְּלְהוּ. ד (פירוש כשע"ב מלאכים מתחברין במלכות אז נקרא מלכות הוא ובית דינו בלשון וה').

השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)

''אהניאל ''ברקיאל ''גדיאל ''דומיאל ''הדריאל ''ודרגזיה ''זהריאל ''חניאל ''טהריאל ''יעזריאל ''כרעיאל ''למדיאל ''מלכיאל ''נהריאל ''סניה ''ענאל ''פתחיאל ''צוריאל ''קנאל ''רמיאל ''שעריאל ''תבכיאל:

סדר תשר''ק

''תפוריא ''שכניאל ''רנאל ''קמריה ''צוריה ''פסיסיה ''עיריאל ''סמכיאל ''נריאל

אָמַר רַבִּי חִיָּיא כְּתִיב וַיְשַׁלַּח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה וְגו'. (קה א) **מַהוּ בַּהֲפוֹךְ אֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן לוֹט. אֶלָּא בְּכֻלְּהוּ עֲבַד דְּיוּרֵיהּ לוֹט, דִּכְתִיב וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד סְדוֹם.** (וּכְתִיב אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן לוֹט. אֶלָּא וַדַּאי בְּכֻלְּהוּ עֲבַד דְּיוּרֵיהּ) **וְלָא קַבִּילוּ לֵיהּ, בַּר דְּמֶלֶךְ סְדוֹם קַבִּיל לֵיהּ** (דף קח ע"ב) **בִּסְדוֹם בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם:**

וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו, מֵאַחֲרֶיהָ מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא מִבָּתַר שְׁכִינְתָּא. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר מִבַּתְרֵיהּ דְּלוֹט, דִּמְחַבְּלָא אָזִיל אֲבַתְרֵיהּ, וְכִי אֲבַתְרֵיהּ אָזִיל, וְהָא הוּא שַׁדַּר לֵיהּ, אֶלָּא בְּכָל אֲתַר דְּהֲוָה אָזִיל לוֹט אִתְעַכַּב מְחַבְּלָא לְחַבָּלָא, וְכָל אֲתַר ״מדוניה ״לסניה ״כמסריה ״יריאל ״טסמסיה ״חניאל ״זכראל ״ודריאל ״הניאל ״דנבאל ״גדיאל ״בדאל ״אדיריון אדני על כולהו

וכו׳: (עד כאן מההשמטות)

כַּד מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ כְּחָדָא בְּרָזָא חָדָא בְּחֵילָא עִלָּאָה, כְּדֵין אִקְרֵי וידוד כֹּלָּא בְּכֻלָּא חָדָא. מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם, שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִתְגְּלַף בְּע׳ שְׁמָהָן אָחֳרָנִין רָזָא דְּשָׁמַיִם. וְאִלֵּין אִנּוּן שְׁבְעִין דְּשָׁלְטִין עַל אִלֵּין ע׳ דִּינִין רָזָא דְּיהו״ה, וְאִלֵּין שְׁבְעִין שְׁמָהָן בְּקִדּוּשָׁה יהו״ה שָׁמַיִם. ה (פירוש שם של ע״ב גשרים היוצא מפסוק ויסע ויבא ויט אלו הם נקראים שמים, ואותם ע״ב מלאכים של מטה במלכו״ת מקבלים מע״ב של מעלה, ונוטלין מהן).

אִלֵּין נָטְלִין מֵאִלֵּין וידוד. ו (פירוש מלכות מתפארת). **נָטִיל מֵאֵת ידוד דָּא מִן דָּא. ז** (פירוש סוד של אותן ע״ב שמות הוא שם ידוד, והוא הרוכב עליהן כנשמה לגוף). **וְאִלֵּין תַּלְיָין מֵאִלֵּין, תַּתָּאִין בְּעִלָּאִין,**

דְּאָזִיל כְּבָר וְשָׁבִיק לַאֲחוֹרֵיהּ
הֲוָה מְהַפֵּךְ לֵיהּ מְחַבְּלָא.
וּבְגִין כָּךְ אָמַר לֵיהּ אַל
תַּבֵּט אַחֲרֶיךָ דְּהָא
אֲנָא אֲחַבֵּל בַּתְרָךְ, וְעַל דָּא
כְּתִיב וְתַבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו
וְחַמַּת מְחַבְּלָא. כְּדֵין וַתְּהִי
נְצִיב מֶלַח. דְּהָא בְּכָל זִמְנָא
דְּמְחַבְּלָא לָא חָמֵי אַנְפּוֹי
דְּבַר נָשׁ (נ"א אַחְמֵי אַנְפֵּי לְבַר נָשׁ)
לָא מְחַבֵּיל לֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְּתֵיהּ
אַהֲדְּרַת אַנְפָּהָא לְאִסְתַּכָּלָא
אֲבַתְרֵיהּ מִיָּד וַתְּהִי נְצִב
מֶלַח.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווּ
קָיְימֵי יוֹמָא חַד וְעָסְקֵי
בְּהַאי קְרָא, אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר כְּתִיב, (דברים ח) אֶרֶץ
אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל
בָּהּ לֶחֶם, לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ.
הַאי בָּהּ בָּהּ תְּרֵי זִמְנֵי אַמַּאי.
וְכֹלָּא קִשׁוּרָא חָדָא. וּבְהַאי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדָע
בִּיקָרֵיהּ. ח (פירוש ע"ב מלאכים של
מטה מתחבים בע"ב שמות של מעלה
הנקראים שמים). שָׁמַיִם דְּאָנוּן ע'
רָזָא ידוד, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא
דְּשִׁבְעִין וּתְרֵין שְׁמָהָן וְאִלֵּין
אָנוּן דְּנָפְקֵי מִן וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט.
וה"ו יל"י סי"ט על"ם מה"ש
לל"ה אכ"א כה"ת הז"י
אל"ד לא"ו הה"ע. חֵלֶק
רִאשׁוֹן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד יז"ל
מב"ה הר"י הק"ם לא"ו
כל"י לו"ו פה"ל נל"ך יי"י
מל"ה חה"ו. חֵלֶק שֵׁנִי בָּרוּךְ
שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד
נת"ה הא"א יר"ת שא"ה
רי"י או"ם לכ"ב וש"ר יה"ו
לה"ח כו"ק מנ"ד. חֵלֶק
שְׁלִישִׁי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד אנ"י
חע"ם רה"ע יי"ז הה"ה מי"ך
וו"ל יל"ה סא"ל ער"י
עש"ל מי"ה. חֵלֶק רְבִיעִי

אֶלָּא הָא אִתְּמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּלִיג כָּל עַמִּין וְאַרְעָאן לְמַמָּנָן שְׁלִיחָן, וְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לָא שַׁלִּיט בָּהּ מַלְאָכָא וְלָא מְמַנָּא אָחֳרָא אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, בְּגִין כָּךְ אָעִיל לְעַמָּא דְלָא שַׁלִּיט בְּהוּ אָחֳרָא לְאַרְעָא דְלָא שָׁלִיט בָּהּ אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב מְזוֹנָא תַּמָּן בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר לְכָל עָלְמָא. כָּל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בְּמִסְכֵּנוּת, וְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לָאו הָכִי, אֶלָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִתְּזָן בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר כָּל עָלְמָא.

וּבְגִין כָּךְ אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. אֶלָּא בְּעַתִּירוּ בְּסִפּוּקָא בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד וה״ו דנ״י הח״ש עמ״ם נג״א ני״ת מב״ה פו״י נמ״מ יי״ל הר״ח מצ״ר. חֵלֶק חֲמִישִׁי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד ומ״ב יה״ה ענ״ו מח״י דמ״ב מנ״ק אי״ע חב״ו רא״ה יב״מ הי״י מו״ם, חֵלֶק שִׁשִּׁי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְאִלֵּין אִנּוּן שִׁבְעִין שְׁמָהָן דְּשָׁלְטִין עַל שִׁבְעִין דַּרְגִּין תַּתָּאִין רָזָא וידוד. אִלֵּין שִׁבְעִין שְׁמָהָן ידוד רָזָא דְאִקְרֵי שָׁמַיִם. שִׁבְעָא רְקִיעִין אִנּוּן דְּסָלְקִין לְשִׁבְעִין שְׁמָהָן שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְדָא אִיהוּ וַידוד הַמְטִיר. מֵאֵת ידוד מִן הַשָּׁמַיִם. סִתְרָא דְּסִתְרִין לַחֲכִימִין אִתְּמַסַּר. שְׁמָא (דף קט ע"א) דָּא דְאִקְרֵי שָׁמַיִם מְנֵיהּ אִתְּבְּרֵי סִתְרָא דְאִקְרֵי אָדָם. חֲשְׁבָן שַׁיְיפֵי גּוּפָא דְאִנּוּן חוּשְׁבַּן מָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא שַׁיְיפִין. חֲשְׁבָן אַתְוָוהִי מָאתָן

דְּכֹלָּא תֹּאכַל בָּהּ וְלָא בְּאַתַר אָחֳרָא. בָּהּ בְּקִדּוּשָׁא דְּאַרְעָא, בָּהּ שַׂרְיָא מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה. בָּהּ שַׂרְיָא בִּרְכָתָא דְּלְעֵילָּא, וְלָא בְּאַתַר אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב כְּגַן יְיָ כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. עַד הָכָא לָא אִתְיְדַע גַּן יְיָ אִי הוּא אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאִי אִיהוּ אֶרֶץ סְדוֹם, (דף קטז ע"א) וְאִי אִיהוּ גַּן יְיָ דְּאִקְרֵי גַּן עֵדֶן. אֶלָּא כְּגַן יְיָ דְּאִית בֵּיהּ סִפּוּקָא וְעִדּוּנָא דְּכֹלָּא, הָכִי נָמֵי הֲוָה סְדוֹם וְהָכִי נָמֵי מִצְרַיִם. מַה גַּן יְיָ לָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַשְׁקָאָה לֵיהּ, אוֹף מִצְרַיִם לָא אִצְטְרִיךְ אָחֳרָא לְאַשְׁקָאָה לֵיהּ, בְּגִין דְּנִילוֹס אִיהוּ אַסִּיק וְאַשְׁקֵי לְכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (זכריה יד) וְשִׁית סָרֵי, שְׁמָא דָּא דְּאִיהוּ רָזָא וְסִתְרָא כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא בְּכ״ב אַתְוָון וְעֶשֶׂר אֲמִירָן, בְּגִין דְּהָא שְׁמָא דָּא מָאתָן וְשִׁית סָרֵי אַתְוָון וּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין דְּאִתְכְּלִילָן בֵּיהּ, הָא מָאתָן וְאַרְבָּעִין וּתְמַנְיָא שַׁיְיפִין

דְּגוּפָא

רָזָא דְּאִקְרֵי אָדָם דְּשַׁלִּיט עַל כֻּרְסְיָיא. רָזָא דְּשִׁבְעִין דְּלִתָּתָא, וְסִתְרָא דָּא דִּכְתִיב (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְּמַעְלָה, וְדָא הוּא סִתְרָא דִּכְתִיב וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְגוֹ׳ מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם. וְכֹלָּא חַד וּמִלָּה חָדָא, וְסִתְרָא חָדָא לַחֲכִימֵי לִבָּא אִתְמְסַר, זַכָּאָה (ד״א ל״ג אִיהוּ) חוּלַקְהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

סְדוֹם גְּזַר דִּינָא דִּלְהוֹן עַל דְּמָנְעוּ צְדָקָה מִבַּנֵּיהוּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (יחזקאל יו) וְיַד עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה. וּבְגִין כָּךְ

וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפְּחוֹת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלִַם וגו׳. דָּא הוּא עוֹנְשָׁא דִלְהוֹן דְּאִתְמְנַע מִנְּהוֹן מִטְרָא, מַה כְּתִיב וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָאָה וגו׳. חָמֵי דְּלָא כְּתִיב וְלֹא עֲלֵיהֶם יִהְיֶה הַגֶּשֶׁם, בְּגִין דְּלָא נָחִית מִטְרָא לְמִצְרַיִם וְלָא אִצְטְרָכָן לֵיהּ, אֶלָּא עוֹנְשָׁא דִלְהוֹן מַה הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגּוֹף יְיָ אֶת כָּל הַגּוֹיִם וגו׳. בְּגִין דְּמִצְרַיִם לָא צְרִיכִין לְמִטְרָא. אוּף סְדוֹם מַה כְּתִיב בֵּיהּ כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה, כָּל דִּינָא לָא הֲוָה אֶלָּא מִן שָׁמַיִם. צְדָקָה וְשָׁמַיִם כֻּלָּא חַד וּכְתִיב, (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ, וּבְגִין דְּתַלְיָא צְדָקָה בִּשְׁמַיָּא (נ"א בַּשָּׁמַיִם) דִּינָא הוּא מִשָּׁמַיִם דִּכְתִיב מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם.

דִּינָא דְּיִשְׂרָאֵל מֵהַאי אֲתַר דִּכְתִיב, (איכה ד) וַיִּגְדַּל עֲוֹן בַּת עַמִּי מֵחַטַּאת סְדוֹם. וְאִקְרֵי יְרוּשָׁלִַם אֲחוֹת לִסְדוֹם כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (יחזקאל יו) הִנֵּה זֶה הָיָה עֲוֹן סְדוֹם אֲחוֹתֵךְ, וְדִינְהוֹן הֲוָה מִן שְׁמַיָּא דִּינָא חָדָא כְּסְדוֹם עַל דְּמָנְעוּ צְדָקָה מִנַּיְיהוּ. בַּר דְּדָא אִתְהַפַּךְ וְדָא אִתְחָרַב, דָּא אִית לָהּ תְּקוּמָה, וְדָא לֵית לָהּ תְּקוּמָה, (ע"כ סתרי תורה).

עִדּוּנִין דְּעָלְמָא הֲווּ בָהּ, וְעַל דָּא לָא בָעָאן דִּבְנֵי נָשָׁא אֲחָרְנִין יִתְעַדְּנוּן בָּהּ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר אִנּוּן הֲווּ חַיָּיבִין מִגַּרְמַיְיהוּ וּמִמָּמוֹנְהוֹן, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ צָר עֵינָא לְגַבֵּי מִסְכְּנָא, יָאוֹת הוּא דְּלָא יִתְקַיֵּים בְּעָלְמָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּלֵית לֵיהּ חַיִּים

לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְכָל מַאן דְּאִיהוּ וַותְּרָן לְגַבֵּי מִסְכְּנָא יָאוֹת הוּא דְּיִתְקַיֵּים בְּעָלְמָא, וְיִתְקַיֵּים עָלְמָא בְּגִינֵיהּ, וְאִית לֵיהּ חַיִּים וְאוֹרְכָא דְּחַיֵּי לְעָלְמָא דְּאָתֵי:

וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בָּהָר הוּא וּשְׁתֵּי בְנוֹתָיו עִמּוֹ וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמָא דְּהַוָּה קָרִיב לְסְדוֹם וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח (איוב לז) **וְהוּא מְסִיבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלֹתָיו לְפָעָלָם וְגוֹ'. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַבֵּב סְבִיבִין דְּעָלְמָא וְאַיְיתֵי קוּמְרִין טְהִירִין לְמֶעְבַּד עוֹבָדוֹי, וּלְבָתַר מְהַפֵּךְ לוֹן וְעָבִיד לוֹן כְּגַוְונָא אָחֳרָא.**

וּבְמָה, בְּתַחְבּוּלוֹתָיו, עָבִיד תַּחְבּוּלִין וּמְסַבֵּב סְבִיבִין לַאֲפָקָא לוֹן וְלָאו כְּאִנּוּן קַדְמָאֵי. (דף קט ע"ב) **לְפָעָלָם, בְּגִין פָּעָלָם דִּבְנֵי**

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתִיב בַּיֵּצֶר הָרָע, תֵּדַע לְךָ שֶׁאֵינוֹ מִתְבַּטֵּל לְעוֹלָם מִבְּנֵי אָדָם עַד אוֹתוֹ זְמַן דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וַהֲסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן וְגוֹ'. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁרוֹאֶה בְּנֵי אָדָם נִדּוֹנִין בַּגֵּיהִנֹּם, הוּא בָּא וְחוֹזֵר לוֹ אֵצֶל בְּנֵי אָדָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר. מִצַּעֲרָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם מִשָּׁם עוֹלֶה לְפַתּוֹת בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שָׁלֹשׁ הַנְהָגוֹת יֵשׁ בָּאָדָם, הַנְהָגַת הַשֵּׂכֶל וְהַחָכְמָה וְזוֹ הִיא (דף קט ע"ב) כֹּחַ הַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה. וְהַנְהָגַת הַתַּאֲוָה שֶׁהִיא מִתְאַוָּה בְּכָל תַּאֲוֹת רָעוֹת, וְזֶהוּ כֹּחַ הַתַּאֲוָה. וְהַהַנְהָגָה

נָשָׁא, כְּמָה דְאִנּוּן עָבְדִין עוֹבָדִין הָכִי מְהַפֵּךְ לוֹן. כֹּל אֲשֶׁר יְצַוֵּם עַל פְּנֵי תֵּבֵל אְרָצָה. בְּגִין דְּעוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא מְהַפֵּךְ לְאִנּוּן מְסִבּוֹת בְּכָל מַה דְּאִיהוּ מַקִּיד לוֹן עַל פְּנֵי תֵּבֵל וְגוֹ'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר וְהוּא מְסִבּוֹת מְתְהַפֵּךְ. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְסַבֵּב סְבִיבִין וְאַיְיתֵי עוֹבָדִין בְּעָלְמָא לְאִתְקַיְימָא, וּלְבָתַר דְּחָשִׁיבוּ בְּנֵי נָשָׁא דְּיִתְקַיְימוּן אִנּוּן עוֹבָדִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְהַפֵּךְ לוֹן לְאִנּוּן עוֹבָדִין מִכְּמָה דְּהָווּ בְּקַדְמִיתָא. בְּתַחְבּוּלוֹתָיו.

הַמַּנְהֶגֶת לִבְנֵי אָדָם וּמְחַזֶּקֶת הַגּוּף וְהִיא נִקְרֵאת נֶפֶשׁ הַגּוּף, אָמַר רַב דִּימִי זֶהוּ כֹּחַ הַמַּחֲזִיק.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֹּא וּרְאֵה לְעוֹלָם אֵין יֵצֶר הָרָע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּאֵלּוּ בְּ' כֹּחוֹת אֵלֵּין דְּאָמָרָן, נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה הִיא הָרוֹדֶפֶת אַחַר יֵצֶר הָרָע לְעוֹלָם, מַשְׁמַע דִּכְתִיב וַתִּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל הַצְּעִירָה אָבִינוּ זָקֵן. נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה הִיא מְעוֹרֶרֶת אֶת הָאַחֶרֶת וּמְפַתָּה אוֹתָהּ עִם הַגּוּף לְהִדָּבֵק בַּיֵּצֶר הָרָע, וְהִיא אוֹמֶרֶת לְכָה נַשְׁקֶה אֶת אָבִינוּ יַיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ. מַה יֵּשׁ לָנוּ בָּעוֹלָם הַבָּא, נֵלֵךְ וְנִרְדֹּף אַחַר יֵצֶר הָרָע וְאַחַר תִּשּׁוּקַת חֶמְדַּת הָעוֹלָם הַזֶּה.

סִתְרֵי תּוֹרָה

וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וְגוֹ', מִגּוֹ הוּרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא, אִתְפְּרְשָׁא מִסְטְרָא דְּיָמִינָא חַד הִתּוּכָא דְּקִטּוֹרָא דְּגוּלְפָּא מִתְדַּבְּקָא בְּגוֹ הִתּוּכָא דְּדַהֲבָא מִסְטְרָא דִּשְׂמָאלָא בְּגוֹ מְסָאֲבוּ (דִּיצְרֵיהּ) (נ"א וְדִיוּרֵיהּ) וְאִתְעֲבִיד דְּקִטּוֹרָא חָדָא דְּאִילָנָא.

בְּתַחְבּוּלָתוֹ כְּתִיב כְּהַאי אוֹמָנָא דְּעָבִיד מָאנִין דְּחַרְסָא. בְּעוֹד דְּהַהִיא טִיקְלָא אִסְתַּחֲרַת קַמֵּיהּ. חָשִׁיב לְמֶעְבַּד כְּגַוְונָא דָּא עָבִיד. חָשִׁיב לְמֶעְבַּד כְּגַוְונָא אָחֳרָא עָבִיד. מְהַפֵּךְ מָאנָא דָּא לְמָאנָא דָּא, בְּגִין דְּהַהוּא טִיקְלָא אִסְתַּחֲרַת קַמֵּיהּ. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְהַפֵּךְ עוֹבָדוֹי דְּאִינּוּן עָבִיד.

בְּתַחְבּוּלָתָו חָסֵר יו״ד, וּמַאן אִינּוּן, דָּא בֵּי דִינָא לְתַתָּא דְּאִינּוּן טִקְלָא דְּאִסְתַּחֲרַת קַמֵּיהּ, וְעַל דָּא מְהַפֵּךְ מָאנִין מִמָּאנָא דָּא לְמָאנָא אָחֳרָא. וְכָל דָּא כְּפִי פְּעָלָם דִּבְנֵי וּמַה עוֹשׂוֹת, שְׁתֵּיהֶן מַסְכִּימוֹת לְהַדְבֵּק בּוֹ, מַה כְּתִיב וַתַּשְׁקֶיןָ אֶת אֲבִיהֶן יַיִן מִתְפַּטְּמוֹת לְהִתְעוֹרֵר לְיֵצֶר הָרָע בַּאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה. וַתָּקָם הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת אָבִיהָ. כְּשֶׁאָדָם שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ בַּלַּיְלָה, נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה הִיא הַמְעוֹרֶרֶת לַיֵּצֶר הָרָע, וּמְהַרְהֶרֶת בּוֹ, וְהוּא דָּבֵק בְּכָל הִרְהוּר רָע עַד שֶׁמִּתְעַבֶּרֶת מִמֶּנּוּ (ס״א מִמֶּנּוּ) (ד״א ל״ג עַל) (נ״א עַד) שֶׁמֵּבִיא בְּלֵב הָאָדָם אוֹתָהּ הַמַּחֲשָׁבָה הָרָעָה וּדְבֵקָה בּוֹ, וַעֲדַיִן יֵשׁ בְּלִבּוֹ וְלֹא נִגְמַר לַעֲשׂוֹתָהּ עַד שֶׁזּוֹאת הַתַּאֲוָה מְעוֹרֶרֶת לְכֹחַ הַגּוּף כְּמִתְחִלָּה לְהִדְבֵּק בַּיֵּצֶר הָרָע וְאָז הוּא תַּשְׁלוּם הָרָעָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַתַּהֲרֶיןָ שְׁתֵּי בְּנוֹת לוֹט (דף קי ע״א) מֵאֲבִיהֶן.

כַּד בָּעָא יִצְחָק לְאִתְעָרָא בְּעָלְמָא, בְּתוֹקְפֵּיהּ דְּדִינָא קַשְׁיָא אִתְתַּקַּף וּפָרִישׁ דַּרְגִּין מִקְּיוּמַיְיהוּ, וְאִתְתַּקַּף אַבְרָהָם וּפָרִישׁ הַהוּא דְּקִטוֹרָא חָדָא דְּאִילָנָא מִגּוֹ הַהוּא מְסָאֲבוּ. הַהוּא נָחָשׁ קַדְמָאָה עָאל בְּאִנְבִּיהּ דְּהַהוּא אִילָנָא, וְאִיהוּ חַמְרָא דְּשָׁתָא, וְאוֹלִיד תְּרִין דַּרְגִּין קְטוֹרִין דָּא

נָשָׁא, אִי מְטִיבִין בְּנֵי נָשָׁא עוֹבָדֵיהוֹן, הַהוּא טִקְלָא דְּסַחֲרָא אַסְחֲרַת לוֹן לְיָמִינָא, וּכְדֵין אִתְעֲבִידוּ עוֹבָדִין בְּעָלְמָא לְאוֹטָבָא לוֹן כְּדְקָא יָאוּת. וְטִיקְלָא אַסְחֲרַת תָּדִיר וְלָא שָׁכִיךְ בְּהַהוּא סִטְרָא דְּיָמִינָא וְעָלְמָא מִתְגַּלְגְּלָא בֵּיהּ. אָתוּ בְּנֵי נָשָׁא לְאַבָאָשָׁא, (דף קי ע"א) תַּחְבּוּלָתוֹ דְּאַסְחַר תָּדִיר וְהַוָה קָיְימָא בְּאַסְחָרוּתָא דְּיָמִינָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְחַר לֵיהּ בְּסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא וּמְהַפֵּךְ מְסִבּוֹת וּמָאנִין דְּהַווּ בְּקַדְמִיתָא לְהַהוּא סִטְרָא שְׂמָאלָא.

וּכְדֵין טִקְלָא אַסְחָרָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵעוֹלָם אֵין יֵצֶר הָרָע מִתְפַּתֶּה אֶלָּא בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וּמִתּוֹךְ שִׁמְחַת הַיַּיִן אָז שׁוֹלֵט בָּאָדָם. בַּצַּדִּיק מַה כְּתִיב בֵּיהּ (משלי יג) צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ. וְאֵינוֹ מִשְׁתַּכֵּר לְעוֹלָם, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַאי צוּרְבָא מֵרַבָּנָן דְּמַרְוֵי, קָרֵינָא עֲלֵיהּ (משלי יא) נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמְּחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם. מִנְהַג הָרְשָׁעִים מַהוּ (ישעיה כב) הִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה. הַיַּיִן אָז שׁוֹלֵט בָּאָדָם, הָרוֹג בָּקָר וְשָׁחוֹט צֹאן וְגו'. עֲלֵיהֶם אָמַר הַכָּתוּב (משלי ה) הוֹי מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ וְגו'. כְּדֵי לְעוֹרֵר לַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁאֵין יֵצֶר הָרָע מִתְעוֹרֵר אֶלָּא מִתּוֹךְ הַיַּיִן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַתַּשְׁקֵין אֶת אֲבִיהֶן יַיִן.

בְּדָא. וְאִנּוּן דַּרְגִּין דְּסָחֲרָן בִּסְטַר מְסָאֲבוּ חַד אִקְרֵי מִלְכוּ"ם וְחַד אִקְרֵי פְּעוֹ"ר.

דָּא עִיטָא דְּאִתְכַּסְיָא וְדָא עִיטָא דְּאִתְגַּלְיָא. פְּעוֹר דְּאִתְגַּלְיָא אִיהוּ וְכָל עוֹבָדוֹי בְּאִתְגַּלְיָא. מִלְכוּ"ם דְּאִתְכַּסְיָא אִיהוּ וְכָל עוֹבָדוֹי בְּאִתְכַּסְיָא.

וְאִתְעֲבִידוּ עוֹבָדִין בְּעָלְמָא לְאַבְאָשָׁא לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא. וְטִקְלָא אַסְחַר לְהַהוּא סִטְרָא עַד דִּבְנֵי נָשָׁא תָּיְיבִין לְאוֹטָבָא עוֹבָדֵיהוֹן. וְטִקְלָא קָיְימָא בְּעוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא בְּתַחְבּוּלָתוֹ לְפָעָלָם, וְלָא קָיְימָא תְּדִיר.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּרַם סִבּוּבִין וְעוֹבָדִין בְּעָלְמָא בְּגִין לְמֶעְבַּד כְּלָא כִּדְקָא יָאוֹת. וְכֹלָּא נָפְקָא מֵעִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דִּלְעֵילָּא. אַקְרִיב אַבְרָהָם לְגַבֵּיהּ, נָפַק מִנֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל דְּלָא הֲוָה אַבְרָהָם גָּזִיר כַּד נָפַק מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ לְתַתָּא וְלָא אִשְׁתְּלִים בְּאָת קְיָימָא קַדִּישָׁא.

אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ מַה כְּתִיב וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ. כְּלוֹמַר יֵצֶר הָרָע אֵינוֹ מַשְׁגִּיחַ בָּהּ בְּשִׁכְבָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבְקוּמָהּ לָעוֹלָם הַבָּא, אֶלָּא מִתְעוֹרֵר עִם כֹּחַ הַגּוּף לַעֲבֹד תַּאֲוָתוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה. דְּאָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנָסִין הָרְשָׁעִים בְּגֵיהִנֹּם מַכְנִיסִים לַיֵּצֶר הָרָע לִרְאוֹת בָּהֶן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְלוֹט בָּא צֹעֲרָה לְצַעֲרָה שֶׁל גֵּיהִנֹּם, וְנָפַק לֵיהּ מִתַּמָּן לְנַסּוֹתָא לְבִרְיָתָא כִּדְקָאֲמָרָן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר מִצַּעֲרָה שֶׁל גֵּיהִנֹּם.

וַיֵּשֶׁב בָּהָר, אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַשְׁמַע דִּכְתִיב בָּהָר מְלַמֵּד שֶׁהוּא שָׁם מוֹשָׁבוֹ בְּמָקוֹם הָר. גּוּף שֶׁהוּא חָרֵב כָּהָר

מֵאֵלֵּין תְּרֵין אִתְפָּרְשָׁן זִינִין סַגִּיאִין לְזַנְיֵיהוּ, וְסָחֲרָן יַמָּא רַבָּא וּלְכָל (אֵלֵּין סִטְרֵי מְסָאֲבוּ. וְכָל חַד וְחַד שְׁף (נ"א נָזַף)) לְדוּכְתֵּיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. לוֹט אִתְפְּרַשׁ מֵאַבְרָהָם וְשַׁוִּי דִּיוּרֵיהּ בְּאַנְשֵׁי סְדוֹם, כַּד אִתְעַר דִּינָא בְּהוּ אִדְכַּר לְאַבְרָהָם וְשָׁלַח לֵיהּ מִתַּמָּן

לְבָתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְבִיב סְבִיבִין בְּתַחְבּוּלוֹתָיו וְאִתְגְּזַר אַבְרָהָם וְעָאל בַּבְּרִית וְאִשְׁתְּלִים בִּשְׁמֵיהּ וְאִקְרֵי אַבְרָהָם, וְהׄ (צו א) **עִלָּאָה אַעֲטַרַת לֵיהּ בְּרָזָא דְּמַיִם** (לא א) **מֵרוּחַ. כֵּיוָן דְּרָזָא** (דברי הימים א) **אִשְׁתְּלִים וְאִתְגְּזַר, נָפַק מִנֵּיהּ יִצְחָק וְהַוָה זַרְעָא קַדִּישָׁא וְאִתְקַשַּׁר לְעֵילָא בְּרָזָא דְּאֵשׁ מִמַּיִם, וְעַל דָּא כְּתִיב,** (ירמיה ב) **וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת. וְלָא אִתְקְשַׁר בְּהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא.**

תָּא חֲזֵי, לוֹט נָפְקוּ מִנֵּיהּ וּמִבְּנָתֵיהּ תְּרֵין אוּמִין מִתְפָּרְשָׁן, וְאִתְקְשָׁרוּ בְּהַהוּא דְּלֵית בֵּיהּ טִיבוּתָא. וּשְׁתֵּי בְּנוֹתָיו עִמּוֹ. אִלּוּ הַב׳ כַּחוֹת דְּאָמְרָן. כִּי (דף קו ע"ב) **יָרֵא לָשֶׁבֶת בְּצוֹעַר, יִרְאָה וַחֲרָדָה נוֹפֶלֶת עָלָיו בְּשָׁעָה שֶׁרוֹאָה צַעַר גֵּיהִנֹּם שֶׁמְּצַעֲרִין לָרְשָׁעִים וְחוֹשֵׁב שֶׁשָּׁם יְהוֹן, כֵּיוָן שֶׁרוֹאָה שֶׁאֵינוֹ נִדּוֹן שָׁם יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לְפַתּוֹת בְּנֵי אָדָם אַחֲרָיו. רַב הוּנָא כַּד הַוָה דָּרִישׁ לְאִזְדַּהֲרָא לִבְנֵי אָדָם, הַוָה אָמַר לְהוּ בָּנַי אִסְתַּמְּרוּ מִשְּׁלִיחָא שֶׁל גֵּיהִנֹּם, וּמַאן הוּא זֶהוּ יֵצֶר הָרָע שֶׁהוּא שְׁלִיחַ שֶׁל גֵּיהִנֹּם.**

רַבִּי אַבָּא אָמַר מַאי דִּכְתִיב, (משלי ל) **לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב. אִלּוּ שְׁתֵּי בְּנוֹת לוֹט דְּאָמְרָן, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה, וְנֶפֶשׁ הַמִּשְׁתַּתֶּפֶת בַּגּוּף הָרוֹדֶפֶת אַחַר יֵצֶר הָרָע לְעוֹלָם.**

וְאִתְפְּרִישׁ מִנַּיְיהוּ. יַיִן אַשְׁקִיאוּ לֵיהּ בְּנָתֵיהּ וְאוֹלִידוּ בְּהוּ תְּרֵין אוּמִין, חַד אִקְרֵי עַמּוֹן וְחַד אִקְרֵי מוֹאָב. חַד בְּאִתְגַּלְיָא וְחַד בְּאִתְכַּסְיָא. עַמּוֹן דְּרָגָא (קעג א) **דִּילֵיהּ מִלְכוּ״ם עִיטָא דְּאִתְכַּסְיָא. מוֹאָב דַּרְגָּא דִּילֵיהּ פְּעוֹ״ר כְּלָא בְּאִתְגַּלְיָא.**

סִטְרָא דְּאִתְחֲזֵי לוֹן, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַבֵּב (דף קי ע"ב) סְבוּבִין וּמְגַלְגֵּל גִּלְגּוּלִין בְּעָלְמָא דְּיִתְעֲבִיד כְּלָא כְּדְקָא יָאוֹת וְיִתְקַשַּׁר כְּלָא בְּאַתְרֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, יָאוֹת הֲוָה לְלוֹט דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָפִיק מִנֵּיהּ (וּמֵבְנֹתֵיהּ) וּמֵאִתְּתֵיהּ תְּרֵין אוּמִין אִלֵּין, אֶלָּא בְּגִין לְאִתְקַשָּׁרָא בְּאַתְרַיְיהוּ דְּאִתְחֲזֵי לְהוּ. וְאִתְעֲבִידוּ מִגּוֹ יֵינָא, וְהַהוּא יֵינָא אִזְדַּמַּן לְהוֹן בְּמַעֲרְתָּא הַהִיא לֵילְיָא, וְדָא הוּא רָזָא דְּאִתְעֲבִידוּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וְהָא אִתְּמַר וְאוּקְמוּהָ.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כְּתִיב הָכָא בְּלוֹט כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת בְּצוֹעַר, וּכְתִיב הָתָם לַעֲלוֹקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב. יָרֵ"א בְּגִימַטְרִיָּא הוּא עֲלוּקָ"ה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אִי יָרֵא הוּא לְמַאי אָתֵי לְמִטְעֵי בְּרִיְיתָא, אֶלָּא כָּךְ דֶּרֶךְ כָּל עוֹשֵׂה עוֹלָה, כְּשֶׁרוֹאֶה הָרָע מִתְיָרֵא לְפִי שָׁעָה, מִיָּד חוֹזֵר לְרִשְׁעָתוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְכְלוּם, כָּךְ יֵצֶר הָרָע בְּשָׁעָה שֶׁרוֹאֶה דִּין בָּרְשָׁעִים יָרֵא, כֵּיוָן שֶׁיּוֹצֵא לַחוּץ (לַעֲשׂוֹת) אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ כְּלוּם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מַהוּ דְּאָמְרוּ וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל הַצְּעִירָה אָבִינוּ זָקֵן. מַאי אָבִינוּ זָקֵן. זֶהוּ יֵצֶר הָרָע שֶׁנִּקְרָא זָקֵן שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ד) מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל. שֶׁהוּא זָקֵן שֶׁנּוֹלַד עִם הָאָדָם, דְּתָנִינָן

כְּגַוְונָא דָּא בְּנָתֵיהּ, דָּא אַמְרַת בֶּן עַמִּי בְּרָא אִית לִי מֵעַמִּי וְלָא אַמְרַת מִמַּאן הוּא, בְּגִין כָּךְ אִיהוּ הֲוָה בְּאִתְכַּסְיָא. דָּא אָמְרַת מוֹאָב מֵאָב הוּא דְנָא. מֵאַבָּא אוֹלִידַת לֵיהּ. דַּרְגָּא דִּילֵיהּ פְּעוֹ"ר מִלָּה בְּאִתְגַּלְיָא. וּבְתְרֵין אִלֵּין אָחִיד דָּוִד מַלְכָּא, לְבָתַר מִן מוֹאָב אָתַת רוּת וְנָפַק מִינָּהּ

תָּא חֲזֵי, מוֹאָב וְעַמּוֹן אִנּוּן קָרָאן לוֹן שְׁמָהָן, מוֹאָב מֵאָב. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר בְּכִירָה בַּחֲצִיפוּ אָמְרָה מוֹאָב, מֵאַבָּא הוּא. וְהַצְּעִירָה גַּם הִיא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן עַמִּי. בִּצְנִיעוּ אָמְרָה בֶּן עַמִּי. בַּר עַמִּי, וְלָא אָמְרָה מִמָּאן הֲוָה. תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וְלָא יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ בְּוא״ו וְנָקוּד עַל וא״ו, בְּגִין דְּסִיּוּעָא דְּעֵילָא הֲוָה אִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא עוֹבָדָא דְּזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְנָפְקָא מִנֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתְּלִים הָכָא בְּוא״ו. וּבְאָחֳרָא כְּתִיב וּבְקֻמָּהּ חָסֵר וי״ו, בְּגִין דְּלָא נָפַק מִינָּהּ חוּלְקָא לְקוּדְשָׁא

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אוֹתָהּ נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה אוֹמֶרֶת לָאַחֶרֶת אָבִינוּ זָקֵן נִרְדַּף אַחֲרָיו וְנִדְבַּק (דף קיא ע"א) בּוֹ כִּשְׁאָר כָּל הָרְשָׁעִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְאִישׁ אֵין בָּאָרֶץ לָבֹא עָלֵינוּ, אֵין אִישׁ צַדִּיק בָּאָרֶץ, וְאֵין אִישׁ שַׁלִּיט עַל יְצִרוֹ, הַרְבֵּה רְשָׁעִים בָּאָרֶץ, לֵית אֲנַן בִּלְחוֹדָנָא חַיָּבִין, נַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ שֶׁהֵם חַיָּבִים, שֶׁעַד הַיּוֹם דֶּרֶךְ כָּל הָאָרֶץ הוּא. לְכָה נַשְׁקֶה אֶת אָבִינוּ יַיִן, נִשְׂמַח בָּעוֹלָם הַזֶּה, נֹאכַל וְנִשְׁתֶּה וְנִרְוֶה חַמְרָא וְנִדְבַּק בְּאָבִינוּ בַּיֵּצֶר הָרָע וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹוַחַת וְאוֹמֶרֶת (ישעיה כח) גַּם אֵלֶּה בַּיַּיִן שָׁגוּ וּבַשֵּׁכָר תָּעוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזֵי, מַה דָּוִד מַלְכָּא. מִן עַמּוֹן (דף קי ע"ב) אִתְעַטַּר דָּוִד מַלְכָּא בְּהַאי עִטָּרָא דְּאִיהִי סַהֲדוּתָא לְזַרְעָא דְּדָוִד דִּכְתִיב, (מלכים ב יא) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת. וְהַאי הַוַת מִן מִלְכֹּם דַּרְגָּא דִּבְנֵי עַמּוֹן דִּכְתִיב, (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֲטֶרֶת מַלְכָּם.

בְּרִיךְ הוּא כְּהַאי אָחְרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהַאי אָחְרָא קְשִׁישָׁא וּבְקוּמָה בְּוֹא"ו מָלֵא וְנָקוּד עֲלָהּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, לָא יְדַע דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוֹקְמָא מִינָהּ דָּוִד מַלְכָּא וּשְׁלֹמֹה וְכָל שְׁאָר מַלְכִין וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. תּוּ וּבְקוּמָה, דִּכְתִיב בְּרוּת (רות ג) **וְתָקָם בְּטֶרֶם יַכִּיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגוֹ'. וּבְהַהוּא יוֹמָא הֲוָה לָהּ קִימָה וַדַּאי** (דף קיא ע"א) **אִתְחַבַּר עִמָּהּ בֹּעַז לְהָקִים שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ, וְאִתְקַם מִנָּהּ כָּל הַנֵּי מַלְכִין וְכָל עִלּוּיָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָהּ דִּכְתִיב וַתִּשְׁכַּב כְּתִיב וַתַּשְׁקִין אֶת אֲבִיהֶן יַיִן. דֶּרֶךְ הָרְשָׁעִים לִטְעוֹת אַחֲרֵי הַיַּיִן לְפַנֵּק לַיֵּצֶר הָרָע וּלְעוֹרְרוֹ, וְעַד שֶׁהוּא שָׁמֵחַ בְּשִׁכְרוּתוֹ שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ, מִיָּד וַתָּקָם הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת אָבִיהָ. הֵיא מְזֻמֶּנֶת עִמּוֹ וּמִתְאַוָּה וּמְהַרְהֶרֶת בְּכָל הִרְהוּרִים רָעִים, וְיֵצֶר הָרָע מִתְחַבֵּר עִמָּהּ וְנִדְבַּק בָּהּ וְאֵינוֹ מַשְׁגִּיחַ בָּהּ** (ס"א מֵהַהוּא זִמְנָא) **מַה הוּא מִמֶּנָּהּ. בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ. בְּשִׁכְבָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבְקוּמָהּ לֶעָתִיד לָבֹא. בְּשִׁכְבָהּ בָּעוֹלָם הַבָּא כְּשֶׁתִּתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. וּבְקוּמָהּ לְיוֹם הַדִּין דִּכְתִיב,** (דניאל יב) **וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ וְגוֹ'.**

בְּשׁוּם עִנְיָן מֵאֵלּוּ אֵין מַשְׁגִּיחַ בָּהּ יֵצֶר הָרָע, אֶלָּא דָּבֵק בָּהּ וְהִיא נִדְבֶּקֶת בּוֹ, וּלְאַחַר כֵּן מִלְּכֹם דַּרְגָּא דִּבְנֵי עַמּוֹן הוּא דִּכְתִיב עַל רֹאשׁ דָּוִד וּמִתַּמָּן הֲוָה סַהֲדוּתָא לִבְנוֹי לְעָלְמִין, וּבָהּ אִשְׁתְּמוֹדָע מַאן דְּאִיהוּ מִן בְּנוֹי דְּדָוִד דְּאִתְחֲזֵי לְמַלְכָּא וַדַּאי דְּאָמְרִין מִן דָּוִד הוּא (הַגּוּף). דְּאַפִּילּוּ אִתְיְלִיד בְּהַהוּא יוֹמָא יָכִיל הֲוָה לְמִסְבַּל הַהִיא עִטְרָא עַל רֵישֵׁיהּ (דְּהָא אִיהוּ)

מַרְגְּלוֹתָיו עַד הַבֹּקֶר. וּבְקוּמָהּ דִּכְתִיב וַתָּקָם בְּטֶרֶם יַכִּיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגוֹ'. בְּגִין כָּךְ וּבְקוּמָהּ נְקוּד וא"ו. תָּא חֲזֵי, (קה ע"א) עִנְוּתָנוּתָא דְאַבְרָהָם דְּהָא אַפִּילּוּ בְּקַדְמִיתָא כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד דִּינָא בִּסְדוֹם לָא בָּעָא מִנַּיהּ רַחֲמֵי עַל לוֹט (דְּהָא), לְבָתַר דִּכְתִיב וַיַּרְא וְהִנֵּה עָלָה קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר הַכִּבְשָׁן לָא תָּבַע עֲלֵיהּ דְּלוֹט וְלָא אָמַר עֲלֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם, אוֹף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר לֵיהּ מִידִי, בְּגִין דְּלָא יְחַשֵּׁב אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּרַע מִזְכוּתֵיהּ כְּלוּם.

מְעוֹרֶרֶת לְאָחֳרָא לְאַחַר שֶׁהַהֶרְהוּר גָּדוֹל נִדְבַּק בַּיֵּצֶר הָרָע, בָּאָה הָאַחֶרֶת וְנִדְבֶּקֶת בּוֹ וַתַּשְׁקֵיוָ אֶת (דף קיא ע"ב) אֲבִיהֶן יָיִן. כְּמוֹ כֵן לְעוֹרֵר לַיֵּצֶר הָרָע וְנִדְבֶּקֶת בּוֹ וְאַזַי תַּשְׁלוּם הָרָעוֹת לַעֲשׂוֹת וּמִתְעַבְּרוֹת שְׁתֵּיהֶן מִיֵּצֶר הָרָע, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַתַּהֲרֶיוָ שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן.

עַד שֶׁיָּצָא לַפֹּעַל מַעֲשֵׂיהֶן זוֹ יוֹלֶדֶת רִשְׁעָתָהּ וְזוֹ יוֹלֶדֶת רִשְׁעָתָהּ, וְכֵן דַּרְכָּם שֶׁל רְשָׁעִים בְּעִנְיָן זֶה עִם יֵצֶר הָרָע, עַד שֶׁהוֹרֵג לָאָדָם וּמוֹלִיכוֹ לַגֵּיהִנֹּם וּמַכְנִיסוֹ שָׁם, וְאַחַר כָּךְ עוֹלֶה מִשָּׁם לְפַתּוֹת לִבְנֵי אָדָם כְּמוֹ כֵן. וּמִי שֶׁמַּכִּיר בּוֹ נִצּוֹל מִמֶּנּוּ וְאֵינוֹ מִתְחַבֵּר עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מָשָׁל לְמָה דְּהַוֵת מִשְׁקַל כֹּכַר זָהָב וְאָבֵן יְקָרָה הַוַת. וּבַר נָשׁ אָחֳרָא לָא יָכִיל לְמִסְבְּלָא. וְדָא הוּא דִּכְתִיב בִּיוֹאָשׁ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת. וּבְתֵרִין דַּרְגִּין אִתְאַחִיד דָּוִד מַלְכָּא, וְאִנּוּן תּוּקְפָּא דְּמַלְכוּתֵיהּ

וְאִי תֵּימָא דְּאַבְרָהָם לָא הֲוָה חָשִׁיב לֵיהּ לְלוֹט בְּלִבֵּיהּ כְּלוּם, הָא מָסַר נַפְשֵׁיהּ לְמֵיהַךְ לְאַגָּחָא קְרָבָא בַּחֲמִשָּׁה מְלָכִין תַּקִּיפִין, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית יד) **וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וְגוֹ'. וּכְתִיב וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה. וּכְתִיב וַיָּשֶׁב אֵת כָּל הָרְכֻשׁ וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב וְגוֹ'. אֲבָל בְּרַחִימוּתָא דְּרַחֲמִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחָמָא** הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְכַתְּ לִסְטִים שֶׁהָיוּ אוֹרְבִים בַּדְּרָכִים לִגְזֹל וְלַהֲרֹג לִבְנֵי אָדָם, וּמַפְרִישִׁים מֵהֶם אֶחָד שֶׁיּוֹדֵעַ לְהָסִית לִבְנֵי אָדָם וּלְשׁוֹנוֹ רַךְ, מֶה עָבִיד מַקְדִּים וְהוֹלֵךְ לְקַבְלָם וְנַעֲשֶׂה כְּעֶבֶד לִפְנֵיהֶם עַד שֶׁמַּאֲמִינִים הַטִּפְּשִׁים בּוֹ וּבוֹטְחִים בְּאַהֲבָתוֹ וּבְשִׂיחָתוֹ וּשְׂמֵחִים עִמּוֹ, וּמוֹלִיכָם בְּחֵלֶק דְּבָרָיו בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁהַלִּסְטִים שָׁם, כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעַ עִמָּהֶם לְשָׁם, הוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג בָּם, לְאַחַר שֶׁנּוֹתָנָם בְּיַד

לְאִתְתַּקְפָּא עַל שְׁאָר עַמִּין, דְּאִי לָא אִתְכְּלִיל בְּסִטְרָא דִלְהוֹן לָא יָכִיל לְאִתְתַּקְפָּא עֲלַיְיהוּ, כָּל (גְּוֹונִין) דַּרְגִּין דִּשְׁאָר עַמִּין כְּלִילָן בֵּיהּ בְּדָוִד לְאִתְגַּבְּרָא וּלְאִתְתַּקְפָּא עֲלַיְיהוּ:

וַיֵּשֶׁב בָּהָר. כְּתִיב, (משלי ל) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב. אִלֵּין שְׁתֵּי בָּנוֹת דְּיֵצֶר הָרָע דְּאִנּוּן מִתְעָרִין לֵיהּ (ד"א ל"ג בְּגִין) לְשָׁלְטָא בְּגוּפָא, חָדָא אִיהִי נֶפֶשׁ דְּאִתְרְבִיאַת תְּדִיר בְּגוּפָא. וְחָדָא אִיהִי נְפֶשׁ דִּכְסִיפַת בְּתִיאוּבְתִּין בִּישִׁין (ד"א ל"ג דְּהַאי עָלְמָא) וּבְכָל כִּסּוּפִין בִּישִׁין דְּהַאי עָלְמָא. דָּא אִיהִי בְּכִירָ"ה וְדָא (ד"א וְאָחֳרָא) אִיהִי צְעִירָ"ה.

וְיֵצֶר הָרָע לָא אִתְחַבַּר תְּדִיר אֶלָּא בְּתֵרִין אִלֵּין בְּגִין לְפַתָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא וּבְגִין דִּיהֵמְנוּן לֵיהּ (ס"א לְאוֹבָלָא) לְאוֹבָדָא לְהוּ לְאַתַּר גִּירִין

עוֹבָדוֹי דִלּוֹט דְּלָא כַּשְׁרָן כְּדְקָא יָאוֹת, לָא בָּעָא אַבְרָהָם דִּבְגִינֵיהּ יִשְׁבּוֹק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם מִדִּילֵיהּ, וּבְגִינֵי כָךְ לָא תָּבַע עֲלֵיהּ רַחֲמֵי לָא בְּקַדְמִיתָא וְלָא בְסוֹפָא:

וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב. כָּל מַטְלָנוֹי דַּוּוּ לְסִטְרָא דְּדָרוֹמָא (דף קיא ע"ב) יַתִּיר מִסִּטְרָא אָחֳרָא, בְּגִין דְּהָא בְּחָכְמָתָא עֲבַד לְאִתְדַּבְּקָא בְּדָרוֹמָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה אֲחֹתִי הִיא. תָּנִינָן (בְּיוֹן) לָא לִיבָּעֵי לֵיהּ לְהַלְסְטִים לְהָרְגָם וְלָקַחַת מָמוֹנָם, וְאִנּוּן צָווֹחִין וְאָמְרִין וַוי דַּאֲצִיתְנָא לְדִין וְלִרְכִיכָא דִּלִישְׁנֵיהּ. לְאַחַר שֶׁהָרְגוּ אֱלֶה, עוֹלֶה מִשָּׁם וְיוֹצֵא לְפַתּוֹת לִבְנֵי אָדָם כְּמִתְחַלָּה. הַפְּקֵחִים מָה הֵם עוֹשִׂים כְּשֶׁרוֹאִים לָזֶה יוֹצֵא לְקָרָאתָם וּמְפַתֶּה לָהֶם, מַכִּירִין בּוֹ שֶׁהוּא צוֹדֶה אֶת נַפְשָׁם וְהוֹרְגִים אוֹתוֹ וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת.

כָּךְ הוּא יֵצֶר הָרָע יוֹצֵא מִכַּת הַלִּסְטִים עוֹלֶה מִגֵּיהִנֹּם לְקַבְּלָא דִּבְנֵי נָשָׁא וּלְפַתּוֹת לָהֶם בְּחֵלֶק מֶתֶק דְּבָרָיו, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בָּהָר וְגוֹ'. כְּמוֹ לִסְטִים לֶאֱרֹב לִבְנֵי אָדָם, דְּמוֹתָא וְיִפְלְחוּן לֵיהּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ז) עַד יְפַלַּח חֵץ כְּבֵדוֹ. לְלִסְטִים דִּמְקַפְּחֵי בְּטוּרְיָא (וּכְמִינוּ) וּטְמִירוּ גַּרְמַיְיהוּ בְּאַתַר דָּחִיל דְּטוּרַיָּא, וְיָדְעִין דְּהָא בְּנֵי נָשָׁא אִתְטַמָּרָן גַּרְמַיְיהוּ לְמֵיהַךְ בְּאִנּוּן דּוּכְתֵי, מָה עָבְדֵי בְּרִירוּ מִנַּיְיהוּ הַהוּא דְּחָדְיָא בְּלִישָׁנֵיהּ מִכֹּלָּא הַהוּא דְּיָדַע לְמִפְתֵּי בְּנֵי נָשָׁא וְיִפּוֹק מִבֵּינַיְיהוּ וְיָתִיב בְּאֹרַח מֵישָׁר דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא עָבְרִין תַּמָּן, כֵּיוָן דְּמָטָא לְגַבַּיְיהוּ שָׁרֵי לְאִתְחַבְּרָא תַּמָּן, (עַד כָּאן סִתְרֵי תּוֹרָה)

לְבַר נָשׁ לְסָמְכָא עַל נִיסָא,
וְאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַרְחִישׁ נִיסָא לְבַר נָשׁ, לָא
אִית לֵיהּ לְסָמְכָא (תְּדִיר) עַל
נִיסָא זִמְנָא אָחֳרָא. בְּגִין
דְּלָאו בְּכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא
אִתְרְחִישׁ נִיסָא.

וְאִי יֵיעוּל בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ
בְּאָתָר דְּנִזְקָא אִשְׁתְּכַח
לְעֵינָא, הָא פֻּקָּע כָּל זְכוּתֵיהּ
דְּעָבַד בְּקַדְמִיתָא וְאוּקְמוּהָ.
כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית לב)
קָטֹנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל
הָאֱמֶת וגו׳. וְאַבְרָהָם כֵּיוָן
דְּסָלִיק מִמִּצְרַיִם וְאִשְׁתְּזִיב
זִמְנָא חָדָא, הַשְׁתָּא אַמַּאי
אָעִיל גַּרְמֵיהּ בְּצַעֲרָא
כְּקַדְמִיתָא וְאָמַר אֲחוֹתִי הִיא.
אֶלָּא אַבְרָהָם לָא סָמִיךְ עַל
גַּרְמֵיהּ כְּלוּם, וְחָמָא
שְׁכִינְתָּא תָּדִיר בְּדִיוּרָהּ

מַה עוֹשֶׂה עוֹבֵר לִפְנֵיהֶם,
וְהַטְּפֵשִׁים מַאֲמִינִים בּוֹ
וּבְאַהֲבָתוֹ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ
לִפְתּוֹתָם וְעוֹבֵד לָהֶם כְּעֶבֶד,
שֶׁנּוֹתֵן לָהֶם נָשִׁים יָפוֹת
אֲסוּרוֹת, נוֹתֵן לָהֶם בְּנֵי אָדָם
לְהָרַע, מְפָרֵק מֵהֶם עֹל תּוֹרָה
וְעֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. הַטְּפֵשִׁים
רוֹאִים כָּךְ, בּוֹטְחִים
בְּאַהֲבָתוֹ, עַד שֶׁהוֹלֵךְ עִמָּהֶם
וּמוֹלִיכָם בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ
שֶׁהַלִּסְטִים שָׁם, בְּדֶרֶךְ גֵּיהִנֹּם
אֲשֶׁר אֵין דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין
וּשְׂמֹאל, כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעַ עִמָּהֶם
לְשָׁם, הוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג
לָהֶם, וְנַעֲשָׂה לָהֶם מַלְאַךְ
הַמָּוֶת וּמַכְנִיסָן לַגֵּיהִנֹּם,
וּמוֹרִידִין לְהוֹן מַלְאֲכֵי
חַבָּלָה, וְאִנּוּן צָווֹחִין וְאָמְרִין
וַוי דַּאֲצִיתְנָא לְדֵין, וְלָא
מְהַנְיָא לוֹן.

לְאַחַר כֵּן עוֹלֶה מִשָּׁם וְיוֹצֵא
לְפַתּוֹת לִבְנֵי אָדָם. הַפְּקֵחִין
כְּשֶׁרוֹאִין אוֹתוֹ מַכִּירִים אוֹתוֹ
וּמִתְגַּבְּרִים עָלָיו עַד

דְּשָׂרָה וְלָא אַעְדֵּי מִתַּמָּן, וּבְגִין דְּהַוֹת תַּמָּן, אַסְמִיךְ אַבְרָהָם וְאָמַר אֲחוֹתִי הִיא כְּמָה דִּכְתִיב (משלי ז) אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. וּבְגִין כָּךְ אָמַר אֲחוֹתִי הִיא (ס"א אָתְּ):

וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ וְגוֹ'. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָא לְגַבַּייהוּ דְּרַשְׁיעַיָּא כְּמָה דִּכְתִיב, וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. (במדבר כב) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבָן. אֶלָּא הַהוּא מְמַנָּא שְׁלִיחָא דְּאִתְפַּקְדָא עֲלַייהוּ הֲוָה, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ כַּד עָבְדֵי שְׁלִיחוּתָא נַטְלֵי שְׁמָא דָּא, וּמִסְטָרָא דְּדִינָא קָאֵתְיָין. וְעַל דָּא וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנְּךָ מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְגוֹ'. (בראשית לא)

שֶׁשּׁוֹלְטִין עָלָיו, וְסָאטִין מִזֶּה הַדֶּרֶךְ וְלוֹקְחִין דֶּרֶךְ אַחֶרֶת לְהִנָּצֵל מִמֶּנּוּ.

רַב יוֹסֵף כַּד הֲוָה נָחִית לְבָבֶל חָמָא אִנּוּן רַוְוקָיָא דְּהַווּ עַיְילֵי וְנָפְקֵי בֵּינֵי נַשֵּׁי שַׁפִּירִין וְלָא חָטָאן, אָמַר לוֹן לָא מִסְתָּפוּ אִלֵּין מִיֵּצֶר הָרָע, אָמְרוּ לֵיהּ לָא מִקּוּנְדִיטוֹן בִּישָׁא קָאַתֵינָא, מִקְדוּשָׁתָא דְּקַדִּישָׁא אִתְגַּזַרְנָא, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב צָרִיךְ אָדָם לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בִּשְׁעַת תַּשְׁמִישׁ, וְנָפְקֵי מִנֵּיהּ בְּנֵי קַדִּישֵׁי בְּנֵי מַעֲלֵי דְּלָא מִסְתָּפוּ מִיֵּצֶר הָרָע שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כ) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מַאי דִּכְתִיב, (יחזקאל כ) וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי קַדֵּשׁוּ, אֶלָּא אֵין עוֹנָתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אֶלָּא מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, וּמַזְהִיר לְהוּ דְּהוֹאִיל דְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה דְּמִצְוָה הוּא, קַדֵּשׁוּ. כְּלוֹמַר קַדְּשׁוּ

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי יב) שִׂפַת אֱמֶת וגו'. שִׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד. דָּא אַבְרָהָם, דְּכָל מִלּוֹי בְּקַדְמִיתָא וּבְסוֹפָא הֲווּ בֶּאֱמֶת. וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר. דָּא אֲבִימֶלֶךְ. בְּאַבְרָהָם נֶאֱמַר וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה אֲשֶׁתּוֹ אֲחוֹתִי הִיא. דָּא בְּקַדְמִיתָא, דְּאָמַר בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְּהַוֹת עִמֵּהּ דְּשָׂרָה אֲחוֹתִי הִיא, וְאַבְרָהָם בְּחָכְמְתָא עֲבַד. מַאי טַעְמָא (דף קיב ע"א) בְּגִין דְּאַבְרָהָם מִסְטְרָא דְּיָמִינָא אִיהוּ, אָמַר אֲחוֹתִי הִיא, וְרָזָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ה) אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי. וְעַל דָּא אַבְרָהָם קָרָא לָהּ תָּדִיר אֲחוֹתִי, בְּגִין דְּאִתְדַּבַּק בַּהֲדָהּ, וְלָא יִתְעַדּוּן (ויקרא קב דָּא מִן דָּא לְעָלְמִין).

עַצְמְכֶם בְּשַׁבְּתוֹתַי בְּהַהוּא תַּשְׁמִישׁ דִּמְצְוָה. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב הַאי מַאן דְּעָיֵיל לְקַרְתָּא וְחָמֵי נַשֵּׁי שַׁפִּירָן, יַרְכִין עֵינוֹי וְייֵמָא הָכִי, בְּךָ (נ"א סְךָ) סָפָאן אִיגְזַר אִיגְזַרְנָא (קַרְדִינָא) קַרְדִּיטָא תְּקִיל פּוֹק פּוֹק דְּאָבוֹי קַדִּישָׁא דְּשַׁבַּתָּא הוּא. מַאי טַעְמָא דְּחָמִימוּת דְּאָרְחָא שָׁלַט בֵּיהּ וְיָכִיל יֵצֶר הָרָע לְשָׁלְטָא עֲלוֹי, (עַד כְּאן מִדְּרָשׁ הַנֶּעֱלָם)

לְסוֹף מַה כְּתִיב וְגַם אָמְנָה אֲחוֹתִי בַת אָבִי הִיא אַךְ לֹא בַת אִמִּי. וְכִי הָכִי הֲוָה. אֶלָּא כֹּלָּא בְּגִין שְׁכִינְתָּא קָאֲמַר, אֲחוֹתִי הִיא בְּקַדְמִיתָא, דִּכְתִיב אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. וּלְבָתַר וְגַם אָמְנָה. מַאי וְגַם. לְאִתּוֹסָפָא עַל

מַה דְּקָאֲמַר בְּקַדְמִיתָא. אֲחוֹתִי בַת אָבִי הִיא. בְּרַתֵּיהּ דְּחָכְמָה עִלָּאָה, וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרֵי אֲחוֹתִי וְאִתְקְרֵי חָכְמָה. אַךְ לֹא בַת אִמִּי. מֵאַתַר דְּשִׁירוּתָא דְּכֹלָּא סְתִימָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה בְּאַחְוָה בַּחֲבִיבוּתָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי וְכֹלָּא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כַּד נַחְתוּ לְמִצְרַיִם הָכִי קָאֲמַר בְּגִין לְאִתְדַּבְּקָא בְּגוֹ מְהֵימְנוּתָא, וְקָרָא לָהּ אֲחוֹתִי, בְּגִין דְּלָא יִטְעוֹן גּוֹ אִנּוּן דַּרְגִּין דִּלְבַר. אוּף הָכָא אֲחוֹתִי, בְּגִין דְּלָא אִתְעֲדֵי מִגּוֹ מְהֵימְנוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת. דְּהָא אֲבִימֶלֶךְ וְכָל אִנּוּן יָתְבֵי אַרְעָא חַוּוּ אָזְלֵי בָּתַר פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה, וְאִיהוּ אִתְדַּבַּק גּוֹ מְהֵימְנוּתָא, וּבְגִין כָּךְ עָאל לְתַמָּן וְאָמַר אֲחוֹתִי, מָה אָחוֹת לָא אִתְפְּרַשׁ מֵאָחָא לְעָלְמִין אוּף הָכָא. דְּהָא אִתְתָּא יְכִילַת לְאִתְפְּרָשָׁא אֲבָל אָחוֹת לָא אִתְפְּרַשׁ, דְּהָא תְּרִין אַחִין לָא יָכְלִין לְאִתְפְּרָשָׁא לְעָלְמִין וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

וּבְגִין כָּךְ אָמַר אַבְרָהָם אֲחוֹתִי הִיא, דְּהָא כְּלְהוֹן חַוּוּ לְהוּטִין גּוֹ טָהֲרִי כִּכְבָיָא וּמַזְּלֵי וּפַלְחֵי לוֹן, וְאַבְרָהָם חַוָּה מִתְדַּבַּק גּוֹ מְהֵימְנוּתָא וְאָמַר אֲחוֹתִי דְּלָא נִתְפְּרַשׁ לְעָלְמִין. וְסִימָנִיךְ (ויקרא כא) וְלַאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה דְּאִתְמַר לְכֹהֵן, אַתְרָא דְּאַבְרָהָם שַׁרְיָא בֵּיהּ.

כְּתִיב, (דברים י) אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אוֹתוֹ תַּעֲבֹד וּבוֹ

תִּדְבָּק וּבְשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אַבָּל תָּא חֲזֵי, לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶת (דף קיב ע"ב) יְיָ, מַאי אֶת, דָּא דַּרְגָּא קַדְמָאָה אַתַּר דַּחֲלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב תִּירָא, דְּתַמָּן בָּעֵי בַּר נָשׁ לְדַחֲלָא קַמֵּי מָארֵיהּ (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) בְּגִין דְּאִיהוּ (בֵּי) דַּיְינָא.

וְאוֹתוֹ תַּעֲבֹד. דָּא דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּקַיְימָא עַל הַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה, וְלָא מִתְפָּרְשָׁאן לְעָלְמִין, אֶת וְאוֹתוֹ, דָּא בְּדָא דְּבֵקִין וְלָא אִתְפָּרְשָׁן. מַאי וְאוֹתוֹ. דָּא אֲתַר בְּרִית קַדִּישָׁא אוֹת לְעָלְמִין. דְּהָא פּוּלְחָנָא לָא שַׁרְיָא בְּאֶת וְלָאו אִיהוּ לְמִפְלַח אֶלָּא לְמִדְחַל, אֲבָל פּוּלְחָנָא אִיהוּ (קטו א) לְעֵילָּא, וּבְגִין כָּךְ וְאוֹתוֹ תַּעֲבֹד.

וּבוֹ תִּדְבָּק. בְּאֲתַר דְּאִיהוּ דְּבֵקוּתָא לְאִתְדַּבְּקָא דְּאִיהוּ גּוּפָא דְּשָׁרֵי בְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ אֲתַר שְׂבִיעָאָה דְּדַרְגִּין. וְסִימָנִיךְ (ירמיה ל) וְאֵת דָּוִד מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. בְּגִין כָּךְ אִתְדַּבַּק אַבְרָהָם בִּמְהֵימְנוּתָא כַּד נָחַת לְמִצְרַיִם וְכַד אָזַל לְאַרְעָא דְּפִלְשְׁתִּים. לְבַר נָשׁ דְּבָעָא לְנָחְתָּא גּוֹ גּוּבָא עֲמִיקָא. דָּחִיל דְּלָא יָכִיל לְסַלְקָא מִגּוֹ גּוּבָא, מָה עָבַד קָשַׁר חַד קִשְׁרָא דְּחֻבֵּל לְעֵילָּא מִן גּוּבָא, אָמַר הוֹאִיל דְּקִשִּׁירְנָא קִשְׁרָא דָּא מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִיעוּל תַּמָּן. כָּךְ אַבְרָהָם בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא לְנַחְתָּא לְמִצְרַיִם. עַד לָא יֵיחוּת תַּמָּן קִשַּׁר קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא בְּקַדְמִיתָא לְאִתְתַּקְפָּא בֵּיהּ, וּלְבָתַר נָחַת.

אוף הָכִי נָמֵי כַּד עָאל לְאַרְעָא דִּפְלִשְׁתִּים. בְּגִין כָּךְ (משלי יב) שִׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד. וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר, דָּא אֲבִימֶלֶךְ דְּאָמַר בְּתוֹם לְבָבִי וּבְנִקָּיוֹן כַּפַּי. וְכַד אֲהַדְּרוּ לֵיהּ מַה כְּתִיב גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְּתָם לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹאת, וְלָא כְּתִיב נְקִיּוֹן כַּפַּיִם:

וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר (שמואל א ב) רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר וגו׳. חֲסִידוֹ כְּתִיב חַד, וְדָא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לֵיהּ תָּדִיר וְלָא אַעֲדֵי נְטִירוּ מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. וּמַה דְּאָמַר רַגְלֵי, דָּא אִתְּתֵיהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדַּר שְׁכִינְתֵּיהּ עִמֵּהּ וְנָטַר לָהּ תָּדִיר.

דָּבָר אַחֵר רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר. חַד, דָּא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל עִמֵּיהּ תָּדִיר בְּגִין דְּלָא יֵיכְלוּן לְנָזְקָא לֵיהּ. וּרְשָׁעִים בַּחשֶׁךְ יִדַּמּוּ. אִלֵּין אִנּוּן מַלְכִין דְּקַטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּרַדַף בַּתְרַייְהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בַּחשֶׁךְ יִדַּמּוּ, דָּא לֵילְיָא דְּאִתְקַשַּׁר בַּחֲשׁוֹכָא וְקָטַל לוֹן, וְאַבְרָהָם רָדִיף וְלֵילְיָא קָטִיל לוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם. וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּפָלִיג רַחֲמֵי מִן דִּינָא בְּגִין לְמֶעְבַּד נוּקְמִין לְאַבְרָהָם, וּבְגִין כָּךְ וּרְשָׁעִים בַּחשֶׁךְ יִדַּמּוּ. וַיַּכֵּם, וַיַּכּוּם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא דָּא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ. דְּאִיהוּ וְאֶלִיעֶזֶר הֲווּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְהָא תְּנִינָן בְּאַתַּר דְּנָזְקָא שְׁכִיחַ לָא יִסְמֹךְ בַּר נָשׁ עַל נִיסָא, וְלָא הֲוָה אַתַּר דְּנָזְקָא אִשְׁתְּכַח כְּהַאי דְּאַבְרָהָם אָזִיל בָּתַר חֲמִשָּׁה מַלְכִין לְמִרְדַּף בַּתְרַיְיהוּ וְלַאֲגָחָא קְרָבָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כַּד אָזִיל אַבְרָהָם לְהַאי לָא אָזַל לַאֲגָחָא קְרָבָא, וְלָא סָמַךְ עַל נִיסָא, אֶלָּא צַעֲרָא דְּלוֹט אַפְקֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ, וְנָטִיל מָמוֹנָא לְמִפְרַק לֵיהּ, וְאִי לָאו דִּימוּת בַּהֲדֵיהּ גּוֹ שְׁבְיָיהּ. כֵּיוָן דְּנָפַק חָמָא שְׁכִינְתָּא דְּנָהֲרָא קַמֵּיהּ וְכַמָּה חֵילִין סָחֲרֵיהּ, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא רָדַף בַּתְרַיְיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָטִיל לוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וּרְשָׁעִים בַּחשֶׁךְ יִדַּמּוּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר רָזָא אִיהוּ, רַגְלֵי חֲסִידָו יִשְׁמֹר, דָּא אַבְרָהָם. וְכַד נָפַק אִשְׁתַּתַּף יִצְחָק בַּהֲדֵיהּ וְנָפְלוּ קַמֵּיהּ, וְאִי לָאו דְּאִשְׁתַּתַּף יִצְחָק בַּהֲדֵיהּ דְּאַבְרָהָם לָא אִשְׁתֵּיצִיאוּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וּרְשָׁעִים בַּחשֶׁךְ יִדַּמּוּ. כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ. אַף עַל גַּב דְּחֵילָא אִשְׁתְּכַח תְּדִיר בְּיָמִינָא, אִי לָא הֲוָה בְּסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא לָא אִתְדַּחְיָין קַמֵּיהּ.

דָּבָר אַחֵר רַגְלֵי חֲסִידָו יִשְׁמֹר, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ רָחִים

לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד וְנָטִיר אָרְחוֹי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קכא) יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה חֲבִיבוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבְכָל אֲתַר דְּהָוָה אָזִיל לָא הָוָה חָיִיס עַל דִּילֵיהּ כְּלוּם, (דף קיג ע"א) אֶלָּא בְּגִין לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר. וְדָא הִיא אִתְּתֵיהּ, דְּכְתִיב וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ. וּכְתִיב כִּי עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיךְ לִנְגֹעַ אֵלֶיהָ.

בְּפַרְעֹה מַה כְּתִיב, (בראשית יב) וַיְנַגַּע יְיָ אֶת פַּרְעֹה וְגוֹ' עַל דְּבַר. אִיהִי אָמְרָה וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה מָחֵי, וּבְגִין כָּךְ רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר. וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדַּמּוּ, אִלֵּין פַּרְעֹה וַאֲבִימֶלֶךְ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד בְּהוּ דִּינִין בְּלֵילְיָא. כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ. מַאן אִישׁ, דָּא אַבְרָהָם, דִּכְתִיב וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ וְגוֹ':

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וְגוֹ'. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר (זכריה ג) וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְיָ וְהַשָּׂטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ. הַאי קְרָא

וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר. רַבִּי יוֹחָנָן פָּתַח בְּהַאי קְרָא (שיר השירים ז) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים. עָשָׂה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ. וַיַּרְאֵנִי
אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל דָּא
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק. עוֹמֵד
לִפְנֵי מַלְאַךְ יְיָ, מַאן מַלְאַךְ
יְיָ. דָּא אֲתַר צְרוֹרָא (ס"א
דִּנְשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא צְרִירָן)
דִּנְשְׁמָתֵיהּ דְּצַדִּיק צְרִירָא
בֵּיהּ, וְכָל אִנּוּן נְשְׁמָתִין
דְּצַדִּיקַיָּא קָיְימִין תַּמָּן, וְדָא
הוּא מַלְאַךְ יְיָ.
וְהַשָּׂטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ
לְשִׂטְנוֹ. דָּא יֵצֶר
הָרָע דְּאִיהוּ מְשׁוֹטֵט וְאָזִיל
בְּעָלְמָא לְנַטְלָא נְשְׁמָתִין
וּלְאַפְקָא רוּחִין וּלְמִסְטֵי לוֹן
לְבְרִייָתָא לְעֵילָא וְתַתָּא.
וְדָא הוּא בְּשַׁעֲתָא דְּאַטִּיל
לֵיהּ נְבוּכַדְנֶצַּר לְאֶשָּׁא עִם
אִנּוּן נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, וְהַאי
הַוָּה מַסְטִין לְעֵילָא בְּגִין
דְּיִתּוֹקַד עִמְּהוֹן.

הוּא שִׁלְטוֹנִים לְמַעְלָה
וְשִׁלְטוֹנִים לְמַטָּה. כְּשֶׁנּוֹתֵן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַעֲלָה
לַשָּׂרִים שֶׁל מַעְלָה נוֹטְלִים
מַעֲלָה הַמְּלָכִים שֶׁל מַטָּה.
נָתַן מַעֲלָה לְשָׂרוֹ שֶׁל בָּבֶל,
נָטַל מַעֲלָה נְבוּכַדְנֶצַּר הָרָשָׁע
דִּכְתִיב בֵּיהּ (דניאל ב) אַנְתְּ
הוּא רֵאשָׁה דִּי דַהֲבָא, וְהָיוּ
כָּל הָעוֹלָם מְשׁוּעְבָּדִים תַּחַת
יָדוֹ וּבְנוֹ וּבֶן בְּנוֹ, הֲדָא הוּא
דִּכְתִיב רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ
כַּכַּרְמֶל, וְהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר,
הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל ד)
תְּחוֹתוֹהִי תַּטְלֵל חֵיוַת בָּרָא.
וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כְּאַרְגְּוָן, וְהוּ
בֵּלְשַׁאצַּר דְּאָמַר (דניאל ה)
אַרְגְּוָנָא יִלְבַּשׁ. מֶלֶךְ אָסוּר
בָּרְהָטִים, וְהוּ אֱוִיל מְרוֹדָךְ
שֶׁהָיָה אָסוּר עַד שֶׁמֵּת אָבִיו
נְבוּכַדְנֶצַּר וּמָלַךְ תַּחְתָּיו.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְמַאי אֲתָא
הַאי טַעַם בְּשִׁיר הַשִּׁירִים.
אֶלָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שִׁבְעָה
דְּבָרִים נִבְרְאוּ קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא

דְּהָכִי הוּא אָרְחוֹי דְּלָאו אִיהוּ מְקַטְרֵג אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּסַכְּנָה וּבְזִמְנָא דְּצַעֲרָא שָׁרְיָא בְּעָלְמָא, וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִסְטֵי וּלְמֶעְבַּד דִּינָא אֲפִלּוּ בְּלָא דִּינָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. מַהוּ לְשַׁטְנוֹ, דְּהָוָה אָמַר אוֹ כֻּלְּהוּ יִשְׁתֵּזְבוּן אוֹ כֻּלְּהוּ יִתּוֹקְדוּן.

דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְהִיב רְשׁוּתָא לְמִחַבְּלָא לְחַבָּלָא לָא אִשְׁתְּזִיב זַכָּאָה מִן חַיָּיבָא, וּבְגִין כָּךְ בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שָׁרְיָא בְּמָתָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְעָרְקָא עַד לָא אִתְפַּס תַּמָּן, דְּהָא מְחַבְּלָא כֵּיוָן דְּשָׁרֵי הָכִי נָמֵי עָבִיד לְזַכָּאָה כְּחַיָּיבָא. וְכָל שֶׁכֵּן דְּהַוּוּ תְּלָתֵיהוֹן כְּחַד.

הָעוֹלָם, וְאֵלּוּ הֵן וְכוּ', כְּמָא הַכָּבוֹד שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צג) נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה וּכְתִיב, (ירמיה יז) כְּמָא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן. שֶׁהוּא הָיָה רֹאשׁ הַנִּקְדָּם לַכֹּל, וְנָטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה מִכְּמָא הַכָּבוֹד לִהְיוֹת מְאִירָה לַגּוּף, הָדָא הוּא דִּכְתִיב רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, וְהוּ כְּמָא הַכָּבוֹד שֶׁהוּא רֹאשׁ עַל הַכֹּל. וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן, זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה הַנִּטֶּלֶת מִמֶּנּוּ. מֶלֶךְ אָסוּר בָּרַהֲטִים, זֶהוּ הַגּוּף שֶׁהוּא אָסוּר בַּקֶּבֶר וְכָלָה בֶּעָפָר וְלֹא נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ אֶלָּא כִּמְלֹא תַּרְוָד רֶקֶב. וּמִמֶּנּוּ יִבָּנֶה כָּל הַגּוּף. וּכְשֶׁפּוֹקֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַגּוּף הוּא אוֹמֵר לָאָרֶץ שֶׁתַּפְלִיט אוֹתוֹ לַחוּץ דִּכְתִיב (ישעיה כו) וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַמֵּתִים שֶׁבָּאָרֶץ הֵם חַיִּים תְּחִלָּה

וְהָוָה תָּבַע דְּיִתּוֹקְדוּן כֻּלְהוּ אוֹ יִשְׁתְּזִבוּן כֻּלְהוּ. בְּגִין דְּכַד אִתְעֲבִיד נִיסָּא לָא אִתְעֲבִיד פַּלְגוּ נִיסָּא וּפַלְגוּ דִּינָא, אֶלָּא כֻּלָּא כְּחַדָּא, אוֹ נִיסָּא אוֹ דִּינָא.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, וְלָא, וְהָא בְּזִמְנָא דְּבָקַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַמָּא לְיִשְׂרָאֵל הֲוָה קָרַע יַמָּא לְאִלֵּין וְאָזְלִין בְּיַבֶּשְׁתָּא, וּמַיָּא הֲווּ תָּבִין מִסְטָרָא אָחֳרָא וְטָבְעִין לְאִלֵּין וּמֵתִין, וְאִשְׁתְּכַח נִיסָּא הָכָא וְדִינָא הָכָא כֻּלָּא כְּחַדָּא.

אָמַר לֵיהּ וְדָא הוּא דְּקַשְׁיָא קַמֵּיהּ, דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד דִּינָא וְנִיסָּא כְּחַדָּא, לָאו בְּאַתַר חָד וְלָא בְּבֵיתָא חָדָא (דְּאִשְׁתְּכַח כֻּלָּא כְּחַדָּא), וְאִי אִתְעֲבִיד קַשְׁיָא קַמֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ, נְבֵלָתִי יְקוּמוּן אֵלּוּ שֶׁבְּחוּצָה לָאָרֶץ. הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, אֵלּוּ הַמֵּתִים שֶׁבַּמִּדְבָּר. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לָמָּה מֵת מֹשֶׁה בְּחוּצָה לָאָרֶץ. לְהַרְאוֹת לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, כְּשֵׁם שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹת לְמֹשֶׁה כָּךְ עָתִיד לְהַחֲיוֹת לְדוֹרוֹ (לְמָה) שֶׁהֵם קִבְּלוּ הַתּוֹרָה. (דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן) וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר (ירמיה ב) זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה.

דָּבָר אַחֵר הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, אֵלּוּ הֵם הָאָבוֹת. וְהַמֵּתִים בְּחוּצָה לָאָרֶץ יִבָּנֶה גּוּפָם וּמִתְגַּלְגְּלִים תַּחַת הָאָרֶץ עַד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשָׁם יְקַבְּלוּ נִשְׁמָתָם וְלֹא בְּחוּצָה לָאָרֶץ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם

דְּהָא לְעֵילָּא לָא אִתְעֲבִיד כְּלָּא אֶלָּא בְּשְׁלִימוּ כְּחָדָא אוֹ נִיסָא אוֹ דִּינָא בְּאַתַר חָד וְלָא בְּפַלְגוּ.

בְּגִין כָּךְ לָא עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּחַיָּיבַיָּא עַד דְּאִשְׁתַּלִּימוּ בְּחוֹבַיְיהוּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד הֵנָּה. וּכְתִיב (ישעיה נז) בְּסַאסְאָה בְּשַׁלְחָהּ תְּרִיבֶנָּה. וְעַל דָּא הֲוָה אַסְטִין לֵיהּ לִיהוֹשֻׁעַ דְּיִתּוֹקַד בְּהוּ, עַד דְּאָמַר לֵיהּ (זכריה ג) יִגְעַר יְיָ בְּךָ הַשָּׂטָן. מַאן אָמַר לֵיהּ, דָּא מַלְאַךְ יְיָ (וְאִתְּמַר וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן).

וְאִי תֵּימָא וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְיָ בְּךָ וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, הָכִי נָמֵי לְמֹשֶׁה בַּסְּנֶה דִּכְתִיב, (שמות ג) וַיֵּרָא הִנֵּה אָנֹכִי פּוֹתֵחַ אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב אַחֲרָיו וְנָתַתִּי רוּחִי בָּכֶם וִחְיִיתֶם.

רַבִּי פִּנְחָס אָמַר הַנְּשָׁמָה נִטְלָה מִכִּסְּא הַכָּבוֹד שֶׁהוּא הָרֹאשׁ כִּדְקָאָמַר (שיר השירים ז) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל. וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא דַּלַּת הָרֹאשׁ. מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים, הוּא הַגּוּף שֶׁהוּא אָסוּר בַּקְּבָרִים. זֶהוּ הַגּוּף וְזֶהוּ שָׂרָה וְזֶהוּ מֶלֶךְ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פּוֹקְדָהּ לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר. פּוֹקֵד אֶת הַגּוּף לַזְּמַן הַיָּדוּעַ שֶׁבּוֹ יִפְקוֹד הַצַּדִּיקִים.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיַפּוֹת לְגוּף הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא כִּיוּפִי שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן

מַלְאַךְ יְיָ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ. וּכְתִיב וַיַּרְא יְיָ כִּי סָר לִרְאוֹת. לְזִמְנִין מַלְאַךְ יְיָ וּלְזִמְנִין מַלְאָךְ וּלְזִמְנִין יְיָ. וּבְגִין כָּךְ אָמַר לֵיהּ יִגְעַר יְיָ בָּךְ הַשָּׂטָן וְלֹא אָמַר הִנְנִי גּוֹעֵר בָּךְ.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא בְּיוֹמָא דְּאִשְׁתְּכַח דִּינָא בְּעָלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כָּרְסְיָיא דְּדִינָא, כְּדֵין אִשְׁתְּכַח הַאי שָׂטָן דְּאַסְטֵי לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאִשְׁתְּכַח אִיהוּ לְחַבָּלָא עָלְמָא וְלִיטֵל נִשְׁמָתִין.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְהֲוָה מִשְׁתַּדֵּל בְּהַאי קְרָא (דברים כא) וְלָקְחוּ זְקֵנֵי הָעִיר הַהִיא עֶגְלַת בָּקָר וְגוֹ' וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל. וְדִינָא כְּשִׁנְכַנַס לַגַּן עֵדֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נח) וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד וְגוֹ' וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה. אָמַר רַבִּי לֵוִי הַנְּשָׁמָה בְּעוֹדָהּ בְּמַעֲלָתָהּ נְיוֹנֶת בְּאוֹר שֶׁל מַעְלָה וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ, וּכְשֶׁתִּכָּנֵס (וְנִשְׁתַּרֵשׁ) לַגּוּף לֶעָתִיד לָבֹא בְּאוֹתוֹ הָאוֹר מַמָּשׁ תִּכָּנֵס, וְאַזַי הַגּוּף יָאִיר כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ, וְיַשִּׂיגוּ בְּנֵי אָדָם דֵּעָה שְׁלֵימָה שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יא) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ. מְנָא לָן הָא, מִמַּה דִכְתִיב וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ.

זֶה אוֹר שֶׁל מַעְלָה.

וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ זֶה פְּקִידַת הַגּוּף. וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. זֶהוּ דַּעַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וְאַזַי יֵדְעוּ הַבְּרִיוֹת שֶׁהַנְּשָׁמָה הַנִּכְנֶסֶת בָּהֶם שֶׁהִיא נִשְׁמַת הַחַיִּים נִשְׁמַת

אִיהוּ בְּקוּפִּיץ לְעָרְפָּא לָהּ.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר הַאי לְמַאי אִצְטְרִיךְ.
בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר, וַוי לְעָלְמָא דְּאִתְמְשַׁךְ בָּתַר דָּא. דְּהָא מִן הַהוּא יוֹמָא דְּהַהוּא חִוְיָא (דף קיד ע"א) **בִּישָׁא דְּאִתְפַּתָּה בֵּיהּ אָדָם שַׁלִּיט עַל אָדָם וְשַׁלִּיט עַל בְּנֵי עָלְמָא, אִיהוּ קָאִים לְמִסְטֵי עָלְמָא וְעָלְמָא לָא יָכִיל לְנָפְקָא מֵעָנְשֵׁיהּ עַד דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא וְיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָמְיכֵי עַפְרָא דְּכְתִיב,** (ישעיה כה) **בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְגוֹ' וּכְתִיב,** (זכריה יג) **וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִיהוּ קָאִים עַל עָלְמָא דָּא לְמִיטַל נִשְׁמָתִין דְּכָל בְּנֵי נָשָׁא.**
וְתָא חֲזֵי הָא כְּתִיב (דברים כא) הַתַּעֲנוּגִים שֶׁהִיא קִבְלָה תַּעֲנוּגִים מִלְּמַעְלָה וּמְעַדֶּנֶת לַגּוּף וְהַכֹּל תְּמֵהִים בָּהּ וְאוֹמְרִים (שיר השירים ז) מַה יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים. זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה לֶעָתִיד לָבֹא.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזֵי, שֶׁכָּךְ הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים. וּכְתִיב בַּתְּרֵיהּ מַה יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּאוֹתוֹ זְמַן עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְשַׂמֵּחַ עוֹלָמוֹ וְלִשְׁמוֹחַ בִּבְרִיוֹתָיו שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו. וְאַזַי יִהְיֶה שְׂחוֹק בָּעוֹלָם מַה שֶּׁאֵין עַכְשָׁיו, דִּכְתִיב, (תהלים קכו) אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וְגוֹ'. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחוֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים. שֶׁאָזַי עֲתִידִים בְּנֵי אָדָם לוֹמַר שִׁירָה שֶׁהוּא עֵת שְׂחוֹק. רַבִּי אַבָּא אָמַר הַיּוֹם שֶׁיִּשְׂמַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא

כִּי יִמָּצֵא חָלָל וְגוֹ' תָּא חֲזֵי, כָּל בְּנֵי עָלְמָא עַל יְדֵי מַלְאַךְ הַמָּוֶת נָפְקָא נִשְׁמָתַיְיהוּ. אִי תֵּימָא דְּבַר נָשׁ דָּא עַל יְדָא דְּהַהוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת נָפַק נִשְׁמָתֵיהּ, לָאו הָכִי. אֶלָּא מַאן דְּקָטִיל לֵיהּ, אַפִּיק נִשְׁמָתֵיהּ עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ הַהוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת.

וּבְגִין כָּךְ וְלָאָרֶץ לֹא יְכֻפַּר וְגוֹ' וְלָאָרֶץ דִּילָן. וְלָא דֵּי לוֹן דְּקָאִים אִיהוּ לְמִסְטֵי עָלְמָא לְמַגָּנָא וּלְקַטְרְגָא תְּדִיר כָּל שֶׁכֵּן דְּגָזְלִין מִינֵיהּ מַה דְּאִית לֵיהּ לְנַטְלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עַל בְּנוֹי, וּבְגִין כָּךְ קָרְבִין עַל הַאי עֶגְלָא, בְּגִין לְתָקָנָא עִמֵּיהּ מַה דְּאִתְנְטִיל הַהִיא נִשְׁמָתָא דְּבַר נָשׁ עִם בְּרִיוָתָיו לֹא הָיְתָה שִׂמְחָה כְּמוֹתָהּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְהַצַּדִּיקִים הַנִּשְׁאָרִים בִּירוּשָׁלַיִם לֹא יָשׁוּבוּ עוֹד לְעַפְרָם דִּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ. הַנּוֹתָר בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם דַּיְיקָא.

אָמַר רַבִּי אַחָא אִם כֵּן זְעִירִין אִנּוּן, אֶלָּא כָּל אִנּוּן דְּאִשְׁתְּאָרוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל דִּינָא דִּלְהוֹן כִּירוּשָׁלַם וּכְצִיּוֹן לְכָל דָּבָר. מִלַּמֵּד דְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּכְלַל יְרוּשָׁלַם הִיא, מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב, (ויקרא יט) וְכִי תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ הַכֹּל בִּכְלָל. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל לְרַבִּי חִזְקִיָּה, אָמַר לוֹ מֵתִים שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹתָם, לָמָּה לָא יְהִיב נִשְׁמַתְהוֹן בְּאַתַר דְּאִתְקְבָרוּ תַּמָּן וְייתוּן לְאַחֲיָיא בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל.

מִנַּיהּ, וְלָא יִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עַל (ד"א ל"ג קְרִיבִין בְּהַאי) עָלְמָא.

וְרָזָא עִלָּאָה תְּנִינָן הָכָא:

שׁוֹר פָּרָה, עֵגֶל עֶגְלָה, כֻּלְּהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה אִשְׁתְּכָחוּ, וּבְגִין כָּךְ בְּדָא מְתַקְּנִין לֵיהּ, וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כא) יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכָה אֶת הַדָּם הַזֶּה וְגו' לֹא שָׁפְכָה וְלָא גָּרִימְנָא מִיתָתֵיהּ, וּבְדָא לָא אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עֲלַיְיהוּ, וּבְכוֹלָּא יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ עֵיטָא לְעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים דִּדְינָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, אִיהוּ קָאִים לְקַטְרְגָא וְיִשְׂרָאֵל בָּעְיִין לְאִתְעָרָא בְּשׁוֹפָר, וּלְאַתְעָרָא קוֹל דְּכָלִיל אָמַר לוֹ נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם וְשֶׁלֹּא תֵּהָרֵס לְעוֹלָמִים, דְּאָמַר רַבִּי יִרְמְיָה עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם וּלְהוֹרִידָהּ בְּנוּיָה מִלְּמַעְלָה (ס"א בְּנִין) בְּגִין שֶׁלֹּא יֵהָרֵס, וְנִשְׁבַּע שֶׁלֹּא תִּגָּלֶה עוֹד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְנִשְׁבַּע שֶׁלֹּא יֵהָרֵס בְּנִין יְרוּשָׁלַם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סב) לֹא יֵאָמֵר לָךְ עוֹד עֲזוּבָה וּלְאַרְצֵךְ לֹא יֵאָמֵר עוֹד שְׁמָמָה.

וּבְכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא לֹא לֹא, הֵיא שְׁבוּעָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ט) וְלֹא יִכָּרֵת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל וְגו' וּכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי נֹחַ. מִכָּאן שֶׁלֹּא לֹא, שְׁבוּעָה. וּמִן לָאו אַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵן. וְעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְקַיֵּים עוֹלָמוֹ קַיּוּם שֶׁלֹּא תִּגָּלֶה

בְּאֶשָׁ"א וּמַיָ"א וְרוּחָ"א וְאִתְעֲבִידוּ חָד, וּלְאַשְׁמָעָא הַהוּא קוֹל מִגּוֹ שׁוֹפָר. וְהַהוּא קוֹל סָלְקָא עַד אֲתַר דְּכָרְסְיָא דְּדִינָא יָתְבָא וּבָטַשׁ בָּהּ וְסָלְקָא. כֵּיוָן דְּמָטָא הַאי קוֹל מִתַּתָּא, קוֹל דְּיַעֲקֹב אִתְתַּקַּן לְעֵילָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף קיד ע"ב) אִתְעַר רַחֲמֵי, דְּהָא כְּגַוְונָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעָרֵי לְתַתָּא קוֹל חַד כָּלִיל בְּאֶשָׁ"א וְרוּחָ"א וּמַיָ"א דְּנָפְקֵי כְּחַדָּא מִגּוֹ שׁוֹפָר, הָכִי נָמֵי אִתְעַר לְעֵילָּא שׁוֹפָר. וְהַהוּא קוֹל דְּכָלִיל בְּאֶשָׁ"א וּמַיָ"א וְרוּחָ"א אִתְתַּקַּן, וְנָפַק דָּא מִתַּתָּא וְדָא מֵעֵילָּא, וְאִתְתַּקַּן עָלְמָא וְרַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ.

וְהַהוּא מְקַטְרְגָא אִתְעַרְבַב כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא תֵּהָרֵס בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְפִיכָךְ אֵין מְקַבְּלִין נִשְׁמָתָן אֶלָּא בְּמָקוֹם קַיָּים לְעוֹלָמִים, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה הַנְּשָׁמָה קַיֶּמֶת בַּגּוּף לְעוֹלָמִים, וְדָא הוּא דִּכְתִיב הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה מֵהָכָא (מִקְרָא הוּא) הוּא קָדוֹשׁ יְרוּשָׁלַם קָדוֹשׁ הַנּוֹתָר בָּהּ קָדוֹשׁ. הוּא קָדוֹשׁ, דִּכְתִיב, (ישעיה ו) קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת. וּכְתִיב, (הושע יא) בְּקִרְבֵּךְ קָדוֹשׁ. יְרוּשָׁלַם קָדוֹשׁ, דִּכְתִיב, (קהלת ח) וּמְמָקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ. הַנּוֹתָר בָּהּ קָדוֹשׁ, דִּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ. מַה קָדוֹשׁ הָרִאשׁוֹן קַיָּים אַף הַשְּׁאָר קָדוֹשׁ קַיָּים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב, (זכריה ח) עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם

דְּחַשִּׁיב לְשַׁלְטָאָה בְּדִינָא
וּלְקַטְרְגָא בְּעָלְמָא, וְחָמֵי
דְּמִתְעָרֵי רַחֲמֵי, כְּדֵין
אִעַרְבָּב וְאִתְשַׁשׁ חֵילֵיהּ וְלָא
יָכִיל לְמֶעְבַּד מִידֵי, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דָּאִין עָלְמָא
בְּרַחֲמֵי, דְּאִי תֵּימָא דְּדִינָא
אִתְעֲבִיד, לָאו הָכִי, אֶלָּא
אִתְחַבָּרוּ רַחֲמֵי בְּדִינָא,
וְעָלְמָא אִתְדָּן בְּרַחֲמֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (תהלים פא)
תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר
בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ דְּאִתְכַּסְיָא
סִיהֲרָא. דְּהָא כְּדֵין שָׁלְטָא
הַאי חִיוְיָא בִּישָׁא וְיָכִיל
לְנַזְקָא עָלְמָא, וְכַד מִתְעָרֵי
רַחֲמֵי, סָלְקָא סִיהֲרָא
וְאִתְעַבָּרַת מִתַּמָּן, וְאִיהוּ
אִתְעַרְבֵּב וְלָא יָכִיל
לְשַׁלְטָאָה, וְאִתְעַבַּר דְּלָא
יִתְקְרַב תַּמָּן, וְעַל דָּא בְּיוֹם

וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מֵרוֹב
יָמִים. מַאי טִיבוּתָא דָּא (כְּדֵי)
לְמֵיזַל כְּדֵין דִּכְתִיב וְאִישׁ
מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ. אֶלָּא אָמַר
רַבִּי יִצְחָק (קלה א) עֲתִידִים
הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא
לְהַחֲיוֹת מֵתִים כֶּאֱלִישָׁע
הַנָּבִיא, דִּכְתִיב, (מלכים ב ד)
וַקַּח מִשְׁעַנְתִּי בְּיָדְךָ וָלֵךְ.
וּכְתִיב וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל
פְּנֵי הַנַּעַר. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דָּבָר שֶׁעֲתִידִים
לַעֲשׂוֹת הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד
לָבֹא אַתָּה רוֹצֶה עַכְשָׁיו
לַעֲשׂוֹת, מַה כְּתִיב וַיָּשֶׂם אֶת
הַמִּשְׁעֶנֶת עַל פְּנֵי הַנַּעַר וְאֵין
קוֹל וְאֵין עוֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב.
אֲבָל הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא
עָלָה בְּיָדָם הַבְטָחָה זוֹ,
דִּכְתִיב, (זכריה י) וְאִישׁ
מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ כְּדֵי לְהַחֲיוֹת
בּוֹ אֶת הַמֵּתִים (מַה מֵּתִים אוֹתָם)
מֵהַגֵּרִים שֶׁנִּתְגַּיְירוּ מֵאוּמוֹת
הָעוֹלָם דִּכְתִיב בְּהוּ (ישעיה סה)
כִּי הַנַּעַר בֶּן מֵאָה שָׁנָה יָמוּת

רֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעֵי לְעַרְבְּבָא לֵיהּ כְּמַאן דְּאִתְעַר מִשְּׁנָתֵיהּ וְלָא יָדַע כְּלוּם.

בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בָּעֵי לְנַיְּיחָא וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נַיְּיחָא דְּרוּחָא בְּשָׁעִיר דְּקָרְבִּין לֵיהּ, וּכְדֵין אִתְהַפַּךְ סַנֵּיגוֹרְיָא עֲלַיְּיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אִתְעַרְבָּב דְּלָא יָדַע וְלָא יָכִיל לְמֶעְבַּד כְּלוּם. חֲמֵי אִתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי סָלְקִין מִתַּתָּא, וְרַחֲמֵי מִלְּעֵילָּא וְסִיהֲרָא סָלְקָא בֵּינַיְּיהוּ. כְּדֵין אִתְעַרְבָּב וְלָא יָדַע כְּלוּם וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי, וְחָיִים עֲלַיְּיהוּ וְאִשְׁתְּכַח לְהוּ זִמְנָא כָּל אִנּוּן י׳ יוֹמִין דְּבֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְהַחוֹטֵא בֶּן מֵאָה שָׁנָה יְקוֹלָל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק סוֹפֵיהּ דִּקְרָא מוֹכִיחַ דִּכְתִיב מֵרוֹב יָמִים.

דָּבָר אַחֵר וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחוֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים. כְּתִיב, (ישעיה סו) שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל אֹהֲבֶיהָ שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא הָיְתָה שִׂמְחָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כְּאוֹתָהּ שִׂמְחָה שֶׁעָתִיד לִשְׂמוֹחַ עִם הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מַרְאֶה בְּאֶצְבַּע וְאוֹמֵר (ישעיה כה) הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ. וּכְתִיב, (ישעיה יב) זַמְּרוּ יְיָ כִּי גֵאוּת עָשָׂה מוּדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא חָזִינָן מַאן דְּפָרִישׁ הַאי מִלָּה כְּדָוִד מִלְּבָא דְּאָמַר (תהלים קד)

לְקַבְּלָא כָּל אִנּוּן דְּתָיְיבִין קַמֵּיהּ וּלְכַפָּרָא לוֹן מֵחוֹבַיְיהוּ וְסָלְיק לוֹן לְיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי.

וְעַל דָּא בְּכוֹלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַפְקִיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ מַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ דִּינָא, וִיהוֹן כֻּלְּהוֹן זַכָּאִין בְּאַרְעָא (דף קטו ע"א) כְּרַחֲמוּי דְּאַבָּא עַל בְּנִין, וְכוֹלָּא בְּעוֹבָדָא וּבְמִלִּין תַּלְיָא, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלִּין.

וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר, דִּכְתִיב לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן. וְתָנִינָן פָּקַד אֶת שָׂרָה, פְּקִידָה לְנוּקְבָא, זְכִירָה לְדְכוּרָא, וּבְגִין כָּךְ וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה, כַּאֲשֶׁר אָמַר, דִּכְתִיב שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יְבָהֲלוּן וְגוֹ'. מִכָּאן שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה רָעָה לְשׁוּם אָדָם, אֶלָּא כְּשֶׁאֵינוֹ מַשְׂגִּיחַ בּוֹ הוּא כָּלֶה מֵאֵלָיו, דִּכְתִיב תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יְבָהֲלוּן תּוֹסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְגוֹ'. וְאַחַר כָּךְ (תהלים קד) תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וְגוֹ'. וְאַחַר כָּךְ (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו. וְאֵזַי הַשְׁחוֹק בָּעוֹלָם דִּכְתִיב, (תהלים קכו) אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים לְשִׁמּוֹחַ בִּישׁוּעָתוֹ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר תָּא חֲזֵי, עַד שֶׁהַגּוּף עוֹמֵד בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא חָסֵר מִן הַתַּשְׁלוּם, לְאַחַר שֶׁהוּא צַדִּיק וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי יוֹשֶׁר וּמֵת בְּיוֹשְׁרוֹ, נִקְרָא שָׂרָה בְּתַשְׁלוּמוֹ, הִגִּיעַ לִתְחִיַּית הַמֵּתִים הוּא שָׂרָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שֶׁאַחַר הוּא שֶׁהֶחֱיָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כְּעֵת חַיָּה וְגוֹ׳, מֵהָכָא מַשְׁמַע דְּאָמַר (קב ב) וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ, וַיֹּאמֶר סְתָם, דְּאִיהוּ הֲוָה וְלָא שְׁלִיחָא אָחֳרָא:

וַיַּעַשׂ יְיָ לְשָׂרָה וְגוֹ׳. כֵּיוָן דְּאָמַר וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה, מַהוּ וַיַּעַשׂ יְיָ לְשָׂרָה. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן דְּאִיבָּא דְּעוֹבָדוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן אִיהוּ, וְאִיהוּ נְשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְאִיהוּ מַזָּלָא דְּכָל בִּרְכָאן טָבָאן וְגִשְׁמֵי בִּרְכָאן נָזְלֵי מִנֵּיהּ וּמִתַּמָּן נָפְקֵי, דְּכְתִיב לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, דְּאִיהוּ מַזָּיל וּמַשְׁקֶה מֵעֵילָא לְתַתָּא, בְּגִין דְּבָנֵי (נשא) בְּהַאי (קפא א) מַזָּלָא תַּלְיָין וְלָא בְּאַתַר אָחֳרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה לְאַחַר שֶׁהוּא חַי, וְשָׁמַח עִם הַשְּׁכִינָה וּמַעֲבִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַיָּגוֹן מִן הָעוֹלָם דִּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגוֹ׳. אֲזַי נִקְרָא יִצְחָק, בִּשְׁבִיל הַצְּחוֹק וְהַשִּׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא.

רַבִּי יְהוּדָה אָתָא לְהַהוּא אֲתַר דְּכַפַּר חָנָן, שָׁדְרוּ לֵיהּ תִּקְרוֹבְתָּא כָּל בְּנֵי מָאתָא, עָאל לְגַבֵּיהּ רַבִּי אַבָּא, אָמַר לֵיהּ אֵימָתַי לֵיזִיל מַר, אָמַר לֵיהּ אֶפְרַע מַה דְּיָהֲבוּ לִי בְּנֵי מָאתָא וְאֵיזִיל, אָמַר לֵיהּ לָא לֵיחוּשׁ מַר לְהַאי תִּקְרוֹבְתָּא לְאוֹרַיְיתָא הוּא דְּעַבְדוּ, וְלָא יְקַבְּלוּ מִנָּךְ כְּלוּם, אָמַר לֵיהּ וְלָא מְקַבְּלֵי מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא, אָמַר אִין. אָתוּ כָּל בְּנֵי מָאתָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה כְּלְהוֹן מָארֵי מְתִיבְתָּא, אָמַר לֵיהּ, וְאִי אִית מַאן דְּלָא יָאוֹת לְמֵיתַב הָכָא לֵיקוּם

פְּקִידָה בִּלְחוֹדוֹי.

וַיַּעַשׂ יְיָ לְשָׂרָה. עֲשִׂיָּיה אִיהוּ לְעֵילָּא מֵהַאי דַּרְגָּא (קיב ב) **כְּמָה דְאִתְּמַר דְּהָא בְּמַזָּלָא תַּלְיָיא, וְעַל דָּא כָּאן פְּקִידָה וְכָאן עֲשִׂיָּיה. וּבְגִין כָּךְ אָמַר יְיָ וְיְיָ וְכֹלָּא חַד. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר** (תהלים קכז) **הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן. הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ, אַחְסַנְתָּא לְאִתְאַחָדָא בַּיְיָ דְּלָא יִתְעַבַּר מִינָהּ לְעָלְמִין, דְּבַר נָשׁ דְּזָכֵי לְבִנְין בְּהַאי עָלְמָא זָכֵי בְּהוּ לְמֵיעַל לְפַרְגּוֹדָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּהַהוּא בְּרָא דְּשָׁבִיק בַּר נָשׁ וְזָכֵי בֵּיהּ בְּעָלְמָא דָּא, אִיהוּ יְזָכֵי לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכֵי לְאַעְלָא בֵּיהּ לְנַחֲלַת יְיָ. מַאן נַחֲלַת יְיָ, דָּא אֶרֶץ הַחַיִּים. וְהָכִי וְלֵיזִיל. קָם רַבִּי אַבָּא וְאַבְדִּיל מִנַּיְיהוּ עֲשָׂרָה דִּי יְקַבְּלוּן מִנֵּיהּ, אָמַר לְהוּ יְתִיבוּ בַּהֲדֵי גַּבְרָא רַבָּא דְּנָא, וְאָנָא וְאִנּוּן נְקַבֵּל לְמָחָר וְנִתְיב עִמֵּיהּ. אָזְלוּ. וְאִנּוּן עֲשָׂרָה דְּאִשְׁתָּאֲרוּ עִמֵּיהּ יְתִיבוּ** (אִנּוּן עֲשָׂרָה) **וְלָא אָמַר כְּלוּם, אָמְרוּ לֵיהּ אִי רְעוּתֵיהּ דְּמַר נְקַבֵּל אַפֵּי שְׁכִינְתָּא. אָמַר לְהוּ וְהָא רַבִּי אַבָּא לֵית הָכָא, שָׁדְרוּ בַּהֲדֵיהּ וְאָתָא.**

פָּתַח וְאָמַר וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר. מַאי שְׁנוּיָא הַוָּה הָכָא, הַוָּה לֵיהּ לְמֵימַר וַיְיָ זָכַר אֶת שָׂרָה כְּמָה דְּאָמַר (בראשית ל) **וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל. דְּאֵין פְּקִידָה אֶלָּא עַל מַה דְּהַוָּה בְּקַדְמִיתָא. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא הַוָּה, דְּכְתִיב שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיִךְ כָּעֵת חַיָּה, וְעַל אוֹתוֹ עִנְיָן נֶאֱמַר שֶׁפָּקַד עַכְשָׁיו, מַשְׁמַע דְּכְתִיב כַּאֲשֶׁר אָמָר,**

קָרָא לָהּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים.

דָּוִד מַלְכָּא (קרא ליה) נַחֲלַת יְיָ דִּכְתִיב, (שמואל א כו) כִּי גֵּרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יְיָ לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּבְגִין כָּךְ הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ (דף קטו ע"ב) בָּנִים. מַאן אַזְכִּי לֵיהּ לְבַר נָשׁ. בְּנִין. אִי זָכֵי בְּהוּ בְּהַאי עַלְמָא, שָׂכָר פְּרִי הַבֶּטֶן, אַגְרָא וְחוּלָקָא טָבָא בְּהַהִיא עַלְמָא, בְּהַהוּא אִיבָּא דְּמֵעוֹי אִיהוּ דְּזָכֵי בַּר נָשׁ בְּהַהוּא עַלְמָא בְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים. יְרוּתָא וְאַחְסָנְתָּא דְּאִיבִּין דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְּעֵילָּא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּהָא מִתַּמָּן זָכֵי בַּר נָשׁ לִבְנִין כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר כַּאֲשֶׁר דְּאִלְמְלֵא לֹא נֶאֱמַר לֵימָא זְכִירָה, אֲבָל פְּקַד הַהִיא מִלָּה דְּאָמַר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ.

לְבָתַר אָמַר הָכִי, הַאי צַדִּיק דְּזָכֵי לְמֵיסַק לְהַהוּא יְקָר עִלָּאָה, דְּיוּקְנֵיהּ מִתְפַּתַּח בְּכָרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְכֵן לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק דְּיוּקְנֵיהּ לְעֵילָּא כַּד הֲוָה לְתַתָּא לְאַבְטָחָא לְהַהִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא.

וְהַיְינוּ דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מַאי דִּכְתִיב, (חבקוק ג) שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָּה, דְּזָהֲרָן גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא דְּקַיְימִין בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא כְּדְיוּקְנָא דְּהָוָה קָאִים בְּאַרְעָא, וְהַהִיא דְיוּקְנָא (ס"א מְזוֹנָהּ) מִמְּזוֹנָהּ הֲנָאַת נִשְׁמָתָא, וְהַהִיא עַתִּידָה לְאִתְלַבַּשׁ בְּהַאי גַּרְמָא דְּאִשְׁתָּאַר בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא מִתְעַבַּר מִנֵּיהּ וְטָפַל טִינֵיהּ לְבָרָא, וְדָא הוּא דְּאִתְקְרֵי קְדוּשָׁה.

אָמַר, (הושע יד) **מִמֶּנִּי פִּרְיְךָ נִמְצָא. מַה כְּתִיב,** (תהלים קכז) **אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבוֹשׁוּ וגו׳. אַשְׁרֵי בְּעַלְמָא דֵּין וְאַשְׁרֵי בְּעַלְמָא דְּאָתֵי.**

לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. מַאן אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּדִינִין, דְּכַד נְשְׁמָתָא נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא, כַּמָּה אִנּוּן מָרֵיהוֹן דְּדִינִין דְּזַמִּינִין קַמֵּיהּ, עַד לָא יֵיעוּל לְדוּכְתֵּיהּ בַּשָּׁעַר בְּהַהוּא תַּרְעָא דְּיֵיעוּל תַּמָּן, בְּגִין דְּמַשְׁכּוֹנִין שָׁבִיק בְּהַאי עָלְמָא וּבְגִיהִנּוֹם יְזֵכִי בְּהַהוּא עָלְמָא וְעַל דָּא לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי וְכַד קָיְמָא דְּיוֹקְנָא הַהִיא דִּלְעֵילָּא, אַתָּא בְּכָל יַרְחָא לְסָגְדָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ. וְהוּא מְבַשֵּׂר לֵיהּ וְאָמַר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ, לְהַהוּא זְמַן דְּעָתִיד לְאַחָיָא מֵיתַיָּא עַד דְּאִתְפַּקְדַת לְהַהוּא זִמְנָא כְּמָה דְּאִתְבַּשַּׂר הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּט פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר. וְהַהוּא יוֹמָא דְּחָדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדוֹי הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא נֵימָא לָן מַר עַל פָּרָשְׁתָא לְבָתַר, אָמַר יָאוֹת לְכוֹן לְמִפְתַּח פָּרְשְׁתָא דָּא. פָּתַח וְאָמַר וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וגו׳ וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ וגו׳. הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא הַאי אוּמָנָא דְּאַפִּיק כַּסְפָּא מִמְּקוֹרָא

יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסֵי פְּתַח פּוּמָךְ וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִשְׁתַּכְחַת גַּבָּךְ, דְּכָל זְמַן דִּבְמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא לָעָאן שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וּמִתְחַבְּרָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּאוֹרָחָא (עט ב דִּשְׁכִינְתָּא קָדְמָא וְאַתְיָא וְאָזְלָא קַמַּיְידוּ דִּבְנֵי נָשָׁא דְּזָכָאן בְּמֵהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר. (תהלים קכז) אֶשְׁתְּךְ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ. אֶשְׁתְּךְ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה, כָּל זְמַנָּא דְּאִתְּתָא בְּיַרְכְּתֵי בֵיתָא וְלָא נָפְקָא לְבַר, הִיא צְנוּעָה וְאִתְחֲזֵי לְאוֹלָדָא בְּנִין דְּכָשְׁרָן. כְּגֶפֶן, מַה גֶּפֶן לָא אִתְנַטְּעָא אֶלָּא בְּזִינָּה וְלָא בְּזִינָּא אָחֳרָא. כָּךְ אִתְּתָא דְּכָשְׁרָא לָא תֵּיעֲבַד נְטִיעָן דְּאַרְעָא, מַאי עֲבַד. בְּקַדְמִיתָא מְעַיֵּיל לֵיהּ בְּנוּר דְּלִיק עַד דְּנָפִיק מִנֵּיהּ כָּל זוּהֲמָא דְּאַרְעָא, וְהָא אִשְׁתָּאֲרַת כַּסְפָּא אֲבָל לָא כַּסְפָּא שְׁלֵימָתָא, לְבָתַר מַאי עָבִיד, מְעַיֵּיל לֵיהּ בְּנוּרָא בְּדִבְקַדְמִיתָא וּמַפִּיק מִנֵּיהּ סְטָיְיפֵי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי כה) הָגוֹ סִיגִים מִכָּסֶף וְגוֹ' וּכְדֵין הוּא כַּסְפָּא שְׁלֵימָתָא בְּלָא עִרְבּוּבְיָא.

כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְעַיֵּיל הַאי גּוּפָא תְּחוֹת אַרְעָא עַד דְּמִתְרַקַּב כּוּלֵיהּ וְנָפִיק מִנֵּיהּ כָּל זוּהֲמָא בִּישָׁא, וְאִשְׁתָּאַר הַהוּא תַּרְוָוד רֶקֶב וְאִתְבְּנֵי גּוּפָא מִנֵּיהּ, וְעַד כְּעָן הוּא גּוּפָא לָא שְׁלִים.

לְבָתַר הַהוּא יוֹמָא רַבָּא דְּכִתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַיְיָ לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה, מִתְטַמְּרָן כֻּלְּהוּ בְּעַפְרָא דִּבְקַדְמִיתָא מִן

בְּבַר נָשׁ אָחֳרָא. מַה גֶּפֶן לָא אִית בֵּיהּ רְכִיבָה מֵאִילָנָא אָחֳרָא, אוֹף הָכִי אִתְּתָא דְּכָשְׁרָא הָכִי נָמֵי.

חֲמֵי מָה אַגְרָהּ, (דף קטז ע"א) בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים. מַה זֵיתִים לָא נָפְלֵי טַרְפַּיְיהוּ כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא וְכֻלְּהוּ קְשׁוּרִין (נ"א בְּסִירֵי) תָּדִיר, אוֹף הָכִי בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ. מַה כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גֶּבֶר יְרֵא יְיָ. מַאי הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר. הִנֵּה כֵן מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לְאַסְגָּאָה מִלָּה אָחֳרָא דְּאוֹלִיפְנָא דָּא מִינָּהּ, דְּכָל זִמְנָא דְּשָׁכִינְתָּא הָוָה צְנִיעָא בְּאַתְרָהּ כְּדְקָא חָזֵי לָהּ כְּבֵיכוֹל בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים אִלֵּין יִשְׂרָאֵל כַּד שָׁרָאן בְּאַרְעָא. סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ. קָדָם דְּחִילוּ וְתַקִּיפוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ב) וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּבִמְחִלּוֹת עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד יְיָ וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ וְגוֹ'. וְנָפִיק נִשְׁמָתַיְיהוּ וּמִתְעַבֵּל הַהוּא תַּרְוָוד רֶקֶב וְאִשְׁתָּאַר גּוּפָא דְּאִתְבְּנֵי תַּמָּן (נ"א נְהוֹרָא) דִּילֵיהּ כְּנֶהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא וּכְזָהֳרָא דִּרְקִיעָא דִּכְתִיב, (דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וְגוֹ'. וּכְדֵין כַּסְפָּא שְׁלִים, גּוּפָא שְׁלֵימָא בְּלָא עִרְבּוּבְיָא אַחְרָנִיתָא. (מכאן עד סוף מדרש הנעלם בדף קיח אינו נמצא בז"ג רק בז"ק)

דְּאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב גּוּפָא דְּנָהִיר יַרְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְּעֵילָּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ. וּכְתִיב (ישעיה כב) הִנֵּה יְיָ מְטַלְטֶלְךָ וְגוֹ'. וּכְדֵין יִתְקְרוּן קַדִּישִׁין עִלָּאִין דִּכְתִיב, (ישעיה ד) קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ. וְדָא הוּא דְּאִתְקְרֵי תְּחִיַּית הַמֵּתִים

דְּאָכְלֵי וְשָׁתָאן וּקְרֵבִין קָרְבָּנִין וְחָדָאן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְבָּרְכָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּגִינַיְיהוּ.

לְבָתַר דִּשְׁכִינְתָּא נָפְקַת, אִתְגָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵעַל פִּתּוֹרָא דְּאַבּוּהוֹן וְהַווּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְצַווּחִין כָּל יוֹמָא וְלֵית דְּאַשְׁגַּח בְּהוּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכְתִיב (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו׳. וְחָמִינָן כַּמָּה קַדִּישִׁין עִלָּאִין מִיתוּ בְּגִזְרִין תַּקִּיפִין, וְכָל דָּא בְּגִין עוֹנָשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא קַיְימוּ יִשְׂרָאֵל כַּד הֲווּ שָׁרָאן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

חֲמֵי מַה כְּתִיב, (דברים כח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל. הַאי קְרָא דְּבַתְרַיְיתָא, וְדָא הוּא (בַּסְפָּא שְׁלִים גּוּפָא שְׁלֵימָא) (נ״א נְסִיּוֹנָא) בַּתְרַיְיתָא וְלָא יִטְעֲמוּן עוֹד טַעֲמָא דְּמוֹתָא דִּכְתִיב כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ וְגו׳ כִּי בָּרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְגו׳. וּבְהַהוּא זִמְנָא מַצְלוּ צַדִּיקַיָּא דְּלָא יִתְנַסּוּן בְּדָא יַתִּיר.

מַה כְּתִיב וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל וְגו׳. אִלֵּין שְׁאָר חַיָּבֵי עַלְמָא דְּאִתְקְרוּן אֵילִים כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ס) אֵילֵי נְבָיוֹת יְשָׁרְתוּנָךְ וּמְתַרְגְּמִינָן רַבְרְבֵי נְבָיוֹת. אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ וְגו׳ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים עה) וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ. (וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם וְגו׳) וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאַיִל וְגו׳. דְּאִנּוּן מְזוּמָנִין לְאִתְנַסָּאָה בְּכָל נִסְיוֹנָא בִּישָׁא, וְיִשְׁתָּאֲרוּן הַצַּדִּיקִים לְעַלְמָא דְּאָתֵי כְּמַלְאָכִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין לְיַחֲדָא שְׁמֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ

אִיהוּ רָזָא, תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ בְּשִׂמְחָה, בִּזְמַן דְּכַהֲנֵי הֲווּ קְרֵבִין קָרְבְּנִין וַעֲלָוִון וְדָא הֵיא בְּשִׂמְחָה. וּבְטוּב לֵבָב, אִלֵּין לֵיְואֵי. מֵרוֹב כֹּל, אִלּוּ יִשְׂרָאֵל דְּהֲווּ אֶמְצָעִיים בֵּינַייהוּ וְנָטְלֵי בִּרְכָאן מִכָּל סִטְרִין. דִּכְתִיב, (ישעיה ט) הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לוֹ הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה. אִלֵּין כַּהֲנֵי. שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר, אִלּוּ יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרִיךְ לוֹן עִבּוּרָא דְּחַקְלָא וְיַהֲבִי מַעֲשָׂרָא מִכֹּלָּא. כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ בְּחַלְקָם שָׁלָל. אִלֵּין לֵיְואֵי דְּנָטְלָא מַעֲשָׂרָא מִגּוֹ אִדְּרָא.

דָּבָר אַחֵר הִרְבִּיתָ הַגּוֹי. אִלֵּין יִשְׂרָאֵל דְּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַייהוּ כְּדְקָא חָזֵי. לוֹ כְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד וְגו'. אָמַר לֵיהּ (נ"א אָמַר לוֹן) רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַצְלָחוּ פִּתְחָא. עָאל יוֹמָא אָחֳרָא עָאלוּ קַמֵּיהּ כָּל בְּנֵי מָתָא, אָמְרוּ לֵיהּ לֵימָא לָן מַר מִלַּיָּא דְּאוֹרַיְיתָא בְּפִרְשָׁתָא דְּקָרִינָן בָּהּ יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה. קָם בֵּינֵי עַמּוּדֵי, פָּתַח וְאָמַר וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה וְגו'. שָׁלֹשׁ מַפְתֵּחוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְלֹא מְסָרָם לֹא בְּיַד מַלְאָךְ וְלֹא בְּיַד שָׂרָף. מַפְתֵּחַ שֶׁל חַיָּה וְשֶׁל גְּשָׁמִים וְשֶׁל תְּחַיִּית הַמֵּתִים. בָּא אֵלִיָּהוּ וְנָטַל הַשְּׁנַיִם שֶׁל גְּשָׁמִים וְשֶׁל תְּחַיִּית הַמֵּתִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא נִמְסַר בְּיַד אֵלִיָּהוּ אֶלָּא אַחַת. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּשֶׁבִּקֵּשׁ אֵלִיָּהוּ לְהַחֲיוֹת בֶּן הַצָּרְפִית אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יָאוֹת לָךְ לְמֵיסַב בִּידָךְ

הִגְדַלְתָּ הַשִּׂמְחָה, דָּא אִיהוּ דַּרְגָּא רִישָׁא עִלָּאָה דְּאַבְרָהָם דְּאִתְדַּבַּק בָּהּ, דְּאִיהוּ גָּדוֹל וְחָדָוָה בֵּיהּ אִשְׁתַּכַּח.

שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ, (דף קטז ע"ב) בְּשַׂעֲתָא דְּסָלְקִין לְאִתְדַּבְּקָא בָּךְ. כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר דִּילֵיהּ הָוָה. כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ בְּחַלְקָם שָׁלָל. כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ, אִלֵּין שְׁאָר חֵילִין וּרְתִיכִין לְתַתָּא בְּזִמְנָא דְּמְחַלְּקֵי שָׁלָל וְטַרְפֵי טַרְפָּא בְּרֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת (תהלים קיט) לַיְיָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ מַהוּ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל עֵת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִקְרֵי עֵת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא טז) וְאַל שְׁתֵּי מַפְתֵּחוֹת, אֶלָּא תֵּן לִי מַפְתֵּחַ הַגְּשָׁמִים וּתְחַיֶּה הַמֵּת. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (מלכים א יז) לֵךְ הֵרָאֵה אֶל אַחְאָב וְגוֹ' וְאֶתְּנָה מָטָר. לֹא אָמַר וְתֵן מָטָר אֶלָּא וְאֶתְּנָה.

וְהָא אֱלִישָׁע הֲוָה לֵיהּ. אִין. לְקַיֵּים פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ, אֶלָּא שְׁלָשְׁתָּם לֹא מִסְתָּרֵם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּיַד שָׁלִיחַ, דְּאָמַר רַבִּי סִימוֹן בֹּא וּרְאֵה כֹּחוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּפַעַם אַחַת מְחַיֵּה מֵתִים וּמוֹרִיד שְׁאוֹל וַיַּעַל, מַזְרִיחַ מְאוֹרוֹת וּמוֹרִיד גְּשָׁמִים, מַצְמִיחַ חָצִיר, מְדַשֵּׁן יְבוּלִים, פּוֹקֵד עֲקָרוֹת, נוֹתֵן פַּרְנָסוֹת, עוֹזֵר דַּלִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, זוֹקֵף כְּפוּפִים, מְהַעֲדֵא מַלְכִין וּמְהָקֵם מַלְכִין, וְהַכֹּל בִּזְמַן אֶחָד וּבְרֶגַע אֶחָד וּבְבַת אַחַת מַה שֶּׁאֵין שָׁלִיחַ לְעוֹלָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כָּל מַה

יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. מַאי וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ז) לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה. וְדָא הוּא (ויקרא י) וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא עֵת. בְּגִין דְּאִית לָהּ עֵת וּזְמַן לְכֹלָּא לְקָרְבָא לְאִתְנַהֲרָא לְאִתְחַבְּרָא כְּדְקָא יָאוֹת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים סט) וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן. לַעֲשׂוֹת לַיְיָ כְּמָה דִכְתִיב, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא כְּאִילוּ עָבִיד וְתַקֵּן הַאי עֵת לְחַבְּרָא לָהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל כָּךְ לָמָּה בְּגִין דְּהֵפְרוּ תוֹרָתֵךְ, דְּאִילוּ לֹא הֵפְרוּ תוֹרָתֵךְ לָא אִשְׁתַּכַּח פִּירוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל לְעָלְמִין. שֶׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶלָּא בְּדִבּוּר, דְּכֵיוָן דְּאָמַר מִמְּקוֹם קְדוּשָּׁתוֹ יְהֵא כָּךְ מִיָּד נַעֲשָׂה. בֹּא וּרְאֵה כֹּחַ גְּבוּרָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דִכְתִיב, (תהלים לג) בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן (יהודה) מַאי דִכְתִיב, (שמות יב) וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ וְגוֹ'.

אִי הָכִי יִקְרָא סַגִּיאָה הוּא לְמִצְרָאֵי, דְּלָא דָּמֵי מַאן דְּתָפֵשׁ מַלְכָּא לְמַאן דְּתָפֵשׁ הֲדְיוֹטָא. וְעוֹד אֵין לְךָ אוּמָּה מִזּוּהֲמָת בְּכָל טוּמְאָה כְּמוֹ הַמִּצְרִים דִכְתִיב בְּהוּ (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְגוֹ' שֶׁהֵם חֲשׁוּדִים עַל מִשְׁכַּב זָכוּר, וְהֵם בָּאִים מֵחָם שֶׁעָשָׂה מַה שֶׁעָשָׂה לְאָבִיו וְקִלֵּל אוֹתוֹ וְלִכְנַעַן בְּנוֹ. וְכִי לֹא הָיָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַלְאָךְ אוֹ שָׁלִיחַ לְשַׁגֵּר לַעֲשׂוֹת נְקָמָה

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כְּגַוְונָא דָּא **כְּתִיב,** (ישעיה ס) **אֲנִי יְיָ בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה. מַהוּ בְּעִתָּהּ. בְּעֵת ה'. דְּתָקוּם מֵעַפְרָא כְּדֵין אֲחִישֶׁנָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְעִם כָּל דָּא יוֹמָא חַד נָאֲלַמְתִּי דּוּמִי"ה, בְּגִין דְּאִסְתַּלַק וא"ו מִן ה"א, וְקוֹל לָא אִשְׁתְּמַע, כְּדֵין דְּבוּר אִתְאַלָּם. וּבְגִין כָּךְ הֵיא שְׁכִיבַת בְּעַפְרָא כָּל הַהוּא יוֹמָא** (דָּנָא) **דְּה"א. וּמַאן אִיהוּ אֶלֶף חֲמִשָּׁאָה, וְאַף עַל גַּב דְּאַקְדִּימַת בְּגָלוּתָא עַד לָא יֵיעוֹל הַהוּא אֶלֶף חֲמִשָּׁאָה רָזָא דְּה"א, וְכַד יֵיתֵי אֶלֶף שְׁתִיתָאָה דְּאִיהוּ רָזָא** (דף קיז ע"א) **דְּוא"ו, כְּדֵין וא"ו יוֹקִים לְה"א.**

בְּזִמְנָא (שמות ט ב) **שִׁית זִמְנִין עֲשַׂר שִׁתִּין נָפֵשׁ, כְּדֵין** בְּמִצְרַיִם כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה בְּאַשּׁוּר שֶׁהָיָה בְּנוֹ שֶׁל שֵׁם דִּכְתִיב, (בראשית י) וּבְנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר. וְשֵׁם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל וְנִתְבָּרֵךְ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ט) בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי שֵׁם. וְהָיָה לְשֵׁם הַגְּדוּלָּה וְהַבְּרָכָה עַל אֶחָיו. וּכְתִיב בָּם (ישעיה לז) וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְיָ וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר. וְעַל יְדֵי שֶׁלִּיחַ נַעֲשָׂה, כָּל שֶׁכֵּן הַמִּצְרִים שֶׁהֵם מְזוּהָמִים יוֹתֵר מִכָּל אוּמָה, וְאָמַר אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאן לָמַדְנוּ כֹּחַ גְּבוּרָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּמַעֲלָתוֹ שֶׁהוּא גָּבוֹהַּ עַל הַכֹּל. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוּמָה זוֹ שֶׁל מִצְרַיִם מְזוּהֶמֶת וּמְטוּנֶפֶת, וְאֵין רָאוּי לְשַׁגֵּר מַלְאָךְ וְלֹא שָׂרָף, דָּבָר קָדוֹשׁ בֵּין רְשָׁעִים אֲרוּרִים מְטוּנָּפִים, אֶלָּא אֲנִי עוֹשֶׂה מַה שֶּׁאֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מַלְאָךְ וְלֹא שָׂרָף וְלֹא שָׁלִיחַ.

שְׁלִימוּ וא"ו עֶשֶׂר זְמִנִין, וא"ו שִׁית זְמִנִין עֶשֶׂר, (דוא"ו) וא"ו סָלְקָא (בְּעֶשֶׂר) בְּי', וא"ו נָחֲתָא בְּה"א.

אִשְׁתְּלִים וא"ו גּוֹ עֶשֶׂר שִׁית זְמִנִין, כְּדֵין הֲווּ שִׁתִּין לְאָקְמָא מֵעַפְרָא, וּבְכָל שִׁתִּין וְשִׁתִּין מֵהַהוּא אֶלֶף שְׁתִיתָאָה אִתְתַּקַּף ה"א וְסַלְקָא בְּדַרְגּוֹי לְאִתְתַּקְּפָא. וּבְשִׁית מְאָה שְׁנִין לִשְׁתִיתָאָה יִתְפַּתְּחוּן תַּרְעֵי דְּחָכְמְתָא לְעֵילָא וּמַבּוּעֵי דְּחָכְמְתָא לְתַתָּא, וְיִתְתַּקַּן עָלְמָא לְאָעָלָא בִּשְׁבִיעָאָה. כְּבַר נָשׁ דְּמִתְתַּקַּן בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה מִכִּי עָרַב שִׁמְשָׁא לְאָעָלָא בְּשַׁבַּתָּא. אוּף הָכִי נָמֵי. וְסִיְּמְנִיךְ (בראשית ז) בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ וְגוֹ' נִבְקְעוּ כָּל מַעְיְינוֹת תְּהוֹם רַבָּה.

שֶׁאֲנִי אוֹמֵר מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתִי יְהֵא כָּךְ וּמִיָּד נַעֲשָׂה, מַה שֶּׁאֵין הַמַּלְאָךְ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ אוֹמֵר יְהֵא כָּךְ וּמִיָּד נַעֲשָׂה מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת. וּלְפִיכָךְ לֹא נַעֲשֵׂית נְקָמָה זוֹ עַל יְדֵי מַלְאָךְ וְשָׁלִיחַ, בִּשְׁבִיל קְלוֹן הַמִּצְרִים, וּלְהַרְאוֹת גְּדוּלָּתוֹ שֶׁל מָקוֹם שֶׁלֹּא רָצָה שֶׁיִּכָּנְסוּ בֵּינֵיהֶם דָּבָר קָדוֹשׁ, וְעַל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה נֶאֱמַר אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ. אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ וְלֹא מַלְאָךְ.

כַּיּוֹצֵא בּוֹ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַאי דִּכְתִיב, (יונה ב) וַיֹּאמֶר יְיָ לַדָּג. וְכַמָּה צַדִּיקִים וַחֲסִידִים מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא דִּבֵּר עִמָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבָא לְדַבֵּר עִם הַדָּג דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מַבִּיר וְיוֹדֵעַ. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כֵּיוָן שֶׁעָלְתָה תְּפִלָּתוֹ שֶׁל יוֹנָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ אָמַר

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי כָּל דָּא אַרִיכוּ זִמְנָא יַתִּיר מִכְּמָה דְּאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא דְּאִיהוּ יוֹמָא חַד גָּלוּתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלָא יַתִּיר דְּכְתִיב, נְתָנַנִי (איכה א) שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוֶה. אָמַר לֵיהּ הָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא בְּרָזִין דְּאַתְוָון דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא וּבְיוֹמֵי דְּשֵׁנֵי עַלְמָא וּבְיוֹמֵי דִּבְרֵאשִׁית וְכֹלָּא רָזָא חָדָא אִיהוּ.

וּכְדֵין יִתְחֲזֵי קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא בְּגַוְונֵי (עב ב) נְהִירִין כְּאִתְתָּא דְּמִתְקַשְׁטָא לְבַעֲלָהּ דְּכְתִיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם וְהָא אוּקְמוּהָ וְשַׁפִּיר הוּא. וּרְאִיתִיהָ, בְּגַוְונִין נְהִירִין כְּדְקָא יָאוֹת. וּכְדֵין לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. מַאן בְּרִית בִּשְׁבִיל שֶׁיְּקִיא הַדָּג אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה. לְמ"ד לַדָּג כְּמוֹ בִּשְׁבִיל, כְּלוֹמַר וַיֹּאמֶר יְיָ בִּשְׁבִיל הַדָּג שֶׁיְּקִיא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה. מִמְּקוֹם קְדוּשָּׁתוֹ אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, יְהֵא כָּךְ וּמִיָּד נַעֲשָׂה, מַה שֶּׁאֵין שָׁלִיחַ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַפְתֵּחַ שֶׁל חַיָּה בְּיָדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הֵיא, וּבְעוֹד שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל הַמִּשְׁבֵּר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְעַיֵּין בְּאוֹתוֹ הַוֶּלֶד אִם רָאוּי הוּא לָצֵאת לָעוֹלָם (יוצא ו) פּוֹתֵחַ דַּלְתוֹת בִּטְנָהּ וְיוֹצֵא, וְאִם לָאו סוֹגֵר דַּלְתוֹתֶיהָ וּמֵתוּ שְׁנֵיהֶם. אִי הָכִי לֹא יֵצֵא רָשָׁע לָעוֹלָם. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵירוֹת נָשִׁים מֵתוֹת וְכוּ' (אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וְהָא) וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק לָמָּה אִשָּׁה מַפֶּלֶת פְּרִי בִּטְנָהּ. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אוֹתוֹ

עוֹלָם. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְיִתְחַבַּר וא"ו בְּהֵ"א, וְיֵיקִים לָהּ מֵעַפְרָא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי בְּרִית, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית וְגוֹ׳.

כַּד יִתְעַר וא"ו לְגַבֵּי ה"א, כְּדֵין אָתְיָין עִלָּאִין יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא (רלו א) וּבְנוֹי דְּרָאוּבֵן זְמִינִין דְּיִתְעָרוּן, קְרֵבִין בְּכָל עָלְמָא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא וְיִדַּכַּר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְיִשְׁתַּכַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבָּהּ גּוֹ גָּלוּתָא כְּחוּשְׁבַּן וא"ו שִׁית זְמָנִין י׳ (עשׂר). עֶשֶׂר זְמָנִין שִׁית שְׁנִין, וּכְדֵין תֵּיקוּם וְיִתְפַּקַּד עָלְמָא לְמֶעְבַּד נוּקְמִין, וּמַאן דְּאִיהוּ מָאִיךְ יִתְרְמֵי.

הָעוֹבֵר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָצֵאת לָעוֹלָם וּמַקְדִּים לַהֲמִיתוֹ בִּמְעֵי אִמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ו) הַנְּפִילִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם. הַנְּפִלִים כְּתִיב בְּלֹא יוּד רְאשׁוֹנָה. וְלָמָּה, בִּשְׁבִיל שֶׁאַחֲרֵי כֵן בָּאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל בְּנוֹת הָאָדָם וְיָלְדוּ לָהֶם בִּזְנוּת וַיִּרְבּוּ מַמְזֵרִים בָּעוֹלָם. הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם. שֶׁאֵין גִּבּוֹר וּפְרִיץ וְעָרִיץ כְּמוֹ הַמַּמְזֵר. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, שֶׁהַכֹּל יַכִּירוּ לִקְרוֹתוֹ הַשֵּׁם הַיָּדוּעַ מַמְזֵר, דְּכֵיוָן שֶׁרוֹאִים מַעֲשָׂיו שֶׁהוּא פָּרִיץ וְעָרִיץ וְגִבּוֹר הַכֹּל יִקְרָאוּהוּ אוֹתוֹ שֵׁם. וּמַה דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְעַיֵּין בְּאוֹתוֹ הַוֹּלֵד. אֵין לְךָ רָשָׁע בָּעוֹלָם מֵאוֹתָם הָרְשָׁעִים הַיּוֹצְאִים לָעוֹלָם שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְעַיֵּין בּוֹ וְרוֹאֶה אִם אוֹתוֹ הַגּוּף יַנִּיחַ בֵּן צַדִּיק וְכָשֵׁר, אוֹ שֶׁיַּצִּיל לְאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִמִּיתָה מְשׁוּנָּה, אוֹ

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ בְּגִין (דף קיז ע"ב) דְּאִיהוּ גּוֹ רָזָא דְּאַתְוָון. וְלֵית לָן לְאִסְתָּעָרָא חוּשְׁבַּן וְקִצִּין אָחֳרָנִין, דְּהָא בְּסִפְרָא דְּרַב מַתְּנִיתָא סָבָא אִשְׁכְּחָן חוּשְׁבַּן דָּא דִּכְתִיב, (ויקרא כו) אָז תִּרְצֶה הָאָרֶץ. וְהוּא רָזָא דְּוא"ו דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְדָא הוּא וא"ו כְּלָא כְּחָדָא, וְעַל דָּא אָזְכוֹר, וּלְבָתַר וְהָאָרֶץ אֶזְכוֹר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. תִּרְצֶה. תִּתְרְעֵי אַרְעָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲבָל יוֹמָא חַד דְּאָמְרוּ חַבְרַיָּיא וַדַּאי כְּלָא הוּא גְּנִיז קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכְלָא אִשְׁתְּכַח בִּרְזָא דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּהָא גָּלוּתָא בְּאִנּוּן אַתְוָון שֶׁיַּעֲשֶׂה טוֹבָה אַחַת, וּבִשְׁבִיל כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹצִיאוֹ לָעוֹלָם.

בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי יוֹסֵי הֲווּ אִנּוּן פְּרִיצֵי דְּהֲווּ מְשַׁדְּדֵי בְּטוּרַיָּיא עִם פְּרִיצֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם, וְכַד מַשְׁכְּחֵי בַּר נָשׁ וְתָפְשֵׁי לֵיהּ לְקָטְלֵיהּ, הֲווּ אָמְרִין לֵיהּ מַה שְׁמָךְ, אִי הָוֶה יוֹדַאי הֲווּ אָזְלִין עִמֵּיהּ וּמַפְקִין לֵיהּ מִן טוּרַיָּיא, וְאִי הָוֶה בַּר נָשׁ אַחֲרִינָא קָטְלֵי לֵיהּ. (והָא) וְהָוֶה אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִתְחֲזוּן אִנּוּן בְּכָל הַאי לְמֵיעַל לְעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּנוּ רַבָּנָן ג' דְּבָרִים הַלָּלוּ אֵינָן בָּאִין לָעוֹלָם אֶלָּא בְּקוֹלוֹת, קוֹל חַיָּה דִּכְתִיב, (בראשית ג) בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וּכְתִיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים. קוֹל גְּשָׁמִים דִּכְתִיב, (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם וּכְתִיב, (מלכים א יח) כִּי קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם. קוֹל תְּחִיַּית הַמֵּתִים דִּכְתִיב, (ישעיה מ) קוֹל

גְּלֵי לוֹן רַבִּי יֵיסָא הָכָא, וְהַשְׁתָּא בְּאִנּוּן אַתְוָון אִתְגַּלְיָין וְגָלֵי לוֹן.

אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, דְּאָפִילוּ כַּד אִתְפַּקְדָא שָׂרָה, מֵהַאי דַּרְגָּא לָא פַּקִיד לָהּ, אֶלָּא בְּרָזָא דְּוא"ו, דִּכְתִיב וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה וְגו'. בְּגִין דְּכֹלָּא בְּרָזָא דְּוא"ו אִיהוּ, וּבְהָא כָּלִיל כֹּלָּא, וּבֵיהּ אִתְגַּלְיָא כֹּלָּא, בְּגִין דְּכָל מִלָּה דְּאִיהִי סְתִימָא אִיהִי גַּלֵּי כָּל סָתִים. וְלָא אָתֵי מַאן דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא וְיִגַּלֵּי מַה דְּאִיהוּ סָתִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כַּמָּה אִית לָן לְאִתְמַשְׁכָא גּוֹ גָּלוּתָא קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר. מַאי בָּעֵי הָכָא קָלָא בְּמַדְבְּרָא. אֶלָּא אָמַר רַבִּי זְרִיקָא אִלֵּין אִנּוּן קָלַיָּיא לְאַתְעָרָא מֵתֵי מִדְבָּר, וּמִכָּאן דְּהוּא הַדִּין לְכָל הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן דָּא תְּנַן כְּשֶׁנִּכְנַס אָדָם לַקֶּבֶר נִכְנַס בְּקוֹלוֹת. כְּשֶׁיָּקוּמוּ בִּתְחִיַּית הַמֵּתִים אֵינוֹ דִּין שֶׁיָּקוּמוּ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב עֲתִידָה בַּת קוֹל לִהְיוֹת מִתְפּוֹצֶצֶת בְּכָל קִבְרוֹת וְאוֹמֶרֶת (ישעיה כ"ו) הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, וַעֲתִידִים לִחְיוֹת בְּטַל שֶׁל אוֹר גָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה דִּכְתִיב, (ישעיה כו) כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. אכי"ר,

(ע"כ מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם).

עַד הַהוּא זִמְנָא, וְכֹלָּא תָּלֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד יְתוּבוּן בִּתְיוּבְתָּא. אִי יִזְכּוּ וְאִי לָא יִזְכּוּ, כְּמָה דְּאִתְמָר בְּהַאי קְרָא דִּכְתִיב אֲנִי יְיָ בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה. זָכוּ אֲחִישֶׁנָּה לֹא זָכוּ בְּעִתָּהּ.

אָזְלוּ, עַד דְּהַוּוּ אָזְלֵי, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אַדְכַּרְנָא הַשְׁתָּא דְּהָא בְּאַתַּר דָּא יָתִיבְנָא יוֹמָא חַד עִם אַבָּא, וְאָמַר לִי בְּרִי זַמִּין אַנְתְּ כַּד מָטוּן יוֹמָךְ לְשֵׁיתִין שְׁנִין לְאַשְׁכְּחָא בְּהַאי אֲתַר סִימָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וְהָא זְכִינָא לְאִנּוּן יוֹמִין וְלָא אַשְׁכַּחְנָא, וְלָא יְדַעְנָא אִי הַנֵּי מִלִּין דְּקָאֲמָרַן אוֹ הַהִיא חָכְמְתָא דְּאִיהוּ אָמַר.

וְאָמַר לִי כַּד יִמְטוּן קוּלְפִּין דְּנוּרָא גּוֹ טְהִירֵי יְדָךְ אִתְאֲבִיד מִינָּךְ. אֲמִינָא לֵיהּ אַבָּא בַּמֶּה יְדַעְתְּ. אָמַר לִי בְּהַנֵּי תְּרֵין צִפּוֹרִין דְּאַעֲבָרוּ עַל רֵישָׁךְ יְדַעְנָא. אַדְהָכִי אִתְפְּרַשׁ רַבִּי יוֹסֵי וְעָאל גּוֹ מְעַרְתָּא (דף קיח ע"א) חָדָא וְאַשְׁכַּח סִפְרָא חַד דְּהַוָּה נָעִיץ גּוֹ נוּקְבָא דְּטַנָּרָא בִּסְיָיפֵי מְעַרְתָּא, נָפַק בֵּיהּ.

כֵּיוָן דְּפָתַח לֵיהּ חָמָא שִׁבְעִין וּתְרֵין גְּלִיפִין דְּאַתְוָון דְּאִתְמְסָרוּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן וּבְהוּ הַוָּה יָדַע כָּל חָכְמְתָא דְּעִלָּאִין קַדִּישִׁין וְכָל אִנּוּן דְּבָתַר רֵיחַיָּא דְּמִתְגַּלְגְּלָן בָּתַר פָּרוּכְתָּא גּוֹ טְהִירִין עִלָּאִין וְכָל אִנּוּן מִלִּין דְּזַמִּינִין לְמֵיתֵי לְעָלְמָא, עַד יוֹמָא דְּיֵקוּם עֲנָנָא דְּבִסְטַר מַעֲרָב וַיַּחְשִׁיךְ עָלְמָא.

קָרָא לְרַבִּי יְהוּדָה וְשָׁרוּ לְמִלְעֵי בְּהַהוּא סִפְרָא, לָא סְפִיקוּ לְמִלְעֵי תְּרֵי אוֹ תְלָתָא סִטְרִין דְּאִנּוּן אַתְוָון עַד דְּהַוּוּ מִסְתַּכְּלִין בְּהַהִיא חָכְמָה עִלָּאָה, כֵּיוָן דְּמָטוּ

לְמִלְעֵי בִּסְתִירוּ דְּסִפְרָא וּמִשְׁתָּעוּ דָּא עִם דָּא, נָפַק שְׁבִיבָא דְּאֶשָּׁא וְעִלְעוּלָא דְּרוּחָא וּבָטַשׁ בֵּידֵיהוֹן וְאִתְאֲבִיד מִנַּייְהוּ. בְּכָה רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם חוֹבָה אִיהוּ גַּבָּן אוֹ דִּלְאוֹ אֲנַן זַכִּין לְמִנְדַּע לֵיהּ.

כַּד אָתוּן לְגַבֵּי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אִשְׁתָּעוּ לֵיהּ עוֹבָדָא דָּא, אָמַר לוֹן דִּילְמָא בְּקֵץ מְשִׁיחָא דְּאִנּוּן אַתְוָון חֲוִיתוּן מִשְׁתַּדְּלֵי, אָמְרוּ לֵיהּ דָּא לָא יַדְעִינָן דְּהָא כֻּלָּא אִתְנְשֵׁי מִינָן. אָמַר לוֹן רַבִּי שִׁמְעוֹן לֵית רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדָא דְּיִתְגְּלֵי כָּל כָּךְ לְעַלְמָא, וְכַד יֵהָא קָרִיב לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא אַפִּילוּ רַבְּיֵי דְּעַלְמָא זְמִינִין לְאַשְׁכָּחָא טְמִירִין דְּחָכְמְתָא וּלְמִנְדַּע בֵּיהּ קְצִין וְחוּשְׁבְּנִין, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְגַּלְיָא לְכֹלָּא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (צפניה ג) כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים וְגוֹ'. מַהוּ אָז. בְּזִמְנָא דְּתֵיקוּם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא וְיוֹקִים לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדֵין אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻּלָּם בְּשֵׁם יְיָ וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד.

תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּאַבְרָהָם כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה. וְכָל מַטְלָנוֹי הֲווּ לְדָרוֹמָא וְאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ, לָא סָלִיק לְדוּכְתֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת עַד דְּאִתְיְלִיד יִצְחָק, כֵּיוָן דְּאִתְיְלִיד יִצְחָק אִסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ וְאִיהוּ אִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ וְאִתְקַשַּׁרוּ (דף קיח ע"ב) דָּא בְּדָא.

בְּגִין כָּךְ אִיהוּ קָרֵי לֵיהּ יִצְחָק וְלָא אַחְרָא, בְּגִין לְשַׁתְּפָא מַיָּא בְּאֶשָּׁא, דְּכְתִיב וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת שֵׁם בְּנוֹ הַנּוֹלַד לוֹ אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק. מַאן הַנּוֹלַד לוֹ, אֵשׁ מְמַיִם:

וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַבְרָהָם מְצַחֵק. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִיד יִצְחָק וְהַוָה יִשְׁמָעֵאל בְּבֵיתָא דְּאַבְרָהָם, לָא אִסְתַּלַּק יִשְׁמָעֵאל בִּשְׁמָא, בְּאַתַּר דְּדַהֲבָא שַׁרְיָא סוֹסְפִיתָא לָא אִדְכַּר קַמֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית, גְּבַר דְּלָא יִתְחֲזֵי לְאַדְכָּרָא קַמֵּיהּ דְּיִצְחָק.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק וַתֵּרֶא שָׂרָה, בְּעֵינָא דְּקִלָּנָא חָמַאת לֵיהּ שָׂרָה, דְּלָא חָמַאת לֵיהּ בְּעֵינָא דְּאִיהוּ בְּרָא דְּאַבְרָהָם, אֶלָּא דְּאִיהוּ בְּרָא דְּהָגָר הַמִּצְרִית, וּבְגִין כָּךְ וַתֵּרֶא שָׂרָה. דְּשָׂרָה חָמַאת לֵיהּ בְּעֵינָא דָּא וְלֹא אַבְרָהָם, דְּאִילּוּ בְּאַבְרָהָם לֹא כְּתִיב אֶת בֶּן הָגָר אֶלָּא אֶת בְּנוֹ.

תָּא חֲזֵי, לְבָתַר מַה כְּתִיב וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אוֹדוֹת בְּנוֹ. וְלָא כְּתִיב עַל אוֹדוֹת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית. בְּגִין כָּךְ וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית. וְלָא חָמַאת דְּאִיהוּ בְּרֵיהּ דְּאַבְרָהָם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר הַאי קְרָא תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשָׂרָה אִיהוּ, בְּגִין דְּחָמַאת לֵיהּ דְּקָא מְצַחֵק לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת,

אָמְרָה, וַדַּאי לַאו בְּרָא דָּא בְּרָא דְּאַבְרָהָם לְמֶעֱבַד עוֹבָדוֹי דְּאַבְרָהָם, אֶלָּא בְּרָא דְּהָגָר הַמִּצְרִית אִיהוּ אֲהַדַּר לְחוּלָקָא דְּאִמֵּיהּ, בְּגִין כָּךְ וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ, כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן הָאָמָה הַזֹּאת עִם בְּנִי עִם יִצְחָק.

וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּקַנֵּי לָהּ שָׂרָה אוֹ לִבְרָהָ, אִי הָכִי לֹא אוֹדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמָּהּ, דְּכְתִיב כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּחָמַאת לֵיהּ בְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְאִמֵּיהּ אוּלְפָא לֵיהּ נְמוּסֵי דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּגִין כָּךְ אֲמַרַת שָׂרָה כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן הָאָמָה הַזֹּאת, אֲנָא יָדַעְנָא דְּלָא יָרִית לְעָלְמִין חוּלָקָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְלָא יֵהֵא לֵיהּ עִם בְּרִי חוּלָקָא לָא בְּעַלְמָא דֵּין וְלָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וּבְגִין כָּךְ אוֹדֵי עִמָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַפְרָשָׁא בִּלְחוֹדוֹי זַרְעָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת, דְּבְגִין כָּךְ בָּרָא עַלְמָא דְּהָא יִשְׂרָאֵל סָלִיק בִּרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא יִבְרֵי עַלְמָא, וּבְגִין כָּךְ נָפַק אַבְרָהָם לְעַלְמָא וְעַלְמָא מִתְקַיֵּים בְּגִינֵיהּ, וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק (לֵא) קָיְימוּ וְלָא אִתְיַיְשְׁבוּ בְּדוּכְתַּיְיהוּ עַד דְּנָפַק יַעֲקֹב לְעָלְמָא.

כֵּיוָן דְּנָפַק יַעֲקֹב לְעָלְמָא אִתְקַיְימוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְאִתְקַיֵּים כָּל עָלְמָא, וּמִתַּמָּן נָפַק עַמָּא קַדִּישָׁא

לְעַלְמָא, וְאִתְקְיַים כֻּלָּא כְּגַוְונָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יְאוּת, וּבְגִין כָּךְ אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע, וְלֹא בְּיִשְׁמָעֵאל. מַה כְּתִיב לְבָתַר וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע.

השלמה מההשמטות (סימן יט)

וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וכו׳ רַבִּי בְּרוֹקָא אָמַר, מָהוּ שָׁם עַל שִׁכְמָהּ אֶלָּא שֶׁהַזְּהִירָה עַל עוֹל הָאֱמוּנָה וְלַעֲמוֹד בְּמָה שֶׁהָיְתָה בַּתְּחִילָה כְּתִיב הָכָא שָׁם עַל שִׁכְמָהּ וּכְתִיב הָתָם (שמות ט"ו) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט. מָה לְהַלָּן עַל הַשְּׁכִינָה, אוּף הָכָא עַל הַשְּׁכִינָה. מָה עֲשָׂתָה כֵּיוָן שְׁרָאַתָּה עַצְמָהּ יוֹצֵאת מִרְשׁוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם חָזְרָה לְקִלְקוּלָהּ דִּכְתִיב וְתֵלֶךְ וַתֵּתַע מָהוּ וַתֵּתַע שֶׁתְּעִתָּעָה אַחַר עֲבוֹדָה זָרָה וְגִלּוּלֵי בֵּית אָבִיהָ כְּתִיב הָכָא וַתֵּתַע וּכְתִיב הָתָם (יִרְמְיָה י׳) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֶׂה תַּעְתֻּעִים: (עד כאן מההשמטות)

כְּתִיב הָכָא וַתֵּתַע וּכְתִיב הָתָם (ירמיה י) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֶׂה תַּעְתֻּעִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם לָא שָׁבִיק. לָהּ וְלִבְרָהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כַּד אָזְלַת מִקַּמָּהּ דְּשָׂרָה מַה כְּתִיב כִּי שָׁמַע יְיָ אֶל עָנְיֵךְ. וְהַשְׁתָּא דְּטָעֲאת בָּתַר כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אַף עַל גַּב דִּכְתִיב וַתִּשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וַתֵּבְךְ. מַה

כְּתִיב כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנַּעַר. וְלָא כְּתִיב כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶת קוֹלֵךְ.

בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. הָא אוּקְמוּהָ דִּלְאוּ בַּר עוֹנְשָׁא הוּא לְגַבֵּי בֵּי דִינָא דִּלְעֵילָּא, דְּהָא בֵּי דִינָא דִּלְתַתָּא עָנְשִׁין מִתְּלִיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא, וּבֵי דִינָא דִּלְעֵילָּא מֵעֶשְׂרִים שְׁנִין וּלְהָלְאָה. וְאַף עַל גַּב דְּחַיָּיבָא הֲוָה, לָאו בַּר עוֹנְשָׁא אִיהוּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְדָא הוּא דִּכְתִיב בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִי הָכִי מַאן דְּאִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא עַד לָא מָטוּן יוֹמוֹי לְעֶשְׂרִין שְׁנִין, מֵאָן אַתַּר אִתְעַנָּשׁ, בְּגִין דְּהָא מִתְּלִיסַר שְׁנִין וּלְתַתָּא לָאו בַּר עוֹנְשָׁא אִיהוּ אֶלָּא בְּחֶטְאוֹי דְּאֲבוֹי. אֲבָל מִתְּלִיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא מַהוּ, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהּ דִּלְיֵמוּת זַכַּאי (וְלָא לֵימוּת חַיָּיב) וְיָהִיב לֵיהּ אַגַּר טַב בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלָא לֵימוּת חַיָּיב דְּיִתְעַנָּשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא וְאוּקְמוּהָ.

אָמַר לֵיהּ אִי חַיָּיבָא הוּא וְלָא מָטוּן יוֹמוֹי (דף קיט ע"א) לְעֶשְׂרִין שְׁנִין מַהוּ כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא בְּמַאי הוּא עוֹנְשֵׁיהּ. אָמַר לֵיהּ בְּדָא אִתְקַיַּים (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. דְּכַד עוֹנְשָׁא נָחִית לְעַלְמָא אִיהוּ (דִּינָא) אַעֲרַע בְּלָא כַּוָּנָה לְעֵילָּא וְתַתָּא בְּהַהוּא מְחַבְּלָא וְיִתְעַנַּשׁ כַּד לָא אַשְׁגָּחוּ עֲלֵיהּ מִלְעֵילָּא.

וְעַלֵּיהּ כְּתִיב, (משלי ה) **עַוֹונוֹתָיו יִלְכְּדֻנוֹ אֶת הָרָשָׁע. א"ת לְאַסְגָּאָה מַאן דְּלָא מָטוּן יוֹמוֹי לְאִתְעַנָּשָׁא. עַוֹונוֹתָיו יִלְכְּדֻנוֹ** (אֶת הָרָשָׁע) **וְלָא בֵּי דִינָא דִלְעֵילָּא, וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ וְלָא בֵּי דִינָא דִלְתַתָּא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם.**

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא כו) **וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב מָלֵא בְּוא"ו אֲמַאי. אֶלָּא בְּתְרִין סִטְרִין אִיהוּ** (אִנּוּן)**. רָזָא דְחָכְמְתָא חָדָא. דְּאִיהוּ רָזָא דַּרְגָּא דְחָכְמְתָא. אֲתַר דְּשָׁרֵי בֵּיהּ יַעֲקֹב. אֲבָל הַאי קְרָא עַל גָּלוּתָא דְיִשְׂרָאֵל אִתְּמַר, דְּכַד אִנּוּן גּוֹ גָּלוּתָא, הַהוּא זִמְנָא דְּיִתְפַּקְדוּן** (בֵּיהּ יַעֲקֹב) **יִתְפַּקְדוּן בְּרָזָא דְּוא"ו. וְאִיהוּ בְּאֶלֶף שְׁתִיתָאָה.**

(ואתחנן ער א) **וּפְקִידָה בְּרָזָא דְּוא"ו שִׁית רִגְעֵי וּפְלַג עִידָן.**

וּבְזִמְנָא דְּשִׁתִּין שְׁנִין לְעִבּוּרָא דְּדַשָּׁא בְּאֶלֶף שְׁתִיתָאָה יָקִים אֱלָהּ שְׁמַיָּא פְּקִידוּ לְבָרְתֵּיהּ דְּיַעֲקֹב. וּמֵהַהוּא זִמְנָא עַד דְּיֵהֵא לָהּ זְכִירָה שִׁית שְׁנִין וּפַלְגָּא. וּמֵהַהוּא זִמְנָא שִׁית שְׁנִין אָחֳרָנִין וְאִנּוּן שִׁבְעִין (וּתְלַת) **וּתְרֵין וּפַלְגָּא.**

בְּשִׁיתִּין וְשִׁית יִתְגְּלֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּאַרְעָא (שמות ז ב, ט ב) **דְּגָלִיל, וְכַד כּוֹכָבָא דְּבִסְטַר מִזְרָח יִבְלַע שְׁבַע כּוֹכְבַיָּא מִסְטַר צָפוֹן, וְשַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא אוּכְמָא תֵּהֵא תַּלְיָא**

בִּרְקִיעָא שִׁיתִּין יוֹמִין, וּקְרָבִין יִתְעָרוּן בְּעַלְמָא לְסִטַר צָפוֹן, וּתְרִין מַלְכִין יִפְּלוֹן בְּאַנּוּן קְרָבִין.

וְיִזְדַּוְוגוּן כֻּלְּהוֹן עַמְמַיָּא עַל בְּרַתֵּיהּ דְּיַעֲקֹב לְאִתְחַיָּיא לָהּ (לוֹן) מֵעָלְמָא. וְעַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב (וְהָיְתָה) (ירמיה ל) וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ וּכְדֵין יִסְתַּיְימוּן נַפְשִׁין מִגּוּפָא וּבָעְיָין לְאִתְחַדְּשָׁא, וְסִימָנִיךְ (כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצָּרַיְמָה שִׁבְעִים וּכְתִיב) (בראשית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה וְגוֹ' כָּל נֶפֶשׁ שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ.

בְּשִׁבְעִין וּתְלַת כָּל מַלְכֵי עַלְמָא יִתְכַּנְּשׁוּן לְגוֹ קַרְתָּא רַבְּתָא דְּרוֹמִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר עֲלַיְיהוּ אֶשָּׁא וּבַרְדָּא וַאֲבָנֵי אַלְגָּבִישׁ וְיִתְאַבְּדוּן מֵעָלְמָא, בַּר אִנּוּן מְלָכִין דְּלָא יְמוּטוּן לְתַמָּן וְיַהֲדְרוּן לְאַגָּחָא קְרָבִין אָחֳרָנִין. וּמֵהַהוּא זִמְנָא מַלְכָּא מְשִׁיחָא יִתְעַר בְּכָל עַלְמָא, וְיִתְכַּנְּשׁוּן עִמֵּיהּ כַּמָּה עַמִּין וְכַמָּה חַיָּילִין מִכָּל סְיָיפֵי עַלְמָא, וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִתְכַּנְּשׁוּן בְּכָל אִנּוּן אַתְרֵי.

עַד דְּאִשְׁתַּלִּימוּ אִנּוּן שְׁנִין לְמֵאָה, כְּדֵין וא"ו יִתְחַבַּר בְּה"א, וּכְדֵין (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לַיְיָ וְגוֹ'. וּבְנֵי יִשְׂמָעֵאל (יִשְׂרָאֵל) זִמִּינִין בְּהַהוּא זִמְנָא לְאִתְעָרָא (עֲלֵיהוֹן) עִם כָּל עַמִּין דְּעַלְמָא לְמֵיתֵי עַל יְרוּשְׁלֵם דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְאָסַפְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לַמִּלְחָמָה וְגוֹ'. וּכְתִיב, (תהלים ב) יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ

וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ. וּכְתִיב יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק יְיָ יִלְעַג לָמוֹ.

לְבָתַר וא"ו זְעִירָא יִתְעָר לְאִתְחַבָּרָא וּלְחַדְּשָׁא נִשְׁמָתִין דְּהַווּ עַתִּיקִין בְּגִין לְחַדְּתָא עַלְמָא כְּמָה דִכְתִיב, (שם קד) יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו וּכְתִיב יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם לְאִתְחַבָּרָא כְּדְקָא יָאוּת. יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו לְנַחֲתָא לוֹן לְעָלְמָא וּלְמֶהֱוֵי כֻּלְהוֹן בְּרִיָּין חַדְתִין לְחַבְּרָא עַלְמִין כֻּלְהוּ כְּחַד.

זַכָּאִין אִנּוּן כָּל אִנּוּן דְּיִשְׁתָּאֲרוּן בְּעַלְמָא בְּסִיָּיפֵי אֶלֶף שְׁתִיתָאָה לְמֵיעַל בְּשַׁבַּתָּא, דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ יוֹמָא חַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי לְאִזְדַּוּוגָא כְּדְקָא יָאוּת וּלְמִלְקַט נִשְׁמָתִין חַדְתִין לְמֶהֱוֵי בְּעַלְמָא עִם אִנּוּן דְּאִשְׁתָּאֲרוּ בְּקַדְמִיתָא דִכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלָם:

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר (תהלים מד) אַתָּה הוּא מַלְכִּי וְגו'. דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְּכָל דַּרְגִּין כְּחַדָּא דָּא בְּדָא.

צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב, כָּל אִנּוּן שְׁלִיחָן דְּעַבְדֵּי שְׁלִיחוּתָא (דף קיט ע"ב) בְּעַלְמָא דְּלֶיהֱוֵי כֻּלְהוּ מִסְטְרָא דְּרַחֲמֵי וְלָא

לֶהֱוֹוֹ מִסְטָרָא דְדִינָא, בְּגִין דְּאִית מָארֵי שְׁלִיחָן מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי וּמִסְטָרָא דְדִינָא קַשְׁיָא. אִנּוּן שְׁלִיחָן דְּאַתְיָין מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי לָא עַבְדֵי שְׁלִיחוּתָא דְדִינָא בְּעַלְמָא כְּלָל. וְאִי תֵּימָא הָא מַלְאָכָא דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ לְבִלְעָם הָא תָּנִינָן שְׁלִיחָא דְּרַחֲמֵי הֲוָה וְאִתְהַפַּךְ לְדִינָא. לָא. לְעוֹלָם לָא אִשְׁתַּנִּי, אֶלָּא שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הֲוָה לַאֲגָנָא עֲלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל וּלְמֶהֱוֵי סַנֵּיגוֹרְיָא עֲלַיְיהוּ, וּלְקָבְלֵיהּ הוּא דִינָא, וְכָךְ אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד אוֹטִיב לְדָא הַהוּא טִיבוּ דִינָא לְדָא. כָּךְ הָא שְׁלִיחָא דְּרַחֲמֵי הֲוָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וּלְבִלְעָם אִתְהַפַּךְ לְדִינָא. בְּגִין כָּךְ צַוֵּיה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב, אָמַר דָּוִד, פַּקִּיד עַל עַלְמָא כַּד יִשְׁתַּלְחוּן שְׁלִיחָאָה דִּי לֶהֱוֵין מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי.

רַבִּי אַבָּא אָמַר צַוֵּיה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דְּאִנּוּן גּוֹ גַּלְוָותָא וְיִשְׁתַּכַּח פּוּרְקָנָא לְהוֹן גּוֹ גָּלוּתְהוֹן. תָּא חֲזֵי, תּוּשְׁבְּחָן דְּאָבָהָן יַעֲקֹב הֲוָה, וְאִלְמָלֵא יִצְחָק לָא אֲתָא יַעֲקֹב לְעַלְמָא, וּבְגִין כָּךְ צַוֵּיה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דָּא יִצְחָק, דְּכֵיוָן דְּאִשְׁתְּזִיב יִצְחָק יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב הֲוָוּ.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר הָא תָּנִינָן וַיְהִי בִּימֵי עַל צַעֲרָא אִתְמָר, וַיְהִי אַף עַל גַּב דְּלָא כְּתִיב בִּימֵי טַפְסֵי דְצַעֲרָא אִית בֵּיהּ. וַיְהִי אַחַר, בָּתַר דַּרְגָּא תַּתָּאָה דְּכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין, וּמַאן אִיהוּ דְּבָרִים, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (שמות ד) לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי.

וּמַאן הַוָה בָּתַר דַּרְגָּא דָּא, וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם דְּאַתְיָא יְצַר הָרָע לְקַטְרְגָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. אֶת יִצְחָק מִבָּעֵי לֵיהּ. דְּהָא יִצְחָק בַּר תְּלָתִין וְשֶׁבַע שְׁנִין הַוָה וְהָא אֲבוּי לָאו בַּר עוֹנְשָׁא דִּילֵיהּ הַוָה, דְּאִלְמָלֵא אָמַר יִצְחָק לָא בָּעֵינָא לָא אִתְעֲנַשׁ אֲבוּי עֲלֵיהּ. מַאי טַעְמָא וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וְלָא כְּתִיב נִסָּה אֶת יִצְחָק. אֶלָּא אֶת אַבְרָהָם וַדַּאי דְּבָעֵי לְאִתְכַּלָּלָא בְּדִינָא, דְּהָא אַבְרָהָם לָא הַוָה בֵּיהּ דִּינָא כְּלַל מִקַּדְמַת דְּנָא, וְהַשְׁתָּא אִתְכְּלִיל מַיְ"א בְּאֶשְׁ"א. וְאַבְרָהָם לָא הַוָה שְׁלִים עַד הַשְׁתָּא דְּאִתְעַטַּר לְמֶעְבַּד דִּינָא וּלְאִתְקָנָא לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ.

וְכָל יוֹמוֹי לָא הַוָה שְׁלִים עַד הַשְׁתָּא דְּאִתְכְּלִיל מַיְ"א בְּאֶשְׁ"א וְאֶשְׁ"א בְּמַיְ"א, וּבְגִין כָּךְ וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וְלֹא אֶת יִצְחָק, דְּאַזְמִין אַבְרָהָם לְאִתְכְּלָלָא בְּדִינָא, וְכַד עָבִיד דָּא, עָאל (קלג ב) אֶשְׁ"א בְּמַיְ"א וְאִשְׁתְּלִים דָּא עִם דָּא. וְדָא עָבִיד דִּינָא לְאִתְכְּלָלָא דָּא בְּדָא. וּכְדֵין יְצַר הָרָע אַתָּא לְקַטְרְגָא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם דְּלָא אִשְׁתְּלִים כְּדְקָא יָאוֹת עַד דְּיַעֲבִיד דִּינָא בְּיִצְחָק. דְּיֵצֶר הָרָע אַחַר הַדְּבָרִים אֵיהוּ וְאַתָּא לְקַטְרְגָא.

וְתָא חֲזֵי רָזָא דְּמִלָּה, אַף עַל גַּב דְּקָאֲמָרַן דְּאַבְרָהָם כְּתִיב

וְלָא יִצְחָק, יִצְחָק נָמֵי אִתְכְּלִיל בֵּיהּ בְּהַאי קְרָא, רָזָא דִכְתִיב וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. נִסָּה לְאַבְרָהָם לָא כְּתִיב אֶלָּא אֶת אַבְרָהָם אֶת דַּייְקָא וְדָא יִצְחָק. דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא בִּגְבוּרָ"ה תַּתָּאָה שַׁרְיָא, כֵּיוָן דְּאִתְעַקַּד וְאִזְדַּמַּן בְּדִינָא עַל יְדָא דְּאַבְרָהָם כְּדְקָא יָאוּת, כְּדֵין אִתְעַטַּר בְּאַתְרֵיהּ בַּהֲדֵיהּ דְּאַבְרָהָם וְאִתְכְּלִילוּ אֵשָׁ"א בְּמַיָ"א וּסְלִיקוּ לְעֵילָּא, וּכְדֵין אִשְׁתַּכַּח מַחְלוֹקֶת כְּדְקָא יָאוּת מַיָּא בְּאֵשָׁא.

מַאן (עבד) חָמָא אַבָּא רַחֲמָנָא דְּאִתְעֲבִיד אַכְזָר. אֶלָּא בְּגִין לְאִשְׁתַּכָּחָא מַחְלוֹקֶת מַיָּא בְּאֵשָׁא וּלְאִתְעַטָּרָא בְּאַתְרַייהוּ (ד"א ל"ג כְּדְקָא יָאוּת), עַד דְּאָתָא יַעֲקֹב וְאִתְתַּקַּן כֻּלָּא כְּדְקָא יָאוּת וְאִתְעֲבִידוּ תְּלָתָא אַבָּהָן שְׁלֵמִין וְאִתְתַּקְנוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי:

וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בִּנְךָ. וְכִי הֵיאַךְ יָכִיל אַבְרָהָם דְּאִיהוּ סָבָא. אִי תֵּימָא בְּגִין דְּיִצְחָק לָא נָפִיק מֵרְשׁוּתֵיהּ כְּלָל, יָאוּת, אֲבָל כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר כ) קַח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ אֶלָּא בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לוֹן בְּמִלִּין וּלְאַדְבָּרָא לוֹן לְרָעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹף הָכָא קַח בְּמִלִּין. אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ הָא (דף קכ ע"א) אוּקְמוּהָ. וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד) אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר. לְאַתְקָנָא בְּאַתְרָא דְּיִתְחֲזֵי:

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂ"א אַבְרָהָ"ם אֶ"ת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָא אוּקְמוּהָ, אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִתְּמַר וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים מַאי טַעְמָא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק. אֶלָּא בְּגִין דְּכְתִיב כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע וְדָא הוּא יַעֲקֹב דְּנָפַק מִגִּיהִ וְהַאי הוּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה לא) **מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי.**

וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם. דָּא הוּא יַעֲקֹב דְּכְתִיב, (בראשית כח) **וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. אִסְתַּכַּל אַבְרָהָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי דְּאִיהוּ דַּרְגָּא תְּלִיתָאָה וְחָמָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב דְּזַמִּין לְמֵיפַק מִגִּיהִ. מֵרָחוֹק כְּמָה דְּאַמְרַן מֵרָחוֹק וְלָא לִזְמַן קָרִיב.**

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר מַאי שְׁבָחָא אִיהוּ לְאַבְרָהָם כַּד אִסְתַּכַּל וְחָמָא דְּזַמִּין לְמֵיפַק מִגִּיהִ יַעֲקֹב. דְּהָא כַּד אָזִיל לְמֵיעֲקַד לֵיהּ לְיִצְחָק, לָאו שְׁבָחָא כָּל כָּךְ אִיהוּ דִּילֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ וַדַּאי (וְהָא) **חָמָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב דְּהָא מִקַּדְמַת דְּנָא יָדַע אַבְרָהָם חָכְמְתָא, וְאִסְתַּכַּל הַשְּׁתָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי דְּאִיהוּ דַּרְגָּא תְּלִיתָאָה לְמֶעְבַּד שְׁלִימוּ וּכְדֵין חָמָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב דְּכְתִיב וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם. אֲבָל הַשְּׁתָּא קַיְימָא לֵיהּ מִלָּה מֵרָחוֹק בְּגִין דְּאָזִיל לְמֵיעֲקַד לֵיהּ לְיִצְחָק וְלָא בָּעָא לְהַרְהֵר אֲבַתְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.**

מֵרָחוֹק חָמָא לֵיהּ גּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּלָא נָהֲרָא בִּלְחוֹדוֹי, וּבְגִין כָּךְ חָמָא לֵיהּ וְלָא אִתְגְּלִי כְּלָל, דְּאִלּוּ אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנַהֲרָא הֲוָה שְׁכִיחַ עַל הַאי אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּלָא נַהֲרָא אִתְקַיִּים עֲלֵיהּ אַבְרָהָם כְּדְקָא יָאוֹת, אֲבָל מֵרָחוֹק, בִּלְחוֹדוֹי הֲוָה, מֵרָחוֹק.

מַאי טַעְמָא אִסְתַּלַּק מֵהַאי מִלָּה אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנַהֲרָא בְּגִין דְּהַאי דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב הֲוָה. וּבְגִין דְּיַעֲקֹב עַד לָא אִתְיְלִיד לָא אִשְׁתַּכַּח עַל הַאי דַּרְגָּא. וְתוּ בְּגִין דְּיִהַךְ וְיִקַּבֵּל אַגְרָא. וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק דָּא יַעֲקֹב כְּמָה דְּאִתְּמַר מֵרָחוֹק דְּלָא זָכָה בֵּיהּ. (רְאִיָּיה בְּעֵינוֹי בְּהַאי עַלְמָא אֶלָּא

מֵרָחוֹק מִגּוֹ הַאי דַּרְגָּא דְּהָא כַּד אֲתָא יַעֲקֹב הָכָא דְּאַף עַל גַּב דְּאָתוּ לְהַהוּא רְאִיָּיה וְחָמָא לְיַעֲקֹב, אָמַר אַבְרָהָם וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָדַע בְּגַוְונָא אָחֳרָא דְּאִתְחֲזֵי, מִיָּד וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ'. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי, הָא אוּקְמוּהָ.

אֲבָל מַאי טַעְמָא לָא אָתְיִב לֵיהּ (מִדַּי) **מִיָּד. אֶלָּא בְּגִין דְּהָא אִסְתַּלַּק מֵרַחֲמֵי דְּאַבָּא עַל בְּרָא וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הִנֶּנִּי בְנִי, הִנֶּנִּי דְּאִסְתַּלָּקוּ רַחֲמֵי וְאִתְהַפַּךְ לְדִינָא:**

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, וְלָא כְּתִיב וַיֹּאמֶר אָבִיו, דְּהָא לָא קָאִים עֲלֵיהּ כְּאַבָּא אֶלָּא בַּעַל מַחְלוֹקֶת הֲוָה בֵּיהּ. אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ הַשֶּׂה. יִרְאֶה לָנוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי יִרְאֶה לוֹ. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ לְגַרְמֵיהּ, כַּד אִיהוּ יִצְטְרִיךְ. אֲבָל הַשְׁתָּא בְּנִי וְלָא אִמְרָא. מִיָּד וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן. הֵן אֶרְאֶלָּם אִלֵּין מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. צָעֲקוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא וּבָעוּ לְקַיְּימָא עַל הַהִיא מִלָּה דִּכְתִיב, (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה. בְּגִין כָּךְ צָעֲקוּ חוּצָה.

מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם. אִלֵּין אִנּוּן מַלְאָכִין אָחֳרָנִין דְּהַווּ זְמִינִין לְמֵיהַךְ קַמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב וּבְגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב אַבְטַח לוֹן שְׁלִימוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, (בראשית לב) וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. וְאִלֵּין אִקְרוּן מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם, כְּלְהוּ בָּכוּ כַּד חָמוּ לֵיהּ לְאַבְרָהָם דְּעָקִיד לֵיהּ לְיִצְחָק, וְאִזְדַּעְזְעוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי וְכָלְהוּ עֲלֵיהּ דְּיִצְחָק:

וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ וגו׳, פְּסִיק טַעֲמָא בְּגַוְויהוּ, דְּלָאו אַבְרָהָם בַּתְרָאָה כְּקַדְמָאָה. בַּתְרָאָה (דף קכ ע"ב) שְׁלִים (נשא קלח א) קַדְמָאָה לָא שְׁלִים. כְּגַוְונָא דָא שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, בַּתְרָאָה שְׁלִים, קַדְמָאָה לָא שְׁלִים. בַּתְרָאָה נָבִיא, קַדְמָאָה לָא נָבִיא. אֲבָל מֹשֶׁה מֹשֶׁה, לָא פְּסִיק, בְּגִין דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְיְילִיד לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. אַבְרָהָם אַבְרָהָם. רַבִּי חִיָּיא אָמַר בְּגִין לְאִתְעָרָא לֵיהּ בְּרוּחָא אָחֳרָא בְּעוֹבָדָא אָחֳרָא בְּלִבָּא אָחֳרָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אִתְבְּרִיר יִצְחָק וְאִסְתַּלִּיק בִּרְעוּתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּרֵיחָא דְּקִטּוֹרֶת בּוֹסְמִין דְּקָרְבִין

כְּהַנַּיָּיא קַמֵּיהּ, תְּרֵין זְמְנִין בְּיוֹמָא וְאִשְׁתְּלִים קָרְבָּנָא. דְּהָא צַעֲרָא דְאַבְרָהָם הֲוָה בְּשַׁעֲתָא דְאִתְמַר לֵיהּ אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה. חָשִׁיב דְּקָרְבָּנֵיהּ לָא אִשְׁתְּלִים וּלְמַגָּנָא עָבַד וְסִדֵּר כֹּלָּא וּבְנָה מִזְבֵּחַ. מִיָּד.

וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל אַחַר וגו' הָא תָּנִינָן הוּא אַיִל דְּאִתְבְּרֵי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הֲוָה, וּבֵן שְׁנָתוֹ הָיָה כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (במדבר ז) כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ וְהָכִי אִצְטְרִיךְ (נ"א וְאַתְּ אָמַרְתְּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְתוּ וְהָא יִצְחָק לָא הֲוָה בְּעָלְמָא, אֶלָּא אִתְפַּקִּיד וְכוּ') (וְהָא יִצְחָק לָא הֲוָה בְּעָלְמָא) וְאַתְּ אָמַרְתְּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אֶלָּא אִתְפַּקַּד חֵילָא לְאִזְדַּמְּנָא הַהוּא אִימְרָא בְּשַׁעֲתָא דְאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַבְרָהָם. כְּמָה דְּכָל אִנּוּן מִלִּין דְּהֲווּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אִתְמַנָּא חֵילָא לְאִזְדַּמְּנָא הַהוּא מִלָּה (לְהַהוּא זִמְנָא) בְּשַׁעֲתָא דְאִצְטְרִיךְ לֵיהּ. הָכִי נָמֵי הַאי אַיִל דְּאִתְקְרִיב תְּחוֹתֵיהּ דְּיִצְחָק.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לֹא צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם וגו'. תָּא חֲזֵי, בְּכָל צָרָתָם דְּיִשְׂרָאֵל כַּד אִזְדַּמַּן לוֹן עָאקָן, כְּתִיב לֹא בְּאל"ף וּקְרֵי בְּוא"ו, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמְּהוֹן בְּעָקוּ. לֹא בְּאל"ף, אֲתַר עִלָּאָה יַתִּיר, אַף עַל גַּב דְּלָאו בְּהַהוּא אֲתַר רוּגְזָא וְעָקוּ,

לְהָתָם לְעֵילָא מָטָא עַקְתָא דְיִשְׂרָאֵל. לא בְּאל"ף כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. כְּתִיב בְּאל"ף וּקְרֵי בְּוא"ו.

וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם. וְהָא אִיהוּ עִמְהוֹן בְּהַהוּא עָקוּ, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ הוֹשִׁיעָם. אֶלָּא מוֹשִׁיעָם לֹא כְּתִיב, אֶלָּא הוֹשִׁיעָם מִקַּדְמַת דְּנָא דְּאִיהוּ זַמִּין בְּהַהוּא עָקוּ לְמִסְבַּל עִמְהוֹן. תָּא חֲזֵי, בְּכָל זִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל אִנּוּן בְּגָלוּתָא, שְׁכִינְתָּא עִמְהוֹן בְּגָלוּתָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וגו׳.

דָּבָר אַחֵר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם, דָּא שְׁכִינְתָּא. דְּאִיהִי עִמְהוֹן בְּגָלוּתָא וְאַתְּ אָמַרְתְּ דְּאִיהוּ הוֹשִׁיעָם. אֶלָּא הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּאִלֵּין אִנּוּן מְשַׁכְּנוֹתָיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגָלוּתָא, וּבְגִין דִּשְׁכִינְתָּא עִמְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַדְכַּר לוֹן לְאוֹטָבָא לוֹן וּלְאַפָּקָא לוֹן מִן גָּלוּתָא, דִּכְתִיב, (שמות ו) וְאַף הַקֵּמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֶת אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אֲשֶׁר גָּרוּ בָּהּ. וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי. לְאַסְגָּאָה רְאִיָה אָחֳרָא דְּאִיהוּ קַדְמָאָה דִּכְלָא, וּכְתִיב, (שמות ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא. אֶת אַבְרָהָם לְאַבְרָהָם מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא אֶת אַבְרָהָם דָּא הוּא חַבְרוּתָא וְזִוּוּגָא דִּילָהּ בַּאֲבָהָן. אֶת אַבְרָהָם (במדבר קכ א) דָּא הוּא מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. אֶת יִצְחָק

דָּא הוּא צְפוֹנִית מַעֲרָבִית. וְאֶת יַעֲקֹב דָּא הוּא זוּוּגָא חָדָא, כְּלָלָא חָדָא, זוּוּגָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת. כְּגַוְונָא דָּא אֶת הַשָּׁמַיִם דָּא הוּא כְּלָלָא מִדַּת לֵילָה בְּיוֹם. וְאֶת הָאָרֶץ דָּא מִדַּת יוֹם בְּלֵילָה כְּחָדָא. אוּף הָכָא בְּכֻלְּהוּ אֶת, וּבְיַעֲקֹב וְאֶת, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא זוּוּגָא חָדָא דְּלָא מִתְפָּרְשִׁין דְּכַר וְנוּקְבָא לְעָלְמִין. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרָזָא בְּכָל עַלְמָא וּלְאַשְׁמָעָא קָל דְּיֵימָא (ישעיה סג) וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: (עד כאן פרשת וירא)

(דף קכא ע"א)

פָּרָשַׁת וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה

זֹהַר

וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים, רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (יונה א) **וַיִּשְׁאוּ אֶת יוֹנָה וַיְטִלֻהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֹד הַיָּם מִזַּעְפּוֹ. הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, מַאי טַעְמָא אַרְעִישַׁת יַמָּא עֲלֵיהּ דְּיוֹנָה, וְלָא אַרְעִישַׁת עֲלֵיהּ**

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

וַיִּהְיוּ. רַבָּנָן פָּתְחֵי בְּהַאי קְרָא, (שיר השירים ז) לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים. תָּנוּ רַבָּנָן הֵיוֹצֵא לַדֶּרֶךְ יִתְפַּלֵּל שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, תְּפִלָּה שֶׁהִיא חוֹבָה שֶׁל יוֹם. וּתְפִלַּת הַדֶּרֶךְ עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. וּתְפִלָּה שֶׁיַּחְזוֹר לְבֵיתוֹ לְשָׁלוֹם. וְלֵימָא לְהוּ לְהַנֵּי שְׁלֹשָׁה, אֲפִילּוּ בְּאֶחָד

אַרְעָא, כֵּיוָן דְּהָוָה אָזִיל בְּגִין דְּלָא תִּשְׁרֵי עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא, יַמָּא (עלְאָה) **אַמַּאי אָחִיד בֵּיהּ כַּד הָוָה אָזִיל. אֶלָּא וַדַּאי מִלָּה בְּאַתְרֵיהּ הָוָה. יַם, תְּנַן יַם דַּמְיָא לְרָקִיעַ וְרָקִיעַ לְכִסֵּא הַכָּבוֹד, וּבְגִין כָּךְ יַמָּא אָחִיד בֵּיהּ וְנָטַל לֵיהּ** (בְּגִין דְּהָוָה עָרִיק)

יָכִיל לְמֶעְבְּדֵיהּ, דְּתָנִינָן כָּל שְׁאֵלוֹתָיו שֶׁל אָדָם יָכִיל לְמִכְלְלִינְהוּ בִּשּׁוּמַע תְּפִלָּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כָּל עוֹבָדוֹי דְּבַר נָשׁ כְּתִיבִין בְּסִפְרָא, הֵן טַב הֵן בִּישׁ, וְעַל כֻּלְּהוֹן עָתִיד לְמִיתַּן דִּינָא, דְּתָנִינָן אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מַאי דִּכְתִיב, (תהלים קלט) גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ, אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁעָשָׂה הַגּוֹלֶם שֶׁאֵינוֹ מַשְׂגִּיחַ

תּוֹסֶפְתָּא

וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה. גּוּפָא דְּמַתְנִיתִין, אֲנַן קְרֵיבִין הֲוֵינָא, שְׁמַעְנָא קָלָא מִתְהַפֵּךְ מֵעֵילָא לְתַתָּא, אִתְפַּשְׁטַת בְּעַלְמָא, קָל מְתַבַּר טוּרִין, וּמְתַבַּר טְנָרִין תַּקִּיפִין, עִלְעוּלִין רַבְרְבִין סָלְקִין, אוּדְנָא פְּתִיחָן.

הָוָה אָמַר בְּמַטַּלְנוֹי. קוּץ קוּצִיתָא, דְּמִימִין. שִׁינְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן, קַיְימִין בְּקִיּוּמֵיהוֹן. מַלְכָּא דְּמַמְלֵל, (וְלָא אַעְבְּרוּ, אִשְׁתַּכְּחוּ) נַטְרֵי תַּרְעִין, שְׁלִיטָא דְּחַיְלִין סַגִּיאִין קָם בְּקִיּוּמֵיהּ.

כֻּלְּהוּ לָא מַרְגְּשָׁן וְלָא יָדְעֵי דְּסִפְרָא פְּתִיחַ וּבְשִׁמְא אַכְתּוּב, וְדוּמָה קָאִים וְנָטִיל בְּחוּשְׁבְּנָא, וְדַיְירֵי עַפְרָא תַּיְיבִין לְבַר, וְקָרִיב טַב לְאִתְמְנָאָה בְּהוּ, לָא תְּאִבִין גְּלְגּוֹלָא וְהִפּוּךְ.

נָפְלִין וְלָא קַיְימִין, אִתְמְחוֹן חַיָּיבִין מִסִּפְרָא דְּדוּמָה, מַאן יִתְבַּע לוֹן, וּמַאן יָתִיב בְּחוּשְׁבַּנְהוֹן, וַוי לוֹן, וַוי לְחַיֵּיהוֹן, וַוי לְרִגְשֵׁיהוֹן, (ס"א לְנַפְשֵׁיהוֹן) בְּגִינְהוֹן אִתְקְרֵי (תהלים סט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְגוֹ' (עַד כָּאן התוספתא):

מִקַּמֵּי יַמָּא עָרַק (נ"א וּמִקַּמֵּי יַמָּא בֵּיהּ שָׁרָא יְרֵאָה בְּדוּכְתֵּיהּ), **שַׁדֵּי יַמָּא יְדָא בֵּיהּ בְּדוּכְתָּהָא** (נ"א תִּשְׁרֵי יְדָא בְּדוּכְתָּהָא).

וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיְטִלֻהוּ אֶל הַיָּם. אוֹלִיפְנָא כַּד הֲווּ נָטְלֵי לֵיהּ וְטָבְעֵי יַרְכוֹי בְּיַמָּא, הֲוָה יַמָּא שָׁכִיךְ, זָקְפִין לֵיהּ, אִתְרְעִישׁ יַמָּא, כָּל מַה דְּטָבְעֵי לֵיהּ הָכִי אִשְׁתְּכִיךְ יַמָּא, עַד דְּאִיהוּ אָמַר שָׂאוּנִי וַהֲטִילוּנִי אֶל הַיָּם, מִיָּד וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיְטִלוּהוּ אֶל הַיָּם.

כֵּיוָן דְּאִתְרַמֵּי בַּיָּם פָּרְחָה מִנֵּיהּ נִשְׁמָתֵיהּ, וְסָלְקָא עַד כָּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, וְאִתְדָּנַת קַמֵּיהּ, וְאַהֲדְרַת לֵיהּ נִשְׁמָתֵיהּ, וְעָאל בְּפוּמָּא דְּהַהוּא נוּנָא, וּמִית נוּנָא, לְבָתַר אִתְקַיֵּים הַהוּא נוּנָא, וְאוּקְמוּהָ.

בָּעוֹלָם הַבָּא, כּוּלָּם רָאוּ עֵינֶיךָ שֶׁעֵינְתָּ בָּהֶם. וְעַל סִפְרְךָ כּוּלָּם יִכָּתֵבוּ, לִיתֵּן עֲלֵיהֶם דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לָעוֹלָם הַבָּא, הִלְכָךְ יַקִּדִּים אָדָם תְּפִלָּתוֹ תָּמִיד וְיוֹעִיל לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵין אָדָם עוֹשֶׂה עֲבֵירוֹת אֶלָּא מִי שֶׁהוּא גּוֹלֶם וְלֹא אָדָם, וְהַיְינוּ הַהוּא דְּלָא מִסְתַּכַּל בִּנְשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא כָּל עוֹבָדּוֹי כְּהַאי בְּעִירָא דְּלָא מַשְׂגַּחַת וְלָא יָדְעַת. אָמַר רַבִּי בּוֹ, וְכִי גּוֹלֶם מִתְקָרֵי דָּוִד דְּאָמַר הַאי פְּסוּקָא. אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק אָדָם הָרִאשׁוֹן אֲמָרוֹ, גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ, קוֹדֶם שֶׁזָּרַקְתָּ בִּי נְשָׁמָה, רָאוּ עֵינֶיךָ לְמֶעְבַּד בִּדְיוֹקָנִי בְּנֵי נָשָׁא דְּדָמוּ לִי. וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ, מַאן אינון. יָמִים יוּצָרוּ, כְּהַאי צוּרָה דִּידִי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם דְּלָא אִשְׁתַּאַר חַד מִנְּהוֹן.

אָמַר רַבִּי בּוֹ, לָמָּה. אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, כֻּלְּהוּ דְּדָמוּ

(דף קכא ע"ב)

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ סָלִיק בְּעַרְסֵיהּ כָּל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, נִשְׁמָתֵיהּ נָפְקַת מִנֵּיהּ וְאִתְדַּנַת קַמֵּי בֵּי דִּינָא דְּמַלְכָּא, אִי זַכָּאָה לְאִתְקַיְּימָא, אִתְהַדָּרַת לְהַאי עַלְמָא.

וְדִינָא הוּא בְּתֵרִין גַּוְונִין, דְּהָא לָא דָיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ עַל בִּישִׁין דְּאִיהוּ עָתִיד וְזַמִּין לְמֶעְבַּד דִּכְתִיב (בראשית כא) **כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים וגו' בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. וְלָא תֵּימָא דְּדָנִין לֵיהּ עַל טָבִין דְּעָבִיד לְחוּד, אֶלָּא לְאוֹטָבָא לֵיהּ עַל אִינּוּן טָבִין דְּהַשְׁתָּא כְּמָה דְּאִתְמַר, וְדָנִין לֵיהּ עַל זָכְיִין דְּאִיהוּ זַמִּין לְמֶעְבַּד, וּבְגִינַיְיהוּ אִשְׁתְּזִיב אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ הַשְׁתָּא חַיָּיבָא.**

לֵיהּ אוֹ בִּרְמִיזָא דִּילֵיהּ, לָא מֵתוּ בְּמִיתַת נַפְשְׁהוֹן, וְכֻלְּהוּ לָקוּ בְּהַהוּא עִנְיָינָא מַמָּשׁ.

תָּא חֲזֵי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה דִּיוּקְנֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן וְשַׁפִּירוּתֵיהּ הֲוָה כְּזָהֳרָא דִּרְקִיעָא עִלָּאָה דְּעַל גַּבֵּי שְׁאָר רְקִיעֵי, וּכְהַהוּא נְהוֹרָא דְּגָנִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּיא לְעַלְמָא דְּאָתֵי, וְכָל אִינּוּן דְּהֲווּ רְמִיזָא בֵּיהּ מִדִּיוּקְנֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן בֵּיהּ לָקוּ וּמִיתוּ.

דְּכָךְ אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יָהִיב עוּתְרָא לְבַר אִינִישׁ, לָמָּה, לְמֵיזַן עָנְיִין וּלְמֶעְבַּד פִּקּוּדוֹי. לָא עָבִיד הַאי וְאִתְגָּאֵי (וְאִי אִתְגַּלְיָא בֵּיהּ) בְּהַהוּא עוּתְרָא, בֵּיהּ יִלְקֵי דִּכְתִיב, (קהלת ה) **עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ.** יָהִיב לֵיהּ בְּנִין, לָמָּה, לְמֵילַף לְהוּ אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְמִיטַר פִּקּוּדוֹי כִּדְאָמוּר בְּאַבְרָהָם (בראשית יח) **כִּי**

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד טִיבוּ עִם כָּל בְּרְיִין וְכָל אָרְחוֹי דְּאִיהוּ עָבִיד לְאוֹטָבָא לְכֹלָּא, וְלָא דָאִין לְבַר נָשׁ עַל בִּישִׁין דְּאִיהוּ זַמִּין לְמֶעְבַּד, וּבְגִין כָּךְ אִתְּדָן בַּר נָשׁ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּאַטִּילוּ לֵיהּ לְיוֹנָה בְּיַמָּא, מַה כְּתִיב, וַיַּעֲמֹד הַיָּם מִזַּעְפּוֹ. הַיָּם עִלָּאָה, מַאי וַיַּעֲמֹד, דְּקָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, בַּעֲמִידָה אִיהוּ כַּד רוּגְזָא שָׁכִיךְ, בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, הַהוּא בֵּי דִינָא אִיהוּ כְּאִתְתָּא דְּמִתְעַבְּרָא, וְקַשְׁיָא לְאוֹלָדָא, וְכַד אוֹלִידַת שָׁכִיךְ רוּגְזָא. הָכִי נָמֵי כַּד דִּינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, לָא שָׁכִיךְ וְלָא נָח עַד דְּאִתְעֲבִיד יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְיָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְגוֹ'. לָא עָבִיד הַאי וּמִתְגָּאֶה בְּהוּ, בְּהוּ לָקֵי דִּכְתִיב, (איוב יח) לֹא נִין לוֹ וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ וְגוֹ'. וְכֵן כְּהַאי גַּוְונָא כַּד יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשַּׁפִּירוּתָא טָבָא עִלָּאָה דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן לְהוּ, לָמָּה, בְּגִין לְמִיטַר פִּקּוּדוֹי וּלְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ, לָא עָבְדוּ כְּדֵין אֶלָּא אִתְגָּאוּ בֵּיהּ. בֵּיהּ לָקוּ בְּהַאי שַׁפִּירוּתָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן, הֲוָה גוֹלֶם עַד לָא זָרִיק בֵּיהּ נִשְׁמָתָא, וְקָרָא לְהַהוּא מַלְאָכָא דְּהוּא מְמוּנֶּה עַל דִּיוּקְנָא דִּבְנֵי נָשָׁא, וְאָמַר לוֹ עַיֵּן וְצֹר בְּדִיוּקְנָא דֵּדִין שִׁיתָא בְּנֵי נָשָׁא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, כְּלוֹמַר שִׁיתָא.

דִּינָא בְּחַיָּיבַיָּא, כְּדֵין הוּא נַיְיחָא דִּילֵיהּ, לְמֵיקַם בְּדוּכְתָּא שְׁלִים, וּלְמֵיקַם בְּקִיּוּמֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יא) וּבַאֲבַד רְשָׁעִים רִנָּה.

וְהָא אוֹקִימְנָא.

בַּאֲבַד רְשָׁעִים רִנָּה.

וְהָכְתִיב (יחזקאל יח)

הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע וְהָא לֵית נַיְיחָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִתְעֲבִיד דִּינָא בְּרַשִּׁיעַיָּיא. אֶלָּא כָּאן קוֹדֶם דְּאִשְׁתְּלִים קִיסְטָא, כָּאן לְבָתַר דְּאִשְׁתְּלִים קִיסְטָא (אית לֵיהּ נַיְיחָא):

וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה. מַאי שְׁנָא הָכָא שָׂרָה דִּכְתִיב מִיתָתָהּ בְּאוֹרַיְיתָא מִכָּל נְשֵׁי דְּעָלְמָא דְּלָא כְּתִיב הָכִי מִיתַתְהוֹן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא וְלָאו, וְהָכְתִיב אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵהַהוּא עַפְרָא מַמָּשׁ דְּאִתְבְּרֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן נְסִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְבְּרָאָה אִלֵּין שִׁיתָּא, וְקָרָא לֵיהּ שֵׁת, שִׁיתָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ מֵאוֹתָהּ הָעִיסָּה שֶׁנִּבְרָא הַגּוֹלֶם שֶׁלּוֹ, וְעַל כָּךְ נֶאֱמַר גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַיְינַת בּוֹ לַעֲשׂוֹת (ד"א ל"ג בּוֹ) דְּדָאמוּ לֵיהּ. וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ, מַאן אִינּוּן, כֻּלְּהוּ דְּלָא נָטְרוּ מַאי דְּיָהֲב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לוֹן וְאִתְטָרְדוּ מִן עַלְמָא (וְאִתְּדָנוּ בְּהַהוּא דִּינָא).

תְּנַן הָתָם אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַשְׁכַּחְנָא דִּתְלַת מִטְרָן הֲווֹ לֵילְיָא, וְכָל חַד וְחַד אִית עִנְיָינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבַר נָשׁ. כַּד נָפִיק נִשְׁמָתֵיהּ מִינֵּיהּ וְאִשְׁתָּאַר הַהוּא גּוּלְמָא נָאִים עַל עַרְסֵיהּ, וְנִשְׁמָתֵיהּ סָלְקָא בְּכָל לֵילְיָא קַמֵּי קוּדְשָׁא

(בראשית לה) **וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה. וּכְתִיב,** (במדבר כ) **וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם וְגוֹ'. וּכְתִיב,** (בראשית לה) **וַתָּמָת דְּבוֹרָה** (דף קכב ע"א) **מֵינָקֶת רִבְקָה. וּכְתִיב,** (בראשית לח) **וַתָּמָת בַּת שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוּדָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּכֻלְּהוּ לָא כְּתִיב כְּמָה דִכְתִיב בְּשָׂרָה דְּאִתְּמַר וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. דְּהָא בְּכֻלְּהוּ לָא אִתְּמְנוּן יוֹמִין וּשְׁנִין כְּמוֹ לְשָׂרָה. בְּכֻלְּהוּ לָא כְּתִיב פָּרָשְׁתָא חָדָא בִּלְחוֹדָהָא כְּמוֹ לְשָׂרָה. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ בְּגִין הַהוּא דַּרְגָּא דְּכָל יוֹמִין וּשְׁנִין דְּבַר נָשׁ בֵּיהּ תַּלְיִין**

(דְּהָא הִיא ה"א בַּתְרָאָה).

בְּרִיךְ הוּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אִי זַכְאָה הִיא חָדָאן עִמַּהּ, וְאִי לָא דַּחְיִין לָהּ לְבַר. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב מַאי דִכְתִיב, (שיר השירים ה) **הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי.**

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, הַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת לְאוֹתָם הַנְּשָׁמוֹת הַזּוֹכוֹת לִיכָּנֵס לִירוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה, וְהֵם הַנִּקְרָאוֹת בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם עַל שֶׁזּוֹכוֹת לִיכָּנֵס שָׁם, וּלְפִיכָךְ הַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת לָהֶם הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַב אָמַר זֶה זִיו אַסְפַּקְלַרְיָאה שֶׁל מַעְלָה. מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי, לֵיהָנוֹת מִזִּיו שֶׁלּוֹ וּלְהִסְתּוֹפֵף בְּצִלּוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ה) **וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד. וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא וַדַּאי דְּהָא מִתַּמָּן נָפְקִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין וְתוֹעַלְתָּא לְעַלְמָא. מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד, מַאן מֶלֶךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְשָׂדֶה נֶעֱבָד כַּד אִיהוּ** (עז ב אִתְתַּקַּן כְּדְקָא יָאוֹת. וּמֶלֶךְ, דָּא, מֶלֶךְ עִלָּאָה דְּאִתְחַבַּר לְשָׂדֶה כַּד אִיהוּ נֶעֱבָד. מַאן שָׂדֶה, דָּא שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְיָ. דִּכְתִיב, (בראשית כז) **כְּרִיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְיָ. דְּכַד אִיהוּ** (אִתְעֲבַד) **נֶעֱבַד וְאִתְתַּקַּן בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, כְּדֵין מֶלֶךְ עִלָּאָה אִתְחַבַּר עִמֵּיהּ.**

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד. כַּמָּה גַּוְונֵי רָזִין עִלָּאִין הָכָא. מֶלֶךְ. דָּא (עז ב) **שְׁכִינְתָּא דְּלָא שַׁרְיָא רַב הוּנָא אָמַר שָׁחוֹלַת אַהֲבָה אֲנִי, אוֹתָהּ הַתְּשׁוּקָה וְהַכְּסוּף שֶׁכְּסַפְתִּי בָּעוֹלָם עַל הַכֹּל לְפִיכָךְ אֲנִי חוֹלָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר זוֹ אַהֲבָה שֶׁאוֹהֶבֶת הַנְּשָׁמָה לַגּוּף, דְּכֵיוָן שֶׁנִּשְׁלַם קִצּוֹ שֶׁל גּוּף אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁנִּגְזְרוּ עָלָיו כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה, מַה כְּתִיב וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וְגוֹ'.**

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב מַה כְּתִיב בַּפָּסוּק קוֹדֶם זֶה דִּכְתִיב וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאָדָם וְהִכְנִיס בּוֹ אַרְבָּעָה דְּבָרִים הַנֶּחֱלָקִים בַּגּוּף. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַמְחוּבָּרִים בַּגּוּף. רַבִּי יִצְחָק אָמַר הַנֶּחֱלָקִים בַּגּוּף שֶׁהֵם חוֹלְקִים לְהִתְפָּרֵשׁ כָּל אֶחָד לִיסּוֹדוֹ כְּשֶׁיּוֹצֵא הָאָדָם מִן הָעוֹלָם

בְּבֵיתָא לְאִתְתַּקָּנָא בָּהּ אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִתְנְסִיב בַּר נָשׁ וְאִזְדַּוּוג בְּאִנְתְּתֵיהּ לְאוֹלָדָא וּלְמֶעְבַּד אִיבִּין, וְאִיהִי אֲפִיקַת נִשְׁמָתִין לְאַשְׁרָאָה בָּהּ, וּבְגִין כָּךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד וְלָא לְאַחֲרָא.

הַזֶּה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הַמְחוּבָּרִים בַּגּוּף בְּחַיָּיו, מַשְׁמַע מִקְרָא דִּכְתִיב וַתָּמָת שָׂרָה, זֶה הַגּוּף. בְּקִרַיַת אַרְבַּע, אֵלּוּ הָאַרְבַּע יְסוֹדוֹת. הֵיא חֶבְרוֹן, שֶׁהָיוּ מְחוּבָּרִים בְּגוּפוֹ בְּחַיָּיו. בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, בָּעוֹלָם הַזֶּה הַבּוֹחֵר אָדָם בְּזִמַּן מוּעָט: (ע"כ מדרש הנעלם)

דָּבָר אַחֵר מֶלֶךְ דָּא אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי לא) **אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ הִיא תִתְהַלָּל. לְשָׂדֶה נֶעֱבָד דָּא אִשָּׁה זָרָה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר,** (משלי ז) **לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה. בְּגִין דְּאִית שָׂדֶה וְאִית שָׂדֶה. אִית שָׂדֶה דְּכָל בִּרְכָאן וְקִדּוּשִׁין בֵּיהּ שַׁרְיָין כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כְּרִיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ. וְאִית שָׂדֶה דְּכָל חִירוּב וּמְסָאֲבוּ וְשִׁיצָאָה וְקָטוֹלִין וְקָרְבִין בֵּיהּ שַׁרְיָין. וְהַאי מֶלֶךְ זְמִנִין דְּאִיהוּ נֶעֱבַד לְהַאי שָׂדֶה דִּכְתִיב,** (משלי ל) **תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ** (דף קכב ע"ב) **וְגוֹ', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגוֹ' וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. וְהַאי מֶלֶךְ אִתְכַּסְיָא נְהוֹרֵיהּ וְאִתְחַשָּׁךְ עַד דְּאִתְדַּכֵּי וְאִתְחַבַּר לְעֵילָא.**

תּוֹסֶפְתָּא

זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַזְעִיר גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא. כַּמָּה אִיהוּ רַב וְעִלָּאָה בְּהַהוּא עַלְמָא. וְהָכִי פָּתַח רַב מְתִיבְתָּא מַאן דְּאִיהוּ זְעֵיר אִיהוּ רַב. מַאן דְּאִיהוּ רַב אִיהוּ זְעֵיר. דִּכְתִיב וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה וְגוֹ' מֵאָה דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן

רַב כְּתִיב בֵּיהּ שָׁנָה, זְעִירוּ דְּשְׁנִין חַד אַזְעִיר לֵיהּ. שֶׁבַע דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן זָעִיר אַסְגֵּי לֵיהּ וְרַבֵּי לֵיהּ דִּכְתִיב שָׁנִים.

תָּא חֲזֵי, דְּלָא רַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא לְדַאֲזְעִיר, וְלָא אַזְעִיר אֶלָּא לְדְרַבֵּי. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַזְעִיר גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא, כַּמָּה אִיהוּ רַב בְּעִלּוּיָא לְהַהוּא עַלְמָא. עַד כָּאן. מַאן דְּפָסַק יִתְפַּסַּק. מַאן דְּקָצַר יִתְקַצַּר. מַאן דְּקָצַר יִתְאָרַךְ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מַאן דְּפָסַק מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא עַל מִלִּין בְּטֵלִין יִתְפַּסְקוּן חַיּוֹהִי מֵהַאי עַלְמָא וְדִינֵיהּ קָיְימָא בְּהַהוּא עָלְמָא. מַאן דְּקָצַר אָמֵן וְלָא מַאֲרִיךְ גּוֹ נַיְיחָא יִתְקַצַּר מֵחַיִּין דְּהַאי עָלְמָא. מַאן דְּאָמַר אֶחָד אִצְטְרִיךְ לְחָטְפָא אָלֵ״ף וּלְקַצֵּר קַרְנָא דִּילֵיהּ וְלָא יְעַכֵּב בְּהַאי אוֹת כְּלָל, וּמַאן דְּיַעֲבִיד דָּא יִתְאָרְכוּן חַיָּיו. (אֵלּוּ הֵם חִדּוּשִׁים שֶׁהִגִּידוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי בִּישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה), (עד כאן התוספתא השייך לדף קכב ע״ב)

וּבְגִין כָּךְ שָׁעִיר דְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ, בְּגִין דְּאִתְפְּרַשׁ הַהוּא שָׂעִיר מִמַּלְכָּא קַדִּישָׁא וְלָא שַׁרְיָין בְּהַאי שָׂעִיר בִּרְכָאן מֵהַאי מָלֵךְ. וְכַד אִיהוּ נָעֵבַד לְהַאי שָׂעִיר כְּדֵין כְּתִיב, (דברים כב) **כִּי בַשָּׂעִיר מְצָאָהּ וגו׳. כִּי בַשָּׂעִיר כְּמָה דְּאִתְּמַר.**

תָּא חֲזֵי, אָתַת חַוָּה לְעַלְמָא אִתְדַּבְּקַת בְּהַאי חִוְיָא וְאַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא. וְגָרְמָא מוֹתָא לְעַלְמָא וּלְבַעֲלָהּ. אָתַת שָׂרָה וְנָחַתַּת וְסָלְקַת וְלָא אִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית יג) **וַיְעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ. אָתָא נֹחַ לְעַלְמָא מַה כְּתִיב** (בראשית ט) **וַיָּשֶׂת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל וגו׳.**

וּבְגִין דְּאַבְרָהָם וְשָׂרָה לָא אִתְדַּבָּקוּ בֵּיהּ, בְּגִין כָּךְ שָׂרָה זָכְתָה לְחַיִּין עִלָּאִין לָהּ וּלְבַעְלָהּ וּלְבִנָהָא בַּתְרָאָה הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נא) **הַבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצַבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר נוּקַּרְתֶּם. וְעַל דָּא וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה דְּזָכְתָה בְּהוּ בְּכֻלְּהוּ, וְלָא כְּתִיב בְּכֻלְּהוּ נַשֵּׁי וַיִּהְיוּ חַיֵּי חַוָּה, וְכֵן בְּכֻלָּא, הִיא אִתְדַּבְּקַת בַּחַיִּין, וְעַל דָּא דִּילָהּ הֲווּ חַיִּין:**

וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה. אִינּוּן חַיִּין כֻּלְּהוּ לְעֵילָּא, מֵאָה שָׁנָה לְעֵילָּא. וְעֶשְׂרִים שָׁנָה לְעֵילָּא, וְשֶׁבַע שָׁנִים לְעֵילָּא, כֻּלְּהוּ הֲווּ כְּדְקָא יְאוּת.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן (דף קכג ע"א) **תָּא חֲזֵי רָזָא דִמְלָה, מַאי שָׁנָא בְּכֻלְּהוּ דְּאָמַר שָׁנָה שָׁנָה, וּבְאִינּוּן שֶׁבַע דְּאָמַר שָׁנִים. דִּכְתִיב מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, וּלְבָתַר שֶׁבַע שָׁנִים. אֶלָּא כֻּלָּא חַד. מֵאָה שָׁנָה כְּלָלָא דִכְלָא** (נ"א כֻּלָּא כְּחַדָּא בְּרָזָא דְּמֵאָה בְּרָכָאן בְּכָל יוֹמָא. וְכֵן עֶשְׂרִים שָׁנָה דְּאִתְכְּלִיל עִלָּאָה סְתִימָא דְּכָל

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ. הַיְינוּ (דִכְתִיב) דְּתָנַן כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים נַפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם פּוֹקֶדֶת לְגוּפוֹ וּמִתְאַבֶּלֶת עָלָיו, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב יד) **אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. כְּהַאי גַּוְונָא וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ. וַיָּבֹא אַבְרָהָם, זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה. לִסְפֹּד לְשָׂרָה, זֶה הַגּוּף.**

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשָׁעָה שֶׁהַנְּשָׁמָה זוֹכָה וְעוֹלָה לִמְקוֹם מַעֲלָתָהּ, הַגּוּף שׁוֹכֵב בְּשָׁלוֹם וְנָוחַ עַל מִשְׁכָּבוֹ הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב נז) **יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל**

סְתִימִין, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב שָׁנָה רָזָא דְּיִחוּדָא).
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְכְּלִיל מֵאֲתַר עִלָּאָה סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין בְּמֵאָה בְּרָזָא דְּמֵאָה בִּרְכָאן דְּכָל יוֹמָא, וְכֵן עֶשְׂרִים שָׁנָה, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב שָׁנָה רָזָא דְּיִחוּדָא דְּלָא אִתְפְּרַשׁ (צא ב) **מַחֲשָׁבָה וְיוֹבְלָא לְעָלְמִין.**
שֶׁבַע שָׁנִים אִלֵּין אִתְפָּרְשָׁן וְנָפְקָאן מִכְּלָא סְתִימָאָה דְּלְעֵילָּא. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא יְחוּדָא חָדָא, אֲבָל מִתְפָּרְשָׁן בְּדִינָא וְרַחֲמֵי בְּכַמָּה סִטְרִין וְאוֹרְחִין מַה דְּלָא חֲוֵי הָכִי לְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב שָׁנָה רָזָא דְּיִחוּדָא דְּלָא אִתְפְּרַשׁ לְעָלְמִין. שֶׁבַע שָׁנִים אִלֵּין אִתְפָּרְשָׁאן בְּדִינָא וְרַחֲמֵי בְּכַמָּה סִטְרִין וְאוֹרְחִין מַה דְּלָא חֲוֵי הָכִי לְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ בְּאִלֵּין שֶׁבַע שָׁנִים כְּתִיב בְּהוּ שָׁנִים מִשְׁכְּבוֹתָם, הֹלֵךְ נִכְחָה. מַאי הוֹלֵךְ נִכְחָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק הַנְּשָׁמָה הוֹלֵךְ נִכְחָה לִמְקוֹם הָעֵדֶן הַגָּנוּז לָהּ. מַאי מַשְׁמַע. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵהַאי מַשְׁמַע, נִכְחָה כְּתִיב, (לפנינו כ׳ בואו ועי׳ לעיל פג ב בדרך אמת אות ג) בְּה"א.

וּבְשָׁעָה שֶׁאֵינָהּ זוֹכָה וְהִיא רְאוּיָה לְקַבֵּל עוֹנְשָׁהּ הוֹלֶכֶת מְשׁוֹטֶטֶת וּמְבַקֶּרֶת בְּכָל יוֹם לַגּוּף וְלַקֶּבֶר.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַאי קוּלִיתָא דְּקַרְדִּינוּתָא, כַּד אָזִיל בִּסְרִיחוּתָא לְבָאן וּלְבָאן אָזַל וּמְבַקֵּר לָהּ לְאַתְרָהּ תְּרֵיסַר יַרְחֵי. כָּךְ נִשְׁמָתָא הַהִיא דְּאִתְחַזְיָא לְקַבְלָא עָנְשָׁא, אָזְלָה לְבַר בְּעַלְמָא וּמַפְקֶדֶת לָהּ לְאַתְרָהּ תְּרֵיסַר יַרְחֵי בְּבָתֵּי קִבְרֵי וּבְעַלְמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזֵי, דִּכְתִיב וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וְגוֹ', אָמַר רַבִּי אַבָּא וְהָא תְּנַן דְּכַד נִשְׁמָתָא הִיא

וְלָא שָׁנָה, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן חַיִּים. וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה, דְּהַוּוּ מַמָּשׁ דְּאִתְבְּרִיאוּ וְאִתְקַיְּימוּ לְעֵילָּא.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא הָא אוּקְמוּהָ דְּהָא כַּד אִתְעַקַּד יִצְחָק בַּר תְּלָתִין וְשֶׁבַע שָׁנִים הֲוָה, וְכֵיוָן דְּאִתְעַקַּד יִצְחָק מִיתַת שָׂרָה, דְּכְתִיב וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ. מֵאַיִן בָּא, מֵהַר הַמּוֹרִיָּה בָּא מִלְּמֶעְקַד לֵיהּ לְיִצְחָק, וְאִינּוּן תְּלָתִין וְשֶׁבַע שְׁנִין מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִיד יִצְחָק עַד שַׁעְתָּא דְּאִתְעַקַּד אִינּוּן הֲווּ חַיֵּי שָׂרָה וַדַּאי כְּחוּשְׁבַּן וַיִּהְיוּ בְּגִימַטְרִיָּא תְּלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין הֲווּ כְּמָה דְּאִתְּמַר מִדְּאִתְיְלִיד יִצְחָק עַד דְּאִתְעַקַּד.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (תהלים בְּתַשְׁלוּמָא עִלָּאָה, נִיתּוּסַף בָּהּ ה' וְנִקְרֵאת אַבְרָהָם בְּתַשְׁלוּמָא עִלָּאָה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר דְּכַד לֵיתָא זָכָאָה כָּל כָּךְ דְּכְתִיב וַיָּקָם אַבְרָהָם. עָבְדַת מַאן דְּיָתִיב בְּכֻרְסְיָיא נְחִית בְּגוֹ זוּטָר תַּתָּאָה.

אֶלָּא הָכִי גַּזַרְנָא וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ, דְּאָמַר רַבִּי בּוֹ אָמַר רַבִּי זְרִיקָא כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה רְאוּיָה לַעֲלוֹת לִמְקוֹם עִדְנָהּ, קוֹדֶם מְגִינָה עַל הַגּוּף הַקָּדוֹשׁ שֶׁיּוֹצֵאת מִשָּׁם וְאַחַר כָּךְ עוֹלָה לִמְקוֹם מַעֲלָתָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וְהוּ הַגּוּף.

וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי חֵת אֵלּוּ שְׁאָר גּוּפוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם (ד"א ל"ג בְּנֵי) חַתְחַתִּים וְנֶהֱלָמִים בָּעוֹלָם לְמַעַן יִרְאַת קוֹנָם, חָתִים עַל שֶׁהֵם שׁוֹכְנֵי עָפָר, וְאַמַּאי צְרִיכָה לְהוּ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כְּלָא בְּמְנַיְּינָא כְּתִיבִין, וְעַל (דְּהַוֵי ד"א דָּא הֲוֵי

צח) מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא, דְּפָרוֹת אֲמְרוּהָ. כְּמָה דְּכְתִיב, (שמואל א ו) וַיִּשְׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ. מַאי וַיִּשְׁרְנָה, דְּהַווּ אָמְרֵי שִׁירָתָא חַדְתָּא. וּמַאי שִׁירָה אָמְרוּ. מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, דְּכָל מַה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַלְמָא כְּלְהוּ אָמְרֵי תּוּשְׁבְּחָן וְשִׁירָתָא קַמֵּיהּ בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא, וְאִי תֵּימָא דְּאִינְהוּ מִגַּרְמַייְהוּ (ד"א ל"ג הַווּ) אָמְרֵי שִׁירָתָא דָּא, הָכִי הוּא וַדַּאי דְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, אֲבָל הַגִּי, אֲרוֹנָא הֲוָה עַל גַּבַּייְהוּ, הַהוּא) גּוּפָא בִּמְנִיָּינָא עִמְּהוֹן.וּמַהאָמַרלְהוּבְּדֶרֶךְפִּיּוּם וּבְדֶרֶךְ כָּבוֹד.

גֵּר וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם וְגוֹ' דְּהַאי גּוּפָא יֵהֱוֵי בִּמְנִיָּינָא חַד עִמְּכוֹן בְּחִבּוּרָא דָּא. אָמַר רַבִּי רְאֵה מַה כְּתִיב וַיַּעֲנוּ בְּנֵי חֵת אֶת אַבְרָהָם וְגוֹ'. כְּמוֹ כֵן בְּדֶרֶךְ כָּבוֹד בְּדֶרֶךְ פִּיּוּם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב שְׁמָעֵנוּ אֲדוֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְתוֹכֵנוּ.

מַאי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס קוֹדֶם שֶׁיֵּצֵא הַצַּדִּיק מִן הָעוֹלָם, בַּת קוֹל יוֹצֵאת בְּכָל יוֹם עַל אוֹתָם הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן הָכִינוּ מָקוֹם לְפְלוֹנִי שֶׁיָּבֹא לְכָאן. וְעַל כֵּן הֵם אוֹמְרִים מֵאֵת אֱלֹהִים מִלְמַעְלָה אַתָּה נָשִׂיא בְּכָל יוֹם בְּתוֹכֵנוּ, בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ בְּמִבְחַר הַצַּדִּיקִים בַּחֲבוּרַת הַצַּדִּיקִים הַמּוּבְחָרִים מִנֶּה אוֹתוֹ הַכְנִיסֵהוּ בְּחֶשְׁבּוֹן עִמָּנוּ,

וְכֵיוָן דַּאֲרוֹנָא אִשְׁתְּקִיל עֲלַייהוּ וְשַׁוְיוּהָ לְעֵילָּא אִינּוּן שְׁרִירוּ (נ"א לָא שְׁכִיבוּ מֵ) שִׁירָתָא, וְאִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא יִמְנַע אֶת הַמְּנָיָן כִּי כוּלָּנוּ שְׁמֵחִים בּוֹ וּמַקְדִּימִים לוֹ שָׁלוֹם.

דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְנְטִיל מִנַּייהוּ אֲרוֹנָא הֲווּ גָּעָאן כְּאוֹרַח שְׁאָר פָּרוֹת דְּעַלְמָא וְלָא אָמְרוּ שִׁירָתָא. וַדַּאי אֲרוֹנָא (דף קכג ע"ב) **דְּעַל גַּבַּייהוּ עָבִיד לוֹן לְזַמָּרָא.**

מִזְמוֹר. הָא אוֹקִימְנָא, וְאִתְּמַר בְּכֹלָּא כְּתִיב מִזְמוֹר לְדָוִד אוֹ לְדָוִד מִזְמוֹר. וְהָכָא לָא אָמַר דָּוִד כְּלָל. אֶלָּא מִזְמוֹר דְּרוּחַ קוּדְשָׁא זַמִּין לְזַמָּרָא לֵיהּ לְזַמְנָא דְּיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא. וּכְדֵין שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ, כְּדֵין אִיהוּ חָדָשׁ, דְּהָא שִׁירָתָא כְּהַאי לָא אִתְּמַר מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא.

תּוֹסֶפְתָּא

רִבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אָזִיל לְמֵיחֱמֵי לְרַבִּי חִיָּיא, אֲמַר לֵיהּ לֵימָא מַר אִי שָׁמַע הַאי פַּרְשָׁתָא הֵיךְ אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתָא דְּפֵרְשׁוּהָ בְּעִנְיָינָא דְּנִשְׁמָתָא. אֲמַר זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, דְּכָךְ הִיא אוֹרַייְתָא בְּלִבְּהוֹן כְּמַבּוּעָא רַבָּא דְּמַיָּא, דְּאַף עַל גַּב דְּמַסְתִּימִין לֵיהּ, מִסְגִּיאוּת מַיָּא פָּתְחִי מַבּוּעִין דְּנָבְעִין לְכָל עֵיבַר.

תָּא שְׁמַע רַבִּי יוֹסֵי רְחִימָא אַתְּ, אֲנָא אֵימָא לָךְ בְּהַאי פָּרְשָׁתָא, לְעוֹלָם אֵין גּוּף הָאָדָם נִכְנָס בְּחֶשְׁבּוֹן הַצַּדִּיקִים עַל יַד דּוּמָה, עַד שֶׁתַּרְאֶה הַנְּשָׁמָה פְּנֻקָּס סִימָנָא שֶׁנּוֹתְנִין לָהּ הַכְּרוּבִים בַּגַּן עֵדֶן.

תּוֹסֶפְתָּא

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּהָא נִשְׁמָתָא בָּתַר דְּעַיְילַת תַּמָּן הִיא אָזְלַת לְסָלְקָא לְאַתְרָהּ לְעֵילָּא וְלָא לְמֵיחַת לְתַתָּא, אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁתֵּעֲלֶה וְתִכָּנֵס נַעֲשֵׂת אַפִּטְרוֹפּוֹס הַגּוּף עַל יַד דּוּמָה וּמַרְאָה לוֹ שֶׁרָאוּי הוּא לְקַבֵּל שָׂכָר אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא הָא רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, דְּהָא דּוּמָה יָדַע קוֹדֶם מְשׁוּם דְּמַכְרְזֵי עֲלָהּ בִּגְנוּתָא דְּעֵדֶן. אֲבָל אֲנָא כָּךְ שָׁמַעְנָא, דִּי בְּעִדָּנָא דְּיָהֲבִין (לֵיהּ פִּנְקָסָא חָזַר עַל גּוּפָא לְאָעִיל לֵיהּ בְּפִתְקָא דְּצַדִּיקַיָּא עַל יְדוֹי דְּדוּמָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אַךְ אִם אַתָּה לוֹ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי בֶּסֶף הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי. מַהוּ בֶּסֶף הַשָּׂדֶה, דָּא כִּסּוּפָא דְּעָלְמִין אַרְבַּע מֵאוֹת דְּיָהֲבִין לֵיהּ לְאַחְסָנָא.

רַב יוֹסֵף כַּד הֲוָה שָׁמַע פִּרְשָׁתָא דָּא מִמָּאֲרֵיהוֹן דִּמְתִיבְתָּא, הֲוָה אָמַר, מַאן דְּאִיהוּ עַפְרָא מַאי קָא (רֵיקָנָא) זָכֵי לְהַאי. מַאן יְזַכֶּה וּמַאן יָקוּם הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי אַבָּא תָּא חֲזֵי מַאי דִּכְתִיב וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף, דָּא הוּא כִּסּוּפָא רַבְּתָא דְּאִינּוּן עָלְמִין וְכִסּוּפִין. אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף, אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת וְהֲנָאוֹת וְכִסּוּפִין. עוֹבֵר לַסּוֹחֵר. רַב נַחְמָן אָמַר שֶׁיַּעֲבוֹר כָּל שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם וִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה וְאֵין מוֹחֶה בְּיָדוֹ.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, וְנִמְנֶה עִם שְׁאָר הַצַּדִּיקִים בַּחֲבוּרָתָם מִפִּתְקָא דִּמְמַנָּא עַל יְדוֹי דְּדוּמָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק הָכִי גְּמִירְנָא כָּל אִינּוּן דִּכְתִיבִין בִּידוֹי דְּדוּמָה וּמְמַנָּן עַל יְדוֹי יְקוּמוּן לְזִמְנָא דְּזִמִּין לְאַחָיָא דָּיְירֵי עַפְרָא. וַוי לְהוֹן לְרַשִׁיעַיָּא דְּלָא כְּתִיבִין עַל יְדוֹי בְּפִתְקָא, שֶׁיֹּאבְדוּ בַּגֵּיהִנֹּם לְעָלְמִין, וְעַל דָּא נֶאֱמַר (דניאל יב) וּבָעֵת הַהִיא יִמָּלֵט עַמְּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב בַּסֵּפֶר, (עַד כָּאן תּוֹסֶפְתָּא)

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּא כְּתִיב, (קהלת א) **אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. וְהָכָא שִׁירְתָא דָּא אִיהִי חָדָשׁ וְאִיהִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, דְּהָא תְּחוֹת שִׁמְשָׁא לֶהֱוֵי. וּמַאי אִיהוּ דָּא סִיהֲרָא, וּכְדֵין הֲוֵי חָדָשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. מַאי טַעְמָא בְּגִין כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה. וּמַאן אִינּוּן נִפְלָאוֹת, הַאי דִּכְתִיב הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לוֹ. לְמַאן** (דף קכד ע"א) **לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּאָמַר שִׁירְתָא דָּא, בְּגִין דְּבְהוּ אִסְתַּמִּיךְ בִּימִינָא וּבְשִׂמְאלָא. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, וַדַּאי לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּהַאי מִזְמוֹר, אֵימָתַי בְּזִמְנָא דִּיקוּמוּן מֵתֵי עַלְמָא וְיִתְעָרוּן מֵעַפְרָא, כְּדֵין יְהֵא חָדָשׁ מַה דְּלָא אִתְעֲבִיד בְּהַאי עָלְמָא.**

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן (דף קכד ע"א) זִמְרָא חֲזֵי, כְּיָון שֶׁהַנְּשָׁמָה פּוֹגַעַת בָּהֶם (וְתִדּוֹן), לְאַחַר כָּךְ פּוֹגַעַת לְאוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ הַמְמוּנֶּה עֲלֵיהֶם דִּתְנַן מַלְאָךְ מְמוּנֶּה עַל בָּתֵּי קִבְרֵי וְדוֹמָה שְׁמוֹ, וְהוּא מַכְרִיז בֵּינֵיהֶם בְּכָל יוֹם עַל הַצַּדִּיקִים הָעֲתִידִים לִיכָּנֵס בֵּינֵיהֶם, וּמִיָּד פּוֹגַעַת בּוֹ כְּדֵי לְשַׁכֵּן הַגּוּף בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה וּבְמְנוּחָה וּבַהֲנָאָה, (עלְאָה) הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֶל עֶפְרוֹן.

אָמַר רַבִּי יֵיסָא זֶה הַמַּלְאָךְ הַנִּקְרָא דּוּמָה, וְלָמָּה נִתְכַּנָּה שְׁמוֹ עֶפְרוֹן, עַל שֶׁהוּא מְמוּנֶּה עַל שׁוֹכְנֵי עָפָר. וְהוּפְקְדוּ בְּיָדוֹ כָּל פִּנְקְסֵי הַצַּדִּיקִים וַחֲבוּרוֹת הַחֲסִידִים הַשּׁוֹכְנִים בֶּעָפָר, וְהוּא עָתִיד לְהוֹצִיאָם בְּחֶשְׁבּוֹן.

וְתָאנָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֶעָתִיד לָבֹא כְּשֶׁיִּפְקוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחַיּוֹת

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר בְּזִמְנָא דְּיַעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמִין בְּעָלְמָא בְּגִינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדֵין יִתְאֲמַר שִׁירְתָּא, דְּהָא לְבָתַר יִתְעָרוּן מֵעַפְרָא מֵתֵי עַלְמָא וְיִתְחַדַּשׁ עַלְמָא בְּקִיּוּם שְׁלִים דְּלָא לֶיהֱוֵי (בְּקַדְמֵיתָא דְּשַׁלִּיט מוֹתָא בְּעָלְמָא בְּגִין דְּחַוְיָא) (נ"א בְּרִית וּמִיתָה בְּעָלְמָא וְיִתְעַבֵּר חַוְיָא מֵעָלְמָא דְּגָרִים) **גָּרִים מוֹתָא בְּעָלְמָא לְכֹלָּא וְאִסְתָּאַב עָלְמָא וְאִתְחַשִּׁיךְ אַנְפּוֹי.**

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (בראשית ג) **וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה. מַאי וְאֵיבָה כְּדִכְתִיב** (איוב ט) **חָלְפוּ עִם אָנִיּוֹת אֵבֶה. דְּהָא כַּמָּה אַרְבִּין שָׁטָאן גּוֹ יַמָּא רַבָּא, וְאִית אַרְבִּין וּסְפִינָן מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא. וְאִינּוּן אַרְבִּין דְּהַאי נָחָשׁ הַמִּתִּים, יִקְרָא לַמַּלְאָךְ הַמְמוּנֶּה עַל הַקְּבָרוֹת, וּדוּמָה שְׁמוֹ, וְיִתְבַּע מִמֶּנּוּ מִנְיַן כָּל הַמֵּתִים הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְאוֹתָם גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְשֶׁנֶּהֱרְגוּ עַל שְׁמוֹ, וְהוּא מוֹצִיאָם בְּחֶשְׁבּוֹן כְּמוֹ שֶׁנִּטְלָם** (שמות צז ב) **בְּחֶשְׁבּוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב** (ישעיה מ) **הַמּוֹצִיא בְמִסְפַּר צְבָאָם וְגוֹ' אִישׁ לֹא נֶעְדָּר.**

וְתָאנָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַבִּי יַעֲקֹב, נְפָשׁוֹת הָרְשָׁעִים נְתוּנוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל מַלְאָךְ זֶה שֶׁשְּׁמוֹ דוּמָה, לְהַכְנִיסָם בַּגֵּיהִנֹּם וְלָדוּן שָׁם, וְכֵיוָן שֶׁנִּמְסָרוֹת בְּיָדוֹ, שׁוּב אֵינָן חוֹזְרוֹת עַד שֶׁיִּכָּנְסוּ לַגֵּיהִנֹּם, וְזֶה יִרְאַת דָּוִד שֶׁנִּתְיָרֵא כְּשֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ עָוֹן שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צד) **לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי. אָמַר רַבִּי יֵיסָא הַנְּשָׁמָה פּוֹגַעַת לוֹ לְהַכְנִים אוֹתוֹ גּוּף עִם שְׁאָר גּוּפוֹת**

שָׁאט בְּגַוְוייהוּ אִקְרוּן אָנְיוֹת אֵבָה.

בֵּינָךְ וּבֵין הָאִשָּׁה. דָּא אִשָּׁה יְרֵאַת יְיָ. וּבֵין זַרְעָךְ, אִלֵּין שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּבֵין זַרְעָהּ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּזַמִּין לְבַעֲרָא לֵיהּ מֵעַלְמָא דִּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. וּכְתִיב, (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.

רֹאשׁ, דָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי דְּיִתְעָרוּן מֵתַיָּא. דְּהָא כְּדֵין לֶהֱוֵי עַלְמָא רֹא"שׁ, דְּיִתְקַיֵּים בָּרֹא"שׁ דְּאִיהוּ עַלְמָא עִלָּאָה. וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. דָּא בְּהַאי עַלְמָא הַשְׁתָּא דְּאִיהוּ עָקֵב וְלָאו אִיהוּ בְּקִיּוּמָא וְהַהוּא הַצַּדִּיקִים בְּחִשְׁבּוֹנָם הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֶל עֶפְרוֹן וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם הַמַּלְאָךְ קוֹדֵם וְאוֹמֵר לוֹ. רְאֵה מַה כְּתִיב לְמַעְלָה וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת, שְׁחָתוֹ לִשְׁכוֹן בֶּעָפָר. וְהוּא מַקְדִּים וְאוֹמֵר לוֹ לְהַכְנִים אוֹתוֹ הַגּוּף בְּחִשְׁבּוֹן הַצַּדִּיקִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ לֵאמֹר. מַאי לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ. רַב נַחְמָן אָמַר אִינּוּן דְּעָאלוּ בִּכְתַב חוּשְׁבַּן פִּנְקָסֵיהּ, דְּאָמַר רַב נַחְמָן וְהָכִי אִתְגְּזַר (על) חִשְׁבּוֹן, עַל יְדוֹי דְּדוּמָה עָאלִין בִּבְתֵּי קִבְרֵי וּבְחוּשְׁבַּן פִּתְקָא זַמִּין לְאַפָּקָא לוֹן וְהוּא מְמוּנֶּה עַל דַּיְירֵי עַפְרָא.

מַהוּ הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַפְּקָדָא דְּשַׁלְוָה וּמְנוּחָה

חִוְיָא נָשִׁיךְ לְעַלְמָא וְאַחְשִׁיךְ אַנְפּוֹי בְּרַיָּין.

תָּא חֲזֵי, יוֹמִין דְּבַר נָשׁ אִתְבְּרִיאוּ וְקַיְּימוּ בְּאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין, כֵּיוָן דְּמִסַּיְּימוּ לְאִתְקַיְּימָא בְּאִינּוּן דַּרְגִּין דִּכְתִיב, יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה (תהלים צ) וְגוֹ', מִכָּאן וּלְהָלְאָה לֵית דַּרְגָּא לְאִתְקַיְּימָא. וּבְגִין כָּךְ וְרָהֲבָ"ם עָמָל וָאָוֶן. וְאִינּוּן כְּלָא הֲווּ.

אֲבָל אִינּוּן יוֹמִין דְּצַדִּיקַיָּא הֲווּ וְאִתְקַיְּימוּ (דף קכד ע"ב) כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה. וְכֵן וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם. וְאִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי כְּתִיב בִּישְׁמָעֵאל דְּכְתִיב, שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל. אֶלָּא בִּתְשׁוּבָה אַהֲדַר, וְעַל דָּא קְרֵי (בְּיוֹמוֹי) וַיִּהְיוּ:

רַבָּה. אָמַר רַבִּי שָׁלוֹם בַּר מְנְיוּמֵי אֵין לְךָ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק מֵאוֹתָם הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה שֶׁאֵין לוֹ מָאתַיִם עוֹלָמוֹת וְכִסּוּפִין בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ח) וּמָאתַיִם לַנּוֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ, וּמָאתַיִם עַל שֶׁמּוֹסְרִים עַצְמָם בְּכָל יוֹם כְּאִילּוּ נֶהֱרְגוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמוֹ, נִצְחוֹ כְּהַאי פְּסוּקָא (נ"א וְכָךְ אָמְרוּ בְּהַאי פְּסוּקָא) דִּכְתִיב וְאַהֲבְתָּ אֵת יְיָ וְגוֹ' וְתָאנָא כָּל הַמְכַוֵּין לִבּוֹ בְּהַאי פְּסוּקָא כְּדֵי לִמְסוֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמוֹ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ נֶהֱרַג בְּכָל יוֹם עָלָיו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מד) כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם. אָמַר רַב נַחְמָן כָּל הַמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּהַאי פְּסוּקָא נוֹחֵל אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת לָעוֹלָם הַבָּא. אָמַר רַב יוֹסֵף וְהָא תְּנַן מָאתַיִם. אָמַר רַב נַחְמָן מָאתַיִם עַל הַתּוֹרָה,

וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע.

רַבִּי אַבָּא אָמַר כְּגַוְונָא דָּא לָא הֲוּו בְּכָל נְשֵׁי עַלְמָא דְּהָא אִתְּמַר חוּשְׁבַּן יוֹמָהָא וּשְׁנָהָא וְקִיּוּמָהָא בְּעָלְמָא וַהֲהוּא אֲתַר דְּאִתְקַבְּרַת בֵּיהּ. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה דְּלָא הֲוָה כְּשָׂרָה בְּכָל נְשֵׁי עָלְמָא.

וְאִי תֵּימָא הָא מְרָיָם דִּכְתִיב (במדבר כ) **וַתָּמָת שָׁם מְרָיָם וַתִּקָּבֵר שָׁם. בְּגִין לְאַחֲזָאָה סָרְחָנָא דְּיִשְׂרָאֵל קָא אָתָא, דְּהָא מַיָּיא לָא אָזְלֵי לְהוּ בְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא בִּזְכוּתָא דְּמְרָיָם. אֲבָל לָא אִתְּמַר בְּמִיתָתָהּ כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּשָׂרָה.**

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (קהלת י) **אַשְׁרֶיךָ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִין וְשָׂרֶיךָ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. הַאי קְרָא** (צה ב) **אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, אֲבָל אִית לָן לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, דְּזַכָּאִין וּמְאתַיִם עַל שֶׁמָּסַר עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם עַל קִדּוּשַׁת שְׁמוֹ,**

(עַד כָּאן מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם)

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְגו'. מַתְנִיתִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר עַל כָּל פָּנִים כָּךְ הוּא דְּהַאי מַתְנִיתִין שַׁפִּיר, דְּאִתְעַבִּיד נִשְׁמָתָא הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (יחזקאל א) וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו. כִּדְאָמוּר בְּהַהִיא מַתְנִיתָא כַּמַּיְיתָא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא לֵימָא לָן מַר מֵהַהִיא מַתְנִיתִין אָמַר לֵיהּ הָכִי אִתְפָּרַשׁ בִּתְלַת עֶשֶׂר מִכִּילָן דְּרַחֲמֵי בְּפָרְשָׁתָא דִּילֵיהּ, אֲבָל הָכָא אִית לָן לְמֵימַר. פָּתַח וְאָמַר (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מַאי הִיא

אינון יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לוֹן אוֹרַיְיתָא לְמִנְדַּע כָּל אוֹרְחִין סְתִימִין וּלְאִתְגַּלְיָיא לוֹן רָזִין עִלָּאִין וְהָא אִתְּמַר.

אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ, דָּא אֶרֶץ הַחַיִּים, בְּגִין דְּמַלְכָּא דִּילָהּ אַזְמִין לָהּ כָּל בִּרְכָאן דְּאִתְבָּרְכָא מֵאֲבָהָן עִלָּאִין, רָזָא דְּוא"ו דְּאִיהוּ קַיְימָא לְאַרְקָא עֲלָהּ בִּרְכָאן תָּדִיר, וְאִיהוּ בֶּן חוֹרִין בֶּן יוֹבֵלָא דְּאַפִּיק עַבְדִּין לְחֵירוּ, בְּרָא דְּעַלְמָא עִלָּאָה דְּאַפִּיק תָּדִיר כָּל חַיִּין וְכָל נְהִירוּ וְכָל מְשַׁח רְבוּת, וְכֹלָּא אָעִיד (נ"א אנגיד) **הַאי בְּרָא בּוּכְרָא לְהַאי אֶרֶץ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר** (שמות ד) **בְּנִי בְּכֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כָּךְ אַשְׁ"רֵיךְ אֶרֶץ.**

דְּאַנַן קָרִינָן הָכָא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים לִישְׁנָא דְּנוּקְבְתָא, וְהָתָם בְּאוֹרַיְיתָא לִישְׁנָא דְּדְכוּרָא.

אֶלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָכָא בַּתּוֹרָה נִקְרָא בְּלָשׁוֹן זָכָר אֵצֶל הַגּוּף מִפְּנֵי שֶׁהַגּוּף אֵצֶל הַנְּשָׁמָה כְּאִשָּׁה אֵצֶל הַזָּכָר, וְהַנְּשָׁמָה לְגַבֵּי מַעְלָה, כִּנְקֵבָה בִּפְנֵי הַזָּכָר וְכָל אֶחָד מַעֲלָתוֹ יוֹרֵשׁ.

תְּנַן הָתָם בְּאַרְבָּעָה פְּעָמִים (נ"א בְּשָׁנָה) בְּשָׁעָה בְּכָל יוֹם, עֵדֶן מְנַטֵּף עַל הַגָּן, וְיוֹצֵא מֵאוֹתָם הַטִּפּוֹת נָהָר גָּדוֹל הַמִּתְחַלֵּק לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים, וּשְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים טִפּוֹת מְנַטֵּף בְּכָל יוֹם וּמִשָּׁם שִׁבְעִים אִילָנֵי הַגָּן הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ. רַבִּי תַּנְחוּם אָמַר מֵהָכָא (תהלים קו) מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו, אֵיזוֹ הִיא עֲלִיָּה זֶהוּ עֵדֶן. וְעֵדֶן בְּאֵיזֶה מָקוֹם

וּמַה דְּאִתְּמַר אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נַעַר כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּהַאי אֶרֶץ תַּתָּאָה וְעַלְמָא תַּתָּאָה לָא יָנְקָא אֶלָּא מִגּוֹ שָׁלְטָנוּתָא (דְּעִילָּא) **דְּעָרְלָה. וְכֹלָּא מֵהַהוּא מַלְכָּא דְּאִקְּרֵי נַעַר כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וַוי לְאַרְעָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵינָקָא הָכִי.**

תָּא חֲזֵי, הַאי נַעַר (דף קכה ע"א) **לֵית לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ כְּלוּם בַּר כַּד נָטִיל בִּרְכָאן לְזִמְנִין יְדִיעָן, וְכָל זִמְנִין דְּאִתְמְנָעוּ מִנֵּיהּ וְאִתְפְּגִים סִיהֲרָא וְאִתְחַשָּׁךְ וּבִרְכָאן אִתְמְנָעוּ מִנֵּיהּ, וַוי לְעַלְמָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵינָקָא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא. וְעוֹד בְּכַמָּה דִּינִין אִתְדָּן הַאי עַלְמָא עַד לָא יָנְקָא מִנֵּיהּ, דְּכוּלָּא בְּדִינָא אִתְקַיָּים וְאִתְעֲבַד וְאוּקְמוּהָ** (הָכִי).

הוּא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר לְמַעְלָה מֵעַרְבוֹת הוּא. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר בַּעַרְבוֹת הוּא, דְּהָא תְּנַן שָׁם גְּנָזֵי חַיִּים טוֹבִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וְנִשְׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים וְהַגָּנוּז הָעֶלְיוֹן הוּא עֵדֶן, לְמַטָּה מִכְוָון כְּנֶגְדּוֹ גַּן בָּאָרֶץ וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ שֶׁפַע בְּכָל יוֹם.

אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ שְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים נְבִיאִים עָמְדוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל וְכָל אֶחָד נָטַל בְּחֶלְקוֹ תַּמְצִית טִפָּה אַחַת מֵאוֹתָם טִפּוֹת שֶׁל עֵדֶן שֶׁהֵם שְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים טִפּוֹת. וּמַה אִם כָּל נָבִיא שֶׁנָּטַל טִפָּה אַחַת מֵהֶן הָיְתָה מַעֲלָתוֹ בְּרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ עַל כָּל הַשְּׁאָר. אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה מְקַבֵּל מִשְּׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים לֹא כָּל שֶׁכֵּן, מִכָּאן אַתָּה לָמֵד כַּמָּה הָיְתָה חָכְמָתוֹ.

רַבִּי בָּא אָמַר רַב בַּהֲנָא וְכִי מֵאַיִן הָיָה לָהֶם לַנְּבִיאִים מֵאוֹתָם הַטִּפּוֹת, אֶלָּא הָכִי

תָּא חֲזֵי, וַתְּמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע. רָזָא אִיהוּ, בְּגִין דְּלָא הֲוָה מִיתָתָהּ עַל יְדָא דְּהַהוּא נָחָשׁ עַקְּימָאָה, וְלָא שָׁלַט בָּהּ כְּשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא דְּאִיהוּ שַׁלִּיט בְּהוּ. וְעַל יָדֵיהּ מֵתוּ בְּנֵי עָלְמָא מִיּוֹמָא דְּגָרִים לוֹן אָדָם בַּר מֶשֶׁ"ה וְאַהֲרֹ"ן וּמִרְיָ"ם דִּכְתִיב בְּהוּ עַל פִּי יְיָ. וּבְגִין יְקָרָא דִּשְׁכִינְתָּא לָא כְּתִיב בְּמִרְיָם עַל פִּי יְיָ. אֲבָל בְּשָׂרָה כְּתִיב בְּקִרְיַת אַרְבַּע, רָזָא דְּקִרְיַת אַרְבַּע בְּרָזָא עִלָּאָה, וְלָא עַל יְדָא אָחֳרָא. בְּקִרְיַת אַרְבַּע, וְלֹא בְּנָחָשׁ. בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן, דְּאִתְחַבַּר דָּוִד מַלְכָּא בַּאֲבָהָן, וְעַל דָּא לָא הֲוָה מִיתָתָהּ בִּידָא אָחֳרָא אֶלָּא בְּקִרְיַת אַרְבַּע.

תְּנַן, בְּכָל טִפָּה וְטִפָּה הַיּוֹצֵאת מֵעֵדֶן רוּחַ חָכְמָה יוֹצֵא עִמּוֹ, וְעַל כֵּן אִתְגְּזַר בְּמַתְנִיתִין, אִית מַיָּא מְגַדְּלָן חַכִּימִין, וְאִית מַיָּא מְגַדְּלָן טִפְּשִׁין, וְאִינוּן מַיָּא דִּמְגַדְּלָן חַכִּימִין אִינוּן מַיָּא הֲווּ מִטִּפִּין דְּעֵדֶן.

דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מַיָּא דְּבֵיהּ טִפִּין יָתְבִין (נ"א יַתִּירִין) **מִכָּל אִינוּן אַרְבַּע נַהֲרֵי קַדְמָאָה הוּא דִּכְתִיב,** (בראשית ב) **שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן. מַאי שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן. הַמְיוּחָד מִכּוּלָּם פִּישׁוֹן וְהוּא הַנּוֹפֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּלְפִיכָךְ הָיְתָה חָכְמַת** (לִישְׁרָאֵל) **מִצְרַיִם יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם.**

וּמִשֶּׁנִּגְזְרָה גְּזֵרָה שֶׁאָבְדָה חָכְמַת מִצְרַיִם, נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹתָם טִפִּין וְזָרַק לוֹן בְּהַהוּא גִּנְאָ, בְּהַהוּא נַהֲרָא דִּגְנָתָא דְּעֵדֶן דִּכְתִיב, (בראשית ב) **וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְזֶה הָיָה**

תָּא חֲזֵי, כַּד יוֹמִין דְּבַר נָשׁ אִתְקַיְּימוּ בְּדַרְגִּין עִלָּאִין, אִתְקָיְּים בַּר נָשׁ בְּעַלְמָא. כֵּיוָן דְּלָא אִתְקַיְּים בְּדַרְגִּין עִלָּאִין, נָפְקֵי וְנָחֲתֵי לְתַתָּא עַד דְּקָרִיבוּ לְהַאי דַּרְגָּא דְּמוֹתָא שַׁרְיָא בֵּיהּ, וּכְדֵין נָטִיל רְשׁוּ לְאַפֵּיק נִשְׁמָתָא וְטָאס עַלְמָא בְּזִמְנָא חָדָא וְנָטִיל נִשְׁמָתָא וְסָאִיב לֵיהּ לְגוּפָא וְאִשְׁתְּאַר מְסָאֲבָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּלָא אִסְתָּאֲבוּ וְלָא אִשְׁתְּאַר בְּהוּ מְסָאֲבוּתָא.

וְתָא חֲזֵי בְּאֶמְצָעוּת דְּרְקִיעָא אִתְקַטַּר חַד אוֹרְחָא קַסְטְרִירָא וְאִיהוּ חִוְיָא דְּרְקִיעָא דְּכָל כְּכָבִין דַּקִּיקִין כֻּלְּהוּ קְטִירִין בֵּיהּ וְקָיְימֵי בֵּיהּ תְּלֵי תְּלִין, וְאִינּוּן מְמַנָּן בְּסִתִּירוּ (ס"א בְּסִטִּירוּ) **עוֹבָדֵי בְּנֵי עָלְמָא.**

מוֹלִיד אַרְבָּעָה אַחֵרִים וְהָאֶחָד הַמְיוּחָד הַנּוֹלָד מִמֶּנּוּ פִּישׁוֹן הָיָה. מִשֶּׁנִּטְלוּ אֵלּוּ הַטִּפּוֹת שֶׁלֹּא יָצְאוּ מֵהַגָּן אָבְדָה הַחָכְמָה מִמְּצָרִים.

וּמֵאוֹתוֹ הָרוּחַ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מֵעֵדֶן, תִּמְצוּ' (נ"ל יִמְצוּ) כָּל נָבִיא וְנָבִיא, וְהָיִינוּ דִּכְתִיב מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם. וְגָנוּז זֶה בְּגַן עֵדֶן לֶעָתִיד לָבוֹא, וְזֶה הוּא הַנָּהָר שֶׁרָאָה יְחֶזְקֵאל בִּנְבוּאָתוֹ. וְעַל כֵּן אָמַר הַכָּתוּב (ישעיה יא) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ וְגו'. שֶׁאוֹתָם מַיִם תָּמִיד מְגַדְּלִים הַיְדִיעָה בָּעוֹלָם.

תָּנוּ רַבָּנָן כָּל נִשְׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים לְמַעְלָה בְּעֵדֶן הֵן. וּמַה מְּמַה שֶׁיּוֹרֵד מֵעֵדֶן יִשְׁגֶּא הַחָכְמָה בָּעוֹלָם, לָעוֹמְדִים בּוֹ וְנֶהֱנִין מֵהֲנָאוֹתָיו וְכִסּוּפָיו, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כֵּיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה זוֹכָה לִיכָּנֵס בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. מִיכָּאֵ"ל הַשַּׂר הַגָּדוֹל הוֹלֵךְ עִמָּהּ וּמַקְדִּים לָהּ שָׁלוֹם.

כְּגַוְונָא דָא כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין נָפְקֵי לְעַלְמָא מֵהַאי חִוְיָא עִלָּאָה קַדְמָאָה דְּאִתְפַּתְּא בֵּיהּ אָדָם, וְכֻלְּהוּ מְמַנָּן בִּסְתִירוּ עוֹבָדֵי (דף קכה ע"ב) עַלְמָא, וּבְגִין כָּךְ אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה, מְסַיְּיעִין לֵיהּ מִלְּעֵילָּא, וְסִיּוּעָא דְּמָארֵיהּ סַחֲרָא לֵיהּ וְאִסְתַּמַּר וְאִקְרֵי קָדוֹשׁ.

אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתָּאֲבָא, כַּמָּה חֲבִילִין טְהִירִין אִזְדַּמְּנוּ לֵיהּ. וְכֻלְּהוּ (סַחֲרָן) שַׁרְיָין בֵּיהּ וּמְסַחֲרִין לֵיהּ וּמְסָאֲבִין לֵיהּ וְאִקְרֵי טָמֵא, וְכֻלְּהוּ אָזְלֵי וּמַכְרְזֵי קַמַּי, טָמֵא טָמֵא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא יג) וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא. וְכֻלְּהוּ קְטִירִין בְּהַהוּא חִוְיָא קַדְמָאָה וּסְתִירִין בְּכַמָּה עוֹבָדֵי עַלְמָא.

מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת תְּמִהִים בּוֹ וְשׁוֹאֲלִים עָלֶיהָ (שיר השירים ג) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר. מִי זֹאת עוֹלָה בֵּין הָעֶלְיוֹנִים מֵהַגּוּף הֶחָרֵב שֶׁדּוֹמֶה לְהֶבֶל דִּכְתִיב, (תהלים קמד) אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה. הוּא מֵשִׁיב וְאוֹמֵר (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמָּתִי, אַחַת הִיא מְיוּחֶדֶת הִיא. אַחַת הִיא לְאִמָּהּ, לְאִמָּהּ זוֹ הִיא כְּסֵא הַכָּבוֹד שֶׁהִיא אֵם לַנְּשָׁמָה וְיוֹלֶדֶת לָהּ שֶׁנִּזְדָּה מִמֶּנָּה. רָאוּהָ בָּנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ. אֵלּוּ שְׁאָר הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵן בְּמַעֲלָתָן לְמַעְלָה וְהֵם הַנִּקְרָאוֹת בָּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָא חָזֵינָא עַל מַה דְּאָמְרָן אֵלּוּ נִקְרָאוֹת בָּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, וְהָאֲחֵרוֹת נִקְרָאוֹת בָּנוֹת לוֹט. רָאוּהָ בָּנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ. שְׁאָר הַנְּשָׁמוֹת מְשַׁבְּחוֹת לָהּ, וְאוֹמְרוֹת שָׁלוֹם בּוֹאֵךְ. מְלָכוֹת וּפִלַגְשִׁים, מְלָכוֹת אֵלּוּ הָאָבוֹת שֶׁהֵם מְלָכוֹת.

רַבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי מִטְבֶּרְיָא לְלוּד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תְּוֹוהֲנָא עַל הַהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם דְּכָל עוֹבָדוֹי דְּהַהוּא רָשָׁע הֲווּ מִסְטָרָא דְּמְסָאֲבָא. וְהָכָא אוֹלִיפְנָא רָזָא חָדָא, דְּכָל זִינֵי נְחָשַׁיָּא דְּעַלְמָא כְּלְהוֹן מִתְקַטְרָן וְנָפְקִין מֵהַהוּא נָחָשׁ קַדְמוֹנִי דְּאִיהוּ רוּחַ מְסָאֲבָא מְזוּהֲמָא, וּבְגִין כָּךְ כָּל חַרְשִׁין דְּעַלְמָא אִקְרוּן עַל שְׁמָא דָּא נְחָשִׁים (וְעַקְרַבִּים) **וְכְלְהוּ מֵהַאי סִטְרָא נָפְקֵי. וּמַאן דְּאִתְמְשַׁךְ בְּהַאי, הָא אִסְתָּאַב.**

וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּבָעֵי לְאִסְתָּאָבָא בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ הַהוּא סִטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא. דְּהָא תָּנִינָן כְּגַוְונָא דְּאִתְעַר בַּר נָשׁ הָכִי וּפְלַגְּשִׁים, הֵן גִּירֵי הַצָּדֵק. כּוּלָּם מְשַׁבְּחוֹת וּמְקַלְסוֹת אוֹתָהּ עַד שֶׁנִּכְנֶסֶת לְמַעְלָה, וְאָזַי הַנְּשָׁמָה בְּמַעֲלָתָהּ וּמִתְקַיְּמָא אֲרִיכוּת הַיָּמִים דָּא הוּא דִּכְתִיב וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים. נִכְנַס בַּאֲרִיכוּת הַיָּמִים לָעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי אַבָּא סָבָא קָם עַל רַגְלוֹי וְאָמַר, מְנוּחָה וְשָׁלוֹם גָּרְמִין יְהֵא לָךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְּחָזַרְתְּ עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָהּ. דְּתָנִינָן בְּמַתְנִיתָא קַדְמָאָה דְּכֵיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה הִיא בְּתַשְׁלוּמָהּ בְּאַתַר עִלָּאָה (לְזִמְנָא בַּתְרָא עָאלִין) לָא תָּבַאת לְגוּפָא, אֶלָּא אִתְבְּרִיאָן מִנָּהּ נִשְׁמֵי אָחֳרָנִין דְּנָפְקֵי מִנָּהּ וְאִיהִי אִשְׁתְּאָרַת בְּקִיּוּמָא, עַד דְּאַתָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְדָרַשׁ וּמַה אִם בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הֶבֶל וְהַגּוּף שֶׁהוּא טִפָּה סְרוּחָה נִכְנֶסֶת בּוֹ אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה.

נָמֵי אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ מִלְּעֵילָּא, אִי אִיהוּ אִתְעַר בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ קְדוּשָּׁה מִלְּעֵילָּא וְאִתְקַדַּשׁ. וְאִי אִיהוּ אִתְעַר בְּסִטְרָא דִּמְסָאֲבָא הָכִי אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא וְאִסְתָּאַב. דְּהָא אִתְּמַר עַל מַה דְּתָנִינָן אֲתֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתָּאֲבָא מְסָאֲבִין לֵיהּ.

בְּגִין כָּךְ הַהוּא רָשָׁע דִּבְלָעָם, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא מֵהַהוּא נָחָשׁ עִלָּאָה, הֲוָה אִסְתָּאַב בְּכָל לֵילְיָא בַּאֲתָנֵיהּ, וְהָוָה עָבִיד עִמָּהּ עוֹבָדֵי אִישׁוּת בְּגִין לְאִסְתָּאֲבָא וּלְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא, וּכְדֵין עָבִיד חֲרָשׁוּ וְעוֹבָדוֹי.

וְשֵׁירוּתָא דְּעוֹבָדוֹי הֲוֵי לֶעָתִיד לָבֹא שֶׁיִּצָּרְפוּ כוּלָּם וְיִהְיֶה הַגּוּף מוּבְחָר בְּקִיּוּם וְתַשְׁלוּם יוֹתֵר, אֵינוֹ דִּין לְהַכְנֵס אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה בּוֹ בְּכָל הַתַּשְׁלוּמִין וְהָעִלּוּיִין שֶׁבָּהּ.

אָמַר רַבִּי אַחָא אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה (בּוֹ בְּכָל הַתַּשְׁלוּמִין וְהָעִלּוּיִין שֶׁבָּהּ) מַמָּשׁ וְאוֹתוֹ הַגּוּף מַמָּשׁ עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַעֲמִידָן בְּקִיּוּמָן לֶעָתִיד לָבֹא, אֲבָל שְׁנֵיהֶם יִהְיוּ שְׁלֵמִים בְּתַשְׁלוּם הַדַּעַת לְהַשִּׂיג מַה שֶּׁלֹּא הִשִּׂיגוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה:

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְגוֹ'. רַבִּי בּוֹ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן (בְּאוֹתָם הַיָּמִים) בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם שֶׁהוּא יָמִים, וְלֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא לַיְלָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בְּאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם יָמִים בְּאוֹתָם הַהֲנָאוֹת וְהַכִּסּוּפִין שֶׁהוּא נוֹחֵל: וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. בְּאוֹתוֹ הַמִּשָּׂרָה (נ"א הַמַּעֲשֵׂר) שֶׁנָּתַן לוֹ

נָטִיל נָחָשׁ מֵאִינּוּן חִוְיִין וְקָטִיר לֵיהּ קַמֵּיהּ וּבָזַע (דף קכו ע"א) רֵישֵׁיהּ וְאַפִּיק לִישָׁנֵיהּ וְנָטִיל עִשְׂבִין יְדִיעָן וְאוֹקִיד כֻּלָּא וְעָבִיד מִנֵּיהּ קְטָרְתָּא חָדָא, לְבָתַר נָטִיל רֵישָׁא דְּהַהוּא חִוְיָא וּבָזַע לֵיהּ לְאַרְבַּע סְטָרִין וְעָבִיד מִנֵּיהּ קְטָרְתָּא אָחֳרָא.

וְעָבִיד עִגּוּלָא חַד, וְהָוָה אָמַר מִלִּין וְעָבִיד עוֹבָדִין אָחֳרָנִין, עַד דְּאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחִין מְסָאֲבִין, וְאוֹדְיעִין לֵיהּ מַה דְּאִצְטְרִיךְ, וְעָבִיד בְּהוּ עוֹבָדוֹי כְּפוּם מַה דְּאִינּוּן יָדְעֵי מִסְטָרָא דְּהַהוּא חִוְיָא דִּרְקִיעָא. מִתַּמָּן אִתְמַשַּׁךְ בְּעוֹבָדוֹי וְחָרְשׁוֹי עַד דְּאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מֵהַהוּא נָחָשׁ קַדְמָאָה.

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְׁמוֹ, שֶׁהִיא אוֹת ה"א, שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם.

וְתַנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִטָּטְרוֹן שַׂר הַפָּנִים שֶׁהוּא נַעַר עֶבֶד מֵרַבּוֹ הָאָדוֹן הַמּוֹשֵׁל עָלָיו, מְמוּנֶּה עַל הַנְּשָׁמָה בְּכָל יוֹם לְהַסְפִּיק לָהּ מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁנִּטְמַן, וְהוּא עָתִיד לְמֵיסַב חוּשְׁבַּן פִּתְקָא בְּבָתֵּי קִבְרֵי מִן דּוּמָה וּלְאַחֲזָאָה לֵיהּ כַּמֵּי מָאֲרִיהּ, וְהוּא זַמִּין לְמֶעְבַּד חָמִיר הַהוּא גַּרְמָא תְּחוֹת אַרְעָא לְתַקָּנָא לְגוּפַיָּיא וּלְקַיְּימָא לוֹן בְּשְׁלֵימוּתָא דְּגוּפָא בְּלָא נִשְׁמָתָא (בְּזִמְנָא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְשַׁדַּר לָהּ לְאַתְרָהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מַה כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמּוֹשֵׁל וְגוֹ'. מַהוּ אֶל עַבְדּוֹ, אִי בְּחָכְמְתָא דָּא נִסְתַּכֵּל מַהוּ אֶל עַבְדּוֹ. אָמַר רַבִּי

וּמֵהָכָא הֲוָה יָדַע יִדְיָעָן וְחָרְשִׁין וְקוֹסְמִין. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים, נְחָשִׁים וַדַּאי, וְעִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא בִּמְסָאֲבוּתָא אִיהוּ כְּמָה דְאִתְּמַר, וּלְבָתַר שֵׁירוּתָא דְּכֹלָּא לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּנָחָשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אַמַּאי כָּל זַיְינֵי חַרְשִׁין וְקוֹסְמִין לָא אִשְׁתַּכָּחוּ אֶלָּא בִּנְשַׁיָּיא. אָמַר לֵיהּ הָכִי אוֹלִיפְנָא מִדַּאֲתָא נָחָשׁ עַל חַוָּה הִטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא, בָּהּ אַטִּיל וְלָא בְּבַעֲלָהּ. אָמַר הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲתָא רַבִּי יוֹסֵי וּנְשָׁקֵיהּ לְרַבִּי יִצְחָק, אָמַר כַּמָּה זִמְנִין שָׁאֵילְנָא הַאי מִלָּה וְלָא זָכִינָא בָּהּ אֶלָּא הַשְׁתָּא.

נְהוֹרָאי לֹא נִסְתַּכֵּל אֶלָּא בַּמֶּה שֶׁאָמַר עַבְדּוֹ, עַבְדּוֹ שֶׁל מָקוֹם. (זֹקֶן בֵּיתוֹ) הַקָּרוֹב לַעֲבוֹדָתוֹ, וּמַאן אִיהוּ, זֶה מטטרו"ן כִּדְקָאָמְרָן, דְּאִיהוּ עָתִיד לְיַפּוֹת לַגּוּף בְּבָתֵּי קִבְרֵי.

הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ, זֶה מטטרון עַבְדּוֹ שֶׁל מָקוֹם. (קפא א זֹקֶן בֵּיתוֹ, שֶׁהוּא תְּחִלַּת בְּרִיּוֹתָיו שֶׁל מָקוֹם. הַמּוֹשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ, שֶׁנָּתַן לוֹ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶמְשָׁלָה עַל כָּל צְבָאוֹתָיו.

וְתָאנָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אָמַר רַב, כָּל צְבָאוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ עֶבֶד נוֹטְלִים אוֹר וְנֶהֱנִין מִזִּיו הַנְּשָׁמָה, דְּתָאנָא אוֹר הַנְּשָׁמָה לָעוֹלָם הַבָּא גָּדוֹל מֵאוֹר הַכִּסֵּא. וְהָא מֵהַכִּסֵּא נִטְלָה הַנְּשָׁמָה. אֶלָּא זֶה לְפִי הָרָאוּי לוֹ וְזֶה לְפִי הָרָאוּי לוֹ. רַב נַחְמָן אָמַר גָּדוֹל מֵאוֹר הַכִּסֵּא מַמָּשׁ דִּכְתִיב, (יחזקאל א) דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו

אָמַר לֵיהּ כָּל הַנֵּי עוֹבָדִין וְכָל מַה דְּיָדַע בִּלְעָם מֵאָן אַתַּר אוֹלִיף לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ מֵאָבוֹי. אֲבָל בְּאִינּוּן הַרְרֵי קֶדֶם דְּאִיהוּ אֲרַע קַדְמָאָה אוֹלִיף כָּל חָרָשִׁין וְכָל זִינֵי קוֹסְמִין. (שמות קיב) בְּגִין דְּבְאִינּוּן טוּרֵי אִינּוּן מַלְאֲכֵי עַזָּ"א וַעֲזָאֵ"ל, דְּאַפִּיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִן שְׁמַיָּא וְאִינּוּן קְטִירִין בְּשַׁלְשְׁלָאֵי דְּפַרְזְלָא וְאוֹדִיעִין חָרָשִׁין לִבְנֵי נָשָׁא, וּמִתַּמָּן הֲוָה יָדַע בִּלְעָם כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר מִן אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ מוֹאָב מֵהַרְרֵי קֶדֶם.

אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו. אָמַר לֵיהּ, סִטְרָא תַּתָּאָה דְּאַתְיָא מֵרוּחַ מִלְמַעְלָה, מַאי עָלָיו עַל זָהֳרוֹ.

וּכְשֶׁהוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוּתוֹ כָּל צְבָאוֹתָיו וְהַמֶּרְכָּבָה שֶׁלּוֹ נִזּוֹנִין מֵאוֹתוֹ הַזִּוּהַר. הֲדָא הוּא שֶׁהַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת לוֹ (דכתיב) שִׂים נָא יָדְךָ, כְּלוֹמַר סִיעָתְךָ, תַּחַת יְרֵכִי, זֶהוּ אוֹר הַנִּשְׁפָּע מִן הַנְּשָׁמָה עֲלֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שָׁלוֹם כָּךְ קִבַּלְנוּ בְּשָׁעָה שֶׁזֶּה הוֹלֵךְ בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵנִיעַ כָּל צְבָאוֹתָיו שֶׁל מַעְלָה בְּאוֹת אַחַת מִשְּׁמוֹ. אָמַר רַב הוּנָא כָּךְ יְרֵכ"י בְּגִימַטְרִיָּא ר"ם. כְּלוֹמַר הַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת שִׂים נָא יָדְךָ סִיעָתְךָ תַּחַת מַעֲלָתוֹ שֶׁל רָם וְנִשָּׂא הַמּוֹשֵׁל עַל הַכֹּל וּלְאַחַר שֶׁצְּוָה סִיעַת עֶלְיוֹנִים תַּחַת יָדוֹ אֲנִי מַשְׁבִּיעֲךָ שְׁבוּעָה גְּדוֹלָה בּוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ. הוֹאִיל

מְסָאַבָא דִלְעֵילָא, הוּא רוּחַ מְסָאַבָא דְשַׁלִּיט בְּמַדְבְּרָא כַּד עָבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת עֶגְלָא בְּגִין לְאִסְתָּאַבָא בַּהֲדֵיהּ דְּאִיהוּ תַּתָּאָה, וּבְכֹלָּא (דף קכו ע"ב) עֲבַד חָרְשׁוֹי בְּגִין דְּיֵיכוּל לְאַעֲקָרָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל וְלָא יָכִיל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַאי דְּאָמְרַתְּ בְּקַדְמִיתָא דְּכַד נָחֲשׁ אַתָּא עַל חַוָּה אַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא שַׁפִּיר, אֲבָל הָא תָּנִינָן דְּכַד קָאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי פָּסַק מִנַּייְהוּ זוּהֲמָא. יִשְׂרָאֵל דְּקַבִּילוּ אוֹרַייְתָא פָּסַק מִנַּייְהוּ זוּהֲמָא, אֲבָל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת דְּלָא קַבִּילוּ אוֹרַייְתָא לָא פְּסָקָא זוּהֲמָא מִנַּייְהוּ.

וְאָמַר בְּיֵי שֶׁהוּא הַכֹּל, לָמָּה נֶאֱמַר אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהוּא אָדוֹן עַל הַכֹּל, בְּבַת אַחַת וּבְרֶגַע אֶחָד הוּא מֵנִיעַ לַכֹּל וְכֻלָּם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר עַל שְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת מִשְּׁמוֹ לְהוֹרוֹת שֶׁהוּא הַכֹּל וְאֵין אַחֵר בִּלְתּוֹ:

וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ. אָמַר רַב הוּנָא וְאִי הֲוֵינָא עִמְּהוֹן דְּמָארֵי מַתְנִיתָא כַּד גְּלוּ רָזָא דְּנָא לָא אִיפְּרַשְׁנָא מִנְּהוֹן הָכִי, דְּהָא אֲנָא חָזֵי עֲמִיקִין סַגִּיאִין בְּפוּמַיְיהוּ דְּגָלוּ וְלָא אִתְחַזְּיִין לְכָל אֱינִישׁ. תָּא חֲזֵי, שְׁבוּעַת קְיָימָא דָּא אוֹמֵי לָהּ נִשְׁמָתָא דִּכְתִיב אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵהָכָא מַשְׁמַע שֶׁהוּאִיל וְאַתָּה הוֹלֵךְ בִּשְׁלִיחוּת זֶה לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי, כְּלוֹמַר שֶׁלֹּא תִקַּח גּוּף לִבְנִי (ד"א לִבְנַיְינִי) לִיכָּנֵס

אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ,
אֲבָל תָּא חֲזֵי,
אוֹרַיְיתָא לָא אִתְיְיהִיבַת
אֶלָּא לְדִכּוּרֵי דִּכְתִיב, (דברים ד)
וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם משֶׁה
לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָא נַשְׁיָ
פְּטִירִין מִפִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא.
וְעוֹד דְּאַהֲדְרוּ כֻּלְּהוּ
לְזוּהֲמָתָן כְּקַדְמִיתָא
בָּתַר דְּחָטוּ, וְאִתְתָּא קַשְׁיָא
לְאִתְפְּרָשָׁא זוּהֲמָא מִנָּהּ יַתִּיר
מִגַּבְרָא. וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתַּכְּחוּ
נָשִׁין בַּחֲרָשַׁיָּא וּבְזוּהֲמָא דָּא
יַתִּיר מִגּוּבְרִין. דְּהָא נַשְׁיָא
מִסְּטָרָא דְּשִׂמְאלָא קָא אַתְיָין
וְאִתְדַּבָּקוּ בְּדִינָא קַשְׁיָא,
וְסִטְרָא דָּא אִתְדַּבַּק בְּהוּ
יַתִּיר מִגּוּבְרִין כְּמָה דְּאִתְּמַר
בְּגִין דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּדִינָא
קַשְׁיָא, וְכֻלָּא אִתְדַּבַּק וְאָזִיל
בָּתַר זִינֵיהּ.

בְּגוּפָּא אַחֵר בְּגוּפָּא זָר בְּגוּפָּא
שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹ, אֶלָּא בְּהַהוּא
מַמָּשׁ שֶׁהוּא שֶׁלִּי, בְּהַהוּא
מַמָּשׁ שֶׁיָּצָאתִי מִמֶּנּוּ, הֲדָא
הוּא דִּכְתִיב כִּי אִם אֶל אַרְצִי
וְאֶל מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מַהוּ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אוֹתוֹ הַגּוּף שֶׁנִּצְטַעֵר עִמִּי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְלֹא הָיָה לוֹ הֲנָאָה וְכִסּוּף בּוֹ מִפְּנֵי יִרְאַת קוֹנוֹ, אוֹתוֹ הַגּוּף מַמָּשׁ תִּקַּח לְיִצְחָק עִמּוֹ בְּהַאי שִׁמְחַת הַצַּדִּיקִים. לְיִצְחָק עִמּוֹ בְּשִׁמְחַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְיִצְחָק עִמּוֹ דְּעַכְשָׁיו עֵת שְׂחוֹק בָּעוֹלָם הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קכו) אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וְגוֹ'.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר יִצְחָק תָּא שְׁמַע אֵין מַלְאָךְ אֶחָד עוֹשֶׂה אֶלָּא שְׁלִיחוּת אֶחָד, וְלֹא ב' שְׁלִיחוּת בְּבַת אַחַת. וְתַנְיָא אָמַר רַבִּי אַבָּא מַלְאָךְ אֶחָד אֲשֶׁר קֶסֶת הַסּוֹפֵר

תָּא חֲזֵי, דְּהָכִי הוּא כְּמָה דַּאֲמִינָא, דִּבְלָעָם חֲוָה אִסְתָּאַב בְּקַדְמִיתָא בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסָאֲבָא. כְּגַוְונָא דָּא אִתְּתָא בְּיוֹמֵי דְּמָסָאֲבוּ דִּילָהּ אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּמָּרָא מִנָּהּ, בְּגִין דִּבְרוּחַ מְסָאֲבָא אִתְדַּבְּקַת וּבַהֲהוּא זִמְנָא אִי אִיהִי תַּעֲבִיד חָרְשִׁין אַצְלָחוּ בִּידָהָא יַתִּיר מִזִּמְנָא אָחֳרָא, דְּהָא רוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עִמַּהּ, וְעַל דָּא בְּכָל מַה דְּקָרִיבַת אִסְתָּאַב, כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּקָרִיב בַּהֲדָהּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לוֹן אוֹרַיְיתָא וְאָמַר לוֹן (ויקרא יח) **וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ אֲנִי יְיָ. אָמַר לֵיהּ הַאי מַאן**

בְּמָתְנָיו עָתִיד לְהַרְשִׁים כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל מִצְחוֹ, וּלְאַחַר כֵּן הַשַּׂר הַגָּדוֹל הוֹלֵךְ לְתַקֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּלְהַעֲמִידוֹ לְקַבֵּל נִשְׁמָתוֹ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה, מַאי לְפָנֶיךָ לִפְנֵי שְׁלִיחוּתְךָ.

רַבִּי (אֶלְעָזָר) אֱלִיעֶזֶר אֲזַל לְמֶחֱמֵי לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי רַבֵּיהּ, וַהֲהוּא יוֹמָא רֵישׁ יַרְחָא הֲוָה, כַּד מָטָא גַּבֵּיהּ אָמַר לֵיהּ לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ. אָמַר לֵיהּ לָאו עַל כָּךְ אֲמָרִית. אֶלָּא אֲנָא חָמֵי בְּאַנְפָּךְ דִּמְלָה חַדְתָּא אִית גַּבָּךְ מֵאינּוּן עֲמִיקִים דְּאַתְּ עָתִיד לְמִתְבַּע.

אָמַר לֵיהּ, חָמֵינָא הַאי אוֹר הָרִאשׁוֹן דִּמַטְלָנוֹי עֲשָׂרָה וּבַעֲשָׂרָה נָטִיל, וּבְרָזָא דַּעֲשָׂרָה נָהִיג לְכֹלָּא, וּבְאַתְוָותָא דַּעֲשָׂרָה עָבִיד עוֹבָדוֹי. וְתָאנָא עֲשָׂרָה מַפְתְּחָן דִּבְי פִּתְקִין עֲשָׂרָה מַפְתְּחָן דִּבְי

דְּאִסְתַּכַּל בְּצִפְצוּפוֹי דְּעוֹפֵי אַמַּאי אִקְרֵי נָחָשׁ. אָמַר לוֹ דְּהָא מֵהַהוּא סִטְרָא קָאָתֵי דְּרוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עַל הַהוּא עוֹפָא (דף קכז ע"א) וְאוֹדַע מִלִּין בְּעַלְמָא. וְכָל רוּחַ מְסָאֲבָא בְּנָחָשׁ אִתְדַּבָּקוּ וְאַתְיָין לְעַלְמָא וְלֵית מַאן דְּיִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ בְּעַלְמָא, דְּהָא אִיהוּ אִשְׁתַּכַּח עִם כֹּלָּא, עַד זִמְנָא דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מֵעַלְמָא כְּמָה דְּאִתְּמַר דִּכְתִיב, בִּלַּע הַמָּוֶת (ישעיה כה) לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגוֹ'. וּכְתִיב, וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה (זכריה יג) אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ וְגוֹ'.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אַבְרָהָם יָדַע בְּהַהִיא מְעָרְתָּא סִימָנָא, וְלִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ תַּמָּן קַצְרֵי בִּידוֹי, וּפְתִקִין עֲשָׂרָה נְטִיל בְּגִינְתָּא דְּעֵדֶן לְאַתְקָנָא אַרְעָא עַל גּוּפֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא.

אָמַר לֵיהּ אֱלִיעֶזֶר בְּרִי חָמִית דְּיַת יַתִּיר מִמַּלְאָכָא קַדִּישָׁא דְּעַלְמָא, בַּעֲשָׂרָה אִתְבְּרֵי, בַּעֲשָׂרָה אִתְנְהִיג. בַּעֲשָׂרָה כְּרִסְיָא קַדִּישָׁא, בַּעֲשָׂרָה אוֹרַיְיתָא, הוּא בַּעֲשָׂרָה מַטְלָנוֹי, בַּעֲשָׂרָה עַלְמִין עִלָּאִין (בַּעֲשָׂרָה) וְחַד עִלָּאָה עַל כֹּלָּא בְּרִיךְ הוּא.

וְאֵימָא לָךְ מִלָּה דַּעְתֵּיהּ דְּמָארֵי דְּמַתְנִיתָא חָזֵה בְּהַאי מַה כְּתִיב וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְּמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְכִינָא לִפְסוּקָא דָּא, אֲבָל וְכָל טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ הוּא שְׁמֵיהּ דְּמָארֵיהּ דְּאָזִיל גַּבֵּי לְאַעֲלָא לֵיהּ וּלְאַנְהָגָא (וּלְאַגְנָא) לֵיהּ, אָמַר דָּא וַדַּאי הוּא כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ.

תְּנַן אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ תָּא חֲזֵי,

הָוָה, בְּגִין דְּמִקַּדְמַת דְּנָא עָאל לְתַמָּן וְחָמָא לְאָדָם וְחַוָּה טְמִירִין תַּמָּן. וּמְנָא הָוָה יָדַע דְּאִינּוּן הָווּ. אֶלָּא חָמָא דְּיוּקְנֵיהּ, וְאִסְתַּכַּל וְאִתְפַּתַּח לֵיהּ חַד פִּתְחָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן תַּמָּן וַהֲהוּא דְּיוּקְנָא דְּאָדָם הָוָה קָאִים לְגַבֵּיהּ.

וְתָא חֲזֵי כָּל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בְּדְיוּקְנָא דְּאָדָם לָא אִשְׁתְּזִיב לְעָלְמִין מִמִּיתָה, בְּגִין דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא חָמֵי לֵיהּ לְאָדָם וּבַהֲהוּא זִמְנָא מִית. אֲבָל אַבְרָהָם אִסְתַּכַּל בֵּיהּ וְחָמָא דְּיוּקְנֵיהּ וְאִתְקַיַּים, וְחָמָא נְהוֹרָא דְּנָהִיר בְּמְעָרְתָּא וְחַד שְׁרָגָא דָּלִיק, כְּדֵין תָּאִיב אַבְרָהָם דְּיוּרֵיהּ בַּהֲהוּא אֲתַר, וְלִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ הָוָה תָּדִיר בְּמְעָרְתָּא.

מַאן דְּיָדַע שְׁמֵיהּ עַל בּוּרְיֵיהּ, יָדַע דְּהוּא וּשְׁמֵיהּ חַד הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁמֵיהּ חַד דִּכְתִיב, (זכריה יד) יְיָ אֶחָד וְגוֹ' (בְּלָהוּ) כְּלוֹמַר הַשֵּׁם וְהוּא אֶחָד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בְּפָרְשָׁתָא דָּא: וַיְבָרֵךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל בְּאֵר הַמַּיִם. אָמַר רַבִּי אַבָּא מִחוּץ לָעִיר, דָּא הוּא בֵּי קִבְרֵי. אֶל בְּאֵר הַמָּיִם, דְּתַנְיָא הַנִּקְדָּמִים בְּבָתֵּי קִבְרֵי אוֹתָם שֶׁנָּשְׁאוּ וְנָתְנוּ בַּתּוֹרָה, דְּהָא תְּנַן כְּשֶׁנִּכְנַס אָדָם לַקֶּבֶר מַה דְּשָׁאֲלוּ לֵיהּ תְּחִילָּה אִם קָבַע עִתִּים לַתּוֹרָה דִּכְתִיב, (ישעיה לג) וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּךָ וְגוֹ'. וּכְשֶׁיֵּצֵא אֵינוֹ דִּין (לְקַיְּמָם) לַהֲקִימָם בַּתְּחִלָּה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְעֵת עֶרֶב זֶהוּ יוֹם שִׁשִּׁי שֶׁהוּא עֶרֶב הַשַּׁבָּת שֶׁאָז הַזְּמַן לְקַיְּמָא מִתַּנְיָא, מַאי מַשְׁמַע דְּתָנַן שִׁיתָּא אַלְפֵי שְׁנִין הֲוֵי

תָּא חֲזֵי, הַשְׁתָּא אַבְרָהָם בְּחָכְמְתָא עֲבַד בְּזִמְנָא דְּתָבַע קִבְרָא לְשָׂרָה, דְּהָא כַּד תָּבַע לָא תָּבַע לְמַעַרְתָּא בְּהַהוּא זִמְנָא, וְלָא אָמַר דְּבָעֵי לְאִתְפָּרְשָׁא מִנַּיְיהוּ. אֶלָּא אָמַר, תְּנוּ לִי אֲחוּזַת קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנַי. וְאִי תֵּימָא דְּלָא הֲוָה עֶפְרוֹן תַּמָּן. תַּמָּן הֲוָה, דִּכְתִיב וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת, וְאַבְרָהָם לָא אָמַר לֵיהּ בְּהַהִיא שַׁעְתָּא כְּלוּם. אֶלָּא מַה דְּאָמַר לוֹן, אָמַר כְּמָה דִכְתִיב וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי חֵת וְגוֹ'. וְכִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאַבְרָהָם בָּעָא לְאִתְקְבְּרָא בֵּינַיְיהוּ בֵּין מְסָאֲבִין אוֹ דְּתֹאוּבְתֵּיהּ הֲוָה עִמְּהוֹן, אֶלָּא בְּחָכְמָה עֲבַד. וַיַּלְפִּינָן (דף קכז ע"ב) **אוֹרַח** עַלְמָא, וְהוּא אֶלֶף הַשִּׁשִּׁי שֶׁהוּא סִיּוּם הַכֹּל, וְהַיְינוּ לְעֵת עֶרֶב, זְמַן סִיּוּם הַכֹּל. לְעֵת צֵאת הַשּׁוֹאֲבוֹת, אֵלּוּ הֵם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הַשּׁוֹאֲבִים מֵימֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהוּא עֵת לָצֵאת וּלְהִתְנַעֵר מִן הֶעָפָר.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא עוֹד יֵשׁ לָדַעַת דְּתָנַן אוֹתָם הַמִּתְעַסְּקִים לָדַעַת אֶת בּוֹרְאָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִשְׁמָתָם בְּתַשְׁלוּמָהּ לָעוֹלָם הַבָּא זָכוּ לָצֵאת מִשְּׁבוּעוֹת הַנִּשְׁמָה הוֹלֵךְ לָדַעַת מִי הוּא גּוּפָהּ מַמָּשׁ וּמַאי הוּא. הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין הַמַּיִם אַף עַל גַּב שֶׁתַּלְמִיד חָכָם הוּא הוֹלֵךְ אַחַר הַתַּשְׁלוּם, דִּכְתִיב וְהָיָה הָעַלְמָה הַיּוֹצֵאת לִשְׁאוֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ אֱמוֹר לִי רֶמֶז יְדִיעָתוֹ מִמַּה שֶּׁהִשַּׂגְתָּ. וְאָמְרָה אֵלַי גַּם אַתָּה שְׁתֵּה, אַף אַתָּה עֶבֶד (בְּמוּךְ) כָּמוֹנִי

אַרְעָא הָכָא בְּמָה דְּעָבַד אַבְרָהָם, דְּהָא בְּגִין דְּתִאוּבְתֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ הֲוָה בְּהַהִיא מְעָרְתָּא, אַף עַל גַּב דְּהַוָּה תַּמָּן, לָא בָּעָא לְמִשְׁאַל לֵיהּ מִיָּד הַהוּא רְעוּתָא דְּהַוָּה לֵיהּ בְּמְעָרְתָּא, וְשָׁאִיל בְּקַדְמִיתָא מַה דְּלָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאִינוּן אָחֳרָנִין וְלָא לְעֶפְרוֹן.

כֵּיוָן דְּאָמְרוּ לֵיהּ קַמֵּי עֶפְרוֹן שְׁמָעֵנוּ אֲדֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ וגו׳. מַה כְּתִיב וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת. יָשַׁב כְּתִיב, מִשִּׁירוּתָא דְּמִלִּין דְּאָמַר אַבְרָהָם תַּמָּן הֲוָה. כְּדֵין אָמַר שְׁמָעוּנִי וּפִגְעוּ לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן צֹחַר וְיִתֶּן לִי אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לוֹ וגו׳. וְאִי תֵּימָא בְּגִין יְקָרָא דִּילֵי יַתִּיר וְלֹא נִתְחַלֵּף לִי (עַל) יְדִיעָתְךָ בִּידִיעָתוֹ שֶׁל מָקוֹם בָּרוּךְ הוּא, וְצָרִיךְ אַתָּה לְהַשִּׂיג שֶׁאַתָּה נִבְרָא כָּמוֹנִי.

וְגַם לְגַמַּלֶּיךָ אֶשְׁאָב, כְּלוֹמַר יְדִיעַת הַשָּׂנְתִי שֶׁלֹּא הִשִּׂיגוּ סִיעָתְךָ, וְיָדַעְתִּי כִּי מַעֲלָה יֵשׁ לִי) עָלֶיךָ וְהֵיאַךְ נִבְרָא אַתָּה מִזִּיו הַנָּתוּן אֶצְלְךָ. אִם הוּא אוֹמֵר סִימָן זֶה יְהִי מָסוּר בְּיָדִי עַל כָּל דְּבָרִים אֵלּוּ, וְאֵדַע שֶׁהִיא הָאִשָּׁה הוּא הַגּוּף מֵאוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה הַשְּׁבוּעָה שֶׁהִשְׁבִּיעַנִי:

וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וגו׳. רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּעוֹד שֶׁכָּל הָעִנְיָנִים הוּא רוֹצֶה לְנַסּוֹת עַל הַגּוּף, מַאי כְּתִיב וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, זֶהוּ הַגּוּף קָדוֹשׁ שֶׁנִּתְעַסֵּק בְּדִבְרֵי תוֹרָה וְכֻלּוֹ גּוּפוֹ לְהַשִּׂיג וְלָדַעַת אֶת קוֹנוֹ. אֲשֶׁר יָלְדָה לְבְתוּאֵל, אָמַר רַב יְהוּדָה בְּתוֹ שֶׁל אֵל. בֶּן מִלְכָּה, בֶּן

מְנַיְיכוּ אֲנָא עָבִיד דְּלָא רָעֵינָא בְּכוּ. בְּתוּכְכֶם, בְּגִין לְאִתְקָרָא בֵּינַיְיכוּ דְּרָעֵינָא בְּכוּ בְּגִין דְּלָא אִתְפְּרַשׁ מְנַיְיכוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל אַבְרָהָם בְּמְעַרְתָּא הֵיךְ עָאל. בְּגִין דְּהַוָה רָהִיט אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא עֻגְלָא דְּכְתִיב וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וְגוֹ'. וְהַהוּא בֶּן בָּקָר עָרַק עַד הַהוּא מְעַרְתָּא וְעָאל אֲבַתְרֵיהּ וְחָמָא מַה דְּחָמָא.

תּוּ בְּגִין דְּאִיהוּ צַלֵּי כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וְהַוָה נָפִיק עַד הַהוּא חַקַל דְּהַוָה סָלִיק רֵיחִין עִלָּאִין, וְחָמָא נְהוֹרָא דְּנָפִיק מִגּוֹ מְעַרְתָּא וְצַלֵּי תַּמָּן, וְתַמָּן מַלִּיל עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ מַלְכָּה שֶׁל עוֹלָם. אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם. חֶבְרַת הַשֵּׂכֶל גּוּף שֶׁנִּדְבַּק בַּשֵּׂכֶל וְהִיא אָח הַנִּשְׁמָה. וְכַדָּה עַל שִׁכְמָהּ, מַשָּׂא הַחָכְמָה עָלֶיהָ.

וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ. זֶה מטטרו"ן. וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ, אֱמוֹר לִי רֶמֶז חָכְמָתָא בִּידִיעַת בּוֹרְאֵךְ מִמַּה שֶׁעָסַקְתְּ בָּעוֹלָם שֶׁיָּצְאת מִמֶּנּוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא כִּדְפָרְשִׁינָן, אַחַר כָּל זֶה מַה כְּתִיב וָאָשִׁים הַנֶּזֶם עַל אַפָּהּ וְהַצְמִידִים עַל יָדֶיהָ. אָמַר רַבִּי אַבָּא אוֹתָם הָעֲצָמוֹת שֶׁנִּפְזְרוּ לְכָאן וּלְכָאן, הוּא צוֹמֵד אוֹתָם וְשׁוֹקְלָם זֶה עַל זֶה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נח) וְעַצְמוֹתַיִךְ יַחְלִיץ. אָמַר רִבִּי אַבָּא בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אוֹתוֹ הַגּוּף עוֹמֵד בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשָׁם נִכְנַס בּוֹ נִשְׁמָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִי מוֹלִיךְ הַגּוּף לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָמַר רִבִּי זֵירָא

בָּעָא לֵיהּ, דְּתְאוּבְתֵּיהּ הֲוָה בְּהַהוּא אֲתַר תָּדִיר.

וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי אַמַּאי לָא בָּעָא לָהּ עַד הַשְׁתָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁגְּחוּן עֲלֵיהּ הוֹאִיל וְלָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ. הַשְׁתָּא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ, אָמַר, הָא שַׁעְתָּא לְמִתְבַּע לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, אִי עֶפְרוֹן הֲוָה חָמֵי בְּמַעֲרְתָּא מַה דְּהֲוָה חָמֵי אַבְרָהָם בָּהּ, לָא יָזְבִּין לָהּ לְעָלְמִין. אֶלָּא וַדַּאי לָא חָמָא בָּהּ וְלֹא כְלוּם, דְּהָא לֵית מִלָּה אִתְגַּלְיָא אֶלָּא לְמָארֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ לְאַבְרָהָם אִתְגַּלְיָא וְלָא לְעֶפְרוֹן. לְאַבְרָהָם אִתְגַּלְיָא דִּילֵיהּ הֲוָה, (דף קכח ע"א) לְעֶפְרוֹן לָא הֲוַת אִתְגַּלְיָא לֵיהּ דְּלָא הֲוָה לֵיהּ חוּלָקָא בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עוֹשֶׂה מְחִילוֹת תַּחַת הָאָרֶץ וְהֵם מִתְגַּלְגְּלִים וְהוֹלְכִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. אָמַר רִבִּי יִצְחָק גַּבְרִיאֵ"ל מוֹלִיךְ אוֹתָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְנָא לָן דִּכְתִיב, (בראשית כד) הֲתֵלְכִי עִם הָאִישׁ הַזֶּה, וּכְתִיב הָתָם (דניאל ט) וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַאי דִּכְתִיב וּלְרִבְקָה אָח וּשְׁמוֹ לָבָן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵין יֵצֶר הָרָע בָּטֵל מִן הָעוֹלָם, אַף עַל פִּי שֶׁכְּלוֹ לֹא נִמְצָא קְצָתוֹ נִמְצָא.

תָּא חֲזֵי, בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיָה מוּטָל בָּעוֹלָם הַזֶּה נִקְרָא לוּט, לָעוֹלָם הַבָּא (יְבַדֵּל) יִבָּטֵל מִן הָעוֹלָם, אֲבָל (לֶעָתִיד לָבֹא) לֹא כוּלּוֹ, וְנִקְרָא לָבָן לֹא מְנוּוָל כְּבָרִאשׁוֹנָה אֶלָּא כְּמַאן דְּסָחֵי מְנוּוָלוֹ. לָבָן לְמַאי אִצְטְרִיךְ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְמֶעְבַּד פִּרְיָה וְרִבְיָה

לָא אִתְגְּלִי לְעָפְרוֹן כְּלוּם,
וְלָא הֲוָה חָמֵי אֶלָּא חַשׁוֹכָא,
וְעַל דָּא זַבִּין לָהּ.
וּמַה דְּלָא תָּבַע אַבְרָהָם
בְּקַדְמִיתָא דְּיַזְבִּין לֵיהּ
זָבִין, דְּהָא אַבְרָהָם לֹא
קָאָמַר אֶלָּא וְיִתֶּן לִי אֶת
מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לוֹ
וְגוֹ'. בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי
וְגוֹ', וְאִיהוּ אָמַר הַשָּׂדֶה
נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ
לְךָ נְתַתִּיהָ וְגוֹ'. בְּגִין דְּכֹלָּא
הֲוָה מָאִיס עֲלֵיהּ דְּעָפְרוֹן
דְּלָא יָדַע מַה הִיא.
וְתָא חֲזֵי, כַּד עָאל אַבְרָהָם
בִּמְעַרְתָּא בְּקַדְמִיתָא,
חָמָא תַּמָּן נְהוֹרָא, וְאִתְרְמֵי
עַפְרָא קַמֵּיהּ, וְאִתְגְּלִי לֵיהּ
תְּרִין קִבְרִין אַדְהָכִי אִסְתַּלַּק
אָדָם בִּדְיוּקְנֵיהּ וְחָמָא לֵיהּ
לְאַבְרָהָם וְחַיֵּיךְ, וּבֵיהּ (הֲוָה)
אִצְטְרִיךְ, דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן
אִם אֵין יֵצֶר הָרָע נִמְצָא,
פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֵינוֹ מָצוּי.
תָּא שְׁמַע כֵּיוָן שֶׁהַגּוּף נִבְנָה
וְעוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ, מַאי כְּתִיב
וַיִּשַׁלְּחוּ אֶת רִבְקָה אֲחוֹתָם
וְגוֹ'. מַאי (הֲוֵי) וְאֶת מְנִיקְתָּהּ,
זֶה כֹּחַ הַתְּנוּעָה. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר זֶה כֹּחַ הַגּוּף.
רַבִּי אַבָּהוּ פָּתַח בְּהַאי קְרָא
(שיר השירים ד) אִתִּי מִלְּבָנוֹן
כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי וְגוֹ',
אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ כֵּיוָן שֶׁהַגּוּף
נִבְנָה עַל קִיּוּמוֹ וּמְבִיאִין
אוֹתוֹ לְקַבֵּל נִשְׁמָתוֹ לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, הַנִּשְׁמָה מַמְתֶּנֶת
אֵלָיו וְיוֹצֵאת לִקְרָאתוֹ כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ
בַּשָּׂדֶה. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב
אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה. זוֹ הִיא
הַנִּשְׁמָה. תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ
אֲמָנָה, הֵיינוּ דִּכְתִיב וַיִּשָּׂא
עֵינָיו וַיַּרְא.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אִם הִיא
הַנִּשְׁמָה, תִּינַח אַבְרָהָם

יָדַע אַבְרָהָם דְּתַמָּן (הֲוָה) הוּא זַמִּין לְאִתְקְבָרָא.

אָמַר לֵיהּ, אַבְרָהָם, בְּמָטוּ מִינָךְ, קוּסְטָרָא קְטִיר אִית הָכָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמַרְנִי הָכָא וּמֵהַהוּא זִמְנָא עַד הַשְׁתָּא אִתְטַמַּרְנָא כְּגִילְדָא דְּקִירְטָא עַד דַּאֲתִית אַנְתְּ בְּעַלְמָא, הַשְׁתָּא מִכָּאן וָאֵילָךְ הָא קַיּוּמָא לִי וּלְעַלְמָא הֲוָה בְּגִינָךְ.

חֲמֵי מַה כְּתִיב וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ, קַיְמָה מַמָּשׁ הֲוָה לֵיהּ מַה דְּלָא הֲוָה לֵיהּ עַד הַשְׁתָּא. רַבִּי אַבָּא אָמַר וַיָּקָם הַשָּׂדֶה, וַדַּאי קַיְמָה מַמָּשׁ דְּקָם וְאִסְתַּלַּק קַמֵּיהּ דְּאַבְרָהָם בְּגִין דְּעַד הַשְׁתָּא לָא אִתְחֲזֵי כִּדְקָאֲמָרָן, אֲבָל יִצְחָק מַהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ הָא חַבְרַיָּיא אָמְרוּ דְּעַבְשָׁיו אִתְקְרֵי יִצְחָק עַל שׁוּם חֶדְוָותָא סַגִּיאָה דִּבְעָלְמָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בַּתְּחִלָּה נִקְרֵאת הַנְּשָׁמָה אַבְרָהָם וְהַגּוּף שָׂרָה, עַכְשָׁיו נִקְרֵאת הַנְּשָׁמָה יִצְחָק וְהַגּוּף רִבְקָה. תְּנַן בְּמַתְנִיתִין, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אַרְבָּעִים שָׁנָה קוֹדֶם קִיּוּם הַגּוּף מַמְתֶּנֶת הַנְּשָׁמָה לַגּוּף בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּאֵיזֶה מָקוֹם בְּמָקוֹם הַמְּקֻדָּשׁ.

אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ תָּא חֲזֵי, וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ. אוֹהֵב לְאוֹתוֹ הַגּוּף וּמִתְנַחֵם עִמּוֹ, וְהוּא עֵת לְשִׂחוֹק וְהַחֶדְוָה בָּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָא כָּל פָּרָשָׁתָא דָּא אִתְבְּרַר לָן, אֲבָל לָא יָכִילְנָא לְמִנְדַּע מַהוּ:

תַּמָּן כְּלוּם, וְהַשְׁתָּא מַה דְּהֲוָה טָמִיר קָם וְאִסְתַּלִּיק וּכְדֵין קָם כְּלָא בְּנִמּוּסוֹי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל אַבְרָהָם בִּמְעַרְתָּא וְאָעִיל שָׂרָה תַּמָּן, קָמוּ אָדָם וְחַוָּה וְלָא קַבִּילוּ לְאִתְקְבָרָא תַּמָּן, אָמְרוּ וּמַה אֲנַן בְּכִסּוּפָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא עַלְמָא בְּגִין הַהוּא חוֹבָא דְּגָרִימְנָא וְהַשְׁתָּא יִתּוֹסַף לָן כִּסּוּפָא אָחֳרָא מִקַּמֵּי עוֹבָדִין טָבִין דְּבָכוּ.

אָמַר אַבְרָהָם הָא אֲנָא זַמִּין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינָךְ דְּלָא תִּכְסִיף קַמֵּיהּ לְעָלְמִין. מִיָּד וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת (דף קכח ע"ב) שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, מַאי וְאַחֲרֵי כֵן. בָּתַר דְּקַבִּיל אַבְרָהָם עֲלֵיהּ מִלָּה דָּא.

אָדָם עָאל בְּדוּכְתֵּיהּ חַוָּה לָא עָאלַת, עַד דְּקָרִיב אַבְרָהָם וְאָעִיל לָהּ לְגַבֵּי אָדָם וְקַבִּיל לָהּ בְּגִינֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, לְשָׂרָה לָא כְּתִיב אֶלָּא אֶת שָׂרָה לְאַסְגָּאָה חַוָּה, וּכְדֵין אִתְיַישְׁבוּ בְּדוּכְתַּייהוּ כְּדְקָא יָאוּת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, וְתָנִינָן בְּאַבְרָהָם. תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ דָּא אָדָם וְחַוָּה. אֵלֶּה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לֹא כְּתִיב, אֶלָּא תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְלֹא תוֹלְדוֹת בַּר נָשׁ. וְאִינּוּן אִתְקְיְימוּ בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם. וּמְנָא לָן דְּאִתְקְיְימוּ בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם. דִּכְתִיב וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם. וְעַד דְּאָתָא אַבְרָהָם לָא אִתְקְיְימוּ אָדָם וְחַוָּה בְּדוּכְתַּייהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי, אָמַר הַאי מְעָרְתָּא לָאו אִיהוּ כְּפֵילְתָּא, דְּהָא כְּתִיב מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, וּקְרָא קָרֵי לָהּ לְבָתַר מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה, מַכְפֵּלָה קָא קָרֵי לֵיהּ לַשָּׂדֶה.

אָמַר לֵיהּ הָכִי קָאָרֵי לֵיהּ מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְיִתֶּן לִי אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, אֲבָל וַדַּאי חַיֵּיךְ לָאו מְעָרְתָּא אִיהוּ מַכְפֵּלָה. וְלָאו שָׂדֶה אִקְרֵי מַכְפֵּלָה, אֶלָּא הַאי שָׂדֶה וּמְעָרְתָּא עַל שׁוּם מַכְפֵּלָה אִקְרוּן שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה וַדַּאי וְלָא מְעָרְתָּא, דְּהָא מְעָרְתָּא בַּשָּׂדֶה אִיהִי, וְהַהוּא שָׂדֶה קָאִים בְּמִלָּה אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, יְרוּשָׁלַם כָּל אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אִתְכַּפַּל תְּחוֹתָהּ. וְאִיהִי קָיְימָא לְעֵילָא וְתַתָּא, כְּגַוְונָא דָּא יְרוּשָׁלַם לְעֵילָא יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא, אַחִידָא לְעֵילָא וְאַחִידָא לְתַתָּא, יְרוּשָׁלַם לְעֵילָא אַחִידַת בְּתְרִין סִטְרִין לְעֵילָא וְתַתָּא (יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא אַחִידַת בְּתְרִין סִטְרִין לְעֵילָא וְתַתָּא) וּבְגִין כָּךְ כְּפֵילְתָּא הִיא.

וְעַל דָּא הַאי שָׂדֶה מֵהַהִיא כְּפֵילְתָּא אִיהוּ דְּבֵיהּ שַׁרְיָא. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב כְּרִיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ לְעֵילָא וְתַתָּא, וּבְגִין כָּךְ שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה וַדַּאי וְלָא שָׂדֶה כְּפוּל. (דף קכט ע"א)

תּוּ רָזָא דְמִלָּה שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה וַדַּאי, מַאן מַכְפֵּלָה, ה' דְּבִשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִיהִי מַכְפֵּלָה. וְכוּלָּא קָיְימָא כְּחַד,

וּבְגִינֵיהּ קָאֲמַר בְּאוֹרַח סָתִים ה' מַכְפֵּלָה דְּלָא הֲוֵי בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אֶת אָחֳרָא מַכְפֵּלָה בַּר אִיהִי.

וְאַף עַל גַּב דְּמְעַרְתָּא כָּפֶלְתָּא הֲוָה וַדַּאי דְּאִיהִי מְעַרְתָּא גּוֹ מְעַרְתָּא, אֲבָל עַל שׁוּם אָחֳרָא אִקְרֵי מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְאַבְרָהָם יָדַע, וְכַד אָמַר לִבְנֵי חֵת כַּסֵּי מִלָּה וְאָמַר וְיִתֶּן לִי אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, עַל שׁוּם דְּאִיהִי מְעַרְתָּא כָּפֶלְתָּא, וְאוֹרַיְיתָא לָא קָרֵי לָהּ אֶלָּא מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה כִּדְקָא יָאוּת.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד כֹּלָּא לְאִשְׁתַּכְחָא הַאי עַלְמָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּלְאִתְדַּבָּקָא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי יְקָרֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי:

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים סח) אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ, הַאי קְרָא (צד ע"ב) אִתְּמַר, אֲבָל זַכָּאָה הוּא בַּר נָשׁ דְּאוֹרְחוֹי אִתְכַּשָּׁרָן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ אִתְרָעֵי בֵּיהּ לְקָרָבָא לֵיהּ לְגַבֵּיהּ.

מדרש הנעלם

וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה. וּלְשִׁקּוּלָא דְּדַעְתָּא כָּל פָּרְשָׁתָא דָּא לִיסְתּוּרִי.

כַּד אַתָּא רַב דִּימִי, אָמַר, הַאי פָּרְשָׁתָא דָּא שָׁמַעְנָא וְלָא אִדְכַּרְנָא, אָמְרוּ דְּעָלְאִין תַּקִּיפִין לָא זְמִנּוּהָ לְגַלָּאָה וְאַנַן מַאי גֵּימָא. קָם רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר מִמְּתִיבְתָּא

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם אִתְקְרִיב לְגַבֵּיהּ וְתַאוּבְתֵּיהּ דִּילֵיהּ הֲוָה כָּל יוֹמוֹי בְּהַאי, וְלָא אִתְקְרִיב אַבְרָהָם בְּיוֹמָא חָדָא אוֹ בְּזִמְנָא חָדָא, אֶלָּא עוֹבָדוֹי קָרִיבוּ לֵיהּ בְּכָל יוֹמוֹי מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּאִסְתַּלַק בְּדַרְגּוֹי.

כַּד הֲוָה סִיב וְעָאל בְּדַרְגִּין עִלָּאִין כְּדְקָא חָזֵי דְּכִתִיב וְאַבְרָהָם זָקֵן, וּכְדֵין בָּא בַּיָּמִים בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין בְּאִינּוּן יוֹמִין יְדִיעָאן בְּרָזָא דִמְהֵימְנוּתָא. וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. דְּמִתַּמָּן נָפְקִין כָּל בִּרְכָאן וְכָל טִיבוּ. זַכָּאִין אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּתִשְׁבָּה דְּהָא בְּשַׁעְתָּא חָדָא בְּיוֹמָא חָדָא בִּרְגָעָא חָדָא (דף קכט ע"ב) **קְרִיבִין לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּחַבְרָנָא מָארֵי מַתְנִיתָא גַּלְיָא.**

קָמוּ וְאָזְלוּ הוּא וְרִבִּי יֵיסָא וְרִבִּי חִיָּיא, אַשְׁכְּחוּהָ לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וַהֲוָה מְגַלֶּה רָזִין דְּתִפְלִין. עָאלוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ בְּמַאי אִתְעַסַּק מַר. אָמַר לוֹן טַעְמָא דְּתִפְלִין אַמִּינָא, דְּהָא זַכָּאָה הוּא בַּר נָשׁ דְּמָנַח תְּפִלִּין וְיָדַע טַעְמָא דִּידֵהּ.

אָמְרוּ אִי נִיחָא קַמֵּיהּ דְּמַר לֵימָא לָן מִלָּה. אָמְרוּ שְׁמַעְנָא מֵאֲבוּךְ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמוֹ סַגִּיאָה דְּהֲוָה לֵיהּ עִם יִשְׂרָאֵל אָמַר לוֹן לְמֶעְבַּד לֵיהּ בֵּי מַשְׁכְּנָא כְּגַוְונָא דִּרְתִיכָא עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא וְייֵתֵי דִיוּרֵיהּ עִמְּהוֹן הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם. וְשָׁמַעְנָא מֵאֲבוּךְ דְּהָכָא סָתִים טַעְמָא דִּתְפִלִּין בְּהַאי פִּסּוּקָא.

אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא

דְּלָא הֲוָה הָכִי אֲפִילּוּ לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים דְּאִתְקְרִיבוּ גַּבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה שְׁנִין. אַבְרָהָם לָא עָאל בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין עַד דַּהֲוָה סִיב כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְכֵן דָּוִד דִּכְתִיב (מלכים א א) וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים. אֲבָל מָאֲרִיהּ דְּתִשְׁוּבָה מִיָּד עָאל וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר תָּנִינָן אֲתַר דְּמָאֲרִיהוֹן דִּתְשׁוּבָה קָיְימֵי בֵּיהּ, בְּהַהוּא עַלְמָא, צַדִּיקִים גְּמוּרִים לֵית לוֹן רְשׁוּ לְקָיְימָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּאִינּוּן קְרִיבִין לְמַלְכָּא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, וְאִינּוּן מָשְׁכֵי עֲלַייְהוּ בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא יַתִּיר וּבְחֵילָא סַגְיָא לְאִתְקָרְבָא לְמַלְכָּא.

עִלָּאָה אִתְעֲבַד מְקֻדָּשׁ בִּרְתִיכוֹי קַדִּישִׁין, וּבָתַר כֵּן אַשְׁרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיוֹרֵיהּ עִמְּהוֹן, כְּעִנְיָינָא דָּא, וּכְגַוְונָא דָּא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא מָארֵי מַתְנִיתָא בְּטַעְמָא דְּתִפְלִין, לְמֶהֱוֵי הַהוּא גַּבְרָא הוּגְמָא דִּרְתִיכֵי עִלָּאִין, דִּרְתִיכָא תַּתָּאָה דִּרְתִיכָא עִלָּאָה, לְמֵיתֵי מַלְכוּתָא דִּילֵיהּ וְיַשְׁרֵי דְּיוֹרֵיהּ עִלָּוֵיהּ. וְתָנִינָן אִית בֵּיהּ רָזִין עִלָּאִין וְדוּגְמֵיהוֹן, וְאִית בֵּיהּ תְּלַת דִּרְתִיכִין, הוּגְמַת עִלָּאִין קַדִּישִׁין רָזִין דִּתְלַת אַתְוָותָא דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁי, עִלְּמִין תְּלַת, דִּרְתִיכִין תְּלָתָא אַתְוָותָא, אַרְבַּע פָּרְשִׁיוֹת שַׁלִּיט עַל אַרְבַּע, וְעַל כָּךְ רָזָא דְּשִׁי"ן דִּתְלַת כְּתִרִין, וְשִׁי"ן דְּאַרְבַּע כְּתִרִין, תְּלָתָא מְלָכִין שַׁלִּיטִין בְּגוּפָא תְּפִילִין עֲלַוֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, אִלֵּין תְּפִילִין דְּרֵישָׁא, תְּפִילִין דִּדְרוֹעָא אַרְבַּע פָּרְשִׁיָּין.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אַתְרִין מְתוּקָנִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא עָלְמָא, וּבְכֻלְּהוּ בֵּי מוֹתְבֵי לוֹן לַצַּדִּיקִים. כָּל חַד וְחַד לְפוּם דַּרְגֵּיהּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

כְּתִיב, (תהלים סה) **אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ דְּסָלְקִין אינון נִשְׁמָתִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּלְאִתְאַחָדָא בְּאַחְסַנְתֵּיהוֹן דְּאִתְתַּקְנָן לְהוּ. יִשְׂבַּע בְּטוּב בֵּיתֶךָ, אִלֵּין אַתְרִין וְדַרְגִּין לְבַר, וּמַאן אינון, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר** (זכריה ג) **וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה. וְהַאי הוּא דַּרְגָּא בֵּין קַדִּישִׁין עִלָּאִין.**

וּמַאן דְּזַכָּאִין לְדַרְגָּא דָּא, אינון שְׁלִיחָן דְּמָארֵי לְבָא רָכִיב דּוּגְמָא דִּרְתִיכָא תַּתָּאָה וְתַתָּאָה רָכִיב. עוֹד תָּנִינָן דָּא רְכִיבָא דִּדְרוֹעָא לְתַתָּא. וְלִבָּא רָכִיב, דּוּגְמָא דְּאִיהוּ לְתַתָּא וְאִתְמַסְּרוּן בִּידֵיהּ לְאַעֲלָאָה לוֹן כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, כָּךְ לִבָּא הוּא רָכִיב לְתַתָּא וְאִתְמַסְּרוּ בִּידוֹי כָּל אֲבְרֵי גוּפָא.

וְעֵילָּא מִגֵּיהּ אַרְבָּע פָּרָשָׁיִן עַל מוֹחָא דְּרֵישָׁא אִיהוּ, אֶבֶל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיטָא עִלָּאָה מַלְכָּא מִכֻּלָּא. (ורוחַ) **וְרָזָא דְּחָכְמְתָא דָּא, הוּא כְּגַוְונָא דְּמַקְדְּשָׁא דִּכְתִיב וַעֲשֵׂה כְּרוֹב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וּכְרוֹב אֶחָד מִקָּצָה. וְעַלַּיְיהוּ דְּיוּרֵיהּ דְּמַלְכָּא בְּאַרְבַּע אַתְוָון תְּרִין רְתִיכִין.**

וּכְהַאי גַּוְונָא לִבָּא וּמוֹחָא, לִבָּא מִכָּאן וּמוֹחָא מִכָּאן וְעַלַּיְיהוּ מְדוֹרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְבַּע (ד"א אַרְבַּע) **פָּרָשִׁיָּין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִכָּאן וּלְהָלְאָה רָזֵי**

עַלְמָא כְּאִינּוּן מַלְאָכִין וְעָבְדִין שְׁלִיחוּתָא תָּדִיר בִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, בְּגִין דְּאִלֵּין (אִתְקַדָּשׁוּ) תָּדִיר בְּקִדּוּשָׁה וְלָא אִסְתָּאֲבוּ. כְּגַוְונָא דָּא, מַאן דְּאִסְתָּאַב בְּהַאי עַלְמָא אִיהוּ מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאָב, וְכַד נָפַק נְשָׁמָתֵיהּ מִגֵּיהּ מְסָאֲבִין לֵיהּ וּמְדוֹרֵיהּ בֵּין אִינּוּן מְסָאֲבִין וְאִלֵּין אִינּוּן מַזִּיקִין דְּעַלְמָא. כְּמָה דְּאִתְמְשַׁךְ בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא הָכִי הוּא מְדוֹרֵיהּ וְאִתְמְשַׁךְ בְּהַהוּא עַלְמָא (נט וְאִינּוּן רוּחֵי מְסָאֲבֵי מְסָאֲבִין לֵיהּ וְאָעֲלִין לֵיהּ לְגֵיהִנֹּם.

תָּא חֲזֵי מַאן דְּאִתְקַדַּשׁ וְנָטִיר גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא דְּלָא אִסְתָּאַב. מְדוֹרֵיהּ בְּהַהוּא עַלְמָא בֵּין אִינּוּן קַדִּישִׁין (דף קכ ע"א) עִלָּאִין דְּכִתְרֵי אַתְוָותָא וּפָרְשָׁיִן בְּגוּפַיְיהוּ וּרְצוּעוֹתֵיהוֹן. הַלָּכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וּרְמִיזָא דִּלְהוֹן אִתְגְּלִי וְטַעְמָא דְּכֹלָּא בִּתְלַת עֶשֶׂר מִכִּילָן (דְּרַחֲמֵי). אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אִלְמָלֵא לָא אָתֵינָא אֶלָּא בְּדִיל רָזָא דָּא דַּיֵּי. אָמְרוּ לֵיהּ זַכָּאָה חוּלָקָךְ לְעַלְמָא דְּאָתֵי דְּכָל רָז לָא אָנִיס לָךְ. אָמְרוּ לֵיהּ אָתֵינָא קַמֵּיהּ דְּמַר לְמִנְדַּע רָזָא דְּהַאי פְּסוּקָא וַיּוֹסֵף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה. אָמַר פֵּירוּשָׁא דְּהַאי פְּסוּקָא כְּמָה דְּגָלוּ חַבְרָנָא מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּכַד נְשָׁמָתָא יָתֵי בְּהַהוּא גּוּפָא קַדִּישָׁא דִּילָהּ, הָא מִילָּיָא הֲווּ עַל חַיָּיבָיָא דְּיִקּוּמוּן וְיִכְשְׁרוּן עוֹבָדִין וְיִתֵּן לְהוּ מְזִיוָא יְקָרָא דִּילֵיהּ דְּיִנְדְּעוּן וְיִתּוּבוּן וְיִזְכּוּן זְכוּתָא שְׁלֵימָתָא.

וְכַד חָמָא שְׁלֹמֹה דָּא הֲוָה סַגֵּי (ד"א תַּוָּה סַגֵּי) וְאָמַר (קהלת ח) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים

וְעָבְדִין שְׁלִיחוּתָא תְּדִיר, וְאִלֵּין קָיְימֵי בַּחֲצֵר כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כז) **אֵת חֲצַר הַמִּשְׁכָּן.**

וְאִית אָחֳרָנִין דְּאִינּוּן לְגוֹ יַתִּיר, דְּלָאו אִינּוּן בַּחֲצֵר אֶלָּא בְּבֵיתָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים סה) **נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ. אָמַר דָּוִד נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ, כֵּיוָן דְּאָמַר יִשְׂכֹּן חֲצֵרֶיךָ, אַמַּאי כְּתִיב נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ, יִשְׂבַּע בְּטוּב בֵּיתֶךָ מִיבָּעֵי לֵיהּ כְּמָה דִּכְתִיב יִשְׂכֹּן. אֶלָּא הָא תָּנִינָן לֵית יִשִּׁיבָה בָּעֲזָרָה אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִד בִּלְחוֹדַיְיהוּ.**

וְאִית אָתַר לַחֲסִידֵי עֶלְיוֹנִין דְּעַיְילֵי לְגוֹ, וּמַאי אִינּוּן, כְּדִכְתִיב, (במדבר ג) **וְהַחוֹנִים לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן קֵדְמָה קְבוּרִים וָבָאוּ וּמִמְקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ, שֶׁיָּבֹאוּ וְיִחְיוּ מִמְקוֹם קָדוֹשׁ. וְתָנִינָן**

אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּתִיב, (ירמיה ג) הֲיַהֲפֹךְ כּוּשִׁי עוֹרוֹ וְנָמֵר חֲבַרְבֻּרְתָּיו, כְּךָ הָרְשָׁעִים שֶׁלֹּא זָכוּ לָשׁוּב בָּעוֹלָם הַזֶּה וּלְהַקְטִיר מַעֲשִׂים טוֹבִים לָעוֹלָם, לֹא יַקְטִירוּ בָּעוֹלָם הַבָּא. רְאֵה מַה כְּתִיב וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה, וְשֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם נְשָׁמָה לְגוּפָם וּלְקַרְבָּם בִּתְשׁוּבָה, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַתֵּלֶד לוֹ אֶת זִמְרָן וְאֶת יָקְשָׁן, הַרְבֵּה מַעֲשִׂים רָעִים עַד שֶׁנִּגְרְשִׁים מִן הָעוֹלָם דִּכְתִיב וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ. וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (דניאל יב) וְרַבִּים מִישֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ וְגוֹ', וְעַל הָאַחֲרִים נֶאֱמַר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וְגוֹ'.

לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזָּרָחָה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו וְגוֹ'. וְכַמָּה מָדוֹרִין עַל מָדוֹרִין וּנְהוֹרִין עַל נְהוֹרִין מִתְפָּרְשָׁן בְּהַהוּא עַלְמָא, וְכָל חַד אִכְסִיף מִנְּהוֹרָא דְּחַבְרֵיהּ, כְּמָה דְּעוֹבָדִין אִתְפָּרְשָׁן בְּהַאי עַלְמָא הָכִי נָמֵי דּוּכְתִּין וּנְהוֹרִין מִתְפָּרְשָׁן בְּהַהוּא עָלְמָא.

וְתָא חֲזֵי הָא אִתְּמַר דְּאָפִילוּ בְּהַאי עַלְמָא כַּד בַּר נָשׁ נָאִים עַל עַרְסֵיהּ, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה הַאי מַשְׁמַע עַל פָּרְשָׁתָא, וּמַשְׁמַע דְּאוֹתוֹ זְמַן (נקרא) (ס"א אָבַד) עַבַד שֵׁם (הַנִּשְׁמָה) אַבְרָהָם, וּבְמִקּוֹמוֹ נִקְרָאת יִצְחָק כִּדְקָאָמַרְן, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִי. עִם יְדִיעַת הַחַי שֶׁהוּא חַי הָעוֹלָמִים לָדַעַת וּלְהַשִּׂיג מַה שֶּׁלֹּא הִשִּׂיג בָּעוֹלָם הַזֶּה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה יא) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ, (עַד כָּאן מִדְּרַשׁ הַנֶּעְלָם)

וְנִשְׁמָתִין אִצְטְרִיכוּ לְאִתְשׁוֹטְטָא בְּעַלְמָא וְנָפְקוּ מִגּוֹ גּוּפָא, לָאו כָּל נִשְׁמָתָא וְנִשְׁמָתָא סַלְקָא וְשַׁטְיָא לְמֶחֱזֵי בִּיקָר סֵבָּר אַפֵּי דְּעַתִּיק יוֹמִין, אֶלָּא כְּמָא דְּאִתְמְשִׁיךְ תָּדִיר וּכְפוּם עוֹבָדֵי הָכִי נִשְׁמָתֵיהּ סַלְקָא.

אִי אִסְתָּאַב אִיהוּ נָאִים וְנִשְׁמָתָא נָפְקָא וְכָל אִינּוּן רוּחִין מְסָאֲבִין נָקְטִין לָהּ וְאִתְדַּבְּקַת בְּהוּ בְּאִינּוּן דַּרְגִּין תַּתָּאִין דְּשָׁטְיָין בְּעַלְמָא וְאִינּוּן מוֹדִיעִין לָהּ מִלִּין דְּאִינּוּן קְרִיבִין לְמֵיתֵי בְּעַלְמָא, וּלְזִמְנִין דְּמוֹדְעִין לָהּ מִלִּין כְּדִיבָן וְחָיְיכָן בָּהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִי זָכֵי בַּר נָשׁ כַּד אִיהוּ נָאִים, וְנִשְׁמָתֵיהּ סָלְקָא אָזְלָא וְשָׁטְיָא וּבָקְעָא בֵּין אִלֵּין רוּחִין מְסָאֲבִין, וְכֻלְּהוּ מַכְרִיזִין וְאָמְרִין, פַּנּוּ אֲתַר פַּנּוּן, לָאו דָּא מִסְטָרָא, וְאִיהִי סָלְקָא בֵּין אִינּוּן קַדִּישִׁין וּמוֹדָעֵי לָהּ מִלָּה חָדָא דְּקִשׁוֹט.

וְכַד נָחֲתָא כָּל אִינּוּן חֲבִילִין טְרִיקִין בָּעָאן לְאִתְקָרָבָא בַּהֲדָהּ לְמִנְדַּע הַהִיא מִלָּה, וְאִינּוּן מוֹדָעִין לָהּ מִלִּין אָחֳרָנִין, וְהַהִיא מִלָּה דְּנָטְלָא גּוֹ אִינּוּן קַדִּישִׁין בֵּין אִינּוּן אָחֳרָנִין אִיהוּ כְּעִבּוּרָא גּוֹ תִּיבְנָא. וְהַאי (מַאן אִיהוּ (דף קכ ע"ב)

דְּזָבֵי יַתִּיר בְּעוֹד דְּאִיהוּ קָאִים וְנִשְׁמָתָא קָיְימָא בְּהַאי עָלְמָא.

כְּגַוְונָא דָּא כַּד נָפְקִין נִשְׁמָתִין מִגּוּפָא מֵהַאי עָלְמָא, בָּעָאן לְסַלְקָא, וְכַמָּה תַּרְעִין חֲבִילֵי טְהִירִין קָיְימֵי, (ו) אִי אִינּוּן מִסְטָרַייהוּ כֻּלְּהוּ אָחֲדִין בְּהוּ בְּאִינּוּן נַפְשָׁאן וּמָסְרֵי לוֹן בִּידָא דְּדוּמָה לְאָעָלָא לוֹן בַּגֵּיהִנָּם. וּלְבָתַר סָלְקָן וְאָחֲדָן בְּהוּ וְאִינּוּן נָטְלֵי לְהוֹן וּמַכְרְזֵי בְּהוּ אִלֵּין אִינּוּן דְּעָבְרוּ עַל פִּקּוּדֵי דְּמָארֵיהוֹן, וְכֵן שָׁטְיִין בְּכָל עָלְמָא. וּלְבָתַר מְהַדְּרֵי לְהוּ לַגֵּיהִנֹּם, וְכֵן עַד תְּרֵיסַר יַרְחֵי. לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי מִשְׁתַּכְּכֵי בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְחֲזֵי לוֹן. אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּזָכוּ סָלְקֵי לְעֵילָא כְּמָה דְּאִתְמַר וְזָכָאן בְּדוּכְתַיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִתְגְּנִיז לְהוּ כַּמָּה טָבִין

לְהַהוּא עַלְמָא, וְלֵית אֲתַר פְּנִימָאָה בְּכָל אִינּוּן כְּאִינּוּן דְּיַדְעֵי רָזָא דְמָארֵיהוֹן וְיָדְעֵי לְאִתְדַּבְקָא בֵּהּ בְּכָל יוֹמָא, עַל אִלֵּין כְּתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ, יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

מַאי לִמְחַכֵּה לוֹ, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (איוב לב) חִכָּה אֶת אִיּוֹב בִּדְבָרִים. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּדָחֲקִין לְמִלָּה דְחָכְמְתָא, וְדָייְקִין לָהּ, וּמְחַכָּאן לָהּ לְמִנְדַּע בְּרִירָא דְמִלָּה, וְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְמָארֵיהוֹן, אִלֵּין אִינּוּן דְּמָארֵיהוֹן מִשְׁתַּבַּח בֵּהּ בְּכָל יוֹמָא, אִלֵּין אִינּוּן דְּעָאלִין בֵּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, וְאִלֵּין עָאלִין כָּל תַּרְעֵי דְלֵעֵילָּא וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵהוֹן, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעַלְמָא דֵין וּבְעַלְמָא דְאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם עָאל לְמִנְדַּע וּלְאִתְדַּבְקָא בְּמָארֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת לְבָתַר דְּאַקְדִּים עוֹבָדוֹי בְּקַדְמִיתָא, וְזָכָה בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, וְאִתְבָּרַךְ מֵאֲתַר דְּכָל בִּרְכָאן נָפְקֵי מִתַּמָּן, דִּכְתִיב וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. מַאי בַּכֹּל. אֲתַר דְּנַהֲרָא דְלָא פַּסְקֵי מֵימוֹי לְעָלְמִין.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא תָּא חֲזֵי, דְּאַבְרָהָם לָא בָּעָא לְאִתְעָרְבָא בִּנְשֵׁי עַלְמָא וּלְאִתְדַּבְקָא בִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּגִין דִּנְשַׁיָּיא דִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אִינּוּן סָאֲבִין לְגוּבְרַייְהוּ וּלְאִינּוּן דְּמִתְדַּבְקִין בְּהוֹן, בְּגִין דְּכַד אַבְרָהָם יָדַע חָכְמְתָא, יָדַע

עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא וּמֵאָן אֲתַר נָפְקֵי וְשַׁטְיָין רוּחֵי מְסָאֲבִין בְּעַלְמָא, וְעַל דָּא אוֹמֵי לְעַבְדֵּיהּ דְּלָא יִסַּב אִתְּתָא לִבְרֵיהּ מִשָּׁאָר עַמִּין.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (קהלת יב) וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאָדָם, נָטַל עֲפָרֵיהּ מֵאַתַר דְּמַקְדְּשָׁא, וּבָנָה גּוּפֵיהּ מֵאַרְבַּע סִטְרִין דְּעַלְמָא, דְּכֻלְּהוּ יָהֲבוּ לֵיהּ חֵילָא, לְבָתַר אִתְרַק עֲלֵיהּ רוּחָא דְּחַיֵּי כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וְגוֹ' לְבָתַר קָם וְיָדַע דְּאִיהוּ מֵעֵילָא וְתַתָּא, וּכְדֵין אִתְדַּבַּק וְיָדַע חָכְמָה עִלָּאָה.

כְּגַוְונָא דָּא כָּל בַּר נָשׁ דְּעַלְמָא אִיהוּ כָּלִיל מֵעֵילָא וְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן דְּיָדְעִין לְאִתְקַדְּשָׁא בְּהַאי עַלְמָא כְּדְקָא יָאוּת, כַּד אוֹלִידוּ בַּר, מָשְׁכִין עֲלֵיהּ רוּחַ קַדִּישָׁא מֵאַתַר דְּכָל קַדִּישֵׁי נָפְקִין מִנֵּיהּ, וְאִלֵּין אִקְרוֹן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּגוּפָא אִתְעֲבִיד בְּקִדּוּשָׁה כְּדְקָא יָאוּת, הָכִי נָמֵי יָהֲבִין לֵיהּ רוּחָא מֵאַתַר עִלָּאָה קַדִּישָׁא כְּדְקָא חָזֵי וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּזַמִּין בַּר נָשׁ לְמֵיהַב חוּשְׁבַּן עוֹבָדוֹי עַד לָא יִפּוֹק מֵעַלְמָא, הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּחוּשְׁבַּן אִיהוּ, דְּגוּפָא וְנִשְׁמָתָא יָהֲבִי חוּשְׁבְּנָא. לְבָתַר נִשְׁמָתָא

אִתְפָּרְשָׁא מִינֵּיהּ, וְגוּפָא תָּב לְאַרְעָא, וְכֹלָּא תָּב לַאֲתֵרֵיהּ דְּאִתְנְסִיב מִתַּמָּן וְהָא אוּקְמוּהָ, עַד זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לַאֲחָיָיא מֵתַיָּיא כֹּלָּא גְּנִיז קַמֵּיהּ.

וְהַהוּא גּוּפָא מַמָּשׁ וְהַהִיא נִשְׁמָתָא מַמָּשׁ זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְבָא לְעָלְמָא כְּמִלְקַדְמִין וּלְחַדְּתָא אַנְפֵּי עַלְמָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן. וְהַהִיא נִשְׁמָתָא מַמָּשׁ גְּנִיזָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתָבַת לְאַתְרָהּ כְּפוּם אַרְחָהָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. וּלְזִמְנָא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲחָיָיא מֵתַיָּיא, זַמִּין אִיהוּ לְאַרָּקָא טַלָּא מֵרִישֵׁיהּ עֲלַיְיהוּ, וּבְהַהוּא טַלָּא יְקוּמוּן כֹּלָּא מֵעַפְרָא.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ. מַאי טַל אוֹרוֹת, אוֹרוֹת מַמָּשׁ מֵאִינּוּן נְהוֹרִין דִּלְעֵילָּא דִּבְהוֹן זַמִּין לַאֲרָקָא חַיִּין לְעָלְמָא, בְּגִין דְּאִילָנָא (דף קלא ע"א) דְּחַיֵּי יָרִיק חַיִּין דְּלָא פָּסְקִין לְעָלְמִין, דְּהָא הַשְׁתָּא פָּסְקִין בְּגִין דְּהָא חִוְיָא בִּישָׁא שָׁלְטָא וְאִתְכַּסֵּי סִיהֲרָא. וּבְגִין כָּךְ כִּבְ"יָכוֹל פָּסְקִין מֵימוֹי וְחַיִּין לָא שָׁלְטִין בְּעָלְמָא כְּדְקָא יָאוֹת.

וּבְהַהוּא זִמְנָא הַהוּא יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ חִוְיָא בִּישָׁא יִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא וְיַעֲבַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְאִתְּמַר (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.

וּלְבָתַר דְּאִיהוּ יִתְעַבַּר מֵעַלְמָא, סִיהֲרָא לָא אִתְכַּסְיָא, וְנַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק לָא יִפְסְקוּן מַבּוּעוֹי, וּכְדֵין כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה אִי תֵּימָא דְּכָל גּוּפִין דְּעַלְמָא יְקוּמוּן וְיִתְעָרוּן מֵעַפְרָא, אִינּוּן גּוּפֵי דְּאִתְנְטִיעוּ בְּנִשְׁמָתָא חָדָא מַה תְּהֵא מִנַּייְהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִינּוּן גּוּפִין דְּלָא זָכוּ וְלָא אַצְלָחוּ הֲרֵי אִינּוּן כְּלָא הַוּוּ, כְּמָה דְּהַוּוּ עֵץ יָבֵשׁ בְּהַהִיא עַלְמָא הָכִי נָמֵי בְּהַהוּא זִמְנָא, וְגוּפָא בַּתְרָאָה דְּאִתְנְטַע וְאַצְלַח וְנָטַל שָׁרְשׁוֹי כְּדְקָא יָאוֹת יָקוּם.

וְעָלֶיהָ כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְגוֹ׳ וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וְגוֹ׳. דְּעַבַד אִיבִּין וְנָטַע שָׁרְשִׁין וְאַצְלַח כְּדְקָא יָאוֹת. וְעַל הַהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה דְּלָא עַבַד אִיבִּין וְלָא נָטַע שָׁרְשִׁין (וְלָא זָכָה וְלָא אַצְלַח) כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא טוֹב וְגוֹ׳. כִּי יָבֹא טוֹב דָּא תְּחַיִּית הַמֵּתִים.

וְיִתְנַהִיר הַהוּא נְהוֹרָא דְּזִמִּין לְאַנְהָרָא לְהוּ לְצַדִּיקַיָּא דְּהַוָּה גָּנִיז קַמֵּיהּ מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עַלְמָא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וּכְדֵין זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲחָיָא מֵתַיָּיא, וּכְתִיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וְגוֹ׳, וּכְדֵין יִתְגַּבַּר

טוֹב בְּעַלְמָא, וְהַהוּא דְּאִתְקְרֵי רַע יִתְעֲבַר מֵעַלְמָא כִּדְאָמְרָן. וּכְדֵין אִינּוּן גּוּפִין קַדְמָאֵי לֶהֱוֹוּ כְּלָא הָוֹוּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲרָקָא עֲלַיְיהוּ עַל אִינּוּן גּוּפִין רוּחִין אָחֳרָנִין, וְאִי זָכָאן בְּהוֹן יְקוּמוּן בְּעַלְמָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִי לָאו יְהוֹן קְטָמָא תְּחוֹת רַגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דִּכְתִיב (מלאכי ג), וּכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִישְׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ וְגוֹ'. וְכֻלָּא אִתְקַם וְאִתְעַתַּד קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ בְּמְנַיָּנָא הָווּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפַּר צְבָאָם וְגוֹ'.

תָּא חֲזֵי, הָא אִתְּמַר כָּל אִינּוּן מֵתִין דִּבְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל יְקוּמוּן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר עֲלַיְיהוּ וְיוֹקִים לוֹן, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב יִחְיוּ מֵתֶיךָ, אִלֵּין אִינּוּן דְּי בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, אִלֵּין אִינּוּן דִּבְגוֹ אַרְעָאן אָחֳרָנִין, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ תְּחַיֶּיה אֶלָּא קִימָה. דְּהָא רוּחָא דְּחַיֵּי לָא תִשְׁרֵי אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּהוּ יִחְיוּ מֵתֶיךָ, וְאִינּוּן דִּלְבַר, יִתְבְּרֵי גוּפָא דִּלְהוֹן וְיִקוּמוּן גּוּפָא בְּלָא רוּחָא. וּלְבָתַר יִתְגַּלְגְּלוּן תְּחוֹת עַפְרָא עַד דְּיִמְטוּן לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְתַמָּן יִקַּבְּלוּן נִשְׁמָתָא, וְלָא בְּרִשׁוּ אָחֳרָא, בְּגִין דְּיִתְקַיְּימוּן בְּעַלְמָא כְּדְקָא חָזֵי.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יֵיסָא הָווּ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד וְעָסְקֵי

בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לַאֲחָיָא מֵתַיָּיא, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּיִתְעָרוּן קַמֵּיהּ כֻּלְּהוּ קָיְימִין דְּיוּקְנִין דְּיוּקְנִין קַמֵּיהּ בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ דְּהֲווּ בְּהַאי עַלְמָא, וְנָחִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִקְרֵי לוֹן בִּשְׁמָהָן כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נח) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וְכָל נִשְׁמָתָא תֵּיעוֹל לְדוּכְתָּהָּ, וְיִקּוּמוּן בְּקִיּוּמָא בְּעַלְמָא כְּדְקָא חָזֵי, וּכְדֵין יְהֵא עַלְמָא שְׁלִים, וְעַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (ישעיה כח) וְחֻרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר וגו׳, מַאי וְחֻרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר. דָּא יֵצֶר הָרָע דְּאַחְשִׁיךְ אַנְפֵּי בְּרִיָּין וְשַׁלִּיט בְּהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָא חָמִינָן כָּל זִמְנָא דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּרוּחָא דָּא. לָאו אִיהוּ מְסָאֵב, נָפְקָא נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ אִיהוּ מְסָאֵב. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָכִי אִתְּמַר דְּהָא הַהוּא יֵצֶר הָרָע כַּד נָטִיל רוּחָא דְּבַר נָשׁ סָאִיב לֵיהּ וְאִשְׁתָּאַר גּוּפָא מְסָאֵב, וּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת כַּד אִינּוּן בְּחַיֵּיהוֹן אִינּוּן מְסָאֲבִין דְּהָא מִסְטְרָא מְסָאֲבָא אִית לוֹן נִשְׁמָתִין, וְכַד אִתְרִיק מִנֵּיהּ הַהוּא מְסָאֲבוּ אִשְׁתָּאַר גּוּפָא בְּלָא מְסָאֲבוּ כְּלָל.

בְּגִין כָּךְ (דף קלא ע"ב) מַאן דְּאִתְדַּבַּק בְּאִתְּתָא דִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אִסְתָּאַב אִיהוּ. וְהַהוּא בְּרָא דְּאִתְיְלִיד לֵיהּ יִקַּבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא. וְאִי

תֵּימָא הָא בְּסִטְרָא דְּאַבּוּי מִיִּשְׂרָאֵל קָא אַתְיָא, אַמַּאי יְקַבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִסְתָּאַב אֲבוּי בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְדַּבַּק בְּהַהִיא אִתְּתָא דְּאִיהִי מְסָאֲבָא, וְכֵיוָן דְּאָב אִיהוּ אִסְתָּאַב בְּהַהִיא אִתְּתָא דְּאִיהִי מְסָאֲבָא, כָּל שֶׁכֵּן דְּאִיהוּ בְּרָא דְּאִתְיְלִיד מִינָּהּ יְקַבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּעַבַּר עַל אוֹרַיְיתָא דִּכְתִיב, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר, כִּי יְיָ קַנָּא שְׁמוֹ בְּגִין דְּקַנֵּי עַל הַאי בְּרִית קַדִּישָׁא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי דְּהָא אִתְּמַר דְּכֵיוָן דְּיָדַע אַבְרָהָם אֲבִינוּ חָכְמְתָא בָּעָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִכָּל שְׁאָר עַמִּין וְלָא לְאִתְדַּבָּקָא בְּהוּ, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיְיָ אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹקֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְגוֹ', מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וַדַּאי, (מאי) רָזָא אִיהוּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ב) וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר. אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ. אָנֹכִי דַּיְיקָא כְּתִיב הָכָא אֲשֶׁר אָנֹכִי, וּכְתִיב הָתָם (ישעיה מד אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ. וְכָל דָּא בְּגִין דְּלָא לְאִסְתָּאֲבָא בְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, הַאי מַאן דְּאָעִיל הַאי בְּרִית קַדִּישָׁא בְּהַהִיא אִתְּתָא דְּשָׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, גָּרִים לְאִסְתָּאֲבָא אֲתַר אָחֳרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹ'. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹמֵי לֵיהּ בְּהַאי

בְּרִית, לָא אַבְטַח בֵּיהּ אַבְרָהָם עַד דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר יְיָ אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְגוֹ', הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ, וַדַּאי דָּא מַלְאַךְ הַבְּרִית, בְּגִין דְּיִתְנַטְּיר הַאי בְּרִית וְלָא יִסְתָּאַב בֵּין אינון עַמִּין:

רַק אֶת בְּנִי לֹא תָשֹׁב שָׁמָּה. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיָדַע אַבְרָהָם דְּהָא בְּכֻלְּהוּ לָא הֲוָה מַאן דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּר אִיהוּ בְּלִחוֹדוֹי, וְלָא בָּעָא דְּלֵהֲוֹוּ מְדוֹרֵיהּ דְּיִצְחָק בֵּינַיְיהוּ, אֶלָּא דְּיֵהֵא מְדוֹרֵיהּ עִמֵּיהּ, וְיִצְחָק יוֹלִיךְ מִנֵּיהּ תְּדִיר אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יִסְטֵי לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא. וְעַל דָּא לָא בָּעָא אַבְרָהָם דְּלֵהֲוֵי מְדוֹרֵיהּ דְּיִצְחָק תַּמָּן.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא וַדַּאי זְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אָעֳרַע קַמֵּיהּ דְּהַהוּא עַבְדָּא, דְּהַהוּא יוֹמָא נָפַק, וְהַהוּא יוֹמָא מָטָא לְעֵינָא דְּמַיָּא, דְּכְתִיב וָאָבֹא הַיּוֹם אֶל הָעַיִן. וְהָא אוּקְמוּהָ.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה (תהלים קיט) נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ. כַּמָּה אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא טִפְּשִׁין דְּלָא יָדְעִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא כָּל חַיִּין וְכָל חֵירוּ וְכָל טוּב בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. (הַהוּא חֵירוּ דְּעַלְמָא דֵּין וּדְעַלְמָא דְּאָתֵי אִיהוּ) (נ"א הַהוּא חֵירוּ דְּעַלְמָא דְּאָתֵי אִיהוּ חַיִּין בְּעַלְמָא דֵּין). חַיִּין אִינּוּן בְּעַלְמָא דֵּין דְּיִזְכּוּן

לְיוֹמִין שְׁלֵמִין בְּהַאי עַלְמָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות כג) אֶת מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא. וּלְיוֹמִין אֲרִיכִין בְּעַלְמָא דְאָתֵי. בְּגִין דְּאִינּוּן חַיִּין שְׁלֵימִין, אִינּוּן חַיִּין דְּחֵידוּ, חַיֵּי בְּלָא עֲצִיבוּ, חַיִּין דְּאִינּוּן חַיִּין. חֵירוּ בְּעַלְמָא דֵּין חֵירוּ דְּכוֹלָּא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא לָא יָכְלִין לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי כָּל עַמִּין דְּעַלְמָא.

וְאִי תֵּימָא אִינּוּן בְּנֵי שְׁמַד. גְּזֵרָה הִיא מִלְּעֵילָּא כְּגוֹן רַבִּי עֲקִיבָא וְחַבְרוֹי, וְכָךְ סָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה. חֵירוּ דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי, וְהָכִי הוּא וַדַּאי דְּאִי אָדָם הֲוָה אִתְדַּבַּק בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא, לָא גָּרִים מוֹתָא לֵיהּ וּלְכָל עַלְמָא. וּבְגִין כָּךְ כַּד יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל מַה כְּתִיב בָּהּ חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִלְמָלֵא אִינּוּן לָא חָטוּ וְשָׁבְקוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, לָא גָּרְמוּ מוֹתָא לְעַלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (תהלים פב) אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם. חֲבַלְתּוּן גַּרְמֵיכוֹן אֲכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וְגוֹ׳. וְעַל דָּא כָּל מַאן דְּאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא דְּאַחְשִׁיךְ עָלְמָא. אָמַר רַבִּי יֵיסָא אִי הָכִי מֹשֶׁה אַמַּאי מִית, דְּאִי הָכִי כֵּיוָן דְּלָא חָב לָא יְמוּת (וְאַמַּאי יְמוּת). אָמַר לֵיהּ וַדַּאי מִית, אֲבָל לָא שָׁלְטָא בֵּיהּ קָאַמְרִינָן, אֶלָּא לָא מִית עַל יְדוֹי

וְלָא אִסְתָּאַב בֵּיהּ, וְלָא מִית (דף קלב ע"א) וַדַּאי אֶלָּא אִתְדַּבַּק בִּשְׁכִינְתָּא וְאָזִיל לְחַיֵּי עָלְמָא.

וְהַאי חַי אִקְרֵי, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא דִכְתִיב (שמואל ב כג) וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַי וְגוֹ'. וְעַל דָּא כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא חֵירוּ אִית לֵיהּ מִכֹּלָּא בְּעַלְמָא דֵּין מִשְּׁעִבּוּדָא דְּשָׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. חֵירוּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי בְּגִין דְּלָא יִתְבָּעוּן מִנֵּיהּ דִּינָא בְּהַהוּא עָלְמָא כְּלָל.

תָּא חֲזֵי, בְּאוֹרַיְיתָא כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין סְתִימִין אִית בָּהּ, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, (משלי ג) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים. כַּמָּה גְּנִיזִין טְמִירִין אִית בָּהּ, וְעַל דָּא כַּד אִסְתַּכַּל דָּוִד בִּרוּחָא דְחָכְמְתָא וְיָדַע כַּמָּה פְּלִיאָן נָפְקִין מֵאוֹרַיְיתָא פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ. תָּא חֲזֵי, וַיְהִי הוּא טֶרֶם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת. יוֹצֵאת, בָּאָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי יוֹצֵאת. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לָהּ מִכָּל אִינּוּן בְּנֵי מָתָא דְּכֻלְּהוּ חַיָּיבִין, וְהִיא יוֹצֵאת מִכְּלָלָא דִּלְהוֹן. וַתֵּרֶד הָעַיְנָה כְּתִיב בֵּה"א, רָזָא אִיהוּ דְּאַרְעָא תַּמָּן בֵּירָא דְּמַרְיָם, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הָעַיְנָה בֵּה"א וְסַלִּיקוּ לָהּ מַיָּא.

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת כְּמָה דִכְתִיב יוֹצְאוֹת לִשְׁאוֹב מַיִם, אַמַּאי יוֹצְאוֹת וְלֹא הוֹלְכוֹת וְלֹא

בָּאוֹת. אֶלָּא בְּגִין דְּטְמִירִין הֲווּ כָּל יוֹמָא וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא נָפְקִין לְשָׁאֲבָא מַיָּא, וְסִימָנָא נָקִיט בִּידֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כַּד מָטָא עַבְדָּא לְחָרָן וְאַשְׁכַּח לָהּ לְרִבְקָה לְעֵת עֶרֶב הֲוָה עִידָּן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּמָטָא יִצְחָק לְצַלָּאָה צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא מָטָא עַבְדָּא לְגַבָּהּ דְּרִבְקָה. וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא דְּמָטָא יִצְחָק לְצְלוֹתָא דְּמִנְחָה כְּמִלְקַדְמִין מָטַאת רִבְקָה לְגַבֵּיהּ. לְאִשְׁתַּכָּחָא כֻּלָּא בְּאַתְרֵיהּ דְּאִצְטְרִיךְ כְּדְקָא יָאוֹת, וְכֻלָּא מָטָא בִּרְזָא דְּחָכְמְתָא, וְעַל דָּא אַתָּא הַהוּא עַבְדָּא לְבְאֵר הַמַּיִם רָזָא דִּכְתִיב (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, וְאוֹקִימְנָא, וְכֻלָּא רָזָא אִיהוּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָתֵי לְטִבֶּרְיָה וְהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אַבָּא נֵזִיל, דְּהָא אֲנַן חָמֵינָן דְּבַר נָשׁ חַד יְמָטֵי הַשְׁתָּא לְגַבָּן וּמִלִּין חַדְתִּין בְּפוּמֵיהּ וְאִינּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי אַבָּא הָא יְדַעְנָא דְּבְכָל אֲתַר דְּמַר אָזִיל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁדַּר לֵיהּ מַלְאָכִין טָסִין בְּגַדְפִּין לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בֵּיהּ.

עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, סָלִיק רִבִּי שִׁמְעוֹן עֵינוֹי, וְחָמָא בַּר נָשׁ דְּהֲוָה רָהִיט וְאָזִיל. יָתְבוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אַבָּא. כַּד מָטָא גַּבַּייהוּ, אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן מַאן אַנְתְּ. אָמַר לֵיהּ יוּדָאי אֲנָא וּמְקַפּוֹטְקָיָא קָאֲתֵינָא וְאַנָא אָזִילְנָא אַטִיטְרִיהּ

דְּבַר יוֹחָאי דְּאִתְמַנּוּן חַבְרַיָּא בְּמִלִּין יְדִיעָן וְשַׁדְּרוּנִי גַּבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ אִימָּא בְּרִי. אָמַר לֵיהּ אַנְתְּ בַּר יוֹחָאי. אָמַר לֵיהּ אֲנָא בַּר יוֹחָאי.

אָמַר לֵיהּ הָא אוּקִימְנָא דְּלָא יַפְסִיק בַּר נָשׁ בִּצְלוֹתֵיהּ בֵּינֵיהּ לְבֵין כּוֹתְלָא כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה לח) וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וְגו׳. וּמַאן דְּצַלֵּי אָסִיר לְמֶעֱבַר אַרְבַּע אַמּוֹת סָמִיךְ לֵיהּ, וְאוּקְמוּהָ לְהַנֵּי אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל סְטַר בַּר לְקַמֵּיהּ. וְאוּקְמוּהָ דְּלָא יְצַלֵּי בַּר נָשׁ אֲחוֹרֵי רַבֵּיהּ וְכוּ׳ וְאִתְמַנּוּן בְּכָל הַנֵּי מִילֵי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי יְיָ וְשַׁוְּעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ. מַאי טַעְמָא שִׁמְעָה וְלָא שְׁמַע, בְּאַתַּר חַד כְּתִיב שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי וְגו׳, וּבְאַתַּר אָחֳרָא שִׁמְעָה. אֶלָּא בְּכָל אַתַּר לְזִמְנִין שְׁמַע לְדִכְוָרָא וּלְזִמְנִין שִׁמְעָה לְנוּקְבָא. שִׁמְעָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים יז) שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק וְגו׳. שְׁמַע כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ל) שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי. (משלי א) שְׁמַע בְּנִי. (דברים כז) הַסְכֵּת וּשְׁמַע.

וְהָכָא שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי יְיָ, בְּגִין דְּהַאי (דְּאִיהוּ) דַּרְגָּא דְּמִקַּבְּלָא כָּל צְלוֹתִין דְּעַלְמָא. וְהָא תְּנִינָן דְּעַבְדָּא מִנַּייהוּ עֲטָרָה וְשַׁוֵּי לָהּ בְּרֵישָׁא דְּצַדִּיק חַי עוֹלָמִים דִּכְתִיב, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק. וְעַל דָּא שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי יְיָ.

שְׁמַע תְּפִלָּתִי יְיָ דָּא צְלוֹתָא דִּי בְלַחַשׁ. וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה דָּא צְלוֹתָא דְּאָרִים בַּר נָשׁ קָלֵיהּ בְּעַקְתֵיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ב) וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים. וּמַהוּ שַׁוְעָתָם, אֶלָּא דְּבִצְלוֹתֵיהּ אָרִים קָלֵיהּ וְזָקִיף עֵינוֹי לְעֵילָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כב) וְשׁוֹעַ אֶל הָהָר. וּצְלוֹתָא דָּא (דף קלב ע"ב) מְתַבַּר תַּרְעִין וְדָפִיק (ס"א וְדָחִיק) לוֹן לְאַעְלָא צְלוֹתֵיהּ. אֶל דְּמָעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ דָּא, אָעִיל קַמֵּי מַלְכָּא וְלֵית תַּרְעָא דְּקָאִים קַמֵּיהּ, וּלְעוֹלָם לָא אַהֲדָרוּ דְּמִעִין בְּרֵיקָנְיָא.

תּוּ הָא כְּתִיב הָכָא תְּלַת דַּרְגִּין, תְּפִלָּה. שַׁוְעָה. דְּמָעָה. לָקְבֵיל אִלֵּין תְּלַת אָחֳרָנִין. כִּי גֵר אָנֹכִי עִמָּךְ. לְבָתַר תּוֹשָׁב. לְבָתַר כְּכָל אֲבוֹתַי עִקָּרָא דְּעַלְמָא.

תָּא חֲזֵי, צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ מְעוֹמָד, בְּגִין דְּתֵרֵי צְלוֹתָא נִינְהוּ חַד מְיוּשָׁב וְחַד מְעוֹמָד, וְאִינּוּן חַד לָקְבֵיל תְּרִין דַּרְגִּין תְּפִלָּה שֶׁל יַד וּתְפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ. לְגַבֵּי יוֹם וְלֵילָה וְכוּלָּא חַד. אוּף הָכָא תְּפִלָּה מְיוּשָׁב לְגַבֵּי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, לְאַתְקִין לָהּ כְּמָה (ד"א כְּמַאן) דְּאַתְקִין לְכַלָּה וְקָשִׁיט לָהּ לְאַעְלָא לְחוּפָּה, הָכִי נָמֵי מְקַשְּׁטִין לָהּ בְּרָזָא דִּרְתִיכָאָה וּמַשְׁרְיָיהָא, יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳.

וְעַל דָּא צְלוֹתָא מְיוּשָׁב, כֵּיוָן דְּעָאלַת לְגַבֵּי מַלְכָּא

עִלָּאָה וְאִיהוּ אָתֵי לְקַבְלָא לָהּ, כְּדֵין אֲנַן קָיְימִין קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, דְּהָא כְּדֵין (דרג״א) דְּכוּרָא אִתְחַבַּר בְּנוּקְבָא, וּבְגִין כָּךְ לָא יַפְסִיק בֵּין גְּאוּלָה לְתִפְלָה (וּגְאוּלָה (שמות קנז א),

וּתְפִלָּה תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, רָזָא דְּצַדִּיק וְצַדָּק יו״ס״ף וְרַח״ל).

וּבְגִין דְּבַר נָשׁ קָאִים קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה נָטַל אַרְבַּע אַמּוֹת לְצִלּוֹתֵיהּ וְאוּקְמוּהָ דְּבִשְׁיעוּרָא (ד״א בִּשְׁיעוּרָא) דְּסוּרְטָא דְּיוֹצֵר כֻּלָּא. וְכָל מַה דְּאָתֵי בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא בָּעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ לְמֵיקַם בְּקִיּוּמֵיהּ וְאִזְדַּקַּף (ס״א וְיִזְדַּקַּף). כְּגַוְונָא דָּא כַּד אִיהוּ כָּרַע, כָּרַע בִּבְרוּךְ, וְכַד אִיהוּ זָקִיף, זָקִיף בַּשֵּׁם, בְּגִין לְאַחָזָאָה שְׁבָחָא דְּדְכוּרָא עַל נוּקְבָא.

וְתָא חֲזֵי דְּהָא אוּקְמוּהָ לָא יְצַלֵּי בַּר נָשׁ אֲחוֹרֵי רַבֵּיהּ וְאִתְּמַר כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים י) אֶת יְיָ אֱלֹקֶיךָ תִּירָא. אֶת לְאַכְלָלָא דְּבָעֵי לְמִדְחַל מֵרַבֵּיהּ כְּמוֹרָא דְּשָׁכִינְתָּא, וּדְחִילוּ דְּתַלְמִיד, רַבֵּיהּ אִיהוּ. בְּגִין כָּךְ בְּשַׁעְתָּא דְּצִלּוֹתָא לָא יַשְׁוֵי הַהוּא מוֹרָא לְקַמֵּיהּ, (ד״א ל״ג לְצִלּוֹתָא) אֶלָּא מוֹרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי וְלָא מוֹרָא אָחֳרָא.

וְתָא חֲזֵי צִלּוֹתָא דְּמִנְחָה אַתְקִין לֵיהּ יִצְחָק. וַדַּאי כְּמָה דְּאַתְקִין אַבְרָהָם צִלּוֹתָא דְּצַפְרָא לְקַבֵּל הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. וְכֵן (ד״א כָּךְ) יִצְחָק אַתְקִין צִלּוֹתָא דְּמִנְחָה לְקַבֵּל הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. וְעַל דָּא צִלּוֹתָא דְּמִנְחָה מְכִי נָטֵי שִׁמְשָׁא לְנַחֲתָא בְּדַרְגּוֹי לְסִטַר מַעֲרָב.

דְּהָא עַד לָא נָטָה שִׁמְשָׁא לְצַד מַעֲרָב אִקְרֵי יוֹם מִצַּפְרָא עַד הַהוּא זִמְנָא דְּכְתִיב, (תהלים כב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וְאִי תֵּימָא עַד חֲשֵׁכָה, תָּא חֲזֵי, דְּכְתִיב (ירמיה ו) אוֹי נָא לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. כִּי פָּנָה הַיּוֹם לְקַבֵּל צִלּוֹתָא דְצַפְרָא דְּכְתִיב חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם, דְּהָא כְּדֵין שִׁמְשָׁא אִיהוּ לְסִטַר מִזְרָח, כֵּיוָן דְּנָטָה שִׁמְשָׁא וְנָחֲתָא לְסִטַר מַעֲרָב, הָא כְּדֵין אִיהוּ זְמַן צִלּוֹתָא דְמִנְחָה וּכְבָר פָּנָה הַיּוֹם וְאָתוּ צִלְלֵי עֶרֶב וְאִתְעַר דִּינָא קַשְׁיָא בְּעָלְמָא. וּפָנָה הַיּוֹם דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְּחֵסֶ"ד, וְנָטוּ צִלְלֵי עֶרֶב דְּאִינּוּן דַּרְגָּא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וּכְדֵין אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְאִתּוֹקַד הֵיכָלָא. וְעַל דָּא תָּנִינָן דְּיֵהֵא בַּר נָשׁ זָהִיר בְּצִלּוֹתָא דְמִנְחָה דְּאִיהוּ זִמְנָא דְּדִינָא קַשְׁיָא שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא. יַעֲקֹב אַתְקִין צִלּוֹתָא דְעַרְבִית דְּהָא אִיהוּ אַתְקִין לָהּ וְזָן לָהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, וַדַּאי וא"ו אַתְקִין לְה"א, וה"א אִתְּזַנַת מִן וא"ו דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ כְּלָל. וּבְגִין כָּךְ תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת דְּהָא אִתְכְּלִילַת בְּצִלּוֹתָא דְיוֹמָא בְּגִין לְאִתְנַהֲרָא, וְהַשְׁתָּא לָאו זִמְנָא אִיהוּ. וְאוֹקִימְנָא לָהּ דְּהָא לָא אִתְגַּלְיָא נְהוֹרָא דִּימָמָא דְּיִנְהִיר לָהּ, וְאִיהִי שָׁלְטָא בַּחֲשׁוֹכָא עַד זִמְנָא דְּפַלְגוּת לֵילְיָא דְּאִשְׁתַּעְשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וּכְדֵין אִיהוּ זִמְנָא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בַּר נָשׁ (ס"א וּלְמִלְעֵי) בְּאוֹרַיְיתָא כְּמָה דְאִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד אָתָא וְאָמַר אִלֵּין תְּלַת זִמְנִין דְּצָלוֹתֵי דְּכְתִיב, (תהלים נה) עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם הָא תְּלָתָא, וְאִיהוּ לָא צַלֵּי אֶלָּא תְּרֵי מִנַּייהוּ, דְּכְתִיב אָשִׂיחָה וְאֶהֱמֶה, וְלָא יַתִּיר. דָּא לְצָלוֹתָא דְצַפְרָא וְדָא לְצָלוֹתָא דְמִנְחָה, בְּגִין כָּךְ אָשִׂיחָה וְאֶהֱמֶה דַּייְקָא. בְּצַפְרָא דְאִיהוּ שַׁעְתָּא דְחֶסֶד סַגֵּי לֵיהּ בְּחֶסֶד בְּאָשִׂיחָה, וּבְמִנְחָה דְּהוּא שַׁעְתָּא דְדִינָא קַשְׁיָא בָּעֵי הַמָּיָה וּבְגִין כָּךְ וְאֶהֱמֶה. וּלְבָתַר כַּד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא הֲוָה קָם בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן כְּדְקָא (דף קלג ע"א) יָאוֹת דְּכְתִיב, (תהלים ס"ב) וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי וְהָא אִתְּמַר.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָזְלוּ. אָזַל הַהוּא בַּר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ עַד טְבֶרְיָה. עַד דַּהֲווּ אָזְלוּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם רַבָּנָן דְּאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, בְּגִין דְּאַשְׁכְּחָן תְּרֵי דְּכְתִיב, (במדבר כח) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. וְאִינּוּן מִתְקָרְבִין בְּהַנֵּי תְּרֵי זִמְנֵי דְּיוֹמָא דְּאִינּוּן זִמְנִין לְצָלוֹתָא.

אָמַר הַהוּא גַּבְרָא הָא בְּקַדְמִיתָא אָבוֹת תִּקְנוּם לְהַנֵּי צְלוֹתֵי, וּמַה דְּאַתְקִינוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק הוּא עִקָּרָא, וּמַה דְּאַתְקִין יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שִׁבְחָא דְּאָבָהָן אַמַּאי אִיהוּ רְשׁוּת וְלָא עִקָּרָא כְּהַנֵּי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן הָא (רכט ב) אִתְּמַר. אֲבָל תָּא חֲזֵי, הַנֵּי

תְּרֵי זִמְנֵי דִּתְרֵי צְלוֹתֵי לָאו אִינּוּן אֶלָּא לְחַבְּרָא לְיַעֲקֹב בְּעַדְבֵיהּ, כֵּיוָן דְּאִתְחַבָּרוּ דָּא בְּדָא אֲנַן לָא צְרִיכִין יַתִּיר, דְּכֵיוָן דְּאִתְיְהִיבַת אִתְּתָא בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין וְאִתְחַבָּרַת בְּגוּפָא לָא אִצְטְרִיךְ יַתִּיר, וְעַל דָּא אֲנַן בָּעִינָן לְאִתְעָרָא תְּרֵין דְּרוֹעִין בְּגִין דְּאִתְיְהִיבַת בֵּינַיְיהוּ, כֵּיוָן דְּאִיהִי בֵּינַיְיהוּ, גּוּפָא וְאִתְּתָא מַלְיֵיהוּ בִּלְחִישׁוּ דְּלָא לְאַדְכָּרָא. וּבְגִין כָּךְ יַעֲקֹב מְשַׁמֵּשׁ בַּמָּרוֹם תְּנִינָן. מַאי בַּמָּרוֹם כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים צב) וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ. וְכֹלָּא אִיהוּ רָזָא לְיָדְעֵי מִדִּין. אָתוּ רִבִּי אַבָּא וְהַהוּא יוּדָאי וּנְשָׁקוּ יְדוֹי. אָמַר רִבִּי אַבָּא עַד יוֹמָא דֵּין לָא קָאִימְנָא בְּמִלָּה דָּא בַּר הַשְׁתָּא. זַכָּאָה חוּלָקִי דְּזָכִינָא לְמִשְׁמַע לֵיהּ: וַיִּבְיאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַאי קְרָא קַשְׁיָא. הָאֹהֱלָה. לְאֹהֶל שָׂרָה אִמּוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי הָאֹהֱלָה. דַּאֲהַדְּרַת תַּמָּן שְׁכִינְתָּא, בְּגִין דְּכָל זִמְנָא דְּשָׂרָה קָיְימָא בְּעָלְמָא שְׁכִינְתָּא לָא אַעֲדֵי מִינָהּ, וּשְׁרָגָא הֲוָה דְּלִיקַת מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת וְהַוָה נָהִיר כָּל אִינּוּן יוֹמֵי דְּשַׁבַּתָּא, בָּתַר דְּמִיתַת, כָּבְתָה הַהִיא שְׁרָגָא. כֵּיוָן דְּאָתַת רִבְקָה אַהַדְּרַת שְׁכִינְתָּא וּשְׁרָגָא אַדְלִיקַת. שָׂרָה אִמּוֹ, דְּדָמְיָא לְשָׂרָה בְּכָל עוֹבָדָהָא. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר כְּמָה דְּדִיוּקְנֵיהּ דְּיִצְחָק הֲוָה כְּדִיוּקְנֵיהּ

דְּאַבְרָהָם, וְכָל מַאן דְּחָמֵי לְיִצְחָק אָמַר דָּא אַבְרָהָם, וַודַּאי אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, הָכִי נָמֵי רִבְקָה דְּיוּקְנָהּ מַמָּשׁ הַוָּת דְּיוּקְנָא דְּשָׂרָה, וּבְגִין כָּךְ שָׂרָה אִמּוֹ וַדַּאי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בְּכֹלָּא הָכִי הוּא, אֲבָל תָּא חֲזֵי, רָזָא אִיהוּ דְּאַף עַל גַּב דְּשָׂרָה מִיתַת, דְּיוּקְנָהּ לָא אַעְדֵּי מִן בֵּיתָא, וְלָא אִתְחֲזֵי תַּמָּן מִיּוֹמָא דְּמִיתַת עַד דְּאַתַת רִבְקָה, כֵּיוָן דְּעָאֲלַת רִבְקָה אִתְחֲזִיאַת דְּיוּקְנָא דְּשָׂרָה, דִּכְתִיב וַיְבִיאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה וגו' מִיָּד שָׂרָה אִמּוֹ אִתְחֲזִיאַת תַּמָּן, וְלָא הַוָּה חָמֵי לָהּ בַּר יִצְחָק בִּלְחוֹדוֹי כַּד אָעִיל תַּמָּן, וְעַל דָּא וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ (ס"א מַאי אַחֲרֵי אִמּוֹ, אַחֲרֵי) דְּאִמּוֹ אִתְחֲזִיאַת וְאִזְדַּמְנָא בְּבֵיתָא, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב אַחֲרֵי מִיתַת אִמּוֹ, אֶלָּא אַחֲרֵי אִמּוֹ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר מַאי שְׁנָא דִּכְתִיב בֵּיהּ בְּיִצְחָק וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ. כֵּיוָן דְּאָמַר וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה לָא יְדַעְנָא דְּהוּא רָחִים לָהּ, דְּהָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא רַחֲמֵי לְנָשַׁייְהוּ. מַאי שְׁנָא בְּיִצְחָק דִּכְתִיב בֵּיהּ וַיֶּאֱהָבֶהָ. אֶלָּא וַדַּאי אִתְעַרוּתָא דְּרַחֲמוּ דְּדִכּוּרָא לְגַבֵּי אִתְּתָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא שְׁמָאלָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. וְחִשֵּׁף וְלַיְלָה כְּחַד אִינּוּן, וּשְׂמָאלָא אִתְעַר רַחֲמוּ תְּדִיר לְגַבֵּי נוּקְבָא וְאָחִיד בָּהּ, וְעַל דָּא אַף עַל גַּב דְּאַבְרָהָם (ס"א הַוָּה) רָחִים לָהּ לְשָׂרָה לָא כְּתִיב בֵּיהּ וַיֶּאֱהָבֶהָ

אֶלָּא בְּיִצְחָק. וְאִי תֵּימָא וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת רָחֵל, סִטְרָא
דְּיִצְחָק דְּהַוָּה בֵּיהּ קָעֲבִיד לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם כַּד חָמָא לְשָׂרָה (ס"א לְרִבְקָה) הֲוָה מְחַבֵּק
לָהּ וְלָא יָתִיר, אֲבָל יִצְחָק דְּאִיהוּ בַּעֲלָהּ אָחִיד בָּהּ
וְשַׁוֵּי דְּרוֹעֵיהּ תְּחוֹת רֵישָׁהּ דְּכְתִיב שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי
וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. לְבָתַר אַתָּא יַעֲקֹב וְשַׁמֵּשׁ עַרְסָא וְאוֹלִיד
תְּרֵיסַר שִׁבָטִין כֻּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת.

וְתָא חֲזֵי אַבָּהָן כֻּלְּהוּ בְּרָזָא חָדָא (דף קלג ע"ב) אֲזָלוּ. וְכֻלְּהוּ
שַׁמְּשׁוּ בְּאַרְבַּע נָשִׁין כָּל חַד מִנַּיְיהוּ, אַבְרָהָם
בְּאַרְבַּע שָׂרָה וְהָגָר וּתְרֵי פִּלַגְשִׁים. דְּכְתִיב וְלִבְנֵי
הַפִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם, פִּלַגְשִׁים תְּרֵי הָא אַרְבַּע.

יִצְחָק בְּרָזָא דְּאַרְבַּע דְּסִטְרוֹי דְּרִבְקָה, דְּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת
רִבְקָה חַד. וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה תְּרֵי. וַיֶּאֱהַבֶהָ תְּלַת.
וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ הָא אַרְבַּע. לָקֳבֵל דָּא הֲוּוּ לְיַעֲקֹב
אַרְבַּע נָשִׁין. וְכֻלָּא בְּרָזָא חָדָא.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר אַבְרָהָם וְיִצְחָק שַׁמְּשׁוּ כָּל חַד בְּאִתְתָּא
חָדָא בְּרָזָא דְּקוּדְשָׁא. אַבְרָהָם בְּשָׂרָה, יִצְחָק
בְּרִבְקָה, וְלָקֳבֵל תַּרְוַוייהוּ הֲווּ אַרְבַּע נָשִׁין לְיַעֲקֹב בִּתְרֵין
חוּלָקִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר סְלִיקוּ מִלִּין לְאַתְרַייהוּ. דְּהָא
כֻּלָּא בְּרָזָא קַדִּישָׁא אִתְעֲבַד וְכֻלָּא בְּרָזָא חָדָא:

וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה. קְטוּרָה דָּא הִיא

הָגָר. דְּהָא תְּנִינָן בָּתַר דְּאִתְפְּרְשָׁא הָגָר מִנֵּיהּ דְּאַבְרָהָם וְטָעֲתַת בָּתַר גְּלוּלֵי דְּאֲבוּהָ, לְבָתַר אִתְקַשְׁרָא בְּעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן, וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתַּכַּח שְׁמָהּ וְאִקְרֵי קְטוּרָה בְּעוֹבָדִין דְּכָשְׁרָן, וְשָׁדַר אַבְרָהָם וּנְסָבָהּ לֵיהּ לְאִנְתּוּ. מִכָּאן דְּשִׁנּוּי שְׁמָא מְכַפֵּר חוֹבִין, וְעַל דָּא אִשְׁתַּכַּח שְׁמָהּ.

וַיּוֹסֵף אַבְרָהָם, מַאי וַיּוֹסֵף, אִי תֵּימָא דְּעַל שָׂרָה אִיהוּ דְּאוֹסִיף, לָאו הָכִי. אֶלָּא בְּיוֹמָהָא דְּשָׂרָה אִזְדַּוּוג בַּהֲדָהּ זִמְנָא חָדָא, וּלְבָתַר תָּרִיךְ לָהּ עַל עִסְקֵי דְּיִשְׁמָעֵאל, וּלְבָתַר וַיּוֹסֵף כְּמִלְקַדְמִין זִמְנָא אָחֳרָא עַל מָה דְּנָסִיב לָהּ בְּקַדְמִיתָא. וּכְפוּם דְּשָׁנֵי עוֹבָדָהָא הָכִי נָמֵי שָׁנֵי שְׁמָהּ.

תָּא חֲזֵי, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְיִבְיאָה יִצְחָק הָאֳהֶלָה שָׂרָה אִמּוֹ. דְּאִתְגַּלְיָא דְּיוֹקְנָא דְּשָׂרָה וְיִצְחָק אִתְנְחֲם אַחֲרֵי דְּאִתְגַּלְיָא אִמּוֹ, וְדְיוֹקְנָהָא הֲוָה חָמֵי כָּל יוֹמָא. וְאַבְרָהָם אַף עַל גַּב דְּאִינְסִיב לָא עָאל בְּהַהוּא בֵּיתָא וְלָא אָעִיל לָהּ לְהַאי אִתְּתָא תַּמָּן, בְּגִין דְּשִׁפְחָה לָא תִירַשׁ גְּבִירְתָּה. וּבְאֹהֶל דְּשָׂרָה לָא אִתְחֲזֵי אִתְּתָא אָחֳרָא אֶלָּא רִבְקָה.

וְאַבְרָהָם אַף עַל גַּב דְּהֲוָה יָדַע דְּדְיוֹקְנָא דְּשָׂרָה אִתְגַּלְיָיא תַּמָּן, שַׁבְקֵיהּ לְיִצְחָק הַהוּא אֹהֶל לְמֶחֱמֵי דְּיוֹקְנָא דְּאִמֵּיהּ כָּל יוֹמָא. יִצְחָק וְלָא אַבְרָהָם, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק. אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ דַּיְיקָא, דָּא הַהוּא דְּיוֹקְנָא דְּשָׂרָה בְּהַהוּא מַשְׁכְּנָא.

דָּבָר אַחֵר וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה לְאִתְדַּבְּקָא יִצְחָק בְּדַרְגָּא דְחוּלָקֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת. תָּא חֲזֵי, הָכָא אִתְכְּלִיל (ס"א מַיָּא בְּאֶשָּׁא) אֶשָּׁא בְּמַיָּא, וַדַּאי אֶשָּׁא נָטִיל מַיָּא, מַשְׁמַע וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק דָּא מַיָּא דְּאִתְכְּלִיל בְּאֶשָּׁא. וּבְקַדְמִיתָא אִתְכְּלִיל כְּחַדָּא אֶשָּׁא בְּמַיָּא. אֵימָתַי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָקַד לֵיהּ לְיִצְחָק לְמֶעְבַּד בֵּיהּ דִּינָא כְּדֵין אִתְכְּלִיל אֶשָּׁא בְּמַיָּא. וְהַשְׁתָּא אִתְכְּלִילוּ מַיָּא בְּאֶשָּׁא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה:

וְלִבְנֵי הַפִּילַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנוֹת. מַאי מַתָּנוֹת. אִלֵּין סִטְרֵי דַרְגִּין תַּתָּאִין דְּאִינּוּן שְׁמָהָן דְּסִטְרֵי רוּחַ מְסָאֲבָא בְּגִין לְאַשְׁלָמָא דַּרְגִּין, וְאִסְתַּלַּק יִצְחָק עַל כֻּלָּא בְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה כְּדְקָא חָזֵי. בְּנֵי הַפִּילַגְשִׁים, אִלֵּין הֲווּ בְּנֵי קְטוּרָה פְּלֶגֶשׁ בְּקַדְמִיתָא וּפְלֶגֶשׁ הַשְׁתָּא. רַבִּי חִיָּיא אָמַר פִּלַגְשִׁים מַמָּשׁ. וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ, דְּלָא לְשַׁלְטָאָה לְגַבֵּיהּ דְּיִצְחָק. בְּעוֹדֶנּוּ חַי, בְּעוֹד דְּהַוָה אַבְרָהָם חַי וְקַיָּים בְּעַלְמָא דְּלָא יְקַטְרְגוּן לֵיהּ לְבָתַר, וּבְגִין דְּיִתְתַּקַּן יִצְחָק בְּסִטְרָא דִּינָא קַשְׁיָא עִלָּאָה לְאִתְתַּקְפָּא עַל כֻּלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ אִתְכַּפְיָין קַמֵּיהּ. קֵדְמָה אֶל אֶרֶץ קֶדֶם, בְּגִין דְּתַמָּן אִינּוּן סִטְרֵי חֲרָשֵׁי מְסָאֲבֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (מלכים א ה) **וַתֵּרֶב חָכְמָת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. אִלֵּין אִינּוּן דְּהֲווּ מִבְּנֵי** (אינון) **בְּנֵי פִּילַגְּשִׁים דְּאַבְרָהָם, וְהָא אוֹקִימְנָא דְּהָא בְּאִינּוּן הַרְרֵי קֶדֶם אִינּוּן דְּאוֹלְפִין חָרְשִׁין לִבְנֵי נָשָׁא, וּמֵהַהִיא אֶרֶץ קֶדֶם נָפְקוּ לָבָן וּבְעוֹר וּבִלְעָם בְּנוֹ וְכֻלְּהוּ חָרְשֵׁי וְהָא אוּקְמוּהָ.**

רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) **מִי נָתַן לְמִשִּׁיסָה יַעֲקֹב** (דף קלד ע"א) **וְיִשְׂרָאֵל לְבוֹזְזִים הֲלֹא יְיָ וגו'. תָּא חֲזֵי, מִזְמָנָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא בִּרְכָאן לָא שַׁרְיָין בְּעַלְמָא וְאִתְמְנָעוּ, כְּבֵיכוֹל אִתְמְנָעוּ מֵעֵילָא וְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן שְׁאָר דַּרְגִּין תַּתָּאִין מִתְתַּקְפֵי וְאָזְלֵי וְשָׁלְטֵי עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ בְּחוֹבַיְיהוּ.**

הַאי קְרָא לָא אִתְיַישְׁבָן מִלֵּיהּ דִּכְתִיב מִי נָתַן לְמִשִּׁיסָה יַעֲקֹב, כֵּיוָן דְּאָמַר מִי נָתַן לְמִשִּׁיסָה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, מַהוּ חָטָאנוּ לוֹ, חָטְאוּ לוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ, וְאִי אָמַר חָטָאנוּ לוֹ, מַאי וְלֹא אָבוֹ, וְלֹא אָבִינוּ מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְחָרַב מַקְדְּשָׁא וְאִתּוֹקַד הֵיכָלָא וְעַמָּא אִתְגְּלִי, בָּעְיָא שְׁכִינְתָּא לְאִתְעַקָּרָא מִדּוּכְתָּהּ וּלְמֵיהַךְ עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, אָמְרָה אֵיהַךְ בְּקַדְמִיתָא לְמֶחֱמֵי בֵּיתָאי וְהֵיכָלָאי וְאֶפְקוֹד עַל דּוּכְתֵּי דְּכַהֲנֵי וְלֵיוָאֵי דְּהֲווּ פָּלְחִין בְּבֵיתָאי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּהַהִיא שַׁעְתָּא אִסְתַּכְּלַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל

לְעֵילָא וְחָמַאת דְּבַעְלָה אִסְתַּלַּק מִנֵּהּ לְעֵילָא לְעֵילָא, נָחֲתַת לְתַתָּא עָאלַת בְּבֵיתָא וְאִסְתַּכְלַת בְּכָל אֵינוּן דּוּכְתֵּי, וְאִשְׁתְּמַע קָלָא לְעֵילָא לְעֵילָא וְאִשְׁתְּמַע קָלָא לְתַתָּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ וגו' וְאוּקְמוּהָ.

כֵּיוָן דְּעָאלַת בְּגָלוּתָא אִסְתַּכְלַת בְּעַמָּא וְחָמַאת דְּדָחֲקֵי לוֹן וְרָמְסֵי לוֹן בְּגָלוּתָא בֵּין רַגְלַיְיהוּ דִּשְׁאָר עַמִּין, כְּדֵין אָמְרַת (ישעיה מב) מִי נָתַן לְמְשִׁיסָה יַעֲקֹב וגו'. וְאֵינוּן אָמְרִין הֲלֹא יְיָ זוּ חָטָאנוּ לוֹ. וְהִיא אָמַרַת וְלֹא אָבוּ בִדְרָכָיו הָלוֹךְ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ.

וּבְשַׁעְתָּא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִפְקַד עַל עַמֵּיהּ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תֵּיתוּב מִן גָּלוּתָא בְּקַדְמִיתָא (אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) תֵּיהַךְ לְבֵיתָא, בְּגִין דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ יִתְבְּנֵי בְּקַדְמִיתָא, וְיֵימָא לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קוּמִי מֵעַפְרָא. הֵיא תָּבַת וְאָמְרָה לְאָן אֲתַר אֵיהַךְ, בֵּיתָאי חָרַב הֵיכָלִי אִתּוֹקַד בְּנוּרָא.

עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִבְנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּקַדְמִיתָא וַיִתְקִין הֵיכָלָא וְיִבְנֵי קַרְתָּא דִּירוּשְׁלֵם, וּלְבָתַר יוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ וגו'. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס, וְיֵימָא לָהּ (ישעיה נב) הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי

יְרוּשָׁלַיִם וְגוֹ'. וְיִתְכַּנֵּישׁ גָּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ, בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס. וּכְדֵין הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְבוֹתָם דָּא תְּחִיַּית הַמֵּתִים. וּכְתִיב, (יחזקאל לו) **וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וְגוֹ'. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:** ע"כ פרשת חיי שרה)

פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת

וְאֵלֶּה (בראשית כח) **תּוֹלְדוֹת יִצְחָק וְגוֹ'. פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר** (תהלים קו) **מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסָלִיק בִּרְעוּתָא קַמֵּיהּ לְמִבְרֵי עָלְמָא, הֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּאוֹרַיְיתָא, וּבָרָא לֵיהּ, וּבְכָל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא הֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּאוֹרַיְיתָא, וּבָרָא לֵיהּ. הֲדָא הוּא**

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

(בראשית כח) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ז) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְגוֹ'. תָּנוּ רַבָּנָן, לֶעָתִיד לָבֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַיֶּה אֶת הַמֵּתִים וּמְעַיֵּר אוֹתָם מֵעַפְרָם, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בִּנְיַן עָפָר כְּמוֹת שֶׁהָיוּ בַּתְּחִלָּה שֶׁנִּבְרְאוּ מֵעָפָר מַמָּשׁ, דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה.

דִּכְתִיב, (משלי ח) וָאֱהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן וָאֱהְיֶה (דף קלד ע"ב) שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם אַל תִּקְרֵי אָמוֹן, אֶלָּא אוּמָן.

כַּד בָּעָא לְמִבְרֵי אָדָם אָמְרָה תּוֹרָה קַמֵּיהּ, אִי בַּר נָשׁ יִתְבְּרֵי, וּלְבָתַר יֶחֱטֵי וְאַנְתְּ תִּידוֹן לֵיהּ, אֲמַאי יְהוֹן עוֹבָדֵי יָדָךְ לְמַגָּנָא, דְּהָא לָא יֵיכוֹל לְמִסְבַּל דִּינָךְ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אַתְקִינַת תְּשׁוּבָה עַד לָא בָּרֵאתִי עָלְמָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְּעָבַד לֵיהּ וּבָרָא לְאָדָם, אָמַר לֵיהּ, עָלְמָא עָלְמָא, אַנְתְּ וְנִימוֹסָךְ לָא קָיְימִין אֶלָּא עַל אוֹרַיְיתָא. וּבְגִין כָּךְ בָּרֵאתִי לֵיהּ לְאָדָם בָּךְ, בְּגִין דְּיִתְעַסַּק בָּהּ. וְאִי לָאו, הָא אֲנָא אַהֲדַר לָךְ לְתֹהוּ וָבֹהוּ וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה יִתְנַעֲרוּ מֵעָפָר מֵאוֹתוֹ הַבִּנְיָן, וְיַעַמְדוּ בִּבְנִין מְקוּיִים לִהְיוֹת לָהֶם קִיּוּמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נב) הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם, יִתְקַיְימוּ בְּקִיּוּמָא. וְיַעֲלוּ מִתַּחַת לָאָרֶץ וְיִקַּבְּלוּ נִשְׁמָתָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יַצִּיף (נ"א יָשִׁיב) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מִינֵי רֵיחִין שֶׁבַּגַּן עֵדֶן עֲלֵיהֶם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ז) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַל תִּקְרֵי הַדּוּדָאִים אֶלָּא הַדּוֹדִים, זֶהוּ הַגּוּף וְהַנְּשָׁמָה שֶׁהֵם דּוֹדִים וְרֵעִים זֶה עִם זֶה. רַב נַחְמָן אָמַר, דּוּדָאִים מַמָּשׁ. מַה הַדּוּדָאִים מוֹלִידִים אַהֲבָה בָּעוֹלָם, אַף הֵם מוֹלִידִים אַהֲבָה בָּעוֹלָם. וּמַאי נָתְנוּ רֵיחַ, כִּשְׁרוֹן מַעֲשֵׂיהֶם לָדַעַת וּלְהַכִּיר לְבוֹרְאָם.

(שיר השירים ז) וְעַל פִּתְחֵינוּ, אֵלּוּ פִּתְחֵי שָׁמַיִם שֶׁהֵם פְּתוּחִים

וְכֹלָּא בְּגִינֵיהּ דְּאָדָם קָיְימָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מה) אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי. וְאוֹרַיְיתָא קָיְימָא וּמַכְרְזָא קַמַּיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין דְּיִתְעַסְקוּ וְיִשְׁתַּדְּלוּ בָּהּ וְלֵית מַאן דְּיַרְכִין אוּדְנֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ קַיֵּים עַלְמָא, וְקַיֵּים כָּל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא עַל תִּקוּנֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת, וְלֵית לָךְ כָּל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא דְּקָיְימָא בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, דְּלָא חַוֵי לְקָבְלֵיהּ בְּרִיָה בְּעָלְמָא. דְּהָא כְּמָה דְּבַר נָשׁ אִיהוּ מִתְפַּלְיג שַׁיְיפִין, וְכֻלְּהוּ קָיְימִין דַּרְגִין עַל דַּרְגִין מִתְתַּקְנִין אִלֵּין עַל אִלֵּין וְכֻלְּהוּ חַד גּוּפָא, הָכִי נָמֵי עַלְמָא, כָּל אִינּוּן בְּרַיָין לְהוֹרִיד נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים. כָּל מְגָדִים, אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת. (שיר השירים ז) חַדָּשִׁים גַּם יְשָׁנִים, אוֹתָם שֶׁיָּצְאוּ נִשְׁמָתָם מֵהַיּוֹם כַּמָּה שָׁנִים, וְאוֹתָם שֶׁיָּצְאוּ נִשְׁמָתָם מִיָּמִים מוּעָטִים, וְזָכוּ בִּכְשֵׁרוֹן מַעֲשֵׂיהֶם לְהִכָּנֵס בָּעוֹלָם הַבָּא, כֻּלָּם עֲתִידִים לֵירֵד בְּבַת אַחַת לְהִכָּנֵס בַּגּוּפוֹת הַמּוּכָנִים לָהֶם.

אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב, בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת, חַדָּשִׁים גַּם יְשָׁנִים הוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ. צָפַנְתִּי אוֹתָם בְּאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת. לָךְ, בִּשְׁבִילֵךְ, בִּשְׁבִיל שֶׁאַתָּה גּוּף קָדוֹשׁ וְנָקִי. דָּבָר אַחֵר הַהוֹדָאִים (נתנו ריחַ) אֵלּוּ מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם. נָתְנוּ רֵיחַ, אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵם רֵיחַ הָעוֹלָם. נָתְנוּ, שֶׁבִּקְּשׁוּ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר כא) וְלֹא נָתַן סִיחוֹן אֶת יִשְׂרָאֵל.

דְּתָנְיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שָׁלֹשׁ כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי

כֻּלְּהוּ שַׁייְפִין שַׁייְפִין, וְקָיְימִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְכַד מִתְתַּקְנָן כֻּלְּהוּ, הָא גוּפָא מַמָּשׁ. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דְּאוֹרַייְתָא, דְּהָא אוֹרַייְתָא כֹּלָּא שַׁייְפִין וּפְרָקִין, וְקָיְימִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְכַד מִתְתַּקְנָן כֻּלְּהוּ, אִתְעֲבִידוּ חַד גוּפָא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל דָּוִד בְּעוֹבָדָא דָּא, פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ. בְּאוֹרַייְתָא אִינּוּן כָּל רָזִין עִלָּאִין חֲתִימִין דְּלָא יָכְלִין לְאִתְדַּבָּקָא, בְּאוֹרַייְתָא כָּל אִינּוּן מִלִּין עִלָּאִין, דְּאִתְגַּלְיָין וְלָא אִתְגַּלְיָין, בְּאוֹרַייְתָא אִינּוּן כָּל מִלִּין דְּלְעֵילָּא וּלְתַתָּא, כָּל מִלִּין דְּעַלְמָא דֵּין, וְכָל דַּשָּׂרַת הוֹלְכִים בְּכָל חֹדֶשׁ וּבְכָל שַׁבָּת לְלַוּוֹת לַנְּשָׁמָה עַד מְקוֹם מַעֲלָתָהּ. וּבְמַאן נוֹקִים עַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלּוּ הֵן הַגּוּפוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּפִתְחֵי קְבָרוֹת לְקַבֵּל נִשְׁמָתָן. וְדוּמָ"ה נוֹתֵן פִּתְקָא דְּחֶשְׁבְּנָא וְהוּא מַכְרִיז וְאוֹמֵר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חַדָּשִׁים גַּם יְשָׁנִים, אוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִכַּמָּה יָמִים וְאוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִזְּמַן מוּעָט, כֻּלָּם צָפַנְתִּי לָךְ לְמִיפַּק לְהוּ בְּחוּשְׁבְּנָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְשַׁמּוֹחַ בְּאוֹתוֹ זְמַן עִם הַצַּדִּיקִים, לְהַשְׁרוֹת שְׁכִינָתוֹ עִמָּהֶם וְהַכֹּל יִשְׂמְחוּ בְּאוֹתָהּ שִׂמְחָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, עָתִידִים הַצַּדִּיקִים בְּאוֹתוֹ זְמַן, לִבְרֹא עוֹלָמוֹת וּלְהַחֲיוֹת מֵתִים.

מִלִּין דְּעַלְמָא דְּאָתֵי בְּאוֹרַיְיתָא אִינּוּן, וְלֵית (דף קלה ע"א) מַאן דְּיַשְׁגַּח וְיָדַע לוֹן, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ.

תָּא חֲזֵי אֲתָא שְׁלֹמֹה וּבָעָא לְמֵיקַם עַל מִלּוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, וְעַל דְּקִדּוּקֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא יָכִיל, אָמַר (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי. דָּוִד אָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בִּשְׁלֹמֹה (מלכים א ה) וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף. וְהָא אוּקְמוּהָ. דְּחֲמִשָּׁה וְאָלֶף טְעָמִים הֲווּ בְּכָל מָשָׁל וּמָשָׁל דְּהָוָה אָמַר. וּמַה שְׁלֹמֹה דְּאִיהוּ בָּשָׂר וָדָם אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, וְהָתְנַן (קהלת א) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, תָּא שְׁמַע, בְּעוֹד שֶׁהָרְשָׁעִים בָּעוֹלָם וְיִרְבּוּ, כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ בְּקִיּוּם, וּכְשֶׁהַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם אֲזַי הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים. וְעַתִּידִים לְהַחֲיוֹת מֵתִים כְּדְקָאָמְרָן, (זכריה ח) עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מֵרוֹב יָמִים, כְּדִכְתִיב לְעֵיל. (ק"ד ע"ב)

בְּאוֹתוֹ זְמַן, יַשִּׂיגוּ הַצַּדִּיקִים דַּעַת שְׁלֵמָה, דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּיוֹמָא דְּיֵחֲדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדוֹי, זְמִינִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא לְמִנְדַּע לֵיהּ בְּלִבְּהוֹן, וּכְדֵין יִסְגֵּי סֻכְלְתָנוּ בְּלִבְּהוֹן כְּאִילּוּ חָזוּ לֵיהּ בְּעֵינָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה כה) וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה וְגוֹ'. וּשְׁמָהּ הַנְּשָׁמָה בַּגּוּף יֶתֶר מִכּוּלָּם,

כָּךְ הֲווּ בְּמִלּוֹי, מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּקָאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, דְּבְכָל מִלָּה וּמִלָּה אִית בָּהּ כַּמָּה כַּמָּה מְשָׁלִים, כַּמָּה שִׁירִין, כַּמָּה תּוּשְׁבְּחָן, כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין, כַּמָּה חָכְמָאן וְעַל דָּא כְּתִיב מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת (בראשית כה) יִשְׁמָעֵאל, דְּאִינּוּן תְּרֵיסַר נְשִׂיאִין, לְבָתַר אָמַר וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּכֵיוָן דִּכְתִיב בֵּיהּ בְּיִשְׁמָעֵאל דְּאוֹלִיד תְּרֵיסַר נְשִׂיאִין, וְיִצְחָק אוֹלִיד תְּרֵין בְּנִין, דְּדָא אִסְתַּלַּק וְדָא לָא אִסְתַּלַּק. עַל דָּא כְּתִיב מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ, דָּא יִצְחָק, וְיִצְחָק אַפִּיק לֵיהּ לְיַעֲקֹב עַל שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם קַיָּמִים וְיֵדְעוּ וְיַשִּׂיגוּ אֶת בּוֹרְאָם וְיֶהֱנוּ מִזִּיו הַשְּׁכִינָה, וְזֶהוּ הַטּוֹב הַגָּנוּז לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כה) וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, אִלּוּ הֵם תּוֹלְדוֹת הַשִּׂמְחָה וְהַשְּׂחוֹק שֶׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ זְמַן. בֶּן אַבְרָהָם, הֵיא הַנְּשָׁמָה הַזּוֹכָה לְכָךְ וְלִהְיוֹת שְׁלֵימָה בְּמַעֲלָתָהּ. (בראשית כה) אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, הַנְּשָׁמָה מוֹלִידָה הַשִּׂמְחָה וְהַשְּׂחוֹק הַזֶּה בָּעוֹלָם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי חִיָּיא, הָא דְּתָנִינָן דְּעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא, מַאי הֵיא. אָמַר לֵיהּ, עַד לָא אָזְלִית קַמֵּי אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין מָארֵי מַתְנִיתִין הָכִי שְׁמִיעַ לִי, בֵּינָן דְּשָׁמְעִית הָא דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִתְיַשְּׁבָא בִּלְבָּאי, דְּאָמַר

דְּהָוָה אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, דְּאוֹלִיד תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, קִיּוּמָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. אֲבָל יִצְחָק לְעֵילָּא בִּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה (ס"א וְיִשְׁמָעֵאל) וְעֵשָׂו לְתַתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, דָּא יַעֲקֹב כַּד אִתְדַּבַּק שְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא כַּמָּה כַּוְכְבַיָּא נְהִירִין מִנַּיְיהוּ.

וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת (בראשית כה)

יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי שְׁנָא דְּעַד הָכָא לָא כְּתִיב בֶּן אַבְרָהָם וְהַשְׁתָּא אָמַר, אֶלָּא אַף עַל גַּב דִּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, הַשְׁתָּא דְּמִית אַבְרָהָם דִּיוּקְנֵיהּ הֲוָה בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בִּיצְחָק, דְּכָל מַאן דְּחָמֵי לְיִצְחָק הֲוָה אָמַר דָּא אַבְרָהָם רִבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא, כְּהַאי דִּכְתִיב (שמות כד) וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ, וְדָא הוּא דִּתְנַן נִיזּוֹנִין. וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בְּאַתַּר חָד תָּנִינָן נֶהֱנִין, וּבְאַתַּר אָחֳרָא תָּנִינָן נִיזּוֹנִין, מַאי בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא הָכִי אָמַר אַבּוּי, הַצַּדִּיקִים שֶׁלֹּא זָכוּ כָּל כָּךְ נֶהֱנִין מֵאוֹתוֹ זִיו שֶׁלֹּא יִשְׁיְּגוּ כָּל כָּךְ, אֲבָל הַצַּדִּיקִים שֶׁזָּכוּ נִזּוֹנִין עַד שֶׁיַּשִּׂיגוּ הַשָּׂגָה שְׁלֵמָה. וְאֵין אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה אֶלָּא זוֹ וְזוֹ הִיא הַסְּעוּדָה וְהָאֲכִילָה. וּמְנָא לָן הָא, מִמִּשֶּׁה, דִּכְתִיב, (שמות כד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה. מַאי טַעֲמָא לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה נִזּוֹן מִסְּעוּדָה אַחֶרֶת מֵאוֹתוֹ זִיו שֶׁל מַעְלָה, וּכְהַאי גַּוְונָא סְעוּדָתָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא.

וַדַּאי, וְהָוָה סָהִיד וְאָמַר (בראשית כה) **אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק.**

רַבִּי יִצְחָק קָם לֵילְיָא חָד לְמִלְעֵי (דף קלה ע"ב) **בְּאוֹרַיְיתָא, וְרַבִּי יְהוּדָה קָם בְּקֶסָרוֹי, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵיקוּם וְאֵיזִיל לְגַבֵּי רַבִּי יִצְחָק, וְאִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא וְנִתְחַבַּר כְּחָדָא. אֲזַל עַמֵּיהּ חִזְקִיָּה בְּרֵיהּ דְּהָוָה רַבְיָא. כַּד קָרִיב אַבָּבָא, שָׁמַע לֵיהּ לְרַבִּי יִצְחָק דְּהָוָה אָמַר, וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רוֹאִי, הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ, מַאי שְׁנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא לֵיהּ לְיִצְחָק, בְּגִין אָמַר רַבִּי יְהוּדָה סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא לִשְׁמוֹחַ בְּשִׂמְחָתוֹ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (תהלים לד) **יִשְׂמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ. רַב הוּנָא אָמַר מֵהָכָא,** (תהלים ח) **וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנְּנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַאי וְהַאי אִיתָא לֶעָתִיד לָבֹא. וְתָאנָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, יַיִן הַמְשׁוּמָר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית, אִלּוּ דְּבָרִים עֲתִידִים שֶׁלֹּא נִגְלוּ לְאָדָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וַעֲתִידִים לְהִתְגַּלּוֹת לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא, וְזוֹ הִיא הַשְּׁתִיָּה וַאֲכִילָה, וַדַּאי דָּא הִיא.**

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שָׁלוֹם, אִם כֵּן מַהוּ לִוְיָתָן וּמַהוּ הַשּׁוֹר, דִּכְתִיב, כִּי בוּל הָרִים יִשְׂאוּ לוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָא כְּתִיב, (ישעיה כז) **בָּעֵת הַהִיא יִפְקֹוד ה' בְּחַרְבּוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְּדוֹלָה וְהַחֲזָקָה עַל**

דְּאַבְרָהָם לָא בָּרֵכִיהּ. מַאי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְּלָא יִתְבָּרֵךְ עֵשָׂו, וְעַל דָּא סְלִיקוּ אינוּן בִּרְכָאן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוּקְמוּהָ. וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִי, מַאי לַחַי רֹאִי, אֶלָּא דְּאִתְחַבַּר בָּהּ בִּשְׁכִינְתָּא, בֵּירָא דְּמַלְאָךְ קַיָּימָא אִתְחֲזֵי עֲלָהּ, כְּתַרְגּוּמוֹ, וּבְגִין כָּךְ בָּרֵכִיהּ.

אֲדָהָכִי, בָּטַשׁ רַבִּי יְהוּדָה אַבָּבָא וְעָאל, וְאִתְחַבָּרוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַשְׁתָּא זוּגָא דִּשְׁכִינְתָּא בַּהֲדָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַאי בְּאֵר לַחַי רוֹאִי דְּקָאֲמַרְתְּ שַׁפִּיר, אֲבָל בְּמִלָּה אִשְׁתְּמַע. פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, הַאי קְרָא אִתְּמַר אֲבָל הָא אוּקְמוּהָ, מַעְיַן לִוְיָתָן נָחָשׁ בָּרִיחַ וְעַל לִוְיָתָן נָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן וְהָרַג אֶת הַתַּנִּין אֲשֶׁר בַּיָּם, הָא הָכָא תְּלָתָא. אֶלָּא רֶמֶז הוּא דְּקָא רָמַז עַל מַלְכְּוָותָא. אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם לֵית לְמֵימַר עַל מַה דְּאָמְרוּ רַבָּנָן, וַדַּאי כָּךְ הֵיא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא הֲוֵינָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְשָׁאִילְנָא הַאי מִלָּה, אָמַרְנָא, הַאי סְעוּדָתָא דְּצַדִּיקַיָּא לֶעָתִיד לָבֹא אִי כָּךְ הוּא, לָא אִתְיַישְׁבָא בְּלִבָּאי, דְּהָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא כְּהַאי גַּוְונָא דִּכְתִיב, (שמות כד) וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שַׁפִּיר קָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָךְ הוּא. עוֹד אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הַאי מְהֵימְנוּתָא דְּאָמְרוּ רַבָּנָן לְרוּבָּא דְּעַלְמָא, דְּזַמִּינִין אינוּן בְּהַאי סְעוּדָתָא דִּלְוְיָתָן וְהַהוּא תּוֹרָא וּלְמִשְׁתֵּי חַמְרָא

גַּנִּים דָּא אַבְרָהָם בְּאֵר מַיִם חַיִּים דָּא יִצְחָק, וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן דָּא יַעֲקֹב. בְּאֵר מַיִם חַיִּים דָּא יִצְחָק, הַיְינוּ דִּכְתִיב וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִי. וּמַאי בְּאֵר דָּא שְׁכִינְתָּא. לַחַי, דָּא חַי הָעוֹלָמִים, צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים וְלֵית לְאַפְרָשָׁא לוֹן, חַי הוּא בְּתְרֵי עָלְמִין, חַי לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ עַלְמָא עִלָּאָה, חַי לְגַבֵּי עַלְמָא תַּתָּאָה, וְעַלְמָא תַּתָּאָה בְּגִינֵיהּ קָיְימָא וְנָהֲרָא.

תָּא חֲזֵי, סִיהֲרָא לָא אִתְנְהִירַת, אֶלָּא כַּד חַזְיָא לֵיהּ לְשִׁמְשָׁא, וְכֵיוָן דְּחַזְיָא לֵיהּ, אִתְנְהִיר. וְעַל דָּא הַאי בְּאֵר לַחַי רוֹאִי וַדַּאי, וּכְדֵין אִתְנְהָרָא, וְקָיְימָא בְּמַיִן חַיִּין, לַחַי טַב דְּאִתְנְטַר מִכַּד אִתְבְּרֵי עָלְמָא, קְרָא אַשְׁכְּחוּ וְדָרְשׁוּ, דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשׂוֹבַע. דְּאָמַר רִבִּי זֵירָא, כָּל מִינֵי פִּיתּוּי פִּתָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְהַחֲזִירָם לְמוּטָב, וְדָא הוּא יַתִּיר מִכֻּלְּהוֹן, דְּאָמַר לְהוּ וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשׂוֹבַע. וּבְקָלָלוֹת, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשְׂבָּעוּ, וְדָא קַשְׁיָא לְהוּ מִכֻּלְּהוּ. מַאי טַעֲמָא, דִּכְתִיב, (שמות טז) מִי יִתֵּן מוּתָנוּ בְיַד ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. אָמַר רִבִּי זֵירָא, מְלַמֵּד דְּמִשּׁוּם הָאֲכִילָה מָסְרוּ נַפְשָׁם לָמוּת בְּיָדָם. בֵּיוָן שֶׁרָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תַּאֲוָתָם, אָמַר לָהֶם, (ויקרא כו) אִם תִּשְׁמְעוּ לְקוֹל הַמִּצְוֹת, וַאֲכַלְתֶּם לָשׂוֹבַע כְּדֵי לְהָנִיחַ דַּעְתָּם. כְּהַאי גַּוְונָא חָמוּ רַבָּנָן דְּגָלוּתָא אִתְמַשַּׁךְ, אִסְתַּכְּמוּ עַל קְרָאֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְאָמְרוּ דְּזִמִּינִין לְמֵיכַל וּלְמֶחֱדֵי

רְאִי, בְּגִין לְאִתְמַלְיָא
וּלְאִתְנַהֲרָא מֵהַאי חַי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (דף קלו ע"א) (שמואל ב כ"ג) וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַי דְּהַוָה צַדִּיק וְנָהִיר לְדָרֵיהּ, כְּמָה דְּחַי דְּלְעֵילָא נָהִיר לְעַלְמָא. וּבְכָל זִמְנָא הַאי בְּאֵר לַחַי אִסְתַּכַּל וְחָמֵי, בְּגִין לְאִתְנַהֲרָא כִּדְקָאֲמָרַן. וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִי. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית כה) בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה, וַיָּתֵיב בַּהֲדָהּ, וְאִתְאַחִיד עִמָּהּ, חִשָּׁף בַּלַּיְלָה, דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. וְתָא חֲזֵי, יִצְחָק בְּקִרְיַת אַרְבַּע הֲוָה בָּתַר דְּמִית אַבְרָהָם, מַהוּ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִי, דְּאִזְדַּוּוג בֵּיהּ, וְאָחִיד בֵּיהּ בְּהַהוּא בֵּירָא, לְאַתְעָרָא רְחִימוּתָא כִּדְקָאֲמָרַן.

בִּסְעוּדָתָא רַבָּה דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לֵהּ, וְעַל דָּא רוּבָּא דְּעַלְמָא סָבְלוּ גָלוּתָא בְּגִין הַהִיא סְעוּדָתָא.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, לֵית לָן לְסְתּוֹר מְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא אֶלָּא לְקַיְימָא לֵיהּ, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אַסְהִידַת עֲלוֹי, דְּהָא אֲנַן יָדְעִין מְהֵימְנוּתָא דְּצַדִּיקַיָּא וְכִסּוּפָא דִּלְהוֹן מַאי הִיא, דִּכְתִיב, (שיר השירים א) נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ, וְלֹא בַּאֲכִילָה. (שיר השירים א) נַזְכִּירָה דּוֹדַיִךְ מִיַּיִן. וְהַהִיא סְעוּדָתָא דְּזִמִּינִין בָּהּ, יְהֵא לָן חוּלַק לְמֶהֱנֵי מִנָּהּ וְזוֹ הִיא הַשִּׂמְחָה וְהַשְּׂחוֹק. וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק, שֶׁיִּצְחֲקוּ הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא. אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, זְכוּת הַנְּשָׁמָה מוֹלִיד הַשְּׂחוֹק הַזֶּה וְהַשִּׂמְחָה בָּעוֹלָם.

פָּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (קהלת א) **וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם. וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ, דָּא שִׁמְשָׁא דְּנָהִיר לְסִיהֲרָא, דְּכַד אִתְחֲזֵי בַּהֲדָהּ כְּדֵין נָהֲרָא, וְאִתְנְהִיר וְזָרַח מֵאֲתַר עִלָּאָה דְּקָיְימָא עֲלֵיהּ, מִתַּמָּן זָרַח תָּדִיר. וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ, לְאִזְדַּוְוגָא בַּהֲדָהּ דְּסִיהֲרָא.** (קהלת א) **הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם, דְּאִיהוּ יְמִינָא וְשִׁוֵי תּוּקְפֵּיהּ בֵּיהּ, וּבְגִין דְּתוּקְפֵּיהּ בֵּיהּ, כָּל חֵילָא דְּגוּפָּא בִּימִינָא הוּא וּבֵיהּ תַּלְיָא. וּלְבָתַר סוֹבֵב אֶל צָפוֹן, נָהִיר לְסִטְרָא דָּא וְנָהִיר לְסִטְרָא דָּא. סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב שֶׁמֶשׁ, וְהַשְׁתָּא רוּחַ. אֶלָּא כֻּלָּא חַד וְרָזָא חָדָא, וְכָל דָּא בְּגִין דְּסִיהֲרָא אִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ וְיִתְחַבְּרוּן תַּרְוַוייהוּ.**

תָּא חֲזֵי, כַּד אַתָּא אַבְרָהָם לְעַלְמָא חֲבִיק לָהּ לְסִיהֲרָא וְקָרִיב לָהּ, כֵּיוָן דְּאַתָּא יִצְחָק אָחִיד בָּהּ וְאַתְקִיף בָּהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וּמָשִׁיךְ לָהּ בְּרַחֲימוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) **שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. כֵּיוָן דְּאַתָּא יַעֲקֹב, כְּדֵין אִתְחַבַּר שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא וְאִתְנְהִיר, וְאִשְׁתַּכַּח יַעֲקֹב שְׁלִים בְּכָל סִטְרִין, וְסִיהֲרָא אִתְנְהִירַת וְאִתְתַּקָּנַת בִּתְרֵיסַר שִׁבְטִין.**

פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (תהלים קלד) **הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ וגו'. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ, וּמַאן אִינּוּן דְּיִתְחַזּוּן לְבָרְכָא לֵיהּ**

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל עַבְדֵי יְיָ, בְּגִין דְּכָל בַּר נָשׁ (דף קלו ע"ב) בְּעַלְמָא מִישְׁרָאֵל אַף עַל גַּב דְּכֹלָּא יִתְחַזּוּן לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּרְכָתָא דִּבְגִינַיְיהוּ יִתְבָּרְכוּן עִלָּאִין וְתַתָּאִין מַאן הִיא, הַהִיא דְּבָרְכִין לֵיהּ עַבְדֵי יְיָ וְלָא כֻּלְּהוּ. וּמַאן אִינוּן דְּבִרְכָתְהוֹן בִּרְכְתָא, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת, אִלֵּין אִינוּן דְּקָיְימוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וְאִתְעָרֵי לְמִקְרֵי בְּאוֹרַיְיתָא. אִלֵּין קָיְימֵי בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת, דְּהָא כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן. וְאַנַן קָיְימֵי הָכָא לְאִתְעָרָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, נֵימָא בְּמִלֵּי דְּיִצְחָק, דְּאַנַן בֵּיהּ.

פָּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר.

(בראשית כה) **וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה וְגוֹ'. בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, אַמַּאי אֲתָא לְמִמְנֵי הָכָא דְּהַוָּה בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה כַּד נָסִיב לָהּ לְרִבְקָה, אֶלָּא וַדַּאי הָא אִתְּכְלִיל יִצְחָק בְּצָפוֹן וְדָרוֹם, בְּאֶשָּׁא וּמַיָּא, וּכְדֵין הַוָּה יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה.**

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. רִבִּי בּוֹ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) יְשָׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגוֹ', בְּכַמָּה מַעֲלוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, דְּתָנִינָן אָמַר רִבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב, כָּל מַה שֶּׁבָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעוֹלָמוֹת שֶׁלּוֹ חוּץ מִמֶּנּוּ הָיוּ בְּשִׁתּוּף. וּמִי אָמַר רִבִּי אַחָא הָכִי, חַס וְשָׁלוֹם, דְּהָא בְּמִלָּה דָּא יִסְגֵּי פְּלוּגְתָּא בְּעַלְמָא, דְּאִי תֵּימָא

כְּמַרְאֶה הַקְּשֶׁת, יָרוֹק חִוּוּר סוּמָק. בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים אָחִיד בָּהּ, כַּד אָחִיד בָּהּ בְּרִבְקָה. וְכַד אוֹלִיד, אוֹלִיד בֶּן שִׁשִּׁים, לְאוֹלָדָא כְּדָקָא יָאוּת בְּגִין דְּיִפּוֹק יַעֲקֹב שָׁלֵם, מִבֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה כְּדָקָא יָאוּת, וְכֻלְּהוּ אָחִיד לְהוּ יַעֲקֹב לְבָתַר, וְאִתְעֲבִיד גְּבַר שְׁלִים.

בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי, מַאי אִכְפַּת לָן כּוּלֵי הַאי, דְּהָא כְּבָר אִתְּמַר (בראשית כד) וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת רִבְקָה וְגוֹ', וְהַשְׁתָּא אָמַר בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי וּלְבָתַר מִפַּדַּן אֲרָם, וּלְבָתַר אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי. אֶלָּא אוּקְמוּהָ, דְּהַוֹת בֵּין רְשָׁעִים וְאִיהִי לָא עָבְדַת כְּעוֹבָדַיְיהוּ, דְּהַוֹת בַּת הָכִי, הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם נִבְרָאִים רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מַמָּשׁ, יֹאמַר שֶׁיֵּשׁ שִׁתּוּף בָּהֶם, הָא כָּל אַפַּיָּא דְּדָהוֹן וְדִידָן שַׁוְיָין.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּמִלָּה דָּא יִסְגֵּי פְּלוּגְתָּא בְּעַלְמָא, דְּהָא תְּנַן בְּמַתְנִיתִין דִּידָן, דְּכָל דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבַד כְּגוֹן גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא, וְאִי תֵּימָא דְּהָא לֵית גּוּפָא לַמַּלְאָכִים, כָּךְ הוּא. אֲבָל לֵית אִינּוּן יָכְלִין לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא, עַד שֶׁיִּשְׁתַּתֵּף בְּהוּ הַהִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּהִיא סִיּוּעָא דִּלְעֵילָּא, וּבְהַאי גַּוְונֵי כָּל מַאי דְּעָבִיד אִצְטְרִיךְ לְהַהִיא סִיּוּעָא דִּלְעֵילָּא מִנֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲחָיָא מֵתַיָּא, וְהָא סוֹפָא כָּל (ס"א עַקְתִּין), עַמִּיקִין (ס"א עַתִּיקִין) בְּאַרְבָּעִים לֶהֱוֵי. וּגְזַר קִיָּים, (דברים כה) אַרְבָּעִים

בְּתוּאֵל וּמִפַּדַּן אֲרָם, וַאֲחוֹת לָבָן, וְכֻלְּהוּ חַיְּיבִין לְאַבְאָשָׁא, וְהִיא סָלְקָא עוֹבָדִין דְּכָשְׁרָן וְלָא עַבְדַת כְּעוֹבָדַיְיהוּ.

הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, אִי רִבְקָה הֲוַת בַּת עֶשְׂרִין שְׁנִין אוֹ יַתִּיר, אוֹ בַּת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּדֵין הוּא שְׁבָחָא דִּילָהּ דְּלָא עָבְדַת כְּעוֹבָדַיְיהוּ, אֲבָל עַד כְּעָן בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים הֲוַת, מַאי שְׁבָחָא דִּילָהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים הֲוַת, וְעָבִידַת לְעַבְדָא כָּל הַהוּא עוֹבָדָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַף עַל גַּב דְּכוּלֵי הַאי עָבְדַת, לָא יְדַעְנָא עוֹבָדָהָא אִי אִינּוּן כְּשֵׁרָאן אוֹ לָאו. (דף קלז ע"א)

אֶלָּא, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (שיר

יַכֶּנּוּ לֹא יוֹסִיף. סוֹף הַלִּיכָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים. אַרְבָּעִים שָׁנָה קוֹדֶם תְּחִיַּית הַגּוּף, מַמְתֶּנֶת לוֹ הַנְּשָׁמָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים יְקוּמוּן הַגּוּפוֹת מֵעַפְרָא. בְּאַרְבָּעִים נִכְלָא הַגֶּשֶׁם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ז) וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם, וּכְתִיב (בראשית ז) וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ. זְמַן גְּאוּלָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים הוּא. וּבַחֲמִשִּׁים אַתָּא יְשׁוּב עַלְמָא, דְּהִיא הַיּוֹבֵל. הַחֲזָרַת הַנְּשָׁמָה לַגּוּף, בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים, שֶׁהִמְתִּינָה לוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, שֶׁהִמְתִּין לַגּוּף. בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה, בְּהַכְנָסָתָהּ בַּגּוּף הַמְּזוּמָן לוֹ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּהַכְנָסָתָהּ בּוֹ, אֵין תַּאֲוָתָם וְכִסּוּפָם אֶלָּא לֵיהָנוֹת מִזִּיו הַשְּׁכִינָה וְלִיזּוֹן

(שיר השירים ב) כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. כְּשׁוֹשַׁנָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי בֵּין אוּכְלוּסָהָא כְּוָרְדָּא בֵּין כּוּבִין. וְרָזָא דְּמִלָּה, יִצְחָק אָתֵי מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ חֶסֶד עִלָּאָה וְעַבִיד חֶסֶד עִם כָּל בְּרַיִין, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ דִּינָא קַשְׁיָא. וְרִבְקָה אָתַת מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא וְאִסְתַּלְקַת מִבֵּינַייהוּ וְאִתְחַבְּרַת בְּיִצְחָק, דְּהָא רִבְקָה מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא אַתְיָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי מִסִּטְרָא דְּדִינָא רַפְיָא חָוָת, וְחוּטָא דְּחֶסֶד תָּלֵי בָּהּ וְיִצְחָק דִּינָא קַשְׁיָא וְאִיהִי רַפְיָא, כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים חָוָו. וְאִי לָאו דְּאִיהִי רַפְיָא, לָא יָכִיל עַלְמָא לְמִסְבַּל דִּינָא קַשְׁיָא דְּיִצְחָק. כְּגַוְונָא מִזִּיוָהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, יִשָּׁקֵנִי יְפַרְנְסֵנִי, שֶׁאֵין פַּרְנָסָתָן אֶלָּא לֵיהָנוֹת וְלִיזּוֹן מִזִּיוָהּ שֶׁל מַעְלָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי סוֹפֵיהּ דִּקְרָא מוֹכַח דִּכְתִיב, (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן.

בַּת בְּתוּאֵל בַּת בְּתוֹ שֶׁל אֵל. רַב הוּנָא אָמַר, לֹא כָּךְ הוּא, וְאֲנָא הֲוֵית בִּכְרַכֵּי הַיָּם וְשָׁמַעְנָא דְּהֲווּ קָרָאן לְהַהוּא גַּרְמָא דְּשִׁדְרָה, הַהוּא דְּאִשְׁתָּאַר בְּקִבְרָא מִכָּל גּוּפָא, בְּתוּאֵל רַמָּאָה. שְׁאֵלִית עֲלֵיהּ, אָמְרוּ דְּהוּא כְּרִישָׁא (דְּמַיָּא) דְּחִוְיָא, דְּאִיהוּ רַמָּאָה, וְהַהוּא גַּרְמָא הוּא רַמָּאָה מִכָּל שְׁאָר גַּרְמֵי.

דְּתָאנָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַהוּא גַּרְמָא לָמָּה אִשְׁתָּאַר בְּקִיּוּמָא יַתִּיר מִכָּל שְׁאָר גַּרְמֵי. מִשּׁוּם דְּאִיהוּ רַמָּאָה. וְלֵית סָבִיל טַעֲמָא דְּמִזּוֹנָא

דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַוֵּוג זִוּוּגִין בְּעַלְמָא, חַד תַּקִּיף וְחַד רַפְיָא בְּגִין לְאִתְתַּקָּנָא כֻּלָּא וְיִתְבַּסֵּם עָלְמָא.

פְּתַח רִבִּי יְהוּדָה אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, (בראשית כה)

וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיְיָ לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ. מַהוּ וַיֶּעְתַּר, דְּקָרִיב לֵיהּ קָרְבָּנָא, וְצַלֵּי עֲלָהּ. וּמַה קָרְבָּנָא קָרִיב. עוֹלָה קָרִיב, דִּכְתִיב, (בראשית כה) **וַיֶּעְתֶּר לוֹ יְיָ, כְּתִיב הָכָא וַיֶּעְתֶּר לוֹ יְיָ, וּכְתִיב הָתָם** (שמואל ב כד) **וַיֶּעְתֶּר אֱלֹהִים לָאָרֶץ וְגוֹ׳, מַה לְהַלָּן קָרְבָּן אַף כָּאן קָרְבָּן. כְּתִיב וַיֶּעְתַּר יִצְחָק, וּכְתִיב וַיֶּעְתֶּר לוֹ, דְּנַפֵּק אֶשָּׁא מִלְעֵילָא לְקַבְלָא אֶשָּׁא דִלְתַתָּא.**

דָּבָר אַחֵר, וַיֶּעְתַּר יִצְחָק. דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, וְחָתַר

דִּבְנֵי נָשָׁא בִּשְׁאָר גַּרְמֵי, וּבְגִינֵי כָּךְ הוּא תַּקִּיף מִכָּל גַּרְמֵי וְהוּא לֵיהֱוֵי עִקָּרָא דְּגוּפָּא אִתְבְּנֵי מִנֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי.

וְתָאנָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הוּא רַמַאי וּמֵעוֹלָם רַמַאי, וְשָׁכֵן יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ רַמַאי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי גַּרְמָא רַמָּאָה. מִפַּדַּן אֲרָם, מִצַּמֵּד רַמָּאִין, כְּדִתְנַן פַּדְּנָא דְתוֹרָא שֶׁהוּא צָמֵד. אֲחוֹת לָבָן, אֲחוֹת יֵצֶר הָרָע הָאֲרַמִּי, כְּדִתְנַן, בַּתְּחִלָּה שֶׁהָיָה מְנוּוָל בְּחַטָּאוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם נִקְרָא לוֹט. לֶעָתִיד לָבֹא שֶׁלֹּא יְהֵא מְנוּוָל כִּדְבַקַדְמִיתָא, כְּמַאן דְּסָחֵי וּמַטְבִּיל מְסָאֲבוּתֵיהּ, קָרָאן לֵיהּ לָבָן. עַל כָּל פָּנִים אֵין יֵצֶר הָרָע בָּטֵל מִן הָעוֹלָם.

תָּא שְׁמַע, דְּהָכִי אָנַן אוּקִימְנָא בְּמַתְנִיתָא. שְׁתֵּי

חֲתִירָה לְעֵילָא לְגַבֵּי מַזָּלָא עַל בְּנִין, דְּהָא בְּהַהוּא אֲתַר תַּלְיָין בְּנִין, דִּכְתִיב, (שמואל א א) **וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה׳, וּכְדֵין וַיֵּעָתֶר לוֹ יְיָ, אַל תִּקְרֵי וַיֵּעָתֶר לוֹ אֶלָּא וַיֵּחָתֶר לוֹ, חֲתִירָה חָתַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקַבִּיל לֵיהּ, וּכְדֵין וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ.**

תָּא חֲזֵי, עֶשְׂרִין שְׁנִין אִשְׁתָּהֵי יִצְחָק עִם אִתְּתֵיהּ וְלָא אוֹלִידַת, עַד דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בִּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּבָעָאן קַמֵּיהּ צְלוֹתְהוֹן עַל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִתְרַבֵּי וְיִתּוֹסַף רְבוּת קוּדְשָׁא לְכָל מַאן (דף קלז ע"ב) **דְּאִצְטְרִיךְ בִּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא.**

בְּנוֹת לוֹט שֶׁהֵן שְׁתֵּי כֹּחוֹת הַגּוּף הַמְעוֹרְרוֹת לַיֵּצֶר הָרָע, עַכְשָׁיו שֶׁאֵינוֹ מְנוּוָל כָּל כָּךְ וְנִטְבַּל מִלְּכְלוּכוֹ נִקְרָא לָבָן, וְאוֹתָן שְׁתֵּי בָּנוֹת אֵינָן בְּטֵלוֹת מַמָּשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כט) וּלְלָבָן שְׁתֵּי בָּנוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כָּךְ הוּא, תַּמָּן כְּתִיב בְּכִירָה וּצְעִירָה וְהָכָא כְּתִיב גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֲבָל אֵינָן בְּכֹחַ לַעֲשׂוֹת רָע וּלְהִתְעוֹרֵר לַיֵּצֶר הָרָע כְּמִתְּחִלָּה. מַשְׁמַע דִּכְתִיב שָׁם הַגְּדוֹלָה לֵאָה, שֶׁלֵּאָה מִכֹּחָהּ וּמֵרִשְׁעָתָהּ. וְשָׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל, שֶׁאֵין בָּהּ כֹּחַ הַמִּתְעוֹרֵר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נג) וּכְרָחֵל לִפְנֵי גוֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה. אָמַר רַב הוּנָא, זֶה יֵצֶר הָרָע וּשְׁתֵּי בְּנוֹתָיו, מִתְחַלְּפוֹת מִכְּמוֹת שֶׁהָיוּ בָּרִאשׁוֹנָה. בַּתְּחִלָּה לוֹט, מְקוּלָּל מְנוּוָל. עַכְשָׁיו לָבָן, מְלוּבָּן, שֶׁאֵינוֹ מְקוּלָּל

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם לָא צַלֵּי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתֵּן לֵיהּ בְּנִין, אַף עַל גַּב דְּשָׂרָה עֲקָרָה הֲוַת. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (בראשית טו) **הֵן לִי לֹא נָתַתָּ זָרַע, הַהוּא לָאו בְּגִין צְלוֹתָא הֲוָה** (נ"א הַהוּא לָא בָּעֵי בְּנִין) **אֶלָּא כְּמַאן דְּמִשְׁתָּעֵי קַמֵּי מָרֵיהּ. אֲבָל יִצְחָק צַלֵּי עַל אִתְּתֵיהּ, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ הֲוָה יָדַע דְּלָאו אִיהוּ עָקָר אֶלָּא אִתְּתֵיהּ, דְּיִצְחָק הֲוָה יָדַע בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, דְּיַעֲקֹב זַמִּין לְמֵיפַּק מִנֵּיהּ בְּתְרֵיסַר שִׁבְטִין, אֲבָל לָא יָדַע אִי בְּהַאי אִתְּתָא אִי בְּאָחֳרָא, וְעַל דָּא לְנִכַּח אִשְׁתּוֹ וְלָא לְנִכַּח רִבְקָה.**

אָמַר הַהוּא רַבְיָא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי וּמְנוּוָל בְּנִיוּולוֹ כְּבָרְאשׁוֹנָה. בַּתְּחִלָּה שְׁתֵּי בְּנוֹתָיו חֲזָקוֹת כָּל אַחַת וְאַחַת בְּכֹחָהּ, וְעַכְשָׁיו שֵׁם הַגְּדוֹלָה לֵאָה, לֵאָה בְּלֹא כֹחַ, לֵאָה בְּלֹא חִזּוּק, לֵאָה מְמַעֲשֶׂיהָ הָרִאשׁוֹנִים. וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל, כִּדְקָאָמַרְן, וְלֹא כְּמוֹת שֶׁהָיוּ בָּרִאשׁוֹנָה.

אָמַר רִבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב, תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִיא. אָמַר רִבִּי אַחָא מִפְּנֵי מָה הִיא עֲקָרָה, מִפְּנֵי שֶׁיֵּצֶר הָרָע אֵינוֹ נִמְצָא בְּכֹחוֹ בָּעוֹלָם, וְעַל כָּךְ אֵין נִמְצָא פְּרִיָּה וּרְבִיָּה זוֹלָתִי בַּתְּפִלָּה, מַה כְּתִיב, וַיֶּעְתַּר לוֹ ה' וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ. כֵּיוָן שֶׁמִּתְעוֹרֵר יֵצֶר הָרָע, נִמְצָא פְּרִיָּה וּרְבִיָּה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִם כֵּן מַה הֶפְרֵשׁ בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְאוֹתוֹ הַזְּמַן, וְעוֹד דְּהָא קְרָא קָאָמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אַמַּאי לָא רָחִים לֵיהּ יִצְחָק לְיַעֲקֹב כָּל כָּךְ כְּמוֹ לְעֵשָׂו, הוֹאִיל וְהָוָה יָדַע דְּזַמִּין אִיהוּ לְקַיְּימָא מִנֵּיהּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין. אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֶלָּא כָּל זִינָא רָחִים לֵיהּ לְזִינֵיהּ וְאִתְמְשִׁיךְ וְאָזִיל זִינָא בָּתַר זִינֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, עֵשָׂו נָפַק סוּמָק כְּמָה דִכְתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ וגו׳, וְאִיהוּ זִינָא דְיִצְחָק דְּאִיהוּ דִינָא קַשְׁיָא דִלְעֵילָּא, וְנָפַק מִנֵּיהּ עֵשָׂו, דִּינָא קַשְׁיָא לְתַתָּא דְּדַמְיָא לְזִינֵיהּ, וְכָל זִינָא אָזִיל לְזִינֵיהּ, וְעַל דָּא רָחִים לֵיהּ לְעֵשָׂו יַתִּיר מִיַּעֲקֹב כְּמָה דִכְתִיב, (בראשית כה) וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו. כְּתִיב הָכָא כִּי צַיִד בְּפִיו, עָבִיד. אָמַר רִבִּי אַחָא, כָּךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר לֵיהּ לְהַהוּא עִנְיָינָא דְּצָרִיךְ לְזַוּוּגָא, וְלָא לְכָל שַׁעֲתָא דְּיֵהֵא תָּדִיר עִם בַּר נָשׁ כְּמוֹ כְּעָן, דְּאִיהוּ אִשְׁתַּכַּח תָּדִיר וְחָטָאן בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא, אֶלָּא לְהַהוּא זִוּוּגָא בִּלְחוֹדוֹי, וְאִתְעֲרוּתָא הַהִיא, אִתְעֲרוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֶיהֱוֵי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל לו) וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר. מַהוּ לֵב בָּשָׂר. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לֵב לְהוֹצִיא בָּשָׂר וְלֹא לְדָבָר אַחֵר.

רִבִּי יִצְחָק בְּרִבִּי יוֹסֵי הָוָה אָתֵי מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, פְּגַע בֵּיהּ רִבִּי יְהוּדָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יִצְחָק, תֹּאמַר הַחֲבֵירְנָא חַכִּימֵי מַתְנִיתָא אִתְעָרוּ לְהַאי עִנְיָינָא, דְּיֵצֶר הָרָע יִתְנַשֵּׁי מִן עָלְמָא בַּר הַהִיא שַׁעֲתָא לְזִוּוּגָא. אָמַר לֵיהּ,

וּכְתִיב הָתָם (בראשית י) **עַל כֵּן יֵאָמַר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי יְיָ.**

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (בראשית כה) **וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת יְיָ, לְאָן אַתַּר אָזְלַת. לְבֵי מִדְרָשָׁא דְּשֵׁם וְעֵבֶר. וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ, דְּתַמָּן הֲוָה הַהוּא רָשָׁע דְּעֵשָׂו אַגַּח קְרָבָא בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב. וַיִּתְרֹצֲצוּ, אִתְבָּרוּ כְּמָה דְּאַמְרִינָן, רָצַץ אֶת מוֹחוֹ. אִתְבָּרוּ דָּא עִם דָּא וְאִתְפְּלָגוּ. תָּא חֲזֵי, דָּא סִטְרָא דְּרוֹכֵב נָחָשׁ, וְדָא סִטְרָא דְּרוֹכֵב עַל כַּרְסְיָא שְׁלִימְתָא קַדִּישָׁא בְּסִטְרָא** (דף קלח ע"א) **דְּשִׁמְשָׁא, לְשַׁמָּשָׁא בְּסִיהֲרָא.**

חַיֵּיךְ הָכִי אִצְטְרִיךְ יֵצֶר הָרָע לָעוֹלָם כְּמִטְרָא לָעוֹלָם, דְּאִלְמְלֵא יֵצֶר הָרָע, חֶדְוָותָא דְּשִׁמְעָתָא לָא לֶיהֱוֵי, אֲבָל לָא מְנַוְולָה כְּקַדְמִיתָא לְמֶחֱטֵי בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה יא) **לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי** וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הוּא לִבָּא דְּמִדּוֹרֵיהּ דְּיֵצֶר הָרָע בֵּיהּ. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לִבָּא טָבָא, בְּנַיְינָא דְּגוּפָּא וְנִשְׁמְתָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (דברים ז) **וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ** בְּכָל לִבָּבְךָ דְּהוּא עִקָּרָא דִּכְלָּא.

כַּד אַתָּא רַב כַּהֲנָא אָמַר, הָכִי אָמְרִין מִשְּׁמֵיהוֹן דְּמָארֵי מַתְנִיתָא, תְּרֵי בְּנַיְינִין דְּגוּפָּא אִינּוּן, כַּבְדָא וְלִבָּא. דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּבְדָא וְלִבָּא אִינּוּן מְנַהֲגֵי גוּפָּא בְּכָל סִטְרֵי אֲבָרוֹי, מְנַהֲגָא דְּרִישָׁא מוֹחָא. אֲבָל דְּגוּפָּא אִינּוּן

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין דְּאִתְמְשַׁךְ עֵשָׂו אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא נָחָשׁ, אָזִיל עִמֵּיהּ יַעֲקֹב בְּעֵקִימָא, כְּנָחָשׁ דְּאִיהוּ חַכִּים, וְאִיהוּ אָזִיל בְּעֵקִימוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ג) וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם וְגוֹ', חַכִּים. וְעוֹבָדּוֹי דְיַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ הֲווּ לֵיהּ כְּנָחָשׁ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְעֵשָׂו בַּתְרֵיהּ דְּהַהוּא נָחָשׁ, וְיִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא עִמֵּיהּ בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. וְתָנִינָן, בָּא לְהָרְגְּךָ, אַקְדֵּים אַנְתְּ וְקַטְלֵיהּ. כְּתִיב, בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו דְּאַשְׁרֵי לֵיהּ לְתַתָּא, בְּהַהוּא עָקֵב, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית כח) וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו, דְּשַׁוֵּי יְדוֹי עַל הַהוּא עָקֵב לְאַכְפְיָא לֵיהּ.

תֵּרִין וְקַדְמָאָה הוּא כַּבְדָא, תִּנְיָינָא לִבָּא. וְהַיְינוּ דִכְתִיב בִּפְרָשָׁתָא, (בראשית כח) וַיִּתְרוֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ, אִלֵּין תֵּרִין בְּנָיְינֵי דְגוּפָא. מַאי טַעְמָא וַיִּתְרוֹצְצוּ. מִשּׁוּם דְּלִבָּא (אִתְעָרוּ) אִתְנְשֵׁי מִנֵּיהּ יֵצֶר הָרָע. וַיִּתְרוֹצְצוּ, (שְׁאֲלוּ) וַיִּשְׁלָיוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אָמַר רַב הוּנָא, וַיִּתְרוֹצְצוּ וַיִּשְׁבְּרוּ, כְּלוֹמַר נִשְׁבַּר כֹּחָם וְחֵילָם. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַגּוּף מַהוּ אוֹמֵר, אִם כֵּן לָמָּה זֶה אָנֹכִי וְלָמָּה נִבְרֵאתִי. מִיָּד (בראשית כח) וַתֵּלֶךְ לִדְרשׁ אֶת ה'. (בראשית כח) וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים וְגוֹ'. אֵלּוּ הַשְּׁנֵי גֵּאִים הַכָּבֵד וְהַלֵּב. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, הַמּוֹחַ וְהַלֵּב. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַמּוֹחַ אֵין בִּכְלַל זֶה, מַשְׁמַע דִּכְתִיב בְּבִטְנֵךְ, וְהַמּוֹחַ אֵין בַּבֶּטֶן אֶלָּא בָּרֹאשׁ. וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ וְגוֹ', וְרַב יַעֲבוֹד צָעִיר זֶהוּ הַכָּבֵד שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל, וְהוּא

דָּבָר אַחֵר וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת, דְּלָא יָכִיל לְמֵיפַּק מִגֵּיהּ מִכָּל וָכֹל, אֶלָּא וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו דָּא סִיהֲרָא, דְּאִתְכַּסְיָא נְהוֹרָא בְּגִין עֵקֶב דְּעֵשָׂו, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֵיהַךְ עִמֵּיהּ בְּחָכְמְתָא, בְּגִין לְדַחֲיָיא לֵיהּ לְתַתָּא וְיִתְדַּבַּק בְּאַתְרֵיהּ.

(בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ יַעֲקֹב וַדַּאי. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (בראשית כז) הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, נִקְרָא שְׁמוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא קָרָא שְׁמוֹ. וַיַּעְקְבֵנִי, וַדַּאי חָמָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא הַהוּא חִוְיָא קַדְמָאָה אִיהוּ חַכִּים לְאַבָּאשָׁא, כֵּיוָן דְּאַתָּא יַעֲקֹב, אָמַר הָא וַדַּאי חַכִּים לְקַבְלֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ קָרָא לֵיהּ יַעֲקֹב.

מְשַׁמֵּשׁ לְפָנַי הַלֵּב. דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַכָּבֵד קוֹלֵט הַדָּם וּמְשַׁמֵּשׁ בּוֹ לְפָנַי הַלֵּב.

(בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי. אָמַר רַב כַּהֲנָא, הַכָּבֵד הוּא הָרִאשׁוֹן וְהוּא אַדְמוֹנִי. לָמָּה הוּא אַדְמוֹנִי, עַל שֶׁבּוֹלֵעַ אֶת הַדָּם תְּחִלָּה. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ רִאשׁוֹן, עַל שֶׁהוּא רִאשׁוֹן לִבְלוֹעַ הַדָּם מִכָּל הַמַּאֲכָל, וְהוּא רִאשׁוֹן לַדָּם אֲבָל לֹא לַיְצִירָה. וּבְמַאן נוֹקִים וְרַב יַעֲבוֹד צָעִיר, עַל שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל בְּשִׁעוּרוֹ מִן הַלֵּב וְהוּא עוֹבֵד לַלֵּב.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, לָמָּה אָתָא פָּרְשָׁתָא דָּא, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה לִבְנֵי עַלְמָא דְּאַף עַל גַּב דְּהַהִיא שְׁלֵימוּתָא לֶיהֱוֵי בְּאַרְעָא, אָרְחֵיהּ וְטִבְעֵיהּ דְּעַלְמָא לָא אִשְׁתַּנֵּי. רִבִּי יֵיסָא אָמַר בָּא וּרְאֵה הַכָּבֵד הוּא הַצָּד צַיִד וְהוּא צַיִד בְּפִיו, וְהַלֵּב הוּא הַחוֹשֵׁב וְהוּא (בראשית כה) יוֹשֵׁב אֹהָלִים

הָא (ק"ב ע"א) **אוֹקִימְנָא בְּכָל אֲתַר, וַיִּקְרָא סְתָם הַאי הוּא דַּרְגָּא בַּתְרָאָה, כְּמָה דִּכְתִיב,** (ויקרא א) **וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וְגוֹ'. וְהָכָא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, בְּכָל אֲתַר שְׁמִיהּ לָא אִקְרֵי** (ד"א ל"ג אֶלָּא) **עַל יְדָא דְּבַר נָשׁ. בְּאֲתַר אָחֳרָא מַה כְּתִיב,** (בראשית לג) **וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב אֵל. אָמַר לֵיהּ, אֲנָא אֱלָהָא בְּעָלְמָאי וְאַנְתְּ אֱלָהָא בְּתַתָּאי. וְתָא חֲזֵי, יַעֲקֹב הָוָה יָדַע דְּעֵשָׂו הָוָה לֵיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בְּהַהוּא חִוְיָא עַקִּימָא, וְעַל דָּא בְּכָל עוֹבָדּוֹי אִתְמַשִּׁיךְ עֲלֵיהּ כְּחִוְיָא עַקִּימָא אָחֳרָא,** (דף קלח ע"ב) **בְּחָכְמְתָא בְּעַקִּימוּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. וְאַתְיָיא דָּא, כִּי הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית כח) **וַיָּעָז יַעֲקֹב נָזִיד. חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת, נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בַּתּוֹרָה.**

וַיָּעָז יַעֲקֹב נָזִיד. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רִבִּי אַחָא אָמַר, לְעוֹלָם טִבְעוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה, בֹּא וּרְאֵה, מַה כְּתִיב, **וַיָּעָז יַעֲקֹב נָזִיד,** כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם וְתַרְגּוּמוֹ דְּחַשִּׁיבוּ. כְּלוֹמַר הַלֵּב חוֹשֵׁב וּמְהַרְהֵר בַּתּוֹרָה בִּידִיעַת בּוֹרְאוֹ. מָה כְּתִיב, **וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה.** וְהוּא עָיֵף. הַכָּבֵד שֶׁדֶּרֶךְ טִבְעוֹ לָצֵאת וְלָצוּד צַיִד בְּפִיו לִבְלוֹעַ וְאֵינוֹ מוֹצֵא, נִקְרָא עָיֵף. וְהוּא אוֹמֵר לַלֵּב, עַד שֶׁאַתָּה מְהַרְהֵר בִּדְבָרִים אֵלּוּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה, הַרְהֵר בַּאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה לְקַיֵּים גּוּפְךָ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, **וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה, כִּי בֶן דַּרְכִּי

הָא דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים, דָּא יַעֲקֹב וְעֵשָׂו. (בראשית א) וְאֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרוֹמֶשֶׂת, אִלֵּין שְׁאָר דַּרְגִּין דְּבֵינַייהוּ, וַדַּאי אִתְעֲבִיד יַעֲקֹב חַכִּים לְקָבְלֵיהּ דְּהַהוּא חִוְיָא אָחֳרָא וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. וּבְגִין כָּךְ בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא חַד שָׂעִיר, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ וְיִתְפְּרַשׁ מִן סִיְהֲרָא. וְכֵן בְּיוֹמֵי דְּכִפּוּרֵי לְאַקְרָבָא הַהוּא שָׂעִיר, וְדָא בְּחָכְמָה לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ וְלָא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא, דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, וְאוּקְמוּהָ דְּדָא עֵשָׂו דְּאִיהוּ שָׂעִיר, וְכֹלָּא בְּחָכְמָה לְבִלּוֹעַ הַדָּם וּלְשַׁגֵּר לִשְׁאָר הָאֻבְּרִים. כִּי עֲיֵיף אָנֹכִי, בְּלָא אֲכִילָה וּשְׁתִיָה. וְהַלֵּב אוֹמֵר, תֵּן לִי הָרִאשׁוֹן וְהַמּוּבְחָר מִכֹּל מָה שְׁתִבְלָע, תֵּן לִי בְּכוֹרָתֵךְ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כה) מִכְרָה כַיּוֹם אֶת בְּכוֹרָתֵךְ לִי, קוֹנְמִיתָא דְּתָאִיבָא. עַד שֶׁהַלֵּב מְהַרְהֵר וְחוֹשֵׁב בַּמַּאֲכָל, בּוֹלֵעַ הַכָּבֵד. דְּאִלְמָלֵי הַהוּא כִּפּוּפָא וְהִרְהוּרָא דְּלִבָּא בַּמַּאֲכָל, לֹא יוּכְלוּ הַכָּבֵד וְהָאֻבְּרִים לִבְלּוֹעַ דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כֵּן דֶּרֶךְ הָעֲבָדִים, שֶׁאֵינָם אוֹכְלִים עַד שֶׁהָאָדוֹן אוֹכֵל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב לְאַחַר כֵּן, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים. מַהוּ עֲדָשִׁים, סְגַלְגַּלִּין בְּגַלְגַּלְתָּא, וְגַלְגַּלָּא סָבִיב בְּעַלְמָא. כְּלוֹמַר, דְּלָא אִתְנְשֵׁי מֵאָרְחֵיהּ. כָּךְ הוּא בַּר נָשׁ, בְּהַהוּא זִמְנָא אַף עַל

וּבְרַמָּאוּת לְגַבֵּיהּ. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דִּכְתִיב, (תהלים יח) וְעִם עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל, בְּגִין דְּאִיהוּ חִוְיָא בִּישָׁא, עָקִים רוּחָא, חַכִּים לְאַבְאָשָׁא, אַסְטֵי לְעֵילָא וְאַסְטֵי לְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ, יִשְׂרָאֵל מְקַדְּמִין וְחַכְמִין לֵיהּ בְּחָכְמָה, בְּעַקִּימוּ, בְּגִין דְּלָא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא וּלְשַׁלְטָאָה. וְעַל דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, כָּל עוֹבָדוֹי לְגַבֵּי דְּעֵשָׂו בְּגִין דְּלָא יָהַב דּוּכְתָּא לֵיהּ לְהַהוּא חִוְיָא, לְסָאֲבָא מַקְדְּשָׁא. וְלָא יַקְרִיב לְגַבֵּיהּ, וְלָא יִשְׁלוֹט בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַבְרָהָם לְאִתְנַהֲגָא בְּעוּקְמָא, וְלָא לְיִצְחָק, בְּגִין דְּעֵשָׂו דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּהַהוּא חִוְיָא, עַד לָא אֲתָא לְעַלְמָא.

גַּב דְּכָל הַהוּא טִיבוּ וְיִקָּר וּשְׁלֵימוּתָא לֶיהֱוֵי, אָרְחֵיהּ דְּעַלְמָא לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לָא יִתְנְשֵׁי.

מַתְנִיתִין, תְּנַן אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם מְנַשְּׁבָן, וְעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהִתְעוֹרֵר רוּחַ אֶחָד לְקַיֵּים הַגּוֹף, שֶׁיִּהֵא כְּלוּל מִד' רוּחוֹת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל לז) מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ. בְּאַרְבַּע לָא כְּתִיב אֶלָּא מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, שֶׁיִּהֵא כְּלוּל מֵאַרְבַּעְתָּם. וְתָאנָא, אוֹתוֹ הָרוּחַ הוּא רוּחַ הַמּוֹלִיד, הוּא הָרוּחַ הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה. וְאֵין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, אֶלָּא שִׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת בִּלְבָד. וְאֵין בֵּין עוֹלָם הַזֶּה, לִתְחִיַּית הַמֵּתִים אֶלָּא נְקִיוּת וְהַשָּׁגַת יְדִיעָה. רַב נַחְמָן אָמַר וְאַרִיכוּת יָמִים.

אָמַר רַב יוֹסֵף וְכִי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּתְחִיַּית הַמֵּתִים לַאו

אֲבָל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ מָאנֵי דִּיהּ (כ"א ע"ב) **דְּבֵיתָא, אִיבָּעֵי לֵיהּ לְקַיְּימָא לְקַבְלֵיהּ דְּהַהוּא חִוְיָא, דְּלָא יָהִיב לֵיהּ שְׁלְטָנוּתָא כְּלָל לְסָאבָא בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּיַעֲקֹב. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְיַעֲקֹב יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין אִתְבְּרִירוּ חוֹלָק עַדְבֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב,** (דברים לב) **כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.**

(בראשית כה) **וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים.**

סִטְרָא דְּאַבְרָהָם גָּרִים לוֹן לְאִתְגַּדָּלָא וּזְכוּתֵיהּ סַיֵּיעַ לוֹן, הוּא הֲוָה מְחַנֵּךְ לוֹן בְּמִצְוֹת, דְּכְתִיב, (בראשית יח) **כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְגוֹ', לְאַסְגָּאָה יַעֲקֹב וְעֵשָׂו.** (בראשית כה) **וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יוֹדֵעַ חַד הוּא. אָמַר לֵיהּ, לָא. דְּתָנַן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קוֹדֶם לְקִבּוּץ גָּלְיוֹת, קִבּוּץ גָּלְיוֹת, קוֹדֶם לִתְחַיַּית הַמֵּתִים, וּתְחַיַּית הַמֵּתִים הוּא אַחֲרוֹן שֶׁבְּכֻלָּם. מְנָא לָן, דִּכְתִיב** (תהלים קמז) **בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם ה' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם. זוֹ הִיא תְּחַיַּית הַמֵּתִים, שֶׁהִיא הָרְפוּאָה לִשְׁבוּרֵי לֵב עַל מֻתֵיהֶם. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם תְּחִלָּה, וְאַחֲרָיו נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס, וְהָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב אַחֲרוֹן עַל הַכֹּל.**

תָּנַן, מ' שָׁנָה קוֹדֶם הַקִּבּוּץ גָּלְיוֹת לִתְחַיַּית הַמֵּתִים, כִּדְאַמְרִינָן וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. הַאי מ' שָׁנָה, מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ. אָמַר רַב כַּהֲנָא אָמַר רִבִּי בְּרוֹקָא, מִקִּבּוּץ גָּלְיוֹת עַד תְּחַיַּית הַמֵּתִים, כַּמָּה צָרוֹת, כַּמָּה מִלְחָמוֹת יִתְעוֹרְרוּ עַל

צַיִד וגו׳. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל חַד וְחַד אִתְפְּרַשׁ לְאָרְחֵיהּ, (דף קלט ע"א) דָּא לְסִטְרָא דִמְהֵימְנוּתָא וְדָא לְסִטְרָא דְעַבּוֹדָה זָרָה.

וְכֵן הֲוָה בְּמֵעוֹי דְרִבְקָה, דְתַמָּן כָּל חַד אָזִיל לְסִטְרֵיהּ. דְכַד אִיהִי אִשְׁתַּדְּלַת בְּעוֹבָדִין דְכָשְׁרָן אוֹ עֲבָרַת סְמִיךְ לְאַתַר טַב לְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי דְאוֹרַיְיתָא, הֲוָה יַעֲקֹב חָדֵי וְדָחִיק לְנָפְקָא, וְכַד הֲוָות אָזְלָא סְמִיךְ לְאַתַר עַבּוֹדָה זָרָה, הַהוּא רָשָׁע בָּטַשׁ לְנָפְקָא, וְאוֹקְמוּהָ. וּבְגִין כָּךְ, כַּד אִתְבְּרִיאוּ וּנְפָקוּ לְעַלְמָא, כָּל חַד אִתְפְּרַשׁ וְאָזִיל וְאִתְמְשַׁךְ בְּדוּכְתֵּיהּ דְאִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְעַל דָּא, (בראשית כה) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד וגו׳.

יִשְׂרָאֵל, וְאַשְׁרֵי הַנִּמְלָט מֵהֶם, דִּכְתִיב, (דניאל יב) בָּעֵת הַהִיא יִמָּלֵט עַמֶּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב בַּסֵּפֶר. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר מֵהָכָא, (דניאל יב) יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים. רִבִּי יִצְחָק אָמַר מֵהָכָא, (זכריה יג) וּצְרַפְתִּים כִּצְרוֹף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחַנְתִּים כִּבְחוֹן אֶת הַזָּהָב. וּבְאוֹתָם הַיָּמִים, יִהְיוּ יָמִים אֲשֶׁר יֹאמְרוּ (קהלת יב) אֵין לִי בָּהֶם חֵפֶץ, וּמִשָּׁעָה שֶׁיַּעַבְרוּ הַצָּרוֹת עַד תְּחִיַּית הַמֵּתִים מ׳ שָׁנָה.

רַב הוּנָא אָמַר, תָּא חֲזֵי (יהושע ה) כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וגו׳ אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה׳, כְּהַאי גַּוְונָא (גופא) הָכָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵף, כָּל אִלֵּין חַד מִלָּה אָמְרוּ, וּלְסוֹף מ׳ שָׁנָה שֶׁהַצָּרוֹת יַעַבְרוּ וְהָרְשָׁעִים יִכְלוּ, יִחְיוּ הַמֵּתִים שׁוֹכְנֵי עָפָר. מַאי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דִּכְתִיב, (נחום א) לֹא תָקוּם

(בראשית כה) **וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו, הָא אוּקְמוּהָ,** (במה) **דִּכְתִיב, אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה. וּכְתִיב הָתָם,** (בראשית י) **הוּא הָיָה גִּבּוֹר צַיִד** (ד"א ל"ג מאי) **אִישׁ שָׂדֶה, לְקַפְּחָא לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא וּלְקָטְלָא לוֹן, וְאִיהוּ אָמַר דְּעַבִיד צְלוֹתָא וְצַיִּיד לֵיהּ בְּפוּמֵיהּ. אִישׁ שָׂדֶה, בְּגִין דְּחוֹלַק עַדְבֵיהּ לַאו אִיהִי בִּישׁוּבָא, אֶלָּא בְּאַתַר חָרוּב. בְּמַדְבְּרָא, בְּחַקְלָא, וְעַל דָּא אִישׁ שָׂדֶה.**

וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ לָא יָדַע יִצְחָק כָּל עוֹבָדּוֹי בִּישִׁין דְּעֵשָׂו, וְהָא שְׁכִינְתָּא הֲוָת עִמֵּיהּ, דְּאִי לָא שַׁרְיָא עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, הֵיךְ יָכִיל לְבָרְכָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב בְּשַׁעְתָּא דְּבָרְכֵיהּ. אֶלָּא וַדַּאי פַּעֲמַיִם צָרָה, וְדַי לָהֶם בַּמָּה שֶׁעָבְרוּ. וּמִזְמַן תְּחִיַּית הַמֵּתִים, יִתְיַישֵׁב עַלְמָא בִּישׁוּבוֹ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, הֲוָה יָתִיב, וְהֲוָה קָא מִצְטַעֵר בְּנַפְשׁוֹי טְפֵי עַאל לְקָמֵיהּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לֵיהּ חֵיזוּ נְהִירוּ בּוּצִינָא דְּעַלְמָא לָמָּה חֲשׁוֹכָן. אָמַר לֵיהּ, חֵיזוּ וּדְחִילוּ סָגִי עָאל בֵּי, דְּהָא אֲנָא חֲמֵי מָה דְּאִתְעֲרוּ חַבְרָנָא מָארֵי מַתְנִיתָא, דְּשָׁאֲרַת עֲלַיְיהוּ רוּחַ קַדִּישִׁין. וַהֲהוּא דְּאִתְעֲרוּ, דְּבְשְׁתִיתָאֵי יְהֵא פּוּרְקָנָא, שָׁפִיר. אֲבָל אֲנָא חֲמֵי אוֹרְכָא יְתֵירָא עַל אִינּוּן דְּיִירָא עַפְרָא, דְּבְאֶלֶף שְׁתִיתָאֵי לְזִמַּן (שמות י' ע"א) אַרְבַּע מְאוֹת וּתְמַנְיָא שְׁנִין מִנַּיהּ, יְהוֹ קַיְימִין כָּל דָּיְירֵי עַפְרָא בְּקַיּוּמֵיהוֹן. וּבְגִינֵי כָּךְ

שְׁכִינְתָּא הֲוַת דָּיְירָא עִמֵּיהּ בְּבֵיתָא וְדָיְירָא עִמֵּיהּ תָּדִיר, אֲבָל לָא אוֹדְעָא לֵיהּ, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ יַעֲקֹב בְּלָא דַּעְתֵּיהּ אֶלָּא בְּדַעְתֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ, דִּבְהַהִיא שַׁעְתָּא דְּעָאל יַעֲקֹב קַמֵּי אֲבוּהִי עָאלַת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. וּכְדֵין חָמָא בְּדַעְתּוֹי יִצְחָק דְּאִתְחֲזֵי לְבָרְכָא, וְיִתְבְּרִיךְ מִדַּעְתָּא דִּשְׁכִינְתָּא.

תָּא חֲזֵי, (ס"א זִמְנָא חָדָא, הֲוָה יָתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא, עָאל קַמֵּיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. אָמְרוּ לֵיהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, מִלְּתָא רַבְּתָא בְּעִינָן לְמִבְּעֵי קַמָּךְ בְּעִנְיְינָא דְּיַעֲקֹב וְעֵשָׂו. אֵיךְ לָא בָּעָא יַעֲקֹב לְמֵיהַב לְעֵשָׂו תַּבְשִׁיל דְּטִלּוֹפְחִין עַד דְּזַבִּין לֵיהּ בְּבֵירוּתָא דִּילֵיהּ, וְעוֹד דְּאָמַר עֵשָׂו לְיִצְחָק אֲבוּהִי, וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמָיִם. אָמַר לוֹן, בַּהֲדֵין שַׁעְתָּא, אַתּוּן חַיָּיבִים לְקַבָּלָא מִלְּקוֹת. דְּהֲאֲמַנְתּוּן לְפִתְגָּמֵי דְּעֵשָׂו וְשַׁקַּרְתּוּן לְפִתְגָּמֵי דְּיַעֲקֹב, דְּהָא קְרָא אַסְהִיד עֲלֵיהּ, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ אִתְעָרוּ חֲבִירָנָא, עַל פְּסוּקָא דִּקְרָא לוֹן בְּנֵי חֵת, ח"ת, דְּיִתְעָרוּן לְח"ת שָׁנָה, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (ויקרא כה) בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל אֲחוּזָתוֹ. כְּשֶׁיִּשְׁתַּלֵּם הַזֹּא"ת, שֶׁהוּא חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת וּתְמַנְיָא, תָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל אֲחוּזָתוֹ, אֶל נִשְׁמָתוֹ, שֶׁהִיא אֲחוּזָתוֹ וְנַחֲלָתוֹ.

(עוד) אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא תִקְשֵׁי לָךְ הַאי, דְּהָא תָּנִינָן ג' כִּתּוֹת הֵן, שֶׁל צַדִּיקִים גְּמוּרִים וְשֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרִים וְשֶׁל בֵּינוֹנִים. צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְקוּמוּן בְּקִימָה שֶׁל מֵתֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֵהַיּוֹם כַּמָּה שָׁנִים, שֶׁהֵם קוֹדְמִים בַּתְּחִלָּה, בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים שֶׁל קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת. וְהָאַחֲרוֹנִים כֻּלָּם, לִזְמַן אַרְבַּע מֵאוֹת וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאֶלֶף הַשִּׁשִּׁי, כִּדְקָאָמְרָן. מַאן יְזֵכֶּה לְהַאי אַרְבָּא, מַאן יִתְקַיֵּים בְּקִיּוּם

תָּם. וְתוּ כְּתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. אֶלָּא, כָּךְ הוּא עִנְיָינֵיהּ דְּיַעֲקֹב עִם עֵשָׂו, בְּגִין דְּעֵשָׂו הֲוָה סָנֵי לְבִכִּירוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וַהֲוָה בָּעֵי מִנַּיהּ דְּיַעֲקֹב דְּלִסְבְּהּ לֵיהּ אֲפִילּוּ בְּלָא כֶּסֶף. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כה) וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת הַבְּכוֹרָה).

(בראשית כה) **וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַיָּזֶד יַעֲקֹב, הָא אוּקְמוּהָ דְּהָא בְּגִין אֲבֵלוּתָא דְּאַבְרָהָם הֲוָה, אֲבָל וַיָּזֶד יִצְחָק נָזִיד מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד, דְּאִיהוּ הֲוָה יָדַע עִקָּרָא** (דף קלט ע"ב) **דִּילֵיהּ, בְּהַהוּא סִטְרָא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ עֲבַד תַּבְשִׁילִין סוּמְקִין. עֲדָשִׁים, תַּבְשִׁיל סוּמְקָא, דְּתַבְשִׁילָא דָּא מִתְבַּר חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּדָמָא סוּמְקָא בְּגִין לְתַבָּרָא תּוּקְפֵּיהּ וְחֵילֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ, עֲבַד לֵיהּ דָּתֵיהּ בֵּין הַאי זִמְנָא, וְעַל דָּא אִצְטַעִירְנָא בְּנַפְשָׁאי.**

אָמַר לֵיהּ, רִבִּי, הָא תָּנִינָן, (בראשית א) **יְהִי אוֹר, יְהִי רָ"ז. חָזַר וְאָמַר, בְּתִשּׁוּבָה יִתְקַדֵּם כֹּלָּא. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אִי לָאו דְּאַמַּרְתְּ הָכִי, אַחְסִימְנָא פּוּמִין לְמִצְפֵּי פּוּרְקָנָא כָּל יוֹמָא, דִּכְתִיב,** (ישעיה לג) **חֹסֶן יְשׁוּעוֹת. מַהוּ יְשׁוּעוֹת, אֵלּוּ הַמְצַפִּים יְשׁוּעוֹת בְּכָל יוֹם.**

מָה הוּא דַּעְתּוֹי דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (דניאל יב) **וְרַבִּים מִיּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ. מַשְׁמַע דִּכְתִיב מִיּשֵׁנֵי אֵלּוּ הֵם הַצַּדִּיקִים הַנִּקְדָּמִים בְּחַיֵּיהֶם קוֹדֶם זֶה. וְכַמָּה שָׁנִים הֵם נִקְדָּמִים, רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מָאתַיִם וְעֶשֶׂר שָׁנִים. רִבִּי יִצְחָק אוֹמֵר, רד"י שָׁנָה, דִּכְתִיב,** (במדבר כד) **וְיֵרֵ"ד מִיַּעֲקֹב וְגו'. יר"ד שָׁנָה נִקְדָּמִים הַצַּדִּיקִים לְשְׁאָר כָּל אָדָם. רַב נַחְמָן אָמַר, לְפִי הַשִּׁיעוּר שֶׁנִּבְלָה בֶּעָפָר. אָמַר**

בְּחָכְמְתָא, כְּהַהוּא גַּוְונָא סוּמְקָא.

וְעַל הַהוּא תַּבְשִׁילָא אִזְדַּבַּן לֵיהּ לְעַבְדָּא וְזַבִּין בְּכִירוּתֵיהּ לְיַעֲקֹב. וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא יָדַע יַעֲקֹב דִּבְגִין שָׁעִיר חַד דְּיִקְרְבוּן יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, יִתְהַפַּךְ לְעַבְדָּא לְבָנוֹי וְלָא יְקַטְרֵג לוֹן. וּבְכֹלָּא אָזַל יַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ דְּעֵשָׂו בְּחָכְמָה, בְּגִין הַהוּא דַּרְגָּא חַכִּים דְּעֵשָׂו, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה וְאִתְכַּפְיָא וְלָא אִסְתָּאַב (בֵּיהּ) בֵּיתֵיהּ וְאִיהוּ יָגִין עֲלֵיהּ.

(חסר, ומצאנו בספרא אחרינא וז"ל

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה. אַמַּאי כְּתִיב תְּרֵי זִמְנֵי הָאָדוֹם, אֶלָּא, בְּגִין דְּכֹל מַה דְּאִית לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אִם כֵּן הַרְבֵּה תְּחִיּוֹת הָווּ, אֶלָּא כָּל הַתְּחִיּוֹת יִהְיוּ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, וְהַאי דְּאִתְּמַר בְּחָזוֹן (דניאל י) וֶאֱמֶת הַדָּבָר וְצָבָא גָּדוֹל. (בראשית כו) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם. רִבִּי אַבָּהוּ פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. דְּתָנִינָן, אַרְבַּע תְּקוּפוֹת וְאַרְבַּע זְמַנִּים מְשׁוּנִים זוֹ מִזּוֹ יַעַבְרוּ הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. הָאֶחָד, אוֹתוֹ זְמַן יִשְׂגֶּא הַחָכְמָה בָּעוֹלָם וְיַשִּׂיגוּ הַשָּׂגָה מַה שֶּׁלֹּא הִשִּׂיגוּ בָּזֶה הָעוֹלָם. דְּתָנִינָן, אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, הַשָּׂגַת הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא, יוֹתֵר מִמַּלְאָכֵי הַשָּׁרֵת דִּכְתִיב, (ישעיה יא) כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים. הַשֵּׁנִי תִּתְעַסְּקוּן (חסר) (עד כאן מדרש הנעלם)

בֵּיהּ אָדוֹם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי. וְתַבְשִׁילוֹ אָדוֹם דִּכְתִיב מִן הָאָדוֹם הָאָדוֹם הַזֶּה, וְאַרְעָא דִילֵיהּ אֲדוּמָה דִּכְתִיב (בראשית לב) אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם, וּגוּבְרִין דִּילֵיהּ אֲדוּמִין דִּכְתִיב, (בראשית לו) הוּא עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם. וּמַאן דְּזַמִּין לְאִתְפָּרְעָא מִנֵּיהּ אָדוֹם דִּכְתִיב (שיר השירים ה) דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם, וּלְבוּשֵׁיהּ אָדוֹם דִּכְתִיב, (ישעיה סג) מַדּוּעַ אָדוֹם לִלְבוּשֶׁךָ, וּכְתִיב (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם). אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְכֵן בִּלְעָם אִתְחֲזֵי הָכִי, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ חַרְשָׁא הֲוָה, כְּמָה דִכְתִיב (בראשית ל) נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יְיָ בְּגָלָלֶךָ, וְאַף עַל גַּב דְּיַעֲקֹב אִקְרֵי גְּבַר שְׁלִים, בְּגִין כָּךְ הֲוָה שְׁלִים עִם מַאן דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֵיהַךְ עִמֵּיהּ בְּרַחֲמֵי הֲוָה אָזִיל, וְעִם מַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמֵיהַךְ עִמֵּיהּ בְּדִינָא קַשְׁיָא וּבַעֲקִימוּ הֲוָה אָזִיל, בְּגִין דְּתֵרֵי (קמ"ו ע"א) חוֹלָקֵי הֲווּ בֵּיהּ, וְעֲלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים יח) עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד וְעִם עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל. עִם חָסִיד בְּסִטְרָא דְּחֶסֶ"ד, וְעִם עִקֵּשׁ בְּסִטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, כֹּלָּא כְּדְקָא יָאוּת.

(בראשית כו) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יא) יְיָ צַדִּיק יִבְחָן וְרָשָׁע וְאוֹהֵב (ר"ת נחש) חָמָס שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ. כַּמָּה עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְתַּקְנָן, וְכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד כֹּלָּא עַל דִּינָא וּקְשׁוֹט, כְּמָה דִכְתִיב, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל

דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא.
תָּא חֲזֵי, לָא דָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קַדְמָאָה עַד דְּפָקִיד לֵיהּ לְתוֹעַלְתֵּיהּ, דְּלָא יִסְטֵי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְאַרָּח אָחֳרָא בְּגִין דְּלָא יִסְתָּאֲב. וְאִיהוּ לָא אִסְתַּמַּר, וְעַבַר עַל פִּקּוּדֵי דְּמָארֵיהּ וּלְבָתַר כֵּן דָּן לֵיהּ דִּינָא.

(דף קמ ע"א)

וְעִם כָּל דָּא, לָא דָּן לֵיהּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְאוֹרִיךְ עִמֵּיהּ רוּגְזֵיהּ וְאִתְקַיַּים יוֹמָא חַד דְּאִיהוּ אֶלֶף שְׁנִין, בַּר אִינּוּן שִׁבְעִים שָׁנִים דְּמָסַר לֵיהּ לְדָוִד מַלְכָּא דְּלָא הֲוָה לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ כְּלוּם.
כְּגַוְונָא דָּא, לָא דָּן לֵיהּ לְבַר נָשׁ כְּעוֹבָדוֹי בִּישִׁין דְּאִיהוּ עָבִיד תְּדִיר, דְּאִי הָכִי לָא יָכִיל עַלְמָא לְאִתְקַיְּימָא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִיךְ רוּגְזֵיהּ עִם צַדִּיקַיָּא, וְעִם רַשִּׁיעַיָּא יַתִּיר מִצַּדִּיקַיָּא. עִם רַשִּׁיעַיָּא בְּגִין דִּיתוּבוּן בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא, דְּיִתְקַיְּימוּן בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָה דִכְתִיב, חַי אָנִי נְאֻם יְיָ וגו׳ אִם אֶחְפֹּץ וגו׳ כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה. וְחָיָה בְּעַלְמָא דֵּין, וְחָיָה בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וְעַל דָּא אוֹרִיךְ רוּגְזֵיהּ לוֹן תְּדִיר. אוֹ בְּגִין דְּיִפּוּק מִנְּהוֹן גּוְזָעָא טָבָא בְּעַלְמָא כְּמָה דְּאַפִּיק אַבְרָהָם מִתֶּרַח דְּאִיהוּ גּוְזָעָא טָבָא, וְשָׁרְשָׁא וְחוֹלָקָא טָבָא לְעַלְמָא.
אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם צַדִּיקַיָּא תְּדִיר, בְּכָל

עוֹבָדִין דְּאִינּוּן עָבְדִין. בְּגִין דְּיִדַּע דְּלָא יִסְטוֹן לְיָמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּבְגִין כָּךְ אַבְחִין לוֹן. לָאו בְּגִינֵיהּ, דְּהָא אִיהוּ יָדַע יְצִרָא וְתוּקְפָּא דְּמְהֵימְנוּתָא דִּלְהוֹן, אֶלָּא בְּגִין לַאֲרָמָא רִישַׁיְיהוּ בְּגִינַיְיהוּ.

כְּגַוְונָא דָּא, עֲבַד לֵיהּ לְאַבְרָהָם, דִּכְתִיב, (בראשית כב) וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. מַאי נִסָּה, הֲרָמַת נֵס. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה סב) הָרִימוּ נֵס, (ירמיה ד) שְׂאוּ נֵס, אָרִים דִּגְלָא דִּילֵיהּ בְּכָל עַלְמָא, וְאַף עַל גַּב דְּהָא אִתְמָר, בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִים דִּגְלָא דְּאַבְרָהָם בְּעֵינֵיהוֹן דִּכְלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב נִסָּה אֶת אַבְרָהָם, אוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לַאֲרָמָא דִּגְלָא דְּצַדִּיקַיָּא אִיהוּ בָּחִין לוֹן, לַאֲרָמָא רִישַׁיְיהוּ בְּכָל עַלְמָא.

(תהלים יא) צַדִּיק יְבָחָן, מַאי טַעְמָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִתְרָעֵי בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּא, מַה כְּתִיב, (ישעיה נג) וַיְיָ חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי. וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּגִין דְּרְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִתְרָעֵי אֶלָּא בְּנִשְׁמָתָא, אֲבָל בְּגוּפָא לָא, דְּהָא נִשְׁמָתָא אִיהִי דַּמְיָא לְנִשְׁמָתָא דִּלְעֵילָּא, וְגוּפָא לָאו אִיהוּ חָזֵי לְאִתְאַחֲדָא לְעֵילָּא, וְאַף עַל גַּב דְּדִיוּקְנָא דְּגוּפָא בְּרָזָא עִלָּאָה (דף קמ ע"ב) אִיהוּ.

וְתָא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּנִשְׁמָתֵיהּ

דְּבַר נָשׁ, לְאִתְהַנָּאָה (נ"א לְאִתְנַהֲרָא) בָּהּ, מָחֵי לְגוּפָא בְּגִין דְּתִשְׁלוֹט נִשְׁמָתָא. דְּהָא בְּעוֹד דְּנִשְׁמָתָא עִם גּוּפָא, נִשְׁמָתָא לָא יָכְלָא לְשַׁלְטָאָה. דְּכַד אִתְרַע (נ"א אִתְבַּר) גּוּפָא, נִשְׁמָתָא שָׁלְטָא. צַדִּיק יִבְחָן, מַאי צַדִּיק יִבְחָן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כח) אֶבֶן בֹּחַן, הָכִי נָמֵי צַדִּיק יִבְחָן, אַתְקִיף לֵיהּ. כְּהַאי אֶבֶן בֹּחַן, דְּהִיא (ישעיה כח) פִּנַּת יִקְרַת, הָכִי נָמֵי צַדִּיק יִבְחָן.

וְרָשָׁע וְאוֹהֵב חָמָס שְׂנָאָה נַפְשׁוֹ. מַאי שְׂנָאָה נַפְשׁוֹ, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיֵי דְּנַפְשׁוֹ שְׂנָאָה לְהַהוּא רָשָׁע. אֶלָּא הַהוּא דַּרְגָּא דְּכָל נִשְׁמָתִין תַּלְיָין בֵּיהּ, שְׂנָאָה נַפְשׁוֹ דְּהַהוּא רָשָׁע, דְּלָא בָּעְיָא לָהּ כְּלָל. לָא בָּעְיָא לָהּ לָא בְּעַלְמָא דֵּין וְלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים יא) וְרָשָׁע וְאוֹהֵב חָמָס שְׂנָאָה נַפְשׁוֹ, וְדַאי. דָּבָר אַחֵר שְׂנָאָה נַפְשׁוֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (עמוס ו) נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנַפְשׁוֹ, וּבְגִין כָּךְ צַדִּיק יִבְחָן.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, פַּקִּיד לֵיהּ לְאוֹטָבָא לֵיהּ, יָהַב לֵיהּ חָכְמְתָא, אִסְתַּלַּק בְּדַרְגּוֹי לְעֵילָּא. כַּד נָחַת לְתַתָּא, חָמָא תִּיאוּבְתָּא דְּיֵצֶר הָרָע וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, וְאִנְשֵׁי כָּל מַה דְּאִסְתַּלַּק (ס"א דְּאִסְתַּבַּל), בִּיקָרָא עִלָּאָה דְּמָרֵיהּ. אַתָּא נַח, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (בראשית ו) נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה, וּלְבָתַר נָחַת לְתַתָּא, וְחָמָא חַמְרָא

תַּקִּיף, דְּלָא צָלֵיל, מֵחַד יוֹמָא, וְאִשְׁתֵּי מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתַּכַּר וְאִתְגְּלִי, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה.

אֲתָא אַבְרָהָם, אִסְתַּלַּק בְּחָכְמְתָא, וְאִסְתַּכַּל בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ, לְבָתַר (בראשית יב) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם יִמְצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ וְגוֹ׳. לְבָתַר מַה כְּתִיב, (בראשית יג) וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה, וְאִסְתַּלַּק לְדַרְגֵּיהּ קַדְמָאָה דְּהַוָה בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְעָאל בְּשְׁלָם וְנָפַק בְּשְׁלָם. אֲתָא יִצְחָק, מַה כְּתִיב, (בראשית כו) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן וְגוֹ׳. וְאָזַל יִצְחָק וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן לְבָתַר בְּשְׁלָם. וְכֻלְּהוּ צַדִּיקָיָא, כֻּלְּהוּ בָּחִין לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לַאֲרָמָא רִישַׁיְיהוּ בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

(בראשית כו) וַיִּשְׁאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲחוֹתִי הִיא, כְּמָה דְּאָמַר אַבְרָהָם בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא הָוָה עִמֵּיהּ וְעִם אִתְּתֵיהּ, וּבְגִין שְׁכִינְתָּא קָאֲמַר, דִּכְתִיב, (משלי ז) אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. וְעַל דָּא אִתְתַּקַּף וְאָמַר אֲחוֹתִי הִיא. תּוּ, אַבְרָהָם וְיִצְחָק, הָכִי אִתְחֲזֵי, דִּוַדַּאי בְּגִין קְרָא דִּכְתִיב (שיר השירים ה) אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי, וּבְגִין כָּךְ וַדַּאי אִתְחֲזֵי לוֹן לוֹמַר, אֲחוֹתִי הִיא, וְעַל דָּא אִתְתַּקְּפוּ צַדִּיקַיָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

(בראשית כו) וַיְהִי כִּי אָרְכוּ לוֹ שָׁם הַיָּמִים וְגו׳. אֶת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ דַּייָקָא, (וְדָא שְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְּעֲבוֹדָה זָרָה כְּתִיב בַּהּ (שמות לב) וַיָּקוּמוּ לְצַחֵק הָכִי נָמֵי מְצַחֵק אֶת) דָּא שְׁכִינְתָּא דְּהַוַת עִמָּהּ דִּרִבְקָה. דָּבָר אַחֵר, וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּיִצְחָק הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ עַרְסֵיהּ בִּימָמָא, דְּהָא תָּנִינָן יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין אִינּוּן וְלָא מְשַׁמְּשֵׁי עַרְסַיְיהוּ בִּימָמָא, וְיִצְחָק דְּהַוָּה קַדִּישׁ, הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ עַרְסֵיהּ בִּימָמָא.

אֶלָּא, וַדַּאי אֲבִימֶלֶךְ חַכִּים הֲוָה, וְאִיהוּ אִסְתַּכַּל בְּאִצְטַגְנִינוּתָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ חַלּוֹן. כְּתִיב הָכָא (בראשית כו) בְּעַד הַחַלּוֹן, וּכְתִיב הָתָם (שופטים ה) בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקָפָה וַתְּיַבֵּב אֵם סִיסְרָא, מַה לְהַלָּן בְּאִצְטַגְנִינוּתָא, אוּף הָכִי נָמֵי בְּאִצְטַגְנִינוּתָא, וְחָמָא דְּלָא הֲוָה כְּמָה דְּהַוָה אָמַר יִצְחָק. אֶלָּא וַדַּאי אִיהוּ מְצַחֵק עִמָּהּ, וְאִיהִי אִתְּתֵיהּ. וּכְדֵין (בראשית כו) וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר וְגו׳. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, יָאוֹת הֲוָה אֲבִימֶלֶךְ לְמֶעְבַּד לְיִצְחָק כְּמָה דְּעַבַד לְאַבְרָהָם, בַּר דְּהָא אוֹכַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה, אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּגִין כָּךְ אָמַר אֲחוֹתִי הִיא, בְּגִין לְאִתְדַּבָּקָא בִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב, (משלי ז) אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּבֹהוּ לָא הֲוָה מְהֵימְנוּתָא,

דְּאִי מְהֵימְנוּתָא אִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, לָא הֲוָה אִצְטְרִיךְ. אֲבָל מִגּוֹ דְּלָא הֲוָה בֵּינַיְיהוּ מְהֵימְנוּתָא, אָמַר הָכִי. וּבְגִין כָּךְ אָמַר (בראשית כ) כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים (דף קמא ע"א) בַּמָּקוֹם הַזֶּה. אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים, דָּא מְהֵימְנוּתָא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּגִין דְּלָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא וְעַל דָּא אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה, דְּלַאו אַתְרֵיהּ הוּא, וְלָא שַׁרְיָא הָכָא. וְיִצְחָק אִתְתַּקַּף בֵּיהּ בִּמְהֵימְנוּתָא, דְּחָמָא דְּהָא שְׁכִינְתָּא גּוֹ אִתְּתֵיהּ שַׁרְיָא. (בראשית כו) וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת כָּל הָעָם לֵאמֹר הַנּוֹגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אוֹרִיךְ לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַשְׁעָיָיא, בְּגִין דַּהֲווֹא טִיבוּ דְּעַבַד עִם אֲבָהָן קַמָּאי. דְּהָא בְּגִין דָּא לָא שַׁלִּיטוּ בְּהוּ יִשְׂרָאֵל עַד לְבָתַר דָּרִין בַּתְרָאִין. יָאוֹת עַבַד אֲבִימֶלֶךְ, דְּעַבַד טִיבוּ עִם יִצְחָק, דְּאָמַר לֵיהּ (בראשית כ) הִנֵּה אַרְצִי לְפָנֶיךָ בַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ שֵׁב.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, חֲבַל עֲלַיְיהוּ דְּרַשְׁעָיָיא, דְּטִיבוּתָא דִּלְהוֹן לָאו אִיהוּ שְׁלִים, תָּא חֲזֵי, עֶפְרוֹן בְּקַדְמִיתָא אָמַר, (בראשית כג) אֲדוֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ וגו׳. וּלְבָתַר אָמַר, (בראשית כג) אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף וגו׳, וּכְתִיב (בראשית כג) וַיִּשְׁקוֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן וגו׳, עוֹבֵר לַסּוֹחֵר. אוּף הָכָא, כְּתִיב

בְּקַדְמִיתָא, הִנֵּה אַרְצִי לְפָנֶיךָ וְגו׳. וּלְבָתַר אָמַר לוֹ, (בראשית כו) לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹד. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, דָּא הוּא טִיבוּ דְּעַבַד עִמֵּיהּ, דְּלָא נְסִיב מִדִּילֵיהּ אֲבִימֶלֶךְ כְּלוּם, וְשַׁדְּרֵיהּ בְּכָל מָמוֹנֵיהּ, וּלְבָתַר אָזַל בַּתְרֵיהּ, לְמִגְזַר עִמֵּיהּ קְיָם.

וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יָאוֹת עֲבַד יִצְחָק, דְּהָא בְּגִין דְּיָדַע רָזָא דְּחָכְמְתָא, אִשְׁתַּדַּל וְחָפַר בֵּירָא דְּמַיִין, בְּגִין לְאִתְתַּקְפָּא בִּמְהֵימְנוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְכֵן אַבְרָהָם אִשְׁתַּדַּל וְחָפַר בֵּירָא דְּמַיָּא (וכן יצחק), יַעֲקֹב אַשְׁכַּח לֵיהּ מִתְתַּקֵּן, וְיָתִיב עֲלֵיהּ וְכָלְהוּ אָזְלוּ בַּתְרֵיהּ, וְאִשְׁתַּדָּלוּ בְּגִין לְאִתְתַּקְפָּא בִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָא כְּדְקָא יָאוֹת.

וְהַשְׁתָּא יִשְׂרָאֵל אִתְתַּקְפוּ בֵּיהּ בְּרָזֵי דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּגוֹן דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִתְתַּקַּף בַּר נָשׁ בְּצִיצִית דְּאִיהוּ מִצְוָה, וּבַר נָשׁ אִתְעַטַּף בֵּיהּ. הָכִי נָמֵי בִּתְפִלִּי דְּמַנַּח אֲרִישֵׁיהּ וּבְדְרוֹעֵיהּ, דְּאִינּוּן רָזָא עִלָּאָה כְּדְקָא חָזֵי. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ דְּאִתְעַטַּר בֵּיהּ בִּתְפִלּוֹי וְאִתְעַטַּף בַּצִּיצִית, וְכֻלָּא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה.

וְעַל דָּא, מַאן דְּלָא אִתְעַטַּף בְּהַאי, וְלָא אִתְעַטַּר לְאִתְתַּקְפָּא בִּתְפִלֵּי בְּכָל יוֹמָא. דָּמֵי לֵיהּ דְּלָא שַׁרְיָא עִמֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא, וְאִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ דְּחִילוּ דְּמָארֵיהּ,

וּצְלוֹתֵיהּ לָאו צְלוֹתָא כְּדְקָא יְאוּת. וּבְגִין כָּךְ אֲבָהָן הַווּ מִתְתַּקְפֵי גּוֹ מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, בְּגִין דְּבֵירָא עִלָּאָה דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא שַׁרְיָא בֵּיהּ.

(בראשית כו) וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֶרֶת וְגוֹ', רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נח) וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמָר. אֲבָל בְּהַאי קְרָא, בֵּיהּ אִתְתַּקְפוּ מָארֵי מְהֵימְנוּתָא דְּאַבְטַח לוֹן לְעַלְמָא דְּאָתֵי. וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. וְנָחֲךָ יְיָ, כְּיוָן דְּאָמַר וְנָחֲךָ יְיָ, אַמַּאי תָּמִיד. אֶלָּא דָּא תָּמִיד דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, דְּאִיהוּ אִתְתַּקַּף תְּחוֹת דְּרוֹעֵיהּ דְּיִצְחָק, וְדָא הוּא חוּלָקָא לְעַלְמָא דְּאָתֵי, מְנָלָן מִדָּוִד דִּכְתִיב, (תהלים כג) יַנְחֵנִי בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ.

(ישעיה נח) וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, דָּא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, דְּכָל נִשְׁמָתִין אִתְהַנָּן לְאִסְתַּכָּלָא וּלְאִתְעַנָּגָא בְּגַוָּוהִי. וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ, הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סוֹפֵיהּ. אִי נִשְׁמָתֵיהּ דְּצַדִּיקָא, (סְלָקָא לְעֵילָּא, נ"א אִתְהַנֵּי בְּעִדּוּנָא דָּא דִּלְעֵילָּא) מַאי וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ. דָּא תְּחִיַּית הַמֵּתִים, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָיא מֵתַיָּא וּלְאַתְקָנָא לוֹן לְגַרְמוֹי דְּבַר נָשׁ לְמֶהֱוֵי כְּקַדְמִיתָא בְּגוּפָא שְׁלִים. וְנִשְׁמָתָא אִתּוֹסֶפַת נְהוֹרָא גּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָאה

דְּנָהֲרָא, לְאִתְנַהֲרָא עִם גּוּפָא לְקַיְימָא שְׁלִים כְּדְקָא חָזֵי. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה. מַאי כְּגַן רָוֶה, דְּלָא פְּסְקוּ מֵימוֹי עִלָּאִין, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, וְהַאי גִּינְתָא אִתְשַׁקֵּי מִגֵּיהּ, וְאִתְרַוֵּי מִגֵּיהּ תָּדִיר. (דף קמא ע"ב) וּכְמוֹצָא מַיִם, דָּא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן וְלָא פְּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, בֵּירָא דְּמַיִין נָבְעִין, הַאי אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה בְּגוֹ רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא. בֵּירָא דְּאִית בֵּיהּ מוֹצָא מַיִם, וְאִיהוּ בֵּירָא דְּאִתְמַלְיָא מֵהַהוּא מוֹצָא מַיִם, וְאִינּוּן תְּרֵין דַּרְגִּין דְּאִינּוּן חַד, דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחַדָּא כְּדְקָא יְאוּת.

וְתָא חֲזֵי, הַהוּא מוֹצָא מַיִם וְהַהוּא בֵּירָא אִינּוּן חַד, וְאִקְרֵי כֹּלָּא בְּאֵר. דְּהָא הַהוּא מְקוֹרָא דְּעַיְיל, וְלָא פְּסִיק לְעָלְמִין, וּבֵירָא אִתְמְלֵי. וּמַאן דְּאִסְתַּכַּל בְּבֵירָא דָּא, אִסְתַּכַּל בְּרָזָא עִלָּאָה דְּמְהֵימְנוּתָא, וְדָא הוּא סִימָנָא דְּאָבָהָן, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי לַחְפּוֹר בֵּירָא דְּמַיָּא גּוֹ רָזָא עִלָּאָה, וְלֵית לְאַפְרָשָׁא בֵּין מְקוֹרָא וּבֵירָא וְכֹלָּא חַד.

(בראשית כו) וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוֹבוֹת. רָמִיז דְּזַמִּינִין בְּנוֹי לְמִפְלַח וּלְאַתְקָנָא הַאי בֵּירָא כְּדְקָא חָזֵי, בְּרָזָא דְּקַרְבְּנִין וְעִלָּוון. כְּגַוְונָא דָּא, (בראשית ב) וַיַּנִּיחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ, אִלֵּין קָרְבְּנִין וְעִלָּוון וּבְגִין דָּא, יִתְפַּשְׁטוּן מַבּוּעוֹי לְכָל סִטְרִין כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ה) וְיָפוּצוּ

מַעְיְנֹתֶיךָ חוּצָה בָּרְחֹבוֹת פַּלְגֵי מַיִם, וּבְגִין כָּךְ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוֹבוֹת.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרוֹנָה בָּרְחוֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ. הַאי קְרָא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה. מַאי חָכְמוֹת, אִלֵּין חָכְמָה עִלָּאָה וְחָכְמְתָא זְעֵירָא דְּאִתְכְּלִילַת בָּהּ בְּעִלָּאָה וְשַׁרְיָא בָהּ.

בַּחוּץ תָּרוֹנָה. תָּא חֲזֵי, חָכְמָה עִלָּאָה אִיהִי סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְלָא אִתְיְדָע וְלָאו אִיהִי בְּאִתְגַּלְיָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב כח) לֹא יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ וְגוֹ', כַּד אִתְפַּשְׁטַת לְאִתְנַהֲרָא, אִתְנַהֲרָא בְּרָזָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וְעַלְמָא דְּאָתֵי אִתְבְּרֵי מִנַּיְהּ. כְּדְתַנַן עַלְמָא דְּאָתֵי אִתְבְּרֵי בְּיו"ד, וְאִתְכַּסְיָא הַאי חָכְמָה תַּמָּן וְאִינוּן חַד. בְּזִמְנָא דְּאִתְעַתַּד (נ"א דְּאִתְעַטַּר נ"א דְּאִתְעֲבַד) כֻּלָּא בְּרָזָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי כְּדְקָאֲמָרַן, כְּדֵין הוּא חֶדְוָה לְאִתְנַהֲרָא, וְכֻלָּא בַּחַשַּׁאי דְּלָא אִשְׁתְּמַע לְבַר לְעָלְמִין.

תּוּ בָּעְיָא לְאִתְפַּשְׁטָא, וְנָפִיק מֵהַאי אַתַּר אֶשָּׁא וּמַיָּא וְרוּחָא, כְּמָה דְּאִתְּמָר (ע"ד ע"א). וְאִתְעֲבִיד חַד קָלָא דְּנַפְקָא לְבַר וְאִשְׁתְּמַע, כְּמָה דְּאִתְּמָר. כְּדֵין מִתַּמָּן וּלְהַלָּן אִיהוּ חוּץ, דְּהָא לְגוֹ בַּחַשַּׁאי אִיהוּ דְּלָא אִשְׁתְּמַע לְעָלְמִין, הַשְׁתָּא דְּאִשְׁתְּמַע רָזָא, אִקְרֵי חוּץ, מִכָּאן בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְקָנָא בַּעֲבִידָתֵיהּ (פקודי רכ"ו ע"א) וּלְשָׁאֲלָא.

בָּרְחוֹבוֹת, מַאן רְחוֹבוֹת, דָּא הַהוּא רְקִיעָא דְּבֵיהּ כָּל כּוֹכְבַיָּא דְּנָהֲרִין, וְאִיהוּ מַבּוּעָא דְּמֵימוֹי לָא פָּסְקִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, וְאִיהוּ רְחוֹבוֹת. וְתַמָּן תִּתֵּן קוֹלָהּ, עִלָּאָה וְתַתָּאָה וְכוֹלָא חַד.

וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כד) הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ וְעַתְּדָהּ בַּשָּׂדֶה לָךְ וְגוֹ'. הָכֵן בַּחוּץ, כְּמָה דְּאוּקְמָה. דְּכְתִיב בַּחוּץ תָּרוֹנָה, דְּהָא מִכָּאן קַיְימָא עֲבִידָא לְאִתְתַּקָּנָא וּמִלָּה לְשָׁאֲלָה, דְּכְתִיב, (דברים ד) כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים וְגוֹ', וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם. וְעַתְּדָהּ בַּשָּׂדֶה לָךְ, דָּא (בראשית כז) שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְיָ.

וּבָתַר דְּיִנְדַּע בַּר נָשׁ רָזָא דְּחָכְמְתָא וְיִתְקִין גַּרְמֵיהּ בָּהּ, מַה כְּתִיב אַחַר, וּבָנִיתָ בֵיתֶךָ. דָּא נִשְׁמְתָא דְּבַר נָשׁ בְּגוּפֵיהּ, דְּיִתְתַּקַּן וְיִתְעַבִּיד גְּבַר שְׁלִים. וְעַל דָּא כַּד חָפַר יִצְחָק וְעַבַד בֵּירָא בְּשָׁלָם, לְהַהוּא שְׁלָם (נ"א לְמֶהֱוֵי שְׁלִים) קָרֵי לֵיהּ רְחוֹבוֹת, וְכוֹלָא כְּדָקָא יָאוֹת. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּעוֹבָדֵיהוֹן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַיְימָא עַלְמָא. דְּכְתִיב, (משלי ב) כִּי יְשָׁרִים יִשְׁכְּנוּ אָרֶץ, יְשֻׁכִּינוּ אָרֶץ. וְהָא אוּקְמוּהָ.

(בראשית כז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּתִיב, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא

לֵילְיָה, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כָּל עוֹבָדוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֻּלְּהוּ אִינּוּן מִלִּין דְּקִשּׁוֹט וְכִלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה. וְכָל מִלּוֹי דְאוֹרַיְיתָא, כֻּלְּהוּ מִלֵּי מְהֵימְנוּתָא וְרָזִין עִלָּאִין כְּדְקָא יָאוּת.

וְתָא חֲזֵי, לָא זָכָה יִצְחָק כְּאַבְרָהָם, דְּלָא סָמוּ עֵינּוֹי וְלָא כָּהוּ. אֲבָל רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ הָכָא, רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. כְּמָה דְאִתְּמַר, דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, דָּא אַבְרָהָם, דְּאִיהוּ נְהוֹרָא דִימָמָא. וּנְהוֹרָא דִילֵיהּ אָזִיל וְנָהִיר וְאִתְתַּקַּף בְּתִקּוּנָא דְיוֹמָא. (דף קמב ע"א)

וּבְגִין כָּךְ, מַה כְּתִיב, (בראשית כד) וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים, בְּאִינּוּן נְהוֹרִין דְּנָהֲרִין. וְאִיהוּ סִיב, (ד"א ל"ג וְנָהִיר כְּדֵין אָזִיל וְנָהִיר) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי ד) הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נָכוֹן הַיּוֹם, וּבְגִין כָּךְ, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, דָּא יִצְחָק דְּאִיהוּ חֹשֶׁךְ, וְאִיהוּ אָזִיל לְקַבְּלָא לֵילְיָא בְּגַוְיהּ, וּבְגִין כָּךְ, אִיהוּ כַּד סִיב, מַה כְּתִיב, (בראשית כז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּבָעָא לְאִתְחַשְּׁכָא וּלְאִתְדַּבְּקָא (בַּחֹשֶׁךְ) בְּדַרְגֵּיהּ כְּדְקָא יָאוּת.

אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וְנָשִׁיק יְדוֹי. אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר, אַבְרָהָם נָהִיר מִסִּטְרָא דְּדַרְגָּא דִילֵיהּ, יִצְחָק אִתְחַשָּׁךְ מִסִּטְרָא דְּדַרְגָּא דִילֵיהּ, יַעֲקֹב אַמַּאי, דִּכְתִיב, (בראשית מח) וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא

וַדַּאי, כְּבָדוּ כְּתִיב, וְלֹא כָּהוּ. מִזִּקֵּן כְּתִיב, וְלָא מִזִּקְנוֹ. אֶלָּא מִזִּקֵּן, מִזִּקֵּן דְּיִצְחָק, מַהַהוּא סִטְרָא כָּבְדוּ. לֹא יוּכַל לִרְאוֹת, לְאִסְתַּכָּלָא כְּדְקָא חָזֵי, אֲבָל לֹא כָּהוּ. אֲבָל יִצְחָק כָּהוּ וַדַּאי מִכֹּל וָכֹל, וְאִתְעֲבִיד חֹשֶׁךְ, דְּהָא כְּדֵין אִתְאַחִיד בֵּיהּ לֵילְיָא, וְאִתְקַיָּים וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה.

(בראשית כז) וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדוֹל, דְּאִתְכְּלַל מִסִּטְרֵיהּ דְּדִינָא קַשְׁיָא (שם) וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָּךְ וְגוֹ', זַכָּאָה בַּר נָשׁ דְּאִתְתַּקַּף בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיַשְׁוֵי תוֹקְפֵיהּ בֵּיהּ.

(דניאל ג) יָכוֹל כַּחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה דְּאִתְתַּקָּפוּ וְאָמְרוּ, הֵן אִיתַי אֱלָהֲנָא דִּי אֲנַחְנָא פָּלְחִין יָכוֹל לְשֵׁיזָבוּתַנָא מִגּוֹ אַתּוּן נוּרָא יָקִידְתָּא וּמִן יְדָךְ מַלְכָּא יְשֵׁזִיב. תָּא חָזֵי, דְּאִי לָא יְשֵׁזִיב וְלָא אִתְקַיָּים עֲלַיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִשְׁתַּכַּח שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יִתְקַדַּשׁ בְּעֵינַיְיהוּ דְּכֹלָּא כְּמָה דְּאָמְרוּ. אֶלָּא, כֵּיוָן דְּיָדְעוּ דְּלָא אָמְרוּ כְּדְקָא יָאוֹת, אַהַדְּרוּ וְאָמְרוּ, (דניאל ג) וְהֵן לָא יְדִיעַ לֶהֱוֵי לָךְ מַלְכָּא וְגוֹ'. בֵּין יְשֵׁזִיב, בֵּין לָא יְשֵׁזִיב, יְדִיעַ לֶהֱוֵי לָךְ מַלְכָּא וְגוֹ'. וְתָנִינָן דְּמִלָּה אוֹדַע לְהוּ יְחֶזְקֵאל, וְשָׁמְעוּ וְקַבִּילוּ מִנֵּיהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְקַיָּים עֲלַיְיהוּ, בְּגִין דְּיִקַּבְּלוּן אַגְרָא. וּכְדֵין אַהַדְּרוּ

וְאָמְרוּ, וְהֵן לָא יְדִיעַ לֶהֱוֵי לָךְ מַלְכָּא וְגוֹ'.
אֶלָּא לָא יִתְתַּקַּף בַּר נָשׁ דְּיֵימָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְשַׁזְּבִינַנִי, אוֹ אִיהוּ עָבִיד לִי כָּךְ וְכָךְ, אֲבָל יְשַׁוֵּי תּוּקְפֵּיהּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִסַּיְיעַ לֵיהּ, כַּד אִיהוּ אִשְׁתַּדַּל בְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וּלְמֵיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט. דְּכֵיוָן דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה, מְסַיְיעִין לֵיהּ וַדַּאי, וּבְדָא יִתְתַּקַּף בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ יְסַיְיעַ לֵיהּ, וְיִתְתַּקַּף בֵּיהּ, דְּלָא יַשְׁוֵי תּוּקְפֵּיהּ בְּאָחֳרָא, וּבְגִין כָּךְ עוֹז לוֹ בָךְ. מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם, דְּיַעֲבִיד לִבֵּיהּ כְּדָקָא יָאוֹת בְּלָא הִרְהוּרָא אָחֳרָא, אֶלָּא כְּהַאי מִסְלָּה דְּאִיהִי מִתְיַישְׁבָא לְאַעְבָרָא בְּכָל אֲתַר דְּאִצְטְרִיךְ, הָכִי נָמֵי.

דָּבָר אַחֵר אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ, עֹז, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים כט) יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּיִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מַאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא וְלָא אִשְׁתַּדַּל לִשְׁמָהּ, טַב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרֵי. מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם, מַאי מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים סח) סוֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ. דָּא הַהִיא אוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל בָּהּ לְאַרְמָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ חַטִיבָא בְּעַלְמָא.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב כָּל עוֹבָדוֹי הֲווּ לִשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה עִמֵּיהּ תָּדִיר, דְּלָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּקָרָא לֵיהּ יִצְחָק לְעֵשָׂו בְּרֵיהּ, יַעֲקֹב לָא הֲוָה תַּמָּן, וּשְׁכִינְתָּא אוֹדַעַת לָהּ לְרִבְקָה, וְרִבְקָה אוֹדַעַת לֵיהּ לְיַעֲקֹב.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, תָּא חֲזֵי, אִי חַס וְשָׁלוֹם בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְבָּרַךְ עֵשָׂו, לָא שְׁלוֹט יַעֲקֹב לְעָלְמִין. אֶלָּא מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה, וְכֹלָּא בְּאַתְרֵיהּ אַתָּא כְּדְקָא חָזֵי. תָּא חֲזֵי, (בראשית כח) וְרִבְקָה אוֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב כְּתִיב, וְהָא אִתְּמַר. וּבְגִין כָּךְ שַׁדְרַת בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב, (בראשית כז) הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל עֵשָׂו אָחִיךָ לֵאמֹר.

וְעַתָּה בְּנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי וְגוֹ'. בְּהַהוּא זִמְנָא, עֶרֶב פֶּסַח הֲוָה, וּבָעֵי יֵצֶר הָרָע לְאִתְבָּעָרָא, וּלְשַׁלְטָאָה סִיהֲרָא, רָזָא (דף קמב ע"ב) דִּמְהֵימְנוּתָא. וְעַל דָּא עָבְדַת תְּרֵי תַּבְשִׁילִין.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, רָמַז הָכָא דְּזִמִּינִין בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב לְקָרְבָא שְׁנֵי שְׂעִירִים, חַד לַייָ, וְחַד לַעֲזָאזֵל בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי. וּבְגִין כָּךְ, קָרִיבַת שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים, (קמ"ה ע"ב) חַד בְּגִין דַּרְגָּא דִּלְעֵילָּא, וְחַד בְּגִין לְכַפָּיָא דַּרְגֵּיהּ דְּעֵשָׂו דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, וְעַל דָּא שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים, וּמִתַּרְוַיְיהוּ טָעִים יִצְחָק וְאָכִיל.

(בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ, וַיָּבֵא לוֹ יַיִן, רֶמֶז דָּמִיז,

מֵאַתַר דְּחִיק קָרִיב לֵיהּ מֵהַהוּא אַתַר (דְּעִשָּׂו). רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, דְּמָזֵג מֵהַהוּא יַיִן דְּכָל חֲדוּ אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, בְּגִין לְחַדְּתָא לֵיהּ לְיִצְחָק, דְּבָעֵי חֶדְוָה, כְּדְקָא בָּעְיָין חֶדְוָה לְחַדְּתָא סִטְרָא (דְּלֵוְיָאֵי) דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ. (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו וְגוֹ', אִלֵּין אִינּוּן לְבוּשִׁין דְּרָווּח עֵשָׂו מִנִּמְרוֹד, וְאִלֵּין לְבוּשֵׁי יְקָר דְּהַוּוּ מִן אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְאַתּוּ לְיָדָא דְּנִמְרוֹד, וּבְהוּ הֲוָה צָד צֵידָה נִמְרוֹד, דִּכְתִיב, (בראשית י) הוּא הָיָה גִּבּוֹר צַיִד (קל"ז ע"ב, ויקרא ס"ד ע"א) לִפְנֵי יְיָ וְגוֹ', וְעֵשָׂו נָפַק לְחַקְלָא, וַאֲגַח בֵּיהּ קְרָבָא בְּנִמְרוֹד וְקָטַל לֵיהּ, וְנָסַב אִלֵּין לְבוּשִׁין מִנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית כה) וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף, וְאוּקְמוּהָ. כְּתִיב הָכָא וְהוּא עָיֵף, וּכְתִיב הָתָם (ירמיה ד) כִּי עָיְפָה נַפְשִׁי לְהֹרְגִים.

וְעֵשָׂו הֲוָה סָלִיק לוֹן לְאִינּוּן לְבוּשִׁין לְגַבֵּהּ דְּרִבְקָה, וּבְהוּ הֲוָה נָפִיק וְצָד צֵידָה, וְהַהוּא יוֹמָא לָא נָטַל לוֹן, וְנָפַק לְחַקְלָא וְאִתְעַכַּב תַּמָּן. וְכַד הֲוָה לָבִישׁ לוֹן עֵשָׂו, לָא הֲווּ סָלְקִין רֵיחִין כְּלָל. כֵּיוָן דְּלָבִישׁ לוֹן יַעֲקֹב, כְּדֵין תָּבַת אַבְדָה לְאַתְרָהּ, וּסְלִיקוּ רֵיחִין. בְּגִין דְּשׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב, שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם הֲוָה. וּבְגִין כָּךְ אַהֲדָרוּ בְּהַהִיא שַׁעְתָּא לְאַתְרַיְיהוּ, וּסְלִיקוּ רֵיחִין.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב (הֲוָה) דְּאִיהוּ שׁוּפְרֵיהּ

דְּאָדָם אִיהּ אֶפְשָׁר, וְהָא תָּנִינָן, תַּפּוּחַ עֵקְבוֹ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, מַכְּהֶה גַּלְגַּל חַמָּה. וְאִי תֵּימָא דְּכָךְ הֲוָה יַעֲקֹב. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָכִי הֲוָה, בְּקַדְמִיתָא עַד לָא חָב אָדָם הָרִאשׁוֹן, לָא הֲווּ יָכְלִין כָּל בְּרִיִּין לְאִסְתַּכָּלָא בְּשׁוּפְרֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָטָא, אִשְׁתַּנֵּי שׁוּפְרֵיהּ וְנִתְמָאֲךְ רוּמֵיהּ וְאִתְעֲבִיד בַּר מְאָה אַמִּין. וְתָא חֲזֵי, שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, רָזָא אִיהוּ, דְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה תַּלְיָא בְּהַהוּא שׁוּפְרָא, וּבְגִין כָּךְ, (תהלים צ) וִיהִי נֹעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּכְתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ, וְדָא הוּא שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב וַדַּאי, וְכֻלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ.

וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ. תָּא חֲזֵי, וַיָּרַח אֶת רֵיחַ הַבְּגָדִים לֹא כְּתִיב, אֶלָּא רֵיחַ בְּגָדָיו. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה. דָּבָר אַחֵר (נ"א דְּא הוּא) וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ. דְּכֵיוָן דְּאַלְבִּישׁ לוֹן יַעֲקֹב, סְלִיקוּ רֵיחִין בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, וְעַד דְּלָא אָרַח (דְּאָרַח) רֵיחִין דִּלְבוּשֵׁיהּ, לָא בָּרְכֵיהּ, דְּהָא כְּדֵין (לָא) יָדַע דְּאִתְחֲזֵי הוּא לְאִתְבָּרְכָא, דְּאִי לָא אִתְחֲזֵי לְאִתְבָּרְכָא, לָא סְלִיקוּ כָּל הַנֵּי רֵיחִין קַדִּישִׁין בַּהֲדֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ.

(בראשית כז) וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ. (ק"ב ע"ב) וַיֹּאמֶר, מִלָּה סְתִים הוּא. אִית דְּאָמְרֵי

שְׁכִינְתָּא חַוָּת, וְאִית דְּאָמְרֵי יִצְחָק חַוָּה. כְּרִיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ, מַאן שָׂדֶה, דָּא שָׂדֶה (רמ"ט ע"ב) דְּתַפּוּחִים. שָׂדֶה דְּאַבָּהָן עִלָּאִין (חֲמִידֵי) סְמִיכוּ לֵיהּ וּמְתַקְנִין לֵיהּ.

וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל (פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר) תָּא חֲזֵי, (תהלים קכ) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יְיָ בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי. כַּמָּה שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן אָמַר דָּוִד מַלְכָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלָּא בְּגִין לְאַתְקָנָא דַּרְגֵּיהּ וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ שְׁמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב' ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם, וְשִׁירְתָּא דָּא אָמַר (ס"א ל"ג לֵיהּ) כַּד חָמָא עוֹבָדָא דָּא לְיַעֲקֹב (ס"א דְיַעֲקֹב).

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, יַעֲקֹב אָמַר שִׁירְתָּא דָּא (דְּהָא), בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר לֵיהּ אֲבוֹי, (בראשית כז) גְּשָׁה נָא וַאֲמֻשְׁךָ בְּנִי הַאַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו אִם לֹא, כְּדֵין (ד"א בְּגִין) דְּהַוָּה (הֲוָה) (דף קמג ע"א) יַעֲקֹב בְּעָאקוּ סַגִּי, דְּדָחִיל דְּאֲבוֹי יְדַע לֵיהּ וְאִשְׁתְּמוֹדַע קַמֵּיהּ. מַה כְּתִיב, (בראשית כז) וְלֹא הִכִּירוֹ כִּי הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עֵשָׂו אָחִיו שְׂעִירוֹת וַיְבָרְכֵהוּ. כְּדֵין אָמַר, (תהלים קכ) אֶל יְיָ בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי.

(שם) יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה, דָּא הוּא דַּרְגָּא דְּעֵשָׂו שַׁרְיָא בֵּיהּ, דְּאִיהוּ שִׂפַת שֶׁקֶר (ס"א מָה הוּא). שִׂפַת שֶׁקֶר, בְּשַׁעְתָּא דְּאַיְיתֵי הַהוּא חִוְיָא לְוָוטִין עַל

עַלְמָא, וּבְחַכִּימוּ וּבַעֲקִימוּ אַיְיתֵי לְוָוטִין, דְּאִתְלַטְיָא עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו, (בראשית כז) וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִי צֵידָה, בְּה"א, וְאוּקְמוּהָ. וְנָפַק עֵשָׂו בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ מִיִּצְחָק, דְּקָאֲמַר לֵיהּ, (בראשית כז) וַאֲבָרֶכְכָה לִפְנֵי יְיָ, דְּאִלּוּ אָמַר וַאֲבָרְכָה וְלָא יַתִּיר, יָאוֹת. כֵּיוָן דְּאָמַר לִפְנֵי יְיָ, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא אִזְדַּעְזַע כָּרְסֵי יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמְרָה, וּמַה דְּיִפּוּק חִוְיָא מֵאִינּוּן לְוָוטִין, וְיִשְׁתָּאַר יַעֲקֹב בְּהוּ.

בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, אִזְדַּמַּן מִיכָאֵל וְאָתָא קַמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, וּשְׁכִינְתָּא בַּהֲדֵיהּ, וְיָדַע יִצְחָק, וְחָמָא לְגַן עֵדֶן בַּהֲדֵיהּ דְּיַעֲקֹב, וּבָרְכֵיהּ קַמֵּיהּ. וְכַד עָאל עֵשָׂו, עָאל בַּהֲדֵיהּ גֵּיהִנֹּם. וְעַל דָּא (בראשית כז) וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, דְּחָשַׁב דְּלָא הֲוָה עֵשָׂו בְּהַהוּא סִטְרָא, פָּתַח וְאָמַר, (בראשית כז) וְאַבָרֵכֵהוּ גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה.

בְּגִין כָּךְ, אִזְדַּמַּן יַעֲקֹב בְּחָכְמְתָא וּבַעֲקִימוּ דְּאַיְיתֵי בִּרְכָאן עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְאִתְנְטָלוּ מֵהַהוּא חִוְיָא דְּאִיהוּ שִׁפַּת שָׁקֶר. דְּכַמָּה שִׁקְרָא אָמַר, וְכַמָּה מִלֵּי דְּשִׁקְרָא עֲבַד, בְּגִין לְאַטְעָאָה וּלְאַיְיתָאָה לְוָוטִין עַל עָלְמָא. בְּגִין כָּךְ, אַתָּא יַעֲקֹב בְּחָכְמָה וְאַטְעֵי לְאָבוּי, בְּגִין לְאַיְיתָאָה בִּרְכָאן עַל

עַלְמָא, וּלְנָטְלָא מִנַּיהּ מַה דְּמָנַע מֵעַלְמָא, וּמִדָּה לָקְבֵל מִדָּה הֲוָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קט) וַיְאֲהַב קִלְלָה וַתְּבוֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ בִּבְרָכָה וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ. עֲלֵיהּ כְּתִיב, (בראשית ג) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה. וְאִשְׁתַּאַר בֵּיהּ לְדָרֵי דָרִין, וְאָתָא יַעֲקֹב וְנָטִיל מִנַּיהּ בִּרְכָאן.

וּמִן יוֹמוֹי דְּאָדָם, אִזְדַּמַּן יַעֲקֹב לְנַטְלָא מֵהַהוּא חִיוָיא, כָּל הַנֵּי בִּרְכָאן, וְאִשְׁתַּאַר אִיהוּ בִּלְוָוטִין וְלָא נָפַק מִנַּייהוּ. וְדָוִד אָמַר בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, (תהלים קכ) מַה יִּתֵּן לְךָ וּמַה יֹּוסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים. מַה אִיכְפַּת לֵיהּ לְהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא, דְּאַייתֵי לְוָוטִין עַל עַלְמָא. כְּמָה דְּאָמְרוּ, נָחָשׁ נוֹשֵׁךְ וּמֵמִית, וְלֵית לֵיהּ הֲנָאָה מִנַּיהּ. לָשׁוֹן רְמִיָּה, דְּרָמֵי לֵיהּ לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ, וְאַייתֵי בִּישָׁא עֲלֵיהּ וְעַל עַלְמָא. לְבָתַר אַתָּא יַעֲקֹב, וְנָטִיל מִדִּילֵיהּ כָּל אִינּוּן בִּרְכָאן. חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים, דָּא עֵשָׂו דְּנָטַר דְּבָבוּ (נ"א דְּאַגְזִים) לְיַעֲקֹב עַל אִינּוּן בִּרְכָאן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כז) וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה וְגוֹ'.

(ד"א ל"ג תָּא חֲזֵי)

וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, הָא מִלְּעֵילָּא וּמִתַּתָּא בְּחִבּוּרָא חָדָא. וְרוֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל כְּדְכְתִיב, (תהלים לז) וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם. תָּא חֲזֵי, (שם) נַעַר הָיִיתִי וְגוֹ'

וְאוּקְמוּהָ, הַאי קְרָא שָׁרוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲמָרוֹ וְכוּ׳. וּבְגִין כָּךְ אָמַר וְרוֹב דָּגָן וְתִרוֹשׁ.

יַעַבְדוּךְ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךְ לְאוּמִּים, בְּזִמְנָא דְשַׁלִּיט שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בִּירוּשָׁלַם, דִּכְתִיב, (דברי הימים ב ט) וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ וְגוֹ׳ מְבִיאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ וְגוֹ׳. (בראשית כז) וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךְ לְאוּמִּים, בְּזִמְנָא דְיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דִּכְתִיב, (תהלים עב) וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מְלָכִים. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כֹּלָּא בְּזִמְנָא דְיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, כְּדִכְתִיב וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מְלָכִים כָּל גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ.

הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךְ, הֱוֵה, וְלָא אָמַר הֱיֵה, אוֹ תִהְיֶה. אֶלָּא דָּא רָזָא עִלָּאָה דִּמְהֵימְנוּתָא, דְּאִלֵּין אַתְוָון אִנּוּן רָזֵי דִּמְהֵימְנוּתָא. ה׳ לְעֵילָא, וא״ו בְּאֶמְצָעִיתָא, ה׳ לְבָתַר. וּבְגִין כָּךְ אָמַר, הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךְ, לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ וּלְרַדְאָה לוֹן, בְּזִמְנָא דְאַתְא דָּוִד מַלְכָּא. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כֹּלָּא אִיהוּ בְּזִמְנָא דְיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּהָא בְּגִין דְּעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא, כְּדֵין (בראשית כז) וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךְ.

וְיִתֶּן לְךְ הָאֱלֹהִים רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כָּל הַנֵּי (דף קמג ע"ב) בִּרְכָאן מִסְטְרָא דְּחוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב הֲווּ וּמִדִּילֵיהּ נָטַל, וְאִלֵּין בִּרְכָאן הֲוָה קָא בָּעֵי יִצְחָק לְבָרְכָא לֵיהּ לְעֵשָׂו, וּבְגִין כָּךְ עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגָרַם לֵיהּ לְיַעֲקֹב לְנַטְלָא מִדִּילֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דַּהֲוּא נָחָשׁ אַיְיתֵי לְוָוטִין עַל עַלְמָא וְאִתְלַטְיָא אַרְעָא, מַה כְּתִיב, (בראשית ג) וּלְאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וְגוֹ', אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ וְגוֹ', דְּלָא תֶּהֱא עָבְדָא פֵּירִין וְאִיבִין כְּדְקָא יָאוּת. לָקֳבֵל דָּא, וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. (שם) בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, לָקֳבֵל דָּא מִטַּל הַשָּׁמַיִם. (שם) וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ, לָקֳבֵל דָּא, וְרוֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ. (שם) בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם, לָקֳבֵל דָּא, (בראשית כז) יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאוּמִּים, דְּאִינּוּן יַעַבְדוּן אַרְעָא וְיִפְלְחוּן בְּחַקְלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סא) וּבְנֵי נֵכָר אִכָּרֵיכֶם וְכוֹרְמֵיכֶם. וְכֻלָּא נָטַל יַעֲקֹב, דָּא לָקֳבֵל דָּא, וּמִדִּילֵיהּ נָטַל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּרִים לֵיהּ לְיַעֲקֹב דְּיִטּוֹל הַנֵּי בִּרְכָאן, לְאִתְדַּבְּקָא בְּאַתְרֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ, וְעֵשָׂו לְאִתְדַּבְּקָא בְּאַתְרֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, וְהָא חָמִינָן דְּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם, אִינּוּן בִּרְכָאן נָטַל עֵשָׂו לְבָתַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעָל.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לָאו הַאי כְּהַאי וְלָא דָּא כְּדָא, כַּמָּה אִתְפָּרְשָׁאן דַּרְגִּין. בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים, וּבְדָא כְּתִיב יִהְיֶה. בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, בְּעֵשָׂו כְּתִיב מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְטַל הַשָּׁמַיִם, דְּהָא לָאו דָּא אִיהוּ כְּדָא.

וְדַרְגִּין אִתְפָּרְשָׁן כַּמָּה וְכַמָּה. בְּגִין דִּבְדָא דְיַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיהּ, וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם, דָּא טַל עִלָּאָה דְּנָגִיד מֵעַתִּיק יוֹמִין דְּאִקְרֵי טַל הַשָּׁמַיִם, הַשָּׁמַיִם דִּלְעֵילָּא, טַל דְּנָגִיד בְּדַרְגָּא דְשָׁמַיִם, וּמִתַּמָּן לַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין. וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, הָאָרֶץ, (דָּא אֶרֶץ דִּלְעֵילָּא אֶרֶץ הַחַיִּים) בְּעֵשָׂו כְּתִיב וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, בְּיַעֲקֹב מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ דָּא אֶרֶץ הַחַיִּים דִּלְעֵילָּא, וְיָרִית לָהּ בְּאַרְעָא דִּלְעֵילָּא וּבַשָּׁמַיִם דִּלְעֵילָּא. וּלְעֵשָׂו בְּאַרְעָא דְּהָכָא לְתַתָּא, וּבַשָּׁמַיִם דְּהָכָא לְתַתָּא. יַעֲקֹב לְעֵילָּא לְעֵילָּא. עֵשָׂו לְתַתָּא לְתַתָּא. תּוּ, יַעֲקֹב לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְעֵשָׂו לְתַתָּא. וְאַף עַל גַּב דִּכְתִיב (בראשית כז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ. מֵהַאי דְּהָכָא לְתַתָּא, אֲבָל לְעֵילָּא לָא כְּלוּם, דִּכְתִיב, (תהלים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּשָׁרוּ לְנָטְלָא בִּרְכָאן דִּלְהוֹן, יַעֲקֹב וְעֵשָׂו. יַעֲקֹב נָטַל חוּלָקֵיהּ דִּלְעֵילָּא, וְעֵשָׂו נָטִיל חוּלָקֵיהּ לְתַתָּא. רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוּנְיָא אָמַר לְרִבִּי אֶלְעָזָר, כְּלוּם שָׁמַעְתָּ מֵאָבִיךָ, אַמַּאי לָא אִתְקְיֵימוּ בִּרְכָאן דְּבָרְכֵיהּ יִצְחָק לְיַעֲקֹב, וְאִינוּן בִּרְכָאן דִּבְרִיךְ יִצְחָק לְעֵשָׂו אִתְקַיְּימוּ כֻּלְּהוּ.

אָמַר לֵיהּ, כָּל אִינוּן בִּרְכָאן מִתְקַיְּימֵי, וּבִרְכָאן אָחֳרָנִין דְּבָרְכֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב. אֲבָל מִיָּד,

יַעֲקֹב נָטַל לְעֵילָא, וְעֵשָׂו נָטִיל לְתַתָּא. לְבָתַר כַּד יָקוּם מַלְכָּא מְשִׁיחָא, יִטּוֹל יַעֲקֹב לְעֵילָא וְתַתָּא וְיִתְאַבִּיד עֵשָׂו מִכְּלָא, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלְקָא וְאַחְסָנָא וְדוּכְרָנָא בְּעַלְמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (עובדיה א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וגו'. בְּגִין דְּיִתְאַבִּיד עֵשָׂו מִכְּלָא,

וְיָרִית יַעֲקֹב תְּרִין עָלְמִין, עַלְמָא דֵּין וְעַלְמָא דְּאָתֵי.

וּבְהַאי זִמְנָא כְּתִיב, (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְלוּכָה. הַהוּא מַלְכוּ דְּעֵשָׂו, דְּנָטַל בְּהַאי עַלְמָא, יָהַב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א יְהֵא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) בִּלְחוֹדוֹי. וְכִי הַשְׁתָּא לָאו אִיהִי מַלְכוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּשַׁלִּיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא, הָא יָהַב לוֹן לִשְׁאָר עַמִּין, לְכָל חַד וְחַד חוּלַק וְאַחְסַנְתָּא בְּהַאי עַלְמָא, לְאִשְׁתַּמָּשָׁא בֵּיהּ. וּבְהַהִיא זִמְנָא, יִטּוֹל מִכֻּלְּהוּ מַלְכוּתָא, וּתְהֵא דִּילֵיהּ כֻּלָּא, דִּכְתִיב וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְלוּכָה, לֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

(בראשית כז) וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב וגו'. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, אַךְ יָצֹא יָצָא, תְּרֵי יְצִיאוֹת הַלָּלוּ לָמָּה. אֶלָּא (דף קמד ע"א) חַד דִּשְׁכִינְתָּא וְחַד דְּיַעֲקֹב, דְּהָא כַּד עָאל יַעֲקֹב, שְׁכִינְתָּא עָאלַת עִמֵּיהּ, וְקַמֵּי שְׁכִינְתָּא אִתְבָּרַךְ. דְּיִצְחָק הֲוָה אָמַר

בִּרְכָאן, וּשְׁכִינְתָּא אוֹדֵי לְהוּ עֲלַיְיהוּ. וְכַד נָפַק יַעֲקֹב, שְׁכִינְתָּא נָפְקַת עִמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב אַף יָצָא יַעֲקֹב, תְּרֵי יְצִיאוֹת כְּחַד.

(בראשית כז) וְעֲשֵׂה אָחִיו בָּא מְצֵידוֹ. מִן הַצַּיִד לָא כְּתִיב, אֶלָּא מְצֵידוֹ, דְּאִיהוּ צֵידָה דִילֵיהּ, דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ בִּרְכָה, וְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ צָווּחָה וְאָמְרָה, (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עַיִן.

וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מַטְעַמִּים וְגוֹ'. (בראשית כז) יָקוּם אָבִי, דְּבוּרֵיהּ הֲוָה בְּעַזּוּת, בְּתִקִיפוּ רוּחָא, מִלָּה דְּלֵית בָּהּ טַעֲמָא, יָקוּם אָבִי. תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין יַעֲקֹב לְעֵשָׂו, יַעֲקֹב אָמַר בִּכְסִיפוּ דְּאֲבוֹי, בַּעֲנָוָה, מַה כְּתִיב, (בראשית כז) וַיָּבֹא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי. מַה בֵּין הַאי לְהַאי, אֶלָּא, דְּלָא בָּעָא לְאִזְדַּעְזָעָא לֵיהּ, מַלִּיל בְּלָשׁוֹן תַּחֲנוּנִים, (בראשית כז) קוּם נָא שְׁבָה וְאָכְלָה מְצֵידִי. וְעֵשָׂו אָמַר, יָקוּם אָבִי, כְּמַאן דְּלָא מַלִּיל עִמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל עֵשָׂו, עָאל עִמֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, אִזְדַּעְזַע יִצְחָק, וְדָחִיל. דִּכְתִיב, (בראשית כז) וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד. כְּיוָן דִּכְתִיב וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה, דַּי. מַהוּ (גְּדוֹלָה) עַד מְאֹד. אֶלָּא, דְּלָא הֲוָה דְּחִילוּ וְאֵימָתָא. דְּנָפַל עֲלֵיהּ דִּיצְחָק, רַבְּתָא, מִיּוֹמֵי דְּאִתְבְּרֵי. וְאַפִּילוּ בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, דְּאִתְעֲקַד יִצְחָק עַל גַּבֵּי

מַדְבְּחָא וְחָמָא (שכינתא) סַכִּינָא עַלֵּיהּ, לָא אִזְדַּעְזַע. כְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּעָאל עֵשָׂו, וְחָמָא גֵּיהִנֹּם דְּעָאל עִמֵּיהּ, כְּדֵין אָמַר, בְּטֶרֶם תָּבֹא (שם) וַאֲבָרֲכֵהוּ גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה, בְּגִין (דחמאת) דְּחָמִית שְׁכִינְתָּא דְּאוֹדֵי עַל אִינּוּן בִּרְכָאן.

דָּבָר אַחֵר, יִצְחָק אָמַר וַאֲבָרֲכֵהוּ, נָפַק קָלָא וְאָמַר, גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה, בָּעָא יִצְחָק לְמֵילַט לֵיהּ לְיַעֲקֹב, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִצְחָק, גַּרְמָךְ אֲנָא (אנת) לַייט, דְּהָא כְּבָר אֲמַרְתְּ לֵיהּ, (שם) אוֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרֲכֶיךָ בָּרוּךְ. תָּא חֲזֵי כֹּלָּא אוֹדוּ עַל אִינּוּן בִּרְכָאן, עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְאַפִּילוּ אִיהוּ חוֹלַק עַדְבֵּיהּ דְּעֵשָׂו, אוֹדֵי עֲלַיְיהוּ וּבָרְכֵיהּ אִיהוּ, וְאוֹדֵי עַל אִינּוּן בִּרְכָאן וְסַלְקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ לְעֵילָא. מְנָלָן, דִּכְתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי. וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי, בְּגִין דְּאַתְקִיף בֵּיהּ יַעֲקֹב. וְכִי הֵיךְ יָכִיל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ גּוּפָא וּבִשְׂרָא, לְאִתְתַּקְפָּא בֵּיהּ בְּמַלְאָכָא דְּאִיהוּ רוּחַ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט.

אֶלָּא, מִכָּאן דְּמַלְאָכֵי שְׁלִיחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד אִינּוּן נָחֲתִין לְהַאי עַלְמָא גְּלִימִין, וְאִתְגְּלִימוּ וּמִתְלַבְּשִׁין (ק"א ע"א) בְּגוּפָא כְּגַוְונָא דְּהַאי עַלְמָא, בְּגִין דְּהָכִי אִתְחֲזֵי, דְּלָא לְהַשְׁנָאָה מִמְּנָהֲגָא דְּהַהוּא אֲתַר דְּאָזִיל תַּמָּן.

וְהָא אִתְּמַר, דְּמשֶׁה כַּד סָלִיק לְעֵילָּא, מַה כְּתִיב, (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם יְיָ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה, בְּגִין מִנְהָגָא, דְּלָא לְהַשְׁנָאָה מֵהַהוּא אֲתַר דְּאָזִיל לְתַמָּן, וְאִינּוּן מַלְאָכִין כַּד נָחֲתוּ לְתַתָּא כְּתִיב, (בראשית יח) וְהוּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ. וְכֵן הָכָא, הַאי מַלְאָכָא כַּד נָחַת לְתַתָּא, לָא אִתְאַבַּק עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, אֶלָּא מִגּוֹ דְּהַוָּה אִתְלַבַּשׁ בְּגוּפָא כְּגַוְונָא דְּהַאי עַלְמָא. וְעַל דָּא אִתְאַבַּק יַעֲקֹב בַּהֲדֵיהּ כָּל הַהוּא לֵילְיָא.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין דְּשַׁלְטָנוּתָא דְּהַנֵּי, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּלֵילְיָא וַדַּאי. וּבְגִין כָּךְ, שַׁלְטָנוּתָא דְּעֵשָׂו לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּגָלוּתָא, דְּאִיהוּ לַיְלָה. וְעַל דָּא בְּלֵילְיָא אִתְתַּקַּף עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, וְאִתְאַבַּק עִמֵּיהּ. וְכַד אַתָּא צַפְרָא, אִתְחַלָּשׁ חֵילֵיהּ, וְלָא יָכִיל, וּכְדֵין אִתְתַּקַּף יַעֲקֹב, בְּגִין דְּיַעֲקֹב, שַׁלְטָנוּתֵיהּ בִּימָמָא.

וּבְגִין כָּךְ, כְּתִיב, (ישעיה כא) מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלֵּיל. דָּא כְּדֵין שׁוּלְטָנוּתֵיהּ דְּיֵדֵיהּ דְּעֵשָׂו, דְּאִיהִי שֵׂעִיר בַּלַּיְלָה אִיהוּ, וּבְגִין כָּךְ אִתְחַלָּשׁ כַּד אַתָּא צַפְרָא, וּכְדֵין (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.

וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחַךְ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי. כִּי אִם (דף קמד ע"ב)

בֵּרַכְתָּנִי, כִּי אִם תְּבָרְכֵנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי. אִם אוֹדִית עַל אִינּוּן בִּרְכָאן דְּבָרְכַנִי אַבָּא וְלָא תְּהֵא מְקַטְרְגָא לִי בְּגִינַיְיהוּ, מַה כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', אַמַּאי יִשְׂרָאֵל, אָמַר לֵיהּ, בַּעַל כָּרְחִין אִית לָךְ לְשַׁמָּשָׁא לָךְ, דְּהָא אַנְתְּ אִתְעַטַּרְתְּ בְּחֵילָךְ לְעֵילָּא בְּדַרְגָּא עִלָּאָה, יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שִׁמֶךָ וַדַּאי.

כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים, מַאי עִם אֱלֹהִים, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּעַלֵּיהּ הֲוָה אָמַר. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ, שָׂרִיתָ לְאִתְחַבְּרָא וּלְאִזְדַּוּוגָא עִם אֱלֹהִים בְּחִבּוּרָא, בְּזִוּוגָא דְּשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב עַל (ס"א אֶת) אֱלֹהִים, אֶלָּא עִם אֱלֹהִים, בְּחִבּוּרָא וְזִוּוגָא חָדָא.

דָּבָר אַחֵר, וַיֹּאמֶר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ, אוֹף הָכָא, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר לֹא יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, כְּדֵין אִתְעַטַּר יַעֲקֹב בְּדַרְגֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי כְּלָלָא דְּאַבָהָן. מַה כְּתִיב, (שם) וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם. מַאי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם, דְּאוֹדִי לֵיהּ עַל כֻּלְּהוּ בִּרְכָאן, דְּבָרְכֵיהּ אֲבוֹי.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי טז) בִּרְצוֹת יְיָ דַּרְכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִתְתַּקָּנָא שְׁבִילוֹי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין

לְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי דְאוֹרַיְיתָא. דְּהָא אוֹקְמוּהָ, דְּוַדַּאי (שמות ק״ו ע״ב, קס״ב ע״ב) תְּרִין מַלְאָכִין שְׁלִיחָן אִית לְבַר נָשׁ מִלְּעֵילָּא לְאִזְדַּוּוגָא בַּהֲדֵיהּ, חַד לִימִינָא וְחַד לִשְׂמָאלָא, וְאִינּוּן סָהֲדִין בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד, אִינּוּן מִשְׁתַּכְּחֵי תַּמָּן וְקָרִינָן לוֹן יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע.

אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּפִקּוּדֵי דְאוֹרַיְיתָא, הַהוּא יֵצֶר טוֹב דְּאִזְדַּוּוג בֵּיהּ, כְּבָר אִיהוּ אִתְתַּקַּף עַל הַהוּא יֵצֶר הָרָע וְאִשְׁתָּלִים בַּהֲדֵיהּ וְאִתְהַפִּיךְ לֵיהּ לְעַבְדָּא. וְכַד בַּר נָשׁ אָזִיל לְאִסְתַּאֲבָא, הַהוּא יֵצֶר הָרָע אִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבַּר עַל הַהוּא יֵצֶר טוֹב, וְהָא אוֹקִימְנָא. וַדַּאי כַּד הַהוּא בַּר נָשׁ אָתֵי לְאִתְדַּכָּאָה, כַּמָּה תְּקִיפוּ אִתְתַּקַּף בַּר נָשׁ, כַּד אִתְגַּבְּרָא הַהוּא יֵצֶר טוֹב כְּדֵין (משלי טז) אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ, דְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע אִתְכַּפְיָא קַמֵּיהּ דְּיֵצֶר טוֹב. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי יב) טוֹב נִקְלֶה וְעֶבֶד לוֹ, מַאי וְעֶבֶד לוֹ, דָּא יֵצֶר הָרָע. וּכְדֵין כַּד אָזִיל בַּר נָשׁ בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּדֵין גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ, דָּא יֵצֶר הָרָע, וְדָאֲתָא מִסְּטָרוֹי.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין דְּיַעֲקֹב, אַבְטַח בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל אָרְחוֹי הֲווּ לִשְׁמֵיהּ, עַל דָּא אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ. וְדָא (ד״א דָּא) סמאל, חֵילָא וְתוּקְפָּא דְעֵשָׂו דְּאַשְׁלִים עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, וּבְגִין דְּאַשְׁלִים עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, וְאוֹדֵי לֵיהּ עַל

אינון בִּרְכָאן, כְּדֵין אַשְׁלִים עִמֵּיהּ עֵשָׂו, (נ"א כְּדֵין אוֹדֵי לֵיהּ עֵשָׂו דִּכְתִיב יֶשׁ לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לָךְ, דְּהָא אוֹדֵי לֵיהּ עַל אינון בִּרְכָאן דִּילֵיהּ בְּחַרְבָּא) **וְעַד דְּלָא אִשְׁתְּלִים עִמֵּיהּ יַעֲקֹב לְגַבֵּי הַהוּא מְמַנָּא דְּאִתְפַּקַּד עֲלֵיהּ, לָא אַשְׁלִים עִמֵּיהּ עֵשָׂו, בְּגִין כָּךְ, בְּכָל אֲתַר תּוּקְפָּא דְּלְתַתָּא תַּלְיָא בְּתוּקְפָּא דִּלְעֵילָּא.**

וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי אֵיפֹה. מִי אֵיפֹה, מַאי מִי אֵיפֹה, מִי הוּא זֶה מְבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא מִי אֵיפֹה, דְּקַיְימָא שְׁכִינְתָּא תַּמָּן, כַּד בָּרִיךְ לֵיהּ יִצְחָק לְיַעֲקֹב, וְעַל דָּא אָמַר, מִי אֵיפֹה. מַאן הוּא דְּקָאִים הָכָא, וְאוֹדֵי עַל אינון בִּרְכָאן דְּבָרְכִית לֵיהּ, וַדַּאי (בראשית כז) **גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּכַּם בְּאינון בִּרְכָאן.**

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּגִין הַהִיא חֲרָדָה דְּאַחֲרִיד יַעֲקֹב לְיִצְחָק אֲבוֹי, אִתְעַנַּשׁ יַעֲקֹב בְּעוֹנָשָׁא דְּיוֹסֵף, דְּחָרַד חֲרָדָה כְּהַאי, בְּשַׁעְתָּא דְּאָמְרוּ לֵיהּ, (בראשית לז) **זֹאת מָצָאנוּ. יִצְחָק אָמַר מִי אֵיפֹה. בְּאֵיפֹה אִתְעַנַּשׁ יַעֲקֹב, דִּכְתִיב,** (בראשית לז) **אֵיפֹה הֵם רוֹעִים, וְתַמָּן יוֹסֵף אִתְאֲבִיד וְאִתְעַנִּישׁ יַעֲקֹב. וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּכַּם עַל יְדוֹי בְּאינון בִּרְכָאן, אִיהוּ אִתְעַנַּשׁ בְּאֵיפֹה, דִּכְתִיב אֵיפֹה הֵם רוֹעִים. וּמִתַּמָּן אִתְאֲבִיד מִנֵּיהּ וְאִתְעַנַּשׁ כָּל הַהוּא עוֹנָשָׁא.** (בראשית כז) **וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה, מַאי גְּדוֹלָה, כְּתִיב**

הָכָא גְּדוֹלָה, וּכְתִיב הָתָם (דברים יח) וְאֶת הָאֵשׁ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְגוֹ', דְּעָאל עִמֵּיהּ גֵּיהִנֹּם. עַד מְאֹד. מַאי עַד מְאֹד. כְּתִיב הָכָא מְאֹד, וּכְתִיב הָתָם (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, כְּדֵין אָמַר מִי אֵיפֹה.

(דף קמה ע"א) (בראשית כז) כְּשְׁמוֹעַ עֵשָׂו אֶת דִּבְרֵי אָבִיו וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כַּמָּה בִּישִׁין עָבְדוּ אִינּוּן דִּמְעִין דְּבָכָה וְאַפִּיק עֵשָׂו קַמֵּי אֲבוֹי, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּהַוָּה חָשִׁיב מִלָּה דְּאֲבוֹי יַתִּיר. הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. (ד"א ל"ג וְאוּקְמוּהָ) הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ, קָרָא שְׁמוֹ הַהוּא דְּקָרָא לֵיהּ, אַפִּיק צִיצָא דְּרוֹקָא בְּגִין קִלְנָא. הֲכִי נִקְרָא שְׁמוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא קָרָא שְׁמוֹ.

(בראשית כז) וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם. זֶה. מַהוּ זֶה, (אֶלָּא) וַיַּעְקְבֵנִי פַּעֲמַיִם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, מִלָּה חַד הֲוֵי תְּרֵי זִמְנֵי, בְּכוֹרָתִי, (ק"ס ע"א, שמות קי"א ע"א) אַהֲדַר לֵיהּ זִמְנָא אָחֳרָא בִּרְכָתִי, זֶה הוּא תְּרֵי זִמְנִין. כְּגַוְונָא דָּא, (בראשית מג) כִּי עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה פַּעֲמָיִם, מִלָּה חַד, תְּרֵין זִמְנִין. חַד דְּהָא אַהֲדַרְנָא לֵיהּ וְלָא נֶהֱוֵי בְּכִסּוּפָא קַמֵּיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ. שַׁבְנוּ, בִּשְׁנוּ. אֲנַן בְּכִסּוּפָא מִנֵּיהּ, וּכְבָר אַהֲדַרְנָא. כְּגַוְונָא דָּא, אָמַר אִיּוֹב, (איוב יג) וְתַחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לָךְ, אַהֲדַר אִיּוֹב, אוֹיֵב. וְאוּקְמוּהָ דִּכְתִיב, (איוב ט) אֲשֶׁר בְּסַעֲרָה יְשׁוּפֵנִי וְגוֹ'. אָמַר לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם,

שֶׁמָּא רוּחַ סְעָרָה עֲבָרָה לְפָנֶיךָ. וְהָכָא בְּכוֹרָתִי לָקַח וְהִנֵּה עַתָּה אַהֲדַר מִלָּה וְנָטִיל בִּרְכָתִי.

(בראשית כז) הֵן גְּבִיר שַׁמְתִּיו לָךְ וְגוֹ', וּלְךָ אֵיפוֹ מָה אֶעֱשֶׂה בְּנִי. וּלְךָ אֵיפוֹ, לֵית קַיְימָא הָכָא מַאן דְּמִסְתַּכֵּם עֲלָךְ. מָה אֶעֱשֶׂה בְּנִי. כְּדֵין, בָּרְכֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא וְאִסְתַּכַּל בְּדַרְגֵּיהּ, וְאָמַר (בראשית כז) וְעַל חַרְבְּךָ תִחְיֶה, דְּהָא הָכִי אִתְחֲזֵי לָךְ לְאוֹשְׁדָא דָּמִין וּלְמֶעְבַּד קְרָבִין, וְעַל דָּא אָמַר מָה אֶעֱשֶׂה בְּנִי.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וּלְךָ אֵיפוֹ מָה אֶעֱשֶׂה, כְּיוָן דְּאָמַר הַאי, אַמַּאי בְּנִי. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ, וּלְךָ אֵיפוֹ מָה אֶעֱשֶׂה, דְּאַנְתְּ בְּדִינָא וּבְחַרְבָּא וּבְדָמָא חָזִינָא לָךְ, וּלְאָחִיךָ בְּאַרַח שְׁלִים. אֶלָּא בְּנִי, בְּנִי וַדַּאי, אֲנָא גָּרִימְנָא לָךְ, בְּגִין דְּאַנְתְּ בְּנִי. וְעַל דָּא עַל חַרְבְּךָ תִחְיֶה וְאֶת אָחִיךָ תַּעֲבֹד. וְעַדַיִין לָא אִתְקַיָּים, דְּהָא לָא פָּלַח לֵיהּ עֵשָׂו לְיַעֲקֹב. בְּגִין דְּיַעֲקֹב לָא בָּעָא לֵיהּ הַשְׁתָּא, וְאִיהוּ אַהֲדַר וְקָרָא לֵיהּ אֲדֹנִי כַּמָּה זִמְנֵי, בְּגִין דְּאִסְתַּכַּל לְמֶרְחוֹק, וְסָלִיק לֵיהּ לְסוֹף יוֹמַיָּא, כְּדְקָאֲמָרַן.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. עַד דְּהֲווּ אָזְלֵי, חָמוּ לֵיהּ לְרִבִּי יוֹסֵי סָבָא דְּהֲוָה אָזִיל בַּתְרַייהוּ. יְתִבוּ עַד דְּמָטָא לְגַבַּייהוּ. כֵּיוָן דְּמָטָא לְגַבַּייהוּ, אָמְרוּ הַשְׁתָּא אָרְחָא מִתְתַּקְנָא קַמָּן, אֲזָלוּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא (תהלים קיט) עֵת

לַעֲשׂוֹת לַיְיָ. פְּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (משלי לא) פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ. פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן לִישְׁנָא דְאוֹרַיְיתָא דְּמִשְׁתָּעֵי בָּהּ יוֹמֵי וְלֵילְיָא.

(משלי לא) פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה דָּא ב׳ דִּבְרֵאשִׁית, וְאוּקְמוּהָ. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ דָּא אַבְרָהָם, דְּבֵיהּ בָּרָא עַלְמָא, וּבֵיהּ מִשְׁתָּעֵי תְּדִיר. ב׳ סָתִים מֵהַאי גִּיסָא, וּפְתִיחָא מֵהַאי גִּיסָא. סְתִימָא מֵהַאי גִּיסָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי. פְּתִיחָא מֵהַאי גִּיסָא, בְּגִין לְאַנְהָרָא (נ״א לְהַדְרָא) אַנְפָּהָא לְגַבֵּי עֵילָא, וּפְתִיחָא מֵהַאי גִּיסָא, בְּגִין לְקַבְּלָא מִלְּעֵילָא, וְאִיהִי אַכְסַדְרָה לְקַבְּלָא. וּבְגִין כָּךְ קָיְימָא בְּרֵישָׁא דְאוֹרַיְיתָא וְאִתְמַלְיָיא לְבָתַר, פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה, בְּחָכְמָה וַדַּאי, דְּכְתִיב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, כְּתַרְגּוּמוֹ. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ, דָּהָא לְבָתַר מִשְׁתָּעֵי וְאָמַר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.

פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה, דָּא ה׳ (קַדְמָאָה) דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא דְּכֹלָּא בָּהּ, וְאִיהִי סָתִים וְגַלְיָא, כְּלִילָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, רָזָא דְּעֵילָא וְתַתָּא. (משלי לא) פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה, בְּגִין דְּאִיהִי סְתִימָא דְּלָא אִתְיְידַע כְּלַל, דִּכְתִיב, (איוב כח) וְנֶעְלָמָה

מֵעֵינֵי כָּל חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה. וְכַד שָׁאֲרֵי לְאִתְפַּשְׁטָא בְּחָכְמָה דְּאִתְדַּבַּק בָּהּ, וְאִיהִי בְּגַוָּוהִי, (וְאִיהִי) אֲפִיקַת קָלָא, דְּאִיהִי תּוֹרַת חֶסֶד.

פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה, דָּא ה"א בַּתְרָאָה דְּאִיהוּ (דְּאִיהִי) דִּבּוּר, וּמִלָּה תַּלְיָא בְּחָכְמָה. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ. דָּא קוֹל דְּקַיְימָא עַל דִּבּוּר לְאַנְהָגָא לֵיהּ. וְתוֹרַת חֶסֶד, דָּא יַעֲקֹב, (דף קמה ע"ב) דְּאִיהוּ עַל לְשׁוֹנָהּ, לְאַנְהָגָא מִלָּה וּלְאַחֲדָא לָהּ, דְּהָא לֵית דִּבּוּר בְּלָא קוֹל, וְאוּקְמוּהָ.

פָּתַח רִבִּי חִיָּיא אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, (משלי ח) אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא. אֲנִי חָכְמָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. שָׁכַנְתִּי עָרְמָה, דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ חַכִּים, וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא דָּא יִצְחָק, דְּהַוָה לֵיהּ דַּעַת מְזִמּוֹת לְבָרְכָא לֵיהּ לְעֵשָׂו. וּבְגִין דְּחָכְמָה אִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ עָרְמָה, וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא, דְּאִתְבָּרַךְ יַעֲקֹב מֵאֲבוֹי, וְשָׁרוּ עֲלֵיהּ כָּל אִינּוּן בִּרְכָאן, וְאִתְקַיְימוּ בֵּיהּ וּבִבְנוֹי לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

מֵאִינּוּן אִתְקַיְימוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְכֻלְּהוּ יִתְקַיְימוּן לְזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכְדֵין יְהוֹן יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ וְעַם אֶחָד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. וְיִשְׁלְטוּן לְעֵילָא וְתַתָּא, דִּכְתִיב, (דניאל ז) וַאֲרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ

אָתֵה, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דִּכְתִיב, (דניאל יב) וּבְיוֹמֵיהוֹן דִּי מַלְכַיָּא אִנּוּן יְקִים אֱלָהּ שְׁמַיָּא מַלְכוּ וְגוֹ׳. וְעַל דָּא בָּעָא יַעֲקֹב, דִּיסְתַּלְקוּן בִּרְכוֹי לְהַהוּא זִמְנָא דְּאָתֵי, וְלָא נָטַל לוֹן לְאַלְתָּר.

פָּתַח רִבִּי יֵיסָא אֲבַתְּרֵיהּ וְאָמַר, וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְיָ וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּנָפַק יַעֲקֹב מִקַּמֵּי אֲבוֹי, בְּאִינּוּן בִּרְכָאן, אִסְתַּכַּל בְּנַפְשֵׁיהּ. אָמַר, הָא אִלֵּין בִּרְכָאן, בָּעֵינָא לְסַלָּקָא לוֹן לְבָתַר לְאַרִיכוּ יוֹמִין, וְהָוָה דָּחִיל וּמִסְתָּפֵי, נָפַק קָלָא וְאָמַר, (ירמיה מו) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְיָ כִּי אִתְּךָ אָנִי, לָא אֶשְׁבּוֹק לָךְ בְּהַאי עַלְמָא. (ירמיה מו) כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק, לְהַהוּא זִמְנָא דְּאַנְתְּ סָלִיק לוֹן לְאִינּוּן בִּרְכָאן.

(ירמיה מו) וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם, דְּאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא נָטִיל בִּרְכוֹי עֵשָׂו וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן בִּבְנָךְ, אֲנָא אַפִּיק לוֹן מִידוֹי, וּכְדֵין יְשַׁעְבְּדוּן בָּנֶיךָ בֵּיהּ. וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאִינּוּן בִּרְכָאן, וְשָׁב יַעֲקֹב, דָּא שְׁכִינְתָּא (נ"א דְּהַיְינוּ עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב). וְשָׁב יַעֲקֹב וַדַּאי. וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. מֵאִינּוּן מַלְכְוָון, מִבָּבֶל מָדַי וּמִיָּון, וּמֵאֱדוֹם. דְּאִינְהוּ הֲווּ דְּאִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. (שם) וְאֵין מַחֲרִיד, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

אֲזָלוּ, עַד דְּהַוּוּ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי כָּל מַה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, כֻּלָּא הָוָה בְּרָזָא דְחָכְמְתָא, וְכֻלָּא בְּגִין לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא עִלָּאָה לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין דְּיִלְפוּן מֵהַהוּא עוֹבָדָא רָזִין דְּחָכְמְתָא, וְכֻלָּא אִינוּן כְּדְקָא יָאוּת, וְעוֹבָדוֹי כֻּלְּהוּ אוֹרְחֵי דְאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאוֹרְחֵי דְאוֹרַיְיתָא, אִינוּן אָרְחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵית מִלָּה זְעֵירָא דְּלֵית בָּהּ כַּמָּה אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, וְרָזִין דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי הֲוָה אָמַר תִּלַּת מְאָה הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, בְּרָזָא דְחָכְמְתָא עִלָּאָה, בַּפְּסוּק (בראשית לו) וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב, וְלָא גָּלֵי לוֹן, אֶלָּא לְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּהָוָה עִמֵּיהּ, בְּגִין לְמִנְדַּע דְּכַמָּה רָזִין עִלָּאִין אִינוּן בְּכָל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא דְּאִיהִי בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְכָל מִלָּה וּמִלָּה חָכְמְתָא אִיהִי, וְאוֹרַיְיתָא דְּקִשׁוֹט, בְּגִין כָּךְ אִינוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, מִלִּין קַדִּישִׁין אִינוּן, לְאַחֲזָאָה מִינָהּ נִפְלָאוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּעַקִּים הַהוּא חִוְיָא לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ, דְּאַקְרִיב לְאִתְּתָא וְאַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא, וְאִתְפַּתְּאַת בֵּיהּ אָדָם כְּדֵין אִסְתָּאַב עַלְמָא וְאִתְלַטְיָא אַרְעָא בְּגִינֵיהּ, וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עַלְמָא, וְקַיְימָא עַלְמָא לְאִתְפָּרְעָא

מְנֵיהּ. עַד דְּאַתָּא אִילָנָא דְחַיֵּי, וְכָפֵי (וְכִפֶּר) עַל אָדָם, וְכַפְיָא לֵיהּ לְהַהוּא נָחָשׁ דְּלָא יִשְׁלוֹט לְעָלְמִין עַל זַרְעָא דְיַעֲקֹב.

דְּהָא בְּזִמְנָא דְאַקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל שָׂעִיר, הֲוָה אִתְכַּפְיָא הַהוּא נָחָשׁ וְאִתְהַפַּךְ לְעַבְדָּא, (קמ"ד ע"ב) כְּמָה דְאִתְּמַר. וְעַל דָּא אַקְרִיב יַעֲקֹב לְאַבוּי תְּרֵין שְׂעִירִין. חַד, לְאַכְפְיָא לְעֵשָׂו דְאִיהוּ שָׂעִיר. וְחַד, בְּגִין דַּרְגָּא דְהַוָּה תָּלֵי בֵּיהּ עֵשָׂו וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ (קמ"ב ע"ב) וְאִתְּמַר.

וּבְגִין כָּךְ קַיְימָא עַלְמָא, עַד דְּתֵיתֵי אִתְּתָא כְּגַוונָא דְחַוָּה, וּבַר נָשׁ כְּגַוונָא דְאָדָם, וְיַעֲקִימוּ וְיַחְכִּימוּ (דף קמו ע"א) לֵיהּ לְהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא וְהַהוּא דְּרָכִיב עֲלֵיהּ וְכֹלָּא אִתְּמַר.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כה) וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה, וְהָא אִתְּמַר וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים. אִישׁ תָּם, גְּבַר שְׁלִים, כְּתַרְגּוּמוֹ. יֹשֵׁב אֹהָלִים, אַמַּאי אִיהוּ תָּם, בְּגִין דְּאִיהוּ יֹשֵׁב אֹהָלִים, דְּאָחִיד (קל"ט ע"ב) לְתְרֵין סִטְרִין, לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק. וְעַל דָּא, יַעֲקֹב בְּסִטְרָא דְיִצְחָק אַתָּא לְגַבֵּיהּ דְּעֵשָׂו, כְּמָה דְאִתְּמַר. דִּכְתִיב, (שמואל ב כה) עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד וְעִם עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל. וְכַד אַתָּא עִם בִּרְכָאן, בְּסִיּוּעָא דִלְעֵילָּא קָא אַתָּא, בְּסִיּוּעָא דְאַבְרָהָם וְיִצְחָק, וּבְגִין כָּךְ בְּחָכְמְתָא הֲוָה, כְּמָה דְאִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, כַּד יַעֲקֹב אִתְעָר לְגַבֵּי סמאל, דַּרְגָּא דְעֵשָׂו, וְקַבִּיל עֲלֵיהּ לְיַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב נָצַח לֵיהּ בְּכַמָּה סִטְרִין, נָצַח לְחִוְיָא בְּחָכְמְתָא וּבַעֲקִימוּ, וְלָא אִתְנַצַּח, בַּר בְּשָׁעִיר. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חַד, נָצַח כְּמוֹ כֵן לְסמאל בְּנִצְחוֹנָא אָחֳרָא, וְנָצְחֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית לב) וַיִּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ.

תָּא חֲזֵי, זְכוּתֵיהּ דְיַעֲקֹב כַּמָּה הֲוָה, דְּאִיהוּ אַתָּא וּבָעָא לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מֵעַלְמָא. וַהֲהוּא לֵילְיָא, הֲוֹת לֵילְיָא דְאִתְבְּרֵי בֵּיהּ סִיהֲרָא, וְיַעֲקֹב אִשְׁתְּאַר בִּלְחוֹדוֹי. דְּלָא הֲוָה עִמֵּיהּ אָחֳרָא, דְּתְנַן לָא יִפּוֹק בַּר נָשׁ יְחִידָאי בְּלֵילְיָא, וְכָל שֶׁכֵּן (קס"ט ע"ב) בְּלֵילְיָא דְאִתְבְּרִיאוּ בֵּיהּ נְהוֹרִין, דְּהָא סִיהֲרָא אִיהִי חַסְרָא, דִּכְתִיב, (בראשית א) יְהִי מְאֹרֹ"ת חָסֵר. וַהֲהוּא לֵילְיָא, אִשְׁתְּאַר בִּלְחוֹדוֹי, בְּגִין דְּכַד סִיהֲרָא (קי"ד ע"ב) חַסְרָא, חִוְיָא בִישָׁא אִתְתַּקַּף וְשָׁלְטָא, וּכְדֵין אַתָּא סמאל, וְקַטְרִיג לֵיהּ, וּבָעָא לְאוֹבָדָא לֵיהּ מֵעָלְמָא.

וְיַעֲקֹב הֲוָה תַּקִּיף בְּכָל סִטְרִין, בְּסִטְרָא דְיִצְחָק וּבְסִטְרָא דְאַבְרָהָם, דְּאִינּוּן הֲווּ תַּקִּיפוּ דְיַעֲקֹב. אַתָּא לִימִינָא חָמָא לְאַבְרָהָם תַּקִּיף בְּתַקִּיפוּ דְיוֹמָא, בְּסִטְרָא דִימִינָא דְחֶסֶד. אַתָּא לְשִׂמְאלָא, חָמָא לְיִצְחָק תַּקִּיף בְּדִינָא קַשְׁיָא. אַתָּא לְגוּפָא, חָמָא לְיַעֲקֹב, תַּקִּיף מִתְּרִין סִטְרִין אִלֵּין דְּסַחֲרָן לֵיהּ, חַד מִכָּאן, וְחַד מִכָּאן. כְּדֵין,

(בראשית לב) וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכוֹ, דְּאִיהוּ אֲתַר לְבַר מִגּוּפָא, וְאִיהוּ חַד עַמּוּדָא דְגוּפָא, כְּדֵין וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֶאְבְּקוֹ עִמּוֹ וגו׳.

כֵּיוָן דְּאִתְעַר צַפְרָא וְעָבַר לֵילְיָא, אִתְתַּקַּף יַעֲקֹב, וְאִתְחַלַּשׁ חֵילֵיהּ דְּסמאל, כְּדֵין אָמַר שַׁלְּחֵנִי, דְּמָטָא זִמְנָא לוֹמַר שִׁירָתָא דְצַפְרָא. וּבָעֵי לְמֵיזַל, וְאוֹדֵי לֵיהּ עַל אינון בִּרְכָאן, וְאוֹסִיף לֵיהּ בִּרְכָתָא אָחֳרָא, דִּכְתִיב (בראשית לב) וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה בִּרְכָאן אִתְבָּרַךְ יַעֲקֹב, חַד דְּאָבוּי, בְּהַהוּא עַקִימוּ, וְרָווּח כָּל אינון בִּרְכָאן. וְחַד דִּשְׁכִינְתָּא דְּבָרִיךְ לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד הֲוָה אָתֵי מִלָּבָן, דִּכְתִיב, (בראשית לה) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יַעֲקֹב. וְחַד, דְּבָרְכֵיהּ לֵיהּ הַהוּא מַלְאָכָא מִמַּנָּא דְעֵשָׂו. וְחַד, בִּרְכָה אָחֳרָא, דְּבָרְכֵיהּ לֵיהּ אֲבוּהִי, כַּד הֲוָה אָזִיל לְפַדַּן אֲרָם, דִּכְתִיב (בראשית כח) וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ וגו׳.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּחָמָא יַעֲקֹב גַּרְמֵיהּ בְּכָל הַנֵּי בִּרְכָאן, אָמַר, בְּמַאן בִּרְכָתָא דְּמַנַּיְיהוּ אֶשְׁתַּמֵּשׁ הַשְׁתָּא. אָמַר, בַּחֲלָשָׁא מִנַּיְיהוּ אֶשְׁתַּמֵּשׁ הַשְׁתָּא, וּמַאן אִיהוּ, דָּא בַּתְרַיְיתָא, דְּבָרְכֵיהּ אֲבוּהִי, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי תַּקִּיפָא, אָמַר, לָאו אִיהִי תַּקִּיפָא בְּשָׁלְטָנוּתָא דְּהַאי עַלְמָא כְּקַדְמָאָה.

אָמַר יַעֲקֹב, אֶטוֹל הַשְׁתָּא דָּא וְאֶשְׁתַּמַּשׁ בָּהּ, (קס"ו ע"ב, קע"ב ע"ב) **וַאֲסַלֵּק כָּל אִינּוּן אָחָרָנִין לְזִמְנָא דְּאִצְטְרִיךְ לִי וְלִבְנָאי בַּתְרָאי. אֵימָתַי, בְּזִמְנָא דְּיִתְכַּנְּשׁוּן כָּל עַמְמַיָּא לְאוֹבָדָא בָּנֵי מַעַלְמָא, דִּכְתִיב,** (תהלים קיח) **כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם. סַבּוּנִי גַּם סְבָבוּנִי וְגוֹ'. סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים וְגוֹ'. הָא הָכָא תְּלָתָא, לְגַבֵּי תְּלָתָא דְּאִשְׁתָּאֲרוּ. חַד, אִינּוּן בִּרְכָאן קַדְמָאֵי דְּאַבּוּהָ. תְּרִין, אִינּוּן בִּרְכָאן דְּבָרְכֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תְּלַת, אִינּוּן בִּרְכָאן דְּבָרְכֵיהּ הַהוּא מַלְאָכָא.**

אָמַר יַעֲקֹב, לְהָתָם אִצְטְרִיכוּ, לְגַבֵּי מְלָכִין וְכָל עַמִּין דְּכָל עַלְמָא, וְאַסְלִיק לוֹן לְהָתָם. וְהַשְׁתָּא לְגַבֵּי דְּעֵשָׂו, דַּי לִי בְּהַאי. לְמַלְכָּא, דְּהַוּוּ לֵיהּ כַּמָּה לִגְיוֹנִין תַּקִּיפִין, כַּמָּה מָארֵי מַגִּיחֵי קְרָבָא לַאֲגָחָא קְרָבִין, דְּזִמִּינִין לְגַבֵּי מְלָכִין תַּקִּיפִין (דף קמו ע"ב) **לְאַגָּחָא בְּהוּ קְרָבָא. אַדְהָכִי שָׁמַע עַל לְסָטִים חַד קַפְחָא, אָמַר, הַנֵּי בְּנֵי תַּרְעֵי יְהַכּוּן תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ, מִכָּל לִגְיוֹנִין דִּילָךְ, לֵית אַנְתְּ מְשַׁדֵּר הָתָם אֶלָּא אִלֵּין. אָמַר, לְגַבֵּי הַהוּא לְסָטִים, דַּי בְּאִלֵּין. דְּהָא כָּל לִגְיוֹנוֹתַי וּמָארֵי קְרָבָא, אֶסְתַּלַּק לְגַבֵּי אִינּוּן מְלָכִין תַּקִּיפִין, בְּיוֹמָא דְּקְרָבָא, דְּאִצְטְרִיכוּ לִי, לֵיהֱוֵוּ. אוֹף הָכִי יַעֲקֹב אָמַר לְגַבֵּי עֵשָׂו, דַּי לִי הַשְׁתָּא בְּאִלֵּין בִּרְכָאן. אֲבָל לְהַהוּא זִמְנָא, דְּאִצְטְרִיכוּ לְבָנַי לְגַבֵּי**

כָּל מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין דְּכָל עַלְמָא, אֲסַלֵּק לוֹן. כַּד יִמְטֵי
הַהוּא זִמְנָא, יִתְעָרוּן אינון בִּרְכָאן מִכָּל סִטְרִין, וְיִתְקַיֵּים
עַלְמָא עַל קַיּוּמֵיהּ כְּדְקָא יְאוּת, וּמֵהַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה,
יְקוּם מַלְכוּתָא דָּא עַל כָּל שְׁאָר מַלְכוּ אָחֳרָא, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (דניאל ב) תַּדִּק וְתָסֵף כָּל אִלֵּין מַלְכְוָתָא
וְהִיא תְּקוּם לְעָלְמַיָּא. וְהַיְינוּ הַהִיא אַבְנָא, דְּאִתְגְּזָרַת מִן
טוּרָא דִּי לָא בִידַיִן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה
אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, מַאן אֶבֶן דָּא. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (בראשית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה וְגו׳.
רַבִּי חִיָּיא אָמַר, מֵהָכָא (ישעיה י) שְׁאָר יָשׁוּב שְׁאָר יַעֲקֹב,
אִלֵּין בִּרְכָאן אָחֳרָנִין דְּאִשְׁתְּאָרוּ, וּכְתִיב, (מיכה ה)
וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים (אִלֵּין בִּרְכָאן אָחֳרָנִין
כְּתִיב, (מיכה ה) וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב) בַּגּוֹיִם כְּלֹהוּ, וְלֹא בְעֵשָׂו
בִּלְחוֹדֵיהּ, וּכְתִיב וְהָיָה שְׁאֵרִית וְגו׳, כַּטַּל מֵאֵת יְיָ.
פָּתַח רַבִּי יֵיסָא וְאָמַר (מלאכי א) בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו,
בֵּן, דָּא עֵשָׂו. דְּלָא הֲוָה בַּר נָשׁ בְּעַלְמָא דְּיוֹקִיר
לְאֲבוֹי, כְּמָה דְּאוֹקִיר עֵשָׂו לְאֲבוֹי. וְהַהוּא יַקִּירוּ דְּאוֹקִיר
לֵיהּ אַשְׁלִיט לֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא.
וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו, דָּא אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם (שם) (פ״ז ע״א)
וְאוּקְמוּהָ, דְּהָא בַּר נָשׁ דְּהֲוָה אָתֵי לְחָרָן, בְּכַמָּה
עוּתְרָא, וְכַמָּה מַתְּנָן וּנְבַזְבִּזִין, וּגְמַלִּין טְעִינָן. דְּלָא אָמַר

לְבְתוּאֵל וְלָבָן, דְּאִיהוּ רְחִימוּי דְּאַבְרָהָם, אוֹ בַּר נָשׁ אָחֳרָא דְּאָתֵי בְּפִיּוּסָא דְּאַבְרָהָם, אֶלָּא עַד לָא יְמַלֵּל מִלּוֹי, מַה כְּתִיב, (בראשית כד) וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי, וּלְבָתַר אֲדֹנִי אֲדֹנִי, בְּגִין דְּיוֹקִיר לֵיהּ לְאַבְרָהָם הַהוּא יְקָרָא וְהַהוּא טִיבוּ, אוֹרִיךְ לֵיהּ לְכַמָּה זְמָנִין.

כָּךְ עֵשָׂו, הַהוּא יְקָרָא דְּאוֹקִיר לֵיהּ לְאַבּוֹי, אוֹרִיךְ לֵיהּ כָּל הַנֵּי זְמָנִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּעַלְמָא דָּא. וְאִינּוּן דְּמְעַיְּין, אוֹרִידוּ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁעְבּוּדָא דִּילֵיהּ, עַד דְּיִתּוּבוּן יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּבְכִיָּה וּבִדְמְעִין. דִּכְתִיב בִּבְכִי יָבֹאוּ וְגוֹ', וּכְדֵין כְּתִיב, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

(בראשית כח) **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר,** (קהלת א) **וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא יַעֲקֹב,**

סִתְרֵי תּוֹרָה

(קהלת א) **וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ. מַאי קָא חָמָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּשִׁירוּתָא דְּסִפְרָא דְּחָכְמְתָא דִּילֵיהּ מֵהָכָא אִיהוּ. אֶלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא הַאי סִפְרָא, אוֹקִים לֵיהּ עַל שֵׁבַע הֲבָלִים, וְעַלְמָא**

כַּד הֲוָה בִּבְאֵר שָׁבַע. וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ, כַּד אָזַל לְחָרָן, דִּכְתִיב, (בראשית כח) וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ. וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף (דף קמז ע"א) זוֹרֵחַ, דִּכְתִיב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.

וְתָא חֲזֵי, שִׁמְשָׁא אַף עַל גַּב דְּנָהִיר לְכָל עַלְמָא, מַטְלָנוֹי בְּתָרִין סְטָרִין אִינוּן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (קהלת א) הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן, בְּגִין דְּדָא יָמִינָא וְדָא שְׂמָאלָא. (ובגין) וְנָגִיד וְנָפִיק כָּל יוֹמָא מִסִּטְרָא דְּמִזְרָח, וְאָזִיל לְסִטְרָא דְּדָרוֹם, (נ"א דְּמַעֲרָב) וּלְבָתַר לְסִטְרָא דְּצָפוֹן, וּמִסִּטְרָא דְּצָפוֹן לְסִטְרָא דְּמַעֲרָב, וּכְדֵין שִׁמְשָׁא אִתְכְּנִישׁ, וְאָזִיל לְגַבֵּי מַעֲרָב. נָפִיק מִמִּזְרָח דִּכְתִיב, קָאִים עֲלַיְיהוּ. וְאִינוּן עַמּוּדִין וְסָמְכִין, קִיּוּמָא דְעַלְמָא. דִּבְגִין כָּךְ אִקְרוּן הֲבָלִים, (ס"א בְּהַאי חֲבַל דְּנָפִיק מִפּוּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ וְאִתְקַיַּים בֵּיהּ וְאִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים אֶלָּא בְּהַבַל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן. דָּבָר אַחֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים. הַתּוֹרָה דָּא יַעֲקֹב הָעֲבוֹדָה דָּא יִצְחָק גְּמִילוּת חֲסָדִים דָּא אַבְרָהָם. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלֵּין אִינוּן סַמְכִין עִלָּאִין תִּלְתָּא מִן שִׁבְעָה הֲבָלִים) מַה גּוּפָא, לָא אִתְקַיַּים בְּלָא הֶבֶל, אוֹף הָכִי עַלְמָא, לָא אִתְקַיַּים אֶלָּא עַל הֲבָלִים דְּאָמַר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא. וְאִינוּן שֶׁבַע, דִּכְתִיב, (קהלת א) הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת הֲבֵל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל,

הָא שֶׁבַע.

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי דְּאִינוּן מַרְגְּלָאן טָבָאן דְּעַלְמָא קָיְימָא עֲלַיְיהוּ, הָא בְּאַתַּר אָחֳרָא כְּתִיב הֲבָלִים בִּישִׁין, וְאִינוּן סְתִירוּ דְּעַלְמָא, כְּגוֹן (קהלת ו) זֶה הֶבֶל וְחֳלִי רָע הוּא. (קהלת ד)

(בראשית כח) **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע. וְאָזִיל לְמַעְרַב דְּכְתִיב וַיֵּלֶךְ חָרָנָה.**

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, נָפִיק מִכְּלָלָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע. וְאָזַל לְרְשׁוּ אָחֳרָא, דְּכְתִיב וַיֵּלֶךְ חָרָנָה. (ס"א נָפִיק מִמְּזָרַח, דְּכְתִיב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע, דָּא שְׁמִטָּה. דְּנָטִיל מֵעוּמְקָא עִלָּאָה, נְהִירוּ דְּנָהִיר, וְאָזִיל לְמַעְרָב, דְּכְתִיב וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, אֲתַר דְּדִינָא וְרוּגְזָא תַּמָּן.

רַבִּי יוֹסֵי מוֹקֵי הַאי קְרָא בְּגָלוּתָא, בְּקַדְמִיתָא הַוָּה נָחִית נְהִירוּ מֵעוּמְקָא עִלָּאָה וְיַעֲקֹב הַוָּה נָטִיל לֵיהּ, וְאָזִיל לְגַבֵּי בְּאֵר שָׁבַע, (במדבר כא) **בְּאֵר דְּחַפָּרוּהָ שָׂרִים, דְּהַוָּה נָהִיר מִתַּמָּן, וְאַשְׁלִים לְהַהוּא בְּאֵר בְּכָל שְׁלִימוּ. וּבְיוֹמֵי דְּגָלוּתָא, זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ. אֶלָּא** וַדַּאי (אלין) **אַף עַל גַּב דְּהַנֵּי שֶׁבַע הֲבָלִים, דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין קְיוּמָא דְּעַלְמָא, אִית לָקָבֵל הַנֵּי ז' הֲבָלִים דְּכָל דִּינִין דְּעַלְמָא** (מנייהו) **נָפְקִין, וּמְנַיְּיהוּ מִתְפַּשְׁטִין.** (הֲבָלִים אָחֳרָנִין וְכוּלָּא קְיוּמָא דְּגָלוּתָא (ס"א דְּעַלְמָא) **בְּגִין** דְּאִית בְּהַנֵּי שֶׁבַע הֲבָלִים דְּכָל דִּינִין דְּעַלְמָא נַפְקֵי וּמִתְפַּשְׁטֵי מִינֵּיהּ) **וְאִקְרוּן הֲבָלִים אָחֳרָנִין, לְאַלָּקָאָה בְּנֵי נָשָׁא, וּלְאַתְקָנָא לוֹן דְּיַהֲכוּן בְּאַרַח מֵישָׁר, וְאִקְרוּן הֶבֶל דְּשַׁרְיָא בְּהוּ חָלִי רָע, הֶבֶל דְּאִידּוּ רְעוּת רוּחַ. וְאִינּוּן קְיוּמָא** (דְּעַלְמָא). **דְּבְגִינֵיהוֹן בְּנֵי נָשָׁא אָזְלִין בְּאַרַח מֵישָׁר וּדְחִילוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא סַגִּיאִין אִינּוּן הַבָּלִים דְּמִתְפַּשְׁטֵי מֵהַנֵּי שֶׁבַע.**

וְשִׁירוּתָא דְּאִידּוּ אָמַר, רָזָא דְּשִׁמְשָׁא, דְּאִידּוּ הֶבֶל, דְּקַיְּים

נָטִיל מֵהַאי בְּאֵר שָׁבַע, וְאָזִיל לְגַבֵּי חָרָנָה, דִּכְתִיב וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, כְּלוֹמַר חֲרוֹן אַף, וּמַאי הִיא חֲרוֹן אַפּוֹ דִּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּרְגָּא בִּישָׁא), אַרְעָא דְּרִשׁוּ אָחֳרָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כַּד אָזִיל שִׁמְשָׁא לְמַעֲרָב, הַאי מַעֲרָב אִקְרֵי מְקוֹמוֹ דְּשִׁמְשָׁא, כְּרִסְיָיא דִּילֵיהּ, אֲתַר דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (קהלת א) וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם, דְּאָזִיל לְגַבֵּיהּ לְאַנְהָרָא עֲלֵיהּ, וְנָטִיל כָּל נְהוֹרִין וְכָנִישׁ לוֹן לְגַבֵּיהּ.

עַלְמָא, וְאִיהוּ רָזָא לְאָעָלָא בַּר נָשׁ לְגוֹ מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כָּךְ, כָּל מַה דְּתְחוֹת הַאי דַּרְגָּא, לָאו אִיהוּ רָזָא דִמְהֵימְנוּתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ב) וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ (קהלת ט) בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, דְּהָא תְּחוֹת הַאי לָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְדַּבָּקָא.

שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא, חָדָא אִינּוּן בְּלָא פִּירוּדָא, וְסִיהֲרָא אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ תְּחוֹת שִׁמְשָׁא, כֻּלָּא אִיהוּ שִׁמְשָׁא, בְּלָא פִּירוּדָא. וּתְחוֹת הַאי, כֻּלָּא אִיהוּ רְעוּת רוּחַ, וְאָסִיר לְאִתְדַּבָּקָא בֵּיהּ.

תּוֹסֶפְתָּא

בְּנֵי עַלְמָא, רְחִימֵי עִלָּאָה, הוּרְמָנָא דְּבוּרַיְירֵי, קְרִיבוּ שְׁמָעוּ. מַאן חַכִּימָא בָּכוּ, מָארֵי דְעַיְינִין בְּסוּכְלְתָנוּ, לֵיתֵי וְלִינְדַע. בְּשַׁעְתָּא דְּרִישָׁא חִוָּורָא נָטִיל תְּלַת אַתְוָון וְגָלִיף לוֹן בְּגִלּוּפָא בְּגִלּוּפִין, חַד א׳, חַד י׳ וְחַד ן׳, וְאִתְגְּלִיף אי״ן, א׳ רֵישָׁא עִלָּאָה דְּכֻלָּא, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. י׳ סְלִיקוּ דַּרְעוּתָא הֲוֵי, אִשְׁתַּכְלַל מֵרֵישָׁא לְעֵילָּא וְנָחֵת לְתַתָּא, נָפַק וְאַפִּיק תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין, עַד דְּאִתְגְּלִיפוּ בֵּין אַבְנֵי יְקָר דְּמִתְלַהֲטָן. וְאִתְקַשָּׁרוּ בְּאוֹת

וְהַיְינוּ כְּמָה דְתָנִינָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנַח תְּפִלֵּי, (ס"א וְתָנֵינָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנָח תְּפִילִין, דִּכְתִיב, (ישעיה סב) **נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עוּזוֹ. וְתָנֵינָן יְמִינוֹ דָּא תוֹרָה, דִּכְתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וּבִזְרוֹעַ עוּזוֹ אִלֵּין תְּפִילִין. וְכֻלְּהוּ נָטִיל יַעֲקֹב, וּמָכְנִישׁ לְגַבֵּי מַעֲרָב, וְסִיהֲרָא כָּנִישׁ לְבָתָר כָּל אִינּוּן נְהוֹרִין וּבוֹצִינִין דְּנָטִיל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יָהִיב לָהּ וְאַנְהַר לָהּ, וְהַיְינוּ דְּתָנֵינָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנָח תְּפִילִין) בְּגִין דְּנָטִיל כָּל כְּתִרִין עִלָּאִין, וּמַאן נִינְהוּ, רָזָא דְּאַבָּא עִלָּאָה, וְרָזָא דְּאִמָּא עִלָּאָה. וְאִינּוּן תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ, כְּמָה דְתָנִינָן כֹּהֵן גָּדוֹל נוֹטֵל בָּרֹאשׁ. וּלְבָתַר**

תּוֹסֶפְתָּא

נו"ן דְּאִיהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, תְּרֵין רְחִימִין. קִשׁוּרָא תַּקִּיפָא, בְּהוּ אִשְׁתַּכְלָלוּ, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּהוּ אִתְקַשַּׁר, מַנַּיְיהוּ אִשְׁתַּכַּח מְזוֹנָא לְכֹלָּא (בְּהוּ), אִשְׁתַּכְלָלוּ עַלְמִין.

וְעַל דָּא אִתְגְּלִיף ן׳ פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא דִתְרֵין, נ׳ כְּפוּפָה נוּקְבָא חָדָא, י׳ דְּאִיהִי רְעוּתָא דְּאַפִּיק שְׁבִילִין, בָּטַשׁ בֵּין אַתְוָון, וְעָבַד רְקִיעָא דְּיַעֲקֹב בֵּין תְּרֵין רוּחִין, וְאַטִיל בֵּינֵי שַׁיְיפֵי מִלּוֹלֵי, עַד דְּנָחַת לְהַאי נ׳ דְּאִיהִי כְּפוּפָה, וְחִבְּרוּ לָהּ כְּחָדָא, צָפוֹן וְדָרוֹם, לְבָתַר אִתְקַשָּׁרוּ כְּחָדָא. הַאי נ׳ כְּפוּפָה, בְּאֹר שֶׁבַע אִקְרֵי. וְאִתְמַלֵּי מִיַּעֲקֹב, לְאַשְׁקָאָה כָּל עֲדָרֵי עָנָא. וְעַל דָּא וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֹר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה. תּוּ, מִבְּאֹר שָׁבַע לְעֵילָא, דְּהָא מִינָהּ נָפִיק, לְבָתַר אָזִיל לְאַשְׁקָאָה לְחָרָנָה, דְּאִיהוּ בֵּירָא דִּלְתַתָּא, חֲרוֹן אַף ה׳, חֲרֵב ה׳, דִּינָא, בֵּי דִינָא, אֱלֹהִים. וְעַל דָּא (תהלים עט) אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ. (עד כאן תוספתא)

דְּנָטִיל אַבָּא וְאִמָּא, נָטִיל יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִשְׁתַּכַּח דְּנָטִיל כֻּלָּא.

(דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל נָטִיל כֻּלָּא, וְכַד אִתְמַשְׁכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא, נָטְלָא אוּף הָכִי כֻּלָּא, עַלְמָא דְּדָכוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵן עַלְמָא (דף קמז ע"ב) **דְּנוּקְבָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּנָפְקֵי כָּל נְהוֹרִין מֵהַאי עַלְמָא, הָכִי נָמֵי נָטִיל כֻּלָּא הַאי עַלְמָא. דְּהָא דָּא כְּגַוְונָא דָּא, וּבְגִין כָּךְ בְּאֵר שֶׁבַע דָּא יוּבָלָא, בְּאֵר** (שֶׁבַע) **דָּא אִיהִי שְׁמִטָּה.** (דְּהָא דָּא כְּגַוְונָא דָּא) (כֻּלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) **וְשִׁמְשָׁא** (דָּא) **לָא נָהִיר אֶלָּא מִיּוּבָלָא,** (ס"א וְאִיהוּ נָטִיל כָּל נְהוֹרִין וְיָהִיב לְגוֹ שְׁמִטָּה) **וּבְגִין כָּךְ** (בראשית כח) **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, דָּא מַעֲרָב דְּאִיהִי שְׁמִטָּה.**

סִתְרֵי תּוֹרָה

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב, בְּקִטְרָא דְּסִתְימוּ, מִגּוֹ סִתְרָא סְתִימָא נָפְקָא, זֹהַר אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא, כְּלִילָא מִתְּרִין גְּוָונִין דְּמִתְחַבְּרָן כְּחָדָא, כֵּיוָן דְּאִלֵּין אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, אִתְחֲזוֹן בֵּיהּ כָּל גְּוָונִין. אַרְגָּמָן. אִיהוּ כָּל חֵיזוּ דְּנְהוֹרִין בֵּיהּ כְּלִילָן. רָצוֹא וָשׁוֹב, אִינּוּן נְהוֹרִין לָא מִתְעַכְּבָן לְמֶחֱמֵי, חִבּוּרָא חָדָא אִתְחַבְּרָן בְּהַהוּא זֹהַר.

בְּהַאי זֹהַ"ר שָׁאֲרֵי מַאן דְּשָׁאֲרֵי. שְׁמָא אִיהוּ לְהַהוּא דְּסָתִים דְּלָא יְדִיעַ כְּלָל. קוֹל יַעֲקֹב אִקְרֵי, בְּהַאי אִתְחֲזֵי מְהֵימְנוּתָא דְּכֻלָּא. הַהוּא דְּסָתִים וְלָא יְדִיעַ כְּלָל, בְּהַאי שַׁרְיָא ידו"ד. שְׁלִימוּ דְּכָל סִטְרִין אִיהוּ, עִלָּאָה וְתַתָּאָה. הָכָא אִשְׁתַּכַּח יַעֲקֹב שְׁלִימוּ

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע, דָּא מַעֲרָב, שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה. וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, דָּא שְׁנַת עֲרְלָה. בְּגִין דְּנָפַק מֵרְשׁוּ קַדִּישָׁא לְרִשְׁוּ אָחֳרָא, דְּהַוָה עָרִיק מֵאֲחוֹי, כְּמָה דְאִתְּמַר. וְכַד מָטָא לְבֵית אֵל, דְּאִיהוּ בְּרִשְׁוּ קַדִּישָׁא, מַה כְּתִיב, (בראשת כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם.

מַאן מָקוֹם. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, דָּא הוּא מְקוֹמוֹ דְּקָאֲמָרַן, דִּכְתִיב (קהלת א) וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף (זוֹרֵחַ הוּא שָׁם). (בראשית כח) וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם, דְּהָא בְּגִין לְאַנְהָרָא לֵיהּ קָאַתְיָא. (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. אַבְנֵי הַמָּקוֹם לָא כְּתִיב, אֶלָּא דְּאַבָּהָן דְּאָחִיד מִכָּל סִטְרִין. זה"ר דָּא, עַל בְּרִירוּ דִּשְׁמָא דָּא אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה מא) יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךְ. תְּרֵין שְׁמָהָן אִקְרֵי, יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. בְּקַדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל.

סִתְרָא דְּסִתְרָא דָּא, כַּד הַוָה בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי סוֹפָא דְּמַחְשָׁבָה, דְּאִיהוּ פֵּרוּשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתַב, וְאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְעַל דָּא אִקְרֵי בְּאֵר, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים א) הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה, בְּאֵ"ר אִיהוּ לְהַהוּא דְּאִקְרֵי שָׁבַע, דִּכְתִיב, (מלכים א ו) וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים. וַהֲיִינוּ קוֹל גָּדוֹל.

וְדָא סוֹפָא דְּמַחְשָׁבָה, בְּאֵ"ר שָׁבַע אִיהוּ. וְיַעֲקֹב עָאל בְּהַאי רֵישָׁא לְמְהֵימְנוּתָא, כֵּיוָן דְּאִתְדַּבַּק בְּמְהֵימְנוּתָא דָּא, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאִתְבָּחֲנָא, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְבְּחִינוּ אֲבָהָן

מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, אִלֵּין אִינוּן אַבְנֵי יְקָר, מַרְגְּלָאן טָבָאן, דְּאִינוּן תְּרֵיסַר אַבְנִין עִלָּאִין, כְּמָה דִכְתִיב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים, וּתְחוֹת אִלֵּין תְּרֵיסַר אֶלֶף (קנ"א ע"א), וְרִבְוָון, אַבְנֵי פְּסִילָן, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן אַבְנִין, בְּגִין כָּךְ מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, וְלֹא אַבְנֵי (ס"א הַמָּקוֹם) דָּא הוּא מָקוֹם דְּקָאֲמַר.

(בראשית כח) וַיָּשֶׂם מֵרַאֲשֹׁתָיו, מֵרַאֲשׁוֹתָיו דְּמַאן. אֶלָּא מֵרַאֲשׁוֹתָיו דְּהַהוּא מָקוֹם. מַאי מֵרַאֲשׁוֹתָיו. אִי תֵּימָא כְּמַאן דְּשַׁוִּי תְּחוֹת רֵישֵׁיהּ, לָא. אֶלָּא מֵרַאֲשׁוֹתָיו, לְאַרְבַּע (ס"א רֵישִׁין) סִטְרִין דְּעָלְמָא, תְּלַת אַבְנִין לְסִטַר (דף קמח ע"א) צָפוֹן, וּתְלַת לְסִטַר מַעֲרָב, וּתְלַת לְסִטַר דָּרוֹם, וּתְלַת לְסִטַר מִזְרָח, דִּילֵיהּ דְּאָאלוּ בְּשָׁלֵם וּנְפָקוּ בְּשָׁלֵם.

אָדָם עָאל וְלָא אִסְתַּמַּר, וְאִתְפַּתְּא אַבַּתְרָהּ, וְחָטָא בְּהַהִיא (הושע א) אֵשֶׁת זְנוּנִים, נָחָשׁ קַדְמָאָה. נֹחַ עָאל, וְלָא אִסְתַּמַּר, וְאִתְפַּתְּא אַבַּתְרָהּ, וְחָטָא. דִּכְתִיב (בראשית ט) וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה. אַבְרָהָם עָאל וְנָפַק דִּכְתִיב, (בראשית יב) וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה, וּכְתִיב, (בראשית יג) וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם. יִצְחָק עָאל וְנָפַק, דִּכְתִיב, (בראשית כו) וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה, וּכְתִיב, (שם) וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע.

יַעֲקֹב כֵּיוָן דְּעָאל בִּמְהֵימְנוּתָא, אִצְטְרִיךְ לְמֵיעַל מִנְחָתָא לְהַהִיא סִטְרָא, בְּגִין דְּמַאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִתַּמָּן, אִידּוּ רְחִימָא וּבְרִירָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַאי (מד"ה) כְּתִיב, (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע,

וְהַהוּא מָקוֹם עֲלַייְהוּ,
לְאִתְתַּקָּנָא בְּהוּ.
וּכְדֵין (בראשית כח) וַיִּשְׁכַּב
בַּמָּקוֹם הַהוּא. (ס"א
וַיִּשְׁכַּב, י"ב מַרְגְּלָאן לְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן דַּרְגִּין
דְּאִינּוּן עַל הַאי מָקוֹם הָא אִינּוּן כ"ב), כֵּיוָן
דְּאִתְתַּקַן עַרְסָא, שָׁכִיב בֵּיהּ.
מַאן שָׁכִיב בֵּיהּ, שְׁמְשָׁא.
וְעַל דָּא כְּתִיב בְּיַעֲקֹב,
(בראשית מח) וַיִּשָּׁב עַל הַמִּטָּה,
דְּהָא לֵיהּ אִתְחֲזֵי וְלָא
לְאָחָרָא, וְעַל דָּא וַיִּשְׁכַּב
בַּמָּקוֹם הַהוּא. וּבְגִין כָּךְ
כְּתִיב, (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ
וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ.
רַבִּי יִצְחָק הֲוָה יָתִיב יוֹמָא
חַד קַמֵּי מְעָרְתָּא
דְּאַפִּיקוֹתָא, אַעֲבַר חַד בַּר
נָשׁ וּתְרֵין בְּנִין עִמֵּיהּ. וְהֲוָה
אָמַר חַד לְחַד, דָּא תּוּקְפָּא
דְּשִׁמְשָׁא, מִסְטָרָא דְּדָרוֹם
דְּמִהֵימְנוּתָא. וַיֵּלֶךְ חָרָנָה,
סִטְרָא (הושע א) דְּאֵשֶׁת זְנוּנִים,
אִשָּׁה מְנָאֲפֶת.
סִתְרָא דְּסִתְרִין, מִגּוֹ דְּתוּקְפָּא
דְּטִיהֲרָא דְּיִצְחָק (נְפַק), מִגּוֹ
דּוּרְדַּיָּא דְּחַמְרָא, נָפַק חַד
נְעִיצוּ קְטִירָא, כָּלִיל חַד דְּכַר
וְנוּקְבָא, סוּמְקָא כְּוּרְדָּא,
מִתְפָּרְשָׁן לְכַמָּה סִטְרִין
וּשְׁבִילִין. דְּכוּרָא אִקְרֵי סמאל,
נוּקְבֵיהּ כְּלִילָא בְּגַוֵּיהּ תָּדִיר.
כְּמָה דְּאִיהוּ בִּסְטַר קְדוּשָׁה,
הָכִי נָמֵי בִּסְטָרָא אָחֳרָא, דְּכַר
וְנוּקְבָא כְּלִילָן דָּא בְּדָא.
נוּקְבָא דְּסמאל, נָחָשׁ, אִקְרֵי
אֵשֶׁת זְנוּנִים, (בראשית י) קֵץ כָּל
בָּשָׂר, קֵץ הַיָּמִים.
תְּרִין רוּחִין בִּישִׁין מִתְדַּבְּקָן
כְּחָדָא, רוּחָא דְּדְכוּרָא דַּקִּיק.
רוּחָא דְּנוּקְבָא, בְּכַמָּה אוֹרְחִין
וּשְׁבִילִין מִתְפָּרְשָׁא, וּמִתְדַּבְּקָא
בְּהַהוּא רוּחָא דְּדְכוּרָא.
קַשְׁיָטַת גַּרְמָהּ בְּכַמָּה תַּכְשִׁיטִין

אִיהוּ. וְעַלְמָא לָא אִתְקַיֵּים אֶלָּא עַל רוּחַ, בְּגִין דְּרוּחַ אִיהוּ קַיּוּמָא שְׁלִימוּ דְּכָל סִטְרִין, וְאִלְמָלֵא דְּאִיהוּ קַיְּימָא בִּשְׁלִימוּ, לָא יָכִיל עַלְמָא לְאִתְקַיָּימָא.

אָמַר לֵיהּ אַחוּהָ וְעֵירָא, אִלְמָלֵא יַעֲקֹב, לָא אִתְקַיֵּים עַלְמָא. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּיִיחַדוּ בְּנוֹי יְחוּדָא דִּלְעֵילָּא, וְאָמְרוּ (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, דָּא הוּא שְׁלִימוּ עִלָּאָה, לְאִתְיַחָדָא בְּיִחוּדָא חַד. כְּדֵין אִתְחַבַּר יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן וְנָטִיל בֵּיתֵיהּ, וְיָתִיב בֵּיהּ בְּחִבּוּרָא חָדָא עִם אֲבָהָן, לְאִתְחַבְּרָא דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֶשְׁתַּתַּף בַּהֲדַיְיהוּ, וְאֶשְׁמַע סִתְרָא (ס"א סִטְרָא) דְּרָזָא כְּוָונָה, מְרַחֲקָא קָיְימַת בְּרֵישׁ אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, לְפַתָּאָה בְּנֵי נָשָׁא.

שַׁטְיָא דְּקָרִיב בַּהֲדָהּ, אַתְקִיפַת בֵּיהּ וְנַשְׁקַת לֵיהּ, מָסְכַת לֵיהּ חַמְרָא דְּדוּרְדַיָּא, דְּמְרוֹרַת פִּתָּנִים. כֵּיוָן דְּשָׁתֵי, אַסְטֵי אֲבַתְרָהּ, לְבָתַר דְּחָמַאת לֵיהּ סְטֵי אֲבַתְרָהּ מֵאוֹרְחָא דְּקִשׁוֹט, אַפְּשִׁיטַת גַּרְמָהּ מִכָּל אִינּוּן תִּקּוּנִין דְּהַוֹת מִתְתַּקְנָא לְגַבֵּי דְּהַהוּא שַׁטְיָא.

תִּקּוּנִין דִּילָהּ, לְפַתָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא. שַׁעֲרָהָא מִתְקְנִין סוּמָקָן כְּוָורְדָא, אַנְפָּהָא חִוְורִין וְסוּמְקִין. בְּאוּדְנָהָא תַּלְיָין שִׁיתָּא תִּקּוּנִין אַטּוּנָא דְּמִצְרַיִם, תַּלְיָין עַל קַדְלָהָא כָּל חֵילֵי דְּאַרְעָא דְּקָדָם. פִּיהָ מִתְתַּקְנָא בִּפְתִיחוּ דַּקִיק יָאֶה בְּתִקּוּנָהָא, לִישָׁנָא חֲדִידָא כְּחַרְבָּא, שִׁעְיָן מִלָּהָא כְּמִשְׁחָא. שִׂפְוָותָהָא יָאָן סוּמְקִין כְּוָורְדָא, מִתְיְקוּ בְּכָל

מַאי קָאַמְרִי. אֲזַל בַּהֲדַיְיהוּ. פָּתַח הַהוּא בַּר נַשׁ וְאָמַר, (תהלים קלב) קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ. קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ, כְּמַאן דְּאָמַר, יְקוּם מַלְכָּא, לְבֵי נַיְיחָא דְּמַשְׁכְּנֵיהּ.

תְּרֵין אינוּן הֲווּ דְּאָמְרוּ קוּמָה יְיָ, מֹשֶׁה וְדָוִד. מֹשֶׁה אָמַר, (במדבר י) קוּמָה יְיָ וְיָפוּצוּ אוֹיְבֶיךָ. וְדָוִד אָמַר, קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ. מַאי אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ. אֶלָּא מֹשֶׁה כְּמַאן דְּפָקִיד לְבֵיתֵיהּ קָאָמַר, מֹשֶׁה פַּקִּיד לָהּ, לְאַגָּחָא קְרָבָא לָקְבֵיל שַׂנְאוֹי. דָּוִד זְמִין לֵיהּ לְנַיְיחָא, כְּמָה דְּמַזְמִין (ליה) לְמָרֵיהּ, זַמִּין לְמַלְכָּא וּלְמַטְרוֹנִיתָא עִמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, קוּמָה יְיָ מְתִיקוּ דְּעַלְמָא, אַרְגְּוָונָא לְבָשַׁת, אִתְתַּקָּנַת בְּאַרְבָּעִין תִּקּוּנִין, חָסֵר (ויקרא קי"ד ע"ב) חַד. שַׁטְיָא (דף א) סָטֵי אֲבַתְרָהָא, וְשָׁתֵי מִכַּסָּא דְּחַמְרָא וְעָבִיד בָּהּ נִיאוּפִין וְאַסְטֵי אֲבַתְרָהּ. מָה עָבְדַת, שַׁבְקַת לֵיהּ נָאִים בְּעַרְסָא, וְסָלְקַת לְעֵילָּא וְאַלְשִׁינַת עֲלֵיהּ, וְנָטְלָא רִשְׁוָנַחֲתָא. אִתְעַר הַהוּא שַׁטְיָא וְחָשַׁב לְחַיְיכָא בַּהֲדָהּ כְּקַדְמִיתָא, וְהִיא אַעְדְּיאַת תִּקּוּנָהָא מִינָּהּ, וְאִתְהַדְּרַת גִּיבַּר תַּקִּיף קָאִים לְקָבְלֵיהּ, לָבִישׁ לְבוּשָׁא דְּנוּרָא מְלַהֲטָא, בְּדְחִילוּ תַּקִּיף מְרַתְתָא גַּרְמָא וְנַפְשָׁא (ערוה"מ). מַלְיָא דְּעַיְינִין דַּחֲלָן, חַרְבָּא שְׁנָנָא בִּידֵיהּ (בידה), טִיפִּין מְרִירָן תַּלְיָין מֵהַהוּא חַרְבָּא, קָטִיל לֵיהּ לְהַהוּא שַׁטְיָא, וַאֲרְמֵי לֵיהּ לְגוֹ גֵּיהִנֹּם.

יַעֲקֹב נָחַת לְגַבָּהּ, וְאַזַל לְאַתְרֵהּ. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּלֶךְ חָרָנָה,

לְמִנּוּחָתֵךְ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ,
בְּגִין דְּלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן.
כְּהָנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק (תהלים קלב)
וַחֲסִידֶיךָ יְרַנְּנוּ. מִכָּאן
אוֹלִיפְנָא, דְּמַאן דְּמְזַמֵּן
לְמַלְכָּא, יְשַׁנֵּי עוֹבָדוֹי (דף קמח ע"ב)
בְּגִין לְמֵיהַב חֶדְוָה לְמַלְכָּא.
אִי אָרְחֵיהּ דְּמַלְכָּא דְּחָדָאן
לֵיהּ בְּדִיחֵי הֲדְיוֹטֵי, יְסַדַּר
קַמֵּיהּ בְּדִיחֵי רוֹפִינוּס
וּפַרְדַּשְׁכֵי, וְאִי לָאו, לָאו
אִיהוּ (בְּגִין) בְּדִיחוּתָא דְּמַלְכָּא.
תָּא חֲזֵי, דָּוִד זַמִּין לֵיהּ
לְמַלְכָּא וּלְמַטְרוֹנִיתָא
לְנַיְיחָא, מָה עֲבַד, שָׁנֵי
בְּדִיחֵי דְּמַלְכָּא, בְּגִין
רוֹפִינוּס. וּמַאן נִינְהוּ,
דְּכְתִיב, (תהלים קלב) כְּהָנֶיךָ
יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנְּנוּ.
(ר"ל ע"ב, רל"ד ע"א) וַחֲסִידֶיךָ
יְרַנְּנוּ, לְוַיֶּיךָ יְרַנְּנוּ מִבָּעֵי
וְחָמָא כָּל תִּקּוּן בֵּיתָא,
וְאִשְׁתְּזִיב מִינָּהּ. דְּכוּרָא דִּילָהּ
סמאל, אַבְאִישׁ קַמֵּיהּ, וְנָחַת
לְאַגָּחָא בֵּיהּ קְרָבָא וְלָא יָכִיל
לֵיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית לב)
וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ וְגו'. כְּדֵין
אִשְׁתְּזִיב מִכֹּלָּא, וְאִשְׁתְּלִים
בְּשְׁלִימוּ וְאִסְתַּלַּק בְּדַרְגָּא
שְׁלִים וְאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּדֵין
סָלִיק בְּדַרְגָּא עִלָּאָה וְאִשְׁתְּלִים
בְּכֹלָּא, וְהָוָה עַמּוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא, וְעָלַיְיהּ כְּתִיב,
(שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּכוֹן וְגו'.
מַהוּ (בראשית לב) וַיִּגַּע בְּכַף
יֶרֶכוֹ, לֵיהּ לָא יָכִיל, אֲבָל נָגַע
בְּכַף יֶרֶכוֹ, דְּאִינְהוּ נָדָב
וַאֲבִיהוּא, דְּנָפְקוּ מִן יֶרֶכוֹ
דְּאַהֲרֹן, (ס"א בְּסִיבַּת אֵשׁ זָרָה. וְהָא
אִתְעָרוּ לִשְׁמֹרְךָ מְאֹשָׁה זָרָה וגו', וְתַפְסָה
לוֹן בִּרְשׁוּתָהָא, תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב בְּיַעֲקֹב
שְׁלִימָא) (וְעַל יַעֲקֹב כְּתִיב) וְהַבְּרִיחַ
הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ
מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

לֵיהּ, דְּהָא לֵיָואֵי אִינּוּן בְּדִיחֵי מַלְכָּא. וְהַשְׁתָּא דָּוִד דְּזַמִּין לֵיהּ לְנַיְיחָא, עֲבַד כְּהַנֵּי וַחֲסִידֵי דְּלֵיהֱווּ אִינּוּן בְּדִיחֵי מַלְכָּא.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוִד, לָא בָּעֵינָא לְאַטְרָחָא עָלָךְ. (אֵלִין) (נ"א אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוִד, לָאו הָכִי) אָמַר לֵיהּ דָּוִד, מָארֵי (לָאו הָכִי אֶלָּא), כַּד אַנְתְּ בְּהֵיכָלָךְ, אַתְּ עָבִיד רְעוּתָךְ. הַשְׁתָּא דְּזַמִּינְנָא לָךְ, בִּרְעוּתִי קַיְימָא מִלָּה לְאַקְרָבָא אִלֵּין, דְּאִינּוּן חַשִּׁיבֵי יַתִּיר, אַף עַל גַּב דְּלָאו אָרְחַיְיהוּ בְּהַאי.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּמַאן דְּאִיהוּ בְּבֵיתֵיהּ, יְסַדֵּר אוֹרְחֵיהּ וְעוֹבָדֵיהּ כִּרְעוּתֵיהּ. אִי מְזַמְּנִין לֵיהּ, יֵיעָבִיד רְעוּתֵיהּ דְּאוּשְׁפִּיזֵיהּ, כְּמָה דְּמְסַדַּר עֲלוֹי. דְּהָא דָּוִד אַחְלַף לֵיָואֵי וְסַדַּר כַּהֲנֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִים מִלָּה כִּרְעוּתֵיהּ.

אָמַר דָּוִד, בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ סְדוּרָא דְּקָא סַדַּרְנָא, לָא יִתּוּב לַאֲחוֹרָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוִד, חַיֶּיךָ, אֲפִילּוּ בְּמָאנִין דִּילִי לָא אֶשְׁתַּמֵּשׁ, אֶלָּא בְּמָאנִין דִּילָךְ. וְלָא זָז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּמָּן, עַד דְּיָהִיב לֵיהּ נְבָזְבָּזָן וּמַתְּנָן, דִּכְתִיב, (תהלים קלב) נִשְׁבַּע יְיָ לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ. אַתָּא רִבִּי יִצְחָק וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר אִי לָא אֲתֵינָא לְהַאי אָרְחָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵּי.

פְּתַח חַד בְּרֵיהּ וְאָמַר, (בראשית כח) **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, הַיְינוּ דִּכְתִיב,** (בראשית ב) **עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ. דָּבָר אַחֵר וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, רָמַז כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִבֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִתְגָּלוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר,** (איכה א) **וַיֵּצֵא מִן בַּת צִיּוֹן כָּל הֲדָרָהּ, וּכְתִיב גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי וְגוֹ'.**

פְּתַח אָחֳרָא זְעֵירָא וְאָמַר, (בראשית כח) **וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגוֹ', מַאי** (מ"ט ע"ב) **וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, לְמַלְכָּא דְּאָזִיל לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא, בָּעֵי לְמִפְגַּע לָהּ וּלְבַסְּמָא לָהּ בְּמִלִּין, בְּגִין דְּלָא תִּשְׁתַּכַּח גַּבֵּיהּ כְּהֶפְקֵירָא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאָפִילוּ אִית לֵיהּ עַרְסָא דְּדַהֲבָא, וּכְסוּתוֹתֵי מְרַקְמָאן בְּאַפְלַטְיָיא, לְמֵיבַת בְּהוּ. וְאִיהִי מְתַקְּנָא עַרְסֵיהּ בְּאַבְנִין** (פנחס רכ"ג ע"א, רמ"ג ע"ב) **בְּאַרְעָא, וּבְקִיסְטָרָא דְּתִיבְנָא. יְשַׁבּוֹק דִּידֵיהּ, וְיָבִית בְּהוּ לְמֵיהַב לָהּ נַיְיחָא, וּבְגִין דְּיֵהָא רְעוּתָא דִּלְהוֹן כְּחֲדָא, בְּדָלָא אֲנִיסוּ. כְּמָה דְאוֹלִיפְנָא הָכָא, דְּכְיוָן דְּאָזַל לְגַבָּהּ מַה כְּתִיב,** (וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ לְאַחֲזָאָה דְּאֶסִּיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְשַׁמְּשָׁא עַרְסֵיהּ בְּיוֹמָא) (בראשית כח) **וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו** (שם) **וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, בְּגִין לְמֵיהַב לָהּ נַיְיחָא, דְּאָפִילוּ אַבְנֵי בֵיתָא, רְחִימִין קַמֵּיהּ, לְמֵיבַת בְּהוּ.** (ס"א דִּכְתִיב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא)

בָּכָה רִבִּי יִצְחָק, (ד"א ל"ג וְחַיֶּיךָ) **וְחָדֵי, אָמַר מַרְגְּלָאן אִלֵּין תְּחוֹת יְדַייכוּ, וְלָא אֲזִיל בַּתְרַייכוּ. אָמְרוּ לֵיהּ אַתְּ תֵּזִיל לְאוֹרְחָךְ, וְאֲנַן נֵיעוּל לְמָתָא לְהִלּוּלָא דְּהַאי בְּרִי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַשְׁתָּא אִית לִי לְמֵהַךְ לְאָרְחִי.** (דף קמט ע"א) **אָזִיל לֵיהּ, וְסִדֵּר מִלִּין קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי שַׁפִּיר קָאָמְרוּ, וְכֻלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְּמַר. אָמַר, מִלִּין אִלֵּין, מִבְּנֵי בְנוֹי דְּרִבִּי צָדוֹק חֲלָשָׁא נִינְהוּ. מַאי טַעְמָא אִקְּרֵי חֲלָשָׁא, בְּגִין דְּאַרְבָּעִין שְׁנִין אִתְעַנֵּי עַל יְרוּשְׁלֵם, דְּלָא יִתְחָרֵב בְּיוֹמוֹי, וְהַוָּה פָּרִישׁ עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, רָזִין עִלָּאִין, וְיָהִיב בְּהוּ אָרְחָא לִבְנֵי עָלְמָא, לְאִתְנַהֲגָא בְּהוּ.**

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָא הֲווּ (אֶלָּא) **יוֹמִין זְעִירִין, עַד דְּאַעְרָעָנָא בְּהַהוּא בַּר נָשׁ וּבְרֵיהּ זְעֵירָא עִמֵּיהּ. אֲמִינָא לֵיהּ, אָן הוּא בְּרָךְ אָחֳרָא. אָמַר לִי, עֲבִידְנָא לֵיהּ הִלּוּלָא וְאִשְׁתָּאַר בְּדִבְיתְהוּ. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בִּי, אָמַר לֵיהּ חַיֶּיךָ, דְּלָא זְמִינְנָא לָךְ לְהִלּוּלָא דִּבְרִי, בְּגִין תְּלַת מִלִּין. חַד, דְּלָא יְדַעְנָא בָּךְ וְלָא אִשְׁתְּמוֹדַעְנָא לָךְ, דְּהָכִי מְזַמְּנִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ כְּפוּם יְקָרֵיהּ, וְדִילְמָא אֲנָת גַּבְרָא רַבָּא, וְאַפְּגִים יְקָרָךְ. וְחַד, דִּילְמָא אֲנָת אָזִיל בְּאָרְחָךְ בִּבְהִילוּ, וְלָא אַטְרַח עֲלָךְ. וְחַד, דְּלָא תַכְסִיף קַמֵּי אֱנָשֵׁי דְּחַבּוּרָא. דְּאוֹרְחָא דִּילָן, דְּכָל אִינּוּן דְּאָכְלִי לְפִתּוֹרָא**

דְּחָתָן וְכַלָּה, כְּלְהוּ יַהֲבֵי נְבִזְבְּזָן וּמַתְּנָן לוֹן. אֲמִינָא לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָדִין לָךְ לְטַב. אֲמִינָא לֵיהּ, מַה שְׁמָךְ, אָמַר לֵיהּ צָדוֹק זוּטָא. בְּהַהוּא שַׁעְתָּא, אוֹלִיפְנָא מִנֵּיהּ, תְּלִיסַר (נ"א תְּרֵיסַר) רָזִין עִלָּאִין בְּאוֹרַיְיתָא, וּמִן בְּרֵיהּ תְּלַת, חַד בִּנְבוּאָה, וְחַד (נ"א וּתְרִין) בְּחָלְמָא.

וְאָמַר מַה בֵּין נְבוּאָה לְחָלְמָא. נְבוּאָה בְּעַלְמָא דְּדְכוּרָא אִיהוּ, וְחָלְמָא בְּעַלְמָא דְּנוּקְבָא, וּמֵהַאי לְהַאי, (עיין לקמן בסתרי תורה ומעבר לדף) כְּשִׁיתָּא דַּרְגִּין נַחֲתָא. נְבוּאָה בִּימִינָא וּבְשְׂמָאלָא, וְחָלְמָא בְּשְׂמָאלָא. וְחָלְמָא מִתְפָּרְשָׁא לְכַמָּה דַּרְגִּין לְתַתָּא, בְּגִין כָּךְ חָלְמָא אִיהוּ בְּכָל עַלְמָא. אֲבָל כְּפוּם דַּרְגֵּיהּ, הָכִי חָמֵי, כְּפוּם בַּר נָשׁ, הָכִי דַּרְגֵּיהּ, דִּנְבוּאָה לָא אִתְפַּשְׁטָא אֶלָּא בְּאַתְרֵיהּ.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, (בראשית כח) וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מוּצָב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) הָיֹה הָיָה דְּבַר ה' אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד ה'.

סִתְרֵי תוֹרָה

(בראשית כח) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה. חֶלְמָא, מַדְרֵגָא שִׁתִּיתָאָה מֵאינּוּן דַּרְגִּין תְּרִין דִּנְבוּאָה, עַד הַהוּא דַּרְגָּא, שִׁית דַּרְגִּין אִינּוּן, וְעַל דָּא, חֶלְמָא חַד מִשְׁתִּין דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה. סֻלָּם, חָמָא בְּנוֹי דְּזַמִּינִין לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא,

הָיֹה הָיָה, נְבוּאָה לְשַׁעֲתָא הָיְתָה (ס"א הֲוָות), דְּאִצְטְרִיךְ עַל גָּלוּתָא בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא נְחָתַת בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְחָמָא יְחֶזְקֵאל מַה דְּחָמָא לְפוּם שַׁעְתָּא. וְאַף עַל גַּב דְּלָא אִתְחֲזֵי הַהוּא אֲתַר לְהַאי, בְּגִינֵי כָּךְ הָיֹה הָיָה. מַאי הָיֹה הָיָה. אֶלָּא הָיֹה לְעֵילָּא, הָיָה לְתַתָּא. דְּכְתִיב סֻלָּם מוּצָב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, נָטִיל (לֵיהּ) לְעֵילָּא וְנָטִיל (לֵיהּ) לְתַתָּא. הָיֹה הָיָה, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא. (עיין בסוף הספר מה שחסר כאן סימן נ', (הוא ג"כ לקמן דף ק"ן ע"א קחזי משם))

תָּא חֲזֵי, הַאי סֻלָּם בְּתַרֵי עַלְמִין אִתְתַּקַּף, בְּעֵילָּא וְתַתָּא. בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר. בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים, בְּאַתַר דְּגָלוּתָא בְּטוּרָא דְסִינַי. סֻלָּם דָּא סִינַי. (ס"א בְּגִימַטְרִיָּא) בְּגִין דְּאִיהוּ נָעִיץ בְּאַרְעָא, וְחָשִׁיב בְּסִלְּיקוּ לִשְׁמַיָּא. וְכָל רְתִיכִין (קַדִּישִׁין) וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ נָחֲתֵי (נָחֲתוּ) תַּמָּן בַּהֲדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד יָהִיב לוֹן אוֹרַיְיתָא. וְכֻלָּא חָמָא. חָמָא מַטטרון, סָבָא דְּבֵיתָא, דְּשַׁלִּיט בְּכָל דִּילֵיהּ. דְּאִיהוּ קָאֵי בְּשָׁלְטָנוּ עַל (הַאי) עַלְמָא. בְּשָׁלְטָנוּ בְּשֵׁם שַׁד"י. וְסָלִיק לְעֵילָּא, בְּסִלְּיקוּ דְּשִׁמְשָׁא דְּמָרֵיהּ הוי"ה, אֲתַר דְּיַעֲקֹב אִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ לְבָתָר. וְרֹאשׁוֹ, דְּשֵׁם שַׁדַּי, אִיהוּ י', וְדָא מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה. כֵּיוָן דְּמָטֵי וְסָלִיק אָת דָּא, לְהַהוּא אֲתַר, אִשְׁתְּלִים וְאִתְקְרֵי בְּהַהוּא שְׁמָא דְּמָארֵיהּ הוי"ה. (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, אינון מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּקָרְבִין לְמַלְכוּתָא סָלְקִין, וְאינון

שַׁרְיָא בֵּיהּ, וְעִם כָּל דָּא עַל נְהַר כְּבָר. מַאי נְהַר כְּבָר. אֶלָּא דְּהַוָּה כְּבָר, מִקַּדְמַת דְּנָא, דִּשְׁכִינְתָּא (דף קמט ע"ב) שַׁרְיָא עֲלוֹי, דִּכְתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וְגו'. וְדָא הוּא נַהֲרָא חַד מֵאינוּן אַרְבַּע נַהֲרִין, וּבְגִין דְּשַׁרְיָא עֲלוֹי מִקַּדְמַת דְּנָא, וְהַוָּה עֲלוֹי כְּבָר, שַׁרְיָא בֵּיהּ הַשְׁתָּא, וְאִתְגְּלִי לֵיהּ לִיחֶזְקֵאל.

תָּא חֲזֵי וַיַּחֲלוֹם, וְכִי יַעֲקֹב קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ שְׁלִימָא דְּאַבָהָן, בְּחֶלְמָא אִתְגְּלִי עֲלוֹי, וּבַאֲתַר דָּא קַדִּישָׁא לָא חָמָא (ליה) אֶלָּא (קס"ה) בְּחֶלְמָא. אֶלָּא יַעֲקֹב בְּהַהוּא זִמְנָא לָא הֲוָה נָסִיב, וְיִצְחָק הֲוָה קַיָּים. וְאִי תֵּימָא וְהָא לְבָתַר דְּאִתְנְסִיב כְּתִיב אֲחָרְנִין דְּלָא קְרִבִין הֵם נֶחֱתֵי. וְתוּ, בּוֹ סָלְקִי וְנָחֲתֵי, כַּד אִיהוּ סָלִיק, סָלְקִין בַּהֲדֵיהּ, כַּד נָחִית, נָחֲתִין בַּהֲדֵיהּ. מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים, תְּרֵיסַר מַרְגְּלִיטָאן טָבָאן, וְאִינוּן, מִיכָאֵל, קדמיאל, פדאל, גבריאל, צדקיאל, חסדיאל, רפאל, רזיאל, סטורי"ה, נוריאל. יפיאל, ענאל, אַלְפֵי שִׁנְאָן, שִׁנְאָ"ן, שׁוֹ"ר, נֶשֶׁ"ר, אַרְיֵ"ה, ן' אָדָם כְּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא. וְאִינוּן סָלְקִי, כַּד אִיהוּ סָלִיק, וְאִלֵּין נַחֲתֵי, כַּד אִיהוּ נָחִית.

וְתוּ, כָּל אִינוּן דְּשָׁלְטֵי בְּשָׁלְטָנוּ דְּהַאי עַלְמָא, עַל יְדֵיהּ סָלְקִין, וְכָל אִינוּן דְּנָחֲתֵי עַל יְדֵיהּ נָחֲתֵי, כְּלְהוּ בְּהַאי סֻלָּם. הוי"ה שָׁלְטָא עַל כֹּלָּא, דִּכְתִיב, (בראשית כח) וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו. כַּד אִתְעַר, כְּתִיב, (בראשית כח) אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם. בֵּית

וָאֵרָא בַּחֲלוֹם. תַּמָּן אֲתַר גָּרִים, וְיִצְחָק הֲוָה קַיָּים, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ חֲלוֹם. וּלְבָתַר דְּאַתָּא לְאַרְעָא קַדִּישָׁא עִם שִׁבְטִין, וְאִשְׁתִּלִים (בְּהוֹן) לְהוֹן עֲקָרַת הַבַּיִת, וְאִם הַבָּנִים שְׂמֵחָה, כְּתִיב, (בראשית לה) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וְגוֹ'. וּכְתִיב, (בראשית מו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאוֹת הַלַּיְלָה, הָכָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ חֲלוֹם דְּהָא מִדַּרְגָּא אָחֳרָא עִלָּאָה הֲוָה.

תָּא חֲזֵי, (קצ"ו ע"א) חֶלְמָא אִיהוּ עַל יְדֵי דְּגַבְרִיאֵל דְּאִיהוּ לְתַתָּא, בְּדַרְגָּא שְׁתִיתָאָה מִנְּבוּאָה. מַרְאָה, עַל יְדָא דְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּהַהִיא חַיָּה דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (דניאל ח) גַּבְרִיאֵל הָבֵן לְהַלָּז אֶת הַמַּרְאֶה. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּמַרְאָה מִלּוֹי סְתִימִין יַתִּיר, וּבְחֶלְמָא פָּרִישׁ יַתִּיר, וּפָרִישׁ סְתִימִין דְּמַרְאָה, וְעַל דָּא אִתְפַּקַּד גַּבְרִיאֵל, דְּיִפָּרֵשׁ מִלּוֹי דְּמַרְאָה דְּאִיהוּ סְתִים יַתִּיר.

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמַרְאָה, וַיֵּרָא, וָאֵרָא, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּמַרְאָה אִיהוּ, כְּהַאי מַרְאָה דְּאִתְחֲזֵי כָּל דְּיוּקְנִין בְּגַוֵּיהּ, בְּגִינֵי כָךְ וָאֵרָא, אַחְמִית דְּיוּקְנֵיהּ, בְּאֵל שַׁדַּי, דְּאִיהוּ מַרְאָה, (צ"א ע"א) דְּאִתְחֲמֵי דְּיוּקְנָא אָחֳרָא בְּגַוֵּיהּ, וְכָל דְּיוּקְנִין עִלָּאִין בֵּיהּ אִתְחֲזוֹן.

אֱלֹהִים וַדַּאי. וְאִיהוּ תַּרְעָא לְאַעְלָא לְגוֹ, דִּכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ. זֶה הַשַּׁעַר לַה'. זֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם כֻּלָּא חַד. (עד כָּאן סִתְרֵי תוֹרָה)

בְּגִינֵי כָךְ, יַעֲקֹב בְּהַהוּא זִמְנָא, כְּתִיב, (בראשית כח) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה (וראשו), מַהוּ סֻלָּם, דַּרְגָּא דִּשְׁאָר דַּרְגִּין בֵּיהּ תַּלְיָין וְהוּא יְסוֹד דְּעָלְמָא. וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, הָכִי הוּא לְאִתְקַשְּׁרָא בַּהֲדֵיהּ. וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, מַאן רֹאשׁוֹ. רֹאשׁוֹ דְּהַהוּא סֻלָּם. וּמַאן אִיהוּ, דָּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית מז) רֹאשׁ הַמִּטָּה, בְּגִין דְּאִיהוּ רֹאשׁ לְהַאי מִטָּה וּמִנֵּהּ נָהִיר. מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, בְּגִין דְּאִיהוּ סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְקָאִים בֵּין עִלָּאָה וְתַתָּאָה, כְּמָה דְּבְרִית אִיהוּ סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְקָאִים בֵּין יְרִיכִין וְגוּפָא, וְעַל דָּא מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה.

(בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, אִלֵּין מְמַנָּן דְּכָל עַמִּין, דְּאִינּוּן סָלְקִין וְנָחֲתִין בְּהַאי סֻלָּם. כַּד יִשְׂרָאֵל חָטָאן, מָאִיךְ הַאי סֻלָּם וְסָלְקִין אִינְהוּ מִמַּנָּן, וְכַד יִשְׂרָאֵל מִתְכַּשְּׁרָן עוֹבָדַיְיהוּ, אִסְתַּלַּק הַאי סֻלָּם וְכֻלְּהוּ מִמַּנֵּי נָחֲתֵי לְתַתָּא, וְאִתְעֲבַר שׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן, כְּלָא בְּהַאי סֻלָּם קַיְימָא. הָכָא חָמָא יַעֲקֹב בְּחֶלְמֵיהּ, שָׁלְטָנוּתָא דְּעֵשָׂו וְשָׁלְטָנוּתָא דִּשְׁאָר עַמִּין.

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. בְּמַאן, בְּהַהוּא רֹאשׁוֹ, דְּהַהוּא סֻלָּם. דְּכַד אִסְתַּלַּק רֹאשׁוֹ מִנֵּיהּ, סֻלָּם אִתְכַּפְיָא וְסָלְקִין כֻּלְּהוּ מִמַּנָּן. וְכַד אִתְחַבַּר רֹאשׁוֹ בְּהַהוּא סֻלָּם, אִסְתַּלַּק, וְכֻלְּהוּ מִמַּנָּן נָחֲתִין. וְכֹלָּא חַד מִלָּה.

כְּתִיב, (מלכים א ג) **נִרְאָה ה' אֶל שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁאַל מָה אֶתֵּן לָךְ. וְאִי תֵּימָא הָכָא בַּחֲלוֹם, וְכִי מָה** (דף קן ע"א) **רְשׁוּ אִית לֵיהּ לַחֲלוֹם בְּהַאי. אֶלָּא הָכָא אִתְכְּלִיל דַּרְגָּא בְּדַרְגָּא, דַּרְגָּא עִלָּאָה בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה. בְּגִין דְּעַד כְּעָן, שְׁלֹמֹה לָא הֲוָה שְׁלִים, כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים, כְּתִיב,** (מלכים א ה) **וַה' נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. וּכְתִיב,** (מלכים א ה) **וַתֶּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה. דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, וּבֵי מַקְדְּשָׁא אִתְבְּנֵי. וּכְדֵין, הֲוָה חָמֵי שְׁלֹמֹה, עֵינָא בְּעֵינָא חָכְמָתָא, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְחֶלְמָא. לְבָתַר דְּחָטָא, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְחֶלְמָא כְּקַדְמִיתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב,** (מלכים א יא) **הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמַיִם, וְכִי פַּעֲמַיִם הֲוָה וְלֹא יַתִּיר. אֶלָּא סִטְרָא דְּחֶלְמָא הֲוָה לֵיהּ פַּעֲמַיִם, סִטְרָא דְּחָכְמָתָא כָּל יוֹמָא הֲוָה.**

וְעִם כָּל דָּא, סִטְרָא דְּחֶלְמָא הֲוָה יַתִּיר עַל כָּל שְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא, בְּגִין דְּאִתְכְּלִיל דַּרְגָּא בְּדַרְגָּא, מַרְאֶ"ה בְּמַרְאֶ"ה. וְהָא הַשְׁתָּא בְּסוֹף יוֹמוֹי חָשִׁיךְ יַתִּיר, וְדָא בְּגִין דְּחָטָא, וְסִיהֲרָא קַיְימָא לְאִתְפָּגְמָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא נָטִיר בְּרִית קַדִּישָׁא, בְּאִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ בְּנָשִׁים נָכְרִיּוֹת. וְדָא הוּא תְּנַאי דְּעַבְדּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם דָּוִד, דִּכְתִיב, (תהלים קלב) **אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְגוֹ'. גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ.**

מַאי עֲדֵי עַד. הַיְינוּ דִּכְתִיב, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ. וּבְגִין דִּשְׁלִמוּ לָא נָטַר הַאי בְּרִית כְּדְקָא יְאוּת, שַׁרְיָא סִיהֲרָא לְאִתְפַּגְמָא. וְעַל דָּא, בְּסוֹפָא אִצְטְרִיךְ חֶלְמָא, וְכֵן יַעֲקֹב אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְחֶלְמָא כְּדְאָמְרָן.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

השלמה מהתשמטות (סימן ן)

וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סוּלָּם מֻצָּב אַרְצָה. וְהִנֵּה סוּלָּם דָּא צְלוֹתָא, מֻצָּב אַרְצָה, דְּמָצְלָאן בְּנֵי נָשָׁא לֵיהּ בְּאַרְעָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא וּמַטָּא לִשְׁמַיָּא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְמָר בֵּיהּ (מְלָכִים א׳ ח׳) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְרָזָא דְּמִלָּה (תְּהִלִּים ח׳) יְהוָ"ה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ וְגו׳. וּבְזִמְנָא דְּמוֹדָע לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִנְתֵּיהּ דְּסָלְקָא בְּהַהוּא צְלוֹתָא, מִיָּד וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. בּוֹ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ.

כֻּלְּהוּ פַּתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ לְקַבְלָא שְׁכִינְתָּא בְּהַהִיא צְלוֹתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל א׳) וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה וְהַאי אִיהוּ עוֹלִים שְׁכִינְתָּא עַל גַּדְפַּיְיהוּ וְיוֹרְדִים בּוֹ. מַאי בּוֹ, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עָלַיְיהוּ לְקַבְלָא שְׁכִינְתֵּיהּ וּמַיָּחֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ. בְּצְלוֹתֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מְצָוָה כְּלִילָא בְּשֵׁם יְהוָ"ה אִיהִי חַיָּה דִּילֵיהּ. וּמְצָוָה בְּלָא מַחֲשָׁבָה לֵית לָהּ סְלִיקוּ. וּמַחֲשָׁבָה אִיהוּ אָדָ"ם

יו"ד ה"א וָא"ו ה"א תִּפְאֶ"ת. מִצְוָה מַלְכוּתָא בְּלֵילְיָא מֵאַרְבַּע חֵיוָון דְּמֶרְכַּבְתָּא, בְּלֵילְיָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון. אִיהִי נוּקְבָא דִּילֵיהּ, אַנְפִּין דִּילֵיהּ, אַנְפִּין דְּרַחֲמֵי.

בְּגִינָהּ אֲמִינָא (שמות ל"ג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים וְגוֹ'.

וּמִסְטְרָא דְּצַדִּיק אִתְקְרֵיָא אֲחוֹרוֹי חַיָּה בְּלֵילְיָא ח"י חוּלְיָין דְּאֲחוֹרוֹי דְּבָר נָשׁ, דְּדָמֵי לְשִׁדְרָה דְּבֵיהּ ח"י חוּלְיָין. אִיהִי אָחוֹר לְעוֹבָדָא דְּבְרֵאשִׁית וְקֶדֶם לְמַחֲשָׁבָה דְּאִתְמַר בָּהּ, עֲלָהּ בְּמַחֲשָׁבָה. מָה דְּלָאו הָכִי בַּאדָם, דְּאָחוֹר דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּאִיהוּ אָחוֹר לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְקֶדֶם לְפוּרְעָנוּת. קָמוּ תַּנָּאִין וֶאֱמוֹרָאִין וְאָמְרוּ רַעְיָא מְהֵימְנָא בְּרִיךְ אַנְתְּ לֵאלָהָא עִלָּאָה, הוּא יְקַם לָךְ בַּעוּתָךְ בְּכוּלָּא. קָם סָבָא עִלָּאָה בְּיִנֵיהוֹן וְאָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא בָּךְ אִתְקָיִים הַאי קְרָא דְּאִתְמָר (ישעיה ס"ב) וְאַל תִּתְּנוּ דֹּמִי לוֹ דְּהָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין מְקַנְּנֵי בְּצוּלְמָא דִּידָךְ מַשִּׁרְיָין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינּוּן מְתִיבְתָּא עִלָּאָה וּמַשִּׁרְיָין דְּמַטְרוֹנִיתָא דְּאִינּוּן מְמְתִיבְתָּא תַּתָּאָה עֲלָךְ אִתְמָר וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ בָּךְ סָלְקִין מַשִּׁרְיָין דְּשִׁכִינְתָּא בְּצִלּוֹתָא וְנָחֲתִין מַשִּׁרְיָין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּכַמָּה שִׁירִין וְנִגּוּנִין דְּצִלּוֹתָא.

אַנְתְּ הוּא קְרִיבָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִלּוֹתָא דִּילָךְ, דְּאִיהוּ קָרְבָּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּאֵיזֶהוּ מְקוֹמָן בְּצוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ' דְּתַקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין קָרְבָּנִין דְּצִלּוֹתָא מִסְטְרָא דִּימִינָא דְּתַמָּן כֹּהֵן אִישׁ חֶסֶ"ד וְתַקִּינוּ זְמִירוֹת דְּאִינּוּן שִׁיר דְּלֵוִיִּם אַבַּתְרַיְיהוּ מִסְטְרָא דִּגְבוּרָ"ה. וְהוֹ"ד

דַּרְגָּא דְּדָוִד אִתְקַשַּׁר בִּשְׁמָאלָא דִּגְבוּרָ"ה. וְאַהֲרֹן דְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ בְּהוֹ"ד אִתְקַשַּׁר בְּחֶסֶ"ד. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים י"ז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא כְּלִיל בָּרְכוּ וּקְדוּשָׁה. דְּאִיהוּ קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. וּבְרָכָה מִסְּטְרָא דִּימִינָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר ו') דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּקְדוּשָׁה מִסְּטְרָא דִּלְוִיִּם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא קִשׁוֹרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וְאִיהוּ קִשׁוֹרָא דִּתְפִלִּין דְּרִישָׁא דְּאִיהוּ אִימָא עִלָּאָה.

תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין. תְּפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, מָה כְּתִיב בְּהוּ. וְאִיהוּ קִשׁוֹרָא דִּתְפִלִּין דְּיַד, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. וְהַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּרֵאָהוּ לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שׁ דִּילָךְ מֹשֶׁה כְּלִיל תְּלָת אַנְפִּי אֲבָהָן לְעֵילָּא דְּתַקִּינוּ ג' צְלוֹתִין דְּאִיהוּ סִימָנָם שַׁחֲרִית מִנְחָה עַרְבִית. מִשּׁוּם הַכִּי דִּילָךְ צְלוֹתָא דְּשַׁבָּת דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בְּהּ) (בְּרֵאשִׁית א') וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ וְאִתְכְּלִיל מֵרְכָּבְתָא תַּתָּאָה דְּאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה וְאָדָם קַדְמָאָה לְעֵילָּא וּבַת זוּגֵיהּ לְתַתָּא אֵם כָּל חַי דְּאִיהוּ צַדִּיק חָ"י עָלְמִין.

וּבְגִין דָּא אַהֲרֹן אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ יְמִינָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן בֵּיהּ, אַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא הֲוָה. רַעְיָא מְהֵימְנָא, יַעֲקֹב אִיהוּ כְּלִיל תְּלָת אֲבָהָן דְּבֵיהּ רָכִיב אָדָם קַדְמָאָה וְלָאו לְמַגְנָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב כְּשׁוּפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה.

אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא רַעְיָא מְהֵימְנָא חָזֵינָא דְּכַפָּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָךְ וְאָמַר מֹשֶׁה מֹשֶׁה לְאַכְלָלָא לָךְ בְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה וּבְמֶרְכַּבְתָּא תַּתָּאָה. לְאַכְלָלָא בָךְ אָדָם קַדְמָאָה מִסְטְרָא דְּאַבְרָהָם וּלְאַכְלָלָא בָךְ חַוָּה מִסְטְרָא דְּאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה.

לָמָּה לֹא כָּפַל שְׁמֵיהּ דְּיַעֲקֹב הֲכִי אָמַר לֵיהּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא בְּגִין דְּקָרָא לֵיהּ יַעֲקֹב וְקָרָא לֵיהּ יִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב לִישָׁנָא דְּעוֹקְבָא דְּהַיְינוּ נוּקְבָא, דְּאִתְמָר עֲקֵבוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן מַכֶּהָ גַּלְגַּל חַמָּה. וְאִקְרֵי יִשְׂרָאֵל, דְּתַמָּן רֵאשׁ דְּכוּרָא, רֵישָׁא לְנוּקְבָא, דְּהַיְינוּ עֲקֵב. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַוָּיָא (בראשית ג') הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. וְדָא גָּרַם שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא דְּאִתְמָר בְּיֵה (משלי כ"ב) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְיָ.

חָדָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַדּוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא וְאָמְרוּ קַמֵּיהּ. פּוּמָא דְּשִׁכִינְתָּא סִינַי, מָאן יָכִיל לְמֵיקָם (קַמֵּיהּ) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִנְתֵּיהּ מְמַלְלָן בֵּיהּ וְשִׁתִּין רִבְבָן דִּמְתִיבְתָּא תַּתָּאָה מְמַלְלִין בֵּיהּ וְאוּף שִׁתִּין רִבּוֹא דִּמְתִיבְתָּא עִלָּאָה הֲכִי מְמַלְלִין בֵּיהּ. עַל פּוּמָךְ אִתְמַר וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְגוֹ'. דָּבָר אַחֵר וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֻלָּם.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר סִינָ"י דָּא סֻלָּ"ם וְאִיהוּ קַ"ל וְרָזָא דִּמְלָה (ישעיה י"ט) הִנֵּה יְיָ רוֹכֵב עַל ע"ב קַ"ל. ע"ב דָּא יוּ"ד הֵ"י וָי"ו הֵ"י וְעוֹד יוּ"ד. יוּ"ד הֵ"א. יוּ"ד הֵ"א וא"ו. יוּ"ד הֵ"א וא"ו הֵ"א, דָּא קַ"ל. אַתְוָון קַדְמָאַן סָלְקִין לְע"ב אַתְוָון דְּאִינּוּן תּוֹלְדִין דִּילְהוֹן סָלְקִין קַ"ל. ע"ב קַ"ל מָאתַן וּתְרִין בְּחִשְׁבָּן ב"ר.

אָנְתְּ הוּא בָּר, רַעְיָא מְהֵימְנָא עֲלַךְ אִתְמַר (תְּהִלִּים ב׳) נַשְּׁקוּ בָּר, אָנְתְּ הוּא רַבָּן דְּיִשְׂרָאֵל רָב לְתַתָּא רַבָּן דְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת ב״ר לְעֵילָּא בְּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִנְתֵּיהּ (חַסָּ״ר ג״ם לְאַשְׁלָמָא רמ״ה) עָלַיְיהוּ אִתְמַר לְגַבֵּי מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף (שְׁמוּאֵל ב׳ י״ב) גַּם יְהוָ״ה הֶעְבִּיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. בְּהַאי ג״ם אִתְכַּפַּר דָּוִד וְהָאי אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְּחַלָּה מ״ג בֵּיצִים וְתוֹסֶפֶת חוֹמֶשׁ בֵּיצָה רָמִיז (ויקרא ה׳) וַחֲמִישִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו.

זַכָּאָה צִלּוֹתָא דְּנָפִיק מִפּוּמָךְ כְּגוֹנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּנָחִית עַל טוּרָא דְּסִינַי וְאִתְמַר בֵּיהּ (דְּבָרִים כ״ט) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם, הָכִי כַּד אַתְּ מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא וּבְצִלּוֹתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְכָל אִלֵּין נִשְׁמָתִין דַּהֲווּ וּדְעָתִדִין לְמֶהֱוֵי, וְכָל מַשִּׁרְיָין דְּמַלְאָכִין. וְנָחִית בְּצוֹלְמָא דִּילָךְ, לְקָבְלָא צְלוֹתָא דִּילָךְ, אוֹרַיְיתָא דִּילָךְ. בְּגִין דְּמַחֲשָׁבְתָּא דִּילָךְ לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִנְתֵּיהּ בְּכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא בְּאוֹרַיְיתָךְ וּבְצִלּוֹתָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְצָרֵף מַחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֶׂה. וּכְגַוְונָא דְּאִיהוּ אָמַר אָנֹכִי, וְאִינְהוּ אַמְרֵי (שמות כ״ד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְכֻלְּהוּ מַשִּׁרְיָין וְאִינְהוּ שָׁתְקִין וְשָׁמְעִין לְמִלּוֹלָךְ בְּגִין דִּרְעוּתָךְ בְּהוֹן לְיַחֲדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִנְתֵּיהּ בְּכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ וְכָל מָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַבְטַח וְאוֹדֵי לְמֶעְבַּד לָךְ חָכְמָה

מִכַּמָּה טָבִין דְּלֵית לוֹן סוֹף
כֻּלְּהוּ אָמְרִין נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.

וּבְגִין דָּא אֲמְרוּ (תְּהִלִּים ק"ג)
בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ
וְגוֹ' וְאִתְתַּקַּף בָּךְ דְּהָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ
וְכָל מַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ
וּדְשְׁכִינְתֵּיהּ אִסְתַּכְּמוּ לְמֶעְבַּד
כָּל רְעוּתָךְ, וַיְתִיר מִדְּאִי הוּא
כְּתִיב עַל יָדָךְ וְלֹא נָפַל מִלָּה
זְעִירָא מִכְּתִיבָת יָדָךְ דְּלָא
אִתְקָיְים. זַכָּאָה בַּר נָשׁ
דְּמָרֵיהּ חָשִׁיב לֵיהּ כְּגוּפֵיהּ
וְעָבִיד לֵיהּ יְקָרָא כְּדִיוּקְנֵיהּ
לְמֶהֱוֵי שָׁקִיל מִלּוֹלִין דְּפוּמוֹי
בְּאוֹרַיְיתָא בְּצִלּוֹתָא בְּלִימוּד
בְּטוּרָא דְּסִינַי. וְלֵית חַד
דְּפָתַח פּוּמֵיהּ לְקַטְרְגָא, אֶלָּא
עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּאַסְכָּמוּתָא
חָדָא בִּרְעוּתָא חָדָא. ע"כ: (עד
כאן רעיא מהימנא מההשמטות)

(בראשית כח) **וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו וגו'. הָכָא חָמָא יַעֲקֹב קִשּׁוּרָא דְּמַהֵימְנוּתָא כְּחַד. נִצָּב עָלָיו, וּכְתִיב** (מלכים א כב) **וּמֶלֶךְ אֵין בְּאֱדוֹם, נִצָּב מֶלֶךְ.** (נִצָּב עָלָיו) **חַמָּא, דְּכָל דַּרְגִּין קַיְימִין כֻּלְּהוּ כְּחַד עַל הַהוּא סֻלָּם, לְאִתְקַשְּׁרָא כֻּלָּא בְּחַד קִשְׁרָא. בְּגִין דְּאִתְיְהִיב הַהוּא סֻלָּם בֵּין תְּרֵין סִטְרִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (ויקרא פ"ד ע"א) (בראשית כח) **אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֲבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ וגו', אִלֵּין אִנּוּן תְּרֵין סִטְרִין, בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא.**

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו (וַיֹּאמַר), **עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא רְתִיכָא קַדִּישָׁא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְיַעֲקֹב בְּגַוַּיְיהוּ, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאִתְקַשְּׁרָא בֵּינַיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק.**

מִנָּלָן דְּיַעֲקֹב בְּאֶמְצָעִיתָא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק (הָאָרֶץ), וְלָא כְּתִיב אֱלֹהֵי יִצְחָק אָבִיךָ. דְּכֵיוָן דְּאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, אִשְׁתַּכַּח דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא. וּלְבָתַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ, הָא כֹּלָּא רְתִיכָא חָדָא קַדִּישָׁא. וְהָכָא חָמָא דְּיֶהֱוֵי שְׁלִימוּ דְּאַבָהָן.

תָּא חֲזֵי, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ, דְּכֵיוָן דְּאָמַר אַבְרָהָם אָבִיךָ, וַדַּאי אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, וֵאלֹהֵי יִצְחָק, הָכָא אִתְרְמִיז דְּקָשִׁיר לְתֵרִין סִטְרִין וְאָחִיד לוֹן. קָשִׁיר לְסִטְרָא חָד, דִּכְתִיב אַבְרָהָם אָבִיךָ. וְקָשִׁיר לְסִטְרָא אָחֳרָא, דִּכְתִיב וֵאלֹהֵי יִצְחָק, תּוֹסֶפֶת וא״ו לְגַבֵּי יִצְחָק, לְאַחָזָאָה דְּיַעֲקֹב אָחִיד לְתֵרִין סִטְרִין.

וְעַד דְּיַעֲקֹב לָא אִתְנְסִיב, לָא אִתְמָר בְּאִתְגַּלְיָא יַתִּיר, וְאִתְמָר בְּאִתְגַּלְיָא, לְמַאן דְּיָדַע אוֹרְחוֹי דְאוֹרַיְיתָא. לְבָתַר דְּאִתְנְסִיב וְאוֹלִיד, אִתְמָר לֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לג) וַיַּצֶּב שָׁם מִזְבֵּחַ (בראשית יט) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּלָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, לָא אִשְׁתְּלִים לְעֵילָא. שָׁאנִי יַעֲקֹב, דְּאִשְׁתְּלִים לְעֵילָא וְתַתָּא, אֲבָל לָא בְּאִתְגַּלְיָא.

וְאִי תֵּימָא דְּאִשְׁתְּלִים בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, לָא. אֶלָּא חָמָא דְּיִשְׁתְּלִים לְבָתַר זִמְנָא. וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב, (בראשית

(כח) וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ. אֶלָּא, אַשְׁגָּחוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּנְטִירוּ דִּילֵיהּ, לָא אִשְׁתְּבִיק מִנֵּיהּ דְּיַעֲקֹב לְעָלְמִין, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, אֲבָל בְּעָלְמָא עִלָּאָה עַד דְּאִשְׁתְּלִים.

(שם) וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ ה׳ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי. וְכִי תְּוָהָא הוּא דְּלָא יָדַע. אֶלָּא מַאי וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א יג) וּפְנֵי ה׳ לֹא חִלִּיתִי. אָמַר, וְכִי כָּל הַאי אִתְגְּלִי לִי וְלָא אִסְתַּכְּלְנָא לְמִנְדַּע אָנֹכִי, וּלְמֵיעַל תְּחוֹת גַּדְפֵּי דִּשְׁכִינְתָּא לְמֶהֱוֵי שְׁלִים.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (בראשית כה) וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא חֲמָאת רִבְקָה נְהוֹרָא דִּשְׁכִינְתָּא, (דף קן ע"ב) דְּהַוְיָא שְׁכִינְתָּא בְּמִשְׁכְּנָהָא וְצַלְיָאת תַּמָּן. כֵּיוָן דְּחָמַאת עָאקוּ דִּילָהּ בְּמֵעָהָא, מַה כְּתִיב וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת ה׳, נָפְקַת מִדַּרְגָּא דָּא לְדַרְגָּא אָחֳרָא דְּאִיהוּ הוי״ה. בְּגִינֵי כָךְ אָמַר יַעֲקֹב, וְכִי כָּל כָּךְ חֲמִינָא, וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי, בְּגִין דְּהַוָּה בִּלְחוֹדוֹי וְלָא עָאל תְּחוֹת גַּדְפֵּי דִּשְׁכִינְתָּא.

מַיָּד (בראשית כח) וַיִּירָא וַיֹּאמַר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה. מִלָּה דָּא לְתַרִּין סִטְרִין אִיהוּ. מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה, חַד עַל הַהוּא מָקוֹם דְּקָאֲמַר בְּקַדְמִיתָא. וְחַד עַל אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא דְּלָא בַּעְיָא לְאִתְבַּטָּלָא.

וְאַף עַל גַּב דְּאִינְהוּ תְּרֵי סִטְרֵי, חַד הוּא. אָמַר (בראשית כח) אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים, אֵין זֶה, לְמֶהֱוֵי בָּטִיל. אֵין זֶה, לְאִשְׁתַּכְּחָא בִּלְחוֹדוֹי, קְיָימָא דִּילֵיהּ לָאו אִיהוּ אֶלָּא בֵּית אֱלֹהִים, לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בֵּיהּ וּלְמֶעְבַּד בֵּיהּ פֵּירִין, וְלַאֲרָקָא בֵּיהּ בִּרְכָאן מִכָּל שְׁייְפֵי גוּפָא. דְּהַאי הוּא תַּרְעָא דְּכָל גוּפָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כח) וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם, דָּא תַּרְעָא דְּגוּפָא וַדַּאי, תַּרְעָא אִיהוּ לַאֲרָקָא בִּרְכָאן לְתַתָּא, אֲחִיד לְעֵילָּא וַאֲחִיד לְתַתָּא. אֲחִיד לְעֵילָּא, דִּכְתִיב וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם. (אֲחִיד) לְתַתָּא, דִּכְתִיב אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים. וְעַל דָּא וַייְרָא וַיֹּאמַר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה, וּבְנֵי נָשָׁא לָא מַשְׁגְּחָן בִּיקָרָא דְּבֵיהּ לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ שְׁלִים, לְעֵילָּא וְתַתָּא. אֲתָא אֲבוּי וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כַּד מִלִּין אִינּוּן שְׁמַעְנָא מִפּוּמֵיהּ בָּכֵינָא, וְאָמֵינָא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּלָא בָּטִיל מֵעַלְמָא חָכְמְתָא עִלָּאָה. אָזְלִינָא עִמְּהוֹן עַד תְּלַת פַּרְסֵי, עַד דְּעָאלְנָא עִמְּהוֹן לְמָתָא. לָא סְפִיקוּ לְמֵיעַל, עַד דְּשַׁדֵּךְ הַהוּא בַּר נַשׁ לִבְרֵיהּ, וְאָמְרֵי לֵיהּ, מִלָּיךְ לָא יְהוֹן לְבַטָּלָה. אֲמִינָא, הָא דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, דְּמִלִּין אִלֵּין כְּלְהוּ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא נִינְהוּ, וּלְאַחֲזָאָה מִלִּין אָחֳרָנִין. כַּד סַדַּרְנָא מִלִּין קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לִי, לָא תֵימָא דְּמִלִּין אִלֵּין דִּינוּקָא נִינְהוּ, אֶלָּא מִלִּין דְּרָזִין עִלָּאִין נִינְהוּ, וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא רְשִׁימִין.

(בראשית כח) וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וגו׳, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה כְּיוָן דְּכָל הַאי אַבְטַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַמַּאי לָא הֱאֱמִין, דְּאָמַר (בראשית כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וגו׳. אֶלָּא, אָמַר יַעֲקֹב, חֶלְמָא חֲלַמְנָא, וְחֶלְמִין מִנַּיְיהוּ קְשׁוֹט וּמִנַּיְיהוּ לָא קְשׁוֹט, וְאִם יִתְקַיֵּים הָא יַדְעִנָא דְּחֶלְמָא קְשׁוֹט הוּא, וְעַל דָּא אָמַר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים וגו׳, כְּמָה דְּחָלַמְנָא, וְהָיָה יְיָ לִי לֵאלֹהִים, אֲנָא אֶהֱא מְשִׁיךְ בִּרְכָאן מִמַּבּוּעָא דְּנַחֲלָא דְּכֹלָּא, לְאַתָּר דָּא דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים.

תָּא חֲזֵי יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, כֹּלָּא נָטִיל הוּא בְּקַדְמִיתָא מִמְּקוֹרָא דְּכֹלָּא, וּלְבָתַר דְּיִמְטֵי לֵיהּ, מְגִיהּ, נָגִיד וְאַמְשִׁיךְ לְהַאי אַתָּר, מַשְׁמַע דִּכְתִיב, וְהָיָה יְיָ לִי בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר כֹּלָּא לֵאלֹהִים. כְּמָה דְּאֱלֹהִים, יְהֵא נָטִיר וְעָבִיד לִי, כָּל אִלֵּין טָבָאן, אוּף אֲנָא אֶהֱא מְשִׁיךְ לֵיהּ מֵאַתָּר דִּילִי כָּל אִינּוּן בִּרְכָאן, וְיִתְחַבַּר קִשְׁרָא דְּכֹלָּא בֵּיהּ. אֵימָתַי, (בראשית כח) וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, כַּד אֶהֱא יָתִיב בְּדַרְגָּא דִילִי, וֶאֱהֱא יָתִיב בְּדַרְגָּא דְּשָׁלוֹם לְתַקְנָא בֵּית אָבִי, וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם דַּיְיקָא, כְּדֵין וְהָיָה יְיָ לִי לֵאלֹהִים.

דָּבָר אַחֵר וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, דְּתַמָּן הוּא אַרְעָא קַדִּישָׁא, תַּמָּן אִשְׁתְּלִים. וְהָיָה יְיָ לִי

לֵאלֹהִים. בְּאַתַר דָּא, אֲסַלֵּק (אסתלק) מִדַּרְגָּא דָּא לְדַרְגָּא אָחֳרָא כְּדְקָא יָאוּת, וְתַמָּן אֶפְלַח פּוּלְחָנִיהּ.

רְבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סח) דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת גָּבְרוּ מֶנִּי פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם. הַא קְרָא קַשְׁיָא, דְּלָאו סוֹפֵיהּ רֵישֵׁיהּ, וְלָאו רֵישֵׁיהּ סוֹפֵיהּ. אֶלָּא דָּוִד בָּעָא עַל גַּרְמֵיהּ, וּלְבָתַר בָּעָא עַל כֻּלָּא. דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת גָּבְרוּ מֶנִּי. אָמַר דָּוִד, אֲנָא יָדָעְנָא בְּגַרְמֵי דְּחַבְנָא, אֲבָל כַּמָּה חַיָּיבִין אִינּוּן בְּעַלְמָא, דְּאִתְגַּבְּרוּ חוֹבַייהוּ עֲלַייהוּ יַתִּיר מִנִּי. הוֹאִיל וְכֵן, לִי (דף קנא ע״א) וּלְהוֹן, פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּחַיָּיבִין סַגִּיאִין בְּעַלְמָא, אִינּוּן סָלְקִין, עַד הַהוּא אֲתַר דְּסִפְרֵי דְּחַיָּיבַיָּא אִתְפַּתְחוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל ז) דִּינָא יָתִיב וְסִפְרִין פְּתִיחוּ, וְהַהוּא סֵפֶר (דִּינָא עֲלָהּ קָיְימָא), (נ״א לְעֵילָּא מֵרֵישֵׁיהּ דְּדָוִד אִיהוּ) בְּגִינֵי כָּךְ, דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת גָּבְרוּ מֶנִּי, וְעַל דָּא פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם.

יַעֲקֹב, כְּגַוְונָא דָּא בְּגִין כָּךְ לָא הֵימִין, אִי תֵּימָא דְּלָא הֵימִין בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא. אֶלָּא, דְּלָא הֵימִין בֵּיהּ בְּגַרְמֵיהּ, דְּיִלְמָא יֵחוּב, וְהַהוּא חוֹבָא, יִמְנַע לֵיהּ, דְּלָא יִתּוּב בִּשְׁלָם וְיִסְתַּלַּק נְטִירוּ מִנֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ, לָא הֵימִין בְּגַרְמֵיהּ. וְהָיָה יְיָ לִי לֵאלֹהִים, אֲפִילּוּ רַחֲמֵי, כַּד אִיתּוּב בִּשְׁלָם, אֲשַׁוִּי לְקַבְּלֵי לְדִינָא, בְּגִין (ס״א דְּהָא) דְּאַנָא פְּלַח קַמֵּיהּ תָּדִיר.

אָמַר רִבִּי אַחָא, אָמַר יַעֲקֹב, הַשְׁתָּא לָא אִצְטְרִיכְנָא לְדִינָא, כַּד אִיתוּב לְבֵית אַבָּא, אִתְכְּלִילְנָא בְּדִינָא וְאֶתְקַשַּׁר בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָאו הָכִי, אֶלָּא אָמַר, הַשְׁתָּא אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי, דִּינָא אִצְטְרִיכְנָא לְנַטְרָא לִי, עַד דְּאִיתוּב בְּשְׁלָם לְבֵית אַבָּא, אֲבָל כֵּיוָן דְּאִיתוּב בְּשְׁלָם, אִתְכְּלִילְנָא רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְאֶתְקַשַּׁר בְּקִשּׁוּרָא מְהֵימְנָא, לְאַכְלָלָא כֹּלָּא כְּחַד. וְהָאֱבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים. דְּהָא כְּדֵין יְהֵא כֹּלָּא קִשּׁוּרָא חָדָא, וְהַאי אֶבֶן אִתְבָּרְכָא מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, אִתְבָּרְכָא מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, בְּגִין (דף א) דְּאֶתֵּן מַעֲשְׂרָא מִכֹּלָּא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא כְּתִיב, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. וְאִי תֵּימָא דְּאַבְנָא דָּא, עִלָּאָה (על) כַּמָּה (קמ"ז ע"ב) אַבְנִין לְאַתַּר מוּתָבֵיהּ, לְמִשְׁרֵי עֲלַיְיהוּ, (נ"א הַאי דִּכְתִיב) וְהָא כְּתִיב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה, (נ"א עֶלְיוֹנָה מִבְּעִי לֵיהּ). בְּגִין (נ"א כֵּיוָן) דְּאָמַר (בראשית כח) אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים, הָכָא אָרִים לָהּ קָמָא עִלָּאָה, בְּגִין דְּתָלָא כָּל שְׁבָחָא דְּזֶה בָּהּ, דְּאֵין זֶה לְקַיְּימָא (לְתַתָּא) כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים. וְשַׁפִּיר. וְעַל דָּא אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה כְּתִיב. יְהֵיֶה בֵּית אֱלֹהִים לְעָלְמִין, בֵּית אֱלֹהִים, בֵּית יְיָ מִיבָּעֵי לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (עזרא א) לְכוֹנֵן אֶת בֵּית יְיָ. וְכֵן (תהלים קכב) בֵּית יְיָ נֵלֵךְ. אֶלָּא, אֲתַר דְּבֵי דִינָא אִיהוּ מִתְּרִין

סִטְרִין עִלָּאִין, מִסִּטְרָא דְיוֹבְלָא, דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים. וּמִסִּטְרָא דְיִצְחָק אֱלֹהִים.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יוֹבְלָא, אַף עַל גַּב דְּדִינִין (נְפִקִין) מִתְעָרִין מִינָּהּ, וְכֻלְּהוּ רַחֲמֵי (וְדִינִין), כָּל חֵידוּ מִינָּהּ נָפְקִין, וְהוּא חֶדְוָותָא (ס״א וְהוּא חֵירוּתָא) דְּכֹלָּא. אֶלָּא בֵּית אֱלֹהִים, סִטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, אִי לְטַב, בְּסִטְרָא (דְיוֹבְלָא) דְּשַׁמָּאלָא, אִתְעַר בֵּיהּ רְחִימוּתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. אִי לְבִישׁ, בְּסִטְרָא דְּשַׁמָּאלָא, אִתְעַר בֵּיהּ דִּינָא קַשְׁיָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה א) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה עַל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, וַדַּאי בֵּית אֱלֹהִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בֵּית אֱלֹהִים הַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים מח) קִרְיַת מֶלֶךְ רָב. אִית מֶלֶךְ סְתָם, וְאִית מֶלֶךְ רָב, וַדַּאי עַלְמָא עִלָּאָה, מֶלֶךְ רָב אִיהוּ, וְדָא הוּא (שם) קִרְיַת מֶלֶךְ רָב.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי חִזְקִיָּה, הֲווּ יָתְבֵי תְּחוֹת אִילָנֵי דַּחֲקַל אוֹנוֹ, אִדְמוּךְ רִבִּי חִיָּיא, חָמָא לֵיהּ לְאֵלִיָּהוּ, אָמַר מַקְסְטִיטוֹרָא דְמַר, חַקְלָא נָהִיר. אָמַר, הַשְׁתָּא אָתֵינָא לְאוֹדָעָא, דְּיִרוּשְׁלַם קָרִיב אִיהוּ לְאִתְחָרְבָא, וְכָל אִינּוּן קַרְתִּין דַּחֲכִימַיָּא. בְּגִין דְּיִרוּשְׁלַם דִּינָא אִיהוּ, וְעַל דִּינָא קָיְימָא, וְעַל דִּינָא אִתְחָרַב, וְהָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְסמא״ל עֲלָהּ, וְעַל תַּקִּיפֵי עַלְמָא, וְאָתֵינָא לְאוֹדָעָא לַחֲכִימַיָּא

דִּילְמָא יוֹרְכוֹן שְׁנֵי דִּירוּשָׁלֵם, דְּהָא כָּל זִמְנָא דְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתַּכַּח בָּהּ, הִיא קָיְימָא. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּקָיְימֵי עֲלָהּ, (תרי נוסחי אינון) כָּל זִמְנָא דְּאוֹרַיְיתָא אִתְעַר לְתַתָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי לָא אַעֲדֵי לְעֵילָּא, פָּסַק אוֹרַיְיתָא לְתַתָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי אִסְתַּלַּק (מינָהּ) מֵעָלְמָא.

וְעַל דָּא, כָּל זִמְנָא דְּחַכִּימַיָּא יֵיחֲדוּן בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, לָא יָכִיל סמא"ל בְּהוּ, דְּהָא כְּתִיב, (בראשית כז) הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו, דָּא הוּא אוֹרַיְיתָא עִלָּאָה, דְּאִקְרֵי קוֹל יַעֲקֹב, בְּעוֹד דְּהַהוּא קוֹל לָא פָּסַק, דִּבּוּר שָׁלְטָא וְיָכְלָא, וְעַל דָּא לָא אִצְטְרִיךְ אוֹרַיְיתָא לְמִפְסַק. (ל"ג ע"א) וְאִתְעַר (דף קנא ע"ב) רִבִּי חִיָּיא, וְאָזְלוּ וְאָמְרוּ מִלָּה דָּא לַחֲכִימַיָּא.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, כְּלָא יָדְעִין דָּא, וְהָכִי הוּא, דִּכְתִיב, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר, אִלֵּין אִנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, קַרְתָּא קַדִּישָׁא קָיְימָא עֲלַיְיהוּ, וְלָא עַל גַּבְרִין תַּקִּיפִין דְּעָלְמָא, הַיְינוּ דִּכְתִיב אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר וְגוֹ'.

(בראשית כט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי

סִתְרֵי תוֹרָה

(בראשית כט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדְרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ. בְּאֵר, דַּרְגָּא דְּאַדּוֹן כָּל הָאָרֶץ.

אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ. הַאי קְרָא אִתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּא. אֲבָל מִזְמוֹר לְדָוִד, אַמַּאי קָאָמַר שִׁירָה, אִי בְּגִין דִּבְרִיהּ אִיהוּ דְּקָם עֲלֵיהּ, קִינָה יִתִּיר מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא אַבְאִישׁ עֲלוֹי דְּבַר נַשׁ זְעֵיר מִקְּרִיבוֹי, מִדְּאָחֳרָא סַגִּי. אֶלָּא, מִזְמוֹר לְדָוִד, אָמַר שִׁירָה, וְהָכִי בָּעֵי דָּוִד, דְּחֲשִׁיב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לֵיהּ חוֹבוֹי לְהַהוּא עַלְמָא. כְּיוָן דְּחָמָא, דְּהָכָא בְּהַאי עַלְמָא בָּעֵי לְמִגְבֵּיהּ מִנֵּיהּ, חָדֵי.

בַּשָּׂדֶה, חֲמַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין. שְׁלשָׁה עֲדָרֵי צֹאן, תִּלַּת דַּרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, מִתְתַּקְּנָן עַל הַהוּא בֵּירָא, וְאִינּוּן, נֶצַ״ח וְהוֹ״ד וִיסוֹדָא דְּעָלְמָא. וְאִלֵּין מָשְׁכִין מַיָּא מִלְּעֵילָּא, וּמַלְיָין לְהַאי בֵּירָא.

בְּגִין דְּהַהוּא מְקוֹרָא, יְסוֹדָא דְּעָלְמָא, כַּד שָׁאֲרֵי בְּגוֹ הַהוּא בֵּירָא, עָבִיד פֵּירֵי וְנָבִיעַ תָּדִיר, וְאִתְמַלְיָא הַהוּא בֵּירָא מִנֵּיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְמַלְיָא, וַדַּאי (בראשית כט) כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים, אִלֵּין אִינּוּן כָּל אוּכְלוּסִין וּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, דְּכֻלְּהוּ שַׁקְיָין וְשָׂתָאן מֵהַהוּא בֵּירָא, וְכָל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ.

תוספתא

(בראשית כ״ט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כְּתִיב (ישעיה נא) שִׁמְעוּ אֵלַי רוֹדְפֵי צֶדֶק, אִינּוּן דְּתָבְעֵי רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אִינּוּן דְּאִתְדַּבְּקוּ בְּקִשּׁוּרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אִינּוּן דְּיַדְּעִין אָרְחוֹי דְּמַלְכָּא עִלָּאָה.

כַּד סְלִיקוּ תְּרִין, וְנָפְקוּ לֶקָדְמוּת חַד, מְקַבְּלִין לֵיהּ בֵּין תְּרִין דְּרוֹעִין. תְּרֵי נָחֲתֵי לְתַתָּא, תְּרִין אִינּוּן, חַד בֵּינַיְיהוּ. תְּרִין אִלֵּין מוֹתָבָא דִּנְבִיאֵי, אֲתַר דְּיָנְקֵי בֵּיהּ, חַד בֵּינַיְיהוּ, דְּאִיהוּ אִתְחַבַּר בְּכֻלָּא, הוּא נָטִיל כֻּלָּא.

תּוּ, דְּחָמָא דְּעִלָּאֵי מִנַּיהּ וְהָאֶבֶן גְּדוֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר. הֲווּ בְּעַלְמָא, דְּקָא דָּא אֶבֶן, דְּמִינָהּ כְּשִׁלֵּי בְּנֵי בָּרְחוּ, וְכֻלְּהוּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ. עָלְמָא, אֶבֶן נֶגֶף וְצוּר מִכְשׁוֹל, יַעֲקֹב עָרַק, דִּכְתִיב, (הושע יב) דְּקַיְימָא תָּדִיר עַל פִּי הַאי **וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה אֲרָם,** בְּאֵר, עַל מֵימֵרֵיהּ, לְמִתְבַּע **וְעָרַק בִּלְחוֹדוֹי. מִשֶּׁה עָרַק,** דִּינָא דְּכָל עַלְמָא, דְּלָא יֵחוּת מְזוֹנָא וְטַב לְעָלְמָא.

דִּכְתִיב, (שמות ב) **וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַּרְעֹה, וְעָרַק בִּלְחוֹדוֹי. וְדָוִד בָּרַח, כָּל אִינּוּן שׁוּלְטָנֵי אַרְעָא, וְכָל אִינּוּן גִּיבָּרֵי אַרְעָא, וְרֵישֵׁי הוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, כֻּלְּהוּ עָרְקִין עִמֵּיהּ וְסָחֲרִין לֵיהּ, מִימִינֵיהּ וּמִשְּׂמָאלֵיהּ, לְנַטָּרָא לֵיהּ מִכָּל סִטְרִין, כֵּיוָן דְּחָמָא שִׁבְחָא דָּא, אָמַר שִׁירְתָּא.**

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֻּלְּהוּ אִתְעָרוּ בְּהַאי בְּאֵר. וְדָוִד אַמַּאי לָא אַעֲרַע בֵּיהּ. אֶלָּא, דָּוִד מָאנֵי דְּבָבוּ, הֲוָה לְקַבְלֵיהּ, (דְּבֵירָא) **בְּהַהוּא זִמְנָא, וּבְגִין כָּךְ, לָא אַעֲרַע בֵּיהּ. לְיַעֲקֹב וּמֹשֶׁה, בְּחֶדְוָה קַבִּיל לוֹן הַאי בְּאֵר, וּבָעָא**

תוספתא

הַהוּא בֵּירָא קַדִּישָׁא קָאִים תְּחוֹתַיְיהוּ, חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ. מֵהַאי בֵּירָא מִתְשַׁקְיָין עֲדָרַיָּא, כָּל אִינּוּן רְתִיכִין, כָּל אִינּוּן מָארֵי גַּדְפִּין. ג׳ קָיְימִין רְבִיעִין (קַיְימִין) עַל הַאי בֵּירָא, הַאי בֵּירָא מְנַיְיהוּ אִתְמְלֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כט) כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְגו׳. דָּא אדנ״י אִתְקְרֵי, עַל דָּא כְּתִיב, (דברים ג) אֲדֹנָי אֱלֹהִים אַתָּה הַחִילוֹתָ, וּכְתִיב, (דניאל ז) וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי. אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. (ע״כ תוספתא)

לְאִתְקָרְבָא בַּהֲדַיְיהוּ, וְעַל דָּא כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹן הַאי בְּאֵר סְלִיקוּ מַיָּא לְגַבַּייהוּ, כְּאִתְתָּא דְּחַדְיָאת עִם בַּעֲלָהּ.

וְאִי תֵּימָא הָא אֲלִיָּהוּ בָּרַח וְלָא אַעֲרַע בֵּיהּ, אַמַּאי. אֶלָּא, אֲלִיָּהוּ לְתַתָּא מִן בְּאֵר הוּא, וְלָא לְעֵילָא, כְּמָה דְּהַוּוּ מֹשֶׁה וְיַעֲקֹב, וּבְגִין כָּךְ (מ״ז ע״ב), מַלְאָךְ אִיהוּ, וְעַבִיד שְׁלִיחוּתָא, וּבְגִין דְּיַעֲקֹב וּמֹשֶׁה, לְעֵילָא אִינוּן מִן הַבְּאֵר, בְּאֵר חָדֵי לְגַבַּייהוּ, וְסָלִיק לְקַבְלָא לוֹן, כְּאִתְתָּא דְּחָדַאת לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ, וּמְקַבְלָא לֵיהּ.

וַיַּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה, רָזָא אִיהוּ, דְּחָמָא הַאי בְּאֵר לְעֵילָא, דָּא כְּגַוְונָא דָּא, כְּתִיב, (בראשית כט) שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ, אִי אִינוּן (דף קנב ע״א) שְׁלֹשָׁה, אַמַּאי כְּתִיב, (בראשית כט) וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים. אֶלָּא, אִינוּן שְׁלֹשָׁה, דָּרוֹם, מִזְרָח, צָפוֹן. דָּרוֹם מֵהַאי סִטְרָא, וְצָפוֹן מֵהַאי סִטְרָא, וּמִזְרָח בֵּינַייהוּ, וְאִלֵּין קָיְימִין עַל הַאי בְּאֵר וְאַחִידָן לֵיהּ, וּמַלְיָין לֵיהּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין, (בראשית כט) כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים קד) יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי.

וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. (בראשית כט) וְגָלְלוּ אֶת

סִתְרֵי תוֹרָה

וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים, וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה הָעֲדָרִים, לָא כְּתִיב, אֶלָּא כָּל

הָאֶבֶן, מַעֲבִירִין מִינָהּ תְּקִיפוּ דְּדִינָא קַשְׁיָא, הַהוּא דְּגָלִיד וְקָרִישׁ, דִּכְדֵין (ס"א מַיִן דִּיכְרִין) אִקְרֵי אֶבֶן, וְלָא נָפְקֵי מִינָהּ מַיָּא לְבַר. וְכַד אִינּוּן נַחֲלִין אַתְיָין, אִתְתַּקָּף דָּרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא, וְלָא יָכְלָא צָפוֹן לְמִקְרַשׁ מַיִן, כְּהַאי נַהֲרָא, כַּד מֵימוֹי סַגִּיאִין, לָא גְלִידִין וְקָרְשֵׁי מַיָּא, כְּנַהֲרָא דְּמֵימוֹי זְעִירִין.

וְעַל דָּא, כַּד אִינּוּן נַחֲלִין אַתְיָין, אִתְתַּקָּף (כ"ט ע"ב) דָּרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא, וּמַיִן אִשְׁתַּרְיָין, וְנָגְדִין וְאַשְׁקְיָין עֲדָרַיָּיא, כְּמָה דְּאָמְרָן דִּכְתִיב יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי. (בראשית כט) וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר, לִמְקוֹמָהּ, בְּגִין דְּעַלְמָא אִצְטְרִיךְ דִּינָא דִּילָהּ, דְּתֶהֱוֵי בְּדִינָא לְאוֹכָחָא בֵּיהּ חַיָּיבַיָּא.

הָעֲדָרִים, מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין לְעֵילָא, וּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין לְתַתָּא, אִלֵּין בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן לְעֵילָא, וְאִלֵּין בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין לְתַתָּא, אִלֵּין וְאִלֵּין מִיָּד (בראשית כט) וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר, מְגַנְדְּרִין לָהּ, וּמַעַבְרִין לָהּ מִן קוּדְשָׁא וְאִסְתַּלִּיק מִן דִּינָא. מִיָּד וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן, נָטְלוּ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי לְעֵילָא, וְנָטְלֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא.

לְבָתַר וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן, עַל מֵימְרָא, דְּהַאי בְּאֵר, לְאִתְעַטָּרָא (ס"א לְאִתְעַתְּדָא) קַמֵּיהּ, וּלְמִתְבַּע דִּינָא דְּעַלְמָא, לְאִתְנַהֲגָא עַלְמָא בְּדִינָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ דְּהָא לָא יָכִיל עַלְמָא לְמֵיקַם אֶלָּא עַל דִּינָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא בְּקִשׁוֹט וּזְכוּ.

כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים יַעֲקֹב, לָא אִצְטְרִיךְ לְהַאי אֶבֶן סִיּוּעָא אָחֳרָא, מַה כְּתִיב (בראשית כט) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיְגַל אֶת הָאֶבֶן. וַיְגַל וְגָלְלוּ, וְלָא כְּתִיב וַיָּסַר

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב כַּד הֲוָה יָתִיב עַל בֵּירָא, וְחָמָא מַיָּא דְּסָלְקִין לְגַבֵּיהּ, יָדַע דְּתַמָּן תִּזְדַּמֵּן לֵיהּ אִתְּתֵיהּ. וְכֵן בְּמשֶׁה, כַּד יָתִיב עַל בֵּירָא, כֵּיוָן דְּחָמָא דְּמַיָּא סַלְקִין לְגַבֵּיהּ, יָדַע דְּאִתְּתֵיהּ אִזְדַּמְּנַת לֵיהּ תַּמָּן, וְהָכִי הֲוָה לֵיהּ לְיַעֲקֹב, דְּתַמָּן אִזְדַּמִּינַת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ, כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית כט) **עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרָחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן, וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רָחֵל** וגו׳. **מֹשֶׁה, דִּכְתִיב,** (שמות ו) **וַיָּבֹאוּ הָרוֹעִים וַיְגָרְשׁוּם** וגו׳, **וְתַמָּן אִזְדַּמְּנַת לֵיהּ צִפּוֹרָה,** (דף קנב ע״ב) **בְּגִין דְּהַהוּא בְּאֵר גָּרְמָא לוֹן.**

וְהַסִּירוּ. אֶלָּא וְגָלְלוּ, הַיְינוּ עַרְבוּבָא דְשָׁטָן, דִּמְעָרְבְּבִין לֵיהּ, דְּלָא יָכִיל לְקַטְרְגָא. וְיַעֲקֹב בִּלְחוֹדֵיהּ, לָא אִצְטְרִיךְ לְסִיּוּעָא אָחֳרָא, אֶלָּא אִיהוּ בִלְחוֹדֵיהּ, דְּהָא שְׁלִימוּ דַּאֲבָהָתָא הֲוָה יַעֲקֹב, דְּכֵיוָן דְּיָכִיל בֵּיהּ בְּעֵשָׂו בְּהַאי עָלְמָא יָכִיל לְעֵילָא. וּבְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ עוֹבָדָא.

תֵּרִין עָלְמִין אַחְסִין יַעֲקֹב, חַד עָלְמָא דְּאִתְגַּלְיָא, וְחַד עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא כְּגַוְונָא דִלְהוֹן מַמָּשׁ, מֵחַד נָפְקוּ שִׁית שִׁבְטִין, וּמֵחָד נָפְקוּ תֵּרִין שִׁבְטִין. עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא אַפִּיק שִׁית סִטְרִין, עָלְמָא דְּאִתְגַּלְיָא אַפִּיק תֵּרִין, וְאִינוּן תֵּרִין כְּרוּבִין דְּתִתְחוֹתָהּ, וְיַעֲקֹב בֵּין תֵּרִין עָלְמִין אִשְׁתַּכַּח, בְּדִיוּקְנָא דִלְהוֹן מַמָּשׁ, וּבְגִין כָּךְ כָּל מִלּוֹי דְּלֵאָה הֲווּ בְּאִתְכַּסְיָא, וּדְרָחֵל בְּאִתְגַּלְיָא.

תָּא חֲזֵי הַאי בְּאֵר, שֶׁבַע זִמְנִין כְּתִיב בְּפָרְשָׁתָא דָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ רָמֵז לְשֶׁבַע. וְהָכִי אִקְרֵי בְּאֵר שֶׁבַע, (וּבְגִין) בְּאֵר דָּא, אִדְכַּר שֶׁבַע זִמְנִין בְּפָרְשָׁתָא דָּא. דִּכְתִיב, (בראשית כט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה. כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא. וְהָאֶבֶן גְּדוֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר. וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וְגוֹ' מֵעַל פִּי הַבְּאֵר. וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר. וְגָלַלוּ אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר. וַיְגַל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר. הָא שִׁבְעָה. וּבְוַדַּאי דְּהָכִי הוּא.

בְּמשֶׁה לָא כְּתִיב אֶלָּא זִמְנָא חָדָא, דִּכְתִיב, (שמות ב) וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּגִין דְּמשֶׁה, (כ"ד ע"א) אִתְפָּרַשׁ מִכֹּל וְכֹל מִבֵּיתָא דִּלְתַתָּא, וְיַעֲקֹב לָא אִתְפָּרַשׁ כְּלָל. בְּמשֶׁה חַד, כְּמָה דִכְתִיב, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמָּתִי. אַחַת הִיא לְאִמָּהּ. וּבְגִין כָּךְ משֶׁה מָאֲרִיהּ דְּבֵיתָא הֲוָה, וְאִסְתַּלַּק לְעֵילָּא, בְּמשֶׁה כְּתִיב, (שמות ב) וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר, בְּיַעֲקֹב וַיַּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה, וְלָא כְּתִיב וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר.

דָּבָר אַחֵר (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט (שם) עֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. אַשְׁרֵי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לוֹן אוֹרַיְיתָא דִּקְשׁוֹט לְאִשְׁתַּדָּלָא בָּהּ יְמָמָא וְלֵילְיָא. דְּהָא כָּל מַאן

דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִית לֵיהּ חֵירוּ מִכֹּלָּא, חֵירוּ מִן מוֹתָא דְּלָא יָכְלָא לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. בְּגִין דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא וְאִתְאַחִיד בָּהּ, אִתְאַחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְאִי אַרְפֵּי גַּרְמֵיהּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, הָא אִילָנָא דְּמוֹתָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, וְאִתְאַחִיד בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כד) הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה. הִתְרַפִּיתָ, אִי אַרְפֵּי יְדוֹי מֵאוֹרַיְיתָא.

בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה, מַאי צַר כֹּחֶכָה. צַר כֹּחַ כֹּה, דְּהָא אִיהִי תְּדִיר לִימִינָא. וּנְטִירוּ דִּילָהּ תְּדִיר עַל בַּר נָשׁ כַּד אָזִיל בְּאוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, וּכְדֵין דָּחֵי לֵיהּ לָרַע לְבַר דְּלָא יִקְרַב לְגַבֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, וְלָא יָכִיל לְקַטְרְגָא לֵיהּ. וְכַד בַּר נָשׁ אַסְטֵי מֵאָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא וְאִתְרַפֵּי מִנָּהּ, כְּדֵין צַר כֹּחַ כֹּה, בְּגִין דְּהַהוּא רַע, דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְדָחֵי לֵיהּ לְהַאי כֹּה לְבַר, עַד דְּדָחִיק לֵיהּ אַתַּר בְּעָקוֹ.

דָּבָר אַחֵר צַר כֹּחֶכָה, דְּכַד בַּר נָשׁ אָחִיד בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְרָחִים לְעֵילָּא וְאִתְרָחִים לְתַתָּא, וְרָחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב יב) וַיְיָ אֲהֵבוֹ, דְּהֲוָה רָחִימוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָחִים לֵיהּ. וְכַד בַּר נָשׁ אַסְטֵי מֵאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין צַר כֹּחַ כֹּה, צַר דִּילֵיהּ, וּמָארֵי דְּבָבוּ אִיהוּ לְגַבֵּיהּ, וְשַׁלִּיט עֲלוֹי

הַהוּא דְּאִקְרֵי רַע. עַד דְּמִקַּטְרֵג בֵּיהּ בְּהַאי עַלְמָא, וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, הַאי רַע דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, שַׁלִּיט עַל עַלְמָא בְּכַמָּה סִטְרִין. וְכַמָּה שָׁלְטָנוּ אִית לֵיהּ בְּעַלְמָא, וְאִיהוּ חִוְיָא תַּקִּיפָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם, וְכָשְׁלִין בֵּיהּ בְּנֵי עַלְמָא, וּמָשְׁכֵי לֵיהּ עֲלַיְיהוּ, עַד דְּאַפִּיק לוֹן נִשְׁמָתַיְיהוּ.

וְתָא חֲזֵי, כַּד אִיהוּ שַׁלִּיט, שַׁלִּיט עַל גּוּפָא. (שלח לך קע"ב ע"ב) וְכֵיוָן דְּעַל גּוּפָא שַׁלִּיט, נִשְׁמָתָא נָפְקָא מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּגוּפָא אִסְתָּאַב, וְנִשְׁמָתָא סָלְקָא. וְלָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ עַד דְּנָטִיל רְשׁוּ. וְכַמָּה אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרֵיהּ, וְשָׁלְטִין עַל עָלְמָא. וְהָא תְּנִינָן דְּכָל עוֹבָדִין דְּעַלְמָא דְּאִתְעֲבִידוּ, וְשָׁלְטֵי בְּהוּ, וְאִית לֵיהּ מְמַנָּן וְשַׁמָּשִׁין, כְּלְהוּ שַׁמָּשִׁין בְּעוֹבָדִין דְּעָלְמָא.

וְעַל דָּא אִיהוּ קֵץ דְּשִׁמְאלָא, וְהָא (ס"ב ע"ב) אוּקְמוּהָ, דְּאִית קֵץ לִימִינָא, וְאִית קֵץ לְשִׂמְאלָא, וְהַאי קֵץ דְּשִׂמְאלָא, אִיהוּ קֵץ כָּל בָּשָׂר. קֵץ כָּל בָּשָׂר אִקְרֵי, קֵץ כָּל רוּחָא לָא אִקְרֵי, וְרָזָא דְּמִלָּה, דָּא אִיהוּ קֵץ (כָּל בָּשָׂר) וְדָא אִיהוּ קֵץ, דָּא קֵץ עַל (ס"ב ע"ב) בְּשָׂרָא וְדָא עַל רוּחָא. בְּגִין כָּךְ, דָּא פְּנִימִי וְדָא חִיצוֹן. דָּא יְמִינָא, וְדָא שְׂמָאלָא. דָּא קַדִּישָׁא, וְדָא מְסָאֲבָא. וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְתָא חֲזֵי, רָזָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּמְהֵימְנוּתָא, רָזָא דְּעַלְמָא

דְּדִכּוּרָא וְעַלְמָא דְנוּקְבָא, וְכָל קְדוּשָׁא דְקַדִּישִׁין בֵּיהּ, וְכָל רָזֵי דִמְהֵימְנוּתָא מֵהָכָא נָפְקוּ. וְכָל חַיִּין וְכָל חֵירוּ וְכָל טָבִין וְכָל (דף קנג ע״א) נְהוֹרִין מֵהָכָא אִינּוּן, וְכָל בִּרְכָאן וְטַלֵּי נְדָבָאן וְכָל רְחִימוּ דְרְחִימוּתָא כֻּלָּא מִסִּטְרָא דָּא, רָזָא דְּדָרוֹם.

מִסִּטְרָא דְצָפוֹן מִתְפַּשְׁטֵי דַּרְגִּין, עַד דְּמָטָא לְתַתָּא קַסְטוּפָא דְּדַהֲבָא, בְּסִטְרָא מְסָאֲבָא, לְכִלּוּכָא דְמָסָאב, וְאָחִיד לְהַאי לְעֵילָּא וְאָחִיד לְהַאי לְתַתָּא, וְהָכָא מִזְדַּוְוגֵי דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא, וְאִינּוּן רוֹכֵב נָחָשׁ, רָזָא דְּדְכַר וְנוּקְבָא, וְרָזָא דָא עֲזָאזֵ״ל.

וּמֵהָכָא מִתְפָּרְשִׁין דַּרְגִּין, וְנָפְקִין כַּמָּה סִטְרִין לְעַלְמָא, דְּמִתְפַּשְׁטִין מֵהָכָא, וְשָׁלְטִין עַל עַלְמָא, וְכִלְהוּ סִטְרֵי מְסָאֲבָא, וְרַבְרְבִין מִמַּנָּן גּוֹ עַלְמָא. תָּא חֲזֵי, עֵשָׂו כַּד נָפַק לְעַלְמָא, כּוּלֵיהּ סוּמְקָא כְּוַרְדָא, בְּשַׂעֲרָא כְּגַוְונָא דְּשָׂעִיר, וּמִתַּמָּן אַלּוּפִין מִמַּנָּן תְּרֵיסִין (ס״א תְּרֵיסָר) דְּשָׁלְטִין בְּעַלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, (תהלים קו) אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט, דְּנָטְרֵי מְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ מִשְׁפָּט. וּבָעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְנַטְרָא דְּלָא יִסְטֵי לְאוֹרְחָא אָחֳרָא, אֶלָּא דְּיֵהָא נָטִיר מִשְׁפָּט, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ מִשְׁפָּט, דְּכָל אָרְחוֹי מִשְׁפָּט.

(תהלים קו) עוֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת, וְכִי בְּכָל עֵת יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד צְדָקָה. אֶלָּא, מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, וְעָבִיד צְדָקָה עִם אינוּן דְּאִצְטְרִיכוּ לָהּ, דְּכָל מַאן דְּעָבִיד צְדָקָה עִם מִסְכֵּנָא, אַסְגֵּי הַהִיא צְדָקָה לְעֵילָּא וְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בִּצְדָקָה, הַהִיא צְדָקָה דְּעָבִיד, סָלִיק לְעֵילָּא, וּמָטָא לְעֵילָּא לְהַהוּא אַתְרָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ רְתִיכָא עִלָּאָה. וְאַמְשִׁיךְ בִּרְכָאן לְהַהוּא אֲתַר, מִמַּבּוּעָא דְּכָל מַבּוּעִין. וּמֵהַהִיא צְדָקָה, אַמְשִׁיךְ וְאַרְבֵּי בִּרְכָאן לְכָל אינוּן תַּתָּאֵי, וּלְכָל רְתִיכִין וּלְכָל חֵילִין, וְכֻלְּהוּ אִתְבָּרְכָאן וְאִתּוֹסָפָן נְהוֹרִין, כְּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אִקְרוּ עֵת, וְדָא הוּא דִכְתִיב, עוֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּהַהוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אינוּן הַהוּ מָשְׁכֵי בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא, וְכַד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, עָאלוּ תְּחוֹת רְשׁוּ אָחֳרָא, וּבִרְכָאן אִתְמְנָעוּ מֵעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב הֲוָה תְּחוֹת רְשׁוּ קַדִּישָׁא, כֵּיוָן דְּנָפַק מֵאַרְעָא, עָאל בִּרְשׁוּ אָחֳרָא, וְעַד לָא עָאל תְּחוֹת רְשׁוּ אָחֳרָא, אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחֶלְמָא, וְחָמָא כָּל מַה דְּחָמָא, וַאֲזִלוּ עִמֵּיהּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, עַד

דְּיָתִיב עַל בֵּירָא. וְכֵיוָן דְּיָתִיב עַל בֵּירָא, סְלִיקוּ מַיָּא לְגַבֵּיהּ, וְכֵן הֲוָה מֹשֶׁה, דְּמִתַּמָּן אִזְדַּמְּנַת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ. רָזָא דְּמִלָּה, בֵּירָא לָא סָלְקָא, אֶלָּא כַּד חָמָא קִשְׁרָא דִּילֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ.

וְאָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּל הָנֵי קְרָאֵי קַשְׁיָין אַהֲדָדֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, וְלָבָן בְּחָרָן הֲוָה יָתִיב, אַמַּאי נָטִיל מִתַּמָּן, דִּכְתִיב וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי קֶדֶם. וּמִנָּלָן דִּבְחָרָן הֲוָה דִּיּוּרֵיהּ דְּלָבָן, דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי מֵאַיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן אֲנָחְנוּ. וַיֹּאמֶר הַיְדַעְתֶּם אֶת לָבָן בֶּן נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ. מַשְׁמַע דְּדִיּוּרֵיהּ דְּלָבָן, בְּחָרָן הֲוָה.

אֶלָּא, יַעֲקֹב אָמַר, אֲנָא בָּעִינָא לְמֵיעַל בִּשְׁכִינְתָּא, בְּגִין דִּבְעִינָא לְאִזְדַּוְּוגָא. אַבָּא כַּד אִתְנְסִיב וְשָׁדַר לְעַבְדָּא, אַשְׁכַּח עִינָא דְּמַיָּא, וּכְדֵין אִזְדַּמְּנַת לֵיהּ לְאַבָּא אִתְּתָא. וְהָא בְּאַתַר דָּא, לָא אַשְׁכַּחְנָא לָא עֵינָא וְלָא בֵּירָא וְלָא מַיָּא, וּמִיָּד וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי קֶדֶם, וְתַמָּן אִזְדַּמְּנַת לֵיהּ בֵּירָא, כִּדְקָאֲמָרָן, וְאִזְדַּמְּנַת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, חָרָן תַּמָּן הֲוָה וַדַּאי, וְהַאי בֵּירָא בְּחַקְלָא הֲוָה. דְּאִי לָאו הָכִי, אַמַּאי כְּתִיב, (בראשית כט)

וַתָּרֶץ וַתַּגֶּד לְאָבִיהָ, אֶלָּא בְּגִין דְּהַוָה סָמִיךְ לְמָתָא.
וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב דְּאִזְדַּמְּנַת לֵיהּ עַל בִּירָא
אִתְתָּא, אַמַּאי לָא אִזְדַּמְּנַת לֵיהּ לְאָה, דְּהָא
קָיְימָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב כָּל אִינּוּן שִׁבְטִין. אֶלָּא לְאָה, לָא בָּעָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַוּוגָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב בְּאִתְגַּלְיָא,
דְּכְתִיב, (בראשית כט) וַיְהִי בַבֹּקֶר וְהִנֵּה הִיא לֵאָה, (מִכְלַל) דְּהָא
קוֹדֶם לָכֵן לָא אִתְגַּלְיָא מִלָּה.
וְתוּ, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֵינָא וְלִבָּא דְיַעֲקֹב בְּשַׁפִּירוּ דְּרָחֵל,
לְמֶעְבַּד דִּיּוּרֵיהּ תַּמָּן, וּבְגִינָהּ (דף קנג ע"ב) אִזְדַּוּוגַת לֵיהּ
לֵאָה, וְאוֹקִימַת כָּל אִינּוּן שִׁבְטִין. בַּמֶּה יָדַע יַעֲקֹב מַאן
הִיא רָחֵל. אֶלָּא דְּאִינּוּן רַעְיָין אָמְרוּ לֵיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית
כט) וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאן.
תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, וַיֹּאמֶר (בראשית כט) אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים
בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה, וְכִי מַה דַּעְתֵּיהּ דְּיַעֲקֹב דְּלָא
קָאֲמַר עֶשֶׂר יַרְחִין אוֹ שַׁתָּא חָדָא, אֶלָּא שֶׁבַע שָׁנִים
אַמַּאי. אֶלָּא יַעֲקֹב בְּחָכְמְתָא עֲבַד. בְּגִין דְּלָא יֵימְרוּן,
דִּבְגִין תִּיאוּבְתָּא דְּשַׁפִּירוּ דְּרָחֵל עֲבַד, אֶלָּא בְּגִין חָכְמְתָא,
דְּסִיהֲרָא בַּת שֶׁבַע שְׁנִין הִיא. וְכֻלְּהוּ שֶׁבַע שְׁנִין עִלָּאִין,
שָׁרוּ עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב עַד לָא נָסִיב לָהּ לְרָחֵל לְמֵיתַב גַּבָּהּ
כְּדְקָא יָאוֹת. דְּהָא יַעֲקֹב נָטַל כֻּלְּהוּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר
אַתָּא לְגַבָּהּ, בְּגִין לְאִשְׁתַּכָּחָא אִיהוּ שָׁמַיִם, וְאִיהִי אָרְעָא.

וְרָזָא דִמְלָה, וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים, מַאי כְּיָמִים אֲחָדִים, אֶלָּא, כְּלְהוּ שֶׁבַע שְׁנִין שָׁקִיל לוֹן בְּעֵינוֹי, כְּאינוּן עִלָּאִין. דְּאינוּן אֲחָדִין דְּלָא מִתְפָּרְשָׁאן, (צ״ה ע״ב) וְכֻלְּהוּ חַד, דְּמִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא. בְּאַהֲבָתוֹ אוֹתָהּ, לְאִשְׁתַּכָּחָא כְּגַוונָא עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, דְּאָפִילוּ לָבָן רָמַז לֵיהּ בְּאינוּן שֶׁבַע, וְלָא יָדַע מַאי קָאָמַר, דְּפָתַח וְאָמַר טוֹב, דִּכְתִיב, (בראשית כט) טוֹב תִּתִּי וגו׳. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָכִי הוּא וַדַּאי, פָּלַח שֶׁבַע שְׁנִין, לְאִזְדַּוּוגָא בִּשְׁמְטָה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזֵי, בְּכָל אַתַר יוֹבְלָא סָתִים דְּלָא אִתְגַּלְיָא וּשְׁמְטָה אִתְגַּלְיָא. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְיַעֲקֹב פָּלַח שֶׁבַע שְׁנִין קַדְמָאִין, נָפְקָא קָלָא וְאָמַר, יַעֲקֹב, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם כְּתִיב, עוֹלָם סָתִים דְּלְעֵילָּא יוֹבְלָא מִתַּמָּן שֵׁירוּתָא. דְּאִלֵּין דְּאינוּן סְתִימִין, דְּלָא אִתְגַּלְיָא לוֹן מִן יוֹבְלָא אינוּן. בְּגִין כָּךְ אִסְתִּימוּ מִיַּעֲקֹב, דְּלָא יָדַע, דְּחָשַׁב דְּהָא מִן שְׁמְטָה אינוּן. וּבְגִין דְּיַעֲבִיד שֵׁירוּתָא מֵעוֹלָם דְּלְעֵילָּא, אִתְכַּסְיָין מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּיוֹבְלָא אִיהוּ סָתִים, וּלְבָתַר דַּעֲבָרוּ שְׁנֵי יוֹבְלָא דְּאִתְכַּסְיָיא, עֲבַד שְׁנֵי שְׁמְטָה דְּאִתְגַּלְיָין, (פקודי רנ״ו ע״ב) וְאִתְעַטַּר בְּתֵרִין עָלְמִין וְאָחִיד לוֹן. תָּא חֲזֵי, לֵאָה אוֹלִידַת שִׁית בְּנִין וּבַרְתָּא חָדָא. וְהָכִי אִתְחֲזֵי, דְּהָא שִׁית סִטְרִין קַיְימִין עֲלָהּ וְאִלֵּין שִׁית,

וּבְרַתָּא חָדָא, בְּרָזָא עִלָּאָה נָפְקָא. רָחֵל אוֹלִידַת תְּרֵין צַדִּיקִים. וְהָכִי אִתְחֲזֵי, הָא שְׁמָטָה, דְּבֵין תְּרֵי צַדִּיקֵי יָתְבָא לְעָלְמִין, דִּכְתִיב, צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ, צַדִּיק לְעֵילָא וְצַדִּיק לְתַתָּא. צַדִּיק לְעֵילָא, מִגֵּיהּ נָגְדָן מַיִן עִלָּאִין. צַדִּיק לְתַתָּא, מִגֵּיהּ נָבְעָא נוּקְבָא מַיָּא לְגַבֵּי דְכוּרָא, בְּתִיאוּבְתָּא שְׁלִים. צַדִּיק מִסְטָרָא דָא, וְצַדִּיק מִסְטָרָא דָא, כְּמָא דְּדְכוּרָא לְעֵילָא יָתִיב בֵּין תְּרֵי נוּקְבֵי, הָכִי נָמֵי נוּקְבָא לְתַתָּא יָתְבָא בֵּין תְּרֵי צַדִּיקִי.

וְעַל דָּא, יוֹסֵף וּבִנְיָמִין תְּרֵין צַדִּיקִין נִינְהוּ. יוֹסֵף זָכָה לְמֶהֱוֵי צַדִּיק לְעֵילָא, בְּגִין דְּנָטַר אָת קַיָּימָא. בִּנְיָמִין אִיהוּ צַדִּיק לְתַתָּא, לְאִתְעַטָּרָא שְׁמָטָה בֵּין תְּרֵי צַדִּיקֵי, יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וּבִנְיָמִין הַצַּדִּיק.

וְכִי בִּנְיָמִין צַדִּיק הֲוָה, אִין. דְּכָל יוֹמוֹי לָא חָטָא בְּהַאי אָת קַיָּימָא, וְאַף עַל גַּב דְּלָא אִזְדַּמַּן לֵיהּ עוֹבָדָא כְּיוֹסֵף. אִי הָכִי, אַמַּאי אִקְרֵי צַדִּיק. אֶלָּא כָּל יוֹמוֹי דְּיַעֲקֹב הֲוָה בְּאֶבְלָא דְּיוֹסֵף, לָא שְׁמֵשׁ עַרְסֵיהּ. וְאִי תֵּימָא דְּכַד אִתְנְטִיל יוֹסֵף מִיַּעֲקֹב, רַבְיָא הֲוָה וְלָא נְסִיב. וְאַתְּ אֲמַרְתְּ דְּלָא שְׁמֵשׁ עַרְסֵיהּ, אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּאִזְדַּוּוג לְבָתַר לָא בָּעָא לְשַׁמְּשָׁא עַרְסֵיהּ.

וְאַנַן הָכִי תְּנַן, בְּשָׁעָה דְּשָׁאִיל יוֹסֵף לְבִנְיָמִין, אָמַר לֵיהּ אִית לָךְ אִינְתּוּ. אָמַר לֵיהּ, אִין. אָמַר לֵיהּ אִית לָךְ

בְּנִין, אָמַר לֵיהּ אִין. וְהֵיךְ אִקְרוֹן, אָמַר לֵיהּ עַל שׁוּם אָחִי וְכוּ׳ (נ״א אָמַר לֵיהּ אִית לָךְ בְּנִין, אָמַר לֵיהּ זְמִינִין לִי. וְאֵיךְ יִתְקְרוֹן לָךְ, אָמַר לֵיהּ עַל שׁוּם אָחִי וְגוֹ׳) גֵּרָא וְנַעֲמָן וְגוֹ׳ דִּכְתִיב (בראשית מו) וּבְנֵי בִנְיָמִין בֶּלַע וָבֶכֶר וְגוֹ׳, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ דְּלָא שְׁמֵשׁ. (ס״א אֶלָּא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא). אָמַר לֵיהּ אִין, דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא לָא הֲווּ לֵיהּ. (ס״א לְבָתַר דְּיָצָא מִבֵּית הָאֲסוּרִין הֲווּ לֵיהּ) וְאִי תֵּימָא וּבְנֵי בִנְיָמִן בֶּלַע וָבֶכֶר. כַּד עָאלוּ לְמִצְרַיִם, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּכָל זִמְנָא דְּאִתְאַבֵּל יַעֲקֹב עַל יוֹסֵף לָא שְׁמֵשׁ עַרְסֵיהּ וְאוֹלִיד בְּנִין. וְאָמַר בִּנְיָמִן, הָא יוֹסֵף אָחִי, אַתְּ קַיְּימָא דְּאַבָּא הָוָה. דְּהָא בְּרִית סִיוּמָא דְּגוּפָּא אִיהוּ, כְּיוָן דְּאִיהוּ אִתְאֲבִיד, אֲנָא אֵהֵא נָטִיר (דף קנד ע״א) אַתְרֵיהּ דְּאָחִי.

וְאִי תֵּימָא, הָא בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְאֲבִיד, לָא הָוָה צַדִּיק. דְּצַדִּיק לָא הָוָה עַד דְּאָעַרַע עוֹבָדָא בֵּיהּ. אֶלָּא, כְּלְהוּ הָווּ יָדְעֵי מִיַּעֲקֹב. דְּיַעֲקֹב הָוָה יָדַע דְּאַתַּר דָּא יָרִית יוֹסֵף, וּבְגִינֵי כָךְ אוֹרִיךְ בִּלְבָן כָּל כָּךְ עַד דְּיִסְתַּיֵּים גּוּפָּא, וּמַאן הוּא סִיוּמָא דְּגוּפָּא, בְּרִית. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וְגוֹ׳, דְּהָא וַדַּאי הַשְׁתָּא אִשְׁתְּלִים גּוּפָּא, כְּיוָן דְּגוּפָּא אִשְׁתְּלִים, בְּעִינָא לְמֵיזַל. וּבְגִינֵי כָךְ בִּנְיָמִן יָדַע וְנָטַר אוֹרְחֵיהּ דַּאֲחוּי. כְּיוָן דְּאָתָא לְיוֹסֵף, וְאִשְׁתַּכַּח. בִּנְיָמִין הָדַר לְבֵיתֵיהּ, וְשִׁמֵּשׁ עַרְסֵיהּ (אָזְלֵי וְעָאלוּ) וְאוֹלִיד בְּנִין. וְעַל דָּא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ צַדִּיק לְתַתָּא, וְיוֹסֵף צַדִּיק לְעֵילָּא. וּבְגִינֵי כָּךְ, רָחֵל תְּרֵין בְּנִין אוֹלִידַת, וְלֵאָה שִׁית בְּנִין וּבְרַתָּא.

וְעַל דָּא, אִינּוּן שְׁבַע שְׁנִין קַדְמָאֵי אִתְכַּסְיָין, דְּלָא יָדַע בְּהוּ יַעֲקֹב בְּגִין דְּהַווּ דְּיוֹבְלָא, וְאִינּוּן דְּשְׁמִטָּה אִתְגַּלְיָין, וּבְשְׁמִטָּה דְּאִתְגַּלְיָא פָּלַח לְיוֹבְלָא דְּאִתְכַּסְיָא, דִּכְתִיב (בראשית כט) וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שֶׁבַע שָׁנִים. שֶׁבַע שָׁנִים סְתָם. בְּרָחֵל פָּלַח שֶׁבַע שְׁנִין עִלָּאִין, וְאִתְאַחִיד בְּהוּ בִּתְרֵי עָלְמִין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, מִגּוֹ דְּאִתְגַּלְיָא, אָתֵי בַּר נָשׁ לְסִתִימָאָה.

וְאִי תֵימָא, אִי הָכִי דְּשְׁנִין קַדְמָאֵי מִיּוֹבְלָא אִינּוּן, הָא בְּיוֹבְלָא כְּתִיב (ויקרא כה) שֶׁבַע שָׁנִים, שֶׁבַע פְּעָמִים. שֶׁבַע שָׁנִים שְׁכִיחֵי, שֶׁבַע פְּעָמִים (לָא שְׁכִיחֵי) אָן אִינּוּן. אֶלָּא, אִינּוּן שְׁבָעָה יוֹמִין דְּנָטַר בְּהִלּוּלָא דְּלֵאָה אַשְׁלִימוּ חוּשְׁבָּנָא, דְּהָא כָּל יוֹמָא (ס"א פַּעַם אַחַת וְשֶׁבַע אַחַת) (שֶׁבַע) אַחַת אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ. וְכָל שְׁבָעָה אִשְׁתְּלִים בְּשְׁבָעָה יוֹמִין, ז׳ בְּכָל יוֹמָא, דְּאִקְרֵי פַּעַם אַחַת.

וּבְרָחֵל לָא הֲוָה כֵּן, דְּלָא נָטַר ז׳ יוֹמִין, אֶלָּא שֶׁבַע שְׁנִין דְּפָלַח לְבָתַר. וְאִי תֵימָא, אִי הָכִי, שְׁנִין דְּשְׁמִטָּה הֲוָה לֵיהּ לְמִפְלַח קוּדָם, וּלְבָתַר לְאוְדַּוּוגָא בִּשְׁמִטָּה. אֶלָּא

כֵּיוָן דְּקַבִּיל עֲלֵיהּ לְמִפְלַח, כְּאִילּוּ פָּלַח לוֹן. אֲתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּזָכִינָא לְהַאי קְרָא, עַל הַהוּא אֲתַר כְּתִיב (ישעיה מב) ה׳ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר.

תּוּ אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְּאִתְּמַר לֵאָה אוֹלִידַת שִׁית בְּנִין וּבַרְתָּא חָדָא, הָכִי הוּא וַדַּאי, רָחֵל תְּרֵי בְּנִין וַדַּאי, בְּנֵי שְׁפָחוֹת אַרְבָּעָה, תִּקּוּנָא דְּלְהוֹן הֵיךְ קָיְימִי. אֶלָּא אִינּוּן אַרְבַּע (קנ״ח ע״א) קְשָׁרִים דְּאִקְרוּן אֲחוֹרַיִם, דִּכְתִיב (מלכים א ז) וְכָל אֲחוֹרֵיהֶם בָּיְתָה.

דְּהָא בִּדְרוֹעָא יְמִינָא תִּלַת (רמ״א ע״א) קְשָׁרִין. אֲבָל קִשְׁרָא חַד בְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ רַב וְאִיהוּ אָחוֹר, דְּאִשְׁתָּאַר לְבַר. וְכֵן חַד בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, וְכֵן חַד בִּירְכָּא יְמִינָא, וְכֵן חַד בִּירְכָּא שְׂמָאלָא. וְכַד אִתְתַּקַּן כֹּלָּא, אִשְׁתַּכְּחוּ כֻּלְּהוּ בָּיְתָה, לְקַיְימָא קְרָא דִּכְתִיב וְכָל אֲחוֹרֵיהֶם בָּיְתָה.

כָּל שְׁאָר קִשּׁוּרִין, כֻּלְּהוּ אִתְחַזְיָין בְּמֵישַׁר וְאִלֵּין נָפְקִין, לְבַר מִדְּרוֹעִין וּלְבַר מִירְכִין, לְאִתְחַזָּאָה בִּבְנֵי הַשְׁפָחוֹת, דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן בְּמִנְיָינָא, לָא חֲשִׁיבִי כִּבְנֵי רָחֵל וְלֵאָה. וּבְגִינֵי כָךְ נָפְקֵי לְבַר.

דָּבָר אַחֵר אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע, דְּכָל שְׁאָר קִשְׁרִין נָטְלֵי בְּגִינַיְיהוּ, וְאִלֵּין נָטְלֵי לוֹן. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָכִי הוּא וַדַּאי, (נ״א אָמַר רַבִּי אַבָּא דָּא לָאו דָּא) וְעַל דָּא כֹּלָּא מִתְתַּקַּן כְּחָדָא.

(בראשית כט) וַיַּרְא ה׳ כִּי שְׂנוּאָה לֵאָה וגו׳. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ. מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת, דָּא רָחֵל דְּאִיהִי עֲקָרָא דְּבֵיתָא. אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה, דָּא לֵאָה.

דָּבָר אַחֵר, מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת דָּא שְׂמִטָּה, דְּאִיהִי עֲקָרָא, דְּהַאי עַלְמָא, עֲלֵיהּ אִתְּדַבַּר. אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה, דָּא יוֹבְלָא. דְּכָל חֵידּוּ וְכָל חֶדְוָה דְּכֻלְּהוּ עַלְמִין בֵּיהּ תַּלְיָין. וְהַאי קָרָא, כְּלָלָא דִּכְלָלָא הוּא. בְּגִין דְּהַאי כְּלִיל כֹּלָּא, בְּרָזָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא סִיּוּמָא דִּקְרָא, הַלְלוּיָהּ.

וַיַּרְא ה׳ כִּי שְׂנוּאָה לֵאָה, וְכִי אַמַּאי הִיא שְׂנוּאָה, וְהָא בְּנֵי שְׂנוּאָה לָאו בְּנֵי מַעֲלְיָא נִינְהוּ. וַחֲזִינָן דְּכָל אִינּוּן בְּנֵי מַעֲלֵי מִלֵּאָה נָפְקוּ, וְאַתְּ אָמַרְתְּ כִּי שְׂנוּאָה לֵאָה. אֶלָּא, וַדַּאי יוֹבְלָא אִיהוּ תְּדִיר עַלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא, וְכָל מִילּוֹי לָאו (בְּנֵי) (דף קנד ע"ב) בְּאִתְגַּלְיָא נִינְהוּ, וּבְגִין כָּךְ, יַעֲקֹב אִתְכַּסְיָין מִנֵּיהּ כָּל עוֹבָדּוֹי.

תָּא חֲזֵי, עַלְמָא תַּתָּאָה בְּאִתְגַּלְיָא אִיהוּ, וְהוּא שִׁירוּתָא דְּכֹלָּא, לְסַלְקָא בְּדַרְגּוֹי. כְּמָה דְּחָכְמָה עִלָּאָה הוּא שִׁירוּתָא דְּכֹלָּא, הָכִי נָמֵי עַלְמָא תַּתָּאָה, חָכְמָה אִיהוּ, וְהִיא שִׁירוּתָא דְּכֹלָּא. וּבְגִין כָּךְ, קָרִינָן אַתָּה, (שמות קל״ח ע״ב) בְּגִין דְּאִיהוּ שְׂמִטָּה, וְאִתְגַּלְיָא.

וְעַלְמָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ יוֹבְלָא, קָרִינָא הוּא, דְּכָל מִלּוֹי בְּאִתְכַּסְיָא אינוּן. וְרָזָא דְּמִלָּה דִּלְעֵלָּה, דְּכְתִיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר יח) וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא מִגֵּיהּ בִּרְכָאן לְכֹלָּא. הוּא, עַלְמָא עִלָּאָה דְּאִתְכַּסְיָא תְּדִיר, וְיַעֲקֹב בְּמָה דְּאִתְכַּסְיָא לָא אִתְדַּבַּק בִּרְעוּתֵיהּ, אֶלָּא בְּמָה דְּאִתְגַּלְיָא, וְרָזָא דָּא דְּכְתִיב, (בראשית ב) וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ.

(בראשית כט) וַיַּרְא ה׳ כִּי שְׂנוּאָה לֵאָה. מֵהָכָא, דְּסָאנֵי בַּר נָשׁ עָרְיָין דְּאִמֵּיהּ, (וְאֲחוֹתֵיהּ) וְיִתְיַחֵד בַּר נָשׁ עִם אִמֵּיהּ בְּכָל אֲתַר וְלָא יִתְחַשָּׁשׁ. וְהָא אִתְעָרוּ, בֵּן מִתְיַחֵד עִם אִמּוֹ. וְכֹלָּא אִתְכַּסֵּי מִיַּעֲקֹב, דְּעַלְמָא עִלָּאָה לָא אִתְגַּלְיָא כְּלָל. תָּא חֲזֵי, בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב אִתְקְרֵיִים עַלְמָא, וְאִי תֵּימָא הָא בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב) בְּהִבָּרְאָם, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. אֶלָּא בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב אִתְקְרֵיִים אַבְרָהָם, דִּכְתִיב, (ישעיה כט) כֹּה אָמַר ה׳ אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם. וּמִקַּדְמַת דְּנָא הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּנֵי עָלְמִין וְחָרִיב לוֹן, כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב מִגֵּיהּ אִשְׁתַּכְלָלוּ עָלְמִין, וְלָא אִתְחָרְבוּ כְּקַדְמִיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מג) כֹּה אָמַר ה׳ בֹּרַאֲךָ יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ יִשְׂרָאֵל וגו׳.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב (שם)

שַׁלַּח אֶת בְּנִי וְיַעַבְדֵנִי, יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי בֵּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ל) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע.

לֵאָה, כַּד אוֹלִידַת לְרָאוּבֵן מַה כְּתִיב, (בראשית כט) וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ רְאוּבֵן. רְאוּבֵן סְתָם, בְּגִין דְּאִתְכְּלִיל בְּתַלַת סִטְרִין מִתְחַבְּרָן כְּחֲדָא, שִׁמְעוֹן וְלֵוִי. מַאי טַעְמָא לֵוִי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים א ז) לְיוֹת, חִבּוּרָא דְכָל סִטְרִין. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מֵהָכָא, דִּכְתִיב, (בראשית מט) יֶתֶר שְׁאֵת וְיֶתֶר עָז, כְּתַרְגּוּמוֹ בְּכִירוּתָא, כְּהוּנְתָּא, וּמַלְכוּתָא. וּמַלְכוּ בְּסִטְרָא דִגְבוּרָה אִיהוּ, וְעַל דָּא רְאוּבֵן סְתָם.

אָמַר רִבִּי אַבָּא רְאוּ בֵּן סְתָם, דְּאִתְכְּלִיל בְּשִׁמְעוֹן וְלֵוִי. לֵאָה הָכִי הֲוָה דַּעְתָּהּ. (ס"א רְעוּתָא) דִּכְתִיב, (בראשית כט) הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים. בְּגִין דְּהֲוָה תְּלָתָא דְּמִתְחַבְּרָן כְּחֲדָא.

וְתָא חֲזֵי, דְּהָכָא הוּא. דְּהָא רְתִיכָא עִלָּאָה, אַבָּהָן וְדָוִד מַלְכָּא דְּאִתְחַבַּר בְּהוּ,

סִתְרֵי תוֹרָה

מַתְנִיתִין. בְּנֵי עֶלְיוֹן, קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, בְּרִיכָן (ס"א בְּרִירָן) דְּעָלְמָא, מוֹחָא דְּאֶגוֹזָא. כְּנֶשׁוּ לְמִנְדַּע, הָא צַפְרָא נָחִית בְּכָל יוֹמָא, אִתְעַר בְּגִנְתָא. שַׁלְהוֹבָא דְּנוּרָא בְּגַוְּהָא. בִּידָהָא תְּלָתָא מַגְרוֹפִין שְׁנִינָן כְּחַרְבָּא. מַפְתְּחָן גְּנִיזִין בִּידָא יְמִינָא.

קָרֵי בְחַיִל וְאָמַר, מַאן מְנַכּוֹן דִּי נְהִירוּ אַנְפּוֹי, דִּי עָאל וְנָפַק

וְכֻלְּהוּ אַרְבַּע אִינּוּן רְתִיכִין עִלָּאִין, רָזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא, רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי, לְבָתַר יְהוּדָה דְּיָרִית מַלְכוּ, וְעַל דָּא, כֻּלְּהוּ בְּאָתַר דָּא.

וּכְתִיב (ס״א דָּא בָתַר דָּא דִּכְתִיב)

(בראשית כט) **הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה׳ וְגוֹ׳** (בראשית כט) **וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת, בְּגִין דְּהָכָא אִשְׁתַּכְלָלוּ אַרְבַּע סָמְכִין. הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה׳, מַאי טַעֲמָא אָמְרָה אוֹדֶה אֶת ה׳ בְּהַאי, וְלָאו בְּכֻלְּהוּ. אֶלָּא מֵהָכָא, כָּל זִמְנָא** (דף קנה ע״א) **דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, שְׁמָא קַדִּישָׁא לָאו שְׁלִים הוּא.**

תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּתִתְלַת בְּנִין הֲווּ עַד דְּאוֹלִידַת לִיהוּדָה, לָא שְׁלִים כְּרְסַיָּיא. וּבְגִינֵי כָךְ הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה׳, וְלָא בְּכֻלְּהוּ, וְעַל דָּא וְאִתְתַּקִּיף בְּאִילָנָא דְחַיֵּי, מָטָא בְּעַנְפּוֹי, אָחִיד בְּשָׁרְשׁוֹי, אָכִיל מֵאִיבֵּיהּ מָתִיק מִדּוּבְשָׁא, יָהִיב חַיִּין לְנַפְשָׁא, אַסְוָותָא לְגַרְמֵיהּ.

אִסְתַּמַּר מֵהַרְהוּרָא בִּישָׁא, מֵהַרְהוּרָא דְּמִשַּׁקֵּר בְּאִילָנָא דְחַיֵּי, מַסְאִיב נַהֲרָא וְנַחֲלָא מְקוֹרָא דְיִשְׂרָאֵל, דְּיָהִיב מוֹתָא לְנַפְשָׁא, וּתְבִירוּ לְגַרְמֵיהּ לֵית לֵיהּ קִיּוּמָא כְּלָל.

הַרְהוּרָא דְּמַסְאִיב הַהוּא מְקוֹרָא דִילֵיהּ, עָבִיד אִילָנָא דְשִׁקְרָא, בְּגִין דְּהַהוּא הַרְהוּרָא סָלְקָא, וְאַחְלַף נַפְשָׁא תְּחוֹת נַפְשָׁא. אִילָנָא דְחַיֵּי אִסְתַּלַק, וְאִילָנָא דְמוֹתָא אִתְתַּקִּיף בֵּיהּ, נַפְשָׁא מִתַּמָּן מָשִׁיךְ.

וַוי לֵיהּ, דְּאִתְעַקַּר בְּהַהוּא הַרְהוּרָא, מִגּוֹ אִילָנָא דְחַיֵּי, וְאִתְדַּבַּק בְּאִילָנָא דְמוֹתָא. עַנְפִּין לֵית בֵּיהּ, לָא חָמָא טָבָא לְעָלְמִין, יְבֵשָׁא אִיהוּ בְּלָא לַחוּתָא כְּלָל. אִנְבֵּיהּ מָרִיר

וַתַּעֲמֹד מִלָּדֶת. מַאי (קפ"ו ע"א) וַתַּעֲמֹד, דְּקַיְימָא כְּרִסְיָיא עַל סַמְכוֹהִי.

(וַתַּעֲמֹד עַד הֲבָא) וַתַּעֲמֹד, דְּהָא עַד הָכָא, וַתַּעֲמֹד בִּיהוּדָא חַד, מִכָּאן וּלְתַתָּא עַלְמָא דְּפִירוּדָא אִיהוּ. וְאִי תֵּימָא אִינּוּן תְּרִין בְּנִין דְּאוֹלִידַת לְבָתַר, כְּגַוְונָא דָּא. לָא, דְּהָא אִינּוּן תְּרִין בְּאִלֵּין אִתְחַבְּרוּ, בְּגִין דְּשִׁית סִטְרִין דְּעַלְמָא כְּחַדָּא אִינּוּן.

וְתָא חֲזֵי, כְּלְהוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, תִּקּוּנֵי דְּכֻנְסָת יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עַלְמָא נִינְהוּ, לְאִתְתַּקָּנָא נְהוֹרָא עִלָּאָה (ע"ז ע"א) אוּכְמָא כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי, וּלְאַתְבָא עִקָּרָא דְּכֹלָּא לְאַתְרֵיהּ. כְּלְהוּ עָלְמִין כְּגַוְונָא חַד קַיְימֵי, וּבְהַאי אִשְׁתַּכְלַל עַלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּעַלְמָא דִּלְעֵילָּא.

כִּלְעַנָּה, עֲלֵיהּ אִתְּמָר (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא טוֹב וְגוֹ׳.

בְּגִין דְּהַרְהוּרָא טָבָא סָלִיק לְעֵילָּא, אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, אַתְקִיף בְּעַנְפּוֹי, אָכִיל מֵאִנְבֵּיהּ, כָּל קְדוּשִׁין וְכָל בִּרְכָאן נָפְקִין מִנֵּיהּ. אַחְסִין חַיִּין לְנַפְשֵׁיהּ וְאַסְוָותָא לְגַרְמֵיהּ, עֲלֵיהּ אִתְּמָר (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חוֹם וְגוֹ׳.

כָּל מִלִּין דְּעַלְמָא, אָזְלִין בָּתַר מַחְשָׁבָה וְהַרְהוּרָא, וְעַל דָּא (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים, בְּגִין דְּכָל קְדוּשִׁין דְּעַלְמָא אַפִּיק וּמְשִׁיךְ בְּהַרְהוּרָא טָבָא.

מַאן דְּאִסְתָּאַב בְּהַרְהוּרָא (ויקרא פ"ד ע"א, שם נ"ו ע"א) בִּישָׁא, כַּד אָתֵי לְאִזְדַּוּוגָא בְּאִתְּתֵיהּ וְשַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ וְהַרְהוֹרֵיהּ בְּאִתְּתָא אָחֳרָא, וְזָרַע זַרְעָא בְּהַרְהוּרָא

יִשָּׂשכָר זְבוּלוּן, הָכָא אִשְׁתַּכְלָלוּ שִׁית בְּנִין, שִׁית סִטְרִין דְּעַלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא, בְּנֵי הַשִּׁפְחוֹת אִינוּן אַרְבַּע, וְאִתְחַבְּרוּ בְּאִלֵּין. וְאִלֵּין אַרְבַּע קִשְׁרִין דְּמִתְחַבְּרָן בְּהוּ, וְאוּקְמוּהָ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (מלכים א ז) וְכָל אֲחֹרִיהֶם בָּיְתָה, אַף עַל גַּב דִּבְנֵי שִׁפְחוֹת נִינְהוּ, בָּיְתָה. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, אִי הָכִי, הָא אִתְּמַר כָּל מַה דְּאוֹלִיד עַלְמָא תַּתָּאָה, פִּירוּדָא אִיהוּ, דְּהָא כְּתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד, מַה תִּימָא בְּיוֹסֵף וּבִנְיָמִין, אִי תִּימָא דְּעַלְמָא חַד בְּהַנֵּי, לָאו אִיהוּ. דְּהָא לָא נָפְקוּ מֵעַלְמָא עִלָּאָה, וְעַלְמָא תַּתָּאָה מַה דְּאוֹלִידַת אוֹלִידַת לְתַתָּא וְלָא לְעֵילָא, וְאִי הָכִי פִּירוּדָא אִיהוּ.

אָחֳרָא, דָּא הוּא דְּאַחְלַף דַּרְגִּין עִלָּאִין דִּלְעֵילָא, דַּרְגָּא דְּקוּדְשָׁא בְּגִין דַּרְגָּא דְּמִסְאָבָא. כְּמָה דְּהַרְהוֹרָא דִּילֵיהּ עָבִיד חִלּוּפִין לְתַתָּא, אוּף הָכִי עָבַד חִלּוּפִין לְעֵילָא. כְּמָה דְּגוּפָא דְּהַהוּא בְּרָא דְּיוֹלִיד, אִקְרֵי בֶּן תְּמוּרָה. אוּף הָכִי בְּנַפְשָׁא בֶּן תְּמוּרָה אִקְרֵי. דְּהָא לָא מָשִׁיךְ מְשִׁיכוּ קַדִּישָׁא בְּהַהוּא הַרְהוֹרָא, וְנַפְשָׁא דִּילֵיהּ אִתְחַלַּף בְּדַרְגָּא אָחֳרָא. יַעֲקֹב שְׁלֵימָא דִּכְלָּא, גַּלֵּי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכָל אָרְחוֹי בְּקִשּׁוֹט הֲוּו, וְהַרְהוֹרָא דְּקִשּׁוֹט הַרְהֵר תָּדִיר בְּכֻלָּא. בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּמִשַּׁמֵּשׁ בְּאִתְּתֵיהּ בִּלְאָה, הַרְהוֹרָא (קע״ו ע״ב, ויקרא רצ״ב ע״א) דִּילֵיהּ בְּרָחֵל הֲוָת. מְשַׁמֵּשׁ בִּלְאָה וְחָשִׁיב בְּרָחֵל, וּמִקּוֹרָא דִּילֵיהּ בְּהַהוּא הַרְהוֹרָא דִּילֵיהּ אָזְלָא. וְלָאו לְדַעְתָּא, דְּהָא לָא הֲוָה יָדַע. בְּגִין כָּךְ, לָא סָלִיק רְאוּבֵן בִּשְׁמָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

אַתָּא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ.
אָמַר לֵיהּ מִלָּה דָּא סָתִים אִיהוּ, דְּהָא עַלְמָא עִלָּאָה אִתְתַּקַּן בִּתְרֵיסַר דְּאִינּוּן מִדִּילֵיהּ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, רָזָא דְּמִלָּה, בְּכָל זִמְנָא צַדִּיק מֵעַלְמָא תַּתָּאָה נָפִיק וְעָיֵיל, בֵּיהּ עָיֵיל וּמִנֵּיהּ נָפִיק. וּבְגִין כָּךְ, אִתְבְּנֵי בְּאַתַר דָּא, וְעִקָּרָא הוּא לְעֵילָּא וְעִקָּרָא הוּא לְתַתָּא, (ס"א צַדִּיק בֵּיהּ עָיֵיל בֵּיהּ נָפִיק) **וּבְעַלְמָא תַּתָּאָה** (דף קנה ע"ב) **אִיהוּ תָּדִיר לְעוֹלָם, כְּתִיב,** (בראשית לה) **וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה.**
תָּא חֲזֵי בְּהַאי עַלְמָא תַּתָּאָה, צַדִּיק (שמות רנ"ט ע"א) **בֵּיהּ עָיֵיל וּמִנֵּיהּ נָפִיק, כַּד עָיֵיל, אִיהוּ בְּרָזָא דְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, כַּד נָפִיק בְּרָזָא דְּבִנְיָמִין הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,** הוּא דְּהָוָה יָדַע, אַחְמֵי לֵיהּ וְאָמַר, רְאוּ בֵּן דְּאִתְיְלִיד בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה כג) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ, אַל תִּקְרֵי אֶרְאֶנּוּ אֶלָּא אַרְאֶנּוּ, דְּיִסְתַּכְּלוּן בֵּיהּ. וּבְגִין דְּאִתְגְּלֵי קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לָאו לְדַעְתָּא הָוָה וּבְאַרַח קְשׁוֹט הִרְהֵר בִּרְעוּתֵיהּ יַעֲקֹב, לָא אִיפְּסַל מִגּוֹ שִׁבְטִין קַדִּישִׁין, דְּאִי לָאו הָכִי הָוָה אִיפְּסַל.
וּבְגִין דְּהִרְהוּרָא עִקָּרָא אִיהוּ וְעָבִיד עוֹבָדָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָוָה יָדַע הַהוּא הִרְהוּרָא, בְּאַתַר דְּאִתְדַּבָּקָא. בְּהַהִיא טִפָּה קַדְמָאָה, אִסְתַּמַּר לֵיהּ בִּכִירוּתָא, דִּכְתִיב, (דברי הימים א ה) כִּי הוּא הַבְּכוֹר וְגוֹ', נִתְּנָה בְּכוֹרָתוֹ לְיוֹסֵף. בְּהַהוּא אַתַר דְּהִרְהוּרָא אָזְלָא וְאִתְדַּבַּק בְּהַהִיא טִפָּה, תַּמָּן אִתְדַּבַּק וְאִתְמַסַּר הַהוּא בְּכוֹרָה. וְאִתְנְטִילַת בְּכוֹרָה מֵרְאוּבֵן,

(בראשית לה) וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה, מַאן נַפְשָׁהּ, דָּא צַדִּיק דְּנָפִיק מִנָּהּ.

וְדָא בִּנְיָמִין, נִקְרָא בֶּן אוֹנִי, דְּחַשִּׁיבַת דְּאוֹלִידַת לְתַתָּא בְּעַלְמָא דְּפִירוּדָא, וְאִשְׁתָּאֲרוּ חַד סָרֵי בְּאִינוּן לְעֵילָא. מַה כְּתִיב וְאָבִיו קָרָא לוֹ בִּנְיָמִין בֶּן יְמִין, דְּהָא אִסְתַּלַק לְעֵילָא בְּעַלְמָא עִלָּאָה. דְּכַד אִתְאַבִּיד יוֹסֵף, בִּנְיָמִין (קנ״ג ע״ב) אַשְׁלִים אַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא צַדִּיק בְּעַלְמָא תַּתָּאָה עָיֵיל וְנָפַק, בְּגִין כָּךְ יוֹסֵף וּבִנְיָמִין וְכֻלְּהוּ תְּרֵיסַר, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא בִּיחוּדָא חַד.

(בראשית כט) הַפַּעַם (קע״ח ע״ב) אוֹדֶה אֶת ה׳, רִבּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיא) אוֹדֶה ה׳ בְּכָל לֵבָב בְּסוֹד וְאִתְמְסַר בְּאַתַר דְּהַרְהוּרָא אִתְדַּבַּק בָּהּ. בְּרָחֵל הִרְהֵר וְאִתְדַּבַּק רְעוּתָא, בְּרָחֵל אִתְדַּבַּק בְּכִירוּתָא, וְכֹלָּא אִתְהַדַּר בָּתַר הַרְהוּרָא וּמַחֲשָׁבָה.

כְּגַוְונָא דָּא, הַרְהוּרָא וּמַחֲשָׁבָה, עָבִיד עוֹבָדָא וְאִתְמְשַׁךְ מְשִׁיכוּ, בְּכָל מַה דְּאִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ בְּסִתְרָא, דִּכְתִיב, (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר, יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ, וְהָכָא אִצְטְרִיךְ הַרְהוּרָא וּרְעוּתָא לְאִתְדַּבְּקָא. וּבְהַהוּא רְעוּתָא וּמַחֲשָׁבָה, מָשִׁיךְ מְשִׁיכוּ וְעָבִיד עוֹבָדָא דְּאִצְטְרִיךְ, וְלָא יִשְׁתַּצֵּי שְׁמָא דְּמֵיתָא מֵעָלְמָא.

וְסִתְרָא דָּא (איוב לד) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסֹף, דְּהָא וַדַּאי רְעוּתָא וּמַחֲשָׁבָה, מָשִׁיךְ מְשִׁיכוּ, וְעָבִיד עוֹבָדָא בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. וְעַל דָּא, בְּצִלּוֹתָא אִצְטְרִיךְ רְעוּתָא וְהַרְהוּרָא

יְשָׁרִים וְעֵדָה, בְּכָל לֵבָב, בְּכָל לֵב מְבָעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, דָּוִד בְּרָזָא עִלָּאָה דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, קָא בָּעֵי לֵיהּ לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹדֶה ה' בְּכָל לֵבָב בְּיֵצֶר טוֹב וּבְיֵצֶר רָע, וְאִלֵּין תְּרֵין סִטְרִין, חַד יָמִינָא וְחַד שְׂמָאלָא.

לְכַוְונָא, וְכֵן בְּכָל אִינּוּן פּוּלְחָנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִרְהוּרָא וּמַחֲשָׁבָה עָבִיד עוֹבָדָא, וּמָשִׁיךְ מְשִׁיכוּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. (ע"כ סתרי תורה)

בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה, אִלֵּין אִינּוּן שְׁאָר סִטְרִין דְּהַאי עַלְמָא, דְּהָא לֵבָב, כְּגַוְונָא דְּדָרוֹם וְצָפוֹן. בְּסוֹד יְשָׁרִים, אִלֵּין אִינּוּן שְׁאָר סִטְרֵי עַלְמָא, דְּאִינּוּן שִׁית כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא. וְעֵדָה, דָּא הוּא אֲתַר דִּיהוּדָה, וּכְתִיב, (תהלים קלב) וְעֵדוֹתַי זוֹ אֲלַמְּדֵם. וּכְתִיב, (הושע יב) וְיהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְגו'. כְּתִיב (תהלים קלח) אוֹדְךָ בְּכָל לִבִּי נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ, הָכָא בְּאַתַר חַד קָאֲמַר, דִּכְתִיב נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ. דְּהָא לְגַבֵּי הַאי דַּרְגָּא קָאֲמַר שִׁירָתָא, לְחַבְּרָא לֵיהּ בִּימִינָא.

תָּא חֲזֵי, יְהוּדָה אָחִיד בְּכָל סִטְרִין, אָחִיד בְּדָרוֹם וְאָחִיד בְּמִזְרָח. דְּהָא אִיהוּ מִסְטַר שְׂמָאלָא קָא אַתְיָא, (שמות רכ"ג ע"א) וְשֵׁירוּתֵיהּ בַּצָּפוֹן וְאָחִיד בְּדָרוֹם, בְּגִין דְּאִיהוּ אָזִיל לִימִינָא וְאִתְאַחִיד בְּגוּפָא, בְּגִין כָּךְ (בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה'. וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת, וַתַּעֲמֹד, דְּקַיְימָא בְּקִיּוּמָא דְּקַיְימָא כְּדְקָא יָאוֹת, דְּהָא אִתְתַּקַּן כֻּלָּא רְתִיכָא קַדִּישָׁא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן נָפַק לְקַרְיֵיתָא, אִזְדַּמַּן לֵיהּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי, כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹן, אָמַר חַדְּתוּתֵי דְּאוֹרַיְיתָא אִצְטְרִיךְ הָכָא, יָתְבוּ תְּלָתָא אִלֵּין, (ס"א יוֹמִין) כַּד בָּעָא לְמֵיזַל, פָּתַח כָּל חַד וְחַד קְרָא.

רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (בראשית יג) וַה' אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד לוֹט מֵעִמּוֹ וְגו', שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה וְגו'. וְכִי לְפוּם חֵיזוּ דְּאַבְרָהָם יָרִית אַרְעָא וְלָא יַתִּיר. עַד כַּמָּה חָמֵי בַּר נָשׁ, תְּלַת פַּרְסֵי אוֹ אַרְבַּע אוֹ חָמֵשׁ פַּרְסֵי, וְאִיהוּ אָמַר (בראשית יג) כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה וְגו'.

אֶלָּא, כֵּיוָן דְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעַלְמָא חָמֵי, כָּל אַרְעָא חָמֵי. דְּהָא אַרְבַּע סִטְרֵי דְּעָלְמָא, כְּלָלָא דְּכָל עָלְמָא. תּוּ, זְקַף לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, (דף קנו ע"א) וְאַחְמֵי לֵיהּ דְּאִיהִי קְשִׁירָא בְּסִטְרֵי דְּעַלְמָא, וְהָוָה חָמֵי כְּלָּא. כְּגַוְונָא דָּא, מַאן דְּחָמֵי לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל עַלְמָא חָמֵי, חֶדְוָותָא דְּעֵילָא וְתַתָּא.

פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר (בראשית כח) הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁוכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ, וְכִי הַהוּא אֲתַר בִּלְחוֹדוֹי אַבְטַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אַרְבַּע אַמִּין אוֹ חַמְשָׁא הֲווּ וְלָא יַתִּיר. אֶלָּא, בְּזִמְנָא הַהוּא, בְּאִינּוּן אַרְבַּע אַמִּין, כָּפִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. אִשְׁתַּכַּח הַהוּא אֲתַר כְּלָלָא דְּכָל אַרְעָא, וּמַה הַהוּא אֲתַר

אִיהוּ כְּלָלָא דְּכָל אַרְעָא, רִבְּי שִׁמְעוֹן דְּאִיהוּ בּוּצִינָא דְּכָל אַרְעָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּשָׁקִיל כְּכָל עַלְמָא.

פָּתַח רִבְּי יוֹסֵי וְאָמַר, הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה', וְכִי בְּכֻלְּהוּ דְּאוֹלִידַת, לָא אִתְחֲזֵי לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא בְּהַאי. אֶלָּא יְהוּדָה אִיהוּ בְּרָא רְבִיעָאָה לְכָרְסְיָיא, וְאִיהוּ אַשְׁלִים לְכָרְסְיָיא. וּבְגִין כָּךְ, יְהוּדָה בְּלָחוֹדוֹי, תִּקּוּנָא דְּכָרְסְיָיא וּסְמָכָא דְּכֻלְּהוּ סְמָכִין. (נ"א דַּהֲווּ תִּלְתָּא, אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב וּכְדֵין אַתָּא דָּוִד מִיְּהוּדָה וְאַשְׁלִים לְכָרְסְיָיא, וְעַל דָּא אִקְרֵי יְהוּדָה דְּאִיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא וְהָדֵ"ת (ס"א ד' רַגְלוֹהִי) **מָרְגְּלוֹהִי דְּכוּרְסַיָּיא) רִבְּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עַלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא וְכַמָּה בּוּצִינִין נְהָרִין בְּגִינֵיהּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.**

סִתְרֵי תּוֹרָה

(בראשית ל) **וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר,** (תהלים קד) **מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, בְּכַמָּה אֲתַר. אֶלָּא, מַאן יָכִיל לְמִמְנֵי עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא כַּמָּה חֵילִין**

(שם) וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וגו'. תְּנַן, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה לָא אִתְבָּרְכָא, אֶלָּא בְּסִטַר יְמִינָא. וּבְגִין כָּךְ, בְּעוֹד דְּאִתְעַר יְמִינָא לְגַבֵּי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שְׂמָאלָא לָא תְסַיֵּיעַ תַּמָּן. דְּהָא יְמִינָא אַשְׁכַּח עִילָּה בְּהַהוּא כּוֹס, לְאִתְעָרָא לְגַבֵּי עַלְמָא עִלָּאָה. וְסִתְרָא דָּא, וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן, דָּא סִטְרָא דְּדָרוֹם. בְּגִין כָּךְ דְּגְלֵיהּ

וּמַשְׁרְיָין, מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבְּנָא. וְכֻלְּהוּ בִּזְמָנָא חָדָא, כְּמַרְזָפָא דְּאַפִּיק זִיקִין לְכָל סְטָרִין בִּזְמָנָא חָדָא. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַפִּיק כַּמָּה זִינִין וּמַשְׁרְיָין מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבְּנָא וְכֻלְּהוּ בִּזְמָנָא חָדָא.

תָּא חֲזֵי, בְּדִבּוּרָא וּבְרוּחָא כְּחֲדָא, אִתְעֲבִיד עַלְמָא, דִּכְתִיב (תהלים לג) בִּדְבַר ה׳ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. בִּדְבַר ה׳, דָּא דִבּוּרָא. וּבְרוּחַ פִּיו, דָּא רוּחָא. דָּא בְלָא דָא לָא אָזִיל, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְנָפִיק מִנַּיְיהוּ כַּמָּה חֵילִין לְחֵילִין, וּמַשְׁרְיָין לְמַשְׁרְיָין, וְכֻלָּא בִּזְמָנָא חָדָא.

תָּא חֲזֵי כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא עִילָּה תַּתְּאָה, אַפִּיק מִלִּין דְּלָא אִתְיְדָעוּ, וְלָא אִתְגַּלְיָין, וְאִתְעֲבִיד מִנְּהוֹן אִילָנָא דְּאִתְיְדַע, וְאִתְגַּלְיָא, וְאִתְפָּרַשׁ לְכָל סְטָרִין, וְאִתְקְרֵי אִילָנָא דְּחַיֵּי, וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ פֵּרוֹדָא דְּכָל עָלְמ

בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמִין, אַפִּיק חַד נְהוֹרָא סְתִימָאָה. דְּמִן הַהוּא נְהוֹרָא, נָפְקִין וְנָהֲרִין כָּל אִינּוּן נְהוֹרִין דְּאִתְגַּלְיָין. וּמֵהַהוּא נְהוֹרָא, נָפְקִין וְאִתְפַּשְׁטוּ וְאִתְעֲבִידוּ שְׁאָר נְהוֹרִין וְאִיהוּ עַלְמָא עִלָּאָה.

תּוּ, אִתְפַּשַּׁט הַאי נְהוֹרָא עִלָּאָה, וְעָבִיד אוּמָנָא, נְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר, וְעָבִיד עַלְמָא תַּתָּאָה. וּבְגִין דְּאִיהוּ נְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר, בָּעֵי לְאִתְקַשְּׁרָא לְעֵילָּא, (דף קנו ע"ב) בָּעֵי לְאִתְקַשְּׁרָא לְתַתָּא, וּבְקִשּׁוּרָא דִּלְתַתָּא, אִתְקַשַּׁר לְאִתְנַהֲרָא בְּקִשּׁוּרָא דִּלְעֵילָּא. וְהַאי נְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר, בְּקִשּׁוּרָא דִּלְעֵילָּא, אַפִּיק כָּל חֵילִין וּמַשְׁרְיָין לְזִינִין סַגִּיאִין, הֲדָא הוּא וְאִתְעָרוּ דִּלְהוֹן לְגַבֵּי עַלְמָא עִלָּאָה, עַלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא, בְּגִין דְּאִתְעַר (נ"א דְּיִתְעַר) בִּרְכָאן לְעַלְמָא תַּתָּאָה.

וְכַד אִתְבָּרְכָא, אִינּוּן דּוּדָאִים נָקְטִין וְיָהֲבִין לְכָל עַלְמִין, דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים. כַּד אִינּוּן נָתְנוּ רֵיחַ, הַהוּא רֵיחָא נָקִיט לֵיהּ סְטַר דָּרוֹם לְאִתְעָרָא לְגַבֵּי עַלְמָא עִלָּאָה, מִיָּד עַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים, וְכָל טוּבָא לָא חָסִיר (ס"א מִכְּלָא) מֵעַלְמָא.

עַלְמָא תַּתָּאָה לָא אִתְעַר לְגַבֵּי עַלְמָא עִלָּאָה, אֶלָּא כַּד אִינּוּן דּוּדָאִים יָהֲבִין רֵיחָא לִימִינָא, כֵּיוָן דְּאִינּוּן יָהֲבִין רֵיחָא לִימִינָא, וִימִינָא אִתְעַר לְגַבֵּי עַלְמָא עִלָּאָה, מִיָּד עַלְמָא תַּתָּאָה אִתְעַר לְשַׁאֲלָא מַה דְּאִצְטְרִיךְ. מַה כְּתִיב, (בראשית ל) וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל לֵאָה תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ, הַב לִי

דִּכְתִיב מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ וְגוֹ׳.

וְכָל מַה דִּי בְאַרְעָא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא. וְלֵית לָךְ מִלָּה זְעֵירָא בְּהַאי עָלְמָא, דְּלָא תַלְיָיא בְּמִלָּה אָחֳרָא עִלָּאָה דְּאִתְפַּקְדָא עֲלֵיהּ לְעֵילָּא, בְּגִין דְּכַד אִתְעַר הַאי לְתַתָּא, אִתְעַר הַהוּא דְּאִתְפַּקְדָא עֲלֵיהּ לְעֵילָּא, דְּכֻלָּא אִתְאַחַד דָּא בְּדָא.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב, (בראשית ל) תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ. לָאו דּוּדָאִים אוֹלִידוּ לָהּ לְרָחֵל, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָא גְּלְגֵּל מִלָּה עַל יְדֵי דְּאִינּוּן דּוּדָאִים. בְּגִין דְּיִפּוּק יְשָׁשכָר, דְּאָחִיד בְּאוֹרַיְיתָא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ שִׁבְטִין. בְּגִין דְּהָא רָחֵל אֲחִידָא בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, לָא שַׁבְקַת לֵיהּ בִּרְכָאן מֵהַהוּא אִתְעָרוּ, דְּאִינּוּן דּוּדָאִים דְּאִתְעַר לְגַבֵּי סְטַר יְמִינָא.

כְּדֵין עַלְמָא עִלָּאָה בְּחֶדְוָה, בְּשִׁעֲשׁוּעַ, אָתִיב לְגַבָּהּ, וְאָמְרַת הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי, כְּאִמָּא לְגַבֵּי בְּרַתָּא. וְאִי הָכִי בַּעֲלָה דְּעַלְמָא עִלָּאָה יַעֲקֹב אִיהוּ. לָאו הָכִי, אֶלָּא תִּיאוּבְתָּא דְּאַבָּא תָּדִיר, לָאו אִיהוּ, אֶלָּא לְגַבֵּי בְּרַתָּא דְּנָא, (דְּאִיהִי) דְּהַאי בַּת, רְחִימוּ דִּילֵיהּ לְגַבָּהּ תָּדִיר, בְּגִין דְּאִיהִי בַּת יְחִידָאָה בֵּין שִׁית בְּנִין, וּלְכָל אִינּוּן שִׁית בְּנִין, פָּלִיג לוֹן חוּלָקִין וּנְבַזְבָּזָן וּמַתָּנָן, וְלָהּ לָא פָּלִיג, וְלֵית לָהּ יְרוּתָא כְּלוּם, וְעַל כָּל דָּא, אִיהוּ אַשְׁגַּח בָּהּ בְּתִיאוּבְתָּא וּרְחִימוּ יַתִּיר מִכֹּלָּא.

בִּרְחִימוּ דִּילֵיהּ קָרָא לָהּ בַּת, לָא סָפִיק לֵיהּ דָּא, וְקָרָא לָהּ אָחוֹת, לָא סָפִיק לֵיהּ דָּא, קָרָא

לְגַבֵּי לֵאָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ל) הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי, וּכְתִיב לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דּוּדָאֵי בְּנֵךְ.

אִינּוּן גַּרְמוּ דְּיִפּוּק יִשָּׁשכָר לְעַלְמָא, בְּגִין דְּסָלִיק רֵיחָא דְאוֹרַיְיתָא, קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ז) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְגוֹ'. וּכְתִיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא. הוּא (קכ"ד ע"ב) וַדַּאי, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּעַלְמָא עִלָּאָה. הוּא, דְּסָתִים וְלָא גַלְיָא, בְּגִין דְּהָא אוֹרַיְיתָא מֵעַלְמָא (פ"ו ע"ב) עִלָּאָה נָפְקַת. וּבְכָל אֲתַר, עַלְמָא עִלָּאָה. הוּא, דְּלָא אִתְגַּלְיָא, וְהָא אִתְמָר, (במדבר יח) וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לָהּ אֵם בְּשׁוּם אִמֵּיהּ, לָא סָפִיק לֵיהּ דָּא, קָרָא לָהּ בְּשִׁמֵּיהּ, דִּכְתִיב, (איוב כח) וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא, חָכְמָה וַדַּאי. וְעַל דָּא, עַלְמָא עִלָּאָה אֲמִרַת לְגַבָּהּ, הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי, דְּכָל רְחִימוּ דִילֵיהּ אִתְמְשַׁךְ לָךְ לְגַבָּךְ וְעַל דָּא. בְּשַׁעֲשׁוּעָא וּרְחִימוּ אִימָּא לְגַבֵּי בְּרַתָּא.

מָה אַתִּיבַת אִיהִי, (בראשית ל) לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה. בְּכָל אֲתַר, לָכֵן, שְׁבוּעָה אִיהִי. יִשְׁכַּב, מַהוּ יִשְׁכַּב. אֶלָּא שְׁכִיבָה בְּכָל אֲתַר תִּקּוּנָא דְנוּקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, לְאַעְלָא בָּהּ צִיּוּרָא דַאֲתָוון כְּלְהוּ, וְדָא אִיהוּ יִשְׁכַּב, י"ש כַּ"ב. י"ש דָּא אִיהוּ עַלְמָא עִלָּאָה, (ס"א כ"ב רָזָא) רָזָא דְאוֹרַיְיתָא נְקוּדָה טְמִירָא, דְאִתְעַר לְגַבָּהּ כ"ב אַתָוון, וְדָא הוּא יִשְׁכַּב, י"ש עַלְמָא דְאָתֵי, דִּכְתִיב, (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. כ"ב נְקוּדָה עִלָּאָה דְאָעִיל כָּל כ"ב

מְנֵיהּ בְּרָכָאן לְכֹלָּא, וְיִשְׁתְּכַח בֵּיהּ אִתְאַחִיד, וְעַל דָּא קָרִינָן עֵץ הַחַיִּים, אִילָנָא דְּאִינּוּן חַיִּין עִלָּאִין, דְּאִקְרֵי הוּא וְלֹא אַתָּה.

וְאִי תֵּימָא דְּאִלֵּין דִּוּדָאִים פָּתְחוּ מְעָהָא דְּרָחֵל.

אַתְוָון. רָזָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא. וְדָא הוּא יִשְׁכַּב, יִשְׁכַּב עִמָּךְ יַעֲקֹב לָא כְּתִיב, אֶלָּא יִשְׁכַּב עִמָּךְ. הַהוּא טְמִירָא דְּאִתְחֲזֵי לְאִתְעָרָא לְגַבָּךְ, וְכֹלָּא בְּאִתְעָרוּ דְּאִינּוּן (דְּכוּלְהוּ) דּוּדָאִים, וְכֹלָּא כְּתִיב בִּרְחִימוּ.

לָאו, דְּהָא כְּתִיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא מִלָּה אָחֳרָא. בְּגִין דְּאִינּוּן דּוּדָאִים, אַף עַל גַּב דְּחֵילָא דִלְהוֹן לְעֵילָא. בְּהַהוּא חֵילָא דִלְהוֹן, לָא אִתְמַנֵּי פִּקִידָא דִבְנִין, דְּהָא בְּנִין בְּמַזָּלָא תַּלְיָין, וְלָאו בְּמִלָּה אָחֳרָא. וְאִי תֵּימָא דְּהָא אִינּוּן לְמַגָּנָא אִתְבְּרִיאוּ, לָאו, דְּהָא אַפִּילּוּ (דף קנז ע״א) לְמִלָּה דָּא, סִיּוּעָא אִינּוּן לְאִינּוּן דְּמִתְעַכְּבִי, וְלָאו אִינּוּן עַקָּרָן, וְלָא אִתְגְּזַר עֲלַיְיהוּ אֶלָּא בְּמַזָּלָא.

(בראשית ל) וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא וגו׳. הַאי מִלָּה חֲצִיפוּתָא אִיהוּ. לָאו אִיהוּ הָכִי, אֶלָּא מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, עִנְוּוּתָנוּתָא דְּלֵאָה, דְּלָא אָמְרָה קַמֵּי אֲחָתָהּ מִידִּי, וְאִיהִי אַקְדִּימַת לְאוֹרְחָא, וְאָמְרָה לֵיהּ בַּחֲשַׁאי, וְאוֹדְעָא לֵיהּ. דְּהָא בִּרְשׁוּתָא דְּרָחֵל הֲוָה, דִּכְתִיב, (שם) כִּי שָׂכוֹר שְׂכַרְתִּיךְ, מֵרָחֵל נְטִילַת רְשׁוּ, וּבְגִין דְּלָא יַבְאִישׁ בְּעֵינָאָה דְּרָחֵל, אָמְרָה לֵיהּ לְבַר וְלָא בְּבֵיתָא.

וְלָא עוֹד אֶלָּא פִּתְחָא מִשְּׁכְּנָא דְּלֵאָה (לְבַר), נָפְקַת לְבַר, וְעַיְילַת לֵיהּ לְיַעֲקֹב בְּפִתְחָא דִּלְבַר, עַד לָא יֵיעוּל לְמִשְּׁכְּנָא דְּרָחֵל. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא תֵּימָא מִלָּה קַמֵּי דְּרָחֵל, וְלָא תַּחְצִיף קַמֵּי אֲחָתָהָא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא אָמְרָה לֵאָה, אִי יֵיעוּל יַעֲקֹב בְּמִשְּׁכְּנָא דְּרָחֵל, לָאו דִּין הוּא לְאַפְקֵיהּ מִתַּמָּן, בְּגִין כָּךְ אַקְדִּימַת לֵיהּ לְבַר.

וְכָל הַאי לָמָּה, אֶלָּא לֵאָה רוּחָא דְּקוּדְשָׁא אִתְעָרַת בָּהּ, וְיָדְעַת דְּכָל הַנֵּי שִׁבְטִין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ קַדִּישִׁין, יִפְקוּן מִנָּהּ, וְדָחֲקַת שַׁעְתָּא, בַּחֲבִיבוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ הִיא קָרָאת לוֹן שְׁמָהָן, בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי, הֲווּ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חִיָּיא, בְּכָל זִמְנָא (דְּאֲנַן) דְּאָזְלִינָן בְּאוֹרְחָא, וְלָעֵינָן בְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַרְחִישׁ לָן נִסִּין, וְהַשְׁתָּא אוֹרְחָא דָּא אָרִיךְ לָן, נִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְזַדְּוֵוג בַּהֲדָן.

פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (שמות יב) בָּרְאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצּוֹת, וּכְתִיב, (דברים טז) שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי, לֶחֶם עָנִי כְּתִיב, הַאי מִלָּה אִתְעָרוּ בָּהּ חַבְרַיָּיא. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּד הֲווּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הֲווּ בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא. כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקָרְבָא לוֹן לְגַבֵּיהּ, יָהַב לוֹן אֲתַר דְּלֶחֶם עֹנִי.

לֶחֶם עָנִי, מַאן עָנִי. דָּא דָּוִד מַלְכָּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים מו) כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי.

וְהַאי לֶחֶם עֹנִי אִקְרֵי מַצָּה, נוּקְבָא בְּלָא דְכוּרָא, מִסְכְּנוּתָא הֲוֵי, אִתְקְרִיבוּ לְגַבֵּי מַצָּה בְּקַדְמִיתָא, כְּיוָן דְּקָרִיבוּ לוֹן יַתִּיר, עֲיִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדַרְגִּין אָחֳרָנִין, וְאִתְחַבַּר דְּכוּרָא בְּנוּקְבָא. וּכְדֵין, מַצָּה כַּד אִתְחַבְּרַת בְּדְכוּרָא אִקְרֵי מִצְוָה בְּתוֹסֶפֶת וא״ו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ל) כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת. בְּגִינֵי כָּךְ, מַצָּה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר מִצְוָה.

עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, שְׁמָעוּ חַד קָלָא דְּאָמַר, טוּפְסָרָא דְּקַטְנוּן, עֲקִימָן בְּאוֹרְחָא, סְטוּ לְעֵילָא, לָא תֶּחֱתוּן בְּקוּסְטָרָא דְּקִטְרָא דִּלְתַתָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, שְׁמַע מִינָּהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְנַטְרָא אוֹרְחִין. סְלִיקוּ לְעֵילָא, וְעָאלוּ בְּחַד טוּרָא, בֵּין טְנָרִין תַּקִּיפִין, אָמְרוּ, הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא בְּאוֹרְחָא דָּא, מִלָּה נֶחֱמֵי אוֹ נִיסָּא (תַּרְחִישׁ) אִתְרְחִישׁ לָן.

אָזְלֵי, יָתְבֵי גַּבֵּי בְּקִיעֵי דְּטְנָרָא. סָלִיק לוֹן חַד בַּר נָשׁ, תְּוָהוּ, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַאן אַנְתְּ. אָמַר מֵאֲנָשֵׁי אַרְקָא אֲנָא, אָמַר לֵיהּ, וְתַמָּן אִית בְּנֵי נָשָׁא, אָמַר אִין, וְזַרְעִין וְחַצְדִין, מַנַּיְיהוּ בְּחֵיזוּ אָחֳרָא מִשְּׁנַיִין מִנָּאי, וְסָלִיקְנָא גַּבַּייכוּ, לְמִנְדַּע מַנַּיְיכוּ, מַה שְׁמֵיהּ דְּאַרְעָא דְּאַתּוּן בָּהּ.

אָמַר לֵיהּ, אֶרֶץ, בְּגִין דְּהָכָא אֶרֶץ הַחַיִּים שַׁרְיָא,
דִּכְתִיב, (איוב כח) אֶרֶץ מִמֶּנָּה יֵצֵא לָחֶם, מֵהַאי יֵצֵא
לֶחֶם, בִּשְׁאָר אַרְעָא לָא יֵצֵא לָחֶם, וְאִי נָפִיק, לָאו
מִשְּׁבְעַת הַמִּינִין. אַדְּהָכִי עָאל לְאַתְרֵיהּ. תְּווֹהוּ, אָמְרוּ
וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאִתְעָרָא לָן בְּמִלָּה.
אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי עַל הַאי קְרָא דְּאַמַּרְתָּ, דָּכִירְנָא
דְּאוּלִיפְנָא מִסָּבָאי, חַד מִלָּה עִלָּאָה. בְּפִסַּח, דְּיָהֵב
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לֶחֶם דָּא, מֵאַרְעָא דְּחַיֵּי,
וּלְבָתַר לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, לֶחֶם דָּא, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה.
תּוּ הָוָה אָמַר, דְּבַר (דף קנז ע"ב) נָשׁ, כַּד נָפִיק לְהַאי עַלְמָא,
לָא יָדַע מִידִי, עַד דְּאַטְעִים נַהֲמָא. כֵּיוָן דְּאָכִיל
נַהֲמָא, אִתְעַר לְמִנְדַּע וּלְאִשְׁתְּמוֹדָעָא. כָּךְ כַּד נָפְקוּ
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הֲווּ יָדְעֵי מִדֵּי, עַד דְּאַטְעִים לוֹן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֶחֶם מֵהַאי אֶרֶץ, דִּכְתִיב אֶרֶץ מִמֶּנָּה
יֵצֵא לָחֶם, וּכְדֵין עָאלוּ יִשְׂרָאֵל, לְמִנְדַּע וּלְאִשְׁתְּמוֹדָעָא
לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וִינוּקָא לָא יָדַע, וְלָא
אִשְׁתְּמוֹדָעָא, עַד דְּטָעִים נַהֲמָא דְּהַאי עַלְמָא.
יִשְׂרָאֵל לָא יָדְעוּ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּ בְּמִלִּין דִּלְעֵילָּא, עַד
דְּאָכְלוּ לֶחֶם עִלָּאָה, וּכְדֵין יָדְעוּ וְאִשְׁתְּמוֹדְעוּ
בְּהַהוּא אֲתַר וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִנְדְּעוּן יִשְׂרָאֵל
יַתִּיר, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְחֲזֵי לְהַאי אֶרֶץ. וְלָא יָכִילוּ, עַד

דְּטָעֲמוּ לֶחֶם, מֵהַהוּא אֲתַר, וּמַאן אִיהוּ, שָׁמַיִם. דִּכְתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וּכְדֵין יָדְעוּ וְאִסְתַּכָּלוּ בְּהַהוּא אֲתַר, וְעַד דְּאָכְלוּ לֶחֶם מֵהַהוּא אֲתַר, (ס״א וְעַד דְּלָא אָכְלוּ לֶחֶם מֵאִלֵּין אַתְרֵי) לָא יָדְעוּ מִידִי וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּ. אֲתָא רַבִּי יוֹסֵי וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר, וַדַּאי עַל דָּא אִתְעַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי, וְעַל דָּא שִׁירוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל לְמִנְדַּע, לֶחֶם הֲוָה. קָמוּ וְאָזְלוּ, עַד דְּהָווּ אָזְלוּ, חָמוּ תְּרֵי דַּרְמוּסְקִין, חַד דְּכַר וְחַד נוּקְבָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לֵית לָן מִלָּה בְּעָלְמָא, דְּלָא הֲוֵי דְּכַר וְנוּקְבָא, וְכָל מַה דִּי בְּאַרְעָא, הָכִי נָמֵי בִּימָּא.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (בראשית ל) וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וְגוֹ׳, וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ, מְנָא יָדְעַת. הָא אָמְרוּ דְּגָעָא חַמָּרָא, וְלֵאָה יָדְעַת, וְנָפְקַת לֵיהּ, וְגָרִים לֵיהּ דְּנָפַק מִנָּהּ יִשָּׂשכָר. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם, אַל תִּקְרֵי גָּרֶם, אֶלָּא גָּרַם דְּחַמָּרָא גָּרְמָא

סִתְרֵי תוֹרָה

(בראשית ל) וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב. וַיָּבֹא יַעֲקֹב, דָּא תִּפְאֶרֶת קַדִּישָׁא, מֵהַהוּא שָׂדֶה דְּנָקִיט כָּל בִּרְכָאן, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית כז) אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ. בָּעֶרֶב, אַמַּאי בָּעֶרֶב, אֶלָּא בָּעֶרֶב, דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עֶרֶב. בְּזִמְנָא דְּאִתְעַר יִצְחָק אֲבוּי לְגַבֵּי הַאי שָׂדֶה, וְנָקִיט לֵיהּ, דְּהָא יִצְחָק לָא אִתְעַר לְגַבֵּי הַאי שָׂדֶה, כֵּיוָן

לֵיהּ. אֲמְרַת לֵאָה, וַדַּאי יְדַעְנָא דְּאִי יֵיעוּל יַעֲקֹב בְּמִשְׁכְּנָא דְּרָחֵל, לֵית לִי לְאַפָּקָא לֵיהּ, אֶלָּא אוֹרִיךְ לֵיהּ הָכָא, וְיֵיעוּל בְּמִשְׁכָּנִי. (בראשית ל) כִּי שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ בְּדוּדָאֵי בְּנִי, מַאי בְּדוּדָאֵי בְּנִי, בְּגִין דְּנִיחָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב עַל דָּא, דְּאִלֵּין מְסַיְּיעִין לְאוֹלָדָא. וְיַעֲקֹב הֲוָה יָדַע, דְּמִלָּה לָא קָיְימָא בַּדּוּדָאִים, אֶלָּא לְעֵילָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיג) מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא קָאֲמַר, מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת, דָּא רָחֵל. אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה, דָּא לֵאָה. מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת, דָּא עַלְמָא תַּתָּאָה. אֵם (קנ"ד ע"א) דְּאִסְתַּלַּק יַעֲקֹב מִתַּמָּן בָּעֶרֶב, שְׁבִיק הַאי שָׁדֶה לְיִצְחָק אֲבוֹי, וְאִיהוּ סָלִיק בְּהַהוּא זִמְנָא לְגַבֵּי עֵילָּא.

מַה כְּתִיב, (בראשית ל) וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ. אִמָּא עִלָּאָה לְגַבֵּי בְּרָא יְחִידָאָה. וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא, תְּחוֹת גַּדְפָּאי לְבָרְכָא לָךְ, וּלְרַוָּואָה לָךְ בְּתַפְנוּקִין וְעִדּוּנִין עִלָּאִין. הָא עִידַן רַעֲוָא וְעִנּוּגָא לְמֵיהַב לָךְ נַיְיחָא דְּרוּחָא עִלָּאָה, לְגַבֵּי הַהוּא שָׁדֶה, עַד לָא יִתּוֹקַד בְּתוּקְפָּא דְּיִצְחָק.

כֵּיוָן דְּנָקְטָא לְיַעֲקֹב תְּחוֹת גַּדְפָּאָה, כְּדֵין (שם) וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא. הוּא. דְּסָתִים מִכֹּלָּא. הוּא. דְּכָל בִּרְכָאן וְכָל קִדּוּשִׁין נָפְקֵי מִתַּמָּן. יַעֲקֹב לָא כְּתִיב אֶלָּא הוּא. מַאן דְּאִתְחֲזֵי לְאִתְעָרָא לְגַבָּהּ.

וְעַד דְּלָא זַמִּין לְגַבָּהּ תְּחוֹת גַּדְפָּהָא, מַאן דְּנָקִיט אִינּוּן קַדִּישָׁאן (קדושאן) וּבִרְכָאן לָא

הַבָּנִים שְׂמֵחָה (הַלְלוּיָהּ), דָּא עַלְמָא עִלָּאָה, בְּגִינֵי (קנ״ד ע״א) כָּךְ הַלְלוּיָהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל אִלֵּין שִׁבְטִין, תִּקּוּנִין דִּלְתַתָּא אִינּוּן, וְכֻלְּהוּ כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי, כִּי שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ, לְנַסְּבָא מִנֵּיהּ גּוּפָא וּמַאן אִיהוּ תּוֹרָה. שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ, לְךָ, לְגוּפָךְ מַמָּשׁ. שָׂכֹר (דף קנח ע״א) שְׂכַרְתִּיךְ, לְאוֹלָדָא דְיוֹקְנָךְ.

מֵהָכָא, מַאן דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, אַחְסִין עַלְמָא דְאָתֵי וְאַחְסִין אַחְסַנְתָּא דְיַעֲקֹב. אַחְסִין עַלְמָא דְאָתֵי, דִּכְתִיב יְשָׂשכָר יֵשׁ שָׂכָר, (ירמיה לא) כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ. וּכְתִיב, (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא.

(בראשית ל) כִּי יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה בָנִים. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, אִלֵּין עֵילָּא וְתַתָּא וְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעַלְמָא. וּמַאן דְּאָרִיךְ בְּאֶחָד, בָּעֵי לֵיהּ לְאַמְלָכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וּלְאַרְבַּע סִטְרֵי דְעַלְמָא, וְהַיְינוּ אֶחָד.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, כְּתִיב, (שיר השירים ב) עַל הָרֵי בָתֵר, וּכְתִיב, (שיר השירים ח) עַל הָרֵי בְשָׂמִים, מַאן אִינּוּן הָרֵי בְשָׂמִים. אִלֵּין שִׁית בְּנִין דְּלֵאָה, דְּאִכְלָלָן שִׁית אַחֲרָנִין, וְאִינּוּן תְּרֵיסַר, וְאִינּוּן שִׁית. בְּגִין (רמ״א ע״א) דְּכָל חַד כָּלִיל אִתְמְלֵי מִנְּקוּדָה טְמִירָא, הַהוּא עַלְמָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא דּוּדָאִים מִתְעָרֵי כֻּלָּא, וְכֻלָּא כְּגַוְונָא דְּרָזָא עִלָּאָה. רְאוּבֵן מַאי רְאוּבֵן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁוֵּי שְׁמָהָן בְּאַרְעָא, דִּכְתִיב (תהלים מו) לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת יְיָ אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. (עַד כָּאן סִתְרֵי תוֹרָה).

בְּחַבְרֵיהּ, וְלֵאָה עֲלַייְהוּ, לְקַיְימָא (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כב) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, בְּגִין דְּאִיהוּ עַלְמָא דְאִתְכַּסְיָא, וְלָא אִתְגַּלְיָא, וְעַל דָּא (שם) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ. בְּגִין דְּאִיהוּ עַלְמָא דְאִתְכַּסְיָא, וְלָא אִתְגַּלְיָא כְּלָל.

וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, הַיְינוּ דִכְתִיב, (דברים ד) כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים וְגוֹ' (שם) וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם. וְכָל הַנֵּי, אִקְרוֹן הָרֵי בְשָׁמִים, מִכָּאן וּלְתַתָּא אִקְרוֹן הָרֵי בָתֵר, (כ"ט ע"ב) דִּכְתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד, וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים, טוּרֵי דְפִירוּדָא.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, בְּנֵי הַשְׁפָּחוֹת קִשִּׁירוּ קִשְׁרִין, (קנ"ד ע"א) אַרְבַּע קִשְׁרִין דְּאִצְטְרִיכוּ לְתִקּוּנָא. וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, דִּבְגִין כָּךְ נָפְקֵי לְבַר אִינּוּן קִשְׁרִין, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ חַד, וּמִכָּאן וּלְהָלְאָה כֻּלְּהוּ חַד, בְּאוֹרַח מֵישָׁר. וְעַל דָּא, כֻּלְּהוּ שִׁבְטִין סָלְקִין בְּסַהֲדוּתָא דְּלְעֵילָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קכב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'.

וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (בראשית ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וְגוֹ', מַה חָמָא יַעֲקֹב לְמֵיהַךְ לְאוֹרְחֵיהּ, כָּד אִתְיְלִיד יוֹסֵף, וְעַד לָא אִתְיְלִיד יוֹסֵף לָא

בָּעָא לְמֵיהַךְ לְאוֹרְחֵיהּ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ, דְּחָמָא דְּאִתְיְלִיד שִׁטְנָא דְּעֵשָׂו.

וְתָא חֲזֵי, יוֹסֵף אַשְׁלִים דּוּכְתֵּיהּ בַּתְרֵיהּ וְיוֹסֵף זָכֵי לֵיהּ, דְּאִקְרֵי צַדִּיק, וְהָכָא סִיּוּמָא דְּגוּפָּא. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב, דְּאִשְׁתְּלִים גּוּפָּא, בָּעָא גּוּפָּא לְמֵהַךְ לְאוֹרְחֵיהּ, וְסִיּוּמָא דְּגוּפָּא הוּא בְּרִית. וְעִם כָּל דָּא בְּנְיָמִן אַשְׁלִים חוּשְׁבְּנָא, דְּבֵיהּ אִשְׁתְּלִימוּ תְּרֵיסַר.

וְאִי תֵּימָא, וְכִי לָא הֲוָה יָדַע יַעֲקֹב, דְּעַד כְּעָן לָא אִשְׁתַּלִּימוּ שִׁבְטִין, אַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד יוֹסֵף, מַאי טַעְמָא לָא אוֹרִיךְ עַד דְּיִתְיְלִיד בְּנְיָמִין וְיִשְׁתַּלִּימוּ שִׁבְטִין. אֶלָּא, יַעֲקֹב בְּחָכְמְתָא עֲבַד, וּמִלָּה יָדַע. אָמַר, וַדַּאי אִי אִשְׁתַּלִּימוּ הָכָא כְּלְהוּ שִׁבְטִין, הָא יְדַעְנָא דְּתִקּוּנָא דִּלְעֵילָּא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת. וּבְאַרְעָא דָּא, לָא לִיבָּעֵי דְּיִשְׁתַּלִּימוּ, אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דְּכֻלְּהוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, תִּקּוּנָא דְּעַלְמָא תַּתָּאָה נִינְהוּ, וְכֵיוָן דְּאִתְיְלִיד בְּנְיָמִין, מִיתַת רָחֵל, וְנָטְלָא דּוּכְתָּא הַאי עַלְמָא תַּתָּאָה, לְאִתְתַּקָּנָא בְּהוּ. וְעַל דָּא לָא אִתְיְלִיד בְּנְיָמִין, אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מח) וַאֲנִי בְּבוֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ, וְתַמָּן מִיתַת רָחֵל וְנָטְלָא דּוּכְתָּא, הַאי עַלְמָא תַּתָּאָה, לְאִתְיַשְּׁבָא בְּבֵיתָא שְׁלִימָתָא, וְכָל זִמְנָא

דְּרָחֵל קָיְימָא, עַלְמָא תַּתָּאָה לָא אִתְתַּקְנָא בְּהוּ, מִיתַת רָחֵל, נְטָלָא (ד"א ל"ג לְעֵילָּא) בֵּיתָא בִּשְׁלִימוּ.

וְאִי תֵּימָא, לְאָה אַמַּאי לָא מִיתַת בְּהַהוּא זִמְנָא. אֶלָּא בְּגִין דְּבֵיתָא בְּעַלְמָא תַּתָּאָה (נ"א עִלָּאָה) אִיהוּ, וְכֹלָּא מִגֵּיהּ הֲווּ לְאִתְתַּקְנָא, וְלָאו מֵעַלְמָא עִלָּאָה (נ"א תַּתָּאָה), וּבְגִין כָּךְ לָא מִיתַת בְּהַהִיא שַׁעְתָּא. וְכָל עוֹבָדוֹי דְּלֵאָה בְּאִתְכַּסְיָא אִינוּן, בְּגִין דְּעַלְמָא עִלָּאָה אִיהוּ בְּאִתְכַּסְיָא, וְלָאו בְּאִתְגַּלְיָא, וּבְגִין כָּךְ לָא אִדְכַּר מִיתָתָהּ דְּלֵאָה, כְּמִיתָתָהּ דְּרָחֵל.

וְתָא חֲזֵי, דְּהָכִי הוּא וַדַּאי. בְּגִין דְּעַלְמָא עִלָּאָה, כָּל מִלּוֹי בְּאִתְכַּסְיָא, וְעַלְמָא תַּתָּאָה כָּל מִלּוֹי בְּאִתְגַּלְיָא. בְּגִין כָּךְ, אִתְכַּסְיָא לֵאָה בִּמְעָרְתָּא דְּכָפֶלְתָּא, וְרָחֵל בְּגִלּוּיָא דְּאוֹרְחָא, דָּא בְּסִתְרָא, וְדָא בְּאִתְגַּלְיָא. וּבְאִתְכַּסְיָא עַלְמָא עִלָּאָה אִתְרְשִׁים, דִּכְתִיב, (בראשית ל) וַתֹּאמֶר לֵאָה בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָנוֹת, וּבְגִין כָּךְ קָרְאָה שְׁמֵיהּ אָשֵׁר. (בְּגִין כָּךְ כָּל בִּרְכָאן (דף קנח ע"ב) דְּתִרִין עָלְמִין בְּאִתְגַּלְיָא וּבְאִתְכַּסְיָא וְעִם כָּל דָּא).

וּבְגִין דָּא, כֹּלָּא חַד, דְּהָא כֹּלָּא הֲוֵי מֵעַלְמָא עִלָּאָה. הָכִי נָמֵי וּבְכָל אֲתַר, תְּרִין עָלְמִין, דָּא בְּאִתְגַּלְיָא וְדָא בְּאִתְכַּסְיָא. וְאֲנַן לָא מְבָרְכִינָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בִּתְרִין עָלְמִין, דִּכְתִיב, (תהלים קו) בָּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (קנ"ג

ע״ב) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. בְּגִינֵי כָּךְ, עַלְמָא עִלָּאָה קָרִינָן הו״א, וְקָרִינָן לְעַלְמָא (שמות קל״ח ע״ב) תַּתָּאָה אַתְּ״ה, בְּגִין דְּאִיהוּ בָּרוּךְ מֵעַלְמָא עִלָּאָה, עַל יְדָא דְצַדִּיק. הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קלה) בָּרוּךְ ה׳ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָם וְגו׳. וַדַּאי מִצִּיּוֹן אִיהוּ בָּרוּךְ. תָּא חֲזֵי, כְּגַוונָא דָּא (שמות לד) ה׳ ה׳ תְּרֵין עָלְמִין (נשא קל״ח ע״א) נִינְהוּ, דָּא בְּאִתְגַּלְיָא וְדָא בְּאִתְכַּסְיָא, וְעַל דָּא פָּסִיק טַעְמָא בְּגַוְוייהוּ, וּמֵעַלְמָא דָּא עַד עַלְמָא דָּא, כְּלָא חָד.

(בראשית לא) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וְגו׳, אָמַר (נדפס דף קס״ה ע״א בסתרי תורה) רִבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזֵי, שְׁלֵימוּתָא דְיַעֲקֹב דְּלָא בָעָא לְמֵיזַל אֶלָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּלָבָן. וְאִי תֵּימָא, זִמְנָא אַחֲרִינָא אַמַּאי לָא אָזִיל בִּרְשׁוּתֵיהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּדָחִיל יַעֲקֹב, דְּלָא יִשְׁבּוֹק לֵיהּ, וְיִשְׁתְּלִימוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין בְּאַרְעָא אָחֳרָא. וְעַל דָּא כֵּיוָן דְּחָמָא דְּמָטָא שַׁעְתָּא דִבְנְיָמִין, בָּרַח. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ. דְּכֵיוָן דְּאִתְיְלִיד בִּנְיָמִין, אִתְקַשְּׁרַת שְׁכִינְתָּא בְּכֻלְּהוּ שִׁבְטִין, וְנָטְלָא בֵּיתָא בְּכֻלְּהוּ. וְיַעֲקֹב הָוָה יָדַע בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, דְּכַד יִשְׁתַּלְּמוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, דִּשְׁכִינְתָּא תִּתְקַשַּׁט וְתִתְקַשַּׁר בְּהוּ, וְרָחֵל תָּמוּת, וְאִיהִי נָטְלָא בֵּיתָא. תָּא חֲזֵי, הָכִי אוֹלִיפְנָא, עַלְמָא תַּתָּאָה אִתְחֲזֵי לֵיהּ לְיַעֲקֹב כְּמָה דְאִתְחֲזֵי לְמשֶׁה, אֶלָּא דְּלָא יְכִילַת, עַד

דְּהָווּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין בְּבֵיתָא לְאִתְקַשְּׁרָא בְּהוּ, וּכְדֵין אִתְדַּכְּיָאת (נ"א אִתְדַּחְיַית) רָחֵל, וְנָטְלָא אִיהִי בֵּיתָא בְּכֻלְּהוּ שִׁבְטִין, וַהֲוַת עִקָּרָא דְּבֵיתָא, וּכְדֵין (תהלים קיג) מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת וַדַּאי.

אָמַר יַעֲקֹב, הָא מָטָא זִמְנָא, דְּאִשְׁתְּלִימוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, וַדַּאי עַלְמָא דִּלְעֵילָּא יְחוּת הוּא לְבֵיתָא לְאִתְקַשְּׁרָא בְּהוּ, וּמִסְכְּנוּתָא דָּא אִתְדַּחְיָיא קַמֵּיהּ. אִי תְּמוּת הָכָא, לָא אִפּוּק מֵהָכָא לְעָלְמִין. וְלָא עוֹד, אֶלָּא בְּאַרְעָא דָּא, לָא אִתְחֲזֵי לְאַשְׁלָמָא בֵּיתָא. בְּגִין כָּךְ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה וְגוֹ׳, עַד לָא אִשְׁתְּלִימוּ שִׁבְטִין.

שָׁמַע רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, וַדַּאי כָּל מִלּוֹי דְּרַבִּי יְהוּדָה שַׁפִּיר, וְדָא סָלִיק עַל כֻּלָּא. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי לָא אֲזַל לֵיהּ לְאוֹרְחֵיהּ מִיָּד. אֶלָּא, כָּל זְמַן דְּרָחֵל לָא מִתְעַבְּרָא מִבִּנְיָמִין, אִתְעַכַּב תַּמָּן. כֵּיוָן דְּמָטָא זִמְנָא דְּבִנְיָמִין, עָרַק וְלָא בָּעָא רְשׁוּתָא, בְּגִין דְּלָא יִתְעַכֵּב תַּמָּן וְיִתְחַבֵּר יַעֲקֹב בְּכוּלְּהוּ שִׁבְטִין, בְּאַתְרָא (דְּלָא) דְּאִצְטְרִיךְ. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (שמות ד) וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיָּשָׁב אֶל יֶתֶר חוֹתְנוֹ וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה רָעֵי עָנָא דְּיִתְרוֹ חָמוּי הֲוָה, וְדִיּוּרֵיהּ הֲוָה בֵּיהּ. וְכַד בָּעֵי לְמֵיזַל, לָא אֲזַל אֶלָּא בִּרְשׁוּתָא דִּידֵיהּ. וְיַעֲקֹב דְּהֲוָה שְׁלִים וְדִיּוּרֵיהּ הֲוָה תָּדִיר עִמֵּיהּ דִּלְבָן, אַמַּאי לָא בָּעָא רְשׁוּתָא מִגֵּיהּ. אֶלָּא הָא

אִתְּמַר דִּלָּא יְגַלְגֵּל לָבָן עִמֵּיהּ גִּלְגּוּלִין וְיִשְׁתָּאַר תַּמָּן. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אָמַר לֵיהּ, וּמִיָּד גִּלְגֵּל עֲלֵיהּ גִּלְגּוּלִין וְאִשְׁתָּאַר תַּמָּן, וְהַשְׁתָּא דָּחִיל מִנֵּיהּ.

אֲבָל יִתְרוֹ, לָא הֲוָה הָכִי לְגַבֵּי מֹשֶׁה. בְּגִין דְּלָבָן חָרְשָׁא הֲוָה, וּבְחָרְשָׁא הֲוָה כָּל עוֹבָדּוֹי לְגַבֵּי דְיַעֲקֹב, וְהַשְׁתָּא לָא בָּעָא יַעֲקֹב לְאִתְעַכְּבָא תַּמָּן, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ (בראשית לא) שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְגוֹ׳. וְעַל דָּא לָא בָּעָא לְאִתְעַכְּבָא וּלְמִישְׁבַּק פִּקּוּדָא דְמָרֵיהּ.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב, (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל וְגוֹ׳, פְּתַח וְאָמַר, (תהלים מו) לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. הַאי קְרָא, אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, דְּרָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ. וְכָל הַנֵּי שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, דְּהַוּוּ אָמְרֵי בְּנֵי קֹרַח, כְּלְהוּ מֵחַדְתִּין אִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּהַוּוּ מִלְקַדְמִין, וְכֵן כָּל אִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּאָמַר דָּוִד וְכָל אִינּוּן דְּהַוּוּ עִמֵּיהּ, כְּלְהוּ הַוּוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.

תָּא חֲזֵי, עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּעַלְמָא עִלָּאָה, וְכָל אִינּוּן סִדְּרִין דְּסִדְּרוּ דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּרִיהּ, וְכָל אִינּוּן נְבִיאֵי קְשׁוֹט כְּלְהוּ (דף קנט ע"א) סִדְּרוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דְּאִיכָּא מִשְׁמָרוֹת בְּאַרְעָא, הָכִי נָמֵי בִּרְקִיעָא. דְּמִזְמַּרֵי לְמָרַיְיהוּ, וְאָמְרֵי שִׁירָתָא תָּדִיר.

וְכֻלְּהוּ קָיְימִין אִלֵּין לָקָבֵל אִלֵּין, וְכוּלָּא בְּסִדְרָן דְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

עֲלָמוֹת שִׁיר, מַאי עֲלָמוֹת שִׁיר. אֶלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמוֹנִים פִּלַגְשִׁים וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר. מַאי וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כה) הֲיֵשׁ מִסְפָּר לְגְדוּדָיו. וּבְגִין דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבְּנָא, כְּתִיב וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר.

וְכֻלְּהוּ שׁוּרִין שׁוּרִין, מְסַחֲרָן סְדָרִין, אִלֵּין לָקָבֵיל אִלֵּין, לְזַמְּרָא וּלְשַׁבָּחָא לְמָרֵיהוֹן, וְאִלֵּין אִינוּן עֲלָמוֹת שִׁיר. וּבְגִין דְּאִית עֲלָמוֹת דְּלָא מְזַמְּרִין כְּאִלֵּין, אִלֵּין אִקְרוּן עֲלָמוֹת שִׁיר.

תְּלַת (נדפס פקודי רכ"ח ע"א) סִדְרִין מִתְפָּרְשָׁן לְכָל סְטַר לְדֵ' סְטְרֵי עַלְמָא, וּבְכָל סִדְרָא וְסִדְרָא דְּאִיהִי לְכָל סְטַר, תְּלַת סִדְרִין אָחֳרָנִין. סִדְרָא קַדְמָאָה דְּלִסְטַר מִזְרָח, תְּלַת סִדְרִין אִינוּן. וְאִינוּן תִּשְׁעָה סִדְרִין, בְּגִין דְּכָל סִדְרָא מֵאִינוּן תְּלַת, אִית לֵיהּ תְּלַת סִדְרִין, וְאִשְׁתַּכְּחוּ דְּאִינוּן תִּשְׁעָה, וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן תְּחוֹתַיְיהוּ.

הַנֵּי סִדְרִין תִּשְׁעָה, כּוּלְּהוּ מִתְנַהֲגֵי בְּאַתְוָון רְשִׁימָן, וְכָל סִדְרָא אִסְתְּכֵי לְאִינוּן אַתְוָון רְשִׁימָן, (ס"א וְהָא אוּקְמוּהָ וְכֵן לְכָל סִדְרָא וְסִדְרָא, וְכֻלְּהוּ נָטְלֵי בְּאַתְוָון רְשִׁימִין וְאִלֵּין עִלָּאֵי מֵאִלֵּין וְקַיְימָאן אִלֵּין עַל אִלֵּין) וּמִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ, וְאָמְרֵי שִׁירָתָא. וְכַד אִינוּן אַתְוָון פָּרְחֵי

גּוֹ אֲוִירָא דִּרוּחָא (הַהוּא) דִּמְמַנָּא עַל כֹּלָּא, כְּדֵין אִינּוּן נָטְלֵי, וְשִׁירָתָא אִתְבַּסַּם, וְחַד אָת אִתְבַּטַּשׁ מִתַּתָּא. וְהַהוּא אָת סָלְקָא וְנָחֲתָא וּתְרִין אַתְוָון פָּרְחֵי עֲלַייהוּ, וְהַאי אָת מִתַּתָּא, סָלְקָא סִדְרָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא וְאִתְחַבַּר בְּהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ תְּלַת אַתְוָון, כְּלְהוּ לְפוּם אַתְוָון יה״ו, דְּאִינּוּן תְּלַת גּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה. מֵאִילֵּין אִתְפָּרְשׁוּ תְּלַת סִדְרִין וְאִינּוּן תְּרִין אָתְוָון, וְהַהוּא אָת דְּסָלְקָא, מִתְחַבְּרָא עִמְּהוֹן וְאִינּוּן תְּלַת.

תָּא חֲזֵי, אִינּוּן תְּרִין אָתְוָון עִלָּאִין, דְּסָלְקִין בַּאֲוִירָא, אִינּוּן כְּלִילָן דָּא בְּדָא, רַחֲמֵי בְּדִינָא. וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן תְּרִין, וְאִינּוּן מֵעַלְמָא עִלָּאָה בְּרָזָא דְּדִכּוּרָא, וְהַאי דְּסָלְקָא וְאִתְחַבְּרָא עִמְּהוֹן אִיהִי נוּקְבָא, וְאִתְכְּלִילַת בְּתַרְוַוייהוּ. כְּגַוְונָא דְּנוּקְבָא אִתְכְּלִילַת בְּתְרֵי סִטְרֵי, בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וְאִתְחַבְּרַת בְּהוּ, הָכִי נָמֵי הַאי אָת נוּקְבָא, דְּאִתְחַבְּרַת בְּתְרֵי אַתְוָון אָחֳרָנִין, וְאִינּוּן בְּתְרֵין סִטְרִין, אִלֵּין עִלָּאִין, וְדָא לְתַתָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ חַד, דְּכַר וְנוּקְבָא. (בְּר) דְּכַד אִתְבְּרֵי עַלְמָא, דְּאִינּוּן אַתְוָון מֵעַלְמָא עִלָּאָה נִינְהוּ, דְּאִינּוּן אוֹלִידוּ כָּל עוֹבָדִין לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן מַמָּשׁ, וּבְגִין כָּךְ מַאן דְּיָדַע לוֹן וְאִזְדְּהַר בְּהוּ, רָחִים לְעֵילָּא וּרְחִים לְתַתָּא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, אִלֵּין אַתְוָון כְּלְהוּ, דְּכַר וְנוּקְבָא,

לְאִתְכְּלָלָא כְּחָדָא בְּרָזָא דְמַיִין עִלָּאִין וּמַיִין תַּתָּאִין, וְכֹלָּא חַד, וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא שְׁלִים. וּבְגִין כָּךְ, מַאן דְּיָדַע לְהוּ, וְאִזְדְּהַר בְּהוּ, זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעַלְמָא דְאָתֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּיִחוּדָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת.

תְּלַת תְּלַת מִסְטָרָא דָא וּמִסְטָרָא דָא, בְּיִחוּדָא חָדָא בְּשְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. וְכֻלְּהוּ רָזָא דְסִדְרָא עִלָּאָה כְּדְקָא חָזֵי,

כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא, דְּהַהוּא סִדְרָא תְּלַת תְּלַת בְּרָזָא חָדָא.

סִדְרָא תִּנְיָינָא דִלְסִטַר דָּרוֹם, תְּלַת סִדְרִין אִינּוּן לְהַהוּא סִטְרָא. וְכָל סִדְרָא וְסִדְרָא תְּלַת תְּלַת, וְאִינּוּן תְּשְׁעָה, כְּמָה דְאוּקְמָה. וְאַתְוָון אִתְפְּלָגוּ הָכִי. לְכָל סִטְרֵי, לְאִתְחַבְּרָא כֻּלָּא כְּחַד, בְּגִין דְּאִית אַתְוָון בְּרָזָא דְנוּקְבָא, וְאַתְוָון בְּרָזָא דִדְכוּרָא, וְאִתְחַבָּרוּ כֻּלְּהוּ כְּחַדָּא, וְהַוּוּ חַד בְּרָזָא דְשְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים. וּלְגַבַּייהוּ סִדְרִין מְמַנָּן תְּלַת תְּלַת, כְּמָה דְאוּקְמָה. וְכֹלָּא נַפְקָא מִסִּדְרָא דְּאַבָּהָן דִּלְעֵילָּא, כְּסִדְרָא דְּאִתְתַּקָּנָא אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא יה"ו, כְּמָה דְאוּקְמָה. הַנֵּי סִדְרִין כֻּלְּהוּ, מִתְנַהֲגֵי בְּאִלֵּין אַתְוָון יְדִיעָן, וְנַטְלֵי בְּהוּ, וְכַמָּה חֵילִין וְרִבְוָון כֻּלְּהוּ לְתַתָּא, דְּנָטְלֵי וְאִתְנַהֲגֵי בְּסִדְרָא דָּא.

סִדְרָא תְּלִיתָאָה דִּלְסִטַר צָפוֹן, בִּתְלַת סִדְרִין אִינּוּן לְהַהוּא סִטְרָא, וְאִינּוּן תְּשְׁעָה. וּבִתְלַת סִטְרִין תְּלַת תְּלַת לְכָל סִטַר אִינּוּן תְּשְׁעָה, וְאִינּוּן סִדְרִין מִתְּלַת

סְטִרִין כְּמָה דְּאִתְּמַר. שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים, (דף קנט ע״ב) בְּרָזָא דְּאַתְוָון דְּאִינּוּן שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן תְּרֵין וְעֶשְׂרִין, שְׁלִימוּ דְּאַתְוָון אִינּוּן שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין. וְהָכִי סְדוּרָא דְּסִדְרִין אִלֵּין.

שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין לְתִלַּת תִּלַּת סִדְרִין לְכָל סִטְרָא. וְאִשְׁתַּכְחוּ אִלֵּין ג׳ מֵהַאי סִטְרָא דְּאִינּוּן ט׳, וְאִלֵּין תִּלַּת מֵהַאי סִטְרָא דְּאִינּוּן תִּשְׁעָה, וְאִלֵּין תִּלַּת דְּהַאי סִטְרָא דְּאִינּוּן תִּשְׁעָה. אִשְׁתַּכְחוּ כֻּלְּהוּ שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין.

וְרָזָא דְּאִלֵּין שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין, אִינּוּן תִּשְׁעָה אַתְוָון (אינון) דְּאִינּוּן בְּרָזָא דְּנוּקְבִי, לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ נוּקְבָא, עִם אִינּוּן תְּמַנְיָ סָרֵי סִטְרֵי אָחֳרָנִין, בְּרָזָא דְּאִתְּמַר (נ״א דִּדְבַר), וְכֹלָּא אִיהוּ כְּדְקָא חָזֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן אַתְוָון עִלָּאִין דְּעַלְמָא עִלָּאָה, הָכִי נָמֵי אַתְוָון אָחֳרָנִין לְתַתָּא. אַתְוָון עִלָּאִין רַבְרְבִין, וְאַתְוָון תַּתָּאִין זְעִירִין, וְכֹלָּא דָּא כְּגַוְונָא דָּא, וְכָל הַנֵּי רָזִין, בְּרָזָא דְּדִכַר וְנוּקְבָא, כֹּלָּא חַד בְּשְׁלִימוּ.

השלמה מההשמטות (סימן נ״א)

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל, בְּשָׂרָה כְּתִיב פְּקִידָה, וּבְרָחֵל כְּתִיב זְכִירָה. אַמַּאי, בְּגִין דְּזָכוֹר אִתְרְשִׁים בְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּרִית שָׁלוֹם כָּד אִתְעֲבִיד יוֹסֵף, וּבְמָה כַּד נָטַל שׁוֹר בַּהֲדֵיהּ דְּלָא יַתְקִיף לְסִטְרָא אַחֲרָא. וּבְגִין כָּךְ

אִתְקְרֵי יוֹסֵף בְּכוֹר, דְּהַהוּא שׁוֹר דְּנָטַל, בְּכוֹר שׁוֹרוֹ וַדַּאי, וְהַהוּא שׁוֹר, שׁוֹר תָּם וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. רִבּוֹן וְשָׁלִיט מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא, דְּהַהוּא שׁוֹר תָּם שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ: (עד כאן מההשמטות)

(בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל, דְּהָא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בָּהּ זְכִירָה. (בראשית כא) וַה' פָּקַד אֶת שָׂרָה, לָאו מִמַּזָּלָא הֲוָה. וְאִי תֵּימָא דְּהָא בְּנִין בְּמַזָּלָא תַּלְיָין וְלָא לְתַתָּא, הָכָא בְּשָׂרָה לָאו בְּמַזָּלָא הֲוָה. אֶלָּא וַה' כְּתִיב, כֹּלָּא כְּחַדָּא.

אִי הָכִי אַמַּאי כְּתִיב פְּקִידָה, אֶלָּא וַדַּאי זְכִירָה, (דא) הַוַּת מִקַּדְמַת דְּנָא, וְאִתְמְסַר מַפְתְּחָא דָּא לְתַתָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית יז) וְאֶת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לַמּוֹעֵד הַזֶּה וְגו'. וּלְבָתַר כְּגַוְונָא דָּא, וְכֵיוָן דְּאִדְכַּר, בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא, לְבָתַר אִתְמַר בְּרָזָא דְּנוּקְבָא פְּקִידָה, לְמֶהֱוֵי כְּלָּא כְּחַדָּא.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (שמות ו) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִידִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי. וָאֶזְכֹּר הָא זְכִירָה, בְּגִין דְּאִיהוּ לְעֵילָּא. דְּהַאי מַזָּלָא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא בְּדִכּוּרָא, אַתָּא עַל פְּקִידָה דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא לְתַתָּא בְּנוּקְבָא. כְּגַוְונָא דָּא וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וָאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, פָּקוֹד פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם, וְכִי פָּקוֹד פָּקַדְתִּי, וְהָא פְּקִידָה בְּנוּקְבָא קַיְימָא וּבַהַהוּא זִמְנָא בְּגָלוּתָא הֲוַת, וְאֵיהִי אֲמַרַת פָּקוֹד פָּקַדְתִּי. אֶלָּא הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, וְרָזָא דְּחָכְמְתָא הָכָא וְאֵיהִי בְּגָלוּתָא הֵיךְ אִתְחֲזֵי לְמֹשֶׁה הָכָא, וְהֵיךְ אֲמַרַת פָּקוֹד פָּקַדְתִּי.

אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא שִׁמְשָׁא כַּד נָהִיר, אִיהוּ בִּשְׁמַיָּא, וְתוּקְפֵּיהּ וְחֵילֵיהּ שָׁלְטָא עַל אַרְעָא בְּכָל אֲתַר. כְּגַוְונָא דָּא (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּזִמְנָא דְּמַקְדְּשָׁא קָאִים, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא. וְהַשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אֵיהִי לְעֵילָּא, וְתוּקְפָּא סַחֲרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ, וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן בְּאַרְעָא אָחֳרָא.

וְתָא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא וּשְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא. שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא בְּתְרֵיסַר תְּחוּמֵי רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וּתְרֵיסַר חֵיוָון עִלָּאִין. שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא בְּתְרֵיסַר שִׁבְטִין קַדִּישִׁין, וּכְדֵין אִתְכְּלִילַת שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְכוּלָּא בְּחַד זִמְנָא כְּחַדָּא. וְאַף עַל גַּב דִּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא לְתַתָּא, לָא אִתְתַּקָּנַת לְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי לָא אִתְתַּקָּנַת, בְּגִין דְּלְתַתָּא לָא אִתְתַּקָּנַת, וְדָא הוּא בְּגָלוּתָא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא עִמְּהוֹן.

בְּמָה אִתְתַּקָּנַת, לְמַלְכָּא דְּמִית בְּרִיהּ, מָה עֲבַד כָּפָא לֵיהּ

לְעַרְסֵיהּ עַל אֶבְלָא דִבְרִיהּ, וְלָא אַתְקִין לֵיהּ לְעַרְסֵיהּ, אֶלָּא נָטַל כּוּבִין וְדַרְדַּרִין, וְאַטִיל תְּחוֹת עַרְסֵיהּ, וְשָׁכִיב עֲלֵיהּ, כְּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֵּיוָן דְּאִתְגְּלוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְחָרֵב מַקְדְּשָׁא, נָטַל כּוּבִין וְדַרְדַּרִין וְשַׁוֵּי תְּחוֹתֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ג) וַיֵּרָא מַלְאַךְ ה' אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל הֲווּ בְּגָלוּתָא.

פָּקֹד פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם, מַאן דְּלָא קָיְימָא בִּרְשׁוּתֵיהּ, מַה פַּקִּיד, וּמַה עֲבִיד. אֶלָּא פָּקֹד מִלְּעֵילָא, פָּקַדְתִּי מִלְּתַתָּא, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַאי זְכִירָה הֲוַת עֲלָהּ מִקַּדְמַת דְּנָא, דִכְתִיב וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי. כֵּיוָן דִכְתִיב וְאֶזְכֹּר, הָא זְכִירָה אִתְמְנָא עֲלָהּ, וּבְגִין כָּךְ אֲמְרַת לְבָתַר פָּקֹד פָּקַדְתִּי. (דף קס ע"א) דְּהָא סִימָנָא נָקְטַת מִקַּדְמַת דְּנָא. כְּגַוְונָא דָא שָׂרָה דִכְתִיב, (בראשית כא) וַה' פָּקַד אֶת שָׂרָה. אֲבָל הָכָא רָחֵל דְּלָא אִדְכְּרַת מִקַּדְמַת דְּנָא, לָא אִתְמָר בָּהּ פְּקִידָה אֶלָּא זְכִירָה, וּכְלָא בְּזִכְירָה אִיהוּ, בְּרָזָא דְּמַזְלָא.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי חִזְקִיָּה, הֲווּ אָזְלֵי מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, וְהָוָה רִבִּי יְהוּדָה רָכִיב, וְרִבִּי חִזְקִיָּה עַל רַגְלוֹי, אַדְּהָכִי נָחַת רִבִּי יְהוּדָה, אָמַר מִכָּאן וּלְהָלְאָה נִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא, כְּמָה דִכְתִיב, (דברים לב) הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ. אָמַר לֵיהּ אִלּוּ הֲוֵינָא תְּלָתָא, יָאוֹת הוּא דְּחַד יֵימָא, וּתְרֵין יָתִיבוּ לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, הַנֵּי מִלֵּי בְּבִרְכָאן.

בְּגִין דְּאִדְכַּר חַד שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּתְרִין יָתִיבוּ לֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי שֵׁם ה׳ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ. כִּי שֵׁם ה׳ אֶקְרָא, דָּא חַד דְּמִבָּרֵךְ, הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ, אִלֵּין תְּרֵין אָחֳרָנִין. אֲבָל בְּאוֹרַיְיתָא אֲפִילּוּ תְּרֵי יַתְבֵי וְיַהֲבֵי רְבוּ וְתוּקְפָּא דְּשִׁבְחָא דְּאוֹרַיְיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִזְקִיָּה, לְגַבֵּי בִּרְכָאן אַמַּאי תִּלַת. אָמַר לֵיהּ, הָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, דִּכְתִיב הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ. אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה הָכָא, דְּהָא כָּל רָזִין דִּבְרָכָאן הָכִי אִיהוּ, חַד לְבָרְכָא וּתְרִין לְאַתְבָא, בְּגִין דְּיִסַּלַק (דְּיִסְתַּלַק) שְׁבָחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָזָא דְּתִלָּתָא. חַד מְבָרֵךְ וּתְרִין (אָמְרֵי אָמֵן) דְּאוֹדוּ, וְדָא הוּא קְיוּמָא דִּבְרָכָאן, וּבְרָזָא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוּת, וּבְרָזָא דְּתִלַת כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

עַד דְּהַוּוּ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תָּנִינָן, אִית זְכִירָה לְטַב, וְאִית זְכִירָה לְבִישׁ, אִית פְּקִידָה לְטַב, וְאִית פְּקִידָה לְבִישׁ. אִית זְכִירָה לְטַב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים וְגוֹ׳. (בראשית ח) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. (שמות ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. וְאִית זְכִירָה לְבִישׁ, דִּכְתִיב, (תהלים עח) וַיִּזְכֹּר כִּי בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב. פְּקִידָה לְטַב, דִּכְתִיב, (שמות ג) פָּקֹד פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם. פְּקִידָה לְבִישׁ, דִּכְתִיב, (תהלים פט) וּפָקַדְתִּי

בְּשַׁבָּט פִּשְׁעָם וּבְנָגְעִים עֲוֹנָם. וְכֻלְּהוּ רָזִין עִלָּאִין.

כָּל הַנֵּי זְכִירָה וּפְקִידָה לְטַב, אִלֵּין אִינּוּן דַּרְגִּין יְדִיעָן.

רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּכַר וְנוּקְבָא רָזָא חָדָא, זְכִירָה וּפְקִידָה, וְאִלֵּין אִינּוּן לְטַב. זְכִירָה וּפְקִידָה לְבִישׁ, אִלֵּין אִינּוּן רָזָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, דְּקַיְימָא בְּרָזָא דֵּאֱלֹהִים אֲחֵרִים, דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא, זְכִירָה בְּהַאי, וּפְקִידָה בְּהַאי, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקַיְימִין תָּדִיר לְבִישׁ. וְאִלֵּין לָקְבֵיל אִלֵּין. מֵהָכָא נָפְקֵי כָּל רָזֵי דִּמְהֵימְנוּתָא וְכָל קְדוּשִׁין עִלָּאִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וּמֵהָכָא נָפְקֵי כָּל זִינִין בִּישִׁין וְכָל מוֹתָא, וְכָל סִטְרִין וְזִינִין בִּישִׁין בְּעַלְמָא וְאוּקְמוּהָ. וְדָא בְּהִפּוּכָא מִן דָּא.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, הָכִי הוּא וַדַּאי, זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דְּחוֹלָקֵיהּ אִתְקַיַּים בְּסִטְרָא טָבָא, וְלָא יַרְכִּין גַּרְמֵיהּ לְסִטְרָא אָחֳרָא, וְיִשְׁתְּזִיב מִנְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, הָכִי הוּא וַדַּאי, וְזַכָּאָה מַאן דְּיָכִיל לְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ מֵהַהוּא סִטְרָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיָכְלֵי לְאִשְׁתְּזָבָא מִנַּיְיהוּ, וְלַאֲגָחָא קְרָבָא בְּהַהוּא סִטְרָא.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה בְּמָה. פָּתַח וְאָמַר, (משלי כד) כִּי בְתַחְבּוּלוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ מִלְחָמָה וגו׳. מַאן מִלְחָמָה, דָּא מִלְחָמָה דְּהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, דְּאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לַאֲגָחָא בֵּיהּ קְרָבָא, וּלְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי וּלְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, דְּיַעֲקֹב הָכִי אִשְׁתַּדַּל לְגַבֵּי עֵשָׂו, בְּגִין הַהוּא סִטְרָא דִּילֵיהּ. לְאִתְחַכְּמָא עֲלוֹי וּלְמִיזַל עִמֵּיהּ בְּעַקִּימוּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, בְּגִין לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי בְּרִישָׁא וְסוֹפָא, וְכֻלָּא כְּדְקָא יָאוֹת. וְרִישָׁא וְסוֹפָא כְּחַדָּא דָּא כְּגַוְונָא דָּא, כְּמָה דִכְתִיב, (בראשית כה) בְּכָרְתִי, וּלְבָתַר בֵּרַכְתִי, שֵׁירוּתָא וְסוֹפָא כְּחַדָּא, דָּא כְּגַוְונָא דָּא. בְּגִין לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי בְּאוֹרַח מֵישַׁר כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ, וְיָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, זְכִירָה וּפְקִידָה לְטַב אִינוּן כְּחַדָּא בְּרָזָא דִמְהֵימְנוּתָא, וְזַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בָּתַר מְהֵימְנוּתָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (הושע יא) אַחֲרֵי ה׳ יֵלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג וגו׳. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה הָכִי הוּא וַדַּאי.

וְתָא חֲזֵי, בַּר נָשׁ כַּד צַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, לָא יֵימָא עֲלֵיהּ זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי. בְּגִין דְּאִיכָּא זְכִירָה וּפְקִידָה לְטַב, וּזְכִירָה וּפְקִידָה (דף קס ע״ב) לְבִישׁ, וְזַמִּינִין לְנַטְלָא מִלָּה מִן פּוּמָא, וְאַתְיָין לְאַדְכָּרָא חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ וְלַעֲנָשָׁא לֵיהּ. בַּר אִי אִיהוּ זַכָּאָה שְׁלִים, דְּכַד בַּדְקֵי חוֹבוֹי, הַהִיא זְכִירָה וּפְקִידָה לְבִישׁ לָא יִשְׁכְּחוּן לוֹן, כְּגוֹן עֻזְרָא דְּאָמַר (נחמיה יג) זָכְרָה לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה.

דְּהָא בְּכָל אֲתַר, דְּבַר נָשׁ צַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, יַכְלִיל גַּרְמֵיהּ

בֵּין סַגִּיאִין בִּכְלָלָא דְסַגִּיאִין. וְתָא חֲזֵי שׁוּנַמִּית, כַּד אָמַר לָהּ אֱלִישָׁע, (מלכים ב ד) הֲיֵשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל שַׂר הַצָּבָא. הֲיֵשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ, הַהוּא יוֹמָא, יוֹם טוֹב דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה, וְהַהוּא יוֹמָא דְמַלְכוּתָא דְרָקִיעָא שָׁלְטָא לְמֵידַן עַלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי מֶלֶךְ הַמִּשְׁפָּט בְּהַהוּא זִמְנָא. וּבְגִין כָּךְ אָמַר לָהּ, הֲיֵשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ.

מַה כְּתִיב, (מלכים ב ד) וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. מַאי קָאָמְרָה. לָא בָּעֵינָא, לְמֶהֱוֵי רְשִׁימָאָה לְעֵילָּא, אֶלָּא לְאַעֲלָאָה רֵישָׁאי בֵּין סַגִּיאִין, וְלָא לְאַפָּקָא מִכְּלָלָא דִלְהוֹן. וְכָךְ בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִתְכְּלָלָא בִּכְלָלָא דְסַגִּיאִין וְלָא לְאִתְיַחֲדָא בִּלְחוֹדוֹי, בְּגִין דְּלָא יִשְׁגְּחוּן עֲלֵיהּ, לְאַדְכָּרָא חוֹבוֹי כְּדְקָאָמְרָן.

פְּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (איוב לח) הֲנִגְלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי מָוֶת וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת תִּרְאֶה. הַאי קְרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ לְאִיּוֹב, כַּד חָמָא דְּאִיּוֹב דָּחִיק גַּרְמֵיהּ עַל דִּינוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי, אִיּוֹב אָמַר (איוב יג) הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אֲיַחֵל, כְּתִיב לֹא בְּאל"ף וְקָרֵי לוֹ בְּוא"ו, וְכֻלָּא אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אֲנָא קָטִיל בְּנֵי נָשָׁא, הֲנִגְלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי מָוֶת וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת תִּרְאֶה, כַּמָּה תַּרְעִין אִינּוּן

פִּתְיָחָן בְּהַהוּא סִטְרָא. וּמוֹתָא שָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ סְתִימִין מִבְּנֵי נָשָׁא, (ס״א וְלָא יָכְלִין לְאִסְתַּמְּרָא מִנַּיְיהוּ בְּגִין דְּאִינּוּן סְתִימִין מִבְּנֵי נָשָׁא) וְלָא יָדְעִין אִינּוּן שְׁעָרִים.

וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת תִּרְאֶה. מַאן אִינּוּן שַׁעֲרֵי מָוֶת וּמַאן אִינּוּן שַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת. אֶלָּא מָוֶת וְצַלְמָוֶת כְּחָדָא אִינּוּן, וְזוּוְגָא חָדָא אִינּוּן. מָוֶת דָּא אִתְמַר, דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְדָא אוּקְמוּהָ. צַלְמָוֶת, צֵל מָוֶת. הַאי אִיהוּ מַאן דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ צִלָּא דִילֵיהּ, וְתוּקְפָּא דִילֵיהּ, לְאִזְדַּוְּוגָא כְּחָדָא, בְּקִשּׁוּרָא חַד וְאִינּוּן חַד.

וְכָל אִינּוּן דַּרְגִּין דְּנָפְקֵי מִנַּיְיהוּ וּמִתְקַשְּׁרָן בְּהוּ אִינּוּן שְׁעָרִים דִּלְהוֹן כְּמָה דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגוֹ׳. וְאִלֵּין (אִינּוּן שְׁעָרִים) אִיקְרוּ נַהֲרִין וְנַחֲלִין, שִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא. אוּף הָכִי אִינּוּן שַׁעֲרֵי מָוֶת, וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת מִסִּטְרָא אָחֳרָא, דַּרְגִּין יְדִיעָן דְּשָׁלְטִין בְּעָלְמָא. שַׁעֲרֵי מָוֶת וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת, דָּא נוּקְבָא וְדָא דְּכוּרָא, וְתַרְוַוייהוּ כְּחָדָא.

וְעַל דָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ לְאִיּוֹב, בְּגִין כָּל אִינּוּן מִלִּין, דְּאִיהוּ אָמַר (איוב ז) כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה, וְכָל אִינּוּן שְׁאָר מִלִּין. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲנִגְלוּ לָךְ שַׁעֲרֵי מָוֶת, לְמִנְדַּע דְּהָא כֻּלְּהוּ בִּרְשׁוּתִי, וְכֻלְּהוּ זְמִינִין לְאִתְבַּעָרָא מֵעָלְמָא, דִּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, (בראשית ל) **וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ. תְּרֵי זִמְנִין, אֱלֹהִים אֱלֹהִים, אַמַּאי. אֶלָּא, חַד מֵעַלְמָא דְּדִכּוּרָא, וְחַד מֵעַלְמָא דְּנוּקְבָא, בְּגִין דִּבְמַזָּלָא תַּלְיָיא מִלְּתָא.**

וְכַד אִתְעָרַת רָחֵל בִּשְׁמָא דָּא, דִּכְתִיב, (בראשית ל) **יוֹסֵף ה׳ לִי בֵּן אַחֵר, יָדַע יַעֲקֹב דְּאִיהִי אִתְחַזְיָיא לְאַשְׁלָמָא כְּלְהוּ שִׁבְטִין וְלָא תִּתְקַיֵּים בְּעַלְמָא, בְּגִין כָּךְ בָּעָא לְמֵיזַל וְלָא יָכִיל. וְכַד מָטָא זִמְנָא דְּבִנְיָמִין, עָרַק וְאָזַל לֵיהּ, בְּגִין דְּבְאַרְעָא אָחֳרָא לָא יִשְׁתְּלַם בֵּיתָא, לְאִתְקַשְּׁרָא עַלְמָא קַדִּישָׁא בֵּיהּ.**

וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית לא) **וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ. מַאי וְאֶהְיֶה עִמָּךְ. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ, עַד הָכָא, רָחֵל הַוַת עִמָּךְ עִקָּרָא דְּבֵיתָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אֲנָא אֶהֱא עִמָּךְ וְאֶטוֹל בֵּיתָא בַּהֲדָךְ בִּתְרֵיסַר שִׁבְטִין. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל. עָלַי הֲוָה, וּבְגִינִי הֲוָה מִלָּה דְּאִתְדַּחְיָא אִיהִי וְאַתְיָא דִּיוּרָא אָחֳרָא, וְנָטְלָא בֵּיתָא בְּגִינִי לְדַיְירָא עִמִּי.**

(בראשית ל) **וַיֹּאמֶר נָקְבָה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה, מַאי נָקְבָה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַהוּא רָשָׁע אָמַר, אֲנָא חָמֵי, דְּיַעֲקֹב לָא אִסְתַּכַּל אֶלָּא בִּנוּקְבֵי,** (דף קסא ע"א) **וּבְגִין כָּךְ יִפְלַח**

לִי. אָמַר נָקְבָה שִׁכְרֵךְ, הָא נְקֵבָה דְּאִיהוּ שִׁכְרֵךְ כַּד בְּקַדְמִיתָא. וְאֶתְּנָה, אֵימָא מַאן נְקֵבָה אִסְתַּכַּלְתְּ בָּהּ, וְאֶתְּנָה, וּפְלַח לִי בְּגִינָהּ.

(שם) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא תִתֵּן לִי מְאוּמָה, אָמַר יַעֲקֹב חָלִילָה, דְּהָא אֲנָא כָּל מַה דְּעַבִידְנָא, לְשֵׁם יְקָרָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא עַבִידְנָא, (ס״א וְלָאו לְכִסּוּפָא דְּגַרְמָאי) וְעַל דָּא לֹא תִתֵּן לִי מְאוּמָה, דְּהָא לַאו דְּעִתָּאי בְּהַאי, אֶלָּא אִם תַּעֲשֶׂה לִי (אֶת) הַדָּבָר הַזֶּה וְגוֹ׳.

(שם) וַיָּסַר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת הַתְּיָשִׁים. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים טו) יְיָ מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ וְגוֹ׳, דָּא אוֹקִימְנָא, וְאוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, (שם) הוֹלֵךְ תָּמִים, דָּא אַבְרָהָם, דְּכַד אִתְגְּזַר תָּמִים אִקְרֵי. וּפוֹעֵל צֶדֶק, דָּא יִצְחָק. וְדוֹבֵר אֱמֶת, דָּא יַעֲקֹב. וַדַּאי יַעֲקֹב בֶּאֱמֶת אִתְדַּבַּק, אִי הוּא בֶּאֱמֶת אִתְדַּבַּק, מַאי טַעֲמָא עֲבַד עִם לָבָן כְּגַוְונָא דָּא.

אֶלָּא, יַעֲקֹב בָּחִין שַׁעְתָּא דְמַזְלֵיהּ הֲוָה. דְּשָׁרֵי לֵיהּ לְאֵינַשׁ, לְמִבְחַן שַׁעְתֵּיהּ, עַד לָא יָתוּב לְאַרְעֵיהּ, וְאִי מַזָּלֵיהּ קָאִים בְּמָה דְּעַבִיד שַׁפִּיר, וְאִי לָאו לָא יוֹשִׁיט רַגְלוֹי עַד דְּיִסְלַק (ס״א דְּקָאִים בְּמָה דְּעָבִיד) לְגַבֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (בראשית ל) וְעָנְתָה בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר וְגוֹ׳, דְּהָא אִיהוּ לָא עֲבַד בְּגִין דְּיִטּוֹל מִדֵּילֵיהּ

לְמַגָּנָא, אֶלָּא כֹּלָּא בְּקוּשְׁטָא וּשְׁלִימוּ דִּרְעוּתָא, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאִיהוּ נָטִיל רְשׁוּ מִלָּבָן, וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ל) נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יְיָ בִּגְלָלֶךָ. כַּמָּה חֲרָשִׁין וְזִינִין עֲבַד לָבָן, וּבָחִין מַזָּלֵיהּ בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב, וְהַוָּה אַשְׁכַּח בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב, מְאָה עָאנָא כָּל יַרְחָא, וּמְאָה אִמְּרִין וּמְאָה עִזִּין יַתִּיר עַל עָאנֵיהּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֶלֶף עָאנִין, וְאֶלֶף אִמְּרִין, וְאֶלֶף עִזִּין, הַוָּה מַיְיתֵי לֵיהּ יַעֲקֹב יַתִּיר בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ל) כִּי מְעַט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לָרֹב וַיְבָרֶךְ יְיָ אוֹתְךָ לְרַגְלִי, וּבְרִכְתָּא דְּלֵעֵילָּא לָאו אִיהוּ פְּחוֹת מֵאֶלֶף מִכָּל זִינָא וְזִינָא, מֵעָאנִין אֶלֶף אִשְׁתַּכַּח, מֵאִמְּרִין אֶלֶף אִשְׁתַּכַּח, מֵעִזִּין אֶלֶף אִשְׁתַּכַּח. עַל כָּל מַה דְּשַׁרְיָא בִּרְכְתָּא דְּלֵעֵילָּא, לָא פְּחוֹת מֵאֶלֶף. עַד דְּבִגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב אִסְתַּלַּק לָבָן לְכַמָּה עוּתָרָא.

וְכַד בָּעָא יַעֲקֹב לְנַטְלֵיהּ אַגְרֵיהּ, לָא אַשְׁכַּח אֶלָּא עֲשָׂרָה מִכָּל זִינָא וְזִינָא, וְיַעֲקֹב חָשִׁיב לֵיהּ לְעוּתָרָא סַגִּי. חֲמִי כַּמָּה נָטִיל מִדִּילֵיהּ, מִמַּה דְּהַוָּה יָהִיב אִיהוּ בְּזִכוּתֵיהּ לְלָבָן. וְכָל דָּא דְּסָלִיק בֵּיהּ יַעֲקֹב, לָא הַוָּה אֶלָּא בְּזִרוֹעַ דְּאִינּוּן מַקְלוֹת, דְּשַׁוִּי לְגַבֵּי עָנָא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה טָרַח הַהוּא שְׁלִימָא דְּיַעֲקֹב, אֲבָתְרֵיהּ דְּלָבָן. כְּתִיב, (בראשית ל) וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגוֹ׳,

וְהָוָה אַיְיתֵי לֵיהּ כָּל הַאי עוּתָרָא. וְעִם כָּל דָּא, לָא בָּעָא לָבָן דְּהֵיהָא אַגְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב הָכִי, אֶלָּא נְטַל עֲשָׂרָה מִן דָּא וַעֲשָׂרָה מִן דָּא וְיָהַב (בִּידָא דִּבְנֵי) לֵיהּ. וְאָמַר לֵיהּ טוֹל הַנֵּי. וְאִי יוֹלִידוּ כְּמָה דַּאֲמַרְתְּ, בְּהַאי גַּוְונָא יְהֵא אַגְרָךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ל) וַתַּחְלֵף אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מוֹנִים, (וּבְחַנֵּי) עֲשָׂרָה מִן דָּא וַעֲשָׂרָה מִן דָּא, וּכְתִיב, (בראשית ל) וַאֲבִיכֶן הֵתֶל בִּי וְהֶחֱלִיף אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מוֹנִים. (וּבְחַנֵּי עֲשָׂרָה) אִשְׁתַּדַּל בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָרְכֵיהּ. וּמִכָּל מַה דְּשַׁוִּי לָבָן עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, אַהֲדַר בְּמִלּוֹלֵיהּ, וְנָטִיל מִיַּעֲקֹב כֻּלָּא, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהּ, וְנָטַל מִדִּילֵיהּ בְּזִרוֹעַ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר כָּל הַנֵּי קְרָאֵי, לְאַחְזָאָה חָכְמְתָא קַא אַתְיָין. דְּתָנִינָן מִלִּין דְּלְעֵילָּא, מִנְּהוֹן תַּלְיָין בְּעוֹבָדָא, וּמִנְּהוֹן בְּמִלּוֹלָא וּמִנְּהוֹן בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא. וּמַאן דְּבָעֵי לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן, בְּצִלּוֹתָא, בְּמִלּוֹלָא, וּרְעוּתָא. וּמִנְּהוֹן דְּלָא בְּצִלּוֹתָא, אֶלָּא בְּעוֹבָדָא תַּלְיָין.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב שְׁלִים, כָּל מַה דְּעָבַד, בְּחָכְמְתָא עָבִיד, כְּתִיב (בראשית ל) וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרְהָטִים בְּשִׁקַּתוֹת הַמַּיִם, כֻּלָּא בְּחָכְמְתָא, לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן מִמַּבּוּעָא דְּכֻלָּא, לְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאִינּוּן חוֹלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ.

אֶת הַמַּקְלוֹת. מַאן מַקְלוֹת, אִלֵּין דַּרְגִּין דְּאִינּוּן בֵּי דִינָא.
אֲשֶׁר פִּצֵּל, דְּאַעֲבַר מִנְּהוֹן דִּינָא. בָּרְהָטִים, הַיְינוּ
דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים, דְּהָא מֵהַהוּא
מֶלֶךְ, אַתְיָין בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ עָלְמִין.
דָּבָר אַחֵר (דף קסא ע"ב) מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים, מֶלֶךְ דָּא, אָסוּר
וְקָשׁוּר בְּאִינּוּן רְהָטִין עִלָּאִין, דְּמִנַּייהוּ אִשְׁתַּקְיָין
כֹּלָּא, (נ"א אִתְמַשְׁכָן בִּרְכָאן לְכוֹלָּא) מִמֶּלֶךְ עִלָּאָה. בְּשִׁקַּתוֹת הַמַּיִם,
(ס"א וּמִתַּמָּן אִשְׁתַּקְיָין כֹּלָּא שִׁקַּתוֹת הַמַּיִם), אִלֵּין אִינּוּן נַחֲלִין דְּנָפְקִין
וְאַתְיָין, עַד דְּמָטוּ לְאַתַר דְּמִתְכַּנְשֵׁי תַּמָּן. אֲשֶׁר תָּבֹאנָה
הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ
שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם. וּבְהַהוּא אַתַר, דְּמִתְכַּנְשֵׁי תַּמָּן
מַיָּא, כֻּלְּהוּ אַתְיָין לְאַשְׁקָאָה מִנֵּיהּ.
(בראשית ל) וַיְחַמְּנָה, מַאי וַיְחַמְּנָה. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּרוּחַ
צָפוֹן נָשִׁיב, מַיִין גְּלִידִין וְלָא נָגְדִין לְבַר וְלָא
אִשְׁתַּקְיָין, בְּגִין דְּדִינָא תַּלְיָא, וּקְרִירוּ דְּצָפוֹן גָּלִיד מַיָּא.
וְכַד אִתְעַר רוּחַ דָּרוֹם, מִתְחַמְּמֵי מַיָּא, וְאִתְעַבַר גְּלִידוּ
דִּלְהוֹן וְנָגְדִין, כְּדֵין אִתְשַׁקְיָין כֹּלָּא. בְּגִין דְּחַמִּימוּ דְּדָרוֹם
שָׁרָאן מַיָּא, וְכֻלְּהוּ מִתְחַמְּמֵי וְחָדָאן לְמִשְׁתֵּי מֵהַהוּא קְרִירוּ
דְּצָפוֹן, דְּהַוָה לוֹן בְּקַדְמִיתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְחַמְּנָה.
וַיְחַמְּנָה, וְהָא (וְלָא) כְּתִיב וַיֶּחֱמוּ. אֶלָּא דְּאִינּוּן כֻּלְּהוּ נוּקְבֵי.

וְעַל דָּא אִתְכַּוון יַעֲקֹב,
לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא
בְּחָכְמְתָא, וְדָא הוּא דִכְתִיב
(בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מַקֵּל
לִבְנֶה לַח וְגו׳. פָּתַח (נ״א רִבִּי
אֶלְעָזָר) וְאָמַר (תהלים קלה) כִּי
יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל
לִסְגֻלָּתוֹ, תָּא חֲזֵי כִּי יַעֲקֹב
בָּחַר לוֹ יָהּ, עַד כָּאן לָא
יָדַעְנָא מַאן בָּרִיר לְמַאן, אִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרִיר לֵיהּ
לְיַעֲקֹב, אִי יַעֲקֹב בָּרִיר לֵיהּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא
מִמַּה דְּגָלֵי קְרָא, יָדַעְנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל
לֵיהּ לְיַעֲקֹב לְעַדְבֵיהּ,
דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳
עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.
תָּא חֲזֵי, הָכִי נָמֵי יַעֲקֹב,
בִּירֵר אַחְסַנְתֵּיהּ וְעַדְבֵיהּ
לְחוּלָקֵיהּ, וְסָלִיק לְעֵילָּא

סִתְרֵי תוֹרָה

(בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מַקֵּל
לִבְנֶה וְגו׳, מַתְנִיתִין, רְעוּתָא
דְּעוֹבָדָא, קִטְרֵי דִמְהֵימְנוּתָא,
קַל קָלָא דְּקָלְיָא אִתְעַר מֵעֵילָּא
לְתַתָּא, אֲנַן פְּתִיחִין עַיְינִין
חֲוֵינָן. גַּלְגַּלָּא אַסְחַר מֵעֵילָּא
לְכַמָּה סִטְרִין, קַל נְעִימוּתָא
אִתְעַר. אִתְעָרוּ נַיְימִין דְּמִיכִין
דְּשִׁינְתָא בְּחוֹרֵיהוֹן, וְלָא יָדְעֵי
וְלָא מִסְתַּכְּלָן, וְלָא חָמָאן.
אֲטִימִין אוּדְנִין, כְּבֵדִין דִּלְבָּא,
נַיְימִין וְלָא יָדְעִין. אוֹרַיְיתָא
קָיְימָא קַמַּיְיהוּ, וְלָא מַשְׁגִּיחִין
וְלָא יָדְעֵי בְּמָה מִסְתַּכְּלָן, חָמָאן
וְלָא חָמָאן. אוֹרַיְיתָא רָמַאת
קָלִין אִסְתְּכָלוּ טִפְּשִׁין, פְּתִחוּ
עַיְינִין, וְתִנְדְּעוּן. לֵית מַאן
דְּיִשְׁגַּח, וְלֵית מַאן דְּיַרְכִין
אוּדְנֵיהּ, עַד מָה תֶּהֱווּן בְּגוֹ
חֲשׁוֹכָא דְּרְעוּתַיְיכוּ. אִסְתַּכְּלוּ
לְמִנְדַּע, וְאִתְגְּלִי לְכוֹן נְהוֹרָא
דְּנָהִיר.
בְּזִמְנָא דְיַעֲקֹב שְׁלֵימָא, מִגּוֹ

מִכָּל דַּרְגִּין, וְנָטִיל לֵיהּ לְעַדְבֵיהּ. מַקֵּל לִבְנֵה לַח, הַיְינוּ דַּרְגָּא חֲוָורָא דְּסִטַר יְמִינָא. וְלוּז וְעַרְמוֹן, הַיְינוּ דַּרְגָּא סוּמְקָא דְּסִטַר שְׂמָאלָא.

וַיְפַצֵּל בָּהֶן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת, דְּאַעֲבַר דִּינָא מִן דָּא, וְאִתְחַבַּר לֵיהּ בִּימִינָא, וְהוּא עָאל בֵּינַייהוּ וְנָטִיל לוֹן כְּחֲדָא וְאִתְעֲבִיד כֻּלָּא חַד בִּתְרֵי גַּווֵני. וְעִם כָּל דָּא, מַחְשַׁף הַלָּבָן, דְּיִתְגַּלֵּי חֲוָורָא עַל סוּמְקָא. וְכָל דָּא לְמַאי, לְאַמְשָׁכָא לְדַרְגָּא דָּא דְּעַדְבֵיהּ בִּרְכָאן מִמַּבּוּעָא דְּכֻלָּא (נ"א דְּנַחֲלָא), וּלְשַׁוָּאָה לְדַרְגָּא דָּא דְּאִיהוּ תִּלְתָּא כְּחֲדָא.

בָּרְהָטִים בִּשְׁקָתוֹת הַמַּיִם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. עָאקוּ דְּאַרְעָא וּרְשׁוּ אָחֳרָא, בְּגוֹ דַּרְגִּין נוּכְרָאִין דָּחָה לְכֻלְּהוּ, וּבָרִיר חוּלַק עַדְבֵיהּ וְאַחְסַנְתֵּיהּ. נְהוֹרָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא, חָכְמְתָא מִגּוֹ טִפְּשׁוּתָא, וְאוֹקִיר לֵיהּ לְמָארֵיהּ כַּד הֲוָה קָאִים בְּגוֹ רְשׁוּתָא דְּאֵל זָר. עַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה כט) לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ. (ע"כ סתרי תורה)

תוספתא

קוּטְרָא דְּקוּטְרָא דַּכְיָא, הֲוָה סָלִיק לְגוֹ לְגוֹ, עַד לָא אַשְׁכַּח אֲתַר בֵּית מוֹתָבָא. הַהוּא אֲתַר לָאו אֲתַר, לָאו אִשְׁתַּכַּח לְעֵילָּא וְתַתָּא. מִכֹּלָּא אִתְאֲבִיד, אֲבַדּוֹן הֲוֵי מִכֹּלָּא, אֲבַדּוֹן דְּכוּרָא, סמא"ל דְּנָפַק מֵהַתּוּכָא דְּתוּקְפָּא דְּיִצְחָק. אֲבַדּוֹן וּמָוֶת נוּקְבָא דִּילֵיהּ, נָחֹשׁ קַדְמָאָה, אֵשֶׁת זְנוּנִים, דִּכְתִיב (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת. וְאִלֵּין תְּרֵין, אֲבַדּוֹן

וּכְדֵין בְּעוֹבָדָא דָּא דְּחָכְמְתָא נָגְדִין בִּרְכָאן לְתַתָּא, וּמִתְשַׁקְיָין (נ״א וּמִתְבָּרְכָאן) כָּלְהוּ עָלְמִין וְשַׁרְיָין עֲלֵיהּ בִּרְכָאן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. דִּכְתִיב, (בראשית מט) בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְגוֹ׳, וּלְבָתַר מְכָאן, (שם) וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל, (דף קסב ע״א) לְאִתְבָּרְכָא כָּלְהוּ עָלְמִין לְתַתָּא. וְיַעֲקֹב נָטַל חוּלָקֵיהּ, מֵאִינּוּן בִּרְכָאן, דְּשַׁרְיָין עֲלֵיהּ לְתַתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ חוּלָקֵיהּ וְעַדְבָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רִבִּי יֵיסָא זוּטָא הֲוָה שָׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ. הַאי דִּכְתִיב (משלי י) בִּרְכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, לַצַּדִּיק מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי לְרֹאשׁ צַדִּיק. אָמַר לֵיהּ, רֹאשׁ צַדִּיק דָּא הִיא עַטָרָה קַדִּישָׁא, וּמָוֶת, שְׁמָעוּ תּוּקְפָּא דְּהוּרְמָנוּ דְּמַלְכָּא.

רָזָא וְסִתְרָא סְתִימָא (נ״א טְמִירָא) עִלָּאָה אִתְאֲבִיד (נ״א טָמִיר) מִכֹּלָּא, אִתְאֲבִיד (נ״א טָמִיר) מֵרַעֲיוֹנִין (נ״א מְעַיְינִין) וְהִרְהוּרִין. (ס״א מָאן דְּאִתְמְשָׁךְ בָּתַר אִילֵּין אִתְאֲבִיד מִכֹּלָּא. כּוּלָּא בְּהַפּוּכָא דָּא מִן דָּא טָבוֹהִי דִּגְבָר שְׁלִים כְּיַעֲקֹב דְּסָלִיק וְלָא אִתְחָשְׁכוּ עַיְינִין בְּהַאי תְּנִנָא וְזָכָה לְאִתְקָרְבָא בָּאֻמָּת חוֹתָמָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. תָּא חֲזֵי, טְמִירָא עִלָּאָה מִכֹּלָּא) מְנִיהּ נָפַק אָת י׳, נְקוּדָה עִלָּאָה. מֵהַאי נְקוּדָה עִלָּאָה נָפַק כֹּלָּא. אַמְשִׁיךְ וַאֲפִיק ה׳, אִמָּא עִלָּאָה דְּאַשְׁקֵי לְכֹלָּא. מֵהַאי נָפִיק ו׳, רָזָא דְּשִׁית דְּאָחִיד לְכָל סִטְרִין, דְּאִיהוּ, מַקַּל לִבְנָה לַח, וְלוּז, וְעַרְמוֹן.

תְּרֵין דְּרוֹעִין דְּאַחִידָן בֵּיהּ, אִלֵּין נָפְקֵי וַאֲחִידוּ בְּה״א תַּתָּאָה, לְחַבְּרָא מַשְׁכְּנָא כְּחַד וּלְמֶהֱוֵי חַד. כְּדֵין, תְּלֵיסַר מְכִילָן הֲווּ חַד. וְחָוְורָא אִתְגְּלִיף עַל גַּוְונִין וְסָלִיק עַל גַּוּון כֻּלְּהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ל) מַחְשֹׂף הַלָּבָן,

וְאוּקְמוּהָ. תּוּ, רֵאשׁ צַדִּיק, דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ נָטִיל בִּרְכָאן, וְנָגִיד לוֹן לַצַּדִּיק, וּמִתַּמָּן אִזְדָּרִיקוּ לְכָל עֵיבָר, וּמִתְבָּרְכָן כֻּלְּהוּ עַלְמִין.

אֲבָל הָא אוּקִימְנָא, בִּרְכוֹת לְרֵאשׁ צַדִּיק, (ראש) צַדִּיק אִקְרֵי, הַהוּא אֲתַר (ס"א ל"ג רֵישָׁא) דִּבְרִית, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין מַבּוּעִין לְבַר, נוּקְבָא דְּקִיסְטָא דְּחַמְרָא נָפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ רֵישָׁא. כָּךְ רֵאשׁ צַדִּיק, הַהוּא אֲתַר, כַּד זָרִיק מַבּוּעִין לְנוּקְבָא, אִקְרֵי רֵאשׁ צַדִּיק. צַדִּיק אִיהוּ רֵאשׁ (נ"א רֵישָׁא לְכָל בִּרְכָאן) בְּגִין דְּכָל בִּרְכָאן בֵּיהּ שָׁרְיָין.

תּוּ, הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּזָכֵי לְמִנְטַר אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְעָבִיד פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, צַדִּיק אִקְרֵי, וּכְדֵין אִקְרֵי (זכריה יד) יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּכְדֵין (תהלים כג) יְיָ רוֹעִי לֹא אֶחְסָר. וּכְתִיב בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב וְגוֹ'. (ע"כ תוספתא)

סִתְרֵי תּוֹרָה

(בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב, בָּרִיר לֵיהּ לְחוּלָקֵיהּ לְעַדְבֵיהּ, מַקֵּל לִבְנֶה לַח, סְטָרָא דִּימִינָא, גַּוְון חִוָּור. לַח, סְטָרָא אִיהוּ דְּמַיִם. וְלוּז, דָּא סְטָרָא דְּשִׂמְאלָא, סוּמְקָא כְּוַורְדָא. וְעַרְמוֹן, כָּלִיל דָּא בְּדָא. וְכֻלְּהוּ אָחִיד יְמִינָא חִוָּורָא בִּגְוָונֵיהּ, וְסַלְקָא בְּהוּ. דְּכְתִיב מַחְשַׁף הַלָּבָן, דְּאַף עַל גַּב דְּאָחִיד לְתֵרִין סְטָרִין, נָטַל (ס"א נָטָה) חוּלָקֵיהּ לְסִטְרָא יְמִינָא, וְאַגְלִיף בְּכֹלָּא, בְּהַאי סְטָרָא וּבְהַאי סְטָרָא, כְּדֵין אִקְרֵי גְּבַר שְׁלִים, שְׁלִים בְּכֹלָּא.

מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, (שם) וְהָיָה בְּכָל יַחֵם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת

וּמֵרִישֵׁיהּ וְעַד רַגְלוֹי הָכִי אִקְּרִי. וְכַד בְּרָכָאן נָגְדִין לְעָלְמָא, שַׁרְיָין עַל רֵישֵׁיהּ, וּמְנִיהּ קָיְימֵי בְּרָכָאן לְעַלְמָא, בְּבִנְין קַדִּישִׁין זַכָּאִין דְּאוֹקִים.

רִבִּי יֵיסָא תּוּ שָׁאִיל וְאָמַר, כְּתִיב (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וגו׳. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ דְּשָׁרוֹ דְּעַלְמָא אֲמָרוֹ, אִיהוּ אֲמָרוֹ בְּחָכְמְתָא, יַתִּיר מִמַּה דְּחָשְׁבִין בְּנֵי נָשָׁא. אָמַר לֵיהּ, בְּרִי יָאוֹת הוּא, דְּהָא בְּיִחוּדָא קַדִּישָׁא אִתְּמַר נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וְהָכִי הוּא. וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק (תהלים לז) נֶעֱזָב, דָּא הוּא שְׁבָחָא דְּיִחוּדָא, דְּלָא אִשְׁתַּכַּח יוֹם בְּלָא לַיְלָה. דְּהָא לַיְלָה בֵּיהּ אִשְׁתַּכַּח תְּדִירָא, וְצַדִּיק אָחִיד לְעֵילָּא וְאָחִיד לְתַתָּא.

וְשָׁם יַעֲקֹב אֶת הַמַּקְלוֹת וְגו׳. סִתְרָא דְּסִתְרִין, לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמְסַר. בְּגוֹ מַשְׁרְיָין עִלָּאִין קַדִּישִׁין אִית דַּרְגִּין עִלָּאִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, אִלֵּין פְּנִימָאִין, וְאִלֵּין לְבַר. אִינּוּן פְּנִימָאִין מִתְקַשְׁרִין בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמִתְקַשְׁרִין בְּיִשְׂרָאֵל, בְּנִין קַדִּישִׁין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִלֵּין אִקְּרוּן הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת, מַשְׁרְיָין דְּאִינּוּן מְקֻשָּׁרוֹת, עֵילָּא וְתַתָּא.

בְּשַׁעְתָּא דְּתִיאוּבְתָּא דִּלְהוֹן לְגַבֵּי זוֹהֲרָא עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא. עַמּוּדָא דֶּאֱמְצָעִיתָא, יַעֲקֹב שְׁלִימָא נָטַל אִינּוּן מַקְלוֹת, תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, בָּרְהָטִים, אֲתַר וְדוּכְתָּא, לְדִיּוּרֵי תְּפִלִּין. וּמֵהָכָא נָטְלֵי נְהוֹרָא וְזִיוָוא, כָּל חֵילִין וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, אִינּוּן דְּמִתְקַשְּׁרָן לְעֵילָּא וּמִתְקַשְּׁרָן לְתַתָּא. כֵּיוָן דְּאִינּוּן נָטְלִין מִגּוֹ רְהָטִין שִׁקְּתוֹת הַמַּיִם, כְּדֵין, אִינּוּן הַוּוּ מְקוֹרִין וּמַבּוּעִין לְנַחֲתָא לְתַתָּא וּלְמֵיהַב לְכֹלָּא.

וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם, מַאי הוּא. אֶלָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּזָרִיק וְאִתְנְגִיד זַרְעָא, לָא תָּבַע לְנוּקְבָא. דְּהָא בַּהֲדֵיהּ שַׁרְיָא, דְּלָא אִתְפְּרְשָׁא מִנֵּיהּ לְעָלְמִין, וְזַמִּינָא הִיא לְגַבֵּיהּ. דְּהָא זַרְעָא לָא נָגִיד, אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּנוּקְבָא זְמִינָא, (דף קסב ע"ב) וְתִיאוּבְתָּא דְּתַרְוַוייהוּ כְּחָדָא בְּדִבּוּקָא חַד דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן, וְעַל דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְמִתְבַּע עֲלָהּ.

אָמַר לֵיהּ, וּבְזִמְנָא דְּגָלוּתָא לָאו הָכִי. אָמַר לֵיהּ זַרְעוֹ כְּתִיב, וְלָאו אִיהוּ. אֵימָתַי נָפִיק, כַּד נוּקְבָא בְּדִבּוּקָא חַד עִם דְּכוּרָא. וְאִי תֵּימָא לֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב, בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא מַאי הִיא.

וּבְגִין כָּךְ, אַפְרִישׁ יַעֲקֹב בֵּין דַּרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, לְדַרְגִּין אָחֳרָנִין, דִּשְׁאָר עַמְמִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ל) וַיָּשֶׂת לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל צֹאן לָבָן. (אינון) עֲדָרִים אַפְרִישׁ לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ, דְּלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלַק בִּשְׁאָר עַמְמִין, כְּמָה דְּאַפְרִישׁ לֵיהּ, דַּרְגֵּי דְּמְהֵימְנוּתָא לְעֵילָּא, לְחוּלָקֵיהּ וַעֲדָבֵיהּ, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַפְרָשָׁא דַּרְגִּין דְּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין לְתַתָּא, לְקַשְׁרָא לוֹן בַּהֲדֵיהּ, בְּאִינּוּן הֵיכָלִין דְּמַטְרוֹנִיתָא.

וְכֻלְּהוּ רְשִׁימִין, בִּרְשִׁימוּ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה. כְּמָה דְּיִשְׂרָאֵל, רְשִׁימִין לְתַתָּא, בֵּין כָּל שְׁאָר עַמְמִין, אוּף דַּרְגִּין דְּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, רְשִׁימִין אִינּוּן לְחוּלָקֵיהּ (דְּקוּדְשָׁא) לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בֵּין כָּל שְׁאָר חֵילִין, וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין. וְעַל דָּא בָּרִיר יַעֲקֹב אִינּוּן

אֶלָּא, הָא אָחִיד לְעֵילָא.
וְלָא נֶעֱזָב לְעָלְמִין,
בְּזִמְנָא אָחֳרָא, לָא נֶעֱזָב
מִנּוּקְבָא, אָחִיד לְעֵילָא,
וְאָחִיד לְתַתָּא. אָחִיד לְעֵילָא,
בְּזִמְנָא דְגָלוּתָא. בְּזִמְנָא
אָחֳרָא, אָחִיד לְתֵרִין סִטְרִין,
לְעֵילָא וְתַתָּא, וּלְעוֹלָם אֵינוֹ
נֶעֱזָב.

כְּתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֹתָם
אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, דָּא צַדִּיק. וְאַף עַל
גַּב דְּאִתְּמַר בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם,
אֶלָּא בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וַדַּאי,
דְּאִיהוּ סִיּוּמָא דְגוּפָא.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵין רְקִיעִין
אִינּוּן, וְאִינּוּן שֵׁירוּתָא
וְסִיּוּמָא, דָּא כְּגַוְונָא דָּא.
שֵׁירוּתָא רְקִיעָא תְּמִינָאָה,
בֵּיהּ שְׁקִיעָן כָּל כּוֹכְבַיָּא,
זְעִירִין וְרַבְרְבִין. וְדָא הוּא
לְחוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ, רְשִׁימִין
לְחוּלָקָא (בְּרֵזָא) דִּמְהֵימְנוּתָא,
(ס״א וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ
יִשְׂרָאֵל לִסְגוּלָתוֹ. יָהּ עִילָּאָה אִיהוּ בְּרִיר
חוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא) אוֹף
הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּרִיר
לֵיהּ, מִכָּל שְׁאָר חֵילִין
וּמַשְׁרְיָין דְּעָלְמָא.

וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, מִתְפָּרְשָׁאן
אִלֵּין מֵאִלֵּין. בְּשַׁעְתָּא דְּזָהֲרָא
דְּנוּרָא בִּנְהִירוּ דִּשְׁכִינְתָּא
אִתְגַּלְיָא, כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין
אָחֳרָנִין, אִתְכַּסְיָן, וּמִתְעַטְּפֵי
מֵהַהוּא זְהָרָא וְלָא יָכְלוּ
לְקָרְבָא לְגַבֵּיהּ. וְכָל אִינּוּן
תִּקּוּנִין (ס״א דַּרְגִּין) קַדִּישִׁין,
דְּאִינּוּן תִּקּוּנָא דִּילֵיהּ. בְּשַׁעְתָּא
דְּאִתְגַּלְיָא הַהוּא זְהָרָא, מִיָּד
חָדָאן וְסָלְקָן לְאִתְקָרְבָא
בַּהֲדֵיהּ, וּלְאִתְקַשְׁרָא לְגַבֵּיהּ,
וְאִיהוּ בְּהוּ אִתְתַּקָּנַת, (אִתְתַּקַּן)
וְסִתְרָא דָּא (בראשית ל) וְהָיוּ
הָעֲטוּפִים לְלָבָן וְהַקְּשׁוּרִים
לְיַעֲקֹב.

רְקִיעָא עִלָּאָה סְתִימָאָה, דְּקָאִים כֻּלָּא וּמְנֵיהּ נָפִיק כֻּלָּא. וְאִיהוּ תְּמִינָאָה, מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְהוּא שֵׁירוּתָא לְאַפָּקָא מְנֵיהּ כֻּלָּא. כָּךְ אִיהוּ רְקִיעָא תְּמִינָאָה מֵעֵילָּא לְתַתָּא, דְּבֵיהּ שְׁקִיעִין כָּל כּוֹכְבַיָּא, כָּל נְהוֹרִין וּבוֹצִינִין. וְהוּא נָטִיל כֻּלָּא וְדָא סִיּוּמָא דְכֻלָּא.

וְאִצְטְרִיךְ לְבָרְרָא (ס"א לְבָרְכָא) וּלְאִתְפָּרְשָׁא דַּרְגִּין קַדִּישִׁין (ס"א לְחוּלָקֵיהּ) דְּחוּלָקֵיהּ. מֵאִינּוּן דַּרְגִּין דִּשְׁאָר עַמִּין, וּבְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ יַעֲקֹב קַדִּישָׁא (ס"א בּוּכְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְקָרְבָא) וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, מְהֵימְנוּתָא דִּילֵיהּ, בְּגוֹ סִטְרֵי (ס"א סִתְרֵי) מִלִּין אִלֵּין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ. (ע"כ סתרי תורה)

כְּמָה דְּהַהוּא רְקִיעָא תְּמִינָאָה, דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא דְּכֻלָּא. תַּלְיָין בֵּיהּ כָּל נְהוֹרִין וְנָטִיל לוֹן, וּמְנֵיהּ נָפְקֵי. הָכִי נָמֵי הַאי, אִיהוּ רְקִיעָא תְּמִינָאָה, תַּלְיָין בֵּיהּ כָּל נְהוֹרִין וְנָטִיל לוֹן, וּמְנֵיהּ נָפְקוּ לְכֻלְּהוּ עָלְמִין.

שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא כְּגַוְונָא חַד קָיְימֵי, וְעַל דָּא אִיהוּ נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וְלָא פָּסְקֵי מֵימוֹי לְעָלְמִין. כֻּלָּא לְמֶהֱוֵי סִיּוּמָא כְּשֵׁירוּתָא, וּבְגִין כָּךְ וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְלָמָּה, לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְאַף עַל גַּב דְּאִתְמַר כֻּלָּא כְּגַוְונָא חָדָא קָיְימֵי, וְדָא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, דָּא אוֹקִים וְזָן לְעַלְמָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ בֵּיהּ וּלְכָל אִינּוּן סִטְרִין עִלָּאִין, וְדָא אוֹקִים וְזָן לְעַלְמָא תַּתָּאָה וּלְכָל אִינּוּן סִטְרִין תַּתָּאִין.

וְאִי תֵּימָא, עַלְמָא דִּלְעֵילָּא מַאן אִיהוּ, וְהָא (איתו) הַהוּא רְקִיעָא תְּמִינָאָה עִלָּאָה סְתִימָאָה, עַלְמָא דִּלְעֵילָּא אִיהוּ וְהָכִי אִקְרֵי, דְּהָא תְּרֵין עָלְמִין נִינְהוּ כְּמָה דְּאִתְּמַר. אֶלָּא, אִיהוּ עַלְמָא עִלָּאָה, וְכָל אִינּוּן דְּנָפְקֵי מִנַּיְהּ, עַל שְׁמֵיהּ אִקְרוּן. וְאִינּוּן דְּנָפְקֵי מֵעַלְמָא תַּתָּאָה, עַל שְׁמֵיהּ אִקְרוּן. וְכָל הַאי וְהַאי כְּלָּא חַד, בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

תָּא חֲזֵי (תהלים קד) יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי ה׳ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע. מַאן לְבָנוֹן. דָּא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, הַאי קְרָא (תהלים קד) אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ. אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ, בְּאָן אֲתַר, בַּלְבָנוֹן. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין צִפֳּרִים דְּקָאֲמָרָן בְּכַמָּה אֲתַר, (דף קסג ע״א) וּמֵאִלֵּין אִתְפָּרְשָׁן כַּמָּה צִפֳּרִין אָחֳרָנִין, אֲבָל אִלֵּין עִלָּאִין וְנָפְקִין מִלְּבָנוֹן דְּאִיהוּ (ס״א סְתִימָאָה) לְעֵילָּא, וְרָזָא דְּמִלָּה, (בראשית כט) וּלְלָבָן שְׁתֵּי בָנוֹת וְגוֹ׳.

חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ, (ס״א דְּא לֵאָה) בְּאִינּוּן שִׁית בְּנִין עִלָּאִין, שִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. אַמַּאי אִקְרֵי חֲסִידָה. אֶלָּא, הַאי עַלְמָא עִלָּאָה אַף עַל גַּב דְּנוּקְבָא אִיהִי, קְרִינָן לָהּ דָּכָר, דְּכַד אִתְפַּשַּׁט, כָּל טִיבוּ וְכָל נְהִירוּ מִנַּיְהּ נָפִיק.

וּבְגִין כָּךְ דְּאִיהִי חֲסִידָה, נָפִיק (מִתַּמָּן) מִינָהּ חֶסֶ״ד, דְּאִיהוּ

נְהוֹרָא קַדְמָאָה, דְּכְתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וְעַל דָּא בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ. בְּרוֹשִׁים, אַל תִּקְרֵי בְּרוֹשִׁים, אֶלָּא בְּרָאשִׁים. דְּהָא עַלְמָא אָחֳרָא, בְּתַתָּאִין בֵּיתָהּ, וְאִיהִי בֵּי דִּינָא דְּעַלְמָא. וּלְזִמְנִין אִקְרֵי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּכָל אִינּוּן שְׁמָהָן.

וְעַל אֲתַר דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) וַיִּנָּחֶם יְיָ וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ.

חֲרוֹן אַף יְיָ. דְּהָא בַּאֲתַר דָּא תַּלְיָא. דְּהָא כָּל מַה דִּלְעֵילָּא, כֻּלָּא אִיהוּ בִּנְהִירוּ, חַיִּין לְכָל סִטְרִין. וְעַל דָּא תָּנִינָן, אֵין עֲצָבוּת לִפְנֵי הַמָּקוֹם, לִפְנֵי דַּיְיקָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה. עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, לְקַבֵּיל עַלְמָא עִלָּאָה, בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה לְקַבֵּיל עַלְמָא תַּתָּאָה. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, (דברים לג) אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיְיָ מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ וגו'.

(בראשית ל) וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרְהָטִים וגו'. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי ט) אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ וְלַצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא. אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ, תָּא חֲזֵי, וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבֵי עַלְמָא, דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׁגִּיחִין בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. וְכַד אִינּוּן מַשְׁגִּיחִין בָּהּ, בְּגִין דְּלֵית לוֹן סָכְלְתָנוּ, מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דַּמְיָין בְּעֵינַיְיהוּ כְּאִילּוּ כֻּלְּהוּ

מָלֵי רֵיקַנְיָא, וְלֵית בְּהוּ תּוֹעַלְתָּא. וְכֹלָּא בְּגִין דְּאִינּוּן רֵקָנִין מִדַּעְתָּא וְסָכְלְתָנוּ. דְּהָא כָּל מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא, כֻּלְּהוּ מִלִּין עִלָּאִין וַיְקִירִין. וְכָל מִלָּה וּמִלָּה כְּתִיב בָּהּ (משלי ג) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בָהּ (בְּאוֹרַיְיתָא).

וְכָל אִינּוּן טִפְּשִׁין, אֲטִימִין דִּלְבָּא, כַּד חָמָאן מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, לָא דַּי לוֹן דְּלָא יָדְעֵי, אֶלָּא דְּאִינּוּן אָמְרֵי, דְּאִינְהוּ מִלִּין פְּגִימִין, מִלֵּי דִּלֵּית בְּהוּ תּוֹעַלְתָּא. וַוי לוֹן, כַּד יִתְבַּע לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֶלְבּוֹנָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְיִתְעַנְּשׁוּן עוֹנָשָׁא דְּמָרְדֵי בְּמָארֵיהוֹן.

מַה כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, (דברים לב) כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם, וְאִי אִיהוּ רֵק מִכֶּם אִיהוּ, דְּהָא אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, מַלְיָיא מִכָּל אֲבָנִין טָבִין וּמַרְגָּלָאן יַקִּירִין, מִכָּל טָבִין דְּעַלְמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בָהּ, וְהֵיךְ יֵימְרוּן דְּאִיהִי רֵיקַנְיָא.

וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר, אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ, דְּכַד יִתְחַכַּם בַּר נָשׁ בְּאוֹרַיְיתָא, תּוֹעַלְתָּא דִּילֵיהּ אִיהוּ. דְּהָא בְּאוֹרַיְיתָא לָא יָכִיל לְאוֹסָפָא אֲפִילּוּ אָת אַחַת. וְלַצְתָּ לְבַדֶּךָ תִּשָּׂא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא, לָא יִגְרַע מִשִּׁבְחָהָא כְּלוּם, וְלֵיצָנוּתָא, דִּילֵיהּ אִיהוּ, וְאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ לְאוֹבָדָא לֵיהּ מֵהַאי עַלְמָא וּמֵעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כַּד אַתְוָון עִלָּאִין, מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ בְּהַאי דַּרְגָּא, סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, וְאִתְמַלְיָא מִנַּיְיהוּ, וְאִתְבָּרְכָא מֵעַלְמָא עִלָּאָה. כְּדֵין, הַאי דַּרְגָּא קָיְימָא לְאַשְׁקָאָה לְכֻלְּהוּ עֲדָרִין, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְכָל חַד וְחַד אִתְשָׁקֵי מִן דֵּינָא וְרַחֲמֵי.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרָהָטִים וְגוֹ׳, דְּיַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקָנָא תְּפִלָּה שֶׁל עַרְבִית, וּלְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא, וּלְאַשְׁקָאָה וּלְבָרְכָא לָהּ מִכָּל סִטְרִין, דִּכְתִיב וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת. אִלֵּין דִּינִין וּגְבוּרָן דְּנָפְקֵי מִגְּבוּרָה דִּלְעֵילָּא.

וְיַעֲקֹב כַּד בָּעָא לְאַתְקָנָא לְהַאי דַּרְגָּא, סָלִיק לְכָל אִינּוּן דִּינִין וּגְבוּרָן מִינָּהּ, וְאוֹקִים לוֹן בָּרָהָטִים, בְּאִינּוּן רְהָטִים אַרְבַּע, דְּקָיְימֵי תְּחוֹת הַאי (במדבר כא) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים, דְּאִתְמַלְיָיא מֵאִינּוּן נַחֲלִין וּמַבּוּעִין עִלָּאִין. בְּגִין דְּכַד נָפְקִין מַיִין מֵהַאי בְּאֵר קַדִּישָׁא, אִלֵּין אַרְבַּע נָטְלֵי כֻּלָּא. וְעַל דָּא אִקְרוּן רְהָטִים, וּמִתַּמָּן (דף קסג ע"ב) אַתְיָין כֻּלָּא לְמִשְׁתֵּי. וְאִינּוּן דִּינִין וּגְבוּרָן, כֻּלְּהוּ קָיְימֵי תַּמָּן, לְנַטְלָא לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

אֲשֶׁר תְּבֹאנָה הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לְנֹכַח הַצֹּאן, אִלֵּין לָקֳבֵיל אִלֵּין. וַיֵּחַמְנָה, מַאי וַיֵּחַמְנָה. דְּכַד מִתְעַטְּרָן בְּדִינָא, מִתְחַמְּמִין בְּהַהוּא דִּינָא, וְאָזְלִין וְשָׁאטִין בְּעַלְמָא, וּמְעַיְיבֵי בְּאָרְחֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, (בראשית ל) **וַיֶּחֱמוּ הַצֹּאן אֶל הַמַּקְלוֹת, בְּגִין דְּאִינּוּן מַקְלוֹת הֲווּ מִתְחַמְּמָן, וּמַשְׁגִּיחִין בְּדִינֵי עַלְמָא, וְאִתְפַּקְּדָן עֲלֵיהּ, וְאִתָּדְנוּ בְּנֵי נָשָׁא עֲלַיְיהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (דניאל ד) **בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָא וגו׳.**

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סג) **דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ בִּי תָמְכָה יְמִינֶךָ, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ, בְּגִין דְּדָוִד מַלְכָּא, הֲוָה מִתְדַּבַּק נַפְשֵׁיהּ תָּדִיר, אֲבָתְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָא חָיֵישׁ לְמִלִּין אָחֳרָנִין דְּעַלְמָא, אֶלָּא לְאִתְדַּבְּקָא נַפְשֵׁיהּ וּרְעוּתֵיהּ בֵּיהּ, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ הֲוָה מִתְדַּבַּק בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,** (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) **הֲוָה תָּמִיךְ בֵּיהּ וְלָא שַׁבְקֵיהּ. מִכָּאן, לְבַר נָשׁ כַּד אֲתָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָחִיד בֵּיהּ, וְלָא שָׁבִיק לֵיהּ.**

דָּבָר אַחֵר דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ, לְאִתְעַטָּרָא דַּרְגֵּיהּ לְעֵילָּא, דְּהָא כַּד אִתְדַּבַּק הַהוּא דַּרְגָּא (ס״א דִּילֵיהּ אִתְבָּרְכָא וְכַד אִתְגַּלְיָיא) **בְּדַרְגִּין עִלָּאִין לְסַלְקָא בַּתְרַיְיהוּ, כְּדֵין יְמִינָא אָחִיד בֵּיהּ לְסַלְקָא לֵיהּ, וּלְחַבְּרָא לֵיהּ, בְּחִבּוּרָא חַד כְּדְקָא יָאוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (תהלים קלט) **וְתאֹחֲזֵנִי יְמִינֶךָ, וּכְתִיב** (שיר השירים ב) **וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי, וְעַל דָּא בִּי תָמְכָה יְמִינֶךָ.**

וְכַד אָחִיד בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין כְּתִיב, (שם) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וְאִיהוּ יְחוּדָא חַד וְחִבּוּרָא חַד, וְכַד אִיהוּ חִבּוּרָא חַד, כְּדֵין אִתְמַלְיָא הַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ וְאִתְבָּרְכָא.

וְכַד אִתְמַלְיָין כָּל אִינּוּן רְהָטִין, אִתְמַלְיָין לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעַלְמָא, וְכֻלְּהוּ עֲדָרַיָּיא אִשְׁתַּקְיָין, כָּל חַד וְחַד לְסִטְרֵיהּ. וְכַד אָתָא יַעֲקֹב לְאַתְקָנָא הַאי דַּרְגָּא, בָּרִיר לֵיהּ סִטְרָא דִּימִינָא, דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְסִטְרָא אָחֳרָא דְּלָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ אִתְפָּרְשַׁת מִינֵיהּ. כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית ל) וַיָּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל צֹאן לָבָן. לְבַדּוֹ, הַוָה בִּלְחוֹדוֹי, דְּלָא יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּטַעֲוֹון אָחֳרָנִין דִּבְסִטְרִין אָחֳרָנִין. זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּעַלַיְיהוּ כְּתִיב, (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְיָ וְגוֹ׳.

וְתָא חֲזֵי, יַעֲקֹב אִיהוּ תּוּשְׁבְּחָא דְּאַבָהָן, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ, וּבְגִין דְּאִיהוּ כְּלָלָא דִּכְלָא, בְּגִין כָּךְ אִיהוּ קָאִים לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא, דְּיַעֲקֹב אִיהוּ קָאִים לְאַתְקָנָא לִתְפִלַּת עַרְבִית.

וְכָל הַהוּא תִּקוּנָא, אִיהוּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, (כְּדִין) כָּל אִינּוּן סִטְרִין קַדִּישִׁין כֻּלְּהוּ בְּתִקוּנָא אַתְקִין בְּסִטְרוֹי, וְאַפְרִישׁ חוּלָקֵיהּ, מֵחוּלָקָא דְּשְׂאָר עַמִּין. אִלֵּין סִטְרִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין בִּקְדוּשָׁה עִלָּאָה. וְאִלֵּין סִטְרִין מְסָאֲבִין, בִּמְסָאֲבָן דִּמְסָאֲבוּתָא.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב וַיָּשֶׂת לוֹ עַדָּרִים לְבַדּוֹ. וַיָּשֶׂת לוֹ, דְּאַתְקִין (ליה) תִּקּוּנִין לִמְהֵימְנוּתָא. לְבַדּוֹ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שם) וּבְךָ בָּחַר יְיָ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים. וְלֹא שָׁתַם עַל צֹאן לָבָן, דְּלָא שַׁוִּי חוּלָקִיהּ וְעַדְבֵיהּ עִמְּהוֹן.

וְעַל דָּא יַעֲקֹב שְׁלִימוּ דְּאַבָהָן, אַתְקִין רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאַפְרִישׁ חוּלָקִיהּ וְעַדְבֵיהּ, מֵחוּלָקָא וְעַדְבָא דְּשְׁאָר עַמִּין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן עִלָּאִין עַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּגִין דְּדַרְגָּא דִּלְהוֹן לְעֵילָּא, וְדַרְגִּין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לְתַתָּא, אִלֵּין בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה, וְאִלֵּין בְּסִטְרָא דְּמִסְאַבָּא, אִלֵּין לִימִינָא, וְאִלֵּין לִשְׂמָאלָא.

כֵּיוָן דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, מַה כְּתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. וּשְׂמָאלָא אִתְגַּבַּר וּמְסָאֲבָא אִתְתַּקַּף, עַד דְּיִבְנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְיִתְקִין עִלְּמָא עַל תִּקּוּנוֹי, וִיהַדְּרוּן מִלֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת וְיִתְעֲבַר סִטְרָא מְסָאֲבָא מִן עָלְמָא. וְהָא אִתְּמַר, דִּכְתִיב (זכריה ג) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ וגו׳, (דף קסד ע״א) וּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וגו׳.

וְיִשְׁתָּאַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, כְּמָה דִכְתִיב, (ישעיה ב) וְהָאֱלִילִים כָּלִיל יַחֲלֹף, וּכְתִיב, (שם) וְנִשְׂגָּב יְיָ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. הוּא בִּלְחוֹדוֹי, כְּמָה דִכְתִיב, (דברים לב) וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, בְּגִין דְּיִשְׁתְּצֵי חֵילָא מְסָאֲבָא מֵעַלְמָא, וְלָא יִשְׁתָּאַר לְעֵילָא וְתַתָּא. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְיִשְׂרָאֵל לְפוּלְחָנֵיהּ, עַם קַדִּישׁ, וְיִתְקְרֵי קַדִּישׁ, דִכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלָם. וּכְדֵין יְהֵא מַלְכָּא יְחִידָאי, לְעֵילָא וְתַתָּא, וְעַמָּא יְחִידָאָה לְפוּלְחָנֵיהּ, כְּמָה דִכְתִיב, (דברי הימים א יז) וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ.

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יֵיסָא, הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אָמַר רִבִּי יֵיסָא, הָא שְׁכִינְתָּא לְגַבָּן נִתְעַסַּק בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּעָסִיק בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא וְיִשְׁתַּדַּל בָּהּ, זָכֵי לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ.

פָּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (תהלים יח) חַי יְיָ וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעִי, הַאי קְרָא אִיהוּ רָזָא. חַי יְיָ, וְכִי לָא יְדַעְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי חַי, אֶלָּא אַפִּילּוּ צַדִּיק, אִיהוּ אִקְרֵי חַי, דְּהָא חַי, צַדִּיק אִיהוּ לְעֵילָא וְצַדִּיק אִיהוּ לְתַתָּא. לְעֵילָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי חַי. לְתַתָּא צַדִּיק אִקְרֵי חַי, דִכְתִיב, (שמואל ב כג) וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ

חַי, אַמַּאי אִקְרֵי חַי בְּגִין דְּאִיהוּ צַדִּיק, דְּהָא צַדִּיק חַי אִקְרֵי, חַי הָעוֹלָמִים. וּבָרוּךְ צוּרִי, כֹּלָּא חַד, חַי וּבָרוּךְ, דְּלָא מִתְפָּרְשֵׁי מֵהַדְדֵי, דְּכַד מִתְחַבְּרִין כְּחָדָא. אִקְרֵי (שיר השירים ד) בְּאֵר מַיִם חַיִּים. דָּא נְבִיעַ לְגוֹ, וְדָא אִתְמַלְיָיא מִנֵּיהּ.

וְיָרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעִי, דָּא עַלְמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ רָם וְנִשָּׂא, רָם עַל כֹּלָּא. דְּהָא מִינֵּיהּ נָפִיק כֹּלָּא, (מְקוֹרָא דְּלָא פָּסִיק) וְכָל נְבִיעוּ דִּנְבִיעַ, לְאִתְמַלְיָיא בֵּירָא כְּדְקָא יָאוּת. וּמִתַּמָּן אִתְבָּרְכָא, לְאַנְהָרָא לְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, וְכַד (הַאי) אִתְמַלְיָיא, כֹּלָּא כְּדְקָא יָאוּת, כְּדֵין וְיָרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעִי.

פָּתַח רִבִּי יֵיסָא וְאָמַר, (איוב לו) לֹא יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו וְאֶת מְלָכִים לַכִּסֵּא וַיּוֹשִׁיבֵם לָנֶצַח וַיִּגְבָּהוּ, תָּא חֲזֵי, כַּד חַיָּיבַיָּא לָא שָׁלְטִין בְּעַלְמָא וְאִתְאֲבִידוּ מִינֵּיהּ, (בְּעַלְמָא) (מֵעַלְמָא) כְּדֵין צַדִּיק אִיהוּ שַׁלִּיט בְּעַלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם) לֹא יִחַיֶּה רָשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, לֹא יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו, מַהוּ עֵינָיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים לד) עֵינֵי יְיָ אֶל צַדִּיקִים.

וְאֶת מְלָכִים לַכִּסֵּא, אִלֵּין אִינּוּן מְלָכִין שַׁלִּיטִין, דְּאִתְאַחֲדָן לַכִּסֵּא. וַיּוֹשִׁיבֵם לָנֶצַח, דְּאִתְקַיְּימוּ בְּכָרְסְיָיא, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וַיִּגְבָּהוּ, אַמַּאי וַיִּגְבָּהוּ, לְשַׁלְטָאָה בְּעַלְמָא, וְיִתְקַיְּים כָּרְסְיָיא עַל סַמְכוֹהִי. דָּבָר

אַחֵר וַיִּגְבָּהוּ, דְּנָטְלֵי כְּרְסְיָיא, וְזָקְפִין לָהּ לְעֵילָא, לְאִתְאַחֲדָא בְּאַתְרֵיהּ כְּדְקָא יְאוּת, וּכְדֵין כֹּלָּא יְחוּדָא חָדָא.

עַד דְּהַוּוּ אָזְלֵי, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהַוָּה אָתֵי וְחַד יְנוּקָא עִמֵּיהּ, רָכִיב עַל כְּתֵפֵיהּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הַאי בַּר נָשׁ יוּדָאי אִיהוּ, וּבְגִין לְזַכָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא קָא אָתֵי.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, נְזוֹקָה אֲנַן בְּקַדְמִיתָא בֵּיהּ.

כַּד מָטָא לְגַבַּייהוּ, אָמַר רִבִּי יֵיסָא אָן קִיסְתָּא דְּטַרְימָא (ס"א קִיסְטָא דְּעַמִּירָא) בְּקִירְטוֹי דְּאוֹרְחָא, אָמַר בְּגִין דְּיִזְכּוּן (ד"א ל"ג בֵּי) בְּנֵי נָשָׁא, דְּהָא תְּרִין בְּנִין אִית לִי, וְאָתָא טוּרָנָא לְמָתָא, וְאִשְׁתַּבּוּ. וְהָאִידָנָא אָזִילְנָא, בְּגִין דְּיִזְכּוּן בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא. זָכוּ בַּהֲדֵיהּ, וְיַהֲבוּ לֵיהּ לְמֵיכַל.

אַדְהָכִי פָּתַח הַהוּא יוּדָאי וְאָמַר, (במדבר כח) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי וגו׳. קָרְבָּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין לְמֵיזַן עַלְמָא וּלְמֵיהַב סִפּוּקָא לְעֵילָא וְתַתָּא. דְּהָא בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, אִתְעַר לְעֵילָא. וּבְדָא מִסְתַּפְּקִין כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא יְאוּת.

אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) אָכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. לְאִשַּׁי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) אִכְלוּ רֵעִים וְגו׳, וּמַה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַּקִּיד לְאִתְעָרָא מְזוֹנָא לְעֵילָא (לְתַתָּא) בְּגִין

לְאִתְעָרָא מְזוֹנָא (לְעֵילָּא) לְתַתָּא מֵהַהוּא מְזוֹנָא. מַאן דְּיָהִיב מְזוֹנָא לְקַיְימָא נַפְשָׁא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרִיךְ לֵיהּ, וְיִתְעַר לֵיהּ מְזוֹנָא דִּלְעֵילָּא, וְיִתְבָּרַךְ עַלְמָא בְּגִינֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַדַּאי רָזָא דָּא כְּדְקָא חָזֵי, וְשַׁפִּיר קָאָמַר. אָמַר רִבִּי יֵיסָא, וַדַּאי עַל דָּא אֲמְרוּ, דְּלָא יְזַלְזֵל בַּר נָשׁ, לְשׁוּם בַּר נָשׁ אָחֳרָא בְּעַלְמָא, בְּתַרֵי גַּוְונֵי זָכִינָא לְהַאי בַּר נָשׁ.

פָּתַח וְאָמַר, הַאי קְרָא אָמַר (דף קסד ע״ב) רִבִּי אֶלְעָזָר (במדבר כח) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, אֶת קָרְבָּנִי, רָזָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב אֶת, אֶת דַּיְיקָא. קָרְבָּנִי, דָּא אִיהוּ קָרְבָּנָא, וְקִשׁוֹרָא לְאִתְקַשְׁרָא. לַחְמִי, דָּא מְזוֹנָא דְּאָתֵי מִלְעֵילָּא, בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא. לְאִשַּׁי, לְאִתְכְּלָלָא שְׁאָר חֵילִין אָחֳרָנִין דְּאִצְטְרִיכוּ לְאִתְזָנָא, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. רֵיחַ נִיחֹחִי, דָּא רְעוּתָא וְקִשׁוֹרָא, דְּאִתְאַחֲדָא כֻּלָּא בְּרָזָא דְּעַלְמָא עִלָּאָה.

תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ, מַאן מוֹעֲדוֹ, בְּזִמְנָן דְּאִתְעַר אַבְרָהָם לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. וּבְזִמְנָא דְּאִתְעֲקַד יִצְחָק עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, דְּהַהִיא שַׁעְתָּא, בֵּין הָעַרְבַּיִם הֲוָה. וְאָמַר רִבִּי (חַיָּיא) יֵיסָא, אִי הָכִי, הַאי דִּכְתִיב בְּמוֹעֲדוֹ, בְּמוֹעֲדִים מִבָּעֵי

לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, הַהִיא שַׁעְתָּא, אִתְכְּלִיל אֶשָּׁא בְּמַיָּא וּמַיָּא בְּאֶשָּׁא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּמוֹעֲדוֹ.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל קָרְבָּנִין לָא כְּתִיב כְּמָה דִכְתִיב הָכָא, תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי. תִּשְׁמְרוּ, רָזָא דְשָׁמוֹר, דְּאִיהוּ צְרִיכָא לְקָרְבָּא לְגַבֵּי עֵילָא, דִּכְתִיב תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ. בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, כְּמָה דְאִתְּמַר בְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק, וְכוּלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא אִלְמָלֵא לָא אִתֵּינָא הָכָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין, דַּיֵּי. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְאָתֵי. עַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר.

(בראשית לא) וְלָבָן הָלַךְ לִגְזֹז אֶת צֹאנוֹ וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַאן תְּרָפִים, אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה הַוּוּ, וְאַמַּאי אִקְרֵי תְּרָפִים, לְגִנַּאי הַוָּה, כְּמָה דְתָנִינָן בְּמָקוֹם הַתּוֹרָף. וּמְנָלָן דְּעֲבוֹדָה זָרָה הַוּוּ, דִּכְתִיב, (שם) לָמָּה גָנַבְתָּ אֶת אֱלֹהָי. וּכְתִיב, (שם) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וְלָבָן חָרָשָׁא דְּכָל חָרָשִׁין דְּעַלְמָא הַוָּה, וּבְהַאי הַוָּה יָדַע בְּכָל מַאן דְּבָעֵי לְמִנְדַּע.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, בְּקֶסֶם אִתְעֲבִיד. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בְּנַחַשׁ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לָא אִתְעֲבִידוּ אֶלָּא בְּשַׁעְתֵּי יְדִיעָן. וְאַמַּאי אִקְרֵי תְּרָפִים. בְּגִין דְּבַטְשֵׁי הַאי

שַׁעְתָּא, וְהַאי שַׁעְתָּא אַרְפֵּי יְדָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמואל ב כד) רַב עַתָּה הֶרֶף יָדֶךָ.

אוּמָנָא כַּד עָבִיד לֵיהּ, הַהוּא דְיָדַע רְגְעֵי וְשַׁעְתֵּי קָאִים עֲלֵיהּ, וְאָמַר, הַשְׁתָּא אַרְפֵּי, וְהַשְׁתָּא עָבִיד. וְלָא תִשְׁכַּח עֲבִידְתָּא דְאִצְטְרִיךְ דְּיִרְפּוּן מִינָהּ אֶלָּא הַאי. וְאִיהוּ מַלִּיל תְּדִיר, וְיָהִיב עֵיטִין בִּישִׁין לְאַבְאָשָׁא לְנַפְשֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ.

וְרָחֵל דְּחִילַת, בְּגִין דְּיָהֲבָ עֵיטָא לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ לְיַעֲקֹב, וּבְגִין בְּזִיוֹנָא דְּעַבּוּדָה זָרָה, שַׁוֵּי לוֹן תְּחוֹתָהּ, עַד דְּלָא יָכִיל לְמַלָּלָא. דְּהָא כַּד אִיהוּ מִתְתַּקַּן לְמַלָּלָא, מְכַבְּדִין וּמַרְבִּיצִין קַמֵּיהּ, וְהַשְׁתָּא מַה כְּתִיב, (בראשית לא) וַתְּשֻׁב עֲלֵיהֶם. דְּכַר וְנוּקְבָא הֲווּ, וּפוּלְחָנִין סַגִּיאִין קָא עָבְדִין עַד לָא מְמַלְּלָן. וּבְגִינֵי כָּךְ אִתְעַכַּב לָבָן תְּלַת יוֹמִין, דְּלָא יָדַע דְּעָרַק יַעֲקֹב, דִּכְתִיב, (שם) וַיֻּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַמִּין גַּרְמֵיהּ בְּתֵרִין מִלִּין, אִזְדָּרַז בְּכָל חָרְשִׁין דְּהָווּ לֵיהּ וְאִזְדָּרַז בְּזַיְינִין, בְּגִין לְאוֹבָדָא לֵיהּ מִן עָלְמָא, דִּכְתִיב (דברים כו) אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבָעָא לְאוֹבָדָא לְיַעֲקֹב. מַה כְּתִיב, (בראשית לא) הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שם) יֵשׁ לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע. בַּמֶּה אִתְרְחִיץ, בְּחָרְשִׁין דְּהַווּ בִּידֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, לָבָן אֲזַל בְּיוֹמָא חַד, אַרַח שִׁבְעָה יְמִים דְּאֲזַל יַעֲקֹב, בִּגִין לְאַעֲקָרָא לֵיהּ מִן עָלְמָא. חַד, עַל דְּאֲזַל. וְחַד, עַל אִינּוּן תְּרָפִים. וְאַף עַל גַּב דְּרָחֵל אִיהִי עָבְדַת לְאַעֲקָרָא לֵיהּ לַאֲבוּהָ מִבָּתַר עֲבוֹדָה זָרָה, אִתְעֲנַשַׁת. דְּלָא רְבִיאַת לֵיהּ לְבִנְיָמִן, וְלָא קָיְימָא בַּהֲדֵיהּ שַׁעְתָּא חָדָא, בִּגִין צַעֲרָא דְּאֲבוּהָ, אַף עַל גַּב דְּאִתְכַּוּונַת לְטַב.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל הַהִיא תּוֹכַחְתָּא דְּהַוָה לֵיהּ לְיַעֲקֹב בְּלָבָן. אַהֲדַר לֵיהּ לְלָבָן, לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב (בראשית לא) וַיַּרְא אֱלֹהִים עֵד בֵּינִי וּבֵינֶיךָ. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (בראשית לא) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ, אַהֲדַר הַהוּא רָשָׁע לְתַקָּלֵיהּ, כְּיוָן דְּאָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אַהֲדַר וְאָמַר וֵאלֹהֵי נָחוֹר.

(דף קסה ע"א) (בראשית לא) וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק, מַאי טַעְמָא בְּפַחַד יִצְחָק, וְלָא בֵּאלֹהֵי אַבְרָהָם. אֶלָּא, דְּלָא בָּעָא לְאַטְרָחָא לִימִינָא בְּגִינֵיהּ דְּלָבָן. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּלָא לְבָעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ, אַף עַל גַּב דְּאוֹמֵי בְּקוּשְׁטָא, לְאוֹמָאָה בְּאַתַר עִלָּאָה דְּכֹלָּא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי לְקִיּוּמָא (ס"א לְאוֹמָאָה) כְּדְקָא יָאוֹת, אוֹמֵי יַעֲקֹב כָּךְ, וְהָכִי אִתְחֲזֵי, וְיַעֲקֹב אַשְׁגַּח בְּמִלָּה, אָמַר, הָא אִיהוּ אָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, וְשָׁבַק לְאַבָּא, אֲנָא אַשְׁלִים כֹּלָּא, מִיָּד וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק. דָּבָר אַחֵר, לְאִתְכְּלָלָא בְּדִינָא, לְמִיקַם עֲלֵיהּ דְּלָבָן.

השלמה מההשמטות (בין סימן נא – נב)

רעיא מהימנא פתח רבי שמעון השייך לדף קס״ה ע״א אצל וַיַּעֲקֹב הלך תמצא בחלק ג׳ דף רכ״ה ע״ב (עד כאן מההשמטות)

(בראשית לב) **וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר,** (בראשית ה) **זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וְגוֹ׳, כַּמָּה אִית לָן לְאִסְתַּכָּלָא בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא. וַוי לוֹן לְאִינּוּן אֲטִימֵי לִבָּא וּסְתִימִין עַיְינִין, הָא אוֹרַיְיתָא קָאֲרֵי קַמַּייהוּ,** (משלי ט) **לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וּשְׁתוּ בְּיַיִן מָסָכְתִּי.** (שם) **מִי פֶּתִי יָסוּר הֵנָּה חֲסַר לֵב אָמְרָה לוֹ, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח.**

תָּא חֲזֵי, הַאי קְרָא, אִית בֵּיהּ רָזִין עִלָּאִין, אִיהוּ לְגוֹ, וְאִיהוּ לְבַר. זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם, אִשְׁתְּמַע לְהַאי גַּוְונָא, וְאִשְׁתְּמַע לְהַאי גַּוְונָא. וְאִשְׁתְּמַע דְּשִׁמְשָׁא

סִתְרֵי תּוֹרָה

(בראשית לב) **וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. מַתְנִיתִין, תּוֹקְפֵי דְּהוּרְמְנֵי, זְקִיפִין מִלְּעֵילָּא, וְשִׁנְּנָא דְּחַרְבָּא דְּמַלְהֲטָא מִמַּנָּא עַל כָּל** (ס״א כְּמָה) **חֵילִין וּמַשְׁרְיָין. הַהוּא חַרְבָּא מְלַהֲטָא, הִיא חַרְבָּא סוּמְקָא. דְּכְתִיב,** (ישעיה לד) **חֶרֶב לַיְיָ מָלְאָה דָם. הַהוּא חַרְבָּא דְּתַלְיָא בֵּיהּ הִפּוּכָא, אִינּוּן דְּמְהַפְּכֵי לְכַמָּה גְוָונִין. הוּא נַשְׁיָין, הוּא גוּבְרִין, בְּסִטְרִין סַגִּיאִין, מִתְפָּרְשִׁין גְּוָונִין אָחֳרָנִין לְכַמָּה דַּרְגִּין. מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, נָפְקֵי אִינּוּן. דְּמִתְיַחֲדֵי בִּיחוּדָא בְּקִשׁוּרָא. קַדִּישִׁין אִלֵּין, אִשְׁתָּאֲבָן תָּדִיר מִטַּל הַשָּׁמַיִם, שְׁמֵיהּ דְּאַלְקִים, אִתְתַּקִּין בְּהוּ.**

(ס״א וְעַל דָּא אָמַר מְשָׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְאִתְתַּקַּן) **בְּאַרְבַּע סִטְרִין**

וְסִיהֲרָא בְּחִבּוּרָא חָדָא אִינוּן, דִּכְתִיב בְּרָאָם. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (חבקוק ג) שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבוּלָה. וְאִשְׁתְּמַע, דְּאָדָם וְחַוָּה כְּחָדָא אִתְּבְּרִיאוּ, בְּזִווּגָא חַד. וְכֵיוָן דְּאִשְׁתַּכָּחוּ בְּזִווּגָא חַד, מִיָּד וַיְבָרֶךְ אֹתָם. דְּלֵית בִּרְכָתָא שַׁרְיָא, אֶלָּא בְּאַתַּר דְּאִשְׁתַּכָּחוּ דְּכַר וְנוּקְבָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד נָפַק יַעֲקֹב לְמֵיהַךְ לְחָרָן, בִּלְחוֹדוֹי הֲוָה, דְּלָא אִינְסִיב. מַה כְּתִיב, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וְגוֹ', וְלָא אָתִיבוּ לֵיהּ אֶלָּא בְּחֶלְמָא, הַשְׁתָּא דְּאִנְסִיב וְהַוָה אָתֵי בְּכֻלְּהוּ שִׁבְטִין. כְּבֵיכוֹל מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, פָּגְעִין בֵּיהּ, וְאִתְחַבְּרוּ לֵיהּ. דִּכְתִיב וַיִּפְגְּעוּ בוֹ, אִינוּן אַהֲדָרוּ דְּעָלְמָא, אִתְעַבִּידוּ סַמְכִין דְּכֻרְסְיָיא. כֻּלְּהוּ מַרְגְּלִיטִין, שַׁיְיפִין וְסַמְכִין, לָא מִתְפָּרְשִׁין לְעַלְמָא. מִגּוֹ דָּא שְׁמָא, אִינוּן קִשׁוּרִין דְּיַעֲקֹב, דְּבְרִיר לְחוּלָקֵיהּ. וּמִתַּקְשָׁרָן בִּשְׁמָא דָּא, כֻּלְּהוּ נָפְקוּ (בְּעֶרֶב) (בְּיַעֲקֹב).

וַיַּעֲקֹב כַּד נָפַק לְמֵיזַל לְאָרְחֵיהּ, לְאַרְבַּע סִטְרִין אַקִּיפוּ לֵיהּ, לְאַרְבַּע זָוְיִין דְּעַלְמָא נָטְרוּ לֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא קַלָּה אִתְרְגִישׁ מֵאִילָנָא (ס"א מֵאֲתַר) לְעֵילָּא, לְמִיטַר אִילָנָא דִּלְתַתָּא, וּכְדֵין (בראשית ל) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. כְּדֵין (בראשית ל) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. (נדפס דף קנ"ח ע"ב ושם מפורש)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזֵי, שְׁלֵמוּתֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּלָא בָּעֵי (בָּעָא) לְמֵיזַל אֶלָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּלָבָן, וְאִי תֵּימָא, זִמְנָא אָחֳרָא אַמַּאי לָא. אֶלָּא בְּגִין דְּדָחִיל

לְמִפְגַּע בֵּיהּ. בְּקַדְמִיתָא אִיהוּ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, הַשְׁתָּא אִינוּן וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ.

בְּגִין דִּבְגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב וּבְאִינוּן שִׁבְטִין, אִתְשַׁקְיָין אִינוּן מִמַּיָּא דְּיַמָּא רַבָּא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא בַּלַּיְלָה בְּחֶלְמָא. הַשְׁתָּא בְּחֵיזוּ דְּעֵינָא, וּבְיָמָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וְגוֹ׳.

בְּמָה (דף קסה ע״ב) אִשְׁתְּמוֹדַע לוֹן, אֶלָּא חָמָא, דְּאִינוּן הֲווּ, אִינוּן דְּחָמָא בְּחֶלְמָא, בְּגִינֵי כָּךְ קָרָא לוֹן מַחֲנָיִם, מַשְׁרְיָין דְּאִתְחֲזוּ לְעֵילָּא, וּמַשְׁרְיָין דְּאִתְחֲזוּ לְתַתָּא. אַמַּאי אִתְגַּלְיָיאוּ לְמִפְגַּע לֵיהּ. אֶלָּא שְׁכִינְתָּא יַעֲקֹב דְּלָא יִשְׁבּוֹק לֵיהּ, וְיִשְׁתְּלִימוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין בְּאַרְעָא אָחֳרָא. וְעַל דָּא כֵּיוָן דְּחָמָא דְּמָטָא שַׁעְתָּא דִּבְנֵימִן, בָּרַח. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית לא) וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ. דְּכֵיוָן דְּאִתְיָלִיד בִּנְיָמִן, אִתְקַשַּׁר שְׁכִינְתָּא בְּכֻלְּהוּ שִׁבְטִין, וְנָטַל בֵּיתָא בְּהוּ. וְיַעֲקֹב הֲוָה יָדַע בְּרוּחָא דְּחָכְמְתָא, דְּכַד יִשְׁתְּלִימוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, דְּשְׁכִינְתָּא תִּתְקַשַּׁר בְּהוּ, וְרָחֵל תָּמוּת, וְאִיהִי נָטְלָא בֵּיתָא.

וְתָא חֲזֵי, הָכִי אוֹלִיפְנָא, עַלְמָא תַּתָּאָה, אִתְחֲזֵי לֵיהּ לְיַעֲקֹב, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ לְמשֶׁה, אֶלָּא דְּלָא יְכִילַת, עַד דְּהַוּוּ י״ב שִׁבְטִין בְּבֵיתָא, לְאִתְקַשָּׁרָא בְּהוּ. וּכְדֵין, אִתְדַּחְיַית רָחֵל, וּנְטָלַת אִיהִי בֵּיתָא בְּכֻלְּהוּ שִׁבְטִין, וְהַוַת עִקָּרָא דְּבֵיתָא. וּכְדֵין (תהלים קיג) מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת. אָמַר

אָזְלָא לְגַבֵּיהּ, לְנַטְלָא לְבֵיתֵיהּ. וּמְחַכְּא לֵיהּ לְבִנְיָמִן, לְנַטְלָא בֵּיתָא עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב כְּדְקָא יְאוּת. וּכְדֵין כְּתִיב, (ירמיה מו) **וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנָן וְאֵין מַחֲרִיד. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.**

(ע" פרשת ויצא)

יַעֲקֹב, הָא מָטָא זִמְנָא דְּיִשְׁתַּלִּימוּ י"ב שִׁבְטִין, וּוַדַּאי עַלְמָא דְּלְעֵילָּא יְיחוּת לֵיהּ לְבֵיתָא, וְאִתְקַשְּׁרָא (נ"א עַלְמָא דְּלְעֵילָּא יְיחוּת לֵיהּ בְּבֵיתֵיהּ, וְאִתְקַשְּׁרָא) **בְּהוּ, וּמִסְכְּנָתָא דָּא אִתְדַּחְיָא מֵעָלְמָא. אִי תֵּימוּת הָכָא, לָא אֶפּוֹק מִכָּאן לְעָלְמִין. וְלָא עוֹד, אֶלָּא בְּאַרְעָא דָּא, לָא אִתְחֲזֵי לְאַשְׁלָמָא בֵּיתָא. בְּגִין כָּךְ,** (בראשית ל) **וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף, עַד לָא יִשְׁתַּלִּימוּ שִׁבְטִין.**

שָׁמַע רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, וַדַּאי כָּל מִלּוֹי דְּרִבִּי יְהוּדָה שַׁפִּיר, וְדָא סָלִיק עַל כֻּלָּא. וְאִי תֵּימָא, אַמַּאי לָא אָזַל לֵיהּ לְאַרְחֵיהּ מִיָּד. אֶלָּא, כָּל זִמְנָא דְּרָחֵל לָא מִתְעַבְּרָא מִבִּנְיָמִן, אִתְעַכַּב תַּמָּן. כֵּיוָן דְּמָטָא זִמְנָא דִּבְנְיָמִן, עָרַק, וְלָא בָּעָא רְשׁוּתָא. בְּגִין דְּלָא יִתְעַכַּב תַּמָּן, וְאִתְחַבַּר יַעֲקֹב בְּכֻלְּהוּ שִׁבְטִין, בְּאַתַר דְּאִצְטְרִיךְ.(ע" פרשת ויצא)

פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים וגו'. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים צא) **כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אָתֵי לְעָלְמָא, מִיָּד אִזְדַּמַּן בַּהֲדֵיהּ יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ מְקַטְרֵג לֵיהּ לְבַר נָשׁ תָּדִיר כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (בראשית ד) **לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ. מַאי חַטָּאת רוֹבֵץ, דָּא יֵצֶר הָרָע.**

וְדָוִד הָכִי נָמֵי קְרֵייהּ חַטָּאת דְּכְתִיב, (תהלים נא) וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד, בְּגִין דְּאִיהוּ עָבִיד לֵיהּ לְבַר נָשׁ כָּל יוֹמָא לְמֶחֱטֵי קַמֵּי מָארֵיהּ, וְיֵצֶר הָרָע דָּא לָא אִתְעַדֵּי מִבַּר נָשׁ מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִיד בַּר נָשׁ לְעָלְמִין. וְיֵצֶר הַטּוֹב אָתֵי לְבַר נָשׁ מִיּוֹמָא דְּאָתֵי לְאִתְדַּכָּאָה.

וְאֵימָתַי אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה כַּד אִיהוּ בַּר תְּלֵיסַר שְׁנִין, כְּדֵין אִזְדַּווּג בַּר נָשׁ בְּתַרְוַוייהוּ חַד מִימִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא, יֵצֶר טוֹב לִימִינָא וְיֵצֶר רַע לִשְׂמָאלָא. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין מַלְאָכִין מַמָּשׁ מִמַּנָּן, וְאִינּוּן מִשְׁתַּכְחִין תָּדִיר בַּהֲדֵיהּ דְּבַר נָשׁ.

אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה, הַהוּא יֵצֶר הָרָע אִתְכַּפְיָא קַמֵּיהּ וְשַׁלִּיט יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא. וְתַרְוַוייהוּ מִזְדַּווּגִין לְנַטְרָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּכָל אָרְחוֹי דְּהוּא עָבִיד. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ.

רִבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לֵיהּ לְהַאי קְרָא בְּיַעֲקֹב, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין בַּהֲדֵיהּ מַלְאָכִין מַשְׁרְיָין מִמַּנָּן. בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אָתֵי שְׁלִים בְּשִׁבְטִין עִלָּאִין כְּלְהוּ שְׁלֵמִין כְּדְקָא יָאוּת, כְּמָה דְּאִתְּמַר (דִּכְתִיב) וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים וְאִתְּמַר. וְהָכָא כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּזִיב מִבֵּיהּ דְּלָבָן וְהָא אִתְפְּרַשׁ מִבֵּיהּ כְּדֵין אִזְדַּווּגַת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא וְאַתּוּ מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין לְסַחֲרָא לֵיהּ, וּכְדֵין (דף קסו

ע"א) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם וְגו'. וּמֵאינּוּן מַלְאָכִין שַׁדַּר לֵיהּ לְעֵשָׂו הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים, מַלְאָכִים מַמָּשׁ הֲווּ וַדַּאי.

פְּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר כְּתִיב, (תהלים לד) חוֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּאַתַר חַד כְּתִיב כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ, מַלְאָכָיו סַגִּיאִין, וְהָכָא חַד דִכְתִיב חוֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם. אֶלָּא כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ, אִלֵּין שְׁאָר מַלְאָכִין. מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב דָּא שְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות ג) וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. וּבְגִין כָּךְ חוֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו, לַאֲקָפָא לֵיהּ בְּכָל סִטְרִין בְּגִין לְשֵׁזָבָא לֵיהּ. וְכַד שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, כַּמָּה מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין כְּלְהוּ אִזְדַּמְּנוּ לְתַמָּן.

תָּא חֲזֵי, כַּד דָּוִד מַלְכָּא אִשְׁתְּזִיב מֵאָכִישׁ מֶלֶךְ גַּת כְּדֵין אָמַר הַאי, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא סַחֲרָא לֵיהּ וְאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ מֵאָכִישׁ וּמֵעַמֵּיהּ כָּל אִינּוּן דְּאַתְקִיפוּ (נ"א דְאַקִיפוּ) בֵּיהּ, מַה כְּתִיב, (שמואל א כא) וַיִּתְהוֹלֵל בְּיָדָם, אַמַּאי וַיִּתְהוֹלֵל, וַיִּשְׁתַּגַּע מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שם) כִּי הֵבֵאתֶם אֶת זֶה לְהִשְׁתַּגֵּעַ עָלַי.

אֶלָּא אַהֲדַר עַל הַהוּא מִלָּה דְאָמַר דָּוִד בְּקַדְמִיתָא דִכְתִיב, (תהלים עג) כִּי קִנֵּאתִי בַּהוֹלְלִים וְגו'. אָמַר

לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיֶּיךְ עַדַיִין אַנְתְּ אִצְטְרִיךְ לְהַאי, כֵּיוָן דְּעָאל לְבֵי אָכִישׁ וְאִתְקִיפוּ בֵּיהּ, מַה כְּתִיב וַיִּתְהוֹלֵל בְּיָדָם, כְּאִינּוּן הוֹלְלִים דְּקַנְּיִ בְּקַדְמִיתָא, וּכְדֵין אַתְיָא שְׁכִינְתָּא וְשַׁרְיָא סַחֲרָנֵיהּ דְּדָוִד.

וְאִי תֵימָא שְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא אֶלָּא (בְּאַחְסַנְתָּהּ) בְּאַחְסַנְתֵּיהּ, דְּאִיהִי אַרְעָא קַדִּישָׁא. וַדַּאי לָא שַׁרְיָא בְּגִין (דְּיִנְקִין) לְיַנָּקָא מִנָּהּ, אֲבָל לַאֲגָנָא שַׁרְיָא. וְהָכָא כַּד אַתָּא יַעֲקֹב מִבֵּי לָבָן כְּלְהוּ מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין סַחֲרָן לֵיהּ וְלָא אִשְׁתָּאַר בִּלְחוֹדוֹי.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה אִי הָכִי (ס״א דְּכֻלְּהוּ מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין אִתּוּ בַּהֲדֵיהּ וּשְׁכִינְתָּא בַּהֲדֵיהּ), אַמַּאי כְּתִיב וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בְּגִין דְּאָעִיל גַּרְמֵיהּ לְסַכָּנָה, וְהָוָה חָמֵי לְהַהִיא סַכָּנָה בְּעֵינוֹי, אִינּוּן אִתְפָּרְשׁוּ מִנֵּיהּ, וּכְדֵין אָמַר קָטַנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת, אִלֵּין אִינּוּן מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין דְּאִתְפָּרְשׁוּ מִנֵּיהּ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר בְּגִין לְשַׁבָּקָא לֵיהּ עִם הַהוּא מְמַנָּא דְּעֵשָׂו דְּבַרְשׁוּתָא עִלָּאָה הָוָה אָתֵי. וְאִלֵּין אָזְלֵי לְמֵימַר שִׁירָתָא דְּמָטָא זִמְנַיְיהוּ לְשַׁבָּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, וּלְבָתַר אַהֲדָרוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב קָטַנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדֶּךָ וְגוֹ׳, וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת. מַחֲנֵה שְׁכִינְתָּא,

וְכָל בֵּיתֵיהּ, (ס"א מַחֲנֶה חַד הֲוָה דִּכְתִיב מַחֲנֶה אֱלֹהִים זֶה), לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת,
דְּהֲוָה שְׁלִים מִכָּל סִטְרִין מִתְּרִין חוּלָקִין חִוּוֹר וְסוּמָק.
רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָא אִתְּמַר, הַהוּא לֵילְיָא שׁוּלְטָנוּתָא
דְּסִטְרָא דְּעֵשָׂו הֲוָה. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּהָא כְּתִיב
(בראשית א) יְהִי מְאוֹרֹת חָסֵר, וּבְגִין כָּךְ וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ,
דְּאִשְׁתָּאַר יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שִׁמְשָׁא בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִתְכַּסְיָא
סִיהֲרָא מִן שִׁמְשָׁא. וְאַף עַל גַּב דְּנַטִּירוּ (ס"א וְעִם כָּל דָּא נְטִירוּ)
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ מִכֹּל וָכֹל, וְעַל דָּא
לֹא יָכוֹל לוֹ, דִּכְתִיב וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ.
אִסְתַּכַּל לִימִינָא וְחָמָא לְאַבְרָהָם. אִסְתַּכַּל לִשְׂמָאלָא
וְחָמָא לְיִצְחָק. אִסְתַּכַּל בְּגוּפָא וְחָמָא דְּאִתְכְּלִיל
מִסִּטְרָא דָּא וְאִתְכְּלִיל מִסִּטְרָא דָּא, כְּדֵין וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכּוֹ.
בְּחַד עַמּוּדָא דְּסָמִיךְ לְגוּפָא דְּאִיהוּ לְבַר מִן גּוּפָא.
וּבְגִין כָּךְ חוֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם, אַקִּיף
לֵיהּ בְּכָל סִטְרוֹי בְּגִין לְשֵׁזָבָא לֵיהּ, וְכַד שָׁרָא
שְׁכִינְתָּא בְּגַוֵּיהּ (ס"א לְגַבֵּיהּ) כַּמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָין אָתוּ בַּהֲדֵיהּ,
וּמֵאִינּוּן מַלְאָכִין שַׁדַּר לְגַבֵּיהּ דְּעֵשָׂו:
וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים, אָמַר רִבִּי אַבָּא וְכִי אַמַּאי אִתְעַר
אִיהוּ לְגַבֵּיהּ דְּעֵשָׂו, וְטַב הֲוָה לֵיהּ לְאִשְׁתּוֹקֵי
מִנֵּיהּ. אֶלָּא אָמַר יַעֲקֹב יְדַעְנָא דְּעֵשָׂו חַייִשׁ לֵיהּ לְיִקְרָא
דְּאַבָּא וּלְעָלַם לָא אַרְגִּיז קַמֵּיהּ, וְהָא יְדַעְנָא הוֹאִיל וְאַבָּא

קַיָּים לָא מִסְתַּפִּינָא מִנֵּיהּ, אֲבָל הַשְׁתָּא (הוֹאִיל דְּאַבָּא קָאִים בָּעֵינָא לְאִתְפַּיְּיסָא) עִמֵּיהּ, מִיָּד וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו. וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי יב) טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לוֹ מִמִּתְכַּבֵּד וַחֲסַר לֶחֶם, הַאי קְרָא עַל יֵצֶר (דף קסו ע״ב) הָרָע אִתְּמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ מְקַטְרְגָא תָּדִיר לְגַבֵּי בְּנֵי נָשָׁא, וְיֵצֶר הָרָע אִיהוּ אָרִים לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ דְּבַר נָשׁ בְּגַאֲוָתָא וְאָזִיל אֲבַתְרֵיהּ מְסַלְסֵל שַׂעֲרֵיהּ וּבְרִישֵׁיהּ עַד דְּאִיהוּ אִתְגָּאֵי עֲלֵיהּ וּמָשִׁיךְ לֵיהּ לַגֵּיהִנֹּם.

אֲבָל טוֹב נִקְלָה, הַהוּא דְּלָא אָזִיל אֲבַתְרֵיהּ דְּיֵצֶר הָרָע וְלָא אִתְגָּאֵי כְּלָל וּמָאִיךְ רוּחֵיהּ וְלִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְדֵין הַהוּא יֵצֶר הָרָע מִתְהַפֵּךְ לְעֶבֶד לוֹ, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי, וְהַהוּא בַּר נָשׁ שַׁלִּיט עֲלוֹי כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ד) וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ. מִמִּתְכַּבֵּד, כְּמָה דְּאָמְרָן דְּאִיהוּ אוֹקִיר גַּרְמֵיהּ מְסַלְסֵל בְּשַׂעֲרֵיהּ אִתְגָּאֵי בְּרוּחֵיהּ, וְאִיהוּ חֲסַר לֶחֶם, חֲסַר מְהֵימְנוּתָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כא) לֶחֶם אֱלֹהָיו וְגוֹ׳ (ויקרא כא) לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִים וְגוֹ׳.

דָּבָר אַחֵר טוֹב נִקְלָה (וְעֶבֶד לוֹ), דָּא יַעֲקֹב דְּמָאִיךְ רוּחֵיהּ לְגַבֵּיהּ דְּעֵשָׂו. בְּגִין דִּלְבָתַר לֶיהֱוֵי עֶבֶד לוֹ וְיִשְׁלוֹט עֲלוֹי וְיִתְקַיֵּים בֵּיהּ (בראשית כז) יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ

לְאוּמִים וְגוֹ׳, וַעֲדַיִן לָא הֲוָה זְמִנֵּיהּ כְּלַל. אֶלָּא בְּגִין דְּסָלִיק לֵיהּ יַעֲקֹב לְבָתַר יוֹמַיָּא, וְעַל דָּא הֲוָה מִיָּד נִקְלָה. וּלְבָתַר הַהוּא דְּאִיהוּ מִתְכַּבֵּד יְהֵא עֶבֶד לוֹ, הַהוּא דְּאִיהוּ חֲסַר לֶחֶם יְהֵא עַבְדָּא לְהַהוּא דְּיַהֲבוּ לֵיהּ רוֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ. תָּא חֲזֵי, עַל דָּא בְּגִין דְּיָדַע יַעֲקֹב דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ, הַשְׁתָּא אִתְהַפַּךְ לֵיהּ נִקְלָה. וְיוֹתֵר חָכְמָה וַעֲקִימוּ עַבַד בְּדָא, מִכָּל מַה דְּעַבַד לְגַבֵּי דְּעֵשָׂו. דְּאִילּוּ הֲוָה יָדַע עֵשָׂו חָכְמָה דָּא יִקְטִיל לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ וְלָא ייֵתֵי לְדָא, אֲבָל כֹּלָּא עַבַד בְּחָכְמְתָא, וְעַלֵּיהּ אָמְרָה חַנָּה (שמואל א ב) יְיָ יֵחַתּוּ מְרִיבָיו וְגוֹ׳ וְיִתֵּן עֹז לְמַלְכּוֹ וְגוֹ׳:

וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה. מִיָּד פָּתַח יַעֲקֹב לְאִתְהַפָּכָא לֵיהּ לְעַבְדָּא, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכַּל עֵשָׂו בְּאֵינוּן בִּרְכָאן דְּבָרְכֵיהּ אֲבוֹי, דְּהָא יַעֲקֹב סָלִיק לוֹן לְבָתַר כְּדְקָא אֲמָרַן.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מַאי חָמָא יַעֲקֹב דְּשַׁדַּר לֵיהּ לְעֵשָׂו וְאָמַר עִם לָבָן גַּרְתִּי, וְכִי מַה עָבִיד בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ דְּעֵשָׂו (דְּאָמַר) מִלָּה דָּא. אֶלָּא לָבָן הָאֲרַמִּי קָלֵיהּ אָזִיל בְּעַלְמָא דְּלָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּיִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ, דְּהוּא הֲוָה חָרֹשׁ בֶּחָרָשִׁין וְרַב בְּקוֹסְמִין, וַאֲבוֹי דִּבְעוֹר הֲוָה, וּבְעוֹר אֲבוֹי דִּבְלְעָם, דִּכְתִיב (יהושע יג) בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֵם, וְלָבָן

חָכָם בֶּחָרְשִׁין וְקוֹסְמִין יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, וְעִם כָּל דָּא לָא יָכִיל בְּיַעֲקֹב. וּבָעָא לְאוֹבָדָא לְיַעֲקֹב בְּכַמָּה זַיְינִין הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כו) אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי.

אָמַר רִבִּי אַבָּא כּוּלֵי עַלְמָא חֲזֵי יָדְעֵי דְּלָבָן הֲוָה רַב חַכִּימִין וְחָרְשִׁין וְקוֹסְמִין, וּמַאן דְּבָעֵי לְאוֹבָדָא בֶּחָרְשׁוֹי לָא אִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ, וְכָל מַה דְּיָדַע בִּלְעָם מִנֵּיהּ הֲוָה. וּכְתִיב בֵּיהּ בְּבִלְעָם (במדבר כב) כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוּאָר. וְכוּלֵי עַלְמָא הֲווּ מִסְתַּפֵּי מִלָּבָן וּמֵחָרְשׁוֹי, וּמִלָּה קַדְמָאָה דְּשַׁדַּר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו אָמַר עִם לָבָן גַּרְתִּי.

וְאִי תֵּימָא דְּזֵעִיר הֲוָה יֶרַח אוֹ שַׁתָּא. לָאו הָכִי, אֶלָּא וְאַחַר עַד עָתָּה, עֶשְׂרִין שְׁנִין אִתְאַחָרִית עִמֵּיהּ. וְאִי תֵּימָא דְּלָא סָלִיק בְּיָדֵי כְּלוּם. וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר, אִינּוּן תְּרֵין גִּזְרֵי דִּינִין, דְּכַד מִתְחַבְּרָן תַּרְוַוייהוּ כְּחָדָא, לָא מִתְחַבְּרָן אֶלָּא לְאַבָּאשָׁא עַלְמָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (דברים כב) לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו.

צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, אִלֵּין אִינּוּן כִּתְרֵי תַּתָּאֵי דְּקָטֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם (שמות יב) בְּכוֹר בְּהֵמָה (שמות יב) בְּכוֹר הַשִּׁבִי (שמות יא) בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה. מִיָּד מִסְתַּפֵּי הֲוָה עֵשָׂו וְנָפַק לָקֳדָמוֹתֵיהּ, וּדְחִילוּ הֲוָה לֵיהּ מִיַּעֲקֹב כְּמָה דְּהֲוָה לֵיהּ לְיַעֲקֹב מֵעֵשָׂו.

לְבַר נָשׁ דְּהַוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, עַד דְּהַוָה אָזִיל שָׁמַע עַל חַד לִסְטִים דְּהַוָה כָּמַן בְּאָרְחָא, פָּגַע בֵּיהּ בַּר נָשׁ אָחֳרָא. אָמַר לֵיהּ מִמָּאן אַנְתְּ, אָמַר לֵיהּ מִפְּלוֹנִי לְגִיּוֹן אֲנָא, אָמַר לֵיהּ סְטֵי לָךְ מִגַּבָּאי דְּכָל מַאן דְּקָרִיב בַּהֲדָאי חַד חִוְיָא אֲנָא מַיְיתֵי וְקָטִיל לֵיהּ. אֲזַל הַהוּא בַּר נָשׁ לְהַהוּא לְגִיּוֹן, אָמַר לֵיהּ חַד בַּר נָשׁ אָתֵי וְכָל מַאן דִּי קָרִיב בַּהֲדֵיהּ נָשְׁכֵיהּ חַד חִוְיָא דְּהוּא מַיְיתֵי (דף קסז ע"א) וּמַיֵּית.

שָׁמַע הַהוּא לְגִיּוֹן וְדָחִיל, אָמַר יָאוּת דְּאֲזִיל לְקָבְלֵיהּ וְאִתְפַּיֵּיס בַּהֲדֵיהּ. עַד דְּחָמָא לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, אָמַר, וַוי דְּהַשְׁתָּא יְקַטְלִינֵיהּ הַהוּא לְגִיּוֹן. שָׁאֲרֵי סָגִיד וְכָרַע לְקָבְלֵיהּ. אָמַר הַהוּא לְגִיּוֹן, אִלְמָלֵא הֲוָה לֵיהּ בִּידֵיהּ חִוְיָא לְקָטְלָא, לָא סְגִיד כּוּלֵי הַאי לְקָבְלִי. שָׁאֲרֵי לְגִיּוֹנָאָה לְאִתְגָּאָה, אָמַר, הוֹאִיל וְכָל כָּךְ כָּרַע לְקִבְלִי לָא אֶקְטְלִינֵיהּ.

כָּךְ אָמַר יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וְאֹחַר עַד עָתָּה, עֶשְׂרִין שְׁנִין אִתְאַחֲרִית עִמֵּיהּ וַאֲנָא מַיְיתֵי חִוְיָא לְקָטְלָא בְּנֵי נָשָׁא. שְׁמַע עֵשָׂו, אָמַר, וַוי מַאן יָקוּם קַמֵּיהּ. דְּהַשְׁתָּא יְקַטְלִינֵיהּ יַעֲקֹב בְּפוּמֵיהּ, שָׁאֲרֵי נָפִיק לָקָדָמוֹתֵיהּ לְאִתְפַּיְיסָא עִמֵּיהּ.

כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ מָה כְּתִיב וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ, כֵּיוָן דְּקָרִיב בַּהֲדֵיהּ שָׁאֲרֵי כָּרַע וְסָגִיד לְקָבְלֵיהּ.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. אָמַר עֵשָׂו אִלְמָלֵא כָּל כָּךְ הָוָה עִמֵּיהּ, לָא סְגִיד לְקִבְלִי, שָׁאֲרֵי לְאִתְגָּאָה.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בִּבְלְעָם (במדבר כב) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לַיְלָה. בִּלְעָם כְּתִיב (בראשית לא) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב וְגוֹ׳. פֶּן תְּדַבֵּר, פֶּן תַּעֲשֶׂה לְיַעֲקֹב רָעָה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לָבָן לָא רָדַף אַבְתְּרֵיהּ דְּיַעֲקֹב בְּחֵילָא דְּגוּבְרִין לַאֲגָחָא בֵּיהּ קְרָבָא. דְּהָא חֵילָא דְּיַעֲקֹב וּבְנוֹי רַב מִנֵּיהּ, אֶלָּא לְמִקְטְלֵיהּ בְּפוּמֵיהּ וּלְשֵׁיצָאָה כֹּלָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי. וּבְגִין כָּךְ פֶּן תְּדַבֵּר, וְלָא כְּתִיב פֶּן תַּעֲשֶׂה. וּכְתִיב יֵשׁ לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת. מִנַּיִן הָוָה יָדַע דְּיִכְלְתָּא הָוָה בִּידֵיהּ. אֶלָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר אֱלֹהֵי אֲבִיכֶם אֱמֶשׁ אָמַר אֵלַי וְגוֹ׳.

וְדָא הוּא סַהֲדוּתָא, דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַסְהָדָא. דִּכְתִיב (דברים כו) וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי וְגוֹ׳. וְעָנִיתָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כ) לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ. (דברים יט) עָנָה בְאָחִיו.

כְּתִיב בֵּיהּ בִּבְלְעָם (במדבר כד) וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים, דְּהָכִי הוּא אָרְחֵיהּ דְּאִיהוּ הָוָה מְנַחֵשׁ. בְּלָבָן כְּתִיב, (בראשית ל) נִחַשְׁתִּי, דְּאַשְׁגַּח בַּחֲרָשׁוֹי

וּבְקִסְמוֹי בְּעִסְקָא דְיַעֲקֹב, וְכַד בָּעָא לְאוֹבָדָא לְיַעֲקֹב בִּנְחָשָׁא וּבַחֲרָשָׁא דִילֵיהּ בָּעָא לְאוֹבָדֵיהּ, וְלָא שַׁבְקֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְהַיְינוּ דְאָמַר בִּלְעָם בַּר בְּרִיהּ (במדבר כג) כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, מַאן יָכִיל לְהוֹן, דְּהָא סָבָאי בָּעָא לְאוֹבָדָא לַאֲבוּהוֹן בִּנְחָשִׁים וּבְקִסְמִים דִילֵיהּ וְלָא סְלִיקָא בִּידוֹי. דְּלָא שַׁבְקֵיהּ לְלַטְיָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל.

וּבְכֻלְּהוּ עֲשָׂרָה זִינֵי חָרְשִׁין וְקוֹסְמִין דְּקוּזְטָפֵי דִכְתִרִין תַּתָּאִין עֲבַד לָבָן לְקָבְלֵיהּ דְיַעֲקֹב וְלָא יָכִיל. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית לא) וַתַּחֲלֹף אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מוֹנִים. דְּכֻלְּהוּ עֲבַד לָבָן לְקָבְלֵיהּ וְלָא סְלִיקוּ בִּידוֹי לְאַבָּאשָׁא לֵיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית לא) וְהֶחֱלִיף אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מוֹנִים וְלֹא נְתָנוֹ אֱלֹהִים לְהָרַע עִמָּדִי. מַאי מוֹנִים, כְּתַרְגּוּם זִינִין, וּכְתִיב (ויקרא יז) לַשְּׂעִירִים אֲשֶׁר הֵם זוֹנִים אַחֲרֵיהֶם. מוֹנִים, מִינִים כְּמַשְׁמָעוֹ. וַעֲשָׂרָה זִינִין אִינּוּן דְּחַרְשִׁין וְקוֹסְמִין בְּכִתְרִין תַּתָּאִין וְכֻלְּהוּ עֲבַד לְקָבְלֵיהּ.

עֲשָׂרָה זִינִין אִינּוּן, דִּכְתִיב, (דברים יח) קוֹסֵם קְסָמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף וְחוֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעוֹנִי וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, הָא עֲשָׂרָה אִינּוּן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי נַחַשׁ וְקֶסֶם, תְּרֵי זִינֵי אִינּוּן, וּבְדַרְגָּא חַד

סָלְקִין. וְכַד אֲתָא בִּלְעָם בְּקֶסֶם עָבַד לְקִבְלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (במדבר כב) וּקְסָמִים בְּיָדָם. וּלְקִבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב אֲתָא לָבָן בְּנַחַשׁ, הַאי וְהַאי לָא סְלִיקוּ בִּידַיְיהוּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם כג) כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל. כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא בְּיוֹמוֹי דְּלָבָן. וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל לְבָתַר בְּיוֹמוֹי דְּבִלְעָם.

אָמַר בִּלְעָם לְבָלָק, תָּא חֲזֵי, מַאן יָכִיל לְהוֹן. דְּכָל קְסָמִין וַחֲרָשִׁין דִּבְכִתְרִין דִּילָן, מִקִּיזָפָא דְּמַלְכוּתָא דִּלְעֵילָא (וְתַתָּא) מִתְעַטָּרָן (דְּהָא), וְהוּא אִתְקַשַּׁר בֵּהּ, דִּכְתִיב יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה חַס וְשָׁלוֹם דְּהַהוּא יָדַע בִּלְעָם בְּקִדּוּשָׁה דִּלְעֵילָא (דף קסז ע״ב) כְּלָל. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְרָעֵי בְּעַם וְלִישָׁן אָחֳרָא דְּיִשְׁתַּמֵּשׁ בִּיקָרֵיהּ, אֶלָּא בְּנוֹי קַדִּישִׁין. וְאָמַר (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים, מַאן דְּאִינוּן קַדִּישִׁין יִשְׁתַּמְּשׁוּן בְּקִדּוּשָׁה, יִשְׂרָאֵל אִינוּן קַדִּישִׁין דִּכְתִיב, (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה. אַתָּה קָדוֹשׁ וְלָא עַם אָחֳרָא.

מַאן דְּאִינוּן מְסָאֲבִין, מְסָאֲבוּ אִזְדַּמַּן לוֹן לְאִסְתָּאֲבָא עֲלֵיהּ. כְּתִיב, (ויקרא יג) טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ. וּמְסָאֲבָא לְמְסָאֲבָא קָרֵי דִּכְתִיב, (שם) וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא, מַאן דְּאִיהוּ טָמֵא, לְטָמֵא יִקְרָא, כֹּלָּא אָזִיל בָּתַר זִינֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, יָאוֹת הוּא לְיַעֲקֹב דְּהַוָה קַדִּישָׁא לוֹמַר דְּאִסְתָּאַב בְּלָבָן וּבַחֲרָשׁוּי, אוֹ שְׁבָחָא הוּא דִּילֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אַף עַל גַּב דְּקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲנָא מְסַיֵּיעַ לָךְ. דְּהָא כְּתִיב, (בראשית כט) אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכוֹרֶךָ. וְכִי יָאוֹת הוּא לְצַדִּיקָא כְּיַעֲקֹב לְמִחְלַף שְׁמֵיהּ בִּשְׁמָא דְּמִסְאָבָא, אֶלָּא אָנֹכִי, פְּסָקָא טַעְמָא. וְאָמַר אָנֹכִי מַאן דְּאָנָא, אֲבָל עֵשָׂו בְּכוֹרֶךָ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אוּף הָכָא, וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר, לוֹמַר לָא תְּשַׁוֵּי לִבָּךְ וּרְעוּתָךְ לְהַהִיא בִּרְכָתָא דְּבָרִיךְ לִי אַבָּא דְּאִתְקְיֵים בִּי. הוּא בָּרִיךְ לִי וֵיהֵוֹה גְּבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ, בְּגִין כָּךְ עַבְדְּךָ יַעֲקֹב. לַאדֹנִי לְעֵשָׂו. הוּא בָּרִיךְ לִי בְּרוֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ. הָא לָא אִתְקְיֵים בִּי, דְּלָא אוֹצַרְנָא לוֹן. אֶלָּא, וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד, רָעֵי עָנָא בְּחַקְלָא. הוּא בָּרִיךְ לִי, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. הָא לָא אִתְקְיֵים בִּי, בְּגִין דְּהָא עִם לָבָן גַּרְתִּי, כְּגִיוֹרָא. דְּלָא הַוָה לִי בֵּיתָא חָדָא כָּל שֶׁכֵּן מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. וְכָל דָּא בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב עַל אִינּוּן בִּרְכָאן וִיקַטְרֵג עִמֵּיהּ.

רִבִּי אַבָּא אָמַר כְּתִיב בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב (בראשית כה) אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים, גְּבַר שְׁלִים. בְּגִין דְּאִיהוּ יְתִיב בְּתֵרִין מִשְׁכְּנִין עִלָּאִין. וְאַשְׁלִים לְהַאי גִּיסָא וּלְהַאי גִּיסָא, וְאִיהוּ לָא אָמַר דְּאִסְתָּאַב בַּחֲרָשׁוּי. אֲבָל עַל מַה דְּקָאָמַר רִבִּי

יְהוּדָה, בְּגִין דִּלְבּוֹי שְׁלִים עַל טִיבוּ וּקְשׁוֹט דְּעָבִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל עַלְמָא יָדְעֵי עוֹבָדוֹי דְּלָבָן מַאן אִינוּן, וּמַאן יָכִיל לְאִשְׁתְּזָבָא (ס״א מִנֵּיהּ, כָּל עֶשְׂרִין שְׁנִין דְּהֲוֵיתֵי עִמֵּיהּ) מִקְּטָרוּגָא דִּילֵיהּ דְּבָעֵי לְאוֹבָדָא לִי. (ס״א וְאֲנָא יָתִיבְנָא וְעַבְדָנָא עִמֵּיהּ עֶשְׂרִין שְׁנִין) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁזְבַנִי מִנֵּיהּ. וְכֹלָּא הָוָה בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכַּל בֵּיהּ עֵשָׂו דְּאִתְקַיְּימוּ בֵּיהּ אִינוּן בִּרְכָאן, וְלָא יִנְטַר לֵיהּ דְּבָבוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (הושע יד) כִּי יִשָּׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְגוֹ׳, וּכְתִיב, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

וַיָּשׁוּבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל אָחִיךָ אֶל עֵשָׂו וְגַם הוֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ. כֵּיוָן דְּאָמַר בָּאנוּ אֶל אָחִיךָ, לָא יְדַעְנָא דְּאִיהוּ עֵשָׂו, וְכִי אַחִין אֲחָרְנִין הֲווּ לְיַעֲקֹב. אֶלָּא בָּאנוּ אֶל אָחִיךָ, וְאִי תֵּימָא דְּהַדַּר בִּתְשׁוּבָה וְאָזִיל בְּאֹרַח מִתַּקְנָא, לָאו הָכִי, אֶלָּא עֵשָׂו הָרָשָׁע כִּדְמְעִיקָּרָא. וְגַם הוֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ, וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי אָזִיל. לָאו, אֶלָּא אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ.

וְכָל כָּךְ לָמָּה, (אֶלָּא אינון) אָמְרוּ לֵיהּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי תָּדִיר בִּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא וּמִתְעַטַּר בִּצְלוֹתְהוֹן. כִּדְאָמְרִינָן, דְּהַהוּא מַלְאָכָא דְּמִמָּנָא עַל צְלוֹתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, סַנְדַּ״לְפוֹן שְׁמֵיהּ, נָטִיל כָּל אִינוּן צְלוֹתִין וְעָבִיד מִנַּיְיהוּ עֲטָרָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים וְאוּקְמוּהָ.

וְכָל שֶׁכֵּן צְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ וְאִתְעַבְדָן עֲטָרָה לְאִתְעַטָּרָא בְּאִינּוּן צְלוֹתִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי תֵּימָא מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין הַווּ אַתְיָין עִמֵּיהּ, אַמַּאי דָּחִיל. אֶלָּא צַדִּיקַיָּיא לָא סָמְכִין עַל זְכוּתַייהוּ, אֶלָּא עַל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן.

וְתָא חֲזֵי, דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, צְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין סָלִיק קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמִתְעַטַּר בְּהַהוּא צְלוֹתָא. בְּגִין דְּסַלְקָא בְּגָוְונִין סַגִּיאִין וְאִתְכְּלִילַת מִכַּמָּה סִטְרִין. וּבְגִין דְּאִתְכְּלִילַת מִכַּמָּה גָוְונִין אִתְעֲבִידַת עֲטָרָה וּמַנְחָא עַל רֵישָׁא דְצַדִּיק חֵי הָעוֹלָמִים. וּצְלוֹתָא דְּיָחִיד לָאו אִיהִי כְּלִילָא, וְלָאו אִיהִי אֶלָּא בְּגָוְונָא חַד. וְעַל דָּא צְלוֹתָא דְּיָחִיד לָאו אִיהוּ מִתְתַּקְנָא לְאִתְקַבְּלָא (אֶלָּא בְּצֵלוֹתָא) כִּצְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין. וְתָא חֲזֵי, יַעֲקֹב כְּלִיל הַוָּה, וְעַל דָּא צְלוֹתֵיהּ תָּאִיב לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר (משלי כח) אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ יִפּוֹל בְּרָעָה. (דף קסח ע"א) זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ, וְיָהַב לוֹן אוֹרַייְתָא דְּקִשׁוֹט בְּגִין לְמִזְכֵּי בָהּ לְחַיֵּי עָלְמָא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַייְתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ חַיִּין עִלָּאִין, וְאָעִיל לֵיהּ לְחַיֵּי עָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (דברים ל)

כִּי הִיא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. וּכְתִיב, (שם לב) וּבָדָבָר הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים. חַיִּין בְּהַאי עָלְמָא וְחַיִּין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לְשְׁמָהּ, לָאו מִיתָתֵיהּ עַל יָדָא דְּיֵצֶר הָרָע, בְּגִין (גליון דְּהוּא נָחָשׁ וְהוּא מַלְאָכָא דְּמוֹתָא. אֶלָּא מִיתַתְהוֹן בִּנְשִׁיקָה דִּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, כְּלוֹמַר עַל פִּי יְיָ, וְהִיא הַנְּשִׁיקָה דְּהִיא דְּבֵיקוּתָא דְּנַפְשָׁא בְּעִיקָּרָא, וְהַהִיא דְּאִשְׁתַּדָּל בְּאוֹרַיְיתָא) דְּאִתְתַּקִּיף בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי וְלָא אַרְפֵּי מִנֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ צַדִּיקַיָּא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא לָא מִסְתָּאֲבֵי גּוּפָא דִּלְהוֹן (גליון אֶלָּא הוּא דִּכְי, כְּגוֹן אֱלִיָּהוּ בְּבֵי קִבְרֵי דְּאַשְׁכְּחוּהוּ רַבָּנָן, וְשָׁאִילוּ לֵיהּ וְלָאו כֹּהֵן הוּא מָר, אֲמַר לוֹן צַדִּיקַיָּא לָא מִסַּאֲבֵי בְּמִיתַתְהוֹן, כְּמָה דְּתָנֵינָן בְּיוֹם שְׁמֵת רַבִּי בְּטֵלָהּ בְּהוּנָּה, כְּלוֹמַר דְּאִתְעַסְקוּ בֵּיהּ) דְּלָא שָׁרָא עֲלַיְיהוּ רוּחַ מְסָאֲבָא.

יַעֲקֹב אִילָנָא דְּחַיֵּי הֲוָה, אַמַּאי דָּחִיל, דְּהָא לָא יָכוֹל לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי. וְעוֹד דְּהָא כְּתִיב וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וגו׳, אַמַּאי הֲוָה דָּחִיל. וְתוּ דְּהָא כְּתִיב וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. אִי מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין הֲווּ עִמֵּיהּ אַמַּאי הֲוָה דָּחִיל. אֶלָּא כֹּלָּא יָאוֹת הֲוָה, וְיַעֲקֹב לָא הֲוָה בָּעֵי לְמִסְמַךְ עַל נִיסָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּחָשִׁיב דְּלָאו אִיהוּ כְּדַאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבִיד לֵיהּ נִיסָּא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא פָּלַח לְאֲבוֹי וּלְאִמֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא וְנָטַל תְּרֵי אַחָיוֹת. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא

אִתְּמַר, וְעִם כָּל דָּא בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִדְחַל תְּדִיר וּלְצַלָּאָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצְלוֹתָא. דִּכְתִיב אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד (וּלְמִדְחַל תְּדִיר קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, צְלוֹתָא דְּאַבָהָן קַיְימוּ עָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא עֲלַיְיהוּ קַיְימֵי וְסָמְכִין. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, לָא אִתְנְשֵׁי זְכוּתָא דְּאַבָהָן, בְּגִין דְּזְכוּתָא דְּאַבָהָן אִיהוּ קַיּוּמָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, וְקַיּוּמָא דְּיַעֲקֹב אִיהוּ קַיּוּמָא שְׁלִים יַתִּיר מִכֻּלְהוּ. וּבְגִין כָּךְ בְּשַׁעְתָּא דְּעָאקוּ לִבְנוֹי דְּיַעֲקֹב, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲמֵי קַמֵּיהּ דְּיוֹקְנָא דְּיַעֲקֹב וְחָיִים עַל עַלְמָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב. יַעֲקוֹ"ב בְּוא"ו, אַמַּאי בְּוא"ו, בְּגִין דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּיַעֲקֹב מַמָּשׁ.

תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּחָמֵי לֵיהּ לְיַעֲקֹב כְּמַאן דְּאִסְתַּכֵּל בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, וְהָא אִתְּמַר דְּשׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב כְּשׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה. אָמַר רִבִּי יֵיסָא, אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּכָל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בְּחֶלְמֵיהּ וְחָמָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב מְקֻסְטָר בְּקוּסְפּוֹי, חַיִּין אִתּוֹסְפָן לֵיהּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הָא אִתְּמַר דְּדָוִד מַלְכָּא עַד לָא הֲוָה, לָא הֲווּ לֵיהּ חַיִּים כְּלַל. בַּר דְּאָדָם קַדְמָאָה יָהַב לֵיהּ שִׁבְעִין שְׁנִין מִדִּילֵיהּ, וְכָךְ הֲוָה קַיּוּמֵיהּ דְּדָוִד מַלְכָּא שִׁבְעִין שְׁנִין הֲווּ. וְקַיּוּמָא דְּאָדָם קַדְמָאָה אֶלֶף שְׁנִין חַסַר

שִׁבְעִין. אִשְׁתַּכְחוּ בְּהַנֵּי אֶלֶף שְׁנִין קַדְמָאֵי, אָדָם הָרִאשׁוֹן וְדָוִד מַלְכָּא.

פָּתַח וְאָמַר (תהלים כא) חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּה לוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד. חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ, דָּא דָּוִד מַלְכָּא. דְּהָא כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּנְתָא דְּעֵדֶן אַטִּיל בֵּיהּ נִשְׁמָתָא דְּדָוִד מַלְכָּא, וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ וְחָמֵי דְּלֵית לֵיהּ חַיִּים מִדִּילֵיהּ כְּלוּם. וְקָיְימָא קַמֵּיהּ כָּל יוֹמָא. כֵּיוָן דְּבָרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן אָמַר הָא וַדַּאי קִיּוּמֵיהּ, וּמֵאָדָם קַדְמָאָה הַוּוּ שִׁבְעִין שְׁנִין דְּאִתְקַיַּים דָּוִד מַלְכָּא בְּעַלְמָא.

תּוּ אֲבָהָן שָׁבְקוּ לֵיהּ מֵחַייְהוֹן כָּל חַד וְחַד, אַבְרָהָם שָׁבַק לֵיהּ, וְכֵן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף. יִצְחָק לָא שָׁבַק לֵיהּ כְּלוּם, בְּגִין דְּדָוִד מַלְכָּא מִסְטָרֵיהּ קָא אַתָּא.

וַדַּאי אַבְרָהָם שָׁבַק לֵיהּ חֲמֵשׁ שְׁנִין, דְּהַוָּה לֵיהּ לְאִתְקַיְימָא מֵאָה וּתְמָנִין שְׁנִין, וְאִתְקַיַּים מֵאָה וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ שְׁנִין, חַסְרִין חֲמֵשׁ. יַעֲקֹב הַוָּה לֵיהּ לְאִתְקַיְימָא בְּעַלְמָא כְּיוֹמֵי דְּאַבְרָהָם, וְלָא אִתְקַיַּים (דף קסח ע״ב) אֶלָּא מֵאָה וְאַרְבָּעִין וְשֶׁבַע שְׁנִין, חַסְרִים תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִין. אִשְׁתַּכְחוּ דְּאַבְרָהָם וְיַעֲקֹב שָׁבְקוּ לֵיהּ מֵחַייְהוֹן תְּלָתִין וּתְלַת שְׁנִין. יוֹסֵף דְּאִתְקַיַּים מְאָה וְעֶשֶׂר שְׁנִין, הַוָּה לֵיהּ לְאִתְקַיְימָא מְאָה וְאַרְבָּעִין וְשֶׁבַע שְׁנִין כְּיוֹמֵי דְּיַעֲקֹב, וְחָסֵר מִנֵּהוֹן תְּלָתִין וְשֶׁבַע שְׁנִין. הָא שִׁבְעִין שְׁנִין דְּשָׁבְקוּ

לֵיהּ לְדָוִד מַלְכָּא לְאִתְקַיְּימָא בְּהוֹן, וּבְהוּ אִתְקַיִּים דָּוִד בְּכָל אִינּוּן שְׁנִין דִּשְׁבָקוּ לֵיהּ אֲבָהָן.

וְאִי תֵּימָא יִצְחָק אַמַּאי לָא שָׁבַק לֵיהּ כְּלוּם כְּהַנֵּי, בְּגִין דְּאִיהוּ חֶשְׁכָּא וְדָוִד מִסְטְרָא דְחֶשְׁכָּא קָא אָתָא, וּמַאן דְּאִיהוּ בַּחֶשְׁכָּא לֵית לֵיהּ נְהוֹרָא כְּלַל וְלֵית לֵיהּ חַיִּים. וּבְגִין כָּךְ לָא הֲווּ לְדָוִד חַיִּים כְּלַל. אֲבָל אִלֵּין דְּהֲווּ לְהוֹן נְהוֹרָא, נְהִירוּ לֵיהּ לְדָוִד מַלְכָּא, וּמַנַּיְיהוּ אִצְטְרִיךְ לְאַנְהָרָא וּלְמֶהֱוֵי לֵיהּ חַיִּים, דְּהָא מִסְטְרָא דְחֶשְׁכָּא לֵית לֵיהּ חַיִּים כְּלַל, וְעַל דָּא לָא אָתָא יִצְחָק בְּחוּשְׁבָּנָא.

וְאִי תֵּימָא יוֹסֵף אַמַּאי יַתִּיר מִכֻּלְהוּ. אֶלָּא וַדַּאי יוֹסֵף בִּלְחוֹדוֹי, כְּכֻלְהוּ בְּגִין דְּאִקְרֵי צַדִּיק, וְדָא הוּא דְּאַנְהִיר לְסִיהֲרָא יַתִּיר מִכֻּלְהוּ. וּבְגִין כָּךְ הַאי שָׁבַק לֵיהּ לְדָוִד מַלְכָּא יַתִּיר מִכֻּלְהוּ חַיִּין, דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

תָּא חֲזֵי יַעֲקֹב צְלוֹתֵיהּ אָגִין לֵיהּ מֵעֵשָׂו, בְּגִין דְּבָעָא לְסַלְקָא זְכוּתֵיהּ לִבְנוֹי אֲבַתְרֵיהּ וְלָא לְאַפָּקָא לֵיהּ הַשְׁתָּא לְגַבֵּיהּ דְּעֵשָׂו. וְעַל דָּא צַלֵּי צְלוֹתֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִסְתְּמִיךְ עַל זְכוּתֵיהּ, לְשֵׁיזָבָא לֵיהּ בְּגִינֵיהּ:

וַיֹּאמֶר אִם יָבֹא עֵשָׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב

וַיַּחַץ אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן וְאֶת הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת. אַמַּאי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת. בְּגִין דְּאָמַר אִם יָבֹא עֵשָׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה.

תָּא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא לָא עֲדִיאַת מֵאֲהֵל לֵאָה וּמֵאֲהֵל רָחֵל. אָמַר יַעֲקֹב יָדַעְנָא דְּהָא נְטִירוּ לוֹן לְאִלֵּין מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָה עָבַד וַיָּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה, אָמַר אִם יַקְטִיל עֵשָׂו, לְאִלֵּין יַקְטֵיל. אֲבָל אִלֵּין לָא מִסְתָּפִינָא מִנַּייהוּ, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן. וְעַל דָּא וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה. כְּיוֹן דְּעָבִיד הַאי אַתְקִין צְלוֹתֵיהּ עֲלַייהוּ, מָה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְיָ הָאוֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵטִיבָה עִמָּךְ.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר (תהלים קב) תְּפִלָּה לֶעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אֲתַר. אֶלָּא דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא כַּד אִסְתַּכַּל וְחָמָא בִּמְלֵי דְּמִסְכְּנָא, וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ כַּד הֲוָה אָזִיל וְעָרַק מִקַּמֵּי חָמוֹי אָמַר דָּא. תְּפִלָּה לֶעָנִי, דָּא הוּא צְלוֹתָא דְּבָעֵי מִסְכְּנָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צְלוֹתָא דְּאַקְדִּימַת לְכָל צְלוֹתְהוֹן דְּעַלְמָא.

כְּתִיב הָכָא תְּפִלָּה לֶעָנִי וּכְתִיב הָתָם (תהלים צ) תְּפִלָּה

לְמשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא דָּא תְּפִלָּה שֶׁל יַד וְדָא תְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ, וְלֵית לְאַפְרָשָׁא בֵּין הַאי תְּפִלָּה לְעָנִי וּבֵין תְּפִלָּה לְמשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְתַרְוַוייהוּ שְׁקִילִין כְּחַד.

וְעַל דָּא צְלוֹתָא דְעָנִי אַקְדִימַת קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכָּל צְלוֹתִין דְעַלְמָא, בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְגו'. תָּא חֲזֵי, תְּפִלָּה לְעָנִי, דָּא תְּפִלָּה שֶׁל יַד. דְעָנִי אִתְדַּבַּק בְּמִסְכְּנוּתֵיהּ, כְּמַאן דְּלֵית לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ כְּלוּם.

דָּבָר אַחֵר תְּפִלָּה דָּא משֶׁה. לְעָנִי דָּא דָוִד. כִּי יַעֲטֹף, כַּד אִתְכַּסְיָא סִיהֲרָא וְאִתְכַּסֵּי שִׁמְשָׁא מִינָהּ. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ, בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵי שִׁמְשָׁא.

תָּא חֲזֵי, צְלוֹתָא דְכָל בְּנֵי נָשָׁא צְלוֹתָא. וּצְלוֹתָא דְמִסְכְּנָא אִיהִי צְלוֹתָא דְקָיְימָא קַמֵּיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתָבַר תַּרְעִין וּפְתְחִין וְעָאלַת לְאִתְקַבְּלָא קַמֵּיהּ הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות כב) וְהָיָה כִּי יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי, וּכְתִיב שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ, כְּמַאן דְּמִתְרַעֵם עַל דִּינוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר צְלוֹתְהוֹן דְצַדִּיקַיָּיא חֲדָוָותָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (דף קסט ע"א) לְאִתְעַטָּרָא קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין כָּךְ חֲבִיבָא הוּא יַתִּיר קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּאִיב לְצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּשַׁעְתָּא דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן, בְּגִין דְּיָדְעִי לְרַצּוּיֵי לְמָארֵיהוֹן.

מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְיָ הָאוֹמֵר אֵלַי שׁוּב וְגוֹ׳, אִעַטַּר וְאִקְשַׁר קִשּׁוּרָא בְּקִשּׁוּרָא חַד כְּדְקָא חָזֵי. אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם לִימִינָא, וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק לִשְׂמָאלָא. הָאוֹמֵר אֵלַי, הָכָא תָּלֵי מִלָּה לְאִתְעַטָּרָא לְאַתְרֵיהּ בֵּינַייהוּ. שׁוּב לְאַרְצֵךְ וּלְמוֹלַדְתֵּךְ וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ:

קָטַנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים, אַמַּאי הֲוָה אִצְטְרִיךְ הַאי עִם הַאי. אֶלָּא אָמַר יַעֲקֹב אַתְּ אַבְטַחְתְּ לִי לְאוֹטָבָא עִמִּי, וְאַנָא יָדַעְנָא דְּכָל עוֹבָדָךְ כְּלְהוּ עַל תְּנַאי. הָא אֲנָא לֵית בִּי זְכוּתָא דְּהָא קָטַנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדֶּךָ, וְכָל מַה דַּעֲבָדַת לִי עַד יוֹמָא לָאו בְּגִין זְכוּתָאי הֲוָה אֶלָּא בְּגִינָךְ הוּא דַּעֲבָדַת לִי, וְהַהוּא טִיבוּ וּקְשׁוֹט בְּגִינָךְ הֲוָה. דְּהָא כַּד עָבַרְנָא בְּקַדְמִיתָא דְּהֲוֵינָא אָזִיל מִקַּמֵּי דְּעֵשָׂו, יְחִידָאי עַבַרְנָא לֵיהּ לְהַהוּא נַהֲרָא, וְאַנְתְּ עָבְדִית עִמִּי טִיבוּ וּקְשׁוֹט. וְהָא אֲנָא הַשְׁתָּא מַעֲבַר לֵיהּ בִּתְרֵי מַשִּׁירְיָין, אִינּוּן תְּרִין מַשִּׁירְיָין דְּפָלִיג. עַד הָכָא סִדּוּרָא דְּשִׁבְחָא דְּמָארֵיהּ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה בָּעָא מַה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ. לְאַחֲזָאָה לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָארֵיהּ

בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר יְבָעֵי בָּעוּתֵיהּ. דְּהָכִי עֲבַד יַעֲקֹב, בְּקַדְמִיתָא סִדֵּר שְׁבָחָא דְמָרֵיהּ, וּלְבָתַר דְּסִדֵּר שְׁבָחָא אָמַר בָּעוּתֵיהּ דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ.

הָדָא הוּא דִכְתִיב הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל בָּנִים. מִכָּאן, מַאן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ דְּבָעֵי לְפָרְשָׁא מִלּוֹי כְּדְקָא יָאוּת. הַצִּילֵנִי נָא, וְאִי תֵּימָא דְּהָא שֵׁזְבַתְּ לִי מִלָּבָן. מִיַּד אָחִי. וְאִי תֵּימָא קְרִיבִין אוֹחָרָנִין סְתָם, אַחִין אִקְרוּן. מִיַּד עֵשָׂו. מַאי טַעֲמָא, בְּגִין לְפָרְשָׁא מִלָּה כְּדְקָא יָאוּת. וְאִי תֵּימָא אֲנָא אַמַּאי אִצְטְרִיךְ, כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִכַּנִי. בְּגִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא מִלָּה לְעֵילָּא וּלְפָרְשָׁא לָהּ כְּדְקָא יָאוּת, וְלָא יַסְתִּים מִלָּה:

וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְגוֹ׳. וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב, מַאי וְאַתָּה. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם, אוֹף הָכָא וְאַתָּה אָמַרְתָּ.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד מַלְכָּא אָמַר (תהלים יט) יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי, אִלֵּין מִלִּין דְּאִתְפָּרְשָׁן. וְהֶגְיוֹן לִבִּי, אִלֵּין מִלִּין דְּסִתִּימָן דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְפָרְשָׁא לוֹן בְּפוּמֵיהּ, דָּא הוּא הֶגְיוֹן דְּאִיהוּ בְּלִבָּא דְּלָא יָכִיל לְאִתְפָּרְשָׁא.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ מִלָּה לְאִתְפָּרְשָׁא בְּפוּמָא, וּמִלָּה דְּתַלְיָא בְּלִבָּא, וְכֹלָּא רָזָא אִיהוּ. חַד לָקְבֵל דַּרְגָּא

תַּתָּאָה, וְחַד לָקְבֵל דַּרְגָּא עִלָּאָה. מִלָּה דְּאִתְפָּרְשָׁא לָקְבֵל דַּרְגָּא תַּתָּאָה דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְפָּרְשָׁא. הַהוּא דְּתַלְיָא בִּלְבָּא אִיהוּ לָקְבֵל דַּרְגָּא פְּנִימָאָה יַתִּיר, וּכְלָא כְּחָדָא אִיהוּ. וְעַל דָּא אָמַר יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ וְגוֹ׳.

כְּגַוְונָא דָּא אָמַר יַעֲקֹב, בְּקַדְמִיתָא פָּרִישׁ מִלָּה כְּדְקָא יָאוּת, וּלְבָתַר סָתִים מִלָּה דְּאִיהִי תַּלְיָא בְּהֶגְיוֹנָא דְּלִבָּא דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְפָרְשָׁא. דִּכְתִיב, (בראשית לב) וְשַׂמְתִּי אֶת זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר מֵרֹב. הָכָא אִיהוּ מִלָּה דְּתַלְיָא בִּלְבָּא דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְפָרְשָׁא. וְכֵן אִצְטְרִיךְ כְּדְקָאָמְרָן, בְּגִין לְיַחֲדָא יְחוּדָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת. זַכָּאִין אִינוּן צַדִּיקַיָּא דְּיָדְעֵי לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָארֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוּת וּלְמִבְעֵי בָּעוּתְהוֹן, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. (ס״א כתיב גם את השני גם את השלישי וְגוֹ׳, השלש פעמים גם, רמז (גליון, ג״ם ראשי תיבות גואל משה גואל מרדכי גואל משיח) לשלש גאולות על ידי שלשה צדיקים משה מרדכי משיח שעתיד לגאלנו בקרוב):

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וְגוֹ׳. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים צא) לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא עַבַד בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא (דף קסט ע״ב) עֲבִידְתֵּיהּ דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִתְּמַר, (ד״א ל״ג וְאִי תֵּימָא) בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה עַבַד נְהוֹרִין. וּכְדֵין אִתְבְּרֵי סִיהֲרָא חָסֵר, נְהוֹרָא דְּאַזְעִירַת גַּרְמָהּ, וּבְגִין

דְּאִיהִי מְאֹרַת חָסֵר וא"ו, אִתְיְהִיב דּוּכְתָּא לְשַׁלְטָאָה כָּל רוּחִין וְשֵׁדִין וְעִלְעוּלִין וּמַזִּיקִין וְכָל רוּחֵי מְסָאֲבֵי.

כֻּלְּהוּ סָלְקִין וְשָׁאטִין בְּעַלְמָא לְאַסְטָאָה, וְאִתְמַנּוּן בְּדוּכְתֵּי דְּאִתְחֲרִיבוּ, וּבְחַקְלִין תַּקִּיפִין וּבְמַדְבְּרִין חֲרִיבִין. וְכֻלְּהוּ מִסְטְרֵי רוּחַ מְסָאֲבָא. וְהָא אִתְּמַר דְּהָא רוּחַ מְסָאֲבָא דְּאַתְיָא מִנָּחָשׁ עַקְמָאָה אִיהוּ רוּחַ מְסָאֲבָא מַמָּשׁ. וְאִיהוּ אִתְמַנָּא בְּעַלְמָא לְאַסְטָאָה בַּר נָשׁ לְגַבֵּיהּ, וְעַל דָּא יֵצֶר הָרָע שַׁלִּיט בְּעַלְמָא.

וְאִיהוּ אִתְמַנֵּי לְגַבַּייְהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא וְאִשְׁתַּכַּח עִמְּהוֹן. וּבַעֲקִימוּ וּבְתַסְקוּפִין אָתֵי לְגַבַּייְהוּ לְאַסְטָאָה לוֹן מֵאָרְחוֹי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַסְטֵי לְאָדָם קַדְמָאָה וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עַלְמָא, הָכִי נָמֵי אַסְטֵי לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא וְגָרִים לוֹן לְאִסְתָּאֲבָא.

וּמַאן דְּאָתֵי לְאִסְתָּאֲבָא אִיהוּ מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא וְאִתְדַּבֵּיק בַּהֲדֵיהּ, וְכַמָּה אִינּוּן דְּזִמִּינִין לְסָאֲבָא לֵיהּ וּמְסָאֲבִין לֵיהּ, וְאִיהוּ מְסָאֵב, וְסָאֲבִין לֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא וּבְהַהוּא עַלְמָא וְהָא אִתְּמַר.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה, הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא אִתְכַּפְיָיא קַמֵּיהּ וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי, וּכְדֵין כְּתִיב, (תהלים צא) לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ. אָמַר (ס"א כְּדְאַמַּר) רַבִּי יוֹסֵי לֹא תְאֻנֶּה

אֵלֵיךְ רָעָה, דָּא לִילִית, וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ, אִלֵּין שְׁאָר מַזִּיקִין, וְהָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָא אֲמָרַן דְּלָא יִפּוֹק בַּר נָשׁ יְחִידָאָה בְּלֵילְיָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּזִמְנָא דְּסִיהֲרָא אִתְּבְּרִיאַת וְהַוָה (והיא) חֲסֵרָה, וְאוּקְמוּהָ. דְּהָא כְּדֵין רוּחָא מְסָאֲבָא שָׁלְטָא, וְדָא הוּא רוּחַ רָעָה, מַאן רָעָה, דָּא חִוְיָא בִּישָׁא. וְנֶגַע, דָּא הוּא מַאן דְּרָכִיב עַל חִוְיָא. רָעָה וְנֶגַע כְּחַדָּא אִינּוּן.

וְאַף עַל גַּב דְּתָנִינָן, דְּנֶגַע, אִלֵּין נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם דְּנַפְקוּ מֵאָדָם. דְּהָא כָּל אִינּוּן שְׁנִין דְּלָא קָרִיב אָדָם עִם אִתְּתֵיהּ, רוּחֵי מְסָאֲבֵי הַוּוּ קָא אַתְיָין וּמִתְחַמְּמָן מִנֵּיהּ וְאוֹלִידָן מִנֵּיהּ וְהַנֵּי אִקְרוּן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם.

וְהָא אִתְּמַר, דְּכַד בַּר נָשׁ בְּחֶלְמֵיהּ וְלָא שַׁלִּיט בְּגוּפֵיהּ וְגוּפָא אִשְׁתַּכַּךְ, רוּחַ מְסָאֲבָא אַתְיָא וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ. וְאִית זִמְנִין דְּרוּחֵי נוּקְבִין מְסָאֲבִין אַתְיָין וְקָרְבָן בַּהֲדֵיהּ, וּמָשְׁכִין לֵיהּ בַּהֲדַיְיהוּ וּמִתְחַמְּמָן מִנֵּיהּ, וְאוֹלִידוּ לְבָתַר רוּחִין וּמַזִּיקִין (נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם נ״א כְּגַוְונָא בְּנֵי נָשָׁא). וּלְזִמְנִין אִתְחַזְיָין כְּחֵיזוּ בְּנֵי נָשָׁא בַּר דְּלִית לוֹן שַׁעֲרֵי בְּרִישָׁא.

וּבְכֹלָּא אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא מִקַּמַּיְיהוּ, בְּגִין דִּיהַךְ בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְלָא יִסְתָּאֵב בַּהֲדַיְיהוּ. דְּהָא לֵית לָךְ מַאן דְּנָאִים בְּלֵילְיָא בְּעַרְסֵיהּ, דְּלָא טָעִים טַעֲמָא דְּמוֹתָא וְנָפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ. וְכֵיוָן דְּאִשְׁתָּאַר

גּוּפָא בְּלָא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, רוּחַ מְסָאֲבָא זַמִּין וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ וְאִסְתָּאַב. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה, דְּלֵית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַעֲבָרָא יְדוֹי עַל עֵינוֹי בְּצַפְרָא. בְּגִין דְּהָא רוּחָא מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ וְכוּ' וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא יַעֲקֹב אַף עַל גַּב דְּאִתְרָחִים קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאִשְׁתָּאַר בְּלְחוֹדוֹי, רוּחָא אָחֳרָא הֲוָה זַמִּין לְאִזְדַּוּוגָא בַּהֲדֵיהּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּהַהוּא רָשָׁע דִּבְלְעָם, וַיֵּלֶךְ שֹׁפִי, מַהוּ שֹׁפִי, יְחִידָאי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שְׁפִיפוֹן עֲלֵי אֹרַח, כְּהַאי חִוְיָא דְּאָזִיל יְחִידָאי וְכָמִין עֲלֵי אָרְחִין וּשְׁבִילִין. הָכִי נָמֵי בִּלְעָם הֲוָה אָזִיל יְחִידָאי. מַאי טַעְמָא בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסָאֲבָא. דְּכָל מַאן דְּאָזִיל יְחִידָאי בְּזִמְנִין יְדִיעָן, אַפִּילּוּ בְּמָתָא, בְּאַתְרִין יְדִיעָן. מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחָא מְסָאֲבָא.

בְּגִין כָּךְ, בְּכָל זִמְנָא לָא יְהַךְ בַּר נָשׁ יְחִידָאי בְּאָרְחָא בְּמָתָא אֶלָּא בְּאַתַר דִּבְנֵי נָשָׁא אָזְלִין וְתָבִין וּמִשְׁתַּכְחִין תַּמָּן, וְעַל דָּא לָא יְהַךְ בַּר נָשׁ יְחִידָאי בְּלֵילְיָא הוֹאִיל וּבְנֵי נָשָׁא לָא מִשְׁתַּכְחֵי, וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּלָא תָּלִין נִבְלָתוֹ. (דף קנ ע"א) דְּלָא לְקַיְּימָא גּוּפָא מִיתָא בְּלָא רוּחָא עַל אַרְעָא בְּלֵילְיָא. בְּגִין כָּךְ הַהוּא רָשָׁע דִּבְלְעָם הֲוָה אָזִיל יְחִידָאי כְּהַאי נָחָשׁ כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, מַאי וַיֵּאָבֵק. (גליון דַּאֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, מִלַּמֵּד דְּסָלִיקוּ אֲבָק בְּרַגְלֵיהוֹן עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא. כְּתִיב הָכָא בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, וּכְתִיב (נחום א) אֲבָק רַגְלָיו, וְהַהוּא מַלְאָךְ שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו הָיָה, וְאִיהוּ סמאל. בְּגִין כַּךְ, דִּינוֹ הוּא שְׁיַעֲלֶה אֲבָק דְּרָגְלָיו עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד, שֶׁהוּא מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט). **רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר מִן אָבָק.**

אָבָק טָפֵל לֶעָפָר, מַה בֵּין עָפָר לְאָבָק. דָּא אָבָק דְּאִשְׁתָּאַר מִן נוּרָא וְלָא עֲבַד אִיבִּין (בְּעִלְמָא) **לְעָלְמִין. עָפָר דְּכָל אִיבִּין נָפְקֵי מִנֵּיהּ וְאִיהוּ כְּלָלָא בְּעֵילָא וְתַתָּא.**

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אִי הָכִי מַאי (שמואל א ב) **מֵקִים מֵעָפָר דָּל.**

אָמַר לֵיהּ כְּמַשְׁמָעוֹ, אֲבָל בְּהַאי גַּוְונָא מֵקִים מֵעָפָר דָּל, בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ כְּלוּם, וּמֵהַהוּא עַפְרָא נָפַק דַּל דְּלֵית לֵיהּ כְּלוּם, וּמֵהַהוּא עָפָר כָּל אִיבִּין וְכָל טִיבוּ דְּעַלְמָא נָפְקֵי מִנֵּיהּ. וּבֵיהּ אִתְעֲבִידוּ כָּל עוֹבָדִין דְּעַלְמָא כְּמָה דִּכְתִיב, (קהלת ג) **הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הֶעָפָר. וְתָנִינָן הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וְאַפִּילּוּ גַּלְגַּל חַמָּה. אֲבָל אָבָק לָא עָבִיד פֵּירִין וְאִיבִּין** (לְעַלְמָא) **לְעָלְמִין, וּבְגִין כָּךְ וַיֵּאָבֵק אִישׁ, דְּאַתְיָא בְּהַהוּא אָבָק וּרְכִיב עֲלֵיהּ, בְּגִין לְקַטְרָגָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב.**

עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר, דְּאִתְעֲבַר שׁוּלְטָנוּתֵיהּ וְאִתְחַלַּף. וְכָךְ הוּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּגָלוּתָא הַשְׁתָּא כְּלֵילְיָא דַּמְיָא, וְאִיהוּ לֵילְיָא. וְשָׁלְטָא הַהוּא אָבָק עַל יִשְׂרָאֵל וְאִינּוּן שְׁכִיבֵי לְעַפְרָא (אוֹחֲרָא), **עַד דְּיִסְתַּלַּק נְהוֹרָא וְיִתְנַהַר**

יְמָמָא. וּכְדֵין יִשְׁלְטוּן יִשְׂרָאֵל וּלְהוֹן יִתְיְהִיב מַלְכוּתָא דְּאִינּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל ז) וּמַלְכוּתָא וְשָׁלְטָנָא וּרְבוּתָא דִּי מַלְכְוָת תְּחוֹת כָּל שְׁמַיָּא יְהִיבַת לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם וְכֹל שָׁלְטָנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְּעוּן:

וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ו) מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, אֲבָל מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה, אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בִּזְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לוֹן וְיָפִיק לוֹן מִן גָּלוּתָא. כְּדֵין יִפְתַּח לוֹן פִּתְחָא דִּנְהוֹרָא (דהיא) דַּקִּיק זְעִיר. וּלְבָתַר פִּתְחָא אַחֲרִינָא דְּאִיהוּ רַב מִינֵּיהּ, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְתַּח לוֹן תַּרְעִין עִלָּאִין פִּתִיחִין לְאַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא.

וְכֵן כָּל מַה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל וּלְצַדִּיקַיָּיא דִּי בְּהוּ, הָכִי כְּלְהוּ וְלָאו בִּזְמַנָּא חָדָא. לְבַר נָשׁ דְּאִתְיְהִיב בַּחֲשׁוֹכָא וְדִיוּרֵיהּ הֲוָה בַּחֲשׁוֹכָא תְּדִיר, כַּד יִבְעוֹן לְאַנְהָרָא לֵיהּ, בַּעְיָין לְאִפְתְּחָא לֵיהּ נְהוֹרָא זְעֵירְתָּא כְּעֵינָא דְּמַחֲטָא, וּלְבָתַר רַב מִנֵּיהּ, וּכְדֵין בְּכָל זִמְנָא עַד דְּיִנְהֲרוּן לֵיהּ כָּל נְהוֹרָא כְּדְקָא יָאוֹת.

כָּךְ אִינּוּן יִשְׂרָאֵל כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות כג) מְעַט מְעַט אֲגָרַשְׁנּוּ מִפָּנֶיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרֶה וְגוֹ׳. וְכֵן לְמַאן דְּאָתֵי אַסְוָותָא לָאו אִיהוּ בְּשַׁעְתָּא חָדָא, אֶלָּא זְעֵיר זְעֵיר עַד דְּיִתְתַּקַּף. אֲבָל לְעֵשָׂו לָאו הָכִי, אֶלָּא בְּזִמְנָא חָדָא נָהִיר לֵיהּ וְאִתְאֲבִיד מִגֵּיהּ זְעֵיר זְעֵיר. (וּלְזִמְנָא דְאָתֵי לְאוּמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת (ישעיה מב) יַיְ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא) עַד דְּיִתְתַּקְפוּן יִשְׂרָאֵל וְיִשֵּׁיצוּן (וְיַשְׁבוּן) לֵיהּ מִכֹּלָּא, מֵעַלְמָא דֵּין וּמֵעַלְמָא דְאָתֵי. וּבְגִין דְּנָהִיר בְּשַׁעְתָּא חָדָא, הֲוָה לֵיהּ שֵׁצִיאוּ מִכֹּלָּא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נְהוֹרָא דִלְהוֹן זְעֵיר זְעֵיר, עַד דְּיִתְתַּקְפוּן וְיַנְהִיר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמִין.

וְכֹלָּא שָׁאֲלֵי לוֹן וְאָמְרֵי מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר, אִיהוּ קַדְרוּתָא דְצַפְרָא, וְדָא אִיהוּ נְהוֹרָא דָקִיק. וּלְבָתַר יָפָה כַּלְבָנָה, בְּגִין דְּסִיהֲרָא נְהוֹרָא דִילָהּ נָהִיר יַתִּיר מִשַּׁחַר. וּלְבָתַר בָּרָה כַּחַמָּה, בְּגִין דְּנְהוֹרִיהּ תַּקִּיף וְנָהִיר יַתִּיר מִסִּיהֲרָא. וּלְבָתַר אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת, תַּקִּיפָא בִּנְהוֹרָא תַּקִּיף כְּדָקָא יָאוּת.

תָּא חֲזֵי, בְּעוֹד דְּאִתְחַשַּׁךְ יְמָמָא וְאִתְכַּסְיָא נְהוֹרָא וְאָתֵי צַפְרָא, יִתְנְהִיר בְּקַדְמִיתָא זְעֵיר זְעֵיר עַד דְּיִתְרַבֵּי נְהוֹרָא כְּדָקָא יָאוּת. דְּהָא כֵּיוָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר לְאַנְהָרָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יִתְנְהִיר בְּקַדְמִיתָא כְּמוֹ שָׁחַר דְּאִיהִי אוּכְמָא. וּלְבָתַר יָפָה כַּלְבָנָה, וּלְבָתַר בָּרָה כַּחַמָּה. וּלְבָתַר אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת כְּמָה דְאוּקְמָה. (דף קנ ע״ב)

וְתָא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּאִסְתַּלִּיק צַפְרָא, דְּהָא לָא כְּתִיב כִּי בָא הַשָּׁחַר אֶלָּא כִּי עָלָה, דְּהָא בְּזִמְנָא כִּי בָא הַשָּׁחַר, כְּדֵין אִתְתַּקַּף הַהוּא מְמַנָּא וְאַכְּישׁ לֵיהּ לְיַעֲקֹב. בְּגִין דְּהַהוּא מְמַנָּא אַכְּישׁ לְיַעֲקֹב לְמֵיהַב תַּקִּיפוּ לְאִתַּקָּפָא לְעֵשָׂו.

וְכַד סָלִיק הַהוּא אוּכְמָא דְּשָׁחַר וְאִתְחֲזֵי אַתָּא נְהוֹרָא וְאִתְתַּקַּף יַעֲקֹב, דְּהָא כְּדֵין מָטָא זִמְנֵיהּ לְאִתְנְהָרָא, מַה כְּתִיב וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ. וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּהָא כְּדֵין זִמְנָא לְאִתְנְהָרָא.

וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ. כְּדֵין אִיהוּ רָמֵז דְּהָא בְּעוֹד דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא וְסָבְלִין כְּאֵבִין וְצַעֲרִין וְכַמָּה בִּישִׁין, כַּד אִתְנְהִיר לוֹן יְמָמָא וְייֵתֵי לוֹן נַיְיחָא, כְּדֵין יִסְתַּכְּלוּן וְיִכְאֲבוּן בְּגַרְמַיְיהוּ מִכַּמָּה בִּישִׁין וְצַעֲרִין דְּסָבְלוּ וְיִתְמְהוּ עֲלַיְיהוּ. בְּגִין כָּךְ וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. דְּהַהוּא זִמְנָא דְּנַיְיחָא, וּכְדֵין וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ אִתְכְּאַב וְצָעֵיר גַּרְמֵיהּ עַל מַה דְּעָבַר.

וְאִיהוּ כַּד אִסְתַּלַּק קַדְרוּתָא דְּשַׁחֲרָא כְּדֵין אִתְתַּקַּף וְאִתְאַחִיד בֵּיהּ דְּכַד אִתְחַלַּשׁ חֵילֵיהּ, דְּלֵית לֵיהּ שׁוּלְטָנוּתָא אֶלָּא בְּלֵילְיָא, וְיַעֲקֹב שָׁלְטָנוּתֵיהּ בִּימָמָא. וְעַל דָּא אָמַר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דְּהָא אֲנָא בִּרְשׁוּתָךְ קָאִימְנָא, וְהָא אִתְמָר וְאוּקְמוּהָ:

(עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה וְגוֹ׳, כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, בְּגִיד הַנָּשֶׁה, דְּאָפִילוּ בַּהֲנָאָה אָסִיר וְאָפִילוּ לְיַהֲבֵיהּ לְכַלְבָּא. וְאַמַּאי אִקְרֵי גִּיד הַנָּשֶׁה. כְּלוֹמַר גִּיד דְּאִידּוּ מְנַשֶּׁה לִבְנֵי נָשָׁא לְפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, וְתַמָּן הוּא יֵצֶר הָרָע רְבִיעַ.

וְכֵיוָן דְּאִתְדַּבַּק עִם יַעֲקֹב לָא אַשְׁכַּח אֲתַר דְּיָכִיל לְאִתְגַּבְּרָא עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, בְּגִין דְּכָל שַׁיְיפֵי גּוּפָא סַיְיעֵי לְיַעֲקֹב, וְכֻלְּהוּ הֲווּ תַּקִּיפִין וְלָא הֲווּ בְּהוֹן חוּלְשָׁא, מָה עֲבַד, וַיִּגַּע בְּכַף יֶרֶכוֹ בְּגִיד הַנָּשֶׁה, בְּזִינֵיהּ בִּיצֶר הָרַע דְּאִידּוּ זִינֵיהּ וְאַתְרֵיהּ, וּמִתַּמָּן אָתֵי יֵצֶר הָרַע עַל בְּנֵי נָשָׁא.

וּבְגִין כָּךְ אָמְרָה אוֹרַיְיתָא לֹא יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה. כְּמָה דְּאָמְרוּ חַבְרַיָּיא, בְּשַׁיְיפִין דִּבַּר נָשׁ דְּרָמִיז לְעֵילָּא אִי טַב, טַב. וְאִי בִּישׁ, בִּישׁ. וּבְגִין כָּךְ כָּל שַׁיְיפָא מַתְקִיף שַׁיְיפָא. וַדַּאי גִּיד הַנָּשֶׁה מַתְקִיף לְיֵצֶר הָרַע דְּהוּא זִינֵיהּ, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יֹאכְלוּ לֵיהּ, דְּלָאו אינּוּן מִסְטְרֵיהּ וּמִזִּינֵיהּ. אֲבָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, יֹאכְלוּ לֵיהּ, דְּאִידּוּ מִסְטְרָא וּמִזִּינָא דְּמַלְאָכָא דִּלְהוֹן דְּאִידּוּ סמא״ל בְּגִין לְתָקְפָא לְבָּהוֹן. בְּגִין דְּאִית בְּבַר נָשׁ רמ״ח שַׁיְיפִין לָקֳבֵל רמ״ח פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִינּוּן לְמֶעְבַּד אִתְיְהֲבוּ, וְלָקֳבֵל רמ״ח מַלְאָכִין דְּאִתְלַבְּשַׁת בְּהוֹן שְׁכִינְתָּא וּשְׁמָא דִּלְהוֹן כִּשְׁמָא דְּמָארֵיהוֹן.

וְאִית בְּבַר נָשׁ שס״ה גִּידִין וּלְקִבְלֵהוֹן שס״ה פִּקּוּדִין דְּלָאו אינּוּן אִתְיְהֲבוּ לְמֶעְבַּד וְלָקֳבֵל שס״ה יוֹמֵי שַׁתָּא, וְהָא תִּשְׁעָה בְּאָב חַד מִנְּהוֹן דְּאִידּוּ לָקֳבֵל סמא״ל דְּאִידּוּ חַד מֵאינּוּן שס״ה מַלְאָכִין (נ״א יוֹמִין), וּבְגִין כָּךְ אָמְרָה אוֹרַיְיתָא לֹא יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה. א״ת, לְאַסְגָּאָה תִּשְׁעָה בְּאָב דְּלָא אָכְלִין בֵּיהּ וְלָא שְׁתִין. וּבְגִין כָּךְ חָזָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֹּלָּא וְנִרְמַז בְּדָוִן רֶמֶז לְיַעֲקֹב, וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, בְּכָל יוֹמֵי שַׁתָּא וּבְכָל שַׁיְיפִין דְּיַעֲקֹב וְלָא אַשְׁכַּח בַּר הַהוּא גִּיד הַנָּשֶׁה, מִיָּד תְּשַׁשׁ חִילֵיהּ דְּיַעֲקֹב, וּבְיוֹמֵי שַׁתָּא אַשְׁכַּח יוֹם תִּשְׁעָה בְּאָב דְּבֵיהּ אִתְתַּקַּף וְאִתְגְּזַר דִּינָא עֲלָנָא וְאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְכָל מַאן דְּאָכִיל בְּתִשְׁעָה בְּאָב כְּאִילּוּ אָכִיל גִּיד הַנָּשֶׁה). **רַבִּי חִיָּיא אָמַר, אִלְמָלֵא לָא אִתְחַלַּשׁ חֵילָא** (נ״א דְּאַתַר) **דָּא דְּיַעֲקֹב, אִתְקַיַּים יַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ וְאִתְבַּר חֵילָא דְּעֵשָׂו לְעֵילָּא וְתַתָּא.**

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) **כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יְיָ וָאֶרְאֶה וָאֹפֶל עַל פָּנַי וְגוֹ׳. הַאי קְרָא**

אִתְּמַר. אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהָא כְּתִיב, (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. מַה בֵּין מֹשֶׁה לִשְׁאָר נְבִיאֵי עָלְמָא. מֹשֶׁה אִסְתַּכַּל בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, שְׁאָר נְבִיאֵי לָא הֲווּ מִסְתַּכְּלֵי אֶלָּא בְּאַסְפַּקְלַרְיָא (דף קנא ע"א) דְּלָא נָהֲרָא. מֹשֶׁה הֲוָה שָׁמַע וְקָאִים עַל רַגְלוֹי, וְחֵילֵיהּ אִתְתַּקַּף, וְהֲוָה יָדַע מִלָּה עַל בּוּרְיֵיהּ, כְּמָה דִכְתִיב, (במדבר יב) וּמַרְאֶה וְלֹא בְּחִידוֹת. שְׁאָר נְבִיאֵי הֲווּ נָפְלֵי עַל אַנְפַּיְיהוּ וְאִתְחַלַּשׁ חֵילָא דִלְהוֹן וְלָא הֲווּ יְכֵלֵי לְקַיְּימָא עַל בּוּרְיֵיהּ דְּמִלָּה. מַאן גָּרַם לוֹן דָּא בְּגִין דִּכְתִיב כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יֶרְכּוֹ.

וְכָל אִינּוּן נְבִיאִין לָא יְכִילוּ לְקַיְּימָא עַל מַה דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לֵיהּ לְעֵשָׂו, בַּר עוֹבַדְיָה נְבִיאָה דְּהֲוָה גִּיּוֹרָא דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּעֵשָׂו, דָּא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ עֲלֵיהּ דְּעֵשָׂו וְלָא אִתְחַלַּשׁ חֵילֵיהּ.

וְעַל דָּא כָּל שְׁאָר נְבִיאֵי אִתְחַלַּשׁ תּוּקְפַּיְיהוּ וְלָא הֲווּ יָכְלִין לְאִתְקַיְּימָא לְקַבְלָא מִלָּה עַל בּוּרְיֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת, מַאי טַעְמָא, בְּגִין כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִין הַנָּשֶׁה, דְּנָסִיב וְשָׁאִיב כָּל חֵילָא דְּיַרְכָא, וְעַל דָּא אִתְבַּר חֵילָא דְּיַרְכָא וְאִשְׁתָּאַר צוֹלֵעַ עַל יֶרְכּוֹ. דְּהָא כָּל נְבִיאִין דְּעָלְמָא לָא יְכִילוּ לְאַדְבְּקָא וּלְקַיְּימָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, נְבִיאִין כֻּלְּהוּ בַּר מֹשֶׁה לָא קַיְּימוּ בְּתוּקְפַּיְיהוּ

כְּדְקָא חָזֵי. וּמַאן דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא וְלֵית מַאן דְּסָמִיךְ לֵיהּ וְלָא אִשְׁתְּכַח מַאן דְּאַטִּיל מִלַּאי לְכִיסֵּיהּ לְאִתְתַּקְפָּא. עַל דָּא אוֹרַיְיתָא קָא מִשְׁתַּכְּחָא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא וְאִתְחַלַּשׁ תּוּקְפָּא דְאוֹרַיְיתָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, בְּגִין דְּלֵית לוֹן לְאִינּוּן דְּלָעָאן בָּהּ עַל מַה דְּסָמְכִין, וּמַלְכוּ חַיְיבָא אִתְתַּקַּף בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה גָּרִים חוֹבָא דָּא, וּבְגִין דְּלֵית (לוֹן) מַאן דְּאַסְמִיךְ לְאוֹרַיְיתָא כְּדְקָא יְאוּת אִינּוּן סָמְכִין חַלָּשִׁין, וְגָרְמִין לְאִתְתַּקְפָּא לְהַהוּא דְּלֵית לֵיהּ שׁוֹקִין וְרַגְלִין לְקָיְימָא עֲלַיְיהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ג) **וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶל הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וגו׳ עַל גְּחוֹנְךָ תֵּלֵךְ. מַאי עַל גְּחוֹנְךָ תֵּלֵךְ. דְּאִתְּבְרוּ סָמְכִין דִּילֵיהּ וּקְצִיצוּ רַגְלוֹי וְלֵית לֵיהּ עַל מַה דְּקָאִים. כַּד יִשְׂרָאֵל לָא בָּעָאן לְסָמְכָא לֵיהּ לְאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן יָהֲבִין לֵיהּ סָמְכִין וְשׁוֹקִין לְקָיְימָא וּלְאִתְתַּקְפָּא בֵּהּ.**

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה עַקִּימוּ וְחַכִּימוּ אִתְחַכַּם בְּהַהוּא לֵילְיָא הַהוּא דְּרָכִיב נָחָשׁ לְקָבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּהָא אִיהוּ הֲוָה יָדַע דִּכְתִיב, (בראשית כז) **הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו. וְאִי פָּסִיק קָלָא דְּיַעֲקֹב כְּדֵין וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו. בְּגִין כָּךְ אִסְתַּכַּל לְכָל סִטְרִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ לְיַעֲקֹב וּלְאַפְסָקָא קָלֵיהּ.**

וְחָמָא לֵיהּ תַּקִּיף בְּכֹלָּא. דְּרוֹעִין מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא דְּאִינוּן תָּקְפִין גּוּפָא דְּאִתְתַּקַּף בֵּינַיְיהוּ, וְחָמָא תּוּקְפָּא דְּאוֹרַיְיתָא וְאִתְתַּקַּף בְּכֹלָּא, כְּדֵי וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ. מָה עֲבַד, מִיָּד וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכוֹ, דְּאִתְחַכַּם לְקַבְלֵיהּ. אָמַר כֵּיוָן דְּאִתְבָּרוּ סָמְכִין דְּאוֹרַיְיתָא, מִיָּד אוֹרַיְיתָא לָא אִתְתַּקַּף. וּכְדֵין יִתְקַיֵּים מַה דְּאָמַר אֲבוּהוֹן, הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו. (בראשית כז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ.

וּבְדָא אִתְחַכַּם לְקַבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב דְּהָא בְּגִין דְּיִתְבַּר חֵילָא דְּאוֹרַיְיתָא אָזִיל וְאִתְתַּקַּף עֵשָׂו. וְכַד חָמָא דְּלָא יָכִיל לָהּ לְאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין חָלִישׁ תּוּקְפָּא דְּאִינוּן דְּסָמְכִין לָהּ, וְכַד לָא יִשְׁתַּכַּח מַאן דְּסָמִיךְ לְאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין לָא יְהֵא קוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְיהוֹן יָדַיִם יְדֵי עֵשָׂו.

וְכַד חָמָא יַעֲקֹב הָכִי כַּד סָלִיק צַפְרָא, אַתְקִיף (יעקב) בֵּיהּ וְאִתְגַּבַּר עֲלֵיהּ עַד דְּאֵיהוּ בָּרִיךְ לֵיהּ וְאוֹדֵי לֵיהּ עַל אִינוּן בִּרְכָאן, וְאָמַר לֵיהּ לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, לָאו יַעֲקֹב בְּעַקִּימוּ אֶלָּא בְּגַוְונָא וְתוּקְפָּא דְּלֵית מַאן דְּיָכִיל לָךְ.

וְתָא חֲזֵי, מֵהַאי נָחֵשׁ כַּמָּה חֵילִין מִתְפָּרְשָׁן לְכָל סִטְרָא וְאִשְׁתַּכְּחוּ בְּעַלְמָא לְגַבֵּי בְּנֵי נָשָׁא. וּבְעִינָן לְקַיְימָא לְהַהוּא גִּיד הַנָּשֶׁה, דְּאַף עַל גַּב דְּקָרִיב בֵּיהּ הַהוּא דְּרָכִיב עַל חֵוְיָא קַיָּים אֵיהוּ, וְאִתְקַיָּים בְּגַוְונָן וְלָא אִתְבַּר.

וְחֵילָא בְּעִינָן לְאִתְתַּקְפָּא בְּעַלְמָא וּלְאַחֲזָאָה כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל. וְכַד חָמֵי דְּהָא לָא אִתְבַּר וְלָא אִתְאַכִּיל הַהוּא אֲתַר, כְּדֵין אִתְבַּר חֵילֵיהּ וְתוּקְפֵיהּ (דף קנא ע״ב) וְלָא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא לִבְנוֹי דְיַעֲקֹב. וְעַל דָּא לָא בְּעִינָן לְמֵיהַב דּוּכְתָּא לִבְרָיְיתָא דְעַלְמָא לְמֵיכַל לֵיהּ וְלָא לְאִתְאַכָּלָא כְּלָל.

רַבִּי יֵיסָא סָבָא דָּרֵישׁ, כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב. כְּתִיב הָכָא כִּי נָגַע בְּכַף, וּכְתִיב הָתָם (במדבר יט) כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם (יְטַמָּא) וְגוֹ׳. מַה לְהַלָּן מְסָאֲבָא אוּף הָכָא נָמֵי מְסָאֲבָא, דְּסָאִיב הַהוּא אֲתַר, וּמֵאַתַר מְסָאֲבָא לֵית לָן (לְאִתְתַּקָּנָא) לְאִתְהַנָּאָה מִנֵּיהּ כְּלַל, כָּל שֶׁכֵּן בְּאַתַר דְּקָרִיב הַהוּא סְטַר מְסָאֲבָא, וְאוֹרַיְיתָא לָא קָאֲמַר אֶלָּא כִּי נָגַע, וּכְתִיב וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכּוֹ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר יט) וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַטָּמֵא יִטְמָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּיָהִיב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל לְמִזְכֵּי בָּהּ בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְאָתֵי כְּמָה דִכְתִיב, (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְיָ קַנָּא שְׁמוֹ. וְכִי יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שְׁלֵימָא דְּאַבְהָן דְּאִתְבְּרִיר חוּלָקָא שְׁלֵימְתָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ אִתְקְרִיב לְגַבֵּיהּ יַתִּיר, (ס״א

וְאִשְׁתַּלִּים לְעֵילָא וְלְתַתָּא) הֵיךְ סָגִיד לֵיהּ לְהַהוּא רָשָׁע דְּעֵשָׂו דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא דְּאֵל אַחֵר, וּמַאן דְּסָגִיד לֵיהּ סָגִיד לְאֵל אַחֵר. אִי תֵּימָא בְּגִין דְּאָמְרוּ תַּעְלָא בְּעִדָּנֵיהּ סָגִיד לֵיהּ, לָאו הָכִי. דְּהָא עֵשָׂו כְּאֵל אַחֵר הֲוָה, וְיַעֲקֹב לֹא יִסְגּוֹד לְהַהוּא סִטְרָא וּלְהַהוּא חוּלָקָא כְּלַל.

(פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר) אֶלָּא כְּתִיב, (שמואל א כה) וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם. וְהָא אִתְּמַר דְּאָסִיר (ד"א ל"ג לֵיהּ) לְאַקְדּוּמֵי לְהוּ שְׁלָם לְרַשִּׁיעַיָּא, וְכֵיוָן דְּאָסִיר הֵיכִי אַשְׁכַּחְנָא דְּדָוִד אָמַר הַאי קְרָא לְנָבָל, אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ (שמות כג ב) דִּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, בְּגִין לְקַשְּׁרָא לֵיהּ לְחַי. וְחָשִׁיב נָבָל דְּעָלֵיהּ קָאָמַר.

כְּגַוְונָא דָּא (בראשית יב) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, וְכִי לְגַבֵּי דְּבָרֵיהּ סָגִיד. אֶלָּא לְאַתְרֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא קָא כָּרַע וְסָגִיד, אוֹף הָכָא, וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם. מַאי וְהוּא, דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּהַוָּה אָזְלָא קַמֵּיהּ (כָּרַע), וְדָא הוּא נְטִירוּ עִלָּאָה. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב, אָמַר, הָא עִידָּן לְסָגְדָא לְגַבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהַוָּה אָזִיל קַמֵּיהּ. כָּרַע וְסָגִיד שְׁבַע זִמְנִין עַד גְּשָׁתוֹ עַד אָחִיו, וְלָא כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחוּ לְעֵשָׂו. אֶלָּא כֵּיוָן דְּחָמָא דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזַל קַמֵּיהּ, כְּדֵין סָגִיד לְקָבְלֵיהּ. בְּגִין דְּלָא לְמֵיהַב יְקָר לְמִסְגַּד לְאָחֳרָא בַּר מִנֵּיהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ כְּדְקָא

יְאוּת. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּכָל עוֹבָדַיְהוֹן דְּקָא עָבְדֵי בְּגִין יְקָרָא דְּמָארֵיהוֹן אִיהוּ, וּבְגִין דְּלָא יִסְטוּן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא:

וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָו. צַוָּארוֹ כְּתִיב חָסֵר. וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר (ישעיה נז) וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגָּרֵשׁ כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוּכַל וַיִּגָּרְשׁוּ מֵימָיו רֶפֶשׁ וָטִיט, הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא. וּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה רָזִין עִלָּאִין אִית בְּהוּ מִשְּׁנַיִין דָּא מִן דָּא, וְכוֹלָּא חַד.

וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגָּרֵשׁ כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוּכָל, דָּא עֵשָׂו דְּכָל עוֹבָדוֹי בִּרְשִׁיעוּ וּבְחִיּוּבָא, דְּהָא כַּד אֲתָא לְגַבֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, עוֹבָדוֹי לָא הֲווּ בְּשְׁלָם, וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָו, חַד. צַוָּארוֹ דָּא יְרוּשְׁלֵם דְּאִיהוּ צַוָּארוֹ דְּכָל עָלְמָא. וַיִּפֹּל עַל צַוָּארוֹ, וְלֹא עַל צַוָּארָיו. בְּגִין דְּתְּרִין זְמִנִּין אִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. חַד מִבָּבֶל, וְחַד מִזַּרְעֵיהּ דְּעֵשָׂו, דְּאַפִּיל גַּרְמֵיהּ עֲלֵיהּ זִמְנָא חָדָא וְחָרִיב לֵיהּ. וְעַל דָּא וַיִּפֹּל עַל צַוָּארוֹ חַד.

וַיִּשָּׁ״קֵהוּ, נָקוּד לְעֵיל, דְּלָא נָשְׁקֵיהּ בִּרְעוּתֵיהּ. וּתְנַן מַאי דִּכְתִיב, (משלי כז) וְנֶעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא, דָּא בִּלְעָם כַּד בָּרִיךְ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. דְּהָא לָא בָּרִיךְ לוֹן בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא. אוֹף הָכָא נֶעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא, דָּא עֵשָׂו.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (תהלים ג) קוֹמָה יְיָ הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אוֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ. וּתְנַן אַל תִּקְרֵי שִׁבַּרְתָּ אֶלָּא שִׁרְבַּבְתָּ. דְּהָא אַסְגִּיאוּ שִׁינּוֹי וְחָשִׁיב לְנָשְׁכָא לֵיהּ וְכוּ׳.

וְעַל דָּא וַיִּבְכּוּ, דָּא בָּכֵי וְדָא בָּכֵי, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה הֲוָה (דף קעב ע"א) לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ דְּעֵשָׂו לְגַבֵּי דְּיַעֲקֹב, דְּהָא אֲפִילּוּ בְּהַהוּא שַׁעֲתָא חָשִׁיב לְאַרְךְ זְמְנִין (ס"א לְאוֹרְכָא דְּיוֹמִין) לְמֶעְבַּד לֵיהּ בִּישִׁין וּלְקַטְרְגָא לֵיהּ, וְעַל דָּא וַיִּבְכּוּ. דָּא הֲוָה בָּכֵי, דְּלָא הֲוָה חָשִׁיב לְאִשְׁתְּזָבָא מִן יְדוֹי. וְדָא הֲוָה בָּכֵי, בְּגִין דְּאֲבוֹי הֲוָה קַיָּים וְלָא יָכִיל לֵיהּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא וַדַּאי אִתְחַלַּשׁ רוּגְזֵיהּ דְּעֵשָׂו בְּשַׁעֲתָא דְּחָמָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָא אִסְתַּכַּם בַּהֲדֵיהּ הַהוּא מְמַנָּא דְּעֵשָׂו. וְעַל דָּא לָא יָכִיל עֵשָׂו לְשַׁלְטָאָה בְּרוּגְזֵיהּ, דְּהָכִי כָּל מִלִּין דְּהַאי עָלְמָא תַּלְיָין לְעֵילָּא. וְכַד אִסְתַּכְּמוּ לְעֵילָּא בְּקַדְמִיתָא אִסְתַּכְּמוּ לְתַתָּא. שָׁלְטָנוּתָא לָאו אִיהוּ לְתַתָּא עַד דְּאִיתְיְהִיב שָׁלְטָנוּתָא לְעֵילָּא, וּכְלָא דָּא בְּדָא תַּלְיָא:

יַעֲבָר נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי וגו׳.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַיְינוּ דְּקָאמְרִינָן בְּקַדְמִיתָא דְּיַעֲקֹב לָא בָּעָא הַשְׁתָּא אִינּוּן בִּרְכָאן קַדְמָאֵי דְּבָרְכֵיהּ

אֲבוֹי. (ס״א בְּגִין דִּכְתִיב, (איכה ג) טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עֹל בִּנְעוּרָיו. וּכְתִיב (משלי לא) וְתִשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן) וַעֲדַיִין לָא אִתְקַיְימוּ בֵּיהּ אֲפִילּוּ חַד מִנַּיְיהוּ. בְּגִין דְּסָלִיק לוֹן לְסוֹף יוֹמַיָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִצְטְרִיכוּ לְבָנוֹי לְגַבֵּי כָּל עַמִּין דְּעַלְמָא.

וּבְגִין כָּךְ בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר עֵשָׂו נִסְעָה וְנֵלֵכָה, וְנִפְלוּג הַאי עַלְמָא כְּחַדָּא וְנִשְׁלוֹט כְּחַדָּא. מַה אָמַר, יַעֲבָר נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ. יַקְדִּים עֵשָׂו שָׁלְטָנֵיהּ הַשְׁתָּא בְּהַאי עַלְמָא. יַעֲבָר נָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מיכה ב) וַיַּעֲבוֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיְיָ בְּרֹאשָׁם, אַקְדִּים אֲנִתְּ שׁוּלְטָנוּתָךְ בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי עַלְמָא, וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי. אֲנָא אֲסַלֵּק גַּרְמִי לְהַהוּא עַלְמָא דְּאָתֵי וּלְסוֹף יוֹמַיָּא לְאִינּוּן יוֹמַיָּא דְּאָזְלִין לְאַט.

לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה, מַאן מְלָאכָה. דָּא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נְהִירָא דְּבָהּ אִתְעֲבִיד עֲבִידְתָּא דְּעַלְמָא. אֲשֶׁר לְפָנַי, דָּא הִיא מִן קֶדֶם יְיָ בְּכָל אֲתַר. וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים, דָּא הוּא רָזָא דִּכְרוּבִים, לְאַחֲזָאָה רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּאִיהוּ אִתְדַּבַּק בֵּהּ.

עַד אֲשֶׁר אָבֹא אֶל אֲדֹנִי שֵׂעִירָה, אֲנָא אֶסְבּוֹל גָּלוּתָא דִּילָךְ עַד דְּיֵיתֵי וְיִמְטֵי זִמְנָא דִּילִי לְשַׁלְטָאָה עַל הַר עֵשָׂו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו, וּכְדֵין וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה:

וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סֻכּוֹת. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קכז) **שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם יְיָ לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגוֹ', אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא, אַפִּיק** (טו א) **מִבּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא חַד קְטוֹרָא, וְאִתְלְהִיט מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא, וְאִשְׁתָּאַר בְּסָלִיקוּ. וְנָחֲתָא לְתַתָּא, הַהִיא חֲשֵׁכָה לָהִיט** (וְאִתְלְהִיט) **בְּמַאָה שְׁבִילִין אוֹרְחִין דְּקִיקִין רַבְרְבָן, וְאִתְעֲבִיד בֵּיתָא דְעַלְמָא.**

הַאי בֵּיתָא אִיהוּ גּוֹ אֶמְצָעִיתָא דְכֹלָּא, כַּמָּה פִּתְחִין וְאִדְרִין לֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר, דּוּכְתִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, תַּמָּן מְקַנְּנֵי צִפְּרֵי שְׁמַיָּא, כָּל חַד וְחַד לְזִינֵיהּ. בְּגַוֵּויהּ נָפִיק חַד אִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיף עָפְיֵיהּ וְאַנְבֵיהּ סַגֵּי, מְזוֹנָא לְכֹלָּא בֵּיהּ. הַהוּא אִילָנָא סָלִיק לַעֲנָנֵי שְׁמַיָּא וְאִתְטַמַּר בֵּין תִּלַּת טוּרִין, מִתְּחוֹת אִילֵּין תִּלַּת טוּרִין נָפִיק, סָלִיק לְעֵילָּא נָחִית לְתַתָּא.

הַאי בֵּיתָא אִתְשַׁקְיָיא מִנֵּיהּ, וְגָנִיז בְּגַוֵּויהּ כַּמָּה גִּנְזִין עִלָּאִין דְּלָא אִתְיְדָעוּ, בְּדָא אִתְבְּנֵי הַאי בֵּיתָא וְאִשְׁתַּכְלַל הַהוּא אִילָנָא אִתְגַּלְיָיא בִּימָמָא, וְאִתְכַּסְיָא בְּלֵילְיָא, וְהַאי בֵּיתָא שָׁלְטָא בְּלֵילְיָא וְאִתְכַּסְיָא בִּימָמָא. בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל חֲשׁוֹכָא וְאִתְקַטִּיר בֵּיהּ שָׁלְטָא, וְכָל

פִּתְחִין סְתִימִין מִכָּל סִטְרִין, כְּדֵין כַּמָּה רוּחִין פָּרְחִין בַּאֲוִירָא, תְּאִיבִין לְמִנְדַּע וּלְמֵיעַל בֵּיהּ, וְעָאלִין בֵּין אִינּוּן צִפּוֹרִין, וְנָטְלִין סָהֲדוּתָא, וְשָׁטְיָין וְחָמָאן מַה דְּחָמָאן. עַד דְּאִתְעַר הַהוּא חֲשׁוֹכָא דְּאִתְקַטִּיר בֵּיהּ, וְאַפִּיק חַד שַׁלְהוֹבָא וּבָטַשׁ בְּכָל פַּטִּישִׁין תַּקִּיפִין, וּפְתַח פִּתְחִין, וּבָקַע טִנָּרִין. סַלְקָא וְנָחֲתָא הַהוּא שַׁלְהוֹבָא, וּבָטַשׁ בְּעַלְמָא, וְאִתְעַר קָלִין לְעֵילָא וְתַתָּא.

כְּדֵין חַד (דף קעב ע״ב) כְּרוֹזָא סָלִיק, וְאִתְקַטִּיר בַּאֲוִירָא, וְקָרֵי, הַהוּא אֲוִירָא נָפְקָא מִגּוֹ עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא דְּמַדְבְּחָא פְּנִימָאָה, וְכַד נָפְקָא אִתְפַּשַּׁט בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. אֶלֶף אַלְפִין קָיְימִין מִסְטָרָא דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא, וְרִבּוֹא רִבְוָון קָיְימִין מִסְטָרָא דְּאִיהוּ יְמִינָא, וְכָרוֹזָא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ. קָרָא בְּחַיִל וְאַכְרִיז, כְּדֵין כַּמָּה אִינּוּן דְּמִתַּקְנֵי שִׁירָתָא וּפָלְחִין פּוּלְחָנָא, וּתְרֵין פִּתְחִין פְּתִיחוּ. חַד לְסִטַר דָּרוֹמָא, וְחַד לְסִטַר צָפוֹן.

סָלְקָא הַאי בֵּיתָא וְאִתְיְהִיבַת וְאִתְקַטְרַת בֵּין תְּרֵין סִטְרִין, וְשִׁירִין מְזַמְּרָן וְתוּשְׁבְּחָן סָלְקִין. כְּדֵין עָאל מַאן דְּעָאל בִּלְחִישָׁא, וּבֵיתָא מִתְלַהֲטָא בְּשִׁית נְהוֹרִין, נָהֲרִין זִיוָא לְכָל סִטַר, וְנַהֲרִין דְּבוּסְמָא נָפְקִין. וְאִתְשַׁקְיָין כָּל חֵיוַת בָּרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קד) יַשְׁקוּ

כָּל חַיְתוֹ שָׁדַי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאָם וגו'. וְזָמְרִין עַד דְּסָלְקָא צַפְרָא. וְכַד סָלְקָא צַפְרָא כְּדֵין כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי שְׁמַיָּא וְחֵילֵיהוֹן כֻּלְּהוֹן מְשַׁבְּחָן וְאָמְרֵי שִׁירָתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. תָּא חֲזֵי (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ. אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר. אִם יְיָ וגו' דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ בּוֹנֶה לְהַאי בֵּיתָא תָּדִיר וְאַתְקִין לֵיהּ, אֵימָתַי, כַּד סָלְקִין רְעוּתִין פּוּלְחָנִין מִתַּתָּא כְּדְקָא יְאוּת.

אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר, אֵימָתַי, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְחַשְׁכָא לֵילְיָא, וְסִטְרִין מְזַיְינִין שָׁרָאן וְשָׁטָאן בְּעַלְמָא, וּפִתְחִין סְתִימִין, וְאִתְנְטִיר מִכָּל סִטְרִין דְּלָא יִקְרַב בֵּיהּ עָרֵל וּמְסָאֲבָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נב) לֹא יוֹסִיף יָבֹא בָךְ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא, דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לוֹן מֵעַלְמָא.

מַאן עָרֵל וּמַאן טָמֵא. אֶלָּא כֹּלָּא חַד, עָרֵל וְטָמֵא. דָּא הוּא דְּאִתְפַּתְּיָא בֵּיהּ וְאָזִיל אֲבַתְרֵיהּ אָדָם וְאִנְתְּתֵיהּ, וְגָרִימוּ מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְאִיהוּ דְּמַסְאִיב הַאי בֵּיתָא, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּיַעֲבַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעַלְמָא. בְּגִין כָּךְ אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר, שָׁוְא וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה, אִתְנְטִיל לְקַבְלָא חוּלָקֵיהּ

דְּמְהֵימְנוּתָא. מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיִּשָּׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה, וּכְתִיב וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה. אֶלָּא כָּל חַד אִתְפְּרַשׁ לְסִטְרָא דִּילֵיהּ, עֵשָׂו לְסִטְרָא דְּשֵׂעִיר. מַאן שֵׂעִיר, דָּא הִיא אִשָּׁה זָרָה אֵל נֵכָר. וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה, דָּא מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה.

וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ב) בֵּית יַעֲקֹב. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, דְּאַתְקִין תִּפְלַת עַרְבִית כְּדְקָא יָאוֹת. וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת, שְׁאָר סֻכּוֹת לְנַטְרָא לוֹן וְדָא הוּא חוּלָקֵיהּ. וּכְדֵין וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם. שָׁלֵם מִכֹּלָּא וְאוּקְמוּהָ. וּכְתִיב, (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ וְגוֹ׳ וְאוּקְמוּהָ, וְכֹלָּא רָזָא חָדָא. כְּדֵין אִתְחַבַּר עִמֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא כַּד הֲוָה שְׁלִים כַּד אִתְעַטַּר בְּדוּכְתֵּיהּ דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וּכְדֵין הַאי סָכָּה אִתְעַטְּרַת בַּהֲדֵיהּ, דְּהֲוָה שְׁלִים מֵאֲבָהָן, דְּהֲוָה שְׁלִים מִבְּנוֹי, וְדָא הוּא שָׁלֵם. שָׁלֵם לְעֵילָא שָׁלֵם לְתַתָּא, שָׁלֵם בִּשְׁמַיָּא שָׁלֵם בְּאַרְעָא. שָׁלֵם לְעֵילָא דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּאָבְהָן, תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. שָׁלֵם לְתַתָּא בְּבָנוֹי קַדִּישִׁין. שְׁלִים בִּשְׁמַיָּא, שְׁלִים בְּאַרְעָא, וּכְדֵין וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ וְאוּקְמוּהָ. מִיָּד מַה כְּתִיב וַתֵּצֵא דִינָה בַּת לֵאָה, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה דַּרְגִּין וְסִטְרִין מִתְפָּרְשָׁן לְעֵילָא וְכֻלְּהוּ מִשְׁנְיָין דָּא מִן דָּא. חֵיוָון מִשְׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, אִלֵּין מְקַטְרְגִין לְשַׁלְטָאָה עַל אִלֵּין וּלְמִטְרַף טַרְפִין כָּל חַד וְחַד

לְזִינֵיהּ. מִסְטָרָא דִרוּחָא מְסָאֲבָא כַּמָּה דַרְגִּין מִתְפָּרְשִׁין, וְכֻלְּהוּ כָּמַן לְקַטְרְגָא אִלֵּין לָקְבֵיל אִלֵּין, דְּהָא כְּתִיב (דברים כב) לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו, דְּכַד קָא מִתְחַבְּרָן מְקַטְרְגֵי עַלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, תִּיאוּבְתָּא דְּדַרְגִּין מְסָאֲבִין לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְקַטְרְגָא בְּסִטְרִין קַדִּישִׁין. יַעֲקֹב דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא, כֻּלְּהוּ כָּמַן לֵיהּ וְקִטְרְגוּ בַּהֲדֵיהּ. בְּקַדְמִיתָא נָשְׁכֵיהּ חִוְיָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכוֹ, הַשְׁתָּא נָשְׁכֵיהּ חֲמוֹר. תַּמָּן אִיהוּ קָאִים לְגַבֵּי חִוְיָא, הַשְׁתָּא שִׁמְעוֹן וְלֵוִי דְּאָתוּ מִסִּטְרָא (דף קנג ע"א) דְּדִינָא קַשְׁיָא קָיְימוּ לְגַבֵּיהּ דְּחֲמוֹר וְשַׁלִּיטוּ עֲלוֹי בְּכָל סִטְרִין וְאִתְכַּפְיָא קַמַּייהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְאֶת חֲמוֹר וְאֶת שְׁכֶם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי חָרֶב. וְשִׁמְעוֹן דְּהַוָה (שׁוֹר) מַזָּלֵיהּ (אִיהוּ) שׁוֹר, אַתָּא עַל חֲמוֹר וְקִטְרֵג בֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא יִתְחַבְּרוּן כְּחָדָא, וְאִשְׁתַּכַּח אִיהוּ מְקַטְרְגָא דִּילֵיהּ.

וְכֻלְּהוּ אָתֵי לְקַטְרְגָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב וְאִשְׁתְּזִיב, וּלְבָתַר אִיהוּ שַׁלִּיט עֲלַייהוּ. לְבָתַר אַתָּא שׁוֹר וְאִשְׁתַּלִּים בַּחֲמוֹרִים דְּכֻלְּהוּ מִסִּטְרָא דְּחֲמוֹר. יוֹסֵף דְּאִיהוּ שׁוֹר, וּמִצְרַיִם דְּאִינּוּן חֲמוֹרִים דִּכְתִיב בְּהוּ (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם.

וְעַל דָּא לְבָתַר בְּנֵי יַעֲקֹב נָפְלוּ בֵּין אִינּוּן חֲמוֹרִים, בְּגִין

דְּאִזְדַּוּוג שׁוֹר בַּהֲדַיְיהוּ, וְנָשְׁכוּ לוֹן גַּרְמַיָּיא וּבְשָׂרָא. עַד דְּאִתְעַר לֵוִי כְּמִלְקַדְּמִין וּבַדַּר לְאִינּוּן חֲמוֹרִים (ס״א דְּאִזְדַּוּוגוּ) לְכַפְיָא לוֹן וְתָבַר תּוּקְפֵּהוֹן מֵעַלְמָא, וְאַפִּיק לְשׁוֹר מִתַּמָּן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.

תָּא חֲזֵי, כַּד אֲתָא שִׁמְעוֹן בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא חֲמוֹר, אִתְעַר עֲלֵיהוֹן דַּם דְּאִתְגַּזָּרוּ, וּלְבָתַר וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר. כְּגַוְונָא דָּא עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדָא דְּלֵוִי, דָּא מֹשֶׁה. בְּאִינּוּן חֲמוֹרִים בְּמִצְרַיִם. בְּקַדְמִיתָא דַּם, וּלְבָתַר (שמות יג) וַיַּהַרֹג יְיָ כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹ׳. הָכָא בְּהַאי חֲמוֹר כְּתִיב, וְאֶת כָּל חֵילָם וְאֶת כָּל טַפָּם וְאֶת כָּל בְּהֶמְתָּם וְגוֹ׳. הָתָם בְּאִינּוּן חֲמוֹרִים כְּתִיב, (שמות יב) כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלוֹת, וּכְתִיב, (שמות יב) וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר וְגוֹ׳.

וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי, דָּא קָאִים לְגַבֵּי הַאי חֲמוֹר, וְדָא קָאִים לְגַבֵּי כָּל אִינּוּן חֲמוֹרִים, כְּלְהוּ בָּעוּ לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ דְּיַעֲקֹב קַדִּישָׁא וְאִתְתַּקְנוּ לְנַשְׁכָּא לֵיהּ, וְאִיהוּ בִּבְנוֹי קָאִים לְגַבַּייְהוּ וְכַייְפֵי לוֹן תְּחוֹתֵיהּ. הַשְׁתָּא דְּעֵשָׂו נָשִׁיךְ לֵיהּ וּלְבָנוֹי, מַאן יָקוּם לְגַבֵּיהּ, יַעֲקֹב וְיוֹסֵף. דָּא מִסְטְרָא דָּא וְדָא מִסְטְרָא דָּא. דִּכְתִיב, (עובדיה א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְגוֹ׳:

וַיִּפָּעוּ וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כְּלְהוּ הַוּוּ מִתְכַּנְּשֵׁי, וְכַד הַוּוּ חַגְרֵי זַיְינֵי קְרָבָא הַוּוּ מְרַתְּתֵי וְשַׁבְקִין לוֹן, וּבְגִין כָּךְ וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב:

הָסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר וְגוֹ'. הָסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר, אִלֵּין אִינוּן דְּנָטְלוּ מִשְּׁכֶם מָאנֵי כַּסְפָּא וְדַהֲבָא דְּהַוָה חָקִיק עֲלַיְיהוּ טַעֲוָא דְּלְהוֹן. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, טַעֲוָון הַוּוּ מִכַּסְפָּא וְדַהֲבָא. וְיַעֲקֹב אַטְמִין לוֹן תַּמָּן, בְּגִין דְּלָא יִתְהַנּוּן מִסִּטְרָא דְּעַבּוֹדָה זָרָה, דְּאָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִתְהַנָּאָה מִנַּיְיהּ לְעָלְמִין.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי חִזְקִיָּה הַוּוּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה לְרִבִּי יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב, (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֲטֶרֶת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כִּכַּר זָהָב וְאֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד. וְתָנִינָן, שִׁקּוּץ בְּנֵי עַמּוֹן מִלְכָּם שְׁמֵיהּ. וְדָא הוּא עֲטֶרֶת מַלְכָּם. מַאי טַעֲמָא וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד. וּמַאי טַעְמָא כְּתִיב שִׁקּוּץ. דְּהָא בְּשְׁאָר טַעֲוָון עַמְמַיָּא עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה כְּתִיב אֱלֹהֵי הָעַמִּים, אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֵל נֵכָר, אֵל אַחֵר, וּבְהַאי אָמַר שִׁקּוּץ חַד.

אָמַר לֵיהּ, וּבְכָל טַעֲוָון עַמְמַיָּא עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הָכִי קָרָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (דברים כג) וַתִּרְאוּ אֶת שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלּוּלֵיהֶם. וּמַה דְּאָמַר וַיִּקַּח אֶת

עֲטֶרֶת מַלְכָּם, דְּאִיהוּ מִלְכוּם, הָכִי הוּא וַדַּאי. אֶלָּא אִיתַי הַגּוּתִי עַד דְּלָא אִתְגַּיִּיר, כְּדֵין אִיהוּ תָּבַר לָהּ לְהַהוּא עֲטֶרֶת דְּאִיהוּ מִלְכוּם, הַהוּא דְּיוּקְנָא דְּחַקִּיק עֲלָהּ וּפָגִים לָהּ. כְּדֵין אִיהוּ עָבַד לָהּ הֵיתֵר לְאִתְהַנֵּי מִנָּהּ וְהַוֹת עַל רֵישֵׁיהּ. וְתָא חֲזֵי, שִׁקּוּץ בְּנֵי עַמּוֹן, חַד חִוְיָא בְּסוּרְטָא הֲוָה חָקִיק עַל הַהוּא כִּתְרָא, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי שִׁקּוּץ זוּהֲמָא.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, הָסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר, אִלֵּין שְׁאָר נָשִׁין דְּהָווּ מַיְיתֵי בְּגַוְיֵיהוּ כָּל נְבַזְבָּזָן דְּלְהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּתְּנוּ אֶל יַעֲקֹב אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַנֵּכָר. אִלֵּין נָשִׁין, כָּל נְבַזְבָּזָן וְכָל טַעֲוָון דְּדַהֲבָא וְכַסְפָּא. וַיִּטְמוֹן אוֹתָם יַעֲקֹב, בְּגִין דְּלָא (דף קעג ע״ב) יִתְהַנּוּן מִסִּטְרָא דְּעַבּוֹדָה זָרָה כְּלָל.

תָּא חֲזֵי, דְּיַעֲקֹב גְּבַר שְׁלִים בְּכֹלָּא הֲוָה, וְהַוָּה מִתְדַּבֵּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב, וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל וְאֶעֱשֶׂה שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הָעוֹנֶה אוֹתִי בְּיוֹם צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי, מֵיָד וַיִּתְּנוּ אֶל יַעֲקֹב. מִכָּאן דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁבָּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְאוֹדָאָה לֵיהּ עַל נִסִּין וְעַל טָבָאן דְּעָבַד עִמֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל וְגוֹ׳, אַכְלִיל בְּנוֹי בַּהֲדֵיהּ. וּלְבָתַר כְּתִיב וְאֶעֱשֶׂה שָׁם מִזְבֵּחַ

וְלָא כְּתִיב וְנַעֲשֶׂה. דְּאַפִּיק לוֹן מִכְּלָלָא דָּא, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּעֵלֵּיהּ הֲוָה מִלָּה. יַעֲקֹב אַתְקִין תְּפִלַּת עַרְבִית, וַדַּאי. וְאִיהוּ עֲבַד מַדְבְּחָא וְעֵלֵּיהּ הֲוָה מִלָּה, וּבְגִין דְּאִיהוּ עָבַר כָּל אִינּוּן עָקְתִין מִן יוֹמָא דְּעָרַק קַמֵּיהּ דְּאָחוּהָ. דְּכְתִיב וַיְהִי עִמָּדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי, וְאִינּוּן אָתוּ לְבָתַר לְעַלְמָא. וְעַל דָּא לָא אָעִיל לוֹן בַּהֲדֵיהּ. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מִכָּאן מַאן דְּיִתְעַבִּיד לֵיהּ נִסָּא, אִיהוּ בָּעֵי לְאוֹדָאָה. מַאן דְּאָכִיל נַהֲמָא בְּפָתוֹרָא, אִיהוּ בָּעֵי לְבָרְכָא, וְלָא אָחֳרָא דְּלָא אָכִיל מִידֵי:

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וְגוֹ', תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ, וְלָא כְּתִיב (בְּהָנֵי מַדְבְּחָן) דְּאַסְּיִק עֲלֵיהּ נִסְכִּין וְעֹלָוֹן, אֶלָּא בְּגִין דְּאַתְקִין הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְחֲזֵי לְאִתְתַּקְּנָא. מִזְבֵּחַ לַיְיָ, לְאַתְקָנָא דַּרְגָּא תַּתָּאָה לְחַבְּרָא לֵיהּ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה, וְעַל דָּא וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ דָּא דַּרְגָּא תַּתָּאָה. לַיְיָ דָּא דַּרְגָּא עִלָּאָה. וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם אֵל בֵּית אֵל, שְׁמָא דָּא כִּשְׁמָא עִלָּאָה. בְּגִין דְּכַד אִתְנַהֲרָא כְּדֵין כְּאִמָּה בְּתָּהּ וְכֻלָּא חַד. כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְּאִינּוּן לָא אִשְׁתַּכְּחוּ אֶלָּא בִּשְׁכִינְתָּא, דְּהָא שִׁבְעִין הֲווּ דְּאִינּוּן מִשְׁתַּכְּחֵי תָּדִיר בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא, וְשִׁבְעִין קַתְדְּרָאֵי סַחֲרָנֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא. וְעַל דָּא כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּאַתְרָא דָּא דְּאִתְגַּלְיָא, דְּהָא כְּתִיב וְהִנֵּה יְיָ נִצָּב עָלָיו:

וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ, רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, מִכָּאן דְּאִתְעֲבִיד רְתִיכָא קַדִּישָׁא בַּהֲדֵי אַבָּהָן. וְתָא חֲזֵי, יַעֲקֹב אִיהוּ רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּקַיְימָא לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא, וְאִיהוּ רְתִיכָא בִּלְחוֹדוֹי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים ד) כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרוֹבִים אֵלָיו כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִינּוּן חַבִּיבִין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵית לָךְ עַם וְלִישָׁן בְּכָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְּעַלְמָא דְּאִית לֵיהּ אֱלָהָא דְּיִשְׁמַע לוֹן, כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְקַבְּלָא צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁעְתָּא דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן לְמִשְׁמַע צְלוֹתָא דְּאִינּוּן בָּעָאן, בְּגִין הַהוּא דַּרְגָּא דִּלְהוֹן.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב, קָרֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ. וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ, מַאן וַיִּקְרָא, דָּא שְׁכִינְתָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים. לְעֵיל אוֹקִימְנָא יִשְׂרָאֵל דְּהָא אִשְׁתְּלִים בִּכְלָּא כִּדְקָא יָאוֹת, וּכְדֵין אִסְתַּלַּק בְּדַרְגֵּיהּ וְאִשְׁתְּלִים בִּשְׁמָא דָּא, וְעַל דָּא וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וְהָא אִתְּמָר.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי

לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָא דְּאָמַרְתְּ דְּיַעֲקֹב שְׁלִימָא דְּאָבָהָן אִיהוּ, וְאִיהוּ אָחִיד לְכָל סִטְרִין, וְקָרָא שְׁמִיהּ יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ. וּכְתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. אַמַּאי אַהֲדַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקָרָא לֵיהּ יַעֲקֹב בְּכַמָּה זִמְנִין, וְכֻלָּא קָרוֹן לֵיהּ יַעֲקֹב כְּמִלְקַדְמִין. אִי הָכִי, מַהוּ וְלֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב.

אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר קָא אָמַרְתְּ. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) יְיָ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּגִּבּוֹר יֵצֵא, גִּבּוֹר מִבָּעֵי לֵיהּ. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת, אִישׁ מִלְחָמוֹת מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא הָא אִתְּמַר יְיָ בְּכָל אֲתַר רַחֲמֵי אִיהוּ, וַדַּאי (דף קנד ע"א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְיָ שְׁמֵיהּ אִיהוּ, דִּכְתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי, וְחָמִינָן דִּלְזִמְנִין אִתְקְרֵי שְׁמֵיהּ אֱלֹהִים וְהוּא דִינָא בְּכָל אֲתַר. אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ זַכָּאִין בְּעַלְמָא, יְיָ שְׁמֵיהּ וְאִתְקְרֵי בְּשִׁמָּא דְּרַחֲמֵי. וּבְזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ חַיָּיבִין בְּעַלְמָא, אֱלֹהִים שְׁמֵיהּ וְאִתְקְרֵי בְּשִׁמָּא דְּאֱלֹהִים. כָּךְ בְּזִמְנָא דְּיַעֲקֹב לָא הֲוָה בֵּין שְׁנַאִין וְלָא הֲוָה בְּאַרְעָא אָחֳרָא, קָרֵי לֵיהּ יִשְׂרָאֵל. וְכַד הֲוָה בֵּין שְׁנַאִין, אוֹ בְּאַרְעָא אָחֳרָא קָרֵי לֵיהּ יַעֲקֹב.

אָמַר לֵיהּ, עֲדַיִין לָא אִתַּיישְׁבָא מִלָּה. דִּכְתִיב לֹא יִקָּרֵא,

וְהָא אֲנַן קָרִינָן לֵיהּ. וּמַאי דַּאֲמַרְתְּ דְּכַד הֲוָה בֵּין שְׁנָאִין אוֹ בְּאַרְעָא אָחֳרָא קָרֵי לֵיהּ יַעֲקֹב. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (בראשית לז) וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְהָא לָא הֲוָה בְּאַרְעָא אָחֳרָא.

אָמַר לֵיהּ, הָא בְּקַדְמִיתָא אִתְּמַר, כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזִמְנִין אִתְקְרֵי יְיָ, וּלְזִמְנִין אִתְקְרֵי אֱלֹהִים. הָכִי נָמֵי לְזִמְנִין אִקְרֵי יִשְׂרָאֵל וּלְזִמְנִין אִקְרֵי יַעֲקֹב וְכוּלָּא בְּדַרְגִּין יְדִיעָן. וּמַה דְּאִתְּמַר לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב, לְאִתְיַשְּׁבָא בִּשְׁמָא דָּא.

אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (בראשית יז) וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם. אָמַר לֵיהּ, הָתָם כְּתִיב וְהָיָה. וְעַל דָּא קַיְימָא בְּהַהוּא שְׁמָא. אֲבָל הָכָא לָא כְּתִיב וְהָיָה, אֶלָּא כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ. וְלָא כְּתִיב וְהָיָה שִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל, וְאַפִּילּוּ בִּזְמָנָא חָדָא סַגֵּי לֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן דִּלְזִמְנִין כָּךְ וּלְזִמְנִין כָּךְ. וְכַד אִתְעַטְרוּ בְּנוֹי בְּכֹהֲנֵי וְלֵיוָאֵי וְאִסְתַּלְקוּ בְּדַרְגִּין עִלָּאִין, כְּדֵין אִתְעַטַּר בִּשְׁמָא דָּא תְּדִיר.

עַד דְּהַוּוּ אָזְלֵי, אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי אֶלְעָזָר, הָא אִתְּמַר דְּכַד מִיתַת רָחֵל נָטְלָא בֵּיתָא מִן דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא בְּתֵרֵיסַר שִׁבְטִין כְּדְקָא יָאוֹת. אַמַּאי מִיתַת רָחֵל מִיָּד, אָמַר לֵיהּ, הָא לְמֶהֱוֵי שְׁכִינְתָּא מִתְעַטְּרָא

כְּדְקָא יְאוּת וּלְמֶהֱוֵי אֵם הַבָּנִים שִׂמְחָה וּבֵיהּ שַׁרְיָא (לְעֵילָּא)
לְנַטְלָא בֵּיתָא וּלְאִתְתַּקָּנָא. וְעַל דָּא בִּנְיָמִין הוּא תְּדִיר
בְּמַעֲרָב וְלָא בְּסִטְרָא אָחֳרָא.

וּבֵיהּ שַׁרְיָא לְאִתְתַּקָּנָא בִּתְרֵיסַר שִׁבְטִין, וּבֵיהּ שַׁרְיָא
מַלְכוּתָא דִּרְקִיעָא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּאַרְעָא. וְרָזָא
דָּא, בְּכָל שִׁירוּתָא דְּאַתְיָא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּקַשְׁיוּ אִיהוּ,
וְעַל דָּא אִית בָּהּ דִּינָא דְּמוֹתָא וּמְתַמָּן אִתְיַשְּׁבַת.

הָכָא כַּד בָּעָא לְאִתְתַּקָּנָא וּלְנַטְלָא בֵּיתָא אִתְעֲבִיד דִּינָא
בְּרָחֵל וּבָתַר כֵּן אִתְתַּקְּנַת לְאִתְיַשְּׁבָא. כַּד בָּעָא
לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא מַלְכוּתָא בְּאַרְעָא שַׁרְיָא בְּדִינָא. וְלָא
אִתְיַשְּׁבַת מַלְכוּתָא בְּדוּכְתָּא כְּדְקָא יְאוּת עַד דְּאִתְעַר
דִּינָא בְּשָׁאוּל לְפוּם עוֹבָדוֹי, וּלְבָתַר אִתְיַשְּׁבַת מַלְכוּתָא
וְאִתְתַּקְּנַת.

תָּא חֲזֵי, כָּל שִׁירוּתָא תַּקִּיף וּלְבָתַר נַיְיחָא. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה
שִׁירוּתָא תַּקִּיף. דְּכָל עַלְמָא אִתְדָּן כָּל חַד וְחַד לְפוּם
עוֹבָדוֹי, וּלְבָתַר נַיְיחָא סְלִיחָה וְכִפּוּרֵי. בְּגִין דְּשִׁירוּתָא
אִיהוּ מִשְׁמָאלָא וְעַל דָּא דִּינוֹי תַּקִּיפִין, וּלְבָתַר אִתְעַר
יְמִינָא וְעַל דָּא חֲוֵי נַיְיחָא.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי זִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְעָרָא בְּנַיְיחָא
עַל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת,
וּלְבָתַר יִתְתַּקַּף עֲלַיְיהוּ בְּדִינָא קַשְׁיָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,

(ישעיה מב) יְיָ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר. יְיָ בְּקַדְמִיתָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וּלְבָתַר כַּגִּבּוֹר וְלָא גִּבּוֹר. וּלְבָתַר כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת וְלֹא אִישׁ מִלְחָמוֹת. לְבָתַר אִתְגְּלִי תּוּקְפָּא עֲלַיְיהוּ וְיִתְתַּקַּף לְשֵׁיצָאָה לוֹן, דִּכְתִיב יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר. וּכְתִיב, (זכריה יד) וְיָצָא יְיָ וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כְּיוֹם הִלָּחֲמוֹ בְּיוֹם קְרָב. וּכְתִיב, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה וְגוֹ׳:

וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ בִּנְיָמִן. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (נחום א) טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיוֹדֵעַ חֹסֵי בּוֹ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּאִתְתַּקַּף בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּתוּקְפָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ תּוּקְפָּא, וְאוּקְמוּהָ טוֹב יְיָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קמה) טוֹב יְיָ לַכֹּל. לְמָעוֹז, דָּא הוּא תּוּקְפָּא דְּאִית בֵּיהּ יְשׁוּעוֹת. דִּכְתִיב, (תהלים כח) וּמָעוֹז (דף קעד ע״ב) יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא. בְּיוֹם צָרָה, בְּיוֹמָא דְּעָקוּ דְּעָקִין שְׁאָר עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב (משלי כד) הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה. מַאי הִתְרַפִּיתָ. מַאן דְּאִתְרַפֵּי יְדוֹי מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא לְאִתְתַּקְפָּא בֵּיהּ. וְהֵיךְ יִתְקַף בַּר נָשׁ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַתְקִיף בְּאוֹרַיְיתָא. דְּכָל מַאן

דְּאִתְתַּקַּף בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְתַּקַּף בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. כְּבֵיכוֹל יָהַב תּוּקְפָּא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאִתְתַּקְפָּא. וְאִי הוּא יִתְרַפֵּי מֵאוֹרַיְיתָא, מַה כְּתִיב הִתְרַפִּיתָ. אִי אִיהוּ אִתְרַפֵּי מִן אוֹרַיְיתָא בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה, בְּיוֹמָא דְּיֵיתֵי לֵיהּ עָקוֹ, כְּבֵיכוֹל דָּחִיק לָהּ לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ חֵילָא דְּעַלְמָא.

דָּבָר אַחֵר צַר כֹּחֶכָה, תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אִתְרַפֵּי מֵאוֹרַיְיתָא וְאָזִיל בְּאָרְחָא דְּלָא כַשְׁרָא, כַּמָּה בַּעֲלֵי דְּבָבוּ זְמִינִין לֵיהּ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ קַטֵּיגוֹרִין בְּיוֹמָא דְּעָקוֹ. וְאַפִּילוּ נְשָׁמָתֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ חֵילָא וְתוּקְפָּא דִּילֵיהּ אִיהוּ מָארֵי דְּבָבוּ לְקָבְלֵיהּ, דִּכְתִיב צַר כֹּחֶכָה, בְּגִין דְּאִיהוּ צַר לְגַבֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְכָל אָרְחוֹי מִתְתַּקְנָן כְּדְקָא יָאוֹת, כַּמָּה סָנֵיגוֹרִין קָיְימִין עֲלֵיהּ לְאַדְכָּרָא לֵיהּ לְטַב.

פָּתַח וְאָמַר, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יָשְׁרוֹ וַיְחָנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר. הַנֵּי קְרָאֵי אִית לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוּ, וְכִי לָא אִתְגְּלִי כְּלָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ צָרִיךְ לְמַלְאָכָא דְּיֵימָא קַמֵּיהּ טַב אוֹ בִּישׁ. אֶלָּא וַדַּאי אִצְטְרִיךְ. דְּכַד אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ סַנֵּיגוֹרִין לְאַדְכָּרָא זְכוּ דִּידֵיהּ קַמֵּיהּ, וְלָא אִית לֵיהּ (לְבַר נָשׁ) קַטֵּיגוֹרִין, כְּדֵין וַיְחָנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר.

תָּא חֲזֵי, בְּהַאי קְרָא תִּשְׁכַּח בְּרִירָא דְּמִלָּה, כְּתִיב אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ, אִי לָא כְּתִיב יַתִּיר יָאוֹת הוּא. אֲבָל מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף כְּתִיב, וּמַאן אִיהוּ. דָּא הוּא מַלְאָךְ דְּמִמַּנָּא עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ בִּסְטַר שְׂמָאלָא, דְּכְתִיב, (תהלים צא) יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף, וְדָא הוּא סִטְרָא דְשְׂמָאלָא, דְּכְתִיב בַּתְרֵיהּ וּרְבָבָה מִימִינֶךָ.

אֲבָל אֶחָד מִנִּי אֶלֶף, דָּא הוּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ אֶחָד מֵאִנּוּן (דְּאִיהוּ) אֶלֶף דְּהַוּוּ לִסְטַר שְׂמָאלָא. בְּגִין דְּאִיהוּ סָלִיק לְעֵילָא וְנָטִיל רְשׁוּ. וְעַל דָּא אִי בַר נָשׁ אָזִיל בְּאֹרַח קְשׁוֹט, הַהוּא יֵצֶר הָרָע אִיהוּ עֶבֶד לוֹ. כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּכְתִיב, (משלי יב) טוֹב נִקְלֶה וְעֶבֶד לוֹ. כְּדֵין אִיהוּ סָלִיק וְאִתְעֲבִיד סַנִּיגּוֹרָא, וְאָמַר קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זְכוּ עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שָׁחַת.

וְעִם כָּל דָּא לָא אַהֲדַר בְּרִיקַנְיָא, בְּגִין דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ אָחְרָא לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי וְלִיטּוֹל נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ. בְּגִין דְּאַקְדִּים חוֹבוֹי דְּהַהוּא בַּר נָשׁ וְאִיהוּ כְּפֹר עַל הָאֵי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב מָצָאתִי כֹפֶר, לְמִפְדֵּי לֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר מָצָאתִי כֹפֶר. הַהוּא זְכוּ דְּאַמְרַתְּ אִיהוּ עֲלֵיהּ כֹּפֶר לְמִפְדֵּי לֵיהּ דְּלָא יֵחוֹת לַגֵּיהִנֹּם וְלָא יְמוּת. וְעַל דָּא מְבָעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט וּבְגִין דְּיֵהֵא לֵיהּ הַהוּא קַטֵּיגּוֹרָא, סַנִּיגּוֹרָא.

כְּגַוְונָא דָּא יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי, דְּיַהֲבֵי לֵיהּ שָׂעִיר וְאִתְעַסְּקוּ בַּהֲדֵיהּ. עַד דְּאִתְהַדַּר עֶבֶד לְהוּ וְסָלִיק וְסָהִיד סַהֲדוּתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְעֲבִיד לְהוּ סַנֵּיגוֹרָא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כד) אִם רָעֵב שׂנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מַיִם. וְעַל הַאי יֵצֶר הָרָע אִתְּמַר.

וּבְגִין דָּא בְּיוֹם צָרָה, כַּד בַּר נָשׁ אִתְרַפֵּי מֵאוֹרַיְיתָא, כְּבֵיכוֹל דָּחִיק לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵיהּ דְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ אִתְעֲבִיד כַּסְטִיגוֹרָא. צַר כֹּחֲכָה. צַר כַּח כ"ה, בְּגִין דְּאִתְקָרֵב קַמֵּיהּ לְקַטְרְגָא וְאִתְחַלַּשׁ חֵילָא.

תָּא חֲזֵי, טוֹב יַיִן לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה, מַאי בְּיוֹם צָרָה. דָּא יַעֲקֹב כַּד אֲתָא עֲלֵיהּ עֵשָׂו לְקַטְרְגָא לֵיהּ. וְיוֹדֵעַ חוֹסֵי בּוֹ, כַּד אֲתָא עֲלֵיהּ עָקוּ דְּדִינָא. וְתָא חֲזֵי, לֵית מְקַטְרְגָא אִשְׁתַּכַּח עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ אֶלָּא בְּזִמְנָא דְסַכָּנָה.

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין דְּיַעֲקֹב אַחַר נִדְרֵיהּ דְּנָדִיר קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְתַּקַּף דִּינָא עַל יְדָא דְּמְקַטְרְגָא דְּקַטְרִיג עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, (דף קעה ע"א) וּבָעָא דִּינָא בְּשַׁעְתָּא דְּסַכָּנָה דְּהַוֹת רָחֵל בָּהּ. אָמַר קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא יַעֲקֹב נָדַר נִדְרֵיהּ וְלָא שָׁלִים, וְהָא אִיהוּ תַּקִּיף מִכֹּלָּא בְּעוּתְרָא וּבְבִנִין בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. וְלָא שָׁלִים נִדְרֵיהּ

דְּנָדַר קַמָּךְ וְלָא נָסַבְתְּ עוֹנָשָׁא מִנֵּיהּ. מִיָּד וַתֵּלֶד רָחֵל וַתִּקַּשׁ בִּלְדָתָהּ. מַאי וַתִּקַּשׁ. דְּאִתְקַשְּׁיָא דִּינָא לְעֵילָּא גַּבֵּי מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְאִתְעַנַּשׁ יַעֲקֹב בְּהַאי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּכְתִיב (משלי כב) וְאִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ. וְעַל דָּא מִיתַת רָחֵל וְאִתְמְסַר דִּינָא עַל יְדָא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְא עֵשָׂו, מָה עֲבַד. וַיָּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה וְאֶת לֵאָה וִילָדֶיהָ אַחֲרוֹנִים וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּדָחִיל עֲלָהּ דְּרָחֵל, דְּלָא יִסְתַּכַּל הַהוּא רָשָׁע בְּשַׁפִּירוּ דִּילָהּ וְלָא יְקַטְרֵג לֵיהּ עֲלָהּ.

תּוּ מַה כְּתִיב, וַתִּגַּשְׁנָה הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ וַתִּגַּשׁ גַּם לֵאָה וִילָדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲווּ, נָשִׁין מִקַּמֵּי גוּבְרִין. אֲבָל בְּרָחֵל מַה כְּתִיב וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל, וְיוֹסֵף מִקַּמֵּי אִמֵּיהּ וְאִיהוּ חָפָא עֲלָהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית מט) בֵּן פּוֹרָת יוֹסֵף בֵּן פּוֹרָת עֲלֵי עָיִן. דְּאַסְגֵּי גוּפֵיהּ וְחָפָא עַל אִמֵּיהּ. עֲלֵי עָיִן, עֲלֵי עֵינָא דְּהַהוּא רָשָׁע.

וְהָכָא אִתְעַנַּשַׁת עַל יְדָא דְּיֵצֶר הָרָע דְּקַטְרֵג בְּשַׁעְתָּא דְּסַכָּנָה, וְאִתְעַנַּשׁ יַעֲקֹב עַל נִדְרָא דְּלָא שָׁלִים, וְדָא קַשְׁיָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב מִכָּל עָקוּ דַּעֲבַרוּ עֲלֵיהּ. וּמִנָּלָן דִּבְגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב הֲוָה, דִּכְתִיב, (בראשית מח) מֹתָה עָלַי רָחֵל. עָלַי וַדַּאי, עַל דְּאַחֲרִית נִדְרִי.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כְּתִיב, (משלי כז) קְלִלַת חִנָּם לֹא תָבֹא. וְאוּקְמוּהָ לוֹ בְּוי"ו, דְּאִי קִלְלַת צַדִּיקָא הִיא, אֲפִילּוּ דְּלָא אִתְכַּוַּן בָּהּ, כְּיָון דְּנָפְקָא מִפּוּמֵיהּ נָטַל לָהּ הַהוּא יְצֶר הָרָע וְקָטְרֵג בָּהּ בְּשַׁעְתָּא דְּסַכָּנָה.

יַעֲקֹב אָמַר, (בראשית לא) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ לָא הֲוָה יָדַע, נָטִיל לָהּ לְהַהִיא מִלָּה הַהוּא שָׂטָן דְּאִשְׁתַּכַּח גַּבַּייהוּ תָּדִיר בִּבְנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא תָּנִינָן, לְעוֹלָם לֹא יִפְתַּח בַּר נָשׁ פּוּמֵיהּ לְשִׂטְנָא, בְּגִין דְּנָטִיל הַהִיא מִלָּה וְקָטְרֵג בָּהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. כָּל שֶׁכֵּן מִלָּה דְּחָכְמָה אוֹ מִלָּה דְּצַדִּיקָא, וְעַל תְּרֵין אִלֵּין אִתְעֲנַשַׁת רָחֵל:

וַיְהִי (קנה ב) בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה. אָמַר רִבִּי אַבָּא וְכִי כְּיָון דְּאָמַר וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ לָא יְדַעְנָא כִּי מֵתָה. אֶלָּא אִצְטְרִיךְ בְּגִין דְּלָא אַהֲדַרַת לְגוּפָא יַתִּיר, וּמִיתַת רָחֵל מִיתַת גּוּפָא, בְּגִין דְּאִית בְּנֵי נָשָׁא דְּנָפְקֵי נִשְׁמָתַיְיהוּ וְאַהֲדָרָן לְאַתְרַייהוּ וּכְמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א ל) וַתָּשָׁב נַפְשׁוֹ (לפנינו בקרא רוחו. ובדפוס ירושלים איתא גם בזוה"ק ותשב רוחו אליו) אֵלָיו, (בראשית מב) וַיְצָא לְבָם, (שיר השירים ה) נַפְשִׁי יָצְאָה בְּדַבְּרוֹ. (מלכים א יז) לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נְשָׁמָה. אֲבָל הַאי נָפְקַת נִשְׁמָתָהּ וְלָא אִתְהַדַּרַת לְאַתְרָהּ וּמִיתַת רָחֵל.

וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי. דְּקַשְׁיָא דְּדִינָא דְּאִתְגְּזַר עֲלָהּ.

וְיַעֲקֹב אַהֲדַר לֵיהּ וְקָשִׁיר לֵיהּ לִימִינָא, בְּגִין דְּמַעֲרָב אִצְטְרִיךְ לְקָשְׁרָא לֵיהּ לִימִינָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בֶּן אוֹנִי סִטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, בֶּן יָמִין אִיהוּ, דְּהָא בִּימִינָא אִתְקַשְׁרַת. וְאִתְקְבָרַת בְּאָרְחָא כְּמָה דְּאִתְּמָר. הַאי אִתְגַּלְיָא מִיתָתָהּ וּקְבוּרָתָהּ, אֲבָל לְאָה לָא אִתְגַּלְיָא מִיתָתָהּ וּקְבוּרָתָהּ. וְאַף עַל גַּב דְּהַנֵּי אַרְבַּע אִמָּהָן רָזָא אִית לוֹן וְהָא אוּקְמוּהָ:

וַיִּצֹּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל קְבוּרָתָהּ, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא אִתְכַּסְיָא אַתְרָהּ עַד יוֹמָא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲחָיָיא מֵתַיָּיא. כְּמָה דְּאִתְּמָר עַד הַיּוֹם, עַד הַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, עַד יוֹמָא דְּתֵהֲדַר שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא אֲתַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה לא) וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם יְיָ וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם. וְדָא אוֹמָאָה דְּאוֹמֵי לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּזְמִינִין יִשְׂרָאֵל כַּד יְתוּבוּן מִן גָּלוּתָא, לְקַיְּימָא עַל הַהִיא קְבוּרָה דְּרָחֵל וּלְמִבְכֵּי תַּמָּן. כְּמָה דְּאִיהִי בָּכַאת עַל גָּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה לא) בְּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם וְגוֹ׳. וּכְתִיב, (ירמיה לא) כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעוּלָתֵךְ. וּבַהַהִיא (דף קעה ע״ב) שַׁעֲתָא זְמִינַת רָחֵל דְּאִיהִי בְּאָרְחָא לְמֶחֱדֵי בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל וְעִם שְׁכִינְתָּא וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא:

וַיְהִי בְּשָׁכֹן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִיא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה פִּלֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיְהִי בְּשָׁכֹן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִיא, דְּהָא לֵאָה וְרָחֵל מִיתוּ, וְנָטְלָא בֵּיתָא מַאן דְּנָטִיל. וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דִּרְאוּבֵן אָזִיל וְשָׁכִיב בַּהֲדָהּ דִּבְלָהָה. אֶלָּא, כָּל יוֹמָא דְּלֵאָה וְרָחֵל שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ. וְהַשְׁתָּא דְּמִיתוּ, שְׁכִינְתָּא לָא אִתְפָּרְשַׁת מִן בֵּיתָא, וְשַׁרְיָא בְּבֵיתָא בְּמִשְׁכְּנָא דִּבְלָהָה. וְאַף עַל גַּב דְּשְׁכִינְתָּא בַּעְיָא לְנַטְלָא בֵּיתָא כְּדְקָא יָאוֹת, אִלְמָלֵא יַעֲקֹב לָא אִשְׁתַּכַּח בְּזִוּוגָא דְּכַר וְנוּקְבָא, לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא בְּאִתְגַּלְיָא בְּבֵיתָא. וְעַל דָּא קָיְימָא שְׁכִינְתָּא בְּמַשְׁכְּנָא דִּבְלָהָה. וְאָתָא רְאוּבֵן וּבְגִין דְּחָמָא דִּבְלָהָה יָרְתָא אַתְרָא דְּאִמֵּיהּ, אֲזַל וּבְלְבֵּל עַרְסָא. וְעַל דְּקָיְימָא שְׁכִינְתָּא עֲלָהּ, כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה.

רַבִּי יֵיסָא אָמַר, דְּנָאִים עַל הַהוּא עַרְסָא וְלָא חַיְישׁ לִיקָרָא דְּשְׁכִינְתָּא. וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְפְּגִים מֵחוּשְׁבָּנָא דְּשִׁבְטִין וְאָתָא קְרָא וְעַבִּיד חוּשְׁבָּנָא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן. וְאִיהוּ עָבִיד קְרָא רֵישָׁא דְּכָל שִׁבְטִין.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְגוֹ', כָּל אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלְּהוּ יְשָׁרִים וְאָרְחוֹי קְשׁוֹט, וּבְנֵי עַלְמָא לָא יָדְעִין וְלָא מַשְׂגִּיחִין עַל מַה אִינּוּן

קָיְימִין. וְעַל דָּא וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם, בְּגִין דְּאִינּוּן יָדְעִין אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ יָדַע וְאָזִיל בְּהוּ דְּלָא סָטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם, אִלֵּין אִינּוּן חַיָּיבִין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא מִסְתַּכְּלָן בְּאָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא יָדְעִין לְאָן אוֹרְחֵי אָזְלִין. וּבְגִין דְּלָא יָדְעֵי לְאִסְתַּכְּלָא וְלֹא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן כָּשְׁלֵי בְּהוּ בְּאִינּוּן אָרְחוֹי בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, כַּד נָפִיק מֵהַאי עַלְמָא נְשְׁמָתֵיהּ סָלְקָא בְּאִינּוּן אָרְחִין וּשְׁבִילִין (דְּאִינּוּן בְּאוֹרַיְיתָא) דְּאוֹרַיְיתָא. וְאִינּוּן אָרְחִין וּשְׁבִילִין דְּאוֹרַיְיתָא יְדִיעָן אִינּוּן, וְאִינּוּן דְּיָדְעֵי אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עַלְמָא יַהֲכוּן בְּהוּ בְּהַהוּא עַלְמָא כַּד יִפְקוּן מֵהַאי עַלְמָא.

וְאִי לָא אִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עַלְמָא וְלָא יָדְעִין אָרְחִין וּשְׁבִילִין, כַּד יִפְקוּן מֵהַאי עַלְמָא לָא יִנְדְּעוּן לְמֵיהַךְ בְּאִינּוּן אָרְחִין וּשְׁבִילִין וְכָשְׁלִין בְּהוֹן. כְּדֵין יְהַךְ בְּאָרְחִין אָחֳרָנִין דְּלָאו אִינּוּן אָרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְיִתְעָרוּן לֵיהּ בְּכַמָּה דִּינִין וְאִתְעַנַּשׁ בְּהוּ.

וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא מַה כְּתִיב, (משלי ו) בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְּשִׂיחֶךָ. בְּשָׁכְבְּךָ

בִּקְבָרָא, אוֹרַיְיתָא תְּצוֹר עָלֶיךָ מִדִּינָא דְּהַהוּא עָלְמָא. וֶהֱקִיצוֹתָ, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר רוּחִין וְנִשְׁמָתִין לְאַחֲיָיא מֵתַיָיא כְּדֵין הֵיא תְּשִׂיחֶךָ, הֵיא תְּהֵא סַנֵּיגוֹרְיָא עַל גּוּפָא, בְּגִין דְּיקוּמוּן אִינּוּן גּוּפִין דְּאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּיקוּמוּן בְּקַדְמִיתָא לְחַיֵּי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְגוֹ'. וְאִלֵּין אִינּוּן לְחַיֵּי עוֹלָם, בְּגִין דְּאִתְעַסְקוּ בְּחַיֵּי עוֹלָם דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא. וְתָא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן דְּאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא, הַהוּא גּוּפָא יִתְקַיֵּים וְאוֹרַיְיתָא תָּגִין עֲלֵיהּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּבְהַהִיא שַׁעְתָּא יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד רוּחָא דְּכָלִיל מֵאַרְבַּע רוּחִין, וְהַהוּא רוּחָא דְּכָלִיל מֵאַרְבַּע רוּחִין, אִזְדַּמַּן לְכָל אִינּוּן דְּאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא לַאֲחָיָיא לוֹן בְּהַאי רוּחָא בְּגִין דְּיִתְקַיֵּים לְעָלְמִין.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (יחזקאל לז) מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, אֲמַאי לָא אִתְקַיְּימוּ, דְּהָא כֻּלְּהוּ מִיתוּ כְּמִלְקַדְמִין. תָּא חֲזֵי, הַהוּא זִמְנָא דְּאוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדָא דְּיֶחְזְקֵאל אִינּוּן מֵתַיָיא, הַהוּא (זִמְנֵי דְּאַתְּא) רוּחָא אַף עַל גַּב דְּהַוָה מֵאַרְבַּע רוּחַיָיא, לָא נָחִית לְקַיְּימָא לוֹן בְּקִיּוּמָא, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲחָיָיא מֵתַיָיא בְּהַהוּא גַּוְונָא וּלְקַיְּימָא לוֹן בְּרוּחָא (דף קעו ע"א) דְּאִתְכְּלִיל

בְּהַאי גַּוְונָא. וְאַף עַל גַּב דְּאַהֲדְרוּ גַּרְמִין בְּהַהִיא שַׁעְתָּא כְּמָה דְּהַוָה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַחֲזָאָה לְכָל עָלְמָא דְּאִיהוּ זַמִּין לַאֲחָיָא מֵתַיָּיא (מָה כְּתִיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן. עַל דָּא הַהוּא רוּחָא דְּזַמִּין לְנָחֲתָא בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּא) (נ״א וְעַל דָּא הַהוּא רוּחָא דְּזַמִּין לְנָחֲתָא בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּא. מָה כְּתִיב מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, רוּחָא דְּאִתְכְּלִילַת בְּאַרְבַּע), בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְקַיְּימָא לְהוּ קְיוּמָא שְׁלִים בְּעָלְמָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְאִינּוּן דְּאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, הֵיא קָיְימָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ וְאִתְעֲבִידַת סַנֵּיגוֹרְיָא קַמֵּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא וְכָל הַהִיא אוֹרַיְיתָא דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, אִינּוּן מִלִּין וְהַהִיא אוֹרַיְיתָא קָיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲמָרַת קַמֵּיהּ וְהִיא אֲרִימַת קָלִין וְלָא אִשְׁתַּכַּחַת. וּלְהַהוּא זִמְנָא אִיהִי תְּשִׁיחַ וְתֵימָא כְּפוּם דְּאִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ וְאִשְׁתַּדַּל בְּהַאי עָלְמָא, וְעַל דָּא אִינּוּן יְקוּמוּן בְּקִיּוּמָא שְׁלִים לְחַיֵּי עָלְמָא כְּדְקָאָמְרָן. וּבְגִין כָּךְ (הושע יד) כִּי יִשָּׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (שמואל א ב) וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע אֵת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבֶן אֶת הַנָּשִׁים הַצֹּבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד. וְכִי סַלְקָא

דַּעְתָּךְ דְּכֹהֲנֵי יְיָ דְּיַעֲבְדוּן עֲבִידְתָּא דָּא. וְהָא מִקַּדְמַת דְּנָא אִתְּמָר וּפְרִישַׁת אוֹרַיְיתָא הַהוּא חוֹבָא דְּלְהוֹן דְּכְתִיב, (שמואל א ב) כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת מִנְחַת יְיָ. וּכְתִיב וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם כָּל אִישׁ זוֹבֵחַ זֶבַח וְגוֹ'. וּכְתִיב גַּם בְּטֶרֶם יַקְטִירוּן אֶת הַחֵלֶב וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לָאִישׁ הַזּוֹבֵחַ תְּנָה לִצְלוֹת לַכֹּהֵן וְגוֹ'. וּכְתִיב וְאָמַר לוֹ כִּי עַתָּה תִּתֵּן וְאִם לֹא לָקַחְתִּי בְּחָזְקָה. וְעַל דָּא וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד וְגוֹ'. וְכָל דָּא לָא הֲוּוּ נָטְלִין אֶלָּא מֵאִינּוּן חוּלָקִין דְּהֲווּ לְהוּ לְכַהֲנֵי לְמֵיכַל מִנַּיְהוּ, וְעַל דְּהַהוּא קִלְיל קָרְבָּנָא בְּעֵינַיְיהוּ אִתְעַנָּשׁוּ. וְהָכָא אָמַר אֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנָּשִׁים הַצּוֹבְאוֹת.

(אֶלָּא) חַס וְשָׁלוֹם דְּהֲווּ עָבְדוּ עֲבֵירָה דָּא, כָּל שֶׁכֵּן בְּאַתְרָא קַדִּישָׁא הַהוּא, דְּלָא יְקוּמוּן כָּל יִשְׂרָאֵל וְיִקְטְלוּן לְהוֹן. אֶלָּא בְּגִין דְּהֲווּ מְעַכְּבֵי לוֹן לְאָעְלָא לְמַקְדְּשָׁא, וּמָחָאן בִּידֵהוֹן דְּלָא לְאָעְלָא לְמִצְלֵי צְלוֹתָא עַד דְּקוּרְבָּנַיָּא אִתְעֲבִידוּ בְּגִין דְּאִינּוּן לָא מַיְיתִין קָרְבָּנִין לְמֵיטַל חוּלָקָא מִנַּיְיהוּ, וּבְגִין כָּךְ מְעַכְּבִין לוֹן. וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן נָשִׁים הֲווּ בָּעָאן מִנַּיְיהוּ לְאָעְלָא תַּמָּן. וְעַל דָּא כְּתִיב אֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנָּשִׁים, דִּמְעַכְּבֵי לוֹן כִּדְקָאֲמָרָן.

כְּגַוְונָא דָּא וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה. חַס וְשָׁלוֹם דְּאִיהוּ שָׁכַב עִמָּהּ, אֶלָּא בְּגִין דְּעָכַב לָהּ לְשַׁמָּשָׁא בַּאֲבוֹי

שְׁמוּשָׁא דְמִצְוָה, וְדָא הוּא בִּלְבוּשָׁא דְעַרְסָא. וְעַבַד לָקְבֵיל שְׁכִינְתָּא עֲבִידְתָּא דָא, דְּבְכָל אֲתַר דְּשְׁמוּשָׁא דְמִצְוָה אִשְׁתַּכַּח, שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עַל הַהוּא אֲתַר וְאִשְׁתַּכַּח תַּמָּן. וּמַאן דְּגָרִים לְעַכְּבָא שְׁמוּשָׁא דְמִצְוָה גָּרִים דְּיִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית מט) כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אָז חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה פִּלֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר. כְּלְהוּ הֲווּ בְּמְנַיְינָא וְלָא גָּרַע מִזְּכוּתָא דְלְהוֹן כְּלוּם.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מַאי טַעֲמָא בְּקַדְמִיתָא יִשְׂרָאֵל וּלְבָתַר יַעֲקֹב. דִּכְתִיב, וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר. אֶלָּא כַּד אַתָּא רְאוּבֵן וּבִלְבֵּל הַהוּא עַרְסָא אָמַר וּמַה תְּרֵיסַר שִׁבְטִין הֲווּ לֵיהּ לְאַבָּא לְקַיְימָא בְּעַלְמָא וְלָא יַתִּיר, וְהַשְׁתָּא בָּעֵי לְאוֹלָדָא בְּנִין דִּילְמָא אֲנַן פְּגִימִין דְּאִיהוּ בָּעֵי לְאוֹלָדָא אָחֳרָנִין כְּמִלְקַדְמִין. מִיָּד בִּלְבֵּל הַהוּא עַרְסָא, וְאִתְעַכַּב הַהוּא שְׁמוּשָׁא. כְּאִילּוּ עֲבַד קְלָנָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּשַׁרְיָא עַל הַהוּא עַרְסָא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּהָא בִּשְׁמָא דָא אִסְתַּלַּק גּוֹ תְּרֵיסַר דְּאִתְכַּסְיָין דְּאִינּוּן תְּרֵיסַר נַהֲרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא דַכְיָא.

וַיִּהְיוּ בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר, אִלֵּין תְּרֵיסַר שִׁבְטִין דְּשְׁכִינְתָּא אִתְתַּקָּנַת בְּהוּ. וּמַאן אִינּוּן, אִלֵּין

דְּאוֹרַיְיתָא אַהֲדָרַת וְעָבִיד לוֹן חוּשְׁבָּנָא (דף קעו ע"ב)
כְּמִלְּקַדְמִין. כֻּלְּהוּ קַדִּישִׁין, כֻּלְּהוּ אִתְחַזְיָין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא
לְאִסְתַּכָּלָא בִּקְדוּשָׁה דְּמָארֵיהוֹן. דְּאִילּוּ עֲבַד הַהוּא עוֹבָדָא
לָא יְיתֵי רְאוּבֵן בְּמִנְיָינָא.

וְעִם כָּל דָּא אִתְעַנַּשׁ דְּאִתְנְטִיל בְּכוֹרָתֵיהּ מִנֵּיהּ וְאִתְיְהִיב
לְיוֹסֵף כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברי הימים א ה) וּבְנֵי רְאוּבֵן
בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְלוֹ יְצוּעֵי אָבִיו נִתְּנָה
בְּכֹרָתוֹ לְיוֹסֵף.

תָּא חֲזֵי, (דניאל ב) לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא
וְעַד עָלְמָא דִּי כָּל מַעְבְּדוֹהִי קְשׁוֹט וְאָרְחָתֵיהּ דִּין,
וְכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד כְּלָא אִיהוּ בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה גָּרִים עוֹבָדָא דְּבַר נָשׁ, דְּהָא כָּל מַאי (מאן)
דְּאִיהוּ עָבִיד, כְּלָא אִתְרְשִׁים וְקָיְימָא קַמֵּי דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא יַעֲקֹב בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל לְגַבָּהּ דְּלֵאָה, כָּל
הַהוּא לֵילְיָא רְעוּתֵיהּ וְלִבֵּיהּ הֲוָה בְּרָחֵל, דְּחָשִׁיב דְּרָחֵל
אִיהִי. וּמֵהַהוּא שְׁמוּשָׁא וְטִפָּה קַדְמָאָה וּמֵהַהוּא רְעוּתָא
אִתְעַבְּרַת לֵאָה וְאוּקְמוּהָ. דְּהָא אִלְמָלֵא דְּיַעֲקֹב לָא יָדַע
לָא יִסְתַּלִּיק רְאוּבֵן בְּחוּשְׁבָּנָא. וְעַל דָּא לָא אִסְתַּלַּק
בִּשְׁמָא יְדִיעָא אֶלָּא שְׁמֵיהּ סְתָם רְאוּבֵן.

וְעִם כָּל דָּא אַהֲדַר עוֹבָדָא לְאַתְרֵיהּ, כְּמָה דְּהַהוּא
רְעוּתָא קַדְמָאָה אִתְעַבִּידַת בְּרָחֵל, הַהוּא רְעוּתָא

אִתְהַדָּרַת בָּהּ. דְּהָא בְּכוֹרָתֵיהּ אַהַדָּרַת לְיוֹסֵף בּוּכְרָא דְּרָחֵל, אֲתַר דִּרְעוּתָא חַוַּת בָּרְחֵל וְכֹלָּא סָלִיק בְּאַתְרֵיהּ. בְּגִין דְּכָל עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלִהוּ קְשׁוֹט וּזְכוּ. רִבִּי חִזְקִיָּה אַשְׁכְּחֵיהּ יוֹמָא חַד לְרַבִּי יוֹסֵי דְּהָוָה מִסְטַמִּיט סַפְסִינָא גּוֹ קִטְרֵי דְּנוּרָא וְהָוָה סָלִיק קִטּוֹרָא דְּתִנָּנָא לְעֵילָּא. אָמַר לֵיהּ, אִלּוּ קִטּוֹרָא דְּתִנָּנָא דְּקָרְבָּנָא דְּהָוָה סָלִיק עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא הָוָה סָלִיק תָּדִיר כִּי הַאי גַּוְונָא, לָא שַׁרְיָא רוּגְזָא בְּעַלְמָא וְיִשְׂרָאֵל לָא אִתְגְּלִי מֵעַל אַרְעָא. פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (שיר השירים ג) מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל. מִי זֹאת עוֹלָה. תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא, שְׁכִינְתָּא אָזְלָא קַמַּייהוּ וְאִינְהוּ הֲווּ אָזְלֵי אֲבַתְרָהּ. דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחוֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם וְגוֹ׳. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (ירמיה ב) כֹּה אָמַר יְיָ זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתַיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר וְגוֹ׳. וּשְׁכִינְתָּא חַוַּת אָזְלָא וְכֻלְּהוּ עֲנָנֵי יְקָר בַּהֲדָהּ. וְכַד הָוָה שְׁכִינְתָּא נָטְלָא, הֲווּ נָטְלִין. כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות מ) וּבְהַעֲלוֹת הֶעָנָן מֵעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרֵי כֵן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. וְכַד אִיהִי סָלְקָא הַהוּא עֲנָנָא סָלְקָא עַד לְעֵילָּא, וְכָל בְּנֵי עַלְמָא חָמָאן וְשָׁאֲלֵי וְאָמְרֵי, מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן.

הַהוּא עַנָנָא דִּשְׁכִינְתָּא אִתְחֲזֵיָא עָשָׁן, מַאי טַעֲמָא אִיהִי עָשָׁן. בְּגִין דִּנוּרָא דְּאַדְלִיק אַבְרָהָם וְיִצְחָק בְּרִיהּ הֲוָה אָחִיד בָּהּ וְלָא אַעֲדֵי מִינָהּ. וְכַד אִתְאַחֲדַת הַהוּא נוּרָא בְּגַוָּוהּ הֲוָה סָלִיק עַנָנָא (נ"א תְּנִנָּא).

וְעִם כָּל דָּא, מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה. מַאי מְקֻטֶּרֶת, מִתְקַטְּרָא בִּתְרִין סִטְרִין אָחֳרָנִין, עַנָנָא דְּאַבְרָהָם לִימִינָא, עַנָנָא דְּיִצְחָק לְשִׂמְאלָא. מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל, דָּא יַעֲקֹב.

דָּבָר אַחֵר דָּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק, בְּגִין דַּאֲרוֹנָא דְּיוֹסֵף הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּיהּ, אַמַּאי רוֹכֵל, בְּגִין דְּהֲוָה רָכִיל לַאֲחוֹי לְגַבֵּיהּ דְּאֲבוֹי. דָּבָר אַחֵר אַמַּאי רוֹכֵל, אֶלָּא מַה חֲנָנִי דָּא קְטִירֵי דְּקוּסְטְרֵי וַאֲבָקֵי דְּפוּלְמֵי כֻּלְּהוּ בִּידֵיהּ. הָכִי נָמֵי יוֹסֵף, אִיהוּ קְיוּמָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּגִין דְּאִיהוּ קַיֵּים לָהּ, בְּגִין דְּכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא מִתְקַשְּׁרָן בִּנְטִירוּ דִּבְרִית קַדִּישָׁא.

וְעַל דָּא שְׁכִינְתָּא מִתְקַטְּרָא בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף, כְּחָדָא אִינּוּן וְדִיוּקְנָא חָדָא לְהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לז) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. וּבְגִין כָּךְ מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל, בְּגִין דְּמֵאַתַר דְּנַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק אִשְׁתַּקְיָא כֻּלָּא וּנְהִירוּ כָּל אַנְפִּין.

וְתָא חֲזֵי, כַּד הֲווּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא וְהֲווּ מַקְרִיבִין קָרְבָּנִין, כֻּלְּהוּ הֲווּ מִתְקָרְבִין לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא

יָאוֹת, וְכַד קָרֵבְנָא אִתְעַבִּיד וּתְנָנָא סָלִיק בְּאַרַח מֵישַׁר, כְּדֵין הַוּוּ יָדְעֵי דְּתְנָנָא דְּמַדְבְּחָא אַדְלִיק (דף קנז ע״א) בּוֹצִינָא דְּאִתְחַזְיָא לְאַדְלָקָא, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין וּבוֹצִינִין דָּלְקִין. וּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא לֵית לָךְ יוֹמָא וְיוֹמָא דְּלֵית בֵּיהּ זְעִימוּ וְרוּגְזָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם, וְאִתְפָּרַשׁ חֲדָוָה מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. וְיִשְׂרָאֵל אָזְלִין בְּגָלוּתָא וְאִינּוּן בִּרְשׁוּ דְּטַעֲוָון אָחֳרָנִין. וּכְדֵין אִתְקַיַּים קְרָא דִּכְתִיב, (דברים כח) וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

וְכָל דָּא לָמָּה, בְּגִין דִּכְתִיב, (דברים כח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל. מַאי מֵרֹב כֹּל. הָכָא מֵרוֹב כֹּל, וְהָתָם בְּחֹסֶר כֹּל. עַד דְּיִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִפְרוֹק לוֹן מִבֵּינֵי עַמְמַיָּא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה. וּכְתִיב אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ וְגוֹ׳:

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם. תָּא חֲזֵי, בְּחַיֵּי יִצְחָק לָא אִתְמַנּוּן בְּנוֹי דְּעֵשָׂו כְּמָה דְּאִתְמַנּוּן בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, דְּהָא עַד לָא מִית יִצְחָק אִתְמַנּוּן. אֲבָל בְּעֵשָׂו מַה כְּתִיב וַיִּגְוַע יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים

וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו. בַּתְרֵיהּ מַה כְּתִיב וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָא בְּחוּלָקֵיהּ וּבְאַחְסַנְתֵּיהּ וַעֲדְבֵיהּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא יַעֲקֹב וּבָנוֹי. וּבְגִין כָּךְ יַעֲקֹב וּבָנוֹי אִינּוּן חוּלָקֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְעָאלִין בְּחוּשְׁבְּנָא. אֲבָל עֵשָׂו דְּלָאו אִיהוּ בְּחוּלָקָא דְּבִסְטַר דְּמְהֵימְנוּתָא, עָבִיד חוּשְׁבְּנִיהּ לְבָתַר דְּמִית יִצְחָק, וְאִתְפְּרַשׁ חוּלָקֵיהּ לְאַתַר אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, לְבָתַר דְּמִית יִצְחָק, וְעֵשָׂו אִתְפָּרַשׁ לְסִטְרֵיהּ, מַה כְּתִיב וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת נָשָׁיו וְגוֹ' מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו. דְּשָׁבַק לֵיהּ לְיַעֲקֹב קֶרֶן וְרֵיוַח שְׁעִבּוּדָא דְּמִצְרַיִם, וְאַרְעָא. וְזַבִּין לֵיהּ חוּלָקֵיהּ מִן מְעַרְתָּא דְּכָפֵלְתָּא, וְאָזַל לֵיהּ מִן אַרְעָא וּמִן מְהֵימְנוּתָא וּמֵחוּלָקֵיהּ, דְּאָזַל לֵיהּ מִכֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה הֲוָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב טָבָא בְּכֹלָּא. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּאַר עֵשָׂו בַּהֲדֵיהּ וְאִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ וְאָזַל לֵיהּ לְחוּלָקֵיהּ וּלְעַדְבֵיהּ, וְאִשְׁתְּאַר יַעֲקֹב אָחִיד בְּאַחְסָנַת אֲבוֹי וּבְאַחְסָנַת אַבְהָתּוֹי. וְעַל דָּא וַיֵּלֶךְ אֶל אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו. מַאי מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו. דְּלָא בָּעָא חוּלָקֵיהּ וְאַחְסַנְתֵּיהּ וְעַדְבָא דְּמְהֵימְנוּתָא דִּילֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב עֲלֵיהּ כְּתִיב, כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ: (דברים לב)

וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ מָלָךְ

לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יֵיסָא פָּתַח וְאָמַר, (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד. תָּא חֲזֵי, כַּד עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, וּפָלַג אַרְעָא לְשִׁבְעָה תְּחוּמֵי פְּלִיגִין לָקֳבֵיל שִׁבְעִין רַבְרְבִין מְמַנָּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּלִיג לוֹן לְשִׁבְעִין עַמִּין כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (דברים לב) בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבוּלוֹת עַמִּים.

וּמִכֻּלְּהוּ רַבְרָבָן מְמַנָּן דְּאִתְמַסְרוּ לְשִׁאָר עַמִּין לָא אִית בְּהוּ בָּזוּי קַמֵּיהּ כִּמְמַנָּא דְּעֵשָׂו. מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דְּסִטְרָא דְּעֵשָׂו סִטְרָא מְסָאֲבָא אִיהוּ, וְסִטְרָא דְּמְסָאֲבָא אִיהוּ קְלָנָא קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאִינּוּן דַּרְגִּין זְעִירִין דְּבָתַר רֵיחָיָא סְרִיקְתָּא דְּקוֹסְטְרֵי סוּמְקֵי קָא אַתְיָא, וְעַל דָּא הִנֵּה קָטָן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם, בָּזוּי אַתָּה מְאֹד. דִּכְתִיב, (בראשית ג) עַל גְּחוֹנְךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. מְאֹד, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה.

תָּא חֲזֵי, בְּדַרְגִּין תַּתָּאִין אִית דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, כֻּלְּהוּ מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין קַפְטִירִין אִלֵּין, וּקְשִׁירִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וּמַלְכוּ אִתְפָּרַשׁ דָּא מִן דָּא, וּמַלְכוּ אִתְקַשַּׁר בְּמַלְכוּ. דָּא עַיִּיל, וְדָא סָלִיק, אַחִידָן בְּקִשְׁרָא חָדָא.

הַהוּא קִשְׁרָא מִשְׁחָתָא חָדָא לֵיהּ, וּתְלַת קִשְׁרִין לְהַהִיא מִשְׁחָתָא. בְּכָל קִשְׁרָא וְקִשְׁרָא חַד עִטְרָא, וּבְכָל עִטְרָא וְעִטְרָא חַד קַפְסוֹרָא וְאִתְמַנָּא בְּעִטּוּרָא דִּלְעֵילָּא, וְאִתְמַנָּא וְנָחִית לְתַתָּא, עַד דְּאִתְקַשְּׁרוּ בֵּיהּ כֻּכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. כָּל חַד וְחַד אִתְפְּרַשׁ בֵּיהּ חַד (דף קעז ע"ב) כֻּכְבָא וְחַד מַזָּלָא, וְכָל כֻּכְבַיָּא וְמִינִין אִינּוּן בְּאִינּוּן דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא

כָּל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא אִתְעַטַּר בְּאַתְרִין יְדִיעָן כְּדְקָא חָזֵי.

וְכַד מִתְפָּרְשָׁן דַּרְגִּין אִשְׁתַּכַּח קִטּוֹרָא דְּפוּסְתָּקָא, עַד דְּאִתְקַשְּׁרָא בְּסִטְרָא דְּאִתְחָזֵי לוֹן, וְסִטְרֵי דְּדַרְגֵי מְסָאֲבֵי דְּאִינּוּן בְּסִטַּר שְׂמָאלָא כְּלְהוּ מִתְפָּרְשָׁן לְכַמָּה אָרְחִין וּשְׁבִילִין מִסִּטְרֵי גְּבוּרָן סוּמְקָן. וּבְגִין כָּךְ תַּלְיָין גְּבוּרָן לְתַתָּא לְאֶלֶף אַלְפִּין וְרִבּוֹ רִבְבָן, וְעַל דָּא הִנֵּה קָטָן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד כְּדְקָאֲמָרָן.

תָּא חֲזֵי, וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם. בְּאֶרֶץ, בְּסִטְרָא דְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְּעֵשָׂו. דְּכְתִיב עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם, וְכְלְהוּ קָאֲתוּ מִסִּטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא. לִפְנֵי מְלָךְ מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאִינּוּן דַּרְגִּין דְּקַיְּימִין בֵּי תַּרְעֵי לְתַתָּא קַדְמָאי. וּבְגִין כָּךְ אָמַר יַעֲקֹב, יַעֲבָר נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ. בְּגִין דַּרְגִּין דִּילֵיהּ קַדְמָאִין אִינּוּן לְאָעְלָא. וּבְגִין כָּךְ לִפְנֵי מְלָךְ מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּעַד כְּעָן לָא מָטָא זִמְנָא דְּמַלְכוּ שְׁמַיָּא

לְשַׁלְטָאָה וּלְאִתְאַחֲדָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ אָמַר יַעֲבָר נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ.

וְכַד שְׁלִימוּ אִלֵּין דַּרְגִּין בְּקַדְמִיתָא, לְבָתַר אִתְעַר מַלְכוּ שְׁמַיָּא לְשַׁלְטָאָה עַל תַּתָּאֵי. וְכַד שָׂרָא, שָׂרָא בִּזְעִירָא דְּכָל שִׁבְטִין דְּאִיהוּ בִּנְיָמִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים סח) שָׁם בִּנְיָמִין צָעִיר רוֹדֵם וְגוֹ׳. וּבֵיהּ שָׁאֲרֵי לְאִתְעָרָא מַלְכוּתָא, לְבָתַר אַתָּא מַלְכוּתָא בְּאַתְרֵיהּ וְאִתְקַיֵּים בַּהֲדֵיהּ דְּלָא תַּעֲדֵי לְעָלְמִין.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מד) וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בָּחַרְתִּי בּוֹ. כֹּה אָמַר יְיָ עֹשֶׂךָ וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן יַעֲזָרֶךָ אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וִישֻׁרוּן בָּחַרְתִּי בּוֹ. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אַבְטַח לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה אֲתַר (ד״א ל״ג בְּגִין) לְמִזְכֵּי לְהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא לָא אִתְרָעֵי לְחוּלָקֵיהּ לְכָל עַם וְלִישָׁן בַּר לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי. וּבְגִין כָּךְ יָהַב לוֹן אוֹרַיְיתָא דְּקִשׁוֹט. לְמִזְכֵּי בָּהּ וּלְמִנְדַּע אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּיִרְתוּן אַרְעָא קַדִּישָׁא. דְּכָל מַאן דְּזָכֵי בְּהַאי אַרְעָא קַדִּישָׁא, אִית לֵיהּ חוּלָקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ. וְהָא אִתְּמַר. תְּלַת דַּרְגִּין הָכָא, בְּקַדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל, וּלְבָתַר יְשׁוּרוּן.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב הָא אוּקְמוּהָ. יִשְׂרָאֵל אוּף הָכִי נָמֵי. וְאַף

עַל גַּב דְּדַרְגִּין אִינּוּן חַד. יְשׁוּרוּן, אַמַּאי אִקְרוּן יִשְׂרָאֵל בִּשְׁמָא דָּא. אֶלָּא יִשְׂרָאֵל וְיִשּׁוּרוּן כֻּלָּא חַד. יְשׁוּרוּן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב לג) יָשַׁר עַל אֲנָשִׁים, בְּגִין דְּנָטִיל שׁוּרָה לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, וּבְגִין אִינּוּן תְּרִין שׁוּרִין אִקְרֵי יְשׁוּרוּן, וְדָא הוּא יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל עַל דְּנָטִיל רְבוּ וְתוּקְפָּא מִכֻּלָּא. יִשְׂרָאֵל (ס"א יְשׁוּרוּן) עַל אִינּוּן חוּלָקֵי תְּרֵין סִטְרִין תְּרֵין שׁוּרִין כְּדְקָא אֲמָרָן, וְכֻלָּא חַד.

וְאִינּוּן שְׁמָהָן כְּלְהוּ סָלְקֵי לְחַד. יַעֲקֹב עַבְדִּי, זְמִנִּין דְּאִיהוּ עֶבֶד כְּעַבְדָּא דְּאִית לֵיהּ פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ וּלְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. וְכֵן יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתִּי בּוֹ, לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהּ, וְכֻלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ. כְּתִיב, (ישעיה מג) בְּרַאֲךָ יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב כֹּה אָמַר יְיָ עֹשֶׂךָ, כָּל אִלֵּין דַּרְגִּין סָלְקִין לְחַד וְהָא אִתְּמָר, בּוֹרֵ"א, יוֹצֵ"ר. עוֹשֵׂ"ה. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין אִלֵּין עַל אִלֵּין וְכֻלְּהוּ חַד.

זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּגִין דְּבְכֻלְּהוּ כְּתִיב, (ירמיה י) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְבַעֲרָא לוֹן מִן עַלְמָא, וְיִשְׁתָּאַר הוּא בִּלְחוֹדוֹי כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ב) וְנִשְׂגָּב יְיָ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) אַל תִּירְאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב

מִתֵּי יִשְׂרָאֵל אֲנִי עֲזַרְתִּיךְ נְאֻם יְיָ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזֵי, כָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת דְּעַלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לוֹן לְמִמְנָן שָׁלְטָנִין יְדִיעִין כְּמָה דְּאִתְמָר. וְכֻלְּהוּ אָזְלֵי בָּתַר אֱלָהֲהוֹן, כְּמָה דִּכְתִיב, (מיכה ד) כִּי כָל הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו. וְכֻלְּהוּ אוֹשְׁדִין דָּמִין וּמַגִּיחִין קְרָבָא גָּזְלִין קַפְּחִין וּמְנָאֲפִין, וְאִתְעָרְבֵי (דף קעח ע״א) בְּכַמָּה עוֹבָדִין לְבִישׁ, וְאִתְתַּקְפוּ בְּחֵילְהוֹן לְאַבְאָשָׁא.

וְיִשְׂרָאֵל לֵית לוֹן תּוּקְפָּא וְחֵילָא לְנַצְחָאָה לוֹן בַּר בְּפוּמְהוֹן, כְּתוֹלַעְתָּא דָּא דְּלֵית לָהּ תּוּקְפָּא וְחֵילָא אֶלָּא בְּפוּמָא, וּבְפוּמָא מִתְבַּר כֻּלָּא, וְעַל דָּא אִקְרוֹן יִשְׂרָאֵל תּוֹלַעַת.

תּוּ אַל תִּירְאִי תּוֹלַעַת יַעֲקֹב, מַה תּוֹלַעַת לֵית לִבְרִיָּה דְּעַלְמָא כְּהַאי תּוֹלַעַת דְּמֻשִׁי דְּסִיסְטְרָא, דְּמִנָּהּ נָפְקֵי כָּל לְבוּשֵׁי יְקָר טִיסְטְרֵי דְּמַלְכִין, לְבָתַר זָרַע זַרְעִין וּמִית, וּלְבָתַר מֵהַהוּא זַרְעָא דְּאִשְׁתָּאַר מְגִיהּ אִתְקַיֵּים כְּמִלְקַדְמִין וְהָא אִיהוּ בְּקִיּוּמָא. כָּךְ יִשְׂרָאֵל אִינוּן כְּהַאי תּוֹלַעַת. דְּאַף עַל גַּב דְּמֵתִין, יִתְהַדְּרוּן וְיִתְקַיְּימוּן בְּעַלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. וְהָא אִתְמָר (ד״א ל״ג דִּכְתִיב) (ירמיה יח) כִּי כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר כֵּן אַתֶּם בְּיָדִי בֵּית יִשְׂרָאֵל. מַאי כַּחֹמֶר. אֶלָּא דָּא הוּא חֹמֶר דְּהַהוּא זְכוּכִית, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְבַּר אִתְתַּקַּן וְאִית לֵיהּ תַּקָּנָה כְּמִלְקַדְמִין.

מִתֵּי יִשְׂרָאֵל, דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי, דִּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן אִתְדַּבָּקוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, בְּגִין כָּךְ יְהֵא חַיִּין לְהוֹן וְיקוּמוּן מֵעַפְרָא וְיִתְקַיְּימוּן בְּעַלְמָא, וְיהוֹן לְעַם חַד לְמִפְלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (צפניה ג) לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְיָ לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יִצְחָק הֲווּ אָזְלִי בְּאָרְחָא, וּמָטָא זִמְנָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע, וְקָם רִבִּי אֶלְעָזָר וְקָרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. לְבָתַר אָמַר לֵיהּ רִבִּי יִצְחָק, וְהָא תָּנִינָן דְּעַד לָא יִפּוֹק בַּר נַשׁ לְאָרְחָא אִבָּעֵי לֵיהּ לְנַטְלָא רְשׁוּ מִמָּארֵיהּ וּלְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּכַד נָפִיקְנָא לָא הֲוָה זִמְנָן צְלוֹתָא וְלָא מָטָא זִמְנָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע, הַשְׁתָּא דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר צַלֵּינָא. אֲבָל עַד לָא נָפַקְנָא לְאָרְחָא בָּעִינָא בָּעוּתָא מִנֵּיהּ וְאִמְלַכְנָא בֵּיהּ, אֲבָל צְלוֹתָא דָּא לָא צַלֵּינָא.

דְּהָא אֲנָא אִשְׁתַּדַּלְנָא בְּאוֹרַיְיתָא מִפַּלְגוּת לֵילְיָא, וְכַד אֲתָא צַפְרָא עַד כְּעָן לָא הֲוָה עִדְנָא לְצַלֵּי צְלוֹתָא. בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּקַדְרוּתָא דְצַפְרָא אִשְׁתַּכַּח, אִתְתָּא מִשְׁתָּעְיָא בְּבַעֲלָהּ, וְאִינּוּן בְּרָזָא כְּחָדָא, דְּבָעְיָא אִיהִי לְמֵיהַךְ לְמִשְׁכְּנָא בְּעוּלְמְתָהָא דְּיִתְבֵי בַּהֲדָהּ. וּבְגִין כָּךְ לָא בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִפְסַק מִלַּיְיהוּ דְּמִתְחַבְּרָן כְּחָדָא וּלְאַעֲלָא מִלָּה אַחֲרָא בֵּינַיְיהוּ.

וְהַשְׁתָּא דְּנָהִיר שִׁמְשָׁא הוּא עִדָּן צְלוֹתָא לְצַלָּאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. דִּכְתִיב, (תהלים עב) יִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ. מַהוּ עִם שֶׁמֶשׁ, לְנַטְרָא נְהוֹרָא דִּשְׁמְשָׁא בַּהֲדָן לְאַנְהָרָא לָהּ, דְּהָא יֵרָאֶה בַּהֲדֵי שִׁמְשָׁא אִצְטְרִיךְ וְלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן. וְכַד לָא נָהִיר יְמָמָא לָאו הוּא יֵרָאֶה בַּהֲדֵי שִׁמְשָׁא, וּצְרִיכָא לְחַבְּרָא לוֹן כְּחֲדָא. וְדָא הוּא עִם שֶׁמֶשׁ.

אֲזֵלִי, כַּד מָטוּ חַד בֵּי חֲקַל, יָתְבוּ. זָקְפוּ עֵינַיְיהוּ וְחָמָא לֵיהּ לְטוּרָא דְּהַוּוּ סָלְקוּ בְּרוּמֵיהּ בְּרִיְין מְשַׁנְיָין, דָּחִיל רִבִּי יִצְחָק, אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר אַמַּאי דְּחִילַת. אָמַר לֵיהּ חָמֵינָא דְּהַאי טוּרָא אִיהוּ תַּקִּיף, וְחָמֵינָא אִלֵּין בְּרִיְין דְּאִינּוּן מְשַׁנְיָין וְדָחִילְנָא דְּלָא יְקַטְרְגוּ לוֹן, אָמַר לֵיהּ מַאן דְּדָחִיל מֵחֲטָאוֹי דְּבִידֵיהּ אִית לֵיהּ לְמִדְחַל. תָּא חֲזֵי, לָאו אִלֵּין מֵאִינּוּן בְּרִיְין תַּקִּיפִין דְּהַוּוּ מִשְׁתַּכְּחִין בְּטוּרָיָא.

פָּתַח וְאָמַר. וְאֵלֶּה בְּנֵי צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה וְגוֹ׳ הוּא עֲנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיֵּמִים וְגוֹ׳, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, לָאו אִלֵּין אִינּוּן דִּכְתִיב בְּהוּ (דברים ב) הָאֵימִים לְפָנִים יָשְׁבוּ בָהּ וְגוֹ׳ וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם וְגוֹ׳.

אֲבָל אִלֵּין דְּקָאֲמַר קְרָא אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיֵּמִים בַּמִּדְבָּר, יַמִּם כְּתִיב. אִלֵּין הַוּוּ בְּרִיְין מְשַׁנְיָין. דִּכַד הֲוָה אִתָּרַךְ קַיִן מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא כְּדִכְתִיב, (בראשית ד) הֵן גֵּרַשְׁתָּ

אִתְי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר, וּכְתִיב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד וְאוּקְמוּהָ.

מִבְּנֵי בְּנוֹי בְּסִטְרָא (ויקרא עו ע"ב) דִּרוּחִין וְעִלְעוּלִין וּמַזִּיקִין וְאִלֵּין קָיְימוּ, דְּהָא כַּד בָּעָא לְאִתְקַדְּשָׁא יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, אִתְבְּרוּן מֵהַהוּא סִטְרָא רוּחִין קָיְימִין טְסִירִין (נ"א טְהִירִין) בְּלָא גוּפָא. וְאִלֵּין לָאו אִינּוּן מִיּוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא וְלָא מִיּוֹמָא שְׁתִיתָאָה, וְאִשְׁתָּאֲרוּ אִלֵּין תְּרֵין יוֹמִין בְּהוּ בִּסְפֵקָא, וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְקָיְימוּ לָא (דף קנח ע"ב) מֵהַאי וְלָא מֵהַאי.

וְאָזְלוּ וְאִתְפַּשְׁטוּ בְּהַהוּא סִטְרָא דְּקַיִן וְאִגְלִימוּ בְּהַהוּא סִטְרָא וְלָא אִתְגְּלִימוּ לְאִתְקָיְימָא וְאִקְרוּן יְמ"ם חָסֵר, דְּלָא אִתְקָיְימוּ לָא בְּיוֹמָא דָּא וְלָא בְּיוֹמָא דָּא, וְאִתְחָזוּן לִבְנֵי נָשָׁא. וְאִיהוּ אַשְׁכַּח לוֹן וְאוֹלְפֵי לֵיהּ לְאַיְיתָאָה מַמְזֵרִין לְעַלְמָא. וְאִינּוּן אָזְלֵי בֵּינֵי טוּרַיָּא וְקָיְימִין בְּגוּפָא זִמְנָא חָדָא בְּיוֹמָא, וּלְבָתַר מִתְפַּשְׁטֵי מִנַּיהּ.

תָּא חֲזֵי, עֲנָה דָּא אִיהוּ מַמְזֵרָא הֲוָה, דְּאַתָּא צִבְעוֹן עַל אִמֵּיהּ וְאוֹלִיד מַמְזֵרָא, וְדָא אַתָּא מִסִּטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ אַשְׁכַּח לוֹן וְהַוּוּ אוֹלְפֵי לֵיהּ כָּל זִינִין דְּסִטְרָא מְסָאֲבָא בְּגִין דָּא.

וְתָא חֲזֵי, אִלֵּין אִינּוּן וְכַמָּה אָחֳרָנִין מִתְפָּרְשָׁן אִלֵּין

מֵאִלֵּין, כֻּלְּהוּ אַתְיָין מֵהַהוּא סִטְרָא וְאָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא וְאִתְחֲזוּן תַּמָּן. בְּגִין דְּמַדְבְּרָא אֲתַר חָרוּב וְאִיהוּ בֵּי מוֹתָבָא דִּלְהוֹן. וְעִם כָּל דָּא, כָּל בַּר נָשׁ דְּאָזִיל בְּאוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְדָחִיל לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מִסְתַּפֵּי מִנַּיְיהוּ. אָזְלוּ וְאָעֲלוּ בְּטוּרָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּגַוְונָא דָּא כָּל אִינּוּן טוּרִין חֲרוּבִין אֲתַר בֵּי מוֹתָבָא דִּלְהוֹן. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא, וְכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (תהלים קכא) יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שם קיא) הַלְלוּיָהּ אוֹדֶה יְיָ בְּכָל לֵבָב בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, דָּוִד מַלְכָּא כָּל יוֹמוֹי הֲוָה מִשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֲוָה קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וּמְשַׁבַּח וּמוֹדֶה בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, בְּגִין לְאִתְתַּקָּנָא דּוּכְתֵּיהּ בְּמַלְכוּ דִּלְעֵילָּא.

דְּכַד אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, הֲוָה יָדַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא יִתְעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעֲשַׁע עִם צַדִּיקַיָּיא, וְאִיהוּ הֲוָה קָם בְּהַהִיא שַׁעְתָּא וְאִתְגַּבַּר בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן עַד דְּסָלִיק צַפְרָא.

בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּכַּח בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, הָא

אוֹקִימְנָא דְּאִיהוּ וְכָל צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא כְּלָהוּ צַיְיתִין לְקָלֵיהּ. כְּדִכְתִיב, (שיר השירים ח) חַבֵּרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּחוּטָא דְּחֶסֶד מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ בִּימָמָא כְּמָה דְּאִתְּמַר. דִּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִינּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ אָמַר, כֻּלְּהוּ סָלְקִין וּמִתְעַטְּרִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כָּךְ דָּוִד מַלְכָּא הַוָּה מִשְׁתַּדֵּל בְּלֵילְיָא בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, הַלְלוּיָהּ, בְּכָל אִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּקָאָמַר דָּוִד, הָא תְּנִינָן דְּלְעֵילָּא מִכֻּלְּהוֹן הוּא הַלְלוּיָהּ וְאוֹקְמוּהָ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּכָלִיל שְׁמָא וּשְׁבָחָא כַּחֲדָא. מַאי שְׁמָא וּשְׁבָחָא. שְׁמָא דָּא (א) י"ה. שְׁבָחָא מַאן אִיהוּ, אֶלָּא דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ (הַלֵּל בגימ' ה"ס שֶׁהוּא אדני) מִתַּקְּנָא שְׁבָחָא תָּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִשְׁתַּכְּחַת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים פג) אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל. בְּגִין דְּסִדּוּרָא דְּשְׁבָחָא אִיהִי מְסַדְּרַת וּמְשַׁבַּחַת תָּדִיר לְגַבֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ שְׁמָא וּשְׁבָחָא כַּחֲדָא.

אוֹדֶה יְיָ בְּכָל לֵבָב, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ בְּיֵצֶר הַטּוֹב וּבְיֵצֶר הָרָע, בְּגִין דְּאִינּוּן מִשְׁתַּכְּחֵי תָּדִיר לְגַבֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ו) בְּכָל לְבָבְךָ וְאוֹקְמוּהָ. בְּסוֹד יְשָׁרִים (וְעִדָּה), אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּכָל דַּרְגִּין בְּהוּ מִתְעַטְּרָן

כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי, צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי, יְשָׁרִים. וְעֵדָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים פב) נִצָּב בַּעֲדַת אֵל. וְאִינּוּן רָזָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַטַּר בְּהוּ.

וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּדִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ אִתְרָעֵי בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, וּמַאן דְּיָדַע לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא יָאוֹת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל צְלוֹתֵיהּ וְשַׁזִּיב לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צא) אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי וגו׳ אֹרֶךְ יָמִים וגו׳.

פְּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (תהלים לב) אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה. אַתָּה סֵתֶר לִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ סִתְרָא וּמָגֵן לְבַר נָשׁ דְּאָזִיל בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִיהוּ אִסְתַּתַּר בְּצִלָּא דְּגַדְפּוֹי דְּלָא יָכְלִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ. מִצַּר תִּצְּרֵנִי, מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא, לְעֵילָא אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ מָארֵי דְּבָבוּ, לְתַתָּא אוּף הָכִי נָמֵי. וּמַאן אִיהוּ, דָּא יֵצֶר הָרָע, (דף קעט ע״א) דְּאִיהוּ צַר לְעֵילָא וְצַר לְתַתָּא. וְאִלְמָלֵא יֵצֶר הָרָע, לָא אִשְׁתַּכַּח מָארֵי דְּבָבוּ לְבַר נָשׁ בְּעַלְמָא. בְּגִין כָּךְ מִצַּר תִּצְּרֵנִי.

רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה, יְסוֹבְבֵנִי סֶלָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי תְּסוֹבְבֵנִי. אִלֵּין אִינּוּן שִׁירִין דְּאִית בְּהוּ דַּרְגִּין לְהַצָּלָה, תְּסוֹבְבֵנִי בְּהוּ לְשֵׁזָבָא לִי בְּאָרְחָא. וְהַאי קְרָא

אִיהוּ כְּסִדְרָא וְאִיהוּ לְמַפְרֵעַ, מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא.

תָּא חֲזֵי, בְּאִלֵּין שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּקָאֲמַר דָּוִד אִית בְּהוֹן רָזִין וּמִלִּין עִלָּאִין בְּרָזֵי דְּחָכְמְתָא, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ בְּרוּחַ קוּדְשָׁא אִתְאֲמָרוּ. דְּהָוָה שָׁרָא רוּחַ קוּדְשָׁא עֲלֵיהּ דְּדָוִד, וְהָוָה אָמַר שִׁירָתָא. וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ בְּרָזֵי דְּחָכְמְתָא אִתְאֲמָרוּ.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיח) דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיְיָ עֲזָרָנִי, דָּחֹה דְּחִיתַנִי, דָּחֹה דָּחוּנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי דָּחֹה דְּחִיתַנִי. אֶלָּא דָּא סִטְרָא אָחֳרָא דְּדַחְיָיא לֵיהּ לְבַר נָשׁ תָּדִיר, וּבָעֵי לְדַחְיָיא לֵיהּ וּלְאַסְטָאָה לֵיהּ מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא יֵצֶר הָרָע דְּאִשְׁתַּכַּח לְגַבֵּיהּ דְּבַר נָשׁ תָּדִיר. וּלְקָבְלֵיהּ אַהֲדַר דָּוִד וְאָמַר דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּול. בְּגִין דְּאִיהוּ הֲוָה אִשְׁתַּדַּל לְגַבֵּיהּ בְּכָל אִינּוּן עַקְתִין לְאַסְטָאָה לֵיהּ מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעָלֵיהּ אָמַר דָּוִד דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּול בַּגֵּיהִנָּם. וַיְיָ עֲזָרָנִי דְּלָא אִתְמַסְרָנָא בִּידָךְ.

וְעַל דָּא אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט עָלֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדֵין נָטִיר לֵיהּ בְּכָל אָרְחוֹי. דִּכְתִיב, (משלי ג) אָז תֵּלֵךְ לָבֶטַח דַּרְכֶּךָ וְרַגְלְךָ לֹא תִגּוֹף (משלי ד) בְּלֶכְתְּךָ לֹא יֵצַר צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל. וּכְתִיב, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב, (ישעיה ס) **וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.** (ע״ב פרשת וישלח)

פָּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) **רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְיָ. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה מְקַטְרְגִין אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ מִיּוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב בֵּיהּ נִשְׁמְתָא** (ד״א ל״ג לְבַר נָשׁ) (לְאִתְקַיְּימָא) **בְּהַאי עַלְמָא. דְּכֵיוָן דְּנָפִיק בַּר נָשׁ לַאֲוִירָא דְּעַלְמָא, מִיָּד אִזְדַּמַּן לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ יֵצֶר הָרָע כְּמָה דְּאִתְּמַר. דִּכְתִיב,** (בראשית ד) **לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְגוֹ׳. וּכְדֵין אִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ יֵצֶר הָרָע.**

וְתָא חֲזֵי, דְּהָכִי הוּא, דְּהָא בְּעִירֵי מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִידוּ, כֻּלְּהוּ נָטְרֵי גַּרְמַיְיהוּ, וְעָרְקִין מִן גּוֹ נוּרָא, וּמִן כָּל אַתְרִין בִּישִׁין. וּבַר נָשׁ, מִיָּד אָתֵי לַאֲרָמָא גַּרְמֵיהּ גּוֹ נוּרָא, בְּגִין דְּיֵצֶר הָרָע שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ, וּמִיָּד אַסְטֵי לֵיהּ לְאַרְחָא בִּישָׁא.

וְאוֹקִימְנָא דִּכְתִיב, (קהלת ד) **טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד. טוֹב**

יֶלֶד, דָּא הוּא יֵצֶר טוֹב דְּהוּא יֶלֶד מִיּוֹמִין זְעִירִין עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּהָא מִתְּלִיסַר שְׁנִין וְאֵילָךְ (עמיה) כְּמָה דְאִתְּמַר. מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל. מִמֶּלֶךְ, דָּא הוּא יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ אִקְרֵי מֶלֶךְ וְשַׁלִּיט בְּעַלְמָא עַל בְּנֵי נָשָׁא. זָקֵן וּכְסִיל, דְּאִיהוּ זָקֵן וַדַּאי, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְּכַד אִתְיְלִיד בַּר נָשׁ וְנָפִיק לַאֲוִירָא דְּעַלְמָא אִיהוּ (דף קעט ע"ב) אִזְדַּמַּן עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ. וְעַל דָּא אִיהוּ מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל.

אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד, לְהַזְהִיר לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְהִזָּהֵר, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיל. וְעָלֵיהּ אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם (קהלת ב) וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ. דְּהָא מְסוּפְּסְיתָא דְּחֹשֶׁךְ קָא אַתְיָא וְלֵית לֵיהּ נְהוֹרָא לְעָלְמִין.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם. מַאן יֶלֶד מִסְכֵּן, הָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר דְּאִיהוּ יֵצֶר טוֹב. אֲבָל טוֹב יֶלֶד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי. וְדָא הוּא נַעַר דְּאִיהוּ יֶלֶד מִסְכֵּן דְּלֵית לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ כְּלוּם. וְאַמַּאי אִקְרֵי נַעַר, בְּגִין דְּאִית לֵיהּ חַדְתּוּ דְּסִיהֲרָא דְּמִתְחַדְּשָׁא תְּדִיר, וְתָדִיר אִיהוּ יֶלֶד מִסְכֵּן כְּמָה דְּאֲמַרָן. וְחָכָם, בְּגִין דְּחָכְמָה שַׁרְיָא בֵּיהּ.

מִמֶּלֶךְ זָקֵן, דָּא הוּא יֵצֶר הָרָע כְּמָה דְאִתְּמַר. דְּהָא מִן יוֹמָא דְּהַוָּה לָא נָפַק מִמְּסָאֲבוּתֵיהּ לְעָלְמִין, וְאִיהוּ כְּסִיל. דְּכָל אָרְחוֹי אִינּוּן לְאַרָח בִּישָׁא, וְאָזִיל וְסָטֵי לִבְנֵי

נָשָׁא וְלָא יָדַע לְאִזְדַּהֲרָא. וְאִיהוּ אָתֵי עִם בַּר נָשׁ בְּתִסְקוּפִין בְּגִין לְאַסְטָאָה לוֹן מֵאֹרַח טָבָא לְאֹרַח בִּישָׁא. תָּא חֲזֵי, עַל דָּא אַקְדִּים עִם בַּר נָשׁ בְּיוֹמָא דְאִתְיְלִיד בְּגִין דְּיֵהֵימִין לֵיהּ. דְּהָא כַּד אָתֵי יֵצֶר טוֹב לָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵהֵימְנָא לֵיהּ וְדָמֵי עֲלֵיהּ כְּמָטוּלָא. כְּגַוְונָא דָּא תָּנִינָן, מַאן הוּא רָשָׁע עָרוּם, דָּא הוּא מַאן דְּאַקְדִּים לְאַטְעָנָא מִלּוֹי לְקַמֵּי דַיְינָא עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ מָארֵי דְּדִינָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי יח) צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ וגו׳.

כְּגַוְונָא דָּא (הוא נ״א הַאי) רָשָׁע עָרוּם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ג) וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם. וְהוּא אַקְדִּים וְשָׁרֵי עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהּ. וּבְגִין דְּאִיהוּ אַקְדִּים וְהָא אַטְעִין טַעֲנָתֵיהּ עִמֵּיהּ, כַּד אָתֵי חַבְרֵיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב, אַבְאִישׁ לֵיהּ לְבַר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ וְלָא יָכִיל לְזָקְפָא רֵישֵׁיהּ, כְּאִילּוּ אַטְעִין עַל כְּתֵפֵיהּ כָּל מָטוּלִין דְּעַלְמָא. בְּגִין הַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּאַקְדִּים עִמֵּיהּ. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה (קהלת ט) וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים, בְּגִין דְּהָא אַקְדִּים אָחֳרָא.

וְעַל דָּא כָּל דַּיְינֵי דְּקַבִּיל מִבַּר נָשׁ מִלָּה עַד לָא יֵיתֵי חַבְרֵיהּ, כְּאִילּוּ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ טַעֲוָוא אָחֳרָא לְמֵהֵימְנוּתָא. אֶלָּא (משלי יח) וּבָא רֵעֵהוּ וַחֲקָרוֹ, וְדָא הוּא

אַרַח דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה, דְּהָא בַר נָשׁ זַכָּאָה דָּא הוּא, דְּלָא הֵימִין לְהַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּיֵצֶר הָרָע, עַד דְּיֵיתֵי חַבְרִיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר טוֹב. וּבְגִין דָּא בְּנֵי נָשָׁא אִינּוּן כְּשִׁלִּין לְעַלְמָא דְּאָתֵי.

אֲבָל הַהוּא זַכָּאָה דְּאִיהוּ דָּחִיל לְמָארֵיהּ, כַּמָּה בִּישִׁין סָבִיל בְּהַאי עַלְמָא בְּגִין דְּלָא יְהֵימִין וְלָא יִשְׁתַּתַּף בְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁזִיב לֵיהּ מִכֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לד) רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְיָ. רַבּוֹת רָעוֹת לַצַּדִּיק לָא כְּתִיב, אֶלָּא צַדִּיק. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהַהוּא בַר נָשׁ וְשֵׁזִיב לֵיהּ מִכֹּלָּא בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה בִּישִׁין עָבְרוּ עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, בְּגִין דְּלָא יִתְדַּבַּק בְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע וְיִתְרַחֵק מֵחוּלָקֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ סָבִיל כַּמָּה עוֹנְשִׁין כַּמָּה בִּישִׁין וְלָא שָׁקִיט. פָּתַח וְאָמַר, (איוב ג) לֹא שָׁלַוְתִּי וְלֹא שָׁקַטְתִּי וְלֹא נָחְתִּי וַיָּבֹא רֹגֶז. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה בִּישִׁין סָבְלִין צַדִּיקַיָּא בְּהַאי עַלְמָא. בִּישִׁין עַל בִּישִׁין, כְּאֵבִין עַל כְּאֵבִין. בְּגִין לְמִזְכֵּי לוֹן לְעַלְמָא דְּאָתֵי.

יַעֲקֹב כַּמָּה סָבִיל בִּישִׁין עַל בִּישִׁין תְּדִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר לֹא שָׁלַוְתִּי, בְּבֵיתָא דְּלָבָן, וְלָא יָכִילְנָא

לְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ. וְלָא שָׁקְטָתִי, מֵעֵשָׂו. מֵהַהוּא צַעֲרָא דְּצַעַר לִי הַהוּא מְמַנָּא דִּילֵיהּ, וּלְבָתַר דְּחִילוּ דְּעֵשָׂו. וְלָא נַחְתִּי, מִן דִּינָה וּמִן שְׁכֶם.

וַיָּבֹא רֹגֶז, דָּא רוּגְזָא וְעִרְבּוּבְיָא דְּיוֹסֵף דְּאִיהוּ קַשְׁיָא מִכֻּלְּהוּ, מִגּוֹ רַחֲמוּתָא דְּיַעֲקֹב לְגַבֵּי דְּיוֹסֵף דְּאִיהוּ רָזָא דְּבְרִית, עָאל בְּמִצְרַיִם. בְּגִין דִּלְבָתַר כְּתִיב, (שמות ו) וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי, לְאִשְׁתַּכָּחָא שְׁכִינְתָּא (נ״א שֵׁמֶשׁ) תַּמָּן בַּהֲדֵיהּ.

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, (דף קפ ע״א) רִבְּי יוֹסֵי פָּתַח, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק. הַצַּדִּיק אָבַד, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח בְּעַלְמָא וְלָא הֲוֵי עַלְמָא כְּדְקָא יָאוּת, וְאִזְדַּמַּן דִּינָא לְשַׁרְיָיא עַל עַלְמָא. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל זַכָּאָה דְּאִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, בְּגִין דְּיִשְׁרֵי דִּינָא עַל כֻּלְּהוּ אָחֳרָנִין, וְלָא יִשְׁתַּכַּח מַאן דְּיָגִין עֲלַיְיהוּ.

דְּהָא כָּל זְמָנָא דְּזַכָּאָה שָׁארֵי בְּעַלְמָא, דִּינָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עַל עַלְמָא. מְנָלָן מִמֹּשֶׁה, דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו וגו׳. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לְזַכָּאָה מִבֵּינַיְיהוּ וְסַלִּיק לֵיהּ מֵעַלְמָא, וּכְדֵין אִתְפְּרַע וְגָבֵי דִּילֵיהּ. סוֹפֵיהּ

דִּקְרָא, כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק. עַד דְּלָא יֵיתֵי רָעָה לְשַׁלְטָאָה עַל עַלְמָא נֶאֱסַף הַצַּדִּיק. (ד"א כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף עַד לָא יִשְׁלוֹט הָרָעָה בְּעַלְמָא) דָּבָר אַחֵר כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה, דָּא יֵצֶר הָרָע.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב שְׁלִימוּ דַּאֲבָהָן הֲוָה וְאִיהוּ קָאִים לְקַיְּמָא בְּגָלוּתָא. אֲבָל מִגּוֹ דְּאִיהוּ צַדִּיק אִתְעַכַּב דִּינָא דְּלָא שַׁלְטָא בְּעַלְמָא. דְּהָא כָּל יוֹמֵי דְּיַעֲקֹב לָא שָׁרָא דִּינָא עַל עַלְמָא, וְכַפְנָא אִתְבַּטְלַת.

וְאוּף הָכִי בְּיוֹמוֹי דְיוֹסֵף דְּאִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּאָבוֹי (בְּיָון דְּאִיהוּ מֵת מִיָּד). לָא שָׁרָא גָּלוּתָא (דִּינָא עַל עַלְמָא). בְּגִין דְּאִיהוּ אָגִין עֲלַיְיהוּ כָּל יוֹמוֹי, כְּיָון דְּאִיהוּ מֵת, מִיָּד שָׁרָא עֲלַיְיהוּ גָּלוּתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות א) וַיָּמָת יוֹסֵף וְגוֹ', וְסָמִיךְ לֵיהּ הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ. וּכְתִיב וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וְגוֹ'. כְּגַוְונָא דָּא בְּכָל אֲתַר דְּשַׁרְיָא זַכָּאָה (עַל) בְּעַלְמָא בְּגִינֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָגִין עַל עַלְמָא, וְכָל זִמְנָא דְּאִיהוּ קַיָּים, דִּינָא לָא שָׁרְיָא עַל עַלְמָא וְהָא אִתְּמָר.

תָּא חֲזֵי, וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו, מַאי מְגוּרֵי אָבִיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה ו) מָגוֹר מִסָּבִיב, דְּכָל יוֹמוֹי הֲוָה דָּחִיל וְהָוָה בִּדְחִילוּ: וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, דְּאִתְקַשַּׁר וְיָתִיב בְּהַהוּא אֲתַר

דְּאִתְאַחִיד בַּחשָׁךְ. אֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו דַּייְקָא, בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, אִתְקַשַּׁר אַתְרָא בְּאַתְרֵיהּ. מְגוּרֵי אָבִיו, דָּא דִינָא קַשְׁיָא. בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו, כְּמָה דְאִתְמַר הַהוּא דִינָא רַפְיָא דְּאִיהִי אֶרֶץ, דְּאִתְאַחִיד מִן דִּינָא קַשְׁיָא וּבֵיהּ אִתְיַשֵּׁב יַעֲקֹב וְאִתְאַחִיד בֵּיהּ, (וְהַהִיא אֶרֶץ אִיהִי אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא):

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְגוֹ׳, בָּתַר דְּאִתְיַשַּׁב יוֹסֵף בְּיַעֲקֹב וְאִזְדַּוּוג שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא, כְּדֵין שָׁרָא לְמֶעְבַּד תוֹלְדוֹת, וּמַאן אִיהוּ דְּעָבִיד תוֹלְדוֹת, אַהֲדַר וְאָמַר יוֹסֵף, דְּהָא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק אִיהוּ עָבִיד תוֹלְדוֹת בְּגִין דְּלָא פָּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין, וְאִיהוּ עָבִיד תוֹלְדוֹת בְּהַאי אֶרֶץ וּמַגֵּיהּ נָפְקִין תוֹלְדוֹת לְעַלְמָא.

דְּהָא שִׁמְשָׁא אַף עַל גַּב דְּאִתְקָרֵב בְּסִיהֲרָא לָא עָבִיד אִיבִּין בַּר הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי צַדִּי״ק, וְיוֹסֵף אִיהוּ דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב לְמֶעְבַּד אִיבִּין וְלְאַפָּקָא תוֹלָדִין לְעַלְמָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף.

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, כָּל מַאן דְּהָוָה מִסְתַּכֵּל בְּדִיוּקְנָא דְּיוֹסֵף הֲוָה אָמַר דְּדָא הוּא דִיוּקְנָא דְּיַעֲקֹב. תָּא חֲזֵי, דִּבְכֻלְּהוּ בְּנֵי יַעֲקֹב לָא כְּתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב רְאוּבֵן, בַּר יוֹסֵף, דְּדִיוּקְנֵיהּ דָּמֵי לְדִיוּקְנָא דְּאָבוֹי.

בֶּן שֵׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אָמַר רִבִּי אַבָּא, רָמַז לֵיהּ קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא כַּד אִתְאַבִּיד מִנֵּיהּ יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שְׁנִין הֲוָה. וְכָל אִינּוּן יוֹמִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ דְּלָא חָמָא לֵיהּ לְיוֹסֵף הֲוָה בָּכֵי עַל אִינּוּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שְׁנִין. וּכְמָה דְּהֲוָה בָּכֵי עֲלֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לֵיהּ שְׁבַע עֶשְׂרֵה שְׁנִין אָחֳרָנִין דְּאִתְקַיְּימוּ בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחֵדּוּ בִּיקָרָא וּבְשְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. בְּרִיהּ יוֹסֵף הֲוָה מַלְכָּא, וְכָל בְּנוֹי קַמֵּיהּ הֲווֹ, אִינּוּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שְׁנִין הֲווּ חַיִּין לְגַבֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ

בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הֲוָה אִיהוּ, כַּד אִתְאַבִּיד מִנֵּיהּ.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (איוב לד) לָכֵן אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חָלִלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל. כִּי פֹעַל (דף קפ ע"ב) אָדָם יְשַׁלֵּם לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, עֲבַד לֵיהּ עַל דִּינָא, וְעַל דִּינָא אִתְקַיַּים. וְכָל עוֹבָדִין דְּעַלְמָא אִינּוּן קָיְימִין בְּדִינָא. בַּר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְקַיְּימָא עַלְמָא וְלָא יִתְאַבִּיד, פָּרִישׁ עֲלֵיהּ רַחֲמֵי, וְאִינּוּן רַחֲמֵי מְעַכְּבֵי לְדִינָא דְּלָא יִשְׁתְּצֵי עַלְמָא, וְעַל רַחֲמֵי אִתְנַהִיג עַלְמָא וְאִתְקַיַּים בְּגִינֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד דִּינָא בְּבַר נָשׁ בְּלָא דִּינָא. הָא אִתְּמַר, דְּכַד דִּינָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ זַכָּאָה. בְּגִין רְחִימוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִיהִי, כְּמָה דְּאִתְּמַר. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים עֲלֵיהּ

בִּרְחִימוּ לְקָרְבָא לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, מִתַּבַּר גּוּפָא בְּגִין לְשַׁלְטָאָה נִשְׁמָתָא, וּכְדֵין אִתְקְרִיב בַּר נָשׁ לְגַבֵּיהּ בִּרְחִימוּ כְּדְקָא יָאוּת. וְנִשְׁמָתָא שָׁלְטָא וְגוּפָא אִתְחַלָּשׁ. וּבַעְיָא גּוּפָא חוּלְשָׁא וְנַפְשָׁא תַּקִּיפָא דְּאִתְתַּקַּף בְּתִקּיפוּ, וּכְדֵין אִיהוּ רְחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דַּאֲמְרוּ חַבְרַיָּיא, יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַצַּדִּיק צַעֲרָא בְּעַלְמָא דֵּין, בְּגִין לְמִזְכֵּי לֵיהּ לְעַלְמָא דְּאָתֵי.

וְכַד נִשְׁמָתָא חָלְשָׁא וְגוּפָא תַּקִּיפָא, אִיהוּ שְׁנָאֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא אִתְרָעֵי בֵּיהּ, לָא יָהִיב לֵיהּ צַעֲרָא בְּהַאי עַלְמָא אֶלָּא אוֹרְחוֹי מִתַּקְנָן וְהוּא בְּשָׁלִימוּ יַתִּיר. בְּגִין דְּאִי עָבַד צְדָקָה אוֹ טִיבוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁלֵּם לֵיהּ אַגְרֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא וְלָא יֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלַק בְּהַהוּא עַלְמָא. וְדָא הוּא דְּתִרְגֵּם אוּנְקְלוֹס (דברים ז) וּמְשַׁלֵּם לְשׂוֹנְאָיו וְגו׳, וּמְשַׁלֵּם לְשַׂנְאוֹהִי טַבְוָון דְּאִינּוּן וְגו׳ (אידהו). וּבְגִין כָּךְ הַהוּא זַכָּאָה דְּאִתְבַּר תָּדִיר אִיהוּ רְחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַנֵּי מִילֵי כַּד בָּדַק וְלָא אַשְׁכַּח חוֹבָא בִּידֵיהּ דְּאִתְעַנַּשׁ עֲלֵיהּ.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בְּכַמָּה סִטְרִין. חַד, דְּהָא חָמִינָן דְּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא בְּאַתַּר עֲצִיבוּ אֶלָּא בְּאַתַּר דְּאִית בֵּיהּ חֶדְוָה. אִי חֶדְוָה לֵית בֵּיהּ, לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא בְּהַהוּא אֲתַר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים ב ג) וְעַתָּה קְחוּ לִי מְנַגֵּן

וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו (ש"ב ג, יז) רוּחַ אֱלֹהִים, דְּהָא שְׁכִינְתָּא וַדַּאי לָא שַׁרְיָא בְּאַתַּר עַצִיבוּ. מִנָּלָן מִיַּעֲקֹב. דִּבְגִין דְּהַוָה עָצִיב עֲלֵיהּ דְּיוֹסֵף אִסְתַּלְקַת שְׁכִינְתָּא מִנֵּיהּ, כְּיוָן דְּאָתָא לֵיהּ חֶדְוָה דִּבְשׂוֹרָה דְּיוֹסֵף מִיָּד וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם. הָכָא בְּהַאי זַכָּאָה דְּאִתְּבַר כְּיוָן דְּאִיהוּ חַלָּשָׁא וְאִתְּבַר בְּמַכְאוֹבִין, אָן הוּא חֶדְוָה דְּהָא אִיהוּ בַּעֲצִיבוּ וְלֵית עִמֵּיהּ חֶדְוָה כְּלָל.

וְחַד דְּהָא חָמִינָן כַּמָּה רְחִימִין הֲווּ צַדִּיקַיָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא אִתְּבְרוּ בְּמַרְעִין וְלָא בְּמַכְאוֹבִין וְלָא אִתְחַלַּשׁ גּוּפָא דִּלְהוֹן לְעָלְמִין. אַמַּאי לָאו אִלֵּין כְּאִלֵּין, דְּאִלֵּין אִתְּבְרוּ וְאִלֵּין קָיְימֵי בְּגוּפַיְיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת.

וְאִם תֹּאמַר דְּהָא אִלֵּין דְּקָיְימוּ בְּקִיּוּמָא כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּאִינּוּן צַדִּיקֵי בְּנֵי צַדִּיקֵי אִינְהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְאִלֵּין אָחֳרָנִין צַדִּיקֵי וְלָאו בְּנֵי צַדִּיקֵי, הָא קָא חָמֵינָן צַדִּיקֵי בְּנֵי צַדִּיקֵי, דְּהָא אֲבוֹי דְּדֵין זַכָּאָה בַּר זַכָּאָה, וְאִיהוּ זַכָּאָה. אַמַּאי אִתְּבַר גּוּפֵיהּ בְּמַכְאוֹבִין וְכָל יוֹמוֹי בְּצַעֲרָא.

אֶלָּא הָכָא רָזָא אִיהוּ, דְּהָא כָּל עוֹבָדּוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִשּׁוֹט וּזְכוּ (איוב לד) כִּי פֹּעַל אָדָם יְשַׁלֵּם לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִיאֶנּוּ. אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי רָזָא חָדָא, וּלְגַבֵּיהּ רָזָא אָחֳרָא חַד דְּאִיהוּ תְּרִין, דְּהָא אִית

זִמְנִין דְּסִיהֲרָא אִיהִי בְּפִגִימוּ וְשַׁרְיָא בְּדִינָא וְשִׁמְשָׁא לָא אִשְׁתַּכַּח גַּבָּה. וּבְכָל זִמְנָא וּבְכָל שַׁעְתָּא אִית לָהּ לְאַפָּקָא נִשְׁמָתִין בִּבְנֵי נָשָׁא כְּמָה דְּלָקְטָא בְּקַדְמִיתָא, וַאֲפִיקַת לוֹן הַשְׁתָּא בִּזְמָנָא דְּאִיהִי קָיְימָא בְּדִינָא. הַאי מַאן דְּנָקִיט לָהּ בְּהַהוּא זִמְנָא לֶיהֱוֵי תָּדִיר בִּגְרִיעוּתָא, וּמִסְכְּנוּתָא אָזְלָא לְגַבֵּיהּ, וְאִתְּבַר תָּדִיר בְּדִינָא כָּל יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ בֵּין חַיָּיבָא בֵּין זַכָּאָה. בַּר דְּצָלוֹתָא בָּטִיל כָּל גְּזֵרֵי דִינִין וְיָכִיל לְסַלָּקָא בְּצָלוֹתָא.

וְהַהוּא זִמְנָא דְּקָיְימָא הַהוּא דַּרְגָּא בִּשְׁלִימוּ, וְהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק אִשְׁתַּמַּשׁ בָּהּ, כְּדֵין הַהוּא נִשְׁמָתָא דְּנָפְקַת וְאִתְדַּבְקַת בֵּיהּ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ, הַהוּא בַּר נָשׁ אִשְׁתַּלִּים בְּכֹלָּא בְּעוּתְרָא בִּבְנִין בִּשְׁלִימוּ דְּגוּפָא.

וְכֹלָּא בְּגִין (דף קפא ע״א) הַהוּא מַזָּלָא דְּנָגִיד וְנָפִיק וְאִתְחַבַּר בְּהַהוּא דַּרְגָּא לְאִשְׁתַּלְמָא בֵּיהּ וּלְאִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ, וְעַל דָּא כֹּלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא. וְעַל דָּא תָּנִינָן, בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לָאו בְּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא. דְּהָא בְּזְכוּתָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא עַד דְּאִתְמַלְיָא וְאִתְנְהִיר מִן מַזָּלָא.

וּבְגִין כָּךְ כָּל אִינּוּן דְּאִתְּבְרוּ בְּהַאי עַלְמָא וְאִינּוּן זַכָּאי קְשׁוֹט, כֻּלְּהוּ אִתְּבְרוּ בְּהַאי עַלְמָא וְאִתְדָּנוּ בְּדִינָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַהִיא נַפְשָׁא גַּרְמָא לְהוּ, וְעַל דָּא חָיִיס עֲלַיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַלְמָא דְּאָתֵי.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל מַה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא אִיהוּ, בְּגִין לְדַכְּאָה לְהַהִיא נַפְשָׁא לְאַיְיתָאָה לָהּ לְעַלְמָא דְּאָתֵי. (וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל עוֹבָדוֹי) (נ"א בְּגִין דְּכָל עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) אִינּוּן בְּדִינָא וּקְשׁוֹט. וּבְגִין לְאַעֲבָרָא מִנַּיְהּ הַהוּא זוּהֲמָא דְּקַבִּילַת בְּהַאי עַלְמָא וְעַל דָּא אִתָּבַר הַהוּא גּוּפָא וְאִתְדְּכִיאַת נַפְשָׁא. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְהַהוּא זַכָּאָה דְּיִסְבּוֹל יִסּוּרִין וּמַכְאוֹבִין בְּהַאי עַלְמָא וְיִתְנַקֵּי מִכֹּלָּא וְיִזְכֶּה לְחַיֵּי עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים יא) יְיָ צַדִּיק יִבְחָן. וַדַּאי, וְהָא אִתְּמַר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (ויקרא כא) אַךְ אֶל הַפָּרֹכֶת לֹא יָבֹא וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ כִּי מוּם בּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁם. אַךְ אֶל הַפָּרֹכֶת לֹא יָבֹא. תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק אַפִּיק כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין וְאִתְעֲבָרַת נוּקְבָא, כֻּלְּהוּ קָיְימִין לְגוֹ בְּקוּרְטָא דִּלְגוֹ בְּסִיטוֹ קוּרְטָא.

וְכַד סִיהֲרָא אִתְפְּגִים בְּהַהוּא סִטְרָא דְּחִוְיָא בִּישָׁא, כְּדֵין כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּנָפְקִין, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ דַּכְיָין וְכֻלְּהוּ קַדִּישִׁין, הוֹאִיל וְנָפְלוּ בִּפְגִימוּ. בְּכָל אִינּוּן אַתְרֵי דְּמָטוּ אִינּוּן נִשְׁמָתִין כֻּלְּהוּ אִתְּבְרוּ וְאִתְפְּגִימוּ בְּכַמָּה צַעֲרִין בְּכַמָּה כְּאֵבִין, וְאִילֵּין אִינּוּן (נִשְׁמָתִין וְאַתְרִין) (נ"א נִשְׁמָתִין דְּאַתְרִין דְּפִגִּימוּ) דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָתַר

דְּאִתְּבְרוּ, וְאַף עַל גַּב דְּנִשְׁמָתִין בַּעֲצִיבוּ וְלָא בְּחֶדְוָון.
רָזָא דְּמִלָּה שַׁרְיָין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא גּוּפָא אִתְּפְּגִים,
וְנִשְׁמָתָא לְגוֹ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וַדַּאי כְּגַוְונָא דְּדָא,
וּבְגִין כָּךְ אִלֵּין אִינּוּן דְּבַעְיָין לְחַדְּתוּתֵי בְּחַדְּתוּתָא
דְּסִיהֲרָא, וְעַל אִלֵּין כְּתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ
וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר
יְיָ. כָּל בָּשָׂר וַדַּאי, דְּאִלֵּין יִתְחַדְּתוּן בְּכוּלָּא. וּבָעְיָין
לְחַדְּתוּתֵי בְּחַדְּתוּתָא דְּסִיהֲרָא.
וְאִלֵּין אִינּוּן בְּשׁוּתָּפוּתָא חָדָא בְּסִיהֲרָא פְּגִימִין בְּהַהוּא
פְּגִימוּ דִּילָהּ, וּבְגִין כָּךְ אִיהִי שַׁרְיָא בְּגַוְונַיְיהוּ תְּדִיר
דְּלָא שָׁבְקָא לוֹן כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נז) וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל
רוּחַ. וּכְתִיב, (תהלים לד) קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, לְאִינּוּן דְּסָבְלֵי
עִם סִיהֲרָא הַהוּא פְּגִימוּ, אִינּוּן קְרִיבִין לָהּ תְּדִיר. וְעַל דָּא
לְהַחָיוֹת לֵב נִדְכָּאִים, בְּאִינּוּן חַיִּים דְּאַתְיָין לָהּ לְאִתְחַדְּתָא
יְהֵא לוֹן חוּלְקֵהוֹן, אִינּוּן דְּסָבְלֵי עִמָּהּ יִתְחַדְּתוּן עִמָּהּ.
וְאִלֵּין אִקְרוּן יְסוּרִין שֶׁל אַהֲבָה, שֶׁל אַהֲבָה אִינּוּן וְלָא
מִגֵּיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ. שֶׁל אַהֲבָה, אִינּוּן דְּאִתְּפְּגִים
נְהוֹרָא שֶׁל אַהֲבָה זוּטָא דְּאִתְדַּחְיָיא מֵאַהֲבָה רַבָּה. בְּגִין כָּךְ
אִלֵּין אִינּוּן חַבְרִים מְשׁוּתָּפִים בַּהֲדָהּ. זַכָּאָה חוּלָקְהוֹן
בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִינּוּן זָכוּ לְהַאי לְמֶהֱוֵי
חַבְרִים בַּהֲדָהּ, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי
וְגוֹ׳.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נב) **הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד. זַכָּאָה חוּלָקְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּלֵי לוֹן אָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא לְמֵהַךְ בְּהוּ. תָּא חֲזֵי, הַאי קְרָא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, עֲבַד לָהּ לְסִיהֲרָא וְאַזְעַר לָהּ נְהוֹרָהָא דְּהָא לֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם. וּבְגִין דְּאַזְעִירַת גַּרְמָהּ, אִתְנַהֲרָא בְּגִין שִׁמְשָׁא, וּבְתוּקְפָּא דְּנְהוֹרִין עִלָּאִין.**

וּבְזִמְנָא דְּהָוָה בֵּי מַקְדְּשָׁא קַיָּים, יִשְׂרָאֵל הֲווּ מִשְׁתַּדְּלִין בְּקוּרְבָּנִין וְעִלָּוון וּפוּלְחָנִין, דְּהֲווּ עָבְדִין כַּהֲנֵי וְלֵיָואֵי וְיִשְׂרְאֵלֵי בְּגִין לְקַשְּׁרָא קִשְׁרִין וּלְאַנְהָרָא נְהוֹרִין. וּלְבָתַר דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא אִתְחַשַּׁךְ נְהוֹרָא, וְסִיהֲרָא לָא אִתְנְהִירַת מִן שִׁמְשָׁא, וְשִׁמְשָׁא (דף קפא ע"ב) **אִסְתַּלַּק מִנָּהּ וְלָא אִתְנְהָרָא, וְלֵית לָךְ יוֹמָא דְּלָא שָׁלְטָא בֵּיהּ לְוָוטִין וְצַעֲרִין וּכְאֵבִין כְּמָה דְּאִתְּמָר.**

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּמִטֵּי זִמְנָא דְּסִיהֲרָא לְאִתְנַהֲרָא, מַה כְּתִיב הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי, עֲלֵיהּ דְּסִיהֲרָא אִתְּמַר הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי דָּא הוּא רָזָא דְּמֵהֵימְנוּתָא. הִנֵּה יַשְׂכִּיל, דְּאִתְעַר אִתְעָרוּתָא לְעֵילָּא כְּמַאן דְּאָרַח רֵיחָא וְאָתֵי לְאִתְעָרָא וּלְאִסְתַּכָּלָא. יָרוּם, מִסְטְרָא דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה דְּכָל נְהוֹרִין.

יָרוּם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה ל) וְלָכֵן יָרוּם לְרַחֲמֵכֶם.
וְנִשָּׂא, מִסִּטְרָא דְאַבְרָהָם. וְגָבַהּ, מִסִּטְרָא דְיִצְחָק.
מְאֹד, מִסִּטְרָא דְיַעֲקֹב. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ, וְכֹלָּא חַד
בְּרָזָא דְחָכְמְתָא.
וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַרוּתָא
עִלָּאָה לְאַנְהָרָא לָהּ לְסִיהֲרָא כְּדְקָא יָאוּת כְּמָה
דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר
הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים. וּבְגִין כָּךְ
יִתּוֹסַף בָּהּ רוּחַ עִלָּאָה, וּבְגִין כָּךְ יִתְעָרוּן כְּדֵין כָּל אִינּוּן
מֵיתַיָּא דְאִינּוּן גּוֹ עַפְרָא. וְדָא הוּא עַבְדִּי, דָּא דְמַפְתְּחָן
דְּמָארֵיהּ בִּידֵיהּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (אֶל עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ וּכְמָה דְאַתְּ אָמַר),
(בראשית כד) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ, דָּא סִיהֲרָא כְּמָה
דְאוּקְמָה, מטטרו״ן דְּאִיהוּ עֶבֶד שִׁלִּיחָא דְּמָארֵיהּ.
זְקַן בֵּיתוֹ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי.
הַמּוֹשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ, בְּגִין דְּכָל גְּוָונִין אִתְחַזּוֹן בֵּיהּ
יָרו״ק וְחָוָו״ר וְסוּמ״ק.
שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִּי, דָּא הוּא צַדִּיק רָזָא דְמִלָּה,
קְיוּמָא דְעַלְמָא. דְּהָא כְּדֵין הַאי עֶבֶד מִמַּנָּא בְּרָזָא
עִלָּאָה לַאֲחָיָא לוֹן לְדַיְירֵי עַפְרָא וְיִתְעֲבִיד שְׁלִיחָא
בְּרוּחָא דְלְעֵילָּא וְלְאַתְבָא רוּחִין וְנִשְׁמָתִין לְאַתְרַייהוּ
לְאִינּוּן גּוּפֵי (ס״א דְאִתְאֲכִלוּ) דְאִתְבָּלוּ וְאִתְרָקְבוּ תְּחוֹת עַפְרָא.

וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם. וְאַשְׁבִּיעֲךָ, מַאי וְאַשְׁבִּיעֲךָ. לְאִתְלַבְּשָׁא בְּרָזָא דִּשְׁבַע נְהוֹרִין עִלָּאִין דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁלִימוּ עִלָּאָה. אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה, דָּא הוּא גּוּפָא דִּתְחוֹת עַפְרָא דְּאִית לֵיהּ קִיּוּמָא לַאֲקָמָא מֵעַפְרָא. דְּכָל אִינּוּן דְּאִתְקְבָרוּ בָּהּ וְזָכוּ לְאִתְקְבָרָא בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן יִתְעָרוּן בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דִּכְתִיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ, בְּקַדְמִיתָא אִלֵּין מֵתִין דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, אִינּוּן מֵתִין דִּשְׁאָר אַרְעָאן. וְעַל דָּא לְאִינּוּן גּוּפֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְקְבָרוּ תַּמָּן, וְלָא לְגוּפֵי דִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְּאִסְתָּאֲבָא אַרְעָא מִינַּייהוּ.

וְעַל דָּא אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי. מַאי לִבְנִי. דְּכָל נִשְׁמָתִין דְּעַלְמָא דְּנָפְקֵי מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, אִינּוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה, דָּא גּוּפָא. לִבְנִי, דָּא נִשְׁמָתָא. מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אִלֵּין גּוּפִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּזָמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַעֲרָא לוֹן מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב לח) וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה. כְּמַאן דְּמְנַעֵר טַלִּיתָא מִזּוּהֲמָא דִּילָהּ.

כִּי אֶל אַרְצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ. אַרְצִי, דָּא הִיא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ קַדְמָאָה לְכָל שְׁאָר אַרְעִין כְּמָה

דְּאִתְּמַר. (וְעַל דָּא כִּי אֶל אַרְצִי דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ דִּילֵיהּ בֵּין כָּל שְׁאָר אַרְעִין דִּפְלִיג לוֹן לְמִמַּנָּן אָחֳרָנִין) וְעַל דָּא כִּי אֶל אַרְצִי, וְאֶל מוֹלַדְתִּי. כֵּיוָן דְּאָמַר אֶל אַרְצִי מַהוּ וְאֶל מוֹלַדְתִּי. אֶלָּא אֶל אַרְצִי כְּמָה דְּאִתְּמַר, (מַהוּ) וְאֶל מוֹלַדְתִּי אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיִּקַּח הָעֶבֶד כְּמָה דְּאִתְּמַר. עַשָּׂרָה גְּמַלִּים, אִלֵּין אִינּוּן עֲשָׂרָה דַּרְגִּין דְּהַאי עֶבֶד שָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו, דְּאִינּוּן כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְהַאי עֶבֶד שָׁלְטָא וְאִתְתַּקַּן בְּהוּ.

וְכָל טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ, כָּל הַהוּא טִיבוּ רֵיחִין עִלָּאִין דְּנָפְקֵי מִגּוֹ אִינּוּן נְהוֹרִין וּבוֹצִינִין עִלָּאִין. וְכָל טוּב אֲדוֹנָיו, הַהוּא שְׁמוּשָׁא דְּשִׁמְשָׁא דְּאִתְמַשְׁכָא בָּהּ בְּסִיהֲרָא. וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל אֲרַם נַהֲרַיִם, דָּא אַתַּר דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דְּבָכַת תַּמָּן רָחֵל כַּד חָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. וַיַּבְרֵךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל בְּאֵר הַמָּיִם, לְאִתְתַּקָּפָא חֵילָהָא בְּתוֹקְפָהָא כְּדְקָא יָאוֹת עַד לָא תִּיעוֹל לַאֲקָמָא לוֹן לְאִינּוּן גּוֹפִין.

לְעֵת עֶרֶב, מַאי לְעֵת עֶרֶב. דָּא עֶרֶב שַׁבָּת (דף קפב ע״א) דְּאִיהוּ זִמְנָא דְּאֶלֶף שְׁתִיתָאָה. לְעֵת עֶרֶב כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קד) וְלַעֲבוֹדָתוֹ עַדֵי עָרֶב וּכְתִיב, (ירמיה ו) כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עָרֶב.

לְעֵת צֵאת הַשּׁוֹאֲבוֹת, דְּהַהוּא זִמְנָא זְמִינִין לְמֵיקַם וְלַאֲחָיָיא בְּקַדְמִיתָא מִכָּל שְׁאָר בְּנֵי עַלְמָא, אִינּוּן דְּשָׁאֲבֵי מֵימוֹי דְּאוֹרַיְיתָא (וְשָׁאֲבִין), בְּגִין דְּאִתְעַסְקוּ לְשָׁאֲבָא מִמֵּימֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְתַּקְפוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְאִינּוּן יִפְקוּן בְּקַדְמִיתָא, דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי גַּרְמָא לוֹן דִּיקוּמוּן בְּקַדְמִיתָא כְּמָא דְּאִתְמָר.

וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יוֹצְאוֹת. מַאי יוֹצְאוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כו) וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל, דְּזַמִּינָא אַרְעָא לְמִפְלַט מְנָהּ כָּל רוּחִין דְּאִינּוּן בְּגַוָּהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב יוֹצְאוֹת. לְשָׁאוֹב מַיִם, לְנַטְלָא נִשְׁמָתָא וּלְקַבְּלָא לָהּ כְּדְקָא יָאוֹת מְתַקְנָא מַאתָרָהּ כְּדְקָא חָזֵי.

וְהָיָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה, בְּגִין דְּהָא אִתְּמַר, דְּכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּעַלְמָא דְּאִתְקַיְּימוּ בְּהַאי עַלְמָא וְאִשְׁתַּדְּלוּ לְמִנְדַּע לְמָארֵיהוֹן בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. אִיהִי סָלְקַת וְאִתְקַיְּימַת בְּדַרְגָּא עִלָּאָה עַל כָּל אִינּוּן דְּלָא אִתְדַּבְּקוּ וְלָא יָדְעוּ, וְאִינּוּן אִתְקַיְּימוּן בְּקַדְמִיתָא. וְדָא הוּא שְׁאֵלְתָּא דְּקָאִים הַהוּא עֶבֶד לְמִנְדַּע וּלְמִשְׁאַל, בְּמָה אִתְעַסְקַת הַהִיא נִשְׁמָתָא בְּהַאי עָלְמָא.

וְאָמְרָה אֵלַי גַּם אַתָּה שְׁתֵה, אַנְתְּ בָּעֵי לְמִשְׁתֵּי וּלְאִתְשַׁקְיָא בְּקַדְמִיתָא, וּבַתְרָךְ וְגַם לִגְמַלֶּיךָ

אַשְׁקֶה. בְּגִין דְּכָל אִינּוּן שְׁאָר רְתִיכִין אַף עַל גַּב דְּאִתְשַׁקְיָין מֵהַאי דַּרְגָּא, כֻּלְּהוּ אִתְשַׁקְיָין מִפּוּלְחָנָא דְצַדִּיקַיָּיא דְּיָדְעֵי פּוּלְחָנָא דְמָאריהוֹן כְּדְקָא יָאוּת. דְּצַדִּיקַיָּיא יָדְעֵי לְסַפְקָא לְכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא כְּדְקָא יָאוּת. וְעַל דָּא וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה. וַהַאי הִיא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֹכִיחַ יְיָ לְבֶן אֲדֹנִי. וַהַאי הַהִיא (ס״א בְּאִתְעֲרוּתָא דְצִלּוֹתָא דִילִי) אִיהוּ גּוּפָא דְאוֹזְדַּמַּן לְהַהִיא נִשְׁמָתָא עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא אִתְּמַר דְּתִיאוּבְתָּא דְּדִכּוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא עָבִיד נִשְׁמָתָא. וְתִיאוּבְתָּא דְנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא סָלְקָא וְאִתְעָרַב בַּהֲדָהּ דִּלְעֵילָּא וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא וְעָבִיד נִשְׁמָתָא. וּבְגִין כָּךְ הִיא הָאִשָּׁה. דָּא הוּא גּוּפָא וַהַאי דְּאִיהוּ זִמְנָא לְהַהוּא רְעוּתָא דְּנִשְׁמָתָא דְּנָפְקָא מִן דְּכוּרָא.

וְאִינּוּן גּוּפִין זְמִינִין לְאִתְעָרָא בְּקַדְמִיתָא כְּדְאָמְרָן. וּלְבָתַר דְּאִלֵּין יְקוּמוּן, יְקוּמוּן כָּל אִנּוּן דְּבִשְׁאָר אַרְעָאן, וְיִתְקַיְּימוּן בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְיִתְחַדְּתוּן בְּחַדְתוּתָא דְּסִיהֲרָא, וְיִתְחַדַּשׁ עַלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. וּכְדֵין כְּתִיב בְּהַהוּא זִמְנָא (תהלים קד) יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.

וּבְגִין כָּךְ (ישעיה נב) הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי, לְאַהֲדָרָא נִשְׁמָתִין כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד, מִסִּטְרָא דְּכָל אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין כְּדְקָאָמְרָן.

(ישעיה נב) כַּאֲשֶׁר שָׁמְמוּ עָלֶיךָ רַבִּים כֵּן מִשְׁחַת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ וְתֹאָרוֹ מִבְּנֵי אָדָם. תָּא חֲזֵי, דְּהָא אִתְּמַר דְּכַד אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּשְׁכִינְתָּא (אִתְגְּלִי) בְּגוֹ אַרְעָן נוּכְרָאִין בֵּינַיְיהוּ. מַה כְּתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חָצָה מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן. כֻּלְּהוּ בָּכוּ עַל דָּא, וּקְשִׁירוּ בְּכִיָּה וְאֶבְלָא. וְכָל דָּא עֲלָה דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְגַּלְיָיא מֵאַתְרָהּ, וְכַמָּה דְּאִיהִי מִשְׁתַּנְּיָת מִכְּמָה דְּהַוַת. אוּף הָכִי בַּעֲלָהּ לָא נָהִיר נְהוֹרֵיהּ וְאִשְׁתַּנֵּי מִכְּמָה דְּהַוָּה, דִּכְתִיב, (ישעיה יג) חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב כֵּן מִשְׁחַת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ.

דָּבָר אַחֵר כֵּן מִשְׁחַת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ, מֵהַאי עֶבֶד דְּאִשְׁתַּנֵּי דְּיוֹקְנֵיהּ וּגְוָונֵיהּ מִכְּמָה דְּהַוָּה. דָּבָר אַחֵר כֵּן מִשְׁחַת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נ) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם. דְּהָא מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא לָא קָיְימוּ שָׁמַיִם בִּנְהוֹרָא דִּלְהוֹן, וְרָזָא דְמִלָּה בִּרְכָאן לָא שָׁרְיָין אֶלָּא בְּאַתַר דְּאִשְׁתַּכְּחוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, וְאוּקְמוּהָ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם. וּבְגִין כָּךְ מִשְׁחַת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ.

וְדָא הוּא כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד, אָבוּד אוֹ נֶאֱבַד לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא אָבַד, דְּלָא שָׁרְיָין בִּרְכָאן אֶלָּא בְּאַתַר דְּאִשְׁתַּכְּחוּ דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחַדָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. בְּגִין דָּא בְּהַהוּא זִמְנָא דְּלָא אִשְׁתַּכַּח (דף קפב ע"ב) דְּכוּרָא

בַּהֲדָהּ, וּכְדֵין כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּנָפְקֵי כֻּלְּהוּ הֲווֹי לְהוּ שְׁנוּיָא מִכְּמָה דְּהֲווּ בְּזִמְנָא דְּשִׁמְשָׁא אִתְחַבַּר בְּסִיהֲרָא כְּמָה דְּאִתְּמָר. וְעַל דָּא אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְגוֹ׳ וְאִתְּמָר. וְהוּא נַעַר, בְּגִין דְּלָא מִתְפָּרְשִׁין לְעָלְמִין, צַדִּי״ק וְצֶדֶ״ק כְּחֲדָא אִינּוּן, כְּמָה דְּאִיהִי אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמָא דְּדִכּוּרָא, הָכִי נָמֵי אִתְקְרֵי אִיהוּ בִּשְׁמָא דִּילָהּ דְּכְתִיב וְהוּא נַעַר.

אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה, בְּכֻלְּהוּ קַיְימָא לְחַדְתָּא לוֹן כְּדְקָא יָאוֹת וּלְאִשְׁתַּעְשָׁעָא לוֹן בְּחֶדְוָה דִּילֵיהּ. דְּכֻלְּהוּ עַנְפִּין וְכֻלְּהוּ עָלִין, כֻּלְּהוּ אִתְבָּרְכִין בְּחֶדְוָה דִּילֵיהּ. אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, כְּמָה דְּאִתְּמָר דְּכָל דִּיוּקְנָא דְּיַעֲקֹב הֲוָה בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, וְכָל מַה דְּאִירַע לְהַאי אִירַע לְהַאי, וְתַרְוַוייהוּ כְּחֲדָא אָזְלִי. וְדָא הוּא רָזָא דְּאָת ו״ו דְּאָזְלִי תַּרְוַוייהוּ כְּחֲדָא, בְּגִין דְּאִינּוּן רָזָא חָדָא וְדִיוּקְנָא חָדָא:

וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה, הָא אוּקְמוּהָ דְּהֲוָה אָמַר לְאֲבוֹי עֲלַייהוּ דְּהַוּוּ אָכְלֵי שַׁייפָא מִבַּעֲלֵי חַיִּין כַּד אִינּוּן חַיִּין. וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה, וְכִי הָא בְּמִנַּיְינָא הַוּוּ אִינּוּן בְּנֵי שִׁפְחוֹת, הֵיךְ הַוּוּ מְזַלְזְלִין בְּהוֹן בְּנֵי לֵאָה, וְהֵיךְ הַוּוּ אָכְלִין אֵבָר מִן הַחַי וְהַוּוּ עָבְרִין עַל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהוֹן. דְּהָא פַּקִּיד עַל בְּנֵי נֹחַ פִּקּוּדָא דָּא. כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר, (בראשית ט) אַךְ בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ, וְאִינּוּן הַווּ אָכְלֵי לֵיהּ וְעָבְרִין עַל פִּקּוּדָא דְמָארֵיהוֹן. אֶלָּא יוֹסֵף הֲוָה קָאֲמַר, וְעַל דָּא אִתְעַנַּשׁ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֶת דְּבָתָם רָעָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ דְּיַהֲבֵי עֵינַיְיהוּ בִּבְנוֹת אַרְעָא, וְדָא הוּא דְּבָתָם רָעָה. לְיַנְקָא לְכָל אִינּוּן דַּרְגִּין דְּלָא קַדִּישִׁין (ד"א ל"ג אַף עַל גַּב) דְּאִתְיְיִן מִסִּטְרָא מְסָאֲבָא:

וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וּסְגֹר דַּלְתְּךָ בַּעֲדֶךָ חֲבִי כִמְעַט רֶגַע עַד יַעֲבָר זָעַם. לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין רַחֲמוּתָא דִּלְהוֹן דְּרָחִים לוֹן עַל כָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אַזְהַר לוֹן, וּבָעֵי לְנַטְרָא לוֹן בְּכָל מַה דְּאִינּוּן עָבְדִין.

תָּא חֲזֵי, תְּלַת זִמְנִין אִית בְּיוֹמָא דְּדִינָא שַׁרְיָא בְּעַלְמָא, וְכַד אָתֵי הַהוּא זִמְנָא, מִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא וּלְאִסְתַּמְרָא דְּלָא יִפְגַּע בֵּיהּ הַהוּא דִּינָא, וְאִינּוּן זִמְנִין יְדִיעָן וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּגִין דְּהָא כַּד סָלִיק צַפְרָא, אַבְרָהָם אִתְעַר בְּעַלְמָא, וְאָחִיד לֵיהּ לְדִינָא לְקַשְׁרָא לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ. וּבְשֵׁירוּתָא

דִּתְלַת שָׁעֵי קַמַּיְיתָא נָטִיל דִּינָא מֵאַתְרֵיהּ לְאַתְעָרָא בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, עַד דְּאִתְעַר צְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּאַהֲדַר דִּינָא לְאַתְרֵיהּ, וְאִתְעַר דִּינָא דִּלְתַתָּא לְאִתְקַשְּׁרָא בְּדִינָא דִּלְעֵילָּא. דְּהָא כְּדֵין אִתְקַשַּׁר דִּינָא בְּדִינָא וּבָעֵי לְאִזְדַּהֲרָא.

(לעיל סח ב) תּוּ כַּד דִּינָא אִתְעַר בְּעַלְמָא וּמוֹתָא אִשְׁתַּכַּח בְּמָתָא, לָא לִיבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵיהַךְ יְחִידָאי בְּשׁוּקָא וְהָא אוּקִימְנָא מִלֵּי. אֶלָּא בָּעֵי לְאַסְגָּרָא גַּרְמֵיהּ דְּלָא יִפּוֹק לְבַר, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּנַחַ דְּאַסְגַּר גַּרְמֵיהּ בְּתֵיבוּתָא דְּלָא יִשְׁתַּכַּח קַמֵּי מְחַבְּלָא.

וְעַל דָּא לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ, אַסְגַּר גַּרְמָךְ. וּסְגוֹר דִּלְתְךָ בַּעֲדֶךָ, דְּלָא יִתְחֲזֵי קַמֵּיהּ דִּמְחַבְּלָא. חֲבִי כִּמְעַט רֶגַע עַד יַעֲבוֹר זַעַם, דְּבָתַר דְּאַעֲבַר דִּינָא לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִחְבְּלָא לְחַבָּלָא.

תָּא חֲזֵי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין רְחִימוּתָא דְּאִיהוּ רָחִים לוֹן לְיִשְׂרָאֵל וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, כָּל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שָׂנְאִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאִינּוּן מִתְרַחֲקִין וְיִשְׂרָאֵל קְרִיבִין.

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין רְחִימוּתָא דְּרָחִים יַעֲקֹב לְיוֹסֵף יַתִּיר מֵאֲחוֹי, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ הֲווּ לֵיהּ אַחִין, מַה כְּתִיב וַיִּתְנַכְּלוּ אוֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ, כָּל שֶׁכֵּן עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה גָּרִים לֵיהּ הַהוּא רְחִימוּתָא דְּרָחֲמִים לֵיהּ יַתִּיר, דְּגָרַם לֵיהּ דְּאִתְגְּלֵי מֵאֲבוֹי, וְאִתְגְּלִי אֲבוֹי בַּהֲדֵיהּ, וְגָרַם לְהוּ גָּלוּתָא (דף קפג ע"א) וְלִשְׁכִינְתָּא דְּאִתְגַּלְיָא בֵּינַייְהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְגְּזִירַת גְּזֵרָה, וְאוּקְמוּהָ דִּבְגִין כְּתֹנֶת פַּסִּים דְּעָבַד לֵיהּ יַתִּיר, מַה כְּתִיב וַיִּרְאוּ אֶחָיו: וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וְגוֹ', רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (במדבר יב) וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ נָא דְּבָרָי אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יְיָ בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע בַּחֲלוֹם אֲדַבֶּר בּוֹ. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה דַּרְגִּין לְדַרְגִּין עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ קָיְימֵי דָּא עַל דָּא. דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא, דָּא לְעֵיל מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ יָנְקִין אִלֵּין מִן אִלֵּין כְּדְקָא חָזֵי לוֹן, אִלֵּין מִימִינָא וְאִלֵּין מִשְּׂמָאלָא, וְכֻלְּהוּ אִתְמַנָּן אִלֵּין עַל אִלֵּין, כֻּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת.

תָּא חֲזֵי, כָּל נְבִיאֵי דְּעַלְמָא כֻּלְּהוּ יָנְקֵי מִסִּטְרָא חָדָא, מִגּוֹ תְּרֵין דַּרְגִּין יְדִיעָן, וְאִינּוּן דַּרְגִּין הַוּוּ אִתְחַזְּיִין בְּגוֹ אַסְפַּקְלַרְיָה דְּלָא נָהֲרָא, דִּכְתִיב בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, מַאי הוּא מַרְאָה, כְּמָה דְּאִתְּמַר (ד"א ל"ג דְּמַרְאָה) חֵיזוּ דְּכָל גְּוָונִין אִתְחַזְּיִין בְּגַוָּוהּ, וְדָא הִיא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא. בַּחֲלוֹם אֲדַבֶּר בּוֹ, דָּא הוּא חַד מִשְּׁתִּין בְּנְבוּאָה כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְאִיהוּ דַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה מֵהַהוּא דַּרְגָּא דִּנְבוּאָה וְאִיהוּ (קצו א) דַּרְגָּא דְּגַבְרִיאֵל דִּמְמַנָּא עַל חֶלְמָא וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, כָּל חֶלְמָא דְּאִיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת מֵהַאי דַּרְגָּא קָא אַתְיָא, וְעַל דָּא לֵית לָךְ חֶלְמָא דְּלָא יִתְעָרְבוּן עִמֵּיהּ מִלִּין כְּדִיבִין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, וּבְגִין כָּךְ מִנַּיְיהוּ קְשׁוֹט וּמִנַּיְיהוּ כְּדִיבָן, וְלֵית לָךְ חֶלְמָא דְּלָא אִית בֵּיהּ מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא.

וּבְגִין דְּאִית בֵּיהּ בְּחֶלְמָא כְּלָא כְּדְאַמָּרָן, כָּל חֶלְמִין דְּעַלְמָא אָזְלִין בָּתַר פִּשְׁרָא דְּפוּמָא, וְאוֹקְמוּהָ.

דִּכְתִיב, (בראשית מא) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ בְּחֶלְמָא כְּדִיבוּ וּקְשׁוֹט, וּמִלָּה שָׁלְטָא עַל כֹּלָּא, וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי חֶלְמָא פִּשְׁרָא טָבָא. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּגִין דְּכָל חֶלְמָא מִדַּרְגָּא דִּלְתַתָּא אִיהוּ, וְדִבּוּר שָׁלְטָא עֲלֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ כָּל חֶלְמָא אָזְלָא בָּתַר פִּשְׁרָא.

פָּתַח וְאָמַר, (איוב לג) בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים בִּתְנוּמוֹת עַלֵּי מִשְׁכָּב אָז יְגַלֶּה אֹזֶן אֲנָשִׁים וּבְמוֹסָרָם יַחְתֹּם. תָּא חֲזֵי, כַּד סָלִיק בַּר נָשׁ לְעַרְסֵיהּ, מִבָּעֵי לֵיהּ לְאַמְלָכָא עֲלֵיהּ מַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר יֵימָא חַד פְּסוּקָא דְּרַחֲמֵי וְאוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. בְּגִין דְּהָא כַּד בַּר נָשׁ נָאִים עַל עַרְסֵיהּ, הָא נִשְׁמָתֵיהּ נַפְקָא מִגֵּיהּ וְאָזְלָא וְשָׁטְיָא לְעֵילָּא, כָּל חַד וְחַד כְּפוּם אֲרְחֵיהּ וְהָכִי סְלִיקַת כְּמָה דְּאוּקְמָה.

מַה כְּתִיב, בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה. כַּד בְּנֵי נָשָׁא שָׁכְבֵי בְּעַרְסַייְהוּ נָיְימִין וְנִשְׁמָתָא נָפְקַת מִנַּייְהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בִּתְנוּמוֹת עַלֵי מִשְׁכָּב אָז יִגְלֶה אֹזֶן אֲנָשִׁים. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לָהּ לִנְשִׁמָתָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּקַיְימָא עַל חֶלְמָא, אִינּוּן מִלִּין דְּזִמִינִין לְמֵיתֵי עַל עַלְמָא אוֹ אִינּוּן מִלִּין כְּפוּם אִינּוּן הִרְהוּרִין דְּלִבַּיְיהּ. בְּגִין דְּבַר נָשׁ נָטִיל אָרְחָא דְּתוֹכְחֵי דְּעָלְמָא.

בְּגִין דְּהָא לָא מוֹדָעִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּעוֹד דְּאִיהוּ קָאִים בְּתוּקְפָּא דְּגוּפָּא (נ"א דְּרוּחָא) כְּדְקָאֲמָרַן, אֶלָּא מַלְאָכָא אוֹדַע לִנְשִׁמָתָא וְנִשְׁמָתָא לְבַר נָשׁ. וְהַהוּא חֶלְמָא אִיהוּ מִלְּעֵילָא, כַּד נִשְׁמָתִין נָפְקִין מִגּוּפֵי וְסָלְקִין כָּל חַד וְחַד כְּפוּם אָרְחֵיהּ. וְכַמָּה דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, בְּרָזָא דְּחֶלְמָא כְּלְהוּ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא. וּתְא חֲזֵי, חֲלוֹם דַּרְגָּא חָדָא, מַרְאָה דַּרְגָּא חָדָא, נְבוּאָה דַּרְגָּא חָדָא, וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין לְדַרְגִּין אִלֵּין עַל אִלֵּין.

וַיַּחַלֹּם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל חֲלוֹמוֹתָיו. מֵהָכָא דְּלָא מִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵימַר חֶלְמֵיהּ בַּר לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּרָחִים לֵיהּ, וְאִי לָאו, אִיהוּ גָּרִים לֵיהּ. דְּאִי הַהוּא חֶלְמָא מִתְהַפֵּךְ לְגַוְונָא אָחֳרָא, אִיהוּ גָּרִים לְסַלְקָא.

תָּא חֲזֵי, דְּיוֹסֵף אִיהוּ אָמַר חֶלְמָא לַאֲחוֹהִי, וְעַל דָּא גָּרְמוּ

לֵיהּ לְסַלָּקָא חֲלְמֵיהּ תְּרִין וְעֶשְׂרִין שְׁנִין דְּאִתְעַכַּב. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, מְנָלָן, דִּכְתִיב וַיּוֹסִיפוּ עוֹד שְׂנֹא אוֹתוֹ. מַאי שְׂנֹא אוֹתוֹ, דְּגָרְמוּ לֵיהּ קִטְרוּגִין בְּדָא.

מַה כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה (דף קפג ע״ב)

אֲשֶׁר חָלָמְתִּי, דְּבָעָא מִנַּייהוּ דְּיִשְׁמְעוּן לֵיהּ. וְאִיהוּ אוֹדַע לְהוּ הַהוּא חֶלְמָא, דְּאִלְמָלֵא אִינוּן דְּאַהֲפָכוּ לֵיהּ לְגַוְונָא אָחֳרָא, הָכִי אִתְקַיֵּים. וְאִינוּן אַתִיבוּ וְאָמְרוּ הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ. מֵיָּד אָמְרוּ לֵיהּ פִּשְׁרָא דְּחֶלְמָא וְגָזְרוּ גְּזֵרָה, וּבְגִין כָּךְ וַיּוֹסִיפוּ עוֹד שְׂנֹא אוֹתוֹ.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ שְׁכִיחֵי קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָא תָּנִינָן חֶלְמָא דְּלָא אִתְפַּשַּׁר, כְּאִגַּרְתָּא דְּלָא מִתְקָרְיָא. אִי בְּגִין דְּאִתְקַיֵּים וְאִיהוּ לָא יָדַע, אוֹ דְּלָא אִתְקַיֵּים כְּלָל. אָמַר לֵיהּ, אִתְקַיֵּים וְלָא אִתְיְיַדַּע, דְּהָא הַהוּא חֶלְמָא חֵילָא תַּלְיָא עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ לָא אִתְיְיַדַּע וְלָא יְדִיעַ, אִי אִתְקַיֵּים אִי לָא אִתְקַיֵּים.

וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּעַלְמָא דְּעַד לָא ייֵתֵי לְעַלְמָא, דְּלָאו אִיהִי תַּלְיָיא בְּחֶלְמָא אוֹ עַל יְדָא דְּכָרוֹזָא. דְּהָא אִתְּמַר דְּכָל מִלָּה וּמִלָּה עַד לָא ייֵתֵי לְעַלְמָא, מַכְרְזֵי עֲלֵיהּ בָּרָקִיעַ. וּמִתַּמָּן אִתְפַּשַּׁט בְּעַלְמָא וְאִתְיְהִיב עַל יְדָא דְּכָרוֹזָא. וְכֹלָּא בְּגִין דִּכְתִיב, (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ

אֱלֹהִים דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עַבָדָיו הַנְּבִיאִים,
בְּזִמְנָא דִּנְבִיאִים אִשְׁתַּכָּחוּ בְּעַלְמָא. וְאִי לָאו, אַף עַל גַּב
דִּנְבוּאָה לָא שַׁרְיָא, חַכִּימֵי עֲדִיפֵי מִנְּבִיאִים. וְאִי לָא,
אִתְיְהִיב בְּחָלְמָא. וְאִי לָאו, בְּצִפְרֵי שְׁמַיָּא מִשְׁתַּכְחֵי מִלָּה
וְהָא אוּקְמוּהָ:

וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת אֶת צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם. רִבִּי שִׁמְעוֹן
אָמַר, לִרְעוֹת צֹאן אֲבִיהֶם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אֶ"ת
נָקוּד מִלְּעֵילָא, לְאַסְגָּאָה עִמְּהוֹן שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עִמְּהוֹן
שַׁרְיָיא. בְּגִין דְּאִינּוּן הַווּ עַשָּׂרָה, דְּהָא יוֹסֵף לָא הֲוָה
עִמְּהוֹן, וּבִנְיָמִין אִיהוּ זְעִיר בְּבֵיתָא. וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן הַווּ
עַשָּׂרָה. וְכַד אָזְלוּ הַוֹת שְׁכִינְתָּא בֵּינַיְיהוּ, וְעַל דָּא נָקוּד
מִלְּעֵילָא.

וּבְגִין כָּךְ בְּזִמְנָא דְּזַבִּינוּ לֵיהּ לְיוֹסֵף אִשְׁתַּתָּפוּ כֻּלְּהוּ
בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא וְאַשְׁתִּיפוּ לָהּ בַּהֲדַיְיהוּ כַּד עֲבִידוּ
אוֹמָאָה. וְעַד דְּאִתְגַּלְיָיא מִלָּה דְּיוֹסֵף, לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא
עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב.

וְאִי תֵּימָא דִּשְׁכִינְתָּא לָא אִשְׁתַּכְחַת עִמְּהוֹן. תָּא חֲזֵי,
דִּכְתִיב (תהלים קכב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת
לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. כֻּלְּהוּ צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי קַיּוּמָא
דְּכָל עַלְמָא, קַיּוּמָא אִינּוּן לְעֵילָא וְתַתָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קכב) שָׂמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי בֵּית יְיָ נֵלֵךְ.

הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, דְּדָוִד הֲוָה עִם לְבֵּיהּ לְמִבְנֵי בֵּיתָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (מלכים א ח) וַיְהִי עִם לְבַב דָּוִד אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְיָ וגו׳. וּלְבָתַר מַה כְּתִיב רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת כִּי אִם בִּנְךָ הַיּוֹצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי. וְכָל יִשְׂרָאֵל הֲווּ יָדְעֵי דָּא, וַהֲווּ אָמְרוּ אֵימָתַי יָמוּת דָּוִד וְיָקוּם שְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ וְיִבְנֶה בֵּיתָא. וּכְדֵין עוֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם, כְּדֵין נִיסַק וְנַקְרִיב תַּמָּן קָרְבָּנִין.

וְעִם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב דַּהֲווּ אָמְרוּ אֵימָתַי יָמוּת סָבָא דָּא, כְּדֵין שָׂמַחְתִּי. וְחֶדְוָה הֲוָה לִי בְּגִין בְּרִי, דְּהַווּ אָמְרֵי דִּבְרִי יָקוּם תְּחוֹתִי לְמִגְמַר פִּקּוּדָא לְמִבְנֵי בֵּיתָא. כְּדֵין שָׁרֵי וְשַׁבַּח לָהּ וְאָמַר, יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָהּ יַחְדָּו.

תְּנַן עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּשָׁלַיִם לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא, וְדָא מִתְתַּקְנָא (דא) לָקַבֵּל דָּא דִּכְתִיב, (שמות טו) מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ. הַבְּנוּיָה, דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַחֲתָא לָהּ יְרוּשָׁלַיִם דִּלְעֵילָא כְּדָקָא יָאוֹת, וּבְגִין כָּךְ הַבְּנוּיָה. שֶׁחֻבְּרָה לָהּ יַחְדָּו, וְהָא אוּקְמוּהָ שֶׁחֻבְּרָה שֶׁחִבְּרוּ מְבָעֵי לֵיהּ. אֶלָּא דְּאִתְחַבָּרַת אִמָּא בִּבְרַתָּא וַהֲווּ כְּחַדָּא וְאוּקְמוּהָ.

וְאִתְּמַר. שִׁשָּׁם עָלוּ שִׁבָטִים אִלֵּין אִינוּן קְיוּמָא דְּעַלְמָא

וְתִקּוּנָא דְעַלְמָא תַּתָּאָה, וְלָא תֵימָא דְעַלְמָא תַּתָּאָה בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא אֲפִילּוּ דְעַלְמָא עִלָּאָה. דִּכְתִיב שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, לְיִשְׂרָאֵל דַּייְקָא. בְּגִין דְּאִינּוּן קִיּוּמָא לְתַתָּא, סַהֲדוּתָא אִינּוּן לְעֵילָא. וְכֻלָּא לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ, לְאוֹדָאָה שְׁמֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל סִטְרִין, דִּכְתִיב לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ:

וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹּעֶה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מַה תְּבַקֵּשׁ. (דף קפד ע"א) מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הֲלוֹא אַחֶיךָ רֹעִים בִּשְׁכֶם לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֲלֵיהֶם. וְכִי יַעֲקֹב שְׁלֵימָא דְּהַוָה רָחִים לֵיהּ לְיוֹסֵף מִכָּל בְּנוֹי, וְהַוָה יָדַע דְּכָל אֲחוּי הַוּוּ סָנְאִין לֵיהּ, אַמַּאי שַׁדַּר לֵיהּ לְגַבַּייְהוּ. אֶלָּא אִיהוּ לָא חָשִׁיד עֲלַייְהוּ, דְּהַוָה יָדַע דְּכֻלְּהוּ הַוּוּ זַכָּאִין, וְלָא חָשִׁיד לוֹן. אֶלָּא גָּרִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל דָּא, בְּגִין לְקַיְּימָא גְּזֵרָה דְּגָזַר בֵּין הַבְּתָרִים. אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, דְּבָעְיָין אִלֵּין בְּנֵי יַעֲקֹב לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי עַד לָא יֵחוֹת לְמִצְרַיִם. דְּאִילּוּ הוּא יֵחוֹת לְמִצְרַיִם, וְאִינּוּן לָא שָׁלְטוּ בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא. יָכְלֵי מִצְרָאֵי לְשַׁלְטָאָה לְעָלְמִין עֲלַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְקַיְּימָא בֵּיהּ בְּיוֹסֵף דְּאִזְדַּבַּן לְעַבְדָּא וְאִינּוּן שָׁלְטוּ עֲלוֹי. וְאַף עַל גַּב דְּיוֹסֵף הַוָה מַלְכָּא לְבָתַר, וּמִצְרָאֵי הַוּוּ עָבְדִין לֵיהּ, אִשְׁתַּכָּחוּ יִשְׂרָאֵל דְּשָׁלְטוּ עַל כֻּלְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, דְּיוֹסֵף דְּאִיהוּ בְּרִית עִלָּאָה, כָּל זִמְנָא דְּאִתְקַיֵּים בְּרִית, שְׁכִינְתָּא אִתְקַיֵּים בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּשְׁלָם כְּדְקָא יָאוּת, כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק יוֹסֵף בְּרִית עִלָּאָה מֵעַלְמָא, כְּדֵין בְּרִית שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ בְּגָלוּתָא נָפְקוּ, וְהָא אוֹקִימְנָא דִּכְתִיב (שמות א) וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף. וְכֹלָּא הֲוָה מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא יָאוּת.

תָּא חֲזֵי, וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ דָּא גַּבְרִיאֵ״ל, וְאוֹקְמוּהָ. כְּתִיב הָכָא וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ, וּכְתִיב הָתָם (דניאל ט) וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בֶּחָזוֹן בַּתְּחִלָּה. וְהִנֵּה תּוֹעֶה, בְּכֹלָּא תּוֹעֶה, דְּאַבְטַח עַל אֲחוּי דְּהַוָּה מִתְבַּע אַחָוָה דִּלְהוֹן וְלָא אַשְׁכַּח, וְתָבַע לְהוּ וְלָא אַשְׁכַּח. וְעַל דָּא תּוֹעֶה בְּכֹלָּא, וְעַל דָּא וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מַה תְּבַקֵּשׁ:

וַיֹּאמֶר אֶת אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ וגו׳. וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה וגו׳, רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ח) מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם לֹא יָבוּזוּ לִי. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, אֲבָל הַאי קְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲמָרוֹ לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי, כְּיוֹסֵף עַל אֲחוּי, דְּאָמַר, (בראשית נ) וְעַתָּה אַל תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת טַפְּכֶם. יָהֵב לוֹן מְזוֹנָא וְזָן לְהוּ בְּכַפְנָא. בְּגִין כָּךְ מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי.

דְּבָר אַחֵר מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי, דָּא יוֹסֵף, לְגַבָּהּ דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְאַחַד עִמָּהּ וְאִתְדַּבַּק בַּהֲדָהּ. יוֹנֵק שְׁדֵי אִמֵּי, דְּהָא כְּדֵין אַחְוָה וּשְׁלִימוּ בַּהֲדַיְיהוּ. אֶמְצָאֲךָ בַּחוּץ, גּוֹ גָּלוּתָא, דְּאִיהוּ בְּאַרְעָא אָחֳרָא. אֶשָּׁקְךָ, בְּגִין לְאִתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא. גַּם לֹא יָבוּזוּ לִי, אַף עַל גַּב דְּאַנָא בְּאַרְעָא אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, דְּיוֹסֵף אַף עַל גַּב דְּאַחְוֵי לָא הֲווּ לֵיהּ כְּאַחִין כַּד נָפַל בִּידַיְיהוּ. אִיהוּ הֲוָה לוֹן כְּאַחָא כַּד נָפְלוּ בִּידֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. דִּכְתִיב, (בראשית נ) וַיְנַחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם, בְּכֹלָּא דְּבֵּר עַל לִבַּיְיהוּ.

וְתָא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו, דָּא שִׁמְעוֹן וְלֵוִי דְּאִינּוּן הֲווּ אַחִין וַדַּאי בְּכֹלָּא, בְּגִין דְּקָא אָתוּ מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא. וּבְגִין כָּךְ רוּגְזָא דִּלְהוֹן, אִיהוּ רוּגְזָא דְּקָטְלָא בְּעַלְמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מט) אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם כִּי קָשָׁתָה.

תָּא חֲזֵי, רָזָא דְּמִלָּה, אִית רוּגְזָא וְאִית רוּגְזָא. אִית רוּגְזָא דְּאִיהוּ מְבָרְכָא מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, וְאִקְרֵי בָּרוּךְ, כְּמָה דְּאִתְּמַר דִּכְתִיב (בראשית יד) בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִית רוּגְזָא דְּאִיהִי אִתְלַטְיָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּאִקְרֵי אָרוּר. דִּכְתִיב, (בראשית ג) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה. אָרוּר אַפָּם כִּי עָז.

וְעַל רָזָא דָּא אִית תְּרִין טוּרִין דִּכְתִיב, (דברים יא) וְנָתַתָּ אֶת הַבְּרָכָה עַל הַר גְּרִיזִים וְאֶת הַקְּלָלָה עַל הַר עֵיבָל, לָקֳבֵיל אִלֵּין תְּרִין דַּרְגִּין. וְעַל דָּא, דָּא אִקְרֵי אָרוּר, וְדָא אִקְרֵי בָּרוּךְ. וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי אִינוּן מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וּמִן סִטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא תַּקִּיפָא, נָפְקַת רוּגְזָא דְּאַתְלַטְיָא.

וְתָא חֲזֵי, מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא נָפְקֵי רוּגְזָא לְתְרֵי סִטְרִין, חַד דְּאַתְבָּרַךְ, וְחַד דְּאִתְלַטְיָא. (דף קפד ע"ב) חַד בָּרוּךְ וְחַד אָרוּר. כְּגַוְונָא דָּא מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק נָפְקוּ תְּרִין בְּנִין, חַד מְבוֹרָךְ, וְחַד דְּאִתְלַטְיָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. דָּא אִתְפָּרַשׁ לְסִטְרִיהּ, וְדָא אִתְפָּרַשׁ לְסִטְרִיהּ. דָּא דְּיוּרִיהּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְדָא דְּיוּרִיהּ בְּטוּרָא דְּשֵׂעִיר. דִּכְתִיב, (בראשית כה) אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה. דָּא אַתְרֵיהּ בְּאַתַר דְּמִדְבָּרָא וְחָרְבָּא וּשְׁמָמָה, וְדָא יוֹשֵׁב אֹהָלִים. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דְּאִצְטְרִיךְ.

וּבְגִין כָּךְ תְּרִין דַּרְגִּין אִינוּן, בָּרוּךְ וְאָרוּר, דָּא לְסִטְרִיהּ וְדָא לְסִטְרִיהּ. מֵהַאי נָפְקִין כָּל בִּרְכָאן דְּעָלְמִין לְעֵילָּא וְתַתָּא וְכָל טִיבוּ וְכָל נְהִירוּ וְכָל פּוּרְקָן וְכָל שֵׁזְבוּתָא. וּמֵהַאי נָפְקִין כָּל לְוָוטִין וְכָל חַרְבָּא וְכָל דְּמָא וְכָל שְׁמָמָא וְכָל בִּישִׁין וְכָל מְסָאֲבוּ דְּעָלְמָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) אֲרַחֵץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי

וַאֲסוֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְיָ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, רָזָא דְמִלָּה הָכָא, דְּהָא לֵית לָךְ בַּר נָשׁ בְּעַלְמָא דְּלָא טָעִים טַעְמָא דְמוֹתָא בְּלֵילְיָא, וְרוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עַל הַהוּא גּוּפָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא אִסְתַּלְקַת מִגֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, וְנָפְקַת מִגֵּיהּ. וְעַל דְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא נָפְקַת וְאִסְתַּלְקַת מִגֵּיהּ, שַׁרְיָא רוּחָא מְסָאֲבָא עַל הַהוּא גּוּפָא וְאִסְתָּאַב.

וְכַד נִשְׁמָתָא אִתְהַדְּרַת לְגוּפָא, אִתְעֲבַר הַהוּא זוּהֲמָא. וְהָא אִתְּמַר דִּידוֹי דְּבַר נָשׁ זוּהֲמָא דְמִסְאֲבוּ אִשְׁתָּאַר בֵּהּ. וְעַל דָּא לָא יַעֲבָר יְדוֹי עַל עֵינוֹי, בְּגִין דְּהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, עַד דְּנָטִיל לוֹן. וְכַד נָטִיל יְדוֹי כְּדְקָא חָזֵי, כְּדֵין אִתְקַדַּשׁ וְאִקְרֵי קָדוֹשׁ.

וְהֵיךְ בָּעֵי לְאִתְקַדְּשָׁא. בָּעֵי חַד כְּלִי לְתַתָּא וְחַד כְּלִי מִלְעֵילָּא, בְּגִין דְּיִתְקַדַּשׁ מֵהַהוּא דִלְעֵילָּא. וְהַהוּא דִלְתַתָּא דְּיָתִיב בְּזוּהֲמָא דִמְסָאֲבוּ בֵּיהּ. וְדָא כְּלִי לְקַבְּלָא מְסָאֲבוּ, וְדָא לְאִתְקַדְּשָׁא מִגֵּיהּ, דָּא בָּרוּךְ וְדָא אָרוּר. וְלָא בָּעְיָין אִינּוּן מַיִין דְּזוּהֲמָא לְאוֹשְׁדָא לוֹן בְּבֵיתָא, דְּלָא יִקְרַב בֵּהּ בַּר נָשׁ. דְּהָא בֵּהּ מִתְכַּנְּשֵׁי סִטְרָא דִלְהוֹן, יָכִיל לְקַבְּלָא נְזָקָא מֵאִינּוּן מַיִין מְסָאֲבִין.

וְעַד דְּיִתְעֲבַר זוּהֲמָא מִן יְדוֹי לָא יְבָרֵךְ, וְאוֹקִימְנָא. וּבְגִין כָּךְ, בַּר נָשׁ עַד לָא יְקַדֵּשׁ יְדוֹי בְּצַפְרָא, אִקְרֵי

טָמֵא. כֵּיוָן דְּאִתְקַדַּשׁ אִקְרֵי טָהוֹר. וּבְגִין כָּךְ לָא יִטּוֹל אֶלָּא מִן יְדָא דְּאִדְכֵּי בְּקַדְמִיתָא. דִּכְתִיב, (במדבר יט) וְהִזָּה הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא. דָּא אִקְרֵי טָהוֹר, וְדָא אִקְרֵי טָמֵא. בְּגִין כָּךְ חַד כְּלִי לְעֵילָא וְחַד כְּלִי לְתַתָּא, דָּא קַדִּישָׁא וְדָא מְסָאֲבָא. וּמֵאינּוּן מַיִין אָסִיר לְמֶעְבַּד בְּהוּ מִידִי, אֶלָּא בָּעֵי לְאוֹשְׁדָא לוֹן בְּאַתַר דִּבְנֵי נָשָׁא לָא עָבְרִין עֲלַיְיהוּ, וְלָא יָבִית לוֹן בְּבֵיתָא. דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתּוֹשְׁדָן בְּאַרְעָא, רוּחָא מְסָאֲבָא אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן וְיָכִיל לְנַזְקָא. וְאִי חָפַר לוֹן מִדְרוֹן תְּחוֹת אַרְעָא דְּלָא יִתְחַזּוּן שַׁפִּיר.

וְלָא יָהִיב לוֹן לִנְשֵׁי חֶדְרֵשַׁיָּא דְּיִכְלוּן לְאַבְאָשָׁא בְּהוּ לִבְנֵי נָשָׁא. בְּגִין דְּאִינּוּן מַיִין דְּאִתְלַטְיָין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְדַכָּאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל וּלְמֶהֱוֵי קַדִּישִׁין. דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ (מַאן דְּבָטִיל מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא כְּאִילּוּ חַרִיב עַלְמָא שְׁלִים). כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לֶהֱוֵי לֵיהּ חַיִּים בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכֵי בִּתְרִין עָלְמִין. וְאַפִּילּוּ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל

בְּאוֹרַיְיתָא וְלָא יִשְׁתַּדַּל בָּהּ לִשְׁמָהּ כְּדְקָא יָאוֹת, זָכֵי לְאַגַּר טַב בְּעַלְמָא דֵּין, וְלָא דָיְינִין לֵיהּ בְּהַהוּא עַלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב, (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשְׂמֹאלָהּ עשֶׁר וְכָבוֹד. אֹרֶךְ יָמִים בְּהַהוּא דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, דְּאִית לֵיהּ אֹרֶךְ יָמִים בְּהַהוּא עַלְמָא דְּבֵיהּ אוֹרְכָא דְּיוֹמִין. וְאִינּוּן יוֹמִין אִינּוּן יוֹמִין וַדַּאי, תַּמָּן אִיהוּ רָחֲצָנוּ דְּקִדּוּשָׁא דִּלְעֵילָּא דְּאִתְרְחִיץ בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, לְאִתְתַּקְּפָא בְּהַהוּא עַלְמָא בְּשְׂמֹאלָהּ עוֹשֶׁר וְכָבוֹד, אֲגַר טַב וְשַׁלְוָה אִית לֵיהּ (דף קפה ע"א) בְּהַאי עַלְמָא.

וְכָל מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, כַּד נָפִיק מֵהַאי עַלְמָא, אוֹרַיְיתָא אָזְלָא קַמֵּיהּ וְאַכְרָזַת קַמֵּיהּ וְאַגִּינַת עֲלֵיהּ, דְּלָא יִקְרְבוּן בַּהֲדֵיהּ מָארֵיהוֹן דְּדִינָא. כַּד שָׁכִיב גּוּפָא בְּקִבְרָא, הִיא נָטְרַת לֵיהּ. כַּד נִשְׁמָתָא אָזְלָא לְאִסְתַּלְּקָא לְמֵיתַב לְאַתְרָהּ, אִיהִי אָזְלָא קַמָּהּ דְּהַהִיא נִשְׁמָתָא. וְכַמָּה תַּרְעִין אִתְּבְרוּ מִקַּמָּהּ דְּאוֹרַיְיתָא עַד דְּעָאלַת לְדוּכְתָּהּ. וְקַיְימָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ עַד דְּיִתְעַר בְּזִמְנָא דְּיִקּוּמוּן מֵתַיָּיא דְּעַלְמָא, וְאִיהִי מַלְפָּא סַנֵּיגוֹרָא עֲלֵיהּ.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ו) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ. בְּהִתְהַלֶּכְךָ

תַּנְחֵה אֹתָךְ, כְּמָה דְאִתְּמַר. בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, בְּשַׁעְתָּא דְּשָׁכִיב גּוּפָא בְּקִבְרָא, דְּהָא כְּדֵין בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּדָן גּוּפָא בְּקִבְרָא וּכְדֵין אוֹרַייְתָא אֲגִינַת עֲלֵיהּ. וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְּשִׂיחֶךָ כְּמָא דְאִתְּמַר בְּזִמְנָא דְּיִתְעָרוּן מֵתֵי עַלְמָא מִן עַפְרָא. הִיא תְּשִׂיחֶךָ לְמֶהֱוֵי סַנֵּיגּוֹרְיָא עֲלָךְ.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הִיא תְּשִׂיחֶךָ. מַאי הִיא תְּשִׂיחֶךָ. בְּגִין דְּאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא יְקוּמוּן מֵעַפְרָא, אוֹרַייְתָא לָא יִתְנַשֵּׁי מִנְּהוֹן. דְּהָא כְּדֵין יִנְדְּעוּן כָּל הַהִיא אוֹרַייְתָא דְּשָׁבְקוּ כַּד אִסְתַּלְקוּ מֵהַאי עַלְמָא, הַהִיא אוֹרַייְתָא נְטִירָא מֵהַהוּא זִמְנָא וְתִיעוּל בְּמֵעַיְיהוּ כְּמִלְקַדְמִין וְאִיהִי תְּמַלֵּל בְּמֵעַיְיהוּ.

וְכָל מִלִּין מִתְתַּקְנָן יַתִּיר מִכְּמָה דְּהֲווּ בְּקַדְמִיתָא, דְּהָא כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּאִיהוּ לָא יָכִיל לְאַדְבָּקָא לוֹ כְּדְקָא יָאוֹת וְאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל בְּהוּ וְלָא אִתְדַּבַּק בְּהוּ. כֻּלְּהוּ עָאלִין בְּמֵעוֹי מִתְתַּקְנָן, וְאוֹרַייְתָא תְּמַלֵּל בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְּשִׂיחֶךָ. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּגַוְונָא דָא כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַייְתָא בְּהַאי עַלְמָא, זָכֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בָּהּ לְעַלְמָא דְּאָתֵי וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא בַּר נָשׁ דְּלָא זָכֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּהַאי עַלְמָא בְּאוֹרַייְתָא, וְאִיהוּ אָזִיל בְּחַשׁוֹכָא, כַּד נָפִיק מֵהַאי עַלְמָא, נָטְלִין לֵיהּ וְעָאלִין לֵיהּ לְגֵיהִנֹּם, אֲתַר תַּתָּאָה

דְּלָא יְהֵא מְרַחֵם עֲלֵיהּ, דְּאִקְרֵי בּוֹר שָׁאוֹן טִיט הַיָּוֵן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים מ) וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן מִטִּיט הַיָּוֵן וַיָּקֶם עַל סֶלַע רַגְלָי כּוֹנֵן אֲשׁוּרָי.

וּבְגִין כָּךְ הַהוּא דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא וְאִתְטַנַּף בְּטִנּוּפֵי עָלְמָא, מַה כְּתִיב וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ הַבּוֹרָה. דָּא הוּא גֵּיהִנֹּם, אֲתַר דְּדַיְינִין לְהוּ לְאִינּוּן דְּלָא אִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא. וְהַבּוֹר רֵק, כְּמָה דְּאִיהוּ הָוָה רֵק. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּלָא הָוָה בֵּיהּ מַיִם.

וְתָא חֲזֵי, כַּמָּה הוּא עוֹנְשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא לָא אִתְגָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא בְּגִין דְּאִסְתַּלָּקוּ מֵאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתְּבָקוּ מִינָהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה ט) מִי הָאִישׁ הֶחָכָם וְיָבֶן אֶת זֹאת וְגוֹ' עַל מַה אָבְדָה הָאָרֶץ וְגוֹ'. וַיֹּאמֶר יְיָ עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי וְגוֹ'. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, מֵהָכָא, (ישעיה ה) לָכֵן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי דָעַת.

בְּגִין כָּךְ כְּלָא קָיְימָא עַל קִיּוּמָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְעָלְמָא לָא אִתְקַיַּים בְּקִיּוּמֵיהּ אֶלָּא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא דְּעָלְמִין עֵילָא וְתַתָּא דִּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי:

וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ הַבּוֹרָה, רָמַז עַל דְּאַרְמִיאוּ לֵיהּ לְגוֹ מִצְרָאֵי אֲתַר דְּלָא אִשְׁתַּכַּח רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא כְּלָל. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִי נְחָשִׁין וְעַקְרְבִין

הַוּוּ בֵּיהּ, אַמַּאי כְּתִיב בִּרְאוּבֵן לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו. וְכִי לָא חַיִּישׁ רְאוּבֵן לְהַאי. דְּהָא אִינּוּן נְחָשִׁין וְעַקְרַבִּין יְנַזְקוּן לֵיהּ, וְאֵיךְ אָמַר לַהֲשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו, וּכְתִיב לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ.

אֶלָּא חָמָא רְאוּבֵן דְּנָזְקָא אִשְׁתַּכַּח בִּידַיְיהוּ דְּאַחְוֵי, בְּגִין דְּיָדַע כַּמָּה שָׂנְאִין לֵיהּ וּרְעוּתָא דִּלְהוֹן לְקָטְלָא לֵיהּ. אָמַר רְאוּבֵן, טַב לְמִנְפַּל לֵיהּ לְגוֹ גּוּבָא דְּנָחָשִׁין וְעַקְרַבִּין, וְלָא יִתְמְסַר בִּידָא דְּשַׂנְאוֹי דְּלָא מְרַחֲמֵי עֲלֵיהּ. מִכָּאן אָמְרוּ יַפִּיל בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ לְאֶשָּׁא אוֹ לְגוּבָא דְּנָחָשִׁין וְעַקְרַבִּין, וְלָא יִתְמַסַּר בִּידָא דְּשַׂנְאוֹי (דְּזְעִירִין אִינּוּן דְּיָכְלֵי (דף קפה ע"ב) לְאִשְׁתְּזָבָא. וּבְגִין כָּךְ אָמַר לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם).

בְּגִין דְּהָכָא אַתַּר דִּנְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים. אִי אִיהוּ צַדִּיקָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַרְחִישׁ לֵיהּ נִיסָא. וּלְזִמְנִין דְּזָכוּ דְּאַבָהָן מְסַיְּיעִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ וְיִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ. אֲבָל כֵּיוָן דְּיִתְמַסַּר בִּידָא דְּשַׂנְאוֹי, זְעִירִין אִינּוּן דְּיָכְלִין לְאִשְׁתְּזָבָא. וּבְגִין כָּךְ אָמַר, לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם. מִיָּדָם דַּיְיקָא, וְלָא כְּתִיב לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ וְתוּ לָא. אֶלָּא אָמַר רְאוּבֵן, יִשְׁתְּזִיב מִן יְדַיְיהוּ, וְאִי יְמוּת בְּגוּבָא יְמוּת. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּילֵהוּ מִיָּדָם.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה חֲסִידוּתֵיהּ דְּרְאוּבֵן, דִּבְגִין דְּיָדַע דְּשִׁמְעוֹן

וְלֵוִי שׁוּתְפוּתָא וַחֲכִימוּתָא וְחַבְרוּתָא דִּלְהוֹן, קַשְׁיָא אִינּוּן. דְּכַד אִתְחַבָּרוּ בִּשְׁכֶם, קְטָלוּ כָּל דִּכוּרָא (ס"א ל"ג וְהָא דְּקָטְלוּ כָּל דִּכוּרָא) לָא דֵּי לוֹן. אֶלָּא דְּנָטְלִין נָשִׁין וְטַף וְכַסְפָּא וְדַהֲבָא וְכָל בְּעִירֵי וְכָל מָאנֵי דִּיקָר וְכָל מַאן דְּאִשְׁתַּכַּח בְּקַרְתָּא. וְלָא דֵּי כָּל דָּא, אֶלָּא דְּאָפִילוּ כָּל מַה דִּבְחַקְלָא נָטְלוּ. דִּכְתִיב, (בראשית לד) וְאֶת אֲשֶׁר בָּעִיר וְאֶת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקָחוּ.

אָמַר, וּמַה קַרְתָּא רַבְּתָא כִּי הַאי לָא אִשְׁתְּזִיב מִנְּהוֹן, אִלְמָלֵא רַבְיָא דָּא יְפוֹל בִּידַיְיהוּ, לָא יַשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ אוּמְצָא בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר, טַב לְאִשְׁתְּזָבָא מִנַּיְיהוּ דְּלָא יַשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ אִשְׁתָּאֲרוּתָא בְּעַלְמָא, וְלָא יֶחֱמֵי אַבָּא מִנֵּיהּ כְּלוּם לְעָלְמִין.

וְהָכָא אִי יְמוּת, לָא יָכְלִין לֵיהּ וְיִשְׁתָּאַר כָּל גּוּפֵיהּ שְׁלִים, וְאָתִיב לֵיהּ לְאַבָּא שְׁלִים. וְעַל דָּא לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו, אַף עַל גַּב דִּימוּת הָתָם. וּבְגִין כָּךְ אָמַר הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ. וְלָא אָמַר אֵינֶנּוּ חַי, אֶלָּא אָמַר אֵינֶנּוּ, אֲפִילּוּ מֵת.

תָּא חֲזֵי, מַאי דְּעַבַד, דְּאִיהוּ בְּחָכְמְתָא הֲוָה שַׁתִּיף גַּרְמֵיהּ בַּהֲדַיְיהוּ, דִּכְתִיב לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ, וְלָא כְּתִיב לָא תַּכּוּהוּ. וְאִיהוּ לָא הֲוָה תַּמָּן כַּד אִזְדַּבַּן יוֹסֵף, דְּהָא כֻּלְּהוּ מְשַׁמְּשֵׁי לַאֲבוּהוֹן כָּל חַד וְחַד יוֹמָא חַד. וַהֲוָה יוֹמָא

דְּרָאוּבֵן הֲוָה. וְעַל דָּא בָּעָא דְּבְהַהוּא יוֹמָא דְּהֲוָה שְׁמוּשָׁא דְּיֵלֵיהּ לָא יִתְאֲבִיד יוֹסֵף. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו. וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף דַּיְיקָא. אֲפִילּוּ (חַי אוֹ) מִית, מִיָּד וַיָּשָׁב אֶל אֶחָיו וַיֹּאמֶר הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ.

וְאֲפִילּוּ רְאוּבֵן לָא יָדַע מֵהַהוּא זְבִינָא דְּיוֹסֵף, וְהָא אוּקְמוּהָ דְּאִשְׁתַּתִּיף בְּהוּ שְׁכִינְתָּא, וְעַל דָּא לָא יָדַע רְאוּבֵן מֵהַהוּא זְבִינָא דְּיוֹסֵף וְלָא אִתְגַּלְיָיא לֵיהּ עַד הַהוּא זִמְנָא דְּאִתְגְּלֵי יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה גָּרִים לֵיהּ לִרְאוּבֵן בְּגִין דְּאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל לְאַחָיָיא לֵיהּ לְיוֹסֵף, מַה כְּתִיב, (דברים לג) יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוּת וְגוֹ'. דְּהָא בְּגִין דָּא, אַף עַל גַּב דְּיָדַע דְּאִשְׁתְּקִיל בְּכִירוּתֵיהּ מִנֵּיהּ וְאִתְיְהִיב לְיוֹסֵף, אִשְׁתַּדַּל לְאַחָיָיא לֵיהּ, וְצַלֵּי מֹשֶׁה וְאָמַר יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוּת, וְאִתְקַיֵּים בְּעַלְמָא דֵּין וְאִתְקַיֵּים בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דָּא, וּבְגִין דְּעָבַד תְּשׁוּבָה מֵהַהוּא עוֹבָדָא. דְּכָל מַאן דְּעָבִיד תְּשׁוּבָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַיֵּים לֵיהּ בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, וַיִּקְחוּ אֶת כְּתֹנֶת יוֹסֵף וְגוֹ', הָא אוּקְמוּהָ דְּבְגִין דְּדָמָא דְּשָׂעִיר דַּמְיָא לְדָמָא דְּבַר נָשׁ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּמִלָּה אַתְיָא כְּדְקָא חָזֵי, קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּיא אֲפִילּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה.
יַעֲקֹב עָבַד עוֹבָדָא כְּדְקָא יָאוֹת. בְּמַאי, בְּגִין דְּאַקְרִיב
לְגַבּוֹי אֲבוֹי שְׂעִיר, דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּדִינָא קַשְׁיָא.
וְעִם כָּל דָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ אַקְרִיב שְׂעִיר וְאַכְחִישׁ לֵיהּ
לְאֲבוֹי דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּילֵיהּ, אִתְעַנַּשׁ בְּהַאי שְׂעִיר אָחֳרָא,
דְּאַקְרִיבוּ לֵיהּ בְּנוֹי דָּמָא דִּילֵיהּ.
בְּאִיהוּ כְּתִיב, (בראשית כז) וְאֵת עוֹרוֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים הִלְבִּישָׁה
עַל יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו, בְּגִין כָּךְ וַיִּטְבְּלוּ אֶת
הַכְּתֹנֶת בַּדָּם, אַקְרִיבוּ לֵיהּ כְּתוֹנְתָא לְאַכְחָשָׁא לֵיהּ, וְכֹלָּא
דָּא לְקָבֵל דָּא, אִיהוּ גָּרִים דִּכְתִיב וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה
גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, בְּגִין כָּךְ גָּרְמוּ לֵיהּ דְּחָרַד חֲרָדָה בְּהַהוּא
זִמְנָא דִּכְתִיב הַכֵּר נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִיא אִם לֹא. (דף קפו ע"א)
רַבִּי חִיָּיא אָמַר, בֵּיהּ כְּתִיב, (בראשית כז) הַאַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו
אִם לֹא. לֵיהּ כְּתִיב, הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִיא אִם לֹא. וּבְגִין
כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּא בְּכָל מַה
דְּאִינּוּן עָבְדִין.
רַבִּי אַבָּא אָמַר, (נ"א אָמַר רַבִּי אַבָּא) כֵּיוָן דְּחָמוּ כֻּלְּהוּ שִׁבְטִין
הַהוּא צַעֲרָא דְּאֲבוּהוֹן, אִתְנַחֲמוּ וַודַּאי, וִיהִיבוּ
גַּרְמַיְיהוּ עֲלֵיהּ דְּיוֹסֵף, דְּיִפְּדוּן לֵיהּ אִלְמָלֵא יִשְׁכְּחוּן לֵיהּ.
כֵּיוָן דְּחָמוּ דְּלָא יָכִילוּ, אַהֲדָרוּ לְגַבֵּיהּ דִּיהוּדָה וְאַעֲבָרוּ
לֵיהּ מֵעֲלַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ הֲוָה מַלְכָּא עֲלַיְיהוּ. (וּכְדֵין ס"א וְכֵיוָן)

ד) אַעַבְרוּהוּ מֵעֲלַיְיהוּ, מַה כְּתִיב, וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיֵּרֶד יְהוּדָה וְגוֹ׳.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יח) וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם יְיָ וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ בָּרָד וְגַחֲלֵי אֵשׁ. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, אַתְקִין לֵיהּ שִׁבְעָה סְמָכִין עַל מַה דְּקַיְימָא, וְכֻלְּהוּ סְמָכִין קַיְימֵי בְּחַד סָמְכָא יְחִידָאי, וְהָא אוּקְמוּהָ. דִּכְתִיב, (משלי ט) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה. וְאִלֵּין כֻּלְּהוּ אִינּוּן קַיְימֵי בְּחַד דַּרְגָּא מִגַּיְיהוּ דְּאִקְרֵי (משלי י) צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.

וְעַלְמָא כַּד אִתְבְּרֵי, מֵהַהוּא אֲתַר אִתְבְּרֵי. דְּאִיהוּ שִׁכְלוּלָא דְּעַלְמָא, וְתִקּוּנוֹי. דְּאִיהוּ חַד נְקוּדָה דְּעַלְמָא, וְאֶמְצָעִיתָא דְּכֹלָּא. וּמַאן אִיהוּ, צִיּוֹן. דִּכְתִיב, (תהלים נ) מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים יְיָ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. וּמֵאָן אֲתַר, מִצִּיּוֹן, דִּכְתִיב מִצִּיּוֹן מִכְלַל יוֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּשִׁכְלוּלָא דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא כְּדְקָא יְאוּת (והשתא (עי׳ קמא א כי שם מקומו) יִשְׂרָאֵל אִתְתַּקְפוּ בֵּיהּ בְּרָזֵי דְּפִקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא בְּגִין דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִתְתַּקַּף בַּר נָשׁ בְּצִיצִית דְּאִתְעַטַּף בֵּיהּ). וְצִיּוֹן תַּקִּיפוּ וּנְקוּדָה דְּכָל עַלְמָא, וּמֵהַהוּא אֲתַר אִשְׁתְּכְלַל כָּל עַלְמָא וְאִתְעֲבִיד, וּמְגַוִּיהּ כָּל עַלְמָא אִתְּזָן.

וְתָא חֲזֵי, וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם יְיָ וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ וְגוֹ', כֵּיוָן דְּאָמַר וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם יְיָ, אַמַּאי כְּתִיב וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ. הָא (ס"א אֶלָּא) הָכָא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, (וְעַל מַה ס"א עַלְמָא) דְּאַמִּינָא דְּצִיּוֹן אִיהוּ שִׁכְלוּלָא וְשַׁפִּירוּ דְּעַלְמָא, וְעַלְמָא מְגִיהּ אִתְּזָן. בְּגִין דְּתֵרִין דַּרְגִּין אִינּוּן וְאִינּוּן חַד, אִינּוּן צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם. דָּא דִּינָא וְדָא רַחֲמֵי, וְתַרְוַיְיהוּ חַד, מֵהָכָא דִּינָא וּמֵהָכָא רַחֲמֵי.

מֵעֵילָּא לְעֵילָּא נָפְקָא קוֹל דְּאִשְׁתְּמַע, לְבָתַר דְּהַהוּא קוֹל נָפְקָא וְאִשְׁתְּמַע נָפְקֵי דִּינִין וְאָרְחֵי דְּדִינָא, וְרַחֲמֵי נָפְקִין וּמִתְפָּרְשָׁן מִתַּמָּן. וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם יְיָ, דָּא בֵּי דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְעֶלְיוֹן, אַף עַל גַּב דְּלָא אִשְׁתַּכַּח וְלָא אִתְיְידַע, כֵּיוָן דְּהַהוּא קוֹל נָפִיק כְּדֵין אִשְׁתַּכַּח כֻּלָּא, דִּינָא וְרַחֲמֵי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ, כֵּיוָן דְּיִתֵּן קוֹלוֹ, כְּדֵין בָּרָד וְגַחֲלֵי אֵשׁ, מַיָּא וְאֶשָּׁא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְיְלִיד יְהוּדָה מַה כְּתִיב, (בראשית כט) וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת, בְּגִין דְּדָא הוּא יְסוֹדָא רְבִיעָאָה מֵאִינּוּן אַרְבַּע דְּאִינּוּן רְתִיכָא עִלָּאָה, סַמְכָא חַד מֵאִינּוּן אַרְבַּע סַמְכִין. מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֶחָיו, דְּהַוָה מַלְכָּא עֲלַיְיהוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיוֹסֵף נָחֲתוּ לֵיהּ לְמִצְרַיִם כִּדְקָאֲמָרַן:

וַיַּרְא שָׁם יְהוּדָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי. וְכִי כְּנַעֲנִי הַוָה, אֶלָּא

הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, תְּלַת בְּנִין הֲווּ לֵיהּ לִיהוּדָה, וְלָא אִשְׁתָּאֲרוּ מִנַּיְיהוּ בַּר חַד, וְדָא הוּא שֵׁלָה.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אַמַּאי כְּתִיב בִּבְנוֹי דִּיהוּדָה, בְּקַדְמָאָה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וּבְתְרִין אָחֳרָנִין כְּתִיב וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אוֹנָן, וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁלָה.

אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, הַאי פָּרְשָׁתָא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְכֹלָּא אִיהוּ כְּדְקָא חָזֵי. וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֶחָיו, דְּהָא אִתְכַּסְיָא סִיהֲרָא, וְנָחֲתַת מִדַּרְגָּא דְּתִקְנָא לְגוֹ דַּרְגָּא אָחֳרָא, דְּאִתְחַבַּר בֵּיהּ חִוְיָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיֵּט עַד אִישׁ עֲדֻלָּמִי וּשְׁמוֹ חִירָה.

וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וְאִיהוּ רַע, וְכֹלָּא חַד, דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ, וְלָא כְּתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ. (דף קפו ע"ב) בְּיַעֲקֹב כְּתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֵיהּ יַעֲקֹב. וְהָכָא אֶת לְאַסְגָּאָה דַּרְגָּא אָחֳרָא דְּזוּהֲמָא דְּמִסְאַבָּא אִתְיְלִיד, וְדָא הוּא עֵר רַע, וְכֹלָּא חַד.

לְבָתַר לָא אִתְבַּסַּם אַתְרָא, עַד דְּאַתָּא שֵׁלָה דְּהַוָּה עִקָּרָא דְּכֻלְּהוּ. מַה כְּתִיב וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְיָ, כְּתִיב הָכָא רַע, וּכְתִיב הָתָם (בראשית ח) כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם

רַע מִנְעוּרָיו, רַע דְּאוֹשִׁיד דָּמִין, אוֹשִׁיד זַרְעָא עַל אַרְעָא. וּבְגִין כָּךְ וַיִּמְיתֵהוּ יְיָ. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיךָ וְגוֹ':

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיךָ וְגוֹ'. רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיֵּאָת מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ יִקְרָא בִשְׁמִי וְיָבֹא סְגָנִים כְּמוֹ חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס טִיט. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא טִפְּשִׁין דְּלָא יָדְעִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין לְמִנְדַּע אָרְחוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא כֻּלְּהוּ נַיְימִין, דְּלָא מִתְעָרֵי שִׁינְתָא בְּחוֹרֵיהוֹן.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד לֵיהּ לְבַר נָשׁ, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא. כֹּלָּא אִיהוּ בְּחָכְמְתָא. דִּלֵּית לָךְ שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא בְּבַר נָשׁ דְּלָא קָיְימָא בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְתַּקַּן כָּל גּוּפָא בְּשַׁיְיפוֹי כְּדָקָא יָאוֹת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּתַּף (נ"א אִתְתַּקַּף) בַּהֲדֵיהּ, וְאָעִיל בֵּיהּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא. בְּגִין לְאוֹלָפָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵהַךְ בְּאָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא וּלְמִיטַר פִּקּוּדוֹי, בְּגִין דְּיִתְתַּקַּן בַּר נָשׁ כְּדָקָא יָאוֹת.

(ס"א וּבְגִין דָּא בְּעוֹד) (וּבְגִין ס"א וּבְעוֹד) דְּאִית בֵּיהּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא מִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַסְגָּאָה דְּיוּקְנָא דְמַלְכָּא עִלָּאָה בְּעַלְמָא. וְרָזָא דָּא, דְּהָא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק

לָא פָּסְקָן מֵימוֹי לְעָלְמִין. וְעַל דָּא מִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּלָא יַפְסִיק נַהֲרָא וּמְקוֹרָא דִּילֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא (גליון נָהָ״ר רֶמֶז לְקַיְימָא קַדִּישָׁא דְּחָתִים בִּבְשָׂרֵיהּ, דְּאִיהוּ דּוּגְמָא דְּהַהוּא נָהָ״ר רָזָא דְּצַדִּיק דְּאִתְחַבַּר בְּצֶדֶ״ק כַּחֲדָא לְעֵילָא, בְּגִין כַּךְ בָּעֵי בָּר נָשׁ לְתַתָּא לְאִתְחַבְּרָא בְּאִתְּתֵיהּ בְּקִדּוּשָׁה בְּגִין דְּאִתְתַּקַּף בֵּיהּ בְּהַהוּא עַלְמָא). וְכָל זִמְנָא דְּבַר נָשׁ לָא יַצְלַח בְּהַאי עַלְמָא (ס״א וְעַל דָּא מִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּלָא יַפְסִיק נַהֲרָא וּמְקוֹרָא דִּילֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא, וְאִי לָא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָקַר לֵיהּ וְנָטַע לֵיהּ בְּכַמָּה זִמְנִין כְּמִלְּקַדְמִין.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיֵּאת. הַעִירוֹתִי, דָּא אִתְעָרוּתָא דְּזוּוְגָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא, דְּאִיהוּ אִתְעָרוּתָא מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן. וַיֵּאת, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְּאַתְיָא מִלְּעֵילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁדַּר לָהּ מִלְּעֵילָא. אַתְיָא בְּהַאי עַלְמָא וְעָאלַת בְּגוֹ בְּנֵי נָשָׁא כְּדְקָאֲמָרַן.

מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ, דָּא אֲתַר דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק דְּמִתַּמָּן נָפְקַת נִשְׁמָתָא וְאִתְנְהִירַת. וְיָבֹא סְגָנִים (כְּמוֹ חֹמֶר) אִלֵּין אִינוּן חֵילִין דְּעָלְמָא דְּאַתְיָין בְּגִין (ס״א בְּגוֹ) דְּהַהוּא אִתְעָרוּתָא דִּנְשִׁמְתִין. כְּמוֹ חוֹמֶר, כְּגַוְונָא דְּאִתְעַר בַּר נָשׁ בְּגוּפָא.

דְּהָא בְּגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד זִוּוגִין וְאַטִּיל נִשְׁמָתִין בְּעָלְמָא, וְחַבְרוּתָא אִשְׁתַּכַּח לְעֵילָא וְתַתָּא

וּמְקוֹרָא דִּכְלָא הוּא (ס"א יְהֵא) **בָּרוּךְ. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּגִין לְאִשְׁתַּדָּלָא בְּאָרְחוֹי, וְלָא יַפְסִיק מְקוֹרֵיהּ וּמַבּוּעָא דִּילֵיהּ לְעָלְמִין.**

וְכָל מַאן דְּפָסִיק מְקוֹרֵיהּ, (מְתַתָּא וּמְיָבֵשׁ לֵיהּ כַּבְיָכוֹל כְּאִלּוּ גָּרִים לֵיהּ לְאִתְפָּסְקָא לְעֵילָּא, כְּדִין (איוב יד) **אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, הוֹאִיל וּבַר נָשׁ אִתְקַם לְתַתָּא כְּדוּגְמָא דִּלְעֵילָּא, מָאן דְּמְקוֹרֵיהּ יַמִּישׁ מִלְּמֶעְבַּד פֵּירִין, כְּגוֹן דֵּין דְּלָא בָּעָא לְמֵיתַב אִיתְּתָא, אוֹ נָסִיב לָהּ דְּאִשְׁתַּדָּל וְלָא יָכִיל, אִלּוּ דְּתָרִין הַפְכִין אִינּוּן דָּא מִדָּא,** (אוֹ ס"א הַהוּא) **דְּיַמִּישׁ מִלְּמֶעְבַּד פֵּירִין, לֵית לֵיהּ תַּקָּנָה לְעוֹלָם.**

(קהלת א) **מְעָוָּת לֹא יָכוֹל לְתִקּוֹן, בְּגִין דְּלָא בָּעָא לְמִיסַּב אִיתְּתָא וּלְאִשְׁתַּדָּלָא בְּפִרְיָה וְרִבְיָה, וְהַהוּא דְּאִשְׁתַּדָּל וְנָסַב אִיתְּתָא וְלָא יָכִיל, דָּא מִתְתַּקַּן בִּפְרִיקֵיהּ דְּקָרִיב לֵיהּ דְּהוּא אָחוֹי, וְהַהוּא דְּמִית בְּלָא בְּנִין) כַּד נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא הַהוּא בַּר נָשׁ לָא עָאל בְּפַרְגּוֹדָא וְלָא נָטִיל חוּלַק בְּהַהוּא עָלְמָא** (וְנִשְׁמָתֵיהּ לָא אִתְכְּלִילַת בַּאֲתַר דְּכָל נִשְׁמָתִין אִתְכְּלִילוּ, וְאִתְגְּזַר דִּיוּקְנֵיהּ מִתַּמָּן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כב) **וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי, הוֹאִיל וּכְדֵין הוּא, בָּרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּרִיק** (דף קפז ע"א) דִּיפְרוֹק לֵיהּ מִיָּדָא דְּמַחֲבְלִין, וְדָא אָחוֹי דְּקָרִיב לֵיהּ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כה) **כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּיו וְגוֹ'. וּכְתִיב בֹּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיךָ וְיַבְּמָהּ אוֹתָהּ וְגוֹ'. בְּגִין דְּנִשְׁמָתֵיהּ לָא עָאלַת קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, אֶלָּא הֵיא קַיְמָא לְבַר. בְּגִין דְּלָא זָכָה לְאַנְהָרָא בְּהַאי עַלְמָא בְּהַהוּא גּוּפָא.

מָאן דְּלָא זָכָה בְּהַאי אֲתַר, יְהַךְ לַאֲתָר אַחֲרָא וְיִזְכֵּי בֵּיהּ. כְּגוֹונָא דָּא אָעָא דְּדָלִיק וּנְהוֹרָא לָא סָלִיק יְבַטְּשׁוּן לֵיהּ וְיִסָּלֵק נְהוֹרָא בֵּיהּ וְיַנְהִיר. אָעָא הוּא אָדָם דִּכְתִיב (שם ב) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בָּר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּהַאי עַלְמָא וַאֲזַל וְתָאִיב וְאָכִיל וְשָׁתֵי וְאִזְדַּוּוג בְּאִיתְתָּא וְלָא זָכֵי לְבְנִין. דָּא הוּא אָעָא דְּדָלִיק וּנְהוֹרָא לָא סָלִיק, כְּלוֹמַר נִשְׁמָתֵיהּ לָא זָכַאת בְּהַהוּא גּוּפָא לְאִתְנַהֲרָא אֶלָּא אִיהִי בַּחֲשׁוֹכָא).

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (ישעיה מה) לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דָּא עֲבַד לֵיהּ לְבַר נָשׁ כְּדְקָא יָאוּת כְּדַאֲמָרָן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד טִיבוּ עִם עַלְמָא. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (בראשית כה) וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה, רָזָא דְּנִשְׁמָתָא אָתַת לְאִתְתַּקָּנָא כְּמִלְקַדְמִין.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא גּוּפָא מַה כְּתִיב, (ישעיה נג) וַיְיָ חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי אִם תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ יְיָ בְּיָדוֹ יִצְלָח. וַיְיָ חָפֵץ דַּכְּאוֹ, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, אַמַּאי חָפֵץ בְּגִין דְּיִתְדַּכֵּי. אִם תָּשִׂים אָשָׁם, אִם יָשִׂים אָשָׁם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אִם תָּשִׂים. אֶלָּא

לְנִשְׁמָתָא אַהֲדַר מִלָּה. אִי הַהִיא נִשְׁמָתָא בַּעְיָא לְאִתְתַּקָּנָא כְּדְקָא יָאוֹת, יִרְאֶה זֶרַע. בְּגִין דְּהַהִיא נִשְׁמָתָא אָזְלַת וְשָׁאטַת וְאִיהִי זְמִינָא לְאָעָלָא בְּהַהוּא זֶרַע דְּאִתְעַסַּק בָּהּ בַּר נָשׁ בִּפְרִיָה וּרְבִיָה, וּכְדֵין יַאֲרִיךְ יָמִים. וְחֶפֶץ יְיָ דָּא אוֹרַיְיתָא בִּידֵיהּ אַצְלַח.

תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּבַר נָשׁ אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, וּמְקוֹרֵיהּ וּמַבּוּעֵיהּ קָיְימָא בֵּיהּ לְמַגָּנָא, לֵית לֵיהּ אַתַּר לְאָעָלָא לְפַרְגּוֹדָא. וְהָא אִתְּמַר דְּבֵירָא דְּמַיָּא אִי הַהוּא מְקוֹרָא וּמַבּוּעָא לָא עָאל בֵּיהּ, לָאו אִיהוּ בְּאֵר, דְּבֵירָא וּמְקוֹרָא, כְּחֲדָא אִינוּן, וְרָזָא חֲדָא אִיהוּ, וְאוֹקִימְנָא.

כְּתִיב, (תהלים קכז) שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת אוֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָה. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה חֲבִיבִין אִינוּן מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא. דְּכָל מִלָּה וּמִלָּה דְאוֹרַיְיתָא אִית בֵּיהּ רָזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. וְהָא אִתְּמַר דְּכַד יַהֲב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, כָּל גְּנִיזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין כֻּלְּהוּ יַהֲב לְהוּ (וְכֻלְּהוּ) בְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלְּהוּ אִתְיְהִיבוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְתָּא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא בְּסִינַי. תָּא חֲזֵי, שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם, אִלֵּין אִינוּן יְחִידִים דְּאִשְׁתַּכְּחוּ, דְּלָאו אִינוּן דְּכַר וְנוּקְבָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְאַקְדְּמָן בְּצַפְרָא לַעֲבִידְתַּיְיהוּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (קהלת ד) יֵשׁ

אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי וְגוֹ׳ וְאֵין קֵץ לְכָל עֲמָלוֹ. מֵאַחֲרֵי שֶׁבֶת. מְאַחֲרִין נַיְיחָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, כִּי בוֹ שָׁבַת. בְּגִין דְּאִתְתָּא לְגַבֵּי בַּר נָשׁ אִיהִי נַיְיחָא לְגַבֵּיהּ וַדַּאי.

אוֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים, מַאי לֶחֶם הָעֲצָבִים. דְּכַד בַּר נָשׁ אִית לֵיהּ בְּנִין, הַהוּא נַהֲמָא דְּאָכִיל, אָכִיל לֵיהּ בְּחֶדְוָה וּבִרְעוּתָא דְּלִבָּא. וְהַהוּא דְּלֵית לֵיהּ בְּנִין, הַהוּא נַהֲמָא דְּאָכִיל אִיהוּ נַהֲמָא דַּעֲצִיבוּ. וְאִלֵּין אִינּוּן אוֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים וַדַּאי.

כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָה, מַאי יִתֵּן לִידִידוֹ, דָּא הוּא דִּמְקוֹרֵיהּ מְבָרַךְ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לֵיהּ שֵׁינָה בְּהַהוּא עַלְמָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי ג) וְשָׁכַבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנָתֶךָ. בְּגִין דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּהַהוּא בַּר נָשׁ שָׁכִיב וְיִתְהַנֵּי בְּהַהוּא עַלְמָא דְּאָתֵי כְּדְקָא יָאוֹת.

יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי וְגוֹ׳. יֵשׁ אֶחָד, דָּא הוּא בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ יְחִידָאי בְּעַלְמָא, לָא יְחִידָאי כְּדְקָא יָאוֹת, אֶלָּא דְּאִיהוּ בִּלָּא זִוּוּגָא. וְאֵין שֵׁנִי, דְּלֵית עִמֵּיהּ סְמֶךְ. גַּם בֵּן, דְּיוֹקִים שְׁמֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל לָא שָׁבַק. וְאָח (אין לו) לְאַיְיתָאָה לֵיהּ לְתִקּוּנָא.

וְאֵין קֵץ לְכָל עֲמָלוֹ, דְּאִיהוּ עָמֵל תְּדִיר דְּאַקְדִּים יְמָמָא וְלֵילְיָא. גַּם עֵינוֹ לֹא תִשְׂבַּע עֹשֶׁר, וְלֵית לֵיהּ לְבָּא לְאַשְׂגָּחָא וּלְמֵימַר לְמִי אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת נַפְשִׁי (דף קפז ע״ב) מִטּוֹבָה.

וְאִי תֵּימָא דִּבְגִין דְּייכוּל וְיִשְׁתֵּי יַתִּיר וְיַעֲבֵד מִשְׁתַּיָא בְּכָל יוֹמָא תְּדִיר, לָאו הָכִי. דְּהָא נַפְשָׁא לָא אִתְהֲנֵי מִנֵּיהּ, אֶלָּא וַדַּאי אִיהוּ מְחַסֵּר לְנַפְשִׁיהּ מִטִּיבוּ דִּנְהוֹרָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּדָא הִיא נַפְשָׁא חַסְרָא, דְּלָא אִשְׁתַּלִּימַת כְּדְקָא יְאוּת. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה חָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עוֹבָדוֹי, בְּגִין דְּקָא בָּעֵי דְּיִתְתַּקַּן, וְלָא יִתְאַבִּיד מֵהַהוּא עַלְמָא דְּאָתֵי כְּדְקָאָמְרָן.

רִבִּי חִיָּיא בָּעָא, הַאי דְּאִיהוּ זַכָּאָה שְׁלֵימָא וְאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא יוֹמֵי וְלֵילֵי וְכָל עוֹבָדוֹי לִשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא זָכָה לְבָנִין בְּהַאי עַלְמָא כְּגוֹן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהוּ וְלָא זָכָה, אוֹ דְּהֲווּ לֵיהּ וּמִיתוּ. מַה אִינּוּן לְעַלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, עוֹבָדוֹי וְהַהִיא אוֹרַיְיתָא, קָא מָגִינָן עֲלֵיהּ לְהַהוּא עַלְמָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, עֲלַיְיהוּ וְעַל אִינּוּן זַכָּאֵי קִשׁוֹט, (כְּגוֹן רַבִּי יוֹחָנָן דְּהֲווּ לֵיהּ בְּנִין וּמִיתוּ, וּכְגוֹן רַבִּי חִזְקִיָּה דְּאִיהוּ עַקָּר) עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (ישעיה נו) כֹּה אָמַר יְיָ לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת. בְּגִין דְּאִלֵּין אִית לוֹן חוּלָקָא לְעַלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, יָאוֹת הוּא וְשַׁפִּיר.

תָּא חֲזֵי, זַכָּאָה שְׁלִים דְּהַוּוּ כָּל אִלֵּין בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּלִים כְּדְקָא יָאוֹת, וּמִית בְּלָא בְּנִין, וְהָא קָא יָרִית דּוּכְתֵּיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, אִתְתֵּיהּ בָּעְיָא לִיבּוּמֵי אוֹ לָא. אִי תֵּימָא דְּלִבָּעֵי לִיבּוּמֵי, הָא בְּרֵיקַנְיָא אִיהוּ, דְּהָא אַתְרֵיהּ קָא יָרִית בְּהַהוּא עָלְמָא.

אֶלָּא וַדַּאי בָּעְיָא לִיבּוּמֵי, בְּגִין דְּלָא יַדְעִינָן אִי הַוָּה שְׁלִים בְּעוֹבָדוֹי אִי לָאו. וְהִיא אִי אִתְיַיבְּמַת לָא הַוָּה בְּרֵיקַנְיָא. בְּגִין דְּאַתַּר אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא (ל) בַּר נָשׁ (ד) הַוָּה בְּעָלְמָא וּמִית בְּלָא בְּנִין וּפוּרְקָא לָא הֲוֵי לֵיהּ בְּעָלְמָא, כֵּיוָן דְּמִית הַאי זַכָּאָה שְׁלִים וְאִתְתֵּיהּ אִתְיַיבְּמַת, וְאִיהוּ אַתְרֵיהּ יָרִית. אֲתָא הַהוּא בַּר נָשׁ וְאִשְׁתְּלִים הָכָא, וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַר זַמִּין לֵיהּ (לְעָלְמָא) (בְּעָלְמָא) עַד דְּיֵימוּת הַאי זַכָּאָה שְׁלִים, וְיִשְׁתְּלִים אִיהוּ בְּעָלְמָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר לד) כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְגוֹ'.

וְדָא הוּא דְּתָנִינָן, בְּנִין זְמִינִין אִינּוּן לְצַדִּיקַיָּא בְּמִיתַתְהוֹן, בְּחַיֵּיהוֹן לָא זָכוּ וּבְמִיתַתְהוֹן זָכוּ. וּבְגִין כָּךְ כָּל עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלְהוּ קְשׁוֹט וְזָכוּ, (ס"א וְחַיִּיס) וְחַיִּים עַל כֻּלָּא. (קהלת ד) טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם, אִלֵּין אִינּוּן דְּמִתְעַסְקִין בְּהַאי עָלְמָא לְאוֹלָדָא בְּנִין. דְּאִינּוּן בְּנִין דְּשָׁבְקוּ, בְּגִינֵיהוֹן אִית

לוֹן אֲגַר טַב בְּהַהוּא עַלְמָא, וּבְגִינֵיהוּ יַרְתִּין אֲבָהָן דִּלְהוֹן חוּלָקָא בְּהַהוּא עַלְמָא וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטַע אִילָנִין בְּהַאי עַלְמָא אִי אַצְלָחוּ יָאוֹת, לָא אַצְלָחוּ אַעֲקַר לוֹן וְשָׁתַל לוֹן אֲפִילּוּ כַּמָּה זִמְנִין. וּבְגִין כָּךְ כָּל אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלְּהוּ לְטַב וּלְאַתְקָנָא עָלְמָא:

בֹּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיךָ וְיַבֵּם אוֹתָהּ, דְּהָא יְהוּדָה וְכֻלְּהוּ שִׁבְטִין הֲווּ יָדְעֵי דָּא. וְעִקָּרָא דְּמִלְּתָא, וְהָקֵם זֶרַע. בְּגִין דְּהַהוּא זֶרַע אִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא מִלָּה וּלְמִגְלַם גּוֹלָמָא לְתִקּוּנָא דְּלָא יִתְפְּרַשׁ גּוּזָּא מִשְּׁרֵשֵׁיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לד) וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב.

וְכַד מִתְתַּקַּן לְבָתַר כְּדְקָא יָאוֹת, אִלֵּין מִשְׁתַּבְּחִין בְּהַהוּא עַלְמָא בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (קהלת ד) וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ, דַּיְיקָא. מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָּה. מַאי עֲדֶנָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית יח) אַחֲרֵי בְלוֹתִי הָיְתָה לִי עֶדְנָה. וּכְתִיב (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו.

וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר עֲדֶן לֹא הָיָה (דְּלָא שָׁב לִימֵי עֲלוּמָיו) אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה הָרַע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר עֲדֶן לֹא הָיָה, דְּלָא שָׁב לִימֵי עֲלוּמָיו וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא, וְלָא סָבִיל חוֹבִין

קַדְמָאֵי, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף קפח ע״א) יָהֵב לֵיהּ אַתַר מְתַקְנָא בְּהַהוּא עַלְמָא כְּדְקָא יָאוֹת.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (קהלת ח) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וְגוֹ׳, כְּמָה דְּאִתְּמַר. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד טִיבוּ וְלָא בָּעָא לְשַׁצָּאָה עַלְמָא אֶלָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְכָל אָרְחוֹי כֻּלְּהוּ קְשׁוֹט וְזַכּוּ לְאוֹטָבָא לְהוּ בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּאִינּוּן אָזְלֵי בְּאַרַח קְשׁוֹט, עֲלַייְהוּ כְּתִיב, (תהלים לז) צַדִּיקִים יִרְשׁוּ אָרֶץ: וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְיָ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמָת גַּם אֹתוֹ. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (קהלת יא) בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אַל תַּנַּח יָדֶךָ וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִתְחֲזֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהָרָא מֵחוֹבוֹי, וּלְאִזְדַּהָרָא בְּעוֹבָדוֹי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּכַמָּה שְׁלִיחָן וְכַמָּה מְמַנָּן אִינּוּן בְּעַלְמָא, דְּאִינּוּן אָזְלִין וְשַׁייְטָן, וְחָמָאן עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, וְסָהֲדִין עֲלוֹי (ז״ח עֲלַייְהוּ) וְכֹלָּא בְּסִפְרָא כְּתִיבִין.

וְתָא חֲזֵי, בְּכָל אִינּוּן חוֹבִין דְּאִסְתָּאַב בְּהוּ בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא, דָּא אִיהוּ חוֹבָא דְּאִסְתָּאַב בֵּיהּ בַּר נָשׁ יַתִּיר בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. מַאן דְּאוֹשִׁיד זַרְעֵיהּ בְּרִיקָנְיָא, וְאַפִּיק זַרְעָא לְמַגָּנָא בִּידָא אוֹ בְּרַגְלָא וְאִסְתָּאַב בֵּיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע.

בְּגִין דָּא לָא עָאל לְפַרְגּוֹדָא, וְלָא חָמֵי סִבָּר אַפֵּי עַתִּיק יוֹמִין, כְּמָה דְּתָנִינָן כְּתִיב הָכָא לֹא יִגּוֹרְךָ רָע, וּכְתִיב וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְיָ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (ישעיה א) יְדֵיכֶם דָּמִים מָלְאוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּדָחִיל לְמָאֲרֵיהּ וְיהֵא נְטִיר מֵאוֹרַח בִּישָׁא, וְיִדְכֵּי גַּרְמֵיהּ לְאִשְׁתַּדָּלָא בְּדָחִילוּ דְּמָאֲרֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. בַּבֹּקֶר, דָּא הוּא בְּזִמְנָא דְּבַר נָשׁ אִתְקַיֵּים בְּחַיֵּיהּ וְיהֵא בְּעוּלֵימוּ, כְּדֵין אִשְׁתַּדַּל לְאוֹלָדָא בְּנִין בְּאִיתְּתָא דְּחַזְיָא לֵיהּ, דִּכְתִיב בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ.

דְּהָא כְּדֵין זִמְנָא אִיהוּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קכז) כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים. בְּגִין דְּיָכִיל לְמֵילַף לְהוּ אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיהֵא לֵיהּ אַגְרָא טָבָא לְעַלְמָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. לֹא יֵבוֹשׁוּ בְּהַהוּא עַלְמָא, בְּזִמְנָא דְּמָאֲרֵיהוֹן דְּדִינָא יֵיתוֹן לְקַטְרְגָא עֲלוֹי. דְּלֵית לָךְ אַגְרָא טָבָא בְּהַהוּא עַלְמָא, כְּהַהוּא דְּאוֹלִיף לֵיהּ לִבְרֵיהּ דְּחִילוּ דְּמָרֵיהּ בְּאָרְחוֹי דְּאוֹרַייְתָא.

תָּא חֲזֵי מַה אָמַר בְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב, (בראשית יח) כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ

דְּרָךְ יְיָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְעַל דָּא הַהוּא זְכוּ קָיְימָא לֵיהּ בְּהַהוּא עַלְמָא לְגַבֵּי כָּל מָארֵיהוֹן דְּדִינָא.

וּבְגִין כָּךְ בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ, וְלָעֶרֶב אַל תַּנַּח יָדֶךָ, אֲפִילּוּ בְּיוֹמֵי דְּזִקְנָה, דְּאִיהוּ זִמְנָא דְּסִיב בַּר נָשׁ

(לָא יֵימָא כְּבָר אִשְׁתַּדַּלִית וְדַי לִי אוֹ כְּבָר אִשְׁתַּדַּלִית וְלָא יַכִילְנָא וְהַשְׁתָּא דְּאָנָא סִיב לֵית אֲנָא

בָּעֵי וְעִם כָּל דָּא) מַה כְּתִיב אַל תַּנַּח יָדֶךָ לָא יִשְׁבּוֹק מִלְאוֹלָדָא בְּהַאי עַלְמָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא תֵּדַע אֵיזֶה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. בְּגִין דִּיקוּמוּן בְּגִינֵיהּ בְּהַהוּא עַלְמָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קכז) הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים, דָּא צְרוֹרָא דִּנְשָׁמָתָא סְטָרָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וּלְהַאי נַחֲלָה מַאן זָכֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַעָלָא בְּהַהוּא נַחֲלַת יְיָ, בָּנִים. אִינּוּן בְּגִין זָכָאן לֵיהּ לְנַחֲלַת יְיָ, וְעַל דָּא זַכָּאָה הַהוּא בַּר נָשׁ דְּזָכֵי לוֹן דְּיוֹלִיף לוֹן אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא כְּמָה דְּאִתְּמַר:

וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וגו׳, תָּא חֲזֵי, תָּמָר בַּת כֹּהֵן הָוַת, וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאִיהִי אָזְלָא בְּגִין לְאַזְנָאָה עִם חָמוּהָ, דְּהָא אִיהִי צְנִיעוּתָא אִשְׁתַּכְחַת בָּהּ תָּדִיר. אֶלָּא אִיהִי צַדֶּקֶת הָוַת וּבְחָכְמָה עָבְדַת הַאי, דְּהָא אִיהִי לָא אַפְקָרַת גַּרְמָהּ לְגַבֵּיהּ, אֶלָּא בְּגִין דִּידִיעָה יָדְעַת וְחָכְמְתָא אִסְתַּכָּלַת. וְעַל דָּא אִיהִי אָתַת לְגַבֵּיהּ לְמֶעְבַּד (עמ״ה) טִיבוּ וּקְשׁוֹט, וְעַל דָּא אָתַת (לְהֶדְיָה) וְאִשְׁתַּדְּלַת בְּעִסְקָא דָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין דְּאִיהִי יָדְעַת יְדִיעָה וְאִשְׁתַּדְּלַת בְּעִסְקָא דָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד סִיּוּעָא תַּמָּן בְּהַהוּא עוֹבָדָא וְאִתְעַבְּרַת מִיָּד. וְכֹלָּא הֲוָה (דף קפח ע"ב) מִגֵּיהּ. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי לָא אַייְתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן בְּנִין מֵאִתְּתָא אוֹחֳרָא, אַמַּאי מִן דָּא. אֶלָּא וַדַּאי אִיהִי אִצְטְרִיכָא לְעוֹבָדָא דָּא וְלָא אִתְּתָא אָחֳרָא.

תְּרֵין נְשִׁין הֲווּ דְּמַנַּייהוּ אִתְבְּנֵי זַרְעָא דִּיהוּדָה, וְאַתּוּ מַנַּייהוּ דָּוִד מַלְכָּא וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. וְאִלֵּין תְּרֵין נְשִׁין דָּא כְּגַוונָא דְּדָא, תָּמָר וְרוּת דְּמִיתוּ בַּעֲלַייהוּ בְּקַדְמִיתָא, וְאִינּוּן אִשְׁתַּדְּלוּ לְעוֹבָדָא דָּא.

תָּמָר אִשְׁתַּדְּלַת לְגַבֵּי חָמוּהָ דְּאִיהוּ קָרִיב יַתִּיר לְבַנּוֹי דְּמִיתוּ. מַאי טַעְמָא אִיהִי אִשְׁתַּדְּלַת לְגַבֵּיהּ, דִּכְתִיב כִּי רָאֲתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהִיא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה. וּבְגִין דָּא אִשְׁתַּדְּלַת בְּעוֹבָדָא דָּא לְגַבֵּי חָמוּהָ.

רוּת מִית בַּעֲלָהּ וּלְבָתַר אִשְׁתַּדְּלַת בְּעוֹבָדָא דָּא לְגַבֵּיהּ דִּבְעַז דִּכְתִיב, (רות ג) וַתִּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב. וְאִשְׁתַּדְּלַת בַּהֲדֵיהּ וּלְבָתַר אוֹלִידַת לֵיהּ לְעוֹבֵד. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי לָא נָפִיק עוֹבֵד מֵאִתְּתָא אָחֳרָא, אֶלָּא וַדַּאי הִיא אִצְטְרִיכַת וְלָא אִתְּתָא אָחֳרָא. וּמִתְּרִין אִלֵּין אִתְבְּנֵי וְאִשְׁתַּכְלִיל זַרְעָא דִּיהוּדָה, וְתַרְוַוייהוּ בְּכִשְׁרוּת עָבְדוּ לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם אִינּוּן מֵיתַיָּיא לְאִתְתַּקָּנָא עַלְמָא לְבָתַר.

וְדָא הוּא כְּמָה דְּאִתְּמַר (קהלת ד) **וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ, דְּהָא כַּד הֲווּ חַיִּין בְּקַדְמִיתָא לָא הֲוָה בְּהוּ שְׁבָחָא** (ז"ח ורות בהו שבחא)**, וְתַרְוַוייהוּ אִשְׁתַּדְּלוּ לְמֶעְבַּד טִיבוּ וּקְשׁוֹט עִם אִנּוּן מֵיתַיָּיא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְיֵיעַ בְּהַהוּא עוֹבָדָא וְכוּלָּא הֲוָה כְּדְקָא יָאוֹת. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (יהושע א) **וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיךָ וגו':**

וְיוֹסֵף הוֹרַד מִצְרַיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר וגו'. (מה כתיב לעיל ויפר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר, אִידְּוּ אֲמַר לְגַבֵּי אֲבוֹי הַפֵּר נָא וגו', וְעַל דָּא וַיָּפֶר יְהוּדָה. וּכְתִיב וְהִנֵּה תְאוֹמִים בְּבִטְנָהּ. תְּאוֹמִין הֲווּ מִקַּדְמָת דְּנָא אַחִין הֲווּ. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, לֹא אִשְׁתְּמַע הָכִי. אֶלָּא בְּנִין אָחֳרָנִין אִתְיְלִידוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּגִין כַּךְ אִשְׁתַּדְּלַת לְאַשְׁכָּחָא אוֹבָדָא דְּאִתְאֲבִיד. תָּא חֲזֵי מָה כְּתִיב, וַיְהִי כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו וַתֹּאמֶר מַה־פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ. רָמַז הָכָא פְּרִיצוּתָא קַדְמָאָה דְּפָרִיץ הַדּוּא דְּמִית עָלֵיהּ מַשְׁמַע דִּכְתִיב פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פְּרִיצוּתָא בְּגִין דְּאִצְטְרִיכַת לְאַטְרָחָא לְמָרָךְ וּבְגִין כַּךְ פְּרִיצוּתָא תַּעֲבִיד בִּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְעַל דָּא וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ פָּרֶץ. וּלְבָתַר דְּכָל עוֹבָדָא דְּיהוּדָה אִתְּמַר דְּיהוּדָה זַבִּין לֵיהּ לְיוֹסֵף. וְאִיהוּ גָּרִים לֵיהּ לְכָל הַאי. דְּאִי יְהוּדָה הֲוָה אֲמַר נְהֲדַר לֵיהּ לְאָבוּנָא הֲווּ עַבְדִּין לֵיהּ אֲחוּי הָכִי וְעַל דָּא נַחְתּוּ לֵיהּ אֲחוּי מִשָּׁלְטָנוּתָא דְּעַלְיְהוּ. לְבָתַר דְּאִתְגְּלֵי מֵאֲחוּי וַאֲתָא עָלֵיהּ כָּל דָּא אַהְדַּר וְאָמַר וְיוֹסֵף הוֹרַד מִצְרַיְמָה) **מַאי הוֹרַד. דְּאִסְתַּכַּם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא עוֹבָדָא לְקַיְּימָא גְּזֵרָה דִּילֵיהּ דִּגְזַר בֵּין הַבְּתָרִים דִּכְתִיב,** (בראשית טו) **יָדוֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ וגו'. וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר לְסָטַר חֲטָאָה קָנָה לֵיהּ.**

פְּתַח וְאָמַר, (איוב ט) **הָאֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יִזְרָח וּבְעַד כּוֹכָבִים**

יַחְתֹּם. תָּא חֲזֵי, שִׁבְעָה כּוֹכְבַיָּא עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְקִיעָא, וְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא אִית בֵּיהּ כַּמָּה שַׁמְּשִׁין מְמַנִּין לְשַׁמָּשָׁא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּגִין דְּלֵית לָךְ שַׁמָּשָׁא אוֹ מְמַנָּא דְּלֵית לֵיהּ פּוּלְחָנָא וְשִׁמּוּשָׁא לְמָארֵיהּ, וְקַיְימֵי כָּל חַד וְחַד עַל הַהוּא שִׁמּוּשָׁא דְּאִתְפַּקְדָא בֵּיהּ, וְכָל חַד יָדַע עַבִידְתֵּיהּ לְשַׁמָּשָׁא. מִנְּהוֹן מְשַׁמְּשֵׁי בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָרֵיהוֹן וְאִתְפַּקְדָן בְּעַלְמָא עַל כָּל עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, וּמִנְּהוֹן דְּקָא מְשַׁבְּחִין לֵיהּ וְאִינּוּן (ה"א) אִתְפַּקְדָן עַל שִׁירָתָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן אִתְפַּקְדָן בְּהַאי, לֵית לָךְ כָּל חֵילָא בִּשְׁמַיָּא וְכוֹכָבִין וּמַזָּלֵי דְּכֻלְּהוּ לָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל לֵילְיָא כְּדֵין אִתְפַּרְשָׁן תִּלַת סִטְרִין מַשְׁרְיָין לְתִלַת סִטְרֵי עַלְמָא, וּבְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא אֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְבָן וְכֻלְּהוּ מְמַנָּן עַל (דף קפט ע"א) שִׁירָתָא. תְּלַת מַשְׁרְיָין אִינּוּן, וְחַד חֵיוְתָא קַדִּישָׁא מְמַנָּא עֲלַיְיהוּ וְקַיְימָא עֲלַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ קָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאָתֵי צַפְרָא, כַּד אָתֵי צַפְרָא, כָּל אִינּוּן דְּבִסְטַר דָּרוֹם וְכָל כּוֹכְבַיָּא דְּנָהֲרֵי, כֻּלְּהוּ מְשַׁבְּחָן וְאָמְרֵי שִׁירָתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי

בְּקַר, אִלֵּין כּוֹכְבַיָּא דִּבְסִטַר דָּרוֹם כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית יט) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. וַיַּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, אִלֵּין אִינּוּן דִּבְסִטַר שְׂמָאלָא דְאִתְכְּלִילוּ בִּימִינָא.

וּכְדֵין צַפְרָא נָהִיר, וְיִשְׂרָאֵל נָטְלֵי שִׁירְתָּא וּמְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָמָא, תְּלַת זִמְנִין בִּימָמָא, לָקֳבֵל תְּלַת זִמְנִין דְּלֵילְיָא. וְקַיְימִין אִלֵּין לָקֳבֵיל אִלֵּין, עַד דְּיִסְתַּלַּק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק בְּהוּ בְּשִׁית אִלֵּין.

הַהוּא חֵיוָתָא קַדִּישָׁא דְּקַיְימָא עַלַּיְיהוּ לְעֵילָּא קַיְימָא עַל יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּגִין לְאַתְקָנָא כֹּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת. מַה כְּתִיב בָּהּ (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ אִלֵּין אִינּוּן מַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָּא, וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ אִלֵּין מַשְׁרְיָין דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וּבְגִין כָּךְ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק מִכָּל סִטְרִין מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא. וְעַל דָּא כֹּלָּא הֲוָה (ס"א הוּא) בִּרְשׁוּתֵיהּ קַיְימָא, וְכֹלָּא אִיהוּ בִּרְעוּתֵיהּ.

(איוב ט) הָאוֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יִזְרָח. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, דָּא יוֹסֵף. וּבְעַד כּוֹכָבִים יַחְתּוֹם, אִלֵּין אִינּוּן אַחוֹי דְּכְתִיב בְּהוּ וַאֲחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי. דָּבָר אַחֵר הָאוֹמֵר לַחֶרֶס, דָּא יַעֲקֹב, בְּשַׁעְתָּא דְּאָמְרוּ לוֹ הַכֵּר נָא. וְלֹא יִזְרָח,

בְּשַׁעְתָּא דְּאִסְתַּלְקַת שְׁכִינְתָּא מִנַּיְהּ. וּבְעַד כֻּכְבִים יַחְתּוֹם, בְּגִין בְּנוֹי אִתְחַתַּם וְאַסְתִּים נְהוֹרָא דִּילֵיהּ, שִׁמְשָׁא אִתְחַשַּׁךְ וְכוֹכְבַיָּא לָא נְהִירוּ בְּגִין דְּיוֹסֵף אִתְפְּרַשׁ מֵאֲבוֹי. וְתָא חֲזֵי, מֵהַהוּא יוֹמָא דַּהֲוָה עוֹבָדָא דְּיוֹסֵף, אִתְפְּרַשׁ יַעֲקֹב מִשְּׁמוּשָׁא דְּעַרְסָא וְאִשְׁתָּאַר אַבְלָא עַד הַהוּא יוֹמָא דְּאִתְבַּשַּׁר בְּשׂוֹרָה דְּיוֹסֵף:

וַיְהִי יְיָ אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדוֹנָיו וגו׳. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים לז) כִּי ה׳ אוֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ בְּאַבְרָהָם, אֶת חֲסִידָיו, חֲסִידוֹ כְּתִיב, וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל אֲתַר דְּצַדִּיקַיָּא אָזְלֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן וְלָא שָׁבִיק לוֹן. דָּוִד אָמַר, (תהלים כג) גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ וגו׳. בְּכָל אֲתַר דְּצַדִּיקַיָּא אָזְלֵי, שְׁכִינְתָּא אָזְלָא עִמְּהוֹן וְלָא שָׁבִיק לוֹן.

יוֹסֵף אָזַל בְּגֵיא צַלְמָוֶת וְנָחֲתוּ לֵיהּ לְמִצְרַיִם, שְׁכִינְתָּא הֲוָת עִמֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיְהִי יְיָ אֶת יוֹסֵף. וּבְגִין דְּהֲוָת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא בְּכָל מַה דְּהֲוָה עָבִיד הֲוָה מַצְלַח בִּידֵיהּ. דְּאַפִּילּוּ מַאי דְּהֲוָה בִּידֵיהּ וְהֲוָה תָּבַע לֵיהּ מָארֵיהּ בְּגַוְונָא אָחֳרָא, הֲוָה מִתְהַפֵּךְ בִּידֵיהּ לְהַהוּא גַּוְונָא דִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהּ הֲוָה רָעֵי בֵּיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַיַּרְא

אֲדוֹנָיו כִּי יְיָ אִתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה יְיָ מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ, מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ וַדַּאי, כִּי יְיָ אִתּוֹ.

תָּא חֲזֵי, וַיֵּדַע אֲדֹנָיו כִּי יְיָ אִתּוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיַּרְא אֲדֹנָיו, דְּהָא בְּעֵינוֹי הֲוָה חָמֵי עוֹבָדָא דְּנִסִּין בְּכָל יוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בִּידֵיהּ, וְעַל דָּא וַיְבָרֶךְ יְיָ אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן לְצַדִּיקַיָּא וּבְגִינֵהוֹן נָטַר לוֹן לְרַשִּׁיעַיָּא, דְּהָא רַשִּׁיעַיָּא מִתְבָּרְכִין בִּגִינֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (שמואל ב ו) וַיְבָרֶךְ יְיָ אֶת בֵּית עוֹבֵד אֱדוֹם הַגִּתִּי בַּעֲבוּר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים.

צַדִּיקַיָּא, אֲחָרָנִין מִתְבָּרְכִין בִּגִינַייהוּ, וְאִינוּן לָא יָכְלוּ לְאִתְזָנָא (ס״א לְאִשְׁתְּזָבָא) בִּזְכוּתַיְיהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. יוֹסֵף אִתְבָּרֵךְ מָאֲרֵיהּ בִּגִינֵיהּ, וְאִיהוּ לָא יָכִיל לְאִשְׁתְּזָבָא בִּזְכוּתֵיהּ מִנֵּיהּ וּלְבָתַר לְחֵירוּ.

וּלְבָתַר אָעִיל לֵיהּ בְּבֵית הַסֹּהַר כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קה) עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ, עַד דְּלְבָתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לֵיהּ לְחֵירוּ וְשַׁלְטֵיהּ עַל כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם (דף קפט ע״ב) נִשְׁמָרוּ, חֲסִידוֹ כְּתִיב וְאִתְּמַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָגִין עֲלַייהוּ דְּצַדִּיקַיָּא, בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב, (תהלים ה) וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנֵּנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ וְיַעְלְצוּ בְךָ אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ:

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְתִשָּׂא אֱשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קג) בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבוֹי, וּלְמֵיהַךְ בְּאֹרַח מִתְתַּקְנָא. בְּגִין דְּלָא יִסְטֵי לֵיהּ הַהוּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ מְקַטְרְגָא לֵיהּ כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, כְּמָה דְּאוּקְמָה.

וּבְגִין דְּאִיהוּ מְקַטְרְגָא לֵיהּ תָּדִיר, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְתַּקְפָּא עֲלֵיהּ, וּלְאִסְתַּלְקָא עֲלֵיהּ בְּאָתָר תָּקִיפוּ. דְּבָעֵי לְמֶהֱוֵי גָּבַר עֲלֵיהּ, וּלְאִשְׁתַּתְּפָא בְּאָתָר דְּגְבוּרָה. בְּגִין דְּכַד בַּר נָשׁ אִתְקַף עֲלֵיהּ, כְּדֵין אִיהוּ בְּסִטְרָא גְּבוּרָה, וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ לְאִתְתַּקְפָּא. וּבְגִין דְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע תַּקִּיף, בָּעֵי בַּר נָשׁ דְּיֵהָא תַּקִּיף מִינֵיהּ.

וְאִלֵּין בְּנֵי נָשָׁא דְּאִתְתַּקְפוּ עֲלֵיהּ, אִקְרוּן גִּבּוֹרֵי כֹחַ, לְאִשְׁתַּכְּחָא זִינָא עִם זִינֵיהּ. וְאִלֵּין אִינּוּן מַלְאָכָיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְיַיִּן מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה קַשְׁיָא, לְאִתְתַּקְפָּא עֲלֵיהּ, גִּבּוֹרֵי כֹּחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ. בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו, כְּיוֹסֵף, דְּאִקְרֵי צַדִּיק וְגִבּוֹר וְנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא דְּאִתְרְשִׁים בְּגַוֵּיהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, מַאי הִיא, הָא אוּקְמוּהָ אָתָר דָּא דְּיֵצֶר הָרָע מִסִּטְרָא, דְּאִיהוּ

דַּרְגָּא אַחַר הַדְּבָרִים. בְּגִין דְּיוֹסֵף יָהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא לְקַטְרָגָא, דְּהַוָה יוֹסֵף מְסַלְסֵל בְּשַׁעֲרֵיהּ וְאַתְקִין גַּרְמֵיהּ וְקַשִּׁיט לֵיהּ, כְּדֵין אִתְיְהִיב דּוּכְתָּא לַיֵּצֶר הָרָע לְקַטְרָגָא. דְּאָמַר, וּמַה אֲבוֹי דְּאִיהוּ מִתְאַבֵּל עֲלֵיהּ, וְיוֹסֵף מְקַשִּׁיט גַּרְמֵיהּ, וּמְסַלְסֵל בְּשַׁעֲרֵיהּ, כְּדֵין אִתְגָּרֵי בֵּיהּ דּוּבָּא וְקַטְרִיג לֵיהּ:

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח בֵּיהּ בְּעַלְמָא, לְמֵידַן יָתֵיהּ, וְאַשְׁכַּח חַיָּיבִין בְּעַלְמָא, מַה כְּתִיב, (דברים יא) וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וּכְדֵין וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה. דְּהָא בְּגִין חוֹבִין דִּבְנֵי נָשָׁא, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא אִתְעַצָּרוּ, וְלָא נָהֲגֵי נְמוּסֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת. וְתָא חֲזֵי, אִינּוּן דְּלָא נָטְרוּ לְהַאי קְיָימָא דְּקוּדְשָׁא, גָּרְמֵי פְּרִישׁוּ בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא, בְּגִין דִּכְתִיב וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם, וּכְתִיב וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר. דְּהַאי אִיהוּ כְּמַאן דְּסָגִיד לֵאלָהָא אָחֳרָא, דְּמְשַׁקַּר בְּהַאי אָת קְיָימָא קַדִּישָׁא. וְכַד קְיָימָא קַדִּישָׁא אִתְנְטִיר בְּעַלְמָא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב בִּרְכָאן לְעֵילָּא לְאַתְרָקָא בְּעַלְמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים סח) גֹּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ. גֹּשֶׁם נְדָבוֹת, דָּא

גֶּשֶׁם דִּרְעוּתָא. כַּד אִתְרָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּבָעֵי לַאֲרָקָא לָהּ בִּרְכָאן, כְּדֵין נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כּוֹנַנְתָּהּ.

נַחֲלָתְךָ, אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן אַחְסַנְתֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים לב) יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. וְנִלְאָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי נִלְאָה בְּאַרְעָא אָחֳרָא, דְּאִיהִי צַחְיָא לְמִשְׁתֵּי, וּכְדֵין אִיהִי נִלְאָה. וְכַד הַהוּא גֶּשֶׁם דִּרְעוּתָא אִתְיְהִיב, כְּדֵין אַתָּה כּוֹנַנְתָּהּ.

וְעַל דָּא, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְכָל חֵילֵיהוֹן, כְּלְהוּ קָיְימָא עַל קְיוּמָא דָּא. דִּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי לְאִזְדַּהָרָא בְּדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה, וּבַתְרֵיהּ כְּתִיב וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף.

וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֵלָיו יוֹם יוֹם. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי ו) לִשְׁמָרְךָ מֵאֵשֶׁת רָע וְגוֹ', זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיָדְעֵי אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֵיזַל בְּהוּ. בְּגִין דְּאִינּוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא יוֹמֵי וְלֵילֵי, אַחְסִין תְּרִין עָלְמִין, עַלְמָא עִלָּאָה, וְעַלְמָא (דף קצ ע"א) תַּתָּאָה. אַחְסִין הַאי עַלְמָא, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְעַסַּק בָּהּ בַּר נָשׁ לִשְׁמָהּ, וְאַחְסִין הַהוּא עַלְמָא עִלָּאָה, כַּד אִתְעַסַּק בָּהּ בַּר נָשׁ לִשְׁמָהּ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשִׂמְאלָהּ עשֶׁר וְכָבוֹד. אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ, מַאן דְּאָזִיל לִימִינָא דְאוֹרַיְיתָא, אָרְכָא דְחַיִּין אִיהוּ לְעָלְמָא דְאָתֵי. דְּזָכֵי תַּמָּן לִיקָרָא דְאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ יְקָרָא וְכִתְרָא, לְאִתְעַטָּרָא עַל כּוּלָּא. דְּכִתְרָא דְאוֹרַיְיתָא בְּהַהוּא עָלְמָא אִיהוּ. בְּשִׂמְאלָהּ עשֶׁר וְכָבוֹד, בְּהַאי עָלְמָא, דְּאַף עַל גַּב דְּלָא אִתְעַסַּק בָּהּ לִשְׁמָהּ, זָכֵי בְּהַאי עָלְמָא בְּעוּתְרָא וִיקָרָא.

דְּהָא רִבִּי חִיָּיא כַּד אֲתָא מֵהָתָם לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, קָרָא בְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּהַוּוּ אַנְפּוֹי נְהִירִין כִּשְׁמְשָׁא. וְכַד הַווּ קָיְימִין קַמֵּיהּ כָּל אִינּוּן דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא. הֲוָה אָמַר, דָּא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, וְדָא לָא אִשְׁתַּדַּל לִשְׁמָהּ, וְהַוָה צַלֵּי עַל הַהוּא דְּאִתְעַסַּק לִשְׁמָהּ, דְּלֵיהֱוֵי הָכִי תָּדִיר, וְיִזְכֵּי לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְצַלֵּי עַל הַהוּא דְּלָא אִתְעַסַּק בָּהּ לִשְׁמָהּ, דְּיֵיתֵי לְאִתְעַסְּקָא בָּהּ לִשְׁמָהּ, וְיִזְכֵּי לְחַיֵּי עָלְמָא. יוֹמָא חַד, חָמָא חַד תַּלְמִיד דְּהַוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַנְפּוֹי מוֹרִיקָן. אָמַר, וַדַּאי מְהַרְהֵר בְּחֵטְאָה אִיהוּ דְּנָא. אָחִיד לֵיהּ לְקַמֵּיהּ, וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּאִתְיַישַּׁב רוּחֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. מִן הַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה, שַׁוִּי עַל רוּחֵיהּ, דְּלָא יְרִדְּף בָּתַר אִינּוּן הִרְהוּרִין בִּישִׁין, וְיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּד חָמֵי בַר נָשׁ דְּהַרְהוּרִין בִּישִׁין אַתְיָין לְגַבֵּיהּ, יִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, וּכְדֵין יִתְעַבְרוּן מִנֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כַּד הַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא אָתֵי לְמִפְתֵּי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, יְהֵא מָשִׁיךְ לֵיהּ לְגַבֵּי אוֹרַיְיתָא, וְיִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא תָּנִינָן, דְּכַד הַאי סִטְרָא בִּישָׁא קָיְימָא קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַסְטָאָה עַל עַלְמָא בְּגִין עוֹבָדִין בִּישִׁין. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל עַלְמָא, וְיָהִיב עֵיטָא לִבְנֵי נָשָׁא, לְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ. וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהוֹן וְלָא עַל עוֹבָדֵיהוֹן, וּמַאי אִיהוּ עֵיטָא, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתְּזָבוּ מִנֵּיהּ. מְנָלָן, דִּכְתִיב, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ לִשְׁמָרְךָ מֵאֵשֶׁת רָע מֵחֶלְקַת לָשׁוֹן נָכְרִיָּה.

וְדָא הוּא סִטְרָא מְסָאֲבָא, סִטְרָא אָחֳרָא. דְּאִיהִי קָיְימָא תָּדִיר קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַסְטָאָה עַל חוֹבֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא. וְקָיְימָא תָּדִיר לְאַסְטָאָה לְתַתָּא לִבְנֵי נָשָׁא. קָיְימָא תָּדִיר לְעֵילָּא, בְּגִין לְאַדְכָּרָא חוֹבֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, וּלְאַסְטָאָה לוֹן עַל עוֹבָדֵיהוֹן. וּבְגִין דְּאִתְיְהִיבוּ בִּרְשׁוּתֵיהּ, כְּמָה דְּעַבַד לֵיהּ לְאִיּוֹב.

וְכֵן קָיְימָא עֲלַיְיהוּ לְאַסְטָאָה וּלְאַדְכָּרָא חוֹבֵיהוֹן בְּכָל מַה דְּעָבָדוּ, בְּאִינּוּן זִמְנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָיְימָא

עֲלַיְיהוּ בְּדִינָא. כְּדֵין קָאִים לְאַסְטָאָה לוֹן וּלְאַדְכָּרָא חוֹבֵיהוֹן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְיָהַב לוֹן עֵיטָא לְאִשְׁתְּזָבָא מִנַּיְיהוּ. וּבְמָה, בַּשּׁוֹפָר בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי בְּשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ דְּיָהֲבִין לֵיהּ, בְּגִין לְאִתְפְּרָשָׁא מִנַּיְיהוּ, וּלְאִשְׁתְּדְלָא בְּהַהוּא חוּלָקֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמוֹכוּ. וּבְרָזָא דְּמֵהֵימְנוּתָא מַה כְּתִיב, (משלי ג) דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נוֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. וְאִלֵּין אִינוּן אָרְחִין וּשְׁבִילִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכוּלָּא חַד. הַאי שָׁלוֹם וְהַאי מָוֶת, וְכוּלָּא הִפּוּכָן דָּא מִן דָּא.

זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא חָזֵי, וְיָהִיב לוֹן עֵיטָא לְאִשְׁתְּזָבָא מִכָּל סִטְרִין אָחֳרָנִין דְּעַלְמָא. בְּגִין דְּאִינוּן עַמָּא קַדִּישָׁא לְאַחְסָנָתֵיהּ וְחוּלְקֵיהּ, וְעַל דָּא יָהִיב לוֹן עֵיטָא בְּכוּלָּא. זַכָּאִין אִינוּן בְּעַלְמָא דֵּין, וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַאי סִטְרָא בִּישָׁא נָחַת וְשָׁאט בְּעַלְמָא, וְחָמֵי עוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִינוּן כְּלְהוּ סָטְאִין אָרְחַיְיהוּ בְּעַלְמָא. סָלִיק לְעֵילָּא וְאַסְטִין לוֹן, וְאִלְמָלֵא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִס עַל עוֹבָדֵי יְדוֹי, לָא יִשְׁתָּאֲרוּן בְּעַלְמָא.

מַה כְּתִיב וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם. כְּדַבְּרָהּ, (דף קצ ע"ב)
דְּסָלְקָא וְסָאטֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְאָמַר קַמֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה בִּישִׁין כַּמָּה דְּלְטוֹרִין, בְּגִין לְשֵׁיצָאָה בְּנֵי
עַלְמָא.
מַה כְּתִיב, וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ.
וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ, בְּגִין דְּאִיהוּ חָיִיס עַל עַלְמָא.
לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ, מַהוּ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ. בְּגִין לְנַסְבָא שָׁלְטָנוּ,
לְשַׁלְטָאָה עַל עַלְמָא, וְשָׁלְטָנוּ לָא שָׁלְטָא, עַד דְּאִתְיְהִיב
לֵיהּ רְשׁוּ.
דָּבָר אַחֵר לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא טו) וְלְאִישׁ
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה. לְהְיוֹת עִמָּהּ לְמֵיהַב לָהּ רְבוּ
וּבְרָכָאן וְסַיְיעְתָּא. דְּאִלְמָלֵא סִיּוּעָא הַוָּה לָהּ מִלְּעֵילָּא, לָא
אִשְׁתָּאַר בְּעַלְמָא אֲפִילוּ חַד. אֲבָל בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא חָיִיס עַל עַלְמָא, אִשְׁתָּאַר עַלְמָא בְּקִיּוּמֵיהּ.
רִבִּי אַבָּא אָמַר, כֹּלָּא אִיהוּ אָרְחָא חָדָא, אֲבָל יֵצֶר הָרָע
הוּא דְּקָא אָזִיל וּמְפַתֵּי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין
לְאַסְטָאָה אָרְחַיְיהוּ וּלְאִתְדַּבְּקָא בֵּהּ, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא,
וּבְכָל עִידָּן וְעִידָּן. סָטֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ מֵאָרְחָא דְּקִשׁוֹט,
בְּגִין לְדַחְיָיא לֵיהּ מֵאָרְחָא דְּחַיֵּי, לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לַגֵּיהִנֹּם.
זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּעָבִיד וְנָטִיר (נ"א זַכָּאָה מַאי עָבִיד, נָטִיר) אָרְחוֹי
וּשְׁבִילוֹי, בְּגִין דְּלָא יִתְדַּבַּק בֵּיהּ. הַיְינוּ דִּכְתִיב

וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ, כְּמָה (נ"א בְּמָה) דְּאִיהִי אֲמְרַת לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא. דְּהָא רוּחַ מְסָאֲבָא, יְצֵר הָרָע, אִיהוּ מְפַתֵּי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בְּכָל יוֹמָא, לְשַׁכָּבָא אֶצְלָהּ, גּוֹ גֵּיהִנֹּם, וּלְאִתְדָּנָא תַּמָּן, לְהֱיוֹת עִמָּהּ.

תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ אִתְדַּבַּק בְּהַהוּא סִטְרָא, אִתְמְשַׁךְ אֲבַתְרָהּ, וְאִסְתָּאַב עִמָּהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאִסְתָּאַב עִמָּהּ בְּעָלְמָא אָחֳרָא. תָּא חֲזֵי, הַאי סִטְרָא מְסָאֲבָא, מְנוּוָלָא אִיהוּ, לְכָלּוּכָא אִיהוּ. כְּדִכְתִיב, (ישעיה ל) צֵא תֹאמַר לוֹ, צוֹאָה מַמָּשׁ. וּבֵיהּ אִתְדָּן מַאן דְּאַסְטֵי אָרְחוֹי מִן אוֹרַיְיתָא, וּבֵיהּ אִתְדָּנוּ אִינּוּן חַיָּיבִין דְּעָלְמָא, דְּלֵית לוֹן מְהֵימְנוּתָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַה כְּתִיב, וַיְהִי כְּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבָּיִת. וַיְהִי כְּהַיּוֹם הַזֶּה, יוֹמָא דְּיֵצֶר הָרָע שָׁלְטָא בְּעָלְמָא, וְנָחֲתָא לְאַסְטָאָה לִבְנֵי נָשָׁא. אֵימָתַי, יוֹמָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְאַתְבָּא בִּתְיוּבְתָּא עַל חוֹבוֹי, אוֹ לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא. וּכְדֵין בְּהַהוּא זִמְנָא נָחֲתָא, בְּגִין לְאַסְטָאָה לִבְנֵי עָלְמָא.

וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ, בְּגִין לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא וּלְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ מְלַאכְתּוֹ דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא. וְכֵיוָן דְּעָבִידְתָּא דְּבַר נָשׁ

בְּהַאי עַלְמָא, הוּא עַבִידְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְמֶהֱוֵי תַּקִיפָּא כְּאַרְיֵא בְּכָל סִטְרוֹי, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלוֹי סִטְרָא אָחֳרָא, וְלָא יָכִיל לְמִפְתֵּי לֵיהּ. מַה כְּתִיב וְאֵין אִישׁ, לֵית גְּבַר דְּיֵקוּם לְקָבְלֵיהּ דְּיֵצֶר הָרָע, וְיִגַּח בֵּיהּ קְרָבָא כְּדְקָא יָאוֹת.

מַאי אוֹרְחֵיהּ דְּיֵצֶר הָרָע, כֵּיוָן דְּחָמֵי דְּלֵית בַּר נָשׁ קָאִים לְקָבְלֵיהּ וּלְאַגָּחָא בֵּיהּ קְרָבָא, מִיָּד: וַתִּתְפַּשֵּׂהוּ בִּבְגִדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי. וַתִּתְפַּשֵּׂהוּ בִּבְגָדוֹ, בְּגִין דְּכַד שַׁלִּיט יֵצֶר הָרָע עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אַתְקִין לֵיהּ, וְקַשִּׁיט לֵיהּ לְבוּשׁוֹי, מְסַלְסֵל בְּשַׂעֲרֵיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב וַתִּתְפַּשֵּׂהוּ בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי, אִתְדַּבַּק עִמִּי.

מַאן דְּאִיהוּ זַכָּאָה, אִתְתַּקַּף לְקָבְלֵיהּ, וְאַגַּח בֵּיהּ קְרָבָא. מַה כְּתִיב, וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה, יִשְׁבּוֹק לֵיהּ, וְיִתְתַּקַּף לְקָבְלֵיהּ. (ס"א וְאַגַּח בֵּיהּ קְרָבָא) וְיֵעָרוֹק מִנֵּיהּ, בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ, וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלוֹי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, זִמִינִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא לְמֶחֱמֵי לְיֵצֶר הָרָע, כְּחַד טוּרָא רַבְרְבָא, וְיִתְמְהוּן וְיֵימְרוּן. אֵיךְ יָכִילְנָא לְאַכְפְיָא לֵיהּ לְטוּרָא רַבְרְבָא הָדֵין עִלָּאָה. וּזְמִינִין רַשִׁיעַיָּא לְמֶחֱמֵי לֵיהּ לְיֵצֶר הָרָע, דַּקִיק כְּחוּטָא דְשַׂעֲרָא, וְיִתְמְהוּן וְיֵימְרוּן. הֵיךְ לָא יָכִילְנָא לְאַכְפְיָא לְחוּטָא דְשַׂעֲרָא כְּדָא דַּקִיק. אִלֵּין יִבְכּוּן וְאִלֵּין יִבְכּוּן. וְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא יְבַעֵר לֵיהּ מֵעַלְמָא, וְיכוֹס לֵיהּ לְעֵינַיְיהוּ, וְלָא יִשְׁלוֹט עוֹד בְּעַלְמָא, וְיֶחֱמוּן צַדִּיקַיָּא וְיֶחֱדוּן. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קכג) אֵלֶיךָ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ.

(דף קצא ע״א) וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְגוֹ׳. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (עמוס ג) הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר וְטֶרֶף אֵין לוֹ הֲיִתֵּן כְּפִיר קוֹלוֹ מִמְּעוֹנָתוֹ בִּלְתִּי אִם לָכָד. הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאַשְׁגָּחָא בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּחֲלְתֵּיהּ וְאֵימָתֵיהּ הוּא עַל כֻּלָּא. דְּהָא כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, עֲבַד כָּל בְּרְיָין דְּעַלְמָא, כָּל חַד וְחַד בְּדִיוּקְנֵיהּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וּלְבָתַר בָּרָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה, וְשַׁלְטֵיהּ עַל כֻּלְּהוּ, בְּדִיוּקְנָא דָּא.

דְּכָל זִמְנָא דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּעַלְמָא, כָּל אִינּוּן בְּרְיָין דְּעַלְמָא זָקְפִין רֵישָׁא, וּמִסְתַּכְּלָן בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה דְּבַר נָשׁ. כְּדֵין כֻּלְּהוּ דַּחֲלִין וְזָעִין מִקַּמֵּיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹ׳, וְהַנֵּי מִילֵי, כַּד מִסְתַּכְּלָן וְחָמָאן בֵּיהּ, הַאי דְּיוּקְנָא, וְנִשְׁמָתָא בֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּנִשְׁמָתָא לָאו בֵּיהּ,
צַדִּיקָיָא לָא מִשְׁתַּנְיָין מִכְּמָה דְּהַוָה דְּיוּקְנֵהוֹן
בְּקַדְמִיתָא. וְכַד בַּר נָשׁ לָא אָזִיל בְּאָרְחוֹי דְאוֹרַיְיתָא, הַאי
דְּיוּקְנָא קַדִּישָׁא אִתְחַלַּף לֵיהּ. וּכְדֵין חֵיוֹת בְּרָא וְעוֹפָא
דִּשְׁמַיָּא יָכְלִין לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּאִתְחַלַּף לֵיהּ הַאי
דְּיוּקְנָא קַדִּישָׁא, אִתְחַלַּף לֵיהּ הַאי דְּיוּקְנָא דְּבַר נָשׁ.
וְתָא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְלַף עוֹבָדִין דִּלְעֵילָא
וְתַתָּא, בְּגִין לְאַהֲדָרָא מִלִּין לְאַתְרַייְהוּ,
וּלְאִשְׁתַּכְחָא רְעוּתֵיהּ בְּכָל עוֹבָדֵי דְעַלְמָא. דָּנִיֵּאל לָא
אִשְׁתַּנֵּי דְּיוּקְנֵיהּ כַּד אַפִּילוּ לֵיהּ בְּגוּבָא דְאַרְיָוָתָא, וּבְגִין
כָּךְ אִשְׁתְּזִיב. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (דניאל
ו) אֱלָהִי שְׁלַח מַלְאָכֵיהּ וּסְגַר פּוּם אַרְיָוָתָא וְלָא חַבְּלוּנִי.
מַשְׁמַע דְּבְגִין מַלְאָכָא דְּאַסְגַּר לְפוּמַיְיהוּ, לָא אִתְחַבַּל.
אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דָּא לָא אִתְחַבַּל, דְּהָא הַהוּא דְּיוּקְנֵיהּ
דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה, אִיהוּ מַלְאָכָא מַמָּשׁ, דְּסָגִיר פּוּמָא,
וְקָשִׁיר לוֹן, לְנַטָּרָא לֵיהּ, דְּלָא יְחַבְּלוּן לֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ
אֱלָהִי שְׁלַח מַלְאָכֵיהּ, הַהוּא דְּכָל דְּיוּקְנִין דְּעַלְמָא
מִתְחַקְּקָן בֵּיהּ, וְאִיהוּ אַתְקִיף דְּיוּקְנִי בִּי, וְלָא יָכִילוּ
לְשַׁלְטָאָה בִּי, וְסָגַר פּוּמַיְיהוּ, וְעַל דָּא שָׁלַח מַלְאָכֵיהּ
וַדַּאי.
וְהַאי מַלְאָכָא, הַהוּא דְּכָל דְּיוּקְנִין מִתְחַקְּקָן בֵּיהּ.

דִּכְתִיב, (תהלים קי) יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת, אִיהוּ דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי קַמֵּיהּ כָּל דִּיוּקְנִין דְּעַלְמָא. וְעַל דָּא מִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִסְתַּמְּרָא אָרְחוֹי וּשְׁבִילוֹי, בְּגִין דְּלָא יֶחֱטָא קַמֵּיהּ דְּמָארֵיהּ, וְיִתְקַיֵּים בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם.

תָּא חֲזֵי, יְחֶזְקֵאל נָטַר פּוּמֵיהּ מִמַּאֲכָלֵי דְּאִיסּוּרֵי, דִּכְתִיב, (יחזקאל ד) וְלָא בָּא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל, זָכָה וְאִקְרֵי בֶּן אָדָם. דָּנִיֵּאל מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל א) וַיָּשֶׂם דָּנִיֵּאל עַל לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאַל בְּפַת בַּג הַמֶּלֶךְ וּבְיֵין מִשְׁתָּיו, זָכָה הוּא, וְאִתְקְרֵיאוּ בְּדִיוּקְנֵיהּ דְּאָדָם. בְּגִין דְּכָל מִלִּין דְּעַלְמָא, כְּלְהוּ דַּחֲלִין מִקַּמֵּי דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, דְּאִיהוּ שַׁלִּיטָא עַל כְּלְהוּ, וְאִיהוּ מַלְכָּא עַל כֹּלָּא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּגִין דָּא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבוֹי, וְלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וְעִם כָּל דָּא, בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִבְדַּק בְּחוֹבוֹי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. דְּהָא כַּד בַּר נָשׁ קָאִים מֵעַרְסֵיהּ, תְּרִין סַהֲדִין קַיְימִין קַמֵּיהּ, וְאָזְלֵי בַּהֲדֵיהּ כָּל יוֹמָא.

בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֵיקַם, אִינּוּן סַהֲדֵי אָמְרִין לֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּאַפְתַּח עֵינוֹי, (משלי ד) עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ וְעַפְעַפֶּיךָ יְיַשְּׁרוּ נֶגְדֶּךָ. קָם וְאִתְקִין רַגְלוֹי לְמֵהַךְ, אִינּוּן סַהֲדִין אָמְרִין לֵיהּ, (שם) פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ וגו׳. וְעַל דָּא כַּד אָזִיל בַּר נָשׁ, בְּכָל יוֹמָא, בָּעֵי לֵיהּ לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבוֹי.

בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, כַּד אָתֵי לֵילְיָא, בָּעֵי לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִבְדַּק, בְּכָל מַה דְּעָבַד כָּל הַהוּא יוֹמָא. בְּגִין דְּיֵיתוּב מִנַּיְיהוּ, וְיִסְתַּכֵּל בְּהוּ תְּדִיר, בְּגִין דְּיֵיתוּב קַמֵּי מָארֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים נא) וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד, בְּגִין דְּיֵיתוּב מִנַּיְיהוּ.

וְתָא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא אִשְׁתַּכַּח בִּידַיְיהוּ חוֹבָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. בְּגִין דְּאִינּוּן קָרְבָּנִין, דְּהַוּוּ מַקְרְבִין בְּכָל יוֹמָא, (דף קצא ע"ב) הַוּוּ מְכַפְּרֵי עֲלַיְיהוּ. הַשְׁתָּא דְּאִתְגָּלוֹן יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא, וְלֵית מַאן דְּמְכַפֵּר עֲלַיְיהוּ, אוֹרַיְיתָא הִיא מְכַפְּרָא עֲלַיְיהוּ, וְעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא. וּמַאן דְּאִיהוּ לָא מִסְתַּכַּל בְּאָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גָּרִים לִשְׁכִינְתָּא לְאִתְכַּפְיָא בְּגוֹ עַפְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נו) יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ עַד אָרֶץ וגו'.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְכֵן מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא וּבְעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן, גָּרִים לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לַאֲרָמָא רֵישָׁא בְּגוֹ גָּלוּתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא.

תָּא חֲזֵי, גִּלְגַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּלְגּוּלִין בְּעַלְמָא, בְּגִין לַאֲרָמָא רֵישָׁא דְּצַדִּיקָיָא, דְּהָא בְּגִין דְּיָרִים יוֹסֵף רֵישֵׁיהּ בְּעַלְמָא, עַל דְּאִשְׁתַּכַּח זַכָּאָה קַמֵּיהּ, אַרְגִּיז רְבוֹנָא

עַל עַבְדּוֹי. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר חָטְאוּ מַשְׁקֶה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאוֹפֶה לַאֲדוֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם. וּכְלָא בְּגִין לַאֲרָמָא רֵישָׁא דְיוֹסֵף זַכָּאָה. וְתָא חֲזֵי, עַל יְדָא דְחֶלְמָא, אִתְכַּפְיָיא מֵעִם אֲחוֹי, וְעַל יְדָא דְחֶלְמָא אִתְרַבֵּי עַל אֲחוֹי, וְאִתְרַבֵּי עַל כָּל עַלְמָא:

וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן וְגוֹ', תָּא חֲזֵי, דְּהָא אִתְּמַר דְּכָל חֶלְמִין אָזְלִין בָּתַר פּוּמָא, יוֹסֵף כַּד פָּשַׁר לְהוּ חֶלְמָא, אַמַּאי פָּשַׁר לְהַאי פִּישָׁרָא טָבָא, וּלְהַאי פִּישָׁרָא בִּישָׁא. אֶלָּא, אִינּוּן חֶלְמִין עֲלֵיהּ דְיוֹסֵף הֲוָה, וּבְגִין דְּיָדַע מִלָּה עַל עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דִילָהּ, בְּגִין כָּךְ פָּשַׁר חֶלְמָא לְהוּ כְּמָה דְאִצְטְרִיךְ. לְכָל חַד וְחַד פָּשַׁר לְהוֹן פִּישָׁרָא, לְאַהֲדָרָא מִלָּה עַל אַתְרֵיהּ.

מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף הֲלֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ נָא לִי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָכִי מְבָעֵי לֵיהּ לְמִפְשַׁר חֶלְמָא, לְפָקְדָא פִּישָׁרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּתַמָּן אִיהוּ קִיּוּמָא דְּכֹלָּא, וּבֵיהּ קָיְימָא פִּישָׁרָא.

תָּא חֲזֵי, הָא אִתְּמַר דְּדַרְגָּא דְחֶלְמָא לְתַתָּא אִיהוּ, וְאִיהוּ דַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה. בְּגִין דְּהָא מֵאַתַר דִּנְבוּאָה שַׁרְיָא עַד הַאי דַּרְגָּא דְחֶלְמָא, שִׁיתָּא דַּרְגִּין אִינּוּן. וְסָלְקָא פִּישָׁרָא מִדַּרְגָּא דְחֶלְמָא, לְדַרְגָּא אָחֳרָא. חֶלְמָא אִיהוּ

דַּרְגָּא דִּלְתַתָּא, וּפִישָׁרָא קָיְימָא עֲלַיְיהוּ. וּפִישָׁרָא קָיְימָא בְּדִבּוּר, וְעַל דָּא בְּדִבּוּר קָיְימָא מִלָּה. דִּכְתִיב הֲלֹא לֵאלֹהִים פִּתְרוֹנִים, הֲלֹא לֵאלֹהִים וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיְסַפֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת חֲלוֹמוֹ לְיוֹסֵף וְגוֹ'. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (מלכים ב ב) וַיְהִי בְּעָבְרָם וְאֵלִיָּהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׁאַל מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וִיהִי נָא פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי. הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, וְהַאי קְרָא תְּוֻהָא אִיהוּ. וְאֵלִיָּהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׁאַל מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ, וְכִי בִּרְשׁוּתֵיהּ קָיְימָא, וְהָא בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. וְתוּ, דֶּאֱלִישָׁע הָכִי נָמֵי אִיהוּ הֲוָה יָדַע, מַאי טַעְמָא אָמַר, וִיהִי נָא פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלַי.

אֶלָּא וַדַּאי, מַאן דְּאָחִיד בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל עָלְמִין, הֵיךְ לָא יֵהֵא בִּרְשׁוּתֵיהּ דָּא. וַדַּאי אֵלִיָּהוּ, וּשְׁאָר צַדִּיקִים, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד רְעוּתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא תָּדִיר. דִּכְתִיב, (תהלים קמה) רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְכָל שֶׁכֵּן דְּהַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא, דִּי עֲלֵיהּ, יָרִית לֵיהּ לְצַדִּיקָא דֶּאֱלִישָׁע, דְּהֲוָה שַׁמָּשָׁא דִּילֵיהּ. וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ (מלכים א יט) וְאֶת אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתֶּיךָ, וְעַל דָּא הֲוָה לֵיהּ לֶאֱלִישָׁע לְיָרְתָא לֵיהּ.

פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ, מַאי פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלַי, וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ, דְּעַל חַד תְּרִין שָׁאִיל, וּמַה דְּלָא הֲוָה בִּרְשׁוּתֵיהּ, הֵיךְ שָׁאַל מִינֵיהּ. אֶלָּא, אִיהוּ לָא שָׁאִיל רוּחַ עַל חַד תְּרִין, אֶלָּא (אִיהוּ) הָכִי שָׁאַל מִינֵיהּ, בְּהַהוּא רוּחָא דְּהֲוָה לֵיהּ, דְּיַעֲבִיד (ד״א ל״ג חַד) תְּרִין נְמוּסִין בְּעַלְמָא, בְּהַהוּא רוּחָא.

מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר הַקְשֵׁיתָ לִשְׁאוֹל אִם תִּרְאֶה אוֹתִי לָקֹחַ מֵאִתָּךְ יְהִי לְךָ כֵּן וְאִם אַיִן לֹא יִהְיֶה. מַאי טַעְמָא אִם תִּרְאֶה אוֹתִי. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ, אִם תֵּיכוֹל לְמֵיקַם עַל עִקָּרָא דְּרוּחָא דְּשַׁבַּקְנָא לָךְ, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְנְסִיבְנָא מִינָּךְ, יֵהֵא לְךָ כְּדֵין. דְּהָא כָּל הַהוּא עִקָּרָא דְּרוּחָא בְּשַׁעְתָּא דְּיִסְתַּכֵּל בֵּיהּ, כַּד חָמֵי לֵיהּ לְאֵלִיָּהוּ, יֵחֲוֵי דְּבִיקוּתָא בֵּיהּ, כְּדְקָא יָאוֹת. (דף קצב ע״א):

תָּא חֲזֵי, הַאי מַאן דְּאִסְתַּכַּל בְּמָה דְּאוֹלִיף מֵרַבֵּיהּ, וְחָמֵי לֵיהּ בְּהַהוּא חָכְמְתָא, יָכִיל לְאִתּוֹסָפָא בְּהַהוּא רוּחָא יַתִּיר. תָּא חֲזֵי, דְּהָא יוֹסֵף בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד, הֲוֵי חָמֵי בְּרוּחָא דְּחָכְמְתָא לְהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּאָבוֹי, הֲוָה מִסְתַּכֵּל. וּבְגִין כָּךְ הֲוָה מִסְתַּיְיעָא לֵיהּ מִלְּתָא, וְאִתּוֹסָפָא לֵיהּ רוּחָא אָחֳרָא, בְּנְהִירוּ עִלָּאָה יַתִּיר.

בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר לֵיהּ הַהוּא רָשָׁע, וְהִנֵּה גֻּפֶּן לְפָנָי, אִזְדַּעְזַע יוֹסֵף. דְּלָא הֲוָה יָדַע עַל מַה תֵּיתֵי

מִלָּה, כֵּיוָן דְּאָמַר וּבַגְּפֶן שְׁלשָׁה שָׂרִיגִים, מִיָּד אִתְעַר רוּחֵיהּ, וְאִתּוֹסַף בִּנְהִירוּ, וְאִסְתַּכַּל בְּדִיוּקְנָא דְּאֲבוּי, כְּדֵין אִתְנְהִיר רוּחֵיהּ, וְיָדַע מִלָּה.

מַה כְּתִיב, וּבַגְּפֶן שְׁלשָׁה שָׂרִיגִים. אָמַר יוֹסֵף, הָא וַדַּאי בְּשׁוּרָה דְּחֶדְוָה בִּשְׁלִימוּ אִיהוּ, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַאי גֶּפֶן עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְאִתְבַּשַּׂר יוֹסֵף בְּהַאי. וּבַגְּפֶן שְׁלשָׁה שָׂרִיגִים, אִלֵּין אִינוּן תְּלָתָא דַּרְגִּין עִלָּאִין, דְּנָפְקֵי מֵהַאי גֶּפֶן, כַּהֲנֵי לֵיָואֵי וְיִשְׂרְאֵלִי.

וְהֵיא כְּפוֹרַחַת עֻלְתָּה נִצָּהּ, דְּהָא בְּגִינֵיהוֹן סָלְקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִתְבָּרְכַת מֵעִם מַלְכָּא עִלָּאָה. הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלוֹתֶיהָ עֲנָבִים, אִלֵּין אִינוּן צַדִּיקַיָּא דְּעַלְמָא, דְּאִינוּן כַּעֲנָבִים מְבוּשָׁלִים כְּדְקָא חָזֵי. דָּבָר אַחֵר הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלוֹתֶיהָ עֲנָבִים, דָּא הוּא יַיִן דְּאִתְנְטִיר בְּעִנְבֵייהוּ מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. עַד הָכָא אִתְבַּשַּׂר יוֹסֵף בְּחֶלְמֵיהּ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה חֶלְמָא אִיהוּ דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּאִית חֶלְמִין לֵיהּ, וּלְאַחֲרָנִין. וְאֶקַח אֶת הָעֲנָבִים, דְּאִיהוּ לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ. תָּנְיָנָן, (שמות קמד א) הַאי מַאן דְּחָמֵי עִנְבִין חִוָּורִין בְּחֶלְמָא, סִימָן יָפֶה לוֹ, אוּכְמֵי לָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ רָזָא דְּתַרִין דַּרְגִּין יְדִיעָן, אִינוּן אוּכְמֵי וְחִוָּורֵי. הַאי אִיהוּ טַב, וְהַאי אִיהוּ דְּלָא טַב, וְכֻלְּהוּ עִנְבִין בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא תַּלְיָין. וְעַל דָּא מִתְפַּרְשָׁן בְּחָכְמְתָא, הֵן לְטַב,

הֵן לְבִישׁ. אִלֵּין צְרִיכִין רַחֲמֵי, וְאִלֵּין אַשְׁגְּחוּתָא דְּרַחֲמֵי.

תָּא חֲזֵי, אָדָם הָרִאשׁוֹן, אִנְתְּתֵיהּ סָחֲטָא לֵיהּ עִנְבִין, וְגָרִימַת לֵיהּ מוֹתָא, וּלְכָל יִשְׂרָאֵל, וּלְכָל עָלְמָא. נֹחַ אַתָּא לְהַנֵּי עִנְבִין, וְלָא אִתְנַטַּר כְּדְקָא יְאוּת, מַה כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה, בְּהֵ"א. בְּנֵי אַהֲרֹן, שָׁתוּ חַמְרָא מִנַּיְיהוּ, וְקָרִיבוּ קָרְבָּנָא בְּהַהוּא חַמְרָא, וּמִיתוּ, וְהָא אִתְּמַר. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (דברים לב) עֲנָבֵימוֹ עִנְבֵי רֹאשׁ אַשְׁכְּלוֹת מְרוֹרוֹת לָמוֹ, בְּגִין דְּאִינּוּן עִנְבִין גָּרְמֵי הַאי.

חָמָא עִנְבִין דְּאִינּוּן טָבִין, בְּהַהוּא כֶּרֶם, דְּקָא סָלְקִין נַיְיחָא וְרֵיחָא בְּדַרְגִּין שְׁלֵימִין, כְּדְקָא יְאוּת. וְעַל דָּא יוֹסֵף יָדַע מִלָּה, וְאִסְתַּכַּל בְּעִקָּרָא, וּפָשַׁר חֶלְמָא עַל בּוֹרְיֵיהּ. בְּגִין דְּאִתְבַּשַּׁר בְּהַהוּא חֶלְמָא, כְּדְקָא יְאוּת. וּבְגִין כָּךְ פָּשַׁר פִּשְׁרָא לְטַב, וְאִתְקַיֵּים הָכִי.

מַה כְּתִיב. וַיַּרְא שַׂר הָאוֹפִים כִּי טוֹב פָּתַר וַיֹּאמֶר אַף יוֹסֵף אַף אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל רֹאשִׁי. תָּא חֲזֵי, אֲרוּרִין אִינּוּן רַשִּׁיעַיָּא, דְּכָל עוֹבָדֵיהוֹן כְּלְהוֹן לְבִישׁ. וְכָל אִינּוּן מִלִּין דְּאִינּוּן אָמְרִין, כְּלְהוּ לְבִישׁ, וּלְאַבְאָשָׁא.

כֵּיוָן דְּפָתַח פּוּמֵיהּ בְּאַף, מִיָּד דָּחִיל יוֹסֵף, וְיָדַע דְּכָל מִלּוֹי אִינּוּן לְאַבְאָשָׁא, וּבְשׁוֹרָה דְּבִישׁ בְּפוּמֵיהּ.

וְהָנֵה שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל רֹאשִׁי, כְּדֵין יָדַע יוֹסֵף דְּאִתְבַּשַּׂר עַל חֲרִיבוּ דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, דְּיִתְגָּלוּן מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא.

חֲמֵי מַה כְּתִיב, וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אוֹפֶה וְהָעוֹף אוֹכֵל אוֹתָם מִן הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי. אִלֵּין אִינוּן שְׁאָר עַמִּין, דְּמִתְכַּנְּשֵׁי עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְקָטְלֵי לוֹן, וְחָרְבֵי בֵּיתַיְיהוּ, וּמְפַזְּרֵי לוֹן לְאַרְבַּע סִטְרֵי דְעַלְמָא. וְכֹלָּא אִסְתַּכַּל יוֹסֵף, וְיָדַע דְּהַהוּא חֶלְמָא עַל יִשְׂרָאֵל, כַּד יְהוֹן בְּחִיוּבָא קַמֵּי מַלְכָּא, מִיָּד פָּשַׁר לֵיהּ פִּשְׁרָא לְבִישׁ, וְאִתְקַיָּים בֵּיהּ.

וְתָא חֲזֵי, תְּרֵין דַּרְגִּין אִלֵּין, דְּקָא חָמָא הַאי, וְחָמָא הַאי. דָּא חָמָא (דְּהַא) (דף קצב ע"ב) כַּד סָלִיק, וְקָא שַׁלִּיט דַּרְגָּא עִלָּאָה, וְאִתְנְהִיר סִהֲרָא. וְדָא חָמָא, דְּאִתְחַשַּׁךְ וְשַׁלִּיט עַלָּאָה חִיוְיָא בִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ אִסְתַּכַּל יוֹסֵף בְּהַהוּא חֶלְמָא, וּפָשַׁר לֵיהּ פִּשְׁרָא לְבִישׁ. וְעַל דָּא, כֹּלָּא בְּפִישְׁרָא קָיְימָא, וְדָא וְדָא חָמוּ, בְּאִלֵּין תְּרֵין דַּרְגִּין, דְּשַׁלִּיט דָּא, וְשַׁלִּיט דָּא.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ (תהלים נא) נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל לֵב טָהוֹר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁומֵעַ (מלכים א ג) וְגוֹ', וּכְתִיב וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד (משלי טו), וּבְגִין כָּךְ לֵב טָהוֹר וַדַּאי.

וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי, דָּא הוּא רוּחַ נָכוֹן וַדַּאי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. וְאִתְעָרוּ, זֶה רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ. וְאִתְעָרוּ, (יחזקאל יא) וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם. וְצַלֵּי דָּוִד, הַהוּא רוּחַ נָכוֹן, חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי.

בְּגִין דְּאִית מִסְטְרָא אָחֳרָא, לֵב טָמֵא וְרוּחַ עִוְעִים, דְּאַסְטֵי לִבְנֵי עַלְמָא, וְדָא הוּא רוּחַ טוּמְאָה, דְּאִקְרֵי רוּחַ עִוְעִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה יט) יְיָ מָסַךְ בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עִוְעִים. וְעַל דָּא וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי. מַאי חַדֵּשׁ. דָּא חִדּוּשָׁא דְּסִיהֲרָא. בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְחַדַּשׁ סִיהֲרָא, דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּים וּבְגִין כָּךְ חַדֵּשׁ.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי דִּכְתִיב, (מלכים א כב) וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְיָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלָיו בַּמָּה וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל צֵא וַעֲשֵׂה כֵן. וְתָנִינָן דְּהַהוּא רוּחַ נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי. וְכִי נִשְׁמָתִין, כֵּיוָן דְּסָלְקִין וְקָיְימִין לְעֵילָּא, אִינּוּן יָכְלִין לְאַתְבָּא בְּהַאי עַלְמָא, וּמִלָּה תְּמִיהָה, דְּאָמַר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי וְגוֹ׳.

וְתוּ, מַאי טַעְמָא אִתְעֲנַשׁ עֲלֵיהּ אַחְאָב, דְּהָא דִּינָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּשַׁוִּי שְׁמוּאֵל קַמַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, הָכִי

הוּא. דִּכְתִיב, (שמואל א ח) אֶת שְׂדוֹתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקָּח. וְאִי אַחְאָב נָטַל הַהוּא כֶּרֶם בְּנָבוֹת, דִּינָא הָוָה. וְתוּ, דְּהָוָה יָהִיב לֵיהּ כַּרְמָא אָחֳרָא, אוֹ דַּהֲבָא, וְלָא בָּעָא.

אָמַר לֵיהּ, יָאוֹת שְׁאַלְתְּ. תָּא חֲזֵי, הַאי רוּחַ דְּקָאֲמְרוּ דְּאִיהוּ רוּחַ דִּנְבוֹת, הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא. וְכִי רוּחָא דִּנְבוֹת יָכִיל לְסַלְקָא וּלְקַיְימָא קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִתְבַּע שִׁקְרָא. דִּכְתִיב וַיֵּצֵא הָרוּחַ. וְאִי צַדִּיקָא הוּא, אֵיךְ יִבָּעֵי שִׁקְרָא בְּהַהוּא עַלְמָא, דְּאִיהוּ עַלְמָא דְּקִשׁוֹט. וּמַה בְּהַאי עַלְמָא, לָא בָּעֵי זַכָּאָה שִׁקְרָא, בְּהַהוּא עַלְמָא, לָא כָּל שֶׁכֵּן. וְאִי לָאו זַכָּאָה אִיהוּ, הֵיךְ יָכִיל לְקַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֶלָּא וַדַּאי נְבוֹת לָאו זַכָּאָה הֲוָה כָּל כָּךְ לְקַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא רוּחָא אָחֳרָא הֲוָה, דְּשַׁלְטָא בְּעַלְמָא. דְּדָא הוּא רוּחָא דְּקַיְימָא תְּדִיר וְסָלְקָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא דְּאַסְטֵי לִבְנֵי עַלְמָא בְּשִׁקְרָא. וּמַאן דְּאִיהוּ רָגִיל בְּשִׁקְרָא, אִשְׁתַּדַּל תְּדִיר בְּשִׁקְרָא. וְעַל דָּא אָמַר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר וגו׳. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ, צֵא וַעֲשֵׂה כֵּן. פּוּק מֵהָכָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דִּכְתִיב, (תהלים קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. וּבְגִין דָּא אִיהוּ רוּחַ שֶׁקֶר וַדַּאי.

וְתוּ, עַל מַה דְּקָטַל לֵיהּ לְנָבוֹת וְנָטַל כַּרְמָא דִּילֵיהּ, קָטוֹלָא אַמַּאי קָטִיל לֵיהּ. אֶלָּא עַל דְּקָטִיל לֵיהּ בְּלָא דִּינָא, אִתְעַנַּשׁ. קָטַל לֵיהּ בְּלָא דִּינָא, וְנָסִיב כַּרְמָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (מלכים א כא) הֲרָצַחְתָּ וְגַם יָרַשְׁתָּ, וְעַל דָּא אִתְעַנַּשׁ. וְתָא חֲזֵי, כַּמָּה אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּעַלְמָא, דְּאַסְטֵי לוֹן הַאי רוּחַ שִׁקְרָא בְּשִׁקְרָא. וְשַׁלִּיט אִיהוּ בְּעַלְמָא בְּכַמָּה סִטְרִין וּבְכַמָּה עוֹבָדִין, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי. וְעַל דָּא דָּוִד מַלְכָּא בָּעָא לְאִסְתַּמָּרָא מִנֵּיהּ, וּבָעָא לְאַפָּקָא מִגּוֹ מְסָאֲבוּ. דִּכְתִיב, (תהלים נא) לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי. דָּא הוּא רוּחַ נָכוֹן, וְאָחֳרָא אִיהוּ רוּחַ שֶׁקֶר. וְעַל דָּא תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, חַד קַדִּישָׁא, וְחַד מְסָאֲבָא.

פָּתַח וְאָמַר, (יואל ב) וַיְיָ נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ וְכִי עָצוּם עוֹשֵׂה דְּבָרוֹ וְגוֹ׳, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל וַיְיָ, בְּכָל אֲתַר הוּא וּבֵי דִּינֵיהּ. נָתַן קוֹלוֹ, דָּא הוּא קָלָא דִּכְתִיב, (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים. וּכְתִיב הָתָם, (שמות ד) לֹא אִישׁ דְּבָרִים. מַאן אִישׁ דְּבָרִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. לִפְנֵי חֵילוֹ, אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל.

כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כה) הֲיֵשׁ מִסְפָּר לִגְדוּדָיו. (דף קצג ע״א) דְּכַמָּה מְמַנָּן וּשְׁלִיחָן אִית לֵיהּ

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ קָיְימֵי לְאַסְטָאָה עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל (זהר חדש ל"ג בְּגִין לְאִסְתָּאֲבָא לְהוּ). וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אְזְדַּמַּן קַמַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִין לְנַטְרָא לְהוּ, וְלָא יָכִילוּ לְקַטְרְגָא לְהוּ.

כִּי עָצוּם עוֹשֵׂה דְּבָרוֹ. מַאן עָצוּם, דָּא הוּא זַכָּאָה הַהוּא דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא יְמָמָא וְלֵילֵי. דָּבָר אַחֵר כִּי עָצוּם, דָּא הוּא מְקַטְרְגָא דְּאִשְׁתַּכַּח קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ תַּקִּיפָא כְּפַרְזְלָא תַּקִּיפָא כְּטִינָרָא. עוֹשֵׂה דְּבָרוֹ, דְּנָטִיל רְשׁוּת מִלְּעֵילָא וְנָטִיל נִשְׁמָתָא מִתַּתָּא.

כִּי גָדוֹל יוֹם יְיָ וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יְכִילֶנּוּ. דְּאִיהוּ שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, וְעִלָּאָה וְתַקִּיפָא עַל כֻּלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ תְּחוֹת שָׁלְטָנֵיהּ. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ תְּדִיר, לְזַכָּאָה לוֹן לְעַלְמָא דְּאָתֵי וּלְמֶחֱדֵי לְהוּ בְּחֵידוּ דְצַדִּיקַיָּיא דְּזִמִּינִין לְמֶחֱדֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, (תהלים ה) וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנֵּנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ וְיַעְלְצוּ בְךָ אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פָּרָשַׁת וַיְהִי מִקֵּץ

וַיְהִי מִקֵּץ, רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (איוב כח) קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר אֶבֶן אֹפֶל וְצַלְמָוֶת, הַאי

קְרָא אִתְּמַר. קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ, דָּא אִיהוּ קֵץ דְּשִׁמְאלָא, דְּאִיהוּ שָׁאט בְּעַלְמָא, וְשָׁאט לְעֵילָא, וְקַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַסְטֵי, וְקַטְרִיג עַל עַלְמָא, וְהָא אִתְּמַר. וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר, דְּהָא כָּל עוֹבָדּוֹי לָאו אִינּוּן לְטַב, אֶלָּא לְשֵׁיצָאָה תָּדִיר וּלְמֶעְבַּד כְּלָיָה בְּעָלְמָא. אֶבֶן אֹפֶל וְצַלְמָוֶת, דָּא אֶבֶן נֶגֶף, דְּבָהּ כָּשְׁלִין חַיָּיבִין,

וְקַיְימָא בְּהַאי דְּאִקְּרֵי, (איוב י) אֶרֶץ עֲפָתָה כְּמוֹ אֹפֶל. תָּא חֲזֵי, אִית אֶרֶץ חַיִּים לְעֵילָא, וְהַאי אִיהוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. (ד״א וְאִית אֶרֶץ לְתַתָּא וְנִקְרָא) אֹפֶל וְצַלְמָוֶת, אֹפֶל דְּנַפְקָא מֵאֶרֶץ עֲפָתָה. מַאי (ס״א אֶרֶץ) אֶבֶן אֹפֶל וְצַלְמָוֶת, דָּא הוּא קֵץ דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּחֹשֶׁךְ, זוּהֲמָא דְּדַהֲבָא, וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכָּלָא בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי. בְּגִין דְּיִנְדְּעוּן וְיִסְתַּכְּלוּן בְּפוּלְחָנֵיהּ. דְּהָא אוֹרַיְיתָא אִיהִי מַכְרְזָא בְּכָל יוֹמָא קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ וְאָמְרָה, (משלי ט) מִי פֶתִי יָסוּר הֵנָּה חֲסַר לֵב וְאָמְרָה לוֹ, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

וְכַד בַּר נָשׁ אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְדַּבַּק בָּהּ, זָכֵי לְאִתְתַּקְּפָא בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים וגו׳. וְתָא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ אִתְתַּקַּף בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי בְּהַאי עָלְמָא, אִתְתַּקַּף בֵּיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָא כַּד נִשְׁמָתִין נָפְקִין מֵהַאי עָלְמָא, הָכִי אִתְתַּקְּנָן לְהוּ דַּרְגִּין לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, אִילָנָא דְחַיֵּי, אִיהוּ בְּכַמָּה דַרְגִּין מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ חַד. דְּהָא בְּאִילָנָא דְחַיֵּי אִית דַּרְגִּין אִלֵּין עַל אִלֵּין. עַנְפִּין, וְעָלִין, קְלִיפִּין, (ס"א נוֹפָא) גּוּפָא דְאִילָנָא, שָׁרְשִׁין. וְכוֹלָּא הוּא אִילָנָא. כְּגַוְונָא דָא, כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ אִתְתַּקַּן וְאִתְתַּקַּף בְּאִילָנָא דְחַיֵּי.

וְכָל בְּנֵי דִמְהֵימְנוּתָא יִשְׂרָאֵל, כֻּלְּהוֹן מִתְתַּקְפִין בְּאִילָנָא דְחַיֵּי, כֻּלְּהוּ אֲחִידִין בְּאִילָנָא מַמָּשׁ. מִנְּהוֹן בְּהַהוּא (ס"א נוֹפָא) גּוּפָא דְּבֵיהּ, מִנְּהוֹן אֲחִידָן בְּעַנְפִּין, מִנְּהוֹן בְּעָלִין, מִנְּהוֹן בְּשָׁרְשִׁין. אִשְׁתַּכְּחוּ דְּכֻלְּהוּ אֲחִידָן בְּאִילָנָא דְחַיֵּי. וְאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא (דף קצג ע"ב) כֻּלְּהוּ אֲחִידָן בְּגוּפָא דְאִילָנָא. וּבְגִין כָּךְ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ אָחִיד בְּכֹלָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר.

וַיְחִי מִקֵּץ, מַאי מִקֵּץ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, אַתַּר דְּלֵית בָּהּ זְכִירָה, וְדָא הוּא קֵץ דְּשִׁמְאלָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּכְתִיב, (בראשית מ) כִּי אִם זְכַרְתַּנִי אִתָּךְ כַּאֲשֶׁר ייטַב לָךְ. וְכִי הָכִי אִתְחֲזֵי לֵיהּ לְיוֹסֵף צַדִּיקָא, דְּאִיהוּ אָמַר כִּי אִם זְכַרְתַּנִי אִתָּךְ. אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל יוֹסֵף בְּחֶלְמֵיהּ. אָמַר, וַדַּאי חֶלְמָא דְּזִכְרָה אִיהוּ. וְאִיהוּ טָעָה בְּהַאי, דְּהָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי כֹּלָּא.

וְעַל דָּא אַתַּר דְּהַוָה בֵּיהּ נַשְׁיוּ קָם קַמֵּיהּ, מַה כְּתִיב וְלֹא

זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיְשַׁכְּחֵהוּ. כְּיוָן דְּאָמַר וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים, מַהוּ וַיְשַׁכְּחֵהוּ. אֶלָּא וַיְשַׁכְּחֵהוּ אַתַּר דְּאִית בֵּיהּ שִׁכְחָה, וְדָא הוּא קֵץ דְּסִטְרָא דְּחשֵׁךְ. שְׁנָתַיִם יָמִים, מַאי שְׁנָתַיִם. דְּתָב דַּרְגָּא, לְדַרְגָּא דְּאִית בֵּיהּ זְכִירָה. וּפַרְעֹה חוֹלֵם וְהִנֵּה עוֹמֵד עַל הַיְאוֹר, דָּא חֶלְמָא דְּיוֹסֵף הַוָּה. בְּגִין דְּכָל נָהָר, דְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק אִיהוּ. וְרָזָא דָּא הַוֵי, הַאי מַאן דְּחָמֵי נָהָר בַּחֲלוֹם, חָמֵי שָׁלוֹם. דִּכְתִיב, (ישעיה סו) הִנְנִי נוֹטֶה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם:

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יֶהֶרְסֶנָּה, תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא עִלָּאָה, אַתְקִין כֹּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת, וְאַפִּיק נְהוֹרִין עִלָּאִין מְנַהֲרִין לְכָל סִטְרִין, וְכֹלָּא אִיהוּ חַד. וּבָרָא שָׁמַיִם דִּלְעֵילָּא וְאֶרֶץ דִּלְעֵילָּא, לְאִתְתַּקָּנָא כֻּלְּהוּ כְּחַדָּא, לְתוֹעַלְתָּא דְּתַתָּאֵי. תָּא חֲזֵי, מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ. מַאן מֶלֶךְ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בַּמִּשְׁפָּט, דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא דְּאַרְעָא. וְעַל דָּא, ו׳ אִתְּזַן מִן ה׳ עִלָּאָה, ה׳ תַּתָּאָה אִתְּזָנַת מִן ו׳, דְּקִיּוּמָא דְּאַרְעָא אִיהוּ בְּמִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ בְּכָל תִּקּוּנוֹי, וְזַן לָהּ.

דָּבָר אַחֵר, מֶלֶךְ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בַּמִּשְׁפָּט, דָּא יוֹסֵף. יַעֲמִיד אֶרֶץ, דִּכְתִיב (בראשית מא) וְכָל הָאָרֶץ

בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבּוֹר אֶל יוֹסֵף. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, עֲבַד לֵיהּ לְיוֹסֵף שַׁלִּיטָא עַל אַרְעָא. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, מֶלֶךְ, דָּא יוֹסֵף. בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ, דָּא יַעֲקֹב. דְּהָא עַד לָא אֲתָא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, לָא הֲוָה קַיְימָא בְּאַרְעָא, מִגּוֹ כַּפְנָא. כֵּיוָן דְּאֲתָא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, בִּזְכוּתֵיהּ אִסְתַּלַּק כַּפְנָא, וְאִתְקַיְּים אַרְעָא.

דָּבָר אַחֵר, מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ, דָּא דָּוִד מַלְכָּא, דִּכְתִיב, (שמואל ב ח) וַיְהִי דָּוִד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ, וְאִיהוּ קַיֵּים אַרְעָא, וּבִזְכוּתֵיהּ קַיְימָא לְבָתַּר דְּנָא. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יְהֶרְסֶנָּה, דָּא רַחֲבְעָם.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, אַף עַל גַּב דְּפוּרְעָנוּתָא אִתְגְּזַר עַל עָלְמָא, מִתְעַכְּבָא בְּגִינֵיהוֹן וְלָא שָׁלְטָא עַל עָלְמָא. כָּל יוֹמוֹי דְּדָוִד מַלְכָּא אִתְקַיְּימָא אַרְעָא בְּגִינֵיהּ, לְבָתַּר דְּמִית אִתְקַיְּימָא בִּזְכוּתֵיהּ. דִּכְתִיב, (מלכים ב כ) וְגַנּוֹתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי. כְּגַוְונָא דָּא, כָּל יוֹמוֹי דְּיַעֲקֹב וְכָל יוֹמוֹי דְּיוֹסֵף, לָא שָׁלְטָא פּוּרְעָנוּתָא בְּעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ, דָּא יוֹסֵף. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יְהֶרְסֶנָּה, דָּא פַּרְעֹה. דְּהָא בְּגִין דְּאַקְשֵׁי לְבֵיהּ לְגַבֵּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָרִיב אַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

וּבְקַדְמִיתָא עַל יְדָא דְיוֹסֵף אִתְקַיֵּים אַרְעָא בְּהַהוּא חֶלְמָא דְּחָלַם. דִּכְתִיב, וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וגו׳.

וַיְהִי מִקֵּץ וגו׳. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יח) חַי יְיָ וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעִי. אֱלוֹהֵי כְּתִיב, בְּוי״ו. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ. חַי יְיָ, דָּא חַי צַדִּיקָא יְסוֹדָא דְעַלְמָא, דְּאִקְרֵי חַי דְעָלְמִין. וּבָרוּךְ צוּרִי, דָּא (ס״א הוד) הוּא דִכְתִיב (תהלים קמד) בָּרוּךְ יְיָ צוּרִי, וְדָא עַלְמָא דְאִתְקַיֵּים עֲלֵיהּ צַדִּיקָא דָּא. וְיָרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעִי. וְיָרוּם דָּא עַלְמָא עִלָּאָה. אֱלוֹהֵי בְּוא״ו, דָּא שָׁמַיִם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קטז) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַייָ.

תָּא חֲזֵי, (כְּמָה דְאַתְּ אָמַר) (תהלים סח) בָּרוּךְ אֲדֹנָ״י יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ. בָּרוּךְ אֲדֹנָ״י, בְּאָלֶ״ף דָּלֶ״ת נוּ״ן יוּ״ד, וְהַאי קְרָא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ. יוֹם יוֹם, אִלּוּ שְׁנָתַיִם יָמִים, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דף קצד ע״א) וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חוֹלֵם וְהִנֵּה עוֹמֵד עַל הַיְאוֹר, רָזָא אִיהוּ, כְּמָה דְאִתְּמַר דָּא יוֹסֵף. דְּנָהָר (ס״א דְּכָל נָהָר) דָּא, יוֹסֵף הַצַּדִּיק הוּא.

וְהִנֵּה מִן הַיְאוֹר עוֹלוֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאוֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ. וְהִנֵּה מִן הַיְאוֹר, דְּהָא מִנָּהָר דָּא אִתְבָּרְכָאן כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא. בְּגִין דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, אִיהוּ אַשְׁקֵי וְזָן לְכֹלָּא. וְיוֹסֵף אִיהוּ נָהָר, לְאִתְבָּרְכָא כָּל אַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּגִינֵיהּ.

וְתָא חֲזֵי, הַהוּא נָהָר, שְׁבַע דַּרְגִּין אִתְשַׁקְיָין וְאִתְבָּרְכָן מִנֵּיהּ, וְאִלֵּין אִינוּן יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאוֹת בָּשָׂר. וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ, בְּחִבּוּרָא בְּאַחְוָותָא דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בְּהוּ פִּירוּדָא. וְכֻלְּהוּ לְשַׁבָּחָא קָיְימִין, דְּהָא כָּל הַנֵּי דַּרְגִּין שְׁבַע דְּקָאֲמָרַן, רָזָא אִיהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (אסתר ב) וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וְגוֹ'. וְעַל דָּא שְׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה, וְלָקְבֵל דָּא כְּתִיב שִׁבְעַת הַסָּרִיסִים הַמְשָׁרְתִים אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְגוֹ'.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁבַע פָּרוֹת הַטּוֹבוֹת, דַּרְגִּין אִינוּן עִלָּאִין עַל אָחֳרָנִין. וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרָעוֹת, דַּרְגִּין אָחֳרָנִין דִּלְתַתָּא. אִלֵּין מִסְטָרָא דִּקְדוּשָׁה, וְאִלֵּין מִסְטָרָא דְּמָסָאֲבָא.

שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים, רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִלֵּין קַדְמָאֵי אִינוּן טָבִין, בְּגִין דְּאִינוּן מִסְטָרָא דִּימִינָא דִּכְתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב. וְאִלֵּין בִּישִׁין אִינוּן לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ. שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים אִינוּן מִסְטָרָא דְּדַכְיוּ, וְאִלֵּין מִסְטָרָא דְּמָסָאֲבוּ, וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין קָיְימִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְאִלֵּין לָקְבֵל אִלֵּין, וְכֻלְּהוּ קָא חָמָא פַּרְעֹה בְּחֶלְמֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, וְכִי לְהַהוּא חַיְיבָא דְּפַרְעֹה אַחְזָיִין לֵיהּ כָּל הַנֵּי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן חָמָא. דְּכַמָּה דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, אִלֵּין לָקְבֵל אִלֵּין, וְאִלֵּין עַל אִלֵּין, וְאִיהוּ חָמָא בְּאִינוּן דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא.

וְהָא תְּנִינָן, דְּהָא כְּמָה דְּאִיהוּ בַּר נָשׁ, הָכִי אַחְזִיו לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ, וְהָכִי חָמֵי. וְנִשְׁמָתָא הָכִי סָלְקַת לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא. כָּל חַד וְחַד כְּפוּם דַּרְגֵּיהּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ פַּרְעֹה חָמָא כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְלָא יַתִּיר:

וַיְהִי מִקֵּץ וגו׳, רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ג) לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם. תָּא חֲזֵי, כָּל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא, לְכֹלָּא שַׁוִּי זִמְנָא וּזְמַן קָצוּב. זְמַן שַׁוִּי לִנְהוֹרָא וְלַחֲשׁוֹכָא, זִמְנָא שַׁוִּי לִנְהוֹרָא דְּשָׁאַר עַמִּין, דְּאִינּוּן שָׁלְטִין הַשְׁתָּא עַל עַלְמָא. וְזִמְנָא שַׁוִּי לַחֲשׁוֹכָא, דְּאִיהוּ גָּלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל תְּחוֹת שָׁלְטָנוּתָא דְּלֶהוֹן. זִמְנָא שַׁוִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכֹלָּא, בְּגִין כָּךְ לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ. מַאי וְעֵת לְכָל חֵפֶץ. זִמְנָא וְעִדָּן הוּא לְכֹלָּא, לְכָל הַהוּא רְעוּתָא דְּאִשְׁתַּכַּח לְתַתָּא.

דָּבָר אַחַר וְעֵת לְכָל חֵפֶץ, מַאי עֵת. כְּדִכְתִיב, (תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ. וּכְתִיב, (ויקרא יז) וְאֶל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְאִיהוּ דַּרְגָּא מִמַּנָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כָּךְ עֵת אִיהוּ מִמַּנָּא, לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם. וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים, מִסִּטְרָא דְּהַהוּא קֵץ דְּחֹשֶׁךְ חָמָא פַּרְעֹה בְּחֶלְמֵיהּ, וּמִתַּמָּן יָדַע וְאִתְגְּלִי לֵיהּ הַהוּא חֶלְמָא.

וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חַרְטֻמֵּי

מִצְרַיִם וְאֶת כָּל חַכְמֶיהָ וְגו'. וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ. מַאי וַתִּפָּעֶם. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ בְּפַרְעֹה כְּתִיב וַתִּפָּעֶם, וּבִנְבוּכַדְנֶצַּר כְּתִיב, (דניאל ב) וַתִּתְפָּעֶם, וְאוּקְמוּהָ דְּהָא בְּפַרְעֹה כְּתִיב וַתִּפָּעֶם, בְּגִין דְּהַוָה יָדַע חֶלְמָא, וּפִשְׁרָא לָא הַוָה יָדַע, אֲבָל נְבוּכַדְנֶצַּר, חָמָא חֶלְמָא, וְחָמָא פִּשְׁרָא, וְאִתְנְשֵׁי כֻּלָּא מִנֵּיהּ.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שופטים יג) לְפַעֲמוֹ, דְּהַוָה אָתֵי רוּחָא וְאָזִיל, וְאָתֵי וְאָזִיל. וְלָא הַוָה מִתְיַישְׁבָא עִמֵּיהּ עַד־דַּיִין כְּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שופטים יג) וַתָּחֶל רוּחַ יְיָ לְפַעֲמוֹ, דְּכֵדֵין הַוָה שֵׁירוּתָא. אוּף הָכָא רוּחֵיהּ אִתְעַר בֵּיהּ, וְאָזִיל וְאִתְעַר, וְלָא הַוָה מִתְיַשְׁבָא עִמֵּיהּ לְמִנְדַּע. נְבוּכַדְנֶצַּר וַתִּתְפָּעֶם רוּחוֹ, בְּאִתְעָרוּתָא הַוָה אִתְעַר עַל חַד תְּרֵין, (תַּיְיבִין) וְאָזְלִין וְתַיְיבִין, וְדָא הוּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר כד) כְּפַעַם בְּפַעַם. פַּעַם בְּהַאי, (דף קצד ע"ב) וּפַעַם בְּהַאי, וְלָא מִתְיַשְׁבָא דַּעְתֵּיהּ וְרוּחֵיהּ.

וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חַרְטוּמֵי מִצְרַיִם, אִלֵּין חָרְשִׁין. וְאֶת כָּל חַכְמֶיהָ, אִלֵּין חַכִּימִין בְּטַיְירָא, וְכֻלְּהוּ הַווּ מִסְתַּכְּלָן לְמִנְדַּע וְלֹא יָכִילוּ לְאַדְבָּקָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַף עַל גַּב דְּאִתְּמַר דְּלָא אַחְזְיַין לֵיהּ לְבַר נָשׁ אֶלָּא בְּהַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, שָׁאנֵי

לְמִלָּכִים, דְּאַחְזָיִין לוֹן מִלִּין עִלָּאִין, וּמְשַׁנְיִין מִבְּנֵי נָשָׁא אָחֳרָנִין. כְּמָה דְּמַלְכָּא דַּרְגֵּיהּ עִלָּאָה עַל כָּל שְׁאָר אָחֳרָנִין, הָכִי נָמֵי אַחְזִיאוּ לֵיהּ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה עַל כָּל שְׁאָר אָחֳרָנִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אֶת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עוֹשֶׂה הֶרְאָה אֶת פַּרְעֹה. (רלח א) אֲבָל לִשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא, לָא גָּלֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּאִיהוּ עָבַד, בַּר לִנְבִיאֵי אוֹ לַחֲסִידֵי אוֹ לְחַכִּימֵי דָּרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, אוֹתִי הֵשִׁיב עַל כַּנִּי וְאוֹתוֹ תְּלָה, מִכָּאן דְּחֶלְמָא אָזִיל בָּתַר פִּישְׁרָא. הֵשִׁיב עַל כַּנִּי מַאן, אֶלָּא דָּא יוֹסֵף. וְאוֹתוֹ תְּלָה, בְּהַהוּא פִּישְׁרָא דְּקָא פָּשַׁר לֵיהּ, וּכְתִיב וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה:

וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ מִן הַבּוֹר וְגוֹ׳.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קמז) רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ. כַּמָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְרָעֵי בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּא, בְּגִין דְּצַדִּיקַיָּא אִינּוּן עַבְדִּין (שְׁלָמָא וְעַבְדֵי) שְׁלָמָא לְעֵילָא, וְעַבְדֵי שְׁלָמָה לְתַתָּא, וְאָעֲלִין כֻּלָּה בְּבַעֲלָה. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ, בְּאִנּוּן דְּדַחֲלִין לֵיהּ וְעָבְדִין רְעוּתֵיהּ.

לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ, מַאן אִינּוּן מְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ. תָּוֵי אִימָא אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, וְאִשְׁתַּתְּפוּ בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. וְכַד אָתֵי צַפְרָא, אִינּוּן מְחַכָּאן

לְחַסְדּוֹ. וְהָא אוּקְמוּהָ, בְּזִמְנָא דְּבַר נָשׁ אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, חוּטָא דְּחֶסֶד אִתְמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ בִּימָמָא. כְּדְכְתִיב, יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. (תהלים מב) מַאי טַעְמָא יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ, מִשּׁוּם דְּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וּבְגִין כָּךְ רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו כְּתִיב, וְלֹא בִּירֵאָיו. כְּמַאן דְּרָעֵי בִּרְעוּתֵיהּ לְאַחֲרָא, וְאִתְרְעֵי לֵיהּ לְאִתְפַּיְיסָא בַּהֲדֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו, וְלֹא בִּירֵאָיו.

כְּגַוְונָא דָּא, יוֹסֵף הֲוָה עָצִיב בַּעֲצִיבוּ דְּרוּחָא, בַּעֲצִיבוּ דְּלִבָּא, דְּהֲוָה אָסִיר תַּמָּן. כֵּיוָן דְּשַׁדַּר פַּרְעֹה בְּגִינֵיהּ, מַה כְּתִיב. וַיְרִיצוּהוּ, אִתְפַּיְיסוּ לֵיהּ וְאַהֲדְרוּ לֵיהּ מִלִּין דְּחֶדְוָה, מִלִּין לְמֶחֱדֵי לִבָּא, בְּגִין דְּהֲוָה עָצִיב מִן בֵּירָא. תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא נָפַל בְּבֵירָא, בְּבֵירָא אִסְתַּלַּק לְבָתַר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, עַד לָא אֵירַע לְיוֹסֵף הַהוּא עוֹבָדָא, לָא אִקְרֵי צַדִּיק. כֵּיוָן דְּנָטַר הַהוּא בְּרִית קַיָּימָא, אִקְרֵי צַדִּיק. וְהַהוּא דַּרְגָּא דִּבְרִית קַדִּישָׁא אִתְעַטַּר בַּהֲדֵיהּ, וּמַאי דְּהֲוָה (עבידּ) בַּבּוֹר בְּקַדְמִיתָא, אִסְתַּלַּק בַּהֲדֵיהּ, וּכְתִיב וַיְרִיצֻהוּ מִן הַבּוֹר. אִסְתַּלַּק מִן דָּא, וְאִתְעַטַּר בִּבְאֵר מַיִם חַיִּים.

וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, לִקְרֹא לְיוֹסֵף מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

דִּכְתִיב, (תהלים קה) עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְיָ צְרָפָתְהוּ. עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיִקְרָא אֶת יוֹסֵף, כְּתִיב הָכָא וַיִקְרָא אֶת יוֹסֵף, וּכְתִיב הָתָם וַיִקְרָא אֶל מֹשֶׁה: וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלוֹתָיו, בְּגִין יִקָּרָא דְמַלְכָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (תהלים קה) וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם. תָּא חֲזֵי, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגַלְגֵּל גִּלְגּוּלִין בְּעַלְמָא, וּמְקַיֵּים אֱסָרִין וְקִיּוּמִין, בְּגִין לְקַיְימָא קִיּוּמָא וּגְזֵרָה דְאִיהוּ גָּזִיר.

דְּהָא תְּנַן, אִלְמָלֵא חֲבִיבוּ וְרִחִימוּ דְרָחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲבָהָן, הֲוָה אִתְחֲזֵי לְנָחֲתָא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם בְּשַׁלְשְׁלֵי דְפַרְזְלָא. וּבְרִחִימוּ דִלְהוֹן, שַׁלְטֵיהּ לְיוֹסֵף בְּרֵיהּ, וְעַבַד לֵיהּ מַלְכָּא דְשַׁלִּיטָא עַל כָּל אַרְעָא, וְנָחֲתוּ כֻּלְהוּ שִׁבְטִין בִּיקָרָא, וְיַעֲקֹב כְּמַלְכָּא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם, כְּיָון דִכְתִיב וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, לָא יְדַעְנָא דְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם, אַמַּאי אִצְטְרִיךְ הָא. אֶלָּא וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם, דָּא יַעֲקֹב, דְּהָא בְּגִינֵיהּ דְיַעֲקֹב וּבְנוֹי, אַתְּא שְׁכִינְתָּא לְמִצְרַיִם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּלְגֵּל גִּלְגּוּלִין, (דף קצה ע״א) וְאָחִית לֵיהּ לְיוֹסֵף בְּקַדְמִיתָא. דְּבִזְכוּתֵיהּ אִתְקַיֵּים בְּרִית בַּהֲדֵיהּ, וְשַׁלְטֵיהּ עַל כָּל אַרְעָא.

מַה כְּתִיב, שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, כְּתִיב, (תהלים קמו) יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים וְגוֹ׳, (והָא) וְהָכָא כְּתִיב, שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ, אַמַּאי מוֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ. אֶלָּא, שָׁלַח מֶלֶךְ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מוֹשֵׁל עַמִּים, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שָׁלַח מֶלֶךְ, מֶלֶךְ עִלָּאָה שָׁלַח וַיַּתִּירֵהוּ, וּמַאן אִיהוּ דְּשָׁלַח (ליה), דָּא מַלְאָךְ הַגּוֹאֵל, דְּאִיהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים, דְּאִיהוּ מוֹשֵׁל עַל תַּתָּאֵי. וְכֻלָּא מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ.

וַיְרִיצֵהוּ חָסֵר וא״ו, וּמַאן אִיהוּ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּגִין דְּהָא לֵית מַאן דְּאָסִיר וּפַתַּח, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (איוב יב) יִסְגֹּר עַל אִישׁ וְלֹא יִפָּתֵחַ. וּכְתִיב, (איוב לד) וְהוּא יַשְׁקִיט וּמִי יַרְשִׁיעַ וַיַּסְתֵּר פָּנִים וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ וְעַל גּוֹי וְעַל אָדָם יָחַד, דְּהָא כֻּלָּא בְּיֵדֵהּ. וּכְתִיב, (דניאל ד) וּכְמִצְבְּיֵהּ עָבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְדַיְיֵרֵי אַרְעָא וְלָא אִיתַי דִּי יְמַחֵי בִּידֵיהּ וְיֵאמַר לֵיהּ מָה עֲבַדְתְּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, וַיְרִיצֵהוּ מִן הַבּוֹר וְגוֹ׳.

מַאי וַיְרִיצֵהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב לג) יֵעָתֵר אֵל אֱלוֹהַּ וַיִּרְצֵהוּ. כְּגַוְונָא דָּא וַיְרִיצֵהוּ מִן הַבּוֹר, וּלְבָתַר וַיָּבֹא אֶל פַּרְעֹה. דָּבָר אַחֵר וַיְרִיצֵהוּ, דְּאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ חוּטָא דְּחֶסֶד, לְמֵיהַב לֵיהּ חִנָּא קַמֵּיהּ דְּפַרְעֹה. (מה כְּתִיב), אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פַּרְעֹה, בְּגִין לְאַקְדָּמָא לֵיהּ שָׁלוֹם וּלְמִפְתַּח בְּשָׁלוֹם.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא רָשָׁע דְּפַרְעֹה. דְּאִיהוּ אָמַר, (שמות ה) לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְיָ, וּפַרְעֹה חַכִּים הֲוָה מִכָּל חָרָשׁוֹי. אֶלָּא וַדַּאי שְׁמָא דְּאֱלֹהִים הֲוָה יָדַע, דְּהָא כְּתִיב, הַנִּמְצָא כָּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה לָא אֲתָא לְגַבֵּיהּ אֶלָּא בִּשְׁמָא דַּיְיָ וְלֹא בִּשְׁמָא דֶּאֱלֹהִים. וְדָא הֲוָה קַשְׁיָא קַמֵּיהּ מִכֹּלָּא, דְּאִיהוּ הֲוָה יָדַע דְּהָא שְׁמָא דָּא אִיהוּ שַׁלִּיט בְּאַרְעָא. וּבִשְׁמָא דַּיְיָ לָא הֲוָה יָדַע, וְעַל דָּא קַשְׁיָא קַמֵּיהּ שְׁמָא דָּא.

וְדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ט) וַיְחַזֵּק יְיָ אֶת לֵב פַּרְעֹה, דְּמִלָּה דָּא הֲוָה אַתְקִיף לְבֵיהּ, וְאַקְשֵׁי לֵיהּ. וְעַל דָּא מֹשֶׁה לֹא אוֹדַע לֵיהּ מִלָּה דִּשְׁמָא אָחֳרָא, אֶלָּא שְׁמָא דַּיְיָ בִּלְחוֹדוֹי, וְאוּקְמוּהָ.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיג) מִי כַּיְיָ אֱלֹקֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת וגו׳. מִי כַּיְיָ אֱלֹקֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת, דְּאִסְתַּלַּק מֵעַל כָּרְסֵי יְקָרֵיהּ, (ס״א עַל בָּרְסֵי יְקָרֵיהּ לְעֵילָּא) וְלָא אִתְגְּלִי לְתַתָּא. בְּשַׁעְתָּא דְּלָא אִשְׁתַּכְחוּ זַכָּאִין בְּעַלְמָא, הָא אִיהוּ אִסְתַּלַּק מִנַּיְיהוּ, וְלָא אִתְגְּלִי לְהוּ. הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת, בְּשַׁעְתָּא דְּזַכָּאִין אִינּוּן דְּאִשְׁתַּכְחוּ בְּעַלְמָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית בְּדַרְגּוֹי לְקַבְּלָהוֹן דְּתַתָּאֵי, לְאַשְׁגָּחָא עַל עַלְמָא, לְאוֹטָבָא לְהוּ.

דְּהָא כַּד זַכָּאִין לָא אִשְׁתַּכְחוּ בְּעַלְמָא, אִיהוּ אִסְתַּלַּק,

וְאַסְתִּיר אַנְפִּין מִנַּיְיהוּ, וְלֹא אַשְׁגַּח עֲלַיְיהוּ. בְּגִין דְּצַדִּיקַיָּיא אִינּוּן יְסוֹדָא וְקִיּוּמָא דְּעָלְמָא, דִּכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.

וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גַּלֵּי שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, בַּר לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִינּוּן חוּלָק עַדְבֵיהּ וְאַחְסַנְתֵּיהּ. וְעָלְמָא פָּלִיג לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִמְמַנָּן תְּרֵיסִין, וְהָא אִתְּמַר. דִּכְתִיב, (דברים לב) בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם וְגוֹ'. וּכְתִיב, כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, תְּוַוהְנָא עַל הַאי דְּקָאָמַר שְׁלֹמֹה, כָּל מִלּוֹי (מילין) סְתִימִין וְלָא אִתְיְידְעוּן, דְּהָא קֹהֶלֶת סָתִים (מילין) סְתִימִין.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת א) כָּל הַדְּבָרִים יְגֵעִים לֹא יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר לֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת וְלֹא תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמוֹעַ. כָּל הַדְּבָרִים יְגֵעִים, וְכִי כָּל הַדְּבָרִים יְגֵעִים אִינּוּן לְמַלָּלָא, דְּקָאָמַר לֹא יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר. וְלֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת וְלֹא תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמוֹעַ, מַאי טַעְמָא אִלֵּין. אֶלָּא בְּגִין דְּתְרֵין מִנְהוֹן, וְאִינּוּן עַיְינִין וְאוּדְנִין, לָא קַיָּימִין בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וּפוּמָא אִיהוּ בִּרְשׁוּתֵיהּ. וְכָל (מה) אִלֵּין תְּלַת לָא יָכְלִין לְאַשְׁלָמָא כְּלָא, וּלְאַדְבָּקָא כְּלָא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָכִי הוּא, דְּדִבּוּרָא דְּבַר נָשׁ לָא יָכִיל

לְמַלְּלָא, וְעַיְינִין לְמֶחֱמֵי, וְאוּדְנִין לְמִשְׁמַע, וְאֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. וְתָא חֲזֵי, אֲפִילּוּ בְּרְיָין וְקַסְטוֹרִין, דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, לָא יָכְלִין לְמַלְּלָא כָּל מִלִּין דְּעַלְמָא, וְעֵינָא לָא יָכִיל (דף קצה ע"ב) לְמִשְׁלַט וּלְמֶחֱמֵי, וְאוּדְנָא לְמִשְׁמָע. וּבְגִין כָּךְ שְׁלֹמֹה דְּהַוָּה יָדַע כָּל מִלָּה, הַוָּה אָמַר דָּא.

וְתָא חֲזֵי, כָּל עוֹבָדִין דְּעַלְמָא, בְּכַמָּה קַסְטְרִין תַּלְיָין, וְכָל בְּנֵי עַלְמָא לָא יָדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין עַל מַה קָיְימֵי בְּעַלְמָא, וְאַפִילּוּ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּהַוָּה חָכִים מִכָּל בְּנֵי עַלְמָא, לָא יָכִיל לְקָיְימָא בְּהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ג) אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ גַּם אֶת הָעוֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא וְיָדְעֵי לְאִסְתַּכָּלָא בְּרוּחָא (ס"א בְּרָזָא) דְּחָכְמְתָא. אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ, כָּל עוֹבָדִין דְּעַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַלְמָא, בְּכָל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא, אִית דַּרְגָּא מִמַּנָּא עַל הַהוּא עוֹבָדָא בְּעַלְמָא, הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ. מִנְּהוֹן דַּרְגִּין לִימִינָא, וּמִנְּהוֹן דַּרְגִּין לִשְׂמָאלָא. אָזִיל בַּר נָשׁ לִימִינָא, הַהוּא עוֹבָדָא דְּעָבִיד, הַהוּא דַּרְגָּא מִמַּנָּא (ס"א דִּימִינָא) לְהַהוּא סִטְרָא, (עַבִידִי) וְעָבִיד לֵיהּ סִיּוּעָא, וְכַמָּה אִינּוּן דְּמְסַיְיעֵי לֵיהּ. אָזַל בַּר נָשׁ לִשְׂמָאלָא, וְעָבִיד

עוֹבָדוֹי, הַהוּא עוֹבָדָא דְּעָבִיד, מִמַּנָּא (ס"א דְּרָגָא דִּשְׁמָאלָא) אִיהוּ לְהַהוּא סִטְרָא, וְקָא מְקַטְרֵג לֵיהּ, וְאוֹבִיל לֵיהּ לְהַהוּא סִטְרָא, וְאַסְטֵי לֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ הַהוּא עוֹבָדָא דְּעָבִיד בַּר נָשׁ כְּדְקָא חָזֵי, הַהוּא מִמַּנָּא דְּסַטַר יְמִינָא קָא מְסַיְּיעַ לֵיהּ. וְדָא הוּא בְּעִתּוֹ, יָפֶה בְּעִתּוֹ, דְּהַהוּא עוֹבָדָא מִתְקַשְּׁרָא בְּעִתּוֹ, כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

גַּם אֶת הָעוֹלָם נָתַן בְּלִבָּם. כָּל עַלְמָא, וְכָל עוֹבָדוֹי דְּעַלְמָא, לָאו אִינּוּן אֶלָּא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, כַּד סָלִיק בִּרְעוּתָא (דִּלְבָּא, וְכַד סָלִיק בִּרְעוּתָא) דְּבַר נָשׁ. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאַמְשִׁיכוּ עוֹבָדִין טָבִין, לְאוֹטָבָא לוֹן וּלְכָל עַלְמָא, וְאִינּוּן יָדְעִין לְאִתְדַּבְּקָא בְּעֵת שָׁלוֹם. וּבְחֵילָא דְּצַדָּקָה דְּעָבְדִין לְתַתָּא, אִינּוּן מָשְׁכִין לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי כָּל, לְאַנְהָרָא בְּעִתּוֹ.

וַוי לוֹן לְחַיָּיבַיָּא דְּלָא יָדְעִין עֵת דְּהַהוּא עוֹבָדָא, וְלָא מַשְׁגִּיחִין לְמֶעְבַּד עוֹבָדֵיהוֹן בְּעַלְמָא עַל תְּקוּנָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְעַלְמָא. וּלְאַתְקָנָא עוֹבָדָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא יָדְעִין.

וְעַל דָּא אִתְיְיהִיב כְּלָא בִּרְעוּתְהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא. דִּכְתִיב, מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף. וּבְגִין כָּךְ דְּאִינּוּן עוֹבָדִין לָא אִתְעֲבִידוּ לְאַתְקָנָא בְּדַרְגַּיְיהוּ כְּדְקָחָזֵי, דְּיִתְכְּלִיל

עוֹבָדָא דָּא בְּדַרְגָּא דָּא, כְּלָא כְּתִקּוּנָא אֶלָּא כְּפוּם רְעוּתָא דְּבַר נָשׁ. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי אִם לְשִׂמּוֹחַ וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו. יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם, בְּאִינּוּן עוֹבָדִין, דְּלָא אִתְעֲבִידוּ כְּדְקָא יָאוּת. כִּי אִם לְשִׂמּוֹחַ, בְּכָל מַה דְּיֵיתֵי עֲלוֹי, וּלְמֵיהַב הוֹדָאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו, דְּהָא אִי הַהוּא עוֹבָדָא גָּרִים לֵיהּ בִּישָׁא, בְּגִין הַהוּא דַּרְגָּא דְּקָא מְמַנָּא עֲלוֹי, אִית לֵיהּ לְמֶחֱדֵי בֵּיהּ, וּלְאוֹדָאָה עֲלֵיהּ. דְּאִיהוּ גָּרִים לֵיהּ לְנַפְשֵׁיהּ, וְאִיהוּ אָזִיל בְּלָא יְדִיעָא, כְּצִיפֳּרָא דָּא בְּגוֹ קוּסְטִירָא.

וְכָל דָּא מְנָלָן, דִּכְתִיב, כִּי גַּם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עִתּוֹ, כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בִּמְצוֹדָה רָעָה וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פִּתְאוֹם. כִּי גַּם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עִתּוֹ. מַאי עִתּוֹ, עִתּוֹ דְּהַהוּא עוֹבָדָא דְּקָא עָבִיד. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ, וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן כַּצִּפֳּרִים הָאֲחוּזוֹת בַּפָּח. וּבְגִין כָּךְ זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיָדְעֵי אוֹרְחוֹי וּשְׁבִילוֹי דְּאוֹרַיְיתָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, לְמֵיהַךְ בָּהּ בְּאֹרַח קְשׁוֹט.

וְתָא חֲזֵי, לְעוֹלָם אַל יִפְתַּח בַּר נָשׁ פּוּמֵיהּ לְבִישׁ, דְּאִיהוּ לָא יָדַע מַאן נָטִיל הַהִיא מִלָּה. וְכַד לָא יָדַע בַּר נָשׁ

אִתְכְּשַׁל בָּהּ. וְצַדִּיקַיָּא כַּד פָּתְחֵי פּוּמַיְיהוּ כֻּלְּהוּ שְׁלָם.
תָּא חֲזֵי, יוֹסֵף כַּד שָׁרָא לְמַלְּלָא לְפַרְעֹה. מַה כְּתִיב,
אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פַּרְעֹה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא
אִתְּמַר. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל שְׁלָמָא דְּמַלְכוּתָא,
כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ו) וַיְצַוֵּם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פַּרְעֹה
מֶלֶךְ מִצְרַיִם (דף קצו ע"א) וְאוּקְמוּהָ.
רִבִּי חִיָּיא אָמַר, פַּרְעֹה בָּעָא לְנַסָּאָה לֵיהּ לְיוֹסֵף, וְאַחְלַף
לֵיהּ חֶלְמָא. וְיוֹסֵף בְּגִין דְּהַוָּה יָדַע דַּרְגִּין, אִסְתַּכַּל
בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה. וְאָמַר, כָּךְ חֲמִיתָא, כָּל מִלָּה וּמִלָּה כְּדְקָא
חָזֵי.
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ
אֱלֹהִים אוֹתְךָ אֶת כָּל זֹאת אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ.
אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים, אַחֲרֵי הֲוֵית בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דַּחֲלָמִית
חֶלְמָא, תַּמָּן הֲוֵית שְׁכִיחַ. וּבְגִין כָּךְ אָמַר (ס"א אֱמֶת אֶת כָּל זֹאת
יָדַעְתָּ, וְאֵיךְ יָדַעְתָּ פִּשְׁרֵיהּ) אֶת כָּל זֹאת יָדַעְתָּ חֶלְמָא הֵיךְ הֲוָה,
וְיָדַעְתָּ פִּשְׁרֵיהּ.
אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי יוֹסֵף אָמַר כֹּלָּא, חֶלְמָא
וּפִשְׁרָא. כְּדָנִיאֵל דְּאָמַר חֶלְמָא וּפִשְׁרֵיהּ. אָמַר לֵיהּ,
לָאו הַאי כְּהַאי (ז"ח ל"ג דְּהָא). יוֹסֵף אִסְתַּכַּל מִגּוֹ מִלּוֹלָא
דְּפַרְעֹה דְּהַוָּה אָמַר בְּדַרְגִּין יְדִיעָן, וְחָמָא לֵיהּ דְּקָא טָעֲה,
וְאָמַר לֵיהּ לָאו הָכִי, אֶלָּא הָכִי הוּא. בְּגִין דְּדַרְגִּין כְּסִדְרָן

אַתְיָין. אֲבָל דָּנִיֵּאל לָא אִסְתַּכַּל מִגּוֹ מִלּוֹלָא דִּנְבוּכַדְנֶצַּר כְּלוּם. (דלא) וְכֹלָּא קָאֲמַר לֵיהּ חֶלְמָא וּפִשְׁרֵיהּ. מַה כְּתִיב בְּדָנִיֵּאל, (דניאל ב) אֱדַיִן לְדָנִיֵּאל בְּחֶזְוָא דִּי לֵילְיָא רָזָא גְלִי בְּחֶזְוָא דִּי לֵילְיָא. מַאן חֶזְוָא דִּי לֵילְיָא, דָּא גַּבְרִיאֵל, דְּאִיהוּ חֶזְוָא חֵיזוּ מִן חֵיזוּ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (יחזקאל מג) וְהִנֵּה כְּבוֹד אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל בָּא מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים וְקוֹלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וּכְמַרְאֵה הַמַּרְאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּבֹאִי לְשַׁחֵת אֶת הָעִיר וּמַרְאוֹת כַּמַּרְאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֶל נְהַר כְּבָר וָאֶפֹּל אֶל פָּנָי. כָּל אִלֵּין מַרְאוֹת, אִינּוּן שִׁית, דְּאִינּוּן מַרְאוֹת וְחֵיזוּ דְּחֶזְוָא. חֵיזוּ אִית לֵיהּ, לְאִתְחַזָּאָה בֵּיהּ גְּוָונִין דִּלְעֵילָּא, וְאִתְחַזּוֹן בְּהַהוּא חֵיזוּ. וְאִית חֵיזוּ לְחֵיזוּ, וְחֵיזוּ לְחֵיזוּ, דָּא עַל דָּא. וְכֻלְּהוּ קָיְימִין בְּדַרְגִּין יְדִיעָן וְשָׁלְטֵי, וְאִקְרוֹן חֵיזוּ דְּלֵילְיָא, וּבְהוּ מִתְפָּרְשִׁין כָּל חֶלְמִין דְּעַלְמָא, וְאִלֵּין אִינּוּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא עַלַּיְיהוּ.

וּבְגִין כָּךְ דָּנִיֵּאל בְּחֶזְוָא דְּלֵילְיָא רָזָא גְלִי. אִתְגְּלִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא רָזָא גְלִי, חַד מֵאִלֵּין דַּרְגִּין, גְּלִי לֵיהּ הַהוּא חֶלְמָא וּפִשְׁרֵיהּ. אֲבָל יוֹסֵף, מִגּוֹ מִלּוֹי דְּפַרְעֹה, אִסְתַּכַּל בְּדַרְגִּין עִלָּאִין וְקָאֲמַר.

וּבְגִין כָּךְ פַּקְדֵיהּ עַל כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, מִדַּיְלֵיהּ דְּיוֹסֵף קָא יָהִיב לֵיהּ. פּוּמָא דְּלָא נָשַׁק לַעֲבִירָה, כְּתִיב וְעַל פִּיךָ יִשַּׁק כָּל עַמִּי. יָדָא דְּלָא קָרִיב לַעֲבִירָה, כְּתִיב וַיִּתֵּן אוֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף. צַוָּאר דְּלָא קָרִיב לַעֲבִירָה, כְּתִיב וַיָּשֶׂם רְבִיד הַזָּהָב עַל צַוָּארוֹ. גּוּפָא דְּלָא קָרִיב לַעֲבִירָה, וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי שֵׁשׁ. רֶגֶל דְּלָא רָכִיב לַעֲבִירָה, כְּתִיב וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר לוֹ. הַמַּחֲשָׁבָה דְּלָא חָשַׁב, נִקְרָא נָבוֹן וְחָכָם. לֵב שֶׁלֹּא הִרְהֵר, וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ. וְכֻלָּא מִדַּיְלֵיהּ נָטַל.

מַה כְּתִיב. וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פַּרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, מַאי טַעְמָא וַיַּעֲבוֹר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם. בְּגִין לְשַׁלְטָאָה, דְּמַכְרְזֵי קַמֵּיהּ הָכִי. וּבְגִין לְמִכְנַשׁ עִבּוּרָא בְּכָל אַתַּר וַאֲתַר. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כְּנַשׁ יוֹסֵף עִיבּוּר בְּכָל אַתַּר, בְּגִין דְּלָא יִתְרַקַּב.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֻּלָּא אִיהוּ לְגַלְגְּלָא גִּלְגּוּלִין, בְּגִין דְּבָעֵי לְקַיְּמָא קְיוּמָא. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, אַייְתֵי כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ עַלְמָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אַייְתֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְעַלְמָא, וְאַשְׁכַּח מְזוֹנָא.

(ז"ח ל"ג תָּא חֲזֵי) כְּגַוְונָא דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית טו) יָדוֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְגוֹ', וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל. כַּד

אַתָּא יוֹסֵף לְאַרְעָא דְמִצְרַיִם, לָא אִשְׁתְּכַח בָּהּ רְכוּשׁ גָּדוֹל. גִּלְגֵּל גִּלְגּוּלִין, וְאַייְתֵי כַּפְנָא עַל עַלְמָא. וְכָל עַלְמָא הֲווּ מַייְתִין כַּסְפָּא וְדַהֲבָא לְמִצְרַיִם, וְאִתְמְלֵי כָּל אַרְעָא דְמִצְרַיִם כַּסְפָּא וְדַהֲבָא. לְבָתַר דְּאִתְתַּקַּן כּוּלָּא רְכוּשׁ גָּדוֹל, אַייְתֵי יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

דְּהָכִי אָרְחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא בָּאֲרֵי (ס״א אַקְדִּים) אַסְוָותָא, וּלְבָתַר מָחֵי. כָּךְ בְּקַדְמִיתָא אַתְקִין רְכוּשׁ גָּדוֹל, וּלְבָתַר (דף קצו ע״ב) אַייְתֵי לוֹן לְגָלוּתָא. וְעַל דָּא גִּלְגֵּל גִּלְגּוּלִין וְאַייְתֵי כַּפְנָא עַל כָּל עַלְמָא, בְּגִין דְּלֵיהֱווּ מַייְתִין כַּסְפָּא וְדַהֲבָא כָּל עַלְמָא לְמִצְרַיִם.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין (כָּךְ) יוֹסֵף דְּאִיהוּ צַדִּיק, אִיהֵי גָּרִים עוּתְרָא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא, לְנַטְלָא יִשְׂרָאֵל. כְּדְכְתִיב, (תהלים קה) וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו כּוֹשֵׁל. וּמַן יְדָא דְּצַדִּיק, אַתָּא דָּא לְיִשְׂרָאֵל. וְכוּלָּא לְמִזְכֵּי לוֹן לְעַלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ וגו׳. תָּא חֲזֵי, הַאי קְרָא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְאוּקְמוּהָ. רְאֵה חַיִּים, אִלֵּין חַיִּין דְּעַלְמָא דְּאָתֵי, דְּזַכָּאָה הוּא בַּר נָשׁ דְּזָכֵי בֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.

עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּבָהּ כְּתִיב אַהֲבָה. דְּכְתִיב, (ירמיה לא) וְאַהֲבַת עוֹלָם

אֲהַבְתִּיךָ, אֵימָתַי. בְּשַׁעְתָּא דְסִטְרָא דִימִינָא אָחִיד בָּהּ. דִּכְתִיב, (ירמיה לא) עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךָ חָסֶד.

(קהלת ט) כָּל יְמֵי חַיֵּי הֶבְלֶךָ, בְּגִין דְּאִיהִי אִתְקַשְׁרַת בַּחַיִּים, וְאִיהִי עוֹלָם דְּחַיִּין שָׁרְיָין בֵּיהּ. דְּהָא עַלְמָא דָא, לָא שַׁרְיָין בֵּיהּ חַיִּים. בְּגִין דְּאִינּוּן תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, וְלָא מָטָאן הָכָא אִינּוּן נְהוֹרִין דְּהַהוּא שִׁמְשָׁא, וְאִסְתַּלָּקוּ מֵעַלְמָא מִיּוֹמָא דְאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. דִּכְתִיב, (ישעיה יג) חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ וְגוֹ'. מַאי חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּסָלִיק נְהוֹרֵיהּ וְלָא נָהִיר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד וְגוֹ'. כִּי הוּא חֶלְקְךָ בַּחַיִּים, דָּא הוּא שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא, וּבְעִינָן לְמֵיעַל סִיהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא וְשִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא, דְּלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן. וְדָא הוּא חוּלָקָא דְּבַר נָשׁ, לְמֵיעַל בְּהוּ לְעַלְמָא דְאָתֵי.

מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, (קהלת ט) כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בַּשְּׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת, וְכִי הוּתְרָה רְצוּעָה לְמֶעְבַּד בַּר נָשׁ כָּל מַה דְּיָכִיל. אֶלָּא, לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ כְּתִיב, מַאי בְּכֹחֲךָ. דָּא נִשְׁמָתִיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּאִיהִי חַיָּלָא דְּבַר נָשׁ, לְמִזְכֵּי בָּהּ לְעַלְמָא דֵּין וּלְעַלְמָא דְאָתֵי.

דָּבָר אַחֵר בְּכֹחֲךָ, דָּא הִיא אִשָּׁה דְּקָאֲמָרַן, דְּאִיהִי חֵילָא

לְאִתְתַּקְפָּא בָּהּ, בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִזְכֵּי בָּהּ בְּהַאי עַלְמָא בְּהַאי חֵילָא, בְּגִין דְּיִתְתַּקַּף בָּהּ בְּהַהוּא עַלְמָא.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּלְבָתַר דְּיִפּוֹק בַּר נָשׁ מֵהַאי עַלְמָא, לֵית בֵּיהּ חֵילָא לְמֶעְבַּד מִידִּי וְלוֹמַר, הַשְׁתָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַעְבִּיד עוֹבָדִין טָבִין. דְּוַדַּאי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בַּשְּׁאוֹל אֲשֶׁר וגו׳. אִי לָא זָכֵי בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא, לָא יְזָכֵי בֵּיהּ לְבָתַר בְּהַהוּא עַלְמָא. וְאוּקְמוּהָ, מַאן דְּלָא אַתְקִין זָוְודִין לְמֵיהַךְ מֵהַאי עַלְמָא, לָא יֵיכוֹל בְּהַהוּא עַלְמָא. וְאִית עוֹבָדִין טָבִין דְּעָבִיד בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא, דְּיֵיכוֹל מִנַּייהוּ הָכָא. וְכֹלָּא אִשְׁתְּאַר לְעַלְמָא דְּאָתֵי וּלְאִתְזָנָא מִנַּייהוּ.

תָּא חֲזֵי, יוֹסֵף זָכָה בְּהַאי עַלְמָא וְזָכָה בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּבָעָא לְאִתְאַחֲדָא בְּאִשָּׁה יְרֵאַת יְיָ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית לט) וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים. וּבְגִין כָּךְ זָכָה לְמִשְׁלַט בְּהַאי עַלְמָא, וְזָכָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

מַה כְּתִיב, (בראשית מז) וַיְלַקֵּט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף. וְהָכִי אִתְחֲזֵי, דְּהָא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, אִיהוּ לָקִיט כֹּלָּא, וְכָל עוּתְרָא בֵּיהּ קָיְימָא. וְדָא הִיא רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְכֹלָּא אִיהוּ כְּדְקָא יָאוּת, וַדַּאי יוֹסֵף בָּעֵי לְמִשְׁלַט עַל מַלְכוּתָא.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב, וַיַּרְכֵּב אוֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. מַאן מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ לַצַּדִּיק שַׁלִּיטָא, בְּגִין דְּהָא מְגִיהּ אִתְּזַן עַלְמָא, וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְּזָנָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית לֵיהּ רְתִיכָא עִלָּאָה, וְאִית לֵיהּ רְתִיכָא תַּתָּאָה. רְתִיכָא תַּתָּאָה אִיהִי מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה, וְיוֹסֵף צַדִּיק אִקְרֵי, וְלֵיהּ אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי רָכִיב עַל מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר לוֹ, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, לְמֶהֱוֵי כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ, מַאי אַבְרֵךְ. קְשִׁירוּ דְּאִתְקַשַּׁר שְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא, וְכֹלָּא כָּרְעִין לָקָבֵל אֲתַר דָּא. וְנָתוֹן אוֹתוֹ עַל כָּל עַלְמָא, וְכֻלְּהוּ אוֹדָן לְגַבֵּיהּ, (דף קצז ע"א) וּבְגִין דָּא כֹּלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד מַלְכוּתָא דְּאַרְעָא, כְּעֵין מַלְכוּתָא דִּרְקִיעָא, וְכֹלָּא דָּא כְּגַוונָא דָּא. וְכָל מַה דְּאִתְעֲבִיד בְּאַרְעָא קַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא.

תָּא חֲזֵי, מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, לָא קַבִּיל מַלְכוּתָא שְׁלִימָתָא, עַד דְּאִתְחַבַּר בַּאֲבָהָן. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד לָהּ לְמַלְכוּ עִלָּאָה, לְאִתְנַהֲרָא מֵרָזָא דַּאֲבָהָן.

וְכַד יוֹסֵף הַצַּדִּיק נָחַת לְמִצְרַיִם בְּקַדְמִיתָא, אִיהוּ מָשִׁיךְ לָהּ לִשְׁכִינְתָּא לְבָתַר עִמֵּיהּ, דְּהָא שְׁכִינְתָּא לָא

אָזְלָא אֶלָּא בַּתְרָא דְצַדִּיק. וּבְגִין כָּךְ אִתְמְשַׁךְ יוֹסֵף לְמִצְרַיִם בְּקַדְמִיתָא, וְנָטִיל כָּל עוּתְרָא דְעַלְמָא כְּדְקָא יְאוּת, וּלְבָתַר נָחֲתַת שְׁכִינְתָא לְמִצְרַיִם, וְכֻלְּהוּ שִׁבְטִין בַּהֲדָהּ.

וּבְגִינֵי כָּךְ, יוֹסֵף דְּנָטַר לֵיהּ לַבְּרִית, זָכָה לְאִתְעַטָּרָא בְּאַתְרֵיהּ, וְזָכָה לְמַלְכוּתָא דְלְעֵילָּא, וּלְמַלְכוּתָא דְלְתַתָּא. וְעַל דָּא כָּל מַאן דְּנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא, כְּאִילּוּ קַיֵּים אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא כּוּלָּהּ, דְּהָא בְּרִית שְׁקִיל כְּכָל אוֹרַיְיתָא:

וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו וְגו׳. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (זכריה יב) מַשָּׂא דְבַר יְיָ עַל יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְיָ נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אֶרֶץ וְיוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ. מַשָּׂא דְבַר יְיָ, בְּכָל הַנֵּי אַתַר דְּקָאֲמַר מַשָּׂא, מַשָּׂא אַמַּאי. אֶלָּא, בְּכָל אַתַר דְּאִיהוּ עַל דִּינָא דִּשְׁאָר עַמִּין וְאָמַר מַשָּׂא, לְטַב.

בְּכָל אַתַר דְּאִיהוּ עַל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר מַשָּׂא, לְבִישׁ.

בְּכָל אַתַר דְּאִיהוּ עַל דִּינָא דִּשְׁאָר עַמִּין, לְטַב. בְּגִין דְּמַשָּׂא מָטוּלָא אִיהוּ. כְּבִיכוֹל מָטוּלָא אִיהוּ עֲלֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלוֹם דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת. וְכַד אִתְגְּזַר דִּינָא עֲלַיְיהוּ מַעֲבַר מִנֵּיהּ הַהוּא מָטוּלָא דְאִיהוּ סָבִיל עֲלַיְיהוּ. בְּכָל אַתַר דְּדִינָא אִתְגְּזַר

עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר מַשָּׁא, כְּבִיכוֹל מָטוּלָא אִיהוּ עֲלֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כָּךְ מַשָּׂא מֵהַאי גִּיסָא, וּמֵהַאי גִּיסָא, מָטוּלָא אִיהוּ.

כֵּיוָן דְּאָמַר נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, אַמַּאי אִצְטְרִיךְ וְיוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ. וְכִי לָא הֲוֵינָא יָדְעֵי דְּאִיהוּ יוֹצֵר רוּחַ אָדָם. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה דַּרְגָּא יְדִיעָא, דְּכָל רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּעַלְמָא, בְּהַהוּא דַּרְגָּא קַיְימִין.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, אִי אָמַר וְיוֹצֵר רוּחַ אָדָם וְלָא יַתִּיר יָאוֹת, אֲבָל בְּקִרְבּוֹ מַהוּ. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ בְּתֵרִין סִטְרִין, דְּהָא מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, מִתַּמָּן נָפְקֵי וּפָרְחֵי נִשְׁמָתִין כֻּלְּהוּ, וְאִתְכְּנִישׁוּ בְּאַתַר חָד. וְהַהוּא דַּרְגָּא אִיהוּ יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ. וְהַאי כְּאִתְּתָא דְּאִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא, וְהַהוּא וְלָדָא צָרַת לָהּ בְּמֵעָהָא. עַד דְּאִצְטַיֵּיר כֻּלָּא בְּצִיּוּרָא שְׁלִימוּ בְּמֵעָהָא. כָּךְ וְיוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ, בְּקִרְבּוֹ קַיְימָא. עַד דְּאִתְבְּרֵי בַּר נָשׁ בְּעַלְמָא וְיָהִיב לֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר, וְיוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ, בְּקִרְבּוֹ דְּאָדָם מַמָּשׁ. בְּגִין דְּכַד אִתְבְּרֵי בַּר נָשׁ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לֵיהּ נִשְׁמָתֵיהּ, וְנָפִיק לַאֲוִירָא דְּעַלְמָא. הַהוּא רוּחָא דְּבְגַוֵּיהּ, לָא אַשְׁכַּח גּוּפָא לְאִתְפַּשְׁטָא בְּגַוֵּיהּ, וְקַיְימָא בְּסִטְרָא חַד בְּגַוֵּיהּ.

וְכַד בַּר נָשׁ אִתְפַּשַׁט גּוּפֵיהּ, הַהוּא רוּחָא אִתְפַּשַׁט, וְיָהִיב בֵּיהּ חֵילָא, וְכֵן כְּגַוְונָא דְגוּפָא אִתְרַבֵּי, הָכִי רוּחָא יָהִיב חֵילָא בֵּיהּ, לְאִתְתַּקְפָא בַּר נַשׁ בַּהֲדֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ מַמָּשׁ.

וְאִי תֵּימָא יוֹצֵר רוּחַ אָדָם מַהוּ, בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא, אִצְטְרִיךְ חֵילָא דְלְעֵילָא יַתִּיר לְאִסְתַּיְיעָא בַּהֲדֵיהּ. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ, וְיָהִיב לֵיהּ סִיּוּעָא בְּבַר נָשׁ.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַהוּא רוּחָא אִצְטְרִיךְ סִיּוּעָא, כְּגַוְונָא דְאִיהוּ הַהוּא בַּר נָשׁ, וּכְגַוְונָא דְהַהוּא גּוּפָא אִתְתַּקַּן, הָכִי נָמֵי הַהוּא רוּחָא מְתַקְּנִין לֵיהּ, וְאוֹסְפִין לֵיהּ רוּחָא לְאִתְתַּקְּנָא. וְדָא הוּא יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ.

וְתָא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּאִתְאֲבִיד יוֹסֵף מֵאֲבוֹי, יַעֲקֹב אָבִיד הַהוּא תּוֹסֶפֶת רוּחָא דְּהַוָּה לֵיהּ, וְאִסְתַּלְקַת מִנֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. לְבָתַר מַה כְּתִיב, (בראשית מה) וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם. וְכִי עַד הַשְׁתָּא (דף קצז ע״ב) מֵית הֲוָה. אֶלָּא הַהוּא תּוֹסֶפֶת רוּחָא אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וְלָא הֲוָה בְּגַוְויהּ. בְּגִין דְּעִצְבּוֹנָא דְּהַוָּה בֵּיהּ גָּרְמָא לֵיהּ, (וְאִי גָּרְמָא לֵיהּ הָא) (ס״א דְּלָא) לָא הֲוָה רוּחֵיהּ בְּקִיּוּמֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם. וְהָכָא (כְּתִיב וַיַּרְא יַעֲקֹב), דְּעַד כְּעָן לָא אִתְבַּשַּׂר, מְנָא הֲוָה יָדַע. אֶלָּא וַיַּרְא יַעֲקֹב, דְּחָמָא לְכָל דָּיְירֵי אַרְעָא

דְּאָזְלִי לְמִצְרַיִם, וּמַיְיתָן עִבּוּרָא (הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיַּרְא יַעֲקֹב).
רִבִּי יִצְחָק אָמַר, תָּא חֲזֵי, דָּוִד מַלְכָּא זָכָה לְאִתְחַבְּרָא
בַּאֲבָהָן, וְיָרִית דּוּכְתֵּיהּ בְּגַוְוייהוּ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב,
אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.
(נדפס וארא לא א) רִבִּי יֵיסָא וְרִבִּי חִזְקִיָּה הֲווּ אָזְלִי מִקַּפּוֹטְקִיָּא
לְלוּד, וַהֲוָה עִמְּהוֹן חַד יְהוּדַאי בְּמָטוּל דְּקַפְּטִירָא
דְּחַמְרָא, עַד דַּהֲווּ אָזְלִי, אָמַר רִבִּי יֵיסָא לְרִבִּי חִזְקִיָּה,
אַפְתַּח פּוּמָךְ וְאֵימָא חַד מִלָּה מֵאִינּוּן מִילֵי מַעֲלַיְיתָא
דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַתְּ אָמַר בְּכָל יוֹמָא קַמֵּי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא.
פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נוֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ
שָׁלוֹם. דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם, אִלֵּין אָרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא.
דְּמַאן דְּאָזִיל בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁרֵי
עֲלֵיהּ נְעִימוּתָא דְּשִׁכִינְתָּא, דְּי לָא תַּעֲדֵי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין.
וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם, דְּכֻלְּהוּ נְתִיבִין דְּאוֹרַיְיתָא כְּלְהוּ
שְׁלָם, שְׁלָם לֵיהּ לְעֵילָא, שְׁלָם לֵיהּ לְתַתָּא. שְׁלָם לֵיהּ
בְּעַלְמָא דֵּין, שְׁלָם לֵיהּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי.
אָמַר הַהוּא יְהוּדַאי, אִיסְתְּרָא (אִסְתֵּרָא) בְּקִיסְטְרָא בְּהַאי קִרְיָא
אִשְׁתַּכַּח, אָמְרוּ לֵיהּ, מַנִּין לָךְ. אָמַר לוֹן, מֵאַבָּא
שְׁמַעְנָא, וְאוֹלִיפְנָא הָכָא בְּהַאי קִרְיָא מִלָּה (טָבָא). פְּתַח
וְאָמַר, הַאי קִרְיָא בְּתְרִין גְּוונִין אִיהוּ, וּבְתְרִין סִטְרִין. קִרֵי
בֵּיהּ דְּרָכִים, וְקִרֵי בֵּיהּ נְתִיבוֹת. קִרֵי בֵּיהּ נֹעַם, וְקִרֵי בֵּיהּ

שָׁלוֹם. מַאן דְּרָכִים, וּמַאן נְתִיבוֹת. מַאן נַעַם, וּמַאן שָׁלוֹם.

אֶלָּא דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם. הַיְינוּ דִכְתִיב, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ, דְּהָא בְּכָל אֲתַר דְּאִקְרֵי בְּאוֹרַיְיתָא דֶּרֶךְ, הוּא אוֹרַח פִּתְיחָא לְכֹלָּא. כְּהַאי אָרְחָא, דְּאִיהוּ פְּתִיחַ לְכָל בַּר נָשׁ. כָּךְ דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם, אִילֵּין דְּרָכִים דְּאִינּוּן פְּתִיחָן מֵאֲבָהָן, דְּכָרָאן בְּיַמָּא רַבָּא, וְעָאלִין בְּגַוֵּיהּ, וּמֵאִינּוּן אוֹרְחִין מִתְפַּתְּחִין לְכָל עֵיבַר וּלְכָל סִטְרֵי עַלְמָא.

וְהַאי נַעַם, הוּא נְעִימוּ דְּנָפַק מֵעַלְמָא דְּאָתֵי. וּמֵעַלְמָא דְּאָתֵי נָהֲרִין כָּל בּוּצִינִין, וּמִתְפַּרְשָׁן לְכָל עֵיבַר. וְהַהוּא טִיבוּ וְהַהוּא נְהוֹרָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי, דְּיָנְקִין (נ״א דְּיָרְתִין) אֲבָהָן, אִקְרֵי נַעַם. דָּבָר אַחֵר, עַלְמָא דְּאָתֵי אִקְרֵי נַעַם, וְכַד אִתְעַר עַלְמָא דְּאָתֵי, כָּל חֵדוּ וְכָל טִיבוּ וְכָל נְהוֹרִין וְכָל חֵירוּ דְּעַלְמָא אִתְעַר, וּבְגִינֵי כָּךְ אִקְרֵי נַעַם.

וְעַל דָּא תָּנִינָן, חַיָּבִין דְּגֵיהִנֹּם, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל שַׁבַּתָּא, נָיְחִין כֻּלְּהוּ, וְאִית לְהוּ חֵירוּת וְנַיְיחָא. בְּשַׁעְתָּא דְּנָפִיק שַׁבַּתָּא, אִית לָן לְאִתְעָרָא חֵידוּ עִלָּאָה עַלָּנָא, דְּנִשְׁתֵּזִיב מֵהַהוּא עוֹנָשָׁא דְּחַיָּבַיָּא דְּאִתְדַּנוּ (ס״א דְּאַהֲדְרוּ) מֵהַהִיא שַׁעְתָּא וּלְהָלְאָה. וְאִית לָן לְאִתְעָרָא וְלֵימָא, (תהלים צ) וִיהִי נֹעַם יְיָ אֱלֹקֵינוּ עָלֵינוּ. דָּא הוּא נַעַם עִלָּאָה, חֵידוּ דִכְלָּא, וְעַל דָּא דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם. (ס״א חֵירוּ)

וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם, מַאן נְתִיבוֹתֶיהָ. אִלֵּין אִינּוּן שְׁבִילִין דְּנָפְקִין מִלְּעֵילָא, וְכֻלְּהוּ נָקִיט לוֹן בְּרִית יְחִידָאי, דְּאִיהוּ אִקְרֵי שָׁלוֹם, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא. וְאָעִיל לוֹן לְיַמָּא רַבָּא, כַּד אִיהוּ בְּתוּקְפֵּיהּ, וּכְדֵין יָהִיב לֵיהּ שְׁלָמָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם (ע"ב). תָּא חֲזֵי, יוֹסֵף בְּרִית שָׁלוֹם הֲוָה, וַהֲוָה בְּמִצְרַיִם מַלְכָּא, וְשַׁלִּיט עַל אַרְעָא. וְיַעֲקֹב בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, לָא הֲוָה יָדַע.

וְעִם כָּל דָּא, יַעֲקֹב הֲוָה לֵיהּ תַּבְרָא, בְּגִין לְמִזְבַּן עִבּוּרָא בְּמִצְרַיִם. וְחָמָא דְּאִיהוּ תְּבִירָא עַל תְּבִירָא, דְּיֵיחַתּוּן בְּנוֹי לְמִצְרַיִם. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ, בְּגִין דְּלָא תַּחֲמוּן גּוּפַיְיכוּ, אֶלָּא כִּרְעִבִין, כְּגוּבְרִין דְּלֵית לוֹן שָׁבְעָא.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, וַדַּאי רָזָא הָכָא. דְּהָא בְּכָל זִמְנָא דְּצַעֲרָא אִיהוּ בְּעַלְמָא, לָא בָּעֵי בַּר נָשׁ, לְאַחֲזָאָה גַּרְמֵיהּ בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלָא יִתְפֵּס בְּחוֹבוֹי. וְעַל דָּא אָמַר לָמָּה תִּתְרָאוּ, וְהָא אִתְּמַר.

דָּבָר אַחֵר וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ (דף קצח ע"א) שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם, עִבּוּר מַמָּשׁ. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דָּא שַׁדַּר כַּפְנָא בְּעַלְמָא, בְּגִין לְנַחֲתָא לְיַעֲקֹב וּבְנוֹי לְתַמָּן, וְעַל דָּא חָמָא בְּנֵי אַרְעָא, דְּהַוּוּ מַיְיתִין מִתַּמָּן עִבּוּר.

וַיַּ֫רְא יַעֲקֹב כִּי יֵ֫שׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם, בְּשַׁעְתָּא דְּמִית יִצְחָק, אָתוּ יַעֲקֹב וְעֵשָׂו לְמִפְלַג. וְעֵשָׂו נָפַק מֵחוּלְקֵיהּ דְּאַרְעָא וּמִכְּלָא, וְיַעֲקֹב דְּיִסְבּוֹל גְּלוּתָא יְטוֹל כְּלָא. וְעַל דָּא חָמָא הַהוּא תְּבִירָא דְּהָוָה לֵיהּ בְּמִצְרַיִם, הוּא וּבְנוֹי לְמִסְבַּל גָּלוּתָא. וְעַל דָּא וַיֹּ֫אמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ. מִקַּמֵי דְּינָא דְּלְעֵילָּא, דְּלָא יִשְׁתַּכַּח עֲלַיְיכוּ מְקַטְרְגָא. וַיֹּ֫אמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֵ֫שׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם רְדוּ שָׁמָּה. הָא אוּקְמוּהָ רד"ו, חוּשְׁבַּן דָּא הַוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם:

וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָ֫רֶץ וְגוֹ', רִבִּי יֵיסָא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כז) וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אוֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיְיָ.

תָּא חֲזֵי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, זָקִיף לֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. וְעָבִיד לֵיהּ רֵישָׁא דְּכֹלָּא, וְכֻלְּהוּ שָׁנְאוֹי אִתְכַּפְיָין תְּחוֹתוֹי.

דָּוִד מַלְכָּא, שָׁנְאוּ לֵיהּ אֲחוֹי, דָּחוּ לֵיהּ מִנַּיְיהוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִים לֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. אֲתָא חֲמוֹי, עָרַק מִקַּמֵּיהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִים לֵיהּ עַל כָּל מַלְכוּתֵיהּ, וְכֻלְּהוּ הַוּוּ כָּרְעִין וְסָגְדִין קַמֵּיהּ. וְיוֹסֵף דָּחוּ לֵיהּ אֲחוֹי, לְבָתַר כֻּלְּהוּ כָּרְעוּ וּסְגִידוּ קַמֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה.

דָּבָר אַחֵר, וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי, מַאי וְעַתָּה, כְּמוֹ וְאַתָּה.
רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָא אִתְּמַר, עֵת דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה, וּמַאן אִיהוּ הַהוּא עֵת. דָּא ה"א, וְאִקְרֵי עַתָּה.
וְעַתָּה, דָּא אִיהוּ וּבֵי דִּינֵיהּ.
יָרוּם רֹאשִׁי, לַאֲרָמָא לָהּ בִּיקָרָא וּמַלְכוּתָא. עַל אוֹיְבַי סְבִיבוֹתַי, אִלֵּין שְׁאָר מַלְכֵי אַרְעָא. וְאֶזְבְּחָה בְּאָהֳלוֹ, דָּא יְרוּשְׁלַם. בְּאָהֳלוֹ, דָּא אֹהֶל מוֹעֵד. זְבָחֵי תְרוּעָה, לְמִשְׁמַע כָּל עַלְמָא. אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה, מֵהַהוּא סִטְרָא דִּתְרוּעָה הִיא. דְּהָא מִתַּמָּן, מֵהַהוּא סִטְרָא דִּתְרוּעָה, הִיא אַתְיָא שִׁירָה וְתוּשְׁבַּחְתָּא.
דָּבָר אַחֵר, וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. עַל אוֹיְבַי סְבִיבוֹתַי, דָּא עֵשָׂו וְכָל אַפַּרְכִין דִּילֵיהּ. וְאֶזְבְּחָה בְּאָהֳלוֹ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. זְבָחֵי תְרוּעָה, דִּכְתִיב, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה, בְּגִין לְאַעֲבָרָא דִּינָא מֵעַלְמָא. אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה, לְאוֹדָאָה וּלְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּלָא פְּסִיקוּ לְעוֹלָם.
דָּבָר אַחֵר, וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי, בְּכֹלָּא, יֵצֶר טוֹב עַל יֵצֶר רָע. דִּכְתִיב, עַל אוֹיְבַי סְבִיבוֹתַי, דָּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ סַחֲרָנֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְאִיהוּ שָׂנְאֵיהּ בְּכֹלָּא. וְאֶזְבְּחָה בְּאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְהִיבַת מִסִּטְרָא דְּאֵשָׁא, כְּדִכְתִיב (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. דְּהָא בְּגִין

אוֹרַיְיתָא, יְרוּם רֵישֵׁיהּ, וְאִתְּבְרוּ כָּל שְׁנָאוֹי קֶדָמוֹי.
כְּדִכְתִיב, (תהלים יח) תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתָּי.
דָּבָר אַחֵר וְעַתָּה יְרוּם רֹאשִׁי, לְאִתְכַּלָּלָא בַּאֲבָהָן, דְּהָא
דָּוִד מַלְכָּא, אִית לֵיהּ לְאִתְדַּבָּקָא בַּאֲבָהָן, וּכְדֵין
יִתְרוֹמֵם וְסָלִיק לְעֵילָא, וְאִיהוּ בְּחַד קִשׁוּרָא בְּהוּ. עַל
אוֹיְבַי סְבִיבוֹתַי, אִלֵּין אִינוּן דְּבִסְטַר שְׂמָאלָא, כְּלְהוּ מָארֵי
דִינִין, דְּמִתְכַּוְונִין לְחַבָּלָא. וּכְדֵין שִׁמְשָׁא אִתְחַבַּר בְּסִיהֲרָא,
וְהֲווֹ כְּלָא חָד.
תָּא חֲזֵי כְּתִיב, וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ, דָּא שִׁמְשָׁא
דְּשַׁלִּיט בְּסִיהֲרָא, וְנָהִיר לָהּ וְזָן לָהּ. הוּא הַמַּשְׁבִּיר
לְכָל עַם הָאָרֶץ, דְּהָא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, מִנֵּיהּ
אִתְזָנוּ כְּלְהוּ, וּמִתַּמָּן פָּרְחִין נִשְׁמָתִין לְכֹלָּא. וּבְגִין דָּא,
כְּלְהוּ סָגְדִין לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא אֲתַר, דְּהָא לֵית לָךְ מִלָּה
בְּעַלְמָא, דְּלָא תָּלֵי בְּמַזָּלָא וְאוּקְמוּהָ:
וַיְכַל יוֹסֵף אֶת אֶחָיו וְכֹל הָאֵם לֹא הִכִּירוּהוּ. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח
וְאָמַר, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עְקֵבַי
יְסֹבְבֵנִי. תָּא חֲזֵי, תְּלַת אִינוּן דְּדָחֲלִין וְלָא יָדְעִין מִמַּה
דָּחֲלִין, וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל אִית מַאן דְּדָחִיל, וְלָא יָדַע מִמַּה
אִיהוּ דָּחִיל, בְּגִין אִינוּן חֲטָאֵי. דְּלָא יָדַע דְּאִינוּן חֲטָאִין,
וְלָא אַשְׁגַּח בְּהוּ, וְאִיהוּ דָּחִיל מִימֵי רָע.
מַאן אִינוּן יְמֵי רָע, אִלֵּין אִינוּן יוֹמִין דְּאִינוּן אִזְדַּמְּנָן

בְּהַהוּא (דף קצח ע"ב) רָע. וּמַאן אִינּוּן, (ד"א אִיהוּ) דָּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ אִקְרֵי רָע. וְאִית לֵיהּ יוֹמִין יְדִיעָן, דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ בְּעַלְמָא, לְאַסְטָאָה לְכָל אִינּוּן דִּמְסָאֲבֵי אָרְחַיְיהוּ. דְּמַאן דְּאָתֵי לְאִסְתָּאֲבָא, מְסָאֲבֵי לֵיהּ. וְאִלֵּין אִינּוּן אִקְרוֹן יְמֵי רָע, וְאִלֵּין מְמַנָּן עַל אִינּוּן חוֹבִין דְּדָשִׁין בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא בְּעָקְבַיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן דִּמְסָאֲבֵי אָרְחַיְיהוּ, כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין אִזְדַּמְנָן לְגַבַּיְיהוּ, וּמְסָאֲבֵי לְהוּ. בְּאָרְחָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֵיהַךְ, בְּהַהוּא אָרְחָא מְדַבְּרִין לֵיהּ מַמָּשׁ. אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה, כַּמָּה אִינּוּן דִּמְסַיְיעִין לֵיהּ.

הָא תְּנִינָן, דְּכַד בַּר נָשׁ קָם בְּצַפְרָא, בָּעֵי לְאַסְחָאָה יְדוֹי, מִגּוֹ (לעיל נג א) נַטְלָא דְמַיָּא, דְּאִיהוּ מָאנָא לִיטוֹל מִנֵּיהּ מַיָּא. מִגּוֹ מַאן דְּאַסְחֵי יְדוֹי בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ.

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין נַטְלָא דָּא, אוּקִימְנָא מִלָּה.

וְתוּ, דְּבָעְיָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְנַטְלָא יְדָא יְמִינָא בְּשִׂמְאלָא. בְּגִין לְשַׁלְטָאָה יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְיִסְתְּחֵי יְמִינָא מִן שְׂמָאלָא, וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ נְטִילָא. וְעַל דָּא, מַאן דְּנָטִיל יְדוֹי, יִטּוֹל יְמִינָא בְּשִׂמְאלָא, לְאַשְׁלָטָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא. בְּגִין דְּלָא יְהֵיב דּוּכְתָּא לְיֵצֶר הָרָע לְשַׁלְטָאָה כְּלָל, וְהָא אוּקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא בִּישָׁא שָׁלְטָא, לָא אָתִיב יְדֵיהּ

מִלְאַבְאָשָׁא. וּבְשַׁעְתָּא דִּימִינָא שָׁלְטָא עַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לְתַבְרָא לוֹן, חָיִס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְיהוּ, וְלָא שָׁצֵי לוֹן.

וּבְגִין כָּךְ, כָּל מַאן דְּאִיהוּ חָטֵי, בְּאִינּוּן חֲטָאִין דְּדָשׁ בְּהוּ בְּרַגְלוֹי, לָא יָדַע בְּהוּ, וְדָחִיל תְּדִירָא. דָּוִד מַלְכָּא הֲוָה אִסְתַּמַּר תְּדִיר מֵחוֹבִין אִלֵּין, וְכַד הֲוָה נָפִיק לְקָרָבָא, הֲוָה מְפַשְׁפֵּשׁ לוֹן. וְעַל דָּא לָא דָחִיל לַאֲגָחָא עִמְּהוֹן קְרָבָא.

וְתָא חֲזֵי, אַרְבַּע מַלְכִין הֲווּ, מַאן דְּשָׁאִיל דָּא לָא שָׁאִיל דָּא. דָּוִד אָמַר, (תהלים יח) אֶרְדּוֹף אוֹיְבַי וְאַשִּׂיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד כַּלּוֹתָם. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דַּהֲוָה אִסְתַּמַּר מֵאִלֵּין חוֹבִין, וְלָא יָהִיב דּוּכְתָּא לְשַׂנְאוֹי לְשַׁלְטָאָה. וְעַל דָּא בָּעֵי לְמִרְדַּף אֲבַתְרַיְיהוּ תְּדִיר, וְלָא יְרַדְּפוּן אִינּוּן אֲבַתְרֵיהּ לְמִתְבַּע חוֹבוֹי, וְיִפּוֹל בִּידַיְיהוּ.

אָסָא הֲוָה דָּחִיל יַתִּיר, אַף עַל גַּב דַּהֲוָה מְפַשְׁפֵּשׁ בְּחֶטְאוֹי, וְלָא כְּדָוִד מַלְכָּא. אִיהוּ בָּעֵי לְמִרְדַּף אֲבַתְרַיְיהוּ, וְלָא יַגִּיחַ לוֹן, וְיִקְטוֹל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָךְ הֲוָה. דִּכְתִיב, (דברי הימים ב יד) וַיִּרְדְּפֵם אָסָא וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ וגו׳, וּכְתִיב וַיִּגּוֹף יְיָ אֶת הַכּוּשִׁים לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי יְהוּדָה וַיָּנוּסוּ הַכּוּשִׁים. וְכֵן דָּוִד מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (שמואל א ל) וַיַּכֵּם דָּוִד מֵהַנֶּשֶׁף וְעַד הָעֶרֶב לְמָחֳרָתָם. אֲבָל אָסָא אִיהוּ רָדִיף וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחֵי.

יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה, אוּף הָכִי נָמֵי הֲוָה שָׁאִיל. וְאָמַר, לָא יָכִילְנָא לְמִרְדַּף וְלָא לְקָטְלָא. אֶלָּא אֲנָא אֲזַמֵּר, וְאַתְּ קְטֵיל לוֹן. בְּגִין דְּלָא הֲוָה מְפַשְׁפֵּשׁ כָּל כָּךְ כְּאָסָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד לֵיהּ הָכִי. דִּכְתִיב, (דברי הימים ב כ) וּבְעֵת הֵחֵלּוּ בְרִנָּה וּתְהִלָּה נָתַן יְיָ מְאָרְבִים עַל בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב וְהַר שֵׂעִיר הַבָּאִים לִיהוּדָה וַיִּנָּגְפוּ.

חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה, אוּף הָכִי נָמֵי אָמַר. אֲנָא לָא יָכִילְנָא, לָא לְזַמָּרָא, וְלָא לְמִרְדַּף, וְלָא לַאֲגָחָא קְרָבָא. בְּגִין דְּדָחִיל מֵאִלֵּין חוֹבִין דְּקָאֲמָרַן. מַה כְּתִיב, (מלכים ב יט) וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְיָ וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם פִּגְרִים מֵתִים. וְחִזְקִיָּה הֲוָה יָתִיב בְּבֵיתֵיהּ וְשָׁכִיב בְּעַרְסֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָטִיל לוֹן.

וּמַה צַּדִּיקִים אִלֵּין הֲווּ דָּחֲלִין מֵאִלֵּין חוֹבִין, שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. בְּגִין כָּךְ אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּמְרָא מֵאִלֵּין חוֹבִין, וּלְפַשְׁפְּשָׁא בְּהוֹן כְּדְקָאֲמָרַן. בְּגִין דְּלָא יִשְׁלְטוּן עֲלוֹי אִינּוּן יְמֵי רָע, דְּלָא מְרַחֲמֵי עֲלֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, וַיִּכֶּר יוֹסֵף אֶת אֶחָיו. בְּשַׁעְתָּא דְּנָפְלוּ בִּידֵיהּ, אִיהוּ רָחִים עֲלַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁלִים. וְהֵם לֹא הִכִּירוּהוּ, דְּאִינּוּן שִׁמְעוֹן וְלֵוִי, אָתוּ מִסְּטָרָא דְּדִינָא

קַשְׁיָא, וְעַל דָּא לָא רְחִימוּ עֲלֵיהּ. דְּהָא כָּל אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּדִינָא קַשְׁיָא, לָא מְרַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא בְּשַׁעְתָּא דְּנָפְלֵי בִּידַיְיהוּ.

וּבְגִין כָּךְ אָמַר דָּוִד, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא. יָרֵאתִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא אִירָא, (אֶלָּא) דְּאִית (נ״א דְּלֵית) לִי לְמִדְחַל (דף קצט ע״א) מֵאִינּוּן יְמֵי רָע, כְּדְקָאָמְרָן. עָוֹן עֲקֵבַי יְסֹבְבֵנִי, מַאן עֲקֵבַי. אִלֵּין אִינּוּן בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. דִּכְתִיב, (בראשית כה) וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו, דָּא הוּא עֲקֵיבָא. וְאִינּוּן עֲקֵיבִין דִּמְסַתְּכְלִין בְּהוּ תָּדִיר בְּהַהוּא חוֹבָא דְּדָשׁ בֵּיהּ בַּר נָשׁ תָּדִיר בַּעֲקֵבוֹי.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (ישעיה ה) הוֹי מוֹשְׁכֵי הֶעָוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה. בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא, דְּדָשׁ בֵּיהּ בַּעֲקֵבָא וְלָא חַייִשׁ עֲלֵיהּ. וּלְבָתַר אִתְתַּקַּף וְאִתְעֲבִיד (בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא) כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה, וְאִתְתַּקַּף הַהוּא חֶטְאָה. וְאַסְטֵי לֵיהּ בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּיָדְעִין לְאִסְתַּמְרָא מֵחוֹבֵיהוֹן, וְאִינּוּן מְפַשְׁפְּשִׁין תָּדִיר בְּעוֹבָדַיְיהוּ. בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכַּח עֲלַיְיהוּ מִקַּטְרְגָא בְּהַאי עַלְמָא, וְלָא יִסְטוֹן עֲלַיְיהוּ לְעַלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָא אוֹרַיְיתָא מְתַקְּנָא לְהוּ אָרְחִין וּשְׁבִילִין לְמֵיהַךְ בְּהוּ, דִּכְתִיב, (משלי ג) דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם:

וַיְזַכְּרוֹר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וְגו'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (משלי כד) בְּנָפוֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמַח וּבְכָשְׁלוֹ אַל יָגֵל לִבֶּךָ. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּיִזְכֵּי לִיקָרָא דִילֵיהּ, וּלְשַׁמְּשָׁא קַמֵּיהּ תְּדִירָא, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא תְּדִיר.

וְכֵיוָן דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, יָהַב קַמֵּיהּ אוֹרַיְיתָא, וְאוֹלִיף לֵיהּ בָּהּ לְמִנְדַּע אָרְחָהָא. מְנָלָן, דִּכְתִיב, (איוב כח) אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ. וּלְבָתַר, וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת יְיָ הִיא חָכְמָה וְסוּר מֵרָע בִּינָה. כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל בָּהּ וְלָא נָטִיר לָהּ, עָבַר עַל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ וְאִתְפַּס בְּחוֹבֵיהּ.

וְכָל אִינּוּן דְּעָבְרוּ עַל מִלָּה חָדָא דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְפָּסוּ בָּהּ. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְּאִתְחַכַּם עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא, עָבַר עַל מִלָּה חָדָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְגָרִים לֵיהּ לְאִתְעַבָּרָא מַלְכוּתֵיהּ מִנַּיְיהּ, וּלְאִתְפַּלְגָא מַלְכוּתָא מִן בְּנוֹי. מַאן דְּאַעֲבַר עַל אוֹרַיְיתָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְיוֹסֵף דְּהַוָּה יָדַע אוֹרַיְיתָא, וַאֲחוֹי נָפְלוּ בִּידֵיהּ, אַמַּאי גְּלְגֵּל עֲלַיְיהוּ כָּל גְּלְגּוֹלָא דָּא. וְהָא אִיהוּ יָדַע אוֹרַיְיתָא דְּאוֹלִיף לֵיהּ אֲבוֹי. אֶלָּא, חַס וְשָׁלוֹם דְּיוֹסֵף גְּלְגֵּל עֲלַיְיהוּ גְּלְגּוֹלִין לְנַקְמָא מִנַּיְיהוּ. אֶלָּא כָּל דָּא לָא

עֲבַד, אֶלָּא לְאַייְתָאָה לַאֲחוּהָ בִּנְיָמִן לְגַבֵּיהּ, דְּתְאוּבְתֵּיהּ הֲוָה לְגַבֵּיהּ. וְאִיהוּ לָא שָׁבַק לַאֲחוֹי לְמִנְפַּל, דְּהָא כְּתִיב, וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וְגוֹ׳, וְכָל דָּא בְּגִין דְּלָא יִנְפְּלוּן.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסִיהֲרָא, הֲוָה אִסְתַּכַּל בָּהּ תָּדִיר, כְּדִכְתִיב, (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ, אַשְׁגָּחוּתָא דִילֵיהּ בָּהּ תָּדִיר, וּכְתִיב אָז רָאָה, דְּהָא שִׁמְשָׁא בְּאַשְׁגָּחוּתָא דִילֵיהּ בָּהּ, אִתְנְהִיר. וַיִּסַּפְּרָה, מַאי וַיִּסַּפְּרָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב כח) מְקוֹם סַפִּיר אַבְנֶיהָ.

הֵכִינָהּ, דְּאִיהִי יָתְבָא בְּתִקוּנָא, בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, מִתְפַּלְגָא (שמות נח ב) בְּשִׁבְעִין קְסִירִין. אַתְקִין לָהּ בְּשִׁבְעָה סַמְכִין עִלָּאִין, לְאִתְנַהֲרָא וּלְיַתְבָא עַל שְׁלִימוּ. וְגַם חֲקָרָהּ, לְאַשְׁגָּחָא עֲלָהּ תָּדִיר, זִמְנָא בָּתַר זִמְנָא, דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין.

וּלְבָתַר אַזְהַר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וְאָמַר וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת יְיָ הִיא חָכְמָה וְסוּר מֵרָע בִּינָה. דְּהַאי מִתְעַטְּרָא עַל תַּתָּאי, לְדַחֲלָא וּלְמִנְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינָהּ. וְסוּר מֵרָע בִּינָה, בְּרִירוּ מִפְּסָלוּתָא, דְּלָא לְמִקְרַב בַּהֲדֵיהּ. וּכְדֵין אַשְׁגָּחוּתָא (נ״א אַשְׁכְּחוּתָא) דְּבִינָה, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בִּיקָרָא דְמַלְכָּא עִלָּאָה.

רִבִּי יוֹסֵי קָם בְּלֵילְיָא חַד לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְהָוָה תַּמָּן עִמֵּיהּ חַד יוּדָאי, דְּאָעֲרַע בֵּיהּ בְּהַהוּא בֵּיתָא. פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (משלי י) לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת. לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע, אִלֵּין אִינּוּן דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאָזְלֵי בָּתַר מִלֵּי דְּעַלְמָא, וּלְמִכְנַשׁ אוֹצְרִין דְּחִיוָּבָא. מַה כְּתִיב, וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע. בְּגִין דְּאִינּוּן אוֹצְרוֹת רֶשַׁע. וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת, אִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיָדְעִין אוֹרְחָהָא לְאִשְׁתַּדְּלָא (לְאִסְתַּכְּלָא) בָּהּ. דְּהָא אוֹרַיְיתָא עֵץ חַיִּים אִקְרֵי, וְאִתְקְרִיאַת צְדָקָה. דִּכְתִיב, וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָנוּ.

דָּבָר אַחֵר, וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת, דָּא צְדָקָה מַמָּשׁ, וּבְתֵרִין גְּוָונִין אִיהוּ, וּבְתֵרִין סִטְרִין. קָרֵי בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא, (דף קצט ע"ב) וְקָרֵי בֵּיהּ צְדָקָה, וְכוּלָּא חַד.

אָמַר הַהוּא יוּדָאי, וְקָרֵי בֵּיהּ שָׁלוֹם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָכִי הוּא וַדַּאי דְּאִקְרֵי שָׁלוֹם. קָם הַהוּא יוּדָאי, וְאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ, פָּתַח הַהוּא יוּדָאי וְאָמַר, (משלי כח) עוֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵקִים יִשְׂבַּע רֵישׁ. הַאי קְרָא קַשְׁיָא, וְכִי שְׂלֹמֹה מַלְכָּא דְּאִיהוּ חַכִּים מִכָּל בְּנֵי עַלְמָא, הֵיךְ אָמַר דְּיִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ לְמִפְלַח אַרְעָא וּלְאִשְׁתַּדְּלָא אֲבַתְרֵיהּ, וְיִשְׂבּוֹק חַיֵּי עָלְמָא.

אֶלָּא רָזָא אִיהוּ. פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ב) וַיִּקַּח יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּיחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ, וְאוּקְמוּהָ בְּרָזָא דְקִרְבָּנִין אִיהוּ. תָּא חֲזֵי, לְעָבְדָהּ, דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה. וּלְשָׁמְרָהּ, דָּא מַלְכָּא תַּתָּאָה. עַלְמָא עִלָּאָה, וְעַלְמָא תַּתָּאָה. לְעָבְדָהּ (דְּכְתִיב) בְּרָזָא דְזָכוֹר, וּלְשָׁמְרָהּ בְּרָזָא דְשָׁמוֹר.

וּבְגִין כָּךְ, עוֹבֵד אַדְמָתוֹ, דָּא גַּן עֵדֶן. דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד וּלְמִפְלַח, וּלְאַמְשָׁכָא לָהּ בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא. וְכַד אִתְבָּרְכָא וְאִתְמַשְׁכָא לָהּ בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא, אִיהוּ נָמֵי אִתְבָּרֵךְ בַּהֲדָהּ. תָּא חֲזֵי, דְּכַהֲנָא דְּמָבָרֵךְ, מִתְבָּרֵךְ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר ו) וַאֲנִי אֲבָרֲכֵם. וּבְגִין כָּךְ, עוֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם, דָּא הוּא מְזוֹנָא דְלְעֵילָּא. וּמְרַדֵּף רֵקִים, מַאן דְּיִתְדַּבַּק בְּסִטְרָא אָחֳרָא, דְּאִיהוּ מְרַדֵּף רֵקִים. יִשְׂבַּע רֵישׁ וַדַּאי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַכָּאָה אַנְתְּ, דְּזָכִית לְהַאי מִלָּה.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר קְרָא אֲבַתְּרֵיהּ, (משלי כח) אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת, דָּא הוּא בַּר נָשׁ דְּמְהֵימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ, כְּגוֹן רִבִּי יֵיסָא סָבָא. דְּאַף עַל גַּב דְּהַוָּה לֵיהּ מֵיכְלָא דְּהַהוּא יוֹמָא לְמֵיכַל, לָא הֲוָה מַתְקִין לֵיהּ עַד דְּשָׁאִיל מְזוֹנֵיהּ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. לְבָתַר דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ וְשָׁאִיל מְזוֹנֵיהּ קַמֵּי מַלְכָּא, כְּדֵין הֲוָה מְתַקִּין. וְהַוָּה אָמַר תָּדִיר, לָא נְתַקִּין, עַד דְּיִתְּנוּן מִבֵּי מַלְכָּא.

וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא יִנָּקֶה, בְּגִין דְּלָא בָּעָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי חַיִּין דְּעַלְמָא דֵּין, וְחַיִּין דְּעַלְמָא דְּאָתֵי. הַשְׁתָּא דְּאִיהִי שַׁעְתָּא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, נִשְׁתַּדֵּל.

פָּתַח הַהוּא גַּבְרָא בְּרָזָא דְּחֶלְמָא וְאָמַר, וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וְגוֹ'. וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת, וְכִי יוֹסֵף אַמַּאי (נ"א אָמַר אוֹ) אַדְכַּר לוֹן אִינּוּן חֲלוֹמוֹת דְּחָלַם לְהוּ. וּמַה סַגְיָא לֵיהּ אִלּוּ לָא אַדְכַּר לְהוּ, דְּהָא יוֹסֵף חַכִּים הֲוָה, וּכְתִיב, כָּל עָרוּם יַעֲשֶׂה בְּדָעַת וּכְסִיל יְפָרֹשׂ אִוֶּלֶת.

אֲבָל, כֵּיוָן דְּחָמָא דְּאִינּוּן אָתּוּ, וְסָגְדֵי לֵיהּ אַפִּין עַל אַרְעָא. כְּדֵין אַדְכַּר מִמַּה דְּחָלַם לְהוּ, כַּד הֲוָה עִמְּהוֹן. דִּכְתִיב, וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה וְהִנֵּה תְּסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה לַאֲלֻמָּתִי. אָמַר יוֹסֵף בְּשַׁעְתָּא דְּחָמָא דְּכָרְעִין אֲחוֹי קַמֵּיהּ. דִּכְתִיב, וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפַּיִם אַרְצָה, כְּדֵין וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם. דְּהָא חָמָא דְּהַווּ קָיְימֵי (מִתְקַיְּימֵי).

תּוּ, וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם, אַדְכַּר לוֹן.

בְּגִין דְּלֵית נַשְׁיוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא חֶלְמָא דְּאִיהוּ טָבָא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַדְכָּרָא לֵיהּ דְּלָא יִתְנַשֵּׁי, וּכְדֵין אִתְקַיַּים. דְּהָא כְּמָה דְּאִתְנַשֵּׁי קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, הָכִי אִתְנַשֵּׁי עֲלֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, חֶלְמָא דְּלָא אִתְפַּשַּׁר, כְּאִגַּרְתָּא דְּלָא מִתְקָרְיָא, וְתָא חֲזֵי, בְּגִין דְּלָא אִדְכַּר, כְּמַאן דְּלָא יָדַע לֵיהּ. וְעַל דָּא, מַאן דְּאִתְנְשֵׁי מִנֵּיהּ חֶלְמָא וְלָא יָדַע לֵיהּ, לָא קָיְימָא עֲלֵיהּ לְאִתְקָיְימָא. וּבְגִין דָּא יוֹסֵף הֲוָה דָּכִיר חֶלְמֵיהּ, בְּגִין לְאִתְקַיְימָא. בְּגִין דְּלָא יִתְנְשֵׁי חֶלְמָא מִנֵּיהּ לְעָלַם, וְהֲוָה מְחַכֶּה לֵיהּ תְּדִיר. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם, אִיהוּ דָּכִיר חֶלְמָא. אֲבָל מִלָּה לָא אָמַר לוֹן, אֶלָּא מְרַגְּלִים אַתֶּם.

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (קהלת ה) **כִּי בָא הַחֲלוֹם בְּרוֹב עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרוֹב דְּבָרִים. כִּי בָא הַחֲלוֹם בְּרוֹב עִנְיָן, הָא אוּקְמוּהָ. דְּכַמָּה אִינּוּן סְמִיכִין בְּחֶלְמָא, וּמְמַנָּן דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין. עַד דְּחָלְמִין מִנְהוֹן קְשׁוֹט כֻּלְּהוּ, וּמִנְּהוֹן דְּאִית בְּהוֹן קְשׁוֹט וּכְדִיבוּ. אֲבָל לְאִינּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט, לָא אִתְגְּלִי לוֹן מִלִּין כְּדִיבָן כְּלוּם, אֶלָּא כֻּלְּהוּ קְשׁוֹט.**

תָּא חֲזֵי, דָּנִיֵּאל מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל ב) **אֱדַיִן לְדָנִיֵּאל בְּחֶזְוָא דִּי לֵילְיָא** (דף ר ע"א) **רָזָא גְלֵי. וּכְתִיב,** (דניאל ז) **דָּנִיֵּאל חֱלֶם חֲזָה וְחֶזְוֵי רֵאשֵׁהּ עַל מִשְׁכְּבֵיהּ בֵּאדַיִן חֶלְמָא כְּתַב. וְאִי אִית בֵּיהּ מִלִּין כְּדִיבָן, אַמַּאי אִיכְתִּיב בֵּין כְּתוּבִים. אֶלָּא אִינּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט, בְּשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמַתְהוֹן סָלְקִין. לָא מִתְחַבְּרָן בְּהוּ, אֶלָּא מִלִּין קַדִּישִׁין. דְּאוֹדְעִין לֵיהּ מִלֵּי דְּקְשׁוֹט, מִלִּין קָיְימָן דְּלָא מְשַׁקְּרָן לְעָלְמִין.**

וְאִי תֵּימָא, הָא תְּנַן דְּדָוִד מַלְכָּא לָא חָמָא חֶלְמָא טָבָא. הָא אִשְׁתְּמַע דְּהַוָּה חָמֵי דָּוִד מִלִּין דְּלָא קְשׁוֹט. אֶלָּא וַדַּאי, כָּל יוֹמוֹי הֲוָה מִשְׁתַּדֵּל לְאוֹשְׁדָּא דָּמִין, וְאַגַּח קְרָבִין, וְכָל חֶלְמוֹי לָא הֲווּ אֶלָּא חֶלְמִין בִּישִׁין. חוּרְבָּא וְשׁוֹמְמוּתָא וְדָמָא וְאוֹשִׁידוּ דְּדָמִין, וְלָא חֶלְמָא דְּשִׁלָם.

וְאִי תֵּימָא, לְבַר נָשׁ טַב אַחֲזָיאוּ לֵיהּ חֶלְמָא בִּישָׁא, הָכִי הוּא וַדַּאי. כָּל אִינּוּן בִּישִׁין דְּזַמִּינִין לְאִתְדַּבְּקָא עַל אִינּוּן דְּעָבְרֵי עַל פִּתְגָמֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינּוּן עוֹנָשִׁין דְּזַמִּינִין לְאִתְעַנָּשָׁא בְּהַהוּא עָלְמָא, כֻּלְּהוּ חָמֵי. בְּגִין דְּכָל שַׁעְתָּא יְהֵא דְּחִילוּ דְּמָרֵיהּ עֲלֵיהּ, וְהָא אִתְעָרוּ. דִּכְתִיב, (קהלת ג) וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו, זֶה חֲלוֹם רָע. וְעַל דָּא, לְהַהוּא זַכָּאָה, אַחֲזָיוּ לֵיהּ חֶלְמָא בִּישָׁא, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא תְּנִינָן, דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּחָמֵי חֶלְמָא, בָּעֵי לֵיהּ לְמִפְתַּח פּוּמֵיהּ בֵּיהּ קַמֵּי בְּנֵי נָשָׁא דְּרַחֲמֵי לֵיהּ. בְּגִין דְּיִסְתַּלַּק רְעוּתָא דִּלְהוֹן לְגַבֵּיהּ לְטַב, וְיִפְתְּחוּן פּוּמַיְיהוּ לְטַב, וְיִשְׁתַּכַּח רְעוּתָא וּמִלָּה כֻּלָּא לְטַב. רְעוּתָא דְּאִיהִי מַחֲשָׁבָה, שֵׁרוּתָא דְּכֻלָּא, וּמִלָּה דְּאִיהִי סִיּוּמָא דְּכֻלָּא. וְעַל דָּא אִשְׁתַּכַּח דְּהָא שְׁלִימוּ אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה. וּבְגִין כָּךְ אִתְקְיַים כֻּלָּא, וּבְעִינָן רְחִימִין דְּבַר נָשׁ (נ"א רְחִימִין עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ בְּגִין) לְאִתְקַיְּימָא בְּהַהוּא פִּשְׁרָא טָבָא,

וְכוּלָּא אִיהוּ כְּדְקָא יְאוּת. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לֵיהּ לְבַר נָשׁ, כָּל חַד וְחַד, בְּהַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאִיהוּ. וּבְהַהוּא גַּוְונָא דְּכָל חַד וְחַד, אָמַר דְּיהֵא חֶלְמָא. אָמַר הַהוּא יוּדָאי, וַדַּאי דְּחֶלְמָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְבַר נָשׁ זַכָּאָה, דְּאִיהוּ חָמָא חֶלְמָא כְּדְקָא חָזֵי.

וְתָא חֲזֵי, דְּכַד בַּר נָשׁ נָאִים עַל עַרְסֵיהּ, נִשְׁמָתֵיהּ נָפְקָא וְשַׁטְיָא בְּעַלְמָא לְעֵילָּא, וְעָאלַת בְּאַתְרָא דְּעָאלַת. וְכַמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין, קָיְימִין וְאָזְלִין בְּעַלְמָא, וּפָגְעִין בָּהּ בְּהַהִיא נִשְׁמָתָא. אִי זַכָּאָה הִיא, סַלְקָא לְעֵילָּא וְחָמַאת מַה דְּחָמַאת. וְאִי לָאו, אִתְאַחֲדַת בְּהַהוּא סִטְרָא, וּמוֹדִיעִין לָהּ מִלִּין כְּדִיבָּן, אוֹ מִלִּין דְּזַמִּינִין לְמֵיתֵי לְזִמַּן קָרִיב. וְכַד אִתְעַר הַהִיא נִשְׁמָתָא דְּבֵיהּ, אִיהִי מוֹדְעָא לֵיהּ מַה דְּחָמַאת.

וְעַל דָּא, לְבַר נָשׁ דְּלָאו אִיהוּ זַכָּאָה, מוֹדִיעִין לֵיהּ חֶלְמָא טָבָא דְּלָאו אִיהוּ קְשׁוֹט. כֹּלָּא בְּגִין לְאַסְטָאָה לֵיהּ מֵהַהוּא אַרַח קְשׁוֹט. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אַסְטֵי אוֹרְחֵיהּ מֵאַרַח קְשׁוֹט, מְסָאֲבִין לֵיהּ. דְּכָל מַאן דְּאָתֵי לְאִתְדַּכָּאָה, מְדַכְּאִין לֵיהּ. וּמַאן דְּאָתֵי לְאִסְתַּאֲבָא, מְסָאֲבִין לֵיהּ. הָא וַדַּאי אִתְּמַר הָכִי.

יָתְבוּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי לָא זָכַר שְׁמֵיהּ דְּיוֹסֵף בְּאִינּוּן דְּגָלִים. דִּכְתִיב, (במדבר ב) דֶּגֶל

מַחֲנֵה אֶפְרַיִם, וְלָא כְּתִיב דֶּגֶל מַחֲנֵה יוֹסֵף. בְּגִין דְּאִתְגַּאֵי עַל אֲחוֹי, וְהָא אוּקְמָה.

אָמַר רַבִּי יוּדָאי, וַדַּאי שְׁמַעְנָא דְּיוֹסֵף אִיהוּ בְּעַלְמָא דְּדִכוּרָא, וְכֻלְּהוּ שִׁבְטִין בְּעַלְמָא דְּנוּקְבָא אִינּוּן. וְעַל דָּא לָא אִתְכְּלִיל יוֹסֵף עִמְּהוֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ בְּעַלְמָא דְּדִכוּרָא עִמְּהוֹן (נ"א ל"ג עִמְּהוֹן).

מַה כְּתִיב, כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחְנוּ. נָחְנוּ, אֲנַחְנוּ מְבָעֵי לֵיהּ. אֲמַאי חָסֵר א׳. אֶלָּא, בְּגִין דְּרָזָא דִּבְרִית לָא אִשְׁתַּכַּח עִמְּהוֹן, אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן א׳. דְּהָא א׳ דְּכוּרָא אִיהוּ. וְעַל דָּא ב׳ אִיהִי נוּקְבָא, א׳ דְּכוּרָא. וּבְגִין דָּא אִסְתַּלַּק א׳ מִתַּמָּן, וְאִשְׁתְּאַרוּ אִינּוּן נוּקְבֵי לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא.

וּלְבָתַר אָמְרוּ, כֵּנִים אֲנַחְנוּ, אִתּוֹסַף א׳. אָמְרוּ וְלָא יָדְעֵי מַה קָאָמְרוּ. בְּגִין דְּיוֹסֵף אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן, וְאַשְׁלִימוּ מִלָּה, וְאָמְרוּ אֲנַחְנוּ. מְנָלָן, דִּכְתִיב וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ, וְיוֹסֵף אִיהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא, כַּד עָאל בְּחוּשְׁבָּנָא, אָמְרוּ אֲנַחְנוּ. וְכַד לָא עָאל בְּחוּשְׁבָּנָא, אָמְרוּ נָחְנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל הָנֵי מִלִּין דְּקָאָמְרָן הָכָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ, דְּהָא שְׁכִינְתָּא (דף ר ע"ב) לָא אַעְדֵּי מֵהָכָא. כְּדִכְתִיב, (מלאכי ג) אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ:

וַיֶּאֱסוֹף אוֹתָם אֶל מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָנֵי תְּלַת יוֹמִין אַמַּאי. אֶלָּא הָנֵי תְּלַת יוֹמִין, לְקַבֵּיל תְּלַת יוֹמִין דִּשְׁכֶם. דִּכְתִיב, (בראשית לד) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כּוֹאֲבִים.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ. לְאַחֲזָאָה דְּלָא עָבַד אִיהוּ, כְּמָה דְּאִינּוּן עָבְדוּ בִּשְׁכֶם. דְּגָרְמוּ לְאַנְשֵׁי שְׁכֶם לְקַבְּלָא עֲלַיְיהוּ הַאי זֹאת, רָזָא דִּבְרִית. וּלְבָתַר דְּעָבָדוּ קְיוּמָא דָּא, קָטִילוּ לוֹן, וְלָא אִשְׁתָּאַר מִנְּהוֹן חַד. וְאִיהוּ מַה כְּתִיב, זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא, נָטִיר קְיָימָא. וְכָל גִּלְגּוּלָא דָּא לָא הֲוָה אֶלָּא בְּגִינֵיהּ דְּבִנְיָמִין:

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ וגו׳. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו, דָּא שִׁמְעוֹן וְלֵוִי, כְּמָה דְּהֲוָה בְּקַדְמִיתָא. דִּכְתִיב, (בראשית לז) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַּעַל הַחֲלוֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא. מַה לְּהַלָּן שִׁמְעוֹן וְלֵוִי, אוּף הָכָא שִׁמְעוֹן וְלֵוִי.

תָּא חֲזֵי, מַאן אִישׁ וּמַאן אָחִיו. אֶלָּא אִישׁ, דָּא שִׁמְעוֹן, כְּתִיב הָכָא אִישׁ, וּכְתִיב הָתָם (במדבר כה) וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא. מַה לְּהַלָּן מִשִּׁמְעוֹן, אוּף הָכָא נָמֵי שִׁמְעוֹן. וּבְגִין דְּאַהֲדַר בִּתְשׁוּבָה, בָּכָה וְאִתְנָחֵם עַל דָּא.

וְאָמַר לְלֵוִי, אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ. עַל דָּא אִתְבְּנֵי מַזָּלֵיהּ שׁוֹר, כְּגַוְונָא דְּמַזָּלֵיהּ דְּיוֹסֵף שׁוֹר. דִּכְתִיב, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, וּמַזָּלֵיהּ דְּשִׁמְעוֹן שׁוֹר אִיהוּ.

וְעַל דָּא, וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת שִׁמְעוֹן, בְּגִין דְּלָא יְקַטְרֵג בַּהֲדֵיהּ דְּלֵוִי. בְּגִין דְּשִׁמְעוֹן וְלֵוִי, כַּד מִתְחַבְּרָן תַּרְוַיְיהוּ יָכְלֵי לְקַטְרְגָא: וַיֶּאֱסוֹר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם, דָּא אוּקְמוּהָ, לְעֵינֵיהֶם אֲסָרוֹ. וּלְבָתַר דְּנָפְקוּ הֲוָה מַאֲכִיל לֵיהּ, וּמַשְׁקֵי לֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא דִּרְעוּתָא דְּיוֹסֵף אִיהוּ, בְּגִין דִּכְתִיב, (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם. אִי הָכִי, יוֹסֵף דְּאִיהוּ זַכָּאָה, הֵיכִי עָבִיד הָכִי. דְּהָא כְּתִיב, (משלי כה) כִּי גֶּחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ וַיְיָ יְשַׁלֶּם לָךְ.

אֶלָּא, חַס וְשָׁלוֹם דְּיוֹסֵף לְהָכִי הוּא דְּחַייִשׁ. אֶלָּא כְּבַר נָשׁ לְאַחְווֹי, הָכִי נָמֵי הֲוָה עָבִיד. אִתְנְהִיג עִמֵּיהּ בְּאַחְוָה, וְלָא בְּגַוְונָא אָחֳרָא. וְלָא עִמֵּיהּ בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא עִם כָּל אַחְווֹי. כְּמָה דִּכְתִיב, וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהָשִׁיב כַּסְפֵּיהֶם אִישׁ אֶל שַׂקּוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן, בְּגִין לְאַנְהָגָא עִמְּהוֹן בְּאַחְוָה.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (נחום א) אִם שְׁלֵמִים וְכֵן רַבִּים וְכֵן נָגֹזוּ וְעָבָר וְעִנִּיתִיךְ לֹא אֲעַנֶּךָּ עוֹד, הַאי קְרָא

אוּקְמוּהָ. דְּכַד עַמָּא כֻּלְּהוּ אִית בְּהוּ שְׁלָם, וְלָא אִית בְּהוּ מָארֵי דְּבָבוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עֲלַיְיהוּ, וְדִינָא לָא שָׁלְטָא בְּהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ פָּלְחֵי לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִינּוּן בִּשְׁלָם, דִּינָא לָא שַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, וְאוּקְמוּהָ.

דִּכְתִיב, (הושע ד) חֲבוּר עֲצַבִּים אֶפְרָיִם הַנַּח לוֹ.

וְכֵן נָגְזוּ וְעָבָר, מַאי וְכֵן נָגְזוּ, וְנָגְזוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, דָּא הוּא רֵישָׁא דִּקְרָא דְּאִיהוּ שְׁלָם, אוּף הָכָא שְׁלָם. וּמַאי אִיהוּ, דָּא צְדָקָה. בְּגִין דִּצְדָקָה דָּא הוּא שְׁלוֹם, וּמַאן דְּאַסְגֵּי בִּצְדָקָה, אַסְגֵּי שְׁלָם לְעֵילָא, וְאַסְגֵּי שְׁלָם לְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ וְכֵן נָגְזוּ וְעָבָר, דְּגָזֵי מָמוֹנְהוֹן בִּצְדָקָה. וְעָבָר, וְעָבְרוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי וְעָבָר. אֶלָּא דָּא הוּא דִּינָא דְּרוּגְזָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כו) עַד יַעֲבָר זָעַם, עָבַר דִּינָא מֵעָלַיְיהוּ.

דָּבָר אַחֵר, כֹּה אָמַר יְיָ אִם שְׁלֵמִים, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לוֹן בְּרִית קַיָּימָא לְנַטְרָא לֵיהּ תְּדִיר, וּלְמֶהֱוֵי בֵּיהּ בַּר נָשׁ שְׁלִים בְּכָל סִטְרִין לְעֵילָא וְתַתָּא. וְאִי לָא נָטִיר לֵיהּ בַּר נָשׁ תְּדִיר, הָא אִיהוּ פָּגִים, פָּגוּם בְּכֹלָּא. מְנָלָן, דִּכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. מַאי תָּמִים, שְׁלִים. דְּעַד לָא אִתְקַיִּים בֵּיהּ בְּרִית, אִיהוּ פָּגִים.

וּבְגִין כָּךְ, אִם שְׁלֵמִים וְכֵן רַבִּים. אִם שְׁלֵמִים דְּנָטְרֵי

פְּקוּדָא דָּא, לְמֶהֱוֵי שְׁלֵימִין, דְּלָא יְהוֹן פְּגִימִין, וְכֵן רַבִּים, יִפְשׁוֹן (דף רא ע"א) וְיִסְגּוֹן בֵּיהּ. בְּגִין דְּנִשְׁמָתִין לָא נָפְקֵי לְעַלְמָא, אֶלָּא בְּהַאי בְּרִית. וְכֵן נָגְזוּ, הַאי אִם שְׁלֵמִים דְּנָטְרֵי לֵיהּ תָּדִיר, נָגְזוּ מַאן דְּאִתְגְּזַר וְקַבֵּל עֲלֵיהּ קַיְּמָא דָּא. וְעָבָר, מַאי וְעָבָר. הַהוּא זוּהֲמָא דְּעָרְלָה, דְּהַוָה בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא.

דָּבָר אַחֵר, כֹּה אָמַר יְיָ אִם שְׁלֵמִים וְכֵן רַבִּים, אִלֵּין בְּנֵי יַעֲקֹב. דְּהָא כָּל זִמְנָא דְּהַוּוּ לְגַבֵּיהּ דְּיוֹסֵף, אִינּוּן שְׁלֵמִים, דְּקַיְּימֵי בַּהֲדֵיהּ דִּבְרִית. וְכֵן נָגְזוּ, דְּאָזְלוּ וְשָׁבְקוּ לֵיהּ לְיוֹסֵף וּלְשִׁמְעוֹן. וְעָבָר, כְּדֵין דְּיִנָּא שַׁרְיָא בְּגִינַיְיהוּ (נ"א שְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא בֵּינַיְיהוּ), כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יב) וְעָבַר יְיָ לִנְגֹּף אֶת מִצְרַיִם.

תָּא חֲזֵי, אִית דְּיִנָּא קַשְׁיָא, וְאִית דְּיִנָּא רַפְיָא. דְּיִנָּא קַשְׁיָא תַּקִּיף, דְּיִנָּא רַפְיָא חֲלָשׁ, וְכַד יִנְקָא הַאי דְּיִנָּא רַפְיָא, מִדְּיִנָּא קַשְׁיָא, כְּדֵין אִתְתַּקַּף, וְאִיהוּ תַּקִּיף. בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְעֲבִיד דְּיִנָּא עַל יִשְׂרָאֵל, אִתְעֲבִיד בְּהַאי דְּיִנָּא רַפְיָא, וְלָא אִתְתַּקַּף בְּהַהוּא דְּיִנָּא קַשְׁיָא. וְכַד דְּיִנָּא אִתְעֲבִיד עֲלַיְיהוּ דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אִתְתַּקַּף הַאי דְּיִנָּא רַפְיָא, בְּדִינָּא קַשְׁיָא דְּלְעֵילָּא, בְּגִין לְאִתְתַּקְפָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְעָבַר יְיָ לִנְגֹּף אֶת מִצְרַיִם. וְעָבַר, דְּאִתְמְלֵי עֶבְרָה וְזַעֲמָא,

וְאִתְתַּקַּף בְּדִינָא קַשְׁיָא, אוּף הָכָא וְעָבַר. וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְכַּנְּשֵׁי עֲשָׂרָה בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְחַד מִנַּיְיהוּ אִשְׁתְּמִיט, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְגִּיז עֲלֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר וְכֵן נָגוֹז, כַּד מִתְעַבְּרֵי מִנַּיְיהוּ אִינּוּן עוֹבָדִין בִּישִׁין, כְּדֵין וְעָבָר. מַאי וְעָבָר, רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בְּזִמְנָא דְּנִשְׁמָתָא נָפְקַת מֵהַאי עַלְמָא, בְּכַמָּה דִּינִין אִתְדָּנַת עַד לָא תִּיעוּל לְאַתְרָהּ. לְבָתַר, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין אִית לוֹן לְמֶעֱבַר, בְּהַהּ נְהַר דִּינוּר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וּלְאִסְתַּחָאָה תַּמָּן. וּמַאן אִיהוּ דְּיָקוּם תַּמָּן, וְיַעֲבַר בְּלָא דְּחִילוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וגו׳. וְנִשְׁמָתָא דְּזַכָּאָה אַעֲבַר בְּלָא דְּחִילוּ וְיָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ. וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בִּצְדָקָה בְּהַאי עַלְמָא, וְיִתֵּן מְמָמוֹנֵיהּ בִּצְדָקָה. כְּדֵין, וְעָבַר בְּהַהוּא אֲתַר, וְלָא דָּחִיל, וְכָרוֹזָא קָרֵי לָהּ לְהַהִיא נִשְׁמָתָא, (נחום א) וְעִנִּיתִיךְ לֹא אֲעַנֶּךָּ עוֹד. מַאן דְּזָכָה לְמֶעֱבַר בְּהַאי, לֵית לֵיהּ דִּינָא יַתִּיר כְּלָל.

תָּא חֲזֵי, כָּל דָּא דְּיוֹסֵף עִם אֲחוֹי, וְכָל הַנֵּי מִילֵי, אַמַּאי אִצְטְרִיךְ. אֶלָּא אוֹרַיְיתָא דְּקִשׁוֹט אִיהִי אוֹרַיְיתָא, וְכָל אָרְחָהָא אָרְחִין קַדִּישִׁין. וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא דְּלָאו אִית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין וְקַדִּישִׁין, וְאָרְחִין לִבְנֵי נָשָׁא לְאִתְתַּקָּפָא בְּהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי כ) **אַל תֹּאמַר אֶשַׁלְּמָה רָע וְגו'. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִתְתַּקְפָּא בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְמֵיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, וְלִסְטַר יְמִינָא, וְלָא יְהַךְ לִסְטַר שְׂמָאלָא. וּבְגִין דְּבָעֵי לֵהּ** (דְּיִשְׂרָאֵל) **לְמֵיהַךְ לִסְטַר יְמִינָא, אִית לוֹן לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ דָּא עִם דָּא, וְלָא יְהֵא דְּבָבוּ דָּא עִם דָּא. בְּגִין דְּלָא לְאַכְחָשָׁא יְמִינָא, דְּאִיהוּ אֲתַר דְּיִשְׂרָאֵל מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ.**

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין כָּךְ אִיהוּ יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע, וְיִשְׂרָאֵל בָּעְיָין לְאִתְתַּקְפָּא לְיֵצֶר טוֹב עַל יֵצֶר רָע, בְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּכָשְׁרָן, וְאִי סָטֵי בַּר נָשׁ לִשְׂמָאלָא, כְּדֵין אִתְתַּקַּף יֵצֶר רָע עַל יֵצֶר טוֹב. וּמַאן דְּהַוָה פָּגִים, אַשְׁלִים לֵיהּ בְּחֶטְאוֹי, דְּהָא לָא אִשְׁתַּלִּים דָּא מִנַּוְלָא, אֶלָּא בְּחֶטְאִין דִּבְנֵי נָשָׁא.

וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא, דְּלָא יִשְׁתַּלִּים הַהוּא יֵצֶר רַע בְּחֶטְאוֹי, וְיִסְתַּמַּר תְּדִיר. דְּהָא יֵצֶר טוֹב בָּעֵי לְאַשְׁלָמָא לֵיהּ בִּשְׁלֵימוּת תְּדִיר, וְלֹא יֵצֶר הָרָע. וּבְגִין כָּךְ, אַל תֹּאמַר אֶשַׁלְּמָה רַע קַוֵּה אֶל יְיָ וְיוֹשַׁע לָךְ.

דָּבָר אַחֵר אַל תֹּאמַר אֶשַׁלְּמָה רַע, כְּדִכְתִיב, (תהלים לח) **וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה תַּחַת טוֹבָה, לְמַאן דְּשַׁלִּים לֵיהּ טוֹבָה, דְּלָא יַשְׁלִים לֵיהּ רָע, בְּגִין** (דְּחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, זֹאת עֲשׂוּ וְחָיוּ. וְאוֹף אִיהוּ חֲזֵי תְּדִיר עֲבִיד) **דִּכְתִיב,** (משלי יז) **מֵשִׁיב**

רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָּמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ. אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאַשְׁלִימוּ לֵיהּ בִּישִׁין, לָא אִית לֵיהּ לְאַשְׁלָמָא בִּישָׁא, חֲלַף הַהוּא בִּישָׁא דְּשַׁלִּימוּ לֵיהּ. אֶלָּא, קַוֵּה לַיְיָ וְיוֹשַׁע לָךְ. וְהַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, בְּיוֹסֵף זַכָּאָה, דְּלָא בָּעָא לְאַשְׁלָמָא בִּישָׁא לַאֲחוֹי, בְּשַׁעְתָּא דְּנָפְלוּ בִּידוֹי. קַוֵּה לַיְיָ וְיוֹשַׁע לָךְ, בְּגִין דְּהוּא הֲוָה (דף רא ע״ב) דָּחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ וְגו׳. (ואוף) וְאִיהוּ תָּדִיר הֲוָה מְחַכֶּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (ס״א כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, קַוֵּה לַיְיָ וְיוֹשַׁע לָךְ).

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (משלי כ) מַיִם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יְדַלֶּנָּה. מַיִם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּאִיהוּ עָבִיד עֵצוֹת, דְּאַייְתֵי טַעֲמִין לְגַלְגַּלָּא גִּלְגּוּלִין עַל עַלְמָא עַל יְדָא דְּיוֹסֵף, לְקַיְּימָא הַהוּא גְּזֵרָה, דְּגָזַר כַּפְנָא עַל אַרְעָא (נ״א עַלְמָא). וְאִישׁ תְּבוּנָה יְדַלֶּנָּה, דָּא יוֹסֵף. דְּגָלֵי אִינּוּן עֲמִיקִין, דְּגָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עַלְמָא.

תָּא חֲזֵי, יוֹסֵף לֹא דַּי לֵיהּ דְּאִיהוּ לָא שַׁלִּים בִּישָׁא לַאֲחוֹי, אֶלָּא דְּעַבַד עִמְּהוֹן טִיבוּ וּקְשׁוֹט. וְכָךְ אָרְחֵיהוֹן דְּזַכָּאֵי תָּדִיר. בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עֲלַייְהוּ תָּדִיר, בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

מַיִם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ, דָּא יְהוּדָה. וְהָא אוּקְמוּהָ, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְקְרִיב לְגַבֵּיהּ דְּיוֹסֵף, עַל עִסְקָא דְּבִנְיָמִין. וְאִישׁ תְּבוּנָה יְדַלֶּנָּה, דָּא יוֹסֵף.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה יָתִיב אַתַּרְעָא דְּאַבָּבָא דְּלוֹד, חָמָא חַד בַּר נָשׁ דְּהֲוָה אָתֵי, וְיָתִיב בְּחַד קוּלְטָא דְּתָלָא דְּאַרְעָא, וְהֲוָה לָאֵי מֵאָרְחָא, וְיָתִיב וְנָאִים תַּמָּן. אַדְּהָכִי חָמֵי חַד חִוְיָא, דְּהֲוָה אָתֵי לְגַבֵּיהּ, נָפַק קוֹסְטָפָא דְּגוּרְדְּנָא, וְקָטִיל לֵיהּ לְחִוְיָא. כַּד אִתְעַר הַהוּא בַּר נָשׁ, חָמָא הַהוּא חִוְיָא לְקָבְלֵיהּ, דְּהֲוָה מִית. אִזְדַּקַּף הַהוּא בַּר נָשׁ, וְנָפַל הַהוּא קוּלְטָא לְעוּמְקָא דְּתְחוֹתוֹי וְאִשְׁתְּזִיב.

אֲתָא רִבִּי אַבָּא לְגַבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ, אֵימָא לִי מָאן עוֹבָדָךְ. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִישׁ לָךְ אִלֵּין תְּרֵין נִסִּין, לָאו אִינּוּן לְמַגָּנָא. אָמַר לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, כָּל יוֹמָאי לָא אַשְׁלִים לִי בַּר נָשׁ בִּישָׁא בְּעַלְמָא, דְּלָא אִתְפַּיְיסְנָא בַּהֲדֵיהּ, וּמָחִילְנָא לֵיהּ. וְתוּ, אִי לָא יָכִילְנָא לְאִתְפַּיְיסָא בַּהֲדֵיהּ, לָא סָלִיקְנָא לְעַרְסִי, עַד דְּמָחִילְנָא לֵיהּ, וּלְכָל אִינּוּן דְּמְצַעֲרוּ לִי, וְלָא חַיִּישְׁנָא כָּל יוֹמָא לְהַהוּא בִּישָׁא דְּאַשְׁלִים לִי. וְלָאו דִּי לִי דָּא, אֶלָּא דְּמֵהַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה, אִשְׁתַּדַּלְנָא לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן טָבָא.

בָּכָה רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, יַתִּיר עוֹבָדוֹי דְּדֵין מִיּוֹסֵף, דְּיוֹסֵף הֲוּוֹ אֲחוֹי וַדַּאי, וְהֲוָה לֵיהּ לְרַחֲמָא עֲלוֹי. אֲבָל מַה דְּעָבִיד דָּא, יַתִּיר הוּא מִיּוֹסֵף. יָאוֹת הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרַחֵישׁ לֵיהּ נִיסָּא עַל נִיסָּא.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי י) הוֹלֵךְ בַּתֹּם יֵלֵךְ בֶּטַח וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו

יְוֵדַע. הוֹלֵךְ בַּתּוֹם יֵלֵךְ בֶּטַח, דָּא הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּאָזִיל בְּאָרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא. יֵלֵךְ בֶּטַח, דְּלָא יָכִילוּ נְזִקֵי דְּעַלְמָא לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ. וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יְוֵדַע, מַאן יְוֵדַע. דָּא הוּא מַאן דְּאַסְטֵי מֵאָרְחָא דְּקְשׁוֹט, וּבָעֵי גַּבֵּי דְּחַבְרֵיהּ. יְוֵדַע, מַהוּ יְוֵדַע, יִשְׁתְּמוֹדַע אִיהוּ בְּעֵינֵיהוֹן דְּכָל מָארֵי דְּדִינָא, דְּלָא יִתְאַבִּיד מִנַּיְיהוּ דְּיוּקְנָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ. בְּגִין לְאַיְיתָאָה לֵיהּ לְאַתְרָא דְּיִנְקְמוּן מִנֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ יְוֵדַע.

וְתָא חֲזֵי, הַהוּא דְּאָזִיל בְּאָרַח קְשׁוֹט, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָפֵי עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּלָא אִתְיְדַע, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדַע, לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן דְּדִינָא. אֲבָל מְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יְוֵדַע, וְיִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבַּיְיהוּ. זַכָּאִין אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּאָזְלֵי בְּאָרַח קְשׁוֹט, וְאָזְלֵי לְרוֹחֲצָן עַל עַלְמָא. דְּלָא דָּחֲלֵי אִינּוּן בְּעַלְמָא דֵּין, וְלָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי:

וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּלָא יָדְעֵי וְלָא מִסְתַּכְּלִין בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא. וַוי לוֹן בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵיתֵי לְמִתְבַּע לוֹן דִּינָא עַל עוֹבָדֵיהוֹן, וְיָקוּם גּוּפָא וְנַפְשָׁא לְמֵיהַב חוּשְׁבָּנָא מִכָּל עוֹבָדֵיהוֹן, עַד לָא יִתְפָּרְשׁוּן נַפְשָׁא מִן גּוּפָא.

וְהַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּדִינָא אִיהוּ, יוֹמָא דְּסִפְרִין פְּתִיחָן, וּמָארֵיהוֹן דְּדִינָא קָיְימִין. בְּגִין דְּהַהוּא זִמְנָא,

קָיְימָא נָחָשׁ בְּקִיּוּמֵיהּ, לְנַשְׁכָא לֵיהּ. וְכָל שַׁיְיפֵי מִתְרַגְּשִׁין לְגַבֵּיהּ, וְנִשְׁמָתָא אִתְפָּרְשָׁא מִן גּוּפָא, וְאָזְלָא וְשַׁטְיָא.

וְלָא יָדְעַת לְאָן אָרְחָא תְּהַךְ, וּלְאָן אַתַר סָלְקִין לָהּ.

וַוי לְהַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּרוּגְזָא וּנְאִיצוּ הַהוּא יוֹמָא, בְּגִין כָּךְ אִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַרְגָּזָא יְצִרֵיהּ כָּל יוֹמָא, לְאַדְכָּרָא קַמֵּיהּ הַהוּא יוֹמָא, דְּייֵקוּם בְּדִינָא דְּמַלְכָּא, דְּקָא עָאלִין לֵיהּ תְּחוֹת אַרְעָא לְאִתְרַקְּבָא, וְנִשְׁמָתָא אִתְפָּרְשָׁא (דף רב ע"א) מְנֵיהּ.

וּתְנַן, לְעוֹלָם יַרְגִּיז אָדָם יִצֶר טוֹב עַל יֵצֶר הָרָע, וְיִשְׁתַּדֵּל אֲבַתְרֵיהּ. אִי אָזִיל מְנֵיהּ, יָאוֹת. וְאִי לָאו, יִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַייְתָא. דְּהָא לֵית לָךְ מִלָּה לְתַבְרָא יֵצֶר הָרָע אֶלָּא אוֹרַייְתָא. אִי אָזִיל, מוּטָב. וְאִי לָאו, יַדְכַּר לֵיהּ יוֹמָא דְמוֹתָא, בְּגִין לְתַבְרָא לֵיהּ.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, דְּהָא דָא הוּא (קסא ב) יֵצֶר הָרָע, וְדָא הוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְכִי מַלְאַךְ הַמָּוֶת מִתְבַּר מִקַּמֵּי יוֹמָא דְמוֹתָא. וְהָא אִיהוּ קָטוֹלָא דִּבְנֵי נָשָׁא וְחַוֵּי, וְאִשְׁתְּמַע דְּחֶדְוָה הוּא דִּילֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ אַסְטֵי לוֹן לְבְנֵי נָשָׁא תְּדִיר, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לוֹן לְדָא.

אֶלָּא וַדַּאי מַה דְּאִתְמַר, דְּיִדְכּוֹר לֵיהּ בַּר נָשׁ הַהוּא יוֹמָא דְמוֹתָא. וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּמִתְבַּר לְבָא דְבַר

נָשׁ. דְּהָא יֵצֶר הָרָע לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בְּאַתַר דְּאִשְׁתַּכַּח חֶדְוָה דְּחַמְרָא, וְגַסּוּתָא דְּרוּחָא. וְכַד אִשְׁתַּכַּח רוּחָא תְּבִירָא, כְּדֵין אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ, וְלָא שַׁרְיָא בַּהֲדֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי לְאַדְכָּרָא לֵיהּ יוֹמָא דְּמוֹתָא, וְיִתְבַּר גּוּפֵיהּ, וְאִיהוּ אָזִיל לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, יֵצֶר טוֹב בָּעֵי חֶדְוָה דְּאוֹרַיְיתָא, וְיֵצֶר רָע חֶדְוָה דְּחַמְרָא, וְנִיאוּפִין וְגַסּוּתָא דְּרוּחָא. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַרְגָּזָא (ליה) תָּדִיר, מֵהַהוּא יוֹמָא רַבָּא, יוֹמָא דְּדִינָא, יוֹמָא דְּחוּשְׁבָּנָא. דְּלֵית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לַאֲגָנָא עֲלֵיהּ, אֶלָּא עוֹבָדוֹי דְּכַשְׁרָן, דְּאִיהוּ עָבִיד בְּהַאי עַלְמָא. בְּגִין דְּיָגִינוּ עֲלֵיהּ בְּהַהִיא שַׁעְתָּא.

תָּא חֲזֵי, וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף. וּמַה כְּלָהוּ הֲווּ גִּיבָּרִין, כְּלְהוּ תַּקִּיפִין, וְחַד עוּלֵימָא דְּאַיְיתֵי לוֹן לְבֵיתָא דְּיוֹסֵף, דַּחֲלוּ. כַּד יֵיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִתְבַּע לֵיהּ לְדִינָא לְבַר נָשׁ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּגִין כָּךְ בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִזְדַּהָרָא בְּהַאי עַלְמָא. לְאִתְתַּקָּפָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׁוֵי בֵּיהּ רוּחֲצָנִיהּ. דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חָטֵי, אִי יֵהֵדַר מִנֵּיהּ בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלֵימְתָא, הָא תַּקִּיף אִיהוּ, וְיִתְתַּקַּף בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִילּוּ לָא חָטָא.

דְּהָא שִׁבְטִין, בְּגִין דְּחָטוּ עַל גְּנֵיבַת יוֹסֵף, הֲווּ דַּחֲלִין.

דְּאִלְמָלֵא לָא חָטוּ, לָא הֲווּ דָּחֲלִין כְּלַל. בְּגִין דְּחוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ מְתַבְּרִין לְבֵיהּ, וְלֵית לֵיהּ חֵילָא כְּלַל. מַאי טַעְמָא, דְּהָא הַהוּא יֵצֶר הַטּוֹב אִתְבַּר עִמֵּיהּ, וְלֵית לֵיהּ חֵילָא לְאִתְתַּקְפָּא עַל הַהוּא יֵצֶר הָרָע. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כ) מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב, הַיָּרֵא (דְּיָרֵאָה דָּא) מֵחוֹבִין דְּבִידּוֹי, דְּאִינּוּן תְּבִירָא דְּלִבָּא דְּבַר נָשׁ.

וְתָא חֲזֵי, לְכַמָּה דָּרִין אִתְפְּרַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאִינּוּן חוֹבִין דְּשִׁבְטִין, דְּהָא לָא אִתְאֲבִיד מִקַּמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם. וְאִתְפְּרַע מִדָּרָא לְדָרָא, וְדִינָא קָיְימָא קַמֵּיהּ תְּדִיר, עַד דְּאִתְפְּרַע, וְשָׁרֵי דִּינָא בְּאַתַר דְּאִצְטְרִיךְ.

מְנָלָן, מֵחִזְקִיָּהוּ. חִזְקִיָּהוּ חָב הַהוּא חוֹבָא, דְּגָלֵי סְתִירִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְשָׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּלָא הֲוָה אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדַּר לֵיהּ לִישַׁעְיָהוּ, וְאָמַר לֵיהּ, (ישעיה לט) הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבוֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וגו'.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה גָּרִים הַהוּא חוֹבָא, בְּגִין דְּגַלֵּי מַה דְּהַזָּה סְתִים. דְּכֵיוָן דְּאִתְגְּלֵי, אִתְייְהִיב דּוּכְתָּא לְאַתַר אָחֳרָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ, לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. בְּגִין כָּךְ לָאו בִּרְכָה שַׁרְיָא, אֶלָּא בְּאַתַר סְתִים. וְאוּקְמוּהָ, מַה דְּאִיהוּ

(הֲוָה) סָתִים, בְּרָכָה (דַּהֲוָה) שַׂרְיָא עֲלוֹי, כְּיוָן דְּאִתְגְּלֵי אִתְּייהִיב דּוּכְתָּא, לְאֲתַר אָחֳרָא לְשַׁלְטָאָה עֲלוֹי.

כְּתִיב, (איכה א) כָּל מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כִּי רָאוּ עֶרְוָתָהּ, וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל כָּל מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ, דָּא הוּא מַלְכוּת בָּבֶל, דְּהָא מִתַּמָּן אִשְׁתַּדַּר דּוּרוֹן לִירוּשְׁלֵם. דִּכְתִיב, (ישעיה לט) בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח מְרוֹדָךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ.

וּמַה כְּתִיב בְּהוּ, שָׁלֵם לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, וּשְׁלָם לֵאלָהָא רַבָּא וּשְׁלָם לִירוּשְׁלֵם. כְּיוָן דְּנָפַק פִּתְקֵיהּ מִנֵּיהּ, אַהֲדַר לְלִבֵּיהּ וְאָמַר, לָא יָאוֹת עֲבִדִית לְאַקְדָּמָא שְׁלָמָא דְּעַבְדָא, לְשְׁלָמָא דְּמָארֵיהּ. קָם מִכּוּרְסֵיֵּהּ וּפָסַע ג׳ פְּסִיעָן וְאַהֲדַר פִּתְקֵיהּ, וְכָתַב אָחֳרָנִין תְּחוֹתַיְיהוּ, וְכָתַב הָכִי. שָׁלֵם לֵאלָהָא רַבָּא, שָׁלֵם לִירוּשָׁלַם, וּשְׁלָם לְחִזְקִיָּהּ, וְדָא הוּא מְכַבְּדֶיהָ. (דף רב ע״ב)

וּלְבָתַר הִזִּילוּהָ, מַאי טַעְמָא הִזִּילוּהָ. בְּגִין כִּי רָאוּ עֶרְוָתָהּ, דְּאַחֲזֵי לוֹן חִזְקִיָּה. דְּאִלְמָלֵא כָּךְ, לֹא הִזִּילוּהָ לְבָתַר. מִגּוֹ דְּהַוָה זַכָּאָה חִזְקִיָּהוּ יַתִּיר, אִתְעַכַּב מִלָּה מִלְאַייְתָאָה, וְלָא אֲתָא בְּיוֹמוֹי. דִּכְתִיב, (ישעיה לט) כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם וֶאֱמֶת בְּיָמַי. וּלְבָתַר פַּקִּיד הַהוּא חוֹבָא לְבְנוֹי אַבַּתְרֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, הַהוּא חוֹבָא דְּשִׁבְטִין, קָאִים עַד לְבָתַר.

בְּגִין דִּדְינָא דִלְעֵילָא, לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ, עַד דְּאִשְׁתַּכַּח שַׁעְתָּא לְאִתְפָּרְעָא, וְאִתְפְּרַע מִינַּיְיהוּ. וּבְגִין כָּךְ כָּל מַאן דְּאִית חוֹבִין בִּידוֹי, דָּחִיל תָּדִיר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים כח) וּפָלַגְתָּ לַיְלָה וְיוֹמָם וְגוֹ'. וְעַל דָּא וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ וְגוֹ':

וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן אִמּוֹ וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (משלי יג) תּוֹחֶלֶת מְמוּשָׁכָה מַחֲלָה לֵב וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָאָה. דָּא הוּא דִּתְנַן, דְּלֵית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכָּלָא בְּבָעוּתֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי אָתֵי, אִי לָא אָתֵי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִי אִיהוּ אִסְתַּכֵּל בֵּיהּ, כַּמָּה מָאֲרִיהוֹן דְּדִינָא, אָתוּ לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ בְּעוֹבָדוֹי.

וְרָזָא אִיהוּ, דְּהָא הַהוּא אִסְתַּכְּלוּתָא, דְּאִיהוּ מִסְתַּכֵּל בְּהַהוּא בָּעוּתָא, גָּרִים לֵיהּ לְמַחֲלַת לֵב. מַאי מַחֲלָה לֵב, דָּא אִיהוּ מַאן דְּקָאִים תָּדִיר עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, לְאַסְטָאָה לְעֵילָא וְתַתָּא.

וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָאָה. תְּנִינָן, מַאן דְּבָעֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְקַבֵּל צְלוֹתֵיהּ, יִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי עֵץ חַיִּים. וּכְדֵין תַּאֲוָה בָאָה. מַאן תַּאֲוָה, דָּא הוּא דַּרְגָּא דְּכָל צְלוֹתִין דְּעַלְמָא בִּידֵיהּ, וְעָאִיל לוֹן קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. כְּתִיב הָכָא בָאָה, וּכְתִיב הָתָם, (אסתר ב) בָּעֶרֶב הִיא בָאָה.

וְדָא הוּא תַּאֲוָה בָּאָה, בָּאָה קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, לְאַשְׁלָמָא רְעוּתָא דְהַהוּא בַּר נָשׁ.

דָּבָר אַחֵר, תּוֹחֶלֶת מְמוּשָׁכָה מַחֲלָה לֵב, דָּא הוּא אֲתַר, דְּאִתְיְהִיב הַהִיא מִלָּה, בְּאֲתַר אָחֳרָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ. וְאִתְמַשְׁכָא עַד דְּאִתְיְהִיב מִיָּדָא לְיָדָא, וּלְזִמְנִין דְּלָא ייֵתֵי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִתְפַּשְׁטָא וְאִתְמַשְׁכָא בְּכָל אִינּוּן מְמַנָּן, לְנַחֲתָא לֵיהּ לְעַלְמָא.

וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה, דָּא הוּא תּוֹחֶלֶת, דְּלָא אִתְמַשְׁכָא, בְּגִין אִינּוּן מְמַנָּן רְתִיכִין, אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב (לון) לֵיהּ לְאַלְתָּר. בְּגִין דְּכַד אִתְמַשְׁכָא בֵּין אִינּוּן מְמַנָּן רְתִיכִין, כַּמָּה אִינּוּן מָאֲרִיהוֹן דְּדִינָא דְּאִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּתָא. לְעַיְינָא וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּדִינֵיהּ, עַד לָא יִנְּתְנוּן לֵיהּ. וּמַה דְּנָפִיק מִבֵּי מַלְכָּא וְאִתְיְהִיב לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בֵּין דְּזַכֵּי, בֵּין דְּלָא זָכֵי, אִתְיְהִיב מִיָּד. וְדָא הוּא עֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה.

דָּבָר אַחֵר, תּוֹחֶלֶת מְמוּשָׁכָה, דָּא יַעֲקֹב. דְּאִתְמַשְׁכָא לֵיהּ תּוֹחַלְתָּא דְיוֹסֵף עַד זְמַן אָרִיךְ. וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה, דָּא הוּא בִּנְיָמִן. דְּהָא מִזְמְנָא דְּתָבַע לֵיהּ יוֹסֵף, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּאָתָא לְגַבֵּיהּ, לָא הֲוָה אֶלָּא זִמְנָא זְעִיר. דְּלָא אִתְמַשְׁכָא הַהוּא זִמְנָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן אִמּוֹ. מַאי בֶּן אִמּוֹ.

דְּדִיוּקְנֵיהּ דְּאִמֵּיהּ הֲוָה בֵּיהּ, וְהַוָה דָּמֵי דִּיוּקְנֵיהּ לְדִיוּקְנָא דְּרָחֵל. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת בִּנְיָמִן אָחִיו בֶּן אִמּוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, וְהָא כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, וַיַּרְא יוֹסֵף אֹתָם אֶת בִּנְיָמִן. וְהַשְׁתָּא כְּתִיב, וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת בִּנְיָמִין אָחִיו. מַאי רְאָיָה הָכָא. אֶלָּא חָמָא בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא לְבִנְיָמִן, דְּחוּלָקֵיהּ הֲוָה עִמְּהוֹן בְּאַרְעָא. וּבְחוּלָקֵיהּ דְּבִנְיָמִן וִיהוּדָה תִּשְׁרֵי שְׁכִינְתָּא. דְּהָא חָמָא לֵיהּ לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן, דְּבְחוּלְקֵהוֹן הֲוָה מַקְדְּשָׁא. וְדָא הוּא וַיַּרְא יוֹסֵף אֹתָם אֶת בִּנְיָמִן. לֵיהּ חָמָא עִמְּהוֹן, וְיוֹסֵף דְּהֲוָה אֲחוּהָ לָא חָמָא עִמְּהוֹן בְּהַהוּא חוּלָקָא.

אוֹף הָכָא, וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן אִמּוֹ. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ. וַיְמַהֵר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל אָחִיו וַיְבַקֵּשׁ לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה וַיִּבְךְּ שָׁמָּה.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כב) מַשָּׂא גֵּיא חִזָּיוֹן מַה לָּךְ אֵיפֹה כִּי עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגוֹת. תָּא חֲזֵי, הָא אוּקְמוּהָ בִּזְמָנָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְהָיוּ מוֹקְדִין לֵיהּ בְּנוּרָא, סְלִיקוּ כָּל אִינּוּן כַּהֲנֵי (דף רג ע"א) עַל כּוֹתְלֵיהוֹן (נ"א גְּגֵיהוֹן) דְּמַקְדְּשָׁא, וְכָל מַפְתְּחִין בִּידַיְיהוּ, וְאָמְרוּ. עַד הָכָא הֲוֵינָא גְּזָבְרִין דִּילָךְ, מִכָּאן וְאֵילָךְ טוֹל דִּילָךְ.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, גֵּיא חִזָּיוֹן, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּהַוַת בְּמַקְדְּשָׁא.

וְכָל בְּנֵי עַלְמָא, מִינָהּ הַוּוּ יָנְקִין יְנִיקוּ דִּנְבוּאָה. דְּאַף עַל גַּב דְּכָל נְבִיאִין, קָא הַוּוּ מִתְנַבְּאִין מֵאֲתַר אָחֳרָא, מִגַּוָּוהּ הַוּוּ יָנְקִין נְבוּאַתְהוֹן. וְעַל דָּא אִתְקְרֵי אִיהִי גֵּיא חִזָּיוֹן.

חִזָּיוֹן, הָא אוּקְמוּהָ, דְּאִיהוּ חֵיזוּ דְּכָל גַּוְונִין עִלָּאִין.

מַה לָּךְ אֵיפֹה כִּי עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגוֹת, דְּהָא כַּד אִתְחָרַב מַקְדְּשָׁא, שְׁכִינְתָּא אָתַאת, וּסְלִיקַת בְּכָל אִינּוּן אַתְרִין, דְּהַוָה מְדוֹרָהּ בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא. וַהֲוָת בָּכַת עַל בֵּית מְדוֹרָהּ, וְעַל יִשְׂרָאֵל דְּאָזְלוּ בְּגָלוּתָא, וְעַל כָּל אִינּוּן צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי דְּהַוּוּ תַּמָּן וְאִתְאַבִּידוּ. וּמִנָּלָן, דִּכְתִיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר יְיָ קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ, וְהָא אִתְּמַר. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל לָהּ לִשְׁכִינְתָּא, וְאָמַר לָהּ. מַה לָּךְ אֵיפֹה כִּי עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגוֹת.

מַהוּ כֻּלָּךְ, דְּהָא כִּי עָלִית סַגְיָא, מַהוּ כֻּלָּךְ. לְאַכְלָלָא בַּהֲדָהּ כָּל חֵילִין וְכָל רְתִיכִין אָחֳרָנִין, דְּכֻלְּהוּ בְּכוּ עִמָּהּ עַל חָרְבַן בֵּי מַקְדְּשָׁא.

וּבְגִין כָּךְ, מַה לָּךְ אֵיפֹה. אָמְרָה קַמֵּיהּ, וְכִי בָּנַי בְּגָלוּתָא, וּמַקְדְּשָׁא אִתּוֹקָדָא, וְאֲנָא מַה לִּי הָכָא. שְׁרִיאַת וְאָמְרַת, (ישעיה כב) תְּשׁוּאוֹת מְלֵאָה עִיר הוֹמִיָּה קִרְיָה עַלִּיזָה חֲלָלַיִךְ לֹא חַלְלֵי חֶרֶב וְלֹא מֵתֵי מִלְחָמָה עַל

כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרַר בַּבֶּכִי וְגוֹ'. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר יְיָ מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְגוֹ'.

וְתָא חֲזֵי, מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לָא חֲדָה יוֹמָא דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ לְוָוטִין. בְּגִין דְּכַד בֵּי מַקְדְּשָׁא חֲדָה קַיָּים, הֲווּ יִשְׂרָאֵל פָּלְחִין פּוּלְחָנִין וְקָרְבִין עִלָּוִון וְקָרְבָּנִין, וּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא בְּבֵי מַקְדְּשָׁא עֲלַיְיהוּ, כְּאִמָּא דְּרְבִיעָא עַל בְּנַיָּיא. וַהֲווּ כָּל אַנְפִּין נְהִירִין, עַד דְּאִשְׁתַּכָּחוּ בִּרְכָאן לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְלָא חֲדָה יוֹמָא, דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ בִּרְכָאן וְחֶדְוָון. וַהֲווּ יִשְׂרָאֵל שָׁרָאן לְרָחֲצָן בְּאַרְעָא, וְכָל עַלְמָא חֲדָה אִתְּזָן בְּגִינַיְיהוּ.

הַשְׁתָּא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּשְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, לֵית לָךְ יוֹמָא דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ לְוָוטִין, וְעַלְמָא אִתְלַטְיָא. וְחֶדְוָון לָא אִשְׁתַּכָּחוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַקָּמָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּלְמֶחֱדֵי עַלְמָא בְּכֻלָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נו) וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי וְגוֹ'. וּכְתִיב, (ירמיה לא) בְּבֶכִי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם. כְּמָה דְּבַקְדְּמִיתָא, דִּכְתִיב, (איכה א) בָּכֹה תִבְכֶּה בַלַּיְלָה וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ. הָכִי נָמֵי לְבָתַר, בְּבֶכִי יִתְהַדְּרוּן. דִּכְתִיב, בְּבֶכִי יָבֹאוּ וְגוֹ':

הַבֹּקֶר אוֹר וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמוֹרֵיהֶם, רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, אִי אִינּוּן הַווּ אָזְלֵי וְאִשְׁתַּדָּרוּ, מַה לָּן לְמִכְתַּב בְּאוֹרַיְיתָא, הֵמָּה וַחֲמוֹרֵיהֶם. אֶלָּא בְּגִין דִּכְתִיב וְלָקַחַת אוֹתָנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת חֲמוֹרֵינוּ, בְּגִין כָּךְ וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמוֹרֵיהֶם. בְּגִין דְּלָא יִשְׁתָּאֲרוּן אִינּוּן וַחֲמוֹרֵיהוֹן, כִּדְקָאֲמְרוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וְגוֹ׳, הַהוּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם הֲוָה נָהִיר, לְקַיְּימָא עֲלַיְיהוּ בִּזְכוּתֵיהּ. כְּדֵין זְכוּתָא דְּאַבְרָהָם קַיְּימָא עֲלַיְיהוּ, וְאָזְלוּ בְּשָׁלָם, וְאִשְׁתְּזִיבוּ מִן דִּינָא. בְּגִין דַּהֲהִיא שַׁעְתָּא, קַיְּימָא עֲלַיְיהוּ דִּינָא, לְאִתְפָּרְעָא מִנַּיְיהוּ. בַּר דְּזִכוּתָא דַּהֲהוּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, אָגִין עֲלַיְיהוּ. וְאִשְׁתַּלָּחוּ מִן דִּינָא, דְּלָא שַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ בַּהֲהוּא זִמְנָא.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שמואל ב כג) וּכְאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ. דָּא הוּא נְהוֹרָא, דְּהַהוּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם. יִזְרַח שֶׁמֶשׁ, דָּא הוּא שִׁמְשָׁא דְּיַעֲקֹב. דִּכְתִיב, (בראשית לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. בֹּקֶר לֹא עָבוֹת, דְּהַהוּא בֹּקֶר לָא אִיהוּ עָבוֹת כָּל כָּךְ, אֶלָּא מִנַּגַּהּ מִמָּטָר. נִגַּהּ מִמָּטָר, אִיהוּ מִטָּרָא דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק, דְּהַהוּא מִטָּרָא אַפִּיק דֶּשֶׁא מֵאָרְעָא.

דָּבָר אַחֵר, וּכְאוֹר בֹּקֶר, בְּהַהוּא נְהִירוּ דְּבֹקֶר דְּאַבְרָהָם. (דף רג ע״ב) יִזְרַח שֶׁמֶשׁ, דָּא הוּא יַעֲקֹב. דְּנְהִירוּ דִּילֵיהּ,

כְּנְהִירוּ דְּהַהוּא בֹּקֶר. בֹּקֶר לֹא עָבוֹת, בְּגִין דְּהַהוּא בֹּקֶר, לָאו אִיהוּ חָשׁוּךְ, אֶלָּא נָהִיר. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאָתֵי בֹּקֶר, לָא שָׁלְטָא דִּינָא כְּלַל. אֶלָּא כֻּלָּא נָהִיר, בְּסִטְרָא דְּאַבְרָהָם. מִנַּגַּהּ מִמָּטָר, דָּא הוּא סִטְרָא דְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, דְּאִיהוּ אַמְטִיר עַל אַרְעָא, לְאַפָּקָא דְּשִׁאָה, וְכָל טִיבוּ דְּעָלְמָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּלֵילְיָא עָאל, וּפָרִישׁ גַּדְפּוֹי עַל עָלְמָא, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי טְהִירִין, זְמִינִין לְנַפָּקָא, וּלְשַׁלְטָאָה בְּעָלְמָא. וְכַמָּה מָארֵיהוֹן דְּדִינִין, מִתְעָרִין בְּכַמָּה סִטְרִין לְזַנָּיְיהוּ, וְשָׁלְטֵי עַל עָלְמָא. כֵּיוָן דְּאָתֵי צַפְרָא וְנָהִיר, כֻּלְּהוּ מִסְתַּלְּקִי, וְלָא שָׁלְטֵי, וְכָל חַד וְחַד עָאל לְדוּכְתֵּיהּ, וְתָב לְאַתְרֵיהּ.

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, הַבֹּקֶר אוֹר, דָּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם. וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ, אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּדִינָא, דְּהַווּ שָׁלְטִין בְּלֵילְיָא. הֵמָּה וַחֲמוֹרֵיהֶם (ס"א הֵמָּה אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּדִינָא דְּקָאַמְרָן, וַחֲמוֹרֵיהֶם) אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין, דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דְּמָסָאבָא. דְּלָאו אִינּוּן קַדִּישִׁין, וְלָא שָׁלְטִין, וְלָא אִתְחֲזוּן מִכִּי אָתֵי צַפְרָא. וְאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּאִינּוּן חַמָּרֵי, גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין דְּקָאַמְרוּ.

דְּהָא לֵית לָךְ דַּרְגִּין עִלָּאִין. דְּלָא אִיתְּאֵי (אית) בְּהוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, רַחֲמֵי וְדִינָא. דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין קַדִּישִׁין,

מִסְטָרָא דִּקְדוּשָׁה. וּמְסָאֲבִין, מִסְטָרָא דִּמְסָאֲבָא. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, אִלֵּין עַל אִלֵּין. וּבְכָל אֲתַר דִּבְקָר דְּאַבְרָהָם אִתְעַר בְּעַלְמָא, כֻּלְּהוּ מִתְעַבְּרֵי, וְלָא שָׁלְטֵי. בְּגִין דְּלֵית לוֹן (ז"ח קיומא) לְקַיְּימָא בְּסִטַר יְמִינָא, אֶלָּא בְּסִטַר שְׂמָאלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד יְמָמָא וְלֵילְיָא, לְאַנְהָגָא כָּל חַד וְחַד לְסִטְרֵיהּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, בְּעַלְמָא דֵּין, וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ. תָּא חֲזֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הַהוּא שִׁמְשָׁא, דְּגָנִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עַלְמָא. (דְּגָנִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) מִקַּמֵּי רַשִּׁיעֵי דְּעַלְמָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (איוב לח) וַיִּמְנַע מְרִשָׁעִים אוֹרָם.

וְהַהוּא נְהוֹרָא גָּנִיז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַד נָפַק בְּקַדְמִיתָא, הֲוָה נָהִיר מִסְיָיפֵי עַלְמָא, וְעַד סְיָיפֵי עַלְמָא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל בְּדָרֵיהּ דְּאֱנוֹשׁ וּבְדָרֵיהּ דְּמַבּוּל. וּבְדָרֵיהּ דְּהַפְלָגָה, וּבְכָל אִינּוּן חַיָּיבַיָּא. גָּנִיז לֵיהּ לְהַהוּא נְהוֹרָא.

כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב, וְאִתְדַּבַּק בְּהַהוּא מְמַנָּא רַבְרְבָא דְּעֵשָׂו, וְאַכִּישׁ לֵיהּ בִּירְכָא דִּילֵיהּ, וְהָוָה נָכֵי. כְּדֵין מַה כְּתִיב, וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, מַאן שֶׁמֶשׁ, הַהוּא שִׁמְשָׁא

דְּגָנֵיז. בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ אֲסוּתָא, לְאִתְסָאָה לֵיהּ מֵאַרְכוּבָתֵיהּ, וּלְבָתַר אִתְסִי בְּהַהוּא שִׁמְשָׁא. דִּכְתִיב, (בראשית לג) וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, שָׁלֵם בְּגוּפֵיהּ דְּאִתְסִי.

וְעַל דָּא, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלָּאָה הַהוּא שִׁמְשָׁא, וּלְאַנְהָרָא לֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה, מַאי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה. דָּא שִׁמְשָׁא דְּיַעֲקֹב, דְּאִתְסִי בֵּיהּ. וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ, דְּהַהוּא שִׁמְשָׁא, יִתְסוּן כֻּלְּהוּ. בְּגִין דְּהָא בְּזִמְנָא דְּיקוּמוּן יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, כַּמָּה חִגְרִין וְכַמָּה סוּמִין יְהוֹן בְּהוֹן. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַנְהִיר לוֹן הַהוּא שִׁמְשָׁא לְאִתְסָאָה בָּהּ. דִּכְתִיב וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

וּכְדֵין, יִתְנְהִיר הַהוּא שִׁמְשָׁא, מִסְּיֵיפֵי עַלְמָא, עַד סְיֵיפֵי עַלְמָא. וּלְיִשְׂרָאֵל יְהֵא אַסְוָותָא, וְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בֵּיהּ יִתּוֹקְדוּן. אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל מַה כְּתִיב, (ישעיה נח) אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד יְיָ יַאַסְפֶךָ.

אַהֲדַרְנָא לְמִילֵי קַדְמָאֵי: וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב וגו׳. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (מיכה ז) וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים כְּטַל מֵאֵת יְיָ כִּרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא יְקַוֶּה לְאִישׁ וְלֹא יְיַחֵל לִבְנֵי אָדָם. תָּא חֲזֵי, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, כַּד נְהוֹרָא סָלְקָא.

אִתְעַר חַד צִיפְּרָא בְּאִילָנָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְקָרֵי תְּלַת זִמְנִין. וְשַׁרְבִיטָא יְזַדַּקַּף, וְכָרוֹזָא קָרֵי בְּחַיִל, לְכוֹן אָמְרִין, הוּרְמָנֵי דְּבוּרְיָירֵי. מַאן מִנְּכוֹן דְּחָמֵי וְלָא חָמֵי. דְּקַיְימָא בְּעַלְמָא, וְלָא יָדְעֵי עַל מַה קָיְימִי, לָא מַשְׁגִּיחִין בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן. אוֹרַיְיתָא קַיְימָא קַמַּייהוּ, וְלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בָהּ. טַב לוֹן דְּלָא יְבָרוּן, עַל מַה יְקוּמוּן בְּלָא סָכְלְתָנוּ. וַוי לוֹן כַּד יִתְעָרוּן יוֹמֵי דְּרַע עֲלַייהוּ, וְיִטְרְדוּן לְהוֹן מֵעָלְמָא.

מַאן אִינוּן יוֹמִין דְּרַע, אִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאִינוּן יוֹמֵי דְּסִיבוּ, לָאו הָכִי. דְּהָא יוֹמֵי דְּסִיבוּ, אִי זָכָה בִּבְנִין וּבְנֵי בְנִין, יוֹמֵי דְּטַב אִינוּן. מַאן אִינוּן יוֹמִין דְּרַע, אֶלָּא אִינוּן כְּמָה דְּאִתְּמַר. דִּכְתִיב, (קהלת יב) וּזְכוֹר אֶת בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה, לָאו אִינוּן יוֹמִין דְּסִיבוּ. אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, בָּרָא לֵיהּ בְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. וְכָל אָת וְאָת עָאֲלַת קַמֵּיהּ, עַד דְּאִתְקַיְימוּ כֻּלְּהוּ אַתְוָון בְּאָת בֵּי״ת. וְכָל אִינוּן אַלְפָּא בֵּיתוֹת דְּאִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, כֻּלְּהוּ קָיְימִי (כֻּלְּהוּ) לְמִבְרֵי עָלְמָא.

כֵּיוָן דְּאִתְגַּלְגְּלוּ וְאִתְחַבָּרוּ תְּרִין אַתְוָון אִלֵּין ט״ר כְּחַדָּא, סַלְקָא טי״ת וְלָא אִתְיַישְׁבַת, עַד דְּגָעַר בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאָמַר לָהּ, טי״ת טי״ת, עַל מָה אַתְּ סָלְקָא וְלָא

אִתְיַישְׁבַת בְּדוּכְתֵּיהּ. אָמְרָה קַמֵּיהּ. וְכִי עָבְדַת לִי לְמֶהֱוֵי אָת בְּרֵישָׁא דְּטוֹב, דְּהָא אוֹרַיְיתָא פָּתַח בִּי כִּי טוֹב. הֵיךְ אֲנָא מִתְחַבְּרָא לְאִתְיַישְׁבָא בְּאָת רַע.

אָמַר לָהּ, תּוּב לְאַתְרֵיךְ, דְּהָא אַתְּ צָרִיךְ לָהּ. דְּהָא בַּר נָשׁ דְּאָנָא בָּעֵי לְמִבְרֵי בְּכוֹן, תַּרְוַוייכוּ אִתְכְּלִיל כְּחֲדָא, וְיִתְבְּרֵי. אֲבָל אַתְּ לִימִינָא, וְאִיהִי לִשְׂמָאלָא. וּכְדֵין תָּבוּ וְאִתְיַישְׁבוּ דָּא בְּדָא כְּחֲדָא.

בְּהַהִיא שַׁעְתָּא פָּרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָרָא לוֹן לְכָל חַד וְחַד, יוֹמִין וּשְׁנִין יְדִיעָן. אִלֵּין לִימִינָא וְאִלֵּין לִשְׂמָאלָא. אִלֵּין דְּיָמִינָא, אִתְקְרוּן יְמֵי הַטּוֹב, וְאִלֵּין דִּשְׂמָאלָא אִתְקְרוּן יְמֵי הָרָעָה. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה. דְּאִלֵּין מְסַחֲרִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּחוֹבוֹי דְּאִיהוּ עָבִיד. כֵּיוָן דְּאִתְבְּרוּן יוֹמִין דְּטוֹב, וְיוֹמִין דְּרַע, כְּדֵין תָּבוּ וְאִתְיַישְׁבוּ, לְאִתְכְּלָלָא בְּהוּ בְּבַר נָשׁ.

וּבְגִינֵי כָךְ אָמַר דָּוִד, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עֲקֵבַי יְסֹבְבֵנִי. יְמֵי רָע וַדַּאי. וְרָזָא דָּא, אִלֵּין אִקְרוּן יְמֵי רָעָב, שְׁנִין דְּרָעָב, וְאִלֵּין אִקְרוּן יְמֵי שָׂבָע, שְׁנֵי שָׂבָע.

וְרָזָא דְּמִלָּה, דְּלָא לְאַפָּקָא מַבּוּעָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, בְּיוֹמֵי רָעָב, בְּשָׁנַת הָרָעָב. וּבְגִין כָּךְ יוֹסֵף דְּאִיהוּ

רָזָא דִבְרִית, סָתִים מַבּוּעֵיהּ בִּשְׁנַת הָרָעָב. וְלָא יָהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא לְאַסְגָּאָה בְּעַלְמָא. וְדָא בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּכַד שָׁלְטָא שְׁנַת הָרָעָב, דְּיִסְתִּים מַבּוּעָא דִבְרִית קַדִּישָׁא דִּילֵיהּ. בְּגִין דְּלָא יָהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא לְאַסְגָּאָה בְּעַלְמָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, רָזָא דָא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה. בְּהַהִיא שְׁנַת הָרָעָב, כֵּיוָן דְּאִיהִי שָׁלְטָא, בָּעֵי לְאַסְתָּמָא מַבּוּעֵיהּ. בְּגִין דְּאִי לָא סָתִים לֵיהּ, גָּרִים לְאַמְשָׁכָא רוּחָא לְהַהוּא וַלְדָּא מֵהַהוּא סִטְרָא. וְיָהִיב דּוּכְתָּא לְהַהוּא סִטְרָא לְמִפְשֵׁי בְּעַלְמָא, סִטְרָא דְּמִסְאֲבָא בְּסִטְרָא דְּקוּדְשָׁא. וְתוּ רָזָא, דִּכְתִיב, (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹ׳.

וּבְגִין כָּךְ יוֹסֵף צַדִּיקָא, רָזָא דִבְרִית, סָלִיק וְסָתִים מַבּוּעֵיהּ, בִּשְׁנַת הָרָעָב. דְּלָא לְאִתְעָרְבָא בַּהֲדָהּ כְּלָל, וּלְמֵיהַב לָהּ דּוּכְתָּא. וּמַאן דְּאַפְתַּח מַבּוּעֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, עָלֵיהּ כְּתִיב, (הושע ה) בַּיְיָ בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ עַתָּה יֹאכְלֵם וְגוֹ׳. דְּהָא אִלֵּין אִקְרוּן בָּנִים זָרִים וַדַּאי. בַּיְיָ בָּגָדוּ וַדַּאי. וּבְגִין כָּךְ זַכָּאָה חוּלַקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, דְּלָא אִתְחַלְּפוּ דּוּכְתָּא קַדִּישָׁא, בְּדוּכְתָּא מְסָאֲבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב. דְּהָא מֵהַהוּא זִמְנָא דְּשָׁלְטָא שְׁנַת הָרָעָב, אַסְתִּים מַבּוּעֵיהּ וְסָלִיק מְקוֹרֵיהּ, דְּלָא לְמֵיהַב בְּנִין לְסִטְרָא מְסָאֲבָא, וְלָא לְאַחְלָפָא דּוּכְתָּא דְּקוּדְשָׁא,

בְּדוּכְתָּא דְּמִסָּאֲבָא. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְחַכָּאָה לְמָאנֵי דְּקוּדְשָׁא, כַּד ייֵתֵי וְיִשְׁלוֹט, כְּדִכְתִיב, (ישעיה ח) וְחִכֵּיתִי לַיְיָ הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוִּיתִי לוֹ.

זַכָּאִין אינוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנָטְרֵי פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא לְמֵיהַךְ בְּהוּ. דִּכְתִיב, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ייְ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם. וּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּייְ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. (ד"א ל"ג דִּכְתִיב וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי (ייְ). דְּהָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְקַדָּשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל (דף רד ע"ב) בְּכֹלָּא וְלָא יְהֵא לוֹן בְּסִטְרָא דְּמִסָּאֲבָא כְּלוּם) (תָּא חֲזֵי כַּד סִטְרָא דָּא שָׁלְטָא בָּעָלְמָא לָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִתְחַזָּאָה בְּשׁוּקָא קַמֵּיהּ בְּגִין דְּיִכְיל לְנָזְקָא וְאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְחַבָּלָא. וְתָא חֲזֵי בְּיַעֲקֹב מָה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ, דְּלָא בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּיהּ).

וּבְגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְאִתְקַדָּשָׁא. (כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר) (ד"א דִּכְתִיב), וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי. מַאן אָנִי. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַלְכוּת שָׁמַיִם קַדִּישָׁא.מַלְכוּתָא אַחֲרָא דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אִקְרֵי אַחֵר. דִּכְתִיב, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי ייְ קַנָּא שְׁמוֹ.

וְתָא חֲזֵי, אֲנִי, שָׁלְטָנוּ דְּעַלְמָא דֵּין, וְעַלְמָא דְּאָתֵי, וְכֹלָּא בֵּיהּ תַּלְיָא. אַחֵר, סִטְרָא מְסָאֲבָא. אַחֵר, סִטְרָא אָחֳרָא בְּסִטְרָא מְסָאֲבָא, וְשׁוּלְטָנוּ דִּילֵיהּ בְּהַאי

עַלְמָא, וְלֵית לֵיהּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי כְּלוּם. וּבְגִין דָּא מַאן דְּאִתְדַּבַּק בְּהַאי אֱנִי, אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

וּמַאן דְּאִתְדַּבַּק בְּהַאי אַחֵר, אִתְאֲבִיד מֵהַהוּא עַלְמָא, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. וְאִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַאי עַלְמָא, בְּמִסְאֲבוּ. בְּגִין דְּהַהוּא מַלְכוּ אַחֲרָא עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, כַּמָּה אִינּוּן תְּרִיסִין גַּרְדִּינִין מְמַנָּן בֵּיהּ, לְשַׁלְטָאָה בְּהַאי עַלְמָא.

וּבְגִינֵי כָךְ, אֱלִישָׁע אַחֵר, דְּנָחַת וְאִתְדַּבַּק בְּהַאי דַּרְגָּא, אִתְטְרִיד מֵהַהוּא עַלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא אִתְייְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְמֶהֱדַר בִּתְיוּבְתָּא, וְאִתְטְרִיד מֵהַהוּא עַלְמָא, וְעַל דָּא אִקְרֵי אַחֵר.

וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי בַר נָשׁ לְאִתְפְּרָשָׁא מִכָּל סִטְרִין, דְּלָא לְאִסְתָּאָבָא בְּהַהוּא סִטְרָא, לְמִזְכֵּי בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא, דָּא בְּרָכָה, וְדָא קְלָלָה. דָּא שָׁבָע, וְדָא רָעָב. כֻּלָּא בְּהִפּוּכָא דָּא מִן דָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא.

וּבְגִין כָּךְ, בְּהַהוּא זִמְנָא דִּשְׁנַת הָרָעָב, לֵית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִתְחַזָּאָה בְּשׁוּקָא, וְלָא לְאִפְתְּחָא מַבּוּעֵיהּ לְאוֹלָדָא, לְמֵיהַב בְּנִין לְאֵל אַחֵר, וְהָא אִתְּמַר.

זַכָּאָה אִיהוּ בַר נָשׁ דְּאִסְתַּמַּר לְמֵיהַךְ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט,

וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּמָארֵיהּ תָּדִיר. דִּכְתִיב, (דברים י) **וּבוֹ תִדְבָּק.** (וּכְתִיב, אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַּעֲבֹד וּבוֹ תִדְבָּק) **וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ, וּבוֹ תִּשָּׁבֵעַ. לָא כְּתִיב, אֶלָּא וּבִשְׁמוֹ. מַאי תִּשָּׁבֵעַ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, לְמֶהֱוֵי מִתְדַּבַּק בְּרָזָא דִמְהֵימְנוּתָא.**

שִׁבְעָה דַּרְגִּין לְעֵילָּא עִלָּאִין עַל כֹּלָּא, רָזָא דִּשְׁלִימוּ דִמְהֵימְנוּתָא. וְרָזָא דְּשִׁבְעָה דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא מִנַּייהוּ, דְּאִינּוּן חִבּוּרָא חַד, וְקִשׁוּרָא חַד, אִלֵּין בְּאִלֵּין, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ חַד. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (מלכים א ח) **שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים י"ד יוֹם. וְכֹלָּא חַד, וְקִשׁוּרָא חַד, וְעַל דָּא כְּתִיב וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ, מִלְּעֵילָּא וּמִתַּתָּא. זַכָּאָה אִיהוּ** (נ"א מָאן דְּזָכֵי לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יָאוֹת. זַכָּאָה הוּא בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּתַח לֵיהּ אוֹצָרִין טָבִין קַדִּישִׁין בְּשַׁעְתָּא דְּאִצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא צְלוֹתָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר)•

יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם, (נ"א וּמַאן דְּמַיַּחֵד אִלֵּין בְּאִלֵּין, עֲלֵיהּ כְּתִיב) (דברים כח) **אִלֵּין אוֹצָרִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים כֻּלְּהוּ חַד. דִּכְתִיב, אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם. אוֹצָרוֹ חַד, וְאִיהוּ אֶת הַשָּׁמַיִם.**

שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת, וְאִינּוּן חַד. (זכריה ד)

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אֲמַר לְהוּ חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהַוָּה אָתֵי, מִתְעַטֵּף בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה וּכְלֵי זַיְינִין קְטוֹרִין תְּחוֹתּוֹי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, בַּר נָשׁ דֵּין, חַד מִתְּרִין אִית בֵּיהּ. אוֹ זַכָּאָה שְׁלִים אִיהוּ, אוֹ לְרַמָּאָה (אֶת) **בְּנֵי עַלְמָא אִיהוּ.**

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, הָא חֲסִידֵי עֶלְיוֹנִין אָמְרוּ, חֱוֵי דָּן לְכָל בַּר נָשׁ לְזַכּוּ. הָא תְּנִינָן, בַּר נָשׁ דְּנָפִיק לְאָרְחָא, יִתְכַּוֵּין לְתַלַּת מִלִּין. לְדוּרוֹן, לְקָרְבָּא, לְצְלוֹתָא. מִנָּלָן מִיַּעֲקֹב, דְּהָא לְתַלַּת אִלֵּין אִתְכַּוַּון, וְזַרִיז גַּרְמֵיהּ לְדוּרוֹן, לְקָרְבָּא, לְצְלוֹתָא. וְהַאי בַּר נָשׁ, אָזִיל בְּאָרְחָא אִיהוּ. הָא בֵּיהּ עִטּוּפָא דְּמִצְוָה, לְצְלוֹתָא. וְהָא בֵּיהּ כְּלֵי זַיְינִין, לְקָרְבָּא. כֵּיוָן דְּתָרִין אִלֵּין אִית בֵּיהּ, תְּלִיתָאי לָא לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵהּ.

כַּד קָרִיב לְגַבַּייהוּ, יַהֲבוּ לֵיהּ שְׁלָם וְלָא אָתִיב לוֹן. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָא חַד מֵאִינּוּן (דף רה ע"א) תְּרִין, דְּאִתְחַזְּיָין לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ לֵית בֵּיהּ, דְּהָא לָא אַתְקִין גַּרְמֵיהּ לְדוּרוֹן, וּבְדוּרוֹן שְׁלָמָא כְּלִיל בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דִּילְמָא אִיהוּ מִשְׁתַּדֵּל בִּצְלוֹתֵיהּ, אוֹ מַרְחִישׁ תַּלְמוּדֵיהּ בְּגִין דְּלָא יְעָקַר לֵיהּ.

אַזְלֵי כְּחֲדָא, וְלָא מַלִּיל הַהוּא בַּר נָשׁ בַּהֲדַייהוּ. לְבָתַר אִשְׁתְּמִיטוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי וְאִשְׁתַּדָּלוּ בְּאוֹרַייְתָא. כֵּיוָן דְּחָמָא הַהוּא בַּר נָשׁ דְּהַווּ מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַייְתָא, קָרִיב לְגַבַּייהוּ וְיָהִיב לוֹן שְׁלָם.

אָמַר לוֹן, רַבּוֹתַי, בְּמָה חֲשַׁדְתּוּן לִי, כַּד יַהֲבִיתּוּ לִי שְׁלָם, וְלָא אֲתִיבְנָא לְכוּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, דִּילְמָא צְלוֹתָא חֲוֵית אָמַר, אוֹ מַרְחִישׁ בְּתַלְמוּדָךְ. אָמַר לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָדִין לְכוּ לְכַף זְכוּ.

אֲבָל אִימָא לְכוּ. יוֹמָא חַד הֲוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא, אַשְׁכַּחְנָא חַד בַּר נָשׁ, וְאַקְדִּימְנָא לֵיהּ שְׁלָם. וְהַהוּא גַּבְרָא הֲוָה לִסְטִים, וְקָם עָלַי, וְצִעֵר לִי. וְאִלְמָלֵא דְּאִתְתַּקַּפְנָא בֵּיהּ אִצְטָעַרְנָא. מֵהַהוּא יוֹמָא נָדַרְנָא, דְּלָא לְאַקְדָּמָא שְׁלָם, בַּר לְבַר נָשׁ זַכָּאָה. אֶלָּא אִי יְדַעְנָא בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּיָכִיל לְצַעֲרָא לִי, וְיִתַּתַּקַּף בִּי בְּחֵילָא. בְּגִין דְּאָסִיר לְאַקְדָּמָא שְׁלָם לְבַר נָשׁ חַיָּיבָא. דִּכְתִיב, אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְיָ לָרְשָׁעִים. (ישעיה מט)

וְהַיְינוּ שַׁעְתָּא דְּחָמֵינָא לְכוּ, וַיַּהֲבִיתוּ לִי שְׁלָם וְלָא אַתְיִבְנָא לְכוּ. חַשִּׁידְנָא לְכוּ. בְּגִין דְּלָא חָמֵינָא בְּכוּ מִצְוָה דְּאִתְחֲזֵי לְבַר. וַהֲוֵינָא כְּמוֹ כֵן מְהַדַּר תַּלְמוּדָאי. אֲבָל הַשְׁתָּא דְּחָמֵינָא בְכוּ דְּאַתּוּן זַכָּאִין, הָא אָרְחָא מִתְתַּקְנָא קָדָמַי.

פְּתַח וְאָמַר, מִזְמוֹר לְאָסָף אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד יְמִינָא וְעָבַד שְׂמָאלָא, לְאַנְהָגָא עָלְמָא. חַד אִקְרֵי טוֹב וְחַד אִקְרֵי רָע. וּבְתֵרִין אִלֵּין אִתְכְּלִיל בַּר נָשׁ, וְאִתְקְרִיב בְּכֻלָּא.

וְהַהוּא רַע דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא, אִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִתְיְהִיב בְּסִטְרָא דִּלְהוֹן. בְּגִין דְּאִינּוּן עַרְלֵי לְבָּא, וְעַרְלֵי בְּשְׂרָא,

וּלְאִסְתָּאָבָא בֵּיהּ. אֲבָל בְּיִשְׂרָאֵל מַה כְּתִיב, אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל (כְּתִיב).

וְאִי תֵּימָא לְכֻלְּהוּ, לָאו. אֶלָּא לְאִינּוּן דְּלָא אִסְתַּאֲבֵי בַּהֲדֵי הַהוּא רָע. דִּכְתִיב, לְבָרֵי לֵבָב. בְּגִין דְּדָא טוֹב וְדָא רַע. טוֹב לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְרַע לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין לְאִדְבָּקָא בֵּיהּ. וּבְהַאי אִתְדַּבָּקוּ יִשְׂרָאֵל, בְּרָזָא עִלָּאָה, בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַכָּאִין אֲנַן, דְּלָא שַׁבְשִׁנָא בָּךְ. וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדְּרָךְ לְגַבָּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּגִין דְּטוֹב הוּא לְיִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל אִית לוֹן חוּלָקָא בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. לְמֶחֱמֵי עֵינָא בְּעֵינָא חֵיזוּ יְקָרָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: (ע"כ פרשת מקץ)

פָּרָשַׁת וַיִּגַּשׁ אֵלָיו

וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וְגוֹ', רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה סג) כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ אַתָּה ה' אָבִינוּ גּוֹאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, עָבִיד עֲבִידְתָּא כְּדְקָא חָזֵי. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. כֵּיוָן דְּאָתָא יוֹמָא שְׁתִיתָאָה

וְאִצְטְרִיךְ לְמִבְרֵי אָדָם, אָתַת אוֹרַיְיתָא קַמֵּיהּ. אָמְרָה (קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא). הַאי אָדָם דְּאַתְּ בָּעֵי לְמִבְרֵי, זַמִּין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמָּךְ. אִלְמָלֵא לָא תַּאֲרִיךְ רוּגְזָא, טַב לֵיהּ דְּלָא יִתְבְּרֵי. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי לְמַגָּנָא אִתְקְרִינָא אֶרֶךְ אַפַּיִם.

אֶלָּא, כֻּלָּא בְּאוֹרַיְיתָא אִתְבְּרֵי, וְכֻלָּא בְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתַּכְלַל. בְּגִין דְּעַד לָא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, אִתְיַיִּן כָּל אִתְוָון קַמֵּיהּ, וְעָאלוּ כָּל חַד וְחַד לְמַפְרַע.

עָאלַת תי"ו. אָמְרָה קַמֵּיהּ, רְעוּתָךְ לְמִבְרֵי בִּי עָלְמָא, אָמַר לַהּ לָאו, דְּבָךְ זְמִינִין כַּמָּה צַדִּיקַיָּא לְמֵימַת, דִּכְתִיב, (יחזקאל ט) וְהַתְוִית תָּיו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים וְגוֹ'. וְתָנִינָן, דִּכְתִיב וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלוּ. אַל תִּקְרֵי מִמִּקְדָּשִׁי, אֶלָּא מִמְּקוּדָּשַׁי. וּבְגִין כָּךְ עָלְמָא לָא יִתְבְּרֵי בָּךְ.

עָאלוּ תִּלַּת אַתְוָון, שִׁי"ן, קו"ף, רֵי"שׁ, כָּל חַד וְחַד בִּלְחוֹדוֹי. אָמַר לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָאו אַתּוּן כְּדַאי לְמִבְרֵי בְּכוּ עָלְמָא, דְּהָא אַתּוּן אַתְוָון דְּאִתְקְרֵי בְּכוּ שֶׁקֶר, וְשֶׁקֶר לָאו אִיהוּ כְּדַאי לְמִיקַם קַמַּאי, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעָלוּ פ"א צד"י, וְכֵן כֻּלְּהוּ, עַד דְּמָטוּ אַתְוָון לְאָת כ"ף. כְּיוָן דְּנָחַת כ"ף מֵעַל כְּתָרָא, אִזְדַּעְזָעוּ עִלָּאֵי

וְתַתָּאֵי כו', עַד דְּאִתְקַיֵּים כְּלָא בְּאָת בֵּי"ת, דְּאִיהוּ סִימָן בְּרָכָה, וּבֵיהּ אִשְׁתְּכְלַל עָלְמָא וְאִתְבְּרֵי.

וְאִי תֵּימָא, דְּאל"ף אִיהוּ רֵישָׁא דְּכָל (אינון) אַתְוָון, (לְאו) יָאוּת אִיהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ אָרוּר (וּבְגִין דְּאִתְקְרֵי בֵּהּ אָרוּר). וּבְגִין דָּא לָא אִתְבְּרֵי בֵּיהּ עָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּאל"ף אִיהוּ אָת דְּרָזָא עִלָּאָה. בְּגִין דְּלָא לְמֵיהַב דּוּכְתָּא לְסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִקְרֵי אָרוּר, לָא אִתְבְּרֵי בֵּיהּ עָלְמָא. וְאִשְׁתְּכְלַל בְּבֵי"ת עָלְמָא, וּבֵיהּ אִתְבְּרֵי.

תָּא חֲזֵי, כִּי אַתָּה אָבִינוּ, בְּגִין דְּהַאי עָלְמָא, בְּהַאי דַּרְגָּא אִשְׁתְּכְלַל וְאִתְבְּרֵי. וּבַר נַשׁ בֵּיהּ אִתְבְּרֵי, וְנָפַק לְעָלְמָא. כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ, דְּהָא אַף עַל גַּב דְּבֵיהּ קְיוּמָא דְּעָלְמָא. לָא אִשְׁתַּדַּל עָלָן, כְּמָה דְּאִשְׁתַּדַּל עַל יִשְׁמָעֵאל. דְּאָמַר, (בראשית יז) לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ. וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ, בְּגִין דְּכָל בִּרְכָאן דְּאִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא לְבָנוֹי, שָׁבַק לְהַאי דַּרְגָּא לְבָרְכָא כֻּלְּהוּ.

אַתָּה ה' אָבִינוּ, דְּהָא אַנְתְּ קַיְימַת עָלָן תְּדִיר לְבָרְכָא, וּלְאַשְׁגָּחָא עָלָן, כְּאַבָּא דְּאַשְׁגַּח עַל בְּנִין בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן. גּוֹאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ, דְּהָא אַנְתְּ הוּא גּוֹאֵל, דְּהָכִי אִתְקְרֵי הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל. וְדָא גּוֹאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ, שְׁמֶךָ וַדַּאי. תָּנִינָן, אֵין מַפְסִיקִין בֵּין גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, כְּמָה דְּלָא מַפְסִיקִין בֵּין תְּפִלָּה שֶׁל יַד לִתְפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ. דְּבָעֵי לְמֶחֱזֵי דְּכֻלָּא חַד, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווּ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק לְרִבִּי יְהוּדָה, הָא תְּנִינָן דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, עֲבַד עַלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְעַלְמָא עִלָּאָה. וְכֹלָּא דָּא לָקֳבֵל דָּא. (ד"א ציין זה לְמֶהֱוֵי דָּא לָקֳבֵל דָּא) וְאִיהוּ יְקָרֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָכִי הוּא וַדַּאי. וּבָרָא אָדָם עַל כֹּלָּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מ) אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי. אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וַדַּאי. מַאי טַעְמָא עָשִׂיתִי אֶרֶץ, בְּגִין דְּאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא דְעַלְמָא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא בִּשְׁלִימוּ חַד.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם רוֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ נוֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהוֹלְכִים בָּהּ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל, כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא. דְּאִיהוּ בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, וְאַתְקִין לֵיהּ תְּדִיר בְּכָל זִמְנָא. רוֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ, דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא, צְרוֹרָא דְחַיֵּי. נוֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ. (הָאָרֶץ) דָּא הִיא דְּיַהֲבָה נְשָׁמָה וגו'.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כֹּלָּא אִיהוּ לְעֵילָּא, דְּהָא מִתַּמָּן נָפְקָא נִשְׁמָתָא דְחַיֵּי, לְהַאי אֶרֶץ. וְהַאי אֶרֶץ, נָקְטָא נִשְׁמָתָא לְמֵיהַב לְכֹלָּא. בְּגִין דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק,

אִיהוּ יָהִיב וְעָיֵיל נִשְׁמָתִין לְהַאי אֶרֶץ, וְאִיהוּ נָקְטָא לוֹן וְיָהֲבָא לְכֹלָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ לְאָדָם, אַכְנִישׁ עַפְרֵיהּ מֵאַרְבַּע סִטְרִין דְּעַלְמָא. וְעַבַד גַּרְמֵיהּ בְּאַתַר דְּמַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ נִשְׁמָתָא דְּחַיֵּי מִבֵּי מַקְדְּשָׁא לְעֵילָּא.

וְנִשְׁמָתָא אִיהִי כְּלִילָא בִּתְלַת דַּרְגִּין, וְעַל דָּא (דף רו ע"א) תְּלַת שְׁמָהָן אִינּוּן לְנִשְׁמָתָא, כְּגַוונָא דְּרָזָא עִלָּאָה. נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נְשָׁמָ"ה. נֶפֶשׁ, הָא אוּקְמוּהָ דְּאִיהִי תַּתָּאָה מִכֹּלָּא. רוּחַ, אִיהוּ קִיּוּמָא דְּשַׁלְטָא עַל נֶפֶשׁ, וְאִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה עֲלָהּ, לְקַיְּימָא עֲלָהּ בְּכֹלָּא כְּדְקָא חָזֵי. נְשָׁמָה, אִיהִי קִיּוּמָא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא, וְשַׁלְטָא עַל כֹּלָּא, דַּרְגָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה עַל כֻּלְּהוּ.

וְאִלֵּין תְּלַת דַּרְגִּין, כְּלִילָן בְּהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא, לְאִינּוּן דְּזָכָאן לְפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִית בֵּיהּ נֶפֶשׁ, וְאִיהוּ תְּקוּנָא קַדִּישָׁא לְאִתְתַּקָּנָא בָּהּ בַּר נָשׁ. כֵּיוָן דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּכָּאָה בְּהַאי דַּרְגָּא, אִתְתַּקַּן לְאִתְעַטָּרָא בְּרוּחַ. דְּאִיהוּ דַּרְגָּא קַדִּישָׁא דְּשַׁרְיָא עַל נֶפֶשׁ לְאִתְעַטָּרָא בֵּיהּ בַּר נָשׁ, הַהוּא דְּזָכֵי.

כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק בְּהוּ, בְּנֶפֶשׁ וְרוּחַ, וְעָאל וְאִתְתַּקַּן בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. כְּדֵין שַׁרְיָא עֲלֵיהּ

נְשָׁמָה. דַּרְגָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּשַׁלְטָא עַל כֹּלָּא. בְּגִין לְאִתְעַטָּרָא בְּדַרְגָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וּכְדֵין אִיהוּ שְׁלִימָא דְּכֹלָּא, שְׁלִים בְּכָל סִטְרִין, לְמִזְכֵּי בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. וְאִיהוּ רְחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. מַאן אִינּוּן אוֹהֲבַי, אִלֵּין אִינּוּן דְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא בְּהוּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי הָא כְּתִיב, (בראשית ז) כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו וְגוֹ'. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי. דְּהָא לָא אִשְׁתָּאַר בְּהוּ.

השלמה מדהשמטות (סימן כ)

כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכָּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ. שָׁאַל רַבִּי חִיָּיא לְרַ' אַבָּא אֲמַרְתּוּן דְּנִשְׁמָתָא לָא עַיְּילָא בְּבַר נָשׁ עַד דְּאִסְתַּכְּלַת בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְדֵין לֵיהֲוֵי לֵיהּ הַהִיא נִשְׁמָתָא. וַאֲמַרְיתּוּן דְּנִשְׁמָתָא הִיא קַדִּישָׁא מַעַלְיָא עַל כֹּלָּא אִם כֵּן מַאי הוּא דְּאָמַר קְרָא כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים וְגוֹ', הוֹאִיל וַהֲוָה לְהוּ נִשְׁמָתָא, הֲוָה לְהוּ לְאִשְׁתְּזָבָא. לָא הֲוָה בִּידֵיהּ.

אָתוּ שְׁיֵילוּהָ לְרַ' אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר לְהוּ כַּךְ הוּא, וְהָא קְרָא מְסַיַּיע לֵיהּ דַּהֲכִי אָמַר אֲבוּי (אבא), דְּכִי אַתָּא טוֹפָנָא לָא חָזָא (הֲוָה) בַּר נָשׁ דְּיַעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּגְיִנֵּיהּ, אֶלָּא נֹחַ. וּזְכוּתֵיהּ לָא הֲוָה אֶלָּא

לְאַגָּנָא עֲלֵיהוֹן וְעַל בָּתֵּיהוֹן דְּלָא הֲוָה זְכוּתֵיהּ כָּל כַּךְ לְאַגָּנָא עַל כָּל דָּרָא וְאִינּוּן דַּהֲווּ זַכָּאִין בְּקַדְמִיתָא כְּגוֹן חֲנוֹךְ יֶרֶד דַּהֲווּ לְהוּ נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, וְחַזְיָיאן לְמֶעְבָּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהוֹן בְּחַרְבָּא מֵתוּ. וְהַיְינוּ דְּאָמַר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו אִינּוּן דְּנִשְׁמַתָא קַדִּישָׁא הֲוָה בְּהוֹן וְלָא תֵּימָא דְּעַל אִינּוּן דַּהֲווּ בְּטוֹפָנָא אָמַר, אֶלָּא אַתְּא קְרָא וְאָמַר מִכָּל אֲשֶׁר בְּחַרָבָה מֵתוּ: (עד כאן מהההשמטות)

מִכָּל אִינּוּן דְּהֲווּ בְּהוּ נִשְׁמַתָא קַדִּישָׁא. כְּגוֹן חֲנוֹךְ, יֶרֶד וְכֻלְּהוּ צַדִּיקַיָּא, בְּגִין לַאֲגָנָא עַל אַרְעָא, דְּלָא יִשְׁתֵּצֵי בְּגִינַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ. כְּבָר מֵתוּ וְאִסְתַּלָּקוּ מֵעַלְמָא, וְלָא אִשְׁתָּאַר מִנְּהוֹן מַאן דְּיָגִין עַל עַלְמָא בְּהַהוּא זִמְנָא.

תָּא חֲזֵי, כֻּלָּא אִינּוּן דַּרְגִּין, אִלֵּין עַל אִלֵּין. נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נְשָׁמָ"ה. דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא. נֶפֶשׁ בְּקַדְמִיתָא, וְאִיהִי דַּרְגָּא תַּתָּאָה כִּדְקָאָמְרָן. רוּחַ לְבָתַר, דְּשַׁרְיָא עַל נֶפֶשׁ וְקַיְימָא עֲלָהּ. נְשָׁמָה, דַּרְגָּא דְּסָלְקָא עַל כֻּלָּא, וְאוּקְמוּהָ.

נֶפֶשׁ, דָּא נֶפֶשׁ דָּוִד, וְאִיהִי דְּקַיְימָא לְקַבְלָא נֶפֶשׁ מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק. רוּחַ, דָּא רוּחַ דְּקַיְימָא עֲלֵיהּ דְּנַפְשָׁא, וְלֵית קַיּוּמָא לְנֶפֶשׁ אֶלָּא בְּרוּחַ. וְדָא אִיהוּ

רוּחַ דְּשַׁרְיָא בֵּין אֶשָּׁא וּמַיָּא, וּמֵהָכָא אִתְּזַן הַאי נֶפֶשׁ. רוּחַ, קַיְימָא בְּקִיּוּמָא דְּדַרְגָּא אוֹחֲרָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי נְשָׁמָה, דְּהָא מִתַּמָּן נָפְקֵי נֶפֶשׁ וְרוּחַ. מִתַּמָּן אִתְּזַן רוּחַ. וְכַד נָטִיל רוּחַ, כְּדֵין נָטְלָא נֶפֶשׁ, וְכוּלָּא חַד. וְאִתְּקְרִיבוּ דָּא בְּדָא. נֶפֶשׁ אִתְּקְרִיב בְּרוּחַ, וְרוּחַ אִתְּקְרִיב בִּנְשָׁמָה, וְכוּלָּא חַד.

תָּא חֲזֵי, וַיִּגַּשׁ אֵלָיו, תִּקְרוּבְתָּא דְּעַלְמָא בְּעַלְמָא, לְאִתְאַחֲדָא דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד. בְּגִין דִּיהוּדָה אִיהוּ מֶלֶךְ וְיוֹסֵף מֶלֶךְ. אִתְּקְרִיבוּ דָּא בְּדָא, וְאִתְּאַחִידוּ דָּא בְּדָא.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מח) כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ, דָּא יְהוּדָה וְיוֹסֵף. בְּגִין דְּתַרְוַוייְהוּ מְלָכִים, וְאִתְּקְרִיבוּ דָּא בְּדָא לְאִתְּוַוכְּחָא תַּרְוַוייְהוּ כָּחֲדָא. בְּגִין דִּיהוּדָה אִתְּעָרֵב בֵּיהּ בְּבִנְיָמִן, וְהָוָה עָרֵב לְגַבֵּיהּ דְּאָבוֹי בֵּיהּ, בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא אִתְּקְרִיב קַמֵּיהּ דְּיוֹסֵף, לְאִתְּוַוכְּחָא עִמֵּיהּ עַל עִסְקָא דְּבִנְיָמִן, דְּלָא לְמֶהֱוֵי בְּנִדּוּי. בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית מג) אָנֹכִי אֶעֶרְבֶּנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְּשֶׁנּוּ אִם לֹא הֲבִיאוֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים. בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

וְעַל דָּא, כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּיו, אִתְרְגִיזוּ

כְּחָדָא, וְאִתְרְגִיזוּ דָּא בְּדָא בְּגִינֵיהּ דְּבִנְיָמִן. מַה כְּתִיב, הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמְהוּ נִבְהָלוּ נָחְפְּזוּ רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם, לְכָל אִינּוּן דְּהַווּ תַּמָּן. (לְכֻלְּהוּ שְׁאַר שִׁבְטִין דְּהַווּ תַּמָּן).

חִיל כַּיּוֹלֵדָה, בְּגִין דְּהַווּ דַּחֲלִין, לְקַטְלָא וּלְאִתְקְטָלָא, וְכֻלָּא בְּגִינֵיהּ דְּבִנְיָמִן. (ד"א ציין זה מַה כְּתִיב כֵּן תָּמְהוּ נִבְהָלוּ נָחְפְּזוּ וְכֻלָּא בְּגִינֵיהּ) דְּהָא יוֹסֵף אִזְדַּבַּן בְּגִינֵיהּ דִּיהוּדָה, וְאִתְאֲבִיד מֵאֲבוֹי. וְהַשְׁתָּא אִתְעָרַב בֵּיהּ בְּבִנְיָמִין, וְדָחִיל דִּלְמָא יִתְאֲבִיד. וּבְגִין כָּךְ וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה.

דָּבָר אַחֵר, כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ, דָּא יְהוּדָה וְיוֹסֵף, (דף רו ע"ב) דְּאִזְדַּמְּנוּ לְאִתְוַכְּחָא דָּא עִם דָּא, לְאִתְוַכְּחָא תַּרְוַוְייהוּ כְּחָדָא. בְּגִין דִּיהוּדָה הֲוָה מֶלֶךְ, וְיוֹסֵף הֲוָה מֶלֶךְ, וְתַרְוַוְייהוּ אָתוּ כְּחָדָא לְאִתְוַכְּחָא דָּא עִם דָּא. דָּא עַל בִּנְיָמִן, וְדָא עַל בִּנְיָמִן.

כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, רָזָא דְּמֵהֵימְנוּתָא הָכָא, דְּהָא כַּד רְעוּתָא אִשְׁתַּכַּח, וְקִשּׁוֹרָא אִתְעַטַּר כְּחָדָא, כְּדֵין תְּרִין עָלְמִין מִתְקַשְּׁרָן כְּחָדָא וְאִזְדַּמְּנָן כְּחָדָא. דָּא לְאַפְתָּחָא אוֹצָרָא, וְדָא לְלַקְטָא וּלְמִכְנַשׁ בְּגַוֵּויהּ. וּכְדֵין כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ, תְּרִין עָלְמִין קַדִּישִׁין, עַלְמָא עִלָּאָה וְעַלְמָא תַּתָּאָה.

עָבְרוּ יַחְדָּיו, רָזָא דְּמִלָּה, דְּכַד מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא, כְּדֵין עָבְרוּ יַחְדָּיו. בְּגִין דְּכָל חִיּוּבִין דְּעַלְמָא לָא

אִתְעַבְרָן לְאִתְכַּפְיָא, עַד דְּמִתְחַבְּרָן כְּחָדָא. כְּדְכְתִיב, (מיכה ז) וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. וְעַל דָּא עָבְרוּ יַחְדָּיו. עָבְרוּ, אינון חוֹבִין אִתְכַּפְּרוּ. בְּגִין דְּהָא כְּדֵין כָּל אַנְפִּין נְהִירִין, וְכָל חוֹבִין אִתְעֲבָרוּ.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, רָזָא דָּא בְּתִקוּנָא דְּקָרְבָּנָא אִיהוּ. דְּהָא כַּד קָרְבָּנָא אִתְקְרִיב וְכֹלָּא מִסְתַּכְּלִין, וְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, כְּדֵין אִתְקַשַּׁר כֹּלָּא כְּחָדָא. וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין, וְקִשׁוּרָא חַד אִשְׁתַּכַּח. וּכְדֵין הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ וְאִזְדַּמְּנוּ כְּחָדָא, לְכַפָּרָא עַל חוֹבִין, לְאַעֲבָרָא עֲלַיְיהוּ. וּכְדֵין הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ, וְאִתְקַשָּׁרָן כְּחָדָא. עָבְרוּ יַחְדָּיו, לְאַנְהָרָא כָּל אַנְפִּין, וּלְמֶהֱוֵי כֹּלָּא רְעוּתָא חָדָא.

הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמְהוּ, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאִינוּן מְלָכִים. אֶלָּא אִלֵּין מָאֲרֵיהוֹן דְּדִינִין, דְּחֶדְוָה דִּלְהוֹן לְמֶעְבַּד הַהוּא דִּינָא דְּאִתְכַּפְּקִדוּ עֲלֵיהּ. וּכְדֵין, כַּד מְלָכִים אִזְדַּמְּנוּ תַּרְוַוייהוּ בִּרְעוּתָא חָדָא, כְּדֵין הֵמָּה רָאוּ הַהוּא רְעוּתָא דְּתַרִּין עָלְמִין. כֵּן תָּמְהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ מָאֲרֵי דְּדִינָא אִתְכַּפְיָין וּמִתְעַבְרָן מֵעַלְמָא, וְלָא יָכְלֵי לְשַׁלְטָאָה.

וּכְדֵין מִתְעַבְּרִין קִיּוּמֵיהוֹן, מְעַבְּרִין שָׁלְטָנְהוֹן.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה. מַאי טַעְמָא יְהוּדָה, בְּגִין דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ, דְּאִיהוּ עָרַב. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת הַנַּעַר. וְרָזָא דְּמִלָּה, יְהוּדָה וְיוֹסֵף הָכִי

אִצְטְרִיכוּ לְאִתְקָרְבָא כְּחָדָא. בְּגִין דְּיוֹסֵף אִיהוּ צַדִּיק, יְהוּדָה אִיהוּ מֶלֶךְ. וְעַל דָּא וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה. בְּגִין דְּקוּרְבָא דִלְהוֹן דְּאִתְקְרִיבוּ כְּחָדָא, גָּרַם כַּמָּה טָבִין לְעַלְמָא. גָּרַם שְׁלָמָא לְכֻלְּהוּ שִׁבְטִין. גָּרַם שְׁלָמָא בֵּינַייהוּ. גָּרַם לְיַעֲקֹב דְּאִתְקַיֵּים רוּחָא דִילֵיהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית מה) וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם. וְעַל דָּא קְרִיבוּ דְּדָא עִם דָּא אִצְטְרִיךְ, בְּכֻלְּהוּ סִטְרִין לְעֵילָא וְתַתָּא.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מח) יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב. הַאי קְרָא רָזָא דִמְהֵימְנוּתָא אִיהוּ. יְפֵה נוֹף, דָּא אִיהוּ יוֹסֵף הַצַּדִּיק, דְּכְתִיב בֵּיהּ, וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה. מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ, אִיהוּ חֶדְוָה וְחֵדוּ לְעֵילָא וְתַתָּא. הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן, בְּגִין דְּבְחוּלָקֵיהּ קָאִים מַשְׁכְּנָא דְשִׁילֹה, הַר צִיּוֹן דָּא יְרוּשָׁלַם. יַרְכְּתֵי צָפוֹן, הָכִי הוּא וַדַּאי לְעֵילָא וְתַתָּא. קִרְיַת מֶלֶךְ רָב, אֲתַר אִיהוּ מִתַּקְנָא, לָקְבֵיל מֶלֶךְ רָב, דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה דְּכֹלָּא, קֻדְּשׁ הַקְּדָשִׁים. דְּהָא מִתַּמָּן אַתְיָא כָּל נְהִירוּ וְכָל בִּרְכָאן וְכָל חֵידוּ דְּכֹלָּא. דְּהָא מִתַּמָּן נָהֲרִין כָּל אַנְפִּין, וּבֵי מַקְדְּשָׁא אִתְבָּרְכָא מִתַּמָּן. וְכַד אִיהִי מִתְבָּרְכָא, מִתַּמָּן נָפְקֵי בִּרְכָאן לְכָל עַלְמָא, דְּהָא כָּל עַלְמָא מִתַּמָּן אִתְבָּרְכָא.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי אִעָרְעוּ בִּכְפַר חָנָן. עַד דְּהַווּ יָתְבֵי

בֵּי אוּשְׁפִּיזַיֵּיהוּ, אַתָּא חַד בַּר נָשׁ וְחַד מָטוּלָא דְּחַמְרָא קַמֵּיהּ וְעָאל בְּבֵיתָא. אַדְּהָכִי, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי יוֹסֵי, הָא תָּנִינָן, דְּדָוִד מַלְכָּא הֲוָה מִתְנַמְנֵם כְּסוּס, וְשֵׁינְתֵּיהּ זְעֵיר, הֵיךְ הֲוָה קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. הַאי שְׁעוּרָא זְעֵיר אִיהוּ וְלָא הֲוָה אִתְעַר אֲפִילּוּ בְּתֻלְתּוּת לֵילְיָא.

אָמַר לֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל לֵילְיָא, הֲוָה יָתִיב עִם כָּל רַבְרְבֵי בֵיתֵיהּ וְדָאִין דִּינָא, וְעָסִיק בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא. וּלְבָתַר הֲוָה נָאִים שֵׁינְתֵּיהּ עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא, וְקָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וְאִתְעַר, וְאִשְׁתְּדַל בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן.

אַדְּהָכִי אָמַר (דף רז ע"א) הַהוּא בַּר נָשׁ, וְכִי הַאי מִלָּה דְּקָאֲמַרְתּוּ, הָכִי הוּא. רָזָא דְּמִלָּה הָכָא, דְּהָא דָּוִד מַלְכָּא חַי וְקַיָּים לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. וְדָוִד מַלְכָּא הֲוָה נָטִיר כָּל יוֹמוֹי דְּלָא יִטְעַם טַעַם מִיתָה. בְּגִין דְּשֵׁינְתָּא חַד מִשְּׁתִּין בְּמִיתָה אִיהוּ. וְדָוִד בְּגִין דּוּכְתֵּיהּ דְּאִיהוּ חַי, לָא הֲוָה נָאִים אֶלָּא שִׁיתִּין נְשִׁמִי. דְּעַד שִׁתִּין נְשִׁמִי חָסֵר חַד, אִיהוּ חַי. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, טָעִים בַּר נָשׁ טַעְמָא דְּמוֹתָא, וְשַׁלִּיט בֵּיהּ סִטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא.

וְדָא הֲוָה נָטִיר דָּוִד מַלְכָּא, דְּלָא יִטְעַם טַעְמָא דְּמוֹתָא, וְשַׁלִּיט (ס"א דְּלָא יַשְׁלִיט) בֵּיהּ סִטְרָא דְּרוּחָא אָחֳרָא, בְּגִין דְּשִׁתִּין נְשִׁמִי חָסֵר חַד, אִיהוּ רָזָא דְּחַיִּים דִּלְעֵילָּא. עַד

שִׁתִּין נְשָׁמִי, דְּאִינּוּן שִׁתִּין (ד״א ל״ג חָסֵר חַד נְשָׁמִי) נְשָׁמִי עִלָּאִין, וְאִילֵּין רָזָא דִּלְהוֹן, דְּתַלְיָין בְּהוֹן חַיֵּי. וּמִכָּאן וּלְתַתָּא, רָזָא דְּמוֹתָא הוּא.

וְעַל דָּא, דָּוִד מַלְכָּא הֲוָה מְשַׁעֵר שְׁעוֹרָא דְּלֵילְיָא, בְּגִין דְּיִתְקַיְּימִם בַּחַיִּים, דְּלָא יִשְׁלוֹט בֵּיהּ טַעְמָא דְּמוֹתָא. וְכַד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, הֲוָה דָּוִד מִתְקַיְּים בְּאַתְרֵיהּ. בְּגִין דְּכַד אִתְעַר פַּלְגוּ לֵילְיָא וְכִתְרָא קַדִּישָׁא אִתְעַר, בָּעָא דְּלָא לְאַשְׁכָּחָא לֵיהּ לְדָוִד מִתְקַשַּׁר בְּאַתַר אָחֳרָא, בְּאַתַר דְּמוֹתָא.

בְּגִין דְּכַד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא וּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה אִתְעַר, וּבַר נָשׁ דְּנָאִים בְּעַרְסֵיהּ וְלָא אִתְעַר לְאַשְׁגָּחָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ. הָא אִיהוּ אִתְקַשַּׁר בְּרָזָא דְּמוֹתָא וּמִתְדַּבַּק בְּאַתַר אָחֳרָא, וְעַל דָּא דָּוִד מַלְכָּא הֲוָה קָאִים לְאַשְׁגָּחָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ תָּדִיר. חַי לְגַבֵּי חַי, וְלָא נָאִים בְּשֵׁינְתָא לְטַעֲמָא טַעְמָא דְּמוֹתָא. וּבְגִין כָּךְ, הֲוָה מִתְנַמְנֵם כְּסוּס שִׁתִּין נְשָׁמִי, וְלָא בְּשָׁלִימוּ.

אָתוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי וּנְשָׁקוּהָ, אָמְרוּ לֵיהּ, מַה שְׁמָךְ. אָמַר לְהוֹן, חִזְקִיָּה. אָמְרוּ לֵיהּ, יִתְיַיְשֵׁר חֵילָךְ וְיִתְתַּקַּף אוֹרַיְיתָךְ. יְתִיבוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הוֹאִיל וְשָׁרִית, אֵימָא לָן מֵהַנֵּי רָזִין עִלָּאִין דְּקָאַמְרַתְּ.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) ה׳ בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם

בִּתְבוּנָה. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, חָמָא דְּלָא יָכִיל לְאִתְקַיְּימָא, עַד דְּבָרָא אוֹרַיְיתָא. בְּגִין דְּמִנָּהּ נָפְקִין כָּל נְמוּסִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּבָהּ קָיְימֵי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה. דְּהָא בְּחָכְמָה קָיְימִין כָּל קִיּוּמִין דְּעַלְמָא, וְכֻלְּהוּ נָפְקֵי מִגַּוָּהּ.

דָּבָר אַחֵר ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, עַלְמָא עִלָּאָה לָא אִתְבְּרֵי אֶלָּא מִגּוֹ חָכְמָה. וְעַלְמָא תַּתָּאָה לָא אִתְבְּרֵי אֶלָּא מִגּוֹ חָכְמָה תַּתָּאָה. וְכֻלְּהוּ נָפְקָן מִגּוֹ חָכְמָה עִלָּאָה וּמִגּוֹ חָכְמָה תַּתָּאָה. כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה. כּוֹנֵן, מַאי כּוֹנֵן. אֶלָּא, כּוֹנֵן כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וְלָא פְּסִיק, וְלָא אִתְתַּקַּן בְּזִמְנָא חָדָא, אֶלָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אַתְקִין לֵיהּ.

וְהַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, (איוב טו) וְשָׁמַיִם לֹא זַכּוּ בְעֵינָיו. וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ, דִּגְרִיעוּתָא אִיהוּ מִשָּׁמַיִם, אֶלָּא חֲשִׁיבוּ מִשָּׁמַיִם אִיהוּ, בְּגִין חֲבִיבוּ וְרֵעוּ סַגְיָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָעֵי בְּהוּ, וַחֲבִיבוּתַיְיהוּ לְגַבֵּיהּ. דְּהָא אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ מַתְקִין לוֹן כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, לָא דָמֵי בְּעֵינוֹי דְּאִינּוּן מִתְתַּקְנָן כְּדְקָא יָאוּת. בְּגִין דְּרַחֲמוּתָא דִּלְהוֹן לְגַבֵּיהּ, וְרָעוּתֵיהּ לְאַנְהָרָא לוֹן תְּדִיר בְּלָא פְּסִיקוּ. דְּהָא עַלְמָא דְּאָתֵי אַפִּיק נְהוֹרִין זְהִירִין כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא תְּדִיר בְּלָא פְּסִיקוּ, בְּגִין לְאַנְהָרָא לוֹן תְּדִיר. וְעַל דָּא לֹא זַכּוּ בְעֵינָיו.

לא זַכוּ בִּלְחוֹדוֹי לָא כְּתִיב, אֶלָּא לא זַכוּ בְּעֵינָיו. וּבְגִין כְּךָ, כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה.

מַאן שָׁמַיִם. דָּא הוּא רָזָא דְּאַבָהָן, וְרָזָא דְּאַבָהָן דָּא הוּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ כְּלָלָא דִּלְהוֹן. בְּגִין דְּיַעֲקֹב תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאַבָהָן אִיהוּ, וְאִיהוּ קָיְימָא לְאַנְהָרָא עַל עָלְמָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אִסְתַּלַק גּוֹ עָלְמָא דְּאָתֵי, נָפַק מִנֵּיהּ עֲנָפָא חָדָא שַׁפִּירָא בְּחֵיזוּ, וְכָל נְהוֹרִין מִינֵיהּ נָפְקִין. וְכָל שָׁבְעָא וּמְשַׁח רְבוּ לְאַנְהָרָא לְאַרְעָא, וּמַאן אִיהוּ. דָּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק, דְּאִיהוּ יָהִיב שָׁבְעָא לְכָל עָלְמָא, וְעָלְמָא מִנֵּיהּ אִתְּזָן. וּבְגִין כָּךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מַה דְּעָבַד בְּעָלְמָא, כֻּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, וְכֻלָּא כְּדְקָא חָזֵי.

אַדְהָכִי אֲתָא רִבִּי אֶלְעָזָר, כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹן אָמַר, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא הָכָא. בְּמַאי עַסְקִיתוּ. אָמְרוּ לֵיהּ (דף רז ע"ב) כָּל עוֹבָדָא. אָמַר, וַדַּאי שַׁפִּיר קָאָמַר. אֲבָל אִינּוּן שִׁתִּין נִשְׁמֵי, וַדַּאי שִׁתִּין נִשְׁמֵי אִינּוּן דְּחַיִּין, בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִיכָּא שִׁתִּין נִשְׁמִין אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן כְּלֵהוּ מִסְטָרָא דְּמוֹתָא, וְדַרְגָּא דְּמוֹתָא עֲלַיְיהוּ, וְאִקְרוּן דּוּרְמִיטָא, וְכֻלְּהוּ טַעֲמָא דְּמוֹתָא.

וּבְגִין כָּךְ דָּוִד מַלְכָּא הֲוָה אִיהוּ מִתְדַּבֵּק בְּאִינּוּן שִׁתִּין נִשְׁמִין דְּחַיִּין, וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לָא נָאִים כְּלַל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלב) אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי

תְּנוּמָה. וְעַל דָּא שַׁפִּיר קָאָמַר, בְּגִין דְּיָקוּם דָּוִד חַי, בְּסִטְרָא דְּחַי וְלָא בְּסִטְרָא דְמוֹתָא. יָתְבוּ כֻּלְּהוּ וְאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא וְאִתְחַבָּרוּ כְּחַדָּא.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים פח) ה' אֱלֹקֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ. תָּא חֲזֵי, דָּוִד מַלְכָּא הֲוָה קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, לְחֶדְוָה דְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וְדָא הֲוָה חֶדְוָה דְמֵהֵימְנוּתָא בְּאַרְעָא. בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ שְׁבָחָא דְמֵהֵימְנוּתָא דְּאִתְחֲזֵי בְּאַרְעָא.

דְּהָא לְעֵילָּא פָּתְחֵי בְּחֶדְוָה שִׁירָתָא כַּמָּה מַלְאָכִין עִלָּאִין, בְּכַמָּה זִינִין דְּקָא מְשַׁבְּחָן בְּלֵילְיָא בְּכָל סִטְרִין. כְּהַאי גַּוְונָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא, מַאן דְּמְשַׁבַּח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא בְּלֵילְיָא, רָעֵי בֵּיהּ (בָּעֵי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דְּקָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֻּלְּהוּ צַיְיתִין לְהַהוּא דְּקָא מְשַׁבַּח לֵיהּ בְּלֵילְיָא בְּאַרְעָא. דְּהַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ, לְסַלְקָא יְקָרֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּתָּא, וּלְזַמְּרָא בְּחֶדְוָה דְּיִחוּדָא.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד מַלְכָּא כָּתַב, ה' אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי וְגו', ה' אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי, אֵימָתַי אִיהוּ יְשׁוּעָתִי. בְּהַהוּא יוֹמָא דְּאַקְדִּימִית תּוּשְׁבַּחְתָּא בְּלֵילְיָא לְגַבָּךְ, כְּדֵין אִיהוּ יְשׁוּעָתִי בִּימָמָא.

וְתָא חֲזֵי, דְּהָא בְּלֵילְיָא, מַאן דְּמְשַׁבַּח לְמָארֵיהּ בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין אַתְקַף בְּתִקְיפוּ בִּימָמָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא. דְּהָא חוּטָא חַד נַפְקָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וּכְדֵין אִתְמְשַׁךְ עֲלֵיהּ וְאִתְתַּקַּף בֵּיהּ. וְעַל דָּא אָמַר, ה' אֱלֹהַי יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי וְגו'.

וּבְגִין כָּךְ אָמַר, (תהלים קטו) לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ. לֹא הַמֵּתִים, בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ לְשַׁבְּחָא חַי לְחַי. וּמֵת לְחַי לָאו הָכִי, דִּכְתִיב לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ. וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, דְּהָא אֲנַן חַיִּין וְלֵית לָן חוּלָקָא בְּסִטְרָא דְּמוֹתָא כְּלָל. חִזְקִיָּהוּ אָמַר, (ישעיה לח) חַי חַי הוּא יוֹדֶךָּ כָּמוֹנִי, בְּגִין דְּחַי אִתְקְרַב לְחַי. דָּוִד מַלְכָּא אִיהוּ חַי, וְקוּרְבָּא דִּילֵיהּ לְחַי הָעוֹלָמִים. וּמַאן דְּאִתְקְרִיב לְגַבֵּיהּ, אִיהוּ חַי. דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. וּכְתִיב, (שמואל ב כ"ג) וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַי רַב פְּעָלִים מִקַּבְצְאֵל.

פָּתַח הַהוּא יוּדָאי אַבַּתְרֵיהּ וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ. וְכִי לָא מְבָרְכִינָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא נִיכוֹל, וְהָא אִית לָן לְאַקְדּוּמֵי בְּצַפְרָא וּלְסִדּוּרֵי שְׁבָחָא דִּילֵיהּ (דְּמָארֵיהּ) כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְבָרְכָא בִּשְׁמֵיהּ עַד לָא יְבָרֵךְ לְאַחֲרָא בְּעַלְמָא. וּכְתִיב (ויקרא כט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם, אָסוּר לֵיהּ לְמֵיכַל עַד

לָא יְבָרֵךְ לְמָארֵיהּ. וְהַשְׁתָּא כְּתִיב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ. אֶלָּא, דָּא בִּרְכָתָא דְצִלּוֹתָא דְיִחוּדָא, וְדָא בִּרְכָתָא דְמְזוֹנָא. לְאַחָזָאָה לְגַבֵּי דַרְגָּא דְמְהֵימְנוּתָא, שָׂבָע כְּדְקָא יָאוֹת. וּכְדֵין בְּעֵי לְבָרְכָא לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, דְּהַהוּא דַרְגָּא דְמְהֵימְנוּתָא יִתְרַוֵּי וְיִבָרֵךְ, וְיִתְמַלֵּא חֵידוּ מֵחַיִּין דִּלְעֵילָּא כְּמָה דְאִצְטְרִיךְ, בְּגִין לְמֵיהַב לָן מְזוֹנֵי.

דְּהָא קְשִׁין מְזוֹנָא דְבַר נָשׁ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּקְרִיעַת יַם סוּף. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּמְזוֹנָא דְעַלְמָא דִּלְעֵילָּא הוּא, דְּתַנַּן בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי וְכוּ׳, וּבְגִין כָּךְ קַשְׁיִין קַמֵּיהּ מְזוֹנֵי דְעַלְמָא. דְּהָא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִילְתָא. דְּמִנֵּיהּ נָפְקֵי מְזוֹנֵי וְחַיֵּי וּבָנֵי. וּבְגִין כָּךְ קְשִׁין קַמֵּיהּ מְזוֹנֵי דְעַלְמָא, דְּהָא לָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ קָיְימָא, עַד דְּיִתְבָּרֵךְ אִיהוּ.

כְּגַוְונָא דָּא זִיוְגִין דְּעַלְמָא קְשִׁין קַמֵּיהּ, וְכֹלָּא בְּגִין דְּרָקִיעַ וִילוֹן לָא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם. וְכָל שֶׁכֵּן אִלֵּין מִלִּין דְּקָיְימִין לְעֵילָּא בְּאַתַר אָחֳרָא, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְאִתְבָּרְכָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל זווּגִין דְּעַלְמָא קְשִׁין קַמֵּיהּ הַאי דַּרְגָּא, בְּגִין דְּכַד הַאי זווּגָא קַדִּישָׁא אִשְׁתַּכַּח, כָּל (דף רח ע"א) נִשְׁמָתִין נָפְקִין מִגּוֹ הַאי מַזָּלָא לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק. וְכַד תִּיאוּבְתָּא אִשְׁתַּכַּח מִלְּרַע לְעֵילָּא, כְּדֵין

פָּרְחִין נִשְׁמָתִין, וְאִתְיְיהִיבוּ כֻּלְּהוּ כְּלִילָן דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא בְּהַאי דַּרְגָּא. וּלְבָתַר אִיהוּ פָּרִישׁ לוֹן כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וּלְבָתַר קְשִׁין קַמֵּי הַאי דַּרְגָּא לְחַבְרָא לוֹן כְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּלָא מִתְחַבְּרָן, בַּר כְּאִינּוּן אָרְחֵי דְּבַר נָשׁ, וּכְלָא לְעֵילָא תַּלְיָין.

וְעַל דָּא קְשִׁין קַמֵּיהּ כְּקְרִיעַת יַם סוּף. דְּהָא קְרִיעַת יַמָּא לְאִתְפַּתְּחָא בֵּיהּ שְׁבִילִין, לְעֵילָא אִיהוּ. וּכְמָה דְּמִתְפַּתְּחִין שְׁבִילִין וְאוֹרְחִין בֵּיהּ, הָכִי אִתְבַּקַּע וְאִתְפַּתַּח. וּבְגִין כָּךְ כֻּלָּא תַּלְיָא לְעֵילָא, וּבְעִינָן לְבָרְכָא לֵיהּ, וּלְמֵיהַב לֵיהּ תּוּקְפָּא מִתַּתָּא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכָא מִלְּעֵילָא, וְיִתְתַּקַּף כְּדְקָא חָזֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, וּבֵרַכְתָּ אֶת ה׳, אֶת דַּיְיקָא.

וּלְגַבֵּי הַאי אַתַּר, אִצְטְרִיךְ לְאַחָזָאָה קַמֵּיהּ שָׁבְעָא וּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין. וּלְגַבֵּי סִטְרָא אָחֳרָא, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי שָׁלְטָא בְּעַלְמָא, בְּעֵי לְאַחָזָאָה קַמֵּיהּ כַּפְנָא. דְּהַהוּא דַּרְגָּא רָעָב אִיהוּ, וְאִתְחֲזֵי לְאַחָזָאָה קַמֵּיהּ כַּפְנָא וְלָא שׂוּבְעָא, הוֹאִיל וְשָׂבָע לָא שָׁלְטָא בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה׳ אֱלֹקֶיךָ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא וַדַּאי, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּקוּרְבָא דִּלְהוֹן אִיהוּ שְׁלָמָא בְּעַלְמָא. בְּגִין דְּיִדְעֵי לְיַחֲדָא יְחוּדָא,

וּמְקָרְבֵי קוּרְבָּא לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעַלְמָא. דְּהָא יוֹסֵף וִיהוּדָה עַד לָא אִתְקְרִיבוּ דָּא עִם דָּא, לָא הֲוָה שְׁלָמָא. כֵּיוָן דְּאִתְקְרִיבוּ יוֹסֵף וִיהוּדָה כְּחֲדָא, כְּדֵין אַסְגִּיאוּ שְׁלָמָא בְּעַלְמָא. וְחֵידוּ אִתּוֹסַף לְעֵילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְּקוּרְבָּא דִּיהוּדָה וְיוֹסֵף וְכֻלְּהוּ שִׁבְטִין אִשְׁתַּכְחוּ כְּחֲדָא בֵּיהּ בְּיוֹסֵף. וְהַהוּא קוּרְבָּא אַסְגֵּי שְׁלָמָא בְּעַלְמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דִּכְתִיב, וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה:

וְלֹא יָכוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנִּצָּבִים עָלָיו וְגוֹ', רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים צִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד קַרְנוֹ תָּרוּם בְּכָבוֹד. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא עַלְמָא, וְאַשְׁלִיט עֲלֵיהּ לָאָדָם, דְּיֵהֵא מַלְכָּא עַל כֹּלָּא.

וְהַאי בַּר נָשׁ, מִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ בְּעַלְמָא כַּמָּה זִינִין. מִנְּהוֹן צַדִּיקַיָּא וּמִנְּהוֹן רַשִּׁיעַיָּא. מִנְּהוֹן טִפְּשִׁין וּמִנְּהוֹן חַכִּימִין. וְכֻלְּהוּ אִתְקְיְימוּ בְּעַלְמָא, עַתִּירִין וּמִסְכֵּנִין. וְכֻלְּהוּ בְּגִין לְמִזְכֵּי אִלֵּין בְּאִלֵּין, לְמִזְכֵּי צַדִּיקַיָּא עִם רַשִּׁיעַיָּא, לְמִזְכֵּי חַכִּימִין עִם טִפְּשִׁין, לְמִזְכֵּי עַתִּירִין עִם מִסְכֵּנִין. דְּהָא בְּגִין כָּךְ, זָכֵי בַּר נָשׁ לְחַיֵּי עָלְמָא, וְאִתְקַשַּׁר בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּהָא צְדָקָה דְּאִיהוּ עָבִיד, קָאִים לְעָלְמִין. דִּכְתִיב וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד.

פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, קָאִים לֵיהּ עַל סַמְכָא חַד, וְצַדִּיק שְׁמֵיהּ, וְהַאי צַדִּיק אִיהוּ קִיּוּמָא דְעַלְמָא, וְדָא אִיהוּ דְאַשְׁקֵי, וְזָן לְכֹלָּא. דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. וּמִשָּׁם יִפָּרֵד, מַהוּ יִפָּרֵד. אֶלָּא, הַהוּא מְזוֹנָא וּמַשְׁקְיָא דְּהַהוּא נָהָר, נָטִיל גִּנְתָּא כֻּלָּא, וּלְבָתַר אִתְבַּדַּר הַהוּא מַשְׁקְיָא לְדַ׳ סִטְרִין דְּעַלְמָא. וְכַמָּה אִינּוּן דְּמִצַּפָּאן לְאִתְשַׁקְיָא וּלְאִתְזָנָא מִתַּמָּן. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קמה) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ. וּבְגִין כָּךְ פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים, דָּא צַדִּיק. צְדָקָתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דִּבְגִין כָּךְ, אִיהִי קַיְימָא בְּרָזָא דְשָׁלֵם, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. רָשָׁע יִרְאֶה וְכָעַס, דָּא מַלְכוּת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

תָּא חֲזֵי, מַלְכוּת שָׁמַיִם, אִיהִי בֵּי מַקְדְּשָׁא. לְקַיְימָא כָּל מִסְכְּנֵי בְּגוֹ צִלָּא דְשִׁרוּתָא דִשְׁכִינְתָּא. וְצַדִּיק דָּא אִיהוּ אִקְרֵי גַּבָּאי צְדָקָה, לְמֵיחַן וּלְמֵיזַן לְכֹלָּא. דִּכְתִיב פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים. בְּגִין כָּךְ, גַּבָּאֵי צְדָקָה נָטְלֵי אַגְרָא לָקָבֵיל כֻּלְּהוּ דְּיַהֲבֵי צְדָקָה.

תָּא חֲזֵי, וְלֹא יָכוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנִּצָּבִים, אִלֵּין אִינּוּן כָּל דְּקַיְימֵי לְאִתְזָנָא וּלְאִתְשַׁקְיָא מִנֵּיהּ. וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ (דף רח ע"ב) בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל אֶחָיו. אִתּוֹ, דָּא

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֶחָיו, אִלֵּין שְׁאָר רְתִיכִין חֲיָילִין, דְּכְתִיב בְּהוּ (תהלים קכב) לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי.

דָּבָר אַחֵר, וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ. בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְאִזְדַּוְּוגָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל אֶחָיו, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה מִתְחַבֵּר בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאִינּוּן נְטָלֵי בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְלָא חִבּוּרָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בַּהֲדַיְיהוּ. בְּגִין כָּךְ (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. דְּהָא בְּזִמְנָא דָּא, אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, בְּחִבּוּרָא חָדָא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ אַחַי וְרֵעָי כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

רַבִּי יֵיסָא פָּתַח קְרָא, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וְיִבָּעֵי לְאִנְקְמָא נִקְמָתָא מֵעַמְמַיָּא עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, כְּדֵין כְּתִיב, (ישעיה סג) וּמֵעַמִּים אֵין אִישׁ אִתִּי. וּכְתִיב הָכָא, וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל אֶחָיו. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סג) וַיִּנָּטֵל לָם וַיִּנְשָׂאֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם.

וְלֹא יָכוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק, רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קכג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר. אֲבָל תָּא חֲזֵי, אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי, וּכְתִיב, (תהלים קכא) אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים. אֶלָּא, דָּא לְעֵילָּא וְדָא לְתַתָּא. אֶשָּׂא עֵינַי אֶל

הֲרִים, דָּא לְעֵילָא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן מֵעֵילָא לְתַתָּא, מֵאִלֵּין הָרִים עִלָּאִין, לְאַמְשָׁכָא מִנַּיְיהוּ בִּרְכָאן לְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ. אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי, לְמִצְפֵּי וּלְחַכָּאָה לְאִנּוּן בִּרְכָאן דְּנָחֲתוּ מִתַּמָּן לְתַתָּא. הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמַיִם, דְּכָל תּוּקְפָּהָא וְחֵילָאָה וְקִיּוּמָהָא, אִיהוּ בַּשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּכַד יוֹבֵלָא אַפְתַּח מַבּוּעֵי דְּכָל אִינּוּן תַּרְעִין, כֻּלְּהוּ קָיְימֵי בַּשָּׁמַיִם. וְכֵיוָן דְּשָׁמַיִם נָטִיל כָּל אִינּוּן נְהוֹרִין דְּנָפְקֵי מִיּוֹבֵלָא, כְּדֵין אִיהוּ זָן וְאַשְׁקֵי לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דְצַדִּיק חַד.

וְכֵיוָן דְּדָא אִתְעַר לְגַבָּהּ, כַּמָּה אִינּוּן דְּקָיְימָן בְּכָל סִטְרִין לְאִתְשַׁקָּאָה וּלְאִתְבָּרְכָא מִתַּמָּן. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם. וּכְדֵין, אִיהִי סָלְקָא בְּרָזָא דְרָזִין כְּדְקָא חָזֵי (ד"א ל"ג לֵיהּ), וּמְקַבְּלָא עִדּוּנִין מִבַּעֲלָהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְכֻלְּהוּ דְּקָיְימִין בְּכָל סִטְרִין עָמְדֵי בִּלְחוֹדַיְיהוּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ. דְּכְתִיב, וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָּל אִישׁ מֵעָלַי, וּלְבָתַר דְּאִיהִי מְקַבְּלָא עִדּוּנִין מִבַּעֲלָהּ, כֻּלְּהוּ אִתְשַׁקְיָין לְבָתַר וְאִתְזָנוּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) יְשַׂקּוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח קְרָא בְּאֵלְיָהוּ, דְּכְתִיב, (מלכים א יז) וַיִּקְרָא אֶל ה' וַיֹּאמַר ה' אֱלֹהָי הֲגַם עַל הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר אֲנִי

מִתְגּוֹרֵר עִמָּהּ הֲרֵעוּתָ לְהָמִית אֶת בְּנָהּ. תָּא חֲזֵי, תְּרֵי הֲווּ דְּקָאָמְרִין מִלִּין לָקָבִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה וְאֵלִיָּהוּ. מֹשֶׁה אָמַר, (שמות ה) לָמָּה הֲרֵעוֹתָ לָעָם הַזֶּה. וְאֵלִיָּהוּ אָמַר, הֲרֵעוֹתָ לְהָמִית אֶת בְּנָהּ, וְתַרְוַיְיהוּ מִלָּה חָדָא קָאָמְרוּ.

מַאי טַעְמָא. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ. מֹשֶׁה אָמַר, לָמָּה הֲרֵעוֹתָ, מַאי טַעְמָא. אֶלָּא, בְּגִין דְּאִתְיְהִיב רְשׁוּ לְסִטְרָא אָחֳרָא לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, הֲרֵעוֹתָ, יְהַבְתְּ רְשׁוּ לְסִטְרָא אָחֳרָא דְּרַע, לְמִשְׁלַט עֲלַיְיהוּ. אֵלִיָּהוּ אָמַר, הֲרֵעוֹתָ יְהַבְתְּ רְשׁוּ לְסִטְרָא דְּרַע, לְיטוֹל נִשְׁמָתָא דְּדָא. וְדָא הוּא הֲרֵעוֹתָ, וְכוּלָּא רָזָא חָדָא.

תָּא חֲזֵי, אֵלִיָּהוּ אָמַר, הֲגַם עַל הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר אֲנִי מִתְגּוֹרֵר עִמָּהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ לְאֵלִיָּהוּ, הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָּ. וְכָל מַאן דְּזָן וּמְפַרְנֵס לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּיוֹמָא דְּכַפְּנָא. הָא אִתְאַחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְגָרִים לֵיהּ חַיִּים וְלִבְנוֹי, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְהַשְׁתָּא אֵלִיָּהוּ אָמַר, כָּל מַאן דְּקַיֵּים נַפְשָׁא בְּעַלְמָא, זָכֵי לֵיהּ חַיִּים וְזָכֵי לְאִתְאַחֲדָא בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְהַשְׁתָּא שַׁלְטָא אִילָנָא דְּמוֹתָא סִטְרָא דְּרַע עַל הָאַלְמָנָה דְּאַנְתְּ פְּקַדְתְּ לְמֵיזַן לִי. בְּגִין כָּךְ הֲרֵעוֹתָ (לָמָּה הֲרֵעוֹתָ).

וְאִי תֵּימָא דְּרַע לָא אִתְעֲבִיד לְבַר נָשׁ מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא. תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּבַר נָשׁ אָזִיל לִימִינָא, נְטִירוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּדִיר לְגַבֵּיהּ, וְלָא יָכִיל סִטְרָא אָחֳרָא לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. וְהַאי רָע אִתְכַּפְיָא קַמֵּיהּ, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה. וְכֵיוָן דִּנְטִירָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַבְרָא מִנֵּיהּ, בְּגִין (דף רט ע"א) דְּאִיהוּ אִתְדַּבַּק בְּרָע, כְּדֵין הַהוּא רָע, כֵּיוָן דְּחָמֵי דְּלָאו עִמֵּיהּ נְטִירוּ, כְּדֵין שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, וְאָתֵי לְשֵׁיצָאָה לֵיהּ, וּכְדֵין אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, וְנָטִיל נִשְׁמָתֵיהּ. מַשֶּׁה אָמַר לָמָּה הֲרֵעוֹתָ, דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְסִטְרָא דְּרָע, לְמִשְׁלַט עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי בְּשִׁעְבּוּדָא דִּילֵיהּ. דְּבָר אַחֵר לָמָּה הֲרֵעוֹתָ, דְּחָמָא כַּמָּה מִנְהוֹן דְּהַווּ מֵתִין, וְאִתְמְסָרוּ בְּסִטְרָא דְּרָע.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּטוֹב אִתְעַר, דְּאִיהוּ יְמִינָא, כָּל חֵידוּ, וְכָל טִיבוּ, וְכָל בִּרְכָאן מִשְׁתַּכְחָן, וְכֹלָּא בַּחֲשַׁאי אִיהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּאָמְרֵי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד בַּחֲשַׁאי, וְרָזָא דָּא בְּגִין (ס"א דְּהַאי אִיהוּ יְחוּדָא) דְּאִיהוּ כְּדֵין יְחוּדָא כְּדְקָא חָזֵי.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וְכִי אֱלֹהִים, כֵּיוָן דְּאִיהוּ גָּזַר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים. וְאִיהוּ גָּזִיר עַל שְׁמַיָּא, דְּלָא לַאֲחָתָא מִטְרָא וְטַלָּא, הֵיךְ דָּחִיל אִיהוּ מֵאִיזֵבֶל, דְּשַׁדְּרַת לֵיהּ. דִּכְתִיב, (מלכים א יט) כִּי כָעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד מֵהֶם, וּמִיָּד דָּחִיל וְעָרַק עַל נַפְשֵׁיהּ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, הָא אוּקְמוּהָ, דְּצַדִּיקַיָּא לָא בָּעָאן לְאַטְרָחָא לְמָארֵיהוֹן, בְּאַתַר דְּנָזְקָא אִשְׁתַּכְחַת (לֵיהּ) לְעֵינָא. כְּגַוְונָא דִּשְׁמוּאֵל, דִּכְתִיב, (שמואל א טז) אֵיךְ אֵלֵךְ וְשָׁמַע שָׁאוּל וַהֲרָגָנִי, אָמַר לֵיהּ, עֶגְלַת בָּקָר תִּקַּח בְּיָדֶךָ. בְּגִין דְּצַדִּיקַיָּא לָא בָּעָאן לְאַטְרָחָא לְמָארֵיהוֹן בְּאַתַר דְּנָזְקָא אִשְׁתַּכַּח. אוּף הָכִי אֵלִיָּהוּ, כֵּיוָן דְּחָמָא דְּנָזְקָא אִשְׁתַּכַּח, לָא בָּעֵי לְאַטְרָחָא לְמָארֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ, אֲנָא מִלָּה שְׁמַעְנָא, דְּהָא בְּאֵלִיָּהוּ לָא כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּירָא וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ, אֶלָּא (מלכים א יט) וַיַּרְא. רְאִיָה חָמָא. וּמַה חָמָא, אֶלָּא חָמָא דְּהָא מִכַּמָּה שְׁנִין אֲזַל בַּתְרֵיהּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְלָא אִתְמְסַר בִּידֵיהּ. וְהַשְׁתָּא וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ, מַאי וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ, אֲזַל לְקִיּוּמָא דְּנַפְשָׁא, וּמַאן אִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי לְאִתְדַּבְּקָא תַּמָּן.

תָּא חֲזֵי, כְּלְהוּ כְּתִיב אֶת נַפְשׁוֹ, וְהָכָא כְּתִיב אֶל נַפְשׁוֹ, וְרָזָא דָּא שְׁמַעְנָא, דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל נִשְׁמָתִין דְּעַלְמָא, כְּלְהוּ נָפְקֵי מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וְכְלְהוּ נָקְטִי לוֹן הַהוּא צְרוֹרָא דְּחַיֵּיא (דְּחַיֵּי), וְכַד נוּקְבָא אִתְעַבְּרַת מִן דְּכוּרָא, כְּלְהוּ בְּתִיאוּבְתָּא דִּתְרִין סִטְרִין, בְּתִיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא. וְכַד תִּיאוּבְתָּא דְּדְכוּרָא נָפְקָא בִּרְעוּתָא, כְּדֵין אִינוּן נִשְׁמָתִין בְּקִיּוּמָא יַתִּיר, בְּגִין דְּכֻלָּא בְּתִיאוּבְתָּא וּרְעוּ דְּאִילָנָא דְּחַיֵּיא. וְאֵלִיָּהוּ, בְּגִין דְּהַוָּה מֵהַהוּא רְעוּתָא יַתִּיר מִבַּר נָשׁ אָחֳרָא, אִתְקַיֵּים.

וּבְגִין כָּךְ אֶל נַפְשׁוֹ כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב אֶת נַפְשׁוֹ. דְּהָא אֶת נַפְשׁוֹ דָּא הִיא נוּקְבָא. וְאִי תֵּימָא וְאֶל הָאִשָּׁה אָמַר, כְּלָלָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא. כַּד הִיא בְּגוֹ דְּכוּרָא, כְּדֵין וְאֶל הָאִשָּׁה אָמַר. אֶת הָאִשָּׁה, נוּקְבָא בִּלְחוֹדָהָא, וְלָא דִּדְכוּרָא. כְּגַוְונָא דָּא אֶל נַפְשׁוֹ, דָּכָר בִּלְחוֹדוֹי, אֶת נַפְשׁוֹ נוּקְבָא בִּלְחוֹדָהָא וְלָא כְּלִילוּ דִּדְכוּרָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דִּדְכוּרָא יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עַלְמָא, אִתְקְרֵיאת בְּקִיּוּמֵיהּ יַתִּיר, וְלָא מִית כְּשְׁאָר בְּנֵי עַלְמָא. בְּגִין דְּכֻלָּא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְלָא מִגּוֹ עַפְרָא. וּבְגִין דָּא אִסְתַּלַּק לְעֵילָא, וְלָא מִית כְּאַרַח כָּל בְּנֵי עַלְמָא. דִּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בְּסַעֲרָה הַשָּׁמָיִם.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וְהִנֵּה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וְגוֹ', (שמות קצו ע"א) דְּהָא כְּדֵין אִתְפַּשַּׁט גּוּפָא מִן רוּחָא, וְאִסְתַּלַּק דְּלָא כְּשְׁאָר אַרַח בְּנֵי עַלְמָא. וְאִשְׁתְּאַר מַלְאָכָא קַדִּישָׁא, כְּשְׁאָר קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, וְעָבִיד שְׁלִיחוּתָא בְּעַלְמָא. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּנִסִּין דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַלְמָא, עַל יְדֵיהּ אִתְעֲבִידָן.

וְתָא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (מלכים א יט) וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ. בְּקַדְמִיתָא, וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ, כְּמָה דְאִתְמַר בְּקִיּוּמָא. וְהָכָא אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת, אִילָנָא דְּבֵיהּ שַׁרְיָא מוֹתָא. וְתַמָּן אִתְגְּלִי עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (מלכים א יט)

צֵא וְעָמַדְתָּ בָּהָר. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ ה' וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, דָּא הוּא אֲתַר פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין כָּל נְהוֹרִין.

מַה כְּתִיב, וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֵלִיָּהוּ וַיָּלֶט פָּנָיו (מלכים א יט) בְּאַדַּרְתּוֹ וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר (תשא ק"ץ ע"א) מַה לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קַנֵּא קִנֵּאתִי, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד מָתַי אַתָּה מְקַנֵּא לִי, טָרְקַת גַּלָּא דְּלָא (דף רט ע"ב) יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בָּךְ מוֹתָא לְעָלְמָא, וְעַלְמָא לָא יָכִיל לְמִסְבְּלָךְ עִם בָּנַי (נָשָׁא). אָמַר לֵיהּ, כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. אָמַר לֵיהּ, חַיֶּיךָ, דְּבְכָל אֲתַר דְּבָנַי (נָשָׁא) יְקַיְּימוּ קְיָים קַדִּישָׁא, אַנְתְּ תְּהֵא זַמִּין תַּמָּן. (ד"א וְהָא אִתְּמַר בְּגִין

בָּךְ מְתַקְּנִין כּוּרְסְיָא לְאֵלִיָּהוּ דְּאִידְהוּ זַמִּין תַּמָּן)

תָּא חֲזֵי, מַה גָּרַם הַהִיא מִלָּה דְּאֵלִיָּהוּ, דִּכְתִיב, (מלכים א יט) וְהִשְׁאַרְתִּי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל הַבִּרְכַּיִם אֲשֶׁר לֹא כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא נָשַׁק לוֹ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, דְּלָא יָכִיל עַלְמָא לְמִסְבְּלָךְ עִם בָּנַי (נָשָׁא). וְאֶת אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתֶּיךָ. יְהֵא נְבִיאָה אָחֳרָא לְגַבֵּי בָּנַי (נָשָׁא), וְאַתְּ תִּסְתַּלַּק לְאַתְרָךְ.

וְתָא חֲזֵי, כָּל הַהוּא בַּר נָשׁ דְּמְקַנֵּי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יָכִיל מַלְאָכָא דְּמוֹתָא לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ,

כִּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. וְיִתְקַיֵּים בֵּיהּ שְׁלָם, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּפִנְחָס, (במדבר כה) לָכֵן אֱמוֹר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם: וַיִּפּוֹל עַל צַוְּארֵי בִּנְיָמִן אָחִיו וַיֵּבְךְּ וּבִנְיָמִן בָּכָה עַל צַוָּארָיו. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ, דְּבָכָה עַל מִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן וְעַל מִקְדָּשׁ שֵׁנִי.

פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים. כְּמִגְדַּל דָּוִד, מַאן מִגְדַּל דָּוִד. דָּא מִגְדַּל דָּוִד וַדַּאי, דְּבָנָה לֵיהּ דָּוִד, וְסָלִיק לֵיהּ גּוֹ יְרוּשָׁלַיִם. אֶלָּא כְּמִגְדַּל דָּוִד, דָּא יְרוּשָׁלֵם דִּלְעֵילָּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (משלי יח) מִגְדַּל עֹז שֵׁם ה׳ בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב. מַאן נִשְׂגָּב, אֶלָּא הַהוּא מִגְדַּל נִשְׂגָּב, בְּגִין דְּבֵיהּ יָרוּץ צַדִּיק.

צַוָּארֵךְ, דָּא בֵּית מַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ קָאִים בְּתִקוּנָא דְּשַׁפִּירוּ, כְּקַדְלָא לְגוּפָא. מַה צַוָּאר, אִיהוּ שַׁפִּירוּ דְּכָל גּוּפָא, הָכִי נָמֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, אִיהוּ שַׁפִּירוּ דְּכָל עַלְמָא.

בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת, תְּלָא דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא הֲווּ מִסְתַּכְּלָן בֵּיהּ, וְהָכִי אוּקְמוּהָ, תַּלְפִּיּוֹת, תֵּל דְּכָל פִּיּוֹת דְּעַלְמָא מְשַׁבְּחָן וּמְצַלָּאן לְגַבֵּיהּ.

אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו, אִלֵּין אֶלֶף תְּקוּנִין, דְּמִתַּקְנִין בֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים, דְּכֻלְּהוּ קָא אַתְיָין מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא.

מַה צַּוָּאר, כָּל תִּקּוּנִין דְּאִתְתָּא בֵּיהּ תַּלְיָין. כָּךְ בְּמַקְדְּשָׁא, כָּל תִּקּוּנִין דְּעַלְמָא בֵּיהּ תַּלְיָין וְשָׁרְיָין. וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (איכה ה) עַל צַוָּארֵינוּ נִרְדָּפְנוּ, עַל בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּאִיהוּ צַוָּאר וְשַׁפִּירוּ דְּכָל עַלְמָא. נִרְדָּפְנוּ, יָגַעְנוּ לְמִבְנֵי לֵיהּ תְּרִין זִמְנִין, וְלֹא הוּנַח לָנוּ. דְּהָא לָא שָׁבְקוּהָ לָן, וְאִתְחָרַב וְלָא אִתְבְּנֵי לְבָתַר.

מַה צַּוָּאר, כֵּיוָן דְּאִשְׁתֵּצִי, כָּל גּוּפָא אִשְׁתֵּצִי עִמֵּיהּ. הָכִי נָמֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִשְׁתֵּצִי וְאִתְחַשַּׁךְ, כָּל עַלְמָא הָכִי נָמֵי אִתְחַשַּׁךְ, וְלָא נָהִיר שִׁמְשָׁא, וְלָא שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכֹכְבַיָּא.

בְּגִין כָּךְ בָּכָה יוֹסֵף עַל דָּא. וּלְבָתַר דְּבָכָה עַל דָּא, בָּכָה עַל שִׁבְטִין דְּאִתְגָּלוּ. כַּד אִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, כְּלְהוּ שִׁבְטִין אִתְגָּלוּ מִיָּד, וְאִתְבַּדְּרוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּנַּשֵּׁק לְכָל אֶחָיו וַיֵּבְךְ עֲלֵיהֶם, עֲלֵיהֶם וַדַּאי. עַל כְּלָם בָּכָה, עַל בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּאִתְחָרִיב תְּרִין זִמְנִין, וְעַל אֲחוֹי עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים, דְּאִתְגָּלוּ בְּגָלוּתָא וְאִתְבַּדְּרוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא. וְאַחֲרֵי כֵּן דִּבְּרוּ אֶחָיו אִתּוֹ, וְלָא כְּתִיב וַיִּבְכּוּ, דְּהָא אִיהוּ בָּכָה, דְּנִצְנְצָה בֵּיהּ רוּחָא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן לָא בָּכוּ, דְּלָא שָׁרָא עֲלַיְיהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא: וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה. רִבִּי (אֶלְעָזָר) אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה' לִבִּי

וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵל חָי. תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ (וקם) קַמֵּי מָארֵיהּ, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַקְדָּמָא לֵיהּ בִּרְכָאן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וּלְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ קַמֵּי מָארֵיהּ בְּזִמְנָא דְּאִצְטְרִיךְ.

בְּצַפְרָא, לְאַחֲדָא בִּימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּמִנְחָה, לְאַחֲדָא בְּשִׂמְאלָא. וּצְלוֹתָא וּבָעוּתָא, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּגִין לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ. וְאוֹקִימְנָא, מַאן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, (וקם) קַמֵּי מָארֵיהּ, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ דְּלָא לְמִשְׁמַע קָלֵיהּ בִּצְלוֹתֵיהּ. וּמַאן דְּאַשְׁמַע קָלֵיהּ בִּצְלוֹתֵיהּ, צְלוֹתֵיהּ לָא אִשְׁתְּמַע.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין (דף רי ע"א) (שמות ר"ב ע"ב) דְּצְלוֹתָא, לָאו אִיהִי הַהִיא קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע. דְּהַהוּא קוֹל דְּאִשְׁתְּמַע לָאו הִיא צְלוֹתָא. וּמַאן אִיהִי צְלוֹתָא. דָּא קָלָא אָחֳרָא, דְּתַלְיָא בְּקָלָא דְּאִשְׁתְּמַע, וּמַאן הוּא קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע. דָּא הַהוּא קוֹל דְּהוּא בְּוא"ו, קָלָא דְּתַלְיָא בֵּיהּ, דָּא הַהוּא קל בְּלָא וא"ו.

וּבְגִין כָּךְ, לָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִשְׁמַע קָלֵיהּ בִּצְלוֹתֵיהּ, אֶלָּא לְצַלָּאָה בְּלַחֲשׁ, בְּהַהוּא קָלָא דְּלָא אִשְׁתְּמַע. וְדָא הִיא צְלוֹתָא דְּאִתְקַבָּלַת תְּדִיר. וְסִימָנִיךְ, וְהַקּל נִשְׁמַע, קל בְּלָא וא"ו, נִשְׁמַע. דָּא הִיא צְלוֹתָא דְּהִיא בַּחֲשַׁאי. דִּכְתִיב בְּחַנָּה, (שמואל א א) וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע.

דָּא הִיא צְלוֹתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל, כַּד אִתְעַבִּיד גּוֹ רְעוּתָא וְכַוָּונָה וְתִקוּנָא כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְיַחֲדָא יְחוּדָא דְּמָרֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת בְּכָל יוֹמָא. (וְהַקֹּל נִשְׁמָע בֵּית פַּרְעֹה. וְהַקֹּל נִשְׁמָע חָסֵר וא"ו, מָאי טַעְמָא, אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, דָּא הִיא שְׁכִינְתָּא דְּבָכַאת עַל חֻרוּב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְעַל גְּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כְּתִיב הָכָא, וְהַקֹּל נִשְׁמָע, וּכְתִיב הֲתָם, (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע. מָה לְהַלָּן שְׁכִינְתָּא, אַף כָּאן בְּמֵי שְׁכִינְתָּא).

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, קָלָא בַּחֲשַׁאי, דָּא הִיא קָלָא עִלָּאָה, דְּכָל קָלִין נָפְקִין מִתַּמָּן. אֲבָל קֹל בְּלָא ו׳, דָּא הִיא צְלוֹתָא דִּלְתַתָּא, דְּאִיהִי אָזְלָא לְאִסְתַּלְקָא בְּוא"ו וּלְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, וְהַקֹּל נִשְׁמַע, דָּא הוּא קֹל בְּלָא וא"ו. דָּא הִיא קָלָא דְּבָכַאת עַל מִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן וְעַל מִקְדָּשׁ שֵׁנִי. נִשְׁמַע, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע. בְּרָמָה, מַאי בְּרָמָה. דָּא הוּא עַלְמָא עִלָּאָה, עַלְמָא דְּאָתֵי. וְסִימָנִיךְ, מִן הָרָמָה וְעַד בֵּית אֵל, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. הָכָא בְּרָמָה, דָּא עַלְמָא עִלָּאָה. דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דִּי בְּרָמָה נִשְׁמַע. כְּדֵין מַה כְּתִיב, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא ה׳ אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד וְגו׳.

וְהַקֹּל נִשְׁמַע, לְעֵילָּא לְעֵילָּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּוא"ו אִתְרַחַק וְאִסְתַּלַּק מִגֵּיהּ, וּכְדֵין רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ. כִּי אֵינֶנּוּ, כִּי אֵינָם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא כִּי אֵינֶנּוּ, וְהָא אוֹקִימְנָא, כִּי

אֵינֶנּוּ, דְּבַעֲלָה לָא אִשְׁתַּכַּח עִמָּהּ. דְּאִלְמָלֵא בַּעֲלָה יִשְׁתַּכַּח עִמָּהּ, תִּתְנַחֵם עֲלַיְיהוּ. דְּהָא כְּדֵין בְּנָהָא, לָא יְהוֹן בְּגָלוּתָא. וּבְגִין דְּאֵינֶנּוּ, לָאו אִיהִי מִתְנַחֲמָא עַל בְּנָהָא, בְּגִין דִּבְנָהָא אִתְרַחֲקוּ מִנָּהּ, עַל דְּאֵינֶנּוּ עִמָּהּ.

תָּא חֲזֵי, בֵּית פַּרְעֹה, דָּא הוּא סִימָנִיךְ לְעֵילָּא, בֵּיתָא דְּאִתְפָּרָעוּ וְאִתְגַּלְיָין מִנֵּיהּ כָּל נְהוֹרִין וְכָל בּוּצִינִין, כָּל מַה דְּהַוָה סָתִים, מִתַּמָּן אִתְגְּלִי. וּבְגִין כָּךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק כָּל נְהוֹרִין וְכָל בּוּצִינִין, בְּגִין לְאַנְהָרָא לְהַהוּא קוֹל, דְּאִקְרֵי קֹל בָּלָא וא"ו.

תָּא חֲזֵי, כַּד יָקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי קֹל מֵעַפְרָא, וְיִתְחַבַּר בְּוא"ו, כְּדֵין כָּל מַה דְּאִתְאֲבִיד מִנַּיְיהוּ בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא, יִתְהַדַּר וְיִתְעַדְּנוּן בִּנְהוֹרִין עִלָּאִין דְּאִתּוֹסָפָן מִגּוֹ עַלְמָא עִלָּאָה. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָם:

וְאַתָּה צִוִּיתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (ישעיה סו) שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל אוֹהֲבֶיהָ שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ וְגו'. תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְגָרְמוּ חוֹבִין, וְאִתְגָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא, (ויקרא ע"ה ע"א) אִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא

לְעֵילָא, וְלָא אַשְׁגַּח עַל חָרוּב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְעַל עַמֵּיהּ דְּאִתְגָּלוּ, וּכְדֵין שְׁכִינְתָּא אִתְגַּלְיָיא עִמְּהוֹן.

כַּד נָחַת, אַשְׁגַּח עַל בֵּיתֵיהּ דְּאִתּוֹקַד, אִסְתַּכַּל עַל עַמֵּיהּ וְהָא אִתְגְּלִי. שָׁאַל עַל מַטְרוֹנִיתָא וְאִתְתָּרְכַת. כְּדֵין וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד וּלְקָרְחָה וְלַחֲגֹר שָׂק. וְהֵיא גַּם הִיא מַה כְּתִיב בָּהּ, (יואל א) אֵלַי כִּבְתוּלָה חֲגֹרַת שַׂק עַל בַּעַל נְעוּרֶיהָ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר כִּי אֵינֶנּוּ, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק מִינָהּ, וְאִשְׁתַּכַּח פִּירוּדָא.

וְאַפִּילוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, כְּלְהוּ אִתְאַבָּלוּ, דִּכְתִיב, (ישעיה נ) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם. מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי כְּלְהוּ אִתְאַבָּלוּ עֲלֵיהּ, דִּכְתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חָצָה מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָיוּן. שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא אִתְאַבָּלוּ וְחָשְׁכוּ נְהוֹרֵיהוֹן. דִּכְתִיב, (ישעיה יג) חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ וגו', וְכֹלָּא עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, בָּכוּ עָלָהּ (דף רי ע"ב) וְאִתְאַבָּלוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּשָׁלְטָא עָלָהּ סִטְרָא אָחֳרָא, דְּשָׁלְטָא עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא.

פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל ז) וְאַתָּה בֶּן אָדָם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ בָּא הַקֵּץ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. הַאי קְרָא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ. לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ, מַאי אִיהוּ. וְכִי אַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ הִיא. אֶלָּא הָכִי הוּא וַדַּאי וְאִתְמָר, קֵץ אִיהוּ לִימִינָא, קֵץ אִיהוּ לִשְׂמָאלָא. קֵץ

לִימִינָא, דִּכְתִיב, (דניאל יב) לְקֵץ הַיָּמִין. קֵץ לִשְׂמָאלָא, דִּכְתִיב, (איוב כח) קֵץ שָׂם לַחשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר, וְדָא הוּא (בראשית ו) קֵץ כָּל בָּשָׂר, כְּמָה דְאִתְּמַר.

קֵץ דִּימִינָא, הַיְינוּ דִּכְתִיב לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ. בָּא הַקֵּץ, דָּא קֵץ דִּשְׂמָאלָא. קֵץ דִּימִינָא, דָּא קֵץ דְּיֵצֶר הַטוֹב. קֵץ דִּשְׂמָאלָא, דָּא קֵץ דְּיֵצֶר הָרָע, וְדָא אִיהוּ דְּכַד חוֹבִין גָּרְמוּ וְאִתְגַּבְּרוּ, אִתְגְּזַר וְאִתְייְהִיב שָׁלְטָנָא לְמַלְכוּת הָרְשָׁעָה לְשַׁלְטָאָה, וּלְחָרְבָא בֵּיתֵיהּ וּמִקְדְּשֵׁיהּ. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל ז) כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים רָעָה אַחַר רָעָה הִנֵּה בָאָה, וְכוּלָּא חַד.

וּבְגִין כָּךְ, אִתְאַבְּלוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי עַל דְּאִתְייְהִיב שָׁלְטָנוּ לְהַאי קֵץ דִּשְׂמָאלָא. וּבְגִין כָּךְ, כֵּיוָן דְּמַלְכוּ קַדִּישָׁא, מַלְכוּת שָׁמַיִם אִתְכַּפְיָא, וּמַלְכוּת חַיָּיבָא (אַחֲרָא) אִתְגַּבַּר. (בְּדִין) אִית לֵיהּ לְכָל בַּר נָשׁ, לְאִתְאַבְּלָא עִמָּהּ, וּלְאִתְכַּפְיָא עִמָּהּ. וּבְגִין דְּכַד אִיהִי יְזַדַּקְּפָא, וְעַלְמָא יִתְחַדֵּי, יִתְחַדֵּי אִיהוּ בַּהֲדָהּ. דִּכְתִיב, (ישעיה סו) שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בְּהוּ בְּמִצְרַיִם, (ירמיה מו) עֶגְלָה יְפֵיפִיָּה מִצְרַיִם. וְרָזָא דְּעֶגְלָה דָּא, הַוּוּ יִשְׂרָאֵל תְּחוֹת שָׁלְטָנֵיהּ כַּמָּה זִמְנִין וְכַמָּה שְׁנִין. וּבְגִין דִּזְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁלְטָאָה לְבָתַר עֲלָהּ, אִתְרְמִיז לוֹן הַשְׁתָּא עֶגְלוֹת.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, רֶמֶז רָמַז לֵיהּ יוֹסֵף לְיַעֲקֹב עַל עֶגְלָה עֲרוּפָה. דְּהָא בְּהַהוּא פִּרְקָא אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ. וְאוּקְמוּהָ, עֶגְלָה עֲרוּפָה, דְּאִיהִי אַתְיָא עַל דְּאִשְׁתַּכַּח קְטוֹלָא, וְלָא אִתְיְדַע מַאן קְטִיל לֵיהּ. וּבְגִין דְּלָא יִשְׁלְטוּן עַל אַרְעָא רוּחִין בִּישִׁין דְּלָא אִצְטְרִיכוּ, יַהֲבִין הַאי עֶגְלָה לְתִקּוּנָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעוּן לְגַבֵּיהּ, וְלָא יִשְׁלְטוּ עֲלַיְיהוּ. (לעיל קיד ע"א)

תָּא חֲזֵי, כָּל בְּנֵי נָשָׁא כֻּלְּהוּ עָבְרִין עַל יְדֵי דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת, בַּר מֵהַאי דְּאַקְדִּימוּ לֵיהּ בְּנֵי נָשָׁא, עַד לָא יִמְטֵי זִמְנָא לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ וְלִיטוֹל רְשׁוּ. דְּהָא לָא שַׁלִּיט בְּבַר נָשׁ, עַד דְּנָטִיל רְשׁוּ.

וּבְגִין כָּךְ, אִית לֵיהּ דִּינָא לְשַׁלְטָאָה עַל הַהוּא אֲתַר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, לֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ. הָכִי נָמֵי אִית לֵיהּ דִּינָא דְּלָא אִתְיְדַע, בְּגִין לְקַטְרְגָא עַל הַהוּא אֲתַר. וְעַל דָּא, וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא עֶגְלַת בָּקָר וְגוֹ'. בְּגִין לְאַעְבָרָא דִּינֵיהּ דְּהַהוּא אֲתַר, וּלְאִתְתַּקָּנָא דְּלָא יִשְׁלוֹט בֵּיהּ מְקַטְרְגָא, וּלְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, יוֹסֵף כַּד אִתְפְּרַשׁ מֵאֲבוֹי, בְּלָא לְוָיָה, וּבְלָא אֲכִילָה אִשְׁתַּדַּר, וְהָוָה מַה דְּהָוָה. וְכַד אָמַר יַעֲקֹב, (בראשית לז) טָרוֹף טֹרַף יוֹסֵף, אָמַר, כִּי אֵרֵד אֶל בְּנִי אָבֵל

שְׁאוֹלָה, דְּאָנָא גָּרִימְנָא לֵיהּ. וְתוּ, דַּהֲוֵינָא יָדַע דַּאֲחוֹי סַנְיֵין לֵיהּ, וְשַׁדַּרְנָא לֵיהּ. וְרֶמֶז קָא רָמִיז לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, אִינּוּן עֲגָלוֹת עַל פִּי פַּרְעֹה שַׁדַּר לוֹן, דְּכְתִיב וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל פִּי פַּרְעֹה.

אָמַר לֵיהּ, דְּיוּקָא דְּמִלָּה, דְּכְתִיב וְאַתָּה צֻוֵּיתָה זֹאת עֲשׂוּ. וְאַתָּה צֻוֵּיתָה דַּיְיקָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּה״א, מַשְׁמַע דְּיוֹסֵף תָּבַע לוֹן, וּבְגִין כָּךְ וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל פִּי פַּרְעֹה. וְיַעֲקֹב לָא אִתְקַיֵּים בְּמִלָּה, עַד דְּחָמָא לוֹן. דְּכְתִיב, וַיַּרְא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לָשֵׂאת אוֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּקַדְמִיתָא וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב, וּלְבָתַר וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנִי חָי. אֶלָּא, בְּקַדְמִיתָא קָרֵי לֵיהּ אוֹרַיְיתָא יַעֲקֹב, בְּגִין שׁוּתָּפוּתָא, דְּאִשְׁתַּתְּפוּ שְׁכִינְתָּא בְּהַהוּא חֵרֶם, כַּד אִזְדַּבַּן יוֹסֵף. וְהַשְׁתָּא דְּשָׁכִינְתָּא סָלְקָא, כְּדֵין אִיהוּ, וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם, וְדָא הוּא רָזָא דְּשָׁכִינְתָּא. וּבָתַר דְּאִיהִי קָיְימָא בְּקִיּוּמָא, (בְּגִין) כְּדֵין דַּרְגָּא דִּלְעֵילָּא, אִתְעַבַּר לְגַבָּהּ, דַּרְגָּא דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל. (נ״א כְּדֵין דַּרְגָּא דִּלְעֵילָּא, אִתְעַר לְגַבָּהּ, וְאִיהוּ דַּרְגָּא דְּיִשְׂרָאֵל)

מִכָּאן, דְּדַרְגָּא דִּלְעֵילָּא לָא אִתְעַר לְעֵילָּא, עַד דְּאִתְעַר בְּקַדְמִיתָא לְתַתָּא, דְּהָא הָכָא וַתְּחִי רוּחַ (דף ריא ע״א) יַעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאֹת הַלַּיְלָה, בְּמַרְאַת כְּתִיב.
תָּא חֲזֵי, וַיְזַבַּח זְבָחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק, בְּקַדְמִיתָא. בְּגִין לְאִתְעָרָא שְׁמָאלָא בְּרָזָא דִּרְחִימוּ. וּכְדֵין וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאוֹת הַלַּיְלָה, בְּהַאי דַּרְגָּא דְּקָאֲמָרָן דְּאִיהִי מַרְאוֹת הַלַּיְלָה.

וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה דִּלְעֵילָּא, הָכִי הוּא. דְּהָא סִטְרָא דְּמִסְאֲבָא, לָא אַדְכַּר שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה אִדְכַּר בִּשְׁמֵיהּ. אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְגוֹ', מִכָּאן, דִּשְׁכִינְתָּא נָחַת עִמֵּיהּ בְּגָלוּתָא, וּבְכָל אֲתַר דְּיִשְׂרָאֵל אִתְגְּלוּ, שְׁכִינְתָּא אִתְגַּלְיָא עִמְּהוֹן, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה עֲגָלוֹת הֲווּ. שִׁית. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר ו) שֵׁשׁ עֲגָלוֹת צָב. דָּבָר אַחֵר, שִׁיתִּין הֲווּ, וְכֹלָּא רָזָא חָדָא. בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב בָּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף, וּלְבַסּוֹף אֲשֶׁר שָׁלַח פַּרְעֹה. אֶלָּא, כֻּלְּהוּ דְּשַׁדַּר יוֹסֵף, הֲווּ בְּחוּשְׁבָּנָא כְּדְקָא חָזֵי. וְאִינּוּן דְּשַׁדַּר פַּרְעֹה יַתִּיר מִנַּיְיהוּ, לָא הֲווּ בְּרָזָא דָּא, וְלָא הֲווּ בְּחוּשְׁבָּנָא.

וְאִלֵּין וְאִלֵּין קָאָתוּ. בְּגִין כָּךְ, אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף, אֲשֶׁר שָׁלַח פַּרְעֹה. וְכַד יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא מַה כְּתִיב, (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לַה' וְגוֹ':

וַיֶּאֱסוֹר יוֹסֵף מֶרְכַּבְתּוֹ, רִבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמַעְלָה, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, אִית חַיָּה לְעֵילָּ מִן חַיָּה, וְאִית חַיָּה קַדִּישָׁא דְּקָיְימָא עַל רֵישׁ חֵיוָתָא.

וְאִית חַיָּה עִלָּאָה, לְעֵילָּא עַל כָּל שְׁאָר חֵיוָתָא, וְהַאי (נ"א וְאִית) חַיָּה שָׁלְטָא עַל כֻּלְּהוּ. בְּגִין דְּכַד הַאי חֵיוָתָא יְהַבָּא וְנָהֲרָא לְכֻלְּהוּ, כְּדֵין כֻּלְּהוּ נָטְלִין לְמַטְלָנוֹי, וְיהִיבַת דָּא לְדָא, וְשָׁלְטָא דָּא עַל דָּא.

וְאִית חֵיוָתָא לְעֵילָּא עַל תַּתָּאֵי, עַל שְׁאָר חֵיוָתָא לְתַתָּא, וְכֻלְּהוּ אִתְּזָנוּ מִינָהּ, וְד׳ סִטְרֵי דְּעַלְמָא רְשִׁימִין בָּהּ. אַנְפִּין נְהִירִין יְדִיעָן (דינין) לְכָל סִטְרָא, וְאִיהִי שָׁלְטָא עַל ד׳ סִטְרֵי. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּאִינּוּן ג׳ לְסִטְרָא דָּא, וְג׳ לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְד׳ סִטְרִין דְּעַלְמָא.

(שמות ריב ע"א) **וְאִית** רָקִיעַ לְעֵילָּ מִן רָקִיעַ, וְהַאי רָקִיעַ דְּשָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, כֻּלְּהוּ מִסְתַּכְּלָן לְגַבֵּיהּ. מַה כְּתִיב, (יחזקאל א) וְתַחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ וְגוֹ׳. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ שָׁלְטִין עַל מַה דְּאִתְפְּקִדוּ, וּשְׁלִיחוּ דְּקוּסְטָא דְּקוּפְטָרָא בְּהוּ.

וְאִינּוּן לְכָל סִטְרָא תִּשְׁעָה, (ט׳) לְד׳ סִטְרִין דְּעַלְמָא, וְאִינּוּן ל"ו בְּחוּשְׁבְּנָא. וְכַד מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ, אִתְעֲבִידוּ

רְשִׁימָא חָדָא בְּרָזָא דִשְׁמָא חָדָא, בִּיחוּדָא שְׁלִים כִּדְקָחָזֵי.
וְכַד מִתְתַּקְנֵי לְגַבֵּי כָּרְסְיָא, מַה כְּתִיב. וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל
דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה, וְהָא
אוֹקִימְנָא (נ"א דְיוּקְנָא) דְּהַאי אֶבֶן טָבָא בְּכָרְסְיָא דְּקָיְימָא עַל
ד' קָיְימִין, וְעַל הַהוּא כָּרְסְיָא דְיוּקְנָא דְאָדָם, לְאִתְחַבְּרָא
בֵּיהּ כְּחָדָא, וּלְאִתְבָּרְכָא כְּדְקָא יָאוּת.
וְכַד אִיהִי מִתְתַּקְנָא לְגַבֵּיהּ דְּאָדָם, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא רְתִיכָא
(נ"א קַדִּישָׁא, וּכְדֵין כֻּלָּא רְתִיכָא) חָדָא, לְהַאי אָדָם. כְּדֵין כְּתִיב,
וַיֶּאֱסוֹר יוֹסֵף מֶרְכַּבְתּוֹ דָּא צַדִּיק. וַיַּעַל לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל
אָבִיו גֹּשְׁנָה. לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל, דָּא רָזָא דְאָדָם. גֹּשְׁנָה,
תִּקְרוּבְתָּא חָדָא, לְאִתְקָרְבָא כְּחָדָא, בְּקָרְבָּנָא חָדָא
וְיִחוּדָא חָדָא.
וַיֵּרָא אֵלָיו, דְּכַד אִתְחֲזֵי שְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא, כְּדֵין נָהִיר
סִיהֲרָא וְאַנְהִיר לְכֻלְּהוּ דִּלְתַתָּא. וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא,
כָּל זִמְנָא דְּקִדּוּשָׁה דִּלְעֵילָּא שָׁרָא עַל מַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא,
אִתְנְהִיר בֵּי מַקְדְּשָׁא וְקָיְימָא בִּשְׁלִימוּתֵיהּ. וְכַד אִסְתַּלַּק
מִנֵּיהּ וְאִתְחֲרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, כְּדֵין, וַיֵּבְךְּ עַל צַוָּארָיו עוֹד.
דְּבָכוֹן כֻּלָּא עַל מַקְדְּשָׁא דְּאִתְחֲרִיב. עוֹד, מַאי עוֹד. דָּא
גָּלוּתָא בַּתְרָאָה.
כְּדֵין כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב וְאִסְתַּכַּל דְּהָא תְּקוּנָא דִּלְתַתָּא

אִשְׁתַּכְלַל כְּגַוְונָא דִלְעֵילָא, כְּדֵין אָמַר אָמוּתָה הַפָּעַם וגו׳. כִּי עוֹדְךָ חַי, דְּאִתְקְיֵימַת בְּרָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, (דף ריא ע״ב) דְּאִקְרֵי חַי הָעוֹלָמִים, וּבְגִין כָּךְ כִּי עוֹדְךָ חָי. וְעַל דָּא בְּקַדְמִיתָא אָמַר, רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנִי חָי, דְּאִצְטְרִיךְ לְמֵיקַם בְּרָזָא דְחַי, וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת פַּרְעֹה, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, פַּרְעֹה אַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ בְּרָזָא אוֹחֲרָא, סָמֶךְ דְּקָא סַמְכִינָן בְּעַלְמָא.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, (שיר השירים א) לְסוּסָתִי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי, תָּא חֲזֵי, אִית רְתִיכִין לִשְׂמָאלָא בְּרָזָא דְסִטְרָא אָחֳרָא, וְאִית רְתִיכִין לִימִינָא בְּרָזָא דִלְעֵילָא דְּקְדוּשָׁה, וְאִלֵּין לָקְבֵל אִלֵּין. אִלֵּין דְּרַחֲמֵי וְאִלֵּין דְּדִינָא. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד דִּינָא בְּמִצְרָאֵי, כָּל דִּינָא דְּעָבִיד, כְּהַהוּא גַּוְונָא דְּאִינוּן רְתִיכִין מַמָּשׁ, וּכְגַוְונָא דִילֵיהּ דְּהַהוּא סִטְרָא מַמָּשׁ. מַה הַהוּא סִטְרָא (מַמָּשׁ) קָטִיל וְאַפִּיק נְשָׁמָתִין, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ. דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיַּהַרֹג ה׳ כָּל בְּכוֹר, וְכֵן כֻּלָּא בְּמִצְרַיִם, בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ. וּבְגִין כָּךְ דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי, כְּגַוְונָא דִילָהּ מַמָּשׁ לְקָטְלָא. דִּכְתִיב, כִּי אֲנִי ה׳ אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וּלְזִמְנָא דְאָתֵי מַה כְּתִיב, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה וגו׳.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גּוֹשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ, אַחְסָנַת עָלְמִין. וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ, דְּהָא לְהוֹן אִתְחֲזֵי, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. (ד"א ל"ג אָמַר רַבִּי יוֹסֵי) **וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד, וַדַּאי, דְּהָא צַעֲרָא לָא שָׁרַאת בְּהוּ, וְקַיְימֵי בְּתַפְנוּקֵי עַלְמָא, וּבְגִין כָּךְ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:**

פָּרָשַׁת וַיְחִי

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לְבָא חָמָא בִּנְבוּאָה, בְּמִצְרַיִם, דִּיהוֹן בְּנוֹהִי בְּכַמָּה גַּלְוָון, עַד הָכָא וְעַד עִדָּנָא דְּקֵץ מְשִׁיחָא. וְלָא מָטָא לְנִבוּאָה דְּוַיְחִי אֶלָּא בְּמִצְרַיִם. וְהִיא נְבוּאָתָא מַעֲלַיְיתָא, מִדְּאִתְנַבִּיאוּ (ד"א לָא אִתְנַבִּיאוּ) **אִתְנַבִּיאוּ דְּכַוָּותָהּ, וְלָא מָטָא לְהוּ שׁוּם אֱינִישׁ מִן בְּנֵי נְבִיאָה, אֶלָּא הוּא וּמֹשֶׁה. בְּמֹשֶׁה כְּתִיב,** (שמות לג) **כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, וַיְחִי יַעֲקֹב. וַיְחִי, נְבוּאָתָה דְּנַחְתָּא מֵאַסְפַּקְלַרְיָאה** (מְאִירְתָּא) **דְּנַהֲרָא.**

(אמרו המגידים מתוך הלשון ניכר שאינו מספר הזוהר (עד ויחי יעקב. רַבִּי חייא פתח וכו' בדף רט"ו ע"א) (והאור ניכר מתוך החושך. ולדיתינו כי הוא ממדרש הנעלם ובלשון הקודש היה. והמתחכמים להתהלל שנו שפת אמת והפסידו כונת והבנת המאמר כי לא ידעו ולא הבינו לעשות הלשון על מתכונתו והנה יהיה בעיני כל מעיין כדברי הספר החתום וכבר היינו משמיטין אותו כי בהעתקה שבא מצפת תוב"ב לא מצאנו אותו. אלא מפני הרואים שלא יתפארו עלינו לאמר כי מלאכתנו חסרה הדפסנו אותו כאשר הוא ואין כח בידינו לתקן את אשר עותו)

בָּעֵי לְמֵימַר (חַפֵּץ הַהוּא הֲוָה בְּעִינוֹהִי) נְבוּאָן דְּגָלוּתָא דְּעַרְעָן לְבְנוֹהִי בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן וּבְכָל אַרְעָא דְּאִתּוֹתַב בָּהּ. מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם הֲוָה תְּבִיר לְבֵיהּ. דִּכְתִיב, (בראשית מב) כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם.

וְעַל דָּא מָטָא, וַיְחִי יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם, וְלָא הֲוָה חָדֵי. (סי א׳)

כִּי בְּאַרְעָא (דף ריב ע״א) הַהִיא סְפֵיקָן דְּעַמִּין, סַפְּרִין דְּכוּרְסֵי יְקָרָא. וְלָא מָטָא לְהוֹן שׁוּם אֵינִישׁ, לָא מִן עִלָּאָה וְלָא מִן תַּתָּאָה, אֶלָּא ח״י. וְרָזָא דָּא, כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. כַּמָּה הוּא רָזָא עִלָּאָה בְּדָא קְרָא, וְאָנָן חַבְרַיָּיא תְּמֵיהִין עֲלַיְיהוּ, עַל וַיְחִי דְּדָכִיר עִמֵּיהּ יַעֲקֹב. הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר קַמֵּי יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל מִנַּיִן, דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַהּ׳ רֵאשִׁית וְגוֹ׳. (שמות ד) בְּנִי בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וְכִי לָא אָמַר קְרָא, (בראשית כה) וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּהָ, בְּעִידָנָא דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל קְשִׁיטִין וְזַכָּאִין וְעָבְדִין זְכוּ, וְלָא הַוּוּ רְתִיתִין יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא יַעֲקֹב לְחוּדֵיהּ. בְּדִין טָבָאן דְּעָבְדִין, הֲוָה לְמֶעְבַּד לְהוּ טָבָאן סַגִּיאִין דָּא בְּדָא.

מִדְּחָבוּ, וְאִתְגְּלִיאוּ עַל חוֹבֵיהוֹן, וְעַל עוֹבָדֵיהוֹן בִּישִׁין, לָא הַוּוּ סָבְלִין יָתֵיהּ, דְּלָא יֶהֱוֵיין לְעַלְמָא, בְּקוּשְׁטָא עַל חוֹבֵיהוֹן. וְעַל דָּא אָתֵי מְכִילְתָּא דְּרַחֲמֵי

וְדִינָא לְחוּד, יִשְׂרָאֵל, וְיַהֲבִית (וישראל יהבית) יַתְהוֹן בְּאַרְעָא גְּלוּתְהוֹן. יָאוֹת בָּעֵי בְּרִי, אֲבָל אִינִישׁ מִסְתַּכֵּל וְיִנְדַּע יָתֵיהּ, יַעֲקֹב דְּמִתְלַף עִם וַיְחִי, קַדֵּשׁ. וְעַל דְּנָא רָזָא אָמְרִין, יַעֲקֹב בָּחַר יָתֵיהּ סַפִּירָא בְּכוּרְסֵי יְקָרָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נז) וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים. לֵב נִדְכָּאִים, דָּא יַעֲקֹב. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, תְּחוֹת מִן דַּרְגָּא נְחִיתַת עֲלוֹהִי נְבִיאִין בִּרְכָאן בְּמִצְרַיִם. תָּנָא אָמַר רִבִּי אַבָּא, לְבָא חָמָא, דְּיַעֲקֹב דְּהַוָה בְּמִצְרַיִם לֵית נְבוּאָתֵיהּ מַעֲלִיוּתָא. (ס"א דְּאַרְעָא סַנִּיאָה) אַרְעָא סַגִּיאָה.

תָּא חֲזֵי, לָא זָכֵי לְבָרֵךְ לְחַד מִבְּנוֹהִי, וְלָא חַוָה בִּידֵיהּ רוּחָא לְבָרֵךְ אֶלָּא בְּמִצְרַיִם, כַּד בָּרִיךְ יַתְהוֹן כָּל חַד וְחַד בִּרְזָא. וְרָזָא (בראשית מב) וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ. תָּא חֲזֵי, דְּלָא אִיתְיְהִיבַת נְבוּאָתָא, אֶלָּא לְתִבִּירֵי לְבָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית מב) רְדוּ שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תְּחוֹת כָּרְסֵי יְקָרָא קַדִּישָׁא, יַעֲקֹב סַפִּיר, דְּאִיהִי מְכִילְתָּא דְּדִינָא לְסִטְרֵיהּ, אַתְּא אָמַר, (בראשית לב) לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל. אַתְּ מַשְׁכַּח דְּיַעֲקֹב

חָזָא לְסִטְרֵיהּ מְכִילְתָּא דִּדִינָא, וַיִּזָּרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְגוֹ׳, וְרָזָא דְמִלָּה (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, כַּד אִתְגְּלִיאוּ מִן יְרוּשְׁלֵם, וְאַעְדִיאוּ תִּדְירָא, וְסָאִיב מְסַנְאָה יַת הֵיכָלָא. בְּעִדָּנָא הַהִיא לָא סוֹבְלַת מַלְכוּתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל חוֹבֵיהוֹן, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּהִיא מִתְּרֵי גִּיסָא, רַחֲמֵי וְדִינָא.

וּמִלָּה דְּלָא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, כַּד אִתְפְּרִישׁ בְּסִבִּירֵיהּ. יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב עִלָּאָה דָּא מִן דָּא, וּבְגִינֵהוֹן הֲוָה חוּטְרָא דְמשֶׁה גְּלִיפָא מִתְּרִין סִטְרוֹי מִשְּׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, חַד רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְחַד דִּינָא בְּדִינָא.

וְרָזָא (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל, מִדַּאֲנַן בְּגָלוּתָא, דְּחִיקָן בֵּין שָׁנְאֵי, וְאִסְתַּלִּיקַת מַטְרוֹנִיתָא מִן מַלְכָּא, וְאִתְרְחִיקַת מִנֵּיהּ, הוּא יַשְׁרֵי שְׁכִינְתָּא בֵּינָנָא וְיִפְרְקִינָנָא. וְרָזָא (ישעיה מד) כֹּה אָמַר ה׳ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ ה׳ צְבָאוֹת. וַיְחִי חַי, (ישעיה סו) כֹּה אָמַר ה׳ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי.

בִּנְיָן עִלָּאָה, שִׁתִּ״י רַגְלַי חַי, לִי׳ רַבְּתָא, י׳ לְח׳ זְעֵירְתָּא, ח׳ לְתִיו, וִי׳ לְו׳, ו׳ לְד׳, הֲדָא הוּא דִּנְפִיק מֵעִלָּאָה. תְּחוֹת כָּרְסֵיהּ יִקָּרָא, מֵאֶבֶן טָבָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (ישעיה יט) וְנָגַף ה׳ אֶת מִצְרַיִם וְגוֹ׳, י״ב פְּרִישָׁא. (ישעיה כו) כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ א׳ בְּגִין פְּרִישָׁא.

וּבְגִין דָּא מִתְחַלַּף כְּחָדָא, ב׳ פְּרִישָׁא גְּלוּתָא, א׳ פְּרִישָׁא קַדְמַיְיתָא. תָּא חֲזֵי, מַאי דִּכְתִיב, (ישעיה ב) בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר ה׳, בְּגָלוּתָא, אַתְוָון דְּאִתְגְּזַר עֲלֵיהוֹן, עַל חוֹבֵיהוֹן, בְּקוּשְׁטָא בְּדִינָא הֲווּ, בְּאוֹרַיְיתָא תַּקַּנְתָּא, וְתִפְקוּן מִן חַמְרָא טִינָא, דְּהִיא גָּלוּתָא, וְתַהֲכוּ לְנַהֲרָא דְּיָיִ.

א׳ רְצוֹנוֹ לוֹמַר בָּאָרֶץ, אִתְצַפֵּי אֲתָא בִּתִיגְנָא דְּסִיפְרָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְאַנָא אִתְפַּלִיג בָּאָרֶץ, בָּאָרֶץ אַתְ מַשְׁכַּח בִּתִיגְנָא דְּסִפְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, ר״ץ מִתַלְפִין כְּחָדָא גָּלוּתָא. מַאי גָּלוּתָא דְּמִצְרָאֵי. אַרְבַּע (דף ריב ע"ב) מְאָה שְׁנִין הֲוָה אָמַר לְאַבְרָהָם, דְּיֵהֵא גָּלוּתָא לִבְנוֹהִי בְּמִצְרָאֵי, וְכִי הֲוֵית מָנֵיתָא יַתְהוֹן, מָאתָן וְתִשְׁעִין שְׁנִין הֲוו.

תָּא חֲזֵי, וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ו) הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה וְיוֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל, עִדּוּי וְלֵידָה, דְּאִתְמְלֵי לְגִלּוּיָאן וְעָקְתָן סַגִּיאִין וְעִידָן בִּישִׁין. וְאַף עַל גַּב דִּיהוּ בְּאִלֵּין, מַטְרוּנִיתָא אִזְדַּעְזַעַת וְאִתְרַחֲקַת מִן בַּעֲלָהּ, תְּהֵא עִמָּנָא בְּגָלוּתָא, בֶּן מֵאָה וְעֶשֶׂר הֲוָה גִּלּוּפָא דְּאִתּוֹסַף, יִתְרֵעֵי לְמֵימַר וְהָוָה עָבַר מִן גָּלוּתָא מֵאָה וְעֶשֶׂר שְׁנִין, וּמָאתָן וְתִשְׁעִין, הֲוֵי אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין, וְלָא אִתְמְנֵי גָּלוּתָא דְּיַעֲקֹב, אֶלָּא מִדְּמִית יוֹסֵף, (וְהַיְינוּ דְּא עַל גַּבֵּי דָּא דְּאָמַר וּמַעֲת הוּסַר הַתָּמִיד וְלָתֵת שִׁקּוּץ שׁוֹמֵם וְגו׳.)

וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה, הָכָא רָזָא בְּגָלוּתָא בְּמִנְיָינָא, תִּקּוּנְתָּא יְהוֹן בְּנַיָּיא דְּאִתְגַּלְיָין בְּמִכְיָלְתָּא דְּדִינָא תְּלָתָא גַּלָּוון. קַדְמָאָה דְּמִצְרָאֵי, דְּאִתְמְתַל בְּשִׁבַע שְׁנִין. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת וְגוֹ׳.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר מֵהָכָא, (ירמיה לא) מֵרָחוֹק ה׳ נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ וְגוֹ׳. הָכָא רָזָא בְּגָלוּתָא תַּקַּנְתָּא יְהוֹן בְּנוֹהִי דְּיִשְׂרָאֵל. מִשְׁתְּרֵי גַּלְיָיא וְיִתְרְעֵי לְמֵימַר, יְהוֹן בְּנַיָּא קַדִּישָׁא דְּאִתְגַּלְיָון עַל חוֹבֵיהוֹן בְּדִינָא, שְׁנִין סַגִּיאִין יְהֵא. (ויקרא כו) שֶׁבַע כִּחַטֹּאתֵיכֶם, (בראשית ד) כִּי שִׁבְעָתַיִם יוּקַם קָיִן, בְּגָלוּתָא קַדְמָאָה דְּמִצְרָאֵי, דְּהִיא זְעֵירָא.

תִּנְיָינָא, גָּלוּתָא דְּשׁוֹפְטִים, דְּאִתְמְתַל לְאַרְבָּעִים שְׁנִין, בְּשִׁבַע דְּאִינְהוּ סַגִּיאֵי מִנַּיְיהּ. תְּלִיתָאֵי, גָּלוּתָא דַּאֲנַן בֵּיהּ אַרִיכָא, דְּאִתְמְתַל לְמְאָה שְׁנִין, לְאַרְבְּעִין וְהַיְינוּ דָּא עַל גַּבֵּי עִלָּאָה דְּאָמַר (דניאל יב) וּמֵעֵת הוּסַר הַתָּמִיד וְלָתֵת שִׁקּוּץ שׁוֹמֵם וְגוֹ׳:

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, חֲמָא דָּא עַקְתָּא דְּגָלוּתָא דְּהַוָּה עָרְעָן לִבְנוֹהִי, קְרִיבָא אֲנַפְשֵׁיהּ וּדְחִיקַת לְמָמָת, לָא אִשְׁתָּאַר חַי, כַּד הֲוָה נָחִית

מִדַּרְגִין, בְּדִיל חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לָא נָחִית עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן, דְּאִי לָא נָחִית עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, אִשְׁתָּאֲרָן בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ (ישעיה נ) מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה. וְאֵין עוֹנֶה, דָּא יִשְׂרָאֵל, בָּאתִי וְאֵין אִישׁ, דָּא שְׁכִינְתָּא. הַקָּצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוּת וְאִם אֵין בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי אַחֲרִיב יָם אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב חוּלָקָא לְיִשְׂרָאֵל דְּלָא יִשְׁלוֹט רַבְרְבָנָא אָחֳרָא בְּהוֹן. נָחֲתוּ לְגָלוּתָא, שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן וְהוּא רָחִיק מִמַּטְרוֹנִיתָא:

וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, חָקַר יַת בְּנוֹהִי כְּלְהוֹן, וְאָמַר לְהוֹן, עַקְתָן סַגִּיאִין, בִּישִׁין רַבְרְבִין, חָמִית לְמֵיעַל לְבֵּרִיכוֹן אַשְׁכְּחָן רַחֲמֵי עִלָּאֵי.

וְאִי אַתּוּן בָּעָאן לְמֵיפַק מִכָּל עָקְתָא, קַיְימוּ לִי, וְהַבוּ בֵּינָא רִבּוֹן עָלְמָא וְתַעְבְּדוּן קְשׁוֹט וְדִינָא, וְתֶהֱוֵי כַּאֲבָהַתְכוֹן, וּפַקִּידִי בְּכָל דָּר וְדָר דְּיֵיתֵי בַּתְרֵיכוֹן, וְאִי אַתּוּן בָּעָאן לְמֶעְבַּד הָכִי, תִּפְקוּן מִכָּל עַקְתָא דְּיֵיתֵי עֲלֵיכוֹן.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, (עמוס ה) וְהַצִּיגוּ בַשַּׁעַר מִשְׁפָּט אוּלַי יֶחֱנַן ה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׁאֵרִית יוֹסֵף. (דְּאִתְקְרִיאוּ בְּנוֹהִי יִשְׂרָאֵל כְּלְהוֹן יוֹסֵף) וְאִי תַּעְבְּדוּן הָכִי, לָא תִקְבְּרוּן חַד מִן בְּרֵי, אֶלָּא אִתֵּי תְּתוּבוּן לְאַרְעֲכוֹן בְּשְׁלָמָא.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית כד) שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִי, מַהוּ יָדְךָ. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים מה) חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ, סַיְיפָא דְקָאֵי בָּהּ חֶסֶד וֶאֱמֶת, תְּרֵין סְפִירָן סְפִירָן, וְלָא שָׁבְקִין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא אָמַר, (תהלים פט) חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָּנֶיךָ, (איכה ד) פְּנֵי ה׳ חִלְּקָם. וְאִי הָווּ טָבָאן בְּנוֹהִי, וְעַבִידוּ מַה דְקָיְימוּ, לָא מִית חַד מִבְּנַיְיהוּ בְּמִצְרָאֵי, דְּכָל טַב וְטַב דְּגָזִיר שְׁמָא דְּאלָהָא עַל אֵינָשָׁא, לָא הֲווֹי אֶלָּא עַל דִּיהוֹן טָבִין. וְאִי לָא, לָא. כְּמָה דְּאָמַר דָּוִד, (מלכים א ב) לְמַעַן יָקִים ה׳ אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי בֶּאֱמֶת. וְאִי לָא, לָא (מַיְיתֵי בִּרְכָאן דְּאָמַר עֲלֵיהוֹן).

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה הוּא עָדִיף רוּחָא דְּאַבָּא מֵרוּחָא דְּבָרָא. דְּרוּחָא דְּאַבָּא הוּא רוּחָא דְּבָרָא, רוּחָא מֵרוּחָא סָלְקָא. וְאִי סַיְיעַת אֲוִירָא אָחֳרָא בְּרוּחָא, לָא נָפִיק שְׁלִים. (דף ריג ע״א) דְּהָא חָסִיר הוּא בְּהַאי אֲוִירָא. וְהַיְינוּ (ירמיה ב) פֶּרֶה לְמֵד מִדְבָּר בְּאַוַּת נַפְשָׁהּ שָׁאֲפָה רוּחַ.

תָּנָא, (ויקרא ע״ה ע״ב, ע״ש כי שם בא כל הענין בשלמותו) רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָזַל לְקַפּוֹטְקְיָא, עָאל לְקַמַּייהוּ רַב יֵיסָא סָבָא. אָמַר לֵיהּ, בְּמַאי עַסְקִיתוּ. וַוי לֵיהּ, וַוי לְנַפְשֵׁיהּ. אִי אִשְׁתְּלַף רוּחָא דְּמָסָאבָא דְּאִשְׁתַּכַּח עִמֵּיהּ וְאוֹרִית לֵיהּ לְבֶרְיֵהּ. וְהַאי אִיהוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית לֵיהּ חוּלָקָא.

שָׁבִיק לֵיהּ חוּלָקָא שָׁבִיק לֵיהּ לְשֵׁיצָאָה לֵיהּ לְעַלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר לֵיהּ, מְנָא לָךְ הָא. אָמַר לֵיהּ, הָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּהַאי יְרוּתָא בִּישְׁתָּא, אַחְסְנִין (אחרי מות עו ע"א) כְּלְהוּ בְּנוֹי אִי לָא יִתּוּבוּן, דְּהָא לֵית מִלָּה קָיְימָא קַמֵּי תְּשׁוּבָה. וְאָנָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּהָא אַסְוָותָא דָּא יַהֲבוּ לִי זְמָנָא חָדָא, דְּהַוֵינָא רְשִׁים בְּאַנְפַּי, וְיוֹמָא חַד הַוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא וְעַרְעָנָא בְּחַד זַכָּאָה, וְעַל יְדוֹי אִתְעֲבַר מְנָאי הַהוּא רְשִׁימָא. אָמַר לֵיהּ מַה שְׁמָךְ, אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר, וְקָרִינָא לֵיהּ אֶלְעָזָר אָחֳרָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּחָמֵינָא לָךְ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּעַלְמָא דֵּין, וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי:

וַיֹּאמֶר הַשְׁבָּעָה לִי וגו'. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סב) נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ, קַיֶּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִפּוֹק לְיִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא דְּלְהוֹן, וְדָא קַיֶּים לְהוֹן, קַיֶּים, דְּלָא יִשְׁבּוֹק לוֹן בְּאַרְעָא שַׁנְאֵיהוֹן. (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי. מַאן בֵּרַכְתָּנִי. יַהֲב לוֹן גָּלוּתָא, וְקַיֶּים לוֹן דְּיִפְקוּן מִגַּיהּ.

תָּנָא, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָרְיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיהוֹן כָּל חַד וְחַד תְּחוֹת כָּרְסֵיהּ, וְיהוֹן מַעֲלַיִין מִכָּל עִלָּאֵי, בְּגִין דָּא תִּשְׁכַּח וא"ו אֲרִיכָא. קַיֶּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִשְׁלֵמוּתָא דְּוֹ' דְּר"א וּבְגִין שִׁתָּא וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל

רֹאשׁ הַמִּטָּה. סְגִיד יִשְׂרָאֵל דְּלֵיתֵי מְשִׁיחָא בְּסוֹף מִנְיָינָא דָּא, וְתִשְׁרֵי שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֶה וגו': מַתְנִיתִין, אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, לָא אֶתָּא קְרָא לְאַשְׁמוּעִינָן דְּעָבַד, אֶלָּא אֶתָּא קְרָא לְאַתְיָא מַה דְּיֶהֱוֵי בְּסוֹף גָּלוּתָא, כָּל אִלֵּין לְסוֹף מִנְיָינָא דְּאִתְמְנֵי. צָבֵי לְמֵימַר דְּייֵתֵי מְשִׁיחָא, וְיֵימָא לֵיהּ אָבוּךְ דְּבִשְׁמַיָּא בָּהִיל לְסַבַּר אַפָּךְ, סָפִין לְקַצָּא דְּמְשִׁיחָא. יְהֵא רַעֲוָא מִן אֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא, דְּיִסַּב בְּרֵיהּ דְּאַסְגִּיאוּ בְּגָלוּתָא, וּמְדְּאִתְנְשִׁיאוּ בְּהוּ, דְּנָשֵׁי יַתְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחוֹבֵיהוֹן בְּקוּשְׁטָא. כַּד אֶתָּא רִבִּי אַבָּא אָמַר, לָאו לְדַרְשָׁא קָא אֲתֵינָא, חֲשׁוֹב רָזָא דְּמִלְּתָא (בראשית ל) יוֹסֵף ה' לִי בֵּן אַחֵר, כִּדְפָרִישְׁנָא לְעֵיל, הַאי שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא בְּיוֹסֵף, יה"ו יֹאמַר, הָא אֲבוּךְ מָארֵי עַלְמָא, דְּאָתֵי לְמֶעְבַּד טָבָא לִבְרֵיהּ, דְּיִפְקוּן מִן גָּלוּתָא דִּלְהוֹן. וְאִי אַתְּ לָא רָעֵי בְּקוּשְׁטָךְ, רִבּוֹעָא ידו"ד אֶחָד יַעֲבֵד יָתָךְ, וְיִדְעֵי דְּתֵיתוּב מַטְרוֹנִיתָא לְאַתְרָא.

דַּאֲבָהָתָנָא אִינּוּן רְתִיכִין דִּלְעֵילָּא, (בראשית יז) וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם, אֲבָהָן שׁוֹקֵי עַלְמָא, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, תָּנָא דְּייֵתֵי מְשִׁיחָא.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (זכריה ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר. רוֹצֶה לְמֵימַר, תְּרִין מְעַרְעִין בִּישִׁין דְּאָתָן לִבְנוֹהִי לְמֶהֱוֵי בְּגָלוּתָא בְּאַרַע שַׁנְאֵיהוֹן, וְלָא יִסְתְּכֵי בְּהוֹן, כַּמָּה שְׁנִין סַגִּיאִין, עַל חוֹבֵיהוֹן בְּקוּשְׁטָא, הָכִי יְזַנַּח יְתְהוֹן בְּאַרַע שַׁנְאֵיהוֹן. וְיִסַּב בְּנַיְיהוּ דְּאַרַע לְהוֹן בִּישִׁין אִלֵּין, וְיַדְּבֵּר לְהוֹן לַאֲרַע טַב כְּפִירוּשָׁא דִּקְרָא.

וְהָוָה תְּרֵי רַבְרְבָן סַגִּיאִין מַעַלְיָיאן הֲוָה מְטַרְקָן תְּחוֹת כָּרְסֵי יְקָרָא, דְּאַפַּטְרוֹפָּא דְּיִשְׂרָאֵל מְכִילָתָא חֲמִישָׁאָה, בְּדִיל דְּיהוֹן בְּגָלוּתָא כָּל עִדָּנָא הָדֵין, וְאַרַע דְּנָשֵׁי יַתְהוֹן בְּאַרַע שַׁנְאֵיהוֹן.

וְהוּא תְּרִין מְכִילָתָן, בִּתְרִין סָפִין, נָפַק חָדָא וּמַלִּיל לָקָבֵל רִבּוֹן עָלְמָא, וְיָהִיב לֵיהּ רְשׁוּ דִּימַלֵּל כָּל מַאן דְּבָעֵי, וְחָזֵי בְּיִשְׂרָאֵל מִן גִּיסָא חָדָא לְמִגְזַר בְּהוֹן בְּיִשְׂרָאֵל, דְּיִפְקוּן מִן גָּלוּתָא, בְּדִין אֲבָהַתְהוֹן. וּמִן גִּיסָא אַחֲרִינָא, רָעָא לְמִגְזַר עֲלֵיהוֹן, בְּדִיל חוֹבֵיהוֹן, דְּאָמְרוּ עֲלַיְיהוּ בִּישָׁא סַגִּיאָה. הָא ד' מְכִילָתָן, וְלָא הֲוָה בְּהוֹן מְכִילָתָא חֲמִישָׁאָה אַפַּטְרוֹפָּא דְּיִשְׂרָאֵל, וּמַלִּילוּ כָּל דְּרָעוּ. (דף ריג ע"ב) עַד דְּמָטָא לְוַותְהוֹן מְכִילָתָא חֲמִישָׁאָה, וְהָוָה בְּכָרְסֵי יְקָרָא מִן שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר עַל בְּנוֹהִי דְּיִשְׂרָאֵל טַב, וְלָא הֲוּוּ רַתְיָין תְּרִין מְכִילָתָן קַמַּיְיתָא

לְמַלְּלָא קַמֵּיהּ, בְּדִין מְכִילְתָּא חֲמִישָׁאָה דְּאִתְמְתַל לְלֵילְיָא, וְנָפַק לְנְהוֹרָא דְּלְהוֹן. וְעַל דָּא פְּתַח, וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר.

תָּנִינָא (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, וְהָתָם אָמַר וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, וְקַשְׁיָא דִּידֵיהּ אַדִּידֵיהּ. אֲתָא רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, וְאָמַר לֵיהּ אַבָּא מָארִי, מַאי דָּא. אָמַר לֵיהּ, מִבְּרֵאשִׁית עַד ו' דּוֹרוֹת בָּרָא ידו"ד אֶחָד, צָבֵי לְמֵימַר, ו' דְּשִׁמֵּיהּ, יָהַב בֵּיהּ רוּחַ חָכְמָה, עַד הָכָא לָא הֲוָה מִנְדַּע מַהוּ חֹשֶׁךְ. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר וְנָשַׁק יְדוֹי דְּאַבוֹי.

קָם רִבִּי אַבָּא וְשָׁאַל, מַאי חֹשֶׁךְ. אִסְתַּחַרוּ חַבְרַיָּא וְלָא מָטוּ מַאי דְּשָׁאַלוּ, עֲבָדוּ עוֹבָדָא, וּמָטָא קָלָא מִן קַדָּם רִבּוֹן עַלְמָא, בְּהַאי קְרָא, (איוב י) אֶרֶץ עֵיפָתָה וְגוֹ' צַלְמָוֶת וְלֹא סְדָרִים, וַתּוֹפַע כְּמוֹ אוֹפֶל, גֵּיהִנֹּם מְקַמֵּי דְּאִתְבְּרֵי עַלְמָא, הֲוָה גָּנִיז לְרַשִׁיעַיָּא, וַוי לְהוֹן לְחַיָּיבַיָּא, דְּיהוֹן כַּד יַעֲבִיד אֱלָהָא יַת אִלֵּין, (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאוּמִּים וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְיָ וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּרָא לְהוֹן דָּא, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

וַיַּגֶּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִּנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, מַלְאָכָא הוּא, דְּהַוָּה עָתִיד לְמֵימַר טַב עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כַּד יִתִיבוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל עָקְתְהוֹן, כַּד ייְתֵי קְצָא דְמְשִׁיחָא, בְּכָל עָקְתָא דְּתֵיתֵי עֲלֵיהוֹן, ייְמְרוּן לְמִכְילְתָא בְּרִיךְ אָתֵי לְוָתָךְ, וְיִתְפָּרְקוּן טָבָאי. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקְרִיאוּ בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִינוּן כְּמַלְאָכַיָּיא, (איוב לח) וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הוי"ה מַאי.

תָּא חֲזֵי, מִנַּיִן שֶׁקָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב אי"ל, אַתְּ בְּעִלָּאָה, וְאָנָא אֶהֱא בְּתַתָּאָה, (נ"א אַתְּ תְּהֵא בְּתַתָּאָה, וְאָנָא אֶהֱא בְּעִלָּאָה) מַאי קָא מַיירֵי. (בראשית יז) וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם, אֲבָהָתָן אִינוּן דְּתִיכָאן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּנָא, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, הָא תְּרֵין סְפִירָן, בְּתְרֵין דְּתִיכָן, רַבְרְבָן עִלָּאִין.

תְּלִיתָאָה יִצְחָק, מַאי (בראשית לא) וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק. וּבְגִין פַּחַד יִצְחָק דְּהַוָּה סְפִירָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא כְּרְסֵי יְקָרָא דְּתִיכָא עִלָּאָה, וּסְפִירָה דְּיִצְחָק הִיא מֵעִלָּאָה, מִפָּרְשָׁא יַתִּיר מִכָּל סְפִירָן דַּאֲבָהָתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (בראשית לא) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי

נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם, וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק, מַהַאי קְרָא אַתְּ יָכִיל לְמִנְדַּע דָּא.

וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה, וְרָזָא דִּקְרָא, (דניאל יב) בָּעֵת הַהִיא יַעֲמוֹד מִיכָאֵל הַשַּׂר הַגָּדוֹל הָעוֹמֵד עַל בְּנֵי עַמֶּךָ וְהָיְתָה עֵת צָרָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, דָּא גְּבוּרַת יְדָא דְּמִיכָאֵל רַבְרְבָא. וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה, כְּמָה לֵיהּ הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא סְגִיד. לְמַאן הֲוָה סְגִיד, סְגִיד לְעַרְסָא, הֲוָה עַרְסָא פְּתִיחָא מִנֵּיהּ. לְמָהוּלְתָּא הֲוָה סְגִיד, דְּהָא הֲוַת חֲבִיבָא מִינֵּיהּ.

(מלאכי ב) כִּי חִלֵּל יְהוּדָה קֹדֶשׁ ה׳ אֲשֶׁר אָהֵב וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר, כַּד אִסְתַּלַּק זִיוֵיהּ מִנֵּיהּ עַל חוֹבֵיהוֹן, לָא הֲוָה לֵיהּ לְמֵיקַם קַמֵּיהּ, וְאִתְּרְכַת מַטְרוֹנִיתָא מִן מַלְכָּא, בְּדִיל דְּלָא יָכְלָא לְשָׁבְקָא לָהּ לְבָרָהָא בֵּין עַמִּין לְמִקְטַלְהוֹן, וַהֲוָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא הוּא, בְּהָא דִּיהוֹן עַמִּין נוּכְרָאִין מִן עַמֵּיהּ. צָבֵי לְמֵימַר, עָאל שְׁכִינְתָּא בֵּינֵיהוֹן בְּגָלוּתָא, וְעִדָּנָא דְּלָא הֲוָה בְּאַרְעָא, וְהִיא בַּאֲרַע עַמְמִין, בְּזִיוָא דְּיִשְׂרָאֵל, אִסְתַּמָּרוּ עַמְמַיָּא דִּי בְסַחֲרָנֵיהוֹן.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תְּרֵין רַבְרְבִין הֲווּ תְּחוֹת כָּרְסֵי יְקָרָא קַדִּישָׁא, וְהָא בִּשְׁמֵיהּ חַד מָאנֵי בְּעַרְסָא, דַּהֲוָה שָׁדֵי אֲגוּוֵיהּ דְּהֵיכָלָא. וְהָא אֲנַן בְּגָלוּתָא, לָא אִשְׁתַּאַר בֵּינָתָא אֶלָּא דָּא דְּבֵינֵי דְּזִינֵיהּ, וְהוּא חָתוּךְ מִן שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות כג) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁולֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ וְגו׳, לָא לְמַלְּלָא הָכִי, אֶלָּא בְּעַלְמָא דְאָתֵי, כַּד פָּרִישְׁנָא בְּסִטְרִין וְהוּא צוּרִין בְּאָרְחָא, אֲנָא שָׁרִינָא שְׁכִינְתָּא בֵּינֵיכוֹן לְמָאריהוֹן בְּגָלוּתָא וְהִיא נָטְרַת יַתְכוֹן, עַד (דף ריד ע"א) דְּתֵיתֵי יַתְכוֹן לְאַרְעֲכוֹן, כְּמָה דְּהַוֵיתוּן מִקַּדְמַת דְּנָא. אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי, מוֹתָבָן מִקַּדְמַת דְּנָא.

דָּא שְׁכִינְתָּא מִן מטטרו״ן. וְאִתְּרַכַת מַטְרוֹנִיתָא מִן מַלְכָּא, עַד דְּתֵיתוּב לְאַתְרָהָא, וְרָזָא (דברים ג) כִּי רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאָר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הִנֵּה עַרְשׂוֹ עֶרֶשׂ בַּרְזֶל הֲלֹא הִוא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן, כְּדְּפָרִישְׁנָא בְּאַתְרֵיהּ. וְאָרְחָא, דְּאִתְמְתַל לְגָלוּתָא, נָטַר יַתְהוֹן בְּגָלוּתָא, עַל עַקְתָא דְּתֵתֵי עֲלֵיכוֹן, עַד דְּייֵתֵי וְייעוּל יַתְכוֹן לְאַרְעָא, דְּקַיָּים לַאֲבָהַתְכוֹן דְּאִתְנַטַרַת.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר (רות ג) לִינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בַּבֹּקֶר אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, שַׁלִּיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא. (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, טוֹב וְאוֹר שָׁוִין, דְּהוּא מַבּוּעוֹי דְּנַחֲלִין, דְּנָפַק מִנְּהוֹן יַמָּא וְנַחֲלָא דְּבְעַלְמָא.

תָּנָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זִמְנָא חָדָא סָלִיקְנָא וְנָחִיתְנָא לְאַנְהָרָא בְּמַבּוּעֵי דְּנַחֲלִין, וְסָלִיק בַּתְרַאי רִבִּי אַבָּא. אָמַר לִי, בְּמַאי עַסְקִיתוּ. אָמְרִית לֵיהּ, בְּהַאי קְרָא

(קהלת א) דִּכְל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. מִזְיוֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ כָּל רַבְרְבַיָּיא דִּמְן עַלְמָא, וּמִן זְיוֵיהּ אִתְנְבִיעוּ כָּל נַחֲלַיָּיא, נַחֲלַיָּיא הֲווּ אִינּוּן לְהַאי קְרָא, דְּמֵאִיכֵי בְּהַאי גָּלוּתָא, דְּהָא חַשׁוֹכָא כְּמוּפְלָא, חִבָּתָא דְּאִמָּא עָבִיד לְהוּ, וְאִי לָאו, נַחֲלָא עָבִיד בְּרַתֵּיהּ. רַבְרְבָא תָּנִינָתָא הוּא, הוּא תְּחוֹת קַדִּישָׁא, דְּגָנֵי אַגְנִים דְּהֵיכָלָא. דְּהָא רַבְרְבָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַנֵּי עֲלֵיהוֹן, בְּכָל עִידָּן דְּהַוֵת מַטְרוֹנִיתָא עִם מַלְכָּא, הֲוָה נָפִיק וְעָאל קָדָמֵיהוֹן מטטרו"ן. וְהוּא קָבִיל פּוּלְחָנְהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּנוּרָא. כַּד אִתְבַּטִּיל נוּרָא וְאִתְגְּלִיאוּ, אִסְתַּלַּק זִיוֵהּ, וְאִסְתַּלְּקָא מַטְרוֹנִיתָא מִן מַלְכָּא. הָא לָא הֲוָה שְׁלִים עַד דְּיֵיתֵי גִּיסָא אָחֳרָא, דְּלָא הֲוָה בְּגָלוּתָא מָנִיתָא.

וּשְׁמָהָן דְּאִתְקְרִיאַת יַד, הִיא מַבּוּעָא לְכֹלָּא, וְתִשְׁכַּח יַד הוי"ה, (ישעיה נט) הֵן לָא קָצְרַת יַד הוי"ה, דְּלָא אִדְכַּר יָדָא אֶלָּא בִּשְׁמָא דְּחַד.

אַתָּא רִבִּי אֶלְעָזָר, וְשָׁאַל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אַבּוֹי, וּבְכָה וְאָמַר לֵיהּ, גַּלֵּי לִי הַאי רָזָא אַבָּא מָארִי. אָמַר לֵיהּ בְּהַאי קְרָא אִתְגְּלִי לָךְ, (שמות יז) כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיְיָ, כֵּס בְּגִין הוי"ה, שַׁלִּיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא. צָבֵי לְמֵימַר, יְהֵא רַעֲוָא דִּיהֵא לְעַלְמָא בְּאַתַּר גְּבוּרָת, יַד יְיָ רַבְּתָא קְרָבָא דְּהַוֵת בְּמִצְרַיִם, וְאִי לָאו הֲווּ בְּדִינֵי.

וְיֵיתֵי מְשִׁיחָא, יֵיתֵי בְּחַדְתּוּ בִּידָא רַבְּתָא, וְיִגַּח קְרָבָא בַּעֲמָלֵק. (שמות יג) בְּחוֹזֶק יָד הוֹצִיאֲךָ ה' מִמִּצְרַיִם, וְכַד יֵיתֵי שְׁמָא דְּיַד בְּתוּקְפָּא יְדָא לְחוּדֵיהּ, הוּא בְּעִידָנָא, דְּיַגִּיחַ קְרָבָא בַּעֲמָלֵק, לֵיתֵי מְשִׁיחָא. רִבִּי אֶלְעָזָר מְסַיֵּיעַ, (זכריה יד) וְיָצָא יְיָ וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כְּיוֹם הִלָּחֲמוֹ בְּיוֹם קְרָב.

כ"ס בְּגִין יְדו"ד.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה הִיא יְדָא רַבְּתָא דְּלָא מָטָא לְהַאי יְדָא עִלָּאָה, לַאֲבָהָן רַבְרְבָא לָא אַגְנִים.וּבְדָא יְדָא נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, בְּגִין דְּמִשְׁוְיִין שָׁוִין, מַגֵּי ד' לְד', שָׁוִין דָּא דְּרָע, שְׁמָא דְּיָדָא רַבְּתָא, דְּיִפּוֹק מִן אִינּוּן שָׁוִין בְּאַתְוָותְהוֹן דְּמִנְיָיניְהוֹן כְּמִנְיָיניְהוֹן, דְּקִבְלָא תְּרִין יַד, תְּרִין.

כֵּיצַד לָא אִתְמְנָעוּ דָּא מִן דָּא, וְלָא שָׁוִין. אִתְפְּרַשׁ תְּרִין אִלֵּין בְּרִיךְ הוּא דְּבְאַתְוָותְהוֹן סַיְּיעָאן יַד בַּעֲלָהּ ה', תְּרִין לְאָב מִנְיָניְהוֹן מִתְפָּרֵשׁ. מֵאִלֵּין אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּדְעִמֵּיהּ. וְאִינּוּן סְפִירָא קַדְמָאָה, דְּהִיא כְּתָרָא עִלָּאָה. תִּנְיָנָא, (משלי טו) בְּכָל מָקוֹם עֵינֵי ה' צוֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים. תְּלִיתָאָה, הֵם מְסַיְּיעָתָן לִשְׁמָא חַד ו' דְּעַבַד כַּמָּה אַתְוָון בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

יוד ו' לוא"ו לד' י"ד לו"ו
דל"ת ד' לד' ל"ל ל"ת
שדי

ו"ו לדל"ת דל"ת ללמ"ד למ"ד לתי"ו
א' ללמ"ד ל' למ"ם מ' לד' ד' לת' ה' ל'
ידוד
י"ך

(דף ריד ע"ב)

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. רִבִּי אַבָּא אָמַר, לוּז דָּא יְרוּשְׁלַם עִלָּאָה, דְּאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתָּא בֵּינָהָא. אָמַר יַעֲקֹב עִלָּאָה לְתַתָּא, הַב לִי בִּרְכָתָא דְּהוּא בָּעֵי, לְאַנְפֵּישׁ יַתְכוֹן אֲנָא, וּלְמִיתַּן יַת אַרְעָא לְבְנֵיכוֹן. לוּז זוֹ יְרוּשְׁלַם עִלָּאָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַב רַבְרְבָא דְּהַוְיָין בִּרְכָה דָּא עַל יְדֵיהּ, בְּאַרְעָא רַבְיָיא, אֲבָל בְּרָא, לְאַרְעָא אָחֳרָא, לָא יְהֵא בִּרְכָתָא. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי כז) **מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לְיִשְׂרָאֵל אַחִים וְרֵעִים. מַאי בִּרְכָתָא יָהַב לוֹן, דִּיהוֹן הַאי עַמָּא דַּכְיָא תְּחוֹת יְדֵיהּ, וּלְמֶהֱוֵי עֲלֵיהוֹן נָטִיר. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּהַאי עַמָּא דַּכְיָא, דְּהוּא עֲלֵיהוֹן, דְּאִקְרֵי בָּנִים חֲבִיבִים יַתִּיר מֵעִלָּאָה, כְּתִיב,** (דברים ד) **בָּנִים אַתֶּם לַה', כֹּלָּא בְּדִיל דָּא. מַאי הוּא, בְּדִיל דְּאִשְׁתְּלִים שְׁמָא בְּחוֹתָמָא דִּלְהוֹן, דְּאִינּוּן גְּזִירִין. תָּא חֲזֵי, בְּאַנְפּוֹי דְּאִינָּשָׁא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,**

וְחַסְרָא יו"ד מִנַּיְהּ, וְלָא אִשְׁתְּלִים. אַתָּא אַבְרָהָם וְחַבֵּב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר לֵיהּ בָּךְ אִשְׁתְּלִים שְׁמָא, וְאִתְגְּזַר, וְאִשְׁתְּלִים שְׁמָא בְּיו"ד דְּמִילָה. בְּאַנְפּוֹי דְּאֶנָּשָׁא שי"ן דְּשַׁד"י, וְד', חָסֵר יו"ד, אִשְׁתְּלִים בְּיו"ד דְּמִילָה, וּכְדֵין אִקְרוֹן בָּנִים לַהּ', בְּנִין קַדִּישִׁין.

וְכַד מְסָאֲבִין לֵיהּ לְהַאי אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְעַאיל לֵיהּ לְרִשְׁוּ אָחֳרָא, סָלִיק מִנַּיְהּ הַאי קְדוּשָׁא דְּחוֹתָמָא, וְהוּא כְּמָה דְּחָרִיב עַלְמָא, וְסָאִיב חוֹתָמָא, דְּאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא הוּא חָרִיב עַלְמָא.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא, וְהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי. עַד דְּהֲווּ אָזְלִי, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהֲוָה אָתֵי, וּרְשִׁימָא חַד בְּאַנְפּוֹי, אֲבָל וַוי לוֹן לְחַיָּיבַיָּא, דִּימוּתוּן בְּלָא תְּשׁוּבָה, דְּלָא יַעֲדֵי מִנַּיְהּ רְשִׁימָא, לָא בְּעַלְמָא דֵּין, וְלָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי:

וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי מַפְרְךָ וְהַרְבֵּיתִיךָ. רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, הַאי קְרָא (ישעיה כט) לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ. וְכִי אֵינִישׁ דְּאָמַר טַב לְבַר נָשׁ כַּוָּותֵיהּ. אִי לָא יַשְׁלִים מַה דְּאָמַר, אַפּוֹהִי מִתְבַּיְישָׁן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מִן עִלָּאֵי לְבַר נָשׁ, דְּאִי לָא מַיְיתֵי כָּל טַב דְּאָמַר עַל בְּנוֹהִי, אַנְפּוֹהִי מִתְבַּיְישָׁן.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ, אֲנָא יִשְׂרָאֵל עִלָּאָה,

דְּאָנָא מַפְשִׁינָךְ וְאַסְגִּינָךְ. הַאי בִּרְכָתָא דְּיָהִיב לִי, וְאֶתֵּן
יַת אַרְעָא הָדָא לִבְרִיכוֹן, לָא הֲוָה בְּאַרְעָא, לָא הֲוָה
עִמְּהוֹן. כַּד יֵיתֵי קִיצָא דְּמְשִׁיחָא וְיִשְׁתְּלִים, אָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב, כְּעַן (לְא) אַנְפּוֹי דְּיַעֲקֹב
דְּלְעֵילָא, לָא מִתְבַּיְישָׁן מִדַּאֲמַר לְהוֹן אֶתֵּן, אֲרֵי עַד כְּעַן
לָא הֲוּוּ בִּידֵיהּ, וְהָווּ אַנְפּוֹהִי מִתְבַּיְישָׁן, כְּעַן דְּיֵלֵיהּ
מִסְתַּיְיעַ מִן קֶדֶם מָארֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

כְּמָה דְּאָמְרִינָן, אֲגָחְנָא דַּעֲמָלֵק, כַּד יִשְׁתְּלִים קִיצָא, לָא
יְהֵא אֶלָּא בִּתְקוֹף יְדָא, כְּמָה דְּהַוְיָת בְּיוֹם קְרָב,
וְיָצָא ה' וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם, דְּיֵדֵיהּ וְלָא אָחֳרָא:
וְעַתָּה שְׁנֵי בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ, דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
דְּאַתְרִיהוֹן בְּגָלוּתָא, בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאִתְיְילִידוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא. תָּנָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, יִשְׂרָאֵל כַּד
יְהוֹן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, דָּר בְּאַרְעָא, כַּד יֵיתֵי
מְשִׁיחָא, יְהוֹן עִם אֲחוּהוֹן דְּיִלְווּן בָּתְרֵיהוֹן. דְּלָא אִתְקְרֵי
גָּלוּת, אֶלָּא לְמַאן דְּאִיהוּ דָּר בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה, אִינּוּן
אִתְקְרְיָין גָּלְיָין. (ויקרא כו)

וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, וא"ו יִתֵּירָה, תֵּיתֵי וא"ו
דְּאִסְתַּלְקַת כַּד אִתְחָרִיב בֵּיתָא, וּתְהֵא סִיּוּעָא
לְיַעֲקֹב, כַּד יְהֵא דָּא, וְיֵהֵא לִבְרָא קַדִּישָׁא אַרְעָא אַחְסָנַת
עָלַם, וְיהוֹן בְּנוֹהִי בְּאַרְעֲהוֹן, דְּדָארוּ מִקַּדְמַת דְּנָא
בְּאַרְעֲהוֹן, זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן.

כְּעַן בָּרְיָא, דְּהַוָּה עַרְעָן לְהוֹן, תְּהוֹן אָזְלִין רַבְרְבִין דְּאִתְגְּלִיאוּ מִן לְבַר לְאַרְעָא וְאִתְנְשִׁיאוּ, וְאַנְפִּישׁוּ. וְיֵימָא יַעֲקֹב עִלָּאָה לְתַתָּא, בָּרֵי דִּילָךְ דְּאִינּוּן לְבַר לְאַרְעָא דְּאִתְיְלִידוּ בְּגָלוּתָא, בְּכָל אַרְעָא וְאַרְעָא, עַד דְּאָנָא אִיעוֹל לְמִצְרָאֵי, וְאַעֲבִיד לְהוֹן דִּינָא (דף רטו ע"א) עַל חוֹבֵיהוֹן, לָאו אָנָא מַסְקִית בִּרְךָ, דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּגָלוּתָא, לְבַר לְאַרְעָא בְּאַרְעָא רְחִיקָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן סַגִּיאִין, וְאִתְנְשִׁיאוּ, דִּילִי אִינּוּן. כַּד חֲזֵיתִי דָּא גָּלוּתָא דִּלְהוֹן, וְאַסֵּיתִי לְכֵיבֵיהוֹן, וְשָׁמְעִית קָלֵיהוֹן. רְאוּבֵן, (בראשית כט) כִּי רָאָה ה' אֶת עָנְיִי. שִׁמְעוֹן, כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׂנוּאָה אָנֹכִי, וְחָשִׁיב בְּלִבָּךְ, כְּאִילּוּ יֶהֱוֵיין קָדָמַי אִינּוּן, וּמִדְּנָתוּב מִמִּצְרָאֵי, מִלְּמֶעְבַּד דִּינָא, נָסִיק יַתְהוֹן מֵאַרַע גָּלוּתָא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מֵהָכָא (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לַה'. צָבֵי לְמֵימַר, כַּד יֵהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא בְּמִצְרָאֵי, בְּעִדָּנָא הַהִיא יֵיתוּן כָּל עַמְמַיָּא מִנְחָה, כַּד שְׁמָעוּ שְׁמוּעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַיְינוּ (ישעיה ב) וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם.

תָּנָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְכָל זַכָּאָה וְזַכָּאָה, חוּפָּה בִּירוּשָׁלַם, (ירמיה טז) קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה, כַּד תִּיתוּב מַטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא, וְעָבִיד לָהּ אֵרוּסִין, הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה וְגוֹ׳ בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה מַתַּן תּוֹרָה, וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ זֶה בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ, דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לַאֲבָהָן דְּאִינּוּן רְתִיכִין, תְּהֵא שְׁמָהַתְהוֹן בְּרָזָא דְּאִתְיַילִידוּ לְבָתַר דְּנָן, עַל שְׁמָא דַּאֲחֵיהוֹן יְהוֹן מַקְרִיבִין בְּאַחְסָנָא דִּלְהוֹן.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וּמוֹלַדְתְּךָ, דָּא יְרוּשְׁלֵם דִּלְתַתָּא, (ויקרא יח) מוֹלֶדֶת בַּיִת בְּפָרָשַׁת עֲרָיוֹת, יְרוּשְׁלֵם לְתַתָּא, גּוּבְרִין דְּאִתְיַילִידוּ דָּא יְרוּשְׁלֵם, בָּתַר דְּנָא, דִּיתוּבוּן עַלְמָא לְמָארֵי שְׁמַיָּא בִּירוּשְׁלֵם, כַּד גִּיּוֹרִין לָא אִתְקְרוּן אֶלָּא עַל שְׁמָהָן, דְּהוּא בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלָא יִתְקְרוּן כַּד אֲבָהָתְהוֹן, גִּיּוֹרָא מִקַּפּוֹטְקִיָּא, אֶלָּא בְּהָא יִשְׂרָאֵל.

לְךָ יִהְיוּ, צָבֵי לְמֵימַר, עַל שְׁמֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יִתְקְרוּן, עַל שֵׁם אֲחֵיהוֹן יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם, וְכַד תָּבוּ לָא יִתְחַסְנוּן אֶלָּין עִם יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא, וְיִסַּב כָּל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא, דִּידֵיהּ וְגוּבְרִין מִנְּהוֹן, כָּל חָדָא לְפוּם מְנָיָינֵיהּ.

וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בַּדֶּרֶךְ וְגוֹ׳, רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה׳ קוֹל בָּרָמָה נִשְׁמָע וְגוֹ׳, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, כֹּה אָמַר ה׳ מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ

מִדְּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעוּלָתֵךְ וְגוֹ' וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם, לֹא אָמַר וְיָשׁוּבוּ, אֶלָּא וְשָׁבוּ, כְּבָר שָׁבוּ.

תָּא חֲזֵי, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעְתָּא דְּיהֵא דִּינָא עַל טוּרָא, תִּתְעַטַּר מַטְרוֹנִיתָא עַל טוּרָא, וְהִיא סָבְרַת דִּבְנֵיהוֹן אָבְדִין בְּדִינָא, וְרָזָא (ישעיה נד) רָנִי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי וְגוֹ'. תָּנָא, סַגְיִין יְהוֹן בְּנֵי כְּרְסְיָיא מִן דְּיִדָּה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה, תִּיתוּב מַטְרוֹנִיתָא לְבַעֲלָהּ, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

מִן קַדְמַת דְּנָא, תֵּימָא מַטְרוֹנִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּנַיָּיא דִּילִי אָן. יֵימָא לָהּ, בְּדִינָא. הֵיא תִּסְבַּר דְּאָבְדִין בְּדִינָא, וּבָכָה עַל דִּינָא לְבְנַיָּא דִּידָהּ, כִּי אֲרֵי סַגִּי אִית לָךְ לְמֵיסַב מִנִּי בְּדִלְהוֹן, דְּהַוֹת עִמְּהוֹן, וְהָא תָּבוּ מֵאַרְעָא דְּשַׁנְאָה.

וְכִי לָא הֲוָה יָדַע יוֹסֵף דְּמֵתָה אִמֵּיהּ, תַּמָּן הֲוָה עִמָּהּ כַּד מֵתָה. אֶלָּא יֹאמַר יִשְׂרָאֵל עִלָּאָה, כַּד נֵיתֵי מִפַּרְקָנֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, תִּתְעַר מַטְרוֹנִיתָא, וְתִתְעַר כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְתִגַּח קֳרָבָא עִם עַמְמִין, וִימוּתוּן מִנְּהוֹן, וְיִתְקָרְבוּן בְּזִעִיר לְמֵיתֵי אַרְעָא. יֵימַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד הִיא בָּכָה. לָא תְּדַחֲלִי, אַגְרָא לְהוֹן בְּנַיָּיא דְּמִיתָן עַל שְׁמִי, אָחֳרָנִין הָא תָּבוּ, אִינוּן יְתוּבוּן לְחַיֵּי מִיתַיָּיא.

מֵתָה עָלַי רָחֵל, מֵתָה עַל ייחוּד שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְעַל דָּא אִתְמַר בְּעוֹד כִּבְרַת אֶרֶץ לָבֹא,
דְּמִיתוּ עַל ייחוּד שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַר
לְאַרְעָא, בְּאַרְעָא דָּא, לָא יָמוּת חַד מִנְּהוֹן.
תָּנָא, אָמַר רִבִּי אַבָּא, עַתִּידִין יִשְׂרָאֵל לַאֲגָחָא קְרָבָא
בְּאָרְחָא דְאֶפְרָת, וימותון עַמָּא סַגְיָא מִנְּהוֹן,
וּבָתַר כֵּן לְחַיֵּי מֵיתַיָּא יְקוּמוּן. וְיַתִּיר שָׁלְטָנָא יְהֵא לְכוֹן
דְּמִיתִין בְּאָרְחָא הָדֵין, מִכָּל דְּיְהֵא קָדָמֵיהוֹן בִּירוּשְׁלַם.
וְלָמָּה אִתְקְרֵי שְׁמָא דְאַתְרָא קַדִּישָׁא, (דף רטו ע״ב) דְּאַתְרָא
הָדֵין לָחֵם. בְּדִיל דְּהוּא מִן שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בֵּיהּ, דִּימוּתוּן תַּמָּן עַל שְׁמֵיהּ, י״ד, דִּימוּתוּן תַּמָּן עַל
שְׁמֵיהּ י״ה, לֶחֶם בְּגָלוּתָא, בְּדִיל דְּהוּא מִן שְׁמֵיהּ דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא:
וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה. רִבִּי אַבָּא
פָּתַח, (ישעיה מט) וְאָמַרְתְּ בִּלְבָבֵךְ מִי יָלַד לִי אֶת אֵלֶּה,
מַאי קָא מַיְירֵי, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, חָזֵי דְּייתוּן בְּנוֹהִי
דְּיִשְׂרָאֵל קָדָמֵיהּ, כַּד ייתוּן (ישעיה יא) מֵעֵילָם וּמִשִּׁנְעָר
וּמֵחֲמָת וּמֵאִיֵּי הַיָּם וְאַכְנָשׁוּ כֻּלְּהוּ וְיהוֹן סַגִּיאִין. תֵּימָא
שְׁכִינְתָּא מַאן אִינוּן כֻּלְּהוֹן, וְלָא בְּהוֹן פְּסוֹל מִבְּנֵי
נוּכְרָאָה. יֵימְרוּן לֵיהּ, אֲנַחְנָא כֻּלָּנָא מִבֵּרַךְ, וְלֵית בְּנָא
נוּכְרָאָה בַּהֲדָן, דְּיִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא וְכָרַת לְהוֹן כְּחֲדָא,
וְיִתְגַּיְירוּן, יִתּוּבוּן גִּיּוּרִין עִם יִשְׂרָאֵל, וְיהוֹן כְּחֲדָא.

תָּנָא, קָשִׁים גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפַּחַת בְּעוֹר הַחַי, לְאַרְעָהוֹן. כְּתִיב (ישעיה יא) כִּי יְרַחֵם ה' אֶת יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִרוּשָׁלַם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב, כַּד יְתוּבוּן לְאַרְעָהוֹן בְּרָיְא, וְיֶהֱוְיִין רְחִימוּ בְהוֹן, (זכריה יד) יְהֶיה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, יִתְלַוּוּן גִּיּוֹרִין עִם יִשְׂרָאֵל וְיֶהֱוְיִין לְהוֹן כְּעוּמְקָא בְּבִשְׂרֵיהוֹן.

וְכָל כָּךְ לָמָּה. תָּא שְׁמַע, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עַל תְּחוּמִין דְּאַרְעָא, דְּכָל חַד יְהֵא רַעֲוָא לְמֵידַר בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְתִסְתָּעַר דִּיּוּרִין. כְּתִיב, (ישעיה נד) וְיִתֵּדוֹתַיִךְ חֲזַקִי, צָבֵי לְמֵימַר, סִיכְיָא דְּהַוְיִין עִמָּךְ מֵעִקָּרָא, אַתְקִיף יַתְהוֹן, וְסַיַּיע יַתְהוֹן יַתִּיר מִשְׁאָר עַמְמִין. כְּבֵיכוֹל דְּאַתְּ סָכֵי לְאִתְתַּקְפָּא יַתְהוֹן בְּכָל עַמְמַיָּא אָחֳרָא, וִיהוֹן סַגִּיאִין:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה, רִבִּי שִׁמְעוֹן תָּאנֵי מֵהָכָא, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יֹאמַר יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כַּד יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהוֹן לְעֵילָא, בָּנַי אִינוּן, דְּיָהֵב לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה יַתְהוֹן וְנִימוּסֵיהוֹן קְשִׁיטִין, בְּנִימוּסֵי אוֹרַיְיתָא (דְּאִתְיְהִיבַת לְהוֹן.

תָּא חֲזֵי, כַּד יְהוֹן יִשְׂרָאֵל תְּחוֹת גַּדְפֵי שְׁכִינְתָּא, אוֹרַיְיתָא) דִּלְהוֹן אִתְקְרִיאַת זֶה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, וּבְכָל עִדָּן דְּלָא הֲוָה דָּוִד מְמַלֵּל

תְּחוֹת גַּדְפֵי שְׁכִינְתָּא דָּא מִלְּתָא, אֶלָּא אִתְנַבֵּי מַה דְּלֵיהֱוֵי, אִתְקְרִינָא זֹאת.

רַב נַחְמָן אָמַר מֵהָכָא, (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי וְגוֹ׳ בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ, זֹאת דָּא אוֹרַיְיתָא תְּהֵא לַייתֵי מְשִׁיחָא, וּבְגִין דָּא, (שיר השירים ב) וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. עַל מָה אִתְמַתְּלַת אוֹרַיְיתָא, לְגוֹזָלָא. מַה גּוֹזָלָא קָלֵיהּ עָרֵב, אַף פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא קָלֵיהּ עָרֵב, וְדָא קָלָא יְהֵא לַייתֵי מְשִׁיחָא, לְיוֹמָא דְּדִינָא.

תָּנָא, הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנִּצָּנִים, דָּא אַבָּהָתָן דְּמֵרְכָּבָה, דְּמִן עַלְמָא יְקוּמוּן וְיִתְחַזּוּ. עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּיִשְׁבְּחוּן לֵיוָאֵי, כַּד יְתוּבוּן לְפוּלְחָנֵיהוֹן כְּדְבְקַדְמִיתָא. וְקוֹל הַתּוֹר, אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה, פִּתְגָמֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן עֲרֵבִין כְּקָלָא דְּתוֹרָא, דָּא ז״ה זֹא״ת תּוֹר שׁוֹר.

מַאי קָא מַיְירֵי. וְרָזָא דְּמִלְּתָא, בְּעִדָּנָא דְּלָא תֶּהֱוֵיין תְּחוֹת גַּדְפֵי שְׁכִינְתָּא, א׳ דִּלְזֹאת נָחִית, וְהוּא מִתְּחוֹת לְכֹלָּא, וּסְלִיקַת ה׳, דְּזֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, מִדְּחָרַב בֵּיתָא, דְּה״א, לָא יָכְלָא לָדוּר וּלְמֶהֱוֵי בֵּין עַמְּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּה״א קַדִּישָׁא חַתּוּכָא מִן שְׁמָא. ה״א אֶלֶף, ה״א עַדִּיפַת בִּקְדוּשָׁה, א׳ עַדִּיפַת לְאַתְוָון. כַּד יְתוּבוּן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָהוֹן, ה״א קַדִּישָׁא דְּהוּא חַתּוּכָא מִן

שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תֵּיתוּב בָּזֶה וְיִפּוֹק (מִיּוֹמָא דְּדִינָא, וְהָא' תְּקַבֵּל) מִנַּיְיָנָא תַּקַּנְתָּא.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, זֶה תּוֹר, שָׁוִין כְּבְיָכוֹל, ז' לְר', ר' לְת', ו' לְה', זַרְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁית מְאָה וְשִׁבְעִין שְׁנִין, מֵהָכָא מִן שְׁמַיָּא, וְעַד אַרְעָא, כֵּיצַד (ז"ה) תו"ר, זֶרֶת ו"ה ה"ו תר"ז, אִתְקַדְּמַת ה' לְו'. וְאִתְקַדְּמַת ו' לְת', ת' לְר', ר' לְז', (שמות כח) רָבוּעַ יִהְיֶה כָּפוּל זֶרֶת אָרְכּוֹ וְזֶרֶת רָחְבּוֹ כָּפוּל.

וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וַאֲבָרֲכֵם, יֹאמַר מְדַּהֲווֹ בְּפִתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא מִתְעַסְּקִין, (וְהָוָה) וְהוּא דָּא מְכִילְתָּא בֵּין חַכִּימַיְהוּ, אֲבָרְכִינוּן, וְרָזָא (בראשית לב) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב. וַיֹּאמֶר (דף רטז ע"א) לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, מִנַּיְיָנָא דָּא, לְמִנַּיְיָנָא קַדְמִיתָא דְּקַמֵּיהּ, כְּדְפָרִישְׁנָא בְּאַתְרֵיהּ.

וְרָזָא אָחֳרָא, וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וְגוֹ' וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ שָׁם, הָא לָא עָתִיד, אֶלָּא בִּזְכוּתָא דְּזֶה, לְבָרְכֵהוֹן. וְרָזָא סַגִּיאָה תְּנִינָא, בְּאַתְרָה דְּהַאי קְרָא, אֲבָל לָא אָתֵינָא לְקַמָּן דְּלָא לְאַשְׁמוּעִינָן הַאי קְרָא דְּאָמַרְנָא, מִקַּמֵּיהּ דְּאָמִינָא לָךְ דְּאִתְקְרִיאַת אוֹרַיְיתָא זֶה. כְּתִיב, (שופטים ה) זֶה סִינַי מִפְּנֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כַּד

אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא עַל יְדָא דְמשֶׁה, (שמות לב) כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ (שמות טו) זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, אוֹרַיְיתָא הַוָה נָחֲתַת מִן קַמֵי אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל.

וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן וְגוֹ׳, וּבְגִין דָּא, לָא אַתְּ מַשְׁכַּח דְכַוָותֵיהּ, וְכַד יְהוֹן בְּגָלוּתָא כָּל זִמְנָא חֲרוּבָא הָדִין, סִיבוּ. לָא יָכְלִין לְמֶחֱזֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, עַד דְתֵיתֵי רוּחָא אָחֳרָא בְהוֹן.

מִקַּדְמַת דְּנָא אִסְתָּאִיבוּ בַּאֲרַע עַמְמַיָא, וְלָא הֲווּ בְּנִימוּסֵי אוֹרַיְיתָא. כְּמָה דְיְהוֹן כָּהִיל לְמֵיהַךְ, וְתָבוּ עִדָּנָא סַגֵי בֵּינֵי נָכְרָאִין, דָּרָא בָּתַר דָּרָא, וְאוֹלִיפוּ מִן אָרְחֵיהוֹן, כַּד יְתוּבוּן אַפֵּי שְׁכִינְתָּא לַאֲרַעֲהוֹן, בְּקַדְמִיתָא לָא יָכְלִין לְמֶחֱמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, עַד דְיֵהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא דִילֵיהּ לְהוֹן.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (יחזקאל לו) וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם, לְבָתַר וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם, מִן בָּתַר דְיָהֲב רוּחִין בְּכוֹן וּקְדוּשָׁה, בְּנִימוּסֵי תֵּהָכוֹן וְתִתְהָכוֹן.

לֹא יוּכַל לִרְאוֹת, רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (משלי טז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ כְּעָב מַלְקוֹשׁ, כַּד יִסְתַּכְּלוּן אַפֵּי שְׁכִינְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִתְעַסְקוּן בְּאִינּוּן רְתִיכִין דְמִנְהוֹן חֵיָוון דְעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, לָא תִשְׁכַּח בְּהַנֵּי קְרָאֵי כְּלְהוֹן לִישְׁנָא, אֶלָּא לְאִינִישׁ, (תהלים עא) גַּם לְשׁוֹנִי כָּל הַיּוֹם תֶּהֱגֶה צִדְקָתֶךָ. וְלָא אַתְּ מַשְׁכַּח בְּהַנֵּי קְרָאֵי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כַּךְ יִתּוּבוּן לְאַרְעָהוֹן, וְיָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ חָכְמְתָא בְּהוֹן, לִישְׁנָא דִּלְהוֹן תֶּהֱוְיִין תָּדִיר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (עד כָּאן אינו מן הזהר):

וַיְחִי יַעֲקֹב וְגוֹ', רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ וְגוֹ', זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, יַתִּיר מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לוֹן צַדִּיקִים. לְאַחְסִין לוֹן יְרוּתַת עַלְמִין בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, לְאִתְעַנָּגָא בְּהַהוּא עַלְמָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל ה'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִתְדַּבְּקִין בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, הַאי קְרָא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ בֵּין מְחַצְדֵי חַקְלָא, דְּהָא בְּרָזָא דְּאַגַּדְתָּא תָּנֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּאַחְסָנַת יְרוּתָא עִלָּאָה דְּהַהִיא אֶרֶץ, לֵית מַאן דְּיָרִית לָהּ, בַּר הַהוּא דְּאִקְרֵי צַדִּיק. (ס"א דְּהַאי אֶרֶץ, וְלֵית מַאן דְּיָרִית לָהּ, בַּר הַהוּא דְּאִקְרֵי צַדִּיק, דְּהָא צַדִּיק יָרִית לְמַטְרוֹנִיתָא וַדַּאי) דְּהָא מַטְרוֹנִיתָא בֵּיהּ אִתְדַּבְּקַת לְאִתְבַּסְּמָא, וְצַדִּיק יָרִית לְמַטְרוֹנִיתָא וַדַּאי.

אוֹף הָכָא, בַּחֲבִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אָמַר, וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, וּבְגִין כָּךְ לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ, אִתְחֲזוֹן לְיָרִית לְמַטְרוֹנִיתָא. מַאי טַעְמָא אִקְרוֹן צַדִּיקִים, וּמַאי טַעְמָא יָרְתִין לְמַטְרוֹנִיתָא. בְּגִין דְּאִתְגַּזָּרוּ. כְּמָה דְתָנִינָן, כָּל מַאן דְּאִתְגְּזַר, וְעַיֵּיל בְּהַאי (ס"א בְּרִית קַדִּישָׁא וְעַיֵּיל בְּהַאי) **אַחְסָנָא, וְנָטִיר לְהַאי בְּרִית, עָאל וְאִתְדַּבַּק בְּגוּפָא דְמַלְכָּא, וְעָאל בְּהַאי צַדִּיק. וּבְגִינֵי כָךְ אִקְרוֹן צַדִּיקִים, וְעַל דָּא לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ. מַאי אֶרֶץ, דָּא אֶרֶץ הַחַיִּים.**

אַהֲדַר וְאָמַר, נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. נֵצֶר מַטָּעַי, עַנָּפָא מֵאִינּוּן עַנָּפִין, דְּנָטַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא. דִּכְתִיב, (בראשית ב) **וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם, וְהַאי אֶרֶץ חַד מִנַּיְיהוּ. בְּגִינֵי כָךְ, נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר.**

דָּבָר אַחֵר, וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, דָּא יַעֲקֹב וּבְנוֹי דְּנָחֲתוּ לְמִצְרַיִם בֵּין עַם קְשֵׁי קְדָל, וְאִשְׁתַּכְחוּ כֻּלְּהוּ זַכָּאִין. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, לְעוֹלָם (דף רטז ע"ב) **יִירְשׁוּ אֶרֶץ דְּמִתַּמָּן סְלִיקוּ לִירַית אַרְעָא קַדִּישָׁא.**

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אַמַּאי פָּרְשָׁתָא דָּא סְתִימָא. רִבִּי יַעֲקֹב אָמַר, בְּשַׁעְתָּא דְּמִית יַעֲקֹב, אִסְתִּימוּ עֵינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, דִּכְדֵין נָחֲתוּ לְגָלוּתָא, וְאִשְׁתַּעְבִּידוּ בְּהוֹן.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. וּכְתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב, דְּלָא אִתְחֲזֵי לְאַפְרָשָׁא בֵּין דָּא לְדָא. מָה אִינּוּן קָיְימֵי בְּתַפְנוּקִין דְּמַלְכִין, וְקַבִּילוּ עִנּוּגָא וְכִסּוּפִין לְגַרְמַיְיהוּ. אוֹף יַעֲקֹב נָמֵי, קַיֵּים בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, בְּעִנּוּגָא וְכִסּוּפָא לְגַרְמֵיהּ, לָא אִתְפְּרַשׁ דָּא מִן דָּא.

וְהָכָא אִקְרֵי וַיְחִי. דְּהָא כָּל יוֹמוֹי לָא אִקְרֵי וַיְחִי, בְּגִין דְּכָל יוֹמוֹי בְּצַעֲרָא הֲוּוּ, בְּצַעֲרָא אִשְׁתַּכְחָן, עֲלֵיהּ כְּתִיב, (איוב ג) לֹא שָׁלַוְתִּי וְלֹא שָׁקַטְתִּי וְלֹא נָחְתִּי וַיָּבֹא רֹגֶז. בָּתַר דְּנָחַת לְמִצְרַיִם, אִקְרֵי וַיְחִי. חָמָא לִבְרִיהּ מַלְכָּא, חָמָא לְכָל בְּנוֹי זַכָּאִין צַדִּיקִין, וְכֻלְּהוּ בְּתַעֲנוּגֵי וְתַפְנוּקֵי עַלְמָא, וְהוּא יָתִיב בֵּינֵיהוֹן כַּחֲמַר טַב דְּיָתִיב עַל דּוּרְדַּיְיהּ, כְּדֵין אִקְרֵי וַיְחִי יַעֲקֹב. וְלָא פָּרִישׁ בֵּין וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד לְוַיְחִי יַעֲקֹב, וְהָכִי אִתְחֲזֵי.

שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מַאי טַעְמָא שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אֶלָּא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל יוֹמוֹי דְּיַעֲקֹב בְּצַעֲרָא הֲוּוּ, בְּצַעֲרָא אַעְבַּר לוֹן בְּקַדְמִיתָא, כֵּיוָן דְּחָמָא לְיוֹסֵף, וְהַוָּה קָאִים קַמֵּיהּ, כַּד יַעֲקֹב מִסְתַּכֵּל בְּיוֹסֵף, הַוָּה אִשְׁתְּלִים בְּנַפְשֵׁיהּ, כְּאִילּוּ חָמָא לְאִמֵּיהּ דְּיוֹסֵף. דְּשַׁפִּירוּ דְּיוֹסֵף דָּמֵי לְשַׁפִּירוּ דְּרָחֵל. וְהַוָּה דָּמֵי בְּגַרְמֵיהּ כְּמָה דְּלָא אַעְבַּר עֲלֵיהּ צַעֲרָא בְּיוֹמוֹי.

וְכַד יוֹסֵף אִתְפְּרַשׁ מִנַּיְהוּ, כְּדֵין אִתְקְיַים, לֹא שָׁלְוָתִי וְלֹא שָׁקַטְתִּי וְלֹא נָחְתִּי וַיָּבֹא רֹגֶז. דְּדָא קַשְׁיָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב מִכָּל מַה דְּעָבַר, וּבְזִמְנָא דְּאִתְפְּרַשׁ יוֹסֵף מִנַּיְהוּ, מַה כְּתִיב, (בראשית לז) יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רוֹעֶה וגו׳. וְכָל יוֹמִין דְּיַעֲקֹב, לָא הֲוָה לֵיהּ צַעֲרָא כְּהַאי, וְהַוָה בָּכֵי כָּל יוֹמָא לְאִינּוּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה דְּיוֹסֵף.

מַאי קָאָתִיבוּ לֵיהּ, (בראשית מו) וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ, הָא לְךָ שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אָחֳרָנִין, בְּעִנּוּגִין וְתַפְנוּקִין וַהֲנָאוֹת וְכִסּוּפִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וגו׳. תָּנָא, כָּל אִינּוּן שְׁנִין, שְׁכִינְתָּא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עִמֵּיהּ אִשְׁתַּכְחָא, וּבְגִין כָּךְ חַיִּים אִקְרוּן.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַתִּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם, אִתְחֲזֵי דְּהָא בְּקַדְמִיתָא מִית הֲוָה הַהוּא רוּחָא דִּילֵיהּ, וְלָא הֲוָה מִתְכַּוִּין לְקַבְּלָא רוּחָא אָחֳרָא. דְּהָא רוּחָא דִּלְעֵילָּא, לָא שַׁרְיָא בְּרֵיקָנְיָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, שְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא, אֶלָּא בְּאַתַר שְׁלִים, וְלָא בְּאַתַר חָסֵר, וְלָא בְּאַתַר פְּגִים, וְלָא בְּאַתַר עָצִיב, אֶלָּא בְּאַתַר דְּאִתְכַּוִּון, בְּאַתַר חֲדוּ. וּבְגִין כָּךְ, כָּל אִינּוּן שְׁנִין דְּיוֹסֵף אִתְפְּרַשׁ מֵאֲבוֹי, וְיַעֲקֹב הֲוָה עָצִיב, לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא.

תָּנָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תהלים ק)

עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה. לְאַפָּקָא, דְּלֵית פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִגּוֹ חֶדְוָה. דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לֵית שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא מִגּוֹ עַצְבוּת, דִּכְתִיב (מלכים ב ג) וְעַתָּה קְחוּ לִי מְנַגֵּן וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן. מְנַגֵּן מְנַגֵּן תְּלַת זִימְנֵי אַמַּאי. בְּגִין לְאַתְעָרָא רוּחָא מִשְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא, דְּהוּא רוּחַ שְׁלֵימָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, תַּמָּן תָּנִינָן, מֵאַרְבַּע סִטְרִין כֹּלָּא אִשְׁתַּכַּח, וְכָל שָׁרְשִׁין דְּעָלְאִין וְתַתָּאִין בְּהוּ אֲחִידָן. וְתָנָא דָּא עָיֵיל וְדָא נָפִיק דָּא סָתִים וְדָא פָּרִישׁ, אִתְאַחַד חַד בַּחֲבֵרְתֵּה, וְאִינוּן אַבָּהָן דְּכֹלָּא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, (דברים י) רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁק ה', כְּתִיב בַּאֲבוֹתֶיךָ, מַמָּשׁ תְּלָתָא, וּמַשְׁמַע דִּכְתִיב רַק, רַק מַמָּשׁ, וּמֵאִלֵּין מִתְפָּרְשָׁן וּמִתְאַחֲדָן כָּל שְׁאָר אָחֳרָנִין, וְסָלְקִין שְׁמָא לְאִתְעַטָּרָא.

תָּנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מִן יוֹמָא דְּאִסְתַּלִּיק רִבִּי שִׁמְעוֹן מִן מְעַרְתָּא, מִלִּין (אלין) לָא אִתְכַּסְיָין מִן חַבְרַיָּא, וְרָזִין עִלָּאִין הֲווּ מִסְתַּכְּלָן וְאִתְגַּלְיָין מִבֵּינַיְיהוּ, כְּאִלּוּ אִתְיְיהִיבוּ הַהִיא שַׁעְתָּא בְּטוּרָא דְסִינַי. בְּתַר דְּשָׁכִיב כְּתִיב, (בראשית ח) וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְינוֹת (דף ריז ע"א) תְּהוֹם וַאֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהַוו חַבְרַיָּיא מְרַחֲשָׁן מִלֵּי, וְלָא מִתְקַיְימֵי בְּהוּ.

דְּיוֹמָא חַד הֲוָה יָתִיב רִבִּי יְהוּדָה, אַפְתָּחָא דְּטִבֶּרְיָה,

וְחָמָא תְּרֵי גְּמַלֵּי, דְּסָלְקֵי קַטְפִּירָא מֵעַלּוֹי דְּכֻתְפִּין, נָפַל מָטוּלָא דְּקַטְפִּירָא, וְאַתּוּ צִפְּרֵי. וְעַד לָא מָטוּ עֲלַיְיהוּ, אִתְבַּקָּעוּ.

לְבָתַר אָתוּ כַּמָּה צִפְּרִין, וְהַווּ אָזְלֵי עֲלַיְיהוּ, וְשָׁרוּ (נ״א וְשָׁדְיאוּ) לוֹן בְּטַרְטִישָׁא, וְלָא מִתְבַּקְּעִין. וְהַווּ צָוְוחִין לוֹן, וְלָא הַווּ מִתְפָּרְשָׁן. שְׁמְעוּ חַד קָלָא, עִטְרָא דְּעִטְרִין בְּקִדְרִין שַׁרְיָא, וּמָרֵיהּ לְבַר.

עַד דַּהֲוָה יָתִיב, עָבַר חַד גַּבְרָא, אַשְׁגַּח בְּהוּ. אָמַר, לָא קַיְּים דָּא, הָא דִּכְתִיב, (בראשית טו) וַיֵּרֶד הָעַיִט עַל הַפְּגָרִים וַיַּשֵּׁב אוֹתָם אַבְרָם. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא עֲבִידְנָא וְלָא אִתְפָּרְשָׁן. אַהֲדַר רֵישֵׁיהּ הַהוּא גַּבְרָא וְאָמַר, עַד לָא מָרִיט דָּא רֵישֵׁיהּ דְּמָרֵיהּ, וְעַד לָא גָּלִישׁ לְמַטְרוֹנִיתָא. רָהַט אֲבַתְרֵיהּ תְּלַת מִלִּין, וְלָא אָמַר לֵיהּ.

חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה.

יוֹמָא חַד, אִדְמוּךְ תְּחוֹת אִילָנָא, וְחָמָא בְּחֶלְמֵיהּ, ד׳ גַּדְפִּין מִתְתַּקְנָן, וְסָלִיק רִבִּי שִׁמְעוֹן עֲלַיְיהוּ, וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמֵּיהּ. וְלָא שָׁבִיק כָּל סִפְרֵי רָזִין עִלָּאִין וַאֲגַדְתָּא, דְּלָא סָלִיק לוֹן בַּהֲדֵיהּ. וְסָלִיק לְהוֹן (ס״א וְסָלִיקָן לֵיהּ) לִרְקִיעָא, וְחָמָא דְּמִתְכַּסְיָא מֵעֵינָא, וְלָא אִתְגַּלְיָא.

כַּד אִתְעַר, אָמַר, וַדַּאי מִדְּשָׁכִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן, חָכְמְתָא אִסְתַּלְקַת מֵאַרְעָא. וַוי לְדָרָא דְּהַאי אַבְנָא טָבָא,

דְּהַוּוּ מִתְחַזָּן (ס"א דְּמִתְאַחֲדָן) מִגֵּיהּ, וְסָמְכִין עֲלֵיהּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִתְאֲבִיד מִנַּיְיהוּ.

אֲתָא לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי אַבָּא, סָח לֵיהּ. סְלִיק רִבִּי אַבָּא יְדוֹי עַל רֵישֵׁיהּ, וּבָכָה וְאָמַר, רִבִּי שִׁמְעוֹן רֵיחַיָּיא דְּטַחֲנִין מִגֵּיהּ מַנָּא טָבָא כָּל יוֹמָא, וְלָקְטִין לֵיהּ. כְּמָה דִּכְתִיב, (במדבר יא) הַמַּמְעִיט אָסַף עֲשָׂרָה חֳמָרִים, וְהַשְׁתָּא רֵיחַיָּיא וּמַנָּא אִסְתַּלְקוּ וְלָא אִשְׁתְּאַר בְּעַלְמָא מִינֵיהּ, בַּר כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות טז) קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מְלֹא הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אוֹתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמֶרֶת. וְאִלּוּ בְּאִתְגַּלְיָיא לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְמִשְׁמֶרֶת, לְאַצְנָעוּתָא. הַשְׁתָּא מַאן יָכִיל לְגַלָּאָה רָזִין, וּמַאן יְנַדַּע לוֹן.

לָחִישׁ לֵיהּ לְרִבִּי יְהוּדָה בִּלְחִישׁוּ, (אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא) וַדַּאי הַהוּא גַּבְרָא דְּחָמִית, אֵלִיָּהוּ הָוָה. וְלָא בָּעָא לְגַלָּאָה רָזִין, בְּגִין דְּתִנְדַּע שְׁבָחָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, דְּהָוָה בְּיוֹמוֹי, וְיִבְכּוֹן דָּרָא עֲלוֹי. אָמַר לֵיהּ, דַּי לְמִבְכֵּי בְּכִיָּה עֲלֵיהּ.

רִבִּי יְהוּדָה הָוָה בָּכֵי כָּל יוֹמָא עֲלוֹי, דְּהָא אַעֲרָא עִמֵּיהּ בְּאִדְרָא קַדִּישָׁא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא. אָמַר לֵיהּ, וַוי דְּלָא אִסְתַּלַּקְנָא הַהוּא יוֹמָא עִם אִינּוּן תִּלָתָא דְּאִסְתַּלָּקוּ, וְלָא לֶחֱמֵי דָּרָא דָּא, דְּהָא אִתְהַפַּךְ. אָמַר לֵיהּ, רִבִּי אֵימָא לִי, כְּתִיב, (שמות כט) וְהֵם יִקְחוּ אֶת

הַזָּהָב וְאֶת הַתֵּכֶלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן וְאֶת תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ, וְאִילּוּ כֶּסֶף לָא כְּתִיב. וְהָא כְּתִיב זָהָב וָכֶסֶף. אָמַר לֵיהּ וְהָא נָמֵי נְחֹשֶׁת, דְּכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת בְּחֶשְׁבְּנָא הַוּוּ, וְהָכָא לָא. אֶלָּא, אִי לָא דְּגַלֵּי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא בְּאַתְרֵיהּ, לָא אִצְטָרִיכְנָא לְגַלָּאָה.

פְּתַח וְאָמַר, (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה׳, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה׳. בְּכַמָּה אַתַר אִסְתַּכְּלְנָא בְּאִלֵּין מָאנֵי דְּקוּדְשָׁא, דִּכְתִיב, (ויקרא טו) בִּגְדֵי קֹדֶשׁ הֵם, וּכְתִיב, (שמות כח) וְעָשׂוּ בִּגְדֵי קֹדֶשׁ. מַאי קְדוּשָׁה הָכָא. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן, קְדוּשָׁה אִינּוּן בְּכָל אֲתַר. וּכְתִיב בִּגְדֵי קֹדֶשׁ הֵם. וְעָשִׂיתָ בִּגְדֵי קֹדֶשׁ, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא.

דְּתַנְיָא כֹּהֵן גָּדוֹל לְעֵילָא, כֹּהֵן גָּדוֹל לְתַתָּא, לְבוּשִׁין דִּיקָר לְעֵילָא, לְבוּשִׁין דִּיקָר לְתַתָּא. וּמַה דִּלָּא אָמַר כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת, לְאַתַר אָחֳרָא אִסְתַּלִּיקוּ. דִּכְתִיב (שמות כז) כָּל עַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב מְחוּשָׁקִים כֶּסֶף וְגוֹ׳, וּכְתִיב וְאַדְנֵיהֶם נְחֹשֶׁת. דְּאִינּוּן מָאנֵי שְׁמוּשָׁא, לְאִשְׁתַּמָּשָׁא מַשְׁכְּנָא בְּהוּ.

אֲבָל הָכָא בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין דִּיקָר, לָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּמָּשָׁא בְּהוּ בַּר נָשׁ אָחֳרָא, בַּר מִכַּהֲנָא רַבָּא, דְּרִבּוּ מְשַׁח קוּדְשָׁא עַל רֵישֵׁיהּ. דִּכְתִיב (שמות כח) וְעָשִׂיתָ בִּגְדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת. דְּבְאִינּוּן לְבוּשִׁין דָּמֵי לְגַוְונָא דִּלְעֵילָא.

השלמה מההשמטות (סימן נ"ב)

לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. מָאי לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְמֶלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי אוֹצָרוֹת, אַחַת שֶׁל כֶּסֶף וְאַחַת שֶׁל זָהָב. שָׁם שֶׁל כֶּסֶף בִּימִינוֹ וְשֶׁל זָהָב בִּשְׂמֹאלוֹ אָמַר זֶה יִהְיֶה מְזוּמָּן וְקַל לְהוֹצָאָה וְעוֹשֶׂה דְּבָרָיו בְּנָחַת וְהוּא יִהְיֶה דָּבֵק עִם הָעֲנִיִּים וּמְנַהִיגָם בְּנָחַת. כְּהַהִיא דְּאָמְרִינָן, (שמות ט"ו) **יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ.**

וְאִם שָׁמֹחַ אָדָם בְּחֶלְקוֹ טוֹב, וְאִם לָאו, (שמות ט"ו) **יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב. מָאי יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב, אָמַר לוֹ, זֶה הַזָּהָב דִּכְתִיב לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ זָהָב שֶׁבּוֹ כְּלוּלוֹת שֶׁלֹּשׁ מִדּוֹת. הַז', ז' מִדּוֹת. הַה', ה' אַחֲדוֹת אַחֲרוֹנוֹת** (ס"א אַחֲרוֹנָה) **הַב' חָכְמָ"ה וּבִינָ"ה וְנִקְרֵאת נְשָׁמָה זוֹ עַל שֵׁם אֲצִילוּת ה' סְפִירוֹת אַחֲרוֹנוֹת וְה' שֵׁמוֹת לְנִשְׁמָה** (ס"א נר"ן ח"י סִימָנָא נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה חַיָּה יְחִידָה). **רוּחַ, חַיָּה, יְחִידָה, נְשָׁמָה, נֶפֶשׁ.**

מָאי עֲבִידְתֵּיהּ כְּסָא הֵיא ה' לְז'. דִּכְתִיב כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם וב' הֵיא קִיּוּמָם כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר בְּבְרֵאשִׁית. וּמָאי עֲבִידְתֵּיהּ הָכָא, מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְאֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ בַּת טוֹבָה וְנָעִימָה וּשְׁלֵמָה וְנָאָה וְהִשִּׁיאָהּ לְבֶן מֶלֶךְ וְהִלְבִּישָׁהּ וְעִטְּרָה וְקִישְּׁטָה וְנָתְנָה לוֹ עִם מָמוֹן רַב. אָמַר אֶפְשָׁר לְמֶלֶךְ זֶה לָשֶׁבֶת חוּץ

מִבֵּיתוֹ, אֲמַרְתְּ לֹא. אֶפְשָׁר לוֹ לָשֶׁבֶת כָּל הַיּוֹם תָּמִיד עִמָּהּ, אֲמַרְתְּ לֹא. הָא כֵּיצַד שָׁם חָלוֹן בֵּינוֹ לְבֵינָהּ וְכָל שָׁעָה שֶׁצְּרִיכָה הַבַּת לְאָבִיהָ אוֹ הָאָב לְבִתּוֹ מִתְחַבְּרִין יַחַד בַּחַלּוֹן. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מ״ה) כָּל כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ ע״כ. (וּכְתִיב) (וַיִּיתֵם כְּסֶף) (שמות כ״ז) וְאַדְנֵיהֶם נְחֹשֶׁת דְּאִינוּן מָאנֵי שְׁמוּשָׁא לְאִשְׁתַּמְּשָׁא מַשְׁכְּנָא בְּהוּ.

אֲבָל הָכָא בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין דִּיקָר לָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּהוּ בַּר נָשׁ אַחְרָא בָּר כַּהֲנָא (נ״א מְכַהֲנָא) רַבָּא, דְּרִבּוּ מְשַׁח קוּדְשָׁא עַל רֵישָׁא. דִּכְתִיב (שמות כ״ח) (וְעָשִׂיתָ) בִּגְדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶ״ת, דְּבְאִינוּן לְבוּשִׁין דָּמֵי לְגַוְונָא דִּלְעֵילָא: (עד כאן מדהשמטות)

תַּנְיָא. וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַוי לְעַלְמָא, דְּהָא בְּנֵי נָשָׁא לָא חָמָאן וְלָא שְׁמָעָן, וְלָא (דף ריז ע״ב) יָדְעִין דְּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, קָלָא דְּכָרוֹזָא אִשְׁתְּמַע, בְּמָאתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין.

תָּנָא עַלְמָא חָדָא, אִשְׁתְּמוֹדַע לְעֵילָא. וְכַד כָּרוֹזָא נָפִיק, הַהוּא עַלְמָא מְזַדַּעְזָעָא וּמִתְחַלְחָלָא. נָפְקֵי (קסב ע״ב) תְּרִין צִפְּרִין, דְּאִסְתַּלָּקוּ מֵהַהוּא עַלְמָא, דִּמְדוֹרֵיהוֹן תְּחוֹת אִילָנָא דְּחַיֵּי וּמוֹתָא בֵּיהּ.

נָפְקָא חַד צִפּוֹרָא לִסְטַר דָּרוֹמָא וְחַד צִפּוֹרָא לִסְטַר

צָפוֹנָא, וְחַד צִפּוֹרָא כַּד נָהִיר יְמָמָא, וְחַד כַּד אִתְחַשַּׁךְ יְמָמָא. כָּל חַד וְחַד קָרֵי וּמַכְרְזָא, מַה דְּשָׁמְעִין מֵהַהוּא כְּרוֹזָא.

לְבָתַר בָּעוּ לְאִסְתַּלָּקָא לְאַתְרַיְיהוּ, וּמִשְׁתַּמְטֵי רַגְלַיְיהוּ בְּנוּקְבָא דְתִהוֹמָא רַבָּא, וּמִתְלַכְּדָן בְּגַוֵּיהּ, עַד דְּאִתְפְּלִיג לֵילְיָא. כַּד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, כְּרוֹזָא קָרֵי, (קהלת ט) וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְלַכְּדָן רַגְלוֹי דִּבְנֵי נָשָׁא, וְיוֹמוֹי אִתְקְרִיבוּ, הַהוּא יוֹמָא, אִתְקְרֵי יוֹם ה׳, לְאַתְבָא רוּחֵיהּ לֵיהּ. תָּנָא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, פַּקְדָא הַהוּא כִּתְרָא קַדִּישָׁא, עַל רוּחֵיהּ. וּמַאן אִיהוּ, דִּכְתִיב, (תהלים צ) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. וְהִיא כִּתְרָא שְׁבִיעָאָה דִּכְלָא.

וְאִם מִסְּטָרָא דִּגְבוּרָה קָאָתֵי, כְּתִיב, וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמֹנִים שָׁנָה דִּכְתִיב דִּגְבוּרָה תְּמִינָאָה הֲוֵי, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, לֵית אֲתַר לְאִתְמְשַׁךְ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וְרָהְבָם עָמָל וָאָוֶן. בְּאֲתַר דְּלָא הֲוֵי יְסוֹדָא, בְּנְיָינָא לָא אִתְקַיָּים.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַתְבָא רוּחֵיהּ לֵיהּ, וּלְשָׁאֲבָא הַהוּא רוּחָא בְּגַוֵּיהּ. דְּתַנְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַתְבָא רוּחֵיהּ לֵיהּ, אִי זַכָּאָה הוּא הַהוּא רוּחָא, מַה

כְּתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. וְאִי לָא אִשְׁתַּכַּח זַכָּאָה, וַוי לְהַהוּא רוּחָא, דְּבָעֵי לְאִסְתַּחָאָה בְּנוּרָא דְּדָלִיק, וּלְאִתְתַּקָּנָא בְּגִין לְאִשְׁתָּאֲבָא בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא וְאִי לָא אִתְתַּקָּנַת, וַוי לְהַהוּא רוּחָא, דְּמִתְגַּלְגְּלָא כְּאַבְנָא בְּקוֹסְפִּיתָא, דִּכְתִיב, (שמואל א כה) וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. תַּנְיָא, אִי הַהוּא רוּחָא זָכֵי, כַּמָּה טָבִין גְּנִיזִין לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא. דִּכְתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּד הַהוּא בַּר נָשׁ אִתְקְרִיבוּ יוֹמוֹי, תְּלָתִין יוֹמִין מַכְרִיזֵי עֲלוֹי בְּעָלְמָא וְאַפִּילוּ צִפְּרֵי שְׁמַיָּא מַכְרִיזִין עֲלוֹי. וְאִי זַכָּאָה הוּא, תְּלָתִין יוֹמִין מַכְרִיזִין עֲלוֹי בֵּין צַדִּיקַיָּא, בְּגִינְתָּא דְּעֵדֶן.

תָּנָא, כָּל אִינּוּן תְּלָתִין יוֹמִין, נִשְׁמָתֵיהּ נָפְקַת מִגֵּיהּ בְּכָל לֵילְיָא, וְסָלְקַת וְחָמַאת דּוּכְתָּהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְהַהוּא בַּר נָשׁ לָא יָדַע, וְלָא אַשְׁגַּח, וְלָא שַׁלִּיט בְּנִשְׁמָתֵיהּ, כָּל אִינּוּן תְּלָתִין יוֹמִין כְּמָה דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא. דִּכְתִיב, (קהלת ח) אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לִכְלֹא אֶת הָרוּחַ וגו׳. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מִכַּד שָׁרָאן אִינּוּן תְּלָתִין יוֹמִין, צַלְמָא דְּבַר נָשׁ אִתְחַשַּׁךְ, וְדִיוּקְנָא דְּאִתְחֲזֵי בְּאַרְעָא אִתְמְנַע.

רִבִּי יִצְחָק הֲוָה יָתִיב יוֹמָא חַד אֲפִתְחָא דְּרִבִּי יְהוּדָה, וְהֲוָה עָצִיב. נָפִיק רִבִּי יְהוּדָה, אַשְׁכְּחֵיהּ לְתַרְעֵיהּ, דְּהֲוָה יָתִיב וְעָצִיב. אָמַר לֵיהּ (צ"ל מָה) מַאן יוֹמָא דֵּין מִשְׁאָר יוֹמִין. אָמַר לֵיהּ, אָתֵינָא לְגַבָּךְ, לְמִבְעֵי מִינָּךְ תְּלַת מִלִּין, חַד, דְּכַד תֵּימָא מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא, וְתַדְכַּר מֵאִינּוּן מִלִּין דְּאָנָא אָמִינָא, דְּתֵימָא לוֹן מִשְּׁמִי, בְּגִין לְאַדְכָּרָא שְׁמִי. וְחַד דְּתִזְכֵּי לְיוֹסֵף בְּרִי בְּאוֹרַיְיתָא. וְחַד, דְּתֵיזִיל לְקִבְרִי כָּל ז' יוֹמִין, וְתִבְעֵי בָּעוּתִיךְ עָלַי.

אָמַר לֵיהּ מִנַּיִן לָךְ. אָמַר לֵיהּ, הָא נִשְׁמָתִי אִסְתַּלְקַת מִנִּי בְּכָל לֵילְיָא, וְלָא אַנְהִיר לִי בְּחֶלְמָא כְּמָה דְּהֲוָה בְּקַדְמִיתָא. וְעוֹד דְּכַד אָנָא מַצְלֵינָא וּמָטֵינָא לְשׁוֹמַע תְּפִלָּה, אַשְׁגַּחְנָא בְּצוּלְמִי דִּילִי בְּכוֹתְלָא, וְלָא חָמִינָא לֵיהּ. וְאָמִינָא דְּהוֹאִיל וְצַלְמָא אִתְעֲבַר וְלָא אִתְחֲזֵי, דְּהָא כְּרוֹזָא נָפִיק וְכָרִיז. דִּכְתִיב, (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, כָּל זְמָנָא דְּצוּלְמָא דְּבַר נָשׁ לָא יִתְעֲבַר מִנֵּיהּ, יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְרוּחֵיהּ אִתְקַיְּימָא בְּגַוֵּיהּ. אִתְעֲבַר צוּלְמָא דְּבַר נָשׁ וְלָא אִתְחֲזֵי, אִתְעֲבַר מֵהַאי עָלְמָא.

אָמַר לֵיהּ, וּמֵהָכָא, דִּכְתִיב, (איוב ח) כִּי צֵל יָמֵינוּ עָלֵי אָרֶץ. אָמַר לֵיהּ, כָּל אִלֵּין מִלִּין דְּאַתְּ בָּעֵי עֲבִידְנָא. אֲבָל בָּעִינָא מִינָּךְ (דף ריח ע"א) דִּבְהַהוּא עָלְמָא, תְּבָרִיר

דּוּכְתָּאי גַּבָּךְ, כְּמָה דַּהֲוֵינָא בְּהַאי עָלְמָא. בָּכָה רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר, בְּמָטוּ מִינָּךְ, דְּלָא תִּתְפָּרֵשׁ מִנָּאי כָּל אִלֵּין יוֹמִין. אֲזָלוּ לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁכְּחוּהוּ דְּהָוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, זָקִיף עֵינוֹי רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְחָמָא לְרִבִּי יִצְחָק, וְחָמָא לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּרָהִיט קַמֵּיהּ, וְרָקִיד קַמֵּיהּ. קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָחִיד בִּידֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק. אָמַר, גּוֹזָרְנָא, מַאן דְּרָגִיל לְמֵיעַל, יֵעוּל. וּמַאן דְּלָא רָגִיל לְמֵיעָאל, לָא יֵיעוּל. עָאלוּ רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה, קָטִיר מַלְאַךְ הַמָּוֶת לְבַר.

אַשְׁגַּח רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְחָמָא דְּעַד כְּעַן לָא מָטָא עִדָּנָא, דְּהָא עַד תְּמַנְיָא שַׁעְתֵּי דְּיוֹמָא הֲוָה זִמְנָא. אוֹתְבֵיהּ קַמֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְהָוָה לָעֵי לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, תֵּיב אַפְתְּחָא וּמַה (צ״ל וּמַאן) דְּתֶחֱמֵי, לָא תִּשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ. וְאִי יִבְעֵי לְמֵיעָאל הָכָא, אוֹמֵי אוֹמָאָה דְּלָא לֵיעוֹל.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי יִצְחָק, חָמִית דְּיוּקְנָא דְּאַבּוּךְ יוֹמָא דָּא, אוֹ לָא. דְּהָא תָּנִינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, אֲבוּי וְקָרִיבוֹי מִשְׁתַּכְּחִין תַּמָּן עִמֵּיהּ, וְחָמָא לוֹן וְאִשְׁתְּמוֹדַע לוֹן, וְכָל אִינּוּן דְּהָוָה מְדוֹרֵיהּ גַּבַּייהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא בְּדַרְגָּא חַד, כְּלְהוּ מִתְכַּנְּשֵׁי וּמִשְׁתַּכְּחֵי עִמֵּיהּ, וְאָזְלִין עִם נִשְׁמָתֵיהּ, עַד אֲתַר דְּתִשְׁרֵי בְּאַתְרֵיהּ. אָמַר, עַד כְּעָן לָא חָמֵינָא.

אַדְהָכִי קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, מָארֵי דְעַלְמָא, אִשְׁתְּמוֹדַע רִבִּי יִצְחָק לְגַבָּן, וּמֵאנּוּן שִׁבְעָה עַיְינִין דְּהָכָא הוּא. הָא אַחִידְנָא בֵּיהּ, וְהַב לִי. נָפַק קָלָא וְאָמַר, כּוּרְסְיָיא (ס"א טְסִיסָה) דְּמָארֵיהּ קְרִיבָא בְּגַדְפּוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא דִידָךְ הוּא, וְעִמָּךְ תַּייְתֵיהּ בְּזִימְנָא דְּתִיעוֹל לְמִשְׁרֵי בְּכוּרְסְיָךְ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי.

אַדְהָכִי, חָמָא רִבִּי אֶלְעָזָר דְּהַוָה אִסְתַּלִּיק מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְאָמַר, לֵית קוּפְטָרָא דְּטִיפְסָא, בְּאַתַר דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׁכִיחַ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, עוּל הָכָא, וְאָחִיד בֵּיהּ בְּרִבִּי יִצְחָק, דְּהָא חָמֵינָא בֵּיהּ דְּמִסְתַּפֵּי. עָאל רִבִּי אֶלְעָזָר, וְאָחִיד בֵּיהּ. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אַהֲדַר אַנְפֵּיהּ וְלָעֵי בְּאוֹרַייְתָא.

נַיְים רִבִּי יִצְחָק, וְחָמָא לְאַבּוֹי. אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, זַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָא בֵּין טַרְפֵּי אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, אִתְיְהִיב (אַתִּ יָתִיב) אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף בְּתַרִין עָלְמִין, רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי הוּא. דְּהָא הוּא אָחִיד לָךְ בְּעַנְפּוֹי, זַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּרִי.

אָמַר לֵיהּ אַבָּא, וּמָה אֲנָא הָתָם. אָמַר לֵיהּ, תִּלַּת יוֹמִין הַוּוּ דְּחָפּוּ אִדְרָא דְּמִשְׁכָּנָךְ. וְתַקִּינוּ לָךְ כֵּיוָן פְּתִיחָן, לְאַנְהָרָא לָךְ מֵאַרְבַּע סִטְרִין דְּעַלְמָא. וַאֲנָא חָמֵינָא דּוּכְתֵּיךְ וְחָדֵינָא, דַּאֲמִינָא זַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּרִי. בַּר דְּעַד כְּעָן, בִּרְךָ לָא זָכֵי בְּאוֹרַייְתָא.

וְהָא הַשְׁתָּא חֲוִי זְמִינִין לְמֵיתֵי גַּבָּךְ, תְּרֵיסַר צַדִּיקַיָּא דְּחַבְרַיָּיא, וְעַד דַּהֲוֵינָא נָפְקִי, אִתְעַר קָלָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, מַאן חַבְרִין (ס״א שְׁבִילִין) דְּקַיְימִין הָכָא, אִתְעַטָּרוּ, בְּגִינֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. שְׁאֵלְתָּא שָׁאִיל, וְאִתְייְהִיב לֵיהּ.

וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, דְּהָא שִׁבְעִין דּוּכְתֵּי מִתְעַטְּרָן הָכָא דִּילֵיהּ. וְכָל דּוּכְתָּא וְדוּכְתָּא, פָּתְחִין פִּתְיָחָן לְשִׁבְעִין עָלְמִין. וְכָל עַלְמָא וְעַלְמָא אִתְפַּתַּח לְע׳ רְהִיטִין. וְכָל רְהִיטָא וּרְהִיטָא, אִתְפַּתַּח לְשִׁבְעִין כִּתְרִין עִלָּאִין. וּמִתַּמָּן אִתְפַּתְּחוּ אֲרָחִין לְעַתִּיקָא סְתִימָאָה דְּכֹלָּא, לְמֶחֱמֵי בְּהַהוּא נְעִימוּתָא עִלָּאָה דְּנָהֲרָא, וּמְהַנְיָא לְכֹלָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה׳ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. מַהוּ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא.

אָמַר לֵיהּ, אַבָּא, כַּמָּה זִמְנָא יְהִיבוּ לִי בְּהַאי עָלְמָא, אָמַר לֵיהּ, לֵית לִי רְשׁוּתָא וְלָא מוֹדָעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ. אֲבָל בְּהִלּוּלָא רַבָּא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, תְּהֵא מִתַּקֵּן פָּתוֹרֵיהּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ.

אַדְהָכִי אִתְעַר רִבִּי יִצְחָק, וְהָוָה חָיֵיךְ, וְאַנְפּוֹי נְהִירִין. חָמָא רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְאִסְתַּכַּל בְּאַנְפּוֹי. אָמַר לֵיהּ, מִלָּה חַדְתָּא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי. סָח לֵיהּ, אִשְׁתַּטַּח קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

תָּאנָא, מֵהַהוּא יוֹמָא, הֲוָה (דף ריח ע"ב) רִבִּי יִצְחָק אָחִיד לִבְרֵיהּ בִּידֵיהּ, וְלָעֵי לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא הֲוָה שַׁבְקֵיהּ. כַּד הֲוָה עָאל קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אוֹתְבֵיהּ לִבְרֵיהּ לְבַר, וְיָתִיב קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וַהֲוָה קָרֵי קַמֵּיהּ (ישעיה לח) ה' עָשְׁקָה לִי עָרְבֵנִי.

תָּנָא, בְּהַהוּא יוֹמָא תַּקִּיפָא וּדְחִילוּ דְּבַר נָשׁ, כַּד מָטֵי זִמְנֵיהּ לְאִסְתַּלָּקָא מֵעַלְמָא, אַרְבַּע סְטָרִין דְּעַלְמָא קָיְימִין בְּדִינָא תַּקִּיפָא, וּמִתְעָרִין דִּינִין מֵאַרְבַּע סְטָרֵי עָלְמָא. וְאַרְבַּע קְשׁוּרִין נָצָאן, וּקְטָטוּתָא אִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, וּבָעְיָין לְאִתְפָּרְשָׁא כָּל חַד לְסִטְרוֹי.

כָּרוֹזָא נָפִיק וּמַכְרְזָא בְּהַהוּא עַלְמָא, וְאִשְׁתְּמַע בְּמָאתָן וְשִׁבְעִין עָלְמִין. אִי זַכָּאָה הוּא, כְּלְהוּ עָלְמִין חָדָאן לְקָדָמוּתֵיהּ. וְאִי לָאו, וַוי לְהַהוּא בַּר נָשׁ וּלְחוּלָקֵיהּ.

תָּנָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּכָרוֹזָא כָּרִיז, כְּדֵין נָפַק חַד שַׁלְהוֹבָא מִסִּטַר צָפוֹן, וְאָזְלָא וְאִתּוֹקַד בְּנַהַר דִּינוּר, וּמִתְפָּרְשָׁא לְאַרְבַּע סִטְרֵי עַלְמָא, וְאוֹקִיד נִשְׁמַתְהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא. וְנָפַק הַהוּא שַׁלְהוֹבָא, וְסָלְקָא וְנָחֲתָא בְּעַלְמָא. וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא מָטָא בְּגַדְפּוֹי דְּתַרְנְגוֹלָא אוּכְמָא, וּבָטַשׁ בְּגַדְפּוֹי, וְקָרֵי בְּפִתְחָא בֵּין תַּרְעֵי.

זִמְנָא קַדְמָאָה קָרֵי וְאָמַר, (מלאכי ג) הִנֵּה יוֹם ה' בָּא בּוֹעֵר כַּתַּנּוּר וְגו'. זִמְנָא תִּנְיָינָא קָרֵי וְאָמַר, (עמוס ד) כִּי

הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שֵּׂחוֹ. וְהַהִיא שַׁעֲתָא, יָתִיב בַּר נָשׁ בְּעוֹבָדוֹי, דְּסָהֲדִין קַמֵּיהּ, וְהוּא אוֹדֵי עֲלַיְיהוּ. זִמְנָא תְּלִיתָאָה, כַּד בָּעְיִין לְאַפָּקָא נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ, קָרֵי תַּרְנְגוֹלָא וְאָמַר, (ירמיה י) מִי לֹא יִירָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאֲתָה וגו׳.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תַּרְנְגוֹלָא אוּכְמָא לְמַאי נַפְקָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, כָּל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, כְּלְהוּ רָמִיז בְּחָכְמָה, בַּר דִּבְנֵי נָשָׁא לָא יָדְעִי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶיךָ, וּמְשׁוּם דְּאִתְעֲבִידוּ בְּחָכְמָה, כְּלְהוּ רְמִיזִין בְּחָכְמָה.

וְתַרְנְגוֹלָא אוּכְמָא, תְּנִינָן, לֵית דִּינָא שַׁרְיָא אֶלָּא בְּאַתַר דְּהוּא זִינֵיהּ. וְאוּכְמָא מִסְטְרָא דְּדִינָא קָאֵתֵי. וּבְגִין כָּךְ, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ, כַּד רוּחָא דְסִטְרָא דְּצָפוֹן אִתְעַר, חַד שַׁלְהוֹבָא נָפִיק, וּבָטַשׁ תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דְתַרְנְגוֹלָא, וְקָרֵי. וְכָל שֶׁכֵּן בְּתַרְנְגוֹלָא אוּכְמָא, דְּאִתְכַּוֵּון יַתִּיר מֵאַחֲרָא.

אוּף הָכָא, בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא דְּבַר נָשׁ יִתְעַר, שָׁאֲרֵי וְקָרֵי לֵיהּ, וְלֵית דְּיָדַע לֵיהּ, בַּר הַהוּא בַּר נָשׁ דְּשָׁכִיב. דְּתָנִינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ שָׁכִיב, וְדִינָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ לְנַפָּקָא מֵהַאי עָלְמָא, אִתּוֹסַף רוּחָא עִלָּאָה בֵּיהּ, מַה דְּלָא

הַוָּה בְּיוֹמוֹי. וְכֵיוָן דְּשַׁרְיָא עֲלוֹי וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, חָמֵי מַה דְּלָא זָכָה בְּיוֹמוֹי, מִשּׁוּם דְּאִתּוֹסַף בֵּיהּ הַהוּא רוּחָא. וְכַד אִתּוֹסַף בֵּיהּ וְחָמָא, כְּדֵין נָפִיק מֵהַאי עַלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) תּוֹסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן. כְּדֵין כְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי, בְּחַיֵּיהוֹן לָא זָכָאן, בְּמִיתַתְהוֹן זָכָאן.

תָּאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ מִית, אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמֶחֱמֵי, וְחָמֵי גַּבֵּיהּ קְרִיבוֹי וְחַבְרוֹי מֵהַהוּא עָלְמָא, וְאִשְׁתְּמוֹדַע לְהוּ. וְכֻלְּהוּ גְּלִיפִין בְּדְיוּקְנֵיהוֹן כְּמָה דְּהֲווּ בְּהַאי עַלְמָא. אִי זַכָּאָה הַהוּא בַּר נָשׁ, כֻּלְּהוּ חָדָאן קַמֵּיהּ, וּמַקְדְּמֵי לֵיהּ שְׁלָם.

וְאִי זַכָּאָה לָא הֲוֵי, לָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן גַּבֵּיהּ, בַּר מֵאִינּוּן חַיְיבַיָּא, דְּטָרְדִין לוֹן בְּכָל יוֹמָא בַּגֵּיהִנָּם. וְכֻלְּהוּ עֲצִיבִין, וּפָתְחִין בְּווּי וּמְסַיְּימִין בְּווּי. וְסָלִיק עֵינוֹי, וְחָמָא לוֹן כְּטִיסָא דְּמִסְתַּלְּקָא מִן נוּרָא, אוּף הָכִי, הוּא פָּתַח, ווּי. תַּנְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּנָפַק נִשְׁמָתֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אָזְלִין כֻּלְּהוּ קְרִיבוֹי וְחַבְרוֹי דְּהַהוּא עָלְמָא עִם נִשְׁמָתֵיהּ, וּמַחְזְיִין לֵיהּ אַתְרָא דְּעִדּוּנָא, וְאַתְרָא דְּעוֹנְשָׁא. אִי זַכָּאָה הֲוֵי, חָמֵי דּוּכְתֵּיהּ, וְסָלִיק וְיָתִיב, וְאִתְעַדַּן בְּעִדּוּנָא עִלָּאָה דְּהַהוּא עָלְמָא. וְאִי לָא הֲוֵי זַכָּאָה, אִשְׁתְּאַרַת הַהִיא נִשְׁמָתָא בְּהַאי עָלְמָא, עַד דְּאִטְמִיר גּוּפָא בְּאַרְעָא. כֵּיוָן

דְּאִטְמַר, כַּמָּה גַּרְדִּינִין דְּנְמוּסִין אַחֲדָן בֵּיהּ, עַד דְּמָטָא לְדוּמָ״ה, וְעָאלִין לֵיהּ בְּמָדּוֹרוֹי דְּגֵיהִנֹּם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל ז׳ יוֹמִין, נִשְׁמָתָא אָזְלָא מִבֵּיתֵיהּ לְקִבְרֵיהּ, וּמִקִּבְרֵיהּ לְבֵיתֵיהּ, וְאִתְאַבְּלַת עֲלוֹי (דף ריט ע״א) דְּגוּפָא. דִּכְתִיב, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. אָזְלָא וְיָתְבָא בְּבֵיתֵיהּ, חָמֵי לְכֻלְּהוּ עֲצִיבִין וּמִתְאַבְּלָא.

תָּנָא, בָּתַר ז׳ יוֹמִין, גּוּפָא חֲוֵי כְּמָה דְּהֲוָה, וְנִשְׁמָתֵיהּ עָאלַת לְדוּכְתָּא, עָאלַת לְמַעְרְתָּא דְּכָפְלְתָּא, חֲמַאת מַה דְּחֲמַאת, וְעָאלַת לְאַתַר דְּעָאלַת, עַד דְּמָטַת לְגַן עֵדֶן, וְעַרְעָת לְכְרוּבִים, וְשָׁנַן דְּחַרְבָּא דִּי בְגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא. אִי זַכָּאָה הוּא דְּתֵיעוּל, עָאלַת.

תָּאנָא, אַרְבַּע סַמְכִין זְמִינִין, וְחַד דְּיוּקְנָא דְּגוּפָא בִּידַיְיהוּ, (שמות ר״י ע״א) מִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ בְּחֶדְוָותָא וְיָתְבַת בְּהַהוּא מָדוֹרָא דְּגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, עַד זִמְנָא דְּאִתְגְּזַר עֲלָהּ. לְבָתַר כְּרוֹזָא קָרֵי.

וְעַמּוּדָא דְּתַלַת גְּוָונֵי אִזְדַּמַּן, וְהַהוּא עַמּוּדָא אִתְקְרֵי, מְכוֹן הַר צִיּוֹן דִּכְתִיב, (ישעיה ד) וּבָרָא ה׳ עַל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶיהָ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן וְגוֹ׳. סָלְקָא בְּהַהוּא עַמּוּדָא לְפִתְחָא דְּצַדֶּק, דְּצִיּוֹן וִירוּשָׁלַם בֵּיהּ.

אִי זָכֵי לְסַלְקָא יַתִּיר, טַב חוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ, לְאִתְדַּבְּקָא

בְּגוֹ גוּפָא דְמַלְכָּא. וְאִי לָא זָכֵי לְסַלְקָא יַתִּיר, כְּתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ. וְאִי זָכֵי לְסַלְקָא יַתִּיר, זַכָּאָה הוּא. דְּזָכֵי לְיִקָּרָא דְמַלְכָּא, וּלְאִתְעַדְּנָא בְּעִדּוּנָא עִלָּאָה, דְּלְעֵילָּא מֵאַתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם. דִּכְתִיב, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל ה', עַל ה' דַּיְיקָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּזָכֵי לְחֶסֶד דָּא, דִּכְתִיב, (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ.

וְכִי עַל הַשָּׁמַיִם הוּא, וְהָא כְּתִיב, (תהלים נז) כִּי גָדוֹל עַד שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִית חֶסֶד, וְאִית חֶסֶד. חֶסֶד עִלָּאָה, וְחֶסֶד תַּתָּאָה. חֶסֶד עִלָּאָה מֵעַל שָׁמַיִם הוּא. חֶסֶד תַּתָּאָה, הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נה) חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים, וּבְהַנֵּי כְּתִיב עַד שָׁמַיִם.

תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ, אִמָּא יְדִיעָא, הַבָּנִים מַאן אִינוּן. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא תְּנִינָן, תְּרֵין בְּנִין אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַד דְּכַר וְחַד נוּקְבָא. דְּכַר, יַהֲבֵיהּ לְיַעֲקֹב, דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. בַּת, יַהֲבָהּ לְאַבְרָהָם, דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל, בַּת הָיְתָה לוֹ לְאַבְרָהָם, וּבַכֹּל שְׁמָהּ.

וְאִמָּא רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ, דְּיָנְקָא לְהוּ, וְעַל הַאי כְּתִיב,

(דברים קד) **לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְתָנִינָן, לָא יַסְגֵּי בַּר נָשׁ חוֹבוֹי לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִסְתַּלַּק אִמָּא מֵעַל בְּנִין. וּכְתִיב,** (ויקרא יח) **אִמְּךָ הִיא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ, וַוי לְמַאן דְּגָלֵי עֶרְיָיתָא.**

וְכַד תָּיְיבִין בְּנֵי עַלְמָא, וְאַסְגִּין בִּזְכוּתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִמָּא תָּבַת וְכַסְיָא עַל בְּנִין, כְּדֵין אִתְקְרֵי תְּשׁוּבָה. מַאי תְּשׁוּבָה. דָּא תְּשׁוּבָה דְּאִמָּא, דְּתָבַת בְּקִיּוּמָהָא, וּכְדֵין (שמות פ״ג ע״א) **כְּתִיב,** (תהלים קיג) **אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה, אֵם הַבָּנִים וַדַּאי. וְעַל דָּא, לָא לְפָטָר אִינִישׁ מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה, עַד דְּאוֹלִיד בֵּן וּבַת.**

תַּנְיָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים כז) **לַחֲזוֹת בְּנֹעַם ה׳ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, תִּיאוּבְתָּא דְצַדִּיקַיָּא לְמֶחֱמֵי דָּא,** (ז״ח ל״ג נעם ה׳) **וְאַתְּ אֲמַרְתְּ עַל ה׳. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כֹּלָּא חַד. מַשְׁמַע דִּכְתִיב נֹעַם ה׳, דְּאַתְיָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא לְהַאי שָׁמַיִם. וְתִיאוּבְתָּא דְצַדִּיקַיָּא כָּךְ הוּא וַדַּאי, וְעַל הַשָּׁמַיִם כְּתִיב, אָז תִּתְעַנַּג עַל ה׳. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּזָכֵי. וַדַּאי זְעִירִין אִינּוּן.**

תָּנִינָן, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב, (שיר השירים א) **בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי שָׂמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, בְּנֵי אִמִּי, כְּמָה דִכְתִיב,** (איכה ב) **הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ, דְּכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶחְרְבָא בֵּיתֵיהּ דִּלְתַתָּא, וּלְאַגְלָאָה**

יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמַיָּא. אַעְבַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִקַּמֵּיהּ לְהַאי אֶרֶץ, וְאִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ. כְּדְכְתִיב, (שמות ב) וַתֵּתַצַּב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק. וְכַד הַאי אֶרֶץ אִתְרַחֲקָא מִשְּׁמַיִם דִּלְעֵילָּא, הַאי אֶרֶץ דִּלְתַתָּא אִתְחָרְבָא, וְיִשְׂרָאֵל אִתְפַּזְרוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מַאן גָּרִים לִי הַאי וּמַאן עָבִיד לִי הַאי, בְּנֵי אִמִּי דְּנִחֲרוּ בִי, וְאִתְרַחֲקוּ מִנִּי, בְּנֵי אִמִּי וַדַּאי.

רִבִּי יוֹסֵי הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וְהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי חִיָּיא בַּר רַב. עַד דְּהֲווּ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, חֲמֵיתָא מַה דְּאָנָא חָמִית. אָמַר לֵיהּ, חָמֵינָא גַּבְרָא חַד בְּנַהֲרָא, וְצִפְּרָא חַד עַל (דף ריט ע"ב) רֵישֵׁיהּ, וְעִלְעָא בְּפוּמֵיהּ דְּצִפּוֹרָא, וְאָכְלָא וְרָפְסָא בְּרַגְלוֹי, וְהַהוּא גַּבַר רָמֵי קָלִין וְצָווחַ, וְלָא יְדַעְנָא מַאי קָאָמַר.

אָמַר, נִקְרַב גַּבֵּיהּ וְנִשְׁמַע. אָמַר, מִסְתָּפִינָא לְמִקְרַב. אָמַר לֵיהּ, וְכִי בַּר נָשׁ הוּא בְּאַתַר דָּא, אֶלָּא רְמִיזָא דְּחָכְמְתָא דְּרָמִיז לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קְרִיבוּ גַּבֵּיהּ, שְׁמָעוּ דְּהֲוָה אָמַר, עוֹטָרָא עוֹטָרָא, תְּרִין בְּנִין שַׁרְיָין לְבַר, (ס"א שְׁרִיאוּ לְבָרָא) לָא נָח וְלָא נַיְיחָא, עַד דְּצִפְּרָא בְּקִיסָרָא רְמִיו.

בָּכָה רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, הַיְינוּ דְּתָנֵינָן, בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי וְגוֹ', מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי.

אָמַר, וַדַּאי גָּלוּתָא אִתְמְשַׁךְ, וְעַל דָּא (ס״א דִּי) צִפְּרֵי שִׁמְיָא לָא אַעְדִּיו, עַד דִּי שָׁלְטָנוּתָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אַעְדִּיאוּ מִן עַלְמָא. וְאֵימָתַי, עַד דְּיִמְטֵי יוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר דִּינוֹי בְּעַלְמָא. דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַה׳ לֹא יוֹם וְלֹא לָיְלָה. עַד דְּהַוּוּ אָזְלִין, שָׁמְעוּ חַד קָלָא דְּהַוָּה אָמַר, אוֹקִידָא דְּקוּפְּטִירָא מָטָא בְּדִינוֹי, נָפַק חַד שַׁלְהוֹבָא, וְאוֹקִיד לְהַהוּא צִפּוֹרָא. אָמַר, וַדַּאי, כְּמָה דִּכְתִיב, (דניאל ז) וְיִהְיַבַת לִיקֵדַת אֶשָּׁא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָא אַגְלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּלָא אִשְׁתַּכַּח מְהֵימְנוּתָא בֵּינַיְיהוּ. כַּד אִתְמְנַע מְהֵימְנוּתָא בֵּינַיְיהוּ, כְּבֵיכוֹל, הָכִי אִשְׁתַּכַּח בְּכֻלָּא. דִּכְתִיב, (ישעיה כח) וְכֹפֶר בְּרִיתְכֶם אֶת מָוֶת.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מַאי דִּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. אָמַר לֵיהּ, כַּד יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינָא דִּילֵיהּ, אִתְמְנַע מוֹתָא מִן עַלְמָא. וְלָא יִתְעַר הַאי יְמִינָא, אֶלָּא כַּד יִתְעָרוּן יִשְׂרָאֵל בִּימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַאי נִיהוּ תּוֹרָה, דִּכְתִיב בָּהּ, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. בְּהַהוּא זִמְנָא, (תהלים קיח) יְמִין ה׳ עוֹשָׂה חָיִל וְגו׳, לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ.

תָּנָא, הַהוּא זַכָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בֵּיהּ,

וְכָרוֹזָא קָרֵי עֲלֵיהּ, ל' יוֹמִין, בֵּינֵי צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. כֻּלְּהוּ צַדִּיקַיָּא חָדָאן, כֻּלְּהוּ צַדִּיקַיָּיא אַתְיָין, וּמְעַטָּרָן דּוּכְתֵּיהּ דְּהַהוּא צַדִּיקָא, עַד דְּיֵיתֵי לְמֵידַר דִּיוּרֵיהּ בֵּינַייהוּ. וְאִי חַיָּיבָא הוּא, כָּרוֹזָא קָרֵי עֲלֵיהּ בַּגֵּיהִנָּם תְּלָתִין יוֹמִין (עֵלֵיהּ), וְכֻלְּהוּ חַיָּיבַיָּא, כֻּלְּהוּ עָצִיבִין. כֻּלְּהוּ פָּתְחִין וַוי, דְּהָא דִינָא חַדְתָּא אִתְעַר הַשְׁתָּא, בְּגִינֵיהּ דִּפְלַנְיָא. כַּמָּה גַּרְדִינִין דְּנְמוּסִין מְזַדְּמְנִין לְקַבְלֵיהּ, וּלְאַקְדָּמָא לֵיהּ וַוי. אוֹי לָרָשָׁע אוֹי לִשְׁכֵנוֹ. וְכֻלְּהוּ פָּתְחִין וְאָמְרִין, (ישעיה ג) אוֹי לָרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה לוֹ. מַאי (טַעְמָא) גְּמוּל יָדָיו. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. לְאַכְלָלָא (לְאֶפָּקָא) מַאן דְּזָנֵי בִּידוֹי, לְאַפָּקָא וּלְחַבְּלָא זַרְעֵיהּ בְּרִיקַנְיָא(ס"ט ע"א).

דְּהָא תָּנִינָן, כָּל מַאן דְּאַפִּיק זַרְעֵיהּ בְּרִיקַנְיָא, אִקְרֵי רָע, וְלָא חָמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא. דִּכְתִיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אַתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע. וּכְתִיב, (בראשית לח) וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. אוּף הָכָא, אוֹי לָרָשָׁע רָע. וַוי לְהַהוּא חַיָּיבָא דְּאִיהוּ רַע, דְּעָבַד גַּרְמֵיהּ רַע. כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה לוֹ, לְאַכְלָלָא מַאן דְּזָנֵי בִּידוֹי, לְאַפָּקָא וּלְחַבְּלָא זַרְעֵיהּ בְּרִיקַנְיָא, וּלְהַאי טָרְדִין בְּהַהוּא עַלְמָא יַתִּיר מִכֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא כְּתִיב אוֹי לָרָשָׁע (רָע), כֵּיוָן דִּכְתִיב אוֹי לָרָשָׁע, אַמַּאי רָע. אֶלָּא כְּמָה דְּאָמִינָא, דְּעָבַד

גַּרְמֵיהּ רָע. וּכְתִיב לֹא יְגוּרְךָ רָע. וְכֻלְּהוּ סָלְקִין, וְהַאי לָא סָלִיק.

וְאִי תֵּימָא, שְׁאָר חַיָּיבִין דְּקָטְלוּ בְּנֵי נָשָׁא. תָּא חֲזֵי, כֻּלְּהוּ סָלְקִין וְהוּא לָא סָלִיק. מַאי טַעְמָא, אִינּוּן קְטִילוּ בְּנֵי נָשָׁא אָחֳרָא, וְהַאי קָטִיל בְּנוֹי מַמָּשׁ, אוֹשִׁיד דָּמִין סַגִּיאִין.

תָּא חֲזֵי, בִּשְׁאָר חַיָּיבֵי עַלְמָא, לָא כְתִיב וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה׳, וְכָאן כְּתִיב, וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה׳ אֲשֶׁר עָשָׂה. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דִּכְתִיב וְשִׁחֵת אַרְצָה.

תְּנַן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לֵית לָךְ חוֹבָא בְּעַלְמָא דְּלָא אִית לֵיהּ תְּשׁוּבָה, בַּר מֵהַאי. וְלֵית לָךְ חַיָּיבָא דְּלָא חָמָאן אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, בַּר מֵהַאי. דִּכְתִיב לֹא יְגוּרְךָ רָע, כְּלַל. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. עֲלַייהוּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. מַאי לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קטו) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה׳ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:

וַיְחִי יַעֲקֹב (שייך ויקרא ק״ד ע״ב) בְּגַוְיֵיהוּ. (בד״ק נמצא בח״ג בדף נ׳ עמוד קצ״ט) עַל דָּא לִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּלָא לְאִתְעָרְבָא צוּלְמָא דִּילֵיהּ (דף רכ ע״א) בְּצוּלְמָא דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּגִין דְּהַאי קַדִּישָׁא וְהַאי מְסָאֲבָא.

תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. דְּיִשְׂרָאֵל כַּד אִשְׁתַּכַּח בַּר נָשׁ מִית הוּא מְסָאֵב לְכָל גּוּפָא, וּבֵיתָא מְסָאֲבָא. וְגוּפָא דְעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לָא מַסְאִיב לְאָחֳרָא, וְגוּפֵיהּ (נ"א וּבֵיתָא) לָא מְסָאֲבָא כַּד אִיהוּ מִית. מַאי טַעְמָא.

יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְתָּא דְאִיהוּ מִית כָּל קְדוּשֵׁי דְמָארֵיהּ מִתְעַבְּרָן מִגֵּיהּ, אִתְעַבַּר מִגֵּיהּ הַאי צוּלְמָא קַדִּישָׁא, וְאִתְעַבַּר מִגֵּיהּ הַאי רוּחַ קוּדְשָׁא, אִשְׁתָּאַר גּוּפָא מְסָאֲבָא.

אֲבָל עוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, לֵית הָכִי. דִּבְחַיֵּי מְסָאֵב בְּכָל סִטְרִין, צוּלְמָא דִילֵיהּ מְסָאֲבָא, וְרוּחָא דִילֵיהּ מְסָאֲבָא. וּבְגִין דְּסוֹאֲבוּתֵי אִלֵּין שַׁרְיָין בְּגַוֵּיהּ, אָסִיר לְמִקְרַב לְגַבֵּיהּ. כֵּיוָן דְּמִית, נָפְקִי כָּל אִלֵּין מְסָאֲבוּתָא וְאִשְׁתָּאַר גּוּפָא בְּלָא מְסָאֲבוּתָא לְסוֹאֲבָא.

וְאַף עַל גַּב דְּגוּפָא דִּלְהוֹן מְסָאֵב, בֵּין בְּחַיֵּיהוֹן וּבֵין בְּמִיתָתְהוֹן. אֲבָל בְּחַיֵּיהוֹן דְּכָל אִינּוּן מְסָאֲבִין אִשְׁתַּכְּחֵי לְגַבַּייהוּ, אִית לוֹן חֵילָא לְסוֹאֲבָא לְאַחֲרִינִי, בְּמִיתָתְהוֹן דְּנָפְקֵי כָּל אִינּוּן מְסָאֲבִין מִנַּייהוּ, לָא יָכְלִין לְסָאֲבָא. וְדְיִשְׂרָאֵל, יָכִיל לְסָאֲבָא לְאַחֲרִינִי. בְּגִין דְּכָל קַדִּישִׁין נָפְקִין מִגֵּיהּ וְשָׁרָא עֲלֵיהּ סִטְרָא אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, הַאי צֶלֶם קַדִּישָׁא, כַּד אָזִיל בַּר נָשׁ וְאִתְרַבֵּי,

וְאִתְעֲבִיד מֵהַאי פַּרְצוּפָא דִיוּקְנָא דִילֵיהּ. אִתְעֲבִיד צוּלְמָא אָחֳרָא, וּמִתְחַבְּרָן כְּחֲדָא. וְדָא נָטִיל לְדָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאִשְׁתַּכְחוּ תְּרִין צוּלְמִין, נָטִיר הוּא בַּר נָשׁ, וְגוּפָא דִילֵיהּ בְּקִיּוּמָא, וְרוּחֵיהּ שַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ. בְּשַׁעְתָּא דְּקָרִיבוּ יוֹמוֹי, מִתְעַבְּרָן מִגֵּיהּ, וְדָא סָלִיק לְדָא, וְאִשְׁתָּאַר בַּר נָשׁ בְּלָא נְטִירוּ. כְּדֵין, (שיר השירים ב) עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, תְּרֵי.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְעַר דִּינָא בְּעַלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כָּרְסֵי דְּדִינָא לְמֵידַן עַלְמָא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַתְעָרָא (בְּדִינָא) תְּשׁוּבָה, דְּיֵיתוּב מֵחֵיוָבָא (נ״א מֵחוֹבוֹי). דְּהָא הַהוּא יוֹמָא, פִּתְקִין כְּתִיבוּ, וּמִשְׁתַּכְחֵי כֻּלְּהוּ בְּאַחְמָתָא דָּא כְּתִיבִין. אִי זָכֵי בַּר נָשׁ דְּיֵיתוּב קַמֵּי מָארֵיהּ, קָרְעִין פִּתְקִין דְּעַלֵּיהּ.

לְבָתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, יוֹמָא דְּכִפּוּרֵי יוֹמָא דִּתְשׁוּבָה. אִי תָּב מֵחֶטְאוֹי טַב. וְאִי לָא, פַּקִּיד מַלְכָּא לְמִחְתַּם פִּתְקִין. וַוי, דְּהָא תְּשׁוּבָה בַּעְיָא לְאִסְתַּלָּקָא מִגֵּיהּ.

אִי זָכֵי בִּתְשׁוּבָה, וְלָא שְׁלִימָתָא כְּדְקָא יָאוּת, תַּלְיָין לֵיהּ עַד הַהוּא יוֹמָא בַּתְרָאָה דַּעֲצֶרֶת, דְּהוּא תְּמִינָאָה לְחָג. וְאִי עֲבַד תְּשׁוּבָה שְׁלִימָתָא לְקַמֵּי מָארֵיהּ, אִתְקְרָעוּ. וְאִי לָא זָכֵי, אִינּוּן פִּתְקִין נָפְקִין מִבֵּי מַלְכָּא, וְאִתְמַסְּרָן בִּידּוֹי

דְּסַנְטִירָא, וְדִינָא מִתְעַבִּיד, וּפִתְקִין לָא מְהַדְּרָן תּוּ לְבֵי מַלְכָּא.

כְּדֵין צוּלְמִין אִתְעַבָּרוּ מִנֵּיהּ, וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין עִמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּמִתְעַבְּרָן מִנֵּיהּ, הָא וַדַּאי טוּפְסָקָא דְּמַלְכָּא יַעֲבֹר עֲלֵיהּ, וְיִטְעוֹם כַּסָּא דְמוֹתָא. וּבְהַהוּא לֵילְיָא דְּחַגָּא בַּתְרָאָה, סַנְטִירִין זְמִינִין, וּפִתְקִין נָטְלִין, בָּתַר דְּנַטְלֵי לוֹן, צוּלְמִין מִתְעַבְּרָן, וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין (נ"א וְאִי מִשְׁתַּכְּחִין גְּרִיעִין יַעֲבֹר עֲלוֹי מַרְעִין וכו') בְּהוּ יָדֵי. וְאִי מִשְׁתַּכְּחִין בְּהוּ יָדֵי (יְעֵדִי), דִּינָא גְּרִיעָא, אוֹ יַעֲבֹר עֲלוֹי דִּינָא מַרְעִין בִּישִׁין, בִּגְרִיעוּתָא דְּלְהוֹן, וְהָא אוֹקִימְנָא לְהָא.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאֵי אַמְרֵי יַתִּיר, כַּד רֵישָׁא אִגְרַע, וְיִשְׁתַּכַּח גּוּפָא. בְּרֵיהּ, אוֹ אִנְתְּתֵיהּ יִשְׁתַּכְּחוּ וְהוּא יִסְתַּלֵּק. וְהָנֵי מִילֵי, כַּד לָא אַהֲדַר כָּל הַהוּא זִמְנָא בְּתִיּוּבְתָּא. אֲבָל אִי אַהֲדַר, טַעֲמָא דְמוֹתָא יִטְעַם, וְיִתְסֵי. וְאִי גוּפָא לָא אִתְחֲזֵי, וְיִשְׁתַּכַּח רֵישָׁא. אִינּוּן סָלְקִין, וְהוּא אִתְקַיֵּים. וְהָנֵי מִילֵי, כַּד בְּרֵיהּ זְעֵירָא בִּרְשׁוּתֵיהּ. וְאִי יְדוֹי פְּגִימוּ, עֲבִידְתָּא דִּידוֹי פְּגִימִין. רַגְלוֹי, מַרְעִין רָדְפִין עֲלֵיהּ. עָרַק צוּלְמָא וְאַהֲדַר, עָרַק וְאַהֲדַר. עֲלֵיהּ כְּתִיב, (דברים כח) בַּבֹּקֶר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרֶב, וְהַאי כַּד נָהֲרָא סִיהֲרָא, וְלֵילְיָא אִתְתַּקַּן בְּנְהוֹרָא. אֲבָל זַכָּאֵי חֲסִידֵי, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מִסְתַּכְּלֵי בְּלִבַּייהוּ,

כְּאִלּוּ הַהוּא יוֹמָא מִסְתַּלְּקֵי מֵעַלְמָא, וְעָבְדִין תְּיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא קַמֵּי מָארֵיהוֹן, וְלָא יְצַטָּרְכוּן לְמִלָּה אָחֳרָא.

זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי, כַּמָּה עִלָּאִין עוֹבָדֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא בְּאִינּוּן עוֹבָדֵי (נ"א בְּרֵיִין) דְּאִיהוּ עָבִיד לְתַתָּא קָטִיר לוֹן בִּמְלִין עִלָּאִין דִּלְעֵילָּא, וְכַד נָטִלִין לוֹן לְתַתָּא וְעָבְדֵי בְּהוּ עוֹבָדָא, אִתְעַר הַהוּא עוֹבָדָא דִּלְעֵילָּא דְּקָטִיר בָּהּ. כְּגוֹן אֱזוֹבָא, עֵץ אֶרֶז, וְהָא אוֹקִימְנָא (דף רכ ע"ב) מִלֵּי.

וְאִית מִנַּיְיהוּ דְּאַחִידָן בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּגוֹן (ויקרא כד ע"א) לוּלָב, וְאֶתְרוֹג, הֲדַס, וַעֲרָבָה, דְּכֻלְּהוּ אַחִידָן בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא תְּנִינָן, לְאַחָדָא לוֹן, וּלְמֶעְבַּד בְּהוּ עוֹבָדָא, בְּגִין לְאִתְעָרָא חֶדְוָה הַהוּא דְּאָחִיד בֵּיהּ. וְעַל דָּא תְּנִינָן, בְּמִלִּין וְעוֹבָדָא בָּעְיִין לְאַחָזָאָה מִלָּה, בְּגִין לְאִתְעָרָא מִלָּה אָחֳרָא.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי (בְּרֵאתִיו), לְאִתְעָרָא יְקָרִי. בְּרָאתִיו, לְיַיחָדָא לִי. יְצַרְתִּיו, לְמֶעְבַּד בֵּיהּ עוֹבָדָא (נ"א חֵילָא). אַף עָשִׂיתִיו, לְאַתְעָרָא בֵּיהּ חֵילָא דִּלְעֵילָּא.

דָּבָר אַחֵר, כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי, הַיְינוּ דִּכְתִיב (ויקרא כג) פְּרִי עֵץ הָדָר. וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו, הַיְינוּ כַּפּוֹת תְּמָרִים.

יְצַרְתִּיו, הַיְינוּ וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת. אַף עֲשִׂיתִיו, הַיְינוּ וְעַרְבֵי נָחַל.

וְתִקּוּנָא דְּהַאי דְּאָמַר קְרָא, (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, דַּיְיקָא. דְּהוּא חֲמִישָׁאָה עַל עָשׂוֹר. אֲבָל בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, הַהוּא יוֹם רִאשׁוֹן מַאן הוּא. אֶלָּא יוֹם דְּנָפִיק רִאשׁוֹן, לְנַטְלָא (ד"א לְכֹלָּא) בְּמַבּוּעוֹי דְּמַיִין נְבִיעִין, וְאַנַן בָּעְיָין לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְעָלְמָא.

מְתַל לְמַלְכָּא דְּקָטַר בְּנֵי נָשָׁא בְּקִטְרוֹי, אִמֵּיהּ מַטְרוֹנִיתָא אָתַת, וַאֲפִיקַת לוֹן לְחֵירוּת, וּמַלְכָּא אַשְׁגַּח לְיַקָּרָא דִּילָהּ, וְיָהַב לוֹן בִּידָהָא. אַשְׁכָּחַת לוֹן כַּייְפִין וְצַחִין, אָמְרַת, הָא אֲפִיקַת לוֹן לְחֵירוּ, אַיְיתֵי לוֹן מֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָיא.

כָּךְ, הָא יוֹם הַכִּפּוּרִים אַפִּיק לְכֹלָּא לְחֵירוּ, וְאַנַן כַּפְּנֵי מְזוֹנָא קָאִימְנָא, וְצַחְינָן לְמִשְׁתְּיָא, הֵיא אַעֲטָרַת לְמַלְכָּא בְּעִטְרוֹי. בְּהַאי יוֹמָא יְדַעְנָא, דְּהָא מַיִין נְבִיעִין עִמָּהּ שַׁרְיָין, שָׁאֵילְנָא לְמִשְׁתְּיָא, לְמַאן דְּאַפִּיק לוֹן לְחֵירוּ. וְעַל דָּא קָרִינָן לֵיהּ יוֹם רִאשׁוֹן.

דָּא בְּסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא וְשַׁפִּיר הוּא. אֲבָל בְּהַאי יוֹמָא, לְאַבְרָהָם שֵׁירוּתָא דְּכֹלָּא, אִי בַּעֲנָנֵי יְקָר הוּא שֵׁירוּתָא, אִי בְּמַיָּא הוּא שֵׁירוּתָא. דְּאַבְרָהָם שָׁאֲרֵי לְמֶחְפַּרֵי בֵּירֵי דְּמַיָּא.

פְּרִי עֵץ הָדָר, דָּא בֵּירָא דְּיִצְחָק, דְּיִצְחָק אַהֲדַר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקָרָא לֵיהּ עֵץ הָדָר. פְּרִי דְּהַאי עֵץ הָדָר יְדִיעָא. כַּפּוֹת תְּמָרִים, דְּכְתִיב, (תהלים צב) צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, וְלָא אִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ פִּירוּדָא. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב וְכַפּוֹת, אֶלָּא כַּפּוֹת. בְּגִין דְּלָא סָלִיק דָּא בְּלָא דָא, וּבְהַאי אִתְמַלְיָיא הַאי בְּאֵר, מִבְּאֵר מַיִם עִלָּאִין נְבִיעִין, הַהוּא אִתְמַלֵּי בְּקַדְמִיתָא, וּמִנֵּיהּ אִתְמַלְיָיא בֵּירָא, עַד דְּאִיהוּ נְבִיעוּ לְכֹלָּא.

וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת, דָּא עֲנָפָא דְּאִילָנָא רַבְרְבָא, דְּאַתְקִיף וְאִשְׁתַּרְשָׁא בְּשָׁרְשׁוֹי, אִתְעֲבִיד אִילָנָא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא, דְּאָחִיד בְּכָל סִטְרִיהּ, עָנָף דְּאִיהוּ עֵץ עָבוֹת, עֵץ דְּאָחִיד לֶעָבוֹת, דְּהָא מֵהַאי נָטַל יְסוֹדָא דְּעַלְמָא, וְאִתְמַלְיָא לַאֲרָקָא בְּבֵירָא, הַאי הוּא עַלְמָא אֲרָקָא דְּשַׁקְיוּתָא.

וְעַרְבֵי נַחַל, תְּרֵי אִינּוּן, תְּרִין נַחֲלִין דְּמַיָּיא אִתְכְּנִישׁ בְּהוּ, לַאֲרָקָא לַצַּדִּיק. דָּבָר אַחֵר, וְעַרְבֵי נַחַל, אִלֵּין אִינּוּן גְּבוּרָן, דְּאָחִידָן בֵּיהּ בְּיִצְחָק, דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דְּהַהוּא נַחַל עִלָּאָה, וְלָא מִסִּטְרָא דְּאַבָּא. בְּגִין כָּךְ, כֹּלָּא יָאֵי, וְלָא בְּסִימָא לְפִירִין, וְלָא עָבִיד פֵּירִין. וְעַרְבֵי נַחַל, תְּרִין קַיָּימִין, דְּגוּפָא קַיְימָא עֲלַיְיהוּ, אֲבָל וְעַרְבֵי נַחַל וַדַּאי, כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְאִלֵּין אִינּוּן כֻּלְּהוּ לַאֲרָקָא מַיָּיא לְבֵירָא.

השלמה מההשמטות (סימן ג"ץ)

מַאי פֵּרִי עֵץ הַדַּר אִילָנָא דְּאִתְרוֹגָא וּמַאי הַדַּר הַיְינוּ הַדַּר עַל הַכֹּל וְהַיְינוּ הַדַּר דְּשִׁיר הַשִּׁירִים דִּכְתִיב בֵּיהּ (שיר השירים ו') **מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר. וְהַיְינוּ עַל שֵׁם נְקֵבָה וְעַל שְׁמָהּ נִלְקְחָה נְקֵבָה מֵאָדָם שְׁאִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּים עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּלָא נְקֵבָה. וּמַאי טַעְמָא אִקְרֵי נְקֵבָה עַל שֵׁם שֶׁנִּקַּבְיָהּ רְחָבִים וְיֵשׁ לָהּ נֵקַבִים יְתֵרִים עַל הָאִישׁ. וּמַאי נִינְהוּ נְקַבִים שָׂדַיִם וְרֶחֶם וּבֵית קִיבּוּל הַוָּלָד. וּמַאי נִיהוּ שֶׁאָמְרוּ שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁהוּא הַדַּר לְכָל סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ אִין דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל הַסְּפָרִים קֹדֶשׁ וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וּמַאי נִיהוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. אֶלָּא קֹדֶשׁ, שֶׁהוּא קֹדֶשׁ לְקָדָשִׁים. וּמַאי הֵם קָדָשִׁים אֵלּוּ שֶׁכְּנֶגֶד שֵׁשׁ קְצָווֹת שֶׁבָּאָדָם וְקֹדֶשׁ הֲוֵי לְהוּ קֹדֶשׁ לְכֻלְּהוּ.**

וּמַאי נִיהוּ קֹדֶשׁ זֶה, אֶתְרוֹג שֶׁהוּא הַדַּר הַכֹּל. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ הַדַּר אַל תִּקְרֵי הַדַּר אֶלָּא ה' דָּר זֶה אֶתְרוֹג שֶׁהוּא נִפְרָד מֵאֶגֶד הַלּוּלָב וְאֵין מִצְוַת לוּלָב קַיֶּימֶת אֶלָּא בּוֹ, וְהוּא גַּם כֵּן אֲגוּד עִם הַכֹּל. שֶׁעִם כָּל אֶחָד הוּא וְעִם כּוּלָּן יַחַד הוּא.

וּמַאי לוּלָב כְּנֶגֶד חוּט הַשִּׁדְרָה. וַעֲנָף עֵץ עֲבוֹת שֶׁעֲנָפָיו חוֹפִין אֶת רוּבּוֹ וְאִם אֵין עֲנָפָיו חוֹפִין אֶת רוּבּוֹ

אֵינוֹ כְּלוּם. מִפְּנֵי מָה, מָשָׁל לְאָדָם שְׁבִזְרוֹעוֹתָיו יָגֵן עַל רֹאשׁוֹ חֲרֵי זְרוֹעוֹתָיו שְׁנַיִם וְרֹאשׁוֹ שְׁלִשָּׁה וְהַיְינוּ עֲנָף לִשְׂמֹאל עֲבוֹת לְיָמִין וְנִמְצָא עֵץ בְּאֶמְצַע. וְלָמָּה נֶאֱמַר בּוֹ עֵץ שֶׁהוּא שׁוֹרֵשׁ הָאִילָן.

וּמָאי עַרְבֵי נַחַל שׁוֹקֵי הָאָדָם שֶׁהֵם שְׁתַּיִם. וּמָאי נִינְהוּ לִישָׁנָא דְּעַרְבֵי נַחַל, מִשּׁוּם דְּגָדוֹל שֶׁבָּהֶם חֲוֵי לְמַעֲרָב וּמִשָּׁם יוֹנֵק כֹּחוֹ. וְשֶׁל צָפוֹן הוּא קָטָן מִמֶּנּוּ מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהוּא בְּרוּחַ צְפוֹנִית מַעֲרָבִית וּבוֹ פּוֹעֵל וְנִקְרָא עַל שְׁמוֹ וְהֵם שְׁנֵיהֶם עֵצִים. דָּבָר אַחֵר עַרְבֵי שְׁפָעֲמִים מֵעַרְבִין פְּעוּלָתָן זֶה עִם זֶה מָאי עַרְבֵי נַחַל, נַחַל חֲוֵי עַל שֵׁם הַמָּקוֹם שֶׁהֵם קְבוּעִים בּוֹ שֶׁשְּׁמוֹ נַחַל כְּדִכְתִיב (קֹהֶלֶת א׳) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

מָאי נִיהוּ יָם, חֲוֵי אוֹמֶר זֶה אֶתְרוֹג. וּמְנָא לָן דְּכָל מִדָּה וּמִדָּה מֵאֵלּוּ הַשִּׁבְעָה אִיקְרֵי נַחַל שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כ״א) וּמִמָּתַנָּה נָחֲלִיאֵל אַל תִּקְרֵי נָחֲלִיאֵל אֶלָּא נַחֲלֵי אֵל. וְעוֹד שָׁם, מָה לֵב, הַדַּר פְּרִי הַגּוּף, אַף יִשְׂרָאֵל פְּרִי עֵץ הַדַּר. מָה אִילָן תָּמָר, עֲנָפָיו סְבִיבָיו וְלוּלָבוֹ בְּאֶמְצַע, אַף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ גּוּף הָאִילָן הַזֶּה שֶׁהוּא לִבּוֹ וּכְנֶגֶד הַגּוּף חוּט הַשִּׁדְרָה בָּאָדָם שֶׁהוּא עִיקַּר הַגּוּף. וּמָה לוּלָב זֶה כְּתִיב לוֹ לֵב אַף לֵב מָסוּר לוֹ. וּמָה לֵב זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חָכְמָה בּוֹ, אַף בְּכָל נְתִיב מֵהֶן צוּרָה שׁוֹמֶרֶת שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג׳) לִשְׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים: (עד כאן מההשמטות)

דָּבָר אַחֵר, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר, דָּא אַבְרָהָם. כַּפּוֹת תְּמָרִים, דָּא יִצְחָק. וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת, דָּא יַעֲקֹב. וְעַרְבֵי נָחַל, אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין דַּרְגִּין דְּאָמְרָן.

וּמַאן דְּמַתְנֵי הַאי, בְּגִין דְּעֵץ עָבוֹת דָּא יַעֲקֹב, דְּאָחִיד לְכֻלְּהוּ חֲלָקִין, וַדַּאי דָּא יַעֲקֹב. אֲבָל הָא אוֹקִימְנָא, פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא בְּרָא דְּיִצְחָק, דָּא גְּבוּרָה תַּתָּאָה. כַּפּוֹת תְּמָרִים. כַּפּוֹת חָסֵר, קִשּׁוּרָא דְּאִתְקַשַּׁר בְּבֵרָא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל ג) כְּפִיתוּ בְּסַרְבָּלֵיהוֹן, בְּגִין דְּאִלֵּין לָא סָלְקִין דָּא בְּלָא דָּא. וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת, עֲנָפָא הוּא עִלָּאָה, דְּאִתְעֲבִיד עֵץ עָבוֹת, וְאָחִיד לְכָל סִטְרָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. עַרְבֵי נַחַל דָּא יִצְחָק, בְּכָל סִטְרֵי, דְּאַחִידָן בְּסִטְרָא דְּנַחֲלָא, וְלָא בְּסִטְרָא דְּאַבָּא. דְּתָנִינָן, אַף עַל גַּב דְּבַהַאי נַחַל דִּינָא לָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, דִּינִין מִתְעָרִין מִנֵּיהּ. וְרַב הַמְנוּנָא סָבָא פָּרִישׁ, וְעַרְבֵי נַחַל, אִינּוּן תְּרֵין קָיְימִין דְּקָאָמְרָן, דְּמַיָּיא נָפְקֵי מִנַּיְיהוּ, וְשַׁפִּיר. אֲבָל תָּא חֲזֵי, הָא חָזִינָן דִּתְרֵין דַּרְגִּין אִלֵּין דְּקָיְימֵי עַל דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, אִיבָּא וּכְנִישׁוּ רַבְרְבָא (ס"א דִּבְרָכָאן) נָפְקֵי מִנַּיְיהוּ, וְעַרְבֵי נַחַל לָא נָפְקֵי מִנַּיְיהוּ, אִיבָּא, וְלָא טַעְמָא, וְלָא רֵיחָא. וְהָא אוֹקִימְנָא וְכֹלָּא שַׁפִּיר.

וְעַל דָּא אֶתְרוֹג (דף רכא ע"א) בִּשְׁמָאלָא, לָקְבֵיל לִבָּא. לוּלָב

בִּימִינָא, כַּפֹּת בְּכֹלָּא, וְקָטִיר בְּכֹלָּא. דְּהָא צַדִּיק כַּפּוֹת הוּא בְּכָל סִטְרִין, וְקָטִיר בְּכֹלָּא, וְדָא הוּא קִשּׁוּרָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא שַׁפִּיר קָאָמַר, דְּכָל אִלֵּין אִינּוּן אוּשְׁפִּיזִין, דְּזַמִּינִין עַמָּא קַדִּישָׁא בְּהַאי יוֹמָא, דְּבָעַיִין לְאַשְׁכָּחָא לְהוּ, כֵּיוָן דְּזַמִּין לוֹן. וּבְהוּ בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמַלְכָּא בָּעוּתֵיהּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּיָדְעִין אָרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְיָדְעִין אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, לְמֵהַךְ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, לְמִזְכֵּי בְּהוּ בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

בְּיוֹמָא דָּא נָפְקֵי יִשְׂרָאֵל, בְּסִימָנִין רְשִׁימִין מִגּוֹ מַלְכָּא, בְּגִין דְּאִינּוּן נָצְחִין דִּינָא. וּמַאי סִימָנִין אִינּוּן, סִימָנֵי מְהֵימְנוּתָא, חוֹתָמָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה. לְתֵרֵי בְּנֵי נָשָׁא, דְּעָאלוּ קֳדָם מַלְכָּא לְדִינָא, וְלָא יָדְעֵי עַלְמָא מַאן מִנַּייהוּ נָצַח. נָפַק חַד לְגַיּוֹן מִבֵּי מַלְכָּא, שְׁאִילוּ לוֹ. אָמַר לוֹן, מַאן דְּיִפּוּק וּבִידּוֹי סִימָנִין דְּמַלְכָּא, הוּא נָצַח.

כָּךְ, כּוּלֵי עַלְמָא עָאלִין לְדִינָא, קֳדָם מַלְכָּא עִלָּאָה, וְדָאִין לוֹן מִיּוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, עַד חֲמֵשׁ סָרֵי יוֹמִין לְיַרְחָא. וּבֵין כָּךְ אִשְׁתַּכָּחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין כֻּלְּהוּ בִּתְיוּבְתָּא. טָרְחִין בְּסַכָּה וְלוּלָב וְאֶתְרוֹג, וְלָא יָדְעֵי מַאן נָצַח דִּינָא. מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי שָׁאֲלוּ מַאן נָצַח דִּינָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְהוּ, אִינּוּן דְּמַפְקֵי בִּידַיְיהוּ סִימָנִין דִּילִי, אִינּוּן נָצְחִין דִּינָא.

בְּהַאי יוֹמָא, נָפְקֵי יִשְׂרָאֵל בִּרְשִׁימוּ דְמַלְכָּא,
בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְהַלֵּילָא. עָאלִין בַּסְּפָה, אֶתְרוֹג
בְּשִׁמְאלָא, לוּלָב בִּימִינָא. חָמָאן כֻּלְּהוּ, דְיִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין
בִּרְשִׁימִין דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי
הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֱלֹהָיו.
עַד כָּאן חֲדָוותָא דְכֹלָּא, חֲדָוותָא דְאוּשְׁפִּיזִין, וְאַפִּילּוּ
אוּמּוֹת הָעוֹלָם חֲדָאן בְּחֲדָוותָא, וּמִתְבָּרְכִין מִנָּהּ. וְעַל
דָּא (מַקְרִיבִין) קָרְבָּנִין בְּכָל יוֹמָא עֲלַיְיהוּ, לַאֲטָלָא עֲלַיְיהוּ
שְׁלָם, וְיִתְבָּרְכוּן מִינָּן. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, יוֹמָא חַד, דְמַלְכָּא
עִלָּאָה, דְּחָדֵי בֵּהּ בְּיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (במדבר כט) בַּיּוֹם
הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. דְּהָא יוֹמָא דָּא מִן מַלְכָּא
בִּלְחוֹדוֹי, חֲדָוותָא דִילֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל. לְמַלְכָּא דְזַמִּין
אוּשְׁפִּיזִין וְכוּ'.
רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן
שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים, כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קַמֵּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ, וְהִיא
מְשַׁבַּחַת לֵיהּ תְּדִיר, וְכַמָּה מְשַׁבְּחִין וּמְזַמְּרִין אַזְמִינַת לֵיהּ
תְּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְיִשְׂרָאֵל,
דְּאַחִידָן בֵּיהּ בְּעַדְבָא דְחוּלָקָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דִכְתִיב, (דברים
לב) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ וְגוֹ'. אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן, דָּא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, דְּקַיְימָא בְּשַׁפִּירוּ דִנוּי בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. הַשָּׁרוֹן,
דְּהִיא שָׂרָה וּמְשַׁבַּחַת לְמַלְכָּא עִלָּאָה.

דָּבָר אַחֵר אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן, דְּבָעְיָא לְאַשְׁקָאָה מִשַּׁקְיוּ דְּנַחֲלָא עֲמִיקָא, מַבּוּעָא דְּנַחֲלִין. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה לד) וְהָיָה הַשָּׁרָב לְאַגַּם. (נ״א (ישעיה לג) וְהָיָה הַשָּׁרוֹן כָּעֲרָבָה) שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים, דְּקַיְימָא בַּעֲמִיקְתָּא דְּכֹלָּא. מַאן אִינּוּן עֲמָקִים. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קל) מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה׳. חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן. חֲבַצֶּלֶת, מֵהַהוּא אֲתַר, דְּשַׁקְיוּ דְּנַחֲלִין נָפְקִין וְלָא פָּסְקִין לְעָלְמִין. שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים, שׁוֹשַׁנָּה מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי עֲמִיקָא דְּכֹלָּא, סָתִים מִכָּל סִטְרִין.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא יְרוּקָא כַּחֲבַצֶּלֶת, דְּטַרְפִּין דִּילָהּ יְרוּקִין. לְבָתַר שׁוֹשַׁנַּת, סוּמְקָא בְּגַוְונִין חִוּורִין. שׁשַׁנָּה בְּשִׁית טַרְפִּין, שׁשַׁנַּת, דְּאִשְׁתְּנִיאַת מִגַּוְונָא לְגַוְונָא, וְשַׁנְיָאַת גַּוְונָהָא.

שׁשַׁנַּת, בְּקַדְמִיתָא חֲבַצֶּלֶת, בְּעִדָּנָא דְּבָעְיָא לְאִזְדַּוְוגָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, אִקְרֵי חֲבַצֶּלֶת. בָּתַר דְּאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ בְּמַלְכָּא בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין, אִקְרֵי שׁשַׁנַּת. בְּגִין דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים. שׁשַׁנַּת הָעֲמָקִים דְּהִיא מְשַׁנְיָא גַּוְונָהָא, זְמִנִין לְטַב, וְזִמְנִין לְבִישׁ, זְמִנִין לְרַחֲמֵי, זִמְנָא לְדִינָא.

(בראשית ג) וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם. תָּא חֲזֵי, דְּהָא בְּנֵי נָשָׁא לָא מִסְתַּכְּלִין,

וְלָא יָדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין. בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, וְאוֹקִיר לֵיהּ בִּיקִירוּ עִלָּאָה, בָּעָא מִנֵּיהּ לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ בְּגִין דְּיִשְׁתַּכַּח יְחִידָאי, וּבִלְבָּא יְחִידָאי, וּבַאֲתַר דְּדִבְקוּתָא יְחִידָאי, דְּלָא (דף רכא ע"ב) אִשְׁתַּנֵּי, וְלָא מִתְהַפֵּךְ לְעָלְמִין. בְּהַהוּא קִשׁוּרָא יְחִידָא, דְּכֻלָּא בֵּיהּ אִתְקַשַּׁר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן.

לְבָתַר סָטוּ מֵאָרְחָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְשָׁבְקוּ אִילָנָא יְחִידָאי, עִלָּאָה מִכָּל אִילָנִין. וְאָתוּ לְאִתְדַּבְקָא בְּאֲתַר דְּמִשְׁתַּנֵּי, וּמִתְהַפֵּךְ מִגַּוְונָא לְגַוְונָא וּמִטַּב לְבִישׁ וּמִבִּישׁ לְטַב. וְנַחֲתֵי מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְאִתְדַּבָּקוּ לְתַתָּא בִּשְׁנוּיִין סַגִּיאִין. וְשָׁבְקוּ אִילָנָא יְחִידָאָה, עִלָּאָה מִכָּל אִילָנִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וגו'.

וַדַּאי כְּדֵין אִתְהַפַּךְ לִבַּייהוּ, בְּהַהוּא סִטְרָא מַמָּשׁ, זִמְנִין לְטַב, זִמְנִין לְבִישׁ, זִמְנִין לְרַחֲמֵי, זִמְנִין לְדִינָא. בְּהַאי מִלָּה דְּאִתְדַּבָּקוּ בָּהּ וַדַּאי, (קהלת ז) בִּקְּשׁוּ חִשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים, וְאִתְדַּבָּקוּ בְּהוּ.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָדָם, שְׁבַקְתְּ חַיֵּי וְאִתְדַּבַּקְתְּ בְּמוֹתָא. חַיֵּי, דִּכְתִיב וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, דְּאִקְרֵי חַיִּים. דְּמַאן דְּאָחִיד בֵּיהּ, לָא טָעִים מוֹתָא

לְעָלְמִין. אִתְדַּבַּקְתְּ בְּאִילָנָא אָחֳרָא, הָא וַדַּאי מוֹתָא הוּא לְקַבְלָךְ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, וּכְתִיב, (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה. וַדַּאי בְּאַתַר דְּמוֹתָא אִתְדַּבַּק, וְשָׁבַק אֲתַר דְּחַיֵּי. בְּגִין כָּךְ אִתְגְּזַר עֲלֵיהּ וְעַל כָּל עַלְמָא מוֹתָא.

אִי הוּא חָטָא, כָּל עַלְמָא מַה חָטוּ. אִי תֵּימָא, דְּכָל עַלְמָא אָכְלֵי מֵאִילָנָא דָּא, וְאִתְרַמֵּי לְכוּלָּא. לָאו הָכִי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאָדָם קָאִים עַל רַגְלוֹי, חָמֵי לֵיהּ בְּרַיְין כֻּלְּהוּ, וְדָחִילוּ מִקַּמֵּיהּ, וְהַוּוּ נָטְלִין אֲבַתְרֵיהּ, כְּעַבְדִין בָּתַר מַלְכָּא. וְהוּא אָמַר לוֹן, אֲנָא וְאַתּוּן, (תהלים צה) בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה וְגו׳. וְאָזְלוּ כֻּלְּהוּ אֲבַתְרֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָזוּ דְּאָדָם סָגִיד לְהַאי אֲתַר, וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, כֻּלְּהוּ אִתְמַשְּׁכוּ אֲבַתְרֵיהּ וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עָלְמָא.

וּכְדֵין אִשְׁתַּנֵּי אָדָם לְכַמָּה גַּוְונִין, זְמִנִין דִּינָא, זְמִנִין רַחֲמֵי זְמִנִין מוֹתָא, זְמִנִין חַיֵּי. וְלָא קָאִים בְּקִיּוּמָא תָּדִיר בְּחַד מִנַּיְיהוּ, בְּגִין דְּהַהוּא אֲתַר גָּרִים לֵיהּ. וְעַל דָּא אִקְרֵי, חֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, הַמִּתְהַפֶּכֶת מִסִּטְרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, מִטַּב לְבִישׁ, מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, מִשְּׁלָם לְקָרְבָּא, מִתְהַפֶּכֶת הִיא בְּכוּלָּא. טַב וְרַע דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

וּמַלְכָּא עִלָּאָה, לְרַחֲמָא עַל עוֹבָדוֹי, אוֹכַח לֵיהּ, וְאָמַר

לֵיהּ, וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְגוֹ', וְהוּא לָא קַבִּיל מִנַּיְהּ, וְאִתְמְשַׁךְ בָּתַר אִתֵּיהּ, וְאִתְתָּרַךְ לְעָלְמִין. דְּהָא אִתְּתָא לְאַתְרָא (ס"א לְאֲתַר דָּא) סַלְקָא וְלָא יַתִּיר, וְאִתְּתָא גָּרִים מוֹתָא לְכֹלָּא.

תָּא חֲזֵי, לְעַלְמָא דְאָתֵי כְּתִיב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי, כִּימֵי הָעֵץ, הַהוּא דְאִשְׁתְּמוֹדָעָא, בֵּיהּ זִמְנָא, כְּתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹ' (עד כָּאן נִדְפַּס בְּוַיִּקְרָא):

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. תָּאנָא, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כְּתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, הָתָם בְּקִיּוּמֵיהּ יַעֲקֹב, וְהָכָא בְּמִיתָתֵיהּ יִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא לָא כְּתִיב וַיִּקְרַב יוֹם יִשְׂרָאֵל לָמוּת, אֶלָּא יְמֵי, וְכִי בְּכַמָּה יוֹמֵי מִית בַּר נָשׁ, וְהָא בְּשַׁעְתָּא חָדָא, בִּרְגָעָא חָדָא, מִית וְנָפִיק מֵעַלְמָא.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאַתְבָּא רוּחֵיהּ לֵיהּ, כָּל אִינּוּן יוֹמִין דְּקָאִים בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא, אִתְפַּקְדָן קַמֵּיהּ, וְעָאלִין בְּחוּשְׁבְּנָא. וְכַד אִתְקְרִיבוּ קַמֵּיהּ לְמֵיעַל בְּחוּשְׁבְּנָא, מִית בַּר נָשׁ. וְאָתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחֵיהּ לֵיהּ, הַהוּא הֶבֶל דְּאַפִּיק וְנָפַח בֵּיהּ, אוֹתְבֵיהּ לְגַבֵּיהּ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּיוֹמוֹי אִתְקְרִיבוּ גַּבֵּי מַלְכָּא בְּלָא כְּסוּפָּא, וְלָא דָּחֵי יוֹמָא מִנַּייְהוּ לְבַר, דְּיִשְׁכַּח בְּהַהוּא יוֹמָא, דְּאִתְעֲבִיד בֵּיהּ חוֹבָא. בְּגִין כָּךְ, כְּתִיב בְּצַדִּיקַיָּא, קְרִיבָה. (וְהֵיךְ יִקָּרְבוּן) מִשּׁוּם דְּקָרִיבוּ יוֹמוֹי קַמֵּי מַלְכָּא, בְּלָא כְּסוּפָּא.

וַוי לְרַשִּׁיעַיָּא, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ קְרִיבָה, וְהֵיךְ יִקָּרְבוּן יוֹמֵי קַמֵּי מַלְכָּא, דְּהָא כָּל יוֹמוֹי בְּחוֹבֵי עַלְמָא אִשְׁתַּכָּחוּ. וּבְגִינֵי כָךְ לָא יִקָּרְבוּן קַמֵּי מַלְכָּא, וְלָא יִתְמַנּוּן קַמֵּיהּ, וְלָא יְדָכְרוּ לְעֵילָא, אֶלָּא אִינּוּן שְׁצִיאָן מִגַּוַוייְהוּ. עֲלַייְהוּ כְּתִיב, (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כְּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשְׁלוּ.

(דף רכב ע״א)

וְהָכָא וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָדַאי, בְּלָא כְּסוּפָּא, בִּשְׁלֵימוּתָא, בְּחֶדְוָותָא שְׁלִים. וּבְגִינֵי כָךְ, יְמֵי יִשְׂרָאֵל, דְּהָווֹ שְׁלִים יַתִּיר יִשְׂרָאֵל מִיַּעֲקֹב. וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים. שְׁלִים הָווֹ, וְלָא שְׁלִים בְּדַרְגָּא עִלָּאָה כְּיִשְׂרָאֵל.

תָּנְיָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּיוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ אִתְפַּקְּדָן קַמֵּי מַלְכָּא, אִית זַכָּאָה דְּאִתְפַּקְּדָן יוֹמוֹי וּרְחִיקִין מִקַּמֵּי מַלְכָּא. וְאִית זַכָּאָה, דְּכַד מִתְפַּקְּדָן יוֹמוֹי, קְרִיבִין וְסָמִיכִין לְמַלְכָּא, וְלָא מִתְרַחֲקִין. בְּלָא כְּסוּפָּא עָאלִין, וְקָרִיבִין לְמַלְכָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵהוֹן. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת.

וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְכִי שְׁאָר שִׁבְטִין לָאו בְּנוֹי אִינוּן. אֶלָּא אָמַר רִבִּי אַבָּא, יוֹסֵף בְּנוֹ הֲוָה יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. דְּתָנִינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּאִנְתְּתֵיהּ דְּפוֹטִיפַר דְּחָקַת לֵיהּ לְיוֹסֵף, מַה כְּתִיב, (בראשית לט) **וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת. הַאי קְרָא הָכִי מְבָעֵי לֵיהּ, וְאֵין אִישׁ בַּבַּיִת. מַהוּ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת. אֶלָּא לְאַכְלָא דְּיוּקְנָא דְּיַעֲקֹב, דְּהֲוָה תַּמָּן וְאִשְׁתַּכַּח תַּמָּן. וּבְגִינֵי כָּךְ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת, אֲבָל אִישׁ אָחֵרָא הֲוָה תַּמָּן. כְּיוָן דְּסָלִיק יוֹסֵף עֵינוֹי, וְחָמָא דְּיוּקְנָא דַּאֲבוֹי, יְתִיב בְּקִיּוּמֵיהּ, וְתָב לַאֲחוֹרָא.**

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (בראשית לט) **וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתְּ אֲמַרְתְּ וַיְמָאֵן, וַיֹּאמֶר. חַיֶּיךְ, וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אָחֵרָא, יֵיתֵי לְבָרְכָא לִבְנָךְ, וְיִתְבָּרְכוּן בֵּיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, וַיְמָאֵן אָבִיו וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי בְנִי יָדַעְתִּי.**

כְּיוָן דְּאָמַר יָדַעְתִּי בְנִי, אַמַּאי אָמַר, יָדַעְתִּי אָחֵרָא. אֶלָּא אָמַר, יָדַעְתִּי בְנִי, בְּזִמְנָא דְּקָיְימַת בְּגוֹפְךָ דְּאַתְּ בָּרִי, כַּד חָמִית דְּיוּקְנָא דִּילִי, וְתָבַת בְּקִיּוּמָךְ. וּבְגִינֵי כָּךְ כְּתִיב, יָדַעְתִּי בְנִי, יָדַעְתִּי. עַל מַה דְּאַמַּרְתְּ דְּהָדָא הוּא בּוּכְרָא, גַּם הוּא יִהְיֶה לְעָם וְגַם הוּא יִגְדָּל, וְהָכָא בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף, לִבְנוֹ לְיוֹסֵף מַמָּשׁ.

דָּבָר אַחֵר, וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף, דְּבְדִיּוּקָנָא חַד הֲווּ מִתְחַזְיָין. דְּכָל מַאן דְּחָמֵי לְיוֹסֵף, הֲוָה אַסְהִיד דְּבְרִיהּ דְּיַעֲקֹב הֲוָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כְּלָא הָכִי הוּא. וְעוֹד דְּיוֹסֵף זָן לֵיהּ וְלִבְנוֹי בְּסִבוּתֵיהּ, וּבְגִינֵי כָּךְ בְּנוֹ מַמָּשׁ, יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף, אַמַּאי לְיוֹסֵף וְלָא לְאָחָרָא. מִשּׁוּם דְּרִשׁוּתָא הֲוָה בִּידֵיהּ לְסַלְקֵיהּ מִתַּמָּן.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כֵּיוָן דְּיַעֲקֹב הֲוָה יָדַע דִּבְנוֹי יִשְׁתַּעְבְּדוּן בְּגָלוּתָא תַּמָּן בְּמִצְרַיִם, אַמַּאי לָא אִתְקַבַּר תַּמָּן בְּגִין דְּיָגִין זְכוּתֵיהּ עַל בְּנוֹי. אַמַּאי בָּעָא לְאִסְתַּלְקָא מִתַּמָּן. וְהָא כְּתִיב, (תהלים קג) כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, אָן הוּא רַחְמָנוּתָא.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּהֲוָה נָחִית יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, הֲוָה דָּחִיל. הֲוָה אָמַר, דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם יִשְׁתֵּצוּן בָּנַי בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וְדִילְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְסַלֵּק שְׁכִינְתֵּיהּ מִינַי כְּקַדְמִיתָא. מַה כְּתִיב, (בראשית לה) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וְגוֹ׳. (בראשית מו) (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל) אַל תִּירָא מֵרְדָה מִצְרַיְמָה כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימְךָ שָׁם. וּמַה דְּאַמְרַתְּ דִּילְמָא אֶסְתַּלֵּק שְׁכִינָתִי מִבֵּינָךְ, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה. אָמַר עוֹד, דָּחִילְנָא דִּילְמָא אִתְקַבַּר תַּמָּן, וְלָא אֶזְכֶּה עִם אֲבָהָתַי. אָמַר לֵיהּ וְאָנֹכִי אֲעַלְךָ גַּם עָלֹה. אֲעַלְךָ, מִמִּצְרַיִם. גַּם עָלֹה, לְאִתְקַבְּרָאָה בְּקִבְרָא דַּאֲבָהָתָךְ.

בְּגִינֵי כָּךְ, בָּעָא לְסַלְקָא גַרְמֵיהּ מִמִּצְרַיִם. חַד, דְּלָא יַעַבְדוּן מִנֵּיהּ דַּהֲלָא, דְּהָא חָמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאִתְפְּרָעָא מִדַּחֲלֵיהוֹן. וְחַד, דְּחָמָא דִּשְׁכִינְתָּא יְשַׁוֵּי מְדוֹרֵיהּ בֵּין בְּנוֹי בְּגָלוּתָא. וְחַד, בְּגִין דְּיֵהֵא גוּפֵיהּ דַּיָּיר בֵּין גוּפַיְיהוּ דַּאֲבָהָתּוֹי לְאִתְכְּלָלָא בֵּינַיְיהוּ, וְלָא יִתְמַנֵּי עִם חַיְיבַיָּא דְּמִצְרָאֵי.

וְתָנִינָן, גּוּפָא דְּיַעֲקֹב, אִתְמְשִׁיךְ מִשּׁוּפְרוֹי דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְהַוָּה דְּיוּקְנֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּיוּקְנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. דְּיוּקְנָא דְּכוּרְסְיָא קַדִּישָׁא, וְלָא בָּעָא לְאִתְקְבָרָא בֵּינֵי חַיְיבַיָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה, דְּבַאֲבָהָן לֵית פִּירוּדָא כְּלָל. וְעַל דָּא כְּתִיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי.

וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף, בְּנוֹ, בְּחַד דְּיוּקְנָא דְּאַנְפִּין, בְּגִין דְּבִרְעוּתָא דְּרוּחָא וְלִבָּא, אוֹלִיד לֵיהּ יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (בראשית ל) הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי, דְּכָל רְעוּתָא דְּיַעֲקֹב בְּרָחֵל הֲוָה, וּבְגִין כָּךְ (דף רכב ע"ב) וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף.

תָּאנָא, רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (דברים כט) הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹקֵינוּ וְגו'. הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹקֵינוּ, תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהָרָא מֵחוֹבוֹי, וּלְאִסְתַּכָּלָא דְּלָא יַעֲבָר עַל רְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ. דְּתָנִינָן, כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עָבִיד בְּהַאי עַלְמָא, בִּסְפָרָא כְּתִיבוּ אִינּוּן עוֹבָדִין, וְעָאלִין

בְּחוּשְׁבְּנָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכֹלָּא אִתְגַּלְיָיא קַמֵּיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה כג) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה׳. אִי הָכִי, אֵיךְ לָא יִסְתַּמַּר בַּר נָשׁ מִלְּמֵיחַב קַמֵּיהּ דְּמָארֵיהּ. וְתָנִינָן, אֲפִילּוּ הַהוּא (מאן) מַה דְּחָשִׁיב בַּר נָשׁ וְאִסְתַּלַּק בִּרְעוּתֵיהּ, כֹּלָּא אִשְׁתַּכַּח קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִתְאֲבִיד מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּעָאלַת לֵאָה לְגַבֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, וְיַהֲבַת לֵיהּ אִינּוּן סִימָנִין דְּיָהַב יַעֲקֹב לְרָחֵל, סָלִיק בִּרְעוּתֵיהּ דְּאִיהִי רָחֵל, וְשַׁמַּשׁ שְׁמוּשָׁא בָּהּ. וְהַהִיא טִפָּה קַדְמִיתָא דְּיַעֲקֹב הֲוַת. דִּכְתִיב, (בראשית מט) כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, וְסָבַר דְּאִיהִי רָחֵל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ גָּלֵי עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, וְיָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא, סָלִיק הַהוּא רְעוּתָא לְאַתְרֵיהּ, וּבְכִירוּתָא דְּרָאוּבֵן אִסְתַּלַּק לְיוֹסֵף. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּהָא דְּרָחֵל הֲוַת, הַהִיא טִפָּה קַדְמִיתָא דְּנָפְקַת מִיַּעֲקֹב. וּבְגִין דְּהַוַת דְּיִלָּהּ, הַהוּא בְּכִירוּתָא מַמָּשׁ דְּרָאוּבֵן, יָרִית יוֹסֵף. וְרָחֵל יָרְתָה לְהַהוּא דְּיִלָּהּ.

וּבְגִין כָּךְ, רָזָא דְּמִלָּה, לָא אִסְתַּלַּק רְאוּבֵן בִּשְׁמָא כְּשְׁאָר שִׁבְטִין. אֶלָּא רְאוּבֵן. כְּלוֹמַר חֲמוּ בַּר, רְאוּ בֵּן סְתָם. וְהַאי בֵּן לָא אִתְיְדַע שְׁמֵיהּ, וְעַל דָּא לָא קָרְיָא לֵאָה בְּנֵי בְּהַאי שְׁמָא, וְלָא אִקְרֵי רְאוּ בְּנִי, דְּהָא לֵאָה יָדְעַת עוֹבָדָא.

וְתָנִינָן, גְּלֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיַעֲקֹב לָאו
רְעוּתֵיהּ לְמֵיחַב קַמֵּיהּ בְּהַאי, וְלָא אִסְתַּכַּל
בִּרְעוּתָא בְּאִתְתָּא אָחֳרָא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, כְּשְׁאָר חַיָּיבֵי
עַלְמָא. וְעַל כָּךְ כְּתִיב, (בראשית לה) וַיִּהְיוּ בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים
עָשָׂר. דְּהָא בְּנַיְיהוּ דְּשְׁאָר חַיָּיבֵי עַלְמָא דְּעָבְדִין הַהוּא
עוֹבָדָא, בְּשִׁמְאָ אָחֳרָא אִקְרוֹן. וְהָא יְדִיעָא מִלָּה דָּא לְגַבֵּי
חַבְרַיָּיא, וּבְגִינֵי כָּךְ וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף, בְּנוֹ מַמָּשׁ,
מְשֻׁשִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא (ד"א ל"ג בְּרֵיהּ) בְּנוֹ הֲוָה.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בַּמֶּה אוֹמֵי לֵיהּ יַעֲקֹב לְיוֹסֵף,
דִּכְתִיב שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִּי. אֶלָּא בְּהַהוּא
אָת קַיָּימָא, דְּהַוָּה רָשִׁים בִּבְשַׂרֵיהּ, דְּדָא חַשִּׁיבוּתָא דְּאַבָּהָן
יַתִּיר מִכֹּלָּא. וְהַאי בְּרִית, רָזָא דְּיוֹסֵף אִיהוּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּאַבְרָהָם וּבְיַעֲקֹב כְּתִיב, שִׁים נָא יָדְךָ
תַּחַת יֶרְכִּי, תְּחוֹת יֶרְכִּי, כְּלוֹמַר, בְּהַהוּא אֲתַר
דִּרְמִיזָא בְּשִׁמְאָ קַדִּישָׁא, וְאַפִּיק זַרְעָא קַדִּישָׁא מֵהֵימְנָא
לְעַלְמָא. בְּיִצְחָק לֹא כְּתִיב, בְּגִין דְּנָפִיק מִנֵּיהּ עֵשָׂו.

תּוּ, מַאי טַעְמָא הָכָא, שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִּי אַל נָא
תִּקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ יַעֲקֹב לְיוֹסֵף,
בְּהַאי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא אוֹמֵי לִי, דְּאַפִּיק זַרְעָא קַדִּישָׁא
מֵהֵימְנָא לְעַלְמָא, וְאִתְנְטִיר, וְלָא אִסְתָּאַב לְעָלְמִין. דְּלָא
יִתְקַבַּר בֵּין אִינּוּן מְסָאֲבִין, דְּלָא נָטְרוּ לֵיהּ לְעָלְמִין.

דִּכְתִיב בְּהוּ, (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם.

וְאִי תֵּימָא, הָא יוֹסֵף דְּנָטִיר לֵיהּ עַל כֻּלָּא, אַמַּאי אִתְקַבַּר בֵּינַייהוּ. אֶלָּא תָּנִינָן, כְּתִיב, (יחזקאל א) הָיֹה הָיָה דְּבַר ה׳ אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר, וְהָא תָּנִינָן, דִּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. אַמַּאי הָכָא שְׁכִינְתָּא. אֶלָּא עַל נְהַר כְּבָר כְּתִיב, וּכְתִיב וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד ה׳. אוּף הָכָא, יוֹסֵף בְּמַיָּא אִתְרַמֵּי אַרוֹנָא דִּילֵיהּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי יוֹסֵף אִסְתַּלַּק מֵהָכָא, גָּלוּתָא לָא אִתְקַיָּים. אֶלָּא תְּהֵא קְבוּרְתֵּיהּ בְּאַתַר דְּלָא יִסְתָּאַב, וְיִסְבְּלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, חָמָא יַעֲקֹב דְּהָא בְּכֹלָּא אִתְתַּקַּן לְכָרְסְיָא קַדִּישָׁא בַּאֲבָהָן (בְּאֲבָהָן). אָמַר, אִי הָכִי יִתְקַבַּר, הֵיךְ גּוּפָא דָּא אַחִידָא בַּאֲבָהָתָא, וְאַפִּילוּ מְעַרְתָּא דְּאִתְקַבַּר תַּמָּן אִקְרֵי כְּפֵילְתָּא. בְּגִין דְּכָל מִלָּה דְּכְפֵילְתָּא הוּא תְּרֵין וְחַד, אוּף מְעַרְתָּא תְּרֵין וְחַד.

וְתָא חֲזֵי, אַבְהָתָא זָכוּ לְאִתְקַבְּרָא תַּמָּן, אִינּוּן וְזִווּגַייהוּ. יַעֲקֹב (דף רכג ע"א) הוּא וְלֵאָה, מַאי טַעְמָא רָחֵל לָא, וְהָא כְּתִיב, (בראשית כט) וְרָחֵל עֲקָרָה, דְּאִיהִי עִקָּרָא דְּבֵיתָא. אֶלָּא, לֵאָה זָכְתָה בֵּיהּ, לְאַפָּקָא שִׁית שִׁבְטִין מִגַּוָּאָה קַדִּישָׁא בְּעַלְמָא יַתִּיר. וּבְגִינֵי כָּךְ, אִתְיַיהֲבַת עִמֵּיהּ לְזִווּגָא בִּמְעַרְתָּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לֵאָה כָּל יוֹמָהָא, הֲוַת בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין קַיְימָא, וּבָכַת בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב, כַּד שְׁמַעַת דְּאִיהוּ צַדִּיקָא. וּצְלוֹתָא אַקְדָּמַת לֵיהּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית כט) וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דְּמַקְדָּמַת וְיָתְבַת בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין לְמִשְׁאַל.

רָחֵל לָא נָפְקַת לְאוֹרְחִין לְעַלְמָא. בְּגִינֵי כָּךְ זָכְתָה לֵאָה לְאִתְקַבְּרָא עִמֵּיהּ. וְרָחֵל קַיְימַת קְבוּרְתָהּ בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין וְאִתְקָבְרַת תַּמָּן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל. מַהוּ עָלַי. עָלַי וַדַּאי, כְּלוֹמַר בְּגִינִי. בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בַּדֶּרֶךְ, בְּגִינֵי מִיתַת בַּדֶּרֶךְ, דְּלָא נָפְקַת בְּגִינֵי לְעָלְמִין כַּאֲחָתָהּ.

בְּגִין כָּךְ, לֵאָה דְּנָפְקַת וּבָכַת בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב, זָכְתָה לְאִתְקָבְרָא עִמֵּיהּ. רָחֵל דְּלָא בָּעֵאת לְמֵיפַק וּלְמִשְׁאַל בַּהֲדֵיהּ, בְּגִין כָּךְ קְבוּרְתָהּ בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין. וְרָזָא דְּמִלָּה, הָא אוּקִימְנָא וְאִתְּמַר, דָּא בְּאִתְגַּלְיָא, וְדָא בְּאִתְכַּסְיָא.

וְתָא חֲזֵי, דְּתַנְיָא, דְּמִעִין סַגִּיאִין שָׁדְיָאת הַהִיא צַדִּקֶת לֵאָה, בְּגִין לְמֶהֱוֵי חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב, וְלָא בְּהַהוּא רָשָׁע דְּעֵשָׂו. וְהַיְינוּ דְּתָנְיָן, כָּל בַּר נָשׁ דְּאוֹשִׁיד דְּמִעִין קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּאִתְגְּזַר עֲלֵיהּ עוֹנָשָׁא, יִתְקָרַע, וְלָא יָכִיל הַהוּא עוֹנָשָׁא לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ.

מְנָלָן, מִלֵּאָה, דְּהָא לֵאָה אִתְגְּזַר לְמֶהֱוֵי חוּלָקָא דְּעֵשָׂו, וְהִיא בְּבָעוּתָא אַקְדִּימַת לֵיהּ לְיַעֲקֹב, וְלָא אִתְיְיהִיבַת לֵיהּ לְעֵשָׂו.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וגו׳.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. בְּכַמָּה אֲתַר אִתְּמָר דְּאִסְתַּכְלָנָא בְּמִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה וְאִתְחֲזֵי מִלּוֹי סְתִימִין, אֲבָל כֻּלְּהוּ מִלֵּי דִּשְׁלֹמֹה, כֻּלְּהוּ אִקְרוּן בְּחָכְמְתָא.

דְּתַנְיָא כְּתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, קַיְימָא סִיְהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. תַּמָּן תָּנִינָן, מַאן אִינוּן בְּנֵי קֶדֶם, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל חָכְמַת בְּנֵי קֶדֶם, הִיא חָכְמְתָא דְּיָרְתוּ מֵאַבְרָהָם.

דְּתַנְיָא כְּתִיב, (בראשית כה) וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק. מַאי אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. דָּא חָכְמְתָא עִלָּאָה דְּהַוָּה יָדַע בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, דְּהַוָּה דִּילֵיהּ. כִּדְתָנִינָן בְּהַהִיא בַּת דְּהַוַת לֵיהּ לְאַבְרָהָם, וּבַכֹּל שְׁמָהּ.

וְלִבְנֵי הַפִּילַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנוֹת וגו׳. דְּיָהֵב לְהוּ מִילִּין יְדִיעָאן, בְּכִתְרִין תַּתָּאִין, וּבְאָן אֲתַר אַשְׁרֵי לוֹן, אֶל אֶרֶץ קֶדֶם. וּמִתַּמָּן יָרִיתוּ בְּנֵי

קֶדֶם חָכְמָתָא, וְהַיְינוּ דִכְתִיב מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם.
תָּאנָא, יוֹמָא חַד הֲוָה אָתֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, וְהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי אַבָּא הֲוָה לָאֵי, וְהֲוָה רָהִיט אֲבַתְרֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּהֲוָה רָכִיב. אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי (הושע יא) אַחֲרֵי ה' יֵלֵכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג.
נָחַת רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי כְּתִיב, (דברים ט) וָאֵשֵׁב בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וַדַּאי חָכְמָתָא לָא מִתְיַישְׁבָא, אֶלָּא כַּד בַּר נָשׁ יָתִיב וְלָא אָזִיל, אֶלָּא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי עַל מַה כְּתִיב וָאֵשֵׁב. הַשְׁתָּא בְּנַיְיחָא תַּלְיָיא מִילְתָא. יָתְבוּ.
אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב וַתֶּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכָּל חָכְמַת מִצְרַיִם. מַאי הִיא חָכְמַת שְׁלֹמֹה וּמַאי הִיא חָכְמַת מִצְרַיִם וּמַאי הִיא חָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, בְּכַמָּה אֲתַר אוּקְמוּהָ בְּהַהוּא שְׁמָא, דְּסִיהֲרָא כַּד אִתְבָּרְכָא מִכֹּלָּא, כְּתִיב וַתֶּרֶב. בְּיוֹמוֹי דִשְׁלֹמֹה, דְּאִתְרְבִיאַת וְאִתְבָּרְכַת וְקַיְימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא.
וְתָנִינָן, אֶלֶף טוּרִין מִתְרַבְרְבִין קָמֵּהּ, וְכֻלְּהוּ נְשִׁיבָא חַד הֲוּוּ לְקָמֵּהּ. אֶלֶף נַהֲרִין סַגִּיאִין לָהּ, וּבִגְמִיעָא חָדָא גָּמְעָא לוֹן. טוּפְרָהָא מֵאַחֲדָא לְאֶלֶף וְשִׁבְעִין עֵיבַר. יְדָהָא אַחִידָן לְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין (וְחֲמֵשׁ) אֶלֶף עֵיבַר, (דף רכג ע"ב)

לֵית דְּנָפִיק מִנֵּהּ לְסִטְרָא הַאי, וְלֵית דְּנָפִיק מִנֵּהּ לְסִטְרָא אָחֳרָא. כַּמָּה וְכַמָּה אֶלֶף תְּרִיסִין, מִתְאַחֲדִין בְּשַׁעֲרָהָא.

חַד עוּלֵימָא, דְּאוֹרְכֵיהּ מֵרִישָׁא דְּעַלְמָא לְסֵיפֵי דְּעַלְמָא, נָפִיק בֵּין רַגְלָהָא. בְּשִׁתִּין פּוּלְסֵי דְּנוּרָא מִתְלַבֵּשׁ, בְּגַוְונֵי דָּא אִתְמַנָּא עַל תַּתָּאֵי (מִתְּחוֹת) מֵאַרְבַּע סִטְרָהָא. דָּא אִיהוּ נַעַר, דְּאָחִיד שִׁית מְאָה וּתְלַת עֲשַׂר מַפְתְּחָן עִלָּאִין מִסִּטְרָא דְּאִמָּא. וְכֻלְּהוּ מַפְתְּחָן עִלָּאִין, בְּשִׁנְנָא דְּחַרְבָּא דַּחֲגִיר בְּחַרְצֵיהּ תַּלְיָין.

הַהוּא נַעַר, קָרוֹן לֵיהּ חֲנוֹךְ בֶּן יֶרֶד, בְּאִינּוּן בְּרֵיתֵי, דִּכְתִיב, (משלי כב) חֲנוֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ. וְאִי תֵּימָא מַתְנִיתִין הִיא, וְלָא בְּרֵיתָא. בְּמַתְנִיתָא דִּילָן אוֹקִימְנָא מִילֵי, וְהָא אִתְּמַר, וְכֹלָּא מִלְּתָא חָדָא אִסְתַּכְּלוּ (נ״א אִשְׁתַּכְּלוּ). תְּחוֹתֵיהּ תִּטְלַל חֵיוָת בָּרָא. דְּתַנְיָא (נ״א דְּתָא חֲזֵי), כְּמָה דְּיִשְׂרָאֵל קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אִקְרֵי בֵּן לְאִמֵּיהּ, דִּכְתִיב, (משלי ד) כִּי בֵן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וְיָחִיד לִפְנֵי אִמִּי, וּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמֵי לְתַתָּא, דָּא אִקְרֵי נַעַר לְאִמֵּיהּ. דִּכְתִיב, (הושע יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאוֹהֲבֵהוּ, וּבְכַמָּה גְּוָונִין אִקְרֵי בֶּן יֶרֶד, וְהָא אוֹקִימְנָא.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, בֶּן יֶרֶד מַמָּשׁ. דְּתָנִינָן, עֶשֶׂר יְרִידוֹת יָרְדָה שְׁכִינָה לְאַרְעָא, וְכֻלְּהוּ אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא וְאִתְּמַר. וּתְחוֹת הַאי, כַּמָּה חֵיוָתָא קַיְימִין, דְּאִקְרוֹן חֵיוַת בָּרָא מַמָּשׁ.

תְּחוֹת אינוּן חֵיוָותָא, מִתְאַחֲדָן שַׁעֲרָהָא דְסִיהֲרָא, דְּאִקְרוּן כּוֹכְבַיָּא דְּשַׁרְבִיטָא, דְּשַׁרְבִיט מַמָּשׁ, מָארֵי דְּמָארִין, מָארֵי דְּמַתְקְלָא, מָארֵי דְקַשְׁיוּ, מָארֵי דְחוּצְפָּא. וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן מָארֵי (נ"א שַׁעֲרֵי) דְּאַרְגְּוָונָא, יְדָהָא וְרַגְלָהָא אֲחִידָן בְּהַאי, כְּאַרְיֵה (קַדִּישָׁא) תַּקִּיפָא דְּאָחִיד עַל טַרְפֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מיכה ה) וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל.

טוּפְרָהָא, כָּל אינוּן דְּאַדְכְּרִין חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא, וְכָתְבִין וְרָשְׁמִין חוֹבַיְיהוּ בְּתִקִּיפוּ דְּדִינָא קַשְׁיָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה יז) חַטַּאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בַּרְזֶל בְּצִפּוֹרֶן שָׁמִיר. מַהוּ שָׁמִיר. הַהוּא דְּרָשִׁים וְנָקִיב אַבְנָא, וּפָסִיק לָהּ לְכָל סִטְרָא. זוּהֲמָא דְּטוּפְרָהָא, כָּל אינוּן דְּלָא מִתְדַּבְּקִין בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וְיָנְקִין מִסִּטְרָא דְּמְסָאֲבוּתָא, כַּד שָׁארֵי סִיהֲרָא בְּפִגִּימוּ.

וּבְגִין דְּשִׁלְמֹה מַלְכָּא יְרֵתָא לְסִיהֲרָא בִּשְׁלֵימוּתָא, בָּעֵי לְיָרְתָא לָהּ בְּפִגִּימוּתָא, וְעַל דָּא אִשְׁתַּדַּל לְמֵידַע, בְּדַעְתָּא (בְּרֵעוּתָא) דְּרוּחִין וְשֵׁדִין, לְמֵירַת סִיהֲרָא בְּכָל סִטְרָא. וּבְיוֹמוֹי דְּשִׁלְמֹה מַלְכָּא, בְּכֹלָּא אִתְנְהִיר סִיהֲרָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וַתֵּרֶב דַּיְיקָא. מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם, רָזָא עִלָּאָה הוּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם וְגוֹ'. וְאִלֵּין אִקְרוּן בְּנֵי קֶדֶם, דְּכֻלְּהוּ לָא אִתְקַיְּימוּ,

בַּר מֵהַאי דִּכְלִילָא דְּכַר וְנוּקְבָא דְּאִקְרֵי הַדַר. דִּכְתִיב, (בראשית לו) וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַד וְגוֹ'.

וְתָאנָא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְקְיֵימַת (נ"א דְּאִתְנְהִירַת סִיהֲרָא), לָא אִתְנְהִירַת בְּאַשְׁלְמוּתָא. עַד דְּאַתָּא שְׁלֹמֹה, דְּאִתְחֲזֵי לְקַבְלָהָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דִּבְגִין כָּךְ אִמִּיהּ בַּת שֶׁבַע הֲוַת.

וּמִכָּל חָכְמַת מִצְרַיִם, דָּא חָכְמָה תַּתָּאָה, דְּאִקְרֵי שִׁפְחָה דְּבָתַר רֵיחַיָּא, וְכוּלָּא אִתְכְּלִילַת הַאי חָכְמָה דִּשְׁלֹמֹה, חָכְמַת בְּנֵי קֶדֶם, וְחָכְמַת מִצְרַיִם. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּשָׁאֵילְנָא קַמֵּךְ מִלָּה דָּא, דְּהָא בְּכָל הַנֵּי מִילֵי (מִלָּה דָּא) זָכִינָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִלִּין אִלֵּין, הָא אוֹקִימְנָא לוֹן, וְהָא אִתְּמְרוּ.

תָּאנָא, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, יָכוֹל אַף עֲמָלָה דְּאוֹרַיְיתָא, תַּלְמוּד לוֹמַר שֶׁיַּעֲמוֹל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ (כְּתִיב). שָׁאנֵי עֲמָלָה דְּאוֹרַיְיתָא, דִּלְעֵילָּא מִן שִׁמְשָׁא הוּא. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, אַף עֲמָלָה דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ עָמֵל בְּגִינֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, אוֹ בְּגִין יְקָרָא דִּילֵיהּ. הַאי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כְּתִיב. דְּהָא לָא סָלִיק לְעֵילָּא. תַּנְיָא אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אֲפִילּוּ אִי בַּר נָשׁ קַיָּים אֶלֶף שְׁנִין, הַהוּא יוֹמָא דְּאִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא, דָּמֵי לֵיהּ כְּאִילּוּ לָא אִתְקַיַּים בַּר יוֹמָא חַד:

וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי, זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דַּאֲבָהָתָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לוֹן רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָא, וְאִתְרְעֵי בְּהוּ, לְאִתְעַטָּרָא עִמְּהוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים י) רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁק ה' וגו'. אָמַר רִבִּי (דף רכד ע"א) אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב הֲוָה יָדַע, דְּהָא עִטּוּרָא דִּילֵיהּ בַּאֲבָהָתֵיהּ הוּא, דְּהָא עִטּוּרָא דַּאֲבָהָן עִמֵּיהּ הוּא, וְהוּא עִמְּהוֹן. וְעַל דָּא בְּאַתְוָון גְּלִיפִין תָּנִינָן, ש תְּלַת קְשָׁרִין, תְּרִין קְשָׁרִין, חַד מֵהַאי סְטָרָא, וְחַד מֵהַאי סְטָרָא, וְחַד דְּכָלִיל לוֹן. וְדָא הוּא דְּתָנִינָן, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְהַהוּא קְשָׁרָא דִּבְאֶמְצָעִיתָא, אָחִיד לְהַאי סְטָרָא, וּלְהַאי סְטָרָא.

וְעַל הַאי כְּתִיב, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וגו'.

וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וגו'. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ וְהָעִוְרִים הַבִּיטוּ לִרְאוֹת. הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ, אִלֵּין בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא צַיְיתִין לְמִלּוֹלֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא פָּקְחִין אוּדְנַיְיהוּ, לְמִשְׁמַע לְפִקּוּדֵי דְּמָארֵיהוֹן. וְהָעִוְרִים, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין לְמִנְדַּע עַל מָה אִינּוּן קָיְימִין. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כָּרוֹזָא נָפִיק וְקָרֵי, וְלֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח.

דְּתַנְיָא, אִינּוּן יוֹמִין דְּבַר נָשׁ כַּד אִתְבְּרֵי, בְּהַהוּא יוֹמָא דְּנָפַק לְעַלְמָא, כְּלְהוּ קָיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ.

וְאָזְלִין וְטָאסִין בְּעַלְמָא, נָחֲתִין וְאַזְהָרָן לְבַר נָשׁ, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא בִּלְחוֹדוֹי. וְכַד הַהוּא יוֹמָא אָתֵי וְאַזְהַר לֵיהּ, וּבַר נָשׁ עָבִיד בְּהַהוּא יוֹמָא חוֹבָא קַמֵּי מָארֵיהּ. הַהוּא יוֹמָא סָלִיק בְּכִסוּפָא, וְאַסְהִיד סַהֲדוּתָא, וְקָאִים בִּלְחוֹדוֹי לְבַר.

וְתָאנָא, בָּתַר דְּקָאִים בִּלְחוֹדוֹי, יָתִיב, עַד דְּבַר נָשׁ עָבִיד מְגִיהּ תְּשׁוּבָה. זָכָה, תָּב הַהוּא יוֹמָא לְאַתְרֵיהּ. לָא זָכָה, הַהוּא יוֹמָא נָחִית, וְאִשְׁתַּתַּף בְּהַהוּא רוּחָא דִּלְבַר, וְתָב לְבֵיתֵיהּ. וְאִתְתַּקַּן בְּדִיוּקְנֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ מַמָּשׁ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, וְדַיָּיר עִמֵּיהּ בְּבֵיתָא. וְאִית דְּדִיוּרָא לְטַב אִי הוּא זָכֵי. וְאִי לָאו, דִּיוּרֵיהּ עִמֵּיהּ לְבִישׁ.

בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אִתְפַּקְּדָן אִינּוּן יוֹמִין וְחַסְרִים, וְלָא עָאלִין בְּמִנְיָינָא דְּאִינּוּן דְּאִשְׁתָּאֲרוּ. וַוי לְהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּגָרַע יוֹמוֹי קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְלָא שָׁבִיק לְעֵילָא יוֹמִין, לְאִתְעַטָּרָא בֵּהּ בְּהַהוּא עַלְמָא, וּלְאִתְקָרְבָא בַּהֲדֵיהוּ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, כַּד קְרִיבוּ אִינּוּן יוֹמִין קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. אִי הוּא זַכָּאָה, הַאי בַּר נָשׁ דְּנָפִיק מֵעַלְמָא, סָלִיק וְעָאל בְּאִינּוּן יוֹמִין. וְאִינּוּן לְבוּשֵׁי יְקָר, דְּמִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ נִשְׁמָתֵיהּ. וְאִינּוּן יוֹמִין הַוּוּ, דְּזָכָה בְּהוּ, וְלָא חָב בְּהוּ. וַוי לְהַהוּא דְּגָרַע יוֹמוֹי לְעֵילָא. דְּכַד בָּעָאן לְאַלְבָּשָׁא

לֵיהּ בְּיוֹמוֹי, אִינּוּן יוֹמִין דְּפָגִים אִיהוּ בְּחוֹבוֹי, חָסְרִין מֵהַהוּא לְבוּשָׁא, וְאִתְלַבַּשׁ בְּמָנָא חַסְרָא. כָּל שִׁכִּין אִי סַגִּיאִין אִינּוּן, וְלָא לֶהֱוֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ בַּמֶּה דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא עַלְמָא. כְּדֵין וַוי לֵיהּ, וַוי לְנַפְשֵׁיהּ, דְּדָיְינִין לֵיהּ בַּגֵּיהִנָּם עַל אִינּוּן יוֹמִין. יוֹמִין עַל יוֹמִין, יוֹמִין עַל חַד תְּרִין. דְּכַד נָפִיק מֵהַאי עַלְמָא, לָא אַשְׁכַּח יוֹמִין דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, וְלָא הֲוֵי לֵיהּ לְבוּשָׁא בַּמֶּה דְּאִתְכַּסֵּי. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיוֹמֵיהוֹן כֻּלְּהוֹן טְמִירִין אִינּוּן לְגַבֵּיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ לְבוּשֵׁי יְקָר, לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּנְיָנָן בְּרָזָא דְּמַתְנִיתִין, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרוּמִּים הֵם, יְדִיעָה יָדְעֵי מַמָּשׁ. דְּהַהוּא לְבוּשָׁא דִּיקָר, דְּאִתְעֲבִיד מֵאִינּוּן יוֹמִין, גָּרַע מִנַּיְיהוּ, וְלָא אִשְׁתָּאַר יוֹמָא מֵאִינּוּן יוֹמִין לְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלט) גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ. יָמִים יוּצָרוּ. יָמִים יוּצָרוּ וַדַּאי, וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דְּהָא לָא אִשְׁתָּאַר חַד מִנַּיְיהוּ לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ. עַד דְּאִשְׁתַּדַּל אָדָם, וְעָבַד תְּשׁוּבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל לֵיהּ, וְעָבִיד לֵיהּ מָאנָא (מָאנֵי) לְבוּשָׁא אָחֳרָנִין, וְלָא מִן יוֹמוֹי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם.

תָּא חֲזֵי, בְּאַבְרָהָם דִּזְכָה, מַה כְּתִיב, (בראשית כד) בָּא בַּיָּמִים, מִשּׁוּם דִּזְכָה. כַּד אִסְתַּלַּק מֵהַאי עָלְמָא, בְּאִינּוּן יוֹמִין מַמָּשׁ דִּילֵיהּ, עָאל וְאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, וְלָא גָּרַע מֵהַהוּא לְבוּשׁ יְקָר כְּלוּם, דִּכְתִיב בָּא בַּיָּמִים. בְּאִיּוֹב מַה כְּתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר עָרוֹם יָצָאתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוֹם אָשׁוּב שָׁמָּה. דְּהָא לָא אִשְׁתְּאַר לְבוּשָׁא לְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ.

תָּנָא, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיוֹמֵיהוֹן זַכָּאִין, וְאִשְׁתְּאַרוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי (זַכָּאִין), וְכַד נָפְקִין, מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ (דף רכד ע״ב) לְבוּשֵׁי יְקָר, לְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ. וּבְהַהוּא לְבוּשָׁא, זָכָאן לְאִתְעַנָּגָא מֵעִנּוּגָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וּבְהַהוּא לְבוּשָׁא, זְמִינִין לַאֲחָיָיא וּלְמֵיקַם. וְכָל אִינּוּן דְּאִית לְהוּ לְבוּשָׁא יְקוּמוּן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב לח) וַיִּתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ. וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּיוֹמֵיהוֹן בְּחוֹבֵיהוֹן (עַלְמִין) חַסְרִין, וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנַּייְהוּ, בַּמֶּה דְּאִתְכַּסְיָין, כַּד יִפְקוּן מֵעָלְמָא.

תָּאנָא, כָּל אִינּוּן זַכָּאִין, דְּזָכוּ לְאִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשׁ יְקָר בְּיוֹמֵיהוֹן, מִתְעַטָּרָן בְּהַהוּא עָלְמָא (ס״א גּוּלְמָא), מֵעִטּוּרֵי דְּמִתְעַטְּרֵי בְּהוּ אֲבָהָן, מֵהַהוּא נַחַל דְּנָגִיד וְנָפִיק לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מח) וְנָחֲךָ ה׳ תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וגו׳. וְאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּלָא זָכוּ לְאִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשָׁא דְּיוֹמֵיהוֹן, עֲלַייְהוּ כְּתִיב, (ירמיה יז)

וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא טוֹב וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּרָחֲצָנוּ יַתִּיר הֲוָה לֵיהּ, דִּכְתִיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי. דְּאָזְכֵּי בֵּהּ וְלָא בְּאָחֳרָא. דְּאָזְכֵּי בֵּהּ, לְאִתְלַבְּשָׁא בִּיוֹמִין דִּילֵיהּ, וּבְיוֹמִין דִּלְהוֹן.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב, (בראשית כז) וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בִּגְדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ. בִּגְדֵי עֵשָׂו מִבָּעֵי לֵיהּ. דְּהָא לָאו דִּידֵיהּ הֲווּ, אֶלָּא דְּעֵשָׂו הֲוּוּ הַנָּהוּ בִּגְדִים. דִּכְתִיב, (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדוֹל הַחֲמוּדוֹת, בִּגְדֵי עֵשָׂו כְּתִיב (הָכָא), וְהָכָא רֵיחַ בִּגְדָיו, דְּיַעֲקֹב מַשְׁמַע. אֶלָּא, הָכִי אוֹקִימְנָא, וַיָּרַח, כְּלוֹמַר, אִסְתַּכַּל לְהַלְאָה, וְאָרַח רֵיחָא דִּלְבוּשׁוֹי דְּהַהוּא עַלְמָא, כְּדֵין בָּרְכֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה, דָּא הוּא חַקַּל דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. אָמַר, הוֹאִיל וְזָכִיתָ בְּאִינּוּן לְבוּשֵׁי יְקָר, וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. מַאי מַשְׁמַע, בְּגִין דְּבַהַהוּא חַקַּל דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין, נָטִיל (ס"א נָטִיף) טַלָּא כָּל יוֹמָא, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, דִּכְתִיב מִטַּל הַשָּׁמַיִם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּכֹלָּא בָּרְכֵיהּ, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּוַיָּרַח אֶת רֵיחַ בִּגְדָיו. בִּגְדָיו מַמָּשׁ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. תָּנָא, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה

רֵיחִין, סָלְקִין בְּכָל יוֹמָא מִגַּן עֵדֶן, דְּמִתְבַּסְמֵי בֵּהּ אִינּוּן לְבוּשִׁין דְּיִקָּר דְּהַהוּא עַלְמָא, דְּמִתְעַטָּרָן מִן יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה לְבוּשִׁין אִינּוּן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, טוּרֵי (ויקרא ע"א ע"ב) דְּעָלְמָא, עַל דָּא פְּלִיגוּ. אֲבָל תְּלָתָא אִינּוּן. חַד דְּמִתְלַבְּשֵׁי בֵּהּ לְבוּשָׁא, רוּחָא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא. וְחַד יְקָרָא מִכְּלָא, דְּמִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ נִשְׁמָתָא בְּגוֹ צְרוֹרָא דְּחַיֵּי, בֵּין פּוּרְפִּירָא דְּמַלְכָּא. וְחַד לְבוּשָׁא דִּלְבַר, דְּקָאִים וְלָא קָאִים, אִתְחֲזֵי וְלָא אִתְחֲזֵי.

בְּהַאי מִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ נַפְשָׁא, וְאָזְלָא וְשָׁטָא בְּעַלְמָא.

וּבְכָל רֵישׁ יַרְחֵי (שתא) וְשַׁבַּתָּא, אָזְלַת וְאִתְקַשְּׁרַת בְּרוּחָא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, דְּקַיְימָא בֵּין פַּרְגּוֹדָא יַקִּירָא, וּמְגִיהּ אוֹלִיף וְיָדַע מַה דְּיָדַע, וְשָׁט וְאוֹדַע לֵיהּ בְּעַלְמָא.

תָּנָא, בִּתְרִין קְשׁוּרִין אִתְקַשַּׁר נַפְשָׁא, בְּכָל רֵישׁ יַרְחָא וְשַׁבַּתָּא, בְּקִשּׁוּרָא דְּרוּחָא, דְּי בֵּין רֵיחֵי בּוֹסְמִין דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, וּמִתַּמָּן אָזִיל וְשָׁאט, וְאִתְקַשַּׁר עִם רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא דִּצְרִירָא בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, וּמִתְרַוְיָא וּמִתְזַנַּת מֵאִינּוּן זִיוִין יְקָרִין, דְּהַאי סִטְרָא, וּדְהַאי סִטְרָא.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְנָחֲךָ ה' תָּמִיד, תָּמִיד דַּייְקָא.

וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ. מַהוּ בְּצַחֲצָחוֹת. אֶלָּא צַחוּתָא

חַד, כַּד אִתְקַשַּׁר בְּרוּחָא דִּבְגִנְתָּא דִלְתַתָּא, צַחוּתָא דִלְגַו מִן צַחוּתָא, כַּד מִתְקַשְּׁרָן בְּנִשְׁמָתָא דִלְעֵילָּא, בְּצִרוֹרָא דְחַיֵּי, וְהַיְינוּ בְּצַח חַד, צַחוֹת תְּרִין, דְּאִינּוּן לְעֵילָּא לְעֵילָּא, בְּיַקִּירוּ דְנִשְׁמָתָא וַדַּאי, כְּלוֹמַר צַחְצָחוֹת, מַאן יָרִית דָּא, נַפְשֵׁךְ. נַפְשֵׁךְ מַמָּשׁ. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד אֲנָא בֵּין אִינּוּן חַבְרַיָּיא דְּבָבֶל, מִתְכַּנְּשֵׁי גַּבָּאי, וְאוֹלְפֵי מִלֵּי בְּאִתְגַּלְיָיא, וְאִינּוּן עַיְילֵי לוֹן בְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּפַרְזְלָא תַּקִּיפָא, סְתִימָא מִכָּל סִטְרִין. כַּמָּה זְמִנִין אוֹלִיפְנָא לוֹן אָרְחוֹי דְּגִנְתָּא דְמַלְכָּא, אוֹרְחוֹי דְמַלְכָּא. (נ"א כַּמָּה זְמִנִין אֲמִינָא לוֹן אָרְחוֹי דְאוֹרַיְיתָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא וְאוֹרְחִין עִלָּאִין).

כַּמָּה זְמִנִין אוֹלִיפְנָא לוֹן כָּל אִנּוּן דַּרְגִּין דְּצַדִּיקַיָּא דִּבְהַהוּא עָלְמָא, וְכֻלְּהוּ מִסְתָּפֵי לְמֵימַר (דף רכה ע"א) מִלִּין אִלֵּין, אֶלָּא לָעָאן (מֵעִלָּעִלִּין) בְּגִמְגּוּמָא. בְּגִינֵי כָךְ פְּסִילוּסִין אִקְרוּן, כְּהַהוּא פְּסִילוּתָא דְמַגְמְגֵם בְּפוּמֵיהּ.

אֲבָל לְזִכּוּתָא דְּאִינָּא לְהוּ, הוֹאִיל וּמִסְתָּפֵי. דְּהָא אֲוִירָא קַדִּישָׁא וְרוּחָא קַדִּישָׁא אִתְעַדֵּי מִנַּייהוּ, וְיָנְקֵי מֵאֲוִירָא וְרוּחָא דְּרִשׁוּתָא אָחֳרָא. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּקֶשֶׁת אִתְחֲזֵי עֲלַייהוּ, וְלָאו אִינּוּן כְּדַאי לְמֶחֱמֵי סֵבָר אַנְפּוֹי דְּאֵלִיָּהוּ (ס"א), כָּל שֶׁכֵּן סֵבָר אַנְפִּין אָחֳרָנִין.

אֲבָל דָּא מְהַנְיָא לְהוּ, דְּאַנָא שְׁכִיחַ בְּעַלְמָא וְאַנָא סִימָנָא (נ"א סְמָכָא) בְּעַלְמָא, דְּהָא בְּחַיַּי לָא יָתִיב עַלְמָא בְּצַעֲרָא, וְלָא אִתְדָּן בְּדִינָא דִּלְעֵילָּא, בַּתְרָאי לָא יָקוּם דָּרָא כְּדָרָא דָּא. וְזַמִּין עַלְמָא דְּלָא יִשְׁתַּכַּח מַאן דְּיָגִין עֲלַיְיהוּ, וְכָל אַנְפִּין חֲצִיפִין יִשְׁתַּכְּחוּן בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא. לְעֵילָּא, בְּחוֹבַיְיהוּ דִּלְתַתָּא, וַחֲצִיפוּתָא דִּלְהוֹן. וְזַמִּינִין בְּנֵי עַלְמָא דְּצָווּחִין, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח עֲלַיְיהוּ. יְהַדְּרוּן רֵישָׁא לְכָל סִטְרֵי עַלְמָא, וְלָא יִתּוּבוּן בְּאַסְוָותָא. אֲבָל חַד אָסוּתָא אַשְׁכַּחְנָא לְהוּ בְּעַלְמָא וְלָא יַתִּיר, בְּהַהוּא אֲתַר דְּיִשְׁתַּכְּחוּן אִינּוּן דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ (ויקרא ע"א ע"א) סֵפֶר תּוֹרָה דְּלָא מִשְׁתַּקַּר בֵּיהּ. כַּד מַפְקֵי הַאי, בְּגִינֵיהּ מִתְעָרֵי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְכָל שֶׁכֵּן אִי אַכְתִּיב בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא חָזֵי, וְהָא אוֹלִיפְנָא מִלָּה.

וַוי לְדָרָא דְּאִתְגַּלְיָיא בֵּינַיְיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה, וְלָא מִתְעָרֵי עֲלֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. מַאן אִתְעַר עֲלֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּעַלְמָא בְּצַעֲרָא טְפֵי, וְאִצְטְרִיךְ עַלְמָא לְמִטְרָא, וְאִצְטְרִיךְ לְאַגְלָאָה סֵפֶר תּוֹרָה יַתִּיר בְּדוּחֲקָא דְּעַלְמָא. דְּכַד עַלְמָא בְּצַעֲרָא, וּבָעָאן בְּנֵי נָשָׁא רַחֲמִין עַלֵּי קִבְרֵי, כְּלְהוּ מֵתִין מִתְעָרִין עֲלֵיהּ, דְּהָא נַפְשָׁא אַקְדִּימַת וּמוֹדָעָא לְרוּחָא, דְּהָא סֵפֶר תּוֹרָה אִשְׁתַּכַּח בְּגָלוּתָא,

דְּאִיגְלֵי בְּדוּחָקָא דְעַלְמָא, וְחַיְיָא אָתָאן וּבָעָאן רַחֲמֵי.
כְּדֵין רוּחָא מוֹדָעָא לִנְשָׁמָה, וּנְשָׁמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר, וְחָס עַל
עַלְמָא, וְדָא עַל גָּלוּתָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה מֵאַתְרֵיהּ, וְחַיְיָא
אָתְיִין לְמִבְעֵי רַחֲמֵי עַל קִבְרֵי מֵתָיָי. וַוי לְדָרָא אִי אִצְטְרִיךְ
סֵפֶר תּוֹרָה לְאַגְלָאָה לֵיהּ מֵאַתַר לְאַתַר, אֲפִילּוּ מִבֵּי
כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, דְּהָא לָא אִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ עַל מַה
יִשְׁגְּחוּן עֲלַיְיהוּ.
וְדָא לָא יָדְעִין כֻּלְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא כַּד
אִתְגַּלְיָיא גָּלוּתָא בַּתְרָאָה. עַד לָא תִסְתַּלַּק לְעֵילָּא,
מַה כְּתִיב, (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. לְבָתַר
בְּזִמְנָא דְּדָחֲקָא אִשְׁתַּכַּח טְפֵי בְּעַלְמָא, תַּמָּן אִשְׁתִּכְחַת,
וּבְגָלוּתָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, תַּמָּן הִיא, וְכֻלָּא מִתְעָרִין עֲלֵיהּ,
עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.
אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִי הַנֵּי בַּבְלָאֵי טִפְּשָׁאֵי, יִנְדְּעוּן מִלִּין
דְּרָזֵי דְּחָכְמְתָא, עַל מַה קָאִים עַלְמָא, וְסָמְכוֹי עַל
מַה קָא מִתְרַגְּשָׁן. כַּד יִשְׁתַּכַּח בְּדוּחָקָא, יִנְדְּעוּן שְׁבָחָא
דְּרַב (הַמְנוּנָא) יֵיבָא סָבָא. כַּד אִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, וְלָא הֲווּ
יָדְעֵי שְׁבָחֵיהּ. וְהָא אַשְׁכַּחְנָא מִלּוֹי מִתְקַשְׁרָן בְּמִלּוֹי
דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, בְּרָזָא עִלָּאָה דְּחָכְמְתָא, וְאִינּוּן לָא הֲווּ
יָדְעֵי שְׁבָחֵיהּ.

וְהַשְׁתָּא אָזְלִין בָּתַר מִלֵּי דְחָכְמְתָא, וְלֵית מַאן דְּקָאִים עֲלָהּ, וְלֵית מַאן דְּקָרֵי. וְעִם כָּל דָּא, אִית בֵּינַיְיהוּ פְּקָחִין בְּעִבּוּרָא דְּשַׁתָּא וּבְקִבְיעוּתָא דְיַרְחֵי, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְיְיהִיב לְהוּ, וְלָא אִתְמְסַר בִּידַיְיהוּ.

תָּנִינָן, תְּרֵיסַר יַרְחֵי, הַאי נֶפֶשׁ אִיהִי מִתְקַשְׁרָא בְּגוּפָא בְּקִבְרָא, וְאִתְדָּנוּ בְּדִינָא כְּחָדָא, בַּר הַהִיא נֶפֶשׁ דְּצַדִּיקַיָּיא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, וּזְמִינָא בְּקִבְרָא, וְיָדַע בְּצַעֲרָא דִילֵיהּ, וּבְצַעֲרָא דְחַיֵּי יָדַע (ס״א לָא יָדֵע), וְלָא אִשְׁתַּדְּלַת עֲלַיְיהוּ.

וּלְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי, אִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא חַד, וְאָזִיל וְשָׁאט בְּעַלְמָא, וְיָדַע מִן רוּחָא מַה דְּיָדַע, וְאִשְׁתְּדָל צַעֲרָא לְעַלְמָא, וּלְמִבְעֵי רַחֲמֵי. וּלְמִנְדַּע (לְהוּ) צַעֲרָא דְחַיֵּי.

וּמַאן אִתְעַר לְכָל הַאי, בְּזִמְנָא דְּאִית זַכָּאָה, דְּאוֹדַע לְהוּ כְּדְקָא יָאוּת, וְהַהוּא זַכָּאָה אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּינַיְיהוּ. דְּתַנְיָא, זַכָּאָה כַּד אִשְׁתָּאַר בְּעַלְמָא, בֵּין חַיָּיא, וּבֵין מֵיתַיָּא אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּהָא כָּל יוֹמָא מַכְרְזֵי עֲלֵיהּ בֵּינַיְיהוּ, וְכַד צַעֲרָא טָפֵי בְּעַלְמָא, וְהוּא לָא יָכִיל לַאֲגָנָא עַל דָּרָא, הוּא אוֹדַע לְהוּ צַעֲרָא דְעַלְמָא.

וְכַד לָא אִשְׁתַּכַּח זַכָּאָה (דף רכה ע״ב) דְּמַכְרְזֵי עֲלֵיהּ בֵּינַיְיהוּ, וְלָא אִשְׁתַּכַּח (ד״א ל״ג בֵּינַיְיהוּ) מַאן דְּאִתְעַר לְהוּ בְּצַעֲרָא

דְּעַלְמָא, אֶלָּא סֵפֶר תּוֹרָה. כְּדֵין עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי מִתְעָרִין עֲלֵיהּ, וּצְרִיכִין כֻּלָּא דְּיִשְׁתַּכְּחוּן בְּהַהִיא זִמְנָא בְּתִשׁוּבָה. וְאִי לָא מִשְׁתַּכְּחֵי, הָא מָארֵי דְּדִינָא אִתְעָרוּן עֲלַיְיהוּ, וְאַפִּילוּ רוּחַ דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, מִתְעָרִין עֲלַיְיהוּ, בְּגִינֵיהּ דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּדְאִתְּמַר.

תָּאנָא, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי, בְּגוּפָא, בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא, בְּנִשְׁמָתָא, בְּרִתִּיכָא חָדָא, בְּדַרְגָּא עִלָּאָה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה אֲטִימִין מִכֻּלָּא בְּנֵי עַלְמָא, דְּלָא יָדְעִי, וְלָא מַשְׂגִּיחֵי, וְלָא שָׁמְעִי, וְלָא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלֵּי דְּעַלְמָא. וְהֵיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח עֲלַיְיהוּ בְּרַחֲמִין, בְּכָל זִמְנִין וְעִדָּן, וְלֵית מַאן דְּיַשְׂגַּח.

תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא, עָאל רוּחָא חָדָא בְּמְעַרְתָּא דְּכָפֶלְתָּא, וְנָשִׁיב בְּקִבְרֵי אֲבָהָתָא, וְאִתְסְיָין כָּל גַּרְמִין, וְקָיְימֵי בְּקִיּוּמָא, וְהַהוּא רוּחָא נָגִיד טַלָּא מִלְּעֵילָּא, מֵרִישָׁא דְּמַלְכָּא, אַתַּר דְּמִשְׁתַּכְּחֵי אֲבָהָן עִלָּאֵי. וְכַד מָטֵי (ס"א מִתְעָר) הַהוּא טַלָּא מִנַּיְיהוּ, מִתְעָרִין אֲבָהָן דִּלְתַתָּא.

וְתָאנָא, נָחִית הַהוּא טַלָּא בְּדַרְגִּין יְדִיעָן, דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, וּמָטֵי לְגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא. וּמֵהַהוּא טַלָּא, אִתְסְחֵי בְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאִתְעַר רוּחָא חָדָא, דְּכָלִיל בִּתְרִין אֲחָרָנִין וְסָלִיק וְשָׁאט בֵּינֵי בוּסְמִין, וְעָיֵיל

בְּפִתְחָא דְמַעַרְתָּא, כְּדֵין מִתְעָרִין אֲבָהָן, אִינּוּן וְזִיווּגָן, וּבְעָאן רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי.

וְכַד אִשְׁתַּכַּח עַלְמָא בְּצַעֲרָא, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּמִיכִין עַל חוֹבֵי עַלְמָא, וְהַהוּא טַלָּא לָא אִתְנְגִיד וְלָא אִשְׁתַּכַּח, עַד דְּאִתְעַר סֵפֶר תּוֹרָה, כְּדְקָא חָזֵי בְּעַלְמָא. וְנַפְשָׁא אוֹדָעָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדֵין יָתִיב מַלְכָּא בְּכָרְסְיָיא דְרַחֲמֵי, וְנָגִיד מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, נְגִידוּ דְטַלָּא דְבָדוֹלְחָא. וּמָטֵי לְרִישָׁא דְמַלְכָּא, וּמִתְבָּרְכִין אֲבָהָן. וְנָגִיד הַהוּא טַלָּא, לְאִינּוּן דְּמִיכִין, וּכְדֵין מִתְחַבְּרָן (נ״א מִתְבָּרְכָן) כֻּלְּהוּ, וְחַיִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עַלְמָא.

וְתָאנָא, לָא חַיִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עַלְמָא, עַד דְּאוֹדַע לַאֲבָהָן וּבְגִינַייְהוּ עַלְמָא אִתְבָּרְכָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָא אַשְׁכַּחְנָא מִלֵּי בְּסִפְרָא דִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, הַהוּא עִלָּאָה, דְּקָרָא לֵיהּ עֵיטָא דְחָכְמְתָא דְכֹלָּא.

וְרַב הַמְנוּנָא, הָכִי גַּלֵּי וְאָמַר, דְּהָא אַחְזִיוּ לֵיהּ, דְּיַתִּיר עָבְדַת רָחֵל, דְּקַיְימָא בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין, בְּכָל זִמְנָא דְאִצְטְרִיךְ עַלְמָא, מִכֻּלְּהוּ. וְרָזָא דְמִלָּה, אָרוֹן וְכַפּוֹרֶת וּכְרוּבִים בְּחוּלָקָא דְבִנְיָמִן, דְּאִתְיְלִיד בְּאוֹרְחָא, וּשְׁכִינְתָּא עַל כֹּלָּא:

וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, מַאן רֹאשׁ הַמִּטָּה. דָּא שְׁכִינְתָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא לְדִידֵיהּ כָּרַע וְסָגִיד. (אֶלָּא) תָּא חֲזֵי, מִטָּה, דָּא שְׁכִינְתָּא. דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה. רֹאשׁ הַמִּטָּה מַאן הוּא. דָּא יְסוֹדָא דְעַלְמָא, דְּהוּא רִישָׁא דְעַרְסָא קַדִּישָׁא. עַל רֹאשׁ, דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה. בְּגִינֵי כָּךְ, יִשְׂרָאֵל לְדִידֵיהּ קָא סָגִיד.

וְאִי תֵּימָא, הָא בְּהַהוּא זִמְנָא לָא הֲוָה מָרַע, דְּהָא לְבָתַר כְּתִיב, וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֶה. וּבְשַׁעְתָּא דְּסָגִיד, לָא הֲוָה חוֹלֶה, וְעַל דְּיָדַע דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא, סָלִיק בְּדַרְגָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא כְּרְסַיָּיא שְׁלֵימָתָא, בְּגִינֵי כָּךְ סָגִיד לְהַהוּא רְתִיכָא, כְּרְסַיָּיא עִלָּאָה, שְׁלִימוּ דְּאִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיף, דְּאִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ. וְעַל דָּא, וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה וַדַּאי, דְּהָא אִסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ וְאִתְעַטַּר בְּעִטְרוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא:

וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִי וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) כָּל זֶה נִסִּיתִי בַחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי. הָא תָּנִינָן, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, יָרִית סִיהֲרָא מִכָּל סִטְרוֹי, וּבְיוֹמוֹי קָיְימָא בִּשְׁלֵמוּתָא, הַהִיא סִיהֲרָא דְּאִתְבְּרָכָא מִכֹּלָּא, וְכַד

בָּעָא לְמֵיקַם עַל נִימוֹסֵי אוֹרַיְיתָא. אָמַר, אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבוּרָתָם, תַּמָּן תָּנִינָן, מַאן דְּנָפַק נִשְׁמָתֵיהּ בְּרִשׁוּתָא אָחֳרָא, (דף רכו ע״א) וְגוּפָא דִּילֵיהּ אִתְקַבַּר בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, עֲלֵיהּ כְּתִיב, (ירמיה ב) וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה, וְיַעֲקֹב אָמַר וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבוּרָתָם, וְנִשְׁמָתֵיהּ נָפְקָא בְּרִשׁוּתָא אָחֳרָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, שָׁאנֵי יַעֲקֹב, דִּשְׁכִינְתָּא הֲוַת אֲחִידַת בֵּיהּ, וְאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מו) אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, לְדַיְּירָא עִמָּךְ בְּגָלוּתָא. וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה, לְאִזְדַּוּוגָא בִּי נִשְׁמָתָךְ, וּלְאִתְקְבָרָא גּוּפָךְ בְּקִבְרֵי אֲבָהָתָךְ. מַאי קָא מַיְירֵי, (אַף עַל גַּב דְּקָא) (נ״א דְּהָא לָא) נָפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא. (נ״א וְעַל דָּא וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה כְּתִיב).

וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ, יוֹסֵף וַדַּאי, דְּהָא הוּא בּוּכְרָא דְּהַרְהוֹרָא דִּלְבָּא, בּוּכְרָא דִּטְפָּה קַדְמָאָה הֲוַת, כִּדְאִתְּמַר. וּבְגִין דְּיָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִירָא דָּא, אִתְבַּשַּׂר לֵיהּ בְּיוֹסֵף, דְּהָא כָּל רְחִימוּתָא בֵּיהּ תַּלְיָא. יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ. מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר רִבִּי יֵיסָא,

בְּגִין יְקָרָא דְיַעֲקֹב, וּלְאִתְבַּשְׁרָא דְּהָא יוֹסֵף קַיָּים, וְיִשְׁתַּכַּח עֲלֵיהּ בְּמִיתָתֵיהּ. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, מִלָּה אוֹלִיפְנָא, וְדָחִילְנָא לְגַלָּאָה, וּבְעוֹבָדֵי עַלְמָא חָכְמְתָא אִשְׁתַּכַּח. אֲתָא רִבִּי אַבָּא, (ד"א ל"ג וְנָשְׁקֵיהּ) בָּטַשׁ בֵּיהּ. אָמַר, אֵימָא מִילָּךְ, וְזַיִּין זַיְינָךְ. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן מִלִּין אִתְגַּלְיָין.

אָמַר, אוֹלִיפְנָא מִפִּרְקִין דְּרַב יֵיסָא סָבָא, בְּנִמּוּסֵי עַלְמָא. בַּר נָשׁ דְּזָכֵי לְבַר בְּהַאי עַלְמָא, לְיִבָּעֵי לֵיהּ לְנַגָּדָא עַפְרָא עַל עֵינוֹי כַּד אִתְקַבַּר, וְדָא הוּא יְקָרָא דִּילֵיהּ, לְאַחֲזָאָה דְּעַלְמָא אַסְתִּים מִנֵּיהּ, וְהוּא יָרִית לֵיהּ לְעַלְמָא תְּחוֹתוֹי.

בְּגִין דְּעֵינוֹי דְּבַר נָשׁ, חֵיזוּ דְּעַלְמָא בֵּיהּ אִתְחֲזֵי, וְכָל גְּוֹונִין הָכִי אִינּוּן דְּאִסְתָּרוּ. חִוָּורָא דְּבֵיהּ, הוּא יַמָּא רַבָּא אוֹקְיָנוֹס, דְּאִסְתַּר כָּל עַלְמָא בְּכָל סִטְרֵי. גּוֹוָנָא אָחֳרָא הוּא יַבֶּשְׁתָּא (דְּאֶקִיפוּ), דְּאַפִּיקוּ מַיָּא, וְיַבֶּשְׁתָּא קָאִים בֵּין מַיָּא, הָכִי הוּא גּוֹוָנָא בֵּין מַיָּא.

גּוֹוָנָא אָחֳרָא תְּלִיתָאָה, הִיא בְּמִצִיעוּתָא דְּבֵיהּ, דָּא יְרוּשָׁלַם, דְּהִיא אֶמְצָעוּתָא דְּעַלְמָא. גּוֹוָנָא רְבִיעָאָה, הִיא חֵיזוּ דְּכָל עֵינָא, וְאִקְרֵי בַּת עַיִן, דִּבְהַהוּא בַּת עַיִן, אִתְחֲזֵי פַּרְצוּפָא. וְחֵיזוּ יְקָרָא מִכֻּלָּא, דָּא צִיּוֹן, דְּאִיהִי נְקוּדָה אֶמְצָעוּתָא מִכֻּלָּא, דְּחֵיזוּ דְּכָל עַלְמָא תַּמָּן

אִתְחֲזֵי. וְתַמָּן שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא, דְּהִיא שַׁפִּירוּ דְּכֹלָּא, וְחֵיזוּ דְּכֹלָּא, וְעֵינָא דָּא הוּא יְרוּתַת עַלְמָא. וּבְגִינֵי כָּךְ, הַאי שָׁבִיק לֵיהּ, וְהַאי נָטִיל לֵיהּ, וְיָרִית לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֲבָל מִלָּה סְתִימָא אִיהוּ יַתִּיר, וּבְנֵי עַלְמָא לָא יָדְעִין, וְלָא מִסְתַּכְּלָן, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ נָפִיק מֵעַלְמָא. נַפְשָׁא דִּילֵיהּ טְמִירָא עִמֵּיהּ, וְעַד לָא נָפְקַת, עֵינוֹי דְּבַר נָשׁ חָמוּ מַה דְּחָמוּ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דִּכְתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. בְּחַיֵּיהוֹן לָא חָמָאן, אֲבָל בְּמִיתַתְהוֹן חָמָאן.

וְעֵינוֹי פְּקִיחָן מֵהַהוּא חֵיזוּ דְּחָמָא, וְאִינוּן דְּקַיְימִין עֲלֵיהּ, בָּעָא לְשַׁוָּאָה יָדָא עַל עֵינוֹי, וּלְאַסְתָּמָא עֵינוֹי, בְּגִין הַהוּא דְּאוֹלִיפְנָא בְּרָזָא דִּנְמוּסֵי עַלְמָא. דִּבְשַׁעְתָּא דְּאִשְׁתָּאֲרוּ עֵינוֹי פְּקִיחָן, מֵהַהוּא חֵיזוּ יַקִּירָא דְּחָמָא. אִי זָכֵי לְבַר, בְּרָא קָדִים לְשַׁוָּאָה יָדֵיהּ עַל עֵינוֹי וּלְאַסְתָּמָא לוֹן, כְּמָה דִּכְתִיב וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ. בְּגִין דְּהָא חֵיזוּ אָחֳרָא דְּלָא קַדִּישָׁא אִזְדַּמְּנַת לְקָבְלֵיהּ, וְעֵינָא דְּחָמָא הַשְׁתָּא חֵיזוּ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, לָא יִסְתַּכַּל בְּחֵיזוּ אָחֳרָא.

וְעוֹד, דְּהַהוּא נֶפֶשׁ סְמִיכַת לְקָבְלֵיהּ בְּבֵיתָא, וְאִי אִשְׁתָּאַר עֵינָא פְּקִיחָא, וְהַהוּא חֵיזוּ אָחֳרָא יִשְׁרֵי עַל עֵינוֹי, בְּכָל מַה דְּאִסְתַּכַּל אִתְלַטְיָא, וְלָאו יְקָרָא

דְּעֵינָא הוּא, וְכָל שֶׁכֵּן מִקְרִיבוּי, וְכָל שֶׁכֵּן מִן מִיתָא, דְּלָאו יְקָרָא דִּילֵיהּ לְאִסְתַּכָּלָא בַּמֶּה דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וּלְאַשְׁרָיָא עַל עֵינוֹי מִלָּה אָחֳרָא. לְבָתַר אִתְכַּסְיָא בְּעַפְרָא, וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּא עַל דִּינָא דְּקִבְרָא מַהוּ. וְיִקָּרָא הוּא, דְּיַסְתִּים עֵינָא מִן כֹּלָּא, עַל יְדָא דִּבְרִיהּ דְּשָׁבַק בְּעַלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל שִׁבְעָה יוֹמִין, נַפְשָׁא אָזְלָא מִבֵּיתָא לְקִבְרָא, וּמִקִּבְרָא לְבֵיתָא, וְאִתְאַבָּלַת עֲלֵיהּ, וּתְלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא, אִתְדַּנוּ כְּחָדָא נַפְשָׁא וְגוּפָא, וְלֵית מַאן דְּיָדַע בְּעַלְמָא, וְיִשְׁגַּח לְאִתְעָרָא לְבָא.

לְבָתַר, גּוּפָא אִתְטְרִיד, וְנַפְשָׁא אָזְלָא וְאִסְתַּחְיָא (דף רכו ע"ב) בַּגֵּיהִנָּם, וְנָפְקָא וְשָׁטָא בְּעַלְמָא, וּמְבַקְרָא לְקִבְרֵיהּ, עַד דְּמִתְלַבְּשָׁא בְּמָה דְּאִתְלַבְּשָׁא.

לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי, נָיְחִין כֹּלָּא. גּוּפָא שָׁבִיק (שְׁבִיקּ) בְּעַפְרָא. נַפְשָׁא אִתְצְרִיר וְאִתְנְהִיר בְּרוּחָא, בְּמָאנָא דְּאִתְלַבַּשׁ. רוּחָא אִתְעַנַּג בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן. נְשִׁמְתָא סָלְקָא לְצְרוֹרָא דְּעִנּוּגָא דְּכָל עִנּוּגִין. וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא לְזִמְנִין יְדִיעָן.

תָּא חֲזֵי, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין וְלָא יָדְעִין וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן, עַל מַה קָיְימִי, וְיִתְנַשֵּׁי מִנַּיְיהוּ לְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. דְּאִית פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּעָבְדֵי לְבוּשׁ יְקָר לְעֵילָּא. וְאִית פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּעָבְדֵי לְבוּשׁ

יְקָר לְתַתָּא. וְאִית פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּעָבְדֵי לְבוּשֵׁי יְקָר לְהַאי עַלְמָא. וְכֹלָּא אִצְטְרִיכָן לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וּמִן יוֹמוֹי מַמָּשׁ, כֻּלְּהוּ מִתְתַּקְנָן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

רִבִּי יְהוּדָה סָבָא, אִתְרַגִּישׁ בְּדַעְתֵּיהּ יוֹמָא חַד, וְאַחֲזוּ לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ, חַד דְּיוּקְנָא מִנְּהוֹרָא דְּיֵלֵיהּ, תַּקִּיף, דְּאִזְדְּהַר לְאַרְבַּע סִטְרִין, אָמַר לֵיהּ, מַאי הַאי. אָמַר לֵיהּ, לְבוּשָׁא דִּילָךְ הוּא, לְדִיּוּרָא דְּהָכָא, וּמֵהַהוּא יוֹמָא הֲוָה חָדֵי.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, רוּחִין דְּצַדִּיקַיָּיא יָתְבִין בִּלְבוּשֵׁיהוֹן, שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּיקָרָא עִלָּאָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, מַאן מִטָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רֹאשׁ הַמִּטָּה, דָּא צַדִּיק. עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּשְׁלָמָא כֻּלָּה דִּילֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה. דְּיַעֲקֹב לְדִידֵיהּ קָא סָגִיד, לְהַהוּא דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, יִשְׂרָאֵל שְׁמֵיהּ, בְּגִינֵי כָּךְ, וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה.

לְבָתַר, כֵּיוָן דְּיָדַע יַעֲקֹב, דְּהָא בְּדַרְגָּא עִלָּאָה אִשְׁתְּלִים, וְדַרְגָּא דִּילֵיהּ הוּא לְעֵילָּא עִם אֲבָהָתָא, וְהוּא

בִּלְחוֹדוֹי תִּקוּנָא שְׁלֵימְתָא, אַחְסִין לְבֵיהּ, וְחָדֵי וְאִתְתַּקַּף בִּרְעוּתָא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ. מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה, עַל הַמִּטָּה מַמָּשׁ, דְּהָא בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר אִשְׁתְּלַם, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּמַתְנִיתָא דִּילָן אוֹקִימְנָא, הָא דְּתָנִינָן בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בַּשָּׁנָה הָעוֹלָם נִדּוֹן, בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה, בַּעֲצֶרֶת עַל פֵּירוֹת הָאִילָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כִּבְנֵי מְרוֹן, וּבַחַג נִדּוֹנִין עַל הַמַּיִם, הָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי. וְרָזָא דְּמַתְנִיתָא אוֹקִימְנָא, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה וְכוּ', לְקַבֵּיל רְתִיכָא עִלָּאָה, רָזָא דְּאַבָּהָן, וְדָוִד מַלְכָּא.

בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, דְּהָכִי הוּא מַמָּשׁ, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה דָּא, עַל מָה אַתְיָיא מַצָּה בְּפֶסַח, וְהָא דִּינָא הוּא, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא, וְדָא שִׁירוּתָא דְּשָׁרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵיעַל בְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבַעֲרָא מִנַּייהוּ חָמֵץ, דְּאִיהוּ טַעֲוָון אָחֳרָנִין דִּי מְמַנָּן עַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּאִקְרוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֱלֹהֵי נֵכָר. וְאִקְרוּן חָמֵץ, יֵצֶר הָרָע, וּלְמֵיעַל בְּמַצָּה, חוּלָקָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַמַּאי תְּבוּאָה. (ס"א ל"ג כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה ב) תְּבוּאָתָהּ בה"א, רָמִיז לְהּ"א קַדְמָאָה דְּשָׁמָּא קַדִּישָׁא) בְּגִין כָּךְ, בְּפֶסַח נִדּוֹנִין עַל הַתְּבוּאָה, וְאוֹקִימְנָא דְּעַלְמָא אִתְדָּן עַל דִּינָא דְּה"א.

בַּעֲצֶרֶת עַל פֵּירוֹת הָאִילָן. פֵּירוֹת הָאִילָן, פֵּירוֹת הָאִילָנוֹת מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאן פֵּירוֹת הָאִילָן. אֶלָּא, דָּא הוּא אִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיף לְעֵילָּא. פֵּירוֹת הָאִילָן, כְּמָה דִכְתִיב, (הושע יד) אֲנִי כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פִּרְיְךָ נִמְצָא. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן. תָּנָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא הוּא רֵישָׁא דְשַׁתָּא דְמַלְכָּא, וּמַאן הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא יִצְחָק, דְּאִקְרֵי רֹאשׁ, דְּאִיהוּ חַד רֵישָׁא דְמַלְכָּא (נ״א לְעֵילָּא), אֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁנָה. בְּגִינֵי כָּךְ כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן. וְעַל דָּא תָּנִינָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהָא בְּרֵישָׁא דְשַׁתָּא שָׁאֲרֵי יִצְחָק. וּבַחַג נְהוֹנִין עַל הַמַּיִם, דָּא הוּא שֵׁירוּתָא (דְּרֵישָׁא) דִּימִינָא דְמַלְכָּא, וְעַל דָּא חֶדְוָותָא דְמַיָּא אִשְׁתַּכַּח בְּכֹלָּא, בְּשַׁעְתָּא דְנָסְכֵי מַיָּא, וְשָׁאֲבֵי לוֹן, בְּגִין דְּמַיִם דָּא יְדִיעָא. וְעַל דָּא בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים אִלֵּין, כֹּלָּא מִשְׁתַּכְּחִין. (דף רכז ע״א) אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי, כֹּלָּא אִשְׁתַּכַּח בְּהַנֵּי פִּרְקִין, אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דָּוִד מַלְכָּא. וּבְהַנֵּי עַלְמָא אִתְדָּן, וּבְאַרְבַּע פִּרְקִין בְּנֵי נָשָׁא אִתְדָּנוּ, בְּיוֹמִין דְּאִשְׁתַּכְּחוּ בְּעַלְמָא. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, סִפְרִין פִּתְיָחָן וְעוֹבָדִין כְּתִיבִין, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח, וְלֵית מַאן דְּיַרְכִּין אוּדְנֵיהּ, וְאוֹרַיְיתָא אַסְהִידַת בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, וְקָלָא קָרֵי בְּחֵילָא, (משלי ט) מִי פֶתִי יָסוּר הֵנָּה חֲסַר לֵב אָמְרָה לּוֹ, וְלֵית מַאן דְּיָצִית לְקָלֵיהּ.

תָּאנָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּצַפְרָא, סָהֲדִין קָיְימִין לְקָבְלֵיהּ, וְסָהֲדִין בֵּיהּ, וְהוּא לָא אַשְׁגַּח. נִשְׁמָתָא אַסְהִידַת עֲלֵיהּ, בְּכָל עִדָּן וּבְכָל שַׁעְתָּא, אִי אָצִית יָאוֹת. וְאִי לָאו, הָא סִפְרִין פְּתִיחִין וְעוֹבָדִין כְּתִיבִין. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּלָא מִסְתָּפוּ מִן דִּינָא, לָא בְּעַלְמָא דֵּין, וְלָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כח) וְצַדִּיקִים כְּכְפִיר יִבְטָח. וּכְתִיב, (תהלים לז) צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (בראשית טו) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם וְגוֹ', הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל דָּא יוֹמָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, דְּאַפְקֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ מֵהַאי עַלְמָא. דְּתַנְיָא, (הַהוּא יוֹמָא) זְמָנָא דְּמָטָא דְּבַר נָשׁ נָפִיק מֵהַאי עַלְמָא, הַהוּא (יוֹמָא) זְמָנָא יוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא, דְּאִתְחַשַּׁךְ שִׁמְשָׁא מִן סִיהֲרָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ, דָּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמְנַעַת מִבַּר נָשׁ, תְּלָתִין יוֹמִין, עַד לָא יִפּוֹק מֵעַלְמָא (וְהָא חֲזֵי), וְחָמָא דְּצוּלְמָא דְּאִתְמְנַעַת מִגֵּיהּ וְלָא אִתְחֲזֵי.

מַאי טַעְמָא אִתְמְנַעַת מִגֵּיהּ. בְּגִין דִּנְשִׁמְתָא קַדִּישָׁא סָלְקַת, וְאִתְעֲבַרַת מִגֵּיהּ, וְלָא אִתְחֲזֵי. דְּלָא תֵימָא, דְּכַד מִית בַּר נָשׁ וְאִתְחַלָּשׁ, הַאי נִשְׁמָתָא אִתְעֲבַרַת מִגֵּיהּ, אֶלָּא כַּד אִיהוּ בְּחַיָּיו, בְּתוֹקְפֵיהּ, אִתְעֲבַרַת מִגֵּיהּ (וְאִתְחַלָּשׁ)

הַאי נִשְׁמְתָא, וְלָא נָהֲרָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לָא נָהִיר לְנַפְשָׁא, כְּדֵין צוּלְמָא אִתְעֲבָרַת מִנֵּיהּ, וְלָא נָהִיר לֵיהּ. (אֶלָּא) מֵהַהוּא יוֹמָא, כְּלָא מַכְרְזֵי עֲלֵיהּ, וְאַפִּילּוּ צִפְּרֵי שְׁמַיָּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּנְשְׁמָתָא הָא סָלְקָא מִנֵּיהּ, וְרוּחָא לָא נָהִיר לְנַפְשָׁא, כְּדֵין נַפְשָׁא אִתְחַלָּשַׁת, וּמֵיכְלָא וְכָל תִּיאוּבְתָּא דְגוּפָא, סָלְקָא מִנֵּיהּ וְאִתְעֲבַר.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְאַפִּילּוּ כָּל זְמָנָא דְנָפִיל אִינִישׁ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְצַלָּאָה, נִשְׁמָתָא אִתְעֲבָרַת וְסָלְקָא מִנֵּיהּ, וּכְדֵין לָא נָהִיר רוּחָא לְנַפְשָׁא, עַד דְּדַיְינִין דִּינֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְאִי דָיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְטַב, כְּדֵין נִשְׁמָתָא אִתְהַדְּרַת לְאַתְרָהּ, וּנְהִירָא לְכֹלָּא. הָא בְּזִמְנָא דְקַיְימָא מִלָּה בְּדִינָא. וּבְזִמְנָא דְלָא קַיְימָא מִלָּה בְּדִינָא, תְּלָתִין יוֹמִין אַקְדִּימַת נִשְׁמָתָא לְכֹלָּא, וְצוּלְמָא אִתְעֲבַר מִנֵּיהּ.

תָּאנָא, בְּזִמְנָא דְדָיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְעֵילָּא, סָלְקִין לְנִשְׁמָתֵיהּ לְבֵי דִינָא, וְדָיְינִין עַל מֵימְרָהָא, וְהִיא אַסְהִידַת בְּכֹלָּא, וְאַסְהִידַת בְּכָל רַעְיוֹנֵי דְּבַר נָשׁ, וּבְעוֹבָדִין לָא אַסְהִידַת, דְּהָא כֻּלְּהוּ בְּסִפְרָא כְּתִיבִין. וְכֻלְּהוּ דָיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְדָיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְעֵילָּא, כְּדֵין חַקָּא דְגוּפָא אִשְׁתַּכַּח, יַתִּיר מִשְּׁאָר זִמְנַיָּא.

אִי דָיְינִין לֵיהּ לְטַב, כְּדֵין אַרְפִּין מִנֵּיהּ. וְזֵיעָא אִתְבַּקַּע עַל גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא אֲהַדְּרַת לְבָתַר, וְנָהֲרָא לְכֹלָּא. וְלָא סָלִיק בַּר נָשׁ מִבֵּי מַרְעֵיהּ לְעָלְמִין, עַד דְּדָיְינִין דִּינֵיהּ לְעֵילָּא. וְאִי תֵּימָא, הָא כַּמָּה חַיָּיבֵי עַלְמָא, כַּמָּה רַשִּׁיעֵי עַלְמָא, קָיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ. אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח בְּדִינֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לָא זָכֵי, וְהוּא חָמֵי דְּהָא לְבָתַר זָכֵי, דָּאִין לֵיהּ לְטַב. אוֹ לְזִמְנִין דְּאוֹלִיד בַּר, דְּיֶהֱוֵי זַכָּאָה בְּעַלְמָא, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין לֵיהּ לְטַב.

וְכָל עוֹבָדוֹי וְדִינוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְטַב, וּבְכֹלָּא אַשְׁגַּח. כְּמָה דִכְתִיב, (יחזקאל לג) חַי אֲנִי נְאֻם ה' וְגוֹ' אִם אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ. וּבְגִין דָּא, כָּל אִינּוּן חַיָּיבֵי עַלְמָא, דְּקָיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין לוֹן לְטַב.

וּלְזִמְנִין, דְּאִינּוּן מַרְעִין אִשְׁתְּלִימוּ זִמְנַיְיהוּ, מִלְּמִשְׁרֵי תַּמָּן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברים כח) וְחָלָאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים, דְּעַבָדוּ מְהֵימְנוּתָא. דְּכַד שְׁרִיאָן עֲלֵיהּ דְּבַר (דף רכז ע"ב) נָשׁ, מִסְתַּלְקֵי מִנֵּיהּ לְבָתַר דְּאִשְׁתְּלִימוּ זִמְנַיְיהוּ, בֵּין לְצַדִּיקַיָּיא, בֵּין לְחַיָּיבַיָּא, וְכֹלָּא אִתְעֲבַד בְּדִינָא כְּדְקָאֲמָרָן:

וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה, אָמַר רִבִּי

יִצְחָק, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, דִּכְתִיב וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזּוֹקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת, אִי לֹא יוּכַל לִרְאוֹת, מַהוּ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דְּחָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, אֵינוֹן בְּנֵי יוֹסֵף, דְּאִינוּן יָרְבְעָם וַחֲבִירָיו. דְּיָרְבְעָם עֲבַד תְּרֵין עֶגְלֵי זָהָב, וְאָמַר (מלכים א יב) אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ, מִי אֵלֶּה, מַאן הוּא דְּזַמִּין לְמֵימַר אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ לְטַעֲוֻון אָחָרָן, וּבְגִין כָּךְ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מִכָּאן, דְּצַדִּיקַיָּיא חָמָאן עוֹבָדָא לְמֶרְחוֹק, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעַטֵּר לוֹן בְּעִטָּרָא דִּילֵיהּ, מַה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לְמֶרְחוֹק, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמָא כָּל עוֹבָדִין, עַד לָא יַעֲבֵד לוֹן, וְכֻלְּהוּ אַעֲבָרוּ קַמֵּיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, כָּל דָּרִין דְּעַלְמָא, מִסְתַּיְּפֵי עַלְמָא, עַד סְיָיפֵי עַלְמָא, כֻּלְּהוּ אִתְעַתְּדוּ וְקָיְימוּ קַמֵּיהּ עַד לָא יֵיתוּן לְעַלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מא) קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ, עַד לָא אִתְבְּרֵי עַלְמָא. בְּגִין דְּכָל נִשְׁמָתִין דְּנָחֲתִין לְעַלְמָא, עַד לָא יֵיחָתוּן, כֻּלְּהוּ קָיְימֵי קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִיוּקְנָא דְּקָיְימֵי בְּהַאי עַלְמָא, וְאִקְרוּן בִּשְׁמָהָן, דִּכְתִיב, (ישעיה מ) לְכֹלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא.

אוף הָכִי צַדִּיקַיָּיא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לוֹן כָּל דָּרִין דְּעַלְמָא, עַד לָא ייֵתוּן וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּעַלְמָא. מְנָא לָן מֵאָדָם (דא אָדָם) דְּהָוָה קַדְמָאָה. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ כָּל אִינּוּן דָּרִין עַד לָא ייֵתוּן, כְּדִכְתִיב, (בראשית ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת (אָדָם). דְּתָנִינָן, אַחְמֵי לֵיהּ, כָּל אִינּוּן דָּרִין דְּזַמִּינִין לְמֵיתֵי לְעַלְמָא. וְכֵן לְמשֶׁה, דִּכְתִיב, (דברים לד) וַיַּרְאֵהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ כָּל דָּרִין דְּעַלְמָא, וְכָל אִינּוּן מַנְהִיגֵי עַלְמָא, וְכָל שְׁאָר נְבִיאֵי, עַד לָא ייֵתוּן לְעַלְמָא.

אוף הָכָא, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא לְמֵרָחוֹק, וְאִזְדַּעְזַע, וְאָמַר מִי אֵלֶּה. וְהַאי קְרָא אַשְׁלִים לִתְרֵין סִטְרִין, לְהַאי סִטְרָא, וּלְהַאי סִטְרָא. וְעַל דָּא אָתִיב יוֹסֵף וְאָמַר, בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה. וּמְנָא לָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא. דִּכְתִיב וְהִנֵּה הֻרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת זַרְעֶךָ. גַּם, לְאַסְגָּאָה אִינּוּן דְּנָפְקִין מִנֵּיהּ כִּדְקָאָמְרָן:

וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמַר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר וְגוֹ', בְּהַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, דְּלָא אַשְׁכְּחַן הָכָא בְּרָכָה דִּבְרִיךְ לֵיהּ לְיוֹסֵף אֶלָּא לִבְנוֹי. אִי לִבְנוֹי, וַיְבָרֵכֵם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, וְלָא אַשְׁכְּחַן הָכָא דְּאִתְבְּרִיךְ יוֹסֵף.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֶת דַּייְקָא, כְּתִיב אֶת יוֹסֵף, בִּרְכְתָא דִּבְנוֹי הֲוָה, וְכַד אִתְבָּרְכָאן בְּנוֹי, אִיהוּ מִתְבָּרֵךְ. דִּבְרִכְתָא דִּבְנוֹי דְּבַר נָשׁ בִּרְכָתֵיהּ אִיהִי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, אֶת דַּייְקָא, דְּבָרִיךְ לְאָת קַיְימָא, רָזָא (נ״א דִּבְרִית בְּגִין דְּכֵיוָן דְּאָמַר בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה, כְּדֵין בָּרִיךְ לְהַהוּא אֲתַר רָזָא) **דִּבְרִית דְּנָטַר יוֹסֵף, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי צַדִּיק, אֶת דְּיוֹסֵף, רָזָא דִּבְרִית דְּקַיְימָא בַּהֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף:**

הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכוּ אֲבוֹתַי לְפָנָיו. הָאֱלֹהִים, דָּא רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, קַיְימָא קַדִּישָׁא. אֲבוֹתַי לְפָנָיו, דַּייְקָא לְפָנָיו, דְּאִינּוּן קַדְמָאֵי עִלָּאֵי, מִקַּמֵּי רָזָא דְּנָא, אַבְרָהָם וְיִצְחָק, דְּהָא מִנְּהוֹן אִתְּזָן וְיָנְקָא הַהוּא (נ״א מֵהַהוּא) **אֲתַר.**

הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי, מַאי טַעְמָא זְמְנָא אָחֳרָא הָאֱלֹהִים. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְהָכָא בָּרִיךְ לְהַהוּא אֲתַר, בְּרָזָא דְּאֱלֹהִים חַיִּים, מְקוֹרָא דְּחַיֵּי, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין בִּרְכָאן. וּבְגִין דָּא אַדְכַּר גַּרְמֵיהּ בְּהַאי אֲתַר, וְאָמַר, הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי, בְּגִין דְּכָל בִּרְכָאן דְּנָגְדֵי מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי, יַעֲקֹב נָטִיל לוֹן. וְכֵיוָן דְּנָטִיל לוֹן אִיהוּ, הַאי אֲתַר נָטַל בִּרְכָאן, וְכֻלָּא אִיהוּ תַּלְיָיא (נ״א בְּדִכְוָתָא) **בְּדִבּוּרָא. וְעַל דָּא וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף כְּתִיב.**

בְּגִין כָּךְ, בְּכָל אֲתַר דִּבְרָכָן אִצְטְרִיכוּ לְבָרְכָא, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְבָּרְכָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אִתְבָּרְכוּ אָחֳרָנִין, וְאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְבָּרִיךְ בְּקַדְמִיתָא, אִינּוּן בִּרְכָאן לָא (דף רכח ע"א) מִתְקַיְּימִין.

וְאִי תֵּימָא, הָא יַעֲקֹב דְּבָרְכֵיהּ אֲבוּהָ, וְלָא בָּרְכֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּבָרִיךְ יִצְחָק לְיַעֲקֹב, לָא בָּרְכֵיהּ, עַד דְּבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא. כֵּיוָן דְּבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא, בָּרְכֵיהּ לְיַעֲקֹב. מְנָא לָן, דִּכְתִיב (בראשית כו) וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ ה׳. הָכָא קַיְּים בְּרָכָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ ה׳, אִתְבָּרֵךְ בְּקַיּוּמָא דִּבְרָכָאן, וּלְבָתַר כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וְיִתֶּן לְךָ וגו׳. כֵּיוָן דְּהַהוּא שָׂדֶה אִתְקַיַּים בְּקַיְּימָא דִּבְרָכָאן, (ס"א בְּבִרְכוֹי, מִיָּד בָּרְכֵיהּ, וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים, דְּהַהוּא שָׂדֶה רָזָא) דְּנָפְקֵי מִינֵּיהּ בִּרְכָאן, לְבָתַר דְּאִיהוּ אִתְקַיַּים בְּבִרְכוֹי.

כְּגַוְונָא דָּא בָּרִיךְ יַעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבָתַר בָּרִיךְ לִבְנוֹי. תָּא חֲזֵי, בְּצַפְרָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַקְדָּמָא בִּרְכָאן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבָתַר לִשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא דִּכְתִיב בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וגו׳. וְתָא חֲזֵי, כַּד בָּעָא יַעֲקֹב לְבָרְכָא לְאִינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּזַמִּין לְנָפְקָא מֵאֶפְרַיִם יָרָבְעָם בֶּן

נְבָט. פָּתַח וְאָמַר, מִי אֵלָּה. מַשְׁמַע (ס״א מַאי שְׁנָא) דְּאָמַר בַּעֲבוֹדָה דָּא דְסִטְרָא דְּעַבוֹדָה זָרָה (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, כָּל אִינּוּן סִטְרִין דְּהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא, וּמִסִּטְרָא דְּהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא הַהוּא חִוְיָא. (שמות רל״ו ע״ב) וְאִית מַאן דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, וְכַד מִזְדַּוְוגָן, אִקְרוּן אֵלֶּה.

וְאִינּוּן מִזְדַּמְּנִין בְּעַלְמָא, בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין דִּלְהוֹן.

וְרוּחַ דְּקוּדְשָׁא אִקְרֵי זֹאת, דְּאִיהוּ רָזָא דִּבְרִית, רְשִׁימָא קַדִּישָׁא דְּאִשְׁתַּכַּח תָּדִיר בְּבַר נָשׁ, וְכֵן (שמות טו) זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, (ישעיה כה) זֶה ה׳. (ס״א הוּא יְיָ) אֲבָל אִלֵּין, אִקְרוּן אֵלֶּ״ה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (ישעיה מט) גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה, וְאָנֹכִי רָזָא דְּזֹאת, לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ. וּכְתִיב, (איכה א) עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה, דְּהַהוּא חוֹבָא גַּרְמָא לוֹן לְמִבְכֵּי כַּמָּה בְּכִיָּין. דָּבָר אַחֵר עַל אֵלֶּה אֲנִי, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִתְיְהִיב רְשׁוּ לְאַתַּר דָּא לְשַׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל, וּלְחָרְבָא בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּבְגִין דְּאִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה, (ס״א כְּתִיב, (איכה א) עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה, רָזָא דְּמִלָּה דָּא סִטְרָא דְּמִסָּאֲבָא דְּאִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה) אֲנִי בוֹכִיָּה, דָּא רוּחַ קוּדְשָׁא דְּאִקְרֵי אֲנִי.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (דברים כח) אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּכָל אִלֵּין לָא מִתְקַיְּימֵי, אֶלָּא מִגּוֹ אֵלֶּה,

דְּתַמָּן כָּל לְוָוטִין שָׁרְיָין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דְּאִיהוּ אָרוּר. וּבְגִין דָּא אַקְדִּים וְאָמַר אֵלֶּה, דְּקָיְימָא לְמַאן דְּעָבַר דִּבְרֵי הַבְּרִית.

(ויקרא כז) אֵלֶּה הַמִּצוֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה', בְּגִין דְּכָל פִּקּוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא לְאִתְדַּכָּאָה בַּר נָשׁ, וְלָא יִסְטֵי מֵאוֹרְחָא דָּא, וְיִסְתַּמַּר מִתַּמָּן, וְיִתְפְּרֵשׁ מִנַּיְיהוּ. וְאִי תֵּימָא (בראשית ו) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא נָפַק חָם, דְּאִיהוּ אֲבִי כְּנַעַן, וּכְתִיב, (בראשית מט) אָרוּר כְּנַעַן וְאִיהוּ רָזָא דָּא דְּאֵלֶּה.

וְעַל דָּא (ס"א כָּל הָנֵי הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דְּדַהֲבָא, וְעַל דָּא כְּתִיב מִי אֵלֶּה, יִשְׂרָאֵל כַּד עֲבַדּוּן עֶגְלָא) כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, וְכָל הַנֵּי הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דְּדַהֲבָא. אַהֲרֹן קָרִיב דַּהֲבָא, דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּילֵיהּ, דְּכָלִיל אִיהוּ בְּתוֹקְפָא דְּאֵשָׁא, וְכֻלָּא חַד, וְסִטְרָא דָּא דַּהֲבָא וְאֵשָׁא. (ד"א ל"ג לְאִתְתַּקְפָא) רוּחַ מְסָאֲבָא, דְּאִשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּמַדְבְּרָא, אַשְׁכַּח אֲתַר בְּהַהוּא זִמְנָא, לְאִתְקְפָא בֵּיהּ.

וּמַה דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל דְּכַיְיִן מַהַהוּא זוּהֲמָא קַדְמָאָה דְּאִטְיַל בְּעָלְמָא, דְּגָרִים מוֹתָא לְעָלְמָא, כַּד קָמוּ עַל טוּרָא דְּסִינַי, לְבָתַר אַהֲדָרוּ, וְגָרִים לוֹ כְּמִלְקַדְּמִין, לְסָאֲבָא לוֹן, וּלְאִתְתַּקְפָא עֲלַיְיהוּ. וְגָרִים לוֹן מוֹתָא, וּלְכָל עָלְמָא, לְדָרְיהוֹן בַּתְרַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פב) אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וְגוֹ' אָכֵן כְּאָדָם וְגוֹ'.

וְעַל דָּא כַּד חָמָא יַעֲקֹב לְיָרְבְעָם בֶּן נְבָט דְּעָבַד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאָמַר אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ, אִזְדַּעְזַע, וְאָמַר מִי אֵלֶּה. כַּד בָּעָא לְבָתַר לְבָרְכָא לוֹן, בָּרִיךְ לֵיהּ (ס״א לִשְׁכִינְתֵּיהּ בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבָתַר) בָּרִיךְ (לוֹן) לִבְנוֹי. כֵּיוָן דְּבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמֵיתָא, לְבָתַר מֵהַהוּא אֲתַר דְּבָרִיךְ בְּקַדְמֵיתָא, בָּרִיךְ לוֹן. הַדָּא הוּא דִכְתִיב הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע וְגו׳.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) וַיִּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה׳. הָא אוּקְמוּהָ, דְּלָא לְצָלֵי בַּר נָשׁ אֶלָּא סָמוּךְ לְכוֹתְלָא, וְלָא יְהֵא מִלָּה חָצִיץ בֵּינֵיהּ לְבֵין כּוֹתְלָא. דִּכְתִיב וַיִּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. מַאי שְׁנָא בְּכֻלְּהוּ דְּצַלֵּי צְלוֹתָא, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ וַיִּסֵּב פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּהָא דַּי לֵיהּ דְּיֵימָא וְיִתְפַּלֵּל אֶל ה׳, דְּהָא מַאן דְּמַצְלֵי צְלוֹתָא, אִיהוּ כְּוִוּן דַּעְתֵּיהּ כְּדְקָא יָאוּת, דְּהָא כְּתִיב בְּמֹשֶׁה, (במדבר יא) וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל ה׳. (שמות יא) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה׳ וְלָא כְּתִיב (דף רכח ע״ב) וַיִּסֵּב פָּנָיו. הָכָא בְּחִזְקִיָּהוּ, מַאי טַעְמָא וַיִּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וּלְבָתַר וַיִּתְפַּלֵּל.

אֶלָּא רָזָא דְמִלָּה אִיהוּ, דְּתָנִינָן, חִזְקִיָּה בְּהַהוּא זִמְנָא לָא הֲוָה נָסִיב, וְלָא הֲוָה לֵיהּ אִנְתּוּ, וְלָא אוֹלִיד בְּנִין, מַה כְּתִיב, (ישעיה לח) וַיָּבֹא אֵלָיו וְגו׳ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא

תְּחֵיֶה, וְתָנִינָן כִּי מֵת אַתָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלָא תְּחֵיֶה בָּעוֹלָם הַבָּא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא אוֹלִיד בְּנִין.

דְּכָל מַאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל לְאוֹלָדָא בְּנִין בְּהַאי עָלְמָא, לָא מִתְקַיֵּים בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַהוּא עָלְמָא. וְאִתְתָּרַכַת נִשְׁמָתֵיהּ בְּעָלְמָא (דְּאָתֵי), וְלָא אַשְׁכָּחַת נַיְיחָא בְּאַתַר דְּעָלְמָא. וְדָא הוּא עוֹנָשָׁא דְּכְתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, (ויקרא כ) עֲרִירִים יָמוּתוּ, וּמְתַרְגְּמִינָן בְּלָא וְלָד. בְּגִין דְּמַאן דְּאִיהוּ בְּלָא וְלַד, כַּד אָזִיל בְּהַהוּא עָלְמָא, מִית הוּא תַּמָּן. מִית בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תְחֵיֶה.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דִּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עֲלוֹי כְּלָל, כְּדֵין כְּתִיב וַיֹּסֶב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. אוֹלִיפְנָא דְּשַׁוִּי רַעְיוֹנוֹי, וְכַוִּון אַנְפּוֹהִי לְמֵיסַב אִתְתָּא, בְּגִין דְּתִשְׁרֵי עֲלוֹי שְׁכִינְתָּא, רָזָא דְקִיר.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב לְבָתַר, וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה', מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּמַאן דְּאִית בֵּיהּ חוֹבָא, וּבָעֵי לְמִבְעֵי רַחֲמֵי עֲלוֹי, יְכַוִּין אַנְפּוֹי וְרַעְיוֹנוֹי, לְאַתְקָנָא גַּרְמֵיהּ מֵהַהוּא חוֹבָא, וּלְבָתַר יִבְעֵי צְלוֹתָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (איכה ג) נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקוֹרָה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וְנָשׁוּבָה. אוּף הָכָא, כֵּיוָן דְּיָדַע חִזְקִיָּהוּ חוֹבֵיהּ, מַה כְּתִיב וַיֹּסֶב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, שַׁוִּי אַנְפּוֹי לְאַתְקָנָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהָא לְגַבֵּי אַתַר דָּא חָב.

בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא כָּל נוּקְבֵי דְעַלְמָא קַיְימִין בְּסִתְרָהָא.
מַאן דְּאִית לֵיהּ נוּקְבָא, שַׁרְיָא אִיהִי לְגַבֵּיהּ, וּמַאן דְּלֵית לֵיהּ, לָא שַׁרְיָא לְגַבֵּיהּ. וְעַל דָּא אַתְקִין גַּרְמֵיהּ לְגַבָּהּ לְאַתְקָנָא, וְשַׁוֵי עֲלֵיהּ לְאִתְנַסְּבָא, וּלְבָתַר וְיִתְפַּלֵּל אֶל יְיָ.

קִיר, דָּא הוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא שְׁכִינְתָּא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. קִיר, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה כב) מְקַרְקַר קִיר וְשׁוֹעַ. קַרְקוֹרָא וּנְהִימָא דְקִיר, דְּאִיהוּ אָדוֹן, כַּד אִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ירמיה לא) רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ, וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבְגִין כָּךְ וַיִּסַּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

תָּא חֲזֵי, בְּצִלּוֹתָא מַה כְּתִיב, (ישעיה לח) אָנָא יְיָ זְכָר נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ, רָמַז הָכָא, דְּנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא, וְלָא סָאִיב לֵיהּ, וְנָטַר לֵיהּ כְּדְקָא יְאוּת. כְּתִיב הָכָא הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ, וּכְתִיב הָתָם (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָּמִים וְאֶתְּנָה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶיךָ, דְּנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא כְּדְקָא יְאוּת. בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם, דְּאִתְכַּוּון בְּכָל אינון רָזֵי מְהֵימְנוּתָא דִּכְלִילָן בֶּאֱמֶת.

וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי, דְּסָמַךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּאִתְכַּוּון לְיַחֲדָא יְחוּדָא כְּדְקָא יְאוּת. וּבְגִין כָּךְ, וַיֵּבְךְ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי

גָּדוֹל, דִּלֵּית תַּרְעָא דְקָיְימָא קַמֵּי דְמִעִין. גְּאוּלָה, דָּא הוּא מַלְאָךְ הַגּוֹאֵל, דְּדָא אִיהוּ דְאִשְׁתַּכַּח בְּכָל פֵּרוֹקָא דְעַלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כֵּיוָן דְּבָרִיךְ יַעֲקֹב וְאִתְכַּוִּון מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כְּדֵין אַמְשִׁיךְ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, דִּכְתִיב הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי, כֵּיוָן דְּאִיהוּ נָטִיל, יָהִיב בִּרְכָאן לְהַאי אֲתַר, כֵּיוָן דְּאַמְטֵי בִּרְכָאן לְהַאי אֲתַר, כְּדֵין פָּתַח וְאָמַר הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל וְגוֹ'. פָּתַח וְאָמַר, (מלכים א ח) כִּי הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם אֶל מְקוֹם הָאָרוֹן וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, כְּרוּבִים בְּאָת וּבְנִיסָא הַוּוּ קָיְימֵי, תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא הַוּוּ פָּרְשֵׂי גַּדְפֵּיהוֹן, וְסָכְכֵי עַל אֲרוֹנָא לְתַתָּא, דִּכְתִיב פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם, פְּרוּשֵׂי לָא כְּתִיב, אֶלָּא פּוֹרְשֵׂי.

וְתָא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּרוּבִים, דִּיוּקְנָא דִלְהוֹן כְּחֵיזוּ רַבְיָין, וְקָיְימִין תְּחוֹת הַאי אֲתַר, מִימִנָּא וּמִשְּׂמָאלָא, וְאִלֵּין אִתְבָּרְכָן בְּקַדְמִיתָא מֵהַנְהוּ בִּרְכָאן דְּנָגְדָן מֵעֵילָּא, וּמֵהָכָא נַגְדֵי בִּרְכָאן לְתַתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. אוֹתִי, דְּנָטִיל בִּרְכָאן מִגַּוְונִין דִּלְעֵילָּא, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ נָטִיל, יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים, דָּא רָזָא דִכְרוּבִים, דְּמַנַּיְיהוּ נָגְדֵי (דף רכט ע"א) בִּרְכָאן מֵעֵילָּאֵי לְתַתָּאֵי (וְתַתָּאֵי):

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְגו׳.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (משלי יט) בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אֲבוֹת, וְכִי נַחֲלַת אֲבוֹת אִינְהוּ, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב כֹּלָּא לְבַר נָשׁ. אֶלָּא, דְּכֵיוָן דְּאַחְסִין בֵּיתָא לְבַר נָשׁ וּמָמוֹנָא, לְזִמְנִין דְּיַחְסִין כֹּלָּא לִבְרִיהּ, וְיהֵא אַחְסָנָא דְּאָבוֹת. אֲבָל וּמַיָּין אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת, בְּגִין דְּאִתְּתָא, כַּד אַחְסִין לָהּ בַּר נָשׁ, מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְסִין לָהּ, דְּהָא לָא יַחְסִין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, אֶלָּא כַּד מַכְרִיזִין עֲלֵיהּ בִּרְקִיעָא.

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַוֵּוג זִוּוּגִין, עַד לָא יֵיתוּן לְעַלְמָא.

וְכַד זָכוּ בְּנֵי נָשָׁא לְפוּם עוֹבָדֵיהוֹן, הָכִי יַהֲבִי לוֹן אִתְּתָא, וְכֹלָּא אִתְגַּלְיָין קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְפוּם עוֹבָדִין דְּזַכָּאִין, הָכִי מְזַוֵּוג זִוּוּגִין.

וּלְזִמְנִין דְּקָא סְלִיקוּ בְּקִלִּיטִין, וְאַסְטֵי הַהוּא בַּר נָשׁ אָרְחֵיהּ, סָלִיק זִוּוּגֵיהּ לְאָחֳרָא, עַד דְּיִכְשַׁר עוֹבָדוֹי, וְכַד יִכְשַׁר עוֹבָדוֹי, אוֹ דְּמָטֵי זִמְנֵיהּ, אִתְּדְּחֵי גְּבַר מִקַּמֵּי גְּבַר, וְאָתֵי הַאי וְנָטִיל דִּילֵיהּ. וְדָא קְשֵׁי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכֹּלָּא לְדַחְיָא בַּר נָשׁ מִקַּמֵּי גַּבְרָא אָחֳרָא, וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ יָהִיב אִתְּתָא לְבַר נָשׁ, וּמַנֵּיהּ אַתְיָין זִוּוּגִין. וְעַל דָּא וּמַיָּין אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת.

בְּגִין כָּךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב כֹּלָּא לְבַר נָשׁ. וְאִי תֵּימָא אִשָּׁה מַשְׁכָּלֶת וְלָא אָחֳרָא. תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין טָבָאן לְבַר נָשׁ לְמֵיהַב לֵיהּ, וְהוּא אַסְטֵי אָרְחוֹי מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי סִטְרָא אָחֳרָא, מֵהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, יֵיתֵי לֵיהּ מַאן דְּיֵיתֵי, בְּכָל (נ"א בְּל) קִטְרוּגִין, וְכָל בִּישִׁין, וְלָא אַתְיָין לֵיהּ מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מֵהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, בְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּעָבַד.

וְעַל דָּא, אִתְּתָא דְּלָאו אִיהִי מַשְׁכָּלֶת, קָרָא עַל דָּא שְׁלֹמֹה, (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה. בְּגִין דְּחוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ, הוּא מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ, בְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּעָבַד. וְעַל דָּא כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, בְּגִין עוֹבָדוֹי דְּכָשְׁרָן, אִיהוּ אַזְמִין לֵיהּ אִנְתּוּ דְּאִיהִי מַשְׁכֶּלֶת, וּפָרִיק לֵיהּ בְּפוּרְקָן, מִגּוֹ סִטְרָא אָחֳרָא.

וְעַל דָּא אָמַר יַעֲקֹב, הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. מַאי מִכָּל רָע, דְּלָא אִזְדַּמְנַת לִי אִתְּתָא, דְּאִיהִי מִגּוֹ סִטְרָא אָחֳרָא, וְלָא אִתְעָרַע פְּסוֹל בְּזַרְעִי (ס"א בְּעַרְסִי), דְּכֻלְּהוּ צַדִּיקֵי וּשְׁלֵימֵי בִּשְׁלִימוּ, בְּגִין דְּאִתְפְּרַק מִכָּל רָע, וְיַעֲקֹב לָא אִתְדַּבַּק בְּהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא כְּלָל.

וְעַל דָּא, הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים. מַאי טַעְמָא אִתְחֲזוּ לְאִתְבָּרְכָא, בְּגִין

דְּנָטִיר יוֹסֵף אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אָמַר יוֹסֵף בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה, אַחְמֵי לֵיהּ רָזָא דִּבְרִית דְּנָטַר לֵיהּ. וּבְגִין דְּנָטַר לֵיהּ, אִתְחֲזוּ לְאִתְבָּרְכָא וְאִתְחֲזֵי אִיהוּ לְבִרְכָאן סַגִּיאִין. בְּגִין דָּא לְכֻלְּהוּ יָהַב בִּרְכָא חַד, וּלְיוֹסֵף בִּרְכָאן סַגִּיאִין, מַשְׁמַע דִּכְתִיב בִּרְכוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בִּרְכוֹת הוֹרַי וְגוֹ׳, בִּרְכוֹת שָׁדַיִם וָרָחַם תִּהְיֶיךָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ר״ח ע״ב) (תהלים קב״ג) אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ דְּאִתְכַּוִּון בָּהּ, אִיהוּ לְעֵילָּא לְעוּמְקָא עִלָּאָה, דְּמִתַּמָּן נָגְדֵי כָּל בִּרְכָאן וְכָל חֵירוּ, וּמִתַּמָּן נָפְקֵי לְקַיְימָא כֹּלָּא.

וְעַל דָּא יַתִּיר יו״ד, בְּגִין דְּלָא פָּסִיק יו״ד, מֵאַתַר דָּא לְעָלְמִין. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם, אָחִיד לְעֵילָּא, בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וְאָחִיד לְתַתָּא, דְּיָתִיב עַל כָּרְסְיָא דְּאַבָהָן, יָתִיב עַל כָּרְסְיָא דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, וּבְגִין כָּךְ הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם כְּתִיב.

וּמֵהָכָא, כַּד בִּרְכָאן נָגְדֵי מֵעֵילָּא מֵעוּמְקָא דָּא, כְּלְּהוּ נָטִיל לוֹן הַאי אַתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, וּמֵהַאי נָגְדֵי לְתַתָּא, עַד דְּמָטוּ לְצַדִּיקָיָא קַיְימָא דְּעַלְמָא, וּמֵהָכָא מִתְבָּרְכִין כָּל אִינּוּן חַיָּילִין, וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין לְזַנְיֵיהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, בְּשִׁבְעִין וּתְרֵין נְהוֹרִין, אִסְתַּלַּק עֲטָרָא דְּכָל מַשְׁרְיָין, עִגּוּלָא דַּעֲלְמָא, בְּשִׁבְעִין דּוּכְתֵּי, חַד עִגּוּלָא לְכֻלְּהוּ (לעיל נ"ג ע"ב) בְּגוֹ הַהוּא עִגּוּלָא נְקוּדָה חָדָא דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, מֵהַאי נְקוּדָה, אִתְּזַנַּת כָּל הַהוּא עִגּוּלָא, בֵּית קֻדְשָׁא הַקְּדָשִׁים, אִיהוּ אֲתַר (דף רכט ע"ב) לְהַהוּא רוּחָא דְּכָל רוּחִין (ס"א הָכָא רָזָא דְּכָל רָזִין) אִתְטַמַּר בְּגַוֵּיהּ. הַאי טְמִירוּ אִיהוּ בְּגוֹ חֵילָהָא, טְמִירָא אִיהוּ בְּגוֹ לְגוֹ, כַּד סָלְקָא דָּא, כֻּלָּא סָלְקִין אֲבַתְרָהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים א) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה.

רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווּ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כָּל חַד וְחַד מִינָּן לֵימָא מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים עט) אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַחֲמוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, רָחִים לוֹן, דְּאִינּוּן עַדְבֵיהּ וְאַחְסַנְתֵּיהּ, לָא מִסְתַּכַּל אָחֳרָא בְּדִינַיְיהוּ, בַּר אִיהוּ בִּלְחוֹדֵיהּ.

וְכֵיוָן דְּאִיהוּ מִסְתַּכֵּל בְּדִינַיְיהוּ, אִתְמָלֵי עֲלַיְיהוּ רַחֲמִין, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּאָב דְּרָחִים עַל בָּנִים, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קג) כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם ה' וְגוֹ'. וְכֵיוָן דְּאִשְׁתַּכַּח לוֹן חוֹבִין, מַעֲבָר לוֹן רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן, עַד דְּאַעֲבַר לוֹן לְכֻלְּהוּ מִקַּמֵּיהּ. וְכֵיוָן דְּאַעֲבַר לוֹן מִקַּמֵּיהּ, לָא

אִשְׁתָּאַר עֲלַיְיהוּ חוֹבִין לְמֵיהַב שָׁלְטָנוּ לְסִטְרָא אָחֳרָא דִּדְינָא עֲלַיְיהוּ.

אָתֵי לְמֵיחַב קַמֵּיהּ כְּדְבְקַדְמִיתָא, אִינוּן חוֹבִין קַדְמָאֵי דְּאַעֲבַר מִקַּמֵּיהּ חָשִׁיב עֲלַיְיהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ וגו'. דְּאִי רַחֲמֶיךָ לֹא יְקַדְּימוּ עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לָא יָכְלִין לְקַיְּימָא בְּעַלְמָא. בְּגִין דְּכַמָּה אִינוּן מָארֵי דִּדְינָא קַשְׁיָא, מָארֵי תְּרֵיסִין, וְכַמָּה דְּלְטוֹרִין דְּקַיְּימֵי עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְעֵילָא, וְאִלְמָלֵא דְּאַקְדִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, עַד לָא יַשְׁגַּח בְּדִינֵיהוֹן, לָא יָכְלִין לְקַיְּימָא בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד. דַּלּוּתָא דְּעוֹבְדִין טָבִין, דַּלּוּתָא דְּעוֹבָדִין דְּכָשְׁרָן. (קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא).

תָּא חֲזֵי, אִלְמָלֵי יִסְגְּלוּן יִשְׂרָאֵל עוֹבָדִין דְּכָשְׁרָן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הֲווּ קָאִימוּ עֲלֵיהּ עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בְּעַלְמָא, אֲבָל יִשְׂרָאֵל אִינוּן גָּרְמִין לִשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לְזָקְפָא רֵישַׁיְיהוּ בְּעַלְמָא. דְּאִלְמָלֵי יִשְׂרָאֵל לָא יְהוֹן חָטָאן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אִתְכַּפְיָין קַמַּיְיהוּ.

וְתָא חֲזֵי, אִלְמָלֵא דְּאַמְשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבָדִין בִּישִׁין

לְסִטַר אָחֳרָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, הָא אִתְּמַר, דְּלָא שָׁלְטוּ שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְלָא אִתְגָּלוּ מֵעַל אַרְעָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד. דְּלִית לָן עוֹבָדִין דְּכָשְׁרָן כְּדְקָא חָזֵי. וּבְגִין כָּךְ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ב) עִבְדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה וְגִילוּ בִּרְעָדָה, וּכְתִיב, (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה. תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאָתֵי לְמִפְלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּצַפְרָא וּבְפַנְיָא בָּעֵי לְמִפְלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּצַפְרָא כַּד סָלִיק נְהוֹרָא, וְאִתְעָרוּתָא דְסִטַר יְמִינָא אִתְעַר בְּעַלְמָא, כְּדֵין בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְקַשְּׁרָא בִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְמִפְלַח קַמֵּיהּ בְּפוּלְחָנָא דְצְלוֹתָא. בְּגִין דְּצְלוֹתָא אַחְסִין תּוּקְפָּא לְעֵילָּא, וְאַמְשִׁיךְ בִּרְכָאן מֵעוּמְקָא עִלָּאָה לְכֻלְּהוּ עַלְמִין, וּמִתַּמָּן אַמְשִׁיךְ בִּרְכָאן לְתַתָּאֵי. וְאִשְׁתַּכְּחוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין מִתְבָּרְכָאן, בְּהַהוּא פּוּלְחָנָא דְצְלוֹתָא.

פּוּלְחָנָא דְצְלוֹתָא, דְּקָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמִפְלַח קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שמות כ"ט ע"א) בְּשִׂמְחָה וּבִרְנָנָה לְאַכְלָלָא לְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּינַיְיהוּ, וּלְבָתַר לְיַיחֲדָא יְחוּדָא כְּדְקָא חָזֵי. דִּכְתִיב, (תהלים ק) דְּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים, דָּא רָזָא דְיִחוּדָא בְּרָזָא דְפוּלְחָנָא.

וְעִם כָּל דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמִפְלַח קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחֶדְוָה, וּלְאַחֲזָאָה חֶדְוָה בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְאִלֵּין תְּרֵין שִׂמְחָה וּרְנָנָה, לָקָבֵל תְּרֵין אִלֵּין, תְּרֵין צְלוֹתִין, תְּרֵין קוּרְבָּנִין לְיוֹמָא לָקָבֵל תְּרֵין אִלֵּין, דְּאִינוּן שִׂמְחָה וּרְנָנָה. שִׂמְחָה בְּצַפְרָא, וּרְנָנָה בְּרַמְשָׁא. וְעַל דָּא, (במדבר כח) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם.

וְעַל דָּא, צְלוֹתָא דְּעַרְבִית רְשׁוּת אִיהִי, בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעְתָּא מְחַלֵּק טַרְפָּא לְכָל חֵילָהָא, וְלָאו שַׁעְתָּא לְאַדְכָּרָא (נ״א לְאִתְבָּרְכָא) אֶלָּא לְמֵיהַב מְזוֹנָא. בִּימָמָא הִיא מִתְבָּרֶכֶת מִתֵּרִין סִטְרִין אִלֵּין, בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא מִגּוֹ שִׂמְחָה וּרְנָנָה, וּבְלֵילְיָא פָּלִיג בִּרְכָאן לְכֹלָּא כְּדְקָא חָזֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ׳.

פָּתַח רִבִּי חִזְקִיָּה וְאָמַר, (תהלים קמא) תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב. אַמַּאי מִנְחַת עָרֶב וְלָא צְלוֹתָא (דף רל ע״א) דְּצַפְרָא, דְּלָא כְּתִיב תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי בַּבֹּקֶר. אֶלָּא הָכִי אִתְּמַר, תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ, קְטֹרֶת לָא אַתְיָא אֶלָּא עַל חֶדְוָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. וְעַל דָּא כַּהֲנָא כַּד אַדְלִיק בּוּצִינִין, הֲוָה מַקְרִיב קְטֹרֶת, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ל)

בְּהֵטִיבוֹ אֶת הַגְּרוֹת יַקְטִירֶנָּה וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה. בְּצַפְרָא, עַל חֲדָוָה, דְּשַׁעְתָּא גָּרִים. בְּרַמְשָׁא, לְמֶחֱדֵי סְטַר שְׂמָאלָא, וְהָכִי אִתְחֲזֵי. וּלְעָלַם לָא אָתֵי אֶלָּא עַל חֲדָוָה.

וְתָא חֲזֵי קְטֹרֶת מִקַּשֵּׁר קִשְׁרִין, וְאָחִיד לְעֵילָא וְתַתָּא, וְדָא אַעֲבַר מוֹתָא וְקִטְרוּגָא וְרוּגְזָא, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּעַלְמָא. כְּמָה דִכְתִיב, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה וְגוֹ'. לְבָתַר דָּא כְתִיב, וַיֶּרֶץ (אַהֲרֹן) וְגוֹ', וַיְכַפֵּר עַל הָעָם, וּכְתִיב, וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה. בְּגִין דְּלָא יָכְלִין כָּל סִטְרִין בִּישִׁין וְכָל מְקַטְרְגִין לְמֵיקַם קַמֵּי קְטֹרֶת. וְעַל דָּא אִיהוּ רָזָא (ס"א חֲדָוָה) דְּכֹלָּא וְקִשּׁוּרָא דְּכֹלָּא.

וּבְשַׁעְתָּא דְּמִנְחָה, דְּדִינָא שַׁרְיָא בְּעַלְמָא, אִתְכַּוּון דָּוִד בְּהַהוּא צְלוֹתָא. דִּכְתִיב, תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ וְגוֹ'. וְהַאי צְלוֹתָא דְּסָלִיק, יַעֲבֵר רוּגְזָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, דְּשַׁלִּיט הַשְׁתָּא בְּהַאי זִמְנָא, בְּהַהוּא קְטֹרֶת. דְּדָחֵי וְאַעֲבַר קַמֵּיהּ כָּל רוּגְזָא, (דְּסָלִיק הַשְׁתָּא בְּהַאי שַׁעֲתָא בְּהַהוּא קְטֹרֶת דְּאַעֲדֵי כָּל רוּגְזָא) וְכָל קִטְרוּגָא דְּעַלְמָא, (ס"א ל"ג הַיְינוּ דִכְתִיב) (ס"א מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהִי) מִנְחַת עֶרֶב, דְּדִינָא תַּלְיָא בְּעַלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתּוֹקַד, וְזַמָּן

מִנְחָה הֲוָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. מַאן צִלְלֵי עֶרֶב. אִינּוּן מְקַטְרְגִין דְּעַלְמָא, וְרוּגְזֵי דְּדִינִין, דְּזִמִּינִין בְּהַהִיא שַׁעְתָּא. וְעַל דָּא תָּנִינָן, דְּבָעֵי (שמות ל״ו ע״ב) בַּר נָשׁ לְכַוְונָא דַּעְתֵּיהּ, בְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה. בְּכֻלְּהוּ צְלוֹתָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְכַוְונָא דַּעְתֵּיהּ, וּבְהַאי צְלוֹתָא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, בְּגִין דְּדִינָא שַׁרְיָא בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, יְצָחָק תַּקִּין לֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

עַד דְּהָווּ אָזְלֵי, אָעֲלוּ בְּחַד טוּרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַאי טוּרָא דַּחֲלָא, נֵהַךְ וְלָא נִתְעַכַּב הָכָא, בְּגִין דְּטוּרָא דְּחִילָא הוּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הֲוָה חַד, הֲוָה אָמִינָא הָכִי. דְּהָא תָּנִינָן, דְּמַאן דְּאָזִיל יְחִידָאי בְּאוֹרְחָא, אִתְחַיַּיב בְּנַפְשֵׁיהּ. אֲבָל תְּלָתָא לָא. וְכָל חַד וְחַד מִינָּן, אִתְחֲזֵי דְּלָא תַּעֲדֵי מִינָּן שְׁכִינְתָּא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא תָּנִינָן דְּלָא יִסְמוֹךְ בַּר נָשׁ עַל נְסָא. מְנָלָן, מִשְׁמוּאֵל. דִּכְתִיב, (שמואל א טז) אֵיךְ אֵלֵךְ וְשָׁמַע שָׁאוּל וַהֲרָגָנִי, וְהָא אִתְחֲזֵי שְׁמוּאֵל יַתִּיר מִינָּן. אָמַר לֵיהּ, אֲפִילּוּ הָכִי, אִיהוּ הֲוָה חַד, וְהֲזֵיקָא אִשְׁתַּכַּח לְעֵינָא. אֲבָל אֲנַן תְּלָתָא, וְהֲזֵיקָא לָא אִשְׁתַּכַּח לְעֵינָא. דְּאִי מִשּׁוּם מַזִּיקִין. הָא תָּנִינָן, דְּלִתְלָתָא לָא מִתְחֲזֵי וְלָא מַזְקֵי. וְאִי מִשּׁוּם לִסְטִים, לָא מִשְׁתַּכְּחֵי הָכָא, דְּהָא רָחִיק

מֵיישׁוּבָא הַאי טוּרָא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא מִשְׁתַּכְּחֵי הָכָא. בְּרַם דְּחִילוּ הוּא, דְּחִיוָון בָּרָא דְּמִשְׁתַּכְּחִין הָכָא.

פָּתַח וְאָמַר. הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, (ס"א ל"ג דְּהָא כְּתִיב) הַגּוֹאֵל, אֲשֶׁר גָּאַל מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי הַגּוֹאֵל. בְּגִין דְּהוּא מִשְׁתַּכַּח תָּדִיר לְגַבֵּי בְּנֵי נָשָׁא, וְלָא אַעֲדֵי מִבַּר נָשׁ זַכָּאָה לְעָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאָזִיל עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ תָּדִיר, וְלָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ, כַּד בַּר נָשׁ נָטִיר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא יְזַדְּהַר בַּר נָשׁ, דְּלָא יִפּוֹק יְחִידָאי בְּאוֹרְחָא. מַאי יְחִידָאי, דְּיִזְדַּהַר בַּר נָשׁ לְמִטַּר פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּלָא תַּעֲדֵי מִנֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וְיִצְטָרֵךְ לְמֵיזַל יְחִידָאי, בְּלָא זִווּגָא דִּשְׁכִינְתָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד נָפִיק בַּר נָשׁ לְאוֹרְחָא, יְסַדַּר צְלוֹתָא קַמֵּי מָאֲרֵיהּ, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא, וּלְבָתַר יִפּוֹק לְאוֹרְחָא, וְיִשְׁכַּח זִווּגָא דִּשְׁכִינְתָּא, לְמִפְרַק לֵיהּ בְּאוֹרְחָא, וּלְשֵׁזָבָא לֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ.

מַה כְּתִיב בְּיַעֲקֹב, (בראשית כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי, דָּא זִווּגָא דִּשְׁכִינְתָּא. וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה, לְמִפְרַק לִי מִכֹּלָּא, וְיַעֲקֹב יְחִידָאי הֲוָה (דף רל ע"ב) בְּהַהוּא זִמְנָא, וּשְׁכִינְתָּא אָזְלַת קַמֵּיהּ. כָּל שֶׁכֵּן חַבְרַיָּיא דְּאִית בֵּינַיְיהוּ מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. (אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי כְּךָ הוּא, אַדְהָכֵי מָאִיךְ שִׁמְשָׁא לְעַרְבָא.)

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי נַעֲבִיד, אִי נִתְעַכֵּב הָכָא, הָא יוֹמָא מָאִיךְ לְמֵיעַל. אִי נֵהַךְ לְעֵילָא, טוּרָא רַב אִיהוּ, וּדְחִילוּ דְּחֵיוָון חַקְלָא דָּחִילְנָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תְּוַוהְנָא עֲלָךְ רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ הָא תְּנִינָן דְּלָא יִסְמוֹךְ בַּר נָשׁ עַל נִיסָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יַרְחִישׁ נִיסָא בְּכָל שַׁעְתָּא. אָמַר לֵיהּ, הָנֵי מִילֵי יְחִידָאי, אֲבָל אֲנַחְנָא תְּלָתָא, וּמִלֵּי אוֹרַיְיתָא בֵּינָנָא, וּשְׁכִינְתָּא עִמָּנָא, לָא דָּחִילְנָא.

עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, חָמוּ לְעֵילָא בְּטוּרָא, טְנָרָא חַד, וְחַד מְעַרְתָּא בְּגַוֵּוהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, נֵיהַךְ וְנֵיסַק לְהַהוּא טִינָרָא, דְּאֲנָא חָמֵי חָדָא מְעַרְתָּא תַּמָּן. סְלִיקוּ לְתַמָּן, וְחָמוּ הַהִיא מְעַרְתָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דָּחִילְנָא, דִּילְמָא הַהִיא מְעַרְתָּא אַתַּר דִּלְחֵיוָון אִיהוּ, וְלָא יִפְגְּעוּ לוֹן הָכָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי חִזְקִיָּה, הָא חָמֵינָא דְּרִבִּי יוֹסֵי דָּחִיל אִיהוּ, אִי תֵּימָא בְּגִין דְּאִיהוּ חַטָּאָה. דְּכָל מַאן דְּדָחִיל, חַטָּאָה אִיהוּ. דִּכְתִיב, פָּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים, הָא לָאו אִיהוּ חַטָּאָה, (וְהָא) וּכְתִיב, (משלי כח) וְצַדִּיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּגִין דְּנִזְקָא שְׁכִיחַ. אָמַר לֵיהּ, אִי נִזְקָא שְׁכִיחַ, הָכִי הוּא. אֲבָל הָכָא לָא אִשְׁתַּכַּח נִזְקָא. וּלְבָתַר דְּאַנַן נֵיעוֹל לְמַעַרְתָּא, לָא לֵיעוֹל נִזְקָא לְצַעֲרָא לָן. עָאלוּ לְמַעַרְתָּא, אָמַר רִבִּי

יְהוּדָה, נִפְלוֹג לֵילְיָא לְתַלַת מִשְׁמָרוֹת דְּהַוֵי לֵילְיָא, כָּל חַד וְחַד מִנָּן, לֵיקוּם עַל קִיּוּמֵיהּ, בְּהַנֵי תְּלַת סִטְרֵי לֵילְיָא וְלָא נִדְמוּךְ.

פְּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים פט) מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי, הַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא, אַבְרָהָם אָבִינוּ אֲמָרָהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּאִשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי עַלְמָא, דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן כֻּלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁלִּיט עַל אַרְעָא וְאִקְרֵי אֵיתָן. בְּגִין דְּאַתְקִיף בְּתַקִּיפוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

חַסְדֵי ה' עוֹלָם אָשִׁירָה, וְכִי מִסְטָרָא דַּחֲסִידִים אַתְיָין לְזַמְרָא, אֶלָּא הָכָא אִתְכְּלִיל סִטְרָא דְשִׂמְאלָא בִּימִינָא, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַסֵּי לְאַבְרָהָם, וּבָחֵין לֵיהּ. וְהָא אִתְּמַר דְּיִצְחָק בַּר תְּלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין הֲוָה בְּהַהוּא זִמְנָא. מַאי נִסָּה אֶת אַבְרָהָם, נִסָּה אֶת יִצְחָק מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא נִסָּה אֶת אַבְרָהָם, דְּיִשְׁתַּכַּח בְּדִינָא, וּלְאִתְכְּלָלָא בְּדִינָא, דְּיִשְׁתַּכַּח שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא חַסְדֵי ה' עוֹלָם אָשִׁירָה.

דָּבָר אַחֵר חַסְדֵי ה' עוֹלָם אָשִׁירָה, אִינּוּן חֲסָדִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד עִם עַלְמָא. (תהלים פט) לְדוֹר וָדוֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי, טִיבוּ וְקִשּׁוֹט דְּעָבִיד עִם כֻּלָּא. לְדוֹר וָדוֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ, דָּא מְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא דְּאוֹדַע אַבְרָהָם בְּעַלְמָא, וְאַדְכַּר לֵיהּ בְּפוּמָא דְּכָל בְּרְיָין. וְעַל דָּא אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לֵיהּ לְאַבְרָהָם רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְכַד יָדַע רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, יָדַע דְּאִיהוּ עִיקָּרָא וְקִיּוּמָא דְּעַלְמָא, דִּבְגִינֵיהּ אִתְבְּרֵי עַלְמָא, וְאִתְקַיַּים. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פט) כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה וגו׳. דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, חָמָא דְּלָא יָכִיל לְמֵיקַם, עַד דְּאוֹשִׁיט יְמִינָא עֲלֵיהּ וְאִתְקַיַּים. וְאִי לָאו דְּאוֹשִׁיט יְמִינָא עֲלֵיהּ, לָא אִתְקַיַּים. בְּגִין דְּעַלְמָא דָּא בְּדִינָא אִתְבְּרִי, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וְאִתְּמַר בְּרֵאשִׁית, וְרָזָא כְּלָלָא חָדָא, תְּרִין גַּוְונִין הָכָא, בְּרֵאשִׁית, אַף עַל גַּב דְּאֲמָרַן שֵׁירוּתָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, רֵאשִׁית הָכִי נָמֵי מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְקָאַמְרִינָן ב׳ רֵאשִׁית, כְּדְקָאַמְרִינָן בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, דְּהַאי אִתְּיְיהִיבַת לְהַהוּא רֵאשִׁית, וּמִלָּה כְּלִילָא אִיהִי כְּחָדָא.

וּבְהַאי בי״ת אִתְבְּרֵי עַלְמָא דָּא, וְלָא אִתְקַיַּים אֶלָּא בִּימִינָא. וְהָא אוּקְמוּהָ. בְּהַבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם כְּתִיב. וּבְגִין כָּךְ, אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. וּבִנְיָנָא קַדְמָאָה דְּעַלְמָא (הַהוּא עוֹלָם), הַהוּא נְהוֹרָא דְּיוֹמָא קַדְמָאָה, הֲוָה בֵּיהּ לְקַיְּימָא. וּלְבָתַר בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, בִּשְׁמָאלָא. וּבְהַנְהוּ אַתְקִין שָׁמַיִם. וּכְתִיב, שָׁמַיִם תָּכִין אֱמוּנָתְךָ בָּהֶם.

דְּבָר אַחֵר, שָׁמַיִם תָּכִין אֱמוּנָתְךָ בָּהֶם, שָׁמַיִם בְּאִינוּן חַסָּדִים אִתַּקְנוּ, וְרָזָא דֵּאֱמוּנָה אַתְקָנַת בְּהוּ, דְּלֵית תִּקוּנָהָא אֶלָּא מִגּוֹ שָׁמַיִם. כָּרַתִּי בְּרִית לִבְחִירִי, (תהלים פט) דָּא הוּא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

דְּבָר אַחֵר, דָּא אִיהוּ צַדִּיק דִּמְיַנֵּיהּ נָפְקִין בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ תַּתָּאֵי, וְכָל חַיָּון קַדִּישָׁן, כְּלְהוּ (אינון) אִתְבָּרְכָאן, מִן הַהוּא נְגִידוּ דִּנְגִיד לְתַתָּאֵי, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, כָּרַתִּי בְּרִית לִבְחִירִי.

נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי, דָּא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, (תהלים פט) דְּאִיהוּ קַיְימָא תָּדִיר בְּצַדִּיק דָּא. קְיוּמָא דְעַלְמָא, דְּלָא יִתְבַּדְּרוּן לְעָלְמִין, בַּר בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא, דִּנְגִידוּ דִּבְרָכָאן אִתְמְנָעוּ. וְרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא לָא אִשְׁתַּלִּים, וְכָל חֶדְוָון אִתְמְנָעוּ. וְכַד עָיֵיל לֵילְיָא, מֵהַהוּא זִמְנָא, חֶדְוָון לָא עָאלוּ קַמֵּי מַלְכָּא.

וְאַף עַל גַּב דְּחֶדְוָון לָא אִתְעָרוּ, אֲבָל לְבַר קָיְימֵי וּמְזַמְּרֵי שִׁירָתָא. וְכַד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, וְאִתְעָרוּתָא סָלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעַר כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא לְבָכְיָה, וּבָעַט בִּרְקִיעָא, וְאִזְדַּעְזָעָן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְלֵית נַיְיחָא קַמֵּיהּ, בַּר בְּזִמְנָא דְּמִתְעָרֵי לְתַתָּא בְּאוֹרַיְיתָא. כְּדֵין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל אִינוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא (דְּעַמֵּיהּ), כְּלְהוּ צַיְיתִין וְחָדְיָין לְהַהוּא

קָלָא וּכְדֵין נַיְיחָא. (ס״א קַמֵּיהּ וְאָתֵי נַיְיחָא לְכֻלְּהוּ נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא עִמֵּיהּ) (קַמֵּיהּ אִשְׁתַּכַּח). בְּגִין דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרִיב מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, אוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יֵיעוּל בְּגוֹ יְרוּשְׁלֵם דִּלְעֵילָּא, עַד דְּיַעֲלוּן יִשְׂרָאֵל לִירוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא. דִּכְתִיב, (הושע יא) בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. וְכָל אִינּוּן מְזַמְּרֵי, קָיְימֵי לְבַר, וְאָמְרֵי שִׁירְתָא, בִּתְלַת פַּלְגֵי לֵילְיָא וְכֻלְּהוּ מְשַׁבְּחָן בְּתוּשְׁבָּחָן יְדִיעָאן, וְכֻלְּהוּ חֵילֵי שְׁמַיָּא, כֻּלְּהוּ מִתְעָרֵי בְּלֵילְיָא, וְיִשְׂרָאֵל בִּימָמָא. וּקְדוּשָׁה לָא מְקַדְּשֵׁי לְעֵילָּא, עַד דְּמְקַדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וּכְדֵין כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא מְקַדְּשֵׁי שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּחַדָּא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, מִתְקַדְּשִׁין מֵעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי (ס״א בְּגִין דְּקוּדְשָׁא דִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא סָלִיק אֶלָּא מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא) כְּחַדָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא יט) קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם.

פְּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (איוב לח) עַל מָה אֲדָנֶיהָ הָטְבָּעוּ, הַאי קְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּכַד בָּרָא עָלְמָא, לָא בָרָא לֵיהּ אֶלָּא עַל סָמְכִין, דְּאִינּוּן ז׳ סָמְכִין דְּעָלְמָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ט) חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה, וְאִינּוּן סָמְכִין לָא אִתְיְדַּע עַל מָה קָיְימִין.

בְּגִין דְּאִיהוּ רָזָא עֲמִיקָא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְעָלְמָא לָא אִתְבְּרֵי, עַד דְּנָטַל אַבְנָא חָדָא, וְאִיהוּ אַבְנָא

דְּאִתְקְרֵי אֶבֶן שְׁתִיָּה, וְנָטַל לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְזָרַק לָהּ לְגוֹ תְּהוֹמָא, וְאִתְנְעִיץ מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּמִנַּיהּ אִשְׁתִּיל עַלְמָא. וְאִיהִי נְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּעַלְמָא, וּבְהַאי נְקוּדָה קָיְימָא קְדֻשַּׁ הַקְּדָשִׁים. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב לח) אוֹ מִי יָרָה אֶבֶן פִּנָּתָהּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כח) אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת יִקְרַת. וּכְתִיב, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.

תָּא חֲזֵי, הַאי אֶבֶן אִתְכְּרֵי מֵאֶשָּׁא וּמֵרוּחָא וּמִמַּיָּא, וְאִתְגְּלִיד מִכֻּלְּהוּ, וְאִתְעֲבִיד אַבְנָא חָדָא, וְקָיְימָא עַל תְּהוֹמֵי, וּלְזִמְנִין נָבְעִין מִנַּיהּ מַיָּא, וְאִתְמַלְיָין תְּהוֹמֵי. וְהַאי אַבְנָא קָיְימָא לְאָת בְּאֶמְצָעִיתָא דְּעַלְמָא, וְהַאי אִיהוּ אֶבֶן דְּקַיֵּים וְאַשְׁתִּיל יַעֲקֹב, שְׁתִילוּ וְקִיּוּמָא דְּעַלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לא) וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן וַיְרִימֶהָ מַצֵּבָה. וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה וגו', (בראשית כט) וְכִי הַאי אֶבֶן שַׁוִּי לֵיהּ יַעֲקֹב. וְהָא הַאי אֶבֶן אִתְבְּרֵי בְּקַדְמִיתָא, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא. אֶלָּא דְּשַׁוִּי לָהּ (נ"א וְכִי הַשְׁתָּא שַׁוִּי לֵיהּ יַעֲקֹב. וְהָא עַד לָא אִתְבְּרֵי עַלְמָא חֲוָות, אֶלָּא דְּיַעֲקֹב שַׁוִּי לָהּ) קִיּוּמָא דִּלְעֵילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה כְּתִיב. מַאי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי, דִּכְתִיב, יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים, דְּשַׁוִּי מְדוֹרָא דִּלְעֵילָא הָכָא.

תָּא חֲזֵי, הַאי אֶבֶן אִית עֲלָהּ שִׁבְעָה עֵינַיִם. כְּמָא דְּאַתְּ

אָמַר, (זכריה ג) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינַיִם, עַל מָה אִתְקְרִיאַת שְׁתַיָּיה. חַד דְּמִנָּה אִשְׁתִּיל עַלְמָא. וְחַד, שְׁתַיָּיה. שָׁת יָה, דְּשַׁוִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָהּ, לְאִתְבָּרְכָא מִנָּה עַלְמָא, בְּגִין דְּעַלְמָא מִנָּה מִתְבָּרְכָא.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל שִׁמְשָׁא, הַנֵּי כְּרוּבִים דְּקַיְימִין בְּהַאי דּוּכְתָּא, וְהַוּוּ יָתְבֵי בְּאָת, הַוּוּ אַקְשָׁן גַּדְפַּייְהוּ לְעֵילָ, וּפָרְשֵׁי לוֹן, וְאִשְׁתְּמַע קוֹל נְגוּנָא דְּגַדְפַּייְהוּ לְעֵילָא, וּכְדֵין שָׁרָאן לְנַגְנָא אִינּוּן מַלְאָכִין, דְּאָמְרֵי שִׁירָתָא בְּשֵׁירוּתָא דְּלֵילְיָא, בְּגִין דְּיִסַּלַּק יְקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִתַּתָּא לְעֵילָא. וּמַאי שִׁירָתָא הַוּוּ אָמְרוּ, הַהוּא נְגוּנָא דְּגַדְפַּייְהוּ דִּכְרוּבִים, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה׳ כָּל עַבְדֵי ה׳ וְגוֹ׳, שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וְגוֹ׳, וּכְדֵין (אינון) אִיהוּ שִׁירָתָא לְאִינּוּן מַלְאָכֵי עִלָּאֵי לְזַמָּרָא.

בְּמִשְׁמַרְתָּא תִּנְיָינָא, הַנֵּי כְּרוּבִים (דף רלא ע״ב) אַקְשֵׁי גַּדְפַּייְהוּ לְעֵילָא, וְאִשְׁתְּמַע קוֹל נְגוּנָא דִּלְהוֹן, וּכְדֵין שָׁרָאן לְנַגְנָא אִינּוּן מַלְאָכִין דְּקַיְימִין בְּמִשְׁמַרְתָּא תִּנְיָינָא. וּמַאי שִׁירָתָא הַוּוּ אָמְרֵי בְּהַאי שַׁעְתָּא, נְגוּנָא דְּגַדְפַּייְהוּ דִּכְרוּבִים, (תהלים קכה) הַבּוֹטְחִים בַּה׳ כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט וְגוֹ׳. וּכְדֵין (הַהוּא) אִיהוּ (שִׁירָתָא) שִׁירוּתָא לְאִינּוּן דְּקַיְימֵי בְּהַאי מִשְׁמָרָה תִּנְיָינָא לְנַגְנָא.

בְּמִשְׁמָרָה תְּלִיתָאָה, הַנֵּי כְּרוּבִים אַקְשׁוּ גַּדְפַּייְהוּ וְאָמְרֵי

שִׁירָתָא, וּמַאי הִיא. (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי ה' וְגוֹ', יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ וְגוֹ', מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְגוֹ'. כְּדֵין אִינּוּן מַלְאָכִין דְּקָיְימֵי בְּמִשְׁמָרָה תְּלִיתָאָה, כֻּלְּהוּ אָמְרֵי שִׁירָתָא. וְכֻלְּהוּ כּוֹכְבֵי וּמַזָּלֵי דִּבְרִקִיעָא פָּתְחֵי שִׁירָתָא. כְּמָה דִכְתִיב, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וּכְתִיב, (תהלים קמח) הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר, דְּהָא אִינּוּן כְּכֹכְבֵי דִנְהוֹרָא, מְנַגְנָן עַל נְהוֹרָא. (ס"א דְּמַמָּנָן עַל שִׁירָתָא).

כַּד אָתֵי צַפְרָא, וּכְדֵין נָטְלֵי שִׁירָתָא אֲבַתְרַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל (ס"א יִשְׂרָאֵל) לְתַתָּא, וְסָלְקָא יְקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִתַּתָּא וּמִלְעֵילָא. יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בִּימָמָא, וּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי לְעֵילָא בְּלֵילְיָא, וּכְדֵין אִשְׁתְּלִים שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכָל סִטְרִין.

וְהַאי אֶבֶן דְּקָאֲמַר, כֻּלְּהוּ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ אִתְקָפוּ בְּהַאי אֶבֶן, וְאִיהִי סָלְקָא לְעֵילָא, לְאִתְעַטָּרָא גּוֹ אֲבָהָן בִּימָמָא. וּבְלֵילְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְכַאֲשִׁין אִינּוּן כָּל דְּקָיְימֵי בְּקִיּוּמַייהוּ, וּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַייְתָא בְּלֵילְיָא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, שְׁמָעוּ קָלַייהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא,

אינון דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. כְּמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים וְגו׳.

תָּא חֲזֵי, הַאי אֶבֶן, אִיהוּ אֶבֶן טָבָא. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (שמות כח) וּמִלֵּאתָ בּוֹ מִלּוּאַת אֶבֶן אַרְבָּעָה טוּרֵי אֲבָן. וְאִלֵּין אינון סִדְרִין (דְּאַשְׁלְמוּתָא) דְּאֶבֶן טָבָא, אַשְׁלְמוּתָא דְּאֶבֶן יְקָרָה. בְּגִין דְּאִית (אַשְׁלְמוּתָא) אֶבֶן אָחֳרָא. דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן וְגו׳. וּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם. וְהַאי אִיהוּ (ישעיה כח) אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת יִקְרַת וְאוֹקְמוּהָ.

וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב, (שמות לא) לוּחוֹת הָאֶבֶן, דְּאינון לוּחוֹת אִתְגְּזָרוּ מֵהָכָא, וְעַל דָּא אִקְרוּן עַל שְׁמֵיהּ דְּהַאי אֶבֶן. וְהַאי הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל (ס״א הָא וַדַּאי אֶבֶן יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי) כְּמָה דְּאִתְּמַר.

פְּתַח רִבִּי חִזְקִיָּה וְאָמַר, (שמות כח) וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶיךָ עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, אִלֵּין אַבְנֵי יְקָרִין עִלָּאִין, דְּאִתְקְרוּן אַבְנֵי הַמָּקוֹם, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. וְהָא אוֹקְמוּהָ. (שמות לט ועי״ש) וְהָאֲבָנִים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאִית (י״ב אֲבָנִים) י״ב שִׁבְטִים לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, וְאינון תְּרֵיסַר אֲבָנִין יַקִּירִין, וּכְתִיב, (תהלים קכב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבְטִים שִׁבְטֵי יָהּ (דְּא רָזָא) עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דָּא יִשְׂרָאֵל, רָזָא

דִּלְעֵילָא. וְכֻלְּהוּ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', וְעַל דָּא וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶיךָ עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּכְמָה דְּאִית י"ב שָׁעֵי בִּימָמָא, הָכִי אִית י"ב שָׁעֵי בְּלֵילְיָא, בִּיוֹמָא לְעֵילָא, בְּלֵילְיָא לְתַתָּא, כְּלָא דָּא לָקָבֵל דָּא, הַנֵּי י"ב שָׁעֵי דִּבְלֵילְיָא מִתְפַּלְגֵי לְתֵלַת פְּלָגָאן, וְכַמָּה מְמַנֵּי תְּרִיסִין קָיְימֵי תְּחוֹתַיְיהוּ, דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, כֻּלְּהוּ מְמַנָּן בְּלֵילְיָא, וְנָטְלֵי טַרְפָּא בְּקַדְמֵיתָא.

וּכְדֵין כַּד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, קָיְימִין תְּרֵין (סתרין) סִדְרִין מִסְטָרָא דָּא, וּתְרֵין סִדְרִין מִסְטָרָא אָחֳרָא, (ס"א וְדָא) וְרוּחָא עִלָּאָה נָפַק (ס"א נָשִׁיב) בֵּינַיְיהוּ, וּכְדֵין כָּל אִינּוּן אִלָּנִין דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כֻּלְּהוּ פָּתְחֵי שִׁירָתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברי הימים א יז) אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ, כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה יא) וְשָׁפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים. בְּגִין דְּמִשְׁפָּט עָאל בֵּינַיְיהוּ וְאִתְמַלְיָיא מְנָהּ (ס"א מִנֵּיהּ) גַּן עֵדֶן.

וְרוּחָא דְּצָפוֹן אִתְעַר בְּעַלְמָא, וְחֶדְוָה אִשְׁתַּכַּח וְנָשִׁיב הַהוּא רוּחָא בְּאִינּוּן בּוֹסְמִין, וְסָלְקִין רֵיחִין לְעֵילָא, וּמִתְעַטְּרִין (ס"א וּמִתְעָרִין) צַדִּיקַיָּא בְּעִטָּרַיְיהוּ, וּמִתְהַנָּן מִגּוֹ זִיוָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּזָכָאן לְהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה, וְהַהוּא נְהוֹרָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא, נָהִיר לְכָל

סְטִרִין, וְכָל חַד וְחַד מֵאִלֵּין צַדִּיקַיָּא, נָטִיל לְחוּלָקֵיהּ כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְהָוָה נָטִיל (ס״א וְהָכִי נָהִיר) כָּל חַד וְחַד כְּפוּם עוֹבָדוֹי דְּעָבַד בְּהַאי עַלְמָא, (מֵאינוּן) אִית מִנְּהוֹן דְּמִתְכַּסְפֵי, מֵהַהוּא נְהִירוּ דְּנָטִיל חַבְרֵיהּ (דף רלב ע״א) יַתִּיר וְנָהִיר, וְהָא אוּקְמוּהָ.

חוּלָקֵיהּ דְּלֵילְיָא, מִכַּד שָׁאֲרֵי לֵילְיָא לְמֵיעַל. כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין מִתְעָרִין, וְשָׁטָאן בְּעַלְמָא, וּפָתְחִין (קע״ב ע״ב) סְתִימִין, וּלְבָתַר כַּמָּה זִינִין לְזַנְיֵיהוּ, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וּכְדֵין כַּד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, סִטְרָא דְּצָפוֹן נָחִית (נָהִיר נְהִירוּ) מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְאָחִיד בֵּיהּ בְּלֵילְיָא, עַד תְּרֵין חוּלָקִין דְּלֵילְיָא.

וּלְבָתַר סִטְרָא דְּדָרוֹם אִתְעַר, עַד דְּאָתֵי צַפְרָא. וְכַד אָתֵי צַפְרָא, כְּדֵין דָּרוֹם וְצָפוֹן אֲחִידוּ בֵּיהּ, וּכְדֵין אָתָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, סָלְקִין לָהּ בְּצִלּוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן לְעֵילָא, עַד דְּסָלְקָא וְאִתְגְּנִיזַת בֵּינַיְיהוּ. וְנָטְלָא בִּרְכָאן מֵרֵישָׁא (דְּמַלְכָּא) דְּכָל רֵישִׁין.

וְאִתְבָּרְכָא מֵהַהוּא טַלָּא דְּאִתְמַשְׁכָא מִלְּעֵילָא. וּמֵהַהוּא טַלָּא פָּרִישׁ לְכַמָּה סִטְרִין, וְכַמָּה רַבְוָון אִתְזָנוּ מִנֵּיהּ מֵהַהוּא טַלָּא, וּמִנֵּיהּ עַתִּידִין לַאֲחָיָא מֵיתַיָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ. טַלָּא מֵאִינוּן נְהוֹרִין עִלָּאִין דְּנָהֲרִין לְעֵילָא.

עַד דְּהַוּוּ יָתְבֵי אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי יוֹסֵי, הַשְׁתָּא רוּחָא דְצָפוֹן אִתְעַר, וְלֵילְיָא אִתְפְּלַג, וְהַשְׁתָּא עִדָּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּאִיב לְקָלְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּהַאי עַלְמָא, אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. הַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַיְּית (לְקוֹל מַלַּיְיהוּ) לָן בְּהַאי אֲתַר, לָא נִפְסוֹק מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח וְאָמַר, הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הָא אִתְּמַר וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (שמות כג) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁולֵחַ מַלְאָךְ וגו', דָּא הוּא מַלְאָךְ דְּאִיהוּ פָּרוֹקָא דְעַלְמָא, נְטִירוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, וְהַאי אִיהוּ דְּאַזְמִין בִּרְכָאן לְכָל עַלְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לוֹן בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אִיהוּ אַזְמִין לוֹן בְּעַלְמָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁולֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ. (שמות לג) וְשָׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ.

וְהַאי אִיהוּ מַלְאָךְ דִּלְזִמְנִין דָּכָר וּלְזִמְנִין נוּקְבָא, וְהָכִי אִיהוּ. דִּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ אַזְמִין בִּרְכָאן לְעַלְמָא (לְעֵילָּא), כְּדֵין אִיהוּ דָּכָר, וְאִקְרֵי דָּכָר. כְּדְכוּרָא דְּאַזְמִין בִּרְכָאן (לְתַתָּא) לְנוּקְבָא, הָכִי אִיהוּ אַזְמִין בִּרְכָאן לְעַלְמָא. וּבְזִמְנָא דְּקָיְימָא בְּדִינָא עַל עַלְמָא, כְּדֵין אִקְרֵי נוּקְבָא. כְּנוּקְבָא דְּאִיהִי עוּבָרָא, הָכִי אִיהוּ אִתְמְלֵי מִן דִּינָא, וּכְדֵין אִקְרֵי נוּקְבָא. וְעַל דָּא לְזִמְנִין אִקְרֵי דְכוּרָא, וּלְזִמְנִין אִקְרֵי נוּקְבָא, וְכֻלָּא רָזָא חָדָא.

כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (בראשית ג) **וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מַלְאָכִין אִית שְׁלוּחַן בְּעַלְמָא, דְּמִתְהַפְּכִין לְכַמָּה גְוָונִין, לְזִמְנִין נוּקְבֵי, לְזִמְנִין דְּכוּרֵי, לְזִמְנִין דְּיָנָא, לְזִמְנִין רַחֲמֵי, וְכוּלָּא בְּחַד גַּוְונָא. כְּגַוְונָא דָּא הַאי מַלְאָךְ, בְּגַוְונִין סַגְיָאִין אִיהוּ, וְכָל גְּוָונִין דְּעַלְמָא, כֻּלְּהוּ אִיתְנְהוּ בְּהַאי אֲתַר. וְרָזָא דָּא,** (יחזקאל א) **כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד ה׳. וּכְמָה דְּאִית בֵּיהּ כָּל אִינּוּן גְּוָונִין, הָכִי נָמֵי אַנְהִיג לְכָל עָלְמָא:** (דף רלב ע״ב)

תוספתא

רְחִימֵי עִלָּאֵי, מָארֵי דְּסָכְלְתָנוּ אִסְתַּכְלוּ, הוּרְמָנֵי יְדִיעָן בְּקוּלְפֵי דְּסִיכְתָּא, קְרִיבוּ לְמִנְדַּע, מַאן מִנְּכוֹן מָארֵי דְּעַיְינִין בְּסָכְלְתָנוּ, וְיָדַע בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא דְּרָזָא דְּרָזִין, לְאַפָּקָא תִּלַת גְּוָונִין כְּחָדָא כְּלִילָן, וְאִינּוּן, חִוּור וְסוּמָק וְיָרוֹק, תִּלַת גּוֹנִין כְּחָדָא אִשְׁתְּלִיבָאן דָּא עִם דָּא, מִזְּדַּוְוגָן (ס״א מִזֻּדְלָגָן) דָּא עִם דָּא, מַגְרוֹפְיָא תַּתָּאָה אִצְטַבַּע, וְנָפְקָא מִגּוֹ גּוֹנִין אִלֵּין. וְכָל גּוֹנִין אִלֵּין, אִתְחֲזוּן בְּהַאי. חֵיזוּ אִיהוּ לְאִסְתַּכָּלָא, כְּעֵינָא דִּבְדוֹלְחָא אִתְחֲזֵי בְּשַׁעְתָּא. כְּגַוְונָא דְּבָטַשׁ בְּגַוָּוהּ, הָכִי אִתְחֲזֵי לְבַר. אִלֵּין תִּלַת גּוֹנִין סַחֲרָן לְהַאי, וְגוֹנָא אָזְלָא סָלְקָא וְנָחֲתָא קִסְטוֹרִין דְּקִטְרָא קְבִיעֵי בְּגַוָּון (ס״א בְּגַוָּוהּ).

גּוֹנִין סָחֲרִין (ס״א גּוֹנִין) כְּלִילָן כְּחָדָא, סָלְקִין לָהּ לְעֵילָא בִּימָמָא, וְנָחֲתָא בְּלֵילְיָא. שְׁרָגָא דְּדָלִיק אִתְחֲזֵי בְּלֵילְיָא, בִּימָמָא אִסְתַּתָּרַת נְהוֹרָא, טְמִירָא בְּמָאתָן וְאַרְבָּעִין וּתְמַנְיָא עָלְמִין, כֻּלְּהוּ אָזְלִין לְגַוָּוהּ (ס״א בְּגִינָהּ) מִלְּעֵילָא לְתַתָּא, גּוֹ תִּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ שַׁיְיפִין גְּנִיזָא וְאִתְכַּסְיָא לְתַתָּא.

מַאן דְּמַפְשְׁפֵשׁ לְאַשְׁכָּחָא לָהּ, יִתְבַּר גַּדְפִין קְלִיפִין טְמִירִין, וְיִפְתַּח תַּרְעִין. מַאן דְּזָכֵי לְמֵיחֲמֵי, יֵחֲמֵי גּוֹ יְדִיעָה וְסָכְלְתָנוּ, כְּמַאן דְּחָמֵי בָּתַר כּוֹתְלָא. בַּר מִן מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא עִלָּאָה, דְּהַוָה חָמֵי לֵיהּ עֵינָא בְּעֵינָא, לְעֵילָּא בְּאַתַר דְּלָא אִתְיְדַע.

מַאן דְּלָא זָכֵי, דָּחוּ לֵיהּ לְבַר, כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין אִזְדַּמְנוּ לְגַבֵּיהּ, אִזְדַּמְּנָן נָפְקֵי עֲלֵיהּ, וַאֲפִיקוּ לֵיהּ דְּלָא יִסְתַּכַּל בְּעִנּוּגָא דְּמַלְכָּא. וַוי לוֹן לְאִינּוּן חַיָּיבִין דְּעַלְמָא, דְּלָא זָכָאן לְאִסְתַּכָּלָא, כְּמָא דַּאתְּ אָמַר, (במדבר ד) וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת כְּבַלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מִסְתַּכַּל הֲוֵינָא, וְהָא מִגּוֹ זְהִירִין אִלֵּין, מִסְתַּכְּלָן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, כַּד אִתְדַּבְקוּ בְּהַאי אֲתַר, מִגּוֹ זְהִירִין אִלֵּין מִסְתַּכְּלִין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא. אִינּוּן גּוֹנְנִין, סָלְקִין וְאִתְכְּלִילָן כְּחָדָא. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיָדַע לְאַכְלָלָא וּלְיַחָדָא כֻּלְּהוּ כְּחָדָא, לְאַתְקָנָא כֹּלָּא בְּאַתַר דְּאִצְטְרִיךְ לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּכְדֵין אִתְנְטִיר בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא, וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. (ע״ב תוספתא):

פְּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (תהלים צט) **וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים וגו׳. וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפַּט אָהֵב, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעֹז מֶלֶךְ, תּוּקְפָּא דְּאַתְקִיף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּמִשְׁפָּט, דְּהָא בְּמִשְׁפָּט אִתְקַיַּים אַרְעָא. כְּמָא דַּאתְּ אָמַר,** (משלי כט) **מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ.**

וּבְגִין כָּךְ, וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב, וְלָא (אַתְקַף) **אִתְתַּקַּנַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶלָּא בְּמִשְׁפָּט, בְּגִין דְּמִתַּמָּן אִתְזַנַת, וְכָל בִּרְכָאן דְּנָטְלָא, מִתַּמָּן נָטְלָא. וּבְגִין כָּךְ וְעֹז**

מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב, כָּל תְּאִיבוּ, וְכָל רְחִימוּ דִּילָהּ לָקְבֵיל מִשְׁפָּט. אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵשָׁרִים, רָזָא (קצ״ב ע״א בסתרי תורה) דְּתֵרִין כְּרוּבִים לְתַתָּא, דְּאִינּוּן תִּקּוּנָא וְיִישׁוּבָא דְּעַלְמָא, וְהָא אִתְּמָר.

רִבִּי (יִצְחָק) חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלה) הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי ה׳ הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה׳, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, כֵּיוָן דְּאָמַר הַלְלוּיָהּ, אַמַּאי הַלְלוּ עַבְדֵי ה׳, וּלְבָתַר הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה׳. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן, מַאן דְּמְשַׁבַּח (לַחֲדָא) לְאַחֲרָא, אִצְטְרִיךְ לְשַׁבָּחָא לֵיהּ כְּפוּם יְקָרֵיהּ, וּכְפוּם יְקָרֵיהּ הָכִי אִצְטְרִיךְ שִׁבְחֵיהּ, וְתָנִינָן מַאן דְּמְשַׁבַּח לְאַחֲרָא, בְּשִׁבְחָא דִּלֵּית בֵּיהּ, הוּא גָּלֵי (גְּלוּיָא וְסָבֵב) גְּנוּתֵיהּ, וְצָבֵי לְגַלָּאָה לֵיהּ. וְעַל דָּא, מַאן דְּעָבִיד הֶסְפֵּדָא עַל בַּר נָשׁ, אִצְטְרִיךְ כְּפוּם יְקָרֵיהּ, וְלָא יַתִּיר. דְּמִגּוֹ שִׁבְחֵיהּ אָתֵי לְגְנוּתֵיהּ, וּבְכֹלָּא שִׁבָּחָא אִצְטְרִיךְ כְּפוּם יְקָרֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, הַלְלוּיָהּ, הָכָא אִית שִׁבָּחָא עִלָּאָה דְּמָארֵי דְּכֹלָּא. אֲתַר דְּלָא שָׁלְטָא בֵּיהּ עֵינָא לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא (ס״א אֲתַר), דְּאִיהוּ טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. וּמַאן אִיהוּ, י״ה. שְׁמָא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא.

וּבְגִין כָּךְ הַלְלוּיָהּ, שִׁבָּחָא וּשְׁמָא כְּחָדָא, כְּלִילָן כְּחָדָא. וְהָכָא סָתִים מִלָּה דְּאָמַר הַלְלוּיָהּ, וְלָא אָמַר מַאן

הַלְלוּיָהּ, לְמַאן אָמְרוּ הַלְלוּ, אֶלָּא כְּמָה דְּי"ה סָתִים, הָכִי שְׁבָחָא דְּשַׁבּוּחֵי סָתִים אינון, דְּמְשַׁבְּחֵי לָא יְדַעְנָא מַאן אינון, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא סָתִים, בְּרָזָא עִלָּאָה. וּלְבָתַר דְּסָתִים בְּרָזָא עִלָּאָה, גַּלֵּי וְאָמַר, הַלְלוּ עַבְדֵי ה' הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ אַתַּר דְּלָא סָתִים כְּהַהוּא עִלָּאָה טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. דָּא הוּא אַתַּר דְּאִקְרֵי שֵׁם, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב ו) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם ה'.

קַדְמָאָה סָתִים דְּלָא (ס"א דָּא) גַּלְיָא, (תְּנַיְינָא) סָתִים וְגַלְיָא, וּבְגִין דְּקַיְימָא בְּאִתְגַּלְיָיא, אָמַר אינון דְּקָא מְשַׁבְּחֵי לְהַהוּא אַתַּר, מַאן אינון. וְקָאַמַר דְּאינון עַבְדֵי ה', דְּאִתְחַזּוּן לְשַׁבָּחָא לְאַתַּר דָּא.

יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ, מַאי שְׁנָא דְּקָאַמַר יְהִי. אֶלָּא יְהִי, רָזָא דְּאַמְשָׁכוּתָא מֵהַהוּא אַתַּר עִלָּאָה, דְּאִיהוּ סָתִים דְּקָאַמָּרַן, דְּאִיהוּ י"ה, עַד רָזָא דִּבְרִית, דְּאִיהוּ יו"ד תַּתָּאָה, כְּגַוְונָא דְּיו"ד עִלָּאָה, שֵׁירוּתָא כְּסוֹפָא.

וּבְגִין כָּךְ יְהִי, רָזָא דְּאַמְשָׁכוּתָא מִטְּמִירָא דְּכָל טְמִירִין, עַד דַּרְגָּא תַּתָּאָה. וּבְמִלָּה דָּא אִתְקַיְּים כָּל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (י"ו ע"ב) יְהֹ"י רָקִיעַ, יְהֹ"י מְאוֹרוֹת, יְהֹ"י אוֹר. בְּכָל אינון עוֹבָדִין דִּלְעֵילָּא כְּתִיב יְהִי.

בְּכָל אינון עוֹבָדִין דִּלְתַתָּא, לָא כְּתִיב יְהֹ"י. בְּגִין דְּרָזָא

דָּא דְּאִיהוּ (ס״א אַמְשָׁכוּתָא) מַרְזָא עִלָּאָה, סְתִימִין דְּכָל סְתִימִין, לָא אִתְקַיִּים אֶלָּא בְּמִלִּין עִלָּאֵי דְּלְעֵילָּא, וְלָא אִתְמָר בְּאִינּוּן (דף רלג ע״א) מִלִּין תַּתָּאִין דְּלְתַתָּא.

וּבְדָא מִתְבָּרֵךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכֹלָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ וְגוֹ׳, מִמְּזָרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ, דָּא אַתַר עִלָּאָה, דְּקָא נָהִיר מִגֵּיהּ שִׁמְשָׁא, וְנָהִיר לְכֹלָּא. וְדָא הוּא אַתַר דְּרִישָׁא עִלָּאָה סְתִימָאָה.

וְעַד מְבוֹאוֹ, דָּא הוּא אַתַר קִשְׁרָא, דְּאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא כְּדְקָא חָזֵי, וּמִתַּמָּן נָפְקָן בִּרְכָאן לְכֹלָּא, וְעַלְמָא מֵהָכָא אִתְּזָן, כְּמָה דְאִתְמָר. וּבְגִין כָּךְ קַיְימָא הַאי אַתַר לְאִתְּזָנָא מֵעֵילָּא, וּלְאִתְבָּרְכָא מִתַּמָּן. וְכֹלָּא קַיְימָא בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, דְּמִתְעָרֵי אִינּוּן עַבְדֵי יְיָ, כַּד מְבָרְכֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּדְקָאֲמָרָן. וּבְגִין כָּךְ דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא, כְּתִיב הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ.

אַדְהָכִי הֲוָה נָהִיר צַפְרָא, נָפְקוּ מִן מְעָרְתָּא, וּבְהַהוּא לֵילְיָא לָא דְּמִיכוּ. אָזְלוּ בְּאָרְחָא, כַּד נָפְקוּ מֵאִינּוּן טוּרִין, יָתְבוּ וְצָלוּ צְלוֹתָא. מָטוּ לְחַד כְּפַר, וְיָתְבוּ תַּמָּן כָּל הַהוּא יוֹמָא, בְּהַהוּא לֵילְיָא נָמוּ, עַד דַּהֲוָה פַּלְגוּת לֵילְיָא, קָמוּ לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר וַיְבָרֵכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמוֹר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳, וַיְבָרֵכֵם בַּיּוֹם הַהוּא, מַאי בַּיּוֹם

הַהוּא, דְּהָא סַגֵּי דְּקָאָמַר וַיְבָרֵכֵם. וְתוּ, כָּל לֵאמֹר כְּתִיב חָסֵר, וְהָכָא לֵאמֹר בְּוי"ו כְּתִיב, (כְּלָלָא כְּתִיב לֵאמֹר, אֶלָּא בְּוי"ו לֵאמוֹר כְּתִיב הָכָא) מַאי שְׁנָא.

אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, וַיְבָרֵכֵם בַּיּוֹם הַהוּא, מַאי בַּיּוֹם הַהוּא, רָזָא דְּדַרְגָּא דְּאִתְמַנָּא עַל בִּרְכָאן לְעֵילָּא. יוֹם הַהוּא, יוֹם מֵהַהוּא אֲתַר עִלָּאָה, דְּאִקְרֵי הוּא. וְהַאי יוֹם הַהוּא, דְּלֵית פִּירוּדָא בֵּין יוֹם וּבֵין הוּא, וּבְכָל אֲתַר הַיּוֹם הַהוּא, דָּא (הוּא) תְּרֵין דַּרְגִּין (עִלָּאִין), דַּרְגָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה דְּאִינּוּן כְּחָדָא.

וּבְגִין כָּךְ, כַּד בָּעָא יַעֲקֹב לְבָרְכָא לִבְנוֹי דְּיוֹסֵף, בָּרִיךְ לוֹן בִּיחוּדָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא כְּלְהוּ כְּחָדָא, (ס"א לֵאמוֹר בְּוא"ו דְּאִתְכְּלִיל וא"ו בֵּינַיְיהוּ, עַל דָּא יִיחֵד לוֹן בִּיחוּדָא דִּלְעֵילָּא כְּלְהוּ כְּחָדָא) בְּגִין דְּיִתְקַיֵּים בִּרְכָתְהוֹן, וּלְבָתַר כָּלִיל כֹּלָּא כְּחָדָא. וְאָמַר, בָּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל (לֵאמֹר). מַאי בָּךְ. וַדַּאי דָּא רָזָא דְּיִחוּדָא, בְּקַדְמִיתָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא (ס"א יוֹם הַהוּא מִתַּתָּא לְעֵילָּא), וּלְבָתַר נָחִית לְאֶמְצָעִיתָא וּלְתַתָּא. לֵאמוֹר בְּוא"ו הָא אֶמְצָעִיתָא. וּלְבָתַר נָחִית לְתַתָּא בָּךְ. וְהָכִי הוּא יָאוֹת כְּדְקָא חָזֵי, מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא.

בָּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל, מַאי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. יְבוֹרֵךְ יִשְׂרָאֵל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְבָרֵךְ, דְּהָא יִשְׂרָאֵל נָטִיל בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא, וּלְבָתַר אִיהוּ מְבָרֵךְ לְכֹלָּא, בְּהַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה דַּייְקָא, דְּקָאָמַר בָּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר.

יְשִׂימְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה, אַקְדִּים לֵיהּ לְאֶפְרַיִם בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאֶפְרַיִם עַל שְׁמָא (דְּיוֹסֵף) דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרֵי. מְנָא לָן. מֵהָא, דְּכַד שִׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם נָפַק, עַד לָא אִשְׁתְּלִים זִמְנָא דְּשִׁעְבּוּדָא דְּמִצְרַיִם, דָּחֲקוּ שַׁעְתָּא וְנָפְקוּ מִן גָּלוּתָא, קָמוּ עֲלֵיהוֹן שַׁנְאֵיהוֹן וּקְטָלוּ לוֹן. וּכְתִיב, בֶּן אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. מַשְׁמַע דְּכְתִיב, (יחזקאל לו) כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה, וְעַל דָּא אַקְדִּים לְאֶפְרַיִם קָדָם מְנַשֶּׁה. בְּגִין כָּךְ אֶפְרַיִם מָטוּלֵיהּ לְסִטַר מַעֲרָב, וּמַטְלָנוֹי הֲוָה.

תָּא חֲזֵי, בִּרְכְתָא דְּבָרִיךְ לִבְנֵי יוֹסֵף, אַמַּאי אַקְדִּים לוֹן בִּרְכָאן, עַד לָא יְבָרֵךְ לִבְנוֹי. אֶלָּא מִכָּאן, דַּחֲבִיבוּתָא דִּבְנֵי בְּנוֹי, חָבִיב עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ יַתִּיר מִבְּנוֹי. וּבְגִין כָּךְ, אַקְדִּים חֲבִיבוּתָא דִּבְנֵי בְּנוֹי קוֹדֶם לִבְנוֹי, לְבָרְכָא לוֹן בְּקַדְמִיתָא.

וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קטו) יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ, אִלֵּין גּוּבְרִין. יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אִלֵּין נָשִׁין. בְּגִין דְּדִכּוּרִין בָּעְיָין לְאִתְבָּרְכָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר נָשִׁין, וְנָשִׁין לָא מִתְבָּרְכָן אֶלָּא מִבִּרְכָתְהוֹן דְּדִכּוּרִין, דְּכַד דִּכּוּרִין מִתְבָּרְכָן כְּדֵין נָשִׁין מִתְבָּרְכָן. וְאִי תֵּימָא מֵהָא, דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ, דְּבָעֵי לְכַפָּרָא

עֲלֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עַל בֵּיתֵיהּ, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, דְּנָשִׁין לָא מִתְבָּרְכָן אֶלָּא מִגּוֹבְרִין, כַּד אִתְבָּרְכָן אִינּוּן בְּקַדְמִיתָא, וּמֵהַאי בִּרְכָתָא מִתְבָּרְכָן. אֶלָּא בְּמַאי אוֹקִימְנָא יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב תּוֹסֶפֶת בִּרְכָאן לִדְכוֹרָא דְּנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא מִינֵּיהּ אִתְּתָא. וְכֵן בְּכָל אֲתַר (דף רלג ע"ב) יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹסֶפֶת בִּרְכָאן לִדְכוֹרָא דְּנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא (מִנֵּיהּ אִתְּתָא וְכֵן בְּכָל אֲתַר יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹסֶפֶת בִּרְכָאן לִדְכוֹרָא דְּנָסִיב, בְּגִין דְּתִתְבָּרַךְ מִנֵּיהּ נוּקְבָא) מֵהַהוּא תּוֹסֶפֶת דִּבְרָכָאן. כֵּיוָן דְּאִנְסִיב בַּר נָשׁ יָהִיב לֵיהּ תְּרִין חוּלָקִין, חַד לֵיהּ וְחַד לְנוּקְבֵיהּ, וְאִיהוּ נָטִיל כֻּלָּא, חוּלָקֵיהּ וְחוּלַק נוּקְבֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, וַיְבָרֲכֵם בַּיּוֹם הַהוּא, (ס"א לֵאמוֹר בָּרִיךְ בִּרְכָאן לוֹן וּלְכָל דְּיִפְקוּן מִנַּיְיהוּ) לְבָתַר לֵאמוֹר בּוֹא"ו, הָכָא אִתְרְמִיזָא בְּרָא בּוּכְרָא, (שמות ד) בְּנִי בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב, (ירמיה לא) וְאֶפְרַיִם בְּכוֹרִי הוּא, וְעַל דָּא תּוֹסֶפֶת וא"ו.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (תהלים קלט) גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ וְגוֹ', הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אֲתַר. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּהַוּוּ מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא נָחֲתוּ לְעָלְמָא, בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ דְּאִתְחַזּוֹן לְבָתַר בְּעָלְמָא.

וְהַהוּא חֵיזוּ דְּגוּפָא דְּבַר נָשׁ דְּקָאִים בְּהַאי עַלְמָא, הָכִי קָאִים לְעֵילָּא.

וּבְשַׁעְתָּא דִּנְשִׁמְתָּא דָּא זְמִינָא לַאֲחָתָא בְּעַלְמָא, הַהִיא נִשְׁמָתָא בְּהַהִיא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ דְּקַיְימָא בְּהַאי עַלְמָא, הָכִי קָאִים (לְעֵילָּא) קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹמֵי לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִטּוֹר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא יַעֲבָר עַל קְיָימִין.

וּמְנָא לָן דְּקַיְימִין קַמֵּיהּ, דִּכְתִיב, (מלכים א יז) חַי יְיָ אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו. עָמַדְתִּי וַדַּאי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כָּךְ גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ, עַד לָא יִתְחַזֵּי (צוּלְמָא) בְּעַלְמָא. וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ, דְּהָא כָּל נִשְׁמָתִין, בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא דִּלְהוֹן, כְּלִהוּ בְּסִפְרָא כְּתִיבִין. יָמִים יֻצָּרוּ, הָא אוּקְמוּהָ יֻצָּרוּ וַדַּאי, וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, בְּהַאי עַלְמָא לְמֵיקַם בְּקִיּוּמָא דְּמָארֵיהוֹן, כְּדְקָא חָזֵי.

תָּא חֲזֵי, יוֹמִין דְּבַר נָשׁ, כַּד זָכֵי בְּהַאי עַלְמָא בְּעוֹבָדִין טָבָאן, יוֹמִין דִּילֵיהּ אִתְבָּרְכָאן לְעֵילָּא, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִיהוּ מִדַּת יוֹמוֹי. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא וגו׳, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, קִצִּי, דָּא קֵץ הַיָּמִין, דְּאִיהוּ מִתְקַשַּׁר בֵּיהּ בְּדָוִד. וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא, דָּא אִיהוּ דְּאִתְמַנֵּי (נ״א דְּאִית מְמַנָּא) מַמָּשׁ עַל יוֹמוֹי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא שְׁמַעְנָא מֵרִבִּי שִׁמְעוֹן, דְּהַאי קְרָא

אִתְּמַר, עַל אִינּוּן יוֹמִין דְּאִתְגְּזָרוּ עֲלוֹי מֵאָדָם קַדְמָאָה, דְּאִינּוּן ע'. דְּהָא אִתְּמַר, דְּחַיִּין כְּלַל לָא הֲווּ לֵיהּ, אֶלָּא דְּיָהִיב לֵיהּ אָדָם מֵאִינּוּן יוֹמִין דִּילֵיהּ, שִׁבְעִין שְׁנִין. וְרָזָא דָּא, וִילּוֹן לָא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם, וְסִיהֲרָא לָא נָהֲרַת מִגַּרְמָהּ כְּלַל, וְשִׁבְעִין שְׁנִין נָהֲרִין לָהּ בְּכָל סִטְרָהָא, וְאִינּוּן חַיֵּי דָּוִד סְתָם. וְעַל דָּא בָּעָא דָּוִד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִנְדַּע רָזָא דָּא, עַל מָה לֵית לָהּ חַיִּין לְסִיהֲרָא מִגַּרְמָהּ, וּלְמִנְדַּע עִקָּרָא דִּילָהּ.

וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא, דָּא הוּא דַּרְגָּא (ס"א דְּעָלְמָא) עִלָּאָה סְתִימָא, דְּאִיהוּ קַיְימָא עַל כָּל אִינּוּן יוֹמִין, דְּאִינּוּן חַיִּין דִּילָהּ, אֲתַר דְּנָהִיר לְכֹלָּא. אֲדַעָה מֶה חָדַל אֲנִי. אָמַר דָּוִד, אִנְדַּע עַל מַה חָדַל אֲנָא נְהוֹרָא מִגַּרְמִי, וְאִתְמְנַע מִנִּי, כְּשְׁאָר כָּל אִינּוּן נְהוֹרָאִין עִלָּאִין דְּאִית לוֹן חַיִּין לְכֻלְּהוּ, וְאָנָא עַל מַה אָנָא חָדַל, וְעַל מַה אִתְמְנַע מִנִּי. וְדָא הוּא דְּבָעָא דָּוִד לְמִנְדַּע, וְלָא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמִנְדַּע.

תָּא חֲזֵי, כָּל בִּרְכָאן עִלָּאִין, כְּלְהוּ אִתְמְסָרוּ לְהַאי דַּרְגָּא, לְבָרְכָא לְכֹלָּא. וְאַף עַל גַּב דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ, כָּל בִּרְכָאן, וְכָל

תּוֹסֶפְתָּא

וְגַלְגַּלָּא אַסְחַר תְּדִיר וְלָא שָׁכִיךְ. תְּרֵין (קס"ב ע"ב) צִפֳּרִין סָלְקִין, דְּקָא מְצַפְצְפָן, חַד לִסְטַר דָּרוֹם, וְחַד לִסְטַר צָפוֹן. פָּרְחִין בַּאֲוִירָא צִפְצוּפָא, וְקָל נְעִימוּ דְּגַלְגַּלָּא

חֵידוּ, וְכָל טִיבוּ, כְּלָהוּ קָיְימִין בָּהּ, וּמִנָּהּ (קַיְימֵי) נָפְקֵי, וְעַל דָּא אִתְקְרִיאַת כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. וְאִקְרֵי בְּרָכָה מַמָּשׁ, כְּמָה דִכְתִיב, (משלי י) בִּרְכַּת ה׳ הִיא תַּעֲשִׁיר, וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים לג) וּמָלֵא בִּרְכַּת ה׳ יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה.

וּבְגִין כָּךְ אִית לָהּ בְּכָלְהוּ שִׁיוּר, וּמִכְּלְהוּ אִתְמַלְיָיא, וּמִכְּלְהוּ אִית בָּהּ, וְאִתְבָּרְכָא מִכָּל (דף רלד ע״א) אִינוּן בִּרְכָאן עִלָּאִין, וְאִתְמְסָרוּ לָהּ בִּרְכָאן לְבָרְכָא, מְנָלָן. דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק, יַעֲקֹב בָּרִיךְ לִבְנוֹי דְיוֹסֵף, מַאֲתַר דָּא דְכָל בִּרְכָאן אִתְמְסָרוּ בִּידֵיהּ לְבָרְכָא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית יב) וֶהְיֵה בְּרָכָה. מִכָּאן וּלְהַלְאָה בִּרְכָאן אִתְמְסָרוּ בִּיָדָךְ.

מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא, כְּדֵין (תהלים צ״ב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. וְכָל בִּרְכָאן נָגְדִין בִּלְחִישׁוּ בְּדָא נְעִימוּ (מִקּוֹל), מִגּוֹ רְחִימוּ דְקוֹל שׁוֹפָר. לְקַבְלָא אִינוּן בִּרְכָאן, נָחֲתִין מִלְעֵילָא לְתַתָּא, וְאִתְגְּנִיזוּ כְּחָדָא בְּגוֹ (שמות ס״ג ע״ב) עוּמְקָא דְבִירָא, נְבִיעוּ דְבִירָא דְלָא פָּסְקָא בִּלְחִישׁוּ, עַד דְּאִתְמַלְיָיא הַהוּא גַּלְגַּלָּא סַחֲרָא.

אִינוּן תְּרִין מַגְרוֹפִין סָחֲרָן, חַד דִּימִינָא, קָרֵא בְּחֵיל וְאָמַר, זְהִירוּ דְּזַהֲרִין דְּסָלְקָא וְנָחֲתָא, תְּרֵי אַלְפֵי עָלְמִי״ן אִזְדַּהֲרוּ. עַלְמָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּגַוְוּיֵיהוּ, אִזְדַּהַר בְּזוֹהֲרָא דְּמָארֵךְ. כָּל אִינוּן מָארֵי דְּעַיְינִין, אִסְתַּכְּלוּ וּפְקְחוּ עֵינֵיכוֹן, וְתִזְכּוּן לְהַאי נְהִירוּ, לְהַאי עִדּוּנָא, אֶלָּא אִינוּן בִּרְכָאן דְּנָגְדֵי מִלְעֵילָא, מַאן דְּזָכֵי, גַּלְגַּלָּא סָלְקָא אַסְחַר לִימִינָא, וְאַנְגִיד וְאַמְשִׁיךְ לְהַהוּא דְּזָכֵי, וְאִתְעַדַּן מֵאִלֵּין בִּרְכָאן עִלָּאִין דְּזַהֲרָן, זַכְאִין אִינוּן דְּזָכָאן בְּהוּ. וְכַד לָא זָכֵי, גַּלְגַּלָּא אַסְחַר,

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא אֲנַן מְבָרְכָן וּמְשַׁבְּחִין לְשִׁמָּא דָּא, וְעַל דָּא הַלֵּילָא, דְּאִינּוּן יוֹמִין דְּקָאֲמְרִי הַלֵּילָא. דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא בְּהַלֵּילָא צְרִיכִין ג׳ דַּרְגִּין, חֲסִידִים, צַדִּיקִים, וְיִשְׂרָאֵלִים. (ס"א בְּגִין דְּיִסְתַּלַק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא בְּאִלֵּין דַּרְגִּין) **חֲסִידִים, מִסְטְרָא דִּימִינָא, צַדִּיקִים מִסְטְרָא דְּשִׂמְאלָא, וְיִשְׂרָאֵל מִכָּל אִינּוּן סִטְרִין, בְּגִין** (דְּיִשְׂרִים) **דְּיִשְׂרָאֵל כְּלִילָן מִכֻּלְהוּ, וְעַל דָּא אִסְתַּלַק תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכֻּלָּא, וְכֵן בְּכָל אֲתַר דְּיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּתָּא, אִסְתַּלַק יְקָרֵיהּ בְּכֻלָּא:**

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאָסְפוּ וְגוֹ׳, רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ק"ב) **פְּנֵה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, וְאַקְשׁוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא. פְּנֵה,** (אֶלָּא תּוּ אִית בֵּיהּ סְטַר קוּרְדִּיטָא) **הְקְשִׁיב מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ שְׁמַע, מַאי פְּנֵה.**

וְהַהוּא מַגְרוֹפָא דְּלִסְטַר שְׂמָאלָא, אַסְחַר וְנָחַת לְתַתָּא, וְאַמְשִׁיךְ דִּינָא עַל הַאי דְּלָא זָכֵי, וְקָלָא נָפְקַת, וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבִין דְּלָא זָכוּ. מֵהַהוּא סִטְרָא, נָפִיק אֶשָּׁא דְּשַׁלְהוֹבָא דְּדָלִיק, דְּשָׁאֲרֵי עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא. זַכָּאִין אִינּוּן, כָּל אִינּוּן דַּאֲזָלוּ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט בְּהַאי עַלְמָא, לְמִזְכֵּי לְהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה, בְּרִכָּאן דְּצַחְצָחָן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נח) וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ (עד כאן תוספתא):

אֶלָּא כָּל צְלוֹתִין דְּעַלְמָא צְלוֹתִין. וּצְלוֹתָא דְיָחִיד, לָא עָאל קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, אֶלָּא בְּחֵילָא תַּקִּיפָא. דְּעַד לָא עָאֲלַת הַהִיא צְלוֹתָא לְאִתְעַטָּרָא בְּדוּכְתָּהּ, אַשְׁגַּח בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִסְתְּכִי בָּהּ, וְאִסְתְּכִי בְּחוֹבוֹי וּבְזְכוּתֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, מַה דְּלָא עָבִיד כֵּן בִּצְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין. דִּצְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין כַּמָּה אִינּוּן צְלוֹתִין דְּלָא (מִבְּנֵי) מִן זַכָּאִין אִינּוּן, וְעָאלִין כֻּלְּהוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אַשְׁגַּח בְּחוֹבַיְיהוּ.

בְּגִין כָּךְ, פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרָעָר, מְהַפֵּךְ (בִּזְכוּתֵיהּ) וְאִסְתְּכִי בָּהּ, וְאִסְתְּכִי בָּהּ בְּמָה רְעוּתָא אִתְעֲבִיד, וּמַאן הַהוּא בַּר נָשׁ דְּצַלֵּי צְלוֹתָא דָּא, וּמַאן אִינּוּן עוֹבָדוֹי. בְּגִין כָּךְ, לִיבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּלִצַלֵּי צְלוֹתָא בְּצִבּוּרָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם, אַף עַל גַּב דְּלָאו כֻּלְּהוּ בְּכַוָּונָה וּרְעוּתָא דִּלְבָּא.

דָּבָר אַחֵר פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרָעָר, דָּא יְחִידָאי דְּאִתְכְּלִיל בְּסַגִּיאִין. וּמַאן הוּא יְחִידָאי דְּאִתְכְּלִיל בְּסַגִּיאִין, חֱוֵי אֵימָא דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כָּלִיל בְּתֵרִין סִטְרִין, וּקְרָא לְבָנוֹי, וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ עֲלַיְיהוּ. מַאן צְלוֹתָא דְּיִתְקַבְּלוּן בִּשְׁלִימוּ לְעֵילָא, צְלוֹתָא דְּלָא יִשְׁתְּצוּן בְּגָלוּתָא.

בְּהַאי שַׁעְתָּא דְּיַעֲקֹב קָרָא לוֹן, אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּיַעֲקֹב הֲוָה

קָאֲרֵי לִבְנוֹי, אִזְדַּמְּנוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק תַּמָּן, וּשְׁכִינְתָּא עַל גַּבַּייהוּ. וּשְׁכִינְתָּא הֲוָה חָדֵי בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, לְאִתְחַבְּרָא בַּאֲבָהָן, (דף רלד ע"ב) לְאִתְקַשְּׁרָא עִם נַפְשַׁייהוּ כְּחַד, לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּפָתַח יַעֲקֹב, וְאָמַר הֵאָסְפוּ וְאַגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. בְּאַחֲרִית, דָּא שְׁכִינְתָּא, כְּבְיָכוֹל יָהַב עֲצִיבוּ בֵּיהּ, וְאִסְתַּלַּק. וּלְבָתַר אַהֲדָרוּ לָהּ בְּנוֹי, בְּיִחוּדֵי דְּמֵילַייהוּ, וּפָתְחוּ וְאָמְרוּ, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא קָאִים לָהּ יַעֲקֹב, וְאָמַר בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְאִתְיַישְּׁבַת שְׁכִינְתָּא בְּדוּכְתָּהּ. וַיִּקְרָא יַעֲקֹב, מַאי קְרִיאָה הָכָא. אֶלָּא קְרִיאָה, לְקַיְּימָא דוּכְתַּייהוּ, לְקַיְּימָא לוֹן לְעֵילָא וְתַתָּא. תָּא חֲזֵי, בְּכָל אֲתַר קְרִיאָה בְּהַאי גַּוְונָא, דִּכְתִיב, (במדבר יג) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ, לְקַיְּימָא דוּכְתֵּיהּ, בְּאַתַר דְּאִצְטְרִיךְ, וּלְקַשְּׁרָא לֵיהּ. וְכֵן (בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. וּכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַיִּים לֵיהּ לְאַתַר דָּא בִּשְׁמָא דָּא. קְרִיאָה לְקַיּוּמָא קָא אַתְיָא.

אִי תֵּימָא (יונה ג) וַיִּקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים, (יונה ב) קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל ה', הָכִי הוּא וְדַאי, לְקַשְּׁרָא וּלְקַיְּימָא קַיּוּמָא לְעֵילָא. וּמַאן אִיהוּ, סִדּוּרָא דְּשִׁבְחָא דְּמָארֵיהּ. וְכָל אִינּוּן

מִלִּין דְּבָעָאן קַמֵּי מָארֵיהּ, קִיּוּמָא יָהִיב לֵיהּ לְמָארֵיהּ, דְּאַחֲזֵי דְּבֵיהּ תַּלְיָא כֹּלָּא, וְלָא בְּאַתַר אָחֳרָא, הָא כֹּלָּא קַיְּים קִיּוּמָא. כְּהַאי גַּוְונָא וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו, קַיְּים לוֹן בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. כְּגַוְונָא דָּא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, אִתְקַיַּים בְּקִיּוּמֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, א׳ דְּוַיִּקְרָא, אַמַּאי הִיא זְעֵירָא. אָמַר לֵיהּ, אִתְקַיַּים מֹשֶׁה בִּשְׁלִימוּ, וְלָא בְּכֹלָּא, דְּהָא אִסְתַּלַּק מֵאִתְּתֵיהּ. בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי אָמְרֵי לְשִׁבְחָא, וְאָנָן הָכִי תָּנִינָן, מַאי דְּאִסְתַּלַּק לְעֵילָּא, יִתְקַשַּׁר לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, וּכְדֵין, אִיהוּ שְׁלִים. תּוּ, אָלֶ״ף זְעֵירָא מֵאַתַר זְעֵירָא הֲוָה, זְעֵירָא דְּאִיהוּ רַב בְּאִתְחַבְּרוּתֵיהּ לְעֵילָּא. (נ״א לְעֵילָּא וְתַתָּא וּבְדֵין שְׁלִים).

וַיֹּאמֶר, מַאי וַיֹּאמֶר. הָא אוּקְמוּהָ, (כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ) (ישעיה מט) וְאָמַרְתְּ בִּלְבָבֵךְ, אֲמִירָה בַּחֲשַׁאי. הֵאָסְפוּ, אִסְפוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים נ) אִסְפוּ לִי חֲסִידָי. אֶלָּא (ס״א קַיְּים לוֹן) קַיֵּם לָן הֵאָסְפוּ מֵאַתַר דְּלְעֵילָּא הוּא. הֵאָסְפוּ בְּקִשּׁוּרָא שְׁלִים בְּיִחוּדָא חַד. וַאֲגִידָה לָכֶם, מַאי וַאֲגִידָה, רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ.

רִבִּי יוֹסֵי שָׁאִיל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ, וַאֲגִידָה, אוֹ וַיַּגֵּד, אוֹ וַיַּגִּידוּ, וְכֵן כֻּלְּהוּ, דְּתָנִינָן דְּרָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהִי, אַמַּאי בְּמִלָּה דָּא (בְּכֻלְּהוּ) אִיהוּ רָזָא דְּחָכְמְתָא. אָמַר

לֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מִלָּה דְּאַתְיָא בְּגִימַ"ל דָּלֶ"ת בְּלָא פִּירוּדָא, וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּחָכְמָתָא. מִלָּה דְּאַתְיָא בְּשְׁלִימוּ בְּרָזָא דְּאַתְוָון, הָכִי הוּא, כַּד אִינּוּן בְּחָכְמְתָא. אֲבָל דָּלֶ"ת בְּלָא גִימַ"ל, לָאו הוּא שְׁלִימוּ, וְכֵן גִימַ"ל בְּלָא דָּלֶ"ת. דְּהָא דָּא בְּדָא אִתְקַשְּׁרוּ בְּלָא פִּירוּדָא, וּמַאן דְּאַפְרִישׁ לוֹן, גָּרִים לְגַרְמֵיהּ מוֹתָא, וְרָזָא דָּא חוֹבָא דְּאָדָם.

בְּגִין כָּךְ, הוּא מִלָּה דְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִית יו"ד לְזִמְנִין בֵּין גִימַ"ל לְדָלֶ"ת, לָאו הֲוֵי פִּירוּדָא, וְכוּלָּא קְשׁוּרָא חָדָא, וְעַל דָּא מִלָּה דָּא, הָכִי הוּא וַדַּאי. וְאַגִּידָה לָכֶם, רָזָא דְּחָכְמְתָא, בָּעָא לְגַלָּאָה סוֹפָא דְּכָל עוֹבָדֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

וְאִי תֵּימָא, דְּלָא גָּלֵי מַאי דְּבָעָא לְגַלָּאָה, אִי הָכִי, אַמַּאי כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא מִלָּה דְּיַעֲקֹב שְׁלֵימָא, וְאִתְפְּגִים לְבָתַר, וְלָא אִשְׁתְּלִים מִלָּה. אֶלָּא וַדַּאי אִשְׁתְּלִים, כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה גַּלֵּי וְסָתִים, אָמַר מִלָּה וְגַלֵּי לְבַר וְסָתִים לְגַו. וּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא לָא אִתְפְּגִים לְעָלְמִין.

וְכוּלָּא הוּא סָתִים בֵּיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא הוּא שְׁלִימוּ דְּכוּלָּא, שְׁלִימוּ דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְלָא אִית מִלָּה אוֹ אָת בְּאוֹרַיְיתָא פְּגִימוּ. וְיַעֲקֹב כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֵימַר אָמַר, אֲבָל גַּלֵּי וְסָתִים, וְלָא פָּגִים מִכָּל מַה דְּבָעָא אַפִּילּוּ אוֹת אַחַת.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווּ יַתְבֵי יוֹמָא חַד אֲפִתְחָא דְלוֹד.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי יְהוּדָה, הָא דְחָמִינָן דְּיַעֲקֹב בָּרִיךְ לִבְנוֹי, חָמִינָן מִמַּה דִּכְתִיב, וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, אֲבָל אָן בִּרְכָתָא דִלְהוֹן. אָמַר לֵיהּ, כֹּלָּא בִּרְכָאן אִינּוּן דְּבָרִיךְ לְהוּ. כְּגוֹן, יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ. דָּן יָדִין עַמּוֹ. מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה לַחְמוֹ. וְכֵן כֻּלְּהוּ.
אֲבָל מַה דְּבָעֵי לְגַלֵּי לוֹן לָא גַּלֵּי, דְּבָעָא לְגַלָּאָה לְהוּ אֶת הַקֵּץ. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּאִית קֵץ לִימִינָא, וְאִית קֵץ לִשְׂמָאלָא, וּבָעָא לְגַלָּאָה לוֹן אֶת הַקֵּץ, בְּגִין לְאִסְתַּמְּרָא (דף רלה ע״א) וּלְאִתְדַּכְּאָה מֵעָרְלָה. וּמַאן דְּגַלֵּי לוֹן אִתְיְדַע וְאִתְגַּלֵּי, עַד דְּעָאלוּ לְאַרְעָא קַדִּישָׁא. אֲבָל מִלִּין אָחֳרָנִין לָאו אִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָיא, וּסְתִימִין אִינּוּן בְּאוֹרַיְיתָא, בְּהַאי פָּרְשָׁתָא דְיַעֲקֹב, וּבְאִינּוּן בִּרְכָאן.
פָּתַח וְאָמַר. רְאוּבֵן בְּכֹרִי אַתָּה כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי. מַאי קָא חָמָא יַעֲקֹב לְמִפְתַּח בִּרְאוּבֵן, לִיפְתַּח בִּיהוּדָה, דְּאִיהוּ קַדְמָאָה לְכָל מַשְׁרְיָין, וְאִיהוּ מַלְכָּא, וְחָמִינָן דְּלָא בָּרְכֵיהּ וְסָלִיק בִּרְכָאן מִנֵּיהּ, עַד דְּאָתָא מֹשֶׁה וְצַלֵּי צְלוֹתָא עֲלֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים לג) יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוּת.
אֲבָל וַדַּאי בָּרְכֵיהּ, וְסָלְקָא הַהוּא בִּרְכְתָא לְאַתְרֵיהּ. לְבַר נָשׁ דְּהַוָה לֵיהּ בַּר, כַּד מָטָא זְמַנֵּיהּ לְאִסְתַּלְּקָא מֵעַלְמָא, אֲתָא מַלְכָּא עִלָּאָה, אָמַר, הָא כָּל מָמוֹנָא דִילִי,

לֵיהֱוֵי בִּידָא דְמַלְכָּא נָטִיר לִבְרָאי. כַּד חָמֵי מַלְכָּא דִּבְרִי אִתְחֲזֵי, יָהִיב לֵיהּ. כָּךְ יַעֲקֹב אָמַר.

רְאוּבֵן בְּכֹרִי אַתָּה, רְחִימָא דְמֵעַיי אַנְתְּ, אֲבָל בִּרְכָאן דִּילָךְ יִסְתַּלְקוּן בִּידָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, עַד דְּיֵיחֵמֵי בָךְ, בְּגִין דְּאָזְלַתְּ לָקֶבֶל אַפָּךְ וְגוֹ', כְּתַרְגּוּמוֹ: רְאוּבֵן בְּכוֹרִי אַתָּה וְגוֹ'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל לז) וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ וְגוֹ'. כַּמָּה אֲטִימִין אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׁגִּיחִין בִּיקָרָא דְמַלְכָּא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אַכְרִיז עֲלַיְיהוּ בְּכָל יוֹמָא, וְלֵית מַאן דְּצַיְית אוּדְנֵיהּ לְקַבְלֵיהּ. הַאי קְרָא קַשְׁיָא, כְּיוָן דִּכְתִיב הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ, אֲמַאי זִמְנָא אָחֳרָא הִנָּבֵא בֶּן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ.

אֶלָּא מִכָּאן אוֹלִיפְנָא רָזָא דְחָכְמְתָא, תְּרֵין קַיְימִין הָכָא, חַד לְאִתְעָרָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא. דְּאִי לָא מִתְעָרִין לְתַתָּא, לָא מִתְעָרִין לְעֵילָּא, וּבְאִתְעָרוּתָא דִלְתַתָּא אִתְעַר לְעֵילָּא. הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ מִתַּתָּא לְעֵילָּא. הִנָּבֵא בֶּן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ, מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

דְּהָא אֲפִילּוּ לְעֵילָּא, בְּאִתְעָרוּתָא דִלְתַתָּא, נָקִיט הַהוּא עִלָּאָה מֵעִלָּאָה מִנַּיהּ. כְּגוֹן הַאי קְרָא, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, דָּא דָרוֹם וּמִזְרָח וְצָפוֹן וּמַעֲרָב, וְרוּחַ אַתְיָא מִמַּעֲרָב, בְּאִתְחַבְּרוּתָא דְאִלֵּין אָחֳרָנִין. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (במדבר כא) כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם וְגוֹ'.

וּמֵהָכָא נָפְקִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין לִבְנֵי עַלְמָא לְאִצְטַיְיָרָא בְּהוּ. וּפַחֵי, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. תָּא חֲזֵי, נָקִיט מֵהַאי גִּיסָא, וְיָהִיב בְּגִיסָא אָחֳרָא, וְעַל דָּא (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. אַמַּאי אֵינֶנּוּ מָלֵא, בְּגִין דְּנָקִיט וְיָהִיב, אָעִיל וְאַפִּיק.

רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל שְׁאֵלְתָּא לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּלֵי קַמֵּיהּ דִּבְנֵי נָשָׁא יְמוּתוּן, אַמַּאי נָחִית נִשְׁמָתִין לְעַלְמָא, וְאַמַּאי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, שְׁאֵילְתָּא דָּא קַמַּייהוּ דְּרַבָּנָן שְׁאִילוּ כַּמָּה וְכַמָּה, וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב נִשְׁמָתִין דְּנָחֲתִין לְהַאי עַלְמָא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא יְקָרֵיהּ, וְנָקִיט לוֹן לְבָתַר, אִי הָכִי אַמַּאי נָחֲתוּ.

אֶלָּא, רָזָא דָּא, הָכִי הוּא. פְּתַח וְאָמַר, (משלי ה) שְׁתֵה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ, הָא (ס׳ ע״א) אוֹקִימְנָא. בּוֹר, אַתַּר דְּלָא נְבִיעַ מִגַּרְמֵיהּ, וְאֵימָתַי נָבְעִין הַנֵּי מַיָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּאִשְׁתְּלִים נִשְׁמָתָא בְּהַאי עַלְמָא, כַּד סָלְקָא לְהַהוּא אַתַּר דְּאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ, כְּדֵין הוּא שְׁלִים, מִכָּל סִטְרִין מִתַּתָּא וּמֵעֵילָּא. (ס״א וּמִכָּל סִטְרִין).

וְכַד נִשְׁמָתָא סָלְקָא, כְּדֵין אִתְעַר תִּיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא, וּכְדֵין נָבְעִין מַיָּא מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

וּבוֹר, אִתְעֲבִיד בְּאֵר, מַיִין נְבִיעָאן. וּכְדֵין אִתְחַבְּרוּתָא וְיִחוּדָא (נ"א ויסודא) וְתִיאוּבְתָּא וְרַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח. (לְהָא) דְּהָא בְּנִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקָא אִשְׁתְּלִים הַהוּא אֲתַר, וְאִתְעַר חֲבִיבוּתָא וּרְעוּתָא לְעֵילָא, וְאִתְחַבַּר כְּחַד.

רְאוּבֵן בְּכֹרִי אַתָּה, הָכִי הוּא וַדַּאי, טְפָה קַדְמָאָה דְּיַעֲקֹב הַוָּה, וּרְעוּתֵיהּ בְּאַתַר אָחֳרָא הֲוָה כְּמָה דְּאִתְּמַר. תָּא חֲזֵי, רְאוּבֵן וְכָלְהוּ שִׁבְטִין תְּרֵיסַר, כְּלְהוּ אִתְאַחֲדָן בִּשְׁכִינְתָּא, וְכַד חָמָא יַעֲקֹב לִשְׁכִינְתָּא עַל גַּבֵּיהּ, קָרָא לִבְנוֹי תְּרֵיסַר לְאִתְחַבְּרָא בָּהּ.

וְתָא חֲזֵי, עַרְסָא שְׁלֵימְתָּא לָא אִשְׁתַּכַּח מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, כְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּבָעָא (דף רלה ע"ב) יַעֲקֹב לְאִסְתַּלְּקָא מֵעָלְמָא, אַבְרָהָם מִימִינֵיהּ, יִצְחָק מִשְּׂמָאלֵיהּ, יַעֲקֹב הַוָּה שָׁכִיב בֵּינַיְיהוּ, שְׁכִינְתָּא קַמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב כָּךְ, קָרָא לִבְנוֹי, וְאָחִיד לוֹן סַחֲרָנֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא, וְסַדַּר לוֹן בְּסִדּוּרָא שְׁלִים.

מְנָא לָן דְּסַדַּר לוֹן סַחֲרָנֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב הֵאָסְפוּ, וּכְדֵין אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן שְׁלִימוּ דִּכְלָא, וְכַמָּה רְתִיכִין עִלָּאִין סַחֲרָנַיְיהוּ. פְּתַח וְאָמַר, (דברי הימים א כט) לְךָ ה' הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו', כְּדֵין אִתְכְּנִישׁ שְׁמָשָׁא לְגַבֵּיהּ דְּסִיהֲרָא, וְאִתְקְרִיב מִזְרָח בְּמַעֲרָב. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֶּאֱסוֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה, וְאִתְנְהִיר סִיהֲרָא, וְאִשְׁתַּכַּח

בִּשְׁלִימוּ. וּכְדֵין וַדַּאי תְּנִינָן, יַעֲקֹב אָבִינוּ לָא מִית. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב (ס״א סִדּוּרָא) סִטְרָא שְׁלִים, מַה דְּלָא אִשְׁתַּכַּח הָכִי לְבַר נָשׁ אָחֳרָא, חָדֵי, וְשַׁבַּח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּפָתַח וּבָרִיךְ לִבְנוֹי, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא יָאוֹת לֵיהּ.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יֵיסָא הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יֵיסָא הָא וַדַּאי תְּנִינָן, כָּל בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב אִתַּקָּנוּ בְּסִדּוּרָא שְׁלִים, וְאִתְבָּרְכוּ כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא יָאוֹת לֵיהּ, מַאי קָא נֵימָא בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִיב, מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה לַחְמוֹ וְגוֹ׳. אָמַר לֵיהּ, לָא יְדַעְנָא, בְּגִין דְּלָא שְׁמַעְנָא בֵּיהּ מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא אַנְתְּ וְאַנָא נֵיזִיל לְגַבֵּי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא. אָזְלֵי, כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמְרוּ מִלָּה וְשָׁאֲילוּ שְׁאֵילְתָּא. אָמַר לוֹן, וַדַּאי רָזָא דְחָכְמְתָא הוּא.

פָּתַח וְאָמַר, (שופטים ה) אָשֵׁר יָשַׁב לְחוֹף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכּוֹן, אַמַּאי יָתִיב תַּמָּן. אֶלָּא מַאן דְּיָתִיב בְּשִׁפְתָא דְּיַמָּא, אִשְׁתַּמַּשׁ בְּתַפְנוּקֵי עַלְמָא. (וְהָכָא אָשֵׁר דָּא פִּתְחָא עִלָּאָה דְצַדִּיק (ס״א דְצַדָּק) כַּד אִתְבָּרְכָא לַאֲרָקָא בִּרְכָאן בְּעַלְמָא. ס״א וְהָכָא סָמַךְ לְהַאי קְרָא, מֵאָשֵׁר, שְׁמֵנָה לְפִתְחָא עִלָּאָה דְּמִתַּמָּן אִתְרָקוּ בִּרְכָאן לְעַלְמָא) וְהַאי פִּתְחָא אִשְׁתְּמוֹדַע תָּדִיר בִּרְכָאן דְּעַלְמָא וְאִקְרֵי אָשֵׁר, וְדָא הוּא עַמּוּדָא מֵאִינּוּן דְּקָאִים עַלְמָא עֲלַיְיהוּ.

וְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי לֶחֶם עוֹנִי, מַהַהוּא אֲתַר אַתְקִין

(הַהוּא). הָדָא הוּא דִכְתִיב מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ, מַה דְהָוָה לַחְמָא דְמִסְכְּנָא, אִתְהַדַּר לֶחֶם (עוֹנִי) פַּנַּג (שְׁמֶנָה). בְּגִין דְאַרִיק וְאַרְמֵי בֵּיהּ בִּרְכָאן וְתַפְנוּקִין, וְסוֹפָא דְקְרָא אוֹכַח, וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ. מַאן מֶלֶךְ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְמִנָּהּ אִתְּזָן בְּתַפְנוּקֵי עַלְמָא. וְדָא יָהִיב לְהַאי מֶלֶךְ כָּל בִּרְכָאן, כָּל חֵידוּ וְכָל טִיבוּ. הוּא יָהִיב וּמִנָּהּ נַפְקֵי. אָמְרוּ, אִי לָא אֲתֵינָא לְעַלְמָא, אֶלָּא לְמִנְדַּע דָּא, טַב לָן.

רְאוּבֵן בּוּכְרָא דְיַעֲקֹב הָוָה, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, לֵיהּ הָוָה אִתְחֲזֵי כְּלָא, וְאִתְעֲבַר מִינָּהּ כְּלָא, וְאִתְיְהִיב מַלְכוּ לִיהוּדָה, בְּכֵירוּתָא לְיוֹסֵף, כְּהוּנָּתָא לְלֵוִי. הָדָא הוּא דִכְתִיב, פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר, לָא תִשְׁתָּאַר בֵּהּ. וּמַה דְאָמַר כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, הָכָא בָּרְכֵיהּ וּפַקְדֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

לְרַחִימָא דְמַלְכָּא, (דְבָעָא מִן מַלְכָּא לְמֶעְבַּד בֵּיהּ טִיבוּ) (נ"א דְהָוָה לֵיהּ בְּרָא וְהָוָה בָּעֵי דְמַלְכָּא יַעֲבִיד לֵיהּ טִיבוּ) יוֹמָא חַד אַעֲבַר בְּרֵיהּ בְּשׁוּקָא, אָמַר לְמַלְכָּא, דָּא הוּא בְּרִי, וַדַּאי רְחִימָא דְנַפְשָׁאי. שְׁמַע מַלְכָּא, וְיָדַע דְהָא שָׁאִיל עַל בְּרֵיהּ. כְּךְ יַעֲקֹב אָמַר, רְאוּבֵן בְּכוֹרִי אַתָּה כֹּחִי וְגוֹ', הָכָא פַּקְדֵּיהּ לְמַלְכָּא.

פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר, הָכָא אָמַר מַה דְאִעֲרַע לֵיהּ, דְלָא אִשְׁתָּאַר (לֵיהּ) בְּאַרְעָא, וְשָׁדֵי לֵיהּ לְבַר מֵאַרְעָא.

לָקֳבֵל דָּא, חַד מְמַנָּא (תְּחוּמָא) מִסְטָרָא דְּמִשְׁכְּנָא לְעֵילָּא, דְּי מְמַנָּא תְּחוֹת יָדָא דְּמִיכָאֵל, וְאָמְרֵי לָהּ תְּחוֹת יָדָא דְּגַבְרִ״יאֵל. וּמִיכָאֵל הוּא רֵישָׁא בְּכָל אֲתַר מִסְטָרָא דְּחֶסֶ״ד, וְגַבְרִיאֵל מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא דְּגְבוּרָ״ה. (הושע יב) וִיהוּדָה עֹד רָד עִם אֵל, סְטַר גְּבוּרָה, בְּי דִינָא אִקְרֵי, וְסָמִיךְ לֵיהּ רְאוּבֵן, אַף עַל גַּב דְּמַלְכוּ הֲוָה דִּיהוּדָה, רְאוּבֵן סָמוּךְ לְקָבְלֵיהּ הֲוָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זִמִּינִין אִינּוּן בְּנֵי רְאוּבֵן, לַאֲגָחָא תְּרִין קְרָבִין בְּגוֹ אַרְעָא. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב כֹּחִי, בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְרֵאשִׁית אוֹנִי, דְּאִינּוּן הֲווּ קַדְמָאִין לְגַבֵּי אֲחוּהוֹן לְקָרָבָא. יֶתֶר שְׂאֵת, לְגָלוּתָא דְּאַשּׁוּר, דְּמִתַּמָּן גָּלוּ בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן קַדְמָאֵי מִכֻּלְּהוּ, וְסָבְלֵי כַּמָּה בִּישִׁין, וְכַמָּה עִנּוּיִין סָבְלוּ, וְלָא תָבוּ עַד כְּעָן.

וְיֶתֶר עָז, לְזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא יִתְעַר בְּעַלְמָא, אִינּוּן יִפְקוּן וְיִגְחוּן קְרָבִין בְּעַלְמָא, וְיִנַּצְחוּן, וְיִתְקְפוּן עַל עַמְמַיָּא. וּבְנֵי עַלְמָא יִדְחֲלוּן מִנַּיְיהוּ וְיִרְתְּתוּן קַמַּיְיהוּ, (דף רלו ע״א) וְיַחְשְׁבוּ לְאִתְגַּבְּרָא בְּמַלְכוּתָא, וְלָא יִשְׁתָּאֲרוּן בֵּיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר, מַאי טַעְמָא לָא יִשְׁתָּאֲרוּן בֵּיהּ, וְאַפִּילּוּ בְּסִטְרָא חַד דְּעַלְמָא, בְּגִין כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ. דְּזִמִּינִין לְאַעָלָא וּלְאַגָּחָא קְרָבִין בְּגוֹ אַרְעָא קַדִּישָׁא, מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ דַּיְיקָא, זוֹ יְרוּשָׁלֵם.

תָּא חֲזֵי, בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עַלְמָא, אִתְבַּדְּרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן בְּגָלוּתָא, לְקַבְלֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְגְּלוּ בְּגָלוּתָא אַרְבַּע זִמְנִין בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עַלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כֹּחִי חַד, וְרֵאשִׁית אוֹנִי תְּרֵי, יֶתֶר שְׂאֵת תְּלַת, וְיֶתֶר עָז אַרְבָּעָה. כְּגַוְונָא דָּא זִמְינִין אִינּוּן לַאֲגָחָא קְרָבָא בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עַלְמָא, וּלְמִשְׁלַט בְּקִרְבַּיְיהוּ עַל כֹּלָּא, וְינַצְּחוּן עַמָּמִין סַגִּיאִין, וְיִשְׁלְטוּן עֲלַיְיהוּ:

פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ, הָכָא אִתְרְמִיז עַל הָרְהוּרָא קַדְמָאָה דְּהָוָה לֵיהּ לְיַעֲקֹב. בְּהַאי טִפָּה קַדְמָאָה בְּרָחֵל, דְּאִלְמָלֵא הָרְהוּרָא דְּהַהִיא טִפָּה הֲוָה בְּאַתְרָהּ, אִשְׁתָּאַר רְאוּבֵן בִּכְלָּא. אֲבָל פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ, עָלִיתָ, בְּהָרְהוּרָא אָחֳרָא, אָז חִלַּלְתָּ וגו'.

דָּבָר אַחֵר, פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר, דְּהָא כַּד יִגְחוּן קְרָבָא בְּנֵי רְאוּבֵן בְּעַלְמָא, וְינַצְּחוּן עַמָּמִין סַגִּיאִין, לָא יִשְׁתָּאֲרוּן בְּמַלְכוּתָא, מַאי טַעְמָא, כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי, דְּזִמְינִין לַאֲגָחָא קְרָבָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דַּיְיקָא, דִּכְתִיב כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ (ס"א דְּא יְרוּשָׁלַיִם. מִשְׁכְּבֵי), מִשְׁכַּב מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, אָבִיךָ דָּא יִשְׂרָאֵל סָבָא, מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ וְלָא מִשְׁכַּב, בְּגִין דְּהָא בְּתַרֵי זִמְנֵי אִתְבְּנֵי יְרוּשָׁלַם, וּתְלִיתָאָה לְזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. וְעַל דָּא מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ. וְהָכָא

אִתְגַּלְיָיא בְּרָכָה, וּמַאי דְּהָוָה בְּהַהוּא זִמְנָא, וּמַאי דְּהָוָה כַּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וּמַה דְּיֵהָא בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּעוֹבָדָא דְּרָאוּבֵן:

שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הָכָא אָחִיד לוֹן בְּסִטְרָא שְׁמָאלָא דִּשְׁכִינְתָּא. דְּחָמָא עוֹבָדִין דְּדִינָא קַשְׁיָא, דְּלָא יָכִיל עַלְמָא לְמִסְבַּל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּרִכְתָּא דִּלְהוֹן אָן הִיא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, שִׁמְעוֹן לָא אִתְחֲזֵי לְהַאי, דְּחָמָא לֵיהּ כַּמָּה עוֹבָדִין בִּישִׁין. וְלֵוִי דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וּבִרְכְתָּא לָא תַלְיָא בֵּיהּ. וְאַפִּילּוּ כַּד אַתָּא מֹשֶׁה, לָא תָּלֵי בִּרְכָתֵיהּ בֵּיהּ. דִּכְתִיב, (דברים לג) בָּרֵךְ ה׳ חֵילוֹ וּפוֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּלְיָיא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. זֶה הַיָּם גָּדוֹל, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּקַיְימָא עֲלֵיהּ דְּיַעֲקֹב כַּד בָּעָא לְאִסְתַּלְקָא מֵעַלְמָא. וּרְחַב יָדַיִם, דְּהָא כָּל עַלְמָא אִמְלֵי וְאִשְׁתְּלִים וְאִתְצַמְצַם תַּמָּן. שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר, דְּכַמָּה מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי וְקַדִּישָׁאֵי אִשְׁתַּכְּחוּ תַּמָּן. חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, אִלֵּין אִינּוּן י״ב שִׁבְטִין, בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, דְּאִשְׁתַּכְּחוּ בְּהוֹן בִּשְׁלִימוּ. חַד אַיָּלָה, וְחַד זְאֵב, וְחַד אֲרִי, וְחַד טָלֶה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַרְיֵה חַד, וְטָלֶה חַד, חַד זְאֵב, וְחַד גְּדִי, וְכֵן כֻּלְּהוּ, לְאִשְׁתַּכְּחָא חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּלְהוּ שַׁפִּיר. אֲבָל יְהוּדָה אַרְיֵה, שִׁמְעוֹן שׁוֹר, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא דְּהַוּוּ מַשְׁגִּיחִין דָּא לָקֳבֵל דָּא, דָּא מִימִינָא, וְדָא מִשְּׂמָאלָא. לְתוֹרָא דְּעוֹבָדוֹי בִּישִׁין, אָמְרוּ נְצַיֵּיר אִקּוֹנִין דְּאַרְיֵה בְּקוֹפְטֵיהּ, וְיִסְתַּכֵּל בְּדָא וְיִדְחַל מִנֵּיהּ, כָּךְ שִׁמְעוֹן שׁוֹר, יְהוּדָה אַרְיֵה. שִׁמְעוֹן לָא זָכָה לְבִרְכָאן, אֶלָּא טָפֵל לֵיהּ מֹשֶׁה בִּיהוּדָה.

כְּתִיב הָכָא (דברים לג) שְׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה, וּכְתִיב הָתָם (בראשית כט) כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׂנוּאָה אָנֹכִי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, שִׁמְעוֹן וְלֵוִי, אֲבוּהוֹן סָלִיק לוֹן לְמֹשֶׁה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, מַאי טַעְמָא אֲבוּהוֹן סָלִיק לוֹן לְמֹשֶׁה. אָמַר לֵיהּ, אַף אֲנַן נַסְלִיק לֵיהּ לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

אָתוּ שָׁאֲלוּ לֵיהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, כַּמָּה חֲבִיבִין מִלִּין. אַטְפַּח בִּידוֹי וּבָכָה, אָמַר מַאן יְגַלֵּי לָךְ מְהֵימְנָא קַדִּישָׁא, אִסְתַּלַּקְתְּ בְּחַיָּיךְ עַל בְּנֵי נָשָׁא, אִסְתַּלַּקְתְּ בְּמוֹתָךְ, וְאַסְתִּים דְּיוּקְנָךְ. מַפְתְּחָן דְּמָארַךְ אִתְמַסְרוּ בִּידָךְ תְּדִיר.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב הֲוָה לֵיהּ אַרְבַּע נָשִׁין, וְאוֹלִיד בְּנִין מִכְּלְהוּ, (דף רלו ע"ב) וְאִסְתַּלִּיק (נ"א וְאִשְׁתְּלִים) בִּנְשׁוֹי. כַּד בָּעָא יַעֲקֹב לְאִסְתַּלָּקָא, שְׁכִינְתָּא קָיְימֵי עֲלוֹי, בָּעָא לְבָרוּכֵי לְאִלֵּין, וְלָא יָכִיל, מִקַּמֵּי שְׁכִינְתָּא דְּדָחִיל. אָמַר, הֵיךְ אֲעָבִיד, דְּהָא תַּרְוַוייהוּ מִסְטָרָא דִּדִינָא קַשְׁיָא קָא

אַתְיָין. אִי אַתְקִיף בִּשְׁכִינְתָּא לָא יָכִילְנָא, דְּהָא אַרְבַּע נָשִׁין הֲווּ לִי, וְאִשְׁתַּלִּימְנָא בְּהוֹן. אֶלָּא אֲסַלֵּק לוֹן לְמָארֵי דְּבֵיתָא, דְּהָא (בּיה) בֵּיתָא בִּרְעוּתֵיהּ קָיְימָא, וּמַה דְּבָעֵי יַעֲבִיד.

כָּךְ יַעֲקֹב אָמַר, חוּלָקִין דִּנְשִׁין וּבְנִין הָא נָסְבִית בְּהַאי עַלְמָא, וְאִשְׁתַּלַּמְנָא, הֵיךְ אַתְקִיף בְּמַטְרוֹנִיתָא יַתִּיר, אֶלָּא אֲסַלֵּק מִלִּין לְמָארֵי מַטְרוֹנִיתָא, וְהוּא יַעֲבִיד מַה דְּבָעֵי, וְלָא יִדְחַל.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (דברים לג) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מָארֵיהּ דְּבֵיתָא, מָארֵיהּ דְּמַטְרוֹנִיתָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (במדבר ל) אִישָׁה יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁה יְפֵרֶנּוּ. דְּהָא (במדבר ז) כַּלּוֹת מֹשֶׁה כְּתִיב. וְעַל דָּא, מֹשֶׁה בָּרִיךְ מַאן דְּבָעָא וְלָא דָּחִיל, כִּדְאוֹקִימְנָא. וּבְגִין כָּךְ אָמַר יַעֲקֹב, הָא חֲמֵינָן דְּבָנַי אִלֵּין בְּסִטְרָא דִּדִינָא קַשְׁיָא, (לֵיתֵיהּ) יֵיתֵי מָארֵיהּ דְּבֵיתָא וִיבָרֵךְ לוֹן.

מֹשֶׁה וַדַּאי אִישׁ הָאֱלֹהִים הָיָה, וּרְעוּתֵיהּ עָבִיד בְּבֵיתֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אִישָׁה יְקִימֶנּוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה ה׳. וְאִישָׁה יְפֵרֶנּוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר י) וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה ה׳. וַדַּאי רְעוּתֵיהּ עָבַד מָארֵיהּ דְּבֵיתָא וְלֵית דִּימְחֵי בִּידֵיהּ. כְּבַר נָשׁ דְּגָזַר עַל אִנְתְּתֵיהּ, וְעָבְדָא רְעוּתֵיהּ. וְעַל דָּא יַעֲקֹב אַף עַל גַּב

דְּהַוָה אָחִיד בְּאֵילָנָא דְחַיֵּי, לָא הַוָה מָארֵי דְּבֵיתָא, אֶלָּא לְתַתָּא, מִשֶּׁה הוּא לְעֵילָא, בְּגִין כָּךְ סָלִיק לוֹן לְמָארֵיהּ דְּבֵיתָא:

בְּסוֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי וגו', רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כה) סוֹד יְיָ לִירֵאָיו וגו'. סוֹד יְיָ לִירֵאָיו, רָזָא עִלָּאָה דְאוֹרַיְיתָא, לָא יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא לְאִינּוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה. וּמַאן דְּאִינּוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה, אִתְגְּלִי לוֹן רָזָא עִלָּאָה דְאוֹרַיְיתָא. וּמַאן אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה דְאוֹרַיְיתָא, הֲוֵי אֵימָא דָּא אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי סוֹד יְיָ בְּרִית קוֹדֶשׁ.

שִׁמְעוֹן וְלֵוִי, אַטְרְחוּ גַּרְמַיְיהוּ עַל הַאי סוֹד, בְּאַנְשֵׁי שְׁכֶם, דְּיִגְזְרוּן גַּרְמַיְיהוּ וְיִקַּבְּלוּ עֲלוֹן הַאי סוֹד. וּקְרָא אַסְהִיד, בְּמִרְמָה. תּוּ בְּעוֹבָדָא דְּזִמְרִי בֶּן סָלוּא, דְּפָסַל הַאי סוֹד. וְיַעֲקֹב אָמַר בְּסוֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי. מַאי נַפְשִׁי. דָּא נַפְשָׁא דְּעָאלַת וְאִתְאַחֲדַת בִּבְרִית עִלָּאָה לְעֵילָא, וְאִקְרֵי נֶפֶשׁ צְרוֹרָא דְחַיֵּי.

בְּקָהָלָם אַל תֵּחַד כְּבוֹדִי. הָא אוּקְמוּהָ, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (במדבר טז) וַיַּקְהֵל עֲלֵיהֶם קֹרַח. אַל תֵּחַד כְּבוֹדִי, דָּא כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל סְתָם. וְעַל דָּא לָא בָּרִיךְ לוֹן אֲבוּהוֹן, בְּגִין דְּסָלִיק לוֹן לְמשֶׁה. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, מֵהַנֵּי קְרָאֵי (חסר) (וּבְגִינֵי כָךְ) (ס"א מַשְׁמַע) דְּלָא אִתְאַחִיד דָּא בְּדָא, וְאִצְטְרִיךְ הָכִי.

וְעַל דָּא אִית בֵּיהּ כֹּלָּא, וְלֵית לָךְ דָּרָא בְּעַלְמָא, דְּלָא נָחֲתָא דִּינָא דִּלְהוֹן לְקַטְרְגָא בְּעַלְמָא וְאַסְגִּיאוּ מְהַדְּרֵי עַל פִּתְחַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, הֵא לָךְ כֹּלָּא. (ס״א הָא לְקַבֵּל הָא):

יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אוֹיְבֶיךָ וְגוֹ׳. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים קד) עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים וְגוֹ׳. עָשָׂה יָרֵחַ בְּגִין לְקַדְּשָׁא בֵּיהּ רֵישׁ יַרְחִין, וְרֵישׁ שַׁתִּין. וּלְעָלְמִין סִיהֲרָא לָא נָהִיר אֶלָּא מִשִּׁמְשָׁא, וְכַד שִׁמְשָׁא שַׁלִּיט, סִיהֲרָא לָא שָׁלְטָא. כַּד אִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא, כְּדֵין סִיהֲרָא שָׁלְטָא, וְלֵית חוּשְׁבַּן לְסִיהֲרָא אֶלָּא כַּד אִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא.

וְתַרְוַוייהוּ עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ וְגוֹ׳. וְהָיוּ לְאוֹתוֹת, אִלֵּין שַׁבָּתוֹת, דִּכְתִיב, (שמות לא) כִּי אוֹת הִיא. וּלְמוֹעֲדִים, אִינּוּן יוֹמִין טָבִין. וּלְיָמִים, אִלֵּין רֵישֵׁי יַרְחִין. וּלְשָׁנִים, אִלֵּין רֵישֵׁי שְׁנִין. דְּלֶהֱוֹוֹן אוּמּוֹת הָעוֹלָם עָבְדִין חֶשְׁבַּן לְשִׁמְשָׁא, וְיִשְׂרָאֵל לְסִיהֲרָא.

וְאָזְלָא הָא, כִּי הָא דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (ישעיה ט) הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לוֹ הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה. הִרְבִּיתָ הַגּוֹי, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב בְּהוּ (דברים ד) כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל. וּכְתִיב, (דברי הימים א יז) גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. לוֹ, בְּגִינֵיהּ. הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה

(מַמָּשׁ), דָּא סִיהֲרָא, דְּאִתְרְבְיָאת בִּנְהוֹרָא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. אוּמּוֹת הָעוֹלָם לְשִׁמְשָׁא, וְיִשְׂרָאֵל לְסִיהֲרָא, הֵי מִנַּייְהוּ עָדִיף. וַדַּאי סִיהֲרָא (דף רלז ע"א) לְעֵילָּא, וְשִׁמְשָׁא דְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם, תְּחוֹת הַאי סִיהֲרָא הוּא, וְהַהוּא שִׁמְשָׁא מֵהַאי (ס"א סִטְרָא) סִיהֲרָא נָהִיר.

חָמֵי מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל, לְהוּ. יִשְׂרָאֵל אַחִידוּ בְּסִיהֲרָא, וְאִשְׁתַּלְשְׁלוּ בְּשִׁמְשָׁא עִלָּאָה, וְאִתְאַחֲדוּ בְּאַתַּר (בֵּי"ה) (ס"א דְּנָהִיר לִשְׁמְשָׁא) דְּנָהִירָא מִשַּׁמְשָׁא עִלָּאָה, וּמִתְדַּבְקָן בֵּי"ה, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

יְהוּדָה אַתָּה וְגו'. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, מַלְכוּ לִיהוּדָה אִתְקְיַים, וְהַיְינוּ דְּאָמְרִינָן, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה, אוֹדֶה אֶת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רַגְלָא רְבִיעָאָה לְכָרְסְיָא. יה"ו, דָּא רְשִׁימָא דִּשְׁמָא עִלָּאָה, וּבְמָה אִשְׁתְּלִים, בְּה"א (ס"א בְּדל"ת), וְהַיְינוּ ה"א בַּתְרָאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. שְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים בְּאַתְוָוי, וְקָשֵׁר דְּאָחִיד לוֹן, עַל דָּא יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, דְּמַלְכוּ לָךְ אִתְחַזְיָא לְאִתְקַיְימָא וַדַּאי. (הושע יב) וִיהוּדָה עֹד רָד עִם אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן, מַאן קְדוֹשִׁים, אִלֵּין קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִין, דְּכֻלְּהוּ אוֹדָן לְגַבֵּי"ה, וְשַׁוְיוּהָ נֶאֱמָן, בְּגִין כָּךְ הוּא קַדְמָאָה בְּכוֹלָא, הוּא מַלְכָּא עַל כֻּלָּא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מה) כָּל כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה. כָּל כְּבוּדָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּבוּדָּה, בְּגִין דְּאִיהוּ כָּבוֹד, דָּא עַל דָּא, דָּא דָּכָר, וְדָא נוּקְבָא (ס״א דָּא נוּקְבָא), וְאִתְקְרֵי כְּבוּדָּה. בַּת מֶלֶךְ, הַיְינוּ בַּת שֶׁבַע, בַּת קוֹל דְּאִיהוּ קוֹל גָּדוֹל, וְהַאי מֶלֶךְ עִלָּאָה הוּא. פְּנִימָה, בְּגִין דְּאִית מֶלֶךְ דְּלָאו אִיהוּ לְגַו כַּוָּותֵיהּ, וְהַאי כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ.

מְמִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, בְּגִין דְּאִתְלַבְּשַׁת וְאִתְאַחֲדַת בִּגְבוּרָתָא עִלָּאָה, וְהַאי, אוֹף נָמֵי מֶלֶךְ אִקְרֵי, וּבְגִינָהּ קַיְימָא אַרְעָא. אֵימָתַי, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְאַחֲדַת בְּמִשְׁפָּט. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ. וְדָא קְרִינָן מַלְכוּ דְּשָׁמַיָּא, וְיהוּדָה אִתְאַחִיד בָּהּ, וְיָרִית מַלְכוּתָא דְּבַאַרְעָא.

רִבִּי (אבא) יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק הֲווּ קָאָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, נִפְתַּח בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא וְנֵיזִיל. פָּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (בראשית ג) וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל וַיְגָרֶשׁ, כְּבַר נָשׁ דְּגָרִישׁ לְאִנְתְּתֵיהּ, אֶת הָאָדָם דַּיְיקָא.

תָּא חֲזֵי, רָזָא דִּמְלָה, אָדָם בְּמָה דְּחָטָא אִתְפַּס, וְגָרִים מוֹתָא לֵיהּ וּלְכָל עָלְמָא, וְגָרִים לְהַהוּא אִילָנָא דְּחָטָא בֵּיהּ תֵּירוּכִין, לְאִתְרָכָא בֵּיהּ, וּלְאִתְתָּרְכָא בִּבְנוֹי

לְעָלְמִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַיִגָּרֶשׁ אֶת הָאָדָם, אֶת דַּייְקָא, כְּמָה דִכְתִיב, (ישעיה ז) וָאֶרְאֶה אֶת ה'. אוֹף הָכִי אֶת הָאָדָם.

וַיַשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן וְגוֹ', הַאי לְתַתָּא. וּכְמָה דִכְרוּבִים לְעֵילָּא, אִית כְּרוּבִים לְתַתָּא, וְהַאי אִילָנָא אַשְׁרֵי עֲלַייְהוּ. וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִתְהַפֶּכֶת, אִינוּן טָפְסֵי דְשַׁלְהוֹבֵי דְאֶשָׁא, מֵהַהוּא חַרְבָּא דְמִתְלַהֲטָא. הַמִתְהַפֶּכֶת, דָּא הַאי חַרְבָּא, דְיָנְקָא בְתֵרִין סִטְרִין, וְאִתְהַפְכָא מִסִטְרָא דָּא לְסִטְרָא אָחֳרָא.

דָּבָר אַחֵר הַמִתְהַפֶּכֶת, דָּא לַהַט אִינוּן טָפְסֵי דְשַׁלְהוֹבָא (ס"א דְמַלְכוּתָא) דְקָאֲמָרָן, דְמִתְהַפְכָן לְזִמְנִין גּוּבְרִין וּלְזִמְנִין נָשִׁין, וּמִתְהַפְכָן מְדוּכְתַיְיהוּ לְכֹלָּא. וְכָל דָּא, לְשָׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִים. מַאן דֶּרֶךְ, כְּמָא דְאַתְּ אָמֵר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָם דֶּרֶךְ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה שַׁפִּיר, וְהָכִי הוּא וַדַּאי, דְגָרִים אָדָם לְהַהוּא אִילָנָא דְחָטָא בֵּיהּ לְאִתְרְכָא, וְאַפִּילּוּ שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא נָמֵי, כְּמָא דְאַתְּ אָמֵר, (ישעיה ב) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְחָה אִמְּכֶם, אֲבָל שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, דְּהָא מִדּוּכְתֵּיהּ מַשְׁמַע, דְכְתִיב וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם, בְּגִין דְּדָא שְׁלִימוּ דְאָדָם הוּא.

וּמֵהַהוּא יוֹמָא אִתְפְּגִים סִיהֲרָא, עַד דְאַתָּא נֹחַ וְעָאל

בְּתִיבְתָּא (נ״א בְּתִיבוּתָא). אָתוּ חַיָּיבַיָּא וְאִתְפְּגִים. עַד דְּאָתָא אַבְרָהָם (וְאִתְקַיָּימוּ), וְקַיְּימָא בִּשְׁלִימוּ דְּיַעֲקֹב וּבְנוֹי. וְאָתָא יְהוּדָה וְאָחִיד בֵּיהּ, וְאִתְקַף בְּמַלְכוּתָא, וְאַחְסִין לֵיהּ אַחְסָנַת עָלְמִין, הוּא וְכָל בְּנוֹי בַּתְרוֹי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ. (ס״א בְּגִין דְּדִילֵיהּ מַלְכוּתָא עֲלַיְיהוּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברי הימים א ה) כִּי יְהוּדָה גָּבַר בְּאָחָיו, יוֹדוּךָ אַחֶיךָ) וַדַּאי בִּשְׁעָתָא דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דְּכֻלְּהוּ אוֹדוּ לֵיהּ, וְנָחֲתוּ אֲבַתְרֵיהּ בְּיַמָּא.

יָדְךָ בְּעֹרֶף אוֹיְבֶיךָ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שופטים א) יְהוּדָה יַעֲלֶה (בְּתִחִילָּה). יִשְׁתַּחֲוּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ, כְּלָלָא דְּכָל אִינּוּן שִׁבְטִין, בְּגִין דָּא בְּנֵי אָבִיךָ, וְלָא בְּנֵי אִמֶּךָ. בְּנֵי אָבִיךָ, הָא כֻּלְּהוּ שִׁבְטִין, דְּאַף עַל גַּב (בספרים ישנים דְּאִינּוּן אִתְפְּלִיגוּ) דְּאִתְפְּלִיג לְתַרְעִין מַלְכְּוָון, כַּד הֲווֹ סָלְקִין לִירוּשְׁלַם, הֲווֹ סְגִידִין וְכָרְעָן לְמַלְכָּא דְּבִירוּשְׁלַם, בְּגִין דְּמַלְכוּתָא דִּירוּשְׁלַם, (דף רלז ע״ב) מִמַּלְכוּתָא קַדִּישָׁא (שְׁלִיטָא) מִנֵּיהּ הֲוָה.

יִשְׁתַּחֲוּ לְךָ, וְלָא כְּתִיב וְיִשְׁתַּחֲוּ, דְּאִי כְּתִיב וְיִשְׁתַּחֲוּ, לְאוֹסָפָא לִשְׁאָר עַמִּין. וְיִשְׁתַּחֲוּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דִּכְתִיב, (ישעיה מט) שָׂרִים וְיִשְׁתַּחֲוּ, הַשְׁתָּא דְּאָמַר יִשְׁתַּחֲוּ, לְאַחֲזָאָה דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ, כֻּלְּהוּ יִפְלְחוּן לְרֵישָׁא דְּגוֹלָה, לְרֹאשׁ דְּבָבֶל, וְלָא שְׁאָר עַמִּין:

גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה, בְּקַדְמִיתָא גּוּר, וּלְבָתַר אַרְיֵה, וְרָזָא דְמִלָּה בְּקַדְמִיתָא נַעַר, וּלְבָתַר אִישׁ, (שמות טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. מִטָּרֵף בְּנִי עָלִיתָ, מַאי מִטָּרֵף. לְאַכְלָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּאִיהוּ קָיְימָא עַל טָרֵף, לְשֵׁיצָאָה בְּנֵי עַלְמָא, וְלָא מְשַׁוְּיִב. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (מיכה ה) וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל. (ומדהוא) וּמֵהָהוּא טָרֵף אִסְתַּלְקַת שְׁכִינְתָּא.

כָּרַע, בְּגָלוּתָא דְבָבֶל. רָבַץ, בְּגָלוּתָא דֶאֱדוֹם. כְּאַרְיֵה, דְּאִיהוּ תַּקִּיפָא. וּכְלָבִיא, דְּאִיהוּ תַּקִּיפָא יַתִּיר. כָּךְ יִשְׂרָאֵל תַּקִּיפִין אִינוּן. דִּבְנֵי עַלְמָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת מְפַתִּין וְדָחֲקִין לוֹן, וְאִינוּן קָיְימֵי בְּדָתֵיהוֹן וּבְנִימוּסֵיהוֹן כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא. כָּךְ שְׁכִינְתָּא, דְּאַף עַל גַּב דִּכְתִיב, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, הִיא תַּקִּיפָא כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא בְּהַאי נְפִילָה. מַה אַרְיֵה וְלָבִיא לָא נָפְלִין, אֶלָּא בְּגִין לְמִטְרַף טַרְפָּא וּלְשַׁלְטָאָה, דְּהָא מֵרָחִיק אָרַח טַרְפֵּיהּ, וּמְשַׁעְתָּא דְּאָרַח נָפַל, וְלָא קָם עַד דְּדָלִיג עַל טַרְפֵּיהּ וְאָכִיל לָהּ. כָּךְ שְׁכִינְתָּא לָא נָפְלָה אֶלָּא כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא, בְּגִין לְנַקָּמָא מֵעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּלְדַלְגָא עֲלַיְיהוּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה סג) צוֹעֶה בְּרוֹב כֹּחוֹ.

מִי יְקִימֶנּוּ, הוּא לָא יָקוּם לְנַקָּמָא מִנַּיְיהוּ נוּקְמָא וְעֵירָא, אֶלָּא מִי יְקִימֶנּוּ. מִי, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (מיכה ב) מִי

יִרְפָּא לָךְ, וְהוּא אִיהוּ עַלְמָא עִלָּאָה, דְּבֵיהּ שָׁלְטָנוּתָא לְאִתְקָפָא לְכֹלָּא. וּכְתִיב, מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח וְאוּקְמוּהָ:

לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וְגוֹ׳, אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא, אֲבָל עַד כִּי יָבֹא שִׁיל״ה בְּה״א, בְּגִין דְּשָׁאַר בְּנִ׳, לְאַחֲזָאָה הָכָא רָזָא (הָכָא) דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא י״ה, בְּאַתַר אָחֳרָא שִׁילוֹ בְּלָא ה׳, בְּאַתַר אָחֳרָא שִׁלֹּה בְּלָא י׳, וְהָכָא שִׁיל״ה בְּיוּ״ד ה״א, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּשִׁכִינְתָּא תָּקוּם בִּשְׁמָא (ס״א דָּא) דִּי״ה וְאִיהוּ רָזָא דִּ׳ (ס״א מ״י), כִּדְקָאַמְרִינָן.

השלמה מהדהשמטות (סימן בא)

אוֹסְרִי לַגֶּפֶן עִיר״ה וְלַשֹּׂרֵקָ״ה בְּנִי אֲתוֹנוֹ כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ וּבְדַם עֲנָבִים סוּתֹה. תְּמַנְיָא דַּרְגִּין כְּלִילָן בְּהַאי קְרָא. אַרְבַּע מִנְהוֹן דְּמַיָּין אַהֲדָדֵי, תְּרֵין מִנְהוֹן דְּמַיָּין אַהֲדָדֵי, וּתְרֵין אָחֳרָנִין דְּמַיָּין אַהֲדָדֵי. אַרְבַּע דְּדְמַיָּין אַהֲדָדֵי אִינוּן גֶּפֶן שׂוֹרֵקָה, הֲיִינוּ גֶּפֶן הֲיִינוּ שׂוֹרֵקָה דְּמִנְהוֹן נָפְקִין עֲנָבִים וּמִנְהוֹן מִתְעַבִּיד חַמְרָא דְּאִיקְרֵי יַיִן וְכֻלְּהוּ רָזָא חֲדָא וּמִשְּׁרְשָׁא חַד נָפְקִין וְנַגְדִּין. וּתְרֵין דְּדְמַיָּין אַהֲדָדֵי עִירָה אֲתוֹנוֹ, הֲיִינוּ עִירָה הֲיִינוּ אֲתוֹנוֹ וְרָזָא חֲדָא נִינְהוּ וּבְדַרְגָּא חֲדָא כְּלִילָן וּמְרָזָא חֲדָא נַגְדִּין. לְבוּשׁ״וֹ סוּת״ה הֲיִינוּ מִלָּה חֲדָא וְרָזָא חֲדָא (שמות כ״ג) כִּי הִיא כְּסוּתוֹ לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ. זִמְנָא

קַרְיֵיהּ כְּסוּת וְזִמְנָא אַחֲרָא קַרְיֵיהּ לְבוּשׁ וְזִמְנָא אַחֲרָא קַרְיֵיהּ שִׁמְלָה וְכֻלְּהוּ מִשְׁרְשָׁא חֲדָא נַגְדִּין וּמִלָּה חֲדָא עָבְדִין וְחִלּוּפָא דִּשְׁמָהָן רָזִין עִלָּאִין כְּלִילָן בְּהוּ, וּמָאן דְּדָיֵיק טַעִים מִידִי. וּמָאן דְּלָא דָיֵיק, לָא טַעִים וְלָא מִידִי. וְהָנֵי תְּמַנְיָא דַּרְגִּין רָזִין עִלָּאִין רְמִיזִין בְּהוּ, אֲבָל קְרָא בִּפְשָׁטֵיהּ קָאֵי.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב שְׁלֵימָא דְּאַבָּהָן הֲוָה, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית כ"ה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם וְגוֹ' מַאי אִישׁ תָּם דְּאִשְׁתַּכְלַל מֵחָכְמְתָא דִּלְעֵילָּא וּמֵחָכְמְתָא דִּלְתַתָּא וְהַיְינוּ דִּכְתִיב יוֹשֵׁב אֹהָלִים, תְּרֵין אֹהָלִים נִינְהוּ. אֹהֶל דְּאִיקְרֵי לְפָנִים מִן הַפָּרְגּוֹד וְאֹהֶל דְּאִיקְרֵי אֲחוֹרֵי הַפָּרְגּוֹד וְכֻלִּיל הֲוָה מִתְּרִין סִטְרִין, מִבָּתֵּי גַּוָּאֵי וּמִבָּתֵּי בָּרָאֵי וּמָאן אוֹלִיף לֵיהּ לְיַעֲקֹב כּוּלֵי הַאי.

תָּא חֲזֵי דְּהָא אִינּוּן שְׁנֵי דַּהֲוָה טָמִיר וְגָנִיז בַּהֲדַייְהוּ דְּשֵׁם וְעֵבֶר, שֵׁם אוֹלִיף לֵיהּ חָכְמְתָא עִלָּאָה דְּבָתֵּי גַּוָּאֵי. וְעֵבֶר אוֹלִיף לֵיהּ חַרְשָׁתָא (ס"א חָכְמְתָא) תַּתָּאָה וְסִימָנִיךְ (יְהוֹשֻׁעַ כ"ד) בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. מַאי בְּעֵבֶר הַנָּהָר אֶלָּא רָזָא הוּא דְּכָל יוֹמֵיהוֹן דְּאִינּוּן קַדְמָאֵי לָא הֲווּ אוֹלִיפָן אֶלָּא חָכְמְתָא תַּתָּאָה דְּאַתְיָיא מִבָּתֵּי בָּרָאֵי דְּאִיקְרֵי אֲחוֹרֵי הַפָּרְגּוֹד וּבְאִינּוּן דְּאֲחוֹרֵי הַפָּרְגּוֹד הֲווּ מִתְדַּבְּקִין וַהֲווּ מוֹדִיעִין לוֹן מִילִין דַּעֲתִידִין לְמֵיתֵי לְעַלְמָא בִּישׁ אוֹ

טָב וּכְדֵין הֲווּ כָּל אִינּוּן דָּרִין עַד דְּאָתָא הַהוּא סִטְרָא דְּקַדּוּשָׁא עִלָּאָה וְאַמְשִׁיךְ לֵיהּ לְאַבְרָהָם וְאוֹדָע לֵיהּ מִלִּין דְּשָׁרְשָׁא דְּאִתְמְשָׁכָאן לְעִלְּמָא דִּלְהוֹן (מִנְּהוֹן) מִבָּתֵּי גַּוָּאי וּמִתַּמָּן שְׁאָבִין כָּל אִינּוּן דְּאִקְרוּן בָּתֵּי בָּרָאי וּמִתַּמָּן מִתְּהַוְּוֹן קְצָת מִילִּין לָא כְּלָא, וְסִימָנִיךְ מִתַּמְצִית גּוּפָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתֶה.

וּמֵהָאי שַׁעְתָּא דְּקָאִים אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם עַל הַהוּא סִטְרָא קַדִּישָׁא דְּמִינֵּיהּ כּוּלָּא נָפִיק וְנָגִיד וּבֵיהּ כְּלָא תַּלְיָין נָפַק לֵיהּ לְשַׁעֲתֵיהּ מֵהַאי סִטְרָא דְּאִינּוּן בְּנֵי עֵבֶר הַנָּהָר וְאָתָא לֵיהּ לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ כ״ד) וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֶךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן אֶרֶץ כְּנָעַן מַמָּשׁ אַרְעָא דְּשָׁאָר חֲיָילִין עִלָּאִין תְּבִירִין תְּחוֹתָהּ תַּמָּן וְלֵית לְהוֹן קִיּוּמָא בַּהֲדָהּ: (עד כאן מההשמטות)

אִסְרִי לַגֶּפֶן עִירָהּ וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ וְגוֹ׳. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קכא) ה׳ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמוֹר אֶת נַפְשֶׁךָ, כֵּיוָן דְּאָמַר ה׳ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע, אַמַּאי יִשְׁמוֹר אֶת נַפְשֶׁךָ. אֶלָּא ה׳ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע, בְּהַאי עַלְמָא. יִשְׁמוֹר אֶת נַפְשֶׁךָ בְּהַהוּא עַלְמָא.

שְׁמִירָה דְּהַאי עַלְמָא הוּא, לְמֶהֱוֵי נָטִיר בַּר נָשׁ מִכַּמָּה זִינִין בִּישִׁין מְקַטְרְגִין, דְּאָזְלִין לְקַטְרְגָא בְּנֵי

נָשָׁא בְּעַלְמָא, וּלְאִתְדַּבְקָא בֵּהּ. בְּהַהוּא עַלְמָא מַאי הוּא, כְּמָה דְּאָמְרָן. כַּד נָפִיק בַּר נָשׁ מֵהַאי עַלְמָא, אִי אִיהוּ זָכֵי, נְשִׁמְתָא דִּילֵיהּ סָלְקָא וְאִתְעַטָּרַת בְּאַתְרֵיהּ. וְאִי לָא, כַּמָּה חֲבִילִין טָרִיקִין אִזְדַּמְּנָן, לְאַנְגָּדָא לֵיהּ לַגֵּיהִנֹּם, וּלְאַמְסָרָא לֵיהּ בִּידָא דְּדוּמָה, דְּאִתְמַסְרָא לְמַמָּנָא עַל גֵּיהִנֹּם, וּתְלֵיסַר אֶלֶף רִבּוֹא מְמַנָּן עִמֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ אִזְדַּמְּנָן עַל נַפְשַׁיְיהוּ דְּחַיָּיבַיָּא.

תָּא חֲזֵי, שִׁבְעָה מָדוֹרִין אִית בֵּיהּ בַּגֵּיהִנֹּם, וְשִׁבְעָה פִּתְחִין. וְנִשְׁמָתָא דְּחַיָּיבַיָּא עָאלַת, וְכַמָּה טָרִיקִין, טְהִירִין, נְטוּרֵי תַּרְעֵי, וְעַלַיְיהוּ חַד מְמַנָּא בְּכָל תַּרְעָא וְתַרְעָא, וְנִשְׁמָתְהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא אִתְמַסְרוּן לְאִינוּן מְמַנָּן, עַל יְדָא דְּדוּמָה. כֵּיוָן דְּאִתְמַסְּרָן בִּידַיְיהוּ, סָתְמִין תַּרְעִין דְּאֶשָּׁא דְּמַלְהֲטָא.

דְּהָא תַּרְעִין בָּתַר תַּרְעִין הֲווּ, תַּרְעִין כֻּלְּהוּ פִּתְיחִין וְסָתִימִין, אִינוּן דְּלְבַר פִּתְיחִין, דִּלְגוֹ סְתִימִין. וּבְכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת כֻּלְּהוּ פִּתְיחִין, וְנָפְקִין חַיָּיבַיָּא עַד אִינוּן פִּתְחִין דְּלְבַר, וּפָגְעִין נְשִׁמְתִין אָחֳרָנִין, דְּמִתְעַכְּבִין בְּפִתְחִין דְּלְבַר. כַּד נָפַק שַׁבַּתָּא, כְּרוֹזָא קָאֵי בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא, וְאָמַר (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה וְגוֹ'.

תָּא חֲזֵי, נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן, דְּלָא יִתְמַסְּרוּן בִּידָא דְּדוּמָה, דְּהוּא מְמַנָּא,

הָדָא הוּא דִכְתִיב, יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ וּכְתִיב יִשְׁמוֹר אֶת נַפְשֶׁךָ. (דף רלח ע״א)

אִסְרִי לַגֶּפֶן עִירָה. מַאי גֶּפֶן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ. וּכְתִיב, (תהלים קכ״ח) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָה, אֶשְׁתְּךָ, כְּהַאי גֶּפֶן קַדִּישָׁא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַאי גֶּפֶן דִּמְבָרְכִינָן בֵּיהּ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. בּוֹרֵא, הַיְינוּ דִכְתִיב, עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי. פְּרִי הַגֶּפֶן, דָּא עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּכַר, עֵץ פְּרִי דָּא נוּקְבָא. בְּגִינֵי כָּךְ, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן דָּא דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחַדָּא. (ס״א נִשְׁמָתֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא אִינּוּן פְּרִי הַגֶּפֶן כְּדְאֲמַר בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן).

אִסְרִי לַגֶּפֶן עִירָה, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּזַמִּין לְשַׁלְטָאָה עַל כָּל חֵילֵי עַמְמַיָּא, חֵילִין דִּי מְמַנָּן עַל עַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִינּוּן תּוּקְפָּא דִלְהוֹן לְאִתְתַּקָּפָא, וְזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְאִתְגַּבָּרָא עֲלַיְיהוּ.

בְּגִין דְּהַאי גֶּפֶן, שַׁלִּיט עַל כָּל אִלֵּין כְּתְרִין תַּתָּאִין, דְּשָׁלְטֵי בְּהוּ עַמְמַיָּא עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, הַאי נָצַח לְעֵילָּא. יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן שֹׁרֶשׁ, יִשֵּׁיצוּן וְיִנָּצְחוּן חֵילִין אָחֳרָנִין לְתַתָּא, וְעַל כֻּלְּהוּ יִתְגַּבַּר מַלְכָּא מְשִׁיחָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר. עַיִר וַחֲמוֹר תְּרֵין כְּתְרִין אִינּוּן, דְּשָׁלְטֵי בְּהוּ עַמְמַיָּא עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִינּוּן מִסְטַר שְׂמָאלָא סִטְרָא דְחוֹל.

וּמַה דְּאָמַר עָנִי, וְכִי מַלְכָּא מְשִׁיחָא עָנִי אִקְרֵי. אֶלָּא הָכִי אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ וְקָרִינָן לֵיהּ מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. דָּא הוּא סִיהֲרָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא אֶלָּא מִשִּׁמְשָׁא.

מַלְכָּא מְשִׁיחָא דָּא, יִשְׁלוֹט בְּשָׁלְטָנֵיהּ, יִתְיַיחֵד בְּדוּכְתֵּיהּ, וּכְדֵין (זכריה ט) הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבֹא לָךְ, סְתָם. אִי לְתַתָּא עָנִי הוּא, דְּהָא בְּסִטְרָא דְּסִיהֲרָא הוּא. אִי לְעֵילָּא עָנִי, אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא. לֶחֶם עֹנִי. וְעִם כָּל דָּא, רוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר, תּוּקְפָּא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, לְאַכָּפְיָיא תְּחוֹתֵיהּ, וְיִתְתַּקַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדוּכְתֵּיהּ.

כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה, וּכְתִיב פּוּרָה דָּרַכְתִּי לְבַדִּי וגו'. כִּבֵּס בַּיַּיִן דָּא סִטְרָא גְּבוּרָה, דִּינָא קַשְׁיָא, לְמֶהֱוֵי עַל עַמְמַיָּא עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּבְדָם עֲנָבִים סוּתֹה, דָּא אִילָנָא לְתַתָּא, בֵּי דִּינָא דְּאִקְרֵי עֲנָבִים, וְיֵינָא אִתְמָסַר (ס"א אִסְתְּמַר) בְּדַם עֲנָבִים, בְּגִין לְאִתְלַבְּשָׁא בְּתַרְוַוְיֵיהוּ, לְתַבְרָא תְּחוֹתֵיהּ כָּל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וּמַלְכִין דְּעַלְמָא.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר. אִסְרִי לַגֶּפֶן עִירָה. וּכְתִיב, (בראשית מ) וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים וְהִיא כְּפוֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אֲטִימִין אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׂגִּיחִין בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יָדְעֵי אָרְחַיְיהוּ בְּמָּה יִתְפְּסוּן. דִּכְתִיב, (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כַּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ.

בְּזִמְנָא קַדְמָאָה הֲוֹת נְבוּאָה שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, וְהֲווּ יָדְעִין וּמִסְתַּכְּלֵי לְמִנְדַּע בִּיקָרָא עִלָּאָה. כֵּיוָן דְּפָסְקָא נְבוּאָה מִנַּיְיהוּ, הֲווּ מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּבַת קוֹל. הַשְׁתָּא פָּסְקָא נְבוּאָה וּפָסְקָא בַּת קוֹל, וְלָא מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּנֵי נָשָׁא אֶלָּא בְּחֶלְמָא.

וְחֶלְמָא דַּרְגָּא תַּתָּאָה הוּא לְבַר, דְּהָא תָּנִינָן חֶלְמָא אֶחָד מִשִּׁשִּׁים לִנְבוּאָה. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאַתְיָיא מִדַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה לְתַתָּא, וְהָא אִתְּמַר. תָּא חֲזֵי, חֶלְמָא לְכֹלָּא אִתְחֲזֵי, בְּגִין דְּחֶלְמָא מִסְטַר שְׁמָאלָא אַתְיָיא, וְנָחִית בְּכַמָּה דַּרְגִּין, וְאִתְחֲזֵי חֶלְמָא, (קצ״ב ע״ב) אֲפִילּוּ לְחַיְיבַיָּא. וְאֲפִילּוּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

בְּגִין דִּזְמִנִין נָקְטִין חֶלְמָא וְשָׁמְעִין הַנֵּי זִינֵי בִּישִׁין, וּמוֹדְעִין לִבְנֵי נָשָׁא, מַנַּיְיהוּ דְּחַיְיכָן (בְּהוּ) בִּבְנֵי נָשָׁא, וּמוֹדִיעִין לוֹן מִלִּין כְּדִיבִין. וּלְזִמְנִין מִלִּין דִּקְשׁוֹט דְּשָׁמְעִין. וּלְזִמְנִין דְּאִינּוּן שְׁלוּחִין לְחַיְיבַיָּא, וּמוֹדְעֵי לוֹן מִלִּין עִלָּאִין.

הַאי רָשָׁע מַאי כְּתִיב בֵּיהּ, חָמָא חֶלְמָא דִּקְשׁוֹט, דִּכְתִיב

וּבְגֻפִּין שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים. (קצ"ב ע"א) מַאי גֻּפִּין. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (תהלים פ) הַגֶּפֶן מִמִּצְרַיִם וְרָאֵה וּפְקוֹד גֶּפֶן זֹאת. מִמִּצְרַיִם, דְּהָא מֵאֲתַר דָּא אִתְרַמֵּי, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אָרֶץ. וּפְקוֹד גֶּפֶן זֹאת, גֻּפִּין דְּהִיא זֹאת, וַדַּאי.

שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית כט) שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ. וְהִיא כְּפוֹרַחַת, דִּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֶּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, דְּאִתְנְהִיר סִיהֲרָא. עָלְתָה נִצָּהּ, דָּא יְרוּשָׁלַם דְּלַתַּתָּא.

דָּבָר אַחֵר, עָלְתָה נִצָּהּ, לְעֵילָּא, הַהוּא דַּרְגָּא דְּקַיְימָא עֲלָהּ וְיַנִּיק לָהּ, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (דף רלח ע"ב) (בראשית א) אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ. הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלוֹתֶיהָ עֲנָבִים, לְנַטְרָא בְּהוּ יַיִן דִּמְנַטְרָא.

חֲמֵי כַּמָּה חָמָא הַהוּא רָשָׁע. מַה כְּתִיב, (בראשית מ) וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת הָעֲנָבִים וָאֶשְׂחַט אוֹתָם. הָכָא חָמָא הַהוּא כּוֹס תַּרְעֵלָה, יַנִּיקָא דְּבֵי דִינָא, דְּנָפִיק מֵאִינּוּן עֲנָבִים דְּאִתְיְיהִיב לְפַרְעֹה וְשָׁתֵי לֵיהּ, כְּמָה דְּהָוָה בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן דְּשָׁמַע יוֹסֵף דָּא, חָדֵי, וְיָדַע מִלָּה דְּקִשׁוֹט בְּהַאי חֶלְמָא. בְּגִינֵי כָּךְ פָּשַׁר לֵיהּ חֶלְמָא לְטַב, עַל דְּבַשַּׂר לְיוֹסֵף בְּהַאי.

תָּא חֲזֵי, אִסְרֵי לַגֶּפֶן עִירָהּ, דְּאִתְכַּפְיָין תְּחוֹת הַאי גֻּפִּין

כָּל אִינּוּן חֵילִין תַּקִּיפִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, כִּדְאָמְרָן, בְּגִין הַאי גֶּפֶן, אִתְקַשַּׁר וְאִתְכַּפְיָיא הַהוּא חֵילָא דִּלְהוֹן. וְאִתְּמַר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, אִית גֶּפֶן, וְאִית גֶּפֶן. אִית גֶּפֶן קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְאִית גֶּפֶן דְּאִקָּרֵי, (דברים לב) גֶּפֶן סְדוֹם, וְאִית (ירמיה ב) גֶּפֶן נָכְרִיָּה בַּת אֵל נֵכָר. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב גֶּפֶן זֹאת, הַהִיא דְּאִקָּרֵי כֻּלָּה זֶרַע אֱמֶת. שׁוֹרֵק אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּנָפְקֵי מֵהַאי גֶּפֶן. כַּד חָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְשָׁבְקוּ לְהַאי גֶּפֶן, מַה כְּתִיב, כִּי מִגֶּפֶן סְדוֹם גַּפְנָם וְגוֹ׳. וּבְגִין כָּךְ אִית גֶּפֶן וְאִית גֶּפֶן.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי יִצְחָק, נֵיזִיל בְּהַאי חַקַל, דְּהוּא אַרַח מֵישַׁר יַתִּיר. אָזְלוּ. עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשֶּׁלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים. הַאי קְרָא, רִבִּי חִזְקִיָּה חַבְרָנָא אוֹקִים בֵּיהּ. דְּאָמַר, דִּינָא דְּחַיָּיבֵי דְּגֵיהִנֹּם תְּרֵיסַר יַרְחִין, פַּלְגָא מִנַּייְהוּ בְּחַמָּה וּפַלְגָא מִנַּייְהוּ בְּתַלְגָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּעָאלִין לְנוּרָא, אִינּוּן אָמְרֵי דָּא הוּא וַדַּאי גֵּיהִנֹּם, עָאלִין לְתַלְגָא, אָמְרֵי דָּא חֲרִיפָא דְּסִיטָא (דְּסִיתָוָא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שָׁרָאן וְאָמְרִין וַה, וּלְבָתַר אָמְרִין וַוי. וְדָוִד אָמַר (תהלים מ) וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן מִטִּיט הַיָּוֵן וַיָּקֶם וְגוֹ׳. מֵאַתַר (נ״ט ע״א) דְּאָמְרֵי וַה, וּלְבָתַר וַוי.

וְהֵיכָן מִשְׁתַּלְמֵי נַפְשַׁייהוּ, בְּשֵׁלָּג. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים סח) בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן. יָכוֹל אַף יִשְׂרָאֵל כֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים. אַל תִּקְרֵי שָׁנִים אֶלָּא שְׁנַיִם. כְּגוֹן מִילָה וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִילִין, מְזוּזָה וְגֵר חֲנוּכָּה כו׳.

תָּא חֲזֵי, לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי כָּל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים, כְּמָה דְּאָמְרָן. דִּכְתִיב, חֲמוּץ בְּגָדִים וְגו׳, לְבוּשָׁא דִּדְינָא קַשְׁיָא, לְאִתְפָּרְעָא מֵעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִלְבַּשׁ לְבוּשָׁא סוּמָקָא, וְחַרְבָּא סוּמָקָא, וּלְאִתְפָּרְעָא מִן סוּמָקָא. לְבוּשָׁא סוּמָקָא, דִּכְתִיב, (ישעיה סג) חֲמוּץ בְּגָדִים, וּכְתִיב, (ישעיה סג) מַדּוּעַ אָדֹם לִלְבוּשֶׁךָ. סַיְיפָא סוּמָקָא, דִּכְתִיב, (ישעיה לד) חֶרֶב לַה׳ מָלְאָה דָם. וּלְאִתְפָּרְעָא מִן סוּמָקָא, דִּכְתִיב, (ישעיה לד) כִּי זֶבַח לַה׳ בְּבָצְרָה וְגו׳. תּוּ, כִּי כָּל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים דְּהָא מִסְטָרָא דִּדְינָא קַשְׁיָא קָא אַתְיָיא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי הוּא, אֶלָּא כָּל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים, מַאי שָׁנִים, אִלֵּין שָׁנִים קַדְמוֹנִיוֹת, בְּגִין דְּאִיהִי אִתְכְּלִילַת מִכֻּלְּהוּ, וְיָנְקָא מִכָּל סִטְרִין, כְּדִכְתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, פָּגְעוּ בֵּיהּ בְּהַהוּא יְנוּקָא, דַּהֲוָה אָזִיל לְקַפּוֹטְקִיָּא בְּקַסְטִירָא דְּחַמְרָא, וְחַד סָבָא רָכִיב. אָמַר הַהוּא סָבָא לְהַהוּא יְנוּקָא, בְּרִי, אֵימָא לִי קְרָאיךְ. אָמַר לֵיהּ, קְרָאי לָאו חַד הוּא, אֶלָּא חוּת לְתַתָּא, אוֹ אֶרְכַּב לְקַמָּךְ וְאֵימָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ, לָא בָּעִינָא. אֲנָא סָבָא וְאַנְתְּ רַבְיָא, דְּאַתְקַל גַּרְמִי בַּהֲדָךְ. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי אַמַּאי שְׁאַלְתְּ קְרָאי. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּנֵיזִיל בְּאוֹרְחָא. אָמַר, תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא סָבָא, דְּהוּא רָכִיב וְלָא יָדַע מִלָּה, וְאָמַר דְּלָא יִתְקַל בַּהֲדֵי. אִתְפְּרַשׁ מֵהַהוּא סָבָא, וַאֲזִיל לֵיהּ בְּאוֹרְחָא.

כַּד מָטוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק, קָרִיב לְגַבַּייְהוּ. שְׁאִילוּ לֵיהּ, וְסָח לוֹן עוֹבָדָא, אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, שַׁפִּיר קָא עֲבַדְתְּ. זִיל בַּהֲדָן, וְנֵיתִיב הָכָא, וְנִשְׁמַע מִלָּה מִפּוּמָךְ. אָמַר לוֹן, לָאֵי (ס״א רְבָּא) אֲנָא, דְּלָא (דף רלט ע״א) אָכִילְנָא יוֹמָא דֵּין. אַפִּיקוּ נַהֲמָא, וְיהִיבוּ לֵיהּ. אִתְרְחִישׁ לוֹן נִיסָּא, וְאַשְׁכָּחוּ חַד נְבִיעָא דְּמַיָּא דַּקִּיק תְּחוֹת אִילָנָא, שָׁתֵי מִנַּייְהוּ, וְאִינּוּן שָׁתוּ וְיתִיבוּ.

פָּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (תהלים לז) לְדָוִד אַל תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל תְּקַנֵּא בְּעוֹשֵׂי עַוְלָה. לְדָוִד, אִי שִׁירְתָא, לָא קָאָמַר. אִי תְּפִלָּה, לָא קָאָמַר. אֶלָּא בְּכָל אֲתַר לְדָוִד סְתָם, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲמָרוֹ.

אַל תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים. מַאי אַל תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים, אַל תִּתְחַבַּר מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אַל תַּעֲבִיד תַּחֲרוּת בַּמְּרֵעִים, בְּגִין דְּלָא יָדַעְתְּ יְסוֹדָא דְּגַרְמָךְ, וְלָא תֵּיכוֹל לֵיהּ, דִּילְמָא אִיהוּ אִילָנָא דְּלָא אִתְעַקַּר לְעָלְמִין, וְתִדְחֵי קַמֵּיהּ.

וְאַל תְּקַנֵּא בְּעוֹשֵׁי עַוְלָה, דְּלָא תַּשְׂגַּח בְּעוֹבָדֵיהוֹן, וְלָא תֵּיתֵי לְקַנְאָה עֲלַיְיהוּ, דְּכָל מַאן דְּחָמֵי עוֹבָדֵיהוֹן, וְלָא קַנֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַעֲבַר עַל תְּלַת לָאוִין. דִּכְתִיב, (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי. לֹא תַּעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי ה׳ אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא.

בְּגִין כָּךְ, בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִתְפָּרְשָׁא מִנַּייהוּ, וּלְמִסְטֵי אוֹרְחֵיהּ מִנַּייהוּ, עַל דָּא אִתְפְּרְשָׁנָא וְסָטִינָא אָרְחָאי. מִכָּאן וּלְהָלְאָה דְּאַשְׁכַּחְנָא לְכוּ, אֵימָא הַנֵּי קְרָאֵי קַמֵּיכוֹן.

פְּתַח וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, הָכָא אָלֶ״ף זְעִירָא. אַמַּאי, בְּגִין דְּהַאי קְרִיאָה לָא הֲוָה בִּשְׁלִימוּ. מַאי טַעְמָא, דְּהָא לָא הֲוָה אֶלָּא בְּמִשְׁכְּנָא, וּבְאַרְעָא אָחֳרָא. בְּגִין דִּשְׁלִימוּ לָא אִשְׁתַּכַּח אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

תּוּ, הָכָא שְׁכִינְתָּא, (ס״א ל״ג הָתָם וגריס נוּקְבָא) הָתָם שְׁלִימוּ דִּדְכַר וְנוּקְבָא, (דברי הימים א א) אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ. אָדָם,

שְׁלִימוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, הָכָא נוּקְבָא. תּוּ סֵיפָא דִּקְרָא, וַיְדַבֵּר ה׳ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר, בְּגִין כָּךְ אָלֵ״ף זְעֵירָא.

תּוּ אָלֵ״ף זְעֵירָא, מְתַל לְמַלְכָּא, דְּהַוָה יָתִיב בְּכָרְסְיֵהּ, וְכִתְרָא דְמַלְכוּתָא עֲלֵיהּ, אִקְרֵי מֶלֶךְ עִלָּאָה. כַּד נָחִית וְאָזַל לְבֵי עַבְדֵיהּ, מֶלֶךְ זוּטָא אִקְרֵי. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל זִמְנָא דְאִיהוּ לְעֵילָא עַל כֻּלָּא, מֶלֶךְ עִלָּאָה אִקְרֵי. כֵּיוָן דְּנָחִית מָדוֹרֵיהּ לְתַתָּא, מֶלֶךְ אִיהוּ, אֲבָל לָאו עִלָּאָה כְּקַדְמִיתָא, בְּגִין כָּךְ אָלֵ״ף זְעֵירָא.

וַיִּקְרָא, הָכִי תָּנִינָן, זִמִּין לֵיהּ לְהֵיכָלֵיהּ. מֵאֹהֶל מוֹעֵד. מַאן אֹהֶל מוֹעֵד. אֹהֶל דְּבֵיהּ תַּלְיָין מוֹעֵד וְחַגָּא וְשַׁבַּתָּא לְמִמְנֵי, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית א) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים, בֵּיהּ שַׁרְיָא חוּשְׁבָּנָא לְמִמְנֵי. וּמַאן אִיהוּ, סִיהֲרָא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה לג) אֹהֶל בַּל יִצְעָן בַּל יִסַּע יְתֵדוֹתָיו לָנֶצַח.

לֵאמֹר, מַאי לֵאמֹר. בְּגִין לְגַלָּאָה, (אֲבָל כֹּלָּא חַד וְשַׁפִּיר הוּא, בְּגִין דִּשְׁלִימוּ וְשַׁפִּירוּ הוּא אֲתַר לְגַלָּאָה) מַה דְּהַוָה סָתִים לְגוֹ. וּבְכָל אֲתַר לֵאמֹר, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, דְּאִתְּייהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה. אֲבָל כֹּלָּא חַד הוּא, וְשַׁפִּיר הוּא, בְּגִין דְּהָא אִתְמַנֵּי לְסִיהֲרָא הַהִיא מִלָּה, מֵאֲתַר דְּמֹשֶׁה קָיְימָא.

וַיְדַבֵּר, לְעֵילָא. אֶל מֹשֶׁה, בְּאֶמְצָעִיתָא. לֵאמֹר, בַּתְרַייְתָא. אֲתַר, דְּאִית רְשׁוּ לְגַלָּאָה. תּוּ, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה מַה כְּתִיב לְעֵילָא, (שמות לט) וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגוֹ'. אַמַּאי אֶל מֹשֶׁה. הָכִי אָמְרוּ, בְּגִין דְּמֹשֶׁה חָמָא לֵיהּ בְּטוּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ בְּחֵיזוּ דְּעֵינָא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כז) כַּאֲשֶׁר הֻרְאָה אוֹתְךָ בָּהָר, וּכְתִיב, (במדבר ח) כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה וְגוֹ'. וּכְתִיב (שמות כה) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר, הַשְׁתָּא אַיְיתִיאוּ לֵיהּ, בְּגִין דְּיֶחֱמֵי, אִי אִיהוּ כְּהַהוּא מִשְׁכְּנָא דְּחָמָא.

אֲבָל אַמַּאי וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. אֶלָּא, לְמַלְכָּא דְּבָעָא לְמִבְנֵי פַּלְטְרִין לְמַטְרוֹנִיתָא, פַּקִּיד לְאוּמָנִין הֵיכָלָא דָּא בְּדוּךְ פְּלַן, וְהֵיכָלָא דָּא בְּדוּךְ פְּלַן, הָכָא אֲתַר לְעַרְסָא, וְהָכָא אֲתַר לְנַיְיחָא. כֵּיוָן דַּעֲבִידוּ לוֹן אוּמָנִין, אַחְמִיוּ לְמַלְכָּא. כָּךְ וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, מָארֵי דְּבִיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, כֵּיוָן דְּאִשְׁתַּכְלַל הֵיכָלָא, מַטְרוֹנִיתָא זְמִינַת לְמַלְכָּא לְהֵיכָלָא, זְמִינַת לְבַעֲלָהּ עִמָּהּ, בְּגִין כָּךְ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

וּבְגִין דְּמֹשֶׁה מָארֵי דְּבִיתָא אִיהוּ, מַה כְּתִיב, (שמות לג) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, מֹשֶׁה דְּאִיהוּ מָארֵי דְּבִיתָא, עָבִיד הָכִי, מַה דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ אָחֳרָא לְמֶעְבַּד הָכִי.

וַיְדַבֵּר ה׳ אֵלָיו, דַּרְגָּא אָחֳרָא עִלָּאָה, וּכְדֵין בְּשַׁעְתָּא דְּאִזְדַּמַּן מֹשֶׁה לְמֵיעַל, כְּדֵין פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם. מַאי אָדָם הָכָא. אֶלָּא כַּד אִתְחַבְּרוּ שְׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא כְּחֲדָא, פָּתַח וְאָמַר אָדָם. כְּדְכְתִיב, (חבקוק ג) שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבוּלָה, עָמַד, וְלֹא עָמְדוּ.

כִּי יַקְרִיב מִכֶּם, הָכָא אִתְרְמִיז, מַאן דְּיַעֲבִיד פּוּלְחָנָא דְּקָרְבְּנָא שְׁלִים, דְּיִשְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוּקְבָא. מַשְׁמַע דְּכְתִיב מִכֶּם, דְּיִשְׁתַּכַּח בְּחֵיזוּ דְּלְכוֹן. קָרְבָּן לַה׳ דְּאַקְרִיב כֻּלָּא, לְאִתְאַחֲדָא כְּחֲדָא, לְעֵילָּא וְתַתָּא.

מִן הַבְּהֵמָה, לְאַחְזָאָה אָדָם וּבְהֵמָה, כֻּלָּא כְּחֲדָא. מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, אִלֵּין רְתִיכִין, דְּאִינּוּן דַּכְיָין. דְּכֵיוָן דְּאָמַר מִן הַבְּהֵמָה, יָכוֹל מִכֻּלָּא, בֵּין דַּכְיָין בֵּין מְסָאֲבָן. הַדַּר וְאָמַר, מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן.

תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם. קָרְבָּנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי קָרְבַּנְכֶם. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא קָרְבָּן לַה׳, וְהַשְׁתָּא קָרְבַּנְכֶם. קָרְבָּן לַה׳ אָדָם. קָרְבַּנְכֶם מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, לְאַחְזָאָה יִחוּדָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא. מִתַּתָּא לְעֵילָּא, הַיְינוּ קָרְבָּן לַה׳. מֵעֵילָּא לְתַתָּא, הַיְינוּ קָרְבַּנְכֶם. לְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יָתִיב בְּטוּרְסְקָא עִלָּאָה, לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְכָרְסְיָא אִתְתַּקַּן עַל הַהוּא טוּרְסָקָא, וּמַלְכָּא עִלָּאָה עַל כֻּלָּא. בַּר נָשׁ דְּקָרִיב דּוּרוֹנָא לְמַלְכָּא,

בָּעָא לְסַלְקָא מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּסָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא לְאַתַּר דְּמַלְכָּא יָתִיב, עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. וּכְדֵין יָדְעִין דְּהָא סָלְקִין דִּוּרוֹנָא לְמַלְכָּא, וְהַהוּא דּוּרוֹנָא דְמַלְכָּא אִיהוּ. נָחִית דִּוּרוֹנָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, הָא יָדְעִין דְּהַהוּא דּוּרוֹנָא דְמַלְכָּא נָחִית מֵעֵילָּא, לְרַחֵימָא דְמַלְכָּא דְּאִיהוּ לְתַתָּא.

כָּךְ בְּקַדְמִיתָא, אָדָם סָלִיק בְּדַרְגּוֹי מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּכְדֵין קָרְבָּן לַה'. מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר, נָחִית בְּדַרְגּוֹי מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּכְדֵין קָרְבַּנְכֶם. בְּגִינֵי כָּךְ כְּתִיב, (שיר השירים ה) אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. הַיְינוּ אָדָם וְקָרְבָּן לַה'. אִכְלוּ רֵעִים, הַיְינוּ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, וּכְדֵין תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם.

אָתוּ רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוּהוּ עַל רֵישֵׁיהּ. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע דָּא, וּבְרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּלָא אִתְאַבִּידוּ מִלִּין אִלֵּין בְּהַהוּא סָבָא. קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דְּהָווּ אָזְלֵי, חָמוּ חַד גֶּפֶן נְטִיעַ בְּחַג גִּנָּא.

פָּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, אִסְרִי לַגֶּפֶן עִירָהּ וְלַשּׂוֹרֵקָה בְּנִי אֲתוֹנוֹ הַאי קְרָא רָזָא עִלָּאָה הוּא. אִסְרִי, אָסַר מִבָּעֵי לֵיהּ. עִירָהּ, עַיִר מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא רָזָא הוּא, לְדַרְדְּקֵי דְּאִינּוּן בְּבֵי רַב, לְאִסְתַּמְּרָא מֵהַהוּא גִּירָא דְּעַיִר, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְכְּלִיל תַּמָּן י"ה.

וּכְמָה דְּהָכָא אִתְרְמִיז שְׁמָא קַדִּישָׁא, הָכִי נָמֵי וְלַשּׂוֹרֵקָה,

שׁוֹרֵק מִבָּעֵי לֵיהּ. אִתְכְּלִיל תַּמָּן ו״ה. בְּנִי בֶּן מִבָּעֵי לֵיהּ. שׁוֹרֵק, כְּדִכְתִיב, (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק. בֵּן, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (זכריה ט) בֶּן אֲתוֹנוֹת. אַמַּאי שׂוֹרֵקָה, וְאַמַּאי בְּנִי.

אֶלָּא, כְּמָה דְאִית שְׁמָא קַדִּישָׁא לְאַכְפְיָא לְעֵיר, הָכִי נָמֵי, אִית שְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאַכְפְיָא חֵילָא אָחֳרָא, דְּאִיהִי חַמְרָא, דְּאִלְמָלֵא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְרְמִיז הָכָא, הַוּוּ מְטַרְטְשֵׁי עַלְמָא, י״ה בְּחֵילָא דָּא, (ס״א וי״ה) ו״ה בְּחֵילָא דָּא, לְאִסְתַּמְרָא עַלְמָא מִנַּיְיהוּ, וּלְאִסְתַּמְרָא בַּר נָשׁ, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בֵּיהּ בְּעַלְמָא.

אִסְרִי לַגֶּפֶן, מַאי גֶּפֶן. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַמַּאי אִתְקְרִיאַת גֶּפֶן. אֶלָּא מַה גֶּפֶן, לָא מִקַּבְּלָא עֲלָהּ נְטִיעָא אָחֳרָא, הָכִי נָמֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מִקַּבְּלָא עֲלָהּ אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִתְכַּפְיָין כַּמָּה כָּל חֵילִין אָחֳרָנִין, וְלָא יָכְלִין לְאַבְאָשָׁא וּלְשַׁלְטָאָה בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא אַטִּיל קְרָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בֵּינַיְיהוּ, בְּהַאי גִּיסָא וּבְהַאי גִּיסָא. בְּנִי אֲתוֹנוֹ, דְּאִתְעַקַּר בְּגִין הַהוּא שׂוֹרֵק, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק וְגוֹ׳. כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ וְגוֹ׳, כִּבֵּס, כּוֹבֵס מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא כִּבֵּס, מִיּוֹמָא דְאִתְבְּרִי עַלְמָא, וּמַאן אִיהוּ, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא. בַּיַּיִן סְתַר שְׁמָאלָא. וּבְדַם עֲנָבִים סְתַר

שְׁמָאלָא. לְתַתָּא. וְזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא (דף רמ ע"א) לְשַׁלְטָאָה לְעֵילָּא עַל כָּל חֵילִין אָחֳרָנִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּלְתַבְּרָא תּוֹקְפֵיהוֹן מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא.

דָּבָר אַחֵר, כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבוּשׁוֹ, כְּגַוְונָא דְּהַאי חַמְרָא, אַחֲזֵי חֵידוּ, וְכוּלֵיהּ דְּיָנָא. (לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת). הָכִי נָמֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, יֶחֱזֵי חֵדוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְכוּלֵיהּ דְּיָנָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. כְּתִיב, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, דָּא רוּחָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וּמִן יוֹמָא דְאִתְבְּרֵי עָלְמָא, אַסְחֵי לְבוּשֵׁיהּ בְּחַמְרָא עִלָּאָה.

חֲמֵי מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב, דָּא חַמְרָא עִלָּאָה, (ס"א דְמַרְוֵי דְאוֹרַיְיתָא) דְאוֹרַיְיתָא דְמַרְוֵי, מִגֵּיהּ שָׁתֵי. וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב, דְּהָא אוֹרַיְיתָא יַיִן וְחָלָב, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

כְּתִיב, (תהלים קד) וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ (ס"א אַמַּאי, בְּגִין דְּמַאֲתַר דְּחֶדְוָה קָאָתֵי, וּמָאן הוּא סוֹפֵיהּ דִּקְרָא) לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן, וַדַּאי מֵאַתַר דְּאִתְקְרֵי שָׁמֶן. תָּא חֲזֵי, שֵׁירָתָא דְחַמְרָא חֶדְוָה, הוּא אֲתַר דְּכָל חֵידוּ מִגֵּיהּ נַפְקָא. וְסוֹפֵיהּ דְּיָנָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּסוֹפָא דִּילֵיהּ, אֲתַר כְּנִישׁוּ דְּכֹלָּא, דְּיָנָא הוּא, וּבֵיהּ אִתְדָּן עָלְמָא. וְעַל דָּא שֵׁירוּתָא חֶדְוָה, וְסוֹפָא דְּיָנָא. בְּגִינֵי כָּךְ, לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן. מֵאַתַר דְּכָל חֶדְוָה מִגֵּיהּ נַפְקָא.

וְלֶחֶם לִבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד, מַאן לֶחֶם. אֶלָּא לֶחֶם עַלְמָא סָעִיד (סְמִיךְ), וְאִי תֵּימָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָיא סְעִידוּ דְּעַלְמָא בִּלְחוֹדוֹי, לָאו הָכִי, דְּהָא לֵילְיָא בְּלָא יוֹמָא, לָא אִשְׁתַּכַּח, וְלָא בָּעֵי לְאַפְרָשָׁא לוֹן. וּמַאן דְּאַפְרִישׁ לוֹן, יִתְפָּרַשׁ מֵחַיִּין, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (דברים ח) לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם. בְּגִין דְּלָא בָּעֵי לְאִתְפָּרְשָׁא.

וְאִי תֵּימָא, דָּוִד הֵיךְ קָאָמַר וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד, הוֹאִיל וְלָא תַּלְיָיא בֵּיהּ בִּלְחוֹדוֹי סְעִידוּ דְּעַלְמָא. אֶלָּא דַּיְיקָא דִּמְלָּה, וְלֶחֶם, וא"ו אִיתּוֹסָף, כְּמוֹ וַיְיָ, וְעַל דָּא, כֻּלָּא אִשְׁתַּכַּח כְּחָדָא.

תָּא חֲזֵי, מַאן דְּמְבָרֵךְ עַל מְזוֹנָא, לָא יְבָרֵךְ עַל פִּתּוֹרָא רֵיקַנְיָא, וּבָעֵי נַהֲמָא לְאִשְׁתַּכְחָא עַל פָּתוֹרָא, וְכַסָּא דְּחַמְרָא בִּימִינָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין לְקַשְׁרָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וְנַהֲמָא דְּיִתְבָּרַךְ מִנַּייהוּ, וּלְאִתְקַשְׁרָא בְּהוּ, וּלְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד קִשּׁוּרָא, לְבָרְכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת. דְּהָא לֶחֶם אִתְקַשַּׁר בְּיַיִן, וְיַיִן בִּימִינָא, וּכְדֵין בִּרְכָאן שַׁרְיָין בְּעַלְמָא, וּפִתּוֹרָא אִשְׁתְּלִים כְּדְקָא יָאוּת.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִלְמָלֵא לָא אִזְדַּמַּן לָן אוֹרְחָא דָּא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין, דַּי לָן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יָאוֹת הוּא לְהַאי יְנוּקָא דְּלָא יְנַדַּע כָּל הַאי, וְאַנָא מִסְתָּפִינָא

עֲלֵיהּ. אִי יִתְקַיֵּים בְּעַלְמָא בְּגִין הַאי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק וְלָמָּה. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּהַאי רַבְיָא יָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַתְרָא דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. וּמִסְתָּפִינָא עֲלוֹי, דְּעַד לָא יִמְטֵי לְפִרְקוֹי, יַשְׁגַּח וְיִסְתַּכַּל וְיַעֲנְשׁוּן לֵיהּ.

שָׁמַע הַהוּא יְנוּקָא. אָמַר, לָא מִסְתָּפִינָא מֵעוֹנָשָׁא לְעָלְמִין, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאִסְתַּלִּיק אַבָּא מֵעַלְמָא, בָּרִיךְ לִי וְצַלֵּי עָלַי. וִידַעְנָא דְּזוּכוּתָא דְּאַבָּא יָגִין עָלַי. אָמְרוּ לֵיהּ, וּמַאן הוּא אֲבוּךְ. אָמַר, (נ"א לֵיתָא רַב יְהוּדָה) בְּרֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, נָטְלוּ לֵיהּ, וְאַרְכִּבוּהָ עַל כְּתֵפַיְיהוּ תְּלַת מִילִין.

קָרוּ עֲלֵיהּ, (שופטים יד) מֵהָאוֹכֵל יָצָא מַאֲכָל וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק וְגוֹ'. אָמַר לוֹן הַהוּא יְנוּקָא, מִלָּה אַתָּא לִידַיְיכוּ, פָּרִישׁוּ לָהּ. אָמְרוּ לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לָן אָרְחָא דְּחַיֵּי, אֵימָא אַנְתְּ.

פָּתַח וְאָמַר, מֵהָאוֹכֵל יָצָא מַאֲכָל וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק. הַאי קְרָא, אַסְמַכְתָּא אִית לָן בֵּיהּ, מֵהָאוֹכֵל, דָּא צַדִּיק, דִּכְתִיב, (משלי יג) צַדִּיק אוֹכֵל לְשׂוֹבַע נַפְשׁוֹ. צַדִּיק אוֹכֵל וְדַאי, וְנָטִיל כֹּלָּא, אַמַּאי, לְשׂוֹבַע נַפְשׁוֹ. לְמֵיהַב שָׂבְעָא, לְהַהוּא אַתַּר דְּאִקְרֵי נַפְשׁוֹ דְּדָוִד. יָצָא מַאֲכָל, דְּאִתְמְלֵא הַהוּא צַדִּיק, לָא יִפּוֹק מִזּוֹנָא לְעָלְמִין, וְלָא יָכִיל עַלְמָא

לְקַיְּימָא (בֵּיה). וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק, דָּא יִצְחָק, דִּבְרִיךְ לְיַעֲקֹב בְּטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְּׁמַנֵּי הָאָרֶץ.

תּוּ, אַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חַד, אִלְמָלֵא תּוּקְפָּא דְּדִינָא קַשְׁיָא, לָא נָפְקָא דְּבַשׁ. מַאן דְּבַשׁ. דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דִּכְתִיב, (תהלים יט) וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים. מֵעַז, דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דִּכְתִיב, (תהלים כט) ה׳ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יָצָא מָתוֹק, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. (דף רמ ע״ב):

אֲזָלוּ כְּחָדָא תְּלַת יוֹמִין, עַד דְּמָטוּ לְטוּרְסָא דְּקִירָא דְּאֵמֵימָה. כֵּיוָן דְּחָמַאת לוֹן אַתְקָנִית בֵּיתָא, וְיַתְבוּ תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין אָחֳרָנִין. בֵּרְכוּהוּ, וְאַזְלוּ, וְסִדְּרוּ מִלִּין קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, וַדַּאי יְרוּתַת אוֹרַיְיתָא אַחְסִין, וְאִלְמָלֵא זְכוּתָא דַּאֲבָהָן יִתְעַנַּשׁ מִלְּעֵילָּא, אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִינּוּן דְּאָזְלִין בָּתַר אוֹרַיְיתָא, אַחְסִינוּ לָהּ אִינּוּן וּבְנַיְיהוּ לְעָלְמִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נט) וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר ה׳ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וגו׳.

זְבוּלוּן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת וְיַרְכָתוֹ וגו׳.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים מה) חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ. וְכִי דָּא הוֹד וְהָדָר, לְמֵיזַן זַיְינָא, וּלְאִזְדָּרְזָא בְּהַאי. מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַגַּח קְרָבָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְזָרִיז גַּרְמֵיהּ בָּהּ, דָּא הוּא שְׁבָחָא (דְּמָארֵיהּ), דָּא הוּא הוֹד וְהָדָר, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ חֲגוֹר חַרְבְּךָ.

אֶלָּא, וַדַּאי עִקָּרָא דִּמְלָּה, אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא. יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָשִׁים לֵיהּ בִּבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין דְּיִנְטְרוּן לֵיהּ, וְלָא יִפְגְּמוּן לֵיהּ בִּפְגִימוּ לְהַאי רְשִׁימָא דְּמַלְכָּא. וּמַאן דְּפָגִים לֵיהּ, הָא קָאִים לְקָבְלֵיהּ (ויקרא כו) חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית, לְנַקְמָא נוּקְמָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, דְּאִתְרְשִׁים בֵּיהּ, וְהוּא פָּגִים לֵיהּ.

וּמַאן דְּבָעֵי לְנַטְרָא הַאי אָתָר, יְזַדַּרְז וְיִתַּקַּן גַּרְמֵיהּ, וְיִשַּׁוֵּי לְקָבְלֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּיִצְרָא בִישָׁא יִתְקַף עֲלוֹי, לְהַאי חֶרֶב דְּקָיְימָא עַל יָרֵךְ, לְאִתְפָּרָעָא מִמַּאן דְּפָגִים הַאי אָתָר. וּכְדֵין, חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר, גִּבּוֹר אִיהוּ, גִּבּוֹר אִתְקְרֵי. וְעַל דָּא הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ.

דָּבָר אַחֵר, חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר. מַאן דְּנָפִיק בְּאָרְחָא, יִתַּקַּן גַּרְמֵיהּ בְּצִלּוֹתָא דְּמָארֵיהּ, וְיִזְדַּרְז בְּהַאי (מ"ט ע"ב) צֶדֶק, חֶרֶב עִלָּאָה, בְּצִלּוֹתָא וּבָעוּתִין עַד לָא יִפּוֹק לְאָרְחָא. כְּדִכְתִיב, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. תָּא חֲזֵי, זְבוּלוּן נָפִיק תְּדִירָא לִשְׁבִילִין וְאָרְחִין, וְאַגַּח קְרָבִין, וְאִזְדַּרְז בְּהַאי חֶרֶב עִלָּאָה, בְּצִלּוֹתָא וּבָעוּתִין, עַד לָא נָפִיק בְּאָרְחָא, וּכְדֵין נָצַח עַמִּין, וְאִתְתַּקַּף עֲלַיְיהוּ. וְאִי תֵּימָא יְהוּדָה, הָא אִתְתַּקַּן בְּהַאי, לְאַגָּחָא קְרָבִין, וְתִקּוּנִין, בְּהַאי חֶרֶב, אַמַּאי זְבוּלוּן. אֶלָּא.

תָּא חֲזֵי, הַנֵּי תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, כְּלְהוּ תִּקוּנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא
הַוּוּ. תְּרֵין תִּקוּנִין דְּנוּקְבֵי אָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים, חַד לְרַעֲיָא עִלָּאָה יוֹבֵלָא, וְחַד לְכַלָּה, שְׁנַת
הַשְּׁמִיטָה. חַד תִּקוּנָא לְעֵילָא, וְחַד תִּקוּנָא לְתַתָּא. עוֹבָדָא
דִּבְרֵאשִׁית, הָכִי הוּא נָמֵי, בְּהַנֵּי תְּרֵי אַתְרֵי, חַד עוֹבָדָא
לְעֵילָא, וְחַד עוֹבָדָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא פִּתְיָחָא דְּאוֹרַיְיתָא
בְּב׳. עוֹבָדָא דִּלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא, דָּא עֲבַד עַלְמָא
עִלָּאָה, וְדָא עֲבַד עַלְמָא תַּתָּאָה. כְּגַוְונָא דָּא.

תְּרֵין תִּקוּנִין דְּנוּקְבֵי קָאָמַר שְׁלֹמֹה, חַד לְעֵילָא, וְחַד
לְתַתָּא. חַד לְעֵילָא, בְּתִקוּנָא עִלָּאָה דִּשְׁמָא
קַדִּישָׁא. חַד לְתַתָּא, בְּתִקוּנָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא.

תָּא חֲזֵי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב קַדִּישָׁא, דְּזָכָה לְהַאי.
וְהָא אִתְּמַר, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עַלְמָא, לָא אִשְׁתַּכַּח
עַרְסָא שְׁלֵימָתָא כְּעַרְסֵיהּ דְּיַעֲקֹב. וּבְשַׁעְתָּא דְּבָעָא
לְאִסְתַּלָּקָא מֵעַלְמָא, כְּדֵין הֲוָה שְׁלִים, בְּכָל (רל״א ע״ב)
סִטְרוֹי. אַבְרָהָם מִימִינֵיהּ, יִצְחָק מִשְּׂמָאלֵיהּ, הוּא
בְּאֶמְצָעִיתָא, שְׁכִינְתָּא קַמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב הַאי,
קָרָא לִבְנוֹי, וְאָמַר לוֹן הֵאָסְפוּ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכַּח תִּקוּנָא
דִּלְעֵילָא וְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, רָזָא דְּמִלָּה, תְּרֵין תִּקוּנִין אִשְׁתַּכָּחוּ תַּמָּן, חַד
עִלָּאָה, וְחַד תַּתָּאָה, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת.

תִּקּוּנָא עִלָּאָה, תִּקּוּנָא סָתִים וְגַלְיָא, דְּהָא תִּקּוּנָא דְּיוֹבֵלָא אִיהוּ, הַהוּא דְּאָמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים כִּדְקָאֲמָרַן, רֵישָׁא סָתִים הֲוָה דְּלָא אִתְגַּלְיָיא הָכָא, וְלָא יָאוֹת לְאִתְגַּלְיָיא. דְּרוֹעִין וְגוּפָא אִתְגַּלְיָין, וְהָא יְדִיעִין. שׁוֹקִין סְתִימוּ וְלָא אִתְגַּלְיָין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּנְבוּאָה לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. וְתִקּוּנָא דָּא סָתִים וְגַלְיָיא. תִּקּוּנָא אָחֳרָא תַּתָּאָה, תִּקּוּנָא דְּכַלָּה דְּקָאֲמַר שְׁלֹמֹה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, הַאי תִּקּוּנָא דְּאִתְגַּלְיָיא יַתִּיר, וְתִקּוּנָא דָּא בִּתְרֵיסַר שִׁבְטִין (דף רמא ע"א) דְּאִינּוּן תְּחוֹתָהּ, וְתִקּוּנָא דְּגוּפָא דִּילָהּ.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, (מלכים א ז) וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק וְגוֹ'. וּכְתִיב עוֹמֶד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֶגְבָּה וְגוֹ' (רמ"ו ע"א) וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה וְגוֹ'. וּכְתִיב וְאֶת הַבָּקָר שְׁנֵים עָשָׂר תַּחַת הַיָּם (וְגוֹ'). עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּדָא יָם מִתַּקְנָא בְּי"ב בִּתְרִין עִלְּמִין, בִּתְרֵיסַר לְעֵילָא רְתִיכִין מְמַנָּן. לְעֵילָא בִּתְרֵיסַר, לְתַתָּא תְּרֵיסַר שִׁבְטִין. כֵּיוָן דְּחָמָא יַעֲקֹב תִּקּוּנָא עִלָּאָה, וְחָמָא שְׁכִינְתָּא קָאִים לְקַבְלֵיהּ, בָּעָא לְאַשְׁלָמָא תִּקּוּנָהָא, קָרָא לִבְנוֹהִי תְּרֵיסַר, וְאָמַר לוֹן הַאָסְפוּ. אַתְקִינוּ גַּרְמַיְיכוּ לְאַשְׁלָמָא מְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, בְּד׳ דִּגְלִין, בְּד׳ סִטְרִין, שְׁלֹשָׁה פּוּנִים צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוּנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוּנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוּנִים מִזְרָחָה וְהַיְמִים עֲלֵיהֶם. וְהָכִי הוּא וַדַּאי, תְּלַת שִׁבְטִין לְכָל סִטַר לְד׳ רוּחֵי עַלְמָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לִדְרוֹעָא דִּימִינָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לִדְרוֹעָא דְּשְׂמָאלָא, וּתְלַת שִׁבְטִין, לִירֵכָא יְמִינָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לִירֵכָא שְׂמָאלָא, וְגוּפָא דְּשָׁכִינְתָּא עֲלַיְיהוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְהַיְמִים עֲלֵיהֶם.

מַאי טַעְמָא תְּלַת שִׁבְטִין לִדְרוֹעָא, וּתְלַת שִׁבְטִין לִירֵכָא, וְכֵן לְכֹלָּא. אֶלָּא רָזָא דִּמְלָה, תְּלַת קִשְׁרִין אִינּוּן בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וּתְלַת בְּשְׂמָאלָא, וּתְלַת בִּירֵכָא יְמִינָא, וּתְלַת קִשְׁרִין בִּירֵכָא שְׂמָאלָא, אִשְׁתַּכָּחוּ תְּרֵיסַר קִשְׁרִין לְאַרְבַּע סִטְרִין, וְגוּפָא עֲלַיְיהוּ. אִשְׁתַּכָּחוּ תְּרֵיסַר עִם גּוּפָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מְנָא לָן, דִּכְתִיב, כָּל אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר. וְזֹאת, בְּגִין דְּבָהּ אִשְׁתְּלִים חוּשְׁבָּנָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר וְהַיְמִים עֲלֵיהֶם מִלְּמָעְלָה.

(זכריה ד) שִׁבְעָה עֵינֵי ה׳, אִינּוּן שִׁבְעָה עֵינֵי הָעֵדָה. שִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין. שַׁעֲרָהָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (במדבר כ) כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מְאַת אֶלֶף וְגו׳. כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן, וְכֵן לְכֻלְּהוּ.

וְאִי תֵּימָא, בְּמִצְרַיִם בִּסְלִיקוּ דְּיַעֲקֹב מֵעַלְמָא, דְּאִשְׁתַּכַּח

שְׁלִימוּ בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, כּוּלֵי הַאי אָן הוּא. וַדַּאי שִׁבְעִין נַפְשִׁין הֲווּ, וְכָל אִינּוּן דְּאוֹלִידוּ בִּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שְׁנִין, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא. כְּמָה דִּכְתִיב (שמות א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד. וּכְתִיב, (תהלים מ) עָצְמוּ מִסְּפֹּר רֹאשִׁי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב שְׁלֵימָא, דְּהוּא אִשְׁתְּלִים לְעֵילָּא וְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָכִי הוּא, אֲבָל בְּתִקוּנָא עִלָּאָה דְּיוּבְלָא, הֵיךְ אִשְׁתַּכַּח כּוּלֵי הַאי. אָמַר לֵיהּ, אַרְיָא, כֵּיוָן דְּסַדַּר רַגְלוֹי לְמֵיעָאל בְּכַרְמָא, מַאן אִיהוּ דְּעָיֵיל בַּהֲדֵיהּ.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (איוב כג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ. הַאי תִּקוּנָא עִלָּאָה, הוּא כֻּלָּא חַד, לָא הֲוֵי בֵּיהּ פִּירוּדָא כְּהַאי תַּתָּאָה, דְּהָא כְּתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. וְאַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהּ פִּירוּדָא, כַּד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי, כֻּלָּא סַלְקָא לְחַד.

אֲבָל הַאי תִּקוּנָא עִלָּאָה דְּיוּבְלָא, קָיְימָא עַל תְּרֵיסַר, כְּהַאי תַּתָּאָה. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חַד, הַאי חַד אַשְׁלִים לְכָל סִטַר, בְּהַאי סִטַר, וּבְהַאי סִטַר. אִינּוּן שִׁית סִטְרִין עִלָּאִין תְּרֵיסַר הֲווּ. דְּכָל חַד אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ, (קנ"ח ע"א) וְאִתְכְּלִיל מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתַּכְּחוּ תְּרֵיסַר, וְגוּפָא, וְכֻלָּא קָיְימָא עַל תְּרֵיסַר. מַאן גּוּפָא, דָּא יַעֲקֹב, וְהָא אִתְּמַר, אֶלָּא רֵישָׁא וְגוּפָא בְּחַד קָיְימִי.

תּוּ תְּרֵיסַר, תִּלַת קִשְׁרִין דִּדְרוֹעָא יְמִינָא חֵ״ס חַסָדִים.
תִּלַת קִשְׁרִין דִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא גְּבוּרָ״ה גְּבוּרוֹת. תִּלַת קִשְׁרִין בִּירְכָא יְמִינָא, נֶ״צ נְצָחִים. תִּלַת קִשְׁרִין בִּירְכָא שְׂמָאלָא, הו״ד וְהוֹדוֹת. הָא תְּרֵיסַר. וּגוּפָא קָיְימָא עֲלַיְיהוּ הָא תְּלֵיסַר. תּוּ, בִּתְלֵיסַר מְכִילָן אוֹרַיְיתָא אִתְפְּרַשׁ, וְכוֹלָא חַד, מֵעֵילָא לְתַתָּא בְּיִחוּדָא, עַד הַהוּא אֲתַר דְּקָיְימָא עַל פִּירוּדָא.

שִׁבְעָה עֵינִין עִלָּאִין, אִלֵּין דִּכְתִיב, (זכריה ד) **עֵינֵי ה׳ הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים דִּכוּרִין, דְּהָא אֲתַר דְּדִכוּרָא אִיהוּ. הָכָא** (דברי הימים ב טז) **עֵינֵי ה׳ מְשׁוֹטְטוֹת, בְּתִקוּנֵי שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא, אֲתַר דְּנוּקְבָא** (זהר חדש ל״ג קָיְימָא)**. שִׁבְעָה עֵינִין עִלָּאִין, לָקְבֵיל הָא דִּכְתִיב,** (דברי הימים א כט) **לְךָ ה׳** (דף רמא ע״ב)
הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְגו׳. הַאי אֲתַר, אַשְׁלִים לְכָל סְטַר.

תּוּ שַׁעֲרָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קו) **מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת ה׳.**
הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מ) **עָצְמוּ מִשַּׁעֲרוֹת רֹאשִׁי. וּכְתִיב,** (איכה ג) **חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא תָמְנוּ וְגו׳. וְתִקוּנִין אִלֵּין אִסְתַּלָּקוּ** (מֵאֲתַר) **לְאֲתַר אָחֳרָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָכָא אִתְמַר טְפֵי, וְאִסְתַּלִּיק בְּמַתְקָלָא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אֲמָרָן, וְאִצְטְרִיכְנָא לְפָרְשָׁא לוֹן. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא יַתִּיר, דְּיַדְעִין אָרְחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכָא כֹּלָּא אִתְגַּלְיָיא לְיַדְעֵי מִדִּין.**

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זְבוּלֻן וְיִשָּׂשכָר תְּנַאי עַבָדוּ, חַד יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְחַד נָפִיק וְעָבִיד פִּרְקְמַטְיָא, וְתָמִיךְ לְיִשָּׂשכָר, דִּכְתִיב, (משלי ג) **וְתוֹמְכֶיהָ מְאוּשָּׁר. וְהָוָה פָּרִישׁ בְּיַמֵּי לְמֶעְבַּד פִּרְקְמַטְיָא, וְחוּלָקֵיהּ הָכִי הָוָה, דְּהָא יַמָּא הָוָה אַחְסַנְתֵּיהּ. וּבְגִינֵי כָּךְ קָרֵי לֵיהּ יָרֵךְ. דַּרְכֵּיהּ דְּיָרֵךְ לְנַפְקָא וּלְמֵיעַל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (דברים לג) **שִׂמַח זְבוּלוּן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאׇהָלֶיךָ. לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכּוֹן, בְּאִינּוּן פְּרִישֵׁי יַמִּים, לְמֶעְבַּד פִּרְקְמַטְיָא. לְחוֹף יַמִּים, אַף עַל גַּב דְּחַד יַמָּא הָוָה לֵיהּ בְּאַחְסַנְתֵּיהּ, בְּתַרִין יַמִּין שָׁרְיָיא.**

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כָּל שְׁאָר יַמִּין הָווּ מֵהַדְּרָן קַרְפּוֹלִין בְּיַמָּא דִּילֵיהּ. וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת, אֲתַר דְּכָל אַרְבִּין מִשְׁתַּכְּחִין לְמֶעְבַּד סְחוֹרְתָא. וְיַרְכָתוֹ, אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה יַרְכָתֵיהּ דִּילֵיהּ מָטֵי עַל סְפַר צִידוֹן, וּתְחוּמָא פָּרִישׁ לְהַהוּא אֲתַר, וּפִרְקְמַטְיָא דְּכָל מָאנֵי סְחוֹרְתָא, סָחֲרִין וְתָיְיבִין בְּסְחוֹרְתַיְיהוּ לְהַהוּא אֲתַר.

רִבִּי אַחָא אָמַר, כְּתִיב, (ויקרא ב) **וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח, וְכִי אַמַּאי מֶלַח. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ מְמָרַק וּמְבַשֵּׁם מְרִירָא לְאַטְעָמָא, וְאִי לָאו הַוֵי** (בְּגִין) **מִלְחָא, לָא יָכִיל עַלְמָא לְמִסְבַּל מְרִירָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (ישעיה כו) **כִּי כַאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק לָמְדוּ יוֹשְׁבֵי תֵבֵל. וּכְתִיב,** (תהלים פט) **צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ.**

וּמֶלַח אִיהוּ בְּרִית דְּעַלְמָא קַיְימָא בֵּיהּ. דִּכְתִיב, (ירמיה לג) **אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. בְּגִין כָּךְ, אִקְרֵי בְּרִית אֱלֹהֶיךָ, וְאִקְרֵי יַם הַמֶּלַח, וְיַמָּא אִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ.**

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, כְּתִיב, (תהלים יא) **כִּי צַדִּיק ה׳ צְדָקוֹת אָהֵב, דָּא מִלְחָא בְּיַמָּא** (בְּמַיָּא)**. וּמַאן דְּפָרִישׁ לוֹן, גָּרִים לְגַרְמֵיהּ מִיתָה. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, לֹא תַשְׁבִּית מֶלַח, דְּהָא דָּא בְלָא דָּא לָא אָזְלָא.**

אָמַר רִבִּי אַחָא, יַם חַד הוּא, וְאִקְרֵי(שמות מח) **יַמִּים. אֶלָּא אַתַּר אִית בְּיַמָּא דְּאִיהוּ מַיִין צְלִילָן, וַאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ מַיִין מְתִיקָן, וַאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ מַיִין מְרִירָן, בְּגִין כָּךְ יַמִּים קְרִינָן, וְעַל דָּא לְחוֹף יַמִּים. אָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא, וְכָל חַד וְחַד קִשְׁרָא חַד, מֵאִינוּן קִשְׁרִין דְּמִתְחַבְּרָן בְּגוּפָא.**

רִבִּי אַבָּא הֲוָה יָתִיב לֵילְיָא חַד וְקָם לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. עַד דְּהֲוָה יָתִיב, אֲתָא רִבִּי יוֹסֵי, וּבָטַשׁ אַפִּתְחָא. אָמַר, סִיפְטָא בְּטוּפְסָרָא קַפְטָלַאי שְׁכִיחֵי.

יָתְבוּ וְלָעוּ בְּאוֹרַיְיתָא. אַדְהָכִי קָם בְּרֵיהּ דְּאוּשְׁפִּיזָא וְיָתִיב קַמַּיְיהוּ, אָמַר לוֹן מַאי דִּכְתִיב, (יהושע ב) **וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְגוֹ׳. וּכְתִיב וּנְתַתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת. מַאי קָא בָּעֵאת מִנַּיְיהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא יָאוֹת**

שָׁאַלְתְּ, אֲבָל אִי שָׁמַעְתְּ מִידִי אֵימָא בְּרִי. אָמַר, תּוּ שְׁאַלְתָּא, דְּהָא אִינּוּן יַהֲבוּ לָהּ מַה דְּלָא בָּעַאת מִנַּייְהוּ, דִּכְתִיב, אֶת תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תִּקְשְׁרִי בַּחַלּוֹן וְגוֹ'. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, הִיא בָּעַאת סִימָנָא דְחַיֵּי, דִּכְתִיב וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְגוֹ', וַאֲמָרָה, סִימָנָא דְחַיֵּי לָא שַׁרְיָיא, אֶלָּא בְּאוֹת אֱמֶת, וּמַאי אִיהוּ (ויקרא ב ע"א) אוֹת אֱמֶת, דָּא אָת ו', בְּגִין דְּבֵיהּ שַׁרְיָין חַיִּין. הָכִי אוֹלִיפְנָא, סִימָנָא דְמִשָּׁה קָא בָּעַאת, וְאִינּוּן אַמַּאי יַהֲבוּ לָהּ תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי.

אֶלָּא אִינּוּן אָמְרֵי, מִשָּׁה הָא אִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא, דְּהָא אִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא, וְהָא מָטָא זִמְנָא דְסִיהֲרָא לְמִשְׁלַט, סִימָנָא דְסִיהֲרָא אִית לָן לְמֵיהַב לָהּ, וּמַאי אִיהוּ, תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ד) כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ. סִימָנָא דִיהוֹשֻׁעַ יְהֵא גַּבָּךְ, בְּגִין דְּשׁוּלְטָנוּתָא דְסִיהֲרָא הַשְׁתָּא. קָמוּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי (דף רמב ע"א) וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וַדַּאי זַמִּין אַנְתְּ לְמֶהֱוֵי רֵישׁ מְתִיבְתָּא, אוֹ גַּבְרָא רַבָּא בְּיִשְׂרָאֵל, וּמַנּוּ. רִבִּי בּוֹן.

תּוּ שָׁאִיל וְאָמַר, בְּנוֹי דְיַעֲקֹב כֻּלְּהוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, אִתְסַדְּרוּ לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא, אַמַּאי אַקְדִּים בִּבְרָכָאן זְבוּלוּן לְיִשָּׂשכָר תְּדִיר, וְהָא יִשָּׂשכָר אִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹרַיְיתָא אַקְדִּים בְּכָל אֲתַר,

אַמַּאי אַקְדִּים לֵיהּ זְבוּלוּן בִּבְרָכָאן. אֲבוּי אַקְדִּים לֵיהּ, מֹשֶׁה אַקְדִּים לֵיהּ.

אֶלָּא זְבוּלוּן זָכָה עַל דְּאַפִּיק פִּתָּא מִפּוּמֵיהּ, וְיָהַב לְפוּמֵיהּ דְּיִשָּׁשכָר, בְּגִינֵי כָּךְ אַקְדִּים לֵיהּ בִּבְרָכָאן. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּסָעִיד לְמָרֵיהּ דְּאוֹרַיְיתָא, נָטִיל בִּרְכָאן מֵעֵילָּא וְתַתָּא. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּזָכֵי לְתֵרֵי פָּתוֹרֵי, מַה דְּלָא זָכֵי בַּר נָשׁ אַחֲרָא. זָכֵי לְעוּתָרָא דְּיִתְבָּרַךְ בְּהַאי עַלְמָא, וְזָכֵי לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, זְבוּלוּן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת. כֵּיוָן דִּכְתִיב לְחוֹף יַמִּים, אַמַּאי וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת. אֶלָּא, לְחוֹף יַמִּים, בְּעַלְמָא דֵּין. לְחוֹף אֳנִיּוֹת, בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן וְגוֹ׳, דְּתַמָּן הוּא נְגִידוּ דְּעַלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי. וְכִי מַאן קָרִיב לְמַלְכָּא כִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אָמְרַת אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ. אֶלָּא בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אִלֵּין אִינוּן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּאִינוּן קְרִיבִין לְמַלְכָּא תְּדִיר, וּמוֹדְעִין לְמַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא עִסְקוֹי דְּמַטְרוֹנִיתָא.

דְּהָכִי אוֹלִיפְנָא, בְּשַׁעְתָּא דִּנְשְׁמָתָא נָחַתַת לְעַלְמָא,

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עָאלַת עֲלָה בְּקִיּוּמָא דְּאוֹמָאָה, דְּיִחֲוֵי לְמַלְכָּא, וְיוֹדַע לֵיהּ רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבֵּיהּ, בְּגִין לְאִתְפַּיְיסָא בַּהֲדֵיהּ.

וּבְמָה, בְּגִין דְּחִיּוּבָא עַל בַּר נָשׁ לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּפוּמָא, בְּלִבָּא בְּנַפְשָׁא, וּלְאַקְשָׁרָא כֹּלָּא, כְּשַׁלְהוֹבָא דְּאִתְקַשְּׁרָא בְּטִיפְסָא, וּבַהֲהוּא יִחוּדָא דְּעָבִיד, גָּרִים לְאִתְפַּיְיסָא מַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאוֹדַע לֵיהּ לְמַלְכָּא רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבֵּיהּ.

דָּבָר אַחֵר, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, אִלֵּין תְּרֵיסַר שִׁבְטִין. דְּתָנִינָן, יְרוּשָׁלַם עַל תְּרֵיסַר טוּרִין קָיְימָא. וּמַאן דְּאָמַר עַל שִׁבְעָה, לָא קָאָמַר לְאַשְׁלָמָא שְׁלִימוּ, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חַד, דְּאִית שִׁבְעָה, וְאִית ד׳, וְאִית תְּרֵיסַר, וְכֹלָּא חַד.

וַדַּאי עַל תְּרֵיסַר טוּרִין קָיְימָא, תְּלַת טוּרִין לְסִטְרָא דָּא, וּתְלַת טוּרִין לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע זְוָויִן, וּכְדֵין אִתְקְרֵי חַיָּה. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (יחזקאל י) הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִלֵּין אִקְרוֹן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, בְּגִין דְּקָיְימָא עֲלַיְיהוּ. וְאִינוּן סָהֲדֵי סַהֲדוּתָא לְמַלְכָּא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קכ״ב) שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיָדְעֵי אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַייָ אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְיָ וְגוֹ׳:

יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם רוֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי יִשָּׂשכָר חֲמוֹר אִקְרֵי. אִי בְּגִין דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, נִקְרֵייהּ לֵיהּ סוּס אוֹ אַרְיֵה, אוֹ נָמֵר, אַמַּאי חֲמוֹר. אֶלָּא אָמְרוּ, בְּגִין דַּחֲמוֹר נָטִיל מָטוּלָא, וְלָא בָּעִיט בְּמָארֵיהּ כִּשְׁאָר בְּעִירֵי, וְלָא אִית בֵּיהּ גַּסוּת הָרוּחַ, וְלָא חַיִּישׁ לְמִשְׁכַּב בְּאַתַּר מִתְתַּקַּן. אוּף הָכִי יִשָּׂשכָר, דְּאִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, נָטִיל מָטוּלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא בָּעִיט בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִית בֵּיהּ גַּסוּת הָרוּחַ, כַּחֲמוֹר דְּלָא חַיִּישׁ לִיקָרָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא לִיקָרָא דְּמָרֵיהּ (ס״א דְּרַבֵּיהּ). רוֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם, כְּדַאֲמְרִינָן וְעַל הָאָרֶץ תִּישַׁן, וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה, וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל. דָּבָר אַחֵר יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם רוֹבֵץ וְגוֹ׳. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כז) לְדָוִד ה׳ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד, כַּמָּה חֲבִיבִין אִינּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה חֲבִיבִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לָא דָּחִיל מִפִּגְעֵי עַלְמָא, נָטִיר הוּא לְעֵילָא, נָטִיר הוּא לְתַתָּא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא (דף רמב ע״ב) דְּכָפִית לְכָל פִּגְיֵעי דְּעַלְמָא, וְאָחִית לוֹן לְעוּמְקֵי דְּתְהוֹמָא רַבָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל לֵילְיָא, (לעיל קע״ב ע״א) פָּתְחִין סִתִּימִין, וְכַלְבֵי וַחֲמָרֵי שַׁרְיָין וְשָׁטָאן בְּעַלְמָא,

וְאִתְיְהִיבַת רְשׁוּ לְחַבָּלָא, וְכָל בְּנֵי עַלְמָא נַיְימֵי בְּעַרְסַיְיהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא סָלְקִין לְאִתְעַנָּגָא לְעֵילָא. כַּד אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן, וְאִתְפְּלִיג לֵילְיָא, אִתְעֲרוּתָא קַדִּישָׁא אִתְעַר בְּעַלְמָא, וְאִתְמַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּאִיהוּ קָאִים בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, וְאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא. כֵּיוָן דְּאִיהוּ פָּתַח בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל אִינּוּן זִינִין בִּישִׁין, אָעִיל לוֹן בְּנוּקְבֵי דְּתְהוֹמָא רַבָּה, וְכָפִית לֵיהּ לַחֲמוֹר, וְנָחִית לֵיהּ בְּטַפְסְרֵי דְּתְחוֹת עַפְרָא, דְּזוּהֲמֵי קִסְרָא.

בְּגִינֵי כָּךְ, יִשָּׁשכָר, דְּאִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, כָּפִית לֵיהּ לַחֲמוֹר, וְנָחִית לֵיהּ. מֵהַהוּא גַּרְם הַמַּעֲלוֹת, דְּאִיהוּ סָלִיק לְנִזְקָא עַלְמָא, וְשַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתַיִם, בֵּין זוּהֲמֵי דְּטַפְסְרֵי דְּעַפְרָא.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב. וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֵמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבוֹל וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד. וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב, דָּא תוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֵמָה, דָּא תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבוֹל, לְמִסְבַּל עוּלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וּלְדָבְקָא בָּהּ יוֹמֵי וְלֵילֵי. וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד, לְמֶהֱוֵי פָּלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ, וּלְאַתְשָׁא גַּרְמֵיהּ בָּהּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הֲווּ קָא אָזְלֵי מִגָּלִילָא

עִלָּאָה לְטִבֶּרְיָה, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, נֵיהַךְ וְנִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּיָדַע לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל, אִתְחַיֵּיב בְּנַפְשֵׁיהּ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּיַהֲבִין לֵיהּ עוֹלָא דְּאַרְעָא, וְשִׁעְבּוּדָא בִּישָׁא, דְּכְתִיב בִּישָׁשכָר, וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבוֹל, מַהוּ וַיֵּט, סָטָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א ח) וַיַּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע. מַאן דְּסָטָא אָרְחֵיהּ וְגַרְמֵיהּ, דְּלָא לְמִסְבַּל עוֹלָא דְּאוֹרַיְיתָא, מִיָּד וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא. זַכָּאִין אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְרָחִים לְעֵילָּא, וְאִתְרָחִים לְתַתָּא, וְאַחְסִין בְּכָל יוֹמָא, יְרוּתָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. מַאי יֵשׁ. דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי דְּלָא פְּסַק מֵימוֹי לְעָלְמִין, וְנָטַל אַגַּר טַב עִלָּאָה, דְּלָא זָכֵי בֵּיהּ בַּר נָשׁ אָחֳרָא, וּמַאי אִיהוּ. י״שׁ. וּבְגִינֵי כָּךְ, רָמִיז לָן שִׁמְאָ דְּיִשָּׁשכָר דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, יֵשׁ שָׂכָר. דָּא הוּא אַגְרָא דְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, י״שׁ.

כְּתִיב, (דניאל ז) חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב וְגו׳. חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו, כַּד אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, תְּרֵי כָּרְסָוָן נָפְלוּ, תְּרֵי לְעֵילָּא, תְּרֵי לְתַתָּא. תְּרֵי לְעֵילָּא, בְּגִין דְּאִתְרְחִיקַת תַּתָּאָה מֵעִלָּאָה,

כְּרְסְיָיא דְיַעֲקֹב אִתְרְחִיקַת מִכְּרְסְיָיא דְדָוִד. וְכָרְסְיָיא דְדָוִד נָפְלַת. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. תְּרֵי כָּרְסָוון לְתַתָּא, יְרוּשָׁלַם, וְאִינוּן מָאנֵי דְאוֹרַיְיתָא. וְכָרְסָוון דִלְתַתָּא כְּגַוְונָא דְכָרְסָוון דִלְעֵילָא, מָרֵיהוֹן דְאוֹרַיְיתָא הַיְינוּ כְּרְסְיָיא דְיַעֲקֹב. יְרוּשָׁלַם הַיְינוּ כְּרְסְיָיא דְדָוִד, וְעַל דָּא כְּתִיב, עַד דִּי כָּרְסָוון, וְלָא כָּרְסְיָא. כָּרְסָוון סַגִּיאִין נָפְלוּ, וְכֻלְּהוּ לָא נָפְלוּ, אֶלָּא מֵעֶלְבּוֹנָהּ דְאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִינוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל אִינוּן תּוּקְפִין דְּשָׁאַר עַמִּין, דְּשָׁאַר חֵילִין, וְכָל חֵילִין דִלְהוֹן, אִתְכַּפְיָין וְלָא שָׁלְטֵי בְּעַלְמָא, וְיִשְׂרָאֵל (נ"א וי"ש) אִזְדַּמַּן עֲלַיְיהוּ לְסַלְקָא לוֹן עַל כֻּלָּא. וְאִי לָא, חֲמוֹר גְּרָמָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְמֵיהַךְ בְּגָלוּתָא, וּלְמִנְפַּל בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וּלְמִשְׁלַט עֲלַיְיהוּ. וְכָל דָּא אַמַּאי, בְּגִין, וַיִּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב, וּמִתַּקְנָא קַמֵּיהּ, וְיָכִיל לְמִרְוַח בְּגִינָהּ כַּמָּה טָבִין וְכַמָּה כִּסּוּפִין, וְסָטָא אוֹרְחֵיהּ דְלָא לְמִסְבַּל עוּלָא דְאוֹרַיְיתָא. בְּגִין כָּךְ וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד.

כְּתִיב, (שיר השירים ו) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים וגו'. הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ, (הַדּוּדָאִים) אִלֵּין אִינוּן דְאַשְׁכַּח רְאוּבֵן. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית ל) וַיִּמְצָא (דף רמג ע"א) דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה, וְלָא אִתְחַדְּשָׁן

מִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא עַל יְדוֹי בְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (דברי הימים א יב) וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לְעִתִּים וְגו׳.

וְעַל פִּתְחֵינוּ כָּל מִגְדִים, אִינוּן גָּרְמוּ לְמֶהֱוֵי עַל פִּתְחֵינוּ, עַל פִּתְחֵי בָּתֵּי כְנֵסִיוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, כָּל מִגְדִים. חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים, כַּמָּה מִלֵּי חַדְתָּאן וְעַתִּיקִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְגַּלְיָין עַל יָדַיְיהוּ, לְקָרְבָא לְיִשְׂרָאֵל לַאֲבוּהוֹן דִּלְעֵילָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברי הימים א יב) לָדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל.

(שיר השירים ז) דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא כְּדְקָא יָאוּת, וְיָדַע לְמֶחֱדֵי מִלִּין, וּלְחַדְּתוּתֵי מִלִּין כְּדְקָא יָאוּת, אִינוּן מִלִּין סְלִיקִין עַד כָּרְסְיָיא דְמַלְכָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פָּתַח לוֹן תַּרְעִין, וְגָנִיז לוֹן. וּבְשַׁעְתָּא דְּעָאל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, אַפִּיקַת לוֹן קַמֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בְּהוּ וְחָדֵי, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטַּר בְּעִטְרִין עִלָּאִין, וְחָדֵי בְּמַטְרוֹנִיתָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ. וּמֵהָהִיא שַׁעְתָּא, מִלּוֹי כְּתִיבִין בְּסִפְרָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא כְּדְקָא יָאוּת, זַכָּאָה הוּא בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאָה הוּא בְּעָלְמָא

דְּאָתֵי. עַד הָכָא שׁוּלְטָנוּתָא דִּיהוּדָה, דְּרוֹעָא דְּאִתְכְּלִיל בְּכוֹלָּא, בְּחֵילָא דְּכָל סִטְרִין, תְּלַת קִשְׁרִין דְּדְרוֹעָא, לְאִתְגַּבְּרָא עַל כֹּלָּא:

דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, הַאי קְרָא הָכִי אִית לֵיהּ לְמֵימַר, דָּן יָדִין לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹ דָּן יָדִין לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, מַהוּ דָּן יָדִין עַמּוֹ, וּלְבָתַר כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דָּן, הוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, (במדבר י) מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת, דְּהוּא יַרְכָּא שְׁמָאלָא, וְאָזִיל לְבַתְרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דִּיהוּדָה וּרְאוּבֵן נָטְלִין, לֵיוָאֵי וַאֲרוֹנָא פָּרְשִׁין דִּגְלִין, וְנָטִיל דִּגְלָא דְּאֶפְרַיִם דְּאִיהוּ לְמַעֲרָב, יַרְכָּא יְמִינָא נָטִיל, בְּקַפְסִירֵי קִסְטָא. וְאִי תֵּימָא זְבוּלֻן דְּאִיהוּ עָאל, וְנָפִיק, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ, וּכְתִיב וְיַרְכָתוֹ וְגוֹ'. אֶלָּא וַדַּאי, יְהוּדָה אִתְכְּלִיל מִכֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, מַלְכוּ דִּלְעֵילָּא אִתְכְּלִיל מִכֹּלָּא, וִיהוּדָה אִיהוּ מַלְכוּ תַּתָּאָה. כְּמָה דְּמַלְכוּ עִלָּאָה אִתְכְּלִיל מִכֹּלָּא, הָכִי נָמֵי מַלְכוּ תַּתָּאָה, אִתְכְּלִיל מִכֹּלָּא מִגּוֹפָא מִיַּרְכָא, בְּגִין לְאִתְגַּבְּרָא בְּתוֹקְפֵיהּ.

כְּתִיב, (דברים לג) מִימִינ"וֹ אֵ"שׁ דָּ"ת לָמוֹ, (ע"ד ע"א) אוֹרַיְיתָא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה אִתְיְיהִיב (אִתְיְיהִיבַת), וּגְבוּרָה

אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וּבְגוּפָא, וְיַרְכָא, וּבְכֻלָּא. הָכִי נָמֵי סִדְרָא קַדְמָאָה, יְהוּדָה אִיהוּ, מַלְכוּ דְּאָתֵי מִסְטַר גְּבוּרָה, וְאִתְכְּלִיל בִּימִינָא בְּגוּפָא וּבְיַרְכָא, בְּכֻלָּא אִתְכְּלִיל. כְּמָה דְּמַלְכוּ דִלְעֵילָא, אִתְכְּלִיל מִכֻּלָּא.

סִדְרָא תִּנְיָינָא רְאוּבֵן, דְּאִיהוּ לְסִטַר דָּרוֹם, וְדָרוֹם אִיהוּ יְמִינָא, וְכָל חֵילָא דִּימִינָא, יְהוּדָה נָטִיל לֵיהּ, בְּגִין דִּרְאוּבֵן (ס״א אִתְעֲבִיד) אִתְעֲבִיר מִגֵּיהּ מַלְכוּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר, וְנָטִיל לֵיהּ יְהוּדָה, וְאִתְגַּבַּר בְּתוּקְפָּא דִּימִינָא, דְּהַוָה מֵרְאוּבֵן, וְכֵן כְּתִיב בְּדָוִד, (תהלים קי) נְאֻם יְיָ לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי. בְּגִין דְּשִׁמְאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וְאִתְתַּקַּף בְּחֵילֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קיח) יְמִין יְיָ עוֹשָׂה חָיִל וְגוֹ׳. יְהוּדָה וּרְאוּבֵן תְּרֵין דְּרוֹעִין הֲווֹ.

סִדְרָא תְּלִיתָאָה, אֶפְרַיִם, דְּאִיהוּ יַרְכָא יְמִינָא, וְנָטְלָא קַמֵּי שְׁמָאלָא תָּדִיר, וְדָן (דא) דְּאִיהוּ יַרְכָא שְׁמָאלָא, נָטִיל לְבַתְרַיְיתָא, וְעַל דָּא הוּא הַמְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת לְצִבְאוֹתָם, וְאָזִיל לְבַתְרַיְיתָא.

יְהוּדָה נָטִיל חֵילָא בְּתְרֵין דְּרוֹעִין, בְּגִין דְּרְאוּבֵן דְּאִיהוּ יְמִינָא, (ס״א אִתְעֲבִיר) אִתְאֲבִיד מִגֵּיהּ בְּכִירוּתָא כְּהוּנָּתָא וּמַלְכוּתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב בִּיהוּדָה, (דברים לג) יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (מלכים א י) וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כִּסֵּא שֵׁן

גָּדוֹל. כְּרִסְיָיא דִשְׁלֹמֹה, עֲבַד לֵיהּ כְּגַוונָא דִלְעֵילָא, וְכָל דִיוּקְנִין (דְּהָכָא) דִלְעֵילָא עֲבַד הָכָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא ה' לְמֶלֶךְ, מֶלֶךְ מִלָּה סְתִימָא הוּא. וְכֵן (מלכים א ב) וּשְׁלֹמֹה יָשַׁב עַל כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו וַתִּכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד, דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא.

דָּן יָדִין עַמּוֹ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּאַחַד, כְּיִחוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם (דף רמג ע"ב) כְּמָה דְּהַוָה בְּשִׁמְשׁוֹן, דְּאִיהוּ יְחִידָאי עָבִיד דִּינָא בְּעַלְמָא, וְדָאִין וְקָטִיל כְּחַדָּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ סָמֶךְ. דָּן יָדִין עַמּוֹ. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, דָּן, הַיְינוּ חִוְיָא, כְּמִין עַל אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין. וְאִי תֵּימָא דְּעַל שִׁמְשׁוֹן בִּלְחוֹדוֹי הוּא. אוֹף הָכִי נָמֵי לְעֵילָא, דָּא הוּא נֶפֶשׁ אָחֳרָא (ס"א נָחָשׁ זוּטָא) מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת, וְכָמִין לְאוֹרְחִין וּשְׁבִילִין. לְבָתַר, חֵילִין וּמַשְׁרְיָין מֵהָכָא נָפְקִי, אִינּוּן דְּכָמָאן לִבְנֵי נָשָׁא, עַל חוֹבִין, דְּרָאמִין לְהוּ לַאֲחוֹרָא בָּתַר כִּתְפַּייְהוּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי לְעֵילָא, עַד דְּלָא יִתְבַּסֵּם בְּחַמְרָא דְחֵידוּ.

נָחָשׁ עֲלֵי דֶּרֶךְ. תָּא חֲזֵי, כְּמָה דְאִית דֶּרֶךְ לְעֵילָא, הָכִי נָמֵי אִית דֶּרֶךְ לְתַתָּא, וּמִתְפָּרְשָׁא יַמָּא, לְכַמָּה אוֹרְחִין בְּכָל סְטַר. וְאִית אוֹרְחָא חַד, דְּאָתֵי וְאַסְגֵּי יַמָּא, וְרַבֵּי נוּנִין בִּישִׁין לְזַנַּייהוּ, כְּמָה דַּאֲפִיקוּ מַיִין לְתַתָּא נוּנִין טָבִין, (שמות ל) נוּנִין בִּישִׁין, נוּנֵי עוּרְדְּעָנַיָּא, כְּגַוונָא דָּא, נוּנִין בִּישִׁין לְזַנַּייהוּ.

וְכַד מִשְׁתַּמְּשֵׁי מֵאָרְחָא דְּיַמָּא, אִתְחֲזוּן רָכְבִין עַל סוּסַיְיהוּ. וְאִלְמָלֵא דְּהַאי חִוְיָא, דְּאִיהוּ כָּנִישׁ לְכָל מַשְׁרְיָיִן, כָּמִין לְסוֹף אָרְחִין, וּבַדַּר לוֹן לַאֲחוֹרָא, הֲווּ מְטַשְׁטְשֵׁי עַלְמָא. מִסְטָרָא דְּהַנֵּי נָפְקִין חֲרָשִׁין לְעָלְמָא. תָּא חֲזֵי, בִּבְלְעָם כְּתִיב, (במדבר כד) וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים, בְּגִין דְּאִינּוּן קָיְימִין לְלַחֲשָׁא בַּחֲרָשֵׁי עַלְמָא.

חֲמֵי מַה כְּתִיב, יְהִי דָן נָחָשׁ עֲלֵי דֶּרֶךְ. מַאי עֲלֵי דֶּרֶךְ. אֶלָּא נָחָשׁ, מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל אֲבַתְרֵיהּ, אַכְחִישׁ פַּמַּלְיָא דִּלְעֵילָּא, וּמַאי אִיהוּ, הַהוּא דֶּרֶךְ עִלָּאָה דְּנָפַק מִלְּעֵילָּא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וְגוֹ׳. נָחָשׁ, מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל אֲבַתְרֵיהּ, כְּאִילּוּ אָזִיל עַל הַהוּא דֶּרֶךְ עִלָּאָה לְאַכְחָשָׁא לֵיהּ, בְּגִין דְּמֵהַהוּא דֶּרֶךְ, אִתְּזָנוּ עַלְמִין עִלָּאֵי.

וְאִי תֵּימָא, דָּן, אַמַּאי אִיהוּ בְּדַרְגָּא דָּא, אֶלָּא כְּדְכְתִיב, (בראשית ג) וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים. הָכִי נָמֵי הַנּוֹשֵׁךְ עִקְבֵי סוּס וְגוֹ׳, בְּגִין לְנַטְרָא לֵיהּ לְכָל מַשְׁרְיָיִן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תִּקּוּנָא דְּכוּרְסְיָיא אִיהוּ. תָּא חֲזֵי, כֻּרְסְיָיא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, חַד חִוְיָא מְרַפְּרֵף בְּקִטּוּרֵי שַׁרְבִיטָא לְעֵילָּא מֵאַרְיָוָתָא.

כְּתִיב, (שופטים יג) וַתָּחֶל רוּחַ ה׳ לְפַעֲמוֹ בְּמַחֲנֵה דָן וְגוֹ׳. תָּא

חֲזֵי, שִׁמְשׁוֹן נְזִיר עוֹלָם הֲוָה, וּפְרִישׁ עַלְמָא אִיהוּ, וְאִתְגַּבַּר בֵּיהּ חֵילָא תַּקִּיפָא, וְהוּא הֲוָה חִוְיָא בְּהַאי עַלְמָא, לָקְבֵל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת, דְּהָא אַחְסָנַת חוּלָקָא דִּבְרָכָתָא דְּדָן אֲבוּהִי יָרִית, דִּכְתִיב, יְהִי דָן נָחָשׁ עֲלֵי דֶּרֶךְ וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, נָחָשׁ יְדִיעָא, שְׁפִיפוֹן מַאי נִיהוּ. אָמַר לֵיהּ, רָזָא דְּתִקּוּנָא דַּחֲרָשִׁין, דְּנָחָשׁ אִיהוּ שְׁפִיפוֹן, הָכִי נָמֵי הַהוּא רָשָׁע דִּבְלְעָם, בְּכֹלָּא הֲוָה יָדַע. תָּא חֲזֵי כְּתִיב, (במדבר כג) וַיֵּלֶךְ שֶׁפִי, לְזִמְנִין בְּהַאי, וּלְזִמְנִין בְּהַאי. וְאִי תֵּימָא דָּן, לָאו דַּרְגֵּיהּ בְּהַאי. הָכִי הוּא וַדַּאי. אֶלָּא אִתְמַנָּא עַל דַּרְגָּא דָּא (לְהַהוּא), לְמֶהֱוֵי סִטְרָא בַּתְרַייְתָא, וּשְׁבָחָא אִיהוּ דִּילֵיהּ, מִמַּנָּן דְּמַלְכָּא בְּהַאי, וּמְמַנָּא עַל הַאי, וְיִקָּרָא אִיהוּ לְכָל אִינּוּן מְמַנִּין. וְכָרְסַיָּיא דְּמַלְכָּא, בְּכָל אִינּוּן מְמַנָּן אִתְתַּקָּן, בְּכָל הַנֵּי מְמַנָּן תְּחוֹתַיְיהוּ מִתְפָּרְשָׁן אוֹרְחִין וְדַרְגִּין, הֵן לְטַב, הֵן לְבִישׁ, וְכֻלְּהוּ אִתְאַחֲדָן בְּהַנֵּי תִּקּוּנֵי דְּכָרְסַיָּיא. וּבְגִינֵי כָּךְ דָּן לִסְטַר צָפוֹן, בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. דְּסִטַר צָפוֹן כַּמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין אִזְדַּמְנָן תַּמָּן, וְכֻלְּהוּ טַפְסִירָא דְּקִסְטְרָא לְאַבְאָשָׁא עַלְמָא.

בְּגִינֵי כָּךְ צַלֵּי יַעֲקֹב וְאָמַר, לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה׳. בְּכָל שְׁבָטִים לָא קָאָמַר לִישׁוּעָתְךָ אֶלָּא בְּהַאי. בְּגִין

דְּחָמָא לֵיהּ תּוּקְפָּא תַּקִּיפָּא דְּחִוְיָא, מְרַחֲשָׁא דִּינָא לְאִתְגַּבְּרָא.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִזְקִיָּה הֲווּ אָזְלֵי לְמֶחֱמֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּקַפּוּטְקִיָּא, אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, הַאי דְּאַמְרִינָן לְעוֹלָם יְסַדֵּר בַּר נָשׁ שְׁבָחָא דְּמָרֵיהּ, וּלְבָתַר יְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, הַאי מַאן דְּלִבֵּיהּ טָרִיד, וּבָעֵי לְצַלָּאָה צְלוֹתֵיהּ, וְאִיהוּ בְּעָקוּ, וְלָא יָכִיל לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָרֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, מַאי הוּא. אָמַר לֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא, סַדּוּרָא וְשִׁבְחָא דְּמָרֵיהּ אַמַּאי גָּרַע, אֶלָּא יְסַדֵּר שִׁבְחֵיהּ דְּמָארֵיהּ, אַף עַל גַּב (דף רמד ע״א) דְּלָא יָכִיל לְכַוְונָא, וִיצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יז) תְּפִלָּה לְדָוִד שְׁמַע ה׳ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי, שְׁמָעָה ה׳ צֶדֶק בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סַדּוּרָא דִּשְׁבָחָא דְּמָרֵיהּ. וּלְבָתַר הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. מַאן דְּיָכִיל לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָרֵיהּ, וְלָא עָבִיד, עֲלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה ס) גַּם כִּי תַרְבּוּ תְּפִלָּה אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ יְדֵיכֶם וגו׳.

כְּתִיב, (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. תִּפְלוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם. תָּא חֲזֵי, בְּאִתְעַרוּתָא דִּלְתַתָּא, אִתְעַר הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא. וּבְאִתְעַרוּתָא דִּלְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא מִנַּיהּ, עַד דְּמָטֵי אִתְעַרוּתָא לְאַתַר דְּבָעְיָא בּוּצִינָא

לְאַדְלָקָא וְאַדְלִיק. וּבְאִתְעַרוּתָא דִתְנָנָא דִלְתַתָּא, אַדְלִיק בּוּצִינָא לְעֵילָא, וְכַד הַאי אַדְלִיק (בּוּצִינִין), כֻּלְּהוּ בּוּצִינִין אָחֳרָנִין דָּלְקִין, וּמִתְבָּרְכָאן מִנֵּיהּ כֻּלְּהוּ עָלְמִין. אִשְׁתַּכַּח, דְּאִתְעַרוּתָא דְקָרְבָּנָא תְּקוֹנָא דְעַלְמָא, וּבִרְכָאן דְּעַלְמִין כֻּלְּהוּ.

הָא כֵּיצַד, שָׁאֲרֵי תְּנָנָא לְסָלְקָא, אִינּוּן דִּיוּקְנִין קַדִּישִׁין דִּמְמַנָּן עַל עַלְמָא אִתְהַנּוּן (ס"א אִתְתַּקָּנוּ) לְאַתְעָרָא, וּמִתְעָרִין לְדַרְגִּין בְּכִסּוּפָא דִלְעֵילָא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וְגוֹ'. אִלֵּין אִתְעָרִין לְדַרְגִּין עִלָּאִין דְּעַלַּייהוּ, עַד דְּמָטֵי אִתְעָרוּתָא, עַד דְּבָעֵי מַלְכָּא לְאִתְחַבְּרָא בְּמַטְרוֹנִיתָא.

וּבְכִסּוּפָא דִלְתַתָּא, נָבְעִין מַיִין תַּתָּאִין, לְקַבְלָא מַיִין עִלָּאִין, דְּהָא לָא נָבְעִין מַיִין עִלָּאִין, אֶלָּא בְּאִתְעָרוּתָא דְכִסּוּפָא דִלְתַתָּא, וּכְדֵין תִּיאוּבְתָּא אִתְדַּבַּק, וְנָבְעִין מַיִין תַּתָּאִין לָקַבֵּל מַיִין עִלָּאִין, וְעָלְמִין מִתְבָּרְכָאן, וּבוּצִינִין כֻּלְּהוּ דְּלִיקָן, וְעִלָּאִין וְתַתָּאִין מִשְׁתַּכְּחֵי בְּבִרְכָאן.

תָּא חֲזֵי, כֹּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי. מִתְעָרֵי לְאִתְחַבְּרָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, כֹּלָּא הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל הָכִי שְׁמַעְנָא, כֹּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי, דָּא אִתְעַר שְׂמָאלָא, וְדָא אִתְעַר יְמִינָא, בְּגִין דְּאִתְחַבְּרוּתָא דְּדִכּוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא,

לָאו אִיהוּ אֶלָּא בִּשְׁמָאלָא וִימִינָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וּכְדֵין אִתְחַבַּר דְּכַר בְּנוּקְבָא, וְתִיאוּבְתָּא אִשְׁתַּכַּח, וְעַלְמִין מִתְבָּרְכִין, וְעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי בְּחֵידוּ.

וְעַל דָּא, כֹּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי, מִתְעָרֵי מִלָּה לְתַתָּא, לְאִתְעָרָא כְּסוּפָּא וַחֲבִיבוּתָא לְעֵילָּא, דְּכֹלָּא תַּלְיָא בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא. אִשְׁתַּכַּח דְּקָרְבָּנָא יְסוֹדָא דְעָלְמָא, תְּקוּנָא דְעַלְמָא, חֵידוּ דְעִלָּאִין וְתַתָּאִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אֲמַרְתְּ, וְהָכִי הוּא, וְהָכִי שְׁמַעְנָא מִלָּה, וְאַנְשִׁינָא לָהּ, וְאָנָא שְׁמַעְנָא הָא, וְכֹלָּא בְּחַד סַלְקָא.

הַשְׁתָּא צְלוֹתָא בְּאַתַּר דְּקָרְבָּנָא, וּבְעֵי בַּר נָשׁ לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָרֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת, וְאִי לָא יְסַדֵּר, לָאו צְלוֹתֵיהּ צְלוֹתָא. תָּא חֲזֵי, סִדּוּרָא שְׁלִים דְּשִׁבְחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאן דְּיָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת, דְּבַהַאי מִתְעָרִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְנַגְדֵי בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ עָלְמִין.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, לָא אַשְׁרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא בֵּינֵי עַמְמַיָּא, אֶלָּא בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן שְׁאָר עַמִּין בְּגִינֵיהוֹן, דְּהָא אִינּוּן נָגְדִין בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא כָּל יוֹמָא.

אֲזַלוּ, עַד דְּהַווּ אָזְלִי, חָמוּ חַד חִוְיָא דְּהַוָּה קָמַסְחַר (וְאִסְטָר)

בְּאָרְחָא. סָטוּ מֵאָרְחָא. אַתָּא בַּר נָשׁ אָחֳרָא לְגַבַּייהוּ, קָטִיל לֵיהּ חִוְיָא. אַהֲדָרוּ רֵישַׁייהוּ, וְחָמוּ לֵיהּ, לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּמִית. אָמְרוּ, וַדַּאי הַהוּא נָחָשׁ, שְׁלִיחוּתָא דְּמָרֵיהּ קָא עָבִיד. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁזְבִינָנָא.

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, יְהִי דָן נָחָשׁ עַלֵּי דֶּרֶךְ. אֵימָתַי הָוָה דָן נָחָשׁ, בְּיוֹמוֹי דְּיָרְבְעָם, דִּכְתִיב, (מלכים א יב) וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן אַמַּאי אִתְּייהִיב תַּמָּן עַלֵּי דֶּרֶךְ. עַל הַהוּא אֹרַח, דְּיִתְמְנַע (הַהוּא דֶּרֶךְ דְּסָלְקִין) דְּלָא יִסְלְקוּן לִירוּשָׁלַם (וְלָא יִסְלְקוּן תַּמָּן). וְדָא דָן, הָוָה לוֹן נָחָשׁ לְיִשְׂרָאֵל עַלֵּי דֶּרֶךְ, עַלֵּי דֶּרֶךְ וַדַּאי, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים א יב) וַיִּוָּעֵץ הַמֶּלֶךְ וְגוֹ'. שְׁפִיפוֹן עַלֵּי אֹרַח. דְּעָקִיץ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָּא לָא הָוָה אֶלָּא עַלֵּי דֶּרֶךְ, וַעֲלֵי אוֹרְחָא, לְאִתְמְנָעָא מִיִּשְׂרָאֵל דְּלָא יִסְלְקוּן לִירוּשָׁלַם, לְמֵיחַג חַגַּייהוּ, וּלְקָרְבָּא קָרְבָּנִין וְעֹלָוֹן, לְמִפְלַח תַּמָּן. (דף רמד ע"ב)

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּמָטוּ בְּרְכָאן לִידָא דְּמשֶׁה, לְבָרְכָא לְכֻלְּהוּ שִׁבְטִים, חָמָא לְדָן דְּהָוָה קָטִיר בְּחִוְיָא, אַהֲדַר קָטַר לֵיהּ בְּאַרְיָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים לג) וּלְדָן אָמַר דָּן גּוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק מִן הַבָּשָׁן. מַאי טַעְמָא, בְּגִין (דְּאִיהוּ) דְּהֲוָה שֵׁירוּתָא וְסוֹפָא דְּד' דִּגְלִין קָטִיר בִּיהוּדָה דְּאִיהוּ מַלְכָּא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה, וְהוּא שֵׁירוּתָא דְּדִגְלִין. וְסוֹפָא דְּדִגְלִין דָּן, דִּכְתִיב דָּן גּוּר אַרְיֵה וְגוֹ', לְמֶהֱוֵי שֵׁירוּתָא וְסוֹפָא קָטִיר בְּחַד אֲתַר:

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה׳, רִבִּי חִיָּיא אָמַר, (בְּדִכְתִיב) כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שופטים יג) וְהוּא יָחֵל לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. אָמַר (ס״א רִבִּי אַחָא), וְכִי אַמַּאי קִוִּיתִי וְהָא סָלִיק הֲוָה יַעֲקֹב מֵעַלְמָא בְּהַהוּא זִמְנָא מִכַּמָּה שְׁנִין. אַמַּאי אָמַר דְּאִיהוּ מְחַכֶּה לְהַהוּא יְשׁוּעָה. (ס״א אֶלָּא וַדַּאי) אָמַר לֵיהּ וַדַּאי רָזָא דְמִלָּה, כְּדִכְתִיב, (שמות יז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְתָם. אוֹף הָכָא וְהוּא יָחֵל לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְתָם. בְּגִינֵי כָּךְ אָמַר, לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה׳.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא. וַדַּאי הָכִי הוּא, וְשַׁפִּיר. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, לְמִזְכֵּי בָּהּ לְחַיִּין דְּלְעֵילָּא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (דברים ל) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה וְגוֹ׳.

גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגוּד עָקֵב. רִבִּי יֵיסָא אָמַר, מִגָּד אִשְׁתְּמַע, דְּהָא חֵילִין יִפְקוּן לַאֲגָחָא קְרָבָא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב גָּד, בְּכָל אֲתַר גִּימֶ״ל (רל״ד ע״ב) דָּלֶ״ת, חֵילִין וּמַשְׁרְיָין נָפְקֵי מִנַּייהוּ. דְּהָא גִּימֶ״ל יָהִיב, וְדָלֶ״ת לָקִיט. וּמֵהָכָא (נ״א מַשְׁכָּא) כַּמָּה חֵילִין וְכַמָּה מַשִּׁירְיָין תַּלְיָין בְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, לָא פָּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין, וְהוּא אַשְׁלִים לְמִסְכְּנֵי, וְעַל דָּא קָיְימֵי כַּמָּה חֵילִין וְכַמָּה מַשִּׁירְיָין, וְאִתְּזָנוּ מֵהָכָא. וְעַל דָּא

גָּד, דָּא אַפִּיק וְיָהִיב, וְדָא לָקִיט וְנָקִיט, וְאִתְּזָן בֵּיתָא וְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִלְמָלֵא דְּהַוִי גָּד מִבְּנֵי שִׁפְחוֹת, שַׁעְתָּא קַיְימָא לֵיהּ לְאַשְׁלָמָא יַתִּיר מִכֹּלָּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ל) בָּא גָּד קְרִי, וּכְתִיב בָּגָד חָסֵר אָלֶ"ף, דְּהָא שַׁעְתָּא קַיְימָא בִּשְׁלִימוּ, וְאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איוב ו) אַחַי בָּגְדוּ כְּמוֹ נָחַל, בְּגִין דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד, אִסְתַּלַּק בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, וּכְתִיב בָּגָד חָסֵר אָלֶ"ף, וְעַל דָּא, לָא זָכָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא וְאִסְתַּלַּק מִינָהּ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִנַּיִן לִרְאוּבֵן דְּהָוָה כְּהַאי גַּוְונָא, כְּדִכְתִיב, פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר דְּאִסְתַּלְקוּ מַיִין וְלָא נְגִידוּ, וְהָא אִתְּמַר בְּמָה אַפְּגִים. וְתַרְוַוייהוּ לָא זָכוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְחֵילִין וּמַשְׁרְיָין אַפִּיקוּ לְאַחְסָנָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל אַרְעָא. תָּא חֲזֵי, מַה דְּאִתְּפַּגִּים בְּגָד, אִשְׁתְּלִים בְּאָשֵׁר, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, מֵאָשֵׁר שְׁמַנָּה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ. הַשְׁתָּא אַשְׁלִים גִּימֶ"ל לְדָלֶ"ת.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא אִשְׁתְּמִיטוּ בְּמַעֲרְתָּא דְּלוּד, דְּעָאלוּ קַמֵּי תּוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא, דְּהַוּוּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי אַבָּא נַסְחַר הַאי מְעַרְתָּא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שמות קי"ד ע"א) (שיר השירים ח) שִׂימֵנִי כַּחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ וְגוֹ', דְּשָׁפְיָה רִשְׁפֵּי אֵשׁ

שַׁלְהֶבֶת יָהּ, הַאי קְרָא אִתְעָרְנָא בֵּיהּ. אֲבָל לֵילְיָא חַד הֲוָה כַּד הֲוֵינָא קָאִים קַמֵּי אַבָּא, וְשָׁמַעְנָא מִנֵּיהּ מִלָּה, דְּלֵית שְׁלִימוּ וּרְעוּתָא וְכִסּוּפָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא (ס״ח ע״ב) בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. דְּאִינּוּן מִתְעָרֵי נְבִיעוּ דְּמַיָּא תַּתָּאֵי, לְקַבְלֵי עִלָּאֵי. וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא שְׁלִימוּ דִּרְעוּתָא וְכִסּוּפָא בְּדְבִיקוּ חָדָא לְמֶעְבַּד פֵּירִין.

תָּא חֲזֵי, בָּתַר דְּאִתְדַּבְקוּ דָּא בְּדָא, וְהִיא קַבִּילַת רְעוּתָא, הִיא אֲמָרַת שִׁימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, אַמַּאי כַּחוֹתָם. אֶלָּא אָרְחֵיהּ דְּחוֹתָם, כֵּיוָן דְּאִתְדַּבַּק בְּאַתַר חַד, אַף עַל גַּב דְּאִתְעֲדֵי מִינֵּיהּ, הָא אִשְׁתָּאַר רְשִׁימוּ בְּהַהוּא אַתַר, וְלָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ. דְּכָל רְשִׁימוּ, וְכָל דְּיוּקְנָא דִּילֵיהּ, בֵּיהּ אִשְׁתָּאַר. כָּךְ אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הָא אִתְדַּבַּקְנָא בָּךְ, אַף עַל גַּב דְּאִתְעֲדֵי מִינָךְ וְאָזִיל (דף רמה ע״א) בְּגָלוּתָא. שִׁימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, בְּגִין דְּיִשְׁתָּאַר כָּל דְּיוּקְנִי בָּךְ, כְּהַאי חוֹתָם דְּיִשְׁתָּאַר כָּל דְּיוּקְנֵיהּ, בְּהַהוּא אַתַר דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, תַּקִּיפָא הִיא, כִּפְרִישׁוּ דְּרוּחָא מִן גּוּפָא. דְּתָנִינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ מָטֵי לְאִסְתַּלָּקָא מִן עָלְמָא וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי, רוּחָא אָזְלָא בְּכָל (ויקרא קכ״ו ע״ב) שַׁיְיפֵי דְּגוּפָא וְסָלִיק גַּלְגַּלּוֹי, כְּמַאן דְּאָזִיל בֵּימָא בְּלָא שַׁיְיטִין, סָלִיק וְנָחִית וְלָא מְהַנְיָא לֵיהּ, אַתָּא וְאִישְׁתְּאִיל מִכָּל שַׁיְיפֵי גוּפָא, וְלֵית (לוז) תַּקִּיפוּ כְּיוֹמָא דְּפָרִישׁ רוּחָא

מִן גּוּפָא. כָּךְ תַּקִּיפוּ דְּרַחֲימוּ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתַקִּיפוּ דְמוֹתָא, בְּשַׁעְתָּא דְּבָעֵי רוּחָא לְאִתְפְּרָשָׁא מִן גּוּפָא.

קָשָׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה, כָּל מַאן דְּרָחִים, וְלָא קָשִׁיר עִמֵּיהּ קִנְאָה, לָאו רְחִימוּתֵיהּ רְחִימוּתָא. כֵּיוָן דְּקַנֵּי, הָא רְחִימוּתָא אִשְׁתְּלִים. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְקַנָּאָה לְאִנְתְּתֵיהּ, בְּגִין דְּיִתְקַשַּׁר עִמָּהּ רְחִימוּתָא שְׁלִים, דְּהָא מִגּוֹ כָּךְ לָא יָהִיב עֵינוֹי בְּאִינְתּוּ אָחֳרָא. מַהוּ קָשָׁה כִּשְׁאוֹל. אֶלָּא, מַה שְׁאוֹל קַשְׁיָא בְּעֵינַיְיהוּ דְּחַיָּיבִין לְמִיחַת בֵּיהּ, כָּךְ קִנְאָה קַשְׁיָא בְּעֵינַיְיהוּ דְּמַאן דְּרָחִים וְקַנֵּי, לְאִתְפְּרָשָׁא מֵרְחִימוּתָא.

דָּבָר אַחֵר, קָשָׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה, מַה שְׁאוֹל, בְּשַׁעְתָּא דְּנָחֲתִין לוֹן לְחַיָּיבַיָּא בֵּיהּ, מוֹדִיעִין לוֹן חוֹבַיְיהוּ עַל מָה נָחֲתִין לֵיהּ, וְקַשְׁיָא לְהוּ. כָּךְ, מַאן דְּקַנֵּי, הוּא תָּבַע עַל חוֹבֵיהּ, וְחָשִׁיב (נ"א וְחָשִׁיד) כַּמָּה עוֹבָדִין, וּכְדֵין קַשְׁיָא דְּרְחִימוּתָא אִתְקַשַּׁר בֵּיהּ.

רִשְׁפֵּי רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת יָהּ. מַאן שַׁלְהֶבֶת יָהּ, דָּא שַׁלְהוֹבָא דְּאִתּוֹקְדָא וְנַפְקָא מִגּוֹ שׁוּפָר, דְּאִיהוּ אִתְעַר וְאוֹקִיד, וּמַאן אִיהוּ, שְׁמָאלָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, שְׁמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. דָּא אוֹקִיד שַׁלְהוֹבָא (שיר השירים ב) דְּרְחִימוּ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִינֵי כָּךְ, (שיר השירים ח) **מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה. דְּהָא כַּד אָתֵי יְמִינָא דְּאִיהוּ מַיִם, אוֹסִיף יְקִידוּ דְּרַחֲמוּתָא, וְלָא כְּבֵי שַׁלְהוֹבָא דְּשִׁמְאלָא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי, הַאי אִיהוּ מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה, וְכֵן כֹּלָּא כְּהַאי גַּוְונָא.**

עַד דְּהַוּוּ יַתְבֵי, שָׁמְעוּ קָלֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, דְּהַוָּה אָתֵי בְּאוֹרְחָא, הוּא וְרִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק. קָרִיב לְמֵעַרְתָּא, נָפְקוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִכּוֹתְלֵי דְּמֵעַרְתָּא חָמִינָא דְּשָׁכִינְתָּא הָכָא. יָתְבוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּמַאי עַסְקִיתוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בִּרְחִימוּתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר פָּרִישׁ הַאי קְרָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ וְגוֹ׳. אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בִּרְחִימוּ עִלָּאָה וּקְשִׁירוּ דַּחֲבִיבוּתָא אִסְתַּכְלְתְּ.

אִשְׁתִּיק רִבִּי שִׁמְעוֹן שַׁעְתָּא. אָמַר, בְּכָל אֲתַר בָּעְיָא שְׁתִיקוּ, בַּר שְׁתִיקוּ דְּאוֹרַיְיתָא. גִּינְזָא חָדָא אִית לִי גְּנִיזָא, וְלָא בָּעֵינָא דְּיִתְאֲבִיד מִנַּייכוּ, וְהִיא מִלָּה עִלָּאָה, וְאַשְׁכַּחְנָא לָהּ בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל אֲתַר דְּכוּרָא רָדִיף בָּתַר נוּקְבָא, וְאִתְעַר לְגַבָּהּ רְחִימוּתָא, וְהָכָא אַשְׁכַּחְנָא, דְּהִיא אִתְעָרַת רְחִימוּתָא וְרָדְפָה אֲבַתְרֵיהּ, וְאוֹרְחֵיהּ דְּעַלְמָא, דְּלֵית

שְׁבָחָא דְנוּקְבָא, לְמִרְדַּף בַּתְרֵיהּ דְּדְכוּרָא. אֶלָּא, מִלָּה סְתִימָא הִיא, וּמִלָּה עִלָּאָה דְּבֵי גְנַזָּיָיא דְמַלְכָּא.

תָּא חֲזֵי, תְּלַת נִשְׁמָתִין אִינּוּן, וְאִינּוּן סָלְקִין בְּדַרְגִּין עִלָּאִין יְדִיעָן, וְעַל דְּאִינּוּן תְּלָתָא אַרְבַּע אִינּוּן. חַד נִשְׁמָתָא עִלָּאָה דְּלָא אִתְפַּס, וְלָא אִתְעַר בֵּיהּ גִּוְבָרָא (ס"א גִּוְעָא) דְּקַרְטִיטָאָה עִלָּאָה, כָּל שֶׁכֵּן תַּתָּאָה. וְהַאי נִשְׁמָתָא לְכָל נִשְׁמָתִין. וְהוּא סָתִים, וְלָא אִתְגַּלְיָא לְעָלְמִין, וְלָא אִתְיְיַדַּע, וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ תַּלְיָין.

וְהַאי אִתְעַטַּף בְּעִטּוּפָא דְּזַהֲרָא דְּכַרְמְלָא, (נ"א דְּבְדוֹלְחָא) בְּגוֹ זְהִירוּתָא וְנָטִיף טִפִּין טִפִּין מַרְגָּלָאן וְאִתְקַשְּׁרוּ כֻּלְּהוּ כְּחַד, כְּקִשְׁרִין דְּשַׁיְיפֵי דְגוּפָא חַד. וְהוּא אָעִיל בְּגַוְוַיְיהוּ, וְאַחֲזֵי בְּהוּ עַבְדִּתֵּיהּ. הוּא וְאִינּוּן חַד הוּא, וְלֵית בְּהוּ פְּרִישׁוּ. הַאי נִשְׁמָתָא עִלָּאָה טְמִירוּ דְּכֹלָּא.

נִשְׁמָתָא אָחֳרָא, נוּקְבָא דְמִטַּמְרָא בְּגוֹ חֵילָהָא, וְהִיא נִשְׁמָתָא לְהוּ, וּמַנַּיְיהוּ אַחִידָא (דף רמה ע"ב) גּוּפָא, לְאַחֲזָאָה בְּהוּ עַבְדִּתָּא לְכָל עָלְמָא. כְּגוּפָא דְּאִיהוּ מָאנָא לְנִשְׁמָתָא, לְמֶעְבַּד בֵּיהּ עַבְדִּתָּא. וְאִלֵּין כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן קְשִׁירִין טְמִירִין דִּלְעֵילָּא.

נִשְׁמָתָא אָחֳרָא, הִיא נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא לְתַתָּא. נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא אַתְיָין מֵאִינּוּן נִשְׁמָתִין עִלָּאִין, מִנִּשְׁמָתָא דְנוּקְבָא, וּמִנִּשְׁמָתָא דְּדְכוּרָא. וּבְגִין

כָּךְ, נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא עִלָּאִין, עַל כָּל אִינּוּן חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא עִלָּאִין אִינּוּן מִתְּרִין סְטָרִין, אַמַּאי נַחֲתִין לְהַאי עַלְמָא, וְאַמַּאי אִסְתַּלְקוּ מִנַּיְיהוּ. לְמַלְכָּא דְּאִתְיְילִיד לֵיהּ בַּר, שַׁדַּר לֵיהּ לְחַד כְּפַר, לְמַרְבָּה לֵיהּ וּלְגַדְּלָא לֵיהּ עַד דְּיִתְרַבֵּי (לֵיהּ), וְיוֹלְפּוּן לֵיהּ אָרְחֵי דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. שְׁמַע מַלְכָּא דְּהָא בְּרֵיהּ רַב וְאִתְרַבֵּי. מַה עָבַד בִּרְחִימוּ דִּבְרֵיהּ, מְשַׁדַּר לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא אִמֵּיהּ בְּגִינֵיהּ, וְאָעִיל לְהֵיכְלֵיהּ, וְחָדֵי עִמֵּיהּ כָּל יוֹמָא.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹלִיד בַּר בְּמַטְרוֹנִיתָא, וּמַאי אִיהוּ, נִשְׁמָתָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, שַׁדַּר לֵיהּ לְכְפַר, לְהַאי עַלְמָא, דְּיִתְרַבֵּי בֵּיהּ, וְיוֹלְפּוּן לֵיהּ אוֹרְחֵי דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. כֵּיוָן דְּיָדַע מַלְכָּא דְּהָא בְּרֵיהּ אִתְרַבֵּי בְּהַאי כְּפַר, וְעִדָּן הוּא לְמַיְיתֵי לֵיהּ לְהֵיכְלֵיהּ. מַה עָבַד בִּרְחִימוּ דִּבְרֵיהּ, מְשַׁדַּר לְמַטְרוֹנִיתָא בְּגִינֵיהּ וְאָעִיל לֵיהּ לְהֵיכְלֵיהּ. נִשְׁמָתָא לָא סַלְקָא מֵהַאי עַלְמָא, עַד דְּאָתַת מַטְרוֹנִיתָא בְּגִינָהּ, וְאָעִילַת לָהּ בְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וְיָתְבַת תַּמָּן לְעָלְמִין.

וְעִם כָּל דָּא, אוֹרְחָא דְּעַלְמָא, דְּאִינּוּן בְּנֵי כְּפַר בָּכָאן עַל פְּרִישׁוּ דִּבְרֵיהּ דְּמַלְכָּא מִנַּיְיהוּ. חַד פְּקִחַ הֲוָה תַּמָּן, אָמַר לוֹן, עַל מָה אַתּוּן בָּכָאן, וְכִי לָאו בְּרֵיהּ דְּמַלְכָּא

אִיהוּ, וְלָא אִתְחֲזֵי לְמֵידַר יַתִּיר בֵּינַייכוּ, אֶלָּא בְּהֵיכָלָא דְּאַבוּי. כָּךְ מֹשֶׁה, דְּהַוָּה פִּקֵּחַ, חָמָא בְּנֵי כְּפַר דְּהַוָּה בָּכָאן. עַל דָּא אָמַר, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגּוֹדְדוּ.

תָּא חֲזֵי, אִילּוּ הַוּוּ יָדְעִין כֻּלְּהוּ צַדִּיקַיָּיא הַאי, הַוּוּ חָדָאן הַהוּא יוֹמָא דְּמָטֵי לוֹן לְאִסְתַּלְּקָא מֵהַאי עָלְמָא. וְכִי לָאו יְקָרָא עִלָּאָה הוּא, דְּמַטְרוֹנִיתָא אָתַת בְּגִינַייהוּ, וּלְאוֹבָלָא לוֹן לְהֵיכָלָא לְמַלְכָּא, לְמֶחֱדֵי בֵּהּ מַלְכָּא כָּל יוֹמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִשְׁתַּעְשַׁע אֶלָּא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא.

תָּא חֲזֵי, אִתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמוּ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא לְתַתָּא מִתְעָרִין לָהּ. בְּגִין דְּאִינּוּן אַתְיָין מִסִּטְרָא דְּמַלְכָּא, מִסִּטְרָא דְּדְכוּרָא, וְאִתְעֲרוּתָא דָּא מָטֵי לְנוּקְבָא מִסִּטְרָא דְּדְכוּרָא, וְאִתְעַר רַחֲמוּתָא. אִשְׁתַּכַּח דְּדְכוּרָא אִתְעַר חֲבִיבוּ וּרְחִימוּתָא לְנוּקְבָא, וּכְדֵין נוּקְבָא אִתְקַשְּׁרַת בִּרְחִימוּתָא, לְגַבֵּי דְּכוּרָא.

כְּהַאי גַּוְונָא, תִּיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא לְמִשְׁדֵּי מַיִין תַּתָּאִין לָקֳבֵל מַיִין עִלָּאִין, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּעָלַייהוּ קָיְימִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְעַל דָּא (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם כִּתִיב, סְתָם.

וְרָזָא דִּכְלָא, צַדִּיק, אִיהוּ יְסוֹדָא דִּלְעֵילָא, וְאִיהוּ יְסוֹדָא לְתַתָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְכְּלִילַת מִצַּדִּיק, מִלְּעֵילָא וּמִתַּתָּא. (קנ״ג ע״ב) צַדִּיק מֵהַאי סִטְרָא, וְצַדִּיק מֵהַאי סִטְרָא, יַרְתִּין לָהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים לז) צַדִּיקִים יִרְשׁוּ אָרֶץ. יִרְשׁוּ אָרֶץ וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, צַדִּיק אַחְסִין לָהּ לְהַאי אֶרֶץ, וְאָרִיק עֲלָהּ בִּרְכָאן בְּכָל יוֹמָא, וְיָהִיב לָהּ תַּפְנוּקִין וְעִדּוּנִין, בִּנְגִידוּ עִלָּאָה דְּנָגִיד עֲלָהּ, וְהָא (רל״ה ע״ב) אוֹקִימְנָא מִלָּה. וְרָזָא דִכְתִיב (בראשית מט) מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ. וְעִם כָּל דָּא, מִלָּה אָחֳרָא, כְּמָה דִכְתִיב, (שיר השירים ו) רָאוּהָ בָּנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ, וְעַל דָּא אָמְרָה לֵאָה, (בראשית ל) בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת וְכֹלָּא שַׁפִּיר. וְתָא חֲזֵי מֵעַלְמָא דְאָתֵי, אִתְמְשִׁיךְ וְנָגִיד לְהַאי צַדִּיק, לְמֵיהַב תַּפְנוּקִין וְעִדּוּנִין לְהַאי אֶרֶץ, דְּאִיהוּ לֶחֶם עוֹנִי, וְאִתְעֲבִיד לֶחֶם פַּנַּג, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ וַדַּאי, וְהָא (ע״ז ע״ב) אוֹקִימְנָא. (דף רמו ע״א)

תָּא חֲזֵי, מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ. דָּא הוּא אֲתַר דִּכְלָא מְאַשְּׁרִין לֵיהּ. וּמַאי אִיהוּ, עַלְמָא דְאָתֵי. דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי מְאַשְּׁרִין לֵיהּ, וּמְכַסְּפִין לֵיהּ. שְׁמֶנָה לַחְמוֹ, מַאן, עַד כָּאן לָא פָּרִישׁ מַאן הוּא אֲתַר. אֶלָּא, אִית לֶחֶם, וְאִית לֶחֶם, כְּמָה דְאִית אִילָנָא, וְאִית אִילָנָא. אִית אִילָנָא

דְּחַיֵּי, וְאִית אִילָנָא דְּתַלְיָיא בֵּיהּ מוֹתָא. אִית לֶחֶם דְּאִקְרֵי לֶחֶם עוֹנִי, וְאִית לֶחֶם דְּאִקְרֵי לֶחֶם פַּנַּג. וּמַאן אִיהוּ (לֶחֶם). דָּא ו׳, וְדָא הוּא לַחְמ״וֹ, לֶחֶ״ם ו׳. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם וַדַּאי. וְעַל דָּא, מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ, לֶחֶם ו׳, דְּהָא מִינֵּיהּ אִתְּזָן הַאי אִילָנָא, וְהוּא מְעַטְּרָא לֵיהּ, כְּדִכְתִיב, (שיר השירים ג) בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. וְכַד אִיהוּ נָקִיט, וַדַּאי הוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ. וּמַאן מֶלֶךְ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא מִנֵּיהּ אִתְּזָנַת, וְהוּא יָהִיב לָהּ עַל יְדָא דְּצַדִּיק, דַּרְגָּא קַדִּישָׁא אֶת קַיְּימָא. וּמֵהָכָא לְשְׁאָר דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא, וְכֻלְּהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אָמַר הָכִי, מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ, (לעיל מז ע"ב) דָּא לֶחֶם שַׁבָּת, דְּאִיהוּ פַּנַּג, עַל חַד תְּרִין. כְּדִכְתִיב, (שמות טז) לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה. מַאי לֶחֶם מִשְׁנֶה. אֶלָּא, תְּרֵי לֶחֶם, לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְלֶחֶם מִן הָאָרֶץ. דָּא הוּא לֶחֶם פַּנַּג, וְדָא הוּא לֶחֶם דְּמִסְכְּנָא, וּבְשַׁבָּת אִתְכְּלִיל לֶחֶם תַּתָּאָה בְּלֶחֶם עִלָּאָה, וְאִתְבָּרֵךְ הַאי בְּגִינֵי הַאי, וְאִיהוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה.

וְתוּ הֲוָה אָמַר, לֶחֶם מִשְׁנֶה דְּשַׁבָּת, נָקִיט מִשַּׁבָּת עִלָּאָה, דְּאִיהוּ נָגִיד וְאַנְהִיר לְכֹלָּא, וְאִתְחַבַּר לֶחֶם בְּלֶחֶם, וְאִיהוּ מִשְׁנֶה. וּבְכָל אֲתַר, רָזָא דְּלֶחֶם, נוּקְבָא הִיא. בְּגִין

כָּךְ שְׁמֵנָה כְּתִיב וְלֹא שָׁמֵן. וּכְתִיב, (בראשית מט) כִּי אִם הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, דָּא אִנְתְּתֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא (שמואל א ט) וְהַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלִינוּ, וְלָא כְּתִיב אָזֹלַת. שְׁאָר מְזוֹנָא לֶחֶם קָרִינָן לֵיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן מִלִּין, מַאן הוּא שְׁאָר מְזוֹנָא, וּמַאן הוּא לֶחֶם מַמָּשׁ. לֶחֶם דִּלְעֵילָא, בְּכָל אֲתַר דְּכַר, לֶחֶם תַּתָּאָה, בְּכָל אֲתַר נוּקְבָא וְאַנַן אַשְׁכְּחִינָא דְּזִמְנִין כְּתִיב דְּכַר, וּלְזִמְנִין נוּקְבָא, וְכֻלָּא חַד מִלָּה, הַאי כְּהַאי, וְשַׁפִּיר כֻּלָּא.

תָּא חֲזֵי, אֲשֵׁר, רָשִׁים לְעֵילָא וְרָשִׁים לְתַתָּא, בְּתִקּוּנֵי כַּלָּה. וְכֻלְּהוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין יַמָּא קָאִים עֲלַיְיהוּ, וְאִתְתַּקַּן בְּהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (מלכים א ז) וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה. וְרָזָא דְמִלָּה, אִתְתַּקַּן לְעֵילָא וְאִתְתַּקַּן לְתַתָּא בְּאַרְעָא. אִתְתַּקַּן לְעֵילָא בִּתְקוּנִין יְדִיעָן, כְּגַוְונָא דְעַלְמָא עִלָּאָה. וְאִתְתַּקַּן לְתַתָּא בְּהַנֵּי תְּרֵיסַר שִׁבְטִין כְּגַוְונָא דִלְעֵילָא. וְעַל דָּא שְׁכִינְתָּא לְעֵילָא וּשְׁכִינְתָּא לְתַתָּא בְּגִינַיְיהוּ (בְּגַוַוייהוּ) דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְתְרֵיסַר שִׁבְטִין (נ״א וּבְתֵרִין שִׁבְטִין) (נ״א וּבְתֵרִין סִטְרִין) אִתְכְּלִילַת וְאִתְתַּקְּנַת. אֲשֵׁר בְּתִקּוּנָהָא קָיְימָא, כְּשְׁאָר שִׁבְטִין.

וְאִי לָאו דְּגָלֵי מֹשֶׁה, לָא אִתְיְדַע. דִּכְתִיב, (דברים לג) וּטוֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ. לְאַחֲזָאָה אָן הוּא קִשְׁרָא דִּילֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ נָגִיד הַהוּא מְשַׁח רְבוּת מִלְעֵילָא. בְּגִינֵי כָּךְ כְּתִיב, בָּרוּךְ מִבָּנִים אָשֵׁר וְגוֹ׳.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שָׁפֶר. הָא אִתְּמַר, דְּעַלְמָא עִלָּאָה עַלְמָא דְּדִכּוּרָא אִיהוּ, כֵּיוָן דְּסָלְקָא מִלָּה מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּלְעֵילָּא, כֻּלָּא הוּא דְּכַר. מִנָּלָן, מֵעוֹלָה, אַמַּאי אִתְקְרֵי עוֹלָה, בְּגִין דְּסָלְקָא לְעֵילָּא מִן נוּקְבָא. וּבְגִינֵי כָּךְ, (ויקרא א) עוֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ וְגוֹ'.

אַמַּאי תָּמִים, וְכִי פִּיסְקֵי פִּיסְקֵי בְּעִינָן לֵיהּ, דְּאָמַר תָּמִים, מַהוּ תָּמִים. אֶלָּא, כְּדְכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. אֵימָתַי תָּמִים, בְּשַׁעְתָּא (ס"א בְּאַתַר) דְּאִתְגְּזַר, דְּהָא דְּכוּרָא לָא חָוֵי, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדַע, אֶלָּא בְּהַהוּא אַתַר דְּאִקְרֵי תָּמִים. וּמַאן אִיהוּ, דָּא אָת קַיְּימָא, דְּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדַע דְּכוּרָא מִן נוּקְבָא. כְּדְכְתִיב, (בראשית ו) אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה. בְּגִינֵי כָּךְ זָכָר תָּמִים, דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בֵּיהּ הַאי שַׁיְיפָּא, וְלָא יְסָרְסוּן לֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (ויקרא ד) נְקֵבָה תְּמִימָה. הָכִי הוּא וַדַּאי, כְּמָה דְּאִקְרֵי צַדִּיק תָּמִים, כָּךְ אִקְרֵי צֶדֶק תְּמִימָה. בְּגִין דְּכֻלָּא, נָטְלָא מִגֵּיהּ, בְּגִינֵי כָּךְ, עוֹלָה דְּסָלְקָא מִן נוּקְבָא לְדְכוּרָא, וּמֵהַאי אַתַר וּלְעֵילָּא, כֻּלָּא הוּא דְּכוּרָא. וּמִן נוּקְבָא (דף רמו ע"ב) וּלְתַתָּא, כֻּלָּא הוּא נוּקְבָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וְאִי תֵּימָא, הָכִי נָמֵי נוּקְבָא דְּלְעֵילָּא. אֶלָּא, סִיּוּמָא

דְּגוּפָא אַחֲזֵי עַל כָּל גּוּפָא דְּאִיהוּ דְּכַר, רֵישָׁא דְּגוּפָא נוּקְבָא, עַד דְּנָחִית לְסִיּוּמָא, וְכַד סִיּוּמָא אִתְחֲזֵי, הָא עָבִיד כּוֹלָּא דְּכַר. אֲבָל הָכָא, רֵישָׁא וְסוֹפָא נוּקְבָא, דְּהָא כָּל תִּקּוּן גּוּפָא נוּקְבָא.

תָּא חֲזֵי, חַד רָזָא עִלָּאָה אִית בְּמִלָּה דָּא, דְּהָא חָמִינָן דְּיַעֲקֹב בָּרִיךְ לְיוֹסֵף בְּגוֹ אֲחוֹהִי, כֵּיוָן דְּמַנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְבַּע דְּגָלִים בִּשְׁכִינְתָּא, בִּתְרֵיסַר שִׁבְטִין לְאִתְתַּקָּנָא בְּהוּ, גָּרַע מִנַּייהוּ לְיוֹסֵף, וְשַׁוֵּי לְאֶפְרַיִם בְּאַתְרֵיהּ. מַאי טַעְמָא אִסְתַּלַּק יוֹסֵף מִנַּייהוּ. אִי תֵּימָא בְּגִין חוֹבוֹי, לָאו הָכִי, דְּהָא זַכָּאָה אִיהוּ.

אֶלָּא, רָזָא דְּמִלָּה, יוֹסֵף רְשִׁימָא דְּדְכוּרָא הֲוָה, דְּכְתִיב בֶּן פּוֹרָת יוֹסֵף בֶּן פּוֹרָת עֲלֵי עָיִן. וּכְתִיב מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, מִתַּמָּן אִתְּזָן הַאי אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. אֶבֶן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַלָּה אָמַר דָּוִד (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וּבְגִין דְּיוֹסֵף אִיהוּ רְשִׁימוּ דְּדְכוּרָא, אִקְרֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, דְּהָא אִיהוּ צַדִּיק וַדַּאי, מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין דְּכָל תִּקּוּנֵי שְׁכִינְתָּא אִינּוּן נוּקְבָן, אִסְתַּלַּק יוֹסֵף מִתַּמָּן, וְאִתְמַנֵּי תְּחוֹתֵיהּ אֶפְרַיִם, וְאִיהוּ נוּקְבָא לְתִקּוּנָהָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ הָכִי, אִתְמַנֵּי לְסַטַּר מַעֲרָב, אֲתַר דְּנוּקְבָא שַׁרְיָא, וְהַהוּא רְשִׁימוּ דְּאִיהוּ דְּכוּרָא, אִסְתַּלַּק

מִתְקוּנָהָא, בְּגִין דְּאִיהוּ עַלְמָא דְנוּקְבָא, וְלָא עַלְמָא דִּדְכוּרָא, וְכָל תִּקוּנָהָא בָּעְיָין נוּקְבֵי.

וּבְגִין כָּךְ, יוֹסֵף דְּאִיהוּ צַדִּיק, אִסְתַּלַּק מִתִּקוּנָהָא, וְאִתְמַנֵּי אֶפְרַיִם תְּחוֹתֵיהּ. וְעַל דָּא, כְּלְהוּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, תִּקוּנֵי שְׁכִינְתָּא אִינוּן, וְכֻלְּהוּ בָּעְיָין כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא, בַּר דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ עָבִיד כָּל שַׁייְפִין דִּכַר, וְלָא בָּעֵי לְאַכְחָשָׁא (נ"א לֵיהּ).

נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שָׁפֶר, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) וּמִדְבָּרֵךְ נָאוָה, בְּגִין דְּקוֹל מַדְבֵּר לֵיהּ לְדִבּוּר, וְלֵית קוֹל בְּלָא דִבּוּר. וְהַהוּא קוֹל אִשְׁתַּלַּח מֵאֲתַר עֲמִיקָא דִּלְעֵילָּא, וּשְׁלִיחַ מִקַּמֵּיהּ, לְאַנְהָגָא לְדִבּוּר, דְּהָא לֵית קוֹל בְּלָא דִבּוּר, וְלָא דִבּוּר בְּלֹא קוֹל. וְדָא כְּלַל דְּצָרִיךְ לְפָרַט, וּפָרַט דְּצָרִיךְ לְכְלַל. וְדָא קוֹל נַפְקָא מִדָּרוֹם, וּמַדְבֵּר לְמַעֲרָב, יָרִית לְתֵרִין סִטְרִין. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לג) וּלְנַפְתָּלִי אָמַר וגו', יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה, לְעֵילָּא דִּכַר, לְתַתָּא נוּקְבָא, בְּגִין כָּךְ נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלוּחָה נוּקְבָא לְתַתָּא. כְּגַוונָא דָּא דִּכַר לְעֵילָּא, דִּכְתִיב הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שָׁפֶר, הַנּוֹתֵן כְּתִיב, וְלֹא הַנּוֹתֶנֶת.

תָּא חֲזֵי, מַחְשָׁבָה רֵאשִׁיתָא דִכְלָּא, וּבְגִין דְּאִיהִי מַחְשָׁבָה, אִיהִי לְגוֹ סְתִימָא וְלָא אִתְיְדַע. כָּךְ אִתְפַּשַּׁט הַאי מַחְשָׁבָה יַתִּיר, אַתְיָא לְאַתַר דְּרוּחָא שַׁרְיָא,

וְכַד מָטֵי לְהַהוּא אֲתַר אִקְרֵי בִּינָ״ה, וְהָא לָאו סָתִים כִּדְקַדְמִיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סָתִים, הַאי רוּחָא אִתְפַּשַּׁט, וְאַפִּיק קָלָא, כָּלִיל מֵאֶשָׁא וּמַיָּא וְרוּחָא, דְּאִינּוּן צָפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרָח. וְהַאי קָלָא, כְּלָלָא דְּכָל שְׁאָר חֵילִין, וְקָלָא דָּא מַדְבַּר לְדִבּוּר, וְדָא יָהִיב מִלָּה בְּתִקוּנָא, בְּגִין דְּקוֹל אִשְׁתַּלַּח מֵאֲתַר דְּרוּחָא, וְאָתֵי לְדַבְּרָא מִלָּה, לְאַפָּקָא מִלִּין תְּרֵיצִין.

וְכַד תִּסְתַּכַּל בְּדַרְגִּין, הוּא מַחְשָׁבָה, הוּא בִּינָה, הוּא קוֹל, הוּא דִּבּוּר, וְכוּלָּא חַד, וְהִיא הִיא מַחְשָׁבָה, רֵאשִׁיתָא דְּכוּלָּא, וְלָא הֲוֵי פֵּרוּד, אֶלָּא כּוּלָּא חַד, וְקִשּׁוּרָא חַד, דְּאִיהוּ מַחְשָׁבָה מַמָּשׁ אִתְקַשַּׁר בְּאַיִן, וְלָא אִתְפָּרַשׁ לְעָלְמִין, וְדָא הוּא (זכריה יד) ה׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וְעַל דָּא, הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שֶׁפֶר כְּתִיב, דָּא גּוּפָא.

סִיּוּמָא דְּגוּפָא דָּא, דִּכְתִיב בֶּן פּוֹרָת יוֹסֵף בֶּן פּוֹרָת עֲלֵי עָיִן, אַמַּאי תְּרֵי זִמְנֵי. אֶלָּא בֶּן פּוֹרָת לְעֵילָּא. בֶּן פּוֹרָת לְתַתָּא. וְאַמַּאי לָאו אִיהוּ בֶּן פּוֹרָת לְתַתָּא, בְּתִקוּנֵי מַטְרוֹנִיתָא. בְּגִין דִּבְנוֹת צָעֲדָה, לְמֶהֱוֵי עֲלֵי שׁוּר, דִּבְעַיְין בָּנוֹת לְתִקוּנָהָא וְלָא בָּנִים. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְגוֹ׳. רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל, אִלֵּין תְּרֵיסַר שִׁבְטִין.

תָּא חֲזֵי, מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, לָא קַבִּיל מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא

שְׁלֵימָתָא, עַד דְּאִתְחַבַּר בַּאֲבָהָן, וְכַד אִתְחַבַּר בַּאֲבָהָן, אִתְבְּנֵי בִּנְיָינָא שְׁלֵימָא (בְּבִנְיָינָא שְׁלֵימָא) מֵעַלְמָא (דף רמז ע"א) עִלָּאָה, דְּאִיהוּ עַלְמָא דְּדִכוּרָא, וְעַלְמָא עִלָּאָה אִקְרֵי ז׳ שְׁנִין, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ ז׳ שְׁנִין בֵּיהּ.

וְסִימָנִיךְ (מלכים א ו) וַיִּבֶן אֶת הַבַּיִת שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עַלְמָא עִלָּאָה, וְלָא כְּתִיב בְּשִׁבְעַ שָׁנִים, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה׳ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְלָא כְּתִיב בְּשִׁשֶּׁת וּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם, ז׳ יָמִים אִקְרֵי, וּבֵיהּ אִתְבְּנֵי עַלְמָא עִלָּאָה, (ס"א כְּגַוְונָא דָּא וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים) וְאִלֵּין אִקְרוֹן עַלְמָא דְּדִכוּרָא (ס"א וּבֵיהּ אִתְבְּנֵי עַלְמָא לְתַתָּא).

כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא אִית שְׁנִין, רָזָא דְּעַלְמָא תַּתָּאָה, וְרָזָא דָּא, דִּכְתִיב, (מלכים א ה) ז׳ יָמִים וְז׳ יָמִים י״ד יוֹם. דְּכֵיוָן דְּאָמַר שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים, לָא יְדַעְנָא דְּאַרְבֵּיסַר אִינּוּן. אֶלָּא, לְאַחֲזָאָה עַלְמָא עִלָּאָה, וְעַלְמָא תַּתָּאָה. וְאִינּוּן שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים. אִלֵּין דְּכוּרִין, וְאִלֵּין נוּקְבִין. אִלֵּין נוּקְבֵי הַאי עַלְמָא עַלַּיְיהוּ. דִּכְתִיב, (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל, אִלֵּין תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, דְּאִינּוּן עָשׂוּ חָיִל. כְּדִכְתִיב, (במדבר ב) כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה וְגוֹ׳, וְכֵן כֻּלְּהוּ.

וְאִי תֵּימָא רַבּוֹת, וְהָא תְּרֵיסַר אִינּוּן, וְלָא יַתִּיר, בַּר

הַהוּא חַיִל דְּעָבְדוּ, מַאי רַבּוּת. אֶלָּא כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית יח) זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רַבָּה, כְּמוֹ גְּדֻלָּה. וְכֵן רַבּוֹת גְּדוֹלוֹת, עִלָּאִין, וְרַבְרְבִין עַל כֻּלָּא. וְאִלֵּין אִקְרוֹן חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת. עֲשׂוּ חָיִל, הַהוּא חַיִל דְּעָבְדוּ דְּסָמִיכִין עֲלַיְיהוּ, אִקְרוֹן חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, לְאִתְחַבְּרָא כְּחֲדָא, לְאִתְתַּקְנָא בְּהוּ מַטְרוֹנִיתָא, לְמֶחֱדֵי בְּהוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ, בְּגִינֵי כָּךְ רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל. (ס״א וְאַתְּ עִלִּית עַל כֻּלָּנָה כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פוֹנִים צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה וגו׳ וּכְתִיב וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה הַיֵּינוּ וְאַתְּ עִלִּית עַל כֻּלָּנָה).

וְעַל דָּא בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי שׁוּר. בָּנוֹת צָעֲדָה, צָעֲדוֹת מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא הַהוּא עַיִן דִּכְתִיב לְעֵילָּא, וּמאן אִיהוּ, עֵין מִשְׁפָּט, וְאִיהוּ קָאִים עֲלֵי עָיִן, וְאִיהוּ עַיִן, צָעֲדָה, וּפְסַעַת לְמֵיטַל בָּנוֹת לְתִקּוּנָהָא, וְהַיְינוּ בָּנוֹת צָעֲדָה, וְלָא בָּנִים, בָּנוֹת צָעֲדָה, אִסְתַּכְּלַת לְתִקּוּנָהָא, וְלָא בָּנִים. וַיְמָרְרוּהוּ וָרֹבּוּ, בְּאִסְתַּכְּלוּתָא דְּרַחֲמוּ לְגַבֵּיהּ. כְּדִכְתִיב, (שיר השירים ו) הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם הִרְהִיבוּנִי.

וְעַל דָּא וַיִּשְׁטְמוּהוּ בַּעֲלֵי חִצִּים.

וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ דָּא קֶשֶׁת. מַה קֶּשֶׁת דָּא בַּת זוּגוֹ. בְּאֵיתָן, תּוּקְפָּא אַלְבִּישַׁת עֲלוֹי, דְּלָא אַחְלָשַׁת

חֵילָא, דְּהָא יָדְעַת דְּיוֹסֵף לָא יִסְטֵי בְּהַהוּא דַּרְגָּא, דְּאָת קַיְימָא דִּילֵיהּ, לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

וַיָּפֹזּוּ, מַאי וַיָּפֹזּוּ. אֶלָּא כְּדִכְתִיב, (תהלים יט) הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב. וּכְתִיב, (איוב כח) וּתְמוּרָתָהּ כְּלִי פָּז. אִתְיַיקְרוּ דְּרוֹעוֹי בְּמַרְגְּלִיתָא עִלָּאָה. מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב, מֵאִינּוּן תְּרִין סִטְרִין, דְּאַתְקִיף בְּהוּ יַעֲקֹב. מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, מִתַּמָּן אִתְּזָן הַהוּא אֶבֶן יְקָרָא, כִּדְקָאֲמָרָן. תּוּ, מֵאִינּוּן תְּרֵיסַר סִטְרִין, אִתְּזָן הַהוּא אֶבֶן יְקָרָא, דְּאִינּוּן צָפוֹן וְדָרוֹם, וְהִיא אִתְיַיהֲבַת בֵּינַייהוּ, וְאִתְבָּרְכָא מִנַּייהוּ, וְאִתְּזָנָא מִנְּהוֹן עַל (דרג"א) יְדָא דְצַדִּיק.

תָּא חֲזֵי, לְיוֹסֵף אִתּוֹסַף לֵיהּ בִּרְכָה אָחֳרָא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְגוֹ'. הַאי קְרָא קַשְׁיָא. מֵאֵל אָבִיךָ, אֵל אָבִיךָ יַעְזְרֶךָּ מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי מֵאֵל אָבִיךָ וּלְבָתַר יַעְזְרֶךָּ. וְאֵת שַׁדַּי, וְאֵל שַׁדַּי מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית מג) וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ. וִיבָרֵכְךָ, יְבָרֶכְךָ מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא אַחְסִין לֵיהּ לְעֵילָא וְתַתָּא. אַחְסִין לֵיהּ לְעֵילָא, מֵאֵל אָבִיךָ, דְּאִיהוּ אַחְסָנָא עִלָּאָה, אֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם. וְיַעְזְרֶךָּ, בְּגִין דְּלָא יַחְלִיף הַאי אֲתַר לְאֲתַר אָחֳרָא, וְסִיּוּעָא דִּילֵיהּ לֵיהֱוֵי מֵאֲתַר דָּא, וְלָא מֵאַחֲרָא.

וְאֵת שַׁדַּי, מַהוּ וְאֵת שַׁדַּי, אֶלָּא, אִיהוּ דַּרְגָּא אָחֳרָא

תַּתָּאָה, דְּהָא תָּנִינָן, בְּכָל אֲתַר אֵת ה׳, דָּא שְׁכִינְתָּא, כְּמוֹ (ישעיה ו) וָאֵרָא אֶת ה׳, אֶת לְרַבּוֹת. וְאֶת לְאַכְלָלָא יוֹם בְּלֵילָה, וְלֵילָה בְּיוֹם, כְּדְכְתִיב וְאֵת שַׁדַּ״י, דְּהָא מִתַּמָּן נָפְקִין בִּרְכָאן לְבָרְכָא עָלְמִין.

תּוּ, אַמַּאי לָא קָאָמַר וְאֵל שַׁדַּי, דְּהָא הָכָא נָמֵי מַשְׁמַע כְּדְקָאַמְרִינָן. דִּכְתִיב, וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים, כְּלָא אֲתַר חַד הוּא, אַמַּאי שָׁבַק ל׳ וְכָתַב ת׳. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, דְּכַד אִינּוּן שְׁבִילִין נָפְקִין מֵעֵילָא, (דף רמז ע״ב) כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, אַחְסִין שָׁמַיִם. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר אֵת הַשָּׁמַיִם, כְּלָלָא דְּכ״ב אַתְוָון. וּמֵהָכָא נָפְקֵי לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה דְּאִקְרֵי אֶרֶץ, כְּדְקָאַמְרִינָן וְאֵת הָאָרֶץ, כְּלָלָא דְּכ״ב אַתְוָון. וְשָׁמַיִם כָּלִיל כְּלָא כְּחָדָא, וּכְדֵין מִתְעַטְרָא סִיהֲרָא בְּכֹלָּא, וְיַתְבָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, וּבִרְכָאן נָגְדִין כְּדֵין מִתַּמָּן, וְעַל דָּא וְאֵת שַׁדַּי.

וִיבָרֶכְךָ, בְּגִין דְּיֵהֵא לֵיהּ קִיּוּם תָּדִיר וְיַתִּיר, דְּהָא בְּכָל אֲתַר דְּאִית בֵּיהּ וא״ו, תּוֹסֶפֶת אִית לֵיהּ, וְקִיּוּמָא. עַד כָּאן כְּלַל, וּלְבָתַר עָבִיד פְּרַט, דִּכְתִיב בִּרְכוֹת שָׁמַיִם וְגוֹ׳:

בִּרְכוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בִּרְכוֹת הוֹרַי. בִּרְכוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ וַדַּאי, דְּהָא יַעֲקֹב אַחְסִין שְׁבָחָא דִּכְלָא, יַתִּיר מֵאֲבָהָן, דְּהָא הוּא שְׁלִים הַוָּה בְּכֹלָּא. וְכֹלָּא יָהַב לֵיהּ

לְיוֹסֵף, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָכִי אִתְחֲזֵי, דְּהָא צַדִּיק כְּלָא נָטִיל, וְאַחְסִין כְּלָא כְּחַדָּא, וְכָל בִּרְכָאן בֵּיהּ שַׁרְיָין. הוּא אָרִיךְ בִּרְכָאן מֵרֵישָׁא לְעֵילָּא, וְכָל שַׁייְפֵי גוּפָא כְּלְהוּ אִתְתַּקָּנָן, לַאֲרָקָא בֵּיהּ בִּרְכָאן, וּכְדֵין אִתְעַבִּיד נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן.

מַאי מֵעֵדֶן, אֶלָּא, בְּכָל שַׁעְתָּא דְּכָל שַׁייְפִין יָתְבִין בְּקִשּׁוּרָא חָדָא, וְאִינּוּן בְּעִדּוּנָא דְּתִיאוּבְתָּא מֵרֵישָׁא לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, וְכְלְהוּ מֵעִדּוּנָא וְתִיאוּבְתָּא דִּלְהוֹן, מְרִיקִין בֵּיהּ, וְאִתְעַבִּיד נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן וַדַּאי. תּוּ מֵעֵדֶן מֵחָכְמָה עִלָּאָה, נָגִיד כְּלָא לְאִתְמַשְׁכָּא, וְעָבִיד נַהֲרָא, וְאִתְמַשְׁכָּא עַד דְּמָטֵי לְהַאי דַּרְגָּא, וּכְדֵין כְּלָא בִּבְרָכָאן, וְכֹלָּא חַד.

עַד תַּאֲוַת גִּבְעוֹת עוֹלָם, (ס"א הַאי עַד) תִּיאוּבְתָּא דְּאִינּוּן גִּבְעוֹת עוֹלָם. וּמַאי נִינְהוּ, תְּרֵי נוּקְבֵי. חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא, דְּכָל חַד אִקְרֵי עוֹלָם. וְתִיאוּבְתָּא דְּכָל שַׁייְפֵי גוּפָא, בְּאִינּוּן תְּרֵין אִמָּהָן. תִּיאוּבְתָּא לְיָנְקָא מֵאִמָּא עִלָּאָה. תִּיאוּבְתָּא לְאִתְקַשְׁרָא בְּאִמָּא תַּתָּאָה. וְתִיאוּבְתָּא דְּכֹלָּא חַד, בְּגִין כָּךְ כְּלְהוּ, (כְּדְקָא חָזֵי). תְּהֵיינָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְגוֹ', לְאִתְבָּרְכָא הַהוּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, וּלְנַטְלָא כְּלָא. כְּדְקָא חָזֵי.

זַכָּאִין אִינּוּן דְּאִקְרוֹן צַדִּיקִים, דְּהָא צַדִּיק לָא אִקְרֵי,

אֶלָּא מַאן דְּנָטִיר הַאי דַּרְגָּא, הַאי אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא. זַכָּאִין אִינוּן בְּעַלְמָא דֵּין, וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי. נָפְקוּ מִן מְעַרְתָּא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מִלָּה, וְנֵיהַךְ בְּאָרְחָא.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר קְרָא אַבְתְּרֵיהּ, בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף וְגוֹ׳. בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף, זְאֵב אַמַּאי. אֶלָּא בְּגִין דְּהָכִי אִתְרְשִׁים בְּכְרְסְיָיא, דְּהָא כָּל חֵיוָון רַבְרְבִין זְעִירִין רְשִׁימִין תַּמָּן. כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קד) חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. וְכִרְסְיָיא דְּעַבַד שְׁלֹמֹה, הָכִי אִתְרְשִׁים, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. תּוּ זְאֵב יִטְרָף, דְּהָא מִזְבֵּחַ בְּחוּלָקֵיהּ הֲוָה. וּמִזְבֵּחַ אִיהוּ זְאֵב. דְּאִי תֵּימָא בִּנְיָמִין אִיהוּ זְאֵב, לָאו הָכִי. אֶלָּא מִזְבֵּחַ דְּהֲוָה בְּחוּלָקֵיהּ, הוּא זְאֵב, דְּהֲוָה אָכִיל בִּשְׂרָא כָּל יוֹמָא וּבִנְיָמִין הֲוָה זָן לֵיהּ, בְּגִין דְּהָא בְּחוּלָקֵיהּ הֲוָה, כְּבִיכוֹל אִיהוּ מְפַרְנֵס וְזָן לְהַאי זְאֵב. תּוּ זְאֵב יִטְרָף, זְאֵב יָזוּן. וּמַאן אִיהוּ, אִילֵּין מָארֵי דְּבָבוּ, דְּאִינוּן קַיְימֵי לְעֵילָּא לְקַטְרְגָא, וְכֻלְּהוּ אִתְהֲנוּ וְאִתְתַּקְנָן מִקָּרְבָּנָא, וּמִתְעָרֵי אִתְעָרוּתָא לְעֵילָּא.

בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל. מַאי בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד. אֶלָּא בְּצַפְרָא, דְּאַבְרָהָם אִתְעַר בְּעַלְמָא, וְשַׁעְתָּא דְּרַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח, קָרְבָּנָא עָבִיד אִתְעָרוּתָא וְנַיְיחָא וְסַלְקָא עַד ע״ד. הַהוּא אֲתַר, דִּכְתִיב, (דברים ל) וְשַׁבְתָּ עַד ה׳ אֱלֹהֶיךָ.

תוּ בַּבֹּקֶר, מַאי בַּבֹּקֶר, דָּא אַבְרָהָם כִּדְקָאֲמָרַן, דִּכְתִיב, (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, בְּזִמְנָא דְרַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא לָא הֲוָה אָכִיל קָרְבְּנָא אָחֳרָא, וּמַאן הֲוָה אָכִיל, הַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי ע"ד, וְאִיהוּ כֻּרְסְיָיא עִלָּאָה,דְּאִיהוּ עֲדֵי עַד, כִּדְכְתִיב עֲדֵי עַד וְגו'. וּזְמַן אֲכִילָה, בְּצַפְרָא דְּע"ד הוּא, וְהַאי עַד, (הָכִי נֻמְקָא) לְעֵילָּא (הָכִי אִתְקְרֵי), דִּכְתִיב, (ישעיה כו) בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד. וּבַבֹּקֶר, הַיְינוּ קָרְבַּן לַה', וַדַּאי. יֹאכַל עַד, וְלָא אָחֳרָא.

תְּנָא סָלִיק, וְאִתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי קָשִׁיר, וְאִתְעַר לְעֵילָּא וְקָיְימָא דָּא לָקְבֵל דָּא, (דף רמח ע"א) וְנוּרָא (נ"א וְשָׁרְגָא) דָּלִיק, וְאַנְהִיר בְּהַאי אִתְעֲרוּתָא דִּלְתַתָּא. וְכַהֲנָא אִתְעַר, וְלֵיוָאֵי מְשַׁבְּחָן, וְאַחְזָיִין חֵידוּ, וּכְדֵין חַמְרָא אִתְנְסַךְ, לְאִתְקַשְׁרָא בְּמַיָּא, וְחַמְרָא נָהִיר וְאַחְזֵי חֵידוּ, בְּגִינֵי כָּךְ, חַמְרָא טַב לְתַתָּא, לְאַחְזָאָה חֵידוּ, לְחַמְרָא אָחֳרָא דִּלְעֵילָּא, וְכֹלָּא אִתְעַר, לְאִתְקַשְׁרָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא.

וְלֶחֶם דְּאִיהוּ (ויקרא רמ"ז ע"א) סֹלֶת, מַלְכוּתָא דְּאִתְעַר אִתְעֲרוּתָא, נַקְטִין לָהּ שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וּמְקַשְּׁרֵי לָהּ בְּגוּפָא, וּכְדֵין נָגִיד מִשְׁחָא עִלָּאָה, וְלָקְטָא לֵיהּ עַל יְדָא דְצַדִּי"ק. וְעַל דָּא בָּעֵי לְמֶעְבַּד אִתְעֲרוּתָא דְּסֹלֶת בְּמִשְׁחָא, וְאִתְקַשַּׁר כֻּלָּא כְּחֲדָא, וּכְדֵין עִדּוּנָא וְנַיְיחִין דִּיחוּדָא חַד, וְלָקְטִין עִדּוּנָא וְנַיְיחָא דִּיחוּדָא, כָּל אִינּוּן כִּתְרִין,

וְאִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא, וְאִתְנְהִיר סִיהֲרָא, וְאִתְקַשְּׁרָא בְּשִׁמְשָׁא, וְיָתִיב כְּלָא בְּעִדּוּנָא.

וּכְדֵין קָרְבַּן לַיְיָ, וְלָא לְאָחֳרָא. וְעַל דָּא, בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד, וְלָא לְאָחֳרָא (עד), יֹאכַל עַד, וְיִתְעַדָּן וְיִתְקַשַּׁר בְּקִשּׁוּרִיהּ בְּקַדְמִיתָא. אֵימָתַי, בַּבֹּקֶר. דְּבָעֵי לְאִתְבָּרְכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר יִתְבָּרְכוּן אָחֳרָנִין.

וְעַל דָּא, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְבָרְכָא לְחַבְרֵיהּ בְּצַפְרָא, עַד דְּיָבֶרֶךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ בָּעֵי לְאִתְבָּרְכָא בְּרִישָׁא, וְהַיְינוּ בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד. וּלְבָתַר יִתְבָּרְכוּן אָחֳרָנִין, וְלָעֱרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל. דְּהָא קָרְבָּנוֹת דְּהַוָה בְּרִישָׁא, כְּלָא אִתְקָרֵב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְעֲרוּתָא סַלְקָא תַּמָּן. וּבְגִין דְּהָא הוּא אִתְבָּרַךְ, הַוָה מְקַשַּׁר קִשְׁרִין לְכָל שְׁאָר חֵילִין עִלָּאִין, וּמַפְלִיג לוֹן בִּרְכָאן, לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי וְיָאוֹת לֵיהּ, וּמִתְבַּסְּמָן עָלְמִין, וְאִתְבָּרְכָאן עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

וְהַיְינוּ רָזָא דִכְתִיב, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי (שיר השירים ה) וגו׳, בְּקַדְמִיתָא, לְבָתַר פָּלִיג לְכֻלְּהוּ, וְאָמַר, אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים. אָרִיךְ בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ, וּמַפְלִיג לוֹן, לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְעַל דָּא וְלָעֱרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל. דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא יִתְבָּרַךְ בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְׁתָּא פָּלִיג בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ עָלְמִין. דְּלָא תֵימָא דְקָרְבָּנָא מִתְקָרֵב לוֹן,

וְלָא לְשׁוּם חֵילָא אָחֳרָא, אֶלָּא כֻּלָּא מִתְקָרֵב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אָרִיק בִּרְכָאן, וּמַפְלִיג בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ עָלְמִין, וּבְגִין כָּךְ קָרְבַּן לַיְיָ, וְלָא לְאָחֳרָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, שַׁפִּיר קָא אֲמַרְתְּ. תּוּ אִתְעַרוּתָא אָחֳרָא דְקָרְבָּנָא, כֻּלָּא בְּגִין לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן, וּלְאַתְעָרָא בִּרְכָאן, דְּיִתְבָּרְכוּן כֻּלְּהוּ עָלְמִין. בְּקַדְמִיתָא קָרְבָּן לַיְיָ, וְלָא לְאָחֳרָא, הַשְׁתָּא תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם, דְּיִתְקַשְּׁרוּן כֻּלְּהוּ עָלְמִין כְּחַדָּא, וְיִתְחַבְּרָן וְיִתְבָּרְכוּן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

פְּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר קְרָא אֲבַתְּרֵיהּ, כָּל אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר וְגוֹ', כָּל אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי כָּל אֵלֶּה. אֶלָּא, לְאַחְבָּרָא (ס"א לְמִחְתַּם) לוֹן, בְּאַתַּר דְּכָל בִּרְכָאן מְרִיקִין תַּמָּן. שְׁנֵים עָשָׂר. שְׁנֵים עָשָׂר וַדַּאי, קִשְׁרִין דְּתִקּוּנֵי מַטְרוֹנִיתָא, וְאִיהִי אִתְחַבְּרַת בַּהֲדַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב שְׁנֵים עָשָׂר. וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, דְּהָא בְּאַתַּר דָּא, דִּבּוּר שַׁרְיָא.

אֲשֶׁר דִּבֶּר, הָכָא קִשְׁרָא חַד, לְאִתְחַבְּרָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא. מִתַּתָּא, בְּאִלֵּין תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, וְזֹאת, אִתְחַבְּרָא בַּהֲדַיְיהוּ. אֲשֶׁר דִּבֶּר, הָא חִבּוּרָא דְכַר וְנוּקְבָא, קִשּׁוּרָא לְתֵרִין סִטְרִין, מִתַּתָּא וּמִלְּעֵילָּא, לְסוֹף קָשַׁר לוֹן בְּאַתַּר דִּלְעֵילָּא, דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחַדָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב

אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ וְגוֹ׳. מַאי כְּבִרְכָתוֹ. אֶלָּא כְּבִרְכָתוֹ בַּת זוּגוֹ. אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ תַּרְוַוְיִיהוּ כְּחַדָּא.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) יְבָרֵךְ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָם וְגוֹ׳, יְבָרֵךְ יְיָ מִצִּיּוֹן, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין בִּרְכָאן, לְאַשְׁקָאָה לְגִינְתָא. וְהוּא כָּלִיל כָּל בִּרְכָאן, וְיָהִיב לָהּ, וּלְבָתַר וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָם. לְאַחֲזָאָה דְּכָל בִּרְכָאן אַתְיָין מִדְּכַר וְנוּקְבָא. כְּגַוְונָא דָּא (במדבר ז) יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ. יְבָרֶכְךָ יְיָ מִדְּכוּרָא. וְיִשְׁמְרֶךָ מִנּוּקְבָא. יְבָרֶכְךָ יְיָ מִזָּכוֹר. וְיִשְׁמְרֶךָ מִשָּׁמוֹר. וְכֹלָּא חַד מִלָּה, בְּגִין דְּמִתַּרְוַוְיִיהוּ נָפְקִין בִּרְכָאן לְעָלְמִין. וְעַל דָּא, אִישׁ (דף רמח ע״ב) אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אוֹתָם.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח קְרָא וְאָמַר, וַיִּכֹל יַעֲקֹב לְצַוּוֹת אֶת בָּנָיו וְגוֹ׳. וַיִּכֹל יַעֲקֹב לְצַוּוֹת אֶת בָּנָיו, לְצַוּוֹת, לְבָרֵךְ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא דְּפָקִיד לוֹן לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא, לְאִתְקַשְׁרָא בַּהֲדָהּ. תּוּ, דְּפָקִיד לוֹן עַל עִסְקֵי מְעַרְתָּא, דְּהִיא קְרִיבָא לְגַן עֵדֶן, דְּתַמָּן הוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן קָבוּר.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא אֲתַר אִקְרֵי קִרְיַת אַרְבַּע. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּתַמָּן אִתְקְבָרוּ אַרְבַּע זוּגוֹת, אָדָם וְחַוָּה. אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יִצְחָק וְרִבְקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. הָא קוּשְׁיָא הָכָא, דְּתָנִינָן, אֲבָהָן אִינּוּן רְתִיכָא קַדִּישָׁא, וּרְתִיכָא לָאו פָּחוֹת מֵאַרְבַּע, וְתָנִינָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְחַבַּר לְמַלְכָּא

דָּוִד בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ רְתִיכָא שְׁלֵימְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים וְגוֹ'. דְּדָוִד מַלְכָּא אִתְחַבַּר לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא שְׁלֵימְתָּא בַּהֲדַיְיהוּ. אִי הָכִי דָּוִד בָּעְיָא (נ"א לְאִתְקַשְׁרָא) לְאִתְקְבָרָא בְּגוֹ אֲבָהָן, וְיֶהֱוֵי קְרַיְית אַרְבַּע בַּהֲדַיְיהוּ, מַאי טַעְמָא לָא אִתְקַבַּר בַּהֲדַיְיהוּ.

אֶלָּא, דָּוִד מַלְכָּא אַתַּר מִתְתַּקַּן הֲוָה לֵיהּ כְּדְקָא יְאוֹת, וּמַאן הוּא צִיּוֹן, לְאִתְחַבְּרָא לֵיהּ כְּחֲדָא. וְאָדָם דְּאִתְקַבַּר בְּגוֹ אֲבָהָן, הָא אִינּוּן אִתְקְבָרוּ בַּהֲדַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מֶלֶךְ קַדְמָאָה הֲוָה, וְאִתְעֲבַר מִנַּיְיהוּ מַלְכוּ, וְאִתְיְהַב לְדָוִד מַלְכָּא. וּמִיּוֹמוֹי דְּאָדָם, אִתְקְיַים דָּוִד מַלְכָּא. דְּאָדָם אֶלֶף שְׁנִין אִתְגְּזַר עֲלוֹי, וְאִתְעֲבָרוּ מִנַּיְיהוּ שִׁבְעִין שְׁנִין, יוֹמוֹי דְּדָוִד מַלְכָּא, וְהוּא יָהִיב לוֹן. וְאֲבָהָן הֵיךְ יְקוּמוּן עַד דְּייֵתֵי דָּוִד מַלְכָּא, אֶלָּא זָכָה לְאַתְרֵיהּ, כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, בְּגִינֵי כָּךְ לָא אִתְקְבַר לְגַבֵּי אֲבָהָן.

תּוּ, אֲבָהָן בְּאַתַּר דְּדִכּוּרָא שַׁרְיָין, וְדָוִד בְּאַתַּר דְּנוּקְבָא, וַאֲבָהָן נוּקְבָן אִתְקְבָרוּ בַּהֲדַיְיהוּ. וְדָוִד אִתְקְבַר וְאִתְחַבַּר בְּאַתַּר דְּדִכּוּרָא, מִלָּה כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וַיֶּאֱסוֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ בְּאַתַּר דְּחַיִּין יָתִיב. כַּד בָּעָא לְאִסְתַּלָּקָא מֵעַלְמָא, נָחִית רַגְלוֹי לְגַבֵּי מִטָּה, וְאִתְכְּנִישׁ וְאִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה

נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה׳, מִלָּה דָּא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל תָּא חֲזֵי, אִית מָדוֹרִין תַּתָּאִין, וְאִית מָדוֹרִין עִלָּאִין. בְּעִלָּאִין לָאו (מדורין) שָׁרְיָין תַּמָּן, וּמַאן אִינּוּן, אִינּוּן בָּתֵּי גַוָּאֵי, וּבָתֵּי בְּרָאֵי. אִינּוּן אִקְרוֹן חַצְרוֹת ה׳, בְּגִין דְּאִינּוּן קָיְימֵי בִּרְחִימוּ וְתִיאוּבְתָּא לְגַבֵּי נוּקְבָא. תָּא חֲזֵי, כַּד נְשְׁמָתָא סַלְקָא אִתְעַר כֹּלָּא לְגַבֵּי נוּקְבָא, דְּהָא אִיהִי אִתְאַחֲדַת בְּתִיאוּבְתָּא שְׁלִימָתָא וְאִתְקַשְׁרַת בֵּיהּ.

יַעֲקֹב לָא מִית, בְּגִין כָּךְ לָא אִתְּמַר בֵּיהּ מוֹתָא, אֶלָּא וַיִּגְוַע וַיֶּאֱסֹף אֶל עַמָּיו. חָמֵי מַה כְּתִיב, וַיֶּאֱסוֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה, דְּאִתְכְּנִישׁ שְׁמָשָׁא לְגַבֵּי סִיהֲרָא, שְׁמָשָׁא לָא מִית, אֶלָּא אִתְכְּנִישׁ מֵעַלְמָא, וְאָזִיל לְגַבֵּי סִיהֲרָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְכְּנִישׁ יַעֲקֹב, אִתְנְהִיר סִיהֲרָא, וְתִיאוּבְתָּא דְּשִׁמְשָׁא עִלָּאָה אִתְעַר לְגַבָּהּ, בְּגִין דְּשִׁמְשָׁא כַּד סָלִיק, אִתְעַר שִׁמְשָׁא אָחֳרָא, וְאִתְדַּבַּק דָּא בְּדָא, וְאִתְנְהִיר סִיהֲרָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, שַׁפִּיר קָא אָמַרְתְּ, אֲבָל הָא אִתְּמַר, דְּעִלָּאָה עַלְמָא דְּדִכּוּרָא, אִתְקַשַּׁר בְּתַתָּאָה דְּאִיהוּ עַלְמָא דְּנוּקְבָא, וְתַתָּאָה אִתְקַשַּׁר בְּעִלָּאָה, וְכֹלָּא דָּא כְּגַוְונָא דָּא. וְהָא אִתְּמַר תְּרִין עָלְמִין נִינְהוּ, כְּדִכְתִיב, (דברי הימים א טז) מִן הָעוֹלָם (קנ״ג ע״ב) וְעַד הָעוֹלָם. וְאַף עַל גַּב דְּתְרִין נוּקְבֵי נִינְהוּ, חַד מִתְתַּקֵּן בְּדִכּוּרָא, וְחַד בְּנוּקְבָא. דָּא

שֶׁבַע (שבת), וְדָא בַּת שֶׁבַע. דָּא אֵם, וְדָא אֵם, דָּא אִקְרֵי אֵם הַבָּנִים, וְדָא אִקְרֵי אֵם שְׁלֹמֹה. כְּדִכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶנָה וּרְאֶנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגו'. בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, בַּמֶּלֶךְ דְּכָל שְׁלָמָא דִילֵיהּ. דָּא אֵם שְׁלֹמֹה. כְּדִכְתִיב, (מלכים א א) בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה.

וּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה. חָכְמַת שְׁלֹמֹה, דָּא אֵם שְׁלֹמֹה. דִּכְתִיב, (משלי לא) דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ. דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ, הַאי קְרָא לָאו אִתְיְיַדַּע מַהוּ סְתִימָא דִילֵיהּ. אֶלָּא, דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ, דְּבָרִים דְּאִתְּמַר בְּגִין אֵל (דף רמט ע"א) דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, וּמַאן אִיהוּ. דָּא (תהלים ז) אֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְאֵל שַׁדַּי. כְּמָה דְאִתְּמַר. לְמוּאֵל כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (איוב מ) לְמוֹ פִי. לְמוּאֵל מֶלֶךְ, דְּאִיהוּ בַּת שֶׁבַע. מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ, כַּד אִתְגְּלִי עֲלוֹי בְּגִבְעוֹן, בְּחֶלְמָא דְלֵילְיָא.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב אִתְכְּנִישׁ לְגַבֵּי סִיהֲרָא, וְעָבִיד בָּהּ פֵּירִין לְעַלְמָא. וְלֵית לָךְ דָּרָא בְּעַלְמָא, דְּלָא אִית בֵּיהּ אִיבָּא דְיַעֲקֹב, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אִתְעַר אִתְעָרוּתָא לְעֵילָא, בְּגִין דִּכְתִיב, וַיֶּאֱסוֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה, דְּאִיהוּ מִטָּתֵיהּ דְּיַעֲקֹב וַדַּאי.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּהָא אִשְׁתְּלִים לְעֵילָא וְתַתָּא, דִּכְתִיב, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם ה' וְגו'

כִּי אִתָּךְ אָנִי. כִּי אִתִּי אַתָּה לָא אִתְמַר, אֶלָּא כִּי אִתָּךְ אָנִי, וְהָא אִתְמַר.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, וַיָּבֹאוּ עַד גֹּרֶן הָאָטָד וְגוֹ׳, וּכְתִיב, וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֵבֶל בְּגֹרֶן הָאָטָד וְגוֹ׳. הַנֵּי קְרָאֵי אִית לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוּ, מַאי אִיכְּפַת לָן דְּאִינּוּן אָתוּ עַד גֹּרֶן הָאָטָד. וּמַאי טַעְמָא אִתְכָּנַת אֲבֵלוּתָא דָּא לְמִצְרַיִם, דְּהָא אֵבֶל יִשְׂרָאֵל מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי טַעְמָא לְמִצְרַיִם.

אֶלָּא הָכִי אָמְרוּ, כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּהָוָה יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם, אִתְבָּרַךְ אַרְעָא בְּגִינֵיהּ, וְנִילוּס הֲוָה נָפִיק וְאַשְׁקֵי אַרְעָא, וְעוֹד דְּפָסַק כַּפְנָא בְּגִינֵיהּ דְּיַעֲקֹב. וְעַל דָּא, מִצְרָאֵי עַבְדוּ אֲבֵלוּתָא, וְאִתְכַּנֵּי עֲלַיְיהוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל מַהוּ יְמַלֵּל, יְדַבֵּר מִבָּעֵי לֵיהּ. וְאִי תֵּימָא דְּאָרְחֵיהּ דִּקְרָא הָכִי הוּא, דְּהָא קְרָאֵי אִינּוּן הָכִי. לָא. דְּכֻלְּהוּ לְאַחֲזָאָה מִלָּה קָא אַתְיָין. אוּף הָכָא, לְאַחֲזָאָה מִלָּה קָא אַתְיָא, מִי יְמַלֵּל (גְּבוּרוֹת יְיָ), כְּדִכְתִיב, (דברים כג) וְקַטֶפְתָּ מְלִילוֹת. גְּבוּרוֹת ה׳, בְּגִין דְּסַגִּיאִין אִינּוּן, דְּהָא כָּל גְּזֵרָא דְּדִינָא, מִתַּמָּן קָא אַתְיָא, וְעַל דָּא, מַאן אִיהוּ דְּיִסַּלֵּק וְיַעֲבֵר גְּזֵרָה חָדָא, מֵאִינּוּן גְּבוּרָאן דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תוּ, מִי יְמַלֵּל, וִידַבֵּר, כֹּלָא חַד. יְדַבֵּר, דְּהָא כַּמָּה וְכַמָּה
גְּבוּרָאן אִינוּן, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, כַּמָּה מָארֵי
דְּדִינִין, כַּמָּה מָארֵי תְּרֵיסִין, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין, וּמִלּוּלָא
לָא יָכִיל לְמַלָּלָא לוֹן.

וּבְמָה יְדִיעָן, כְּלְהוּ בְּהַגָּדָה, דְּאִית בֵּיהּ רָזָא דְּחָכְמְתָא,
דְּהָא בְּמִלּוּלָא וּבַאֲמִירָה לָא יָכִיל לְמַלָּלָא לוֹן.
לְמִנְדַּע לוֹן, אֲבָל בְּהַגָּדָה יְדִיעָן, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קמה)
דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ יַגִּידוּ, בְּרָזָא דָּא
יְדִעִין, אֲבָל גְּבוּרָתֶךָ דְּהִיא גְּבוּרָה תַּתָּאָה, יְדַבְּרוּ, דִּכְתִיב
וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ.

יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, דְּסַגִּיאִין אִינוּן (נ"א דַּרְגִּין) דִּינִין,
דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן וּמִתְחַבְּרָן בְּתְהִלָּה, וְכַמָּה חֵילִין,
וְכַמָּה מַשְׁרְיָין דְּמִתְחַבְּרָן בָּהּ, כְּדִכְתִיב, (איוב כה) הֲיֵשׁ מִסְפָּר
לִגְדוּדָיו, וְעַל דָּא, מַאן יָכִיל לְאִשְׁתְּמַע כָּל תְּהִלָּתוֹ.

תָּא חֲזֵי, מִצְרָאֵי כְּלְהוּ חַכִּימִין הֲווּ, וּמִסְטָרָא דִּגְבוּרָה קָא
נָפְקֵי, כַּמָּה חֵילִין וְכַמָּה מַשְׁרְיָין, וְכַמָּה דַּרְגִּין עַל
דַּרְגִּין, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי דַּרְגִּין תַּתָּאִין, וּמִצְרָאֵי הֲווּ חָרְשִׁין
וְחַכִּימִין בְּהוּ, וְיָדְעִין סִתִּימִין דְּעַלְמָא, וְאִסְתַּכְּלוּ הָא,
דִּבְזִמְנָא דְּיַעֲקֹב קַיִּים בְּעַלְמָא, לָא אִית עַמָּא דְּשָׁלְטָא
עַל בְּנוֹי, וְיָדְעוּ דְּהָא יִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל זִמְנִין
סַגִּיאִין.

כֵּיוָן דְּמִית יַעֲקֹב חָדוּ, אִסְתַּכְּלוּ מַה יְהֵא בְּסוֹפָא, עַד דְּמָטוּ לְגוֹרֶן הָאָטָד, דְּאִיהוּ גְּזֵרָא דְּדִינָא שַׁלִּיטָא, אָטָ״ד בְּגִימַטְרִיָּא יַ״ד, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יד) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגוֹ׳, כֵּיוָן דְּמָטוּ לְאַתַר דָּא, חָמוּ גְּבוּרָאן דְּנָפְקֵי מֵהַאי אָטָד. אַמַּאי אִקְרֵי אָטָד. אֶלָּא, מַה אָטָד נָפְקֵי כּוּבִין לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, הָכִי נָמֵי יַ״ד, נָפְקֵי מִינָהּ אֻצְבָּעָאן, לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, וְכָל אֻצְבָּעָא וְאֻצְבָּעָא סָלִיק בְּכַמָּה גְּבוּרָאן, בְּכַמָּה דִּינִין, וּבְכַמָּה נְמוּסִין, כְּדֵין וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפֵּד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם, וַדַּאי אֵבֶל כָּבֵד זֶה לְמִצְרַיִם, וְלָא לְאָחֳרָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּרִישׁ פִּרְשָׁתָא. נָפְקֵי יָתְבוּ לְגוֹ מְעַרְתָּא. אָמַר חֲמֵינָא דְּיוֹמָא דֵּין יִנְפּוֹל בֵּיתָא בְּמָתָא, וְיֶעְדְּרוּן תְּרֵי רוֹמָאֵי מְקַטְרְגִין. אִי אֲנָא בְּמָתָא לָא יִנְפּוֹל בֵּיתָא. אַהֲדְרוּ לְגוֹ מְעַרְתָּא יָתְבוּ.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים וְגוֹ׳. (דף רמט ע״ב) צַהֲלִי קוֹלֵךְ, הַאי קְרָא לְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמַר, בְּגִין דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקָלָא מְשַׁבְּחָא, וְעַל דָּא צַהֲלִי קוֹלֵךְ. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, כָּל מַאן דְּבָעֵי לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקָלָא, בָּעֵיָא לֵיהּ קָלָא נְעִימוּתָא, דְּיֶעֱרַב לְאָחֳרָנִין דְּשָׁמְעִין לֵיהּ, וְאִי לָאו, לָא יָקוּם לַאֲרָמָא קָלָא.

תָּא חֲזֵי, לֵיוָאֵי דְּאִתְיַין מִסִּטְרָא דָּא, דִּכְתִיב, (במדבר ח) **וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבוֹדָה וְגו'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּקָלֵיהּ** (דְּרָגֵיהּ, וְאִי) **נָמִיךְ, וְלָא יֵיעֵרַב לְאוּדְנִין, כְּשְׁאָר חַבְרוֹי, כְּדֵין מְעַבְּרִין לֵיהּ מֵהַאי צְבָא הָעֲבוֹדָה** (מֵחַיָּילִין) **דִּלְעֵילָּא, דְּקַיְימִין לְנַגָּנָא לְגַבֵּי הַאי עֲבוֹדָה, וּלְיַקְּרָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא חָזֵי.**

חֵילִין לְעֵילָּא, חֵילִין וּמַשְׁרְיָין לְגַבֵּי תַּתָּאֵי, לְשַׁבְּחָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְזַמָּרָא לוֹן. וּבְגִינֵי כָּךְ יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבוֹדָה. וּבְגִין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָא מְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר קְרָא, צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים, בַּת אֲבָהָן.

תּוּ, בַּת גַּלִּים, עַלְמָא דְּאָתֵי אִקְרֵי גַּלִּים, בְּגִין דְּכֹלָּא קַיְימָא בֵּיהּ, וְאִתְכְּלִיל בֵּיהּ תִּלֵּי תִּלִּים, וְנַפְקָא מִנֵּיהּ לְכֹלָּא. תּוּ בַּת גַּלִּים, כִּדְכְתִיב, (שיר השירים ד) **גַּל נָעוּל, וְכָל אִינּוּן גַּלִּים וּמַבּוּעִין, כֻּלְּהוּ נָפְקֵי מֵעַלְמָא דְּאָתֵי, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִיהִי בַּת גַּלִּים.**

תָּא חֲזֵי, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב צַהֲלִי קוֹלֵךְ, דְּהוּא בְּגִין לְזַמָּרָא וְלַאֲרָמָא קָלָא, וּלְבָתַר כְּתִיב הַקְשִׁיבִי. אִי הָכִי אַמַּאי צַהֲלִי קוֹלֵךְ, כֵּיוָן דִּכְתִיב הַקְשִׁיבִי. אֶלָּא, צַהֲלִי, בְּגִין לְשַׁבָּחָא וּלְזַמָּרָא. תָּא חֲזֵי, אִי יִשְׂרָאֵל שָׁרָאן לְשַׁבְּחָא וּלְזַמָּרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

כְּדֵין כְּתִיב הַקְשִׁיבִי, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן מְשַׁבְּחָן וּמְזַמְּרָן בְּגִינָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב צַהֲלִי קוֹלֵךְ, וּכְתִיב הַקְשִׁיבִי.

לַיְשָׁה, בְּגִין דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ל) לַיִּשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה. וְהַאי לַיְשָׁה, גְּבוּרָה, לְתַבְּרָא חֵילִין וְתוּקְפִין. עַנְיָה עַנָּתוֹת, בְּגִין דְּאִיהִי אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא (עֵלָּה), עַנְיָה וַדַּאי, לֵית לָהּ נְהוֹרָא לְסִיהֲרָא מִגַּרְמָהּ, אֶלָּא מַה דְּיָהִיב לָהּ שִׁמְשָׁא.

עֲנָתוֹת אִיהוּ חֲקַל, כְּפַר חַד, וְשָׁרְיָין בֵּיהּ כָּהֲנֵי מִסְכְּנֵי דְּאַהֲדָרָן עַל פִּתְחִין (דְּלָוֵאי), וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח בְּהוּ, בְּגִין דְּכָל אִינּוּן בְּנֵי הַהוּא כְּפַר (ס״א קְלִישִׁין), קְלִיסִין הֲווּ בְּעֵינֵיהוּ דְּעַמָּא, וּבֵיתַיְיהוּ רֵיקָנַיִן יַתִּיר מִכָּל עַמָּא, בַּר מַה דְּיָהֲבִין לוֹן, כְּמִסְכְּנֵי (ס״א קְלִישִׁין) קְלִיסִין דְּעַמָּא. בְּגִין כָּךְ, סִיהֲרָא לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ, אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְחַבַּר עִמָּהּ שִׁמְשָׁא אִתְנְהִיר.

תָּא חֲזֵי, דִּכְתִיב, (מלכים א ב) וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ עֲנָתוֹת לֵךְ עַל שָׂדֶךָ כִּי אִישׁ מָוֶת אָתָּה. וְכִי עַל דְּזַמִּין לֵיהּ אֲדוֹנֵיהּ, אִישׁ מָוֶת אִקְרֵי. אֶלָּא, בְּגִין דְּהַהוּא מֵאַתַר מִסְכְּנָא, דְּאִידְבַּק בֵּיהּ סִיהֲרָא, דְּאִיהִי עַנְיָה עֲנָתוֹת.

וְאִי תֵּימָא, (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה

אָבִי, בְּגִינֵי כָּךְ זַכָּאָה דִּלָּא קָטִיל לֵיהּ. אֶלָּא אֲבִיתָר, בְּגִין דְּהַוָּה מֵאֲתַר מִסְכֵּנָא, זָכָה בֵּיהּ דָּוִד, עַד לָא סָלִיק לְמַלְכוּ, כַּד הַוָּה מְכַמָּאן לֵיהּ שָׁאוּל, וְהַוֵי אָרְחוֹי כְּמִסְכֵּנָא, (לְבָתַר) אֲבִיתָר כְּגַוונָא דָּא, וּלְזִמְנָא דְּשָׁלַט שְׁלֹמֹה, סִיהֲרָא קָיְימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, וְהַוָה בְּחֶדְוּתָא דַּעֲתִירוּ, דְּכֹלָּא הַוָה לֵיהּ, לָא זָכָה בֵּיהּ אֲבִיתָר.

וַדַּאי שְׁדֵה עֲנָתוֹת, רָזָא דְּמִלָּה הַוָה, וְיִרְמְיָה דְּקָנֵי לֵיהּ, כֹּלָּא הַוָה, בְּגִין לְאַחְסָנָא רָזָא עִלָּאָה. תָּא חֲזֵי, כָּד שָׁלְטָא סִיהֲרָא, שְׁדֵה תַּפּוּחִים אִקְרֵי, כָּד אִיהוּ בְּמִסְכֵּנוּ, שְׁדֵה עֲנָתוֹת. בְּגִינֵי כָּךְ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דִּלְתַתָּא, עָבִיד לֵיהּ עֲתִירוּ, וּשְׁלֵימוּתָא.

כְּמָה דְּדָוִד, כָּל יוֹמוֹי אִשְׁתַּדַּל לְמֶעְבַּד שְׁלִימוּ לָהּ, וּלְנַגְנָא זַמָּרֵי, לְזַמְּרָא וּלְשַׁבְּחָא לְתַתָּא. וְכַד דָּוִד אִסְתַּלִּיק מֵעָלְמָא, שָׁבִיק לָהּ בְּשְׁלִימוּ, וּשְׁלֹמֹה נָטַל לָהּ בְּעוּתְרָא, בְּשְׁלֵימוּתָא, דְּהָא סִיהֲרָא נָפְקָא מִמִּסְכֵּנוּ, וְעָאלַת לְעוּתְרָא, דִּבְהַדְּ עוּתְרָא, שָׁלַט עַל כָּל מַלְכֵי אַרְעָא.

וְעַל דָּא (מלכים א ו) אֵין כֶּסֶף נֶחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה. אֶלָּא כֹּלָּא דָּהָב, דְּאִתְרַבֵּי דְּהַב, וּבְהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (איוב כח) וְעַפְרוֹת זָהָב לוֹ, דְּהָא עָפָר דִּלְעֵילָּא, הַוָה מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ שְׁמָשָׁא, וּבְאִסְתַּכְּלוּתָא דִּשְׁמָשָׁא וְתוּקְפֵּיהּ, עַפְרָא עָבִיד וְאַסְגֵּי דְּהַב.

תָּא חֲזֵי, מִטּוּרֵי דִּנְהִירוּ, דִּתּוּקְפָּא דִּשְׁמְשָׁא תַּמָּן, עַפְרָא (דף רנ ע״א) דְּאַרְעָא בֵּינֵי טוּרֵי, כֻּלְּהוּ עָבְדֵי דְּהַב, וְאִלְמָלֵא חֵיוָון בִּישִׁין דִּרְבִיאוּ תַּמָּן, בְּנֵי נָשָׁא לָא הֲווּ מִסְכְּנֵי, בְּגִין דִּתּוּקְפָּא דִּשְׁמְשָׁא אַסְגֵּי דְּהַב.

בְּגִין כָּךְ, בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה, אֵין כֶּסֶף נֶחְשַׁב לִמְאוּמָה, דְּהָא תַּקִּיפָא דִּשְׁמְשָׁא אִסְתַּכַּל בְּעַפְרָא, וְאַסְגֵּי לֵיהּ דְּהַב. וְעוֹד דְּהַהוּא עַפְרָא, סִטְרָא דִּדִינָא אִיהוּ. כַּד אִסְתַּכַּל בֵּיהּ שִׁמְשָׁא, נָטַל תּוּקְפָּא וְאִתְרַבֵּי דַּהֲבָא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל שְׁלֹמֹה בָּהּ, שַׁבַּח וְאַכְרִיז וְאָמַר, (קהלת ג) הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וְגוֹ׳.

וְעַל דָּא שְׁלֹמֹה לָא אִצְטְרִיךְ לְנַגְּנָא כְּדָוִד, אֶלָּא שִׁירָתָא דְּאִיהוּ רְחִימֵי דְּעוּתָרָא, דְּהוּא נְהִירוּ וּרְחִימוּ דְּכָל תּוּשְׁבְּחָן דְּעַלְמָא בֵּיהּ הֲווּ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּמַטְרוֹנִיתָא כַּד יָתְבָא בְּכָרְסְיָיא לְקָבְלֵיהּ דְּמַלְכָּא קָאָמַר.

כְּתִיב, (מלכים א י) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כַּאֲבָנִים, בְּגִין דְּכֻלָּא הֲוָה דְּהַב, וְעַפְרָא אִתְקַשַּׁר בִּשְׁמָאלָא, בְּסִטְרָא דְּרַחֲמוּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, וּשְׁמָשָׁא אִתְדַּבַּק בַּהֲדֵיהּ, וְלָא אִתְעֲדֵי מִינֵּיהּ.

שְׁלֹמֹה טָעָה בְּהַאי, דְּהָא חָמָא דְּאִתְקְרִיב סִיהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא, וִימִינָא מְחַבְּקָא, וּשְׂמָאלָא תְּחוֹת

רִישָׁא, כֵּיוָן דְּאִתְקְרִיבוּ דָּא בְּדָא, אָמַר, הָא אִתְקְרִיבוּ כְּחֲדָא, יְמִינָא מַה הָכָא. דְּהָא יְמִינָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּגִין לְקָרְבָא, כֵּיוָן דְּאִתְקְרִיבוּ דָּא בְּדָא לְמַאי אִצְטְרִיךְ, מִיָּד

אֵין כֶּסֶף נֶחְשַׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ דְּחִית יְמִינָא, חַיָּיךְ, אַנְתְּ תִּצְטָרֵךְ לְחֶסֶד בְּנֵי נָשָׁא, וְלָא תִשְׁכַּח. מִיָּד סָטָא שְׂמָאלָא מִלְּקַבֵּל סִיהֲרָא, וְסִיהֲרָא שַׁרְיָא לְאִתְחַשְׁכָא, וְהַיְינוּ שְׁלֹמֹה מְהַדַּר עַל פִּתְחִין, וְאָמַר, (קהלת א) **אֲנִי קֹהֶלֶת,** וְלָא הֲוָה מַאן דְּיַעֲבִיד עִמֵּיהּ חֶסֶד, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּדָחָה יְמִינָא, וְלָא חָשִׁיב לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (מלכים א י) **אֵין כֶּסֶף נֶחְשַׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה לִמְאוּמָה.**

וְעַל דָּא, כָּל דְּאַסְגֵּי תּוּשְׁבְּחָן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַסְגֵּי שְׁלָמָא לְעֵילָּא, בְּגִינֵי כָּךְ הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה. כְּתִיב, (איוב ו) **לַיִּשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טֶרֶף** וְגוֹ', **לַיִּשׁ הַיְינוּ לַיְשָׁה, כְּדִכְתִיב, חָק חֻקָּה. אוֹבֵד, כְּדִכְתִיב,** (ישעיה כז) **וּבָאוּ הָאוֹבְדִים. מִבְּלִי טֶרֶף, בְּגִין, דְּאִיהִי תִּבְעָה** (ס"א עִילָּה) **עָלֶיהָ לְמֵיהַב, כְּדִכְתִיב,** (משלי לא) **וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ.**

וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדוּ. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ חַיָּילִין, כַּד אִיהִי יְהִיבַת לְהוֹן טֶרֶף, כֻּלְּהוּ מִתְחַבְּרָן כְּחַד, וְיָנְקִין כְּחַד. וְכַד אִיהִי יָתְבָא מִבְּלִי טֶרֶף, דְּגָרַם גָּלוּתָא, וַדַּאי בְּנֵי לָבִיא

יִתְפָּרְדוּ, מִתְפָּרְשָׁן כֻּלְּהוּ לְכַמָּה סִטְרִין וְאָרְחִין, בְּגִין לְאַשְׁכָּחָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. וְעַל דָּא, בְּזִמְנָא דְּקָרְבָּנָא אִתְעֲבִיד, כֻּלָּא מִתְתַּקְנָן, וּמִתְקָרְבִין כְּחַדָּא כִּדְקָאֲמָרָן. הַשְׁתָּא דְּקָרְבָּנָא לָא אִתְעֲבִיד, וַדַּאי בְּנֵי לָבְיָא יִתְפָּרְדוּ, וּבְגִינֵי כָּךְ, לֵית לָן יוֹם דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ דִּינָא, דְּהָא לָא מִתְעָרִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּשְׁלִימוּ עִלָּאָה כִּדְקָאֲמָרָן.

תָּא חֲזֵי, הַשְׁתָּא צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, אִתְעַר שְׁלִימוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, וּבִרְכָתָא דְּבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִתְבָּרְכִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְעַל דָּא בְּצְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָאן עָלְמִין. מַאן דְּמְבָרֵךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְבָּרַךְ. מַאן דְּלָא בָּרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יִתְבָּרַךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלוּ. (שמואל א ב)

רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּסָּא דִּבְרָכָתָא לָא יָהִיב לֵיהּ לְבַר נָשׁ אֶחָרָא לְבָרְכָא, (דְּבָעֵי לְאִתְנַטָּלָא) אֶלָּא אִיהוּ אַקְדִּים וְנָטִיל לֵיהּ (בִּימִינָא וּבְשְׂמָאלָא) בְּתָרֵי יְדוֹי וּמְבָרֵךְ. וְהָא אָמְרָן, דְּבָעֵי לְנַטְלָא לֵיהּ בִּימִינָא (ס״א וְלא בְּשְׂמָאלָא) וּבְשְׂמָאלָא, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא אִתְעָרוּ בֵּיהּ, שַׁפִּיר הוּא.

אֲבָל כַּסָּא דִּבְרָכָה הָכִי אִצְטְרִיךְ כּוֹס, דִּכְתִיב, (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, דְּהָא בְּהַאי כּוֹס, אִתְנְגִידוּ בִּרְכָאן מֵאִינּוּן יְשׁוּעוֹת דִּלְעֵילָּא, וְהוּא נָטִיל לוֹן, וְכָנִישׁ לוֹן לְגַבֵּיהּ, וְתַמָּן אִתְנְטִיר (לוֹן) חַמְרָא עִלָּאָה וְאִתְכְּנִישׁ

בְּהַהוּא כּוֹס. וּבְעִינָן לְבָרְכָא לֵיהּ בִּימִינָא, (ס"א וּבִשְׂמָאלָא) וְלֹא בִּשְׂמָאלָא, וְחַמְרָא דְּאִיהוּ בְּהַאי כּוֹס כָּנִישׁ, דְּיִתְבָּרְכוּן כְּחָדָא, וּבְעִינָן לְבָרְכָא פָּתוֹרָא, דְּלָא תְּהֵא רֵיקָנְיָא מִנַּהֲמָא וְחַמְרָא, כְּלָא (חַד) כְּחָדָא.

תָּא חֲזֵי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִקְרֵי, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, בְּעִינָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא (וּבְעִי) לְנַטְלָא לֵיהּ, וְהַהוּא כּוֹס אִתְיְיהִיב בֵּין יְמִינָא (דף רנ ע"ב) וּשְׂמָאלָא, וּבָעֵי דְּאִתְמַלְיָיא חַמְרָא, בְּגִין חַמְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ נָפִיק מֵעַלְמָא דְּאָתֵי.

וְתָא חֲזֵי, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, (הָכָא) בְּהַאי אִתְגַּלְיָין מִלִּין עִלָּאִין, הָכָא דְּאָנַן בְּמֵעַרְתָּא, אֵימָא הָכָא אִתְגַּלְיָיא רָזָא דְּרָזִין קַדִּישָׁא. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה בָּעֵי לְקַבְּלָא לֵיהּ בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, דָּא צָפוֹן וְדָרוֹם, וְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה דְּיהֵא נָטִיל בְּרָכָה מִנַּיְיהוּ.

מַאן כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דָּא מִטָּתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה, דְּבְעִינָן דְּאִתְיְיהִיב בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּבָעֵי לַאֲנָחָא לָהּ בִּימִינָא, וְגוּפָא דְּיִתְתַּקֵּן בַּהֲדַיְיהוּ, וְיִשְׂגַּח בֵּיהּ בְּהַהוּא כּוֹס, לְבָרְכָא לֵיהּ בְּאַרְבַּע בִּרְכָאן, בְּגִין דִּכְתִיב, (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ וְגו'. אִשְׁתַּכַּח בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, רָזָא דְּמֵהֵימְנוּתָא, צָפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרָח וּמַעֲרָב, הָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

וּפְתוֹרָא בְּנַהֲמָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכָא הַהוּא לֶחֶם דִּלְתַתָּא, וְיִתְבָּרַךְ לֶחֶם עוֹנִי, וְיֵהֵא לֶחֶם פַּנַּג, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְיִשְׁתַּכַּח דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא בְּד׳ סִטְרֵי עַלְמָא, לְעֵילָא וְתַתָּא לְעֵילָא (בְּהַהוּא נַהֲמָא שֶׁל בִּרְכָה)**. וְכוֹס שֶׁל בִּרְכָה, לְאִתְחַבְּרָא דָּוִד מַלְכָּא בַּאֲבָהָן, וְיִתְבָּרַךְ לְתַתָּא, דְּיִתְבָּרַךְ** (נ״א וּפְתוֹרָא בְּנַהֲמָא בְּגִין דְּיִתְבָּרַךְ מִכֹּל סִטְרִין מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא בִּרְזָא דְּכוֹס שֶׁל בִּרְכָה לְאִתְחַבְּרָא דָּוִד מַלְכָּא בְּאַבָּהָן וְיִתְבָּרַךְ לְתַתָּא דְּיִתְבָּרַךְ לֶחֶם עוֹנִי וְיֵהֵא לֶחֶם פַּנָּג וְהָא אוֹקִמוּהָ וְיִתְבָּרַךְ) **פְּתוֹרָא דְּבַר נָשׁ, לְאִשְׁתַּכְּחָא בֵּיהּ מְזוֹנָא תָּדִיר.**

קָמוּ כֻּלְהוּ וּנְשָׁקוּ יְדוֹי, אָמְרוּ בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאָעִילָנָא הָכָא, וּשְׁמַעְנָא מִלִּין אִלֵּין. נָפְקוּ מִן מְעָרְתָּא וְאָזְלוּ, כַּד עָאלוּ בְּמָתָא, חָמוּ עִיטְרָא דִּבְנֵי נָשָׁא דְּמִיתוּ, דְּנָפַל בֵּיתָא עֲלַיְיהוּ, יָתְבוּ וְחָמוּ דְּקָא סַפְדֵי לְאִינּוּן דְּמִיתוּ, עִם אִינּוּן רוֹמָאֵי.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וַיָּבֹאוּ עַד גֹּרֶן הָאָטָד, מַאן גֹּרֶן הָאָטָד. אֶלָּא, הָכָא אִתְרְמִיז שָׁלְטָנוּתָא דְּמִצְרָאֵי דְּאִתְעֲדֵי. גֹּרֶן הָאָטָד, דָּא מְמַנָּא שׁוּלְטָנָא דְּמִצְרָאֵי, דְּאִתְעֲדֵי מִקַּמֵּי שׁוּלְטָנוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא חָמוּ (גּוֹרֶן)**. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר,** (מלכים א כב) **מְלוּבָּשִׁים בְּגָדִים בַּגֹּרֶן. וְעַל דָּא וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפֵּד גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וְגוֹ׳.**

עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה, דְּוַדַּאי

מִמִּצְרַיִם הֲוָה, אוֹף הָכָא לָאו דְּיוּדָאֵי נִינְהוּ אִלֵּין בָּכְיָין, אַף עַל גַּב דְּמִיתוּ בֵּיהּ יוּדָאֵי, וְאִלֵּין יוּדָאֵי, אִלְמָלֵא הֲווּ יוּדָאֵי, לָא מִיתוּ, וְכֵיוָן דְּמִיתוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר חוֹבַיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, דְּיַעֲקֹב אַף עַל גַּב דְּנָפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ בְּמִצְרַיִם, לָאו בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא נָפְקַת. מַאי טַעְמָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, דְּלָא הֲוָה מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא עַרְסָא שְׁלִימְתָא כְּהַהוּא עַרְסָא דְּיַעֲקֹב. בְּשַׁעְתָּא דְּהֲוָה סָלִיק מֵעָלְמָא נִשְׁמָתֵיהּ, מִיָּד אִתְקַשַּׁר בְּאַתְרֵיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד הֲוָה עָאל יַעֲקֹב בְּמַעֲרְתָּא, כָּל רֵיחִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן אִשְׁתַּכַּח בְּמַעֲרְתָּא, וּמְעַרְתָּא סָלְקָא נְהוֹרָא, וּשְׁרָגָא חַד דָּלִיק. וְכַד עָאלוּ אֲבָהָן לְגַבֵּי דְּיַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, לְאִשְׁתַּכָּחָא עִמֵּיהּ, אִסְתַּלַּק נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא. כֵּיוָן דְּעָאל יַעֲקֹב בְּמַעֲרְתָּא, הַדְרָא שְׁרָגָא לְאַתְרֵיהּ, כְּדֵין אִשְׁתְּלִים מְעַרְתָּא מִכָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ.

וְעַד יוֹמֵי עַלְמָא, לָא קַבִּילַת מְעַרְתָּא בַּר נָשׁ אָחֳרָא, וְלָא תְּקַבֵּל. וְנִשְׁמָתִין דְּזַכָּאן אִעַבְּרָן מִקַּמַּיְיהוּ בְּבֵי מְעַרְתָּא, בְּגִין דְּיִתְעָרוּן, וְחָמִין זַרְעָא דְּשָׁבָקוּ בְּעַלְמָא, וְיֶחֱדוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, חַנִיטָא דְּיַעֲקֹב מַאי אִיהוּ, אָמַר לֵיהּ, זִיל שְׁאֵיל לְאַסְיָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיְצַו יוֹסֵף אֶת עֲבָדָיו אֶת הָרוֹפְאִים לַחֲנוֹט אֶת אָבִיו וַיַּחַנְטוּ הָרוֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, סַלְקָא דַּעְתָּךְ כִּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא הֲוָה חַנִּיטָא דָּא. אִי תֵּימָא בְּגִין אוֹרְחָא הוּא דְּעַבָדוּ, הָא כְּתִיב וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן וְגוֹ' וַיִּישָׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם, הָא לָא אֲזָלוּ עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא, דְּהָא תַּמָּן אִתְקַבַּר, וּכְתִיב וַיַּחַנְטוּ אוֹתוֹ.

אֶלָּא, אָרְחָא דְּמַלְכִין אִינּוּן, בְּגִין לְקַיְימָא גּוּפַיְיהוּ, חֲנָטֵי לוֹן בְּמִשַּׁח רְבוּת, עִלָּאָה עַל כָּל מִשְׁחִין, מְעוֹרָב בְּבוּסְמִין, וְשָׁאִיב לֵיהּ בְּגוּפָא יוֹמָא בָּתַר יוֹמָא בְּהַהוּא מִשְׁחָא טָבָא, אַרְבְּעִין יוֹמִין. דִּכְתִיב, וַיִּמְלְאוּ לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנוּטִים. בָּתַר דְּאִשְׁתְּלִים דָּא, קַיְימָא גּוּפָא שְׁלִים זְמִנִין סַגִּיאִין.

בְּגִין דְּכָל הַהוּא אַרְעָא דִּכְנַעַן, וְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, מְכַלָּה גּוּפָא וּמְרַקֵּב לֵיהּ (דף רנא ע"א) לְזִמַּן זְעִיר מִכָּל שְׁאָר אַרְעָא, וּבְגִין לְקַיְימָא גּוּפָא עָבְדֵי דָּא, וְעָבְדֵי חֲנִיטָא דָּא מִגּוֹ וּמִבָּרָא. מִגּוֹ דְּשַׁוְיָן הַהוּא מִשְׁחָא עַל טַבּוּרָא, וְהוּא עָאל בְּטַבּוּרָא לְגוֹ וְאִשְׁתְּאִיב בְּמֵעוֹי, וְקָאִים לֵיהּ לְגוּפָא מִגּוֹ וּמִבָּרָא לְזִמְנִין סַגִּיאִין.

וְיַעֲקֹב הָכִי הֲוָה בְּקִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. דְּגוּפָא דְּאַבָּהָן אִיהוּ, וְהָוָה בְּקִיּוּמָא בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא. כְּגַוְונָא דָּא לְיוֹסֵף, דְּאִיהוּ דּוּגְמָא דְּגוּפָא, וּבְקִיּוּמָא

דְּגוּפָא וְנַפְשָׁא הוּא. בְּקִיּוּמָא דְּגוּפָא, דִּכְתִיב וַיַּחַנְטוּ אוֹתוֹ, בְּקִיּוּמָא דְּנַפְשָׁא, דִּכְתִיב וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם. וּתְנִינָן תְּרֵי יוּדִי"ן אַמַּאי. אֶלָּא, יוֹסֵף נָטַר לֵיהּ בְּרִית לְתַתָּא, וְנָטִיר לֵיהּ בְּרִית דִּלְעֵילָּא, אִסְתַּלַּק מֵעַלְמָא, אִתְשַׁוִּי בִּתְרֵי אֲרוֹנֵי, (אֶתֶר) בְּאָרוֹן לְתַתָּא וּבְאָרוֹן לְעֵילָּא. אָרוֹן דִּלְעֵילָּא מַאן אִיהוּ. אֶלָּא, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (יהושע ו) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, דְּאָרוֹן דִּלְעֵילָּא אֲרוֹן הַבְּרִית אִקְרֵי, דְּהָא לָא יָרִית לֵיהּ אֶלָּא מַאן דְּנָטַר בְּרִית, וּבְגִין דְּיוֹסֵף נָטַר לֵיהּ לִבְרִית, אִתְשַׁוִּי בִּתְרֵי אֲרוֹנֵי.

וַיִּישֶׂם בָּאָרֹן בְּמִצְרָיִם, הָכִי הוּא וַדַּאי. וּקְרָא אוֹכַח רָזָא אָחֳרָא, דְּאַף עַל גַּב דְּנָפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ בִּרְשׁוּ אָחֳרָא, אִתְקַשַּׁר בִּשְׁכִינְתָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן, לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, בְּגִין דְּהַוָה צַדִּיק. דְּכָל צַדִּיק יָרִית אַרְעָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

סָלִיק סֵפֶר בְּרֵאשִׁית

חומש שמות

פָּרָשַׁת שְׁמוֹת

(שמות א׳)

וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ

(דף ב ע"א)
(שמות א') **וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ,** (דניאל י"ב) **וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד וְהַמַּשְׂכִּילִים: אִלֵּין אִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.** (נ"א יַזְהִירוּ דְּנַצְצִין בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא) **יַזְהִירוּ: נַהֲרִין, וְנִצְצִין בְּזִיוָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. כְּזֹהַר: נְהִירוּ וּנְצִיצוּ דְּנַהֲרָא דְּנָפִיק מֵעֵדֶן. וְדָא אִיהוּ רָזָא סְתִימָא, דְּאִקְרֵי** (בראשית ח"ב ל"ד א') **רָקִיעַ. בֵּיהּ קַיָּימִין כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, וְכָל אִינּוּן בּוּצִינִין דְּנְהוֹרָא.**

זֹהַר דְּהַאי רָקִיעַ נָהִיר בִּנְהִירוּ עַל גִּנְתָּא. וְאִילָנָא דְּחַיֵּי קַיָּים בְּמִצְיעוּת גִּנְתָּא. דְּעַנְפּוֹי חַפְיָין (ד"א עָלֶיהָ) (נ"א עַל) **כָּל אִינּוּן דְּיוּקְנִין וְאִילָנִין וּבוּסְמִין דְּבְגִנְתָּא, בְּמָאנִין דְּכַשְׂרָן.** (ס"א וּמְטַלְלִין) **וּתְטַלְלִין תְּחוֹתֵיהּ כָּל חֵיוָת בָּרָא. וְכֹל צִפֳּרֵי שְׁמַיָּא יְדוּרוּן תְּחוֹת אִינּוּן עַנְפִין.**

זֹהַר אִיבָּא דְּאִילָנָא, יָהִיב חַיִּין לְכֹלָּא. קִיּוּמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין סִטְרָא אַחֲרָא לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ, אֶלָּא סִטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן אִינּוּן דְּטַעֲמִין מִנֵּיהּ, אִינּוּן קַיָּימִין לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. אִלֵּין אִקְרוּן מַשְׂכִּילִים, וְזַכָּאן חַיִּין בְּהַאי עָלְמָא, וְחַיִּין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

זֹהַר אִילָנָא דָּא, זַקְפָא לְעֵילָא לְעֵילָא. חֲמֵשׁ מְאָה פַּרְסֵי הִלּוּכֵיהּ, שִׁתִּין רִבּוֹא אִיהוּ, בִּפְשִׁיטוּתֵיהּ. בְּהַאי אִילָנָא, קַיְימָא חַד זֹהֲרָא, (זהר) כָּל גַּוְונִין קַיְימִין בֵּיהּ אִינּוּן גַּוְונִין סָלְקִין וְנַחְתִּין, לָא מִתְיַשְׁבֵי בְּדוּכְתָּא אַחֲרָא בַּר בְּהַהוּא אִילָנָא.

כַּד נַפְקֵי מִנֵּיהּ לְאִתְחַזָּאָה בְּגוֹ זֹהַר דְּלָא נַהֲרָא, מִתְיַשְׁבָן וְלָא מִתְיַשְׁבָן, קַיְימָן וְלָא קַיְימָן, בְּגִין דְּלָא מִתְיַשְׁבָן בְּאַתָּר אַחֲרָא. מֵאִילָנָא דָּא נַפְקֵי תְּרֵיסַר שְׁבָטִין. דְּמִתְחַמָּן בֵּיהּ, וְאִינּוּן נַחְתּוּ בְּהַאי זֹהַר דְּלָא נַהֲרָא, לְגוֹ גָּלוּתָא דְּמִצְרַיִם, בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (יחזקאל א׳) הָיֹה הָיָה דְּבַר ה׳, הָיֹה הָיָה תְּרֵי (דף ב׳ ע״ב) זִמְנֵי אֲמַאי. וְתוּ אִית לְשָׁאֲלָה, אִי יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה מְהֵימָנָא הֲוָה, (שמות פ״ב ב׳) אֲמַאי גַּלֵּי כָּל מַה דְּחָמָא, מַאן דְּמַלְכָּא אָעִיל לֵיהּ בְּהֵיכְלֵיהּ אִית לֵיהּ לְגַלָּאָה רָזִין דְּחָמֵי. אֶלָּא וַדַּאי יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה מְהֵימָנָא הֲוָה, וְכָל מַה דְּחָמָא בִּמְהֵימָנוּתָא אִיהוּ, וּבִרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי כָּל מַה דְּגַלֵּי, וְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאן דְּרָגִיל לְמִסְבַּל צַעֲרָא אַף עַל גַּב דְּאָתֵי לְפוּם שַׁעְתָּא צַעֲרָא, סָבִיל מַטְלָנוֹי, וְלָא חָייֵשׁ, אֲבָל מַאן דְּלָא רָגִיל בְּצַעֲרָא, וַהֲוָה כָּל יוֹמוֹי

בְּתַפְנוּקִין וְעִידּוּנִין, וְאָתֵי לֵיהּ צַעֲרָא, דָּא אִיהוּ צַעֲרָא שְׁלִים, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְמִבְכֵּי.

כַּךְ יִשְׂרָאֵל, כַּד נַחְתוּ לְמִצְרַיִם, רְגִילִין בְּצַעֲרָא הֲווֹ, דְּהָא כָּל יוֹמוֹי דְּהַהוּא זַכָּאָה אֲבוּהוֹן בְּצַעֲרָא הֲוָה, וְעַל דָּא סָבְלוּ גָּלוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת. אֲבָל גָּלוּתָא דְּבָבֶל הַהוּא הֲוָה צַעֲרָא שְׁלִים, הַהוּא הֲוָה צַעֲרָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין בָּכָאן עָלֵיהּ.

עִלָּאִין: דִּכְתִיב, (ישעיה ל״ג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה וְגוֹ׳.

תַּתָּאִין: דִּכְתִיב, (תהלים קל״ז) עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ וְגוֹ׳ כְּלְהוֹן בָּכוּ עַל גָּלוּתָא דְּבָבֶל. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דַּהֲווֹ בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין דִּכְתִיב, (איכה ד׳) בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים וְגוֹ׳.

(אד״ג דִּתְנַן) אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַאי דִּכְתִיב, (ירמיה ט׳) עַל הֶהָרִים אֶשָּׂא בְכִי וָנֶהִי. אֶלָּא, אִלֵּין אִינּוּן טוּרַיָּא רַמָּיָא דְּעָלְמִין. וּמַאן אִינּוּן טוּרַיָּא רַמָּיָא, אִינּוּן, בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְסוּלָּאִים בַּפָּז) וְהַשְׁתָּא הֲווֹ נַחְתִין בְּגָלוּתָא, בְּרֵיחַיָּא עַל קַדְלֵיהוֹן וִידֵיהוֹן מְהַדְּקָן לַאֲחוֹרָא. וְכַד עָאלוּ בְּגָלוּתָא בְּבָבֶל, חָשִׁיבוּ דְּהָא לֵית לְהוּ קִיּוּמָא לְעָלְמִין, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לוֹן, וְלָא יַשְׁגַּח בְּהוֹן לְעָלְמִין.

וְתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא קָרָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמַלְיָא דִּילֵיהּ, וְכָל רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וְכָל חֵילֵיהּ וּמַשְׁרְיָיתֵיהּ, וְרַבְרְבָנוֹי, וְכָל חֵילָא דִּשְׁמַיָּא, וְאָמַר לוֹן, מָה אָתוּן עַבְדִּין הָכָא, וּמַה בְּנֵי רְחִימָאי בְּגָלוּתָא דְּבָבֶל, וְאָתוּן הָכָא, קוּמוּ חוּתוּ כֻּלְכוֹן לְבָבֶל, וַאֲנָא עִמְּכוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ״ג) כֹּה אָמַר ה׳ לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָבֶלָה וגו׳. לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָבֶלָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים כּוּלָם, אִלֵּין כָּל רְתִיכִין וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין.

כַּד נַחְתוּ לְבָבֶל, אִתְפַּתָּחוּ שְׁמַיָּא, וְשָׁרָאת רוּחַ נְבוּאָה קַדִּישָׁא עַל יְחֶזְקֵאל, וְחָמָא כָּל מַה דְּחָמָא, וְאָמַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הָא מָאֵרִיכוֹן הָכָא, וְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא וּרְתִיכוּ, דְּאָתוּ לְמֵידָר בֵּינֵיכוֹן. לָא הֵימְנוּהוּ, עַד דְּאִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה כָּל מַה דְּחָמָא, וְאֵרָא כָּךְ, וְאֵרָא כָּךְ. וְאִי גַּלֵּי יַתִּיר, מַה דְּגַלֵּי כְּלָא אִצְטְרִיךְ. כֵּיוָן דְּחָמוּ יִשְׂרָאֵל כָּךְ, חַדוּ. וְכַד שָׁמְעוּ מִלִּין מִפּוּמֵיהּ דְּיחֶזְקֵאל, לָא חַיִּישׁוּ עַל גָּלוּתְהוֹן כְּלָל, דְּהָא יָדְעוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁבִיק לוֹן. וְכָל מַה דְּגַלֵּי בִּרְשׁוּתָא גַּלֵּי. (ל״א וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֵּיהּ שְׁעָתָא חָדוּ יִשְׂרָאֵל חֶדְוָותָא שְׁלִימְתָא בְּסִיעֲתָא דְמָארֵיהוֹן דְּהָוָה עִמְּהוֹן וְכָל חַד מִנַּיְיהוּ עַאל רְעוּתָא דְּלִבֵּיהּ בִּרְחִימוּתָא סַגְיָא לְמֵיסַר נַפְשֵׁיהּ עַל קִדּוּשְׁתָא דְמָארֵיהוֹן וּבְגִין כָּךְ גַּלֵּי יְחֶזְקֵאל כָּל מָה דְּגַלֵּי)

וְתָנֵינָן בְּכָל אֲתַר דְּיִשְׂרָאֵל גָּלוּ, תַּמָּן שְׁכִינְתָּא גָּלְתָה עִמְּהוֹן, וְהָכָא בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם מַה כְּתִיב, וְאֵלֶּה

שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. כֵּיוָן דִּכְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מַהוּ אֵת יַעֲקֹב, הַבָּאִים אִתּוֹ אִצְטְרִיךְ לְמֵימַר. אֶלָּא, אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינּוּן רְתִיכִין וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, דְּנַחְתוּ עִם יַעֲקֹב, בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא, בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם

(שמות א') וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח (ה' א' שיר השירים ד') אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי נְמֵרִים. הַאי קְרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וּקְרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא, אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתִּי מִלְּבָנוֹן: מִן הַהוּא עִדּוּנָא עִלָּאָה קָא אָתָאת. כַּלָּה: שְׁלֵימָתָא, כְּהַאי סִיהֲרָא דְּאִשְׁתְּלִימַת מִן שִׁמְשָׁא בְּכָל נְהוֹרָא וּנְצִיצוּ, (דף ג' ע"א) אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי, בְּגִין לְקַבְּלָא בְּנַיִךְ אוֹרַיְיתָא. תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה, תָּשׁוּרִי: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א', ט') וּתְשׁוּרָה אֵין לְהָבִיא. תְּקַבִּיל תַּקְרוּבְתָּא עַל בְּנַיִךְ. מֵרֹאשׁ אֲמָנָה: מֵרֵאשִׁיתָא דְּעָאלוּ בְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, וְאָמְרוּ (שמות כ"ד) כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, וַהֲווּ בְּמַתְקְלָא חֲדָא כְּמַלְאָכִין עִלָּאִין, דְּהָכִי כְּתִיב בְּהוּ, (תהלים ק"ג) בָּרְכוּ ה' מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. כְּדֵין קַבִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

(ויקרא קצ״ב א׳) מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן: דָּא טוּרָא דְּסִינַי, דְּקָרִיבוּ לְגַבֵּיהּ, וְאִתְעַתְּדוּ תְּחוֹתֵיהּ. דִּכְתִיב, (שמות י״ט) וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר. מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת: אִלֵּין בְּנֵי שֵׂעִיר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לוֹן בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא בָּעוּ לְקַבְּלָהּ, מֵהַרְרֵי נְמֵרִים: אִלֵּין בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל. דִּכְתִיב, (דברים ל״ג) ה׳ מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָא מֵרִבְבוֹת קֹדֶשׁ.

מַאי וְאָתָא מֵרִבְבוֹת קֹדֶשׁ. דְּתָנֵינָן, כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אָתוּ מַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין עִלָּאִין, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים ח׳) ה׳ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם, בָּעָאן דְּיִתְיְהִיב לוֹן אוֹרַיְיתָא.

אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אִית בְּכוֹן מוֹתָא, דִּכְתִיב, (במדבר י״ט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל. (דברים כ״א) וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֵטְא מִשְׁפַּט מָוֶת וְהוּמָת. חֵטְא אִית בֵּינַייְכוּ, וְכִי אַתּוּן בָּעָאן לְדִינִין. אִית בֵּינַייְכוּ גֵּזֶל. אוֹ גְּנֵבָה, דִּכְתִיב, (שמות כ׳) לֹא תִגְנֹוב. אִית בֵּינַייְכוּ נְשִׁין דִּכְתִיב, (שמות כ׳) לֹא תִנְאָף. אִית בֵּינַייְכוּ שִׁקְרָא, דִּכְתִיב, (שמות כ׳) לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. אִית בֵּינַייְכוּ חֶמְדָּה, דִּכְתִיב, (שמות כ׳) לֹא תַחְמוֹד. מַה אָתּוּן בָּעָאן אוֹרַיְיתָא. מִיָּד פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, ה׳ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְאִלּוּ

אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם לָא כְּתִיב. וְעַל דָּא וְאָתָא מַרְבְּבוֹת קְדֶשׁ, כְּדֵין מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.

ר׳ יוֹסֵי אוֹקִים לְהַאי קְרָא, (ה׳ ב׳) כַּד נַחְתָּא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי קְרָא, עַל דָּא דְּיִחוּדָא דְּמְהֵימָנוּתָא אִתְמַר, אִתֵּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה, קוֹל אָמַר לְדַבּוּר אִתֵּי, בְּגִין דְּהָא (בראשית ל״ו א׳) קוֹל אָתֵי לְדַבּוּר, וּמְדַבָּר לָהּ בַּהֲדֵיהּ, לְמֶהֱוֵי כַּחֲדָא בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל. בְּגִין דְּקוֹל אִיהוּ (בראשית רמ״ז ב׳ כ״ה א׳) כְּלָל, דְּבּוּר אִיהוּ פְּרָט. וְעַל דָּא כְּלָל אִצְטְרִיךְ לְפָרָט, וּפָרָט אִצְטְרִיךְ לְכְלָל. דְּהָא לֵית קוֹל בְּלָא דִּבּוּר, וְלֵית דִּבּוּר בְּלָא קוֹל. וְעַל דָּא אִתֵּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה וּגוֹ׳, דְּעִקָּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ מִלְּבָנוֹן קָא אַתְיָין.

תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה: דָּא אִיהוּ גָּרוֹן, דְּמִתַּמָּן נַפְקָא רוּחָא לְאַשְׁלְמָא כְּלָא, (נ״א כְּלָּה) מֵרָזָא דִּלְבָנוֹן סְתִים וְגָנִיז. מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן: דָּא אִיהִי לִישָׁנָא רִישָׁא וְאֶמְצָעִיתָא, דְּמִתַּתְכָּא לְדִבּוּר. מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת: אִלֵּין אִינּוּן שִׁינַיִם. מֵהָרְרֵי נְמֵרִים: אִלֵּין אִינּוּן שִׂפְוָון, שְׁלִימוּ דְּאִשְׁתְּלִים בְּהוּ דִּבּוּר.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (משלי ב״ג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עַיִן וְאַל תִּתְאָו לְמַטְעַמֹּתָיו. אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עַיִן, בְּגִין דְּנַהֲמָא אוֹ הֲנָאָה דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּהַוֵי רַע עַיִן, לָאו אִיהוּ כְּדַאי לְמֵיכַל

וּלְאִתְהֲנֵי מִנַּיְהּ. דְּאִי כַּד נַחְתּוּ יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם, לָא יִטְעֲמוּן נַהֲמָא דְּמִצְרָאֵי, לָא אִשְׁתְּבָקוּ בְּגָלוּתָא, וְלָא יְעִיקוּן לוֹן מִצְרָאֵי.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יִצְחָק, וְהָא גְּזֵרָא אִתְגְּזַר. אֲמַר לֵיהּ, כְּלָא אִיהוּ כְּדְקָא יָאוּת, דְּהָא לָא אִתְגְּזַר בְּמִצְרַיִם דַּיְווֹקָא, דְּהָא לָא כְּתִיב (בראשית ט״ו) כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֶלָּא בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וַאֲפִילּוּ בְּאַרְעָא אָחֳרָא.

אָמַר ר׳ יִצְחָק, מַאן דְּאִיהוּ בַּעַל נֶפֶשׁ, (ס״א לֹא יֵיכַל עִם בַּר–נַשׁ) דְּמֵיכְלֵיהּ יַתִּיר מִשְּׁאָר בְּנֵי נָשָׁא, אוֹ מַאן דְּהוּא אָזִיל בָּתַר מֵעוֹי, אִי אִעְרַע בְּהַהוּא רַע עַיִן, יְכוּס גַּרְמֵיהּ וְלָא יֵיכוֹל מִנַּהֲמָא דִּילֵיהּ, דְּלֵית נַהֲמָא בִּישָׁא בְּעָלְמָא, בַּר מֵהַהוּא לֶחֶם רַע עַיִן, מַה כְּתִיב (בראשית מ״ג) כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת הָעִבְרִים לֶחֶם כִּי תוֹעֵבָה הִיא לְמִצְרָיִם, הָא לָךְ לֶחֶם רַע עַיִן,

תְּלָתָא אִינּוּן דְּדַחְיָין שְׁכִינְתָּא מֵעָלְמָא, וְגַרְמִין, דְּדִיוּרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא הֲוֵי בְּעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא צַוּוחִין וְלָא אִשְׁתְּמַע קַלֵּיהוֹן. וְאִלֵּין אִינּוּן: מַאן (דף ג׳ ע״ב) דְּשָׁכִיב בַּנְדָּה, בְּגִין דְּלֵית מִסְאֲבוּ תַּקִּיף בְּעָלְמָא בַּר מִסְאֲבוּ דְּנִדָּה. מִסְאֲבוּ דְּנִדָּה קַשְׁיָא מִכָּל מִסְאֲבוּ דְּעָלְמָא, אִסְתְּאַב אִיהוּ, וְכָל דְּמִתְקָרְבִין בַּהֲדֵיהּ יִסְתָּאֲבוּן עִמֵּיהּ, בְּכָל אֲתָר דְּאַזְלִין אִתְדַּחְיָיא שְׁכִינְתָּא מִן קַמַּייהוּ. וְלֹא

עוֹד, אֶלָּא דְּגָרִים מַרְעִין בִּישִׁין עַל גַּרְמֵיהּ, וְעַל הַהוּא זַרְעָא דְּיוֹלִיד, דְּכֵיוָן דְּיִקְרַב בַּר נָשׁ לְגַבֵּי נִדָּה, הַהוּא מְסָאֲבוּ דָּלִיג עֲלוֹי, וְיִשְׁתָּאַר בְּכָל שַׁייְפִין דִּילֵיהּ, זַרְעָא דְּיוֹלִיד בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, (ס"א מְסָאֲבוּ) מַשְׁכִּין עֲלוֹי רוּחַ מְסָאֲבוּ. וְכָל יוֹמוֹי יְהֵא בְּמְסָאֲבוּ, דְּהָא בְּנִינָא וְיסוֹדָא דִּילֵיהּ אִיהוּ בְּמְסָאֲבוּ רַב וְתַקִּיף מִכָּל מְסַאֲבָא דְּעָלְמָא, דְּמִיָּד דְּקָרִיב בַּר נָשׁ לְגַבֵּי נִדָּה, הַהוּא מְסָאֲבוּ דָּלִיג עֲלוֹי, דִּכְתִיב, (ויקרא ט"ו) וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו.

מַאן דְּשָׁכִיב בְּבַת אֵל נֵכָר, דְּאָעִיל בְּרִית קוֹדֶשׁ וְאָת קַיְימָא בִּרְשׁוּ אַחֲרָא, דִּכְתִיב, (מלאכי ב') וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר. וְתָנֵינָן, לֵית קִנְאָה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר קִנְאָה דִּבְרִית קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ קַיְימָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְרָזָא דִּמְהֵימָנוּתָא. מָה כְּתִיב (במדבר כ"ה) וַיָּחֶל הָעָם לִזְנוֹת אֶל בְּנוֹת מוֹאָב מִיָּד וַיִּחַר אַף ה' בְּיִשְׂרָאֵל.

רֵישֵׁי עַמָּא דְּיָדְעוּ וְלֹא מִחוּ בִּידַייהוּ, אִתְעַנְשׁוּ בְּקַדְמִיתָא, דִּכְתִיב, (במדבר כ"ה) קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לָהּ' נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. רִבִּי אַבָּא אָמַר, מַאי נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. נֶגֶד הַבְּרִית דְּאִקְרֵי שֶׁמֶשׁ, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים פ"ד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹהִים. שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן (רכ"ד ב'): דָּא בְּרִית קַדִּישָׁא. מַה שֶּׁמֶשׁ זָרַח וְאַנְהִיר עַל עָלְמָא, אוּף הָכִי בְּרִית קַדִּישָׁא זָרַח וְאַנְהִיר גּוּפָא דְּבַר נָשׁ. מָגֵן: מַה מָּגֵן

אִיהוּ לְאַגָּנָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אוֹף הָכִי בְּרִית קַדִּישָׁא מָגֵן עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וּמַאן דְּנָטִיר לֵיהּ, לֵית נִזְקָא בְּעָלְמָא, דְּיָכִיל לְמִקְרַב בַּהֲדֵיהּ וְדָא הוּא נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ.

רֵישֵׁי עַמָּא, יִתְפְּסוּן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא בְּחוֹבָא דָּא, אִי יָדְעִין וְלָא מִקַּנְאִין לֵיהּ. בְּגִין דְּחוֹבָא דָּא עָלַיְיהוּ, לְקַנָּאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי בְּרִית, מַאן דְּאָעִיל קְדוּשָׁה דָּא בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא, עֲלֵיהּ כְּתִיב (שמות כ') לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא וְכֹלָּא קִנְאָה חֲדָא. וְעַל דָּא אִתְדַּחְיָיא שְׁכִינְתָּא מִקָּמֵיהּ. מַאן דְּמְשַׁקֵּר בִּבְרִית קַדִּישָׁא דְּחָתִים בִּבְשָׂרֵיהּ דְּבַר נָשׁ, כְּאִילּוּ מְשַׁקֵּר בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאן דְּמְשַׁקֵּר חוֹתָמָא דְּמַלְכָּא, מְשַׁקֵּר בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בֶּאֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל, אִי לָא בְּחֵילָא דְּתִיוּבְתָּא תָּדִיר. (ס"א יַתִּיר)

ר' יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (שמואל א', י"ב) וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְגוֹ', וַיַּעַזְבוּ אֶת ה'. מַאי וַיִּשְׁכְּחוּ וַיַּעַזְבוּ. דְּדָחוּ מִנַּיְיהוּ בְּרִית קַיָּימָא קַדִּישָׁא, הֲווֹ גַּזְרִין וְלָא פַּרְעִין, עַד דְּאָתַת דְּבוֹרָה וּנְדִיבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּמָה דִּכְתִיב, (שופטים ה') בִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרֲכוּ ה'.

מַאן דְּקָטִיל בְּנוֹי, הַהוּא עוֹבָרָא דְּמִתְעַבְּרָא אִתְּתֵיהּ, וְגָרִים לְקַטָּלָא לֵיהּ בְּמֵעָהָא, דְּסָתִיר בְּנַיְיָנָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ. אִית מַאן דְּקָטִיל בַּר נָשׁ. וְהַאי קַטִּיל בְּנוֹי. תְּלָתָא בִּישִׁין עָבִיד דְּכָל עָלְמָא לָא יָכִיל לְמִסְבַּל, וְעַל דָּא עָלְמָא מִתְמוֹגְגָא וְעֵיר וְעֵיר, וְלָא יְדִיעַ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתָּלַק מֵעָלְמָא, וְחַרְבָּא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא אַתְיָין עַל עָלְמָא. וְאִלֵּין אִינּוּן: קָטִיל בְּנוֹי, סָתִיר בִּנְיָינָא דְּמַלְכָּא. דָּחֵיא שְׁכִינְתָּא, דְּאָזְלָא וּמְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא, וְלָא אַשְׁכַּחַת נַיְיחָא. וְעַל (דא) אִלֵּין, רוּחָא (ס"א רוּחִין) דְּקוּדְשָׁא (עבידד) בָּכְיָה. וְעָלְמָא אִתְדָּן בְּכָל הָנֵי דִּינִין. וַוי לְהַהוּא בַּר נָשׁ, וַוי לֵיהּ, טָב לֵיהּ דְּלָא יִתְבְּרֵי בְּעָלְמָא.

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאַף עַל גַּב דַּהֲווּ בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, אִסְתָּמְרוּ מִכָּל הָנֵי תְּלָתָא, מִנְּדָה, וּמִבַּת אֵל נֵכָר, וּמִקְטוֹל זַרְעָא, וְאִשְׁתָּדְלוּ בְּפַרְהֶסְיָא בִּפְרִיָה וְרִבְיָה. דְּאַף עַל גַּב דִּגְזֵרָה אִתְגְּזָרַת (שמות א') כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאוֹרָה תַּשְׁלִיכוּהוּ, לָא אִשְׁתְּכַח בֵּינֵיהוֹן מַאן דְּקָטִיל עוּבָּרָא בְּמֵעָהָא דְּאִתְּתָא, כָּל שֶׁכֵּן לְבָתַר. וּבְזִכוּתָא דָּא נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא.

מִנְּדָה: דְּתָנֵי רִבִּי חִיָּיא מַאי (דף ד' ע"א) דִּכְתִיב, (שמות ל"ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמַרְאוֹת הַצֹּבְאוֹת. מִפְּנֵי מָה זָכוּ נָשִׁין לְהַאי, בְּגִין דְּאִסְתָּמְרוּ גַּרְמַיְיהוּ בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, דִּלְבָתַר דְּאִתְדַּכְיָין הֲווֹ אַתְיָין

מִתְקַשְּׁטָן וּמִסְתַּכְּלָן בַּמַּרְאָה בִּבְעָלֵיהוֹן, וּמְעוֹרְרָן לוֹן בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה.

מִבַּת אֵל נֵכָר, דִּכְתִיב, (שמות י"ב) **יָצְאוּ** כָּל צִבְאוֹת ה' וְגוֹ'.

וּכְתִיב (תהלים קכ"ב) **שִׁבְטֵי** יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל. עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל וַדַּאי. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שִׁבְטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֶּן אִישׁ מִצְרִי. הָא וַדַּאי חַד הַוָּה, וּפִרְסְמוֹ קְרָא, דִּכְתִיב, (ויקרא כ"ד) וְהוּא בֶּן אִישׁ מִצְרִי וְגוֹ' וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלוֹמִית בַּת דִּבְרִי לְמַטֵּה דָן. פְּרִיָה וְרִבְיָה דִּכְתִיב, (שמות א') וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגוֹ'. וּמִכָּל הָנֵי אִסְתַּמָּרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ד' א') עָאלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נָפְקוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי יוֹסֵי, אַפְתַּח פּוּמָךְ, וְיִנְהֲרוּן מִילָךְ אָמַר לֵיהּ נִיחָא קָמֵיהּ דְּמַר, דְּאֶשְׁאַל מִלָּה חֲדָא דְּקַשְׁיָא לִי, (אחורי דף זה) הָא שְׁמַעְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּהַוָּה אָמַר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. כָּל אִינּוּן חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דְּהֲווֹ נַחְתִּין לְגָלוּתָא בַּהֲדֵי יַעֲקֹב, דִּכְתִיב, אֵת יַעֲקֹב. מַהוּ דִּכְתִיב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא. אֶלָּא

הָא תְּנִינָן, כָּל דְּמְקַבֵּל מֵאָחֳרָא, אִיהוּ בֵּיתָא מֵהַהוּא דְּיָהִיב, וְעַל דָּא אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (מלכים א', ט') וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת בֵּית ה' וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְגוֹ'. וְכִי כֵּיוָן דְּאָמַר אֶת בֵּית ה', מַהוּ וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ, אִי בְּגִין שְׁלֹמֹה אִתְּמַר, לָאו הָכִי, אֶלָּא אֶת בֵּית ה' דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ דָּא קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים.

בֵּית ה' דְּאִיהוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּגוֹן: עֲזָרוֹת וּלְשָׁכוֹת וּבֵית הָאוּלָם וְהַדְּבִיר, דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וַדַּאי אִקְרֵי בֵּית ה'. בֵּית הַמֶּלֶךְ: דָּא קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים, דְּאִיהוּ פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא, הַמֶּלֶךְ סְתָם. מֶלֶךְ דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ מֶלֶךְ עִלָּאָה, אִיהוּ נוּקְבָא לְגַבֵּי נְקוּדָה עִלָּאָה, סְתִימָא דְּכֹלָּא. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ נוּקְבָא, אִיהוּ דְּכוּרָא לְגַבֵּי מֶלֶךְ דִּלְתַתָּא, וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא כְּגַוְונָא דָּא וְעַל דָּא, תַּתָּאֵי, בְּרָזָא דָּא כְּתִיב בְּהוּ, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת, רִבִּי (אֶלְעָזָר) יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם. גַּן נָעוּל: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא גַּן נָעוּל. דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַה הַגַּן הַזֶּה צָרִיךְ לִשְׁמוֹר, לַעְדּוֹר, וּלְהַשְׁקוֹת, וּלְזַמּוֹר. כַּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, צְרִיכָה לַעְדּוֹר, וְלִשְׁמוֹר, וּלְהַשְׁקוֹת, וּלְזַמּוֹר, וְנִקְרֵאת גַּן, וְנִקְרֵאת כֶּרֶם, מַה הַכֶּרֶם הַזֶּה צָרִיךְ

לַעְדּוֹר וּלְהַשְׁקוֹת וְלִזְמוֹר וְלַחְפּוֹר, כַּךְ יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ה') כִּי כֶּרֶם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וּכְתִיב, (ישעיה ה') וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וְגוֹ'.

תוספתא

מַתְנִיתִין: אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲנַן פַּתְחִין עֵינָא חֲמָאן, גַּלְגַּלֵּי רְתִיכָתָא קַדִּישָׁתָא נַטְלִין בְּמַטְלָנוֹי, וְקַל שִׁירָתָא בְּסִימָא לְאוּדְנִין, יָאֶה לְלִבָּא, סַלְקָא וְנַחְתָּא, אַזְלָא וְלָא נַטְלָא, מִזְּדַעְזְעִין אַלְפֵי אַלְפִין, וְרִבּוֹא רִבְבָן וּפַתְחִין שִׁירָתָא מִלְּרַע לְעֵילָּא.

לְקַל נְעִימוּתָא הַהוּא, קַיְימִין מַאן דְּקַיְימִין, וּמִתְכַּנְּפִין בִּכְנוּפְיָא לְסִטְרָא דִּימִינָא, אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין אַלְפִין מָארֵי דְּעַיְינִין. חַמָּאן וְלָא חַמָּאן, קַיְימִין בְּקִיּוּמֵיהוֹן. תְּרֵין סִטְרִין אָחֳרָנִין אִתְחַוְּורוּ (ס"א אִתְחֲזָרוּ) בְּגִינֵיהוֹן. וּלְסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא מָאתָן וְחַמְשִׁין אַלְפִין. אִינּוּן מָארֵיהוֹן דִּיבָבָא, מְיַבְּבִין וּמְיַלְּלִין מֵאַתַר בֵּית מוֹתְבֵיהוֹן, פַּתְחִין בְּדִינָא וּמְסַיְּימִין בְּדִינָא. מְיַבְּבִין תְּנָיְינוּת, וְדִינָא יָתִיב, וְסִפְרִין פְּתִיחוּ. בֵּיהּ שַׁעֲתָא, סָלִיק מָארֵיהּ דְּדִינָא, דְּקָאִים עֲלֵיהוֹן, וְיָתִיב בְּכוּרְסַיָּיא דְּדִינָא, וּשְׁכִינְתָּא אִשְׁתְּכַךְ, עַד לָא תִּסְתַּיְּים דִּינָא סָחֲרָן מָארֵי דְּעַיְינִין דִּלְסִטְרָא יְמִינָא, וְעִמְּהוֹן (דף ד' ע"ב) תַּמְנֵיסַר אַלְפִין אָחֳרָנִין תַּקְעִין, וְלָא מְיַבְּבִין וְלָא מְיַלְּלִין (ס"א לא מְיַלְּלִין וְלא מְיַבְּבִין)

פַּתְחִין שִׁירָתָא, מִזְדַּעְזָעָן מָאתָן וְחַמְשִׁין אַלְפִין מָארֵי דִּיבָּבָא.

תַּקַּע תְּנָיְינוּת וְלָא מְיַבְּבִין (ס"א וְלֹא מְיַבְּבִין וְלֹא מְיַלְּלִין) נָטִיל פַּטְרוֹנָא, מֵהַהוּא כּוּרְסַיָּיא וְיָתִיב בְּכוּרְסַיָּיא דְּוַותְּרָנוּתָא. בֵּיהּ זִמְנָא הַוָּה (נ"א הוּא) מִדְּכַר שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה רַבָּא, דִּבְהַהוּא שְׁמָא חַיִּים לְכֹלָּא.

פָּתַח וְאָמַר זִמְנָא חָדָא יו"ד ה"א וָי"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"א וא"ו ה"א) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות ל"ד) וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה. פַּתְחִין כְּקַדְמֵיתָא מָארֵי גַּלְגַּלֵּי קַדִּישִׁין. וְאֶלֶף אַלְפִין, וְרִבּוֹא רִבְבָן, וְאַמְרֵי שִׁירָתָא, מְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין, בְּרִיךְ יְקָרָא דְּהׄ מֵאַתָר בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ.

אַתְיָא הַהוּא גְּנָתָא, דְּהַוָּת (נ"א דְּאִיהִי) טְמִירָא בְּמָאתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין, הוּא שְׁכִינְתָּא יְקָרָא בְּזִיוָהּ, דְּנָפִיק מִזִּיוָא לְזִיוָא, וְזִיוָהּ נָגִיד מִנֵּיהּ, לְדׄ סְטָרִין רִישִׁין, לְקַדְמָאֵי (ס"א לְקַיְּימָא), מֵהַהוּא זִיוָא נָפָק (ס"א אִתְמְשָׁךְ) לְכֻלְּהוּ דְּאִינּוּן לְתַתָּא, וְהַהִיא אִקְרֵי גְּנָתָא דְּעֵדֶן.

פָּתַח תְּנָיְינוּת הַהוּא סָבָא, פַּטְרוֹנָא דְּכֹלָּא וּמִדְּכַר שְׁמֵיהּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, וְכֻלְּהוּ פַּתְחֵי בְּתִלִּיסָר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי. מַאן חָמֵי כָּל אִלֵּין תַּקִּיפִין, רָאמִין דְּרָאמִין, תַּקִּיפִין דְּתַקִּיפִין, רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וּשְׁמָיָא, וְכָל חֵילֵהוֹן, מְזַדְּעְזְעִין וּמִתְחַלְחָלָן בְּאֵימָתָא סַגְיָא, מְשַׁבְּחָן שְׁמָא

קַדִּישָׁא, וְאַמְרִין שִׁירָתָא. זַכָּאִין אִינּוּן נִשְׁמָתִהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן בְּהַהוּא עִדּוּנָא, וְיַדְעִין דָּא, עַל הַאי אִיתְמַר (ירמיה י') מִי לֹא יִירָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה וְגוֹ'. (ע"ב תוספתא)

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד נַחְתַּת שְׁכִינְתָּא לְמִצְרַיִם, נַחְתַּת חַיָּה חָדָא, דִּשְׁמָהּ יִשְׂרָאֵל, בְּדִיוּקְנָא דְּהַהוּא סָבָא, וְאַרְבְּעִין וּתְרֵין שַׁמָּשִׁין קַדִּישִׁין עִמֵּיהּ, וְכָל חַד וְחַד אָת קַדִּישָׁא עִמֵּיהּ, מִשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ נַחְתָּן עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִמַּשְׁמַע דְּקָאָמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כָּךְ אֵת יַעֲקֹב, וְלֹא נֶאֱמַר אִתּוֹ.

שָׁאַל רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, (אָמַר לֵיהּ) כֵּיוָן דְּשַׁמְעַת מֵאָבוּךְ, פָּרָשַׁת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּרָזָא עִלָּאָה, מַאי קָאָמַר אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לֵיהּ, הַהוּא מִלָּה דְּהָוָה אָמַר אַבָּא, אִינּוּן הָווּ מַלְאָכִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן לְעֵילָּא עַל תַּתָּאֵי מְנַהוֹן, הַיְינוּ דִּכְתִיב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְהָכִי אָמַר אַבָּא, כָּל אִינּוּן מַלְאָכִין דִּבְדַרְגָּא עִלָּאָה, אִקְרוֹן גּוּבְרִין דִּוכְרִין, וְאִינּוּן דִּבְדַרְגָּא תַּתָּאָה מְנַהוֹן, אִתְקְרוֹן (נוקבתא) בַּיִת, דְּאִתְתָּא נוּקְבָא דְּמִקַּבְּלָא מִן דְּכוּרָא.

רִבִּי יִצְחָק הֲוָה קָאִים קָמֵיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בַּר רִבִּי שִׁמְעוֹן,

אָמַר לֵיהּ שְׁכִינְתָּא נַחְתַּת לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב. אָמַר לֵיהּ וְלָא, וְהָא כְּתִיב (בראשית מ"ו) אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ. אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא נַחְתַּת לְמִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב וְשִׁית מְאָה אַלְפִין רְתִיכִין קַדִּישִׁין (אַחֲרָנִין) עִמָּהּ, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי, תָּנֵינָן שִׁית מְאָה אַלְפִין רְתִיכִין קַדִּישִׁין נַחְתוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכֻלְּהוּ סְלִיקוּ מִתַּמָּן, כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות י"ב) וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס סְכוֹתָה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי וְגוֹ'. שֵׁשׁ מֵאוֹת לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת, כְּגַוְונָא דְּנָפְקוּ אִלֵּין, כַּךְ נָפְקוּ אִלֵּין.

וְתָא חֲזֵי רָזָא דִּמְלָּה, בְּעִדָּנָא דְּנָפְקוּ אִלֵּין רְתִיכִין קַדִּישִׁין, מַשְׁרְיָיתָא קַדִּישָׁתָא, חָמוּ יִשְׂרָאֵל וְיָדְעוּ, דַּהֲווּ מִתְעַכְּבִין בְּגִינֵיהוֹן, וְכֻלְּהוּ בְּהִילוּ דְּעָבְדוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִינֵיהוֹן הֲוָה, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שמות י"ב) וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר וְלָא רָצוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ אֲבָל לָא כְּתִיב אֶלָּא וְלֹא יָכְלוּ. וְאִתְיְדַעוּ (ס"י וְאִיתְנַדַּע) מַמָּשׁ, דִּכְלֻּהוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַוּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּרָקִיעָא, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב, וְעַל דָּא לָא נֶאֱמַר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אִתּוֹ, אֶלָּא וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב, הַבָּאִים מִצְרַיְמָה בְּקַדְמִיתָא וְעִם מִי, אֵת יַעֲקֹב.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, (נ"א רַבִּי יִצְחָק נ"א רַבִּי יוֹסֵי) **קַל וָחוֹמֶר, וּמַה כַּד אִשְׁתְּזִיב יַעֲקֹב מִלָּבָן, כְּתִיב,** (בראשית ל"ב) **וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. כַּד נָחַת בְּגָלוּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה,** (דף ה' ע"א) **לָאו דִּינָא, הוֹאִיל וּפַטְרוֹנָא נַחְתָּא דְּיֵיחְתוּן שַׁמָּשׁוֹי עִמֵּיהּ, הַיְינוּ דִּכְתִיב הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב. רִבִּי יַעֲקֹב דִּכְפַר חָנָן אָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרִ' אַבָּא, מַאן אִינּוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּהָכָא. אִינּוּן דְּאִתְקְרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ.**

ר' אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (בראשית נ"ח ב') (תהלים מ"ז) **לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת יְיָ' אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. אַל תִּקְרֵי שַׁמּוֹת. אֶלָּא שֵׁמוֹת. וְאַזְלָא הָא כְּהָא דְּאָמַר ר' חִיָּיא, כְּגַוְונָא דְּרָקִיעָא, עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא בְּרָקִיעַ אִית שְׁמָהָן קַדִּישִׁין, בְּאַרְעָא אִית שְׁמָהָן קַדִּישִׁין.**

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה (נ"א רַבִּי יוֹסֵי) **בְּהַהוּא יוֹמָא דְּנָחַת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, נָחְתוּ עִמֵּיהּ שִׁתִּין רִבּוֹא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. ר' יְהוּדָה פָּתַח,** (שיר השירים ג') **הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב וְגוֹ' קוּזְמִיטִין דְּגִלִּיפִין בְּקַנְדִּיטָא** (ס"א בְּקַלְדִּיטָא)**, סָחֲרָן בְּדוּכְתֵּיהּ קוּזְמִיטִין בִּשְׁבִיעָאָה, גְּלִיפִין בִּשְׁתִיתָאָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ. הִנֵּה מִטָּתוֹ: דָּא אִיהִי** (בראשית רכ"ה) **שְׁכִינְתָּא. שֶׁלִּשְׁלֹמֹה: מַלְכָּא דְּשָׁלְמָא דִּילֵיהּ. שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ:**

אִלֵּין אִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, דְּאִינּוּן מֵחֵילָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּנַחְתָּת עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ: אִינּוּן וְנִימוּסֵיהוֹן.

ר' חִיָּיא הֲוָה אָזִיל מֵאוּשָׁא לְלוּד, וַהֲוָה רָכִיב עַל חֲמָרָא, וַהֲוָה ר' יוֹסֵי עִמֵּיהּ, נָחִית ר' חִיָּיא, וְשַׁקְלֵיהּ בִּידוֹי לְר' יוֹסֵי, אֲמַר לֵיהּ, אִי בְּנֵי עָלְמָא יַדְעִין יִקְרָא סַגִּיאָה דְּיַעֲקֹב, בְּשַׁעְתָּא דְּאֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, הָווּ מְלַחֲכֵי עַפְרָא, תְּלַת פַּרְסֵי קָרִיב לְקִבְרֵיהּ, דְּהָכִי מְפַרְשֵׁי מָרָנָא רַבְרְבֵי עָלְמָא, מָארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא, כְּתִיב (שמות י"ח) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת חוֹתְנוֹ, אַהֲרֹן חָמָא לְמֹשֶׁה דְּנָפַק, וְנָפַק עִמֵּיהּ, וְאֶלְעָזָר וּנְשִׁיאֵי וְסָבֵי נַפְקוּ עִמֵּיהּ, רָאשֵׁי אַבָהָן, וּמְעָרְעֵי כְּנִשְׁתָּא, וְכָל יִשְׂרָאֵל נַפְקוּ עִמְּהוֹן, אִשְׁתַּכְּחוּ דְּכָל יִשְׂרָאֵל כְּלְהוּ, נָפְקוּ לְקַבְלֵיהּ דְּיִתְרוֹ, מַאן חָמָא לְמֹשֶׁה דְּנָפִיק וְלָא יְפִיק, לְאַהֲרֹן וּלְרַבְרְבֵי דְּנַפְקֵי, וְלָא יְפִיק. אִשְׁתְּכַח, דִּבְגִין מֹשֶׁה נָפְקוּ כּוּלְהוֹן. וּמָה, אִי בְּגִין מֹשֶׁה כַּךְ, בְּגִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד אָמַר אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

עַד דַּהֲווּ אַזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ ר' אַבָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא שְׁכִינְתָּא הָכָא, דְּחָד מִמָּארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתִין עִמָּנָא.

אָמַר ר' אַבָּא, בְּמָאי עַסְקִיתוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִיב אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְגוֹ'. כַּד נָחַת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, דִּכְתִיב, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה, אַתְּ אוֹלִיף, דִּכְלְהוּ נָחְתוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

אֲמַר לֵיהּ ר' אַבָּא, וְדָא לְחוּד הַוֹת. פָּתַח וְאָמַר (יחזקאל א')

הָיֹה הָיָה דְּבַר יְיָ' אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר. תְּלַת פְּלוּגְתָּן הָכָא. חֲדָא, דְּתָנֵינָן, אֵין שְׁכִינָה שׁוֹרָה בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וַחֲדָא, דְּלָא הַוָה מְהֵימָן כְּמֹשֶׁה, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (במדבר י"ב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא, גַּלֵּי וּפַרְסֵם כָּל גְּנַזַיָּיא דְּמַלְכָּא. וַחֲדָא, דְּאִתְחֲזֵי כְּמַאן דְּלָא שְׁלִים בְּדַעְתֵּיהּ.

אֶלָּא הָכִי אַסִּיקְנָא בְּמַתְנִיתָא דְּיִלָּן, חַס וְשָׁלוֹם דְּהָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה שְׁלִימָא הַוָה, וּבִרְשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי כָּל מַה דְּגַלֵּי. וְכֻלְּהוּ אִצְטְרִיךְ דְּיִגַּלֵּי וְיִפַּרְסֵם, עַל חַד תְּרִין מִמַּה דְּגַלֵּי, דְּהָכִי תְּנַן, מַאן דְּרָגִיל לְמִסְבַּל צַעֲרָא וכו'. (עיין לעיל ד' א' ב' שורה ד' עד מה דגלי) וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ, וּמֵעָלְמִין לָא שָׁבִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, עַד דְּהַוָה אָתֵי לְמֵידַר דְּיוֹרֵיהּ עִמְּהוֹן, כָּל שֶׁכֵּן בְּיַעֲקֹב, דְּהַוָה נָחִית בְּגָלוּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְקַדִּישִׁין עִלָּאִין, (וְתַתָּאִין) וּרְתִיכִין, דְּנָחְתוּ כֻּלְּהוּ עִם יַעֲקֹב, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב.

דָּבָר אַחֵר ר' אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') אִתְּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתְּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי. תָּא חֲזֵי, וַוי לוֹן בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בַּת קוֹל נַפְקַת מִטּוּרָא דְּחוֹרֵב, וְאָמַר, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא מִפּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא מֵעֶלְבּוֹנָהּ (דף ה' ע"ב) דְּאוֹרַיְיתָא. דְּאָמַר ר' יְהוּדָה, כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, וּמְסַגֵּל עוֹבָדִין טָבִין יָרִית עָלְמָא שְׁלֵימָא. וְכָל מַאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא עָבִיד עוֹבָדִין טָבִין, לָא יָרִית לָא הַאי וְלָא הַאי. וְהָא תְּנַן, אִית מַאן דְּיָרִית עַלְמֵיהּ כְּפוּם אַתְרֵיהּ, וּכְפוּם מַה דְּחָזֵי לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָא תְּנַן, אֶלָּא מַאן דְּלֵית לֵיהּ עוֹבָדִין טָבִין כְּלָל.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵי הֲווֹ יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא, רְחִימוּתָא דְּרָחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֲווֹ שָׁאֲגִין כְּכְפִירַיָּא לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵיהּ. דְּתַנְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּנָחַת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלְיָא דִּילֵיהּ אָמַר לְהוֹן, כְּלְכוֹן חוּתוּ לְמִצְרַיִם, וַאֲנָא אֵיחוּת עִמְכוֹן. אָמְרָה שְׁכִינְתָּא רִבּוֹנָא דְּעָלְמָא, אִית צְבָאוֹת בְּלָא מַלְכָּא, אָמַר לָהּ, אִתְּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה, מִלְּבָנוֹן: מֵאַתְרָא דְּעֵדֶן, דְּמִלּוּבָּן בְּכָל עוֹבָדוֹי. כַּלָּה: דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּהִיא כַּלָּה בְּחוּפָּה.

וְאַזְלָא הָא כְּהָא דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב, (במדבר ז') וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה, כַּלַּת כְּתִיב, בְּיוֹמָא דְּעָאלַת כַּלָּה לַחוּפָּה, וּשְׁכִינְתָּא דָּא הִיא כַּלָּה.

אִתְּי מִלְּבָנוֹן תְּבוֹאִי, מֵאֲתָר בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא. תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה, מֵרֵישָׁא דְּמַאן. מֵרָאשֵׁיהוֹן דִּבְנֵי מְהֵימָנוּתָא. וּמַאן נִינְהוּ. יַעֲקֹב וּבָנָיו. מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן, דְּאִינּוּן עַתִּידִין לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא דִּילִי, מִטּוּרָא דְּחֶרְמוֹן, וּלְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ בְּגָלוּתְהוֹן. מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת: אִלֵּין אִינּוּן עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, (נ"א בְּנֵי נָשָׁא דִּמְהֵימְנוּתָא) דְּדַמְיָין לְאַרְיָוָתָא וּנְמֵרִין, דִּמְעַנְּיִין לְהוֹן בְּכָל פּוּלְחָנָא דְּקַשְׁיוּ.

ר' אַבָּא אָמַר, אִתְּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה וְגוֹ'. וְכִי מִלְּבָנוֹן אָתַת, וְהָלֹא לַלְּבָנוֹן עוֹלָה. אֶלָּא אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַחֲתַת שְׁכִינְתָּא לְמִצְרַיִם, נַחֲתוּ בַּהֲדָהּ שִׁתִּין רִבּוֹא שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ב') וַיַּעֲבוֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וה' בְּרֹאשָׁם.

ר' יִצְחָק אָמַר, אִתְּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה, דָּא אִיהִי שְׁכִינְתָּא.

אִתְּי מִלְּבָנוֹן תְּבוֹאִי, מֵאֲתָר בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא. תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה, מֵאֲתָר בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא, וּמֵאֲתָר בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא דְּאָמַר ר' יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא זָזָה שְׁכִינְתָּא מִכּוֹתְלֵי דְּמַעֲרָבָא, דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, דִּכְתִיב,

(שיר השירים ב') הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ. וְהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה לְכָל עָלְמָא. מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מֵאַתְרָא דְּאוֹרַיְיתָא נַפְקַת לְעָלְמָא, וְלָמָּה. לְאַגָּנָא עַל יִשְׂרָאֵל, מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת: אִלֵּין עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. ר' יוּדָן אוֹמֵר, מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת: אִלֵּין אִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּעַסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּמְעוֹנוֹת הַמִּדְרָשׁוֹת, וּבְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת, דְּאִינּוּן אֲרָיָן וּנְמֵרִים בְּאוֹרַיְיתָא.

ר' חִיָּיא הֲוָה יָתִיב קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמַר לֵיהּ, מַה חָמֵת אוֹרַיְיתָא לְמִמְנֵי בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר כֵּן שִׁבְעִים דִּכְתִיב, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה שִׁבְעִים. וּמַאי טַעְמָא שִׁבְעִים וְלָא יַתִּיר. אָמַר לֵיהּ, לְקָבֵיל ע' אוּמִין, דְּאִינּוּן בְּעָלְמָא, וְאִינּוּן הַוּוּ אוּמָה יְחִידָאָה לְקַבֵּל כֻּלְהוֹן.

וְתוּ אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, קַלְדִּיטִין דְּנַהֲרִין (גוברין) עַנְפִּין יַתְבִין בְּמַטְלֵנֵיהוֹן, (נ"א בְּמַטּוּלְהוֹן) מִמַּנָּן עַל שִׁבְעִין עַמְמִין, נָפְקִין מִתְּרֵיסָר גְּלִיפִין קְטוּרִין דְּאִסְתַּחָרָן בְּמַטַּלְנֵיהוֹן, לְמִתְקְלָן לְאַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ל"ב) יַצֵּב גְּבוּלוֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (זכריה ב') כִּי כְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי אֶתְכֶם, לְאַחֲזָאָה דְּאִינּוּן קַיְימִין בְּגִין יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְבַּע לָא נֶאֱמַר, אֶלָּא כְּאַרְבַּע. כְּמָה דְּאִי אֶפְשָׁר לְעָלְמָא בְּלָא אַרְבַּע רוּחוֹת כַּךְ אִי אֶפְשָׁר לְעָלְמָא בְּלָא יִשְׂרָאֵל.

(שמות א') וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ. ר' אַבָּא פָּתַח (ישעיה ל"ב) אַשְׁרֵיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׁאַר עַמִּין, וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, דִּכְתִיב, (דברים י"ד) וּבְךָ בָּחַר יְיָ׳ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָה וְגוֹ', וּכְתִיב (דברים ל"ב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (דברים ד') וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כּוּלְּכֶם (דף ו' ע"א) הַיּוֹם.

וְעַל דָּא זַכָּאִין אִינּוּן קָמֵיהּ, בְּגִין דְּאִינּוּן זָרְעִין עַל כָּל מַיִם. מַאי עַל כָּל מַיִם. דְּזָרְעִין לִצְדָקָה. וּמַאן דְּזָרַע לִצְדָקָה, כְּתִיב בֵּיהּ (תהלים נ"ז) (הֵדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים כ"ח) כִּי גָדוֹל עַד שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם) אִיהוּ חֲיֵי, וּמַאן אִיהוּ מֵעַל שָׁמַיִם. (ויקרא ט"ז ע"א ס"ד ב') דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי. וְיִשְׂרָאֵל זַרְעֵי זַרְעָא עַל כָּל מַיִם.

בְּסִפְרָא דְּרַב יֵיבָא סָבָא הָכִי אָמַר, כְּתִיב (דניאל ד') בְּגִזְרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָּא, כָּל דִּינִין דְּהַאי עָלְמָא, וְכָל גְּזֵרִין, וְכָל שְׁאֵלְתִּין, כְּלְהוּ קַיְימֵי בְּחַד הֵיכָלָא, דְּתַמָּן ע"ב סַנְהֶדְרִין מְעַיְינִין בְּדִינִין דְּעָלְמָא. וְהַהוּא הֵיכָלָא אִקְרֵי הֵיכָל (פקודי רנ"א ע"א) זְכוּתָא, בְּגִין, דְּכַד דַּיְינִין דִּינָא, מְהַפְּכִין בְּזְכוּתָא דְּבַר נָשׁ בְּקַדְמִיתָא.

מַה דְּלָאו הָכִי, בְּדַרְגָּא דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, דְּתַמָּן אִיהוּ אֲתָר דְּאִקְרֵי (רס"ה א') חוֹבָ"ה, בְּגִין דְּכָל עוֹבָדוֹי דְּהַהוּא אֲתָר, דְּנָחֵשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים, לָא אִיהוּ אֶלָּא לְמֶהֱפְכָא בְּחוֹבָה דְּבַר נָשׁ, וּלְמִלְשָׁן עַבְדָּא לְמָארֵיהּ.

אִינּוּן דְּהֵיכְלָא דְּזוּכוּתָא, אִקְרוּן מַיִם מְתוּקִים, מַיִם צְלוּלִין. אִינּוּן דְּהֵיכָלָא דְּחוֹבָה, אִקְרוּן מַיִן מְרִירִין, (במדבר ה') מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים. בְּהַהוּא הֵיכָלָא דְּזוּכוּתָא, לָא קַיְימֵי אִלֵּין תְּלַת (בראשית קפ"א א'): בְּנֵי, חַיֵּי, וּמְזוֹנֵי. וְלָאו בְּהַהוּא אֲתָר (רס"ו א') דְּחוֹבָה, לָא בְּמַיִם מְתִיקָן וּצְלִילָן, וְלָאו בְּמַיִם מְרִירִין מְלַטְּטִין.

וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל זַרְעֵי עַל כָּל מַיִם, זַרְעָא קַדִּישָׁא דְּאוֹלִידוּ עַל כָּל מַיִם, אִיהוּ, דְּהָא לָאו נָכוֹן זַרְעָא דִּילְהוֹן אֶלָּא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא אוּקְמוּהָ מִכָּל מָקוֹם, בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, לָאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא קַדִּישָׁא תַּלְיָא מִלְּתָא, וַאֲתָר דָּא עַל כָּל מַיָּא אִיהוּ.

מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, דְּלָא אִית לוֹן בְּהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא כְּלוּם, וּמְשַׁדְּרָן מִנַּייְהוּ כָּל חוּלְקִין בִּישִׁין, וּמִתְדַּבְּקִין בְּהַהוּא סִטְרָא טָבָא, דְּכָל קְדוּשִׁין (בראשית קס"ו ב') עִלָּאִין, שׁוֹר וַחֲמוֹר כַּד מִזְדַּוְּוגָן כַּחֲדָא, תְּרִין פִּגְעִין בִּישִׁין אִינּוּן לְעָלְמָא. שׁוֹר: סִטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא אִיהוּ, וְאִתְדַּבְּקוּתָא דְּסִטְרָא קַדִּישָׁא אִיהוּ. חֲמוֹר: כַּד אִזְדַּוּוג

בַּהֲדֵיהּ, דְּאִיהוּ מִסְטְרָא אַחֲרָא, תְּרֵין פִּגְעִין בִּישִׁין אִינּוּן לְעָלְמָא.

וְעַל דָּא, שִׁמְעוֹן תּוּקְפָּא דְּדִינָא קַשְׁיָא הֲוָה בֵּיהּ, וְכַד מִזְדַּוְּוגָן כַּחֲדָא, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל, וּבְגִין כָּךְ, (דברים כ"ב) לֹא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו. וְעַל דָּא, שָׁדַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו מִלָּה דָּא, דִּכְתִיב, (בראשית ל"ב) וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר. וְאִי לָאו דְּמָאיךְ יַעֲקֹב גַּרְמֵיהּ, דְּחִילוּ סַגְיָא נָפַל בֵּיהּ בְּעֵשָׂו.

וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם. בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא הָכִי אִתְמַר, מַאי דִּכְתִיב וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם, תָּא חֲזֵי, כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, וְכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא, לָא אִתְתָּקְפוּ בְּשׁוּלְטָנֵיהוֹן, אֶלָּא בְּגִינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, מִצְרַיִם לָא הֲווֹ שַׁלְטִין עַל כָּל עָלְמָא, עַד דְּאָתוּ יִשְׂרָאֵל, וְעָאלוּ תַּמָּן בְּגָלוּתָא, כְּדֵין אִתְתָּקְפוּ עַל שְׁאַר (בשלח ע"ט א') עַמִּין דְּעָלְמָא. בָּבֶל לָא אִתְתָּקְפוּ עַל כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, אֶלָּא בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל דְּלֶהֱוְיִין בְּגָלוּתְהוֹן. אֱדוֹם לָא אִתְתָּקְפוּ עַל כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּלֶהֱוְיִין בְּגָלוּתְהוֹן. דְּהָא עַמִּין אִלֵּין בְּשִׁפְלוּתָא הֲווֹ בְּשְׁאַר עַמִּין, וּמְאִיכִין הֲווֹ מִכֻּלְהוּ, וּבְגִין יִשְׂרָאֵל אִתְתָּקְפוּ.

מִצְרַיִם: דִּכְתִיב, (שמות כ') מִבֵּית עֲבָדִים. עֲבָדִים אִקְרוּן מַמָּשׁ, דְּהָא (שמות י"ז ע"א) מִצְרַיִם בְּשִׁפְלוּתָא

דִּשְׁאַר עַמִּין דְּוַוֹ. בָּבֶל: דִּכְתִיב, (ישעיה כ"ג) הֵן אֶרֶץ כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה. אֱדוֹם: דִּכְתִיב, (עבדיה א') הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד.

וְכֻלְּהוּ לָא נַטְלוּ תּוּקְפָּא אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. דְּכַד יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתְהוֹן מִיָּד מִתְתַּקְפֵי עַל כָּל שְׁאַר עַמִּין דְּעָלְמָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בִּלְחוֹדַיְיהוּ, לָקָבֵל כָּל (ט"ז א') עַמִּין דְּעָלְמָא. כַּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, מִיָּד הֲוָה קִימָה לְמִצְרַיִם, וְאִתְתָּקַף שׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן לְעֵילָּא עַל כָּל שְׁאַר עַמִּין, דִּכְתִיב וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם, וַיָּקָם: קִימָה הֲוָה לוֹן, דְּאִתְתָּקַף וְקָם הַהוּא מִמָּנָא שׁוּלְטָנָא דְּמִצְרַיִם, וְאִתְיְהִיב לֵיהּ תּוּקְפָּא וְשָׁלְטָנוּתָא, עַל כָּל מִמָּנָן דִּשְׁאַר עַמִּין דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִית שׁוּלְטָנוּתָא לְהַהוּא מִמָּנָא דִּלְעֵילָּא, וּלְבָתַר לְעַמָּא דִּילֵיהּ (דף ו ע"ב) דִּלְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ, וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם. דָּא הוּא מִמָּנָא דִּלְהוֹן, חָדָשׁ הֲוָה, דְּעַד יוֹמָא הָדֵין לָא הֲוָה לֵיהּ שׁוּלְטָנָא עַל שְׁאַר עַמִּין, וְהַשְׁתָּא אִתְקַם לְשַׁלְטָאָה עַל כָּל שְׁאַר עַמִּין דְּעָלְמָא, וּכְדֵין אִתְקָיֵים (משלי ל') תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ.

ר' חִיָּיא אָמַר, תְּלָתִין יוֹמִין עַד לָא ייֵתֵי תּוּקְפָּא לְעַמָּא בְּאַרְעָא, אוֹ עַד לָא תֵּיתֵי תְּבִירוּ לְעַמָּא בְּאַרְעָא,

מַכְרְזֵי בְּעָלְמָא הַהוּא מִלָּה, וּלְזִמְנִין דְּאִתְמְסַר הַהוּא מִלָּה בְּפוּמָא דְּרַבְּיֵיא, וּלְזִימְנִין לְאִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּלֵית בְּהוּ דַּעְתָּא וּלְזִמְנִין מָסַר הַהוּא מִלָּה אִתְמְסַר בְּפוּמָא דְּעוֹפֵי וּמַכְרִיזֵי בְּעָלְמָא, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח בְּהוּ. כַּד עַמָּא זַכָּאִין, אִתְמְסַר הַהוּא מִלָּה לְאִינּוּן רֵישִׁין זַכָּאִין דְּעָלְמָא, בְּגִין דְּיוֹדְיעוּ לוֹן, וְיִתּוּבוּן לְמָארֵיהוֹן, וְכַד לָאו אִינּוּן זַכָּאִין, הַוֵי כִּדְקָאמְרַן.

ר' אֶלְעָזָר, הָוָה יָתִיב יוֹמָא חַד אַתְרָעָא דְּלוּד, וַהֲוָה יָתִיב עִמֵּיהּ רִבִּי אַבָּא, וְרִבִּי יְהוּדָה, וְרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֵימָא לְכוּ, מַה דְּחָמִית יוֹמָא דָּא. בְּצַפְרָא קָמֵית בִּנְהוֹרָא, חָמִית חַד עוֹפָא, דְּהָוָה טָאִיס זָקַף לְעֵילָּא תְּלַת זְמְנֵי, וּמָאִיךְ חַד, וַהֲוָה אָמַר, עִלָּאֵי עִלָּאֵי, בְּיוֹמָא דָּא טָסֵי (ס"א דְּקִיקִין) רְקִיעִין (לִימִינָא) תְּלַת מְמָנָן זַקְפִין שָׁלְטָנִין עַל אַרְעָא, חָד יָתִיב דְּלָא יָתִיב, אַעְבְּרוּ לֵיהּ בִּנּוֹרָא דְּדָלִיק, מְעַבְּרִין קַיָּימֵיהּ, מְעַבְּרִין שָׁלְטָנֵיהּ, תְּלַת סַמְכִין שַׁלִּיטִין עִלָּאִין, קַיְימִין עַל עָלְמָא.

רָמֵינָא לְהַהוּא עוֹפָא קַלָּא, אֲמִינָא לֵיהּ עוֹפָא עוֹפָא, אֵימָא לִי תְּלַת דְּקַיְימִין מְמָנָן, וְחַד דְּמְעַבְּרִין שָׁלְטָנֵיהּ, מַאן אִינּוּן. רָמָא לִי תְּלַת גִּירִין אִלֵּין מִגַּדְפָּא יְמִינָא, וְדֵין חַד מִשְּׂמָאלָא, (ס"א וּמִגַּדְפָּא שְׂמָאלָא חָד) וְלָא יָדַעְנָא מַאי רְמִיזָא.

נָסִיב לְהוּ רִבִּי אֶלְעָזָר, נָחֵית לְהוּ לִנְחִירוֹי, נָפַק דָּמָא מִנְּחִירוֹי. אָמַר, וַדַּאי תְּלַת שָׁלְטָנֵי עַמְמִין קַיְימִין בְּרוֹמִי בְּאַרְעָא, וּזְמִינִין לְמֶעְבַּד גְּזָרִין בִּישִׁין לְיִשְׂרָאֵל, מִסְטָרָא דְּרוֹמָאֵי. נָסִיב הַהוּא גִּירָא דְּמַגְדְּפָא שְׁמָאלָא, אָרַח, וְנָפַק אֶשָּׁתָא אוּכְמָא מִנֵּיהּ, אָמַר שֶׁלְטָנָא דְּמִצְרָאֵי אַעְדִּיאוּ וְזַמִּין חַד מַלְכָּא דְּרוֹמָאֵי, לְאַעְבָּרָא בְּכָל אַרְעָא

(ס"א דְּמִצְרַיִם), (ס"א וְזָמִין חַד מַלְכָּא מֵאִינּוּן תְּלַת דְּקָאָמְרָן לְמִשְׁלַט בְּהּ וְסָתִיר בְּנַיְנָא וּבְנֵי בְּהּ בְּנַיְנָא) וּלְמַנָּאָה בְּמִצְרַיִם רַבְרְבֵי תְּרֵיסִין, וְסָתִיר בְּנַיִן, וּבָנֵי סְתִירִין. רָמָא לוֹן ר' אֶלְעָזָר לְאַרְעָא, נַפְּלוּ אִלֵּין תְּלַת עַל חַד דְּמִסְטָרָא שְׁמָאלָא.

עַד דְּהַוּוּ יַתְבִי, אַעְבַּר חַד יְנוֹקָא, וַהֲוָה קָאֲרֵי (ישעיה י"ט) מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם. אַעְבַּר תִּנְיָינָא חַבְרֵיהּ, וְאָמַר, וְאֶרֵץ מִצְרַיִם תִּהְיֶה שְׁמָמָה. אַעְבַּר תְּלִיתָאָה חַבְרֵיהּ, וְאָמַר, וְאָבְדָה חָכְמַת מִצְרַיִם. חָמוּ הַהוּא גִּירָא דְּגַדְּפָא שְׁמָאלָא דְּאִתּוֹקַד, וּתְלַת אַחֲרָנִין דְּהַוּוּ עָלֶיהָ לָא אִתּוֹקָדָן.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי דְּעוֹפָא, וְהַאי דְּדַרְדְּקֵי כֻּלָּא הוּא חַד, וְכֻלָּא נְבוּאָה עִלָּאָה הוּא, (ס"א כֻּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא) וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲזָאָה לָן, סִתְרֵי עִלָּאֵי דְּהוּא עָבִיד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (עמוס ג') כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.

וְחַכִּימֵי עֲדִיפֵי מִנְּבִיאֵי בְּכָל זִמְנָא, דְּהָא לִנְבִיאֵי לְזִמְנִין שָׁרַת עֲלַיְיהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא, וּלְזִמְנִין לָא, וְחַכִּימִין לָא אַעְדֵּי מִנְּהוֹן רוּחַ קוּדְשָׁא אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, (זֹעיר) דְּיַדְעִין מַה דִּי לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְלָא בָּעוּ לְגַלָּאָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי (יְהוּדָה) כְּלָא חָכְמְתָא, וְחָכְמְתָא דר׳ אֶלְעָזָר יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. רִבִּי אַבָּא אָמַר, אִלְמָלֵא לָא הֲווֹ חַכִּימִין, לָא הֲווֹ יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא, מַהוּ אוֹרַיְיתָא, וּמַה פִּקּוּדוֹי דְּמָארֵי עָלְמָא, וְלָא אִתְפְּרְשָׁא רוּחָא דִּבְנֵי נָשָׁא, מֵרוּחָא דִּבְעִירָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כַּד אַיְיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא עַל עַמָּא, בְּקַדְמִיתָא עָבִיד דִּינָא, בְּהַהוּא מִמָּנָא דְּמִמָּנָא עֲלַיְיהוּ לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (ישעיה כ״ד) יִפְקוֹד ה׳ עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

בְּמַאי דִּינָא אִתְדָּן הַהוּא מִמָּנָא דִּלְעֵילָּא. אַעְבְּרוּ לֵיהּ בְּהַהוּא נְהַר דִּינוּר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וּכְדֵין אַעְדִּיוּ הַהוּא שׁוּלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ, וּמִיַּד מַכְרִיזֵי עָלֵיהּ בִּרְקִיעָא, שׁוּלְטָנוּתָא דְּמָמָנָא פְּלָנְיָא אַעְדִּיוּ מִנֵּיהּ (דף ד׳ ע״א) עַד דְּמָטֵי הַהוּא קַלָּא בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין עַד דְּמָטֵי בְּאִינּוּן דְּשַׁלְטִין בְּהַאי עָלְמָא, וְנָפִיק קָלָא וְאַכְרִיז בְּכָל עָלְמָא, עַד דְּמָטֵי לְעוֹפֵי וְלִינוֹקֵי, וּלְאִינּוּן טִפְשִׁין דִּבְנֵי נָשָׁא דְּלָא יַדְעִין. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, מֶלֶךְ חָדָשׁ, חָדָשׁ מַמָּשׁ

הַוָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר דְּהַוָה מְחַדֵּשׁ גְּזִירִין, דְּלָא חִידֵּשׁ מַלְכָּא אַחֲרָא מִקַּדְמַת דְּנָא. אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף. כָּל הַהוּא טִיבוּ, דְּעָבַד יוֹסֵף בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, דִּכְתִיב, (בראשית מ"ז) וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף בֵּיתָה פַּרְעֹה. וְקַיֵּים לוֹן בִּשְׁנֵי כַּפְנָא, כָּל הַאי לָא דָכִיר, וְעָבִיד גַּרְמֵיהּ דְּלָא יָדַע בֵּיהּ.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יְהוּדָה, הֲווֹ יַתְבִי וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַאי דִּכְתִיב וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וְתָנֵינָן, דְּאִיהוּ קָם מִגַּרְמֵיהּ, מַה דְּהַוָה שָׁפַל, קָם, וְלָא אִתְחָזֵי לְמַלְכָּא, וּבְעוּתְרָא קָם. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּלָא הָכִי הוּא, כְּגַוְונָא דְּאַחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּלָא אִתְחָזֵי לְמַלְכָּא, וְקָם מִגַּרְמֵיהּ, וְקָם בְּעוּתְרָא, וּבָעָא לְאוֹבָדָא לְיִשְׂרָאֵל מֵעָלְמָא, אוּף הָכָא, הַאי לָא אִתְחָזֵי לְמַלְכָּא, וְקָם מִגַּרְמֵיהּ, וּבָעָא לְאוֹבָדָא לְיִשְׂרָאֵל מֵעָלְמָא, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ וגו', הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ וגו', וְכַד הַוָה קָם מַלְכָּא לְעֵילָּא, קָם מַלְכָּא לְתַתָּא.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי, הֲווֹ אָזְלֵי מִטְבֶּרְיָא לְצִפּוֹרִי, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ חַד יוּדְאִי, פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה י"ט) מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו. תָּא חֲזֵי, כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, וְכָל עַמִין דְּעָלְמָא, לָא חַשִׁיבִי כְּלוּם קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (דניאל ד') וְכָל דַּיְירֵי אַרְעָא

כְּלָא חֲשִׁיבִין וּכְמִצְבְּיֵהּ עָבִיד בְּחֵיל שְׁמַיָּא. וְהָכָא בְּמִצְרַיִם, אַף עַל גַּב דְּכָל אִינּוּן גְּבוּרָאן, וְדַרְעָא מִרְמָמָא גַּלֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, מַה כְּתִיב הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם. מַאי שְׁנָא, בְּכָל עַמִּין דְּעָלְמָא, דְּלָא הַוָּה הָכִי, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר גְּזֵרָה וְאִתְעֲבִיד, וְהָכָא אִיהוּ אָתָא, דִּכְתִיב וּבָא מִצְרַיִם. וּכְתִיב, (שמות י"ב) וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹ' אֲנִי ה'.

אֶלָּא, בְּגִין דְּמַלְכָּא הַוָּה אָתֵי, לְאַפָּקָא לְמַטְרוֹנִיתָא דְּהַוָּות תַּמָּן. וּבְגִין יִקָּרָא דְּמַטְרוֹנִיתָא הַוָּה אָתֵי. וְעַל דָּא הַוָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרָהּ, וְאָתֵי לְגַבָּהּ לַאֲקָמָא לָהּ, וּלְמֵיהַב לָהּ יְדָא, וּלְזַקָּפָא לָהּ, כְּמָה דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד בְּסוֹף גָּלוּתָא דְּאֱדוֹם.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, אִי הָכִי, דִּבְגִין דְּמַטְרוֹנִיתָא הַוָּה, הָא בְּגָלוּתָא דְּבָבֶל, מַטְרוֹנִיתָא תַּמָּן הַוָּת, אֲמַאי לָא הַוָּה כַּךְ. אָמַר לֵיהּ, הָא תָּנֵינָן, דְּחַטָּאָה גָּרַם, דְּנָטְלוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת, וְאָעִילוּ בְּרִית קַיָּימָא קַדִּישָׁא בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא. וּבְגִין כַּךְ אִתְאֲבִידוּ מִנְּהוֹן נִסִּין, וְאַתְוָון, דְּאִתְחֲזֵי לְמֶעְבַּד לְהוּ, מַה דְּלָא הַוָּה הָכִי בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, דְּכֻלְּהוּ הַווֹ שִׁבְטֵי יָהּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ד' א') עָאלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נָפְקוּ. בְּגָלוּתָא דְּאֱדוֹם, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְיַקָּרָא בְּעָלְמָא, וּלְמֵיתֵי אִיהוּ לְאַקָּמָא לְמַטְרוֹנִיתָא,

וּלְנַעֲרָא לָהּ מֵעַפְרָא. וַוי לְמַאן דִּיעֲרַע תַּמָּן קָמֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּיֵימָא (ישעיה נ"ב) הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַיִם הִתְפַּתְּחִי מוֹסְרֵי צַוָּארֵךְ. מַאן הוּא מַלְכָּא וְעַמָּא דְּיֵיקוּם קָמֵיהּ.

(ישעיה י"ט) וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו, אֱלִילֵי מִצְרַיִם, לָאוּ עַל אֲבָנִין וְאָעִין אִתְמַר, אֶלָּא עַל כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין מְמָנָן עִלָּאִין, וְעַל אִינּוּן פּוּלְחָנִין תַּתָּאִין דִּלְהוֹן. וּבְכָל אֲתַר דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי עֲלַיְיהוּ, וְאִתְקְבִיל מֵאִינּוּן עַמִּין.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (ישעיה נ"ב) כֹּה אָמַר ה' מִצְרַיִם יָרַד עַמִּי בָּרִאשׁוֹנָה לָגוּר שָׁם וְאַשּׁוּר בְּאֶפֶס עָשָׁקוֹ תּוּרְעָמָא דְּאִתְרְעֵם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַשּׁוּר, וְאָמַר, חָמוּ מַה עָבֵד לִי אַשּׁוּר, דְּהָא מִצְרַיִם דַּאֲנָא עָבְדִית בְּהוּ כָּל אִינּוּן דִּינִין, וְעַמִּי (אינון) נַחְתּוּ תַּמָּן, לְדַיְּירָא בֵּיניֵיהוֹן, וְקִבְּלוּם מִצְרָאֵי בֵּינַיְיהוּ, וְיָהֲבוּן לוֹן שִׂפַר אַרְעָא אֶרֶץ גּוֹשֶׁן, וְאַף עַל גַּב דְּאָעִיקוּ לוֹן בְּגָלוּתָא, לָא אַעְדוּ אַרְעָא מִנַּהוֹן, דִּכְתִיב, (שמות ט') רַק בְּאֶרֶץ גּוֹשֶׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו'. וּמֵיטַב אַרְעָא דְּמִצְרַיִם הֲוָה, דִּכְתִיב, (בראשית מ"ו) בְּמֵיטַב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ רַעְמְסֵס. וְתוּ, דְּלָא אַעְדוּ מִדִּלְהוֹן כְּלוּם, דִּכְתִיב, (שמות ט') וּמִמִּקְנֵה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו'. וְעִם כָּל דָּא אִתְדָּנוּ בְּכַמָּה דִּינִין.

אֲבָל אַשּׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂקוֹ, אַטִּיל (דף ז' ע"ב) לוֹן בְּאַרְעָא דְּסַיְיפֵי עָלְמָא, וְנָטַל לוֹן אַרְעָא דִּלְהוֹן. וּמַה מִצְרָאֵי, דְּעָבְדֵי כָּל הָנֵי טָבָאן לְיִשְׂרָאֵל, אִתְּדָנוּ בְּכָל אִינּוּן דִּינִין. אַשּׁוּר וֶאֱדוֹם וּשְׁאַר עַמִּין, דְּמְעִיקִין לוֹן, וְקַטְלִין לוֹן, וְנַטְלִין לוֹן מָמוֹנֵיהוֹן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְיַקָּרָא שְׁמֵיהּ עָלַיְיהוּ, דִּכְתִיב, (יחזקאל ל"ח) וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי. הָתָם בְּמִצְרַיִם בְּמַלְכָּא חַד, וְהָכָא בְּכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן זָקַף יְדוֹי וּבָכָה, וְאָמַר, וַוי מַאן דְּיִזְדַּמַּן בְּהַהוּא זִמְנָא, וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיִזְדַּמַּן וְיִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא זִמְנָא, וַוי מַאן דְּיִזְדַּמַּן בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּגִין דְּכַד יֵיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַקְדָּא לְאַיְילְתָּא, יִסְתָּכַּל מַאן אִינּוּן דְּקַיְימִין בַּהֲדָהּ, בְּכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּכְחֵי עִמָּהּ, בְּכָל עוֹבָדּוֹי דְּכָל חַד וְחַד, וְלָא יִשְׁתְּכַח זַכָּאי. דִּכְתִיב, (ישעיה ס"ג) וְאַבִּיט וְאֵין עוֹזֵר. וְכַמָּה עַקְתִין עַל עַקְתִין לְיִשְׂרָאֵל. זַכָּאָה מַאן דְּיִזְדַּמַּן וְיִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּגִין דְּהַהוּא דְּיִתְקָיֵים בְּהַהוּא זִמְנָא בִּמְהֵימָנוּתָא, יִזְכֶּה לְהַהוּא נְהִירוּ דְּחֶדְוָה דְּמַלְכָּא. וְעַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (זכריה י"ג) וּצְרַפְתִּים כִּצְרוֹף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחַנְתִּים כִּבְחוֹן אֶת הַזָּהָב וְגוֹ'.

לְבָתַר דְּאִינּוּן עַקְתִין מִתְעָרֵי עַל יִשְׂרָאֵל, וְכָל עַמִּין

וּמַלְכֵיהוֹן יִתְיַעֲטוּן כַּחֲדָא עֲלַיְיהוּ, וּמִתְעָרֵי כַּמָּה גְּזִירִין בִּישִׁין, כֻּלְּהוּ סַלְקֵי בְּעֵיטָא חֲדָא עֲלַיְיהוּ, וְייתוּן עַקְתָּא עַל עַקְתָּא, בַּתְרַייתָא מְשַׁכְּחָן קָמַייתָא. כְּדֵין יִתְחָזֵי חַד עַמּוּדָא דְּאֶשָׁא, קָאִים מֵעַלָּא לְתַתָּא, אַרְבְּעִין יוֹמִין, וְכָל עַמִּין דְּעָלְמָא חָמָאן לֵיהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא, יִתְעַר מַלְכָּא מְשִׁיחָא, לְנַפְקָא מִגּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, מֵהַהוּא אֲתָר (בלק ק״ד ע״ב) דְּאִתְקְרֵי קַ״ן צִפּוֹ״ר, וְיִתְעַר בְּאַרְעָא (ויקרא רי״ב ב׳) דְּגָלִיל, וְהַהוּא יוֹמָא דְּיִפּוֹק לְתַמָּן, יִתְרַגַּז כָּל עָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא מִתְחַבְּאִין גּוֹ מְעָרָתֵי וְטִנָּרֵי, דְּלָא יַחְשְׁבוּן לְאִשְׁתְּזָבָא. וְעַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (ישעיה ב׳) וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צוּרִים וּבִמְחִלּוֹת עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד ה׳ וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרוֹץ הָאָרֶץ.

מִפְּנֵי פַּחַד ה׳, דָּא הַהוּא רְגִיזוּ דְּכָל עָלְמָא. וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ דָּא מָשִׁיחַ. בְּקוּמוֹ לַעֲרוֹץ הָאָרֶץ, כַּד יְקוּם וְיִתְגְּלֵי בְּאַרְעָא (וירא קי״ט ע״א, רכ״א) דְּגָלִיל, בְּגִין דְּאִיהוּ הוּא אֲתָר קַדְמָאָה דְּאִתְחָרְבָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין כָּךְ, יִתְגְּלֵי תַּמָּן קַדְמָאָה לְכָל אֲתָר, וּמִתַּמָּן יִתְעַר קְרָבִין לְכָל עָלְמָא. לְבָתַר אַרְבְּעִין יוֹמִין, דְּעַמּוּדָא יְקוּם מֵאַרְעָא לִשְׁמַיָּא, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עָלְמָא, וּמָשִׁיחַ יִתְגְּלֵי, יְקוּם מִסִּטְרָא מִזְרָח, חַד (ויקרא רי״ב ע״ב, בראשית קי״ט א׳) כּוֹכְבָא מִלַּהֲטָא בְּכָל גַּוְונִין, וְשִׁבְעָה כּוֹכְבִין אַחֲרָנִין דְּסַחֲרָן לְהַהוּא כּוֹכְבָא,

וְיַגִּיחוּן בֵּיהּ קְרָבָא בְּכָל סִטְרִין, תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא, עַד שִׁבְעִין יוֹמִין, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא חָמָאן.

וְהַהוּא כּוֹכָבָא, יַגִּיחַ בֵּהוּ קְרָבָא, בְּטִיסִין דְּנוּרָא, מִלַּהֲטִין מְנַצְּצִין לְכָל עֵבֶר, וּבָטֵשׁ בֵּהוּ, עַד דְּבָלַע לוֹן, בְּכָל רַמְשָׁא וְרַמְשָׁא, וּבְיוֹמָא אַפִּיק לוֹן. וְיַגִּיחוּן קְרָבָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עָלְמָא, וְכֵן בְּכָל יוֹמָא, עַד שִׁבְעִין יוֹמִין. לְבָתַר שִׁבְעִין יוֹמִין, יִתְגְּנִיז הַהוּא כּוֹכָבָא, וְיִתְגְּנִיז מָשִׁיחַ, עַד תְּרֵיסָר יַרְחִין, וְיִתְהַדַּר הַהוּא עַמּוּדָא דְּאֶשָּׁא כְּמִלְקַדְמִין, וּבֵיהּ יִתְגְּנִיז מָשִׁיחַ, וְהַהוּא עַמּוּדָא לָא יִתְחָזֵי. לְבָתַר תְּרֵיסָר יַרְחִין, יְסַלְקוּן לֵיהּ לְמָשִׁיחַ, בְּהַהוּא עַמּוּדָא, לְגוֹ רְקִיעָא, וְתַמָּן יְקַבֵּל תּוּקְפָּא וְעִטְרָא דְּמַלְכוּתָא. וְכַד נָחִית, יִתְחָזֵי הַהוּא עַמּוּדָא דְּאֶשָּׁא כְּמִלְקַדְמִין, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עָלְמָא, וְיִתְגְּלֵי לְבָתַר מָשִׁיחַ, וְיִתְכַּנְּשׁוּן לְגַבֵּיהּ עַמִּין סַגִּיאִין, וְיִתְעַר קְרָבִין בְּכָל עָלְמָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּבוּרְתֵּיהּ לְכָל עַמִּין דְּעָלְמָא, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא יִתְיַדַּע בְּכָל עָלְמָא, וְכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא יִתְעָרוּן לְאִתְחַבְּרָא לְאַגָּחָא קְרָבָא בֵּיהּ.

וְכַמָּה (עַמִּין) מִפְּרִיצֵי יְהוּדָאִין יִתְהַפְּכוּ לְאָהַדְּרָא לְגַבַּייהוּ, וְייתוּן עִמְּהוֹן, לְאַגָּחָא קְרָבָא עַל מַלְכָּא מְשִׁיחָא. כְּדֵין יִתְחַשַּׁךְ כָּל עָלְמָא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה יוֹמִין, וְסַגִּיאִין מֵעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל יְהוֹן מֵתִין בְּהַהוּא

חַשׁוֹכָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ס') כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים.

פָּתַח וְאָמַר (דברים כ"ב) כִּי (דף ח' ע"א) יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ אֶפְרוֹחִים אוֹ בֵּיצִים וְהָאֵם רוֹבֶצֶת וגו', שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וגו', הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ, וְאִיהוּ חַד מִפִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא גְּנִיזִין, וַאֲנָן אִית לָן בֵּיהּ רָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא גְּנִיזִין, שְׁבִילִין וְאָרְחִין יְדִיעָן לְחַבְרַיָּיא, בְּאִינּוּן תְּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין דְּאוֹרַיְיתָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אֶלְעָזָר, בְּזִמְנָא דְּיִתְעַר מַלְכָּא מְשִׁיחָא, כַּמָּה אָתִין וְנָסִין אָחֲרָנִין יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא. תָּא חֲזֵי, בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, אִית אִילָן חַד גְּנִיז וְטָמִיר דְּלָא אִתְיְדַע, וְאִיהוּ מְרַקְּמָא בְּכַמָּה גַּוְונִין, וּבֵיהּ גְּנִיזִין אֶלֶף הֵיכָלִין דְּכִסּוּפִין. וְלֵית מַאן דְּעָיֵיל בְּהוּ, בַּר מָשִׁיחַ, דְּאִיהוּ קָאִים תָּדִיר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְכָל גִּנְתָּא מְסַחֲרָא בְּרִתְיכִין סַגִּיאִין דְּצַדִּיקַיָּא, וּמָשִׁיחַ קָאִים עָלַיְיהוּ, וְעַל כַּמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דִּנְשָׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא תַּמָּן, וּבְרָאשֵׁי יַרְחֵי, וּבְזַמְנֵי, וּבְשַׁבָּתֵי, מָשִׁיחַ עָאל בְּהַהוּא אַתָר לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּכָל אִינּוּן הֵיכָלִין. לְגוֹ לְגוֹ מִכָּל אִינּוּן הֵיכָלִין, אִית אַתָר אַחֲרָא טָמִיר וְגָנִיז דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל, וְאִקְרֵי עֵדֶן. וְלֵית מַאן דְּיָכִיל לְמִנְדַּע בֵּיהּ. וּמָשִׁיחַ אַגְנִיז (ס"א יִתְגַּלֵּי) לְבַר, סַחֲרָנִיהּ דְּהַהוּא

אַתָּר, עַד דְּאִתְגְּלֵי לֵיהּ חַד אַתָּר. דְּאִקְרֵי קַן צִפּוֹר, וְאִיהוּ אַתָּר דְּכָרִיז עָלֵיהּ הַהוּא צִפּוֹר. דְּאִתְעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּכָל יוֹמָא.

וּבְהַהוּא אַתָּר, מְרַקְּמָן דְּיוּקְנִין דְּכָל שְׁאַר עַמִּין, דְּאִתְכְּנָשׁוּ עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְאַבְאָשָׁא לוֹן. עָאל בְּהַהוּא אַתָּר, זָקִיף עֵינוֹי, וְחָזֵי אַבָּהָן, דְּעָאלִין בְּחָרְבַן בֵּית אֱלָהָא, עַד דְּחָמֵי לְרָחֵל (שמות י"ב ע"א) דְּדִמְעָהָא בְּאַנְפָּהָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַחֵם לָהּ, וְלָא צְבִיאַת לְקַבְלָא תַּנְחוּמִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה ל"א) מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ. כְּדֵין. מָשִׁיחַ אָרִים קָלֵיהּ וּבָכֵי, וְאוֹזַדְעַזַע כָּל גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְכָל אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּתַמָּן גָּעוּ וּבָכוּ עִמֵּיהּ. גָּעֵי וּבָכֵי זִמְנָא תִּנְיָינָא, וְאוֹזַדְעַזַע הַהוּא רְקִיעַ דְּעַל גַּבֵּי גִּנְתָּא, אֶלֶף וְחָמֵשׁ מְאָה רִבּוֹא מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, עַד דְּמָטֵי לְגוֹ כְּרְסְיָיא עִלָּאָה. כְּדֵין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָמִיז לְהַהוּא צִפָּרָא, וְעָאל לְהַהוּא קַן דְּיָלָהּ, וְיָתְבָא לְגַבֵּי מָשִׁיחַ, וְקָרֵי מַה דְּקָרֵי, וְאִתְעַר מַה דְּאִתְעַר.

עַד דְּמִגּוֹ כְּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, אִתְקְרֵי תְּלַת זִמְנִין הַהוּא קַן צִפּוֹר, וּמָשִׁיחַ, וְכֻלָּא סַלְקִין לְעֵילָּא, וְאוּמֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעְבְּרָא מָלְכוּ חַיָּיבָא מִן עָלְמָא, עַל יְדָא דְּמָשִׁיחַ, וּלְנָקְמָא נַקְמִין דְּיִשְׂרָאֵל. וְכָל אִינּוּן טַבְוון, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְעַמֵּיהּ. וְתָב הַהוּא קַן

צִפּוֹר וּמָשִׁיחַ לְדוּכְתֵּיהּ. וְתָב מָשִׁיחַ וְאִתְגְּנִיז גּוֹ הַהוּא אֲתָר כְּמִלְקַדְמִין.

וּבְזִמְנָא דְּיִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְקָנָא עָלְמִין, וְאִתְנְהִירוּ אַתְוָון דִּשְׁמֵיהּ בִּשְׁלִימוּ, יו"ד בְּהֵ"א, (לְאַתְקָנָא) וָא"ו בְּהֵ"א, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא בִּשְׁלִימוּ חַד. כְּדֵין יִתְעַר חַד כּוֹכְבָא דְּחִילָא, בְּאֶמְצַע רְקִיעָא, כְּגַוְונָא אַרְגְּוָונָא, לָהִיט וְנָצִיץ בִּימָמָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עָלְמָא.

וְיקוּם חַד שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן, גּוֹ רְקִיעָא, וְיקוּם דָּא לָקֳבֵל דָּא אַרְבְּעִין (קע"ב ב') יוֹמִין וְיִתְבַּהֲלוּן כָּל בְּנֵי עָלְמָא. לְסוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין, יַגִּיחוּן קְרָבָא, כּוֹכְבָא וְשַׁלְהוֹבָא, לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, וְיִתְפַּשַּׁט הַהוּא שַׁלְהוֹבָא בִּיקִידוּ דְּאֶשָּׁא, מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן, גּוֹ רְקִיעָא, וְיַחֲשׁוֹב לְמִבְלַע הַהוּא כּוֹכְבָא, וְכַמָּה שַׁלִּיטִין וּמַלְכִין וְאוּמַיָּא וְעַמְמַיָּא, יִתְבַּהֲלוּן מֵהַאי.

כְּדֵין יִסְתַּלַּק הַהוּא כּוֹכְבָא לְסִטַר דָּרוֹם, וְיִשְׁלוֹט עַל הַהוּא שַׁלְהוֹבָא, וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא יִתְבְּלַע זְעֵיר זְעֵיר בִּרְקִיעָא, מִקָּמֵי הַהוּא כּוֹכְבָא, עַד דְּלָא יִתְחֲזֵי כְּלָל. כְּדֵין, הַהוּא כּוֹכְבָא יַעֲבִיד אוֹרְחִין בִּרְקִיעַ, בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, וְקַיְימִין אִינּוּן נְהוֹרִין בִּרְקִיעָא תְּרֵיסַר יוֹמִין.

לְבָתַר תְּרֵיסַר יוֹמִין יְזַדְּעְזְעוּן כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְיִתְחַשַּׁךְ שִׁמְשָׁא בְּפַלְגוּת יוֹמָא, כְּמָה דְּאִתְחַשַּׁךְ יוֹמָא

דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, עַד דְּלָא יִתְחַזּוּן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְיִתְעַר חַד קָלָא בְּרַעֲם וְזִיקִין, וְאִתְחַלְחָלָא אַרְעָא מֵהַהוּא קָלָא, וְכַמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָין יְמוּתוּן מִנֵּיהּ.

וְהַהוּא יוֹמָא, יִתְעַר בְּקַרְתָּא דְּרוֹמִי רַבְּתָא, חַד שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא, בְּהַהוּא קָלָא דְּיִתְעַר בְּכָל (דף ח' ע"ב) עָלְמָא. וְיוֹקִיד כַּמָּה מִגְדָּלִין, וְכַמָּה הֵיכָלִין, וְכַמָּה מִגְדָּלִין יְפִלוּן, וְכַמָּה פַּרְדַּשְׁכֵי וְרַבְרְבֵי יְפִלוּן בְּהַהוּא יוֹמָא וְכֻלְּהוּ, יִתְכַּנְּשׁוּן עָלָה לְבִישׁ. וְכָל בְּנֵי עָלְמָא לָא יַכְלִין (ס"א יַחְשְׁבוּן) לְאִשְׁתְּזָבָא.

מֵהַהוּא יוֹמָא, עַד תְּרֵיסַר יַרְחִין, יִתְיַעֲטוּן כָּל מַלְכַיָּא, וְיִגְזְרוּן כַּמָּה גְּזֵרוֹת, וְכַמָּה שְׁמָדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְיִצְלְחוּן בֵּיהּ (נ"א בְּהוֹן), כְּמָה דְּאִתְמַר זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיִעְרַע תַּמָּן, וְזַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּלָא יְעַרַע תַּמָּן וְכָל עָלְמָא יְהֵא בְּעַרְבוּבְיָא סַגְיָא.

לְסוֹף תְּרֵיסַר יַרְחֵי, יָקוּם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּיִתְעַר גּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן. וְכָל אִינּוּן צַדִּיקַיָּא יַעְטְרוּן לֵיהּ תַּמָּן, וַיְחַגְּרוּן לֵיהּ מָאנֵי זַיְינָא, בְּאַתְוָון רְשִׁימָן דְּמָאנֵי דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא.

וְקָלָא יִתְפּוֹצֵץ בְּעַנְפֵי אִילָנִין דְּגִנְתָּא, קָרֵי בְּחַיִל, וְאָמַר, אִתְעֲרוּ קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, קוּמוּ מִקְמֵי מְשִׁיחָא, הָא עִדָּנָא לְאִתְחַבְּרָא אִיתְתָּא בְּבַעְלָהּ, וּבַעְלָהּ בָּעֵי לְנַקְמָא

לָהּ נוּקְמִין דְּעָלְמָא, וּלְאָקְמָא לָהּ, וּלְאַנְעָרָה לָהּ מֵעַפְרָא. כְּדֵין יְקוּמוּן כֻּלְהוּ, וְיַחְגְּרוּן לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין מָאנֵי זַיְינֵיהּ,

אַבְרָהָם מִימִינֵיהּ, יִצְחָק מִשְּׂמָאלֵיהּ, יַעֲקֹב קָמֵיהּ, מֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא, עַל כָּל אִלֵּין צַדִּיקַיָּא, אָזִיל וְרָקִיד גּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן.

כֵּיוָן דְּאִתְקַן מָשִׁיחַ, עַל יְדָא דְּצַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

יֵעוּל בַּהֲהוּא דּוּכְתָּא דְּאִקְרֵי קַ"ן צִפּוֹ"ר כְּמִלְקַדְמִין, וְחָמֵי תַּמָּן הַהוּא דְּיוּקְנָא דְּחָרְבַן בֵּית מַקְדְּשָׁא, וְכֻלְהוּ צַדִּיקַיָּא דְּאִתְקְטָלוּ בֵּיהּ. כְּדֵין נָטִיל מִתַּמָּן (ס"א עֶשֶׂר) לְבוּשִׁין, וְאִינּוּן (נ"א וְאִקְרוּן) עֶשֶׂר לְבוּשֵׁי קְנָאָה.

וְיִתְגְּנִיז תַּמָּן אַרְבְּעִין יוֹמִין, דְּלָא אִתְגַּלְיָא כְּלָל.

לְסוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין, קָלָא חַד יִתְעַר, וְיִתְקְרֵי מִגּוֹ כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה, הַהוּא קַ"ן צִפּוֹ"ר בְּמַלְכָּא מָשִׁיחָא דְּאִתְגְּנִיז בֵּיהּ. וּכְדֵין סַלְקִין לֵיהּ לְעֵילָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לֵיהּ לְמַלְכָּא מָשִׁיחָא, מִתְלַבֵּשׁ בִּלְבוּשָׁא נוּקְמָא, וְחָגִיר מָאנֵי זַיְינֵי נָטִיל לֵיהּ, וְנָשִׁיק לֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ.

כְּדֵין, מִזְדַּעְזָעָן ג' מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וְאַרְמִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַד רְקִיעָא מֵאינּוּן דְּהַוָה גָּנִיז מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאַפִּיק מַחַד הֵיכְלָא דְּבַהֲהוּא רְקִיעָא (תרומה קל"ב א') חַד כִּתְרָא גְּלִיפָא, מְחַקְקָא בִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין. בְּהַהוּא

עִטָּרָא אִתְעַטַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, לְמֵיטַל נוּקְמִין מִכָּל רְתִיכֵי פַּרְעֹה וּפָרָשׁוֹי, וְאַעְטַר לֵיהּ לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא.

כֵּיוָן דְּאִתְעַטָּר וְאִתְתָּקַן בְּכָל הָנֵי תִּקּוּנִין, נָטִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְנָשִׁיק לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין. מַאן חָמֵי, רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, דְּסָחֲרִין לֵיהּ, וְיָהֲבִין לֵיהּ מַתְנָן וּנְבִזְבָּזָן סַגִּיאִין, וְיִתְעַטַּר מִכֻּלְּהוּ.

עָאל תַּמָּן בְּחַד הֵיכְלָא, וְחָמֵי כָּל אִינּוּן מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, דְּאִקְרוּן אֲבֵלֵי צִיּוֹן, אִינּוּן דְּבָכוּ עַל חָרְבַּן בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּבָכָאן תָּדִיר, וְאִינּוּן יָהֲבִין לֵיהּ חַד פּוּרְפִּירָא סוּמָקָא, לְמֶעְבַּד נוּקְמִין. כְּדֵין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּנִיז לֵיהּ בְּהַהוּא קַן צִפּוֹר, וְאִתְכַּסֵּי תַּמָּן תְּלָתִין יוֹמִין.

לְבָתַר תְּלָתִין יוֹמִין, בְּהַהוּא קַן צִפּוֹר, יְחוּת מְעָטָר בְּכָל אִינּוּן תִּקּוּנִין מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, כַּמָּה מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין סַחֲרָנֵיהּ, וְיֵחְמוּן כָּל עָלְמָא, חַד נְהִירוּ, תָּלֵי מֵרְקִיעָא לְאַרְעָא, וְיֵקוּם שִׁבְעָה יוֹמִין, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא יִתְמְהוּן וְיִתְבָּהֲלוּן, וְלָא יִנְדְּעוּן כְּלַל, בַּר אִינּוּן חַכִּימִין, דְּיַדְעִין בְּרָזִין אִלֵּין, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

וְכָל אִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין יִתְעַתֵּד (ס"א יִתְעַטַּר) בְּאַרְעָא, בְּהַהוּא קַ"ן צִפּוֹ"ר. בְּאָן אַתָּר. בַּדֶּרֶךְ, דָּא קְבוּרַת רָחֵל, דְּאִיהִי קַיְימָא בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין. וִיבַשֵּׂר לָהּ, וַיְנַחֵם לָהּ,

וּכְדֵין תְּקַבֵּל תַּנְחוּמִין, וְתָקוּם וְתִנַּשֵּׁיק לֵיהּ.

לְבָתַר יְקוּם הַהוּא נְהִירוּ מֵהַהוּא אֲתָר, וְשָׁרֵי בִּירִיחוֹ קַרְתָּא דְּאִילָנֵי. בְּכָל עֵץ דָּא יְרִיחוֹ. אוֹ עַל הָאָרֶץ, דָּא יְרוּשְׁלַיִם. וְיֵהָא גְּנִיז בְּהַהוּא נְהִירוּ דְּקַ״ן צִפּוֹ״ר תְּרֵיסַר יַרְחֵי.

בָּתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי, יְזְדַּקַּף הַהוּא נְהִירוּ בֵּין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְיִשְׁרֵי (שמות ז׳ ע״ב) בְּאַרְעָא דְּגָלִיל, דְּתַמָּן הַוָּה שֵׁירוּתָא דְּגָלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְתַמָּן יִתְגְּלֵי מֵהַהוּא נְהִירוּ דְּקַן צִפּוֹר, וְתָב לְאַתְרֵיהּ. וְהַהוּא יוֹמָא יְזְדַּעְזַע כָּל אַרְעָא כְּמִלְקַדְמִין, מִסַּיְיפֵי שְׁמַיָּא עַד (דף ט׳ ע״א) סַיְיפֵי שְׁמַיָּא, וּכְדֵין יֶחֱזוּן (יְנַדְּעוּן) כָּל עָלְמָא, דְּהָא אִתְגְּלֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּאַרְעָא דְּגָלִיל.

וְיִתְכַּנְּשׁוּן לֵיהּ כָּל אִינּוּן דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינּוּן זְעִירִין בְּעָלְמָא. וּבִזְכוּת יְנוּקֵי דְּבֵי רַב, יִתְתַּקֵּף חֵילֵיהּ לְאִתְגַּבְּרָא, וְרָזָא דָּא אֶפְרוֹחִים. וְאִי לָא יִשְׁתְּכְחוּן אִלֵּין, הָא יְנוּקֵי דְּיַתְבִין בְּתוּקְפָּא דְּאִמְּהוֹן וְיַנְקֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כ״ח) גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם. וְהַיְינוּ אוֹ בֵיצִים, דְּבִגִּין אִלֵּין, שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

דְּהָא חַכִּימִין זְעִירִין אִינּוּן דְּיִשְׁתְּכְחוּן בְּהַהוּא זִמְנָא, וְהַיְינוּ (דברים כ״ב) וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל

הַבְּצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים (דְּהָא בֵּיהּ לֹא קַיְימָא מִילָּא לְאַפָּקָא מִגְּלוּתָא אֶלָּא בְּמָלְכָּא עִילָּאָה, דְּבֵיהּ דְּאִינּוּן רָבְיָין וְיִנּוּקִין יַהֲבִין תּוּקְפָּא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא כְּדֵין אִימָּא עִילָּאָה דְּהִיא רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ יִתְעֲרַת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ) **וְיִתְעַכְּב (הָכִי) עַד תְּרִיסַר יַרְחִין אַחֲרָנִין. לְבָתַר, ייתי בַּעְלָהּ, וְיוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (עמוס ט') **אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת.**

בְּהַהוּא יוֹמָא, מַלְכָּא מְשִׁיחָא שָׁאֲרֵי וְיכְנוֹשׁ גָּלוּתָא, מִסַּיְיפֵי עָלְמָא עַד סַיְיפֵי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ל') **אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם וְגוֹ'. מֵהַהוּא יוֹמָא, כָּל אָתִין וְנִסִּין וּגְבוּרָאן דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, יַעֲבִיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (מיכה ז') **כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, כָּל אִלֵּין מִלִּין תִּשְׁכַּח בְּרָזָא דִּתְלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין דִּבְשִׁמָּא קַדִּישָׁא, וְעַד דִּנְסִין אִלֵּין לָא יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא, לָא יִשְׁתְּלִים רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָא תִּתְעַר לְאַהֲבָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ב') **הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בִּצְבָאוֹת. בִּצְבָאוֹת: דָּא מַלְכָּא** (נ"א מְשִׁיחָא) **דְּאִקְרֵי צְבָאוֹת. אוֹ בְּאַיָּלוֹת הַשָּׂדֶה שְׁאָר חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דִּלְתַתָּא. אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה: דָּא יְמִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִקְרֵי אַהֲבָ"ה. עַד שֶׁתֶּחְפַּץ הַהִיא דִּשְׁכִּיבַת לְעַפְרָא, וְיהֵא רְעוּתָא**

דְּמַלְכָּא בָּה. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיִזְכֵּי לְהַהוּא דָּרָא, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דֵּין, וְזַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

ר' שִׁמְעוֹן אָרִים יְדוֹי בִּצְלוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, לְבָתַר דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, אָתוּ ר' אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וְר' אַבָּא וְיָתְבוּ קָמֵיהּ. עַד דְּהַווּ יַתְבֵי קָמֵיהּ, חָמוּ חַד נְהִירוּ דְּיַמָּא דְּאִתְחַשָּׁךְ, וְאִשְׁתְּקַע חַד צִנּוֹרָא (צִרוֹרָא) דְּשַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא גּוֹ יַמָּא דְּטִבֶּרְיָה, וְאִזְדַּעְזַע כָּל הַהוּא אֲתָר.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי הַשְׁתָּא הוּא עִדָּנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִדְכַּר לִבְנוֹי, וְאָחִית תִּרִין דְּמְעִין לְגוֹ יַמָּא רַבָּא. וְכַד נַחְתִּין, פַּגְעִין בְּהַאי צִנּוֹרָא דְּשַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא, וְיִשְׁתַּקְעוּ דָּא בְּדָא בְּיַמָּא. בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבָכוּ חַבְרַיָּיא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא אִתְעַרְנָא בְּרָזֵי דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּסִתְרָא דְּאִתְעָרוּתָא דִּילֵיהּ, לְגַבֵּי בְּנוֹי, אֲבָל הַשְׁתָּא, אִית לִי לְגַלָּאָה, מַה דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְבַר נָשׁ אַחֲרָא לְגַלָּאָה. אֶלָּא זְכוּ דְּדָרָא דָּא, יְקַיְּימוּ עָלְמָא עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְר' אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וּלְרִבִּי אַבָּא, קוּמוּ בְּקִיּוּמַיְיכוּ. קָמוּ ר' אֶלְעָזָר ור' אַבָּא. בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן זִמְנָא אַחֲרָא, אָמַר וַוי מַאן יְקוּם בְּמַה דְּאַמִינָא (נ"א דְּחַמֵּינָא) גָּלוּתָא יִתְמְשַׁךְ, מַאן יָכִיל לְמִסְבַּל.

אוֹף אִיהוּ קָם וְאָמַר (ישעיה כ"ו) **ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ לְבַד בְּךָ נַזְכִּיר שִׁמֶךָ הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּהַאי קְרָא אִית רָזָא עִלָּאָה, גּוֹ מְהֵימָנוּתָא. ה' אֱלֹהֵינוּ: דָּא הוּא שֵׁירוּתָא דְּרָזִין עִלָּאִין, אֲתָר דְּמִתַּמָּן נָפְקִין כָּל נְהִירוּ דְּשַׁרְגִּין כֻּלְּהוּ לְאַדְלָקָא. וְתַמָּן תַּלְיָא כָּל רָזָא דְּמְהֵימָנוּתָא, שְׁמָא דָּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא.**

בְּעָלוּנוּ אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ. דְּהָא עַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל, לֵית מַאן דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ בַּר שְׁמָא עִלָּאָה דָּא. וְהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ סִטְרָא אָחֳרָא.

לְבַד בְּךָ נַזְכִּיר שִׁמֶךָ. רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרִין אַתְוָון, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא מִתְבָּרְכָא אֶלָּא מִגּוֹ שְׁמָא דָּא דְּאִקְרֵי בְּךָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות ל"ב) **אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ** (בראשית מ"ח) **בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל.** (תהלים י"ח) **כִּי בְךָ אָרוּץ גְּדוּד. וּבִזְמָנָא דְּשָׁלִימוּ אִשְׁתְּכַח, לָא הֲוָה מִתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא. וְאָסִיר** (דף ט ע"ב) **לְאַפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא, אִתְּתָא מִבַּעְלָהּ, לָאו בְּרַעְיוֹנֵי, וְלָאו בְּדִכִּירוּ, בְּגִין דְּלָא לְאַחֲזָאָה פְּרוּדָא, וְהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא פְּרוּדָא אִשְׁתְּכַח, דְּמִגּוֹ עָאקוּ דְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, אֲנָן עַבְדִין פְּרוּדָא, לְאַדְכָּרָא הַהוּא שֵׁם, בַּר מִבַּעְלָהּ, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְהַיְינוּ לְבַד בְּךָ נַזְכִּיר שִׁמֶךָ. בַּר מִבַּעְלָהּ, אֲנָן דַּכְרִין לְהַאי שֵׁם בְּפִרוּדָא, בְּגִין דַּאֲנָן**

רְחִיקִין מִינָךְ, וְשַׁלְטִין אַחֲרָנִין עֲלָךְ, וּשְׁמֶךָ אִיהוּ בְּפֵרוּדָא
מִן שְׁמָא דְּאִקְרֵי בְּךָ, וְהַאי בְּיוֹמֵי דְּגָלוּתָא.
בְּגִין דְּגָלוּתָא קַדְמָאָה הֲוָה מִבַּיִת רִאשׁוֹן, וּבַיִת רִאשׁוֹן
הוּא רָזָא דְּה' קַדְמָאָה, וְלָקְבֵל ע' שְׁנִין דִּילָהּ,
גָּלוּתָא דְּבַיִת רִאשׁוֹן הֲוָה ע' שְׁנִין, וְאִינּוּן ע' שְׁנִין לָא
אִשְׁתְּכַחַת אִמָּא רְבִיעָא עָלַיְיהוּ, וַהֲוָה פֵּרוּדָא מִן שְׁמָא
עִלָּאָה, רָזָא דְּה' עִלָּאָה. וּכְדֵין יו"ד, רָזָא עִלָּאָה, אִסְתַּלָּק
לְעֵילָּא לְעֵילָּא לְאֵין סוֹף, וּבַיִת רִאשׁוֹן עִלָּאָה קַדִּישָׁא,
לָא נְבִיעַ נְבִיעוּ דְּמַיִין חַיִּין, דְּהָא מְקוֹרָא דִּילָהּ אִסְתַּלָּק.
וְאִיהִי ע' (בראשית רמ"ח א') שְׁנִין בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּאִיהִי ז'
שְׁנִין אִקְרֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א', ו') וַיִּבְנֵהוּ
שֶׁבַע שָׁנִים. וְאִי תֵּימָא, דְּשַׁלְטָא מַלְכוּת בָּבֶל לְעֵילָּא
בְּרָזָא דְּע' שְׁנִין, חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא בִּזְמָנָא דְּהַוָה בֵּי
מַקְדְּשָׁא קַיָּים, נְהוֹרָא וּנְבִיעוּ דְּאִמָּא עִלָּאָה, הֲוָה נָהִיר
וְנָחִית לְתַתָּא. כֵּיוָן דְּחָטוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְחָרַב מַקְדְּשָׁא,
וְשַׁלְטָא מַלְכוּת בָּבֶל, הֲוָה חָפֵי, וְאַחְשִׁיךְ הַהוּא נְהִירוּ,
וְתַתָּאֵי קַדִּישִׁין לָא הֲווֹ נְהִירִין.
כֵּיוָן דְּתַתָּאֵי לָא הֲווֹ נְהִירִין, בְּגִין (מגו) שַׁלְטָנוּ דְּמַלְכוּתָא
דְּבָבֶל. אִסְתַּלָּק הַהוּא נְהוֹרָא, וְהַהוּא מַבּוּעָא עִלָּאָה
דְּהַוָה נְבִיעַ רָזָא דִּי', אִסְתַּלָּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא בְּאֵין סוֹף,
כְּדֵין אִינּוּן ע' שְׁנִין לָא הֲווֹ נְהִירִין, בְּגִין הַהוּא נְהִירוּ
דְּאִתְמְנַע. וְדָא הוּא וַדַּאי גָּלוּתָא דְּע' שְׁנִין.

כֵּיוָן דְּאַעְדִּיאוּ שֶׁלְטָנוּ דְּבָבֶל, וְשָׁרִיאַת ה"א תַּתָּאָה לְאַנְהָרָא. יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, לָא אָהַדְּרוּ לְאַדְכָּאָה (נ"א לְשַׁלְטָאָה) לְמֶהֱוֵי סְגוּלָה שְׁלֵימְתָּא כְּמִלְּקַדְמִין, אֶלָּא זְעֵיר זְעֵיר, (בְּעַרְבוּבְיָא) וְכֵיוָן דְּשָׁלִימוּ לָא אִשְׁתְּכַח, (וְשָׁרִיאַת ה"א תַּתָּאָה לְשַׁלְטָאָה) כְּדֵין, י' נְבִיעוּ עִלָּאָה לָא נָחִית כָּל כַּךְ לְאַנְהָרָא, כְּמָה דְּהָוָה כְּמִלְּקַדְמִין, אֶלָּא זְעֵיר זְעֵיר בְּעַרְבוּבְיָא, דְּלָא הָווֹ דַּכְיָין כְּמִלְּקַדְמִין כְּמָה דְּאִתְחָזֵי, וְעַל כָּךְ נְבִיעוּ עִלָּאָה, וְלָא נְבִיעַ, וְלָא נָהִיר, אֶלָּא דְּאַהֲדַר לְאַנְהָרָא זְעֵיר זְעֵיר, מִגּוֹ דְּחָקָא (דְּשִׁמְאלָא) דְּשַׁמָּא. (נ"א דְּגָלוּתָא וְדִינָא) וְעַל דָּא, אִתְגָּרוּ בֵּהּ בְּיִשְׂרָאֵל קְרָבִין סַגִּיאִין, עַד דְּהַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ, וְה' תַּתָּאָה אִתְחַשָּׁךְ, וְנַפְלַת לְאַרְעָא, וּנְבִיעוּ עִלָּאָה אִסְתַּלָּק כְּמִלְּקַדְמִין, בְּגִין דְּמַלְכוּת אֱדוֹם אִתְתַּקַּף, וְיִשְׂרָאֵל אָהַדְּרוּ לְסַרְחָנַייְהוּ. וְעַל דָּא, ה' בַּיִת שֵׁנִי אִתְחָרַב, וְכָל אִינּוּן תְּרֵיסַר שְׁבָטִין דִּילָהּ, כְּחוּשְׁבָּן מַשְׁרְיָין דִּלְהוֹן, אִינּוּן בְּגָלוּתָא דְּמַלְכוּת אֱדוֹם. וּנְבִיעוּ עִלָּאָה, אִסְתַּלָּק מֵהַהוּא נְבִיעוּ, דְּקַיְימָא עָלָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נ"ז) הַצַּדִּיק אָבָד, אֲבַד הַהוּא נְבִיעוּ דְּמִקּוֹרָא עִלָּאָה, דְּהָוָה נָגִיד וּמָשִׁיךְ מִלְּעֵילָּא. (נ"א קְרָבִין סְגִיאִין וּמַלְכוּת יָוָן שָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ לְבַתַּר דְּהַדְּרוּ בִּתְיוּבְתָּא אִתְתַּקְפוּ עֲלַיְיהוּ וְאִתְקִיפִיאוּ לוֹן וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל הֲדְרוּ לְסַרְחָנַייְהוּ מַלְכוּת אֱדוֹם אִתְתַּקַּף וּבַיִת שֵׁנִי אִתְחָרַב וה"א תְּתָאָה אִתְחַשְׁכַת וְנַפְלַת לְאַרְעָא וּנְבִיעוּ עִלָּאָה אִסְתַּלַק מֵהַהוּא מָבוּעָא דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ כְּמָה דְּאַת אָמַר הַצַּדִּיק אָבָד, אָבַד הַהוּא נְבִיעוּ דְּמִקּוֹרָא עִילָּאָה דְּהָוָה נָגִידוּ מָשׁוּךְ עֲלַיְיהוּ, מַאי טַעֲמָא, דֵּין דְּהַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ)

וּכְדֵין הַוָּה פְּרוּדָא בְּהֵ"א, בַּיִת שֵׁנִי, וְאִיהִי בְּגָלוּתָא דֶּאֱדוֹם, בְּכָל אִינּוּן תְּרֵיסַר שְׁבָטִין (נ"א דִּילְהוֹן) וּמַשְׁרְיָין דִּילְהוֹן, תְּרֵיסַר שְׁבָטִין סַלְקִין (בראשית רמ"ז א') לְחוּשְׁבַּן סַגִּי, וְעַל דְּרָזָא (נ"א וְעַל דָּא) דְּה' הַוָּה בְּהוּ, (וְעַל דָּא וה') בְּכָל הַהוּא חוּשְׁבָּנָא, (נ"א חֻשׁוּכָא) גָּלוּתָא אִתְמְשַׁךְ. רָזָא דְּרָזִין לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמְסַר. י' שְׁבָטִין אֶלֶף שְׁנִין, תְּרֵין שְׁבָטִין מָאתַן שְׁנִין. שָׁארוּ דִּמְעִין לְמִנְפַּל, פְּתַח וְאָמַר, (איכה א') בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלַּיְלָה וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ. לְסוֹף תְּרֵיסַר שְׁבָטִין דְּגָלוּתָא, לֵילְיָא יִתְחַשַּׁךְ לְיִשְׂרָאֵל, עַד דְּיִתְעַר וָא"ו, לְזִמַּן שִׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין.

לְבָתַר תְּרֵיסַר שְׁבָטִין, דְּאִינּוּן אֶלֶף וּמָאתָן שְׁנִין דְּגָלוּתָא, וּלְבָתַר (ע"ד) שִׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין בְּחָשׁוֹכָא דְּלֵילְיָא, כְּדֵין, (ויקרא כ"ו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. דָּא אִתְעָרוּתָא דְּאָת ו', דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ דְּבֵית יַעֲקֹב. וְרָזָא דָּא, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה וְגוֹ' שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ, וְאִיהוּ ו', נֶפֶשׁ דְּבֵית שֵׁנִי, רָזָא דְּה' תַּתָּאָה, וְדָא ו' רָזָא דְּשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ, שִׁשִּׁים: לְאִתְעָרוּתָא דְּיַעֲקֹב. וְשֵׁשׁ: לְאִתְעָרוּתָא דְּיוֹסֵף. וְעַל דָּא אִיהוּ וָ"ו, דְּאִנּוּן תְּרֵין בְּחִבּוּרָא חֲדָא, וְרָזָא חֲדָא.

מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִינּוּן נִסִּין וְאָתִין (דף ו' ע"א) דְּקָאמַרְן, וְיִתְעָרוּן עַל יִשְׂרָאֵל אִינּוּן

עַקְתִּין דְּקָאַמְרָן, וּכְדֵין, (ס"א וְרָזָא דָא) וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק. וּלְבָתַר כַּד יַגִּיחַ מַלְכָּא מְשִׁיחָא קְרָבִין בְּכָל עָלְמָא בִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות ט"ו) יְמִינְךָ ה׳ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ. כְּדֵין, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכּוֹר, וּלְבָתַר וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר, דָּא ה׳ בַּתְרָאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (זכריה י"ד) וְהָיָה ה׳ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

לְסוֹף שִׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן מְאָה וּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁנִין, יִתְחַזּוּן אַתְוָון בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, גְּלִיפָן בִּשְׁלִימוּ, עֵילָא וְתַתָּא כִּדְקָא יָאוֹת. וְרָזָא דָא ה"ה עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וְכָל אִינּוּן שְׁבִילִין, דְּאִינּוּן תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁנִין דְּכִלִּילָן בְּרָזָא דְּאַת ו׳, הו"ה, (נ"א יוה"ה) רָזָא דִּשְׁלִימוּ דְּמְאָה וּתְלָתִין וּתְרֵין.

לְסוֹף מְאָה וּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁנִין אַחֲרָנִין, יִתְקַיְּימוּן, לֶאֱחוֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה. וְיִתְדַּכֵּי אַרְעָא קַדִּישָׁא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר מֹתַיָּיא דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְיִקוּמוּן חַיָּילִין חַיָּילִין בְּאַרְעָא דְּגָלִיל.

וּכְדֵין יִתְעַר סְתִימוּ דְּנְבִיעוּ עִלָּאָה אָת י׳, וְיִתְקַיְּימוּן תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין בִּשְׁלִימוּ, לְנַגְדָּא לְתַתָּא, וְיִתְקַיְּימוּן אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא כְּלְהוּ בְּקִיּוּמַיְיהוּ ידו"ד, דְּעַד כְּעַן לָא יְהוֹן בִּשְׁלִימוּ. עַד זְמַן דְּיַנְגִּיד וְיִתְמְשַׁךְ

הַהוּא נְבִיעוּ עִלָּאָה, בְּחִבּוּרָה דְּאַתְוָון, גּוֹ ה' (נ"א ו"ה) בַּתְרָאָה, וְדָא אִיהוּ לְסוֹף תַּשְׁלוּם מְאָה וְאַרְבְּעִין וְאַרְבְּעָה שְׁנִין אַחֲרָנִין דְּיִשְׁתַּלְמוּן. וְיִתְעָרוּן שְׁאַר מְתֵי יִשְׂרָאֵל דְּבִשְׁאַר אַרְעָאן.

דְּיִשְׁתְּכַח כָּל דָּא (תולדות קל"ט ע"ב במדרש הנעלם) בְּחֶשְׁבַּן ח"ת, דְּאִתְיַישִׁיב עָלְמָא וְיִתְבַּסֵּם, וְיִתְעַבַּר סִטְרָא אָחֳרָא (חִוְיָא בִּישָׁא) מֵעָלְמָא. וְה"א תַּתָּאָה תִּתְמְלֵי מִגּוֹ נְבִיעוּ עִלָּאָה, וְתִתְעַטַּר וְתִתְנְהִיר בִּשְׁלִימוּ. וּכְדֵין כְּתִיב, (ישעיה ל') וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם.

עַד דְּיֵהֵא שַׁבָּת לַה', לְאַלְקָטָא נַפְשִׁין בְּתַעֲנוּגֵי קְדוּשָׁא, (דְּא ה' בְּתְרָאָה) כָּל הַהוּא אֶלֶף שְׁבִיעָאָה, וְדָא אִיהוּ אִתְעָרוּתָא דְּרוּחִין קַדִּישִׁין, דְּעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל, לְאִתְלַבְּשָׁא לְבָתַר שַׁבָּת, בְּגוּפִין אַחֲרָנִין קַדִּישִׁין, לְאִתְקְרֵי קַדִּישִׁין, דִּכְתִיב, (ישעיה ד') וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ. עַד כָּאן מִלִּין דְּרָזִין סְתִימִין.

וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ. ר' יוֹסֵי אָמַר, בְּכָל יוֹמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מַלְאָכִין שְׁלִיחָן עַל עָלְמָא, דִּכְתִיב, (תהלים ק"ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת. עָשָׂה לָא כְּתִיב, אֶלָּא עוֹשֶׂה, בְּגִין דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא עוֹשֶׂה. וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְמָנָא מִמָּנָא חַד עַל מִצְרַיִם, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ, חָדָשׁ וַדַּאי.

אֲשֶׁר לָא יָדַע אֶת יוֹסֵף: דְּהָא מֵאַתָּר דְּפַרְעֹה הֲוֹוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב') וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְנַקְדְּמָאָה מֵהַהוּא פַּרְעֹה, נַהֲרָא דְּמִצְרַיִם אִיהוּ. וּבְגִין כַּךְ אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, אֲתָר דְּכָל יְהוּדָא שַׁרְיָא בֵּיהּ, דְּאִקְרֵי צַדִּיק.

ר' אֶלְעָזָר ור' יוֹסֵי הֲוֹוּ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, וּקְדִימוּ בִּנְהוֹרָא לְמֵיזַל. חָמוּ חַד כּוֹכָבָא דְּהַוָּה רָהִיט מִסִּטְרָא דָּא, וְכוֹכָבָא אָחֳרָא מִסִּטְרָא דָּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא מָטָא זִמְנָא דְּכוֹכְבֵי בֹּקֶר לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, וְרַהֲטֵי מִדְּחִילוּ וְאֵימָתָא דְּמָארֵיהוֹן, לְשַׁבְּחָא וּלְזַמְּרָא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב ל"ח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ בִּיהוּדָא חֲדָא קָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים כ"ב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד. אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר: דְּכַד נְהִירוּ אַנְפּוֹי דְּמִזְרָח, וְאִתְפַּרְשָׁא חֲשׁוֹכָא דְּלֵילְיָא, חַד מִמָּנָא אִית לְסִטַר מִזְרָח, וּמָשִׁיךְ חַד חוּטָא דְּנְהִירוּ דְּסִטַר דָּרוֹם, עַד דְּאָתֵי וְנָפִיק שְׁמְשָׁא, וּבָקַע בְּאִינּוּן כַּוִּי רְקִיעָא, וְאַנְהִיר עָלְמָא, וְהַהוּא חוּטָא אַפְרִישׁ חֲשׁוֹכָא דְּלֵילְיָא.

כְּדֵין אַיֶּלְתָּא דְּשַׁחֲרָא אָתֵי, וְאָתֵי נְהִירוּ אוֹכְמָא בְּקַדְרוּ, לְאִתְחַבְּרָא בִּימָמָא, וְנָהִיר יְמָמָא. וּנְהִירוּ דִּימָמָא, כָּלִיל וְשָׁאִיב בְּגַוֵּיהּ, לְהַהוּא אַיֶּלְתָּא וְעַל הַאי אַיֶּלְתָּא, כַּד אִתְפְּרַשׁ מִיּוֹמָא, לְבָתַר דְּכָלִיל לָהּ, אָמַר דָּוִד שִׁירָתָא, דְּכְתִיב לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר.

וּמָאי קָא אָמַר (דף ו' ע"ב) אֵלִי אֵלִי לָמָה עֲזַבְתָּנִי. דְּהָא אִתְפְּרַשׁ אַיְלְתָּא דְּשַׁחֲרָא, מִנְּהִירוּ דִּימָמָא. עַד דַּהֲווּ אַזְלֵי, נָהִיר יְמָמָא, וּמַטָּא עִידָּן צְלוֹתָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, נְצַלֵּי צְלוֹתָא וְנֵיזִיל, יָתְבוּ וְצַלּוּ. לְבָתַר קָמוּ וְאָזְלוּ.

פְּתַח ר' אֶלְעָזָר וְאָמַר (קהלת ח') יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְגוֹ' אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל. הַאי קְרָא (בראשית ט"ז ע"ב) אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, אֲבָל יֵשׁ הֶבֶל, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא עָבֵד סִפְרָא דָּא, וְאוֹקִים לֵיהּ עַל שִׁבְעָה הֲבָלִים, דְּעָלְמָא קַיְּימָא עֲלַיְיהוּ.

וְאִינּוּן שִׁבְעָה עַמּוּדִין סְמִכִין דְּעָלְמָא, לְקַבֵּל שִׁבְעָה רְקִיעִים, וְאִלֵּין אִינּוּן: וִילוֹ"ן. רָקִי"ע, שְׁחָקִי"ם זְבוּ"ל. מָעוֹ"ן. מָכוֹ"ן. עֲרָבוֹ"ת. וּלְקַבְלַיְיהוּ הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת הֲבֵל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל.

כְּמָה דְּאִינּוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין, וְאִית אַחֲרָנִין דְּדַבְקֵי בְּהוּ, וּמִתְפַּשְׁטֵי וְנַפְקֵי מִנַּיְיהוּ, הָכִי נָמֵי אִית הֲבָלִים אַחֲרָנִין, דְּמִתְפַּשְׁטֵי וְנַפְקֵי מֵאִלֵּין, וְכֻלְּהוּ אָמַר שְׁלֹמֹה.

וְהָכָא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ. יֵשׁ הֶבֶל, דְּנַפְקָא מֵאִינּוּן הֲבָלִים עִלָּאִין, דְּעָלְמָא קַיְּימָא עֲלַיְיהוּ, וְדָא נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְאִתְקַיָּים בְּקִיּוּמֵיהּ, וְאִתְתַּקַּף בְּתוּקְפֵּיהּ

בְּעוֹבְדֵי אַרְעָא, וּבְסִלִּיקוּ דְּסַלְקָא מֵאַרְעָא, וְדָא אִתְמְנָא עַל אַרְעָא, וְכָל תּוּקְפָּא וְקִיּוּמָא דִּילֵיהּ, בְּאִינּוּן נְשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, דְּאִתְלְקִיטוּ מֵאַרְעָא, כַּד אִינּוּן זַכָּאִין, עַד לָא סָרְחוּ, בְּעוֹד דְּיָהֲבֵי רֵיחָא טָב, כְּגוֹן חֲנוֹךְ, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (בראשית ה') וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְנָטַל לֵיהּ עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּיהּ, וְכֵן שְׁאַר זַכָּאִין דְּעָלְמָא. דְּתָנֵינָן, עַל תְּרֵין מִלִּין, צַדִּיקַיָּא מִסְתַּלְּקֵי מֵעָלְמָא עַד לָא יְמְטֵי זִמְנַיְיהוּ, חַד, עַל חוֹבֵי דָּרָא, דְּכַד אַסְגִּיאוּ חַיָּיבַיָּא בְּעָלְמָא, אִינּוּן זַכָּאִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בֵּינַיְיהוּ, אִתְּפְסוּן בְּחוֹבֵיהוֹן, וְחַד כַּד אִתְגְּלֵי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִסְרְחוּן לְבָתַר, סָלִיק לוֹן מֵעָלְמָא, עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (קהלת ח') אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, מָטֵי עֲלַיְיהוּ דִּינָא דִּלְעֵילָּא, כְּאִילּוּ עָבְדוּ חוֹבִין וְעוֹבָדִין דְּרַשִׁיעַיָּיא.

דְּהָא זִמְנָא חָדָא, שְׁאִיל רִבִּי יוֹסֵי בֶּן רִבִּי יַעֲקֹב, אִישׁ כְּפַר אוֹנוֹ בְּזִמְנָא דְּרִבִּי עֲקִיבָא וְחַבְרוֹי אִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא, וּמִיתוּ בְּהַהוּא גַּוְונָא, לְרִבִּי מֵאִיר, אָמַר לֵיהּ, וְכִי כְּתִיב דָּא בְּכָל אוֹרַיְיתָא כְּלָהּ, אָמַר לֵיהּ וְלָא, וְהָא אָמַר שְׁלֹמֹה, אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים. מָטֵי עֲלַיְיהוּ דִּינָא מִלְּעֵילָּא, כְּאִילּוּ עָבְדוּ חוֹבִין וְעוֹבָדִין דְּרַשִׁיעַיָּיא. וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ

אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, יַתְבֵי בְּשֻׁקְטָ וּשְׁלָם בְּהַאי עָלְמָא, דִּינָא לָא מָטָא עֲלַיְיהוּ, כְּאִילּוּ עָבְדוּ עוֹבָדִין דְּצַדִּיקַיָּיא.

אֲמַאי, אִי בְּגִין דְּאִתְגְּלֵי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיתוּבוּן בְּתִיּוּבְתָּא, אוֹ דְּיִפּוֹק מִנַּיְיהוּ זַרְעָא, דִּיהֵא קְשׁוֹט בְּעָלְמָא, כְּגוֹן תֶּרַח דְּנָפַק מִנֵּיהּ זַרְעָא דְּקְשׁוֹט, אַבְרָהָם. אָחָז, דְּנָפַק מִנֵּיהּ חִזְקִיָּהוּ. וּשְׁאַר חַיָּיבִין דְּעָלְמָא. וּבְגִין כַּךְ, בְּסִטְרָא דָּא, וּבְסִטְרָא דָּא, הֶבֶל דְּקָאַמְרָן, נַעֲשָׂה וְאִתְתָּקַף עַל הָאָרֶץ, כִּדְקָאמְרַן.

דָּבָר אַחֵר יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, כִּדְקָאמְרַן דְּאִתְתָּקַף (וְאִתְתַּקַּף) עַל עָלְמָא. בְּמַאי, בְּגִין דְּיֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, מָטָאן לִידַיְיהוּ כְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּחַיָּיבַיָּא, כְּגוֹן בַּת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, אוֹ חַד מֵאִינּוּן עוֹבָדִין, דְּאִינּוּן מִמַּעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, וְאִינּוּן קַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ, מִדְּחִילוּ דְּמָארֵיהוֹן, וְלָא בָּעָאן לְאִסְתַּאֲבָא, כְּגוֹן כַּמָּה זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּמָטוּ לִידַיְיהוּ כְּעוֹבָדִין אִלֵּין, וְאִינּוּן גִּבּוֹרֵי כֹּחַ, דְּעַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, וְלָא חָטָאוּ. וְעַל דָּא, הֶבֶל נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וְאִתְתָּקַף בְּתוּקְפֵּיהּ.

וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, מָטֵי לִידַיְיהוּ חַד מִצְוָה, דְּאִיהוּ עוֹבָדָא דְּצַדִּיקַיָּא, וְזַכָּאן

בָּהּ, וְעַבְדִין יָתָהּ. כְּגוֹן לְסִטִים מְקַפְּחָא הֲוָה מִשְׁתְּכַח בְּטוּרַיָּיא, בַּהֲדֵי אִינּוּן לְסִטִים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְכַד הֲוָה יוֹדָאי אַעְבַר תַּמָּן, הֲוָה מַשְׁזִיב לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ מִנַּיְיהוּ, וַהֲוָה קָרֵי עָלֵיהּ רִבִּי עֲקִיבָא, יֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים.

וּכְגוֹן הַהוּא חַיָּיבָא, דַּהֲוָה (דף יא ע"א) בְּשִׁבְבוּתֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיא, דְּלֵילְיָא חַד פָּגַע בָּהּ בְּהַהִיא אִתְּתָא דַּהֲוַת אַזְלַת לְבֵי בְּרַתָּהּ. בָּעָא לְמִתְקַף בָּהּ, אָמְרָה לֵיהּ, בְּמָטוּ מִינָךְ, אוֹקִיר לְמָרָךְ, וְלָא תֶּחֱטָא גַּבָּאי. שַׁבְקַהּ וְלָא חָב בָּהּ. זֵיוִי אוֹמֵר, וְיֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל, כְּמָה דְּאִתְתָּקַף הַהוּא הֶבֶל, בַּהֲדֵי אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּמָטוּ לִידַיְיהוּ עוֹבְדֵי דְּחַיָּיבַיָּא, וְלָא חָטָאן. אוּף הָכִי, אִתְתַּקַּף בַּהֲדֵי אִינּוּן חַיָּיבַיָּא, דְּמָטֵי לִידַיְיהוּ עוֹבְדֵי דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּא, וְעַבְדֵי לְהוּ.

דְּתָנֵינָן עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַדִּיקִים וּרְשָׁעִים בְּעָלְמָא. וְכַמָּה דְּאִתְיַיקַר אִיהוּ בְּעָלְמָא, בְּעוֹבְדֵי דְּצַדִּיקַיָּא, הָכִי נָמֵי אִתְיַיקַר אִיהוּ בְּרַשִּׁיעַיָּיא, כַּד עַבְדֵי עוֹבָדָא טָבָא בְּעָלְמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת ג') אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְעִתּוֹ. וַוי לַחַיָּיבָא, כַּד עָבִיד גַּרְמֵיהּ רַע, וְאִתְתָּקַף בְּחוֹבֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ג') אוֹי לָרָשָׁע רָע וגו'.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּף הָכִי אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, אֲבָל כַּד אִתְיְהִיב חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה, חָמָא כּוֹלָא, בְּזִמְנָא דְּשַׁלְטָא סִיהֲרָא, יֵשׁ צַדִּיק דָּא עַמּוּדָא דְּעָלְמָא. אוֹבֵד: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ג') הַצַּדִּיק אָבָד, בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא בְּצִדְקוֹ: בְּגִין דְּהִיא שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, צָדֵק דָּא, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִיהִי עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, וּבְגִין כַּךְ, (קהלת ז') צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ. דְּהָא לָא מָטָאן לְגַבֵּיהּ אִינּוּן בִּרְכָאן עִלָּאִין. וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ, דָּא סמאל, דְּאוֹרִיךְ שֻׁקְּטָ וְשַׁלְוָה לֶאֱדוֹם, בְּמַאי בְּרָעָתוֹ. בְּהַהִיא רָעָה אִתְּתֵיהּ, (נ"א אִשָּׁה רָעָה אֵשֶׁת זְנוּנִים) (הושע א') נָחָשׁ תַּקִּיפָא, דְּהָא לָא מָטָא עָלַיְיהוּ שֻׁקְּטָ וְשַׁלְוָה, אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְדַּבָּק בְּהַהִיא נוּקְבָא. כְּגַוְונָא דָּא לִשְׁאַר מַלְכְוָון, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָקִים מֵעַפְרָא, לְהַהִיא סוּכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת, דִּכְתִיב, (עמוס ז') אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.

(שמות ב') וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח (שיר השירים ו') דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם וְגוֹ'. לְגַנּוֹ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּהִיא עֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם, דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכָּל סְטָרִין (נ"א זִינֵי) בּוֹסְמִין וְרֵיחִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית לְגִנְתָּא דָּא (נ"א דְּעֵדֶן) כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, מִתְעַטְּרָן תַּמָּן, כֻּלְּהוּ יַהֲבֵי רֵיחָא,

כְּמָה דְאַת אָמַר וְרִיחַ שְׂמָלֶיךָ מִכָּל בְּשָׂמִים, (נ"א וְרֵיחַ אַפֶּיךָ כַּתַּפּוּחִים) אִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, דְּהַוּוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, דְּזִמִּינִין לְנַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ בְּגִנְתָּא (דָּא קַיְימִין בְּגִנְתָּא) דִּי בְּאַרְעָא, (כֻּלְּהוּ) קַיְימִין בְּדִיוּקְנָא וְצִיּוּרָא דְּהַוּוּ קַיְימִין בְּהַאי עָלְמָא, וְסִתְרָא וְרָזָא דָּא אִתְמְסַר לְחַכִּימֵי. רוּחָא דְּנָחִית לְבְנֵי נָשָׁא, (תזריע מ"ה ע"ב) דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּנוּקְבָא, מִתְגַּלְפָא תְּדִיר בְּגִלּוּפָא כְּהַאי חוֹתָם. צִיּוּרָא דְּגוּפָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, (ע"ג ע"ב) בָּלִיט לְבַר, וְרוּחָא אִתְגְּלִיף לְגוֹ. כַּד אִתְפַּשַּׁט רוּחָא מִן גּוּפָא, הַהוּא רוּחַ בָּלִיט בְּגִנְתָּא דְּאַרְעָא, בְּצִיּוּרָא וּדְיוּקְנָא דְּגוּפֵיהּ מַמָּשׁ דִּבְהַאי עָלְמָא, בְּגִין דְּהַוָּה תְּדִיר כַּחוֹתָם. וְעַל דָּא אָמְרָה אִיהִי, (שיר השירים ח') שִׂימֵנִי כַּחוֹתָם, מַה חוֹתָם גָּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוֹ, וְאִתְצַיָּיר בְּצִיּוּרָא בְּלִיטָא לְבַר. אוּף הָכִי אִיהִי רוּחָא, דְּהַוָּה מִסְטְרָא דִּילָהּ, כְּהַאי גַּוְונָא מַמָּשׁ בְּהַאי עָלְמָא, גָּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוֹ, וְכַד אִתְפַּשַּׁט מִן גּוּפָא, וְעָאל בְּגִנְתָּא דְּאַרְעָא, אֲוִירָא דְּתַמָּן בָּלִיט הַהוּא גִּלּוּפָא לְאִתְצַיָּירָא לְבַר, וְאִתְצַיָּיר בְּצִיּוּרָא בְּלִיטָא לְבַר, כְּגַוְונָא דְּצִיּוּרָא דְּגוּפָא בְּהַאי עָלְמָא (לְעֵילָּא). נִשְׁמְתָא, דְּאִיהִי מֵאִילָנָא דְּחַיֵּיא, אִתְצַיָּיר תַּמָּן לְעֵילָּא, בְּהַהוּא צִרוֹרָא דְּחַיֵּי, לְאִתְעַנָּגָא בְּנוֹעַם יְיָ׳,

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כ״ז) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יְיָ׳ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ.
וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי, (שמות י״ט ע״א, בראשית קע״ד ע״א, תזריע מ״ד) דָּא
גַּבְרִיאֵל, כְּמָה דְּאַת אָמַר (דניאל ט׳) וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל
אֲשֶׁר רָאִיתִי בֶּחָזוֹן וגו׳. מִבֵּית לֵוִי: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא. וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי דָּא נִשְׁמְתָא.
דְּתָנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְלִיד גּוּפָא דְּצַדִּיק, בְּהַאי
עָלְמָא, (דף י״א ע״ב) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ
לְגַבְרִיאֵל, וְנָטִיל הַהִיא נִשְׁמְתָא (דְּצַדִּיק) דִּי בְּגִנְתָּא, וְנַחְתָּא
לָהּ לְהַאי גּוּפָא דְּצַדִּיקָא, דְּאִתְיְלִיד בְּהַאי עָלְמָא, וְאִיהוּ
אִתְפְּקַד עָלָהּ וְנָטִיר לָהּ.
וְאִי תֵּימָא, הַהוּא מַלְאָכָא דְּאִתְמְנָא עַל רוּחֵיהוֹן
דְּצַדִּיקַיָּא, לֵילָה שְׁמֵיהּ, וְאַתְּ אָמַרְתְּ דְּאִיהוּ
גַּבְרִיאֵל. הָכִי הוּא וַדַּאי, בְּגִין דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא,
וְכָל מַאן דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא הָכִי אִקְרֵי.
וַיֵּלֶךְ אִישׁ: דָּא עַמְרָם. וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי: דָּא יוֹכֶבֶד. וּבַת
קוֹל נַחְתַּת וְאָמְרַת לֵיהּ לְאִזְדַּוְּוגָא בָּהּ, דְּהָא קָרִיב
זִמְנָא דְּפוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, עַל יָדָא דְּבָרָא דְּאִתְיְלִיד
מִנַּיְיהוּ.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַיֵּיעַ בֵּיהּ, דְּתָנֵינָן, שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא
עַל עַרְסַיְיהוּ וּרְעוּתָא דִּלְהוֹן בְּדִבְקוּתָא חֲדָא,
הֲוָה בָּהּ בְּשְׁכִינְתָּא, וְעַל דָּא, לָא אִתְעֲדֵי שְׁכִינְתָּא,

מֵהַהוּא בְּרָא דְּאוֹלִידוּ לְקַיְימָא, דִּכְתִיב, (ויקרא י״א) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְייתֶם קְדוֹשִׁים. בַּר נָשׁ דְּמְקַדֵּשׁ גַּרְמֵיהּ מִלְּרַע, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַדֵּשׁ לֵיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּרְעוּתָא דִּלְהוֹן הֲוָה בְּדְבֵקוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא. הָכִי אִתְדַּבְּקָא שְׁכִינְתָּא, בְּהַהוּא עוֹבָדָא מַמָּשׁ דְּעָבְדוּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דִּרְעוּתָא דִּלְהוֹן בְּדְבֵקוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּדִיר, וְכְמָה דְּאִינּוּן מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ תָּדִיר, הָכִי נָמֵי אִיהוּ אִתְדַּבָּק בְּהוּ, וְלָא שָׁבִיק לוֹן לְעָלְמִין. וַוי לְרַשִׁיעַיָּיא, דִּרְעוּתָא דִּלְהוֹן, וּדְבֵקוּתָא דִּלְהוֹן, מִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ. וְלָא דֵּי לְהוּ דְּמִתְרַחֲקָן מִנֵּיהּ, אֶלָּא דְּמִתְדַּבְּקָן בְּסִטְרָא אַחֲרָא. תָּא חֲזֵי, עַמְרָם דְּאִתְדַּבָּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. נָפַק מִנֵּיהּ מֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין, וּשְׁכִינְתָּא אִתְדַּבְּקַת בַּהֲדֵיהּ (בראשית כ״א ע״ב) תָּדִיר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

(שמות ב׳) וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

מַאי כִּי טוֹב הוּא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, דְּאִתְיְילִיד מָהוּל. בְּגִין, דְּרָזָא דִּבְרִית, טוֹב אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה ג׳) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, נְהִירוּ דִּשְׁכִינְתָּא דְּנָהִיר בֵּיהּ חָמָאת, דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְיְילִיד אִתְמַלְיָא כָּל בֵּיתָא נְהוֹרָא, דִּכְתִיב וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וּכְתִיב (בראשית א׳) וַיַּרְא

אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְעַל דָּא כִּי טוֹב הוּא כְּתִיב, וְכֹלָּא חַוָּה.

וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים, ג׳ יְרָחִים מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר ר׳ יְהוּדָה, רָמֵז הוּא דְּקָא רָמַז, דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע מֹשֶׁה בְּזַהֲרָא עִלָּאָה, עַד ג׳ יְרָחִים. דִּכְתִיב, (שמות י״ט) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי, דְּהָא כְּדֵין אִתְיְהִיבַת תּוֹרָה עַל יְדוֹי, וּשְׁכִינְתָּא אִתְגַּלְיָא, וְשַׁרְיָא עֲלוֹי לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, דִּכְתִיב, (שמות י״ט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְיָ׳. (שמות ב׳) וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ, דְּעַד הַהוּא שַׁעֲתָא, לָא אִשְׁתְּמוֹדַע מִלּוֹלֵיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְתִיב מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.

וַתִּקַּח לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא, רָמֵז עַל הָאָרוֹן, דְּלוּחוֹת קַיְימָא עָאלִין בְּגַוֵּיהּ, תֵּיבַת גֹּמֶא, אֲרוֹן הַבְּרִית אִיהוּ. וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר וּבַזָּפֶת (דַּהַהִיא תֵּיבָה דְּאִיהוּ) דְּהָא הָאָרוֹן חֲוָה מְחוּפֶּה מִלְּגָו וּמִלְּבַר. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, דָּא הִיא אוֹרַיְיתָא, דְּהֶחֱמִירָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְמִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה.

וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד, אִלּוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע י״א) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ. וַתָּשֶׂם בַּסּוּף דְּלָא חֲווֹ פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא חוּמְרָא לְמֶעְבַּד, (ויקרא רפ״ו ע״א) עַד סוֹף, דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, לְסוֹף אַרְבְּעִין שְׁנִין. עַל שְׂפַת

הַיְאוֹר: עַל מֵימָרָא דְּאִינּוּן דְּמוֹרִים אוֹרַיְיתָא וְחוּקָה לְיִשְׂרָאֵל. (נ״א רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר הַכִּי אוּלִיפְנָא)

דָּבָר אַחֵר וַיֵּלֶךְ אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (שמות ט״ו) יְיָ׳ אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לֵוִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתָר דְּחָכְמָה עִלָּאָה, וְהַהוּא נָהָר, מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְלָא מִתְפָּרְשִׁין לְעָלְמִין. מִבֵּית לֵוִי דְּאַשְׁרֵי לְוִיָּתָן (נ״א כָּל חֵידוּ) לְחַיְדוּ בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ק״ד) לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתָר דְּנָהִירוּ דְּסִיהֲרָא נָהִיר.

וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן. הָאִשָּׁה וַדַּאי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב׳) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה. בְּקַדְמִיתָא בַּת לֵוִי, וְהָכִי הוּא וַדַּאי, וְכִי בַּת לֵוִי בְּקַדְמִיתָא, (דף י״ב ע״א) וְהַשְׁתָּא אִשָּׁה. אֶלָּא הָכִי הוּא וַדַּאי, וְהָכִי אוּלִיפְנָא, אִתְתָּא עַד לָא אִזְדַּוּוגַת, אִתְקְרִיאַת בַּת פְּלוֹנִי, בָּתַר דְּאִזְדַּוּוגַת אִתְקְרִיאַת אִשָּׁה. וְהָכָא, בַּת, וְאִשָּׁה, וְכֻלָּה, חַד דַּרְגָּא אִיהוּ.

(שמות ב׳) וַתִּצְפְּנֵהוּ (בראשית ל״א ע״ב) שְׁלֹשָׁה יְרָחִים. אִלֵּין תְּלַת יַרְחִין, דְּדִינָא קַשְׁיָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא וּמַאי נִינְהוּ. תַּמּוּז, אָב, טֵבֵת, (נ״א שְׁבָט) מַאי מַשְׁמַע. דְּעַד לָא נָחֵת מֹשֶׁה לְעָלְמָא, שְׁכִיחַ הֲוָה אִיהוּ לְעֵילָּא, וְעַל דָּא אִזְדַּוּוגַת בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִיד. מִכָּאן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן,

רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, (ויחי ר״ב ע״ב) שְׁכִיחִין אִינּוּן לְעֵילָּא, עַד לָא יֶחֱתוּן לְעָלְמָא.

(שמות ב׳) וְלֹא (שלח ל״ח קע״ד ע״א) יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ וְגוֹ׳. מַאי וַתִּקַּח לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא. דְּחָפַת לֵיהּ בְּסִימָנָהָא, לְמֶהֱוֵי נָטִיר מֵאִינּוּן נוּבֵי יַמָּא, דְּשָׁאטִין בְּיַמָּא רַבָּא, דִּכְתִיב, (תהלים ק״ד) שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר. וְהִיא חָפַת לֵיהּ, לְמֶהֱוֵי נָטִיר מִנַּיְיהוּ, בְּחָפּוּ (בְּסִטְרָא דְיוּבָלָא) (נ״א דְּטִיסַת רוּכְלָא) (נ״א דְּטִיס רוּבִילָא) יַקִּירָא, דְּתֵרִין גַּוְונִין חִוּוֹר וְאוּכָם, וְאָנַח לֵיהּ לְמֹשֶׁה בֵּינַיְיהוּ, דְּיִשְׁתְּמוֹדָע עִמְּהוֹן, בְּגִין דְּזָמִין לְסַלְּקָא (בֵּינַיְיהוּ) זִמְנָא אָחֳרָא, לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא.

(שמות ב׳) וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחוֹץ עַל הַיְאוֹר. דָּא אִיהִי דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, לִרְחוֹץ עַל הַיְאוֹר, עַל הַיְאוֹר דַּיְיקָא, וְלֹא עַל הַיָּם. וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב, (שמות י״ז) וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאוֹר, וּמֹשֶׁה לָא מָחָא אֶלָּא יַמָּא, וְקַרְיֵיהּ יְאוֹר. אֶלָּא יְאוֹר הֲוָה דְּמָחָא אַהֲרֹן עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה, וְשַׁוְיֵיהּ קְרָא דְּאִיהוּ עָבִיד.

כְּהַאי גַּוְונָא, (שמות ז׳) וַיִּמָּלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה׳ אֶת הַיְאוֹר. וְאַהֲרֹן הִכָּהוּ. אֶלָּא עַל דְּאַתְּא מִסִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קַרְיֵיהּ קְרָא אַחֲרֵי הַכּוֹת ה׳, לְבָתַר קַרְיֵיהּ בִּשְׁמָא דְּמֹשֶׁה. וְנַעֲרוֹתֶיהָ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיְאוֹר, אִלֵּין שְׁאַר מַשְׁרְיָין דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דָּא.

(שמות ב׳) וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וַתִּרְאֵהוּ וַתֵּרֶא מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי וַתִּרְאֵהוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלֵית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, רְשִׁימָא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, וְאִיהוּ רְשִׁימָא דְּוָא״ו הֵ״א. וּמַיַּד וַתַּחְמוֹל עָלָיו וְגוֹ׳. עַד כָּאן לְעֵילָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה לְתַתָּא, בַּר מֵהַאי קְרָא.

(שמות ב׳) וַתִּתְצַב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק וְגוֹ׳. וַתִּתְצַב אֲחוֹתוֹ, אֲחוֹתוֹ דְּמַאן. אֲחוֹתֵיהּ, דְּהַהוּא דְּקָרָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲחוֹתִי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ה׳) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי. מֵרָחוֹק: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה ל״א) מֵרָחוֹק ה׳ נִרְאָה לִי.

(מַאי) מַשְׁמַע, דְּאִינּוּן זַכָּאִין, עַד לָא נַחְתּוּ לְעָלְמָא, אִשְׁתְּמוֹדָעָאן אִינּוּן לְעֵילָּא, לְגַבֵּי כֹּלָּא, וְכָל שֶׁכֵּן מֹשֶׁה. וּמַשְׁמַע נָמֵי, דִּנְשְׁמָתֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, אִתְמְשָׁכוּ מֵאַתָר עִלָּאָה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְרָזָא דְּמִלָּה אוֹלִיפְנָא, דְּמַשְׁמַע, דְּאָב וְאֵם אִית לְנִשְׁמְתָא, כְּמָה דְּאִית אָב וְאֵם לְגוּפָא בְּאַרְעָא, וּמַשְׁמַע, דִּבְכָל סִטְרִין, בֵּין לְעֵילָּא, בֵּין לְתַתָּא, מִדְכַּר וְנוּקְבָא אַתְיָין כֹּלָּא וּמִשְׁתַּכְחֵי. וְהָא אוּקְמוּהָ רָזָא, דִּכְתִיב, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה: (ויקרא ל״ט ע״ב) נַפְשָׁא דְּאָדָם קַדְמָאָה עִלָּאָה, כְּמָה דְּאִתְמַר. אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ.

אָמַר וַדַּאי שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ, וְהָכִי הוּא וַדַּאי זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, עַל כָּל שְׁאַר נְבִיאֵי עָלְמָא. (ע״ב)
(סתרי תורה) דָּבָר אַחֵר וַתֵּתַצֵּב אֲחוֹתוֹ דָּא הִיא חָכְמָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ז׳) אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם לָא אִתְעַדְיַאת (נ״א אִתְעַר) גְּזֵרַת דִּינָא מֵעָלְמָא, דְּהָא בְּכָל שַׁעְתָּא דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל חָטָאן, הֲוָה דִּינָא מְקַטְרְגָא עִמְּהוֹן, וּכְדֵין, וַתֵּתַצֵּב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק. (ד״א מרחוק)
כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר מֵרָחוֹק ה׳ נִרְאָה לִי. (ע״ב)
וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחוֹץ עַל הַיְאוֹר. בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווּ פַּסְקֵי יִשְׂרָאֵל מֵאוֹרַיְיתָא, מִיָּד וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחוֹץ עַל הַיְאוֹר. הֲוָת נַחְתַּת מִדַּת הַדִּין, (דף י״ב ע״ב) לְאִסְתַּחֲאָה מִדָּמָא דְּיִשְׂרָאֵל, עַל עֶלְבּוֹנָהּ דְּאוֹרַיְיתָא. וְנַעֲרוֹתֶיהָ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיְאוֹר, אִלֵּין אוּמַיָּא, דְּאִינּוּן אָזְלִין וְרָדְפִין אֲבַתְרַיְיהוּ, עַל יַד הַיְאוֹר, עַל סִבַּת עֶלְבּוֹנָהּ דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינּוּן דְּמוֹרִים (נ״א דְּמִיכִין) בָּהּ, דְּרָפוּ יְדַיְיהוּ מִינָהּ.
אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל מִלִּין דְּעָלְמָא, תַּלְיָין בִּתְשׁוּבָה, וּבִצְלוֹתָא דְּצַלֵּי בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל שֶׁכֵּן, מַאן דְּאוֹשִׁיד דְּמְעִין בִּצְלוֹתֵיהּ, דְּלֵית לָךְ תַּרְעָא, דְּלָא עָאלִין אִינּוּן דְּמְעִין. מַה כְּתִיב וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וַתִּפְתַּח, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל,

כְּאִימָּא עַל בְּנִין, וְהִיא פְּתִחָה תָּדִיר בִּזְכוּתֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן שֶׁפְּתָחָה, וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד, (ירמיה ל״א) יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים. דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְחַטָּאן קָמֵי מַלְכֵּיהוֹן (נ״א מֵאֲבֵיהוֹן) בְּכֹלָּא, וּמִיָּד דְּמִתְחַנְּנָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדְרֵי בְּתִשׁוּבָה, וּבָכָאן קָמֵיהּ, כִּבְרָא דְּבָכֵי קָמֵי אֲבוֹי, מַה כְּתִיב, וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה. כֵּיוָן דְּבָכֵי, אִתְעַדוּ (ס״א מִתְבָּרֵי) כָּל גִּוָּרִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא, מַה כְּתִיב וַתַּחְמֹל עָלָיו, אִתְעַר עֲלוֹי בְּרַחֲמִים, וּמְרַחֵם לֵיהּ.

וַתֹּאמֶר מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה, דְּאִינּוּן רַכֵּי לִבָּא, וְלָא מִיַּלְדֵי הַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִינּוּן קְשֵׁי קְדָל, וּקְשֵׁי לִבָּא. מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים רַכֵּי לִבָּא מֵאֲבָהָן וּמֵאִמָּהָן לְאָתְבָא קָמֵי מָארֵיהוֹן. וַתִּקְרָא אֶת אֵם הַיֶּלֶד. שֶׁהָיְתָה בּוֹכָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה ל״א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי (ח׳ ע״א) בְּכִי תַמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ וְגוֹ׳, הוּא בּוֹכֶה וְאֵם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לְזִמְנָא דְּאָתֵי מַה כְּתִיב, (ירמיה ל״א) בְּבְכִי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים וְגוֹ׳. מַהוּ בְּבְכִי יָבוֹאוּ. בִּזְכוּת בְּכִי דְּאֵם הַיֶּלֶד, שֶׁהִיא רָחֵל, יָבוֹאוּ וְיִתְכַּנְּשׁוּן מִן גָּלוּתָא. וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, פּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא תַלְיָא אֶלָּא בִּבְכִי, כַּד יִשְׁתַּלְמוּן וְיִכְלוּן, בִּכְי דְּמָעוֹת דְּבָכָה עֵשָׂו קָמֵי אֲבִיו, דִּכְתִיב, (בראשית כ״ז) וַיִּשָּׂא עֵשָׂו קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ. (אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אוֹתוֹ בֶּכִי

דִּבְּכָה עֲשָׂו) וְאִינּוּן דִּמְעִין, אֲחִיתוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתֵיהּ. כֵּיוָן דְּיִכְלוֹן אִינּוּן דִּמְעִין בִּבְכִיָּה דְּיִשְׂרָאֵל, יִפְקוֹן מִגָּלוּתֵיהּ, הֲדָא הוּא (ירמיה ל״א) דִּכְתִיב בִּבְכִי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם.

(שמות ב׳) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה. חָמָא בְּאִלֵּין נ׳ אַתְוָון, דְּמִיַּחֲדִין לֵיהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל פַּעֲמַיִם, דְּאִית בְּהוֹן כ״ה כ״ה תֵּרֵי זִמְנֵי, וְלָא חָמָא בֵּיהּ. וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וְגוֹ׳. כֹּה וָכֹה, אָמַר רִבִּי אַבָּא, כֹּה חָמָא, אִי הֲוֹו בֵּיהּ עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן. וָכֹה אִי זַמִּין לְנָפְקָא מִנֵּיהּ בְּרָא מְעַלְיָא, מִיָּד וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. חָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּלָא זַמִּין לְנָפְקָא מִנֵּיהּ בְּרָא מְעַלְיָא.

דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּמָּה חַיָּיבִין אִינּוּן בְּעָלְמָא, דְּמָפְקֵי בְּנֵי מְעַלְיָא, יַתִּיר מֵאִינּוּן זַכָּאִין. וְהַהוּא בְּרָא מְעַלְיָא דְּנָפַק מִן חַיָּיבָא, אִיהוּ מְעַלְיָא יַתִּיר, לְמֶהֱוֵי טָהוֹר מִטָּמֵא. נְהוֹרָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא. חָכְמְתָא מִגּוֹ טִפְּשׁוּתָא. וְדָא אִיהוּ מְעַלְיָא מִכֹּלָּא.

וַיַּרְא. וַיַּרְא דְּהָכָא, כֹּלָּא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא אִסְתַּכַּל וְחָמָא, וּבְגִין כַּךְ אִסְתַּכַּל בֵּיהּ וְקָטַל לֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְבַב כֹּלָּא, לְמִהַךְ לְהַהוּא בִּירָא, כְּמָה דְּאָזַל יַעֲקֹב לְגַבֵּי הַהוּא בִּירָא, דִּכְתִיב, (שמות ב׳) וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, (בראשית כ״ט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר. בְּמֹשֶׁה כְּתִיב,

וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּגִין דְּמֹשֶׁה וְיַעֲקֹב, אַף עַל גַּב דְּבַדְרָגָא חֲדָא הֲווֹ, אִסְתַּלַק מֹשֶׁה בְּהַאי יַתִּיר מִבָּעְיָה.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יִצְחָק הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַהוּא בְּאֵר דְּחָמָא יַעֲקֹב, וְחָמָא מֹשֶׁה, אִי דָּא הֲוָה הַהוּא בֵּירָא, דְּחָפַר אַבְרָהָם וְיִצְחָק. אָמַר לֵיהּ לָאו. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, אִתְבְּרֵי הַאי בֵּירָא. וּבְעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִתְבְּרֵי פּוּמָא דִּילֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ בְּאֵר דְּחָמוּ יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה.

מַתְנִיתִין. אִינּוּן דְּרַדְפֵי קְשׁוֹט, אִינּוּן דְּתַבְעֵי רָזָא דִּמְהֵימָנוּתָא. אִינּוּן דְּאִתְדָּבְקוּ בְּקִשּׁוּרָא מְהֵימָנָא. אִינּוּן דְּיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא עִלָּאָה. קְרִיבוּ שְׁמֵעוּ.

כַּד סְלִיקוּ תְּרִין, וְנַפְקוּ לְקַדְמוּת חַד, מְקַבְּלִין לֵיהּ בֵּין תְּרִין דְּרוֹעִין. תְּרֵין נַחְתֵּי לְתַלְתָּא (נ״א לְתַתָּא) תְּרֵין אִינּוּן, חַד מִינַּייְהוּ

חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ מֵהַאי בֵּירָא יַתְבֵי (תְּרֵין יַתְבֵי) מוֹתְבָא דְּנְבִיאֵי (ס״א בְּנוֹי) יָנְקִין בֵּהּ. חַד בֵּינַייְהוּ, חִבּוּרָא אִיהוּ דְּכֹלָּא, אִיהוּ נָטִיל מִכֹּלָּא (דף י״ג ע״א) הַהוּא בֵּירָא קַדִּישָׁא, קָאִים תְּחוֹתַייְהוּ, חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ מֵהַאי בֵּירָא אִתְשַׁקְיָין עַדְרַיָּיא, דְּרַעֲיֵי מֹשֶׁה בְּמִדְבְּרָא,

מֵהָאי בֵּירָא אִתְשַׁקְיָין עֲדָרַיָּיא דְּבָרִיר יַעֲקֹב כְּד בָּרִיר לוֹן לְגוֹ חוּלָקֵיהּ כָּל אִינּוּן רְתִיכִין, כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּגַדְפִּין. תְּלַת קַיְימִין רְבִיעִין עַל הַאי בֵּירָא. הַאי בֵּירָא מְנַיְיהוּ אִתְמְלֵי. אֲדֹנָ״י אִתְקְרֵי, עַל דָּא כְּתִיב, (דברים ג׳) אֲדֹנָי יְיָ׳ אַתָּה הַחִלּוֹתָ וְגוֹ׳. וּכְתִיב (דניאל ט׳) וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יהושע ג׳) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֵּיהּ גָּנִיז חַד מְקוֹרָא קַדִּישָׁא, דִּנְבִיעַ בֵּיהּ תְּדִיר, וְאַמְלֵי לֵיהּ, יְיָ׳ צְבָאוֹת אִקְרֵי. בָּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. (ע״ב)

וּלְכֹהֵן מִדַּיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי בֵּירָא דָּא, אִיהוּ בֵּירָא דְּיַעֲקֹב, הָא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כ״ט) וְנֶאֱסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ וְגוֹ׳. וְהָכָא בְּנוֹת יִתְרוֹ לָא אִצְטְרִיכוּ לְהַאי. אֶלָּא וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה בְּלָא טוֹרַח אַחֲרָא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, יַעֲקֹב אַעְדֵּי לָהּ מִן בֵּירָא, דְּהָא כְּתִיב, כַּד מִתְכַּנְּשֵׁי תַּמָּן כָּל עֲדָרַיָּיא, וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן. וּבְיַעֲקֹב, לָא כְּתִיב וַיָּשֶׁב אֶת הָאֶבֶן, דְּהָא לָא אִצְטְרִיךְ לְבָתַר כֵּן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא מַיָּא לָא הֲווֹ סַלְקִין, כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב, סְלִיקוּ מַיָּא לְגַבֵּיהּ, (ומשֶׁה אוּף הֲכִי סְלִיקוּ מַיָּא לְגַבֵּיהּ) וְהַהוּא אַבְנָא, לָא הֲוָה עַל פּוּם בֵּירָא, וּבְגִין כַּךְ וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה.

ר׳ אֶלְעָזָר ור׳ אַבָּא הֲווֹ אָזְלֵי מִטְבֶּרְיָא לְצִפּוֹרִי. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ חַד יוּדָאי, אִתְחַבָּר בַּהֲדַייהוּ, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל חַד לֵימָא מִלָּה דְּאוֹרַייְתָא.

פְּתַח אִיהוּ וְאָמַר, (יחזקאל ל״ז) וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא בֶּן אָדָם הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ וגו׳. מֵהַאי קְרָא יְדַעְנָא, אֲתַר דְּהָרוּחַ נַפְקָא מִנֵּיהּ, וְכִי יָכִיל הַוָּה יְחֶזְקֵאל לְנַבְּאָה עַל הָרוּחַ, וְהָא כְּתִיב (קהלת ח׳) אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לְכְלוֹא אֶת הָרוּחַ. אֶלָּא, בַּר נָשׁ לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בָּרוּחַ, אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ שַׁלִּיט בְּכֹלָּא, וְעַל מֵימְרֵיהּ הַוָּה מִתְנַבֵּי יְחֶזְקֵאל. וְתוּ דְּהָא רוּחַ הַוָּה בְּגוּפָּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְגִין כַּךְ אִתְנַבֵּי עָלֵיהּ, (בראשית ק״ל, ע״א במדרש הנעלם) מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בּוֹאִי הָרוּחַ, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְחָם בְּסַמְכוּ בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא.

דָּלִיג הַהוּא יוּדָאי קָמֵיהּ, אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי חָמִית. אָמַר מִלָּה חֲמִינָא. אָמַר לֵיהּ מַאי הִיא. אָמַר לֵיהּ רוּחַ בְּנֵי אָדָם, אִי אִתְלַבַּשׁ בְּגַן עֵדֶן בִּלְבוּשָׁא דְּדִיוּקְנָא בְּגוּפָּא דְּהַאי עָלְמָא, הַוָּה לֵיהּ לְמִכְתַּב, כֹּה אָמַר ה׳ מִגַּן עֵדֶן בּוֹאִי הָרוּחַ, מַהוּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת.

אָמַר לֵיהּ, רוּחָא לָא נַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא, עַד דְּסַלְקָא מִגִּנְתָּא דְּאַרְעָא, לְגוֹ כּוּרְסַיָּיא, דְּקַיְימָא (שמות ט״ו ע״ב) עַל אַרְבַּע סַמְכִין. כֵּיוָן דְּסַלְקָא תַּמָּן, אִסְתַּאֲבָא מִגּוֹ הַהוּא

כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, וְנַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא, גּוּפָּא אִתְנְטִיל מֵאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, רוּחַ אוּף הָכִי אִתְנְטִיל מֵאַרְבַּע סִטְרֵי דְּכוּרְסְיָיא, דְּמִתַּתְקָנָא עָלַיְיהוּ.

אָמַר לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, דִּלְיָגָא דְּקָא דָּלִיגְנָא קָמַייכוּ, מִלָּה חֲמִינָא מֵהַאי סִטְרָא. בְּגִין דְּיוֹמָא חָדָא הֲוִינָא אָזִיל בְּמַדְבְּרָא, וַחֲמִינָא אִילָנָא חַד דְּמִרְגַּג לְמֵחֱזֵי, וְחַד מְעַרְתָּא תְּחוֹתֵיהּ, קָרִיבְנָא גַּבֵּיהּ וַחֲמִינָא הַהִיא מְעַרְתָּא, דְּסַלְקָא רֵיחִין מִכָּל זִינֵי רֵיחִין דְּעָלְמָא. אִתְתַּקַּפְנָא בְּגַרְמָאי וְאָעִילְנָא בְּהַהִיא מְעַרְתָּא, וְנָחִיתְנָא בְּדַרְגִּין יְדִיעָן בְּגוֹ דּוּכְתָּא חָדָא, דְּהַוּוּ בֵּיהּ אִלָּנִין סַגִּיאִין וְרֵיחִין וּבוֹסְמִין, דְּלָא יָכִילְנָא לְמִסְבַּל.

וְתַמָּן חֲמִינָא חַד בַּר נָשׁ, וְשַׁרְבִיטָא חַד בִּידֵיהּ. וַהֲוָה קָאִים בְּחַד פִּתְחָא, כְּיָון דְּחָמָא לִי, תָּוֵה וְקָם לְגַבָּאי. אָמַר לִי, מָה אַתְּ הָכָא, וּמַאן אַתְּ, אֲנָא דְּחִילְנָא סַגְיָא, אֲמִינָא לֵיהּ, מָארִי, מִן חַבְרַיָּיא אֲנָא, כַּךְ וְכַךְ חֲמִינָא בְּמַדְבְּרָא, וְעָאלְנָא בְּהַאי מְעַרְתָּא, וְנָחִיתְנָא הָכָא. אָמַר לִי, הוֹאִיל וּמִן חַבְרַיָּיא אַנְתְּ, טוֹל הַאי קִיטְרָא דְּכְתָבָא, וְהָב לֵיהּ לְחַבְרַיָּיא, אִינּוּן דְּיַדְעִין רָזִין דְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא (דף י״ג ע״ב) בָּטַשׁ בִּי בְּהַהוּא שַׁרְבִיטָא, וְדָמִיכְנָא. אַדְּהָכִי, חֲמִינָא כַּמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָין גּוֹ שִׁינָתָא, דַּהֲווֹ אַתְיָין בְּאוֹרְחָא, לְהַהוּא דּוּכְתָּא. וְהַהוּא

גַּבְרָא בָּטַשׁ בְּהַהוּא שַׁרְבִיטָא, וְאָמַר בְּאוֹרְחָא דְּאִילָנֵי זִילוּ. אַדְּהָכִי דַּהֲווֹ אָזְלִי, פַּרְחֵי בַּאֲוִירָא וְסַלְקִי, וְלָא יְדַעְנָא לְאָן אָתָר. וּשְׁמַעְנָא קָלִין דְּמַשְׁרְיָין סַגִּיאִין, וְלָא יְדַעְנָא מֵאָן (ס"א לְאָן אָתַר) אִיהוּ. אִתְעַרְנָא, וְלָא חֲמֵינָא מִידִי, וְדָחִילְנָא בְּהַהוּא אָתָר.

אַדְּהָכִי, חֲמֵינָא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, אָמַר לִי, חָמִית מִידִי, אֲמֵינָא לֵיהּ, חֲמֵינָא גּוֹ שִׁינָתָא כַּךְ וְכָךְ. אָמַר, בְּהַהוּא אָרְחָא אַזְלֵי רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, גּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְאָעְלָא תַּמָּן. וּמַה דְּשַׁמְעַת מִנַּיְיהוּ, הוּא, דְּקַיְימֵי בְּגִנְתָּא בְּדִיּוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְחַדָּאן בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּעָאלִין תַּמָּן.

וּכְמָה דְּגוּפָא אִתְבְּנֵי בְּהַאי עָלְמָא, מִקְטוֹרָא דְּאַרְבַּע יְסוֹדֵי, וְאִתְצַיַּיר בְּהַאי עָלְמָא. אוּף הָכִי רוּחָא, אִתְצַיַּיר בְּגִינְתָּא, מִקְטוֹרָא דְּאַרְבַּע רוּחִין דְּקַיְימָא בְּגִנְתָּא, וְהַהוּא רוּחָא, אִתְלַבְּשָׁא תַּמָּן, וּמִתְצַיְּרַת מִנַּיְיהוּ, בְּצִיּוּרָא דְּדִיּוּקְנָא דְּגוּפָא, דְּאִתְצַיַּיר בְּהַאי עָלְמָא. וְאִלְמָלֵא אִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין, דְּאִינּוּן אֲוִירִין דְּגִנְתָּא, רוּחָא לָא מִתְצַיְּירָא בְּצִיּוּרָא כְּלָל, וְלָא אִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ. אִינּוּן ד' רוּחִין, קְטִירִין אִלֵּין בְּאִלֵּין כַּחֲדָא, וְהַהוּא רוּחַ אִתְצַיַּיר וְאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, כְּגַוְונָא דְּגוּפָא אִתְצַיַּיר בְּקְטוֹרֵי, דְּד' יְסוֹדֵי עָלְמָא. וּבְגִין כַּךְ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת

בּוֹאִי הָרוּחַ, מֵאִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין דְּגַן עֵדֶן, דְּאִתְלַבְּשָׁא וְאִתְצַיֵּירַת בְּהוּ, וְהַשְׁתָּא טוֹל הַאי קִיטְרָא דִּכְתָבָא וְזִיל לְאָרְחָךְ, וְהָב לֵיהּ לְחַבְרַיָּיא.

אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר, וְאִינּוּן חַבְרַיָּיא, וְנָשְׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ,

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּשַׁדְרָךְ הָכָא, דְּוַדַּאי דָּא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לְפוּמֵי הַאי קְרָא. יְהָב לוֹן הַהוּא קִיטְרָא דִּכְתָבָא, כְּיָון דְּנָטַל לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וּפָתַח לֵיהּ, נָפַק אֲפוּתָא דְּאֶשָׁא, וְאַסְחַר לֵיהּ, חָמָא בֵּיהּ מַה דְּחָמָא, וּפָרַח מִן יְדוֹי.

בָּכָה ר׳ אֶלְעָזָר, וְאָמַר מַאן יָכִיל לְקַיְּימָא בְּגִנְזַיָּיא דְּמַלְכָּא, (תהלים ט״ו) ה׳ מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ. זַכָּאָה הַאי אוֹרְחָא, וְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִעְרַעְנָא בָּךְ. וּמֵהַהוּא יוֹמָא הֲוָה חַדֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא אָמַר כְּלוּם לְחַבְרַיָּיא, עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, פְּגָעוּ בְּחַד בֵּירָא דְּמַיָּא, קַיְּימוּ עֲלֵיהּ, וְשָׁתוּ מִן מַיָּא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, יַעֲקֹב עָרַק מִקָּמֵי אֲחוּי, וְאִזְדַּמַּן לֵיהּ בֵּירָא, כְּיָון דְּבֵירָא חָמָא לֵיהּ, מַיָּא אִשְׁתְּמוֹדָעוּ לְמָארֵיהוֹן, וְסַלְקִין לְגַבֵּיהּ, וְחַדּוּ בַּהֲדֵיהּ, וְתַמָּן אִזְדַּוּוֹגַת לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ. מֹשֶׁה עָרַק מִקָּמֵי פַּרְעֹה, וְאִזְדַּמַּן לֵיהּ הַהוּא בֵּירָא, וּמַיִין חָמוּ לֵיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדָעוּ לְמָארֵיהוֹן, וְסַלְקוּ לְגַבֵּיהּ, וְתַמָּן אִזְדַּוּוֹגַת לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ.

מַה בֵּין מֹשֶׁה לְיַעֲקֹב, יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כ״ט) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רָחֵל וְגוֹ׳. וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיָּגֶל אֶת הָאֶבֶן וְגוֹ׳. מֹשֶׁה מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיָּבוֹאוּ הָרוֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעָן וְגוֹ׳. בְּוַדַּאי יָדַע הַוָּה מֹשֶׁה, כֵּיוָן דְּחָמָא מַיָּא דְּסַלְקִין לְגַבֵּיהּ, דְּתַמָּן תְּוָדְמַן לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ. וְתוּ, דְּהָא רוּחַ קוּדְשָׁא, לָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין וּבֵיהּ הַוָּה יָדַע, דְּצִפּוֹרָה תֶּהֱוֵי בַּת זוּגֵיהּ. אָמַר מֹשֶׁה, וַדַּאי יַעֲקֹב אָתָא לְהָכָא, וּמַיָּא סְלִיקוּ לְגַבֵּיהּ, אִזְדַּמַּן לֵיהּ בַּר נָשׁ דְּאַכְנִישׁ לֵיהּ לְבֵיתֵיהּ, וְיָהַב לֵיהּ כָּל מַה דְּאִצְטָרִיךְ.

אֲנָא אוּף הָכִי.

אָמַר הַהוּא בַּר נָשׁ, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּיִתְרוֹ כּוֹמֶר לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הַוָּה. כֵּיוָן דְּחָמָא דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לֵית בָּהּ מַמָּשׁוּ. אִתְפְּרַשׁ מִפּוּלְחָנָא דִּילֵהּ. קָמוּ עַמָּא וְנִדּוּהוּ. כֵּיוָן דְּחָמוּ בְּנָתֵיהּ, הַווֹ מִתְרְכָן לוֹן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִינּוּן הַווֹ רַעֲאן עָאנֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא מֹשֶׁה בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּעַל מִלָּה דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הַווֹ עַבְדֵי, מִיָּד וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעָן וַיַּשְׁק אֶת צֹאנָם. וְאִתְעֲבִיד קִנְאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּכְלָא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתְּ לְגַבָּן, וְלָא יְדַעְנָא (דף י״ד ע״א) שְׁמֵךְ. אָמַר, אֲנָא יוֹעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. אָתוּ חַבְרַיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ, אָמְרוּ, וּמָה אַנְתְּ לְגַבָּן, וְלָא הֲוֵינָן יָדְעִין בָּךְ.

אָזְלוּ כַּחֲדָא כָּל הַהוּא יוֹמָא לְיוֹמָא אַחֲרָא אִזְפּוּהוּ תְּלַת מִילִּין, וְאָזִיל לְאוֹרְחֵיהּ.

(שמות ב') וַתֹּאמַרְן אִישׁ מִצְּרִי הִצִּילָנוּ. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּנִצְּנְצָא בְּהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא, וְאָמְרוּ, וְלֹא יָדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְבַר נָשׁ, דְּהַוָּה יָתִיב בְּמַדְבְּרָא, וַהֲווּ יוֹמִין דְּלָא אָכַל בִּשְׂרָא. יוֹמָא חַד אַתָּא הוֹבָא לְנַטְלָא חַד אִימְרָא, עָרַק אִימְרָא, וְדוֹבָא אֲבַתְרֵיהּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי הַהוּא בַּר נָשׁ לְמַדְבְּרָא, חָמָא אִימְרָא, וְאַתְקִיף בֵּיהּ וּשְׁחָטֵיהּ וְאָכַל בִּשְׂרָא.

דָּבָר אַחֵר (שמות א') וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א') שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה וגו', שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא שְׁחוֹרָה מִן גָּלוּתָא, וְנָאוָה, דְּהִיא נָאוָה בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְפִקּוּדִין, וּבְעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, דְּעַל דָּא, זַכְאִין לְיַרְתָּאָה יְרוּשְׁלֵם דִּלְעֵילָּא. כְּאָהֳלֵי קֵדָר, אַף עַל גַּב דְּהִיא קוֹדֶרֶת בְּגָלוּתָא, בְּעוֹבָדִין הִיא כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, כִּירִיעוֹת, דְּמַלְכָּא דְּשַׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ.

רִבִּי חִיָּיא רַבָּא, הַוָּה אָזִיל לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא, לְמֵילַף מִנַּייהוּ. אָזַל לְגַבֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְחָמָא פַּרְגּוֹד חַד, דְּהַוָּה פָּסִיק בְּבֵיתָא. תָּוֶה רִבִּי חִיָּיא, אָמַר, אֶשְׁמַע מִלָּה מִפּוּמֵיהּ מֵהָכָא.

שָׁמַע דְּהַוָה אָמַר, (שיר השירים ח׳) בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעוֹפֶר הָאַיָּלִים. כָּל כְּסוּפָא דִּכְסִיפוּ יִשְׂרָאֵל מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תַּאֲוָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֶלָּא בּוֹרַח כַּצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֶר הָאַיָּלִים.

מַאי טַעְמָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵין חַיָּה בָּעוֹלָם עוֹשָׂה כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֶר הָאַיָּלִים, בִּזְמָן שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ הוֹלֵךְ מְעַט מְעַט, וּמַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ, וּלְעוֹלָם תָּמִיד הוּא מַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לַאֲחוֹרָיו. כַּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנוּ גּוֹרְמִים שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִבֵּינֵינוּ, יְהִי רָצוֹן, שֶׁתִּבְרַח כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּמוֹ עוֹפֶר הָאַיָּלִים, שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ וּמַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁהִנִּיחַ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כ״ו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם. דָּבָר אַחֵר, הַצְּבִי כְּשֶׁהוּא יָשֵׁן, הוּא יָשֵׁן בְּעַיִן אַחַת, וְהָאַחֶרֶת הוּא נֵעוֹר, כַּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁהִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַע רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, אִי עִלָּאִין (פסקין) עַסְקִין בְּבֵיתָא, וַאֲנָא יָתִיב אַבְרָאי, בָּכָה. שָׁמַע רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא לְבָרָא, מַאן יִפּוֹק. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. אִי אֲנָא קָלֵינָא, (כְּחוֹלָא) לָא קָלֵינָא דְּהָא שְׁכִינְתָּא בָּרָא

מְנָנָא, לֵיעוּל שְׁכִינְתָּא, וְתֵיהֲוֵי אֶשְׁתָּא שְׁלֵימְתָּא. שְׁמַע קָלָא דְּאָמַר, עַד לָא סַמְכִין אִסְתְּמָכוּ, וְתַרְעִין לָא אִתְתָּקְנוּ, וּמְזוּטְרֵי (נ״א וּמְטוּטָרֵי) דְּבוּסְמַיָּא דְּעֵדֶן דִּכְעָן הוּא, לָא נָפַק ר׳ אֶלְעָזָר.

יָתִיב רִבִּי חִיָּיא, בָּכָה וְאִתְגַּנַּח, פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב׳)

סוּב דְּמֵה לְךָ דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים.

אִתְפְּתַח תַּרְעָא דְּפַרְגּוֹדָא, לָא עָיֵיל רִבִּי חִיָּיא, זָקִיף רִבִּי שִׁמְעוֹן עֵינוֹי וְאָמַר, שְׁמַע מִינָּהּ אִתְיְהִיב רְשׁוּתָא לְמַאן דְּאִיהוּ אַבְרָאי וַאֲנָן לְגוֹ. קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָזַל אֶשָּׁא מִדּוּכְתֵּיהּ, עַד דּוּכְתָּא דְּרִבִּי חִיָּיא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, קוּזְטִיפָא דִּנְהוֹרָא דְּקַלִּידִיטָרָא (ס״א דְּקַלְדִּיטָא) לְבַר, וַאֲנָא הָכָא לְגוֹ, אִתְאַלַּם פּוּמֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיא.

כֵּיוָן דְּעָאל לְגוֹ, מַאיךְ עֵינוֹי, וְלָא זָקִיף רֵישֵׁיהּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, קוּם אַעְבָּר יָדָךְ אֲפוּמֵיהּ, דְּלָא יָדַע בְּהַאי, דְּלָא רָגִיל בֵּיהּ. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר, אַעְבָּר יְדֵיהּ אֲפוּמֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיא, פָּתַח פּוּמֵיהּ רִבִּי חִיָּיא, וְאָמַר, חָמָא עֵינָא מַה דְּלָא חֲמִינָא, אִזְדַּקַּף דְּלָא חֲשִׁיבְנָא, טָב לְמֵימַת בְּאֶשָּׁא דְּדַהֲבָא טָבָא דָּלִיק.

בְּאַתָּר דְּשִׁבִּיבִין זַרְקִין לְכָל עִיבָּר, וְכָל שִׁבִּיבָא וּשְׁבִיבָא, סָלִיק לְתִלַּת מְאָה (דף י״ד ע״ב) וְשִׁבְעִין רְתִיכִין. וְכָל רְתִיכָא, אִתְפְּרַשׁ לְאֶלֶף אַלְפִין, וְרִבּוֹא רִבְוָון, עַד דְּמָטוּ

לְעַתִּיק יוֹמִין, דְּיָתִיב עַל כָּרְסְיָיא, וְכָרְסְיָיא מְזַדְעְזְעָא מִנֵּיהּ, לְמָאתָן וְשִׁתִּין עָלְמִין.

עַד דְּמָטָא לַאֲתָר עִדּוּנָא דְּצַדִּיקַיָּיא, עַד דְּאִשְׁתְּמַע בְּכָל רְקִיעִין, וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְכֻלְּהוּ בְּזִמְנָא חֲדָא, תָּווֹהִין וְאָמְרִין, הָדֵין הוּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּהַוָּה מַרְעִישׁ כּוֹלָּא, מַאן יָכִיל לְמֵיקַם קָמֵיהּ. דֵּין הוּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דִּבְשַׁעֲתָא דְּפָתַח פּוּמֵיהּ לְמִשְׁרֵי לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, צַיְיתִין לְקַלֵּיהּ, כָּל כָּרְסָוון וְכָל רְקִיעִין וְכָל רְתִיכִין, וְכָל אִינּוּן דְּמְשַׁבְּחֵי לְמָרֵיהוֹן.

לֵית דְּפָתְחִין וְלֵית דְּמְסַיְּימִין, כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחִין, עַד לָא אִשְׁתְּמַע (נ״א דְּלִשְׁתְּמָע) בְּכָל רְקִיעָיָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, פִּטְרָא. כַּד מְסַיְּים רִבִּי שִׁמְעוֹן לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, מַאן חָמֵי שִׁירִין, מַאן חָמֵי חֶדְוָתָא, דִּמְשַׁבְּחִין לְמָרֵיהוֹן, מַאן חָמֵי קָלִין דְּאָזְלִין בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין. אַתְיָין כֻּלְּהוּ בְּגִינֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְכַרְעִין וְסָגְדִין קַמֵּי דְּמָרֵיהוֹן, סַלְּקִין רֵיחִין דְּבוֹסְמִין דְּעֵדֶן, עַד עַתִּיק יוֹמִין, וְכָל הַאי בְּגִינֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוּמֵיהּ וְאָמַר, שִׁית דַּרְגִּין נַחְתּוּ עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב לְמִצְרַיִם וְכָל חַד וְחַד עֲשָׂרָה אֶלֶף רִבּוֹא. וְלָקְבְלֵיהוֹן שִׁית דַּרְגִּין לְיִשְׂרָאֵל. וְלָקְבְלֵיהוֹן (ר״ו ע״א) שִׁית דַּרְגִּין לְכָרְסְיָיא דִּלְעֵילָּא. וְלָקְבְלֵיהוֹן שִׁית דַּרְגִּין

לְכַרְסְיָיא דִּלְתַתָּא. דִּכְתִיב, (מלכים א', י') שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל ט"ז) וְרָבָה כִּצְמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וגו', חֲרֵי שִׁית. וְלָקְבִלֵיהוֹן כְּתִיב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ וגו'.

תָּא חֲזֵי, כָּל חַד וְחַד סָלִיק לַעֲשָׂרָה, וַהֲווּ שִׁתִּין, וְאִינּוּן שִׁתִּין גַּבְרִין דִּבְסַחֲרֵי שְׁכִינְתָּא, וְאִינּוּן שִׁתִּין רִבְבָן, דְּנַפְקוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, וּדְעָאלוּ עִם יַעֲקֹב בְּגָלוּתָא. אָמַר לֵיהּ ר' חִיָּיא, וְהָא הַווּ (ס"א חֲמִינָן) שִׁבְעָה, וְסַלְקִין לְשִׁבְעִין, אָמַר לֵיהּ ר' שִׁמְעוֹן, שִׁבְעִין לָאו מֵהָכָא, וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ שִׁבְעָה, הָא כְּתִיב (שמות כ"ה) וְשִׁשָּׁה קָנִים יוֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה וגו'. וְקָנֶה הָאֶחָד הָאֶמְצָעִי לָאו בְּחֶשְׁבָּנָא, דִּכְתִיב, (במדבר ח') אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ וגו'.

עַד דַּהֲווֹ יַתְבִי, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אַבּוּי, מֶה חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְנַחְתָּא יִשְׂרָאֵל, לְמִצְרַיִם בְּגָלוּתָא. אָמַר לֵיהּ חַדָּא שְׁאֵלְתָּא אַתְּ שָׁאִיל, אוֹ תְּרֵין. אָמַר לֵיהּ תְּרֵין. גָּלוּתָא לָמָּה. וּלְמִצְרַיִם לְמָּה. אָמַר לֵיהּ תְּרֵין אִינּוּן וְאִתְחָזְרוּ לְחַד. אָמַר לֵיהּ קוּם בְּקִיּוּמָךְ בְּגִינָךְ יִתְקָיְּים לְעֵילָּא, מִשְּׁמָךְ הַאי מִלָּה, אִימָא בְּרִי אִימָא.

פָּתַח וְאָמַר (שיר השירים ו') שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמוֹנִים פִּילַגְשִׁים. שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אִינּוּן גַּבְרַיָּא

דִּלְעֵילָּא מֵחֵילָא דִּגְבוּרָא דְּאִתְאַחֲדָן בְּקַלִּיפִין (נ״א בְּגִלִּיפִין), דְּחֵיוָתָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל. וּשְׁמוֹנִים פִּילַגְשִׁים, מְמָנָן בִּגְלִיפוּי דְּתְחוֹתוֹי. וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כ״ה) הֲיֵשׁ מִסְפָּר לִגְדוּדָיו. וְעִם כָּל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ו׳) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ, דָּא הִיא שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא דְּנָפְקָא מַתְרִיסִין (נ״א מִתְרִיסַר) זִיהֲרָא, דְּזִהֲרָא דְּנָהִיר לְכֹלָּא, וְאִיהִי אִתְקְרֵי אִמָּא.

כְּגַוְונָא דָּא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, זָרִיק לְכָל עַמִּין לְכָל עִיבָּר, וּמָנֵי עֲלֵיהֶן רַבְרְבֵי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים ד׳) אֲשֶׁר חָלַק ה׳ אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם לְכֹל הָעַמִּים, וְהוּא נָסִיב לְחוּלָקֵיהּ כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ל״ב) כִּי חֵלֶק ה׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. וְקָרָא לָהּ אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ, דָּא הִיא שְׁכִינַת יְקָרֵיהּ, דְּאַשְׁרֵי בֵּיניֵיהוֹן, אַחַת הִיא וּמְיוּחֶדֶת לֵיהּ. רָאוּהָ בָּנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ל״א) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה. מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ, אִלֵּין רַבְרְבֵי עַמִּין דְּאִתְפָּקְדָן עֲלַיְיהוּ.

וְעוֹד רָזָא דְּמִלָּה הִיא דְּתִנַּן בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְכַד תִּסְתַּכַּל תִּלְתָּא אִינּוּן, וְעָלְמָא בְּהוּ אִתְבְּרֵי, (שמות ל״א) בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת, וְעָלְמָא לָא אִתְבְּרֵי אֶלָּא בִּגִימֶיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד בָּעָא לְקַיְימָא

עָלְמָא, עָבֵד לְאַבְרָהָם בְּרָזָא דְּחָכְמָה. לְיִצְחָק, בְּרָזָא דִּתְבוּנָה. לְיַעֲקֹב בְּרָזָא דְּדַעַת. וּבְהַאי אִתְקְרֵי, (משלי כ״ד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתַּכְלַל כָּל עָלְמָא. וּמִדְּאִתְיְלִידוּ (דף ט״ו ע״א) לְיַעֲקֹב תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, אִשְׁתְּכְלַל כֻּלָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

כַּד חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶדְוָותָא סַגִּיאָה דַּהֲאי עָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִשְׁתַּכְלַל כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא, אָמַר, דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם יִתְעָרְבוּן בִּשְׁאַר עַמְמִין, וְיִשְׁתְּאַר פְּגִימוּתָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. מַה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, טְלִטֵל לְכֻלְּהוּ מֵהָכָא לְהָכָא, עַד דְּנַחְתּוּ לְמִצְרַיִם, לְמֵידָר דִּיוּרֵיהוֹן בְּעַם קְשֵׁי קְדָל, דְּמְבַזִּין נְמוּסֵיהוֹן, וּמְבַזִּין לְהוֹן לְאִתְחַתְּנָא בְּהוּ, וּלְאִתְעָרְבָא בַּהֲדַיְיהוּ, וַחֲשִׁיבוּ לְהוֹן עַבְדִין. גּוּבְרִין גְּעַלָן בְּהוֹן, נוּקְבָתָא גְּעַלָן בְּהוֹן עַד דְּאִשְׁתַּכְלָל כֻּלָּא בְּזַרְעָא קַדִּישָׁא, וּבֵין כַּךְ וּבֵין כַּךְ שְׁלִים חוֹבָא דְּשְׁאַר עַמִּין, דִּכְתִיב, (בראשית ט״ו) כִּי לֹא שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד הֵנָּה. וְכַד נָפְקוּ, נָפְקוּ זַכָּאִין קַדִּישִׁין, דִּכְתִיב, (תהלים קכ״ב) שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל. אָתָא ר׳ שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ, אֲמַר לֵיהּ קָאִים בְּרִי בְּקִיּוּמָךְ, דְּשַׁעְתָּא קַיְימָא לָךְ.

יָתִיב ר׳ שִׁמְעוֹן, וְר׳ אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ קָאִים וּמְפָרֵשׁ מִלֵּי דְּרָזֵי דְּחָכְמְתָא, וַהֲווּ אַנְפּוֹי נְהִירִין כִּשְׁמְשָׁא. וּמִלִּין

מִתְבַּדְּרִין וְטָאסִין בִּרְקִיעָא. יָתְבוּ תְּרֵין יוֹמִין דְּלָא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלָא הֲווֹ יַדְעִין אִי הָוָה יְמָמָא אוֹ לֵילְיָא. כַּד נָפְקוּ, יָדְעוּ דַּהֲווֹ תְּרֵין יוֹמִין דְּלָא טָעֲמוּ מִידִי. קָרָא עַל דָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן, (שמות ל"ד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגוֹ'. וּמָה אִי אֲנָן בְּשַׁעֲתָא חֲדָא כַּךְ, מֹשֶׁה, דְּקָרָא אַסְהִיד בֵּיהּ, וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְגוֹ', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כַּד אָתָא רִבִּי חִיָּיא קָמֵיהּ דְּרִבִּי, וְסָח לֵיהּ עוֹבָדָא, תָּוָה רִבִּי, וְאָמַר לֵיהּ ר' שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָבוֹי, בְּרִי, ר' שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אַרְיֵא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ אַרְיָא, וְלָאו ר' שִׁמְעוֹן כְּשַׁאַר אַרְיָוותָא, עֲלֵיהּ כְּתִיב (עמוס ג') אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא וְגוֹ'. וּמָה עָלְמִין דְּלֵעֵילָּא מִזְדַּעְזְעִין מִינֵּיהּ, אֲנָן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. גַּבְרָא דְּלָא גָּזַר תַּעֲנִיתָא לְעָלְמִין עַל מַה דְּשָׁאִיל וּבָעֵי, אֶלָּא הוּא גּוֹזֵר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹזֵר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל. וְהַיְינוּ דִּתְנָן, מַאי דִּכְתִיב, (שמואל ב', כ"ג) מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בָּאָדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, צַדִּיק. דְּאִיהוּ גּוֹזֵר גְּזֵרָה, וְהַצַּדִּיק מְבַטְּלָהּ.

תָּנָן, אָמַר ר' יְהוּדָה, אֵין לָךְ דָּבָר בַּחֲבִיבוּתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמוֹ תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים, וְאַף

עַל גַּב דִּנְיחָא לֵיהּ, זְמִנִין דְּעָבִיד בָּעוּתְהוֹן, זְמִנִין דְּלָא עָבִיד.

תָּנוּ רַבָּנָן, זִמְנָא חֲדָא הֲוָה עָלְמָא צְרִיכָא לְמִטְרָא, אָתָא רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְגָזַר אַרְבְּעִין תַּעֲנִיתָא, וְלָא אָתָא מִטְרָא, צַלֵּי צְלוֹתָא, וְלָא אָתָא מִטְרָא. אָתָא רִבִּי עֲקִיבָא, וְקָם וְצַלֵּי, אָמַר מַשִּׁיב הָרוּחַ, וְנָשַׁב זִיקָא, אָמַר וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, וְאָתָא מִטְרָא. חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִסְתָּכַל רִבִּי עֲקִיבָא בְּאַנְפּוֹי.

קָם רִבִּי עֲקִיבָא קָמֵי עַמָּא וְאָמַר, אֲמְשׁוֹל לָכֶם מָשָׁל, לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֶה, רִבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּמֵי לִרְחִימָא דְּמַלְכָּא, דְּרָחִים לֵיהּ יַתִּיר, וְכַד עָאל קָמֵי מַלְכָּא, נִיחָא לֵיהּ, וְלָא בָּעֵי לְמֵיתָן לֵיהּ בָּעוּתֵיהּ בִּבְהִילוּ, כִּי הֵיכִי דְּלָא לִיתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ, דְּנִיחָא לֵיהּ דְּלִישְׁתְּעֵי בַּהֲדֵיהּ. וַאֲנָא דָּמֵי לְעַבְדָּא דְּמַלְכָּא, דְּבָעָא בָּעוּתֵיהּ קָמֵיהּ, וְלָא בָּעֵי מַלְכָּא דְּלֵיעוּל לְתַרְעֵי פַּלְטֵרִין, וְכָל שֶׁכֵּן דְּלִישְׁתְּעֵי בַּהֲדֵיהּ, אָמַר מַלְכָּא, הָבוּ לֵיהּ בָּעוּתֵיהּ בִּבְהִילוּ, וְלָא לֵיעוּל הָכָא. כַּךְ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אִיהוּ רְחִימָא דְּמַלְכָּא, וַאֲנָא עַבְדָּא, וּבָעֵי מַלְכָּא לְאִשְׁתְּעֵי בַּהֲדֵיהּ כָּל יוֹמָא, וְלָא יִתְפְּרִישׁ מִנֵּיהּ. וַאֲנָא, לָא בָּעֵי מַלְכָּא דְּאֵיעוּל תַּרְעֵי דְּפַלְטֵרִין. נָח דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אָמַר לֵיהּ, עֲקִיבָא, תָּא וְאֵימָא לָךְ מִלְּתָא, דְּאִתְחַזְיָא לִי

בְּחֶלְמָא הַאי פְּסוּקָא, דִּכְתִיב, (ירמיה ז') וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי. תָּא חֲזֵי, תְּרֵיסַר טוּרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא (דַּכְיָא) עָאל הַהוּא דְּלָבִישׁ חוּשְׁנָא וְאֶפוֹדָא, וּבָעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֵיחָס עַל עָלְמָא וְעַד הָאִידָנָא תָּלֵי אִיהוּ. אִי הָכִי אֲמַאי חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. מִשּׁוּם בְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא יַדְעִין בְּהַאי.

אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר תַּמְנֵי סָרֵי טוּרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא (דַּכְיָא) עִלָּאִין, עָאלִין נִשְׁמָתֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, וְאַרְבְּעִין וְתִשְׁעָה רֵיחִין, סַלְקִין (דף ט"ו ע"ב) בְּכָל יוֹמָא, עַד הַהוּא אֲתָר דְּאִתְקְרֵי עֵדֶן, דְּי לְקַבֵּל דָּא, אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא, בְּמ"ט פָּנִים טָמֵא, וּבְמ"ט פָּנִים טָהוֹר. מ"ט אַתְוָון בִּשְׁמָהן דְּשַׁבָּטֵי. מ"ט יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא. מ"ט יוֹמִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין קַיְימִין, לְמִיטַל רְשׁוּתָא בְּכָל יוֹמָא מֵאֲבָנִין זְהִירִין, דְּגְלִיפָאן בְּהַהוּא חוּשְׁנָא.

וְהַהוּא דְּלָבִישׁ חוּשְׁנָא, יָתִיב בְּכֻרְסְיָיא קַדִּישָׁא יַקִּירָא, (שמות י"ג ע"א) דְּאַרְבַּע סַמְכִין קַיְימִין מִסְתַּכְּלִין בְּחוּשְׁנָא, עַל מֵימְרֵיהּ עָאלִין, וְעַל מֵימְרֵיהּ נָפְקִין, זַקְפָן עַיְינִין וּמִסְתַּכְּלִין לְעֵילָּא, חָמָאן צִיצָא, דְּלָהִיט בְּשִׁית מְאָה וְעֶשְׂרִין עִיבָּר, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, גְּלִיף עֲלוֹי, מִזְּדַעְזָעָן וּמִתְחַלְחָלָן. קְטִירֵי בְּסִטְרוֹי דִּימִינָא קַדִּישָׁא,

דְּשַׁמְאלָא נָטִיל בִּידוֹי סַמְכֵי שְׁמַיָּא, עָלִיל לוֹן, וְגַלֵּי לוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ל"ד) וְנָגוֹלוּ כַּסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם. אָמַר לֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא מָהוּ דִּכְתִיב (שיר השירים ו') אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי. אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, הַהוּא גִּנְתָּא נַפְקָא מֵעֵדֶן, וְדָא הִיא שְׁכִינְתָּא. אֱגוֹז: דָּא הִיא רְתִיכָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּאִינּוּן אַרְבַּע רֵישִׁין דְּנַהֲרִין, דְּמִתְפָּרְשָׁן מִן גִּנְתָּא, כְּהָאי אֱגוֹזָא, דְּאִינּוּן אַרְבַּע רֵישִׁין קַדִּישִׁין לְגוֹ. וּמַאי דְּאָמַר יָרַדְתִּי, כְּמָה דְּתָנֶן, יָרַד פְּלוֹנִי לַמֶּרְכָּבָה.

אָמַר לֵיהּ ר' עֲקִיבָא, אִי הָכִי, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, לָאֱגוֹז יָרַדְתִּי, מַהוּ אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי. אָמַר לֵיהּ, מִשּׁוּם דְּהִיא שְׁבָחָא דֶּאֱגוֹזָא. מָה אֱגוֹזָא, טְמִירָא וְסָתִימָא מִכָּל סְטָרוֹי, כַּךְ רְתִיכָא דְּנַפְקָא מִגִּנְתָּא, סְתִימָא מִכָּל סְטָרוֹי. מַה אִינּוּן אַרְבַּע קְרִישִׁין דִּי בֶּאֱגוֹזָא, מִתְחַבְּרָן בְּהַאי גִּיסָא, וּמִתְפָּרְשָׁן מֵהַאי גִּיסָא. כַּךְ רְתִיכָא, מִתְחַבְּרָן בְּאַחֲדוּתָא בְּחֶדְוָותָא בְּשְׁלֵימוּתָא, וּמִתְפָּרֵשׁ כָּל חַד בְּעִבְרוֹי, עַל מַה דְּאִתְמָנֵי הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב') הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה הוּא הַהוֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר, וְכֵן כּוּלָּם.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הַאי לְכְלוּכָא דְּהִיא בְּקִלִּיפּוֹי דֶּאֱגוֹזָא, לְמָאי רְמִיזָא. אָמַר לֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּאוֹרַיְיתָא לָא גַּלֵּי לֵיהּ, בְּהַאי גַּלֵּי.

תָּא חֲזֵי, (ס״א שְׁקֵדִים), מִנְּהוֹן מְרִירָן, וּמִנְּהוֹן מְתִיקָן, וּרְמִיזָא אִית לוֹן, אִית מָארֵי דְּדִינָא קַשְׁיָא, וְאִית מָארֵי דְּשֵׁירוּתָא, אֲבָל כָּל רְמִיזָא דְּגַלֵּי בְּאוֹרַיְיתָא חָזִינָן דְּדִינָא הֲוֵי, וְהָכִי הוּא לְיִרְמְיָהוּ, אַחְזוּ לֵיהּ בְּדִינָא, דִּכְתִיב, (ירמיה א׳) מַקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רוֹאֶה. מַאי שָׁקֵד. שְׁקֵדִים מַמָּשׁ. וְכֵן בְּמַטֵּה אַהֲרֹן, (במדבר י״ז) וַיּוֹצֵא שְׁקֵדִים. וּמִן תֵּיבוּתָא מַמָּשׁ, אִשְׁתְּמַע, דְּהוּא דִּינָא קַשְׁיָא. דִּכְתִיב, (דניאל ט׳) וַיִּשְׁקוֹד ה׳ עַל הָרָעָה. וְכֵן (ירמיה א׳) שׁוֹקֵד אֲנִי עַל דְּבָרִי, וְכֵן כּוּלָּם. אָמַר לֵיהּ ר׳ עֲקִיבָא, מַשְׁמַע כָּל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֵילַף מִנֵּיהּ חָכְמְתָא סַגִּיאָה, דִּכְתִיב, (משלי ט״ז) כָּל פָּעַל ה׳ לַמַּעֲנֵהוּ. ר׳ אֶלְעָזָר אָמַר מֵהָכָא, דִּכְתִיב, (בראשית א׳) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַהוּ מְאֹד. לְמֵילַף מִנֵּיהּ חָכְמְתָא עִלָּאָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב, (קהלת ז׳) גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כְּגַוְונָא דִּרְקִיעָא, עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְכֻלְּהוּ רְמִיזָא לְמַה דִּלְעֵילָּא. דְּכַד הֲוָה חָמֵי ר׳ אַבָּא, חַד אִילָנָא, דְּאִבֵּיהּ אִתְעֲבִיד עוֹפָא דְּפָרַח מִנֵּיהּ, הֲוָה בָּכֵי וְאָמַר, אִי הֲווֹ בְּנֵי נָשָׁא יַדְעֵי לְמַאי רְמִיזָאן, הֲווֹ מְבַזְעָן מַלְבּוּשֵׁיהוֹן עַד טַבּוּרֵיהוֹן, לְמַאי דְּאִתְנְשֵׁי חָכְמָה מִנְּהוֹן. כָּל שֶׁכֵּן בִּשְׁאַר מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא.

כְּדְאָמַר ר׳ יוֹסֵי, אִלְּנִין, אִינּוּן דְּאִתְחֲזֵי מִנְּהוֹן חָכְמְתָא, כְּגוֹן חֲרוּבָא, דְּקַל, פִּסְתּוּקָא, וְכַדּוֹמֶה לוֹן, כֻּלְּהוּ בְּחַד רְכִיבָא (רתיבא) אִתְרְכָבוּ. כָּל אִינּוּן דְּעַבְדִין פֵּירִין, בַּר מִתַּפּוּחִין, רָזָא חֲדָא אִינּוּן, בַּר שְׁבִילִין דְּאִתְפָּרְשָׁן.

כָּל אִינּוּן דְּלָא עַבְדִין פֵּירִין, וְאִינּוּן רַבְרְבִין, בַּר מֵעַרְבִין דְּנַחֲלָא, דְּאִית לְהוּ רָזָא בִּלְחוֹדוֹי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, מֵחַד יְנִיקָא יְנִיקוּ, וְכָל חַד מֵאִינּוּן דְּאִינְהוּ זוּטְרֵי, בַּר מֵאֲזוֹבָא, מֵאִימָא חֲדָא אִתְיְלִידוּ.

כָּל עֲשָׂבִין דְּאַרְעָא, דְּאִתְמְנֵי עֲלֵיהוֹן רַבְרְבִין תַּקִּיפִין בִּשְׁמַיָּא. כָּל חַד וְחַד רָזָא בִּלְחוֹדוֹי, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (ויקרא י״ט) שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם. דְּכָל חַד וְחַד עָאל בִּלְחוֹדוֹי, וְנָפִיק בִּלְחוֹדוֹי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (איוב ל״ח) הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמַיִם אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ. וּכְתִיב (דף ט״ז ע״א) (ישעיה מ׳) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וּמַה בְּכָל מַה דִּבְעָלְמָא רָזָא בִּלְחוֹדוֹי וְלָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלָּאָה לוֹן, וּלְעַרְבָבָא לוֹן, וּקְרָאן בִּשְׁמָהָן. בְּנֵי יַעֲקֹב דְּאִינּוּן שִׁבְטִין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן קִיּוּמָא דְּעָלְמָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, הַדָּא הוּא דִכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

ר׳ יוֹסֵי בַּר׳ יְהוּדָה אָמַר, אִילּוּ נֶאֱמַר אֵלֶּה שְׁמוֹת, מַשְׁמַע

דְּהָכִי הוּא. הַשְׁתָּא דִּכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת, מַשְׁמַע דְּעַל הָרִאשׁוֹנִים מוֹסִיף, מַה הָרִאשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב, אַף כָּאן בְּנֵי יַעֲקֹב.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (בראשית מ"ו) אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דִּשְׁכִינְתָּא תִּיחוֹת עִמֵּיהּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא (אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, עִמְּךָ) מַמָּשׁ, אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲוַת יְרִידָה לְבִנּוֹהִי, נַחְתַּת שְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה, כָּל זִמְנָא דִּיהֲוֵי לָךְ עֲלִייָה, כְּבֵיכוֹל עֲלִייָה אִית לִי, וּבְשַׁעֲתָא דִּיהֲוֵי לָךְ יְרִידָה, כְּבֵיכוֹל אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ. וְעַד דְּמִית יוֹסֵף וְכָל אֲחוּי, וַהֲוַת לוֹן יְרִידָה, קָמַת שְׁכִינְתָּא וְנַחְתַּת עִמְּהוֹן, כְּמָה דְּנַחְתּוּ אִלֵּין, כַּךְ נַחְתּוּ אִלֵּין.

אָמַר (ס"א ר' יוֹסֵי בַּר' יְהוּדָה,) ר' יְהוּדָה מַה כְּתִיב לְעֵיל מִנֵּיהּ, (בראשית נ') וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וְגוֹ', בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּמִית יוֹסֵף, וְכֻלְּהוּ שִׁבְטִין, וַהֲוָה לוֹן יְרִידָה, נַחְתּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וּשְׁכִינְתָּא וּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי נַחְתּוּ עִמְּהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן אִתּוֹסָפוּ עַל קַדְמָאֵי לְמֵיחַת בְּגָלוּתָא.

אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, יַעֲקֹב הֲוָה מִית אוֹ לָא. אָמַר לֵיהּ מִית. אָמַר לֵיהּ, וּמַהוּ דִּכְתִיב הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת

יַעֲקֹב, אִי בְּחַיֵּי, אֵימָא אֵת יַעֲקֹב, וְאִי בָּתַר דְּמִית, אַפִּיק מִתַּמָּן אֵת יַעֲקֹב. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, לָא אָמַר קְרָא הַיּוֹרְדִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב, דְּעַד כְּעָן לָא הֲוַת יְרִידָה לְיַעֲקֹב, אֶלָּא הַבָּאִים, אוֹלִיפְנָא דְּאָתוּ עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, וְאָזְלוּ לְהוֹן, עַד דְּנַחְתוּ אִלֵּין בְּגָלוּתָא, נַחְתוּ אִלֵּין עִמְּהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת וְגוֹ׳.

ר׳ דּוֹסְתָּאי אָמַר, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא הֲווֹ אַתְיָין, וְאַזְלִין לוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב הַבָּאִים מִצְרַיְמָה, וְלָא כְּתִיב אֲשֶׁר בָּאוּ, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב הַבָּאִים מִצְרַיְמָה בְּקַדְמִיתָא אֵת יַעֲקֹב. וּלְבָתַר כַּד הֲוַת לוֹן יְרִידָה אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. וְתָא חֲזֵי, בְּנֵי יַעֲקֹב כְּלְהוּ הֲווֹ מֵתִין בְּהַהוּא זִמְנָא וְנַחְתוּ אִלֵּין וְאִלֵּין.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי אֶלְעָזָר אָמְרוּ, הַאי פַּרְשְׁתָּא מִלִּין עִלָּאִין אִית בָּהּ, דְּתָנָן, בְּשַׁעֲתָא דְּנַחְתוּ אִלֵּין רְתִיכִין וּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, דְּיוֹקְנֵיהוֹן דְּשִׁבְטִין, דְּגִלִּיפִין לְעֵילָּא, כְּלְהוּ עָאלָן לְמִידָּר עִמְּהוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וּכְתִיב רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי.

דָּבָר אַחֵר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב וְגוֹ׳. אִתְחֲזָר פַּרְשְׁתָּא דָּא, לְמָה דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי יְהוּדָה, וְכֹלָּא הֲוָה.

וְתָא חֲזֵי, רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, כַּד הֲוָה מָטֵי לְהַאי פָּסוּק,

הַוָה בָּכֵי, דְּתַנְיָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, בְּשַׁעֲתָא דְּאָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִתְכְּנָשׁוּ כֻּלְּהוּ נְשְׁמָתִין דְּשִׁבְטִין, לְמַעְרְתָּא דְּכַפְלְתָּא, צָווּחוּ וְאָמְרוּ: סָבָא סָבָא, כְּאֵבָא דְּבְנִין לָאו בַּלָּאוּתָא (בְּגָלוּתָא) דְּעָלְמָא דֵּין, בָּנֶיךָ כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּעְבְּדִין בְּקַשְׁיוּ, עַם אַחֲרָן עַבְדִין בְּהוּ נוּקְמִין דְּעָלְמָא.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אִתְעַר רוּחֵיהּ דְּהַהוּא סָבָא, רְשׁוּתָא שָׁאִיל, וְנָחִית, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל רְתִיכוֹי וּמַשְׁרְיָיתֵיהּ, וּמַלְכֵיהוֹן בְּרָאשֵׁיהוֹן. וְנַחְתּוּ כֻּלְּהוּ עִם יַעֲקֹב וְעִם שִׁבְטוֹהִי. שִׁבְטִין נַחְתּוּ חַיִּין עִם אֲבוּהוֹן, וּשְׁבָטִין נַחְתּוּ מֵתִים עִם אֲבוּהוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה וְגוֹ׳ וּכְתִיב רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וְגוֹ׳. וְתָא חֲזֵי, מֵתִים הֲווֹ, וְנַחְתּוּ, וּכְתִיב וְיוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּהַאי אִתְקְרֵי (תהלים ק״ג) כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שָׁלוֹם הַוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא וְרַבִּי אַבָּא הַוָה עִמֵּיהּ עָאלוּ לְחַד אֲתָרָא וּבָתוּ תָּמָן. אָכְלוּ כַּד בָּעוּ לְמִשְׁכַּב שָׁווּ רֵישֵׁיהוֹן בְּהַהוּא תִּלָּא דְּאַרְעָא דְּהַוָה חַד קִבְרָא תָּמָן עַד לָא דְּמִיכוּ קָרָא חַד קַלָּא מִן קִבְרָא אָמַר זְרַעַא לְאַרְעָא אַזְלָא. תְּרֵיסַר שְׁנִין הַוָה (דף ט״ז ע״ב) דְּלָא אִתְעֲרִית בַּר הַאִידָנָא דְּפַרְצוּפָא דְּבְרִי חֲמִינָא הָכָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאן אַתְּ. אֲמַר לֵיהּ יוּדָאי אֲנָא, וַאֲנָא יָתִיב נְזִיפָא, דַּאֲנָא לָא יָכִילְנָא לְמֵיעַל, בְּגִין הַהוּא צַעֲרָא דְּבְרִי, דְּגַנְבֵיהּ הַהוּא עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת, כַּד אִיהוּ הֲוָה זְעִירָא, וְאַלְקֵי לֵיהּ כָּל יוֹמָא, וְצַעֲרָא דִּילֵיהּ דָּחֵי לִי לְמֵיעָאל בְּדוּכְתָּאי, וּבְהַאי אַתְרָא לָא אִתְעָרִית, בַּר הָאִידָּנָא.

אָמַר לֵיהּ וְאָתוּן יַדְעִין בְּצַעֲרָא דְּחַיֵּי. אֲמַר לֵיהּ, שָׁרֵי קִבְרִי, אִי לָאו בָּעוּתָא דִּילָן עַל חַיֵּי, לָא יִתְקַיְּימוּן פַּלְגוּת יוֹמָא (נ"א בְּעָלְמָא), וְהָאִידָּנָא אִתְעָרִית הָכָא, דַּהֲווֹ אַמְרִין לִי כָּל יוֹמָא, דִּלַעֲגָלָא יֵיתִי בְּרִי הָכָא, וְלָא יָדַעְנָא אִי בְּחַיֵּי אִי בְּמוֹתָא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, מַאי עֲבִידְתַּיְיכוּ בְּהַהוּא עָלְמָא. אִתְרְגִישׁ קִבְרָא, וְאָמַר, אַזִילוּ קוּמוּ, דְּהָאִידָּנָא יִלְקוּן לִבְרִי, תַּוּוהוּ, וְעָרְקוּ מִתַּמָּן כְּפַלְגוּת מִיל, יָתְבוּ עַד דְּנָהִיר צַפְרָא. קָמוּ לְמֵיזַל, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהֲוָה רָהִיט וְעָרַק, וַהֲוָה שָׁתִית דָּמָא אֲכַתְפּוֹי, אַחְדוּ בֵּיהּ, וְסָח לְהוֹ עוֹבָדָא, אָמְרוּ לֵיהּ מַה שְׁמֶךָ. אָמַר לְהוּ, לַחְמָא בַּר לֵיוָאֵי. אָמְרוּ, וּמַה (בַּר) לֵיוָאֵי בַּר לַחְמָא הֲוָה הַהוּא מֵיתָא, וּמִסְתָּפֵינָא לְאִשְׁתַּעוּיֵי יַתִּיר בַּהֲדֵיהּ. לָא אֲהַדְּרוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הַאי דְּאָמְרוּ, דְּצִלּוֹתְהוֹן דְּמַתַּיָּא, מְגִינָן עַל חַיֵּי. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (במדבר י"ג) וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזֵי, תְּרֵין נְדָרִין נָדַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב. חַד, דְּייחוּת עִמֵּיהּ לְמֵידָר עִמֵּיהּ בְּגָלוּתָא, וְחַד דְּיִסְקִינֵיהּ מִקִּבְרֵיהּ, לְמֵחֲמֵי חֶדְוָותָא דְּסַיְיעְתָּא קַדִּישָׁא דְּדַיְירֵי עִם בְּנוֹהִי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ בְּגָלוּתָא. וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל ל"ז) וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי. וּכְתִיב (תהלים קכ"ב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים וגו'.

דָּבָר אַחֵר (שמות א') וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם וגו', אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּהַהוּא יוֹמָא, אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְשָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם, עַל כָּל שְׁאַר עַמִּין, דְּתָנָא, עַד דְּלָא מִית יוֹסֵף, לָא אִתְיְהִיב שִׁלְטָנוּ לְשִׁלְטָנָא דְּמִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן דְּמִית יוֹסֵף, כְּדֵין וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וַיָּקָם: כְּמַאן דְּהַוָה מָאִיךְ וְקָם.

(וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ וכו') **רִבִּי יִצְחָק פָּתַח,** (שיר השירים א') עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ"ד) כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (דברים ל"ג) וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ. בְּמְסִבּוֹ: בֵּין כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים. נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ, דְּגָרְמוּ לְאִסְתַּלְקָא מִבֵּינֵיהוֹן.

דָּבָר אַחֵר, עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמְסִבּוֹ, בְּעוֹד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה יָהִיב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (שמות ל"ד)

וַיְהִי שָׁם עִם ה׳ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגוֹ׳. בְּעוֹד דְּהַוָה כְּתִיב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, שָׁבְקוּ רֵיחֵיהוֹן טָב, וְאָמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֵר עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ, בְּעוֹד דְּהַוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עַל טוּרָא דְּסִינַי, לְמִיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ, דִּכְתִיב, (שמות כ״ד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

רִבִּי תַּנְחוּם אָמַר, כָּל אוּמָה וְאוּמָה אִית לָהּ שַׂר לְעֵילָּא, וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב שָׁלְטָנוּתָא לְדִין, אַנְחִית לְדִין, וְכַד יָהִיב שָׁלְטָנוּתָא לְהַהוּא שַׂר, לֵית לֵיהּ שָׁלְטָנוּתָא, אֶלָּא בְּגִין יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איכה א׳) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, יִשְׂרָאֵל אִינּוּן לָקָבִיל כָּל שְׁאַר אוּמִין דְּעָלְמָא, מַה שְׁאַר עַמִּין אִינּוּן שִׁבְעִים, אוּף יִשְׂרָאֵל אִינּוּן שִׁבְעִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מ״ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה שִׁבְעִים. וּמַאן דְּשָׁלִיט עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאִילּוּ שָׁלִיט עַל כָּל עָלְמָא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר מֵהָכָא, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וְגוֹ׳, הָא שִׁבְעָה. וְכָל דַּרְגָּא (נ״א סַלְקָא) לַעֲשָׂרָה, הָא שִׁבְעִים. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם.

אָמַר רַב הוּנָא, אֲמַאי אִשְׁתַּעְבִּידוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָאוּמִין, בְּגִין דְּיִשְׁתְּאַר בְּהוֹן עָלְמָא, דְּאִינּוּן לָקָבִיל כָּל

עָלְמָא, וּכְתִיב, (זכריה י"ד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּמַה הוּא חַד, אוֹף יִשְׂרָאֵל חַד, דִּכְתִיב, (שמואל ב', ז') גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. מַה שְׁמֵיהּ חַד, וּנְתִפְרַשׁ בְּע', אוֹף יִשְׂרָאֵל חַד, וּנְתִפְרַשׁ בְּשִׁבְעִין.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי ל') תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹ', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, דְּתַנְיָא (דף י"ז ע"א) לֵית לָךְ אוּמָּא מְכִיכָא וּקְלִילָא וּנְבִזִית קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּוָותַיְיהוּ דְּמִצְרָאֵי, וְיָהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלְטָנוּתָא בְּגִינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, דָּא הָגָר, דְּאוֹלִידַת לְיִשְׁמָעֵאל, שֶׁעָשָׂה כַּמָּה רָעוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׁלַט בָּהֶם, וְעִינָּה אוֹתָם בְּכָל מִינֵי עִנּוּיִין, וְגָזַר עֲלֵיהֶם כַּמָּה שְׁמָדוֹת, וְעַד הַיּוֹם הֵם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מַנִּיחִים לָהֶם לַעֲמוֹד בְּדָתָם. וְאֵין לָךְ גָּלוּת קָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גָּלוּת יִשְׁמָעֵאל.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֲוָה סְלִיק לִירוּשָׁלֵם, וַהֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, חָמָא חַד עַרְבָאָה, דְּהֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וּבְרִיהּ עִמֵּיהּ. פָּגְעוּ בְּיוּדָאֵי חַד. אָמַר לִבְרִיהּ, הַאי יוּדָאי גָּעֲלָא, דְּמָאִיס בֵּיהּ מָרֵיהּ. נְוֹול לֵיהּ, וְרָקִיק לֵיהּ בְּדִיקְנֵיהּ ז' זִמְנִין, דְּאִיהוּ מִזַּרְעָא דְּרָאמִין, דַּאֲנָא יָדַעְנָא דְּמִשַּׁעְבְּדָן בְּהוּ שִׁבְעִין עַמְמִין, אָזִיל בְּרֵיהּ וְאַחִיד בְּדִיקְנֵיהּ. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ רָאמִין רָאמִין, גּוֹזַרְנָא עַל עִלָּאִין, דְּיֵחְתוּן לְתַתָּא. עַד לָא סַיִּים אִתְבְּלָעוּ בְּאַתְרֵיהוֹן.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב׳) עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים וְגוֹ׳, עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם, הַאי קְרָא עַל גָּלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל אִתְמַר, דְּאִינּוּן יִשְׂתַּעְבְּדוּן בְּגָלוּתָא, עַד דְּיִסְתַּיֵּים הַהוּא יוֹמָא דְּשִׁלְטָנוּתָא דְּאוּמִין. דְּתָנָן, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֶלֶף שְׁנִין הוּא שִׁלְטָנוּתָא דְּכָל אוּמִין כַּחֲדָא, עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וְלֵית לָךְ אוּמָה דְּלָא יִשְׁתַּעְבֵּד בְּהוֹן. וְיוֹמָא חֲדָא, הוּא לָקָבְלֵיהּ דִּכְתִיב, (זכריה י״ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יְוֻדַּע לַיְיָ׳ וְגוֹ׳.

דָּבָר אַחֵר, עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם קַדֵּם דְּיָפוּחַ הַהוּא יוֹמָא דְּאוּמִין. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, אִינּוּן שׁוּלְטָנִין דְּשַׁלְטוּ עֲלַיְיהוּ. אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלֵךְ לִי, לְנַעֲרָא הָאוּמוֹת מִירוּשָׁלַם דְּהוּא הַר הַמּוֹר, כְּמָה דִּכְתִיב, בְּהַר הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם. וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה, דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּי בְצִיּוֹן, דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים מ״ח) יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגוֹ׳, (אָמַר רַבִּי יְהוּדָה) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (איוב ל״ח) לֶאֱחוֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה. כְּהַאי דְּאָחִיד בְּטַלִּית, לְנַעֲרָא טִנּוּפָא מִנָּהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְגַּלְיָיא בִּירוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא, וּלְדַכְּאָה יָתָהּ מִטִּנּוּפֵי עַמְמַיָּא, עַד דְּלָא אִשְׁתְּלִים הַהוּא יוֹמָא דְּאוּמִין. דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא, לֵית שׁוּלְטָנוּ לְאוּמִין עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא יוֹמָא חֲדָא

לְחוֹד, דְּהוּא יוֹמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהוּא אֶלֶף שָׁנִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איכה א׳) נְתָנַי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה. יוֹמָא חַד לְחוּד, וְלָא יַתִּיר.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי יַתִּיר יִשְׁתַּעְבְּדוּן, לֹא עַל פּוּם גְּזֵרַת מַלְכָּא הוּא, אֶלָּא עַל דְּלָא בַּעְיָין לְמֵיהַדָּר לָקָבְלֵיהּ, וּכְתִיב (דברים ל׳) וְהָיָה כִּי יָבוֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגוֹ׳, וּכְתִיב, (דברים ל׳) אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ וְגוֹ׳.

(שמות א׳) וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי, דְּהָא עַל כָּל פָּנִים מַלְאָכָא שְׁלִטוֹנָא דְּמָמָנָא עַל מִצְרָאֵי הֲוָה, וְהָכִי הוּא, דְּרוּבָא דְּפַרְשְׁתָּא לָא אִתְמַר, אֶלָּא מֶלֶךְ מִצְרַיִם (י׳ ע״א) סְתָם, וְהַיְינוּ מְמָנָא רַבְרְבָא עַל מִצְרָאֵי. פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, פַּרְעֹה מַמָּשׁ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לְפִיכָךְ כְּתִיב, וַיֹּאמֶר (בראשית רל״ד ע״ב) כְּלוֹמַר אַכְנִיס בִּלְבְּהוֹן מִלְּתָא דָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב׳, ט״ז) כִּי יֵי׳ אָמַר לוֹ (לֵךְ) קַלֵּל אֶת דָּוִד. מַחֲשֶׁבֶת הַלֵּב בִּלְבַד. וְכֵן (אסתר ו׳) וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ, וְכֵן (בראשית י״ז) וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְבֶן מֵאָה שָׁנָה. אוּף הָכָא נָמֵי, אַכְנִיס מַחֲשַׁבְתָּא בִּלְבְּהוֹן, דְּאָמְרוּ רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. מַאי מִמֶּנּוּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מִמָּנָא דְּיִלְהוֹן, אִינּוּן אָמְרוּ בְּלִבַּיְיהוּ, דְּחֵילָא וְתוּקְפָּא דְּיִלְהוֹן, רַבְרְבָא וְתַקִּיפָא מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּלְטָנָא דְּיִלְהוֹן.

ר' יִצְחָק אָמַר, כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא, (בר יִשְׂרָאֵל) מַשְׁכִּין תּוּקְפָּא מִשָּׂרֵיהוֹן, וְיִשְׂרָאֵל נַגְדִּין חֵילֵיהוֹן מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִינּוּן אִתְקְרוֹן עַמָּא דַּיְיָ, וְלָא עַמָּא דְּשׁוּלְטָנָיָא. ר' יְהוּדָה אָמַר, הָכָא אִתְקְרוֹן עַמּוֹ, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ, וְהָתָם כְּתִיב, (שמות ג') רָאֹה רָאִיתִי אֶת עֳנִי עַמִּי, עַמִּי מַמָּשׁ, יִשְׂרָאֵל אִקְרוֹן עַם יְיָ, וּשְׁאַר אוּמִין אִקְרוֹן, עַמּוֹ דְּשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן דִּכְתִיב, (מיכה ד') כִּי כָּל הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, הַאי פְּסוּקָא, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר (הִנֵּה עָם יִשְׂרָאֵל אוֹ) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ, (אֶלָּא) מַהוּ עַם בְּנֵי. אֶלָּא עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ, מֵהַהוּא יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא, דַּחֲשִׁיבוּ דְּעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲווֹ, וְלֹא עַם יְיָ, וּכְתִיב (שמות א') וַיָּקוּצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָא כְּתִיב מִפְּנֵי (דף י"ז ע"ב) עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ.

רִבִּי יוֹחָנָן הֲוָה קָאִים קַמֵּיהּ דְּר' יִצְחָק, אָמַר, מֶה חָמָא בָּלָק לְמֵימַר (במדבר כ"ב) הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם, וְלֹא אָמַר הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (אֶלָּא) אֲמַר לֵיהּ ר' יִצְחָק, בָּלָק מְכַשֵּׁף גָּדוֹל הֲוָה, וְכֵן דֶּרֶךְ הַמְכַשְּׁפִים לָקַחַת הַדָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ חֶשְׁדָּא, וְכֵן אֵין מַזְכִּירִין לְעוֹלָם שֵׁם אָבִיו שֶׁל אָדָם, אֶלָּא שֵׁם אִמּוֹ, דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ חֶשְׁדָּא.

דְּכֵן דֶּרֶךְ הַשֵּׁדִים, דִּמְעַיְּינִים בְּהַהוּא מִלָּה דְּקַאמְרֵי לְהוּ, אִי אִיהוּ כְּדִבָּא, מוֹדִיעִין לֵיהּ מִלִּין כְּדִבִּין, וְאִי הוּא קְשׁוֹט, כָּל מַה דְּאַמְרִין לְזִמְנָא זְעֵירָא קוּשְׁטָא הוּא, כָּל שֶׁכֵּן לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא. רִבִּי אָחָא אָמַר, בָּלָק אוֹרְחָא דְּקָלָנָא נָקַט, הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם, כְּלוֹמַר, דְּלֵית אֲנָן יַדְעִין מִמָּאן אִינּוּן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, מִפְּנֵי מַה עַמָּא דְּרַבְרְבִין נְטִירִין, וְעַמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא נְטִירִין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָא דָּמֵי מִסְכְּנָא לַעֲתִירָא. מִסְכְּנָא בָּעֵי לְנַטָּרָא דִּילֵיהּ, עֲתִירָא לָא נָטִיר דִּילֵיהּ, וְכָל שֶׁכֵּן דְּיִשְׂרָאֵל, אִינּוּן מְמַלְּכָא דְּרָחִים קְשׁוֹט וְדִינָא. וְדִינָא קַדְמָאָה עָבִיד בְּגוּבְרִין דְּבֵיתֵיהּ, דְּבָעֵי דְּאִינּוּן לֶהֱוֹון נְטִירִין מֵחַטָּאָה יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (עמוס ג') רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה וְגוֹ'.

רִבִּי יוֹסֵי נָפַק לְאוֹרְחָא, וַהֲוָה רִבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב אָזִיל עִמֵּיהּ, עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי שָׁתִיק רִבִּי יוֹסֵי, וְהִרְהֵר בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא. וְרִבִּי אַחָא הִרְהֵר בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. (עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי) חָמָא רִבִּי יוֹסֵי חַד חִוְיָא, דְּהֲוָה רָהִיט אֲבַתְרֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי אַחָא, חָזֵית הַאי חִוְיָא דְּרָהִיט אֲבַתְרַאי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַחָא, אֲנָא לָא חֲמֵינָא לֵיהּ. רָהַט רִבִּי יוֹסֵי וְחִוְיָא אֲבַתְרוֹי. נָפַל רִבִּי יוֹסֵי, וְדָמָא שָׁתַת וְנָחַת מֵחוֹטָמוֹי, שָׁמַע

דַּהֲווֹ אַמְרִין, רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה וְגוֹ׳, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וּמָה עַל שַׁעֲתָא חָדָא כַּךְ, מַאן דְּמִתְיָיאֵשׁ מִנָּהּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים ב׳) כִּי ה׳ אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ יָדַע לְכִתְּךָ וְגוֹ׳ הַמּוֹלִיכְךָ וְגוֹ׳, נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגוֹ׳, נָחָשׁ שָׂרָף לָמָּה הָכָא. אֶלָּא, לָקַחַת עוֹנְשָׁן מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁמִּתְפָּרְשִׁין מִן עֵץ הַחַיִּים. דִּכְתִיב, (דברים ל׳) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ.

תָּא חֲזֵי, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כְּתִיב (משלי י״ג) חוֹשֵׂךְ שִׁבְטוֹ שׂוֹנֵא בְנוֹ וְגוֹ׳. וּכְתִיב (מלאכי א׳) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר ה׳. וּכְתִיב, (מלאכי א׳) וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי. מַהוּ שָׂנֵאתִי, דִּכְתִיב חוֹשֵׂךְ שִׁבְטוֹ שׂוֹנֵא בְנוֹ. כְּלוֹמַר שָׂנֵאתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חָשַׂכְתִּי שִׁבְטִי מֵהֶם, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּלָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְפָּרְשׁוּן מֵעֵץ הַחַיִּים אֲפִילּוּ רִגְעָא חָדָא.

וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ. יָהַב לְהוֹן עֵיטָא, לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן בִּישָׁא.

אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, יַדְעִין הֲווֹ מִצְרָאֵי בְּאִצְטַגְנִינוּת דִּלְהוֹן, שֶׁסּוֹפָן לְמִלְקֵי בְּגִין יִשְׂרָאֵל, וּלְכָךְ אַקְדִּים שׁוּלְטָנָא דִּלְהוֹן, לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן בִּישׁ.

רִבִּי יִצְחָק פָּגַע בְּהַהוּא טוּרָא, וְחָמָא חַד בַּר נָשׁ דְּהֲוָה נָאִים תְּחוֹת חַד אִילָן. יָתִיב תַּמָּן, אַדְהֲוָה יָתִיב, חָמָא

אַרְעָא דְּמִתְחַלְחָלָא, וְאִתְבַּר הַהוּא אִילָנָא, וְנָפַל, וְחָמָא בְּקִיעִין גּוּמִּין בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא סַלְקָא וְנַחְתָּא.

אִתְעַר הַהוּא גַּבְרָא, צָוַוח לָקָבְלֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק, וְאָמַר לֵיהּ יוּדָאי יוּדָאי, בְּכִי וְנָהִים, דְּהָאִידָּנָא מְקִימִין בִּרְקִיעָא חַד רַבְרְבָא מִמָּנָא שֶׁלְטָנָא עִלָּאָה, וְהוּא זַמִּין לְמֶעְבַּד עִמְכוֹן בִּישׁ סַגִּי, וְהַאי רִגְשָׁא דְּאַרְעָא בְּגִינֵיכוֹן הֲוָה. דְּכָל זִמְנָא דְּרָגְשָׁא אַרְעָא, כַּד קָם מִמָּנָא, דְּיַעֲבִיד עִמְכוֹן בִּישָׁא.

תָּוָה רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי כְּתִיב, (משלי ל') תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ, וּכְתִיב תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ. מִמָּנָא דְּהֲוָה (מִמָּנָא) תְּחוֹת שֶׁלְטָנָא אַחֲרָא, וּמָלִיךְ, וְיָהֲבִין לֵיהּ שֶׁלְטָנָא, וְכָל שֶׁכֵּן כַּד שָׁלִיט בְּיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רִבִּי חָמָא בַּר גּוּרְיָא, כַּד אֲנַח לְיִשְׂרָאֵל תְּחוֹת שֶׁלְטָנוּתָא דְּאוּמִּין, יָתִיב וְגָעֵי וּבָכֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה י"ג) בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּמִסְתָּרִים דַּוּוקָא.

רִבִּי יְהוּדָה עָאל לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, אַשְׁכְּחֵיהּ דְּהֲוָה יָתִיב, וִידֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, וַהֲוָה עָצִיב. אָמַר לֵיהּ, בְּמָאי (דף י"ח ע"א) קָא עָסִיק מֹר. אָמַר לֵיהּ דִּכְתִיב, (משלי ט"ז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים. אִי טַרְנָא עָצִיב, וְכָל שֶׁכֵּן דְּגָעֵי וּבָכֵי, שַׁמָּשׁוֹי מַאי עַבְדֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ל"ג) הֵן אֶרְאֶלָּם

צָעֲקוּ חוּצָה. מַאי חוּצָה. מֵרֵיהוֹן בְּגוֹ, וְאִינּוּן לְבַר. מָרֵיהוֹן בְּבָתֵּי גָּוָאֵי, וְאִינּוּן בְּבָתֵּי בָּרָאֵי. בָּתֵּי גָּוָאֵי מַאי אִינּוּן.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִינּוּן מַעֲשָׂרָה כִּתְרֵי מַלְכָּא.

מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן, וְכִי יֵשׁ מַלְאָכִים שֶׁאֵינָם שֶׁל שָׁלוֹם. אָמַר לֵיהּ אִין. תָּא חֲזֵי, אִית מָארֵי דִּדִינָא קַשְׁיָא, וְאִית מָארֵי דִּדִינָא דְּלָא קַשְׁיָא, וְאִית מָארֵי דִּדִינָא וְרַחֲמָנוּתָא. וְאִית מָארֵי דְּרַחֲמָנוּתָא דְּלֵית בֵּהּ דִּינָא כְּלָל. וְאִלֵּין אִתְקְרוּן מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם. וְעַל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, כְּתִיב, (ישעיה נ׳) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם. וּכְתִיב (ישעיה ל״ד) וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם.

אִי הָכִי, כָּל אִינּוּן שׁוּלְטָנִין דִּמְמָנָן עַל שְׁאַר עַמִּין, כַּד חָמָאן לְמָרֵיהוֹן עָצִיב, לְמָאי עַבְדִין פָּרוֹכָא לְבְנוֹהִי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לָא עַבְדִי אֶלָּא מַאי דְּאִתְפְּקָדוּ, וּרְעוּתָא דְּמָרֵיהוֹן עַבְדִין.

ר׳ דּוֹסְתָּאי אָמַר בְּעִדָּנָא דְּאִתְמַסְּרָן בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְשׁוּלְטָנֵי עַמְמִין, מִתְכַּנְּפִין תְּרֵיסַר בָּתֵּי דִּינִין, וּמִשְׁתַּקְעָן גּוֹ תְּהוֹמָא רַבָּה, גָּעֵי טַרְנָא, גָּעִין, וּרְהִיטָן (נ״א תְּרֵיסִין) וְנַחְתִּין תְּרִין דִּמְעִין לִשְׁקִיעָא דְּיַמָּא רַבָּה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים ל״ו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. וּמִתְגַּלְגְּלָן עִלָּאִין לְתַתָּא, אִתְבַּקְעָן תַּתָּאִין, וְנַחְתִּין מָאתַן וְאַרְבְּעִין דַּרְגִּין הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (עמוס ג׳) אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא.

תָּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמַסַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְשָׁרָא דְּמִצְרָאֵי, גָּזַר עָלַיְיהוּ ז' גְּזֵרוֹת, שֶׁיִּשַׁעְבְּדוּ בְּהוֹן מִצְרָאֵי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שמות א') וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה בְּחוֹמֶר וּבִלְבֵנִים וְגוֹ'. וְלָקְבְּלֵיהוֹן שִׁבְעָה לְטָב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ, וַיִּשְׁרְצוּ, וַיִּרְבּוּ, וַיַּעַצְמוּ, בִּמְאֹד, מְאֹד, וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם.

(שמות א') הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, אֵין הָבָה אֶלָּא לָשׁוֹן הַזְמָנָה, לְמֶעְבַּד דִּינָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית י"א) הָבָה נֵרְדָה. (שמואל א', י"ד) הָבָה תָמִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, הָבָה כּוּלָּם, לְשׁוֹן הַסְכָּמָה וְהַזְמָנָה. כְּמוֹ (בראשית י"א) הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר. (שופטים כ') הָבוּ לָכֶם עֵצָה. (תהלים כ"ט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֵלִים.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ נֶהֱוֵי בְּהַסְכָּמַת דִּינָא לְגַבֵּיהּ. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת כֵּן יִרְבֶּה, וְכֵן יִפְרוֹץ. וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת הָווֹ לְהוּ לְשִׂכִּים וּלְצִנִּינִים הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וַיָּקוּצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דַּהֲווֹ מִתְעַקְּצֵי מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, כְּהָנֵי קוֹצֵי דְּמִתְעַקְּצֵי בְּהוּ אִינְשֵׁי.

אָמַר רִבִּי יוּדָאי אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַה הֲוָה מַחְשַׁבְתְּהוֹן דְּמִצְרָאֵי, דְּמִמְנַע מִיִּשְׂרָאֵל פְּרִיָה וּרְבִיָה, וְשֶׁלְטָנָא דְּמָמָנָא עֲלֵיהוֹן דְּאָעִיל בְּלִבְּהוֹן כַּךְ. אֶלָּא, אָמַר לְהוֹן, הָווֹ יַדְעִין, דְּזַמִּין בְּרָא חַדָּא לְמֵיפַק מִיִּשְׂרָאֵל, דְּיִתְעֲבִיד דִּינָא בֶּאֱלֹהֵיהוֹן עַל יְדֵיהּ.

דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה, (שמות י"ב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים הָלַךְ דּוּמָה שָׁרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם, ד' מֵאוֹת פַּרְסָה. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גְּזֵרָה נִגְזָרָה לְפָנַי, דִּכְתִיב, (ישעיה כ"ד) יִפְקֹד יְיָ עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִטְלָה הַשְּׂרָרָה מִמֶּנּוּ, וְנִתְמַנָּה דּוּמָה שַׂר שֶׁל גֵּיהִנֹּם, לִידוֹן שָׁם נַפְשׁוֹת הָרְשָׁעִים. וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַל הַמֵּתִים נִתְמַנָּה.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָא, כְּתִיב (במדבר ל"ג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְיָ שְׁפָטִים. וְכִי בֶּאֱלֹהַּ שֶׁל כֶּסֶף, וְשֶׁל זָהָב, וְשֶׁל עֵץ, וְשֶׁל אֶבֶן, יֵשׁ שְׁפָטִים. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב הָיוּ נִתָּכִים מֵאֲלֵיהֶם, וְשֶׁל עֵץ מִתְרַקְּבִין.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אֱלוֹהַּ שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁה הָיָה, וְצִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ שְׁפָטִים, לִשְׂרוֹף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ז') פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא רֵיחוֹ נוֹדֵף. וְעוֹד, (שמות י"ב) רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ. וְעוֹד, שֶׁעַצְמוֹתָיו מוּשְׁלָכִים בַּשּׁוּק. וְזֹאת הָיְתָה לְמִצְרַיִם קָשֶׁה מִכּוּלָּן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, שְׁפָטִים.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בֵּאלֹהֵיהֶם מַמָּשׁ וְזֶהוּ שַׂר שֶׁלָּהֶם, לְקַיֵּים, יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה. וְכָל זֶה הָיוּ יוֹדְעִים הַחַכְמִים

שֶׁבָּהֶם, וְכָל שֶׁכֵּן שַׂר שֶׁלָּהֶם. עַל כֵּן כְּתִיב, הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ.

רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר, הַרְבֵּה עֲבוֹדָה זָרָה הָיוּ בְּמִצְרַיִם, וְנִילוּס אֱלוֹהַּ (דף י״ח ע״ב) שֶׁלָּהֶם הָיָה, וּבְכַלָּל אֱלֹהֵיהֶם הָיָה הוּא, וּבְכוּלָּם עָשָׂה ה׳ שְׁפָטִים. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא דְּרִ׳ יוֹחָנָן דַּיְיקָא, וּפְשִׁיטָא, מִשּׁוּם דֶּאֱלֹהֵיהֶם נִלְקִים בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כַּךְ הָאוּמָה, וְכֵן נִילוּס נִלְקָה בַּתְּחִלָּה, וְהָעֵצִים וְהָאֲבָנִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות ז׳) וַיְהִי הַדָּם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבָעֵצִים וּבָאֲבָנִים, שֶׁהָיוּ לָהֶם אֱלֹהוּת מַמָּשׁ. וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם כְּתִיב, וְנִילוּס לֹא הָיָה בַּמָּרוֹם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, רוֹב מֵימָיו כְּדוּגְמָתָן בַּמָּרוֹם. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, שַׂר שֶׁלָּהֶם נִלְקָה בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כַּךְ שְׁאַר אֱלֹהֵיהֶם.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לָקוּת אוּמָה שֶׁל מִצְרַיִם מַמָּשׁ, לֹא הָיָה אֶלָּא בַּיָּם, דִּכְתִיב, (שמות י״ד) לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד אֶחָד. וְקוֹדֶם זֶה, נַעֲשָׂה שְׁפָטִים בֵּאלֹהֵיהֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב, הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה. וְנִתְנַבְּאוּ עַל הֶעָתִיד, כְּפִי מַה שֶׁאֵירַע לָהֶם. וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שׂוֹנְאֵינוּ, נִבְּאוּ עַל מַחֲנוֹת עֶלְיוֹנִים, שֶׁיִּהְיוּ שְׁרוּיִים בְּתוֹכָם. וְנִלְחַם בָּנוּ, נִבְּאוּ עַל מַה דִּכְתִיב, (שמות י״ד) ה׳ יִלָּחֶם לָכֶם וְגוֹ׳. וְעָלָה מִן הָאָרֶץ, כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר (שמות י״ד) **וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה.**
(שמות ב׳) **וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. רִבִּי אֶלְעָזָר**
פָּתַח, (שיר השירים א׳) **שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. תָּנָא,**
כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עָלָה בְּחֵפֶץ לְפָנָיו,
וּבָרָא אֶת הַשָּׁמַיִם בִּימִינוֹ וְהָאָרֶץ בִּשְׂמֹאלוֹ, וְעָלָה בְּחֵפֶץ
לְפָנָיו, לְנַהוֹג הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה. וּבָרָא הַמַּלְאָכִים הַמְמוּנִים
בְּחַסְדּוֹ, בַּיּוֹם. (נ״א לוֹמַר שִׁירָה בַּיּוֹם זְמַן חַסֶּד) **וּבָרָא הַמַּלְאָכִים**
הַמְמוּנִים לוֹמַר שִׁירָה בַּלַּיְלָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מ״ב)
יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. אֵלּוּ מִימִין, וְאֵלּוּ
מִשְּׂמֹאל, אֵלּוּ מַקְשִׁיבִים שִׁירַת הַיּוֹם, שִׁירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
קָדוֹשׁ. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אוֹתָם שֶׁאוֹמְרִים שִׁירָה בַּלַּיְלָה,
מַקְשִׁיבִים שִׁירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,
(שיר השירים ח׳) **חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ.**
אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּת אַחַת, כְּלוּלָה מִשָּׁלֹשׁ כִּתּוֹת,
אוֹמֶרֶת שִׁירָה בַּלַּיְלָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ל״א)
וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ.
אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, עֲשָׂרָה דְּבָרִים נִבְרְאוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן,
מֵהֶם מִדַּת לַיְלָה, וּמֵהֶם מִדַּת יוֹם, וְעַל מִדַּת לַיְלָה
כְּתִיב, וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ. כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (איוב ט״ז) **אַפּוֹ טָרָף. וּכְתִיב,** (מיכה ה׳) **וְטֹרֵף וְאֵין מַצִּיל.**
וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות ט״ו) **חֹק וּמִשְׁפָּט.**

(תהלים קמ"ז) חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו. (תהלים פ"א) כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפַּט וְגוֹ'. מִכָּאן שְׁמִעַת הַדִּין שׁוֹלֶטֶת בַּלַּיְלָה.

וְתָנָא, אֵלּוּ הָאוֹמְרִים שִׁירָה בַּלַּיְלָה, אֵלּוּ הֵם שָׁרִים עַל כָּל בַּעֲלֵי שִׁיר. וּכְשֶׁפּוֹתְחִין הַחַיִּים שִׁירָה, מוֹסִיפִים הָעֶלְיוֹנִים כֹּחַ, לָדַעַת וּלְהַכִּיר וּלְהַשִּׂיג מַה שֶּׁלֹּא הִשִּׂיגוּ. שָׁמַיִם וָאָרֶץ, מוֹסִיפִין כֹּחַ בְּהַאי שִׁירָה.

אָמַר רִבִּי נְחֶמְיָה, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָדַעַת בְּאוֹתוֹ שִׁיר, דְּתַנְיָא הַזּוֹכֶה בְּאוֹתוֹ שִׁיר, יָדַע בְּעִנְיְנֵי הַתּוֹרָה וְהַחָכְמָה, וְיַאֲזִין וְיַחֲקוֹר וְיוֹסִיף כֹּחַ וּגְבוּרָה בַּמֶּה שֶׁהָיָה, וּבַמֶּה שֶׁעֲתִיד לִהְיוֹת, וּבָזֶה זָכָה שְׁלֹמֹה לָדַעַת.

דְּתָנֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן, דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם, יָדַע בָּזֶה, וְתִקֵּן שִׁירִים וְתוּשְׁבָּחוֹת הַרְבֵּה, וְרָמַז בָּהֶם הָעֲתִידוֹת לָבוֹא, וְהוֹסִיף כֹּחַ וּגְבוּרָה בְּרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. יָדַע בְּעִנְיְנֵי הַתּוֹרָה וְהַחָכְמָה, וְאָזַן וְחִקֵּר וְהוֹסִיף כֹּחַ וּגְבוּרָה בְּלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ.

וּשְׁלֹמֹה זָכָה יוֹתֵר בְּאוֹתוֹ הַשִּׁיר, וְיָדַע הַחָכְמָה, וְאָזַן וְחִקֵּר וְתִקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה, וְעָשָׂה סֵפֶר מֵאוֹתוֹ הַשִּׁיר מַמָּשׁ, וְהֵיינוּ דִּכְתִיב, (קהלת ב') עָשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת. כְּלוֹמַר, קָנִיתִי לִי לָדַעַת שִׁיר, מֵאוֹתָן הַשִּׁירִים הָעֶלְיוֹנִים, וַאֲשֶׁר תַּחְתָּם. וְהֵיינוּ דִּכְתִיב, שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּלוֹמַר, שִׁיר, שֶׁל אוֹתָם שָׁרִים שֶׁל מַעְלָה. שִׁיר, שֶׁכּוֹלֵל

כָּל עִנְיְינֵי הַתּוֹרָה וְהַחָכְמָה, וְכֹחַ וּגְבוּרָה, בְּמַה שֶׁהָיָה, וְעָתִיד לִהְיוֹת, שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁל מַעְלָה מְשׁוֹרְרִים.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אֵלּוּ הַשָּׂרִים, עָמְדוּ, עַד שֶׁנּוֹלַד לֵוִי, אֲבָל מִשֶּׁנּוֹלַד לֵוִי וְאֵילָךְ אָמְרוּ שִׁיר. כֵּיוָן שֶׁנּוֹלַד מֹשֶׁה וְנִמְשַׁח אַהֲרֹן, וְנִתְקַדְּשׁוּ הַלְוִיִּם, נִשְׁלָם הַשִּׁיר, וְעָמְדוּ עַל מִשְׁמְרוֹתָם.

וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנּוֹלַד לֵוִי, פָּתְחוּ לְמַעְלָה וְאָמְרוּ, (שיר השירים ה׳) מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי (דף י״ט ע״א) אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקֶךָּ גַּם לֹא יָבוּזוּ לִי. כֵּיוָן שֶׁיָּצְאוּ מִשֵּׁבֶט לֵוִי הַמְּשׁוֹרְרִים שֶׁל מַטָּה, וְנִתְקַדְּשׁוּ כּוּלָּם, וְעָמְדוּ עַל מִשְׁמְרוֹתָם, וְנִתְקַדְּשׁוּ אֵלֶּה לְנוֹכַח אֵלֶּה, חֲבֵרִים כְּאֶחָד, וְהָעוֹלְמוֹת אֶחָד, וּמֶלֶךְ אֶחָד שׁוֹכֵן עֲלֵיהֶם, בָּא שְׁלֹמֹה, וְעָשָׂה סֵפֶר מֵאוֹתוֹ שִׁיר שֶׁל אוֹתָם שָׂרִים, וְנִסְתַּם הַחָכְמָה בּוֹ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לָמָּה נִקְרְאוּ הַשָּׂרִים שֶׁל מַטָּה לְוִיִּים, עַל שֶׁנִּלְוִים וְנֶחְבָּרִים לְמַעְלָה כְּאֶחָד. וְהָשׁוֹמֵעַ, נִלְוָה וְנִדְבָּק נַפְשׁוֹ לְמַעְלָה. וְעַל כֵּן אָמְרָה לֵאָה, (בראשית כ״ט) יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי. רִבִּי תַּנְחוּם אָמַר, שֶׁבְּכָל נִלְוָה זֶרַע לֵוִי עִם הַשְּׁכִינָה, בְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּמִרְיָם, וּבְכָל זַרְעוֹ אַחֲרָיו, וְהֵם הַנִּלְוִים אֶל ה׳ לְשָׁרְתוֹ.

תָּא חֲזֵי, בְּשָׁעָה שֶׁעָמְדוּ הַמְּשׁוֹרְרִים לְמַעְלָה, לֹא עָמְדוּ

עַל מִשְׁמַרְתָּם, עַד שֶׁנּוֹלְדוּ שִׁלְשָׁה הָאַחִים: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמִרְיָם. תִּינַח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, מִרְיָם לָמָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (קהלת ב') וְשָׁרוֹת. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות ט"ו) וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם.

תָּאנָא, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנּוֹלַד לֵוִי, נִטְלוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבֵרְכוֹ מִכָּל אֶחָיו וְהוֹשִׁיבוֹ בָּאָרֶץ, וְהוֹלִיד לִקְהָת, וּקְהָת הוֹלִיד לְעַמְרָם, וְהוּא הוֹלִיד לְאַהֲרֹן וּמִרְיָם. פֵּירַשׁ מֵאִשְׁתּוֹ, וְהֶחֱזִירָהּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיוּ הַמְשׁוֹרְרִים שֶׁל מַעְלָה עוֹמְדִים וּמְשׁוֹרְרִים, גָּעַר בָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְנִשְׁתַּכַּח הַשִּׁיר, עַד שֶׁנָּטָה קָו יְמִינוֹ, וְהוֹשִׁיט לְעַמְרָם.

מַאי טַעְמָא נִקְרָא עַמְרָם. שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ עַם רָם עַל כָּל רָמִים, וְלֹא נִזְכַּר שְׁמוֹ. מַאי טַעְמָא לֹא נִזְכַּר שְׁמוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ, מִפְּנֵי שֶׁבִּצְנָעָא הָלַךְ, וּבִצְנָעָא חָזַר לְאִשְׁתּוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַכִּירוּ בּוֹ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיֵּלֶךְ אִישׁ, וְלָא נֶאֱמַר וַיֵּלֶךְ עַמְרָם בְּפַרְהֶסְיָא. וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי, אַף הִיא בִּצְנָעָא חָזָרָה, וְלֹא נִזְכְּרָה שְׁמָהּ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר, וַיֵּלֶךְ אִישׁ, זֶה גַּבְרִיאֵל. דִכְתִיב, (דניאל ט') וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל. שֶׁהָלַךְ הוּא וְהֶחֱזִירָהּ לְעַמְרָם. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, עַמְרָם מַמָּשׁ הָיָה, וְלֹא

נִזְכַּר שְׁמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַלִּיכָה זוֹ לֹא הָיְתָה מִמֶּנּוּ לְהִזְדַּוֵּוג לְאִשְׁתּוֹ, אֶלָּא מִלְמַעְלָה.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאַהֲרֹן וּמִרְיָם לֹא נֶאֱמַר זִיווּג אֲבוֹתָם בַּתּוֹרָה, וּבְמֹשֶׁה כְּתִיב וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי, לְהוֹרוֹת, שֶׁהַשְׁכִּינָה נִקְרֵאת עַל שֵׁם לֵוִי. וְלֹא הָיָה עַמְרָם רָאוּי לְהוֹלִיד לְמֹשֶׁה, עַד שֶׁנִּטַּל חֵלֶק בַּשְׁכִינָה, וְהוֹלִיד לְמֹשֶׁה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. וּלְפִיכָךְ כְּתִיב, (שמות ב׳) וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, זָכָה עַמְרָם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ בֵּן, שֶׁזָּכָה לְקוֹל גָּדוֹל, דִּכְתִיב, (שמות י״ט) וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל. וְעַמְרָם זָכָה לְבַת קוֹל, דִּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. כְּלוֹמַר, בַּת קוֹל. וּלְפִיכָךְ כְּתִיב וַיֵּלֶךְ. כְּלוֹמַר, שֶׁהָלַךְ לְמַדְרֵגָה זוֹ. תָּאנָא, כְּשֶׁנּוֹלַד מֹשֶׁה, יִיחֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ עָלָיו, דִּכְתִיב וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. וּכְתִיב, (תהלים קמ״ה) טוֹב ה׳ לַכֹּל. וּכְתִיב, (תהלים ל״ד) טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב ה׳.

(שמות ב׳) וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין אָמַר, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם, סוֹף גָּלוּתָם הָיָה, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְשׁוּעְבָּדִים בְּכָל עֲבוֹדָה. בַּיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם, שֶׁהָיוּ רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וְכֵיוָן שֶׁנִּשְׁתַּלֵּם קֵץ גָּלוּתָם, מַה כְּתִיב, וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מַאי טַעְמָא. שֶׁהוֹרַד שַׂר מִצְרַיִם מִמַּעֲלָתוֹ, וְנָפַל מִגַּאֲוָתוֹ. וְכֵיוָן שֶׁנָּפַל

מֶלֶךְ מִצְרַיִם, שֶׁהוּא שַׂר שֶׁלָּהֶן, זָכַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׁמַע תְּפִלָּתָם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בֹּא וּרְאֵה שֶׁכָּךְ הוּא, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהַשַּׂר שֶׁלָּהֶם נִתְּנָה לוֹ שְׂרָרָה עַל יִשְׂרָאֵל, לֹא נִשְׁמַע צַעֲקָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן שֶׁנָּפַל הַשַּׂר שֶׁלָּהֶם, כְּתִיב וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וּמִיָּד וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים. שֶׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לֹא נַעֲנוּ בְּצַעֲקָתָם.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בֹּא וּרְאֵה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּשֶׁהוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, כּוֹפֶה לְמִדַּת הַדִּין, וּמוֹרִידָהּ, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. וְהַיְינוּ דִּתְנָן, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹרִיד שְׁתֵּי דְּמָעוֹת לַיָּם הַגָּדוֹל. מַאן אִינּוּן שְׁתֵּי דְּמָעוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָאו (דף י״ט ע״ב) מִלָּא בְּרִירָא הִיא, דְּהָא אָמַר לֵיהּ לְאוֹבָא טַמְיָא, דְּהוּא כָּדִיב, וּמְלֵיהּ כְּדִיבָן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לָאו בָּתַר אוֹבָא טַמְיָא אַזְלִינָן, דִּבְרִירָא דְּמִלָּה הוּא, דִּתְנָן, בַּעֲשָׂרָה כִּתְרֵי מַלְכָּא, אִית תְּרִין דְּמַעִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵן שְׁתֵּי מִדּוֹת דִּין, שֶׁהַדִּין בָּא מִשְּׁתֵּיהֶן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נ״א) שְׁתַּיִם הִנָּה קוֹרְאוֹתַיִךְ. וּכְשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת בָּנָיו, הוּא מוֹרִיד אוֹתָם לַיָּם הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא (ויקרא קל״ז ע״ב) יָם הַחָכְמָה לְהַמְתִּיקָן, וְהוֹפֵךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים, וּמְרַחֵם

עָלַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, שְׁתֵּי דְּמָעוֹת, שֶׁמֵּהֶם בָּאִים הַדְּמָעוֹת, מֵהֶם בָּא הַדִּין.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה כְּתִיב, (שמות י״ד) וְהִנֵּה מִצְרַיִם נוֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי זֶה שַׂר שֶׁל מִצְרַיִם הוּא, וְאַתְּ אָמַרְתְּ וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, זֶה שַׂר שֶׁל מִצְרַיִם. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַאי מִלָּה קָא מְסַיֵּיעַ לְהַהוּא דְּלְעֵילָּא, כְּתִיב הָכָא וְהִנֵּה מִצְרַיִם, וּכְתִיב הָתָם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מְלַמֵּד דְּעַכְשָׁיו לֹא הָיָה מֶלֶךְ, דְּהוֹרִידוּהוּ מִגְּדוּלָּתוֹ. וּלְפִיכָךְ כְּתִיב, וְהִנֵּה מִצְרַיִם, וְלָא כְּתִיב מֶלֶךְ מִצְרַיִם. וּמַה דְּאָמַר וַיָּמָת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות ד׳) כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בֹּא וּרְאֵה, כָּל מַלְכֵי מִצְרַיִם פַּרְעֹה שְׁמָם. וּבְכָאן לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא מֶלֶךְ מִצְרַיִם סְתָם. וּבְמִקּוֹמוֹ פַּרְעֹה, וְהוּא פַּרְעֹה מַמָּשׁ. תָּא חֲזֵי, בְּעוֹד דְּאִית שׁוּלְטָנוּתָא דִּלְעֵילָּא, אִית שׁוּלְטָנוּתָא בְּעַמָּא דִּלְתַתָּא, אִתְעֲדֵי שׁוּלְטָנוּתָא דִּלְעֵילָּא, אִתְעֲדֵי שׁוּלְטָנוּתָא דִּלְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (זכריה י״ד) הִנֵּה יוֹם בָּא לַיְיָ וְגוֹ׳ וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַיְיָ וְגוֹ׳. וְכִי שְׁאַר יוֹמִין לָאו אִינּוּן דִּילֵיהּ. אֶלָּא אָמַר רִבִּי אַבָּא, מְלַמֵּד, שֶׁשְּׁאָר הַיָּמִים, נִתָּנִים לְשָׂרִים, וְאוֹתוֹ יוֹם, אֵינוֹ שֶׁל הַשָּׂרִים,

אֶלָּא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת דִּין בַּעֲבוּדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. מִפְּנֵי שֶׁבְּאוֹתוֹ יוֹם, יִפְּלוּ כָּל הַשָּׂרִים מִמַּעֲלָתָם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ב׳) וְנִשְׂגַּב ה׳ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. שֶׁאוֹתוֹ יוֹם לֹא יִהְיֶה מַעֲלָה לְשָׂרִים.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִּין בַּשָּׂרִים שֶׁל מַעְלָה, מַה כְּתִיב, (ישעיה ל״ד) כִּי רְוְתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי. וְכִי חֶרֶב אִית לַיְיָ׳. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, חֶרֶב אִית לֵיהּ, דִּכְתִיב, (ישעיה ל״ד) חֶרֶב לַיְיָ׳ מָלְאָה דָם. וּכְתִיב (ישעיה ס״ו) וּבְחַרְבּוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, הַחֶרֶב הַזֹּה הוּא הַדִּין שֶׁעוֹשֶׂה, דִּכְתִיב, (דברי הימים א׳, כ״א) וַיֵּרָא (דָּוִד) אֶת מַלְאַךְ ה׳ עוֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ. וְכִי חֶרֶב שְׁלוּפָה הָיְתָה בְּיַד הַמַּלְאָךְ, אֶלָּא, שֶׁהָיְתָה הָרְשׁוּת נְתוּנָה בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין.

וְהָא אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, אָמַר לִי מַלְאַךְ הַמָּוֶת, אִי לָאו דְּחַיְיסְנָא לִיקָרָא דִּבְרַיְיתָא, פָּרַעְנָא לְהוּ בֵּית הַשְּׁחִיטָה, כַּבְּהֵמָה. אָמַר רִבִּי אַבָּא, כֹּלָּא מִשּׁוּם דְּאִתְיְיהִיב רְשׁוּתָא בִּידֵיהּ, לְמֶעְבַּד גְּמַר דִּינָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (יהושע ה׳) וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, הָרְשׁוּת נְתוּנָה בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין. אִי הָכִי מַאי (דברי הימים א׳, כ״א) וַיָּשֶׁב חַרְבּוֹ אֶל נִדְנָהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, שֶׁנֶּחֱזַר הַדִּין לְבַעַל הַדִּין, וְהָרְשׁוּת לְמִי שֶׁהָרְשׁוּת שֶׁלּוֹ.

וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְאַנְּחוּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיֵּאָנְחוּ, כְּלוֹמַר, נִתְאַנְּחוּ (ס״א הֶאֱנִיחוּ) לוֹ לְמַעְלָה (ס״א כְּלוֹמָר נֶאֱנְחוּ לְמַטָּה) שֶׁהָאֲנָחָה הָיְתָה בִּשְׁבִילָם לְמַעְלָה.

ר׳ בְּרֶכְיָה אָמַר, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא הֲווֹ, וּמַאן אִינּוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אִינּוּן דְּאִתְקְרוּן בְּנֵי פּוּלְחָנָא. כְּלוֹמַר, אוֹתָם שֶׁהֵם מִן הָעֲבוֹדָה שֶׁל מַעְלָה. וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים, שֶׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לָא עָלְתָה שַׁוְעָתָם לְפָנָיו.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק כַּד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּפַמְלְיָיא שֶׁל מַעְלָה, הַהוּא דִּינָא מַאי הֲוֵי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַעְבַּר לְהוּ בְּהַהוּא נְהַר דִּינוּר, וְאַעְבַּר לוֹן מִשּׁוּלְטָנֵיהוֹן, וּמָנֵי שׁוּלְטָנִין אַחֲרָנִין דִּשְׁאַר עַמִּין. אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (תהלים ק״ד) מְשַׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. אָמַר לֵיהּ, אִית אֶשָּׁא קַשְׁיָא מֵאֶשָּׁא, וְאִית אֶשָּׁא דְּדַחְיָא אֶשָּׁא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תְּלַת עִנְיָינֵי הָכָא: אֲנָחָה, שַׁוְעָה, צְעָקָה. וְכָל חַד מִתְפָּרְשָׁא מֵאֲחָרָא. אֲנָחָה: כְּתִיב, וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. צְעָקָה: דִּכְתִיב, וַיִּצְעָקוּ. שַׁוְעָה: דִּכְתִיב, וַתַּעַל שַׁוְעָתָם. וְכָל חַד בִּלְחוֹדוֹי מִתְפָּרְשָׁא, וְכֻלְּהוּ עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, צְעָקָה וְשַׁוְעָה עָבְדוּ, אֲנָחָה לָא עָבְדוּ, מַשְׁמַע מִדִּכְתִיב וַיֵּאָנְחוּ וּלְמַעְלָה הָיְתָה הָאֲנָחָה בִּשְׁבִילָם.

צְעָקָה וְשַׁוְעָה בְּמַאי אִתְפָּרְשָׁן, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֵין לָךְ

שַׁוְעָה, אֶלָּא בַּתְּפִלָּה. שֶׁנֶּאֱמַר, (תהלים ל"ט) שִׁמְעָה תְפִלָּתִי יְיָ וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה. (תהלים פ"ח) אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי. (תהלים ל') שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי. צְעָקָה שֶׁצּוֹעֵק וְאֵינוֹ אוֹמֵר כְּלוּם. אָמַר רִבִּי (דף כ' ע"א) יְהוּדָה, הִלְכָךְ גְּדוֹלָה צְעָקָה מִכּוּלָּן, שֶׁצְּעָקָה הִיא בַּלֵּב. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איכה ב') צָעַק לִבָּם אֶל יְיָ. צְעָקָה וְזְעָקָה דָּבָר אֶחָד הוּא, וְזֶה קְרוֹבָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, יוֹתֵר מִתְּפִלָּה וַאֲנָחָה, דִכְתִיב, (שמות כ"ב) כִּי אִם צָעוֹק יִצְעַק אֵלַי שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ.

אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִשְׁמוּאֵל, (שמואל א' ט"ו) נִחַמְתִּי כִּי הִמְלַכְתִּי אֶת שָׁאוּל לְמֶלֶךְ. מַה כְּתִיב, וַיִּחַר לִשְׁמוּאֵל, וַיִּצְעַק אֶל יְיָ כָּל הַלָּיְלָה. הִנִּיחַ הַכֹּל, וְלָקַח צְעָקָה, מִשּׁוּם דְּהִיא קְרוֹבָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי.

תָּנוּ רַבָּנָן, הַאי מַאן דְּצַלֵּי וּבָכֵי וְצָעִיק, עַד לָא יְכִיל לְמִרְחַשׁ בְּשִׁפְוָותֵיהּ, הַאי צְלוֹתָא שְׁלִימְתָא דְּהִיא בְּלִבָּא, וּלְעוֹלָם לָא הַדְרָא רֵיקָנְיָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, גְּדוֹלָה צְעָקָה, שְׁקוֹרֵעַ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל אָדָם מִכָּל יָמָיו. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, גְּדוֹלָה צְעָקָה, שֶׁמּוֹשֶׁלֶת עַל מִדַּת הַדִּין שֶׁל מַעְלָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, גְּדוֹלָה צְעָקָה, שֶׁמּוֹשֶׁלֶת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. בְּשִׁבִיל צְעָקָה נוֹחַל הָאָדָם

הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, דִּכְתִיב, (תהלים ק"ז) וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה' בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם.

(שמות ג') וּמֹשֶׁה הָיָה רוֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (שיר השירים ב') דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת, שֶׁאֵינָם מַשְׂגִּיחִים וְאֵינָם יוֹדְעִים, בְּשָׁעָה שֶׁעָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרִיךְ הוּא, לִבְרוֹא עוֹלָמוֹ, כָּל הָעוֹלָמוֹת עָלוּ בְּמַחֲשָׁבָה אַחַת, וּבְמַחֲשָׁבָה זוּ נִבְרְאוּ כוּלָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ק"ד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. וּבְמַחֲשָׁבָה זוּ, שֶׁהִיא הַחָכְמָה, נִבְרָא הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. נָטָה יְמִינוֹ, וּבָרָא הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. נָטָה שְׂמֹאלוֹ, וּבָרָא הָעוֹלָם הַזֶּה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ"ח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם. קוֹרֵא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו. וְכֻלָּם בְּרֶגַע אַחַת (וּבְשָׁעָה אַחַת) נִבְרְאוּ, וְעָשָׂה הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּנֶגֶד הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ לְמַעְלָה, כְּדוּגְמָתוֹ לְמַטָּה. וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ לְמַטָּה, כְּדוּגְמָתוֹ בַּיָּם. וְהַכֹּל אֶחָד. בָּרָא בָּעֶלְיוֹנִים הַמַּלְאָכִים, בָּרָא בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּנֵי אָדָם, בָּרָא בַּיָּם לִוְיָתָן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות ל"ו) לְחַבֵּר אֶת הָאֹהֶל לִהְיוֹת אֶחָד.

כְּתִיב בָּאָדָם, (בראשית ט') כִּי בְצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּכְתִיב, (תהלים ח') וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים. אִי בְּנֵי

נָשָׁא יַקִּירִין בְּעוֹבָדַיְיהוּ (נ"א בְּעוֹבָדוֹי) כָּל הַאי, וְאִינּוּן מִתְאַבְּדִין (מַטְפָּה) מֵעָפָר דְּבֵירָא, בְּמָה אַתְיָין לְשַׁאֲבָא מַנֵּיהּ. וּבְחַר בָּעֶלְיוֹנִים, וּבָחַר בְּיִשְׂרָאֵל, לָעֶלְיוֹנִים לֹא קָרָא בָּנִים, לַתַּחְתּוֹנִים קָרָא בָּנִים. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים י"ד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. הוּא קָרָא לָהֶם בָּנִים, וְהֵם קָרְאוּ לוֹ אָב, דִּכְתִיב, (ישעיה ס"ג) כִּי אַתָּה אָבִינוּ. וּכְתִיב דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ. הוּא בָּחַר בִּי, וַאֲנִי בָּחַרְתִּי בּוֹ.

הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, הוּא רוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, אַף עַל פִּי שֶׁהַקּוֹצִים סָבִיב לָהֶם, וְאֵין אַחֵר יָכוֹל לִרְעוֹת בַּשּׁוֹשַׁנִּים כְּמוֹתוֹ. דָּבָר אַחֵר הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, מַה שּׁוֹשָׁן זֶה הוּא אָדוֹם, וּמֵימָיו לְבָנִים, כַּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַנְהִיג עוֹלָמוֹ, מִמִּדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים. וּכְתִיב (ישעיה א') אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וַהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי יִצְחָק. אַדְהָווֹ אַזְלֵי, פָּגַע בְּאִינּוּן וָרְדִים, נָטַל חַד רִבִּי אַבָּא בִּידוֹי וַהֲוָה אָזִיל. פָּגַע בְּהוּ רִבִּי יוֹסֵי, אָמַר וַדַּאי שְׁכִינְתָּא הָכָא, וַאֲנָא חֲמֵינָא בִּידוֹי דְּרִבִּי אַבָּא, לְמֵילַף חָכְמְתָא סַגִּיאָה, דְּהָא יָדַעְנָא, דְּרִבִּי אַבָּא לָא נָטַל הַאי, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, תִּיב בְּרִי תִּיב. יָתְבוּ. אָרַח רִבִּי אַבָּא בְּהַהוּא וָרְדָא, אָמַר, וַדַּאי אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים

אֶלָּא עַל הָרֵיחַ. דְּהָא חָזֵינָא דְּלֵית נַפְשָׁא מִתְקַיְּימָא אֶלָּא עַל רֵיחָא. וְעַל דָּא, הֲדַס בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.

פָּתַח וְאָמַר דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מִי גָּרַם לִי, שֶׁאֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מַה שּׁוֹשָׁן יֵשׁ בּוֹ רֵיחַ, וְהוּא אָדוֹם, מוֹצְקִין אוֹתוֹ, וְהוּא מִתְהַפֵּךְ לַלָּבָן, וּלְעוֹלָם רֵיחוֹ לֹא זָז. כַּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה, שֶׁאִלְמָלֵא כֵּן לֹא יִתְקַיְּימִים הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל הָאָדָם הַחוֹטֵא. וְהַחוֹטֵא נִקְרָא אָדוֹם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג (דף כ' ע"ב) יַלְבִּינוּ, מַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לָאֵשׁ שֶׁהוּא אָדוֹם. זוֹרֵק הַדָּם, סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדוֹם. מִדַּת הַדִּין אָדוֹם, מוֹצְקִין אוֹתוֹ, (הָרֵיחַ) וְעוֹלֶה הֶעָשָׁן כֻּלּוֹ לָבָן, וְאָז הָאָדוֹם נֶהְפַּךְ לְלָבָן, נֶהְפַּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים.

וְתָא חֲזֵי, כָּל מִדַּת הַדִּין, אֵין צָרִיךְ הָרֵיחַ שֶׁלּוֹ, אֶלָּא מִצַּד אוֹדֶם. וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַה דִּכְתִיב, (מלכים א', י"ח) וַיִּתְגּוֹדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם וְגוֹ' עַד שֶׁפָּךְ דָּם עֲלֵיהֶם. אֶלָּא הָיוּ יוֹדְעִים, שֶׁלֹּא יַשִּׂיגוּ מִמִּדַּת הַדִּין כִּרְצוֹנָם, זוּלָתִי בָּאוֹדֶם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְעוֹד, אוֹדֶם וְלָבָן נִקְרָב לְעוֹלָם, וְהָרֵיחַ עוֹלֶה מִשְּׁתֵּיהֶן. מַה הַשּׁוֹשָׁן אָדוֹם וְלָבָן, כַּךְ רֵיחַ הַקָּרְבָּן. וְהַקָּרְבָּן, מֵאָדוֹם וְלָבָן. בֹּא וּרְאֵה מֵרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת,

שֶׁהַשְּׁמָנִים, מֵהֶם אֲדוּמִים, וּמֵהֶם לְבָנִים, כְּגוֹן הַלְּבוֹנָה, שֶׁהוּא לָבָן, מָר דְּרוֹר אָדוֹם, וְהֲרִיחַ עוֹלֶה מֵאָדוֹם וְלָבָן. וְעַל כֵּן מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בַּשּׁוֹשַׁנִּים, שֶׁהוּא אָדוֹם וְלָבָן.

וּכְתִיב (יחזקאל מ"ד) לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם.

כְּנֶגֶד זֶה, אָדָם מַקְרִיב חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ, וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, זֶה אָדוֹם, וְזֶה לָבָן. מַה הַשּׁוֹשָׁן שֶׁהוּא אָדוֹם וְהוּא לָבָן, אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לַחֲזוֹר כֻּלּוֹ לָבָן, אֶלָּא בָּאֵשׁ. כַּךְ הַקָּרְבָּן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לַחֲזוֹר כֻּלּוֹ לָבָן, אֶלָּא בָּאֵשׁ. עַכְשָׁיו, מִי שֶׁיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִיתוֹ, וּמַקְרִיב חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ, אֵינוֹ נִצְמַק לַחֲזוֹר כֻּלּוֹ לָבָן, אֶלָּא בָּאֵשׁ. דאר"י, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל אָדָם, מַחֲלִישִׁין אֵבָרָיו, וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה, צָרִיךְ לְהַקְרִיב חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵשׁ, וְהוּא הַנִּקְרָא מִזְבַּח כַּפָּרָה.

וְהַיְינוּ דִּרְבִּי אֶלְעָזָר, כַּד הַוָּה יָתִיב בְּתַעֲנִיתָא, הֲוָה מְצַלֵּי וְאָמַר, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁהִקְרַבְתִּי לְפָנֶיךָ חֶלְבִּי וְדָמִי, וְהִרְתַּחְתִּי אוֹתָם בַּחֲמִימוּת חוּלְשַׁת גּוּפִי, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁיִּהֵא הֲרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְּשָׁעָה זוֹ, כְּרֵיחַ הָעוֹלֶה מֵהַקָּרְבָּן בָּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְתִרְצֵנִי. נִמְצָא, שֶׁאָדָם הוּא מַקְרִיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֵלֶב וְהַדָּם, וְהֲרִיחַ שֶׁעוֹלֶה מִפִּיו, הוּא מִזְבַּח כַּפָּרָה, וּלְפִיכָךְ תִּקְנוּ הַתְּפִלָּה בַּמָּקוֹם הַקָּרְבָּן, וּבִלְבַד שֶׁיִּתְכַּוֵּין לְמָה דְּאָמָרָן.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִכָּאן וּלְהָלְאָה כְּתִיב, (במדבר ל"א) כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבוֹא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, אָדָם מַקְרִיב קָרְבָּנוֹ בְּעִנְיָן זֶה, וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. עַכְשָׁיו, תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר לוֹ בְּמָקוֹם הַקָּרְבָּן, כִּי הַאי גַּוונָא.

דָּבָר אַחֵר, דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מַה הַשּׁוֹשַׁנִּים קוֹצִין מְצוּיִין בְּתוֹכָם, אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּצַדִּיקִים וּרְשָׁעִים. מַה הַשּׁוֹשַׁנִּים, אִלְמָלֵא הַקּוֹצִים, אֵין הַשּׁוֹשַׁנִּים מִתְקַיְּימִין. כַּךְ אִלְמָלֵא הָרְשָׁעִים, אֵין הַצַּדִּיקִים נִיכָּרִים. דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּמָה הַצַּדִּיקִים נִיכָּרִים, מִתּוֹךְ שֶׁיֵּשׁ רְשָׁעִים, דְּאִלְמָלֵא רְשָׁעִים אֵין הַצַּדִּיקִים נִיכָּרִים. דָּבָר אַחֵר הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, הַמַּנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּשֵׁשׁ שָׁנִים, וְהַשְּׁבִיעִית שַׁבָּת לַה'. דָּבָר אַחֵר בַּשּׁוֹשַׁנִּים, בְּאוֹתָם שֶׁשּׁוֹנִים בַּתּוֹרָה.

וּמֹשֶׁה הָיָה רוֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כ"ג) מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ רוֹעִי לֹא אֶחְסָר. כְּלוֹמַר, יְיָ רוֹעִי: יְיָ הָרוֹעֶה שֶׁלִּי. מַה הָרוֹעֶה מַנְהִיג אֶת הַצֹּאן, וּמוֹלִיכָם לְמִרְעֶה טוֹב, לְמִרְעֶה שָׁמֵן, בְּמָקוֹם נַחֲלֵי מָיִם, מְיֻשָּׁר הֲלִיכָתָן בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּתִיב בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דֶּרֶךְ הָרוֹעֶה, לִנְהוֹג בְּצֶדֶק אֶת צֹאנוֹ, לְהַרְחִיקָם מִן הַגָּזֵל, לְהַנְהִיגָם בְּמִישׁוֹר, וְהַשֵּׁבֶט בְּיָדוֹ שֶׁלֹּא יַטּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל. כַּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הוּא רוֹעֶה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְהִיגָם בְּמִישׁוֹר, וּבְכָל עֵת הַשֵּׁבֶט בְּיָדוֹ שֶׁלֹּא יַטּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל.

דָּבָר אַחֵר וּמֹשֶׁה הָיָה רוֹעֶה, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תֵּדַע לְךָ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָרוֹעֶה חָכָם לְנַהֵל אֶת צֹאנוֹ, הוּא מוּכָן לְקַבֵּל עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. אִם הָרוֹעֶה שׁוֹטֶה, עָלָיו נִקְרָא (משלי כ"ו) תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מֹשֶׁה חָכָם הָיָה, וּבָקִי לְנַהֵג אֶת צֹאנוֹ. בֹּא וּרְאֵה, מִדָּוִד, שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א', ט"ז) וְהִנֵּה רוֹעֶה בַּצֹּאן. לְלַמֶּדְךָ שֶׁדָּוִד (דף כ"א ע"א) חָכָם גָּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוֹעֶה צֹאנוֹ כַּדִּין וְכַשּׁוּרָה. לְפִיכָךְ, עֲשָׂהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה צֹאן וְלֹא בָקָר. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֹאן. שֶׁנֶּאֱמַר, (יחזקאל ל"ד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וּכְתִיב, (יחזקאל ל"ו) כְּצֹאן קְדָשִׁים כְּצֹאן יְרוּשָׁלַיִם.

מַה הַצֹּאן, כְּשֶׁיִּקָּרְבוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ, בְּשִׁבִּילָם זוֹכֶה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. כַּךְ הַמַּנְהִיג לְיִשְׂרָאֵל כַּדִּין וְכַשּׁוּרָה, בְּשִׁבִּילָם זוֹכֶה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְעוֹד, הָרוֹעֶה אֶת הַצֹּאן, כְּשֶׁהַצֹּאן יוֹלֶדֶת, הָרוֹעֶה נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים

בְּחֵיקוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִלְאוּ וְיִגְּעוּ, וּמוֹלִיכָם אַחֲרֵי אִמּוֹתָם, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. כַּךְ הַמַּנְהִיג לְיִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לְהַנְהִילָם בְּרַחֲמִים, וְלֹא בְּאַכְזָרִיּוּת. וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה, (במדבר י"א) כִּי תֹאמַר אֵלַי, שָׂאֵהוּ בְחֵיקֶךָ וגו׳.

מַה הָרוֹעֶה אֶת הַצֹּאן, כְּשֶׁהוּא רוֹעֶה טוֹב, מַצִּיל אֶת הַצֹּאן מִן הַזְּאֵבִים, וּמִן הָאֲרָיוֹת. כַּךְ הַמַּנְהִיג לְיִשְׂרָאֵל, אִם הוּא טוֹב, מַצִּילָן מִן הָעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּמִדִּין שֶׁל מַטָּה, וּמִדִּין שֶׁל מַעְלָה, וּמַדְרִיכָן לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. כַּךְ מֹשֶׁה, רוֹעֶה נֶאֱמָן הָיָה, וְרָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּדַאי הוּא לִרְעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתוֹ הַדִּין מַמָּשׁ, שֶׁהָיָה רוֹעֶה אֶת הַצֹּאן, לַכְּשָׂבִים, כְּפִי הָרָאוּי לָהֶן. וְהַנְּקֵבוֹת כְּפִי הָרָאוּי לָהֶן.

וּלְפִיכָךְ כְּתִיב, וּמֹשֶׁה הָיָה רוֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנוֹ, וְלֹא שֶׁלּוֹ, דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְכִי מַה שֶׁנָּתַן אֶת צִפּוֹרָה בִּתּוֹ לְמֹשֶׁה, לֹא נָתַן לוֹ צֹאן וּבָקָר, וַהֲלֹא יִתְרוֹ עָשִׁיר הָיָה. אֶלָּא מֹשֶׁה לֹא הָיָה רוֹעֶה אֶת צֹאנוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ בִּשְׁבִיל שֶׁהָיָה צֹאנוֹ עִמּוֹ, הָיָה רוֹעֶה אוֹתָן בְּטוֹב. וְלָכֵן כְּתִיב אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנוֹ, וְלֹא אֶת שֶׁלּוֹ. כֹּהֵן מִדְיָן, רִבִּי תַּנְחוּם אָמַר, אַף עַל גַּב שֶׁהָיָה עוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בִּשְׁבִיל שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ חֶסֶד, הָיָה רוֹעֶה צֹאנוֹ כַּדִּין וְכַשּׁוּרָה, בְּמִרְעֶה טוֹב שָׁמֵן וְדָשֵׁן.

(שמות ג') וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, מֹשֶׁה, מִיּוֹם שֶׁנּוֹלַד, לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. רָאָה בְּרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, שֶׁאוֹתוֹ מִדְבָּר הָיָה קָדוֹשׁ, וּמוּכָן לְקַבֵּל עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם עָלָיו. מַה עָשָׂה, הִנְהִיג אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אַחַר הַמִּדְבָּר עַל כָּל פָּנִים, וְלֹא בַּמִּדְבָּר, שֶׁלֹּא רָצָה שֶׁיִּכָּנְסוּ בְּתוֹכוֹ, אֶלָּא הִרְחִיקָם אַחַר הַמִּדְבָּר.

(שמות ג') וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה, הוּא לְבַדּוֹ בְּלֹא צֹאן.

אר"י, הַאי אַבְנָא, דְּמִקַּבְלָא פַּרְזְלָא, כַּד חָמֵי לֵיהּ, (מָחֵטָא) מְדַלְגָא עֵילָוֵי. כַּךְ מֹשֶׁה וְהַר סִינַי, כְּשֶׁנִּרְאוּ זֶה עִם זֶה, דִּלֵּג עָלָיו. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מוּכָנִים הָיוּ מֹשֶׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, זֶה עִם זֶה. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם, נִתְרַגֵּשׁ הָהָר לְמוּל מֹשֶׁה. וְכֵיוָן שֶׁרָאָהוּ שֶׁנִּכְנָס לְתוֹכוֹ, וְדִלֵּג בּוֹ, עָמַד הָהָר. מִלַּמֵּד, שֶׁשְּׂמֵחִים הָיוּ זֶה עִם זֶה.

אָמַר רִבִּי יַנַּאי, (נ"א רַבִּי יוֹסִי) יוֹדֵעַ הָיָה מֹשֶׁה, שֶׁאוֹתוֹ הַר, הַר הָאֱלֹהִים הוּא. דִּכְתִיב וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים. דִּתְנָן, מָה רָאָה מֹשֶׁה בְּאוֹתוֹ הַר, רָאָה עוֹפוֹת שֶׁהָיוּ פּוֹרְחִים, וּפוֹרְשִׂים כַּנְפֵיהֶם וְלֹא הָיוּ נִכְנָסִים בּוֹ.

רִבִּי יִצְחָק (נ"א אָמַר ר' יִצְחָק) אוֹמֵר, רָאָה הָעוֹפוֹת פּוֹרְחִים

וְטָסִים מִשָּׁם, וְנוֹפְלִים לְרַגְלָיו שֶׁל מֹשֶׁה, מִיַּד הִרְגִּישׁ בָּעִנְיָן, וְהֶעֱמִיד אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר, וְהוּא נִכְנַס לְבֵדּוֹ.

(שמות ג׳) וַיֵּרָא (קנ״ט ע״ב, קס״ז ע״א) מַלְאַךְ ה׳ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. רִבִּי תַּנְחוּם אוֹמֵר, שְׁעַת הַמִּנְחָה הָיְתָה, שֶׁמִּדַּת הַדִּין שׁוֹלֶטֶת בּוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר, וְהָא כְּתִיב, (תהלים מ״ב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ. מִדַּת חֶסֶד קָאָמַר, וְלֹא מִדַּת הַדִּין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁיּוֹצֵא הָאוֹר, עַד שֶׁנּוֹטָה לָרֶדֶת, נִקְרָא יוֹם, וְהוּא מִדַּת חֶסֶד. מִשֶּׁנּוֹטָה לָרֶדֶת, נִקְרָא עֶרֶב, וְהוּא מִדַּת הַדִּין. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית א׳) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, שְׁעַת הַמִּנְחָה הוּא, מוֹ׳ שָׁעוֹת וּלְמַטָּה.

דְּתַנְיָא ר׳ יִצְחָק אוֹמֵר, מַהוּ דִּכְתִיב, (שמות ט״ז) בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם. בֵּין הָעַרְבַּיִם, דְּהוּא שַׁעֲתָא (דף כ״א ע״ב) דְּדִינָא תֹּאכְלוּ בָשָׂר. וּכְתִיב, (במדבר י״א) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם וְאַף יְיָ׳ חָרָה בָּעָם. מִשּׁוּם, דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא שָׁלִיט. וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם, מִשּׁוּם דְּאִקְרֵי חֶסֶד הַהוּא שַׁעֲתָא, וּכְתִיב, (תהלים נ״ב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וּכְתִיב, (בראשית א׳) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. דְּאִיהוּ מְצַפְּרָא.

רִבִּי תַּנְחוּם אוֹמֵר, דָּא סוּמָק, וְדָא חִוָּור. סוּמָק: בֵּין

הָעַרְבַּיִם. דִּכְתִיב, (שמות ט"ז) בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָּשָׂר. וְחָוְרָא: בְּצַפְרָא. דִּכְתִיב, וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב, (שמות י"ב) וְשָׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבַּיִם וְגוֹ'. דְּהוּא שַׁעֲתָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, יַלְפִּינָן מִשְּׁנֵי כְּבָשִׂים שֶׁבְּכָל יוֹם, הָאֶחָד מִתְקָרֵב כְּנֶגֶד מִדַּת הַחֶסֶד, וְהַב' כְּנֶגֶד מִדַּת הַדִּין.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַהוּ דִּכְתִיב, (במדבר כ"ח) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, וְלָא כְּתִיב אֶת הַכֶּבֶשׂ הָרִאשׁוֹן, אֶלָּא אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, מִיּוּחָד, כְּנֶגֶד מִדַּת הַחֶסֶד. דִּבְכָל מָקוֹם, שֵׁנִי, לֹא נֶאֱמַר בּוֹ כִּי טוֹב.

רִבִּי תַּנְחוּם אָמַר, לְפִיכָךְ, יִצְחָק תִּקֵּן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד מִדַּת הַדִּין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִכָּאן, (ירמיה ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. כִּי פָּנָה הַיּוֹם: זֶה מִדַּת הַחֶסֶד. כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב: שֶׁכְּבָר גָּבַר מִדַּת הַדִּין. אַבְרָהָם תִּקֵּן תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, כְּנֶגֶד מִדַּת הַחֶסֶד.

תָּנוּ רַבָּנָן, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּעָאל מֹשֶׁה לְטוּרָא דְּסִינַי, מַאי טַעְמָא אִתְגְּלֵי לֵיהּ בְּשַׁלְהוֹבֵי אֶשָּׁתָא, דְּהוּא דִּינָא. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב (נ"א בְּעִין) כְּעַן שַׁעֲתָא הֲוָה (שַׁעֲתָא) גָּרִים. ר' יוֹסֵי אָמַר, כֻּלָּא לְחַד גִּוְעָא אִשְׁתְּרִשָׁא. כְּתִיב, וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה. וּכְתִיב, (דברים ט') וּבְחֹרֵב

הִקְצַפְתֶּם אֶת יְיָ׳. וּכְתִיב, וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ׳ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. מִתּוֹךְ שֶׁהֵם עֲתִידִים לִהְיוֹת כַּסְּנֶה, כְּהַאי דִּכְתִיב, קוֹצִים כְּסוּחִים בָּאֵשׁ יִצַּתּוּ. (ישעיה ל"ג)

אָמַר רִ׳ יְהוּדָה, מִכָּאן לָמַדְנוּ, רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם עַל הָרְשָׁעִים, דִּכְתִיב, וְהִנֵּה הַסְּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ, לַעֲשׂוֹת בָּהֶם דִּין בָּרְשָׁעִים, וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אוֹכֵל, אֵין בָּהֶם כְּלָיָה. בּוֹעֵר בָּאֵשׁ, עַל כָּל פָּנִים רֶמֶז, לָאֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנֹּם. אֲבָל הַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אוֹכֵל, לִהְיוֹת בָּהֶם כְּלָיָה. (לַעֲשׂוֹת)

דָּבָר אַחֵר וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ׳ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ. מַאי טַעְמָא לְמֹשֶׁה בְּלַבַּת אֵשׁ, וְלִשְׁאַר נְבִיאִים לָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לָאו מֹשֶׁה כִּשְׁאַר נְבִיאִים. דִּתְנָן, מַאן דְּקָרִיב לְאֶשָּׁא בֵּיהּ אִתּוֹקַד, וּמֹשֶׁה קָרִיב לְאֶשָּׁא וְלָא אִתּוֹקַד. דִּכְתִיב, וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים. וּכְתִיב, וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ׳ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. (שמות כ׳)

רִבִּי אַבָּא אָמַר, הַאי דְּמֹשֶׁה, אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, עַל מַה כְּתִיב, כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ. מַאן דְּאִתְמְשָׁךְ מִן מַיָּא, לָא דָּחִיל מִנּוּרָא. דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מֵאֲתָר דְּאִתְגְּזַר מֹשֶׁה, לָא אִתְגְּזַר בַּר נָשׁ אָחֳרָא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, בַּעֲשָׂרָה דַּרְגִּין אִשְׁתָּכְלָל. דִּכְתִיב, בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן (ויקרא רפ"ב) (במדבר י"ב)

הוּא. וְלֹא נֶאֱמָן בֵּיתִי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּמָרֵיהּ אַסְהִיד כְּדֵין עֲלוֹי.

אָמַר רַב דִּימִי, וְהָא כְּתִיב (דברים ל"ד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. וְאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם, אֲבָל בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמַנּוֹ בִּלְעָם. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי שַׁפִּיר קָאָמְרַת, אִשְׁתִּיק. כַּד אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אָתוֹ, שָׁאִילוּ קָמֵיהּ הַאי מִלָּה.

פָּתַח וְאָמַר, קוּטְיָפָא דְּקַרְנָטֵי, אִתְעָרְבָא בַּאֲפַרְסְמוֹנָא טָבָא חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא, וַדַּאי כַּךְ הוּא, בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמַנּוֹ בִּלְעָם. מֹשֶׁה עוֹבְדוֹי לְעֵילָּא, וּבִלְעָם לְתַתָּא. מֹשֶׁה, אִשְׁתַּמַּשׁ בִּכְתָרָא קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה לְעֵילָּא. וּבִלְעָם, אִשְׁתַּמַּשׁ בִּכְתָרִין תַּתָּאִין דְּלָא קַדִּישִׁין לְתַתָּא. וּבְהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ כְּתִיב, (יהושע י"ג) וְאֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב. וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ יַתִּיר, זִיל שָׁאִיל לְאַתְנֵיהּ. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי, וְנָשַׁק יְדוֹי, אָמַר, הָא חַמִּידָא (נ"א חַמְרָא) דְּלִבָּאי נָפַק לְבַר.

דְּהָכָא מַשְׁמַע, דְּאִית עִלָּאִין וְתַתָּאִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, רַחֲמֵי וְדִינָא, יִשְׂרָאֵל וְעַבּוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. יִשְׂרָאֵל, מִשְׁתַּמְּשִׁין בִּכְתָרִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. עַבּוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בִּכְתָרִין תַּתָּאִין דְּלָא קַדִּישִׁין. אִלֵּין דִּימִינָא, וְאִלֵּין דִּשְׂמָאלָא, וְעַל כָּל פָּנִים, מִתְפָּרְשִׁין

נְבִיאֵי עִלָּאֵי מִנְּבִיאֵי תַּתָּאֵי. נְבִיאֵי דְּקוּדְשָׁא, מִנְּבִיאֵי דְּלָאו דְּקוּדְשָׁא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּגַוְונָא דְּהָוָה (דף כ"ב ע"א) מֹשֶׁה, פָּרִישׁ מִכָּל נְבִיאֵי, בִּנְבוּאָה קַדִּישָׁא עִלָּאָה. כַּךְ הָוָה בִּלְעָם, פָּרִישׁ מִשְׁאָר נְבִיאֵי וְחָרְשֵׁי, בִּנְבוּאָה דְּלָאו קַדִּישָׁא לְתַתָּא. וְעַל כָּל פָּנִים מֹשֶׁה הָוָה לְעֵילָּא, וּבִלְעָם לְתַתָּא, וְכַמָּה דַּרְגִּין וְדַרְגִּין מִתְפָּרְשִׁין בֵּינַיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה הָוָה מְהַרְהֵר וְאוֹמֵר, שֶׁמָּא חַס וְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל יִכְלוּ בְּהַאי עֲבוֹדָה קָשָׁה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּרָא בְּסִבְלוֹתָם. לְפִיכָךְ, וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ׳ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ וְגוֹ׳, וַיִּרָא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בוֹעֵר בָּאֵשׁ וְגוֹ׳. כְּלוֹמַר, מִשׁוּעֲבָדִים הֵם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה, אֲבָל וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אוֹכֵל. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּרִישׁ לוֹן מִכָּל עַמִּין, וְקָרָא לוֹן בְּנִין, דִּכְתִיב (דברים י"ד) בָּנִים אַתֶּם לַה׳ אֱלֹהֵיכֶם.

פָּרָשַׁת וָאֵרָא

(שמות ו') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ׳ וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וְגוֹ׳. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (ישעיה כ"ו) בִּטְחוּ בַייָ׳ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ׳ צוּר עוֹלָמִים. בִּטְחוּ בַייָ׳, כָּל בְּנֵי עָלְמָא בַּעְיָין לְאִתְתַּקָּפָא בֵּיהּ

בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְמֶהֱוֵי רָחְצָנוּ דִּלְהוֹן בֵּיהּ.
אִי הָכִי מַהוּ עַדֵי עַד. אֶלָּא, בְּגִין דִּיהֵא תְּקִפָּא דְּבַר נָשׁ,
בַּאֲתַר דְּאִיהוּ קִיּוּמָא וְקִשׁוֹרָא דִּכְלָּא, וְאִקְרֵי עַד, וְהָא
אוּקְמוּהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית מ"ט) בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד.
וְהַאי עַד, אֲתָר דְּאָחִיד לְכָל סִטְרִין, לְסִטְרָא דָּא, וּלְסִטְרָא
דָּא, לְאִתְקַיְּימָא, וּלְאִתְקַשְּׁרָא קִשְׁרָא, דִּי לָא תַּעְדֵּי.
וְהַאי עַד, תִּיאוּבְתָּא דְּכָלָּא בֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית
מ"ט, בראשית נ' ע"א רמ"ז ע"ב) עַד תַּאֲוַת גִּבְעוֹת עוֹלָם. מַאן
אִינּוּן גִּבְעוֹת עוֹלָם. אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין אִמָּהָן נוּקְבֵי, יוֹבֵל,
וּשְׁמִטָּה, דְּאִקְרוֹן גִּבְעוֹת עוֹלָם. עוֹלָם: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,
(תהלים ק"ו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. (יוֹבֵל וּשְׁמִיטָה בָּל חַד מִנְּהוֹן אִקְרֵי עוֹלָם
וְאִלֵּין אִקְרוֹן גִּבְעוֹת עוֹלָם)
וְתִיאוּבְתָּא דִּילְהוֹן בְּהַאי עַד, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא דְּכָל סִטְרִין.
(מַאי טַעֲמָא) תִּיאוּבְתָּא דְּיוֹבְלָא לְגַבֵּי דְּעַד,
לְאַעְטָרָא לֵיהּ, וּלְנַגְדָּא עָלֵיהּ בִּרְכָּאן, וּלְאַרְקָא עָלֵיהּ
מַבּוּעִין מְתִיקִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג') צְאֶינָה
וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ.
תִּיאוּבְתָּא דִּשְׁמִטָּה, לְאִתְבָּרְכָא מִגֵּיהּ, וּלְאִתְנַהֲרָא מִגֵּיהּ.
וְדַאי הַאי עַד תַּאֲוַת גִּבְעוֹת עוֹלָם אִיהוּ.
בְּגִין כַּךְ, בִּטְחוּ בַיְיָ עַדֵי עַד, דְּהָא מִתַּמָּן וּלְעֵילָּא, אֲתָר
טָמִיר (הוא) וְגָנִיז אִיהוּ, דְּלָא יָכִיל לְאִתְדַּבְּקָא. אֲתָר

הוּא, דִּמְנִיָּה נָפְקוּ וְאִצְטְיִירוּ עָלְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים וְהוּא אַתָּר גְּנִיז וְסָתִים, וְעַל דָּא בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד, עַד הָכָא אִית רְשׁוּ לְכָל בַּר נָשׁ לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ, דְּהָא אִיהוּ גְּנִיז מִכֹּלָּא, וּמַאן אִיהוּ יָהּ יְדוּד. דִּמְתַּמָּן אִצְטְיִירוּ עָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְלֵית מַאן דְּקָאִים עַל הַהוּא אַתָּר.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, קְרָא אוֹכַח עָלֵיהּ, דִּכְתִיב, (דברים ד') כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים וְגוֹ'. עַד הָכָא אִית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְלָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה לֵית מַאן דְּיָכִיל לְמֵיקָם עָלֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד, כָּל יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ, בָּעֵי לְאִתְתַּקְפָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דְּהָכִי אָמַר דָּוִד (תהלים כ"ה) אֱלֹהַי בְךָ בָטַחְתִּי אַל אֵבוֹשָׁה אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי) וּמַאן דְּשַׁוֵי בֵּיהּ, בִּטְחוֹנֵיהּ וְתוּקְפֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, לָא יַכְלִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, כָּל בְּנֵי עָלְמָא. (דְּהָכִי אָמַר דָּוִד (תהלים כ"ה) אֱלֹהַי בְךָ בָטַחְתִּי אַל אֵבוֹשָׁה אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי) דְּכָל מַאן דְּשַׁוֵי תּוּקְפֵּיהּ בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אִתְקַיָּים בְּעָלְמָא.

מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דְּעָלְמָא, בִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא אִתְקַיָּים.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כ"ו) כִּי בְיָהּ יְיָ (דף כ"ב ע"ב) צוּר עוֹלָמִים: צַיָּיר עָלְמִין. דְּהָא בִּתְרִין אַתְוָון, אִתְבְּרוֹן

עָלְמִין, עָלְמָא דֵּין, וְעָלְמָא דְּאָתֵי. עָלְמָא דָּא, בְּדִינָא אִתְבְּרִי, וְעַל דִּינָא קַיְימָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א') בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִתְנַהֲגוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּדִינָא, וְלָא יִפְקוּן מֵאוֹרְחָא לְבַר.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, גְּזִירַת דִּינָא דְּקַיְימָא עָלַיהּ, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, (שמות ה') וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל ה', וַיֹּאמַר אֲדֹנָ"י, בְּאָלֶ"ף דָּלֶ"ת נוּ"ן יוּ"ד. חָמֵי תּוּקְפָּא דְּמֹשֶׁה, בְּשִׁירוּתָא דִּנְבִיאוּתֵיהּ, לָא נָח רוּחֵיהּ בְּהַאי אֲתָר, אָמַר, אֲדֹנָי לָמָּה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה וְגוֹ', וּמֵאָז בָּאתִי אֶל פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ הֵרַע לָעָם הַזֶּה וְהַצֵּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמֶּךָ. מַאן הוּא דְּיֵימָא כְּדֵין, אֶלָּא מֹשֶׁה, דְּיָדַע, דְּהָא דַּרְגָּא אָחֳרָא עִלָּאָה זַמִּין לֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשִׁירוּתָא דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ בֵּיתָא, פָּקִיד לָהּ, כְּבַר נָשׁ דְּפָקִיד לְבֵיתֵיהּ, וְאָמַר כָּל מַאן דְּבָעֵי בְּלָא דְּחִילוּ. אוֹף הָכִי מֹשֶׁה, לְבֵיתֵיהּ קָאָמַר, וְלָא דָּחִיל. דָּבָר אַחֵר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, גְּזֵרַת דִּינָא, (בְּגִין כַּךְ) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ', דַּרְגָּא אָחֳרָא דְּרַחֲמֵי. וְהָכָא אִתְקַשַּׁר כּוּלָּא כַּחֲדָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ'. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן (נ"א רַבִּי יוֹסֵי) אִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֲנִי ה', הֲוִינָא אָמַר הָכִי. אֶלָּא לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה', דְּמַשְׁמַע דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא.

וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מֹשֶׁה, אִלְמָלֵא דְּהַוָה מָאֲרִיהּ דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, אִתְעַנָּשׁ עַל מַה דְּאָמַר, אֲבָל בְּגִינֵי הַאי, לָא אִתְעַנָּשׁ. לְבַר נָשׁ דְּנָפַל לֵיהּ קְטָטָה בְּדִבְיתְהוּ, וְאָמַר לָהּ מִלִּין, שָׁרַאת הִיא לְאִתְרַעֲמָא, כֵּיוָן דְּשָׁארִית מִלָּה, הַוָה תַּמָּן מַלְכָּא, נָטַל מַלְכָּא מִלָּה, וְהִיא שַׁתְקַת וּפַסְקַת לְמַלָּלָא. אָמַר לֵיהּ מַלְכָּא, וְכִי לָא יָדַעְתְּ דַּאֲנָא הוּא מַלְכָּא, וּמִקָּמַאי מַלִּילַת מִלִּין אִלֵּין, כִּבְיָכוֹל אוּף הָכִי מֹשֶׁה, וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל יְיָ׳ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי לָמָּה הֲרֵעוֹתָה וְגוֹ׳. מִיָּד, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, שָׁאֲרֵי לְאִתְרַעֲמָא, מִיָּד נָטַל מַלְכָּא מִלָּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ׳ וְלָא יָדַעְתְּ דַּאֲנָא הוּא מַלְכָּא, וּמִקָּמַאי מַלִּילַת מִלִּין אִלֵּין. וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי. אֲמַאי שְׁנֵי שְׁמָא הָכָא מֵאִלֵּין דְּלְעֵילָּא. אֶלָּא לְמַלְכָּא, דְּהַוָה לֵיהּ בְּרַתָּא, דְּלָא אִתְנְסִיבַת, וַהֲוָה לֵיהּ רְחִימָא. כַּד בָּעֵי מַלְכָּא לְמַלָּלָא בְּהַהוּא רְחִימָא, מְשַׁדַּר לְבְרַתֵּיהּ לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ, וַהֲוָה מַלְכָּא עַל יְדָא דִּבְרַתֵּיהּ, מְמַלֵּיל עִמֵּיהּ. אָתָא זִמְנָא דִּבְרַתֵּיהּ לְאִתְנַסְבָא, הַהוּא יוֹמָא דְּאִתְנְסִיבַת, אָמַר מַלְכָּא, קָרוֹן לָהּ לִבְרַתָּא, קְרוֹסְפּוֹנְיָא מַטְרוֹנִיתָא. וְאָמַר לָהּ, עַד הָכָא, מַלִּילְנָא עַל יָדָךְ, לְמַאן דְּמַלִּילְנָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֲנָא אִימָּא לְבַעְלִיךְ, וְהוּא יֵימָא לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ. לְיוֹמִין, אָמַר לָהּ בַּעְלָהּ מִלִּין קָמֵי

מַלְכָּא, עַד דְּהִיא שָׁרָאת לְמַלְלָא, נָטַל מַלְכָּא מִלָּה, אָמַר לֵיהּ, וְלָאו אֲנָא מַלְכָּא, דְּעַד יוֹמָא דָּא לָא מַלִּיל אֵינָשׁ עִמִּי, אֶלָּא עַל יְדָא דְּבַרְתִּי, (עד לָא נְסִיבַת) וַאֲנָא יָהִיבְנָא לָךְ בְּרַתִּי, וּמַלִּילְנָא עִמָּךְ בְּאִתְגַּלְיָא, מַה דְּלָא עֲבִידְנָא לְאָחָרָא.

כַּךְ, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי, כַּד אִיהִי בְּבֵיתִי וְלָא אִתְנְסִיבַת, וְלָא מַלִּילוּ עִמִּי אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּמָה דְּעַבִידְנָא לָךְ. וְאַתְּ, בְּשֵׁירוּתָא דְּמִלּוֹלָךְ, מַלִּילַת לִבְרַתִּי קָמָאי מִלִּין אִלֵּין, אֶלָּא בְּגִינֵי כַּךְ, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְיָ׳ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְמַלְלָא עִמְּהוֹן בְּדַרְגָּא דָּא דְּעִמָּךְ מַלִּילְנָא.

רִבִּי יוֹסֵי (נ"א רַבִּי יֵיסָא) פָּתַח, (תהלים כ"ד) לְדָוִד (נ' ע"א) מִזְמוֹר לַיְיָ׳ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ. הָאָרֶץ: דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי קַיְימָא לְאִתְשַׁקְיָא מִנֵּיהּ, וּלְאִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר מִנָּהּ אִתְשַׁקְיָא עָלְמָא כֻּלָּא. תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: דָּא שְׁאַר אַרְעָאן, דְּשַׁתְיָן מִינָּהּ, מִנָּא לָן. דִּכְתִיב, (תהלים ט') וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ, אִלֵּין (דף כ"ג ע"א) שִׁבְעָה עַמּוּדִים, דְּאַרְעָא סְמִיכָא עָלַיְיהוּ. וְאִינּוּן שִׁבְעָה יַמִּים. וְיַם כִּנֶּרֶת שַׁלְטָא עָלַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לָא תֵּימָא

דְּשַׁלְטָא עָלַיְיהוּ, אֶלָּא דְּאִתְמַלְיָיא מִנַּיְיהוּ. וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהּ, מַאן אִינּוּן נְהָרוֹת. אֶלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים צ"ג) נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם, אִינּוּן נְהָרוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב') וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, וּבְגִין כַּךְ, וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהּ.

תָּא חֲזֵי, הַאי אֶרֶץ, אִקְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, אֲמַאי לָא שָׁלִיט עַל דָּא כְּמֹשֶׁה, דְּהָא כְּתִיב וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וְלָא יַתִּיר.

אֶלָּא, יַעֲקֹב הָא אוֹקִימְנָא, נָטַל בֵּיתָא דִּלְתַתָּא, וְאִשְׁתְּבִיק מִנֵּיהּ בֵּיתָא דִּלְעֵילָּא. וְעִם בֵּיתָא דִּלְתַתָּא, אַתְקִין בֵּיתָא דִּלְעֵילָּא, בִּתְרֵיסַר שִׁבָטִין, בְּשִׁבְעִין עֲנָפִין, וְהָא אוּקְמוּהָ. מֹשֶׁה, נָטַל בֵּיתָא דִּלְעֵילָּא, וְשָׁבִיק בֵּיתָא דִּלְתַתָּא. וְעַל דָּא, כְּתִיב בְּיַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי. בְּאֵל שַׁדָּי מַלִּיל עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יַתִּיר. וּשְׁמִי יְיָ׳ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְמַלְּלָא עִמְּהוֹן בְּדַרְגָּא דָּא דְּאִיהוּ עִלָּאָה.

וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, תּוּשְׁבְּחָן דַּאֲבָהָן יַעֲקֹב הֲוָה, דְּהוּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב, אֶל אַבְרָהָם, אֶל יִצְחָק, וּבֵיהּ אִתּוֹסָף אָת חַד, דִּכְתִיב, וְאֶל יַעֲקֹב. אִתּוֹסָף בֵּיהּ ו׳, לְאַחֲזָאָה דְּאִיהוּ

שְׁלֵימָא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. וְעִם כָּל דָּא, לָא זָכָה לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בֵּיהּ כְּמֹשֶׁה.

(שמות ו') וְגַם הֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן, בְּגִין דְּאִתְגְּזָרוּ. דְּכָל מַאן דְּאִתְגְּזַר, יָרִית אַרְעָא, דְּהָא לָא יָרִית אַרְעָא, אֶלָּא צַדִּיק, וְכָל מַאן דְּאִתְגְּזַר, אִקְרֵי צַדִּיק. דִּכְתִיב, (ישעיה ס') וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, כָּל מַאן דְּאִתְגְּזַר, וְנָטִיר הַאי אָת קַיֶּימָא, אִקְרֵי צַדִּיק, תָּא חֲזֵי מִן יוֹסֵף, דְּכָל יוֹמוֹי לָא אִקְרֵי צַדִּיק, עַד דְּנָטִיר הַהוּא בְּרִית, אָת קַיֶּימָא קַדִּישָׁא. כֵּיוָן דְּנָטַר לֵיהּ, אִקְרֵי צַדִּיק, יוֹסֵף הַצַּדִּיק.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה יָתִיב יוֹמָא, חַד, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, (עמ"ה) וְרִבִּי אַבָּא עִמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי קְרָא דִּכְתִיב, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וגו'. מַהוּ וָאֵרָא, וַאֲדַבֵּר מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, אִית גַּוְונִין דְּמִתְחַזְיָין, וְאִית גַּוְונִין דְּלָא מִתְחַזְיָין. וְאִלֵּין וְאִלֵּין, אִינּוּן רָזָא עִלָּאָה דְּמְהֵימְנוּתָא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין לֵיהּ, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ וְאִלֵּין דְּמִתְחַזְיָין, לָא זָכָה בְּהוּ בַּר נָשׁ, עַד דְּאָתוּ אֲבָהָן, וְקַיְּימוּ עָלַיְיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וָאֵרָא, דְּחָמוּ, אִינּוּן גַּוְונִין דְּאִתְגַּלְיָין.

וּמַאן גַּוונִין דְּאִתְגַּלְיָין. אִינּוּן דְּאֵל שַׁדַּי, דְּאִינּוּן גּוֹנִין דְּחִיזוּ עִילָּאָה (נ"א חֵיזוּ דִּגְוונִין עִלָּאִין) וְאִלֵּין אִתְחַזְיָין. וּגְוונִין דִּלְעֵילָּא, סְתִימִין דְּלָא אִתְחַזְיָין, לָא קָאִים אִינִישׁ עָלַיְיהוּ, בַּר מִמֹּשֶׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וּשְׁמִי יְיָ' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לָא אִתְגַּלֵּיתִי לוֹן בְּגַוונִין עִלָּאִין. וְאִי תֵּימָא, דַּאֲבָהָן לָא הֲווֹ יַדְעֵי בֵּהּ. אֶלָּא הֲווֹ יַדְעֵי, מִגּוֹ אִינּוּן דְּאִתְגַּלְיָין.

כְּתִיב (דניאל י"ב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, מַאן אִינּוּן מַשְׂכִּילִים. אֶלָּא דָּא הוּא, הַהוּא חָכָם דְּיִסְתַּכַּל מִגַּרְמֵיהּ מִלִּין, דְּלָא יָכְילִין בְּנֵי נָשָׁא לְמַלְּלָא בְּפוּמָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן מַשְׂכִּילִים. יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מַאן (זֹהַר) הוּא הָרָקִיעַ. דָּא הוּא רְקִיעַ דְּמֹשֶׁה, דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְהַאי זֹהַר דִּילֵיהּ, אִיהוּ סָתִים, וְלָא אִתְגַּלְיָיא מִגָּוֵּן דִּילֵיהּ קַיְימָא עַל הַהִיא רְקִיעָא דְּלָא נָהִיר, דְּאִתְחַזְיָין בֵּיהּ גַּוונִין, וְאִינּוּן גַּוונִין אַף עַל גַּב דְּאִתְחַזְיָין בֵּיהּ, לָא זַהֲרֵי כְּזֹהֲרָא בְּגִין דְּאִינּוּן גַּוונִין סְתִימִין.

תָּא חֲזֵי, אַרְבַּע נְהוֹרִין אִינּוּן. תְּלַת מִנַּיְיהוּ סְתִימִין, וְחַד דְּאִתְגַּלְיָיא: נְהוֹרָא דְּנָהִיר. נְהוֹרָא דִּזֹהֲרָא. (וְאִינּוּן) וְאִיהוּ נָהִיר כְּזֹהֲרוּ דִּשְׁמַיָּא בְּדַכְיוּ. נְהוֹרָא דְּאַרְגְּוָונָא,

דְּנָטִיל כָּל נְהוֹרִין. נְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר אִסְתַּכַּל לְגַבֵּי אִלֵּין, וְנָטִיל לוֹן. וְאִתְחַזְיָין אִינּוּן נְהוֹרִין בֵּיהּ, כַּעֲשָׁשִׁיתָא, לְקַבֵּל שִׁמְשָׁא.

וְאִלֵּין תִּלָת דְּקַאמְרָן, סְתִימִין וְקַיְימִין עַל הַאי (דף כ"ג ע"ב)

דְּאִתְגַּלְיָיא. וְרָזָא דָּא (ויחי רכ"ו ע"א) עֵינָא תָּא חֲזֵי, בְּעֵינָא אִית תִּלַת גַּוונִין, דְּאִתְגַּלְיָין רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ לָא מִזְדַּהֲרִי, בְּגִין דְּקַיְימֵי בִּנְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר. וְאִלֵּין אִינּוּן כְּגַוונָא דְּאִינּוּן סְתִימִין דְּקַיְימֵי עֲלַיְיהוּ וְאִלֵּין אִינּוּן דְּאִתְחַזְיָין לַאֲבָהָן, לְמִנְדַּע אִינּוּן סְתִימִין דְּמִזְדַּהֲרִין, מִגּוֹ אִלֵּין דְּלָא מִזְדַּהֲרִי. וְאִינּוּן דְּמִזְדַּהֲרִי וְאִינּוּן סְתִימִין, אִתְגַּלְיָין לְמֹשֶׁה, בְּהַהוּא רְקִיעָא דִּילֵיהּ. וְאִלֵּין קַיְימֵי, עַל אִינּוּן גַּוונִין דְּאִתְחַזְיָין בֵּיהּ בְּעֵינָא.

וְרָזָא דָּא סָתִים עֵינָךְ, וְאַסְחַר גַּלְגַּלָּךְ, וְיִתְגַּלְיָין אִינּוּן גַּוונִין דְּנַהֲרִין, דְּמִזְדַּהֲרִי, וְלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְמֵיחֲמֵי, אֶלָּא בְּעַיְינִין סְתִימִין, בְּגִין דְּאִינּוּן סְתִימִין עִלָּאִין, קַיְימֵי עַל אִינּוּן גַּוונִין דְּאִתְחַזְיָין, דְּלָא מִזְדַּהֲרִי. וְעַל דָּא קָרִינָן, מֹשֶׁה זָכָה בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא דְּקַיְימָא עַל הַהוּא דְּלָא נַהֲרָא. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, בְּהַהוּא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא. וַאֲבָהָן הֲווֹ חָמָאן מִגּוֹ אִלֵּין גַּוונִין דְּאִתְגַּלְיָין, אִינּוּן סְתִימִין, דְּקַיְימֵי עֲלַיְיהוּ דְּאִינּוּן דְּלָא נָהֲרִין, וְעַל דָּא כְּתִיב, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל

יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי, בְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּאִתְחַזְּיָין.
וּשְׁמִי יְיָ׳ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, אִלֵּין גַּוְונִין עִלָּאִין סְתִימִין
דְּזָהֲרִין, דְּזָכָה בְּהוּ מֹשֶׁה לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן. וְרָזָא
דָּא, דְּעֵינָא סָתִים וְגַלְיָא. סָתִים, חָמֵי אַסְפַּקְלַרְיָא
דְּנָהֲרָא, אִתְגַּלְיָיא, חָמֵי אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא. וְעַל
דָּא, וָאֵרָא, בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא, דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא,
בֵּיהּ כְּתִיב רְאִיָּה. בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא דְּאִיהוּ בְּסִתִימוּ,
כְּתִיב בֵּיהּ יְדִיעָה, דִּכְתִיב לֹא נוֹדַעְתִּי. אָתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר
וְרִבִּי אַבָּא וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. בָּכָה רִבִּי אַבָּא, וְאָמַר, וַוי כַּד
תִּסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, וְיִשְׁתְּאַר עָלְמָא יָתוֹם מִינָךְ, מַאן יָכִיל
לְאַנְהָרָא מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שמואל א׳, כ"ה) וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי וְאַתָּה
שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם. וַאֲמַרְתֶּם
כֹּה לֶחָי, וְכִי דָּוִד לָא הֲוָה יָדַע בֵּיהּ בְּנָבָל, דְּאִיהוּ אָמַר
בְּגִינֵיהּ, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי, אֶלָּא, הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא טָבָא
דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב בְּדִינָא עַל
עָלְמָא, וּבְגִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה,
לֶחָי, לְקַשְׁרָא כֹּה, לֶחָי, דְּכָל חַיִּין בֵּיהּ תַּלְיָין. וְאַתָּה
שָׁלוֹם, מַאי וְאַתָּה אַתָּה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, וְאַתָּה כְּלָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, בְּגִין לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא
דִּמְהֵימָנוּתָא וְכַדְקָא יָאוֹת.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּהָא לְבַר נָשׁ (בראשית קע"א ע"ב) חַיָּיבָא,
אָסוּר לְאַקְדְּמָא לֵיהּ שְׁלָם, וְאִי אִצְטְרִיךְ, יַקְדִּים
לֵיהּ כְּדָוִד, דְּבָרִיךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְחַזֵּי
דִּבְגִינֵיהּ קָאָמַר. וְאִי תֵּימָא דְּרַמָּאוּת הֲוָה. לָאו. דְּהָא כָּל
מַאן דְּסָלִיק לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְחַזֵּי דִּבְגִינֵיהּ
קָאָמַר, לָאו רַמָּאוּת הוּא. וּמַאן דְּאַקְדִּים שְׁלָם לְזַכָּאָה,
כְּאִילּוּ אַקְדִּים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן מַר,
דְּאִיהוּ שְׁלָמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי
יְיָ׳ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (תהלים ל"ב)
אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב ה׳ לוֹ עָוֹן וְגוֹ׳. כַּמָּה אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא
אֲטִימִין, דְּלָא יָדְעִין, וְלָא מִסְתַּכְּלָן, עַל מַה קַיְּימִין
בְּעָלְמָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, עָבֵד
לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ, וְאַתְקִין לֵיהּ בְּתִקּוּנוֹי,
בְּגִין דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְיֵהַךְ בְּאוֹרְחוֹי.

דְּהָא כַּד אִתְבְּרֵי אָדָם, מֵעַפְרָא דְּמַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא
אִתְתַּקַּן וְאַרְבַּע סִטְרֵי דְּעָלְמָא, אִתְחַבְּרוּ בְּהַהוּא
אַתָּר דְּאִקְרֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. וְאִינּוּן אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא,
אִתְחַבְּרוּ בְּאַרְבַּע סִטְרִין, דְּאִינּוּן יְסוֹדִין דְּעָלְמָא, אֵ"שׁ
רוּ"חַ וּמַיִ"ם וְעָפָ"ר, וְאִתְחַבְּרוּ אַרְבַּע סִטְרִין (נ"א יְסוֹדִין)
אִלֵּין, בְּדֵ׳ יְסוֹדִין דְּעָלְמָא, וְאַתְקִין מִנַּיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא חַד גּוּפָא בְּתִקּוּנָא עִלָּאָה. וְהַאי גּוּפָא, אִתְחַבַּר מִתְּרִין עָלְמִין, מֵעָלְמָא דָּא תַּתָּאָה, וּמֵעָלְמָא דִּלְעֵילָּא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי, ד׳ קַדְמָאֵי אִינּוּן רָזָא דִּמְהֵימָנוּתָא. וְאִינּוּן אַבָּהָן דִּכְלְהוּ עָלְמִין. וְרָזָא דִּרְתִיכָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וְאִינּוּן ד׳ יְסוֹדִין: א"ש רו"ח וְמַי"ם וְעָפָ"ר. אִלֵּין אִינּוּן רָזָא עִלָּאָה. (וְאִילֵּין אִינּוּן אַבָּהָן דִּכוּלְהוּ עָלְמִין אַבָּהָן דִּכלָּא) וּמֵאִינּוּן נָפְקִין, זָהָ"ב וָכֶסֶ"ף וּנְחוֹשֶׁ"ת וּבַרְזֶ"ל. וּתְחוֹת (דף כ"ד ע"א) אִלֵּין מַתְכָּאן אַחֲרָנִין, דִּדַמְיָין לוֹן.

(בְּגַוְנָא דְּאִלֵּין) תָּא חֲזֵי. א"ש רו"ח וּמַי"ם וְעָפָ"ר, אִלֵּין אִינּוּן קַדְמָאֵי וְשָׁרְשִׁין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְתַתָּאִין וְעִלָּאִין עָלַיְיהוּ קַיְימִין. וְאִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע, לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְקַיְימִין בְּאַרְבַּע אִלֵּין: צָפוֹ"ן, וְדָרוֹ"ם, וּמִזְרָ"ח, וּמַעֲרָ"ב. אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְקַיְימִין בְּאַרְבַּע אִלֵּין. א"ש לִסְטַר צָפוֹ"ן. רו"ח לִסְטַר מִזְרָ"ח. מַי"ם לִסְטַר דָּרוֹ"ם. בְּגִין דְּדָרוֹם חָם וְיָבֵשׁ מָיִם קָרִים וְלַחִים עָפָ"ר לִסְטַר מַעֲרָ"ב. וְאַרְבַּע אִלֵּין, בְּאַרְבַּע אִלֵּין קִטְרִין, וְכֻלְּהוּ חַד, וְאִלֵּין עַבְדֵי אַרְבַּע מַתְכָּאן, דְּאִינּוּן זָהָ"ב וָכֶסֶ"ף וּנְחוֹשֶׁ"ת וּבַרְזֶ"ל הָא אִינּוּן תְּרֵיסָר, וְכֻלְּהוּ חַד.

תָּא חֲזֵי, אֵשׁ הוּא בִּשְׁמָאלָא, לִסְטַר צָפוֹן, דְּהָא אֵשׁ,

תּוּקְפָּא דַּחֲמִימוּתָא בֵּיהּ, וְיָבִישׁוּ דִּילֵיהּ (עיין בתיקונים ס"א ע"א) תַּקִּיף. וְצָפוֹן בְּהַפּוּכָא דִּילֵיהּ הוּא, וְאִתְמְזִיג חַד בְּחַד וְאִיהוּ חַד. מַיִם לִימִינָא, וְהוּא לִסְטַר דָּרוֹם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְחַבְּרָא (לְאַחְזָרָא) לוֹן כַּחֲדָא, עָבִיד מִזְגָּא דָּא כְּמִזְגָּא דָּא.

צָפוֹן אִיהוּ קַר וְלַח, אֶשָּׁא חַם וְיָבֵשׁ. אַחְלַף לוֹן לְסִטַר דָּרוֹם. דָּרוֹם, אִיהוּ חַם וְיָבֵשׁ. מַיִם קָרִים וְלַחִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָזִיג לוֹן כְּחַד דְּנַפְקֵי מַיָּא מִדָּרוֹם, וְעָאלִין בְּגוֹ צָפוֹן. וּמִצָּפוֹן נַגְדֵי מַיָּא. נָפִיק אֶשָּׁא מִצָּפוֹן, וְעָאל בְּתוּקְפָּא דְּדָרוֹם, וּמִדָּרוֹם נָפִיק תּוּקְפָּא דַּחֲמִימוּתָא לְעָלְמָא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹזִיף דָּא בְּדָא, וְכָל חַד וְחַד אוֹזִיף לְחַבְּרֵיהּ מִדִּילֵיהּ כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא רוּחַ וּמְזָרָח, בְּגִין דְּיוֹזִיף כָּל חַד לְחַבְּרֵיהּ, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, לְאִתְחַבְּרָא כְּחַד.

תָּא חָזֵי, אֶשָּׁא מִסִּטְרָא דָּא, מַיִם מִסִּטְרָא דָּא. וְאִינּוּן מַחֲלוֹקֶת. עָאל רוּחַ בֵּינַיְיהוּ, וְאָחִיד לְתַרְוַיְיהוּ סִטְרִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א') וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. דְּהָא אֶשָּׁא קָאִים לְעֵילָּא בְּסִטְרָא דָּא. וּמַיִם קַיְימֵי עַל אַפֵּי אַרְעָא. רוּחָא אָעִיל בֵּינַיְיהוּ, וְאָחִיד לְתַרְוַיְיהוּ סִטְרִין, וְאַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת. עָפָר, מַיָּא קַיְימֵי עָלֵיהּ וְרוּחָא וְאֶשָּׁא וּמְקַבְּלָא מִכֻּלְהוּ, בְּחֵילָא דְּתַלְתָּא אִלֵּין דְּקַיְימֵי עֲלָהּ.

תָּא חֲזֵי, רוּחַ וּמְזָרָח. מְזָרָח, חַם וְלַח, רוּחַ, (קר וְיָבֵשׁ סִטְרָא דְּאִיהוּ יְבִישָׁא) חַם וְלַח אִיהוּ, וּבְגִינֵי כַּךְ, אָחִיד לִתְרִין סִטְרִין, דְּהָא אֵשׁ חַם וְיָבֵשׁ, וּמַיִם קָרִים וְלַחִים, רוּחַ אִיהוּ חַם וְלַח, סִטְרָא דְּאִיהוּ חַם, אָחִיד בְּאֶשָּׁא. סִטְרָא דְּאִיהוּ לַח, אָחִיד בְּמַיָּא. וְעַל דָּא אַסְכִּים בֵּינַיְיהוּ, וְאַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת דְּאֶשָּׁא וּמַיָּא.

עָפָר אִיהוּ קַר וְיָבֵשׁ, וְעַל דָּא מְקַבֵּל עָלֵיהּ כֻּלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ עַבְדֵי בֵּיהּ עֲבִידְתַּיְיהוּ, וּמְקַבְּלָא מִכֻּלְּהוּ, לְאַפָּקָא בְּחֵילֵיהוֹן מְזוֹנָא לְעָלְמָא. בְּגִין דְּבְמַעֲרָב אִתְאַחִיד עַפְרָא, דְּאִיהוּ קַר וְיָבֵשׁ. וְסִטְרָא דְּאִיהוּ קַר, אָחִיד בַּצָּפוֹן דְּאִיהוּ קַר וְלַח, דְּהָא קְרִירָא אִתְאַחִיד בִּקְרִירָא. בְּגִין כָּךְ צָפוֹן אִתְאַחִיד בַּמַּעֲרָב בְּסִטְרָא דָּא. דָּרוֹם דְּאִיהוּ חַם וְיָבֵשׁ, בְּהַהוּא יְבִישׁוּתָא דִּילֵיהּ, אָחִיד לִיבֵשׁוּתָא דְּמַעֲרָב בְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְאִתְאַחִיד מַעֲרָב בְּתְרִין סִטְרִין.

וְכֵן אִתְאַחִיד דָּרוֹם בְּמִזְרָח, דְּהָא חֲמִימוּתָא דְּדָרוֹם, אִתְאַחִיד בֵּיהּ בַּחֲמִימוּתָא דְּמִזְרָח. וּמִזְרָח אִתְאַחִיד בַּצָּפוֹן דְּהָא לָחוּתָא דִּילֵיהּ אִתְאַחִיד בְּלָחוּתָא דְּצָפוֹן. הַשְׁתָּא אִשְׁתְּכַח דְּרוֹמִי"ת מִזְרָחִי"ת. מִזְרָחִי"ת צְפוֹנִי"ת. צְפוֹנִי"ת מַעֲרָבִי"ת. מַעֲרָבִי"ת דְּרוֹמִי"ת וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, לְאִשְׁתַּלְשָׁלָא חַד בְּחַד.

כְּגַוְונָא דָּא, צָפוֹן עָבִיד דַּהֲבָא. דְּמִסְטְרָא דְּתוּקְפָּא

דְּאֶשָּׁא, אִתְעֲבִיד דַּהֲבָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (איוב ל"ז) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה. דְּאֵשׁ אִתְאַחִיד בֶּעָפָר, וְאִתְעֲבִיד דַּהֲבָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (איוב כ"ח) וַעֲפָרוֹת זָהָב לוֹ. וְרָזָא דָּא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב.

מַיִם אִתְאַחִיד בֶּעָפָר, וּקְרִירוּתָא בְּלָחוּתָא עָבִיד כֶּסֶף, הַשְׁתָּא הָא עָפָר אִתְאַחִיד בִּתְרִין סִטְרִין, בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף, וְאִתְיְיהִיב בֵּינַיְיהוּ. רוּחָא אָחִיד לְמַיִם, וְאָחִיד

(הגהה תְּמִיהָה בְּמַה דְּאָמַר רוּחַ קַר וְיָבֵשׁ שֶׁאִם כֵּן עֲפַר וְרוּחַ שָׁוִים בְּטִבְעָם אֲבָל יֵשׁ אוֹמְרִים כִּי רוּחַ חַם וְלַח (עמ"ש בתיקונים ל"ה ב') וְאִם כֵּן נוּכַל לוֹמַר דְּאָחִיד רוּחַ לְתְרִין סִטְרִין אֵשׁ חַם וְיָבֵשׁ וְרוּחַ חַם וְלַח סִטְרָא דְּאִיהוּ חַם אָחִיד בְּאֵשׁ וְסִטְרָא דְּאִיהוּ לַח אָחִיד בְּמָיָא וַאֲפִרִישׁ מַחֲלוֹקֶת דְּאֶשָּׁא וּמַיָא. עֲפַר אִיהוּ קַר וְיָבֵשׁ וּמַיִם קָרִים וְלַחִים וְסִטְרָא דְּקַר אָחִיד בְּעָפָר בְּסִטְרָא דְּקַר אִשְׁתְּכַח דְּעָפָר מְקַבֵּל עֲלֵיהּ כְּלְהוּ בְּגִין כַּךְ אָחִיד לִתְרִין סִטְרִין דְּהָא אֵשׁ חַם וְיָבֵשׁ מַיִם קַר וְלַח ע"כ) (דף כ"ד ע"ב) לְאֵשׁ, וְאַפִּיק תְּרִין כְּחַד, דְּאִיהוּ (יחזקאל א') עֵין נְחֹשֶׁת קָלָל. וְעָפָר דְּקַאמָרָן, כַּד אִיהוּ בְּלָחוּדוֹי, בִּיבִישׁוּ וּקְרִירוּ דִּילֵיהּ,

נָפִיק בַּרְזֶל, וְסִימָנִיךְ, (קהלת י') אִם קֵהָה הַבַּרְזֶל וְגוֹ׳ וְהַאי עָפָר, אִתְאַחִיד בְּכֻלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ עַבְדִין בֵּיהּ כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן. תָּא חֲזֵי, בְּלָא עָפָר, לֵית זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת, דְּהָא כָּל חַד וְחַד אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ מִדִּילֵיהּ, לְאִתְקַשְׁרָא דָּא

בְּדָא. וְאִתְאַחִיד עָפָר בְּכֻלְּהוּ, בְּגִין דְּתֵרִין סִטְרִין אֲחִידָן לֵיהּ, אֶשָּׁא וּמַיָּא. וְרוּחָא אִתְקְרִיב בֵּינַיְיהוּ, בְּגִין אִלֵּין תְּרֵין וְעָבִיד בֵּיהּ עֲבִידְתָּא.

אִשְׁתְּכַח, דְּכַד אִתְחַבַּר עַפְרָא בַּהֲדַיְיהוּ, עָבִיד וְאוֹלִיד עַפְרָא אַחֲרָנִין, כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן. כְּגַוְונָא דְּזָהָב, אוֹלִיד עַפְרָא (רל"ו ע"ב) סוּסְפִיתָא יְרוֹקָא, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּדַהֲבָא מַמָּשׁ. כְּגַוְונָא דְּכֶסֶף, אוֹלִיד עוֹפֶרֶת. כְּגַוְונָא דִּנְחֹשֶׁת עֵילָאָה, אוֹלִיד קְסִיטְרָא דְּאִיהוּ נְחֹשֶׁת זוּטָא. כְּגַוְונָא דִּבְרְזֶל, אוֹלִיד בַּרְזֶל, וְסִימָנָךְ (משלי כ"ז) בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יָחַד.

תָּא חֲזֵי, אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעָפָר, כֻּלְּהוּ אֲחִידָן דָּא בְּדָא, וְאִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא. וְלָא הֲווֹ בְּהוּ פְּרוּדָא. וְעָפָר דָּא, כַּד אִיהוּ אוֹלִיד לְבָתַר, לָא מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא בְּאִינּוּן עִלָּאֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב') וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים, בְּאִלֵּין הֲווֹ פְּרוּדָא.

בְּגִין דְּהָא עָפָר, כַּד אִיהוּ אוֹלִיד בְּחֵילָא דְּתִלַּת עִלָּאֵי, אַפִּיק אַרְבְּעָה נַהֲרִין, דְּתַמָּן מִשְׁתַּכְחֵי אַבְנֵי יְקָר, וּבַאֲתַר חַד אִינּוּן, דִּכְתִיב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם. וְאִלֵּין אַבְנֵי יָקָר אִינּוּן תְּרֵיסַר, וְאִינּוּן לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, לָקְבֵיל תְּרֵיסַר שִׁבָטִין, דִּכְתִיב, (שמות כ"ח) וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶיךָ עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל שְׁמוֹתָם. וְאִלֵּין תְּרֵיסַר בָּקָר, דְּאִינּוּן תְּחוֹת יַמָּא.

תָּא חֲזֵי, כָּל אַרְבְּעָה סִטְרִין עִלָּאִין דְּקַאמְרָן, אַף עַל גַּב דְּמִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, וְאִינּוּן קִיּוּמָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, קִיּוּמָא דְּעָלְמָא יַתִּיר רוּחַ, בְּגִין דְּכֹלָּא קַיְּימָא בְּגִינֵיהּ, וְנַפְשָׁא לָא קַיְּימָא אֶלָּא בְּרוּחָא, דְּאִי גָּרַע רוּחָא אַפִּילּוּ רִגְעָא חֲדָא, נַפְשָׁא לָא יָכִילַת לְאִתְקַיְּימָא, וְרָזָא דָּא כְּתִיב, (משלי י"ט) גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. נַפְשָׁא בְּלֹא רוּחָא לָאו אִיהוּ טוֹב, וְלָא יָכְלָא לְאִתְקַיְּימָא.

וְתָא חֲזֵי, אִינּוּן תְּרֵיסָר דְּקַאמְרָן, דְּאִינּוּן תְּרֵיסַר אַבְנִין, אִינּוּן תְּרֵיסַר בָּקָר, דְּתְחוֹת יַמָּא. בְּגִין כַּךְ, נָטְלוּ אִינּוּן תְּרֵיסָר נְשִׂיאִים, (במדבר ז') כָּל הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר פָּרִים וְגוֹ'. וְכֹלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, וּמַאן דְּיַשְׂגַּח בְּמִלִּין אִלֵּין, יַשְׂגַּח בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, דְּעִקָּר דְּכֹלָּא בֵּיהּ.

אָמַר ר' שִׁמְעוֹן, הָא דְּאָמַר ר' חִזְקִיָּה, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, מֵעַפְרָא דְּמַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא אִתְבְּרֵי, מֵעַפְרָא דְּמַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא אִתְיְיהִיב בֵּיהּ נִשְׁמְתָא. כְּמָה דְּכַד אִתְבְּרֵי מֵעַפְרָא דִּלְתַתָּא, אִתְחַבְּרוּ בֵּיהּ תְּלַת סִטְרָא יְסוֹדֵי עָלְמָא. הָכִי נָמֵי כַּד אִתְבְּרֵי מֵעַפְרָא דִּלְעֵילָּא, אִתְחַבְּרוּ בֵּיהּ תְּלַת סִטְרֵי יְסוֹדֵי עָלְמָא, וְאִשְׁתְּלִים אָדָם. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים ל"ב) אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְיָ' לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. אֵימָתַי לֹא יַחְשֹׁב יְיָ' לוֹ עָוֹן, בְּזִמַּן דְּאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה אִשְׁתְּלִים יַתִּיר מֵאֲבָהָן, בְּגִין דְּמַלִּיל עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִדַּרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר מִכֻּלְהוּ, וּמֹשֶׁה פְּנִימָאָה דְּבֵי מַלְכָּא עִלָּאָה הֲוָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְגוֹ', וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

(שמות ו') לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַאי קְרָא אִפְּכָא הוּא, דִּכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבוֹדָתָם, וּלְבָתַר וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימָר מֵעִיקָּרָא וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם, וּלְבָתַר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם. אֶלָּא, עִקָּרָא דְּכֹלָּא בְּקַדְמִיתָא, דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַשְּׁרָא לוֹן בְּשִׁבְחָא דְּכֹלָּא בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהָא שִׁבְחָא דְּכֹלָּא, וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי (דף כ"ה ע"א) לָכֶם לֵאלֹהִים, וְאָמַר לֵיהּ לְבָתַר. אֲמַר לֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא, לֵית לְהוּ שִׁבְחָא אֶלָּא יְצִיאָה. דְּחָשִׁיבִי דְּלָא יִפְקוּן מֵעַבְדוּתְהוֹן לְעָלְמִין, בְּגִין דַּהֲווֹ חָמָאן תַּמָּן דְּכָל אַסִּירֵי דַּהֲווֹ בֵּינַייְהוּ מְקַשְּׁרוּ לוֹן בְּקִשְׁרָא דְּחָרְשֵׁי, וְלָא יָכְלִין לְנָפְקָא מִבֵּינַייְהוּ לְעָלְמִין. וּבְגִין כַּךְ, מַה דְּחָבִיב עֲלַייְהוּ מִכֹּלָּא, אִתְבַּשָּׁרוּ בֵּיהּ.

וְאִי תֵּימָא אַף עַל גַּב דְּנָפְקוּ, הָא דִּילְמָא יְזִלּוֹן (חֵילֵיהוּ) בַּתְרַייְהוּ לְאַבְאָשָׁא לוֹן, כְּתִיב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם

מֵעֲבוֹדָתָם. וְאִי תֵּימָא הָא יִפְקוֹן וְיִשְׁתֵּזְבוּן, וְלָא יְהֵא לוֹן פְּרִיקָא, תַּלְמוּד לוֹמַר וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה. וְאִי תֵּימָא לֹא יְקַבְּלֵם, הָא כְּתִיב וְלָקַחְתִּי. וְאִי תֵּימָא כְּשֶׁיְּקַבְּלֵם לֹא יְבִיאֵם לָאָרֶץ, הָא כְּתִיב וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם וְגוֹ׳.

רעיא מהימנא

(שמות ו׳) וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ׳ פִּקּוּדָא דָּא קַדְמָאָה דְּכָל פִּקּוּדִין. רֵאשִׁיתָא קַדְמָאָה דְּכָל פִּקּוּדִין, לְמִנְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּכְלָלָא. מַאי בִּכְלָלָא. לְמִנְדַּע דְּאִית שַׁלִּיטָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ רִבּוֹן עָלְמָא, וּבָרָא עָלְמִין כֻּלְּהוּ, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן. וְדָא אִיהוּ בִּכְלָלָא. וְסוֹפָא דְּכֹלָּא בִּפְרָט, לְמִנְדַּע לֵיהּ בִּפְרָט.

וּכְלָל וּפְרָט אִיהוּ רֵישָׁא וְסוֹפָא רָזָא דְּכָר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, וְאִשְׁתְּכַח בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, דְּאִתְעַסָּק בִּכְלָל וּפְרָט, בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא אִיהוּ כְּלָל וּפְרָט. תִּקּוּנָא דְּהַאי עָלְמָא, אִיהוּ כְּלָל וּפְרָט. בְּגִין כָּךְ, רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא, לְמִנְדַּע דְּאִית שַׁלִּיט וְדַיָּין עַל עָלְמָא, וְאִיהוּ רִבּוֹן כָּל עָלְמִין. וּבָרָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ מֵעַפְרָא, וְנָפַח בְּאַפּוֹי נִשְׁמְתָא דְּחַיֵּי, וְדָא אִיהוּ בְּאוֹרַח כְּלָל.

כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הֲווֹ יַדְעֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא כְּיוָן דְּאָתָא מֹשֶׁה לְגַבַּייהוּ, פְּקוּדָא קַדְמָאָה דָּא אוֹלִיף לוֹן, דְּכְתִיב, וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם וְגוֹ'. וְאִלְמָלֵא פְּקוּדָא דָּא, לָא הֲווֹ יִשְׂרָאֵל מֵהֵימְנִין, בְּכָל אִינּוּן נִיסִין וּגְבוּרָן דְּעָבַד לוֹן בְּמִצְרַיִם. כְּיוָן דְּיָדְעוּ פְּקוּדָא דָּא בְּאוֹרַח כְּלָל, אִתְעֲבִידוּ לְהוֹן נִסִּין וּגְבוּרָן.

וּלְסוֹף מ' שְׁנִין, דְּקָא אִשְׁתְּדָלוּ בְּכָל אִינּוּן פְּקוּדִין דְּאוֹרַייְתָא, דְּאוֹלִיף לוֹן מֹשֶׁה, בֵּין אִינּוּן דְּמִתְנַהֲגֵי בְּאַרְעָא בֵּין אִינּוּן דְּמִתְנַהֲגֵי לְבַר מֵאַרְעָא כְּדֵין, אוֹלִיף לוֹן בְּאוֹרַח פְּרָט, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים ד') וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ, הַיּוֹם דַּייְקָא, מַה דְּלָא הֲוָה רְשׁוּ מִקַּדְמַת דְּנָא. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא בְּאוֹרַח פְּרָט, בְּמִלָּה דָּא, כַּמָּה רָזִין וְסִתְרִין אִית בָּהּ. וְדָא, וַהֲהוּא דְּקַדְמֵיתָא, כֹּלָּא מִלָּה חֲדָא, דָּא בְּכְלָל, וְדָא בְּפְרָט.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (משלי א') יִרְאַת יְיָ רֵאשִׁית דָּעַת. תִּירוּצָא, דָּא בְּאוֹרַח פְּרָט, לְמִנְדַּע מַאן אִיהוּ יִרְאַת יְיָ. וְאַף עַל גַּב דְּאִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְדַחֲלָא מִנֵּיהּ, עַד לָא יִנְדַּע, אֲבָל הָכָא כְּתִיב רֵאשִׁית דַּעַת, לְמִנְדַּע לֵיהּ דְּהָא אִיהוּ רֵאשִׁיתָא, לְמִנְדַּע לֵיהּ בְּאוֹרַח פְּרָט.

בְּגִין כַּךְ, פְּקוּדָא קַדְמָאָה לְמִנְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכְלָל וּפְרָט, בְּרֵישָׁא וּבְסוֹפָא. וְרָזָא דָּא (ישעיה

מ"ד) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן. אֲנִי רִאשׁוֹן בִּכְלָל, וַאֲנִי אַחֲרוֹן בִּפְרָט. וְכֹלָּא בִּכְלָלָא חֲדָא, וְרָזָא חֲדָא. כֵּיוָן דְּיִנְדַּע דָּא בִּכְלָל, יַשְׁלִים כָּל שַׁיְיפּוֹי. וּמַאן אִינּוּן. רמ"ח פִּקּוּדִין, דְּאִינּוּן רמ"ח שַׁיְיפִין דְּבַר נָשׁ. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים בֵּהּ עַל הַאי בִּכְלָל, כְּדֵין יִנְדַּע בְּאוֹרַח פְּרָט, דְּדָא אִיהוּ אַסְוָותָא לְכֻלְּהוּ, וְיִנְדַּע כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, דְּמִתְחַבְּרָן לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפִין.

וְאִי תֵּימָא, כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, הֵיךְ יַהֲבִין אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפִין. וַדַּאי הָכִי הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, שַׁתָּא וְיוֹמֵי דִּילֵיהּ, יַהֲבִין אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפִין עֵילָּא וְתַתָּא, (בְּזִמְנָא דְּשַׁיְיפִין אַרִיקוּ בִּרְכָאן לְיוֹמֵי שַׁתָּא כְּדֵין אַסְוָותָא וְחַיִּין תַּלְיָין עֲלָן מִלְּעֵילָּא, וְאִתְמַלְיָין מִכֹּלָּא. מַאן גָּרִים לוֹן. יוֹמֵי שַׁתָּא.

אוֹף הָכִי נָמֵי לְתַתָּא, כַּד בַּר נָשׁ יַשְׁלִים גּוּפֵיהּ בְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא לֵית לָךְ כָּל יוֹמָא דְּלָא אַתְיָיא לְאִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ, וְכַד אִינּוּן אִתְבָּרְכָאן מִנֵּיהּ, כְּדֵין חַיִּין וְאַסְוָותָא תַּלְיָין עָלֵיהּ מִלְּעֵילָּא. מַאן גָּרִים לֵיהּ. אִינּוּן יוֹמֵי שַׁתָּא. יוֹמֵי שַׁתָּא, כְּמָה דְּאִתְבָּרְכָאן מִלְּעֵילָּא מֵרָזָא דְּאָדָם. (דף כ"ה ע"ב) דְּאָדָם. הָכִי נָמֵי אִתְבָּרְכָאן מִתַּתָּא מֵרָזָא דְּאָדָם. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא, בְּאִלֵּין פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִקְרוֹן אָדָם, דִּכְתִיב. (יחזקאל ל"ד)

אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם, וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לָא אִקְרוֹן אָדָם. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרֵי אָדָם, אִית לוֹן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד, בְּרָזָא דְּאָדָם.

כַּד יָהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, מִלָּה קַדְמָאָה אִיהוּ אָנֹכִי, אָנֹכִי סַלְקָא לְרָזִין (עַלְמִין) סַגִּיאִין. וְהָכָא אִיהוּ רָזָא דְּפִקּוּדָא קַדְמָאָה, לְמִנְדַּע לֵיהּ בִּכְלָלָא. בְּגִין דִּכְתִיב אָנֹכִי, הָא קָא רָמִיז, דְּאִית אֱלָהָא שַׁלִּיטָא עִלָּאָה (דְּאִיהוּ) עַל עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ד') כִּי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא, פִּקּוּדָא קַדְמָאָה בִּכְלָל. בִּפְרָט: בְּגִין דִּכְתִיב, ה׳ אֱלֹהֶיךָ דָּא פְּרָט, וְדָא כְּלָל וּפְרָט, פִּקּוּדָא קַדְמָאָה, דְּאִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע בְּרֵישָׁא וּבְסוֹפָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. (ע"ב רעיא מהימנא).

(שמות ו') וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ. מַאי מִקֹּצֶר רוּחַ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דְּלָא הֲווֹ נְפִישֵׁי, וְלָא הֲווֹ לְקִיטֵי רוּחָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִקֹּצֶר רוּחַ: דְּעַד לָא נָפַק יוֹבְלָא, לְמֵיהַב לוֹן נְפִישׁוּ. וְרוּחַ בַּתְרָאָה, עַד לָא שַׁלְטָא לְמֶעְבַּד נִימוּסֵי, וּכְדֵין הֲוָה עָאקוּ דְּרוּחָא. מַאן אִיהוּ. רוּחַ בַּתְרָאָה דְּקַאמְרָן. (נ"א דְּעַד לָא יַהֵב לֵיהּ יוֹבְלָא בְּרָכָה עַל הָאי רוּחָא לְאִתְקַיְּימָא נֶפֶשׁ תִּתָּאָה וְלֹא שָׁלְטָא הָאי רוּחַ עַל נֶפֶשׁ אֶלָּא כַּד אִתְבָּרְכָא מִיּוֹבְלָא כְּדֵין יֵהֵא רוּחָא וּמָאן אִיהוּ רוּחַ)

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שמות ו') הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם, מַאי וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם. וְהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב (שמות ד') לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי וְגוֹ' כִּי כְבַד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה אוֹתִיב לֵיהּ, (שמות ד') מִי שָׂם פֶּה לָאָדָם וְגוֹ', וְהוּא אָמַר (שמות ד') וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּלָא הֲוָה כֵּן, וְהַשְׁתָּא אָמַר וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם, אִי הָכִי, אָן הוּא מִלָּה דְּאַבְטַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא.

אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, מֹשֶׁה קָלָא, וְדִבּוּר דְּאִיהוּ מִלָּה דִּילֵיהּ, הֲוָה בְּגָלוּתָא, וַהֲוָה אִיהוּ אָטִים לְפַרְשָׁא מִלִּין, וּבְגִין דָּא אָמַר, וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה, בְּעוֹד דְּמִלָּה דִּילִי אִיהִי בְּגָלוּתָא דִּילֵיהּ, דְּהָא לֵית לִי מִלָּה. הָא אֲנָא קָלָא מִלָּה גָּרַע, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְעַל דָּא, שְׁתַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן בַּהֲדֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּדִבּוּר הֲוָה בְּגָלוּתָא, קָלָא אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, וּמִלָּה הֲוָה אָטִים בְּלֹא קוֹל, כַּד אָתָא מֹשֶׁה, אָתָא קוֹל. וּמֹשֶׁה הֲוָה קוֹל בְּלֹא מִלָּה, בְּגִין דְּהֲוָה בְּגָלוּתָא, וְכָל זִמְנָא דְּדִבּוּר הֲוָה בְּגָלוּתָא, מֹשֶׁה אָזִיל קָלָא בְּלָא דִּבּוּר, וְהָכִי אָזִיל עַד דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי, וְאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא, אִתְחַבָּר קָלָא בְּדִבּוּר, וּכְדֵין מִלָּה מַלִּיל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כ')

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְדֵין, מֹשֶׁה אִשְׁתְּכַח שְׁלִים בְּמִלָּה כְּדְקָא יָאוֹת, קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא בִּשְׁלִימוּ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אִתְרְעִים, דְּמִלָּה גָּרַע מִנֵּיהּ, בַּר הַהוּא זִמְנָא דְּמַלִּילַת לְאִתְרַעֲמָא עֲלוֹי, בְּזִמְנָא דְּכְתִיב, (שמות ו') וּמֵאָז בָּאתִי אֶל פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ, מִיַּד (שמות ו') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. תָּא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא דְּשָׁרָא מִלָּה לְמַלְּלָא וּפְסַק לָהּ, בְּגִין דְּעַד לָא מָטָא זִמְנָא דְּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגוֹ'. וּפְסַק וְאַשְׁלִים קָלָא, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'. בְּגִין דְּדִבּוּר הֲוָה בְּגָלוּתָא, וְלָא מָטָא זִמְנָא לְמַלְּלָא. (וְתָא חֲזֵי)

בְּגִינֵי כַּךְ, מֹשֶׁה לָא הֲוָה שְׁלִים מִלָּה בְּקַדְמִיתָא, (דְּהָכִי אִתְחֲזֵי) דְּאִיהוּ קוֹל, וְאָתֵי בְּגִין דִּבּוּר, לְאַפָּקָא לֵיהּ מִן גָּלוּתָא. כֵּיוָן דְּנָפַק מִן גָּלוּתָא, וְאִתְחַבָּרוּ קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא בְּטוּרָא דְּסִינַי, אִשְׁתְּלִים מֹשֶׁה וְאִתְסִי, וְאִשְׁתְּכַח כְּדֵין קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא בִּשְׁלִימוּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל יוֹמִין דְּהֲוָה מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, דְּבָעָא לְאַפָּקָא מִלָּה מִן גָּלוּתָא, לָא מַלִּיל מִלָּה, דְּאִיהוּ דִּבּוּר. כֵּיוָן דְּנָפַק מִן גָּלוּתָא, וְאִתְחַבָּר קוֹל בְּדִבּוּר, הַהוּא מִלָּה דְּאִיהוּ דִּבּוּר, אַנְהִיג וְדַבַּר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לָא מַלִּיל, עַד דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי, וּפָתַח בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָכִי אִתְחֲזֵי.

וְאִי תֵּימָא, (שמות י"ג) כִּי אָמַר אֱלֹקִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם, לָא כְּתִיב כִּי דִּבֵּר, אֶלָּא כִּי אָמַר, דְּאִיהוּ רְעוּתָא דִּלְבָּא בַּחֲשָׁאי, וְהָא (ויחי רל"ד ע"ב) אוֹקִימְנָא.

(דף כ"ו ע"א) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'. ר' יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ה') קַמְתִּי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר וְגוֹ'. קַמְתִּי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוֹדִי, דָּא קָלָא. תָּא חֲזֵי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כַּד אִיהִי בְּגָלוּתָא, קָלָא אִסְתַּלַק מִינָהּ, וּמִלָּה אִשְׁתְּכַח מִינָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ל"ט) נָאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה. וְאִי אִתְעַר מִלְּתָא, מַה כְּתִיב, וְדוֹדִי חָמַק עָבָר, דְּהָא קָלָא אִסְתַּלַק מִינָהּ, וּפְסָקָא מִלָּה. (כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר) וְעַל דָּא וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, שָׁרִיאַת לְמַלָּלָא, וּפְסַק וְשָׁתִיק. לְבָתַר אַשְׁלִים קָלָא וְאָמַר וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'.

וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּיַעֲקֹב תּוֹסֶפֶת וָא"ו, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דַּאֲבָהָן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, בְּיַעֲקֹב תּוֹסֶפֶת וָא"ו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב (בראשית כ"ח) אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק, הָא בְּיִצְחָק תּוֹסֶפֶת וָא"ו.

אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר הֲוָה, בְּגִין דְּיַעֲקֹב הֲוָה קַיָּים, וְאַכְלִיל לֵיהּ לְיַעֲקֹב בְּיִצְחָק, (דְּהָוָה מֵית) דְּאִתְחַשְּׁכוּ עֵינוֹי,

וַהֲוָה כַּמֵּת, דְּהָא בְּעוֹד דְּבַר נָשׁ אִיהוּ קַיָּים בְּהַאי עָלְמָא, לָא אִדְכַּר עֲלוֹי שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אַכְלִיל לֵיהּ בְּיִצְחָק. הַשְׁתָּא דְּמִית יַעֲקֹב, אָתָא מִלָּה בְּאַתְרֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב,

בְּתוֹסֶפֶת ו'.

בְּאֵל שַׁדָּי (בראשית קפ"ג ע"א): אִתְחֲזֵינָא לְהוּ, מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דִּלָּא נָהֲרָא. וְלָא אִתְחֲזֵינָא מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא. וְאִי תֵּימָא דְּהָא אִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּנוּקְבָא בִּלְחוֹד וְלָא יַתִּיר. תָּא חֲזֵי, דִּלָּא אִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְגַם הֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם, דְּהָא בְּרִית אִתְחַבַּר עִמָּהּ.

מְקוּדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵילַף, דְּהָא אִיהוּ קָאָמַר דִּלָּא פָּרִישׁ לוֹן, דִּכְתִיב בְּאֵל שַׁדָּי, וּכְתִיב וְגַם הֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם, בְּגִין לְקַיְּימָא קְיוּמָא בְּיִחוּדָא חַד, וְגַם הֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם וְגוֹ'.

הָא אִתְּמַר, מַאן דְּזַכֵּי לִבְרִית, יָרִית לְאַרְעָא.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסִי, הֲווֹ שְׁכִיחֵי יוֹמָא חַד קָמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (איוב י"ט) **גּוּרוּ** (ויקרא נ"ב ע"ב) **לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדִּין. שַׁדִּין כְּתִיב. גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מַאן חֶרֶב. דָּא** (ויקרא כ"ו) **חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית, דְּהָא הַאי חֶרֶב קָאִים לְאִסְתַּכְּלָא מַאן דְּמְשַׁקַּר בִּבְרִית, דְּכָל מַאן דְּמְשַׁקַּר

בִּבְרִית, נוּקְמָא (ויחי ר"ג ע"ב) דְּנַקְמִין מִנַּיהּ, הַאי חֶרֶב הוּא.
הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב י"ט) כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֶב. מַאי
טַעֲמָא. בְּגִין דְּמַאן דִּמְשַׁקֵּר בִּבְרִית, פָּרִישׁ
תִּיאוּבְתָּא, וְלָא נָטִיל מַאן דְּנָטִיל, וְלָא יָהִיב לְאַתְרֵיהּ,
דְּהָא לָא אִתְעַר לְגַבֵּיהּ אַתְרֵיהּ. וְכָל מַאן דְּנָטִיר לֵיהּ
לְהַאי בְּרִית, אִיהוּ גָּרִים לְאִתְעָרָא לְהַאי בְּרִית לְאַתְרֵיהּ.
וְאִתְבָּרְכָאן עִלָּאִין וְתַתָּאִין.
מַאן אִתְעַר הַאי בְּרִית לְאַתְרֵיהּ. כַּד אִשְׁתְּכָחוּ זַכָּאִין
בְּעָלְמָא. מְנָא לָן, מֵהָכָא, דִּכְתִיב, (שמות ו') וְגַם
הֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת
אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם. מַאי מְגוּרֵיהֶם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר גּוּרוּ לָכֶם
מִפְּנֵי חֶרֶב. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתָר, דְּאַשְׁדֵּי מָגוֹר בְּעָלְמָא, וְעַל
דָּא גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב.
אֲשֶׁר גָּרוּ בָהּ, מִיּוֹמָא דְּאִתְקְרִיבוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּחִילוּ בָּהּ דְּחִילוּ, וּדְחִילוּ (נ"א וּדְחִילוּ דְּחִילוּ) עִלָּאָה
בָּהּ לְמִיטַר פִּקּוּדוֹי. דְּאִי בְּהַאי לָא יִשְׁדֵּי (נ"א דְּהָא לָא אַשְׁדֵּי)
דְּחִילוּ עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, לָא דָּחִיל לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְעָלְמִין בִּשְׁאַר פִּקּוּדוֹי.
תָּא חֲזֵי, בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, כַּד אִתְעָרוּ יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְצָווּחוּ לָקָבְלֵיהּ, מַה כְּתִיב,
וָאֶזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי, דְּהָא בִּבְרִית הֲוֵי זָכוֹר. וּכְדֵין אִתְעַר

תִּיאוּבְתָּא, לְאִתְקַשְׁרָא כֻּלָּא בְּקִשּׁוּרָא חַד. כֵּיוָן דְּהַאי בְּרִית אִתְעַר, הָא קִשּׁוּרָא דְּכֻלָּא אִתְעַר. וְאָזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי, לְאִזְדַּוּוגָא לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא, לָכֵן אֱמוֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה׳.

(שמות ו׳) וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם. ר׳ יוֹסֵי אָמַר, אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדַבְּרָא לוֹן בְּנַחַת כַּדְקָא חָזֵי, (דף כ"ו ע"ב) וְאֶל פַּרְעֹה: לְאַנְהָגָא בֵּיהּ יְקָר, וְאוּקְמוּהָ.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, אֲמַאי סָמִיךְ הָכָא (שמות ו׳) אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתָם. אֶלָּא, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּבְּרוּ לוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנַחַת, דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן יַתְבֵי בְּפוּלְחָנָא קַשְׁיָא, מַלְכִין בְּנֵי מַלְכִין אִינּוּן. וּבְגִין כַּךְ, כְּתִיב, אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתָם אִלֵּין דְּאַתְּ חָמֵי, רֵישֵׁי בֵּית אֲבָהָן אִינּוּן.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, דְּכֻלְּהוּ לָא שַׁקְרוּ נִימוּסֵיהוֹן, וְלָא אִתְעָרְבוּ בְּעַמָּא אַחֲרָא אִלֵּין אִינּוּן דְּקַיְּימוּ בְּדוּכְתַּייהוּ קַדִּישָׁא, וְלָא שָׁקְרוּ לְאִתְעָרְבָא בְּהוּ בְּמִצְרָאֵי. אָמַר רִבִּי אַחָא, בְּגִין לְאַייתָאָה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן, דְּאִינּוּן אִתְחָזוֹן לְאַפָּקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּלְמַלָּלָא לְפַרְעֹה, וּלְרַדָּאָה לֵיהּ בְּחוּטְרָא, בְּגִין דִּבְכָל רֵישֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לָא אִשְׁתְּכַח כְּוָותַייהוּ.

תָּא חֲזֵי, (שמות ו') וְאֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם. וְכִי אֵלֶּה רָאשֵׁי, וְהָא הוּא בִּלְחוֹדוֹי הֲוָה. אֶלָּא, בְּגִין דְּפִינְחָס קַיֵּים כַּמָּה אַלְפִין וְרִבְוָון מִיִּשְׂרָאֵל, וְהוּא קַיֵּים לְרָאשֵׁי אֲבָהָן, (לֵיוָאֵי) כְּתִיב בֵּיהּ אֵלֶּה.

תּוּ, וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי, אוֹבְדָא דְּרֵישֵׁי דְּלֵיוָאֵי אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, וּמַה דְּאִינּוּן (ויקרא נ"ו ע"ב) גָּרְעוּ וְאִתּוֹקְדוּ, הוּא אַשְׁלִים, וְרָווּחַ כְּהוֹנָתָא דְּיִלְהוֹן, וְשַׁרְיָא בֵּיהּ טַסְטוּקָא דְּתַרְוַוּיְיהוּ. אוֹבְדָא דְּרֵישֵׁי דְּלֵיוָאֵי אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, וּמַאן נִינְהוּ. נָדָב וַאֲבִיהוּא. אִינּוּן פְּרִישׁוּ אָת קַיְימָא מֵאַתְרֵיהּ, וְהוּא אָתָא וְחָבַר לוֹן. בְּגִין כַּךְ, אִתְיְיהִיב לֵיהּ יְרוּתָא, וְרוּחָא דְּתַרְוַוּיְיהוּ. וְאַדְכַּר הָכָא עַל מַה דְּלֶהֱוֵי לְבָתַר.

וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי אַדְכַּר הָכָא פִּינְחָס. אֶלָּא חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר וְאֶזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי, דְּזִמִּינִין תְּרִין בְּנוֹהִי דְּאַהֲרֹן לְאַפְּגָמָא לֵיהּ לְהַאי בְּרִית, וְהַשְׁתָּא דְּקָא מְשַׁדַּר לֵיהּ לְמִצְרַיִם, בָּעָא לְאַעְבְּרָא לֵיהּ לְאַהֲרֹן, דְּלָא לְמֵיהַךְ בִּשְׁלִיחוּתָא דָּא. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקָאִים פִּינְחָס וְקַיֵּים לֵיהּ לְהַאי בְּרִית בְּאַתְרֵיהּ, וְאַתְקִין עֲקִימָא דְּיִלְהוֹן, מִיָּד הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַשְׁתָּא הוּא אַהֲרֹן, אִיהוּ אַהֲרֹן דְּקַדְמֵיתָא.

(שמות ו') הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹ'. הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה. הֵם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא, רוּחָא בְּמַיָּא. הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: לְאַכְלָלָא מַיָּא בְּרוּחָא, וְעַל דָּא כְּתִיב הוּא, וְלֹא הֵם.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא, הֲווֹ שְׁכִיחֵי לֵילְיָא חַד בְּבֵי אוֹשְׁפִּיזַיְיהוּ בְּלוּד, קָמוּ לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (דברים ד') וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. הַאי קְרָא הָכִי מִבָּעֵי לֵיהּ. וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ. (אֶלָּא זְכָאָה הוּא מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא) תּוּ, (תָּא חֲזֵי) וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לִבֶּךָ מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא, אָמַר מֹשֶׁה, אִי אַתְּ בָּעֵי לְמֵיקָם עַל דָּא, וּלְמִנְדַּע כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ וּכְדֵין תִּנְדַּע לֵיהּ. לְבָבֶךָ: יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע, דְּאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ חַד, כְּדֵין תִּשְׁכַּח כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ חַד. וְעַל דָּא וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ, לְמִנְדַּע מִלָּה.

תּוּ אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, חַיָּיבִין, עַבְדִּין פִּגִּימוּתָא לְעֵילָּא, מַאי פִּגִּימוּתָא. דְּשִׁמְאלָא לָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא. דְּיֵצֶר רָע לָא אִתְכְּלִיל בְּיֵצֶר טוֹב, בְּגִין חוֹבַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא.

וּפְגִימוּ לָא עַבְדִי, אֶלָּא לוֹן מַמָּשׁ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ל"ב) שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם. כִּבְיָכוֹל עַבְדֵי וְלָא עַבְדֵי. עַבְדֵי: דְּלָא יִתְמַשֵּׁךְ עָלַיְיהוּ בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים י"א) וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר. וְלָא עַבְדֵי: דְּהָא שְׁמַיָּא נַטְלֵי לוֹן לְגַרְמַיְיהוּ בִּרְכָאן מַאי דְּאִצְטְרִיךְ. וְלָא נַטְלֵי לְאַמְשָׁכָא לְתַתָּא וַדַּאי מוּמָם דְּאִינּוּן חַיָּיבִין אִיהוּ.

תּוּ, לוֹ בְּוֹ׳, דְּלָא אִתְכְּלִיל יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, בְּגִין דְּלָא יִתְמַשְּׁכוּן בִּרְכָאן לְתַתָּא. לֹא בְּאֶלֶ״ף, דְּהָא לָא נַטְלֵי לְאִתְמַשְּׁכָא לְתַתָּאֵי. מַאן גָּרִים דָּא. בְּגִין דְּחַיָּיבִין מַפְרִישִׁין יֵצֶר רָע מִיֵּצֶר טוֹב, וּמִתְדַּבְּקִין בְּיֵצֶר רָע.

תָּא חֲזֵי יְהוּדָה אָתֵי (דף כ"ז ע"א) מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְאִתְדַּבַּק בִּימִינָא, בְּגִין לְנַצְּחָא עַמִּין, (ויחי רמ"ג ע"א) וּלְתַבְּרָא חֵילֵיהוֹן. דְּאִי לָא אִתְדָּבַק בִּימִינָא, לָא יִתְבַּר חֵילֵיהוֹן. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי בִּימִינָא. וְהָא שְׂמָאלָא אִתְעַר דִּינִין בְּעָלְמָא.

אֶלָּא רָזָא דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, לָא דָּן לְהוּ אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, בְּגִין דְּיֵהֵא דָּחֵי לוֹן בִּשְׂמָאלָא, וּמְקָרֵב בִּימִינָא. אֲבָל לִשְׁאַר עַמִּין, דָּחֵי לוֹן בִּימִינָא, וּמְקָרֵב לוֹן בִּשְׂמָאלָא. וְסִימָנֵיךְ (שלח לך קפ"ח ע"א) גֵּר צֶדֶק, דָּחֵי לוֹן בִּימִינָא, כְּמָה

דִּכְתִיב, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ ה' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב. מְקָרֵב לוֹן בְּשְׂמָאלָא כְּמָה דְּאָמְרָן.

בְּגִינֵי כַּךְ, יְהוּדָה דְּאִיהוּ מִסְטַר שְׂמָאלָא, אִתְדַּבַּק בִּימִינָא, וּמְטַלְנוֹי לִימִינָא. וְאִינּוּן דְּעַמִּיהּ אִתְחַבְּרוּ כֻּלְּהוּ לִימִינָא. יִשָּׂשכָר דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי יְמִינָא, דִּכְתִיב, (דברים ל"ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. זְבוּלוּן דְּאִיהוּ תָּמִיךְ אוֹרַיְיתָא יְמִינָא, (קע"ד ע"ב וישלח קע"ב) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שׁוֹק הַיָּמִין. וְעַל דָּא יְהוּדָה אִתְקְשַׁר מִסְטְרָא דָּא וְדָא. צָפוֹן בַּמַּיִם, שְׂמָאלָא בִּימִינָא.

רְאוּבֵן דְּחָטָא לְגַבֵּי אֲבוֹי, (פקודי רכ"ג ע"א) שָׁרָא בִּימִינָא, וְאִתְקַשַּׁר בְּשְׂמָאלָא, וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. וְעַל דָּא, אִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ עִמֵּיהּ, אִינּוּן שְׂמָאלָא. שִׁמְעוֹן דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא מִסְטְרָא דְּשׁוֹר, דִּכְתִיב, (יחזקאל א') וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל. גָּד שׁוֹקָא שְׂמָאלָא, כְּתִיב (בראשית מ"ט) גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגוּד עָקֵב. הָכָא, אִתְדַּבַּק דָּרוֹם בְּאֶשָּׁא, יְמִינָא בְּשְׂמָאלָא.

וְעַל דָּא הָא דְּאָמְרָן וְהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ, (תרומה קס"ב ע"ב) לְאַכְלְלָא לוֹן כַּחֲדָא, שְׂמָאלָא בִּימִינָא. כְּדֵין תֵּדַע (דברים ד') כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר רִבִּי אַבָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהַשְׁתָּא יְדִיעָא, הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה, הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, רוּחָא בְּמַיָּא, וּמַיָּא בְּרוּחָא, לְמֶהֱוֵי חַד. וְעַל דָּא כְּתִיב הוּא.

ר' אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (דברים ו') וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ. כְּהַאי גַּוְונָא הָכָא אִתְרְמִיז יְחוּדָא קַדִּישָׁא, וְאַזְהָרָה הוּא לְבַר נָשׁ, לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, בִּרְחִימוּ עִלָּאָה. בְּכָל לְבָבְךָ: דָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא (נ"א קַדִּישָׁא) דְּאִקְרֵי יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע. וּבְכָל נַפְשְׁךָ: דָּא נֶפֶשׁ דָּוִד, דְּאִתְיְהִיבַת בֵּינַייְהוּ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ לְאַכְלָלָא לוֹן לְעֵילָּא בַּאֲתָר דְּלֵית בֵּיהּ שִׁעוּרָא. הָכָא הוּא יְחוּדָא שְׁלִים לְמִרְחַם לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא יָאוֹת.

תּוּ, וּבְכָל מְאֹדֶךָ: דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ אָחִיד לְכָל סִטְרִין, וְכֻלָּא הוּא יְחוּדָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִינֵי כַּךְ, הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, כֻּלָּא הוּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא.

(שמות ז') כִּי יְדַבֵּר אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קי"ט) מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי. וּכְתִיב, (תהלים קי"ט) חַצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ. תָּא חֲזֵי, דָּוִד אִיהוּ מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִצְטְרִיךְ לְמֵידָן עַמָּא, לְדַבְּרָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, כְּרַעְיָא דְּמַדְבַּר עָאנֵיהּ דְּלָא יִסְטוֹן מֵאוֹרְחָא דְּקִשׁוֹט. הָא בַּלַּיְלָה כְּתִיב, חַצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ. וְאִיהוּ אִתְעַסַק בְּאוֹרַייְתָא וּבְתוּשְׁבְּחָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאָתֵי צַפְרָא.

וְאִיהוּ אִתְעַר צַפְרָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים נ״ז) עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר. כַּד אָתֵי יְמָמָא, אָמַר הַאי קְרָא, מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי. מַאי כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי. אֶלָּא, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּכָל מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לְאַשְׁלְמָא דִּינָא עַל בּוֹרְיֵיהּ, כְּאִילּוּ קְיֵים אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא. בְּגִין כָּךְ, כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי.

תָּא חֲזֵי, בְּיוֹמָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לְאַשְׁלְמָא דִּינִין. בְּלֵילְיָא, אִשְׁתַּדַּל בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, עַד דְּאָתֵי יְמָמָא. מַאי טַעְמָא. כָּל יוֹמָא אִתְעַסַק לְאַשְׁלָמָא דִּינִין, בְּגִין לְאַכְלָלָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא. בְּלֵילְיָא, בְּגִין לְאַכְלָלָא דַּרְגָּא דְּלֵילְיָא בִּימָמָא.

וְתָא חֲזֵי, (תרומה קמ״ה ע״א) בְּיוֹמֵי דְּדָוִד מַלְכָּא, הֲוָה מְקָרֵב כָּל אִינּוּן (תהלים ק״ד) חַיְתוֹ שָׂדָי, לְגַבֵּי יַמָּא. כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, נָפַק יַמָּא וְאִתְמְלֵי, וַאֲשְׁקֵי לְהוּ. הֵי מִנַּייהוּ אִתְשַׁקְיָין בְּקַדְמִיתָא. הָא אוּקְמוּהָ. אִלֵּין תַּנִּינַיָּיא רַבְרְבִין עִלָּאִין, דִּכְתִיב בְּהוּ, (בראשית א׳) וּמִלְאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיַּמִּים אָמַר רִבִּי (דף כ״ז ע״ב) אֶלְעָזָר, בְּסִטְרָא יְמִינָא עִלָּאָה, נָפְקִין תְּלֵיסָר מַבּוּעִין עִלָּאִין, נָהֲרִין עַמִּיקִין, אִלֵּין סַלְקִין, וְאִלֵּין נַחֲתִין, עָיֵיל כָּל חַד בְּחַבְרֵיהּ. חַד אַפִּיק רֵישֵׁיהּ, וְאָעִיל לֵיהּ בְּתֵרִין גּוּפִין, חַד גּוּפָא דְּנַהֲרָא נָטִיל

מִימִין לְעֵילָּא, אַפְרִישׁ לְתַתָּא אֶלֶף יְאוֹרִין, נָפְקִין לְאַרְבַּע סִטְרִין.

מֵאִינּוּן נַהֲרִין מַבּוּעִין תְּלִיסָר, מִתְפָּרְשָׁן תְּלֵיסַר יְאוֹרִין, עָאלִין וְנַטְלֵי מַיָּא, אַרְבַּע מְאָה וְתִשְׁעִין וְתִשְׁעָה יְאוֹרִין וּפַלְגָּא, מִסִּטְרָא דָּא. וְאַרְבַּע מְאָה וְתִשְׁעִין וְתִשְׁעָה יְאוֹרִין וּפַלְגָּא, מִסִּטְרָא דָּא בִּשְׂמָאלָא. אִשְׁתְּאַר פַּלְגָּא מִכָּאן, וּפַלְגָּא מִכָּאן, וְאִתְעֲבִיד חַד. דָּא אָעִיל בֵּין יְאוֹרִין, וְאִתְעֲבִיד חִוְיָא.

רֵישָׁא: סוּמָקָא כְּוַרְדָּא. קַשְׁקַשׁוֹי: תַּקִּיפִין כְּפַרְזְלָא. גַּדְפּוֹי: גַּדְפִּין שָׂטָאן וְאִתְפָּרְשָׁן לְכָל אִינּוּן יְאוֹרִין. כַּד סָלִיק זַנְבֵּיהּ, (נ"א לְגַבֵּיהּ) מָחֵי וּבָטַשׁ לְשְׂאַר נוּנִין, לֵית מַאן דְּיֵיקוּם קָמֵיהּ.

פּוּמֵיהּ: מְלַהֲטָא אֶשָּׁא. כַּד נָטִיל בְּכָל אִינּוּן יְאוֹרִין, מִזְדַּעְזָעָן שְׂאַר תַּנִּינַיָּיא, וַעֲרִקִין וְעָאלִין בְּיַמָּא. חַד לְשִׁבְעִין שְׁנִין רָבִיץ לְסִטְרָא דָּא. וְחַד לְשִׁבְעִין שְׁנִין רָבִיץ לְסִטְרָא דָּא. אֶלֶף יְאוֹרִין חָסֵר חַד אִתְמַלְיָין מִנֵּיהּ. דָּא תַּנִּינָא, רָבִיץ בֵּין אִינּוּן יְאוֹרִין.

כַּד נָטִיל נָפֵק חַד פָּסוּתָא דְּאֶשָּׁא בִּקְלִיפִין, כְּלְהוּ קַיְימִין וְזָעֲפִין בְּזַעְפּוֹי, (נ"א וְזָקְפִין בְּעַנְפּוֹי) מִתְעָרְבִין אִינּוּן יְאוֹרִין לְעֵין (נ"א הָעֵין) תִּכְלָא אוּכְמָא. וְגַלְגִּלִין נַטְלִין לְאַרְבַּע סִטְרֵי דְּעָלְמָא. זָקִיף זַנְבֵּיהּ, מָחֵי לְעֵילָּא, מָחֵי לְתַתָּא, כֻּלָּא עַרְקִין קָמֵיהּ.

עַד דִּלְסַטַר צָפוֹן, קָם חַד שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא, וְכָרוֹזָא קָרֵי, אִזְדַּקְפוּ סַבְתִּין אִתְבַּדָּרוּ לְדֹ' זָוְיִין, הָא אִתְעַר מַאן דְּשַׁוֵּי קָדְלָא, עַל אַנְפּוֹי דְּתַנִּינָא, כְּמָה דְּאִתְמַר, (יחזקאל כ"ט) וְנָתַתִּי חַחִים בִּלְחָיֶיךָ וְגוֹ'. כְּדֵין כֻּלְּהוּ אִתְבַּדְּרוּן. וְנַקְטִין לֵיהּ לְתַנִּינָא, וְנָקְבֵי אַנְפּוֹי בְּסַטַר עִלְּעוֹי, וְעָאלִין לֵיהּ לְנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, עַד דְּאִתְבַּר חֵילֵיהּ, כְּדֵין אֲהַדְּרוּ לֵיהּ לְנַהֲרוֹי. (נ"א לְנַחֲרוֹי)

חַד לְשִׁבְעִין שְׁנִין עַבְדִין לֵיהּ כְּדֵין, בְּגִין דְּלָא יְטַשְׁטֵשׁ אַתְרִין דְּרְקִיעִין וּסְמָכַיְיהוּ. וְעָלַיְיהוּ כְּלָא אוֹדָן, וּמְבָרְכָאן וְאַמְרִין, (תהלים צ"ה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי ה' עוֹשֵׂנוּ.

תַּנְיָיא עִלָּאִין אִילֵּין (ס"א לְעֵילָּא) קַיְימִין אִינּוּן דְּמִתְבָּרְכָאן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א') וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. אִלֵּין שַׁלְטִין עַל כָּל שְׁאַר נוּנִין, דְּכְתִיב וּמִלְאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיַּמִּים. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.

תוספתא

(שיר השירים א') אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי. אֶשְׁכּוֹל: דָּא אִימָּא עִלָּאָה. מַה אֶשְׁכּוֹל מִתְקַשֵּׁט בְּכַמָּה עָלִין בְּכַמָּה זְמוֹרוֹת לְיִשְׂרָאֵל דְּאַכְלִין לֵיהּ, הָכִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, מִתְקַשֶּׁטֶת בְּכַמָּה קְשׁוּטִין דְּשִׁמְנָה כֵּלִים, מִכַּמָּה קָרְבָּנִין,

מִכַּמָּה מִינֵי תַּכְשִׁיטִין דְּכַפְּרָה לִבְנָהָא, וְאִיהִי קָמַת בְּהוֹן קָמֵי מַלְכָּא, וּמִיַּד (בראשית ט') וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְיהִיבַת (ס"א לוֹן שְׁאֵילְתִּין דִּלְהוֹן) לָן שְׁאֵילְתִּין דִּילָהּ, בְּאִלֵּין בִּרְכָאן דְּתָקִינוּ רַבָּנָן בִּצְלוֹתָא, לְמִשְׁאַל קָמֵי מַלְכָּא.

בְּהַהוּא זִמְנָא, כָּל דִּינִין דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי הוה"י אֲדנ"י, מִתְהַפְּכָן לְרַחֲמֵי, כְּגַוְונָא דָּא ידו"ד, לְקַיֵּים (ישעיה א') אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ, ידו"ד. אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע. דוד"י. כַּצֶּמֶר יִהְיוּ, ידו"ד. כָּל דִּינִין (נ"א כָּל דִּינִין דְּדָא) מִתְלַבְּנִין מִשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה.

וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא דוד"י, (בראשית ג') לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים. וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּמִתְהַפְּכָא זִמְנִין רַחֲמֵי, זִמְנִין דִּינָא פְּעָמִים אֲנָשִׁים, פְּעָמִים נָשִׁים. זִמְנִין דִּינָא, כְּגַוְונָא דָּא דוד"י. זִמְנִין רַחֲמֵי, כְּגַוְונָא דָּא ידו"ד. דְּהָא אִיהוּ מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, כָּל דִּינִין מִתְהַפְּכִין לְרַחֲמֵי. וּמִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כָּל רַחֲמֵי מִתְהַפְּכָן לְדִינָא, לְמֵידָן בְּהוּ לְאִינּוּן דְּעַבְרֵי עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא.

וְעֵץ דָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ בִּינָה, כָּל שְׁמָהָן דְּדִינָא מִתְהַפְּכִין בָּהּ (לְדִינָא) רַחֲמֵי, בְּגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, לֹא כְּהָעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא. וּבְגִין דָּא, בִּינָה, אִיהִי לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, דְּמִתְהַפְּכָת מִדִּינָא לְרַחֲמֵי

לַצַּדִּיקִים, לְמֵיהַב לוֹן אַגְרָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. מַלְכוּת, לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, לְמֵידָן בָּהּ לְרַשִּׁיעַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין.

(דף כ"ח ע"א)

אֲבָל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ כְּגַוונָא דְּמַטָּה, זְמִנִין דְּמִתְהַפְּכִין הַנָּשִׁים לְשֵׁדוֹת, אֲנָשִׁים לְשֵׁדִים. וּבְגִין דָּא, (בראשית כ"ט) וַיַּגֶּד יַעֲקֹב לְרָחֵל. וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּלֵית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְשַׁמְּשָׁא עִם אִתְּתֵיהּ, עַד דְּמְסַפֵּר עִמָּהּ, שֻׁמָּא נִתְחַלְּפָה לוֹ בְּשֵׁידָה. בְּגִין דְּלַהַט בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, מִתְהַפֶּכֶת מִטּוֹב לָרָע, וְאִי תֵּימָא דְּמְכַשְּׁפֵי פַּרְעֹה, דְּכְתִיב וַיַּעֲשׂוּ כֵּן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם. הָווּ מְהַפְּכִין אִינּוּן מַטּוֹת דְּלְהוֹן לְנָחָשִׁין. וּמִסְטָרָא דְּאִלֵּין הִפּוּכָן יַכְלִין לְאִתְהַפְּכָא. (ע"ב תוספתא).

(שמות ז') וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מַטֶּךָ. מַאי טַעֲמָא מַטֵּה אַהֲרֹן, וְלֹא מַטֵּה מֹשֶׁה. אֶלָּא, הַהוּא דְּמֹשֶׁה אִיהוּ קַדִּישָׁא יַתִּיר, דְּאִתְגְּלִיף בְּגִנְתָּא עִלָּאָה בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסָאֲבָא לֵיהּ בְּאִינּוּן חוּטְרִין דְּחַרְשַׁיָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא לְאַכְפְיָיא לוֹן לְכָל אִינּוּן דְּאִתְיַיִן מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאלָא, בְּגִין דְּאַהֲרֹן אָתָא מִימִינָא, וּשְׁמָאלָא אִתְכַּפְיָיא בִּימִינָא.

רִבִּי חִיָּיא שָׁאִיל לְרִבִּי יוֹסִי, הָא גַּלֵּי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִינּוּן חַרְשִׁין יַעְבְּדוּן תַּנִּינַיָּיא, מַאי גְּבוּרְתָּא

אִיהוּ לְמֶעְבַּד קָמֵי פַּרְעֹה תַּנִּינַיָּיא. אֲמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּמִתַּמָּן הוּא שֵׁירוּתָא לְאַלְקָאָה, וּמִשֵּׁירוּתָא דְּתַנִּינָא שָׁאֲרֵי שׁוּלְטָנֵיהּ, (נ"א לְשׁוּלְנֵיה וּמִשֵּׁירוּתָא דְּשׁוּלְטָנֵיה שָׁרֵי לְאַלְקָאָה) כְּדֵין, חֲדוּ כּוּלְהוּ חַרְשֵׁי, דְּהָא רֵישׁ חָכְמְתָא דְּנָחָשׁ דִּילְהוֹן הָכִי הֲוָה. מִיָּד אִתְהַדַּר הַהוּא תַּנִּינָא דְּאַהֲרֹן לְאָעָא יְבִישָׁא, וּבָלַע לוֹן.

וְעַל דָּא תַּווּהוּ, וְיָדְעוּ דְּשׁוּלְטָנָא עִלָּאָה אִית בְּאַרְעָא, דְּאִינּוּן חֲשִׁיבוּ, דְּהָא לְתַתָּא, (נ"א לְעֵילָּא) בַּר מִנַּייהוּ לָא אִית שׁוּלְטָנָא לְמֶעְבַּד מִידִי, כְּדֵין, וְיִבְלַע מַטֵּה אַהֲרֹן, מַטֵּה אַהֲרֹן דַּייְקָא, דְּאִתְהַדַּר לְאָעָא וּבָלַע לוֹן.

וְעַל דָּא עָבֵד אַהֲרֹן תְּרִין אָתִין, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא.

חַד לְעֵילָּא, תַּנִּינָא עִלָּאָה דְּשַׁלְטָא עַל אִינּוּן דִּלְהוֹן.

חַד לְתַתָּא, דְּשָׁלִיט אָעָא עַל תַּנִּינָא דִּילְהוֹן. וּפַרְעֹה חַכִּים הֲוָה מִכָּל חַרְשׁוֹי, וְאִסְתַּכַּל דְּשׁוּלְטָנָא עִלָּאָה שָׁלִיט עַל אַרְעָא, שָׁלִיט לְעֵילָּא שָׁלִיט לְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי תֵּימָא, חַרְשַׁיָּא כָּל מַה דְּעַבְדִין לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּחֵיזוּ דְּעֵינָא, דְּהָכִי אִתְחָזֵי, וְלָא יַתִּיר, קָא מַשְׁמַע לָן וַיִּהְיוּ דַּייְקָא, דִּכְתִיב וַיִּהְיוּ לְתַנִּינִים. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֲפִילּוּ אִינּוּן תַּנִּינָיָא דִּילְהוֹן אַהֲדְרוּ לְמֶהֱוֵי אָעִין, וְאָעָא דְּאַהֲרֹן בָּלַע לוֹן.

כְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הִנְנִי עָלֶיךָ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם הַתַּנִּים

הַגָּדוֹל הָרוֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאוֹרָיו. מִתַּמָּן שֵׁרוּתָא לְתַתָּא בְּשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן. אֲבָל חָכְמְתָא דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מִכֻּלְּהוּ דַּרְגִּין אִיהוּ. (אינון)

תָּא חֲזֵי, חָכְמְתָא דִּילְהוֹן בְּדַרְגִּין תַּתָּאִין, לְאַכְפְיָין לוֹן לְאִלֵּין דַּרְגִּין בְּדַרְגִּין עִלָּאִין, רֵישֵׁי שׁוּלְטָנוּתְהוֹן וְעִקָּרָא דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מֵהַהוּא תִּנְיָנָא, וּמִשְׁתַּלְשְׁלָן בְּתִנְיָנָא, דְּהָא מִתַּמָּן נָטִיל חֵילָא דַּרְגָּא עִלָּאָה דִּילְהוֹן. מַשְׁמַע דִּכְתִיב, (שמות י"א) אֲשֶׁר אַחַר הֶרֶחִים.

רִבִּי חִיָּיא, הָוָה יָתִיב יוֹמָא חַדָּא, אַבָּא דְּתַרְעָא דְּאוּשָׁא. חָמָא לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר חַד קַטְפִּירָא טָאסָא גַּבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר, מַשְׁמַע, דְּאַפִּילוּ בְּאוֹרְחָךְ כֹּלָּא תְּאִיבִין לְמֵהַךְ אֲבַתְרָךְ. אַהְדַּר רֵישָׁא וְחָמָא לֵיהּ. אָמַר, וַדַּאי שְׁלִיחוּתָא אִית גַּבֵּיהּ. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹלָּא עָבִיד שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְכַמָּה שְׁלִיחִין אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא תֵּימָא מִלִּין דְּאִית בְּהוּ רוּחָא בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אֶלָּא אֲפִילוּ אִינּוּן מִלִּין דְּלֵית בְּהוּ רוּחָא.

פָּתַח וְאָמַר, (חבקוק ב') כִּי אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהָרָא מֵחוֹבוֹי, דְּלָא יֵיתֵי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי יֵימָא מַאן יַסְהִיד בֵּיהּ. הָא אַבְנֵי בֵּיתֵיהּ וְאָעֵי בֵּיתֵיהּ יַסְהִידוּ בֵּיהּ. וּלְזִמְנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בְּהוּ שְׁלִיחוּתָא. תָּא חֲזֵי חוּטְרָא

דְּאַהֲרֹן, דְּאִיהוּ אָעָא יְבִישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁירוּתָא דְּנִסִּין עָבֵד בֵּיהּ, וּתְרֵי שְׁלִיחוּתֵי בֵּיהּ אִתְעֲבִידוּ. חַד דְּאִיהוּ אָעָא יְבִישָׁא וּבָלַע לְאִינּוּן תַּנִּינַיָּיא דְּיִלְהוֹן. וְחַד דְּהָא לְשַׁעֲתָא אִתְהַדַּר בְּרוּחָא וְאִתְעֲבִיד בְּרִיָּה.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תִּפַּח (דף כ"ח ע"ב) רוּחֵיהוֹן, דְּאִינּוּן דְּאַמְרִין, דְּלָא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָיא מֵתַיָּיא, וְהֵיךְ יִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ בְּרִיָּה חַדְתָּא. יֵיתוּן וְיֵחֲמוּן אִינּוּן טִפְּשָׁאִין חַיָּיבַיָּא, רְחִיקִין מֵאוֹרַיְיתָא, רְחִיקִין מִגֵּיהּ, בִּידֵיהּ דְּאַהֲרֹן הֲוָה חוּטְרָא, אָעָא יְבִישָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפוּם שַׁעֲתָא אַהְדַּר לֵיהּ בְּרִיָּה, מְשַׁנְיָא בְּרוּחָא וְגוּפָא. אִינּוּן גּוּפִין, דַּהֲווֹ בְּהוּ רוּחִין וּנְשָׁמָתִין קַדִּישִׁין, וְנָטְרוּ פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּדָּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָמִיר לוֹן בְּעַפְרָא. לְבָתַר, בְּזִמְנָא דְּיִחֲדֵי עָלְמָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּיַעֲבֵד לְהוּ בְּרִיָּה חַדְתָּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּהַהוּא גּוּפָא דְּהָוָה, יָקוּם. מַשְׁמַע דִּכְתִיב, (ישעיה כ"ו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ, וְלָא כְּתִיב יִבְרָא, מַשְׁמַע דִּבְרַיְיתָא אִינּוּן אֲבָל יִחְיוּ. דְּהָא (בראשית קל"ז ע"ב) גַּרְמָא חַד, יִשְׁתְּאַר מִן גּוּפָא תְּחוֹת אַרְעָא, וְהַהוּא לָא אִתְרַקַּב וְלָא אִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא לְעָלְמִין, וּבְהַהוּא זִמְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַרְכֵּיף לֵיהּ, וַיַּעֲבִיד לֵיהּ כַּחֲמִירָא

בְּעִיסָה, וְיִסְתְּלַק וְיִתְפַּשֵּׁט לְאַרְבַּע זָוִיִן וּמְנִיהּ יִשְׁתַּכְלַל גּוּפָא וְכָל שַׁייפּוֹי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב בֵּיהּ רוּחָא לְבָתַר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר הָכִי הוּא. וְתָא חֲזֵי, הַהוּא גַּרְמָא בְּמָה אִתְּרְכַךְ. בַּטָּל. דִּכְתִיב, (ישעיה כ"ו) כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ וְגוֹ׳.

וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל מֹשֶׁה אֱמוֹר אֶל אַהֲרֹן קַח מַטְּךָ וּנְטֵה יָדְךָ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם עַל נַהֲרוֹתָם עַל יְאוֹרֵיהֶם וְעַל אַגְמֵיהֶם וְעַל כָּל מִקְוֵה מֵימֵיהֶם וְיִהְיוּ דָם וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְהֵיךְ יָכִיל לְמֵהַךְ לְכָל הָנֵי אַתְרֵי. (ולא עוד אֶלָּא) וְתוּ, דְּהָא כְּתִיב וַיִּמָּלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה׳ אֶת הַיְאוֹר. אֶת הַיְאוֹר כְּתִיב, וְאַתְּ אָמַרְתְּ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם עַל נַהֲרוֹתָם עַל יְאוֹרֵיהֶם וְעַל אַגְמֵיהֶם.

אֶלָּא, מֵימֵי מִצְרַיִם נִילוּס הֲוָה. וּמִתַּמָּן אִתְמַלְיָין כָּל אִינּוּן שְׁאַר אַגַּמִּין וִיאוֹרִין וּמַבּוּעִין וְכָל מֵימִין דִּילְהוֹן. וְעַל דָּא, אַהֲרֹן לֹא נָטָה לְמַחֲאָה אֶלָּא לְנִילוּס בִּלְחוֹדוֹי. וְתָא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דִּכְתִיב וְלֹא יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן הַיְאוֹר.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, תָּא חֲזֵי, מַיִן תַּתָּאִין מִתְפָּרְשָׁאן לְכַמָּה סִטְרִין, (נ"א וּמַיִן עִלָּאֵי ע"כ וְגוֹ') (עִלָּאִין דְּהָא) וּמַיִן עִלָּאִין מִתְכַּנְשֵׁי בְּבֵי כְּנִישׁוּ מַיָּא, דִּכְתִיב, (בראשית א') וַיֹּאמֶר

אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. וּכְתִיב וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. וְתָא חֲזֵי, הַהוּא רְקִיעָא דְּאִית בֵּיהּ שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא כּוֹכְבַיָּיא וּמַזָּלֵי, דָּא אִיהוּ בֵּי כְּנִישׁוּת מַיָּא רַבָּא, דְּהוּא נָטִיל כָּל מַיִין, וְאַשְׁקֵי לְאַרְעָא, דְּהִיא עָלְמָא תַּתָּאָה, כֵּיוָן, דְּנָטַל מַיָּא בָּדַר לוֹן, וּפָלִיג לוֹן לְכָל עִיבָּר, וּמִתַּמָּן אִתְשַׁקְיָין כֻּלָּא. וּבְזִמְנָא דְּדִינָא שַׁרְיָא, עָלְמָא תַּתָּאָה לָא יַנְקָא מִן הַהוּא רְקִיעָא, וְיַנְקָא מִסִּטְרָא שְׁמָאלָא, וּכְדֵין אִקְרֵי חֶרֶב לַה׳ מָלְאָה דָם. וַוי לְאִינּוּן דְּיִנְקִין כְּדֵין מִינָהּ, וְאִתְשַׁקְיָין מִינָהּ, דִּבְהַהוּא זִמְנָא יַמָּא יַנְקָא מִתְּרִין סִטְרִין, הֲוָה אִתְפְּלַג לִתְרִין חוּלָקִין, חָוּור וְסוּמָק. וּכְדֵין שָׁדֵי לְיאוֹרָא חוּלָקָא דְּמִצְרַיִם, וְאַלְקֵי לְעֵילָּא וְאַלְקֵי לְתַתָּא. וְעַל דָּא שָׁתָאן יִשְׂרָאֵל מַיָּא. וּמִצְרָאֵי דָּמָא. אִי תֵּימָא בְּגִין גִּיעוּלָא הֲוָה וְלָא יַתִּיר. תָּא חֲזֵי, שָׁתָאן דָּמָא וְעָאל לְמֵעַיְיהוּ, וְאִסְתַּלָּק וּבָקַע, עַד דַּהֲווֹ מְזַבְּנִין לוֹן יִשְׂרָאֵל מַיָּא בְּמָמוֹנָא, וּכְדֵין שָׁתָאן מַיָּא בְּגִינֵי כַּךְ שֵׁירוּתָא לְאַלְקָאָה לוֹן הֲוָה דָּמָא.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח הַאי קְרָא, (תהלים קמ"ח) אֲרוֹמְמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד. תָּא חֲזֵי, דָּוִד לָקֵבִיל דַּרְגָּא דִּילֵיהּ קָאָמַר, דִּכְתִיב אֱלֹהַי דִּידִי. בְּגִין דְּבָעָא לְסַלְקָא שְׁבָחֵיהּ, וּלְאַעֲלָא לֵיהּ לִנְהוֹרָא עִלָּאָה,

לְאִתְעָרְבָא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. בְּגִינֵי כַּךְ, אֲרוֹמְמָךְ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ וְגוֹ'.

דְּתָנֵינָן, כָּל יוֹמוֹי דְּדָוִד, אִשְׁתַּדַּל לְאַתְקָנָא כּוּרְסְיָה, וּלְאַנְהָרָא אַנְפָּהָא, בְּגִין דְּיָגִין עָלֵיהּ וְאִיתְנְהִיר תָּדִיר נְהוֹרָא תַּתָּאָה (דף כ"ט ע"א) בִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. וְכַד אָתָא שְׁלֹמֹה, אַשְׁכַּח עָלְמָא שְׁלִים, וְסִיהֲרָא דְּאִתְמַלְיָא, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאַטְרְחָא עָלָּה לְאַנְהָרָא. (ע"ב)

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיסַב נוּקְמִין מֵעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, אִתְעַר שְׁמָאלָא, וְאִתְמַלְיָא סִיהֲרָא מֵהַהוּא סְטָרָא דְּמָא. וּכְדֵין, נַבְעִין מַבּוּעִין וּנְחָלִין דְּלְתַתָּא, כָּל אִינּוּן דְּלִסְטַר שְׁמָאלָא דְּמָא. וְעַל דָּא, דִּינָא דִּילְהוֹן דְּמָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַאי דְּמָא אִתְעַר (נ"א פַּד דִּינָא אִתְעַר עַל עַלְמָא בְּגִין הַהוּא דְּמָא דְּקַטּוֹלִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר) עַל עַמָּא, הַהוּא דְּמָא דְּקַטּוֹלִין אִיהוּ דְּיִתְעַר עָלַיְיהוּ עַמָּא אָחֳרָא וְקָטִיל לוֹן. אֲבָל (הַשְׁתָּא) בְּמִצְרַיִם, לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיְיתָאָה עָלַיְיהוּ עַמָּא אָחֳרָא לְאִתְעָרָא עָלַיְיהוּ דְּמָא בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל הֲווֹ בֵּינַיְיהוּ, וְלָא יִצְטַעֲרוּן בְּגִין דְּדַיְירִין בְּאַרְעָא דִּילְהוֹן, אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחָא לוֹן בְּדָמָא, בְּנַהֲרִין דִּילְהוֹן, דְּלָא הֲווֹ יַכְלִין לְמִשְׁתֵּי.

וּבְגִין דְּשׁוּלְטָנוּתָא דִּילְהוֹן, שַׁלְטָא בְּהַהוּא נַהֲרָא, פְּקִיד

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּיַלְקֵי דַּחֲלָא דִּלְהוֹן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּנִילוּס חַד דַּחֲלָא דִּלְהוֹן הֲוָה, וְכֵן שְׁאַר דַּחֲלִין דִּלְהוֹן נַבְעִין דָּמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבָעֵצִים וּבָאֲבָנִים.

ר' חִיָּיא קַם לֵילְיָא חַד לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה עִמֵּיהּ ר' יוֹסֵי זוּטָא, דַּהֲוָה רַבְיָא. פָּתַח ר' חִיָּיא וְאָמַר, (קהלת ט') לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֵב טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ. מַאי קָא חָמָא שְׁלֹמֹה דַּאֲמַר הַאי קְרָא.

אֶלָּא שְׁלֹמֹה כָּל מִלּוֹי בְּחָכְמָה הֲווֹ, וְהַאי דַּאֲמַר לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, וְיָהִיב לֵיהּ שַׁלְוָה וְנַיְיחָא, כְּדֵין נַהֲמָא וְחַמְרָא דַּאֲכִיל וְשָׁתֵי, בְּחֶדְוָה דִּלְבָּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּעוֹבָדּוֹי.

אָמַר לֵיהּ הַהוּא רַבְיָא, אִי הָכִי, הָא אָמְרַתְּ דְּכָל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה בְּחָכְמְתָא הֲווֹ, אֵן הוּא חָכְמְתָא הָכָא. אָמַר לֵיהּ בְּרִי תְּבַשֵּׁל בִּשּׁוּלָךְ, וְתֶחֱמֵי הַאי קְרָא. אָמַר לֵיהּ עַד לָא בָּשִׁילְנָא יָדַעְנָא. אָמַר לֵיהּ מְנָא לָן.

אָמַר לֵיהּ קָלָא חַד שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, דְּהֲוָה אָמַר בְּהַאי

קְרָא, דְּשַׁלְמֹה קָא אַזְהַר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַעְטָרָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה, דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהוּ נָהֲמָא, דְּיִתְעַטָּר בְּחֶדְוָה. וּלְבָתַר, יִתְעַטָּר בְּחַמְרָא, דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא, בְּגִין דְּתִשְׁתְּכַח בִּמְהֵימָנוּתָא דִּכְלָא, חֶדְוָותָא שְׁלֵימָתָא, בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְכַד תֶּהֱוֵי בֵּין תַּרְוַוייהוּ כְּדֵין כָּל בִּרְכָאן שָׁרָאן בְּעָלְמָא. וְכָל דָּא, כַּד אִתְרְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ. אָתָא ר' חִיָּיא וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר, חַיֶּיךָ בְּרִי הַאי מִלָּה שָׁבַקְנָא בְּגִינָךְ, וְהַשְׁתָּא יָדַעְנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאַעְטָרָא לָךְ בְּאוֹרַיְיתָא.

תּוּ פָּתַח ר' חִיָּיא וְאָמַר, אֱמוֹר אֶל אַהֲרֹן קַח מַטֶּךָ וּנְטֵה יָדְךָ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם. מַאי טַעְמָא אַהֲרֹן וְלֹא מֹשֶׁה. אֶלָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַהֲרֹן מַיִין קַיְימִין בְּדוּכְתֵּיהּ, וּשְׂמָאלָא בָּעֵי לְנַגְדָּא מַיִין מִתַּמָּן, אַהֲרֹן דְּאָתֵי מֵהַהוּא סִטְרָא יִתְעַר לֵיהּ, וְכַד שְׂמָאלָא נָקִיט לוֹן, אִינּוּן יִתְהַדְּרוּן דָּמָא.

תָּא חֲזֵי תַּתָּאָה דְּכָל דַּרְגִּין מָחָא בְּקַדְמִיתָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִתַּתָּאָה שָׁרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְיַדָּא דִּילֵיהּ, מָחָא בְּכָל אֲצִבְעָא וַאֲצִבְעָא. וְכַד מָטָא לְדַרְגָּא עִלָּאָה דְּכָל דַּרְגִּין, עָבֵד אִיהוּ דִּילֵיהּ, וְעָבַר בְּאַרְעָא

דְּמִצְרַיִם, וְקָטַל כֹּלָא. וּבְגִינֵי כַּךְ קָטַל כָּל בּוּכְרִין בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה וּבוּכְרָא דְּכֹלָּא.

וְתָא חֲזֵי, פַּרְעֹה הָוָה שׁוּלְטָנִיהּ בְּמַיָּא, (נ"א בְּקַדְמִיתָא וּמִתַּתָּאָה שָׁרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכַד מָטָא לְדַרְגָּא עִילָּאָה דִּילְהוֹן דְּאִיהוּ בוּכְרָא דְּכָל דַּרְגִּין דִּילְהוֹן קָטַל כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּגִין דַּהֲוּא דַּרְגָּא עִילָּאָה וּבוּכְרָא דְּכוּלָּא וְתָא חֲזֵי פַּרְעֹה הָוָה בּוּכְרָא וְשׁוּלְטָנִיהּ בְּמָיָא) **דִּכְתִיב,** (יחזקאל כ"ט) **הַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו, בְּגִין כָּךְ אִתְהַפַּךְ נַהֲרִיהּ בְּדָמָא בְּקַדְמִיתָא. לְבָתַר צְפַרְדְּעִים דְּמְשַׁמְּטֵי לוֹן בְּקָלִין טְסִירִין מְקַרְקְרִין בְּגוֹ מֵעַיְיהוּ,** (נ"א מְקַרְקְרִין בְּגוֹ יְאוֹרָא) **וְנַפְקֵי מִגּוֹ יְאוֹרָא, וְסַלְקֵי בְּיַבֶּשְׁתָּא וְרָאמִין קָלִין בְּכָל סִטְרִין, עַד דְּאִינּוּן נַפְלִין כְּמֵתִין בְּגוֹ בֵּיתָא.**

וְרָזָא דְּמִלָּה, כָּל אִינּוּן עֶשֶׂר אָתִין דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלְהוּ הֲווֹ מִגּוֹ יָדָא תַּקִּיפָא, וְהַהוּא יָדָא אִתְתַּקַּף עַל אִינּוּן דַּרְגִּין (דף כ"ט ע"ב) **כּוּלְהוּ שֻׁלְטָנוּתָא דִּילְהוֹן, בְּגִין לְבַלְבְּלָא דַּעְתַּייהוּ, וְלָא הֲווֹ יַדְעֵי לְמֶעְבַּד מִידִי. תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין דִּילְהוֹן, כֵּיוָן דְּנַפְקֵי לְמֶעְבַּד מִידִי, דְּאִתְחֲזֵי לְכֹלָּא לָא יַכְלִין** (לְבַתָּר) **לְמֶעְבַּד מִידִי.** (אֵימַת בְּדֵ) (נ"א בְּגִין דַּהֲוּא) **יָדָא תַּקִּיפָא** (ס"א שַׁרְיָא) **דְּשַׁרְיָא עָלַייהוּ.** (דִּכְתִיב) (שמות ז') **וְשָׁרַץ הַיְאוֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ. ר' שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר,** (ירמיה ל"א) **קוֹל בָּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, הַאי

קְרָא אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אַתְרֵי. וְהַאי קְרָא קַשְׁיָא, רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ, בְּנָהָא דְּרָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִין הֲווֹ וְלָא יַתִּיר, וְלֵאָה (כּוּלְהוּ) שִׁית שְׁבָטִין הֲווֹ דִּילָהּ, אֲמַאי בָּכַת רָחֵל וְלֹא לֵאָה.

אֶלָּא הָכִי אָמְרוּ כְּתִיב, (בראשית כ״ט) וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת. אֲמַאי רַכּוֹת. בְּגִין דְּכָל יוֹמָא נַפְקַת לְפָרְשַׁת אֹרְחִין, וְשָׁאֲלַת עַל עֵשָׂו, וַהֲווּ אַמְרִין לָהּ עוֹבָדוֹי דְּהַהוּא רָשָׁע, וְדָחִילַת לְמִנְפַּל בִּגּוֹ עַדְבֵיהּ, וַהֲוַת בָּכַת כָּל יוֹמָא, עַד דְּאִתְרְכָכוּ עֵינָהָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אַנְתְּ בָּכַת בְּגִין דַּהֲוּא צַדִּיקָא, דְּלָא תֶּהֱוֵי בְּעַדְבֵיהּ דְּהַהוּא רָשָׁע. חַיָּיךְ, אַחֲתָךְ תָּקוּם בְּפָרְשַׁת אֹרְחִין, וְתִבְכִּי עַל גָּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַתְּ תָּקוּם לְגוֹ וְלָא תִּבְכִּי עָלַיְיהוּ וְרָחֵל אִיהִי בָּכַת עַל גָּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

אֲבָל הַאי קְרָא, אִיהוּ עַל מַה דְּאַמְרָן. אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה, דְּרָחֵל וְלֵאָה תְּרֵי עָלְמִין נִינְהוּ. חַד עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא, וְחַד עָלְמָא דְּאִתְגַּלְיָא. וְעַל דָּא, דָּא אִתְקַבְּרַת וְאִתְחַפְיַאת לְגוֹ בִּמְעַרְתָּא וְאִתְכְּסְיַאת. וְדָא קַיְימָא בְּפָרְשַׁת אָרְחִין בְּאִתְגַּלְיָא. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא עִלָּאָה. וּבְגִין כַּךְ לָא אָעִיל לָהּ יַעֲקֹב בִּמְעַרְתָּא, וְלָא בַּאֲתָר אַחֲרָא, דְּהָא כְּתִיב (בראשית מ״ח) בְּעוֹד כִּבְרַת אֶרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה, וְלָא

אָעִיל לָהּ לְמָתָא. בְּגִין דְּהַוָה יָדַע דְּאַתְרָהּ הַוָה בְּאַתְרָא דְּאִתְגַּלְיָא.

תָּא חֲזֵי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הָכִי אִקְרֵי, רָחֵל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נ"ב) וּכְרָחֵל לִפְנֵי גוֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה. אֲמַאי נֶאֱלָמָה. דְּכַד שַׁלְטִין שְׁאַר עַמִּין, קָלָא אִתְפְּסָק מִינָהּ, וְהִיא אִתְאַלְּמַת.

וְדָא הוּא דִּכְתִיב, קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים. קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע דָּא יְרוּשָׁלַיִם לְעֵילָּא. רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, אִיהִי מְבַכָּה עָלַיְיהוּ דְּאִיהִי אִמָּא דִּלְהוֹן. מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ. מַאי טַעְמָא. כִּי אֵינֶנּוּ. כִּי אֵינָם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, בְּגִין דְּבַעְלָהּ דְּאִיהוּ קוֹל, אִסְתַּלָּק מִינָהּ, וְלָא אִתְחַבַּר בַּהֲדָהּ.

וְתָא חֲזֵי, לָאו שַׁעֲתָא חֲדָא, אִיהִי דְּבָכַת עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּרִם לוֹן קָלָא לְמִצְרָאֵי, דִּכְתִיב, (שמות י"א) וְהָיְתָה צְעָקָה גְּדוֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמוֹהוּ לֹא נִהְיָתָה וְגוֹ'. וְזִמִּין לוֹן קָלִין אַחֲרָנִין, בְּאִינּוּן עוּרְדְּעָנִין, דְּרָמָאן קָלִין בְּמַעַיְיהוּ, וַהֲווּ נַפְלֵי בַּשְׁוָקֵי כַּמֵּתִים.

וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּעַ, חֲדָא הֲוָת, וְאוֹלִידַת, וְאִתְמַלְיַית אַרְעָא מִינַיְיהוּ. וַהֲווּ כֻּלְהוּ מַסְרִין גַּרְמַיְיהוּ לְאֶשָּׁא,

דְּכְתִיב וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ, וּמַאי הֲווֹ אָמְרוּ. (תהלים ס"ו) בָּאנוּ בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה. וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי מַאי אִיכְפַּת לְהוּ לְמִצְרָאֵי דְּעַאלִין לְאֶשָּׁא כָּל אִינּוּן עוֹרְדֵעַנִין אֶלָּא כְּלְהוּ עַאלִין לְאֶשָּׁא וְאַזְלִין בְּתַנּוּרָא וְלָא מֵתִין. וְאִינּוּן דְּמֵתִין מַאי קָא עַבְדֵי. נַהֲמָא הֲוָה בְּתַנּוּרָא וְעַאלִין בְּגוֹ נַהֲמָא וּמִתְבַּקְעִין וְנַפְקֵי מְנַיְיהוּ אַחֲרָנִין וְאִשְׁתַּאֲרִין בְּנַהֲמָא. אָתוּ לְמֵיכַל מִינֵּה הַהוּא פִּתָּא אִתְהַדְּרוּ עוֹרְדֵעַנְיָיא בְּמֶעַיְיהוּ וְקַרְדָן וְרַמָּאן קַלִּין עַד דְּהַווּ מֵתִים. וְדָא קְשְׁיָיא לוֹן מִכֹּלָּא. תָּא חֲזֵי כְּתִיב וְשָׁרַץ הַיְאוֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ. פַּרְעֹה אִיהוּ אַלְקֵי קַדְמָאָה מִכְּלְהוּ וְיָתִיר מִכְּלְהוּ. לֵיהֱוֵי שְׁמֵיהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרָךְ מִן עַלְמָא וְעַד עַלְמָא דְּהָוָה פָּקִיד עוֹבַדִּין דִּבְנֵי נָשָׁא בְּכָל מָה דְּעַבְדֵי. כְּתִיב (בראשית י"ב) וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ אוֹתָהּ אֶל פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה. הָאי קְרָא לְדָרְשָׁא הוּא דְּאִתָּא. תְּלָת פַּרְעֹה

כְּתִיב (בראשית י"ב) וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ אוֹתָהּ אֶל פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה. הַאי קְרָא לְדָרְשָׁא הוּא דְּאִתָּא. תְּלַת פַּרְעֹה (דף ל' ע"א) הָכָא. חַד, בְּהַהוּא זִמְנָא. וְחַד, בְּיוֹמוֹי דְיוֹסֵף. וְחַד, בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה דְּאַלְקֵי בְּקוֹלְפּוֹי. (ס"א הָאי קְרָא כְּלָא אִתְקַיַּים בְּפַרְעֹה קַדְמָאָה אֲבָל בְּשַׁעֲתָא וכו' וְהָאי קְרָא אִתְקַיַּים)

פַּרְעֹה קַדְמָאָה, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְנְסִיבַת שָׂרָה לְגַבֵּיהּ, רָמַז לְאוּמָנִין, וְצִיְּירוּ הַהוּא דְּיוּקְנָא בְּאַדְרֵיהּ, עַל עַרְסֵיהּ בְּכוֹתָלָא, לָא נָח דַּעְתֵּיהּ, עַד דְּעָבְדוּ דְּיוּקְנָא דְּשָׂרָה בִּנְסִירוּ, וְכַד סָלִיק לְעַרְסֵיהּ, סָלִיק לָהּ עִמֵּיהּ. כָּל מַלְכָּא דְּאָתָא אֲבַתְרֵיהּ, חָזֵה חֲמֵי הַהוּא דְּיוּקְנָא מְצַיְּירָא צִיּוּרָא, וַהֲווּ עָאלִין קָמֵיהּ בְּדִיחִין, כַּד סָלִיק לְעַרְסֵיהּ חָזֵה אִתְהֲנֵי בְּהַהוּא צִיּוּר. בְּגִין כַּךְ, מַלְכָּא אַלְקֵי הָכָא יַתִּיר מִכֹּלָא. (תא חזי) הַיְינוּ דִּכְתִיב, וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ. וּלְבָתַר, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ. וּבְכֻלְּהוּ לָא כְּתִיב עַל מִטָּתָם, אֶלָּא לֵיהּ בִּלְחוֹדֵיהּ.

ר' אַבָּא פָּתַח, (קהלת א') כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא אֶל מָקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלָכֶת. הַאי קְרָא אִתְּמַר, וְאָמְרִי לֵיהּ חַבְרַיָּיא. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּד אִינּוּן נָחֲלִין עָאלִין לְגוֹ יַמָּא, וְיַמָּא נָקִיט לוֹן, וְשָׁאִיב לוֹן בְּגַוֵּיהּ, בְּגִין דְּקָפָאן מַיָּא בְּגוֹ יַמָּא, וְהַהוּא גְּלִידִי שָׁאִיב כָּל מַיָּא דְּעָאלִין בֵּיהּ, וּלְבָתַר נָפְקִין מַיָּא בְּתוּקְפָּא דְּדָרוֹם, וְאַשְׁקֵי יַת כָּל חֵיוָת בָּרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ק"ד) יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי.

(זהו הנזכר הבא) וְתָא חֲזֵי, יַמָּא דְּקָפָא שָׁאִיב כָּל מַיָּא, וְאִשְׁתְּרֵי בְּתוּקְפָּא דְּדָרוֹם, כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּבְגִין כַּךְ אֵינֶנּוּ מָלֵא, וְאִתְּמַר.

וְהָא אִתְּעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא. אֶל מָקוֹם שֶׁהַנֶּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת. מַאי טַעֲמָא הֵם שָׁבִים. בְּגִין דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן לָא פָּסִיק לְעָלְמִין, וְהוּא אַפִּיק תְּדִיר מַיָּא לְיַמָּא, וְעַל דָּא, מַיִין שָׁבִין לָלֶכֶת, וְתָבִין, וְאָזְלִין וְתָבִין, וְלָא פָּסְקִין לְעָלְמִין. וְכַד אִיהוּ תָּב לָלֶכֶת, בְּגִין לְמֵהַךְ לְאַשְׁקָאָה לְכֹלָּא, וְאָתֵי רוּחַ (וארא כ"ד ע"א) צָפוֹן וְקָפֵי מַיָּא, וְרוּחָא דְּדָרוֹם דְּאִיהוּ חַמִּימָא, (ס"א שָׁרֵי) שָׁדֵי לוֹן לְמֵהַךְ לְכָל סְטָר. וְעַל דָּא, הַאי יַמָּא יָתִיב בֵּין תְּרֵי סְטָרֵי אִלֵּין, וּבְגִינַיְיהוּ קַיְּימָא, וְאַרְבִּין אָזְלִין וְנַטְלִין לְכָל סְטָר.

תָּא חֲזֵי, כַּד מַלְכָּא, אָתֵי לְעַרְסֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלִיג לֵילְיָא, רוּחָא דְּצָפוֹן אִתְּעַר, דְּאִיהוּ אִתְּעַר חַבִּיבוּתָא לְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא, דְּאִלְמָלֵא אִתְּעָרוּתָא דְּצָפוֹן, לָא אִתְחַבָּר מַלְכָּא בַּהֲדָהּ, בְּגִין דְּצָפוֹן שָׁאֲרֵי חַבִּיבוּתָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, (שיר השירים ב') שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. וְדָרוֹם חָבִיק בִּרְחִימוּ דְּכְתִיב וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי, כְּדֵין כַּמָּה בְּדִיחִין מִתְּעָרִין שִׁירָתָא, עַד דְּאָתֵי צַפְרָא, דְּכְתִיב, (איוב ל"ח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

וְכַד אָתֵי צַפְרָא, כְּלְהוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי אַמְרֵי שִׁירָתָא, וְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, דְּכְתִיב, (ישעיה ס"ב) הַמַּזְכִּירִים אֶת יְיָ' אַל דֳּמִי לָכֶם. אַל דֳּמִי לָכֶם לְתַתָּא דַּייְקָא. (בְּלֵילָה)

כַּד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, אִינּוּן דְּתִיאוּבְתָּא דִּילְהוֹן לְאַדְכָּרָא תָּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יָהֲבִי שְׁכִיבוּ לְלִבָּא, וְקַיְימִין לְאַדְכָּרָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כַּד סָלִיק צַפְרָא מַקְדִּימִין לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וּמְשַׁבְּחָאן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן בָּתַר פַּלְגוּת יוֹמָא. וְכֵן בְּלֵילְיָא, כַּד אִתְחַשָּׁךְ וְאִתְדַּבַק לֵילְיָא בְּחָשׁוֹכָא, וּבַת שְׁמְשָׁא. עַל אִלֵּין כְּתִיב הַמַּזְכִּירִים אֶת יְיָ׳ אַל דֳּמִי לָכֶם. וְדָא עַמָּא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא, אַדְכַּר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, וְסָלִיק עַל פַּרְעֹה, אִלֵּין דְּלָא מִשְׁתַּכְכֵי יְמָמָא וְלֵילְיָא, וּמַאן אִינּוּן. אוּרְדְּעַנְיָא, דְּקַלְהוֹן לָא מִשְׁתַּכַּךְ תָּדִיר, בְּגִין דְּאִתְקְיִף בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, דְּלָא מִשְׁתַּכְכֵי יְמָמָא וְלֵילְיָ, לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָא הֲוָה בַּר נָשׁ בְּמִצְרַיִם, דְּיָכִיל לְמִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵי הֲדָדֵי. וּמְנַיְיהוּ אִתְחַבְּלָת אַרְעָא. וּמְקַלְהוֹן הֲווֹ יְנוֹקִין וְרַבְיָין מֵתִין.

וְאִי תֵּימָא הֵיךְ לָא יַכְלִין לְקָטְלָא לוֹן. אֶלָּא, אִי אֲרִים בַּר נָשׁ חוּטְרָא, אוֹ אַבְנָא, לְקָטְלָא חֲדָא, אִתְבַּקְעַת, וְנָפְקִין שִׁית מִינָהּ, מִגּוֹ מְעָהָא, וְאַזְלִי וְטַרְטָשֵׁי בְּאַרְעָא, עַד דְּהַוֵי, מִתְמַנָּע לְמִקְרַב בְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה נָהֲרִין, כַּמָּה יְאוֹרִין, נַפְקָא מִגּוֹ יַמָּא עִלָּאָה, כַּד אִתְמַשְׁכָן וּמִשְׁתָּרָן מַיָּא, (ויחי רמ"ג)

וּמִתְפַּלְגִין (דף ל' ע"ב) כַּמָּה נְחָלִין, לְכַמָּה סִטְרִין, לְכַמָּה יְאוֹרִין, לְכַמָּה נָהֲרִין. וְחוּלָקָא דְּמָמָנָא דְּסִטְרָא דְּמִצְרַיִם אִינּוּן מַיִין (בראשית קכ"ט) מְרַחֲשָׁן אִלֵּין, דְּלֵית לָךְ מַיִין דְּנָפְקִין מִגּוֹ יַמָּא, דְּלָא מַפְקֵי נוּנִין לְזִינִין.

מַאן אִינּוּן נוּנִין. אִינּוּן שְׁלִיחָן בְּעָלְמָא, מְמָנָן לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, מְמָנָן בְּרוּחָא דְּחָכְמְתָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, אִית מַיִין מְגַדְּלִין חַכִּימִין. וְאִית מַיִין מְגַדְּלִין טִפְּשִׁין. לְפוּם אִינּוּן נָהֲרִין דְּמִתְחַלְּקִין לְכָל סִטְרִין.

וְהָכָא נַהֲרֵי דְּמִצְרָאֵי, מְגַדְּלִין מָארֵי דְּחָרְשִׁין, נוּנִין בְּסִיטִין, קְפִיטִין בְּעֶשֶׂר דַּרְגִין דְּחָרְשִׁין, דְּכְתִיב, (דברים י"ח) קוֹסֵם, קְסָמִים, מְעוֹנֵן, וּמְנַחֵשׁ, וּמְכַשֵּׁף, וְחוֹבֵר חָבֶר, וְשׁוֹאֵל אוֹב, וְיִדְּעוֹנִי, וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים. הָא עֶשֶׂר זִינִין דְּחָכְמְתָא דְּחָרְשַׁיָּא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא, אוֹשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצְבְּעָא דִּידֵיהּ, וּבַלְבֵּל אִינּוּן נְחָלִין נַהֲרִין דְּמִצְרָאֵי, וְאִתְמְנָעוּ אִינּוּן נוּנֵי דְּחָכְמְתָא דִּילְהוֹן. חַד אִתְהַפַּךְ לְדָמָא, וְחַד דְּסָלִיקוּ נוּנֵי קָלִין, (דְּכוּלְהוּ נוּנִין תְּלָיָין) בְּלָא תוֹעַלְתָּא, וְלָא אָתֵי עֲלַייהוּ רוּחָא דְּאִינּוּן חָכְמְתָן.

עָרוֹב: כִּי הַאי גַּוְונָא, דְּעִרְבֵּב לוֹן זִינֵי דְּחָכְמְתָא דִּילְהוֹן, וְלָא יְכִלִין לְאִתְדַּבְּקָא, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אַפִּילּוּ דְּהָנֵי דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּאַרְעָא, מְחַבְּלָן לוֹן בְּאַרְעָא, וּמְחַבְּלָן

אוֹרְחַיְיהוּ. עָרוֹב, מַאי עָרוֹב. עִרְבּוּבְיָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא י"ט) וּבֶגֶד כִּלְאַיִם. עִרוּבִין: (ויקרא י"ט) שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם: זִינִין סַגִּיאִין בְּאָרְמוּת יְדָא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה חֵילִין אִתְעָרוּ לְעֵילָּא כְּחַד, וּבַלְבֵּל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּחֲדָא, בְּגִין לְבַלְבְּלָא חַיְילַיְיהוּ תַּקִּיפָא לְעֵילָּא. וְכָל אִינּוּן גְּבוּרָן דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, בִּידָא חַדָּא הֲוָה, דְּאָרִים יְדֵיהּ עָלַיְיהוּ, לְעֵילָּא וְתַתָּא, וּמִתַּמָּן אִתְאֲבִידַת חָכְמְתָא דְּמִצְרַיִם, דִּכְתִיב, (ישעיה כ"ט) וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתָּר.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב, (ישעיה י"ט) וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם. מִצְרַיִם לְעֵילָּא, בְּמִצְרַיִם לְתַתָּא. בְּגִין דְּאִינּוּן חֵילִין לְעֵילָּא, מְמַנָּן עַל חֵילִין דִּלְתַתָּא, וְאִתְעָרְבוּ כֻּלְּהוּ. אִתְעָרְבוּ לְעֵילָּא, דְּלָא הֲווֹ מִצְרָאֵי יַכְלֵי לְאִתְקַשְּׁרָא בְּחָרְשַׁיְיהוּ, בְּאִינּוּן דּוּכְתֵי דַּהֲווֹ מִתְקַשְּׁרֵי בְּקַדְמִיתָא, דְּהָא אִתְבַּלְבָּלוּ. וְעַל דָּא אַיְיתֵי עָלַיְיהוּ עָרוֹב, חִיוָון דַּהֲווֹ מִתְעָרְבֵי דָּא בְּדָא.

כִּנִּים, דְּסַלְקָא עַפְרָא דְּאַרְעָא. וְתָא חֲזֵי, כָּל אִיבָּא דְּאִתְיְלִידַת בְּאַרְעָא, מֵחֵילָא דִּלְעֵילָּא מִמָּנָא דְּאִזְדְּרַע עָלָה אִיהוּ, וְכֹלָּא הֲוָה כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

וְתָא חֲזֵי, שִׁבְעָה רְקִיעִין עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגַוְונָא

דָּא שִׁבְעָה אַרְעָאן. וְאִינּוּן תְּחוֹמִין דִּמְתְפָּרְשָׁן בְּדוּכְתַּיְיהוּ. ז' רְקִיעִין לְעֵילָּא, שִׁבְעָה תְּחוֹמֵי אַרְעָא לְעֵילָּא, כְּהַאי גַּוְונָא לְתַתָּא מִתְפָּרְשָׁן דַּרְגִּין, ז' רְקִיעִין, וְז' תְּחוֹמֵי אַרְעָא. וְהָא אוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּיא, בְּז' אַרְעִין כְּסוּפְטָא דָּא עַל דָּא.

וְאִינּוּן ז' תְּחוֹמֵי אַרְעָא לְעֵילָּא, כָּל חַד וְחַד (מִתְפָּרְשָׁאן לְשִׁבְעִין מְמָנָן) מִתְפָּרְשָׁן לְעֻשֵּׁר, וְאִינּוּן מִתְפַּלְגָן לְע' מְמָנָן, דִּמְמָנָן עַל שִׁבְעִין עַמִּין. (בלק ר"ט ע"ב) וַהֲהוּא אַרְעָא, תְּחוֹמָא דְּכָל עַמָּא וְעַמָּא, סַחֲרָא לְאַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ג') הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל וַעֲשָׂרָה בְּגַוְוייהוּ טְמִירִין, וְאִינּוּן ע' דְּסַחֲרָן אַרְעָא קַדִּישָׁא. וְדָא הוּא לְעֵילָּא, כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא.

וְתָא חֲזֵי, הַהוּא אַרְעָא, תְּחוֹמָא דְּחוּלָקָא דְּמִצְרָאֵי, בְּהַהוּא זִמְנָא, אוֹשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצְבְּעָא דִּילֵיהּ, וְאִתְיְלִידוּ טַפְסִירִין בְּהַהוּא תְּחוֹמָא, וְאִתְיַבְּשׁוּ כָּל אִינּוּן תְּחוֹמִין דְּרַכִּיכוּ מַיָּא. וְכָל יְרוֹקָא דְּמַיִין דְּנַבְעִין, כְּדֵין לְתַתָּא, אִתְחֲזִיאוּ קִלְמִין מֵעַפְרָא דְּאַרְעָא.

וְהָא אִתְמַר דְּאַהֲרֹן הֲוָה מָחֵי. אֲבָל בְּגִין דָּא אַהֲרֹן הֲוָה מָחֵי, לְאַחֲזָאָה דִּימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּבַר לְשַׂנְאִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ יְיָ' תִּרְעַץ אוֹיֵב.

כְּגַוְונָא דָּא, זִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיְיתָאָה עַל קַרְתָּא דְּרוֹמִי רַבְתָּא, דִּכְתִיב, (ישעיה ל"ד) וְנֶהְפְּכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ לְגָפְרִית. וְעַל דָּא, כָּל עֲפַר הָאָרֶץ הָיָה כִנִּים בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי חִיָּיא, הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, חַבְרַיָּיא כַּד אִינּוּן בְּאוֹרְחָא, (דף ל"א ע"א) בַּעְיָין לְמֵהַךְ בִּלְבָּא חַד. וְאִי אִיעָרְעוּ, אוֹ אָזְלֵי בְּגַוְוייהוּ חַיָּיבֵי עָלְמָא, אוֹ בְּנֵי נָשָׁא דְּלָאו אִינּוּן מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, בָּעוּ לְאִתְפָּרְשָׁא מִנַּייהוּ. מְנָא לָן. מִכָּלֵב, דִּכְתִיב, (במדבר י"ד) וְעַבְדִּי כָלֵב עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ וַיְמַלֵּא אַחֲרָי. מַאי רוּחַ אַחֶרֶת. דְּאִתְפְּרַשׁ מֵאִינּוּן מְאַלְּלִין, דִּכְתִיב, (במדבר י"ד) וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. דְּאִתְפְּרַשׁ מֵאִינּוּן מְאַלְּלִין וְאָתָא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי לְחֶבְרוֹן, לְאִשְׁתַּטְחָא עַל קִבְרֵי אֲבָהָן.

וְחֶבְרוֹן, אִתְיְהִיב לֵיהּ חוּלָק אַחֲסָנָא לְאִתְתְּקָפָא בֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים א') וְלוֹ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ. אֲמַאי יְהִיבוּ לֵיהּ חֶבְרוֹן. אִי בְּגִין דְּאִשְׁתָּטַח בְּקִבְרֵי אֲבָהָן לְאִשְׁתְּזָבָא מֵהַהוּא עֵיטָא דִּילְהוֹן דְּאִשְׁתְּזִיב. לָא. אֶלָּא, רָזָא דְּמִלָּה שְׁמַעְנָא. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (שמואל ב', ב') וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּייְ' לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה בְאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְיָ' אֵלָיו עֲלֵה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנָה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר

חֶבְרוֹנָה. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, כֵּיוָן דְּהָא מִית שָׁאוּל, וְדָוִד בְּיוֹמֵי דְּשָׁאוּל אִתְמְשַׁח לְקַבְּלָא מַלְכוּ. כֵּיוָן דְּמִית שָׁאוּל אֲמַאי לָא אַמְלִיכוּ לֵיהּ לְדָוִד, וְלָא קַבִּיל מַלְכוּ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאָתָא לְחֶבְרוֹן, וּמַלְכוּ קַבִּיל עַל יְהוּדָה בִּלְחוֹדוֹי שֶׁבַע שָׁנִים, וְאִתְעַכָּב תַּמָּן כָּל הָנֵי שֶׁבַע שָׁנִים. וּלְבָתַר דְּמִית אִישׁ בּוֹשֶׁת, קַבִּיל מָלְכוּ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם.

אֶלָּא, כֻּלָּא הוּא רָזָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזֵי, מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא לָא קַבִּיל מַלְכוּ שְׁלֵימָתָא, עַד דְּאִתְחַבָּר (בראשית ע"ט ע"ב) בַּאֲבָהָן. וְכַד אִתְחַבָּר בְּהוּ, אִתְבְּנֵי בִּבְנַיָּיא שְׁלִימוּ, מֵעָלְמָא עִלָּאָה, וְעָלְמָא (בראשית רמ"ז ע"א) עִלָּאָה אִקְרֵי שֶׁבַע שָׁנִים, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ בֵּיהּ.

וְסִימָנִיךְ (מלכים א', ו') וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים, דָּא עָלְמָא עִלָּאָה. וְלָא כְּתִיב וַיִּבְנֵהוּ בְּשֶׁבַע שָׁנִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מַאן שֵׁשֶׁת יָמִים, דָּא אַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (בראשית ב') אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם שֵׁשֶׁת יָמִים אִקְרֵי. וּבְגִין (נ"א וביה) דְּאִיהוּ שֵׁשֶׁת יָמִים, אִתְבְּנֵי עָלְמָא. בְּהַהוּא (נ"א בְּהַאי) גַּוְונָא וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים.

וְתָא חֲזֵי, דָּוִד בָּעָא לְאִתְבְּנָאָה בְּמַלְכוּ שְׁלֵימָתָא לְתַתָּא,

כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא, וְלָא אִתְבְּנֵי, עַד דְּאָתָא וְאִתְחַבָּר בַּאֲבָהָן. וְקָאִים שֶׁבַע שָׁנִים לְאִתְבְּנָאָה בְּגַוְוונֵיהוּ. לְבָתַר שֶׁבַע שָׁנִים, אִתְבְּנֵי בְּכוֹלָּא, אִתְמַשְׁכָא מַלְכוּתֵיהּ דִּי לָא תַּעְדֵּי לְעָלְמִין. וְאִי לָאו דְּאִתְעָבַד בְּחֶבְרוֹן לְאִתְחַבְּרָא בְּדוּכְתֵּיהּ, לָא אִתְבְּנֵי מַלְכוּתֵיהּ לְאִתְמַשְׁכָא כְּדְקָא יָאוֹת. כְּהַאי גַּוונָא כָּלֵב, אִתְנְהִיר בֵּיהּ רוּחָא דְּחָכְמְתָא, וְאָתָא לְחֶבְרוֹן, לְאִתְחַבְּרָא בַּאֲבָהָן, וּלְדוּכְתֵּיהּ אָזֹל, וּלְבָתַר, דּוּכְתֵּיהּ הֲוָה, וְיָרִית לֵיהּ.

רִבִּי יֵיסָא (נדפס מקץ קצ"ו ע"ב) **וְרִבִּי חִזְקִיָּה, הֲווֹ אָזְלֵי מִקַּפּוּטְקִיָּא לְלוּד, וַהֲוָה עִמְּהוֹן חַד יוּדַאי בְּמָטוּל דְּקַטְפִּירָא דַּחֲמָרָא. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי יֵיסָא לְרִבִּי חִזְקִיָּה, אַפְתַּח פּוּמָךְ, וְאֵימָא חַד מִלָּה, מֵאִינּוּן מִלֵּי מְעַלְיָיתָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַתְּ אֲמַרְתְּ בְּכָל יוֹמָא, קָמֵי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא.**

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ג') **דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם, אִלֵּין אוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּמַאן דְּאָזִיל בְּאוֹרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַשְׁרֵי עָלֵיהּ נְעִימוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּלָא תַּעְדֵּי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם, דְּכָל שְׁבִילִין דְּאוֹרַיְיתָא, כּוּלְהוֹן שְׁלָם. שְׁלָם לֵיהּ לְעֵילָּא, שְׁלָם לֵיהּ לְתַתָּא. שְׁלָם לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין, שְׁלָם לֵיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.**

אָמַר הַהוּא יוּדָאי, אִיסּוּרָא בְּקִיסְטָרָא, בְּהַאי קְרָא אִשְׁתְּכַח. אֲמַר לֵיהּ מְנַיִּין לָךְ. אָמַר לֵיהּ, מֵאַבָּא שְׁמַעְנָא, וְאוֹלִיפְנָא הָכָא בְּהַאי קְרָא מִלָּה טָבָא.

פְּתַח וְאָמַר, הַאי קְרָא בִּתְרִין גַּוְונִין אִיהִי, וּבִתְרִין סִטְרִין. קְרֵי בֵּיהּ דְּרָכִים, וְקְרֵי בֵּיהּ נְתִיבוֹת. קְרֵי בֵּיהּ נוֹעַם, וְקְרֵי בֵּיהּ שָׁלוֹם. מַאן דְּרָכִים. וּמַאן נְתִיבוֹת. מַאן נֹעַם. וּמַאן שָׁלוֹם.

אֶלָּא, דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (ישעיה מ"ג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ. דְּהָא כָּל אַתָּר דְּאִקְרֵי בְּאוֹרַיְיתָא דֶּרֶךְ, הוּא אוֹרְחָא פְּתִיחָא לְכֹלָּא. כְּהַאי אוֹרְחָא דְּהוּא פָּתִיחַ לְכָל בַּר נָשׁ. כַּךְ דְּרָכֶיהָ, אִלֵּין דְּרָכִים דְּאִינּוּן פְּתִיחָן מֵאֲבָהָן, דְּכָרָאן בְּיַמָּא (דף ל"א ע"ב) רַבָּא, וְעָאלִין בְּגַוֵּיהּ. וְאִינּוּן אוֹרְחִין מִתְפַּתְּחִין לְכָל עִיבָר, וּלְכָל סִטְרֵי עָלְמָא.

וְהַאי נֹעַם, הוּא נְעִימוּ דְּנָפִיק מֵעָלְמָא דְּאָתֵי, (נ"א וּמֵעָלְמָא דְּאָתֵי נַהֲרִין כָּל בּוּצִינִין) וְנָהִיר לְכָל בּוּצִינִין, וּמִתְפָּרְשִׁין (נ"א נְהוֹרִין) לְכָל עִיבָר, וְהַהוּא טִיבוּ, וּנְהוֹרָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּיַנְקִין אֲבָהָן, אִקְרֵי נֹעַם. דָּבָר אַחֵר, עָלְמָא דְּאָתֵי, אִקְרֵי נֹעַם. וְכַד אִתְעַר עָלְמָא דְּאָתֵי, כָּל טִיבוּ, וְכָל חֵידוּ, וְכָל נְהוֹרִין, וְכָל חֵירוּ דְּעָלְמָא אִתְעַר. וּבְגִינֵי כַּךְ, אִקְרֵי נֹעַם. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, חַיָּבִין דְּגֵיהִנָּם, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל שַׁבְּתָא,

כְּלְהוּ נַיְיחִין, וְאִית לְהוּ (ס"א חֵירוּ) חֵידוּ, וְנַיְיחָא בְּשַׁבְּתָא.
כְּיוָן דְּנָפִיק שַׁבְּתָא, אִית לָן לְאַתְעָרָא חֵידוּ עִלָּאָה עָלְמָא,
דְּנִשְׁתֵּזִיב מֵהַהוּא עוֹנְשָׁא דְּחַיָּבְיָא, דְּאִתְדָּנוּ מֵהַהִיא
שַׁעֲתָא וּלְהָלְאָה. וְאִית לָן לְאַתְעָרָא וְלֵימָא, (תהלים צ') וִיהִי
נֹעַם יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. דָּא הוּא נַעַם עִלָּאָה, (חֵירוּ) חֵידוּ
דְּכֹלָּא. וְעַל דָּא, דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם.
מַאן נְתִיבוֹתֶיהָ. אִלֵּין אִינּוּן נְתִיבוֹת וּשְׁבִילִין, דְּנַפְקֵי
מִלְּעֵילָּא, וְכְלְהוּ נָקִיט לוֹן בְּרִית יְחִידָאי, דְּאִיהוּ
אִקְרֵי שָׁלוֹם, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, וְעָאִיל לוֹן לְיַמָּא רַבָּא, כַּד
אִיהוּ בְּתוּקְפֵּיהּ. וּכְדֵין יָהִיב לֵיהּ שְׁלָם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב
וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. (ע"ב) אָתוּ רִבִּי יֵיסָא וְר׳ חִזְקִיָּה,
וְנָשְׁקוּ לֵיהּ, אָמְרוּ וּמַה כָּל הָנֵי מִלִּין עִלָּאִין טְמִירִין גַּבָּךְ,
וְלָא יָדַעְנָא. אָזְלוּ. כַּד מָטוּ חַד בֵּי חַקַל, חָמוּ בְּעִירֵי דְּבֵי
חַקַל מֵתִין, אָמְרוּ וַדַּאי דֶּבֶר דִּבְעִירֵי אִית בַּאֲתַר דָּא.
אָמַר הַהוּא יוּדָאי, הָא דְּאַמְרִיתוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
קָטַל בְּמִצְרַיִם, כָּל אִינּוּן עָאנֵי, כָּל אִינּוּן בְּעִירֵי.
תְּלַת מוֹתָנֵי הֲווֹ בִּבְעִירֵי. חַד, דֶּבֶר. וְחַד, אִינּוּן דְּקָטִיל
בָּרָד. וְחַד, אִינּוּן בּוּכְרֵי דִּבְעִירֵי.
וּמַה הֲוָה מוֹתָנָא דִּילְהוֹן. אֶלָּא, הָא, כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא,
(שמות ט') הִנֵּה יַד יְיָ׳ הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, אֲמַאי
בְּכְלְהוּ לָא כְּתִיב יַד יְיָ׳. אֶלָּא, הָכָא (נ"א לָא כְּתִיב יְד אֱלֹהִים אֶלָּא

יְד יְיָ) (ס"א אֶל יָד ה') אִיהוּ יָדָא בַּחֲמִשָּׁה אֶצְבְּעָאן. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְהָכָא כְּלְהוּ חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן, וְכָל אֶצְבְּעָא וְאֶצְבְּעָא, קָטַל זִינָא חָדָא. וַחֲמִשָּׁה זִינִין הֲווֹ, דְּכְתִיב, בַּסּוּסִים, בַּחֲמוֹרִים, בַּגְּמַלִּים, בַּבָּקָר, וּבַצֹּאן. הָא חֲמִשָּׁה זִינִין, לַחֲמִשָּׁה אֶצְבְּעָאן, דְּאִקְרוּן יָד. בְּגִינֵי כַּךְ, הִנֵּה יַד יְיָ הוֹיָה וְגוֹ' דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד. דַּהֲווֹ מֵתִים מִגַּרְמַיְיהוּ, וְאִשְׁתְּכָחוּ מֵתִים.

בָּתַר דְּלָא אֲהַדְּרוּ מִצְרָאֵי, אִינּוּן אַתְוָון מַמָּשׁ, אֲהַדְּרוּ וְקָטְלוּ כָּל אִינּוּן דְּאִשְׁתָּאֲרוּ. וְדָבָר, אַהְדָּר בָּרָד. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא דָּא בְּנִיחוּתָא, וְדָא בְּתַקִּיפוּ דְּרוּגְזָא. וּתְרֵין אִלֵּין, הֲווֹ בַּאֲתַר חַד, בְּחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן.

תָּא חֲזֵי, דְּבָר אַתְוָון דַּהֲווֹ בְּנִיחוּתָא, מוֹתָנָא בְּנַיְיחָא, דַּהֲווֹ מֵתִין מִגַּרְמַיְיהוּ. בָּרָד, דְּאִתְהַדָּרוּ אַתְוָון בְּתַקּוֹף רוּגְזָא, וְקָטַל כֹּלָּא. יָתְבוּ בְּהַהוּא חַקָּל, חָמוּ עָאנֵי דְּאִתְיַיִן לַאֲתַר חַד, וּמֵתִין תַּמָּן, קָם הַהוּא יוּדָאי לְגַבֵּי הַהוּא אֲתַר, וְחָמָא תְּרֵין קַטְפִּירֵי, דְּמַלְיִין אַקּוּסְטְרָא.

פָּתַח וְאָמַר, כְּתִיב (בראשית י"ב) וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה, הַאי מִלָּה דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר, וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל, לָקָבֵל לָךְ לָךְ. וַאֲבָרֶכְךָ, לָקָבֵל מֵאַרְצְךָ. וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ, לָקָבֵל וּמִמּוֹלַדְתְּךָ. וֶהְיֵה בְּרָכָה, לָקָבֵל וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְדָא לָקָבֵל דָּא.

ר' שִׁמְעוֹן אָמַר, רָזָא דְּחָכְמְתָא הָכָא. וְאֶעֱשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל, לָקֳבֵל סִטְרָא יְמִינָא. וַאֲבָרְכְךָ, לָקֳבֵל סִטְרָא שְׂמָאלָא. וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ, לָקֳבֵל סִטְרָא אֶמְצָעִיתָא. וֶהְיֵה בְּרָכָה, לָקֳבֵל סִטְרָא אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָּא רָזָא דְּרְתִיכָא קַדִּישָׁא. תָּא חֲזֵי, בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, אִתְּעַר לְעֵילָּא. וְעַד לָא יִתְּעַר לְתַתָּא, לָא יִתְּעַר לְעֵילָּא, לְאַשְׁרָאָה עָלֵיהּ. מַה כְּתִיב בְּאַבְרָהָם, (בראשית י"א) וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים. וַיֵּצְאוּ אִתָּם, וַיֵּצְאוּ אִתּוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. דְּהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ (ואת לוט בֶּן הָרָן) וְגוֹ'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אִתָּם. אֶלָּא, תֶּרַח וְלוֹט נָפְקוּ עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה, דְּכֵיוָן דְּאִשְׁתְּזִיב אַבְרָהָם מִן נוּרָא, אִתְּהַדַּר תֶּרַח לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. וּבְגִין (דף ל"ב ע"א) כַּךְ, וַיֵּצְאוּ אִתָּם. כֵּיוָן דְּאִינּוּן אִתְעָרוּ בְּקַדְמִיתָא,

אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֶךְ לְךָ.

רְבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, לֶךְ לְךָ. לְתִקּוּנָךְ לְגַרְמָךְ. מֵאַרְצְךָ, מֵהַהוּא סִטְרָא דְּיִשּׁוּבָא דְּאַתְּ תָּקִיל, דְּאִתְיְלִידַת בֵּיהּ. וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, מֵהַהוּא תּוֹלְדָה דִּילָךְ. וּמִבֵּית אָבִיךָ, דְּאַתְּ אַשְׁגַּח בְּשָׂרָשָׁא דִּלְהוֹן. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ, תַּמָּן אִתְגְּלֵי לָךְ, מַה דְּאַתְּ בָּעֵי, הַהוּא חֵילָא דְּמִמָּנָא עָלָּה, דְּאִיהוּ עָמִיק וְסָתִים. מִיָּד, וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ'. וַאֲנָן קָא בָּעֵינָן לְמֵהַךְ מֵהָכָא לְמִנְדַּע רָזָא דְּחָכְמְתָא

(חסר).

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הֲווֹ אָזְלִי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, אֲמַאי אַתְּ שָׁתִיק, הָא אוֹרְחָא לָא אִתְתַּקַּן, אֶלָּא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. אִתְנַגִּיד רִבִּי חִיָּיא, וּבָכָה, פָּתַח וְאָמַר, (בראשית י"א) וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד וַוי עַל דָּא, וַוי עַל הַהוּא זִמְנָא דְּאוֹלִידַת הָגָר לְיִשְׁמָעֵאל. (פָּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (צפניה ג') כִּי אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה לִקְרֹא כֻּלָּם בְּשֵׁם יְיָ לְעָבְדוֹ שֶׁכֶם אֶחָד. וּכְתִיב (זכריה י"ד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ וגו' בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד) אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אֲמַאי. וְהָא אוֹלִידַת לְבָתַר, וַהֲוָה לָהּ בְּרָא גְּזָעָא קַדִּישָׁא. אָמַר לֵיהּ, אַתְּ חָמֵי, וַאֲנָא חָמֵינָא, וְהָכִי שְׁמַעְנָא מִפּוּמוֹי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה, וּבָכֵינָא (ס"א אָמַר לֵיהּ מַאי הִיא אָמַר לֵיהּ וַוי וכו') וַוי עַל הַהוּא זִמְנָא, דִּבְגִין דְּשָׂרָה אִתְעַכְּבַת, כְּתִיב, (בראשית ט"ז) וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל אַבְרָם וגו' בֹּא נָא אֶל שִׁפְחָתִי וגו'. וְעַל דָּא, קַיְימָא שַׁעֲתָא לְהָגָר, לְמֵירַת לְשָׂרָה גְּבִירְתָּהּ, וַהֲוָה לָהּ בְּרָא מֵאַבְרָהָם.

וְאַבְרָהָם אָמַר, (בראשית י"ז) לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ, וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה מְבַשֵּׂר לֵיהּ עַל יִצְחָק, אִתְדְּבַק אַבְרָהָם בְּיִשְׁמָעֵאל, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לֵיהּ, (בראשית י"ז) וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ וגו'. לְבָתַר אִתְגְּזַר, וְעָאל בְּקַיְימָא קַדִּישָׁא, עַד לָא יִפּוֹק יִצְחָק לְעָלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין, קַיְימָא הַהוּא מְמָנָא דִּבְנֵי יִשְׂמָעֵאל, וּבָעָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמַר לֵיהּ, מַאן דְּאִתְגְּזַר אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּשִׁמְךָ. אֲמַר לֵיהּ אִין. אֲמַר לֵיהּ וְהָא יִשְׂמָעֵאל דְּאִתְגְּזַר, (וְלא עוד אֶלָּא דְּאִתְגְּזַר בַּר תְּלֵיסָר שְׁנִין) אֲמַאי לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בָּךְ כְּמוֹ יִצְחָק. אֲמַר לֵיהּ, דָּא אִתְגְּזַר כְּדְקָא יָאוֹת וּכְתִיקוּנוֹי, וְדָא לָאו הָכִי. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִלֵּין מִתְדַּבְּקִין בִּי כְּדְקָא יָאוֹת, לְתַמְנְיָא יוֹמִין וְאִלֵּין רְחִיקִין מִנִּי עַד כַּמָּה יָמִים. אֲמַר לֵיהּ, וְעִם כָּל דָּא, כְּיוָן דְּאִתְגְּזַר לָא יְהֵא לֵיהּ אֲגַר טָב בְּגִינֵיהּ.

וַוי עַל הַהוּא זִמְנָא, דְּאִתְיְלִיד יִשְׂמָעֵאל בְּעָלְמָא, וְאִתְגְּזַר. מַה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַרְחִיק לְהוּ לִבְנֵי יִשְׂמָעֵאל, מִדְּבֵקוּתָא דִּלְעֵילָּא, וְיָהֵב לְהוּ חוּלָקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּגִין הַהוּא גְּזִירוּ דִּבְהוֹן.

וּזְמִינִין בְּנֵי יִשְׂמָעֵאל, לְמִשְׁלָט בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, כַּד אִיהִי רֵיקַנְיָא מִכֹּלָּא, זִמְנָא סַגִּי, כְּמָה דְּגְזִירוּ דִּלְהוֹן בְּרֵיקַנְיָא בְּלָא שְׁלִימוּ. וְאִינּוּן יַעְכְּבוּן לְהוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאָתָבָא לְדוּכְתַּייהוּ, עַד דְּאִשְׁתְּלִים הַהוּא זְכוּתָא דִּבְנֵי יִשְׂמָעֵאל.

וּזְמִינִין בְּנֵי יִשְׂמָעֵאל, לְאַתְעָרָא קְרָבִין תַּקִּיפִין בְּעָלְמָא, וּלְאִתְכַּנְּשָׁא בְּנֵי אֱדוֹם עָלַייהוּ, וְיִתְעָרוּן קְרָבָא בְּהוּ, חַד עַל יַמָּא, וְחַד עַל יַבָּשְׁתָּא וְחַד סָמוּךְ לִירוּשְׁלֵים,

וְיִשְׁלְטוּן אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְאַרְעָא קַדִּישָׁא לָא יִתְמְסַר לִבְנֵי אֱדוֹם.

בְּהַהוּא זִמְנָא, יִתְעַר עַמָּא חַד מִסַּיְיפֵי עָלְמָא, עַל רוּמֵי חַיְיָא, וְיִגַּח בָּהּ קְרָבָא תְּלַת יַרְחִין, וְיִתְכַּנְּשׁוּן תַּמָּן עַמְמַיָּא, וְיִפְּלוּן בִּידַיְיהוּ, עַד דְּיִתְכַּנְּשׁוּן כָּל בְּנֵי אֱדוֹם עָלָּה, מִכָּל סַיְיפֵי עָלְמָא. וּכְדֵין יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה ל״ד) כִּי זֶבַח לַיְיָ׳ בָּבְצְרָה וְגוֹ׳. וּלְבָתַר דָּא מַה כְּתִיב, לֶאֱחוֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְגוֹ׳ וְישֵׁיצֵי לִבְנֵי יִשְׂמָעֵאל מִינָהּ, וְיִתְבַּר כָּל חֵילִין דִּלְעֵילָּא וְלָא יִשְׁתְּאַר חֵילָא לְעֵילָּא עַל עַמָּא דְּעָלְמָא, אֶלָּא חֵילָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קכ״א) יְיָ׳ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ.

בְּגִין דְּשִׁמְעָא קַדִּישָׁא בִּימִינָא, וְאוֹרַיְיתָא בִּימִינָא, וְעַל דָּא בִּימִינָא תַּלְיָא כֹּלָּא וְתָנֵינָן, דְּבָעֵי לְזַקְפָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. דִּכְתִיב, (דברים ל״ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וּבְזִמְנָא דְּאָתֵי, (תהלים ס׳) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. וּבַהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (צפניה ג׳) כִּי אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְיָ׳ לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד. וּכְתִיב, (זכריה י״ד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פָּרָשַׁת בֹּא

(דף ל"ב ע"ב)

(שמות י') **וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פַּרְעֹה כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לִבּוֹ וְגוֹ'. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,** (תהלים פ"ט) **אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן. כַּמָּה אִצְטְרִיכוּ בְּנֵי נָשָׁא, לְמֵהַךְ בְּאָרְחֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְמִטַּר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּיִזְכּוּן בָּהּ לְעָלְמָא דְאָתֵי, וּלְשֵׁזָבָא לוֹן מִכָּל קְטָרוּגִין דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא. בְּגִין, דְּהָא כַּמָּה דְאִשְׁתְּכָחוּ מְקַטְרְגִין בְּעָלְמָא לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי אִשְׁתְּכָחוּ מְקַטְרְגִין לְעֵילָּא דְּקַיְימֵי עָלַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא.**

אִינּוּן דְּעָבְדִין פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְאַזְלֵי בְּאוֹרָח מֵישָׁר, בְּדְחֲלָא דְמָארֵיהוֹן, כַּמָּה אִינּוּן סַנֵּיגוֹרִין דְּקַיְימִין עָלַיְיהוּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (איוב ל"ג) **אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף וְגוֹ'. וּכְתִיב וַיְחָנְנוֹ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר. בְּגִין כַּךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּנָטִיר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא.**

אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא, אִי הָכִי, אֲמַאי אִצְטְרִיךְ הָכָא מַלְאָךְ דִּלְיֵהֱוֵי סַנֵּיגוֹרָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ וְהָא כְּתִיב (משלי ג') **כִּי יְיָ יִהְיֶה בְּכִסְלֶךָ וְשָׁמַר רַגְלְךָ מִלָּכֶד, וּכְתִיב** (תהלים קכ"א) **יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע. דְּהָא חַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עָבִיד בְּעָלְמָא, הֵן טָב הֵן בִּישׁ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר,**

(ירמיה כ"ג) **אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְיָ׃**

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, כְּלָא הָכִי הוּא וַדַּאי. אֲבָל הָא כְּתִיב, (איוב ב') **וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ. וּכְתִיב,** (איוב ב') **וַתְּסִיתֵנִי בוֹ לְבַלְּעוֹ חִנָּם. לְאַחֲזָאָה דְּהָא רְשׁוּ אִתְמְסָר לְסִטְרָא אַחֲרָא לְקַטְרְגָא,** (ורשו אתמסר) **עַל מִלִּין דְּעָלְמָא, (לְמַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ) וּלְאִתְמַסְּרָא בִּידוֹי. וְכָל אִלֵּין אָרְחִין טְמִירִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵית אַנְתְּ כְּדַאי לְמֵהַךְ אֲבַתְרַייהוּ, בְּגִין דְּאִינּוּן נְמוּסִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְנֵי נָשָׁא לָאו אִינּוּן רַשָּׁאִין לְדַקְדְּקָא אֲבַתְרַייהוּ, בַּר אִינּוּן זַכָּאֵי קִשׁוֹט דְּיַדְעִין רָזֵי אוֹרַייְתָא, וְאָזְלִין בְּאָרְחָא דְּחָכְמְתָא לְמִנְדַּע אִינּוּן מִלִּין סְתִימִין דְּאוֹרַייְתָא.**

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (איוב א') **וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ׃ וַיָּבוֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם. וַיְהִי הַיּוֹם:**

דָּא (מ"ד א') **רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים לְמֵידָן עָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא,** (מלכים ב, ד') **וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה.**

הַהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אִלֵּין רַבְרְבִין מְמָנָן שְׁלִיחָן בְּעָלְמָא, לְאַשְׁגְּחָא בְּעוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא. לְהִתְיַצֵּב עַל ה׳:

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים א, כ"ב) **וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים**

עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ. אֲבָל לְהִתְיַצֵּב עַל ה' בְּהַאי קְרָא אַשְׁכַּחְנָא רְחִימוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין, דְּהָנֵי שִׁלְיָחָן, דְּאִינּוּן מְמָנָן לְאַשְׁגָּחָא עַל עוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא, אַזְלִין וְשָׁאטִין וְנַטְלִין אִינּוּן עוֹבָדִין כֻּלְּהוּ, וּבְיוֹמָא דְקָאֵי דִּינָא לְמֵיקָם, לְמֵידָן עָלְמָא, אִתְעָבִידוּ קַטֵּיגּוֹרִין לְמֵיקָם עָלַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא. וְתָא חֲזֵי, מִכָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, לָא קַיְימִין לְאַשְׁגָּחָא בְּעוֹבָדֵיהוֹן, בַּר בְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִלֵּין בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכַד לָא אִשְׁתְּכָחוּ עוֹבָדִין דְּיִשְׂרָאֵל כְּדְקָא יָאוֹת, כְּבֵיכוֹ"ל אִינּוּן מְמָנָן שִׁלְיָחָן, כַּד בָּעָאן לְקַיְימָא עַל אִינּוּן עוֹבָדִין דְּיִשְׂרָאֵל, עַל ה' וַדַּאי קַיְימִין, דְּהָא כַּד יִשְׂרָאֵל עַבְדִין עוֹבָדִין דְּלָא כַּשְׁרָן, כְּבֵיכוֹ"ל מַתִּישִׁין חֵילָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכַד עַבְדִין עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן, יַהֲבִין תּוּקְפָּא וְחֵילָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ס"ח) תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים. בְּמָה. בְּעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן. וְעַל דָּא, בְּהַהוּא יוֹמָא, כֻּלְּהוּ רַבְרְבָן מְמָנָן אִתְכְּנָשׁוּ עַל ה'. עַל ה' וַדַּאי, דְּהָא כְּיוָן דְּעַל יִשְׂרָאֵל אִתְכְּנָשׁוּ, עָלֵיהּ אִתְכְּנָשׁוּ.

וַיָּבֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם, גַּם, לְאַסְגָּאָה עָלַיְיהוּ, דְּכֻלְּהוּ אַתְיָין לְמֶהֱוֵי קַטֵּיגּוֹרִין עָלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, (דף ל"ג ע"א) וְדָא אִתּוֹסָף עָלַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ דַּיְילְטוֹרָא רַבְרְבָא

מִכֻּלְהוּ, קַטֵיגוֹרָא מִכֻּלְהוּ, כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכֻלְהוּ אַתְיָין לְקַטְרְגָא. מִיָּד וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא. וְכִי לֹא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאָן הֲוָה אָתֵי. אֶלָּא לְאַיְתָאָה עוֹבָדָא לְרָעוּתֵיהּ.

וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל הַשָּׂטָן וגו׳ וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְיָ׳ וַיֹּאמַר מִשּׁוּט בָּאָרֶץ. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּיִשּׁוּבָא דְּאַרְעָא אִתְמְסָר לְסִטְרִין אַחֲרָנִין, בַּר אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדָהָא. כֵּיוָן דְּאָמַר מִשּׁוּט בָּאָרֶץ, אַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבָעֵי לְמֶהֱוֵי דַּלְטוֹרָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. מִיָּד, (איוב א׳) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בָּאָרֶץ.

חָמָא שַׁעֲתָא לְמֵיהַב לֵיהּ חוּלָקָא, בְּמָה (נח ס"ד ע"א) דְּיִתְעֲסַק, וְיִתְפָּרֵשׁ מִנַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְהָא אוּקְמוּהָ, לְרַעְיָא דְּבָעָא לְמֶעְבַּר עָאנֵיהּ בְּחַד נַהֲרָא וְכוּ׳, מִיָּד אִתְעֲסַק בֵּיהּ הַהוּא שָׂטָן, וְלֹא קִטְרֵג עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְיָ וַיֹּאמַר הֲחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים. לָאו תְּוָהָא לְעַבְדָּא דְּמָארֵיהּ עָבִיד לֵיהּ כָּל רְעוּתֵיהּ, דְּהֵא דָּחִיל לֵיהּ, אַעְדֵּי אַשְׁגְּחוּתָךְ מִנֵּיהּ, וְתֶחֱמֵי אִי דָּחִיל לָךְ וְאִם לָאו.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאקוּ, כַּד אִתְיְיהֵב חוּלָקָא חֲדָא

לְהַאי סְטָר לְאִתְעַסְקָא בֵּיהּ, אִתְפְּרִישׁ לְבָתַר מִכֹּלָּא.
כְּגַוְונָא דָּא שָׁעִיר בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ. שָׁעִיר בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי.
בְּגִין דְּאִתְעַסַּק בֵּיהּ, וְשָׁבִיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּמַלְכֵיהוֹן,
וְהָכָא, מָטָא זִמְנָא לְמֵיטָל חוּלָקָא דָּא, מִכָּל זַרְעָא
דְּאַבְרָהָם, בְּסִטְרָא אַחֲרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כ״ב) הִנֵּה
יָלְדָה מִלְכָּה גַּם הִיא וְגוֹ׳ אֶת עוּץ בְּכוֹרוֹ וְגוֹ׳.
וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר מִשּׁוּט בָּאָרֶץ, בָּעָא מֵימֵיהּ,
לְמֶעְבַּד דִּינָא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא דִּינָא הֲוָה לֵיהּ עַל
אַבְרָהָם, לְמִתְבַּע מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין, דְּלָא
אִתְעֲבִיד דִּינָא בְּיִצְחָק, כַּד אִתְקְרִיב עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא,
דְּהָא לָא הֲוָה לֵיהּ לְאַחְלְפָא קָרְבְּנָא דְּאָזְמִין עַל מַדְבְּחָא,
בָּאָחֳרָא, (וְכֵן בְּכָל סִטְרָא דִּלֵּיהּ) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כ״ז) לֹא
יַחֲלִיפֶנּוּ. וְהָכָא קָאִים יִצְחָק עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, וְלָא
אִשְׁתְּלִים מִנֵּיהּ קָרְבְּנָא, וְלָא אִתְעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא, וּבָעָא
דָּא מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּבָעָא דִּינֵיהּ דְּיוֹסֵף
לְכַמָּה דָּרִין. וְכָל מַה דְּבָעָא, בְּאוֹרַח דִּינָא בָּעָא.
וּמֵהַהוּא זִמְנָא דְּאִשְׁתְּזִיב יִצְחָק, וְאִתְחַלַּף קָרְבָּנֵיהּ, זַמִּין
לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַהוּא מִקַּטְרְגָא, הַאי
לְחוּלָקֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַּם הִיא וְגוֹ׳
אֶת עוּץ בְּכוֹרוֹ. וְהָכָא, מָטָא לְמֵיטָל חוּלָקֵיהּ עָלֵיהּ, מִכָּל
זַרְעֵיהּ דְּאַבְרָהָם, וְלָא יִקְרַב בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

וְכֹלָּא בְּדִינָא אָתָא. (ס"א לְגַבֵּיהּ) **כְּמָה דְּאִיהוּ דָּן, הָכִי אִתְדָּן.**

בְּגִין דְּאִיּוֹב מִקְרִיבֵי עִיטָא דְּפַרְעֹה הֲוָה, וְכַד קָם פַּרְעֹה עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, בָּעָא לְקָטְלָא לוֹן. אָמַר לֵיהּ לָא, אֶלָּא טוֹל מָמוֹנֵהוֹן וּשְׁלוֹט עַל גּוּפֵיהוֹן, בְּפוּלְחָנָא קַשְׁיָא, וְלָא תִּקְטוֹל לוֹן. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַיֶּיךָ, בְּהַהוּא דִּינָא מַמָּשׁ, תְּהֵא דָּאִין, מַה כְּתִיב, (איוב ב') **אוּלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ וגו'. בְּמָה דְּאִיהוּ דָּן, הָכִי אִתְדָּן. וְאַף עַל גַּב דִּבְכָל שְׁאַר הֲוָה דָּחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.**

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמוֹר. וְאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, לְמִשְׁלַט עַל בְּשָׂרָא, בְּגִין דְּזָא דִּכְתִיב, (בראשית ו') **קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וְאוּקְמוּהָ, בָּא לְפָנַי וַדַּאי, וְדָא אִיהוּ** (שלח ק"ט ע"א) **קֵץ כָּל בָּשָׂר, וְלֹא רוּחָא. וְאִיתְמַר, דְּאִיהוּ קֵץ דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּחֹשֶׁךְ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (איוב כ"ח) **קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר. וּלְכָל בְּשָׂרָא, בְּגִין דְּאִית קֵץ אַחֲרָא, וְאִקְרֵי** (דניאל י"ב) **קֵץ הַיָּמִין, וְדָא אִיהוּ קֵץ אַחֲרָא, מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, דְּאִיהוּ חֹשֶׁךְ. וְעַל דָּא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ בְּעַצְמוֹ וּבְשָׂרוֹ.**

וַתְּסִיתֵנִי בּוֹ לְבַלְּעוֹ. אִי הָכִי, לָאו בְּדִינָא הֲוָה, אֶלָּא בְּמֵימַר הַהוּא מְקַטְרְגָא, דְּאָסִית לֵיהּ, וְאַסְטֵי לֵיהּ. אֶלָּא, כֹּלָּא בְּדִינָא הֲוָה, וְהָכִי אָמַר לוֹ אֱלִיהוּא, (איוב

(ל״ד) כִּי פֹּעַל אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִיאֶנּוּ. וְהָכִי הָוֶה כְּמָה דְּאִתְמַר, כְּמָה דְּאִיהוּ גָּזַר, הָכִי אִתְגְּזַר עָלֵיהּ. וְהַאי דְּאָמַר וְתִסְיתֵנִי בּוֹ לְבַלְּעוֹ חִנָּם, וְתִסְיתֵנִי לְבַלְּעוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְתִסְיתֵנִי בּוֹ, בֵּיהּ קַיְימָא בְּדַעְתֵּיהּ, דְּאִיהוּ חָשִׁיב דְּהָא תְּסִיתֵנִי, כְּמָה דְּאָמַר (איוב י׳) וְעַל עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפָעְתָּ. (אָמַר אִיּוֹב אִתְפְּתִית עַל מֵימָר דְּהַהוּא מְקַטְרְגָּא) כְּגַוְונָא דָּא, (תהלים ע״ה) וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ. וַיְפַתּוּהוּ וַיְכַזְּבוּ לוֹ. לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם. בְּפִיהֶם קַיְימָא מִלָּה דָּא דְּהָא אִתְפַּתָּה.

(דף ל״ג ע״ב) אָמַר רִבִּי אַבָּא, כֹּלָּא הוּא שַׁפִּיר, אֲבָל הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּתָנָן, סָלִיק וְאַסְטִין. וְכִי אִיהוּ יָכִיל לְאַסְטָנָא, אִין. דְּהָא אִיהוּ (ריש וישב תיקון קמ״א) מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, דִּכְתִיב, (קהלת ד׳) טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל. וְעַל דָּא, יָכִיל לְאַסְטָנָא לְבַר נָשׁ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ מְהֵימָן עַל עוֹבָדוֹי דִּבְנֵי נָשָׁא.

תָּא חֲזֵי, הַאי בְּדִינָא דְּיָחִיד, אֲבָל בְּדִינָא דְּעָלְמָא, כְּתִיב, (בראשית י״א) וַיֵּרֶד יְיָ׳ לִרְאוֹת. (בראשית י״ח) אֵרֲדָה נָּא וְאֶרְאֶה. דְּלָא אִתְיְיהִיב מְהֵימָנוּתָא אֶלָּא בִּידֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי, דְּהָא לָא בָּעָא לְאוֹבָדָא עָלְמָא, עַל מֵימָר דְּהַהוּא מְקַטְרְגָּא, דְּתִיאוּבְתֵּיהּ אִיהוּ תְּדִיר לְשֵׁיצָאָה. מִנָּלָן דִּכְתִיב, (איוב כ״ח) קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר.

לְשֵׁיצָאָה כֻּלָּא, הוּא חוֹקֵר. וְדָא אִיהוּ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, וַדַּאי בְּגִין לְשֵׁיצָאָה.

וְתָא חֲזֵי, וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבוֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ׳.

כְּמָה דְּאִתְמַר. וְהַהוּא יוֹמָא, קַיְימִין תְּרִין סִטְרִין, לְקַבְּלָא בְּנֵי עָלְמָא. כָּל אִינּוּן דְּאַתְיָין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִיּוּבְתָּא וּבְעוֹבָדִין טָבִין, אִינּוּן זַכְיָין לְמֶהֱוֵי כְּתִיבִין לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא סִטְרָא דְּאִיהוּ חַיִּים, וְאַפִּיק תּוֹצָאוֹת חַיִּים. וּמַאן דְּאִיהוּ מִסִּטְרֵיהּ, אַכְתִּיב לְחַיִּים. וְכָל אִינּוּן דְּאַתְיָין בְּעוֹבָדִין בִּישִׁין, אִינּוּן כְּתִיבִין לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא דְּאִיהוּ מוֹתָא, וְאִקְרֵי (רס"ה א') מָוֶת, וּבֵיהּ שַׁרְיָא מוֹתָא.

וּבְהַהוּא יוֹמָא, קַיְימִין אִלֵּין תְּרִין סִטְרִין: חַיִּים, וּמָוֶת.

אִית מַאן דְּאַכְתִּיב לְסִטְרָא דְּחַיִּים. וְאִית מַאן דְּאַכְתִּיב לְסִטְרָא דְּמָוֶת. וּלְזִמְנִין דְּעָלְמָא שַׁרְיָא בְּאֶמְצָעִיתָא, אִי קַיְימָא חַד זַכָּאָה בְּעָלְמָא, דְּאַכְרַע עָלַיְיהוּ, כֻּלְּהוּ קַיְימִין וְאַכְתִּיבוּ לְחַיִּים. וְאִי חַד חַיָּיבָא אַכְרַע עָלְמָא, כֻּלְּהוּ אַכְתִּיבוּ לְמִיתָה.

וְהַהוּא זִמְנָא, עָלְמָא הֲוָה קַיָּים בְּאֶמְצָעִיתָא, וְהַהוּא מְקַטְרְגָא בָּעָא לְאַסְטָאָה. מִיָּד מַה כְּתִיב, הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בָּאָרֶץ וְגוֹ׳. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּמוֹדָע אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, מִיָּד אַתְקִיף בֵּיהּ מְקַטְרְגָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, דְּלָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִתְפָּרְשָׁא

מִכְּלָא דְּסַגִּיאִין, בְּגִין דְּלָא יִתְרְשִׁים אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא יְקַטְרְגוּן עָלֵיהּ לְעֵילָּא.

דִּכְתִיב, בַּשּׁוּנַמִּית, (מלכים ב׳, ד׳) וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשָׁבֶת. לָא בְּעֵינָא לְאַפָּקָא גַּרְמֵי מִכְּלָא דְּסַגִּיאִין, בְּתוֹךְ עַמִּי יָתִיבְנָא, עַד יוֹמָא דָּא, וּבְתוֹךְ עַמִּי, בְּכְלָלָא חֲדָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְעֵילָּא. וְהָכָא אִיּוֹב, כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּמוֹדָע לְעֵילָּא וְאִתְרְשִׁים, מַיָּד אַתְקִיף בֵּיהּ מְקַטְרְגָא, וְאָמַר הֲחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים, כָּל מַה דְּדָחִיל לָךְ וְאִתְתַּקַּף, לָאו לְמַגָּנָא עָבִיד, הֲלֹא אַתָּה שַׂכְתָּ בַּעֲדוֹ וּבְעַד וְגוֹ׳. אֲבָל טוֹל כָּל הַאי טָבָא דְּאַנְתְּ עָבֵד לֵיהּ, וּמִיָּד אִם לֹא עַל פָּנֶיךָ יְבָרֶכֶךָּ. יִשְׁבּוֹק לָךְ, וְיִתְדַּבַּק בְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא הַשְׁתָּא בְּפָתוֹרָךְ אִיהוּ אָכִיל, סָלִיק פָּתוֹרָךְ מִנֵּיהּ, וְנֶחֱזֵי מְמָאן אִיהוּ, וּבְאַן סִטְרָא יִתְדַּבַּק.

מִיָּד, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן הִנֵּה כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיָדֶךָ.

לְאַחֲזָאָה, דְּדָחִילוּ דְּאִיּוֹב לְגַבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא לְנַטְרָא עוּתְרֵיהּ. וּמֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּכָל אִינּוּן דְּדַחֲלִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל עוּתְרַייְהוּ, אוֹ עַל בְּנַייְהוּ, לָאו אִיהוּ דְּחִילוּ כְּדָקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא קִטְרֵג הַהוּא מְקַטְרְגָא וְאָמַר, הֲחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים הֲלֹא אַתָּה שַׂכְתָּ בַּעֲדוֹ וְגוֹ׳ מַעֲשֵׂה יָדָיו בֵּרַכְתָּ. וְעַל דָּא אִיהוּ דָּחִיל לָךְ וְאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְקַטְרְגָא בֵּיהּ, וּלְאַחֲזָאָה, דְּלָא פָּלַח אִיּוֹב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְחִימוּ.

דְּכְיוָן דְּאִתְנַסִּי, נָפַק מֵאוֹרְחָא, וְלָא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, מַה כְּתִיב, בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בִּשְׂפָתָיו. לֹא חָטָא בִּשְׂפָתָיו אֲבָל בִּרְעוּתֵיהּ חָטָא, וּלְבָתַר חָטָא בְּכֹלָּא.

וְאִי תֵּימָא דְּלָא אִתְנַסִּי בַּר נָשׁ, הָא כְּתִיב (תהלים י"א) ה' צַדִּיק יִבְחָן וְגוֹ'. וּבְגִין כַּךְ אִתְנַסִּי אִיּוֹב. וְאַף עַל גַּב דְּלָא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, לָא נָפַק מִתְּחוֹת רְשׁוּתָא דְּמָרֵיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

וְכַמָּה הֲוָה הַהוּא נִסּוּתָא דִּילֵיהּ. תְּרֵיסַר יַרְחֵי, שׁוּלְטָנוּתָא דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. כְּמָה דְּתָנֵינָן, דִּינָא דְּחַיְבָיָא בַּגֵּיהִנָּם י"ב יַרְחֵי, וּבְגִין דְּלָא אִתְדַּבַּק בְּסִטְרָא אַחֲרָא כְּתִיב, (איוב מ"ב) וַיְיָ' בֵּרַךְ אֶת (דף ל"ד ע"א) אַחֲרִית (נדפס קפ"א ע"ב) אִיּוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ.

ר' שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי דְּאִיּוֹב, לָאו נִסּוּתָא אִיהוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּנִסּוּתָא דִּשְׁאַר צַדִּיקַיָּא, דְּהָא לָא כְּתִיב וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית כ"ב) וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. דְּאַבְרָהָם, אִיהוּ בִּידֵיהּ אַקְרִיב לִבְרֵיהּ יְחִידָאי דִּילֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיּוֹב לָא יָהִיב כְּלוּם, וְלָא מָסַר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם. וְלָא אִתְמַר לֵיהּ, דְּהָא גַּלֵּי קָמֵיהּ, דְּלָא יָכִיל לְקַיְּימָא בֵּיהּ, אֲבָל אִתְמְסָר בִּידָא דְּמִקַּטְרְגָא. וּבְדִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעֲבִיד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר

דִּינָא (בְּדִינָא) דָּא, לְהַהוּא מְקַטְרְגָא לְגַבֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איוב א') הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב וְגוֹ'.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית ד') וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה. מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. אִיהוּ דָּחָה לְקֵץ יָמִין, וְאִתְקְרִיב לְקֵץ יָמִים. וְהָא אוֹקִימְנָא, (דניאל י"ב) וְאַתָּה לֵךְ לְקֵץ. וְאָמַר דָּנִיֵּאל, לְאָן קֵץ, לְקֵץ הַיָּמִין, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים. עַד דְּאָמַר לֵיהּ לְקֵץ הַיָּמִין. וְעַל דָּא דָּוִד דָּחִיל וְאָמַר, (תהלים ל"ט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְהָכָא מַה כְּתִיב וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין, וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְקַבַּל קָרְבָּנֵיהּ, דְּהָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא הֲוָה. (כלא)

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא. מַאי גַּם הוּא.

לְאַסְגָּאָה דָּא בְּדָא, קָרְבָּנֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה כְּלָא, וְעִקָּרָא דְּקָרְבְּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיָהֵב חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּמֵחֶלְבֵיהֶן. וְקַיִן, עִקָּרָא עָבֵד מִקֵּץ יָמִים, רָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְיָהִיב חוּלָקָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא לָא אִתְקַבַּל.

בְּאִיּוֹב מַה כְּתִיב, (איוב א') וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתֶּה וְגוֹ', וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לִשְׁלֹשֶׁת אַחְיוֹתֵיהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמָּהֶם וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וְגוֹ', וּבְמִשְׁתְּיָא בְּכָל יוֹמָא מְקַטְרְגָא שְׁכִיחַ, וְלָא יָכִיל לֵיהּ. מְנָא לָן. דִּכְתִיב,

(איוב א') הֲלֹא אַתָּה שַׂכְתָּ בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל אֲשֶׁר לוֹ מִסָּבִיב וּלְעוֹלָם לָא יָהִיב חוּלָקָא כְּלָל לְגַבֵּיהּ, דְּהָא (נ"א מַה) כְּתִיב (איוב א') וְהָעֵלָה עוֹלוֹת מִסְפַּר כּוּלָּם. עוֹלָה סַלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְלָא יָהִיב חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. דְּאִלְמָלֵא יָהַב לֵיהּ חוּלָקָא, לָא יָכִיל לֵיהּ לְבָתַר, וְכָל מַה דְּנָטַל מִדִּילֵיהּ נָטַל.

וְאִי תֵּימָא אֲמַאי אַבְאִישׁ לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא. דְּאִלְמָלֵא יָהַב לֵיהּ חוּלָקָא, יִפְנֵי אָרְחָא וְיִסְתְּלַק מֵעַל מַקְדְּשָׁא, וְסִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה אִסְתְּלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְאִיהוּ לָא עָבֵד כֵּן, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּבַע בְּדִינָא.

תָּא חֲזֵי, כְּמָה דְּאִיהוּ אִתְפָּרַשׁ, וְלָא אַכְלִיל טוֹב וְרָע, אִיהוּ דָּן לֵיהּ בְּהַהוּא גַּוְונָא, יָהִיב לֵיהּ טוֹב, וּלְבָתַר רָע, וּלְבָתַר אֲהַדְּרֵיהּ לְטוֹב. דְּהָכִי אִתְחָזֵי לְבַר נָשׁ, לְמִנְדַּע טוֹב, וּלְמִנְדַּע רַע, וּלְאַהְדָּרָא גַּרְמֵיהּ לְטוֹב, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּמְהֵימָנוּתָא. תָּא חֲזֵי, אִיּוֹב מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה הֲוָה, וְדָא הוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, (שמות ט') הַיֵּרֵא אֶת דְּבַר יְיָ מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה.

תָּא חֲזֵי, דְּלָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲקָרָא אִיּוֹב מֵאַתְרֵיהּ דְּאִיהוּ הֲוָה מִכְסֵי (נ"א כּוּלָּא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲקָרָא מֵאַתְרֵיהּ אִיּוֹב הֲוָה מִכְסֵי) עַל פַּרְעֹה כְּיוֹן (נ"א אִיּוֹב חַבִּים הֲוָה) דְּאִתְחַלָּשׁ עָבַד נוּקְמִין לְפַרְעֹה)

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַשְׁתָּא אִית לְגַלָּאָה רָזִין, דְּאִינּוּן מִתְדַּבְּקִין לְעֵילָּא וְתַתָּא, מַה כְּתִיב בֹּא אֶל פַּרְעֹה, לֵךְ אֶל פַּרְעֹה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי בֹּא. אֶלָּא, דְּעָיֵיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִדְּרִין בָּתַר אִדְּרִין, לְגַבֵּי תַּנִּינָא חַדָּא עִלָּאָה תַּקִּיפָא, דְּכַמָּה דַּרְגִּין מִשְׁתַּלְשְׁלִין מִנֵּיהּ. וּמַאן אִיהוּ. רָזָא דְּהַתַּנִּין הַגָּדוֹל.

וּמִשֻּׁם דְּחִיל מִנֵּיהּ, וְלָא קָרִיב אֶלָּא לְגַבֵּי אִינּוּן יְאוֹרִין, וְאִינּוּן דַּרְגִּין דִּילֵיהּ, אֲבָל לְגַבֵּיהּ דְּחִיל וְלָא קָרִיב, בְּגִין דְּחָמָא לֵיהּ מִשְׁתַּדַּר בְּשָׂרְשִׁין עִלָּאִין.

כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּדָחִיל מִשֶּׁה, וּשְׁלִיחָן מִמָּנָּן אַחֲרָנִין לְעֵילָּא, לָא יָכְלִין לְקָרְבָא לְגַבֵּיהּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (יחזקאל כ"ט) הִנְנִי עָלֶיךָ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאוֹרָיו. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִצְטְרִיךְ לְאַגָּחָא בֵּיהּ קְרָבָא, וְלֹא אַחֲרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אֲנִי ה', וְאוּקְמוּהָ רָזָא דְּחָכְמְתָא דְּהַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאוֹרָיו לְאִינּוּן מָארֵי מִדִּין, דְּיַדְעִין בְּרָזִין דְּמָארֵיהוֹן.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בראשית א') וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדוֹלִים וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרוֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ לֵיהּ. אֲבָל וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הוּא רָזָא דָּא (דף ל"ד ע"ב) לִוְיָתָן

וּבַת זוּגוֹ. (קע"ו ע"ב) תַּנְינִם חָסֵר כְּתִיב, בְּגִין דְּקָטַל לְנוּקְבָּא, וְסַלְקָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּא. וְאוּקְמוּהָ.

הַתַּנִּים הַגָּדוֹל, תִּשַּׁע יְאוֹרִין אִינּוּן, דְּאִיהוּ רָבִיץ בֵּינַיְיהוּ, וְחַד יְאוֹרָא אִיהוּ, דְּמֵימָיו שְׁכִיכִין, וּבְרֵכָאן דְּמֵימִין דְּגִנְתָּא, נַפְלִין בֵּיהּ תְּלַת זְמָנִין בְּשַׁתָּא. וְכַד תְּרִין זְמָנִין, מִתְבָּרֵךְ הַהוּא יְאוֹרָא וְלָא כָּל כַּךְ, וְכַד חַד לָאו הָכִי.

וְהַאי תַּנִּינָא, עָאל בְּהַהוּא יְאוֹרָא, אִתְתָּקִיף וְאָזִיל וְשָׁאט עָאל גּוֹ יַמָּא, וּבָלַע נוּנִין לְכַמָּה זִינִין, וְשָׁלִיט, וְתָב לְהַהוּא יְאוֹרָא. אִלֵּין תִּשְׁעָה יְאוֹרִין אַזְלִין וְסַלְקִין וְסַחֲרֵיהּ כַּמָּה אִילָנִין. וַעֲשָׂבִין לְזַנְיְיהוּ.

יְאוֹרָא קַדְמָאָה, נָפְקָא מִסִּטְרָא שְׂמָאלָא, בְּחַד צִנּוֹרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק, תְּלַת טִפִּין, וְכָל טִפָּה וְטִפָּה אִתְפְּרַשׁ לְתְלַת טִפִּין, וְכָל טִפָּה וְטִפָּה אִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ יְאוֹרָא חַד, וְאִלֵּין אִינּוּן תִּשְׁעָה יְאוֹרִין, דְּמִתְתָּקְפִין וְאַזְלִין וְשָׁטָאן וְסָחֲרָן בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין.

מַמָּה דְּאִשְׁתְּאַר מֵאִינּוּן טִפִּין כַּד סַיְימִין לְמֵיפַק, אִשְׁתְּאַר טִפָּה חֲדָא, דְּנָפְקָא בִּשְׁכִיכוּ, נָפַל בֵּינַיְיהוּ, וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ יְאוֹרָא חֲדָא. הַאי יְאוֹרָא אִיהוּ, הַהוּא דְּאַמְרָן דְּאַזְלָא בִּשְׁכִיכוּ.

הַאי יְאוֹרָא, כַּד הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, אַפִּיק טִפִּין

אַחֲרָנִין רַבְרְבָא (ס״א דְּבַרְכָאן,) מִסְטָרָא דִּימִינָא, מַה דְּאִשְׁתְּאַר מֵאִינּוּן טִפִּין, אִשְׁתְּאַר טִפָּה חֲדָא בִּשְׁכִיכוּ מֵאִינּוּן בִּרְכָאן, וְנָפַל בְּהַהוּא יְאוֹרָא דְּאִיהוּ שְׁכִיךְ. וְהַאי אִיהוּ יְאוֹרָא דְּעָדִיף מִכֻּלְּהוּ.

כַּד נָפְקִין וּמִתְפָּרְשָׁן אִינּוּן אַרְבַּע נַהֲרִין דְּנָפְקִין מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, הַהוּא דְּאִקְרֵי פִּישׁוֹן, נָפִיל בְּהַהוּא יְאוֹרָא וְאִתְכְּלִיל בֵּיהּ. וְעַל דָּא מַלְכוּת בָּבֶל, אִתְכְּלִיל בְּהַאי. וּפִישׁוֹן אִיהוּ מַלְכוּת בָּבֶל. מִיְּאוֹרָא דָּא אִתְּזָנוּ וְאִתְמַלְיָין כָּל אִינּוּן יְאוֹרִין אַחֲרָנִין.

בְּכָל יְאוֹרָא וְיאוֹרָא, אַזְלָא וְשָׁאט חַד תַּנִּינָא, וְאִינּוּן תִּשַּׁע. וְכָל חַד וְחַד נָקִיב נוּקְבָא בְּרֵישֵׁיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ע״ד) שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים וְגוֹ׳. וַאֲפִילּוּ הַאי הַתַּנִּין הַגָּדוֹל הָכִי הוּא, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ נַפְחִין רוּחִין לְגַבֵּי עֵילָא וְלָא לְתַתָּא.

כְּתִיב (בראשית א׳) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. וּכְתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים, בְּכָל עוֹבָדָא דְּאִינּוּן עֶשֶׂר אֲמִירָן, קַיְּימִין לְקָבְלַיְיהוּ אִינּוּן עֶשֶׂר יְאוֹרִין. וְחַד תַּנִּינָא מִתְפָּרְשָׁא (ס״א מִתְפַּרְשָׁא) (ס״א מִתְרַפְרְפָא) בְּרוּחָא, לְקָבֵל כָּל חַד וְחַד.

וְעַל דָּא, חַד לְשִׁבְעִין שְׁנִין מִזְּדַעְזָע עָלְמָא, בְּגִין דְּהַאי הַתַּנִּין הַגָּדוֹל כַּד הוּא סָלִיק סְנַפִּירוֹי וְאִזְדַּעְזַע, כְּדֵין

כְּלְהוּ מִזְדַּעְזָעָן בְּאִינּוּן יְאוֹרִין, וְכָל עָלְמָא מִזְדַּעְזָעָא, וְאַרְעָא מִתְחַלְחֶלֶת, וְכְלְהוּ כְּלִילָן בְּהַאי תַּנְיָן הַגָּדוֹל.

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תוֹהוּ וְגוֹ', אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, חַבְרַיָּא לָעָאן בֵּיהּ, וְיַדְעִין בֵּיהּ, אֲבָל זְעִירִין אִינּוּן, דְּיַדְעִין לְרַמְזָא עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, בְּרָזָא דְּתַנְיָן הַגָּדוֹל. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, דְּכָל עָלְמָא לָא מִשְׁתַּלְשְׁלָא אֶלָּא עַל סַנְפִּירוֹי דְּדָא.

תָּא חֲזֵי וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְגוֹ', תָּנֵינָן הָיְתָה, וְאוֹקִימְנָא. בְּגִין דִּבְהַאי יְאוֹרָא קַדְמָאָה דְּקַאמְרָן, כַּד הַאי תַּתְנִין הַגָּדוֹל עָאל בֵּיהּ, כְּדֵין אִתְמַלְיָיא, וְשָׁאטִי וְדָעִיךְ נִיצוֹצִין דְּאִתְלְקָטוּ בְּאִינּוּן עָלְמִין דְּאִתְחָרְבוּ בְּקַדְמִיתָא.

אִינּוּן תַּנִּינִין אַחֲרָנִין דְּקַאמְרָן, הֲווֹ וְלָא הֲווֹ, אֲמַאי. בְּגִין דְּאִתְחָלַשׁ חֵילַיְיהוּ דְּלָא יְטַשְׁטְשׁוּן עָלְמָא, בַּר לְשִׁבְעִין שְׁנִין, חַד זִמְנָא, וְאִינּוּן אִתְתְּקָפוּ בְּחֵילָא דְּהַהוּא תַּנִּין הַגָּדוֹל, וְהַאי אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי לְאִתְתְּקָפָא. וְאִלְמָלֵא נוּקְבֵיהּ קַיֶּימֶת לְגַבֵּיהּ, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל לוֹן. (וּבְגִין

בָּךְ)

עַד לָא קָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנוּקְבָא, הָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. (וָבֹהוּ) תֹהוּ הָיְתָה. וּלְבָתַר דְּקָטַל לָהּ, הַוָּה (בראשית ע' ע"א) בֹּהוּ, שָׂרָאת לְאִתְקַיְּימָא. וְחֹשֶׁךְ עַל. עַד לָא הַוָּת נְהִירָא עוֹבָדָא דְּעָבַד.

מֶה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָחַץ רֵישֵׁיהּ דִּדְכוּרָא לְעֵילָּא, וְאִתְכַּפְיָא, בְּגִין דְּהָא תְּהוֹמָא לְתַתָּא, לָא הֲוָה נָהִיר. מַאי טַעְמָא לָא הֲוָה נָהִיר, בְּגִין דְּהַאי הַתַּנִּין הַגָּדוֹל, הֲוָה נָשִׁיב רוּחָא עַל תְּהוֹמָא, וְאַחְשִׁיךְ לֵיהּ, וְלָא מְרַפְרְפָא לְתַתָּא.

וְעָבַר (נ"א וְעִם כָּל דָּא) רוּחָא אַחֲרָא דִּלְעֵילָּא, וְנָשַׁב (נ"א דְּנָשַׁב) וּבָטַשׁ בְּהַהוּא רוּחָא, וְשָׁכִיךְ לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. וְהַיְינוּ דְּתָנֵינָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּטַשׁ רוּחָא בְּרוּחָא, וּבָרָא עָלְמָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, נָהִיר נְהִירוּ דִּלְעֵילָּא, וּבָטַשׁ (דף ל"ה ע"א) עַל גַּבֵּי רוּחָא דְּנָשִׁיב, וְאִסְתַּלָּק מֵעַל תְּהוֹמָא, וְלָא חָפָא לֵיהּ. כֵּיוָן דְּתְהוֹמָא אִתְנְהִיר, וְאִיהוּ אִסְתַּלָּק, כְּדֵין הֲוָה נְהִירוּ.

דָּא נָהִיר עַל רֵישֵׁיהּ, וּמַיָּא הֲווֹ נַפְקֵי מִגּוֹ אֲפוּתֵיהּ, וְרוּחָא נָשִׁיב לְעֵילָּא. וְנָהִיר מִנְּהִירוּ דָּא, עַד דְּהֲוָה נָחִית נְהוֹרֵיהּ, מִנַּצְנָצָא לְשִׁבְעִין וּתְרֵין נְהוֹרִין דְּשִׁמְשָׁא, כֵּיוָן דְּאִינּוּן נְהוֹרִין אִתְרְשִׁימוּ בְּגוֹ שִׁמְשָׁא לְתַתָּא, הֲווֹ (קפ"ח ע"א) חַיָּיבָיָא דְּעָלְמָא יַדְעִין בְּהוּ, וַהֲווּ פַּלְחִין לְשִׁמְשָׁא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִינּוּן חַיָּיבָיָא, סָלִיק נְהוֹרֵיהּ וְגָנִיז לֵיהּ אֲמַאי גָּנִיז לֵיהּ. בְּגִין דְּהַהוּא תַּנִּין, הֲוָה

סָלִיק וְנָחִית, וּבָטַשׁ בְּאִינּוּן יְאוֹרִין, עַד דְּגָנַז לֵיהּ וְלָא אִתְגַּלְיָא.

וְזָרַע לֵיהּ זְרוּעָא בְּחַד צַדִּיק, דְּאִיהוּ גָּנְנָא דְּגִנְתָּא, וּזְרוּעָא דְּזָרַע בְּגִנְתָּא, בְּגִנְיזוּ בְּטְמִירוּ (ס"א הַאי) דְּהַאי אוֹר אִיהוּ.

כַּד הַאי הַתְּנִין הַגָּדוֹל, חָמֵי דְּצָמַח בְּגִנְתָּא זְרוּעָא דְּאוֹר דָּא, כְּדֵין אִתְּעַר לְסִטְרָא אָחֳרָא, לְהַהוּא נָהָר דְּאִקְרֵי גִּיחוֹן. וְאִתְפְּלָגוּ מֵימוֹי דְּהַאי גִּיחוֹן, חַד שְׁבִילָא דִּילֵיהּ, אִיהוּ אָזִיל גּוֹ הַהוּא זְרוּעָא דְּאַצְמְחָא גּוֹ גִּנְתָּא, וְאַנְהִיר בֵּיהּ בְּרִבּוּ דִּזְרוּעָא דָּא, וְאִקְרֵי גִּיחוֹן.

וּמִגּוֹ הַהוּא רִבּוּ דִּזְרוּעָא דָּא, אִסְתְּלַק לְרִבּוּ דְּשַׁלְמֹה מַלְכָּא, כַּד אִסְתְּלַק לְמַלְכוּ, דִּכְתִיב, (מלכים א׳, א׳) וְהוֹרַדְתֻּם אוֹתוֹ אֶל גִּיחוֹן, וּכְתִיב וּמָשַׁח אוֹתוֹ שָׁם. שָׁם, וְלֹא בַּאֲתַר אַחֲרָא, בְּגִין דְּהַוָּה יָדַע דָּוִד מַלְכָּא דָּא, וּמֵימוֹי אַחֲרָנִין אִסְתָּלָקוּ לְמַלְכוּ אַחֲרָא, וְדָא אִיהוּ מַלְכָּא דְּאִיהוּ תַּקִּיפָא.

וְהַאי הַתְּנִין הַגָּדוֹל, אִתְּעַר לֵיהּ, וְאִסְתַּלָּק סְנַפִּירוֹי דְּהַאי תַּנִּין, בְּהַהוּא נָהָר, לְאִתְתַּקְפָּא בֵּיהּ. וְכָל אִינּוּן שְׁאַר יְאוֹרִין כֻּלְּהוּ, סַלְקִין וְנַחְתִּין בְּתַקְפָּא דְּהַאי הַתְּנִין הַגָּדוֹל, וְתָאַב וְעָאל לְהַהוּא יְאוֹרָא שְׁכִיכָא, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ.

וּכְדֵין, כַּד הַהוּא אוֹר אִתְגְּנִיז (ס"א לְנָטְלָא) לְעִיּוּלָא לֵיהּ
הַהוּא גְּנָנָא דְּקַאמְרָן, כְּדֵין נָפַק חֹשֶׁךְ קַדְמָאָה,
וּבָטַשׁ עַל רֵישֵׁיהּ, בְּהַהוּא נוּקְבָא דְּאִתְמַתְחָא בֵּיהּ,
וְאִתְפְּרַשׁ חַד חוּטָא, בֵּין הַהוּא נְהִירוּ דְּאוֹר דָּא דְּאִתְגְּנִיז,
וּבֵין הַהוּא חֲשׁוֹכָא דְּחֹשֶׁךְ דָּא, דִּכְתִיב, (בראשית א') וַיַּבְדֵּל
אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

הַאי תַּנְיָין, תָּב בְּהַהוּא פְּרִישׁוּ דְּהַאי חוּטָא דְּאַפְרִישׁ,
וְאַפְרִישׁ לְאִינּוּן (נ"א בֵּין אִינּוּן) יְאוּרִין, גּוֹ חֲשׁוֹכָא,
וְאִתְפְּרָשׁוּ נוּנִין לְזַנָּיְיהוּ אִלֵּין מֵאִלֵּין, בְּהַהוּא פְּרִישׁוּ.

וְכַד אִתְפְּרָשׁוּ מַיִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. כָּל אִינּוּן יְאוּרִין
אִתְפְּרָשׁוּ, וְעָאלוּ לְגוֹ הַהוּא יְאוֹרָא שְׁכִיכָא
דְּאִתְבְּרִיר מִכֻּלְּהוּ, וְנָפִיק וְעָאלִין בֵּיהּ תְּלַת (בלק קצ"ו) זִמְנִין
בְּיוֹמָא.

וְכָל אִינּוּן נוּנִין דִּמְגַדְּלָן גּוֹ אִינּוּן יְאוּרִין, פְּרִישָׁן אִלֵּין
מֵאִלֵּין, וְאִקְרוֹן לֵילוֹת, וְאִלֵּין אִינּוּן רָאשִׁין לְכָל
אִינּוּן נוּנִין דְּנָפְקִין לְבַר, וְאִלֵּין שַׁלְטִין עַל כֻּלְּהוּ. וְאִלֵּין
אִקְרוֹן בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, וּמֵהָכָא אִתְבַּדָּר לְבַר בּוּכְרִין, וְכֻלְּהוּ
אִתְזָנוּ מִשַּׁקְיוּ דְּאִינּוּן יְאוּרִין. וְהַאי הַתַּנְיָין הַגָּדוֹל, שַׁלְטָא
עַל כֻּלְּהוּ.

וְכֹלָּא בִּפְרִישׁוּ דְּמַיִין עִלָּאִין, דִּכְתִיב וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם
לָמָיִם, וְאִתְרְשִׁימוּ מַיִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, וְאִתְפְּרָשׁוּ

לְעֵילָא, וּמַיִין תַּתָּאִין, אִתְפְּרָשׁוּ כֻּלְּהוּ אִלֵּין מֵאִלֵּין, קַדִּישִׁין וּדְלָא קַדִּישִׁין, וְעַל דָּא אִקְרוּן מַלְאָכִין עִלָּאִין פְּרִישָׁן, בְּגִין דְּאִתְפְּרָשׁוּ אִלֵּין מֵאִלֵּין לְזַנְיֵיהוּ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע, רָזָא דָּא, כַּד הַאי הַתַּנִּין הַגָּדוֹל, הֲוָה נָשִׁיב רוּחָא בְּהַהוּא נוּקְבָא, וּמְרַפְרְפָא לְגַבֵּי עֵילָא, כָּל אִינּוּן עֲשָׂבִין הֲוָה מְהַפֵּךְ לוֹן לִיבִישׁוּ, עַד דְּרוּחָא אַחֲרָא נָשִׁיב בְּהַהוּא רוּחָא, וְשָׁכִיךְ לֵיהּ לְתַתָּא, וַעֲשָׂבִין צָמְחוּ כְּמִלְקַדְמִין.

וְשַׁלְטִין וּמְשַׁבְּחָן וְאוֹדָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מִסְטַר שְׂמָאלָא, וּלְגוֹ יְאוֹרָא שְׁכִיכָא, נָפְקִין בְּעִירִין לְזַנְיֵיהוּ, וְאָזְלִין לְמִקְרַב לְגַבֵּי דְּאִינּוּן עֲשָׂבִין וְלָא יָכְלִין, וְתָבִין לְאַתְרַייהוּ. כָּל אִלֵּין יְאוֹרִין אָזְלִין וְשָׁאטִין, עִם הַהוּא תַּנִּינָא דְּשַׁלִּיט בְּהוּ, וְסַחֲרִין לְאִינּוּן עֲשָׂבִין, וְלָא יָכְלִין. בַּר לְזִמְנִין, דְּרוּחָא עִלָּאָה לָא נָשִׁיב, וְאִיהוּ מְרַפְרְפָא רוּחָא בְּהַהוּא נוּקְבָא דִּלְעֵילָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, כְּדֵין שָׁלִיט הַהוּא רוּחָא עַל אִינּוּן עֲשָׂבִין.

וְיְאוֹרָא שְׁכִיכָא תָּב לְאַתְרֵיהּ, וְסַלְקָא וְנַחְתָּא. וּבְגִין דְּמֵימוֹי שְׁכִיכִין, אָזִיל בְּשְׁכִיכוּ, וְהַאי הַתַּנִּים הַגָּדוֹל סַלְקָא לְגַבֵּי אִינּוּן יְאוֹרִין, וַעֲשָׂבִין כֻּלְּהוּ מְגַדְּלָן סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא יְאוֹרָא שְׁכִיכָא וְאִלֵּין (נ"א וְאִינּוּן) מְגַדְּלִין בְּכָל עִיבָּר, כְּדֵין סַלְקָא הַהוּא תַּנִּינָא וְאִתְרַבֵּי בֵּינַיְיהוּ, וְתָב לְכָל אִינּוּן יְאוֹרִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא אִיהוּ נָחָשׁ בָּרִיחַ. אֲמַאי בָּרִיחַ. בְּגִין דְּסָגִיר לְתֵרִין סִטְרִין, וְלָא נָפִיק לְעָלְמִין אֶלָּא חַד זִמְנָא לְיוֹבְלָא.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאֵי, דָּא נָחָשׁ עַקַלָּתוֹן, דְּאִיהוּ בְּעַקִּימוּ תָּדִיר, וְאַיְיתֵי לְוָוטִין עַל עָלְמָא, כַּד הַאי קָם, אִתְבַּר תּוּקְפֵּיהּ (דף ל"ה ע"ב) דְּהַהוּא תַּנִּינָא, וְלָא יָכִיל לְמֵיקָם, עַד דְּאָבִיד גִּשְׁמֵיהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּפִיף לֵיהּ גּוֹ יַמָּא, כַּד עָאל לְגַבֵּיהּ. וְאִיהוּ דָּרַךְ עַל תְּקֵפֵיהּ דְּיַמָּא. וְתָקֵפֵיהּ דְּיַמָּא דָּא, אִיהוּ תַּנִּינָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב ט') וְדוֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי יָם.

וְכַד הַאי נָחָשׁ קָם, כְּדֵין מַה כְּתִיב, (ישעיה כ"ז) וְהָרַג אֶת הַתַּנִּין אֲשֶׁר בַּיָּם, דָּא אִיהוּ הַתַּנִּין הַגָּדוֹל. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הִנְנִי עָלֶיךָ. וְדָא נָחָשׁ, אִיהוּ מְאוֹרֹת, בִּלְוָוטִין לְכֹלָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ תַּקִּיפָא עָלֵיהּ, בְּתָקְפֵּיהּ דְּהַהוּא נָהָר רַבְרְבָא, דְּאִקְרֵי חִדֶּקֶל, וְהָא אוֹקִימְנָא.

הַהוּא נָחָשׁ אִיהִי בִּיבֶּשְׁתָּא כַּד נָפְקִין דָּא בְּדָא, דָּא דְּבִיבֶּשְׁתָּא אִתְתַּקַּף תָּדִיר, בְּגִין דְּכָל אוֹרְחוֹי וְתוֹקְפוֹי בִּיבֶּשְׁתָּא אִיהוּ, וְאָכִיל אַרְעָא וְעַפְרָא תָּדִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ג') וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. דָּא גַּדִּיל בְּעַפְרָא, וְדָא גַּדִּיל בְּמַיָּא. נָחָשׁ דְּאִתְגַּדִּיל בְּמַיָּא, לָאו תַּקִּיפָא כְּהַאי דְּאִתְגַּדִּיל בִּיבֶּשְׁתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית א') מְאוֹרֹת חָסֵר.

וְדָא אִזְדַּמַּן לְגַבֵּי הַהוּא דְּמַיָּא. וְאַף עַל גַּב (וְדָא לְא)
דְּאִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ, לָא אַגַח לְגַבֵּיהּ, אֶלָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דְּקָטִיל לֵיהּ מִגּוֹ יַמָּא, כְּמָה
דְּאוֹקִימְנָא בְּגִין גַּסוּת רוּחָא דְּבֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל
כ"ט) אֲשֶׁר אָמַר לִי יְאֹרִי וגו'.

וְעָבַר יְיָ' לִנְגּוֹף אֶת מִצְרַיִם וגו'. תָּנָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי,
הַאי קְרָא קַשְׁיָא, וְכִי וָרָאָה אֶת הַדָּם וְאַחַר כַּךְ
וּפָסַח, דְּמַשְׁמַע דְּסִימָנָא הוּא דְּעָבִיד. וְאִי תֵּימָא בְּגִין
דָּמָא דְּאִיהוּ מִצְוָה, אֲמַאי לְבַר. וַאֲמַאי בִּתְלַת דּוּכְתֵּי
דְּפִתְחָא. וְהָא כְּתִיב (דניאל ב') הוּא גַּלֵּי עֲמִיקָתָא וגו'. וּמַאי
טַעֲמָא בָּעָא דְּאִתְגַּלְיָא דָּמָא עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי
הַמְּזוּזוֹת.

אֶלָּא תָּנָא, כְּתִיב, (דברים ל"ב) וַיַּרְא יְיָ' וַיִּנְאָץ, וּכְתִיב,
(בראשית ו') וַיַּרְא יְיָ' כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ.
וְתָנֵינָן לָא אִתְחֲזֵי אַשְׁגָּחוּתָא דִּלְעֵילָּא, אֶלָּא כַּד אִתְחֲזֵי
לְתַתָּא עוֹבָדָא דְּאִתְעֲבִידוּ עוֹבָדָא מְגֵיהּ וְעַל דָּא (נ"א וְעַד
דְּעַבְדִּין עוֹבָדָא לְתַתָּא) לָא מַשְׁגִּיחִין (נ"א לְאַבָּאשָׁא), בַּר הִרְהוּרָא
דְּעַבּוֹדָה זָרָה, דִּכְתִיב, (דברים י"א) הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם. וּמִדְּאִתְעֲבִיד עוֹבָדָא, אַשְׁגָּחוּתָא דִּלְעֵילָּא
אִתְעַר, וּבְגִין כַּךְ, כֹּלָּא, בֵּין לְטָב וּבֵין לְבִישׁ, בְּעוֹבָדָא
תַּלְיָא מִלְּתָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כָּל שְׁוָקֵי מִצְרַיִם, מַלְיָין טַעֲוָון הֲווֹ, וְעוֹד דִּבְכָל בֵּיתָא וּבֵיתָא, הֲווֹ שְׁכִיחֵי זִינִין, דְּמִתְקַטְרֵי בְּחָרְשַׁיְיהוּ, בְּאִינּוּן כְּתְרִין תַּתָּאִין דִּלְתַתָּא, וּמִתְעָרִין רוּחַ מִסְאֲבָא בְּגַוְוייהוּ.

וְרָזָא דְּמִלָּה תָּנָא, כְּתִיב, וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת. אֲגוּדַּת אֵזוֹב לָמָּה. בְּגִין לְבַעֲרָא רוּחַ מִסְאֲבָא מִבֵּינַיְיהוּ, (נ"א הָאי קְרָא קַשְׁיָא וְכִי וְרָאָה אֶת הַדָּם וְאַחַר כָּךְ וּפָסַח דְּמַשְׁמַע דְּסִימָנָא הוּא דְּעָבִיד אַמְאי וְהָא כֹּלָּא גַּלְיָיא קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְתִיב הוּא גַּלֵּי עֲמִיקָתָא וּמִסְתָּרְתָא אֶלָּא תָּנָא כְּתִיב וַיַּרְא יְיָ וַיִּנְאַץ וְגוֹ' וּכְתִיב וַיַּרְא יְיָ כִּי רַבָּה רָעַת וְגוֹ' וְתָנֵינָן לָא אִתְחֲזֵי אֲשְׁגַּחוּתָא לְעֵילָּא אֶלָּא כְּד אִתְחֲזֵי לְתַתָּא עוֹבָדָא וּמִדְאִתְעֲבֵד עוֹבָדָא אֲשְׁגַּחוּתָא לְעֵילָּא אִתְעַר וּבְגִין כָּךְ כּוּלָּא בֵּין לְטָב בֵּין לְבִישׁ בְּעוֹבָדָא תְּלְיָיא מִלְּתָא. וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וְגוֹ' אֲגוּדַּת אֵזוֹב לָמָּה וּמַאי טַעְמָא בָּעָא דְּאִתְגַּלְיָיא דָּמָא עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כָּל שׁוּקֵי מִצְרַיִם מַלְיָין טַעֲוָון הֲווֹ וּבְכָל בֵּיתָא וּבֵיתָא הֲווֹ שְׁכִיחֵי זִינִין דְּמִתְקַטְרִין בְּחַרְשַׁיְיהוּ בְּאִינּוּן כְּתְרִין תַּתָּאִין דִּלְתַתָּא וּמִתְעָרִין רוּחַ מְסַאֲבָא בְּגַוְוייהוּ וְעַל דָּא אֲגוּדַּת אֵזוֹב בְּגִין לְבַעֲרָא רוּחֵי מִבֵּינַיְיהוּ)** **וּלְאַחָזָאָה בְּפִתְחַיְיהוּ, בְּהָנֵי תְּלַת דּוּכְתֵי, מְהֵימָנוּתָא שְׁלֵימָתָא. חַד הָכָא, וְחַד הָכָא, וְחַד בְּגַוְוייהוּ בְּגִין כַּךְ, וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף, מִשּׁוּם דְּחָמֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא רָשִׁים עַל פִּתְחָא.**

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי אַמַּאי דָּמָא, דְּהָא תָּנֵינָן, חִוָּור וְסוּמָק וְחַד דְּכָלִיל בֵּינֵי גַּוְונֵי. אָמַר לֵיהּ, תְּרֵי דָּמֵי הֲווֹ, חַד דְּמִילָה, וְחַד דְּפִסְחָא. דְּמִילָה רַחֲמֵי. דְּפִסְחָא דִּינָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לָאו הָכִי, אֶלָּא כְּמָה דְּאוֹלִיפְנָא, דְּאַחְזָר הַהוּא דָּמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַחֲמֵי, כְּאֵילּוּ הֲווֹ חָוְור בְּגוֹ גַּוְונֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל ט"ז) וָאֶעֱבוֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ וְאוֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וְגוֹ'. וְאַף עַל גַּב דְּהַוָה סוּמָקָא, אִתְחֲזָר לְרַחֲמֵי, דִּכְתִיב בְּדָמַיִךְ חֲיִי. וּבְגִין כָּךְ, רָשִׁים פִּתְחָא בִּתְלַת סִטְרִין, חַד הָכָא, וְחַד הָכָא, וְחַד בֵּינַיְיהוּ.

תָּאנֵי ר' חִזְקִיָּה, תְּרֵין דָּמֵי אִתְחָזוּ, לָקָבֵל תְּרֵי כִּתְרִין, דְּאִתְחָזוּ (נ"א דְּאִתְעֲרוּ) לְעֵילָּא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, חַד כִּתְרָא דְּכִלִילָא בִּתְרֵין סִטְרִין טְמִירִין, (דף ל"ו ע"א) בְּרַחֲמֵי וְדִינָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּכַמָּה אַתְרִין חָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל בְּנוֹי: עָבֵד בַּר נָשׁ בֵּיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ, כְּתוֹב שְׁמִי, וְשַׁוֵּי לְפִתְחָךְ, וְאַתְּ שָׁרֵי לְגוֹ בֵּיתָא, וַאֲנָא אוֹתִיב לְבַר בְּפִתְחָךְ לְנַטְרָא לָךְ. וְהָכָא אָמַר, רָשִׁים עַל פִּתְחָא רָזָא דְּמְהֵימָנוּתָא דִּילִי, וְאַתְּ שָׁרֵי לְגוֹ בֵּיתָךְ, וַאֲנָא נָטִיר לָךְ לְבַר, דִּכְתִיב וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר, וּכְתִיב וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפָסַח ד' עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף.

תּוּ אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּגַוְונָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עֲבָדוּ בְּהַהוּא

שַׁעֲתָא. מַה שְׁמָא קַדִּישָׁא ה אִתְחֲזָר בְּהַאי שַׁעֲתָא דִּינָא, אוֹף הָכִי אִתְחֲזָר הַאי דָּמָא בְּהַאי שַׁעֲתָא דִּינָא, דִּכְתִיב וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת, רְשִׁימָא דְּכֻלְּהוּ סוּמָקָא, לְאִתְחֲזָאָה, דְּהָא אִתְחֲזָר בְּדִינָא, לְמֶעְבַּד נוּקְמִין.

וְרָזָא דְּמִלָּה, כְּגַוְונָא דְּהַוֵי לְעֵילָּא בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, כַּד בָּעֵי לְאִתְחֲזָאָה לְתַתָּא, אִי רַחֲמֵי רַחֲמֵי, וְאִי דִּינָא דִּינָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף וְהִגַּעְתֶּם וגו׳. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (ישעיה ס"ג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה. דְּזַמִּין לְאַחֲזָאָה (נ"א לְאִתְחַזָּרָא) כֻּלְּהוּ דִּינָא לְמֶעְבַּד נוּקְמִין.

וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר. מַאי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְּתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, (אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה) לָא לִיבָּעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ לְמֵיזַל בְּשׁוּקָא, וּלְאִשְׁתַּכְחָא בְּשׁוּקָא, בְּזִמְנָא דְּדִינָא תַּלְיָא בְּמָתָא, דְּכֵיוָן דְּרִשְׁוּתָא אִתְיְיהִיב לְמְחַבְּלָא, מַאן דְּפָגַע בֵּיהּ אִתְזַק. וְהָכָא מִשּׁוּם דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח, לָא בָּעְיָא לְנָפְקָא לְבַר.

תַּנְיָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּהַהוּא מַמָּשׁ דְּאִשְׁתְּכַח דִּינָא לְמִצְרָאֵי, בְּהַהוּא מַמָּשׁ אִשְׁתְּכַח רַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְרָאִיתִי אֶת הַדָּם וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם. וְכֵן תָּנָא, בְּכָל אִינּוּן כִּתְרִין קַדִּישִׁין דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאִשְׁתְּכַח

דִּינָא, אִשְׁתְּכַח רַחֲמֵי, וְכֹלָּא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא. תָּנָא רִבִּי חִזְקִיָּה, כְּתִיב, (ישעיה י"ט) וְנָגַף יְיָ׳ אֶת מִצְרַיִם נָגוֹף וְרָפוֹא. נָגוֹף לְמִצְרַיִם, וְרָפוֹא לְיִשְׂרָאֵל. מַאי וְרָפוֹא. מִמַּאי שֶׁנִּימּוֹלוּ צְרִיכִים רְפוּאָה.

וְתָנָא, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּגְּפוּ מִצְרָאֵי, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְרַפְּאוּ יִשְׂרָאֵל. דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, (אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה) מַהוּ דִּכְתִיב, וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח, מַאי עַל הַפֶּתַח. וּפָסַח יְיָ׳ עֲלֵיכֶם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֲבָל עַל הַפֶּתַח, עַל הַפֶּתַח מַמָּשׁ זֶהוּ פֶּתַח הַגּוּף. וְאֵי זֶהוּ פֶּתַח הַגּוּף. זֶה״י אוֹמֵר זוֹ מִילָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, וְכִתְרָא קַדִּישָׁא אִתְעַר לְגַבָּהּ (נ"א אִתְעָרַב בֵּיהּ) דְּכוּרָא. וּמַאן דְּכוּרָא. חֶסֶד עִלָּאָה, דְּמַשְׁמַע, דְּדָא בִּלָּא דָּא לָא סַלְקָא, וּבְגִין דָּא, דָּא מָחֵי, וְדָא מַסֵּי, וְכֹלָּא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא. וּכְתִיב, וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח הַיְדוּעַ. מַאי הַפֶּתַח, מִשּׁוּם דְּאִיהוּ פִּתְחָא וּמְשִׁיכָא דִּרוּחָא וְגוּפָא, וְתָא חֲזֵי, עַד לָא אִתְגְּזַר אַבְרָהָם, הֲוָה אָטִים וְסָתִים מִכָּל סִטְרוֹי. מִדְּאִתְגְּזַר אִתְפְּתַח מִכֹּלָּא, וְלָא הֲוֵי אָטִים וְסָתִים כְּקַדְמִיתָא.

וְהַיְינוּ דְּתַנְיָנָן, (בראשית י"ח) וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל. מִשּׁוּם דְּאִתְגַּלְיָיא יו"ד. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא

אָמַר רִבִּי יִצְחָק דְּהוּא אַשְׁרֵי בְּגִלּוּיָא דָּא, חֶסֶד בְּצֶדֶק. וְדָא הוּא פִּתְחָא, דְּמַשְׁכְּנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב הָאֹהֶל, הָאֹהֶל הַיָּדוּעַ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כַּד אִתְגַּלְיָיא הַאי יו"ד, אִתְבָּשַׁר, (נ"א אִתְבְּשָׂם) וְאִתְבָּרַךְ בְּפִתְחָא הָאֹהֶל, דְּהִיא צֶדֶק, לְאִתְבַּסְמָא בְּחֶסֶ"ד. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כְּחוֹם הַיּוֹם, דְּהוּא שַׁעֲתָא דְּשַׁלְטָא חֶסֶד, חוּלָקָא דְּאַבְרָהָם. וּמְנָא לָן דְּהַאי פִּתְחָא הָאֹהֶל, אִתְבַּסַּם לְקַבְלֵיהּ דְּאַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (בראשית כ"ד) וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל, דְּאִתְבָּסַּם בְּחֶסֶ"ד, מִדְּאִתְגַּלְיָיא יו"ד.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל, כְּמָה דִּכְתִיב וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. דְּדָא הוּא פִּתְחָא קַדִּישָׁא, כִּתְרָא עֶשְׂירָאָה. כְּחוֹם הַיּוֹם, כְּמָה דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ כִּתְרָא דְּחֶסֶד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כְּחוֹם הַיּוֹם. כְּמָה דְּיָתִיב בְּהַאי, כַּךְ יָתִיב בְּהַאי, דְּלָא סָלִיק הַאי בְּלָא הַאי.

דָּבָר אַחֵר (דף ל"ו ע"ב) וְעָבַר יְיָ לִנְגוֹף אֶת מִצְרַיִם. מַאי וְעָבַר. דְּעָבַר עַל שׁוּרֵי דִּינָא דִּכְתִרִין, (נ"א דְּקַטְרִין) דַּהֲווֹ מִתְקַשְּׁרֵי בְּכִתְרִין אַחֲרָנִין דִּלְעֵילָּא, וְשָׁרָא לְהוּ מִקְיוּמֵיהוֹן, וְעָבַר עַל אוֹרְחוֹי, בְּגִין לְמֶעְבַּד בְּהוּ דִּינָא, וּלְנַטְרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין הוּא, כָּל וְעָבַר, וְעָבַרְתִּי, וַיַּעֲבֹר, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְבַּר עַל כָּל אוֹרְחוֹי, אוֹ

לְדִינָא, אוֹ לְרַחֲמֵי. הָכָא וְעָבַר, בְּגִין לְמֶעְבַּד דִּינָא, הָתָם וַיַּעֲבֹר, בְּגִין לְרַחֲמָא.

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיְיָ׳ הִכָּה כָּל בְּכוֹר וְגוֹ׳. (כְּתִיב (תהלים ס"ט)

וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן וְגוֹ׳) ר׳ חִיָּיא ור׳ יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, וַהֲוָה רִבִּי חִיָּיא רָכִיב בְּחַמְרָא. אָמַר ר׳ יוֹסֵי, נֵיתִיב הָכָא וְנַצְלֵי, דְּהָא מָטָא זִמְנָא דְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה, וְתָנֵינָן, לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה. אֲמַאי זָהִיר. מִשּׁוּם דְּהִיא שַׁעֲתָא דְּתַלְיָא דִּינָא וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְכַוְונָא דַּעְתֵּיהּ, נָחַת ר׳ חִיָּיא וְצַלֵּי.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, נָטָה שִׁמְשָׁא לְמֵיעַל. אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְר׳ יוֹסֵי אֲמַאי אַתְּ שָׁתִיק. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא בְּדַעְתָּאי, דְּלֵית עָלְמָא מִתְקַיְּימָא, אֶלָּא עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּעַמָּא. אִי רֵישֵׁי עַמָּא זַכָּאין, טַב לְעָלְמָא, טַב לְעַמָּא. וְאִי לָא זַכָּאין, וַוי לְעָלְמָא, וַוי לְעַמָּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי כַּךְ הוּא, מְנָלָן. דִּכְתִיב, (דברי הימים ב׳, י"ח) רָאִיתִי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל נְפוּצִים עַל הֶהָרִים כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רוֹעֶה וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. יָשׁוּבוּ, יֵשְׁבוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. לְבֵיתוֹ, בְּבֵיתוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. דְּהָא בְּאַתְרַייְהוּ קַיְימִי. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, אִי רֵישָׁא דְּעַמָּא לָא זָכֵי, עַמָּא מִתְפְּסָן בְּחוֹבֵיהּ. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (שמואל ב׳, כ"ד) וַיֹּאמֶר דָּוִד וְגוֹ׳

הִנֵּה אָנֹכִי חָטָאתִי וְאָנֹכִי הֶעֱוֵיתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ, (ס"א וּכְתִיב (דברי הימים א' כ"א) וַאֲנִי הוּא אֲשֶׁר חָטָאתִי וְגוֹ') דָּוִד חָב, וְיִשְׂרָאֵל סָבְלוּ. וְאִי רֵישָׁא דְּעַמָּא מִתְפַּס בְּחוֹבֵיהּ, עַמָּא מִשְׁתֵּזְבָן. דְּהָא דִּינָא לָא שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ. דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא אֲדֹנִים לָאֵלֶּה, כְּלוֹמַר, (ס"א אִם אֵלּוּ) אִלּוּ לָא הֲווֹ רֵישִׁין לְעַמָּא, מֵהַאי אוֹרְחָא יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. כְּלְהוּ מִשְׁתֵּזְבָן, אִי רֵישֵׁיהוֹן מִתְפְּסָן. וַאֲפִילּוּ יְהוֹשָׁפָט אִתְגְּזַר עָלֵיהּ לְאִתְעַנְּשָׁא, מִשּׁוּם דְּאִתְחַבָּר בְּאַחְאָב. אִי לָאו הַהוּא צָוּוחָא, דִּכְתִיב, (מלכים א', כ"ב) וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט.

עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי רָמַשׁ לֵילְיָא, אָמְרוּ, מַה נַּעְבִּיד, אִי נֵיזִיל חָשַׁךְ לֵילְיָא, אִי נֵיתִיב דַּחֲלָא הוּא. סָטוּ מֵאוֹרְחָא, יָתְבוּ תְּחוֹת אִילָנָא חַד. וְיָתְבוּ וַהֲווּ אַמְרֵי מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא דְּמִיכוּ.

בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, חָמוּ חַד אַיְלְתָּא דְּעָבְרָא קָמַיְיהוּ, וַהֲוָת צָוְחַת וּרְמִיאַת קָלִין שָׁמְעוּ, קָמוּ ר' חִיָּיא וְר' יוֹסֵי וְאוְדַּעֲזוּ. שָׁמְעוּ חַד קָלָא דְּמַכְרְזָא וְאָמַר, מִתְעָרִין קוּמוּ. נַיְימִין אִתְּעָרוּ. עָלְמִין, אִזְדַּמְנוּ לְקַדְמַת מָרֵיכוֹן. (דְּהָא קַלָּא נָפַק דְּכָאִיב אַיְלְתָּא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. דִּכְתִיב (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ' יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיְחֶשֹׂף יְעָרוֹת) דְּהָא מָרֵיכוֹן מַפִּיק לְגַן עֵדֶן, דְּאִיהוּ הֵיכָלֵיהּ, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא, דִּכְתִיב וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הַשְׁתָּא פְּלִגוּ דְּלֵילְיָא מַמָּשׁ. וְקָלָא דָּא, הוּא קָלָא דְּנָפַק, וְכָאִיב אַיְלְתָּא דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא, דְּכְתִיב קוֹל יְיָ׳ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת. זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע דָּא.

וְתָא חֲזֵי רָזָא דִּמְלָה, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְחָזֵי עַל (ויצא קע"ז) גִּנְתָּא, כָּל גִּנְתָּא אִתְכְּנַשׁ, וְלָא מִתְפָּרַשׁ מֵעֵדֶן. וּמֵהַאי עֵדֶן מַבּוּעֵי נָפְקִין, לְכַמָּה אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, וְהַאי גִּנְתָּא, אִתְקְרֵי צְרוֹרָא (קע"ג) דְּחַיֵּי, דְּתַמָּן מִתְעַדְּנִין צַדִּיקַיָּא, מִנְּהִירוּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְהַאי שַׁעֲתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי עָלַיְיהוּ. וְתָנֵינָן בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעֲשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא כְּרוֹזָא נָפִיק וְקָרֵי עוּרִי צָפוֹן וּבֹאִי תֵּימָן הָפִיחִי גָּנִי יִזְּלוּ בְּשָׂמָיו יָבוֹא דּוֹדִי לְגָנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מִגְדָּיו מַאי וְיֹאכַל פְּרִי מִגְדָּיו אִלֵּין קָרְבָּנִין דְּאִתְקָרְבוּ קַמֵּיהּ מִנְּשָׁמָתִיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא הָאי בְּפַלְגוּת לֵילְיָא בְּשַׁעֲתָא אַחֲרָא שְׁאָר קָרְבָּנִין מַמָּשׁ.

יָתְבוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּכַמָּה זִמְנִין שָׁאִילְנָא, הַאי דִּכְתִיב, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיְיָ׳ הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲמַאי לָא הֲוָה בִּימָמָא, דְּיִתְגְּלֵי לְכָל פְּרִסוּמֵי נִיסָא, וַאֲמַאי מִיתוּ כָּל אִינּוּן חַלָּשֵׁי דְּבָתַר רַחֲמֵי, וְאִינּוּן טַלְיָיא דִּבְנֵי עָאנָא, וְלָא מִיתוּ מַלְכֵי

וּפַרְדַּשְׁכֵי, וְגוּבְרֵי מַגִּיחֵי קְרָבָא, כְּמָה דְּהַוָה בְּסַנְחֵרִיב, דִּכְתִיב, (מלכים ב', י"ט) וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְיָ' וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר וְגוֹ'. וְתָנֵינָן, כְּלְהוּ מַלְכִין בְּנֵי מַלְכִין רוּפִינוּס וּפַרְדַּשְׁכֵי, הָתָם (דף ל"ז ע"א) אִתְחֲזֵי גְּבוּרְתָּא דְּחַד שְׁלִיחָא דִּילֵיהּ, יַתִּיר מֵהַאי, דְּהַוָה יֵאוֹת לְמֶהֱוֵי דִּילֵיהּ יַתִּיר.

אָמַר לֵיהּ יֵאוֹת שָׁאַלְתְּ, וַאֲנָא לָא שְׁמַעְנָא מִידִי בְּהַאי, וְלָא אִימָּא, אֲבָל הָא זָכִינָא לְכָל הַאי, וְאָרְחָא אִתְתְּקַן קָמָן. אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי מַדְכֵי שְׁוָקִין דְּטֶבֶרְיָה, נֵיזִיל גַּבֵּיהּ. יָתְבוּ, עַד דְּהַוָה נָהִיר יְמָמָא. כַּד סָלִיק נְהוֹרָא, קָמוּ וְאָזְלִי. כַּד מָטוּ גַּבֵּיהּ. אַשְׁכְּחוּהוּ, דְּהַוָה יָתִיב, וְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא בִּידֵיהּ.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מ') כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאֶפֶס וָתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ. כֵּיוָן דְּאָמַר, כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ, לָמָּה כְּתִיב מֵאֶפֶס וָתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ. אֶלָּא אוֹלִיפְנָא, דַּעְתַּיְיהוּ דְּכָל עַמִּין דְּעָלְמָא, דְּמְהֵימְנוּתָא דִּלְהוֹן הוּא כְּאַיִן, דְּלָא אִדְבָּקוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, (בְּתַתָּאִין) וְשַׁוְיִין לָקְבַלַיְיהוּ מְהֵימְנוּתָא דְּשִׁטוּתָא, אֲבָל מֵאֶפֶס וָתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ, כְּהַאי עִלְעוּלָא, דְּסַחֲרָא (ס"א דְּפַרְחָא) בְּרוּחָא, וּמִתְגַּלְגְּלָא בְּקִיטָא בְּרִיקַנְיָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל ד') וְכָל דַּיְירֵי אַרְעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין.

עוֹד פְּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת

הָאָרֶץ, אֵת דָּא יְמִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵת דָּא שְׂמָאלָא. אוֹלִיפְנָא, דְּסָטָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינֵיהּ, וּבָרָא יַת שְׁמַיָּא, וְסָטָא שְׂמָאלָא, וּבָרָא יַת אַרְעָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ"ח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם קוֹרֵא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו.

מַהוּ יַעַמְדוּ יַחְדָּו. סַלְקָא דַּעְתָּךְ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא לָאו הָכִי, (נ"א מֵהַשָּׁמַיִם קוֹרֵא אֲנִי אֲלֵיהֶם וְהָאָרֶץ לָאו הֵכִי) אֶלָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא דְּאִינּוּן א"ת וְא"ת, וְהֵיאַךְ יַעַמְדוּ יַחְדָּו. בְּוֹאת הַהִיא, דְּשַׁלְטָא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, דִּכְלִילָא א"ת בְּוֹאת.

וְתָנֵינָן, כְּתִיב (קהלת ג) אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ. א"ת, הָא דְּאָמְרָן. הַכֹּל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כד) וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וְתָאנָא, דְּהִיא כְּתָרָא דְּאִתְקְרֵי זֹאת, דִּכְלִילָא מֵא"ת וְא"ת. וְשַׁלְטָא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, בִּתְרִין סִטְרוֹי, בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, רַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל, וְדִינָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

פָּתַח ר' חִיָּיא וְאָמַר, אִי נִיחָא קָמֵיהּ דְּמָר, דְּנֵימָא חַד מִלָּה, עַל מַה דְּאַתְּינָא כְּתִיב, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיְיָ הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּמַהַאי דְּאָמַר מָר, אִשְׁתְּמַע דְּהַאי פְּסוּקָא בְּהַהוּא מִלָּה אָתָא וַאֲנָן אוֹרְחָא אִתְתַּקְנָא קָמָן, לְמֵיתֵי לְמִשְׁאַל קַמָּךְ.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (תהלים קיג) מִי כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ

הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת וגו'. מִי כַּייָ אֱלֹהֵינוּ, דְּסָלִיק וְאִתְעַטָּר לְאִתַּיְשְׁבָא בְּכוּרְסְיָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, נְהִירוּ עַל כָּל בּוּצִינֵי דְּנָהֲרוּ כְּתְרִין וְעִטְרִין. הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת, דְּנָחִית בְּכְתְרוֹי, מִכְּתָרָא לְכְתָרָא, מִנְּזָרָא לְנְזָרָא, מִנְּהִירוּ לְנְהִירוּ, מִבּוּצִינָא לְבוּצִינָא. לְאַשְׁגְּחָא בְּעָלְאִין וְתַתָּאִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יד) יְיָ מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. כַּחֲצִי מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ כַּחֲצוֹת, כְּגַוְונָא דְּאָמַר מֹשֶׁה. וְאִי כְּמָה דְּאַמְרֵי חַבְרָנָא, דְּלָא יֵימְרוּן אִצְטַגְנִינֵי פַּרְעֹה, מֹשֶׁה בַּדַּאי הוּא. הָא קוּשְׁיָא בְּאַתְרֵיהּ קַיְימָא, בג' גַּוְונֵי, דְּאַפִּילוּ יִשְׂרָאֵל יֵימְרוּן הָכִי. חַד, דְּאִי הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה. אַמַּאי קָאָמַר, כֹּה אָמַר יְיָ וגו'. כְּמָה דְּלָא אִתְכְּוִון שַׁעֲתָא, דְּהָא לָא יִתְפְּסוּן בְּמֹשֶׁה, אֶלָּא בְּפַטְרוֹנָא, בְּגִין דְּאָמַר כֹּה אָמַר יְיָ וגו'. תְּרֵי, דְּהָא מֹשֶׁה אָמַר, עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם, וְלָא הֲוָה הָכִי, אֶלָּא עַד בְּכוֹר הַשִּׁבְי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. עַל כָּל פָּנִים אַפִּילוּ יִשְׂרָאֵל נַמֵּי יֵימְרוּן הָכִי, דְּהָא לָא אִתְבַּרְרוּן מִלֵּי. תְּלַת דְּאִיהוּ אָמַר מִשְׁמָא דְּפַטְרוֹנָא כַּחֲצוֹת, וּכְתִיב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

וְעוֹד, שְׁאֵלְתָּא דִּילְכוֹן, יַתִּיר עַל מָטוּל דְּלָא יָכִיל בְּעִירָא לְמִסְבַּל. אַמַּאי הֲוָה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְלָא

בִּימָמָא. וַאֲמַאי מִיתוּ כָּל אִינּוּן חַלָּשִׁין דְּבָתַר רֵחַיָּא. אֶלָּא כֹּלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא, וְכֹלָּא אִתְכְּשַׁר בִּנְבִיאָה מְהֵימָנָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּעָלֵיהּ כְּתִיב (נ"א אִתְבְּשַׁר) יְפִיפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ עַל כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם. אָהַבְתָּ צֶדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן (דף ל"ז ע"ב) שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ. יְפִיפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם: מֹשֶׁת וַחֲנוֹךְ. הוּצַק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ: מִנַּחַ וּבָנָיו. עַל כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ: מֵאַבְרָהָם וְיִצְחָק. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן: מִיַּעֲקֹב. מֵחֲבֵרֶיךָ: מִשְׁאָר נְבִיאֵי. וְכִי גֶּבֶר דְּסָלִיק בְּדַרְגִּין עִלָּאִין דְּלָא סָלִיק בַּר נָשׁ אַחֲרָא, לָא יָדַע מַה דְּאָמַר.

אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, הַאי כְּתָרָא דְּאִקְרֵי זֹאת, אִתְקְרֵי אִשָּׁ"ה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ב) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה. אֲמַאי. מִשּׁוּם כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת. מַאן הוּא אִישׁ. הַהוּא דְּאִקְרֵי זֶה. וְדָא הוּא אִישׁ דְּכָר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לב) כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ. הָאִישׁ הַזֶּה. וְאִקְרֵי אִישׁ זֶה, וְזֶה אִישׁ. וְזֹאת, אִתְנְסִיבַת מִזֶּה דְּאִקְרֵי זָכָר.

וּבְגִין דָּא, אִיהִי תָּמָר דְּכָר וְנוּקְבָא, דְּלָא סָלִיק דָּא בְּלָא דָּא. תָּמָר: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) כְּתִמְרוֹת עָשָׁן. מַה עָשָׁן, סָלִיק חִוּור וְאוֹכָם, אוֹף הָכָא, כֹּלָּא כְּלִיל

בָּה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, לְמֶעְבַּד נִימוּסוֹי בְּחַד שַׁעֲתָא, חְוּור לְיִשְׂרָאֵל, וְאוּכָם לְעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

וְעוֹד דְּהַאי לֵילְיָא לָא אִתְפְּלַג, לָא עָבִיד נִימוּסוֹי. מְנָא לָן. מֵאַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (בראשית יד) וַיֶּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה, דְּאִתְפְּלַג לְמֶעְבַּד נִימוּסוֹי. (מְהוּ כַּחֲצוֹת כְּמָה דְּאַת אָמַר (מלכים א' י"ח) כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה (איוב ה') כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ אוֹף הָכָא כַּחֲצוֹת) כְּמִפְלַג. דְּמֹשֶׁה יָדַע דְּלָא יַעֲבִיד נִימוּסוֹי, עַד דְּאִתְפְּלַג.

וְהָכִי הֲוָה, דְּלָא עָבִיד לֵילְיָא נִימוּסוֹי, עַד דְּאִתְפְּלַג, בְּפַלְגוּת בַּתְרָאָה, עָבֵד נִימוּסוֹי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. מַאי בַּחֲצִי. בְּפַלְגוּת בַּתְרָאָה, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי שַׁלְטָא, וְאִשְׁתְּכַח הַאי זֹאת, לְמֶעְבַּד נִמוּסִין תְּדִירָא, וְכָל נִימוּסָא דְּאִתְעֲבִיד בְּלֵילְיָא, בְּפַלְגוּתָא בַּתְרָאָה אִתְעֲבִיד.

וַיְיָ׳ הִכָּה כָּל בְּכוֹר, וַיְיָ׳: הוּא וּבֵית דִּינוֹ, וַיְיָ׳: הוּא וְנִימוּסוֹי. הִכָּה כָּל בְּכוֹר הִכָּה, מֹשֶׁה לֹא אָמַר אֶלָּא וּמֵת וְגוֹ׳, מַהוּ הִכָּה. אֶלָּא, דְּאִתְעַר כֹּה, כְּמָה דְּאַגְזִים מֹשֶׁה, דִּכְתִיב וְהִנֵּה לֹא שָׁמַעְתָּ עַד כֹּה.

וְתָאנָא, פַּרְעֹה חַכִּים הֲוָה מִכָּל חַרְשׁוֹי, וְאִסְתַּכַּל בְּהַאי זֹאת, דְּיַעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא, וְזַמִּין לְחָרְבָּא אַרְעֵיהּ, כְּמָה דְּאָמַר מֹשֶׁה, בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְיָ׳. וּבְאִיהוּ

מַה כְּתִיב, וַיִּפֶן פַּרְעֹה. מַהוּ וַיִּפֶן. דְּאַפְנֵי לְבֵיהּ מֵהָרְהוּרָא דָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר יב) וַיִּפֶן אַהֲרֹן. וַיָּבוֹא אֶל בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁת לִבּוֹ גַּם לְזֹאת. גַּם לְרַבּוֹת הַאי דְּזִמְינָא לְחָרְבָא אַרְעֵיהּ, וְלָא שָׁוֵי לְבֵיהּ לְקַבְלֵיהּ דְּזֹא"ת.

כָּל בְּכוֹר, אֲפִילּוּ דַּרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִתְּבָרוּ מְשׁוּלְטָנֵהוֹן, (ס"א מְשֻׁלְשׁוֹלֵיהוֹן) כָּל אִינּוּן דְּשַׁלְטִין בְּחָכְמְתָא דִּלְהוֹן, דִּכְתִיב, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, דְּאִתְּבָרוּ מְשׁוּלְטָנֵהוֹן, (ס"א מְשֻׁלְשׁוֹלֵיהוֹן) כֻּלְּהוּ בִּפְסוּקָא אִתְּחָזוֹן, (ס"א אִתְּרְמִיזוּ) דִּכְתִיב מִבְּכוֹר פַּרְעֹה הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחַיִם וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה, הָא כֻּלְּהוּ אִתְּחָזוֹן בִּפְסוּקָא.

סְתָמָא דְּמִלָּה, מִבְּכוֹר פַּרְעֹה הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ, כְּתִיב תַּתָּאָה דְּקוּזְמִיטָא דְּמַלְכוּתָא (נ"א מִמַּלְכוּתָא) דִּלְעֵילָּא. עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה, כְּתִיב שִׁמְאלָא, תַּתָּאָה מִינָּהּ, דְּקוּזְמִיטָא מִבָּתַר אַרְבַּע (נ"א מִכְּתֵרָהּ אַחַר) רְחַיִין, אַרְבַּע מַשִּׁירְיָין. (מַשְׁמַע) מִשּׁוּם דִּכְתִיב אַחַר הָרֵחַיִם, (וְלֹא מִן הָרֵחַיִם.) וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה, תַּתָּאִין מִתַּתָּאִין, נוּקְבָא מִנּוּקְבְתָא, דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּאָתָנֵי בִּבְעִירֵי וְחַמָּרֵי, בְּרַבְרְבֵי בְּזוּטְרֵי, וּמְקַבְּלִין מִנְּהוֹן גּוּבְרִין וְנוּקְבִין. עַד בְּכוֹר הַשִּׁבְי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר, אִינּוּן דְּנָפְקִין מִשִּׁפְחָה. דְּי בְּהוֹן עַבְדִין לַאֲסִירֵי, דְּיִשְׁתַּעְבְּדוּן בְּהוֹן לְעָלְמִין, וְלָא יִפְקוּן לְחֵירוּ.

וּבְרוּחָצָנוּתָא דְּאִלֵּין דַּרְגִּין, סָרִיבוּ מִצְרָאֵי, דִּי בְּהוֹן עַבָּדוּ קְשָׁרָא לְיִשְׂרָאֵל, דְּלָא יִפְקוּן מִן עַבְדוּתְהוֹן לְעָלְמִין. וּבְהַאי אִתְחֲזֵי גְּבוּרְתָּא וְשָׁלְטָנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדִכְרָנָא דָּא לָא יִשְׁתֵּצֵי מִיִּשְׂרָאֵל לְדָרֵי (דף ל"ח ע"א) דָּרִין, דְּאִי לָא הֲוָה חֵילָא וּגְבוּרְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַלְכֵי עַמִּין, וְכָל חָרְשֵׁי עָלְמִין, וְחַכִּימֵי עָלְמִין, לָא יִפְקוּן לְיִשְׂרָאֵל מִן עַבְדוּתָא, דְּשָׁרָא קִטְרִין דְּלְהוֹן, וְתָבַר כָּל אִינּוּן כִּתְרִין, בְּגִין לְאַפָּקָא לוֹן. עַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה י) מִי לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאֲתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ.

בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, אָרִים קָלֵיהּ וְאַתְנַח, אָמַר קִנְטוּרָא דְּקִיטְפָּא אִשְׁתְּכַח, חַשַּׁבְתּוּן דְּשָׁבַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּמָּה זִמְנִין, (דברים ה) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, (דברים טז) הוֹצִיאֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם, (דברים ה) וַיּוֹצִיאֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, (שמות יב) הוֹצֵאתִי אֶת צִבְאוֹתֵיכֶם, (שמות יג) זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם, (דברים יד) וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל מִמִּצְרַיִם, (שמות יג) הוֹצִיא יְיָ אֶתְכֶם מִזֶּה.

אֶלָּא תָּאנָא, י' כְּתִרִין, אִינּוּן לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ סְתִימִין, בְּתִלְתָּא אִלֵּין דְּאַמָּרָן. וּתְלַת קְשָׁרִין קְשִׁירוּ בְּהוּ, עַל ג' דַּרְגִּין אִלֵּין דְּבְהוּ עַבְדוּ, דְּיִשְׂרָאֵל לָא יִפְקוּן מִשִּׁעְבּוּדְהוֹן לְעָלְמִין.

זַכָּאִין אַתּוּן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דִּבְזוּכוּתְכוֹן שָׁרִיאוּ קְטֹרִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכָר תְּלַת קְטֹרֵי מְהֵימָנוּתָא דִּלְכוֹן הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ב) **וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב. אֶת אַבְרָהָם, הָא קִשְׁרָא חֲדָא, דְּאַבְרָהָם. אֶת יִצְחָק, הָא קִשְׁרָא תִּנְיָינָא, דְּיִצְחָק. וְאֶת יַעֲקֹב, הָא קִשְׁרָא תְּלִיתָאָה, שְׁלִימָתָא דְּיַעֲקֹב.**

תָּנָא, כָּל זִמְנִין וְחַגִּין וְשַׁבָּתִין, כֻּלְּהוּ דּוּכְרָנָא לְהַאי, וְעַל הַאי אִתְקַיְּימוּ כֻּלְּהוּ, דְּאִלְמָלֵא הַאי, לָא הֲוָה נְטוּרָא דְּזִמְנִין וְחַגִּין וְשַׁבָּתִין. וּבְגִינֵי כַּךְ, לָא אִשְׁתְּצֵי דְּכִרְנָא דְּמִצְרַיִם מִכָּל זִמְנִין וְחַגִּין וְשַׁבָּתִין. תָּא חֲזֵי דְּיָנָא (ס"א דָּא) **הוּא יְסוֹדָא וְשָׁרְשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל פִּקּוּדוֹי, וְכָל מְהֵימָנוּתָא שְׁלִימָתָא דְּיִשְׂרָאֵל.**

וְעוֹד אֲמַאי לָא הֲוָה בִּימָמָא דְּשָׁאֵילְתּוּ. תָּנֵינָן, כְּתִיב הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים, וּכְתִיב הוֹצִיאֲךָ יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה. אֶלָּא תָּאנָא, עִקָּרָא דְּפוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, לָא הֲוָה אֶלָּא בְּלֵילְיָא דְּלֵילְיָא שָׁרָא קְטֹרִין, וְעָבִיד נוּקְמִין, וְיוֹמָא אַפִּיק לוֹן בְּרֵישׁ גַּלֵּי, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (במדבר לג) **יָצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה לְעֵינֵי כָּל מִצְרָיִם.** (ע"א

וְעוֹד לֵילָה שְׁאֵרֵי קְטֹרִין וְעָבַד נוּקְמִין וְדִינִין וְיוֹמָא גַּלֵּי וּפְרֵסֵם נִיסָא וְנוּקְמָא דְּאִתְעֲבִיד הָדָא הוּא דִכְתִיב יָצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה וְגוֹ׳.) **וּכְתִיב וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֵת**

אֲשֶׁר הִכָּה יְיָ בָּהֶם כָּל בְּכוֹר, דָּא הוּא פִּרְסוּמֵי נִיסָא.
אָתוּ ר' חִיָּיא ור' יוֹסֵי, אִשְׁתְּטָחוּ קָמֵיהּ, וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. וּבְכוּ
וְאָמְרוּ, גְּלִיפִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, זַקְפָן רֵישָׁא בְּגִינָךְ,
עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּשְׁלַיִם לְתַתָּא, כְּגַוְונָא
דִּלְעֵילָּא. עָבֵד (רשב"י) שׁוּרֵי קַרְתָּא קַדִּישָׁא וְתַרְעוֹי. מַאן
דְּעָיֵיל, לָא עָיֵיל, עַד דְּיִפְתְּחוּן תַּרְעִין. מַאן דְּסָלִיק, לָא
סָלִיק, עַד דְּיִתְתַּקְנוּן דַּרְגִין דְּשׁוּרֵי מַאן יָכִיל לְמִפְתַּח
תַּרְעִין דְּקַרְתָּא קַדִּישָׁא, וּמַאן יָכִיל לְאַתְקָנָא דַּרְגִין
דְּשׁוּרֵי, דָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּאִיהוּ פָּתַח תַּרְעִין
דְּרָזֵי דְּחָכְמְתָא, וְאִיהוּ אַתְקִין דַּרְגִין עִלָּאִין, וּכְתִיב (שמות
לד) יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ. מַאן פְּנֵי הָאָדוֹן
יְיָ, דָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּמַאן דְּאִיהוּ דְּכוּרָא מִן
דְּכָרְנָיָא, בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה קָמֵיהּ.
אָמַר לוֹן, עַד הַשְׁתָּא, לָא סַיְימְנָא מִלָּה דִּשְׁאֵלְתָּא
דִּילְכוֹן, דְּהָא תְּנִינָן, וַיְיָ הִכָּה כָּל בְּכוֹר, כָּל בְּכוֹר
סְתָם, כִּדְקָאמְרַן. וְכֹלָּא הֲוָה כְּמָה דְּאִינּוּן דְּמִיתוּ, אִינּוּן
קְטוֹרֵי קְטָרִין, דַּהֲווֹ מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּחָרְשַׁיְיהוּ בְּאִינּוּן כִּתְרִין.
מִנְהוֹן מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּעִלָּאֵי, וּמִנְהוֹן בְּתַתָּאֵי, וְאַף עַל גַּב
דְּכֻלְּהוּ תַּתָּאִין אִינּוּן. וְכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מַלְיָא חַרְשִׁין
הֲוָה. וּכְתִיב כִּי אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת.
וְאִתְעֲבִיד דִּינָא בְּכֹלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְכְּנָשׁוּ כֻּלְּהוּ

בְּבָתֵּי הוֹן, וְלָא הֲווֹ מִתְפַּזְּרֵי בְּמַדְבְּרָא וּבְחַקְלָא, אֶלָּא כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ בְּבָתֵּי הוֹן, (וְאוֹר הַנֵּר יָפֶה לִבְדִיקָה מִבַּחוּץ) וְעָבִיד לֵילְיָא דִּינוּי בְּכֹלָּא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. וְתָנָא הֲוָה נָהִיר לֵילְיָא כְּיוֹמָא דְּתִקּוּפָה דְּתַמּוּז, וְחָמָא כָּל עַמָּא דִּינוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קלט) וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁכָה כָּאוֹרָה.

וּבְשַׁעֲתָא דְּנָפְקוּ אִשְׁתְּכָחוּ כֻּלְּהוֹן מֵתִין בַּשְּׁוָקִין לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, בַּעְיָין לְאַקְבְּרָא לְהוּ וְלָא אַשְׁכָּחוּ, וְדָא אַקְשֵׁי לְהוּ מִכֹּלָּא. חָמוּ לְיִשְׂרָאֵל נָפְקִין (דף ל"ח ע"ב) לְעֵינֵיהוֹן בְּחַד גִּיסָא, וְחָמוּ לְמֵיתֵי הוֹן בְּאִידָךְ גִּיסָא. וּבְכֹלָּא הֲוָה פִּרְסוּמֵי נִיסָא, דְּלָא הֲוָה כְּהַאי מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא לַיְיָ׳ לְהוֹצִיאָם וְגוֹ׳, הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיְיָ׳ שִׁמּוּרִים לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳, הַאי פְּסוּקָא קַשְׁיָא כְּיוֹן דְּאָמַר לֵיל, מַהוּ שִׁמּוּרִים, וְלָא שִׁמּוּר, שִׁמּוּר מִבָּעֵי לֵיהּ. וּכְתִיב הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה, לֵיל קָאָמַר בְּקַדְמִיתָא, וּבָתַר לַיְלָה.

אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, כְּתִיב, (דברים כב) כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְתוּלָה. נַעַר כְּתִיב, מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּכָל זְמַן דְּלָא קַבִּילַת דְּכַר, אִתְקְרֵי נַעַר, מִדְּקַבִּילַת דְּכַר, אִתְקְרֵי נַעֲרָה. אוּף הָכָא, לֵיל עַד לָא קַבִּילַת דְּכַר. וְאַף עַל גַּב דִּכְתִיב בֵּיהּ שִׁמּוּרִים דְּכַר הֲוָה זַמִּין לְאִתְבְּרָא עִמֵּהּ

וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְחַבָּר עִמָּהּ דְּכַר, כְּתִיב, הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיְיָ׳ שִׁמּוּרִים: דְּכַר וְנוּקְבָא. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב הַלַּיְלָה הַזֶּה.

וּבַאֲתַר דְּאִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, לֵית שִׁבְחָא אֶלָּא לִדְכוּרָא. וְהָכִי שַׁבְּחוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוּשְׁבַּחְתַּיְיהוּ. לִדְכוּרָא וְלָא לְנוּקְבָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ. דִּלֵית שִׁבְחָא בְּאַתָּר דִּדְכוּרָא וְנוּקְבָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא לִדְכוּרָא. וְעַל דָּא (נ"א וּלְדָא) מְחַכָּאן יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (ישעיה יב) זֶה יְיָ׳ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ. מְשׁוּם דְּהָכִי זַמִּין לְמֶעְבַּד לְהוּ, דִּכְתִיב, (מיכה ו) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.

וְרָזָא דָּא הָכִי הוּא, כְּגַוְונָא דְּהָכָא לֵיל וְלַיְלָה, כַּךְ זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְהוּ, דִּכְתִיב, (ישעיה כא) שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִּלֵּיל. מַה לְּהַלָּן שְׁמִירָה וְלֵיל, אוּף כָּאן שְׁמִירָה וְלֵיל. מַה לְּהַלָּן שְׁמִירָה וְלַיְלָה, אוּף כָּאן שְׁמִירָה וְלַיְלָה.

וְלַיְלָה אִתְקְרֵי אֲגַב דְּכוּרָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כא) אָתָא בֹּקֶר וְגַם לַיְלָה. בֹּקֶר: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית יט) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. דְּהוּא מִדָּתוֹ מַמָּשׁ. וּכְתִיב (תהלים ה) יְיָ׳ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בֹּקֶר אֶעֱרָךְ מַמָּשׁ.

יָתְבוּ ר׳ חִיָּיא וְר׳ יוֹסֵי, וְאוֹלִיף לְהוּ רָזָא דְּתוֹרַת כֹּהֲנִים,

וַהֲווּ מְהַדְּרֵי בְּכָל יוֹמָא וְיַתְבֵי קָמֵיהּ. חַד יוֹמָא נָפַק רַבִּי שִׁמְעוֹן לְבַר, אָזְלוּ בַּהֲדֵיהּ, מָטוּ לְחַד חַקְלָא יָתְבוּ.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ, שְׁלֹמֹה בַּהֲוֹת חָכְמְתָא יְתֵירָא (נ"א יְקִירָא) עַל כֹּלָּא, מַאי קָאָמַר בְּהַאי קְרָא. אֶלָּא, שְׁלֹמֹה רֶמֶז דְּחָכְמְתָא קָא רָמַז. דְּהָא חֲזֵינָן אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָאו הָכִי, דְּהָא כְּתִיב, (ירמיה יז) וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו. אֶלָּא תְּרֵי עִנְיָינֵי נִינְהוּ, דְּקָא רָמַז הָכָא.

דְּתָנֵינָן, כַּד עֵינוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָאן לְאַשְׁגָּחָא בְּעָלְמָא, וּלְעַיְינָא בֵּיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב(ס"א עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ (זכריה ד') וּכְתִיב כִּי וְגוֹ') (דברי הימים ב טז) כִּי יְיָ עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, וְאַשְׁכְּחָן חַיָּיבִין בְּעָלְמָא, הַהוּא צַדִּיקָא דְּאִשְׁתְּכַח בְּדָרָא, אִתְּפַס בְּחוֹבַיְיהוּ. וְחַיָּיבָא מַאֲרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּגְזֵיהּ עִמְּהוֹן עַד דְּיִתּוּבוּן. וְאִי לָאו, לָא יִשְׁתְּכַח מַאן דְּיִתְבַּע רַחֲמֵי עֲלֵיהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, מִשּׁוּם דְּהַהוּא זַכָּאָה, אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא.

בְּגִינֵי כַּךְ תָּנֵינָן, לְעוֹלָם אַל יָדוּר אָדָם אֶלָּא בִּמְקוֹם שֶׁאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה דָּרִים בְּתוֹכוֹ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּוַוי לְהַאי דְּמָדוֹרֵיהּ בֵּין חַיָּיבָא, דְּהוּא אִתְּפַס בְּחוֹבַיְיהוּ,

וְאִי דִּיוֹרִיהּ בֵּין זַכָּאִין, אוֹטִיבִין לֵיהּ בְּגִינֵיהוֹן.
דְּהָא רַב חַסְדָּא, הֲוָה דִּיוֹרִיהּ בְּקַדְמִיתָא בֵּינֵי קַפּוֹטָקָאֵי,
וַהֲוָה דְּחִיקָא לֵיהּ שַׁעֲתָא, וּמַרְעִין רַדְפִין אֲבַתְרוֹי.
נָטַל וְשַׁוִּי מָדוֹרֵיהּ בֵּין מָאתֵי תְּרִיסִין דְּצִפּוֹרִי, וְסָלִיק,
וְזָכָה לְכַמָּה טָבִין, לְכַמָּה עוּתְרָא, לְכַמָּה אוֹרַיְיתָא, וְאָמַר,
כָּל הַאי זָכֵינָא, עַל דְּעָאלִית בֵּין אִינּוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אַשְׁגַּח לְאוֹטָבָא לְהוּ.
דָּבָר אַחֵר, אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי. וְכִי שְׁלֹמֹה,
דְּדַרְגִּין עִלָּאִין דְּחָכְמְתָא הֲוּוֹ בֵּיהּ, עַל כָּל בְּנֵי דָּרָא
דִּכְתִיב (מלכים א ה) וַיֶּחְכַּם מִכָּל הָאָדָם, (וְאִשְׁתְּדִלוּתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא לְמֶעֱבַד
טִיבוּ וּקְשׁוֹט) דִּכְתִיב, (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְיָ
לְמֶלֶךְ, אָמַר בִּימֵי הֶבְלִי. וּכְתִיב, (קהלת א) הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר
קֹהֶלֶת.
וְתָנָא, ז׳ שֵׁמוֹת נִקְרָא: שְׁלֹמֹה. יְדִידְיָ״ה, אָגוּר. בֶּן
יָקֶ״א, אִיתִיאֵ״ל, לְמוּאֵל. קֹהֶלֶת. קֹהֶלֶת כְּנֶגֶד
כֻּלָּם. וְכֻלָּם נִקְרָא (דף ל"ט ע"א) כְּעֵין שֶׁל מַעְלָה, קֹהֶלֶת כְּנוּפְיָא
קַדִּישָׁא דְּבֵי עֲשָׂרָה, בְּגִין כַּךְ קָהָל אֵין פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה.
וְקָהָל אֲפִילּוּ מֵאָה, וְקֹהֶלֶת כְּלָלָא דִּכְלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
(דברים לג) קְהִלַּת יַעֲקֹב.
וְתָאנָא, שְׁמוֹתָיו עַל שֵׁם הַחָכְמָה אִתְקְרוֹן, וּבְגִין כַּךְ ג׳
סִפְרִין עָבֵד, שִׁיר הַשִּׁירִים. קֹהֶלֶת. מִשְׁלֵי.

וְכֻלְּהוּ לְאַשְׁלְמָא חָכְמְתָא. שִׁיר הַשִּׁירִים לָקָבֵל דְּחֶסֶד. קֹהֶלֶת לָקָבֵל דְּדִינָא. מִשְׁלֵי לָקָבֵל דְּרַחֲמֵי. בְּגִין לְאַשְׁלְמָא חָכְמְתָא, וְהוּא עָבֵד כָּל מַה דְּעָבַד בְּגִין לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא, וְלָקָבֵל דַּרְגָּא (נ"א וְלָקָבֵל דַּרְגָּא) עִלָּאָה, וְהוּא אָמַר בִּימֵי הֶבְלִי הַבֶּל הֲבָלִים.

אֶלָּא, רָזָא דְּהֶבֶל יַקִּירָא הוּא. וְהוּא הֶבֶל דְּנָפִיק מִפּוּמָא, וְרָזָא דְּהֶבֶל דְּנָפִיק מִפּוּמָא, קָלָא אִתְעָבִיד מִנֵּיהּ. וְתָאנָא, אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים אֶלָּא בְּהֶבֶל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן שֶׁלֹּא חָטְאוּ. שֶׁלֹּא חָטְאוּ מַמָּשׁ. וְהֶבֶל אִתְעָבִיד בְּרוּחָא וּמַיָּא, וְכָל מַה דְּאִתְעָבִיד בְּעָלְמָא בְּהֶבֶל אִתְעָבִיד. וְרָזָא דְּהַאי הֶבֶל שֶׁל תִּינוֹקוֹת אִתְעָבִיד קָלָא, וְאִתְפַּשַּׁט בְּעָלְמָא, וְאִינּוּן נְטוּרֵי עָלְמָא, וּנְטוּרֵי קַרְתָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קכז) אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר וגו'.

וְתָא חֲזֵי, הוּא הֶבֶל, הוּא קָלָא. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. הֶבֶל (הוּא קָלָא) קָאִים בְּחֵילָא, לְמֵיפַק קָלָא. קָלָא מַמָּשׁ קָאִים בְּקִיּוּמֵהּ (דְּלָא) לְאַפָּקָא (אַחֲרָא) מִלָּה. וְהַהוּא הֶבֶל דְּהַוָּה אַחֲסַנְתֵּיהּ דַּאֲבוֹי קַרְיֵיהּ הֶבֶל, וּמִנֵּיהּ חָזָא כָּל מַה דְּחָזָא. וְאַף עַל גַּב דְּסִיּוּעִין סַגִּיאִין מֵעֵילָּא אַחֲרָנִין הֲווֹ לֵיהּ, וּלְאִשְׁתְּמוֹדָעָא מִלָּה, אָמַר בִּימֵי הֶבְלִי. דְּמִלָּה דָּא מִתַּמָּן אָתָא.

וְרָזָא דִּמְלָה הַכֹּל, הָבֶל אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הַבְלִי, יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, דָּא הוּא רָזָא דִּמְלָה, דְּגַלֵּי וּפַרְסֵם, דְּכֹלָּא תַּלְיָא בִּימֵי הַבְלִי, כְּלוֹמַר בִּזְמָנָא דְּהַאי הֶבֶל יַנְקָא מִן דִּינָא, בְּגִין לְמֶעְבַּד דִּינָא, צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, וּבִזְמָנָא דְּהַאי הֶבֶל יַנְקָא מֵרַחֲמֵי. רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ. וְתַרְוַוייהוּ תַּלְיָין בְּהַאי הֶבֶל, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בִּימֵי, וְלָא כְּתִיב בְּיוֹם. וְכֹלָּא תַּלְיָין בִּימֵי הֶבֶל דָּא. מַאן דְּאַעְרַע בְּדִינָא, בְּדִינָא. מַאן דְּאַעְרָא בְּרַחֲמֵי, בְּרַחֲמֵי. וְאִי תֵּימָא יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד וְלָא קָאָמַר אָבוּד. הָכִי הוּא אוֹבֵד מַמָּשׁ. דְּהַהוּא דִּינָא אוֹבֵד לַצַּדִּיק מֵעָלְמָא וּמִדָּרָא. וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ, מַאֲרִיךְ מַמָּשׁ, דְּהַהוּא דִּינָא (ס"א הָבֶל) כַּד יַנְקָא מֵרַחֲמֵי, עָבִיד רַחֲמֵי לְהַהוּא רָשָׁע, וּמַאֲרִיךְ לֵיהּ.

עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי חָמוּ קִטוֹרָא דְּהַוָּה סָלִיק לְעֵילָּא וְנָחִית לְתַתָּא. אָמַר אִתְעַטָּרוּתָא אִתְעַטָּר בְּטִינָתָא (נ"א בְּעַנְיוּתָא) דְּאַרְעָא, מִגּוֹ לְעֵילָּא. אַדְּהָכִי, סָלִיק הַהוּא חַקְלָא רֵיחָא, מִכָּל בּוּסְמִין, אָמַר נִיתִיב הָכָא, דִּשְׁכִינְתָּא גַּבָּן אִתְקָיְים. בְּגִין כַּךְ, כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ׳.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית כז) וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי וְגוֹ׳, וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, מַשְׁמַע דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין הַווֹ סַלְקִין רֵיחָא טָבָא, (ס"א דְּלָא

וּלְבַתָּר אִתְעָדֵי מִנְּהוֹן הַהוּא רֵיחָא. הַשְׁתָּא אִית (אִתְעֲדֵי)
לְאִסְתַּכְּלָא, כְּתִיב, רֵיחַ בְּגָדָיו, וּכְתִיב רֵיחַ בְּנִי, וְלָא אָמַר
רֵיחַ הַבְּגָדִים, אֶלָּא רֵיחַ בְּנִי. אֶלָּא תָּאנָא, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנָס
יַעֲקֹב, נִכְנַס עִמּוֹ גַּן עֵדֶן. וְתָאנָא, אוֹתָן הַבְּגָדִים הָיוּ שֶׁל
אָדָם הָרִאשׁוֹן, דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם
וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, וְהוֹצִיאָם מִגַּן עֵדֶן.
וְאִי תֵּימָא, דִּכְתִיב וַיִּתְּפְרוּ עֲלֵה תְאֵנָה דְּאִינּוּן הֲווֹ, אִי
הָכִי, אֲמַאי כְּתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים. וּכְתִיב כָּתְנוֹת
עוֹר, הָא לָא הֲווֹ אֶלָּא עֲלֵה תְאֵנָה אֶלָּא כְּתַרְגּוּמוֹ,
לְבוּשִׁין דִּיקָר וַהֲווֹ סַלְקִין רֵיחִין מִבּוּסְמָא דְּעֵדֶן.
וְתַנְיָא, בְּשֵׁם מָלֵא אִתְעַבִּידוּ, דִּכְתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים.
מַה דְּלָא אִתְעַבִּידוּ בֵּיהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְלָא.
וְהָא כְּתִיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם.
לָא קַשְׁיָא הַאי כַּד אִתְעַבִּידוּ, לָא אִתְעַבִּידוּ בְּשֵׁם מָלֵא,
בַּר כַּד אִתְקַיְּימוּ, בְּשֵׁם מָלֵא אִתְקַיְּימוּ.
וּמַה דְּאָמְרוּ דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין אָתוּ לְהַהוּא רָשָׁע דְּעֵשָׂו,
דְּנָסִיב לוֹ מִן נִמְרוֹד הָכִי אוֹקִימְנָא, וְקַשְׁיָא מִלָּה,
דְּאִי הָכִי הָא כְּתִיב לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ, לְבוּשִׁין לְאָדָם,
וּלְבוּשִׁין לְחַוָּה. לְבוּשִׁין דְּחַוָּה מַה אִתְעֲבִידוּ. וְתוּ, דְּאִי הָכִי
(דף ל"ט ע"ב) בְּמַאי אִתְקְבָרוּ, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאִינּוּן שָׁבְקוּ
וְרָאמוּ מִנְּהוֹן זְהֲרָא עִלָּאָה, דְּיָהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֶלָּא אִינּוּן לְבוּשִׁין דְּאִתְלְבָּשׁוּ בֵּהּ אָדָם וְאִתְּתֵיהּ, לָא אִתְלַבַּשׁ בֵּהּ בַּר נָשׁ אַחֲרָא, דְּבְאִינּוּן לְבוּשִׁין דָּמוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ, דְּאִינּוּן אִתְלַבָּשׁוּ מִגַּרְמֵיהוֹן בֵּהּ. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיַּלְבִּישֵׁם, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַלְבִּישׁ לוֹן, וַדַּאי חוּלָקֵיהוֹן.

כְּתִיב. (תהלים קד) ה׳ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ. וּכְתִיב (תהלים צו) הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו. וּכְתִיב (תהלים קד) עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה וְגוֹ׳. כֵּיוָן דְּאִתְלַבַּשׁ (מַה דְּאִתְלַבַּשׁ) עָבֵד מַה דְּעָבַד. מְלַמֵּד, שֶׁנִּתְעַטָּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹר, וּבָרָא יַת שְׁמַיָּא. אֶלָּא בְּמַאי אוֹקִימְנָא הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבָּיִת. הַחֲמוּדוֹת: בִּגְדֵי מַלְכוּת (נ״ח ע״ג) בְּמֶשִׁי וְזָהָב, וְאָרְחָא דְּעָלְמָא דְּגַנְזֵי לוֹן בְּבוּסְמִין וְרֵיחִין, לְיקָרָא דִּלְבוּשֵׁיהוֹן.

תָּא חֲזֵי וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, בַּתְּחִלָּה. וְכַד אַרְגִּישׁ, אָמַר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי, דְּיָדַע דְּבֵיהּ הֲוָה תַּלְיָא מִלְּתָא, דִּבְגִינֵיהּ סָלִיק רֵיחָא. כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְיָ׳, וְכִי מְבָרְכִין הֲוָה יָדַע יִצְחָק רֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְיָ׳.

אֶלָּא, תְּרֵין מִלִּין אִינּוּן, וְכוּלָּא הוּא חַד. דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב. וְכִי לָא הֲוָה לֵיהּ בֵּיתָא, אוֹ מָקוֹם אַחֵר לְהִתְפַּלֵּל. אֶלָּא אוֹתָהּ הַשָּׂדֶה הָיָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם סָמוּךְ לַמְּעָרָה, דִּכְתִיב, (בראשית כג) הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי חֵת.

וּבְשַׁעֲתָא דְּהַוָה יִצְחָק עָאל גַּבֵּיהּ, חָמָא שְׁכִינְתָּא עָלֵיהּ, וְסָלִיק רֵיחִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, וּבְגִינֵי כַּךְ הֲוָה מְצַלֵּי תַּמָּן, וּקְבָעֵיהּ לְצְלוֹתֵיהּ.

וְאַבְרָהָם אֲמַאי לָא הֲוָה מְצַלֵּי תַּמָּן, מִשּׁוּם דְּקִבִּיעוּתָא דְּאַתְרָא אַחְרָא הֲוָה לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּמִלָּה אַחְרָא רֵיחָא דְּחַמָּא בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. וְלָמָּה נִקְרָא מוֹרִיָּה. עַל שֵׁם הַמֹּר הַטּוֹב דְּהַוָה תַּמָּן.

וְכֹלָּא הֲוָה, וְגַן עֵדֶן דְּעָאל עִמֵּיהּ וּבָרְכֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ לָא תָּלָה מִלָּה בְּלְבוּשִׁין, אֶלָּא בְּיַעֲקֹב מַמָּשׁ, דְּחַמָּא דְּבֵיהּ הֲוָה תַּלְיָא מִלָּה (ס"א ו' אוֹת הַוָּה לְאִתְבָּרְכָה) וְאִתְחַזִּי, וְזָכוּתֵיהּ סָלִיק לְאִתְבָּרְכָא, וְעָאל עִמֵּיהּ גַּן עֵדֶן. וּבְגִין כָּךְ כַּד אִתְרַעַם עֵשָׂו, אֲמַר גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה. (מלה)

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָא אִצְטְרִיךְ אוֹרַיְיתָא לְמִכְתַּב אֶלָּא מֵהַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּשִׁירוּתָא דְּסִיהֲרָא הֲוֵי, וְעַל דָּא אוֹרַיְיתָא הֲוָה אִצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב מֵהָכָא, דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקַשַּׁר מִלָּה.

וְלָא קַשְׁיָא, דְּלָא כְּתִיב זֹאת, הַחֹדֶשׁ הַזֹּאת, דְּהָא זֶה וְזֹאת כְּחַד מִתְקַשְּׁרִין וּבַאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ דְּכָר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, לֵית שְׁבָחָא אֶלָּא לִדְכוּרָא, וְעַל דָּא רֹאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה, לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה וַדַּאי.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לָכֶם תִּרֵי זִמְנֵי לָמָּה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִבַּנַיְיהוּ, אִשְׁתְּמַע יַתִּיר, כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה׳ עַמּוֹ. אִתְקְשָׁרוּתָא דָּא לָכֶם, וְלָא לְשָׁאַר עַמִּין.

(שמות יב) דַּבְּרוּ אֶל כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה וגו׳, בֶּעָשׂוֹר, אֲמַאי בֶּעָשׂוֹר. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּזִמְנָא דְּאַנְהִיר יוֹבְלָא לְסִיהֲרָא, דִּכְתִיב בְּיוֹבְלָא, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא.

וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת, אֲמַאי, בְּגִין דִּבְזִמְנָא דָּא אִצְטְרִיךְ לְמֵיגַד לֵיהּ. דְּהָא תָּנֵינָן, בְּמִלְתָא דָּא אִתְּבַר כְּתָרָא (חַדָּא) תַּתָּאָה, (ע׳ ע״ב) דְּמִתְאַחֲדִין בֵּיהּ כָּל שְׁאַר כְּתְרִין תַּתָּאִין, וְעַל דָּא פָּרִישׁ מֹשֶׁה וְאָמַר, מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן, כְּמָה דִּכְתִיב, צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבִידוּ אַתּוּן עוֹבָדָא לְתַתָּא, וַאֲנָא אִתְּבַר תִּקְפֵּיהוֹן לְעֵילָּא, וּכְמָה דְּתַעְבְּדוּן בְּנוּרָא אַתּוּן, דִּכְתִיב כִּי אֵם צְלִי אֵשׁ, אֲנָא אוֹף הָכִי אַעְבִּיר אוֹתוֹ בָּאֵשׁ בְּנַהַר דִּינוּר.

אֲמַאי אִתְנְגִיד בַּעֲשָׂרָה, וְאִתְנְכִיס בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. אָמַר רִבִּי אַבָּא בְּדָא אִתְקַשָּׁרוּ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין. וְאַף עַל גַּב דְּאַרְבַּע מְאָה שְׁנִין לָא אִשְׁתַּעְבִּידוּ בְּהוּ, מִכָּל מָקוֹם, הוֹאִיל וַהֲוָה זַמִּין לְאִתְקַשָּׁרָא בְּהוּ,

אִתְחַשִּׁיב עָלַיְיהוּ כְּאִילּוּ אִשְׁתַּעְבִּידוּ בְּהוּ כָּל ת' שְׁנִין. בְּגִין כָּךְ, מְעַכְּבִין לֵיהּ אַרְבַּע יוֹמִין, קְטִירָא בִּרְשׁוּתַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּלְבָתַר וְשָׁחֲטוּ אוֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם.

אֲמַאי בֵּין הָעַרְבַּיִם. בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תַּלְיָא, וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְמְסַר (דף מ' ע"א) מִלָּה דָּא לֵיהּ, עַל יְדוֹי דְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב (בראשית טו) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְּדוֹלָה נוֹפֶלֶת עָלָיו. אֵימָה: כְּתִיב חָדָא. חֲשֵׁכָה: כְּתִיב אַחֲרָא. גְּדוֹלָה: הַאי דְּהִיא רַבְרְבָא מִכֹּלָּא. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא קְרָא דָּא עַל שִׁאַר שִׁעְבּוּדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְכֹלָּא הֲוָה. כְּגַוְונָא דָּא, (שמות י"ז) כִּי מָחֹה אֶמְחֶה, אַתּוּן מְתַתָּא, וַאֲנָא מֵעֵילָּא.

תָּנָא, לָא נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עַד דְּאִתְבָּרוּ כָּלְהוּ שִׁלְטוֹנִין דִּלְעֵילָּא (מִשֶּׁלְשׁוֹלֵיהוֹן) מִשּׁוּלְטָנֵיהוֹן, וְנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵרְשׁוּתְהוֹן, וְאָעְלוּ לִרְשׁוּתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְקְטִירוּ בֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם. מַאי טַעֲמָא עֲבָדַי הֵם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּאַפְקִית לְהוּ מֵרְשׁוּתָא אַחֲרָא, וְעָאלִית לוֹן בִּרְשׁוּתִי.

וְהַיְינוּ דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי דִּכְתִיב, אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל אוֹכֵל

מַחְמֶצֶת. אֲנָא הָכִי אוֹקִימְנָא, הַאי שְׁאוֹר, וְהַאי מַחְמֶצֶת, דַּרְגָּא חַד אִינּוּן, וְכֻלְּהוּ חַד. רְשׁוּ אוֹחֲרִי, אִינּוּן שָׁלְטָנִין, דִּמְמָנָן עַל שְׁאַר עַמִּין, וְקָרִינָן לְהוּ יֵצֶר הָרָע, רְשׁוּתָא אַחֲרָא, אֵל נֵכָר, אֱלֹהִים אֲחֵרִים. אוּף הָכִי, שְׁאוֹר, וּמַחְמֶצֶת, וְחָמֵץ, וְכֹלָּא חַד. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל הָנֵי שָׁנֵי, קַיְימִתּוּ בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא, עַבְדִין לְעַם אַחֲרָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה דְּאַתּוּן בְּנֵי חוֹרִין, אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׁאוֹר מִבָּתֵּיכֶם. כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ. וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי כָּל יְמֵי שַׁתָּא נָמֵי, אַמַּאי שִׁבְעַת יוֹמִין, דִּכְתִיב שִׁבְעַת יָמִים שְׁאוֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם, שִׁבְעַת יָמִים, וְלָא יַתִּיר. אֲמַר לֵיהּ, כָּל זִמְנָא דְּאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לְאִתְחָזָאָה גַּרְמֵיהּ בֶּן חוֹרִין, הָכִי אִצְטְרִיךְ, כָּל זִמְנָא דְּלָא אִתְחַיָּיב לָא אִצְטְרִיךְ.

לְמַלְכָּא דְּעָבַד לְחַד בַּר נָשׁ רוּפִּינוּס, כָּל אִינּוּן יוֹמִין דְּסָלִיק לְהַאי דַּרְגָּא, חַדֵּי, וְלָבִישׁ לְבוּשֵׁי יְקַר, לְבָתַר לָא אִצְטְרִיךְ. לְשַׁתָּא אַחֲרָא נָטִיר אִינּוּן יוֹמִין דְּסָלִיק לְיָקִירוּ דָּא, וְלָבַשׁ אִינּוּן לְבוּשִׁין, וְכֵן כָּל שַׁתָּא וְשַׁתָּא כְּהַאי גַּוְונָא יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב, שִׁבְעַת יָמִים שְׁאוֹר לֹא יִמָּצֵא, דְּאִינּוּן יוֹמֵי חֲדָוָותָא, יוֹמִין דְּסָלִיקוּ לִיקָרָא דָּא, וְנַפְקוּ מִשִּׁעְבּוּדָא אַחֲרָא. וּבְגִין כַּךְ, נַטְרִין בְּכָל שַׁתָּא

וְשַׁתָּא, יוֹמִין דְּסַלִּיקוּ לְהַאי יְקַר, וְנַפְקוּ מֵרְשׁוּתָא אַחְרָא, וְעָאלוּ בִּרְשׁוּתָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב, שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מַצַּת כְּתִיב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (יחזקאל א) מַרְאֹת אֱלֹהִים. וְלָמָּה אִתְקְרֵי מַצַּת. דִּינָא. (רכ"ג ב') דִּינָא קַדִּישָׁא. דִּינָא דְּאִתְאַחֲדָא בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. דִּינָא דְּלָא הֲוָה תַּקִּיפָא כָּל הַהוּא זִמְנָא בְּגַוְוייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא קַיְימָא סִיהֲרָא בְּפִגִּימוּתָא. וְעַל דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּפִגִּימוּתָא, (דברים טז) לֶחֶם עֹנִי כְּתִיב.

מַאי טַעְמָא קַיְימָא בְּפִגִּימוּתָא. בְּגִין דְּלָא אִתְפְּרָעוּ, וְלָא אִתְגַּלְיָא הַאי אָת קַדִּישָׁא. גְּזִירִין הֲווֹ וְלָא אִתְפְּרָעוּ, אֵימָתַי אִתְפְּרָעוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּכְתִיב, (שמות טו) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ, וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא הַאי קְרָא בְּמִלָּה אַחֲרָא, כֻּלָּא הֲוָה וְיָאוֹת.

וְאִי תֵּימָא דְּבִימֵי יְהוֹשֻׁעַ אִתְפְּרָעוּ. לָאו הָכִי, אֶלָּא אִינּוּן דְּכְתִיב, (יהושע ה) וְכָל הָעָם הַיְלוּדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ וגו'. בָּתַר דְּאִתְפְּרָעוּ, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא אֲכַלְתּוּן מַצּוֹת, דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּפִגִּימוּתָא, וְאִקְרֵי לֶחֶם עֹנִי, מִכָּאן וּלְהָלְאָה הַאי לֶחֶם מֵאַתָּר אַחֲרָא לֶהֱוֵי. מַאי הוּא. דְּכְתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם. לָא מִן סִיהֲרָא כְּהַהוּא זִמְנָא, אֶלָּא מִן הַשָּׁמַיִם מַמָּשׁ, כְּמָה

דִּכְתִיב, (בראשית כז) וְיִתֵּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. וְיִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, נַטְרִין אינּוּן יוֹמִין דְּעָאלוּ תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, וְנַטְרִין הַהוּא נַהֲמָא דְּאַתְיָא מִסִּטְרָהָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות כג) אֶת חַג הַמַּצוֹת תִּשְׁמֹר וְגוֹ', וּכְתִיב וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצוֹת. מַהוּ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצוֹת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יט) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי. וְכֹלָּא בְּחַד דַּרְגָּא סַלְקָא וְאִתְאַחַד.

וְאִי תֵּימָא מִשֶּׁה הֵיךְ לָא פָּרַע לְהוּ. אֶלָּא, בְּגִין דְּלָא יִתְעַכְּבוּן יִשְׂרָאֵל תַּמָּן עַד דְּיִתְסִיאוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים טז) שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצוֹת לֶחֶם עֹנִי. מַאי טַעֲמָא לֶחֶם (דף מ' ע"ב) עֹנִי, מִשּׁוּם כִּי בְּחִפָּזוֹן יָצָאתָ וְגוֹ' וּכְתִיב וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ.

תָּא חֲזֵי, כַּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, עָאלוּ גְּזִירִין וְאִתְפְּרָעוּ. וּמַה כְּתִיב, (דברים ח) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מַאי בְּמִסְכֵּנוּת. לֶחֶם עֹנִי. אֲמַאי אִקְרֵי לֶחֶם עֹנִי. מִשּׁוּם דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בִּפְגִימוּתָא, וְלָא מִתְבָּרְכָא מִשִּׁמְשָׁא, וְלָא מִתְנַהֲרָא מִן שִׁמְשָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברי הימים א כט) כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְלָא אִתְנַהֲרָא (מכל) מִיּוּבְלָא. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּלָא אִתְפְּרָעוּ. אֲבָל הָכָא, דְּאִתְגְּזָרוּ יִשְׂרָאֵל וְאִתְפְּרָעוּ, לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ כְּתִיב, וְעַל דָּא לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מַאי

טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּלָא תֶּחְסַר כ"ל בָּהּ, כְּמָה דְּחָסְרוּ לֵיהּ בְּמִצְרַיִם.

וּבְכָל שַׁתָּא וְשַׁתָּא דּוּכְרָנָא דְּמִצְרַיִם קָא עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲכָלֵי וְלָא אִשְׁתְּצֵי מִדְּרֵי דָּרִין. וּבְגִין דְּלָא אִתְפְּרָעוּ הָכָא בְּמִצְרַיִם, חַסְרוּ לֵיהּ לְהַאי כָּל, וְקַיְימָא סִיהֲרָא בִּפְגִימוּתָא, וְאִקְרֵי לֶחֶם עֹנִי, עֹנִי: כְּתַרְגּוּמוֹ מִסְכֵּנוּת. וּמַאי דְּאָכְלוּ לֵיהּ תַּמָּן בְּאַרְעָא, בְּגִין דּוּכְרָנָא דְּמִצְרַיִם הֲוָה, וְהַאי לְדָרֵי דָּרִין, וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (ישעיה ס) לֹא יָבֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ וְגוֹ'.

תַּנָּא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּתִיב בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם וְגוֹ', וּכְתִיב (ויקרא כג) אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא, אִשְׁתְּמַע כְּמָה דְּאִתְמַר, דִּכְתִיב בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא בֶּעָשׂוֹר, מִלָּה דָּא בֶּעָשׂוֹר תַּלְיָא. לַחֹדֶשׁ הַזֶּה בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, כַּד אָתָא נִימוֹסָא לְהַאי דַּרְגָּא, כְּתִיב לַחֹדֶשׁ הַזֶּה דַּיְקָא.

(שמות יב) וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת שֶׂה לַבָּיִת. תָּנָא תִּלַּת קִשְׁרִין אִינּוּן, בְּכוֹר בְּהֵמָה, בְּכוֹר הַשְּׁבִי, בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה. (דִּתְלַת קִשְׁרִין) דְּכָל שְׁאַר מִתְקַשְּׁרֵי בְּהוּ בְּאִלֵּין תִּלַּת גַּוְונֵי דִּלְעֵילָּא. וּבְהַאי דְּאִתְקְרֵי צֹאן, אִתְקַשַּׁר כֹּלָּא, וְכֹלָּא כָּלִיל בַּצֹּאן, אִתְקַשַּׁר צֹאן בַּצֹּאן, וְלָא יָכִיל

לְאִתְפָּרְשָׁא מִקִּטְרוֹי, וּבְהַאי כְּלִלְהוּ אִתְקַשָּׁרוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת, קִטִּירוּ לֵיהּ בְּקִטִּירוּתָא, וְיֵהָא אִתְמְסָר בִּידֵיכוֹן בִּרְשׁוּתְכוֹן, עַד דְּתַנְכְּסוּ לֵיהּ, וְתַעְבְּדוּן בֵּיהּ דִּינָא, וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם. וּכְתִיב, (ישעיה לד) כִּי זֶבַח לַיְיָ בְּבָצְרָה. וּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

רעיא מהימנא

(שמות יב) וְיִשָּׁא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ וְגוֹ'. כ"ה פִּקּוּדָא דָּא, לְבָעֵר חָמֵץ. דְּהָא פִּקּוּדָא דָּא, אִתְמְסַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וְיִשָּׁא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ. וּכְתִיב שְׂאוֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא, וְרָזָא אוֹקִימְנָא, בֵּין חָמֵץ וּמַצָּה דְּכַמָּה דּוּכְתֵי, דָּא יֵצֶר רַע, וְדָא יֵצֶר טוֹב.

כ"ו פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חִיּוּבָא עַל בַּר נָשׁ, לְאִשְׁתָּעֵי בְּהַאי שִׁבְחָא לְעָלְמִין. הָכִי אוֹקִימְנָא, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתָּעֵי בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וּבְהַהוּא סִפּוּר חַדֵּי בְּחֶדְוָה, זַמִּין אִיהוּ לְמֶחֱדֵי בִּשְׁכִינְתָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי דְּהוּא חֶדְוּ מִכֹּלָּא, דְּהַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּחַדֵּי בְּמָרֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי בְּהַהוּא סִפּוּר.

בֵּיהּ שַׁעֲתָא, כְּנִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פָּמַלְיָיא דִּילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, זִילוּ וּשְׁמָעוּ סִפּוּרָא דִּשְׁבָחָא דִּילִי, דְּקָא מִשְׁתָּעוּ בָּנַי, וְחַדָּאן בְּפוּרְקָנִי. כְּדֵין כֻּלְּהוּ מִתְכַּנְּשִׁין, וְאַתְיָין וּמִתְחַבְּרִין בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּשְׁמָעוּ סִפּוּרָא דִּשְׁבָחָא, דְּקָא חַדָּאן בְּחֶדְוָא דִּפוּרְקָנָא דְּמָרֵיהוֹן, כְּדֵין אַתְיָין וְאוֹדָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל אִינּוּן נִסִּין וּגְבוּרָן וְאוֹדָאן לֵיהּ עַל עַמָּא קַדִּישָׁא דְּאִית לֵיהּ בְּאַרְעָא, דְּחַדָּאן בְּחֶדְוָה דִּפוּרְקָנָא דְּמָאֲרֵיהוֹן.

כְּדֵין אִתּוֹסָף לֵיהּ חֵילָא וּגְבוּרְתָּא לְעֵילָּא, וְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא סִפּוּרָא יַהֲבֵי חֵילָא לְמָאֲרֵיהוֹן, כְּמַלְכָּא, דְּאִתּוֹסָף חֵילָא וּגְבוּרְתָּא, כַּד מְשַׁבְּחִין גְּבוּרְתֵּיהּ, וְאוֹדָן לֵיהּ, וְכֻלְּהוּ דַּחֲלִין מִקָּמֵיהּ, וְאִסְתַּלָּק יְקָרֵיהּ עַל כֻּלְּהוּ. וּבְגִין כָּךְ, אִית לְשַׁבְּחָא וּלְאִשְׁתָּעֵי בְּסִפּוּר דָּא (דף מ"א ע"א) כְּמָה דְּאִתְמַר. כְּגַוְונָא דָּא, חוֹבָה אִיהוּ עַל בַּר נָשׁ, לְאִשְׁתָּעֵי תְּדִיר קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְפַרְסוּמֵי נִיסָא בְּכָל אִינּוּן נִיסִּין דְּעָבַד.

וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי אִיהוּ חוֹבָתָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָדַע כֹּלָּא, כָּל מַה דְּהָוָה, וְיֶהֱוֵי לְבָתַר דְּנָא, אֲמַאי פִּרְסוּמָא דָּא קָמֵיהּ, עַל מַה דְּאִיהוּ עָבַד, וְאִיהוּ יָדַע. אֶלָּא וַדַּאי אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְפַרְסוּמֵי נִיסָא, וּלְאִשְׁתָּעֵי קָמֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבַד, בְּגִין דְּאִינּוּן מִלִּין סַלְקִין, וְכָל

פְּמַלְיָא דִּלְעֵילָּא מִתְכַּנְּשִׁין, וְחָמָאן לוֹן, וְאוֹדָאן כְּלְהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִסְתַּלָּק יְקָרֵיהּ עָלַיְיהוּ עֵילָּא וְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דָּא, מַאן דְּאִשְׁתָּעִי וּמְפָרֵט חֶטְאוֹי עַל כָּל מַה דְּעָבַד, אִי תֵּימָא לְמָאי אִצְטְרִיךְ. אֶלָּא מִקַּטְרְגָא קָאִים תָּדִיר קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְאִשְׁתָּעִי וּלְמִתְבַּע חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא, וּלְמִתְבַּע עֲלַיְיהוֹן דִּינָא. כֵּיוָן דְּאַקְדִּים בַּר נָשׁ, וּמְפָרֵיט חֶטְאוֹי, כָּל חַד וְחַד, לָא אַשְׁאִיר פִּטְרָא דְּפוּמָּא לְהַהוּא מִקַּטְרְגָא, וְלָא יָכִיל לְמִתְבַּע עָלֵיהּ דִּינָא. דְּהָא תָּדִיר תָּבַע דִּינָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר מִשְׁתָּעֵי וּמְקַטְרֵג פְּלוּנֵי עָבֵד כַּךְ. וְעַל דָּא, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַקְדָּמָא, וּלְפָרֵט חֶטְאוֹי.

כֵּיוָן דְּמִקַּטְרְגָא חָמֵי דָּא, לֵית לֵיהּ פִּטְרָא דְּפוּמָּא עָלֵיהּ, וּכְדֵין אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ מִכֹּל וָכֹל. אִי תֵּב בְּתִיּוּבְתָּא יָאוֹת, וְאִי לָאו, הָא מִקַּטְרְגָא אִשְׁתְּכַח עָלֵיהּ, וְאָמַר פְּלוּנֵי דְּאָתָא לְקָמָךְ בְּתוּקְפָּא דְּאַפִּין, בָּעִיט בְּמָרֵיהּ, חוֹבוֹי כַּךְ וְכָךְ. עַל דָּא יָאוֹת לְאִזְדַּהָרָא בַּר נָשׁ בְּכָל הָנֵי, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח עַבְדָּא מְהֵימָנָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כ"ז פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לֶאֱכוֹל מַצָּה בְּפֶסַח, בְּגִין דְּאִיהוּ דּוּכְרָנָא לְדָרֵי דָּרִין, עַל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּיִשְׂרָאֵל נָפְקוּ בְּהַהוּא זִמְנָא מֵרָזָא דְּטַעֲוָון

אַחֲרָן, וְעָאלוּ בְּרָזָא דִּמְהֵימָנוּתָא. וְהָא אוּקְמוּהָ רָזָא דְּנָא בְּכַמָּה דּוּכְתֵי.

(שמות יב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח וְגוֹ'.

כ"ח פִּקּוּדָא דָּא, לְמִשְׁחַט פִּסְחָא בֵּין הָעַרְבַּיִם, בְּי"ד בְּנִיסָן, דּוּכְרָנָא דְּהַהוּא פִּסְחָא דְּמִצְרַיִם. וְדָא אִיהוּ חוֹבָתָא עַל כֹּלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וְשָׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבַּיִם. פִּסְחָא דָּא, אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי נָטִיר, מֵעַשָּׂרָה יוֹמִין וּלְהָלְאָה, דִּכְתִיב בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם וְגוֹ'. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּהָא כְּדֵין שָׁרְיָאת סִיהֲרָא לְאַנְהָרָא, מֵעַשָּׂרָה יוֹמִין וּלְהָלְאָה, עַד דְּאִשְׁתְּלִים בַּחֲמֵיסָר. וְאַרְבֵּיסָר דְּלֵיהֱוֵי נָכִיס, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תַּלְיָא עַל עָלְמָא.

רָזָא דָּא, לְאַעְבָּרָא זוּהֲמָא, מִקָּמֵי בְּרִית קַדִּישָׁא, וּלְאִתְהֲנָאָה בְּהַהוּא רֵיחָא דְּנָדִיף טְוִי נוּר. וְעַל דָּא לָא אַתְיָא אֶלָּא עַל שִׁבְעָא. וְעַל דָּא, וְכָל עָרֵל לֹא יֹאכַל בּוֹ. מַאן דְּאִית בֵּיהּ בְּרִית קַדִּישָׁא, יֵיכוֹל בֵּיהּ. מַאן דְּלָא אִית בֵּיהּ בְּרִית קַדִּישָׁא, לָא יֵיכוֹל בֵּיהּ. דְּהַאי מִבְּנֵי בְּרִית אִיהוּ לְתַבְרָא תּוּקְפָּא דְּחֵילָא אַחֲרָא, לְאַעְבָּרָא עָרְלָה מִקָּמֵי בְּרִית. בְּגִין כַּךְ, הַאי בִּבְנֵי בְּרִית אִיהוּ לְמֶעְבַּד, וְלָא בִּבְנֵי עָרְלָה.

כַּד אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִצְרַיִם, חָמָא דְּמָא דְּהַהוּא

פֶּסַח, דְּהַוָה רָשִׁים עַל פִּתְחָא, וְדָמָא דִּבְרִית, הֵיךְ הֲווֹ קַיְימִין עַל פִּתְחָא, דִּכְתִיב, וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף וְהִגַּעְתֶּם וְגוֹ׳. אֵזוֹבָא, הָא אוֹקִימְנָא דְּאִיהוּ מַעְבַּר רוּחִין (כ״ב ע״ב) בִּישִׁין, וְכָל סִטָּר רוּחַ בִּישָׁא, מַעְבַּר בְּאִתְעָרוּתָא דִּילֵיהּ, בְּפוּרְקָנָא עִלָּאָה דְּיִשְׂרָאֵל. לְזִמְנָא דְּאָתֵי, יֵיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיֵצֶר הָרָע וְיִכּוֹס לֵיהּ. וְהַשְׁתָּא בְּפוּרְקָנָא דָּא, כְּתִיב וְשָׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. דּוּכְרָנָא דְּזִמְנָא דְּאָתֵי, בְּהַהוּא פּוּרְקָנָא עִלָּאָה.

עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמַּשְׁקוֹף בְּהַאי רְשִׁימוּ דְּאָת יו״ד, וּבְהַאי רְשִׁימוּ דְּאָת יו״ד, לְאַחָזָאָה רְשִׁימוּ דִּבְרִית קַדִּישָׁא, וְאִתְּבַר עָרְלָה מִקָּמֵי דָּמָא דִּבְרִית, רָשִׁים עַל כֹּלָּא, וְאָתָא דָּמָא עַל דָּמָא. כַּד עָבַר הַהוּא מַשְׁחִית, הַוָה חָמֵי דָּמָא, וְאִזְדְּקִיף מִבֵּיתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית וְגוֹ׳.

אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי קָטִיל, אֲמַאי כְּתִיב וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית, דְּמַשְׁמַע דְּמַשְׁחִית הֲוָה אָזִיל וְלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה קָטִיל, וּמַשְׁחִית הֲוָה אָזִיל (דף מ״א ע״ב) לְאַשְׁכְּחָא עִילָּה לְיִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן דְּהֲוָה חָמֵי הַהוּא תְּבִירוּ דְּעָרְלָה, בִּתְרִין סִטְרִין, הֲוָה עָרַק וְאִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ.

וְעַל דְּקָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אִינּוּן בּוּכְרִין דְּהַהוּא סִטְרָא, יָהִיב בּוּכְרִין דְּיִשְׂרָאֵל לְפוּרְקָנָא, דְּלָא יִשְׁפַּח עָלַיְיהוּ סִטְרָא אַחֲרָא עִילָּה כְּלָל, וּבְכֹלָּא נָטִיר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאַבָּא עַל בְּנִין.

(שמות יב) בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת וְגוֹ׳, (עיין לקמן סוף פרשת פנחס) פִּקּוּדָא כ״ט דָּא, לְמֵיכַל הַאי פִּסְחָ. עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִין, מַצּוֹת מַצַּת כְּתִיב. מַאי הַאי לָקְבֵל הַאי, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה גָּלוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, בְּהַהוּא מְרִירוּ דְּלְהוֹן, דִּכְתִיב וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה וְגוֹ׳. וְכַד אַכְלִין לְהַאי פִּסַחָ, לְאַחֲזָאָה כָּל הַאי דְּעָבְדוּ לוֹן בְּמִצְרַיִם, בְּהַהוּא גָּלוּתָא וּבְהַהוּא שִׁעְבּוּדָא.

מַה כְּתִיב וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ, לְאַחֲזָאָה בֵּיהּ קְלָנָא, וּבְכָל אִינּוּן טַעֲוָון דְּמִצְרָאֵי. דְּהָא גַּרְמִין הַווֹ רָמָאן בְּשׁוּקָא, וְאָתוּ כַּלְבֵי וַהֲווּ גָּרְרֵי לוֹן מֵאַתָר לַאֲתָר, וְדָא קַשְׁיָא לוֹן מִכֹּלָּא, דְּהָא גַּרְמֵי אִינּוּן תְּקוּנָא דְּגוּפָא, וְדָמֵי לְגַוְונָא אַחֲרָא, וְיִשְׂרָאֵל רָמָאן לוֹן בְּשׁוּקָא אוֹרַח קְלָנָא, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ, אֲתוּן לָא תִשְׁבְּרוּן, אֲבָל כַּלְבֵי הַווֹ אַתְיָין וּמְתַבְּרִין לֵיהּ.

תּוּ, מִצְרָאֵי הַווֹ אַתְיָין לְבָתַר, וַהֲווּ חָמָאן אִינּוּן גַּרְמֵי דַּהֲווֹ נַטְלֵי כַּלְבֵי מֵאַתָר לַאֲתָר, וּמַדְקָן לוֹן, וַהֲווּ מִצְרָאֵי טָמְנֵי לוֹן גּוֹ עַפְרָא, בְּגִין כַּלְבֵי דְּלָא יִשְׁכְּחוּן לוֹן,

וְדָא אִיהוּ בְּטוּלָה דְּעַבּוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, יַתִּיר, מִסִּטְרָא דִּלְהוֹן. וּבְדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַק בִּיקָרֵיהּ, וְאִתְכַּפְיָין כָּל חֵילִין אַחֲרָנִין, דְּהָא כְּדֵין אִתְכַּפְיָין יַתִּיר, כַּד בָּטִילוּ אִשְׁתְּכַח מִסִּטְרָא דִּלְהוֹן, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל לָא מְבַטְּלֵי לוֹן, דִּכְתִיב וְעָצֵם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ.

(שמות יג) קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם וְגוֹ׳. פְּקוּדָא דָּא לְקַדְּשׁ בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְעַם הָאָרֶץ צָרִיךְ תְּרִין מִילִין, חַד דְּיֵהֵא פָּדוּי מִתְּחוֹת שָׁלְטָנוּתָא דְּיֵצֶר הָרָע, דְּאִיהִי אֲדוֹן דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּאָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו, (בראשית לג) יַעֲבָר נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ. בְּהַאי עָלְמָא. אֲדוֹן מִצַּד חוֹבִין דְּנַפְשִׁין עַל גּוּפָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, חַיָּיבָא, יֵצֶר הָרָע שׁוֹפְטוֹ. זַכָּאָה, יֵצֶר הַטּוֹב שׁוֹפְטוֹ. בֵּינוֹנִי זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ. בֵּינוֹנִי, הַיְינוּ אָח דְּיֵצֶר הָרָע, וְאָח דְּיֵצֶר הַטּוֹב, אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לָךְ.

וְכַד זַכְוָון נְפִישִׁין, רוּחָא תָּבַר תְּרִין מִשְׁמָרוֹת, דַּחֲמוֹר נוֹעֵר, כְּלָבִים צוֹעֲקִים, וְסָלִיק לְמִשְׁמֶרֶת דְּשַׁחַר, דְּבֵיהּ אָדָם וְאִתְהַדָּר בַּר נָשׁ אֲדוֹן, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לב) וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְסָלִיק לְדַרְגָּא דְּאָדָם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית א) וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹ׳, (בראשית ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם וְגוֹ׳. וְכַד זַכְוָון בֵּינוֹנִים, (בראשית לב) וַיֶּאֱבֵק אִישׁ עִמּוֹ, זַכְוָון

וְחוֹבִין מִתְחַבְּקָן לְאַגָּחָא קְרָבָא. מִסִּטְרָא דְּזַכְוָון, (בראשית לב) וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ. מִסִּטְרָא דְּחוֹבִין, וַיִּגַּע בְּכַף יֶרֶכוֹ בְּגִיד הַנָּשֶׁה. נָשֶׁה: לָשׁוֹן (בראשית מא) כִּי נַשַּׁנִי אֱלֹהִים אֶת כָּל עֲמָלִי וְאִיהוּ לְשׁוֹן נְשִׁיָּה. חַד מָדוֹרָא מֵאִינּוּן שִׁבְעָה אַרְעָאן, מַאן דְּנָחִית תַּמָּן אִתְנַשֵּׁי מִנֵּיהּ אוֹרַיְיתָא. וְקַדָּם דְּיֵיתֵי בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא וְיִפּוֹק מֵרֶחֶם אִמֵּיהּ, וַיֶּאֱבַק אִישׁ עִמּוֹ, דָּא גַּבְרִיאֵל, בְּהַהוּא אָבָק דְּעָפָר, דְּאִתְמַר (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה, וְאוֹלִיף לֵיהּ שִׁבְעִים לָשׁוֹן. וּבְגִין דָּא, וַיִּיצֶר: חַד יֵצֶר הַטּוֹב, דְּאוֹלִיף לֵיהּ שִׁבְעִים לָשׁוֹן. וְחַד, יֵצֶר הָרָע דְּאָבִיק עִמֵּיהּ. דְּאִתְמַר, כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה, וְאַשְׁכַּח מִנֵּיהּ שִׁבְעִין לָשׁוֹן, דְּאוֹלִיף לֵיהּ יֵצֶר הַטּוֹב.

וְקַדָּם כָּל דָּא, נַחְתִּין עִמֵּיהּ אַרְבְּעָה מַלְאָכִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ. אִי אִית לֵיהּ זְכוּת אָבוֹת, חַד מִיכָאֵל, בִּזְכוּת אַבְרָהָם. וְתִנְיָינָא גַּבְרִיאֵל, בִּזְכוּת יִצְחָק. וּתְלִיתָאָה דְּנָחִית עִמֵּיהּ נוּרִיאֵל, בִּזְכוּתָא דְּיַעֲקֹב. וְרְבִיעָאָה רְפָאֵל, בִּזְכוּתָא דְּאָדָם קַדְמָאָה. וְיֵצֶר הַטּוֹב לְעֵילָּא מִנֵּיהּ.

וְאִי לֵית לֵיהּ זְכוּת, אֲזְלֵי עִמֵּיהּ ד׳, עָוֹן, מַשְׁחִית, אַף, וְחֵימָה, וְיֵצֶר הָרָע לְעֵילָּא מִנַּיְיהוּ, לְמִידָן לֵיהּ

לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, רָשָׁע, יֵצֶר הָרָע שׁוֹפְטוֹ. צַדִּיק, יֵצֶר הַטּוֹב שׁוֹפְטוֹ. בֵּינוֹנִי, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ. וּבְגִין דָּא, אִי אִיהוּ בֵּינוֹנִי, גַּבְרִיאֵל דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב, (דף מ"ב ע"א) וְסַמָאֵ"ל דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ.

דִּלְכָל בַּר נָשׁ דְּאִית בֵּיהּ אַרְבַּע יְסוֹדִין, אַרְבַּע מַלְאָכִים נַחְתִּין עִמֵּיהּ מִימִינָא, וְאַרְבַּע מִשְּׂמָאלָא. אַרְבַּע מִימִינָא: מִיכָאֵ"ל, גַּבְרִיאֵ"ל, רְפָאֵ"ל, נוּרִיאֵ"ל. וְאַרְבַּע מִשְּׂמָאלָא: עָוּ"ן, מַשְׁחִי"ת, אַ"ף, וְחֵמָ"ה. מִסְטָרָא דְּגוּפָא, מְטַטְרוֹ"ן נָחִית עֲלֵיהּ מִימִינָא, וְסַמָאֵ"ל מִשְּׂמָאלָא.

וְלֵית בַּר נָשׁ דְּלֵית בֵּיהּ אַרְבַּע יְסוֹדִין, אֲבָל כְּפוּם יְסוֹדָא דְּאַקְדִּים בֵּיהּ, הָכִי מַתְחִילִין אִלֵּין אַרְבַּע. אִי מַזָּלֵ דִּילֵיהּ אַרְיֵ"ה, אַקְדִּים מִיכָאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ גַּבְרִיאֵ"ל וַאֲבַתְרֵיהּ נוּרִיאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ רְפָאֵ"ל. וְאִי מַזָּלֵיהּ שׁוֹר, אַקְדִּים גַּבְרִיאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ מִיכָאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ נוּרִיאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ רְפָאֵ"ל. וְאִי מַזָּלֵיהּ נָשֶׁר, אַקְדִּים נוּרִיאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ מִיכָאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ גַּבְרִיאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ רְפָאֵ"ל. וְאִי מַזָּלֵיהּ אָדָ"ם. אַקְדִּים רְפָאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ מִיכָאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ גַּבְרִיאֵ"ל, וַאֲבַתְרֵיהּ נוּרִיאֵ"ל.

וְאִינּוּן מִסְטָרָא דִּימִינָא, מִסְטָרָא דְּמִיכָאֵל, כֻּלְּהוּ אַנְפִּין

דִּילֵיהּ, אִינּוּן רַחֲמֵי, בַּעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים, אַנְפִּוי חְוִורִין, וְהַאי בַּר נָשׁ גָּמִיל חֶסֶד. חָסִיד, וְחָכָם, אִי אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִי לָאו, בְּהַפֵּךְ, מִסְטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע, גַּזְלָן, טַפֵּשׁ, לֵית בֵּיהּ חֶסֶד. דְּלָא עַם הָאָרֶץ חָסִיד.

מִסְטְרָא דְּגַבְרִיאֵל, אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ דִּינָא, מִדַּת הַדִּין עַל רַשִׁיעַיָּא, וּמִתְגָּרָה בְּהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, מוּתָּר לְהִתְגָּרוֹת בָּרְשָׁעִים בָּעוֹלָם הַזֶּה. גְּבוּר בִּיצָרֵיהּ, יְרֵא חֵטְא, דַּיָּין יְהֵא, אִי יִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא, וְגְבוּר בְּתַלְמוּדֵיהּ. בְּהַפּוּכָא מִסְטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע, מִתְגָּרֶה בְּצַדִּיקַיָּא, דִּינָא קָשֶׁה לוֹן, גְּבוּר בַּעֲבֵירָה, לְמֶעְבַּד לֵיהּ, לָאו דָּחִיל חַטָּאָה הוּא, וּגְוָונִין דְּאַנְפּוֹי סוּמָקִין, עֵשָׂו שׁוֹפֵךְ דָּמִים.

מַאן דְּמַזְּלֵיהּ נֶשֶׁ״ר, לָאו רַחֲמָן סַגִּי, וְלָאו מִדַּת הַדִּין סַגִּי, אֶלָּא בֵּינוֹנִי, בְּיֵצֶר טוֹב בְּמִדּוֹת טָבִין דִּילֵיהּ, וּבֵינוֹנִי בְּיֵצֶר רָע בְּמִדּוֹת בִּישִׁין, וְלֵיהּ אַנְפִּין חְוִורִין וְסוּמָקִין.

מַאן דְּמַזְּלֵיהּ אָדָם, מִסְטְרָא דְּטוֹב, כָּלִיל מִכָּל מִדּוֹת טוֹבוֹת, חָסִיד, וְחָכָם, וְגִבּוֹר בַּתּוֹרָה, יְרֵא חֵטְא, מְמוּלָּא בְּכָל מִדּוֹת טָבִין, וּגְוָון אַנְפּוֹי אוּכְמִין. וּמִסְטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע, מְמוּלָּא מִכָּל מִדּוֹת בִּישִׁין.

וְאִי חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ, נְפִישִׁין שַׁלְטִין עָלֵיהּ כָּל מַשְׁרְיָין

דְּיֵצֶר הָרָע, עַד דְּיִסְתַּלָּקוּ מִנֵּיהּ כָּלְהוּ מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר טוֹב, וְאַמְלִיךְ עַל אֵבְרִין דִּילֵיהּ, סָמָא״ל וְכָל מַשְׁרְיָיתֵיהּ.

וְאִי נְפִישִׁין זַכְוֵי, שַׁלְטִין מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, עַד דְּיִסְתַּלָּקוּ מִנֵּיהּ כָּל מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הָרָע. וְאַמְלִיךְ עַל כָּל אֵבְרִין דִּילֵיהּ, מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, בְּהַהוּא זִמְנָא, שָׁלִיט עֲלֵיהּ שֵׁם יְדוָ״ד.

וְאִם הוּא בֵּינוֹנִי, צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ, אִלֵּין מַיְימִינִים לִזְכוּת, וְאִלֵּין מַשְׁמְאִילִים לְחוֹבָה, וּמַאן דְּאָלִים גָּבַר. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עַצְמוֹ כְּאִילּוּ כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ תָּלוּי בּוֹ.

וּמִסְטָרָא דְּמִיכָאֵל, אִתְקְרֵי בְּכוֹר, דְּדַרְגֵּיהּ כֶּסֶף חִוָּורוּ, וּבְגִין דָּא, פִּדְיוֹן הַבְּכוֹר כֶּסֶף, ה׳ סְלָעִים, כְּחוּשְׁבָּן ה׳ דְּאַבְרָהָם, דְּאִי יַחְכִּים בַּתּוֹרָה יִתּוֹסַף עָלֵיהּ י׳, דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ, דְּבֵיהּ צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בְּכוֹר בְּהֵמָה, דְּהַיְינוּ (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ׳. וּבֵיהּ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר וְלָדוֹת, דְּכָל וָלָד אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּבֶן י״ה, וְאִיהוּ ו׳.

דְּכָל חֵיוָן דְּאִינּוּן חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ, בְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְקְרִיאוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. אֲפִילּוּ כָּל בְּרִיָּין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוֹן, וְלֵית בְּרִיאָה דְּלָא אִתְרְשִׁים בְּהַאי שְׁמָא, בְּגִין

לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְמַאן דִּבְרָא לֵיהּ, וְהַאי יו״ד, אִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּרִישָׁא דְּכָל בְּרְיָין. ה׳ ה׳: דְּיוּקְנָא דְּה׳ אֶצְבְּעָאן דִּימִינָא, וְה׳ דְּשְׂמָאלָא. ו׳ דְּיוּקְנָא דְּגוּפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ. לֵית בְּכָל בְּרִיָּה דְּאֶשְׁוֶה כְּוָותִי, וְאַף עַל גַּב דְּבָרָאתִי לָהּ כִּדְמוּת אַתְוָון דִּילִי, דַּאֲנָא יָכִיל לְמַחֲאָה הַהִיא צוּרָה, וּלְמֶעְבַּד לָהּ כַּמָּה זְמִנִין, וְלֵית אֱלוֹהַּ אַחֲרָא עָלַי דְּיָכִיל לְמִמְחֵי (דף מ״ב ע״ב) דְּיוּקְנִי וּבְגִין דָּא (דברים לב) כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאוֹיְבֵינוּ פְּלִילִים.

וְאִי יִקְשֶׁה בַּר נָשׁ, דְּהָא כְּתִיב (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אִיהוּ יִתָּרֵץ לֵיהּ, הַאי תְּמוּנָה חָזֵינָא, דְּהָא כְּתִיב (במדבר יב) וּתְמוּנַת ה׳ יַבִּיט. וְלֹא בְּכָל תְּמוּנָה אַחֲרָא (ס״א דְּבָרָא וְיָצַר בְּאַתְוָוי), דְּבָר נַשׁ דְּיָצַר בְּאַתְוָוי וּבְגִין דָּא אָמַר, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ.

וַאֲפִילּוּ הַאי תְּמוּנָה, לֵית לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, אֶלָּא כַּד נָחִית לְאַמְלְכָא עַל בְּרְיָין, וְיִתְפַּשַּׁט עָלַיְיהוּ, יִתְחֲזֵי לוֹן לְכָל חַד, כְּפוּם מַרְאֶה וְחֶזְיוֹן וְדִמְיוֹן דִּלְהוֹן, וְהַאי אִיהוּ (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה.

וּבְגִין דָּא יֵימָא אִיהוּ, אַף עַל גַּב דַּאֲנָא אֲדַמֶּה לְכוּ בְּדִיוּקְנַייְכוּ, אֶל מִי תְּדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה, דְּהָא קַדֶּם

דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיוּקְנָא בְּעָלְמָא, וְצַיֵּיר צוּרָה, הֲוָה הוּא יְחִידָאי בְּלָא צוּרָה וּדְמְיוֹן, וּמַאן (נ״א וְאִית) דְּאִשְׁתְּמוֹדָע לֵיהּ, קַדֶּם בְּרִיאָה, דְּאִיהוּ לְבַר מִדִּיוּקְנָא, אָסוּר לְמֶעְבַּד לֵיהּ צוּרָה וּדְיוּקְנָא בְּעָלְמָא, לֹא בְּאוֹת ה׳, וְלֹא בְּאוֹת י׳ וַאֲפִילּוּ בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלֹא בְּשׁוּם אוֹת וּנְקוּדָה בְּעָלְמָא, וְהַאי אִיהוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה, מִכָּל דָּבָר דְּאִית בֵּיהּ תְּמוּנָה וּדְמְיוֹן לֹא רְאִיתֶם.

אֲבָל בָּתַר דְּעָבַד הַאי דִּיוּקְנָא דְּמֶרְכָּבָה דְּאָדָם עִלָּאָה, נָחִית תַּמָּן, וְאִתְקְרֵי בֵּהַהוּא דִּיוּקְנָא יְדָו״ד, בְּגִין דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ בְּמִדּוֹת דִּילֵיהּ, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה, וְקָרָא: אֵל, אֱלֹהִים, שַׁדַּי, צְבָאוֹת, אדי״ד. בְּגִין דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה, אֵיךְ יִתְנַהֵג עָלְמָא, בְּחֶסֶ״ד וּבְדִינָא, כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִי לָא יִתְפַּשַּׁט נְהוֹרֵיהּ עַל כָּל בְּרָיִין, אֵיךְ יִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, וְאֵיךְ יִתְקָיֵים, (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

וַוי לֵיהּ, מַאן דְּיַשְׁוֵה לֵיהּ, לְשׁוּם מִדָּה, וַאֲפִילּוּ מֵאִלֵּין מִדּוֹת דִּילֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן לִבְנֵי הָאָדָם, (איוב ד) אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם, דִּכְלִים וְנִפְסָדִים. אֶלָּא דְּמְיוֹנָא דִּילֵיהּ, כְּפוּם שְׁלְטָנוּתֵיהּ עַל הַהִיא מִדָּה, וַאֲפִילּוּ עַל כָּל בְּרָיִין. וּלְעֵילָּא מֵהַהִיא מִדָּה. וְכַד אִסְתְּלִיק מִינָהּ, לֵית לֵיהּ מִדָּה, וְלֹא דְּמְיוֹן, וְלֹא צוּרָה.

כְּגַוְונָא דְּיַמָּא, דְּלֵית בְּמַיָּא דְּיַמָּא דְּנַפְקֵי מִינֵּיהּ, תְּפִיסוּ כְּלָל וְלָא צוּרָה, אֶלָּא דְּאִתְפַּשָּׁטוּתָא דְּמַיָּא דְּיַמָּא עַל מָאנָא, דְּאִיהוּ אַרְעָא, אִתְעֲבִיד דְּמְיוֹן, וְיָכִילְנָא לְמֶעְבַּד חוּשְׁבַּן תַּמָּן, כְּגוֹן הַמָּקוֹר דְּיַמָּא הָא חַד. נָפִיק מִינֵּיהּ מַעְיָן, כְּפוּם אִתְפַּשָּׁטוּתָא דִּילֵיהּ מֵהַהוּא מָאנָא, כְּעַגוּלָא דְּאִיהִי י׳, הָא מָקוֹר חַד, וּמַעְיָן דְּנָפִיק מִנֵּיהּ הָא תְּרִין.

לְבָתַר עָבֵד מָאנָא רַבְרְבָא כְּגוֹן מַאן דְּעָבַד (נ״א דְּחַפַּר) חֲפִירָא רַבְרְבָא וְאִתְמְלֵי מִן מַיָּא, דְּנָפִיק מִן מַעְיָין. הַהִיא מָאנָא אִתְקְרֵי יָם, וְהוּא מָאנָא תְּלִיתָאָה, וְהַהוּא מָאנָא רַבְרְבָא, וְאִתְפְּלִיג לְז׳ נְחָלִין, (נ״א מָאנִין) כְּפוּם מָאנִין אֲרִיכִין, הָכִי אִתְפַּשַּׁט מַיָּא מִן יַמָּא, לְשִׁבְעָה נְחָלִין וְהָא מָקוֹר, וּמַעְיָין, וְיַמָּא, וְז׳ נְחָלִין, אִינּוּן י׳ וְאִי יִתְבַּר אוּמָנָא אִלֵּין מָאנִין דְּתַקִּין, יְהַדְּרוּן מַיָּא לְמָקוֹר, וְיִשְׁתָּאֲרוּ מָאנִין תְּבִירִין יְבֵשִׁין בְּלָא מַיָּא.

הָכִי עִלַּת הָעִלּוֹת, עָבִיד עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְקָרָא לְכֶתֶר מָקוֹר, וּבֵיהּ לֵית סוֹף לְנִבְיעוּ דִּנְהוֹרֵיהּ. וּבְגִין דָּא קָרָא לְגַרְמֵיהּ אֵין סוֹף, וְלֵית לֵיהּ דְּמוּת וְצוּרָה, וְתַמָּן לֵית מָאנָא לְמִתְפַּס לֵיהּ, לְמִנְדַּע בֵּיהּ יְדִיעָא כְּלָל. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ בֵּיהּ, בַּמּוּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרוֹשׁ, וּבַמְכוּסֶה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר.

לְבָתַר עָבֵד מָאנָא זְעִירָא, וְדָא י׳, וְאִתְמַלְיָא מִנֵּיהּ, וְקָרָא לֵיהּ מַעְיָן נוֹבֵעַ חָכְמָה, וְקָרָא גַּרְמֵיהּ בָּהּ חָכָם, וּלְהַהוּא מָאנָא קָרָא לֵיהּ חָכְמָ״ה. וּלְבָתַר עָבֵד מָאנָא רַבְרְבָא, וְקָרָא לֵיהּ יָם, וְקָרָא לֵיהּ בִּינָה, וְהוּא קָרָא לְגַרְמֵיהּ מֵבִין בָּהּ.

חָכָם מֵעַצְמוֹ, וּמֵבִין מֵעַצְמוֹ, כִּי חָכְמָה אִיהִי לָא אִתְקְרִיאַת חָכְמָה מִגַּרְמָהּ, אֶלָּא בְּגִין הַהוּא חָכָם דְּאַמְלֵי לָהּ מִנְּבִיעוּ דִּילֵיהּ. וְאִיהִי לָא אִתְקְרִיאַת בִּינָה מִגַּרְמָהּ, אֶלָּא עַל שֵׁם (נ״א בְּגִין) הַהוּא מֵבִין דְּאַמְלֵי לָהּ מִנֵּיהּ. דְּאִי הָוָה מִסְתַּלַּק מִנָּהּ, אִשְׁתְּאַרַת יְבֵשָׁה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ.

לְבָתַר וְהָכָּהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים. וְעָבִיד לֵיהּ לְז׳ מָאנִין יַקִּירִין, וְקָרָא לוֹן: גְּדוּלָ״ה. גְּבוּרָ״ה. תִּפְאֶרֶ״ת. נֶצַ״ח. הוֹ״ד. יְסוֹ״ד. מַלְכוּ״ת. וְקָרָא גַּרְמֵיהּ גָּדוֹל בַּגְּדוּלָ״ה וְחָסִי״ד. גִּבּוֹר, בַּגְּבוּרָ״ה. מְפוֹאָר, בַּתִּפְאֶרֶ״ת. מָארֵי נַצָּחָן קְרָבִין, בְּנֶצַ״ח נְצָחִים. וּבְהוֹ״ד קָרָא שְׁמֵיהּ, הוֹד יוֹצְרֵנוּ. וּבִיסוֹ״ד קָרָא שְׁמֵיהּ צַדִּיק. וְיסוֹ״ד, כֹּלָּא סָמִיךְ בֵּיהּ, כָּל מָאנִין וְכָל עָלְמִין. (דף מ״ג ע״א) וּבְמַלְכוּת, קָרָא שְׁמֵיהּ מֶלֶךְ. וְלוֹ הַגְּדוּלָ״ה וְהַגְּבוּרָ״ה וְהַתִּפְאֶרֶ״ת וְהַנֶּצַ״ח וְהַהוֹ״ד כִּי כ״ל בַּשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ צַדִּי״ק. וְלוֹ הַמַּמְלָכָה: דְּאִיהוּ מַלְכוּ״ת.

כֻּלָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ, לְמֶחֱסַר בְּמָאנִין, וּלְאוֹסָפָא בְּהוֹן נְבִיעוּ, וּלְמֶחֱסַר כְּפוּם רְעוּתֵיהּ (ס״א בְּהוֹן) וְלֵית עָלֵיהּ אֱלָהָא, דְּיוֹסִיף בֵּיהּ, אוֹ יִגְרַע בֵּיהּ.

לְבָתַר עֲבַד מְשַׁמְּשִׁין, לְאִלֵּין מָאנִין, כְּרְסְיָיא בְּאַרְבַּע סַמְכִין. וְשִׁית דַּרְגִין לְכָרְסְיָיא. הָא עֶשֶׂר. וְכֻלָּא אִיהוּ כְּרְסְיָיא. כְּגוֹן כּוֹס דְּבָרָכָה, דְּתָקִינוּ בּוֹ עֲשָׂרָה דְּבָרִים, בְּגִין תּוֹרָה דְּאִתְיְהִיבַת בַּעֲשָׂרָה דִּבְּרָן. בְּגִין עָלְמָא דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאִתְבְּרִי בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת.

וְתָקִין לְכָרְסְיָיא כְּתוֹת לְשַׁמְּשָׁא לֵיהּ, דְּאִינּוּן מַלְאָכִים. אֲרִאֵלִים שְׂרָפִים. חַיּוֹת. אוֹפַנִּים. חַשְׁמַלִּים. אֵלִים. אֱלֹהִים. בְּנֵי אֱלֹהִי״ם. אִישִׁי״ם. וּלְאִלֵּין עָבִיד שַׁמָּשִׁין, סָמָא״ל, וְכָל כְּתוֹת דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן כַּעֲנָנִים לְמֶרְכַּב בְּהוֹן לְנַחֲתָא בְּאַרְעָא, וְאִינּוּן כְּסוּסִין לוֹן.

וּמְנָלָן דַּעֲנָנִים אִקְרוּן מֶרְכָּב. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה יט) הִנֵּה יְיָ׳ רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם. וְדָא מְמָנָא דְּמִצְרַיִם, וּמִיָּד דְּחָזוּ (מְמָנָא) דֵּאֱלָהָא דִּי הוּא אֱלָהָא מְמָנָא דִּלְהוֹן, חָזוּ לֵיהּ כְּסוּסְיָא, תְּחוֹת מֶרְכַּבְתֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיָּד וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו, וּלְבַב מִצְרַיִם יִמַּס, נָעוּ מֵאֱמוּנָה דִּלְהוֹן, וְלֵב דִּלְהוֹן נָמֵס כַּדּוֹנַג, מֵהַהִיא אֱמוּנָה, וְאַמְרִי, וְכִי עַד כְּעַן אֱמוּנָה מְמָנָא דִּילָן כְּסוּסְיָא,

הַוָּה נָע לִבְהוֹן מֵאֱמוּנָה דִלְהוֹן, וְנָמֵס כַּדּוֹנַג. וּמִנָּלָן דְּיִמַּס לְשׁוֹן נָמֵס כַּדּוֹנַג אִיהוּ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים כב) הָיָה לִבִּי כַּדּוֹנַג נָמֵס בְּתוֹךְ מֵעָי. (ויקרא כ׳ ע״א)

(שמות יג) וְכָל פֶּטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְגוֹ׳. (פִּקּוּדָא לְהָבִיא קֻרְב וכו׳)

פִּקּוּדָא דָּא לְפִדּוֹת פֶּטֶר חֲמוֹר, וְלַעֲרוֹף פֶּטֶר חֲמוֹר, אִם לֹא יִפְדֶּה לֵיהּ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ. וְרָזָא דָּא יֵצֶר הָרָע, יָכוֹל לְאַחְזָרָא בִּתְיוּבְתָּא, (ס״א וּלְבָתַר יֵצֶר הַטּוֹב וכו׳) וּלְבָתַר לְאַחְזָרָא יֵצֶר הַטּוֹב, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, אִם זָכָה עֵזֶר, אִם לֹא זָכָה כְּנֶגְדּוֹ. בְּגִין דְּאִינּוּן דְּיוּקְנָא, חַד דְּשֶׂה, וְחַד דַּחֲמוֹר, וְאִי זָכָה לְאַחְזָרָא בִּתְיוּבְתָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חֲמוֹר עַם הָאָרֶץ, תִּפְדֶּה מִן גָּלוּתָא בְשֶׂה, דְּאִיהוּ (ירמיה נ) שֶׂה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל. וְאִי לָא הַדַּר בִּתְיוּבְתָּא, וַעֲרַפְתּוֹ, שָׁוֵי לֵיהּ עַם קְשֵׁה קְדָל, דַּעֲתִידִין לְאִתְמָחָאָה מִן סֵפֶר חַיִּים, דְּעָלַייהוּ אִתְּמַר, (שמות לב) מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי.

(שמות יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה וּלְטוֹטָפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ וְגוֹ׳ (בהר ק״ח ע״ב ובמשנה) (ח) פִּקּוּדָא דָּא, פִּקּוּדָא דְּאִקְרֵי בְּגַוְונָא אַחֲרָא, דְּלָא אִקְרֵי מִצְוָה, אֶלָּא קְדוּשָׁה, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּפִילִין. תְּפִלָּה שֶׁל יַד, וּתְפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ. תִּקּוּנָא פְּאֵרָא שַׁפִּירוּ דְּגַוְונִין עִלָּאִין. וְעַל דָּא אִקְרוּן טוֹטָפוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

וּכְתִיב (הושע יא) **כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ, יִשְׂרָאֵל זוּטָא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא, שַׁפִּירוּ דְּגָווּנִין, עֵילָא וְתַתָּא. יוֹסֵף סָלִיק וְאִתְעַטָּר בְּתֵרִין גַּוְונִין** (נ״א דַּרְגִּין) **בְּקַדְמִיתָא נַעַ״ר, וּבְסוֹפָא צַדִּי״ק. כַּמָּה יָאֵן בֵּיהּ גַּוְונִין לְמֶחֱזֵי, וְרָזָא דָּא** (בראשית לט) **וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וְיפֵה מַרְאֶה. שַׁפִּירָא בְּתֵרִין סִטְרִין, בְּתֵרִין דַּרְגִּין, בְּתֵרִין גַּוְונִין, עֵילָא וְתַתָּא.**

כְּתִיב (דברים ו) **וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב. הַיָּשָׁר: דָּא תְּפִלָּה שֶׁל יַד, לְאַמְשָׁכָא** (ס״א לְאַסְמָכָא) **לֵיהּ בְּתְפִילִין שֶׁל רֹאשׁ, לְאִתְיַחֲדָא כַּחֲדָא. וּתְפִלָּה שֶׁל יַד, אַקְדִּים לְשֶׁל רֹאשׁ. וְאִצְטְרִיךְ דְּלָא הֲווֹי פְּרוּדָא בֵּינַיְיהוּ כְּלָל.**

מַאן דְּמִתְעַטְּרָא בִּתְפִלִּין, קָאִים בְּרָזָא דְּגַוְונָא עִלָּאָה וְקָאִים בְּאִינּוּן תֵּרִין רָזִין דְּקַאמְרָן כְּיוֹסֵף, דְּאִקְרֵי נַעַר, וְאִקְרֵי צַדִּיק, בְּרָזָא דְּעֶבֶד נֶאֱמָן, בְּרָזָא דְּבֶן יְחִידָאי. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּפִלָּה שֶׁל יַד, וּתְפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ, וְאִינּוּן כְּלָלָא חֲדָא בְּלָא פְּרוּדָא.

אַרְבַּע פָּרְשִׁיִּין דִּתְפִלִּין בְּד׳ בָּתִּים, בְּאִינּוּן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ. וּכְמָה דְּאִינּוּן ד׳ פָּרְשִׁיִּין בְּאִינּוּן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, אוּף הָכִי כֻּלְּהוּ בִּתְפִלִּין שֶׁל יַד בְּבַיִת א׳. דְּהָא בַּתְּפִלָּה שֶׁל יַד, לֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, אֶלָּא מַה דְּנַקְטָא מִלְּעֵילָּא. וְרָזָא דָּא, (קהלת א) **כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.**

וּמִגּוֹ דְּנַקְטָא לוֹן מִלְּעֵילָּא, אִקְרֵי תְּפִלָּה, וְאִתְקַדְּשַׁת בִּקְדוּשַׁתְהוֹן (וכלא) אִקְרֵי קְדוּשָׁה. וְאִקְרֵי תְּפִלָּה וּכְדֵין אִקְרֵי מַלְכוּת, מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלֵימָה.

ד׳ פָּרְשַׁיִין, הָא אוֹקִימְנָא רָזָא דִּלְהוֹן, בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי. אֲבָל פָּרָשָׁה קַדְמָאָה, קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, דָּא אִיהוּ רָזָא (דף מ״ג ע״ב) עִלָּאָה, דְּכָלִיל כָּל ד׳ בָּתִּים, בְּרָזָא דִּנְהִירוּ עִלָּאָה, דְּנָפְקָא מֵאַיִן.

וְכָל אִינּוּן ד׳ אִתְרְמִיזוּ הָכָא, קַדֵּשׁ: דָּא קְדוּשָׁה עִלָּאָה.

רָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, דְּמִתַּמָּן כֹּלָּא אִתְקַדַּשׁ, בְּרָזָא דְּגָנִיזוּ עִלָּאָה, דְּאִתְקְרֵי קַדֵּשׁ. לִי: דָּא בִּינָה, רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, הֵיכָלָא פְּנִימָאָה. (וְרָזָא דָּא (ויקרא כ״ה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים (במדבר ג׳) כִּי לִי כָּל בְּכוֹר (שמות י״ט) וְהֱיִיתֶם לִי סְגֻלָּה) כ״ל: רָזָא דְּחֶסֶד, בְּכָל דּוּכְתָּא, בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא. בְּכוֹ״ר: דָּא בֶּן בְּכוֹר, דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וְהַאי בֶּן בְּכוֹר, כָּלִיל כָּל סִטְרִין, וְכָל גַּוְונִין. וּבְגִין כַּךְ, קְרָא כָּלִיל כְּלִלְהוּ אַרְבַּע, בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. אֲבָל דָּא בְּאוֹרַח כְּלָל, לְמִנְדַּע דְּכֹלָּא כָּלִיל בְּהַאי, אֲבָל בְּאוֹרַח פְּרָט, כָּל חַד בִּלְחוֹדוֹי, דָּא אִיהוּ פָּרְשְׁתָּא קַדְמָאָה, דְּכָלִיל כָּל שְׁאַר פָּרְשַׁיִין.

פָּרָשָׁה תִּנְיָינָא, וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ וגו׳, דָּא בִּינָה, דְּהָא בְּפָרְשְׁתָּא דָּא, אִיהִי יְצִיאַת מִצְרַיִם, דְּהַוָה

מִסְטָרָא דְּיוֹבְלָא. וְעַל דָּא שֵׁירוּתָא דִּילָהּ וְהָיָ״ה, דְּהָא מִלָּה דָּא אִיהִי בְּיוֹבְלָא. וּבְגִין כַּךְ שְׁמָא דִּילָהּ וְהָיָ״ה, דְּלֵית וְהָיָה (נ״א הַוָיָה) אֶלָּא בַּאֲתָר דָּא, דְּאִיהוּ זַמִּין לְאִתְמַשְׁכָא לְתַתָּא, וּלְאַנְהָרָא בּוּצִינִין, וּלְאִשְׁתַּכְחָא בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה, (נ״א וְהָיָה כְּמָאן דְּאֲמַר עַל מַלְכָּא דְּאִיהִי הֲוֵי) (נ״א דְּיֵהֲוֵי זָמִין לְאִתְמַשְׁכָא לְתַתָּא וּלְאַנְהָרָא בּוּצִינִין) וְכֹלָּא בְּרָזָא חֲדָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ בְּאוֹרַח טָמִיר, לָא אִקְרֵי בְּאִתְגַּלְיָיא בִּשְׁמָא דָּא, אֶלָּא אִתְמְסַר לְחַכִּימִין לְמִנְדַּע. וְעַל דָּא אִתְרְשִׁים בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּמִלָּה דָּא.

פָּרָשָׁה תְּלִיתָאָה, שְׁמַע, דָּא אִיהוּ רָזָא דִּימִינָא, דְּאִקְרֵי חֶסֶד עִלָּאָה. דְּאִיהוּ קָא מְיַיחֵד יְחוּדָא דְּכֹלָּא לְדַ׳ סִטְרִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַדֵּר בֵּיהּ, סִדּוּרָא דְּכָל עָלְמָא, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מִתְפַּשַׁט בְּכָל סִטְרִין, אַפִּילוּ גּוֹ תְּהוֹמֵי תַּתָּאֵי. בְּדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא עָלְמָא, כַּד אִתְעַטָּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִטּוּפָא דְּזִהֲרָא, וְדָא דְּקָא מְיַיחֵד יְחוּדָא, וּבְגִין כַּךְ, שְׁמַע סָמִיךְ לְוְהָיָ״ה.

יְחוּדָא דְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ, יְחוּדָא לְמִנְדַּע וּלְשַׁוָּאָה רְעוּתָא. יְחוּדָא דָּא הָא אֲמָרַן בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי, יְחוּדָא דְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ יְחוּדָא דְּקָרָא, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ הָא כְּלְהוּ חַד, וְעַל דָּא אִקְרֵי אֶחָד. הָא תְּלַת שְׁמָהָן אִינּוּן, הֵיךְ אִינּוּן חַד, וְאַף עַל גַּב דְּקָרֵינָן אֶחָד, הֵיךְ אִינּוּן חַד.

אֶלָּא, בְּחֶזְיוֹנָא דְּרוּחַ קֻדְשָׁא אִתְיְידָע, וְאִינּוּן בְּחֵיזוּ דְּעֵינָא סְתִימָא, לְמִנְדַּע דְּתִלְתָּא אִלֵּין אֶחָד. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּקוֹל דְּאִשְׁתְּמַע, קוֹל אִיהוּ חַד, וְאִיהוּ תִּלְתָּא גַּוְונִין, אֶשָּׁא וְרוּחָא וּמַיָּא, וְכֻלְּהוּ חַד, בְּרָזָא דְּקוֹל. (וְלָאו אִינּוּן אֶלָּא חָד) אוֹף הָכָא: יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אִינּוּן חַד. תִּלְתָּא גַּוְונִין, וְאִינּוּן חַד.

וְדָא אִיהוּ קוֹל דְּעָבִיד בַּר נָשׁ בִּיהוּדָא, וּלְשַׁוָּואָה רְעוּתֵיהּ בִּיהוּדָא דְּכֹלָּא, מֵאֵין סוֹף עַד סוֹפָא דְּכֹלָּא, בְּהַאי קוֹל דְּקָא עָבִיד בְּהָנֵי תִּלְתָּא דְּאִינּוּן חַד. וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא דְּכָל יוֹמָא, דְּאִתְגְּלֵי בְּרָזָא דְּרוּחַ קוּדְשָׁא.

וְכַמָּה גַּוְונִין דְּיִחוּדָא אִתְעֲרוּ, וְכֻלְּהוּ קְשׁוֹט. מַאן דְּעָבִיד הַאי עָבִיד. וּמַאן דְּעָבִיד הַאי עָבִיד. אֲבָל הַאי יְחוּדָא דְּקָא אָנָן מִתְעָרֵי מִתַּתָּא, בְּרָזָא דְּקוֹל דְּאִיהוּ חַד, דָּא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, הַאי בְּכֻלָּלָא, לְבָתַר פְּרָט, כִּדְקָאֲמָרָן.

פָּרָשָׁה רְבִיעָאָה, הוּא רָזָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, (דברים יא) הִשָּׁמְרוּ לָכֶם. אִלֵּין אִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא. וּתְפִלִּין דְּדְרוֹעָא, כְּגַוְונָא דָּא בְּחַד בֵּיתָא, וְהָא אִתְעַרְנָא בְּהוּ, וְכֻלְּהוּ רָזָא חֲדָא.

קְשָׁרָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, אִיהוּ דָּל״ת, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי. וְעַל דָּא אִיהוּ לַאֲחוֹרָא, וְתַמָּן אִתְקַשַּׁר כֹּלָּא בְּקִשְׁרָא חֲדָא.

וְאִיהִי, כַּד מַנְחַת אִלֵּין תְּפִלִּין דִּדְרוֹעָא לְאִתְקַשְׁרָא, (ס"א אית קִשְׁרָא) **אַחֲרָא, רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, רָזָא דָּא, כְּמָה דְּאִתְעַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי, וּכְלָא רָזָא חַדָּא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּיַדְעִין רָזָא דָּא, וְאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לַאֲנָחָא לוֹן כָּל יוֹמָא, לְמֶהֱוֵי בְּדִיּוּקָנָא עִלָּאָה, וְעָלֵיהּ כְּתִיב,** (דברים כח) **וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ׳ נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ. בילאו"א.**

(ע"כ רעיא מהימנא)

פָּרָשַׁת בְּשַׁלַּח

(דף מ"ד ע"א)

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְגוֹ׳. רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (חבקוק ג) **תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא עַל שְׁגִיוֹנוֹת. הַאי קְרָא קַשְׁיָא, וְאִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, מַאי שְׁנָא תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר נְבִיאֵי עָלְמָא, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ תְּפִלָּה לִישַׁעְיָה הַנָּבִיא, אוֹ לְיִרְמְיָה, אוֹ לִיחֶזְקֵאל, אוֹ לְהוֹשֵׁעַ, אוֹ לִשְׁאַר נְבִיאֵי עָלְמָא.**

אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, אֱלִישָׁע זָכָה בְּהַאי עָלְמָא מַה דְּלָא זָכָה נְבִיאָה אָחֳרָא, בַּר מִמֹּשֶׁה. (וְעִם כָּל דָּא לָא בָּעָא לְאֶטְרָחָא לְמָרֵיהּ) **תָּא חֲזֵי, מַאי כְּתִיב,** (מלכים ב ד) **וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבוֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֵם וְשָׁם אִשָּׁה גְּדוֹלָה. מַאי אִשָּׁה גְּדוֹלָה. אֶלָּא גְּדוֹלָה בְּעוֹבָדָהָא, דְּכָל בְּנֵי** (ס"א דָּרָא) **בֵּיתָא, מִשְׁתַּבְּחִין בָּהּ, וְהִיא עִקָּרָא דְּבֵיתָא, וּבְגִין דְּבַעֲלָהּ לָא הֲוָה שְׁכִיחַ**

בְּבֵיתָא, לְמֶהֱוֵי עִקָּרָא, לָא הֲוָה אִדְכַּר הוּא, אֶלָּא הִיא.
וְתוּ, וְשָׁם אִשָּׁה גְּדוֹלָה: גְּדוֹלָה עַל כָּל שְׁאַר נְשֵׁי עָלְמָא,
דְּהָא שְׁאַר נְשֵׁי עָלְמָא, כַּד חָמָאן אוּשְׁפִּיזָא בְּבֵיתָא,
מִצְטַעֲרָן בֵּיהּ, וְדָחֲקָן בֵּיהּ כָּל שֻׁכִּין לְאַפָּקָא עָלֵיהּ מָמוֹנָא,
וְהִיא חָדַת בֵּיהּ בְּאוּשְׁפִּיזָא, וּלְאַפָּקָא עָלֵיהּ מָמוֹנָא, כָּל
שֻׁכִּין כֵּיוָן דְּחָמַת לֵיהּ לֶאֱלִישָׁע חָדַת בֵּיהּ לַחֲדָא. וְעַל דָּא,
שְׁבָחָא דְּכוּלָּא דְּאִתְּתָא הִיא, דְּהָא אוּשְׁפִּיזָא דְּבֵיתָא
דְּאִתְּתָא הִיא. וּבְגִין כַּךְ וְשָׁם אִשָּׁה גְּדוֹלָה, גְּדוֹלָה עַל
שְׁאַר נָשִׁין. וַתֹּאמֶר אֶל אִישָׁהּ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ
אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא, בְּמָה יָדְעָה. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ
חַבְרַיָּא, דְּשׁוּשִׁיפָּא חִוָּרָא זְרִיקַת לֵיהּ בְּעַרְסֵיהּ. וְלָא חָמַת
בֵּיהּ קֶרִי מֵעוֹלָם, וְלָא אַעְבָּר זְבוּבָא בְּפָתוֹרֵיהּ.
הָנֵי מִילֵי קַשְׁיָין, אִי תֵּימָא דְּלָא חָמַת בֵּיהּ קֶרִי, הָא
סַגִּיאִין אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא הָכִי בְּעָלְמָא, מַה שְׁנִוְיָא
הָכָא. וְאִי תֵּימָא דְּלָא עָבַר זְבוּבָא בְּפָתוֹרֵיהּ. אֲמַאי כְּתִיב,
הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי, וְכִי הִיא יְדַעַת, וְלָא אָחֳרָא, וְהָא כָּל
אִינּוּן דְּחָמוּ לֵיהּ אָכִיל בְּפָתוֹרֵיהּ הֲווֹ יַדְעֵי.
אֶלָּא שַׁפִּיר קָאָמְרַת, אֲבָל הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי, הִיא יְדָעָה,
וְלָא אָחֳרָא, בְּגִין דְּהִיא מִתַּקְּנַת עַרְסֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא
דְּשָׁכִיב בְּלֵילְיָא, וּבְשַׁעֲתָא דְּקָאִים בְּצַפְרָא. וְהַאי
דְּקַאמְרֵי דְּשׁוּשִׁיפָּא חִוָּרָא זְרִיקַת לֵיהּ בְּעַרְסֵיהּ, הָכִי הֲוָה,

וּבָה יַדְעָה, דְּאָרְחָא דְּעָלְמָא, כֵּיוָן דְּקָאִים בַּר נָשׁ מֵעַרְסֵיהּ, סָלִיק שׁוּשִׁיפָא דְּנָאִים בָּהּ, רֵיחָא מְנוּוָלָא. וְהַאי, בְּשַׁעֲתָא דְּסַלְקַת הַהוּא שׁוּשִׁיפָא מֵעַרְסֵיהּ, הַוָה סָלִיק רֵיחִין, (קכ״ז) כְּרֵיחִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. אָמְרָה אִי לָאו דְּקַדִּישָׁא הוּא, וּקְדוּשָׁה דְּמָרֵיהּ עָלֵיהּ, לָא סָלִיק רֵיחָא קַדִּישָׁא הָכִי.

בְּגִינֵי כַּךְ, בָּעֵי לְאִתְפָּרְשָׁא מִן בֵּיתָא, דְּלָא אִזְדַּהַר בַּר נָשׁ כָּל כַּךְ בְּבֵיתָא. אֲבָל אַמְרַת, (מלכים ב ד) נַעֲשֶׂה נָא עֲלִיַּית קִיר קְטַנָּה וְנָשִׂים לוֹ שָׁם מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה, אַרְבַּע אִלֵּין לָמָּה. אֶלָּא בְּגִין דְּאִינּוּן תִּקּוּנָא דְּכֻנְסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקְרִיאַת עֲלִיַּית קִיר, וְהָכִי אִתְקְרִיא, כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה לח) וַיִּסֵּב חִזְקִיָּה פָּנָיו אֶל הַקִּיר. מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה, לָאו אִינּוּן כְּתִיקוּן דְּשִׁמּוּשָׁא, דְּהָא כִּסֵּא קָא בָּעֵי בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר שֻׁלְחָן, לְבָתַר מְנוֹרָה, לְבָתַר מִטָּה, אֲמַאי אַקְדִּימַת מִטָּה. בְּגִין דְּהִיא חֲבִיבָה עָלֵיהּ יַתִּיר מִכֹּלָּא, וְאַקְדִּים בַּר נָשׁ מַה דְּחָבִיב עָלֵיהּ.

(מלכים ב׳ ד׳) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבוֹא שָׁמָּה. וַיְהִי הַיּוֹם, מַאן הוּא יוֹמָא דָּא. אֶלָּא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְתָא חֲזֵי. הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא טָבָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַוָה, דְּאִתְפְּקָדוּ בֵּיהּ עֲקָרוֹת דְּעָלְמָא, וְאִתְפַּקְדָן בֵּיהּ בְּנֵי עָלְמָא. קָרָא

לַשּׁוּנַמִּית וְאָמַר, (מלכים ב ד) הִנֵּה חָרַדְתְּ אֵלֵינוּ אֶת כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת. בְּגִינֵי כַּךְ, אִצְטְרִיכְנָא לְעַיְינָא יוֹמָא דָּא בְּדִינֵי דְּעָלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין בְּיוֹמָא דָּא (דף מ״ד ע״ב) לְעָלְמָא, וּבְגִין דְּאִתְפָּרְשָׁנָא בִּלְחוֹד בַּאֲתָר דָּא, אִצְטְרִיכְנָא לְאִסְתַּכְלָא בִּרְגִיזוּ דְּעָלְמָא.

(מלכים ב ד) וּמַה לַּעֲשׂוֹת לָךְ הֲיֵשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל שַׂר הַצָּבָא. וְכִי מִלָּה דָּא לְמָה אִצְטְרִיכָא לְגַבֵּי אִתָּתָא, דְּלָא נַפְקַת וְלָא אָזְלַת וְלָא עָאלַת בְּהֵיכְלָא דְּמַלְכָּא. אֶלָּא, יוֹמָא דָּא הַוָּה גָּרִים, דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא יַתְבִין (נ״א קַיְימִין) בְּדִינָא, וּבְהַהוּא יוֹמָא אִקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ. הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט. אָמַר לָהּ, אִי אַתְּ אִצְטְרִיךְ לָךְ לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, עַל עוֹבָדִין דִּי בִידָךְ.

וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יֹשָׁבֶת. מַאי קָאָמְרַת. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא (נ״א בְּזִמְנָא) דְּדִינָא תַּלְיָא בְּעָלְמָא, לָא יִתְפָּרַשׁ בַּר נָשׁ בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא יִתְרְשִׁים לְעֵילָא, וְלָא יִשְׁתְּמוֹדְעוּן בֵּיהּ בִּלְחוֹדוֹי, דְּהָא בְּזִמְנָא (אַחֲרָא) דְּדִינָא תַּלְיָא בְּעָלְמָא, אִינּוּן דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוּן וְרִשְׁימִין בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אַף עַל גַּב דְּזַכָּאִין אִינּוּן, אִינּוּן אִתְּפְסָן בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא, לָא לִבְעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ, לְאִתְפָּרְשָׁא מִבֵּין עַמָּא לְעָלַם, דִּבְכָל זִמְנָא רַחֲמֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עַמָּא כְּלְהוּ כְּחַד. (וְלָא לִבְעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ לְאִתְפָּרְשׁ מִן עַמָּא לְעָלַם) וּבְגִינֵי כַּךְ

אָמְרָה, בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יֹשֶׁבֶת, וְלָא בְּעֵינָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנַּיְיהוּ, כְּמָה דְּעָבְדָנָא עַד יוֹמָא דֵּין.

וַיֹּאמֶר גֶּחָזִי אֲבָל בֵּן אֵין לָהּ וְגוֹ׳. אָמַר לָהּ אֱלִישָׁע. הָא וַדַּאי שַׁעֲתָא קַיְימָא, דְּהָא יוֹמָא גָּרִים. וַיֹּאמֶר לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן. וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע. לַמּוֹעֵד וַדַּאי. לְבָתַר מִית. מַאי טַעֲמָא מִית. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְיְיהֵב לָהּ, וְלָא לְבַעְלָהּ. וּמֵאַתָר דְּנוּקְבָא אִתְקְשָׁר, וּמַאן דְּאִתְקְשָׁר בְּנוּקְבָא, מוֹתָא אִזְדַּמְּנַת קָמֵיהּ. מְנָא לָן דְּלָהּ אִתְיְהִיב, דִּכְתִיב אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן.

תָּא חֲזֵי, בְּאַבְרָהָם כְּתִיב (בראשית יח) שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ, וְלֹא אֵלֶיהָ, אֵלֶיךָ וַדַּאי, בָּךְ אִתְקְשָׁר, וְלָא בְּנוּקְבָא. מַאן דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא, מוֹתָא אַקְדִּים לְרַגְלוֹי. וַתַּעַל וַתַּשְׁכִּיבֵהוּ עַל מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְּתַמָּן חָמַת קְדוּשָׁה עִלָּאָה מִכֹּלָא.

וַיֹּאמֶר לָהּ הֲשָׁלוֹם לָךְ הֲשָׁלוֹם לְאִישֵׁךְ הֲשָׁלוֹם לַיֶּלֶד. מִכָּאן, דְּהִיא עִקָּרָא דְּבֵיתָא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאִיהִי אַזְלַת אֲבַתְרֵיהּ, וְלֹא בַּעְלָהּ. וַיִּגַּשׁ גֶּחָזִי לְהָדְפָהּ הָא אוּקְמוּהָ.

וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְפֶּה לָהּ. מַאי שְׁנָא הָכָא דְּאָמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְכַד הֲוָה בְּמָתָא אֱלִישָׁע. אֶלָּא

הָכָא וַדַּאי אִישׁ הָאֱלֹהִים, דְּהָכָא (ס״א הוא) חַזָּא דּוּכְתֵּיהּ, וְלָא בְּמָתָא, וְלָא בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ בְּנֵי נְבִיאֵי קָמֵיהּ.

וַיְיָ֗ הֶעְלִים מִמֶּנִּי וגו׳, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית יט) וַיְיָ֗ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה, דָּא בֵּי דִינָא דִּלְתַתָּא. וְלֹא הִגִּיד לִי, מַאי טַעֲמָא לֹא יָדַע אֱלִישָׁע. אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמָה אֲנָא קָטִיל לְהַאי, אִי אִיתָא לֵיהּ, לֹא יָמוּת, דְּהָא נְבִזְבָּזָא דִּילֵיהּ הוּא. וַדַּאי אִית לֵיהּ לְמֵימָת, דְּהָא אִתְמַר, דְּכְתִיב אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן, וּמֵאָתָר דְּנוּקְבָא גָּרִים מוֹתָא, וּבְגִינֵי כַּךְ לָא אָמַר לֵיהּ.

וַיֹּאמֶר לְגֵחֲזִי חֲגוֹר מָתְנֶיךָ וְקַח מִשְׁעַנְתִּי בְיָדְךָ וָלֵךְ. וְהָא אוּקְמוּהָ וְאִסְתְּלַק נִיסָא מִנֵּיהּ. חַי יְיָ֗ וְחֵי נַפְשֶׁךָ אִם אֶעֶזְבֶךָ, אֲמַאי כֵּיוָן דְּגֵיחֲזִי חֲוָה אָזִיל. אֶלָּא הֵיא יַדְעַת אָרְחוֹי דְּהַהוּא רָשָׁע דְּגֵיחֲזִי, דְּלָאו אִיהוּ כְּדַאי דְּיִשְׁתְּכַח נִיסָא עַל יְדוֹי.

וַיָּשֶׂם פִּיו עַל פִּיו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וגו׳. אֲמַאי, אֶלָּא דְּאִשְׁתַּגַּח אֱלִישָׁע וְיָדַע דְּאִתְרָא (דְּאִתְתָּא הוּא) דָּא הוּא דְּגָרִים, דְּאִתְקְשָׁר בֵּיהּ הַשְׁתָּא. וַיָּשֶׂם פִּיו עַל פִּיו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו, לְקַשְׁרָא לֵיהּ בְּאַתְרָא אָחֳרָא עִלָּאָה, אֲתָר דְּחַיִּין אִשְׁתְּכָחוּ בֵּיהּ.

וְלָא יָכִיל לְאַעְקָרָא לֵיהּ מֵאֲתָר דְּאִתְקַשָּׁר בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, אֶלָּא אִתְעַר רוּחָא חַדָּא מִלְּעֵילָּא,

וְאִתְקְשַׁר בְּהַאי אֲתָר, וְאָתִיב לֵיהּ נַפְשֵׁיהּ. דְּאִי לָאו הָכִי לָא הֲוָה קָאִים לְעָלְמִין. וַיְזוֹרֵר הַנַּעַר עַד שֶׁבַע פְּעָמִים, וְלָא סָלִיק יַתִּיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צ) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה.

וְדָא הוּא חַבַקּוּק נְבִיאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אַתְּ חוֹבֶקֶת בֵּן.

אִי הָכִי חָבוּק מִבָּעֵי לֵיהּ, אֲמַאי חַבַקּוּק תְּרֵי. אֶלָּא, חַד (דף מ"ה ע"א) דְּאִמֵּיהּ, וְחַד דְּאֱלִישָׁע, דְּאִתְחַבָּק עִמֵּיהּ. דָּבָר אַחֵר תְּרֵי חִבּוּקִין הֲווֹ בֵּיהּ, בֵּין לְהַאי סִטְרָא בֵּין לְהַאי סִטְרָא. חִבּוּקָא חֲדָא, הַהוּא אֲתָר דְּהֲוָה תָּלֵי בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא. חִבּוּקָא אַחֲרִינָא דְּסָלִיק לֵיהּ לְדַרְגִּין עִלָּאִין יַתִּיר, וּבְגִין כָּךְ חֲבַקּוּק תְּרֵי.

(חבקוק ג) תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא, מַאי תְּפִלָּה. אֶלָּא דָּא הוּא אֲתָר, דְּהֲוָה קָשִׁיר בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְדָא הוּא תְּפִלָּה שֶׁל יָד. עַל שִׁגְיוֹנוֹת. דְּהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְקְשָׁר בֵּיהּ, שִׁגְיוֹנוֹת דְּעָלְמָא הֲווֹ תַּלְיָין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּגְבוּרָה הֲוָה שָׁלִיט, וְעַל דָּא אִתְקְשַׁר בֵּיהּ הַאי תְּפִלָּה. (נ"א בְּהַאי תְּפִלָּה)

דָּבָר אַחֵר תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא, תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק: בְּגִין חֲבַקּוּק, דְּאִיהוּ עָבִיד בְּגִינֵיהּ. יְיָ׳ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי וְגוֹ׳, תָּא חֲזֵי, כַּד הֲוָה אִתְעַר עָלֵיהּ רוּחָא דִּנְבוּאָה עַל אֲתָר דָּא דְּהוּא תְּפִלָּה, הֲוָה אָתֵי וַהֲוָה דָּחִיל וּמִזְדַּעְזַע.

מַתְלָא אַמְרִי, מַאן דְּנָשִׁיךְ מִכַּלְבָּא, מְקַלֵּיהּ אִזְדַּעְזָע. יְיָ׳ פְּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ, מַאן פָּעָלְךָ. אֶלָּא, עָלֵיהּ קָאָמַר, דְּאִיהוּ פֹּעַל דִּילֵיהּ. בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ. הָב לֵיהּ חַיִּין לְהַאי פָּעָלְךָ, בְּקֶרֶב שְׁנִין עִלָּאִין. דְּבָר אַחֵר, חַיֵּיהוּ דְּלָא יָמוּת כַּד בְּקַדְמִיתָא.

עַל שְׁגִיוֹנוֹת, מַאי עַל שְׁגִיוֹנוֹת, עַל שְׁגִיאוֹת מִבָּעֵי לֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים יט) שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין. אֶלָּא (כְּלָא הוּא אֶבֶל) שְׁגִיוֹנוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ז) שִׁגָּיוֹן לְדָוִד. זִינֵי תּוּשְׁבְּחָן הָווֹ קָמַייהוּ דִּנְבִיאֵי, לְמִישְׁרֵי עֲלַייהוּ רוּחַ נְבוּאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א י) וּפָגַעְתָּ חֶבֶל נְבִיאִים יוֹרְדִים מֵהַבָּמָה וְלִפְנֵיהֶם נֵבֶל וְתוֹף וְגוֹ׳, וּכְתִיב (מלכים ב ג) וְעַתָּה קְחוּ לִי מְנַגֵּן וְגוֹ׳. וְכָל שֶׁכֵּן חֲבַקּוּק, דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ יַתִּיר מִכֻּלְהוֹן, לְנַיְיחָא דְּרוּחָא, וּלְבַסְּמָא לְהַהוּא אֲתָר, לְאַמְשָׁכָא עָלֵיהּ רוּחַ נְבוּאָה. וְכֵן כֻּלְּהוּ נְבִיאֵי כְּהַאי גַּוְונָא, בַּר מִמֹּשֶׁה דְּסָלִיק עַל כָּל שְׁאַר נְבִיאֵי דְּעָלְמָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, רוּחֵיהוֹן הֲוָה תָּבִיר בְּגַוְוייהוּ, וַהֲווּ שַׁמְעִין אִינּוּן תּוּשְׁבְּחָן, וְלָא יַכְלִין לְמֶחֱדֵי, וּבְשַׁעֲתָא דְּכֻלְּהוּ אוֹכְלְסִין וּרְתִיכִין נַפְקוּ בְּשָׁכִינְתָּא, כֻּלְּהוּ אָרִימוּ תּוּשְׁבְּחָן וְשִׁירִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל,

וַהֲווּ שַׁמְעִין אִינּוּן תּוּשְׁבְּחָן, וְקָאִים רוּחֵיהוֹן בְּגַוְוייְהוּ דִּלָּא פַּרְחָן.

בַּר נָשׁ כַּד אִיהוּ שָׁבִיק פּוּלְחָנָא, כְּדֵין יָדַע תְּבִירוּ דְּגַרְמוֹי, תְּבִירוּ דְּרוּחֵיהּ. כַּךְ יִשְׂרָאֵל, כַּד נַפְקוּ מִמִּצְרַיִם, כְּדֵין טָעִימוּ טַעֲמָא דִּמוֹתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסִּי לוֹן, דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וְגוֹ׳. וְכָל אוֹרְחִין, דַּהֲווֹ סַלְקִין רֵיחִין דְּאַסְוָתָא, וְעָאלִין לְגוֹפַיְיהוּ וְאִתָּסְיָין, וְקַל תּוּשְׁבְּחָן דַּהֲווֹ שַׁמְעִין, דַּהֲווֹ חַדָּאן וְנַיְיחִין בְּרוּחֵיהוֹן.

וּפַרְעֹה וְכָל אִינּוּן אוּכְלוֹסִין דִּילֵיהּ, דַּהֲווֹ אַזְלֵי בַּתְרַיְיהוּ, לְאוֹזָפָא לוֹן, עַד דְּנַפְקוּ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וְכֵן כָּל אִינּוּן רַבְרְבִין דְּמָמָנָן עֲלֵיהוֹן, וְעַל שְׁאַר עַמִּין, אוֹזִיפוּ לָהּ לִשְׁכִינְתָּא וּלְיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, עַד דְּשָׁארוּ בְּאֵיתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וְגוֹ׳. כִּי קָרוֹב הוּא, כִּי קָרוֹב הוּא. הַהוּא אוֹמָאָה דְּאוֹמֵי אֲבִימֶלֶךְ לַאֲבָהָן, עַל הַהוּא טִיבוּ דְּעָבְדוּ פִּלְשְׁתִּים לַאֲבָהָן, דִּכְתִיב (בראשית כא) כַּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר גַּרְתָּה בָּהּ.

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל עֲבָדָיו. תָּא חֲזֵי, נוּקְמָא עִלָּאָה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. תְּלַת מוֹתָנֵי

הֲווֹ. חַד, דְּעָבְדוּ בּוּכְרִין בְּמִצְרַיִם, דְּקָטִילוּ כָּל אִינּוּן דְּאַשְׁכְּחוּ. וְחַד, דְּקָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וְחַד, כַּד חָמָא פַּרְעֹה מוֹתָנָא בְּבֵיתֵיהּ בִּבְנוֹי וּבְעַבְדּוֹי, קָם וְזָרִיז גַּרְמֵיהּ, וְקָטִיל אֲפַרְכִין וְסַרְכִין, וְכָל דְּאַמְלִיכוּ לֵיהּ לְסָרְבָא בְּעַמָּא עַד דְּאוֹרַיְיתָא אַסְהִידַת עָלֵיהּ דְּאִיהוּ קָם בְּלֵילְיָא מַמָּשׁ. כְּמָה (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפַלְגוּת) דְּלֵילְיָא קָטַל בּוּכְרִין וְעָבִיד נוּקְמִין, הָכִי קָם פַּרְעֹה בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְקָטַל וְעָבִיד נוּקְמִין בְּסַרְכּוֹי, וְאָפַרְכּוֹי, וַאֲמַרְכְּלוֹי, וּבְכָל אִינּוּן רַבְרְבִין (דף מ"ה ע"ב) דְּהָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יב) וַיָּקָם פַּרְעֹה (לַיְלָה מַמָּשׁ), דְּקָם לְקַטָּלָא וּלְשֵׁיצָאָה.

אוֹרְחוֹי דְּכַלְבָּא, כַּד מַחְיִין לֵיהּ בְּאַבְנָא, אִיהוּ אָתֵי וְנָשִׁיךְ לְחַבְרֵיהּ, כַּךְ פַּרְעֹה, לְבָתַר אִיהוּ הֲוָה אָזִיל בַּשּׁוּקֵי, וַהֲוָה מַכְרִיז וְאָמַר, קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, אַתּוּן קָטַלְתּוּן לְכָל בְּנֵי מָתָא, אַתּוּן קָטַלְתּוּן סַרְכֵי וְאָפַרְכֵי וְכָל בְּנֵי בֵּיתִי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה. כֵּיוָן דְּבִידְכוֹן הֲוָה כֹּלָּא, וּבֵרַכְתֶּם גַּם אוֹתִי, דְּלָא תִּקְטְלוּן לִי. לְבָתַר אִיהוּ בְּגַרְמֵיהּ אוֹזִיף לוֹן, וְאַפִּיק לוֹן מֵאַרְעָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וְגוֹ׳.

(שמות יג) וַיַּסֵּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף לְתַקְנָא

אָרְחָא לְאַתְרֵיהּ. ר' יְהוּדָה אָמַר, מַאי שְׁנָא כַּד הֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, דִּכְתִיב, (שמות ה) שַׁלַּח אֶת עַמִּי, (שמות ט) כִּי אִם מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ אֶת עַמִּי, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּבְהַהוּא זִמְנָא לָא הֲווֹ גְּזִירִין, וְלָא אִתְקַשָּׁרוּ בֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. וְהָכָא דַּהֲווֹ גְּזִירִין, וְעָבְדוּ פִּסְחָא, וְאִתְקַשָּׁרוּ בֵּיהּ, קָרֵי לוֹן אֶת הָעָם.

אֶלָּא בְּגִין הַהוּא עֵרֶב רַב, דְּאִתְדְּבָקוּ בְּהוּ, וְאִתְעָרְבוּ בַּהֲדַיְיהוּ, קָרֵי לוֹן אֶת הָעָם סְתָם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לב) וַיִּגּוֹף יְיָ אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל. וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן. וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה. וְכֵן כֻּלְּהוּ.

ר' יִצְחָק ור' יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, וַהֲוָה עִמְּהוֹן יוֹסֵי טַיָּיעָא, בִּקְטִירָא דְּגַמָּלֵי עֲטוּפִירָא בְּכַתְפַּיְיהוּ. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אַשְׁכַּח הַהוּא יוֹסֵי טַיָּיעָא אִנְתּוּ חָדָא דְּשָׁאַר עַמִּין, דְּקָטִיר בִּירוֹקֵי חַקְלָא, אִשְׁתְּמִיט מִנַּיְיהוּ וְאִתְקִיף בָּהּ, וְאָתָא עָלָה. תַּוּוהוּ ר' יִצְחָק ור' יְהוּדָה, אָמְרוּ נֵיתוּב מֵאָרְחָא דָּא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַחְזָאָה לָן, דְּלָא נִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ. תָּבוּ מֵאָרְחָא, בָּדְקוּ בַּתְרֵיהּ, וְאַשְׁכְּחוּ דִּבְרֵיהּ דְּבַת אֵל נֵכָר הֲוָה, וַאֲבוּהָ פִּסִיל זַרְעָא הֲוָה. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁזִיב לָן.

פְּתַח ר' יִצְחָק וְאָמַר (תהלים לז) אַל תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים. מַאן

אִינּוּן מְרִעִים, דְּלָא כְּתִיב חַטָּאִים, אוֹ רְשָׁעִים. אֶלָּא מְרִעִים, דְּאַבְאִישִׁין לְגַרְמַיְיהוּ, וּלְהָנֵי דְּמִתְחַבְּרָן בַּהֲדַיְיהוּ.
ר' יְהוּדָה אָמַר, מְרִעִים: אַרְחֵיק גַּרְמָךְ מִמְּרִעִים דְּלָא תֶּהֱוֹון רְעִים וַחֲבֵרִים כַּחֲדָא, דְּלָא יַבְאִישׁוּ לָךְ עוֹבָדוֹי, וְתִתְפֵּס בְּחֶטְאוֹי.

תָּא חֲזֵי, אִי לָא הֲווֹ אִינּוּן עֵרֶב רַב דְּאִתְחַבְּרוּ בְּהוֹן יִשְׂרָאֵל, לָא אִתְעֲבִיד הַהוּא עוֹבָדָא, וְלָא מִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל אִינּוּן דְּמִיתוּ, וְלָא גָּרִים לוֹן לְיִשְׂרָאֵל כָּל מַה דְּגָרִים. וְתָא חֲזֵי, הַהוּא עוֹבָדָא, וְהַהוּא חוֹבָה מַמָּשׁ, גָּרִים גָּלוּתָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

דְּתָנֵינָן, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיִשְׁתַּכְּחוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא שַׁעֲתָא כְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, וּלְמֶעְבַּד לוֹן חֵירִין מִכֹּלָּא, חֵירִין מִמּוֹתָא, וּלְמֶהֱוֵי חֵירִין מִן שִׁעְבּוּדָא דְּשָׁאַר עַמִּין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לב) חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת, אַל תִּקְרֵי חָרוּת, אֶלָּא חֵירוּת.

כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִיד הַהוּא עוֹבָדָא, גָּרִימוּ כֻּלָּא. גָּרִימוּ מוֹתָא, גָּרִימוּ שִׁעְבּוּד מַלְכְוָון, גָּרִימוּ דְּאִתְבָּרוּ אִינּוּן לוּחֵי קַדְמָאֵי, גָּרִימוּ דְּמִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל, כַּמָּה אַלְפִין מִנַּיְיהוּ. וְכָל דָּא, בְּגִין אִתְחַבְּרוּתָא דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב, דְּאִתְחַבְּרוּ בְּהוּ.
אוּף הָכָא, בְּגִינֵיהוֹן, לָא אִתְקְרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָא יִשְׂרָאֵל, וְלָא עַמִּי, אֶלָּא הָעָם סְתָם. וְאִי תֵּימָא

וַחֲמוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כַּד הֲווֹ סַלְקִין מִמִּצְרַיִם, וְלָא אִתְחַבְּרוּ בַּהֲדַיְיהוּ אִינּוּן עֵרֶב רַב, קָרֵי לוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן דְּאִתְחַבְּרוּ בַּהֲדַיְיהוּ, דִּכְתִיב וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם, קָרֵי לוֹן הָעָם.

רִבִּי יוֹסֵי אַקְשֵׁי וְאָמַר, כְּתִיב כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם. אִי הָכִי, כָּל יוֹמָא הֲווֹ חָמָאן לְהַהוּא עֵרֶב רַב. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, עֵרֶב רַב כְּתִיב, וְלֹא מִצְרַיִם, דְּהָא כַּמָּה שְׁאַר עַמִּין הֲווֹ דַּיְירֵי בְּמִצְרַיִם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּכֻלְּהוּ אִתְגְּזָרוּ, וְכֵיוָן דְּאִתְגְּזָרוּ, לָא אִקְרוּן מִצְרָאֵי.

וְעַל פּוּמָא דְּמֹשֶׁה קַבִּילוּ לוֹן. וְהַיְינוּ מַה (דף מ"ו ע"א) דְּאָמַר הַכָּתוּב, (שמות לב) לֶךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ סָרוּ מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם כְּתִיב. וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם, חַד מֵחַמְשָׁה הֲווֹ. וְרִ' יוֹסֵי אוֹמֵר חֲמִשָּׁה מִיִּשְׂרָאֵל, וְחַד מִנַּיְיהוּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וַחֲמֻשִׁים: אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּגִין (בראשית נ"א ע"ב) דְּהַהוּא יוּבְלָא סָלִיק לוֹן מִמִּצְרַיִם, בְּגִין כָּךְ וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. וְאִי לָאו, לָא סְלִיקוּ, וְעַל דָּא אִתְעַכְּבוּ חֲמִשִּׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא. וּמֵהַהוּא אַתָּר נַפְקַת אוֹרַיְיתָא, וְאִתְיְהִיבַת, וְעַל דָּא וַחֲמֻשִׁים חָסֵר. דִּבְגִין דָּא עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

(שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף וְגוֹ׳. אֲמַאי סָלִיק גַּרְמוֹי. אֶלָּא, בְּגִין דְּהַוָה רֵישָׁא לְנַחְתָּא לְגָלוּתָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִיהוּ סִימָנָא דִּגְאוּלָה הֲוָה לֵיהּ וְאוּמֵי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אִתְּמַר.

זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה, דְּיִשְׂרָאֵל הֲווֹ עַסְקֵי לְמִשְׁאַל מָמוֹנָא מִמִּצְרָאֵי, וּמֹשֶׁה הֲוָה עָסִיק בְּאוּמָאָה דְּיוֹסֵף. וְאִית דְּאַמְרֵי אֲרוֹנָא בְּנִילוּס הֲוָה, וּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא סָלִיק לֵיהּ, וְעוֹד אָמַר מֹשֶׁה, יוֹסֵף, הִגִּיעַ זְמַן פּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר עֲלֵה שׁוֹר. וְסָלִיק. וְאִית דְּאַמְרֵי, בֵּין מַלְכֵי מִצְרָאֵי הֲוָה, וּמִתַּמָּן סָלִיק (ס״א לֵיהּ). וְאִית דְּאַמְרֵי, בְּגִין דְּלָא יַעַבְדוּן לֵיהּ עֲבוֹדָה זָרָה, שָׁווֹ בְּנִילוּס וְסָרַח בַּת אָשֵׁר חֲוִיאַת לֵיהּ לְמֹשֶׁה.

(שמות יג) וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים כב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד. כַּמָּה חֲבִיבָא אוֹרַיְיתָא קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, רָחִים הוּא לְעֵילָּא, רָחִים הוּא לְתַתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָצִית לֵיהּ לְמִלּוֹלוֹי, לָא שָׁבִיק לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וְלָא שָׁבִיק לֵיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְאוֹרַיְיתָא בָּעֵי לְמִלְעֵי בָּהּ בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא, דִּכְתִיב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. וּכְתִיב (ירמיה לג)

אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה וְגוֹ'. תִּינַח בִּימָמָא, בְּלֵילְיָא אֲמַאי. בְּגִין דְּיֵהֵא שְׁכִיחַ לְגַבֵּי שְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים. כְּמָה דְּלֵית יוֹמָם בְּלָא לֵילְיָא, וְלָאו אִיהוּ שְׁלִים, אֶלָּא דָּא עִם דָּא, כַּךְ בָּעֵי אוֹרַיְיתָא, לְאִשְׁתַּכְחָא עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ יוֹמָא וְלֵילְיָא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִימוּתָא לְגַבֵּי דְּבַר נָשׁ יוֹמָם וָלַיְלָה.

וְהָא אִתְּמַר, דְּעִקָּרָא דְּלֵילְיָא, מַפְלְגוּתָא וְאֵילָךְ. וְאַף עַל גַּב דְּפַלְגוּ קַדְמִיתָא בְּכֻלָּא דְּלֵילְיָא הוּא, אֲבָל בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא, וּכְדֵין, בָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵיקָם, וּלְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא.

וְהָא אִתְּמַר, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כֻּלְּהוּ צַיְיתִין לְקָלֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי, וְהָא אוּקְמוּהָ, הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מְשַׁבָּחַת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁבְחָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּלֵילְיָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדָהּ, לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁבְחָא דְּאוֹרַיְיתָא.

וְכַד אָתֵי צַפְרָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַתְיָא וּמִשְׁתַּעְשָׁעָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַבָּהּ שַׁרְבִיטָא דְּחֶסֶד, וְלָא עַלָּה בִּלְחוֹדָהָא, אֶלָּא עַלָּה, וְעַל אִינּוּן

דְּמִשְׁתַּתְּפִין בַּהֲדָהּ, וְהָא אִתְּמַר דְּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה וגו׳. וְעַל דָּא אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר אִקְרֵי. וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּבָעֵי לְאִתְנַהֲרָא צַפְרָא, אִתְחַשָּׁךְ וְאִתְקַדַּר נְהוֹרָא, וְקַדְרוּתָא אִשְׁתְּכַח. כְּדֵין אִתְחַבְּרַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, דְּתָנֵינָן, אִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעְלָהּ, לְמִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ, וְעָאלַת לְהֵיכְלֵיהּ.

לְבָתַר כַּד בָּעֵי שִׁמְשָׁא לְמֵיעַל, אִתְנְהִיר וְאָתַת לֵילְיָא, וְנָטִיל לֵיהּ. כְּדֵין כָּל תַּרְעִין סְתִימִין, וְחַמְרִין נַעֲרִין, וְכַלְבִּין נָבְחִין, כַּד אִתְפְּלַג לֵילְיָא, שָׁאֲרֵי מַלְכָּא (לְמִקְרֵי) לְמֵיקָם, וּמַטְרוֹנִיתָא לְזַמְּרָא, וְאָתֵי מַלְכָּא וְאָקִישׁ לְתַרְעָא דְּהֵיכְלָא, וְאָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי וגו׳. וּכְדֵין מִשְׁתַּעֲשָׁע בִּנְשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא, דְּאִתְעַר הַהוּא זִמְנָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דָּא, כָּל אִינּוּן דִּבְנֵי הֵיכְלָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, כֻּלְּהוּ בַּעְיָין לְמֵיקָם בְּהַהוּא זִמְנָא, לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא וְכֻלְּהוּ מְשַׁבְּחָן קָמֵיהּ, וּשְׁבָחָא דְּסָלִיק מֵהַאי עָלְמָא, דָּא דְּאִיהוּ רָחִיק, (יתיר) דָּא נִיחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכֹּלָּא.

כַּד אִסְתְּלִיק לֵילְיָא, וְאָתֵי צַפְרָא, (נ"א ואִיתְחַשִׁיךְ) וְאִתְקַדַּר, כְּדֵין מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא בְּרָזָא בְּחֶדְוָה, וְיָהִיב לָהּ מַתְּנָן, וּלְכָל בְּנֵי הֵיכְלָהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִיהוּ בִּמְנַיְינָא.

וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵית דִּינֵיהּ.
(דף מ"ו ע"ב) אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַיְינוּ דְּתָנֵינָן, שְׁכִינְתָּא
בַּאֲבָהָתָא נַטְלָא. הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם: דָּא אַבְרָהָם.
בְּעַמּוּד עָנָן: דָּא יִצְחָק. לַנְחוֹתָם הַדֶּרֶךְ: דָּא יַעֲקֹב. דִּכְתִיב
בֵּיהּ (בראשית לב) וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ. וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ
לְהָאִיר לָהֶם: דָּא דָּוִד מַלְכָּא.
וְכֻלְּהוּ רְתִיכָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, לְמֵהַךְ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלִימוּתָא
דִּכְלָא, בְּגִין דְּיֵיחֲזוּן אֲבָהָן פּוּרְקָנָא (ס"א דְּבֵינַיְיהוּ)
דִּלְהוֹן, דִּכְתִיב, (בראשית מו) וְאָנֹכִי אֵעֱלְךָ גַּם עָלֹה, עִם
הַמֶּרְכָּבָה. וּכְתִיב וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ וְגוֹ׳, לָלֶכֶת יוֹמָם וְלַיְלָה. וְכִי
אֲמַאי הֲווֹ אַזְלֵי יוֹמָם וְלַיְלָה, יַהֲכוּן בִּימָמָא, וְלָא יַהֲכוּן
בְּלֵילְיָא, כְּבְנֵי אֱנָשָׁא דְּעַרְקִין, כֵּיוָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
נָטִיר לוֹן, אֲמַאי אַזְלִין בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא. אֶלָּא,
לְאִשְׁתַּכְחָא בְּהוּ שְׁלִימוּתָא דִּכְלָא, דְּלֵית שְׁלִימוּ אֶלָּא יוֹם
וְלַיְלָה.
אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָכִי אוֹקִימְנָא, וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
בְּעַמּוּד עָנָן: דָּא אַבְרָהָם. וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ: דָּא
יִצְחָק. וְאִי הָכִי יַעֲקֹב אָן הוּא. אֶלָּא בְּמִלָּה קַדְמָאָה
אִתְמַר, וְתַמָּן שָׁאֲרִי, כְּמָה דְּכְתִיב וַיְיָ׳.
וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ, הֲוָה נָהִיר, בְּסִטְרָא דָּא וּבְדָא. בְּגִין
דְּיִרְדְּפוּן מִצְרָאֵי בַּתְרֵיהוֹן, לְאִתְיַיקָרָא שְׁמָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּרְתִיכוֹי וּפָרְשׁוֹי. בְּגִין לְמֵיזַל יְמָמָא וְלֵילְיָא, אַסְפָּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, וּדְלָא נָהֲרָא. וְתוּ, בְּגִין לְאַטְעָאָה לְמִצְרָאֵי דְּיֵמְרוּן מִקְרֶה הוּא, דִּכְתִיב, (ישעיה יט) נוֹאֲלוּ שָׂרֵי צוֹעַן, וּכְתִיב (ישעיה מד) מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר, וְעַל דָּא אַזְלֵי בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לוֹן מִמִּצְרַיִם, לְמֶהֱוֵי חוּלָקֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵּיהּ. וְתָא חֲזֵי, בְּסִטְרָא דְּיוּבְלָא, אִשְׁתְּכַח חֵירוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכֵן לְזִמְנָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה כז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְגוֹ'.

וּבְגִין הַהוּא יוּבְלָא עִלָּאָה, אִתְעַכְּבוּ חַמְשִׁין יוֹמִין, לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא, וּלְמִקְרַב לְטוּרָא דְּסִינַי. וְכֵיוָן דְּאָזְלֵי בִּימָמָא, אָזְלֵי בְּלֵילְיָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד יוֹמָא, בֵּין יְמָמָא וְלֵילְיָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח פְּרִישׁוּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּכֻלְּהוּ בְּנַיְיחָא אָזְלִין, לְרְעוּתָא דְּנַפְשַׁייהוּ, בְּיוֹמָא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, הֲווֹ חַמְשִׁין יוֹמִין שְׁלֵמִין, יוֹמֵי וְלֵילֵי כְּדְקָא יָאוֹת, דְּלֵית יוֹם בְּלֹא לַיְלָה, וְלֵית לַיְלָה בְּלֹא יוֹם, וְלַיְלָה וְיוֹם אִקְרֵי יוֹם אֶחָד. וְכֵיוָן דְּאָזְלוּ חַמְשִׁין יוֹמִין שְׁלֵימִין, כְּדֵין (לְקַבֵּל נ' דְּיוּבְלָא וְכַמָּה) שָׁארוּ עֲלַייהוּ אִינּוּן נ' יוֹמִין דְּיוּבְלָא, וּמִסִּטְרָא דְּיוּבְלָא אִתְיְיהִיב לְהוּ אוֹרַיְיתָא, וּבְגִין כָּךְ אַזְלִין יוֹמָא וְלֵילְיָא.

וְאָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב (בראשית כז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו, אֲמַאי. הָא אוֹקִימְנָא, מַאן דְּרָחִים לַחֲיָיבָא, הָכִי הוּא. וְתָא חֲזֵי, בְּיִצְחָק אִתְכְּלִיל לֵילְיָא, וְלֵילְיָא לָא בָּהִיר, וְעַל דָּא וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו, וְכֹלָּא חַד.

ר' יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (שמות יד) וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָּרַח הָעָם, וַיֻּגַּד, מַאן קָאָמַר לֵיהּ. אֶלָּא, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל חַכְמוֹי וְחַרְשׁוֹי אִתְכְּנָשׁוּ לְגַבֵּיהּ, וְאוֹדְעוּהוּ כִּי בָּרַח הָעָם. וַאֲמַאי קַאמְרוּ דָּא. אֶלָּא חָמוּ בְּחָכְמְתָא דִּלְהוֹן, דַּהֲווֹ אַזְלֵי יְמָמָא וְלֵילְיָא, אָמְרוּ וַדַּאי עַרְקִין אִינּוּן. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּחָמוּ דְּלָא הֲווֹ אַזְלֵי בְּאוֹרַח מֵישָׁר, כְּמָה דְּכְתִיב וְיָשׁוּבוּ וְיִחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירוֹת.

(שמות יד) וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת וְגוֹ'. שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲמַאי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָקְבֵל מִנְיָינָא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי. בָּחוּר: לָקְבֵל הַגְּבָרִים דְּאִינּוּן עִקָּרָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל. וְכָל רֶכֶב מִצְרָיִם: שְׁאָר רְתִיכִין, דְּאִינּוּן טְפֵלִין לַאֲחוֹרֵי, (נ"א לְאַחֲרִנִין) לָקְבֵל הַטַּף דִּכְתִיב לְבַד מִטָּף. וְכֹלָּא עָבִיד בְּעִיטָא דְּחַרְשׁוֹי וְחַכְמוֹי. וְשָׁלִישִׁים עַל כֻּלּוֹ, כֹּלָּא בְּחָכְמְתָא, לָקְבֵל דַּרְגִּין עִלָּאִין, תְּרִין וְחַד. ר' יִצְחָק אָמַר, כְּתַרְגּוּמוֹ, וּמְזָרְזִין. זְרִיזִין הֲווֹ בְּכֹלָּא.

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר. ר' חִיָּיא אָמַר, כְּתִיב (ישעיה כד) יִפְקֹוד יְיָ' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי

הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה. בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב שֶׁלְטָנוּתָא לְרַבְרְבֵי עַמִּין לְעֵילָּא, יָהִיב לְהוּ לְעַמָּא דִלְהוֹן לְתַתָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְנָחִית לוֹן מִדַּרְגֵיהוֹן דִלְעֵילָּא, נָחִית לוֹן לְעַמָּא לְתַתָּא, וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר, הָא מִמָּנָא דִלְהוֹן, וְאוּקְמוּהָ, דְּדָבַר רְתִיכִין דִּשְׁאַר עַמִּין, וְכֻלְּהוּ נָפְלוּ בְּמַשְׁרִיתָא דְסִיסְרָא לְבָתַר וְהַיְינוּ בָּחוּר (נ"א וּלְבָתַר) וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם.

כְּתִיב (שיר השירים א) לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי. תָּא חֲזֵי, כְּדוּגְמַת סוּסְיָא נוּקְבָא, אִתְחֲזֵי לְהוֹן לְסוּסֵיהוֹן דְּפַרְעֹה, וְאוּקְמוּהָ. אֶלָּא לְסוּסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה, (דף מ"ז ע"א) תָּא חֲזֵי, פַּרְעֹה בְּשַׁעֲתָא דְהֲוָה רָדִיף אֲבָתְרַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, מַה עָבֵד, נָטַל סוּסְוָון נוּקְבָן, וְכָפַת לוֹן בִּרְתִיכוֹי בְּקַדְמִיתָא, וְסוּסִין דּוּכְרָאֵי כָּפַת לוֹן לַאֲחוֹרֵיהוֹן, וַהֲווּ מְזַיְינִין דּוּכְרֵי לָקָבֵל נוּקְבֵי, וְנוּקְבֵי לָא בָּעָאן, וְאוֹחֲן לְמֵיזָל. כֵּיוָן דְּקָרִיב (נ"א וְכַד אַדְבִּיק) לְגַבַּיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, נָטַל נוּקְבֵי וְשַׁוִּי לוֹן לַאֲחוֹרֵי, וְסוּסְוָון דּוּכְרִין לְקַדְמִין, לְאַבְאָשָׁא לְיִשְׂרָאֵל, וּלְאַגָּחָא בְּהוּ קְרָבָא.

כְּגַוְונָא דָּא, וַיְיִ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, וּבָתַר חָזְרָה שְׁכִינְתָּא לַאֲחוֹרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים וְגוֹ'. בְּגִינֵי כַּךְ דְּמִיתִיךְ רַעְיָתִי.

(שמות יד) וּפַרְעֹה הִקְרִיב, וְהַאי קְרָא הָא אוּקְמוּהָ. דְּאַקְרִיב

לְכָל חֵילוֹי וּרְתִיכוֹי, לְאַגָּחָא קְרָבָא. וְתוּ וּפַרְעֹה הִקְרִיב. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, הָא אִתְּמַר דְּקָרִיב לוֹן לִתְשׁוּבָה. וּפַרְעֹה הִקְרִיב.

כְּתִיב (ישעיה כו) יְיָ׳ בַּצַּר פָּקְדוּךָ צָקוֹן לַחַשׁ וְגוֹ׳. בַּצַּר פָּקָדוּךְ: לָא פַּקְדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַיְיחָא, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּעָקִין לְהוּ, וּכְדֵין כֻּלְּהוּ פַּקְדִין לֵיהּ. צָקוֹן לַחַשׁ: וְכֻלְּהוּ צַלָּאן בִּצְלוֹתִין וּבְבָעוּתִין, וְאָרִיקוּ קָמֵיהּ צְלוֹתִין. אֵימָתַי. (ישעיה כו) מוּסָרְךָ לָמוֹ, בְּשַׁעֲתָא דְּפָקִיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְצוּעוֹי. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עָלַיְיהוּ בְּרַחֲמֵי, וְנִיחָא קָמֵיהּ הַהוּא קָלָא דִּלְהוֹן, בְּגִין לְאִתְפָּרְעָא מִן שַׂנְאֵיהוֹן, וְאִתְמְלֵי עָלַיְיהוּ בְּרַחֲמֵי.

כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, מִתָּל לְיוֹנָה עִם הַנֵּץ וְכוּ׳, כַּךְ יִשְׂרָאֵל הָווֹ קְרִיבִין לְיַמָּא, וַהֲווֹ חָמָאן לְיַמָּא קָמַייְהוּ, אָזִיל וְסָעִיר וְגַלְגַּלּוֹהִי זַקְפִין לְעֵילָּא, הָווֹ דְּחִילִין. זָקְפוּ עֵינַיְיהוּ וְחָמוּ לְפַרְעֹה וּלְמַשְׁרְיָיתֵיהּ, וְאַבְנֵי גִּירִין וּבַלְסְטָרָאִין, כְּדֵין וַיִּירְאוּ מְאֹד. מַה עָבְדוּ, וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַאן גָּרִים הַאי דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דִּלְעֵילָּא, פַּרְעֹה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וּפַרְעֹה הִקְרִיב וְהָא אִתְּמַר.

(שמות יד) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְיָ׳. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן

דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא רַעְיָא כְּמֹשֶׁה אָזִיל בְּגַוְוייהוּ. כְּתִיב (ישעיה סג) וַיִּזְכּוֹר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ. וַיִּזְכּוֹר יְמֵי עוֹלָם: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֹשֶׁה עַמּוֹ (מכאן שלי הוא) שְׁקִיל הֲוָה מֹשֶׁה כְּכָל יִשְׂרָאֵל. וְאוֹלִיפְנָא מֵהָא, כִּי רַעְיָא דְּעַמָּא הוּא מַמָּשׁ עַמָּא כֻּלְּהוּ, אִי אִיהוּ זָכֵי, עַמָּא כֻּלְּהוּ זָכָאן. וְאִי אִיהוּ לָא זָכֵי, עַמָּא כֻּלְּהוּ לָא זָכָאן וְאִתְעַנָּשׁוּ בְּגִינֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ, לֵית לְכוּ לְאַגָּחָא קְרָבָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַגִּיחַ קְרָבָא בְּגִינֵיכוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, יְיָ יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. תָּא חֲזֵי, הַהוּא לֵילְיָא, כָּנַשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלְיָא דִּילֵיהּ, וְדָאִין דִּינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִלְמָלֵא דְּאַקְדִּימוּ אֲבָהָן עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לָא אִשְׁתְּזִיבוּ מִן דִּינָא. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, זְכוּתָא דְּיַעֲקֹב אַגִּין עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קכד) לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.

(שמות יד) יְיָ יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. רִבִּי אַבָּא פָּתַח (ישעיה נח) אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוֹן, לְאִתְדַּבְּקָא בְּהוּ, מִכָּל שְׁאַר עַמִּין דְּעָלְמָא, וּמִגּוֹ רַחֲמוֹתָא דִּלְהוֹן, קָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, וְיָהַב לוֹן אוֹרַיְיתָא,

וְיָהַב לוֹן שַׁבָּת, דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא מִכָּל שְׁאַר יוֹמִין, וְנַיְיחָא מִכֹּלָּא, וְחֶדְוָה דְּכֹלָּא, וְשָׁקִיל שַׁבָּת, לָקַבֵּל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, וּמַאן דְּנָטִיר שַׁבָּת, כְּאִילּוּ נָטִיר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא.

וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֶג, עִנּוּגָא דְּכֹלָּא, עִנּוּגָא דְּנַפְשָׁא וְגוּפָא עִנּוּגָא דְּעָלְמִין וְתַתָּאִין. וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת, מַאי וְקָרָאתָ. דְּיַזְמִין לֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, כְּלוֹמַר, זְמִינִין, כְּמָה דְּמְזַמִּין אוּשְׁפִּיזָא לְבֵיתֵיהּ. וְעַל דָּא וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג, דְּיַזְמִין לֵיהּ, כְּמָה דְּמְזַמְּנִין אוּשְׁפִּיזָא, בְּפָתוֹרָא מְתַקְּנָא, בְּבֵיתָא מְתַקְּנָא כְּדְקָא יָאוֹת, בְּמֵיכְלָא וּבְמִשְׁתְּיָא כְּדְקָא יָאוֹת, יַתִּיר עַל שְׁאַר יוֹמִין. וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם. (אמור כ"ב ע"א) לְקִדּוּשׁ יְיָ מְכוּבָּד: דָּא יוֹם כִּפּוּרִים. תְּרֵי דְּאִינּוּן חַד. וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת (דף מ"ז ע"ב) דְּרָכֶיךָ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

מִמְצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר, וְהָא אִתְּמַר, בְּגִין דְּהַהִיא מִלָּה סַלְקָא, וְאִתְעַר מִלָּה דְּחוֹל לְעֵילָּא. מַאן דְּמְזַמִּין אוּשְׁפִּיזָא, בֵּיהּ בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא, וְלָא בְּאָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי הַהוּא מִלָּה דְּנָפִיק מִפּוּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ, סַלְקָא וְאִתְעַר אִתְעָרוּתָא לְעֵילָּא, אִי לְטָב, אִי לְבִישׁ. וּמַאן דְּיָתִיב בְּעִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא, אָסִיר לֵיהּ לְאִתְעָרָא מִלָּה (מ"ג ב') דְּחוֹל, דְּהָא פָּגִים פְּגִימוּ בְּיוֹמָא קַדִּישָׁא. מַאן דְּיָתִיב בְּהֵילּוּלָא דְּמַלְכָּא, לָא יִתְחֲזֵי לְמִשְׁבַּק לְמַלְכָּא, וְיִתְעַסַּק בְּאָחֳרָא.

וּבְכָל יוֹמָא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא, וּלְאִתְעָרָא אַתְעָרוּתָא
מִמָּה דְּאִצְטְרִיךְ. וּבְשַׁבָּת, בְּמִלֵּי דְּשִׁמְיָא,
וּבְקִדּוּשָׁה דְּיוֹמָא בָּעֵי לְאִתְעָרָא, וְלָא בְּמִלָּה אַחֲרָא.
תָּא חֲזֵי, הָכָא כַּד אִתְקְרִיב פַּרְעֹה לְאַגָּחָא קְרָבָא בֵּהוּ
בְּיִשְׂרָאֵל, בְּהַהִיא זִמְנָא, לָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּיִתְעָרוּן יִשְׂרָאֵל אִתְעָרוּתָא לְתַתָּא כְּלָל, דְּהָא
אִתְעָרוּתָא לְעֵילָּא הוּא, דְּהָא אֲבָהָן אַקְדִּימוּ וְאִתְעָרוּ
אִתְעָרוּתָא דָּא לְעֵילָּא, וּזְכוּתָא דִּלְהוֹן קָאִים קָמֵיהּ, (וְאִתְעָרוּ
אִתְעָרוּתָא דָּא) וְלָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִשְׂרָאֵל יִתְעָרוּן
לְתַתָּא כְּלָל. (דְּהָא בְּאַתְרָה לְעֵילָּא הַוָה) הֲדָא הוּא דִּכְתִיב
יְיָ יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. תַּחֲרִישׁוּן וַדַּאי, וְלָא
תִּתְעָרוּן מִלָּה, דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְכוּ, וְהָכָא אִתְכְּלִיל שְׁמָא
קַדִּישָׁא בְּאַתְוָון רְשִׁימָן, וְהָא אִתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא.
רְבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי
לְרִבִּי יְהוּדָה, וַדַּאי תְּנִינָא, יְיָ, בְּכָל אֲתַר רַחֲמֵי,
וְאַף עַל גַּב דְּאַגַּח קְרָבָא, וְעָבִיד דִּינָא, הַהוּא דִּינָא
בִּרְחִימוּתָא הוּא. וְהָכָא חֲמֵינָא, דִּכְתִיב יְיָ יִלָּחֵם לָכֶם,
וְלָא אִתְחֲזֵי בְּהַהוּא דִּינָא רַחֲמֵי כְּלָל, דְּהָא כְּתִיב לֹא
נִשְׁאַר בָּהֶם עַד אֶחָד.
אָמַר לֵיהּ, מִלָּה דָּא שְׁמַעְנָא מֵרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר,
דְּאַפִּילּוּ הָכָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי הַוָה, דְּחָפָא עֲלֵיהוֹן

יַמָּא וּמִיתוּ, וּלְבָתַר אַפִּיק לוֹן יַמָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא בִּיקָרֵיהוֹן, וְאִתְקְבָרוּ בְּאַרְעָא, וְלָא בָּעָאת אַרְעָא לְקַבְּלָא לוֹן, עַד דְּאוֹשִׁיט לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינֵיהּ, וְקַבִּילַת לוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ. וּבְגִין דָּא, (הַוָּה) הַאי דִּינָא בְּרַחֲמֵי הֲוָה.

וְעַל דָּא, לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְעָרוּן יִשְׂרָאֵל מִלָּה בְּעָלְמָא, דְּאִי יִתְעָרוּן יִשְׂרָאֵל מִלָּה, לָא יִתְעָרוּן שְׁמָא דְּרַחֲמֵי, וְלָא יִתְעֲבִיד דִּינָא בְּרַחֲמֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יְיָ יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן, דְּלָא תִּתְעָרוּן מִידִי. דְּהָא שְׁמָא דְּרַחֲמֵי בָּעֵי לְאִתְעָרָא עָלַיְיהוּ, לְמֶעְבַּד דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְעַל דָּא בָּעֵי, דְּלָא תַּעַבְדוּן פְּגִימוּ, וְתִתְעָרוּן מִלָּה אַחֲרָא.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב, (זכריה יד) וְיָצָא יְיָ וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם. אִי הָכִי דָּא דִּינָא בְּרַחֲמֵי הֲוָה. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הֲוָה וַדַּאי, דִּינָא הוּא בְּרַחֲמֵי, דְּמוּתָא דִּלְהוֹן לָא אִשְׁתְּכַח כְּמוֹתָנָא דִּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, אֶלָּא חָס עָלַיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יְהוֹן כְּמוֹתָנָא דִּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, דְּקָטִילוּ לוֹן, אֶלָּא בְּנַחַת בְּלָא צַעֲרָא, הָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ.

וּבְכָל אֲתַר, שְׁמָא דָּא, דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ, בַּר אֲתַר חַד, דִּכְתִיב, (ישעיה מב) יְיָ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא וְגוֹ'. וְכִי כַּגִּבּוֹר וְלֹא גִּבּוֹר. אֶלָּא יִשַּׁנֵּי לְבוּשׁוֹי, וְיִלְבַּשׁ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת, יְשַׁנֵּי זִינֵיהּ.

וְעִם כָּל דָּא, דְּיִנָא הוּא יַתִּיר, אֲבָל רַחֲמֵי בֵּיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, כַּגִּבּוֹר, וְלֹא גִּבּוֹר. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת, וְלֹא אִישׁ מִלְחָמוֹת. דְּוַדַּאי אַף עַל גַּב דְּעָבִיד דִּינָא, חָס עַל עוֹבָדוֹי, וְעַל דָּא, יְיָ׳ יִלָּחֵם לָכֶם וַדַּאי וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרִיר לוֹן לְחוּלָקֵיהּ וְאַחֲסָנָתֵיהּ, דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

(שמות יד) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי. מִלָּה דָּא הָא אוּקְמוּהָ בְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא, וְתַמָּן הוּא רָזָא דִּילֵיהּ, וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה. ר׳ יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (יונה ב) וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ׳ אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַיְמַן יְיָ׳ דָּג גָּדוֹל. וַיְמַן: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דניאל א) וַיְמַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. אֲשֶׁר מִנָּה אֶת מַאֲכַלְכֶם. אֲבָל הַאי קְרָא הָכִי (דף מ״ח ע״א) מִבָּעֵי לֵיהּ, וַיְמַן יְיָ׳ אֶת יוֹנָה לַדָּג, דְּהוּא מָנָה הוּא דְּמִשַּׁדַּר לֵיהּ. אֶלָּא וַדַּאי, הַהוּא דָּג הוּא הֲוָה מָנָה לְיוֹנָה, לְנַטְרָא לֵיהּ מִן שְׁאַר נוּנֵי יַמָּא, וְיֶהֱוֵי גָּנִיז בְּגַוֵּיהּ. וְכֵיוָן דְּאַעֲלֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, חָמָא יוֹנָה בְּמֵעוֹי, פּוּתְיָא דַּאֲתָר יַמָּא (נ״א פּוּתְיָא דַּאֲתָר דְּמֵעוֹי) כְּמוֹ הֵיכְלָא רַבְרְבָא, וּתְרִין עֵינוֹי דְּהַהוּא נוּנָא, דְּנָהֲרִין כִּשְׁמְשָׁא, וְאֶבֶן טָבָא הֲוָה בְּמֵעוֹי, דְּנָהִיר לֵיהּ, וַהֲוָה חָמֵי כָּל מַה דְּי בְּיַמָּא וּבְתְהוֹמוֹי.

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, מַאי דִּכְתִיב, (יונה ב) קָרָאתִי מִצָּרָה לִי, הָא לָא אִתְחָזֵי, דְּכָל הַאי רְוָוחָא הֲוָה לֵיהּ. אֶלָּא וַדַּאי, כֵּיוָן דְּאַחְמֵי לֵיהּ הַהוּא נוּנָא, כָּל מַה דִּי בְיַמָּא וּבְתְהוֹמוֹי, מִית, דְּלָא יָכִיל תְּלַת יוֹמִין לְמִסְבַּל. כְּדֵין עָקַת לֵיהּ לְיוֹנָה.

דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כֵּיוָן דְּחָמָא יוֹנָה כָּל הַהוּא רְוָוחָא, הֲוָה חַדֵּי. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַה תִּבְעֵי יַתִּיר, לְהָא אַעֵילְנָא לָךְ הָכָא. מָה עֲבַד, קָטַל לְהַהוּא נוּנָא וּמִית, וְכָל שְׁאַר נוּנֵי יַמָּא, הֲווֹ סַחֲרֵי סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא נוּנָא, דָּא נָשִׁיךְ לֵיהּ מֵהַאי גִּיסָא, וְדָא נָשִׁיךְ לֵיהּ מֵהַאי גִּיסָא. כְּדֵין חָמָא יוֹנָה גַּרְמוֹי בְּעָקוּ, מִיַּד וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ׳.

בְּקַדְמִיתָא דָּג, וְהַשְׁתָּא דָּגָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאוֹר מֵתָה. וּכְדֵין כְּתִיב, קָרָאתִי מִצָּרָה לִי. וְלָא כְּתִיב הָיִיתִי בַּצָּרָה, אוֹ יָשַׁבְתִּי בַּצָּרָה, אֶלָּא קָרָאתִי, מֵהַהוּא עָקוּ דְּעָאקִין לִי נוּנֵי יַמָּא. מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי, דְּהָא מִית. וְלָא כְּתִיב מִבֶּטֶן חַי, אוֹ מִבֶּטֶן דָּג, אֶלָּא דְּוַדַּאי הֲוָה מִית.

כֵּיוָן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, קַבִּיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַחְיֵיהּ לֵיהּ לְהַאי נוּנָא, וְאַפִּיק לֵיהּ לְיַבֶּשְׁתָּא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא. דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ׳ לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה. וְחָמוּ כֻּלְּהוּ, עֲבִידְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַה כְּתִיב, וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ׳ אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה,
לַאֲתָר דְּהַוָה קָשִׁיר בֵּיהּ, מַשְׁמַע דִּכְתִיב יְיָ׳ אֱלֹהָיו,
וְלָא כְּתִיב וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ׳ וְלָא יַתִּיר, אֶלָּא יְיָ׳ אֱלֹהָיו.
אוּף הָכָא, וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי. אֵלָי
דַּייְקָא.
דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ. וְיִסָּעוּ מִלְאַסְגָּאָה מִלִּין, לָאו
עִידָנָא דְּצִלּוֹתָא הַשְׁתָּא. וְיִסָּעוּ, וְכִי לְאָן אֲתָר פָּקֵד
לוֹן דְּיִנְטְלוּן, דְּהָא עַל יַמָּא הֲווֹ שָׁרָאן. אֶלָּא אַהְדָּר
לְעֵילָּא, דִּכְתִיב מַה תִּצְעַק אֵלָי, דְּהָא כְּלְהוּ בַּאֲתָר דָּא
קַיְימֵי. וְעַל דָּא וְיִסָּעוּ, יִנְטְלוּן מִן דָּא, דְּלָאו עִדָנָא הוּא.

(ס״א אֶלָּא בָּעֵי תֵּיקָא תֵּלְיָיא מִלְּתָא)

(שמות יד) וְאַתָּה הָרֵם אֶת מַטְּךָ וְגוֹ׳. הָרֵם אֶת מַטְּךָ, דִּי בֵּיהּ
רָשִׁים שְׁמָא קַדִּישָׁא, אַרְכִּין יְדָךְ בִּסְטָרָא דִּשְׁמָא
קַדִּישָׁא, וְכֵיוָן דְּיֶחֱמוּן מַיָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, יִתְעַרְקוּן מִנֵּיהּ.
וּמְקַמֵּיהּ (נ״א קַמֵּיהּ) וְעַל דָּא, וּנְטֵה אֶת יָדְךָ, לְסִטְרָא חֲדָא,
דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין דְּהַהוּא מַטֶּה, אִצְטְרִיךְ לָךְ לְמַיְּין (נ״א לֵיהּ
לְמִלִּין) אַחֲרָנִין.
אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, חֲמֵינָא, דְּזִמְנִין אִתְקְרֵי הַאי מַטֶּה,
מַטֵּה הָאֱלֹהִים, וּלְזִמְנִין אִתְקְרֵי מַטֵּה דְּמֹשֶׁה. אָמַר
ר׳ שִׁמְעוֹן (תֵּרֵי הַווּ וַהֲכִי אוּקִימְנָא) בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא
סָבָא, שַׁפִּיר קָאָמַר, דְּכֻלְּהוּ חַד, בֵּין תֵּימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, וּבֵין תֵּימָא דְּמֹשֶׁה, וְהַאי מַטֶּה, לְאַתְעָרָא סִטְרָא דִּגְבוּרָה. וְעַל דָּא, וּנְטֵה אֶת יָדְךָ, יָדָא דְּשִׂמְאלָא, דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא דִּגְבוּרָה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַוי לְאִינּוּן דְּלָא חָמָאן, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹרַיְיתָא קָאֲרֵי קָמַייהוּ בְּכָל יוֹמָא, (ס"א וְלָא יְדָעִין) וְלָא מַשְׁגִּיחִין. תָּא חֲזֵי, בְּסִטְרָא דִּגְבוּרָה מִתְעָרֵי מַיָּא בְּעָלְמָא, וְנַפְקֵי מַיָּא, וְהַשְׁתָּא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַגְבָּא מַיָּא, אֲמַאי וּנְטֵה אֶת יָדְךָ, דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא. אֶלָּא הָרֵם אֶת מַטְּךָ, לְנַגְבָּא מַיָּא. וּנְטֵה אֶת יָדְךָ, לְאַתְבָּא מַיָּא, לְאַתְעָרָא סִטְרָא דִּגְבוּרָה, וּלְאַתְבָּא מַיָּא עַל מִצְרַיִם. וּבְגִין כַּךְ, תֵּרִין מִלִּין הָכָא, דְּכְתִיב הָרֵם אֶת מַטְּךָ, וּנְטֵה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וּבְקָעֵהוּ.

וְהָא תְּהוֹמֵי הֲווֹ. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבֵד נִיסָא גּוֹ נִיסָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות טו) קָפְאוּ תְהוֹמוֹת בְּלֵב יָם. וַהֲוָה אַזְלִין בְּיַבֶּשְׁתָּא בְּגוֹ יַמָּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה.

(דף נ"ח ע"ב) (שמות יד) וַיָּסַר אֶת אוֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (יחזקאל א) וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, אֲבָל תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוּלָּא אִתְחָזֵי שֶׁלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ, וְשֶׁלְטָנִיהּ דִּי לָא תַעְדֵּי לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

וְעָבִיד שׁוּלְטָנוּתָא בַּאֲבָהָן, נָטַל לְאַבְרָהָם, וְקַיֵּים בֵּיהּ עָלְמָא, דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, וְאוּקְמוּהָ. נָטִיל יִצְחָק, וְשָׁתִיל בֵּיהּ עָלְמָא, דְּאִיהוּ קַיָּים לְעָלְמִין, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית יז) וְאֶת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק. נָטַל יַעֲקֹב, וְאוֹתְבֵיהּ קָמֵיהּ, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בַּהֲדֵיהּ, וְאִתְפָּאַר בֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

וְתָא חֲזֵי, יַעֲקֹב אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּלֵית בֵּיהּ מוֹתָא לְעָלְמִין, דְּכָל חַיִּין בְּהַהוּא אִילָנָא אִשְׁתְּכְלָלוּ, וְיָהֲב חַיִּין לְכָל אִינּוּן דַּאֲחִידָן בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ, יַעֲקֹב לָא מִית. וְאֵימָתַי מִית, בְּשַׁעֲתָא דִכְתִיב, (בראשית מט) וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה. הַמִּטָּה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה, בְּגִין דִּבְהַאי מִטָּה כְּתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, וּבְגִין כָּךְ וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה כְּתִיב, כְּדֵין וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו. וְעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב שְׁלִימוּ דַּאֲבָהָן, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מ"א) יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךְ.

תָּא חֲזֵי, כָּל מַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָּא, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין, כְּלְהוּ אֲחִידָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, דַּרְגִין בְּדַרְגִין, אִלֵּין עִלָּאִין וְאִלֵּין תַּתָּאִין. וְחֵיוָותָא קַדִּישָׁא עֲלַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ אוֹכְלוֹסִין וּמַשְׁרְיָין, כְּלְהוּ נַטְלִין תְּחוֹת יְדָהָא, עַל מֵימְרָהָא נַטְלִין, וְעַל מֵימְרָהָא שָׁרָאן.

וְדָא הוּא חֵיוָתָא, (ס"א עֵילָא קַדִּישָׁא) דְּכָל שְׁאַר חֵיוָתָא, אֲחִידָן בָּהּ וְאִשְׁתַּלְשָׁלוּ (ס"א וְאִשְׁתְּכְלָלוּ) בְּגִינָהּ כַּמָּה חֵיוָן לְחֵיוָן (ס"א אִלֵּין סַלְקִין וְאִלֵּין נַחֲתִין) וְאִתְאַחֲדָן דַּרְגִּין בְּדַרְגִּין, וְכֻלְּהוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין אֲזִלִין וְשָׁאטִין בְּיַמָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר וגו'.

וְכַד סָלִיק יַמָּא גַּלְגַּלּוֹי, כֻּלְּהוּ אַרְבִּין סַלְקִין נַחֲתִין, וְזַעְפָּא אִשְׁתְּכַח, וְרוּחָא תַּקִּיפָא אַזְלָא עָלַיְיהוּ בְּתַקִּיפוּ. וְנוּנֵי יַמָּא מִתְבַּדְּרִין לְכָל סְטַר, אִלֵּין לְמִזְרָח, וְאִלֵּין לְמַעֲרָב, אִלֵּין לַצָּפוֹן, וְאִלֵּין לַדָּרוֹם. וְכָל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, דְּחָמָאן רִשְׁימָא עָלַיְיהוּ, נַטְלִין לוֹן, וּבַלְעִין לוֹן בְּקַפְטִירֵי עַפְרָא.

וְכָל אַרְבִּין לָא נַטְלִין מֵאַתְרַיְיהוּ, וְלָא סַלְקִין וְנַחֲתִין, בַּר מֵהַהוּא שַׁעֲתָא, דְּאָתֵי חַד דַּבְרָא בְּיַמָּא, וְיָדַע לְאַשְׁלְמָא רוּחָא דְּזַעְפָּא דְּיַמָּא, כֵּיוָן דְּסָלִיק דָּא עָלַיְיהוּ דְּיַמָּא, שָׁכִיךְ מֵרוּגְזָא, וְנַיְיחָא אִשְׁתְּכַח, וּכְדֵין כֻּלְּהוּ אַרְבִּין אֲזִלִין בְּאֹרַח מֵישָׁר, וְלָא סָטָאן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ. זֶה דַּיְיקָא. וְכָל נוּנֵי יַמָּא מִתְכַּנְּשִׁין לְאַתְרַיְיהוּ. וְכָל אִינּוּן חֵיוָון חַדָּאן עָלָּה, וְחֵיוָון חַקְלָא עִלָּאָה חַדָּאן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב מ) וְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה יְשַׂחֲקוּ שָׁם.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, אִית לְתַתָּא. כְּגַוְונָא דִּלְתַתָּא, אִית בְּיַמָּא. כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, אִית לְעֵילָּא בְּיַמָּא עִלָּאָה. כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא אִית לְתַתָּא. כְּגַוְונָא דִּלְתַתָּא, אִית בְּיַמָּא תַּתָּאָה.

גּוּפָא דְּהַהוּא יַמָּא, הָא אִתְעַרְנָא לְחַבְרָנָא, אוֹרְכָא וּפוּתְיָא, רֵישָׁא וּדְרוֹעִין וְשַׁעֲרֵי גּוּפָא, כֻּלָּא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וְכֻלָּא בִּשְׁמֵיהּ (ויחי רמ״ה) אִתְקְרֵי. וּכְגַוְונָא דָּא לְתַתָּא לְיַמָּא דִּלְתַתָּא, הָכִי נָמֵי רֵישָׁא דְּיַמָּא, וּדְרוֹעִין דְּיַמָּא, וְגוּפָא דְּיַמָּא.

כְּתִיב (בראשית מט) זְבוּלוּן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכּוֹן. וְהָא יַמָּא חַד הָוָה בְּעַדְבֵיהּ אֶלָּא מַאי לְחוֹף יַמִּים, וַדַּאי אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּרָזָא עִלָּאָה. וְיִרְכָתוֹ עַל צִידוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות א) יוֹצְאֵי יֶרֶךְ יַעֲקֹב. זְבוּלוּן שׁוֹקָא דִּימִינָא דְּגוּפָא הָווּ, וְיַם כִּנֶּרֶת הָווּ בְּעַדְבֵיהּ, וּמֵהָכָא אִשְׁתְּכַח חֶלְזוֹן לְתֶכְלְתָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה רְתִיכִין עַל רְתִיכִין אִשְׁתְּכָחוּ, וְגַלְגַּלּוֹי דְּרְתִיכָא רָהֲטִין בִּבְהִילוּ, וְלָא מִתְעַכְּבֵי אִינּוּן סַמְכֵי רְתִיכָא, לְנַטְלָא עֲלֵיהוֹן. וְכֵן כֻּלְּהוּ. (נ״א וְהָכָא שֶׁנֶּהֱגוּ בִּכְבֵדוּת בִּבְהִילוּ)

תָּא חֲזֵי, רְתִיכָא דִּי מְמָנָא עַל מִצְרָאֵי, (אי תֵּימָא) אוּקְמוּהָ, רְתִיכָא שְׁלֵימְתָא לָא אִשְׁתְּכַח, דְּהָא כְּתִיב וַיָּסַר אֵת אוֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו, כַּמָּה רְתִיכִין הֲווֹ, דַּהֲווֹ נַטְלִין עַל חַד סָמִיךְ

גַּלְגַּלָּא, דְּאִתְפְּקְדוּ עֲלַיְיהוּ, כְּיוָן דְּאִתְעֲבָר הַאי מִשּׁוּלְטָנוּתָא דְּיֵלֵיהּ, כְּלְהוּ רְתִיכִין אִתְעֲבָרוּ מִשּׁוּלְטָנֵיהוֹן, וְלָא נַטְלוּ. כְּדֵין כְּלְהוּ לְתַתָּא אִתְעֲבָרוּ מִשּׁוּלְטָנוּתָא, דִּכְתִיב, עַל מִצְרַיִם וְעַל פַּרְעֹה וְעַל הַבּוֹטְחִים (ירמיה מו) (דף מ"ט ע"א) בּוֹ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא, שִׁלְטָנוּתָא דְּמִצְרַיִם שָׁלִיט עַל כָּל שְׁאַר עַמִּין, כְּיוָן דְּאִתְבַּר חֵילָא דְּמִצְרַיִם, אִתְבַּר חֵילָא דִּשְׁאַר עַמִּין. מְנָלָן, דִּכְתִיב, אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם וְגוֹ'. וּכְתִיב (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן וְגוֹ'. בְּגִין דִּכְלְהוּ הֲווֹ אֲחִידָן בְּפוּלְחָנָא דְּמִצְרַיִם, וַאֲחִידָן בְּמִצְרַיִם לְסִיּוּעָא דִּלְהוֹן. וּבְהַהוּא זִמְנָא, כְּלְהוּ בָּעָאן לְסִיּוּעָא דְּמִצְרַיִם, לְאִתַּתְקְפָא. וְעַל דָּא, כְּיוָן דְּשָׁמְעוּ גְּבוּרָן דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, רָפוּ יְדֵיהוֹן, וְלָא יָכִילוּ לְמֵיקַם, וְאִזְדַּעֲזָעוּ כְּלְהוּ, וְאִתְּבָּרוּ (מִשּׁוּלְשָׁלֵיהוֹן) מִשּׁוּלְטָנַתְהוֹן.

וַדַּאי כַּד אִתְּבַר חֵילָא דִּלְהוֹן לְעֵילָּא, אִתְּבַר חֵילָא דְּכָל אִינּוּן דַּאֲחִידָן בֵּיהּ, כְּיוָן דְּאִתְּבַר חֵילָא דְּכְלְהוּ לְעֵילָּא, כָּל הָנֵי דִּלְתַתָּא אִתְּבָּרוּ, בְּגִין (דַּהוּא) הַאי חֵילָא דְּאִתְּבַר בְּקַדְמִיתָא. וּבְגִין כָּךְ וַיָּסַר אֵת אֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו כְּתִיב. וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדוּת, דְּהָא כַּד דָּא אִתְּבַר, לָא הֲווֹ אַזְלִין.

תָּא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דְּלָא כְּתִיב וַיָּסַר אֶת אוֹפַנֵּי מַרְכְּבוֹתָיו, אוֹ אוֹפַן מֵרְכַּבְתּוֹ, אֶלָּא וַיָּסַר אֶת אוֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו. בְּגִין הַאי חֵילָא, דְּכֻלְּהוּ הֲווֹ מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ. (הֲכִי אִקְּרוּן)

וְתוּ, וַיָּסַר אֶת אוֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו, תָּא חֲזֵי, (וַיָּסַר אֶת אוֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו)

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ, לְאִתְדַּבְּקָא בְּהוּ, וּלְמֶהֱוֵי לְהוּ חוּלָק, וּלְמֶהֱוֵי אִינּוּן חוּלָקֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יג) **וּבוֹ תִּדְבָּקוּן. וּכְתִיב** (דברים ד) **וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם, בַּיְיָ׳ מַמָּשׁ. וּכְתִיב** (תהלים קלה) **כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ. וּכְתִיב** (דברים לב) **כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. דְּאַפִּיק לוֹן מִזַּרְעָא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי חוּלָקֵיהּ, וְעַל דָּא יָהַב לוֹן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, גְּנִיזָא תְּרֵי אַלְפִין שְׁנִין, עַד לָא יִתְבְּרֵי עָלְמָא, וְהָא אִתְמַר. וּבְגִין רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ יָהַב לְיִשְׂרָאֵל, לְמֵהַךְ אֲבַתְרֵיהּ, וּלְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ.**

תָּא חֲזֵי, כָּל מַשִּׁרְיַין דִּלְעֵילָּא, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין, כֻּלְּהוּ אֲחִידָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, דַּרְגִּין בְּדַרְגִּין, אִלֵּין עִלָּאִין, וְאִלֵּין תַּתָּאִין, וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (תהלים קד) **זֶה הַיָּם גָּדוֹל. וְחֵיוָתָא קַדִּישָׁא עָלֵיהּ, וְכֻלְּהוּ אוּכְלוֹסִין וּמַשִּׁרְיַין, כֻּלְּהוּ נַטְלִין תְּחוֹת יְדָהּ, עַל מֵימְרָהּ נַטְלִין, וְעַל מֵימְרָהּ שָׁרָאן. בְּעִדָּנָא דְּהִיא נַטְלָא, כֻּלְּהוּ נְטִילִין, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אֲחִידָן בָּהּ. (אָמַר ר׳ יִצְחָק)**

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעְבָּרָא לְאוּכְלוֹסִין דְּפַרְעֹה לְתַתָּא, אַעְבַּר בְּקַדְמִיתָא לְהַהוּא חֵילָא דִּלְהוֹן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. מַה עָבֵד. אַעְבָּר וְסָלִיק הַהוּא אֲתָר קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּהַוָּה מַדְבָּר (פי׳ מנהיג) לְכָל אִינּוּן רְתִיכִין, כֵּיוָן דְּהַאי אִסְתְּלִיק, הַנְהוּ כֻּלְּהוּ מַשְׁרְיָין לָא יָכִילוּ לְדַבְּרָא, כֵּיוָן דְּאִינּוּן לָא יָכִילוּ, הַהוּא מְמָנָא דְּמִצְרָאֵי אַעְבְּרוּ לֵיהּ מִשּׁוּלְטָנֵיהּ, וְאַעְבַּר (י׳ ע״ב) בְּנוֹרָא דְּדָלִיק, וּכְדֵין שֻׁלְטָנוּתָא דְּמִצְרָאֵי אִתְעֲדֵי. וְעַל דָּא, אָנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּחָמוּ מְמָנָא דְּמִצְרַיִם אִתּוֹקַד בְּנוֹרָא.

ר׳ יִצְחָק אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְיַמָּא, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַמְמָנָא רַבְרְבָא דְּעַל יַמָּא, אָמַר לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דַּעֲבָדִית אֲנָא עָלְמָא, מָנִיתִי לָךְ עַל יַמָּא, וּתְנַאי אִית לִי עַל יַמָּא, דִּי יִבְזַע מֵימוֹי מִקָּמֵי בָּנַי. הַשְׁתָּא מָטָא עִדָּנָא, דְּיֵעְבְּרוּן בָּנַי בְּגוֹ יַמָּא. לְבָתַר מַה כְּתִיב, וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ. מַאי לְאֵיתָנוֹ, לִתְנָאוֹ דְּהַוָּה לֵיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא.

וַהֲווּ יִשְׂרָאֵל שָׁרָאן עַל יַמָּא, וַהֲווּ יִשְׂרָאֵל חָמָאן, גַּלְגַּלֵּי יַמָּא סַלְקִין וְנַחְתִּין, זָקְפוּ עֵינַיְיהוּ, וְחָמוּ לְפַרְעֹה וּלְאוּכְלוֹסִין דִּילֵיהּ, דְּחִילוּ וְצָעֲקוּ. וְהָא אִתְּמַר. הַיָּם רָאָה, מָה חָמָא יַמָּא. אֲרוֹנָא דְּיוֹסֵף קָא חָמָא, וְעָרַק מִקָּמֵיהּ.

מַאי טַעְמָא, (בְּגִין) דִּכְתִיב, (בראשית לט) וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ, וּכְתִיב וַיְהִי בָּרֵךְ יְיָ אֶת בֵּית הַמִּצְרִי וְגוֹ׳ אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמוּ אַרְעָא דְּמִצְרַיִם, כְּאִלּוּ אִתּוֹקַד בְּנוּרָא, כְּדֵין אָמְרוּ אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, הֲווֹ אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא, אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי יוֹסֵי, תָּא וְאֵימָא לָךְ, דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאַעְבְּרָא שׁוּלְטָנוּתָא דְּאַרְעָא, לָא עָבִיד, עַד דְּאַעְבַּר שִׁלְטָנוּתָא דְּלְהוֹן בְּרְקִיעָא, וְלָא אַעְבַּר שִׁלְטָנָא דְּלְהוֹן, עַד דְּמָנֵי אַחֲרָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִגְרַע (שׁוּלְטָנוּתָא) שְׁמוּשָׁא דְּלְהוֹן (דף מ״ט ע״ב) בְּרְקִיעָא, בְּגִין לְקַיְּימָא מַה דִּכְתִיב, (דניאל ד) וּלְמַן דִּי יְצִבֵּא יְתִנִינַּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְדַאי הָכִי הוּא.

פָּתַח ר׳ יוֹסֵי וְאָמַר, (תהלים ח) יְיָ׳ אֲדוֹנֵינוּ מַה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. יְיָ׳ אֲדוֹנֵינוּ: כַּד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַבְּרָא חֵילָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אַתְקִיף דִּינֵיהּ עָלַיְיהוּ, וְתָבַר לוֹן, וְאַעְבַּר מִקְמֵיהּ שׁוּלְטָנוּתָא דְּלְהוֹן.

אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר נָתַתָּ מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ תְּנָה הוֹדְךָ, מַהוּ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ. אֶלָּא דָּא הוּא רָזָא דְּדָנֵיָּאל עַמִּיקָא דְּכֹלָּא, וְדָוִד בָּעָא בָּעוּתֵיהּ, לְמִנְגַּד

מְנֵיהּ עַל הַשְּׁמַיִם, וְדָא הוּא (ויקרא ס״ה ע״ב) אֲשֶׁר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות ג) אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה.

בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי נָהֳרָא (ס״ג ע״ב, בראשית רכ״א ע״א) עָמִיקְתָּא דְּכֹלָּא, נָגִיד וְנָפִיק עַל הַשְּׁמַיִם, כְּדֵין כֹּלָּא בְּחִידוּ, וּמַטְרוֹנִיתָא אִתְעַטָּרַת בְּמַלְכָּא, וְכָל עָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחִידוּ, וְשֻׁלְטָנוּתָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אִתְעֲבָר מִקָּמֵי מַטְרוֹנִיתָא, וּכְדֵין זַקְפִין רֵישָׁא כָּל מַאן דַּאֲחִידוּ בָּהּ.

אֲדְהָכִי חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהָוָה אָתֵי, וְחַד מָטוּלָא קָמֵיהּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, גְּזִיל, דִּלְמָא הַאי בַּר נָשׁ עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הוּא, אוֹ עַם הָאָרֶץ הוּא, וְאָסִיר לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ בְּאָרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, נֵיתִיב הָכָא, וְנֶחֱמֵי, דִּלְמָא גַּבְרָא רַבָּא הוּא.

אֲדְהָכִי, אַעְבָּר קָמַיְיהוּ, אֲמַר לֵיהּ, בְּדוּקְפָּא דְּמַעְבָּרָא דְּקוֹטִיפָּא דְּהַאי, חַבְרוּתָא אִבָּעֵי, וַאֲנָא יְדַעְנָא אָרְחָא אַחֲרָא, וְנִסְטֵי מֵהַאי, וַאֲנָא בָּעִינָא דְּאֵימָא לְכוּ, וְלָא אִתְחַיְּיבְנָא בְּכוּ, וְלָא אַעְבָּר עַל מַה דִּכְתִיב, (ויקרא יט) וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, וְאַתּוּן כְּסוּמִין בְּאָרְחָא דָּא, וְלָא תִסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשַׁיְיכוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאוֹרִיכְנָא הָכָא, אִתְחַבְּרוּ בַּהֲדֵיהּ. אָמַר לוֹן, לָא תִשְׁתָּעוּ מִידֵי הָכָא, עַד דְּנַעֲבַר בְּהַאי. סָטוּ בְּאָרְחָא אַחֲרָא.

בָּתַר דְּנָפְקוּ מֵהַהוּא אֲתָר, אָמַר לוֹן, בְּהַהוּא אָרְחָא אַחֲרָא, הֲווֹ אַזְלֵי זִמְנָא חֲדָא, חַד כְּהֵן חָכָם, וְחַד כְּהֵן עַם הָאָרֶץ בַּהֲדֵיהּ, קָם הַהוּא עַם הָאָרֶץ בְּהַהוּא אֲתָר עָלֵיהּ וְקַטְלֵיהּ. מֵהַהוּא יוֹמָא כָּל מַאן דְּאַעְבַּר בְּהַהוּא אֲתָר, מִסְתַּכֵּן בְּנַפְשֵׁיהּ. וְהָא מִתְחַבְּרִין תַּמָּן מְשַׁדְּדֵי טוּרַיָּא, וְקַטְלִין וְקַפְחִין לִבְנֵי נָשָׁא, וְאִינּוּן דְּיַדְעֵי לָא עַבְרֵי תַּמָּן, וּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּמָא דְּהַהוּא כַּהֲנָא כָּל יוֹמָא.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה י) עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמוֹד וְגוֹ׳ הָא אוּקְמוּהָ אִינּוּן מָארֵי מְתִיבְתָּא. אֲבָל אֲנָא לָא אֲמִינָא לְכוּ הָכִי, אֶלָּא דְּרָזָא דְּמִלָּה אוֹלִיפְנָא. עוֹד הַיּוֹם, מַאן יוֹמָא דֵּין. אֶלָּא, הָכִי כְּתִיב, (שמות ו) וַיִּקַּח אַהֲרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע בַּת עַמִּינָדָב. וְרָזָא הוּא, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאַהֲרֹן הוּא שׁוֹשְׁבִינָא דִּילָהּ, לְתַקָּנָא בֵּיתָהּ וּלְשַׁמְּשָׁא לָהּ, וּלְמֵיעַל לָהּ לְמַלְכָּא לְאַזְדַּוּוגָא כַּחֲדָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, כָּל כְּהֵן דְּמְשַׁמֵּשׁ בְּמַקְדְּשָׁא, כְּגַוְונָא דְּאַהֲרֹן. אֲחִימֶלֶךְ כַּהֲנָא רַבָּא עִלָּאָה הֲוָה, וְכָל אִינּוּן כַּהֲנֵי בַּהֲדֵיהּ, כְּלְהוּ הֲווֹ שׁוֹשְׁבִינִין דְּמַטְרוֹנִיתָא, כְּיוָן דְּאִתְקְטִילוּ, אִשְׁתְּאָרַת מַטְרוֹנִיתָא בִּלְחוֹדָהָא, וְאִתְאֲבִיד שׁוֹשְׁבִינָא דִּילָהּ, וְלָא אִשְׁתְּכַח מַאן דְּמְשַׁמֵּשׁ קָמָהּ, וְיִתַּקַּן בֵּיתָהּ, וְיִתְחַדֵּי לָהּ לְאַזְדַּוּוגָא עִם מַלְכָּא. כְּדֵין

מֵהַהוּא יוֹמָא, אִתְעַבְּרָא לִשְׁמָאלָא, וְקַיְימָא עַל עָלְמָא, כְּמִין עַל כֹּלָּא, קָטִיל לְשָׁאוּל וְלִבְנוֹי, אִתְאֲבִיד מִינַיְיהוּ מַלְכוּ, מִיתוּ מִישְׂרָאֵל כַּמָּה אַלְפִין וְכַמָּה רִבְוָון. וְעַד כְּעַן, הַהוּא חוֹבָה הֲוָה תָּלֵי, עַד דְּאָתָא סַנְחֵרִיב וְאַרְגִּיז כֹּלָּא.

וְדָא הוּא עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב, דָּא הוּא יוֹמָא עִלָּאָה, וּמַאן אִיהוּ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאַבְדַת שׁוּשְׁבִינִין דִּילָהּ, הַהִיא דְּאִשְׁתְּאַרַת בְּלָא יְמִינָא, (דְּהַוֵי לֵיהּ) לְאִתְדַּבְּקָא בִּשְׂמָאלָא. דְּכַהֲנָא יְמִינָא הוּא. (אֲמַר לֵיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בִּשְׂמָאלָא) וּבְגִין כַּךְ, עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמוֹד.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב גִּבְעַת שָׁאוּל נָסָה, שָׁאוּל אֲמַאי הָכָא.

אֶלָּא בְּגִין דְּהוּא קָטִיל לְכַהֲנֵי, וְגָרִים דְּרוֹעָא יְמִינָא, לְאִתְעַקָּרָא מֵעָלְמָא. אוּף הָכָא, מֵהַהוּא יוֹמָא, לָא אַעְבַּר בַּר נָשׁ בְּהַהוּא דּוּכְתָּא, בְּגִין דְּלָא אִסְתַּכַּן בְּנַפְשֵׁיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, וְלָא אֲמָרִית לָךְ דִּלְמָא גַּבְרָא רַבָּא הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה. אַשְׁרֵי אָדָם, (דף נ' ע"א) כְּגוֹן אֲנָן, דְּאַשְׁכַּחְנָא לָךְ, וְיָדַעְנָא מִינָּךְ מִלָּה דְּחָכְמְתָא. וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה, כְּגוֹן אֲנָן, דְּאוֹרִיכְנָא לָךְ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָךְ. וְדָא הוּא בַּר נָשׁ דְּזַמִּין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְבוּזְבָזָא בְּאָרְחָא, אַנְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ. אָזְלוּ.

פָּתַח הַהוּא גַּבְרָא וְאָמַר (תהלים כד) **לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ׳ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וְגוֹ׳. לְדָוִד מִזְמוֹר בַּאֲתָר חַד, וּבַאֲתַר אָחֳרָא מִזְמוֹר לְדָוִד, מַה בֵּין הַאי** (ק״ע ע״א) **לְהַאי. אֶלָּא לְדָוִד מִזְמוֹר, שִׁירְתָּא דְּקָאֲמַר דָּוִד, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מִזְמוֹר לְדָוִד, שִׁירְתָּא דְּקָאֲמַר דָּוִד, עַל גַּרְמֵיהּ.**

לַיְיָ׳ (כ״ב ע״ב) **הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. לַיְיָ׳: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אוּכְלוֹסִין דִּילָהּ, דְּמִתְחַבְּרָן בַּהֲדָהּ, וְאִקְרוֹן מְלוֹאָהּ וַדַּאי הוּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (ישעיה ו) **מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: דָּא הוּא אַרְעָא דִּלְתַתָּא, דְּאִקְרֵי תֵּבֵל, וַאֲחִידַת בְּדִינָא** (דְּעָלְמָא) **דִּלְעֵילָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (תהלים ט) **וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק, בֵּין לְחָד, בֵּין לְעַמָּא חַד, בֵּין לְכָל עָלְמָא, מֵהַאי דִּינָא הוּא אִתְדָּן.**

תָּא חֲזֵי, פַּרְעֹה מֵהַאי דִּינָא יָנִיק, עַד דְּאִתְאֲבִידוּ הוּא וְכָל עַמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּהַאי דִּינָא אִתְעַר עָלֵיהּ, הַהוּא מְמָנָא דְּאִתְמְנָא עֲלַייְהוּ בְּשָׁלְטָנוּתָא, אִתְעָדֵי וְאִתְעֲבַר, כְּדֵין כֻּלְּהוּ דִּלְתַתָּא, אִתְאֲבִידוּ, דִּכְתִיב וַיָּסַר אֶת אוֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו. מַאי אוֹפַן מַרְכְּבוֹתָיו. מַרְכְּבוֹתָיו דְּפַרְעֹה. וּמַאן אִיהוּ הַהוּא אוֹפַן דִּלְהוֹן, הַהוּא מְמָנָא דְּשָׁלִיט עֲלַייְהוּ. וְעַל דָּא מִיתוּ כֻּלְּהוּ בְּיַמָּא. אֲמַאי בְּיַמָּא, אֶלָּא יַמָּא עִלָּאָה אִתְעַר עֲלַייְהוּ, וְאִתְמְחוּ (נ״א וְאִתְמַסְרוּ) **בִּידָהָא. וּבְגִין כַּךְ**

טָבְעוּ בַּיָּם סוּף כְּתִיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַדַּאי הָכִי הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, טָבְעוּ בְּיַם סוּף. סוֹפָא דְּדַרְגִּין.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדוּת. בִּכְבֵדוּת מַהוּ. אֶלָּא מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דִּבְהַהוּא דַּבְּרוּתָא דְּאִתְדַּבַּר בֵּיהּ בַּר נָשׁ, מְדַבְּרִין לֵיהּ. בְּפַרְעֹה כְּתִיב (שמות ט) וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה. בְּהַהוּא מִלָּה, דָּבַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּכְבֵדוּת מַמָּשׁ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אַתְּ אוֹקִיר לְבָךְ. אֲנָא אַדְבַּר לָךְ בְּהַאי, עַל דָּא וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדוּת.

וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם, דָּא מִמָּנָא דְּאִתְמְנֵי עַל מִצְרָאֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַאי מִלָּה קַשְׁיָא, כְּיוָן דְּאַעְבְּרוּ לֵיהּ מִשּׁוּלְטָנוּתֵיהּ, הֵיךְ יָכִיל הוּא לְמִרְדַּף אֲבַתְרַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא. אֲבָל דָּא וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם, מִצְרַיִם דִּלְתַתָּא. כִּי יֵי' נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם, מִצְרַיִם דִּלְעֵילָּא, דְּכְיוָן דְּאִתְבַּר חֵילֵהוֹן מִלְּעֵילָּא, כְּדֵין אִתְבַּר חֵילָא וְתוּקְפָּא דִּלְהוֹן לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי יֵי' נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם. בְּמִצְרַיִם דַּיְקָא. דָּא הוּא תוּקְפָּא דִּלְהוֹן דִּלְעֵילָּא. וְדָא הוּא דְּאוּקְמוּהָ מֵלֶךְ מִצְרַיִם סְתָם. הָכָא, וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּחָמוּ דְּהָא אִתְבַּר חֵילֵיהוֹן, וְתוּקְפָּא דִּלְהוֹן, דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְעָרַת הַאי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִתְעָרוּ כָּל

אִינּוּן דַּאֲחִידָן בָּהּ, וְכֻלְּהוּ אַחֲרָנִין דִּלְתַתָּא, וְיִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ, דְּהָא אִינּוּן נַטְלֵי לָהּ בְּגוּפָא דְּאִילָנָא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִינֵי כַּךְ יִשְׂרָאֵל אֲחִידָן בָּהּ, יַתִּיר מִכָּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְכַד אִינּוּן מִתְעָרִין, (כָּל עַמִּים עכו"ם)

אִתְּבַר תּוּקְפֵּהוֹן מֵאִינּוּן דְּשַׁלְטֵי עָלַיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, הַאי מִמָּנָא שְׁלִטָנָא דְּמִצְרָאֵי, דָּחִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַמָּה שִׁעְבּוּדִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לְבָתַר דְּאִתְּבַר הוּא בְּקַדְמִיתָא, אִתְּבָרוּ אִינּוּן מַלְכְוָותָא (ס"א מִלְּתַתָּא), הַדָּא הוּא דִּכְתִיב כִּי יֵי׳ נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם. נִלְחָם לָהֶם וַדַּאי.

ס"א תוספתא

(שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים וְגוֹ׳. (מַתְנִיתִין) עַד לָא (ס"א אִשְׁתָּקַע)

אִשְׁתְּכַח אֲוִירָא דַּכְיָא, וְלָא נְהִירִין, אֲבָנִין נְקִיבָן הֲווֹ סְתִימָאן. תְּלַת רוּחִין דִּכְלִילָן בִּתְלַת, הֲווֹ שְׁקִיעָן. וּמַיִין סְתִימָן תְּחוֹת נוּקְבֵי. בְּשִׁבְעִין וּתְרֵין אַתְוָון אִתְהַדְּרוּ לְאַתְרַייהוּ (דף נ' ע"ב) אִינּוּן אֲבָנִין (ס"א דְּרִין).

בָּתַר שִׁבְעִין וּתְרֵין דַּרְגִין, וְכֵן תְּלַת זִמְנִין, אִתְבָּקָעוּ וְאִתְנַקִּיבוּ אֲבָנֵי, תְּחוֹת צְרוֹרָא דְּהַוָּה חָקִיק, וְאִתְכְּנָפוּ דַּרְגִין, וְאִתְעֲבִידוּ כְּנוּפְיָא חָדָא. (ס"א אִתְפְּלַג וְאִתְעֲבִידוּ כְּנוּפְיָא חָד)

לְבָתַר אִתְפְּלָגוּ, וְאִתְעֲבִידוּ תְּרֵין דַּרְגִין, פַּלְגוּתָא מַיָּא

אַגְלִידוּ, וּפַלְגוּתָא אִשְׁתְּקָעוּ. אִלֵּין סְלִיקוּ, וְאִלֵּין נַחְתוּ, מֵהָכָא שָׁרָא עָלְמָא לְאִתְפַּלְגָא.

צְרוֹרָא אַחֲרָא (נ"א חֲדָא) אִית לְעֵילָּא, (לְעֵילָּא) וְהוּא גְּלִיפָּא בע"ב חֲתִימָן דְּגוּשְׁפַּנְקָא תַּקִּיפָא, וּבְהוּ שְׁקִיעַן גַּלְגַּלּוֹי דְּיַמָּא. כַּד נַטְלִין, אִתְפְּלָגוּ לְאַרְבַּע זְוָיִין. פַּלְגוּ חֲדָא סָלִיק, וּפַלְגוּ חֲדָא נָחִית, פַּלְגוּ חֲדָא לִסְטַר צָפוֹן, וּפַלְגוּ חֲדָא לִסְטַר דָּרוֹם. כַּד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, גּוּמְרִין דְּלַהֲטִין קַיְימִין, בְּלַהַט שִׁנְנָא דְּחַרְבָּא דְּמִתְהַפְּכָא.

חַד קַיְימָא נָעִיץ בְּגוֹ יַמָּא, דַּרְגָּא שְׁלִיחָא דְּאָפַּרְכָא עִלָּאָה, סָלִיק בְּהַהוּא קַיְימָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, אִשְׁתְּכְלָל (נ"א אִסְתַּכָּל) לְמֶרְחִיק, קְטוֹרָא דְּאַרְבִּין דְּשָׁאטִין בְּיַמָּא. מַאן חָמֵי גַּלְגַּלִּין דְּסַלְקִין וְנַחְתִּין וְרוּחָא דְּנָשִׁיב בְּהוּ, וְנוּנֵי יַמָּא נַגְדִּין כָּל אִינּוּן אַרְבִּין לְכָל סִטְרֵי עָלְמָא. הַהוּא דַּרְגָּא, כַּד נָחִית מֵהַהוּא, קַיְימֵי אֶלֶף מִימִינֵיהּ, וְאֶלֶף מִשְּׂמָאלֵיהּ, הֲוָה תָּב וְיָתִיב בְּאַתְרֵיהּ, כְּמַלְכָּא בְּכוּרְסְיֵיהּ, הַהוּא דַּרְגָּא דְּכַד שָׁאטֵי יַמָּא לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, עִמֵּיהּ נַפְקַת, בֵּיהּ תִּבַּת, הוּא תָּב בְּקִיּוּמָא דְּמַלְכָּא.

כְּדֵין כָּרוֹזִין נָפְקִין, מַאן מָארֵי דְּעַיְינִין, יְזַדַּקְפָּאן לוֹן לְעֵילָּא לְעֵילָּא. מָארֵיהוֹן דְּגַדְפִּין יְקוּמוּן בְּקִיּוּמַיְיהוּ. מָארֵי דְּאַנְפִּין, חַפְיָין לוֹן, עַד דְּנָטִיל בְּמַטְלָנוֹי. כְּדֵין וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים. (עד כאן).

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (משלי לא) הֱיִתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. הֱיִתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ל) הִנֵּה שֵׁם יְיָ בָּא מִמֶּרְחָק. תָּבִיא לַחְמָהּ, בְּחַד דַּרְגָּא דְּשָׁאַרִי עָלָהּ, וּבֵיהּ אִתְמְשָׁכוּ כָּל אִלֵּין נְחָלִין וּמַבּוּעִין דְּאַזְלִין בְּיַמָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת א) כָּל (ויקרא נ"ח ע"א) הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹ'.

אֶל מָקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ נְחָלִין אִתְמַשְׁכָן בְּהַהוּא דַּרְגָּא, וְהַהוּא דַּרְגָּא נָחִית (נ"א נָגִיד) לוֹן לְהַהוּא יַמָּא, לָא תֵּימָא. דְּהָא אָרִיק לוֹן, וְהָא לָא שַׁרְיָין בֵּיהּ אַחֲרָנִין, וְלָא נַגְדִּין בֵּיהּ כְּמִלְקַדְמִין, אַהֲדָר וְאָמַר אֶל מָקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים, אֶל מָקוֹם דְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּנַחֲלִין אַזְלִין זִמְנָא חֲדָא, שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, תַּמָּן אִינּוּן תַּייְבִין 3מֵהַהוּא אֲתָר עִלָּאָה, וְלָא פַּסְקִין לְעָלְמִין, וּמִתְכַּנְּשֵׁי כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא אֲתָר. וְלָמָּה. לָלֶכֶת. לְמֵהַךְ לְהַהוּא אֲתָר דְּיַמָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, מַה שְּׁמֵיהּ דְּהַהוּא דַּרְגָּא. צַדִּיק אִקְרֵי.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב (תהלים קד) שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ. שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן, בְּהַהוּא יַמָּא דְּאַזְלִין וְשָׁאטִין, עַד דְּאַתְיִין לְאִתְחַבְּרָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא, כְּדֵין כְּתִיב לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, לְעֵילָּא לְעֵילָּא יַתִּיר, אִית זִווּגָא אַחֲרָא, דְּשָׁארֵי בַּחֲבִיבוּתָא, וְלָא (ויקרא ס"א ע"ב, ע"ז ע"ב, נ"ה ע"א, כ"ו ע"א) מִתְפָּרֵשׁ לְעָלְמִין. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאן זָכֵי לְהַהוּא זִווּגָא. אָמַר לֵיהּ, מַאן דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּעָלְמָא דְּאָתֵי דַּיְקָא.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דִּכְתִיב, (תהלים קד) לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ, מַשְׁמַע דְּקָאָמַר זֶה, וְזֶה וְזֹאת יְדִיעָן אינּוּן. אָמַר רִבִּי אַבָּא, תַּרְוַוייכוּ שַׁפִּיר קָאָמְרִיתּוּ, וְהָא דְּרִבִּי יְהוּדָה שַׁפִּיר דַּיְקָא, וְכֹלָּא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְעַנָּגָא בְּהוּ לְצַדִּיקַיָּיא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּמָּה אַלְפִין, כַּמָּה רִבְבָן דְּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָארֵי דְּאַנְפִּין עִלָּאִין, מָארֵי דְּעַיְינִין, מָארֵי דְּזַיְינִין, מָארֵי דְּיִלָּלָה, מָארֵי דְּיִבָּבָא, מָארֵי דְּרַחֲמֵי, מָארֵי דְּדִינָא, וְעֵילָּא מִנַּייהוּ אַפְקַד לְמַטְרוֹנִיתָא לְשַׁמְשָׁא בְּהֵיכְלָא קַמֵּיהּ.

לָקְבֵיל אִלֵּין, אִית לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא, מַשְׁרְיָין מְזַיְינִין. בִּשְׁתִּין (בְּשָׁתָא) אַנְפִּין מִשְׁתַּכְחוּ מַשְׁרְיָין מְזוּיְינִין. וְכֻלְּהוּ חֲגִירָן חַרְבָּא, קַיְימָאן בְּסַחֲרָנָהָא, כַּמָּה נָפְקִין, כַּמָּה עַיְילִין. בִּשִׁית גַּדְפִּין טָאסִין כָּל עָלְמָא. קַמֵּי

כָּל חַד וְחַד גּוּמְרִין דְּנוּר דָּלִיק. לְבוּשׁוֹי, מִתְלַהֲטָא אֶשָּׁא. בְּגַבּוֹי, שְׁנָנָא דְּחַרְבָּא מִתְלַהֲטָא בְּכָל עָלְמָא, לְנַטְרָא (דף נ"א ע"א) קָמָּהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ג) וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים.

מַאן דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים. דָּא הִיא מַטְרוֹנִיתָא רַבְּתָא, דְּהִיא אָרְחָא, לְהַהוּא אִילָנָא רַבְרְבָא תַּקִּיף, אִילָנָא דְּחַיֵּי. דִכְתִיב, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא, כֻּלָּם אֲחוּזֵי חֶרֶב.

כַּד נַטְלָא מַטְרוֹנִיתָא, כֻּלְּהוּ נַטְלִין בַּהֲדָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים. וְכִי מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים אִתְקְרֵי. אָמַר רִבִּי אַבָּא אִין. תָּא חֲזֵי, הָכִי אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אַתְקִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָמֵיהּ, הֵיכָלָא קַדִּישָׁא, הֵיכָלָא עִלָּאָה, (קַדִּישָׁא) קַרְתָּא קַדִּישָׁא, קַרְתָּא עִלָּאָה. יְרוּשְׁלֵים עִיר הַקֹּדֶשׁ אִקְרֵי, מַאן דְּעָאל לְמַלְכָּא, לָא עָאל אֶלָּא מֵהַהוּא קַרְתָּא קַדִּישָׁא, נָטִיל אָרְחָא לְמַלְכָּא, דְּאָרְחָא מַהָכָא אִתְתְקַן.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבוֹאוּ בוֹ. כָּל שְׁלִיחוּתָא דְּבָעֵי מַלְכָּא מִבֵּי מַטְרוֹנִיתָא נָפְקָא, וְכָל שְׁלִיחוּתָא מִתַּתָּא לְמַלְכָּא, (נ"א דְּבָעֵי מַלְכָּא) לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא עָיֵיל בְּקַדְמִיתָא, וּמִתַּמָּן לְמַלְכָּא. אִשְׁתְּכַח

דְּמַטְרוֹנִיתָא אִיהִי שְׁלִיחָא דְּכֹלָּא, מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא, אִיהִי שְׁלִיחָא דְּכֹלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא. מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וגו׳, וְהַאי לָלֵכֶת יוֹמָם וְלַיְלָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְכִי יִקָּרֵא הוּא דְּמַלְכָּא, דְּמַטְרוֹנִיתָא תְּזִיל, וְהִיא תִּגַּח קְרָבָא, וְהִיא אַזְלַת שְׁלִיחָא. אֶלָּא, לְמַלְכָּא דְּאִזְדַּוּוג בְּמַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה, חָמָא מַלְכָּא יְקִירוּ דִּילָהּ, עַל כָּל שְׁאַר מַטְרוֹנִיתָא דְּעָלְמָא, אָמַר כְּלְהוּ מִשְׁתַּכְחִין לְחֵינָתָא (נ"א לְחוּפָּתָא), לָקָבֵל הַאי מַטְרוֹנִיתָא דִּילִי. הִיא סַלְקָא עַל כֹּלָּא, מַה אַעְבִּיד לָהּ. אֶלָּא כָּל בֵּיתָא דִּילִי יְהֵא בִּידָהָא, אַפִּיק מַלְכָּא כָּרוֹזָא, מֵהָכָא כָּל מִלִּין דְּמַלְכָּא בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא יִתְמַסְרוּן. מַה עָבִיד. אַפְקִיד מַלְכָּא בִּידָהָא כָּל זַיְינִין דִּילֵיהּ, כָּל אִינּוּן מָארֵי מַגִּיחִין קְרָבָא, כָּל אִינּוּן אַבְנִין יְקָרִין דְּמַלְכָּא, כָּל גִּנְזַיָּיא דְּמַלְכָּא. אָמַר, מֵהָכָא, כָּל מַאן דְּיִצְטְרִיךְ לְמַלְכָּא עִמִּי, לָא יָכִיל לְמַלְכָּא עִמִּי, עַד דְּאוֹדַע לָהּ מַטְרוֹנִיתָא.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִסְגִּיאוּת חֲבִיבוּתָא וּרְחִימוּתָא דִּילֵיהּ בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַפְקִיד כֹּלָּא בִּרְשׁוּתָהּ, אָמַר, הָא כָּל שָׁאַרְי, לָא מִשְׁתַּכְחֵי כְּלוּם לְגַבָּהָא. אָמַר, (שיר

השירים ו) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְגוֹ', אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי. מַה אַעְבִּיד לָהּ, אֶלָּא, הָא כָּל בֵּיתָא דִּילִי בִּידָהָא. אַפִּיק מַלְכָּא כָּרוֹזָא, מֵהָכָא כָּל מִלִּין דְּמַלְכָּא, בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא יִתְמַסְרוּן. אַפְקִיד בִּידָהָא כָּל זַיְינִין דִּילֵיהּ, רוֹמְחִין, וְסַיְיפִין, קַשְׁתִּין, חִצִּין, וַחֲרָבִין, בַּלִּסְטְרִין. קַסְטְרָאִין, אָעִין, אֲבָנִין, כָּל אִינּוּן מָאנֵי (נ"א מָאנֵי) מַגִּיחֵי קְרָבָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים וְגוֹ' כֻּלָּם אֲחוּזֵי חֶרֶב מְלוּמְּדֵי וְגוֹ'.

אָמַר מַלְכָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, קְרָבָא דִּילִי אִתְמְסַר בִּידָךְ, זַיְינִין דִּילִי, מָארֵי מַגִּיחֵי קְרָבָא בִּידָךְ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַתְּ הֲוֵי נַטְרָא לִי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, מַאן דְּאִצְטְרִיךְ לִי, לָא יָכִיל לְמַלְּלָא עִמִּי, עַד דְּאוֹדַע לְמַטְרוֹנִיתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. שְׁלִיחָא דְּמַלְכָּא בְּכֹלָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. אִשְׁתְּכַח דְּכֹלָּא בִּידָהָא, וְדָא הוּא יְקָרָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים וְגוֹ', כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם, מַאי טַעְמָא מֵאַחֲרֵיהֶם. בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח לְקַמָּהָא (נ"א לְגַבָּהָא) מָארֵי מַגִּיחֵי קְרָבָא, מָארֵי בַּלִּסְטְרָאוֹת, מָארֵי רוֹמְחִין וְסַיְיפִין, וְאִתְגְּלוּן קַמָּהָא, דְּהָא הֲווֹ אַתְיָין מַשִּׁירְיָין אַחֲרָנִין, לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל מִלְּעֵילָּא, וְעַל דָּא וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם.

וְתָאנָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אָתָא רַבְרְבָא שֻׁלְטָנָא דְּמַמָּנָא עַל מִצְרָאֵי, וְכָנַשׁ שִׁית מֵאָה (רבוון) רְתִיכִין מְקַטְרְגִין, וְעַל כָּל רְתִיכָא וּרְתִיכָא, שִׁית מֵאָה שָׁלְטָנִין מְמָנָן קַטֵּיגוֹרִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְגוֹ'. וְכִי שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר, לָא הֲווֹ רְכִבֵי מִצְרַיִם, מַאי טַעְמָא וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, הֲוָה סָמָא"ל אוֹזִיף לֵיהּ, שִׁית מֵאָה רְתִיכִין מְקַטְרְגִין לְסַיְּיעָא לֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב (דף נ"א ע"ב) בָּחוּר.

אֵימָתַי אַשְׁלִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסָמָא"ל. בְּקֶרֶבָא דְּסִיסְרָא, דְּעִקַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל אִינּוּן רְתִיכִין, וְאִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם נַחַל קְדוּמִים וְגוֹ'. (שופטים ה) וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, יִתְמְסָרוּ כֻּלְּהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה וְגוֹ'. (ישעיה סג) וְעַל דָּא וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם, דְּזִמְנָא שְׁכִינְתָּא בְּסוֹף יוֹמַיָּא לְאַעְקָרָא לוֹן מִן עָלְמָא.

וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם, מַאן עַמּוּד הֶעָנָן דָּא. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, דָּא הוּא עֲנָנָא דְּאִתְחֲזֵי תְּדִיר עִם שְׁכִינְתָּא. וְדָא הוּא עֲנָנָא דְּעָאל מֹשֶׁה בְּגַוֵּיהּ. רִבִּי אַבָּא אָמַר, כְּתִיב וַיֵּ֫י הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, אֶלָּא סִיּוּעָא דְּצַדִּיק

הוּא, וּפְרִישׁוּ דִּרְשִׁימוּ דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא אָזִיל הַאי עָנָן יוֹמָם, וּכְתִיב (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ. וּמִסְטְרָא דְּחֶסֶ״ד אָתָא עַנָנָא דָּא, וְדָא חֶסֶד אִתְקְרֵי, וַעֲנָנָא אַחֲרָא אָזִיל בְּלֵילְיָא, וְאִתְקְרֵי עַמּוּד אֵשׁ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם: דָּא אַבְרָהָם. וְעַמּוּד הָאֵשׁ לַיְלָה: דָּא יִצְחָק. וְתַרְוַוייהוּ אִשְׁתְּכְחוּ בִּשְׁכִינְתָּא, וּמַה דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּעַל יְדָא דְּהַאי (נ"א דִּבְהָאי) דַּרְגָּא, אִשְׁתְּכָחוּ.

וְהַאי וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאֲחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע: דְּנָטִיל מִסְטְרָא דְּחֶסֶ״ד, וְאִתְדַּבַק בְּסִטְרָא דִּגְבוּרָה, בְּגִין דְּהָא מָטָא שַׁעֲתָא לְאִתְלַבְּשָׁא בְּדִינָא.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתְּלִים סִיהֲרָא מִכֹּלָּא, וְיָרְתָא שִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן קַדִּישִׁין, בִּתְלַת סִטְרִין. סִטְרָא חֲדָא אִתְלַבְּשָׁא בְּעִטְרוֹי דְּחֶסֶד עִלָּאָה, בְּשִׁבְעִין גְּלִיפִין דְּנְהִירוּ דְּאַבָּא עִלָּאָה, דְּאַנְהִיר לָהּ.

סִטְרָא תִּנְיָינָא, אִתְלַבְּשַׁת בְּרוֹמְחֵי דִּגְבוּרָ״ה, בִּשְׁתִּין פּוּלְסֵי דְּנוּרָא, וַעֲשָׂרָה דִּילָהּ דְּנַחֲתוּ מִסְטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה בְּנִימוּסֵי גְּלִיפִין.

סִטְרָא תְּלָתָאי, אִתְלַבְּשַׁת בִּלְבוּשֵׁי אַרְגְּוָנָא, דְּלָבִישׁ מַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּאִקְרוּן תִּפְאֶ״רֶת, דְּיָרִית

בְּרָא קַדִּישָׁא, בְּשִׁבְעִין עִטְרִין עִלָּאִין, מִסִּטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, וְהוּא כְּלִיל לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא.

(ס"א וּתְרִין עִטְרִין מִסִּטְרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא, וְאִינּוּן שִׁבְעִין וּתְרֵין שְׁמָהָן.) וְתָנֵינָן מִסִּטְרָא דְּחֶסֶ"ד שִׁבְעִין וּתְרִין סָהֲדִין. מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָא שִׁבְעִין וּתְרִין סוֹפְרִין. מִסִּטְרָא דְּת"ת שִׁבְעִין וּתְרִין גַּוְונִין לְאִתְפָּאֲרָא.

וּבְהַאי אֲתָר, אִתְגְּלִיף חַד בְּחַד, וְאִסְתְּלִיק שְׁמָא קַדִּישָׁא, רָזָא דְּרָזִין, וְהָכָא אִתְגְּלִיפוּ אַבָּהָתָא, לְאִתְחַבְּרָא בְּחַד, וְהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָא בְּאַתְוָוי.

צֵרוּפָא דְּאַתְוָון אִלֵּין, אַתְוָון קַדְמָאֵי, רְשִׁימִין כְּסִדְרָן בְּאֹרַח מֵישָׁר, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אַתְוָון קַדְמָאֵי אִשְׁתְּכָחוּ בְּחֶסֶ"ד, לְמֵהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר, בְּסִדּוּרָא מִתְתַּקָּן. אַתְוָון תִּנְיָינֵי, רְשִׁימִין בְּגִלְגּוּלָא לְמַפְרֵעַ, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אַתְוָון תִּנְיָינֵי, מִשְׁתַּכְחוּ בִּגְבוּרָה, (ס"א מִגְּבוּרָה) לְגַלָּאָה דִּינִין וְזִינִין דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא.

אַתְוָון תְּלִיתָאֵי, אִינּוּן אַתְוָון רְשִׁימָן, לְאַחָזָאָה גַּוְונִין, לְאִתְעַטָּרָא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְכֹלָּא בֵּיהּ מִתְחַבְּרָן וּמִתְקַשְּׁרָן, וְהוּא אִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי בְּאֹרַח מֵישָׁר, וְרָשִׁים לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, כְּמַלְכָּא דְּאִתְעַטָּר בְּכֹלָּא.

הָכָא אִתְרְשִׁים שְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָא בְּע"ב תֵּיבִין, דְּמִתְעַטְּרֵי בַּאֲבָהָתָא, רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וְאִי

תֵּימָא, הָנֵי אַתְוָון תְּלִיתָאֵי, מַאי טַעְמָא לָאו אִינּוּן כְּתִיבִין, מִנְּהוֹן בְּאוֹרַח מֵישָׁר כְּסִדּוּרָן, וּמִנְּהוֹן לְמַפְרֵעַ, לְיַשְׁרָא לְהַאי סִטְרָא, וּלְהַאי סִטְרָא, דְּהָא תָּנֵינָן, (תהלים צט) אַתָּה כוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מֵישָׁרִים לְתַרֵי סִטְרֵי, וּכְתִיב (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים וְגוֹ׳, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, דָּא יַעֲקֹב, וְכֻלָּא חַד.

אֶלָּא לְמַלְכָּא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכֻּלָּא, דַּעְתֵּיהּ שְׁלִים מִכֻּלָּא, מָה אָרְחֵיהּ דְּהַהוּא מַלְכָּא. אַנְפּוֹי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא תָּדִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁלִים. וְכַד דָּאִין, דָּאִין לְטָב וְדָאִין לְבִישׁ. וְעַל דָּא בָּעֵי לְאִסְתַּמָּרָא מִינֵּיהּ. מַאן דְּאִיהוּ טִפְּשָׁא, חָמֵי אַנְפּוֹי דְּמַלְכָּא נְהִירִין וְחַיְיכָן, וְלָא אִסְתַּמַּר מִינֵּיהּ. וּמַאן דְּאִיהוּ חַכִּימָא, אַף עַל גַּב דְּחָמֵי אַנְפּוֹי דְּמַלְכָּא נְהִירִין, אָמַר מַלְכָּא וַדַּאי שְׁלִים הוּא, שְׁלִים הוּא מִכֻּלָּא, דַּעְתֵּיהּ שְׁלִים, אֲנָא חָמֵי דִּבְהַהוּא נְהִירוּ, דִּינָא יָתִיב (דף נ"ב ע"א) וְאִתְכַּסְיָא, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְחַזְיָא, דְּאִי לָאו הָכִי, לָא יְהֵא מַלְכָּא שְׁלִים, וְעַל דָּא בָּעֵי לְאִסְתַּמָּרָא. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלִים תָּדִיר בְּהַאי גַּוְונָא וּבְהַאי גַּוְונָא, אֲבָל לָא אִתְחַזְיָא, אֶלָּא בְּנְהִירוּ דְּאַפִּין. וּבְגִין כַּךְ, אִינּוּן טִפְּשִׁין חַיָּיבִין לָא אִסְתַּמָּרָן מִנֵּיהּ. אִינּוּן חַכִּימִין זַכָּאִין, אֲמִרִין, מַלְכָּא שְׁלִים הוּא, אַף עַל גַּב

דְּאַנְפּוֹי אִתְחַזְיָין נְהִירִין, דִּינָא אִתְכַּסְיָא בְּגַוֵּויהּ, בְּגִין כַּךְ בָּעֵי לְאִסְתַּמְּרָא מִנֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מֵהָכָא, (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ׳ לֹא שָׁנִיתִי. לָא דְּלִיגְנָא לַאֲתָר אַחֲרָא, בִּי אִתְכְּלִיל כּוּלָּא. הָנֵי תְּרֵי גַּוְונֵי בִּי אִתְכְּלִילָן, בְּגִין כַּךְ כּוּלָּא בְּאַרַח מֵישָׁר אִתְחַזְיָא, וְאַף עַל גַּב דְּאַתְוָון אֲחִידָן לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, כְּסִדְרָן כְּתִיבִין.

(שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם. עַד כָּאן סִטְרָא חַד, חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, תָּא חֲזֵי רָזָא דָּא. כַּד עַתִּיקָא קַדִּישָׁא אַנְהִיר לְמַלְכָּא, אַנְהִיר לֵיהּ, (ס"א עָטָר לֵיהּ וְאֶחְסִין לֵיהּ, בְּבִתְרִין וכו') וְעִטְרִין לֵיהּ, בְּכִתְרִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, כַּד מָטָאן לְגַבֵּיהּ מִתְעַטְּרֵי אֲבָהָתָא, בְּשַׁעֲתָה דְּמִתְעַטְּרֵי אֲבָהָתָא, כְּדֵין הוּא שְׁלִימוּ דְּכוּלָּא. כְּדֵין מַטְרוֹנִיתָא, נַטְלָא בְּמַטְלָנָהָא, (בְּהַהוּא) (נ"א בְּשׁוּלְטָנָא בְּהַהִיא) שְׁלִימוּ דַּאֲבָהָתָא. וְכַד מִתְעַטְּרָא מִכֻּלְהוֹן, כְּדֵין אִתְבָּרְכָא, וּרְשׁוּתָא דְּכוּלָּא בִּידָהָא.

כְּגַוְונָא דָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָא בְּאַתְווֹי רְשִׁימִין בִּרְתִיכָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא עִטּוֹרָא דַּאֲבָהָן.

אָמְרוּ הַמַּגִּיהִים כָּאן מָצָאנוּ כְּתוּב פָּסוּק וַיִּסַּע כְּסֵדֶר כָּל אוֹת וְאוֹת בְּבַיִת אֶחָד בְּמֵרוּבָּע עִם זֶה

הַלְּשׁוֹן עַד כָּאן אִתְתַּקַּנוּ טוּרִין כְּסִדְרָן בִּרְוָזָא דְּחֻכְמְתָא לָא סַטָּאן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא. אַחַר כֵּן מָצָאנוּ פָּסוּק וַיָּבֹא לְמַפְרֵעַ כְּמוֹ כֵן כָּל אוֹת וְאוֹת בְּבֵית אֶחָד בְּמִרוּבָּע עִם זֶה הַלָּשׁוֹן עַד כָּאן אִתְתַּקַּנוּ טוּרִין לְמַפְרֵעַ בִּרְוָזָא דִּגְבוּרָה כֻּלְּהוּ שְׁמָאלָא כְּלִילָן בִּימִינָא. אַחַר כָּךְ מָצָאנוּ פָּסוּק וַיֵּט כַּסֵּדֶר כְּמוֹ כֵן כָּל אוֹת וְאוֹת בְּבֵית אֶחָד בְּמִרוּבָּע עִם זֶה הַלָּשׁוֹן עַד כָּאן כְּלִילָן טוּרִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּתִפְאֶרֶת לְבַתָּר מִתְחַבְּרָן אֲבָהָן וְאִתְעַבִּידוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְאַחַר כָּךְ מָצָאנוּ הע"ב שְׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מִשְּׁלשָׁה פְּסוּקִים אֵלּוּ בְּמִרוּבָּע כָּל שֵׁם וְשֵׁם מִשְּׁלשָׁה אוֹתִיּוֹת הַיּוֹצְאִים מִשְּׁלשָׁה פְּסוּקִים אֵלּוּ יָשָׁר הָפוּךְ יָשָׁר וְהַסִּימָן יה"י אוֹר עִם זֶה הַלָּשׁוֹן הָא כְּגַוְנָא דָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָא בְּאַתְוָוי רְשִׁימִין בִּרְתִיכָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא עִטּוּרָא דְּאֲבָהָן. ולא הדפסנו אותו כאן מפני יקר תפארת גדולתו. (והודפס בסוף הספר:)

(אָמַר רִבִּי יֵיסָא, אַשְׁכַּחְנָא בְּרָזָא דָּא בִּתְקִיעוּתָא (ס"א דְּרַב בְּבָבֶל) דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, תִּלַּת וּבֵּכֵן וּבְכֵן וּבְכֵן, לָקֳבְלֵי תְּנֵי תִּלַּת. וְכָךְ הוּא סִדּוּרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כֹּלָּא אִתְכְּלִיל בְּהַאי שְׁמָא (נ"א שְׁלִיחָא) קַדִּישָׁא, וְאִסְתַּיַּים בֵּיהּ, אִשְׁתְּכַח דִּשְׁלִימוּ דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא אִית בֵּיהּ.)

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי הוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, עִטּוּרָא דַּאֲבָהָן, דְּמִתְעַטְּרָא בְּגַלּוֹפַיְיהוּ, בְּחִבּוּרָא כַּחֲדָא. שְׁלִימוּ דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא. וְאִתְכְּלִיל בְּאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא תֵּיבוּתָא, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דִּכְלָּא, וְעִקָּרָא דְּשָׁרְשִׁין.

תָּא חֲזֵי, גּוּפָא דְּאִילָנָא, אָנ"י אָלֶ"ף (ויקרא קנ"א) **נוּ"ן יוֹ"ד. רֵישָׁא דְּכָל עַנְפֵי אִילָנָא, וָה"ו.** (וָה"ו) **וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּא, כְּלָלָא דַּעֲנָפִין וְנוּפָא וְשָׁרְשָׁא, בְּאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא תֵּיבִין. וְהָא אִתְרְשִׁים בִּתְלַת עָלְמִין עִלָּאִין, ובג׳ עָלְמִין תַּתָּאִין.**

לָקְבְלֵיהּ, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה׳ צְבָאוֹת. קָדוֹשׁ לְעֵילָּא. קָדוֹשׁ בְּאֶמְצָעִיתָא. קָדוֹשׁ לְתַתָּא. קָדוֹשׁ חֶסֶד. קָדוֹשׁ גְּבוּרָה. קָדוֹשׁ תִּפְאֶרֶת. וְכֻלְּהוּ בְּשִׁבְעִין וּתְרֵין

אִתְגְּלִיפוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר. בָּרִיךְ הוּא, בָּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין אָמֵן.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, חָמוּ לְכַמָּה (דף נ"ב ע"ב) אִכְלוֹסִין, לְכַמָּה חַיָּילִין, לְכַמָּה מַשְׁרְיָין, מֵעֵילָּא וְתַתָּא, וְכֻלְּהוּ בִּכְנוּפְיָא עַלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, שָׁרִיאוּ בִּצְלוֹ מִגּוֹ עָאקוּ דִּלְהוֹן.

בֵּיהּ שַׁעֲתָא, חָמוּ יִשְׂרָאֵל עָאקוּ מִכָּל סִטְרִין, יַמָּא בְּגַלּוֹהֲי דְּזַקְפָן קָמַיְיהוּ. בַּתְרַיְיהוּ, כָּל אִינּוּן אִכְלוֹסִין, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּמִצְרַיִם, לְעֵילָּא עַלַיְיהוּ כַּמָּה קַטִּיגּוֹרִין. שָׁרִיאוּ צַוּוחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כְּדֵין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי. וְתָאנָא בְּסִפְרָא דְּצְנִיעוּתָא, אֵלַי, (כ"א ע"א) דַּיְיקָא, בְּעַתִּיקָא תַּלְיָא כְּלָא. בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִתְגְּלֵי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְאִשְׁתְּכַח רַעֲוָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין עִלָּאִין, כְּדֵין נְהִירוּ דְּכֹלָּא, אִתְנְהִיר.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּדֵין, כַּד אִתְנְהִיר כֹּלָּא כַּחֲדָא, וְעָבִיד יַמָּא נִימוּסִין עִלָּאִין, וְאִתְמְסָרוּ בִּידוֹי עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וּבְגִינֵי כַּךְ, קַשְׁיָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֹּלָּא, כִּקְרִיעַת יָם סוּף, וְכֹלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּקְרִיעַת יָם (בראשית ר"ס ע"א) סוּף בְּעַתִּיקָא תַּלְיָיא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, חַד אַיְילְתָּא אִית בְּאַרְעָא, וְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא עָבִיד סַגְיָא בְּגִינָהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהִיא צַוָּחַת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע עָאקוּ דִּילָהּ, וְקָבִיל קָלָהּ. וְכַד אִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְרַחֲמֵי לְמַיָּא, הִיא יָהֲבַת קָלִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע קָלָהּ, וּכְדֵין חַיִּים עַל עָלְמָא, הָדָא הוּא

דִכְתִיב, (תהלים מב) כְּאַיָּל תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם.

וְכַד בַּעְיָא לְאוֹלָדָא, הִיא סְתִימָא מִכָּל סִטְרִין, כְּדֵין אַתְיָיא וְשַׁוְיאַת רֵישָׁא בֵּין בִּרְכָהָא, וְצַוָּחַת וְרָמַת קָלִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלָהּ, (רי"ט ע"ב) וְזַמִּין לְקַבְּלָהּ חַד נָחָשׁ, וְנָשִׁיךְ בְּעַרְיָיתָא דִּילָהּ, וּפָתַח לָהּ, וְקָרַע לָהּ הַהוּא אַתָּר, וְאוֹלִידַת מִיָּד. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּהַאי מִלָּה, לָא תִּשְׁאַל וְלָא תְּנַסֶּה אֶת יְיָ, וְהָכִי דַּיְיקָא. (שמות יד) וַיּוֹשַׁע יְיָ בְּיוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, הַהוּא שֻׁלְטָנָא מִמָּנָא דְּמִצְרָאֵי, אַחְמֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַעְבַּר לֵיהּ, בִּנְהַר (ז' ע"א, רכ"ב ע"ב) דִּינוּר, דְּהָוָה בִּשְׁפָתָא דְּיַמָּא רַבָּא. מֵת, מַאי טַעֲמָא מֵת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּאַעְבְּרוּ לֵיהּ, מֵהַהוּא שֻׁלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ.

(שמות יד) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, הָכָא אִשְׁתְּלִים יְדָא, וְכֻלְּהוּ אֶצְבְּעָן, וְאִשְׁתְּלִים יְדָא, דְּאִתְכְּלִיל בֵּיהּ בִּימִינָא, דְּהָכִי תָּנֵינָן, כֹּלָּא בִּימִינָא

אִתְכְּלִיל, וּבִימִינָא תַּלְיָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, יְמִינְךָ יְיָ׳ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ׳ תִּרְעַץ אוֹיֵב.

וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָא אַשְׁכַּחְנָא, מַאן דְּאַתְקִיף לְבֵיהּ, לְגַבֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּפַרְעֹה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, סִיחוֹן וְעוֹג הָכִי נַמִּי. אָמַר לֵיהּ, לָאו הָכִי. אִינּוּן לְגַבֵּיהּ דְּיִשְׂרָאֵל אִתְתָּקְפוּ, אֲבָל לְגַבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא, כְּמָה דְּאִתְּקַף פַּרְעֹה רוּחֵיהּ לָקֳבְלֵיהּ, וַהֲוָה חָמֵי כָּל יוֹמָא גְּבוּרָאן דִּילֵיהּ, וְלָא הֲוָה תָּב.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רִבִּי יִצְחָק, פַּרְעֹה חַכִּים מִכָּל חַרְשׁוֹי הֲוָה, וּבְכָל אִינּוּן כְּתִרִין, וּבְכָל אִינּוּן יְדִיעָן, אִסְתַּכַּל. וּבְכָל סִטְרָא דִּלְהוֹן, לָא חָמָא פּוּרְקָנָא דִּלְהוֹן יִשְׂרָאֵל, וְלָא הֲוָה תָּלֵי בְּחַד מִנַּייְהוּ. וְעוֹד, דְּהָא בְּכֻלְּהוּ קְשִׁירוּ קִשְׁרָא עֲלַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּפַרְעֹה לָא סָבַר דְּאִית קִשְׁרָא אַחֲרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, דְּאִיהוּ שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא. וְעַל דָּא הֲוָה אַתְקִיף לְבֵיהּ.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, לָא אַתְקִיף לְבָא דְּפַרְעֹה, אֶלָּא שְׁמָא דָּא. דְּכַד הֲוָה אָמַר מֹשֶׁה, כֹּה אָמַר יְיָ׳, דָּא מִלָּה מַמָּשׁ, אַתְקִיף לְבֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות ט) וַיְחַזֵּק יְיָ׳ אֶת לֵב פַּרְעֹה. דְּהָא בְּכָל חָכְמְתָא דִּילֵיהּ, לָא אִשְׁתְּכַח, דִּשְׁמָא דָּא שַׁלִּיט בְּאַרְעָא. וְעַל דָּא אָמַר, מִי יְיָ׳. וּלְבָתַר אָמַר, יְיָ׳ הַצַּדִּיק. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לְבָתַר אָמַר, (שמות י)

חָטָאתִי לַייָ׳ הַהוּא פּוּמָא דְּאָמַר דָּא, אָמַר דָּא.
רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (איוב ט) אַחַת הִיא עַל כֵּן אָמַרְתִּי
תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֶּה. הַאי קְרָא, אוּקְמוּהָ בְּרָזָא
דְּחָכְמְתָא. אַחַת הִיא, מַאי אַחַת הִיא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,
(שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ.
וּבְהַאי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין דִּינוֹי לְתַתָּא, וְדָאִין
דִּינוֹי לְעֵילָּא בִּכְלָא.
וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר דִּינוֹי, דָּאִין דִּינוֹי בְּהַאי
כִּתְרָא, כְּדֵין כְּתִיב, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֶּה. (דף נ"ג ע"א)
בְּגִין דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, מִתַּפְסָאן בְּחוֹבֵיהוֹן דְּרַשִּׁיעַיָּא,
דִּכְתִיב, (שמואל ב כד) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית בָּעָם רַב
וְגוֹ׳, וְעַל דָּא אָמַר (ר׳ יוֹסֵי) אִיּוֹב מִלָּה דָּא, (אָמַר) וְלֹא אַגְמָר
מִלָּה, וְאוֹקְמוּהָ טוֹל הַרָב, רִבִּי יִיסָא אָמַר, אַחַת הִיא: דָּא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, דִּבְגִינָהּ קָטַל קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרָאֵי, וְעָבִיד בְּהוּ נוּקְמִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב
תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֶּה.
ר׳ חִיָּיא אָמַר, אִיּוֹב לָא אַלְקֵי, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּנָפְקוּ
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. אָמַר אִיּוֹב, אִי הָכִי, כָּל אַפַּיָּיא
שָׁוִין, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֶּה, פַּרְעֹה אַתְקִיף בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל,
וְאָמַר (שמות ה) מִי יְיָ׳ אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלוֹ. וַאֲנָא לָא
אַתְקִיפְנָא בְּהוּ, וְלָא עַבִידְנָא מִידִי, תָּם וְרָשָׁע הוּא

מִכַּלֶּה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ט) הַיָּרֵא אֶת דְּבַר יְיָ׳ מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה, זֶה אִיּוֹב.

ר׳ יְהוּדָה אָמַר, אִינּוּן אַבְנֵי בַּרְדָּא, דַּהֲווֹ נַחְתִּין, אִתְעַכְּבוּ עַל יְדוֹי דְּמֹשֶׁה, לְבָתַר עָבְדוּ נוּקְמִין, בְּיוֹמֵי דִיהוֹשֻׁעַ. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זְמִינִין לְאַחֲתָא אִינּוּן דְּאִשְׁתָּאֲרוּ, עַל אֱדוֹם וּבְנוֹתֶיהָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.

דָּבָר אַחֵר וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגוֹ׳, הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ, וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. בְּקַדְמִיתָא וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל, וּבָתַר וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יְיָ׳. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַהוּא סָבָא דְּנָחַת עִם בְּנוֹי בְּגָלוּתָא, וְסָבִיל עֲלֵיהּ גָּלוּתָא, וְאָעִיל לִבְנוֹי בְּגָלוּתָא, הוּא מַמָּשׁ חָמָא, כָּל אִינּוּן נוּקְמִין, וְכָל גְּבוּרָאן, דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ. וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, סָלִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי סָבָא, וְאָמַר לֵיהּ, קוּם חֲמֵי בְּנָיךְ דְּנָפְקִין מִגּוֹ עַמָּא תַּקִּיפָא. קוּם חֲמֵי גְּבוּרָן דַּעֲבָדִית, בְּגִין בְּנָיךְ בְּמִצְרַיִם. וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי יֵיסָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַטְלֵי יִשְׂרָאֵל לְנַחְתָּא בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, דְּחִילוּ וְאֵימָתָא תַּקִּיפָא נָפַל עֲלוֹי. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב, אֲמַאי אַתְּ דָּחִיל, (בראשית מו) אַל תִּירָא מֵרְדָה מִצְרַיְמָה. מִמַּה דְּכְתִיב אַל תִּירָא, מַשְׁמַע דְּחִילוּ הֲוָה דָּחִיל.

אָמַר לֵיהּ כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימְךָ שָׁם. אָמַר לֵיהּ, דְּחִילְנָא דִּי יְשִׂיצוּן בָּנַי. אָמַר לֵיהּ, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה. אָמַר לֵיהּ תּוּ דְּחִילְנָא, דִּלָּא אַזְכֵּי לְאִתְקַבְּרָא בֵּינֵי אֲבָהָתַי, וְלָא אַחְמֵי פּוּרְקָנָא דִּבָנַי, וּגְבוּרָאן דְּתַעְבִּיד לְהוּ. אָמַר לֵיהּ, וְאָנֹכִי אֲעַלְךָ גַּם עָל�ֹה, אַעַלְךָ לְאִתְקַבְּרָא בְּקִבְרֵי אֲבָהָתָךְ. גַּם עָלֹה, לְמֶחֱמֵי פּוּרְקָנָא דִּבְרָךְ, וּגְבוּרָאן דְּאַעֲבִיד לְהוּ.

וְהַהוּא יוֹמָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, סָלִיק לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב, וְאָמַר לֵיהּ, קוּם, חֲמֵי בְּפוּרְקָנָא דִּבְרָךְ, דְּכַמָּה חֵילִין וּגְבוּרָאן עֲבָדִית לְהוּ, וְיַעֲקֹב הָוָה תַּמָּן, וְחָמָא כֻּלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

ר' יִצְחָק אָמַר, מֵהָכָא, (דברים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל מִמִּצְרַיִם. מַאי בְּפָנָיו. בְּפָנָיו דָּא יַעֲקֹב, דְּאָעִיל לְכֻלְּהוּ תַּמָּן. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו, בְּפָנָיו: דָּא אַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (בראשית יז) וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל פָּנָיו.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם אָמַר, הַלְבֶּן מֵאָה שָׁנָה יִוָּלֵד וְגוֹ', אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַיֶּיךָ, אַתְּ תֶּחֱמֵי כַּמָּה אִכְלוֹסִין, וְכַמָּה חַיָּילִין דְּיִפְקוּן מִמָּךְ. בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כָּל אִינּוּן שִׁבְטִין, כָּל אִינּוּן רִבְוָון,

סָלִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, וְחָמָא לוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיּוֹצִיאֵהוּ בְּפָנָיו. רִבִּי אַבָּא אָמַר כְּלְהוּ אֲבָהָתָא אִזְדַּמְנוּ תַּמָּן בְּכָל הַהוּא פּוּרְקָנָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיּוֹצִיאֵהוּ בְּפָנָיו. מַאי בְּפָנָיו אִלֵּין אֲבָהָתָא.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיּוֹצִיאֵהוּ בְּפָנָיו: דָּא יַעֲקֹב. בְּכוֹתוֹ: דָּא יִצְחָק. הַגָּדוֹל: דָּא אַבְרָהָם. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְכֵן בְּגִינֵיהוֹן דַּאֲבָהָתָא, אִזְדַּמַּן פּוּרְקָנָא תָּדִיר לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכּוֹר וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר. אֲבָהָתָא תִּינַח, מַהוּ וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר. אֶלָּא, לְאַכְלְלָא עִמְּהוֹן דָּוִד מַלְכָּא, דְּאִיהוּ רְתִיכָא בַּאֲבָהָתָא (דף נ"ג ע"ב) וְאִינּוּן מִתְעָרִין פּוּרְקָנָא תָּדִיר לְיִשְׂרָאֵל.

וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ׳ בְּמִצְרַיִם.

וְכִי הַשְׁתָּא עָשָׂה, וְהָא מִקַּדְמַת דְּנָא אִתְעֲבִיד, מַאי אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ׳. אֶלָּא, יַד לָא אִקְרֵי פָּחוּת מֵחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן. הַגְּדוֹלָה: דִּכְלִילָן בָּהּ חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן אַחֲרָנִין, וְאִתְקְרוֹן כְּדֵין גְּדוֹלָה. וְכָל אֶצְבְּעָא וְאֶצְבְּעָא, סָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא רַבָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בְּהוּ (ס"א הַשְׁתָּא נִיסִּין) נִיסִּין וּגְבוּרָן, וּבְהַאי אִתְעַקְּרוּ כְּלְהוּ דַּרְגִּין מִשִּׁלְשׁוּלֵיהוֹן.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דָּא, דִּבְחָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן קָמָאי, כְּתִיב,

וַיְחַזֵּק לֵב פַּרְעֹה, כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלַמוּ אִינּוּן חֲמֵשׁ, תּוּ לָא הֲוָה מִלָּה בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּפַרְעֹה, כְּדֵין כְּתִיב וַיְחַזֵּק יְיָ׳ אֶת לֵב פַּרְעֹה.

וְעַל דָּא וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגוֹ׳, וַיַּאֲמִינוּ בַּייָ׳. וְכִי עַד הַשְׁתָּא לָא הֶאֱמִינוּ בַּייָ׳, וְהָא כְּתִיב (שמות ד) וַיַּאֲמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ וְגוֹ׳. וְהָא חָמוּ כָּל אִינּוּן גְּבוּרָאן דְּעָבַד לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. אֶלָּא מַאי וַיַּאֲמִינוּ, הַהוּא מִלָּה דְּאָמַר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ וְגוֹ׳.

ר׳ ייסָא שָׁאִיל וְאָמַר, כְּתִיב וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, וּכְתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מֵתִין חָמוּ לְהוּ. אָמַר לֵיהּ, אִי כְּתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם חַיִּים, הֲוָה אָמֵינָא הָכִי. אָמַר לֵיהּ ר׳ אַבָּא יֵאוֹת שָׁאִילְתָּא.

אֶלָּא תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (דברי הימים א טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְתָנֵינָן, עוֹלָם לְעֵילָּא, וְעוֹלָם לְתַתָּא. עוֹלָם דִּלְעֵילָּא, מִתַּמָּן הוּא שֵׁירוּתָא לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין. עוֹלָם דִּלְתַתָּא, תַּמָּן הוּא סִיוּמָא, וְאִתְכְּלִיל מִכֹּלָּא, וּמֵהַאי עוֹלָם דִּלְתַתָּא, מִתְעָרָן גְּבוּרָן לְתַתָּאֵי.

וּבְהַאי עוֹלָם, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִין לְיִשְׂרָאֵל, וְרָחִישׁ לוֹן נִיסָא. וְכַד אִתְּעַר הַאי עוֹלָם לְמֶעְבַּד

נִסִּין, כֻּלְּהוּ מִצְרָאֵי אִשְׁתְּקָעוּ בְּיַמָּא, עַל יְדָא דְּהַאי עוֹלָם, וְאִתְרְחִישׁ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל נִיסָא בְּהַאי עוֹלָם. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד דְּיִתְעַר הַהוּא עוֹלָם, וְיִתְמַסְּרוּן בְּדִינוֹי, וְכֵיוָן דְּאִתְמְסָרוּ בֵּיהּ לְמִתְדָּן, כְּדֵין כְּתִיב וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם, הַדָּא הוּא דִכְתִיב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, עַד הָעוֹלָם דַּיְקָא. כְּדֵין כְּתִיב, וַיַּאֲמִינוּ בַּיְיָ׳ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ.

(שמות טו) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה. ר׳ יְהוּדָה פָּתַח, (ירמיה א) בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ וגו׳. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עַמִּין. וּמִסְגִּיאוּת רְחִימוּתָא דְּרָחִים לְהוּ, אוֹקִים עֲלַיְיהוּ נְבִיאָה דְּקִשׁוֹט, וְרַעְיָא מְהֵימָנָא. וְאִתְעַר עָלֵיהּ רוּחָא קַדִּישָׁא, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, וְאַפִּיק לֵיהּ מֵחוּלָקֵיהּ מַמָּשׁ, מִמַּה דְּאַפְרִישׁ יַעֲקֹב מִבְּנוֹי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שִׁבְטָא דְּלֵוִי, וְכֵיוָן דְּהַוָה לֵוִי דִּילֵיהּ, נָטַל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַעְטַר לֵיהּ בְּכַמָּה עִטְרִין, וּמָשַׁח לֵיהּ בְּמִשְׁחָ רְבוּת קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא, וּכְדֵין אַפִּיק מִבְּנוֹי, רוּחָא קַדִּישָׁא לְעָלְמָא, וְזָרִיז לֵיהּ בְּהֵימְנוּיֵי קַדִּישֵׁי, מְהֵימָנוּתָא רַבָּא.

תָּנָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּמָטָא זִמְנֵיהּ דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא לְאַחֲתָא לְעָלְמָא, אַפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא רוּחָא קַדִּישָׁא מִגַּוָּאָ דְּסַפִּירוּ דְּאֶבֶן טָבָא, דְּהַוָה גָּנִיז בְּמָאתַן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא (נְהוֹרִין, וְאִתְנְהִיר עָלֵיהּ. וְאַעְטְרֵיהּ בְּשׁ"ה) עִטְרִין, קַיְימֵי קָמֵיהּ, וְאַפְקִיד לֵיהּ בְּכָל דִּילֵיהּ. (נ"א בֵּיתֵיהּ) וְיָהַב לֵיהּ מֵאָה וְשִׁבְעִין וּתְלַת מַפְתְּחִין. (נ"א גְּנִיז תָּמָן וְאַעְטְרֵיהּ בְּתֶלֶת מֵאָה וְשִׁתִּין וַחֲמֵשׁ עִטְרֵי וְאַנְהִיר עֲלֵיהּ מַאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא נְהוֹרִין וְקָאִים קַמֵּיהּ וְאַפְקִיד לֵיהּ בְּכָל בֵּיתָא דִּילֵיהּ וְיָהַב לֵיהּ מֵאָה וְשִׁבְעִין וּתְלַת מַפְתְּחָן. (נ"א מאתן ושבעין וחמש))

וְאַעְטַר לֵיהּ בְּחָמֵשׁ עִטְרִין, וְכָל עִטְרָא וְעִטְרָא סָלִיק וְאַנְהִיר בְּאֶלֶף עָלְמִין דְּנַהֲרִין, וּבוּצִינִין דִּגְנִיזִין בְּגִנְזַיָּיא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

כְּדֵין אַעְבְּרֵיהּ בְּכָל בּוּצִינִין (נ"א בּוּסְמִין) דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאַעֲלֵיהּ בְּהֵיכָלֵיהּ, וְאַעְבְּרֵיהּ בְּכָל חַיָּילִין וְגַיָּיסִין דִּילֵיהּ. כְּדֵין אִזְדַּעְזְעוּ כֻּלְּהוּ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, אִסְתָּלָקוּ מִסַּחֲרָנֵיהּ, (סִטְרָא דְּסִטְרִין) דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר רוּחָא לְשַׁלְטָאָה לְמִרְגַּז עָלְמִין. קָלָא נָפַק וְאָמַר, מַאן הוּא דֵּין, דְּכָל מַפְתְּחָן אִלֵּין (דף נ"ד ע"א) בִּידּוֹי. פָּתַח קָלָא אַחֲרָא וְאָמַר, קַבִּילוּ לֵיהּ בְּגַוְוייכוּ, דָּא הוּא דְּזַמִּין לְנַחְתָּא בֵּין בְּנֵי נָשָׁא, וּזְמִינָא אוֹרַייְתָא, גְּנִיזָא דְּגִנְזַיָּיא, לְאִתְמַסְּרָא בִּידּוֹי, וּלְאַרְעָשָׁא עָלְמִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא עַל יְדָא דְּדֵין. בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִתְרְגִישׁוּ כֻּלְּהוּ, וְנַטְלִין אֲבַתְרֵיהּ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים סו) הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמָּיִם.

כְּדֵין סַלְקָא הַהוּא רוּחָא, וְקַיְימָא קָמֵי מַלְכָּא. מ פְּתִיחָא,
סָלִיק וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, וְאַעְטְרִיהּ בְּתִלַּת מְאָה
וְעֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ עִטְרִין, וְאַפְקִיד מַפְתְּחוֹי בִּידוֹי. ש
דַּאֲבָהָתָא, אַעְטְרוּ לֵיהּ בְּתִלַּת עִטְרִין קַדִּישִׁין, וְאַפְקִידוּ
כָּל מַפְתְּחָן דְּמַלְכָּא בִּידֵיהּ, וְאַפְקִידוּ לֵיהּ בְּהֵימְנוּתָא,
מְהֵימָנָא דְּבֵיתָא. ה סַלְקָא וְאִתְעַטָּרָא בְּעִטְרוֹי, וְקַבִּילַת
לֵיהּ מִן מַלְכָּא.

כְּדֵין, נָחַת הַהוּא רוּחָא בְּאַרְבִּין דְּשָׁאטָן, בְּהַהוּא יַמָּא
רַבָּא, וְקַבִּילַת לֵיהּ לְגַדְלָא לֵיהּ לְמַלְכָּא, וְהִיא
יָהֲבַת לֵיהּ מִתַּמָּן זִיוִין, לְאַלְקָאָה לְפַרְעֹה וּלְכָל אַרְעֵיהּ.
וּבְשַׁבְתָּא וּבְרִישֵׁי יַרְחֵי, סַלְקַת לֵיהּ לְמַלְכָּא, כְּדֵין אִקְרֵי
שְׁמֵיהּ, בְּאִלֵּין אַתְוָון רְשִׁימִין.

וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, דְּנָפַק לְנַחְתָּא לְאַרְעָא, בְּזַרְעָא דְּלֵוִי,
אִתְתָּקָנוּ אַרְבַּע מְאָה וְעֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ בּוּצִינִין
לְמַלְכָּא, וְאַרְבַּע מְאָה וְעֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ גְּלִיפִין מִמָּנָן,
אוֹזְפוּהָ לְהַהוּא רוּחָא לְאַתְרֵיהּ, כַּד נָפַק לְעָלְמָא,
אִתְנַהֲרָא בְּאַנְפּוֹי, וּבִיתָא אִתְמַלְיָיא מִזִּיוֹתֵיהּ. בֵּיהּ
שַׁעֲתָא, קָרָא עָלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ
בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם תֵּצֵא מֵרֶחֶם הִקְדַּשְׁתִּיךָ נָבִיא לַגּוֹיִם
נְתַתִּיךָ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, בֵּיהּ שַׁעֲתָא קָטַל (נ"א אַפִּיל) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לְרַבְרְבָא מִמָּנָא דְּמִצְרָאֵי, וְחָמוּ לֵיהּ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדֵין אָמְרוּ שִׁירָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

(שמות טו) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, אִסְתַּכַּלְנָא בְּכָל תּוּשְׁבְּחָן דְּשַׁבְּחוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכוּלָּם פָּתְחוּ בְּאָז. (מלכים א ח) אָז אָמַר שְׁלֹמֹה. (יהושע י) אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ, (במדבר כא) אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כָּל נִסִּין וְכָל גְּבוּרָן דְּאִתְעֲבִידוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, כַּד אִתְנְהִיר נְהִירוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא בְּעִטְרוֹי, גְּלִיפִין רְשִׁימִין בְּאָז, בא', וא', בד, אַנְקִיב בַּחֲשׁוֹכֵי, וְנָהִיר לְכָל עִבָר. וְכַד אִתְחַבָּר נְהִירוּ דְּאָלֵ"ף וּמָטֵי לְזַיִי"ן, מַאן זַיִי"ן, דָּא (ישעיה לד) חֶרֶב לַיי' מָלְאָה דָם. כְּדֵין עָבִיד נִסִּין וּגְבוּרָאן, בְּגִין דְּאִתְחַבָּר א' עִם ז'. וְדָא הוּא שִׁירְתָא. שִׁירְתָא הִיא דְּכָל סִטְרִין, וְדָא הוּא אָז יָשִׁיר.

יָשִׁיר, שַׁר מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא מִלָּה דָּא תַּלְיָא, וְאַשְׁלִים לְהַהוּא זִמְנָא, וְאַשְׁלִים לְזִמְנָא דְּאָתֵי, דְּזִמִּינִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁבְּחָא שִׁירְתָא דָּא.

מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּצַדִּיקַיָּיא קַדְמָאֵי, אַף עַל גַּב דְּאִסְתַּלָּקוּ בְּדַרְגִּין עִלָּאִין דְּלְעֵילָּא,

וְאִתְקַשָּׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, זְמִינִין כֻּלְּהוּ לְאַחֲיָיא בְּגוּפָא, וּלְמֶחֱמֵי אַתְיָין וּגְבוּרָן דְּקָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וּלְמֵימָר שִׁירְתָּא דָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

ר' שִׁמְעוֹן אָמַר מֵהָכָא, (ישעיה יא) יוֹסִיף יְיָ׳ שֵׁנִית יָדוֹ לִקְנוֹת אֶת שְׁאַר עַמּוֹ. לִקְנוֹת: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ח) יְיָ׳ קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ. אֶת שְׁאַר עַמּוֹ: אִלֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דִּבְהוֹן, דְּאִקְרוֹן שְׁאַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר יא) וַיִּשְׁאֲרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּמַחֲנֶה. וְתָנֵינָן, לֵית עָלְמָא מִתְקַיְּימָא אֶלָּא עַל אִינּוּן דְּעַבְדֵי גַּרְמַיְיהוּ שִׁירַיִּים.

וְאִי תֵּימָא, הוֹאִיל וְאִתְקַשָּׁרוּ בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, וּמִתְעַנְּגֵי בְּעִנּוּגָא עִלָּאָה, אַמַּאי יָחִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְעָא. פּוּק וְאוֹלִיף מִזִּמְנָא קַדְמָאָה, דְּכָל אִינּוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, דַּהֲווֹ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָחִית לְהוּ לְאַרְעָא לְתַתָּא. כָּל שֶׁכֵּן הַשְׁתָּא, דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָא לַעֲקִימָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת ז) כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יֶחֱטָא. וְאִי תֵּימָא, אִינּוּן דְּמִיתוּ בְּעֶטְיוֹ דְּנָחָשׁ. אֲפִילּוּ אִינּוּן יְקוּמוּן, וִיהוֹן מָארֵי דְּעֵיטָא, לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, מֹשֶׁה זַמִּין לְמֵימָר שִׁירְתָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. אַרְאֶנּוּ, אַרְאֵךְ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אַרְאֶנּוּ מַמָּשׁ, לְמַאן דְּחָמָא בְּקַדְמִיתָא, יֶחֱמֵי לֵיהּ תְּנַיְינוּת, וְדָא הוּא אַרְאֶנּוּ, וּכְתִיב (תהלים נ) אַרְאֶנּוּ בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים, וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי. (דף נ"ד ע"ב) וּכְדֵין אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ׳.

שִׁירְתָּא דְּמַטְרוֹנִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּנִינָן, כָּל בַּר נָשׁ דְּאָמַר שִׁירְתָּא דָּא בְּכָל יוֹמָא, וּמְכַוֵּון בָּהּ, זָכֵי לְמֵימְרָא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. דְּהָא אִית בָּהּ עָלְמָא דְּעָבַר, וְאִית בָּהּ עָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִית בָּהּ קִשְׁרֵי מְהֵימָנוּתָא, וְאִית בָּהּ יוֹמֵי דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. (נ"א אָתֵּ לְעֵילָּא כָּל אינון וכו') וְתָלֵי עָלָהּ, כָּל אִינּוּן תּוּשְׁבְּחָאן אַחֲרָנִין, דְּקַאמְרֵי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

הַשִּׁירָה שִׁיר זֶה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא שִׁירְתָּא, דְּקָא מְשַׁבָּחַת מַטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא. וּמֹשֶׁה מִתַּתָּא לְעֵילָּא קָאָמַר, וְהָא אוּקְמוּהָ. לַיְיָ׳: בְּגִין דְּאַנְהִיר לָהּ מַלְכָּא אַנְפָּהָא, (נ"א דְּנָהִיר אַנְפּוֹי מַלְכָּא לְקֻבְלֵהּ) ר׳ יוֹסֵי אָמַר, דְּכָל אִינּוּן מְשָׁחִין, דַּהֲווֹ נַגְדִּין, מָשִׁיךְ מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְקַבְלֵהּ, בְּגִינֵי כַּךְ מְשַׁבְּחָא לֵיהּ מַטְרוֹנִיתָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, אַמַּאי כְּתִיב מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא מַטְרוֹנִיתָא בַּעְיָא לְשַׁבְּחָא. אֶלָּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּמֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן הֲווֹ יַדְעִין לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא, בְּגִין מַטְרוֹנִיתָא כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּכָל

הַהוּא חֵילָא וּגְבוּרָה דִּילָהּ, יָרְתָא מִן מַלְכָּא.

ר' חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי רוֹנִי בַּלַּיְלָה לְרֹאשׁ אַשְׁמוּרוֹת. קוּמִי רוֹנִי: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בַּלַּיְלָה: בְּגָלוּתָא. ר' יוֹסֵי אָמַר, בַּלַּיְלָה: בְּזִמְנָא דְּהִיא שַׁלְטָא וּמִתְעָרָא, לְרֹאשׁ אַשְׁמוּרוֹת, בְּרֹאשׁ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לְרֹאשׁ, כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית מז) עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה. וְאוֹקִימְנָא, רֹאשׁ הַמִּטָּה, דָּא יְסוֹד. אוֹף הָכָא לְרֹאשׁ, דָּא יְסוֹד, דְּמַטְרוֹנִיתָא מִתְבָּרְכָא בֵּיהּ. רֹאשׁ אַשְׁמוּרוֹת: דָּא הוּא רֵישָׁא, דְּנָצַח וְהוֹד.

ר' יוֹסֵי אָמַר, דָּא הוּא רֵישָׁא דְּכֻתְרֵי מַלְכָּא וְסִיּוּמָא. רִבִּי אַבָּא אָמַר, לְרֹאשׁ אַשְׁמוּרוֹת כְּתִיב חָסֵר, וְדָא הוּא רֵישָׁא, רֹאשׁ הַמִּטָּה. וְכֹלָּא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה אִתְמַר, וְדָא הוּא לַיְיָ'.

רִבִּי יֵיסָא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ', דָּא הוּא נַהֲרָא דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּכָל מִשְׁחָא וּרְבוּ נָפִיק מִנֵּיהּ, לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין. וּמַשְׁמַע לְבָתַר דִּכְתִיב אָשִׁירָה לַיְיָ', דָּא הוּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב אָשִׁירָה לּוֹ.

וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר, לְדָרֵי דָּרִין, בְּגִין דְּלָא יִתְנַשֵּׁי מִנַּיְיהוּ לְעָלְמִין. דְּכָל מַאן דְּזָכֵי לְהַאי שִׁירְתָא בְּהַאי עָלְמָא, זָכֵי לָהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכֵי לְשַׁבְחָא בָּהּ בְּיוֹמוֹי

דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּחֶדְוָותָא דְּכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכְתִיב לֵאמֹר, לֵאמֹר בְּהַהוּא זִמְנָא. לֵאמֹר בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּזִמְנָא דְּשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא. לֵאמֹר בְּגָלוּתָא. לֵאמֹר בְּפוּרְקָנָא דִּלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. לֵאמֹר לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָשִׁירָה לַייָ נָשִׁיר מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אָשִׁירָה. אֶלָּא בְּגִין דַּהֲווֹ מְשַׁבְּחָן תּוּשַׁבַּחְתָּא דְּמַטְרוֹנִיתָא. (בְּעוּ לְשַׁבְּחָא)

לַייָ: דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא. כִּי גָאֹה גָּאָה (קָמָ"ה): דְּסָלִיק וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, לְאַפָּקָא בִּרְכָאן וְחַיִּלִין וּגְבוּרָאן, לְאַסָּקָא בִּכְלָא. כִּי גָאֹה גָּאָה: גָּאֹה בְּהַאי עָלְמָא, גָּאָה בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. כִּי גָאֹה בְּהַהוּא זִמְנָא, גָּאָה, בְּגִין דְּיִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי בְּחֶדְוָותָא שְׁלִימוּתָא.

סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַּיָּם, שׁוּלְטָנוּתָא דִּלְתַתָּא, וְשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְעֵילָּא דַּאֲחִידָן בְּהוּ, אִתְמְסָרוּ בְּהַהוּא יַמָּא רַבָּא, וְשִׁלְטָנוּתָא רַבָּא לְמֶעְבַּד בְּהוּ נוּקְמִין. וְתָנֵינָן, לָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא לְתַתָּא, עַד דְּיַעֲבִיד בְּשׁוּלְטָנֵיהוֹן לְעֵילָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, יִפְקוֹד יְיָ עַל צְבָא (ישעיה כד) הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

רָמָה בַּיָּם, אָמַר ר' יְהוּדָה, בֵּיהּ בְּלֵילְיָא, אִתְעַר גְּבוּרָא תַּקִּיפָא, דִּכְתִיב בֵּיהּ וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה. (ס"א דְּאִתְעַר בֵּיהּ גְּבוּרָה תַּקִּיפָא) בְּהַהוּא זִמְנָא,

בָּעָאת מַטְרוֹנִיתָא מִן מַלְכָּא, כָּל אִינּוּן אֻכְלוֹסִין דִּלְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן שׁוּלְטָנִין דִּלְעֵילָּא, דִּיתְמַסְרוּן בִּידָהָא. וְכֻלְּהוּ אִתְמְסָרוּ בִּידָהָא, לְמֶעְבַּד בְּהוּ נוּקְמִין, הַדָּא הוּא דִכְתִיב סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַּיָּם. בַּיָּם סְתָם, לְעֵילָּא וְתַתָּא.

(שמות טו) עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלט) אָחוֹר וְקֶדֶם צַרְתָּנִי וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה. כַּמָּה אִצְטְרִיכוּ בְּנֵי נָשָׁא לְיַקָּרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, (דף נ"ה ע"א) אִסְתַּכַּל בֵּיהּ בָּאָדָם לְמֶהֱוֵי שַׁלִּיט עַל כֻּלָּא. (נ"א לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכֻלָּא וְאִתְבְּרֵי דוּ פַּרְצוּפִין) וַהֲוָה דָּאֲמֵי לְעִלָּאִין וְתַתָּאִין. נָחֵת לֵיהּ בְּדְמוּת יַקִּירָא, וְחָמוּ לֵיהּ בְּרַיָּין, כְּדֵין אִתְכְּנָשׁוּ לְגַבֵּיהּ, וְסָגִידוּ לָקֳבֵלֵיהּ, וְאֵימָתָא וְדַחֲלָא נָפְלַת עֲלַיְיהוּ מִדַּחֲלָתֵיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמָיִם.

עַיְילֵיהּ לְגִנְתֵּיהּ דְּנָטַע, לְנַטְרֵיהּ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חֲדוּ עַל חֲדוּ, וּלְאִשְׁתַּעְשָׁעָ בֵּיהּ. עָבֵד לֵיהּ טְרוֹצְטְבוּלִין מְחַפְּיָין בְּאַבְנֵי יְקָר, וּמַלְאָכִין עִלָּאִין חַדָּאן קָמֵיהּ. לְבָתַר פָּקִיד לֵיהּ עַל אִילָנָא חַד וְלָא קָאִים בְּפִקּוּדָא דְּמָארֵיהּ.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, דִּלְבָתַר דְּסָלִיק לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַחְמֵי לֵיהּ כָּל גִּנְזַיָּיא דְּמַלְכָּא, עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, אַחְמֵי לֵיהּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, וְאִילָנָא דְּאִתְפְּקַד

עָלֵיהּ אָדָם, וְאַחְמֵי לֵיהּ דּוּכְתֵּיהּ דְּאָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְחָמָא, דְּאִלְמָלֵי נָטִיר אָדָם פִּקּוּדָא דָּא, יָכִיל לְקַיְּימָא תְּדִירָא, וּלְמֶהֱוֵי תְּדִירָא תַּמָּן. הוּא לָא נָטַר פִּקּוּדָא דְּמָאֲרֵיהּ, נָפַק בְּדִימּוֹס וְאִתְעַנַּשׁ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אָדָם דּוּ פַּרְצוּפִין אִתְבְּרִי, וְהָא אוֹקִימְנָא, (בראשית ב) וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו, נְסָרוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאִתְעֲבִידוּ תְּרִין, מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב, דְּהָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלט) אָחוֹר וְקֶדֶם צַרְתָּנִי. אָחוֹר דָּא מַעֲרָב, וְקֶדֶם דָּא מִזְרָח.

ר' חִיָּיא אָמַר, מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תַּקִּין לְהַהוּא נוּקְבָא וְשַׁכְלִיל שְׁפִירוּתָהּ עַל כֻּלָּא, וְעַיְּילָהּ לְאָדָם, דְּהָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּבֶן יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו. מַאי אַחַת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ. מִצַּלְעוֹתָיו: מִסִּטְרוֹי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן.

ר' יְהוּדָה אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְשִׁמְתָּא עִלָּאָה יָהֵב בֵּיהּ בְּאָדָם, וְכָלִיל בֵּיהּ חָכְמְתָא וְסָכְלְתָנוּ, לְמִנְדַּע כֻּלָּא. מֵאָן אֲתַר יָהֵב בֵּיהּ נְשִׁמְתָּא. ר' יִצְחָק אָמַר, מֵאֲתַר דִּשְׁאַר נְשִׁמָתִין קַדִּישִׁין קָא אַתְיָין.

ר' יְהוּדָה אָמַר, מֵהָכָא. דִּכְתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ

נֶפֶשׁ חַיָּה, מַאן הָאָרֶץ. מֵהַהוּא אֲתָר דְּמַקְדְּשָׁא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ. נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ חַיָּה סְתָם, דָּא נַפְשָׁא דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּכֹלָּא.

ר' חִיָּיא אָמַר, אָדָם הַוָּה יָדַע חָכְמְתָא עִלָּאָה, יַתִּיר מִמַּלְאֲכֵי עִלָּאֵי, וַהֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּכֹלָּא, וְיָדַע וְאִשְׁתְּמוֹדָע לְמָאנֵי דְּיָתִיר מִכָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא. בָּתַר דְּחָב, אַסְתִּימוּ מִנֵּיהּ מַבּוּעֵי דְּחָכְמְתָא, מַה כְּתִיב (נ"א מִמַּה דִּכְתִיב) (בראשית ג) וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְיָ' אֱלֹהִים מִגַּן עֵדֶן לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה.

ר' אַבָּא אָמַר, אָדָם הָרִאשׁוֹן מִדְּכַר וְנוּקְבָּא אִשְׁתְּכַח, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵינוּ, וְעַל דָּא, דְּכַר וְנוּקְבָּא אִתְעֲבִידוּ כַּחֲדָא, וְאִתְפְּרָשׁוּ לְבָתַר. וְאִי תֵּימָא, הָא דְּאָמַר הָאָדָם אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם. הָכִי הוּא וַדַּאי, וְדָא הִיא נוּקְבָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּתַּף עִמָּהּ, וְדָא הוּא דְּכָר וְנוּקְבָּא, וְכֹלָּא הוּא מִלָּה חֲדָא.

ר' יוֹסֵי אָמַר, עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ, אֵינוּן דְּכִלִּילָן דָּא בְּדָא וְלָא אִתְפְּרָשָׁאן דָּא מִן דָּא וּלְעָלְמִין אֵינוּן (נ' ע"ב) בַּחֲבִיבוּתָא, בִּרְעוּתָא חֲדָא, דְּמִתַּמָּן אִשְׁתְּכָחוּ (נ"א אִתְמַשְׁכוּ) מְשִׁיכָן דְּנַחֲלִין וּמַבּוּעִין לְאַסְתַּפְקָא כֹּלָּא, וּלְבָרְכָא כֹּלָּא, לָא כְּדִיבוּ מֵימֵי מַבּוּעִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא

מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו וְעַל דָּא וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, דִּבְגִינֵי כַּךְ, מַלְכָּא קַדִּישָׁא מָשִׁיךְ וְאַחֲסִין לְתַתָּא, וְאִתְעַר יְמִינָא לְמֶעְבַּד נִסִּין.

זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ. דָּא צַדִּיק, דְּמִגֵּיהּ נָפְקִין בִּרְכָאן בְּזִווּגָ.

וְאַנְוֵהוּ: בְּהַהוּא אֲתָר דַּחֲבִיבוּתָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, וְדָא הוּא מַקְדְּשָׁא. אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ, מֹשֶׁה קָאָמַר דָּא, לְגַבֵּי אֲתָר דְּלֵוָאֵי אַתְיָין מֵהַהוּא סִטְרָא וְעַל דָּא (הֵזָה) שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא הוּא בְּהַהוּא אֲתָר. (נ"א בְּהַאי קְרָא)

ר' יִצְחָק אָמַר, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְהָכִי הוּא. וּמְנָלָן. מִקְרָא אַחֲרִינָא אַשְׁכַּחְנָא לֵיהּ, דִּכְתִיב, (ישעיה י"ב) כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְיָ' וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, מִמַּשְׁמַע דְּקָאָמַר יְיָ' וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, (דף נ"ה ע"ב) דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

(שמות טו) עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וְגוֹ', ר' חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, בְּהַאי קְרָא דִּכְתִיב, (משלי יז) בְּכָל עֵת אוֹהֵב הָרֵעַ וְאָח לְצָרָה יִוָּלֵד. בְּכָל עֵת אוֹהֵב הָרֵעַ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ (משלי כז) רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזוֹב.

וְאָח לְצָרָה יִוָּלֵד, בְּשַׁעֲתָא דִּיעִיקוֹן לָךְ שַׂנְאָךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה אָמַר, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם בָּךְ, דְּיִשְׂרָאֵל, אִקְרוֹן אַחִים וְרֵעִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. יִוָּלֵד מַהוּ, וְכִי הַשְׁתָּא יִוָּלֵד. אֶלָּא

בְּשַׁעֲתָא דְּעַקְתָּא יְוֵלֵד בְּעָלְמָא, אָח יְהֵא לָקְבְלָךְ, לְשֵׁזָבָא לָךְ מִכָּל אִינּוּן דְּעָקִין לָךְ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, יְוֵלֵד: דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יִתְעַר בְּהַאי עֹז, לְנַקְמָא לָךְ מֵאוּמִין, לְיַנְקָא לָךְ מֵאִימָּא, בְּהַהוּא סִטְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. לְאִתְעָרָא גְּבוּרָאן לָקְבֵל אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

ר' יֵיסָא פָּתַח וְאָמַר, כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְרַחֲמָא, לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לֵית לֵיהּ פּוּלְחָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (אֶלָּא) (כְּמָה) **רְחִימוּתָא. וְכָל מַאן דְּרָחִים לֵיהּ, וְעָבִיד פּוּלְחָנָא בְּרְחִימוּתָא, קָאֲרֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימָא. אִי הָכִי, בְּמָאי אוֹקִימְנָא הָנֵי קְרָאֵי, רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזוֹב. וּכְתִיב** (משלי כה) **הוֹקַר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ.**

אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, הַאי קְרָא (ס"א בְּעוֹלוֹת וּשְׁלָמִים וְהַאי בְּחַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וּכְתִיב וכו') **בְּעוֹלוֹת כְּתִיב. הַשְׁתָּא, רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזוֹב, לְמִפְלַח לֵיהּ, וּלְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, וּלְמֶעְבַּד פִּקּוּדוֹי. אַל תַּעֲזוֹב וַדַּאי. וְהָא דְּאִתְּמַר הוֹקַר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ. כְּלוֹמַר הוֹקַר יִצְרְךָ, דְּלָא יִרְתַּח לָקְבְלָךְ, וְלָא יִשְׁלוֹט בָּךְ, וְלַא תַּעֲבִיד הִרְהוּרָא אַחֲרָא. מִבֵּית רֵעֶךָ, מַאן בֵּית רֵעֶךָ. דָּא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּאָעִיל בָּהּ רֵעֶךָ וְיָהֲבָהּ בְּגַוָּךְ.**

וְעַל דָּא פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְרַחֲמָא לֵיהּ בְּכֹלָּא, כְּמָה דִכְתִיב, (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, דְּכָל יִשְׂרָאֵל חָמוּ עַל יַמָּא, מַה דְּלָא חָמָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה, וַאֲפִילּוּ אִינּוּן עוּבָּרֵי דְּבִמְעֵי אִמְּהוֹן, הֲווֹ חָמָאן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ אָמְרִין זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי אֲמַאי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ, דְּהָא אֱלֹהֵי אַבְרָהָם לְעֵילָּא הוּא. אָמַר לֵיהּ, אֲפִילּוּ הָכִי אִצְטְרִיךְ, וְכֹלָּא חַד מִלָּה, וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ בְּכֹלָּא, לְאַכְלְלָא, מַאן דְּיָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא רַבָּא, דְּהָא הוּא פֻּלְחָנָא עִלָּאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

ר' יְהוּדָה הֲוָה יָתִיב קָמֵיהּ דְּר' שִׁמְעוֹן, וְהוּא קָאֲרֵי, כְּתִיב (ישעיה נב) קוֹל צוֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּיו יְרַנֵּנוּ. קוֹל צוֹפַיִךְ, מַאן אִינּוּן צוֹפַיִךְ. אֶלָּא אִלֵּין אִינּוּן דִּמְצַפָּאן, אֵימָתַי יְרַחֵם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִבְנֵי בֵּיתֵיהּ. נָשְׂאוּ קוֹל, יִשְׂאוּ קוֹל מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי נָשְׂאוּ קוֹל. אֶלָּא, כָּל בַּר נָשׁ דְּבָכֵי, וְאָרִים קָלֵיהּ עַל חָרְבַן בֵּיתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זָכֵי לְמָה דִּכְתִיב לְבָתַר יַחְדָּיו יְרַנֵּנוּ. וְזָכֵי לְמֶחֱמֵי לֵיהּ בִּישׁוּבָא בְּחֶדְוָותָא.

בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן, (אָמַר לֵיהּ) בְּשׁוּב יְיָ אֶל צִיּוֹן מִבָּעֵי לֵיהּ,

מַאי בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן אֶלָּא בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן וַדַּאי. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחֲרִיב יְרוּשְׁלַם לְתַתָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְתָּרַכַת, סָלִיק מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְצִיּוֹן, וְאַנְגִיד לֵיהּ לָקֳבְלֵיהּ, בְּגִין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (ויקרא ע"ה) אִתְתָּרַכַת. (הַשְׁתָּא דְּאִתְגְּלְיָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל סָלִיק לֵיהּ לְגַבֵּיהּ) (ויצא קס"ב ע"ב) וְכַד תִּתְהַדַּר כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאַתְרָהּ, כְּדֵין יֵיתוּב מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְצִיּוֹן לְאַתְרֵיהּ, לְאִזְדַּוְּוגָא חַד בְּחַד, וְדָא הוּא בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן. וּכְדֵין זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר, זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ. וּכְתִיב, זֶה יְיָ׳ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ, בִּישׁוּעָתוֹ וַדַּאי.

(שמות טו) יְיָ׳ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ׳ שְׁמוֹ. רִבִּי אַבָּא פָּתַח (במדבר כא)

עַל כֵּן יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְיָ׳ אֶת וָהֵב בְּסוּפָה וְאֶת הַנְּחָלִים אַרְנוֹן. כַּמָּה אִית לָן לְאִסְתַּכְּלָא בְּפִתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה אִית לָן לְעַיְינָא בְּכָל מִלָּהָא, דְּלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא אִתְרְמִיזָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלֵית בָּהּ כַּמָּה רָזִין, כַּמָּה טַעֲמִין, כַּמָּה שָׁרְשִׁין, כַּמָּה עַנָפִין.

(דף נ"ו ע"א) הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, עַל כֵּן יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְיָ׳, וְכִי סֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְיָ׳, אֶן הוּא. אֶלָּא הָכִי אִתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא, כָּל מַאן דְּאַגַּח קְרָבָא בְּאוֹרַיְיתָא, זְכֵי לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּסוֹף מִלּוֹי. כָּל קְרָבִין דְּעָלְמָא, קְטָטָה וְחָרְבָנָא. וְכָל קְרָבִין דְּאוֹרַיְיתָא, שְׁלָמָא וּרְחִימוּתָא, הַדָּא

הוּא דְּכְתִיב עַל כֵּן יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְיָ׳ אֶת וָהֵב בְּסוּפָה, כְּלוֹמַר, אַהֲבָה בְּסוּפָה. דְּלֵית לָךְ אַהֲבָה וּשְׁלָמָא בַּר מֵהַאי.

תּוּ קַשְׁיָא בְּאַתְרֵיהּ. עַל כֵּן יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְיָ׳, בְּתוֹרַת מִלְחֲמוֹת יְיָ׳ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי בְּסֵפֶר. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, אֲתָר אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִקְרֵי סֵפֶר (נ"א ומִסְפָּר) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה לד) דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר יְיָ׳ וּקְרָאוּ. דְּכָל חֵילִין וּגְבוּרָן דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַהוּא סֵפֶר תַּלְיָין, (נ"א וּמִתַּמָּן נָפְקִין אֶת וָהֵב בְּסוּפָה. מַאן וָהֵב, אֶלָּא כָּל אִינּוּן חֵילִין, וְכָל אִינּוּן גְּבוּרָאן דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַהוּא סֵפֶר תַּלְיָין.) וְכַד אַגָּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרָבוֹי, בְּחַד אֲתָר דְּאִיהוּ בְּסוּפָא דְּדַרְגִּין, וְאִקְרֵי וָהֵב. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ל) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב. בְּסוּפָה: בְּסוֹף דַּרְגִּין אִשְׁתְּכַח. בְּסוּפָה: יָם סוֹף אִתְקְרֵי, יָם דְּאִיהוּ סוֹף לְכָל דַּרְגִּין.

וְאֶת הַנְּחָלִים אַרְנוֹן וְעִם נַחֲלַיָּא דְּאִשְׁתְּכְחוּ וְאַתְּגִידוּ.

לְגַבֵּיהּ, מֵהַהוּא אֲתָר עִלָּאָה, דְּאִקְרֵי אַרְנוֹן. מַאי אַרְנוֹן, זִוּוּגָא עִלָּאָה דַּחֲבִיבוּתָא, דְּלָא (נ' ע"ב) מִתְפָּרְשָׁאן לְעָלְמִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. וּבְדָא, מִשְׁתָּרְשָׁן שָׁרְשׁוֹי, וְאִתְרְבִיאוּ עַנָפָיו, לְאוֹשָׁטָא קְרָבוֹי בְּכָל אֲתָר, לְאוֹשָׁטָא חֵילִין וּגְבוּרָאן, וּלְאִתְחַזָּאָה שׁוּלְטָנָא רַבָּא וְיַקִּירָא דְּכֻלָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד מִתְעָרִין גְּבוּרָאן וּקְרָבִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי טְהִירִין, מִתְעָרִין לְכָל עִיבָר, כְּדֵין שַׁנְּנָן רוּמְחִין, וְסַיְיפִין, וּמִתְעָרִין גְּבוּרָאן, וְיַמָּא אִתְרְגִישַׁת וְגַלְגַּלּוֹי סַלְקִין וְנַחְתִּין, וְאַרְבִין דְּאַוְלִין וְשָׁאטָן בְּיַמָּא, לְכָל עִיבָר מִסְתַּלְקִין. שַׁנְּנָא קְרָבָא (נ"א חַרְבָּא) בְּאַבְנֵי בַּלְסְטְרָאוֹת, מָארֵי דְּרוּמְחִין וְסַיְיפִין, כְּדֵין (תהלים מד) חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים (נ"א מִתְעָרִין לְאוֹשָׁטָא קְרַבִּין בְּכָל אֲתַר וּלְאוֹשָׁטָא חֵילִין וּגְבוּרָאן לְכָל עִיבָר כְּדֵין יַמָּא אִתְרְגִישַׁת וְגַלְגָּלּוֹי סָלְקִין וְאַרְבִין דְּאַוְלִין וְשָׁאטִין נַחֲתִין וְסַלְקִין וְזַעֲפָא אִשְׁתְּכַח. כְּדֵין מִתְעָרִין מַגִּיחֵי קְרָבָא בְּאַבְנֵי בְּלִסְטְרָאִין מָארֵי דְּרוּמְחִין וְסַיְיפִין גִּירִין וְקַשְׁתִין בְּמָה דְּאַתְּ אָמַר חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְּקִיף בְּחֵילוֹי, וּלְאִתְעָרָא קְרָבָא. וַוי לְאִינּוּן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יִתְעָר עָלַיְיהוּ קְרָבָא. כְּדֵין כְּתִיב, יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה.

וּמֵהָכָא, וּמֵאִינּוּן אַתְוָון, וּמֵהַאי קְרָא, נָפְקִין טוּרֵי קְרָבָא לְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא, לְאִילֵּין מָארֵי דְּבָבוּ דְּחָבוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַתְוָון אִתְגַּלְיָין לְאִינּוּן מָארֵי קְשׁוֹט, וְהָא אִתְפְּרָשָׁן מִלִּין וְהָא אִתְמַר.

יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ שְׁמוֹ. כֵּיוָן דִּכְתִיב יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה, לָא יְדַעְנָא דַּיְיָ שְׁמוֹ. אֶלָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית יט) וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם. וּכְלָא בְּהַאי סֵפֶר תַּלְיָין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ. (וְעַל דָּא)

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר קְרָבָא בְּעָלְמָא, עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי אִתְעַקְּרוּ מֵאַתְרַיְיהוּ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַגָּחָא קְרָבָא עִלָּאָה וְתַקִּיפָא בַּעֲמַמְיָא, בְּגִין לְאוֹקָרָא שְׁמֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (זכריה יד) וְיָצָא יְיָ׳ וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כַּיּוֹם הִלָּחֲמוֹ בְּיוֹם קְרָב וּכְתִיב (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדְּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי וְגוֹ׳. (מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם. כָּד אִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרָבָא כְּדֵין אִתְעֲרוּ דָּרְגִין עִלָּאִין וְדָרְגִין תַּתָּאִין דִּלְתַתָּא וּכְדֵין מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם)

ר׳ יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים עז) רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ וְגוֹ׳, בְּשַׁעֲתָא דְּעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָכָא דִּי מְמָנָא עַל יַמָּא, פְּלִיג מֵימָךְ. אָמַר לֵיהּ לָמָּה. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּבָנַי יַעַבְרוּן בְּגַוָּוךְ. אָמַר לֵיהּ, פּוּרְקָנָא דְּקִיטְנָא קְשׁוֹט. מַאי שְׁנָא אִלֵּין מֵאִלֵּין.

אָמַר לֵיהּ עַל תְּנַאי דָּא, עַבָדִית לְיַמָּא כַּד בָּרָאתִי עָלְמָא.

מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְעַר גְּבוּרְתָּא דִּילֵיהּ, וְאִתְקְמָטוּ מַיָּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

קְטוֹל כָּל אִינּוּן אׇכְלוֹסִין, לְבָתַר אַרְמֵי לוֹן לְבַר. לְבָתַר חָפֵי יַמָּא עָלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, פּוּק חֲמֵי כַּמָּה רְתִיכִין עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, כַּמָּה אׇכְלוֹסִין, כַּמָּה חַיָּילִין, וְכֻלְּהוּ (דף נ"ו ע"ב) קְשִׁירִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. (וְהָא אוּלִיפְנָא) כֻּלְּהוּ רְתִיכִין אִלֵּין לְאִלֵּין, דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, וּמִסְטָרָא דִשְׂמָאלָא מִתְעָרִין רְתִיכִין (נ"א דְּלָא) קַדִּישִׁין שַׁלִּיטִין. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין יְדִיעָן לְעֵילָּא.

וְהָא אִתְעַרְנָא בִּבְכוֹר פַּרְעֹה, דְּהוּא דַּרְגָּא חַד, דְּקָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דַּרְגָּא דִּילֵיהּ נ"א חֵילֵיהּ) וְתָבַר לֵיהּ מְשׁוּלְשֵׁלֵיהּ תַּקִּיפָא, (וְדַרְגָּא דִּילֵיהּ) תְּחוֹת שׁוּלְטָנֵיהּ, כַּמָּה רְתִיכִין וְכַמָּה חַיָּילִין דְּקוּזְמִיטִין מִסְטָר שְׂמָאלָא, מִנְּהוֹן אַחִידָן בַּאֲתָר עִלָּאָה דְּשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן, וּמִנְּהוֹן אַחִידָן בְּמַלְכוּתָא דִּלְעֵילָּא. מִנְּהוֹן אַחִידָן בָּתַר אַרְבַּע כְּרָסְוון (ס"א חִיוָן), (נ"א רְחֵיין) כְּמָה דְּאִתְמַר.

וְכֻלְּהוּ אִתְמְסָרוּ בִּידֵיהּ, בְּדִינָא דְּמַלְכוּתָא, דְּאִקְרֵי יַמָּא רַבָּא, לְתַבְרָא לוֹן מִדַּרְגֵּיהוֹן, וְכַד אִינּוּן אִתְבָּרוּ לְעֵילָּא, כָּל אִינּוּן דִּלְתַתָּא אִתְבָּרוּ, וְאִתְאֲבִידוּ בְּיַמָּא תַּתָּאָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם. בַּיָּם סְתָם.

וּמִבָּתַר שְׁלִישָׁיו טָבְעוּ בְיַם סוּף. וּמִבָּתַר שְׁלִישָׁיו, הָא אִתְּמַר, וְשָׁלִישִׁים עַל כֻּלּוֹ, כְּלְהוּ דַּרְגִּין תְּרֵין וְחָד. אִלֵּין עַל אִלֵּין. כְּגַוְונָא עִלָּאָה הָכִי אִתְעֲבִידוּ. וְכֻלְּהוּ אִתְמְסָרוּ בִּידָהָא, לְאִתְבָּרָא מִשּׁוּלְטָנֵיהוֹן, אִלֵּין וְאִלֵּין.

תָּא חֲזֵי, הָא אִתְּמַר דְּכֻלְּהוּ עֻשַּׁר מָחָאן דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, כֹּלָּא הֲוָה יָדָא חֲדָא, דִּשְׁמָאלָא אַכְלִיל בִּימִינָא. דְּעֻשַּׁר אֶצְבְּעָן כְּלִילָן דָּא בְּדָא, לָקֳבֵל עֻשַּׁר אֲמִירָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרֵי בְּהוּ לְבָתַר. לָקֳבֵלֵיהּ דְּכֹלָּא הַאי דְּיַמָּא, תַּקִּיף וְרַב וְשַׁלִּיטָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ח) וְהָאֲחַרוֹן הַכְבִּיד. הָדָא הוּא דִּכְתִיב מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וְגוֹ'. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַטְלָא אַכְלוֹסִין וְקוּזְתּוּרְנָטִין וְקוֹנְטִירִיסִין וְקָלַטִּירוֹלְסִין דְּאֱדוֹם הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה.

(שמות טו) מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ירמיה י) לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעֲלֶה נְשִׂיאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו. הָא תָּנֵינָן, שִׁבְעָה רְקִיעִין עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא כְּכָבִין קְבִיעִין, וְרַהֲטִין בְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, וּלְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ עֲרָבוֹת.

וְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא בְּהִלּוּכוֹ מָאתַן שְׁנִין, וְרוּמֵיהּ חֲמֵשׁ

מְאָה שְׁנִין. וּבֵין רְקִיעָא וּרְקִיעָא, חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין. וְהַאי עֲרָבוֹת הִלּוּכוֹ בְּאוֹרְכֵיהּ, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין. וּפוּתְיֵהּ, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין, וּמִזְיָא דִּילֵיהּ, נָהֲרִין כָּל אִינּוּן רְקִיעִין.

וְהָא תָּנִינָן, לְעֵילָּא מֵעֲרָבוֹת, רָקִיעַ דְּחַיּוֹת. פַּרְסוֹת דְּחַיּוֹת קַדִּישִׁין וְרוּמְהוֹן, כְּכֻלְּהוּ. לְעֵילָּא מִנְּהוֹן קַרְסוֹלַיִן דְּחַיּוֹת כְּכֻלְּהוּ. שׁוֹקֵי הַחַיּוֹת, כְּכֻלְּהוּ. אַרְכּוּבִין דְּחַיּוֹת, כְּכֻלְּהוּ. יַרְכִין דְּחַיּוֹת, כְּכֻלְּהוּ. עַגְבֵי דְּחַיּוֹת, כְּכֻלְּהוּ. וְגוּפָא דְּחַיּוֹת כְּכֻלְּהוּ. גַּדְפַּיְיהוּ, כְּכֻלְּהוּ. וְצַוָּארַיְיהוּ, כְּכֻלְּהוּ. רֵאשֵׁי הַחַיּוֹת, כְּכֻלְּהוּ. מַאי כְּכֻלְּהוּ. כָּקְבֵלִי כֻּלְּהוּ.

וְכַל שַׁיְיפָּא וְשַׁיְיפָּא דִּבְחַיּוֹת, לָקְבֵל שִׁבְעָה תְּהוֹמִין, וְלָקְבֵל שִׁבְעָה הֵיכָלִין וְלָקְבֵל מֵאַרְעָא לִרְקִיעָא. וְלָקְבֵל מֵרְקִיעָא לִרְקִיעָא, וְשִׁיעוּרָא דְּכֻלְּהוּ וְרוּמְהוֹן עֶשְׂרִין וַחֲמִשָּׁה אַלְפִין חוּלָקִין, מִשִּׁיעוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

וְעוֹד רְקִיעָא חַד לְעֵילָּא, מִן קַרְנֵי הַחַיּוֹת, דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ. מִלְּרַע כַּמָּה רְתִיכִין, בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא.

מִתְּחוֹת יַמָּא שָׁרָאן כֻּלְּהוּ נוּגֵי יַמָּא, וְשָׁטָאן, אִתְכְּנָפוּ בְּזָוִיהוֹן אַרְבַּע, נַחְתִין בְּדַרְגַּיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ רְתִיכִין

אִקְרוּן בִּשְׁמָהָן. מִתְחוֹת אִלֵּין, אַזְלִין וְשָׁאטִין אִינּוּן זְעִירִין, דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, דִּכְתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

מִסְטָר שְׁמָאלָא תַּתָּאָה, קוּזְמִיטָא סִטְרָא אַחֲרָא וְאַחִידָן מֵאִינּוּן דִּלְעֵילָּא, וְנַחְתּוּ לְאִתְבָּרָא מֵחֵילָא תַּקִּיפָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, מַרְכְּבַת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ וְגוֹ׳. (שמות ט"ו) יְמִינְךָ יְיָ׳ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּצַפְרָא נָהִיר, וְאַיְלְתָּא קַיְימָא בְּקִיּוּמָהּ, אִתְעַבְּרַת בְּסִטְרָהָא, וְעָאלַת בְּמָאתָן הֵיכָלִין דְּמַלְכָּא. בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל (דף נ"ז ע"א) בְּפַלְגוּת לֵילְיָא בְּאוֹרַיְיתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר רוּחָא דְּצָפוֹן, (ס"א וְתִיאוּבְתָּא דְּאַיְלְתָּא) וְכַאיבַת אַיְלְתָּא לְאִתְעָרָא בְּעָלְמָא, אָתֵי עִמָּהּ לְקַיְימָא קֳדָם מַלְכָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָהִיר צַפְרָא (ס"א וְהַהוּא בַּר נָשׁ צָלֵי צְלוֹתֵיהּ וּלְיַחֵד שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת) מַשְׁכִּין עָלֵיהּ חַד חוּטָא דְּחֶסֶד. (ק"ל ע"ב)

מִסְתַּכֵּל בְּרִקִּיעָא, שַׁרְיָא עָלֵיהּ נְהִירוּ דְּסַכְלְתָנוּ דְּדַעְתָּא קַדִּישָׁא, וּמִתְעַטַּר בֵּיהּ בַּר נָשׁ, וְדָחֲלִין מִנֵּיהּ כֹּלָּא. כְּדֵין הַאי בַּר נָשׁ אִקְרֵי בְּרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. עָאל בְּכָל תַּרְעוֹי, לֵית דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּקָרֵי לְהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, עָלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים קמה) קָרוֹב יְיָ׳ לְכָל קוֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ

בֶּאֱמֶת. מַאי בֶּאֱמֶת. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, דְּיָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּצִלּוֹתֵיהּ (נ"א בְּעַלְמָא) כְּדְקָא יָאוֹת. וְדָא פּוּלְחָנָא דְּמַלְכָּא (נ"א דִּשְׁמָא) קַדִּישָׁא. וּמַאן דְּיָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, אוֹקִים אוּמָא יְחִידָא בְּעַלְמָא, דִּכְתִיב, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. וְעַל דָּא אוֹקִימְנָא, כָּל כֹּהֵן דְּלָא יָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, לָאו פּוּלְחָנֵיהּ פּוּלְחָנָא. דְּהָא כֻּלָּא בֵּיהּ תַּלְיָא, פּוּלְחָנָא עִלָּאָה, וּפוּלְחָנָא תַּתָּאָה. וּבָעֵי לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

כְּתִיב (ישעיה א) כִּי תָּבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי. כָּל בַּר נָשׁ דְּאָתֵי לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָא אִתְכַּוַּון בֵּיהּ בְּלִבָּא וּרְעוּתָא וּדְחִילוּ, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן בֵּיהּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, רָמָאן לֵיהּ צְלוֹתֵיהּ לְבַר, וְכֻלָּא מַכְרִיזֵי עָלֵיהּ לְבִישׁ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי עָלֵיהּ כִּי תָּבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי.

כִּי תָּבוֹאוּ לְרָאוֹת מְבָעֵי לֵיהּ, מַאי לֵרָאוֹת פָּנָי. אֶלָּא כָּל אִינּוּן אַנְפִּין דְּמַלְכָּא, טְמִירִין בְּעִמְקָא (נ"א בְּאַתַר) לְבָתַר חֲשׁוֹכָא (ס"א יֶשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ וְכֻל וכו') וְכָל אִינּוּן דְּיַדְעִין לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת מִתְבַּקְעִין כָּל אִינּוּן כּוֹתָלֵי חֲשׁוֹכָא, וְאַנְפִּין דְּמַלְכָּא אִתְחַזְיָין, וְנָהֲרִין לְכֻלָּא. וְכַד

אִינּוּן אִתְחַזְיָין וְנָהֲרִין, מִתְבָּרְכִין כֻּלָּא עִלָּאִין וְתַתָּאִין. כְּדֵין בִּרְכָאן אִשְׁתְּכָחוּ בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וּכְדֵין כְּתִיב לֵרָאוֹת פָּנֶיךָ.

מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם, מַאי קָא מַיִירֵי. אֶלָּא מַאן דְּאָתֵי לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בָּעֵי לְיַחֲדָא מִסִּטְרָא דְּזֹאת. כְּמָה דִּכְתִיב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. בְּגִין דְּיִזְדַּוְּוגָן כַּחֲדָא, אִינּוּן תְּרִין: צַדִּיק וְצֶדֶק, בְּזִוּוגָא חֲדָא. בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן כֻּלָּא מִנַּיְיהוּ וְאִלֵּין אִקְרוּן חֲצֵרֶךָ, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים סה) אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶךָ. וְאִי אִיהוּ אָתֵי לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָא יִתְכַּוְּון בֵּיהּ בְּרִעוּתָא דִּלְבָּא, בְּדִחִילוּ וּרְחִימוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רְמוֹס חֲצֵרָי. זֹאת וַדַּאי, דְּהָא לֹא אִשְׁתַּכַּח בֵּהּ בִּרְכָאן. וְלָא דֵּי דְּלָא אִשְׁתְּכָחוּ בֵּהּ בִּרְכָאן, אֶלָּא דְּשַׁרְיָא בֵּהּ דִּינָא וְאִשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּכֻלָּא.

תָּא חֲזֵי, יְמִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְגִיהּ מִתְעָרִין כָּל נְהִירוּ, כָּל בִּרְכָאן, וְכָל חִדּוּ. בֵּיהּ כְּלִיל שְׂמָאלָא כְּמָה דְּאִית בְּבַר נָשׁ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וִימִינָא הוּא כְּלִיל כֻּלָּא. וְכַד אִתְעַר יְמִינָא שְׂמָאלָא אִתְעַר עִמֵּיהּ, דְּהָא בֵּיהּ אֶחָיד וְאִתְכְּלִיל.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָרִים בַּר נָשׁ יְדֵיהּ בִּצְלוֹתָא, מְכַוְּון בְּאֶצְבְּעָן דִּילֵיהּ לְעֵילָּא. כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות יז) וְהָיָה

כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל. דְּהָא (פ"ז ע"א) בִּימִינָא תַּלְיָא כּוֹלָּא. וּכְתִיב (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו, וּכְתִיב חָסֵר. וּכְדֵין אִתְכַּוון לְבָרְכָה לְעֵילָּא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָרִים יְמִינָא לְעֵילָּא, וַוי לְהוּ לְתַתָּאֵי, דְּהָא כָּל סַיְיעְתָּא וְכָל בִּרְכָאן אִסְתָּלִיקוּ מִנַּיְיהוּ. מְנָלָן. דִּכְתִיב נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ. מַאי נָטִיתָ יְמִינְךָ. כְּתַרְגּוּמוֹ, אָרִימַת יְמִינָךְ. מְיָּד תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ. וְכַד יְמִינָא אִשְׁתְּכַח, שְׂמָאלָא אִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ, וּכְדֵין לָא שַׁלְטִין דִּינִין בְּעָלְמָא, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּימִינָא אִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ. וְאִי יְמִינָא אִסְתַּלָּקַת, הָא שְׂמָאלָא אִזְדַּמְּנַת, כְּדֵין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא, וְדִינָא שַׁרְיָא בְּכוֹלָּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן כַּד הֲוָה מָטֵי לְהַאי קְרָא, הֲוָה בָּכֵי, דִּכְתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ. וְכִי אֶפְשָׁר דְּהֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ. אֶלָּא בְּגִין דְּאַקְדִּים שְׂמָאלָא לְנַחְתָּא בְּעָלְמָא, וִימִינָא אִשְׁתְּאַרַת בַּאֲתַר אַחֲרָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבָד. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי, הַצַּדִּיק נֶאֱבַד לָא (דף נ"ז ע"ב) כְּתִיב, אֶלָּא הַצַּדִּיק אָבָד. מִכָּל אִינּוּן אַנְפֵּי מַלְכָּא, לָא אִשְׁתְּכַח דְּאָבַד, אֶלָּא צַדִּיק. אָבַד בִּתְרֵי סִטְרֵי: חַד, דְּלָא שָׁרָאן בֵּיהּ בִּרְכָאן, כַּד בְּקַדְמִיתָא. וְחַד, דְּאִתְרְחִיקַת מִנֵּיהּ בַּת

זוּגֵיהּ דְּהִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אִשְׁתְּכַח, דְּצַדִּיק אָבַד יַתִּיר מִכֹּלָּא. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלַ͏ִם הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא. צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ לָא כְּתִיב, אֶלָּא צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא. הוּא נוֹשָׁע וַדַּאי. וְהָא אִתְּמַר.

(שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ׳ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ. מַאי נֶאְדָּרִי, נֶאְדָּר מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּשִׁמְאלָא אַתְיָא לְאִזְדַּוּוגָא בִּימִינָא, כְּדֵין כְּתִיב נֶאְדָּרִי (ס"א בְּכֹחַ, תְּרֵי, וּלְעוֹלָם וכו') תִּרְעַץ, וּלְעוֹלָם הָכִי הוּא בְּגִין דְּשִׁמְאלָא אִשְׁתְּכַח בִּימִינָא, וְאִתְכְּלִיל בֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא הָכִי הוּא, דְּבַר נָשׁ אִשְׁתְּכַח דְּאִתְפְּלַג. מַאי טַעְמָא. בְּגִין לְקַבְּלָא עִמֵּיהּ בַּת זוּגֵיהּ, דְּיִתְעֲבִידוּ חַד גּוּפָא מַמָּשׁ. כַּד יְמִינְךָ, אִשְׁתְּכַח דְּאִתְפְּלַג. מַאי טַעְמָא. בְּגִין לְקַבְּלָא עִמֵּיהּ שְׂמָאלָא. וְהָכִי הוּא כֻּלָּא, חַד בְּחַד. וְעַל דָּא, בְּחַד מָחֵי וּמַסֵּי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב יְמִינְךָ יְיָ׳ תִּרְעַץ אוֹיֵב.

תָּא חֲזֵי, שִׁירְתָא דָּא אִתְּמַר, עַל הַהוּא זִמְנָא, וְעַל זִמְנָא דְּאָתֵי, בְּיוֹמֵי דְּיִתְעַר מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דִּכְתִיב, יְמִינְךָ יְיָ׳ תִּרְעַץ אוֹיֵב, רַעֲצַתְּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא תִּרְעַץ. מַה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, (איכה א) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, בְּהַהוּא זִמְנָא, הִיא תִּרְעַץ אוֹיֵב לְזִמְנָא דְּאָתֵי. וְכֹלָּא הָכִי הוּא,

תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ, הָרַסְתָּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא תַּהֲרוֹס. תְּשַׁלַּח חֲרוֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ, כֹּלָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. יְמִינְךָ יְיָ׳ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, בְּזִמְנָא דָּא, בְּעָלְמָא דֵּין. יְמִינְךָ יְיָ׳ תִּרְעַץ אוֹיֵב, בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. וּבְרוֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ, לְבִיאַת גּוֹג וּמָגוֹג. תְּשַׁלַּח חֲרוֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ, לְתְחִיַּית הַמֵּתִים. דִּכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁינֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם.

בְּהַהוּא זִמְנָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אִינּוּן דְּיִשְׁתַּאֲרוּן בְּעָלְמָא, וּמַאן אִינּוּן. תָּא חֲזֵי, לָא יִשְׁתַּאַר מִבְּנֵי עָלְמָא, בַּר אִינּוּן גְּזִירִין, דְּקַבִּילוּ אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְעָאלוּ בְּקַיְימָא קַדִּישָׁא, בְּאִינּוּן תְּרֵין חוּלָקִין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְהוּא נָטִיר לֵיהּ לְהַהוּא קַיָּים, וְלָא עַיְילֵיהּ בְּאַתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ, אִלֵּין אִינּוּן דְּיִשְׁתַּאֲרוּן, וְיִכָּתְבוּן לְחַיֵּי עָלְמָא.

מְנָלָן. דִּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלָם. מַשְׁמַע הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם, דְּכָל מַאן דְּאִתְגְּזַר, בְּאִלֵּין תְּרֵין דַּרְגִּין עָאל. וְאִי נָטִיר לְהַהוּא קַיָּים כַּדְקָא חֲזֵי, וְיִזְדַּהַר בֵּיהּ, עָלֵיהּ כְּתִיב הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם. אִלֵּין יִשְׁתַּאֲרוּן בְּהַהוּא זִמְנָא, וְבֹהוּ

זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחָדְתָּא עָלְמָא, וּלְמֵחֲדֵי בֵּהּ. עַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.

ר' חִיָּיא הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר, אַשְׁכְּחֵיהּ, דְּהֲוָה יָתִיב לְגַבֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָיא חָמוּי. עַד דְּזָקִיף רֵישֵׁיהּ, חָמָא לֵיהּ לְרִבִּי חִיָּיא, אָמַר, (ישעיה יט) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרָכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ צְבָאוֹת לֵאמֹר בָּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם וּמַעֲשֵׂה יָדַי אַשּׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל, וְכִי אַשּׁוּר וּמִצְרַיִם קְרִיבִין אִינּוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֶלָּא, עַל גָּלוּתָא דְּיִסְקוּן מִמִּצְרַיִם וּמֵאַשּׁוּר אִתְמַר, וְאִי אִתְמַר עַל מִצְרַיִם וְעַל אַשּׁוּר, עַל אִינּוּן חַסִידִין דִּלְהוֹן, דְּאַהֲדְרוּ בְּתִיּוּבְתָּא, וְאִשְׁתַּאֲרוּן לְמִפְלַח לְיִשְׂרָאֵל וּלְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, דִּכְתִיב, (תהלים עב) וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מְלָכִים. וּכְתִיב, (ישעיה מט) וְהָיוּ מְלָכִים אוֹמְנַיִךְ וְגוֹ'.

אָמַר לֵיהּ, מַאי דִּכְתִיב, (משלי ג) דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם אָמַר לֵיהּ כַּמָּה טִפְּשִׁין כו' בְּנֵי עָלְמָא, דְּלָא יַדְעִין וְלָא מַשְׂגִּיחִין בְּמִלּוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא (נ"א כְּמָה רָזִין עִלָּאִין אִית בֵּהּ) אִינּוּן אָרְחָא לְמִזְכֵּי בְּהַהוּא נֹעַם יְיָ' דִּכְתִיב דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. דַּרְכֵי נֹעַם וַדַּאי. מַאי נֹעַם. כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ', וְהָא

אוּקְמוּהָ, בְּגִין (נ"א כַּךְ) דְּאוֹרַיְיתָא, וְאָרְחוֹי, מֵהַהוּא נַעֲם אַתְיָין, וְאִינּוּן אָרְחִין פְּרִישָׁן בֵּיהּ, וְעַל דָּא דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, תָּנִינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, נָפַק נְהוֹרָא מֵהַהוּא נַעֲם, וְאִתְעַטָּר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵהַהוּא נַעֲם אַבְהִיקוּ זִיוָון דִּכְלְהוּ עָלְמִין (דף נ"ח ע"א) דִּכְלְהוּ רְקִיעִין, דִּכְלְהוּ כְּתִרִין. עַל הַהִיא שַׁעֲתָא כְּתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגוֹ׳.

וְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְבְּנֵי מַקְדְּשָׁא, אִתְעַטָּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא עֲטָרָה, וְיָתִיב בְּכָרְסְיָיא דִּילֵיהּ, וְאִתְעַטָּר בַּעֲטָרוֹי. וּמֵהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לָא אִתְעַטָּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעֲטָרוֹי, וְהַהוּא נַעֲם אִתְטָמַר וְאִתְגְּנִיז.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל מֹשֶׁה בְּגוֹ עֲנָנָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן, כְּבַר נָשׁ דְּהַוָה אָזִיל בַּאֲתָר דְּרוּחָא. אִיעְרַע בֵּיהּ חַד (ויקרא ע"ח ע"ב) מַלְאָכָא רַבְרְבָא, וְתָאנָא, קְמוּאֵ"ל שְׁמֵיהּ. וְהוּא מִמָּנָא עַל תְּרֵיסָר אַלְפִין מִמָּנָן שְׁלִיחָן. בָּעָא לְאִזְדַּוּגָא בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה, פָּתַח מֹשֶׁה פּוּמֵיהּ, (בראשית ט"ז ע"א) בִּתְרֵיסַר אַתְוָון גְּלִיפָן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאוֹלִיף לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

בַּסְנֶה, וְאִתְרְחַק מִנַּיְהּ תְּרֵיסַר אַלְפִין פַּרְסִין, וַהֲוָה אָזַל מֹשֶׁה בַּעֲנָנָא, וְעֵינוֹי מְלַהֲטָן כְּגוּמְרִין דְּאֶשָׁא.

עַד דְּאִיעֲרַע בֵּיהּ חַד מַלְאָכָא, רַבְרְבָא וְיַקִּירָא מִן קַדְמָאֵה, וְתָאנָא הַדַּרְנִיאֵ"ל שְׁמֵיהּ, וְהוּא עִלָּאָה עַל שְׁאַר מַלְאָכִין, אֶלֶף וְשִׁתִּין רִבּוֹא פַּרְסִין, וְקָלֵיהּ אָזִיל בְּמָאתָן אֶלֶף רְקִיעִין, דְּמִסְתַּחֲרָאן בְּאֶשָׁא חִיוָּרָא. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ מֹשֶׁה, לָא יָכִיל לְמַלָּלָא. בָּעָא לְמִשְׁדֵּי גַּרְמֵיהּ מִגּוֹ עֲנָנָא.

אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, וְכִי אַנְתְּ הוּא דְּאַסְגִּית מִלִּין עִמִּי בַּסְנֶה, דְּבָעִית לְמִנְדַּע רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָא דָּחַלְתְּ. וְהַשְׁתָּא אַתְּ דָּחִיל מֵחָד מִשַּׁמָּשַׁי. כֵּיוָן דִּשְׁמַע מֹשֶׁה קָלֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְתַּקַּף. פָּתַח פּוּמֵיהּ, בְּע"ב אַתְוָון דִּשְׁמָא עִלָּאָה, כֵּיוָן דִּשְׁמַע הַדַּרְנִי"אֵל אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, מִפּוּמֵיהּ דְּמֹשֶׁה, אִזְדַּעְזָע. קָרִיב לְגַבֵּיהּ, אֲמַר לֵיהּ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ מֹשֶׁה, דְּאִתְגְּלֵי לָךְ, מַה דְּלָא אִתְגְּלֵי לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי.

וַהֲוָה אָזִיל עִמֵּיהּ, עַד דְּמָטוּ לְאֶשָׁא תַּקִּיפָא, דְּחָד מַלְאָכָא דִּי שְׁמֵיהּ סַנְדַּלְפוֹן. וְתָאנָא, סַנְדַּלְפוֹן עִלָּאָה הוּא עַל שְׁאַר חַבְרוֹי, חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין. וְהוּא קָאִים בָּתַר פַּרְגּוֹדָא דְּמָארֵיהּ, וְקָשֵׁר לֵיהּ כִּתְרִין, מִבָּעוּתֵיהוֹן דְּצִלּוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁעֲתָא דְּמָטֵי הַאי (בראשית קס"ז ע"ב)

כְּתֵר לְרֵישֵׁיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, הוּא מְקַבֵּל צְלוֹתֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְכֻלְּהוּ חַיָּילִין וְאַכְלוֹסִין מִזְּדַעְזְעִין, וְנָהֲמִין וְאָמְרִין, בְּרִיךְ יְקָרָא דַּיְיָ׳ מֵאַתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ הַדַּרְנִיאֵל לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, לֵית אֲנָא יָכִיל לְמֵהַךְ עִמָּךְ, דְּלָא יוֹקִיד לִי אֶשָּׁא תַּקִּיפָא דְּסַנְדַּלְפוֹן. בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִזְדַּעְזָע מֹשֶׁה, עַד דְּאַתְקִיף בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמֹשֶׁה, וְאוֹתְבֵיהּ קָמֵיהּ, וְאוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא. וְחָפָא לֵיהּ לְמֹשֶׁה, בְּהַהוּא נְהוֹרָא וְזִיוָא דְּהַהוּא נַעֲם, וַהֲווּ אַנְפּוֹי דְּמֹשֶׁה נְהִירִין בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין. וְכָל חֵילָא דִּשְׁמַיָּא הֲווֹ מִזְּדַעְזְעִין קָמֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהָוָה נָחִית בְּאוֹרַיְיתָא.

כֵּיוָן דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א מִמֹּשֶׁה) אֶל"ף חוּלָקִין מֵהַהוּא זִיוָא. בֵּיהּ שַׁעֲתָא, בָּעוּ מַלְאָכִין עִלָּאִין, וְכָל אִינּוּן אַכְלוֹסִין, לְאוֹקָדָא לְמֹשֶׁה, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות לב) לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ. אִזְדַּעְזָע מֹשֶׁה, וְלָא יָכִיל לְמִלְּלָא, עַד דְּאַסְגֵּי בְּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, אַתְקִיף בְּכוּרְסְיָיא דִּילִי, עַד דְּגָעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל אִינּוּן אַכְלוֹסִין, בְּכָל אִינּוּן חַיָּילִין, וְאַתְקִיף מֹשֶׁה בְּתֵרִין לוּחִין דְּאַבְנִין, וְאָחִית לוֹן לְתַתָּא. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כא) עִיר גִּבּוֹרִים עָלָה חָכָם וַיּוֹרֶד עֹז מִבְטֶחָה. וּמֵהַהוּא זִיוָא

דְּאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ, הֲווֹ מַבְהִיקִין אַנְפּוֹי דְּמֹשֶׁה. וּמַה בְּהַאי דְּאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ לָא הֲוֵי יְכִלִין לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַנְפּוֹי, בְּהַהוּא דְּאִסְתַּלָּק מִינֵּיהּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

ר' חִיָּיא אָמַר, יְמִינְךָ יְיָ' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, דָּא אוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא, יְמִינְךָ יְיָ' תִּרְעַץ אוֹיֵב. דְּלֵית מִלָּה בְּעָלְמָא דְּיִתְבַּר חֵילֵיהוֹן דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בַּר בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַסְּקִין בְּאוֹרַיְיתָא. דְּכָל זְמָן דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַסְּקִין בְּאוֹרַיְיתָא, יְמִינָא אִתְתַּקַּף, וְאִתְבַּר חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּבְגִינֵי כַּךְ אוֹרַיְיתָא אִקְרִית עֹז, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כט) יְיָ' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן.

וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא מִתְעַסְּקִין בְּאוֹרַיְיתָא שְׁמָאלָא אִתְתַּקַּף, וְאִתְתַּקַּף חֵילֵיהוֹן דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְשַׁלְטִין עָלַיְיהוּ, וְגַזְרִין עָלַיְיהוּ גְּזֵרִין, דְּלָא יְכִלִין לְמֵיקַם בְּהוּ. וְעַל דָּא אִתְגְּלִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִתְבָּדְרוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא.

דְּהָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ט) עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ (דף נ"ח ע"ב) וְגוֹ', וַיֹּאמֶר יְיָ' עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי. דְּהָא כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְּבַר חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּכָל עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יְמִינְךָ יְיָ' תִּרְעַץ אוֹיֵב. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּכָל

זִמְנָא דְּקָלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, אִשְׁתְּמַע בְּבָתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְכוּ', כְּמָה דְּתַנְּינָא (בראשית כז) הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, וְאִי לָאו הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו, וְהָא אוֹקִימְנָא.

(שמות טו) וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ. ר' חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים י) לָמָּה יְיָ' תַּעֲמוֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה, בְּשַׁעֲתָא דְּחוֹבֵי עָלְמָא גָּרְמוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּבְנֵי נָשָׁא צַוְוחִין וְנַחְתִּין דְּמְעִין, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח עָלַיְיהוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּתְשׁוּבָה אִתְמְנַע מִנַּיְיהוּ, כְּדֵין כְּתִיב, וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ.

ר' יִצְחָק אָמַר, הַאי קְרָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְלַבַּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּאוּתָא, עַל עַמְמַיָּא דְּיִתְכַּנְּשׁוּן עָלֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים ב) וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל יְיָ' וְעַל מְשִׁיחוֹ. וְתָאנָא זִמְינִין אִינּוּן שִׁבְעִין קַסְטוֹרִין מִכָּל עִיבָר, (נ"א עָמִין) לְאִתְכַּנְּשָׁא בְּהַהוּא זִמְנָא בְּאוֹכְלוֹסִין דְּכָל עָלְמָא, וּלְמֶעְבַּד קְרָבָא עַל יְרוּשָׁלַם קַרְתָּא קַדִּישָׁא, וּלְאַחָדָא עֵיטִין עָלֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאי אַמְרֵי, נוֹקִים עַל פַּטְרוֹנָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עַל עַמֵּיהּ, וְעַל הֵיכָלֵיהּ. כְּדֵין זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַיְיכָא עָלַיְיהוּ. דִּכְתִיב, (תהלים ב) יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחַק יְיָ' יִלְעַג לָמוֹ. בְּהַהוּא זִמְנָא יִלְבַּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּאוּתָא עָלַיְיהוּ,

וְיִשֵּׁיצִינוּן מִן עָלְמָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְיָ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַם הָמֵק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עוֹמֵד עַל רַגְלָיו.

רִבִּי אַבָּא אָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב יֵיסָא סָבָא, וְהָכִי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָא לְכָל אִינּוּן מַלְכִין, דְּעָקוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלִירוּשָׁלַם, לְאַנְדְּרִיאָנוּס, לְלוּפִינוּס, וּנְבוּכַדְנֶצַּר, וּלְסַנְחֵרִיב, וּלְכָל שְׁאַר מַלְכֵי עַמִּין, דְּחָרִיבוּ בֵּיתֵיהּ, וּלְשַׁלְטָאָה לוֹן כְּקַדְמִיתָא, וְיִתְכַּנְּשׁוּן עִמְּהוֹן שְׁאַר עַמִּין, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְפָּרְעָא מִנַּייְהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא, סַחֲרֵנִי יְרוּשָׁלַם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְיָ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁר יִצְבְּאוּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֲשֶׁר צָבְאוּ. כְּדֵין כְּתִיב, וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ, וְדָא לְזִמְנָא דְּאָתָא מְשִׁיחָא, כְּתִיב, וְשִׁירָתָא דָּא שִׁירָתָא דְּעָלְמִין הִיא.

(שמות טו) וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם, בְּהַהוּא זִמְנָא. וּבְגִין כַּךְ אִית בְּהַהוּא זִמְנָא, וּלְזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וּלְזִמְנָא דְּגוֹג וּמָגוֹג. נִצְּבוּ כְּמוֹ נֵד, לְזִמְנָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ חֶדְוָותָא דְּכָל עָלְמִין.

(שמות טו) אָמַר אוֹיֵב אֶרְדּוֹף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל. אָמַר אוֹיֵב, דָּא הַהוּא מְמָנָא רַבְרְבָא עַל מִצְרָאֵי, בְּשַׁעֲתָא

דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ שָׁלְטָנוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, חָשִׁיב דְּיִשַּׁיצִינוּן תְּחוֹת שָׁלְטָנֵיהּ. אֶלָּא דְּדָכַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טוּרֵי עָלְמָא, דַּהֲווֹ מְגִינִין עָלַיְיהוּ. וְלָא תֵּימָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא כָּל אִינּוּן רַבְרְבִין דִּמְמָנָן עַל כָּל עוֹבְדֵי עַבּוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְכַד אִתְיְהִיב לְהוּ רְשׁוּתָא וְשָׁלְטָנוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, כֻּלְּהוּ בָּעָאן דִּישַּׁיצוּן יִשְׂרָאֵל תְּחוֹתַיְיהוּ.

וְעַל דָּא, אִינּוּן עַמִּין דִּתְחוֹת שׁוּלְטָנֵיהוֹן דְּאִינּוּן מְמָנָן, כֻּלְּהוּ גַּזִּירִין גְּזִרִין לְשֵׁיצָאָה לוֹן, אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכַר טוּרֵי עָלְמָא, וְאָגִין עָלַיְיהוּ. וְכַד חָמָא מֹשֶׁה דָּא, שָׁרָא לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִם יְיָ׳.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִילָנָא חַד רַבְרָבָא עִלָּאָה, תַּקִּיפָא, בֵּיהּ אִתְּזָנוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְהוּא אִתְּחַם בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, אִתְתָּקַף בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, דְּאִסְתְּחָרָאן (נ"א דְּאִתְחַבְּרָן) בְּדוּכְתַּיְיהוּ. שִׁבְעִין עֲנָפִין סַלְקִין בְּגַוֵּיהּ, וְאִתְּזָנוּ מִנֵּיהּ, בְּעִקַּר שָׁרְשׁוֹי יַנְקִין אִינּוּן סַחֲרָנֵיהּ, וְאִינּוּן עֲנָפִין דְּמִשְׁתַּכְחִין בְּאִילָנָא.

כַּד מָטֵי עִדָּן שָׁלְטָנֵיהּ דְּכָל עֲנָפָא וַעֲנָפָא, כֻּלְּהוּ בָּעָאן לְשֵׁיצָאָה כֻּלָּא גּוּפָא דְּאִילָנָא, דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּכֻלְּהוּ עֲנָפִין, הַהוּא דְּשָׁלִיט עָלַיְיהוּ, וְיִשְׂרָאֵל אַחִידָן בֵּיהּ. כַּד מָטָא עָלַיְיהוּ שָׁלְטָנוּתָא דְּהַהוּא (דף נ"ט ע"א) גּוּפָא דְּאִילָנָא,

חוּלָקָא דְּיִשְׂרָאֵל. בָּעֵי לְנַטְרָא לוֹן, וּלְמֵיהַב שְׁלָמָא בְּכֻלְּהוּ. וְעַל דָּא שִׁבְעִים פָּרֵי חָג, לְמֵיהַב שְׁלָמָא לְשִׁבְעִין עַנְפִּין דְּבִגּוֹ אִילָנָא.

וְעַל דָּא מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יְיָ׳. (מאי בָּאֵלִים. אִילָנָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה א) כִּי יֵבוֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם. דְּהוּא אִילָנָא, דַּהֲווֹ פַּלְחִין לְחַד דְּפוּסָא, דִּמְחַקְקִין בְּגַוֵּויהּ. וְאִקְרֵי אֵלִים אִילָנָא) מִי כָמֹכָה דְּיַעֲבִיד כְּעוֹבָדָךְ וִירַחֵם עַל כֻּלָּא. מִי כָמֹכָה בְּכָל הַהוּא סַחֲרָנֵיהּ דְּאִילָנָא דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ שַׁלְטָא, נָטִיר לְכֻלָּא, נָטִיר לְכָל שְׁאַר, וְלָא בָּעְיָא לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן גְּמִירָא. מִי כָמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, בְּהַהוּא חֵילָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ. נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ מַמָּשׁ, וְאִקְרֵי כֹּחַ יְיָ׳ נֹעַם יְיָ׳, וְהָא אוֹקִימְנָא מִילֵי.

(שמות טו) מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יְיָ׳. ר׳ יוֹסֵי פָּתַח (קהלת א) רָאִיתִי אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִסְתַּלָּק בְּחָכְמְתָא יְתֵירָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, הֵיךְ אָמַר דְּכָל עוֹבָדִין הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ. יָכוֹל אַף מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, וְהָא כְּתִיב (ישעיה לב) וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שָׁלוֹם. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ, כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כְּתִיב. שֶׁאֲנִי מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, דְּאִיהוּ לְעֵילָּא מִן שִׁמְשָׁא.

וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, מַאי קָא מַיְירֵי. אִי תֵּימָא

הַכֹּל הֶבֶל כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת, וְאִינּוּן הֲבָלִים קִיּוּמָא דְּעָלְמָא דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא. מַאי תֵּימָא בְּהַאי, דְּכְתִיב הָכָא, הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ. (וְהָא מִלְּתָא דָּא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כְּתִיב)

אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ, וְהָכִי הוּא. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּעוֹבָדִין מִתְכַּשְּׁרָן לְתַתָּא, וּבַר נָשׁ אִשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, הַהוּא מִלָּה דְּעָבִיד, הֶבֶל אִתְעֲבִיד מִינַּיְיהוּ לְעֵילָּא. וְלֵית לָךְ הֶבֶל, דְּלֵית לֵיהּ קָלָא, דְּסָלִיק וְאִתְעַטָּר לְעֵילָּא, וְאִתְעֲבִיד סַנִּיגּוֹרָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל אִינּוּן עוֹבָדִין דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהוּ בַּר נָשׁ, דְּלָאו אִינּוּן פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא מִלָּה דְּעָבִיד, הַבֶל יִתְעֲבִיד מִינַּיְיהוּ, וְאַזְלָא וְשָׁאטַת בְּעָלְמָא. וְכַד נַפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ דְּבַר נָשׁ, הַהוּא הֶבֶל מְגַלְגְּלָא לֵיהּ בְּעָלְמָא, כְּאַבְנָא בְּקוֹסְפִיתָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (שמואל א כה) וְאֶת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע.

מַאי יְקַלְּעֶנָּה. הַהוּא הֶבֶל דְּמְגַלְגֵּל לֵיהּ סַחֲרָנֵיהּ בְּעָלְמָא, כְּדֵין כָּל מִלִּין דְּמִתְעַבְּדִין (וְאִינּוּן דְּתַחוֹת שִׁמְשָׁא) דְּלָאו אִינּוּן פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֶבֶל יִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ, אִיהוּ תְּבִירָא דְּרוּחָא, דְּמִתְּבַר לְרוּחָא דְּסָלִיק וְנָחִית וּמִתְגַּלְגֵּל בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ.

אֲבָל הַהִיא מִלָּה דְּאִיהִי פּוּלְחָנָא דְּמָרֵיהּ דָּא סָלִיק (אִקְרֵי) לְעֵילָּא מִן שְׁמָשָׁא, וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ הֶבֶל קַדִּישָׁא, וְדָא הוּא זַרְעָא דְּזָרַע בַּר נָשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא, וּמַה שְׁמֵיהּ. צְדָקָה. דִּכְתִיב, (הושע י) זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה.

הַאי מְדַבַּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, כַּד תִּיפּוֹק נִשְׁמָתֵיהּ מִינֵּיהּ, וְסַלְקָא לָהּ בְּאַתְרָא דְּכָבוֹד דִּלְעֵילָּא אִשְׁתְּכַח לְאִתְצַרְרָא בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כח) וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּגִין לְדַבְּרָא לָךְ, לְסַלְקָא לָךְ, (מִן אֲתַר) לַאֲתַר דְּאִקְרֵי כְּבוֹד יְיָ. דִּכְתִיב, (ישעיה כח) כְּבוֹד יְיָ יַאַסְפֶךָ. כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, דְּהַהוּא הֶבֶל קַדִּישָׁא מְדַבַּר לְהוּ, הַהוּא דְּאִקְרֵי כְּבוֹד יְיָ, כְּנִישׁ לוֹן בְּגַוֵּיהּ, וְאִתְצְרִירָן בֵּיהּ. (הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כְּבוֹד ה' יַאַסְפֶךָ) וְדָא אִקְרֵי נַייְחָא דְּרוּחָא. אֲבָל אַחֲרָא וּרְעוּת רוּחַ אִקְרֵי. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּכָל עוֹבָדֵיהוֹן לְעֵילָּא מִן שְׁמָשָׁא וְזַרְעִין זַרְעָא דִּצְדָקָה, לְמִזְכֵּי לוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְעַל דָּא כְּתִיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כַּד אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, לָא אִתְבְּנֵי אֶלָּא בְּדִינָא וְרוּגְזָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ירמיה לב) כִּי עַל אַפִּי וְעַל חֲמָתִי וְגוֹ' בְּגִין דְּבַאֲתַר דְּדִינָא שַׁרְיָא. לְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְנֵי לֵיהּ, וּלְאַתְקָנָא לֵיהּ בְּדַרְגָּא אַחֲרָא עִלָּאָה

דְּאִקְרֵי צְדָקָה, דִּכְתִיב, (ישעיה נד) בְּצְדָקָה תִּכּוֹנָנִי. בְּגִין כַּךְ אִתְקָיֵים, (ביה) וּשְׁמִיהּ (דף נ"ט ע"ב) מַמָּשׁ צֶדֶק יִתְקְרֵי. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (ירמיה כג) וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוֹ יְיָ צִדְקֵנוּ.

(שמות טו) נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ. הָא אִתְמַר, אֲרִימַת יְמִינְךָ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הָא אִתְּעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא, דְּכַד אַפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִצְרָאֵי מֵתִין מִתְּחוֹת מַיָּא, אָמַר לְאַרְעָא, כְּנִישׁ לוֹן בְּגַוָּוךְ, וְלָא בָּעָאת, עַד דְּאוֹשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינָא לְקַבְּלָהּ, וְאוּמֵי לָהּ, כְּדֵין בְּלָעַתְּינוּן אַרְעָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, נָטִיתָ יְמִינְךָ: לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִשְּׁמָאלָא וּכְדֵין אִתְעֲבִיד בְּהוּ דִּינָא.

(שמות טו) נָחִיתָ בְּחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאַלְתָּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים מד) כִּי יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם. כִּי יְמִינְךָ: דָּא גְּדוּלָה. נֶהֱלַתָּ בְּעָזְּךָ, דָּא דִּכְתִיב וּזְרוֹעֲךָ, דָּא גְּבוּרָה. אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ, דָּא דִּכְתִיב, וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם, דָּא צַדִּיק. וְכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי בִּקְרָא.

(שמות טו) תִּפּוֹל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד. אֵימָתָה, אֵימָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אֵימָתָה. דְּהָא לֵית לָךְ אָת אוֹ מִלָּה חֲדָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא אִית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין. מַאי אֵימָתָה. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּלוֹמַר דְּחִילוּ דִּשְׁכִינְתָּא.

כְּהַאי גַּוְונָא, (שמות טו) תִּבְאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ וְגוֹ',

תִּבְאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ, תִּבְאֵם וְתִטָּעֵם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי תִּבְאֵמוֹ. אֶלָּא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא אָמַר, עַל אִינּוּן דָּרָא בַּתְרָאָה, דְּגָזַר יְהוֹשֻׁעַ, וְאִתְגַּלְיָא בְּהוּ גִּלּוּיָא דְּרִשִׁימָא קַדִּישָׁא דְּשִׁמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִלֵּין אֲחִידָן בֵּיהּ בְּוֹ׳, וְאִלֵּין אִתְחֲזִיאוּ לְמֵירַת אַרְעָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. דְּכָל מַאן דְּאִתְגְּזַר, וְאִתְגַּלְיָא בֵּיהּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְנָטִיר לֵיהּ, אִקְרֵי צַדִּיק, בְּגִין, כַּךְ, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ.

וְעַל דָּא תִּבְאֵמוֹ, וֹ׳ יְתֵירָה, תִּבְיאֵמוֹ לְאִינּוּן דַּאֲחִידָן בְּוֹ׳.

וְתִטָּעֵמוֹ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. לְאִינּוּן דַּאֲחִידָן בְּוֹ׳, וּלְאִינּוּן בַּתְרָאֵי, אִתְעַר מִלָּה. וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ אָת זְעֵירָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלֵית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין, וְטַעֲמִין קַדִּישִׁין, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיַדְעִין בְּהוּ.

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא לְמִבְנֵי מִקְדְּשָׁא לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּבֵי מִקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ׳. דְּאִצְטְרִיךְ לְמִבְנֵי בֵּי מִקְדְּשָׁא לְתַתָּא, וּלְצַלָּאָה בְּגַוְויהּ צְלוֹתָא בְּכָל יוֹמָא, לְמִפְלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא צְלוֹתָא אִקְרֵי עֲבוֹדָה.

וְהָהוּא בֵּי כְּנִשְׁתָּא, אִצְטְרִיךְ לְמִבְנֵי לֵיהּ בִּשְׁפִירוּ סַגְיָא,

וּלְאַתְקָנָא לֵיהּ בְּכָל תִּקּוּנִין, דְּהָא בֵּי כְּנִשְׁתָּא דִּלְתַתָּא, קַיְימָא לָקָבֵל בֵּי כְּנִשְׁתָּא דִּלְעֵילָּא.

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְתַתָּא, אִיהוּ קָאִים כְּגַוְונָא דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ דִּלְעֵילָּא, דְּקָאִים דָּא לָקָבֵל דָּא. וְהַהוּא בֵּי מַקְדְּשָׁא, כָּל תִּקּוּנוֹי, וְכָל פּוּלְחָנוֹי, וְכָל אִינּוּן מָאנִין, וְשַׁמָּשִׁין, כֻּלְּהוּ אִינּוּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מַשְׁכְּנָא דְּקָא עָבֵד מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא, כֹּלָּא הֲוָה כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּבָנָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, הוּא בֵּי נַיְיחָא כְּגַוְונָא עִלָּאָה, בְּכָל אִינּוּן תִּקּוּנִין, לְמֶהֱוֵי בְּתִקּוּנָא דִּלְעֵילָּא, בֵּי נַיְיחָא וְאַחֲסַנְתָּא. הָכִי בֵּי כְּנִשְׁתָּא, אִצְטְרִיךְ בְּכָל תִּקּוּנֵי שַׁפִּירוּ, לְמֶהֱוֵי כְּגַוְונָא עִלָּאָה, לְמֶהֱוֵי בֵּית צְלוֹתָא, לְאַתְקָנָא תִּקּוּנִין בְּצְלוֹתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְהַהוּא בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּלֶהֱוֵי בֵּיהּ (רנ"א ע"א) חַלּוֹנוֹת, דִּכְתִיב, (דניאל ו) וְכַוִּון פְּתִיחָן. כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְעַל דָּא (שיר השירים ב) מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים. וְאִי תֵּימָא אַפִּילּוּ בְּחַקְלָא, בְּגִין דְּרוּחָא לֶהֱוֵי סָלִיק. לָאו הָכִי, דְּהָא אֲנָן צְרִיכִין בַּיִת וְלֵיכָּא. לְאִשְׁתַּכְחָא בַּיִת לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּבַיִת עִלָּאָה, לְנַחְתָּא דִּיוּרָא עִלָּאָה לְדִיוּרָא תַּתָּאָה.

וְתוּ דְּהַהוּא צְלוֹתָא, וְהַהוּא רוּחָא, אִצְטְרִיךְ לְסַלְקָא, וּלְנָפְקָא מִגּוֹ עָאקוּ, בְּאֹרַח מֵישָׁר, לָקָבֵל יְרוּשָׁלַם. (דף ס' ע"א) וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קיח) מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ,

דְּאִצְטְרִיךְ אֲתָר דָּחִיק בְּעָאקוּ, לְשַׁדְּרָא בְּגַוֵּיהּ הַהוּא רוּחָא, דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וּבְחַקְלָא לָא יָכִיל קָלָא לְשַׁדְּרָא לֵיהּ הָכִי, דְּהָא כְּגַוּונָא דָּא קָלָא דְּשׁוֹפָר, אִתְדַּחְיָיא לְבַר בְּאֹרַח מֵישָׁר, מִגּוֹ אֲתָר דָּחִיק, וְאָזִיל וּבָקַע רְקִיעִין, וְסָלִיק בִּסְלִיקוּ, לְאַתְעָרָא רוּחָא לְעֵילָּא.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה.

שָׁאנֵי יִצְחָק, דְּמִלָּה אַחֲרָא הֲוָה בֵּיהּ, מַה דְּלָא הֲוָה בְּכָל עָלְמָא. וְתוּ דְּהַאי קְרָא לָאו לְהָכִי אָתָא, דְּוַדַּאי בַּשָּׂדֶה אַחֵר לָא הֲוָה מְצַלֵּי וְהָא אוֹקִימְנָא. (ע"ב רעיא מהימנא).

תָּנְיָא אָמַר רִבִּי אַבָּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן, דְּאִינּוּן דְּזַכָּאן לְמֵימָר שִׁירְתָא דָּא בְּהַאי עָלְמָא, דְּזַכָּאן לְמֵימָר לָהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְשִׁירְתָא דָּא, אִתְבְּנֵי בְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון קַדִּישִׁין גְּלִיפָן, וּבְעֶשֶׂר אֲמִירָן, וְכֻלָּא אִתְרְשִׁים בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְכֻלָּא שְׁלִימוּתָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְהָא אִתְעַרְנָא מִלֵּי.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דַּהֲווֹ קַיְימִין יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, וַהֲווּ אֲמְרֵי שִׁירְתָא, אִתְגְּלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְיהוּ, וְכָל רְתִיכוֹי וְחֵילוֹי, בְּגִין דְּיִנְדְּעוּן לְמַלְכֵּיהוֹן, דְּעָבַד לוֹן כָּל אִינּוּן נִסִּין וּגְבוּרָאן, וְכָל חַד וְחַד יָדַע וְאִסְתַּכַּל, מַה דְּלָא יָדְעוּ וְאִסְתַּכְּלוּ שְׁאַר נְבִיאֵי עָלְמָא.

דְּאִי תֵּימָא דְּלָא יְדִעִין וְלָא אִדְבָּקוּ חָכְמְתָא עִלָּאָה, מִן שִׁירְתָא דָּא תֶּחֱמֵי, דְּכֻלְּהוּ בְּחָכְמְתָא אִסְתַּכְּלוּ, וְיָדְעוּ מִלִּין וְאָמְרוּ. דְּאִי לָאו הָכִי, אֵיךְ אָמְרוּ כֻּלְּהוּ מִלִּין אַחְדִין, דְּלָא סָטוּ אִלֵּין מֵאִלֵּין, וּמַה דְּאָמַר דָּא, אָמַר דָּא, וְלָא אַקְדִּים מִלָּה דָּא, לְמִלָּה דָּא, אֶלָּא כֻּלְּהוּ בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא, וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא בְּפוּמָא דְּכָל חַד וְחַד, וּמִלִּין אִתְמָרוּ כֻּלְּהוּ כְּאִלּוּ נָפְקִין מִפּוּמָא חַד. אֶלָּא וַדַּאי כּוּלְּהוּ בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה אִסְתַּכְּלוּ, וְיָדְעוּ מִלִּין עִלָּאִין, וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא בְּפוּם כָּל חַד וְחַד.

וַאֲפִילּוּ אִינּוּן דִּבְמֵעֵי אִמְּהוֹן, הֲווֹ אֲמְרֵי שִׁירְתָא כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, וַהֲווּ חָמָאן כֻּלְּהוּ, מַה דְּלָא חָמָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה. וְעַל כַּךְ הֲווֹ כֻּלְּהוּ מִסְתַּכְּלֵי, כְּאִלּוּ חָמָאן עֵינָא בְּעֵינָא. וְכַד סַיְימוּ מִלִּין, כֻּלְּהוּ מִתְבַּסְּמָאן בְּנַפְשַׁיְיהוּ, וְתָאֲבוֹן לְמֶחֱמֵי וּלְאִסְתַּכְּלָא, וְלָא הֲווֹ בָּעָאן לְנַטְלָא מִתַּמָּן, מִסְּגִיאוּת תִּיאוּבְתָּא.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אָמַר מֹשֶׁה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּנַיִךְ מִסְּגִיאוּת תִּיאוּבְתָּא לְאִסְתַּכְּלָא בָךְ, לָא בָּעָאן לְנַטְלָא מִן יַמָּא. מַה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַסְתִּים יְקָרֵיהּ לְבַר לְמַדְבְּרָא, וְתַמָּן אִתְגְּלֵי וְלָא אִתְגְּלֵי. אָמַר לוֹן מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, כַּמָּה (ס"א זְמִנִין לְנַטְלָא מִתַּמָּן, וְלָא בָּעֵי) זְמִנִין אֲמֵינָא לְנַטְלָא מִתַּמָּן וְלָא בָּעִיתוּן עַד דִּי אַחֲזֵי לוֹן זִיוָא יְקָרָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַדְבְּרָא, וּמִיָּד הֲווֹ תָּאבִין, וְלָא נַטְלוּ, עַד דְּאָחִיד בְּהוּ מֹשֶׁה וְאַחְמֵי לוֹן זִיוָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַדְבְּרָא, כְּדֵין מִסְגִיאוּת תִּיאוּבְתָּא וּרְעוּתָא לְאִסְתַּכְּלָא, אַנְטִיל לוֹן מֹשֶׁה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיָּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר. מַאי מִדְבַּר שׁוּר. מַדְבְּרָא, דַּהֲווֹ בָּעָאן לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, זִיוָא יְקָרָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אִקְרֵי מִדְבַּר שׁוּר: אִסְתַּכְּלוּתָא שָׁם.

(שמות טו) וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מָיִם. וְאֵין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נה) הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם. אָמַר רִבִּי יֵיסָא, וְכִי מַאן יָהֵב לְהוּ אוֹרַיְיתָא הָכָא, וְהָא עַד כְּעַן לָא אִתְיְהִיבַת לוֹן אוֹרַיְיתָא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִינּוּן נָפְקוּ לְמַדְבְּרָא לְאִסְתַּכְּלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטַל זִיוָא יְקָרָא דִּילֵיהּ מִתַּמָּן, וְאִינּוּן אָזְלוּ לְאִסְתַּכְּלָא (לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) בֵּיהּ, וְלָא אַשְׁכְּחוּהוּ. וְאוֹלִיפְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹרָה אִקְרֵי, וְאֵין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, וְאֵין תּוֹרָה אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי בְּמַדְבְּרָא, אִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ רְשׁוּתָא אַחְרָא, דְּשַׁאַר עַמִּין, הַהוּא דְּשָׁלִיט בְּמַדְבְּרָא, וְאַעֲרָעוּ בְּהוּ תַּמָּן. חָמוּ יִשְׂרָאֵל, דְּלָא הֲוָה הַהוּא זִיוָא יְקָרָא דְּמַלְכֵּיהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיָּבֹאוּ

מָרְתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה. מַאי טַעְמָא. כִּי מָרִים הֵם, לָא אִתְבְּסָם נַפְשַׁייהוּ כְּקַדְמִיתָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאָתֵי לְקַטְרְגָא עָלַייהוּ.

מַה כְּתִיב, וַיִּצְעַק אֶל יְיָ׳ וַיּוֹרֵהוּ יְיָ׳ עֵץ, (דף ס' ע"ב) וְאֵין עֵץ אֶלָּא תּוֹרָה, דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וְאֵין תּוֹרָה, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רִבִּי אַבָּא אָמַר, אֵין עֵץ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, עֵץ הַשָּׂדֶה וַדַּאי, דָּא עֵץ שָׂדֶה דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וְכַד אִתְגְּלֵי זִיו יְקָרָא דְּמַלְכֵּהוֹן עָלַייהוּ, כְּדֵין וַיִּשְׁלַח אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. מַאי וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. דְּקַטֵּיגוֹרָא אִתְעֲבִיד סַנֵּיגוֹרָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, תָּא חֲזֵי בְּקַדְמִיתָא כַּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בְּקַיְימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא עָאלוּ כְּדְקָא יָאוֹת. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִתְגְּזָרוּ וְלָא אִתְפְּרָעוּ, וְלָא אִתְגַּלְיָיא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. כֵּיוָן דְּמָטוּ הָכָא, מַה כְּתִיב, שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט. תַּמָּן עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בִּתְרִין חוּלָקִין קַדִּישִׁין, בְּהַהוּא גִּלּוּיָא דְּאִתְגַּלְיָא רְשִׁימָא דִּלְהוֹן, וְאִקְרוּן חֹק וּמִשְׁפָּט. חֹק: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי כא) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וּמִשְׁפָּט: כְּמָה דְּאִתְּמַר (תהלים פא) מִשְׁפַּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. וְשָׁם נִסָּהוּ, בְּהַהוּא אָת קַדִּישָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. בְּסִפְרָא דְּרַב יֵיבָא סָבָא, אָמַר מִלָּה עַל הַהוּא חוּטְרָא קַדִּישָׁא.

(שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.
וַיֹּאמֶר, מַאי וַיֹּאמֶר. לָא כְּתִיב מַאן קָאָמַר דָּא. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, שַׁמְעִינָן (נ״א מַשְׁמַע) אֲמִירָה סְתָם, מֵאֲמִירָה סְתָם. דִּכְתִיב, (שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְיָ. אָמַר, לָא כְּתִיב מַאן קָאָמַר. אוּף הָכָא וַיֹּאמֶר סְתָם, וְלָא כְּתִיב מַאן קָאָמַר.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַשְׁמַע דִּכְתִיב, וְיִצְעַק אֶל יְיָ וַיּוֹרֵהוּ יְיָ עֵץ, מֵהָכָא מַשְׁמַע וַיֹּאמֶר, וּמַשְׁמַע מַאן אָמַר מִלָּה. לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ, לְקוֹלִי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לְהַהוּא קוֹל דְּעָאלוּ בֵּיהּ.
אָמַר רִבִּי אַבָּא, בָּתַר דְּאִתְגַּלְיָא בְּהוּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, עָאלוּ בְּתֵרִין חוּלָקִין קַדִּישִׁין, כְּמָה דְּאִתְמַר, וְכֵיוָן דְּעָאלוּ בְּאִלֵּין תְּרֵין, עָאלוּ בְּאִלֵּין תְּרֵין חוּלָקִין אַחֲרָנִין, דְּכַד יִסְתַּלְקוּן בְּאִלֵּין תְּרֵין אַחֲרָנִין, יִתְחַבְּרוּן בְּאִלֵּין, וְלָא מִמַּנְעֵי בִּרְכָאן, וּבְגִין כָּךְ, בְּאִלֵּין מָטוּ בִּרְכָאן, (וּבְגִינֵי כָךְ בְּאִלֵּין מָטִין) עַד מַלְכָּא קַדִּישָׁא.
וּמֵאַתְרֵיהּ דִּקְרָא אִשְׁתְּמַע מִלָּה, דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע. וַיֹּאמֶר: דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא.
וּמַאי קָאָמַר, אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה: דָּא צַדִּיק. וְהַאֲזַנְתָּ

לְמִצְוָתָיו: דָּא נֶצַח. וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו: דָּא הוֹד. כֵּיוָן דְּעָאלוּ בְּאִלֵּין, הָא מָטוּ לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. לְבָתַר מַה כְּתִיב, כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ׳ רוֹפְאֶךָ. כִּי אֲנִי יְיָ׳: דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אִשְׁתְּמַע, דְּכָל מַאן דְּנָטִיר לְהַאי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, מְנִיהּ סָלִיק עַד מַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. מַאי מַשְׁמַע. מַשְׁמַע אִינּוּן תְּרִין, דְּאִתְכְּנַשׁ בְּהוּ זַרְעָא, וּמָשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא, דְּשַׁדְיָין לֵיהּ בְּפוּם אָמָה, (וְעַל דָּא) אִתְקַשָּׁרוּ כַּחֲדָא, וּמַלְכָּא עִלָּאָה עָלַיְיהוּ, וְאִתְקַשָּׁרוּ בֵּיהּ. וְעַל כַּךְ, מַאן דְּעָאל בְּאִלֵּין תְּרִין, וְנָטִיר לוֹן, אִתְקְשָׁר בִּתְרִין אַחֲרָנִין, וְעָאל בְּהוּ, וּכְדֵין מָטֵי לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַדַּאי מַאן דְּזָכֵי בְּצַדִּיק, זָכֵי בְּנֶצַח וְהוֹד, וְאִלֵּין אִינּוּן תִּלְתָּא, דְּאִתְבָּרְכָא בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּמַאן דְּזָכוּ בְּהוּ, זָכֵי בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְעָאל בְּכֻלְּהוּ אַרְבְּעָה.

וְלָקְבְלֵי אַרְבְּעָה אִלֵּין, נְטִירוּ לְהַאי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, מֵאַרְבַּע מִלִּין: נְטִירוּ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִסְתַּמְּרוּתָא דְּנִדָּה. נְטִירוּ דְּצַדִּיק, אִסְתַּמְּרוּתָא דְּשִׁפְחָה. נְטִירוּ דְּנֶצַח, אִסְתַּמְּרוּתָא דְּבַת עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נְטִירוּ דְּהוֹד, אִסְתַּמְּרוּתָא דְּזוֹנָה. וְעַל דָּא לְקוֹל יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

בַּמֶּה זָכָאן יִשְׂרָאֵל לְקַבְּלָא אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, בְּאִסְתַּמְּרוּתָא מִן נִדָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יח) וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ. מַאי לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּבְהַאי אַחִידָן וּמִתְקַשְּׁרָן מִלִּין אַחֲרָנִין, דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְקַשְּׁרַת בֵּהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ מִלֵּי.

וְהָיָשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה: דָּא צַדִּיק. כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים לד) עֵינֵי יְיָ׳ אֶל צַדִּיקִים, לְאִסְתַּמָּרָא מִשְּׁפְחָה. (דף ס"א ע"א) וְהָא אוּקִימְנָא מִלֵּי. דִּכְתִיב, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, דְּגָרִים לַצַּדִּיק דְּאִתְדַּבָּק בְּשִׁפְחָה. וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו: דָּא נָצַח, לְאִסְתַּמָּרָא (דְּלָא שָׁקַר בֵּיהּ) דְּלָא יֵעוּל רְשִׁימָא דָּא בְּבַת אֵל נֵכָר, וְלֹא יְשַׁקֵּר בֵּיהּ בְּנָצַח. דִּכְתִיב, (שמואל א טו) וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר. וּמַאן דְּנָטִיר הַאי, קַיֶּים מִצְוֹתָיו, דִּכְתִיב, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר. וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו: דָּא הוֹד, לְאִסְתַּמָּרָא מִן זוֹנָה.

וְאַזְלָא הָא, כְּמָה דְּתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב (תהלים מה) חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וְהַדָּרֶךָ. אֶלָּא, כָּל מַאן דְּמָזַרְז גַּרְמֵיהּ, וְשַׁוֵּי דְּחִילוּ דְּחַרְבָּא שַׁנְּנָא תַּקִּיפָא לָקָבְלֵיהּ. עַל יָרֵךְ, מַאי עַל יָרֵךְ. דָּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כד) שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יַרְכִּי.

דָּבָר אַחֵר חֲגוֹר חַרְבְּךָ, כְּלוֹמַר, זָרֵז וְאַתְקִיף יְצִרְךָ

בִּישָׁא, דְּאִיהוּ חַרְבָּךְ. עַל יָרֵךְ, עַל הַהוּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא לְנַטְרָא לֵיהּ. וְאִי נָטַר לֵיהּ, כְּדֵין אִקְרֵי גִּבּוֹר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַלְבִּישׁ לֵיהּ בִּלְבוּשׁוֹי, וּמַאן לְבוּשׁוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הוֹד וְנֶצַח. (נ"א וְהָדָר) דִּכְתִיב, (תהלים קד) הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ. אוֹף הָכָא הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ, וּכְדֵין אִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ׳ רוֹפְאֶךָ. דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אַזְהַר לוֹן עַל הַהוּא מִלָּה מַמָּשׁ, דְּיָהֲבוּ וְרָשִׁים בְּהוּ, וְלָא יַתִּיר וְעַד כְּעַן לָא אִתְיְיהִיבַת לְהוּ אוֹרַיְיתָא, אֶלָּא כְּיוֹן דְּכְתִיב, שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט, מִיָּד וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַזְהָרָא לְיִשְׂרָאֵל, עַל אוֹרַיְיתָא, בְּכַמָּה מִלִּין מָשִׁיךְ לְהוּ, בְּכַמָּה מְשִׁיכָן דַּחֲבִיבוּתָא, כְּבַר נָשׁ דְּמָשִׁיךְ בְּרֵיהּ לְבֵי רַב. וְתָא חֲזֵי, לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב לְהוּ אוֹרַיְיתָא, עַד דְּקָרִיבוּ בַּהֲדֵיהּ. וּבַמֶּה קָרִיבוּ בַּהֲדֵיהּ, בְּגִלּוּיָא דְּרִשִׁימָא דָּא, כְּמָה דְּאִתְמַר.

אָמַר ר׳ יְהוּדָה, לָא קָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְּסִינַי, עַד דְּעָאלוּ בְּחוּלָקָא דְּצַדִּיק, וְזָכוּ בֵּיהּ. מְנָלָן, דִּכְתִיב, (שמות יט) בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי, בַּיּוֹם הַזֶּה מַמָּשׁ

דַּייְקָא. וּכְתִיב (ישעיה כה) וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְגוֹ׳.

פְּרָשַׁת הַמָּן

(שמות טז) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳. הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ שָׂכִיב בְּבֵי מַרְעֵיהּ, הָא אִתְּפַס בְּאַטְרוֹנְיָא דְּמַלְכָּא, רֵישֵׁיהּ בְּקוּלְרָא, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין, (ס״א בְּטָפְסָרָא) כַּמָּה חֵילִין נַטְרִין לֵיהּ, מֵהַאי גִּיסָא, וּמֵהַאי גִּיסָא. שַׁייְפוּי כֻּלְּהוּ בְּדוּחֲקָא, מַגִּיחִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. מֵיכְלָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא, פַּקְדִין עָלֵיהּ אַפּוֹטְרוֹפָּא, לְמֵילַף עָלֵיהּ זְכוּת קָמֵי מַלְכָּא, דִּכְתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּעָאל עָלֵיהּ, וְאוֹלִיף לֵיהּ אָרְחָא, לְשֵׁיזָבוּתֵיהּ מִן דִּינָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל.

וְהֵיךְ יָכִיל לְשֵׁזָבָא לֵיהּ, לְמֵילַף לֵיהּ אָרְחוֹי דְּחַיֵּי, לְאָתְבָא לְקָמֵי מָארֵיהּ, כְּדֵין אִתְעֲבִיד אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עָלֵיהּ לְעֵילָּא. מַאי אַגְרֵיהּ. בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳. דָּבָר אַחֵר, אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל, כַּמָּה

תַּקִּיפָא אַגְרָא דְּמִסְכְּנָא, קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
אָמַר רִבִּי חִיָּיא, תָּוֹוהְנָא עַל הַאי קְרָא דִּכְתִיב, (תהלים סט)
כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ׳, וְכִי אֶל אֶבְיוֹנִים שׁוֹמֵעַ
וְלֹא לְאַחֲרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּגִין דְּאִינּוּן קְרִיבִין יַתִּיר
לְמַלְכָּא, דִּכְתִיב, (תהלים נא) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא
תִבְזֶה. וְלֵית לָךְ בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ תָּבִיר לִבָּא כְּמִסְכְּנָא. תּוּ
אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, אִתְחַזְיָין
קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא, וּמִסְכְּנָא לָא
אִתְחֲזֵי אֶלָּא בְּנַפְשָׁא בִּלְחוֹדוֹי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב
לְנַפְשָׁא יַתִּיר מִגּוּפָא.
מִסְכְּנָא חַד הֲוָה בְּשִׁבְבוּתֵיהּ דְּרַ׳ יֵיסָא, וְלָא הֲוָה מַאן
דְּאַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְהוּא הֲוָה אַכְסִיף, וְלָא תַּקִּיף
בִּבְנֵי נָשָׁא, (דף ס"א ע"ב) יוֹמָא חַד חָלַשׁ, עָאל עָלֵיהּ רִבִּי יֵיסָא,
שְׁמַע חַד קָלָא דְּאָמַר, טִילְקָא טִילְקָא, הָא נַפְשָׁא פַּרְחָא
גַּבָּאי, וְלָא מָטוּ יוֹמוֹי. וַוי לִבְנֵי מָתֵיהּ דְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ
דְּיָתִיב נַפְשֵׁיהּ לְגַבֵּיהּ. קָם רִבִּי יֵיסָא, שַׁדֵּי בְּפוּמֵיהּ, מַיָּא
דְּגַרְגִּרִין, אַפּוּתָא דְּקוּנְטָא (ס"א דְּקוּפְתָּא) אִתְבְּזַע זֵיעָא
בְּאַנְפּוֹי, וְתָב רוּחֵיהּ לְגַבֵּיהּ.
לְבָתַר אָתָא וְשָׁאִיל לֵיהּ, אָמַר חַיֶּיךָ רִבִּי, נַפְשָׁא נַפְקַת
מִנַּאי, וּמָטוּ לָהּ קָמֵי כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, וּבָעַת
לְאִשְׁתַּאֲרָא תַּמָּן, אֶלָּא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַכָּאָה

לָךְ, וְאַכְרִיזוּ עָלָךְ, זַמִּין הוּא רִבִּי (ויקרא ע"ט ע"א וקמ"ד ע"א) יֵיסָא, לְסַלְקָא רוּחֵיהּ, וּלְאִתְקַשְׁרָא בְּחַד אִדְרָא קַדִּישָׁא דִּזְמִינִין חַבְרַיָּיא לְאִתְעָרָא בְּאַרְעָא, וְהָא אַתְקִינוּ תִּלַת כֻּרְסְיָאן, דְּקַיְימִן לָךְ וּלְחַבְרָךְ. מֵהַהוּא יוֹמָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין בֵּיהּ בְּנֵי מָתֵיהּ.

תּוּ, מִסְכְּנָא אַחֲרָא אַעְבָּר קָמֵיהּ דְּר׳ יִצְחָק, וַהֲוָה בִּידֵיהּ פְּלַג מְעָה דְּכֶסֶף. אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי יִצְחָק, אַשְׁלִים לִי וְלִבְנַי וְלִבְנָתַי נַפְשָׁאן. אָמַר לֵיהּ וְהֵיךְ אַשְׁלִים נַפְשַׁייכוּ, דְּהָא לָא אִשְׁתְּכַח גַּבָּאי בַּר פְּלַג מְעָה. אָמַר לֵיהּ, בְּדָא אַשְׁלִימְנָא, בְּפְלַג אַחֲרָא דְּאִית גַּבָּאי, אַפְקֵיהּ וְיָהֲבֵיהּ לֵיהּ.

אַחְזִיאוּ לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ, דְּהַוָה אַעְבָּר בִּשְׁפָתָא דְּיַמָּא רַבָּא, וּבָעָאן לְמִשְׁדֵּייהּ בְּגַוֵּויהּ, (ויחי רי"ח ע"א) חָמָא לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, דְּהַוָה אוֹשִׁיט יְדוֹי לָקַבְלֵיהּ, וְאָתֵי הַהוּא מִסְכְּנָא וְאַפְקֵיהּ, וְיָהֲבֵיהּ בִּידוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וְאִשְׁתַּזִיב. כַּד אִתְעַר, נָפַל בְּפוּמֵיהּ, הַאי קְרָא, (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳.

וְתָא חֲזֵי, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, נָטִיף טַלָּא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא לְזֵעִיר אַפִּין, וּמִתְבָּרְכָאן כָּל חֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין. וּמֵהַהוּא טַלָּא אַנְגִּיד לְאִינּוּן דִּלְתַתָּא, וּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין אִתְזָנוּ מִנֵּיהּ, כָּל חַד וְחַד כְּפוּם מֵיכָלֵיהּ, הָדָא הוּא

דִּכְתִיב, (תהלים עח) לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ, וּמֵהַהוּא מְזוֹנָא אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא מִתְזָנִין בְּהַאי זִמְנָא מְגִיהּ, וּמַאן אִינּוּן. אִלֵּין חַבְרַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, יוֹמֵי וְלֵילֵי. וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ מֵהַהוּא מְזוֹנָא מַמָּשׁ. לָא. אֶלָּא כְּעֵין הַהוּא מְזוֹנָא מַמָּשׁ, דְּשָׁקִיל עַל חַד תְּרִין.

תָּא חֲזֵי, יִשְׂרָאֵל כַּד עָאלוּ וְאִתְדַּבָּקוּ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין גְּלוּיָא דְּרִשִׁימָא קַדִּישָׁא, כְּדֵין זָכוּ לְמֵיכַל נַהֲמָא אַחֲרָא עִלָּאָה, יַתִּיר מִמַּה דְּהָווֹ בְּקַדְמִיתָא. בְּקַדְמִיתָא כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עָאלוּ בְּנַהֲמָא, דְּאִקְרֵי מַצָּה, וְהַשְׁתָּא זָכוּ, וְעָאלוּ לְמֵיכַל נַהֲמָא אַחֲרָא עִלָּאָה יַתִּיר, מֵאַתָּר עִלָּאָה, דְּכְתִיב הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם. מִן הַשָּׁמַיִם מַמָּשׁ. וּבַהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. מֵאַתָּר דָּא. חַבְרַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, מֵאַתָּר אַחֲרָא עִלָּאָה יַתִּיר אִתְזָנוּ. מַאי הוּא. כְּמָה דְּכְתִיב, (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. אֲתַר עִלָּאָה יַתִּיר.

אָמַר לֵיהּ ר' אֶלְעָזָר, אִי הָכִי, אֲמַאי חַלְשָׁא נַפְשַׁייהוּ יַתִּיר מִשְּׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, דְּהָא שְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא, בְּחֵילָא וְתוּקְפָּא יַתִּיר אִתְחָזוֹן לְאִשְׁתַּכְחָא. (ס"א אִינּוּן יַתִּיר)

אָמַר לֵיהּ יֵאוֹת שְׁאֵילְתָּא.

תָּא חֲזֵי, כָּל מְזוֹנֵי דִּבְנֵי עָלְמָא מִלְּעֵילָּא קָא אַתְיָין. הַהוּא מְזוֹנָא דְּאָתֵי מִן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דָּא מְזוֹנָא דְּכָל עָלְמָא, וְהוּא מְזוֹנָא דְּכוֹלָּא, וְהוּא מְזוֹנָא גַּס וְעָב. וְהַהוּא מְזוֹנָא דְּאָתֵי יַתִּיר מֵעֵילָּא, הוּא מְזוֹנָא יַתִּיר דָּקִיק, קָאַתְיָא מֵאֲתָר דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח, וְדָא הוּא מְזוֹנָא דְּאַכְלוּ יִשְׂרָאֵל כַּד נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם. (יַתִּיר דְּקִיקָא) מְזוֹנָא דְּאִשְׁתְּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּהַהוּא זִמְנָא בְּמַדְבְּרָא, מֵאֲתָר עִלָּאָה דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, הוּא מְזוֹנָא יַתִּיר דְּקִיקָא, דְּעַיֵּיל יַתִּיר לְנַפְשָׁא מִכֹּלָּא, וּמִתְפָּרֵשׁ יַתִּיר מִגּוּפָא, וְאִקְרֵי לֶחֶם אַבִּירִים.

מְזוֹנָא עִלָּאָה יַתִּיר מִכֹּלָּא, הוּא מְזוֹנָא דְּחַבְרַיָּיא, אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַכְלֵי מְזוֹנָא דְּרוּחָא וְנִשְׁמְתָא, וְלָא אַכְלֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא כְּלָל, וְהַיְינוּ מֵאֲתָר עִלָּאָה יַקִּירָא עַל כֹּלָּא, וְאִקְרֵי חָכְמָה. בְּגִינֵי כַּךְ חָלִישׁ גּוּפָא דְּחַבְרַיָּיא, יַתִּיר מִבְּנֵי עָלְמָא, דְּהָא לָא אַכְלֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא כְּלָל. וְאַכְלֵי מְזוֹנָא דְּרוּחָא וְנִשְׁמְתָא, מֵאֲתָר רְחִיקָא עִלָּאָה, (דף ס"ב ע"א) יַקִּירָא מִכֹּלָּא. וּבְגִינֵי כַּךְ הַהוּא מְזוֹנָא דָּקִיק מִן דְּקִיקָא, יַתִּיר מִכֹּלָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן, דָּא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. זַכָּאָה חוּלָקָא דְּגוּפָא, דְּיָכִיל לְאִתְזָנָא בְּמְזוֹנָא דְּנַפְשָׁא.

אָמַר לֵיהּ ר׳ אֶלְעָזָר, וְדַאי הָכִי הוּא. אֲבָל בְּהַאי זִמְנָא,

אֵיךְ אִשְׁתַּכְחֵי מְזוֹנֵי אִלֵּין. אֲמַר לֵיהּ וַדַּאי יֵאוֹת שָׁאֵילְתָּא. תָּא חֲזֵי, וְדָא הוּא בְּרִירוּ דִּמְלָּה, מְזוֹנָא קַדְמָאָה, הוּא מְזוֹנָא דְּכָל עָלְמָא, הַהוּא דְּאַתְיָא מִן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְהוּא מְזוֹנָא דְּגוּפָא. (ס"א דְּכֹלָּא)

מְזוֹנָא דְּהוּא עִלָּאָה מִנַּיְהּ, הַהוּא דְּאִיהוּ דְּקִיקָא יַתִּיר, וְאָתָא מֵאֲתַר דְּדִינָא שַׁרְיָא, דְּאִקְרֵי צֶדֶק, וְדָא הוּא מְזוֹנָא דְּמִסְכְּנֵי. וְרָזָא דְּמִלָּה, מַאן דְּאַשְׁלִים לְמִסְכְּנָא, אַשְׁלִים לֵיהּ אָת חַד, וְאִתְעֲבִיד צְדָקָה, וְרָזָא דָּא (משלי יא) גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֶד. גְּמִילוּת חֲסָדִים מַשְׁמַע, דְּהָא בְּדִינָא שַׁרְיָא, וְאַשְׁלִים לֵיהּ חֶסֶד, כְּדֵין הוּא רַחֲמֵי. מְזוֹנָא עִלָּאָה יַתִּיר מֵאִלֵּין, הוּא מְזוֹנָא עִלָּאָה וְיַקִּירָא, מֵאֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, וְהוּא דָּקִיק מִכֻּלְּהוּ, וְהוּא מְזוֹנָא דִּבְנֵי מַרְעֵי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מא) יְיָ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי כָּל מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ. יְיָ, דַּיְיקָא, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָנֵי בְּנֵי מַרְעֵי, לָא אִתְּזְנֵי אֶלָּא בְּהַהוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ. (וּמַאי אִיהוּ, חֵלֶב וְדָם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל מד) לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם. וְדָא הוּא מְזוֹנָא מֵאֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, וְהוּא יָקִירָא וְעִילָּאָה דַּקִּיק מִכֹּלָּא)

מְזוֹנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא וְיַקִּירָא דָּא הוּא מְזוֹנֵי דְּרוּחִין וּנְשָׁמָתִין, וְהוּא מְזוֹנָא דַּאֲתָר רְחִיקָא עִלָּאָה, (ס"א מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי נוֹעַם יְיָ.) וְיַקִּירָא מִכֹּלָּא, הוּא מְזוֹנָא דְּחַבְרַיָּיא

דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְהוּא מְזוֹנָא דְּאָתֵי מֵחָכְמָה עִלָּאָה.
מַאי טַעְמָא מֵאָתָר דָּא. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא נַפְקָא (בראשית מ״ז ע״ב, ויקרא קפ״ו ע״ב וקצ״ב ע״ב) מֵחָכְמָה עִלָּאָה, וְאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, עַיְילֵי בְּעַקָּרָא דְּשָׁרְשָׁהָא, וְעַל דָּא, מְזוֹנָא דִּלְהוֹן, מֵהַהוּא אָתָר עִלָּאָה קַדִּישָׁא קָא אַתְיָא.

אָתָא ר׳ אֶלְעָזָר, וְנָשִׁיק יְדוֹי. אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקִי דְּקָאִימְנָא בְּמִלִּין אִלֵּין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי, דְּזָכֵי לוֹן בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ.

(שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ. כָּל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, מְצַפָּאן וְזַקְפָּאן עַיְינִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין כַּךְ, (ס״א אֲבָל) כָּל אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא בָּעָאן (ס״א אִצְטְרִיכָן לְמִבְעֵי) בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, לְשָׁאלָא מְזוֹנַייהוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְצַלָּאָה צְלוֹתֵהוֹן עָלַיְיהוּ.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל מַאן דְּמְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מְזוֹנֵיהּ, גָּרִים דְּיִתְבָּרֵךְ כָּל יוֹמָא עַל יְדוֹי, הַהוּא אִילָנָא דְּמָזוֹן דְּכֻלָּא בֵּיהּ. (וְטַעֲמָא דְּמִלָּה (תהלים ס״ח) בָּרוּךְ ה׳ יוֹם יוֹם) וְאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ, בָּעֵי

לְמִשְׁאַל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְצַלָּאָה צְלוֹתָא עַל מְזוֹנָא כָּל יוֹמָא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכָחוּ עַל יְדוֹי בִּרְכָאן כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא לְעֵילָּא, וְדָא הוּא בָּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם.

וְעַל דָּא, לָא לְבָעֵי לֵיהּ לֶאֱינָשׁ לְבַשְׁלָא מְזוֹנָא, מִן יוֹמָא לְיוֹמָא אַחֲרִינָא, דְּלָא לְעַכָּב יוֹמָא לְיוֹמָא אַחֲרָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ, דַּייְקָא. בַּר מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְשַׁבָּת, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וּכְדֵין אִשְׁתְּכַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָלֵא בִּרְכָאן בְּכָל יוֹמָא. וּכְדֵין כְּתִיב פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וְגוֹ'. מַאי רָצוֹן. הַהוּא רָצוֹן דְּאִשְׁתְּכַח מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְנָפִיק מִנֵּיהּ רָצוֹן, לְאִשְׁתַּכְחָא מְזוֹנֵי לְכֹלָּא. וּמַאן דְּשָׁאִיל מְזוֹנֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הַהוּא אִקְרֵי בְּרָא מְהֵימָנָא, בְּרָזָא דִּבְגִינֵיהּ מִשְׁתַּכְחָן בִּרְכָאן לְעֵילָּא.

ר' אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קמז) רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ, כַּמָּה אִית לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא לְמֵהַךְ בְּאָרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּלְמֵהַךְ בְּאָרְחוֹי דְּאוֹרַייְתָא, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכְחוּן בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ, לְעֵלָּאֵי וּלְתַתָּאֵי.

דְּתַנְיָא, מַאידְּכְתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. אֶתְפָּאָר וַדַּאי. מַאי מַשְׁמַע. דִּבְגִין (דף ס"ב ע"ב) יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּאַר לְעֵילָּא. וּמַאי פְּאֵרָא דִּילֵיהּ. דְּאִתְחַבָּשׁ בִּתְפִילִין, דְּמִתְחַבְּרָא גַּוְונֵי לְאִתְפָּאָרָא.

תָּאנָא, רוֹצֶה יְיָ׳ אֶת יְרֵאָיו, רוֹצֶה יְיָ׳ בִּירֵאָיו מִבָּעֵי לֵיהּ.

מַאי רוֹצֶה יְיָ׳ אֶת יְרֵאָיו, אֶלָּא רוֹצֶה יְיָ׳ אֶת יְרֵאָיו, כְּלוֹמַר, אַפִּיק הַאי רָצוֹן, וּמִתְרָעֵי (נ״א וְאִתְיְדַע) בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְיִרְאָיו דְּדָחֲלִין לֵיהּ. וּמַאן אִינּוּן יְרֵאָיו דְּאַפִּיק לוֹן הַאי רָצוֹן. הָדַר וְאָמַר, אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ, אִינּוּן דְּמְצַפָּאן וּמְחַכָּאן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, לְמִבָּעֵי מְזוֹנַייהוּ מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַשְׁמַע דְּכְתִיב אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ.

רִבִּי יֵיסָא סָבָא, לָא אַתְקִין סְעוּדָתָא בְּכָל יוֹמָא, עַד דְּבָעָא בָּעוּתֵיהּ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל מְזוֹנֵי. אָמַר, לָא נַתְקִין סְעוּדָתָא, עַד דְּתִתְיְהִיב מִבֵּי מַלְכָּא. לְבָתַר דְּבָעֵי בָּעוּתֵיהּ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲוָה מְחַכֵּה שַׁעֲתָא חָדָא, אָמַר הָא עִידָּן דְּתִתְיְהִיב מִבֵּי מַלְכָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא. וְדָא הוּא אָרְחָא, דְּאִינּוּן דַּחֲלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּחֲלֵי חַטָּאָה.

אִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּאַזְלִין עֲקִימִין בְּאָרְחֵי אוֹרַייְתָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ. (ישעיה ה) הוֹי מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ. וְעַל דָּא רוֹצֶה יְיָ׳ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ. לְחַסְדּוֹ דַּייָקָא. (ס״א וּבְהָא) אִשְׁתְּמוֹדָעָן אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ קָאָמַר, וְלֹא דְּבַר יוֹם לְיוֹם אַחֵר.

וְכָל כַּךְ לָמָּה. לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא בְּכָאן אִשְׁתְּמוֹדָעָן אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִינּוּן אַזְלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. רִבִּי יִצְחָק אָמַר מֵהָכָא, (משלי יג) צַדִּיק אוֹכֵל לְשׂוֹבַע נַפְשׁוֹ, בָּתַר דְּשָׂבַע נַפְשֵׁיהּ מִלְּצַלֵּי וּלְמִקְרֵי בְּאוֹרַיְיתָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, תָּא חֲזֵי, עַד לָא יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אַבְחִין בֵּין אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, וּבֵין אִינּוּן חַיְיבַיָּא דְּלָאו אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, וְלָא קַיְימִין בְּאוֹרַיְיתָא. וּבַמֶּה אַבְחִין לוֹן. בַּמָּן. כְּמָה דְּאִתְּמַר אֲנַסֶּנּוּ. וְכָל אִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ דְּאִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, רָשִׁים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּרְשִׁימוּ דְּכִתְרָא דְּחֶסֶ"ד, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ, וְעַל דָּא לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ. וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, אַעְדֵּי מִנַּיְיהוּ כִּתְרָא עִלָּאָה דָּא. וּמָנָא אַכְרִיז וְאָמַר, (משלי יג) וּבֶטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסַר. וְעִם כָּל דָּא לֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר.

תָּאנָא, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא אִשְׁתְּלִימוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (שמות טו) וַיָּבוֹאוּ אֵלִימָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינוֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וְגוֹ'. וְאִתְתַּקַּף אִילָנָא קַדִּישָׁא, בְּתַרִיסַר תְּחוּמִין, בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. וְאִתְתַּקַּף בְּשִׁבְעִין עַנְפִין, וְכֻלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, נָטִיף טַלָּא קַדִּישָׁא, מֵעַתִּיקָא סְתִימָאָה, וּמַלְיָא לְרִישֵׁיהּ דְּזְעֵיר אַנְפִּין, אֲתַר דְּאִקְרֵי שְׁמַיִם. וּמֵהַהוּא טַלָּא דְּנָהוֹרָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, הֲוָה נָגִיד וְנָחִית מָנָא לְתַתָּא. וְכַד הֲוָה נָחִית, הֲוָה מִתְפְּרֵשׂ גְּלִידִין גְּלִידִין, וְאַקְרִישׁ לְתַתָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב דַּק כַּכְּפוֹר עַל הָאָרֶץ.

כָּל אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, נַפְקֵי וְלַקְטֵי, וּמְבָרְכָאן שְׁמָא קַדִּישָׁא עֲלֵיהּ. וְהַהוּא מָנָא, הֲוָה סָלִיק רֵיחִין דְּכָל בּוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּהָא בֵּיהּ אִתְמְשַׁךְ וְנָחִית לְתַתָּא. שַׁוִּיהּ לְקַמֵּיהּ, בְּכָל טַעֲמָא דְּאִיהוּ בָּעֵי, הָכִי טָעִים לֵיהּ, וּמְבָרֵךְ לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

וּכְדֵין מִתְבָּרֵךְ בְּמֵעוֹי, וַהֲוָה מִסְתַּכֵּל וְיָדַע לְעֵילָּא, וְאִסְתָּכִי בְּחָכְמָה עִלָּאָה, וְעַל דָּא אִקְרוּן דּוֹר דֵּעָה. וְאִלֵּין הֲווֹ בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, וּלְהוֹן אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ, וּלְמִנְדַּע אָרְחָהָא.

וְאִינּוּן דְּלָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ, שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ. מַאי שָׁטוּ. שְׁטוּתָא הֲווֹ (במדבר יא) נַסְבֵי לְגַרְמַיְיהוּ, בְּגִין דְּלָא הֲווֹ בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא. מַה כְּתִיב בְּהוּ. וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם אוֹ דָכוּ בַּמְּדוֹכָה וּבִשְּׁלוּ. מַאן אַטְרַח (דף ס"ג ע"א) לוֹן כָּל הַאי. אֶלָּא דְּאִינּוּן לָא הֲווֹ בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא.

כְּגַוְונָא דָּא, אִינּוּן דְּלָא מְהֵימְנֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, לָא בָּעָאן לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַרְחוֹי, וְאִינּוּן בָּעָאן לְאַטְרְחָא גַּרְמַיְיהוּ כָּל יוֹמָא בָּתַר מְזוֹנָא, יְמָמָא וְלֵילֵי, דִּלְמָא לָא סָלִיק בִּידַיְיהוּ פִּתָּא דְּנַהֲמָא. מַאן גָּרִים לוֹן הַאי. בְּגִין דְּלָאו אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא. אוּף הָכָא, שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, שָׁטוּ בְּשִׁטוּתָא דְּגַרְמַיְיהוּ, וּבָעָאן לְאַטְרְחָא עָלֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם. בָּתַר כָּל טִרְחָא דָּא, לָא סָלִיק בִּידַיְיהוּ, אֶלָּא דִּכְתִיב וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לְשַׁד הַשָּׁמֶן. וְלָא יַתִּיר. מַאן גָּרִים לוֹן הַאי, בְּגִין דְּלָא הֲווֹ בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי לְשַׁד הַשָּׁמֶן. אִיכָּא דְּאָמְרֵי, דְּלִישׁ בְּמִשְׁחָא, כְּתַרְגּוּמוֹ. וְאִיכָּא דְּאָמְרֵי, מַה הַשֵּׁד אִתְחֲזָר לְכַמָּה גַּוְונִין, אוּף מָנָא, אִתְחֲזָר לְכַמָּה גַּוְונִין.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְשַׁד הַשָּׁמֶן, יְנִיקָא דְּמִשְׁחָא.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקָטוּ. וְכִי מַאן דְּאָכִיל קֻמְעָא, לָקִיט קֻמְעָא, וּמַאן דְּאָכִיל יַתִּיר, לָקִיט יַתִּיר, וְהָא כְּתִיב לֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר. אֶלָּא לְפוּם אִינּוּן דְּאָכְלִין לַקְטִין. מַשְׁמַע אָכְלוֹ, מַאן דְּהַוָּה אָכִיל לֵיהּ, וּבְגִינֵי כָּךְ לָא כְּתִיב אֲכִילָתוֹ.

מַאי קָא מַיְירֵי. אָחִיד בַּר נָשׁ בְּעַבְדָּא, אוֹ בְּאָמְתָא, וְאָמַר דְּהוּא דִּילֵיהּ. אָתָא חַבְרֵיהּ, וְאָמַר, הַאי עַבְדָּא דִּילִי הוּא. קְרִיבוּ לְקַמֵּיהּ דְּמֹשֶׁה לְדִינָא, אָמַר לוֹן

כַּמָּה נַפְשָׁאן בְּבֵיתָךְ, וְכַמָּה נַפְשָׁאן בְּבֵיתֵיהּ דְּדֵין, אָמַר כַּךְ וְכָךְ. וְהַהוּא שַׁעֲתָא אָמַר לוֹן מֹשֶׁה, לָקְטוּ מָחָר, וְכָל חַד מִנַּייכוּ יֵיתֵי לְגַבָּאי. לְמָחָר, נָפְקוּ וְלָקְטוּ, וְאַתְיָין קָמֵי מֹשֶׁה, שַׁוְויָין קָמֵיהּ מָנָא, הֲוָה מָדִיד לֵיהּ. אִי הַהוּא עַבְדָּא דְּדֵין, אַשְׁכַּח הַהוּא עוֹמְרָא דְּעַבְדָּא, בְּהַאי מָנָא. דְּהָא חַד עוֹמְרָא לְכָל נָפֶשׁ וְנָפֶשׁ מִבֵּיתֵיהּ. מָדִיד לְדֵין, וְאִשְׁתְּכַח חַסְרָא, הַהוּא מֵיכְלָא דְּעַבְדָּא, בְּהַהוּא מָנָא דִּילֵיהּ, וְחַד עוֹמְרָא לְכָל נָפֶשׁ וְנָפֶשׁ מִבֵּיתֵיהּ. אָמַר עַבְדָּא דְּדֵין הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקָטוּ וּכְתִיב עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם.

אָמַר ר' (נ"א יֵיסָא) חִיָּיא, כְּתִיב, (שמות טז) עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְיָ' הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ'. עֶרֶב וִידַעְתֶּם, בְּמַאי יִנְדְּעוּן. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִשְׁתְּכָחוּ נִימוּסֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּצַפְרָא, אִתְעַר חֶסֶד בְּעָלְמָא. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִקְרֵי עֶרֶב, תַּלְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּבְגִינֵי כַּךְ, יִצְחָק תִּקֵּן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה. (מאי קא מַיירֵי) וְעַל דָּא, עֶרֶב וִידַעְתֶּם, כַּד אִתְעַר דִּינָא בְּעָלְמָא, תִּנְדְּעוּן, דִּבְהַהוּא דִּינָא אַפִּיק יְיָ' יַתְכוֹן מִמִּצְרַיִם. וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ' דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְעַר חֶסֶד בְּעָלְמָא וְיִתֵּן לָכוּ לְמֵיכַל.

ר' חִיָּיא אָמַר אִיפְּכָא, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל

סִיר הַבָּשָׂר וְגוֹ'. בֵּיהּ שַׁעֲתָא, אִתְעַר עֶרֶב, דְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְעַר דִּינָא, אִתְעַר נָמֵי חֶסֶד בְּעָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וִידַעְתֶּם כִּי יְיָ׳ הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. תִּנְדְּעוּן הַהוּא חֶסֶד דְּעָבַד עִמְכוֹן, בְּזִמְנָא דְּדִינָא וְאַפִּיק יַתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ׳, כְּבוֹד יְיָ׳ הָא יְדִיעַ. וְכָל כַּךְ לָמָּה. בְּשִׁמּוֹעַ יְיָ׳ אֶת תְּלֻנּוֹתֵיכֶם וְגוֹ'.

אָמַר ר׳ יֵיסָא, לָא שָׁנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִימוּסוֹי, בַּר דְּאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא שַׁנְיָין לוֹן, וּמְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

תָּאנֵי ר׳ אֶלְעָזָר, מֵהַאי מָנָא זְמִינִין צַדִּיקַיָּיא לְמֵיכַל לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִי תֵּימָא בְּהַאי גַּוְונָא. לָא. אֶלָּא יַתִּיר, דְּלָא הֲוָה כֵּן לְעָלְמִין. מַאי אִיהוּ. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דִּכְתִיב, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ׳ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. וּכְתִיב (תהלים כז) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ וְגוֹ'. (ישעיה סד)

רְאוּ כִּי יְיָ׳ נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת. ר׳ חִזְקִיָּה פָּתַח (שמות טז) (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ׳. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת סְתָם, וְלָא פָּרִישׁ מַאן אָמְרוּ. אֶלָּא שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, דְּזִמְינִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא לְמֵימַר, דְּזַמִּין הַאי שִׁיר לְמֵימְרֵיהּ לְדָרֵי עָלְמָא.

וּמַאי הוּא מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ. הָכִי תָּאנָא, כָּל מַאן (דף ס"ג ע"ב)

דִּמְצַלֵּי צְלוֹתָא קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בָּעֵי לְמִבָּעֵי בָּעוּתֵיהּ, וּלְצַלָּאָה (ויקרא ע"א) מֵעִמְקָא דְּלִבָּא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח לְבֵיהּ שְׁלִים בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִכְוִין לִבָּא וּרְעוּתָא. וּמִי אָמַר דָּוִד הָכִי, וְהָא כְּתִיב, (תהלים קיט) בְּכָל לִבִּי דְּרַשְׁתִּיךָ. וְדָא קְרָא סָגֵי, מַאי בָּעֵי מִמַּעֲמַקִּים.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כָּל בַּר נָשׁ דְּבָעֵי בָּעוּתֵיהּ קָמֵי מַלְכָּא, בָּעֵי לְכַוְונָא דַּעְתָּא (נ"א לִבָּא) וּרְעוּתָא, מֵעִיקָּרָא דְּכָל עִקָּרִין, לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן מֵעִמְקָא דְּבֵירָא, (נ"א דְּכֹלָּא) בְּגִין דְּיַנְגִּיד בִּרְכָאן מִמַּבּוּעָא דְּכֹלָּא. וּמַאי הוּא. הַהוּא אֲתָר דְּנָפִיק מְנֵיהּ, וְאִשְׁתְּכַח מְנֵיהּ, הַהוּא נָהָר, דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. וּכְתִיב (תהלים מו) נָהָר פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר אֱלֹהִים. וְדָא אִקְרֵי מִמַּעֲמַקִּים. (מ"ט ע"א) עִמְקָא דְּכֹלָּא, עִמְקָא דְּבֵירָא, דְּמַבּוּעִין נָפְקִין וְנַגְדִּין לְבָרְכָא כֹּלָּא. וְדָא הוּא שֵׁרוּתָא לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, (בראשית רל"ד ע"א, ויקרא רפ"ה א' ב', רצ"ז ע"ב) כַּד עַתִּיקָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, בָּעֵי לְזַמְנָא בִּרְכָאן לְעָלְמִין, אַשְׁרֵי כֹּלָּא, וְאַכְלִיל כֹּלָּא, בְּהַאי עֲמִיקָא עִלָּאָה, וּמֵהָכָא שָׁאִיב וְאִתְנְגִיד בֵּירָא (נ"א נַהֲרָא) דְּנַחֲלִין וּמַבּוּעִין אִתְנְגִידוּ מְנֵיהּ, וּמִתְשַׁקְיָין מְנֵיהּ כֻּלְּהוּ. וּמַאן דְּמְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, בָּעֵי לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא, לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן מֵהַהוּא עֲמִיקָא דְּכֹלָּא, בְּגִין דְּיִתְקַבַּל צְלוֹתֵיהּ, וְיִתְעַבִּיד רְעוּתֵיהּ.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִישׁ אַל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, מִתְבָּרֵךְ עָלְמָא מֵהַהוּא יוֹמָא עִלָּאָה, דְּהָא כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין מִתְבָּרְכָאן מִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה. וְכָל יוֹמָא יָהִיב מֵהַהוּא בִּרְכָה דְּקַבִּיל בְּהַהוּא יוֹמָא דִּילֵיהּ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר, אִישׁ אַל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא יָהִיב, וְלָא יוֹזִיף יוֹמָא דָּא לְחַבְרֵיהּ, אֶלָּא כָּל חַד וְחַד שָׁלִיט בִּלְחוֹדוֹי, בְּהַהוּא יוֹמָא דִּילֵיהּ. דְּהָא לָא שָׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְּחַבְרֵיהּ.

בְּגִינֵי כַּךְ, כָּל אִינּוּן (נ"א אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְבָּרֵךְ מֵהַהוּא יוֹמָא עִילָּאָה יוֹמָא שְׁבִיעָאָה וּמִתְבָּרְכָן כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין כָּל חָד וְחָד בִּלְחוֹדוֹי וְכָל יוֹמָא יָהִיב בְּיוֹמָא דִּילֵיהּ מֵהַהוּא בִּרְכָה דְּקָבִיל מֵהַהוּא יוֹמָא עִילָּאָה וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר אִישׁ אַל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר דְּהָא לָא שַׁלִּיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְּלָאו דִּילֵיהּ וְכָל אִינּוּן) **חֲמִשָּׁא יוֹמִין שַׁלִּיטִין בְּיוֹמַיְיהוּ, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, מַה דְּקַבִּילוּ, וְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ יַתִּיר. וְאַזְלָא הָא, כְּהָא דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי דִּכְתִיב יוֹם הַשִּׁשִּׁי, וְלָא אִתְּמַר הָכִי בְּכָל שְׁאַר יוֹמִין. אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ, הַשִּׁשִּׁי. דְּאִזְדַּוּוֹגָא** (דְּאִזְדַּמְּנָא) **בֵּיהּ מַטְרוֹנִיתָא. לְאַתְקָנָא פָּתוֹרָא לְמַלְכָּא, וּבְגִין כָּךְ, אִשְׁתְּכָחוּ בֵּיהּ תְּרִין חוּלָקִין, חַד לְיוֹמֵיהּ, וְחַד לְתִקּוּנָא, בְּחֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא.**

וְהַהוּא לֵילְיָא, חֶדְוָותָא דְּמַטְרוֹנִיתָא בְּמַלְכָּא, וְזִווּגָא דִּלְהוֹן, וּמִתְבָּרְכָאן כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין, כָּל חַד וְחַד

בִּלְחוֹדוֹי. בְּגִין כַּךְ, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְסַדְּרָא פָּתוֹרֵיהּ בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּשָׁארֵי עָלֵיהּ בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא, וּבִרְכְּתָא לָא אִשְׁתְּכַח עַל פָּתוֹרָא רֵיקָנְיָא, (וְהַהוּא לֵילְיָא חֶדְוָתָא דְּמָטְרוֹנִיתָא בְּמֶלְכָּא וְזִוּוּגָא דִּלְהוֹן) בְּגִין כָּךְ, תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּיַדְּעִין רָזָא דָּא, זִוּוּגָא דִּלְהוֹן מְעָרֵב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת.

רְאוּ כִּי יְיָ׳ נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת, מַאי שַׁבָּת. יוֹמָא דְּבֵיהּ נַיְיחִין שְׁאַר יוֹמִין, וְהוּא כְּלָלָא דְּכָל אִינּוּן שִׁיתָּא אַחֲרָנִין, וּמְגִיהּ מִתְבָּרְכִין. רִבִּי יֵיסָא אָמַר, וְכֵן נָמֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי שַׁבָּת, בְּגִין דְּאִיהִי בַּת זוּגוֹ, וְדָא הִיא כַּלָּה. דִּכְתִיב (שמות לא) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. לָכֶם וְלָא לִשְׁאַר עַמִּין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לא) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדָא הִיא אַחֲסָנַת יְרוּתַת עָלְמִין לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, כְּתִיב (ישעיה נח) אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ וְגוֹ׳ וּבְאַתְרֵיהּ אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

כְּתִיב אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. מִמְּקוֹמוֹ. תָּנֵינָן, מֵהַהוּא מָקוֹם דְּאִתְחֲזֵי לְמֵהַךְ. וְרָזָא דְּמִלָּה דִּכְתִיב, (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ׳ מִמְּקוֹמוֹ, וְדָא אִיהוּ מָקוֹם. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא. אֲתַר יְדִיעָא קָרֵינָן לֵיהּ מָקוֹם דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא יְקָרָא עִלָּאָה.

וּבְגִין כַּךְ, אַזְהָרוּתָא לְבַר נָשׁ, דְּקָא מִתְעַטָּרָא בְּעִטּוּרָא

קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא, דְּלָא יִפּוֹק מִנֵּיהּ בְּפוּמֵיהּ מִלּוֹלָא (ע"א ע"ב)
דְּחוֹל, בְּגִין דְּאִי יִפּוֹק מִנֵּיהּ, קָא (דף ס"ד ע"א) מְחַלֵּל יוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא, בִּידוֹי בְּעוֹבַדְתָּא. בְּרַגְלוֹי, לְמֵהַךְ לְבַר מִתְּרִין
אַלְפִין אַמִּין. כָּל אִלֵּין חִלּוֹלָא דְּשַׁבְּתָא אִינּוּן.

אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, דָּא אִיהוּ אֲתַר יַקִּירָא דִּקְדוּשָּׁה,
דְּהָא לְבַר מִנֵּיהּ, אֱלֹהִים אֲחֵרִים נִינְהוּ. בָּרוּךְ כְּבוֹד
יְיָ, דָּא כְּבוֹד דִּלְעֵילָּא. מִמְּקוֹמוֹ, דָּא כְּבוֹד דִּלְתַתָּא. דָּא
אִיהוּ רָזָא דַּעֲטָרָא דְּשַׁבָּת, בְּגִין כַּךְ אַל יֵצֵא אִישׁ
מִמְּקוֹמוֹ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּזָכֵי לִיקָרָא דְּשַׁבְּתָא זַכָּאָה
אִיהוּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

(שמות יז) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲבוֹר לִפְנֵי הָעָם וְגוֹ'. רִבִּי
חִיָּיא פָּתַח, (תהלים לד) חֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו
וַיְחַלְּצֵם. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אִתְרְעֵי בִּיקָרֵיהוֹן, יַתִּיר עַל דִּילֵיהּ. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִינּוּן
בְּנֵי עָלְמָא, דְּמִחָרְפֵי וּמְגַדְּפֵי לְעֵילָּא, כְּגוֹן סַנְחֵרִיב חֵרֵף
וְגִדֵּף, וְאָמַר (מלכים ב יח) מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת וְגוֹ'.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל, וְלָא תָּבַע מִנֵּיהּ. כֵּיוָן דְּאוֹשִׁיט
יְדֵיהּ עַל חִזְקִיָּה, מַה כְּתִיב (מלכים ב יט) וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְיָ וַיַּךְ
בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר וְגוֹ'.

יָרָבְעָם בֶּן נְבָט הֲוָה פָּלַח לְעֵבוֹדָה זָרָה, וּמְקַטֵּר לָהּ,
וּמְזַבֵּחַ לָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא תָּבַע מִנֵּיהּ.

וְכַד אָתָא עִדּוֹ נְבִיאָה, וְאִתְנַבֵּי עָלֵיהּ, וְאוֹשִׁיט יָרְבְעָם יְדָא לְקָבְלֵיהּ, מַה כְּתִיב (מלכים א יג) וַתִּיבַשׁ יָדוֹ וְגוֹ', וְלֹא יָכֹל לַהֲשִׁיבָהּ אֵלָיו. (וְעַל דְּפַלְחַ לַעֲבוֹדָה זָרָה לָא תְּבַע לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) פַּרְעֹה חֵרֵף וְגִדֵּף, וְאָמַר (שמות ה) מִי יְיָ' וְגוֹ'. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא תָּבַע מִנֵּיהּ, עַד דְּסָרִיב בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (שמות ט) עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי. (שמות ט) הִנֵּה יַד יְיָ' הוֹיָה בְּמִקְנְךָ וְגוֹ', וְכֵן בְּכָל אֲתָר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּבַע עֶלְבּוֹנָא דְּצַדִּיקַיָּיא יַתִּיר עַל דִּילֵיהּ.

הָכָא מֹשֶׁה, אָמַר עוֹד מְעַט וְסָקְלוּנִי, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה לָאו עִידָּן הוּא לְמִתְבַּע עֶלְבּוֹנָךְ, אֶלָּא עֲבוֹר לִפְנֵי הָעָם, וְאַחְמֵי מַאן יוֹשִׁיט יְדוֹי לָקָבְלָךְ, וְכִי בִּרְשׁוּתַיְיהוּ אַתְּ קָאִים, אוֹ בִּרְשׁוּתִי. וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאוֹר קַח בְּיָדְךָ וְהָלָכְתָּ.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי גְּלִיף הֲוָה חוּטְרָא מִתְּרִין סִטְרִין מִשְׁמָא קַדִּישָׁא, חַד סִטְרָא דְּרַחֲמֵי וְדִינָא בְּאַתְוָון גְּלִיפָן, וְחַד סִטְרָא דִּינָא בְּדִינָא נָחֵשׁ עֲלֵי צוּר. תָּא חֲזֵי כְּתִיב (שמות י"ד) וְאַתָּה הָרֵם אֶת מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם. מַאי וּנְטֵה, כְּלוֹמַר נְטֵה בְּחַד גִּיסָא דְּגִלִּיפָא בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, וּכְתִיב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וְלָא כְּתִיב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ. כְּלוֹמַר, אַסְטֵי מֵחַד גִּיסָא. וְאִי תֵּימָא דְּגָלִיף הֲוָה

מִקַּדְמַת דְּנָא נָחָשׁ עַלֵּי צוּר, אֶלָּא בְּאַסְנָא אִתְגְּלִיף דִּכְתִיב (שמות ד) וַיָּשֶׂלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא אִתְגְּלִיף נָחָשׁ עַלֵּי צוּר.

וְתָא חֲזֵי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּשַׁמּוֹי הַוּוּ (דַּהֲוּוּ) גְּלִיפָן בְּחוּטְרָא יַעֲבִידוּ אָתָאן, וְתַנְיָא תְּרֵין אָתִין אִתְעֲבִידוּ בְּיַמָּא בְּהַהוּא סְטָר דְּסָטָא מֹשֶׁה בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, בַּזָּע יַמָּא לְיִשְׂרָאֵל בְּי"ב שְׁבִילִין וְאָתִיב בְּדִינָא עַל מִצְרָאֵי וְאַטְבָּע לְהוֹן בְּתְהוֹמָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות י"ד) וַיָּשֶׁב ה' עֲלֵיהֶם אֵת מֵי הַיָּם מֵהַהִיא שַׁעֲתָא בָּעָא לְאַפָּקָא מַיָּא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְטֵי חוּטְרָא מִגִּיסָא אוֹחֲרָא וּתְרֵין אָתָאן אִתְעֲבִיד בֵּיהּ, כְּמָה דְּאִתְעֲבִיד מִסְטָרָא אוֹחֲרָא, חַד אַת הָכָא וְחַד אַת בְּמְרִיבָה. אֲבָל הַשְׁתָּא, (שמות י"ז) וְהִכִּיתָ בַּצּוּר, בְּאַן צוּר, בְּהַאי צוּר, וְסָלִיק נָחָשׁ דִּלְזִמְנָא אַחֲרָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מַאי דִּכְתִיב (במדבר כ) קַח אֵת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֵת הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדַבַּרְתֶּם. מָהוּ וְדַבַּרְתֶּם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מָנֵי לֵיהּ עַל נָחָשׁ דְּהָא אִתְעֲבִיד בַּצּוּר.

הַשְׁתָּא בָּעֵי דְּאִתְעֲבִיד בְּנָחָשׁ לְאַשְׁלָמָא שְׁמוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין אָתִין, מַשְׁמַע דִּכְתִיב וְדַבַּרְתֶּם וּכְתִיב (במדבר כ"א) וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה. מָה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וַיְשַׁלַּח ה' בָּעָם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים וְגוֹ'. מָה

נָחָשׁ חֵילֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, אוֹף הָכָא בְּפוּמָא וּמֹשֶׁה לָא עֲבָד הָכִי, אֶלָּא הָכָה, מָחָא וְלָא אַשְׁלִים שְׁמָא, אֶלָּא חָזַר בְּקַדְמִיתָא (כְּקַדְמִיתָא) בְּשְׁמָא דְּצוּר וְשָׁבַק שְׁמָא דְּנָחָשׁ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּךְ, וְלָא כְּתִיב וַיְדַבֵּר, כְּמָה דְּאִתְּפְּקַד, וְדִבַּרְתֶּם. דְּתָנֵינָן צוּר לְמֶעְבַּד, וְנָחָשׁ לְמַלָּלָא. (במדבר כ) וַיִּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם, חַד דְּעָבַר וְחַד הַשְׁתָּא.

תָּנְיָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִשְׁתָּאַר שְׁמָא, כְּלוֹמַר דְּלָא אִשְׁתְּלִים בְּהַהוּא אוֹת דְּשָׁבִיק מֹשֶׁה נָחָשׁ וְלָא אִשְׁתְּלִים כָּל שְׁמָא, דְּהָא בְּחַד גִּיסָא אִשְׁתְּלִים. בְּיַמָּא מִגִּיסָא אוֹחֲרָא, שָׂרֵי בַּצּוּר וְלָא אִשְׁתְּלִים בְּנָחָשׁ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַדְתְּ דְּשָׂרֵי שְׁמִי וְלָא אִשְׁתְּלִים לְמֶעְבַּד אַתְוָון, אוֹף אַתְּ שָׂרִית, וְלָא תִּשְׁתְּלִים. (במדבר כ) לָכֵן לֹא תָבִיאוּ, שָׂרִית לְאַפָּקָא לוֹן, וְלָא תִּשְׁתְּלִים לְאָעָלָא לוֹן לְאַרְעָא. לָכֵן לֹא תָבִיאוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר יָדַע לְבָא דְּמֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא, דְּדָחִיל כַּד חָמָא נָחָשׁ. דִּכְתִיב (שמות ד') וַיְנָס מֹשֶׁה מִפְּנֵי לְבָא, חָמָא וְלָא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב (במדבר כ"א) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת וַיְשִׂימֵהוּ עַל הַנֵּס, עַל נֵס לָא כְּתִיב אֶלָּא עַל הַנֵּס. בָּעָא לְאַתְקָנָא מָה דְּחַסַּר. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב (במדבר כ"ז) לְהַקְדִּישֵׁנִי בְּמַיִם, בְּמַיִם וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר. כְּשֵׁם שֶׁהִתְחָלַתְּ בְּמַיִם, בָּעֵינָא דְּיִשְׁתְּלִים בִּשְׁמִי הַנֵּס

בְּמַיִם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אַתְרָא דְּחַסֵּר לָא שְׁלִים אֲבָל אַתְּ מַגִּיד נְסָא חֲדָא (נ"א הָכָא).

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כְּתִיב (במדבר כ"א) עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף, עֲשֵׂה לְךָ, לְתוֹעַלְתְּךָ. עֲשֵׂה לְךָ, תַּקִּין מָה דְּחַסְרַתְּ וְעִם כָּל זֶה, לָא תִּקֵּן אֶלָּא רְאִיָּיה, שֶׁהָיוּ רוֹאִים בַּנָּחָשׁ וְחָיִין, אֲבָל לֹא נִקְדָּשׁ שְׁמָא בְּמַיִם וְאִשְׁתָּאַר חָסֵר מֵהַשְׁאָר. וְתִקַּנְתָּ בִּרְאִיָּה, (דברים ל"ב) עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים וּרְאֵה, הִנְּךָ רוֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבוֹר (במדבר כ"ז) וְרָאִיתָ אוֹתָהּ וְנֵאֱסַפְתָּ אֶל עַמֶּךָ. תָּא חֲזֵי דְּאַפִּילּוּ רְאִיָּיה כְּיָון דְּעָבַד רְאִיָּה, בְּהַאי אַשְׁלִים לֵיהּ רְאִיָּה, אֲבָל לָא אַשְׁלִים שְׁמָא בְּמַיָּא כְּמוֹ שְׁאָר כָּל שְׁמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשָׁעָה דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (במדבר כ) לְכֵן לֹא תָּבִיאוּ. אָמַר מֹשֶׁה, הַאי חִוְיָא לְתַקָּלָא עָלְמָא הוּא. אָמַר לֵיהּ מֹשֶׁה, לָאו הָכִי, דִּינָא לְחַיָּיבַיָּיא וְחַיִּין לְמָארֵי קְשׁוֹט, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה דִּכְתִיב (במדבר כ) וְרָאָה אוֹתוֹ וְחַי יָדַע מֹשֶׁה דְּרָכָיו וְהִצְדִּיק עָלָיו אֵת הַדִּין. פָּתַח וְאָמַר, (דברים ל"ב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, דָּא הוּא צוּר דְּקָאמַרִינָן (דברים ל"ב) אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל דִּכְתִיב, וְרָאָה אוֹתוֹ וְחַי. וּכְתִיב (שְׁמוּאֵל ב' כ"ב) הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ.

אָמַר ר' חִיָּיא וְהָא תָּנִינָן, אֵל, גְּזֵרַת רַחֲמֵי הוּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דִּכְתִיב) (במדבר כ"ג) אֵל מוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם,

(שמות ל"ד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אָמַר לֵיהּ, לָאו הָכִי. דְּתָנֵינָן, שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא, אֵל בִּלְחוֹדוֹי יְכוֹלֶת הֲוָה לֵיהּ וּרְשׁוּתֵיהּ הֲוָה דִּילֵיהּ. מַאי יְכוֹלֶת, שׁוּלְטָנוּתָא דְּאֵל, אִתְגַּבַּר גְּוֵירָה דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ל"א) יֵשׁ לְאֵל יָדִי, וּרְשׁוּתָא דִּילֵיהּ יְכוֹלֵת דְּעֵינָא בִּישָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר יֵשׁ לְאֵל יָדִי. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (דברים י') הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר, אֵל גָּדוֹל נָצְחָא, אֵל בִּלְחוֹדוֹי נָצְחָא. וּכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט. הַא צוּר (דְּבָרִים ל"ב) אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל, הַא נָחֵשׁ עֲלֵי צוּר.

נְהֶדָּר לְמִילֵי קַדְמָאֵי, וּכְתִיב (אִיּוֹב ח) הָאֵל יְעַוֵּת מִשְׁפָּט, חַס וְשָׁלוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַיְינוּ דִּכְתִיב (תהלים פ"ה) אֶשְׁמְעָה מָה יְדַבֵּר הָאֵל וגו'. (שמות ד) וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֵק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים כ"ז) מַטֶּה מִשְׁפָּט, מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי שְׁנֵי מָטוֹת הָיוּ, א' שֶׁל מֹשֶׁה וְא' שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מַאי מַשְׁמַע, דִּכְתִיב (שמות ד) וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים. דְּתָנֵינָן, בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה נוֹטֵל מֹשֶׁה הַמַּטֶּה בִּרְשׁוּתוֹ, הָיָה כְּאִילּוּ שֶׁלּוֹ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ, כֵּיוָן דְּאָמַר וַיִּקַּח מֹשֶׁה, אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁלְּקָחוֹ בְּיָדוֹ. אֶלָּא מָהוּ בְּיָדוֹ, בִּרְשׁוּתוֹ בִּיכֹלְתוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּרְשׁוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה, עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן. כֵּיוָן שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, חָזַר הַמַּטֶּה לִפְנֵי הָעֵדוּת וּמֹשֶׁה הָיָה נוֹטְלוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ נִסִּים. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר כ) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֶּה מִלִּפְנֵי ה', כֵּיוָן שֶׁלְּקָחוֹ הֲרֵי הוּא בִּרְשׁוּתוֹ וּכְשֶׁלּוֹ הָיָה.

אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמַּטֶּה שֶׁל סַנְפִּירִינוֹן הָיָה, וּמֹשֶׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרָא. כְּמָה דְּתֵנִינָן וְהַמִּכְתָּב וְהַמַּטֶּה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שֶׁל עֵץ הָיָה. מַאן דְּאָמַר שֶׁל סַנְפִּירִינוֹן הָיָה, דִּכְתִיב (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, וּכְתִיב (שמות ד) מַטֵּה הָאֱלֹהִים. וּמָאן דְּאָמַר שֶׁל עֵץ הָיָה, כְּדִכְתִיב (שמות ט"ו) וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ וְגוֹ' שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִכָּאן הֲרֵי חֹק וּמִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת נִסִּים, חֹק וּמִשְׁפָּט. נָחָשׁ עֲלֵי צוּר דִּכְתִיב (משלי ל) נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסָּהוּ מִשּׁוּם דִּכְתִיב (שמות ט"ו) וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם.

דָּבָר אַחֵר, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִכָּאן וּלְהָלְאָה חֹק וּמִשְׁפָּט שֶׁלֹּא יְהֵא נִקְדָּשׁ אֶלָּא בְּמַיִם שֶׁנִּמְתָּקוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב, כִּי מָרִים הֵם מִכָּאן שָׁנִינוּ, יֵשׁ מַיִם עֲכוּרִים וְיֵשׁ מַיִם צְלוּלִים, יֵשׁ מַיִם מָרִים וְיֵשׁ מַיִם מְתוּקִים. וַיִּצְעַק אֶל ה', לָמָּה צָעַק, מִכָּאן שֶׁהָיָה בְּצַעַר בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. אָמַר לוֹ, מֹשֶׁה הַנָּחָשׁ שֶׁנָּהַפְתָּ בַּסְּנֶה עַכְשָׁיו

אֶצְטָרֵךְ לְחַקְקָא לֵיהּ בַּצּוּר, וְתַרְוַוייְהוּ עָמְדוּ עַל הַמַּיִם הַמָּרִים. וְאוֹתָהּ שָׁעָה אִתְחַקַּק צוּר בְּנָחָשׁ שֶׁהָיָה בּוֹ קוֹדֶם.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות ט"ו) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט.

כַּד אֲתָא ר' אַבָּא, אָתוּ שְׁאִילוּ קָמֵיהּ. אָמַר לְהוּ שַׁפִּיר קַאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָכִי הוּא, וַאֲנָא אִיצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה רָזָא דְמִלָּה, וְהָא חֲזִינָא דְּרַבִּי יְהוּדָה גָּלֵי לָהּ. אֶלָּא אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה הַשְׁתָּא בְּמִצְרַיִם, הֲיָה הַמַּטֶּה שֶׁל אַהֲרֹן לְדְחוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. אֲבָל כְּשֶׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כַּמָּה מֵקַטְרֵגִי מְזַמְּנֵי עַל יִשְׂרָאֵל לְדְחוֹתָם בַּיָּם, כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ וְקִטְרְגוּ.

בָּאוּ לַיָּם, בָּא רָהַב שָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יָם אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה הֵרֵם (את מָטֶךָ) וּנְטֵה (את) יָדְךָ. כֵּיוָן דְּאָמַר הֵרֵם אֵת מָטֶךָ מַהוּ וּנְטֵה אֵת יָדְךָ, אֶלָּא הֵרֵם אֵת מָטֶךָ נֶגֶד רָהַב שָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם. בָּאוּ לְמָרָה, כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם וְנִצְטָעֵר מֹשֶׁה וְצָעַק. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות ט"ו) וַיִּצְעַק אֶל ה'. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֹשֶׁה, הֵרֵי לְךָ עֵצָה בָּזֶה. הַשְׁלֵךְ הַמַּטֶּה אֶצְלָם וְיִתְחַקֵּק נָחָשׁ עֲלֵי צוּר, שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד, וְיִצּוֹלוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם. עֵץ, כְּמָה דְאִתְּמַר (קהלת י"א) מָקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ, שֶׁהוּא עֵצָה, וַיַּשְׁלֵךְ

אֶל הַמַּיִם. וּכְתִיב (שמות ט"ז) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט, נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסָּהוּ, עִטָּרָהוּ בְּנִסִּים אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִכָּאן וּלְהָלְאָה חֲרִי לְךָ שֶׁיַּעֲמוֹד אֶצֶל הַמַּיִם חֲרִי לְךָ לְהִתְקַדֵּשׁ שְׁמִי בְּמַיִם.

כְּשֶׁבָּאוּ לְאֵלִים, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג בָּהֶם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֵין צָרִיךְ מַטֶּה. חֲרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא אֵילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְהוּא שִׁבְעִים תְּמָרִים וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינוֹת מַיִם, שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים בְּשִׁבְעִים עַמּוּדִים וְי"ב שְׁבָטִים. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה א) כִּי יֵבוֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חָמַדְתֶּם. מִיָּד, וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֵלִים. מַשְׁמַע דִּכְתִיב עַל הַמַּיִם, וּמִשְׁמַע דִּכְתִיב שָׁם שָׁם לוֹ וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר וְשָׁם שָׁלְטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם וְלֹא הוּצְרַךְ הַמַּטֶּה. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִיצְטְרִיךְ הַמַּטֶּה, בְּנָחָשׁ עֲלֵי צוּר אֶצֶל הַמַּיִם.

בָּאוּ לְחוֹרֵב בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (שמות ט"ז) וְהִכִּיתָ בַּצּוּר, הַמַּטֶּה אִיצְטְרִיךְ הָכָא וְהִכִּיתָ לַאֲלוּ בְּאוֹתוֹ צוּר וְלֹא בְּנָחָשׁ. אָמַר מֹשֶׁה יַתִּיר אִיצְטְרִיךְ הָכָא, אֲנָא חֲמֵי מַיִם דִּבְעַיִין לְשָׁטְפָה. אֲמַאי, (שמות ט"ז) הִנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחוֹרֵב וְהִכִּיתָ בַּצּוּר. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, עַדַיִן בִּמְרִיבָה עֲתִידִין הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתֵר, שֶׁהֵם מַיִם עֲכוּרִים רָעִים

וּזְדוֹנִים וְיִזְדַּוְּוגוּ בָּהֶם יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּי לְעֵינֵיהוֹן. וְאוֹתָהּ שָׁעָה אִיצְטְרִיךְ הַמַּטָּה וְהִתִּיר עֲלֵיהֶם הַנָּחָשׁ בַּגָּלוּי לְעֵינֵיהֶם, וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, לְהַקְדִּישֵׁנִי בְּמַיִם לְעֵינֵיהֶם. מָהוּ לְעֵינֵיהֶם, דָּבָר שֶׁנִּזְדַּוְּוגוּ בָּהֶם בַּגָּלוּי.

תָּא חֲזֵי, הָכִי חָמָא דָּוִד. דִּכְתִיב, (תהלים קכ״ד) לוּלֵי ה׳ שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם, זֶה פַּרְעֹה. (תהלים קכ״ד) אֲזַי עֲבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים כִּדְאַמְרִינָן (תהלים קכ״ד) נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָה רָאָה מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁלֹּא עָשָׂה בַּנָּחָשׁ, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִים לְמֹשֶׁה, תְּנָה לָנוּ מַיִם, נִתְיַיעֵץ וְאָמַר. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִי, עֲמוֹד בַּנָּחָשׁ וַאֲנָא חָמֵי דְּאֵין גְּזֵירָה לְנָחָשׁ בְּמַיִם אֶלָּא בְּעָפָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵהָכָא, (בראשית ג) וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ מַשְׁמַע דְּעָפָר יֵיכוֹל כָּל יוֹמוֹי, אֲבָל לֹא בְּמַיָּא. וְיִשְׂרָאֵל דַּחֲקִין לִי, וְאַף עַל גַּב דְּיִתְעֲבִיד נִיסָּא, לָא יִתְעֲבִיד בְּאַתָּר דָּא, אֶלָּא אִתְחַקַּק בְּעַפְרָא וְלָא בְּמַיָּא. דִּכְתִיב (שמות ד) וַיָּשֶׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ. וְצוּר בְּדָא אִתְחַקַּק בְּמַיָּא בְּמָרָה, וּכְבָר עֲבַד נִיסָּא בְּהַאי, דְּאִתְעֲבִיד זִמְנָא אָחֳרָא. דִּכְתִיב, (במדבר כ) וַיַּךְ אֵת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה (במדבר כ) יַעַן

לא הֱאֲמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי, דְּחַשָּׁבְתּוּן דְּלָא יָכִיל נָחָשׁ בְּמַיִם. (במדבר כ) לָכֵן לֹא תַבִיאוּ: (עד כאן מההשמטות)

מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּמְחַקֵּק בַּנְּסִין הֲוָה, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה רְשִׁימָא בֵּיהּ. בְּקַדְמִיתָא נָחָשׁ, כְּמָה דְּאִתְּמַר, (משלי ל) דֶּרֶךְ נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. נָחָשׁ, הָא אִתְּיְדַע דְּאִתְּעַר צוּר. (נ"א וְאִתְּמַר צוּר) בְּאָן אֲתָר אִתְּגְּלֵי, הָכָא אִתְּגְּלֵי דְּכְתִיב הִנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר. וּמַאן צוּר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, וְתַמָּן יְדַע מֹשֶׁה הֵיךְ קָאִים נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי לִישְׁתִּיק קְרָא יֵאוֹת שְׁאִילְתָּא. אֶלָּא הָא כְּתִיב, וְהִכִּיתָ בַצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּלֵית לָךְ כָּל שְׁמָא וּשְׁמָא, מֵאִינּוּן שְׁמָהָן קַדִּישִׁין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא עָבֵד נִסִּין וּגְבוּרָאן, וְאַפִּיק כֹּלָּא דְּאִצְטְרִיךְ לְעָלְמָא, כָּל שֶׁכֵּן לְאַפָּקָא הָכָא מַיָּא.

אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (תהלים עח) הֵן הִכָּה צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם. מַאן מָחֵי לִשְׁמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, פַּטִישָׁא חֲרִיפָא, בְּקִטְרוֹי יְדִיעַ, וְאַתְּ שְׁאִיל דָּא. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, בְּכָל אֲתָר צוּר גְּבוּרָה, וְכַד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחֲאָה, אוֹ לְאַלְקָאָה, אִתְּעַר גְּבוּרָה דָּא וְהַהוּא גְּבוּרָה מָחֵי וְלָקֵי, וְדָא הוּא דִּכְתִיב, הֵן הִכָּה צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם. וְאִי

לָאו דְּאִתְעַר צוּר, וְלָקֵי בְּאַתָּר דְּאִצְטְרִיךְ, לָא נַבִּיעִין מַיָּא.

אֲמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (דברים לב) צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי. וְתָנֵינָן מַאי תֶּשִׁי, כְּלוֹמַר חַלָּשְׁתָּ לֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּאִלְמָלֵי יִנְדְּעוּן חַיָּיבַיָּא, דְּהַאי צוּר זְמִינָא לְאִתְעָרָא לָקָבְלַיְיהוּ, וּלְאַלְקָאָה לוֹן, יִמָּנְעוּן מִלְּמֵיחָב קָמֵיהּ, אֶלָּא חַלָּשָׁא אִיהִי בְּעֵינַיְיהוּ, הוֹאִיל וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בָּהּ, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בְּאַרְחַיְיהוּ (ס"א בפרסייהו) וְעַל דָּא צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי.

ר' אַבָּא אָמַר, אִית צוּר, וְאִית צוּר, מִסְטְרָא דְּצוּר עִלָּאָה, נָפַק צוּר אַחֲרָא. וּמַאי צוּר עִלָּאָה. צוּר דְּכָל צוּרִים. וּמַאי אִיהוּ, הַהוּא דְּאוֹלִידַת לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי. דְּהָא מִסְטְרָא דְּצוּר עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא, נָפְקָא צוּר אַחֲרָא. מִסְטְרָא דְּאִמָּא, נָפְקָא גְּבוּרָה.

וְאַזְלָא הָא כְּהָא דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים קו) מִי (פ"ג ע"א) יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ'. מַאי גְּבוּרוֹת יְיָ'. לְאַכְלָלָא אִמָּא עִלָּאָה דְּכוֹלָא, דְּאַף עַל גַּב דְּלָאו אִיהִי דִּינָא, מִסְטְרָהָא אִשְׁתְּכַח, דְּהָא מִסְטְרָהָא (דף ס"ד ע"ב) גְּבוּרָה אִשְׁתְּכַח, וּבְגִינֵי כַּךְ צוּר עִלָּאָה אִקְרֵי. (דברים לב) וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחוֹלְלֶךָ, דָּא נְהִירוּ דְּאַבָּא. מַאי נִיהוּ. חֶסֶד עִלָּאָה, דְּאִיהוּ נְהִירוּ דְּאַבָּא.

תּוּ אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַיִם בְּכָל מָקוֹם, הָא יְדִיעָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי צוּר אִתְעַר לְאַרְקָא מַיָּא, דְּהָא לָא אִתְחָזֵי, (אֶלָּא מִגְּדוּלָה) וְדָא הוּא אָת וְנִיסָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא שָׁבַח דָּוִד וְאָמַר, (תהלים קיד) הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם וְגוֹ'. וּמַשְׁמַע הַהֹפְכִי, דְּהָא לָאו אָרְחוֹי דְּצוּר בְּכַךְ. וְעַל דָּא, בְּצוּר עִלָּאָה, אַפִּיק מַיָּא מֵאַתָּר דְּלַתַּתָּא. וּמַה שְׁמֵיהּ דְּהַהוּא דְּלַתַּתָּא. סֶלַע. דִּכְתִיב, (במדבר כ) וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֶּלַע. וּבְמֶה אַפִּיק הַאי סֶלַע מַיָּא. בְּחֵילָא דְּצוּר דְּלְעֵילָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ מַאי מַשְׁמַע הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ. דְּאִתְהַפָּךְ צוּר, לְמֶעְבַּד פָּעֳלוֹ דְּתָמִים. וּמַאי אִיהוּ. אַבְרָהָם. דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. וְדָא הוּא הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם, וּמַשְׁמַע תָּמִים פָּעֳלוֹ, וְדָא אַבְרָהָם.

בְּשַׁעֲתָא דָּא, אִתְהַדַּר הַצּוּר, תָּמִים. בְּשַׁעֲתָא אַחֲרָא תְּנַיְינָא, כַּד (אִתְעֲנַשׁ) בָּעָא מֹשֶׁה לְאַפָּקָא מַיָּא בְּהַאי צוּר, בְּחוֹבַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לָא אִתְהַדַּר תָּמִים, כְּקַדְמִיתָא. בֵּיהּ זִמְנָא, אִתְרַעַם מֹשֶׁה וְאָמַר, צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי. כְּלוֹמַר, חַלָּשׁת לֵיהּ מִמַּה דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא, דִּבְגִינָךְ לָא אִשְׁתְּכַח תָּמִים הַשְׁתָּא, וְאִתְעֲבִיד (בֵּיהּ) דִּינָא, מַה דְּלָא הָוָה בְּיוֹמֵי יְלָדְךָ, כְּלוֹמַר עוֹלֵימָךְ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי דִּכְתִיב הֲיֵשׁ יְיָ׳ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן.
וְכִי טִפְּשִׁין הֲווֹ יִשְׂרָאֵל דְּלָא יַדְעֵי מִלָּה דָּא, וְהָא חָמוּ שְׁכִינְתָּא קָמַייהוּ, וַעֲנָנִי כְּבוֹד עָלַייהוּ דְּסַחְרוֹן לוֹן, וְאִינוּן אָמְרוּ הֲיֵשׁ יְיָ׳ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן, גּוּבְרִין דְּחָמוּ זִיו יְקָרָא דְּמַלְכֵּיהוֹן עַל יַמָּא, וְתָנֵינָן, רָאָתָה שִׁפְחָה עַל הַיָּם מַה שֶּׁלֹּא רָאָה יְחֶזְקֵאל, אִינוּן אִשְׁתָּכָחוּ טִפְּשִׁין, וְאָמְרוּ הֲיֵשׁ יְיָ׳ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן.

אֶלָּא (נשא קב"ט ע"א) הָכִי קָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בָּעוּ לְמִנְדַּע, בֵּין עַתִּיקָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, דְּאִקְרֵי אַיִן. וּבֵין זְעֵיר אַפִּין דְּאִקְרֵי יְיָ׳. וְעַל דָּא, לָא כְּתִיב הֲיֵשׁ יְיָ׳ בְּקִרְבֵּנוּ אִם לֹא, כְּמָה דִּכְתִיב הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא. אֶלָּא הֲיֵשׁ יְיָ׳ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן.

אִי הָכִי אֲמַאי אִתְעַנְּשׁוּ. אֶלָּא עַל דַּעֲבִידוּ פְּרוּדָא, וַעֲבִידוּ בְּנִסְיוֹנָא, דִּכְתִיב וְעַל נַסּוֹתָם אֶת יְיָ׳. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, אִי הַאי נִשְׁאַל בְּגַוְונָא חַד. וְאִי הַאי נִשְׁאַל בְּגַוְונָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא מִיָּד וַיָּבֹא עֲמָלֵק.

(שמות יז) וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִים. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (ישעיה לב) (ו׳ ע"א) אַשְׁרֵיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מָיִם מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר. אַשְׁרֵיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מָיִם, תַּמָּן תָּנֵינָן, כַּמָּה מַיִם וְכַמָּה מַיִם מִשְׁתַּכְּחִין. זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּלֵית זַרְעָא לְהוּ, אֶלָּא עַל הַמַּיִם, דִּכְתִיב וַיַּחֲנוּ

שָׁם עַל הַמָּיִם, אִינּוּן דַּהֲווֹ תְּחוֹת עַנְפֵי אִילָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

דְּתַנְיָא, אִילָנָא אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיפָא, וּבֵיהּ אִשְׁתְּכַח מְזוֹנָא לְכֹלָּא. וְהוּא אִתְּחַם בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, בְּמַתְקְלָא, וְאִתְתַּקַּף בְּאַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא. וְע׳ עַנְפִּין אֲחִידָן בֵּיהּ וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחֵי בְּגוֹפָא דְּהַהוּא אִילָנָא. וְאִינּוּן שִׁבְעִין עַנְפִּין סַחֲרָנָא דִּלְהוֹן.

וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, וַיָּבֹאוּ אֵלִימָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינוֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְאִתְמַר בְּכַמָּה אֲתָר. מַאי וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמָּיִם. אֶלָּא בְּהַהוּא זִמְנָא, שָׁלִיטוּ עַל אִינּוּן מַיָּא, דְּאִינּוּן תְּחוֹת עַנְפִּין דְּאִילָנָא, דְּאִקְרוּן (תהלים קכד) הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים. וְעַל דָּא אַשְׁרֵיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מָיִם.

מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, אִינּוּן תְּרֵין כִּתְרֵי שְׁמָאלָא, דַּאֲחִידָן בְּהוּ עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִקְרוּן שׁוֹר וַחֲמוֹר. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית לב) וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר. בְּגִין דְּלָבָן חַכִּים הֲוָה בַּחֲרָשִׁין וּבְאִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין, וּבְאִינּוּן בָּעָא לְאוֹבָדָא לְיַעֲקֹב, כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים כו) אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי, וְהָא אִתְּמַר. וּכְשֶׁיִּשְׂרָאֵל זַכָּאִין, מְשַׁלְּחֵי לְהוּ, וְלָא יָכְלֵי לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ, הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר דְּלָא שַׁלְטֵי בְּהוּ.
אָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּד מִזְדַּוְּוגֵי כַּחֲדָא, לָא יַכְלֵי בְּנֵי עָלְמָא
לְמֵיקָם בְּהוּ, וְעַל דָּא (דף ס"ה ע"א) כְּתִיב (דברים כב) לֹא
תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּיו. יַחְדָּיו דַּיְיקָא. וְתָנֵינָן, לָא
יָהִיב אִינִישׁ דּוּכְתָּא לְזִינִין בִּישִׁין, דְּהָא בְּעוֹבָדָא דְּבַר נָשׁ
(לְתַתָּא), אִתְעַר מַה דְּלָא אִצְטְרִיךְ. וְכַד מִזְדַּוְּוגֵי כַּחֲדָא,
(לָא יַכְלִין לְמֵיקָם בְּהוּ. מְבֵּין סִטְרָא דִּלְהוֹן נָפִיק) מִתְקִיפוּתָא דִּלְהוֹן דְּאִקְרֵי
כֶּלֶב, וְדָא חָצִיפָא מִכֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יא)
וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ. (נ"א מִתְקִיפוּתָא דִּלְהוֹן
אָפִיק הַהוּא דְּאִקְרֵי כֶּלֶב, וְדָא חָצִיפָא מִכֻּלְּהוּ) אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אַתּוּן אֲמַרְתּוּן, הֲיֵשׁ יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן, הֲרֵי אֲנִי מוֹסֵר
אֶתְכֶם לַכֶּלֶב. מִיָּד וַיָּבֹא עֲמָלֵק.
ר' יְהוּדָה אָמַר, (במדבר כד) רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק וְאַחֲרִיתוֹ
עֲדֵי אוֹבֵד. וְכִי רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק, וַהֲלֹא כַּמָּה
לִישָׁנִין וַעֲמִין וְאוּמִין הֲווֹ בְּעָלְמָא, עַד לָא אָתָא עֲמָלֵק.
אֶלָּא, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דְּחִילוּ וְאֵימָתָא נָפְלָה
עַל כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,
(שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יוֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת. וְלָא
הֲווֹ עַמָּא דְּלָא הֲוָה דָּחִיל מִגְּבוּרָאן עִלָּאִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וַעֲמָלֵק לָא הֲוָה דָּחִיל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְלֹא יָרֵא
אֱלֹהִים. לָא דָּחִיל לְמִקְרַב לְגַבָּךְ. וְעַל דָּא רֵאשִׁית גּוֹיִם.

(עֲמָלֵק הַוֵי קַדְמָאָה)

דְּאָתוּ לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל עֲמָלֵק הֲוָה. וּבְגִינֵי כַּךְ וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אוֹבֵד, דִּכְתִיב כִּי מָחֹה אֶמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק. וּכְתִיב, (דברים כה) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אוֹבֵד. עֲדֵי אָבְדוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא עַד דְּיֵיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיֹאבַד לֵיהּ, (כְּלוֹמַר עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא אוֹבֵד לֵיהּ) דִּכְתִיב כִּי מָחֹה אֶמְחֶה וְגוֹ'. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּהַצּוּר תָּמִים פָּעָלוֹ, וְעָבִיד עִמְּהוֹן חֶסֶד לְאַפָּקָא לוֹן מַיָּא, לָא שָׁבַק דִּידֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב וַיָּבֹא עֲמָלֵק.

ר' אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ה) יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא אֲטִימִין לִבָּא, בְּגִין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. יֵשׁ רָעָה חוֹלָה, וְכִי יֵשׁ רָעָה דְּהִיא חוֹלָה, וְיֵשׁ רָעָה דְּלָאו הִיא חוֹלָה. אֶלָּא וַדַּאי יֵשׁ רָעָה חוֹלָה, דְּתָנֵינָן, מִסְטָרָא דְּשִׂמְאלָא, נַפְקֵי כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין, דְּבַקְעָן בַּאֲוִירָא.

וְכַד בַּעְיָין לְמֵיפַק, אַזְלִין וְאִשְׁתַּאֲבִין בְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּה, לְבָתַר נָפְקִין וּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וּבְקָעִין אֲוִירִין, וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא, וּמִתְקָרְבִין לְגַבַּייהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, וְכָל חַד אִקְרֵי רָעָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צא) לֹא תְאוּנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה. מַאי לֹא תְאוּנֶּה. בְּגִין דְּאַתְיָא בְּתַסְקוּפָא עַל בְּנֵי נָשָׁא.

חוֹלָה אֲמַאי הִיא חוֹלָה. כַּד שַׁרְיָא הַאי עַל בְּנֵי נָשָׁא, עָבִיד לוֹן קַמְצָנִין מִמָּמוֹנֵיהוֹן, אַתְיָין גַּבָּאי צְדָקָה גַּבֵּיהּ, הִיא מָחָאת בִּידֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ לָא תִּיפּוֹק מִדִּידָךְ. אַתְיָין מִסְכְּנֵי, הִיא מָחָאת בִּידֵיהּ. אָתֵי הוּא לְמֵיכַל מִמָּמוֹנֵיהּ, מָחָאת בִּידֵיהּ, בְּגִין לְנַטְרָא לֵיהּ לְאָחֳרָא. וּמִן יוֹמָא דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, הִיא חוֹלָה, כְּהַאי שָׁכִיב מֵרַע דְּלָא אָכִיל וְלָא שָׁתֵי. וְעַל דָּא הִיא רָעָה חוֹלָה.

וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צַוַּוח בְּחָכְמְתָא וְאָמַר, (קהלת ו) אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְגוֹ'. הַאי קְרָא, לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ, וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ, כְּתִיב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְגוֹ', מַאי וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ. אִי הָכִי, לָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ הוּא דְּבַר נָשׁ.

אֶלָּא, אִי כְּתִיב וְלֹא יַעַזְבֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ, הַוֵינָא אָמַר הָכִי. אֶלָּא וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ, דִּבְגִין דְּהוּא הֵימְנֵיהּ לְהַהִיא רָעָה, וְאָחִיד בָּהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁלְטֵיהּ עָלֵיהּ, לְאִתְבָּרָאָה תְּחוֹתֵיהּ, עַל דְּהוּא אִתְרְעֵי בָּהּ, וְאָחִיד בָּהּ.

וְכָל אָרְחוֹי כְּשָׁכִיב מֵרַע, דְּלָא אָכִיל וְלָא שָׁתֵי, וְלָא קָרִיב לְמָמוֹנֵיהּ, וְלָא אַפִּיק מִינֵּיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ עַד דְּהוּא יִפּוֹק מֵעָלְמָא, וְייֵתֵי אַחֲרָא, וְיִטּוֹל לֵיהּ, דְּהוּא בְּעָלְיוֹ.

וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צַוּוח וְאָמַר, (קהלת ה) עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ. מַאן בְּעָלָיו. דָּא אַחֲרָא דְּיָרִית לֵיהּ. וְלָמָּה זָכָה הַאי אַחֲרָא לְמֶהֱוֵי בְּעָלָיו דְּהַהוּא עִתְרָא. בְּגִין דְּהַאי הֵימִין לְהַהִיא רָעָה, וְאִתְרַעֵי בָּהּ (הֲדָא הוּא דִּכְתִיב לְרָעָתוֹ בִּשְׁבִיל הַהוּא רָע) וְאִתְדַּבַּק בָּהּ. בְּגִין כָּךְ, הַאי אַחֲרָא דְּלָא אִתְדַּבָּק בְּהַהִיא רָעָה, זָכָה (הַאי) לְמֶהֱוֵי בְּעָלָיו דְּהַהוּא עִתְרָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב לְרָעָתוֹ, כְּלוֹמַר בְּגִין רָעָתוֹ דְּהַוָּה מִתְדַּבַּק בָּהּ, רָווּח לֵיהּ הַאי.

דָּבָר אַחֵר יֵשׁ רָעָה חוֹלָה, הַאי מַאן דְּיָתִיב בְּחוּלָקָא טָבָא, בְּבֵית אֲבוֹי, וְהוּא אָזִיל לְקַבֵּל אֲבוֹי, (דף ס"ה ע"ב) בְּתַסְקוּפֵי מִלִּין, הָא אִתְדַּבַּק בְּהַהוּא רָעָה חוֹלָה, כְּבַר נָשׁ שָׁכִיב מֵרַע דְּכָל אָרְחוֹי בְּתַסְקוּפָא, דָּא בְּעֵינָא, וְדָא לָא בְּעֵינָא, וּבְגִין הַאי עוּתְרָא אִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ בְּרָעָה חוֹלָה, וְאִתְעֲנָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְדָא הוּא עוֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ.

כַּךְ יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לוֹן עַל גַּדְפֵּי נְשָׁרִין, אַסְחַר לוֹן בַּעֲנָנֵי יְקָרָא, שְׁכִינְתֵּיהּ נָטִיל קָמַייְהוּ, נָחַת לוֹן מָנָא לְמֵיכַל, אַפִּיק לוֹן מַיָּיא מְתוּקִין, וְאִינּוּן הֲווֹ אַזְלִין עִמֵּיהּ בְּתַסְקוּפִין. מִיַּד וַיָּבֹא עֲמָלֵק. (שמות יז) וַיָּבֹא עֲמָלֵק, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, רָזָא דְּחָכְמְתָא הָכָא, מִגְּזֵרַת דִּינָא קַשְׁיָא, קָא אַתְיָא קְרָבָא דָּא.

וּקְרָבָא דָּא אִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא אִית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין דְּחָכְמְתָא, דְּמִתְקַשְּׁרִין בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. כִּבְיָכוֹל, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד יִשְׂרָאֵל אִינּוּן זַכָּאִין לְתַתָּא, אִתְגַּבָּר חֵילָא דִּילִי עַל כֻּלָּא. וְכַד לָא אִשְׁתְּכָחוּ זַכָּאִין, כִּבְיָכוֹל, מַתִּישִׁין חֵילָא דִּלְעֵילָּא, וְאִתְגַּבַּר חֵילָא דִּדְינָא קַשְׁיָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מַה כְּתִיב, וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל, אָתָא לְקַטְרְגָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי. דִּכְלָא אִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא וְתַתָּא. בִּרְפִידִים: בִּרְפוּי יָדַיִם, דִּרְפוּ יְדֵיהוֹן מֵאוֹרַיְיתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. אָמַר ר' יְהוּדָה, תִּרֵי זִמְנֵי אַגַּח קְרָבָא עֲמָלֵק בְּיִשְׂרָאֵל, חַד הָכָא. וְחַד דִּכְתִיב, (במדבר יד) וַיֵּרֶד הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי וגו'.

אָמַר ר' שִׁמְעוֹן, לְעֵילָּא וְתַתָּא. קִטְרוּגָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה, לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאִתְמַר. לְתַתָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה, דַּהֲווֹ נַסְבֵי לְגַבְרֵי, וְגַזְרֵי לוֹן עָרְלָתָא (ס"א אָתָא) דְּרִשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְנַטְלֵי לְהוּ וְאַרְמוּ לוֹן לְעֵילָּא, וְאַמְרֵי טוֹל לָךְ מַה דְּאִתְרְעִית. וְעַל כָּל פָּנִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה (כָּל קוֹבְלָנָא כְּלָא) (ס"א קִבְּלָא) כְּלָא.

(שמות יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בָּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק. וְכִי מַה חָמָא מֹשֶׁה, דְּסָלִיק גַּרְמֵיהּ,

מֵהַאי קְרָא קַדְמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד. אֶלָּא מֹשֶׁה זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּאִסְתַּכַּל וְיָדַע עִקָּרָא דְּמִלָּה. אָמַר מֹשֶׁה, אֲנָא אַזְמִין גַּרְמֵי לְהַהוּא קְרָבָא דִּלְעֵילָּא, וְאַנְתְּ יְהוֹשֻׁעַ זַמִּין גַּרְמָךְ לְקְרָבָא דִּלְתַתָּא.

וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא. וּבְגִין כַּךְ סָלִיק מֹשֶׁה גַּרְמֵיהּ מִקְּרָבָא דִּלְתַתָּא, בְּגִין לְאַזְדְּרָזָא בִּקְרָבָא דִּלְעֵילָּא, וְיִתְנַצַּח עַל יְדוֹי.

אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, וְכִי קַלָּה הִיא בְּעֵינֶיךָ, קְרָבָא דָּא דַּעֲמָלֵק. תָּא חֲזֵי, מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, עַד הַהוּא זִמְנָא, וּמֵהַהוּא זִמְנָא, עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וַאֲפִילּוּ בְּיוֹמוֹי דְּגוֹג וּמָגוֹג, לָא יִשְׁתְּכַח כְּוָותֵיהּ. לָאו בְּגִין חַיָּילִין תַּקִּיפִין וְסַגִּיאִין, אֶלָּא בְּגִין דִּבְכָל סִטְרִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ, אֲמַאי לִיהוֹשֻׁעַ, וְלָא לְאָחָרָא, וְהָא בְּהַהוּא זִמְנָא רַבְיָא הֲוָה, דִּכְתִיב, (שמות לג) וְיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר, וְכַמָּה הֲווֹ בְּיִשְׂרָאֵל תַּקִּיפִין מִנֵּיהּ. אֶלָּא מֹשֶׁה בְּחָכְמְתָא אִסְתַּכַּל וְיָדַע. מַאי חָמָא. חָמָא לסמאל דְּהֲוָה נָחִית מִסִּטְרָא דִּלְעֵילָּא, לְסַיְּיעָא לַעֲמָלֵק לְתַתָּא. אָמַר מֹשֶׁה, וַדַּאי קְרָבָא הָכָא תַּקִּיפָא אִתְחָזֵי. יְהוֹשֻׁעַ בְּהַהוּא זִמְנָא בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר אִשְׁתְּכַח. אִי

תֵּימָא דִּבְשִׁכִינְתָּא אִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא זִמְנָא לָאו הָכִי, דְּהָא בְּמֹשֶׁה אִתְנְסִיבַת וְאִתְאַחֲדַת, אִשְׁתְּכַח יְהוֹשֻׁעַ דְּאִתְאַחַד לְתַתָּא מִינָּהּ. וּבַמֶּה. אָמַר ר' שִׁמְעוֹן, בְּהַהוּא אֲתָר, דְּאִתְקְרֵי נַע"ר.

וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב, (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם נָוֶה שַׁאֲנָן אֹהֶל בַּל יִצָּעֵן בַּל יִסַּע יְתֵדוֹתָיו לָנֶצַח. יְרוּשָׁלַם: יְרוּשָׁלַם דִּלְעֵילָּא, דְּאִקְרֵי אֹהֶל בַּל יִצָּעֵן, דִּלָּא יִשְׁתְּכַח יַתִּיר לְמֵהַךְ בְּגָלוּתָא, וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, וַיְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר. נַעַר וַדַּאי. לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל, הַהוּא דְּאִקְרֵי אֹהֶל בַּל יִצָּעֵן. מִלַּמֵּד דְּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הֲוָה יָנִיק מִשְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְּהַהוּא נַעַר דִּלְעֵילָּא, לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל, וְיָנִיק מִנֵּיהּ תָּדִירָא. כַּךְ הַאי נַעַר (דף ס"ו ע"א) דִּלְתַתָּא לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל, וְיָנִיק מִנָּהּ תָּדִירָא.

בְּגִין כַּךְ, כַּד חָמָא מֹשֶׁה, לסמאל, נָחִית לְסַיְיעָא לַעֲמָלֵק, אָמַר מֹשֶׁה, וַדַּאי הַאי נַעַר יְקוּם לָקָבְלֵיהּ, וְיִשְׁלוֹט עָלֵיהּ, לְנַצְחָא לֵיהּ. מִיַּד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בָּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק, דִּילָךְ הַאי קְרָבָא דִּלְתַתָּא, וַאֲנָא אִזְדָּרֵז לְקְרָבָא דִּלְעֵילָּא. בָּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים, זַכָּאִין בְּנֵי זַכָּאִין, דִּיתְחַזּוּן לְמֵהַךְ עִמָּךְ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּנָפִיק יְהוֹשֻׁעַ נַעַר. אִתְעַר

נַעַר דִּלְעֵילָּא, וְאִתְתָּקַן בְּכַמָּה תִּיקוּנִין בְּכַמָּה זַיְינִין, דְּאִתְקִינַת לֵיהּ אִמֵּיהּ, לְקָרָבָא דָּא, לְנַקְמָא נוּקְמָא דִּבְרִית. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית, וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב. לְפִי חֶרֶב וַדַּאי, וְלָא לְפוּם רוּמְחִין וְזַיְינִין, אֶלָּא בַּחֶרֶב וַדַּאי הִיא, הַאי דְּאִקְרֵי חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית. וּמֹשֶׁה אִתְתָּקַן לְקָרָבָא דִּלְעֵילָּא, וִידֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים: כְּבֵדִים מַמָּשׁ, יְקִירִין, קַדִּישִׁין, לָא אִסְתַּאֲבָן לְעָלְמִין. יְקִרִין דְּאִתְחָזוֹן לְאַגָּחָא בְּהוּ קְרָבָא דִּלְעֵילָּא. וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל שַׁרְיָין בְּצַעֲרָא, וִיהֵא עִמְּהוֹן בְּצַעֲרֵיהוֹן.

וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה וְגוֹ׳, מַאי תָּמְכוּ בְיָדָיו. אֱמוּנָה. (אֱמוּנָה, מְהֵימָנוּתָא וְדָא) וְכִי עַל דְּאַהֲרֹן וְחוּר תְּמִיכוּ לִידוֹי, הֲוֹו יְדוֹי אֱמוּנָה. אֶלָּא, מֹשֶׁה כֻּלָּא בְּחָכְמְתָא עָבִיד מַה דְּעָבִיד. אַהֲרֹן וְחוּר, דָּא מִסְטְרָא דִּילֵיהּ, וְדָא מִסְטְרָא דִּילֵיהּ, וְיָדוֹי בְּאֶמְצָעִיתָא, וְעַל דָּא וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה, מְהֵימָנוּתָא. אַהֲרֹן בְּגִין דְּיִתְעַר סִטְרָא דִּילֵיהּ, (חוקת קל"א ע"ב) וְחוּר בְּגִין דְּיִתְעַר סִטְרָא דִּילֵיהּ, וַהֲוֹו אֲחִידָן בִּידוֹי מִכָּאן וּמִכָּאן, דְּאִשְׁתַּכְחָא סִיּוּעָא דִּלְעֵילָּא.

(שמות יז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל. כַּאֲשֶׁר יָרִים: דְּזָקִיף יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְאִתְכָּוון בִּפְרִישׁוּ דְּיָדוֹי. וְגָבַר יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא. וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מִשְׁתַּכְּכִין מִצְלוֹתָא, לָא יַכְלִין יְדֵי מֹשֶׁה לְמֵיקַם בְּזִקִיפוּ, וְגָבַר עֲמָלֵק. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, אַף עַל גַּב דְּכַהֲנָא פָּרִישׁ יְדוֹי, בְּקָרְבְּנָא, לְתַקָּנָא גַּרְמֵיהּ בְּכֹלָּא, יִשְׂרָאֵל בַּעְיָין לְאִשְׁתַּכְּחָא בְּצְלוֹתְהוֹן, עְמֵיהּ.

תָּאנָא, בְּקָרְבָּא דָּא דַּעֲמָלֵק, אִשְׁתְּכָחוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְעַל דָּא, וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה, בְּהֵימְנוּתָא כַּדְקָא חֲזֵי. וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה. וַיְהִיוּ יָדָיו מְבָעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, בְּגִין דְּתַלְיָא כֹּלָּא בִּימִינָא, כְּתִיב וַיְהִי. וּכְתִיב יָדָיו, בְּגִין דְּהוּא עִקָּרָא דְּכֹלָּא. וּכְתִיב, (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב.

(שמות יז) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וגו׳.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַיַּחֲלוֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב. וַיַּחֲלֹשׁ, וַיַּהֲרוֹג מְבָעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, וַיַּחֲלֹשׁ, כְּמָה דְּאִתְּמַר, (ישעיה יד) חוֹלֵשׁ עַל גּוֹיִם. יְהוֹשֻׁעַ הָוָה חוֹלֵשׁ עָלַיְיהוּ, וְהַהוּא חָרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית קָטִיל לוֹן, דִּכְתִיב לְפִי חָרֶב כְּמָה דְּאִתְּמַר.

כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן, זֹאת דַּיְקָא. וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ, דְּהָא הוּא זָמִין לְקָטְלָא מַלְכִין אַחֲרָנִין. כִּי מָחֹה אֶמְחֶה.

מָחֹה: לְעֵילָא. אֶמְחֶה: לְתַתָּא. זֵכֶר, דּוּכְרָנָא דִּלְעֵילָא וְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב כִּי מָחֹה אֶמְחֶה, וּכְתִיב (דברים כה) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק. אֶלָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתּוּן מָחוּן דּוּכְרָנֵיהּ לְתַתָּא, וַאֲנָא אֶמְחֶה דּוּכְרָנֵיהּ לְעֵילָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, עֲמָלֵק עַמִּין אַחֲרָנִין אַיְתִין עִמֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ דְּחִילוּ לְקָרְבָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, בַּר אִיהוּ. וּבְגִין כַּךְ, יְהוֹשֻׁעַ הֲוָה חוֹלֵשׁ עָלַיְיהוּ. רִבִּי יֵיסָא אָמַר, וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ, דְּתָבַר חֵילָא דִּלְהוֹן מִלְעֵילָא.

(שמות יז) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְיָ נִסִּי. וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ, לָקְבֵל הַהוּא דִּלְעֵילָא. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ הַהוּא מֹשֶׁה (נ"א דְּהַהוּא מִזְבֵּחַ) יְיָ נִסִּי. מַאי יְיָ נִסִּי. בְּגִין דְּאַנְקִים נִקְמָתָא דְּהַהוּא רְשִׁימָא (דף ס"ו ע"ב) קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, וּמֵהַהוּא זִמְנָא אִתְקְרֵי, חָרֵב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ, מִזְבַּח לְכַפְּרָא עָלַיְיהוּ.

וַיִּקְרָא שְׁמוֹ. שְׁמוֹ דְּמַאן. אָמַר רִבִּי חִיָּיא שְׁמֵיהּ דְּמַדְבְּחָא הַהוּא. יְיָ נִסִּי: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וְשָׁם נִסָּהוּ. וְכֹלָּא מִלָּה חַד, עַל דְּאִתְפְּרָעוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְגְּלְיָיא הַהוּא אָת קַיְימָא, רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּכֵיוָן דְּאִתְגְּזַר בְּרִיהּ דְּבַר נָשׁ, וְאִתְגְּלְיָיא בֵּיהּ אָת רְשִׁימָא

קַדִּישָׁא קַיָּימָא. הַהוּא אִקְרֵי מִזְבֵּחַ לְכַפָּרָא עָלֵיהּ. וּמַה שְׁמֵיהּ. יְיָ נִסִּי.

כְּגַוְונָא דָּא יַעֲקֹב, בְּנָהּ מַדְבְּחָא, דִּכְתִיב, (בראשית לג) וַיַּצֵּב שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַאן. לְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי מִזְבֵּחַ. וּמַאן שְׁמֵיהּ. אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי דִּכְתִיב, (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. וְכִי מַאן יָכִיל לְמֶחֱמֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא כְּתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. וְהָכָא אָמַר וַיִּרְאוּ אֶלָּא דְּאִתְגַּלְיָא קֻשְׁטָ עָלַיְיהוּ בְּגַוְונִין נְהִירִין, וְהָכִי תָּנֵינָן, כָּל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בַּקֻשְׁטָ, כְּמַאן דְּמִסְתַּכַּל בַּשְׁכִינָה, וּלְאִסְתַּכְּלָא בִּשְׁכִינְתָּא אָסִיר.

וְעַל דָּא, אָסִיר לֵיהּ לְאִינִישׁ, לְאִסְתַּכְּלָא בְּאֻצְבְּעַיְיהוּ דְּכַהֲנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּפַרְסֵי יְדַיְיהוּ. אָסוּר לְאִסְתַּכְּלָא בַּקֻשְׁטָ. מַאן קֻשְׁטָ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בַּקֻשְׁטָ סְתָם אָמַר לֵיהּ מַאי בַּקֻשְׁטָ סְתָם אָמַר לֵיהּ בַּקֻשְׁטָ דִּלְעֵילָּא, וּבַקֻשְׁטָ דִּלְתַתָּא.

בַּקֻשְׁטָ דִּלְעֵילָּא, בְּגַוְונוֹי. דְּכָל מַאן דְּיִסְתַּכַּל בְּגַוְונוֹי, כְּאִילּוּ אִסְתַּכַּל בַּאֲתָר דִּלְעֵילָּא, וְאָסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּלָא יַעֲבִיד קִלְנָא בִּשְׁכִינְתָּא. קֻשְׁטָ דִּלְתַתָּא מַאי הִיא. הַהוּא אָת קַיָּימָא, דְּאִתְרְשִׁים בֵּיהּ בְּבַר

נָשׁ, דְּכָל מַאן דְּיִסְתַּכַּל בֵּיהּ, עָבִיד קְלָנָא לְעֵילָּא.
אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי וְהָכְתִיב (בראשית כד) שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִּי, דְּהַוָה אוֹמֵי לֵיהּ בְּהַאי אָת. אֲמַר לֵיהּ, אֲנַח לְהוּ לַאֲבָהָן דְּעָלְמָא, דְּלֵית אִינּוּן כִּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא. וְעוֹד, שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִּי כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב רְאֵה תַּחַת יֶרְכִּי, בְּגִין כָּךְ אָסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בַּקְּשָׁת סְתָם, כְּמָה דְּתָנֵינָן.
תָּאנָא, וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְגַּלְיָא קֶשֶׁת עֲלַייהוּ, בִּגְוָונִין שַׁפִּירִין נְהִירִין, מִלַּהֲטָן לְכָל עִיבָר, מַשְׁמַע דְּכְתִיב, אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא כְּתִיב וַיִּרְאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, נְהוֹרָא דְּבוּצִינָא דְּשְׁכִינְתָּא. וּמַאי נִיהוּ. הַהוּא דְּאִקְרֵי נַעַר, דְּמְשַׁמֵּשׁ לִשְׁכִינְתָּא, בְּמַקְדְּשָׁא. וּבְגִין כַּךְ, אֵת נַעַר דַּייְקָא.
וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר, דְּאִתְרְשִׁים בֵּיהּ תְּחוֹת דּוּכְתֵּיהּ, חַד לְבֵינָתָא מֵאִינּוּן לְבֵנִין דַּהֲווֹ בָּנִין בְּמִצְרַיִם, דְּתָנֵינָן, אִתְתָּא חֲדָא אוֹלִידַת בְּמִצְרַיִם, וַהֲוָה אָתְיִן סַרְכֵי פַּרְעֹה, וְעָאלַת לֵיהּ בְּחַד לְבֵינָתָא, וְאָתָא פַּס יָדָא וְאָחִיד לֵיהּ, וְאִתְרְשִׁים תְּחוֹת רַגְלוֹי דְּשְׁכִינְתָּא, וְקַיְימָא קָמֵיהּ, עַד דְּאִתּוֹקַד בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא, דִּכְתִיב, (איכה ב) וְלֹא זָכַר הֲדוֹם רַגְלָיו.
ר' חִיָּיא אָמַר, לִבְנַת הַסַּפִּיר: נְהִירוּתָא דְּסַפִּיר, קַלְדִּיטֵי

בְּקַנְדִּיטֵי גְּלִיפִין עִלָּאִין דִּלְעֵילָּא, דְּמִתְלַהֲטָא לְשִׁבְעִין וּתְרִין עִבְרִי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נד) וְיִסַּדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים. (שמות כד) וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם. מַאי עֶצֶם הַשָּׁמַיִם. אָמַר רִבִּי אַבָּא, מָה עֶצֶם הַשָּׁמַיִם, גְּלִיפָּא בְּשִׁבְעִין וּתְרִין עַנָּפִין, פַּרְחִין מְלַהֲטָן בְּכָל עִיבָּר. אוּף הָכָא, חֵיזוּ דְּהַהוּא עֶצֶם הַשָּׁמַיִם כְּחֵיזוּ שְׁמַיָּא מַמָּשׁ. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כֻּלָּא אִתְרְשִׁים בְּהַהוּא נְהִירוּ, דְּחֵיזוּ דְּמִתְגַּלְפָּא מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, אִי הָכִי, וְהָא שִׁתִּין אִינּוּן, בְּסַחֲרָנֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ. אֲמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי. אֶלָּא אִינּוּן שִׁתִּין, אִתְנְהִירוּ בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, וְלָא אַעְדִּיאוּ מִסַּחֲרָנוּתָהָא לְעָלְמִין. דְּתָנֵינָן, תְּרֵיסַר תְּחוּמִין, גְּלִיפִין עִלָּאִין, בְּמַתְקְלָא סְלִיקוּ, בְּאִילָנָא קַדִּישָׁא רַבָּא וְתַקִּיף. וְכֻלְּהוּ נְהִירִין בְּמַטְרוֹנִיתָא, כַּד אִתְחַבְּרַת בְּמַלְכָּא. וְדָא הוּא עֶצֶם הַשָּׁמַיִם, עֶצֶם הַשָּׁמַיִם מַמָּשׁ. וְכָל אִינּוּן נְהִירִין שְׁבִילִין, מְנָהֲרִין בֵּיהּ, בִּנְהִירוּ דְּמַטְרוֹנִיתָא.

וְתָאנָא, נְהִירוּ דְּאִלֵּין שִׁתִּין, דְּסַחֲרָנָהָא, רְשִׁימִין בֵּיהּ בְּהַהוּא נַע"ר, וְקָרֵינָן לְהוּ שִׁתִּין פּוּלְסֵי דְּנוּרָא, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ מִסְטָר דִּשְׁכִינְתָּא, מִתְלַהֲטָן בְּדִינָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דף ס"ז ע"א) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ.

תָּאנָא, וְיִבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ כְּמָה דַּאֲמִינָא. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נִסִּי. ה' נִסִּי מַמָּשׁ. אֲמַאי. בְּגִין דַּעֲמָלֵק נָטַל כָּל אִינּוּן דַּהֲווֹ גְּזִירִין, וְלָא אִתְפְּרָעוּ, וְגָזַר לוֹן וְשָׁדֵי לְהוּ לְעֵילָּא, וְאָמַר טוֹל מַה דְּאִתְרְעִית בֵּיהּ. בֵּיהּ שַׁעֲתָא מַה כְּתִיב. וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַה' בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר. מִדֹּר דֹּר חֲסֵרִין, מִדִּיּוּרִין דִּלְעֵילָּא, וּמִדִּיּוּרִין דִּלְתַתָּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, בְּכָל דָּרִין דְּאִתְיָין לְעָלְמָא, לֵית לָךְ דָּר דְּלֵית בְּהוּ מֵהַהוּא זַרְעָא בִּישָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲגַח בְּהוּ קְרָבָא. (ר' יִצְחָק אָמַר מֻדְּרוּתָא דִּלְתַתָּא לְדִיּוּרָא דִּלְעֵילָּא) וְעָלַיְיהוּ כְּתִיב (תהלים קד) יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וְגוֹ'. מִן הָאָרֶץ: בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. בֵּיהּ זִמְנָא כְּתִיב, בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ.

פָּרָשַׁת יִתְרוֹ

(שמות יח) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְגוֹ'. רַבִּי חִזְקִיָּה (נ"א ר' אֶלְעָזָר) פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו. כְּתִיב יָדוֹ חַד, בְּגִין דְּבָעֵי לְאָרְמָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְהָא אוֹקִימְנָא רָזָא.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּכָל מַאן דְּאָרִים יְדוֹי לְעֵילָּא, וְלָאו אִינּוּן בְּצִלּוֹתִין וּבָעוּתִין, הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּאִתְלַטְיָיא מֵעֲשָׂרָה שׁוּלְטָנִין מִמָּנָן. וְאִינּוּן (קהלת ז) עֲשָׂרָה שַׁלִּיטִין אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר. אִלֵּין אִינּוּן עֲשָׂרָה

דִּי מְמָנָן עַל פְּרִישׁוּ דְּיָדִין לְעֵילָּא לְנַטְלָא הַהוּא צְלוֹתָא, אוֹ הַהִיא בִּרְכָתָא, וְיָהֲבֵי בֵּיהּ חֵילָא, לְאִתְיַקָּרָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאִתְבָּרַךְ מִתַּתָּא. כֵּיוָן דְּמִתַּתָּא אִתְבָּרַךְ, מֵהַהוּא פְּרִישׁוּ דְּיָדִין לְעֵילָּא, כְּדֵין אִתְבָּרְכָא מֵעֵילָּא, וְאִתְיְקַר מִכָּל סִטְרִין.

וְאִלֵּין עֲשָׂרָה מְמָנָן, זְמִינִין לְנַטְלָא מֵאִינּוּן בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא, וּלְאַרָקָא לְתַתָּא, וּלְבָרְכָא לְהַהוּא דְּמְבָרֵךְ לֵיהּ, דִּכְתִיב, (במדבר ו) וַאֲנִי אֲבָרֲכֵם.

בְּגִין כָּךְ, יִסְתַּמַּר בַּר נָשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּיָרִים יְדוֹי לְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי בְּצִלּוֹ, אוֹ בִּבְרָכָאן אוֹ בְּבָעוּתָא, וְלָא יָרִים יְדוֹי לְמַגָּנָא, בְּגִין דְּאִלֵּין עֲשָׂרָה אִינּוּן זְמִינִין, וּמִתְעָרִין. לְגַבֵּי הַהוּא פְּרִישׁוּ דְּיָדִין, וְאִי הוּא לְמַגָּנָא, אִינּוּן עֲשָׂרָה לַטָּיִין לֵיהּ, בְּמָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא לְוָוטִין. וְהַאי אִיהוּ דִּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים קט) וַיִּאֲהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ.

וּכְדֵין, רוּחַ מִסְאָבָא שַׁרְיָא עַל אִינּוּן יְדִין, דְּאִיהוּ אָרְחֵיהּ לְמִשְׁרֵי עַל אֲתַר רֵיקָנְיָא, וּבִרְכָתָא לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר רֵיקָנְיָא. וְעַל דָּא (נ"א דִּמְבָרֵךְ לֵיהּ וְאִי אִינּוּן מִתְעָרִין לְגַבֵּי הַהוּא פְּרִישׁוּ דְּיָדִין וְאִיהוּ לְמַגָּנָא אִינּוּן לַטָּיִין לֵיהּ בְּמָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא לְוָוטִין וּכְדֵין רוּחַ מִסְאָבָא שַׁרְיָא עַל אִינּוּן יְדִין דְּאִיהוּ אוֹרְחֵיהּ לְמִשְׁרֵי עַל אֲתַר רֵיקָנְיָא בְּגִין כָּךְ יִסְתַּמַּר בַּר נָשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּאָרִים יְדוֹי לְעֵילָּא לְמֶהֱוֵי בְּצִלּוֹ אוֹ בִּבְרָכָאן וּבְצִלּוֹתָא וְלָא יָרִים יְדוֹי לְמַגָּנָא וְעַל דָּא) כְּתִיב, (בראשית יד) הֲרִימוֹתִי יָדִי אֶל ה׳ אֵל עֶלְיוֹן, דְּמִתַּרְגְּמִינָן בְּצַלּוֹ.

וּבְהַאי פְּרִישׁוּ דְּיָדִין, אִית רָזִין עִלָּאִין, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּרִישׁוּ, וְאִזְדַּקְפוּ לְעֵילָּא, אוֹקִיר בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכַמָּה רָזִין עִלָּאִין. אַחְזֵי לְיַחֲדָא רָזָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, בְּגִין לְיַחֲדָא כֻּלָּא, וּלְאִתְבָּרְכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כַּדְקָא חֲזִי, (ר"ח א' ב') וְאַחְזֵי לְיַחֲדָא רָזָא דִּרְתִיכִין פְּנִימָאִין, וּרְתִיכִין דִּלְבַר, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכָל סִטְרִין, וְיִתְיַחֵד כֻּלָּא כַּחֲדָא, עֵילָּא וְתַתָּא.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות כג) וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּזִקִּיפוּ דְּאָצְבְּעָן, כַּד זָקִיף לוֹן בַּר נָשׁ לְעֵילָּא, דְּבָעֵי דְּלָא לְאִזְדַּקָּפָא בְּרֵיעָנָיָא, אֶלָּא בְּצַלּוּ וּבְבָעוּתִין וּבְבִרְכָאן. (אוֹ בְּחַד מִנַּיְיהוּ) וְעַל דָּא וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם. וְלֹא יֵרָאוּ לְפָנַי לָא כְּתִיב, אֶלָּא פָּנַי, רָזָא דְּזִקִּיפוּ דְּאָצְבְּעָן, דְּלָא אִצְטְרִיכוּ לְזַקָּפָא לְמַגָּנָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. עֲשָׂרָה שַׁלִּיטִין דְּקַאמְרָן, אִינּוּן עֶשֶׂר אֲמִירָן לְתַתָּא, בְּרָזָא (נ"א עֲשָׂרָה שַׁלְטָנִין מִמָּנָן דְּקַאָמְרָן, אִינּוּן מִמָּנָן לְתַתָּא בְּרָזָא) דְּאַתָּוון רְשִׁימִין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְאִלֵּין קַיְימִין בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא זְקִיפָן דְּאָצְבְּעָאן. (דף ס"ז ע"ב) וּבְהָא כָּל סִטְרָא דִּקְדוּשָׁה אִתְאַחָד לְעֵילָּא לְאָרְמָא, כְּדֵין כָּל סִטְרִין אַחֲרָנִין אִתְכַּפְיָין כֻּלְּהוּ, וְאוֹדָן לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזִי, בְּרָזָא דִּקְדוּשָׁה (נ"א דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא) אִיהוּ מֶלֶךְ, וְכֹהֵן

וּמְשַׁמֵּשׁ תְּחוֹתֵיהּ, (בְּרָזָא דִּקְדוּשָׁה) בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא. אִית מֶלֶךְ לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ רָזָא דְּקֻדְשָׁא הַקָּדֵשׁ, וְאִיהוּ מֶלֶךְ עִלָּאָה, וּתְחוֹתֵיהּ אִית כֹּהֵן רָזָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ קָמֵיהּ, וְדָא אִיהוּ כֹּהֵן דְּאִקְרֵי גָּדוֹל, סִטְרָא דִּימִינָא.

אִית מֶלֶךְ לְתַתָּא, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא מֶלֶךְ עִלָּאָה, וְאִיהוּ מֶלֶךְ עַל כֹּלָּא דִּלְתַתָּא. וּתְחוֹתֵיהּ אִית כֹּהֵן דְּמְשַׁמֵּשׁ לֵיהּ, רָזָא דְּמִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא, דְּאִיהוּ לִימִינָא. (וַדַּאי בְּסִטְרָא דִּקְדֻשָּׁה אִית מֶלֶךְ וְכֹהֵן) וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּמְהֵימָנוּתָא שְׁלִימְתָא, סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה.

בְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּלָאו אִיהוּ סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, אִית רָזָא דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, וְהָא אוֹקִימְנָא דְּאִקְרֵי (קהלת ד) מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, וּתְחוֹתֵיהּ אִית כֹּהֵן אוֹן, וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (הושע יב) וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אַךְ עָשַׁרְתִּי מָצָאתִי אוֹן לִי, בְּגִין דְּחֵילָא דָּא, שַׁלְטָא עַל הַהוּא עוֹבָדָא דַּעֲבַד יָרָבְעָם. וְאִלְמָלֵא דְּאִשְׁכַּח חֵילָא דָּא, לָא יָכִיל לְאַצְלָחָא בְּהַהוּא עוֹבָדָא.

רָזָא דְּמִלָּה, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי מֶלֶךְ וְהַאי כֹּהֵן אִתְכַּפְיָין, וְאִתְבָּרוּ, כְּדֵין כָּל סִטְרִין אַחֲרָנִין אִתְכַּפְיָין, וְאוֹדָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁלִיט בִּלְחוֹדוֹי עֵילָּא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ב) וְנִשְׂגַּב יְיָ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא.

כְּגַוְונָא דָּא, וְרָזָא דָּא מַמָּשׁ, עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, דְּתָבַר מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, וְדָא הוּא פַּרְעֹה, בְּשַׁעֲתָא דְּאָתָא מֹשֶׁה לְפַרְעֹה, וְאָמַר, (שמות ה) אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ, פָּתַח וְאָמַר, לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְיָ, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְיַקַּר שְׁמֵיהּ בְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאִיהוּ יַקִּירָא לְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּאַלְקֵי לֵיהּ וּלְעַמֵּיהּ, אָתָא וְאוֹדֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּלְבָתַר אִתְבַּר וְאִתְכַּפְיָא הַהוּא כֹּהֵן אוֹן, יִתְרוֹ, דְּמְשַׁמֵּשׁ תְּחוֹתֵיהּ, עַד דְּאָתָא וְאוֹדֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר בָּרוּךְ יְיָ אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם וְגוֹ', עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ וְגוֹ', וְדָא הוּא כֹּהֵן אוֹן, סִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ סִטְרָא שְׂמָאלָא. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאָמְרָה רָחֵל, כַּד חָמָאת דְּמִיתַת, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית לה) בֶּן אוֹנִי. וּבְגִין דָּא אוֹחֵי (נ"א אוֹדֵי) יַעֲקֹב, וְאָמַר בֶּן יָמִין, וְלָא בֶּן אוֹנִי, סִטְרָא יְמִינָא, וְלָא שְׂמָאלָא.

וְכֵיוָן דְּהַהוּא מֶלֶךְ וְכֹהֵן אוֹדוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְבָּרוּ קָמֵיהּ, כְּדֵין אִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ עַל כֻּלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא, וְעַד דְּאִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ, כַּד אוֹדָן אִלֵּין קָמֵיהּ, לָא אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא. עַד לְבָתַר דְּאָתָא יִתְרוֹ, וְאוֹדֵי וְאָמַר, עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ מִכָּל הָאֱלֹהִים. בָּרוּךְ יְיָ אֲשֶׁר הִצִּיל

אֶתְכֶם וְגוֹ'. כְּדֵין אִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ, עֵילָּא וְתַתָּא, וּלְבָתַר יָהַב אוֹרַיְיתָא בְּשִׁלִימוּ, דְּשָׁלְטָנוּ עַל כֹּלָּא.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סז) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם, תָּא חֲזֵי, דָּוִד מַלְכָּא קָם וְשַׁבַּח וְאוֹדֵי לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְהוּא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כַּד רוּחַ צָפוֹן אִתְעַר, וַהֲוָה בָּטַשׁ בְּאִינּוּן נִימִין דְּכִנּוֹרָא, וְכִנּוֹרָא הֲוָה מְנַגֵּן וְאָמַר שִׁירָה וְכוּ', וּמַה שִׁירָה הֲוָה קָאָמַר.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר לְגַבֵּי כָּל אִינּוּן רְתִיכִין, לְמֵיהַב לוֹן טַרְפָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דִּכְתִיב, (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. כְּדֵין, כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה, פַּתְחֵי וְאָמְרֵי, (תהלים סז) אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה. כַּד רוּחַ צָפוֹן אִתְעַר וְנָחִית לְעָלְמָא, נָשִׁיב וְאָמַר, לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ. כְּנוֹר בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ מְנַגְּנָא בֵּיהּ בְּהַהוּא רוּחָא, פָּתַח וְאָמַר יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם (חסר) דָּוִד כַּד הֲוָה קָם, וְאִתְעַר עָלֵיהּ רוּחַ קַדְשָׁא, פָּתַח וְאָמַר, אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵעֵילָּא לְתַתָּא. לְבָתַר אָתָא דָּוִד

בְּרוּחַ קֻדְשָׁא, וְסִדֵּר לוֹן כַּחֲדָא, אִסְתַּכַּל בְּכֹלָּא הַאי קְרָא דְּכְנוֹרָא, (בגין) דְּשְׁלִימוּ דְּיִקָּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְּשָׁאַר עַמִּין אִתְכַּפְיָין, אַתְיָין וְאוֹדָאן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּיוָן דְּאִינּוּן אִתְכַּפְיָין, וְאוֹדָן לֵיהּ, כְּדֵין אִשְׁתְּלִים יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּאָתָא מֹשֶׁה (דף ס"ח ע"א) לְפַרְעֹה וְאָמַר לֵיהּ יְיָ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ וְגוֹ', פְּתַח אִיהוּ וְאָמַר לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְיָ.

וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיִתְיַיקַּר שְׁמֵיהּ בְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאִיהוּ יַקִּירָא לְעֵילָּא, כְּיוָן דְּאַלְקֵי לֵיהּ וּלְעַמֵּיהּ, אָתָא וְאוֹדֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (שמות ט) יְיָ הַצַּדִּיק. אִיהוּ דְּהַוָה מַלְכָּא קְרוֹפִּינוֹס דְּכָל עָלְמָא, כְּיוָן דְּאִיהוּ אוֹדֵי, כָּל שְׁאַר מַלְכִין אוֹדוֹן, דְּכְתִיב, (שמות טו) אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם.

אָתָא יִתְרוֹ, כּוֹמְרָא עִלָּאָה וְרַבְרְבָא, רַב מְמָנָא (דְּכָל מְמָנָא) דְּכָל טַעֲוָון אַחֲרָנִין, וְאוֹדֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ מִכָּל הָאֱלֹהִים, כְּדֵין אִסְתַּלָּק וְאִתְיַיקַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ עֵילָּא וְתַתָּא, וּלְבָתַר יָהַב אוֹרַיְיתָא בְּשִׁלִימוּ, דְּשָׁלְטָנוּ עַל כֹּלָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַ' אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים

סז) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם. אָתָא ר' אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוֹי. בָּכָה ר' אַבָּא וְאָמַר, (תהלים קג) כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. מַאן יְרַחֵם עַל ר' אֶלְעָזָר, וּלְאַשְׁלְמָא מִלּוֹי, בַּר רְחִימוּ דְּמָר, זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין קָמֵיהּ, דְּלָא נִכְסוֹף בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא כֹּהֵן אוֹן לָא כְּתִיב בְּיִתְרוֹ, כֹּהֵן מִדְיָן כְּתִיב. אֲמַר לֵיהּ, כֹּלָּא אִיהוּ חַד. בְּקַדְמִיתָא חָמוּי דְּיוֹסֵף, כֹּהֵן אוֹן אִקְרֵי. וּלְבָתַר חָמוּי דְּמֹשֶׁה, כֹּהֵן מִדְיָן. וְכֹלָּא רָזָא חֲדָא, דְּהָא אִלֵּין תְּרִין מֹשֶׁה וְיוֹסֵף. בְּדַרְגָּא דְּרָזָא חֲדָא קַיְימִין, בְּרָזָא דְּאָת וָ"ו, תְּרִין וָוִין כַּחֲדָא. וּמַה דְּאִתְּמַר כֹּהֵן מִדְיָן, רָזָא דָּא אֵשֶׁת מִדְיָנִים. (מֹשֶׁה וְיוֹסֵף בְּרָזָא חֲדָא קַיְימִי, רָזָא דָּא וָ"ו תְּרִין כַּחֲדָא)

אָרִים יְדוֹי עַל רֵישֵׁיהּ ר' אַבָּא וּבָכָה, אָמַר, נְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא סַלְקָא הַשְׁתָּא עַד רוּם רְקִיעָא דְּכֻרְסְיָיא עִלָּאָה, לְבָתַר דְּיִסְתַּלַּק מֹר מֵעָלְמָא, מַאן יַנְהִיר נְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא. וַוי לְעָלְמָא דְּיִשְׁתְּאַר יָתוֹם מִינָּךְ. אֲבָל מִלִּין דְּמָר יִתְנְהִירוּ בְּעָלְמָא עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא וּכְדֵין כְּתִיב, (ישעיה יא) וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ' וגו'.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן וגו', רַבִּי חִיָּיא אָמַר, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, וּלְבָתַר כְּתִיב כִּי הוֹצִיא יְיָ'. אֶלָּא

רָזָא דָּא אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים, דָּא שְׁמָא דְּאָגִין עַל מֹשֶׁה וְעַל יִשְׂרָאֵל, וְלָא אִתְעֲדֵי מִנַּייהוּ בְּגָלוּתָא. וּלְבָתַר, שְׁמָא עִלָּאָה אַפִּיק לוֹן מִמִּצְרַיִם. דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאַפִּיק לוֹן, בְּרָזָא דְּיוּבְלָא הֲוָה.

דָּבָר אַחֵר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, כַּד אִתְרְמֵי לְנַהֲרָא, וְכַד שֵׁזִיב לֵיהּ מֵחַרְבָּא דְּפַרְעֹה, וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, דְּכְתִיב, (שמות ב) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם. וּכְתִיב (שמות א) וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוֹץ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן. רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים קיא) פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ צִוָּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. מַאי שְׁנָא, בְּכָל שְׁאַר קְרָאֵי, דִּבְכְלְהוּ, תְּרִין תֵּיבִין מֵאַלְפָּא בֵּיתָא, וּבְהַאי קְרָא, וּבִקְרָא דַּאֲבַתְרֵיהּ, תְּלַת תְּלַת. אֶלָּא, בְּגִין לְאַשְׁלְמָא שִׁית סִטְרִין, בְּהַאי אַלְפָּא בֵּיתָא, הַאי לָקְבֵל תְּלַת פּוּרְקָנִין דְּיִשְׂרָאֵל, בַּר פּוּרְקָנָא קַדְמָאָה. קְרָא אַחֲרָא, לָקְבֵל תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים. וְכֹלָּא תְּלִיָא בְּהַאי חָכְמָה.

פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ, כַּד פָּרִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, מִגָּלוּתָא דְּמִצְרַיִם, וְעָבִיד לוֹן נִסִּין וּגְבוּרָן. צִוָּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, כַּד אָתָא יִתְרוֹ, וְקַבִּיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקָרִיב לֵיהּ לְפוּלְחָנֵיהּ. וּמִתַּמָּן, אִתְקְרִיבוּ כָּל אִינּוּן גִּיּוֹרִין, תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, קָדוֹשׁ

וְנוֹרָא שְׁמוֹ. דְּהָא כְּדֵין אִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא (מסטרא אחרא) יִתְקַדַּשׁ שְׁמָא קַדִּישָׁא, כַּד אִתְּבַר, וְאִתְכַּפְיָא סִטְרָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּהַוָה בְּיִתְרוֹ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וגו', וְכִי יִתְרוֹ שָׁמַע, וְכָל עָלְמָא לֹא שָׁמְעוּ, וְהָא כְּתִיב, (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן. אֶלָּא, כָּל עָלְמָא שָׁמְעוּ, וְלָא אִתְּבָרוּ, וְאִיהוּ שָׁמַע וְאִתְּבַר, (דף ס"ח ע"ב) וְאִתְכַּפְיָא מִקַּמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְקָרֵב לְדַחֲלְתֵּיהּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכַמָּה אַתָּר תָּנֵינָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַה דְּעָבַד לְעֵילָּא וְתַתָּא כֻּלָּא אִיהוּ קְשׁוֹט, וְעוֹבָדָא דְּקְשׁוֹט. וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְדַחְיָא לֵיהּ מִנֵּיהּ, וּלְאַנְהָגָא בֵּיהּ קְלָנָא, דְּהָא כְּלְהוּ עוֹבָדָא דְּקְשׁוֹט אִינּוּן, וְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ בְּעָלְמָא.

דְּהָא זִמְנָא חֲדָא, הֲוָה ר' אֶלְעָזָר אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲוָה אָזִיל עִמֵּיהּ ר' חִזְקִיָּה, חָמוּ חַד חִוְיָא, קָם ר' חִזְקִיָּה לְמִקְטְלֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ ר' אֶלְעָזָר, שָׁבִיק לֵיהּ לָא תְּקַטְלִינֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ, וְהָא מִלָּה בִּישָׁא אִיהוּ, דְּקָטִיל בְּנֵי נָשָׁא. אֲמַר לֵיהּ לְרַ' חִזְקִיָּה, וְהָא כְּתִיב (קהלת י) אִם יִשּׁוֹךְ הַנָּחָשׁ בְּלֹא לָחַשׁ. לָא נָשִׁיךְ חִוְיָא לְבַר נָשׁ, עַד דְּלָחֲשִׁין לֵיהּ מִלְּעֵילָּא, וְאָמְרִי לֵיהּ זִיל קְטִיל לֵיהּ לְפְלָנְיָא. וּלְזִמְנִין כְּמָה דְּעָבִיד הַאי, הָכִי נָמֵי שֵׁזִיב לְבַר נָשׁ,

מִמִּלִּין אַחֲרָנִין, וְעַל יְדוֹי אַרְחִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא לִבְנֵי נָשָׁא, וְכֹלָּא בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּלְיָא, וְכֹלָּא אִיהוּ עוֹבָדֵי יְדוֹי, וְאִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְהוּ, וְאִי לָאו דְּאִיצְטְרִיךְ לוֹן עָלְמָא, לָא עָבֵד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא לָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַנְהָגָא בְּהוּ קַלָּנָא בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא. בְּמִלּוֹי וּבְעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) **וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיַּרְא אֱלֹהִים:** דָּא אֱלֹהִים חַיִּים. **וַיַּרְא:** דְּאִסְתַּכַּל לְאַנְהָרָא לוֹן, וּלְאַשְׁגָּחָא לוֹן. **אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה** כֹּלָּא בְּכֹלָּא חָדָא, עֵילָּא וְתַתָּא. **וְהִנֵּה טוֹב:** דָּא סִטְרָא דִּימִינָא. **מְאֹד:** דָּא סִטְרָא דְּשְׂמָאלָא, **וְהָא אוּקְמוּהָ, טוֹב:** דָּא מַלְאַךְ חַיִּים **מְאֹד:** דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. **וְכֹלָּא** רָזָא חָדָא. רָזָא הוּא, לְאִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. בְּכָל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כְּתִיב, **וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב, וְהָכָא וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. אֱלֹהִים** לְתַתָּא, שָׁלִיט עַל תַּתָּאֵי. אֱלֹהִים לְעֵילָּא, שָׁלִיט עַל עִלָּאֵי. דָּא אִיהוּ רָזָא דְּ**אֱלֹהִים חַיִּים,** (נ"א דְּבָר אַחֵר כֹּלָּא אִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים) דְּאַנְהִיר וְאַדְלִיק כָּל אִינּוּן בּוּצִינִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּמִתַּמָּן נָפְקִין כָּל אִינּוּן נְהוֹרִין לְאַנְהָרָא.

תוספתא

בְּטָמִירוּ דְּטָמִירִין, אִתְרְשִׁים רְשִׁימוּ חַד, דְּלָא אִתְחֲזֵי וְלָא אִתְגַּלְיָא. הַהוּא רְשִׁימוּ, רָשִׁים וְלָא רָשִׁים. מָאנֵי דְּסָכְלְתָנוּ, וּפִקְחִין דְּעַיְינִין, לָא יַכְלִין לְמִיקָם בֵּיהּ. אִיהוּ קְיוּמָא דְּכוֹלָּא. הַהוּא רְשִׁימוּ אִיהוּ זְעֵיר, דְּלָא אִתְחֲזֵי וְלָא אִתְגַּלְיָא. קַיְימָא בִּרְעוּתָא, לְקַיְימָא כּוֹלָּא. לְנַטְלָא מַה דְּנַטְלָא, מִמַּה דְּלֵית בֵּיהּ רְשִׁימוּ, וְלָא רְעוּתָא, דְּלָא אִתְחֲזֵי.

הַהוּא רְשִׁימוּ בָּעָא לְאַחֲפָיָא גַּרְמֵיהּ, וְעָבִיד לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ, לְאִתְטַמָּרָא בֵּיהּ, חַד הֵיכָלָא. הַהוּא הֵיכָלָא אַפִּיק לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ, וּמָתַח לֵיהּ בְּמִתְיחוּ רַב וְסַגִּיא לְכָל סִטְרִין, אוֹקִיר לֵיהּ בִּלְבוּשֵׁי יְקָר, פָּתַח לֵיהּ חַמְשִׁין תַּרְעִין. לְגוֹ בְּגוֹ, אִתְטָמַר וְאִתְגְּנִיז הַהוּא רְשִׁימוּ. כֵּיוָן דְּאִתְגְּנִיז בֵּיהּ, וְעָאל בְּגַוֵּיהּ, אִתְמַלְיָא נְהוֹרָא. מֵהַהוּא נְהִירוּ, נַבְעִין נְהוֹרִין, וְנָצוֹצִין נָפְקִין מֵאִינּוּן תַּרְעִין, וְנָהֲרִין כּוֹלָּא.

הַהוּא הֵיכָלָא אִתְחַפְיָא בְּשִׁית יְרִיעָן. אִינּוּן שִׁית יְרִיעָן, אִינּוּן חֲמֵשׁ. לְגוֹ בְּגוֹ אִינּוּן יְרִיעָן, קַיְימָא חַד יְרִיעָא מְרַקְמָא, בְּהַהוּא יְרִיעָה אִתְחַפְיָא הַהוּא הֵיכָלָא, מְגִיהּ אַשְׁגַּח וְחָמָא לְכוֹלָּא.

הַאי הֵיכָלָא אִיהוּ פְּקִיחָא דְּעַיְינִין, דְּלָא נָיְים. אִיהוּ

אַשְׁגַּח תָּדִיר לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, מִגּוֹ נְהִירוּ דְּהַהוּא רְשִׁימוּ. הַהוּא סָכְלְתָנוּ, חָכְמְתָא טְמִירְתָּא, רְעוּ דְּרְעוּתִין (ס"א בְּעוּ דְּבָעוּתִין) הֲוֵי גָּנִיז וְטָמִיר, וְלָא אִתְגַּלְיָא, קַיְימָא וְלָא קַיְימָא. בְּרִיךְ הוּא מִטְמִיר דְּטִמִירוּ, בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עַד אָמֵן. (ע"ב תוספתא)

תָּא חֲזִי, יִתְרוֹ הוּא דְּיָהַב עֵיטָא לְמֹשֶׁה, עַל תִּקוּנָא דְּדִינִין, הָכִי אִצְטְרִיךְ. וְרָזָא דָּא דְּאוֹדֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסִדֵּר קָמֵיהּ תִּקוּנָא דְּדִינוֹי, לְאַחֲזָאָה מַה דִּכְתִיב, (דברים א) כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא, וְלָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְדִינִין לְיִשְׂרָאֵל אִתְיְהִיבוּ, וְלָא לְאַחֲרָא, דִּכְתִיב, (תהלים קמז) חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. וְתָא חֲזִי, לָא יַנְהִיג בַּר נָשׁ קְלָנָא בְּאַחֲרָא, וּמִלָּה דְּהֲדְיוֹטָא, מִלָּה (דף ס"ט ע"א) אִיהוּ. דְּהָא בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חוֹתְנוֹ וְגוֹ'. וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגוֹ'. פְּתַח וְאָמַר (תהלים יח) עַל כֵּן אוֹדְךָ בַּגּוֹיִם יְיָ' וּלְשִׁמְךָ אֲזַמְּרָה. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא בְּרוּחַ קֻדְשָׁא, בְּשַׁעֲתָא דְּחָמָא, דְּהָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִסְתְּלִיק בִּסְלִיקוּ וְלָא אִתְיְיקָרָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּשְׂאַר עַמִּין. וְאִי תֵּימָא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְיַיקַר בְּעָלְמָא, אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא יִשְׂרָאֵל אִינּוּן הֲוֵי יְסוֹדָא דִּשְׂרָגָא לְאַנְהָרָא, אֲבָל כַּד שְׂאַר עַמִּין אָתָאן וְאוֹדָן לֵיהּ, בְּשַׁעֲבוּדָא דְּיִקָּרָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין אִתּוֹסָף יְסוֹדָא דְּשַׂרְגָּא, וְאִתְתַּקַּף עַל כָּל עוֹבָדוֹי. בְּחִבּוּרָא חֲדָא, וְשָׁלִיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי עֵילָּא וְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דָּא, כָּל עָלְמָא, דְּחִילוּ וְאֵימָתָא נָפַל עֲלַייהוּ מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵיוָן דְּאָתָא יִתְרוֹ, דְּאִיהוּ כּוֹמָרָא עִלָּאָה, דְּכָל טַעֲוָון אַחֲרָנִין, כְּדֵין אִתְתַּקַּף וְשָׁלִיט יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא.

בְּגִין, דְּכָל עָלְמָא, כַּד שָׁמְעוּ שְׁמַע גְּבוּרְתֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זָעוּ. וְכֻלְּהוּ הֲווֹ מִסְתַּכְּלָן בְּיִתְרוֹ, דְּאִיהוּ חַכִּים וְרַב מִמָּנָא דְּכָל טַעֲוָון דְּעָלְמָא, כֵּיוָן דְּחָמוּ, דְּאִיהוּ אָתָא וּפָלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ׳ מִכָּל הָאֱלֹהִים, כְּדֵין כֻּלְּהוּ אִתְרַחֲקוּ מִפּוּלְחָנֵיהוֹן, וְיָדְעוּ דְּלֵית בְּהוּ מַמָּשׁוּ. כְּדֵין אִתְיַיקַר יְקָרָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל סִטְרִין. וְעַל דָּא אִתְרְשִׁים פַּרְשְׁתָּא דָּא בְּאוֹרַייְתָא, וְשֵׁירוּתָא דְּפַרְשְׁתָּא הָוָה בֵּיהּ בְּיִתְרוֹ.

יִתְרוֹ חַד מֵחַכִּימִין דְּפַרְעֹה הָוָה. תְּלַת חַכִּימִין הֲווֹ לֵיהּ לְפַרְעֹה, חַד יִתְרוֹ, וְחַד אִיּוֹב, וְחַד בִּלְעָם. חַד יִתְרוֹ: דְּלָא הָוָה פּוּלְחָנָא וּמְמַנָּא וְשַׁמָּשָׁא וְכֹכָבָא דְּשָׁלִיט עַל שׁוּלְטָנֵיהּ, דְּלָא הָוָה יָדַע פּוּלְחָנָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְהַהוּא שְׁמוּשָׁא דִּילֵיהּ. בִּלְעָם, הָוָה חַרְשָׁא בְּכָל מִינֵי חֲרָשִׁין בֵּין בְּעוֹבָדָא בֵּין בְּמִלָּה.

אִיּוֹב הַוָּה דָּחִיל בִּדְחִילוּ, וּבְהַהוּא דְּחִילוּ הֲוָה עִקָּרָא דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּמִלָּה דִּלְעֵילָּא, בֵּין דִּקְדוּשָׁה, בֵּין דְּסִטְרָא אַחֲרָא, לָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְאַמְשָׁכָא רוּחָא דִּלְעֵילָּא לְתַתָּא וּלְמִקְרַב גַּבֵּיהּ, אֶלָּא בִּדְחִילוּ. וְיכַוִּין לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ בִּדְחִילוּ וּתְבִירוּ דִּלְבָּא, וּכְדֵין יַמְשִׁיךְ לְתַתָּא רוּחָא דִּלְעֵילָּא וּרְעוּתָא דְּאִצְטְרִיךְ.

וְאִי לָא יְשַׁוֵּי לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ בִּדְחִילוּ לְהַהוּא סִטְרָא, לָא יָכִיל לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ רְעוּתֵיהּ, בַּר לְהָנֵי טוֹפְסֵי דְּקִיקִין, וְלָא בְּכֻלְּהוּ, בְּגִין דְּאִית בְּהוּ שָׁלְטָנִין, דְּאִצְטְרִיךְ לְגַבַּייהוּ, רְעוּתָא דִּלְבָּא וּדְחִילוּ. כָּל שֶׁכֵּן אִינּוּן מִלִּין עִלָּאִין, דְּאִצְטְרִיךְ דְּחִילוּ וְאֵימָתָא וּרְעוּתָא יַתִּיר.

יִתְרוֹ אִצְטְרִיךְ פּוּלְחָנֵיהּ דְּהַהוּא סִטְרָא תָּדִיר, בֵּין בְּזִמְנָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בֵּין בְּזִמְנָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ, בְּגִין דְּהַהוּא סִטְרָא יְהֵא דָּבִיק לְגַבֵּיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ. בְּלָעֲם אִתְדַּבַּק בְּאִינּוּן חַרְשִׁין, כְּמָה דְּאוּקְמַר.

אִיּוֹב בְּסִגִיאוּ דְּהַהוּא דְּחִילוּ דִּילֵיהּ אַהְדַּר בְּמִצְרַיִם לְמִדְחַל מִקָּמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד חָמָא אִינּוּן גִּבּוֹרָן וְנִסִּין, דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. יִתְרוֹ, לָא אַהְדַּר בְּכָל דָּא, עַד דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְכָל אִינּוּן קְשִׁרִין וְטִפְסִין דְּקָשִׁירוּ מִצְרָאֵי, לָא הֲווֹ כְּלוּם,

וְנַפְקוּ. וּלְבָתַר דְּטָבַע לוֹן בְּיַמָּא, כְּדֵין תָּב, וְאַהְדָּר לְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בִּלְעָם לָא תָּב, וְלָא אַהְדָּר, דְּטִנּוּפָא (נ״א דְּטַפְסָא) דְּסִטְרָא אַחֲרָא הֲוָה מִתְדַּבַּק בֵּיהּ, וְעִם כָּל דָּא אִסְתַּכְּלוּתָא דְּמַרְחִיק הֲוָה מִסְתַּכֵּל, בְּגוֹ הַהוּא טִנּוּפָא (ס״א טַפְסָא) וְאִתְדַּבְּקוּתָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא. דְּהָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא אִית נְהִירוּ דָּקִיק חַד, דְּנָהִיר סַחֲרָנֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב. וְדָא אִסְתַּכְּלוּתָא זְעֵיר (וְעַל דָּא) הֲוָה מִסְתַּכֵּל מֵרָחִיק, וְלָא בְּכֻלְּהוּ מִלִּין.

וְכַד הֲוָה מִסְתַּכֵּל מִלָּה זְעֵיר מֵהַהוּא נְהִירוּ, כְּבָתַר כּוֹתָלָא הֲוָה, אָמַר וְלָא יָדַע מַאי קָאָמַר. וַהֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּהַהוּא נְהִירוּ בְּסִתִימוּ דְּעֵינָא, וְאִתְגַּלְגַּל עֵינָא, וְחָזֵי בַּר נָשׁ נְהוֹרָא סְתִימָא, וְלָא חָזֵי. וְרָזָא דָּא (במדבר כד) שְׁתוּם הָעַיִן, וְאוּקְמוּהָ שְׁתוּם: סְתוּם, וְכוֹלָּא חַד.

דְּהָא לֵית סִטְרָא אַחֲרָא, דְּלֵית בֵּיהּ (דף ס״ט ע״ב) נְהִירוּ דָּקִיק זְעֵיר מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, כְּגַוְונָא דִּרוֹב חֻלְמִין, דְּבִסְגִיאוּת תַּבְנָא, אִית חַד גַּרְעִינָא דְּחִטִּין. בַּר אִלֵּין טַפְסֵי דְּקִיקִין חֲצִיפִין, דְּכֻלְּהוּ מִסְאֲבֵי יַתִּיר. וּבְהוּ הֲוָה בִּלְעָם יוֹדֵעַ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ לְעֵילָּא בְּכָל קְדוּשִׁין עִלָּאִין, וְאִסְתַּכַּל, בְּמָה דְּלָא אִתְיְיהֵב רְשׁוּ לְבַר

נָשׂ אַחֲרָא בְּעָלְמָא לְאִסְתַּכְּלָא. וּכְמָה דִּבְלְעָם הֲוָה חָמֵי נְהִירוּ זְעֵיר דָּקִיק כְּמִבְּתַר כּוֹתָלָא, מִגּוֹ הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. אוֹף הָכִי מֹשֶׁה, מִגּוֹ נְהִירוּ עִילָּאָה רַב וְסַגִּי, הֲוָה חָמֵי לְתַתָּא כְּמִבְּתַר כּוֹתָלָא, חַד חֲשׁוֹכָא דָּקִיק, דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וְלָאו בְּכָל זִמְנָא, כְּמָה דִּבְלְעָם לָא הֲוָה מִסְתַּכֵּל הַהוּא נְהִירוּ בְּכָל זִמְנָא.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (שמות ג) וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ׳ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. הַסְּנֶה וַדַּאי הֲוָה בְּגוֹ הַהוּא קְדוּשָׁה וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. דְּכֹלָּא אִתְדַּבַּק דָּא בְּדָא, טָהוֹר וְטָמֵא, לֵית טָהוֹר אֶלָּא מִגּוֹ טָמֵא.

וְרָזָא דָּא, (איוב יד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא. קְלִיפָּה וּמוֹחָא דָּא בְּדָא סַלְקָא. וְדָא קְלִיפָּה לָא יִתְעֲדֵי וְלָא יִתְבַּר, עַד זִמְנָא דְּיִקּוּמוּן מֵעַפְרָא, כְּדֵין יִתְבַּר קְלִיפָּה, וּנְהִירוּ יַנְהִיר בְּעָלְמָא בְּלָא סְתִימוּ מִגּוֹ מוֹחָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְאֵת שְׁנֵי בָּנֶיהָ, אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וְכִי בָּנֶיהָ וְלֹא בָּנָיו שֶׁל מֹשֶׁה. אֶלָּא, בְּגִין דְּאִיהִי אִשְׁתַּדְּלַת אַבַּתְרַייהוּ, בְּלָא בַּעְלָהּ, קָרָא לוֹן אוֹרַייְתָא בָּנֶיהָ, וְלֹא בָּנָיו. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַף עַל גַּב דִּבְנוֹי דְּמֹשֶׁה הֲווֹ. מִלָּה דְּקִשׁוֹט בָּנֶיהָ וַדַּאי. ר׳ אֶלְעָזָר אָמַר, הָא מֹשֶׁה הֲוָה מִזְדַּוּוֹג בַּאֲתָר אַחֲרָא

קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְלָאו יְקָרָא דִּילֵיהּ לְמִקְרֵי לוֹן בָּנָיו. הַשְׁתָּא אַף עַל גַּב דְּבִנּוֹי הַווֹ, בְּגִין יְקָרָא דְּהַהוּא אֲתָר דְּאִזְדַּוּוג בֵּיהּ, קָרָא לוֹן בָּנֶיהָ הָכָא, לְבָתַר קָרָא לוֹן בָּנָיו מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּמָטוּ, הֲוָה מֹשֶׁה מְמַלֵּל בִּשְׁכִינְתָּא. לְבָתַר דְּאִתְפְּרַשׁ וְנָפַק לְגַבֵּי חָמוּי, כְּדֵין כְּתִיב

(שמות יח) וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְגוֹ'.

אָמַר ר' שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר אֶלְעָזָר, אָנָא חֲמֵינָא בְּפַרְשְׁתָּא דָּא, דְּאַתְּ שָׁאֲרֵי מִלָּה כְּדְקָא יָאוֹת, וְסִיּוּמָא לָאו הָכִי. וַדַּאי בְּגִין יְקָרָא דִּשְׁכִינְתָּא, אִזְדַּוּוגוּתָא עִלָּאָה דְּאִזְדַּוּוג בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה, כְּתִיב בָּנֶיהָ. וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה. כְּלָא אִיהוּ כְּלָלָא חֲדָא. וּבָנָיו, בָּנָיו דְּיִתְרוֹ, דְּהָא לְבָתַר דְּאָתָא מֹשֶׁה לְגַבֵּיהּ, הַווֹ לֵיהּ בְּנִין.

וְהָכִי הֲוָה בְּיַעֲקֹב, דְּכֵיוָן דְּאָתָא לְגַבֵּיהּ דְּלָבָן, וְשַׁוִּי דְּיוֹרֵיהּ בֵּיהּ, הַווֹ לֵיהּ בְּנִין. אוּף הָכָא מֹשֶׁה, כֵּיוָן דְּשַׁוִּי דְּיוֹרֵיהּ בְּיִתְרוֹ, הַווֹ לֵיהּ לְיִתְרוֹ בְּנִין וְכָל בֵּיתֵיהּ אַיְיתֵי עִמֵּיהּ, לְמֵיעַל לוֹן תְּחוֹת גַּדְפֵּי דִּשְׁכִינְתָּא, וְיִתְרוֹ אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנִי חוֹתֶנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָּנֶיהָ עִמָּהּ, וּשְׁנֵי בָּנֶיהָ כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב וּשְׁנֵי בָּנֶיךָ. (ס"א וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו) בְּנִין הַווֹ לֵיהּ לְיִתְרוֹ, דִּכְתִיב, (שופטים א) וּבְנֵי קֵנִי חֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים וּבְנוֹי שָׁבַק עִם מֹשֶׁה.

וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) **וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ׳ וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אֲתָר. אֲבָל זְמִינִין שְׁאַר עַמִּין לְמֵהַךְ וּלְכַתְּתָא רַגְלַיְיהוּ, לְמֵיעַל תְּחוֹת גַּדְפֵּי דִּשְׁכִינְתָּא. לְכוּ וְנַעֲלֶה, כָּל טַעֲוָון דְּעָלְמָא אִית לוֹן יְרִידָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאן דְּאִתְדַּבָּק בֵּיהּ, אִית בֵּיהּ עֲלִיָּה.**

אֶל הַר יְיָ׳, דָּא אַבְרָהָם, דִּכְתִיב, (בראשית כב) **אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְיָ׳ יֵרָאֶה, דְּהָא אַבְרָהָם קָרֵי לֵיהּ הַר. מַה הַר הֶפְקֵירָא לְכָל מַאן דְּבָעֵי בְּעָלְמָא, אוּף אֲתָר דָּא קַדִּישָׁא, הֶפְקֵירָא לְקַבְּלָא לְכָל מַאן דְּבָעֵי בְּעָלְמָא. אֶל בֵּית, דָּא יַעֲקֹב, דְּקָרָא לְהַאי אֲתָר בַּיִת, דִּכְתִיב,** (בראשית כח) **אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים.**

דָּבָר אַחֵר, הַר וּבַיִת, אַף עַל גַּב דִּכְלָא חַד דַּרְגָּא, (דף ע ע"א) **סְלִיקוּ לְדָא מִן דָּא, הַר, לְשְׁאַר עַמִּין, כַּד אָתָאן לְאָעְלָא תְּחוֹת גַּדְפּוֹי. בַּיִת, לְיִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן כְּאִתְּתָא בְּבַעְלָהּ. בְּדִיּוּרָא חַד בְּחֶדְוָה, וּרְבִיעָא עָלַיְיהוּ כְּאִימָּא עַל בְּנִין. תָּא חֲזֵי מָה כְּתִיב הָכָא בְּיִתְרוֹ וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה וְגוֹ׳ כְּיָון דִּכְתִיב אֶל מֹשֶׁה אַמַּאי כְּתִיב אֶל הַמִּדְבָּר. אֶלָּא עִיקָּרָא דִּכְלָא לְמָה דַּהֲוָה אָתֵי אֶל הַמִּדְבָּר. וּמָאן אִיהוּ הַר הָאֱלֹהִים דָּא אִיהוּ אֲתַר לְגַיּוּרֵי לְאִתְגַּיָּרָא וְעַל דָּא כְּתִיב אֶל מֹשֶׁה אֶל**

הַמִּדְבָּר לְמֹשֶׁה לְגַיְירָא לוֹן וּלְאַעְלָא לוֹן תְּחוֹת גַּדְפֵּי שְׁכִינְתָּא אֶל הַמִּדְבָּר הֲווּ אַתְיָין דְּאִיהוּ הַר הָאֱלֹהִים לְמֶעְבַּד נַפְשָׁייְהוּ

וּבְגִין כַּךְ קַיְימָא הַהוּא אֲתָר, בְּרָזָא דְּהַר דְּכָל מַאן דְּאָתֵי זָכֵי בֵּיהּ. וְאִקְרֵי (ויקרא קס״ח ע״א) **גֵּר צֶדֶק. וְהָא אוֹקִימְנָא, גֵּר, אַף עַל גַּב דְּאִתְדַּבָּק בַּאֲתָר דָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, כְּיָון דְּשָׁבַק עִמֵּיהּ וַאֲבַהְתּוֹי** (וְאִתְדַּבַּק בִּבְרִיתוֹ)**, גֵּר** (צֶדֶק) **אִקְרֵי, כְּמַאן דְּשַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ בַּאֲתָר דְּלָא יָדַע מִקַּדְמַת דְּנָא.**

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי, הֲווֹ יַתְבֵי יוֹמָא חַד וְלָעָאן בְּאוֹרַייְתָא בִּטְבֶרְיָא. אַעְבָּר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לוֹן בְּמַאי עַסְקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיהּ, בְּהַאי קְרָא דְּאוֹלִיפְנָא מִגֵּיהּ דְּמָר, אָמַר לוֹן מַאי אִיהוּ. אָמְרוּ לֵיהּ, הַאי דִּכְתִיב, (בראשית ה) **זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם**

רזא דרזין

(שמות יח) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. דָּא סֵפֶר מֵאִינּוּן סִפְרִין, סְתִימִין וַעֲמִיקִין, (נ״א דָּא סִפְרָא מֵאִינּוּן סְתִימִין וַעֲמִיקִין) אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, אֲרִימִית יְדֵי בְּצַלּוּ לְמַאן דְּבָרָא עָלְמָא, דְּאַף עַל גַּב דִּבְהַאי קְרָא גָּלוּ קַדְמָאֵי סְתִימִין עִלָּאִין, אִית לְאִסְתַּכְּלָא וּלְעַיְינָא בְּרָזִין דְּסִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּמִתַּמָּן אִתְמַשְׁכָא סִפְרָא גְּנִיזָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא.

בְּרוֹא אֱלֹהִים אָדָם בְּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. וְהָא אִתְּמַר, דְּאַחְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, כָּל אִינּוּן דָּרִין דַּהֲווֹ זְמִינִין לְמֵיתֵי לְעָלְמָא, וְכָל אִינּוּן פַּרְנָסִין, וְכָל אִינּוּן חַכִּימִין, דַּהֲווֹ זְמִינִין בְּכָל דָּרָא וְדָרָא. וְרָזָא אוֹלִיפְנָא, זֶה סֵפֶר. אִית סֵפֶר וְאִית סֵפֶר. סֵפֶר לְעֵילָּא, סֵפֶר לְתַתָּא. סֵפֶר לְתַתָּא אִקְרֵי סֵפֶר הַזִּכָּרוֹן, סֵפֶר דְּהַהוּא זְכָרוֹן, וְדָא חַד צַדִּיק, וְאִקְרֵי זֶה. וּבְגִין דְּלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן, דְּאִינּוּן תְּדִיר כַּחֲדָא בְּיִחוּדָא חֲדָא, כְּתִיב, זֶה סֵפֶר תּוֹרִין

זֶה: דְּתַלְיָא בֵּיהּ כֹּלָּא. זֶה: אִילָנָא דְּחַיֵּי. זֶה: וְלָא אַחֲרָא דְּגַלֵּי. (מאי) זֶה: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים, זֶה נִיסָן וְלָא אַחֲרָא.

זֶה סֵפֶר, לְאַשְׁגָּחָא וּלְגַלָּאָה תּוֹלְדוֹת אָדָם, אִילָנָא דְּגַלֵּי תּוֹלְדוֹת אָדָם. וְעָבִיד אִבִּין לְאַפָּקָא לְעָלְמָא. זֶה סֵפֶר, לְמִנְדַּע חָכְמְתָא סְתִימָא וַעֲמִיקָא, דְּאִתְמְסַר לְאָדָם קַדְמָאָה, בְּדִיוּקְנָא דִּבְנֵי נָשָׁא, חָכְמְתָא דָּא אִתְמְסַר לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְיָרִית לָהּ וְכָתַב בְּסִפְרֵיהּ. אוֹלִיפְנָא, דְּמֹשֶׁה אִתְקְשֵׁי בְּדָא, עַד דְּאָתַת שְׁכִינְתָּא וְאוֹלִיפַת לֵיהּ, וְהִיא חָמָאת וּבְרִירַת לְכָל

אִינּוּן גּוּבְרִין דְּאִתְחָזוֹן בְּפַרְצוּפָא, וְתַמָּן אוֹלִיף מֹשֶׁה חָכְמְתָא דָּא, וְעָיֵיל בְּגַוֵּיהּ, דָּא הוּא דִּכְתִיב וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם. הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים קב) וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתַּמּוּ. (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. (תהלים ג) וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי.

דַּרְגִּין דְּאִינּוּן חַד, כְּלָלָא דְּכַר וְנוּקְבָא.

וְדָא אִיהוּ כְּלָלָא חֲדָא, דְּכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין וְרוּחִין דְּפַרְחִין בִּבְנֵי נָשָׁא, כְּלָלָא דְּכָל תּוֹלְדוֹת, אִינּוּן בְּרָזָא תּוֹלְדוֹת אָדָם וַדַּאי. דְּהָא מֵהַהוּא צַדִּיק דְּקָאָמַר, פַּרְחִין אִינּוּן נִשְׁמָתִין בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא, וְדָא אִיהוּ שַׁקְיוּ דְּגִנְתָּא דְּאַשְׁקֵי הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאָדָם, דִּכְתִיב תּוֹלְדוֹת אָדָם.

לְבָתַר בְּיוֹם בְּרוֹא אֱלֹהִים וְאַתָּה תֶּחֱזֶה, וְתִסְתַּכַּל בְּהָא.

אַנְתְּ, וְלָא אַחֲרָא, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּשִׁתִּין רִבּוֹא. בְּשִׁית סִטְרִין אִית לְאִסְתַּכְּלָא. בְּדִיוּקְנִין דִּבְנֵי נָשָׁא, וּלְמִנְדַּע חָכְמְתָא עַל בּוֹרְיֵיהּ. וְאִלֵּין אִינּוּן בְּשַׁעְרָא. בְּעַיְינִין. בְּחוֹטָמָא. בְּשִׁפְוָון. בְּאַפִּין. בִּידִין. בְּאִינּוּן שְׁרְטוּטִין דִּידִין. וּבְשִׁית סִטְרִין אִלֵּין, כְּתִיב וְאַתָּה תֶּחֱזֶה.

וְאַתָּה תֶּחֱזֶה, בְּשַׁעְרָא,

השלמה מההשמטות (מובא בח"א סימן מה)

בְּשַׁעְרָא, בְּגַוְונִין דְּשַׁעְרָא. בַּאֲרִיכוּ דְּשַׁעְרָא. בְּקִמְיטוּ דְּשַׁעְרָא. בְּמִצְחָא, בְּקִמְיטוּ דְּמִצְחָא, בַּאֲרִיכוּ, בְּפוּתְיָא. בְּשִׁרְטוּטִין. בְּאוּדְנִין, בְּשַׁעְרָא דְּנָחִית עָלַיְיהוּ, אוֹ תְּחוֹתַיְיהוּ, אוֹ אַבַּתְרַיְיהוּ דְּאוּדְנִין. בְּאַנְפִּין. בְּעַיְינִין. בְּגַוְונִין דְּעַיְינִין. בְּקְרִיצִין דְּעַל עַיְינִין. וְכֹל נְבִיאַיָּא לָא הֲווּ מָשְׁגִין לִנְבוּאָה דְּאִיהִי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, וְלָא מָשְׁגִין לָהּ בְּכָל אֲתַר, כְּמוֹ מֹשֶׁה.

אָדָם, דָּא אָדָם דִּלְתַתָּא, דְּהָא תְּרִין אָדָם כְּתִיבִי בְּהַאי
(דף ע' ע"ב) **קְרָא, חַד רָזָא דִּלְעֵילָּא, וְחַד רָזָא דִּלְתַתָּא, אָדָם דְּאִיהוּ רָזָא דִּלְעֵילָּא, אִיהוּ בִּגְנִיזוּ, דְּגָנִיז קְרָא, בְּדָכַר וְנוּקְבָא בְּרָזָא חֲדָא, דִּכְתִיב זֶה סֵפֶר, דָּא כְּלָלָא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא. כֵּיוָן דְּעָבְדוּ תּוֹלְדוֹת כַּחֲדָא, קְרָא לוֹן אָדָם, דִּכְתִיב תּוֹלְדוֹת אָדָם.**

לְבָתַר דְּאִתְגַּלְיָיא מִלְּתָא, מִגּוֹ סְתִימוּ עִלָּאָה קַדְמָאָה דְּקְרָא, בָּרָא אָדָם לְתַתָּא, דִּכְתִיב בְּיוֹם בְּרוֹא אֱלֹהִים אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים אֶלָּא, מִנְהוֹן הַוּוּ מָשִׁיגִין לָהּ בְּרֵישָׁ"א. מִנְהוֹן בְּאֶדְנִי"ן בִּשְׁמִיעָה. מִנְהוֹן בְּעַיְינִין בִּרְאִיָה. מִנְהוֹן בְּחוֹטָמָא בְּרֵיחָא. מִנְהוֹן בַּאֲנְפִין בְּדִבּוּ"ר מִנְהוֹן בִּידִי"ן לְקַבְּלָא דּוֹרוֹן. מִנְהוֹן בְּרַגְלִין הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל ב') בֶּן אָדָם עֲמוֹד עַל רַגְלֶיךָ.

אִלֵּין דְּקָיְמִין בְּצִלּוֹתָא בַּעֲמִידָה וּמַטְרוֹנִיתָא קָמַת בְּגִינַיְיהוּ בְּגִין דְּאִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ רַגְלִין אִינּוּן עַבְדִין בְּגִ' רֹאשׁוֹנוֹת וּבְגִ' אַחֲרוֹנוֹת וּבְאֶמְצָעִיוֹת דְּצִלּוֹתָא וּבְגִין דָּא צָרִיךְ עַבְדָּא לְמֶהֱוֵי בַּעֲמִידָה קֳדָם מַטְרוֹנִיתָא אוֹ קֳדָם מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא דְּתֵהֵא יַתְבָּא

וּבְזִמְנָא דְּנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כֻּלְּהוּ נַפְקֵי רַגְלִין וּכְמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות ו' י"ב) בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי וְכֻלְּהוּ הַוּוּ עַבְדִין כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כ"ה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, מִיָּד דְּאָתָא מֹשֶׁה קְרָא לוֹן בְּנִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות ד') בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל:

עָשָׂה אוֹתוֹ. בִּדְמוּת (ס"א דא איהו) דְּאָדָם אִיהוּ כְּהַאי חֵיזוּ דְּאִתְחָזֵי דְּיוּקְנִין בֵּיהּ, וְאִינּוּן דְּיוּקְנִין לָא קַיְימִין בְּהַהוּא חֵיזוּ בְּדְיוּקְנָא בְּקִיּוּמָא, אֶלָּא מִתְעַבְּרָן מִינֵּיהּ, אוֹף הָכִי בִּדְמוּת אֱלֹהִים.

דְּבָר אַחֵר, בִּדְמוּת אֱלֹהִים, דְּיוּקְנָא דְּשַׁיְיפִין דְּכָר וְנוּקְבָא, בְּרָזָא (תהלים קלט) דְּאָחוֹר וְקֶדֶם. אָחוֹר: בְּרָזָא דְּשָׁמוֹר. וְקֶדֶם: בְּרָזָא דְּזָכוֹר. וּבְאִלֵּין תַּלְיָין כָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, שִׁית מְאָה וּתְלֵיסָר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּלָלָא דְּכֹלָּא. וְתָנֵינָן, אָחוֹר לְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְקֶדֶם קָם חַד סָבָא מֵאִלֵּין דְּנַחְתּוּ מִמְּתִיבְתָּא וְאָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְהָא בָּתַר דְּנַפְקֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, קְרָא לוֹן עֲבָדִין. אָמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא. אֲבָל הָווּ בְּהוֹן דְּאִתְקְרִיאוּ בְּנִין וּבְהוֹן הָווּ עֲבָדִין, וּבְהוֹן עַם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, שָׁלַח אֶת עַמִּי אֲבָל עֲבָדִין הָווּ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי. אָמַר זַכָּאָה חוּלָקָא דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא דְּהָכִי נָהֲרָא בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא. לְבָתַר דַּהֲווּ נַפְקִין פַּלִּיג לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַלַּת סִטְרִין. בְּנִין לְסִטְרָא חַד. עֲבָדִין לְסִטְרָא חַד. עַמָּא לְסִטְרָא חַד. וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין דָּא רַגְלַיְ"ן. עָלַיְיהוּ אִתְמַר (יְחֶזְקֵאל ב') בֶּן אָדָם עֲמוֹד עַל רַגְלֶיךָ וְאֲי עָאלִין בְּצִלּוֹתָא בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּי"ה הָא הֵיכָלָא אִתְפַּתְּחַת לְגַבַּייהוּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים נ"א) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח: (עד כאן מההשמטות)

בִּקְמִיטִין דִּמְצָחָא, בְּאִלֵּין קְרִיצִין דְּעַל עַיְינִין. מִכָּל הָעָם, בְּעַיְינִין. בְּדוּקִין דְּעֵינָא, וּבְקְמִיטִין דְּתִחוֹת עֵינָא. אַנְשֵׁי חַיִל,

לְעוֹבָדָא דְּמֶרְכָּבָה. וְכֹלָּא דָּא בְּדָא תַּלְיָא. בִּדְמוּת אֱלֹהִים, בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ, וְהָא אוֹקִים לֵיהּ מֹר.

תּוֹ, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם: לְדִיוּקְנִין, בְּרָזֵי דְּדִיוּקְנִין דְּבַר נָשׁ, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּאִינּוּן תּוֹלְדוֹת דְּבַר נָשׁ, דִּיוּקְנָא דְּרָזִין דְּבַר נָשׁ, בְּשַׁעֲרָא, בְּמִצְחָא, בְּעַיְינִין, בְּאַנְפִּין. בְּשִׁפְוָון, וּבְשִׁרְטוּטֵי יְדִין, וּבְאוּדְנִין. בְּאִלֵּין שֶׁבַע בְּנֵי נָשָׁא אִשְׁתְּמוֹדָעָן.

בְּשַׁעֲרָא. הַאי מַאן דְּשַׁעֲרֵיהּ קָמִיט, וְסָלִיק לְעֵילָּא עַל רֵישֵׁיהּ, מָאֲרֵיהּ דִּבְהוּ חֵילָא לְמֵיקַם בְּהֵיכָלִין דְּמַלְכָּא. בְּצְהֵיבוּ דְּאַפִּין. בְּאַפִּין, בְּקֻמִּיטוּ דְּאַפִּין. בִּרְשִׁימוּ דִּבְהוּ בְּדִיקְנָא. שְׁנָאֵי בָצַע, בְּיָדִין, בְּשִׁרְטוּטֵי יְדִין, רְשִׁימִין דִּבְהוּ. וְכֻלְּהוּ שִׁית סִטְרִין רְמִיזִין דָּכָא, דְּאִתְמְסָרוּ לְמֹשֶׁה, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע חָכְמְתָא סְתִימָאָה, וְחָכְמְתָא דָּא, יָרְתָן זַכָּאֵי קִשׁוֹט כְּדְקָא יָאוֹת, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

כְּתִיב (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וְגוֹ', (ע"ז ע"א) כְּגַוְונָא דָּא עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, אִלֵּין עַל אִלֵּין, סְתִימִין גּוֹ סְתִימִין, וְחַיָּילִין וּרְתִיכִין, אִלֵּין עַל אִלֵּין, הָכִי עָבִיד בְּכָל אִינּוּן, עַרְקִין וְגִידִין, וְאִלֵּין אִינּוּן גַּרְמִין, וְקַיְימִין בְּקִיּוּמָא דְּדַרְגִּין עִלָּאִין, וְאִלֵּין אִקָּרוּן (ויקרא ק"ע ע"א) בָּשָׂר, דַּרְגִּין וְשִׁלְטָנוּתָא דְּקֵץ כָּל בָּשָׂר, וְכָל אִינּוּן דְּאִתְהֲנוּן מִתְּנָנָא דְּבָשָׂר, דְּרִיחִין דְּקָרְבְּנִין, וְאַחֲרָנִין דְּשַׁלְטִין בַּבָּשָׂר. וְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ עוֹר, מַשְׁכָּא (דְּאִתְפָּטוּתָא דְּרַקִּיעַ וְאִיהוּ עוֹר דְּמַשְׁכָּא) דְּחָפֵי עַל כֹּלָּא.

דִּרְגִּיזוּ. לְבֵיהּ קָמִיט כְּטוּפְסָא, לָאו כַּשְׁרָאן עוֹבָדוֹי. בְּשׁוּתָפוּ אִתְרַחַק מִנֵּיהּ.

שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ יַתִּיר, וְתָלֵי לְתַתָּא, טָב אִיהוּ לְשׁוּתָפוּ. וְרָווֹחָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ. וְאִיהוּ בְּלְחוֹדוֹי לָאו הָכִי. מָארֵי דְּרָזִין אִיהוּ בְּאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין. בְּרָזִין זְעִירִין לָא (דף ע"א ע"א) קַיְימָא בֵּהּ. עוֹבָדוֹי כַּשְׁרָאן וְלָא כַּשְׁרָאן.

וְאִי תָּלֵי לְתַתָּא, וְלָא שְׁעִיעַ, לְבֵיהּ לָא דָּחִיל, מָארֵיהּ דְּזַדּוֹנָא אִיהוּ. כָּסִיף בְּעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן, וְיָאן כְּגַוְונָא דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּכָּבִים וּמַזָּלוֹת בְּמַשְׁכָּא דִּרְקִיעָא, לְאִסְתַּכְּלָא בֵּהּ, וְאִינּוּן אוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, וּלְמִנְדַּע בֵּהּ חָכְמְתָא. הָכִי עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּבְנֵי נָשָׁא, רְשִׁימִין וּקְמִיטִין בְּהַהוּא פַּרְצוּפָא דְּאָדָם, כְּאִינּוּן כַּכָּבִים וּמַזָּלוֹת, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בֵּהּ חָכְמְתָא סַגְיָא, וּלְאִתְנַהֲגָא בֵּהּ גּוּפָא. כְּמָה דְּמִתְחַלְּפִי בְּמַשְׁכָּא דִּרְקִיעָא, חֵיזוּ דְּכַכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, לְפוּם עוֹבָדִין דְּעָלְמָא, הָכִי מִתְחַלְּפִין חֵיזוּ דִּרְשִׁימִין וּקְמִיטִין בְּמַשְׁכָּא דְּבַר נָשׁ, לְפוּם עוֹבָדוֹי מִזְמַן לְזִמַּן. וּמִלִּין אִלֵּין לָא אִתְמְסָרוּ אֶלָּא לְזַכָּאֵי קִשׁוֹט, לְמִנְדַּע וּלְאַלְּפָא חָכְמְתָא סַגְיָא.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, מִזְמַן לְזִמַּן, לְפוּם עוֹבָדוֹי דְּאָדָם, הָכִי אִתְיְלִידוּ, וְאִתְרְשִׁימוּ וְאִתְחַלְּפוּ בֵּיהּ רְשִׁימִין מִזְמַן לְזִמַּן. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּרוּחָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ, הָכִי עָבִיד תּוֹלְדוֹת, וְאַחֲזֵי רְשִׁימִין הַהוּא רוּחַ לְבַר.

קָמֵיהּ, וְלָא עָבִיד. וְכַד אִיהוּ סִיב, אַהֲדָר לְמֶהֱוֵי דָּחִיל וְיָאֵן עוֹבָדוֹי. וְהָנֵי מִילֵּי, בְּמִילֵּי דְּעָלְמָא. אֲבָל בְּמִילֵּי דִּשְׁמַיָּא, יִצְלַח מַאן דְּיִקְרַב בֵּיהּ. לָא יִתְגַּלְגּוּן לֵיהּ רָזִין עִלָּאִין, אֲבָל רָזִין זְעִירִין טָב אִיהוּ לְנַטָּרָא לוֹן, מִמִּלָּה זְעֵירָא עָבִיד רַב, וּמִלּוֹי אִשְׁתְּמָעוּ. וְרָזָא דָּא זַי"ן, בְּאִינּוּן אַתְוָון דְּשִׁיעוּרָא דְּמֹר.

שַׁעֲרָא אוּכְמָא יַתִּיר צָהִיב, אַצְלַח בְּכָל עוֹבָדוֹי בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא, וּבַסְּחוֹרָא, וּבְדָדְמֵי לוֹן. וְתָרָן אִיהוּ דָּא אַצְלַח לְחוֹדוֹי. מַאן דְּמִתְחַבֵּר וּבְזִמְנָא דְּמִתְעַבְּרָא וְזָו מִנַּיהּ רוּחַ קַדְשָׁא, וְאַתְיָא רוּחַ מִסְאָבָא, וְהַהוּא רוּחַ מִסְאָבָא הוּא מְכַשְּׁכְּשָׁא בְּגַוֵּיהּ, וְאַחֲזֵי לְבַר חֵיזוּ וּרְשִׁימִין יְדִיעָאן, דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן בֵּיהּ בְּקִמְיטִין בְּמַשְׁכָּא לְבַר. וְאַף עַל גַּב (דְּשַׁעֲרָא וּמְצָחָא וְחוֹטָמָא וְעַיְינִין, וְכָל אִינּוּן סִימָנִין, קַיְימִין עַל קִיּוּמַיְיהוּ.)

זר"ה פס"ין, אָת דָּא דְּמִתְחַלְּפָא תָּדִיר בְּהָא חָכְמְתָא. בְּאָת זַי"ן, מִלָּה דְּקַיְימָא בְּשַׁעֲרָא הֲוָה וְסִימָנִיךְ זַי"ן, וּמָאנֵי קָרְבָא דְּשִׁמְשׁוֹן, בְּשַׁעֲרָא. וְדָא הוּא נְזָרָא דֵּאֱלֹהִים עָלֵיהּ.

שַׁעֲרָא דְּקַיְימָא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא, וְתַלְיָא. דָּא קַיְימָא בְּאָת ז', וְאִתְחַבָּר בֵּיהּ אָת צ'. דָּא עָאל וְאַפִּיק ס'.

אִי שַׁעֲרָא דָּא תַּלְיָא וְאוּכָם, וּבְמִצְחָא תְּלָתָא שִׁרְטוּטִין מִפִּטְרָא דְּימִינָא, וּתְרִין מִשְּׂמָאלָא, וְלָא מִתְחַבְּרָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. בְּסִטְרָא יְמִינָא אִית תְּלָתָא רְשִׁימִין דְּקִיקִין, דְּעַבְרִין עָלַיְיהוּ. וְאִינּוּן

בַּהֲדֵיהּ, לָא אַצְלַח לְיוֹמִין סַגִּיאִין, אֶלָּא אַצְלַח מִיַּד, וְהַהִיא אַצְלָחוּתָא פַּרְחָא מִנַּיהּ. וְרָזָא דָּא דְּאִיהוּ בִּכְלָלָא דְּאָת ז׳.

שַׁעֲרָא אוּכְמָא דְּלָא צָהִיב, לְזִמְנִין אַצְלַח, לְזִמְנִין לָא אַצְלַח. דָּא אִיהוּ לְשׁוּתָפוּ וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בַּהֲדֵיהּ, טָב לְזַמָּן קָרִיב, וְלָא לְזַמָּן רָחִיק, דְּהָא לְזַמָּן רָחִיק יַחֲשׁוֹב מַחֲשָׁבִין. וּבְגִין דְּלָא יִתְפָּרְשׁוּן מִנַּיהּ, חֲוֵי טָב לְזַמָּן קָרִיב. דָּא יִצְלַח בְּאוֹרַיְיתָא. אִי יִשְׁתַּדַּל אֲבַתְרָהָא. וְיִצְלְחוּן בֵּיהּ אַחֲרָנִין. לֵית לֵיהּ רָזָא, לְזַמָּן רָחִיק. דָּחִיק

שְׁבִילִין לְמֶעְבַּר עַל אִינּוּן שִׁרְטוּטִין אַחֲרָנִין. וּבְסִטַר שְׂמָאלָא חָמֵשׁ, וְחַד מִנַּיהּ זְעֵיר בְּאַרְכֵּיהּ. דָּא קַיְימָא בְּגוֹ אָת ז׳ וְאָת ״ן. כְּדֵין תִּשְׁבַּח קְרִיצִין דַּקִּיפִין דְּעַל חוֹרֵי עֵינוֹי, דְּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא.

דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ מָארֵיהּ דִּרוּזָא, וְלָא בְּבְהִילוּ, וְנַיְיחָא דִּילֵיהּ בְּעִכּוּבָא. חָשִׁיב בְּנַרְמֵיהּ דְּאִיהוּ חַכִּים. וְלָאו הָכִי. זָקִיף רֵישָׁא לְאִסְתַּכְּלָא תְּדִיר. מָארֵי מְצוּתָא לְבַר. בְּבֵיתֵיהּ לָאו הָכִי. אוֹרַיְיתָא לָא חָשִׁיב לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ. מִלִּין דְּבָטְלָנִי נָשָׁא חָשִׁיבִין עָלֵיהּ כְּמָטוּל, וְאָתֵיב מִלִּין תַּקִּיפִין עָלַיְיהוּ.

וְאִי מִתְפָּרְשָׁן קְרִיצִין דָּא מִן דָּא, מָטוּ וְלָא מָטוּ, כְּדֵין תִּשְׁבַּח בְּמִצְחָא לְסִטְרָא דִּימִינָא, תְּרֵין שִׁרְטוּטִין רַבְרְבִין וְחַד זְעֵירָא, וּתְרֵין רְשִׁימִין זְעִירִין דְּעָאלִין בֵּינַיְיהוּ לְפוּתְיָא. וְלִסְטַר שְׂמָאלָא תְּרֵין, חַד רַבְרְבָא, וְחַד זְעֵירָא, וְחַד רְשִׁימוּ זְעֵיר דְּעָאל בְּחַד וְלָא מָטֵי לְתִנְיָינָא.

לְבָּא אִיהוּ. יֶחֱמֵי בְּשַׁנְאוֹי. לָא יַכְלִין לֵיהּ שַׁנְאוֹי, וְאִיהוּ דָּחִיק לְבָּא, וְאִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת י׳, דְּלָא קַיְימָא בִּכְלָלָא דְּאָת ז׳, אֶלָּא י׳ בִּלְחוֹדוֹי, בְּרָזָא דְּאַתְוָון דְּקִיקִין.

שַׁעֲרָא דְּמָרִיט, יְצַלַּח בְּעוֹבָדוֹי,

וְרַמָּאָה אִיהוּ כַּפִּין בְּבֵיתֵיהּ. אִתְחֲזֵי דָּחִיל חַטָּאָה לְבַר, לָאו הָכִי לְגוֹ. דָּא עַד לָא סִיב. אִי שַׁעֲרֵיהּ מָרִיט, לְבָתַר דְּסִיב, אִתְהַפַּךְ מִכַּמָּה דְּהֲוָה בְּקַדְמִיתָא, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ.

וְהָנֵי מִילֵּי שַׁעֲרָא דְּמָרִיט בֵּין עֵינוֹי, עַל גַּבֵּי מוֹחָא, דָּא אִיהוּ מָארֵיהּ דִּרוּגְזָא, לְפוּם שַׁעֲתָא אִתְמְלֵי רוּגְזָא, וּלְפוּם שַׁעֲתָא שָׁכִיךְ רוּגְזֵיהּ, וּמָארֵי קְטָטָא בְּבֵיתֵיהּ, וְלָאו בְּרוּחַ נַיְיחָא. זִמְנָא חֲדָא בְּעָלְמָא (נ"א בְּיוֹמוֹי) אָתִיב תּוּקְפִין לִבְנֵי נָשָׁא. אִסְתַּכַּל לְתַתָּא. מִצְחֵיהּ קָמִיט בְּרוּגְזֵיהּ, וְדָמֵי כְּכַלְבָּא, וּמִיָּד שָׁכִיךְ וְאָתִיב רְכִיכִין. דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּרוּחָא דִּילֵיהּ וּרְעוּתָא דִּילֵיהּ, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּסִחוֹרְתָא (עזרא ד) וּמִנְדָּה בְּלוֹ וְהָלַךְ וּבְאִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ, סָלִיק לְמָמוֹנָא. דְּהָא אִתְחַלָּף אָת י׳ בְּאָת ס׳.

וְאִי מִתְפָּרְשָׁן קְרִיצִין דָּא מִן דָּא, וְשַׁעֲרִין אַחֲרָנִין עַיְילִין בֵּין דָּא לְדָא וְעִירִין. דָּא נָטִיר דְּבָבוּ סַגִּי תָּדִיר. טַב אִיהוּ בְּבֵיתֵיהּ. וְחַדֵּי וְעָצִיב בִּבְנֵי נָשָׁא, דָּא קַיְימָא בֵּין י׳ וּבֵין ס׳. טָמִיר מְמוֹנֵיהּ. לָא בָּעֵי לְאַגְלוּיֵי, וּלְאִתְגַּלֵּי בְּעוֹבָדוֹי. קַמְצָן אִיהוּ. וְשַׁעֲרֵיהּ גָּבִיל דָּא עִם דָּא, וְתַלְיָיא. לָא חָשִׁיב גַּרְמֵיהּ לְמִלְבַּשׁ כְּדְקָא יָאוֹת. מַה דִּלְבִישׁ לָא

בַּאֲתָר דְּאָנַח תְּפִלִּין. וְאִי בַּאֲתָר אַחֲרָא דְּרִישָׁא, לָאו הָכִי. וְלָאו אִיהוּ (דף ע"א ע"ב) רַמָּאָה, אֶלָּא מָאתַיְרִיהּ דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא. בִּלְחִישׁוּ, בְּלָא אַרָמוּת קָלָא. לְזִמְנִין דְּחִיל חַטָּאָה אִיהוּ, לְזִמְנִין לָא. וְדָא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ז׳, כַּד כָּלִיל אָת י׳.

עַד הָכָא, רָזִין דְּשַׁעֲרָא לְמָרֵי מְדִין, דְּיַדְּעֵי אָרְחֵי וְרָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא טְמִירוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן בְּצֶלֶם אֱלֹהִים סְתוּם שְׁמָא, דְּאִתְפְּרַשׁ לְכַמָּה אָרְחִין.

בְּרָזָא דְּמִצְחָא, בְּאָת נ׳, אִתְתַּקַּן בֵּיהּ. מִצְחָא רַבְרְבָא, תְּלַת שְׁרְטוּטִין בִּימִינָא, וְאַרְבַּע בִּשְׂמָאלָא תְּרִין רְשִׁימִין עַיְילִין בֵּינַיְיהוּ. דָּא כַּד מַלִּיל פָּשִׁיט מַשְׁכָּא דְּמִצְחָא, וְאִינּוּן שְׁרְטוּטִין לָא אִתְחָזוּן כָּל כַּךְ. כְּפִיתְּ רֵישֵׁיהּ אָזִיל. יְמִינָא מִגֵּיהּ שְׂמָאלָא. שְׂמָאלָא מִגֵּיהּ יְמִינָא. עָצִיב תָּדִיר אֲנִינָא אִיהוּ, מָאתַיְרִיהּ דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא. חָשִׁיב גַּרְמֵיהּ חַכִּים בְּכָל עוֹבָדּוֹי. מָארֵי דְּבָבוּ בְּכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלָן בְּאוֹרַיְיתָא. בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, אִית לֵיהּ רְשִׁימָא אוּכְמָא, וּד׳ שַׁעֲרִין זְעִירִין בָּהּ, וּתְרֵין רַבְרְבִין דְּתַלְיָין בֵּיהּ סוּמָקִין. שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ וְתָלֵי, וְאִיהוּ, לָאו סוּמָק, וְלָאו אוּכְמָא, מִצְחָא דִּילֵיהּ לָא רַב וְלָא זְעִיר. דָּא קַיְימָא בֵּין אָת ס׳, וּבֵין אָת י״ן כְּלִילָא בְּאָת ז׳.

חַד שְׁרְטוּטָא רַב בְּמִצְחֵיהּ, דְּאַזְלָא בְּפוּתְיָא, מִסְטְרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא. תְּרֵין שְׁרְטוּטִין אַחֲרָנִין, אֲבָל לָא רְשִׁימִין כָּל כַּךְ, דְּהָא

דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְּאָת זַי"ן, לְזַמְנִין אִתְכְּלִילַת בְּרָזָא דְּאָת ז׳, וּלְזַמְנִין אִיהוּ בִּלְחוֹדָהָא. מִצְחָא דְּאִיהוּ דָּקִיק וְחַד, בְּלָא עִגּוּלָא דָּא הוּא בַּר נָשׁ דְּלָא מִתְיַישְׁבָא בְּדַעְתֵּיהּ, חָשִׁיב דְּאִיהוּ חַכִּים, וְלֹא יָדַע. אִתְבְּהִיל בְּרוּחֵיהּ. חֲיִיךְ (ס"א נָשִׁיךְ)

בְּלִישָׁנֵיהּ כְּחִוְיָא.

קְמִיטִין דְּמִצְחֵיהּ רַבְרְבָן, וְלָאו אִינּוּן בְּזוּוּגָא. בְּשַׁעֲתָא דְּמַלִּיל אִתְעָבִידוּ אִינּוּן קְמִיטִין בְּמִצְחֵיהּ, וְלָאו בְּזוּוּגָא. רְשִׁימִין אַחֲרָנִין דִּי בְּמִצְחֵיהּ כֻּלְּהוּ בְּזוּוּגָא. דָּא, בָּעֵי דְּלָא לָא קַיְימִין מִסְּטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, כְּהַאי. אַרְבַּע קְמִיטִין וְעִירִין קַיְימִין, בֵּין תְּרִין קְרִיצִין, עַל רֵישָׁא דְּחוֹטָמָא לְעֵילָּא.

דָּא אִיהוּ מָארֵיהּ דְּחָדְוָה, חַכִּים, פְּקִיחַ, וַותְרָן בְּמָמוֹנֵיהּ, בְּכָל מַה דְּאִשְׁתַּדַּל לְמִנְדַּע אִיהוּ חַכִּים. לְפוּם שַׁעֲתָא רָגֵז, וּלְפוּם שַׁעֲתָא נָח רוּגְזֵיהּ, לָא נָטַר דְּבָבוּ לְעָלְמִין. לְזַמְנָא טָב, וּלְזַמְנָא לָאו הָכִי כָּל כַּךְ, קָאִים בְּמַתְקְלָא. כַּד תָּב לְמָארֵיהּ, מָארֵיהּ אָחִיד בִּידֵיהּ, וְסָלִיק לִיקָר סַגְיָא. כֹּלָּא צְרִיכִין לֵיהּ. אָת ס׳ אַוְלָא לְדִידֵיהּ תָּדִיר יַתִּיר מֵאָת ע׳. כָּל אִינּוּן דְּיָעֲטִין עֲלֵיהּ עֵיטָא בִּישָׁא, לָא מַצְלִיחִין, וְלָא אִתְקָיְים הַהוּא עֵיטָא, וְלָא יַכְלִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ. אִתְחָזֵי רַמָּאָה וְלָאו הָכִי הוּא. אָת ס׳ וְאָת ע׳ מַגִּיחִין עָלֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ סָלִיק וְנָחִית. כַּד תָּב לְמָארֵיהּ, אָת ס׳ נָצַח, וְאִתְעָבִיד רְעוּתֵיהּ בְּכֹלָּא. רַחֲמָן אִיהוּ. וּבָכִי כַּד אִתְמְלֵי רַחֲמִין.

לְאִזְדַּוּוגָא לֵיהּ, אֶלָּא זִמְנָא זְעֵירָא, וְלָא זִמְנָא סַגִּי. כָּל מַה דְּעָבַד וְחָשַׁב, אִיהוּ לְתוֹעַלְתֵּיהּ, וְלָא חָיֵישׁ לְתוֹעַלְתָּא דְּאַחֲרָנִין. לָאו אִיהוּ מָארֵי דְּרָזִין כְּלָל. דָּא אִיהוּ, (משלי יא) הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה סוֹד, וְלָא חָשִׁיב מִלּוֹי כְּלָל. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת נ׳ דְּכִלְיָלָא בְּאָת ז׳, וְלָא אִקְרֵי נֶאֱמָן רוּחַ בְּקִיּוּמָא.

מִצְחָא דָּקִיק בְּעִגּוּלָא, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ חַכִּימָא, בְּמָה דְּאִסְתָּכַל. לְזִמְנִין אִתְבְּהִיל בְּרוּחֵיהּ. רְחִימוּ דִּילֵיהּ בְּחֶדְוָה. רַחֲמָן אִיהוּ עַל כֹּלָּא, אִסְתָּכַל חָד רִשּׁוּמָא אִית לֵיהּ בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וְקַיְימָא פַּרְצוּפָא, וְלֵית עָלֵיהּ שַׁעֲרִין כְּלַל. וְאִי שַׁעֲרָא קְמִיטָא, וְלָא תָּלֵי תְּחוֹת אוּדְנִין, וְאִיהוּ קָמִיט לְעֵילָּא מֵאוּדְנִין דָּא קַיְימָא בְּמִלּוֹלֵיהּ.

מִצְחֵיהּ רַב וְלָאו כָּל כַּךְ. שִׂרְטוּטִין דִּילֵיהּ חֲמֵשׁ. תְּלַת עַבְרִין מִסְּטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, וּתְרִין לָא עַבְרִין. מָארֵי קְטָטָה אִיהוּ, וּבְבֵיתֵיהּ יַתִּיר. כָּל עוֹבָדוֹי בִּבְהִילוּ, אִתְחָזֵי טָב, וְלָאו הָכִי. שָׁבַח גַּרְמֵיהּ בְּמָה דְּלָא אִית בֵּיהּ. דָּא קָאִים בְּאָת ז׳ לְחוּד, וְסָלִיק לְמֵרְחִיק בְּאָת צ׳ לְחוּד, מָטֵי וְלָא מָטֵי אָת ס׳ לֵית בֵּיהּ כְּלָל. וַותְּרָן בְּמִלּוֹלֵיהּ וְלָא יַתִּיר, אָעִיל גַּרְמֵיהּ בְּמָה דְּלָא אִתְחָזֵי לֵיהּ, מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ, אִצְטְרִיךְ לְאִסְתַּמְּרָא מֵחֲמִידוּ דִּילֵיהּ, אֲבָל אַצְלַח אִיהוּ בַּהֲדֵיהּ.

שַׁעֲרָא דְּתָלֵי וְלָא שְׁעִיעַ, וְשַׁעֲרֵיהּ רַב. חֲמֵשׁ שִׂרְטוּטִין בֵּיהּ, דְּמָטוּ

בְּמִלִּין סַגִּיאִין. אִי יִשְׁתָּדֵל בְּאוֹרַיְיתָא לֶהֱוֵי חַכִּים יַתִּיר. תְּלַת קְמִיטִין עִלָּאִין רַבְרְבִין בְּמִצְחֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ מַלִּיל. תְּלַת קְמִיטִין קָרִיב לְעֵינָא חַד. וּתְלַת קְמִיטִין עַל עֵינָא אַחֲרָא. בָּכֵי בְּשַׁעֲתָא דְּאַרְגִּיז. דָּא אִיהוּ טָב יַתִּיר מִכַּמָּה דְּאִתְחֲזֵי. אַרְמִי בָּתַר כְּתִפּוֹי כָּל מִלִּין דְּעָלְמָא, בֵּין בְּעוֹבָדוֹי, בֵּין בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, וְלָא חָייֵשׁ. אַצְלַח בְּאוֹרַיְיתָא. כָּל בַּר נָשׁ (דף ע"ב ע"א) **דְּיִשְׁתְּדֵל בַּהֲדֵיהּ יַתִּיר מִמִּלִּין אַחֲרָנִין דְּעָלְמָא, לְזַמְּנִין אִתְדְּבָק רְעוּתֵיהּ** וְלָא מָטוּ דָּא לְדָא, עֵינִין דִּילֵיהּ צְהִיבִין פִּקְחִין. דָּא כְּפִיף רֵישֵׁיהּ. אִתְחֲזֵי טָב וְזַכָּאָה, וְלָאו הָכִי. שַׁבַּח גַּרְמֵיהּ. אִי אִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרַיְיתָא כְּבַר נָשׁ רַב. תַּקִּיף בְּיִצְרֵיהּ. כַּד מַלִּיל, אַקְמִיט חוֹטָמֵיהּ וּפָשִׁיט מַשְׁכָּא דְּמִצְחֵיהּ. כָּל עוֹבָדוֹי לְחֵיזוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, אַצְלַח בְּמָמוֹנָא, רַמָּאָה אִיהוּ בְּכָל עוֹבָדוֹי. מָארֵי דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא. יָדַע לְאִסְתַּמְרָא מִבְּנֵי נָשָׁא בְּכוּלָּא. שִׁגְעוֹנָא בֵּיהּ, וְאִתְכַּסֵּי בְּמָה דְּאִיהוּ עָבִיד.

אָעִיל קְמָטִין בִּלְחִישׁוּ.

אוּדְנוֹי רַבְרְבָן, קַיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ תְּחוֹת שַׁעֲרָא, דָּא קַיְימָא בְּאָת י׳ וְאָת ז׳, וּבְגִין כַּךְ עוֹבָדוֹי לְחֵיזוּ בְּנֵי נָשָׁא. בֵּין כְּתִפּוֹי תַּלְיָין תְּלַת שַׁעֲרִין בִּלָּא רְשִׁימָא כְּלָל. מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ לָא אַצְלַח. וְאִיהוּ אַצְלַח בְּרַמָּאוּתָא דִּילֵיהּ, וְאִתְחֲזֵי זַכָּאָה לְאַחֲרָא, וְחָשִׁיב דְּעָבַד לָקָבְלֵיהּ עוֹבְדֵי קְשׁוֹט.

בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְזִמְנִין לָא. בְּדִינָא לָא אַצְלַח. אִתְרַחַק אִיהוּ מִן דִּינָא. וְרָזָא דָּא אָת נ׳ בִּלְחוֹדוֹי, דְּלָא אִתְכְּלִילַת בְּאָת ז׳. וּבְגִין דְּלָא אִתְכְּלִילַת בְּאָת ז׳, אִתְרַחַק מִן דִּינָא, וְלָא קָאִים בֵּיהּ, וּרְחִימוּתָא אִיהוּ סִטְרָא דִּילֵיהּ.

מִצְחָא דְּאִיהוּ בְּלָא עִגּוּלָא, וְאִיהוּ רַבְרְבָא. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּכָל זִמְנִין כַּד קָאִים, וְכַד אָזִיל, כָּפִיף רֵישֵׁיהּ. הַאי אִתְכְּלִיג לְתַרִין לְסִטְרִין, וְאִינּוּן סִטְרֵי שִׁגְעוֹנָא. סִטְרָא חֲדָא אִיהוּ שִׁגְעוֹנָא דְּאִתְחֲזֵי, וּבְנֵי נָשָׁא שַׁעֲרָא קְמִיטָא וְתַלֵּי תְּחוֹת אוּדְנִין, אִי אִיהוּ רָוֹק, חַד שִׁרְטוּטָא בְּמִצְחֵיהּ, וּתְלַת קְמִיטִין עַל רֵישָׁא דְּחוֹטְמִין, בֵּין קְרִיצִין דִּילֵיהּ. מָאנֵיהּ דְּחֲדָוָה אִיהוּ. פְּקִיחָא בְּכֹלָּא. רַמָּאָה. וַותְּרָן אִיהוּ, עָבִיד וַותְּרָנוּתָא לְאִינּוּן דִּמְקָרְבִין בַּהֲדֵיהּ. דָּא קַיְימָא בְּאָת ס׳ וְאָת ז׳. וְכַד הֲוֵי סִיב, מִתְחַלְּפָן (ס״א צִיּוּרָא דְּאַתְוָון) אַתְוָון, אָת ז׳ בְּרֵישָׁא, וְאָת ס׳ בַּהֲדֵיהּ. לָאו אִיהוּ וַותְּרָן, אֶלָּא בְּבֵיתֵיהּ. אַצְלַח בְּמָמוֹנֵיהּ. רַמָּאָה לָא הֲוֵי. אַעְדֵּי גַּרְמֵיהּ מֵהַהוּא אָרְחָא. עַל קְרִיצָא שְׂמָאלָא, אִית חַד רִישׁוּמָא זְעִיר, דְּמָחֲה לֵיהּ בַּר נָשׁ בְּיוֹמֵי עוֹלִימוּי, אָטִים עֵינָא יְמִינָא. חָמֵשׁ קְמִיטִין עַל רֵישָׁא דְּחוֹטְמֵיהּ, בְּפוּתְיֵיהּ בֵּין קְרִיצֵי עֵינוֹי. שַׁעֲרָא קְמִיטָא זְעִיר עַל רֵישֵׁיהּ. קְמִיט דְּעַיְינִין. דָּא אִיהוּ בְּאָת ז׳ בִּלְחוֹדוֹי. בְּלָא סָכְלְתָנוּ. שִׁגְעוֹנָא בִּלְבֵּיהּ. בָּהִיל בְּעוֹבָדוֹי. חַד שִׁרְטוּטָא עַל מִצְחֵיהּ. וְאַרְבַּע אַחֲרָנִין זְעִירִין. לֵית בֵּיהּ

אַחֲרָנִין יַדְעִין שִׁגְעוֹנָא, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא קַמֵּי כֹּלָּא. וְאִיהוּ טִפְּשָׁא. בְּמִצְחֵיהּ אִית דְּ קְמִיטִין רַבְרְבִין, לְזִמְנִין בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְיִל קָמִיט לוֹן בְּמִצְחֵיהּ, וּלְזִמְנִין דְּאִתְפְּשַׁט מִצְחֵיהּ בְּמַשְׁכֵּיהּ, וְלָא אִתְחָזוּן. אִינּוּן קְמִיטִין אִתְחָזוּן, קְמִיטִין אַחֲרָנִין רַבְרְבִין בְּסִטְרָא דְּעֵינוֹי, חַייְךְ לְמַגָּנָא. פּוּמֵיהּ רַבְרְבָא. לָאו אִיהוּ בַּר נָשׁ לְתוֹעַלְתָּא. סִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ. שִׁגְעוֹנָא דְּאִתְכַּסֵּי בֵּיהּ, וּבְנֵי נָשָׁא לָא מִסְתַּכְּלָן בֵּיהּ. וְאִיהוּ אִתְחַכָּם בְּמָה דְּאִשְׁתַּדַּל, וַאֲפִילּוּ מְהֵימָנוּתָא, לָא יִשְׁתָּתַף בַּר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ, דְּלָא יִצְלַח. חַיָּיבָא אִיהוּ לְמָארֵיהּ בְּכָל עוֹבָדוֹי. חַד תּוּלְדוֹתָא זְעִירָא אִית לֵיהּ עַל יַרְכָּא שְׂמָאלָא. לְזִמְנִין אִתְמְחֵי, וּלְזִמְנִין אִתְיְילִיד. וְאִי אַרְבַּע שִׁרְטוּטִין עַל מִצְחֵיהּ, כָּל הָנֵי אִית בֵּיהּ, אֲבָל לֵית בַּהּ תּוּלְדָתָא. וְאִי תְּלַת רַבְרְבִין וּתְלַת זְעִירִין, שַׁפִּירוּ דְּשַׂעֲרָא אִיהוּ, וְאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא. עַד כָּאן רָזָא דְּשַׂעֲרָא.

מִצְחָא מִתְפָּרְשָׁא בְּשַׂעְרָא, וּמִצְחָא מִתְפָּרְשָׁא בְּעַיְינִין, עַיְנָא מִתְפָּרְשָׁא בְּשַׂעְרָא, לְד' סִטְרִין. בְּבַת עַיְנָא, בְּגַוְונִין דְּעַיְנָא, בְּחַוָּורוּ דְּעַיְנָא, בְּאוּכְמוּ דְּעַיְנָא. כָּל אִסְתַּכְּלוּתָא לְאִסְתַּכְּלָא, בְּכָל אִינּוּן סִימָנִין דְּשִׁית דְּקַאָמְרָן, לֵית לְהוּ אֶלָּא מִי"ג שְׁנִין וּלְעֵילָּא, דְּאִתְפָּרְשָׁא רוּחַ קֻדְשָׁא מֵרוּחַ מְסָאֲבָא. בַּר בְּשִׁרְטוּטֵי בִּלְחוֹדוֹי, דְּשִׁרְטוּטִין בֵּין זְעִירָא וּבֵין רַב מִתְחַלְּפֵי תָּדִיר וְכֵן בְּכֻלְּהוּ.

בְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל לָא לִשְׁמָהּ, אֶלָּא בְּגִין לְאִתְגָּאָה בִּפְנֵי עַמָּא. וְכֹלָּא בִּלְחִישׁוּ וּבְגַאֲוָת לִבָּא, לְאַחָזָאָה דְּאִיהוּ זַכָּאָה וְלָאו הָכִי. כָּל מִלּוֹי לָאו אִינּוּן לִשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בְּגִין בְּנֵי נָשָׁא. וְחָשִׁיב מַחֲשָׁבִין, וְאַנְהִיג גַּרְמֵיהּ. כְּמִנְהָגָא דְּלָבָר, דְּיִסְתַּכְּלוּן בֵּיהּ. הַאי אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת נ׳, דְּי בְּכֹלָּא דְּאָת ז׳.

מִצְחָא דְּאִיהוּ בְּעַגּוּלָא רַבְרְבָא, פְּקִיחָא אִיהוּ, דָּבְרָנוּ (ס"א דְּכָרְנוּ) **דְּכֹלָּא בֵּיהּ. יָדַע בְּכָל מַה דְּאִשְׁתַּדַּל, אֲפִילּוּ בְּלָא** כְּתִיב (שמות יח) **וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי חַיִל מִכָּל יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳, דְּאִילּוּ עַל אִינּוּן סִיָּמְנִין אַחֲרָנִין בָּעָא וְלָא אַשְׁכַּח. וְכֵן** (דברים א) **הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וִידוּעִים לְשִׁבְטֵיכֶם. מַאי יְדוּעִים. דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן בְּאִינּוּן סִיָּמְנִין, וְאַשְׁכַּח, בַּר נְבוֹנִים דְּלָא אַשְׁכַּח.**

עֵינָא בְּרָזָא דְּאָת ר׳ וְאָת פ׳, דְּגָבִינִין חִוָּורִין וְשַׂעֲרָא סוּמָקָא. אִי גְּבִינִין דְּעֵינּוֹי חִוָּורִין, דָּא הוּא בַּר נָשׁ דְּאִצְטְרִיכוּ בְּנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְּרָא מִנֵּיהּ. כָּל מִלּוֹי בִּרַמָּאוּתָא. פְּקִיחָא אִיהוּ. נָטִיר דְּבָבוּ. דָּא אִיהוּ בְּאָת ר׳ בִּלְחוֹדוֹי. וְלָא אִתְחַבָּר בַּהֲדֵיהּ אָת פ׳. אָת דָּא, אַזְלָא וְשָׁאט עָלֵיהּ, וְלָא אִתְיַשְׁבָא בֵּיהּ. עֵינּוֹי דְּדָא שְׁקִיעִין, בָּהִיל בְּעוֹבָדּוֹי. וְכֵן כָּל מַאן דְּעֵינּוֹי שְׁקִיעִין, אִצְטְרִיךְ לְאִסְתַּמְּרָא מִנֵּיהּ בְּכָל עוֹבָדִין. רַמָּאָה אִיהוּ, וּבְרַמָּאוּתֵיהּ יָהִיב טַעֲמָא לְמִלּוֹי.

מִצְחָא דִּילֵיהּ רַב, וְלָא עִגּוּלָא. תְּרִין רְשִׁימִין רַבְרְבִין אַזְלִין בְּפוּתְיָא

אוּמָנָא דְּיוֹלִיף לֵיהּ. אַצְלַח בְּכָל מַה דְּאִשְׁתַּדַּל. וּבְמָמוֹנָא, לְזִמְנִין אַצְלַח, לְזִמְנִין לָא. מִמִּלָּה זְעֵירָא אִסְתָּכַל בְּמִלִּין סַגִּיאִין. נָבוֹן אִקְרֵי. לָא חָייֵשׁ לְמִלִּין דְּעָלְמָא, וַאֲפִילּוּ דְּיִנְדַּע דְּיִתְכְּסִיף (דף ע"ב ע"ב) בְּהוּ לָא חָייֵשׁ לוֹן, וְלָא שָׁוֵי עַל לִבֵּיהּ. רָכִיךְ לְבָּא אִיהוּ.

תְּרֵין קְמִיטִין עִלָּאִין רַבְרְבִין בְּמִצְחֵיהּ. חַד קְמִיטָא עַל עֵינָא חַד, וְחַד קְמִיטָא עַל עֵינָא אָחֳרָא. וְאִשְׁתְּכָחוּ תְּלַת קְמִיטִין רַבְרְבִין בְּמִצְחֵיהּ, בְּאִלֵּין דְּעַיְינִין, בַּר קְמִיטָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ דְּמִצְחֵיהּ, מִפְּטָר לִסְטָר, וְאַרְבַּע זְעִירִין. שַׁעֲרָא דִּילֵיהּ תַּלְיָא. קָרִיר מוֹחָא אִיהוּ. וְעַל דָּא פְּקִיחָא הֲוֵי. אוּדְנוֹי זְעִירִין, בְּדַרְעוֹי שַׁעֲרָא רַב. נָקִיד אִיהוּ בִּנְקוּדִין דְּרִשִׁימִין אוּכְמִין. וְאִי רְשִׁימִין סוּמָקִין, תָּב לְזִמְנִין לְמֶעְבַּד טִיבוּ, וְאִתְקַיֵּים בֵּיהּ זִמְנָא זְעֵירָא, וּלְזִמְנִין תָּב לְקִלְקוּלֵיהּ.

חַמְדָּן אִיהוּ.

זַרְעָא דְּדָוִד בְּהִפּוּכָא. דָּוִד מַלְכָּא יָרִית דָּא סוּמָקָא שַׁפִּירָא, לְמֶעְבַּד דִּינָא, וּלְמֶעְבַּד שַׁפִּירוּ דְּעוֹבָדוֹי. עֵינוֹי עַיְינִין דְּרַחֲמֵי, יַתְבִין עַל שְׁלִימוּ, סַלְקִין חָנָּא וְחִסְדָּא. חַד חוּטָא יְרוֹקָא אָזִיל בְּגַוְוֵיהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאַגַּח קְרָבָא, הַהוּא חוּטָא אִתְהַפַּךְ וְאִתְהֲוֵי סוּמָקָא כְּוַורְדָא. נָח רוּגְזֵיהּ בִּקְרָבָא, תָּב הַהוּא חוּטָא כְּמִלְקַדְמִין. נִסִּין (בְּסִין) רַבְרְבִין הֲווֹ בְּעֵינוֹי. הֲווֹ חַדָּאן. תְּאִיבִין לְמֵחֲמֵי. נְקוּדִין בְּתַלַת גַּוונִין, חַדּוּ דְּלְבָּא הֲווֹ בְּלֵב כֹּלָּא, חַיָּבַיָּא דְּמִסְתַּכְּלִין בְּהוּ, הֲווֹ זָעִין וְדָחֲלִין, סַלְקִין בְּלִבַּייהוּ אֵימָתָא וּדְחִילוּ.

אִתְפְּלַג עַל עַיְינִין. דָּא חָשִׁיב מַחֲשָׁבִין לְגוֹ וְלָא לְבַר. בְּגִין דְּלָא חָשִׁיב לְבְנֵי נָשָׁא בְּעוֹבָדוֹי, וְדָחִיל אִיהוּ לְפוּם שַׁעֲתָא, וְלָא יַתִּיר. לְפַיּוּסָא, אִתְפַּיְיסָא בְּעוֹבָדוֹי דִּלְבַר מִקָּמֵי בַּר נָשׁ, לָאו אִינּוּן, אֶלָּא לְזִמְנִין כְּרַבְיָא, וּלְזִמְנִין בְּחָכְמָה. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת נ׳, דְּאִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, דְּלָא אִתְכְּלִיל בְּאָת ז׳. וְחַלְשָׁא אִיהוּ, דְּלָא אִתְכְּלִיל בְּאִלֵּין אַתְוָון קַדְמָאֵי, אֶלָּא אִסְתְּמִיךְ לְאָת ס׳ לְאִתְכְּלָלָא בֵּיהּ. וְלָא בְּאַתְוָון קַדְמָאֵי. עַד הָכָא

רָזִין דְּחָכְמְתָא דְּמִצְחָא.

מִצְחָא דִּילֵיהּ רַב עִנּוּלָא בִּשְׁפִירוּ, וְכָל אַתְוָון אִתְחָזוּן וְסַלְקִין בֵּיהּ, אִלֵּין סַלְקִין וְאִלֵּין נַחְתִּין. אִינּוּן דְּנַחְתִּין סַלְקִין, יַהֲבִין דּוּכְתָּא אִלֵּין לְאִלֵּין. בְּגִין כַּךְ רְשִׁימִין דִּילֵיהּ סַלְקִין בְּאַרְכָּא לְעֵילָּא. גְּבִינִין דְּעֵינּוֹי רַחֲמִין לְרַחֲמָנוּתָא. לָא אוּכְמִין וְלָא סוּמָקִין, אֶלָּא בֵּין תְּרֵין גַּוְונִין. בַּת עֵינָא דִּלְגוֹ, אַחְזֵי כָּל דִּיוּקְנִין דְּעָלְמָא, חוּטָא סוּמָקָא סַחֲרָא לֵיהּ, וְחֶדְוָא סְחוֹר סְחוֹר כֻּלָּא.

שֵׁירוּתָא, דְּחַיָּבִין מְקָרְבִין לְמֵחֲמֵי, אִינּוּן חַיָּבַיָּא חָמָאן לוֹן חַיְיכָאן, רַחֲמֵי חִנָּא וְחִסְדָּא. לְבָתַר תּוּקְפָּא וּדְחִילוּ וְאֶמְתָּנוּ וְרוּגְזָא. וְעֵינּוֹי יוֹנִים לְגַבַּייהוּ. מַאי יוֹנִים. דְּעַבְדִין לוֹן אוֹנָאָה לְחַיָּבַיָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כה) לֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וּכְתִיב (שיר השירים א) עֵינַיִךְ יוֹנִים. מְקָרְבָן, וּמְרַחֲקָן. כָּל דִּיוּקְנִין דְּעָלְמָא כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בְּאַנְפּוֹי. שַׁעֲרָא דְּרִישֵׁיהּ, חֲוָה רָשִׁים בִּגְוָונֵי שִׁבְעָה זִינֵי דַּהֲבָא.

בְּרָזָא דְּעַיְינִין, בְּרָזָא דְּאָת
ס׳, בְּהַהוּא גַּוְונָא
דְּסַחֲרָא לְבַר, וּכְמָה דְּיָתְבָא
עֵינָא, דְּיָתְבָא עַל שְׁלִימוּ,
דְּלָא שְׁקִיעַ, הַאי לָאו רַמְאָה
הִיא, וְרָחִיק מֵרַמָּאוּתָא,
דְּלָא אִית בֵּיהּ כְּלָל.
גַּוְונֵי דְּעַיְינִין אִינּוּן ד׳.
חִוָּורוּ לְבַר, דְּסַחֲרָא
עֵינָא, כְּגַוְונָא דְּכָל בַּר נָשׁ.
לְגוֹ מִנַּיהּ אוּכְמָא דְּסַחֲרָא,
וְאִתְכְּלִיל חִוָּורוּ וְאוּכְמוּ
כַּחֲדָא. לְגוֹ מִנַּיהּ יְרוֹקָא.
וְאִתְכְּלִיל בְּאוּכְמָא. לְגוֹ
מִנַּיהּ הַהוּא בַּת עֵינָא,
נְקוּדָא אוּכְמָא. דָּא אִיהוּ בַּר
נָשׁ דְּחַיְיךְ תָּדִיר, וְחַדֵּי בְּחַדּוּ.

חַמִּינָא בְּסִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּאָמַר הָכִי דְּיוֹקְנִין דְּמִשִּׁיחָא קַדְמָאָה, לְסִיהֲרָא, גְּוָון דִּילֵיהּ, זָהָב יְרַקְרַק בְּאַנְפּוֹי. גְּוָון דִּילֵיהּ, זְהַב אוֹפִיר בְּדִיקְנֵיהּ. גְּוָון דִּילֵיהּ, זְהַב שְׁבָא בִּגְבִינוֹי. גְּוָון דִּילֵיהּ (דברי הימים ב ג) זְהַב פַּרְוַיִם, בִּקְרִיצִין דְּעַל עֵינוֹי. גְּוָון דִּילֵיהּ, זָהָב סָגוּר בְּשַׁעְרָא דְּרֵישֵׁיהּ. גְּוָון דִּילֵיהּ, זָהָב מוּפַז עַל חַדּוֹי בְּלוּחָא דְּעַל לִבֵּיהּ. גְּוָון דִּילֵיהּ זְהַב תַּרְשִׁישׁ, עַל תְּרֵין דְּרוֹעִין. כָּל שְׁבְעָה גַּוְונִין אִלֵּין, הַוּוֹ רְשִׁימִין, עַל כָּל אִינּוּן דּוּכְתֵּי דְּשַׁעֲרוֹי.

בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, הַוָּה חָקִיק וְרָשִׁים רְשׁוּמָא חַדָּא סָתִים מִבְּנֵי נָשָׁא, מִגְּדַל חָקִיק בְּאַרְיֵה. וְאָלֶף זְעִירָא רָשִׁים בְּגַוֵּיהּ, וְסִימָנָא דָּא (שיר השירים ד) אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו. כָּל זִמְנָא דְּאַנָּח קְרָבָא, הַהוּא רְשִׁימָא סַלְקָא וּבַלְטָא, וְעַל מִגְדָּל מְשַׁשְּׁאָ הַאי אָלֶף, וּכְדֵין אִתְתַּקַּף לְאַנָּחָא קְרָבָא. כַּד עָאל בְּקְרָבָא

וְחָשִׁיב מַחֲשָׁבִין לְטָב, וְלָא אִשְׁתְּלִימוּ אִינּוּן מַחֲשָׁבִין, בְּגִין דְּסָלִיק לוֹן מֵיַּד מֵרְעוּתֵיהּ. אִשְׁתַּדַּל בְּמִילֵי דְּעָלְמָא. וְכַד אִשְׁתַּדַּל בְּמִילֵי דִּשְׁמַיָּא, אַצְלַח. הַאי אִצְטְרִיךְ לְאִתְתְּקָפָא בֵּיהּ לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא יְצַלַּח בָּהּ.

גְּבִינִי עֵינוֹי רַבְרְבִין, וְכַסְיָין לְתַתָּא. בְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּעֵינָא אִית רְשִׁימִין סוּמָקִין דְּקִיקִין בְּאַרְכָּא. אִינּוּן רְשִׁימִין אִקְרוּן אַתְוָון זְעִירִין דְּעֵינָא. בְּגִין דְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּעֵינָא. אִי (דף ע"ג ע"א) נְהִרִין בִּנְהִירוּ, הַהוּא נְהִירוּ סָלִיק מִכַּשְׁכְּשָׁא הַהוּא אַרְיֵה, וּכְדֵין אִתְגַּבָּר כְּאַרְיֵה, וְנָצַח קְרָבִין. וְהַהוּא מִגְדָּל אִתְרְהִיט, וְסִימָנֵיהּ (משלי יח) בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב. וְנִשְׂגַּב דָּוִד מִשַּׁנְאוֹי דְּלָא יַכְלִין לְגַבֵּיהּ. וּמִן סִמָנִין אִלֵּין וּרְשִׁימִין אִלֵּין, הַוּוּ רְשִׁימִין בְּדַרְעֵיהּ שְׁמָאלָא. רְשׁוּמָא דְּבַר נָשׁ אַחֲרָא לָאו כְּהַאי. עַיְינִין צְהִיבִין פְּקִיעִין, שִׁגְעוֹנָא בְּלִיבֵּיהּ. מִצְחָא רַב. שַׂעֲרוֹי סַגִּיאִין, תַּלְיָין, רְחִיקִין מִמַּשְׁכָּא דְּרֵישָׁא. פְּקִיחָא אִיהוּ. פּוּם מְמַלֵּל רַבְרְבָן. שְׂפָוָון דְּיִלֵּיהּ עַתִּיקִין מָאֵרֵיהּ דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא.

בְּמִצְחֵיהּ תְּלַת שִׁרְטוּטִין, אִי בְּעֵינֵיהּ תְּרֵין שׁוּרַיְיקֵי סוּמָקֵי, דָּא הֲוָה בְּאָת ר' בִּלְחוֹדוֹי, וְשׁוּרַיְיקָא זָהִיר לְגַבַּיְיהוּ. עֲבִירָה אִזְדַּמְנַת לְגַבֵּיהּ, וְאִשְׁתְּזִיב מִינָהּ.

וְאִי שׁוּרַיְיקָא חֲדָא סוּמָקָא לְגוֹ בְּעֵינָא, קַיְימָא בְּאַרְכָּא, וּתְרֵין זְעִירִין תְּחוֹתֵיהּ, וְחַד דְּאַעְבַּר בְּעֵינוֹי. דֵּין אִית לֵיהּ עֵיטָא

אַתְוון לְאִתְחַזָּאָה, לְאִינּוּן מָארֵי דְּמִדִּין. בְּאִינּוּן רְשִׁימִין אַחֲרָנִין דְּקִיקִין, וְהַאי אִיהוּ בְּאָת ס׳, וּכְלִילָא בְּאָת ה׳. עַיְינִין יְרוֹקִין דְּסַחֲרִין (נ"א דְּמִסְחֲרָא) בְּחַוָּורוּ, וּמִתְעָרְבִין אִינּוּן יְרוֹקִין, בְּהַהוּא חַוָּורוּ. רַחֲמָנָא אִיהוּ, וְאִיהוּ חָשִׁיב תָּדִיר לְתוֹעַלְתֵּיהּ, וְלָא חָשִׁיב לְנַזְקָא דְּאַחֲרָנִין כְּלוּם. גַּוְונָא אוּכְמָא לָא אִתְחֲזֵי בֵּיהּ. חָמִיד אִיהוּ וְלָא מִסְטָרָא בִּישָׁא. וְאִי סַלְקָא בִּידֵיהּ מִסְטָרָא בִּישָׁא, לָא יֵתוּב מִנֵּיהּ. מְהֵימָנָא אִיהוּ בְּמָה דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא. בִּישָׁא, בְּאִתְתָּא אֲסוּרָה, וַעֲדַיִן עִיטָּא קַיְימָא. כְּדֵין תִּשְׁתְּכַח בְּמִצְחֵיהּ, חַד שִׁרְטוּטָא לְאָרְכָּא. מִקְרִיצָא יְמִינָא חַד שַׁעֲרָא וְאַרְבַּע זְעִירִין תְּחוֹתֵיהּ, וְחַד דְּאַעְבַּר בֵּינַיְיהוּ לְפוּתְיֵיהּ.

וְאִי יִתְפְּרַשׁ מֵהַהוּא חַטָּאָה, תִּשְׁכַּח בְּעֵינֵיהּ, תְּרֵין שׁוּרְיָיקֵי דְּקִיקִין, אַוְלִין בְּפוּתְיֵיהּ דְּעֵינָא, וְלָא אַעְבַּר חַד בֵּינַיְיהוּ, וְכֵן בְּמִצְחָא. וּמִזְמַן דְּאִתְפְּרַשׁ מֵהַהוּא חוֹבָה, הוּא מִזְמַן ט׳ יוֹם, דְּהָא מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, יִתְמַחוּן רְשִׁימִין אִלֵּין, וְיִתְיְילְדוּ אַחֲרָנִין. עַיְינִין דְּקִיקִין, וּמִתְהַפְּכָן זְעִיר בְּסוּמָקָא. דָּא אִיהוּ פְּקִיחָא. כָּל מִלּוֹי (ס"א בְּתִיּוּבְתָּא) בְּחִיוּבָא. בְּמִצְחוֹי תִּשְׁכַּח רְשִׁימִין תְּלַת. חַד רַב, דְּאַעְבַּר מִסְטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא. וּתְרֵין אַחֲרָנִין דְּלָא עַבְרִין. קְרִיצִין דְּעֵינּוֹי רַבְרְבִין. מָארֵיהּ דְּקַשְׁיוּ אִיהוּ. כַּד מַלִּיל, קָמִיט בְּחוּטְמִין, בְּרוּגְזֵיהּ, (ס"א אוֹ) אִי בְּקַשְׁיוּ דְּלִבֵּיהּ. זָקִיף שׁוּם בִּישׁ עָלֵיהּ. בִּישׁ בְּעֵינֵי דְּכֹלָּא. כֹּלָּא שַׂנְאִין לֵיהּ. אַצְלַח לְזִמְנִין וּלְזִמְנִין לָא.

וּבַמֶּה דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָא לָאו מְהֵימָנָא אִיהוּ. מָארֵיהּ דְּרָזִין אִיהוּ, בְּמִלָּה דְּאִיהוּ רָזָא, עַד דְּיִשְׁמַע לְהַהוּא רָזָא בְּאַתָר אַחֲרָא. כֵּיוָן דְּשָׁמַע לֵיהּ גַּלֵּי כֻּלָּא. וְלָאו עִמֵּיהּ רָזָא כְּלָל, דְּכָל מִלּוֹי לָאו אִינּוּן בִּשְׁלִימוּ. גַּוְונֵי עֵינוֹי סָחֲרָן בְּחִוָּורוּ וּבִירוֹקָא. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה׳, וְאִתְכְּלִיל בְּאָת ז׳, וּבְאָת ס׳. עַיְינִין צְהִיבִין יְרוֹקִין, שִׁגְעוֹנָא אִית בֵּיהּ. וּבְגִין שִׁגְעוֹנֵיהּ אִיהוּ פּוּם מְמַלֵּל רַבְרְבָן, וְעָבִיד גַּרְמֵיהּ כְּבַר נָשׁ רַב, בְּרַבְרְבָנוּ. וּמַאן דְּאִתְתַּקַּף תִּלַת שַׁעֲרִין רַבְרְבִין בְּחַדּוֹי עַל לִבֵּיהּ. שִׂפְוָון דִּילֵיהּ עַתִּיקִין, מָארֵיהּ גָּאוּתָא בְּשִׁגְעוֹנָא. לִישָׁנָא בִּישָׁא. שַׁעֲרוֹי שְׁעִיעִין רַבְרְבִין וְסַגִּיאִין. אַנְפּוֹי אַנְפִּין אֲרִיכִין זְעִיר, וַעֲגוּלִין זְעִיר, לְזִמְנִין אִתְחָרַט מִכָּל מַה דְּעָבַד וְתָב לְקִלְקוּלֵיהּ. בְּעֵינֵיהּ תִּשְׁכַּח שׁוּרַיְיקֵי, תְּרִין בְּעֵינָא דִּימִינָא, וְחַד בְּעֵינָא דִּשְׂמָאלָא. אוּדְנוֹי זְעִירִין, קַיְימִין בְּקִיוּמָא. זַרְעָא דְּדָוִד בְּהִפּוּכָא. זַרְעָא דְּדָוִד כָּל סִימָנִין אִלֵּין לְטָב, וּלְמֶעְבַּד טִיבוּ. בַּר שִׂפְוָון רַבְרְבִין, דְּכָל מַאן דְּשִׂפְוָותֵיהּ רַבְרְבִין, מָארֵיהּ דִּלִישָׁנָא בִּישָׁא אִיהוּ, בֵּין זַכָּאָה, בֵּין חַיָּיבָא. בַּר אִי צַדִּיק גָּמוּר הוּא. וּבְזַכְיוּ דִּילֵיהּ נָצַח וְנָטִיר גַּרְמֵיהּ.

עַיְינִין יְרוֹקִין, זְעִיר מְגָוֵון סוּמָק אָזִיל בֵּינַיְיהוּ, בְּמִצְחֵיהּ תְּרִין רְשׁוּמִין, מִסְטְרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, וְחַד לְעֵילָּא זְעִירָא, וְחַד לְתַתָּא. אִיהוּ בְּאָת פ׳ וְאָת ר׳. דָּא מִצְחֵיהּ רַב בְּעִגּוּלָא, אִיהוּ טָב

בֵּיהּ, נֶצַח לֵיהּ. לָא אִתְחָזֵי לְרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא לָא שָׁכִיךְ בְּלִבֵּיהּ, בְּאִינּוּן רָזִין. דְּעָבִיד גַּרְמֵיהּ רַב בְּהוּ. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה׳, וְאִתְכְּלִיל בְּאָת ז׳ בְּלְחוֹדוֹי, וְאִתְרַחַק מֵאָת ס׳. וּבְגִין דְּאִיהוּ עָבֵד גַּרְמֵיהּ בְּרַבְרְבָנוּ, אִתְרַחַק מִנֵּיהּ מֵאָת ס׳, וְלָא אִתְקְרִיב בַּהֲדֵיהּ. דָּא כַּד אִיהוּ מַלִּיל, עָבִיד קְמִיטִין סַגִּיאִין בְּמִצְחֵיהּ.

עַיְינִין חָוְורִן, דְּסַחֲרָן זְעֵיר בִּירוֹקָא, מָאֲרֵיהּ דְּרוּגְזָא, וְרַחֲמָנָא אִיהוּ לְרוֹב זִמְנִין. וְכַד אִתְמְלֵי רוּגְזָא, טִינָּרָא שַׁלְהוֹבָא חֲדָא מִלַּהֲטָא, מְרַקְמָא בְּכַמָּה גַּוְונִין, וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא סַלְקָא וְנַחְתָּא, עַד דְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ (נ"א פְּטִישׁוּ) בָּטַשׁ בֵּיהּ, וְתָב וְאִתְיְשַׁב בְּדוּכְתֵּיהּ, וְאִתְעֲבִיד רוּחָא דְּחַיֵּיא. וְהַהוּא רוּחָא אִתְתְּחָם, וְנָטִיל גַּוָּון חַד מִשִּׁמְשָׁא. נָחִית לְתַתָּא,

לְכֹלָּא. יָהִיב מִכָּל מַה דְּאִית לֵיהּ לְכָל בַּר נָשׁ. וַתְרָן אִיהוּ. שַׁעֲרוֹי שְׁעִיעַ וְתָלֵי. בִּסְטַר יְמִינָא אִית לֵיהּ חַוָּורוּ דְּשַׁעֲרֵי, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי. מַתְנִיתִין. בְּנֵי עָלְמָא מָאֲרֵיהוֹן דְּסָכְלְתָנוּ, פְּקִיחִין עַיְינִין, מָאֲרֵיהוֹן דְּמְהֵימָנוּתָא, דְּיִ הֲוָה גְּנִיזָא בְּכוּ. מַאן מִנְּכוּן דְּסָלִיק וְנָחִית. מַאן דְּיִ רוּחַ אֱלָהִין קַדִּישִׁין בֵּיהּ. לְיקוּם וְלִינְדַע, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא דְּרֵישָׁא חַוָּורָא, לְמִבְרֵי אָדָם, בָּטַשׁ בְּגוֹ בוּצִינָא חֲדָא, וּבָטַשׁ בּוּצִינָא בִּפְשִׁיטוּ דְּנָהִיר, וַהֲוָא פְּשִׁיטוּ דְּבוּצִינָא אַפִּיק נְשָׁמָתִין. אוּף הָכִי בָּטַשׁ גּוֹ טִנָּרָא חֲדָא תַּקִּיפָא, וְאַפִּיק הַהוּא

וְתָב וְאִתְיְשַׁב בְּדוּכְתֵּיהּ, וְאִתְעֲבִיד רוּחָא דְּחַיֵּיא.

לֵית בֵּיהּ רְחִימוּ כְּלָל, וְאִתְהַפָּךְ לְאַכְזָרִיוּת. לָאו אִיהוּ מָאֲרֵיהּ דְּרָזִין, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה׳, דְּאִתְכְּלִיל בְּאָת ס׳.

עַיְינִין יְרוֹקִין וְחָוְורִין כַּחֲדָא, וְזִעֲיר מְגָוֵון אוּכָם בְּהוּ, דָּא אִיהִי מָאֲרֵיהּ דְּרָזִין, וְאַצְלַח בְּהוּ. וְאִי שָׁאֲרִי (דף ע"ג ע"ב) בְּאַצְלָחוּתָא אַצְלַח וְסָלִיק. שַׁנְאוֹי לָא יַכְלִין לֵיהּ, וְאִיהוּ שַׁלִּיט עָלַיְיהוּ בְּשׁוּלְטָנוּ, וְאִתְכַּפְיָין קָמֵיהּ. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת כ׳, דְּאִתְכְּלִיל בְּרָזָא דְּאָת ס׳. וְעַל דָּא אִיהוּ שַׁלִּיט, אִי שָׁאֲרִי בֵּיהּ. עַד הָכָא רָזִין נְטִיל גַּוָּון חַד מִסִּיהֲרָא. סָטָא לִימִינָא, נָטַל גַּוָּון מַיָּא, כְּלִיל בְּפוּמָא דְּאַרְיֵה חֲדָא. סָטָא לִשְׂמָאלָא, נָטַל גַּוָּון אֶשָּׁא, כְּלִיל בְּפוּמָא דְּחָד שׁוּר, סוּמָקָא כְּוַורְדָא. סָטָא לְקַמֵּיהּ, נָטַל גַּוָּון רוּחָא, כְּלִיל בְּפוּמָא דְּחָד נֶשֶׁר רַבְרְבָא, רַב גַּדְפִּין, מָאֲרֵיהּ דְּנוּצָה, כָּל גַּוְונִין בֵּיהּ מִתְחַמָּאן. סָטָא לַאֲחוֹרָא, נָטַל גַּוָּון עַפְרָא, כְּלִיל מִדְּסִטְרֵי עָלְמָא. בְּפוּמָא דְּאָדָם, וְכָל דְּיוּקְנִין מִסְתַּכְּלָן לְגַבֵּיהּ. אִתְיַישַּׁב הַהוּא רוּחָא בְּהַהוּא עַפְרָא, וְאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ. כְּדֵין הַהוּא עַפְרָא, מִכַּשְׁכְּשָׁא וְנָחַת לְתַתָּא, וְכַנַּשׁ עַפְרָא מִדְּסִטְרִין דְּעָלְמָא, וְאִתְעֲבִיד דְּיוּקְנָא חֲדָא וּפַרְצוּפָא, וְהַהוּא רוּחָא אִתְטַמַּר מִגּוֹ לְגוֹ. וְהַהוּא עַפְרָא דְּאִתְכְּנִישׁ מִדְּסִטְרִין בְּטַשׁ לְגַבֵּיהּ נֶפֶשׁ כְּלִילָא בְּעַפְרָא

(ס"א בְּרוּחָא.)

וְהַהוּא נֶפֶשׁ אִיהוּ יְסוֹדָא לְעוֹבָדֵי גּוּפָא. כְּפוּם עוֹבָדִין דְּהַהוּא נֶפֶשׁ בְּגוּפָא, הָכִי אִתְחֲזֵי בְּמַשְׁכָּא לְבַר. רוּחָא דָּא אִתְטַמַּר לְגוֹ.

דְּעַיְינִין לְאִינּוּן מָארֵי דְּחָכְמְתָא.

רָזָא דְּאַנְפִּין, לְאִינּוּן מָארֵי דְּחָכְמְתָא פְּנִימָאָה.

דְּיוּקְנִין דְּאַנְפִּין, לָאו אִינּוּן בְּרְשִׁימִין דְּלְבַר, אֶלָּא בְּגוֹ רְשִׁימָא דְּרָזִין פְּנִימָאִין.

דְּדְיוּקְנִין דְּאַנְפִּין, מִתְהַפְּכָן מִגּוֹ דְּיוּקְנִין דְּרְשִׁימוּ דְּאַנְפִּין, סְתִימִין בְּרוּחָא דְּשַׁרְיָא לְגוֹ. וּמִגּוֹ הַהוּא רוּחָא, אִתְחָזֵי לְבַר דְּיוּקְנִין דְּאַנְפִּין, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן לְגַבֵּי אִינּוּן חַכִּימִין.

דְּיוּקְנִין דְּאַנְפִּין אִשְׁתְּמוֹדְעָן מִגּוֹ רוּחָא. רוּחָא אִית בְּבַר נָשׁ, וְהַהוּא אַחְזֵי לְבַר, סָלִיק וְנָחִית, וּבָטַשׁ בְּאַנְפּוֹי, וְאַחְזֵי דְּיוּקְנִין וּרְשִׁימִין. בָּטַשׁ בְּמִצְחֵיהּ, אַחְזֵי דְּיוּקְנִין וּרְשִׁימִין בָּטַשׁ בְּעֵינוֹי, וְאַחְזֵי דְּיוּקְנִין וּרְשִׁימִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ג) הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָּם.

בּוּצִינָא דְּאִתְמְשָׁךְ מִגֵּיהּ מְדִידוּ, דְּחָד חוּטָא יְרוֹקָא, שַׁלְהָבוּתָא דְּתַהּוּ. בָּטַשׁ בִּידוֹי בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ נָאִים, וְרָשִׁים רְשִׁימִין וְשִׁרְטוּטִין בִּידֵיהּ, וּכְפוּם עוֹבָדִין דְּבַר נָשׁ הָכִי אִתְרְשִׁים. וְאִלֵּין אַתְוָון מִתְהַפְּכָן מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וַיַדְעֵי לוֹן חַבְרֵי קְשׁוֹט, בִּרְשִׁימוּ דְּאַתְוָון דְּבוּצִינָא, וְכָל אִלֵּין חֵילִין דִּלְגוֹ בְּבַר נָשׁ, עַבְדִין רְשׁוּמִין וְשִׁרְטוּטִין אַתְוָון מִתְהַפְּכָן. מַאן דְּרָקִים דָּא, רָקִים בְּשִׁפּוּלֵי מַשְׁכְּנָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קלט) רֲקַמְתִּי בְּתַחְתִּיוֹת אָרֶץ. בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

עַיְינִין חִוָּרָא, וְאַבְרִין סוּמָקִין, בְּאַתְרֵיהּ דְּנָפִיק מִינֵּיהּ, דָּא אִיהוּ בְּאָת פ' וְאָת ר' כְּלִילָא כַּחֲדָא.

דְּרָזִין דְּאַתְוָון חֲקִיקִין בֵּיהּ. וְכֻלְּהוּ אַתְוָון סְתִימִין גּוֹ הַהוּא רוּחָא, וּלְפוּם שַׁעֲתָא סַלְקִין רְשִׁימִין דְּאִינּוּן אַתְוָון לְגוֹ אַנְפִּין. וּכְמָה דְּאִינּוּן אַתְוָון סַלְקִין, הָכִי אִתְחָזוּן אַנְפִּין, בְּדִיוּקְנִין רְשִׁימִין לְפוּם שַׁעֲתָא, בְּחֵיזוּ דְּלָא קַיְימָא. בַּר אִינּוּן מָארֵי דְּחָכְמְתָא דְּאִתְקַיְימָן בֵּהּ, וְלָא אִתְנְשֵׁי מִנַּיְיהוּ.

הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי עָלְמָא דְּאָתֵי, (אִיהוּ רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא)

וּמִתַּמָּן נַפְקָא רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּכֻלְּהוּ אַתְוָון דְּאִינּוּן כ"ב אַתְוָון, כְּלָלָא דְּכֹלָּא. וְהַהוּא נַהֲרָא דְּנָפִיק מִצְּחֵיהּ רַב, תְּלַת שִׁרְטוּטִין סַלְקִין בְּמִצְּחֵיהּ, שִׁית זְעִירִין אַחֲרָנִין. סוּמָק הוּא וְלָא סוּמָק, קַיְימָא בֵּין תְּרֵין גַּוְונִין. שַׁעֲרֵיהּ אוּף הָכִי. אַנְפּוֹי רַבְרְבָן. שַׁעֲרֵיהּ קָמִיט, וְלָא כָּל קַבָּ. תָּלֵי זְעִיר תְּחוֹת אוּדְנוֹי. טָב אִיהוּ, מָארֵי דְּמְהֵימְנוּתָא, מָארֵי דְּרוּגְזָא תַּקִּיף, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְרְגִיז.

הַהוּא סוּמָקָא דְּתְחוֹת עֵינָא, אִתְפַּשַּׁט בְּעֵינֵיהּ. רוּגְזֵיהּ בִּישׁ. בְּשַׁעֲתָא דְּמַלִּיל בְּרוּגְזֵיהּ סָתִים פּוּמֵיהּ, וְנָפִיק תְּנָנָא מִנַּחִירוֹי. וְלִזְמַן זְעִיר נָח רוּגְזֵיהּ, וְלָא כָּל רוּגְזֵיהּ, עַד יוֹמָא אַחֲרָא, אוֹ תְּרֵין יוֹמִין. דָּא אַצְלַח לְזִמְנִין, וּלְזִמְנִין לָא. אֲבָל קָאִים תָּדִיר בְּאַצְלָחוּתָא, בֵּין זְעִיר וּבֵין רַב.

וְאִי סוּמָקָא דְּפוּם עֵינָא, זְעִיר כְּחוּטָא, וְלָא אִתְפַּשַּׁט בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזֵיהּ בְּעֵינָא, וְאִית בֵּיהּ כָּל הָנֵי סִימָנִין. חַלְשָׁא בְּלִבָּא. וְאִיהוּ דָּחִיל מִכֹּלָּא, שֵׁינָתֵיהּ לָא אִתְיַישַׁב בֵּיהּ. חָשִׁיב תָּדִיר

מֵעֵדֶן, נָטִיל כֹּלָא. וְכַד פַּרְחָן מִנֵּיהּ אִינּוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, כֻּלְּהוּ מִצְטַיְּירָן בְּצִיּוּרָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, וְהָכִי נַפְקֵי כֻּלְּהוּ. וּבְגִין כָּךְ, רוּחָא דְּבַר נָשׁ דְּמִצְטַיְּירָא בְּצִיּוּרָא דְּאַתְוָון, עָבִיד צִיּוּרָא בְּאַנְפִּין.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי הָכִי צִיּוּרָא דְּאִימָּא, לָא מִצְטַיְּירָא גּוֹ הַהוּא רוּחָא, אָמְרוּ, הָכִי שְׁמַעְנָא מִנֵּיהּ דְּמַר, דְּצִיּוּרָא דְּאַתְוָון מִסְטָרָא דִּלְעֵילָּא, וְצִיּוּרָא דְּאִימָּא מִצְטַיְּירָא בְּהַהוּא רוּחָא לְתַתָּא. צִיּוּרָא דְּאַתְוָון אִתְגְּנִיזוּ לְגוֹ, וְצִיּוּרָא דְּאִימָּא בָּלִיט לְבַר.

מַחֲשָׁבִין וְדָחִיל מִכֻּלְּהוּ. וְאַצְלַח לְכֹלָּא. מָאנֵי דְּגִרְיָא (דְּגַיְּידָא). לָא חָשׁ לְגִיּוּפָא.

לְזִמְנִין תָּב בְּתִיּוּבְתָּא וְדָחִיל. וּמִגּוֹ דְּחִילוּ, כְּדֵין תִּשְׁכַּח בְּעֵינֵיהּ יְמִינָא, הַהוּא סוּמָקָא דְּפוּם עֵינָא, בְּסוֹפָא בְּשִׂפְוֵלֵי עֵינָא, וְחַד שׁוּרְיָיקָא דָּקִיק סוּמָק בְּעֵינֵיהּ שְׂמָאלָא, וְאִי מִתְחַלְּפֵי מַה דִּימִינָא לִשְׂמָאלָא, וּמַה דִּשְׂמָאלָא לִימִינָא, כְּדֵין אִיהוּ בְּקִלְקוּלֵיהּ. וְתָב וְתָבַר גְּוִיזָא דִּבְרָדָא, בְּגִין לְאַעְבָּרָא עֲבֵירָה.

תְּרִין קְמִיטִין עַל רֵישָׁא דְּעֵינָא, וּתְלַת לְתַתָּא. וּבְרַגְלֵיהּ שְׂמָאלָא, בְּאֶצְבָּעָא דְּאֶמְצָעִיתָא, שִׁית שַׁעֲרִין, וּבְזִמְנָא אַחֲרָא חָמֵשׁ, וְהַשְׁתָּא שִׁית, חַד זְעִירָא בֵּינַיְיהוּ. עֵינִין אוּכְמִין, וּקְרִיצִין דְּעַל עֵינוֹי רַבְרְבִין, סַגִּיאִין שַׁעֲרִין, אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְאִינּוּן עֵינִין אוּכְמִין וְיָרוֹקָא, אָזִיל בְּגַוַויְיהוּ, וְהַהוּא יְרוֹקָא אַטְבַּע יַתִּיר. הַאי

צִיּוּרָא דְּאִימָא, פְּנֵי אָדָ"ם, פְּנֵי אַרְיֵ"ה, פְּנֵי שׁוֹ"ר, פְּנֵי נֶשֶׁ"ר. וְרוּחָא עָבִיד צִיּוּרָא דְּכֻלְּהוּ לְבַר לְפוּם שַׁעֲתָא, בְּגִין דְּכָל מַה דְּאִיהוּ מִסְטָרָא (דף ע"ד ע"א) **דְּרוּחָא בָּלְטָא לְבַר, וְאִתְחַזֵּי וְאִתְגְּנִיז. וְכָל הָנֵי דְּיוּקְנִין, אִתְחַזְּיָין, מִתְצַיְּירָן בְּצִיּוּרָא דְּאַתְוָון אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן גְּנִיזִין. אִלֵּין אַרְבַּע דְּיוּקְנִין אִתְחַזְּיָין לְפוּם שַׁעֲתָא, לְאִינּוּן מָארֵי דְּעַיְּינִין, דְּיַדְעִין בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא לְאִסְתַּכְּלָא בֵּהּ.**

צִיּוּרָ"א קַדְמָאָ"ה, כַּד אָזִיל בַּר נָשׁ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, אִינּוּן אִית לֵיהּ חֲמֵשׁ שְׁרְטוּטִין בְּמִצְחָא, תְּרִין דְּעַבְרִין מִסְּטָר לְסִטַר. וּתְלַת דְּלָא עַבְרִין וְכוּ'.

השלמה מהחשמטות (סימן ז)

וְזֶה סִימָן, וּתְלַת דְּלָא עַבְרִין, הַאי אִיהוּ בְּאַתְּ פ' וְאַתְּ א' וְכוֹלָא פ"א בְּאַשְׁלְמוּתֵיהּ. אַתְּ ר', לֵית בֵּיהּ כְּלָל. שַׁעְרוֹי אוּכְמִין תַּלְיָין וְלָא שְׁעִיעִין, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּשָׁתִיק תָּדִיר, אֲבָל פְּקִיחָא אִיהוּ, מָארֵיהּ דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא. מְלִוֵּי בְּרוּגְזָא, פּוּם מְמַלֵּל רַבְרְבָן, אַצְלַח וְלָא אַצְלַח. מָארֵיהּ קְטָטָה בְּבֵיתֵיהּ, לָא חָיֵישׁ לִיקָרָא דְּבַר נָשׁ, חַד בְּפוּמָא וְחַד בְּלִבֵּיהּ, הַפְכְפָּךְ בִּלִישָׁנֵיהּ. גְּבִינִין דִּילֵיהּ סָמְקִין זְעִיר. וְאִית קִימְטָא תְּחוֹת עֵינֵיהּ רָב, אָזִיל עַד חוֹטָמָא מִסְּטָר יְמִינָא, וּתְרֵין תְּחוֹתֵיהּ, חַד מִנַּיְיהוּ זְעִיר מֵאַחֲרָא. דָּא שָׁכִיב בַּנְדָּה מִיּוֹמִין זְעִירִין וְחוֹבֵיהּ רַבְרְבִין בֵּיהּ רְשִׁימִין אִלֵּין. בֵּין כְּתְפּוֹי אִית לֵיהּ רוֹשֶׁם חַד וְד' שַׁעֲרִין בֵּיהּ חַד מִנַּיְיהוּ

דְּיַדְעִין בְּרָזִין דְּמָרֵיהוֹן מִסְתַּכְּלָן בֵּיהּ, בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא דִּלְגוֹ, מִתַּתְקָנָא בֵּיהּ, וּבָלִיט לְבַר, צִיּוּרָא דְּכֹלָּא. וְהַהוּא צִיּוּרָא אִיהוּ צִיּוּרָא דְּאָדָם, וְדָא אִיהוּ צִיּוּרָא שְׁלִים יַתִּיר מִכָּל צִיּוּרִין. וְדָא אִיהוּ צִיּוּרָא, דְּאַעְבַּר לְפוּם שַׁעֲתָא, קָמֵי עֵינַיְיהוּ דְּחַכִּימֵי לִבָּא. הַאי כַּד מִסְתַּכְּלָן בְּאַנְפּוֹי לְבַר, אִינּוּן אַנְפִּין דְּקַיְימִן קָמֵיהּ, עַיְינִין דִּלְבָּא רָחִים לוֹן.

אַרְבַּע סִימָנִין דְּאַתְוָון אִית בְּהוּ, שׁוּרְיְיקָא חַד בָּלִיט בִּשְׂכִיבוּ, בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְשׁוּרְיְיקָא חַד בְּאֶמְצָעִיתָא רָב וְתָלֵי, וּג' אָחֳרָנִין זְעִירִין. וְעַד לָא הֲוָה עֲבִירָה דָּא, הֲווּ תְּלַת זְעִירִין. וְחַד דְּאִתְרָשָׁם בֵּיהּ דָּקִיק וּזְעֵיר מִכֻּלְּהוּ. הַהוּא רוּשָׁם הֲוָה בֵּיהּ מִקַּדְמַת דְּנָא אוּכָם, וְאִינּוּן שַׁעֲרִין חִוָּרִין כֻּלְּהוּ, הַשְׁתָּא לָאו הָכִי. אֶלָּא רוּשָׁם אוּכָם וְחַד סוּמָקָא בִּרְשִׁימוּ וּטְלוֹפְחָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְהַהוּא שַׁעֲרָא דְּאִתְרַבִּי בֵּין אָחֳרָנִין. רֵישֵׁיהּ סוּמָק וְשָׁאַרָא חִוָּר.

אִי תָּב בְּתִיּוּבְתָּא, תִּשְׁכַּח בְּעֵינֵיהּ יְמִינָא חַד חִוָּרָא, חִוָּר גּוֹ הַהוּא אֶכְמָא. בְּמִצְחֵיהּ ג' שִׁרְטוּטִין עַבְרִין, וּתְרִין דְּלָא עַבְרִין. הַהוּא רוּשָׁם אוּכָם וְסָחְרָנֵיהּ חוּטָא סוּמָק וּבְגוֹ הַהוּא חוּטָא חַד שַׁעֲרָא דָּקִיק וְעֵיר, וּתְלַת שַׁעְרִין בְּאֶמְצָעִיתָא כּוּלְּהוּ כַּחֲדָא זְעִירָא. יֵחָכֵם בְּאוֹרַיְיתָא (אי) יוֹלִיף, וְלָא יִצְלַח בְּעוֹבָדוֹי. וְאִי יְרוֹקָא דְּעֵינָא לָא יִצְטַבַּע כָּל כַּךְ, וְעֵינוֹי אוּכָמִין וְחַד חוּטָא וְסוּמָק זְעִיר אִעְבָּר בֵּין אִינּוּן גְּוָונִין, כְּדֵין אִיהוּ בְּאָת פ'

דְּכָלִיל תְּרֵין אַחֲרָנִין דַּאֲחִידָן בֵּיהּ, בְּסִטְרָא דְּשִׂמְאלָא. וְאִלֵּין דְּ סִימָנִים, אִינּוּן דְּ אַתָּוון, דְּאִקְרוּן עֵדוּת וְסִימָנָא דָּא ע'. הַהוּא שׁוּרְייָקָא דְּסִטַר יְמִינָא, דְּבָלִיט בְּשִׂכִיבוּ. דְּ וְאִינּוּן תְּרֵין אַתָּוון דְּמִתְחַבְּרָן בֵּיהּ (ס"א ו"ת אִינּוּן עֵדוּת) ו"ת אִינּוּן הַהִיא שׁוּרְייָקָא דְּכָלִיל תְּרֵין אַחֲרָנִין, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּכְתִיב, (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ דְּכָל מַאן דְּחָמָא לֵיהּ הֲוָה רָחִים לֵיהּ בְּלִבּוֹי, וּבְרַחִימוּ אִשְׁתְּלִים. זַרְעָא דְּדָוִד מִתְהַפְּכָן בֵּיהּ חֵיזוּ דְּגַוְונִין, וּבְגִין כָּךְ טָעָה בְּשִׂלִימוּ, וּבְאוֹת ר' בִּלְחוֹדוֹי. בְּמִצְחֵיהּ תִּשְׁבַּח שִׁית שִׁרְטוּטִין. תְּלַת עַבְרִין, וּתְלַת לָא עַבְרִין, שָׁעֲרֵיהּ תַּקִּיף וְלָא כָּל כַּךְ, תָּלֵי וְלָא תָּלֵי, הַאי אִיהוּ בְּשִׂלִימוּ לְכָל בַּר נָשׁ, כַּמְצָן אִיהוּ. לֵית בֵּיהּ חִידּוּ, וַאֲפִילּוּ בְּחֻדָּוָה לָא חֲזֵי בְּדָוּנָא חֲזֵי. אֲמַטִּים אוּדְנֵיהּ שְׁמָאלֵיהּ. בְּשִׂינּוֹי אִית תְּלַת רַבְרְבִין מִלְּעֵילָּא. וְיַהֲבִין לוֹן דּוּכְתָּא אִינּוּן דִּלְתַתָּא. מְהֵימָנָא אִיהוּ וְלָא (ז"ח דף כ"ו ע"ד) כָּל כַּךְ, אַנְפּוֹי אֲרִיכִין וְלָא שַׁפִּירִין. קָלֵיהּ כְּאִתְתָּא, וּמִילּוֹי כְּאִתְתָּא, מְקַנַּח פּוּמֵיהּ בְּמִלּוֹי, אַפְתַּח אֶצְבָּעָן דִּידּוֹי בְּמִלּוֹלֵיהּ. כַּד אָזִיל, אַקְדִּים לֵיהּ בְּלִיתָא דְּפָרְסָאי, דְּלָא יֵחוּב בַּר נָשׁ לְגַבֵּיהּ. עָלֵיהּ כְּתִיב (דברים כ"ד) כִּי תוֹעֵבָה הִיא לִפְנֵי יְיָ.

עַיְינִין יְרוֹקִין וְאִלֵּין סִימָנִין בֵּיהּ, וְאַנְפּוֹי אֲרִיכִין שַׁפִּירָן. שַׁעְרוֹי אוּכְמִין וּמְרִיטִין מִלְּעֵילָּא בְּרֵישָׁא, רֵישֵׁיהּ רָב. כַּד אָזִיל, כָּפִיף רֵישֵׁיהּ. קְרִיצִין דְּעֵינּוֹי בְּקַדְמָאָה עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (מִשְׁלֵי א') מְנַע רַגְלְךָ מִנְּתִיבָתָהּ.

שְׁמוּאֵל, דִּכְתִיב, (שמואל א טז) **אַל תַּבֵּט אֶל מַרְאֵהוּ, בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא הֲוָה בֵּיהּ בֶּאֱלִיאָב, דְּלָא הֲוָה הָכִי בְּדָוִד, דְּיוּקְנִין דְּדָוִד טְמִירִין אִינּוּן, דְּהָא דְּיוּקְנִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא, אִתְכְּלִיל גּוֹ דְּיוּקְנִין, וְהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְחָזֵי בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, דְּאַעְבַּר עַל עַיְינִין לְפוּם שַׁעֲתָא, וּבָהִיל לְבָא וְדָחִיל, וּלְבָתַר** (שמואל א טז) **וְטוֹב רוֹאִי וַיְיָ עִמּוֹ. וְדָא אִיהוּ עֲדוּת לְגַבֵּיהּ.**

דְּיוּקְנָא דָּא דְּאָדָם, כָּלִיל כָּל דְּיוּקְנִין, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ, הַאי לָא בָּהִיל בְּרוּחֵיהּ. עַיְינִין רַבְרְבִין וְיָרוֹקִין דָּא אִיהוּ בִּתְרִין אַתְוָון, ר' פ"א. חַד יְחִידָא וְחַד בְּשָׁלִימוּ. בְּמִצְחֵיהּ שִׁרְטוּטָא דְּאָזִיל וַעֲבַר מִסְטַר לְסִטַר, וּתְלַת אָחֳרָנִין אִית דְּלָא עַבְרִין. מִצְחֵיהּ רָב. קְרִיצִין דְּעַל עֵינוֹי, לָא רַבְרְבִין. בְּדִיקְנֵיהּ שַׁעֲרָא טַפֵּי. דָּא בְּאַנְפּוֹי שַׁפִּירוּ סוּמָק. שָׂעֲרֵיהּ שְׁעִיעַ וְלָא כָּל כַּךְ, דְּחִיל חַטָּאָה אִיהוּ, רָחִים אוֹרַיְיתָא אִיהוּ. רָחִים לְאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ. חַדֵּי בְּכֹלָּא, עֲבִיד טִיבוּ לְכֹלָּא, כְּדִיבָא לְתוֹעַלְתֵּיהּ. מְהֵימָנָא אִיהוּ לְרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. טָב אִיהוּ לְמִלִּין דְּעָלְמָא. מַאן דְּאִשְׁתַּתָּף בַּהֲדֵיהּ לָא אַצְלַח, לָא אִיהוּ וְלָא אַחֲרָא. אַצְלַח אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי דְּהָא אָתְ ר' גָּרִים. פָּגִים אִיהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. לְעֵילָּא רֵישׁוּמָא דְּחַד מָכְתְּשָׁא דְּהָוָה לֵיהּ תַּמָּן, דְּעָבַד לֵיהּ חַד רַבְיָא בְּאַבְנָא בְּלָא רְעוּ וְכַוָּונָה, וְאִיכְסֵי בְּשַׂעֲרָא. וְהַהוּא רֵישׁוּמָא דְּמָכְתְּשָׁא כְּגַוְונָא דְּגִימֶ"ל יְנִית. מְהֵימָנָא אִיהוּ לְגַבֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא, סָלִיק לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא דְּעַמֵּיהּ, עַד הָכָא רָזִין דְּעַיְינִין.

בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזֵיהּ אִיהוּ בְּנַיְיחָא, וּמְלוֹי בְּנַיְיחָא, וּמִיָּד אִתְפַּיְיס. (דף ע"ד ע"ב)

זַרְעָא דְּדָוִד דְּאִתְחֲזֵי בֵּיהּ הַהוּא דְּיוּקְנָא בְּקַדְמִיתָא, דְּאַעְבַּר לְפוּם שַׁעֲתָא עַל עַיְינִין, בְּרוּגְזֵיהּ בְּנַיְיחָא, מִיָּד אִתְפַּיְיס. אֲבָל נָטִיר דְּבָבוּ כְּנָחָשׁ לְסוֹפָא. בְּגִין דְּהַהוּא סִטְרָא גַּרְמָא לֵיהּ, דְּסַחֲרָא בְּכָל סִטְרִין. אֲבָל מוֹחָא דְּבִגּוֹ קְלִיפָּה וְלִבָּא מִתְיַשְּׁרָא, וְיַצִּיבָא דָּא לְאִינּוּן זַכָּאִין. אֲבָל חַיְיבִין לָא מִתְעַבְּרָן מֵהַהוּא דְּיוּקְנָא קַדְמָאָה בִּישָׁא, וְאִתְחַבְּרָן בֵּיהּ בְּכֹלָּא. (וְאִסְתָּאֲבָן)

וְאִית רָזִין אָחֳרָנִין דְּעַיְינִין דְּמִתְפָּרְשִׁין מִנַּיְיהוּ. עַיְינִין דְּמֵעַמְקָן וְחַיְיכָאן, דָּא אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ דְּאַתְוָון בָּר דְּקַדְמָאָה. ר' וּבָתַר פ' דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאַצְלַח בְּעוֹבָדוֹי ג' שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ, מִצְחֵיהּ עֲגִיל. עֵינוֹי נְהִירִין מְרַקְמָן עוֹבָד צִיּוּר (דַּכְיָין) קַיְימִין עַל שְׁלִימוּ. שָׁנְאוֹי יִפְּלוּ תְּחוֹתֵיהּ. פְּקִיחָא אִיהוּ, אַצְלַח בְּכֹלָּא, בָּהִיל בְּעוֹבָדוֹי. טָב אִיהוּ עִם בְּנֵי נָשָׁא, מִלּוֹי בְּקַשְׁיוּ וּבְלָא דְּחִילוּ. וַתָּרָן אִיהוּ עֲבִיד טִיבוּ וְלָא לִשְׁמָהּ.

שָׂעֲרֵיהּ שְׁעִיעַ וְתַלְיָא וְלִישָׁנֵיהּ כְּחַרְבָּא. תְּחוֹת עֵינוֹי קְמִיטִין תְּלַת רַבְרְבָן וּתְלַת זְעִירִין, וְאִי אִית ד' וּתְלַת רַבְרְבָן. כְּדֵין תַּשְׁכַּח תְּרִין (ז"ח דַּף כ"ז ע"א) שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ עַבְרִין מִסְטַר לְסְטַר וְג' דְּמָטוּ וְלָא מָטוּ. תְּחוֹת טְבוּרֵיהּ קַיְימָא רְשִׁימָא חַד צִיּוּרָא דְּרֵישָׁא דְּבַר נָשׁ אוּכְמָא וְחִוָּור. תְּרִין שַׁעֲרִין תַּלְיָין בֵּיהּ, הַהוּא בַּר נָשׁ אִתְכְּשָׁל בְּאִתַּת גְּבַר מִיּוֹמִין

צִיּוּרָ"א תִּנְיָינָ"א, אִי הַהוּא בַּר נָשׁ לָא אָזִיל כָּל כַּךְ בְּאָרְחָא בִּישָׁא, וְאַסְטֵי מֵהַהוּא אָרְחָא, וְתָב לְמָארֵיהּ, לָא דְּהוּא רְגִילָא בְּאָרְחוֹי דְּמִתַּקְנָן, אֶלָּא אִיהוּ דְּהַוָּה בְּאִינּוּן אוֹרְחֵי מִתְעַדֵּי, וְסָטֵי מִנַּייהוּ וְתָב לְמָארֵיהּ. הַאי אִיהוּ רוּחָא טָבָא שָׁאֲרֵי לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי, וּלְאִתְתַּקְפָּא עַל זוּהֲמָא קַדְמָאָה דְּהַוָּה בֵּיהּ, וּבָלִיט לְבַר, בְּאִסְתַּכְלוּתָא, דְּעַיְינִין לְפוּם שַׁעֲתָא, כְּחַד דְּיוּקְנָא דְּאַרְיֵה דְּאִתְגַּבָּר הַאי בְּשַׁעֲתָא דְּחָמֵי לֵיהּ, הַהוּא חֵיזוּ גָּרִים לֵיהּ לְאַעְבָּר בְּלִבֵּיהּ אַרְיֵה דְּמִתְגַּבְּרָא לְפוּם שַׁעֲתָא.

רְחוֹקִין וְלָא תָּב מֵהַהוּא חוֹבָה. מַרְעִין רַדְפִּין אַבַּתְרֵיהּ, וְעַל דָּא אִינּוּן מַרְעִין, חַד דְּצַעִיק לְאוֹשָׁדָא שֻׁתָּן וְלָא יָכִיל, דְּעַד כְּעַן הַהוּא חוֹבָה תַּלְיָיא בְּקַדְלֵיהּ. דְּנָחֵשׁ עֲקִימָא וְשָׁלִיט עָלֵיהּ בְּדָא, וְדָא לְסוֹף יוֹמִין דְּסִיבוּ.

וְאִי תָּב בְּתִיּוּבְתָּא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ בְּחַיֵּיהּ, הַהוּא רְשִׁימָא אֲזַעְרַת דְּיוּקְנָא וְשַׁעֲרִין לָא תַלְיָין בֵּיהּ כְּלָל. וְאִי תָּב בְּתִיּוּבְתָּא בְּסוֹף יוֹמוֹי כַּד מַרְעִין רַדְפִּין אֲבַתְרֵיהּ, כְּדֵין הַהוּא רְשִׁימָא קַמִּיט, וְשַׁעֲרָן תַּלְיָין בֵּיהּ, וְהַהוּא מַרְעָא לָא אַעְדִּיאוּ מִנֵּיהּ, מִגּוֹ דְּתַלְיָיא בְּקַדְלֵיהּ דְּנָחֵשׁ, בְּגִין דְּהַהוּא נָחֵשׁ, כֵּיוָן דְּאַחִית הַהוּא חוֹבָה עַל קַדְלֵיהּ, לֵית מַאן דְּיָתִיר קִשְׁרָא מִקַּדְלֵיהּ. בְּגִין דְּהַהוּא נָחֵשׁ לֵית לֵיהּ רֵשׁוּ בִּימֵי דְּעוֹלִימוּ דְּבַר נָשׁ לְקִשְׁרָא הַהוּא חוֹבָה עַל קַדְלֵיהּ. וְקַשְׁרִין לֵיהּ בְּקִשְׁרִין תַּקִּיפִין וְאִיהוּ רָדִיף אַבַּתְרֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וּמַלְקֵי לֵיהּ בְּהַהוּא בְּרִית דְּחָב בֵּיהּ. וְאַף עַל גַּב

הַאי מִסְתַּכְלָן בְּאַנְפּוֹי לְבָתַר, אִינּוּן אַנְפִּין דִּלְבָּא לָא רָחִים לוֹן לְפוּם שַׁעֲתָא, וּמִיָּד תָּב לְבֵיהּ וְרָחִים לֵיהּ. כַּד מִסְתַּכְלָן בֵּיהּ אַכְסִיף, וְחָשִׁיב דְּכֹלָּא יַדְעִין בֵּיהּ. אַנְפּוֹי חַפְיָין דָּמָא לְפוּם שַׁעֲתָא, מִתְהַפְּכָן לְחִוָּורָא אוֹ לִירוֹקָא.

תְּלַת שׁוּרַיְיקָן אִית בְּאַנְפּוֹי.

חַד לִימִינָא, דְּדָא אִתְפָּשַׁט בְּאַנְפּוֹי וְאִתְאַחִיד בֵּיהּ. חַד דְּסַלְקָא לְחוֹטָמֵיהּ לְעֵילָּא, וּתְרֵין לְשִׂמְאלָא. וְחַד דְּאִתְפָּשַׁט לְתַתָּא מֵאִינּוּן תְּרֵין, וְאָחִיד בְּהַאי וּבְהַאי. וְאִלֵּין אִינּוּן אַתְוָון דְּתָב בְּתִיּוּבְתָּא, יְצָוַוח מִגּוֹ עָאקוּ דְּמַלְקִיּוּתָא.

הַהוּא חִוְיָא דָּלִיג וְעָאל בְּהַהוּא קִשְׁרָא, בְּשִׁפּוּלֵי דְּתְהוֹמָא רַבָּה. כְּדֵין רָוַוח לֵיהּ לְבַר נָשׁ. וְהַהוּא נָחָשׁ לְבָר (לְבָתַר) יוֹמִין נָפִיק וְעָבִיד דָּא. וּבְזִמְנָא דְּמִית הַהוּא בַּר נָשׁ, תְּלַת מְאָה שׁוּטָרֵי רַדְפִין אַבַּתְרֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ וְתַפְסִין לֵיהּ, וְעַיְלִין לֵיהּ קַמֵּי מַלְכָּא. וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא מִתַּבַּר אִינּוּן קִשְׁרִין, וְנָחִית הַהוּא חוֹבָה מֵעַל קַדְלֵיהּ. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב (יְשַׁעְיָה כ״ב) אִם יְכֻפַּר הָעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (יְשַׁעְיָה כ״ח) וְכֹפֶר בְּרִיתְכֶם אֵת מָוֶת, תָּבַר הַהוּא קַיְימָא דִּילְכוֹן, אֵת מָוֶת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ל״ב) אַכְפְּרָה פָּנָיו. אֲבָטֵל רָגְזֵיהּ, כְּדֵין הַהוּא בַּר נָשׁ, אָזִיל לְהַהוּא עַלְמָא נָקִי מֵהַהוּא חוֹבָה, דְּהָא קַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ בְּהַאי עַלְמָא.

וְכִי תֵּימָא הֵיכִי מַשְׁמַע דִּבְהָאי עָוֹן אֵשֶׁת אִישׁ מִשְׁתָּעֵי קְרָא,

דְּמִתְחַקְקָן בְּאַנְפּוֹי, וְאִינּוּן בַּלְטִין דְּלָא שְׁכִיבִין. וְכַד מִתְיַיְשְׁבָא וְאַרְגִּיל בְּאַרַח קְשׁוֹט, שְׁכִבִין. וְרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון אִיהוּ קָרִיב. דָּא הָוָה רָחִיק, וְהַשְׁתָּא אִינּוּן אַתְוָון בַּלְטִין בְּאַנְפּוֹי, וְסָהֲדִין בֵּיהּ בִּבְהִילוּ. וְסִימָנָא דָּא ק' (ד"א ה') מִסְטָר יְמִינָא אַתְוָון אַחֲרָנִין מִסְטָר (דף ע"ה ע"א) שְׂמָאלָא, וְאַף עַל גַּב דְּשׁוּרְיָיקֵי אַחֲרָנִין אִתְחָזוּן בְּאַנְפּוֹי, לָא בַּלְטִין לְבַר כְּהָנֵי. בַּר בְּזִמְנָא דְּהָוָה אָזִיל בְּעַקִּימוּ.

דִּכְתִיב הָכָא אִם יְכוּפֶּר עַוֹן הַזֶּה, וּכְתִיב הַתָּם בְּאִיסּוּר אֵשֶׁת אִישׁ שֶׁזְּנְתָה, וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָוֹן. וּכְתִיב גַּבֵּי אַבְנֵר (שְׁמוּאֵל ב' ג') וְתַפְקֵד עֲלַי עֲוֹן הָאִשָּׁה הַיּוֹם. אִי נָמֵי, (ישעיה כ"ב) וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה הַרֹג בָּקָר וּשְׁחוֹט צֹאן אָכֹל וּשְׁתֹה. וּכְתִיב הָתָם (ז"ח דף נ"ו ע"ב) (משלי ל) אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ. וּכְתִיב (בראשית ל"ט) כִּי אִם הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל. וּכְתִיב (משלי ט) מֵי פְתִי יָסוּר הֵנָּה חֲסַר לֵב, וְאָמְרָה לוֹ (משלי ט) מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם, וְלֹא יָדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעִמְקֵי שְׁאוֹל קְרוּאֶיהָ, זְהוּ כַּד (לְא) קַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ בְּהַאי עַלְמָא.

הַאי אִיהוּ זַרְעָא דְּדָוִד, וְאִי אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ זְכוּת אָבוֹת, עוֹנְשֵׁיהּ בְּהַאי עַלְמָא בְּהַהוּא עָוֹן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהילים פ"ט) וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם. וּפָקַדְתִּי זְעֵיר זְעֵיר, (איוב ל) אִם בְּפִידוּ לָהֶם שׁוּעַ (ס"א אִם יְכַפֵּר לָהֶם שׁוּגֵג) (שמות ל"ד) פּוֹקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים. זְעֵיר. וְנוֹתֵן זְעֵיר עַל דָּא וּזְעֵיר עַל דָּא. וְאִשְׁתְּזִיב

אִתְהַפַּךְ מֵחֵיזוּ דָּא.
בְּקַדְמִיתָא אִתְחֲזִי בְּדִיוּקְנָא
דְּאָדָם, וּלְבָתַר קַיְימָא
בְּדִיוּקְנָא דְּאַרְיֵה, וְאִתְפְּרַשׁ
בְּדִיוּקְנָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
וּבְכֹלָּא, מִתְהַפְּכָא מִשְּׁאָר
בְּנֵי נָשָׁא.
צִיּוּר"א תְּלִי"תָאָה, אִי
הַהוּא בַּר נָשׁ
אָזִיל בְּאָרְחָא דְּלָא
מְתַתְקָנָא, וְסָטֵי אוֹרְחוֹי
מֵאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, הַהוּא
רוּחָא קַדִּישָׁא אִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ,
וְרוּחָא אַחֲרָא אִתְחֲזֵי בֵּיהּ,
וּדְיוּקְנָא אַחֲרָא, וּבָלִיט
לְבַר, בְּאִסְתַּכְלוּתָא דְּעַיְינִין
דְּחַכִּימֵי לְבָא, לְפוּם שַׁעֲתָא

הוּא וְאַבוּי מֵעוֹנָשָׁא דְּהַהוּא
עָלְמָא. דְּהָא בְּרָא מֵזְכֵּי
אַבָּא.
עַיְינִין עֲקִימִין דְּלָא
מִסְתַּכְלָאן בְּאוֹרַח
קְשׁוֹט דָּא בְּלָא אַתְּ כְּלָל.
פַּרְחִין מִנֵּיהּ כָּל אַתְוָון בְּגִין
מָארֵי דְּעֵינָא בִּישָׁא. חֵיזוּ
דִּילֵיהּ בְּהִפּוּכָא. הַהוּא רַע
עַיִן שָׁלִיט עָלֵיהּ, וְאִי כַּשְׁרָן
עוֹבָדוֹי דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, לָא
שָׁלִיט אֶלָּא עַל עֵינוֹי.
וְאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמְרָא
מֵעֵינוֹי, בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא
שָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ. אִינּוּן עַיְינִין
חַמְדָן כָּל בִּישׁ וְאִתְעַבְּדוּן
סָרְסוּרִין לְגַבֵּיהּ וְשַׁיְיפֵי גּוּפָא
נְצָחָן, אֲבָל שַׁלְטִין. עֵינוֹי (אי)
מִסְתַּכְלָאן.
מַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּמְרָא

מִנֵּיהּ, לְכְתוֹב יו"ד בִּידֵיהּ יְמִינָא וּבִידֵיהּ שְׂמָאלָא זיי"ן וְלִיפְתַּח קָמֵיהּ וְלֵימָר יו"ד בְּאִיפְּכָא אַתְוִוי וְיִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ. דָּא אִיהוּ פָּגִים לְשִׁמּוּשָׁא דְּקִדּוּשָׁא, בְּגִינֵי כָּךְ לָא שַׁרְיָין בֵּיהּ אַתְוָון, וְהָא אִסְתַּלָּקוּ מִנֵּיהּ. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּהַהוּא קַו יָרוֹק דְּנָפִיק מִתּוֹהוּ

דְּיוּקְנָא דְּשׁוֹר. בְּשַׁעֲתָא דְּחָמָאן לֵיהּ, מַעְבְּרָן בְּלַבַּייהוּ הַהוּא דְּיוּקְנָא, וְאִסְתַּכְּלָן בֵּיהּ.

ג׳ קוּרְטָמֵי סוּמָקֵי בְּאַנְפּוֹי, בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְאִינּוּן שׁוּרַיְיקֵי סוּמָקִין דְּקִיקִין. וּתְלַת בִּשְׂמָאלָא, וְאִלֵּין אִינּוּן אַתְוָון דְּבַלְטִין בֵּיהּ. חַד אִיהוּ שׁוּרַיְיקָא דָּקִיק בְּעִגּוּלָא, וּתְרִין דְּקִיקִין אַחֲרָנִין עָלֵיהּ, וְכֻלְּהוּ בְּעִגּוּלָא. וּכְדֵין שְׁקִיעִין עֵינוֹי.

וְרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון. חַד אִיהוּ כ׳, תְּרִין אַחֲרָנִין ר״ת אִינּוּן. וְכֵן לְסִטַר שְׂמָאלָא, בִּמְיִדִידוּ דְּבוּצִינָא. וְאִית לְאִסְתַּכְּלָא גּוֹ שְׁרְטוּטִין דְּיָדָא בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא. וּבְרָזָא דְּאִינּוּן שְׁרְטוּטִין דְּיָדִין, תִּשְׁכַּח דָּא.

מַאן דְּעֵינָא חַד אֲמַטִּים וְלָא כָּל כָּךְ, וְעֵינָא אַחֲרָא פְּקִיחָא. מוּמָא חַד מֵאִינּוּן מוּמִין אִית בֵּיהּ. דָּא אִיהוּ בְּאוֹת ר׳ בִּלְחוֹדוֹי בְּאַשְׁלְמוּתֵיהּ וְאָתְּ יו״ד מָטֵי לְגַבֵּיהּ וְלָא מָטֵי. בְּמִצְחֵיהּ ג׳ שְׁרְטוּטִין עַבְרִין וְחַד זְעִירָא דְּאַעֲבַר. אוּף הָכִי רְשִׁימָא חַדָּא סָלִיק מֵעֵינֵיהּ לְקֻבֵּל אוּדְנֵיהּ.

שַׁעֲרֵיהּ תָּלֵי וְתַקִּיף קְרִיצוֹי רַבְרְבִין, אִית מוּמָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא. אִימָא דִּילָהּ אַזְלַת בְּחַרְשִׁין כַּד הֲוָה בְּמְעָהָא וְנָפְקַת לְפִתְחֵי דְּאוֹרְחִין בְּלֵילְיָא. כַּד דָּא אִתְיְלִיד, בְּגוֹ תְּרִין שְׁנִין דִּילֵיהּ אִתְחַלָּשׁ, עַד דְּאַזְעָר דְּיוּקְנֵיהּ. וְאִמֵּיהּ אַזְלַת בְּלֵילְיָא בַּהֲדֵיהּ, וְקָא עָבְדַת חַרְשִׁין עָלֵיהּ. הַאי חַדִּי בְּחֶדְוָה. לֵית בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא, (ז״ח דף נ״ו עַל גַּבֵּי) מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ בְּמָה דְּלֵית בֵּיהּ.

וְסִימָנָא דָּא הַהוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ג) **הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָּם וְאִלֵּין אַתְוָון בַּלְטִין בְּאַנְפִּין, עַל כָּל שְׂאַר שׁוּרַיְיקִין. וְאִי תָּב מִשְׁמָאלָא לִימִינָא, אִתְכַּפְיָא הַהוּא רוּחָא וְאִתְתָּקַף רוּחָא דְּקֻדְשָׁא, וְאִלֵּין שׁוּרַיְיקִין שְׁכִיבוּ, וְאַחֲרָנִין בַּלְטִין לְבַר, כְּמָה דְּאִתְמַר.**

זַרְעָא דְּדָוִד אִיהוּ בְּהַפּוּכָא, אִתְחַזְיָא בְּדִיוּקְנָא דְּאַרְיֵה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אִתְהַדַּר בְּדִיוּקְנָא דְּשׁוֹר. תְּרִין שׁוּרַיְיקִין אוּכְמִין בְּאַנְפּוֹי, חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְׁמָאלָא, וְאִלֵּין אִינּוּן

גַּם רוּחַ, מַלֵּל בִּישִׁין וְעַתִּיקִין. וַתְּרָן אִיהוּ לֵית בֵּיהּ קַמְצָנוּ כְּלָל. מָארֵי דְּגִיוּפָא, אַצְלַח וְלָא אַצְלַח. חַדְּדָא בְּלִישָׁנֵיהּ.

וְאִי חַד שִׁרְטוּטָא בְּמִצְחֵיהּ רַב וּתְרִין זְעִירִין, דָּא אֲזָל גּוֹ חַרְשִׁין, וְהָא אִמֵּיהּ עֲבָדַת לֵהּ. וּמִתְחַלְפִין שִׁרְטוּטִין דְּקָא סָלְקִין מַעְיְנָא יְמִינָא לְעֵינָא שְׂמָאלָא. גַּם רוּחַ אִיהוּ, אֲבָל לֵית בֵּיהּ בִּישָׁא כְּלָל, קַמְצָן אִיהוּ לֵית בֵּיהּ קִצָּת גִּיוּפָא. חַדְּדָא בְּלִישָׁנֵיהּ אִיהוּ, בִּשְׂפָה דִּילֵיהּ אִית בֵּיהּ רוֹשֶׁם חַד סוּמָק טַפֵּי. וְחַד שַׂעֲרָא בְּאֶמְצָעִיתָא אֶצְבָּעָן דִּי בְּרַגְלֵיהּ שְׂמָאלָא, קְמִיטִין זָקִיפִין מִתְפַּשְׁטִין. עֵינִין זְבָלְגָנִין יְרוֹקִין, נַחְתִּין דְּמְעִין תְּדִיר. הַאי אִתְדַּבָּק בְּאַתְּ פ׳, וְאַתְּ ר׳ לָא אִתְיְישְׁבַת בֵּיהּ. אִי אִית לֵיהּ אַרְבַּע שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ וַעֲבְרִין כּוּלְהוּ וּתְרִין זְעִירִין. מֻעֵינֵיהּ וְעַד שָׂעֲרֵיהּ. תְּרִין רְשִׁימִין, וּתְלַת זְעִירִין בֵּין קְרֵיצֵי עֵינוֹי. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ

אַתְוָון, חַד אִקְרֵי ד׳, וְחַד אִקְרֵי ע׳, וְכֹלָּא מִתְהַפְּכָא מִשְּׁאָר בְּנֵי נָשָׁא.

צִיּוּרָ"א רְבִיעָ"אָה, דָּא אִיהוּ צִיּוּרָא דְּבַר נָשׁ, דְּקַיְימָא תָּדִיר לְאִתְתַּקָּנָא עַל רָזָא דְּמִלְקַדְמִין, הַאי אִיהוּ חֵיזוּ לְחַכִּימֵי לִבָּא בְּדִיּוּקְנָא דְּנָשֵׁר. הַהוּא רוּחָא דִּילֵיהּ אִיהוּ רוּחָא חַלְשָׁא. הַאי לָא אַחֲזֵי בְּאַנְפִּין אַתְוָון דְּבַלְטִין לְבַר, דְּהָא אִתְאַבִּידוּ מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתְּקָעוּ בְּזִמְנָא אָחֳרָא דְּמִלְקַדְמִין, דְּאִסְתָּלָקוּ מִנֵּיהּ, וְעַל דָּא לָא בַּלְטִין בֵּיהּ.

דְּאָזִיל בְּפִיף רֵישָׁא, זִינָא חַד מִתְּלַת מָארֵי רְשִׁימִין דְּתוֹלַדָת צְרַעַת אִית בֵּיהּ בְּזִינֵיהּ. הַאי לָאו מְסָאָבָא הוּא לְמָסְגָּר. חַדֵּי אִיהוּ בְּכֹלָּא וְחַיְיךְ תָּדִיר, כָּל מִלּוֹי חַיְיכִין בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא. קַמְצָן אִיהוּ בְּבֵיתֵיהּ, בְּאָחֳרָנִין לָאו הָכִי. לֵית לֵיהּ כִּסּוּפָא בְּמִלּוֹי בְּגִין דְּחָמֵי דְּכֹלָּא חַיְיכִין בְּהוּ. גָּיְיפָא אִיהוּ.

שַׁעֲרוֹי סָמְקִין זְעֵיר וְלָא שְׁעִיעִין וְלָא קְמִיטִין, וְאִית בְּמִצְחֵיהּ תְּלַת שִׁרְטוּטִין דְּעַבְרִין וג׳ זְעִירִין דְּלָא עַבְרִין וְכָל שְׁאָר סִימָנִין בֵּיהּ. הַאי (ז"ח ד"א נ"א אית לֵיהּ) לֵית לֵיהּ פְּגִימוּ וְרוֹשֶׁם חַד בְּעֵינָא. דְּבַר נָשׁ דְּהָיָה צָד צְפָרִין דְּעָבַד בֵּיהּ בְּלָא כַּוָּנָה בְּאַעָא דְּהַוָה אוֹשִׁיד לְצִפְּרִין, וְאִיהוּ אִתְרְשִׁים עַל עֵינֵיהּ שְׁמָאלָא, לְעֵילָּא מִקַּרְצוֹי בְּאוֹרְכָא, הַהוּא דְּהָוָה צָד צִפְּרִין, אַגְוִים לֵיהּ בְּהַהוּא אָעָא, בְּגִין דְּהָוָה אַפְּרַח צִפְּרִין וּמְחָא לֵיהּ בְּלָא כַּוָּנָה. הַאי אַצְלַח לְמִזְוֵניהּ וּלְבֵיתֵיהּ, וְלָא לְמִכְנַשׁ מָמוֹנָא סַגִּי. מְהֵימָנָא

וְרָזָא דִּילֵיהּ, עֵינוֹי לָא נְהִרִין בִּנְצִיצוּ, כַּד אִיהוּ בְּחֶדְוָה. וּבְזִמְנָא דְּסָפַר שְׁעַר רֵישֵׁיהּ וְדִיקְנֵיהּ. בְּגִין דְּרוּחֵיהּ לָא נָהִיר לֵיהּ בְּאַתְוָון, וְאִשְׁתְּקַע נְצִיצוּ דִּילֵיהּ דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא. לָא קַיְימָא בְּאִסְתַּכְלוּתָא דְּאַנְפִּין לְאִסְתַּכְלָא. וְרָזָא דְּהַאי (קהלת ד) וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָּה. זַרְעָא דְּדָוִד, (תהלים כה) סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם. בְּרוּחָא דְּדַבַּר נָשׁ, אִצְטְיָירוּ אַתְוָון, כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְאִיהוּ בָּלִיט לוֹן אִיהוּ וְלָא כָּל כַּךְ, וְהַאי מְהֵימְנוּתָא בְּמִלִּין זְעִירִין, אֲבָל בְּרַבְרְבִין לָאו אִיהוּ מְהֵימָנָא. מָארֵי דִּלִישָׁנָא בִּישָׁא וְכוֹלָא חַיָּיכִין בְּמִילֵיהּ. פּוּמֵיהּ רָב שִׂפְוָותֵיהּ רַבְרְבִין, מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ, אַצְלַח בְּכֹלָּא, וְאִיהוּ אַצְלַח. אוּף הָכִי טָב אִיהוּ לְכָל שִׁתּוּפָא. רְשִׁימָא דְּהַהוּא מָכְתְּשָׁא עִמֵּיהּ, עַיְינִין זְבָלְגִּנִין יְרוֹקִין וְחַד רְשִׁימוּ אוּכָּם סָחֲרָא לוֹן הַאי (ז"ח הַךְ צ"ז ע"ד) אִיהוּ בְּאַתְּ פ"א, בְּשְׁלִימוּ דְּתְרֵין אַתְוָון, וְאַתְּ ר' בִּלְחוֹדוֹי. דָּא רֵישֵׁיהּ רָב וְד' שְׁרְטוּטִין רַבְרְבִין בְּמִצְחֵיהּ וְג' זְעִירִין בֵּין קְרִיצוֹי. (וְחַד לְעֵילָּא קְרֵיעָא זְעִיר). עַל חוֹטְמֵיהּ שַׁעֲרִין רַבְרְבִין, אַנְפּוֹי רַבְרְבִין, רֵישֵׁיהּ עַגִיל. וְחַד לְעֵילָּא קְרֵיעָא זְעֵיר הוּא גִּיבָּר חֵילָא מָארֵי זְדוֹנָא בְּמִלִּין. שָׁעֲרֵיהּ קַמִּיט, גְּיֵיפָא אִיהוּ, וּבְלֵילְיָא אִשְׁתְּתַף אִיהוּ לְגָיְיפָא. לְזִמְנִין אִתְכְּשָׁל אִיהוּ בְּאִנְתּוּ אֲסוּרָה. דִּיקְנֵיהּ מַלְיָא בְּשַׁעֲרִין. הַאי אִית

לְבַר, וְאִתְמְסַר חָכְמְתָא דָּא לְחַכִּימֵי לְבָּא לְמִנְדַּע וּלְאִשְׁתְּמוֹדָעָא, רוּחָא קַיְימָא בְּרָזָא (בראשית ה) דְּזֶה סֵפֶר, וְכֹלָּא בְּרָזָא דָּא קַיְימָא, בַּר חֵיזוּ דְּאַנְפִּין דְּאִתְדָּן בְּגַוְונָא אַחֲרָא, כְּפוּם שׁוּלְטָנוּ (דף ע"ה ע"ב) דְּרוּחָא, אוֹ מָאנֵי דְּרוּחָא. זַכָּאִין אִינּוּן חַכִּימִין דְּכֹלָּא אִתְמְסַר לוֹן לְמִנְדַּע. עַד הָכָא רָזָא דְּאַנְפִּין.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה בְּרָזָא דְּשִׁפְוָון, בְּאָת פ׳ דְּכְלִיל בְּרָזָא דְּאָת ס׳. שִׁפְוָון רַבְרְבָן, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ מַלְיָל בִּלְישָׁנָא בִּישָׁא, וְלָא לֵיהּ בְּדְרוֹעָא שְׁמָאלָא חַד רְשִׁימוּ דְּחַרְבָּא דְּמָחָא לֵיהּ חַד גְּבַר אֲטִים יְמִינֵיהּ, בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה דְּשַׁבַּתָּא, כַּד בָּעָא שְׁמָשָׁא לְאִתְכַּנָּשָׁא. דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְעָר עָלֵיהּ חַד חוּטָא דְּמָאדִים, הַהוּא חוּטָא דְּבִסְטָר שְׂמָאלָא. וְהַהוּא רְשִׁימָא עַמִּיקָא (בז״ח ד״א איתא עקימו) בְּבִשְׂרָא בְּעִגּוּלָא, כַּד מָטָא לְיוֹמִין דְּסִיבוּ נָפַל מֵאַתָּר דְּרָכִיב בֵּיהּ, אוֹ סוּסְיָא אוֹ חַמְרָא, אוֹ נָפִיל מִכּוֹתְלָא וּמְנֵיהּ יִתְחַלָּשׁ וְיָמוּת. דְּהָא חוֹבָה דְּחָמָא בְּעוֹלְמוֹי בְּהֵבֶל רָדִיף אַבַּתְרֵיהּ. וְאִי הַהוּא גַּבְרָא תָּב בִּתְיוּבְתָא, נָפִיל בְּאָמְצַע יוֹמוֹי מִגּוֹ חוּלְשָׁא דְּבֵיהּ, וְיָמוּת.

וְאִי תָּב בְּיוֹמֵי עוּלֵימוֹי, כְּדֵין תִּשְׁכַּח שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחֵיהּ, ג׳ רַבְרְבִין וְד׳ זְעִירִין וּתְרֵין תְּרִין מִגּוֹ עֵינוֹי דְּסָלְקִין לְעֵילָּא. הַאי בְּאוֹרַח אַרְעָא יְהֵא מַרְעֵיהּ וְיִפּוֹל מֵעַרְסֵיהּ וְיָמוּת. דְּהָא לְעָלְמִין נְפִילָה אִית בֵּיהּ לְבַסּוֹף.

אַכְסִיף, וְלָא דָּחִיל, מָארֵי דְּמַחְלוֹקֶת, דְּכִילָא אִיהוּ בֵּין הַאי לְהַאי. (משלי ו) **וּמְשַׁלֵּחַ מְדָנִים בֵּין אַחִים. לָאו אִיהוּ מָארֵיהּ דְּרָזִין, וְכַד אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא מְכַסֶּה רָזִין, אֲבָל מָארֵיהּ דִּלִישָׁנָא בִּישָׁא, וְלָא שָׁוֵי דְּחִילוּ בְּלִבֵּיהּ.**

וְסִימָנָא דָּא, אָת פ׳ דְּכָלִיל בְּאָת ר׳ וְלָא אִתְכְּלִיל בְּאָת ס׳. הַאי אִיהוּ דְּאִתְחֲזֵי דְּאִיהוּ זַכָּאָה, וְלָא דָּחִיל חַטָּאָה אִיהוּ, וְלָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא אֲבַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּכָל מִלּוֹי אִינּוּן בְּפוּמָּא וְלָא בְּגוּפָּא.

שִׁפְוֹון עַתִּיקִין בְּעַתִּיקוּ, עַיְינִין זְעֵיר דְּקִיקִין, דְּלָא אִתְחֲזָיִין גַּוְנִין דִּילְהוֹן לְפוּם שָׁעְתָּא. וְכַד מִסְתַּכְּלָאן בְּהוֹן אִינּוּן יְרוֹקִין וְאוּכְמִין, הַאי אִיהוּ שִׁפְוֹון חַדִּין וְאַפִּין אֲרִיכִין בְּחַדִּידוּ. כְּדֵין תַּשְׁכַּח בְּמִצְחֵיהּ ב׳ שִׁרְטוּטִין וְחַד זְעִירָא בֵּינַיְיהוּ הַאי אִיהוּ בְּאָת פ׳ בְּלִחוֹדוֹי וּבְאָת ר׳ בְּשְׁלִימוּ. הַאי אִיהוּ שָׁעֲרֵיהּ תַּלְיָיא וְלָא שְׁעִיעַ. אַצְלַח בְּעוֹבְדֵי יְדוֹי, וּבְאוֹרַיְיתָא אִי אִשְׁתַּדַּל אוּף הָכִי. זְעִירָא אִיהוּ בְּשָׁיְיפֵי וְגַם בִּשְׂרָא לֵית בֵּיהּ. גָּסוּת רוּחָא. מְמַלֵּל בְּגוֹ חוֹטָמוֹי, בְּגִין דְּנוּקְבִין דִּילְהוֹן דְּחִיקִין, וּבְגִין כָּךְ נָפִיק רוּחָא בִּדְחִיקוּ לְסִטַר שְׂמָאלָא. בִּירָכָא דִּילֵיהּ לְעֵילָּא מֵאַרְכוּבָא, רְשִׁימָא חַד דְּמָארֵיהּ חַבּוּרָה דְּעָבַד לֵיהּ חַד רַבְיָא בְּסַכִּין בְּיוֹמֵי עוּלֵימוֹי וְאִסְתַּכָּן בֵּיהּ. מֻקְצֶה הוּא לְאִתְתֵּיהּ עַד דִּבְנֵי נָשָׁא חַיְיכִין מִנֵּיהּ, בָּעֵי לְאִתְתַּקְנָא בְּגוּבְרִין אָחֳרָנִין וְלָא אִתְתַּקַּן וְחַיְיכִין בֵּיהּ. הַאי לָא יִשְׁתַּתֵּף בַּר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ (ז״ח דף צ״ח

וְלָאו דְּקִיקִין. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ מָארֵיהּ דְּרוּגְזָא יַתִּיר. מָארֵיהּ דְּזַדוֹנָא. לָא יָכִיל לְמִסְבַּל מִלָּה. מָארֵי דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא בְּפַרְהֶסְיָא, בְּלָא כִּסּוּפָא כְּלַל. לְזִמְנִין אִשְׁתָּדַּל בְּלֵיצָנוּתָא. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּבָעֵי לְאִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ.

אִתְמְלֵי דִּיקְנֵיהּ בִּשַׁעְרָא, הַהוּא, לִישָׁנָא בִּישָׁא, אוֹרֵי עָלֵיהּ בְּפַרְהֶסְיָא, לֵית לֵיהּ כִּסּוּפָא. אִשְׁתָּדַּל בְּמַחְלוֹקֶת. אַצְלַח בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא. חָמֵי בְּשַׁנְאוֹי. דָּא אִיהוּ (משלי ו) קוֹרֵץ בְּעֵינָיו, עַל דָּא אִתְמַר (משלי כא) הֵעֵז אִישׁ רָשָׁע בְּפָנָיו.

פ"א) דְּלָא יְצָלַח. חַמְדָן אִיהוּ, אִשְׁתַּדַּל בְּמַה דְּלָא אִית לֵיהּ. חָשִׁיב גַּרְמֵיהּ דְּאִיהוּ גַּבְרָא רַבָּא, וְלָאו הָכִי. זָכֵי לְבָנוֹת וְלֹא לְבָנִים.

וְאִי מִתְחַלְּפָן שִׁרְטוּטִין תְּרֵין זְעִירִין וְחַד רַבְרְבָא בְּמִצְחֵיהּ וְאַנְפּוֹי סָמְקִין, זָכֵי לִבְנִין וְלִבְרְתָא חֲדָא, אוֹ דִּילְדַת (בָּר) וְאִסְתַּלְקַת מֵעָלְמָא. כַּד אָתֵּי חַד אִית לֵיהּ בָּתַר אוּדְנֵיהּ יְמִינָא, רוּשֵׁם דְּטִלּוּפְחָא. וְחַד שַׂעֲרָא דְּתַלְיָא בְּרֵישׁ אוּדְנֵיהּ וְאָצְבְּעָא זְעִירָא בִּידָא שְׂמֹאלָא כָּפִיף, כְּדֵין תִּתְקַיָּים וְתוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן, אִי סִימָנִין אִלֵּין יְהוֹן לָהּ בֵּין רַגְלָהָא, יִכְרַע וְיִפּוֹל חַד בְּרָא בֵּין אִינּוּן, דְּיֵהֵא מָבוּעַ דְּנָבְיַע בְּאוֹרַיְיתָא. הוּא מַקְרִיב וּמָפֵּזר מַבּוּעִין וְנָחֲלִין דְּאוֹרַיְיתָא וּבְשִׁנִּין זְעִירִין יִתְבְּנִישׁ מֵעָלְמָא. הַאי אִיהוּ מֵאִינּוּן אֶלֶף דְּמִתְבַּנְשִׁין מֵעָלְמָא מֵרֵישׁ שַׁתָּא וְעַד רֵישׁ שַׁתָּא בְּיוֹמִין קַדְמָאִין. מִדְּאִתְחָרַב מַקְדְּשָׁא לָא אַשְׁכַּח בַּר שִׁתִּין חָסֵר חַד וְאִלֵּין אִינּוּן

דְּמִסְתַּלְקֵי מֵעָלְמָא כַּד יַהֲבֵי רֵיחָא, עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל וְאוֹלִיף אוֹרַיְיתָא לְאִינּוּן יְנוֹקִין דְּאִסְתַּלְקוּ מֵעָלְמָא כַּד יַהֲבוּ רֵיחָא, אִינּוּן קַדְמָאֵי בְּאִינּוּן מִלִּין מַהַאי עָלְמָא עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ הַהוּא מְמַנָּא יופי"אל שְׁמֵיהּ דְּקָאִים וְקָשִׁיר קִשְׁרִין דְּאוֹרַיְיתָא. מַאן הוּא דִּין דְּאַקְדִּים לִי. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב מ"א) מִי הִקְדִּימָנִי וַאֲשַׁלֵּם. וַאֲשַׁלֵּם וַדַּאי. כְּדֵין קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמטטרו"ן דְּאִיהוּ קָאִים גּוֹ פַּרוֹכְתָּא דְּפָרְסָא וְשִׁתִּין אֶלֶף רִבּוֹא מָארֵי דְּאוּלְפָּנָא דְּאוֹרַיְיתָא סַהֲרָנֵיהּ וְאִיהוּ מְקַשֵּׁר קִשְׁרִין לְמָארֵיהּ.

דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת פ׳ בְּלְחוֹדוֹי. דְּלָא אִתְכְּלִיל בְּאָת ס׳ כְּלָל. וּלְזִמְנִין אִתְחַבָּר בְּאָת ר׳ בְּהַאי אָת ר׳ אִתְכְּלִיל.

בְּרָזָא דְּאוּדְנִין, מַאן דְּאוּדְנוֹי רַבְרְבִין, טְפְשָׁא בְּלִיבֵּיהּ וְשִׁגְעוֹנָא בְּרוּחֵיהּ. מַאן דְּאוּדְנוֹי זְעִירִין, וְקַיְימִין עַל קִיּוּמָא. פְּקִיחָא דְּלִבָּא בְּאִתְעָרוּתָא אִיהוּ. צָבֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּכֹלָּא. וְרָזָא דָּא אָת י׳ דְּאִתְכְּלִיל בְּכָל שְׁאַר אַתְוָון. עַד הָכָא, רָזִין דְּדִיוּקְנִין דְּבַר נָשׁ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, רָזִין אַחֲרָנִין

אָמַר לֵיהּ, מַאן הַאי דְּאַקְדִּים לִי, מִי הִקְדִּימָנִי וַאֲשַׁלֵּם. אִיהוּ רָשִׁים גּוֹ מֵתִיבְתָּךְ אוֹ לֹא. אָמַר לֵיהּ, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, לָאו אִיהוּ בְּמֵתִיבְתָּא דִילִי, גּוֹ מֵתִיבְתָּךְ אִיהוּ. וְכָל אִינּוּן דְּקַדְמֵי תְּחוֹת

בְּאַתְוָון דְּמֹר, דְּלָא קַיְימִין גּוֹ פַּרְצוּפָא, אֶלָּא לְמִנְדַּע רָזִין דְּהַאי פְּסוּקָא, גּוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין, בְּזִמְנִין וּתְקִיפִין דְּהַאי עָלְמָא, וְלָא זָכִינָן בֵּהּ.

אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, בָּנַי, זַכָּאִין אַתּוּן בְּעָלְמָא, דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזַכָּאִין עֵינַי, דְּיִזְכּוּן לְמֶחֱמֵי דָּא, כַּד אִיעוּל לְהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין נִשְׁמָתִי קָרֵי לְעַתִּיק יוֹמִין, הַאי קְרָא, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי דְּשַׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי עָלָן, (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֱמוּנִים.

כָּל שְׁמַיָּא דִּילֵיהּ (נ"א דילי) הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב מ"א) תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם לִי הוּא. בְּגִין דְּתֵרִין מֵתִיבְתִּין אִית לְעֵילָּא. מְתִיבְתָּא דְּהַהוּא נַעַר מְטַטְרוֹ"ן, וּמְתִיבְתָּא עִילָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְכָל אֲתָר דְּתָנֵינָן מְתִיבְתָּא עִילָּאָה, דָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא, דָּא דְּמטטרו"ן. כְּדֵין אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי הָכִי, לָקִיט לֵיהּ גַּבָּאי. לָקִיט לֵיהּ וַאֲרַח לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שִׁיר השירים ו') הוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם. הוֹדִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שִׁיר השירים ב') הוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. יָרַד לְגַנּוֹ, דָּא גּוֹרֶן דְּרָקִיעָא, דְּכַוְיִמִי כְּגוֹרֶן. לַעֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם, דָּא מְתִיבְתָּא דְּמטטרו"ן. לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים, לְעַיְינָא וּלְאִסְתַּכְלָא בְּאִינּוּן מְתִיבְתָּאן (ז"ח דַּף נ"ח ע"ב) דִּילֵיהּ.

אוֹף אִינּוּן פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, כְּתִיב (יחזקאל א) **וּיְדֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּאִינּוּן יְדִין לְקַבְּלָא מָארֵיהוֹן דְּתִיּוּבְתָּא דְּתָבָאן לְגַבֵּי** (נ"א לְקַבֵּל) **קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל יְדֵי אָדָם, אִלֵּין אִינּוּן דְּיוּקְנִין וְרָזִין עִלָּאִין, דְּשַׁוֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבַר נָשׁ, וְסִדֵּר לוֹן בְּאֶצְבְּעָן לְבַר וּלְגוֹ. וּבַהֲהוּא כַּ"ף.**

מַאי וְלִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים, אַל תִּקְרֵי שׁוֹשַׁנִּים, אֶלָּא שֶׁשּׁוֹנִים. אִלֵּין אִינּוּן דְּקָדְמֵי רוּחָא בְּהַאי עַלְמָא דְּמִתְקְלֵי (בז"ח ד"א אִיתָא דְּמִתְלַקֵּט) וּמִסְתַּלְקֵי מֵהַאי עַלְמָא עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. כְּדֵין קָרֵי הַהוּא נַעַר מְטַטְרוֹ"ן לְגַבְרִיאֵל דִּי קְסָת הַסּוֹפֵר בְּחַרְצוֹי וְאָמַר לֵיהּ, כְּתוֹב פִּתְקָא וְהָב לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת עַל פְּלוֹנִי דְּיִלְקוֹט לֵיהּ מֵעָלְמָא וְאִתְלַקִּיט מִיָּד, וְסָלְקִין לֵיהּ לִמְתִיבְתָּא דמטטרו"ן בְּקַדְמִיתָא. וְתַמָּן אָמַר תַּלְמוּדֵיהּ דְּאַיְיתֵי בִּידֵיהּ, וְאוֹלִיף תַּמָּן מָה דְּאוֹלִיף. לְבָתַר סָלְקִין לֵיהּ לִמְתִיבְתָּא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְזָמִינָא לִמְתִיבְתָּא דִּילֵיהּ, וְתַמָּן אִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ בְּאִינּוּן דִּילֵיהּ בְּרָזֵי עִלָּאִין וְטַעֲמֵי אוֹרַיְיתָא דַּהֲווּ סְתִימִין בְּהַאי עַלְמָא. וְיוֹפִיאֵל רַב מְמַנָּא אָזִיל מִגּוֹ מִתִיבְתָּא עִלָּאָה וְחָתִים סִתְרִין וְרָזֵי דאוֹרַיְיתָא מִגּוֹ תְּרֵי מִתִיבְתָּא כָּל מָה דְּאַקְשׁוּ בְּמִתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא אִינּוּן דְּמִתִיבְתָּא עִילָּאָה, מָתַרְצִין בְּמִתִיבְתָּא עִילָּאָה. דְּלֵית תַּמָּן פִּרְכִי וְקוּשְׁיִין אֶלָּא בְּמִתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא, וְחָתִים מִתְרֵי מָתִיבְתֵי מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים פ"ד) יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חַיִל.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ, סִדַּר בֵּיהּ, כָּל דִּיוּקְנִין דְּרָזִין עִלָּאִין, דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, וְכָל דִּיוּקְנִין דְּרָזִין תַּתָּאִין, דְּעָלְמָא דִּלְתַתָּא, וְכֹלָּא מִתְחַקְקָא בְּבַר נָשׁ, דְּאִיהוּ קָאִים בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, בְּגִין דְּאִקְרֵי יְצִיר כַּ״ף.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי יִסְתַּלְקוּן פָּרְכֵי וְקוּשְׁיָין מִגּוֹ מְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חַיִל וּכְתִיב (תהלים קכ״ב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ. עַד הָכָא רָזִין דְּעַיְינִין (בז״ח ד״א איתא בגו גוונים לְאִסְתַּכְּלָא) בְּאִינּוּן לְאִסְתַּכְּלָא.

דִּיוּקְנִין דְּחוֹטָמָא. חוֹטָמָא אִיהוּ חוֹטָמָא (נ״א חוֹתָמָא) וּפַרְצוּפָא דְּבַר נָשׁ לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא. חוֹטָמָא זְעִירָא (בז״ח ד״א איתא עקימא וכן לקמן) עַמִּיקָא דְּלָא אִתְיַישְׁבָא (אתיישבת) כַּרָּאוּי בְּאוֹרַח מֵישַׁר דָּא אִיהוּ דְּאַבְדַ פַּרְצוּפָא דְּבַר נָשׁ, וְדָא אִיהוּ לְאָתֵי ה׳ בִּלְחוֹדוֹי בְּלָא שְׁלִימוּ, דָּא אִיהוּ דְּאוֹרַח עַנְוְתָנוּתָא אִתְעֲבַר מִנֵּיהּ, חַצִיפָּא אִיהוּ. שָׁעֲרֵיהּ בֵּין סוּמַק לְחִוָּור תְּלַת רֵשִׁימִין רַבְרְבִין עַל מִצְחֵיהּ, וְג׳ אָחָרָנִין דְּלָא אִתְחַזּוֹן כָּל כַּךְ. תְּלַת שִׁרְטוּטִין אָחָרָנִין מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא. שִׁפְוָון דִּילֵיהּ רַבְרְבִין. בְּחַצִיפוּתֵיהּ מְמַלֵּל בְּקַשְׁיוּ כָּל מָה דְּבָעֵי, דְּאוֹרַח עַנְוְתָנוּתָא אִתְעֲבַר מֵחוֹטְמֵיהּ (ומעל) עַל אַנְפּוֹי. דְּהָא כְּסוּפָא וְעַנְוְתָנוּתָא מְיַישַׁר חוֹטָמָא עַל אַנְפִּין. וְהָא לֵית בֵּיהּ כְּלָל. וּבְגִין דְּאִיהוּ חַצִיפָּא, כָּדִיב וְחָיִיךְ בְּמִלּוֹי.

וְאִי מִתְעַבְּרָן שִׁרְטוּטִין מֵעַל מִצְחֵיהּ וְאִינּוּן תְּלַת רַבְרְבָן וּב׳ זְעִירִין וְשָׁעֲרֵיהּ אוּכַּם, הָא אִיהוּ בֵּין תְּרִין אַתְוָון בְּמַתְקְלָא, דָּא

וְרָזָא דְּכַ"ף, דְּאָת דָּא דְּאִקְרֵי כַ"ף, דִּכְתִיב, (בראשית א) **וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּאָת כַ"ף. אָת דָּא, אִית בֵּיהּ רָזִין עִלָּאִין, וְדִיוּקְנִין עִלָּאִין. בְּהַאי כַ"ף תַּלְיָין עֶשֶׂר אֲמִירָן מִימִנָּא וּמְשַׁמְאלָא, חֲמֵשׁ מִימִנָּא, וְחֲמֵשׁ מִשְּׁמָאלָא, וְאִינּוּן חַד בְּרָזָא חֲדָא.**

נְמִיךְ רֵישָׁא, וְחָיִךְ בְּמִלּוֹי. (ז"ח דף נ"ח ע"ג) כָּל כַּךְ צַעֲרִין רַבְרְבִין מִתְעָרִין עֲלוֹי וְאִשְׁתְּזִיב מִכֻּלְּהוּ, דָּא זָכוּ זְעִירָא מֵאָבוֹי מָגִין עֲלוֹי. וְהַהוּא זָכוּ אִתְרְשִׁים גּוֹ עַמּוּדָא דְּקָאִים בֵּיהּ הַהוּא נַעַר, וְאִיהוּ זָכֵי בְּחַד יַתְמָא בְּגִין דְּכָל יְיתָם וְאַרְמְלָא קַיְימִין בְּפִקְדּוֹנֵיהּ דְּמִטַּטְרוֹ"ן דְּקַיְימָא לְדַיְינָא בְּאִינּוּן ע' סַנְהֶדְרִין. בְּהֵיכָלָא דְּזָכוּתָא דַּיְינִין כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא, בָּר מִתְלָתָא. בְּנֵי, חַיֵּי, וּמְזוֹנֵי. וְכֻלְּהוּ בִּקְרָאֵי כְּתִיבִי.

בְּנֵי, נָבִי חַנָּה (שמואל א א) וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה', עַל ה' דַּיְיקָא. לְעֵילָּא לְעֵילָּא, אַתְרָא דְּמַזָּלָא עִילָּאָה. חַיֵּי (ישעיה ל"ח) הִנְנִי יוֹסִיף עַל יָמֶיךָ, יוֹסִיף דַּיְיקָא. מְזוֹנֵי דִּכְתִיב (תְּהִלִּים כ"ה) הַשְׂלֵךְ עַל ה' יְהָבֶךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ. עַל דַּיְיקָא, (כְּדְּמוּכַח בְּפָרָשַׁת עֲרָיוֹת, וְכֵן בְּאַדְּרָא) וְתַמָּן דַּיְינִין בְּנֵי עַלְמָא וְיַהֲבִין פִּתְקָא לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת לְקַטְלָא לוֹן וּלְנָטְלָא רוּחֵיהוֹן.

וְהוֹאִיל וּמַשְׁכּוֹנִין עִלָּאִין וְטַבִּין דִּבְנֵי נָשָׁא בִּידּוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פַּקִּיד לְמִטַּטְרוֹ"ן דְּיהוֹן בְּנוֹי דְּהַהוּא בַּר נָשׁ וְאִתְּתֵיהּ בְּפִקְדּוֹנָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּאָסִיר לְמַשְׁכְּנָא לוֹן מַשְׁכּוֹנִין עַל מַשְׁכּוֹנִין, לָא יְקוּמוּן. (נ"א יְמוּתוּן) וְעַל דָּא מַאן יְשַׁזִּיב לוֹן מֵעִנּוּיָא, הַהוּא זְכוּ אַגִּין עַל בְּנוֹי. וְהָא חַד מִנַּיְיהוּ דְּהַהוּא זְכוּ אַגִּין עָלֵיהּ

(תָּנֵינָן כְּתִיב (יחזקאל כא) **וְגַם אֲנִי אַכֶּה כַּפִּי אֶל כַּפִּי, דְּלֶהֱוֹוֹ דָּא עִם דָּא בִּפְלוּגְתָּא וְיִסְתַּלְקוּ בִּרְכָאן מֵעָלְמָא, הוֹאִיל וְגָאוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל אִתְיְהִיבַת לְעַמִּין. כַּד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, כְּתִיב,** (במדבר ז) **כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת רֶמֶז לְחִבּוּרָא חֲדָא.) וְכַד הֲווֹ בְּחִבּוּרָא** בְּעִידָן עַקְתֵיהּ. לְדָא אִית לֵיהּ חַד רוּשָׁם בְּמִצְחֵיהּ, חַיְיבָא אוֹ גְיִיפָּא אִיהוּ, וְלָא אִתְחֲזֵי כַּמֵּי בְנֵי נָשָׁא, דְּלָא יַדְעִין בֵּיהּ. דָּא אַצְלַח. וּמָאן דְּאִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ יְצְלַח יַתִּיר מִנֵּיהּ.

חוֹטָמָא עַמִּיקָא (בז"ח ד"א אִיתָא עַקִּימָא) **וּתְרִין נוּקְבִין דִּילֵיהּ רַבְרְבִין וְסָלְקִין לְבָר אִינּוּן פְּתְחִין דִּנְחִירוֹי, וְחוֹטָמָא לָא סָלִיק, דָּא אִיהוּ** בְּאָתָּ ה' בְּשָׁלִימוּ. ד' שִׁרְטוּטִין (רַבְּרָבָן) רַבְרְבִין בְּמִצְחֵיהּ וְשִׁית זְעִירִין. אוּדְנוֹי רַבְרָבָן, עֵינוֹי רַבְרָבָן, וּתְרֵין רְשִׁימִין אוּכְמִין דְּקִיקִין בְּעֵינֵיהּ דִּימְנָא. שָׂעֲרֵיהּ לָא אִתְתַּקָּן בְּמִזְּיֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְתַקִּיף. רוּשָׁם מָכְתְּשָׁא בְּמִצְחֵיהּ, דָּא סָרְפָּא (מַרְעָא) בְּכָל יוֹמָא זָמִין, כַּד אִתְרַעַם בְּרוּגְזֵיהּ. קַרְיר חוֹטָמֵיהּ וְאִתְחֲזֵי חִיוָור, תָּב מֵרוּגְזֵיהּ לְזִמַּן רַב. מְהֵימָנָא אִיהוּ בְּמִלִּין רַבְרְבִין, וּבְזְעִירִין לָאו הָכִי. חַמְדָן אִיהוּ, גּוּפֵיהּ מָלֵי מַכְתְּשִׁין וְאַבָּעֲבוּעִין בְּכָל יוֹמֵי שַׁתָּא, וּבַר זִמְנָא חַד זְעִירָא בְּיוֹמִין דְּסִיתְוָוא. אִתְנַהִיג בְּעַנְוְותָנוּתָא בְּבֵיתֵיהּ. תִּיאוּבְתֵּיהּ לְמֵיכַל בְּכָל אֲתָר, אַף עַל גַּב דְּלָא יְזַמְנוּן לֵיהּ. אִי זָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא (ז"ח דַּף נ"ח ע"ד) וְאוֹלִיף יְנוֹקִין, זָכֵי בְּהוּ בְּשי"ן תָּי"ו.

בִּידֵיהּ יְמִינָא רוּשָׁם עַמִּיקָא, מִתּוֹלָדָה דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ. תְּרֵין נְשִׁין אִזְדַּמְנוּ לֵיהּ קַדְמָיְיתָא תָּמוּת עַל (מְשַׁבְּרָא) מָתְבְּרָא,

חָדָא, כְּתִיב, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְגוֹ'. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים (אֶת הָאָדָם) **דָּא סְלִיקוּ דְּמַחֲשָׁבָה בְּרָזָא פְּנִימָאָה. אֶת הָאָדָם: רָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים רָזָא דְּכַף** (אַחֲרָא).

תְּנֵיתָא תִּזְכֶּה לְתֵרִין בְּנִין, חַד יְמוּת זְעִיר בְּחַלְבָּא דְּאִמֵּיהּ, וְחַד יְקוּם בְּעָלְמָא, גָּיְיפָא יַתִּיר מִבְּנֵי נָשָׁא אָחֳרָנִין. וְחֵיִין קַיְימִין בֵּיהּ, אֲבָל לָא כָּל כַּךְ.

חוֹטָמָא דְּאָזִיל בְּאֹרַח מֵישַׁר וּמְתַקְנָא עַל גַּבֵּי אַנְפִּין, הַא אִיהוּ בְּאָתַּ ה"א בִּשְׁלִימוּ. דָּא אִתְגְּלֵי בְּמִצְחֵיהּ תְּרֵין שִׁרְטוּטִין רַבְרְבִין וְהֹ' זְעִירִין, וּתְרֵין מִסְטָרָא יְמִינָא לְגַבֵּיהּ שָׁעֲרֵיהּ מֵישַׁר מִתַּתָּא לְעֵילָּא, שָׁעֲרֵיהּ בֵּין אֶפֶס וְסוֹמָק, תַּלְיָיא עַל אוּדְנוֹי. עֵינוֹי רַבְרְבִין יְרוֹקִין, וְחוֹטָא סוֹמָקָא סָחְרָא לְגוֹ. אַנְפּוֹי אֲרִיכִין,

דָּא אִקְרֵי אַנְפֵּי נֶשֶׁר, דָּא מִבְּנוֹי דְּסִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא.

כַּד בָּעֵי לְאַזְעָרָא גַּרְמֵיהּ טָב אִיהוּ לְגַבֵּיהּ מָארֵיהּ, דְּחִיל חַטָּאָה אִיהוּ. בְּיוֹמֵי עוּלֵימוֹי, אִיהוּ בְּלָא מַרְעִין אָזִיל בִּבְרִיאוּתֵיהּ כְּגִבּוֹר בְּלָא דְּחִילוּ, בְּיוֹמִין דְּסִיבוּ נָחִית בִּנְחִיתוּ דְּסִיהֲרָא, חַלָּשָׁא לֵיהֱוֵי, מַרְעִין רַדְפִין אֲבַתְרֵיהּ. דָּא זַכָּאָה בְּמַרְעִין יִתְכַּפְּרָן. וְאִי מִתְחַלְּפִין סִימָנִין בְּיוֹמֵי עוּלֵימוֹי, לֵיהֱוֵי בְּמַרְעִין. בְּגִין דְּאִיהוּ כַּד סִיהֲרָא בַּעְיָא (נ"א בְּסִיהֲרָא דְּבַעְיָא) לְאַנָּהָרָא. וְיֵהָא הַהוּא גַּבְרָא בְּמִסְכְּנוּ. וּבְיוֹמִין דְּסִיבוּ, יֱהֱוֵי בְּלָא מַרְעִין, וּבְעוּתְרָא וְיֵקָר סַגִּי. דְּהָא כְּדֵין אֲנָהִירַת סִיהֲרָא וְקַיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא. וְדָא אִיהוּ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, וְדָא עֲנְוְותַנוּתָא בֵּיהּ. רָחִים הוּא לְמָארֵיהּ בְּכוּלָּא.

חוֹטָמָא אֲרִיכָא וְחַד חִדּוּדָא בְּרֵישָׁא דְּחוֹטָמָא דְּנִשְׁרָא, הַאי אִיהוּ בְּלָא אָתַּ כְּלָל. שָׁעֲרֵיהּ קַמִּיט. שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחֵיהּ ג',

כַּד אִתְבְּרֵי אָדָם, מַה כְּתִיב, בֵּיהּ, (איוב י) **עוֹר** (בראשית כ' ע"ב) **וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי** (דף ע"ו ע"א) **וְגוֹ'. אִי הָכִי הָאָדָם מַהוּ. אִי תֵּימָא, דְּאִינּוּן אֶלָּא עוֹר וּבָשָׂר וְעַצָמוֹת וְגִידִים, לָאו הָכִי, דְּהָא וַדַּאי הָאָדָם לָאו אִיהוּ אֶלָּא נִשְׁמְתָא. וְאִלֵּין דְּקָאָמַר עוֹר וּבָשָׂר עַצָמוֹת וְגִידִים, כְּלְהוּ לָא הֲווֹ אֶלָּא מַלְבּוּשָׁא בִּלְחוֹדוֹי, מָאנִין אִינּוּן דְּבַר נָשׁ, וְלָאו אִינּוּן אָדָם. וְכַד הַאי אָדָם אִסְתַּלָּק, אִתְפְּשַׁט מֵאִנּוּן מָאנִין דְּקָא לְבִישׁ.**

אַנְפּוֹי חַדְיָן, עֵינוֹי זְעִירִין, הַאי אִיהוּ חַמְדָן בְּמָה דְּאִית לֵהּ לְאַחֲרָנִין. כָּל עוֹבָדוֹי לָאו בְּדְחִילוּ דִּשְׁמַיָּא, סָנְיָא אוֹרַיְיתָא וְסָנֵי לְמָאן דְּלָעָאן בָּהּ, רָחִים לְפוּם שַׁעְתָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וּלְפוּם שַׁעֲתָא פַּרְחִין מִנֵּיהּ. בְּרַגְלֵיהּ שְׁמֹאלָא תְּרֵין אֶצְבָּעָן קְמִיטִין דְּלָא מִתְפַּשְׁטִין, וּבְרַגְלֵיהּ יְמִינָא חַד. הַאי אִיהוּ בְּחֶטְאָה דְּגִנְבָה וְלָא תָּב מֵהַהוּא חוֹבָה לְעָלְמִין. בֵּין כְּתְפּוֹי תַּלְיָין תְּרֵין שַׁעֲרִין רַבְרְבִין. בְּחַדּוֹי אִית ג' שַׁעֲרִין דְּתַלְיָין. אוֹמֵי אוֹמָאָה בְּכָל רִגְעָא וְשַׁעֲתָא וְלָא אִתְהַנֵּי. וְזִמְנִין תְּרֵין בְּשַׁתָּא (ז"ח דף נ"ט ע"א) יִשְׁתַּתְּף בַּר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ וְלָא יַתִּיר, וְיַצְלַח. וְהוּא מֵאַדָּר וְעַד רֵישׁ נִיסָן, וּמֵאֱלוּל עַד שִׁית יוֹמִין בְּחֶשְׁוָן, וְלָא יַתִּיר. וּבְיוֹמִין אִלֵּין יִצְלַח מַאן דְּיִשְׁתַּתְּף בַּהֲדֵיהּ, דְּהָא יוֹמִין אִלֵּין, יוֹמִין דְּאַתְוָון אִינּוּן, וּמָאן דְּלֵית לֵיהּ אַתְוָון אִתְאַחַד בְּהוּ.

בְּיוֹמִין אִלֵּין נַפְקִין נִשְׁמָתִין עַרְטִילָאִין וְאִינּוּן מִתְהַדְּרָן

עוֹר דְּאִתְלְבַּשׁ בֵּיהּ בַּר נָשׁ.
וְכָל אִינּוּן עַצְמוֹת
וְגִידִים, כְּלְהוּ בְּרָזָא
דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה כְּגַוְונָא
דִּלְעֵילָּא. עוֹר כְּגַוְונָא
דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוֹלִיף מֹר,
בְּאִינּוּן יְרִיעוֹת, דְּכְתִיב,
(תהלים קד) **נוֹטֶה שָׁמַיִם**
(שמות כה) **כַּיְרִיעָה. עוֹרוֹת**

כְּמִלְקַדְמִין, וְלֵית לוֹן זִווּגִין. וּבְיוֹמִין אִלֵּין נַפְקִין אַתְוָון כ"ב. וְשָׁרָאן בְּהוּ, וּמִתְעַטְּרָן בְּהוּ, וּבְרַחֲמֵי יִשְׁתְּכַחוּ זִווּגִין. וּבִירְחִין אָחֳרָנִין וּבְיוֹמֵי אָחֳרָנִין לָאו, דְּהָא מִזְּ בְּאַדָּר, בְּטַשׁ בּוּצִינָא וְאַפִּיק אַתְוָון זְעִירִין וּבַקְעִין רְקִיעִין וְנָפְקִין לְעַלְמָא.

בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן נָפְקִין, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין עַרְטִילָאִין דַּהֲווּ זְמִינִין לְאִתְהַדָּרָא נָפְקִין בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִתְאַחֲדָן בְּאִינּוּן אַתְוָון וְנָפְקִין עַל יְדוֹי דְּפַרְוָונְקָא. בְּגִין דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא כַּד אִתְבְּנוּן לְאִתְצַיְּירָא בְּהַאי עַלְמָא, כָּל צִיּוּרִין דְּאַתְוָון מִתְצַיְּירִין בְּהוּ עַל יְדָא דְּאִינּוּן ג' שׁוּתָּפִין דְּקָא מִזְדַּוְּוגִ בְּנְיָנָא. וְהַשְׁתָּא אִלֵּין דְּקָא מִתְהַדְּרָן כָּל אִינּוּן אַתְוָון דְּקָא אִתְצַיְּירוּ בְּהוּ אָחֳרָנִין, לָא מִתְצַיְּירֵי בְּהוּ. דְּהָא אִינּוּן פַּרְוָנְקִין לָא מְצַיְּירָן לוֹן בְּאַתְוָון, כְּמָה דְּאִתְצַיָּיר בְּקַדְמִיתָא מִסְטָרָא דַּאֲבָא וְאִמָּא.

וְאִלֵּין אַתְוָון אַזְלִין וּמְשַׁטְּטָן בְּעָלְמָא, וְאִתְאַחֲדָן בְּהוּ כָּל אִינּוּן דְּלֵית לוֹן אַתְוָון עַד רֵישׁ יַרְחָא דְּסִיוָן. דְּהָא כְּדֵין אִתְטַמְּרָן אִלֵּין וְאַתְוָון עִלָּאִין בַּעְיָין לְאִתְגָּלָאָה. וּמֵאֱלוּל אִתְטַמְּרָן אִלֵּין עִלָּאִין עַד שִׁיתָּא יוֹמִין בְּחֶשְׁוָון, עַד דְּיִהְדְּרוּן בְּנֵי נָשָׁא מֵחוֹבָיְיהוּ וְיִתְכַּפַּר לוֹן, וּמִתְהַדְּרָן אַתְוָון כְּמִלְקַדְמִין. וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אִינּוּן זְעִירִין נַפְקָן לְקַיְּימָא עַלְמָא וְאִלֵּין אִתְאַחֲדָן בְּהוּ, בְּגִין דְּלֵית לוֹן

אִלֵּים מְאָדְּמִים וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים. אִינּוּן מַלְבּוּשִׁין דִּלְעֵילָּא, דְּמִסְכְּכֵי לְמַלְבּוּשָׁא, אִתְפַּשָּׁטוּתָא דְּשָׁמַיִם, דְּאִיהוּ מַלְבּוּשָׁא דִּלְבַר. יְרִיעוֹת אִינּוּן מַלְבּוּשָׁא דִּלְגוֹ, וְאִיהוּ קְרוּמָא דְּסָכִיךְ עַל בִּשְׂרָא.

אַתְוָון כְּלָל. דְּהָא מֵאֱלוּל תַּלְיָא וְקַיְימָא תְּשׁוּבָה וְאַתְוָון סָלְקִין לְגַבָּה וּבְנֵי עַלְמָא מְהַדְּרָן מֵחוֹבָיְיהוּ וּמְהַדְּרָן לְאַתְוָון, וְקַיְימֵי עַל עַלְמָא תְּרֵין יַרְחִין, וּמִסְתַּלְקִין טֵבֵת וּשְׁבָט. מִ֣ז בְּאַדָּר נָפְקִין אִלֵּין אָחֳרָנִין, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְאִלֵּין דְּמִתְאַחֲדָן בְּהוּ מְקַדְּמֵי רַחֲמֵי בְּאִלֵּין יוֹמִין וּתְרֵין יַרְחִין אָחֳרָנִין אִתְּטְמָרָן (אִסְתְּמָרָן) כֻּלְּהוּ, וְאִלֵּין תַּמּוּז וְאָב. וְנָפְקִין יְמֵי הָרָעָה בְּאַתְוָויְיהוּ, וְשַׁלְטִין אִלֵּין עַל עַלְמָא וְאַחֲרָנִין אִתְטַמָּרוּ. וּבְגִין כָּךְ בְּאִינּוּן יוֹמִין זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ.

וְכַד חוֹטָמָא אֲרִיכָא רָב בְּפוּתְיָא לְגַבֵּי (ז"ח דַּף נ"ט ע"ב) רֵישָׁא דָּא אִיהוּ בְּאָתּ ה' וּלְזִמְנִין אָתּ י' אִתְחַבָּר בַּהֲדֵיהּ, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאַצְלַח. אַנְפּוֹי קְמִיטִין כְּתוֹלָדָה דְּאַבָּעְבּוּעִין. עֵינוֹי סָמָקִין, דָּא אִיהוּ בֵּין אִינּוּן (תּוֹלְדָתֵי) תּוֹלָדִין דְּסִגִּירָא דְּעֵינוֹי, לְזִמְנִין זָלְגִין דִּמְעִין.

קְמִיטִין דְּמִצְחֵיהּ ד' וּתְרֵין עַבְרִין רְשִׁימִין כְּאַרְיֵה עַל גַּבֵּי לְבִינָה.

שָׂעֲרֵיהּ רָב, הַאי אַצְלַח וְדָחִיל חַטָּאָה. שַׁבַּח גַּרְמֵיהּ בְּכֹלָּא, יַתִּיר מִמַּה דְּאִית בֵּיהּ. וּבְזִמְנָא דְּאִתְנָעַע (עֵינוֹי) זָלְגִין דִּמְעִין וְכְאֵיבָא בְּחוֹטָמֵיהּ עַד דְּאוֹשִׁיד לֶחָה יְרוֹקָא, וְדָא קַשְׁיָא מֵאִינּוּן זִינֵי (דְּסִגִּירוּ) סִגִּירוּ. מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ אַצְלַח. מְהֵימָנָא אִיהוּ בְּכֹלָּא.

עַצְמוֹת וְגִידִים, אִינּוּן רְתִיכִין, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין, דְּקַיְימִין לְגוֹ. וְכֻלְּהוּ מַלְבּוּשִׁין לְפִנִימָאָה, רָזָא דְּאָדָם עִילָּאָה, דְּאִיהוּ פְּנִימָאָה.

עַל כְּתֵפֵיהּ שְׁמָאלָא אִית ג' רְשִׁימִין, ב' סוּמָקִין וְחַד אוּכָּם. בְּרָם אוּכָּם אִית לֵיהּ תּוֹעַלְתָּא. הַאי מָשִׁיךְ לֵיהּ לְאִתְקָרְבָא בִּבְנֵי נָשָׁא וְאָחִיד בְּהוּ דְּלָא יַחְשְׁבוּן לֵיהּ כִּסְגִירָא. מוּמָא אִתְיְלִיד בֵּיהּ בְּלֵילְיָא חַד יוֹמָא דְּסִתְוָוא בְּיוֹמֵי דְּעוּלְמוֹ, דְּאָכַל נוּנָא וְשַׁתָּא מַיָּא וְנָפַק לְבָר. וּבַהַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָה שָׁלִיט כּוֹכָב שָׁבְתַּאי בְּעָלְמָא, וְחַד עַנְפָּא דִּילֵיהּ הֲוָה מָשִׁיךְ לְאִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא. וְנָפַק אִיהוּ בְּגִלּוּיָא דְּרִישָׁא, וּמְחָא בֵּיהּ עַל יְדָא דקורקפנ"י ושמרורו"ן תְּרִין רוּחִין דְּשַׁלְטִין בְּהַהוּא עַנְפָּא.

וְכַד אִתְמְחֵי הַאי בַּר נָשׁ, רְשִׁימוּ בֵּיהּ תְּרִין רְשִׁימִין סוּמָקִין, וְהַהוּא עַנְפָּא רָשִׁים בֵּיהּ הַהוּא רְשִׁימוּ אוּכְמָא, דְּהָא מִלּוֹי דְּשָׁבְתַּאי בְּאוּכָּם אִשְׁתַּמַּשׁ. וְרָזָא דָּא שָׁלִיט בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא (ז"ח נ"א בְּעַמָּא דְּשַׁבַּתָּאי) וְלָא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּעַמָּא קַדִּישָׁא לֵית לוֹן חוּלָקָא וְאַחֲסַנְתָּא בְּכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, אֶלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וְאִצְטְרִיךְ לוֹן לְאַחְזָאָה חֶדְוָה וּמֵיכַלָא וּמִשְׁתְיָא וּלְבוּשִׁין וּלְאַתְקָנָא בֵּיתָא וּפָתוֹרָא בְּיוֹמָא דָּא, דְּלָאו הָכִי לְכָל אִינּוּן דַּאֲחִידָן בְּכוֹכְבָא דְּשָׁבְתַּאי דְּאִיצְטְרִיךְ לוֹן לְאִתְעַנָּאָה וּלְאַחְזָאָה עֲצִיבוּ וְדַאֲגָה וְרוּגְזָא וּלְמִלְבָּשׁ שְׁחוֹרִים וּלְכַסָּאָה שְׁחוֹרִים וְלָא לְמֵיכַל בְּשָׂרָא וְחַמְרָא וּמִשְׁחָא, וְלָא לְאִתְעַנְּגָא עִינּוּגִין דְּעָלְמָא, אֶלָּא לְמֵיתַב בְּדִיוּרָא עֲצִיב וּלְאִתְפָּרְשָׁא מִן בְּנֵי נָשָׁא. (בז"ח ד"א איתא וכ"ה בדפו"י) (וּכְדֵין) וּתְרֵין אִלֵּין רוּחִין קורקפנ"י

אוֹף הָכִי רָזָא לְתַתָּא, אָדָם אִיהוּ פְּנִימָאָה לְגוֹ. מַלְבּוּשִׁין דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. עַצְמוֹת וְגִידִין, כְּגַוְונָא דְּקָאמְרָן בְּאִינּוּן רְתִיכִין וּמַשְׁרְיָין. בָּשָׂר אִיהוּ סָכִיךְ עַל אִינּוּן מַשְׁרְיָין וּרְתִיכִין, וְקַיְימָא לְבַר, וְדָא (ויקרא ק"ע ע"א) **רָזָא דְּאִתְמַשְׁכָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. עוֹר דְּסָכִיךְ**

וּשְׁמִירִ"ין אִתְמַשְׁכָן עֲלוֹי וְאוֹדְעִין לֵיהּ מִלִּין דְּעָלְמָא בְּאַמְשְׁכוּתָא דְּשָׁבְתָאי.

חֲזֵינָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִית בְּנֵי נָשָׁא דְּאִתְיַילִידוּ כַּד שָׁלְטָא עַנְפָּא דָּא, וְאִינּוּן עֲצִיבִין תָּדִיר דְּלָא חַדָּאן לְעָלְמִין, בַּר אִי לַעָאן בְּאוֹרַיְיתָא וְקָא אִתְאַחֲדָן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עִם כָּל דָּא, אִי אִית בֵּיהּ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ יְסוֹדִין וְשָׁרְשִׁין מִזְכּוּ אֲבָהָן, עַנְפָּא דָּא דְּנָפִיק מִשָּׁבְתָאי, לְזִמְנִין נָצַח לֵיהּ וְאָחִיד לֵיהּ. וְאִינּוּן תְּרֵין רוּחִין מִתְפַּשְׁטִין וְאָזְלִין לְנוּקְבָא דְּטִינָרָא, דְּתַמָּן מִתְכַּנְּשִׁין כָּל רוּחִין עַרְטִילָאִין דְּלָא עָאלִין לְגוֹ פַּרְגּוֹדָא דְּמַלְכָּא, וְאִינּוּן עַרְטִילָאִין בְּהַאי עַלְמָא וְכַד נָפְקֵי מֵהַאי עַלְמָא מֵשָׁטְטֵי לְאָעָלָא בְּהַהוּא עַלְמָא, וְנָעַלִין תַּרְעָא בְּאַנְפַּיְיהוּ בְּכָל סִטְרִין דְּעָלְמָא. וְלָא אַשְׁכָּחוּ נַיְיחָא עַד דְּאִינּוּן נָפְקִין וּמְשָׁטְטִין בְּעָלְמָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן בִּשְׁמָהָן שְׁכֵנוֹת.

וּבְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא כַּד אִתְקַדָּשׁ יוֹמָא, וְאִינּוּן לָאן עָאלִין לְגוֹ נוּקְבָא דְּחָד טִינָרָא דְּאִיהוּ לְבַר מֵחוֹמוֹת גִּנְתָּא בְּטוּרִין דִּלְבָר, וּמְשָׁתַכְּכֵי תַּמָּן כָּל יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא. וּלְבָתַר נָפְקֵי וּמֵשָׁטְטֵי בְּעָלְמָא וּמוֹדִיעִין בְּחֵיזוּ דְּלֵילְיָא מִלִּין לִבְנֵי נָשָׁא.

וְכַד נָצַח עַנְפָּא דָּא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, אִינּוּן תְּרֵין רוּחִין אָזְלִין

עַל כֹּלָּא, דָּא אִיהוּ כְּגַוונָא דְּאִינּוּן רְקִיעִין, דְּסָכִיכוּ עַל כֹּלָּא. וְכֻלְּהוּ מַלְבּוּשִׁין לְאִתְלַבְּשָׁא בֵּהּ. פְּנִימָאָה דִּלְגוֹ רָזָא דְּאָדָם. וְכֹלָּא רָזָא, לְתַתָּא כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹקִים, (תְּרֵי אֱלֹהִים הָכָא חַד כְּלַפֵּי דְּכָר וְחָד כְּלַפֵּי נוּקְבָא) **וְרָזָא דְּאָדָם לְתַתָּא כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא.**

לְהַהוּא נוּקְבָא וּמִתְעַבְּרִין תַּמָּן עַד דְּנָפִיק שַׁבַּתָּא. כֵּיוָן דְּנָפִיק שַׁבַּתָּא נַפְקִין אִינּוּן נִשְׁמָתִין וְאִינּוּן רוּחִין בַּהֲדַיְיהוּ וּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא וְאַתְיָין אִינּוּן תְּרֵין רוּחִין וְחַד נִשְׁמָתָא דְּגוּפָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, ע' דַּרְגִּין לַאֲחוֹרָא וְשָׁרָאן עַל גַּבֵּי הַהוּא בַּר נָשׁ רוּחָא בָּתַר רוּחָא, וְאוֹדְעִין לֵיהּ מִילִּין דְּעַלְמָא. מַנַּיְיהוּ קְשׁוֹט וּמַנַּיְיהוּ לָאו קְשׁוֹט, מַנַּיְיהוּ קְשׁוֹט מִסְטְרָא דִּנְשְׁמָתָא עַרְטִילָּאָה, דְּהָא אַשְׁכָּחַת תַּמָּן נַיְיחָא. וּמַנַּיְיהוּ לָאו קְשׁוֹט מִסְטְרָא דְּאִינּוּן רוּחִין. וּלְזִמְנִין אִינּוּן רוּחִין אוֹדְעִין לֵיהּ מִילִּין דִּקְשׁוֹט לִזְמַן קָרִיב, וְדָא אִיהִי נִשְׁמָתָא דְּלָא אַשְׁכָּחַת פְּרוֹקָא (ס"א פַּרְוָונְקָא) לְעַלְמָא מְע' דַּרְגִּין לַאֲחוֹרָא.

כְּדֵין כּוֹכָב שַׁבְּתַאי מָשִׁיךְ לְהַאי עַלְמָא אִינּוּן רוּחִין, וּבְגִינָהּ לָא דָּחִיל הַהוּא בַּר נָשׁ. שָׁרָאן עַלּוֹהִי וְלָא אִזְדַּעְזַע. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמָאן דְּאִית לֵיהּ זְכוּ דְּאַבָּהָן לְסַיְּעָא בְּכָל אִינּוּן עוֹבָדִין. חוֹטָמָא עַקִּים וְהַהוּא עַקִּימוּ סָטָא לִסְטַר יְמִינָא דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּרָשִׁים בְּאָת ה' וּלְזִמְנִין בְּאָת ר' וְלָא מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא. דָּא אִיהוּ (ז"ח דַּף כ"ט ע"ד) בַּר נָשׁ דְּמֵמָלֵל רְכִיכִין. בְּמִצְחֵיהּ שִׁרְטוּטָא

בְּהַאי רְקִיעָא דִּלְעֵילָּא, דִּמְסַכֵּךְ עַל כֹּלָּא, אִתְרְשִׁימוּ בֵּיהּ רְשִׁימִין, לְאִתְחַזָּאָה וּלְמִנְדַּע בְּאִינּוּן רְשִׁימִין, דְּאִתְקְבִיעוּ בֵּיהּ מִלִּין וְרָזִין סְתִימִין. וְאִינּוּן רְשִׁימִין דְּכַכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, דְּאִתְרְשִׁימוּ וְאִתְקְבִיעוּ בְּהַאי רְקִיעָא, דְּסָכִיךְ לְבַר. אוּף הָכִי עוֹר, דְּאִיהוּ סְכוּכָא לְבַר בְּבַר נָשׁ, דְּאִיהוּ רְקִיעָא חַדָּא רַבְרְבָא וְד' זְעִירִין (נ"א וְאִינּוּן) וְעֵינוֹי דְּקִיקִין וְלָא כָּל כַּךְ, וְאִינּוּן מִתְהַפְּכִין לְסָמָקָא. שַׂעְרוֹי תַּלְיָין שְׁעִיעִין זְעֵיר, שַׁלְשְׁלָאָה רַבְרְבָא הֲוָה לֵיהּ, וְתַלְיָא מִנֵּיהּ סִיּוּעָא. אִית לֵיהּ מְהֵימָנָא, אִיהוּ אַצְלַח בְּעוֹבָדוֹי, דָּא אִית לֵיהּ פְּגִימוּ דְּמוּמָא דְּאִיהוּ סָרִים חַמָּה, אוֹ תַּלְיָיא בְּכִיסָּא דְּבֵיעוֹי חַד מְעוֹי וְלָא אַפִּיק זַרְעָא כְּדְקָא יָאוֹת. בִּידָא שְׁמָאלָא אִית אֶצְבְּעָא זְעִירָא קַמִּיט וְלָא אִתְפְּשַׁט. (עב"מ ונראה שחסר.) אָמַר אָדָם קַדְמָאָה (תהלים קל"ט) לָא נִכְחַד עָצְמִי מִמֶּךָּ וְגוֹ'. מִכָּאן דְּמִזְוּוּגָא דְּדַכָּר וְנוּקְבָא אַתְיָא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, זְווּגָא דְּמַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא. מַאי טַעְמָא, תַּחְתִּיוֹת אָרֶץ, תְּרֵין (תַּחְתֵּיזַיִן) (נ"א תְּחוֹמִין) תְּחוֹתִין אִית לְהַהוּא דְּאִיקְרֵי אֶרֶץ חֶפֶץ. אַתְרָא דְּאִתְצַיְּירָא נִשְׁמָתָא דְּדַכְוָרָא וּדְיָמִינָא וְאַתְרָא דְּנִשְׁמָתָא דְּנוּקְבָא לְשִׂמְאלָא וְעַל דָּא בָּעֵי אִתְעָרוּתָא מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מ"א) הֵעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיֵּאת, וּכְדֵין מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ קוֹרֵא בִּשְׁמִי. זְווּגָא דְּשִׂמְאלָא בִּסְיהֲרָא, יַעֲקֹב בְּרָחֵל.

וַיָּבֵא סְגָנִים כְּמוֹ חֹמֶר, אִלֵּין חַיָּלִין דְּעַלְמָא דְּנַפְקוּ מֵאָדָם קַדְמָאָה. בָּתַר הָכִי (תהלים קל"ט) גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ, כְּשֶׁהָיִיתִי

דְּסָכִיךְ עַל כֻּלָּא, אִית בֵּיהּ רְשִׁימִין וְשִׁרְטוּטִין, וְאִינּוּן כְּכָבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּהַאי עוֹר. לְאִתְחַזָּאָה בֵּהּ, וּלְמִנְדַּע בֵּהּ, מִלִּין וְרָזִין סְתִימִין, בְּכֹכָבַיָּא וּמַזָּלַיָּא, לְעַיְינָא בֵּהּ חַכִּימֵי לִבָּא, וּלְאִסְתַּכְּלָא בֵּהּ לְמִנְדַּע אִסְתַּכְּלוּתָא בְּאַנְפִּין, בָּרָזִין דְּקָאֲמָרַן, וְרָזָא דָּא, (ישעיה מז) הוֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחוֹזִים בַּכֹּכָבִים.

מוּטָל גּוֹלֶם בְּלִי צוּרָה. מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב רָאוּ עֵינֶיךָ הַדּוֹרוֹת הָעַתִידוֹת לַצֵּאת מִמֶּנִּי, כִּי (אַתָּה) הוּא קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ.

וְעַל סִפְרֶךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם לְדִיוּקְנִין, דְּבְהַאי סֵפֶר שֶׁל (כָּל) צַדִּיקִים הֲווּ מִתְחַקְקָן כָּל (וְכָל) דִּיוּקְנִין דְּעָלְמָא בְּצִירוּפָא דְּאַתְוָון זר"ה פס"ץ וְתַמָּן כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ בְּצִיּוּרִין דִּקְמִיטִין בְּמִשְׁכָּא דְּאָדָם, כְּגוֹוְנָא דְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם דְּתַמָּן כּוֹכְבַיָּא.

(ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפַּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, לְזַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךְ דְּאִינּוּן אִקְרוֹן אָדָם. דִּכְתִיב (יחזקאל ל"ד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם, וּבְגִינֵיכוֹן אִתְבְּרֵי עָלְמָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ, דְּאִינּוּן עָאלוּ בְּמַחֲשָׁבָה עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְכֻלְּהוּ (תהלים קל"ט) עַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יוּצָרוּ. לְכֻלְּהוּ יוֹמִין עִלָּאִין בְּמִנְיָן.

(שמות י"ב) מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם. מִשְׁכוּ יוֹמִין עִלָּאִין לְאַנְהָרָא לְיוֹמִין תַּתָּאִין שס"ה וְרָבִיעַ יוֹם, וּמִקְצַת יוֹמָא כְּכוּלֵיהּ יוֹמָא, לְחוּשְׁבָּן (ז"ח דף ס' ע"א) מִשְׁכוּ. וּמָאן דְּמָשִׁיךְ מִתַּמָּן, מָשִׁיךְ נְהִירוּ

וְדָא אִיהוּ, כַּד אִינּוּן נְהִירִין וְקַיְימִין, בְּלָא רוּגְזָא. בְּזִמְנָא דְּרוּגְזָא שַׁלְטָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דִּינָא אַחֲרָא אִתְמְסַר לְמִנְדַּע בֵּיהּ. בְּמָה דְּלָא אִתְיְהִיב לְשַׁלְטָאָה, לְמִנְדַּע בְּזִמְנָא דְּעִינָא (נ"א דִּדִינָא) **שַׁלְטָא בִּרְקִיעָא.**

לְסִיהֲרָא לְקַדְּשָׁא לָהּ. (תהלים קל"ט) וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דָּא דָּוִד מְשִׁיחָא דְּלָא הֲוָה לֵיהּ יוֹמִין לְאִתְנַהֲרָא, וְאִיהוּ מָשִׁיךְ לֵיהּ שִׁבְעִין שְׁנִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים ל"ט) הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּה יָמָי. מַאי טְפָחוֹת, ט' פְּחוֹת. טָב הָכָא דְּפַחִית לוֹן מִיּוֹמֵי אָדָם, לְמֵיהַב לֵיהּ לְדָוִד דְּהָוָה טוֹב רוֹאִי. טוֹב דְּיִלֵּיהּ מֵאָדָם קַדְמָאָה דְּעָבַד עֲמֵיהּ צְדָקָה בְּגִין דְּיֵהֵא מוּכָן דָּוִד לַעֲשׂוֹת צְדָקָה לְיִשְׂרָאֵל. כְּגַוְונָא דְּקַבִּיל דָּוִד עָנִי וְאֶבְיוֹן, הָכִי יָהִיב לְמִסְכְּנֵי וְכֹלָּא בְּמִשְׁפָּט כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שְׁמוּאֵל ב' ח') וַיְהִי דָּוִד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ.

וְאִתְעָרוּ, שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב אָבִינוּ מְעֵין שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה, בְּגִין דְּיַעֲקֹב יוֹשֵׁב אֹהָלִים וְאוֹלִיף תַּמָּן בְּבֵית שֵׁם וְעֵבֶר וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק לְמִפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאִיהוּ בְּכוֹר. דִּכְתִיב (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל וַעֲבוֹדָה בַּבְּכוֹרוֹת וַדַּאי הֲוָה. סִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲוָה לֵיהּ לְיַעֲקֹב וְסִפְרָא דַּחֲנוֹךְ וְסִפְרָא דִּי' סִפִּירוֹת דִּיצִירָה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ. וְהָא אִתְעָרוּ מָסֵכְתָּ עֲבוֹדָה זָרָה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ עַלָּיו הַשָּׁלוֹם ת' פְּרָקִים, וּמִכָּל אִינּוּן סְפָרִים אוֹלִיף לְיַעֲקֹב אָבִינוּ עַלָּיו הַשָּׁלוֹם אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים, חָכְמָתָא סַגְיָא, וְהוּא שׁוּפְרֵיהּ. וְשַׁרְטוּטִין דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דְּשַׁרְטוּטִין דְּאָדָם קַדְמָאָה.

אֲבָל אִסְתַּכְלוּתָא דְּאַנְפִּין עַל אָרַח קְשׁוֹט, בְּשַׁעֲתָא דְּאַנְפִּין נְהִירִין, וְקַיְימָא בַּר נָשׁ עַל קְיוּמָא, וְאִינּוּן רְשִׁימִין אִתְחָזוּן בְּאֹרַח קְשׁוֹט, דִּכְדֵין בְּהַהוּא אִסְתַּכְלוּתָא יָכִיל לְאִתְדָּנָא עַל בּוּרְיֵיהּ יַתִּיר, וְאַף עַל גַּב דְּבְכֹלָּא כָּל אִינּוּן חַכִּימִין יַכְלִין לְאִסְתַּכְלָא.

שִׁרְטוּטֵי יְדִין וְשִׁרְטוּטֵי אֶצְבְּעָן, לְגוֹ, כְּלְהוּ קַיְימִין בְּרָזִין אַחֲרָנִין, לְמִנְדַּע בְּמִלִּין סְתִימִין. וְאִלֵּין אִינּוּן כְּכָבַיָּא, דִּנְהִירִין לְאִסְתַּכְלָא גּוֹ מַזָּלֵי, בִּטְסִירִין עִלָּאִין.

וְהָא כְּגַוְונָא דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּאִיהוּ קֶדֶם לַיְצִירָה, יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אוֹף הָכִי יַעֲקֹב רֵאשׁוֹן, רֵאשׁוֹן לִשְׁלִימוּ. קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית וְגוֹ', דְּהָוָה עַרְסֵיהּ שְׁלִים, מָה דְּלֵית הָכִי בְּאַבְרָהָם דְּנָפִיק מִנֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל וּבְנֵי קְטוּרָא וְאִינּוּן סִיגֵי הַכֶּסֶף. וְאָדָם, דְּנָפַק מִנֵּיהּ קַיִן. וְנָחָ, דְּנָפַק מִנֵּיהּ חָם. וְיִצְחָק, דְּנָפַק מִנֵּיהּ עֵשָׂו, סִיגֵי דַּהֲבָא. אֲבָל יַעֲקֹב, עַרְסֵיהּ שְׁלֵימָא אִיהִי. וְעַל דָּא בֵּיהּ בָּחַר ה' מִכָּל הָעַמִּים (תְּהִלִּים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגוּלָּתוֹ וּכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. (ע"כ סְתָרֵי תּוֹרָה). (עד כאן מההשמטות)

אֶצְבְּעָן קַיְימֵי בְּרָזִין עִלָּאִין. טוּפְרֵי אֶצְבְּעָאן, דְּקַיְימִין דְּחַפְיָן, לְבַר, הוּא אוּקְמוּהָ בְּאִינּוּן רָזִין, דַּהֲווֹ (בראשית כ"א ע"א) **פָּנִים דִּלְבַר, וּבְהוּ אִית רָזִין, לְאִינּוּן חַרְשִׁין, דְּמִסְתַּכְלֵי בְּטוּפְרֵי, בִּנְהִירוּ דְּמִלָּה אַחֲרָא, דְּשַׁלְטָא בְּהוּ, וְאִינּוּן חַרְשִׁין קָא מְסָאֲבֵי לְהַהוּא אֲתָר.**

בְּטוּפְרִין אִית זְמִנִין, דְּנַהֲרִין בְּהוּ כֹּכְבִין חִוָּורִין דְּקִיקִין, וְאִלֵּין אִינּוּן כְּתוֹלְדָה דְּטִלּוּפְחִין, וְאִינּוּן שְׁקִיעִין כְּהַאי מַסְמְרָא עַל לוּחָא. וְלָאו אִינּוּן כְּאִינּוּן חִוָּורִין אַחֲרָנִין דְּלָא שְׁקִיעִין, אֶלָּא דְּקַיְימִין לְעֵילָּא. בְּהָנֵי דְּלָא שְׁקִיעִין, לֵית בְּהוּ מַמָּשָׁא. אֲבָל הָנֵי דְּשְׁקִיעִין חִוָּורִין כְּתוֹלְדָה דְּטִלּוּפְחִין אִית בְּהוּ מַמָּשָׁא, וְאִית סִימָנָא טָבָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּחֵדּוּ (נ"א בְּהוּ) וְיַצְלַח בְּהַהוּא זִמְנָא. אוֹ גְּזֵרָה אִתְגְּזַר עָלֵיהּ וְאִשְׁתֵּזִיב מִינָּהּ.

שְׁרָטוּטֵי יְדִין בְּרָזִין עִלָּאִין, (דף ע"ו ע"ב) (שִׁרטוּטִין) בְּאֶצְבְּעָן לְגוֹ. בְּיָדִין שְׁרָטוּטִין רַבְרְבִין, שְׁרָטוּטִין זְעִירִין דְּקִיקִין עִלָּאִין בִּימִינָא. בְּאִינּוּן אֶצְבְּעָן דִּבְהוּ שְׁרָטוּטִין זְעִירִין. בְּאֶצְבְּעָא זְעֵירָא דִּימִינָא, אִית רְשִׁימִין דְּקִיקִין. אֶצְבְּעָא דָּא, קַיְימָא תְּדִיר עַל עוֹבָדִין דְּבִסְטַר אַחֲרָא.

בְּהַאי אֶצְבְּעָא קַיְימִין שְׁרָטוּטִין, אִינּוּן דְּאֶצְבְּעָא אִתְכְּפִיל בְּהוּ. הָנֵי לָאו אִינּוּן לְאִסְתַּכְּלָא, אֶלָּא אִי אִתּוֹסָפָן בֵּיהּ. אִי אִתּוֹסָפָן תְּרִין אוֹחָרָנִין, עַל הַהוּא שְׁרָטוּטָא דְּאִתְכְּפַל בְּהוּ. אָרְחָא לָא אִזְדַּמַּן לֵיהּ. וְאִי יַעֲבֵד לָא יִצְלַח.

בַּר אִי קַיְימָן בְּאַרְכָּא, בֵּין רְשִׁימָא לְרְשִׁימָא, בְּזִמְנָא דְּיִתְמְשַׁךְ מַשְׁכָּא לַאֲחוֹרָא, וְאִשְׁתְּאָרוּ אִינּוּן רְשִׁימִין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן. הַאי יִצְלַח בְּאָרְחָא. וְסִימָן דָּא, תִּלַת תִּלַת

בְּפוּתְיָא. וְאַרְבַּע בְּאַרְכָּא. וְרָזָא דָּא ז׳ מֵאַתָּוון זְעִירִין.
רְשִׁימָא חַד בְּאַרְכָּא, וּתְרִין תְּרִין בְּפוּתְיָא. מֵאָרְחָא,
יִשְׁמַע מִלִּין בְּזִמַּן קָרִיב, וְלֵית לֵיהּ בְּהוּ
תּוּעַלְתָּא. אַרְבַּע רְשִׁימִין בְּאַרְכָּא, וְד׳ רְשִׁימִין בְּפוּתְיָא,
אָרְחָא אִזְדַּמַּן לֵיהּ בְּטַרַח סַגִּי, וּלְסוֹפָא לְתוּעַלְתָּיה. וְרָזָא
דָּא ז׳ מֵאַתָּוון אֶמְצָעִיין, דְּבֵין זְעִירִין וְרַבְרְבִין.
חֲמֵשׁ זְעִירִין רְשִׁימִין בְּפוּתְיָא לְתַתָּא, וְאַרְבַּע בְּפוּתְיָא
לְעֵילָּא, וְאַרְבַּע בְּאַרְכָּא. נַיְיחָא לֵיהּ בְּבֵיתֵיהּ,
וְעַצְלָא אִיהוּ. וְאָרְחָא הַוֹת מְתַתְקְנָא קָמֵיהּ, וְלָא בָּעֵי
לְמֶעְבַּד. וְאִי יַעֲבֹד, יִצְלַח בְּהַהוּא אָרְחָא, אֲבָל לָא עָבִיד
לֵיהּ, וַעֲצָלָא הֲוֵי וְרָזָא דָּא ז׳ דְּאִינִי פְּשׁוּטָה.
בְּאֶצְבְּעָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הַאי אֶצְבְּעָא קַיְימָא, לְמֶעְבַּד
עוֹבָדָא הַהוּא דְּחָשִׁיב. אִי שִׁרְטוּטָא חֲדָא
קַיְימָא בְּאַרְכָּא, בֵּין שִׁרְטוּטֵי דְּפוּתְיָא, הַאי חָשַׁב
מַחֲשָׁבִין, וְאִסְתַּלְקָן מִנֵּיהּ, וְדָחִיל וְלָא עָבִיד, וְהַהִיא
מַחֲשָׁבָה לָא אִתְעֲבִיד כְּלָל.
אִי תְּרִין שִׁרְטוּטִין בְּאַרְכָּא, דְּקַיְימִין כַּד אִתְפְּשַׁט מַשְׁכָּא
לַאֲחוֹרָא. הַאי לָאו בֵּיהּ מַחֲשָׁבִין, וְחָשִׁיב מַחֲשָׁבִין
לְפוּם שַׁעֲתָא, וְאִתְעֲבִיד, וְלָא מַחֲשָׁבָה דְּהִרְהֵר בֵּיהּ כְּלָל,
אֶלָּא מַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ בִּבְהִילוּ וּזְעִירָא, אֲבָל הִרְהוּרָא
וּמַחֲשָׁבָה לָא.

וְאִי תְּלַת רְשִׁימִין בְּאַרְכָּא. וּבְפוּתְיָא תְּרֵין אוֹ תְּלַת, כַּד אִתְפְּשַׁט מַשְׁכָּא לַאֲחוֹרָא. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ פְּקִיחָא, וְחָשִׁיב מַחֲשָׁבִין, וְכָל אִינּוּן מַחֲשָׁבִין דְּאִינּוּן לְסִטְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקַיְּימָן בִּידֵיהּ, וּמַחֲשָׁבִין אַחֲרָנִין לָאו הָכִי.

אִי אַרְבַּע אוֹ חֲמִשָּׁה בְּאַרְכָּא, בְּאִתְפְּשָׁטוּ דְּמַשְׁכָּא כְּדְקָאמְרַן, (דְּא אִיהוּ) כַּד שָׁרָאן עַל פּוּתְיָא, בְּתְלַת, אוֹ בְּאַרְבַּע, אוֹ מִתְּרִין וּלְהָלְאָה. דָּא בַּר נָשׁ דְּמַחֲשָׁבוֹי לְאַבְאָשָׁא, וְאִשְׁתָּבַח בֵּהּ. וְדִיקְנֵה וּגְבִינֵי עֵינוֹי סוּמָקִין, מְחַשֵּׁב לְבִישׁ וְאִשְׁתָּבַח בֵּהּ. קְצָרָא דְּיוֹמִין אִיהוּ. פְּקִיחָא אִיהוּ. וְאַכְנַע תָּדִיר לְמִכִילָן דְּבִישׁ. אַצְלַח. וּלְסוֹפָא דְּיוֹמִין זְעִירִין אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא.

אַסְוָותָא לְהַאי תִּיוּבְתָּא. כְּדֵין אִשְׁתְּכָחוּ תְּלַת רְשִׁימִין, אוֹ אַרְבַּע, וְשַׁרְיָין עַל תְּרֵין. תְּלַת רְשִׁימִין אוֹ ד׳ בְּאַרְכָּא וְשַׁרְיָין עַל תְּרֵין בְּפוּתְיָא. דְּהָא כְּפוּם מִנְהָגָא דְּבַר נָשׁ, הָכִי מִתְחַלְּפֵי שִׁרְטוּטִין, מִזְּמַן לִזְמַן. וְרָזָא דָּא (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפַּר צְבָאָם וְגוֹ׳, מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ וְגוֹ׳.

כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְלָף חַיָּילִין וּזְמָנִין בְּכֹכְבֵי שְׁמַיָּא, יוֹמָא דָּא כָּךְ, וּלְיוֹמָא אָחֳרָא כַּךְ. (וְדָא אִיהוּ דְּאַמְרִינָן בְּצִלּוֹתָא דְּעַרְבִית וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּפוּם דְּחִלּוּפָא דִּזְמַנִּים

כְּךָ אִיהוּ מְסַדֵּר כּוֹכָבִים.) כְּפוּם דְּאָדָם דִּלְגוֹ כָּל עוֹבָדוֹי. הָכִי אִתְחָזוֹן בְּהַאי רְקִיעָא. וְהָכִי אִתְחֲזֵי בְּהַאי מַשְׁכָּא דְּהַאי אָדָם תַּתָּאָה. דְּאִיהוּ רְקִיעָא, עוֹר דְּחַפְיָא עַל כֻּלָּא. וְכֻלָּא כְּפוּם גַּוְונָא דְּאָדָם דִּלְגוֹ, דְּהַאי לְזִמְנִין קָאִים בְּדִינָא, לְזִמְנִין בְּרַחֲמֵי, כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ אַחֲזֵי לְבַר. לְזִמְנִין כְּהַאי גַּוְונָא, וּלְזִמְנִין כְּהַאי גַּוְונָא כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא בְּהַאי אָדָם, כְּמָה דְּאַמָּרָן, לְזִמְנִין כְּהַאי גַּוְונָא, וּלְזִמְנִין כְּהַאי גַּוְונָא, וְרָזָא דָּא אָת ז׳ אִתְכְּלִיל בֵּיהּ אָת י׳.

וְרָזִין אִלֵּין בְּאֶצְבְּעָן (דף ע"ז ע"א) דִּימִנָא, בְּזֹעֵירָא וּבְרַבְרְבָא. וְסִימָן (דברים א) כַּקָּטֹן כַּגָּדוֹל תִּשְׁמָעוּן. אֵלּוּ תְּרֵין אֶצְבְּעָן בְּרָזִין אִלֵּין, וְהָכִי אִינּוּן בְּרָזִין דְּאוֹלִיפְנָא מִגֵּיהּ דְּמֹר, (ולא אינון) בְּרָזֵי דְּרַב יֵיסָא סָבָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה שִׁרְטוּטִין אַחֲרָנִין, דְּאִקְרוּן כֻּלְּהוּ תּוֹלְדוֹת, וְאִינּוּן תּוֹלְדוֹת אָדָם, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית ב) תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהָא אִתְמַר, דְּכֻלָּא רָזָא דָּא. כְּגַוְונָא דָּא תּוֹלְדוֹת אָדָם, בְּכָל אִינּוּן דִּיוּקְנִין דְּאַנְפִּין, וּבְכָל אִינּוּן דְּקָאָמַרְן. וּבְאִלֵּין תּוֹלְדוֹת דְּשִׁרְטוּטֵי יְדִין, דְּאִתְחֲזְיָין בְּרָזִין פְּנִימָאִין, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, לְשִׁרְטוּטִין, סִימָן זר"ה פס"ץ.

רָזִין לְחַכִּימֵי לִבָּא, רזהס"ף, חָמֵשׁ אַתְוָון, בְּחָמֵשׁ תַּרְעִין, לְמִנְדַּע חָכְמָה בְּסוֹכְלְתָנוּ.

תַּרְעָא קַדְמָאָה, ר'. בִּידָא אִית שִׁרְטוּטִין דְּקִיקִין, וְשִׁרְטוּטִין רַבְרְבִין. וְכֻלְּהוּ מִתְעָרְבֵי דָּא עִם דָּא. שִׁרְטוּטִין רַבְרְבִין דְּאִית בִּידָא, כַּד אִינּוּן תְּרִין בְּאַרְכָּא, וּתְרִין בְּפוּתְיָא, וְאָחִידוּ דָּא בְּדָא, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה', וּבְרָזָא דְּאָת ר' וְדָחֵי לְאָת ז', וְנָטִיל אִלֵּין תְּרִין אַתְוָון. בְּפוּתְיָא נָטִיל ה', בְּאַרְכָּא נָטִיל ר', וְסִימָן דִּילֵיהּ ה"ר. דָּא אִית לֵיהּ בִּידָא שְׂמָאלָא כְּהַאי גַּוונָא בְּאִלֵּין שִׁרְטוּטִין רַבְרְבִין. אֲבָל אִינּוּן שִׁרְטוּטִין זְעִירִין דְּנָטְלָא יְמִינָא, לָא נָטְלָא שְׂמָאלָא. דִּימִינָא נָטְלָא, חַד שִׁרְטוּטָא דָּקִיק לְעֵילָּא בְּאַרְכָּא, וְחַד שִׁרְטוּטָא דָּקִיק לְתַתָּא, דְּאָחִיד בֵּין אִינּוּן תְּרִין שִׁרְטוּטִין רַבְרְבָן. בְּפוּתְיָא אִית חַד שִׁרְטוּטָא דָּקִיק, דְּאָחִיד לְתַתָּא בְּאִינּוּן תְּרִין דְּשַׂרְיָא עָלֵיהּ. וּבִשְׂמָאלָא לָאו הָכִי, וְרָזָא דִּילֵיהּ אִיהוּ בִּימִינָא, וְלָאו בִּשְׂמָאלָא.

הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ, דִּלְזִמְנִין תָּאִיב בְּבֵיתָא, וּלְזִמְנִין בְּאָרְחָא, דָּא לָא שָׁכִיךְ לְבֵיהּ בְּהַאי וּבְהַאי. כַּד אִיהוּ בְּבֵיתָא תָּאִיב בְּאָרְחָא, וְכַד אִיהוּ בְּאָרְחָא, תָּאִיב בְּבֵיתָא. אַצְלַח תָּדִיר בְּאָרְחָא, וּלְזִמְנִין בְּבֵיתָא. דָּא אַצְלַח בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְרָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא אִי אִשְׁתַּדַּל בְּהוּ. הַאי חָמֵי

בְּשַׁנְאוֹי, תּוֹעַלְתָּא לְסַגִּיאִין בֵּיהּ. עַצְלָא אִיהוּ בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא. אִי אִתְעַר, אִתְעָרוּן לְאוֹטָבָא לֵיהּ מִלְּעֵילָּא. זָכֵי בְּמִלּוֹי. דָּא אִיהוּ חֲמִידָא וּמְפַזַּר מָמוֹנָא. טָב עֵינָא אִיהוּ. צְלוֹתֵיהּ אִשְׁתְּמַע. נָחִית וְסָלִיק בְּמָמוֹנָא.

דָּא אִיהוּ דְּלִזְמְנִין מִתְּבַר לְבֵיהּ לְגַבֵּיהּ מָאתַיִם. וּכְדֵין אִשְׁתְּכָחוּ תְּלַת שְׁרְטוּטִין זְעִירִין, דְּמַעְבְּרָן בְּהַהוּא שְׁרְטוּטָא דָּקִיק, דְּאִתּוֹסָף עַל אִינּוּן תְּרֵין דְּפוּתְיָא, וְרָזָא דָּא ה׳ דְּמִתְחַבְּרָא עִם ר׳. דָּא אָרְחָא, דָּא בֵּיתָא. דָּא חֶדְוָה, דָּא עֲצִיבוּ, דָּא תּוֹעַלְתָּא, דָּא עַצְלָא, דָּא טָב עֵינָא, דָּא חֲמִידָא, וּמְפַזַּר מָמוֹנָא. דָּא מִתְּבַר לְבֵיהּ, וְתָב לְמָאתַיִם.

תַּרְעָא תִּנְיָינָא, ז׳. בִּימִינָא, בְּקַסְטִירוּ דְּקוֹלְטָא, רְשִׁימִין שְׁכִיחֵי, כַּד אִשְׁתְּכָחוּ תְּלַת שְׁרְטוּטִין רַבְרְבִין בְּפוּתְיָא, וּתְרֵין רַבְרְבִין בְּאָרְכָּא, וְחַד מֵאִינּוּן דְּאָרְכָּא, אָחִיד בְּאִינּוּן תְּרֵין דְּפוּתְיָא, וְחַד אַחֲרָא לָא אָחִיד בְּהוּ. הַאי אִית פַּסְלוּ בְּזַרְעֵיהּ, מִסְטָרָא דַּאֲבוֹי, אוֹ מִסְטָרָא דְּאִמֵּיהּ.

וּכְדֵין מִשְׁתַּכְחֵי לְתַתָּא מֵאִינּוּן תְּלַת שְׁרְטוּטִין דְּפוּתְיָא, תְּרֵין שְׁרְטוּטִין דְּקִיקִין, דַּאֲחִידָן בְּהוּ לְתַתָּא. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ, מִתַּקֵּן עוֹבָדוֹי, קָמֵי בְּנֵי נָשָׁא, וְלִבֵּיהּ לָא קְשׁוֹט. וּלְזִמְנָא דְּסִיב, אַהֲדַר לְאִתְתַּקְנָא. כְּדֵין אִשְׁתְּכָחוּ

אִינּוּן תְּרֵין שִׁרְטוּטִין בְּאָרְכָּא, אֲחִידָן בְּאִינּוּן דְּפוּתְיָא, דָּא עִם דָּא. וּתְרֵין אַחֲרָנִין עִמְּהוֹן בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּקִיקִין, וְדָא בְּאַרְכָּא. וּתְלַת דְּקִיקִין בְּפוּתְיָא, וְרָזָא דָּא ז׳ דְּמִתְחַבְּרָא בְּאָת ר׳.

וְכַד אִיהוּ סִיב וְתָב כִּדְקָאמְרַן, אִתְתָּקַן אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ר׳, וְאִתְחַבָּר בְּאָת ז׳. לְבָתַר כַּד הַאי אִתְתָּקַן, אִיהוּ תָּדִיר בִּלְחִישׁוּ, וְכָל עוֹבָדוֹי בִּלְחִישׁוּ. אֲבָל לָאו אִיהוּ בְּקִיּוּמָא כַּדְקָא חֲזִי בְּגִין דְּהַהוּא פַּסְלוּ, עַד לָא אִתְיְיאֲשָׁא בֵּיהּ. (מִבָּאן אוֹלִיפְנָא מָאן דְּפָסִיל זַרְעִיהּ עַד תְּלַת דָּרִין לָא אִתְיְיאֲשָׁא הַהוּא פְּסִילוּ (דף ע"ז ע"ב) מִלְּכָּשְׁכְּשָׁא. בְּגִין כָּךְ תָּנֵינָן וַוי לֵיהּ לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּפָסָל זַרְעִיהּ וְלָא חָיִישׁ לֵיקָרָא דְּמָארֵיהּ. פָּסִיל זַרְעִיהּ וַדַּאי.

וּלְבָתַר דְּאִתְיְיאֲשָׁא. הַהוּא פְּסִילוּ, כְּדֵין אִשְׁתְּכָחוּ שִׁרְטוּטִין בִּידָא יְמִינָא, אַרְבַּע וְחָמֵשׁ. אַרְבַּע בְּאַרְכָּא, חָמֵשׁ בְּפוּתְיָא. וְרָזָא דָּא ז׳, וְאִתְחַבָּר בְּאָת ה׳. הַאי לְזִמְנִין אַצְלַח, לְזִמְנִין לָא אַצְלַח. אַצְלַח בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְסוֹף יוֹמוֹי, אַצְלַח אֲפִילּוּ בְּמָמוֹנָא.

תַּרְעָא תְּלִיתָאָה, ה׳. בִּימִינָא, כַּד אִשְׁתְּכָחוּ חָמֵשׁ שִׁרְטוּטִין בְּפוּתְיָא, וּתְלַת בְּאַרְכָּא, וְאִשְׁתְּכַח הַהוּא שִׁרְטוּטָא דְּאֶמְצָעִיתָא מֵאִינּוּן תְּלַת, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה׳, וְאִסְתְּמִיךְ בְּאוֹת ס׳.

בְּזִמְנָא דְּאִשְׁתְּכַח הַהוּא שִׁרְטוּטָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּעָאל

וְאָחִיד גּוֹ אִינּוּן חָמֵשׁ שִׁרְטוּטִין דִּפוּתְיָא, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ עָצִיב וְרָגִיז גּוֹ בֵּיתֵיהּ, וּבְגוֹ בְּנֵי נָשָׁא לָאו הָכִי. קַמְצָן אִיהוּ בְּבֵיתֵיהּ, וְרָגִיז וְכָפִין, וּלְזִמְנִין לָא. לְבַר מִבֵּיתֵיהּ לָאו הָכִי. אַצְלַח בְּעוֹבְדֵי עָלְמָא. כַּד אִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא אִסְתַּכִּיל וְעִיר וְאִתְהַדָּר בָּהּ. מְהֵימָנָא אִיהוּ, אֲבָל לָאו כָּל זִמְנָא. וְהַהוּא זִמְנָא דְּלָאו מְהֵימָנָא, אַחְזֵי גַּוֹון קְשׁוֹט, וְלָא קְשׁוֹט בִּשְׁלִימוּ. בְּדִינָא יְצַלַּח. מְהֵימָנָא אִיהוּ בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה׳, וְאִתְחַבָּר בְּאָת ס׳.

וְאִי אַרְבַּע שִׁרְטוּטִין בְּפוּתְיָא, וְחָמֵשׁ בְּאַרְכָּא, תְּרֵין מֵאִינּוּן דְּאָרְכָּא, עָאלִין גּוֹ אִינּוּן אַרְבַּע, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ חַדֵּי בְּבֵיתֵיהּ, וְאִתְחַזֵּי עָצִיב לְבָּא לְבַר, וְלָאו הָכִי דְּכְיוָן דְּמַלֵּיל עִם בְּנֵי נָשָׁא, אַחְזֵי חֵדוּ וְאִתְכְּוַון בְּמִלּוֹי. תְּלַת שִׁרְטוּטִין זְעִירִין עָאלִין גּוֹ אִינּוּן דְּאָרְכָּא, דָּא אִית לֵיהּ חַד רְשִׁימוּ אוּכָם בְּגוּפֵיהּ, וּתְלַת שַׁעֲרִין תַּלְיָין בַּהֲהוּא רְשִׁימוּ, וְהַהוּא רְשִׁימוּ אִיהוּ כְּעַגּוּלָא, וְחַד תְּבִירָא (חִבּוּרָא) בְּרִישֵׁיהּ. וּלְהַאי רְשִׁימָא, קָרָאן לֵיהּ חַכִּימֵי לְבָּא, דְּיַדְעִין רָזִין אִלֵּין, רֵישׁ נִשְׁרָא. רְשִׁימוּ דָּא, אִתְחַזֵּי לְזִמְנִין, בֵּין כְּתִפּוֹי. וּלְזִמְנִין, בְּדְרוֹעָא יְמִינָא. וּלְזִמְנִין, עַל יָדָא יְמִינָא בְּאֶצְבְּעוֹי.

אִי רְשִׁימָא דָּא רֵישׁ נִשְׁרָא, אִיהוּ בְּאַרַח מֵישָׁר בְּתִיקוּנוֹי, יִסְתַּלַּק לְעוּתָרָא וְלִיקָרָא. וְאִי הַהוּא רֵישׁ נִשְׁרָא

אִתְהַפַּךְ לַאֲחוֹרָא, יְזֵכֶּה לְבֵנִין לְזִמְנִין. אֲבָל כַּד אִיהוּ סִיב, יְזֵכֶּה לְעוּתְרָא יַתִּיר, וְלִיקָר סַגְיָא, יַתִּיר מֵעוּלְמוֹי, וְיַצְלַח בְּאוֹרַיְיתָא, אִי אִשְׁתַּדַּל בָּהּ.

רֵישׁ נִשְׂרָא דָּא, אִתְחָזֵי לְזִמְנִין אוּכְמָא, וּלְזִמְנִין גַּוְון דְּלָא סוּמָק זְעֵיר, דְּלָא אִצְטְבַּע כָּל כַּךְ. לְזִמְנִין בְּשַׁעֲרִין לְזִמְנִין שְׁעִיעַ, וְכֹלָּא חַד סִימָנָא אִיהוּ, וּבְחַד דִּינָא אִתְדָּן.

וְאִי הַהוּא גַּוְון סוּמָק אִצְטְבַּע יַתִּיר, וְקָאִים בִּגְוָונֵיהּ, זְמַן זְעֵיר הוּא דְּאִצְטְבַּע, בְּגִין דְּאִלֵּין גַּוְונִין, לְזִמְנִין קַיְימִין נְהִירִין, וּלְזִמְנִין חֲשׁוּכִין. וְאִי אִצְטְבַּע הַהוּא סוּמָק וְנָהִיר, כְּדֵין אִית בִּידָא שְׁמָאלָא, תְּלַת שְׁרָטוּטִין בְּאַרְכָּא, וּתְלַת בְּפוּתְיָא, וְחַד דָּקִיק עַל אִינּוּן דְּפוּתְיָא, וְחַד דָּקִיק עַל אִינּוּן דְּאָרְכָּא. וּבִידָא יְמִינָא אִתּוֹסָף חַד בְּפוּתְיָא בִּלְחוֹדוֹי. הַאי בַּר נָשׁ שָׁכִיב בִּנְדָּה, וְלָא תָּב מִינֵּהּ לְמָאנֵיהּ.

וְכַד תָּב בְּתִיּוּבְתָּא, אִשְׁתָּאֲרוּ אִינּוּן שְׁרָטוּטִין בִּידָא שְׁמָאלָא, וְהַהוּא דְּאִתּוֹסָף בִּימִינָא, אִתְעָדֵי מִנֵּיהּ, וְאִתְעָדֵי הַהוּא סוּמָקָא, דְּלָא אִתְחָזֵי נָהִיר כָּל כַּךְ מִנֵּיהּ. וּלְזִמְנִין דְּאַף עַל גַּב דְּתָב, לָא אַעְדִּיוּ מִנֵּיהּ הַהוּא סוּמָקָא, עַד זְמַן. הַאי אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה׳, וְאִתְעָדֵי אָת ס׳, וְעָאל תְּחוֹתוֹי אָת ץ׳, וְאִתְחַבָּר אָת ה׳ בְּאָת ץ׳. הַאי

בָּעֵי תִּקוּנָא לְנַפְשֵׁיהּ בִּבְהֵילוּ. חַכִּימָא דִּלְבָּא דְּחָמֵי לֵיהּ, חוֹבָתָא אִית עָלֵיהּ, לוֹמַר לֵיהּ זִיל אַסֵּי לְנַפְשָׁךְ.

וְאִי תְּלַת שִׁרְטוּטִין בְּאַרְכָּא, וְחַד בְּפוּתְיָא, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ה׳ בִּלְחוֹדֵיהּ. וּלְזַמְנִין אִתְחַבַּר בְּרָזָא דְּאָת ז׳. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ תָּאִיב בָּתַר בִּצְעִין דְּעָלְמָא. וְאִי לָאו, רָדִיף בָּתַר נָשִׁין, וְתֵיאוּבְתֵּיהּ נָאוּפִים. וְאַף עַל גַּב דְּתָאִיב לְבִצְעִין דְּעָלְמָא, הַאי לָא אַעְדִּיו מִנֵּיהּ, וְלָא אַכְסִיף. עֵינוֹי שְׁקִיעִין וּמַלְיָל בְּהוּ.

אִי תָּב לְמָאֲרֵיהּ מִתְחַלְּפֵי שִׁרְטוּטִין. תְּלָת בְּפוּתְיָא וְחַד לְאָרְכָּא, וְאִינּוּן תְּרִין דְּקִיקִין (דף ע"ח ע"א) קַיְימִין בְּקִיּוּמָא, כְּדֵין רְעוּ דְּיִלֵּיהּ יַתִּיר בְּאִתְּתֵיהּ, וְאִתְדַּבַּק בָּהּ. חַד דָּקִיק יַתִּיר, עָאל בֵּין אִינּוּן תְּרִין דְּקִיקִין. כְּדֵין אִתְחַבַּר אָת ה׳ בְּאָת ז׳.

וְאִי שִׁרְטוּטָא חַד בְּאַרְכָּא וְאַרְבַּע בְּפוּתְיָא, וּתְלַת דְּקִיקִין קַיְימִין עַל הַהוּא חַד, וְחַד עַל אִינּוּן אַרְבַּע. עַל דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, אִית לֵיהּ תְּלַת קִסְטְרִין דְּקִיקִין, דְּאִתְיְלִידוּ בֵּיהּ מִיּוֹמִין זְעִירִין, וְחַד שַׁעֲרָא תַּלְיָא, בְּהַהוּא חַד דְּרִישָׁא. הַאי אִיהוּ רָדִיף בָּתַר נָאוּפָא דְּאֵשֶׁת חַבְרֵיהּ. מָאֲרֵיהּ דְּזַדּוֹנָא אִיהוּ. אַגְזִים בְּעֵינָא שְׂמָאלָא, בְּלָא מִלּוֹלָא כְּלַל, וְאַשְׁלִים. וּבְגִין דְּאִיהוּ מָאֲרֵיהּ זַדּוֹנָא, לָא חָייֵשׁ לִיקָרָא דְּמָאֲרֵיהּ, לְאָתְבָא קָמֵיהּ. לְבָתַר קָטִיל חִוְיָא לֵיהּ, אוֹ בַּר נָשׁ סוּמָקָא.

וְאִי אַרְבַּע בְּאַרְכָּא, וּתְלַת בְּפוּתְיָא, וְאִינּוּן דְּסַלְקִין לְעֵילָּא אַעְדִּיו מִנַּיהּ. הַאי, תָּבַר לְבֵיהּ לְגַבֵּי מָאנֵי דְּאַרְיָה, וְתָב בְּתִיּוּבְתָּא. כְּדֵין אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת פ׳, וְאִתְחַבָּר בְּאָת ה׳. עַל אִלֵּין, וְעַל אִינּוּן דִּכְוָותֵיהּ, כְּתִיב, (ישעיה נז) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב.

עַד הָכָא, כָּל אִינּוּן רָזִין דְּתוֹלְדוֹת אָדָם, דְּאִינּוּן תּוֹלְדוֹת, דְּאִתְיְלִידוּ בֵּיהּ מִזְּמַן לִזְמַן, כְּפוּם אָרְחוֹי דְּבַר נָשׁ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּיַתְבִין קָמֵיהּ דְּמָר, וְזָכוּ לְמִשְׁמַע מִפּוּמֵיהּ רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. זַכָּאָה אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אַתּוּן חַבְרַיָּא, דְּכָל רָזִין לָא אָנִיס לְכוּ, כַּמָּה דּוּכְתִּין עִלָּאִין אִזְדַּמָּנָן לְכוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פְּתַח וְאָמַר (שמות יח) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים אַנְשֵׁי אֱמֶת שׂוֹנְאֵי בָצַע, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל וְאַתָּה תֶּחֱזֶה, תִּבְחַר לָא כְּתִיב. אֶלָּא תֶּחֱזֶה: לְפוּם חֵיזוּ דְּעַיְינִין. בְּמַאי. בְּדִיּוּקְנָא דְּבַר נָשׁ בְּאִלֵּין שִׁית סִטְרִין דְּקָאַמְרִתּוּן וְכוּלָּא בְּהַאי קְרָא. וְאַתָּה תֶּחֱזֶה, חַד, בְּשַׁעְרָא. מִכָּל הָעָם, תְּרֵין, בְּמִצְחָא. אַנְשֵׁי חַיִל, תְּלַת, בְּאַנְפִּין. יִרְאֵי אֱלֹהִים, אַרְבַּע, בְּעַיְינִין. אַנְשֵׁי אֱמֶת, חֲמֵשׁ, בְּשִׂפְוָון. שׂוֹנְאֵי בָצַע, שִׁית, בִּידִין. בְּשִׂרְטוּטֵיהוֹן. דְּאִלֵּין אִינּוּן סִימָנִין, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא,

לְאִינּוּן דְּרוֹחַ חָכְמְתָא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ. וְעִם כָּל דָּא, מֹשֶׁה לָא אִצְטְרִיךְ דָּא, אֶלָּא מַה כְּתִיב, וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי חַיִל מִכָּל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּרוּחָא קוּדְשָׁא הֲוָה אָתֵי לְגַבֵּיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ, וּבֵיהּ הֲוָה חָמֵי כֹּלָּא.

מְנָא לָן, דִּכְתִיב כִּי יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר בָּא אֵלַי. בָּאִים אֵלַי לָא כְּתִיב, אֶלָּא בָּא אֵלַי, דָּא רוּחַ קוּדְשָׁא, דְּהֲוָה אָתֵי לְגַבֵּיהּ, וּבֵיהּ הֲוָה יָדַע, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְכָל דָּא לְאִסְתַּכְּלָא וּלְעַיְינָא, אֶלָּא לְפוּם שַׁעֲתָא הֲוָה יָדַע מֹשֶׁה. כְּהַאי גַּוונָא, יָדַע שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, יָדַע בְּכוּרְסְיֵיהּ, דְּרוּחַ קוּדְשָׁא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ, דְּכָל מַאן דְּקָרִיב לְכוּרְסְיֵיהּ, דְּחִילוּ וְאֵימָתָא נָפִיל עֲלֵיהּ, וּבֵיהּ הֲוָה דְּאִין דִּינָא בְּלָא סָהֲדִין. בְּגִין דְּדִיוּקְנִין הֲווֹ בְּכוּרְסְיֵיהּ, וְכָל מַאן דְּמִקְרַב בְּשִׁקְרָא, מִכַּשִּׁכְּשָׁא הַהוּא דִּיוּקְנָא, וַהֲוָה יָדַע שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דִּבְשִׁקְרָא קָאֲתֵי. בְּגִין כַּךְ, אֵימָתָא דְּכוּרְסְיֵיהּ הֲוָה נָפִיל עַל כֹּלָּא, וְכֻלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ זַכָּאִין קָמֵיהּ.

מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּרֵיחָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה יא) וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְיָ׳ וְלֹא לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְגוֹ׳. וּתְלַת אִלֵּין, דָּנוּ עָלְמָא, בְּלָא סָהֲדִין וְהַתְרָאָה. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא עַל פּוּם סָהֲדִין, עַל מֵימָר אוֹרַיְיתָא. חַכִּימִין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן בְּאִינּוּן דִּיוּקְנִין, עָלַיְיהוּ לְאַזְהָרָא לִבְנֵי עָלְמָא, וּלְמֵיהַב אַסְוָותָא לִבְנֵי נָשָׁא, וּלְאַסְאֵי נַפְשַׁיְיהוּ. זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

(שמות יט) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', דְּשָׁלִיט בֵּיהּ אוריא"ל לֵיהּ, רַב מְמָנָא, וּתְלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ רִבּוֹא מַשְׁרְיָין עִמֵּיהּ, כְּחוּשְׁבָּן יוֹמֵי שַׁתָּא. וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ מַפְתְּחָן נְהוֹרִין, מֵהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָפְקָא מִגּוֹ חַשְׁמַל עִלָּאָה פְּנִימָאָה גָּנִיז וְסָתִים, דְּיָ רָזִין דְּאַתָּוון קַדִּישִׁין עִלָּאִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, (דף ע"ח ע"ב) תַּלְיָין בֵּיהּ.

וְאִיהוּ רָזָא דְּאִישׁ תָּם, מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים. תָּם: דְּתַמָּן סִיּוּמָא וְקִשְׁרָא דִּתְפִילִין, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יָתֵב. וּבְדִיוּקְנֵיהּ, קַיְימָא רָזָא דְּחַשְׁמַל פְּנִימָאָה עִלָּאָה טָמִיר וְגָנִיז. וְכָל נְהוֹרִין סְתִימִין עִלָּאִין נָקִיט אִיהוּ, וְנַפְקֵי מִנֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ מַשְׁרְיָין נַקְטֵי אִינּוּן מַפְתְּחָן דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָפִיק מִגּוֹ חַשְׁמַל.

וְהַהוּא נְהוֹרָא, כָּלִיל בִּתְרִין נְהוֹרִין, וְאִינּוּן חַד. נְהוֹרָא קַדְמָאָה, אִיהוּ נְהוֹרָא חִוָּורָא, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ עַיְנָא, וְדָא אִיהוּ נְהוֹרָא דְּגָנִיז לְצַדִּיקַיָּיא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וְגוֹ'. נְהוֹרָא תִּנְיָינָא, אִיהוּ נְהוֹרָא מְנַצְּצָא מִלַּהֲטָא, כְּגַוְונָא סוּמָק. וְאִתְכְּלִילוּ תְּרִין נְהוֹרִין כְּחַד, וַהֲווּ חַד.

וְהַאי אוריא"ל רַב מְמָנָא, וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין, נַטְלֵי הַהוּא נְהוֹרָא, וּבְגִין דְּכָלִיל בִּתְרִין, אִקְרֵי

תְּאוֹמֵי"ם. וְעַל דָּא שַׁלְטָא בֵּיהּ, הַהוּא מַזָּלָא דְּאִקְרֵי בְּרָזָא דִּילֵיהּ תְּאוֹמִים, וּבֵיהּ אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא. וּמִכָּאן אִתְמַשְׁכָאן דַּרְגִּין לְתַתָּא, עַד דְּסַלְקִין בִּשְׁמָהָן, (ס"א לְאַנְהָגָא) לְאַנְהָרָא עָלְמָא.

כָּל שְׁאַר מַזָּלֵי, לֵית לוֹן פֶּה וְלָשׁוֹן, וְהַאי אִית לֵיהּ פֶּה וְלָשׁוֹן כְּלִילָן כַּחֲדָא. וְעַל דָּא בְּאוֹרַיְיתָא, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה כְּתִיב. יוֹמָם, לָקָבֵל לָשׁוֹן. לַיְלָה, לָקָבֵל פֶּה. וְכֹלָּא כָּלִיל כַּחֲדָא. וּבְכֹלָּא סָלִיק תְּאוֹמִים. תּוֹמִים כְּתִיב, וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב תּוֹמִים, (בראשית כה) וְהִנֵּה תוֹמִים בְּבִטְנָהּ. אִי תֵּימָא דִּבְגִין תַּרְוַוייהוּ קָאָמַר. לָאו הָכִי, דְּהָא עֵשָׂו לָא סָלִיק בְּרָזָא דָּא. אֶלָּא בְּגִין יַעֲקֹב קָאָמַר, וּשְׁבָחָא דָּא, דְּהַוָה בְּמֵעָהָא דְּהַהִיא צַדֶּקֶת, קָא מְשַׁבַּח קְרָא. וּבְגִין דְּהַוָה תַּמָּן הַהוּא רָשָׁע, אִסְתַּלָּק מִתַּמָּן אֶלֶף.

וְכֹלָּא רָזָא חֲדָא. יַעֲקֹב נָטִיל בְּרָזָא דִּילֵיהּ, תְּרֵין יַרְחִין נִיס"ן וְאִיי"ר, וְאִתְכְּלִיל אִיהוּ בְּרָזָא דְּסִיוָן, דְּאִיהוּ תְּאוֹמִים. עֵשָׂו, נָטִיל בְּרָזָא דִּילֵיהּ, תְּרֵין יַרְחִין תַּמּוּ"ז אָ"ב, וְאִיהוּ לָא אִשְׁתְּכַח, וְאִתְאֲבִיד, דְּהָא אֱלוּ"ל לָאו דִּילֵיהּ הוּא, וַאֲפִילּוּ אָ"ב, ט' יוֹם אִינּוּן דִּילֵיהּ, וְלָא יַתִּיר, וְאִתְאֲבִיד, וְלָא אִשְׁתְּכַח, וְלָאו אִיהוּ בְּרָזָא דִּתְאוֹמִים, אֶלָּא אִתְפְּרַשׁ לְחוֹדֵיהּ, וְסָטָא לְסִטְרָא אַחֲרָא בַּאֲפִיסָה

וּשְׁמָמוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ט) הָאוֹיֵב תַּמּוּ חֳרָבוֹת לָנֶצַח.

וּבְגִין דְּיַעֲקֹב אִיהוּ תְּאוֹמִים, אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְבָנוֹי בַּחֹדֶשׁ תְּאוֹמִים, וְאוֹרַיְיתָא בְּרָזָא דִּתְאוֹמִים, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. בַּחֹדֶשׁ תְּלִיתָאֵי, לְעַם תְּלִיתָאֵי, בְּדַרְגִּין תְּלִיתָאִין, תּוֹרָה תְּלִיתָאֵי: תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. וְכֻלָּא חַד.

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְגוֹ'. פַּרְשְׁתָּא דָּא בְּהַאי קְרָא אוּקְמוּהָ לֵיהּ לְעֵילָּא. תָּאנֵי רַבִּי חִיָּיא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמָטוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְּסִינַי, כָּנִישׁ לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַרְעַיִין דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַשְׁגַּח לֵיהּ בְּכֻלְּהוּ, וְלָא אַשְׁכַּח בְּכֻלְּהוּ זַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל פַּסְלוּ, אֶלָּא כֻּלְּהוּ זַרְעָא קַדִּישָׁא, כֻּלְּהוּ בְּנֵי קְשׁוֹט.

בְּהַהוּא זִמְנָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, הַשְׁתָּא אֲנָא בָּעֵי לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, מָשִׁיךְ לְהוּ בְּרַחִימוּתָא דַּאֲבָהָן, בְּרַחִימוּתָא דְּרַחִימְנָא לְהוּ, וּבְאַתְוָון דַּעֲבָדִית לְהוּ. וְאַתְּ הַוֵי לִי שְׁלוּחָא, וְאָתִיב מִלִּין אִלֵּין. אָמַר רִ' יוֹסֵי אָמַר רִ' יְהוּדָה, כַּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, בְּמִלָּה דָּא הֱוֵי לִי שְׁלִיחָא מְהֵימָנָא, לְאַמְשָׁכָא יִשְׂרָאֵל אֲבַתְרַאי.

(שמות יט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְיָ' מִן הָהָר

וְגוֹ'. וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, לְאַתְרָא דִּפְרִישָׁן גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים יח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד וְגוֹ'. תָּאנָא אָמַר ר' יְהוּדָה, כָּל זִמְנָא דְּגָלוּפֵי מַלְכָּא עִלָּאָה מִתְיַשְּׁרָן בְּאַתְרַיְיהוּ, עָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחִידוּ, וְכָל עוֹבָדִין מִתְיַשְּׁרָן בְּקִיּוּמַיְיהוּ. (מָאן כָּל עוֹבָדִין מִתְיַיְשְׁרָן בְּקִיּוּמַיְיהוּ) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות לד) אֶת מַעֲשֵׂה יְיָ' כִּי נוֹרָא הוּא. מַאי כִּי נוֹרָא הוּא. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, שְׁלִימוּ דִּכְלָּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. מַאי (דף ע"ט ע"א) וְהַנּוֹרָא. דָּא יַעֲקֹב. וּכְתִיב, (בראשית כח) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, כְּתַרְגּוּמוֹ, גְּבַר שְׁלִים בְּכֹלָּא. כַּךְ כָּל עוֹבָדִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלֵימִין בִּשְׁלִימוּ, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. תָּנְיָא, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, יוֹמָא חַד הֲוָה קָאִימְנָא קַמֵּיהּ דְּר' יְהוּדָה סָבָא, שָׁאִילְנָא לֵיהּ, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּירָא וַיֹּאמַר מַה נּוֹרָא וְגוֹ'. מַאי קָא חָמָא, דְּקָאָמַר דְּאִיהוּ נוֹרָא. אָמַר לִי, חָמָא שְׁלִימוּ דִּמְהֵימָנוּתָא קַדִּישָׁא, דְּהֲוָה שְׁכִיחַ בְּהַהוּא אֲתָר, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וּבְכָל אֲתָר דְּהַוְי שְׁלֵימוּתָא שְׁכִיחַ, אִקְרֵי נוֹרָא.

אֲמֵינָא לֵיהּ, אִי הָכִי, אֲמַאי תַּרְגּוּמוֹ דְּחִילוּ, וְלָא שְׁלִים. אָמַר לִי, לֵית דְּחִילוּ אֶלָּא בַּאֲתָר דְּהַוְי שְׁלֵימוּתָא שְׁכִיחַ, וּבְכָל אֲתָר דְּהַוְי שְׁלֵימוּתָא שְׁכִיחַ, אִתְקְרֵי נוֹרָא.

דִּכְתִיב, (תהלים לד) יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו, מִמַּשְׁמַע דְּקָאָמַר כִּי אֵין מַחְסוֹר, בַּאֲתָר דְּלֵית מַחְסוֹר, שְׁלֵימוּתָא שְׁכִיחַ.

תָּאנָא (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד, אָמַר ר' יוֹסִי, דָּא הוּא מֹשֶׁה, דִּכְתִיב וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, דָּא הוּא אַהֲרֹן. דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה. מִי צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה, דָּא אֱלִיָּהוּ. דִּכְתִיב, (מלכים א יז) אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְּבָרִי. מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ, דָּא הוּא אַבְרָהָם. דִּכְתִיב בֵּיהּ, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם, אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. הוּא תָּנֵי הַאי, וְהוּא אָמַר, מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים מז) עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה (מִי עָלָה תִּקּוּן בְּסוֹד אֶת הָאוֹר אִמְּנָם בִּתְרוּעָה וַיֵּרֶד בְּסוֹד וַיִּבָּדֵל, הִבְדִּילוּ לוֹ אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה) מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (איוב יב) אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָי וְגוֹ'. מִי צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב בֵּיהּ (איוב כו) צוֹרֵר מַיִם בְּעָבָיו. מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב בֵּיהּ, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. תּוּ אָמַר, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד וְגוֹ', אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע קִטְרֵי עָלְמָא, אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעָפָר.

אָמַר ר' יֵיסָא, אִתְחָזוּן מִלּוֹי דְּר' יוֹסִי, דְּלָא מִתְקַיְּימָאן.
כַּד מָטוּ מִלִּין אִלֵּין לְגַבֵּיהּ דְּר' שִׁמְעוֹן, אֲנַח יְדוֹי
בְּרֵישֵׁיהּ דְּר' יוֹסִי וּבָרְכֵיהּ, וְאָמַר שַׁפִּיר קָא אָמַרְתְּ, וְהָכִי
הוּא. אָמַר לֵיהּ מְנָא לָךְ. אָמַר הָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, דְּהַוָּה
אָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא.
יוֹמָא חַד הֲוָה יָתִיב ר' שִׁמְעוֹן בְּתַרְעָא דְּצִפּוֹרִי, אָמַר לֵיהּ
ר' יֵיסָא, הַאי דְּאָמַר ר' יוֹסִי, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד
וְגוֹ', זִמְנָא חָדָא אָמַר, דָּא מֹשֶׁה. לְבָתַר אָמַר, דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. לְבָתַר אָמַר, אִלֵּין דְּ' קְטִירִין אֵשׁ רוּחַ מַיִם
וְעָפָר. וַחֲמֵינָא לֵיהּ לְמַר דְּבָרְכֵיהּ.
אָמַר לֵיהּ וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אָמַר, וְהָכִי הוּא, וְכֹלָּא חַד
מִלָּה, וְכֻלְּהוּ מִלֵּי אִתְקַיְּימוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְכֻלְּהוּ בְּחַד מַתְקְלָא סַלְקָא. אִתְרְגִישׁ ר' יֵיסָא בְּמִלּוֹי דְּר'
שִׁמְעוֹן, וְאָמַר וַדַּאי הַאי הָכִי הוּא, וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מִקָּמֵיהּ
דְּמַר זִמְנָא אַחֲרָא. (אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם,
אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (תהלים פט) כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. אֲבָל)
וְכֹלָּא שַׁפִּיר. אֲבָל סוֹפָא דִּקְרָא מַאי קָא מַיְירֵי דִּכְתִיב,
(משלי ל) מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדַע. מַה שְּׁמוֹ
תִּינַח, מַה שֵּׁם בְּנוֹ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, רָזָא דִּמְלָּה הָא
אוֹלִיפְנָא לְרַ' אֶלְעָזָר בְּרִי. אָמַר לֵיהּ, לֵימָא לִי מַר, דְּהָא
בְּחֶלְמִי שָׁאִילְנָא קָמֵיהּ דְּמַר הַאי מִלָּה, וְאָמַר לִי,

וַאֲנַשִׁינָא לָהּ. אָמַר לֵיהּ, אִי אֵימָא תְּדַבַּר. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי. דְּהָא מַה דְּאוֹלִיפְנָא קָמֵי דְּמָר יוֹמָא דָּא אַדְכַּרְנָא. אָמַר לֵיהּ רָזָא דְּמִלָּה, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל וּכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. וּבְרָזָא עִלָּאָה, וְהַאי אִקְרֵי בְּנוֹ. אָמַר יָנוּחַ דַּעְתֵּיהּ דְּמָר, דְּהָא רָזָא דָּא יְדַעְנָא. אַדְהָכִי, לָא אִדְכַּר ר' יֵיסָא, חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ, אָזַל לְבֵיתֵיהּ, אַדְמוּךְ, אַחְזְיאוּ לֵיהּ בְּחֶלְמָא, חַד סִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא, דְּהַוָה כְּתִיב בֵּיהּ, חָכְמָה וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ.

אִתְעַר, אָזַל לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, נָשַׁק יְדוֹי, אָמַר, הָכִי חֲמֵינָא בְּחֶלְמָא. זִמְנָא אַחֲרָא חֲמֵינָא בְּחֶלְמָא, חַד (דף ע"ט ע"ב) סִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא דְּאַחְזִיו קַמָּאי, וְהַוָה כְּתִיב בֵּיהּ, חָכְמָה וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ, חָכְמָה לְעֵילָּא, תִּפְאֶרֶת לְתַתָּא. בְּמִקְדָּשׁוֹ לְגַבַּייהוּ. וְהָכִי חֲמֵינָא בְּחֶלְמָא זִמְנָא חָדָא. וְהָכִי אַשְׁכַּחְנָא בְּפוּמַאי. אָמַר לֵיהּ ר' שִׁמְעוֹן, עַד כְּעַן רַבְיָא אַנְתְּ, לְמֵיעַל בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא, וְהָא כֹּלָּא אַחְזִיאוּ לָךְ. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדַע. חָכְמָה שְׁמוֹ, תִּפְאֶרֶת בְּנוֹ.

(תָּנָא) (שמות יט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּזָכֵי לְיקָרָא דָּא, דְּאוֹרַייְתָא אַסְהִיד בְּגִינֵיהּ כַּךְ. (תְּאנֵי ר' יְהוּדָה) תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לִשְׁאַר בְּנֵי

עָלְמָא. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, כַּד סַלְקִין, סַלְקִין לְעִתָּרָא, סַלְקִין לִרְבוּ, סַלְקִין לְמַלְכוּ, אֲבָל מֹשֶׁה כַּד סָלִיק, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

ר' יוֹסִי אָמַר, מִכָּאן אָמְרוּ חַבְרַיָּא, הַבָּא לִיטָּהֵר מְסַיְּיעִין אוֹתוֹ, דִּכְתִיב וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וַיִּקְרָא אֵלָיו יְיָ'. דְּמַאן דְּבָעֵי לְאִתְקָרְבָא, מְקָרְבִין לֵיהּ.

וַיִּקְרָא אֵלָיו יְיָ' מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וגו'. ר' יִצְחָק פָּתַח, (תהלים סה) אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, וְקָרִיב לֵיהּ, לְמִשְׁרֵי בְּגוֹ הֵיכָלָא קַדִּישָׁא, דְּכָל מַאן דְּאִיהוּ אִתְרְעֵי בֵּיהּ לְפוּלְחָנֵיהּ, רָשִׁים הוּא מֵרְשִׁימִין דִּלְעֵילָּא, לְמִנְדַּע דְּהָא הוּא אִתְבָּחַר מִקַּמֵּיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, לְמִשְׁרֵי בְּמִדּוֹרוֹי. וְכָל מַאן דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ הַהוּא רְשִׁימָא, אַעְבַּר בְּכָל תַּרְעִין דִּלְעֵילָּא, וְלֵית דְּיִמְחֵי בִּידוֹי.

ר' יְהוּדָה אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּעָלֵיהּ כְּתִיב אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב, וּכְתִיב בֵּיהּ (שמות כד) וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְיָ' וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ. כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב: אִלֵּין נוּקְבֵי, וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אִלֵּין דּוּכְרִין.

ר' שִׁמְעוֹן אָמַר, כֹּה תֹּאמַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר ו) כֹּה תְּבָרְכוּ. וּכְתִיב, (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה, כְּלוֹמַר יְבָרְכוּ כֹּה. כֹּה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, בַּאֲמִירָה. וְהַיְינוּ מִסְטָרָא דְּדִינָא. וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ד) וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ. וּכְתִיב (דברים כו) הַגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ. לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּוַכְרִין, דְּאָתוּ מִסְטָרָא דְּרַחֲמֵי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, (ס"א יוֹסֵי) הוֹאִיל וַאֲתֵינָא לְהַאי, מַה הוּא הַגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ. לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ, מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ ר' שִׁמְעוֹן, וְכִי הַאי בִּלְחוֹדוֹי הוּא. וְהָא כְּתִיב (דברים ח) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְגוֹ'. (דברים ז) אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ. (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא, וְכֻלְּהוּ הָכִי.

אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, כָּל הַדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱלוֹהַּ. וְכָל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא, לְאַרְעָא קַדִּישָׁא סַלְקָא. וּשְׁכִינְתָּא בְּאַתְרָה יָתְבָא. וְהַאי בְּהַאי תַּלְיָא. וּמֹשֶׁה לָא קָאָמַר אֱלֹהֶיךָ, אֶלָּא לְאִינּוּן דַּהֲווֹ זְמִינִין לְמֵיעַל לְאַרְעָא קַדִּישָׁא, וּלְקַבְּלָא אַפֵּי שְׁכִינְתָּא. וּמַה דְּלָא אָמַר אֱלֹהֵינוּ, מִשּׁוּם דְּהָא מֹשֶׁה לָא זָכָה לְמֵיעַל לְאַרְעָא, וּבְגִינֵי כַּךְ, אֱלֹהֶיךָ וַדַּאי בְּכָל אֲתָר, מִשּׁוּם דְּאִינּוּן הֲווֹ זְמִינִין לְמֵיעַל תַּמָּן.

אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא. אֲבָל הָכָא כְּתִיב, (דברים כו) וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְהָא אִינּוּן בְּאַרְעָא שַׁרְיָין, מַאי טַעֲמָא אֱלֹהֶיךָ, וְלֹא אֱלֹהֵינוּ. אֶלָּא אִינּוּן בַּעְיָין לְאַחֲזָאָה וּלְאוֹדָאָה, דִּבְגִינֵי דְּחֶסֶד עִלָּאָה, זָכָאן לְכָל הַאי, וְשַׁרְיָין בְּאַרְעָא, וְעָאלָן לְהַהִיא אַרְעָא, וְעָבִיד עִמְּהוֹן כָּל אִינּוּן טָבָאן, וּבְגִינֵי כַּךְ, הֲווֹ אַמְרִי מִלִּין אִלֵּין לַכֹּהֵן, (וְלָא לִבָּר נָשׁ אַחֲרָא) דִּכְתִיב הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ, (וְהָכִי הוּא וַדַּאי) מְשׁוּם דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד.

כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, לְהַהוּא אֲתָר דְּאִתְחֲזֵי לְהוּ. וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּהַהוּא אֲתָר שְׁלִים דְּאִתְחֲזֵי לְהוּ, דְּהָא יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, תְּרֵין דַּרְגִּין אִסְתָּלָקוּ, וּבְדַרְגָּא חַד סַלְקִין, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל שְׁלִימוּתָא דִּכְלָא (דף פ' ע"א) אִקְרֵי. וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא, וּלְאִשְׁתְּעֵי בְּרוּחַ חָכְמְתָא, טִיבוּ וְקִשׁוֹט דְּעָבַד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ.

תַּנְיָא, אָמַר ר' יוֹסִי, זִמְנָא חָדָא הֲוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲוָה ר' חִיָּיא בְּרִי עִמִּי. עַד דַּהֲוֵינָא אָזְלִין, אַשְׁכַּחְנָא חַד גְּבַר, דַּהֲוָה לָקִיט בְּחַקְלָא, עֲשָׂבִין לְאַסְוָותָא. קָרִיבְנָא לְגַבֵּיהּ, אֲמִינָא לֵיהּ, בַּר נָשׁ, קוּטְרָא דְּקוּטְרֵי דַּעֲשָׂבִין לָמָּה. לָא זָקִיף רֵישֵׁיהּ, וְלָא אָמַר מִידִי.

אַהֲדְרָנָא זִמְנָא אַחְרָא וַאֲמִינָא הַאי, וְלָא אָמַר מִידִי. אֲמִינָא לֵיהּ לְרַבִּי חִיָּיא בְּרִי, אוֹ הַאי בַּר נָשׁ אָטִים אוּדְנִין, אוֹ שַׁטְיָא, אוֹ חַכִּימָא. יָתִיבְנָא גַּבּוֹי. לְבָתַר לָקִיט אִינּוּן עֲשָׂבִין, וְאָחִיד לוֹן, וְחָפָא עֲלֵיהוֹן טַרְפֵּי גּוּפְנִין. אָמַר לָן, אֲנָא חֲמֵינָא דְּיוּדְאִין אָתוּן, וְיוּדְאִין אַמְרֵי עֲלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן חַכִּימִין, אִי לָא דְּחַיְיסְנָא עֲלַיְיכוּ הַשְׁתָּא, תֶּהֱווֹן רְחִיקִן מִבְּנֵי נָשָׁא כִּסְגִירָא דָּא, דְּמַרְחִקִין לֵיהּ מִכֹּלָּא, דְּהָא אֲנָא חֲמֵינָא, דְּרֵיחָא דְּחַד עִשְׂבָּא דְּהַוָּה קָרִיב גַּבֵּיכוֹן, עָאל בְּגוּפַיְיכוּ, וְתֶהֱווֹן רְחִיקִין תְּלָתָא יוֹמִין. אֶלָּא אֲכִילוּ אִלֵּין תּוּמֵי בָּרָא וְתִתְסוֹן, אֲכַלְנָא מִנַּיְיהוּ דַּהֲווֹ שְׁכִיחִין קַמָּן, וְאַדְמַכְנָא, וְאִתְקְטַרְנָא בְּזֵיעָא, עַד עִידָּן סַגִּי. לְבָתַר אִתְעַרְנָא, אָמַר לָן הַהוּא גַּבְרָא, הַשְׁתָּא אֶלָּהֲכוֹן עִמְכוֹן, דְּאַשְׁכַּחְתּוּן לִי, דְּהָא אַסְוָותָא דְּגוּפֵיכוֹן עַל יְדֵי אִשְׁתִּלִים. עַד דַּהֲוֵינָא אָזְלִין, אָמַר לַן, כָּל בַּר נָשׁ בָּעֵי לְאִשְׁתְּעֵי בְּבַר נָשׁ אַחְרָא, כְּפוּם אָרְחוֹי, דְּהָא לְנוּקְבָּא כְּפוּם אָרְחוֹי. לְגַבְרָא כְּפוּם אָרְחוֹי. לְגַבְרָא דְּגַבְרֵי כְּפוּם אָרְחוֹי. אֲמִינָא לְרַבִּי חִיָּיא בְּרִי, הַיְינוּ דִּכְתִיב, כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. (ס"א כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְחֲזֵי לְהוּ. וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא אֲתַר שְׁלִים דְּאִתְחֲזֵי לְהוּ. דְּהָא יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן וּבְדַרְגָּא חַד סָלְקִין אֶלָּא יִשְׂרָאֵל שְׁלִימוּתָא דִּבְלָא אִקְרֵי)

אָמַר לָן, חֲמִיתוּן דְּלָא זָקִיפְנָא רֵישָׁאי, וְלָא אִשְׁתָּעֵינָא בַּהֲדַייכוּ, מִשּׁוּם דְּאַבָּא, חַכִּימָא בַּעֲשָׂבִין מִכָּל בְּנֵי דָּרָא הֲוָה. וְאוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא אָרְחוֹי דְּכָל עֲשָׂבִין, דִּבְהוֹן קְשׁוֹט, וַאֲנָא בְּכָל שַׁתָּא מָדוֹרָאי בֵּינַייהוּ.

וְהַאי עִשְׂבָּא דַּחֲמִיתוּן, דַּחֲפִינָא לֵיהּ בְּטַרְפֵי דְּגוּפְנִין אִלֵּין, בְּבֵיתָאי אִית אֲתָר חַד, וְהוּא לְסַטַר צָפוֹן, וּבְהַהוּא אֲתָר נָעִיץ חַד רֵיחָיָא, וּמֵעֵינָא דְּהַהוּא רֵיחָיָא, נָפִיק חַד גְּבַר בְּתֵרִין רֵישִׁין, וְחַרְבָּא שִׁינָנָא בִּידֵיהּ וּבְכָל יוֹמָא קָא מְצַעֵר לָן. וַאֲנָא לָקִיטְנָא הַאי עִשְׂבָּא, וְזִילוּ אֲבַתְרָאי, וְתֶחֱמוּן חֵילֵיהּ דְּהַאי עִשְׂבָּא, וּמַה דִּי אֶלָּהָא עִלָּאָה גַּלֵּי בְּעָלְמָא, וְלֵית מַאן דְּיֵדַע אָרְחוֹי בְּכֹלָּא.

אָזִילְנָא אֲבַתְרֵיהּ, עַד דַּהֲוֵינָא אָזְלֵי בְּאָרְחָא, מָאִיךְ לְחַד נוּקְבָּא בְּעַפְרָא, וְשַׁוִּי מֵהַהוּא עִשְׂבָּא בְּנוּקְבָּא, נָפַק חַד חִוְיָא וְרֵישָׁא דִּילֵיהּ סַגִּי. נָטַל חַד סַנְטִירָא, (נ"א סוּדְרָא) וְקָטִיר לֵיהּ כְּחַד גַּדְיָא. דָּחִילְנָא. אָמַר לוֹן זִילוּ אֲבַתְרָאי.

עַד דְּמָטֵינָא לְבֵיתֵיהּ. חֲמֵינָא הַהוּא אֲתָר בְּחָשׁוֹכָא, בָּתַר חַד כּוֹתָלָא. נָטַל חַד שַׁרְגָּא וְדָלִיק דְּלֵיקָא סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא אֲתָר דְּרֵיחָיָא. אָמַר לוֹן, מִמַּה דְּתֶחֱמוּן, לָא תִּדְחָלוּן וְלָא תִּשְׁתָּעוּן מִידֵי.

אַדְהָכִי, שָׁרֵי חִוְיָא מִקְטְרוֹי, וְכָתַשׁ בְּקִיסְטָא מֵהַהוּא

עִשְׂבָּא. וְשַׁוֵּי בְּרֵישֵׁיהּ דְּחִוְיָא. עָאל חִוְיָא בְּהַהוּא עֵינָא דְּרַחֲיָא, וּשְׁמַעְנָא קָלָא דְּכָל אֲתָר מִזְּדַעְזָעָא. בָּעֵינָן לְמֵיפַק, אָחִיד בִּידָנָא הַהוּא גַּבְרָא, אָמַר, לָא תִּדְחָלוּן קְרִיבוּ גַּבָּאי.

אֲדַהָכִי, נָפַק חִוְיָא שְׁתִית דָּמָא, נָקִיט הַהוּא גַּבְרָא מֵהַהוּא עִשְׂבָּא, וְשַׁוֵּי בְּרֵישֵׁיהּ כְּבְקַדְמֵיתָא. עָאל בְּהַהוּא עֵינָא דְּרַחֲיָא. לְשַׁעֲתָא זְעִירָא, חֲמֵינָא, דְּנָפִיק מֵהַהוּא עֵינָא חַד גַּבְרָא בִּתְרִין רֵישִׁין, וְחִוְיָא שַׁרְיָיא סַחֲרָנֵיהּ דְּקִדְלוּי. עָאל בְּהַהוּא עֵינָא דְּרַחֲיָא וְנָפַק תְּלַת זִמְנֵי. הָוָה אָמַר, זְקִיטָא זְקִיטָא, וַוי לְאִימֵיהּ דִּלְהַהוּא אֲתָר אוֹבִיל לֵיהּ.

אֲדַהָכִי, אִתְעֲקַר רֵיחַיָּא מֵאַתְרֵיהּ, וְנַפְקוּ, גַּבְרָא וְחִוְיָא, וְנָפְלוּ וּמִיתוּ תַּרְוַוֵיהוּ. וַאֲנָן דָּחִילְנָא סַגִּי. אָמַר לָן הַהוּא גַּבְרָא, דָּא הוּא חֵילָא דְּעִשְׂבָּא דַּאֲנָא לָקִיטְנָא קָמַייכוּ, וּבְגִינֵי כַּךְ לָא אִשְׁתְּעִינָא בַּהֲדַייכוּ, וְלָא זָקִיפְנָא רֵישָׁאי, בְּשַׁעֲתָא דְּקַרִיבְתּוּן גַּבָּאי.

אָמַר לוֹן אִילּוּ (דף פ ע"ב) יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא חָכְמְתָא, דְּכָל מַה דְּנָטַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְחֵילָא דְּכָל מַה דְּאִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, יִשְׁתְּמוֹדְעוּן חֵילָא דְּמָאֲרֵיהוֹן, בְּחָכְמָתֵיהּ סַגִּיאָה. אֲבָל לָא טָמִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָכְמְתָא דָּא מִבְּנֵי נָשָׁא, אֶלָּא בִּגִין דְּלָא יִסְטוֹן מֵאָרְחוֹי, וְלָא יִתְרְחִיצוּ בְּהַהִיא חָכְמְתָא וְיִנְשׁוֹן לֵיהּ.

כַּד אֲתֵינָא, וַאֲמֵינָא הָנֵי מִלֵּי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר וַדַּאי חַכִּימָא הֲוָה. וְתָא חֲזֵי, לֵית עִשְׂבָּא וְעִשְׂבָּא דְּאִתְיְלִיד בְּאַרְעָא, דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ חָכְמְתָא סַגִּיאָה, וְחֵילֵיהּ בְּשַׁמַּיָּא סַגְיָא. תָּא חֲזֵי, מִן אֲזוֹבָא. דִּבְכָל אֲתָר דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכְּאָה לְבַר נָשׁ, (ויחי ר"נ ע"א) בְּאֲזוֹבָא מִתְדַּכֵּי. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּיִתְעַר חֵילֵיהּ דִּלְעֵילָּא דְּאִתְפַּקְדָא עֲלוֹי, דְּהָא הַהוּא חֵילָא דְּאִתְפַּקְדָא עֲלוֹי כַּד אִתְעָרָא, מְבָעֲרָא רוּחַ מְסָאֲבָא, וְאִתְדַּכֵּי בַּר נָשׁ.

וְעָלָךְ אֲמֵינָא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשִׁזְבָךְ.

(שמות יט) אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים. מַאי כַּנְפֵי נְשָׁרִים. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בְּרַחֲמֵי. דִּכְתִיב, (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ וְגוֹ'. וְהַיְינוּ רָזָא דְּאָמַר ר' שִׁמְעוֹן, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. מַאי בַּשָּׁמַיִם. בְּרַחֲמֵי. מַה נֶּשֶׁר אִשְׁתְּכַח בְּרַחֲמֵי עַל בְּנוֹי, וְדִינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בְּרַחֲמֵי לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל, וְדִינָא לְגַבֵּי עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

ר' אֶלְעָזָר, הֲוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, וַהֲוָה אָזִיל ר' יוֹסֵי וְר' חִיָּיא עִמֵּיהּ, קָמוּ בִּנְהוֹרָא, כַּד נָהִיר יְמָמָא, וַהֲווּ אַזְלֵי. אָמַר ר' חִיָּיא, חֲמֵינָא הַאי קְרָא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל

לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן הָא אַרְיֵה בִּימִינָא, שׁוֹר מִשְּׂמָאלָא, (ק"כ ע"א) נֶשֶׁר בְּאָן אַתָּר דּוּכְתֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ ר' אֶלְעָזָר, בְּאַתְרָא (נ"א דְיַעֲקֹב) דְּינִיקָא שַׁרְיָא.

מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּנֶשֶׁר בְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח, רַחֲמֵי לִבְנוֹי, דִּינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹבִיל לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי. וּבְדִינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דִּכְתִיב וְאָשָׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים. וּכְתִיב כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ. מְנָלָן דְּנֶשֶׁר רַחֲמֵי אִקְרֵי. דִּכְתִיב דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם.

בַּשָּׁמַיִם מַמָּשׁ. וּבְגִינֵי כַּךְ אַרְיֵה לִימִינָא. שׁוֹר לִשְּׂמָאלָא. נֶשֶׁר בֵּינַייהוּ וְאָחִיד לוֹן. אָדָם כָּלִיל כֻּלְּהוּ, וְכֹלָּא אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ, דִּכְתִיב וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה.

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְגוֹ'. ר' אַבָּא פָּתַח, (שיר השירים ח) אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲחוֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ. אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִקְרֵי אָחוֹת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ, הַיְינוּ דְּתָנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְּסִינַי, לָא הֲוָה בְּהוֹן זַכְוָון, וְעוֹבָדִין טָבִין, לְאַגָּנָא עָלַייהוּ, דִּכְתִיב וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ. דְּהָא אִינּוּן תְּקוּנָא וּשְׁפִירוּ דְּאִתְתָּא, וְלֵית שַׁפִּירוּ דְּאִתְתָּא אֶלָּא אִינּוּן. מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲחוֹתֵנוּ. מַה יִתְעֲבִיד מִינָהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְגְּלֵי בְּטוּרָא

דְּסִינַי, לְמַלְּלָא בְּפִתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וְיִפְרַח נִשְׁמָתְהוֹן מִנַּיְיהוּ.

אָמַר ר' יוֹסֵי. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְּסִינַי, בְּהַהוּא לֵילְיָא וְנַגְהֵי, תְּלָתָא יוֹמִין דְּלָא אִזְדַּוּוגוּ לְאִנְתְּתַיְיהוּ, אָתוּ מַלְאָכִין עִלָּאִין, וְקַבִּילוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּאַחֲוָותָא. אִינּוּן מַלְאָכִין לְעֵילָּא, וְיִשְׂרָאֵל מַלְאָכִין לְתַתָּא. אִינּוּן מְקַדְּשִׁין שְׁמָא עִלָּאָה לְעֵילָּא, וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁין שְׁמָא עִלָּאָה לְתַתָּא.

וְאִתְעַטְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְעִין כְּתָרִין בְּהַהוּא לֵילְיָא. וּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי הֲווֹ אֲמְרֵי אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ, דְּלֵית בְּהוּ זַכְוָון וְעוֹבָדִין טָבִין. מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲחוֹתֵנוּ, כְּלוֹמַר מַה יְקָר וּרְבוּ נַעְבִּיד לְאַחֲתָנָא דָּא בְּיוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְגְּלֵי בְּטוּרָא דְּסִינַי לְמֵיהַב לְהוּ אוֹרַיְיתָא.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כְּתִיב הֱיוּ נְכוֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל תִּגְּשׁוּ אֶל אִשָּׁה וְהֱיִינוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. ר' שִׁמְעוֹן אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאִתְגַּלָּאָה (דף פ"א ע"א) בְּטוּרָא דְּסִינַי, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פָּמַלְיָיא דִּילֵיהּ, אָמַר לוֹן, הַשְׁתָּא יִשְׂרָאֵל רַבְיָין, דְּלָא יַדְעִין נִימוֹסֵי, וַאֲנָא בָּעֵי לְאִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ, אִי אִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ בְּחֵילָא דִּגְבוּרָה, לָא יְכִלִין לְמִסְבַּל. אֲבָל אִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ

בְּרַחֲמֵי, וִיקַבְּלוּן נִימוּסַי, הָדָא הוּא דִכְתִיב, וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַדַּאי דְּאִיהוּ רַחֲמֵי מְנָלָן. דִכְתִיב, וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד. (שמואל ב כב)

וּבְהַאי אִתְגְּלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַקְדִּים לְהוּ רַחֲמֵי בְּקַדְמִיתָא. וּלְבָתַר אִתְייַהִיב לְהוּ אוֹרַיְיתָא, מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דְּהָכִי אִתְחָזֵי לְהוּ, דִּבְגִינֵי כַּךְ יִשְׂרָאֵל אִקְרוּן.

בְּהָיוֹת הַבֹּקֶר, דִכְתִיב, בֹּקֶר לֹא עָבוֹת. הָא אִי הָוָה עָבוֹת קַדְרוּתָא אִשְׁתְּכַח, וְלָא אִתְגַּלְיָיא חֻסָ"ד. וְאִימָתַי אִתְגַּלְיָיא חֻסָ"ד. בַּבֹּקֶר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, הַבֹּקֶר אוֹר. דְּכַד נָהִיר צַפְרָא, חֻסָ"ד אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, וְדִינִין מִתְעַבְּרָן. וּבְזִמְנָא דְּלָא נָהִיר בֹּקֶר, דִּינִין עַד כְּעַן לָא מִתְעַבְּרָן. דִכְתִיב, בָּרֶן יַחַד כֹּכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. כֵּיוָן דְּאִתְעַבְּרָן אִינּוּן כֹּכָבַיָּא וְנָהִיר שִׁמְשָׁא, בֵּיהּ שַׁעֲתָא כְּתִיב, בֹּקֶר לֹא עָבוֹת. וְחֻסָ"ד אִתְעַר בְּעָלְמָא תַּתָּאָה, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כְּתִיב, בְּהָיוֹת הַבֹּקֶר. וְכֵיוָן דְּמִתְעַבְּרָן כֹּכָבַיָּא בֹּקֶר אִשְׁתְּכַח. (נ"א דְּאִתְעַר בֹּקֶר, דִינִין לָא אִשְׁתְּכָחוּ)

אָמַר ר' יוֹסֵי, בְּהָיוֹת הַבֹּקֶר שָׁאֲרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְגַּלָּאָה בְּטוּרָא דְּסִינַי. תָּאנָא, בְּהָיוֹת הַבֹּקֶר, כַּד אִתְעַר זְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם, דִכְתִיב בֵּיהּ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. (בראשית יט)

וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים, אָמַר רַבִּי אַבָּא, קֹלֹת כְּתִיב חָסֵר. תְּרֵין קָלִין דְּאַהֲדְרוּ לְחָד, דָּא נָפְקָא מִן דָּא, רוּחָא מִמַּיָּא. וּמַיָּא מֵרוּחָא. תְּרֵין דְּאִינּוּן חַד, וְחַד דְּאִיהוּ תְּרֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, קֹלֹת חַד, וְאִיהוּ קָלָא רַבְרְבָא תַּקִּיפָא, דְּלָא פַּסְקַת לְעָלְמִין, הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (דברים ה) קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף דְּהָא שְׁאַר קָלִין אִתְפַּסְקָן, דְּתַנְיָא, בְּאַרְבָּעָה תְּקוּפִין בַּשַּׁתָּא, קָלָא אִתְפַּסְקַת, וּכְדֵין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא. וְהַאי קָלָא דְּכָלִיל שְׁאַר קָלִין בֵּיהּ, לָא אִתְפְּסָק לְעָלְמִין, וְלָא אִתְעֲבַר מִקִּיּוּמָא שְׁלִים וְתוּקְפָּא דִּילֵיהּ. תָּאנָא, הַאי קָלָא, קָלָא דְּקַלִּין, קָלָא דְּכָלִיל כָּל שְׁאַר קַלִּין.

אָמַר ר' יְהוּדָה, לֵית קָלָא, אֶלָּא מִסְטָרָא דְּרוּחָא וּמַיָּא וְאֶשָּׁא. וְכֻלָּא (דָּבָר אַחֵר וְכֻלָּא) עָבִיד קָלָא, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב קֹלֹת. וּבְרָקִים, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים קלה) בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה, שַׁלְהוֹבָא בְּעוּטְרֵי, קְטִירָא דְּרַחֲמֵי בְּחִיבָּתָא, דְּלָא (שַׁקִּיעַ) שְׁכִיחוּ.

תָּנָא, ר' יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּסִטַר גְּבוּרָה, אוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי בְּסִטַר שְׂמָאלָא הֲוֵי. אָמַר לֵיהּ, אִתְהַדַּר לִימִינָא. דִּכְתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וּכְתִיב (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ וְגוֹ'. אַשְׁכְּחָן שְׂמָאלָא דְּאִתְחַזַּר לִימִינָא, וִימִינָא

לִשְׁמָאלָא, הָא גְּבוּרָה לִשְׂמָאלָא (דְּבָר אַחֵר לִימִינָא).
וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וגו', עֲנָנָא תַּקִּיף, דְּשַׁקְיַע בְּאַתְרֵיהּ,
דְּלָא נָטִיל. וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד, מִגּוֹ דַּעֲנָנָא תַּקִּיף
הֲוָה, נָפִיק הַהוּא קָלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ה) וַיְהִי
כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּלַת חֲשׁוֹכֵי הֲווֹ, דְּכְתִיב חֹשֶׁךְ עָנָן
וַעֲרָפֶל. וְהַהוּא קָלָא הֲוָה נָפִיק פְּנִימָאָה מִכֻּלְּהוּ.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא הֲוָה, דְּבֵיהּ כְּתִיב, קוֹל
גָּדוֹל וְלֹא יָסָף.
אָמַר ר' אַבָּא כְּתִיב (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.
רֹאִים, שֶׁמְּעִים מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, אִינּוּן
קָלִין, הֲווֹ מִתְגַּלְּפֵי בְּהַהוּא חֲשׁוֹכָא וַעֲנָנָא וְקַבָּלָא,
וּמִתְחַזְיָין בְּהוּ, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי גּוּפָא, וְחָמָאן מַה דְּחָמָאן,
וְשַׁמְעִין מַה דְּשַׁמְעִין, מִגּוֹ הַהוּא חֲשׁוֹכָא וְקַבָּלָא וַעֲנָנָא,
וּמִגּוֹ הַהוּא חֵיזוּ דַּהֲווֹ חָמָאן, הֲווֹ נְהִירִין בִּנְהִירוּ עִלָּאָה,
וְיַדְעִין, מַה דְּלָא יָדְעוּ דָּרִין אַחֲרָנִין, דְּאָתוּ בַּתְרַייהוּ.
וְכֻלְּהוּ, הֲווֹ חָמָאן אַפִּין בְּאַפִּין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים
ה) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְיָ עִמָּכֶם. וּמַאן הֲווֹ חָמָאן.
תָּאנֵי רַבִּי יוֹסֵי, מִנְּהִירוּ דְּאִינּוּן קַלָּן, דְּלָא הֲוָה קוֹל, דְּלָא
הֲוָה נָהִיר בִּנְהִירוּ, דְּמִסְתַּכְלֵי בֵּיהּ כָּל גְּנִיזִין, וְכָל טְמִירִין,
וְכָל דָּרִין דְּיֵיתוֹן עַד מַלְכָּא מְשִׁיחָא. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב וְכָל

הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, רֹאִים (דף פ"א ע"ב) וְרֹאִיָּה מַמָּשׁ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָל הָעָם רֹאִים. רֹאִים: כְּמָה דַּאֲמִינָא, דְּחָמוּ מִנְּהִירוּ דְּאִינּוּן קַלָּן, מַה דְּלָא חָמוּ דָּרִין בַּתְרָאִין אַחֲרָנִין. אֶת הַקּוֹלֹת: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ו) וְאֶרְא אֶת יְיָ׳. וְאֶרְא יְיָ׳, לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶת יְיָ׳. אוּף הָכָא, וְכָל הָעָם רֹאִים הַקּוֹלֹת לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא אֶת הַקּוֹלֹת.

כְּגַוְונָא דָּא, אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, דְּהָא אָתְּ דְּבְאוֹרַיְיתָא, לְאִסְתַּכְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא (נ"א בְּחָכְמְתָא) אִתְיְיהִיבוּ. (שמות כ) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ (משלי ג) כַּבֵּד אֶת יְיָ׳ מֵהוֹנֶךָ. וְכֻלְּהוּ לְאִתְכַּלָּלָא בְּהוּ מִלָּה אַחֲרָא. אוּף הָכָא, אֶת הַקּוֹלֹת, לְאַסְגָּאָה הַהוּא קָלָא אַחֲרָא לְתַתָּא, דְּכָנִישׁ לוֹן לְגַבֵּיהּ, מַה דְּנָפִיק מִנַּיְיהוּ, דְּבֵיהּ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָן בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה כָּל גְּנָזִין עִלָּאִין, וְכָל רָזִין טְמִירִין וּסְתִימִין, מַה דְּלָא אִתְגַּלְיָיא לְדָרִין בַּתְרָאִין, דְּאָתוּ בַּתְרֵיהוֹן, וְלָא לְדָרִין דְּיֵיתוּן לְעָלְמִין, עַד זִמְנָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. דִּכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יֶרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן.

וְאֶת הַלַּפִּידִים, בְּקַדְמִיתָא בְּרָקִים, וְהַשְׁתָּא לַפִּידִים. כֹּלָּא חַד. אֲבָל מִדְּאִתְתָּקְנוּ בְּתִקּוּנוֹי לְאִתְחַזָּאָה, אִתְקְרוּן הָכִי.

וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר. תָּאנֵי רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (תהלים סב) אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם זוּ שָׁמַעְתִּי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אָנֹכִי, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קֹל בַּשּׁוֹפָר מְבָעֵי לֵיהּ. הַשּׁוֹפָר לָמָּה. אֶלָּא, הַהוּא קוֹל דְּאִקְרֵי שׁוֹפָר. דִּכְתִיב, (ויקרא כה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, בְּדָא אִתְבְּרֵי (אִתְקְרֵי) שׁוֹפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מַה שׁוֹפָר, אַפִּיק קָלָא, אֶשָּׁא וְרוּחָא וּמַיָּא, אוּף הָכָא, כֻּלָּא אִתְכְּלִיל בְּהַאי, וּמְדָא נָפְקִין קָלִין אַחֲרָנִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוֹל דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר, דְּמַשְׁמַע דְּשׁוֹפָר חַד, וְקוֹל נָפִיק מִנֵּיהּ, וְשׁוֹפָר בְּקִיּוּמֵיהּ שְׁכִיחַ, וּבְגִינֵי כָּךְ כְּתִיב, קוֹל הַשּׁוֹפָר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הָכִי, קוֹל הַשּׁוֹפָר, הַשּׁוֹפָר כְּתִיב חָסֵר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל ו) שְׁפַר קֳדָם דָּרְיָוֶשׁ. (דניאל ד) מִלְכִּי יִשְׁפַּר עֲלָךְ. (דניאל ג) שְׁפַר קֳדָמַי לְהַחֲוָיָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, קוֹל הַשּׁוֹפָר, אַתְרָא דְּקָלָא נָפִיק מִנֵּיהּ, אִקְרֵי שׁוֹפָר. תּוּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי, קוֹל הַשּׁוֹפָר: אַתְרָא דְּקָלָא, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי יְיָ׳ יִחְיֶה הָאָדָם. מַאי מוֹצָא פִּי יְיָ׳. דָּא קוֹל (ס״א דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר וְהַאי קוֹל) הַשּׁוֹפָר, הוּא רַב מִכָּל שְׁאַר כֵּלֵי תַּתָּאֵי,

וְתַקִּיפָא מִכֻּלְהוּ, דִּכְתִיב וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד, וְעַל כָּל שְׁאַר קָלִין לָא אִתְמַר חָזָק מְאֹד. (נ״א אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן) בְּהַאי קוֹל הַשּׁוֹפָר תַּלְיָא כֻּלָּא, וְדָא הוּא דְּאִקְרֵי קוֹל גָּדוֹל, דִּכְתִיב קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף. וְאִקְרֵי (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, נְהִירוּ דְּבוּצִינֵי, דְּהוּא זַךְ וְדָקִיק, וְזָכִיךְ וְנָהִיר לְכֻלָּא.

דְּמָמָה, מַהוּ דְּמָמָה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִשְׁתּוֹקָא מִגֵּיהּ, וּלְמֶחֱסַם פּוּמֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים לט) אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחַטּוֹא בִלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם. דְּמָמָה אִיהִי שְׁתּוֹקָא דְּלָא אִשְׁתְּמַע לְבַר. וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק, דְּחָמוּ מַה דְּחָמוּ. וַיָּנֻעוּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ו) וַיָּנוּעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא.

תָּאנָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בִּיחֶזְקֵאל, כַּד חָמָא גְּבוּרָן נִימוּסֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וָאֵרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה וגו׳, רוּחַ סְעָרָה אֲמַאי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לְתַבְרָא אַרְבַּע מַלְכְוָון. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תַּנְיָא, רוּחָא רַבָּה, דְּאִתְעַר בְּנִימוּסֵי גְּבוּרָה דִּלְעֵילָּא בָּאָה מִן הַצָּפוֹן. מִצָּפוֹן לָא כְּתִיב אֶלָּא מִן הַצָּפוֹן הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדָע לְעֵילָּא, הַהוּא דְּטָמִיר וְגָנִיז לְעֵילָּא.

עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, דְּהָוָה אָחִיד בֵּיהּ, (ס״א וְלָא אָחִיד, אָחִיד בְּסִטְרוֹי וכו׳), וְלָא הָוָה אָחִיד בְּסִטְרוֹי לְאִתְעָרָא

דִּינָא, דְּתָנֵינָן, תִּלַּת זִמְנִין בְּיוֹמָא, יַנְקָא הַהוּא דִּינָא קַשְׁיָא, בְּקַרְדִּיטֵי גְּלִיפִין מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת. בְּגִין לְאִתְעָרָא בְּעָלְמָא. וּמַה מְבַסֵּם לֵיהּ, הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב. דְּהַהוּא זִיהֲרָא דְּאַסְחַר לֵיהּ מִכָּל סִטְרוֹי, מְבַסֵּם לֵיהּ, וּמַתְקִין לֵיהּ, בְּגִין דְּלָא לֶהֱוֵי דִּינָא קַשְׁיָא, וְיֵיכְלוּן בְּנֵי נָשָׁא לְמִסְבְּלֵיהּ.

(יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל, תָּאנָא, וּמִתּוֹכָהּ: וּמִגַּוָּוהּ. כְּעֵין הַחַשְׁמַל, מַאי חַשְׁמַל. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, (ק"ט ע"ב, ר"ג ע"ב, רמ"ז ע"א) חַיּוֹת אֵשָׁא מְמַלְלָא.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, חַשְׁמַל: מַה דְּהַוָה לְבָא לְאֵשָׁא, דִּכְתִיב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּעֵין הַחַשְׁמַל. וְלֹא הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, מִגּוֹ אֵשָׁא דְּאִיהִי לְגוֹ בְּאֵשָׁא. כְּעֵין הַחַשְׁמַל דְּאִיהִי בָּתַר אַרְבַּע דַּרְגִּין, דִּכְתִיב, רוּחַ סְעָרָה, עָנָן גָּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, וְנֹגַהּ לוֹ (דף פ"ב ע"א) סָבִיב. וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת.

תַּנְיָא רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חָמוּ יִשְׂרָאֵל הָכָא, מַה דְּלָא חָמָא יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי, וְכֻלְּהוּ אִתְדְּבָקוּ בֶּחְכְמְתָא עִלָּאָה יַקִּירָא. חֲמִשָּׁה דַּרְגִּין דַּקְלִין, חָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי. וּבַחֲמִשָּׁה דַּרְגִּין אִלֵּין אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא. דַּרְגָּא חֲמִישָׁאָה הוּא, דִּכְתִיב קוֹל הַשֹּׁפָר.

יְחֶזְקֵאל לָקֳבֵלֵיהוֹן חָמָא חַמְשָׁה דַּרְגִּין דְּאִינּוּן לְבַר מֵאִלֵּין, דְּאִינּוּן רוּחַ סְעָרָה, עָנָן גָּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, וְעֵין הַחַשְׁמַל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בִּישְׂרָאֵל כְּתִיב, (דברים ה) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְיָ׳ וְגוֹ׳. בִּיחֶזְקֵאל כְּתִיב, כְּעֵין, וּדְמוּת, כְּמַאן דְּחָמֵי בָּתַר כּוֹתָלִין סַגִּיאִין, כְּמַאן דְּחָמֵי בַּר נָשׁ בָּתַר כּוֹתָלָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה דְּחָמוּ יִשְׂרָאֵל, לָא חָמָא נְבִיאָה אַחֲרָא, כָּל שֶׁכֵּן מַה דְּחָמָא מֹשֶׁה, דְּלָא חָמָא נְבִיאָה אַחֲרָא. (ס״א כָּל שֶׁכֵּן בַּר נָשׁ אַחֲרָא) זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּכְתִיב בֵּיהּ, (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם יְיָ׳ וְלֹא בְּחֵיזוּ אַחֲרָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (במדבר יב) וּמַרְאֶה וְלֹא בְּחִידוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (יחזקאל א) (ב׳ א׳) הָיֹה הָיָה דְּבַר יְיָ׳, נְבוּאָה לְשַׁעֲתָא הֲיָתָה. ר׳ יְהוּדָה אוֹמֵר, לְקִיּוּמָא הוּא דְּאָתָא, דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּהָא לָא שָׁבִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְכָל אֲתָר דְּמִתְפַּזְרִין יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, עִמְּהוֹן הוּא שַׁרְיָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָיֹה הָיָה: דְּחָמָא וְלָא חָמָא, דְּקָאִים בְּאִינּוּן מִלִּין, וְלָא קָאִים. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל, וְלָא חַשְׁמַל אֲבָל יִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב בְּהוּ, וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, כָּל חַד וְחַד חָמָא, כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ.

דְּתַנְיָא, כָּל חַד וְחַד הֲווֹ קַיְימִין שׁוּרִין, תְּחוּמִין תְּחוּמִין, וְכַדְקָא אִתְחֲזֵי לְהוּ, חָמוּ כָּל חַד וְחַד.

השלמה מההשמטות (סימן א)

(שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֵת הַלַּפִּידִים. וְכִי רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת אֶלָּא וְכָל הָעָם רוֹאִים אֵת הַקּוֹלוֹת, אוֹתָן קוֹלוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (תהילים כ"ט) קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים. קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ. וְאוֹמֵר (יְשַׁעְיָה י) בְּכֹחַ יָדִי עָשִׂיתִי. וְאוֹמֵר (יְשַׁעְיָה מח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ. (תהלים כ"ט) קוֹל ה' בֶּהָדָר. וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים קי"א) הוֹד וְהָדָר פָּעֳלוֹ וְצִדְקָתוֹ. (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים, זֶה קֶשֶׁת שֶׁמְּשַׁבֶּרֶת עֲצֵי אֲרָזִים וַעֲצֵי בְּרוֹשִׁים. (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, זֶה שֶׁעוֹשֶׂה שָׁלוֹם בֵּין הָאֵשׁ וּבֵין הַמַּיִם שֶׁחוֹצֵב כֹּחַ הָאֵשׁ וּמוֹנֵעַ אוֹתוֹ מִלְּחוֹךְ הַמַּיִם גַּם מוֹנֵעַ מִלְּכַבּוֹתוֹ. (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים י"ח) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם. יוֹתֵר מִן הַמִּדְבָּר. (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשׂוֹף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד. דְּכְתִיב (שִׁיר השירים ב') הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה. הָא לַמְּדְתָּ שֶׁבְּשֶׁבַע קוֹלוֹת נִיתְּנָה הַתּוֹרָה וּבְכוּלָּם נִגְלָה עֲלֵיהֶם אֲדוֹן הָעוֹלָם, וְרָאוּם. וְהַיְינוּ, דִּכְתִיב (שמות ב') וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (תהלים י"ח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו. וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר (שמות כ) כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. הָא כֵּיצַד אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה הָיְתָה בָּאָרֶץ שֶׁהוּא קוֹל אֶחָד, וּשְׁאָר קוֹלוֹת הָיוּ בַּשָּׁמַיִם דִּכְתִיב (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. וּמַאי הִיא גְּדוֹלָה, (שֶׁמֵּאֵלוּ) וּמֵאֵלוּ הָיָה יוֹצֵא דִּבּוּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ שֶׁנֶּאֱמַר, וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וּמַאי (דברים ד) וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוּלָתִי קוֹל, הַהוּא כְּדְאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. תְּמוּנָה וְלֹא כָּל תְּמוּנָה. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה עוֹמֵד עַל עֲבָדָיו מְעוּטָף בִּכְסוּת לְבָנָה לֹא דֵּי לְאֵימַת הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּסְתַּכְּלוּ בִּלְבוּשָׁיו וְעוֹד רָחוֹק הָיָה הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוּ קוֹלוֹ, יְכוֹלִין לִרְאוֹת גְּרוֹנוֹ אָמַרְתָּ לֹא, הָא לָמַדְתָּ שֶׁרָאוּ תְּמוּנָה וְלֹא כָּל תְּמוּנָה. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוּלָתִי קוֹל. וּכְתִיב (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים. הָא כֵּיצַד, בַּתְּחִילָה רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וּמָה רָאוּ שֶׁבַע קוֹלוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד וְלָסוֹף שָׁמְעוּ הַדָּבָר יוֹצֵא מִבֵּין כֻּלָּם. וְהָא אִינּוּן

עֶשֶׂר. דִּרְבָנָן אַמְרֵי דְּכֻלְּהוּ אֲמִרִינָן (אֲמָרָן) כַּחֲדָא מִלְּתָא, כֵּן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא מִלְּתָא אֲמִרִינָן (אֲמָרָן). וַהֲווּ שִׁבְעָה מַאֲמָרוֹת בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת. וְעַל דָּא נֶאֱמַר קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוֹלְתִי קוֹל. הָא לָמַדְתָּ דְּכֻלְּהוּ כַּחֲדָא, מֵחֲדָא מִלְּתָא אֲמִרִינָן (אֲמָרָן). וּבַעֲבוּר שֶׁלֹּא יִטְעוּ יִשְׂרָאֵל לוֹמַר אֲחֵרִים יֶעֱזְרוּהוּ מִן הַמַּלְאָכִים, אַף קוֹלוֹ לְבַדּוֹ לֹא יוּכַל לִהְיוֹת חָזָק כָּל כָּךְ, בַּעֲבוּר כָּךְ חָזַר וְכִלַּלָם. דָּבָר אַחֵר שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ הָעוֹלָם הוֹאִיל וְהֵם עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת לְעֶשֶׂר מַלְאָכִים שֶׁמָּא לֹא יוּכְלוּ לְדַבֵּר עַל פֶּה אֶחָד, כְּתִיב בֵּיהּ אָנֹכִי וְכָלַל כָּל הָעֲשָׂרָה. וּמַאי עֲשָׂרָה מְלָכִים, שֶׁבַע קוֹלוֹת וּשְׁלֹשָׁה מַאֲמָרִים. וּמַאי אוֹמְרִים דִּכְתִיב (דברים כ״ו) וַיְיָ הֶאֱמִירְךָ הַיּוֹם. וּמַאי נִינְהוּ שְׁלֹשָׁה, דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי ד׳) רֵאשִׁית חָכְמָה קְנֵה חָכְמָה וּבְכָל קִנְיָנְךָ קְנֵה בִינָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (אִיּוֹב ל״ב) וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם. נִשְׁמָתוֹ שֶׁל שַׁדַּי, הִיא תְּבִינֵם, שְׁלִישִׁית מַאי הֲוֵי כְּדְאָמַר לֵיהּ הַהוּא גַּבְרָא סָבָא לְהַהוּא יְנוּקָא. בַּמּוּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרוֹשׁ וּבַמְכוּסֶה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר בְּמָה שֶׁהֶרְשִׁיתִיךָ הִתְבּוֹנֵן אֵין לְךָ עֵסֶק בַּנִּסְתָּרוֹת.

תָּנָא (מִשְׁלֵי כ״ה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר. מַאי דָּבָר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ק״ט) רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת. (משלי כ״ה) וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקוֹר דָּבָר. מַאי דָּבָר, דִּכְתִיב (משלי כ״ה) דָּבָר

דָּבוּר עַל אַפָּנָיו. אַל תִּקְרֵי אָפְנָיו, אֶלָּא אוֹפָנָיו: (עד כאן מההשמטות)

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, רֵישֵׁי דְּעַמָּא בִּלְחוֹדַיְיהוּ, רֵישֵׁי דִּשְׁבָטִין בִּלְחוֹדַיְיהוּ. נוּקְבֵי בִּלְחוֹדַיְיהוּ. ה' דַּרְגִּין לִימִינָא, וְה' דַּרְגִּין לִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כט) אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ וְגוֹ', הָא ה' דַּרְגִּין לִימִינָא. וְה' דַּרְגִּין לִשְׂמָאלָא מַאן אִינּוּן. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (דברים כט) טַפְּכֶם, נְשֵׁיכֶם, וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ, מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ, עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ. הָא ה' דַּרְגִּין לִשְׂמָאלָא.

כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין אִתְתָּקָנוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. לָקְבֵלֵיהוֹן יַרְתּוּ יִשְׂרָאֵל אַחֲסָנַת עָלְמִין, עֶשֶׂר אֲמִירָן, דִּבְהוּ תַּלְיָין כָּל פִּקּוּדִין, וְכָל זַכְוָון, וְכָל יְרוּתַת אַחֲסָנָא, דְּאִינּוּן חוּלָקָא טָבָא דְּיִשְׂרָאֵל.

תָּאנָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי בְּטוּרָא דְּסִינַי, הַוּוֹ חָמָאן כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּמַאן דְּחָמֵי נְהוֹרָא בַּעֲשִׁישָׁתָא, וּמֵהַהוּא נְהוֹרָא הֲוָה חָמֵי כָּל חַד וְחַד, מַה דְּלָא חָמָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה.

מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּאִינּוּן קַלִּין עִלָּאִין, אִתְגְּלִיאוּ (נ"א אִתְגְּלִיפוּ) בְּחַד, כְּמָה דַּאֲמִינָא, דִּכְתִיב, וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. אֲבָל בִּיחֶזְקֵאל, שְׁכִינְתָּא אִתְגְּלֵי

בִּרְתִיכוּי, וְלָא יַתִּיר, וַהֲוָה חָמֵי, כְּמַאן דְּחָמֵי בָּתַר כּוֹתָלִין סַגִּיאִין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה, דְּכְתִיב בֵּיהּ, וַיֵּרֶד יְיָ׳ עַל הַר סִינַי וַיִּקְרָא יְיָ׳ לְמֹשֶׁה, זַכָּאָה דָּרָא, דְּכְתִיב בֵּיהּ, יֵרֶד יְיָ׳ לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינַי. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, דְּהָא מִימִינָא אִתְגְּלֵי מַה דְּאִתְגְּלֵי. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אָמַר ר׳ יוֹסֵי, הָכָא בְּסִינַי, רֵישָׁא וְגוּפָא דְּמַלְכָּא, דְּכְתִיב, (שמואל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד, וּבַאֲתַר דְּאִית רֵישָׁא, אִית גּוּפָא, אֲבָל בְּיֶחֱזְקֵאל כְּתִיב (יחזקאל א) וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְיָ׳, דְּאִתְגְּלֵי יְדָא, וְלָא גּוּפָא. וְתָנֵינָן, אַפִּילּוּ בִּידָא, יַד יְיָ׳ עִלָּאָה, יַד יְיָ׳ תַּתָּאָה.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. מַרְאוֹת כְּתִיב חָסֵר, לְאִתְחַזָּאָה דְּבִגִּין שְׁכִינְתָּא קָאֲמַר, דְּהָא וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת חָסֵר, מַרְאֶה חַד. אָמַר ר׳ יֵיסָא, וְכִי שְׁכִינְתָּא לָאו כְּלָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לָא דָּמֵי רֵישָׁא דְּמַלְכָּא, לְרַגְלוֹי דְּמַלְכָּא, אַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חֲדָא בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא.

תָּא חֲזֵי, בִּישַׁעְיָהוּ כְּתִיב, (ישעיה ו) וָאֵרָא אֶת יְיָ׳, בְּיֶחֱזְקֵאל כְּתִיב, וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים, הָכָא אֶת, הָתָם מַרְאוֹת. מַה דְּחָמָא דָּא, חָמָא דָּא. זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּלָא הֲוָה נְבִיאָה מֵהֵימָנָא שְׁלִימָא כְּוָותֵיהּ.

וְאֵרָא אֶת יְיָ, אֶת דַּייְקָא. וְאֶרְאֶה מַרְאֹת אֱלֹהִים, מַרְאֹת דַּייְקָא. וּבְדַרְגָּא חַד הָווֹ. אִי (דף פ"ב ע"ב) הָכִי, אֲמַאי לָא פָּרִישׁ יִשַׁעְיָה כּוּלֵי הַאי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, דָּא כְּלִיל, דָּא פָּרִישׁ. מַאי טַעֲמָא פָּרִישׁ כּוּלֵי הַאי יְחֶזְקֵאל. אֶלָּא, כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ בִּגְנֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיִנְדְּעוּן חֲבִיבוּתָא דְּחָבִיב לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּשְׁכִינְתֵּיהּ וּרְתִיכוֹי אַתְיָין לְדַיְירָא בֵּינַייְהוּ בְּגָלוּתָא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים, וְהָא כְתִיב (ישעיה כג) הֵן אֶרֶץ כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה, אֲמַאי אִתְגְּלֵי שְׁכִינְתָּא תַּמָּן. אִי תֵּימָא בִּגְנֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, הַוָה טָב דְּתִשְׁרֵי שְׁכִינְתָּא בְּגַוַוייְהוּ, וְלָא יִתְגַּלְיָיא. אֶלָּא, הָכִי תָּאנָא, אִי לָאו דְּאִתְגַּלְיָיא לָא הָווֹ יַדְעִין.

וְהָא דְּאִתְגַּלְיָיא, מַה כְּתִיב, עַל נְהַר כְּבָר, עַל מַיָּא, בְּאַתָּר דְּלָא יִסְתָּאַב, וְלָא (ויחי רכ"ב ע"ב) שַׁרְיָא מְסָאֲבוּתָא. וְהַהוּא נַהֲרָא, הַוָה חַד מֵאַרְבַּע נָהֲרִין, דְּנָפְקִין מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, דִּכְתִיב עַל נְהַר כְּבָר. מַאי כְּבָר. דִּכְבָר הַוָה. מֵאַתָּר דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עֲלוֹי. וּכְתִיב וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְיָ, שָׁם, וְלָא בְּאַתָּר אַחֲרָא.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כְּתִיב וּמְתוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם לָהֵנָּה. תָּאנָא בְּרָזָא עִלָּאָה, אַרְבַּע חִיָּון אִית, דְּאִינְהוּ לְגוֹ בְּגוֹ הֵיכָלָא קַדִּישָׁא,

וְאִינּוּן קַדְמָאֵי, עַתִּיקִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, כְּלָלָא דְּשִׁמְעָא עִלָּאָה. וְיֶחֱזְקֵאל חָמָא, דְּמוּת דְּרְתִיכִין עִלָּאִין, דְּהָא הוּא חָמָא, מֵאַתָּר דְּלָא הֲוָה נָהִיר כָּל כַּךְ. תָּאנָא, כְּגַוְונָא דְּלְעֵילָּא, אִית לְתַתָּא מִינַיְיהוּ, וְכֵן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, כּוּלְּהוּ אֲחִידָן דָּא בְּדָא, וְדָא בְּדָא.

וְאִי תֵּימָא לְעֵילָּא יַתִּיר דְּחָמָא. תָּנֵינָן, מֹשֶׁה חָמָא בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, וְכֻלְּהוּ נְבִיאֵי לָא חָמוּ אֶלָּא מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא, דִּכְתִיב וָאֵרָאֶה מַרְאֹת אֱלֹהִים. וּכְתִיב (במדבר יב) אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יְיָ׳ בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע וְגוֹ׳ לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה וְגוֹ׳, וּכְתִיב פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תָּא חֲזֵי, דִּנְבִיאִין כֻּלְּהוּ לְגַבֵּיהּ, כְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא, דִּכְתִיב פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה. וְלִשְׁאַר נְבִיאִים (כְּתִיב, בְּמַרְאוֹת וּלְמֹשֶׁה יְיָ) בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. בַּמַּרְאָה וְלָא מַרְאֹת. כָּל שֶׁכֵּן יְחֶזְקֵאל, דְּאַפִּילּוּ מַרְאֶה לָא כְּתִיב בֵּיהּ, אֶלָּא מַרְאֹת חָסֵר, וְכָל שֶׁכֵּן דִּכְתִיב בְּמֹשֶׁה, וְלֹא בְחִידוֹת, אֶלָּא כָּל מִלָּה עַל בּוּרְיֵיהּ. זַכָּאָה אִיהוּ דָּרָא, דִּנְבִיאָה דָּא שָׁרֵי בְּגַוְוייהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, אַפִּין בְּאַפִּין חָמוּ יִשְׂרָאֵל זִיו יְקָרָא דְּמַלְכֵּיהוֹן, (נ״א דְּמָארֵיהוֹן) וְלָא הֲוָה בְּהוֹן סוּמִין, וְחִגְּרִין, וּקְטִיעִין, וְחֵרְשִׁין. סוּמִין, מַשְׁמַע דִּכְתִיב וְכָל

הָעָם רוֹאִים. חִגְרִין, דִּכְתִיב וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר. קְטִיעִין וְחֵרְשִׁין, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב (ישעיה לה) אָז יְדַלֵּג כְּאַיָּל פִּסֵּחַ וְתָרֹן לְשׁוֹן אִלֵּם.

(שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ׳ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. בְּכַמָּה אָרְחִין, אוֹרַיְיתָא אַסְהִידַת בְּבַר נָשׁ, דְּלָא יְחוּב קַמֵּי מָארֵיהּ. בְּכַמָּה אָרְחִין, יָהִיב לֵיהּ עִיטָא, דְּלָא יִסְטֵי מֵאָרְחוֹי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. בְּכַמָּה אָרְחִין יָהִיב לֵיהּ עִיטָא, הֵיךְ יֵתוּב קַמֵּי מָארֵיהּ, וְיִמְחוֹל לֵיהּ.

דְּתָנָן, שִׁית מְאָה וּתְלַת עָשָׂר זִינֵי עִיטָא, יָהִיב אוֹרַיְיתָא לְבַר נָשׁ, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּמָארֵיהּ, בְּגִין דְּמָארֵיהּ בָּעָא לְאוֹטָבָא לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְיַתִּיר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא תָּנֵינָן, כָּל מַה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁלִים לֵיהּ לְבַר נָשׁ, מֵאִינּוּן טָבָאן דְּזָכֵי בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי אִשְׁתְּלִים בְּהוּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּעָלְמָא דְּאָתֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי. (וְאִי תֵּימָא דְּהָאי עָלְמָא לָאו דִּידֵיהּ הוּא אֶלָּא)

וְהָכִי תָּנֵינָן, הַאי עָלְמָא לְקַבְלֵיהּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, לָא הֲוֵי אֶלָּא כְּפְרוּזְדוֹר לְגַבֵּי טְרַקְלִין. (בְּגִין כַּךְ עָלְמָא דְּאָתֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי) וְכַד זָכֵי הַהוּא זַכָּאָה, בְּדִידֵיהּ זָכֵי. דְּתַנְיָא, כְּתִיב (דברים יח) וַנַחֲלָה לֹא יִהְיֶה לּוֹ בְּקֶרֶב אֶחָיו. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דַּייָ׳ הוּא נַחֲלָתוֹ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּזָכֵי

לְאַחְסָנָא אַחְסַנְתָּא עִלָּאָה דָּא. זְכֵי בָּהּ בְּעָלְמָא דָּא, וּבְבֵיתָא דְּהַאי עָלְמָא. כַּךְ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וּבְבֵיתָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב, (ישעיה נו) וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי יָד וָשֵׁם, (דף פ"ג ע"א) זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא זַכָּאָה, דְּמָדוֹרֵיהּ עִם מַלְכָּא בְּבֵיתֵיהּ.

ר' שִׁמְעוֹן אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא זַכָּאָה, דְּזָכֵי לְהַאי דִּכְתִיב, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ, עִם יְיָ לָא כְּתִיב, אֶלָּא עַל יְיָ. מַאי עַל יְיָ. אֲתָר דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין אִתְמַשְּׁכָן מִינֵּיהּ, וְתָאֲבִין לְהַהוּא אֲתָר, דִּכְתִיב, (תהלים קבא) מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי. וּכְתִיב, (דניאל ז) וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וּקְדָמוֹהִי הַקְרֵבוּהִי. וְתִיאוּבְתָּא וְעִנּוּגָא דְּצַדִּיקַיָּא, לְאִסְתַּכְּלָא לְהַהוּא זִיוָא, דְּכָל זִיוָא מִינֵּיהּ נָפְקָא, וְאִתְמַשְּׁכָן מִנֵּיהּ כָּל אִינּוּן כְּתָרִין.

תּוּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תָּנֵינָן בְּהַאי קְרָא אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ, סוֹפֵיהּ דִּקְרָא מַה כְּתִיב, וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמוֹתֵי אָרֶץ, עַל הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי בָּמוֹתֵי אָרֶץ, אִיהוּ לְעֵילָּא מֵהַאי אֶרֶץ, וְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי בָּמָתֵי אָרֶץ, הַיְינוּ שָׁמַיִם. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב עַל בָּמָתֵי אָרֶץ.

עַל יְיָ אָמַר ר' אַבָּא, אָז תֵּשֵׁב לָא כְּתִיב, אֶלָּא אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ, הַיְינוּ שָׁמַיִם. דִּכְתִיב, (תהלים נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים. וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמָתֵי אָרֶץ, הַיְינוּ

אֶרֶץ הַחַיִּים, מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב עַל בָּמוֹתַי, לְאַכְלָא צִיּוֹן וִירוּשְׁלֵים, דְּאִקְרוּן בָּמָתֵי אֶרֶץ, וְהַיְינוּ שָׁמַיִם דִּלְעֵילָּא, וְאֶרֶץ דִּלְעֵילָּא. וּמִלָּה דְּאָמַר ר' שִׁמְעוֹן, הָכִי הוּא, וְכֹלָּא חַד, דִּכְתִיב וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וְגוֹ', וְכָל הָנֵי מִילֵי לַאֲתָר חַד סַלְקִין.

אָמַר ר' אַבָּא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, לֵימָא לִי מֹר, הַאי קְרָא כּוּלֵיהּ, בְּמַאי אוֹקִימְנָא לֵיהּ, דִּכְתִיב אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ' וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. אָמַר לֵיהּ, הָא כֹּלָּא אִתְמַר, דְּתַפְנוּקָא וְעִדּוּנָא עַל יְיָ' כְּתִיב, אֲתָר דְּאִיהוּ לְעֵילָּא. וּכְתִיב וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וְגוֹ'. עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ כְּמָה דְּאִתְמַר.

וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית כז) וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וְגוֹ', וְהַיְינוּ נַחֲלַת יַעֲקֹב. וּבִרְכָתָא דְּבָרִיךְ יִצְחָק לְיַעֲקֹב, עַל הַאי שָׁמַיִם קָאָמַר. וּבַרְכֵיהּ בִּבִרְכָתָא, דְּזִמִּינִין בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, לְאַחָיָא בְּהַהוּא טַלָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים. לְךָ וְלֹא לְאַחֲרָא. מִטַּל הַשָּׁמַיִם, דְּבֵיהּ זִמִּינִין מֵתָיָא לְאַחָיָא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, דְּנָפִיק מֵעַתִּיקָא לְזְעֵירָא דְּאַפִּין, וְשַׁרְיָא בְּהַאי שָׁמַיִם. אִסְתַּכַּל ר' אַבָּא וְאָמַר, הַשְׁתָּא אִשְׁתְּמַע כֹּלָּא וְאִשְׁתְּכַח דִּבִרְכָתָא דְּיִצְחָק, עִלָּאָה מִמַּאי דַּחֲשִׁיבְנָא.

תָּאנָא (תהלים כו) **מִי יְמַלֵּל** (ס"ד ע"א) **גְּבוּרֹת יְיָ. מִי יְמַלֵּל, מִי יְדַבֵּר מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר רִ' חִיָּיא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (דברים כג) **וְקָטַפְתָּ מְלִילוֹת בְּיָדֶךָ. גְּבוּרֹת יְיָ, דְּסַגִּיאִין אִינּוּן, וְנָפְקִין מִגְּבוּרָה חַד. וְתָאנָא, חַד גְּבוּרָה עִלָּאָה, עִטָּרָא דְּעִטְרִין, מִתְעַטָּרָא, וְנָפְקִין מִינֵּיהּ חֲמִשִּׁין תַּרְעִין. מִנְּהוֹן יְמִינָא, וּמִנְּהוֹן שְׂמָאלָא. וְכָל חַד וְחַד גְּבוּרָה אִתְקְרֵי, וְכָל חַד וְחַד מִתְעַטָּרָא, בְּקַרְדִּיטֵי גְּלִיפִין נְהוֹרִין, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן גְּבוּרֹת יְיָ.**

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, גְּבוּרֹת יְיָ חָסֵר כְּתִיב, דְּהָא כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בְּדָא. יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: דָּא הוּא שְׁכִינַת זִיו יְקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב (בראשית ב) **וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וגו', שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן וגו'. הָא אִלֵּין בְּשִׁמָּהָן אִקְרוֹן. וַהֲנֵי אַרְבַּע מֵהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק אִתְמַשְׁכָן. מַה שְׁמֵיהּ דְּהַהוּא נַהֲרָא דְּנָפִיק. אָמַר רִ' שִׁמְעוֹן,** (ויקרא נ"ה ע"א) **יוּבַל שְׁמֵיהּ. דִּכְתִיב,** (ירמיה יז) **וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו, וּכְתִיב וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי. מַאי טַעֲמָא לֹא יָמִישׁ, מִשּׁוּם דְּעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו. וְעַל דָּא כְּתִיב** (ישעיה נח) **וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב יוֹצֵא,** (ויקרא ס"ה ע"ב) **יוֹצֵא וְאֵינוֹ פּוֹסֵק.**

תָּאנָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּתִיב (שמות כ) **וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת**

כָּל הַדְּבָרִים וְגוֹ', וַיְדַבֵּר, בְּגִין לְאַכְרָזָא מִילִּין. דְּתָאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי, וְשָׁאֲרֵי לְמַלָּלָא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין אִתְחַלְחָלוּ, וְנַפְקוּ נִשְׁמָתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְתָאנָא הַהוּא מִלָּה, הֲוָה טָאס מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתְגַּלְּפָא בְּאַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא, וְסַלְקָא וְנַחְתָּא. כַּד סַלְקָא, אִשְׁתַּאֲבָא מִטּוּרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא (דף פ"ג ע"ב) דַּכְיָא, וְאִשְׁתָּאֲבָא בְּהַהוּא טַלָּא דִּלְעֵילָּא, וְאַסְחַר בְּסַחֲרָנֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְתָבַת בְּהוֹן נִשְׁמָתְהוֹן וְאַסְחַר וּמִתְגַּלְּפָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּלוּחֵי אַבְנָא. וְכֵן כָּל מִלָּה וּמִלָּה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל מִלָּה וּמִלָּה הֲוָה מַלְיָא בְּכָל אִינּוּן טַעֲמִין, בְּכָל אִינּוּן מִלִּין גְּוִזְרִין, אַגְרִין, וְעוֹנָשִׁין, רָזִין וְסִתְרִין כְּאַסְקוּפָּא (נ"א כְּאַסְפּוּקָא) דָּא, דְּאִיהִי מַלְיָא מִכֹּלָּא.

וּבְשַׁעֲתָא דְּהֲוָה נָפִיק הַהוּא מִלָּה, אִתְחָזֵי חַד. וְכַד הֲוָה מִתְגַּלְּפָא בְּאַתְרוֹי אִתְחָזוֹן בְּהַהוּא מִלָּה, שִׁבְעִין עַנְפִּין, דְּסַלְקִין בְּגַוָּה, וְחַמְשִׁין כְּתָרִין (נ"א רְתִיכִין) חָסֵר חַד מֵהַאי גִּיסָא, וְחַמְשִׁין חָסֵר חַד מִגִּיסָא אַחֲרָא כְּפַטִּישָׁא דָּא, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ בָּטַשׁ בְּטַנְרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה כג) וּכְפַטִּישׁ יְפוֹצֵץ סָלַע. וַהֲווּ חָמָאן כָּל יִשְׂרָאֵל עֵינָא בְּעֵינָא, וַהֲווּ חָדָאן.

וְכֻלְּהוּ דָּרִין בַּתְרָאִין כֻּלְּהוּ אִזְדְּמָנוּ לְתַמָּן, וְכֻלְּהוּ קַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְּסִינַי, דִּכְתִיב, (דברים כט) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְגוֹ', וְאֵת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם. וְכֻלְּהוּ כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וְכֻלְּהוּ חָמָאן וּמְקַבְּלִין מִלִּין.

אֱלֹהִים: דָּא גְּבוּרָא. אֵת: דְּאִתְכְּלִיל בִּימִינָא, כְּמָה דְּתָנֵינָן (בראשית א) אֵת הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ יְמִינָא. וְאֵת הָאָרֶץ, דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא. דִּכְתִיב, (ישעיה מח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם. וִימִינָא דָּא הוּא אֵת. כָּל: לְאַכְלְלָא כָּל שְׁאַר כִּתְרִין. הַדְּבָרִים: מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא הָאֵלֶּה: כָּל אִינּוּן טַעֲמִין, כָּל אִינּוּן רָזִין, כָּל אִינּוּן סִתְרִין, גְּזִרִין וְעוֹנָשִׁין.

לֵאמֹר: לְמֶהֱוֵי יָרוּתָא לְכֹלָּא. דִּכְתִיב, (דברים לג) תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה וְגוֹ'. דְּאִי תֵּימָא לְגַלָּאָה מַה דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה לְכָל בַּר נָשׁ, כְּתִיב אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. כְּמָה דַּאֲנָא טְמִירָא וְסָתִים, כַּךְ יְהוּ מִלִּין אִלֵּין טְמִירִין וּסְתִימִין בְּלִבָּךְ.

דָּבָר אַחֵר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, חַד. אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר הָא חָמֵשׁ דַּרְגִּין אַחֲרָנִין. ר' יְהוּדָה אָמַר, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים: גְּבוּרָה. אֵת: יְמִינָא. כָּל: דָּא וְדָא (הָאֵלֶּה, אִינּוּן דְּאִתְגַּלְיָין דִּכְתִיב וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת דָּבָר אַחֵר כָּל) אָמַר ר' יִצְחָק,

לְאַכְלְלָא אַבְרָהָם דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיְיָ׳ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל.

הַדְּבָרִים: לְאַכְלְלָא שְׁאַר כִּתְרִין דְּאִתְכַּסְיָין. הָאֱלֶה: אִינּוּן דְּאִתְגַּלְיָין. וּכְתִיב וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת.

לֵאמֹר: דָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. וּכְתִיב, (ירמיה ג) לֵאמֹר הֵן יְשַׁלַּח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.

אָמַר ר׳ יִצְחָק, אֲמַאי אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא בְּאֶשָּׁא וַחֲשׁוֹכָא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל. דְּכָל מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתְּזִיב מֵאֶשָּׁא אַחֲרָא דְּגֵיהִנָּם, וּמֵחֲשׁוֹכָא דְּמַחְשְׁכִין כָּל שְׁאַר עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל, דְּבְזוּכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִשְׁתְּזִיבוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם.

דְּתַנְיָא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, כָּל זְמַנָּא דְּבָנֶיךָ יִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְיתָא, יִשְׁתְּזִבוּן מֵאִלֵּין. וְאִי לָא, הָא נוּרָא דְּגֵיהִנָּם דְּשַׁלְטָא בְּהוּ, וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא. אָמַר לֵיהּ, בִּתְרֵי קְטוֹרֵי לָא מִזְדַּקְּפָן מִלִּין, אֶלָּא אִי נִיחָא קָמָךְ, יִשְׁתְּזִבוּן מִנּוּרָא דְּגֵיהִנָּם, וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא, עַד דְּיִתּוּבוּן גַּבָּךְ. אָמַר לֵיהּ יְאוֹת הוּא וַדַּאי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לב) אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם. מַאן הוּא צוּרָם. דָּא הוּא אַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (ישעיה נא) הַבִּיטוּ אֶל צוּר חֻצַּבְתֶּם. וַיְיָ׳ הִסְגִּירָם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִסְתַּכַּם עַל יְדוֹי.

אָמַר ר׳ יְהוּדָה, מִיּוֹמָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד יוֹמָא דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא, חַמְשִׁין יוֹמִין הֲווֹ. מַאי טַעְמָא אָמַר ר׳ יְהוּדָה, מִשּׁוּם אִינּוּן שְׁנֵי דְּיוּבְלָא, דִּכְתִיב, (ויקרא כה) וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה.

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַהוּא יוּבְלָא אַפִּיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאִי תֵּימָא דְּיוּבְלָא מַמָּשׁ. אֶלָּא (מ״ו ע״ב, פ״ה ע״ב) מִסִּטְרָא דְּיוּבְלָא הֲוָה, וּמִסִּטְרָא דְּיוּבְלָא אִתְעַר דִּינָא עַל מִצְרָאֵי, וּבְגִינֵי כַּךְ חַמְשִׁין אִלֵּין דְּיוּבְלָא הֲווֹ.

תָּאנָא, לָקָבֵל דָּא, חַמְשִׁין זִמְנִין אִתְמַר וְאַדְכַּר בְּאוֹרַיְיתָא, נְמוּסִין דְּמִצְרַיִם, וְשִׁבְחֵי אִינּוּן כֻּלְּהוּ, אֲשֶׁר (דף פ״ד ע״א) הוֹצֵאתִיךְ. (דברים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ. (שמות יג) כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ. וְכֻלְּהוּ זִמְנֵי, חַמְשִׁין אִינּוּן, וְלָא יַתִּיר, מִשּׁוּם דְּכֹלָּא בְּיוּבְלָא אִתְעַטָּר, וּמִסִּטְרָא דְּיוּבְלָא אָתָא כֹּלָּא. וּבְגִינֵי כַּךְ, אוֹרַיְיתָא דְּאָתֵי מִגְּבוּרָה, אִתְעַטָּרַת בִּימִינָא. דִּכְתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וְתַנְיָא חֲמִשָּׁא קָלִין הֲווֹ. וְכֻלְּהוּ אִתְחֲזִיאוּ בֵּהּ, וְאִתְכְּלִילוּ בֵּהּ, וְאִתְעַטְּרוּ בְּדָא.

אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא, יוּבְלָא דָּא אַעְטַר בְּעִטְרוֹי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַלְכָּא דְּאִתְעַטָּר בְּגוֹ חֵילֵיהּ. דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶינָה

וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. מַאן אִמּוֹ. דָּא יוֹבֶלָא. וְיוֹבֶלָא אִתְעַטָּר, בְּחֶדְוָה בִּרְחִימוּ בִּשְׁלִימוּ. דִּכְתִיב, (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. מַאן אֵם הַבָּנִים. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דָּא יוֹבֶלָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, עַל דָּא כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְתָגֵל יוֹלַדְתֵּךְ. מַאן אָבִיךְ וְאִמֵּךְ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא, דִּכְתִיב, (ויקרא יח) עֶרְוַת אָבִיךְ וְעֶרְוַת אִמֵּךְ לֹא תְגַלֵּה וַוי לְמַאן דְּגַלֵּי עֶרְיָיתְהוֹן.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי בְּטוּרָא דְּסִינַי, אִזְדַּעְזָע טוּרָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּסִינַי אִזְדַּעְזָע, כָּל שְׁאַר טוּרֵי עָלְמָא אִזְדַּעְזָעוּ, וַהֲווּ סַלְקִין וְנַחְתִּין, עַד דְּאוֹשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדוֹי עָלַיְיהוּ, וְאִתְיַשְּׁבוּ. וְקָלָא נָפְקָא וּמַכְרָזָא, (תהלים קיד) מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסּוֹב לְאָחוֹר הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִם וגו'.

וְאִינּוּן תָּבָאן וְאַמְרִין, מִלְּפָנֵי אֲדוֹן חוּלִי אָרֶץ. אָמַר ר' יִצְחָק, מִלְּפָנֵי אֲדוֹן, דָּא אִימָּא, דִּכְתִיב אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. חוּלִי אָרֶץ, דָּא אִימָּא תַּתָּאָה. מִלְּפָנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב, דָּא הוּא אַבָּא, דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וְעַל הַאי כְּתִיב בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ.

מַהוּ בַּעֲטָרָה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּמָה דִּכְתִיב, (שמואל א כג) וְשָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו עוֹטְרִים אֶת דָּוִד. מִשּׁוּם דְּמִתְעַטָּר, בְּחַוָּרָא בְּסוּמָקָא וּבִירוֹקָא, בְּכָל גַּוְונִין דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ, וְאִסְתַּחָרָן בֵּיהּ. אָמַר ר' יְהוּדָה, בַּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. מַאן עֲטָרָה. דִּכְתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. וּכְתִיב (ישעיה ס) וּבֵית תִּפְאַרְתִּי אֲפָאֵר.

אָמַר ר' יִצְחָק, אוֹרַיְיתָא אִתְיְהִיבַת בְּאֶשָּׁא אוּכְמָא, עַל גַּבֵּי אֶשָּׁא חִוָּורָא, לְאַכְלָלָא יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא דְּאִתְחַזַּר יְמִינָא, דִּכְתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּתִנָּנָא דְּסִינַי הֲוָה נָפִיק, סָלִיק אֶשָּׁא, וּמִתְעַטָּר בְּהַהוּא תִּנָּנָא בְּאִתְגַּלְיָיא, כְּאַתְכְּלָא דָּא, וְסָלִיק וְנָחִית, וְכָל רֵיחִין וּבוֹסְמִין דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, הֲוָה סָלִיק הַהוּא תִּנָּנָא, בְּחֵיזוּ דְּחִוָּור וְסוּמָק וְאוּכָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל.

הַהוּא תִּנָּנָא מַאן הֲוָה. אָמַר ר' יִצְחָק, (נ"ח ע"ב) שְׁכִינְתָּא דְּאִתְגְּלֵי לְתַמָּן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִמְרוֹת עָשָׁן. אָמַר ר' יְהוּדָה, לָמָּה לָךְ כּוּלֵי הַאי הָא קְרָא שְׁלִים הוּא, דִּכְתִיב וְהַר סִינַי עָשָׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ' בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן. זַכָּאָה עַמָּא דְּחָמָאן דָּא, וְיַדְעִין דָּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כַּד אִתְגְּלִיפוּ אַתְוָון בְּלוּחֵי אַבְנָא, הֲווֹ מִתְחַזְיָין בִּתְרִין סִטְרִין, מִסִּטְרָא דָּא, וּמִסִּטְרָא דָּא, וְלוּחִין מֵאֵבֶן סַנְפִּירִינוֹן הֲווֹ, וְאִתְגְּלִיפוּ וְאִתְחַפְיָין בְּאֶשָּׁא חִוָּורָא, וְאַתְוָון הֲווֹ מֵאֶשָּׁא אוּכְמָא, וּמִתְגַּלְפָן בִּתְרִין סִטְרִין, מִסִּטְרָא דָּא וּמִסִּטְרָא דָּא.

אָמַר ר׳ אַבָּא, לוּחִין הֲווֹ בְּעֵינַיְיהוּ, וְאַתְוָון הֲווֹ טָאסִין, וּמִתְחַזְיָין בִּתְרִין אֶשִׁין, אֶשָּׁא חִוָּורָא, וְאֶשָּׁא אוּכְמָא, לְאִתְחַזָּאָה כַּחֲדָא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דִּכְתִיב, (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשִׂמְאלָהּ וְגוֹ׳. וְהָא כְּתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה הֲוָה, וְאִתְכְּלִילַת בִּימִינָא. וּבְגִין כַּךְ אֶשָּׁא חִוָּורָא וְאֶשָּׁא אוּכְמָא.

תָּאנָא, כְּתִיב (שמות לב) וְהַלְּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְגוֹ׳, (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וַדַּאי) אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהַלְּחֹת כְּתִיב, חַד. תְּרֵי הֲווֹ וּמִתְחַזְיָין חַד. וְעָשָׂר אֲמִירָן מִתְגַּלְפֵי בְּהוּ. חֲמֵשׁ כְּלִילָן בְּחֲמֵשׁ, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא יְמִינָא. מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וַדַּאי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שֶׁל סַנְפִּירִינוֹן הָווּ, (דף פ"ד ע"ב) וּתְרֵין אַבְנִין הֲווֹ. וְאַבְנִין הֲווֹ סְתִימָאן. נָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרוּחָא, וְאִתְפָּשָׁטוּ וְאִתְגְּלִיפוּ תְּרֵין לוּחִין. ר׳ יְהוּדָה אָמַר, כְּעֵין סַנְפִּירִינוֹן הֲווֹ. (דַּהֲוָה אֶבֶן טָבָא) מַשְׁמַע דִּכְתִיב מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה.

אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, סַנְפִּירִינוֹן דָּא דְּהוּא אַבְנָא טָבָא יַקִּירָא מִשְּׁאָר אַבְנִין, לָאו עוֹבָדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן. אֲמַר לֵיהּ, בְּמַאי אוֹקִימְנָא מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה. הֵמָּה דַּיְיקָא. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים. הַלֻּחֹת כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב וְהָאֲבָנִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה.

אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, כֹּלָּא חַד הוּא, אֲבָל אִלֵּין תְּרֵין לוּחִין עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא הֲווֹ, וְאִסְתַּלָּקוּ מֵעֲרֶב שַׁבָּת, וְעָבַד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעוֹבָדוֹי הֲווֹ.

מַמָּה אִתְעֲבִידוּ. תָּאנָא, מֵהַהוּא טַלָּא עִלָּאָה, דְּנָגִיד מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. וְכַד נָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ לַחֲקַל דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין, נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרֵין כִּפּוֹרֵי מִנַּיְיהוּ, וְאִתְגְּלִידוּ, וְאִתְעֲבִידוּ תְּרֵין אַבְנִין יַקִּירִין. נָשַׁב בְּהוּ, וְאִתְפְּשָׁטוּ לְתְרֵין לוּחִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא. כְּמָה דִּכְתִיב, כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים. (דברים ט)

תָּאנָא, אֶצְבַּע אֱלֹהִים. הַהוּא אֶצְבַּע סָלִיק לַעֲשָׂרָה. כְּמָה דְּאִתְּמַר, אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְכָל אֶצְבַּע וְאֶצְבַּע סָלִיק לַעֲשָׂרָה, עַד דְּאִתְעֲבִיד יְדָא שְׁלֵימְתָּא, דִּכְתִיב, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה. (שמות יד)

אָמַר ר׳ יְהוּדָה, חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, נִקְּבָן הֲווֹ אַבְנִין,

וְאִתְחֲזִיאוּ לִתְרֵין סִטְרִין, חָרוּת גְּלוּפָא דְּגְלִיפִין. אָמַר ר׳ אַבָּא, מֵהַאי סִטְרָא אִתְחֲזֵי סִטְרָא אַחֲרָא, וְאִתְקְרֵי מֵהָכָא, מַה דִּכְתִיב בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּגִין הַוּוֹ כְּתִיבִין, דְּכָל בְּנֵי נָשָׁא, הַוּוֹ אָמְרִין וְסָהֲדִין, דְּהָא מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא וַדַּאי, דְּהָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא לָא יַכְלִין לְמִנְדַּע לוֹן כְּמָה דַּהֲווֹ.

לְדַעְתַּיְיהוּ דְּאִינּוּן דְּאָמְרִין, נְקִיבִין הֲווֹ, מִי כְּתִיב חָרוּת בַּלֻּחֹת, עַל הַלֻּחֹת כְּתִיב. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, חֲמִשָּׁא קָלִין אִינּוּן לִימִינָא, וְחַמְשָׁא לְשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן דְּשְׂמָאלָא כְּלִילָן בִּימִינָא. וּמִן יְמִינָא, אִתְחֲזוּן אִינּוּן דְּשְׂמָאלָא, וְהָכָא כֻּלָּא אִיהוּ יְמִינָא, וְאִתְכְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, מַאן דְּהַוָּה בְּסִטְרָא דָּא, חָמֵי לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְקָרֵי לוֹן לְאִינּוּן אַתְוָון. דְּהָא תָּנֵינָן, שְׂמָאלָא אִתְחֲזַר יְמִינָא, דִּכְתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וּבְגִין כַּךְ מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא וַדַּאי.

הָא כֵּיצַד, מַאן דְּהַוָּה מִסִּטְרָא דָּא, הַוָּה קָרֵי בְּדָא, אָנֹכִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. וּמֵאִלֵּין אַתְוָון הַוָּה חָמֵי, וְקָרֵי לֹא תִרְצַח. הַוָּה קָרֵי לֹא יִהְיֶה לְךָ. וַהֲוָה חָמֵי וְקָרֵי, לֹא תִנְאָף. וַהֲוָה קָרֵי לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא. וַהֲוָה חָמֵי וְקָרֵי לֹא תִגְנֹב. וְכֻלָּא מִסִּטְרָא דָּא, וְכָךְ לְכֻלְּהוּ, וּכְדֵין מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא כְּהַאי גַּוְונָא. הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב, (שמות לב) מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא. מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא וַדַּאי.

וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, מַאי אֲמִירָא דָּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, וְלָא כְּתִיב מַאי קָאָמַר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, אָרְחָא דְּעָלְמָא הוּא, כַּד אָתֵי חֶדְוָותָא לְבַר נָשׁ, אוֹ כַּד אָתֵי צַעֲרָא, עַד לָא יָדַע מִנֵּיהּ לָא יָכִיל לְמִסְבַּל, דְּהָא לְבָא אִתְפְּרַח לְשַׁעֲתָא. וְכַד יָדַע מִנֵּיהּ, קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, וְיָכִיל לְמִסְבַּל. כָּל שֶׁכֵּן הָכָא, (ג"א וְהָכָא לָאו הָכִי) דְּהָא מֹשֶׁה אָמַר לוֹן כָּל מַה דְּהַוָה לְבָתַר, וְאַתְקִיף לְבַייְהוּ בְּמִלִּין, וְלָא יָכִילוּ לְמִסְבַּל. כָּל שֶׁכֵּן אִי לָא אָמַר לוֹן מִידִי. וּבְגִין כָּךְ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְתַּקַּף לְבַייְהוּ. וּלְבָתַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים.

וְעִם כָּל דָּא, לָא יָכִילוּ לְמִסְבַּל, דְּהָא תָּנִינָן, אָמַר ר' יְהוּדָה אָמַר ר' חִיָּיא אָמַר ר' יוֹסֵי, כַּד שָׁמְעוּ מִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פַּרְחַת נִשְׁמָתַייְהוּ, וְסַלְקָא נִשְׁמָתַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דִּילֵיהּ, לְאִתְדַּבְּקָא תַּמָּן.

אָמְרָה אוֹרַייְתָא קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי לְמַגָּנָא הֲוִינָא מִתְּרֵי אַלְפֵי שְׁנִין, עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, לְמַגָּנָא כְּתִיב בָּהּ, (ויקרא יז) וְאִישׁ (דף פ"ה ע"א) אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם (ויקרא כד) וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר. (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אָן אִינּוּן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל. בָּהּ שַׁעֲתָא, אָהֲדְרַת אוֹרַיְיתָא נִשְׁמָתַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. אוֹרַיְיתָא אַתְקִיפַת, וַאֲחִידַת בְּהוּ בְּנִשְׁמָתַיְיהוּ, לְאָהֲדָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ.

תָּאנָא, כְּתִיב (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְיָ לְמֶלֶךְ, כְּמָה דִּכְתִיב, (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. ר' אַבָּא אָמַר, דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. דְּתָנֵינָן, בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה, קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. אֵימָתַי בְּאַשְׁלָמוּתָא. (נ"א תָּאנָא כְּתִיב וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה וְגוֹ' מָאי וַתֵּרֶב, אָמַר ר' אַבָּא דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא מַאי בְּאַשְׁלָמוּתָא) דְּקַיְימָא בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר, כְּמָה דְּתָנֵינָן, אַבְרָהָם. יִצְחָק. יַעֲקֹב. יְהוּדָה. פֶּרֶץ. חֶצְרוֹן. רָם. עַמִּינָדָב. נַחְשׁוֹן. שַׂלְמוֹן. בּוֹעַז. עוֹבֵד. יִשַׁי. דָּוִד. שְׁלֹמֹה. כַּד אָתָא שְׁלֹמֹה, קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְיָ לְמֶלֶךְ. וּכְתִיב שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. כְּלָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקִיָּה, קַיְימָא סִיהֲרָא בִּפְגִימוּתָא, וְאִתְפְּגִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה יג) וַיָּרַח לֹא יַגִּיהַּ אוֹרוֹ. דְּתָנֵינָן, (ויקרא מ' ע"ב) בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקִיָּה, אִתְפְּגִים סִיהֲרָא, וְאִתְחַשְׁכוּ אַנְפַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

פּוּךְ וְחָשִׁיב, רְחַבְעָם. אָבִיָּה. אָסָא. יְהוֹשָׁפָט. יְהוֹרָם.

אַחַזְיָהוּ. יוֹאָשׁ. אֲמַצְיָהוּ. עוּזְיָהוּ. יוֹתָם. אָחָז. יְחִזְקִיָּהוּ. מְנַשֶּׁה. אָמוֹן. יֹאשִׁיָּהוּ. צִדְקִיָּהוּ. וְכַד אָתָא צִדְקִיָּהוּ אִתְפְּגִים סִיהֲרָא וְקַיְימָא עַל פְּגִימוּתָא. דִּכְתִיב, (ירמיה נב) **וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּה עִוֵּר. בֵּיהּ זִמְנָא** (איכה ב) **הִשְׁלִיךְ** (ויקרא ק"ד ע"א) **מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. הַאי אֶרֶץ אִתְעַבְּרָא מִקְמֵי שָׁמַיִם, וְאִתְרָחֲקַת מִנַּיְיהּ, וְאִתְחַשְׁכָא הַאי אֶרֶץ.** (כְּלוֹמַר דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּפְגִימוּתָא).

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי שָׁאֲרֵי סִיהֲרָא לְאַנְהָרָא, דִּכְתִיב, (שמואל ב כב) **וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד. מַהוּ וַיֵּרַד. דְּקָרִיב שְׁמָשָׁא לְגַבֵּי סִיהֲרָא, וְשָׁרֵי לְאַנְהָרָא סִיהֲרָא. דִּכְתִיב,** (במדבר ב) **דֶּגֶל מַחֲנֵה יְהוּדָה מִזְרָחָה.**

בְּטוּרָא דְּסִינַי, אִתְמְנָא יְהוּדָה, רוֹפִינָס בְּמַלְכוּתָא, דִּכְתִיב, (הושע יב) **וִיהוּדָה עוֹד רֵד עִם אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן.** (נ"א רַבִּי יִצְחָק אֲמַר מֵהָכָא וִיהוּדָה עוֹד רֵד עָם אֵל הֲוֵי שׁוּלְטָנָא בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי אֵל שָׁלִיט מַלְכוּתֵיהּ עַל טוּרָא דְּסִינַי בְּהַאי שַׁעֲתָא שָׁלִיט מַלְכוּתָא דִּיהוּדָה) **מַהוּ וְעִם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן. כַּד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ, נֶאֱמָן הֲוָה יְהוּדָה לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא, וְשָׁאֲרֵי סִיהֲרָא לְאַנְהָרָא.**

(שמות כ) **אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגוֹ' ר' אֶלְעָזָר**

פְּתַח, (משלי א) **שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַאן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.**

דָּא בִּינָה. כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי א) **לְהָבִין אִמְרֵי בִינָה ר' יְהוּדָה אָמַר, מוּסַר אָבִיךָ: דָּא הִיא חָכְמָה. וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא הִיא בִּינָה. ר' יִצְחָק אָמַר, הָא וְהָא, חַד מִלָּה אִתְפָּרְשׁוּ. דְּתָנֵינָן,** (בראשית מ"ז ע"ב) **אוֹרַיְיתָא מֵחָכְמָה דִּלְעֵילָּא נַפְקַת. ר' יוֹסֵי אָמַר, מִבִּינָה נַפְקַת, דִּכְתִיב לְהָבִין אִמְרֵי בִינָה, וּכְתִיב וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ.**

אָמַר ר' יְהוּדָה, אוֹרַיְיתָא מֵחָכְמָה וּבִינָה אִתְכְּלִילַת, דִּכְתִיב, שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. ר' אַבָּא אָמַר, בְּכֹלָּא אִתְכְּלִילַת, דְּכֵיוָן דִּבְאִלֵּין תְּרֵין אִתְכְּלִילַת, אִתְכְּלִילַת בְּכֹלָּא. בְּחֶסֶד, בְּדִינָא בְּרַחֲמֵי. בְּכֻלְּהוּ שְׁלֵימוּתָא דְּאִצְטְרִיךְ מִלָּה. אִי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא מִסְתַּכְּמִין, כֹּלָּא מִסְתַּכְּמִין. בַּאֲתָר דְּאִלֵּין מִשְׁתַּכְּחִין, כֹּלָּא מִשְׁתַּכְּחִין.

ר' יוֹסֵי אָמַר, אָנֹכִי: דָּא שְׁכִינְתָּא. כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית מו) **אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה. יְיָ' אֱלֹהֶיךָ:** (נ"א כֹּלָּא סָלִיק לְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד) (דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דִּכְתִיב וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ) **ר' יִצְחָק אָמַר, אָנֹכִי: דָּא שְׁכִינְתָּא. וּפִסְקָא טַעֲמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית כז) **אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכוֹרֶךָ. יְיָ' אֱלֹהֶיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ**

הוּא. כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ. וּכְתִיב אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. מִן הַשָּׁמַיִם (מִן הַשָּׁמַיִם מַמָּשׁ דְּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר: אֲתַר דְּכֹלָּא מְאַשְׁרִין לֵיהּ. (דף פ״ה ע״ב) הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: דָּא יוֹבְלָא. כְּמָה דְּתָנֵינָן, מִסְטְרָא דְּיוֹבְלָא נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וּבְגִין כַּךְ, חַמְשִׁין זִמְנִין אִדְכַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּאוֹרַיְיתָא. חַמְשִׁין יוֹמִין לְקַבְלָא אוֹרַיְיתָא. חַמְשִׁין שְׁנִין לְחֵירוּ דְּעַבְדִין.

מִבֵּית עֲבָדִים: כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות יב) הָכָה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְתָנֵינָן אִלֵּין כִּתְרִין תַּתָּאִין, דְּאִתְרְחִיצוּ בְּהוּ מִצְרָאֵי. כְּמָה דְּאִית בֵּיתָא לְעֵילָּא, אִית בֵּיתָא לְתַתָּא. בֵּיתָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָיִת. בֵּיתָא תַּתָּאָה לְתַתָּא, דְּלָא קַדִּישָׁא, כְּמָה דִּכְתִיב מִבֵּית עֲבָדִים.

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמַר אָנֹכִי, כָּל אִינּוּן פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּמִתְאַחֲדָן בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בְּסִטְרָא (ס״א דְּא,) כְּלְהוּ הֲוָה כְּלִילָן בְּהַאי מִלָּה. כְּמָה דְּתָנֵינָן, כָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, מִתְאַחֲדָן בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא. (דְּבָר אַחֵר בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה) מִנְּהוֹן בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא, וּמִנְהוֹן בְּגוּפָא, וּמִנְהוֹן בִּידֵי מַלְכָּא, וּמִנְהוֹן

בְּרַגְלוֹי, וְלֵית מַאן דְּנָפִיק מִן גּוּפָא דְּמַלְכָּא לְבַר. וּבְגִין כַּךְ, מַאן דְּפָשַׁע בְּחַד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּמַאן דְּפָשַׁע בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. בִּי מַמָּשׁ. וַוי לְחַיָּיבַיָּא, דְּעַבְרִין עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא יַדְעִין מַאי קָא עַבְדִין.

דְּאָמַר ר' שִׁמְעוֹן, הַהוּא אֲתָר דְּאִיהוּ חָב לְגַבֵּיהּ, הַהוּא אֲתָר מַמָּשׁ גַּלֵּי חוֹבֵיהּ. (וְאָמַר ר' שִׁמְעוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ גַּלֵּי חוֹבֵיהּ) חָב בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי חוֹבֵיהּ, דִּכְתִיב, (איוב כ) יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ. יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.)

תַּנְיָא, שָׁמַיִם גַּלְיָין חוֹבֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ גַּלְיָא חוֹבֵיהּ, אֶרֶץ עָבִיד דִּינָא דְּבַר נָשׁ, דִּכְתִיב וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ, לְמֶעְבַּד דִּינָא בֵּיהּ. אָמַר ר' יוֹסֵי, תָּנֵינָן מִשְּׁמֵיהּ דְּר' שִׁמְעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא, אִימָא וּבְנִין בְּשְׁלֵימוּתָא אִשְׁתְּכָחוּ, דִּכְתִיב, (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה.

אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. אָנֹכִי, כְּמָה דְּתָנֵינָן, בַּת הָיְתָה לוֹ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, הִיא שְׁכִינְתָּא. וְדָא בַּת. יְיָ אֱלֹהֶיךָ, דִּכְתִיב (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, הָא בֵּן.

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דִּכְתִיב, (ויקרא כה) **יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם, וּכְתִיב** (תהלים קיג) **אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרָאתֶם דְּרוֹר, הָא אִימָא וּבְנִין. יָתְבָא אִימָא יַתְבִין בְּנִין.** (וְעַלְמִין) **כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה בִּשְׁלֵימוּתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. מִתְעַבְּרָא אִימָא, כֻּלְּהוּ מִתְעַבְּרָן בִּדּוּכְתַּיְיהוּ. וּכְתִיב,** (דברים כב) **לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְתָנֵינָן, לָא יַעְבִּיד בַּר נָשׁ חוֹבֵי לְתַתָּא, בְּגִין דְּאִתְעַבָּר אִימָּא מֵעַל בְּנִין.**

אָמַר רִ' יִצְחָק, כֻּלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כֻּלָּא הוּא. כֻּלָּא חַד. וּמִלִּין אִלֵּין, לְמִחֲצַדֵּי חַקְלָא אִתְגַּלְיָין. זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּאנֵי אָמַר רִ' אֶלְעָזָר, כְּתִיב, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וּכְתִיב, (בראשית ב) **בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. בְּמַאי אוֹקִימְנָא הָנֵי קְרָאֵי, הָא תָּנֵינָן, דְּתַרְוַוייְהוּ כַּחֲדָא אִתְבְּרִיאוּ. מְלַמֵּד, שֶׁנָּטָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קַו יְמִינוֹ וּבָרָא הַשָּׁמַיִם, וּנְטֵה קַו שְׂמֹאלוֹ, וּבָרָא אֶת הָאָרֶץ. בְּקַדְמִיתָא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וּלְבָתַר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.**

תְּנָן, כְּתִיב, (הושע ב) **בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם יְיָ אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם מַמָּשׁ. דִּכְתִיב,** (ישעיה סו) **הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי. וְהֵם יַעֲנוּ אֶת**

הָאָרֶץ. הָאָרֶץ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלָי. שָׁמַיִם, שָׁמַיִם עִלָּאִין. וְאֶרֶץ, אֶרֶץ עִלָּאָה. דְּתַנְיָא, כַּד אִתְּקַן שָׁמַיִם דָּא בְּתִיקוּנוֹי, (אִתְּקַן) לְקַבְלֵיהּ דְּהַאי אֶרֶץ, וְתִיאוּבְתֵּיהּ לְקַבְלָהּ, בְּחַד דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי צַדִּיק. כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, וְאִתְדַּבַּק בְּהַאי אֶרֶץ. וּמֵרִישָׁא דְּמַלְכָּא, עַד הַהוּא אֲתָר דְּשָׁאֲרֵי הַאי צַדִּיק, אָתֵי חַד נַהֲרָא (דף פ"ו ע"א) קַדִּישָׁא, מִשְּׁחָא דְּרְבוּת, וְאַטִּיל בִּסְגִיאוּת תִּיאוּבְתָּא, בְּהַאי אֶרֶץ קַדִּישָׁא, וְנָטַל כֹּלָּא הַאי אֶרֶץ. וּלְבָתַר, מֵהַאי אֶרֶץ אִתְּזַן כֹּלָּא, עִילָּאֵי וְתַתָּאֵי. כְּדְכוּרָא דָּא, כַּד תִּיאוּבְתֵּיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בְּנוּקְבָא, דְּאַפִּיק זַרְעָא דְּרְבוּת, מֵרִישָׁא דְּמוֹחָא, בְּהַהוּא אָמָּה, וְאַטִּיל בְּנוּקְבָא, וּמְנִיהּ מִתְעַבְּרָא נוּקְבָא, אִשְׁתְּכַח, דְּכֻלְּהוּ שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, כֻּלְּהוּ מִתְדַּבְּקָן בְּנוּקְבָא, וְנוּקְבָא אַחִידָא כֹּלָּא. כְּדוּגְמָא דָּא תָּנֵינָן, כָּל דְּאַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה קַדְמָאֵי דְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, נוֹטֵל אָגַר כֻּלְּהוּ. ר' יוֹסֵי אוֹמֵר, לָקָבְלֵי דְּכֻלְּהוּ.

ר' יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (שמואל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד, וּכְתִיב וַיֵּרֶד יְיָ' לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינַי, (ד"א לא גָּרְסִינָן תָּנָא) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד, לְאָן נָחַת. אִי תֵּימָא דְּנָחַת לְסִינַי, עַל הַר סִינַי כְּתִיב וְלָא כְּתִיב בְּהַר סִינַי.

אֶלָּא, וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד, לְאָן נָחַת. אָמַר ר' יוֹסֵי, (אָמַר רַבִּי

(יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חִיָּיא) נָחִית בְּדַרְגּוֹי, מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמִכְּתָרָא לְכִתְרָא, עַד דְּאִתְדַּבָּק בְּהַאי אֱרָע, וּכְדֵין אִתְנְהַר סִיהֲרָא, וְקַיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, לְהַאי אֱרָע. וּכְדֵין כְּתִיב, עַל הַר סִינַי. מַה קַיְימָא עַל הַר סִינַי, הֲוֵי אֵימָא דָּא שְׁכִינְתָּא.

ר' אַבָּא אָמַר מֵהָכָא, (שמות יט) מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ בָּאֵשׁ. וּכְתִיב (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. וּכְתִיב, (בראשית יט) וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמָיִם. וַיְיָ הִמְטִיר דָּא הוּא אֱרָע מֵאָן אֲתָר נָטִיל הַאי, סוֹפְיֵהּ דִּקְרָא מוֹכֵח, דִּכְתִיב מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם, מִן הַשָּׁמָיִם מַמָּשׁ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר מֵהָכָא, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל. כָּל, כְּלָלָא דִכְלָא, דְּהָא בְּהַאי תַּלְיָא כְּלָא.

(שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֱלֹהִים אֲחֵרִים, לְאַפָּקָא שְׁכִינְתָּא. עַל פָּנָי, לְאַפָּקָא אַפֵּי מַלְכָּא. דְּבְהוּ אִתְחָזֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן שְׁמֵיהּ. וְהוּא אִינּוּן. הוּא שְׁמֵיהּ, דִּכְתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי. הוּא וּשְׁמֵיהּ חַד הוּא בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

תָּאנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לוֹן אָדָם, דִּכְתִיב, (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי

צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם. מַאי טַעֲמָא קָרָא לוֹן אָדָם. מִשּׁוּם דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אַתֶּם וְלֹא שְׁאַר עַמִּין. וּבְגִין כָּךְ אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְאֵין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת קְרוּיִין אָדָם.

דְּתַנְיָא, אָמַר ר' שִׁמְעוֹן, כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְגְּזַר, עָאל בִּבְרִית דְּגָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב (בראשית כד) וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וּכְתִיב (מיכה ז) חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְשָׁאֲרֵי לְמֵיעָאל בְּהַאי אֲתָר. (נ"א אָדָם) כֵּיוָן דְּזָכָה לְקַיְימָא פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, עָאל בֵּיהּ בְּהַאי אָדָם, (נ"א אֲתָר) וְאִתְדַּבַּק (ויחי רי"ו ע"א) בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וּכְדֵין אִקְרֵי אָדָם.

וְזַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרוֹן אָדָם. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיִשְׁמָעֵאל, (בראשית טז) וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם. פֶּרֶא אָדָם, וְלֹא אָדָם. פֶּרֶא אָדָם, מִשּׁוּם דְּאִתְגְּזַר. וְשִׁירוּתָא דְּאָדָם הֲוָה בֵּיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית יז) וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהָמוֹלוֹ אֵת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ, כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר, עָאל בְּהַאי שִׁירוּתָא, דְּאִקְרֵי כָּל. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית טז) וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם, וְלֹא אָדָם. יָדוֹ בַכֹּל, יָדוֹ בַכֹּל וַדַּאי, וְלָא יַתִּיר, מִשּׁוּם דְּלָא קַבִּיל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. שִׁירוּתָא הֲוָה בֵּיהּ, בְּגִין דְּאִתְגְּזַר, וְלָא אִשְׁתְּלִים בְּפִקּוּדֵי

אוֹרַיְיתָא. אֲבָל זַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, דְּאִשְׁתְּלִימוּ בְּכֹלָּא, אִקְרוֹן אָדָם מַמָּשׁ, וּכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּגִין דָּא, כָּל פַּרְצוּפִין שָׁרוּ, בַּר מִפַּרְצוּפָא דְּאָדָם. ר׳ יִצְחָק אָמַר, כַּד אִתְעַבָּד, אִתְחָזֵי דְּגְלִיפָא גּוֹ גְּלִיפִין דְּאַשְׁלָמוּתָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַיְינוּ דְּאָמְרֵי אִינָשֵׁי קִיטְרוֹי בְּזֵיקָא, בְּטִפְסָא שְׁכִיחִי.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, לְמֵחֱמֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּהָוָה תַּמָּן, וַהֲוָה רַבִּי חִזְקִיָּה אָזִיל עִמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַ׳ חִזְקִיָּה, הָא דְּתָנֵינָן, קָמֵי ר׳ שִׁמְעוֹן, וְהוּא יְהֵיהּ (דף פ"ו ע"ב) פֶּרֶא אָדָם, וַדַּאי כַּךְ הוּא. וְדָא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה. סוֹפֵיהּ דִּקְרָא דִּכְתִיב, וְעַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן. מַהוּ וְעַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן.

אָמַר לֵיהּ, לָא שְׁמַעְנָא, וְלָא אֵימָא. דְּהָא אוֹלִיפְנָא, כְּתִיב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה. אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה, אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר. דְּלָא שָׂם מֹשֶׁה, אִי אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר.

פָּתַח ר׳ יְהוּדָה וְאָמַר, (דברים ל) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. מַאן דְּזָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִינָהּ, זָכֵי לְתַרִין חַיִּין, חַד בְּעָלְמָא דֵּין, וְחַד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב חַיֶּיךָ, תְּרֵי. וְכָל מַאן דְּאִתְפְּרַשׁ מִינָהּ, כְּמַאן דְּמִתְפְּרַשׁ מִן

חַיֵּי, וּמַאן דְּמִתְפָּרֵשׁ מֵר׳ שִׁמְעוֹן, כְּאִילּוּ מִתְפָּרֵשׁ מִכֹּלָּא. וּמַה בְּהַאי קְרָא דְּאִיהוּ פָּתַח פִּתְחָא, לָא יָכִילְנָא לְמֵיעָאל בָּהּ. פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא דְּסְתִימִין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וַוי לְדָרָא, דְּר׳ שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי יְסִתְּלִיק מִנֵּיהּ. דְּכַד אֲנָן קַיְימִין קָמֵי דְּר׳ שִׁמְעוֹן, מַבּוּעִין דִּלְבָּא פְּתִיחִין לְכָל עִיבָר, וְכֹלָּא מִתְגַּלְיָא. וְכַד אִתְפְּרַשְׁנָא מִנֵּיהּ. לָא יְדַעְנָא מִידִי, וְכָל מַבּוּעִין סְתִימִין.

אָמַר ר׳ חִזְקִיָּה, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (במדבר יא) וַיָּאצֶל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וְיִתֵּן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים, כְּבוּצִינָא דָּא, דְּנָהֲרִין מִינֵּהּ כַּמָּה בּוּצִינִין, וְהוּא בְּקִיּוּמֵיהּ שְׁכִיחַ. כַּךְ ר׳ שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, מָארֵי דְּבוּצִינִין, הוּא נָהִיר לְכֹלָּא, וּנְהוֹרָא לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתְּכַח בְּקִיּוּמֵיהּ. אָזְלוּ עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּיהּ.

כַּד מָטוּ גַּבֵּיהּ, אַשְׁכְּחוּהוּ, דַּהֲוָה יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה אָמַר, (תהלים קב) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְיָ׳ יִשְׁפּוֹךְ שִׂיחוֹ. כָּל צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל צְלוֹתָא, וּצְלוֹתָא דְּעָנִי עִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּהַאי סַלְקָא עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא, וְאִתְעַטָּר בְּרֵישֵׁיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתָּבַח (נ"א מִתְעַטָּף) בְּהַהִיא צְלוֹתָא וַדַּאי. תְּפִלָּה דְּעָנִי, תְּפִלָּה אִקְרֵי.

כִּי יַעֲטֹף. עִטּוּפָא דָּא, לָאו עִטּוּפָא דְּכַסּוּ הוּא, דְּהָא לֵית

לֵיהּ. אֶלָּא, כְּתִיב הָכָא כִּי יַעֲטֹף. וּכְתִיב הָתָם, (איכה ב) הָעֲטוּפִים בָּרָעָב. וְלִפְנֵי יְיָ׳ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ, דְּיִקְבַּל קַמֵּי מָאֲרֵיהּ, וְדָא נִיחָא לֵיהּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשּׁוּם דְּעָלְמָא מִתְקַיְּימָא בֵּיהּ, כַּד לָא אִשְׁתְּכַח שְׁאַר קַיְימֵי עָלְמָא בְּעָלְמָא. וַוי לְמַאן דְּהַהוּא מִסְכְּנָא יְקַבֵּל עֲלוֹהִי לְמָאֲרֵיהּ, מִשּׁוּם דְּמִסְכְּנָא קָרִיב לְמַלְכָּא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, דִּכְתִיב, (שמות כב) וְהָיָה כִּי יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי. וְלִשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, זְמִנִין דִּשְׁמַע, זְמִנִין דְּלָא שָׁמַע.

מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּדִיּוּרֵיהּ דְּמַלְכָּא בְּהָנֵי מָאנֵי תְּבִירֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה נז) וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. וּכְתִיב (תהלים לד) קָרוֹב יְיָ׳ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב. (תהלים נא) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

מִכָּאן תָּנֵינָן, מַאן דְּנָזִיף בְּמִסְכְּנָא, נָזִיף בִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. וּכְתִיב (משלי כב) כִּי יְיָ׳ יָרִיב רִיבָם וְגוֹ׳. בְּגִין דְּאַפּוֹטְרוֹפָּא דִּלְהוֹן תַּקִּיפָא, וְשַׁלִּיטָא עַל כֹּלָּא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ סַהֲדֵי, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְדַיְּינָא אַחֲרָא, וְלָא נָטִיל מַשְׁכּוֹנָא, כִּשְׁאַר דַּיְּינָא. וּמַה מַשְׁכּוֹנָא נָטִיל, נִשְׁמָתִין דְּבַר נָשׁ, דִּכְתִיב וְקָבַע אֶת קוֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ.

תּוּ אָמַר תְּפִלָּה לְעָנִי, כָּל אַתָּר דְּאִקְרֵי תְּפִלָּה, מִלָּה עִלָּאָה הִיא, דְּהִיא סַלְקָא לַאֲתָר (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד)

עִלָּאָה. תִּפְלָה דְּרִישָׁא, אִינּוּן תִּפְלֵי דְּמַלְכָּא, דְּאָנַח לְהוּ.
ר' שִׁמְעוֹן אַסְחַר רֵישֵׁיהּ, וְחָמָא לְרַ' יְהוּדָה וּלְר' חִזְקִיָּה,
דְּמָטוּ גַּבֵּיהּ. בָּתַר דְּסִיֵּים אִסְתַּכַּל בְּהוּ. אָמַר לְהוּ,
סִימָא הֲוָה לְכוּ וְאִתְאֲבִיד מִנַּייכוּ. אָמְרוּ לֵיהּ, וַדַּאי
דְּפִתְחָא עִלָּאָה פָּתַח מֹר, וְלָא יָכִילְנָא לְמֵיעָאל בָּהּ.
אָמַר, מַאי הֵיא. אָמְרוּ לֵיהּ, (בראשית טז) וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא
אָדָם, וְסוֹפֵיהּ דִּקְרָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע, דִּכְתִּיב וְעַל
פְּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן, מַהוּ עַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו. דְּהָא בְּרִירָא
דְּכוּלֵיהּ קְרָא יְדַעְנָא, וְהַאי לָא יְדַעְנָא, דְּסֵיפֵיהּ דִּקְרָא,
לָא אִתְחֲזֵי כְּרֵישֵׁיהּ.
אָמַר לוֹן, חַייכוֹן, כֻּלָּא חַד מִלָּה הֵיא, וּבְחַד דַּרְגָּא
סַלְקָא. תָּאנָא, כַּמָּה פָּנִים לַפָּנִים, אִית לֵיהּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פָּנִים דְּנַהֲרִין. פָּנִים דְּלָא נַהֲרִין.
פָּנִים תַּתָּאִין. פָּנִים (דף פ"ז ע"א) רְחִיקִין. פָּנִים קְרִיבִין. פָּנִים
דִּלְגוֹ. פָּנִים דִּלְבַר. פָּנִים דִּימִינָא. פָּנִים דִּשְׂמָאלָא.
תָּא חֲזִי, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דַּאֲחִידָן בְּאַנְפִּין עִלָּאִין דְּמַלְכָּא. בְּאִינּוּן פָּנִים דְּהוּא
וּשְׁמֵיהּ אֲחִידָן בְּהוּ, וְאִינּוּן וּשְׁמֵיהּ חַד הוּא. וּשְׁאַר עַמִּין
אֲחִידָן בְּאִינּוּן פָּנִים רְחִיקִין, בְּאִינּוּן פָּנִים תַּתָּאִין. וּבְגִינֵי
כַּךְ אִינּוּן רְחִיקִין מִגּוּפָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא חֲמִינָא כָּל אִינּוּן
דְּמִצְרַיִם, קְרִיבוּי דְּיִשְׂמָעֵאל, כְּמָה אַחִין וּקְרִיבִין הֲווֹ

לֵיהּ, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ בְּאַנְפִּין תַּתָּאִין, בְּאִינּוּן פָּנִים רְחִיקִין. וּבְגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם, כַּד אִתְגְּזַר יִשְׁמָעֵאל, זָכָה, דְּשַׁוִּי מָדוֹרֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ בַּאֲתַר דְּשָׁלִיטָא עַל כָּל אִינּוּן פָּנִים רְחִיקִין וְתַתָּאִין, עַל כָּל אִינּוּן פָּנִים דְּשְׁאַר עַמִּין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יָדוֹ בַכֹּל, וּבְגִינֵי כַּךְ עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן, כְּלוֹמַר, יִשַּׁוִּי מָדוֹרֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ, דִּכְתִיב יָדוֹ בַכֹּל, דְּשַׁלְטָא עַל כָּל שְׁאַר פָּנִים דִּלְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו וַדַּאי, דְּלָא זָכוּ כְּוָותֵיהּ.

אָתוּ רַבִּי יְהוּדָה וְר' חִזְקִיָּה, וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַיְינוּ דְּאָמְרִי אִינְשֵׁי, חַמָּרָא בְּדַרְדְּיָא, וּנְבִיעָא דְּבֵירָא, בְּקִטְיָרָא דְּקִיזָרָא אִתְעַטָּר. וַוי לְעָלְמָא, כַּד יִסְתַּלַּק מֹר מִנֵּיהּ. וַוי לְדָרָא, דְּיִתְעָרַע בְּהַהוּא זִמְנָא. זַכָּאָה דָּרָא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ לְמֹר. זַכָּאָה דָּרָא דְּאִיהוּ שָׁרֵי בְּגַוֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, הָא תָּנֵינָן, גִּיּוֹרָא כַּד אִתְגְּזַר, אִקְרֵי גֵּר צֶדֶק, וְלָא יַתִּיר. וְהָכָא אָמַר מֹר (ויקרא קס"ח ע"א) יָדוֹ בַכֹּל. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּלָא אִתְקְשָׁר בְּחַד. אֲבָל גִּיּוֹרָא תָּנֵינָן. שָׁאנֵי יִשְׁמָעֵאל, דְּלָאו גִּיּוֹרָא הוּא. בְּרִיהּ דְּאַבְרָהָם הֲוָה, בְּרִיהּ דְּקַדִּישָׁא הֲוָה. וּכְתִיב בֵּיהּ בִּישְׁמָעֵאל, (בראשית יז) הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אוֹתוֹ. כְּתִיב הָכָא, בֵּרַכְתִּי אוֹתוֹ. וּכְתִיב הָתָם, (בראשית כד) וַיְיָ' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וְעַל כַּךְ כְּתִיב, יָדוֹ בַכֹּל.

וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן. דְּאִי שְׁאַר
קְרִיבוֹי אִתְגְּזָרוּ (ס״א אִתְגְּיִירוּ) אִקְרוֹן גִּיֵּרי צֶדֶק, וְלָא
יַתִּיר, וְהוּא יַתִּיר וְעִלָּאָה מִכֻּלְהוּ. כָּל שֶׁכֵּן אִינּוּן דְּלָא
אִתְגְּזָרוּ, דְּקַיְּימִין בְּאִינּוּן אַפִּין רְחִיקִין, בְּאִינּוּן אַפִּין
תַּתָּאִין. וְאִיהוּ, מָדוֹרֵיהּ לְעֵילָּא מִכָּל פָּנִים דִּידְהוּ, וּמִכָּל
פָּנִים דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, הֲדָא הוּא
דִּכְתִיב, עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין כַּךְ אַכְרִיז וְאָמַר, לֹא יִהְיֶה לְךָ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, דְּדָא הוּא מְהֵימָנוּתָא דִּילֵיהּ.
(שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. הָא אִתְּמַר. וְאָמַר
רַבִּי יוֹסִי, כָּל פַּרְצוּפִין שָׁרֵי, בַּר מִפַּרְצוּפָא דְּאָדָם,
דְּהָא הַאי פַּרְצוּפָא שָׁלִיט בְּכוּלָּא.
דָּבָר אַחֵר, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. רַבִּי יִצְחָק
פָּתַח, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ.
כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא,
כַּמָּה אִית לֵיהּ לְאִזְדַּהֲרָא דְּלָא יִטְעֵי בְּהוּ, וְלָא יָפִיק
מֵאוֹרַיְיתָא מַה דְּלָא יָדַע, וְלָא קַבִּיל מֵרַבֵּיהּ. דְּכָל מַאן
דְּאָמַר בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא מַה דְּלָא יָדַע, וְלָא קַבִּיל מֵרַבֵּיהּ,
עָלֵיהּ כְּתִיב לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאִתְפָּרְעָא מִנֵּיהּ, בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּזִמְנָא
דְּנִשְׁמָתֵיהּ בַּעְיָא לְמֵיעָאל לְדוּכְתָּא, דַּחֲיִין לָהּ לְבַר,

וְתִשְׁתְּצֵי מֵהַהוּא אֲתָר דִּצְרִירָא בְּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי דִּשְׁאַר נִשְׁמָתִין.

(רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֵהָכָא) כְּמָה דְּתָנֵינָן, (קהלת ה) לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ. קוֹלֶךָ: דָּא הִיא נִשְׁמָתֵיהּ דְּבַר נָשׁ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, עַל דָּא כְּתִיב, כִּי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּקַנֵּי לִשְׁמֵיהּ בְּכֹלָּא. אִי בְּגִין פַּרְצוּפִין מְקַנֵּי לִשְׁמֵיהּ, מִשּׁוּם דְּמְשַׁקַּר בִּשְׁמֵיהּ. אִי מִשּׁוּם אוֹרַיְיתָא. תָּנֵינָן, אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא הִיא, דְּלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא כָּלִיל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִינֵי כַּךְ, בָּעֵי לְאִזְדַּהֲרָא, בְּגִין דְּלָא יִטְעֵי בִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, וְלָא יְשַׁקַּר בֵּיהּ. וּמַאן דְּמְשַׁקַּר בְּמַלְכָּא עִלָּאָה, לָא עָאלִין לֵיהּ לְפַלְטְרוֹי דְּמַלְכָּא, וְיִשְׁתְּצֵי מֵעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב הָכָא לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. וּכְתִיב הָתָם, (דף פ"ז ע"ב) (שמות לד) פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים. כְּלוֹמַר, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל, לָא תַּעְבֵּד לְךָ אוֹרַיְיתָא אַחֲרָא דְּלָא יְדַעַת, וְלָא אָמַר לָךְ רַבָּךְ. מַאי טַעְמָא. כִּי אָנֹכִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא, אֲנָא הוּא דְּזַמִּין לְאִתְפָּרְעָא מִינָךְ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמְתָא בַּעְיָא לְמֵיעָאל קַמָּאי, כַּמָּה זְמִינִין לְשַׁקְרָא בָּהּ, וּלְעַיְילָא לָהּ גּוֹ גֵּיהִנָּם.

תַּנְיָא, אָמַר ר' יִצְחָק, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ וגו', דְּבָעֵי בַּר נָשׁ דְּלָא לְשַׁקְרָא בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א דְּבָר אַחֵר לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וגו' דְּבָעֵי בַּר נָשׁ דְּלָא לְשַׁקְרָא בִּשְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַאי אִיהוּ, דָּא בְּרִית אָתְּ קַיְימָא קַדִּישָׁא דְּמָאן דְּמְשַׁקַּר בְּהַאי בְּרִית מְשַׁקַּר בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) דְּקִשְׁרָא קַדְמָאָה, דְּאִתְקְשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד אִתְגְּזָרוּ. וְדָא הוּא קְיוּמָא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא, לְמֵיעָאל בִּבְרִית דְּאַבְרָהָם, דְּהוּא קִשְׁרָא דִּשְׁכִינְתָּא. וּבָעֵי בַּר נָשׁ, דְּלָא לְשַׁקְרָא בְּהַאי בְּרִית, דְּמַאן דְּמְשַׁקַּר בְּהַאי בְּרִית, מְשַׁקַּר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַאי שִׁקְרָא. הוּא, דְּלָא יֵיעוּל הַאי בְּרִית בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ב) וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר.

ר' יְהוּדָה אָמַר מֵהָכָא, (הושע ה) בַּיְיָ בָּגְדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ. מַאן דְּמְשַׁקַּר בְּהַאי בְּרִית, מְשַׁקַּר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מִשּׁוּם דְּהַאי בְּרִית בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחִידָא, וּכְתִיב לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וגו'.

(שמות כ) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם. ר' אֶלְעָזָר הָוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲוָה ר' חִיָּיא עִמֵּיהּ. אָמַר ר' חִיָּיא, כְּתִיב (דברים כא) וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר וגו', מַאי טַעֲמָא. וְהָא כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם. אָמַר לֵיהּ, בְּעוֹד דִּבְרִשׁוּתַיְיהוּ קַיְימִי.

וְתָא חֲזִי, לֵית לָךְ אִנְתּוּ בְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת כְּשֵׁרָה כַּדְקָא חֲזִי. דְּתָנֵינָן, אֲמַאי אַסְמִיךְ פַּרְשְׁתָּא דָּא, לְבָן סוֹרֵר וּמוֹרֶה. אֶלָּא בְּוַדַּאי, מַאן דְּנָסִיב הַאי אִתְּתָא, בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה יָרִית מִינָהּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּקָשֶׁה לְמֶעְבַּר זוּהֲמָא מִינָהּ, וְכָל שֶׁכֵּן הַהִיא דְּאִתְנְסִיבַת בְּקַדְמִיתָא, דְּדִינָא בְּדִינָא אִתְדְּבַק, וְאִסְתְּאָבַת בָּהּ, וְקַשְׁיָא זוּהֲמָא לְמֶעְבַּר מִינָהּ, וְהַיְינוּ דְּאָמַר מֹשֶׁה בִּנְשֵׁי מִדְיָן, (במדבר לא) וְכָל אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הַרְגוּ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּיָרִית אַחֲסַנְתָּא דָּא, וְנָטִיר לָהּ. דִּבְהַהוּא אַחֲסָנָא קַדִּישָׁא אִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן אִי זָכֵי בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּהָא פָּשִׁיט מַלְכָּא יְמִינֵיהּ לָקָבְלֵיהּ, וְאִתְדַּבַּק בְּגוּפָא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּהּ בְּיִשְׂרָאֵל, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. וּכְתִיב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ. בָּנִים אַתֶּם מַמָּשׁ. דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

(שמות כ) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם וְגוֹ'. ר' שִׁמְעוֹן פָּתַח, (מלכים ב ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ בַּבָּיִת. אָמַר לָהּ אֱלִישָׁע, כְּלוּם אֵית לָךְ עַל מַה דְּתִשְׁרֵי בִּרְכָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּתָנֵינָן אָסוּר לֵיהּ

לְבַר נָשׁ, לְבָרְכָא עַל פְּתוֹרָא דְּרִיקָנְיָא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּבִרְכָתָא דִּלְעֵילָּא, לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר דְּרִיקָנְיָא.

וּבְגִינֵי כַךְ, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְסַדְּרָא עַל פְּתוֹרֵיהּ, חַד נַהֲמָא, אוֹ יַתִּיר, לְבָרְכָא עֲלוֹי. וְאִי לָא יָכִיל, בָּעֵי לְשַׁיְּירָא מֵהַהוּא מְזוֹנָא דְּאָכַל, עַל מַה דְּיָבֵרְךְ. וְלָא יִשְׁתַּכַּח דִּיבָּרֵךְ בְּרִיקַנְיָא.

כְּיוָן דְּאָמְרָה, אֵין לְשִׁפְחָתֵךְ כֹּל בַּבַּיִת כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן.

אָמַר וַדַּאי הָא בִּרְכָתָא שְׁלִימָתָא בְּהַאי, דִּכְתִיב, (קהלת ז) טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב. דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא מִשֶּׁמֶן נָפְקָא, לְאִתְבָּרְכָא, לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין קַדִּישִׁין. מַאי (ט׳ ע״א) שֶׁמֶן דָּא. (כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר בראשית ב׳ וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן) ר׳ יִצְחָק אָמַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגוֹ׳. ר׳ אֶלְעָזָר אוֹמֵר, אִלֵּין טוּרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא.

אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, טוֹב שֵׁם, כַּמָּה טָבָא שְׁמָא עִלָּאָה, דְּבוּצִינִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, כַּד כֻּלְּהוּ נַהֲרִין מִשֶּׁמֶן טוֹב, כְּמָה דַּאֲמִינָא. וְאָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַדְכָּרָא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיקַנְיָא. דְּכָל מַאן דְּאַדְכַּר שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיקַנְיָא, טָב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרִי.

ר׳ אֶלְעָזָר אָמַר, לָא אִצְטְרִיךְ לְמִדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא אֶלָּא בָּתַר מִלָּה. (דף פ״ח ע״א) (כְּלוֹמַר עַל מִלָּה) דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, לָא

אִדְכַּר בְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא בָּתַר תְּרֵין מִלִּין, דִּכְתִּיב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, לָא אִדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא עַל עוֹלָם שָׁלֵם. דִּכְתִּיב, (בראשית ב) **בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. מִכָּאן, דְּלָא לְאַדְכָּרָא שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא בְּרֵיקָנְיָא. וּכְתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא.** (ס״א כְּתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא דְּלָא לְאַדְכָּרָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּרֵיקָנְיָא אֶלָּא בִּבְרָכָתָא אוֹ בִּצְלוֹתָא וּמָאן דְּאַדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּרֵיקָנְיָא דְּלָא בִּבְרָכָתָא אוֹ בִּצְלוֹתָא כַּד נְשָׁמָתֵיהּ נָפְקָא מִינֵּיהּ זְמִינִין לְאִתְפָּרְעָא מִינֵּיהּ וּלְנָקְמָא מִינֵּיהּ נוּקְמִין דִּכְתִּיב כִּי לֹא יְנַקֶּה יְיָ׳ אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא)

וְתָנֵינָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהוּ בְּרָכָה. שְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּמִינֵּיהּ מִשְׁתַּכַּח בִּרְכָתָא, לְכָל עָלְמָא. וּבִרְכָתָא לָא אִשְׁתַּכַּח עַל אֲתָר רֵיקָנָיָא, וְלָא שַׁרְיָיא עֲלוֹי, הָדָא הוּא דִּכְתִּיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא.

(שמות כ) **זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב** (שמות כ) **וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּכְתִיב בַּמָּן** (שמות טז) **שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ. כֵּיוָן דְּלָא מִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ מְזוֹנֵי, מַה בִּרְכָתָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ.**

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כָּל בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּלְיִין. וְתָאנָא, אֲמַאי לָא אִשְׁתַּכַּח מָנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, מִשּׁוּם דְּהַהוּא יוֹמָא, מִתְבָּרְכָאן מִינֵּיהּ

כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין עִלָּאִין, וְכָל חַד וְחַד יָהִיב מְזוֹנֵיהּ לְתַתָּא, כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מֵהַהִיא בִּרְכָה דִּמְתְבָּרְכָאן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה.

וּבְגִינֵי כַּךְ, מַאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא דִּמְהֵימָנוּתָא, בָּעֵי לְסַדְּרָא פָּתוֹרָא, וּלְאַתְקָנָא סְעוּדָתָא בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ פָּתוֹרֵיהּ, כָּל אִינּוּן שִׁיתָּא יוֹמִין, דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא, אִזְדַּמַּן בִּרְכָה, לְאִתְבָּרְכָא כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא, וּבִרְכָתָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּפָתוֹרָא רֵיקָנְיָא. וְעַל כַּךְ, בָּעֵי לְסַדְּרָא פָּתוֹרֵיהּ בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, בְּנַהֲמֵי וּבְמְזוֹנֵי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲפִילּוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא נָמֵי. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בָּעֵי לְאִתְעַנְּגָא בְּהַאי יוֹמָא, וּלְמֵיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח שָׂבְעָא וְעִנּוּגָא בְּהַאי יוֹמָא בְּעָלְמָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, לְאִזְדַּמְּנָא בִּרְכְתָא בְּאִינּוּן יוֹמִין דִּלְעֵילָּא, דְּמִתְבָּרְכָאן מֵהַאי יוֹמָא. וְהַאי יוֹמָא, מַלְיָא רֵישֵׁיהּ דְּזֵעִיר אַנְפִּין, מִטַּלָּא דְּנָחִית מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֹלָּא, וְאָטִיל לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין, תְּלַת זִמְנֵי, מִכַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, דְּיִתְבָּרְכוּן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ, לְאִתְעַנְּגָא תְּלַת זִמְנִין אִלֵּין, דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא מְהֵימָנוּתָא דִּלְעֵילָּא, בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא,

וּבְזֵעִיר אַפִּין, וּבְחַקְלָא דְתַפּוּחִין. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְעַנְגָּא בְּהוּ, וּלְמֶחֱדֵי בְּהוּ. וּמַאן דְּגָרַע סְעוּדְתָּא מִנַּיְיהוּ, אַחְזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵילָּא וְעוֹנְשֵׁיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ סַגִּי.

בְּגִינֵי כַּךְ, בָּעֵי לְסַדְּרָא פָּתוֹרֵיהּ, תְּלַת זְמָנֵי, מִכַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, וְלָא יִשְׁתְּכַח פָּתוֹרֵיהּ רֵיקָנְיָא, וְתִשְׁרֵי בִּרְכְתָא עֲלֵיהּ, כָּל שְׁאַר יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָא. וּבְהַאי מִלָּה, אַחְזֵי, וְתָלֵי מְהֵימָנוּתָא לְעֵילָּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי מַאן דְּאַשְׁלִים תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבְּתָא, קָלָא נָפִיק וּמַכְרְזָא עָלֵיהּ, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ, דָּא סְעוּדְתָּא חֲדָא, לְקַבֵּל (ויקרא רפ"ח ע"ב) עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל קַדִּישִׁין. וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, דָּא סְעוּדְתָּא תִּנְיָינָא, לְקַבֵּל חַקְלָא דְתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וְהַאֲכַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְּאִשְׁתְּלִים בְּזֵעִיר אַפִּין.

וּלְקַבְלַיְיהוּ בָּעֵי לְאַשְׁלְמָא סְעוּדָתֵיהּ, וּבָעֵי לְאִתְעַנְגָּא בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵי, וּלְמֶחֱדֵי בְּכָל חַד וְחַד מִנַּיְיהוּ, מִשּׁוּם דְּאִיהוּ מְהֵימָנוּתָא שְׁלִימְתָא. וּבְגִין כַּךְ, שַׁבְּתָא אִתְיְקַר, מִכָּל שְׁאַר זְמָנִין וְחַגִּין, מִשּׁוּם דְּכֻלָּא בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח, וְלָא אִשְׁתְּכַח הָכִי בְּכֻלְּהוּ זְמָנֵי וְחַגֵּי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, בְּגִין כָּךְ, מִשּׁוּם דְּאִשְׁתְּכַח כֻּלָּא בֵּיהּ, אִידְכַּר תְּלַת זְמָנִין. דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

רַבִּי אַבָּא, (נ״א רַב הַמְנוּנָא סָבָא) כַּד הֲוָה יָתִיב בִּסְעוּדָתָא דְּשַׁבְּתָא, הֲוֵי חַדֵּי, בְּכָל חַד וְחַד, וַהֲוָה אָמַר, דָּא הִיא סְעוּדָתָא קַדִּישָׁא, דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֹלָּא. בִּסְעוּדָתָא אַחֲרָא הֲוָה אָמַר, דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵי, וַהֲוָה חַדֵּי בְּכָל חַד וְחַד. כַּד הֲוָה (דף פ״ח ע״ב) אַשְׁלִים סְעוּדָתֵי, אָמַר אַשְׁלִימוּ סְעוּדָתֵי דִּמְהֵימָנוּתָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד הֲוָה אָתֵי לִסְעוּדָתָא, הֲוָה אָמַר הָכִי, אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא, וַהֲוָה יָתִיב וְחַדֵּי. כַּד אַשְׁלִים סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה, הֲווֹ מַכְרְזֵי עָלֵיהּ, אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאָבוּי, אִלֵּין סְעוּדָתֵי הֵיךְ מִתְתַּקְנִין.

אָמַר לֵיהּ, לֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, כְּתִיב, וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ. בֵּיהּ בְּלֵילְיָא, מִתְבָּרְכָא מַטְרוֹנִיתָא, וְכֻלְּהוּ חֲקַל תַּפּוּחִין, וּמִתְבָּרְכָא פְּתוֹרֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְנִשְׁמְתָא אִתּוֹסֶפַת, וְהַהוּא לֵילְיָא, חֶדְוָה דְּמַטְרוֹנִיתָא הֲוֵי. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחֱדֵי בְּחֶדְוָותָא, וּלְמֵיכַל סְעוּדָתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא.

בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, בִּסְעוּדָתָא תְּנַיְינָא, כְּתִיב (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ. עַל יְיָ וַדַּאי. דְּהַהִיא שַׁעֲתָא

אִתְגַּלְיָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ עָלְמִין בְּחֶדְוָותָא, וּשְׁלִימוּ וְחֶדְוָותָא דְּעַתִּיקָא עַבְדִּינָן, וּסְעוּדָתָא דִּילֵיהּ הוּא וַדַּאי.

בִּסְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְּשַׁבְּתָא, כְּתִיב וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְּזֵעִיר אַפִּין, דְּהַוֵי בִּשְׁלִימוּתָא. וְכֻלְּהוּ שִׁיתָּא יוֹמִין, מֵהַהוּא שְׁלִימוּ מִתְבָּרְכָן. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחֱדֵי בִּסְעוּדָתֵיהּ, וּלְאַשְׁלְמָא אִלֵּין סְעוּדָתֵי, דְּאִינּוּן סְעוּדָתֵי מְהֵימָנוּתָא שְׁלִימָתָא, דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּי מְהֵימָנוּתָא עִלָּאָה, דְּהָא דִּילְהוֹן הִיא, וְלָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

וּבְגִינֵי כַּךְ אָמַר, (שמות לא) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, בִּסְעוּדָתֵי אִלֵּין, אִשְׁתְּמוֹדְעוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן בְּנֵי מַלְכָּא. דְּאִינּוּן מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, דְּאִינּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, וּמַאן דְּפָגִים חַד סְעוּדָתָא מִנַּייהוּ, אַחְזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵילָּא, וְאַחְזֵי גַּרְמֵיהּ דְּלָאו מִבְּנֵי מַלְכָּא עִלָּאָה הוּא, דְּלָאו מִבְּנֵי הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא הוּא דְּלָאו מִזַּרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא. וְיִתְבַּיִן עֲלֵיהּ חוּמְרָא דְּתַלְתִּין מִלִּין, דִּינָא דְּגֵיהִנָּם וְגוֹ׳.

וְתָא חֲזֵי, בְּכֻלְּהוּ שְׁאַר זְמִנִּין וְחַגִּין, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְחֶדֵי, וּלְמֶחֱדֵי לְמִסְכְּנֵי. וְאִי הוּא חַדֵּי בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא יָהִיב לְמִסְכְּנֵי, עוֹנְשִׁיהּ סַגִּי, דְּהָא בִּלְחוֹדוֹי חַדֵּי, וְלָא יָהִיב חִדּוּ

לְאָחֳרָא. עָלַיְהּ כְּתִיב, (מלאכי ב) וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשַׁבְּתָא חַדֵּי, אַף עַל גַּב דְּלָא יָהִיב לְאָחֳרָא, לָא יַהֲבִין עָלַיְהּ עוֹנְשָׁא, כְּשְׁאַר זִמְנִין וְחַגִּין, דִּכְתִיב פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם. פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם קָאָמַר, וְלֹא פֶּרֶשׁ שַׁבַּתְכֶם. וּכְתִיב (ישעיה א) חָדְשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי. וְאִלּוּ שַׁבָּת לָא קָאָמַר.

וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמְשׁוּם דְּכָל מְהֵימָנוּתָא אִשְׁתְּכַח בְּשַׁבְּתָא, יַהֲבִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ נִשְׁמְתָא אַחֲרָא, נִשְׁמְתָא עִלָּאָה, נִשְׁמְתָא דְּכָל שְׁלִימוּ בָּהּ, כְּדוּגְמָא דְּעִלְּמָא דְּאָתֵי. וּבְגִינֵי כַּךְ אִקְרֵי שַׁבָּת. מַהוּ שַׁבָּת. שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכָּל סִטְרוֹי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי כַּךְ הוּא. וַוי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּלָא אַשְׁלִים חֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּמַאן חֶדְוָותָא דִּילֵיהּ. אִלֵּין תְּלַת סְעוּדָתֵי מְהֵימָנוּתָא. סְעוּדָתֵי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילָן בְּהוּ. וְכֻלְּהוּ חֲדוּ עַל חֲדוּ מְהֵימָנוּתָא שְׁלִימוּתָא, מִכָּל סִטְרוֹי.

תָּאנָא, בַּהֲדֵין יוֹמָא מִתְעַטְּרָן אֲבָהָן, וְכָל בְּנִין יַנְקִין, מַה דְּלָאו הָכִי בְּכָל שְׁאַר חַגִּין וּזְמָנִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא, חַיָּיבַיָּא דְּגֵיהִנָּם נַייְחִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא, כָּל דִּינִין אִתְכַּפְיָין, וְלָא מִתְעָרִין בְּעָלְמָא. בַּהֲדֵין יוֹמָא אוֹרַייְתָא מִתְעַטְּרָא

בְּעִטְרִין שְׁלֵימִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא, חֶדְוּותָא וְתַפְנוּקָא אִשְׁתְּמַע, בְּמָאתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין.

תָּא חֲזִי, בְּכָל שִׁיתָּא יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָא, כַּד מָטָא שַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, דִּינָא (קנ״ו ע״א) תַּקִּיפָא שַׁלְטָא, וְכָל דִּינִין מִתְעָרִין. אֲבָל בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, כַּד מָטָא עִדָּן דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, רַעֲוָא דְּרַעֲוִין אִשְׁתְּכַח, וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא גַּלְיָא רָצוֹן דִּילֵיהּ, וְכָל דִּינִין מִתְכַּפְיָין, וּמִשְׁתְּכַח רְעוּתָא וְחֵדוּ בְּכוֹלָּא.

וּבְהַאי רָצוֹן, אִסְתַּלָּק מֹשֶׁה, נְבִיאָה מְהֵימָנָא קַדִּישָׁא מֵעָלְמָא. בְּגִין לְמִנְדַּע, דְּלָא בְּדִינָא אִסְתַּלָּק, וְהַהִיא שַׁעֲתָא (דף פ״ט ע״א) בְּרָצוֹן דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא נָפַק נִשְׁמָתֵיהּ, וְאִתְטָמַר בֵּיהּ. בְּגִין כַּךְ, (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ כְּתִיב. מַה עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, טְמִירָא מִכָּל טְמִירִין, וְלָא יָדְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. אוּף הָכָא, הַאי נִשְׁמָתָא דְּאִתְטַמַּר בְּהַאי רָצוֹן, דְּאִתְגַּלְיָא בְּשַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבְּתָא, כְּתִיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ וְהוּא טָמִיר מִכָּל טְמִירִין דְּעָלְמָא, וְדִינָא לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה.

תָּאנָא, בְּהַאי יוֹמָא, דְּאוֹרַיְיתָא מִתְעַטְּרָא בֵּיהּ, מִתְעַטְּרָא בְּכוֹלָּא, בְּכָל אִינּוּן פִּקּוּדִין בְּכָל אִינּוּן גְּזֵרִין וְעוֹנָשִׁין, בְּשִׁבְעִין עַנָפִין דִּנְהוֹרָא, דְּזָהֲרִין

מִכָּל סִטְרָא וְסִטְרָא. מַאן חָמֵי, עֲנָפִין דְּנָפְקִין מִכָּל עֲנָפָא וַעֲנָפָא, חֲמִשָּׁא קַיְימִין בְּגוֹ אִילָנָא, כְּלְהוּ אַנְפִּין בְּהוּ אַחִידָן. מַאן חָמֵי, אִינּוּן תַּרְעִין דְּמִתְפַּתְחָן בְּכָל סִטְרָ וְסִטְרָ, כְּלְהוּ מְזַדַּהֲרִין וְנַהֲרִין, בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָפִיק וְלָא פָּסִק.

קַל כָּרוֹזָא נָפִיק, אִתְעֲרוּ קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, אִתְעֲרוּ עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאִתְבַּחַר לְעֵילָּא וְתַתָּא. אִתְעֲרוּ חֶדְוָותָא לְקַדְמוּת מָאֲרֵיכוֹן. אִתְעֲרוּ בְּחֶדְוָותָא שְׁלֵימְתָא. אִזְדַּמְּנוּ בְּתַלַּת חֶדְוָון, דְּתַלַּת אֲבָהָן. אִזְדַּמְּנוּ לְקַדְמוּת מְהֵימָנוּתָא, דְּחֶדְוָה דְּכָל חֶדְוָותָא. זַכָּאָה חוּלְקֵכוֹן, יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. דָּא הוּא יְרוּתָא לְכוֹן, מִכָּל עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר ר׳ יְהוּדָה, הָכִי הוּא וַדַּאי. וְעַל דָּא כְּתִיב זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וּכְתִיב (ויקרא יט) קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ׳. וּכְתִיב, (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ׳ מְכוּבָּד.

תָּאנָא, בְּהַאי יוֹמָא, כָּל נִשְׁמָתִיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, מִתְעַדְּנִין בְּתַפְנוּקֵי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְרוּחָא חָדָא מֵעִנּוּגָא דְּהַהוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא מִתְפַּשְׁטָא (הַהוּא מִתְפַּשֵּׁט) בְּכְלְהוּ עָלְמִין, וְסַלְקָא וְנַחְתָּא,

וּמִתְפַּשְׁטָא לְכֻלְּהוּ בְּנֵי קַדִּישִׁין, לְכֻלְּהוּ נְטוּרֵי אוֹרַיְיתָא, וְנַיְיחִין בְּנַיְיחָא שְׁלִים, מִתְנַשֵּׁי מִכֻּלְּהוּ, כָּל רוּגְזִין, כָּל דִּינִין, וְכָל פּוּלְחָנִין קָשִׁין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה יד) בְּיוֹם הָנִיחַ יְיָ׳ לְךָ מֵעָצְבְּךָ וּמֵרִגְזֶךָ וּמִן הָעֲבוֹדָה הַקָּשָׁה.

בְּגִינֵי כַּךְ, שְׁקִיל שַׁבְּתָא לְקַבֵּל אוֹרַיְיתָא, וְכָל דְּנָטִיר שַׁבְּתָא, כְּאִילּוּ נָטִיר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא. וּכְתִיב (ישעיה נו) אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שׁוֹמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְשׁוֹמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע. אִשְׁתְּמַע, דְּמַאן דְּנָטִיר שַׁבָּת, כְּמַאן דְּנָטִיר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא.

ר' יוּדָאי שָׁאִיל לֵיהּ לְרַ' שִׁמְעוֹן, יוֹמָא חַד דְּאַעְרַע עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא, אָמַר לֵיהּ, ר', הָא כְּתִיב (ס"א בְּפָרָשְׁתָא דְשַׁבָּת) בְּפַרְשְׁתָא דָּא שַׁבָּת, דְּאָמַר יְשַׁעְיָה, דִּכְתִיב, (ישעיה נו) כֹּה אָמַר יְיָ׳ לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וְגוֹ׳, וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי וְגוֹ׳. מַה קָּא מַיְירֵי.

אֲמַר לֵיהּ, קַפּוּטְקָאָה, חֲמָרָךְ קְטֵרֵי בְּטִיפְסָא, וּנְחִית, דְּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא בָּעֵי צָחוּתָא. אוֹ אַפְכֵי לַאֲחוֹרָךְ, וְזִיל אֲבַתְרָאי, וּתְכַוּון לְבָּךְ. אֲמַר לֵיהּ, בְּגִינֵיהּ דְּמֹר עֲבִידְנָא אָרְחָא, וּבַתְרֵיהּ דְּמֹר אֶסְתַּכַּל בְּשִׁכִּינְתָּא.

אֲמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, מִלָּה דָּא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְלָא פְּרִישׁוּ מִלָּה. כֹּה אָמַר יְיָ׳ לַסָּרִיסִים. מַאן סָרִיסִים. אִלֵּין אִינּוּן חַבְרַיָּיא, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּמְסָרְסֵי

גַּרְמַיְיהוּ כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא, וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא מְזָרְזֵי גַּרְמַיְיהוּ בְּזִווּגָא דִּלְהוֹן, מִשּׁוּם דְּיַדְעֵי רָזָא עִלָּאָה, בְּשַׁעֲתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא אִזְדַּוּוֹגַת בְּמַלְכָּא.

וְאִינּוּן חַבְרַיָּיא דְּיַדְעִין רָזָא דָּא, מְכַוְּונִין לְבַיְיהוּ לְמֶהֱימְנוּתָא דְּמָארֵיהוֹן וּמִתְבָּרְכָן בְּאִיבָּא דְּמֵעֵיהוֹן בְּהַהוּא לֵילְיָא. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית לז) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר.

וְאִקְרוּן סָרִיסִים וַדַּאי, בְּגִין לְחַכָּאָה לְשַׁבְּתָא לְאַשְׁכְּחָא רַעֲוָא דְּמָארֵיהוֹן, דִּכְתִיב וּבְחָרוּ בַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי. מַאי בַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי. דָּא זִווּגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי, כֹּלָּא חַד, בִּבְרִיתִי סְתָם. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּאִתְקַדַּשׁ בִּקְדוּשָּׁה דָּא, וְיָדַע רָזָא דָּא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל (דף פ"ט ע"ב) מְלַאכְתֶּךָ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ׳, כָּל מְלַאכְתֶּךָ, בְּאִינּוּן שִׁיתָּא יוֹמֵי עֲבִידְתַּיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא וּבְגִין הַאי מִלָּה. לָא מִזְדַּוּוגֵי חַבְרַיָּיא, בַּר בְּזִמְנָא דְּלָא יִשְׁתְּכַח מֵעֲבִידְתַּיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, אֶלָּא עֲבִידְתֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאי עֲבִידְתֵּיהּ. זִווּגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, לְאַפָּקָא נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין לְעָלְמָא.

וּבְגִין כָּךְ, בְּהַאי לֵילְיָא חַבְרַיָּיא מִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדוּשָּׁה

דְּמָאֲרִיהוֹן, וּמְכַוְּונֵי לְבַייְהוּ, וְנַפְקֵי בְּנֵי מַעֲלֵי, בְּנִין קַדִּישִׁין, דְּלָא סָטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, בְּנִין דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וְעַל אִלֵּין כְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם, לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם וַדַּאי. בְּגִין דְּאִלֵּין אִקְרוֹן בְּנִין דִּילֵיהּ, בְּנִין לְמַלְכָּא וּלְמָטְרוֹנִיתָא.

וְהָא דַּעְתַּייהוּ דְּחַבְרַיָּיא דְּיַדְעִין רָזָא דָּא, בְּדָא מִתְדַּבְּקָן.

וּבְגִין כַּךְ אִקְרוֹן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָנֵי אִינּוּן דְּעָלְמָא מִתְקַיְּימָא בְּגִינַייהוּ. וְכַד סָלִיק עָלְמָא בְּדִינָא, אִסְתָּכַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִינּוּן בְּנוֹי, וּמְרַחֵם עַל עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (ירמיה ב) כְּלֹה זֶרַע אֱמֶת. זֶרַע אֱמֶת וַדַּאי. מַהוּ אֱמֶת. עִזְקָא קַדִּישָׁא שְׁלִימָתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. (אֱמֶת דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)

וְכֻלָּא חַד. וּבְגִינֵי כַּךְ, זֶרַע אֱמֶת וַדַּאי.

אָמַר לֵיהּ ר' יוּדָאי, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁדַּרְנִי הָכָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּהָא מִלָּה דָּא שְׁמַעְנָא מִפּוּמָךְ. בָּכָה רַבִּי יוּדָאי. אָמַר לֵיהּ ר' שִׁמְעוֹן, אַמַּאי קָא בָכִית. אָמַר לֵיהּ, בָּכֵינָא, דַּאֲמֵינָא דְּוַוי לְאִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, דְּאָרְחֵיהוֹן כִּבְעִירֵי, וְלָא יְדְעֵי וְלָא מִסְתַּכְּלֵי, דְּטָב לוֹן דְּלָא אִתְבְּרִיאוּ. וַוי לְעָלְמָא כַּד יִפּוֹק מַר מִגֵּיהּ, דְּמַאן יָכִיל לְגַלָּאָה רָזִין, וּמַאן יִנְדַּע לוֹן, וּמַאן יִסְתַּכַּל בְּאָרְחֵי אוֹרַייְתָא.

אָמַר לֵיהּ, חַיֶּיךָ, לֵית עָלְמָא אֶלָּא לְאִינּוּן חַבְרַיָּיא, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא וְיַדְעִין סְתִימֵי אוֹרַיְיתָא. וַדַּאי בְּקִשּׁוּט גָּזְרוּ חַבְרַיָּיא עַל עַמָּא דְּאַרְעָא, דְּמִחַבְּלִין אָרְחַיְיהוּ, וְלָא יַדְעִין בֵּין יְמִינָא לִשְׂמָאלָא, דְּהָא אִינּוּן כִּבְעִירֵי, דְּיָאוּת לְמֶעְבַּד בְּהוּ דִּינָא, אֲפִילּוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְעַל בְּנַיְיהוּ כְּתִיב, (הושע ב) כִּי בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה, בְּנֵי זְנוּנִים מַמָּשׁ.

אָמַר לֵיהּ, ר׳, הַאי קְרָא בָּעֵי לְאִתְיַישְׁבָא בְּאָרְחוֹי. כְּתִיב (ישעיה נו) וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ. אֶתֵּן לָהֶם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ אֶתֵּן לוֹ.

אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי, מַהוּ בֵּיתִי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. (שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי בַּיִת) וּבְחוֹמוֹתַי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים יָד וָשֵׁם, כְּלוֹמַר דְּיִשְׁלְפוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין מִדּוּכְתָּא דָּא. וְהַהוּא יַד, חוּלָק בְּאַשְׁלָמוּתָא. טַב, מַלְיָא מִבְּנִין וּמִבְּנָתָן. שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ, לְהַהוּא חוּלָק שְׁלִים. אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת לְדָרֵי דָּרִין. דָּבָר אַחֵר אֶתֵּן לוֹ לְהַהוּא דְּיָדַע רָזָא דִּמְלָה, וְיִתְכַּוון בְּמָה דְּבָעֵי לְכַוּונָא.

תּוּ אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן, כְּתִיב, (שמות לה) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל

מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּלָא אִתְחֲזֵי דִּינָא בְּהַאי יוֹמָא. וְאִי תֵּימָא הָא לַגָּבוֹהַּ סַלְקָא. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם קָאָמַר, וְלָא לַגָּבוֹהַּ. וְהַהוּא דְּסַלְקָא לַגָּבוֹהַּ, לְאַכְפְיָא לְדִינָא אַחֲרָא סַלְקָא. דְּתָנֵינָן, אִית אֶשָּׁא אָכְלָא אֶשָּׁא. וְאֶשָּׁא דְּמַדְבְּחָא, אָכְלָא אֶשָּׁא אַחֲרָא.

וּבְגִינֵי כַּךְ, אִתְגַּלְיָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא בְּהַאי יוֹמָא, מִכָּל שְׁאַר יוֹמִין. וּבְזִמְנָא דְּאִתְגַּלְיָא עַתִּיקָא, לָא אִתְחֲזֵי דִּינָא כְּלָל. וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּחֶדְוָותָא שְׁלֵימְתָא, וְדִינָא לָא שַׁלְטָא.

תָּאנָא, כְּתִיב (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ׳ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. שֵׁשֶׁת יָמִים וַדַּאי, וְלָא בְּשֵׁשֶׁת. וְהָנֵי יוֹמִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, אִקְרוֹן יוֹמֵי דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְכְּלִיל בְּהוּ, וְאִינּוּן אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, עֲלַייְהוּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּייְ׳ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כּוּלְּכֶם הַיּוֹם.

(דף צ׳ ע״א) (שמות כ) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגוֹ׳. וְנָהָר, דָּא נְבִיעוּ דְּמַבּוּעָא, דְּנָפִיק תָּדִיר וְלָא פָּסַק. וּמִנַּהֲרָא דְּמַבּוּעָא דָּא, אִתְשָׁקְיָא כָּל גִּנְתָּא דְּעֵדֶן. וְהַהוּא נַהֲרָא דְּמַבּוּעָא קַדִּישָׁא, אִקְרֵי אָ״ב. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּאִיהוּ נְבִיעָא לְאִתְזָנָא לְגִנְתָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, עֵדֶן מַמָּשׁ אִקְרֵי אָב. מִשּׁוּם דְּהַאי עֵדֶן, מִשְׁתְּכַח מֵהַהוּא אֲתָר, דְּאִקְרֵי אַיִן. וּבְגִינֵי כַּךְ, אִקְרֵי אָב. וְהָא אוּקִימְנָא, מֵאֲתָר דְּשָׁארֵי לְאִתְמַשְׁכָּא כֹּלָּא, אִקְרֵי אַתָּה, וְאִקְרֵי אָב. כְּמָה (עיין סוף הספר גי' מספר לבנת הספיר) דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סג) כִּי אַתָּה אָבִינוּ.

ר' אֶלְעָזָר אָמַר, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת אִמֶּךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֶת אָבִיךָ, אֶת דַּיְיקָא, לְאַכְלְלָא שְׁכִינְתָּא (דְּבָר אַחֵר עִילָּאָה). רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, סְתָם. וְאֶת אִמֶּךָ, סְתָם. דְּהָא כֹּלָּא הֲוָה בְּמִנְיָינָא. אֶת, לְרַבּוֹת כָּל מַה דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, הַאי דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא, מֵאֲתָר דְּשָׁארֵי לְאִתְמַשְׁכָּא כֹּלָּא, אִקְרֵי אַתָּה, שַׁפִּיר. דְּהָא אוֹלִיפְנָא, הַהוּא דְּטָמִיר וְלָא אִית בֵּיהּ שִׁירוּתָא, קָרֵינָן הוּא. מֵאֲתָר (ויקרא ב', ע"א וע"ב, ר"ץ ע"א) דְּשִׁירוּתָא אִשְׁתְּכַח, קָרֵינָן אַתָּה. וְאִקְרֵי אָב. וְכֹלָּא חַד. בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא אָמֵן.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, וַדַּאי כֹּלָּא חַד. כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת אִמֶּךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּהָא תְּנָן, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם, הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי בָּנִים. וּבְגִינֵי כַּךְ סְתִימָא דְּמִלָּה, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, לְאַכְלְלָא כֹּלָּא,

דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. ר' יִצְחָק אָמַר, לְאַכְלָלָא בֵּיהּ רַבֵּיהּ, דְּהוּא אָעִיל לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָוֵי.

תָּאנָא, בְּהָנֵי חֲמֵשׁ אֲמִירָן, כָּלִיל כֻּלָּא. בְּהָנֵי חֲמֵשׁ אֲמִירָן, אִתְגְּלִיפוּ חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין, וַדַּאי חֲמֵשׁ גּוֹ חֲמֵשׁ. הָא כֵּיצַד. אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, (פ"ד ע"ב) לָקָבֵל לֹא תִּרְצַח. דְּתָנֵינָן, (אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה) תְּרֵין אִלֵּין, בְּכָלָּא חָדָא אִתְכְּלִילָן, דְּמַאן דְּקָטִיל, אַזְעִיר דְּמוּתָא וְצַלְמָא דְּמָאֲרֵיהּ. דִּכְתִיב, (בראשית ט) כִּי בְצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּכְתִיב (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם.

אָמַר ר' חִיָּיא, כְּתִיב (בראשית ט) שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ וְגוֹ', (שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם) מַאן דְּשָׁפִיךְ דָּמָא, כְּאִלּוּ אַזְעִיר דְּמוּתָא וְצַלְמָא דִּלְעֵילָּא, כְּלוֹמַר, לָא אַזְעַר דְּמוּתָא דָּא, אֶלָּא דְּמוּתָא אַחֲרָא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ. בָּאָדָם עִלָּאָה, מָטֵי הַאי פִּגִימוּתָא, מֵהַהוּא דָּמָא דְּאוֹשִׁיד. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם כִּי בְצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּבְגִין כָּךְ, הָא בְּהָא תַּלְיָא. לֹא יִהְיֶה לְךָ, לָקָבֵל לֹא תִּנְאָף דָּא מְשַׁקֵּר בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְרְשִׁים בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ. וּבְדָא, כַּמָּה וְכַמָּה חוֹבִין וְגַזְרִין וְעוֹנָשִׁין, תַּלְיָין. וּמַאן

דִּמְשַׁקֵּר בְּהַאי, מְשַׁקֵּר בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, דִּכְתִיב, (הושע ה) בַּייָ׳ בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ. וּכְתִיב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם, וְהָא בְּהָא תַלְיָא.

לֹא תִשָּׂא לָקֶבֶל לֹא תִגְנוֹב. וּכְתִיב (משלי כט) חוֹלֵק עִם גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ אָלָה יִשְׁמַע וְלֹא יַגִּיד. וַדַּאי הָא בְּהָא תַלְיָא, דְּהָא גַּנָּבָא לְדָא אִזְדַּמַּן, לְאוּמָאָה בְּשִׁקְרָא. מַאן דְּעָבִיד דָּא, עָבִיד דָּא.

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לָקֶבֶל לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. דְּאָמַר ר׳ יוֹסִי, שַׁבָּת סַהֲדוּתָא אִקְרֵי. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְסַהֲדָא עַל הָא דִּכְתִיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ׳ וְגוֹ׳. וְשַׁבָּת כְּלָלָא (נ״א סַהֲדוּתָא) דִּכְלָא. וְאָמַר ר׳ יוֹסִי, מַאי דִּכְתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמַאן דְּאַסְהִיד שִׁקְרָא, מְשַׁקֵּר בְּשַׁבָּת, דְּהִיא סַהֲדוּתָא דִּקְשׁוֹט, וּמַאן דְּמְשַׁקֵּר בְּשַׁבָּת, מְשַׁקֵּר בְּאוֹרַיְיתָא כְּלָא. וּבְגִין כָּךְ, הָא בְּהָא תַלְיָא.

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, לָקֶבֶל לֹא תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ. וְאָמַר ר׳ יִצְחָק, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, אָבִיךָ מַמָּשׁ. דְּהָא מַאן דְּחָמִיד אִתְּתָא, וְאוֹלִיד בַּר, הַהוּא בַּר אוֹקִיר לְאַחְרָא, דְּלָא (דף צ׳ ע״ב) אֲבוּי. וּכְתִיב כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְגוֹ׳, לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ, שָׂדֵהוּ. וּכְתִיב הָכָא, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ׳

אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ. הַהוּא דְּיַהֲב לָךְ, יְהֵא דִּילָךְ, וְלֹא תַחְמֹד אַחֲרָא. וַדַּאי הָא בְּהָא תַּלְיָא.

וְאִלֵּין חָמֵשׁ קַדְמָאֵי, כְּלִילָן חָמֵשׁ אַחֲרָנִין. וּבְגִינֵי כַּךְ, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. דְּכֹלָּא אִתְעֲבִיד יְמִינָא. וְעַל דָּא, בַּחֲמִשָּׁה קְלִין אוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת. אָמַר ר׳ יְהוּדָה, כְּלְהוּ הֲווֹ חָמֵשׁ גּוֹ חָמֵשׁ. לָקְבֵלֵיהוֹן חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה.

תָּאנֵי ר׳ אֶלְעָזָר, בְּאִלֵּין עֶשֶׂר אֲמִירָן, אִתְגְּלִיפוּ כָּל פְּקוּדֵי אוֹרַיְיתָא, גְּזִירִין וְעוֹנָשִׁין. דַּכְיָא וּמְסַאֲבָא. עַנְפִּין וְשָׁרְשִׁין. אִילָנִין וּנְטִיעִין. שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. יַמָּא וּתְהוֹמֵי. דְּהָא אוֹרַיְיתָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי, מַה שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלִיף בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, אוּף אוֹרַיְיתָא אִתְגְּלִיפָא בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן. אִלֵּין עֶשֶׂר אֲמִירָן אִינּוּן שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא שְׁמָא חַד הֲוֵי, שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּמַאן דְּזָכֵי בָּהּ. מַאן דְּזָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ) ר׳ יוֹסֵי אָמַר, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ זָכֵי, (ס״א וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל) דְּהָא הוּא וּשְׁמֵיהּ חַד הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין אָמֵן. (שמות ב) לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶּסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב. אָמַר ר׳ יוֹסֵי, (דְּבָר אַחֵר לֹא גָּרְסִינָן מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דִּכְתִיב,) (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף

וְלִי הַזָּהָב, אַף עַל גַּב דְּלִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי, אִתִּי: כְּלוֹמַר אוֹתִי.

אָמַר ר' יִצְחָק, כְּתִיב (ירמיה י) מֵאֵין כָּמוֹךָ יְיָ גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה וְגוֹ', (גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ) גָּדוֹל אַתָּה, הַיְינוּ לִי הַכֶּסֶף. וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה, הַיְינוּ וְלִי הַזָּהָב. אִלֵּין תְּרֵין גַּוונִין לָא מִתְחַזְיָין, וְלָא מִתְפָּאֲרָן, בַּר כַּד אִינוּן גְּלִיפִין בַּאֲתָר חַד, בְּאָן אֲתָר אִתְגְּלִיפוּ. בְּיִשְׂרָאֵל. כָּאן אִתְחָזוּן גַּוונִין לְאִתְפָּאֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

ר' יְהוּדָה פָּתַח, (ישעיה סא) שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בה' תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי וְגוֹ', זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מֵעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּחֶדְווֹתָא וְתַפְנוּקָא דִּלְהוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיְיָ'. כֵּיוָן דְּאָמַר בַּיְיָ', אֲמַאי כְּתִיב בֵּאלֹהַי. אֶלָּא הָכִי אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, אִי בְּרַחֲמֵי אָתֵי עָלָנָא, שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיְיָ'. אִי בְּדִינָא, תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי.

מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּאִלֵּין בֵּיהּ אִתְגְּלִיפוּ, דִּכְתִיב, (ישעיה סא) כִּי הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי יֶשַׁע. מַהוּ בִּגְדֵי יֶשַׁע. גַּוונִין, דְּאִתְגְּלִיפוּ לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב כב) יְשׁוּעוֹ וְגוֹ' אֶל יְיָ'. יֶשַׁע אִסְתַּכְלוּתָא הוּא. מַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְלָא בִּי, בְּגַוונִין דִּילִי יִסְתַּכַּל. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם

דִּכְתִיב, (ישעיה סא) מְעִיל צְדָקָה יְעָטָנִי, צְדָקָה מַמָּשׁ, דְּגָוונִין בֵּיהּ אִתְגְּלִיפוּ. כֻּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר, דָּא גַּוונָא חַד. וְכַכַּלָּה תַּעֲדֶה כֵּלֶיהָ, דָּא גַּוונָא אָחֳרָא. וְכַד גַּוונִין מִתְחַבְּרָן, בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִתְחַזְיָין, וְכֻלְּהוּ תְּאִבִין לְאִתְחַזָּאָה, וּלְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ.

ר' יוֹסִי אָמַר, שׁוּשׁ אָשִׂישׂ בַּייָ', תֵּרִין חֶדְוָון. בַּייָ': בְּרַחֲמֵי. תָּגֵל נַפְשִׁי, דָּא (דא חֶדְוָה) בְּדִינָא. אָמַר ר' יְהוּדָה, בְּכֹלָּא חֶדְוָה עַל חֶדְוָה. וְחֶדְוָה דְּצִיּוֹן, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲדָאָה לְיִשְׂרָאֵל, בְּחֶדְוָותָא יַתִּיר מִכֹּלָּא, דִּכְתִיב, (ישעיה לה) וּפְדוּיֵי יְיָ' יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְגוֹ', וּפְדוּיֵי יְיָ' יְשׁוּבוּן, דָּא חַד. וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה, דָּא תְּרֵי. וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם, דָּא תְּלַת. שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ, דָּא אַרְבַּע. לָקָבְלֵיהוֹן דְּאַרְבַּע זִמְנִין דְּאִתְפְּזָרוּ יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמַיָּא. וּכְדֵין כְּתִיב (ישעיה יב) וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַייָ' קִרְאוּ בִשְׁמוֹ וְגוֹ'.

השלמה מההשמטות (סימן ב)

וְאֵלּוּ הֵם י"ב פְּקוּדִין. א' יִחוּד יְיָ'. ב' לִירְאָה אֶת יְיָ'. ג' לְמִנְדַּע דְּאִית דַּיָּין וְאִית אֲגַר טָב וְכוּ'. ד' לְקַדֵּשׁ אֶת יְיָ'. ה' לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם שַׁחֲרִית מִנְחָה עַרְבִית. ו' לַעֲסוֹק בְּתוֹרָה. ז' לְמוּל אֶת הַבֵּן. ח' קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר. ט' תְּפִילִין. י' צִיצִית. י"א מְזוּזָה. י"ב לְמָסוֹר נַפְשׁוֹ בְּדִבֵּקוּת

(ה'). אִלּוּ הֵם י"ב פִּקּוּדֵי שָׁמוֹר. א' דִּלָּא לְמִיהַב רֵבוּ לְעַבּוּדָה זָרָה. ב' דִּלָּא לְמִבְנֵי מִגְדַּל לְעַבּוּדָה זָרָה. ג' אַל תִּפְּנוּ וְגוֹ' (שֶׁלֹּא) לְהַרְהֵר אַחֲרֵיהֶם. ד' לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. ה' דִּלָּא לְאִתְכַּפְיָא, דְּהַיְינוּ לֹא תָעֲבְדֵם. ו' דִּלָּא לְהַחֲלִיף יְחוּדָא דְּמָארֵיהּ דְּהַיְינוּ הַהֶמִּיר. ז' דִּלָּא לְהַרְהֵרָא, דְּהַיְינוּ לֹא תָתוּרוּ וְגוֹ'. ח' שֶׁלֹּא לִשְׁאוֹל בְּאוֹב. ט' שֶׁלֹּא לִשְׁאוֹל בִּידִעוֹנִי. י' שֶׁלֹּא לִדְרוֹשׁ אֶל הַמֵּתִים. י"א דִּלָּא לְמֶעְבַּד חַרְשִׁין דְּהַיְינוּ וְחוֹבֵר חָבֶר. י"ב וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים שֶׁלֹּא תַזְכִּירוּ: (עד כאן מההשמטות)

(שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. כָּל הַדְּבָרִים,

כְּלָלָא דָּא, הוּא כְּלָלָא דִּכְלָא, כְּלָלָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא.

אָנֹכִי, רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא יה"ו.

אָנֹכִי, אִתְגַּלְיָא וְאִתְגְּנִיז. אִתְגַּלְיָא בְּרָזָא קַדִּישָׁא דִּכְרְסְיָיא, דְּסִיהֲרָא קַיְימָא בִּשְׁלִימוּ כַּחֲדָא, כַּד שִׁמְשָׁא שַׁלְטָא, וְסִיהֲרָא אִתְנְהִירַת, וְלֵית לָהּ שִׁבְחָא, בַּר שִׁבְחָא דִּנְהוֹרָא דְּנָהִיר עָלָהּ. (דף צ"א ע"א)

אָנֹכִי, בְּאַשְׁלְמוּת רָזִין דִּשְׁלִימוּ דִּכוּרְסְיָיא לְתַתָּא,

וְאִסְתָּלָקוּ חֵיוָן קַדִּישִׁין, וְאִיהִי אִתְתַּקְנַת בְּתִקוּנָהָא. וְכַד אִיהִי שַׁפִּירָא בְּחֵיזוּ, וּבַעֲלָהּ אָתֵי לְגַבָּהָא,

כְּדֵין אִקְרֵי אָנֹכִי.

אָנֹכִי, רָזָא דִּכְלָא כַּחֲדָא, בִּכְלָלָא דִּכְלָא אַתְוָון, בִּשְׁבִילֵי

אוֹרַיְיתָא, דְּנַפְקוּ מִגּוֹ רָזָא עִלָּאָה, בְּהַאי אָנֹכִי, תַּלְיָין רָזִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. אָנֹכִי, רָזָא לְמֵיהָב אַגָּר טָב לְצַדִּיקַיָּא, דְּקָא מְחַכָּן לֵיהּ וְנַטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, בְּהַאי, אִית לוֹן בְּטְחוֹנָא כַּדְקָא חֲזֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְסִימָנִיךְ

(בראשית מא) אֲנִי פַרְעֹה.

אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ, אִתְמַר בְּרָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְדָא אִיהוּ זָכוֹר וְשָׁמוֹר. אָנֹכִי, רָזָא סְתִימָא וְגָנִיז, בְּכָל אִינּוּן דַּרְגִּין דְּעָלְמָא עִלָּאָה, בְּכֻלָּא חַדָּא. וְכֵיוָן דְּאִתְמַר אָנֹכִי, אִתְחַבַּר כֻּלָּא כַּחֲדָא, בְּרָזָא חַדָּא.

אָנֹכִי, רָזָא דְּתֵרִין כְּרְסָוִון. אֲנִי יְיָ דְכוּרְסְיָא אַחֲרָא (נ״א אֲנִי כּוּרְסְיָיא חֲדָא. כ׳, כּוּרְסְיָיא אַחֲרָא עִלָּאָה.)

אָנֹכִי, דְּקָא אִתְדַּכֵּי מַקְדְּשָׁא, וְנוּכְרָאָה לָא אִתְקְרַב בַּהֲדֵיהּ, וּמַקְדְּשָׁא נָהִיר בִּלְחוֹדוֹי, דְּקָא אִתְבַּטַּל בְּהַהִיא שַׁעֲתָא יֵצֶר הָרַע מֵעָלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלָּק בִּיקָרֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי, וּכְדֵין אִתְמַר אָנֹכִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. רָזָא שְׁלִים, בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. א׳: לְיַחֲדָא רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּדַרְגּוֹי, לְמֶהֱוֵי חַד. בְּגִין דְּרָזָא דִּילֵיהּ אִיהוּ ו׳. נ׳: רָזָא לְמִדְחַל מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְמִנְדַּע דְּאִית דִּין וְאִית דַּיָּין, וְאִית אַגָּר טָב לְצַדִּיקַיָּא וּפוּרְעָנוּת לְרַשִּׁיעַיָּא, בְּגִין דְּרָזָא דִּילֵיהּ ה׳ תַּתָּאָה.

כ׳: לְקַדְּשָׁא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכָל יוֹמָא, לְאִתְקַדְּשָׁא

בְּדַרְגִּין קַדִּישִׁין, וּלְצַלָּאָה צְלוֹתָא לְגַבֵּיהּ בְּכָל זִמְנָא, לְאִסְתַּלְקָא כְּתָרָא עִלָּאָה, רָזָא דְּכוּרְסְיָיא עִלָּאָה, עַל גַּבֵּי חִיּוֹן עִלָּאִין, כְּדְקָא יָאוֹת, וְרָזָא דִּילֵיהּ ה׳ עִלָּאָה.

י׳: לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי, וּלְמִגְזַר גְּזִירוֹ, בְּרָזָא לְתַמְנָיָא יוֹמִין, וּלְקַדְּשָׁא בְּכוּרָא. וּלְאַנָּחָא תְּפִילִין וְצִיצִית וּמְזוּזָה. וּלְמִמְסַר נַפְשָׁא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ. אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵיסַר פִּקּוּדִין עִלָּאִין, דִּכְלִילָן רל״ו פִּקּוּדִין אַחֲרָנִין דְּאִינּוּן בְּרָזָא דְּאָנֹכִי, כְּלָלָא דְּזָכוֹר. וְאָת דָּא, לָא אִתְחַלָּף בְּאַתָּר אַחֲרָא דָּא, בְּגִין דְּאִיהִי י׳, רָזָא עִלָּאָה, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְאִלֵּין תְּרֵיסַר, אִית תְּרֵיסַר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, דְּתַלְיָין מִנַּיְיהוּ, וְחַד דְּשַׁלְטָא לְמֶהֱוֵי תְּלֵיסַר.

לֹא יִהְיֶה לְךָ, רָזָא דְּשָׁמוֹר, בְּתַלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. ל׳: רָזָא דְּלָא לְמֵיהַב יְקָר וּרְבוּ לֵאלָהָא אַחֲרָא. ל׳: מִגַּדְלָא דְּפָרַח וְסָלִיק בַּאֲוִירָא, דְּלָא יִסְטֵי לְבָּא, לְמִבְנֵי לָהּ לֵאלָהָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּאִית רָזָא, דְּבוֹנָא מִגַּדְלָא. (לֵאלָהָא אַחֲרָא) ל׳: דְּלָא לְמִפְנֵי בְּדִיוּקְנָא דְּעַבּוּדָה זָרָה, דְּלָא לְהַרְהָרָא אֲבַתְרָהָא, דְּלָא לְסַגְּדָא, וְלָא לְאַכְפְּיָא גַּרְמֵיהּ לֵאלָהָא אַחֲרָא.

א׳: דְּלָא לְחַלְּפָא יְחוּדָא דְּמָרֵיהּ, בְּגִין טַעֲוָון אַחֲרָנִין. א׳: דְּלָא לְהַרְהָרָא דְּאִית אֱלָהָא אַחֲרָא בַּר מִנֵּיהּ. א׳:

דְּלָא לְמִסְטֵי בָּתַר בִּידִין וּדְכוּרוֹ, בְּרָזָא דְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם, וְלָא בְּדִיוּקְנָא אַחֲרָא. א׳: דְּלָא לְמִשְׁאַל מִן מֵתַיָּיא, וְלָא לְמֶעְבַּד חַרְשִׁין. א׳: דְּלָא יוֹמֵי בְּפוּמּוֹי, בְּשִׁמָּא דֶּאֱלָהָא אַחֲרָא. עַד הָכָא, תְּרֵיסַר אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן פִּקּוּדֵי שָׁמוֹר. וּבְאִלֵּין תְּרֵיסָר, תַּלְיָין תְּלַת מְאָה וְחַמְשִׁין וּתְלַת פִּקּוּדֵי דְּשָׁמוֹר אַחֲרָנִין, דְּכִלִּילָן בְּאִלֵּין תְּרֵיסַר, וְרָזָא דָּא אָנֹכִי. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תּוּ תָּנֵינָן, אָנֹכִי כְּלָלָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, כְּלָלָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, כְּלָלָא דְּחֵיוָן קַדִּישִׁין, דְּכִלִּילָן בֵּיהּ, כֻּלָּא הוּא בְּרָזָא דְּאָנֹכִי. לֹא יִהְיֶה לְךָ לְתַתָּא, רָזָא דְּתְרֵיסַר חֵיוָן תַּתָּאִין.

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל. פִּסְלוּ מֵהַהוּא אֲתָר עִלָּאָה, מֵהַהוּא אֲתָר קַדִּישָׁא. פֶּסֶל. פִּסּוֹלֶת דְּקִדּוּשָׁא דְּאִיהוּ רָזָא דְּטַעֲוָא אַחֲרָא. וְרָזָא דָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן וְגוֹ׳. וְכָל תְּמוּנָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת. כִּי אָנֹכִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ, בְּגִין לְאַתְעָרָא לְבָא לְגַבֵּי עֵילָּא, וְלָא לְנַחְתָּא לְתַתָּא וְלָא לְמִקְרַב לְתַרַע בֵּיתָא. אֵל קַנָּא, דְּקִנְאָה אִיהוּ בְּהַהוּא אֲתָר.

וְרָזָא דָּא, (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ. וְאִיהוּ לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ, חַד. פֶּסֶל, תְּרִין. וְכָל תְּמוּנָה, תְּלַת. וְאֶרֶץ דָּא, עַל דָּא (דף צ״א ע״ב) אִתְרְגִיזַת.

(שמות כ) **פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים.**
אִלֵּנָא חֲדָא, דְּאִינְצִיב חֲדָא, וּתְרִין זִמְנִין, וּתְלַת זִמְנִין, וְאַרְבַּע זִמְנִין, וְאִתְפְּקַד עַל חוֹבֵי קַדְמָאֵי, אָב וּבֵן. שְׁלִישֵׁי וּרְבִיעֵי חַד הוּא כַּד לָא אִתְתַּקַּן, וְלָא חָיֵישׁ לְאִתְתַּקָּנָא, וְכֵן בְּהַפּוּכָא דְּדָא, לְאֵילָנָא דְּאִיהוּ אִתְתַּקַּן כַּדְקָא חֲזֵי, וְקָאִים עַל קִיּוּמֵיהּ (נ״א בְּדִין) **וְעוֹשֶׂה חֶסֶד וְגוֹ׳.**

(שמות כ) **לֹא תִשָּׂא, רָזָא דָּא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד שָׁתִיל עָלְמָא, אַטְבַּע גּוֹ תְּהוֹמֵי, צְרוֹרָא חֲדָא, חֲקִיקָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאַטְבַּע לָהּ לְגוֹ תְּהוֹמָא. וְכַד מַיָּא בָּעָאן לְסַלְקָא, חָמָאן רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, חָקִיק עַל הַהוּא צְרוֹרָא, וְתַיְּיבִין וּמִשְׁתַּקְּעִין, וְהַדְרִין לַאֲחוֹרָא, וּשְׁמָא דָּא קַיָּימָא עַד יוֹמָא דָּא, גּוֹ תְּהוֹמָא.**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא י״ב, לְאוֹמָאָה בִּשְׁמֵיהּ בְּאַרַח קְשׁוֹט. וּמַאן דְּאוֹמֵי שְׁבוּעָה, הוּא כָּלִיל גַּרְמֵיהּ, בְּאִינּוּן ז׳ דַּרְגִּין עִלָּאִין, דִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְכְּלִיל בְּהוּ. וְהָא שִׁיתָּא אִינּוּן. הַהוּא בַּר נָשׁ דְּאוֹמֵי אוֹמָאָה דְּקִשׁוֹט עַל פִּי בֵּית דִּין, כָּלִיל גַּרְמֵיהּ בְּהוּ, וְהוּא שְׁבִיעָאָה, לְקַיְּימָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּדוּכְתֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ו) וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ. וּמַאן דְּאוֹמֵי אוֹמָאָה לְמַגְנָא וּלְשַׁקְרָא, גָּרִים לְהַהוּא אֲתָר דְּלָא יִתְקַיָּים בְּדוּכְתֵּיהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאוֹמִין בְּנֵי נָשָׁא עַל קְשׁוֹט,
בְּקִיּוּמָא דְּקְשׁוֹט, הַהוּא צְרוֹרָא סַלְקָא, וּמְקַבְּלָא הַהוּא אוֹמָאָה, וְאַהֲדָּר וְאִתְקַיַּים עַל תְּהוֹמָא, וְעָלְמָא אִתְקַיַּים, וְהַהוּא אוֹמָאָה דְּקְשׁוֹט קַיָּים עָלְמָא.
וּבְשַׁעֲתָא דְּאוֹמוּ בְּנֵי נָשָׁא אוֹמָאָה לְשַׁקְרָא, הַהוּא צְרוֹרָא סַלְקָא לְקַבְּלָא לָהּ לְהַהִיא אוֹמָאָה, כֵּיוָן דְּחָזֵי דְּאִיהוּ דְּשַׁקְרָא. כְּדֵין הַהוּא צְרוֹרָא דְּהַוָּה סָלִיק, תָּב לַאֲחוֹרָא, וּמַיִין אַזְלִין וְשָׁטִין, וְאַתְוָון דְּהַהוּא צְרוֹרָא, פַּרְחָן גּוֹ תְּהוֹמֵי, וְאִתְבַּדְּרָן, וּבָעָאן מַיָּא לְסַלְקָא לְחַפְיָא עָלְמָא, וּלְאַהֲדָּרָא לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין.

אוֹמָאָה לְקַיְּמָא פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, דָּא אִיהוּ שְׁבוּעָה דְּקְשׁוֹט, כַּד הַהוּא יֵצֶר הָרָע מְקַטְרֵג לְבַר נָשׁ, וּמְפַתֶּה לֵיהּ לְמֶעְבַּר עַל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ. דָּא אִיהוּ אוֹמָאָה דְּמָארֵיהּ אִשְׁתְּבַח בֵּיהּ, וְאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאוֹמָאָה בְּמָארֵיהּ עַל דָּא, וְאִיהוּ שְׁבוּעָה דִּילֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ. כְּגוֹן בּוֹעַז, דִּכְתִיב, (רות ג) חַי יְיָ׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר. דְּהָא יֵצֶר הָרָע הֲוָה מְקַטְרֵג לֵיהּ, וְאוֹמֵי עַל דָּא.

נֶדֶר אִיהוּ לְעֵילָּא, וְאִינּוּן חַיֵּי מַלְכָּא, רָזָא דְּרמ״ח שַׁיְיפִין, וּתְרֵיסַר קְטִירִין, כְּחוּשְׁבָּן וְנֶדֶ״ר. וְעַל דָּא חָמִיר מִשְׁבוּעָה. חַיֵּי דְּמַלְכָּא אִלֵּין, דְּיָהִיב חַיִּין לְכָל אִלֵּין שַׁיְיפִין, וְאִקְרוֹן הָכִי בְּגִין אִינּוּן חַיִּין, וְאִינּוּן חַיִּין נַחְתִּין מֵעֵילָּא לְתַתָּא. לְהַהוּא מְקוֹרָא דְּחַיִּין. וּמֵהַהוּא מְקוֹרָא נַחְתִּין לְתַתָּא, לְכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין.

עַד דְּזַמִּין (נ״א דְּרַמִּיז) **קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְחַד מִמָּנָא, יְעַזְרִיאֵ״ל, דִּי מְמָנָא עַל שִׁבְעִין מַפְתְּחָן, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעָאל לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא צְרוֹרָא, וְחָקִיק בֵּיהּ אַתְוָון כְּמִלְקַדְמִין, וּכְדֵין אִתְקָיְּים עָלְמָא, וְאָהֲדְרוּ מַיִין לְדוּכְתַּיְיהוּ.** (נ״א דְּהַהוּא צְרוֹרָא וְרָגִישׁ לֵהּ לְאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא וְחָקִיק לֵהּ כְּמִלְקַדְמִין וְאָהֲדְרוּ מַיִין לְדוּכְתַּיְיהוּ וּכְדֵין אִתְקָיְּים עַלְמָא) **וְעַל דָּא כְּתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה׳ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא.** שְׁבוּעָה לְקַיְּימָא דַּרְגָּא דִּלְתַתָּא, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְדָא אִקְרֵי מֶלֶךְ עַצְמוֹ, דְּרוּחָא עִלָּאָה וְגוּפָא דִּילֵיהּ, לְמִשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ, וּלְדַיְּירָא בֵּיהּ, בְּרוּחָא דִּשְׁאֵרֵי גּוֹ גּוּפָא. וְעַל דָּא אִקְרֵי מֶלֶךְ עַצְמוֹ דְּרוּחָא עִלָּאָה תַּאיְבָה דִּילֵיהּ לְמִשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ עַצְמוֹ דְּהַהוּא דְּסַתִּיר לְעֵילָּא. וּבְגִין כַּךְ, מַאן דְּאוֹמֵי בְּקִשּׁוֹט, הוּא מְקַיֵּים לְהַהוּא אֲתָר, וְכַד קָאֵי הַאי אֲתָר מְקוּיָּים, מְקַיֵּים כָּל עָלְמָא. נֶדֶר שַׁרְיָא עַל כֹּלָּא, עַל מִצְוָה, וְעַל רְשׁוּתָא דִּלָּאו הָכִי בִּשְׁבוּעָה, וְהָכִי אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. (ע״כ רעיא מהימנא) (פקודא י״ג לאתעסקא בפריה ורביה וכו׳ עד בכל סטרין. ומשם תלך ויקרא מ״ג ע״ב וביום השמיני)

(דף צ״ב ע״א) **זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ** (שמות כ) **דָּא אִיהוּ רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא. וּבְגִין דִּבְהַאי בְּרִית קַיְּימִין כָּל מְקוֹרִין דְּשַׁיְּיפֵי**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא כ״ד, לְמֶהֱוֵי דָּכִיר יוֹם הַשַּׁבָּת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. רָזָא דְּשַׁבָּת, הָא אוּקִימְנָא בְּכָל אִינּוּן

גּוּפָא, וְאִיהוּ כָּלַל כֹּלָּא.
כְּגַוְונָא, דָּא שַׁבָּת אִיהוּ כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא בֵּיהּ תַּלְיָין, וְקִיּוּמָא דְּשַׁבָּת, כְּקִיּוּמָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא, מַאן דְּנָטִיר שַׁבָּת, כְּאִילּוּ נָטִיר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא.

דּוּכְתֵּי, יוֹמָא דּוּכְרָנָא דְּנַיְיחָא דְּעָלְמָא וְאִיהוּ כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא. וּמַאן דְּנָטִיר שַׁבָּת, כְּאִילּוּ נָטִיר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא. וְהָא אִתְּמַר, דּוּכְרָנָא דְּשַׁבָּת, לְקַדְּשָׁא לֵיהּ בְּכָל זִינֵי קִדּוּשִׁין. מַאן דְּאַדְכַּר לְמַלְכָּא, אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא לֵיהּ, מַאן דְּאַדְכַּר שַׁבָּת, צָרִיךְ לְקַדְּשָׁא לֵיהּ וְהָא אִתְּמַר.

זָכוֹר לְדִכְוָרָא אִיהוּ. שָׁמוֹר אִיהוּ לְנוּקְבָא. (וְדָא בְּלָא פְּרוּדָא) יוֹם שַׁבָּת, רָזָא דְּכָל מְהֵימָנוּתָא, דְּתַלְיָא מֵרֵישָׁא עִלָּאָה, עַד סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, שַׁבָּת אִיהוּ כֻּלָּא.

תְּלַת דַּרְגִּין אִינּוּן, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן שַׁבָּת. שַׁבָּת עִלָּאָה. שַׁבָּת דְּיוֹמָא. שַׁבָּת דְּלֵילְיָא.

השלמה מההשמטות (סימן ח)

בְּרָזָא דְּשָׁמוֹר דִּבּוּר לַיְלָה. דְּהָא הִיא תּוֹרַת ה׳, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ וְגוֹ׳ וְהָא אִתְּעָרוּ עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִילּוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב הָא כְּתִיב (דברים ל״א) וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית יְיָ לֵאמֹר לָקֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה, וְדָא לְלֵיוָאֵי אִתְחֲזֵי לְהַאי. לְהַאי דְּאַחִיד בְּשִׁמְשָׁא. וּמַלְכָּא דְּאַתְיָא מִגֵּיהּ, מֹשֶׁה. נָהִיר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִין שְׁנִין שִׁמְשָׁא בְּיוֹמָא, וְתוֹרַת ה׳ דָּא מָעֲלֵי דְּשַׁבַּתָּא בְּרָזָא חֲדָא וְכוּ׳: (עד

כאן מההשמטות)

וְכֻלְּהוּ חַד וְאִקְרֵי כֹּלָּא שַׁבָּת. וְכָל חַד, כַּד אִיהוּ שַׁלְטָא, נָטִיל לְחַבְרוֹי, וְזָמִין לוֹן בַּהֲדֵיהּ, בְּהַהוּא שׁוּלְטָנוּ דִּילֵיהּ. וְכַד הַאי אָתֵי לְעָלְמָא, כֻּלְּהוּ אַתְיָין וְזָמִינִין בַּהֲדֵיהּ.

כַּד אָתֵי לֵילְיָא, זַמִּין בַּהֲדֵיהּ לְשַׁבָּת דִּימָמָא, וְזַמִּין לֵיהּ בְּהֵיכָלֵיהּ, וְאִתְטַמַּר בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּהַאי אַתְיָא, שַׁבָּת עִלָּאָה אִתְמְשָׁךְ עָלֵיהּ, וְכֻלְּהוּ גְּנִיזִין בְּהֵיכָלָא דִּלֵילְיָא וּבְגִין דָּא סְעוּדָתָא דִּלֵילְיָא חָמוּר מִבִּימָמָא (ס״א בְּדִבִימָמָא.)

כַּד אָתֵי יְמָמָא, זַמִּין בַּהֲדֵיהּ לְתַרִּין אִלֵּין אַחֲרָנִין, דַּרְגָּא עִלָּאָה וְדַרְגָּא תַּתָּאָה, דָּא דְּאַנְהִיר לֵיהּ, וְדָא דְּאִתְנְהִיר מִנֵּיהּ. וְכֹלָּא בַּחֲדָא אִקְרֵי שַׁבָּת, וְשַׁלְטִין בְּיוֹמָא דְּשַׁבָּת. וְאִלֵּין תְּלַת דַּרְגִּין, אִינּוּן כְּלָלָא וְרָזָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, נְבִיאִים וּכְתוּבִים. מַאן דְּנָטִיר שַׁבָּת, נָטִיר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא.

תְּרִין מַרְגְּלָן אִינּוּן, וְחַד סִיכְתָא בַּהֲדַיְיהוּ, בְּגַוַויְיהוּ, דְּקָאִים בֵּין הַאי וּבֵין הַאי. מַרְגְּלָא עִלָּאָה לֵית בֵּיהּ גַּוָון, לֵית בֵּהּ חֵיזוּ בְּאִתְגַּלְיָיא.

הַאי מַרְגְּלָא, כַּד שָׁאֲרֵי לְאִתְגַּלְיָיא, נַהֲרִין, ז׳ אַתְוָון גְּלִיפִין, בַּלְטִין וְנִצְצִין וּבְקָעִין בְּקִיעִין וְקַסְטִירִין, וְנַהֲרִין כָּל חַד וְחַד. וְאִינּוּן ז׳ אַתְוָון, אִינּוּן תְּרִין שְׁמָהָן מְחָקְקִין בְּהַהוּא מַרְגְּלָא. וּבְיוֹמָא דְּשַׁבָּת, נָצְצִין וְנָהֲרִין, וּפַתְחִין פִּתְחִין, וְנַפְקֵי וְשַׁלְטֵי. וְאִינּוּן אהי״ה יה״ו, מִתְנַצְּצֵי אַתְוָון, וּבְנִצְיצוּ דִּלְהוֹן, עָאלִין דָּא בְּדָא, וְנַהֲרִין דָּא בְּדָא.

וְכַד עָאלִין דָּא בְּדָא, נָהֲרִין דָּא מִגּוֹ דָּא, בִּתְרִין גַּוּונִין. חַד גַּוָון חִוָּור, וְחַד גַּוָון סוּמָק. וּמֵאִינּוּן תְּרִין גַּוּונִין, אִתְעַבִּידוּ תְּרִין שְׁמָהָן אַחֲרָנִין, עַד דְּסַלְקִין אַתְוָון לְשֶׁבַע שְׁמָהָן.

א׳ נָפִיק וְנָצִיץ, וְעָאל בְּאָת ו׳, וְנָהֲרִין תַּרְוַוייהוּ, בִּתְרִין גַּוונִין, וְאִינּוּן תְּרֵין שְׁמָהָן, חַד אִקְרֵי יְדָו״ד, וְחַד אִקְרֵי אֵ״ל, וְנַהֲרִין בַּחֲדָא. ה׳ נָפִיק וְנָצִיץ, וְעָאל בְּאָת ה׳ וְנָהֲרִין תַּרְוַוייהוּ, בִּתְרִין גַּוונִין, וְאִינּוּן תְּרֵין שְׁמָהָן, חַד אִקְרֵי יֱיוִד רָזָא דֶּאֱלֹהִים. וְחַד אִקְרֵי אֱלֹהִים. וְנָהֲרִין כַּחֲדָא. י׳ עָאל בִּי׳, וְנַהֲרִין וּנְצִיצִין כַּחֲדָא, וְעָאלוּ דָּא בְּדָא, וְנַהֲרִין תַּרְוַוייהוּ, גְּלִיפִין מְחֻקָּקָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן זַקְפָן רֵישָׁא, נְהִירִין מְנַצְּצִין עַנְפִין סַלְקִין מֵהַאי סִטְרָא, וּמֵהַאי סִטְרָא, וְאִינּוּן חַד סָרֵי עַנְפִין.

וְאִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון דְּנַהֲרָן, מִתְחַבְּקָן דָּא בְּדָא, אִינּוּן יְדוֹ״ד יְדוֹ״ד מצפ״ץ מצפ״ץ, בְּרָזָא דִּתְלִיסָר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי. וְאִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון, כַּד עָאלִין דָּא בְּדָא, וְכַד מִתְחַבְּקָן דָּא בְּדָא, (וְכַד מִתְדַּבְּקָן דָּא בְּדָא) זַקְפִין רֵישָׁא, וְנָהֲרָן וּמְנַצְּצָן עַל כֹּלָּא, בְּאִינּוּן חַד סָרֵי עַנְפִין, דְּנָפְקִין בְּכָל (דף צ״ב ע״ב) סִטְרָא.

ה׳ דְּאִשְׁתְּאַר, אִיהִי סַלְקָא בִּשְׁמָא חַד, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִיהִי אֲדָנָי. וְכָל אִלֵּין שְׁמָהָן, בַּלְטִין וְנִצְצִין וְנַפְקֵי וְשַׁלְטֵי בְּהַאי יוֹמָא. בֵּיוָן דְּאִלֵּין שַׁלְטֵי, נָפַק הַהוּא מַרְגְּלָא עִלָּאָה, בָּלְטָא מְנַצְּצָא. וּמִגּוֹ נְצִיצוּ דִּילָהּ, לָא אִתְחָזֵי בָּהּ גְּוָון.

כַּד נָפְקָא, בָּטַשׁ בְּאִלֵּין שְׁמָהָן, חַד שְׁמָא מִנַּיְיהוּ אֲדָנָי, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, מִתְעַטְּרָא וְעָאל בְּמַרְגְּלָא תַּתָּאָה, וְאִתְיְישַׁב שְׁמָא אַחֲרָא תְּחוֹתֵיהּ, וְאִיהוּ י״ה. וְאִסְתְּחַר הַהוּא מַרְגְּלָא עִלָּאָה בֵּיהּ, וּמִתְעַטְּרָא הַהוּא נְצִיצוּ דְּנָצִיץ, בְּהַאי שְׁמָא.

לְבָתַר דְּכָנִישׁ (נ״א דְּבָטַשׁ) בְּהָנֵי שְׁמָהָן, נָפְקִין מִנַּיְיהוּ שִׁבְעִים עַנְפִין לְכָל סִטְרָא, וּמִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, וְאִתְעֲבִיד רְתִיכָא וְכֻרְסְיָיא חֲדָא, לְהַהוּא מַרְגְּלָא עִלָּאָה, וְשָׁלְטָא בְּעִטְרוֹי, מַלְכָּא בְּכֻרְסְיָיא, בְּיוֹמָא דָּא, וְחַדֵּי כֹּלָּא. בֵּיוָן דְּחַדֵּי כֹּלָּא, יָתִיב מַלְכָּא עַל כֻּרְסְיָיא, וְסַלִּיק בְּשִׁבְעִין עַנְפִין כֻּרְסְיָיא, בִּדְקָאמְרָן.

וְאִינּוּן תְּרֵין (תרומה קל״ב ע״א) אַתְוָון, סַלְקִין וְנַחְתִּין, וְנָהֲרִין וּמִתְעַטְּרִין אַתְוָון כ״ב, (ס״א בכ״ב אַתְוָון) כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא. בַּטְשֵׁי בִּתְרֵי (קל״ב ע״א) אַתְוָון קַדְמָאֵי, וְסַלְקֵי לְחָד, בְּשִׁית שְׁבָטִין, וּלְחַד בְּשִׁית שְׁבָטִין אַחֲרָנִין. וְאִלֵּין אִינּוּן י״ב שְׁבָטִין דְּיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה.

תּוּ, אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון, (נ״א קַדְמָאֵי סַלְקִין) סַלְקִין וְנַחְתִּין, וּבַטְשֵׁי בִּתְרֵין אַתְוָון, דְּסוֹפָא דכ״ב אַתְוָון. וְסַלְקֵי, חַד בְּחָמֵשׁ דַּרְגִּין, וְחַד בְּחָמֵשׁ דַּרְגִּין. וְאִלֵּין עֶשֶׂר אֲמִירָן (ס״א לְשַׁכְלְלָא) לְאַכְלָלָא לְכ״ב אַתְוָון, י״ב שְׁבָטִין בִּתְרֵין אַתְוָון, (ס״א קַדְמָאֵי) כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא וְעֶשֶׂר אֲמִירָן דִּתְרֵין אַתְוָון דְּסוֹפָא, הָא כ״ב אַתְוָון, דְּסוֹפָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְרָזָא דָּא, יְרִית מַרְגְּלָא עִלָּאָה, בְּהַהוּא כֻּרְסְיָיא דְּע״ב, וְנָהֲרִין כ״ב אַתְוָון.

מַרְגְּלָא תַּתָּאָה, בְּשַׁעֲתָא דְּיָתִיב מַרְגְּלָא עִלָּאָה בְּהַהוּא כּוּרְסְיָיא דְּע״ב, וְנַהֲרִין כ״ב אַתְוָון. בְּדֵין הַהוּא מַרְגְּלָא תַּתָּאָה דְּהוּא בְּחָשׁוֹכָא, מִסְתַּכֵּל בְּהַהוּא נְהִירוּ, בְּחֵילָא דְּתוּקְפָּא דְּאִינּוּן אַתְוָון, דְּאִתְרְשִׁים בְּהוֹן, דְּאִקְרוֹן אֲדָנָי, וּכְדֵין אִתְנְהִיר וְסָלִיק הַהוּא נְהוֹרָא, וְנָטִיל כָּל אִינּוּן כ״ב אַתְוָון עִלָּאִין, וְשָׁאִיב לוֹן הַהוּא מַרְגְּלָא בְּגַוֵּיהּ, וְנָהִיר נְהִירוּ דְּנָצִיץ לְע״ב עֵיבָר.

כֵּיוָן דְּהַאי מַרְגְּלָא, נָצִיץ וְשָׁאִיב לְאִינּוּן אַתְוָון בַּהֲדֵהּ, כְּדֵין מַרְגְּלָא עִלָּאָה אִתְמְשַׁךְ בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִתְדַּבָּק מַרְגְּלָא בְּמַרְגְּלָא, וַהֲוֵי כֹּלָּא חַד. וְדָא אִיהוּ רָזָא חַדָּא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

אַתְוָון, כַּד נָצְצִין מֵהַאי סִטְרָא, וּמֵהַאי סִטְרָא, דָּא אִיהוּ סִיכְתָא דִּי בְּגַוַּוְייהוּ, בֵּין מַרְגְּלָא לְמַרְגְּלָא, כְּדֵין אִתְעֲבִידוּ רָזָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא דְּמ״ב אַתְוָון. בְּכֹלָּא רָזָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא דְּע״ב

אַתְוָון, דִּרְתִיכָא עִלָּאָה, וְכוֹלָא, הַאי וְהַאי, אִתְקְרֵי שַׁבָּת, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּשַׁבָּת. (ע״ב רעיא מהימנא).

זָכוֹר רָזָא דִּדְכוּרָא אִיהוּ, רָזָא דִּדְכוּרָא דְּנָקִיט כָּל שַׁייְפֵי דְּעָלְמָא עִלָּאָה. אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לְאַסְגָּאָה מַעֲלֵי שַׁבְּתָא, דְּאִיהוּ לֵילְיָה, וְדָא אִיהוּ אֶת. לְקַדְּשׁוֹ, דְּאִצְטְרִיךְ קְדוּשָׁה מִגּוֹ עַמָּא קַדִּישָׁא, וּלְאִתְעַטָּרָא בֵּהּ כַּדְקָא חֲזִי. זָכוֹר, אֲתָר דְּלֵית לֵיהּ שִׁכְחָה, וְלָא קַיְימָא בֵּיהּ שִׁכְחָה דְּהָא לֵית שִׁכְחָה (בראשית קצ״ג ע״ב) **בַּאֲתָר דִּבְרִית עִלָּאָה, וְכָל שֻׁבִּין לְעֵילָּא. וּלְתַתָּא, אִית שִׁכְחָה, אֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ לְאַדְכָּרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב,** (תהלים קט) **יִזָּכֵר עֲוֹן אֲבוֹתָיו וְגוֹ׳. וְאִית תַּמָּן מְמָנָן, דְּאַדְכְּרָן זַכְיָין דְּבַר נָשׁ, וְחוֹבוֹי.**

וְלֵית שִׁכְחָה קָמֵי כֻּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, מַה דְּאִיהוּ קָמֵיהּ. וּמַאן אִיהוּ קָמֵיהּ. זָכוֹר. וְכָל שֻׁבִּין לְעֵילָּא. בְּגִין דְּכוֹלָא רָזָא דִּדְכוּרָא אִיהוּ, וְתַמָּן אִתְגְּלִיף רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא יד״ו. וּלְתַתָּא, אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא, וּבְמֶה אִתְקַדָּשׁ. בְּזָכוֹר, דְּהָא מְנֵיהּ נָטִיל כָּל קִדּוּשִׁין וְכָל בִּרְכָאן. וְדָא, כַּד מִתְעַטְּרֵי מַעֲלֵי שַׁבְּתָא, עַל עַמָּא קַדִּישָׁא כִּדְקָא יָאוֹת, בְּצִלּוֹתִין וּבְעוּתִין, וּבְסִדּוּרָא דְּחֶדְוָה.

וְאִי תֵּימָא, זָכוֹר, לָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא, דְּהָא מְנֵיהּ נָפְקִין כָּל קִדּוּשִׁין דְּעָלְמָא. לָאו הָכִי. דְּהָא דָּא אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא בִּימָמָא, וְדָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא

בְּלֵילְיָא, וְכָל קְדוּשִׁין נַטְלִין לוֹן יִשְׂרָאֵל לְבָתַּר, וְאִתְקַדְּשָׁן בְּקִדּוּשֵׁי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

(דף צ״ג ע״א) (שמות כ) **כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, בְּכָל זִינֵי יְקָר, לְמֶחֱזֵי לוֹן בְּעוֹבְדֵי דְּכַשְׁרָאן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (משלי כג) **גִּיל יָגִיל אֲבִי צַדִּיק, וְדָא אִיהוּ יְקָרָא דַּאֲבוּי וּדְאִמֵּיהּ.**

רעיא מהימנא

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. כַּבְּדֵהוּ בִּכְסוּת נְקָיָה, דְּהַיְינוּ כַּנְפֵי מִצְוָה, (משלי ג) כַּבֵּד אֶת ה׳ מֵהוֹנֶךָ, דָּא תּוֹרָה וּמִצְוֹת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ג) אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשְׂמֹאלָהּ וְגוֹ. דְּעָנִי לָאו אִיהוּ בַּר נָשׁ, אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּבָתַר דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין עָנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, דְּעָתְרָא דְּבַר נָשׁ אוֹרַיְיתָא וּמִצְוֹת.

וּבְגִין דָּא, כַּבֵּד אֶת יְיָ׳ מֵהוֹנֶךָ, וְלָא תִּשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵי לְהִתְגַּדֵּל בָּהּ. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְאַל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה לְהִתְגַּדֵּל בָּהֶם, וְלֹא תֹאמַר אֶקְרָא בַּעֲבוּר שֶׁיִּקְרְאוּנִי רַבִּי, אֶלָּא (תהלים לד) גַּדְּלוּ לַיְיָ׳ אִתִּי. כַּבֵּד אֶת יְיָ׳ מֵהוֹנֶךָ, כְּבֵן דְּאִיהוּ חַיָּיב בִּיקָרָא דַּאֲבוּי וְאִמֵּיהּ.

בְּגִין דְּאִיהוּ מְשׁוּתָּף מִתֵּרִין טִפִּין, דְּמִנְּהוֹן נוֹצַר בַּר נָשׁ. מִטִּפָּה דְּאַבּוּהָ, חִוָּורוּ דְּעַיְינִין, וְגַרְמִין וְאֶבְרִין. וּמִטִּפָּה דְּאִמֵּיהּ, שָׁחוֹר דִּי בְּעַיְינִין, וְשַׂעֲרָא וּמַשְׁכָּא וּבִשְׂרָא. וְרַבִּיאוּ לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְעוֹבָדִין טָבִין.

דְּבַר נָשׁ חַיָּיב לְלַמֵּד בְּנוֹ תוֹרָה, דִּכְתִיב, (דברים ו) וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ.

וְאִי לָא אוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדִין, כְּאִילּוּ עָבִיד לֵיהּ פֶּסֶל, וּבְגִין דָּא לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל. וְעָתִיד לְהֵיוֹת בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, וּמְבַזֶּה אָבוּי וְאִמֵּיהּ, וְגוֹזֵל מִנַּיְיהוּ כַּמָּה בִּרְכָאן. דְּהוֹאִיל וְאִיהוּ עִם הָאָרֶץ, חָשִׁיד אִיהוּ עַל כֹּלָּא, וַאֲפִילּוּ עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְגִילּוּי עֲרָיוֹת, וְעֲבוֹדָה זָרָה. דְּמַאן דְּאִיהוּ עִם הָאָרֶץ. וְאָזִיל לַאֲתָר דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, וְלָא יָדַע לְבָרְכָא, חַשְׁדִינָן לֵיהּ דְּאִיהוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. (ע״כ רעיא מהימנא).

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כַּבֵּד אֶת יְיָ׳ מֵהוֹנָךְ. מֵהוֹנָךְ: מִמָּמוֹנָךְ. מֵהוֹנָךְ: מֵחִנָּךְ. בְּחֶדְוָה דְּנִגּוּנָא, לְמֶחֱדֵי לְבָּא, דְּהָא דָּא חֶדְוָה דִּלְבָּא, כְּגַוְונָא דָּא נִגּוּנָא דְּכָל עָלְמָא. עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָאן דְּהַהוּא בְּרָא, חַדֵּי לְבָּא דְּאָבוּהָ וּדְאִמֵּיהּ. מֵהוֹנָךְ, מִמָּמוֹנָךְ לְכָל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ. כְּגַוְונָא דְּבַר נָשׁ אוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַבָּא וּלְאִמָּא, בְּגִין דְּשׁוּתָּפוּתָא חֲדָא אִית לוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהּ. וּכְמָה דְּאִצְטְרִיךְ לְמִדְחַל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְמִדְחַל לְאָבוּהָ וּלְאִמֵּיהּ, וּלְאוֹקִיר לוֹן כַּחֲדָא, בְּכָל זִינֵי יְקָר. לְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ, בְּגִין דְּאִית יוֹמִין לְעֵילָּא, דְּתַלְיָין בְּהוּ חַיֵּי בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא. וְאוֹקִימְנָא עַל אִינּוּן יוֹמִין דְּבַר נָשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא לְעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָן חַיֵּי דְּבַר נָשׁ. עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ. אַבְטָחוּתָא

לְאִתְהַנְיָא בְּאַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, וְרָזָא דָּא עַל הָאַדָּמָה, דָּא אַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, דְּנָהֲרִין מִגּוֹ מַבּוּעָא דְּכֹלָּא.

מַאי שְׁנָא, בְּאִלֵּין תְּרִין פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דִּכְתִיב בְּהוּ לְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ, בְּדָא, וּבְשִׁלּוּחַ הַקֵּן. אֶלָּא תְּרִין פִּקּוּדִין אִלֵּין, כְּלְהוּ תַּלְיָין לְעֵילָּא. אַבָּא וְאִמָּא, רָזָא דְּזָכוֹר וְשָׁמוֹר כַּחֲדָא. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב לְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ. וּבְשִׁלּוּחַ הַקֵּן, דִּכְתִיב, (דברים כב) שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְגוֹ׳, רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, דְּלָא אִתְיְיהִיב בֵּיהּ רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא, וְאִצְטְרִיךְ לְשַׁלֵּחַ מִגּוֹ שְׁאֵלְתָּא וְאִסְתַּכְּלוּתָא בֵּיהּ.

וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, דִּכְתִיב, (דברים ד) כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים וְגוֹ׳ מִקְּצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם. אֲבָל לְעֵילָּא מִקְּצֵה הַשָּׁמַיִם, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח מֵרַעְיוֹנֶיךָ לְמִשְׁאַל.

וּבְדָא כְּתִיב, לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, לְמַעַן אִיטַב לָךְ לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְמַעַן יִיטַב לָךְ. וְיַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים. לְמַעַן יִיטַב לָךְ, הַהוּא אַתָּר דְּאוֹטִיב לְכֹלָּא, וְאִיהוּ עָלְמָא דְּסָתִים וְגָנִיז. וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, כְּמָה דִּכְתִיב, תִּקַּח לָךְ, בִּרְשׁוּתָא דְּבַר נָשׁ (דף צ"ג ע"ב) אִיהוּ.

וְאִי אִזְדַּמַּן לֵיהּ עוֹבָדָא וְיכַוֵּון בֵּיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּלָא מְכַוֵּין בֵּיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ, דְּעָבִיד פִּקּוּדָא דְּמָרֵיהּ. אֲבָל לָא אִתְחַשִּׁיב כְּמַאן דְּעָבִיד רְעוּתָא לִשְׁמָהּ, וְיכַוֵּין בֵּיהּ, בִּרְעוּתָא דְּאִסְתַּכְּלוּתָא בִּיקָרָא דְּמָרֵיהּ, כְּמַאן דְּלָא יָדַע לְמִסְבַּר סְבָרָא, דְּהָא בִּרְעוּתָא תַּלְיָא מִלָּה לִשְׁמָהּ. וּבְעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא לִשְׁמָהּ, אִסְתַּלָּק עוֹבָדָא לְעֵילָּא, וְאִתְתָּקַן כַּדְקָא יָאוֹת.

כְּגַוְונָא דָּא, בְּעוֹבָדָא דְּגוּפָא, אִתְתָּקַן עוֹבָדָא דְּנַפְשָׁא, בְּהַהוּא רְעוּתָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לִבָּא, וּרְעוּתָא דְּבַר נָשׁ. וַאֲפִילּוּ הָכִי, אִי לָאו תַּמָּן רְעוּתָא דְּלִבָּא דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּכֹלָּא, עַל דָּא צַלֵּי דָּוִד וְאָמַר, (תהלים צ) וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וְגוֹ'. דְּהָא לֵית כָּל בַּר נָשׁ חַכִּים, לְשַׁוָּאָה רְעוּתָא וְלִבָּא, לְתַקָּנָא כֹּלָּא וְיַעְבִּיד עוֹבָדָא דְּמִצְוָה. עַל דָּא צַלֵּי צְלוֹתָא דָּא, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ.

מַאי כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. כּוֹנְנָה, וְאַתְקִין תִּקּוּנָךְ לְעֵילָּא כַּדְקָא יָאוֹת. עָלֵינוּ, אַף עַל גַּב דְּלֵית אֲנָן יַדְעֵי לְשַׁוָּאָה רְעוּתָא, אֶלָּא עוֹבָדָא בִּלְחוֹדוֹי. מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ. לְמַאן. לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא. כּוֹנְנֵהוּ, בְּחִבּוּרָא חָדָא בַּאֲבָהָן, לְמֶהֱוֵי מִתְתַּקָּנָא בְּהוֹן, בְּהַאי עוֹבָדָא, כְּדְקָא יָאוֹת.

השלמה מהההשמטות (סימן ט זֶה נִמְצָא בְּסֵפֶר יָשָׁן)

גָּרְסִינָן בְּזוֹהַר, מַאן דְּאַחִיד בְּאוֹרַיְיתָא, סַמְכָא לֵיהּ וּמְחַזְקָה לֵיהּ עַל יַרְכוֹי, דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לוֹן אוֹרַיְיתָא לְגַלָּאָה לוֹן רָזִין עִלָּאִין. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (דְּבָרִים ד') **וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ' אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ'.**

וְתָא חֲזֵי, כַּד יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל רָשִׁים לָהּ בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. אָמַר (שמות כ) **אָנֹכִי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ, בְּרָזָא דְּחֶסֶד אַבְרָהָם אֲחִיד בָּהּ, וּלְקַבְלֵיהּ מִצְוֹת עֲשֵׂה וְרָזָא דָּא תַּפְקִידָתָא קַמַּיְיתָא דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, מִצְוֹת עֲשֵׂה הֲוָה. דִּכְתִיב** (בְּרֵאשִׁית י"ב) **לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּבְגִין כָּךְ חוּשְׁבָּן מִצְוֹת עֲשֵׂה רְמַ"ח כְּחוּשְׁבָּן אַבְרָהָם.**

(שמות ד') **לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְגוֹ' בְּרָזָא דִּגְבוּרָה דְּאַחִיד בָּהּ יִצְחָק, דְּכָל אִינּוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאִינּוּן סָרְכִין מִמָּנָן מִסִּטְרֵיהּ יַנְקִין, וְכֵן עֵשָׂו וְכָל אִינּוּן מִמָּנָן דִּילֵיהּ. דְּהָא יִצְחָק בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה אֲחִיד. וְתַפְקִידְתָא קַמַּיְיתָא דִּילֵיהּ, מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה הֲוָה, דִּכְתִיב** (בראשית כ"ו) **אַל תֵּרֶד מִצְרַיְמָה.**

וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִסִּטְרָא דְּדִינָא קָא אָתֵי, דְּהָא מַעֲנִישִׁין לֵיהּ לְבַר נָשׁ כַּד עָבַר עֲלָהּ. וּבְגִין כָּךְ

חוּשְׁבָּן מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּרָזָא דְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ בְּרָזָא דְּשס"ה לְקַבֵּל יוֹמִין דְּשִׁמְשָׁא דְּנָהִיר מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שופטים ה) כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ.

לֹא תִשָּׂא בְּרָזָא דִּגְבוּר"ה, דְּתִפְאֶרֶת דְּאִקְרֵי אֱמֶת וְאִיקְרֵי בָּהּ יַעֲקֹב שְׁלֵימָא וְיָנִיק תְּרִין חוּלָקִין, מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית כ"ה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים. וְעָאל לְכָל סִטְרִין לְרַחֲמֵי וּלְדִינָא, לְמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וּלְמִצְוֹת עֲשֵׂה. וְאִיקְרֵי שְׁלִים בְּגִין דְּשִׁבוּעָה מִשְׁלָמָא אַתְיָיא.

וְעַל דָּא בְּרָזָא דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. וְכַמָּה דְּאִיהִי לֹא תַעֲשֶׂה כַּד אִיהִי לְשִׁקְרָא הָכִי אִיהִי מִצְוֹת עֲשֵׂה כַּד אִיהִי בֶּאֱמֶת. דִּכְתִיב (יִרְמְיָה ד') וְנִשְׁבַּעְתָּ חַי יְיָ בֶּאֱמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבְצְדָקָה וּכְתִיב (דברים י) וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ.

(שמות כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, בְּרָזָא דִּבְרִית, דְּהוּא יְסוֹד דְּאַחִיד בֵּיהּ יוֹסֵף. וְעַל דָּא אִקְרֵי שַׁבָּת, דְּהָא יוֹסֵף כָּל אִקְרֵי, שַׁבָּת נָמֵי כָּ"ל דְּכָל עִנּוּגָא וְתַפְנוּקָא נָפִיק מִגֵּיהּ לְקַיְימָא עָלְמִין כֻּלְּהוֹן (כֻּלְּהוּ). וְעַל דָּא שַׁבַּתָּא כְּלָלָא (כְּלָל) דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, בְּגִין דְּיוֹסֵף נָמֵי בּוּכְרָא דְּנָטִיל תְּרִין חוּלָקִין.

תָּא חֲזֵי בְּדִבְרוֹת מִשְׁנֶה תּוֹרָה כְּתִיב (דְּבָרִים ט"ו) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, הָכָא

אוֹלִיף לוֹן אוֹרַיְיתָא רָזָא עִילָאָה. דְּהָא הַהוּא צַדִּיקָא דְּאִזְדָּבַן חַיִּים לְעַבְדָּא בְּמִצְרַיִם וְאַחִילוּ (וּדְחִילוּ) לֵיהּ, לָקָבְלֵיהּ אִיהוּ זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת.

וּבְגִין כָּךְ אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּבָעוּ מִנְּכוֹן הֲווּ דְּכִירִין הַהוּא צַדִּיקָא דְּאִזְדָּבַן עַל יְדַיְיכוּ וְהָווֹ לְעַבְדָּא בְּמִצְרַיִם, וּבְהַהוּא חוֹבָה אִתְגְּזַר עֲלַיְיכוּ לְאִשְׁתַּעְבְּדָא בְּכוּ בְּמִצְרַיִם, וּלְכַפָּרָא הַהוּא חוֹבָה דְּזַבִּינְתּוּן לֵיהּ. נָטְרוּ יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא וְיִשְׁתְּבִיק לְכוֹן, דְּהָא יוֹמָא דְּשַׁבָּת לָקָבְלֵיהּ אִיהוּ, כְּדְאוֹקִימְנָא בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא.

יוֹמָא קַדְמָאָה לָקָבְלֵיהּ דְּאַבְרָהָם, הַהוּא דִּכְתִיב (תהלים נ"ב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. יוֹמָא תִּנְיָינָא לָקָבְלֵיהּ דְּיִצְחָק, וּבְגִין כָּךְ יָתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵידָן עַלְמָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה לָקָבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ קַו אֶמְצָעִי, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בֵּיהּ בְּעוֹבָדָא דְּבְרֵאשִׁית יְקָווּ הַמַּיִם.

יוֹמָא רְבִיעָאָה לָקָבְלֵיהּ דְּדָוִד, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית א) יְהִי מְאוֹרֹת, מְאוֹרֹת חַסֶר דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ, אֶלָּא מָה דְּאִתְיְיהִיב לָהּ עַל יְדָא דְּצַדִּיק, הַכִי נָמֵי דָּוִד כְּתִיב בֵּיהּ עָנִי וְאֶבְיוֹן, וְלֵית חַיִּים אֶלָּא מָה דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ מִיּוֹמֵי דְּאָדָם קַדְמָאָה שִׁבְעִין שְׁנִין. יוֹמָא חֲמִישָׁאָה לָקָבְלֵיהּ דְּמֹשֶׁה. יוֹמָא שְׁתִיתָאָה לָקָבְלֵיהּ

דְּאַהֲרֹן. וְאִינּוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית דִּלְעֵילָּא אִינּוּן דִּרְמִיזִין בִּקְרָא (דברי הימים א כ"ט) לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּ"ה וְהַגְּבוּרָ"ה וְהַתִּפְאֶרֶ"ת וְהַנֶּצַ"ח וְהַהוֹ"ד כִּי כָּ"ל, וְאִינּוּן חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא.

בְּרָזָא דָּא הַגְּדוּלָּ"ה בְּרָזָא דְּאַבְרָהָם. הַגְּבוּרָ"ה בְּרָזָא דְּיִצְחָק וְהַתִּפְאֶרֶ"ת בְּרָזָא דְּיַעֲקֹב. הַנֶּצַ"ח חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה. הַהוֹ"ד חוּלָקָא דְּאַהֲרֹן. כִּי כָּ"ל (לְקַבֵּל) לְקַבְּלֵיהּ חוּלָקָא דְּיוֹסֵף. הַמַּמְלָכָ"ה חוּלָקֵיהּ דְּדָוִד. וְיוֹסֵף שַׁבָּת אִקְרֵי לְתַתָּא לְקַבֵּל צַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּאִקְרֵי שַׁבָּת לְעֵילָּא וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (דברים ה') עַל כֵּן צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמִכְבָּשׁ לְאַרְעָא דְּכְנָעַן אַקִּיפוּ לָהּ שִׁיתָּא יוֹמִין. (זְמָנָא) חָדָא בְּכָל יוֹמָא, לְקַבֵּל אִינּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּעַלַּיְיהוֹן מִתְקַיְּימִים עָלְמָא. וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, שֶׁבַע זִמְנִין, לְקַבֵּל יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, דְּאִיהוּ לְקַבֵּל צַדִּיק דְּאִיהוּ זַן לְהוּ וּמְקַיְּימִים לְהוּ דִּכְתִיב (משלי ט) חַצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה. וּכְתִיב (מִשְׁלֵי י') וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, אִיהוּ יְסוֹדָא וְעִיקָּרָא דְּכָל אִינּוּן זַכָּאִין. וְאִי לָאו זְכוּתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, לָא הֲווּ יַכְלִין לְמִכְבְּשָׁהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים ט') לֹא בְצִדְקָתְךָ וּבְיוֹשֶׁר לְבָבְךָ וְגוֹ' וּלְמַעַן הָקִים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבוֹתֶיךָ. (שמות כ) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, בְּרָזָא דְּנֶצַח דְּאַחִיד בָּהּ מֹשֶׁה וְיָנִיק לָהּ. דְּהָא מֹשֶׁה הֲוָה מוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, אִי לָאו אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְהִיבַת עַל יְדוֹי דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה רַבָּה, לָא הֲווּ יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא הֲווּ מוֹקְרִין לֵיהּ. דְּהָא עַל יְדָא דְּאוֹרַיְיתָא אוֹלִיף בַּר נָשׁ פּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ וְאוֹקִיר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין כָּךְ כַּבֵּד אֵת אָבִיךָ, לָקֳבְלֵיהּ דְּמֹשֶׁה אִיהוּ.

דָּבָר אַחֵר, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְאֶת אִמֶּךָ, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. דִּכְמָה דְּאַבָּא יָהִיב שֶׁפַע לְאִימָּא, הָכִי נָמֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב יָהִיב שֶׁפַע לַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. לֹא תִּרְצָח לְקָבֵל דַּרְגָּא דְּהוֹ״ד דְּאַחִיד בָּהּ אַהֲרֹן וּבְגִין כָּךְ לֹא תִּרְצָח. בְּגִין דִּכְדֵּ קַטְלִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ, הַהוּא זִיוָא וְהוֹ״ד עִילָּאָה דַּעֲלֵיהּ נַטְלִין מִנֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דניאל י) וְהוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי וְגוֹ׳ וּבְגִין כָּךְ אַזְהַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִבְנֵי נָשָׁא, דְּהַהוּא שׁוּפְרָא עִילָּאָה דְּיָהִיב עֲלֵיהוֹן דְּלָא יִטְלוּן לֵיהּ מִנְּהוֹן וְאִיהוּ נָמֵי רָזָא דִּשְׁלָמָא. וּבְגִין כָּךְ קָאִים אַהֲרֹן לְכַפָּרָא וּלְנָכְסָא נִכְסַת קוּדְשִׁין, וְעַל פּוּמֵיהּ כַּפֵּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. לֹא תִּנְאַף בְּרָזָא דְּצַדִּיק דְּאַחִיד בָּהּ מַאן דְּאַחִיד בָּהּ, וְאִיהוּ רָזָא דְּחָכְמְתָא. דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְחַבְּרַת אֶלָּא בְּהַהוּא דְּחָזֵי לֵיהּ בִּיסוֹדָא דְּעַלְמָא וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.

דָּבָר אַחֵר, הָכִי אוֹלִיפְנָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, כַּבֵּ״ד, לְקָבֵל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. לֹא תִּרְצָח, לְקָבֵל דַּרְגָּא

דְּנֶצַ"ח. לֹא תִנְאַף, לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְהוֹ"ד. דָּבָר אַחֵר, כַּבֵּד לְקַבֵּל (בראשית א) יְהִי מְאוֹרוֹת דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. לֹא תִרְצָח לְקַבֵּל (בראשית א) יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, בְּגִין כָּךְ נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא תִקְטוֹל. לֹא תִנְאַף לְקַבֵּל (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, בְּגִין כָּךְ לֹא תִנְאַף בְּאִתְּתָא דְּלָאו מִינָךְ, דְּלָאו אִיהִי בַּת זוּגָךְ.

דָּבָר אַחֵר, הוּא סִיוּמָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאוֹרַיְיתָא, לְקַבֵּל עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא, לְאַחָדָא סוֹפָא בְּרֵישָׁא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד. וְהָא דְּלָא שָׁאֲרֵי בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא, לְאוֹלָפָא רָזָא עִילָּאָה עַד אָן אַתָּר אִתְיְיהִיבַת לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמֹשֶׁה, וּמֵאַן אַתָּר קַבִּיל אוֹרַיְיתָא מִזְּעֵיר אַנְפִּין. אָמַר ז׳ אֲמִירָן, לְקַבֵּל ז׳ דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּרְמִיזִין בִּקְרָא לְךָ יְיָ הַגְּדוֹלָה וְגוֹ׳ וְעַד הַהוּא אַתָּר אִסְתַּכַּל מֹשֶׁה דִּכְתִיב (מקרא זה כתמונתו לא נמצא בתורה, וראה שמות ל״ג י״א ודברים ל״ד י) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְיָ עִם מֹשֶׁה. פָּנִים דָּא בְּרָא קַדִּישָׁא, בְּפָנִים דָּא בְּרַתָּא. פָּנִים דָּא בְּרִית, בְּפָנִים דָּא אַרוֹן. וְכֵיוָן דְּאִתְחַבְּרוּ, דִּבֶּר יְיָ. וּמָאן אִינּוּן, שִׁבְעָה אֲמִירָן. דְּאִינּוּן (וְאִינּוּן) ג׳ דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, אִתְאֲמָרוּ לַקַּבְלֵיהוֹן ג׳ אֲמִירָן בַּתְרָאִין וְסָלִיקוּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

לֹא תִגְנוֹב, לְקַבֵּל אִימָּא עִילָּאָה בִּינָה דְּיַנְקָא מֵחָכְמָה, וּמָאן דְּאִית בֵּיהּ בִּינָה, אִקְרֵי מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר,

כְּמַאן דְּגָנִיב וְנָסִיב מָה דְּאִית בְּלִבָּא דְּחַכָּם דְּאוֹלִיף לֵיהּ חָכְמָתָא. וְאוֹרַיְיתָא דְּאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתָּרֵי לְגַבֵּיהּ בֵּינָה לְיַנְקָא מֵחָכְמָה, גְּנֵיבָה אִית מִסְטָרָא אַחֲרָא דְּאָסִיר, וְאָמַר לֹא תִגְנֹבוּ סְתָם.

לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ, לְקַבֵּל דַּרְגָּא עִילָּאָה דְּחָכְמְתָא דְּהָא בַּר נָשׁ לֹא יָכִיל לַאֲתָבָא פִּתְגָּמִים, אֶלָּא בְּגִין דַּרְגָּא דְּרוּחָא עִילָּאָה דְּחָכְמְתָא דְּאִית בֵּיהּ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב (איוב ט״ו) הַחָכָם יַעֲנֶה דַּעַת רוּחַ. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי עַנְיָיה דְּאִיהוּ עָנִי, אִית בֵּהּ קִיּוּמָא דְּעָלְמָא וְסִיּוּעָא לְעָלְמָא לְמִנְדַּע לְמָארֵיהּ, וְאִיהוּ בִּרְזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. אִית עַנְיָה מִסְטָרָא אַחֲרָא דְּאָסִיר. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, לֹא תַעֲנֶה וְגוֹ׳.

לֹא תַחְמוֹד, לְקַבֵּל דַּרְגָּא סְתִימָאָה עִילָּאָה דְּכָל מָחְשָׁבָן בֵּיהּ תַּלְיָין, וְלֵית בְּעָלְמָא דְּיִנְדַּע הַהוּא דַּרְגָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ סְתִימָא דְּסְתִימִין. וְכָד סָלִיק בְּמַחְשָׁבָה עִילָּאָה טְמִירָא, בָּרָא עָלְמָא עִילָּאָה וְעָלְמָא תַּתָּאָה בְּרִגְעָא חָדָא הַדָּא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מ״ח) יַעֲמִדוּ יַחְדָּו, וְהַהִיא מַחְשָׁבָה סְתִימָאָה. וּבַר נָשׁ אִית לֵיהּ מַחְשָׁבָה סְתִימָאָה, דְּלֵית דְּיַדַּע בָּהּ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וְיָהֲבָה בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ לְמֶחְשַׁב מִילִין דְּאוֹרַיְיתָא, מִילִין דְּמִצְוָה. בְּגִין (דְּהַהִיא) דְּהַהוּא מַחְשָׁבָה עִילָּאָה נָגְדָא מַבּוּעִין דִּילָהּ לְאַתְרָא דְּחָכְמְתָא וְלָא אִתְפְּרַשׁ כְּלָל.

וּמַהָאי חָכְמָתָא עִילָאָה נַפְקַת תּוֹרָה וְנָגִיד שָׁקִיוּתָה עַד הַהוּא אַתְרָא דְּחָכְמָה תַּתָּאָה דְּאִקְרֵי מִצְוָה. וְעַל דָּא מַאן דְּחָשִׁיב לְמֶעְבַּד מִצְוָה כְּאִילּוּ עֲשָׂאָה, בְּגִין דְּגָרִים לְמֵיתֵי סִפּוּקָא דִּבְרָכָאן מְהַהִיא מַחֲשָׁבָה עִילָאָה עַד אַתָּר דְּאִקְרֵי מִצְוָה. וּכְאִילּוּ עֲשָׂאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר ט"ו) וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. וּמַחֲשָׁבָה דָּא רֵישָׁא דְכוֹלָא וְאַף עַל גַּב דְּבִסְטָרָא דְמַחֲשָׁבָה עִילָאָה אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמִלִּין דְּמִצְוָה מִילִּין, דְּלָאו מִצְוָה אֲסִירִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב לֹא תַחְמוֹד.

וְתָא חֲזֵי, מַאי טַעְמָא כּוּלְהוּ אֲמִירָן לְקַבֵּל כָּל כִּתְרָא וְכִתְרָא, מִצְוֹת עֲשֵׂה בְּאַתְרָא דְּחָזֵי לֵיהּ וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּאַתְרָא דְּחָזֵי לֵיהּ. וְאִינּוּן תִּלְתָּא בַּתְרָאי אִינּוּן לֹא תַעֲשֶׂה מִכֻּלָּא דַּעֲשֵׂה, כְּדְאוֹקִימְנָא בְּכֻלְּהוּ. אַף עַל גַּב דְּהַאי שָׁרֵי, הַאי אֲסִיר. בְּגִין דְּאִינּוּן לְקַבֵּל עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין דְּחֶסֶד וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים תַּלְיָין בֵּיהּ וְלָא אִתְחָזֵי אֶלָּא לְמִצְוֹת עֲשֵׂה. בְּגִין כָּךְ דָּיֵיק מְנַיְיהוּ דְּלָא יִתְפְּנֵי בַּר נָשׁ (כֹּהֵן גָּדוֹל) לְסִטְרָא אַחֲרָא וְרָשִׁים לְהוּ בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וְאַזְהָר לוֹן לְבְנֵי נָשָׁא בְּלָאו, עַל הַאי אֲמִירָה בַּתְרָאָה, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא.

וּמָאן דְּעָבַר עַל הַאי, כְּאִילּוּ אַעְבַּר עַל כָּל אוֹרַיְיתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ לְעֵילָּא רֵאשִׁיתָא דְכוֹלָא, כְּלָלָא

דְּכֹלָּא. וְאִי בַּר נָשׁ עָבַר עַל הַאי וְאַסְטֵי מַחֲשַׁבְתֵּיהּ מֵאוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין אִתְדַּבַּק בְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּשֶׁקֶר, וּכְדֵין אָתֵי לִידֵי לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ וְגוֹ'. כְּדְּאַשְׁכְּחָן גַּבֵּי אַחְאָב דְּחַמִּיד כַּרְמָא דְּנָבוֹת וּכְדֵין אֲסָהִידוּ עָלֵיהּ שִׁקְרָא. וּמֵהָאי אָתֵי בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּר עַל כָּלְהוּ אֲמִירָן. אֲבָל כַּד אִיהוּ אָזִיל בְּאוֹרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְחַשִּׁיב בְּאוֹרַיְיתָא וּבְפִקּוּדוֹי, כְּדֵין אִתְפַּשַּׁט הַהִיא מַחֲשָׁבָה בְּכָלְהוּ דַּרְגִּין מִסִּטְרָא דֶּאֱמֶת מִסִּטְרָא דִּמְהֵימָנוּתָא עִילָּאָה.

וְתָא חֲזֵי דְּהָא נְעִיצִין כּוּלְהוּ אֲמִירָן דְּלָא לְאַסְטָאָה מַחְשַׁבְתֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְכַד בַּר נָשׁ מִתְדַּבָּק בְּהַאי, כְּדֵין כָּלְהוּ עָלְמִין מִתְמַלְאָן בִּרְכָאָן עִלָּאִין דְּנָגְדִּין מֵעַתִּיקָא סְתִימָא דִּילָהּ: (עד כאן מההשמטות)

(שמות כ) לֹא תִרְצַח. לֹא תִנְאַף. לֹא תִגְנֹב. לֹא. פְּסָקָא טַעֲמָא בְּכָל הָנֵי תְּלָת. וְאִי לָא דְּפָסְקָא טַעֲמָא, לָא הֲוֵי תְּקוּנָא לְעָלְמִין, וְיֵהָא אָסִיר לָן לְקַטְלָא נַפְשָׁא בְּעָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּיַעֲבוֹר עַל אוֹרַיְיתָא. אֲבָל בְּמָה דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר, וְשָׁרֵי.

לֹא תִנְאַף. אִי לָאו דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר אֲפִילּוּ לְאוֹלָדָא, אוֹ לְמֶחֱדֵי בְּאִתְתֵּיהּ חֶדְוָה דְּמִצְוָה. וּבְמָה דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר וְשָׁרֵי.

לֹא תִגְנֹב. אִי לָאו דְּפָסְקָא טַעֲמָא, הֲוָה אָסִיר אֲפִילּוּ

לְמִגְנַב דַּעְתָּא דְּרַבִּיהּ בְּאוֹרַיְיתָא. אוֹ דַּעְתָּא דְּחָכָם, לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ. אוֹ דַּיְינָא דְּדָאִין דִּינָא לְפוּם טַעֲנָה, דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמִגְנַב דַּעְתָּא דְּרַמָּאָה, וּלְמִגְנַב דַּעְתָּא דְּתַרְוַוייהוּ, לְאַפָּקָא דִּינָא לִנְהוֹרָא. וּבְמֵה דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר וְשָׁרֵי.

(שמות כ) לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. הָכָא לָא פָּסְקָא טַעֲמָא, בְּגִין דְּאָסִיר הוּא כְּלָל כְּלָל. וּבְכָל מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁוֵי רָזִין עִלָּאִין, וְאוֹלִיף לִבְנֵי נָשָׁא אָרְחָא, לְאִתְתַּקָּנָא בָּהּ, וּלְמֵהַךְ בָּהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מח) אֲנִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ מְלַמֶּדְךָ לְהוֹעִיל מַדְרִיכְךָ בְּדֶרֶךְ תֵּלֵךְ. אוּף הָכִי, (שמות כ) לֹא תַחְמֹד, לָא פָּסִיק טַעֲמָא כְּלָל. וְאִי תֵּימָא, אֲפִילּוּ חֲמוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא אָסִיר, כֵּיוָן דְּלָא פָּסְקָא. תָּא חֲזֵי, בְּכֻלְּהוּ עֲבַדַת אוֹרַיְיתָא כְּלָל, וּבְהַאי עֲבַדַת פְּרָט. בֵּית רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וְגוֹ׳, בְּכָל מִילֵי דְּעָלְמָא. אֲבָל אוֹרַיְיתָא, אִיהִי חֲמוּדַת תְּדִיר, שַׁעֲשׁוּעִים, גִּנְזֵי דְּחַיֵּי, אַרְכָּא דְּיוֹמִין, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. הָנֵי עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן כְּלָלָא דְּכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּלָלָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, כְּלָלָא דְּכָל עֶשֶׂר אֲמִירָן דִּבְרֵאשִׁית. אִלֵּין אִתְחֲקָקוּ עַל לוּחֵי אַבְנִין, וְכָל גִּנְזִין דַּהֲווֹ בְּהוּ, אִתְחָזוּן לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְלָא בְּרָזָא דְּתרי"ג פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּכִלִּילָן

בְּהוּ, כֻּלָּא אִתְחָזֵי לְעַיְינִין, כֻּלָּא אִיהוּ בְּסָכְלְתָנוּ, לְאִסְתַּכְלָא בִּלְבָּא דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, וְכֻלָּא הֲוָה נָהִיר לְעֵינַיְיהוּ.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, כָּל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל רָזִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, לָא אַעְדִּי מִינַיְיהוּ. בְּגִין דַּהֲווֹ (דף צ״ד ע״א) חָמָאן עֵינָא בְּעֵינָא, זְיו יְקָרָא דְּמָרֵיהוֹן, מַה דְּלָא הֲוָה כְּהַהוּא יוֹמָא, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי בִּיקָרֵיהּ עַל טוּרָא דְּסִינַי.

וְאִי תֵּימָא, הָא תָּנֵינָן דְּחָמָאת שִׁפְחָה עַל הַיָּם, מַה דְּלָא חָמָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה, יָכוֹל כְּהַהוּא יוֹמָא דְּקָאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. לָאו הָכִי. בְּגִין דְּהַהוּא יוֹמָא דְּקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, אַעְבַּר זוּהֲמָא מִנַּיְיהוּ, וְכָל גּוּפִין הֲווֹ מְצַחְצָחָן, כְּצַחְצָחָא דְּמַלְאָכִין עִלָּאִין, כַּד מִתְלַבְּשָׁן בִּלְבוּשֵׁי מְצַחְצָחָן, לְמֶעְבַּד שְׁלִיחוּתָא דְּמָרֵיהוֹן. וּבְהַהוּא מַלְבּוּשָׁא מְצַחְצָחָא, עָאלִין לְאֶשָּׁא, וְלָא דַּחֲלִין.

כְּגַוְונָא דְּהַהוּא מַלְאָכָא דְּמָנוֹחַ, כַּד אִתְחָזֵי לֵיהּ, וְעָאל בְּשַׁלְהוֹבָא, וְסָלִיק לִשְׁמַיָּא, דִּכְתִיב, (שופטים יג) וַיַּעַל מַלְאַךְ יְיָ׳ בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ. וְכַד אַעְבַּר מִינַיְיהוּ הַהוּא זוּהֲמָא, אִשְׁתְּאַרוּ יִשְׂרָאֵל גּוּפִין מְצוּחְצָחִין בְּלָא טִנּוּפָא כְּלָל, וּנְשָׁמָתִין לְגוֹ כְּוֹהֲרָא דִּרְקִיעָא, לְקַבְּלָא נְהוֹרָא.

הָכִי הֲווֹ יִשְׂרָאֵל, דַּהֲווֹ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָן גּוֹ יְקָרָא

דְּמָרֵיהוֹן, מַה דְּלָא הֲוֵי הָכִי עַל יַמָּא, דְּלָא אִתְעֲבָר זוּהֲמָא מִנַּייְהוּ בְּהַהוּא זִמְנָא. וְהָכָא בְּסִינַי דְּפָסְקָא זוּהֲמָא מִגּוּפָא, אַפִּילּוּ עוֹבָּרִין דְּבִמְעֵי אִמָּן, הֲווֹ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָן בִּיקָרָא דְּמָרֵיהוֹן. וְכֻלְּהוּ קַבִּילוּ כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

וְהַהוּא יוֹמָא, הֲוָה חֶדְוָה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַתִּיר מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, בְּגִין דְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, לָא הֲוָה בְּקִיּוּמָא, עַד דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא, דִּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שַׂמְתִּי.

כֵּיוָן דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, כְּדֵין אִתְבַּסַּם עָלְמָא, וְאִתְקַיְּימוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאִשְׁתְּמוֹדָע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, וְאִסְתַּלָּק בִּיקָרֵיהּ עַל כֹּלָּא. וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב (תהלים צג) יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר. וְאֵין עֹז, אֶלָּא תּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כט) יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם.

פָּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים

אמרו המגיהים מתחלת הפרשה עד מעשה ידי להתפאר קי״ד א׳ הוא מן הסבא ויגענו ומצאנו הנסחא מדויקת תלי״ת.

פָּתַח ר׳ שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (שמות כא) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם, תַּרְגּוּם, וְאִלֵּין דִּינַיָּא דְּתִסַּדַּר קֳדָמֵיהוֹן.

אִלֵּין אִינּוּן סִדּוּרִין דְּגִלְגּוּלָא, דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין, דְּאִתְדָּנוּ כָּל חַד וְחַד לָקָבֵל עוֹנְשֵׁיהּ.

(שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם. חַבְרַיָּיא, עִידָן הָכָא, לְגַלָּאָה כַּמָּה רָזִין טְמִירִין דְּגִלְגּוּלָא. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. כַּד נִשְׁמְתָא אִתְחַיְּיבַת בְּגִלְגּוּלָא, אִם הִיא מִסִּטְרָא דְּהַהוּא עֶבֶד מְטַטְרוֹן, דְּאִיהוּ (ק״ה ע״ב, ט״ו ע״א, צ״ו ע״א) כְּלִיל שִׁית סִטְרִין, כְּתִיב בֵּיהּ שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, גִּלְגּוּלִין דִּילָהּ לָא מִתְחַיְּיבָא אֶלָּא שִׁית שְׁנִין, עַד דְּאַשְׁלִימַת שֵׁשׁ דַּרְגִּין, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְנְטִילַת.

אֲבָל אִם נִשְׁמְתָא הִיא מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי שְׁבִיעִית וַדַּאי מַה כְּתִיב, וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם, דְּצַדִּיק, וַדַּאי לֵית בֵּיהּ מְלָאכָה, כֵּיוָן דְּלֵית בֵּיהּ מְלָאכָה, לֵית בֵּיהּ שִׁעְבּוּד. וְנִשְׁמְתָא דְּאִיהִי מִתַּמָּן, אִתְמַר בָּהּ וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם, לֵית בָּהּ שִׁעְבּוּדָא.

אַדְהָכִי, הָא (דף צ״ד ע״ב) סָבָא נָחַת לְגַבֵּיהּ, אֲמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, רַבִּי, מַה תּוֹסֶפֶת לְנִשְׁמְתָא דְּאִיהִי מִנָּהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ, (שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וגו׳.

אֲמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, וְאַתְּ שָׁאֵיל דָּא, דְּוַדַּאי הַאי עַל נִשְׁמְתָא דְּצַדִּיק אִתְמַר, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְחַיְּיב לְאַחֲדָא

בְּגִלְגּוּלָא בְּכָל אִלֵּין, אֲפִילּוּ בְּעֶבֶד וְאָמָה, וּבְעִירָן דְּאִינּוּן אוֹפַנִּים, אוֹ בְּכָל חֵיוָן, דְּמִנְּהוֹן נִשְׁמָתִין דִּבְנֵי נָשָׁא, כְּתִיב בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה. וְהַאי אִיהוּ, (ויקרא כה) לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבוֹדַת עָבֶד, בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבוֹדַת עָבֶד, דְּאִיהוּ יוֹם דְּחוֹל.

אֲבָל סָבָא סָבָא, שַׁבָּת (ד״א נִשְׁמְתָא) דְּאִיהִי בַּת יְחִידָה, וְאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ שַׁבָּת. מַאי אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ. אֲמַר לֵיהּ הָא וַדַּאי הַבְדָּלָה, חוּלּוֹ שֶׁל שַׁבָּת, דְּאִית אַחֲרָא דְּלָא אִתְקְרִיאַת חוּלּוֹ שֶׁל שַׁבָּת, אֶלָּא חוּלּוֹ שֶׁל טְמְאָה שִׁפְחָה. אֲמַר לֵיהּ, וְהָא חוּלּוֹ שֶׁל שַׁבָּת מַאי הִיא. אֲמַר לֵיהּ, דָּא אֲמָתָא, דְּאִיהִי גּוּפָא דְּבַת יְחִידָה דְּעָלָהּ אִתְמַר, אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמְתָא אִית דְּאִתְקְרִיאַת אָמָה, וְאִית (נִשְׁמְתָא) שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת שִׁפְחָה, (וְנִשְׁמְתָא) וְשְׁכִינְתָּא אִית דְּאִתְקְרִיאַת בְּרָתָא דְּמַלְכָּא. הָכָא אִית אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו) יְיָ׳ אִישׁ מִלְחָמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ט) וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל.

וּבְגִין דָּא, נִשְׁמְתָא דְּאִיהִי מִחַיְיבָא בְּגִלְגּוּל, אִם הִיא בְּרָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי תֵּימָא דְּאִזְדַּבַּן בְּגוּפָא נוּכְרָאָה, דְּתַמָּן שָׁלְטָנוּתָא דְּיֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּסָמָאֵ״ל. חַס וְשָׁלוֹם. דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי

יְיָ׳ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע. וְהַהוּא גּוּפָא, דְּשַׁרְיָא בְּרָתָא דְּמַלְכָּא, אִי תֵּימָא דְּאִזְדָּבַן בְּכִתְרִין תַּתָּאִין דְּמִסָּאבוּ, חֲלִילָה וְחָס. עָלָהּ אִתְּמַר (ויקרא כה) וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר לִצְמִיתוּת כִּי לִי הָאָרֶץ. מַאן גּוּפָא דִּבְרָתָא דְּמַלְכָּא. דָּא מְטַטְרוֹן. וְהַאי גּוּפָא אִיהוּ אָמָה דְּשִׁכִינְתָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי נִשְׁמְתָא דְּאִיהִי בְּרָתָא דְּמַלְכָּא שְׁבוּיָה תַּמָּן, בְּגִלְגּוּלָא אַתְיָא דְּאַתְיָין גִּלְגּוּלִין בְּגִין דְּאַתְּיָת תַּמָּן, מַה כְּתִיב בָּהּ (שמות כא) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.

וְעוֹד וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת בִּתּוֹ: אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּבַת יְחִידָה, אִתְקְרִיאוּ בִּתּוֹ. וְאִי תֵּימָא דְּיִפְקוּן, כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין מִסְטָרָא דְּעֶבֶד, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹ״ן, דְּנַפְקוּ בְּמִנּוֹסָה מִמִּצְרַיִם, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ וּבְמִנוֹסָה לֹא תֵלֵכוּן.

תָּא חֲזִי, בַּר נָשׁ כַּד אִתְיְלִיד, (ויקרא רכ״ד ע״ב) יָהֲבִין לֵיהּ נַפְשָׁא מִסְטָרָא דִּבְעִירָא, מִסְטָרָא דְּדַכְיוּ, מִסְטָרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְקְרוּן אוֹפַנֵּי הַקּוֹדֶשׁ. זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ רוּחָא, מִסְטָרָא דְּחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ. זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ נִשְׁמְתָא, מִסְטָרָא דְּכֻרְסְיָיא. וּתְלַת אִלֵּין, אִינּוּן אָמָה עֶבֶד וְשִׁפְחָה דִּבְרָתָא דְּמַלְכָּא.

זָכָה יַתִּיר, יַהֲבִין לֵיהּ נַפְשָׁא בְּאַרַח אֲצִילוּת, מִסִּטְרָא דְּבַת יְחִידָה, וְאִתְקְרִיאַת אִיהִי בַּת מֶלֶךְ. זָכָה יַתִּיר, יַהֲבִין לֵיהּ רוּחָא דְּאֲצִילוּת. מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִקְרֵי בֵּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יַתִּיר, יַהֲבִין לֵיהּ נִשְׁמְתָא, מִסִּטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. מַאי חַיִּים. אֶלָּא אִינּוּן י"ה, דְּעָלַייהוּ אִתְמַר, (תהלים קנ) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ ידו"ד.

זָכָה יַתִּיר, יַהֲבִין לֵיהּ ידו"ד בְּשְׁלִימוּ דְּאַתְוָון, יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, דְּאִיהוּ אָדָם, בְּאַרַח אֲצִילוּת דְּעֵילָּא, וְאִתְקְרֵי בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ. וְעָלֵיהּ אִתְמַר, (בראשית א) וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וְגוֹ'. וְהַאי אִיהוּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים וְחַיָּוון, וּבְכָל חַיָּילִין וְתוּקְפִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. וּבְגִין דָּא, כַּד בַּר נָשׁ זָכֵי בְּנַפְשׁ מִסִּטְרָא דְּבַת יְחִידָה, אִתְמַר בֵּיהּ, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי אַעַרְעוּ חַד לֵילְיָא בְּמִגְדַּל דְּצוֹר. אִתְאַרְחוּ תַּמָּן וְחַדּוּ דָּא בְּדָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חַדֵּינָא דַּחֲמֵינָא אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהַשְׁתָּא בְּכָל אָרְחָא דָּא, אִצְטַעַרְנָא בַּחֲדָא סָבָא, טַיְיעָא, דְּהַוָּה שָׁאִיל לִי (דף צ"ה ע"א) כָּל אָרְחָא.

מַאן הוּא נְחָשָׁא, דְּפָרַח בַּאֲוִירָא, וְאָזִיל בְּפִרוּדָא, וּבֵין כַּךְ וּבֵין כַּךְ, אִית נַיְיחָא לְחַד נְמָלָה, דְּשָׁכִיב בֵּין שִׁנּוֹי. שָׁרֵי בְּחִבּוּרָא וְסַיֵּים בְּפִרוּדָא. וּמַאי אִיהוּ נְשָׁרָא, דְּקָא מְקַנְּנָא, בְּאִילָן דְּלָא הֲוָה. בְּנוֹי דְּאִתְגְּזָלוּ, וְלָאו מִן בְּרַיָּין. דְּאִתְבְּרִיאוּ בַּאֲתָר דְּלָא אִתְבְּרִיאוּ. כַּד סַלְקִין נַחְתִּין, כַּד נַחְתִּין סַלְקִין. תְּרֵין דְּאִינּוּן חַד, וְחַד דְּאִינּוּן תְּלָתָא. מַהוּ עוּלֵימְתָּא שַׁפִּירְתָּא, וְלֵית לָהּ עַיְינִין, וְגוּפָא טְמִירְתָּא וְאִתְגַּלְיָא, אִיהִי נַפְקַת בְּצַפְרָא, וְאִתְכַּסְיָאת בִּימָמָא. אִתְקַשְׁטַת בְּקִשּׁוּטִין דְּלָא הֲווֹ.

כָּל דָּא שָׁאִיל בְּאָרְחָא, וְאִצְטַעַרְנָא. וְהַשְׁתָּא אִית לִי נַיְיחָא. דְּאִילּוּ הֲוֵינָא כַּחֲדָא, אִתְעַסַקְנָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, מַה דַּהֲוֵינָן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין דְּתוֹהוּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וְהַהוּא סָבָא טַיְיעָא, יַדְעַת בֵּיהּ כְּלוּם. אָמַר לֵיהּ, יָדַעְנָא, דְּלֵית מַמָּשׁוּ בְּמִלּוֹי. דְּאִילּוּ הֲוָה יָדַע, יִפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא הֲוָה אָרְחָא בְּרֵיקָנַיָּיא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וְהַהוּא טַיְיעָא אִית הָכָא, דְּהָא לְזִמְנִין בְּאִינּוּן רֵיקָנִין, יִשְׁכַּח גְּבָר זַגִּין דְּדַהֲבָא. אָמַר לֵיהּ, הָא הָכָא אִיהוּ, וְאַתְקִין חַמָּרֵיהּ בְּמֵיכְלָא.

קָרוּ לֵיהּ, וְאָתָא לְקַמַּייהוּ. אָמַר לוֹן, הַשְׁתָּא תְּרֵין אִינּוּן תְּלַת, וּתְלַת אִינּוּן כְּחַד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא אֲמֵינָא לָךְ, דְּכָל מִלּוֹי רֵיקָנִין, וְאִינּוּן בְּרֵיקָנַיָּיא, יָתִיב קָמַייהוּ.

אָמַר לוֹן רַבָּנָן, אֲנָא טַיָּיעָא אִתְעַבִּידְנָא, וּמִיּוֹמִין זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הֲוִינָא טַיָּיעָא, אֲבָל בְּרָא חַד זְעִירָא אִית לִי, וְיָהֲבִית לֵיהּ בְּבֵי סִפְרָא, וּבָעֵינָא דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא. וְכַד אֲנָא אַשְׁכַּחְנָא חַד מֵרַבָּנָן דְּאָזִיל בְּאָרְחָא, אֲנָא טָעִין אֲבַתְרֵיהּ, וַהֲאי יוֹמָא, חֲשִׁיבְנָא דְּאֶשְׁמַע מִלִּין חַדְתִּין בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא שְׁמַעְנָא מִדִּי.

אָמַר ר' יוֹסִי, בְּכָל מִלִּין דְּשָׁמַעְנָא דְּקָאֲמַרְתְּ, לָא תַּוְוהְנָא, אֶלָּא מֵחַד. אוֹ אַנְתְּ בְּשְׁטוּתָא אָמַרְתְּ, אוֹ מִלִּין רֵיקָנִין אִינּוּן. אָמַר הַהוּא סָבָא, וּמַאן אִיהִי. אָמַר עוּלֵימְתָּא שַׁפִּירְתָּא וְכוּ'.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים קיח) יְיָ' לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. יְיָ' לִי בְּעֹזְרָי וְגוֹ'. טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ' וְגוֹ'. כַּמָּה טָבִין וּנְעִימִין וְיַקִּירִין וְעִלָּאִין מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאַנָא הֵיכִי אֵימָא קָמֵי רַבָּנָן, דְּלָא שְׁמַעְנָא מִפּוּמַייהוּ עַד הַשְׁתָּא, אֲפִילּוּ מִלָּה חֲדָא. אֲבָל אִית לִי לְמֵימַר, דְּהָא לֵית כְּסוּפָא כְּלָל לְמֵימַר מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא קָמֵי כֹּלָּא.

אִתְעַטָּף הַהוּא סָבָא, פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא בִּתְרוּמַת הַקָּדָשִׁים לֹא תֹאכֵל. הַאי קְרָא, אַקְרָא אַחֲרָא סָמִיךְ, (ויקרא כב) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ.

הָנֵי קְרָאֵי כְּמַשְׁמָעָן. אֲבָל מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא מִלִּין סְתִימִין אִינּוּן

וְכַמָּה אִינּוּן מִלִּין דְּחָכְמְתָא דִּסְתִימִין בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן, אִינּוּן לְגַבֵּי חַכִּימִין, דְּיַדְעִין אָרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא. דְּהָא אוֹרַיְיתָא לָאו מִלִּין דְּחֻלְמָא אִינּוּן, דְּקָא אִתְמְסָרָן לְמַאן דְּפָשַׁר לוֹן, וְאִתְמַשְׁכָן בָּתַר פּוּמָא, וְעִם כָּל דָּא אִצְטְרִיכוּ לְמִפְשַׁר לוֹן לְפוּם אָרְחוֹי. וּמַה אִי מִלִּין דְּחֻלְמָא אִצְטְרִיכוּ לְמִפְשַׁר לוֹן לְפוּם אָרְחוֹי, מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִינּוּן שַׁעֲשׁוּעִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּאִצְטְרִיכוּ לְמֵהָךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט בְּהוּ, דִּכְתִיב, כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְגוֹ׳. (הושע יד)

הַשְׁתָּא אִית לְמֵימָר, וּבַת כֹּהֵן, דָּא נִשְׁמְתָא עִלָּאָה, בְּרַתֵּיהּ דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ קַדְמָאָה לַגִּיּוֹרִין, וְאִיהוּ מָשִׁיךְ, לָהּ לְהַאי נִשְׁמְתָא מֵאַתָּר עִלָּאָה. מַה בֵּין קְרָא דְּאָמַר וּבַת אִישׁ כֹּהֵן, וּבֵין קְרָא דְּאָמַר וּבַת כֹּהֵן, וְלָא כְּתִיב אִישׁ. אֶלָּא, אִית כֹּהֵן דְּאִקְרֵי אִישׁ כֹּהֵן, וְלֹא כֹּהֵן מַמָּשׁ. וְעַל אָרְחָא דָּא, הַוָּה (אִישׁ) כֹּהֵן, וַהֲוָה סְגָן, וַהֲוָה כֹּהֵן גָּדוֹל, וַהֲוָה כֹּהֵן דְּלָאו אִיהוּ גָּדוֹל. כֹּהֵן סְתָם, רַב וְעִלָּאָה יַתִּיר מֵאִישׁ כֹּהֵן. וְעַל דָּא אִית נִשְׁמְתָא, (דף צ״ה ע״ב)

וְאִית רוּחָא, וְאִית נֶפֶשׁ.

וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמַשְׁכַת מֵאֲתַר עִלָּאָה, וְעָאלַת לְגוֹ סְתִימוּ דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְכַד רוּחָא דְּכַהֲנָא עִלָּאָה נָשְׁבָא, וְיָהִיב נִשְׁמָתִין בְּאִילָנָא דָּא, פָּרְחִין מִתַּמָּן אִינּוּן נִשְׁמָתִין, וְעָאלִין בְּאוֹצָר חַד.

וַוי לְעָלְמָא, דְּלָא יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְּרָא, דְּקָא מַשְׁכִּין מְשִׁיכוּ בַּהֲדֵי יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ אִישׁ זָר, וְהַאי בַּת כֹּהֵן פָּרְחַת לְתַתָּא, וְאַשְׁכְּחַת בְּנַיְינָא בְּאִישׁ זָר. וּבְגִין דְּאִיהוּ רְעוּתָא דְּמָרָה, עָאלַת תַּמָּן וְאִתְכַּפְיָאת, וְלָא יָכִילַת לְשַׁלְטָאָה, וְלָא אִשְׁתַּלִּימַת בְּהַאי עָלְמָא. כַּד נַפְקַת מִנֵּיהּ, הֵיא בְּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, כְּשַׁאַר כָּל נִשְׁמָתִין, דְּאִשְׁתְּלִימוּ בְּהַאי עָלְמָא.

תּוּ אִית בְּהַאי קְרָא, וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. עֲלוּבָתָא אִיהִי נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דְּקָא אִתְמַשְׁכָת, עַל גִּיּוֹרָא דְּאִתְגַּיַּיר, וּפָרְחַת עֲלֵיהּ מִגַּן עֵדֶן בְּאֹרַח סָתִים, עַל בְּנַיְינָא דְּאִתְבְּנֵי מֵעָרְלָה מִסְאָבָא, דָּא הַוַּת לְאִישׁ זָר.

וְדָא הוּא רָזָא עִלָּאָה יְתֵירָא מִכֹּלָּא. בְּעַמּוּדָא דְּקַיְימָא לְטִקְלִין, גּוֹ אֲוִירָא דְּנָשְׁבַת, אִית טִיקְלָא חֲדָא בְּהַאי סִטְרָא, וְאִית טִיקְלָא אָחֳרָא בְּהַאי סִטְרָא. בְּהַאי סִטְרָא מְאָזְנֵי צֶדֶק. וּבְהַאי סִטְרָא מְאָזְנֵי מִרְמָה. וְהַאי טִיקְלָא, לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, וְנִשְׁמָתִין סַלְקִין וְנַחְתִין

עָאלִין וְתָבִין, וְאִית נִשְׁמָתִין עַשִׁיקִין, כַּד שַׁלְטָא אָדָם בְּאָדָם, דְּכְתִיב, (קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ, לְרַע לוֹ וַדַּאי.

אֲבָל הַאי נִשְׁמְתָא, דַּהֲוַת לְסִטְרָא אַחֲרָא, אִישׁ זָר, וְאִתְעַשְׁקַת מִנֵּיהּ, דָּא אִיהִי לְרַע לוֹ. לוֹ: לְהַהוּא אִישׁ זָר, וְאִיהִי בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, עַד דְּעָבִיד בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּעָבִיד, אָתָא קְרָא וְאָמַר וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הָכִי הוּא.

הָכָא אִית רָזָא, הֵיךְ מִתְעַשְׁקָן נִשְׁמָתִין. אֶלָּא הַאי עָלְמָא אִתְנַהַג כֻּלָּא, בְּאִילָנָא דְּדַעַת טוֹב וָרָע. וְכַד אִתְנַהֲגָן בְּנֵי עָלְמָא בְּסִטְרָא דְּטוֹב, טִיקְלָא קַיְימָא וְאַכְרַע לְסִטְרָא דְּטוֹב. וְכַד אִתְנַהֲגָן בְּסִטְרָא דְּרַע, אַכְרַע לְהַהוּא סִטְרָא. וְכָל נִשְׁמָתִין דַּהֲווֹ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא בְּטִיקְלָא, הֲוָה עָשִׁיק לוֹן, וְנָטִיל לוֹן.

אֲבָל לְרַע לוֹ, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין כַּפְיָין (ס״א חַפְיָין) לְכָל מַה דְּאַשְׁכְּחָן מִסִּטְרָא בִּישָׁא, וְשַׁיְצָאָן לֵיהּ. וְסִימָנָא לְדָא, אֲרוֹנָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְעַשָּׁק גּוֹ פְּלִשְׁתִּים, וּשְׁלִיטוּ בֵּיהּ, לְרַע לוֹן. אוּף הָכִי. הָנֵי נִשְׁמָתִין אִתְעַשַּׁקִין מִסִּטְרָא אַחֲרָא לְרַע לוֹן.

מָה אִתְעַבִידוּ מֵאִינּוּן נִשְׁמָתִין. חֲמִינָן בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, דְּמַנַּיְיהוּ הַווֹ אִינּוּן חַסִידֵי אוּמוֹת הָעוֹלָם. וְאִינּוּן

מַמְזֵרֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּקַדְמָן לְכַהֲנָא רַבָּא עַמָּא דְּאַרְעָא, וְחָשׁוּב בְּעָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּעָאל לִפְנֵי וְלִפְנִים. בָּכָה הַאי סָבָא רִגְעָא חָדָא, תַּווהוּ חַבְרַיָּיא, וְלָא אָמְרוּ מִדֵּי.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כא) אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהֶפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי וְגוֹ'. הַאי פַּרְשְׁתָּא עַל רָזָא דָּא אִתְמַר, וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים אִם רָעָה וְגוֹ'. מָארֵיהּ דְּעָלְמָא מַאן לָא יְדַחַל מִינָךְ, דְּאַנְתְּ שָׁלִיט עַל כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה י) מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה וְגוֹ'.

כַּמָּה אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא, דְּקָא מִשְׁתַּבְּשָׁן בְּהַאי קְרָא, וְכֻלְּהוּ אֲמָרִי, אֲבָל קְרָא דָּא לָא אִתְיַישָׁר בְּפוּמַיְיהוּ. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ, וְהַלֹּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אִיהוּ, וְהָכִי אִקְרֵי, דְּהָא כְּתִיב, (דברים לב) בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם וְגוֹ'. וּכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ. וְעַל דָּא אִקְרֵי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִקְרֵי, הָא שְׁבָחָא דִּלְהוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ עֲלַיְיהוּ, וְלָא כְּמָה דְּאַמְרִין דְּאִתְמַסְרִין לְשַׁמָּשִׁין וְלִמְמָנָן דִּילֵיהּ.

וְתוּ סֵיפָא דִּקְרָא, דִּכְתִיב, (ירמיה י) כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם

וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ. כָּל הַאי, שְׁבָחָא אִיהוּ לְשַׁאֲרָ עַמִּין, וּתְוָוהָא אִיהוּ, הֵיךְ לָא מִסְתַּלְקֵי בְּהַאי קְרָא לְרוּם (דף צ״ו ע״א) רְקִיעָא. אֶלָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָמָא עֵינַיְיהוּ, וְלָא יַדְעֵי בֵּיהּ כְּלָל, דְּהָא מַה דַּאֲנַן אַמְרֵי דְּכֻלְּהוּ אַיִן, וְאֶפֶס, וְתֹהוּ. דִּכְתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאֶפֶס וְתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ, הָא עִקָּרָא עִלָּאָה רַבָּא וְיַקִּירָא שָׁוֵי לוֹן קְרָא דָּא.

אָמַר לֵיהּ ר׳ חִיָּיא וְהָא כְּתִיב (תהלים מז) מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגוֹ׳. אָמַר לֵיהּ, אֲנָא חֲמֵינָא דְּבָתַר כְּתַלַיְיהוּ חֲוֵית, וְנַפְקַת בְּהַאי קְרָא לְסַיְיעָא לוֹן, חֲוָה לִי לְאָתְבָא בְּקַדְמִיתָא, עַל מַה דַּאֲמֵינָא. אֲבָל כֵּיוָן דְּאַשְׁכַּחְנָא לָךְ בְּאָרְחָא, אַעְבַּר לָךְ מִתַּמָּן, וּמִתַּמָּן אֵיהָךְ לְאַעְבָּרָא כֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, כָּל שְׁמָהָן, וְכָל כִּנּוּיִין דִּשְׁמָהָן, דְּאִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֻּלְּהוּ מִתְפַּשְׁטָן לְאָרְחַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ מִתְלַבְּשִׁין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְכֻלְּהוּ מִתְפַּלְגִין לְאָרְחִין וּשְׁבִילִין יְדִיעָן. בַּר שְׁמָא יְחִידָאָה, בָּרִיר דְּכָל שְׁאַר שְׁמָהָן, דְּאַחְסִין לְעַמָּא יְחִידָאָה, בָּרִיר מִכָּל שְׁאַר עַמִּין, וְאִיהוּ יו״ד ה״א וָא״ו ה״א, דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ. וּכְתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ בְּשְׁמָא דָּא מַמָּשׁ, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר שְׁמָהָן.

וּשְׁמָא חַד מִכָּל שְׁאַר שְׁמָהָן דִּילֵיהּ, הַהוּא דְּאִתְפַּשַּׁט

וְאִתְפְּלַג לְכַמָּה אָרְחִין וּשְׁבִילִין, וְאִקְרֵי אֱלֹהִים. וְאַחֲסִין שְׁמָא דָּא, וְאִתְפְּלַג לְתַתָּאֵי דְּהַאי עָלְמָא, וְאִתְפְּלַג שְׁמָא דָּא, לְשַׁמְּשִׁין וְלִמְמָנָן דְּמְנַהֲגֵי לִשְׁאַר עַמִּין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר כב) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לַיְלָה. (בראשית כ) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה. וְכֵן כָּל מְמָנָא וּמְמַנָּא דְּאַחֲסִין לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִשְׁאַר עַמִּין, בִּשְׁמָא דָּא כְּלִילָן. וַאֲפִילּוּ עֲבוֹדָה זָרָה בִּשְׁמָא דָּא אִקְרֵי. וּשְׁמָא דָּא מָלַךְ עַל גּוֹיִם, וְלָא הַהוּא שְׁמָא, דָּא הַהוּא דְּמָלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ יְחִידָאָה, לְעַמָּא יְחִידָאָה, לְעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל, עַמָּא קַדִּישָׁא.

וְאִי תֵּימָא, עַל אָרְחָא דָּא נוֹקִים קְרָא דִּכְתִיב, (ירמיה י) מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, דְּדָא אִיהוּ שְׁמָא דְּקָא מָלַךְ עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים דְּהָא דְּחִילוּ בֵּיהּ שַׂרְיָא וְדִינָא בֵּיהּ שַׂרְיָא. לָאו הָכִי, וְלָאו עַל דָּא אִתְמַר, דְּאִי הָכִי אֲפִילּוּ עֲבוֹדָה זָרָה בִּכְלָלָא דָּא אִיהוּ.

אֲבָל כֵּיוָן דְּכֻתָּלָא דַּהֲוֵית סָמִיךְ אֲבַתְרֵיהּ, אִתְנְסַח, קְרָא קָאִים עַל קְיוּמָא, בְּאִסְתַּכְלוּתָא זְעֵיר. מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, וְאִי תֵּימָא דְּמֶלֶךְ הַגּוֹיִם עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר, לָאו הָכִי. אֶלָּא, מַאן הוּא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם דְּלָא יִרָאֲךָ, דְּלָא דָּחִיל מִינָּךְ, וְלָא יְזַדַּעְזַע מִינָּךְ. מִי מֶלֶךְ הַגּוֹיִם דְּלָא יִרָאֲךָ. כְּגַוְונָא דָּא (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ

עַבְדֵי יְיָ׳ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ׳. מַאן דְּשָׁמַע לֵיהּ, לָא יָדַע מַאי קָאָמַר, כֵּיוָן דְּאָמַר הַלְלוּיָהּ, אוּף הָכִי הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ׳, דְּהַוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, עַבְדֵי יְיָ׳ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ׳. אוּף הָכָא. הַוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, מִי מִמֶּלֶךְ הַגּוֹיִם דְּלָא יִרָאֲךָ. אֶלָּא כְּלָא עַל תְּקוּנֵיהּ אִתְּמַר.

כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ, מַהוּ מִלָּה דְּאִתְפַּשַׁט בֵּינַיְיהוּ בְּחָכְמְתָא דִּלְהוֹן, מֵאֵין כָּמוֹךָ וְכֻלְּהוּ אוֹדָאן עַל דָּא, כַּד חָמָאן בְּחָכְמְתָא דִּלְהוֹן עוֹבָדָךְ וּגְבוּרְתָךְ, אִתְפַּשַׁט מִלָּה דָּא בֵּינַיְיהוּ, וְאָמְרֵי מֵאֵין כָּמוֹךָ בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם. מֵאֵין כָּמוֹךָ אָמְרֵי, וְאִתְפַּשַׁט בֵּינַיְיהוּ. חַדּוּ חַבְרַיָּיא, וּבָכוּ וְלָא אָמְרוּ מִדִּי. אוּף הָכִי בָּכָה אִיהוּ כְּמִלְקַדְמִין.

פָּתַח וְאָמַר (בראשית כא) וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ וגו׳, חַבְרַיָּיא אִתְעַרוּ, דְּבָעָאת שָׂרָה לְפַנָּאָה עֲבוֹדָה זָרָה מִבֵּיתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ. הָכָא כְּתִיב וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ, דָּא נִשְׁמְתָא בְּגִלְגּוּלֵי עַל עוֹבָדִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא. לְאָמָה: הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא בְּגִלְגּוּלָא בִּישָׁא דְּטִיקְלָא, דְּאַהֲדָר, וְהָא אִתְעַשְׁקַת, לְאַפָּקָא לָהּ מִתַּמָּן. וַדַּאי לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּמִתְעַשְׁקָן.

מַאן אִינּוּן הָכָא. אִיהוּ רָזָא, אִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמָתִין דִּינוּקִין זְעִירִין, כַּד אִינּוּן יַנְקֵי מִגּוֹ תּוּקְפָּא דְּאִמְּהוֹן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי, דְּאִי יִתְקַיְּימוּן בְּעָלְמָא, יִבָאֲשׁוּן רֵיחֵיהוֹן, וְיַחְמְצוּן כְּחוֹמֶץ דָּא. לָקִיט לוֹן (רמ״ח ע״ב, רמ״ט ע״ב) זְעִירִין, בְּעוֹד דְּיַהֲבֵי רֵיחָא.

מַה עָבִיד. שָׁבִיק לוֹן לְאִתְעַשְּׁקָא בִּידָא דְּהַהִיא אָמָה, וְדָא אִיהִי לִילִית דְּכִיוָן (דף צ״ו ע״ב) דְּאִתְיְיהִיבוּ בִּרְשׁוּתָהּ, חַדָּאת (נ״א אַחֲדָא) בְּהַהוּא יְנוֹקָא, וַעֲשִׁיקַת לֵיהּ, וְאַפִּיקַת לֵיהּ מֵעָלְמָא, כַּד אִיהוּ יָנִיק בְּתוּקְפָּא דְּאִמֵּיהּ. וְאִי תֵּימָא, אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּיַעַבְדוּן טַב לְעָלְמָא. לָאו הָכִי. דִּכְתִיב אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיהָ, דְּיַחֲמִיץ הַהוּא גַּבְרָא בָּהּ לְבָתַר יוֹמִין, אִי אִתְקַיַּים בָּהּ. דָּא אִתְעַשְּׁקַת, וְאַחֲרָא לָא אִתְעַשְּׁקַת. וְעַל אִלֵּין כְּתִיב, (קהלת ד) וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים וְגוֹ׳ וְהֵיינוּ אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיהָ. אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ, לֹא בְּאָלֵף כְּתִיב. אִי תֵּימָא, דְּהָא בְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, אַזְמִין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִיּוֹמָא דַּהֲוָת. לָא. וְהַשְׁתָּא בְּגִלְגּוּלֵי טִיקְלָא, לוֹ יְעָדָהּ בְּוָא״ו. מַה דְּלָא הֲוָת מִקַּדְמַת דְּנָא.

וְהֻפְדָּהּ, מַאי וְהֻפְדָּהּ. פְּרִיק לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַשְׁתָּא, דְּסַלְקָא רֵיחָא, עַד לָא תַּחֲמִיץ, וְסָלִיק לָהּ לְרוּמֵי מְרוֹמִים, (קי״ג ע״ב) בְּמִתְיבְתָּא דִּילֵיהּ, וְאִי תֵּימָא

כֵּיוָן דְּאִתְעַשְׁקַת מֵהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, יָהִיב לָהּ, כְּמָה דְּאָמְרוּ לַחֲסִידֵי (ר״ה ע״ב) שְׁאַר עַמִּין, וּלְאִינּוּן מַמְזֵרֵי תָּא חֲזֵי. אָתָא קְרָא וְאוֹכַח, לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשׁוֹל לְמָכְרָהּ וַדַּאי, בְּבִגְדוֹ בָהּ, דְּעָשִׁיק לָהּ בַּעֲשִׁיקוּ דְּגִלְגּוּלָא דְּטִיקְלָא, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל וַדַּאי, וְלָא לְאַחֲרָא. וְכַד נַפְקַת מִן טִיקְלָא, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, אֶלָּא מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרָהָא בַּאֲרָמָא עַל רֵישֵׁיהּ.

וְאִי תֵּימָא, דְּהַאי סִטְרָא עָאלַת לָהּ בְּהַהוּא יַנּוּקָא. לָאו הָכִי. אֶלָּא נַטְלַת לָהּ, וְחַדָּאת בַּהֲדָהּ, וּפַרְחַת מִן יְדָהָא, וְעָאלַת בְּהַהוּא אֲתָר, וְאִיהִי פְּקִידַת לְהַהוּא יְנוּקָא, וְחַדָּאת בֵּיהּ, וְחַיְּיכַת בֵּיהּ, וְתָאִיבַת (נ״ח, ס״ה ע״א) לְהַהוּא בָּשָׂר, עַד דְּלְבָתַר נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמָתֵיהּ, וְהִיא לְגוּפָא. וּלְבָתַר כֻּלָּא אִיהוּ בִּרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי, (שמות כא) לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, מַאי הוּא. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַפְקַת מִן טִיקְלָא וְהַהוּא סִטְרָא בְּחֵדּוּ, רָשִׁים לָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחָתִים לָהּ בְּחַד גּוּשְׁפַּנְקָא, וּפָרִישׁ עָלָהּ לְבוּשׁ יְקָר דִּילֵיהּ, וּמַאן אִיהוּ. שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי אֱלוֹהַּ. וְדָא הוּא בְּבִגְדוֹ בָהּ, לְבוּשָׁא יְקִירָא דְּמַלְכָּא פָּרִישׁ עָלָהּ וּכְדֵין אִיהִי נְטִירָא, דְּלָא אִתְמַסְּרַת לְעַם נָכְרִי, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל לְחוּד.

וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (איוב כט) כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל דָּזָא דָּא כְּתִיב הָכָא, לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בְּבִגְדוֹ בָהּ, בְּעוֹד דִּלְבוּשׁ יְקָר דְּמַלְכָּא בָהּ. כֵּיוָן (בראשית צ״ד ע״א, שמות קע״ב ע״ב, ויקרא ע״ב ע״ב) דְּבִגְדוֹ בָהּ, כְּתִיב לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ.

מַה רְשׁוּ אִית לְהַהוּא סִטְרָא בָּהּ. תָּא חֲזֵי, כָּל בְּנֵי עָלְמָא כֻּלְּהוּ, בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן זִמְנָא בְּהַאי עָלְמָא, עַד דְּאִיהוּ בָּעֵי לְסַלָּקָא לוֹן מִן עָלְמָא, וְדָא לֵית לֵיהּ זִמְנָא, וְעַל דָּא אִיהִי חַיְיכָת בְּהוּ, וְחַדָּאת בְּהוּ.

תּוּ, אַזְהָרוּתָא לְבַר נָשׁ (בְּהַאי עָלְמָא) אִית בְּהָנֵי קְרָאֵי, וְכַמָּה עֵיטִין טָבִין עִלָּאִין אִינּוּן, בְּכָל מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלְּהוּ קְשׁוֹט, בְּאֹרַח קְשׁוֹט, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן לְגַבֵּי חַכִּימִין, דְּיַדְעֵי וְאָזְלֵי בְּאֹרַח קְשׁוֹט. בְּזִמְנָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא, סָלִיק בִּרְעוּתָא קַמֵּיהּ, וְצַיֵּיר כָּל נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן זִמִינִין לְמֵיהַב בִּבְנֵי נָשָׁא לְבָתַר, וְכֻלְּהוּ אִתְצַיָּירוּ קַמֵּיהּ בְּהַהוּא צִיּוּרָא מַמָּשׁ, דְּזִמִינִין לְמֶהֱוֵי בִּבְנֵי נָשָׁא לְבָתַר, וְחָמָא כָּל חַד וְחַד.

וְאִית מִנְּהוֹן דְּזִמִינִין לְאַבָאָשָׁא אָרְחַיְיהוּ בְּעָלְמָא, וּבְשַׁעֲתָא דְּמָטָא זִמְנַיְיהוּ, קָרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהִיא נִשְׁמְתָא, אָמַר לָהּ, זִילִי עוּלִי בְּדוֹךְ פְּלָן. בְּגוּךְ

פְּלָן. אָתִיבַת קָמֵיהּ, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, דַּי לִי בְּעָלְמָא דָּא דַּאֲנָא יָתְבָא בֵּיהּ, וְלָא אֵיהָךְ לְעָלְמָא אַחֲרָא, דְּיִשְׁתַּעְבְּדוּן בִּי, וְאֵהָא מְלוּכְלָכָא בֵּינַייהוּ. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאַת, עַל דָּא אִתְבְּרִיאַת לְמֶהֱוֵי בְּהַהוּא עָלְמָא. כֵּיוָן דְּחָמָאת נְשִׁמְתָא כַּךְ, בְּעַל כָּרְחָהּ נַחְתַּת וְעָאלַת תַּמָּן.

אוֹרַייְתָא דְּיָהֲבַת עֵיטָא לְכָל עָלְמָא חָמָאת הָכִי, אַזְהִירַת לִבְנֵי עָלְמָא, וְאָמְרַת, חָמוּ כַּמָּה חָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַייכוּ, מַרְגְּלִיתָא טָבָא דַּהֲוֹת לֵיהּ, זַבִּין לְכוּ לְמַגָּנָא, דְּתִשְׁתַּעְבְּדוּן בָּהּ בְּהַאי עָלְמָא.

וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת בִּתּוֹ: דָּא נְשִׁמְתָא קַדִּישָׁא. לְאָמָה: לְמֶהֱוֵי אָמָה מְשַׁתַּעְבְּדָא בֵּינַייכוּ (דף צ״ז ע״א) בְּהַאי עָלְמָא. בְּמָטוּ מִנַּייכוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּמָטֵי זִמְנָא לְנָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, לָא תִפּוֹק מִתְטַנְּפָא בְּחוֹבִין, תִּפּוֹק בַּת חוֹרִין, בְּרִירָה נְקִיָּה, בְּגִין דְּיֶחֱדֵי בָּהּ מָארָהּ וְיִשְׁתַּבַּח בָּהּ וְיָהִיב לָהּ אַגַר טָב, בְּצִחְצוּחֵי דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, וַדַּאי כַּד תִּפּוֹק בְּרִירָה נְקִיָּה כְּדְקָא יָאוֹת.

אֲבָל אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ, כַּד נַפְקַת מְלוּכְלָכָא בְּטִנּוּפֵי חוֹבִין, וְלָא אִתְחֲזִיאַת קָמֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת,

וַוי לְהַהוּא גּוּפָא, דְּאִתְאֲבִיד מֵהַהִיא נִשְׁמְתָא לְעָלְמִין. בְּגִין, דְּכַד נִשְׁמָתִין סַלְקִין בְּרִירָן, וְנָפְקִין נְקִיִּין מֵהַאי עָלְמָא, כָּל נִשְׁמְתָא וְנִשְׁמְתָא, עָאלַת בְּסִפְרָא (שלח קנ״ו ע״ב) דְּאַחְמָתָא דְּמַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ בִּשְׁמָהָן, וְאָמַר דָּא הִיא נִשְׁמְתָא דִּפְלַנְיָא, וְזִמְנַת תְּהֵא לְהַהוּא גּוּפָא דְּשַׁבְקַת, וּכְדֵין כְּתִיב, לוֹ יֵעָדֶה, בְּוֹ׳.

וְכַד נַפְקַת רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָה, דְּקָא אִסְתָּאֲבָא בְּחוֹבִין, וּבְטִנּוּפָא דְּחַטָּאִין, כְּדֵין לֹא יֵעָדֶה בְּא׳. וְאִתְאֲבִיד הַהוּא גּוּפָא מִינָּהּ וְאִיהִי לָא אִזְדַּמְנַת לְגַבֵּיהּ בַּר הַהִיא דְּמָארָהּ אִתְרְעֵי, וְתָב בְּתִיּוּבְתָּא דְּגוּפָא בָּהּ, כְּדֵין כְּתִיב, וְהֶפְדָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב לג) פָּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבוֹר בַּשָּׁחַת. וְהֶפְדָּה, הַאי אִיהוּ בְּבַר נָשׁ, דְּעֵיטָא דִּילֵיהּ, דְּיִפְרוֹק לָהּ, וְיֵתוּב בְּתִיּוּבְתָּא, וְלִתְרֵין סִטְרִין קָאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֶפְדָּה בְּתִיּוּבְתָּא. לְבָתַר דְּתָב בְּתִיּוּבְתָּא, פָּדָא לָהּ מֵאָרְחָא דְּגֵיהִנָּם.

לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ. מַאן עַם נָכְרִי. עַלּוּבָתָא אִיהִי נִשְׁמְתָא, דְּכַד נַפְקַת מֵעָלְמָא, וּבַר נָשׁ אַסְטֵי אָרְחֵיהּ בַּהֲדָהּ, הִיא בָּעָאת לְסַלְקָא לְעֵילָּא, גּוֹ מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, בְּגִין דְּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין קַיְימִין בְּהַהוּא אָרְחָא דְּגַן עֵדֶן, וּמַשְׁרְיָין נוּכְרָאִין קַיְימִין בְּהַהוּא אָרְחָא דְּגֵיהִנָּם. זָכְתָה נִשְׁמְתָא, וְהַהוּא נְטִירוּ, וּפְרִישׁוּ דִּלְבוּשָׁא יַקִּירָא

עָלָּה. כַּמָּה מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, קָא מִתְעַתְּדָן לָהּ, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָהּ, וּלְמֵיעָאל לָהּ לְגַו עֵדֶן. לֹא זָכְתָה, כַּמָּה מַשְׁיְירִין נוּכְרָאִין מִתְעַתְּדָן לְמֵיעַל לָהּ בְּאָרְחָא דְּגֵיהִנָּם. וְאִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה זְמִינִין לְמֶעְבַּד בָּהּ נוּקְמִין, אָתָא קְרָא וְאוֹכַח, לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ, אִלֵּין מַלְאֲכֵי חַבָּלָה. בְּבִגְדוֹ בָהּ, אִיהוּ נְטִירָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לָהּ נְטִירָא, דְּלָא יִשְׁלוֹט בָּהּ עַם נָכְרִי, בְּהַהוּא פְּרִיסוּ דְּנְטִירוּ עָלָּה.

(שמות כא) וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה, תָּא חֲזֵי כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא דְּלָא יִסְטֵי אָרְחוֹי בְּהַאי עָלְמָא, דְּאִי זָכָה בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, וְנָטִיר לָהּ לִנְשִׁמְתָא כְּדְקָא יָאוֹת, הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, וְאִשְׁתָּבַח בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, בְּפָמַלְיָיא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, חֲמוּ בְּרָא קַדִּישָׁא דְּאִית לִי בְּהַהוּא עָלְמָא, כַּךְ וְכָךְ עָבִיד, כַּךְ וְכָךְ עוֹבָדוֹי מִתְתַּקְּנָן.

וְכַד הַאי נִשְׁמְתָא, נַפְקַת מֵהַאי עָלְמָא, זַכְיָיא נְקַיָּיה בְּרִירָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהִיר לָהּ בְּכַמָּה נְהוֹרִין, בְּכָל יוֹמָא קָאֲרֵי עָלָּהּ, דָּא הִיא נִשְׁמְתָא דְּפִלְנְיָא בְּרִי, נְטִירָא לְיהֲוֵי לֵיהּ לְהַהוּא גּוּפָא דְּשָׁבַק.

וְדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, מַאי כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת. הָכָא אִית רָזָא

לְחַכִּימִין, בְּגוֹ טְנָרָא תַּקִּיפָא, רְקִיעָא טְמִירָא, אִית הֵיכָלָא חֲדָא, דְּאִקְרֵי הֵיכַל אַהֲבָה. (קמ״ו ע״א) וְתַמָּן אִינּוּן גִּנְזִין טְמִירִין, וְכָל נְשִׁיקִין דִּרְחִימוּ דְּמַלְכָּא אִינּוּן תַּמָּן, וְאִינּוּן נִשְׁמָתִין רְחִימָאן דְּמַלְכָּא עָאלִין תַּמָּן.

כֵּיוָן דְּמַלְכָּא עָאל בְּהַהוּא הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, תַּמָּן כְּתִיב, (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁכַּח תַּמָּן לְהַהִיא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, קָדִים מִיַּד וְנָשִׁיק לָהּ, וְגָפִיף לָהּ, וְסָלִיק לָהּ בַּהֲדֵיהּ, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהּ.

וְדָא הוּא כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, כְּדִינָא דְּאַבָּא עָבִיד לִבְרַתֵּיהּ, דְּאִיהִי חֲבִיבָא לְגַבֵּיהּ, דְּנָשִׁיק לָהּ, וְגָפִיף לָהּ, וְיָהִיב לָהּ מַתְנָן. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד, לְנִשְׁמְתָא זַכָּאָה בְּכָל יוֹמָא, כְּמָה דִּכְתִיב כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ.

הַיְינוּ דִּכְתִיב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ, כְּמָה דְּהַאי בְּרַתָּא, אַשְׁלִימַת עֲשָׂיָיה בְּהַאי עָלְמָא. אוֹף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁלִים לָהּ עֲשָׂיָיה אָחֳרָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. וְהָכָא כְּתִיב (דף צ״ז ע״ב) יַעֲשֶׂה לָהּ. עַל כֵּן. הַהוּא סָבָא אִשְׁתַּטַּח, וְצַלֵּי צְלוֹתָא. בָּכָה כְּמִלְקַדְּמִין.

וְאָמַר (שמות כא) אִם אֲחֶרֶת יִקַּח לוֹ וגו׳, מַאי אִם אֲחֶרֶת, וְכִי נִשְׁמְתָא אָחֳרָא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לְאָתְבָא לְצַדִּיקַיָּיא בְּהַאי עָלְמָא, וְלָאו הַאי נִשְׁמְתָא דְּאַשְׁלִימַת בְּהַאי עָלְמָא רְעוּתָא דְּמָארָהּ, אִי הָכִי לֵית אַבְטָחוּתָא לְצַדִּיקַיָּיא כְּלָל. מַאי אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ.

פְּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (קהלת יב) וְיָשׁוּב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, בְּחָרְבַן בֵּי מַקְדְּשָׁא. (וְתַמָּן תְּנֵינָן) וְיָשׁוּב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. הָכָא אִיהוּ מַאי דְּכְתִיב, (בראשית יב) וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ, כְּשֶׁהָיָה וַדַּאי. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ, מַאי וְהָרוּחַ תָּשׁוּב. דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי רוּחַ קַדִּישָׁא. כַּד חָמָאת שְׁכִינְתָּא, בְּאִינּוּן עֶשֶׂר מַסָּעוֹת דְּקָא נַטְלָא, וְלָא בָּעוּן יִשְׂרָאֵל לְאָתְבָא בִּתְיוּבְתָּא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשָׁלְטָא סִטְרָא אַחֲרָא עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

תָּא חֲזִי, רוּחָא דְּבַר נָשׁ זַכָּאָה, אִתְעַטָּר בְּדִיוּקְנָא בְּגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, וּבְכָל שַׁבָּתֵי וּמוֹעֲדֵי וְרֵישֵׁי יַרְחֵי, מִתְעַטָּרָן רוּחֵי, וּמִתְפַּשְׁטָן, וְסַלְקִין לְעֵילָּא. כְּמָה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַהִיא נִשְׁמְתָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי עָבִיד בְּהַאי רוּחָא, לְתַתָּא בְּגַן עֵדֶן לְתַתָּא, דְּקָא סַלְקַת קָמֵיהּ. וְאָמַר דָּא אִיהִי רוּחָא דִּפְלַנְיָא גּוּפָא, מִיָּד מְעַטְּרָא לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי רוּחָא בְּכַמָּה עִטְרִין, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהּ.

וְאִי תֵּימָא, דְּהָא בְּגִין רוּחָא דָּא, שָׁבִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּעָבִיד לְנִשְׁמְתָא. לָאו הָכִי. אֶלָּא שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע, אִלֵּין אִינּוּן תְּלַת שְׁמָהָן עִלָּאִין, דְּעַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

וְכֻלְּהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי וְאִתְמַשְּׁכוּ מִתַּמָּן. חַד מִנַּיְיהוּ שְׁאֵרָהּ, מְשִׁיכוּ דְּנְצִיצוּ וּנְהִירוּ, דְּנָהִיר בְּאַרְחָ סָתִים, מְזוֹנָא (לָן) דְּזָן כֹּלָּא, וְאִקְרֵי יְדו״ד בִּנְקוּדַת אֱלֹהִים. שְׁאֵרָהּ בְּהַפּוּךְ אַתְוָון, אשר ה׳ וְדָא (בראשית מט) מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ, וְדָא הוּא שְׁאֵרָהּ.

כְּסוּתָהּ: פְּרִישׁוּ דְּמַלְכָּא. דָּא מְשִׁיכוּ אַחֲרָא, דְּנָהִיר וְנָטִיר לָהּ תְּדִיר, פְּרִישׁוּ דִּלְבוּשָׁא דְּמַלְכָּא, דְּפָרִשׂ עָלָהּ אֱלוֹהַ. דָּא בִּבְגִדוֹ בָהּ תְּדִיר, דְּלָא אִתְעֲדֵי מִינָּהּ, וְהַאי אִיהוּ כְּסוּתָהּ.

וְעוֹנָתָהּ, מַאן אִיהוּ. דָּא מְשִׁיכוּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּבֵיהּ כֹּלָּא. יְיָ׳ צְבָאוֹת אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ דְּנָהִיר בְּכָל נְהוֹרִין סְתִימִין עִלָּאִין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּבֵיהּ עוֹנָה טְמִירָא, דְּמִתַּמָּן נַפְקַת. וְכָל דָּא בְּעִדּוּנָא וְכִסּוּפָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

תְּלָתָא הָנֵי לֹא יִגְרָע לָהּ, כַּד אִיהִי זַכָּאת כַּדְקָא יָאוֹת.

וְאִי לָאו אִיהִי כַּדְקָא יָאוֹת, הָנֵי תְּלָתָא גַּרְעָן מִנָּהּ, דְּלָא יִתְעֲבִיד לָהּ עַטָּרָה אֲפִילּוּ מֵחַד מִנַּיְיהוּ, תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וְאִם שְׁלָשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ, דְּלָא

זָכָאת בְּהוּ, וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כֶּסֶף תִּפּוֹק מִקַּמֵּיהּ, וְדַחְיָין לָהּ לְבַר. אֵין כֶּסֶף, לֵית לָהּ כִּסּוּפָא, וְלֵית לָהּ עִדּוּנָא כְּלָל.

עַד כָּאן אוֹכִיחַת אוֹרַיְיתָא, דְּכָל עֵיטִין בָּהּ תַּלְיָין, וְיָהִיבַת עֵיטָא טָבָא לִבְנֵי נָשָׁא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה נֶהְדָּר לְמִלִּין קַדְמָאִין, בְּהַהוּא נְטִירוּ עִלָּאָה, דְּקָא פָּרִישׁ עָלָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּלָא תְּהֵא לְעַם נָכְרִי, דְּהָא בִּגְדוֹ בָהּ, וּנְטִירוּ אִיהוּ לָהּ תָּדִיר.

(שמות כא) וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ. אָמַר הַהוּא סָבָא, חַבְרַיָּיא, כַּד תַּהֲכוּן לְגַבֵּי הַהוּא טִינָרָא דְּעָלְמָא סָמִיךְ עָלֵיהּ, אִמְרוּ לֵיהּ, דִּידְכַּר יוֹמָא דְּתַלְגָּא דְּאִזְדָּרָעוּ פּוֹלִין לְחַמְשִׁין וּתְרִין גַּוְונִין, וַהֲדַר אַקְרֵינָן הַאי קְרָא, וְהוּא יֵימָא לְכוֹן.

אָמְרוּ בְּמָטוּ מִינָּךְ מַאן דְּשָׁארִי מִלָּה הוּא יֵימָא. אָמַר לוֹן, וַדַּאי דִּידַעְנָא דְּזַכָּאין אַתּוּן, וְאִית לְרַמְזָא לְכוּן רְמָזָא דְּחַכִּימִין, וְעַל מָה דַּאֲנָא אֵימָא, כַּד תִּדְכְּרוּן לֵיהּ סִימָנָא דָּא, הוּא יַשְׁלִים עַל דָּא. הַשְׁתָּא אִית לוֹמַר, מַאן הוּא דְּאִקְרֵי בֵּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי כָּל (דף צ״ח ע״א) הַהוּא דְּזָכֵי (ק״א ע״א, קי״ג ע״א) לְתַלְיסַר שִׁנִּין וּלְהָלְאָה, אִקְרֵי בֵּן לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל מַאן דְּאִיהוּ מִבֶּן עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָּא וְזָכֵי בְּהוּ, אִקְרֵי בֵּן

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַדַּאי (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

כַּד מָטָה דָּוִד לְתִלֵּיסַר שְׁנִין, וְזָכָה בְּהַהוּא יוֹמָא דְּעָאל לְאַרְבֵּיסָר, כְּדֵין כְּתִיב, (תהלים ב) יְיָ׳ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. מַאי טַעְמָא. דְּהָא מִקַּדְמֵת דְּנָא לָא הֲוָה לֵיהּ בְּרָא, וְלָא שָׁרָאת עָלֵיהּ נִשְׁמְתָא עִלָּאָה, דְּהָא בִּשְׁנֵי עָרְלָה הֲוָה, וּבְגִין כָּךְ, (קב״ח ע״ב) אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ, הַיּוֹם וַדַּאי יְלִדְתִּיךָ. אֲנִי, וְלָא סִטְרָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּהֲוָה עַד הַשְׁתָּא, אֲנִי בִּלְחוֹדָאי. בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין, מַה כְּתִיב בִּשְׁלֹמֹה, (משלי ד) כִּי בֵן הָיִיתִי לְאָבִי, לְאָבִי מַמָּשׁ וַדַּאי. וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. בַּר תְּלֵיסַר שְׁנִין וּלְהָלְאָה, דְּהָא נַפְקָא מֵרְשׁוּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּאִזְדַּמְנַת לֵיהּ, מַה כְּתִיב כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ. מַהוּ כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת. תָּנֵינָן, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, חֲמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא יְנוֹקָא דְּקָאֵי בִּרְשׁוּ דְּעָרְלָה, וְאִיהוּ נָפִיק מִינָּהּ, וְאִתְמְשַׁךְ לְבֵי סִפְרָא, וְתַבַּר לָהּ, וְאָזִיל לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְתַבַּר לָהּ. מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהִיא נִשְׁמְתָא. אָעִיל לָהּ לְאַדְרָא דִּילֵיהּ, וְיָהִיב לָהּ מַתְנָן, וּנְבִזְבָּזָן סַגִּיאִין, וְקָשִׁיט לָהּ בְּקִשּׁוּטִין עִלָּאִין, עַד זִמְנָא דְּאָעִיל (בראשית קמ״ז ע״ב) לָהּ לַחוּפָּה בְּהַהוּא (גו׳ דהוא) בַּר, מִתְּלֵיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא. אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ. הָכָא אִית רָזָא דְּרָזִין, לְחַכִּימִין

אִתְמְסָרִי, וְאִית לְאוֹדָעָא בְּקַדְמִיתָא מִלָּה חֲדָא. תָּא חֲזֵי, בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְקַדָּשׁ יוֹמֵי, נַפְקֵי נְשָׁמָתִין מִגּוֹ אִילָנֵי דְּחַיֵּי, וּמְנַשְּׁבָן אִינּוּן נְשָׁמָתִין קַדִּישִׁין לְתַתָּאֵי, וְנַיְיחִין בְּהוּ כָּל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא. וּלְבָתַר דְּנָפִיק שַׁבְּתָא, סַלְּקִין כֻּלְּהוּ נְשָׁמָתִין וּמִתְעַטְּרָן בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין לְעֵילָּא.

(וְכַד מִתְעַטְּרָן בְּהַהוּא טָבָא אִלֵּין אִינּוּן בְּעָלְיוּ דְּהַהוּא טִיבוּ וְדָאי) אוּף הָכִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לְהַהוּא בַּר נָשׁ, וְדָא הוּא נְשָׁמְתָא אַחֲרָת, וְאַף עַל גַּב דְּדָא זְמִינָא לֵיהּ, נְשָׁמְתָא דַּהֲוָת לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, שְׁאֵרָהּ דְּקַדְמֵיתָא, כְּסוּתָהּ וְעָנָתָהּ לָא יִגְרַע, כְּמָה דְּאִתְמַר.

בָּכָה הַהוּא סָבָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר אִיהוּ לְנַפְשֵׁיהּ, סָבָא סָבָא, כַּמָּה יָגַעְתְּ לְאַדְבְּקָא מִלִּין קַדִּישִׁין אִלֵּין, וְהַשְׁתָּא תֵּימָא לוֹן בִּרְגָעָא חֲדָא. אִי תֵּימָא דְּתֵיחָס עָלַיְיהוּ עַל אִינּוּן מִלִּין וְלָא תֵּימָא לוֹן, הָא כְּתִיב (משלי ג) אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בִּהְיוֹת לְאֵל יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת.

מַאי אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו. אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִינּוּן הָכָא. דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא אֲמְרִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִינּוּן תַּמָּן, וְצַיְיתֵי לוֹן. וּכְדֵין, הַהוּא אִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, בְּשַׁעֲתָא דְּאַזְלִין מִתַּמָּן, וְצַיְיתוּ אִינּוּן מִלִּין, הַהוּא סִטְרָא דְּטוֹב אִתְגַּבָּר, וְאִסְתַּלָּק לְעֵילָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרָן בְּהַהוּא טוֹב, וְאִלֵּין אִינּוּן בְּעָלָיו דְּהַהוּא טוֹב.

סָבָא סָבָא, אַתְּ אָמַרְתְּ מִלִּין אִלֵּין, וְלָא יָדַעְתְּ אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכָא, וְאִי אִלֵּין דְּקַיְימֵי הָכָא זַכָּאִין לְמִלִּין אִלֵּין. לָא תִּדְחַל סָבָא, דְּהָא חֲוֵית בְּכַמָּה קִרְבִּין דְּגַבְרִין תַּקִּיפִין, וְלָא דָּחִילַת, וְהַשְׁתָּא אַנְתְּ דָּחִיל, אֵימָא מִילָּךְ, דְּהָא וַדַּאי הָכָא אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְזַכָּאִין אִינּוּן אִלֵּין דְּהָכָא. וְאִי לָאו הָכִי, לָא אַעֲרַעְנָא בְּהוּ, וְלָא שָׁרֵינָא בְּאִלֵּין מִלִּין. אֵימָא מִלּוֹלָךְ סָבָא, אֵימָא בְּלָא דְּחִילוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) יְיָ׳ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ. יְיָ׳ אֱלֹהַי: (ט׳ ע״א, רי״ו ע״ב) דָּא שֵׁירוּתָא דְּמְהֵימְנוּתָא, סְלִיקוּ דְּמַחֲשָׁבָה, וְעָלְמָא דְּאָתֵי, רָזָא חַדָּא בְּלָא פְּרוּדָא. גָּדַלְתָּ: דָּא שֵׁירוּתָא, יוֹמָא קַדְמָאָה, וְאִינּוּן יוֹמִין עַתִּיקִין, סִטְרָא דִּימִינָא. מְאֹד: דָּא (ס״ח ע״ב) הוּא סִטְרָא דְּשְׂמָאלָא.

הוֹד וְהָדָר לָבַשְׁתָּ: אִלֵּין תְּרִין בַּדֵּי (ויחי רכ״ב) עַרְבוּת. עַד הָכָא, כְּיוָן דְּמָטָא לְגוֹ אִילָנָא דְּחַיֵּי, אִתְטַמַּר, וְלָא אִסְתַּלָּק (ס״א וְלָא בָּעֵי) לְמֶהֱוֵי בְּמִנְיָינָא, בְּגִין הַהוּא מְאֹד. מַאי מְאֹד. שְׂמָאלָא, דְּכָל עַנְפִּין דִּלְתַתָּא וּבְכֻלָּא עַנָּפָא מְרִירָא חַדָּא. וְעַל דָּא אִתְטַמַּר הַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי, וְלָא

בָּעָא לְמֶהֱוֵי בִּמְנַיְינָא דָּא, עַד דְּאַהֲדָר כְּמִלְקַדְמִין, וְשַׁבַּח בְּגַוְונָא אַחֲרָא.

וְאָמַר, עִטֵּה אוֹר כַּשַּׂלְמָא דָּא שֵׁירוּתָא (דְּאוֹר) (דף צ״ח ע״ב) דְּיוֹמָא קַדְמָאָה. נוֹטֶה שָׁמַיִם, הָכָא אִתְכְּלִיל שְׁמָאלָא, וְלָא אָמַר מְאֹד, אִתְכְּלִיל שְׁמָאלָא בִּימִינָא, לְמֶהֱוֵי נָהִיר בְּכֻלָּא דִּשְׁמַיִם. (תהלים קד) הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו, הָכָא נָפִיק בְּחֶדְוָה הַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי, נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, וְאִשְׁתְּרָשׁוּ בֵּיהּ בְּמֵימוֹי אִינּוּן תְּרֵי בַּדֵּי עֲרָבוֹת, דְּאִינּוּן גַּדְלִין בְּמֵימוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (נ״א הַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי וְאִשְׁתְּרָשׁוּ בֵּיהּ אִינּוּן תְּרֵי בַּדֵּי עֲרָבוֹת, דְּאִינּוּן גַּדְלִין בְּמֵימוֹי וְהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן וְדָא הוּא) הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו. מַאן עֲלִיּוֹתָיו. אִלֵּין בַּדֵּי עֲרָבוֹת.

וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (תהלים מו) נָהָר פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר אֱלֹהִים. מַאן פְּלָגָיו. אִלֵּין אִינּוּן שָׁרָשָׁיו. וְהָכִי אִקְרוֹן, עֲלִיּוֹתָיו, שָׁרָשָׁיו, פְּלָגָיו, כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּרָשׁוּ בְּאִינּוּן מַיִין דְּהַהוּא נָהָר.

(תהלים קד) הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ. דָּא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל, אִלֵּין הֵם עָבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ, לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ רְפָאֵל. מִכָּאן וּלְהָלְאָה עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וְגוֹ׳. סָבָא סָבָא, אִי כָּל הָנֵי יָדַעְתְּ, אֵימָא וְלָא

תִּדְחַל, אֵימָה מִילָךְ וְיִנְהֲרוּן מִלִּין דְּפוּמָךְ. חַדּוּ חַבְרַיָּיא, וַהֲווּ צַיְּיתִין בְּחֶדְוָה לְמִלּוֹי קַדִּישִׁין. אָמַר אִי סָבָא אִי סָבָא, בְּמָה עַיְּילַת גַּרְמָךְ, עָאלַת בִּימָּא רַבָּא, אִית לָךְ לְשַׁטְּטָא וּלְנָפְקָא מִתַּמָּן.

(שמות כא) אִם אֲחֶרֶת יִקַּח לוֹ, כַּמָּה גְּלְגּוּלִין עַתִּיקִין הָכָא, דְּלָא אִתְגַּלְגּוּן עַד הָאִידָּנָא, וְכֻלְּהוּ קְשׁוֹט כְּדְקָא יָאוֹת, דְּלֵית לְאַסְטָאָה מֵאֲרַח קְשׁוֹט, אֲפִילּוּ כְּמִלָּא נִימָּא. בְּקַדְמִיתָא (נ״א הַשְׁתָּא) אִית לְאִתְעָרָא, (צ״ה ע״ב) נִשְׁמָתִין דְּגִיּוֹרִין כֻּלְּהוּ, פַּרְחָן מִגּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן בְּאֲרַח סָתִים, כַּד מִסְתַּלְּקָן מֵהַאי עָלְמָא, נִשְׁמָתְהוֹן דְּקָא רָווֹחָא מִגּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, לְאָן אֲתָר תַּיְּיבִין.

אֶלָּא תָּנֵינָן, מַאן דְּנָטִיל וְאָחִיד בְּנִכְסֵי גִּיּוֹרִין בְּקַדְמִיתָא, זָכֵי בְּהוּ. אוֹף הָכִי כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, דְּקָא זַמִּין לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא כְּדְקָאמְרַן, כֻּלְּהוּ נָפְקִין לְזַמְּנִין יְדִיעָן. (וְסַלְּקִין) (בראשית ל״ה ע״ב) בְּגִין לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּגַן עֵדֶן, (דְּלְעֵילָּא) וּפַגְעָן בְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּגִיּוֹרִין, מַאן דְּאָחִיד בְּהוּ מֵאלֵּין נִשְׁמָתִין, (דְּסַלְּקִין) אָחִיד בְּהוּ וְזָכֵי בְּהוּ, וּמִתְלַבְּשָׁן בְּהוּ, וְסַלְּקִין. וְכֻלְּהוּ קַיְּימֵי בְּהַאי לְבוּשָׁא וְנַחְתּוּ גּוֹ גִּנְתָּא בִּלְבוּשָׁא דָּא. בְּגִין דִּבְגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, לָא קַיְּימָאן תַּמָּן, אֶלָּא בִּלְבוּשָׁא, כָּל אִינּוּן דְּקַיְּימֵי תַּמָּן.

אִי תֵּימָא, דִּבְגִין הַאי לְבוּשָׁא, גַּרְעָן אִינּוּן נִשְׁמָתִין מִכָּל עִנּוּגָא דְּהַוָּה לוֹן בְּקַדְמִיתָא. הָא כְּתִיב, אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע. בְּגִנְתָּא קַיְימֵי בִּלְבוּשֵׁי דָּא, דְּקַדְמָן לְאַחֲדָא בְּהוּ וְזָכֵי בְּהוּ, וְכַד סַלְקִין לְעֵילָּא, מִתְפַּשְׁטָן מִנַּיְיהוּ, דְּהָא תַּמָּן לָא קַיְימָן (קפ״ו ע״ב, ר״י ע״ב, רכ״ט, נ׳, נ״ח, ס״ז) בִּלְבוּשָׁא.

בָּכָה הַהוּא סָבָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר לְנַפְשֵׁיהּ, סָבָא סָבָא, בְּוַדַּאי אִית לָךְ לְמִבְכֵּי, בְּוַדַּאי אִית לָךְ לְאוֹשָׁדָא דִּמְעִין, עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה, אֲבָל גַּלֵּי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ קַדִּישָׁא, דַּאֲנָא בְּרַעוּ דִּלְבָּא, וּבְפוּלְחָנָא דִּלְהוֹן קָאמֵינָא, בְּגִין דְּאִינּוּן בְּעָלְיוּ דְּכָל מִלָּה, וּמִתְעַטְּרָן בְּהוּ.

כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, כַּד נַחְתֵּי לְהַאי עָלְמָא, בְּגִין לְמִשְׁרֵי כָּל חַד עַל דּוּכְתַּייהוּ, דְּאִתְחָזוּן בְּהוּ, לְבְנֵי נָשָׁא. כְּלְהוּ נַחְתֵּי מִתְלַבְּשָׁן בְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּקָא אָמְרָן, וְהָכִי עָאלִין בְּזַרְעָא קַדִּישָׁא. וּבְמַלְבּוּשָׁא דָּא, קַיְימֵי לְאִשְׁתַּעְבְּדָא מִנַּייהוּ בְּהַאי עָלְמָא. וְכַד אִשְׁתַּאֲבָן אִינּוּן מַלְבּוּשִׁין מִמִּלִּין דְּהַאי עָלְמָא, אִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, אִתְזְנָן (נ״א אִתְהַנּוּן) מֵרֵיחָא דְּקָא אָרִיחָא, מִגּוֹ לְבוּשֵׁיהוֹן אִלֵּין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מִלִּין סְתִימִין דְּאִיהוּ עָבִיד, עָאל

לוֹן בְּאוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, וְכֹלָּא אִשְׁתְּכַח בְּאוֹרַיְיתָא, וְהַהִיא מִלָּה סְתִימָא גַּלֵּי לָהּ אוֹרַיְיתָא, וּמִיָּד אִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשָׁא אַחֲרָא, וְאִתְטַמַּר תַּמָּן, וְלָא אִתְגְּלֵי. וְחַכִּימִין דְּאִינּוּן מַלְיָין עַיְינִין, אַף עַל גַּב דְּהַהִיא מִלָּה אַסְתִּים בִּלְבוּשָׁה (תַּמָּן), חָמָאן לָהּ מִגּוֹ לְבוּשָׁה, וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְגְּלֵי הַהִיא מִלָּה עַד לָא תֵּיעוּל בִּלְבוּשָׁא, רָמָאן בָּהּ פִּקִיחוּ דְּעֵינָא, וְאַף עַל גַּב דְּמִיָּד אַסְתִּים, לָא אִתְאֲבִיד מֵעֵינַיְיהוּ. (נ״א מֵינַיְיהוּ)

בְּכַמָּה דּוּכְתִּין אַזְהַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל גִּיּוֹרָא, (בְּגִין) דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא, יְזַדְּהַרוּן בֵּיהּ, וּלְבָתַר נָפִיק מִלָּה סְתִימָא מִנַּרְתִּקָהּ. (דף צ״ט ע״א) וְכֵיוָן דְּאִתְגְּלֵי אַהֲדָר לְנַרְתִּקָהּ מִיָּד, וְאִתְלַבַּשׁ תַּמָּן.

כֵּיוָן דְּאַזְהַר עַל גִּיּוֹרָא בְּכָל אִינּוּן דּוּכְתִּין, נָפַק מִלָּה מִנַּרְתִּקָהּ וְאִתְגְּלֵי, וְאָמַר (שמות כג) וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר. מִיָּד עָאלַת לְנַרְתִּקָהּ, וְאָהַדְרַת בִּלְבוּשָׁה וְאִתְטַמְּרַת, דִּכְתִיב כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם, דְּחָשִׁיב קְרָא, דִּבְגִין דְּאִתְלְבַשׁ מִיָּד, לָא הֲוָה מַאן דְּאַשְׁגַּח בָּהּ. בְּהַאי נֶפֶשׁ הַגֵּר, יְדַעַת נְשָׁמְתָא קַדִּישָׁא בְּמִלִּין דְּהַאי עָלְמָא, וְאִתְהֲנִיאַת (וְאִשְׁתְּאֲבַת) מֵינַיְיהוּ.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וְגוֹ׳, עָנָן דָּא מַאי הִיא. אֶלָּא דָּא

הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ט) אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן. תָּנֵינָן, דְּהַהוּא קֶשֶׁת אַשְׁלַחַת לְבוּשׁוֹי, וְיָהִיב לוֹן לְמֹשֶׁה, (רכ״ט ע״א) וּבְהַהוּא לְבוּשָׁא סָלִיק מֹשֶׁה לְטוּרָא וּמְגִיהּ חָמָא מַה דְּחָמָא, וְאִתְהֲנֵי מִכֹּלָּא. עַד הַהוּא אֲתָר, אָתוּ אִינּוּן חַבְרַיָּיא, וְאִשְׁתְּטָחוּ קָמֵיהּ דְּהַהוּא סָבָא, וּבָכוּ וְאָמְרוּ, אִלְמָלֵא לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמָךְ דַּי לָן.

אָמַר הַהוּא סָבָא, (אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ) חַבְרַיָּיא, לָאו בְּגִין דָּא בִּלְחוֹדוֹי שָׁרִינָא מִלָּה, דְּהָא סָבָא כְּגִינִי, לָאו בְּמִלָּה חָדָא עָבִיד קִישׁ קִישׁ, וְלָא קָרֵי, כַּמָּה בְּנֵי עָלְמָא בְּעִרְבּוּבְיָא בְּסָכְלְתָנוּ דִּלְהוֹן, וְלָא חָמָאן בְּאַרַח קְשׁוֹט בְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹרַיְיתָא קָרֵי בְּכָל יוֹמָא בְּנְהִימוּ (נ״א בִּרְחִימוּ) לְגַבַּייהוּ, (דִּבְנֵי נָשָׁא) וְלָא בָּעָאן לְאִתְבָּא רֵישָׁא.

וְאַף עַל גַּב דַּאֲמִינָא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא מִלָּה נָפְקָא מִנַּרְתִּקָהּ, וְאִתְחֲזִיאַת זְעֵיר, וּמִיָּד אִתְטַמָּרַת. הָכִי הוּא וַדַּאי. וּבְזִמְנָא דְּאִתְגְּלִיאַת מִגּוֹ נַרְתִּקָהּ וְאִתְטַמְּרַת מִיָּד, לָא עַבְדַת דָּא, אֶלָּא לְאִינּוּן דְּיַדְעִין בָּהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָאן בָּהּ.

מָשָׁל לְמִדַּת הַדִּין, לִרְחִימָתָא, דְּאִיהִי (צ״ה ע״א) שַׁפִּירְתָּא בְּחֵיזוּ, וּשְׁפִירְתָּא בְּרֵיוָא, וְאִיהִי טְמִירְתָּא בְּטָמִירוּ גּוֹ הֵיכָלָא דִּילָהּ, וְאִית לָהּ רְחִימָא יְחִידָאָה, דְּלָא יַדְעִין

בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא, אֶלָּא אִיהוּ בִּטְמִירוּ. הַהוּא רְחִימָא, מִגּוֹ רְחִימָא דְּרָחִים לָהּ עָבַר לִתְרַע בֵּיתָהּ תְּדִיר, זָקִיף עֵינוֹי לְכָל סְטָר. אִיהִי, יַדְעַת דְּהָא רְחִימָא אַסְחַר תְּרַע בֵּיתָהּ תְּדִיר, מָה עַבְדַת, פָּתְחַת פִּתְחָא זְעִירָא בְּהַהוּא הֵיכָלָא טְמִירָא, דְּאִיהִי תַּמָּן, וּגְלִיאַת אַנְפָּהָא לְגַבֵּי רְחִימָהּ, וּמְיָיד אִתְהַדְּרַת וְאִתְכַּסְיַאת. כָּל אִינּוּן דַּהֲווֹ לְגַבֵּי רְחִימָא, לָא חָמוּ וְלָא אִסְתַּכָּלוּ, בַּר רְחִימָא בִּלְחוֹדוֹי, וּמֵעוֹי וְלִבֵּיהּ וְנַפְשֵׁיהּ אָזְלוּ אֲבַתְרֵהּ. וְיָדַע דְּמִגּוֹ רְחִימוּ דְּרְחִימָת לֵיהּ, אִתְגְּלִיאַת לְגַבֵּיהּ רְגָעָא חֲדָא, לְאִתְעָרָא (ס״א לְגַבֵּיהּ רְחִימוּ לֵיהּ). הָכִי הוּא מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, לָא (ר״ל ע״ב) אִתְגְּלִיאַת, אֶלָּא לְגַבֵּי רְחִימָהּ. יַדְעַת אוֹרַיְיתָא, דְּהַהוּא חַכִּימָא דְּלִבָּא אַסְחַר לִתְרַע בֵּיתָהּ כָּל יוֹמָא, מָה עַבְדַת, גְּלִיאַת אַנְפָּהָא לְגַבֵּיהּ, מִגּוֹ הֵיכָלָא, וְאַרְמִיזַת לֵיהּ רְמִיזָא, וּמְיָיד אָהַדְּרַת לְאַתְרֵהּ וְאִתְטַמְּרַת. כָּל אִינּוּן דְּתַמָּן, לָא יַדְעֵי, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי, אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, וּמֵעוֹי וְלִבֵּיהּ וְנַפְשֵׁיהּ אָזִיל אֲבַתְרֵהּ. וְעַל דָּא, אוֹרַיְיתָא אִתְגְּלִיאַת וְאִתְכַּסְיַאת, וְאָזְלַת בִּרְחִימוּ לְגַבֵּי רְחִימָהָא, לְאִתְעָרָא בַּהֲדֵיהּ רְחִימוּ.

תָּא חֲזֵי, אָרְחָא דְּאוֹרַיְיתָא כַּךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא כַּד שַׁרְיָא לְאִתְגַּלָּאָה לְגַבֵּי בַּר נָשׁ, (בְּרִגְעָא) אַרְמִיזַת לֵיהּ בִּרְמִיזוּ, אִי יָדַע טָב. וְאִי לָא יָדַע, שַׁדְרַת לְגַבֵּיהּ, וְקָרָאתָ לֵיהּ פְּתִי. וְאַמְרַת אוֹרַיְיתָא, לְהַהוּא דְּשַׁדְרַת לְגַבֵּיהּ, אִמְרוּ

לְהַהוּא פֶּתְיָ, דְּיִקְרַב הָכָא, וְאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ט) מִי פֶתִי יָסוּר הֵנָּה חָסֵר לֵב וְגוֹ׳. קָרִיב לְגַבָּהּ, שְׁרִיאַת לְמַלְּלָא עִמֵּיהּ, מִבָּתַר פָּרוֹכְתָּא דְּפַרְסָא לֵיהּ, מִלִּין לְפוּם אָרְחוֹי, עַד דְּיִסְתַּכַּל זְעֵיר זְעֵיר, וְדָא הוּא דְּרָשָׁא.

לְבָתַר, תִּשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ, מִבָּתַר שׁוּשִׁיפָּא דָּקִיק, מִלִּין דְּחִידָה, וְדָא אִיהוּ הַגָּדָה. לְבָתַר דְּאִיהוּ רָגִיל לְגַבָּהּ, אִתְגְּלִיאַת לְגַבֵּיהּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּמְלִילַת בַּהֲדֵיהּ כָּל רָזִין סְתִימִין דִּילָהּ, וְכָל אָרְחִין סְתִימִין, דַּהֲווֹ בִּלְבָאָה טְמִירִין, מִיּוֹמִין קַדְמָאִין. כְּדֵין (דף צ״ט ע״ב) אִיהוּ בַּר נָשׁ שְׁלִים, בַּעַל תּוֹרָה וַדַּאי, מָארֵי דְּבֵיתָא, דְּהָא כָּל רָזִין דִּילָהּ גְּלִיאַת לֵיהּ, וְלָא רְחִיקַת, וְלָא כַּסְיָאַת מִינֵּיהּ כְּלוּם. אָמְרָה לֵיהּ, חָמִית מִלָּה דְּרִמְזָא דְּקָא רָמִיזְנָא לָךְ בְּקַדְמִיתָא, כַּךְ וְכָךְ רָזִין הֲווֹ, כַּךְ וְכָךְ הוּא. כְּדֵין חָמֵי, (ס״א דְּעַלְאִין) דְּעַל אִינּוּן מִלִּין לָאו לְאוֹסָפָא, וְלָאו לְמִגְרַע מִנַּייהוּ. וּכְדֵין פְּשָׁטֵיהּ דִּקְרָא, כְּמָה דְּאִיהוּ, דְּלָאו לְאוֹסָפָא וְלָא לְמִגְרַע אַפִּילוּ אָת חַד. וְעַל דָּא, בְּנֵי נָשָׁא אִצְטְרִיכוּ לְאִזְדַּהֲרָא, וּלְמִרְדַּף אֲבַתְרָא דְּאוֹרַייְתָא, לְמֶהֱוֵי רְחִימִין דִּילָהּ, כְּמָה דְּאִתְמַר.

תָּא חֲזֵי (שמות כא) אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ, גְּלְגּוּלִין דְּמִתְגַּלְגְּלָן בְּהַאי קְרָא, כַּמָּה רַבְרְבִין וְעִלָּאִין אִינּוּן, דְּהָא כָּל

נִשְׁמָתִין עָאלִין בִּגְלִגּוּלָא. וְלָא יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵיאַךְ קַיְימָא טִיקְלָא, וְהֵיךְ אִתְדָּנוּ בְּנֵי נָשָׁא בְּכָל יוֹמָא, וּבְכָל עִידָּן, וְהֵיךְ נִשְׁמָתִין עָאלִין בְּדִינָא, עַד לָא ייִתוּן לְהַאי עָלְמָא, וְהֵיךְ עָאלִין בְּדִינָא, לְבָתַר דְּנַפְקֵי מֵהַאי עָלְמָא.

כַּמָּה גִּלְגּוּלִין, וְכַמָּה עוֹבָדִין סְתִימִין, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵי כַּמָּה נִשְׁמָתִין עַרְטִילָאִין, וְכַמָּה רוּחִין עַרְטִילָאִין אַזְלִין בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּלָא עָאלִין לְפַרְגּוֹדָא דְּמַלְכָּא. וְכַמָּה עָלְמִין אִתְהַפַּךְ בְּהוּ וְעָלְמָא דְּאִתְהַפַּךְ בְּכַמָּה פְּלִיאָן סְתִימִין. וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין, וְהֵיךְ מִתְגַּלְגְּלִין נִשְׁמָתִין, כְּאַבְנָא בְּקוֹסְפִּיתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע.

(וְהוֹאִיל אִתְדַּבֵּי לְגַלְגָּלָה) הַשְׁתָּא אִית לְגַלְגָּלָה, דְּהָא כָּל (ויקרא כ״ט ע״א)

נִשְׁמָתִין, מֵאִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיפָא דְּהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן נַפְקֵי. וְכָל רוּחִין, מֵאִילָנָא אַחֲרָא זְעֵירָא נָפְקִין. נְשָׁמָה מִלְּעֵילָּא רוּחַ מִלְּתַתָּא, וּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, כְּגַוְונָא דְּדָכַר וְנוּקְבָא. וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, כְּדֵין נְהִירִין נְהִירוּ עָלָאָה. וּבְחִבּוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ אִקְרֵי נֵר. (משלי כ) נֵר יְיָ׳ נִשְׁמַת אָדָם. מַהוּ נ״ר. נְשָׁמָה רוּחַ. וְעַל חִבּוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ כַּחֲדָא אִקְרֵי נֵר, דִּכְתִיב נֵר יְיָ׳ נִשְׁמַת אָדָם.

נְשָׁמָה וְרוּחַ: דְּכַר וְנוּקְבָּא לְאַנְהָרָא כַּחֲדָא, וְדָא בְּלָא דָּא, לָא נְהִרִין, וְלָא אִקְרֵי נֵר, וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִקְרֵי כֻּלָּא נֵר. וּכְדֵין אִתְעַטָּף נְשָׁמָה בְּרוּחַ, לְקַיְּימָא תַּמָּן לְעֵילָּא, בְּהֵיכְלָא טְמִירָא, דִּכְתִיב, (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף. יִתְעַטֵּף לָא כְּתִיב, אֶלָּא יַעֲטוֹף. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּנְשָׁמוֹת אֲנִי עָשִׂיתִי, תַּמָּן לְעֵילָּא בְּגִנְתָּא, בְּהֵיכְלָא טְמִירָא, אִתְעַטָּף וְאִתְלַבַּשׁ נְשָׁמָה בְּרוּחַ, כְּמָה דְּאִתְחָזֵי.

וְכֵיוָן דִּבְהַהוּא הֵיכָלָא, לָא הֲוֵי, וְלָא אִשְׁתַּמַּשׁ אֶלָּא בְּרוּחַ וּנְשָׁמָה, נֶפֶשׁ לָא אָתֵי לְתַמָּן, (נ״א מִתַּמָּן) אֶלָּא מִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא רוּחַ תַּמָּן, וְכַד נַחְתָּא לְגוֹ גַּן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, (בְּהַאי עָלְמָא) אִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא רוּחָא אַחֲרָא דְּאַמֵּינָא, הַהוּא דְּנָפִיק מִתַּמָּן, וַהֲוָה מִתַּמָּן, וּבְכֻלְּהוּ שַׁרְיָא בְּהַאי עָלְמָא, וְאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ.

הַהוּא רוּחַ דְּנָפִיק מֵהַאי עָלְמָא, דְּלָא אִתְרַבֵּי (דְּלָא אִתְדַּבֵּי) וְלָא אִתְפַּשַּׁט בְּהַאי עָלְמָא. אַזְלָא בְּגִלְגּוּלָא, וְלָא אַשְׁכַּח נַיְיחָא, אִתֵּי בְּגִלְגּוּלָא בְּעָלְמָא, כְּאַבְנָא בְּקוֹסְפִּיתָא, עַד דְּיִשְׁכַּח הַהוּא פָּרוּקָא דְּיִפְרוֹק לֵיהּ, וְאַיְיתֵי לֵיהּ בְּהַהוּא מָאנָא מַמָּשׁ, דַּהֲוָה אִיהוּ אִשְׁתַּמַּשׁ בֵּיהּ, וְדָבִיק בֵּיהּ תְּדִיר רוּחֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ, וַהֲוָת בַּת זוּגֵיהּ, רוּחָא בְּרוּחָא, וְהַהוּא פָּרוּקָא בָּנֵי לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין.

וְהַהוּא רוּחָא דְּשָׁבַק וְאִתְדַּבַּק בְּהַהוּא מָאנָא, לָא אִתְאֲבִיד. דְּהָא לֵית מִלָּה אֲפִילּוּ זְעִירָא בְּעָלְמָא, דְּלָא הֲוֵי לֵיהּ אֲתָר וְדוּכְתָּא לְאִתְטַמְּרָא וּלְאִתְכַּנְּשָׁא תַּמָּן, וְלָא אִתְאֲבִיד לְעָלְמִין. וּבְגִין כָּךְ, הַהוּא רוּחָא דְּשָׁבַק בְּהַהוּא מָנָא, תַּמָּן הוּא, וַדַּאי רָדִיף בָּתַר עִקָּרָא וְיסוֹדָא דִּילֵיהּ, דְּקָא נָפִיק מִינֵּיהּ, וְאַייְתֵי לֵיהּ, וּבָנֵי לֵיהּ בְּדוּכְתֵּיהּ, בַּאֲתָר דְּהַהוּא רוּחַ בַּת זוּגֵיהּ, (לר לך פ"ה ע"ב) דְּנַפְקַת בַּהֲדֵיהּ, וְאִתְבְּנֵי תַּמָּן כְּמִלְקַדְמִין. וְדָא אִיהוּ בְּרִיָה חַדְתָּא הַשְׁתָּא בְּעָלְמָא, רוּחָא חַדְתָּא וְגוּפָא חַדְתָּא. וְאִי תֵּימָא, רוּחַ דָּא הוּא מַה דְּהַוָה. הָכִי הוּא אֲבָל לָא אִתְבְּנֵי, אֶלָּא בְּגִין הַהוּא רוּחָא אַחֲרָא דְּקָא שָׁבַק בְּהַהוּא מָאנָא, (דף ק' ע"א) הָכָא אִית רָזִין (ס"א רָזָא דְּרָזִין בְּהַהוּא מָאנָא.) בִּסְפָרָא דְּחַנּוֹךְ, בִּנְיָינָא דָּא דְּאִתְבְּנֵי, לָא אִתְבְּנֵי, אֶלָּא בְּהַהוּא רוּחָא אַחֲרָא דְּשָׁבִיק תַּמָּן, בְּהַהוּא מָאנָא. וְכַד שָׁאֲרֵי לְאִתְבְּנָאָה, דָּא מְשִׁיךְ אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא רוּחַ דְּאָזִיל עַרְטִילָאָה, וּמְשִׁיךְ לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, וְתַמָּן תְּרֵי רוּחוֹת דְּאִינּוּן חַד. לְבָתַר, דָּא אִיהוּ רוּחַ, וְדָא אִיהוּ נְשָׁמָה, וְתַרְוַוייְהוּ חַד.

אִי זָכָה לְאִתְדַּכְּאָה כְּדְקָא יָאוֹת, תַּרְוַוייְהוּ אִינּוּן חַד, לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ נִשְׁמְתָא אַחֲרָא עִלָּאָה. כְּמָה דְּאִית לִשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, רוּחַ, דְּזַכָּאִין בְּהוּ נִשְׁמָתִין, אִינּוּן

דְּקַדְמָן וְאַחִידָן בְּהוּ, וְרוּחָא אַחֲרָא מִלְּעֵילָּא. וְנִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא אִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ. אוּף הָכִי נָמֵי, מִדִּילֵיהּ מַמָּשׁ אִית תְּרֵין רוּחִין, בְּגִין לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ נְשָׁמָה עִלָּאָה.

יְהֵא לְדֵין גּוּפָא אַחֲרָא, דְּקָא אִתְבְּנֵי הַשְׁתָּא חַדְתָּא, הַהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה דְּשָׁבַק, מָה אִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ. אוֹ הַאי בְּרִיקָנַיָּיא, אוֹ הַאי בְּרִיקָנַיָּיא. לְפוּם סָכְלְתָנוּ דְּבַר נָשׁ אִשְׁתְּמַע, דְּהַאי קַדְמָאָה דְּלָא אִשְׁתְּלִים בְּקַדְמִיתָא, אִתְאֲבִיד, הוֹאִיל וְלָא זָכָה. אִי הָכִי, לְמַגָּנָא אִשְׁתַּדַּל בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, אוֹ אֲפִילּוּ בְּחַד מִנַּיְיהוּ. וְהָא אָנָן יַדְעִינָן, דְּאֲפִילּוּ רִיקָנִין שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, כְּלְהוּ מַלְיָין מִצְוֹת כְּרִמּוֹן. וְגוּפָא דָּא, אַף עַל גַּב דְּלָא אִשְׁתְּלִים, לְאִתְרַבְּאָה, וּלְמִזְכֵּי וּלְמִסְגֵּי בְּעָלְמָא, פִּקּוּדִין אַחֲרָנִין דְּאוֹרַיְיתָא נָטַר, דְּלָא אִתְאֲבִידוּ מִנֵּיהּ, וְכִי לְמַגָּנָא הֲווּ.

חַבְרַיָּיא חַבְרַיָּיא, פְּקִיחוּ עֵינַיְיכוּ, דְּהָא אֲנָא יַדְעָנָא, דְּהָכִי אַתּוּן סַבְרִין וְיַדְעִין, (נ"א סַלְקָא דַּעְתִּין) דְּכָל אִינּוּן גּוּפִין, צִיּוּנִין אִינּוּן בְּרִיקָנַיָּיא, דְּלָא אִית לוֹן קִיּוּמָא לְעָלְמִין. לָאו הָכִי, וְחָס לָן לְאִסְתַּכְלָא בְּאִלֵּין מִלִּין.

פָּתַח סָבָא וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ' יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. מַאן הוּא בְּעָלְמָא, דְּיָכִיל לְמִלְּלָא גְּבוּרָן, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא תְּדִיר. הַהוּא גּוּפָא

קַדְמָאָה דְּשָׁבַק, לָא אִתְאֲבִיד, וְקַיּוּמָא לֶהֱוֵי לֵיהּ לְזִמְנָא דְּאָתֵי. דְּהָא עוֹנְשֵׁיהּ סָבַל בְּכַמָּה זִינִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מְקַפֵּחַ אַגְרָא דְּשׁוּם בְּרְיָין דְּבָרָא, בַּר אִינּוּן דְּנַפְקוּ מִגּוֹ מְהֵימָנוּתָא דִּילֵיהּ, וְלָא הֲוָה בְּהוּ טָב לְעָלְמִין. וּבַר מֵאִינּוּן דְּלָא כָּרְעוּ בְּמוֹדִים, דְּהָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מִנַּייְהוּ בְּרְיָין אַחֲרָנִין, בְּגִין דְּלָא יִתְבְּנֵי הַהוּא גּוּפָא דְּיוּקְנָא דְּבַר נָשׁ, וְלָא יְקוּם לְעָלְמִין. אֲבָל הָנֵי לָאו הָכִי. מַה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִי הַהוּא רוּחַ, זָכֵי לְאִתְתָּקְנָא בְּהַאי עָלְמָא, בְּהַהוּא גּוּפָא אַחֲרָא, מֵה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַהוּא פָּרוּקָא דְּקָא פָּרִיק לֵיהּ, הַהוּא רוּחַ דִּילֵיהּ דְּקָא אָעִיל תַּמָּן, וְשָׁתַף וְעָרַב בְּהַהוּא רוּחַ דְּהָוָה בְּהַהוּא מָאנָא, וַדַּאי לָא אִתְאֲבִיד, וּמַה אִתְעֲבִיד, דְּהָא תְּלַת רוּחִין תַּמָּן, (ס"א בְּהַהוּא גּוּפָא אַחֲרָא בֵּיהּ יְקוּם וּמָה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזֵי הַהוּא פָּרוּקָא דְּקָא פָּרִיק לֵיהּ. רוּחַ דִּילֵיהּ הָא אָעִיל תַּמָּן וְשָׁבִיק וְשָׁתַף וְעָרַב בְּהַהוּא מָאנָא. וְהַהוּא רוּחָא קַדְמָאָה דַּהֲוָא בְּהַהוּא מָאנָא וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ וְדַאי אִשְׁתָּאַר תַּמָּן וְלָא אִתְאֲבִיד וּבְגִין כָּךְ הַהוּא רוּחָא דְּשָׁבָק בְּהַהוּא מָאנָא וְאִתְדַּבַּק תַּמָּן הוּא רָזִיף בָּתַר עִיקָּרָא דִּילֵיהּ וְיִסּוֹדָא דִּילֵיהּ דְּקָא נָפִיק מִינֵּיהּ וְאַיְיתֵיהּ לֵיהּ וּבָנֵי לֵיהּ בְּדוּכְתֵּיהּ בַּאֲתַר דַּהֲווּת בַּת זוּגֵיהּ. הָא תְּלַת רוּחִין תַּמָּן) חַד, דְּהָוָה בְּהַהוּא מָאנָא, וְאִשְׁתְּאַר תַּמָּן. וְחַד, הַהוּא דְּאִתְמְשָׁךְ תַּמָּן דְּהָוָה עַרְטִילָאָה. וְחַד, הַהוּא דְּאָעִיל תַּמָּן הַהוּא פָּרוּקָא, וְאִתְעֲרַב בְּהוּ. לְמֶהֱוֵי בִּתְלַת רוּחִין אִי אֶפְשָׁר. וּמָה אִתְעֲבִיד.

אֶלָּא, כָּךְ אִינּוּן גְּבוּרָן עִלָּאִין, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַהוּא רוּחָא דְּאָעִיל תַּמָּן הַהוּא פָּרוֹקָא, בֵּיהּ אִתְלַבַּשׁ הַהִיא נִשְׁמְתָא, בַּאֲתָר דִּלְבוּשָׁא דְּגִיּוֹרִי, (וְהוּא) וְהַהוּא רוּחָא עַרְטִילָאָה, דְּתָב תַּמָּן לְאִתְבְּנָאָה, לֶהֱוֵי לְבוּשָׁא לִנְשִׁמְתָא עִלָּאָה. וְהַהוּא רוּחַ דְּהַוָה בְּקַדְמִיתָא, דְּאִשְׁתְּאַר בְּהַהוּא מָנָא, פָּרַח מִתַּמָּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לֵיהּ אָתָר, בְּגוֹ רָזִין דְּטַנְרָא, דְּבָתַר כְּתִפּוֹי דְּגַן עֵדֶן, וְאִתְטַמַּר תַּמָּן. וְאִסְתַּלָּק לְהַהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה, דְּהוּא בְּקַדְמִיתָא. וּבְהַהוּא רוּחַ יְקוּם הַהוּא גּוּפָא, וְדָא אִיהוּ חַד דְּאִינּוּן תְּרִין, דְּקָא אָמֵינָא (לְעֵילָּא).

אֲבָל הַהוּא גּוּפָא, עַד דְּלָא יְקוּם, עוֹנְשִׁיהּ סַגִּיא דְּהָא בְּגִין דְּלָא זָכָה לְאִתְרַבְּאָה, נַחְתֵּי לֵיהּ לְגוֹ (תיקונין ע״ט ע״א) אַדְמָה, דְּסָמִיךְ לְאַרְקָא. וְאִתְדָּן תַּמָּן. וּלְבָתַר סַלְקִין לֵיהּ לְהַאי תֵּבֵל. הַשְׁתָּא נָחִית, וְהַשְׁתָּא סָלִיק, הָא סָלִיק, וְהָא נָחִית, לֵית לֵיהּ שְׁכִיכוּ בַּר בְּשַׁבָּתֵי, וּבְיוֹמִין טָבִין וּבְרֵישֵׁי יַרְחֵי.

וְאִלֵּין דְּמִיכִין בְּאַדְמַת עָפָר, (דף ק׳ ע״ב) אַדְמַת, מֵאַדָּמָה. עָפָר מִתֵּבֵל. וְעַל אִלֵּין כְּתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁינֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם. כָּל אִלֵּין דְּלָא זָכוּ לְאִתְתַּקָּנָא אֲבָל אִי זָכָה הַהוּא רוּחָא עַרְטִילָאָה, דְּתָב כְּמִלְקַדְמִין, לְאִתְתַּקָּנָא.

זַכָּאָה אִיהוּ, דְּהָא הַהוּא רוּחָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, דְּאִתְטַמַּר בְּטַנְרָא, יִתְתָּקַן בְּהַהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה. וְעַל אִלֵּין כְּתִיב אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת וְגוֹ'. כָּל אִינּוּן דְּלָא זָכוּ לְאִתְתַּקָּנָא.

וְאִלֵּין אִינּוּן גִּבּוֹרָן עִלָּאִין, דְּמַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְלָא אִתְאֲבִיד כְּלוּם. אֲפִילּוּ הֲבַל דְּפוּמָּא אֲתָר וְדוּכְתָּא אִית לֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מִינֵּהּ מַה דְּעָבִיד. וַאֲפִילּוּ מִלָּה דְּבַר נָשׁ, וַאֲפִילּוּ קָלָא, לָא הֲוֵי בְּרֵיקָנָיָיא, וַאֲתָר וְדוּכְתָּא אִית לְהוּ לְכוֹלָּא.

הַאי דְּאִתְבְּנֵי הַשְׁתָּא, וְנָפַק לְעָלְמָא בְּרִיָּה חַדְתָּא, לֵית לֵיהּ בַּת זוּג. וְעַל דָּא לָא מַכְרִיזֵי, דְּהָא בַּת זוּגֵיהּ אִתְאֲבִידַת מִנֵּיהּ, בַּת זוּגֵיהּ דַּהֲוַת לֵיהּ, אִתְעֲבִידַת אִמֵּיהּ, וְאָחוּהָ אֲבוּהָ.

סָבָא סָבָא, מַה עַבְדַת, טָב הֲוָה לָךְ שְׁתִיקָא, סָבָא סָבָא, הָא אֲמִינָא דְּעָאלַת בֵּימָא רַבָּא, בְּלָא חַבְלִין, וּבְלָא דְּגְלָא, מָה תַּעֲבֵיד. אִי תֵּימָא דְּתִסְלַק לְעֵילָּא, לָא תִּיכוֹל. אִי תֵּימָא דְּתֵיחוּת לְתַתָּא, הָא עִמְקָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, מַה תַּעֲבֵיד. אִי סָבָא אִי סָבָא, לָא אִית לָךְ לְאָהַדְּרָא לַאֲחוֹרָא. בְּעִדָּנִין אִלֵּין, לָא הֲוֵית, וְלָא אִתְרְגִילַת, לְאִתְחַלְשָׁא בְּתוּקְפָּךְ, דְּהָא יְדַעַת, דְּבַר נָשׁ אַחֲרָא בְּכָל דָּרָא דָּא, לָא עָאל בְּאַרְבָּא בְּעַמִּיקָא דָּא דְּאַנְתְּ תַּמָּן.

בְּרֵיהּ דְּיוֹחָאי יָדַע לְאִסְתַּמְּרָא אָרְחוֹי, וְאִי עָאל בְּיַמָּא עַמִּיקָא, אַשְׁגַּח בְּקַדְמִיתָא, הֵיךְ יַעֲבָר בְּזִמְנָא חֲדָא, וְיִשּׁוֹטֵט בְּיַמָּא, עַד לָא ייעוּל וְאַנְתְּ סָבָא, לָא אַשְׁגַּחְתְּ בְּקַדְמִיתָא. הַשְׁתָּא סָבָא, הוֹאִיל וְאַנְתְּ תַּמָּן, לָא תֶּחֱלַשׁ בְּתוּקְפָּךְ, לָא תִּשְׁבּוֹק כָּל אָרְחָךְ, לְמִשַּׁטְטָא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, לְאָרְכָּא וּלְפוּתְיָיא, לְעָמְקָא וּלְרוּמָא, לָא תִּדְחַל. סָבָא סָבָא, אִתְתַּקַּף בְּתַקְפָּךְ, כַּמָּה גַּבְרִין תַּקִּיפִין תָּבְרַתְּ בְּתֶקְפֵּיהוֹן, וְכַמָּה קְרָבִין נָצַחְתְּ.

בָּכָה, פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, וְהָכִי הוּא. אֲבָל צְאֶינָה וּרְאֶינָה, וְכִי מַאן יָכִיל לְמֵחֱמֵי בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, דְּהוּא מַלְכָּא דְּשַׁלְמָא דִּילֵיהּ, וְהָא סָתִים הוּא, מִכָּל חֵילֵי מְרוֹמִין דִּלְעֵילָּא, בְּהַהוּא אַתָּר, (ישעיה סד) דְּעַיִן לָא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ. וְאַתְּ אָמַרְתְּ צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. וְתוּ, דְּהָא כְּבוֹד דִּילֵיהּ, כְּלְהוּ מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי שַׁאֲלִי וְאָמְרֵי, אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ.

אֶלָּא, מַה דְּאָמַר צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, בָּעֲטָרָה כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב וּבָעֲטָרָה דְּכָל מַאן דְּחָמֵי הַהוּא עֲטָרָה, חָמֵי נַעַם מַלְכָּא דְּשַׁלְמָא דִּילֵיהּ. שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ, הָא תָּנִינָן, קְרֵי לָהּ בַּת, וְקְרֵי לָהּ אָחוֹת,

קָרֵי לָהּ אֵם, וְכֹלָּא אִיהוּ. וְכֹלָּא הֲוֵי, מַאן דְּיִסְתָּכַּל וְיִנְדַּע בְּהַאי, יִנְדַּע חָכְמְתָא יַקִּירָא.

הַשְׁתָּא מָה אַעְבִּיד, אִי אֵימָא, רָזָא סְתִימָא דָּא, לָא אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה. אִי לָא אֵימָא, יִשְׁתַּאֲרוּן זַכָּאִין אִלֵּין, יַתְמִין מֵהַאי רָזָא, נָפַל הַהוּא סָבָא עַל אַנְפּוֹי, וְאָמַר, (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָ אוֹתִי יְיָ׳ אֵל אֱמֶת. מָאנָא דַּהֲוֹת לְתַתָּא, הֵיךְ יִתְעַבִּיד לְעֵילָּא, בַּעְלָה דְּהָוָה לְעֵילָּא, הֵיךְ יִתְהַפַּךְ וְהָוָה לְתַתָּא. בַּת זוּגֵיהּ אִתְעָבִידַת אִמֵּיהּ. תָּוֹוהָא עַל תָּוֹוהָא. אָחוֹהָ אָבוּהָ. אִי אָבוּהָ דְּקַדְמֵיתָא, יִפְרוֹק לֵיהּ, יֵאוֹת, אֲבָל אָחוֹהָ דְּלֵיהֱוֵי אָבוּהָ, וְכִי לָא תָּוֹוהָא אִיהוּ דָּא. עָלְמָא בְּהַפּוּכָא אִיהוּ.

וַדַּאי עִלָּאִין לְתַתָּא, וְתַתָּאִין לְעֵילָּא.

אֶלָּא, (דניאל ב) לֶהֱוֵא שְׁמֵיהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּילֵיהּ הִיא.

וְהוּא מְהַשְׁנֵא עִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא וְגוֹ׳ יָדַע מָה בְּחֶשְׁוֹכָא וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שָׁרָא. תָּא חֲזִי, מַאן דְּשָׁרֵי בִּנְהוֹרָא, לָא יָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמֶחֱמֵי בְּחֶשְׁוֹכָא. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, (דף ק״א ע״א) יָדַע מָה בַּחֶשְׁוֹכָא, אַף עַל גַּב דִּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שָׁרָא. מִגּוֹ נְהוֹרָא, אִסְתַּכַּל בַּחֶשְׁוֹכָא, וְיָדַע כָּל מַה דְּתַמָּן.

הָכָא, אִית לְאַקְדְּמָא בְּקַדְמִיתָא, מִלָּה חֲדָא, דְּאָמְרוּ

קַדְמָאֵי, בְּאִינּוּן חֶזְוֵי לֵילְיָא. דִּתְנָן, מַאן דְּאָתֵי עַל אִמֵּיהּ בְּחֶלְמָא, יְצַפֶּה לַבִּינָה. דִּכְתִיב, (משלי ב) כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא, הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, אִי בְּגִין דְּאִיהִי אֵם יֵאוֹת, וַהֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב הָכִי, דְּמַאן דְּחָמָא אִמֵּיהּ בְּחֶלְמָא, יְזַכֵּי לַבִּינָה. אֲבָל מַאן דְּאָתֵי עַל אִמֵּיהּ אֲמַאי.

אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, בְּגִין דְּאִתְהַפָּךְ וְסָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא. בְּרָא הַוָּה בְּקַדְמִיתָא, כֵּיוָן דְּסָלִיק לְעֵילָּא, אִתְהַפַּךְ אִילָנָא, וְאִתְעֲבִיד אִיהוּ מֵעָלְמָא עִלָּאָה, וְשָׁלִיט עָלָּהּ, וְזָכֵי לַבִּינָה.

בְּקַדְמִיתָא כַּד סָלִיק אִינָשׁ לִי״ג (צ״ח ע״א) שְׁנִין, מַה כְּתִיב, (תהלים ב) יְיָ׳ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ, כְּדֵין אִיהוּ לְתַתָּא מִינָּהּ. כֵּיוָן דְּסָלִיק עָלָּהּ, הַאי אִיהוּ מֵעָלְמָא עִלָּאָה. דְּהָא אִסְתַּלָּק בְּדַרְגָּא דְּיוֹסֵף, וְדָא (ס״א וַדַּאי) זָכֵי לַבִּינָה.

אוֹף הָכִי הַאי מָאנָא, בְּקַדְמִיתָא אִיהוּ הַוָּה בְּדַרְגָּא דְּיוֹסֵף, בַּעַל אִילָנָא תַּתָּאָה, קַיְימָא בִּרְעוּתֵיהּ, וְשָׁלִיט עָלֵיהּ, דְּהָא כָּל נוּקְבָא, בְּדִיוּקְנָא דְּנוּקְבָא אִילָנָא תַּתָּאָה קַיְימָא. כֵּיוָן דְּאִיהוּ לָא בָּעָא לְקַיְימָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּיוֹסֵף, וְלָא אִתְקַיֵּים לְשַׁמְּשָׁא בֵּיהּ, וּלְאַפְּשָׁא בְּעָלְמָא, וּלְמֶעְבַּד תּוֹלְדִין, כְּדֵין נָחִית לְתַתָּא, וְאִתְעֲבִידַת אִיהִי אִמֵּיהּ. וְהַהוּא פָּרוֹקָא, יָרִית יָרוּתָא דְּיוֹסֵף, דְּהַוָּה הוּא בְּקַדְמִיתָא וְאִיהוּ נָחִית לְתַתָּא.

כֵּיוָן דְּנָחִית לְתַתָּא, כְּדֵין אִתְקָיְּים בֵּיהּ, יְיָ׳ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. אִתְהַפַּךְ אִילָנָא, מַה דְּהַוָה תְּחוֹתֵיהּ וְאִיהוּ שָׁלִיט עָלֵיהּ, אִתְהַדַּר וְשָׁלִיט הַהוּא אִילָנָא עָלֵיהּ, וְאִיהוּ נָחִית לְתַתָּא. כֵּיוָן דְּאִיהוּ נָחִית לְתַתָּא, הַהוּא דְּיָרִית יָרוּתָא אַתָּר דְּיוֹסֵף, אֲבוֹי אִקְרֵי, אֲבוֹי הֲוֵי וַדַּאי, כֹּלָּא אִיהוּ עַל תְּקוּנֵיהּ וַדַּאי כְּדְקָא יֵאוֹת.

בְּקַדְמִיתָא הֲוָה מֵעָלְמָא דְּדִכוּרָא, וְהָא אִתְעַקַּר מִתַּמָּן, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ מֵעָלְמָא דְּנוּקְבָא. וּמַה דְּהַוָה אִיהוּ שָׁלִיט עָלָּהּ, שַׁלְטָא אִיהִי עָלֵיהּ, וְאִתְהַדָּר לְמֶהֱוֵי בְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא. וְעַל דָּא לֵית לֵיהּ בַּת זוּג כְּלָל. וְלָא מַכְרִיזֵי עָלֵיהּ, עַל נוּקְבָא. דְּהָא מֵעָלְמָא דְּנוּקְבָא אִתְהַדַּר אִיהוּ.

וְהַהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה דְּשָׁבַק, אִלְמָלֵא יִנְדְּעוּן וְיִסְתַּכְּלוּן בְּנֵי עָלְמָא, צַעֲרָא דְּאִית לֵיהּ, כַּד יִתְעָקַּר מֵעָלְמָא דְּדִכוּרָא, וְאִתְהַדָּר לְעָלְמָא דְּנוּקְבָא. יִנְדְּעוּן, דְּהָא לֵית צַעֲרָא בְּעָלְמָא, כְּהַהוּא צַעֲרָא. בַּת זוּג לֵית לֵיהּ, דְּהָא לָא קַיְּימָא בְּאַתָּר דְּדִכוּרָא. לָא מַכְרִזֵי עָלֵיהּ, עַל נוּקְבָא, דְּהָא מֵעָלְמָא דְּנוּקְבָא אִיהוּ. וְאִי אִית לֵיהּ בַּת זוּג, הֲוֵי בְּרַחֲמֵי, אִעַרְעַת בַּהֲדֵי (נ״א בְּחָד) נוּקְבָא, דְּעַד כְּעַן לָא אִית לָהּ בַּר זוּג. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, דְּיִלְמָא יְקַדְּמֻנוּ אַחֵר בְּרַחֲמִים. אַחֵר תְּנָן. וְכֹלָּא אִיהוּ עַל תְּקוּנֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב (ויקרא כב) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ. וּבַת כֹּהֵן, הָא אוֹקִימְנָא מִלָּה דָּא. אַלְמָנָה, מֵהַהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה. וּגְרוּשָׁה, דְּלָא עָאלַת לְפַרְגּוֹדָא דְּמַלְכָּא, דְּכָל אִינּוּן דְּלָא קַיְימֵי בְּעָלְמָא דְּדִכּוּרָא, לָא אִית לְהוּ בֵּיהּ חוּלָקָא. הוּא אִשְׁתְּמִיט וְאַעְקַר גַּרְמֵיהּ מֵעָלְמָא דְּדִכּוּרָא, לָא אִית לֵיהּ חוּלָקָא בֵּיהּ וְעַל דָּא אִיהִי גְּרוּשָׁה. וְזֶרַע אֵין לָהּ, דְּאִי הֲוָה לָהּ זֶרַע, לָא אִתְעַקַּר מִנֵּיהּ, וְלָא הֲוָה נָחִית לְעָלְמָא דְּנוּקְבָא.

וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מַאן בֵּית אָבִיהָ. דָּא עָלְמָא דְּנוּקְבָא, דְּהַהוּא עָלְמָא בֵּית אָבִיהָ אִקְרֵי, וְהַהוּא מָאנָא דְּהַוָה אִתְתָּקַן לְאִשְׁתַּמְשָׁא בֵּיהּ, אִתְהַפַּךְ וְאִיהוּ נָחִית לְתַתָּא, וְהַהוּא מָאנָא סָלִיק לְעֵילָּא. כִּנְעוּרֶיהָ, כְּהַהוּא זִמְנָא דִּכְתִיב, אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךְ, יְלִדְתִּיךְ וַדַּאי, יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו, כְּמָה דְּהַוָה (בְּקַדְמֵיתָא) מִתְלֵיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא.

אִי זָכָאת לְאִתְתַּקָּנָא, הוֹאִיל וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכַל, (דף ק"א ע"ב) תִּתְעַנַּג מֵהַהוּא עִנּוּגָא. דְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא, דְּאַכְלֵי מִנַּהֲמָא דְּאַבִּירִים, דְּנָחִית מִלְּעֵילָּא. אֲבָל לְאִסְתַּכְּלָא וּלְאִתְהַנֵּי בְּמַה דְּאִתְהַנּוּן שְׁאַר צַדִּיקַיָּיא, לָא יַכְלָא בְּגִין דְּהַוָה זָר לְתַמָּן. וְעַל דָּא לָא אָכִיל קֻדְשׁ

אֲבָל אָכִיל תְּרוּמָה, דְּאִיהוּ יָתִיב בְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא.
וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ מֵעָלְמָא דְּנוּקְבָא, לָא אָכִיל לֵיהּ אֶלָּא
בַּלַּיְלָה, דְּכְתִיב, (ויקרא כב) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר
יֹאכַל מִן הַקָּדָשִׁים כִּי לַחְמוֹ הוּא. דְּהָא קֻדְשָׁ דְּאִיהוּ
מֵעָלְמָא דְּדִכּוּרָא, לָא אִתְאֲכִיל אֶלָּא בְּיוֹם. בְּגִינֵי כַּךְ
(ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ׳ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, (בראשית ל"א ע"ב)
שֵׁירוּתָא עִלָּאָה דְּכָל עָלְמָא דְּדִכּוּרָא, (נ"ט ע"א) קֻדְשָׁ אִיהוּ,
וּמַה דְּסָלִיק בֵּיהּ, בַּקֻּדְשָׁ יִשְׂרָאֵל הֲוָה, וּבְגִינֵי כַּךְ קֻדְשָׁ
יִשְׂרָאֵל לַיְיָ׳ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ.

כַּד רוּחִין פְּקִידַאן, בְּאִינּוּן זִמְנִין דְּפַקְדִין לְבֵי קְבָרֵי,
אִינּוּן לָא פַּקְדִין, דְּהָא לָא זָכָאן לְעָלְמָא דְּקֻדְשָׁ,
דְּכְתִיב, (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. וְאִי לָא זָכָה
הַהוּא רוּחָא לְאִתְתַּקָּנָא כְּדְקָא יָאוֹת, כֵּיוָן דְּאַהֲדָר
בְּגִלְגּוּלָא, אֲפִילּוּ בְּהַהוּא אֲתָר, בְּתְרוּמָה לָא אָכִיל, וְזָר
אִקְרֵי, אֲפִילּוּ לְעָלְמָא תַּתָּאָה וְלָא אָכִיל בָּהּ. עַד הָכָא
בְּרָזָא דָּא.

סָבָא סָבָא, כֵּיוָן דְּשַׁרְיָא לְשַׁטְטָא בְּיַמָּא רַבָּא, זִיל
בְּרַעוּתָךְ, לְכָל סִטְרִין דְּיַמָּא. הַשְׁתָּא אִית לְגַלָּאָה,
דְּהָא אֲמִינָא, דְּהַאי פָּרוּקָא כַּד אָתֵי, עָאל גַּבֵּי הַהוּא
מָאנָא, דְּקָא אֲמִינָא, אָעִיל תַּמָּן, וְדָבִיק תַּמָּן רוּחָא (דְּעָלְמָא)
דְּיֵלֵיהּ בְּהַהוּא מָאנָא וְלָא אִתְאֲבִיד כְּלוּם, אֲפִילּוּ הֶבֶל

דְּפוּמָא, יֵאוֹת הוּא וְכָךְ הוּא. סָבָא סָבָא, אִי תֵּימָא וּתְגָלֵי, אֵימָא בְּלָא דְּחִילוּ.

שְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא דְּעָלְמָא, דְּקָא מִסְתַּלְקֵי מִגֵּיהּ, וְהָא יְדַעְנָא, דְּרוּחַ דִּילֵיהּ שָׁבִיק בְּהַהִיא אִתְתָא דַּהֲוָת לֵיהּ, וְרוּחָא אָעִיל תַּמָּן, מָה אִתְעֲבִיד מֵהַהוּא רוּחַ. וְאִי נַסְבָא הַאי אִתְתָא, אוֹף הָכִי, מָה אִתְעֲבִיד מֵהַהוּא רוּחַ דְּשָׁבַק בָּהּ בַּעְלָהּ קַדְמָאָה, דְּהָא גְּבַר אַחֲרָא אָתֵי עָלָהּ.

לְאִתְקַיְּימָא רוּחַ בְּרוּחַ לָא אֶפְשָׁר, דְּהָא הַאי דְּאָתֵי עָלָהּ הַשְׁתָּא, רוּחַ אָעִיל בָּהּ. וְכֵן הַהוּא קַדְמָאָה דְּאִסְתַּלִּיק, רוּחַ אָעִיל בָּהּ. הַהוּא קַדְמָאָה דְּאִסְתַּלָּק בְּנִין הֲווֹ לֵיהּ, וְדָא דְּהַשְׁתָּא לָאו פְּרוֹקָא אִיהוּ, רוּחַ דְּשָׁבַק הַהוּא קַדְמָאָה בְּהַהוּא מָאנָא, וְאָתָא הַאי אַחֲרָא וְאָעִיל בָּהּ רוּחַ, וַדַּאי לָא יָכְלֵי תַּרְוַיְיהוּ לְאִתְקַיְּימָא בְּהַהוּא גּוּפָא דְּאִתְּתָא כַּחֲדָא, אִי נִימָא דְּאִתְאַבִּיד, אִי אֶפְשָׁר, מָה אִתְעֲבִיד מִגֵּיהּ.

אוֹף הָכִי אִי אִיהִי לָא אִתְנְסִיבַת, הַהוּא רוּחָא דְּשָׁבַק בָּהּ בַּעְלָהּ, מַאי אִתְעֲבִיד מִגֵּיהּ. אִי נִימָא דְּאִתְאַבִּיד, לָאו הָכִי. כָּל דָּא צָרִיךְ לְגַלָּאָה הַשְׁתָּא. סָבָא סָבָא, חָמֵי מָה עַבְדַת, וּבְמֶה אָעִילַת גַּרְמָךְ. קוּם סָבָא, אָרִים דִּגְלָךְ. קוּם סָבָא, וְאַשְׁפִּיל גַּרְמָךְ קָמֵי מָארָךְ.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים קלא) יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא

רָמוּ עֵינַי וְגוֹ׳. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא, בְּגִין דְּהַוָה מַלְכָּא עִלָּאָה, וְשַׁלִּיטָא עַל כָּל מַלְכִין עִלָּאִין, וְשַׁלִּיטִין דְּאִית מִמִּזְרָח וְעַד מַעֲרָב, וְלָא סָלִיק עַל לִבֵּיהּ לְאַסְטָאָה מֵאַרְחָא, וְתָדִיר שָׁפִיל לִבֵּיהּ קָמֵי מָאֲרֵיהּ, וְכַד הַוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, הַוָה מִתְגַּבַּר כְּאַרְיָא, וְעֵינוֹי תָּדִיר מְאִיכִין בְּאַרְעָא, מִדְּחִילוּ דְּמָאֲרֵיהּ. וְכַד הַוָה אָזִיל בֵּין עַמָּא, לָא הַוָה בֵּיהּ גַּסוּת רוּחָא כְּלַל.

וְעַל דָּא כְּתִיב, יְיָ׳ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְגוֹ׳, לֹא גָבַהּ לִבִּי, אַף עַל גַּב דַּאֲנָא מַלְכָּא שַׁלִּיטָא עַל כָּל שְׁאַר מַלְכִין דְּעָלְמָא. וְלֹא רָמוּ עֵינַי, בְּזִמְנָא דַּאֲנָא קַיְימָא קָמָךְ, לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדוֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי, בְּשַׁעֲתָא דַּאֲנָא אָזִיל בֵּין עַמָּא. וְאִי דָּוִד מַלְכָּא אָמַר הָכִי, שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וַאֲנָא כַּמָּה אֲנָא שָׁפִיל לִבָּא, וּמָאִיךְ עֵינָא קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְחָס לִי, דִּבְמִלִּין קַדִּישִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, יְרוֹם לִבָּאי. בָּכָה וְדִמְעוֹי נַפְלִין עַל דִּיקְנֵיהּ.

אָמַר, סָבָא לָאֵי בְּחֵילָא, כַּמָּה שַׁפִּירָן דִּמְעִין עַל דִּיקְנָךְ, כְּמָה דְּהַוָה שַׁפִּיר מִשְׁחָא טָבָא, כַּד הַוָה נָחִית עַל דִּיקְנָא דְּסָבָא טָבָא דְּאַהֲרֹן. אֵימָא מִילָּךְ סָבָא (דף ק״ב ע״א) דְּהָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא הָכָא. שְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא דְּעָלְמָא, דְּקָא אִסְתָּלָקוּ מִנֵּיהּ, וְשָׁבְקוּ רוּחָא בְּהַהוּא

מָאנָא, דַּהֲווֹ מִשְׁתַּמְּשֵׁי בֵּיהּ, וְאִתְנְסִיבַת, וְאָתָא אַחֲרָא וְאָעִיל בְּהַהוּא מָאנָא רוּחָא אַחֲרָא, מָה אִתְעֲבִיד מֵהַהוּא קַדְמָאָה, כְּמָה דְּאִתְמַר.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה עִלָּאִין גְּבוּרָאן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּקָא עָבִיד, וּמַאן יָכִיל לְמַלְּלָא לוֹן. כַּד הַאי בַּעְלָה תְּנְיָינָא, אָתֵי וְאָעִיל רוּחָא בְּהַהוּא מָאנָא, רוּחָא קַדְמָאָה, מְקַטְרְגָא בְּהַאי רוּחַ דְּעָאל, וְלָא אִתְיַישְׁבָן כַּחֲדָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, אִתְּתָא לָא אִתְיַישְׁבַת כְּדְקָא יָאוֹת, בַּהֲדֵי בַּעְלָה תְּנְיָינָא, בְּגִין דְּרוּחָא קַדְמָאָה מְכַשְׁכְּשָׁא בָּהּ, וּכְדֵין אִיהִי דְּכִירַת לֵיהּ תְּדִיר, וּבָכָאת עָלֵיהּ, אוֹ אִתְאַנְחַת עָלֵיהּ, דְּהָא רוּחָא דִּילֵיהּ, מְכַשְׁכְּשָׁא בִּמְעָהָא כְּחַוְיָא, וּמְקַטְרְגָא בַּהֲדֵי רוּחַ אַחֲרָא, דְּעָאל בָּהּ מִבַּעְלָה תְּנְיָינָא. עַד זְמַן סַגִּי מְקַטְרְגִין דָּא בְּדָא.

וְאִי אַעְבַּר דָּא דְּעָאל, לְהַהוּא (אִתְעָרוּ) דְּהַוָה קַדְמָאָה (לְבָתַר), דָּא קַדְמָאָה נָפִיק וְאָזִיל לֵיהּ. וּלְזִמְנִין, דְּדָחֵי דָּא קַדְמָאָה לְהַהוּא תְּנְיָינָא, וְאִתְעֲבִיד לֵיהּ מְקַטְרְגָא, עַד דְּאַפִּיק לֵיהּ מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא תָּנִינָן, דְּמִתְרִין וּלְהָלְאָה, לָא יִסַּב בַּר נָשׁ לְהַאי אִתְּתָא, דְּהָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת אִתְתָּקַף בָּהּ, וּבְנֵי עָלְמָא לָא יַדְעִין, דְּהָא רוּחָא כְּיוֹן דְּאִתְתָּקַף וְקָא נָצַח לְהַהוּא רוּחָא אַחֲרָא תְּנְיָינָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה לָא יִתְעָרַב בַּר נָשׁ אַחֲרָא בַּהֲדָהּ.

חַבְרַיָּיא, הָא יְדַעְנָא דְּבַאֲתָר דָּא אִית לְכוּ לְמִקְשֵׁי, וְלֵימָא אִי הָכִי לָא מִית בְּדִינָא הַאי תְּנָיְינָא, וְלָא דַּיְינִין לֵיהּ מִלְעֵילָּא. תָּא חֲזִי, כֹּלָּא אִיהוּ בְּדִינָא, דְּיִנְצַח פְּלוּגֵי לְפְלוּגֵי אוֹ דְּלָא יְקַטְרֵג עָלֵיהּ פְּלוּגֵי לְפְלוּגֵי. וּמַאן דְּנָסִיב אַרְמַלְתָּא, כְּמַאן דְּעָאל בְּיַמָּא, בְּרוּחִין תַּקִּיפִין, בְּלָא חַבְלִין, וְלָא יָדַע אִי יַעֲבַר בִּשְׁלָם, אִי יִטְבַּע גּוֹ תְּהוֹמֵי.

וְאִי דָּא דְּעָאל הַהוּא רוּחָא תְּנָיְינָא, אִתְתְּקִיף וְנָצַח לְהַהוּא קַדְמָאָה, הַהוּא קַדְמָאָה נָפַק מִתַּמָּן וְאָזִיל לֵיהּ. לְאָן אֲתָר אָזִיל לֵיהּ, וּמָה אִתְעֲבִיד. סָבָא סָבָא מָה עַבְדַת. חָשַׁבְתְּ דְּתִמַּלֵּל זְעֵיר, וְנַפְקַת לְהַאי, הָא עָאלַת בַּאֲתַר דְּלָא עָאל בַּר נָשׁ אַחְרָא, מִן יוֹמָא דְּדוֹאֵג וַאֲחִיתוֹפֶל עָבְדוּ בַּעְיָין אִלֵּין, בְּאִינּוּן אַרְבַּע מְאָה בַּעְיֵי, דַּהֲווֹ בָּעָאן עַל מִגְדְּלָא דְּפָרַח בַּאֲוִירָא, וְלָא אָתִיב עָלַיְיהוּ בַּר נָשׁ, עַד דְּאָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וּבִירֵר לוֹן כָּל חַד וְחַד עַל תְּקוּנֵיהּ. סָבָא סָבָא, רָזָא עִלָּאָה דְּהַוָּה טְמִירָא, אָתִית לְגַלָּאָה, מָה עֲבָדִית.

סָבָא סָבָא, בְּקַדְמִיתָא הֲוָה לָךְ לְנַטָּרָא אָרְחָךְ, וְתִסְתַּכַּל בְּרִישָׁךְ. אֲבָל הַשְׁתָּא, לָאו שַׁעֲתָא לְאִתְטַמָּרָא. סָבָא, אַהְדָּר בְּתֻקְפָּךְ. הַהוּא רוּחַ דְּנָפַק, לְאָן אָזִל. בָּכָה וְאָמַר, חַבְרַיָּיא, כָּל הָנֵי בְּכְיִין דְּקָא בָכֵינָא, לָאו בְּגִינַיְיכוּ

הוּא, אֶלָּא דָּחִילְנָא לְמָארֵי עָלְמָא, דְּגַלֵּינָא אָרְחִין סְתִימִין, בְּלֹא רְשׁוּ. אֲבָל גַּלֵּי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא לִיקָרָא דִּילִי עֲבִידְנָא, וְלָא לִיקָרָא דְּאַבָּא, אֲבָל רְעוּתִי לְפוּלְחָנָא דִּילֵיהּ, וַאֲנָא חֲמֵינָא, יְקָרָא דְּחַד מִנַּייכוּ, בְּהַהוּא עָלְמָא, וְאַחֲרָא יְדַעְנָא דְּהָכִי הוּא. אֲבָל לָא גַּלֵּי קָמַאי, וְהַשְׁתָּא חֲמֵינָא.

תָּנֵינָן, דַּחְיָין גַּבְרָא מִקָּמֵי גַּבְרָא, בְּכַמָּה אָרְחִין סְתִימִין (וילך רפ"ד ע"א) אִתְדַּחְיָין. הַהוּא רוּחָא קַדְמָאָה, דְּאִתְדָּחֵי מִקָּמֵי הַהוּא תִּנְיָינָא, לְאָן אָזִיל. הַהוּא רוּחָא, נָפִיק וְאָזִיל, וּמְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא, וְלָא יְדִיעַ, וְאָזִיל לְגוֹ קִבְרָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וּמִתַּמָּן מְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא, וְאִתְחֲזֵי בְּחֶלְמָא לִבְנֵי נָשָׁא, וְחָמָאן בְּחֶלְמָא דְּיוֹקְנָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְאוֹדַע לוֹן מִלִּין לְפוּם אָרְחֵיהּ דְּהַהוּא רוּחַ קַדְמָאָה, דְּקָא אִתְמְשַׁךְ מִנֵּיהּ, כְּמָה דְּאִיהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, הָכִי מְשַׁטְטָא הַאי, וְאוֹדַע בְּהַאי עָלְמָא.

וְהָכִי אָזִיל וּמְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא, וּפַקְדַת תְּדִיר לְהַהוּא קִבְרָא, עַד (אחורי הדף) זִמְנָא דְּרוּחוֹת פַּקְדָן לְגַבֵּי קִבְרַייהוּ דְּגוּפִין. כְּדֵין, הַאי רוּחָא, אִתְחַבָּר בְּהַהוּא רוּחַ דִּילֵיהּ, וְאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ, וְאָזִיל לֵיהּ. כַּד עָאל לְדוּכְתֵּיהּ, אִתְפָּשַׁט מִנֵּיהּ. וְדוּכְתָּא אִית לֵיהּ (בְּאִינּוּן רוּחִין בְּגַן עֵדֶן) (דף ק"ב ע"ב) בְּאִינּוּן הֵיכָלִין דְּגַן עֵדֶן, אוֹ לְבַר, לְפוּם אָרְחוֹי דְּכָל חַד וְחַד, וְתַמָּן אִתְטַמַּר.

וְכַד רוּחִין פַּקְדָן לְהַאי עָלְמָא, דְּמִתִּין נְזָקְקִין לְגַבֵּי חַיִּין,
לָא נְזָקְקִין אֶלָּא בְּהַהוּא מִשִּׁיכוּ דְּרוּחָא, וּבֵיהּ
אִתְלַבַּשׁ רוּחָא אַחֲרָא. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, תּוֹעַלְתָּא אִיהוּ
לְרוּחָא, וְהַאי אִתְּתָא תּוֹעַלְתָּא עַבְדַת לְכׇלָּא. לָאו הָכִי,
דְּאִלְמָלֵא לָא אִתְנְסִיבַת לְגַבֵּי אַחֲרָא, וְהַאי רוּחָא קַדְמָאָה
לָא מִתְדַּחְיָיא מִקָּמֵי הַאי גַּבְרָא אָחֳרָא, תּוֹעַלְתָּא אַחֲרָא
הֲוָה לֵיהּ, בְּגַוונָא אַחֲרָא, וְלָא יְהֵא לָאֵי בְּעָלְמָא, כְּמָה
דְּהַוֵי, וְלָא יְזַדַּקַּק לְגַבֵּי חַיִּין דְּהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּהַוֵי
מְשַׁשְׁטָא הָכָא וְהָכָא.

אִי הָכִי זַווּגָא תִּנְיָינָא דְּהַאי אִתְּתָא, לָא הֲוֵי מִלְעֵילָּא.
וְאַתְּ אֲמָרְתְּ דְּאִתְדַּחְיָיא גְּבַר מִקָּמֵי גְּבַר, וַאֲמִינָא
דְּהַאי בַּעְלָהּ תִּנְיָינָא, דְּנָסִיב לְאִתְּתָא דָּא, אִיהוּ בַּת זוּגֵיהּ
מַמָּשׁ. וְהַהוּא קַדְמָאָה לָאו בַּר זוּגֵיהּ מַמָּשׁ הֲוָה. וְהַאי
תִּנְיָינָא דִּילֵיהּ הֲוָה, וְכַד מָטָא זִמְנֵיהּ, אִתְדַּחְיָיא דָּא
מִקַּמֵּיהּ. וְדָאי הָכִי הוּא, דְּהָא לָא אִתְדַּחְיָיא הַהוּא רוּחַ
קַדְמָאָה, דְּהֲוָה בְּהַאי אִתְּתָא. אֶלָּא בְּגִין דְּהַאי תִּנְיָינָא,
דְּאִיהוּ בַּר זוּגָהּ. (דְּבַר אִיהִי בַּת זוּגֵיהּ) (הַאי תִּנְיָינָא).

וְכׇל אִינּוּן תִּנְיָינִין, דְּאִתְדַּחְיָין מִקָּמֵי קַדְמָאִין. קַדְמָאִין
הֲווֹ בְּנֵי זוּגַיְיהוּ, וְלָא הָנֵי. וּבְגִין כַּךְ, לָא אִית לוֹן
קִיּוּמָא בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִתְדַּחְיָיא רוּחַ תִּנְיָינָא מִקָּמֵי רוּחָא
קַדְמָאָה. וּבְגִין כַּךְ, מַאן דְּנָסִיב אַרְמַלְתָּא, קָרִינָן עָלֵיהּ,

(משלי ז) וְלֹא יָדַע כִּי בְנַפְשׁוֹ הוּא. (משלי א) כִּי חִנָּם מְזוֹרָה הָרָשֶׁת וְגוֹ׳ וְלָא יְדִיעַ אִי הִיא בַּת זוּגֵיהּ מַמָּשׁ אִי לָאו. אַרְמַלְתָּא דְּלָא נְסִיבַת, אַף עַל גַּב דְּאָתֵי בַּר זוּגָהּ, וְאִיהִי לָא בָּעָאת לְאִתְנַסָּבָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא כַּייף לָהּ מִן דִּינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לְהַהוּא בַּר נָשׁ אִתְתָּא אַחֲרָא, וְלָא עָאלַת בְּדִינָא כְּהַאי (ס״א וְלֵית עֲלֵיהּ בֵּי דִינָא בְּהַאי) בְּהַהוּא עָלְמָא, וְאַף עַל גַּב דְּלֵית לָהּ בַּר, דְּהָא אִתְתָּא לָא אִתְפַּקְדַת אַפְרָיָה וּרְבְיָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. אִתְתָּא דָּא דְּלָא אִתְנְסִיבַת זְמָנָא תִּנְיָינָא, הַהוּא רוּחַ דְּשָׁבַק בָּהּ בַּעְלָהּ מָה אִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ. יָתִיב תַּמָּן תְּרֵיסַר יַרְחֵי, וּבְכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, נָפִיק וּפַקְדָא לְנַפְשָׁא, וְאִתְהַדָּר לְאַתְרֵיהּ. לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי, דְּקָא אִסְתַּלָּק דִּינָא דְּהַהוּא גַּבְרָא, דְּהָא כָּל אִינּוּן תְּרֵיסַר יַרְחֵי, הָא רוּחָא אִתְכַּפְיָיא בַּעֲצִיבוּ כָּל יוֹמָא. לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי, נָפִיק מִתַּמָּן, וְאָזִיל וְקַיְימָא לְתַרַע גַּן עֵדֶן, (אחורי הדף) וּפַקְדָא לְהַאי עָלְמָא, לְגַבֵּי הַהוּא מָאנָא, דְּנָפִיק מִנֵּיהּ. וְכַד הַאי אִתְתָּא אִסְתַּלָּקַת מֵעָלְמָא, הַהוּא רוּחַ נָפִיק וְאִתְלָבַשׁ בְּהַהוּא רוּחַ דִּילָהּ, וְזָכָאת בֵּיהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וְנָהֲרִין תַּרְוַוייהוּ, כְּדְקָא יָאוֹת, בְּחִבּוּרָא חֲדָא. כְּיוָן דְּאָתֵינָא לְהַאי אֲתָר, הַשְׁתָּא אִית לְגַלָּאָה אָרְחִין סְתִימִין, דְּמָארֵי עָלְמָא, לָא יַדְעִין בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא.

וְכֻלְּהוּ אַזְלִין בְּאֹרַח קְשׁוֹט, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ׳ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם. וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין, כַּמָּה אִינּוּן עִלָּאִין, עוֹבָדִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַמָּה מִשַּׁנְיָין אִינּוּן, וּבְנֵי עָלְמָא לָא יַדְעִין, וְכֻלְּהוּ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, דְּלָא סָטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

הָנֵי דְּמִתְגַּלְגְּלִין, דְּקָא אִתְתָּרְכוּ בְּתִרוּכִין מֵהַהוּא עָלְמָא, וְלֵית לוֹן בַּת זוּג. בַּת זוּג דְּקָא מְזַדְּוְוגָן בְּהַאי עָלְמָא, מֵאָן אִינּוּן, אִינּוּן נָשִׁין, דְּקָא מְזַדְּוְוגָן בַּהֲדַיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא. דְּהָא (תְּרִיךְ לָהּ וְלֵית לֵיהּ בַּת זוּג כְּאִינּוּן גַּבְרִין דְּלָא תָּרִיכוּ וְקָא מְזַדְּוְוגָן בַּהֲדֵי נַשָּׁייהוּ) לְכֻלְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא, אִית לוֹן בַּת זוּג, בַּר מֵהַאי.

חֲמוֹ הַשְׁתָּא, כַּמָּה אִינּוּן רַבְרְבִין וְעִלָּאִין גְּבוּרָן דִּילֵיהּ.

תָּנֵינָן, מַאן דְּמִתָּרֵךְ אִתְּתֵיהּ קַדְמָאָה, מַדְבְּחָא אָחִית עֲלוֹי דְּמְעִין. מַדְבְּחָא אַמַּאי. אֶלָּא, הָא אֲמִינָא, דְּכָל נָשִׁין דְּעָלְמָא בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי מִזְבַּח קַיְימֵי, וְעַל דָּא (נשא קפ"ד ע"א) יָרְתָאן אִינּוּן שֵׁבַע בִּרְכָאן, דְּכֻלְּהוּ מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִינּוּן. וְאִי אִיהוּ (דף ק"ג ע"א) מִתָּרֵךְ לָהּ, אַהְדָּר אַבְנָא (נ"א דְּמַדְבְּחָא עִלָּאָה) לְגַרְעוֹנָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִתְחַבְּרָן תְּרוֹכִין בַּהֲדֵי הֲדָדֵי.

וְרָזָא דָּא דִּכְתִיב, (דברים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וְנָתַן

בְּיָדָהּ וְגוֹ׳, וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר. מִמַּשְׁמַע דְּאָמַר, וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ, לָא יָדַעְנָא (דְּהַהִיא אִזְלָה לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּתָרִיךְ לָהּ) (נ״א דְּלֵיתֵיהּ) הַהוּא דְּתָרִיךְ לָהּ,) מַאי אַחֵר. אֶלָּא כְּמָה דְּאִתְמַר, אַחֵר תִּנָּן, וְאַחֵר כְּתִיב, וְאַחֵר קָרִינָן לֵיהּ, דִּכְתִיב, (איוב ח) וּמֵעָפָר אַחֵר יִצְמָחוּ. וְתַרוּכִין מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, תְּרוּכִין דְּהַהוּא עָלְמָא, וְתַרוּכִין דְּהַאי עָלְמָא. וּמַה דַּהֲוָת הַאי אִתְּתָא, בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה, הָא אִשְׁתַּעְבְּדָא לְדִיוּקְנָא תַּתָּאָה, קָרֵינָא לֵיהּ אַחֵר.

וְקָרִינָן לֵיהּ אַחֲרוֹן, אַחֲרוֹן מְנָלָן. דִּכְתִיב, (איוב יט) וְאַחֲרוֹן (ק״ה ע״ב) עַל עָפָר יָקוּם. וְהָכָא כְּתִיב וּשְׁנֵאָה הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן. אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן. אַחֲרוֹן, שְׁנִי מִבָּעֵי לֵיהּ. וְאִי תֵּימָא, דְּלָא תְּזַדַּוּוג אֲפִילּוּ לַעֲשָׂרָה, דָּא בָּתַר דָּא. לָאו הָכִי. וְכִי לְבַעְלָהּ דָּא תְּזַדַּוּוג, וְלֹא לְאַחֲרָא, מַאי אַחֲרוֹן.

אֶלָּא דָּא אִיהוּ הַאי אַחֵר דְּקָאֲמָרַן, וְאִיהוּ אַחֵר, וְאִיהוּ אַחֲרוֹן. הַשְׁתָּא אַבְנָא מִתְגַּלְגְּלָא בְּקוֹסְפְּתָא. אַחֵר אֲמַאי אִקְרֵי הָכִי דְּהָא כָּל בְּנֵינָא נָפַל, וְאִתְהַדָּר לְעַפְרָא, אִיהוּ הֲוָה מַה דְּהֲוָה, וְלָא אַחֲרָא. אֲמַאי קָרִינָן לֵיהּ אַחֵר. אוּף הָכִי אֲמַאי אִקְרֵי אַחֲרוֹן, וְכִי אַחֲרוֹן אִיהוּ, וְהָא אִי יִתְיְשַׁר יֵאוֹת, וְאִי לָא, יֵהָדֵר וְיִתְגַּלְגֵּל וְיִתְנַטַּע כְּמִלְּקַדְמִין, אֲמַאי אִקְרֵי אַחֲרוֹן.

אֲבָל תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית א) **וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, מַאי טוֹב. תָּנִינָן, דָּא מַלְאָךְ דְּטוֹב. מְאֹד, דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וּלְכֹלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין תִּקּוּנוֹי.**

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ב) **וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, נָהָר דָּא, לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, מִלְּאַפָּשָׁא וּלְמִסְגֵּי וּלְמֶעְבַּד פֵּירִין. וְאֵל אַחַר אִסְתְּרַס, וְלֵית לֵיהּ תִּיאוּבְתָּא לְעָלְמִין, וְלָא אָפִישׁ, וְלָא עָבִיד פֵּירִין, דְּאִלְמָלֵי עָבִיד פֵּירִין, יִטַּשְׁטֵשׁ לְכָל עָלְמָא.**

וּבְגִין כָּךְ, בַּר נָשׁ דְּגָרִים לְהַהוּא סְטַר דִּיפּוּשׁ בְּעָלְמָא, אִקְרֵי רַע, וְלָא חָמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא לְעָלְמִין, דִּכְתִיב, (תהלים ה) **לֹא יְגוּרְךָ רָע. הַאי בַּר נָשׁ, דְּמִתְגַּלְגְּלָא בְּגִלְגּוּלָא, אִי אִיהוּ עָבַר וְאִתְדַּבָּק בְּהַהוּא אֵל אַחֵר, דְּלָא עָבִיד פֵּירִין, וְלָא אָפִישׁ בְּעָלְמָא, בְּגִין כַּךְ אִקְרֵי אַחֵר, וּשְׁמָא גָּרִים לֵיהּ, אִיהוּ הוּא, וְאַחַר אִקְרֵי, אַחֵר וַדַּאי.**

אַחֲרוֹן: מִקַּדְמָאָה וְאֵילָךְ, אַחֲרוֹן קָרִינָן לֵיהּ, וְאַחֲרוֹן אִקְרֵי. תְּנֵינָא אִיהוּ, וּמֵיד אִקְרֵי אַחֲרוֹן, וְהָכִי קָרֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲרוֹן, בְּגִין דְּיִתְתָּקַן לְמֶהֱוֵי אַחֲרוֹן, וְלָא יִתּוֹב כְּמִלְּקַדְמִין. תְּלִיתָאָה אוּף הָכִי. וְכֵן בְּכָל זִמְנִין, מִקַּדְמָאָה וְאֵילָךְ. הָכִי אִקְרֵי אַחֲרוֹן, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמִקְרֵי אַחֲרוֹן, דְּאִלְמָלֵא אִתְקְרֵי מֵיד תְּנֵיָינָא, הָא פִּתְיחוּ

דְּפוּמָא לְאָהַדְרָא כְּמִלְקַדְמִין, וְהַהוּא בְּנְיָינָא אִסְתְּתַר.
מְנָלָן. מִבֵּית שֵׁנִי דְּאִקְרֵי אַחֲרוֹן, דִּכְתִיב, (חגי ב) גָּדוֹל יִהְיֶה
כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן. דְּהָא
מִקַּדְמָאָה וְאֵילָךְ, אַחֲרוֹן אִקְרֵי, דְּהָא לָא יְהֵא פִּתְיחוּ
דְּפוּמָא, דְּהַהוּא בְּנְיָינָא יִנְפּוֹל, וְיִתְהַדַּר כְּמִלְקַדְמִין.
אוּף הָכִי דָּא, אַחֲרוֹן קָרֵינָן לֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, לֹא
יוּכַל בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ.
לֹא יוּכַל, לֹא יְקֻחֶנָּה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי לֹא יוּכַל. אֶלָּא כֵּיוָן
דְּהַאי אִתְּתָא אִתְדַּבְּקַת בְּאַחֵר, וְנַחְתַּת לְאִשְׁתַּעְבְּדָא
בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה, לָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ יְתוּב
מִדַּרְגָּא דִּילֵיהּ, לְמֵיהַב אִיבָּא, וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא
דִּלָּאו דִּילֵיהּ.
וְתָא חֲזֵי, אִי הַאי אִתְּתָא לָא אִתְנְסִיבַת, אֲפִילּוּ תִּזְנֶה
בְּכָל גּוּבְרִין דְּעָלְמָא, אִי בָּעֵי בַּעְלָהּ יְתוּב לְגַבָּהּ,
אֲבָל אִי אִתְדַּבְּקָא בְּנְשׁוּאִין לְאַחֵר, (נ״א וְאַחֵר) דָּא (הַאי) לֹא
יוּכַל לָשׁוּב לְדַרְגָּא קַדְמָאָה, דְּהַוָה בְּקַדְמִיתָא לְגַבָּהּ. לֹא
יוּכַל וְדַאי לְאָתְבָא לְהַהוּא דַּרְגָּא לְעָלְמִין.
אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֻטְמָאָה. תָּנֵינָן, דְּהֻטְמָאָה בְּלִבֵּיהּ. אִי הָכִי,
אֲפִילּוּ אִי תִּתְרַחֵק וְתִזְנֶה בְּלָא נְשׁוּאִין. אֶלָּא, כֵּיוָן
דְּאִתְדַּבְּקַת לְאַחֵר, הָא קַבִּילַת עָלָהּ חוּלָקָא דְּהַהוּא
סִטְרָא, וּבַעְלָהּ (דף ק״ג ע״ב) קַדְמָאָה דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא

טָבָא דְּטוֹב, לָא יְהֵא לֵיהּ בָּהּ חוּלָקָא לְעָלְמִין, וְלָא יַפִּישׁ כְּלָל לְהַהוּא אֲתָר. הָא אִם שִׁלְחָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן, אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן, לְקַדְמָאָה אֲסוּרָא, אֲבָל לִשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא, תִּשְׁתְּרֵי. דִּילְמָא תִּשְׁכַּח אַתְרָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאַחֲרוֹן יָקוּם דְּיִזְדַּוּוג בַּהֲדָהּ.

מַאן דְּאִית לֵיהּ בְּנִין מְאִתְּתֵיהּ קַדְמִיתָא, וְאָעִיל הַאי לְגוֹ בֵּיתֵיהּ, הַהוּא יוֹמָא אִתְדַּבָּק בְּחַרְבָּא קַשְׁיָא דְּמִתְהַפְּכָא, בְּגִין תְּרֵין סִטְרִין. חַד, דְּהָא תְּרֵין דָּחֵת לוֹן לְבַר, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ תְּלִיתָאָה. וְתוּ, מָאנָא דְּאִשְׁתָּעֵבֵד (נ"א דְּאִשְׁתַּתַּף) בֵּיהּ אַחֵר, הֵיךְ יֵיתֵי אִיהוּ לְמֵיהַב בֵּיהּ רוּחָא דִּילֵיהּ, וְיִשְׁתַּתַּף בַּהֲדָהּ, וְיִתְדַּבַּק בָּהּ. לָאו דְּאִיהִי אֲסוּרָא, אֲבָל וַדַּאי שְׁתּוּפָא בִּישָׁא אִיהוּ לְגַרְמֵיהּ. (בְּדְאֲמְרָן)

רַבִּי לְוִיטַס אִישׁ כְּפַר אוֹנוֹ, הֲוָה חַיִּיךְ וּמִתְלוֹצֵץ עַל אִתְּתָא דָּא, כַּד חָמֵי מַאן דְּאִזְדַּוּוג בַּהֲדָהּ, וַהֲוָה אָמַר, (משלי לא) וְתִשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן כְּתִיב, מַאן דְּאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ בְּאִישׁ אַחֲרוֹן, חִיּוּכָא אִיהִי לְבָתַר.

הַשְׁתָּא, אִית לְאָהַדְּרָא וּלְעַיְּינָא, עַל אֲתָר (נ"א אִילָנָא) חַד רַב וְעִלָּאָה, דְּהֲוָה בְּעָלְמָא, וּגְזָעָא וְשָׁרְשָׁא דְּקִשׁוֹט, וְאִיהוּ עוֹבֵד אֲבִי יִשַׁי אֲבִי דָּוִד. דְּהָא אִתְּמַר דְּאַחֲרוֹן הֲוָה, הֵיךְ נָפַק שָׁרְשָׁא דְּקִשׁוֹט, מִגּוֹ אֲתָר דָּא. אֶלָּא, עוֹבֵד אִתְתָּקַן בְּתִקּוּנָא עִלָּאָה, וְאַהְדַּר שָׁרְשָׁא

דְּאִילָנָא דְּקָא אִתְהַפַּךְ, עַל תְּקוּנֵיהּ, וְאִסְתְּלִיק בֵּיהּ, וְאִתְתָּקַן כְּדְקָא יָאוֹת, וְעַל דָּא אִקְרֵי עוֹבֵד. מַה דְּלָא זָכוּ הָכִי, שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא.

אָתָא אִיהוּ, פָּלַח וְאַעְדַּר עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא, וְנָפַק מֵאַנְפִּין מְרִירָן, וְאַהְדַּר (נ״א וְאַעְדַּר) וְאִתְתָּקַן בְּנוֹפָא דְּאִילָנָא אַחֲרָא עִלָּאָה, אָתָא יִשַׁי בְּרֵיהּ, וְאַחֲסִין לֵיהּ, וְתָקִין לֵיהּ, וְאִתְאַחַד בְּעַנְפּוֹי (קע״ה ע״ב) דְּאִילָנָא אַחֲרָא עִלָּאָה, וְחִבֵּר אִילָנָא בְּאִילָנָא, וְאִסְתְּבָכוּ דָּא בְּדָא. כֵּיוָן דְּאָתָא (ק״ע ע״א) דָּוִד, אַשְׁכַּח אִילָנִין מִסְתַּבְכָן וּמִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא, כְּדֵין יָרִית שֻׁלְטָנוּ בְּאַרְעָא, וְעוֹבֵד גָּרִים דָּא.

בָּכָה הַהוּא סָבָא וְאָמַר, אִי סָבָא סָבָא, וְלָא אֲמִינָא לָךְ, דְּעָלַת בְּיַמָּא רַבָּא, הַשְׁתָּא אַנְתְּ הוּא גּוֹ תְּהוֹמֵי רַבְרְבִין, אִתְתָּקַן לְסַלְקָא. סָבָא סָבָא, אַנְתְּ גַּרְמְתְּ דָּא, דְּאִלְמָלֵא הֲוֵית שָׁתִיק בְּקַדְמִיתָא, הֲוָה יָאוֹת לָךְ, אֲבָל הַשְׁתָּא לָא יָכִילַת וְלֵית מַאן דְּאָחִיד בִּידָךְ, אֶלָּא אַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ. קוּם סָבָא וְאִסְתַּלָּק בִּסְלִיקוּ.

עוֹבֵד דָּא, אִתְתָּקַן וְנָפַק מִגּוֹ חַקַל בִּישָׁא, דְּגוּבִין בִּישִׁין.

אָתָא יִשַׁי בְּרֵיהּ, וְאַתְקִין וְאַעְדַּר אִילָנָא, וְעִם כָּל דָּא, (וְעוֹבֵד) דָּא רָזָא דְּרָזִין, וְלָא יְדַעְנָא אִי אִימָא, אִי לָא אִימָא. אִימָא מִילָּךְ סָבָא, וַדַּאי אִימָא, בְּדָא יְדִיעָאן כָּל שְׁאַר בְּנֵי גִּלְגּוּלָא. עוֹבֵד עִם כָּל דָּא (נ״א עוֹבֵד אִילָנָא אַתְקִין)

אִילָנָא אַתְקִין. כַּד אָתָא דָּוִד מַלְכָּא, בְּאִילָנָא תַּתָּאָה דְּנוּקְבָא אִשְׁתְּאַר, וְאִצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא (בראשית קס"ה ע"א) חַיִּין מְאַחֲרָא, וּמָה אִי הַאי דְּאִתְתָּקַן, וְאַתְקִין כּוּלָּא, הָכִי. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא דְּאַתְיָין בְּגִלְגּוּלָא, דְּלָא יַכְלִין לְאִתְתַּקְנָא הָכִי, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּכָל סִטְרִין אִתְהַפַּךְ בְּגִלְגּוּלָא. פֶּרֶץ הָכִי הֲוָה. בֹּעַז הָכִי הֲוָה. עוֹבֵד הָכִי הֲוָה. (ס"א וְעִם כָּל דָּא אִילָנָא אִתְתַּקַן) וּבְכוּלָּא נָפִיק אִילָנָא מִסְטָרָא דְּרַע, וְאִתְדַּבַּק לְבָתַר בְּסִטְרָא דְּטוֹב. בְּקַדְמִיתָא, (בראשית לח) וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. (אוֹתָן אוֹף הָכִי) מַחְלוֹן אוֹף הָכִי, וְלָאו כָּל כַּךְ. אֲבָל בְּהָנֵי אִתְעַכָּל רָע, וְנָפִיק טוֹב לְבָתַר, (נָפַק) הַהוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ, (שמואל א טז) וְטוֹב רֹאִי. (שמואל א טז) וַיְיָ עִמּוֹ. הָכָא קַיְימָא אִילָנָא תַּתָּאָה עַל תְּקוּנֵיהּ, וּמֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם.

בְּשִׁירוּתָא דְּכוּלָּא, מֵעִקָּרָא וְיסוֹדָא עִלָּאָה, אִשְׁתְּרַשׁוּ דַּרְגִּין, רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי יְהוּדָה, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת יְיָ, וּכְתִיב וַתַּעֲמוֹד מִלֶּדֶת. הַיְינוּ (ישעיה נד) רָנִי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה. בְּגִין דְּכַד אִתְיְלִיד יְהוּדָה, נַפְקַת נוּקְבָא מִתְדַּבְּקָא בְּדִכוּרָא, וְלָא הֲוַת עַל תְּקוּנָהָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְלָא אִתְכְּשָׁרַת לְאוֹלָדָא כְּיוֹן דְּנָסַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקִין לָהּ, (ס"א אַנְפִּין בְּאַנְפִּין) כְּדֵין אִתְכְּשָׁרַת לְאִתְעַבְּרָא וּלְאוֹלָדָא.

וּבְסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, וַתַּעֲמוֹד מִלְּדֶת, לָאו עַל לֵאָה אִתְּמַר,
אֶלָּא עַל רָחֵל אִתְּמַר, הַהִיא דְּמַבָּכָה (דף ק"ד ע"א)
עַל בָּנֶיהָ, הַהִיא דְּאִשְׁתָּרַשַׁת בִּיהוּדָה: יְהֹ"וִ ד"ה. וַתַּעֲמוֹד
מִלֶּדֶת, דְּהָא לָא אִתְּתַקָּנָא.
בְּקַדְמִיתָא, דִּיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא הֲוָה כֻּלָּא רְאוּבֵן: אוֹ"ר
בֵּ"ן. (בראשית א') וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר,
יְמִינָא אוֹר. (בֵּ"ן) שִׁמְעוֹן שְׂמָאלָא אוֹר בְּהַהוּא סִיגָא
דְּדַהֲבָא בַּהֲדֵיהּ שֵׁם עָוֹן. לֵוִ"י: חִבּוּרָא דְּכֻלָּא, לְאִתְחַבְּרָא
מִתְּרִין סִטְרִין. יְהוּדָה: נוּקְבָא בַּהֲדֵי דְּכוּרָא מִתְּדַבְּקָת,
יְהֹ"וִ, דָּא דְּכוּרָא. ד"ה, דָּא נוּקְבָא דַּהֲוַת בַּהֲדֵיהּ.
ד"ה, אֲמַאי ד"ה. אֶלָּא ד', בְּאִתְּדַבְּקוּתָא דְּרַע בַּהֲדָהּ,
אִיהִי דָּלֶ"ת, מִסְכְּנָא אִיהִי, וְאִצְטְרִיךְ לְאָתְבָא
בִּגְלְגּוּלָא, לְאִתְעַכְּלָא הַהוּא רַע, וּלְמִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא.
וּלְבָתַר לְצַמְחָא בְּסִטְרָא דְּטוֹב, וּלְנָפְקָא מִמִּסְכְּנוּ לַעֲתִירוּ,
וּכְדֵין ה'. וְעַל דָּא, יְהֹ"וִ ד"ה.
פּוּק סָבָא, מִגּוֹ תְּהוֹמֵי, לָא תִּדְחַל, כַּמָּה אַרְבִּין זְמִינִין
לָךְ, בְּשַׁעֲתָא דְּתִשְׁוֹטֵט יַמָּא, בְּגִין לְנַיְּיחָא בְּהוּ.
בָּכָה כְּמִלְּקַדְמִין וְאָמַר, מָארֵי דְּעָלְמָא, דְּיִלְמָא יֵימְרוּן
מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, דַּאֲנָא סָבָא, וּבָכֵי כִּינּוֹקָא. גַּלֵּי קַמָּךְ,
דְּעַל יְקָרָךְ אֲנָא עָבִיד, וְלָא עֲבִידְנָא עַל יְקָרָא דִּילִי,
דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲוָה לִי לְאִסְתַּמְּרָא, דְּלָא אִיעוּל בְּיַמָּא

רַבָּא, וְהַשְׁתָּא כֵּיוָן דַּאֲנָא בֵּיהּ, אִית לִי לְשַׁטְטָא בְּכָל סִטְרִין, וּלְנָפְקָא מִנֵּיהּ.

(בראשית כט) יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, (ס"א כּוּלְהוּ אוֹדָאן עַל שְׁמָא דָּא וְהַיְינוּ וכו') הַיְינוּ דַּאֲנַן אַמְרִין בָּרוּךְ אַתָּה. אִיהוּ בָּרוּךְ וְאִיהִי אַתָּה, לְכֻלְּהוּ בְּנוֹי לָא אָמַר יַעֲקֹב אַתָּה, אֶלָּא לַאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ. דָּא אִיהוּ אַתָּה.

שְׁמָא דָּא, (נ"א וַדַּאי אַתָּה) יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, כֻּלְּהוּ אוֹדָן לָךְ עַל שְׁמָא דָּא, וַדַּאי אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, עַל שְׁמָא דָּא, אִסְתַּלָּק וְאִתְכַּפְיָא סִטְרָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּכַד אִתְקְרֵי וְאַדְכַּר, הָא נַפְקַת סִטְרָא אַחֲרָא בַּהֲדָהּ. כֵּיוָן דְּאָמְרִי אַתָּה, שְׁלְטָנוּ וְרַבְרְבָנוּ אִית לָהּ, וְסִטְרָא אַחֲרָא אִתְכַּפְיָא, וְלָא אִתְחֲזְיָאת תַּמָּן. וַדַּאי בְּשְׁמָא דָּא אִתְרְשִׁים וְאִתְבְּרִיר מִסִּטְרָא אַחֲרָא. וְדָא אִסְתַּלָּקוּ וְשָׁלְטָנוּ דִּילָהּ, וּתְבִירוּ וּבִישׁ לְסִטְרָא אַחֲרָא. כֵּיוָן דְּיוֹדוּךָ אַחֶיךָ עַל שְׁמָא דָּא, אַתָּה, כְּדֵין יָדְךָ בְּעֹרֶף אוֹיְבֶיךָ, מִיָּד אִתְכַּפְיָין לְגַבָּךְ, וּשְׁמָא דָּא גָּרִים.

יָדַעְנָא חַבְרַיָּיא יָדַעְנָא, דְּהָא אַתָּה שְׁמָא דָּא, אַתּוּן אַמְרִין לַאֲתַר אַחֲרָא עִלָּאָה, דִּכְתִיב, (תהלים קי) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם, בִּימִינָא עִלָּאָה. שַׁפִּיר אִיהוּ, דְּהָא כֵּיוָן דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹדָן לֵיהּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְזָכָה לְכֹלָּא, כָּל מַה דְּאִיהוּ אָמַר, הָכִי אִיהוּ וְשַׁפִּיר.

אֲבָל כַּד תֶּהֱוֹון מָטָאן לְגַבֵּיהּ, אִמְרוּ לֵיהּ, וְאַדְכְּרוּ לֵיהּ, יוֹמָא דְּתַלְגָּא, כַּד (צ״ז ע״ב) זַרְעָנָא פּוֹלִין, לְחַמְשִׁין וּתְרֵין גַּוְונִין. דְּהָא אַתָּה כֹּהֵן, הָכָא אִתְקַשַּׁר כּוֹס דִּבְרָכָה בִּימִינָא, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל. וּבְגִין כַּךְ, אַתָּה כֹּהֵן לְעוֹלָם, הָכָא אִתְקַשַּׁר כּוֹס בִּימִינָא, כְּדְקָא יָאוֹת.

וְעַל דָּא אָמַר קְרָא, יְהוּדָה אַתָּה, לְהַאי אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, וְלָא כְּתִיב יְהוּדָה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, וְלָא יַתִּיר, אֶלָּא עַל שְׁמָא דְּאַתְּ״ה. אַתָּה, אֲתַר דָּא, אִצְטְרִיךְ לִשְׁמָא דָּא, וְלָא אַחֲרָא.

יְהוּדָה, אַבָּא קַדְמָאָה, וְאַבָּא תִּנְיָינָא, וְלָא הֲוָה בֵּיהּ חִלּוּפָא לְעָלְמִין. וּבְגִין כָּךְ פֶּרֶץ אִתְתָּקַף בֵּיהּ בְּתוֹקְפּוֹי, מַה דְּלָא הֲוָה הָכִי לְכָל בְּנֵי עָלְמָא. וְעַל דָּא בְּנַיָּינָא דְּדָוִד, שָׁאֲרֵי חֶשְׁבְּנָא מִפֶּרֶץ, וְלָא מִבַּעַז, דְּהֲוָה בֵּיהּ שְׁנוּיָא. חַבְרַיָּיא, אִי תַּשְׁגְּחוּן, לָאו מִלִּין בְּסִתִימוּ קָא אֲמִינָא, וְאַף עַל גַּב דְּסִתִימִין אִינוּן.

וְעַל דָּא, יְהוּדָה רָוַוח שְׁמָא דָּא, דְּאִקְרֵי אַתָּה. קָם עַל בּוּרְיֵיהּ זִמְנָא קַדְמָאָה, וְזִמְנָא תִּנְיָינָא, וְלָא אִשְׁתַּנֵּי לְעָלַם. וּבְנוֹי דְּיְהוּדָה וְזַרְעָא דִּילֵיהּ, אוֹדָן וְאָמְרִין כִּי אַתָּה אָבִינוּ. מַה דְּלֵית הָכִי לִשְׁאַר בְּנֵי גִּלְגּוּלָא לְעָלְמִין. שְׁאַר בְּנֵי גִּלְגּוּלָא, תְּרִין אֲבָהָן, תְּרֵין אִמָּהָן, אִית לוֹן גַּוְון לִבְנַיָּינָא. וְרָזִין אִלֵּין, בְּעִמְקֵי יַמָּא, בְּלִבָּא דְּתְהוֹמֵי אִינוּן,

מַאן יָכִיל לְאַפָּקָא לוֹן. קוּם סָבָא, אִתְגַּבַּר וְאִתְקַף בְּתוּקְפָּךְ, אַפִּיק מַרְגְּלָן מִגּוֹ תְּהוֹמֵי.

בְּעַז, אִתְחֲזֵי דְּהַוָּה בֵּיהּ שְׁנוּיָא, כַּד אוֹלִיד לְעוֹבֵד, דְּהָא עוֹבֵד (ס"א עוֹבָדָא) בְּשְׁנוּיָא הוּא. לָאו הָכִי. אִבְצַן הוּא בְּעַז, הוּא אַבָּא קַדְמָאָה, דְּלָא עָבֵד שְׁנוּיָא. וְאִי תֵּימָא, אִיהוּ הַוָּה, וַדַּאי כַּד אִתְעַר לְעוֹבָדָא דָּא, בֵּיהּ הַוָּה, מַאן דְּהוּא תַּקִּיף כְּאַרְיֵא וּכְלֵיתָא בֵּיהּ הַוָּה. בְּגִין דְּלָא (דף ק"ד ע"ב) לֶהֱוֵי שְׁנוּיָא בֵּיהּ בְּדָוִד, וְאִתְהַדַּר מִלָּה לְעִקָּרָא קַדְמָאָה, בְּגִין דְּיֵהֵא כֹּלָּא מֵאַבָּא חָדָא, וְשַׁלְשְׁלָא חָדָא. וּכְלָא חַד, וְלָא הַוָּה שְׁנוּיָא בְּגִלְגּוֹלָא דְּזַרְעָא דְּדָוִד. וְעַל דָּא, אַתָּה מֵרֵישָׁא וְעַד סוֹפָא, בְּלָא שְׁנוּיָא כְּלָל.

הַשְׁתָּא, נַפְקַת סָבָא, מְעַמְקֵי לְבָא דְּיַמָּא. יְהוּדָה אַתָּה, וַדַּאי מֵרֵישָׁא וְעַד סוֹפָא וְלָא אִתְחֲזֵי לְכָל שְׁאַר בְּנִין, לְאִתְקְרֵי אַתָּה, אֶלָּא לֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי. זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ דְּדָוִד, דְּהָכִי אִתְבְּרִיר, וְאִסְתַּלָּק מִשְּׁאָר עִקָּרָא דִּבְנֵי נָשָׁא בְּאַרְעָא.

יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, יוֹדוּךָ כָּל בְּנֵי עָלְמָא מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי טַעְמָא אַחֶיךָ. אֶלָּא אַרַח כָּל בְּנֵי עָלְמָא, לָא מִתְיַבְּמִין לְגִלְגּוֹלָא, אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּאַחִין, וְאָחָא אִזְדַּמַּן לְיִבּוּמָא, (וְאַתָּה בְּגַרְמָךְ, אִזְדַּמַּנַת לְיִבּוּמָא.) וְהָכָא כְּלְהוּ אַחֶיךָ יוֹדוּךָ, דְּלָא יִשְׁתַּלְשֵׁל מִנַּיְיהוּ, וְלָא מֵחָד מִנַּיְיהוּ,

שִׁלְשׁוֹלָא דְּמַלְכוּ, אֶלָּא אַתָּה בִּלְחוֹדָךְ. אַתָּה, מֵרִישָׁא וְעַד סוֹפָא אַתָּה עַבְדַת, וּמִינָךְ נָפַק, כָּל שִׁלְשׁוֹלָא וְגִזְעָא (דְּיוּקְנָא וְגוּפָא) דְּאַרְיֵה.

בָּנָיךְ, בְּנֵי אַרְיֵה, דְּלָא אִתְעַבָּרוּ לְשִׁנּוּיָא דְּאָחֵיךְ, לָא אִתְחָלְפוּ לְטָלֶה, וְלָא לְשׁוֹר, וְלָא לְגַדְיָ, וְלָא לְשׁוּם דְּיוּקְנָא אַחֲרָא, אֶלָּא אַרְיֵה שָׁאֲרֵי לְמִבְנֵי, וְאַרְיֵה סַיֵּים בִּנְיָינָא. כָּל שִׁלְשׁוֹלָךְ, בְּנֵי אַרְיֵה נִינְהוּ. דְּאִלְמָלֵא אָתָא גִּלְגּוּלָא מִסְטָרָא דְּאַחוֹךְ, יִתְחַלְפוּן כָּל דְּיוּקְנִין, וְיִתְעָרְבוּן אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְעַל דָּא יוֹדוֹךְ אַחֶיךָ, דְּלָא הֲוָה חַד מִנְּהוֹן, בְּגִלְגּוּלָא דְּשַׁלְשְׁלָאָה דִּבְנָךְ. יָדְךָ זָקִיף, דְּלָא הֲוָה בָּךְ עַרְבוּבְיָא אַחֲרָא מִנַּיְיהוּ. וְהַיְינוּ מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִית, דְּלָא הֲוָה טַרְפָּא לְאַחֲרָא עַל פָּתוֹרָךְ. כָּרַע, בְּמִיתַת עֵר. רָבַץ, בְּמִיתַת אוֹנָן. לְבָתַר אִתְגַּבַּר כַּאֲרִי, לְאָקָמָא לְפֶרֶץ. וּכְלָבִיא, לְאָקָמָא לְזֶרַח. מִי יְקִימֶנּוּ, דִּכְתִיב, (בראשית לח) וְלֹא יָסַף עוֹד לְדַעְתָּהּ. וְתַרְגּוּם וְלָא פְּסַק. מִי יְקִימֶנּוּ, מַאן הוּא דְּיֵימָא, אֲסוּרָה אִתְתָּא דָּא. מַאן הוּא דְּיֵימָא, הוֹאִיל וְאִשְׁלִימַת אָרְחָהָא, לָא אִצְטְרִיכָא לָךְ יַתִּיר, יְבָמָה דָּא, כְּיוָן דְּאַשְׁלִימַת אָרְחָהָא, לָא אִצְטְרִיכַת לָךְ יַתִּיר, וְאִתְחֲזִיאַת לְאִתְפָּרְשָׁא מִינָהּ, אֲבָל מִי יְקִימֶנּוּ, וַדַּאי מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה אִיהִי דִּילֵיהּ. דְּהָא אַפִּיק מַאן דְּמַכְשְׁכֵּשׁ בְּמֵעָהָא. רָזָא סְתִימָא הָכָא, אָחוּהָ דְּבַר נָשׁ אֲמַאי. תּוּ

יְהוּדָה דְּהָוָה אֲבוֹי אֲמַאי. אֶלָּא, הַהוּא דְּמַכְשְׁכְּשָׁא בְּמְעָהָא, חָמֵי דְּמַאן דְּהָוָה נָטִיר לֵיהּ, מְקַטְרֵג לֵיהּ קִטְרוּגִין, בְּכָל סִטְרִין. בָּעֵי לְאַפְּקָא. כֵּיוָן דְּנָפִיק, זַמִּין לְאַחֲרָא הַהוּא רוּחַ אַחֲרָא, וְאַתְיָין לְאָעָלָא כְּמִלְקַדְמִין, עַד דְּאִתְבְּנֵי כְּמִלְקַדְמִין, בְּחֵילָא דְּקִטְרוּגָא תַּקִּיף דְּקָא מְקַטְרֵג בְּאָחוּהּ. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה שְׁרִיאַת אִתְּתָא דָּא לֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקָא דִּיהוּדָה, בְּקַדְמִיתָא הֲוָה גּוּר. לְבָתַר אַרְיֵה, דְּקָא אִתְגַּבָּר וְאִתְפַּשַּׁט בְּחֵילֵיהּ (וּלְבָתַר) אַרְיֵה. וְסִיֵּים בְּלָבְיָא. כָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא לָאו הָכִי, וְעַל דָּא יְהוּדָה כְּדְקָאָמְרָן.

רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי, הָא תְּלָתָא, כְּדְקָאָמְרָן. יְהוּדָה אִתְחַבָּר בַּהֲדַיְיהוּ, וְכֻלָּא כְּדְקָא יָאוֹת. יְשָׂשכָר זְבוּלוּן, תְּרֵין יַרְכִין. אַתָּר דְּיַנְקֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט. יְשָׂשכָר יַרְכָּא יְמִינָא, כְּתִיב (דברי הימים א יב) וּמִבְּנֵי יְשָׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים (ס״א זְבוּלוּן יַרְכָּא שְׂמָאלָא) וּכְתִיב, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלוּן בְּצֵאתֶךָ, וּבְשִׂעוּרָא רַבְרְבָא, כְּתִיב, (בראשית מט) זְבוּלוּן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּוִירְכָתוֹ עַל צִידוֹן. שִׁיעוּרָא (ס״א דְּיַרֲךָ דִּידֵיהּ) עַד צִידוֹן. בִּנְיָמִין, אִשְׁתְּאַר לְעֵילָּא בֵּין יַרְכִין, דְּהָא (בראשית קמ״ג ע״ב) יוֹסֵף הֲוָה דִּיוּקְנֵיהּ בְּאַרְעָא, וּלְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּעָלְמָא דָּא, וְעַמֵּיהּ אִשְׁתַּמַּשׁ מֹשֶׁה, דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת

עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. בִּנְיָמִין אִסְתַּלָּק לְעֵילָּא, בִּנְיָמִין צַדִּיקוֹ דְּעָלְמָא. מְבָרְכִין לְתַתָּא, דָּן וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר. בִּירְכָא שְׁמָאלָא, דָּן עַד פִּרְקָא דְּרַגְלָא. פִּרְקָא דְּרַגְלָא נַפְתָּלִי. וּבְגִין כָּךְ, נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלוּחָה, קַל בִּרְגְלוֹי. בִּירְכָא יְמִינָא. גָּד, וְהוּא יָגוּד עָקֵב, עַד פִּרְקָא דְּעָקֵב. אָשֵׁר פִּרְקָא דְּעָקֵב יְמִינָא. (דברים לג) וְטוֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ. וּכְתִיב בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלֶיךָ. כָּל אִלֵּין, אִינּוּן דְּיוּקְנִין עִלָּאִין, דְּיוּקְנָא דְּלְעֵילָּא. וּבְגִין דַּהֲווֹ בְּרַיְין מַמָּשׁ בְּהַאי עָלְמָא, אִתַּקְנַת בְּהוּ שְׁכִינְתָּא, (דף ק״ה ע״א) בְּאִלֵּין תְּרֵיסַר פִּרְקִין, תְּרֵיסַר מְתִיחִין, דְּאִתְמְתָחוּ מִישְׂרָאֵל מַמָּשׁ. דִּכְתִיב, (בראשית מט) כָּל אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר. מְתִיחִין דְּיִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה אִקְרוּן. לְאִתְמַתְּחָא שְׁמָא דְּמ״י, לְמֶהֱוֵי בְּנַיְיָנָא כַּדְקָא יָאוֹת, לְמֶהֱוֵי יִשְׂרָאֵל בִּכְלָלָא דְּשְׁמָא דֵּאֱלֹהִים. אֵל״ה אִיהוּ יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל. מ״י חִבֵּר (נ״א בָּרָא) אֵלֶּה בַּהֲדֵיהּ, וַהֲוָה בְּנַיְיָנָא שְׁלִים עַל תִּקּוּנֵיהּ, שְׁמָא חַדָּא מַמָּשׁ. הָדָא הוּא דְּאָמַר לֵיהּ לְיַעֲקֹב, הַהוּא מִמָּנָא דְּעֵשָׂו, דִּכְתִיב, (בראשית לב) כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים, (עם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל) לְעֵילָּא, בְּתִקּוּנָא קַדְמָאָה, בִּבְנַיְיָנָא קַדְמָאָה. כָּל אֵלֶּה, וַדַּאי בְּנַיְיָנָא קַדְמָאָה אִיהוּ. וְעַל דָּא, לֵית שְׁצִיאוּ לְיִשְׂרָאֵל, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. וְחָס וְשָׁלוֹם אִלְמָלֵא יִשְׁתְּצִיאוּ, שְׁמָא דָּא לָא הֲוֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (יהושע ז)

וְהַכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
שְׁמָא גָּדוֹל, דָּא, בְּנְיָנָא קַדְמָאָה, שְׁמָא קַדְמָאָה אֱלֹהִים.
וְהַשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, כְּבֵיכוֹל כָּל בְּנְיָנָא
נָפַל. לְזִמְנָא דְּאָתֵי, כַּד יִפְרוֹק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנוֹי
מִגָּלוּתָא, (מתחבר) מ״י וְאֵלֶּ״ה דְּהַוָה בְּפִרוּדָא בְּגָלוּתָא,
יִתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא, וּשְׁמָא דֵּאֱלֹהִים יְהֵא שְׁלִים עַל תְּקוּנֵיהּ,
וְעָלְמָא יִתְבְּסָם. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ס) מִי אֵלֶּה כָּעָב
תָּעוּפֶינָּה וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבֹּתֵיהֶם. וּבְגִין דְּאִיהוּ שְׁמָא חֲדָא,
לָא כְּתִיב מִי וְאֵלֶּה, אֶלָּא מִי אֵלֶּה, שְׁמָא חֲדָא, בְּלָא
פִּרוּדָא, וְהוּא אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, אִסְתַּלָּק מִי
לְעֵילָּא, כְּבֵיכוֹל אִימָּא מֵעַל בְּנִין. וּבְנִין נָפְלוּ. וּשְׁמָא
דְּהַוָה שְׁלִים, דְּהוּא שְׁמָא עִלָּאָה רַבְרְבָא קַדְמָאָה, נָפִיל.
וְעַל דָּא, אֲנָן מְצַלָּן, וּמְקַדְּשָׁן בְּבָתֵּי כְּנִסְיוֹת, עַל שְׁמָא
דָּא, דְּיִתְבְּנֵי כְּמָה דְּהַוָה. וְאַמְרֵי יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ
רַבָּא. אָמֵן (קס״ה ע״ב) יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ. מַאן שְׁמֵיהּ
רַבָּא. הַהוּא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא, בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ בְּנְיָנָא אֶלָּא
בַּהֲדָן. מ״י לָא יִתְבְּנֵי לְעוֹלָם, אֶלָּא בְּאֵלֶּה. וְעַל דָּא,
בְּהַהוּא זִמְנָא, מִי אֵלֶּה כָּעָב תָּעוּפֶינָּה. וְיֶחֱמוּן כָּל עָלְמָא,
דְּהָא שְׁמָא עִלָּאָה אִתְתַּקַּן עַל תְּקוּנֵיהּ. וְאִי שְׁמֵיהּ רַבָּא
דָּא אִתְתַּקַּן, וְאִתְבְּנֵי עַל תְּקוּנֵיהּ, הָא יִשְׂרָאֵל שַׁלִּיטִין עַל
כֹּלָּא, וְכָל שְׁאַר שְׁמָהָן יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנַיְיהוּ, וְיִשְׂרָאֵל

שַׁלִּיטִין עַל כֹּלָּא, דְּהָא כֻּלְּהוּ תַּלְיָין בִּשְׁמֵיהּ רַבָּא, קַדְמָאָה לְכָל בִּנְיָינִין. רָזָא דָּא, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמִין. קַדְמָאָה לְכָל בִּנְיָינִין, שְׁמָא דָּא אִתְבְּנִי. דִּכְתִיב, (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה, בָּרָא שְׁמֵיהּ עַל תְּקוּנֵיהּ, וְכַד בָּרָא אֵלֶּה, בָּרָא (שְׁמֵיהּ) לֵיהּ בְּכָל חֵילִין דְּיִתְחַזּוּן לֵיהּ, לְמֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ עַל תְּקוּנֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, דִּכְתִיב, (ישעיה מ׳) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם.

מַאי בְּמִסְפָּר. אֶלָּא בְּרָא חַד דְּנָהִיר מִסַּיְיפֵי עָלְמָא עַד סַיְיפֵי עָלְמָא, אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף. רֵישֵׁיהּ מָטֵי לְצֵית שְׁמַיָּא, וְסוֹפֵיהּ מַתְחֵן שָׁרְשׁוֹי, וְאִשְׁתָּרְשָׁן בְּעָפָר קַדִּישָׁא, וּמִסְפָּר שְׁמֵיהּ. וְתַלְיָא בַּשְּׁמַיִם עִלָּאִין, וְחָמֵשׁ רְקִיעִין תַּלְיָין מִנֵּיהּ, עַד הַאי מִסְפָּר, וְכֻלְּהוּ נַטְלִין שְׁמָא דָּא בְּגִינֵיהּ דִּכְתִיב, (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים, בְּגִין הַאי מִסְפָּר, כֻּלְּהוּ (ד״א בְּגִין הַאי שְׁמָא מִסְפָּר) שָׁמַיִם רַוְוחִין שְׁמָא דָּא בְּגִינֵיהּ, וְעַל דָּא הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, דְּאִלְמְלָא מִסְפָּר דָּא, לָא יִשְׁתְּכְחוּן חַיָּילִין וְתוֹלָדִין לְעָלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כג) מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל, תְּרִין אִינּוּן, דְּמָנוּ עָאנָא, וְעָאלוּ בְּחוּשְׁבָּנָא עַל יְדֵיהוֹ, בְּגִין דְּלָא שַׁלְטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׁא. מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב, הָא חַד, דְּעָבִיד חוּשְׁבָּנָא. וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל, הָא מוֹנֶה אַחֲרָא. וְעַל תְּרִין אִלֵּין

לָא שַׁלְטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׁא, דְּהָא מִי מָנָה לְעָפָר יַעֲקֹב, אִלֵּין אִינּוּן אֲבָנִין (ד״א דַּרְגִּין) קַדִּישִׁין, אֲבָנִין מְפוּלָמִין, דְּמִנְּהוֹן נַפְקֵי מַיִין לְעָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית כח) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ. מַה הַהוּא (וישלח ק״ע) עֲפַר, עָלְמָא מִתְבָּרֵךְ בְּגִינֵיהּ. אוּף הָכִי (בראשית כב) וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ. כַּעֲפַר הָאָרֶץ מַמָּשׁ. וּמִסְפָּר דְּאִיהוּ מוֹנֶה תִּנְיָינָא, מָנָה לְרַבַּע כָּל אִינּוּן נוּקְבִין, מַרְגְּלָן עִלָּאִין, דְּמִטָּה דְּשָׁכִיב עֲלֵיהּ יִשְׂרָאֵל. וּמִתַּמָּן (דף ק״ה ע״ב) וּלְהָלְאָה, אִיהוּ מוֹנֶה לְכֹלָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ טוֹב עַיִן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, מוֹנֶה מִסְפָּר לַכֹּכָבִים. מַאן הוּא מוֹנֶה לַכֹּכָבִים. מִסְפָּר. מוֹנֶה מִסְפָּר לַכֹּכָבִים, עַל יְדוֹי עַבְרִין כְּלֵהוּ בְּחֶשְׁבָּנָא, וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, (ירמיה לג) עוֹד תַּעֲבוֹרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶה, וְלָא יַדְּעִינָן מַאן הוּא. אֶלָּא בְּגִין דִּבְהַהוּא זִמְנָא, יְהֵא כֹּלָּא בְּיִחוּדָא בְּלָא פְּרוּדָא, כֹּלָּא לְיהֲוֵי (וְכֹלָּא לִיהֲוֵי) מוֹנֶה חַד.

קוּם סָבָא, אִתְעַר וְאִתְגַּבַּר בְּחֵילָךְ, וְשׁוּט יַמָּא. פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲתָא דְּיִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָא מֵתַיָּא, הָנֵי דְּאִתְהַדְּרוּ בְּגַלְגּוֹלָא, תְּרִין גּוּפִין בְּרוּחָא חָדָא, תְּרִין אֲבָהָן, תְּרִין אִמָּהָן, כַּמָּה גַּלְגּוֹלִין מִתְגַּלְגְּלָן עַל (וְדָא) דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר, וְהָכִי הוּא, אֲבָל מִי מָנָה

עֲפַר יַעֲקֹב, וְאִיהוּ יַתְקִין כֻּלָּא, וְלָא יִתְאַבִּיד כְּלוּם, וְכֻלָּא יְקוּם. וְהָא אִתְּמַר, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ. אַדְמַת עָפָר הֲנֵי, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, כַּד חַבְרַיָּיא אִסְתַּכְּלוּ בְּאִינּוּן אַתְוָון (דְּטָסְיִן) בַּאֲוִירָא בֵּיהּ, וְאִינּוּן אע״ד פמת״ר, הַיְינוּ, אַדְמַ״ת עָפָ״ר. הַיְינוּ (קהלת ד) וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ, אַדְמַת עָפָר אִינּוּן אַתְוָון וְקָלָא אִתְּעַר וְאוֹדַע וְהָכִי אָמַר בִּבְנְיָינָא (ק״ג ע״ב) תִּנְיָינָא. עָפָר, עָפָר קַדְמָאָה. אַדְמַת תִּנְיָינָא, דְּאִתְתָּקַן עִקָּר קַדְמָאָה פְּסוֹלֶת לְגַבֵּיהּ.

אַדְמַת עָפָר כֻּלְּהוּ, יָקִיצוּ. אֵלֶּה דְּאִתְתָּקְנוּ, לְחַיֵּי עוֹלָם. (ס״א יָקִיצוּ כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּסִפְרָא דְּחֲנוֹךְ. חַבְרַיָּיא אִסְתְּכָּלוּ בְּאִינּוּן אַתְוָון אַדְמַ״ת עָפָ״ר (וְאִינּוּן אע״ד פמת״ר) אִינּוּן אַתְוָון טַסָאן בַּאֲוִירָא וְקָלָא אִתְּעַר וְאוֹדַע (ס״א וְאַכְרִיז) הָקִיצוּ וְרָנְנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר וְדָא אִיהוּ בִּנְיָינָא תִּנְיָינָא דְּאִתְתָּקַן וְהָכִי אָמַר בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ בִּנְיָינָא תִּנְיָינָא עָפָר דְּאִתְתָּקַן. קַדְמָאָה אַדְמַת. וְהַהוּא קַדְמָאָה פְּסוֹלֶת לְגַבֵּי תִּנְיָינָא דְּאִתְתָּקַן וְהַנֵי יְשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר כֻּלְּהוּ יָקִיצוּ אֵלֶּה דְּאִתְתַּקְנוּ לְחַיֵּי עוֹלָם) מַאן עוֹלָם. דָּא עוֹלָם דִּלְתַתָּא דְּהָא לָא זָכוּ לְמֶהֱוֵי בָּעוֹלָם דִּלְעֵילָּא. וְאֵלֶּה דְּלָא זָכוּ, לַחֲרָפוֹת **וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם. מַאי לַחֲרָפוֹת, אֶלָּא בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא יִתְעַבַּר מֵעָלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִלֵּין דַּהֲווֹ מִנְּבִיעוּ דְּהַהוּא סִטְרָא, יִשְׁאַר לוֹן, לְתַוּוהָא בְּהוֹן כָּל בְּנֵי עָלְמָא.**

כָּל דָּא מַאן גָּרִים, הַהוּא דְּלָא בָּעֵי לְאַפָּשָׁא בְּעָלְמָא, וְלָא בָּעֵי לְקַיְּימָא (ס״א בְּדַרְגָּא דְּהַהוּא נָהָר דְּאִיהוּ) בְּרִית קַדִּישָׁא, עַל דָּא גָּרִים כָּל מַה דְּגָרִים, וְכָל הָנֵי גִּלְגּוּלִין דְּקָא אָמֵינָא עָלָּה עַד הָכָא. (הֵדָא הוּא) עַד כָּאן סָבָא. שָׁתִיק רְגָעָא חֲדָא,

וְחַבְרַיָּיא הֲווֹ תָּווּהִין, וְלָא הֲווֹ יַדְעִין, אִי הָוָה יְמָמָא, אִי הָוָה לֵילְיָא, אִי קַיְימֵי תַּמָּן, אִי לָא קַיְימֵי.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִיעִית וְגוֹ'. קְרָא דָּא אוֹכַח, עַל כָּל מַה דְּאִתְמַר. תָּא חֲזֵי, כָּל דְּכוּרָא, קָאִים בְּדִיוּקְנָא, בְּעָלְמָא דְּדְכוּרָא. וְכָל נוּקְבָא קָאִים בְּדִיוּקְנָא, בְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא. בְּעוֹד דְּאִיהוּ עַבְדָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְדַּבַּק בֵּיהּ, בְּאִינּוּן שֵׁשׁ שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, וְאִי אִעֲקַר גַּרְמֵיהּ מִפּוּלְחָנֵיהּ, יַעְקַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוּן שֵׁשׁ שָׁנִים, דְּעָלְמָא דְּדְכוּרָא, וְאִתְמְסַר (צ"ד ע"א) לְבַר נָשׁ, דְּאִיהוּ מִשִּׁית סִטְרִין, יִפְלַח לֵיהּ שִׁית שְׁנִין, וְיִתְעַקַּר מִשִּׁית שְׁנִין (קַדְמוֹנִיּוֹת) דִּלְעֵילָּא.

לְבָתַר נָחִית מִתַּמָּן, וְאִתְמְסַר בְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא. הוּא לָא בָּעָא לְקַיְימָא בְּדְכוּרָא, נָחִית וְקַיְימָא בְּנוּקְבָא. אָתָאת נוּקְבָא, דְּאִיהִי שְׁבִיעִית, וְנָטְלָא לֵיהּ, הָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה, מֵעָלְמָא דְּנוּקְבָא אִיהוּ.

לָא בָּעָא לְקַיְימָא בָּהּ, וּבְפִירוּקָא דִּילָהּ, נָחִית לְתַתָּא, וְאִתְדַּבַּק לְתַתָּא, וְאִתְאַחִיד בְּסִטְרָא אַחֲרָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִתְעַקַּר מֵעָלְמָא דְּדְכוּרָא, וּמֵעָלְמָא דְּנוּקְבָא. הָא אִתְאַחַד, בְּאִינּוּן עֲבָדִים דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא אַחֲרָא.

הַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּהָכִי הוּא, אִיצְטְרִיךְ פְּגָם, וּלְמֶעְבַּד בֵּיהּ רְשִׁימוּ דְּפְגָם, דְּהָא כָּל פְּגָם דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ, וּמִיּוֹבֵל וּלְהָלְאָה אִתְהַדַּר לְגִלְגּוּלָא, וְתָב לְעָלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. (ס״א אי זָכֵי וְאִתְתְּקַן גַּרְמֵיהּ אִתְבַּר) וְאִתְדַּבָּק בְּהַהוּא עָלְמָא דְּנוּקְבָא, וְלָא יַתִּיר. זָכָה עָבִיד תּוֹלְדִין בְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא, וְכֻלְּהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת לָךְ.

וְזַכָּאָה אִיהוּ כַּד אִתְתָּקַן וְזָכֵי לְכָךְ.

וְאִי לָא זָכָה אַפִּילּוּ בְּגִלְגּוּלָא דְּיוֹבְלָא, הָא אִיהוּ כְּלָא הַוָּה אִתְהַדַּר, וְלָא אַשְׁלִימוּ יוֹמוֹי, לְאִתְנַסְּבָא בְּעָלְמָא, וּלְמֶעְבַּד תּוֹלְדִין. מַה כְּתִיב, אִם בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא. אִי יְחִידָאי יֵעוּל בְּהַהוּא עָלְמָא בְּלָא (דף ק״ו ע״א) תּוֹלְדִין, וְלָא בָּעָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּהַאי, וְנָפַק מֵהַאי עָלְמָא יְחִידָאי, בְּלָא זַרְעָא, אָזִיל כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִּיתָא, עַד הַהוּא אַתָּר דְּטַנָּרָא (ק׳ ע״א) תַּקִּיפָא, וְעָאל תַּמָּן וּמִיַּד נָשַׁב רוּחָא דְּהַהוּא יְחִידָאי, דְּקָא אִשְׁתְּבִיק מִנּוּקְבֵיהּ, וְאָזִיל יְחִידָאי, (צ״ה ע״א)

כְּחִוְיָא דְּלָא אִתְחַבָּר בְּאַחֲרָא בְּאוֹרְחָא, וְנָשִׁיב בֵּיהּ.

וּמִיַּד נָפַק מִגּוֹ הַהוּא אַתָּר דְּטַנָּרָא תַּקִּיפָא, הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְאָזִיל וּמְשַׁטְּטָא בְּעָלְמָא, עַד דְּקָא אַשְׁכַּח פְּרוֹקָא לְאָתְבָא. וְהַיְינוּ אִם בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא, הַאי דְּלָא בָּעָא לְאִתְנַסְּבָא, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ תּוֹלְדִין.

אֲבָל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, דְּקָא אִתְנְסִיב, וְאִשְׁתָּדַל בְּאִתְּתֵיהּ, וְלָא יָכִיל, הַהוּא לָא אִתְתָּרַךְ כְּהַהוּא אַחֲרָא, לָא ייעוּל יְחִידָאי, וְלָא נָפִיק יְחִידָאי, אֶלָּא אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מְקַפֵּחַ אֲגַר כָּל בְּרְיָין, אַף עַל גַּב דְּלָא זָכוּ בִּבְנֵי, מַה כְּתִיב וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְתַרְוַוייהוּ אַתְיָין בְּגִלְגּוּלָא, וְזַכְיָין לְאִתְחַבְּרָא כַּחֲדָא כְּמִלְקַדְמִין. וְהַאי לָא נָסִיב אִתְּתָא דְּתְרוּכִין, אֶלָּא הַהִיא דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ בְּקַדְמִיתָא, וְלָא זָכוּ, הַשְׁתָּא יִזְכּוּ כַּחֲדָא, אִי יְתַקְנוּן עוֹבָדִין, וְעַל דָּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.

(שמות כא) אִם אֲדוֹנָיו יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה וְגוֹ'. (הַשְׁתָּא) אַהְדָּר קְרָא לְמִלִּין אַחֲרָנִין, (ס"א לְמִלָּה קַדְמָאָה) לְהַהוּא דְּנָפִיק יְחִידָאי בְּלָא נוּקְבָּא כְּלָל, וַיִּפְרוֹק לֵיהּ הַהוּא דּוּכְתָּא דְּאִקְרֵי שְׁבִיעִית. וְהַהוּא שְׁבִיעִית אִקְרֵי אֲדוֹנָיו, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ אִיהוּ. אִם דָּא אֲדוֹנָיו חָס עָלֵיהּ, וְאָתִיב לֵיהּ לְהַאי עָלְמָא יְחִידָאי כְּמָה דְּהַוָה, וְיָהִיב לֵיהּ אִתְּתָא הַהִיא דְּמִזְּבֵּחַ אַחִיתַת עַלּוֹי דְּמְעִין, וְאִתְחַבְּרָא כַּחֲדָא. וְיָלְדָה לוֹ בָּנִים אוֹ בָּנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ כְּמָה דְּאִתְמַר. דְּהָא אִי תָּב, וְאַתְקִין הַהוּא אֲתָר דְּפָגִים בְּחַייּוֹי, אִתְקַבַּל קְמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, נָטִיל לֵיהּ, וְאַתְקִין לֵיהּ עַל תִּקּוּנוֹי לְבָתַר. וְדָא אִקְרֵי בַּעַל תְּשׁוּבָה, דְּהָא יָרִית מוֹתְבֵיהּ, דְּהַהוּא אֲתָר, דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וְאַתְקִין

גַּרְמֵיהּ מִמַּה דְּהַוָה בְּקַדְמִיתָא. (ס"א הַהוּא אֲתַר דְּפָגִים וְאַתְקִין לֵיהּ עַל תִּיקוּנוֹי בְּחַיּוֹי אִתְקַבָּל קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא וְנָטִיל לֵיהּ לְבָתַר וְדָא אִקְרֵי בַּעַל תְּשׁוּבָה דְּהָא אַתְקִין גַּרְמֵיהּ מִמַּה דַּהֲוָה בְּקַדְמִיתָא) **כֵּיוָן דְּאִתְתָּקַן וְתָב בְּתִיּוּבְתָּא, הָא סָלִיק עַל תִּקוּנֵיהּ. דְּלֵית מִלָּה בְּעָלְמָא, וְלֵית מַפְתְּחָא בְּעָלְמָא, דְּלָא תָּבַר הַהוּא דְּתָב בְּתִיּוּבְתָּא.**

מַאי יֵצֵא בְּגַפּוֹ. הָא אִתְּמַר, אֲבָל תּוּ רָזָא אִית בֵּיהּ, יֵצֵא בְּגַפּוֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ט) **עַל גַּפֵּי מְרוֹמֵי קָרֶת, מַה לְהָתָם עִלּוּיָא וְסִלּוּקוּ, אוּף הָכָא עִלּוּיָא וְסִלּוּקוּ, אֲתָר דְּמָרֵיהוֹן דְּתִיּוּבְתָּא סַלְּקִין, אֲפִילּוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים לָא יַכְלִין לְמֵיקָם תַּמָּן. וּבְגִין כָּךְ כֵּיוָן דְּתָב בְּתִיּוּבְתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל לֵיהּ וַדַּאי מִיָּד.**

תָּנֵינָן, לֵית מִלָּה בְּעָלְמָא דְּקַיְימָא קָמֵי תְּשׁוּבָה, וּלְכֹלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל וַדַּאי. וְאִי תָּב בְּתִיּוּבְתָּא הָא אִזְדַּמַּן לָקְבֵלֵיהּ אַרְחָ חַיִּים, וְאַף עַל גַּב דְּפָגִים מַה דְּפָגִים, כֹּלָּא אִתְתָּקַן, וְכֹלָּא אִתְהַדַּר עַל תִּקוּנֵיהּ, דְּהָא אֲפִילּוּ בְּמַה דְּאִית בֵּיהּ אוֹמָאָה, (קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי בֵּיהּ כִּי יֵיְ' צְבָאוֹת יָעָץ וּמִי יָפֵר דָּא אִיהוּ רָזָא סְתִימָא. וְתוּ כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּמֵי אוֹמָאָה לָא אוּמֵי אֶלָּא אִם לָא יַעֲבִיד תְּיוּבְתָּא דְּהָא לֵית פִּתְגָּמָא דְּקַיְימָא קָמֵי תְּיוּבְתָּא וְעַל כֹּלָּא מְכַפֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד עָבְדִין תְּיוּבְתָּא שְׁלִימָתָא) **קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל, דִּכְתִיב,** (ירמיה כב) **חַי אֲנִי נְאֻם יְיָ' כִּי אִם יִהְיֶה כָּנְיָהוּ וגו' וּכְתִיב** (ירמיה כב) **כִּתְבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וגו'. וּבָתַר**

דְּתָב בְּתִיבְתָּא כְּתִיב, (דברי הימים א ג) וּבְנֵי יְכָנְיָה אָסִיר בְּנוֹ וְגוֹ', מִכָּאן דְּתִשּׁוּבָה מִתְבַּר כַּמָּה גְּזִרִין וְדִינִין, וְכַמָּה שַׁלְשְׁלָאִין דְּפַרְזְלָא, וְלֵית מַאן דְּקַיְימָא קַמֵּי דְּתִיבְתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי, לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַפּוֹשְׁעִים בִּי, דְּלָא בָּעָאן לְאָתָבָא, וּלְאִתְנַחֲמָא עַל מַה דְּעָבְדוּ. אֲבָל כֵּיוָן דְּאִתְנַחֲמוּ, הָא מְקַבֵּל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין כַּךְ, בַּר נָשׁ דָּא, אַף עַל גַּב דְּפָשַׁע בֵּיהּ, וּפָגִים בְּאַתְרָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וְתָב לְקַמֵּיהּ, מְקַבֵּל לֵיהּ, וְחָס עָלֵיהּ, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף ק"ו ע"ב) מָלֵא רַחֲמִין אִיהוּ, וְאִתְמְלֵי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבָדוֹי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפִילּוּ עַל בְּעִירֵי וְעוֹפוֹי מָאטוּן רַחֲמוֹי. אִי עָלַיְיהוּ מָאטוּן רַחֲמוֹי, כָּל שֶׁכֵּן עַל בְּנֵי נָשָׁא, דְּיַדְעִין וְאִשְׁתְּמוֹדְעָאן לְשָׁבְחָא לְמָאֲרֵיהוֹן, דְּרַחֲמוֹי מָאטוּן עָלַיְיהוּ, וְשָׁרָאן עָלַיְיהוּ. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים קיט) רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְיָ׳ כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּינִי. אִי עַל חַיָּיבִין מָאטוּן רַחֲמוֹי, כָּל שֶׁכֵּן עַל זַכָּאִין. אֶלָּא מַאן בָּעֵי אַסְוָותָא, אִינּוּן מָארֵי כְּאֵבִין, וּמַאן אִינּוּן מָארֵי כְּאֵבִין. אִלֵּין אִינּוּן חַיָּיבִין, אִינּוּן בָּעָאן אַסְוָותָא וְרַחֲמֵי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (רַחֲמֵי) עָלַיְיהוּ, דְּלָא יְהוֹן שְׁבִיקִין מִנֵּיהּ, וְאִיהוּ דְּלָא אִסְתַּלַק מִנַּיְיהוּ, וְיִתּוּבוּן לָקָבְלֵיהּ. כַּד

מְקָרֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּימִינָא מְקָרֵב. וְכַד דָּחֵי, בִּשְׂמָאלָא דָּחֵי. וּבְשַׁעֲתָא דְּדָחֵי, יְמִינָא מְקָרֵב. מִסְטְרָא דָּא דָּחֵי, וּמִסְטְרָא דָּא מְקָרֵב, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁבִיק רַחֲמוֹי מִנַּיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב (ישעיה נז) וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב בְּדֶרֶךְ לִבּוֹ. וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ, דְּרָכָיו רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ וַאֲשַׁלֵּם נִחֻמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו. וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב, אַף עַל גַּב דְּחַיָּיבִין עֲבִדִין, כָּל מַה דְּעַבְדִין בְּזָדוֹן דְּאַזְלִין בְּאָרְחָא דְּלִבַּייהוּ, וְאַחֲרָנִין עַבְדִין בְּהוּ הַתְרָאָה, וְלָא בָּעָאן לְצַיְיתָא לוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְּתָבִין בִּתְיוּבְתָּא, וְנַטְלִין אָרְחָא טָבָא דְּתִיוּבְתָּא, הָא אַסְוָותָא זְמִינָא לָקְבַלַיְיהוּ. הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, אִי עַל חַיָּיא אָמַר קְרָא, אוֹ עַל מֵתַיָּיא אָמַר קְרָא. דְּהָא רֵישָׁא דִּקְרָא, לָאו אִיהוּ סִיפָּא. וְסִיפָּא, לָאו אִיהוּ רֵישָׁא. רֵישָׁא דִּקְרָא, אַחְזֵי עַל חַיָּיא. וְסוֹפֵיהּ אַחְזֵי עַל מֵתַיָּיא. אֶלָּא, קְרָא (ס״א רֵישָׁא דִּקְרָא) אָמַר, בְּעוֹד דְּבַר נָשׁ אִיהוּ בְּחַייּוֹ, וְהָכִי הוּא, וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב בְּדֶרֶךְ לִבּוֹ, בְּגִין דְּיֵיצֵר הָרַע דְּבֵיהּ, תַּקִּיף וְאִתְתַּקַּף בֵּיהּ, וְעַל דָּא אָזֵל שׁוֹבָב, וְלָא בָּעֵי לְאָתָבָא בִּתְיוּבְתָּא.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲמֵי אָרְחוֹי, דְּקָא אַזְלִין בְּבִישׁ, בְּלָא תוֹעַלְתָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא אִצְטְרִיכְנָא לְאַתְקָפָא בִּידֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב דְּרָכָיו רָאִיתִי, (וְאֶרְפָּאֵהוּ)

דְּקָא אַזְלִין בְּחֶשׁוֹכָא, אֲנָא בָּעֵי לְמֵיהַב לֵיהּ אַסְוָותָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֶרְפָּאֵהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ אָעִיל בְּלִבֵּיהּ אָרְחֵיהּ דְּתִיּוּבְתָּא וְאַסְוָותָא לְנִשְׁמָתֵיהּ. וְאַנְחֵהוּ, מַאי וְאַנְחֵהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לב) לֵךְ נְחֵה אֶת הָעָם. אַנְהִיג לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֹרַח מֵישָׁר, כְּמַאן דְּאַתְקִיף בִּידָא דְּאַחֲרָא, וְאַפְקֵיהּ מִגּוֹ חֶשׁוֹכָא.

וַאֲשַׁלֵּם נְחוּמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו, הָא אִתְחֲזֵי דְּמִיתָא אִיהוּ, (אֶלָּא) אִין, וַדַּאי מֵיתָא אִיהוּ, וְקַיְימָא בַּחַיִּין דְּהוֹאִיל (דְּאִיהִי אִיהוּ וְקַיְימָא בְּחַיִּין וְהוֹאִיל) וְאִיהוּ רָשָׁע, מֵיתָא אִקְרֵי. מַהוּ וַאֲשַׁלֵּם נְחוּמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד טִיבוּ עִם בְּנֵי נָשָׁא, דְּכֵיוָן דְּעָאל מִי״ג שְׁנִין וּלְהָלְאָה, פָּקִיד עִמֵּיהּ (בראשית קמ״ד ע״ב, קס״ה ע״ב) תְּרִין מַלְאָכִין נְטוּרִין דְּנַטְרֵי לֵיהּ, חַד מִימִינֵיהּ, וְחַד מִשְּׂמָאלֵיהּ.

כַּד אָזִיל בַּר נָשׁ בְּאֹרַח מֵישָׁר, אִינּוּן חַדָּאן בֵּיהּ, וְאִתְקִיפוּ עִמֵּיהּ בְּחֶדְוָה, מַכְרְזָן קָמֵיהּ וְאָמְרִין, הָבוּ יְקָר לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא. וְכַד אָזִיל בְּאֹרַח עָקִימוּ, אִינּוּן מִתְאַבְּלָן עָלֵיהּ, וּמִתְעַבְּרָן מִנֵּיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְקִיף בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַנְהִיג לֵיהּ בְּאֹרַח מֵישָׁר, כְּדֵין כְּתִיב, וַאֲשַׁלֵּם נְחֻמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו. וַאֲשַׁלֵּם נְחוּמִים לוֹ בְּקַדְמִיתָא, דְּאִיהוּ אִתְנַחֵם עַל מַה דְּעָבַד בְּקַדְמִיתָא, וְעַל מַה דְּעָבַד הַשְׁתָּא, וְתָב בִּתְיוּבְתָּא. וּבְתַר כֵּן וְלַאֲבֵלָיו, אִינּוּן מַלְאָכִין דַּהֲווֹ

מִתְאַבְּלָן עָלַיְיהוּ כַּד אִתְעַבְרוּ מִנַּיְיהוּ, וְהַשְׁתָּא דְּאִתְהַדָּרוּ בַּהֲדַיְיהוּ, הָא וַדַּאי נְחוּמִים לְכָל סִטְרִין.

וְהַשְׁתָּא אִיהוּ חַי וַדַּאי. חַי בְּכָל סִטְרִין, אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְכֵיוָן דְּאָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, כְּדֵין אִקְרֵי בַּעַל תְּשׁוּבָה, (נשא קכ״ב ע״ב) דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָה אוּף הָכִי אִקְרֵי. וְאִיהוּ בַּעַל תְּשׁוּבָה אִקְרֵי. וְקַדְמָאֵי אָמְרוּ, בַּעַל תְּשׁוּבָה מַמָּשׁ. וְעַל דָּא, אֲפִילּוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים אֵינָם יְכוֹלִים לַעֲמוֹד, בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים.

דָּוִד מַלְכָּא אָמַר, (תהלים נא) לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וְגוֹ׳, לְךָ לְבַדְּךָ, מַאי לְךָ לְבַדְּךָ. אֶלָּא, בְּגִין דְּאִית חוֹבִין, דְּחָטֵי בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִבְנֵי נָשָׁא. וְאִית חוֹבִין דְּחָטָא לִבְנֵי נָשָׁא, וְלָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִית חוֹבִין דְּחָטֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי וְלָא לִבְנֵי נָשָׁא. (אַחֲרָא) דָּוִד מַלְכָּא, חָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא לִבְנֵי נָשָׁא.

וְאִי תֵּימָא הָא (דף ק״ז ע״א) חָב הַהוּא חוֹבָה דְּבַת שֶׁבַע, וְתָנֵינָן, מַאן דְּאָתֵי עַל עֶרְוָה אִתְּתָא בִּרְעוּתָהּ אָסְרָה עַל בַּעְלָהּ, וְחָב לְחַבְרֵיהּ, וְחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָאו הָכִי הוּא דְּהַהוּא דְּאַתְּ אָמַר. בְּהֵיתֵּרָא הֲוָה, וְדָוִד דִּילֵיהּ נָקַט, וְגֵט הֲוָה לָהּ מִבַּעְלָהּ, עַד לָא יֵהַךְ לְקָרְבָא, דְּהָכִי הֲוָה מִנְהָגָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דְּיַהֲבִין גֵּט זִמַּן לְאִתְּתֵיהּ, כָּל דְּנָפִיק חֵילָא.

וְכֵן עָבֵד אוּרִיָּה לְבַת שֶׁבַע. וּלְבָתַר דְּעָבַר זְמַן וַהֲוַת פְּטוּרָא לְכֹלָּא, נָטַל לָהּ דָּוִד. וּבְהֵיתֵרָא עָבַד כָּל מַה דְּעָבַד.

דְּאִלְמָלֵא לָאו הָכִי, וּבְאִסּוּרָא הֲוָה, לָא שַׁבְקָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּיהּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב לְסַהֲדוּתָא, (שמואל ב יב) וַיְנַחֵם דָּוִד אֵת בַּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ. סַהֲדוּתָא דְּאִשְׁתּוֹ הִיא, וַדַּאי אִשְׁתּוֹ, וּבַת זוּגוֹ הֲוַת, דְּאִזְדַּמְּנַת לְגַבֵּיהּ, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. (וְרָזָא דְּמִלְּתָא מַלְכוּתָא דִּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ אִתְעֲבִיד רַגְלָהּ רְבִיעָא לְמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה וְאִתְקְרֵי בַּת שֶׁבַע עַל אֶבֶן אַחַת שֶׁבַע עֵינָיִים) הָא סַהֲדוּתָא דְּלָא חָב דָּוִד חוֹבָה דְּבַת שֶׁבַע כִּדְקָאמְרַן.

וּמַה הִיא חוֹבָה דְּחָב, (אֶלָּא) לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא לְאַחֲרָא. דְּקָטַל לְאוּרִיָּה בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן, וְלָא קַטְלֵיהּ אִיהוּ בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לֵיהּ וַאֲדֹנִי יוֹאָב, דְּהָא דָּוִד הֲוָה רִבּוֹן עָלֵיהּ, (וְעַל יוֹאָב) וְקָרָא אוֹכַח, דִּכְתִיב, (שמואל ב כג) אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד, וְלֹא אֲשֶׁר לְיוֹאָב, וְלֹא קַטְלֵיהּ הַהִיא שַׁעֲתָא, וְקַטְלֵיהּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן.

וְקָרָא אָמַר, וְלֹא נִמְצָא אִתּוֹ דָּבָר, (מלכים א טו) רַק בִּדְבַר אוּרִיָּה הַחִתִּי. רַק לְמָעוּטֵי קָא אָתֵי, בִּדְבַר אוּרִיָּה, וְלָא בְּאוּרִיָּה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְאוֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן, וְכָל חֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן, הֲוָה חָקִיק בֵּיהּ חִוְיָא עָקִים, דִּיוּקְנָא דְּדַרְקוֹן, וְאִיהוּ עֲבוֹדָה זָרָה דִּלְהוֹן. אָמַר

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יָהֲבַת חֵילָא לְהַהוּא שִׁקּוּץ. (ד"א דְּכֵיוָן דְּחֲרַב בְּנֵי עַמּוֹן אִתְגַּבַּר הַהִיא שַׁעֲתָא עַל אוּרְיָה כַּמָּה תּוּקְפָּא תַּקִּיף הַהוּא חִוָּיָא עֲקִימָא) בְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דְּקָטְלוּ בְּנֵי עַמּוֹן לְאוּרְיָה, וְסַגִּיאִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ, וְאִתְגַּבַּר בְּהַהִיא שַׁעֲתָא חֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן, כַּמָּה תְּקִפָּא אִתְתַּקַּף הַהִיא עֲבוֹדָה זָרָה שִׁקּוּץ.

וְאִי תֵּימָא, אוּרְיָה לָא הֲוָה זַכָּאי, כֵּיוָן דִּכְתִיב עָלֵיהּ אוּרְיָה הַחִתִּי. לָאו הָכִי, זַכָּאָה הֲוָה, אֶלָּא דִּשְׁמָא דְּאִתְרְמֵיהּ הֲוָה חִתִּי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שופטים יא) וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי, עַל שׁוּם אִתְרְמֵיהּ אִתְקְרֵי הָכִי.

וְעַל דָּא בְּדִבַּר אוּרְיָה הַחִתִּי, דְּשִׁקּוּץ בְּנֵי עַמּוֹן אִתְגַּבָּר עַל מַחֲנֵה אֱלֹהִים, דְּמַשְׁרְיָתָא דְּדָוִד, דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ דִּלְעֵילָּא הֲוֹוּ. וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא דְּפָגִים דָּוִד מַשְׁרְיָתָא דָּא, פָּגִים לְעֵילָּא מַשְׁרְיָתָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים נא) לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי. לְבַדְּךָ, וְלָא לְאַחֲרָא. דָּא הֲוָה הַהוּא חוֹבָה דְּחָב לְגַבֵּיהּ. וְדָא הוּא בְּדִבַּר אוּרְיָה. וְדָא הוּא בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן.

כְּתִיב, (דברי הימים ב טז) כִּי יְיָ׳ עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, אִלֵּין (ויחי רמ"ח ע"א) נוּקְבִין. וּכְתִיב (זכריה ד) עֵינֵי יְיָ׳ הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים, אִלֵּין דְּכוּרִין, וְהָא יְדִיעָן אִינּוּן. דָּוִד אָמַר (תהלים נא) וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי. בְּעֵינֶיךָ, לְפָנֵי עֵינֶיךָ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא מַאי בְּעֵינֶיךָ, אָמַר דָּוִד, בְּהַהוּא אֲתָר

דְּחַבְנָא, בְּעֵינָךְ הֲוָה. דַּהֲוֵינָא יָדַע, דְּהָא עֵינָךְ הֲווֹ זְמִינִין, וְקַיְימִין קָמָאי, וְלָא חַשַּׁבְנָא לוֹן, הֲרֵי חוֹבָא דְּחַבְנָא, וְעַבַדְנָא, בְּאַן אֲתָר הֲוָה, בְּעֵינָךְ.

לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרָךְ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטָךְ, וְלֹא יְהֵא לִי פִּתְחוֹן פֶּה לְמֵימָר קַמָּךְ. תָּא חֲזֵי, כָּל אוּמָנָא, כַּד מַלִּיל, בְּאוּמָנְתֵּיהּ מַלִּיל. דָּוִד בְּדִיחָא דְּמַלְכָּא הֲוָה, וְאַף עַל גַּב דְּהֲוָה בְּצַעֲרָא, כֵּיוָן דְּהֲוָה קַמֵּי מַלְכָּא, תָּב לְבְדִיחוּתֵיהּ, כְּמָה דְּהֲוָה, בְּגִין לְבַדְּחָא לְמַלְכָּא.

אָמַר, מָארֵי דְּעָלְמָא, אֲנָא אֲמֵינָא, (תהלים כו) בְּחָנֵנִי יְיָ וְנַסֵּנִי, וְאַתְּ אָמַרְתְּ דְּלָא אִיכוֹל לְקַיְימָא בְּנִסְיוֹנָךְ. הָא חָבְנָא, לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרָךְ, וִיהֵא מִילָּךְ קְשׁוֹט, דְּאִלְמָלֵא לָא חָבְנָא, יְהֵא מִלָּה דִּילִי קְשׁוֹט, וִיהֵא מִילָּךְ בְּרִיקַנְיָא, הַשְׁתָּא דְּחַבְנָא, בְּגִין דְּלֶהֱוֵי מִילָּךְ קְשׁוֹט, יָהִיבְנָא אֲתָר לְצַדְּקָא מִילָּךְ, בְּגִין כַּךְ עֲבִידְנָא, לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרָךְ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטָךְ. אַהֲדָר דָּוִד לְאוּמָנוּתֵיהּ, וְאָמַר גּוֹ צַעֲרֵיהּ מִלִּין דִּבְדִיחוּתָא לְמַלְכָּא.

תָּנֵינָן, לָאו דָּוִד אִתְחֲזֵי לְהַהוּא עוֹבָדָא, דְּהָא אִיהוּ אָמַר, (תהלים קט) וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי (אֲנִקִּיד חָלָל כְּבָר הֲוָה חָלָל בְּקִרְבִּי) (דף ק"ז ע"ב) הָכִי הוּא. אֲבָל אָמַר דָּוִד, בְּלִבָּא אִית תְּרֵין הֵיכָלִין, בְּחַד דָּמָא, וּבְחַד רוּחָא, הַהוּא חַד דְּמַלְיָיא דָּמָא, בֵּיהּ דִּיוּרָא לְיֵצֶר הָרָע. וְלִבִּי לָאו הָכִי, דְּהָא רֵיקָן אִיהוּ,

וְלָא יָהֲבִית דִּיוּרָא לְדָמָא בִּישָׁא, לְשַׁכְנָא בֵּיהּ יֵצֶר הָרָע, וְלִבִּי וַדַּאי חָלַל אִיהוּ, בְּלָא דִּיוּרָא (נ״א דְּמָא) בִּישָׁא, וְכֵיוָן דְּהָכִי הוּא, לָא אִתְחֲזֵי דָּוִד לְהַהוּא חוֹבָה דְּחָב אֶלָּא, בְּגִין לְמֵיהַב פִּתְיחוּ דְּפוּמָא לְחַיָּיבַיָּא, דְּיִמְרוּן, דָּוִד מַלְכָּא חָב וְתָב בִּתְיוּבְתָּא, וּמָחַל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן שְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא אָמַר (תהלים נא) אַלַמְּדָה פּוֹשְׁעִים דְּרָכֶיךָ וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ יָשׁוּבוּ.

וּכְתִיב, (שמואל ב טו) וְדָוִד עֹלֶה בְּמַעֲלֵה הַזֵּיתִים עוֹלֶה וּבוֹכֶה וְרֹאשׁ לוֹ חָפוּי וְהוּא הוֹלֵךְ יָחֵף. רֹאשׁ לוֹ חָפוּי, וְיָחֵף אֲמַאי. אֶלָּא, נָזוּף הֲוָה, עָבֵד גַּרְמֵיהּ נָזוּף, לְקַבְּלָא עֹנְשָׁא. וְעַמָּא הֲווֹ רְחִיקִין מִנֵּיהּ ד׳ אַמּוֹת. זַכָּאָה עַבְדָּא דְּהָכִי פָּלַח לְמָארֵיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדָע בְּחוֹבֵיהּ, לְאָתְבָא מִנֵּיהּ בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָא.

תָּא חֲזֵי, יַתִּיר הֲוָה, מַה דְּעָבַד לֵיהּ שִׁמְעִי בֶּן גֵּרָא, מִכָּל עַקְתִּין דְּעָבְרוּ עָלֵיהּ עַד הַהוּא יוֹמָא, וְלָא אָתִיב דָּוִד לָקַבְּלֵיהּ מִלָּה דְּהָכִי הֲוָה יֵאוֹת לֵיהּ, וּבְדָא אִתְכַּפָּרוּ חוֹבוֹי. הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, שִׁמְעִי תַּלְמִיד חָכָם הֲוָה, וְחָכְמְתָא סַגִּיאָה הֲוַת בֵּיהּ, אֲמַאי נָפִיק לְגַבֵּי דָּוִד, וְעָבִיד לֵיהּ כָּל מַה דְּעָבַד. אֶלָּא מֵאַתַר אַחֲרָא הֲוָה מִלָּה, וְאָעִיל לֵיהּ בְּלִבֵּיהּ מִלָּה דָּא. וְכָל דָּא לְתוֹעַלְתָּא דְּדָוִד. דְּהָא הַהוּא דְּעָבַד לֵיהּ שִׁמְעִי, גַּרְמָא לֵיהּ לְמֵיתָב בִּתְיוּבְתָּא

שְׁלֵימָתָא, וְתָבַר לְבֵיהּ בִּתְבִירוּ סַגִּי, וְאוֹשִׁיד דְּמְעִין סַגִּיאִין, מִגּוֹ לְבֵיהּ קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אָמַר, כִּי יֵי׳ אָמַר לוֹ קַלֵּל. יָדַע, דְּהָא מֵאַתָּר עִלָּאָה אַחֲרָא נָחַת מִלָּה.

תְּרֵין פִּקּוּדִין, פָּקִיד דָּוִד לִשְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ, חַד דְּיוֹאָב, וְחַד דְּשִׁמְעִי, עִם שְׁאַר פִּקּוּדִין דְּפָקִיד לֵיהּ. דְּיוֹאָב: דִּכְתִיב, וְגַם אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה. מִלָּה סְתִימָא הָוָה, דְּאַפִּילוּ שְׁלֹמֹה לָא הָוָה לֵיהּ לְמִנְדַּע, וְלָא יָדַע אֶלָּא בְּגִין דְּיִדְּעוּ אַחֲרָנִין, אִתְגְּלֵי לִשְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אַתָּה יָדַעְתָּ וְגוֹ׳. מַה דְּלָא אִתְחֲזֵי לָךְ לְמִנְדַּע.

דְּשִׁמְעִי: כְּתִיב, וְהִנֵּה עִמְּךָ שִׁמְעִי בֶן גֵּרָא. מַאי וְהִנֵּה עִמְּךָ, זַמִּין הוּא עִמְּךָ תְּדִיר, רַבּוֹ הָוָה. וּבְגִין כַּךְ לָא אָמַר עַל יוֹאָב וְהִנֵּה עִמְּךָ יוֹאָב. אֲבָל שִׁמְעִי דָּא, דְּאִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עִמְּךָ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לְךָ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אָן הוּא חָכְמְתָא דְּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּהַאי. אֶלָּא כֻּלָּא בְּחָכְמְתָא עָבַד, וּלְכָל סִטְרִין אַשְׁגַּח, דְּהָא חַכִּים הָוָה שִׁמְעִי, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, בְּעֵינָא דְּיִסְגֵּי אוֹרַיְיתָא בְּאַרְעָא עַל יְדוֹי דְּשִׁמְעִי, וְלָא יִפּוּק לְבַר.

תּוּ מִלָּה אַחֲרָא אַשְׁגַּח שְׁלֹמֹה בְּחָכְמְתָא, דִּכְתִיב, (שמואל ב

(ט״ז) יֵצֵא יָצוֹא וּמְקַלֵּל. מַאי יֵצֵא יָצֵא תְּרֵי זִמְנֵי, וַיֵּצֵא וַיְקַלֵּל סַגִּי. (ליה) אֶלָּא, חַד יְצִיאָה, דְּנָפַק מִבֵּי מִדְרָשָׁא לְגַבֵּי דָּוִד. וְחַד יְצִיאָה, דְּנָפַק מִירוּשָׁלַם, לְגַבֵּי עַבְדּוֹי דְּמִית עָלוֹי. יְצִיאָה חֲדָא לְגַבֵּי מַלְכָּא, וִיצִיאָה תִּנְיָינָא לְגַבֵּי עַבְדִּין. וְכָל דָּא חָמָא שְׁלֹמֹה, וְאַשְׁגַּח בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, הַהוּא יְצִיאָה תִּנְיָינָא. וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ, יָדַע דְּביציאָה יָמוּת.

(שמואל ב ט״ז) וְעִפַּר בֶּעָפָר מַהוּ. אָמַר שְׁלֹמֹה לְגַבֵּי אַבָּא בֶּעָפָר הַוָּה. לְגַבֵּי שִׁמְעִי בְּמַיָּא, דְּכְתִּיב וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת נַחַל קִדְרוֹן. עָפָר הָתָם, וְהָכָא מַיָּא. תַּרְוַוייהוּ דָּן שְׁלֹמֹה, לְמֶהֱוֵי עָפָר וּמַיָּא כַּסּוּטָה, לְמַאן דְּאַסְטִין אָרְחָא לְגַבֵּי אֲבוֹי.

כְּתִיב (מלכים א ב׳) וְהוּא קִלְלַנִי קְלָלָה נִמְרֶצֶת. וּכְתִיב וָאֶשָּׁבַע לוֹ בַּיְיָ לֵאמֹר אִם אֲמִיתְךָ בֶּחָרֶב. מַאי בֶּחָרֶב. וְכִי שִׁמְעִי טִפְּשָׁא הַוָּה, דְּאִילּוּ הָכִי אוֹמֵי לֵיהּ, דְּלָא ייֵמָא בְּחֶרֶב לָא. אֲבָל בַּחֲנִית אוֹ בְּגִירָא אִין.

אֶלָּא תְּרִין מִלִּין הָכָא. חַד אָמַר יְנוֹקָא, בְּרֵיהּ דְּנוּנָא רַבָּא הַהוּא (דף ק״ח ע״א) דְּקַשְׁקְשׁוֹי סָלְקִין לְרוּם עַנָנִין. אוֹמָאָה דְּדָוִד מַלְכָּא, כַּד הַוָּה בָּעֵי לְאוּמָאָה, אַפִּיק חַרְבָּא דִּילֵיהּ, דְּתַמָּן הַוָּה חָקִיק שְׁמָא גְּלִיפָן, וְתַמָּן אוֹמֵי. וְכָךְ עָבִיד לְשִׁמְעִי, דִּכְתִּיב וָאֶשָּׁבַע לוֹ בַּיְיָ לֵאמֹר אִם אֲמִיתְךָ

בֶּחָרֵב. בְּמַאי הַוָה אוֹמָאָה דָּא. בֶּחָרֵב. (ס״א בְּהַאי חֶרֶב דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא חָקִיק בֵּיהּ אוֹמֵי) בֶּחָרֵב אוֹמֵי. וּמִלָּה אַחֲרָא, דִּין שְׁלֹמֹה, אָמַר, בִּקְלָלָה אָתָא לְגַבֵּי אַבָּא, בְּמִלִּין, דָּא מִלִּין לְגַבֵּיהּ, וּבְשֵׁם הַמְפוֹרָשׁ קַטְלֵיהּ, וְלֹא בֶּחָרֵב. וּבְגִין דָּא עָבַד שְׁלֹמֹה הָכִי. הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּכְיוָן דְּאוֹמֵי לֵיהּ דָּוִד, אֲמַאי קַטְלֵיהּ, דְּאִתְחֲזֵי דְּהָא אוֹמָאָה דָּא בַּעֲלִילָה הַוָה, דְּהָא לְבָא וּפוּמָא לָא הַווֹ כַּחֲדָא. אֶלָּא וַדַּאי דָּוִד לָא קַטְלֵיהּ, וְהָא יְדִיעָא, כָּל שַׁייפִין דְּגוּפָא מְקַבְּלִין כֹּלָּא, וְלִבָּא לָא מְקַבְּלָא אֲפִילּוּ כְּחוּטָא דְּנִימָא דְּשַׂעֲרָא. דָּוִד מַלְכָּא לְבָא הַוָה, וְקַבִּיל מַה דְּלָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ לְקַבְּלָא, וּבְגִין כָּךְ, (מלכים א ב) וְיָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לּוֹ כְּתִיב. וְתוּ, דְּהָא אִילָנָא גָּרִים לְמֶהֱוֵי נָטִיר וְנוֹקֵם כְּחִוְיָא.

כְּתִיב (תהלים נא) כִּי לֹא תַחְפּוֹץ זֶבַח וְאֶתְּנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ זֶבַח, וְכִי לָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִקְרְבוּן קָמֵיהּ קָרְבְּנָא, וְהָא אִיהוּ אַתְקִין לְגַבֵּי חַיָּיבַיָּא קָרְבְּנָא, דְּיִקְרְבוּן וְיִתְכַּפַּר לְהוּ חוֹבַייְהוּ. אֶלָּא דָּוִד לְקָמֵי שְׁמָא דְּאֱלֹהִים אָמַר, וְקָרְבָּנָא לָא קָרֵבִין לִשְׁמָא דְּאֱלֹהִים, אֶלָּא לִשְׁמָא דיו״ד ה״א וְא״ו ה״א. דְּהָא לְגַבֵּי דִּינָא קַשְׁיָא מִדַּת הַדִּין, לָא מְקָרְבִין קָרְבְּנָא. דִּכְתִיב, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ׳.

לַיְיָ, וְלָא (ויקרא ה' ע"א) לִשְׁמָא דֵּאֱלֹהִים. וְכִי תַקְרִיב קָרְבָּן מִנְחָה לַיְיָ. זֶבַח תּוֹדָה לַיְיָ. זֶבַח שְׁלָמִים לַיְיָ.

וּבְגִין כַּךְ, כְּיוָן דְּדָוִד מַלְכָּא, לְגַבֵּי אֱלֹהִים אָמַר. אִצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב, כִּי לֹא תַחְפּוֹץ זֶבַח וְאֶתֵּנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. דְּהָא לִשְׁמָא דָּא לָא מְקָרְבִין, אֶלָּא רוּחַ נִשְׁבָּרָה. דְּכְתִיב זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה. קָרְבְּנָא דֵּאֱלֹהִים, עֲצִיבוּ, וּתְבִירוּ דִּלְבָּא. וּבְגִין כַּךְ, מַאן דְּחָלַם חֶלְמָא בִּישָׁא, עֲצִיבוּ אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה, דְּהָא בְּמִדַּת אֱלֹהִים קַיְימָא, וְזֶבַח דְּמִדַּת דִּינָא, עֲצִיבוּ אִצְטְרִיךְ וְרוּחַ נִשְׁבָּרָה, וְהַהוּא עֲצִיבוּ מִסְתַּיֵּיהּ לְחֶלְמָא בִּישָׁא, וְלָא שַׁלְטָא דִּינָא עֲלוֹי. דְּהָא זֶבַח דְּאִתְחָזֵי לְמִדַּת דִּינָא, אַקְרִיב קָמֵיהּ.

לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, מַאי לֹא תִבְזֶה, מִכְּלָל דְּאִיכָּא לֵב דְּאִיהוּ בּוֹזֶה. אִין. הַיְינוּ לֵב דְּאִיהוּ גַּאֶה, לֵב בְּגַסּוּת רוּחָא, הַיְינוּ לֵב דְּאִיהוּ בּוֹזֶה, אֲבָל לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלִַם. מַאי הֵטִיבָה, אִתְחָזֵי דְּהָא טִיבוּ אִית בָּהּ, וְהַשְׁתָּא הֵטִיבָה עַל הַהוּא טִיבוּ. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא מִן יוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּדַּל בִּבְנַיִן בֵּי מַקְדְּשָׁא לְעֵילָּא, עַד (ויקרא רכ"א ע"א) כְּעַן, הַהוּא הֲטָבָה דְּרָצוֹן, לָא שַׁרְיָא עַל

הַהוּא בִּנְיָן, וְעַל דָּא לָא אִשְׁתְּכְלַל. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּרָצוֹן דִּלְעֵילָּא יִתְעַר, ייטיב וְיַדְלִיק נְהוֹרִין דְּהַהוּא בִּנְיָן, וְהַהוּא עֲבִידְתָּא, דְּאַפִּילוּ מַלְאָכִין דִּלְעֵילָּא, לָא ייכְלוּן (לְא) לְאִסְתַּכְּלָא בְּהַהוּא בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְלָאו בְּהַהוּא בִּנְיָן. וּכְדֵין בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְכָל עוֹבָדָא אִשְׁתְּכְלַל.

תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם, וְכִי מִן יוֹמָא דְּאִשְׁתַּדַּל בְּבִנְיַן בֵּי מַקְדְּשָׁא עַד כְּעַן, לָא בָּנָה לוֹן. (אוֹ) אִי חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם עַד כְּעַן לָא בָּנָה, בֵּי מַקְדְּשָׁא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל עוֹבָדוֹי, לָאו כְּעוֹבָדֵי דְּבַר נָשׁ. בְּנֵי נָשָׁא כַּד בָּנוּ בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, בְּקַדְמִיתָא עָבְדוּ שׁוּרֵי קַרְתָּא, וּלְבַסּוֹף עָבְדוּ בֵּי מַקְדְּשָׁא. שׁוּרֵי קַרְתָּא בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין לְאַגָּנָא עֲלַייהוּ, וּלְבָתַר בְּנַייָנָא דְּבֵיתָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, אֶלָּא בָּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַסּוֹף, כַּד יָחִית לֵיהּ מִשְׁמַיָּא, וְיוֹתִיב לֵיהּ עַל אַתְרֵיהּ, כְּדֵין יִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם דְּאִנּוּן שׁוּרִין דְּקַרְתָּא. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם, (תהלים נא) הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר תִּבְנֶה (דף ק"ח ע"ב) חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.

הָכָא אִית רָזָא, כָּל עוֹבָדִין דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא אַקְדִּים הַהוּא דִּלְבַר, וּלְבָתַר מוֹחָא דִּלְגוֹ, וְהָכָא לָאו הָכִי. תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן עוֹבָדִין דְּעָבִיד

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַקְדִּים הַהוּא דִּלְבַר, מוֹחָא אַקְדִּים בְּמַחֲשָׁבָה, וּבְעוֹבָדָא הַהוּא דִּלְבַר, דְּהָא כָּל קְלִיפָּה מִסְטְרָא אַחֲרָא הֲוֵי, וּמוֹחָא מִן מוֹחָא, וְתָדִיר סִטְרָא אַחֲרָא אַקְדִּים וְרַבִּי וְאַגְדִּיל וְנָטִיר אִיבָּא. כֵּיוָן דְּאִתְרַבִּי, זַרְקִין לֵיהּ לְבַר, (איוב כז) וְיָכִין רָשָׁע וְצַדִּיק יִלְבַּשׁ, וְזַרְקִין לְהַהִיא קְלִיפָּה, וּמְבָרְכִין (עקב רע"א ע"א) לְצַדִּיקָא דְּעָלְמָא. אֲבָל הָכָא, בִּבְנַיְינָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, דְּסִטְרָא בִּישָׁא יִתְעַבַּר מֵעָלְמָא, לָא אִצְטְרִיךְ, דְּהָא מוֹחָא וּקְלִיפָּה דִּילֵיהּ הֲוֵי. אַקְדִּים מוֹחָא, דִּכְתִיב הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלִַם. הַהִיא חוֹמָה דִּלְבַר, דְּאִיהִי קְלִיפָּה, דִּילֵיהּ הִיא מַמָּשׁ. דִּכְתִיב, (זכריה ב) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. אֲנִי וְלָא סִטְרָא בִּישָׁא.

יִשְׂרָאֵל, אִינּוּן מוֹחָא, עִלָּאָה דְּעָלְמָא. יִשְׂרָאֵל סְלִיקוּ בְּמַחֲשָׁבָה בְּקַדְמִיתָא, עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִינּוּן קְלִיפָּה, אַקְדִּימוּ. דִּכְתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַקְדָּמָא מוֹחָא, בְּלָא קְלִיפָּה. דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַייָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, מוֹחָא קָדִים לִקְלִיפָּה. וְאַף עַל גַּב דְּמוֹחָא יְקוּם בְּלָא קְלִיפָּה, מַאן הוּא דְּיוֹשִׁיט יָדָא לְמֵיכָל

מְנֵיהּ, בְּגִין, (ירמיה ב) דְּכָל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְיָ׳.

בְּהַהוּא זִמְנָא, (תהלים נא) אָז תַּחְפּוֹץ זִבְחֵי צֶדֶק. בְּגִין, דְּהָא כְּדֵין, יִתְחַבָּר כֹּלָּא בְּחִבּוּרָא חֲדָא, וִיהֵא שְׁמָא שְׁלִים בְּכָל תְּקוּנֵיהּ. וּכְדֵין קָרְבְּנָא לֶהֱוֵי שְׁלִים, לַייָ׳ אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא אֱלֹהִים לָא אִתְחַבָּר לְקוּרְבָּנָא, דְּאִלְמָלֵא אִתְחַבָּר בֵּיהּ, כַּמָּה אֱלֹהִים יְסַלְקוּן אוּדְנִין לְאִתְחַבְּרָא תַּמָּן. אֲבָל בְּהַהוּא זִמְנָא, (תהלים פו) כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ. וְאֵין אֱלֹהִים אֲחֵרָא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי (רְאוּ עַתָּה) רְאוּ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא סַגִּי, מַאי עַתָּה. אֶלָּא דְּלָא הֲוָה קַדֶּם לָכֵן, וְהַהוּא זִמְנָא לֶהֱוֵי. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַתָּה רְאוּ, מַה דְּלָא תֵּיכְלוּן לְמֵיחֲמֵי מִקַּדְמַת דְּנָא.

כִּי אֲנִי אֲנִי, תְּרֵי זִמְנֵי אֲמַאי. אֶלָּא לְדַייְקָא, דְּהָא לֵית תַּמָּן אֱלֹהִים, אֶלָּא הוּא. דְּהָא כַּמָּה זִמְנִין, דְּאִתְמַר אֲנִי זִמְנָא חֲדָא, וְלָא יַתִּיר, וַהֲוָה תַּמָּן סִטְרָא אַחֲרָא. אֲבָל הַשְׁתָּא אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי, דְּהָא כָּל סִטְרָא אַחֲרָא אִתְעֲבַר, וְדַייְקָא אֲנִי אֲנִי.

אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה, עַד הַשְׁתָּא מוֹתָא הֲוֹת מִסִּטְרָא אַחֲרָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה, מִכָּאן דִּבְהַהוּא

זִמְנָא, כָּל אִינּוּן דְּלָא טַעֲמֵי טַעֲמָא דְּמוֹתָא. מִנַּיהּ תְּהֵא לוֹן מוֹתָא, וְיָקִים לוֹן (מִיָּד). אֲמַאי. בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּאַר מֵהַהוּא זוּהֲמָא בְּעָלְמָא כְּלָל, וְיהֵא עָלְמָא חַדְתָּא, בְּעוֹבְדֵי יְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (תנינן י' דברים כו' קי"ג ע"ב)

(שייך לעיל ק"ו ע"א) (שמות בא) וְאִם אָמֹר יֹאמַר וְגוֹ' לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי. כְּמָה דְּאִתְּמַר כְּדֵין פָּגִים לֵיהּ פִּגִימוּ. אִם בְּגַפּוֹ יָבֹא, מַהוּ בְּגַפּוֹ. תָּנֵינָן, כְּתַרְגּוּמוֹ, בְּלְחוֹדוֹי. יֵאוֹת הוּא. אֲבָל הָא תָּנֵינָן, כָּל עָלְמָא, לָא קָאִים, אֶלָּא עַל גַּפָּא חֲדָא, דִּלְוָיְתָן.

וְרָזָא דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימָא דְּכַר וְנוּקְבָא, דִּדְכַר וְנוּקְבָא בָּרָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְכָל מַה דְּאָזְלִין, עָלְמָא מְזַדְּעָזָע, וְאִלְמְלֵא דְּסָרֵס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכוּרָא, וְצָנַן יַת נוּקְבָא, הַוּוֹ מְטַשְׁטְשִׁין עָלְמָא. וְעַל דָּא לָא עַבְדִין תּוֹלָדִין, (דְּבָר אַחֵר וּמָאן דְּלָא עֲבִיד תּוֹלָדִין בְּגַפּוֹ) אִם בְּגַפּוֹ יָבֹא, תְּחוֹת הַהוּא גַּפָּא, דְּלָא עָבִיד תּוֹלָדִין עָאל. וְהוֹאִיל וְכֵן, בְּגַפּוֹ יֵצֵא, לְתַמָּן אִתְדַּחָא, וְלָא עָאל לְפַרְגּוֹדָא כְּלָל, וְאִתְדַּחָא וְאִטְרִיד מֵהַהוּא עָלְמָא. בְּגַפּוֹ יֵצֵא, בְּגַפּוֹ יֵצֵא וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (ויקרא כ) עֲרִירִים יָמוּתוּ, עֲרִירִים (כְּתִיב) כְּלָל דְּכַר וְנוּקְבָא. בְּרָזָא דִּדְכוּרָא עָאל, וּבְרָזָא דְּנוּקְבָא יְפוּק. עָאל בְּהַאי, וְיִפּוּק בְּהַאי. וְהַאי אִיהוּ אֲתָר,

דְּקָא אִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי דְּיֵיעוֹל קָמֵיהּ, מַאן דְּמְסָרַס גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא. תָּא חֲזִי, מִן קָרְבְּנָא. דְּלָא (דף ק"ט ע"א) הֲווֹ מְקָרְבִין קָמֵיהּ סְרוּסָא, וְאַפִּיקוּ לֵיהּ, דְּלָא יִתְקָרֵב לְקָמֵיהּ, וּפְקִיד וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. וְכֵן לְדָרֵי דָּרִין אָסִיר לְסָרוּסֵי בְּרַיָּין, דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא. דְּהָא כָּל סְרוּסָא, דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ. וְאִי אִיהוּ אִשְׁתַּדַּל, וְנָסִיב אִיתְּתָא, וְלָא עָבִיד תּוֹלָדִין, וְלָא בָּעָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִית לֵיהּ אִיתְּתָא, אוֹ אִי הִיא לָא בָּעָאת, וְעָאל לְהַהוּא עָלְמָא, בְּלָא תּוֹלָדִין, מַה כְּתִיב. אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, וְלָא אַשְׁגָּחוּ לְפִעַל יְדוֹי דְּמָאֲרִיהוֹן, וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ, אִיהוּ יֵעוֹל בְּגַפּוֹ דְּדִכּוּרָא, וְאִיהִי בְּנוּקְבָא. בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא כְּמָה דְּאִתְּמַר, כְּלָא עַל תְּקוּנֵיהּ.

אִם אֲדֹנָיו יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה, כְּמָה דְּאִתְּמַר, אִם אֲדֹנָיו, דָּא אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה, מֵהָכָא, דְּלָאו בִּרְשׁוּתָא דְּבַר נָשׁ קַיְימָא לְמֵיסַב אִתְּתָא. אֶלָּא (כְּלָא משלי ט"ז פֶּלֶס מֹאזְנֵי מִשְׁפָּט יְיָ) כְּלָא בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת. יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה, דְּהָא לָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ אִיהוּ. וּמַאן אִיהִי. הַהִיא דְּלָאו דִּילֵיהּ, וְלָא אִזְדַּמְּנַת לְגַבֵּיהּ, וּמַאן אִיהִי. הַהִיא דַּהֲוַת זְמִינָא לְאַחֲרָא, וְאַקְדִּים הַאי בְּרַחֲמֵי, וְנָטִיל לָהּ, דָּא אִתְיְיהִיבַת לֵיהּ, דְּלָא אִתְחֲזִיאַת לֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

חֲמֵי מֵרָחִיק, וְחָמֵי לְהַהִיא אִתְתָּא, דְּזִמִּינַת לְאַפָּקָא תּוֹלָדִין בְּעָלְמָא. אַקְדִּים הַאי בְּרַחֲמֵי, וְאִתְיְיהִיבַת לֵיהּ, וְעָבִיד אִיבִּין, וְזָרַע זַרְעָא, בְּאִתְּתָא (ס״א בְּגִנְתָּא) דְּלָאו דִּילֵיהּ, בְּגִין כָּךְ, הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ, וְהוּא יֵצֵא בְּגַפּוֹ. אִי עַנְיָיא מִסְכְּנָא, כַּמָּה אִשְׁתַּדַּל בְּרֵיקַנְיָא, לָאָה וְאִשְׁתַּדַּל לְמֶעְבַּד פֵּירִין, בְּגִנְתָּא דְּלָאו אִיהִי דִּילֵיהּ, וְנָפַק בְּרֵיקַנְיָא.

סָבָא סָבָא, בְּעַדָנִין (נ״א בְּעַנְיָינִין) אִלֵּין, לָא הֲוֵית בְּרַגְלָיךְ דָּחֵי לְתַרְעָא, כְּמַאן דְּשָׁכִיב בְּאַרְעָא בְּלָא תּוּקְפָּא, דְּהָא אִתְחֲלָשׁ וּמֵחְלְשָׁא סַגִּי, דְּלָא יָכִיל, דָּחֵי בְּרַגְלוֹי. אִתְתַּקַּף סָבָא, וְלָא תִּדְחַל. הָא עַנְיָיא מִסְכְּנָא, דְּאִשְׁתַּדַּל בְּרֵיקַנְיָא, אֵימָא אֲמַאי. אִי בְּגִין דְּזָרַע בְּגִנְתָּא אַחֲרָא דְּלָאו דִּילֵיהּ, יֵאוֹת. אִי הָכִי (ס״א אֲבָל הָכָא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֵיהּ הַהוּא גִּנְתָּא לְמִזְרַע בָּהּ, דְּהָא אִיהוּ לָא נָטִיל לָהּ. אֶלָּא תָּא חֲזֵי כָּל מִלִּין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד כֻּלְּהוּ בְּדִינָא אִינּוּן וְלָא הֲוֵי מִלָּה בְּרֵיקַנְיָא הָאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לֵיהּ אִתְּתָא וְעָבַד בָּהּ פֵּירִין וְאִיבִּין לָאו הָאי כְּשְׁאָר בְּנֵי גִלְגּוּלָא וְלָא דָּמֵי מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהַאי עָלְמָא לְאַסְגָּאָה אִילָנָא (ס״א וְלָא יָכִיל) לְמָאן דְּלָא בָּעָא לְאַסְגָּאָה וּלְאִשְׁתַּדְּלָא וְאַעֲקַר וְאַפִּיל טַרְפִּין דְּאִילָנָא וְאַזְעָר אִיבָּא דִּילֵיהּ.

הַאי דַּאֲדֹנָיו יָהִיב לֵיהּ אִתְּתָא, בְּגִין לְמֶעְבַּד אִיבִּין, הָא אִשְׁתְּדַל בְּקַדְמִיתָא בְּגִין לְאַסְגָּאָה אִילָנָא, וְלָא יָכִיל. זַכְיָין כָּל כַּךְ לֵית לֵיהּ, (ס״א דְּבְנִין גַּם כֵּן לֵית לֵיהּ) דְּאִי הַוָּה זַכָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת, לָא הַוָּה תָּב בְּגִלְגּוּלָא, (כְּאַבָּנָא בקוּסְפִּיתָא) דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה נו) וְנָתַתִּי לָכֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת. וְהַשְׁתָּא דְּלָא זָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי, דְּהָא אִשְׁתְּדַל וְלָא יָכִיל, הַאי, אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְכֵיוָן דְּחָס עָלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיָהַב לֵיהּ בַּרְחֲמֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּבֵּי מִדִּידֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְנָטִיל מַה דְּגָרַע הַהוּא מַבּוּעָא, וּבְגִין כָּךְ, הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ, וּלְבָתַר יֵיתוּב, וְיִשְׁתְּדֵל עַל גַּרְמֵיהּ, לְאַשְׁלוּמֵי גִּרְעוֹנֵיהּ. עַד הָכָא רָזָא דְּקְרָא.

סָבָא סָבָא, אַתְּ אֲמַרְתְּ עַל דָּא, דְּבְרִיקְנָיָא אִשְׁתְּדַל, וְלָא אַשְׁגַּחְתְּ עָלָךְ, דְּבְרִיקְנָיָא אַתְּ אָזִיל בְּמָה דַּאֲמַרְתְּ, דְּהָא קְרָא רָדִיף אֲבַתְרָךְ, דְּסָתִיר כָּל בְּנְיָינָא דְּבָנִית עַד הַשְׁתָּא, וְאַת חָשִׁיב דְּאַנְתְּ מְשַׁטְּטָא יַמָּא לְרְעוּתָךְ. וּמַאי אִיהוּ. דְּכְתִיב, וְאִם אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְגוֹ׳.

אִי סָבָא סָבָא, לָאִי חֵילָא, מַה תַּעֲבִיד, חָשַׁבְתְּ דְּלָא לִיהֲוֵי מַאן דְּרָדִיף אֲבַתְרָךְ, הָא הַאי קְרָא רָדִיף אֲבַתְרָךְ, וְנָפִיק מִבָּתַר כְּתָלָא, כְּאַיָּלָה בְּחַקְלָא, מְדַלֵּג דְּלוּגִין

אֲבַתְרָךְ, תְּלֵיסַר דִּילּוּגִין דָּלִיג אֲבַתְרָךְ וְאַדְבִּיק לָךְ, מַה תַּעֲבִיד סָבָא. הַשְׁתָּא אִית לָךְ לְאִתְגַּבְּרָא בְּחֵילָךְ. דְּהָא גִּיבָּר תַּקִּיף חֲוֵית עַד יוֹמָא. סָבָא סָבָא, חֲוֵי דָּכִיר יוֹמָא (צ"ז ע"ב) דְּתַלְגָּא, כַּד זַרְעָנָא פּוּלִין, וַהֲווּ כַּמָּה גּוּבְרִין בְּנֵי חֵילָא, לְקַבְלָךְ, וְאַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ, נָצַחְתְּ תְּלֵיסָר (דף ק"ט ע"ב) גַּבְרִין תַּקִּיפִין, בְּנֵי חֵילָא, דְּכָל חַד מִנַּיְיהוּ קָטִיל אַרְיָא, עַד לָא יֵיכוֹל.

אִי לְאִינּוּן תְּלֵיסַר גּוּבְרִין נָצַחְתְּ, הָנֵי תְּלֵיסָר דִּלִּית בְּהוּ חֵילָא, אֶלָּא מִלִּין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר יֹאמַר כְּתִיב. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרְחֵיהּ לְמֶעְבַּד דִּינָא לְכֹלָּא. כַּד מָטָא זִמְנָא דְּהַאי אִתְּתָא לְאַשְׁכְּחָא בַּר זוּגֵיהּ מַה עָבִיד קָטִיל לְדִין, וְנָטִיל לָהּ הַהוּא בַּר זוּגָא, וְאִיהוּ נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא בִּלְחוֹדוֹי יְחִידָאָה.

וְאִם אָמַר יֹאמַר, הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא כִּפְשָׁטֵיהּ דִּקְרָא.

וְאִם אָמַר, בְּשֵׁירוּתָא דְּשִׁית שְׁנִין, יֹאמַר, בְּסוֹפָא דְּשִׁית שְׁנִין, עַד לָא יֵעוֹל שְׁבִיעָאָה, דְּהָא אִי אָמַר, כַּד אִיהוּ אַפִּילּוּ בְּיוֹמָא חַד מִשְּׁבִיעָאָה, מְלוֹי בְּטֵלִין. מַאי טַעְמָא. הָעֶבֶד כְּתִיב, בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶד, בְּשַׁתָּא שְׁתִיתָאָה. אָמַר בְּשֵׁירוּתָא דְּשִׁית שְׁנִין, וְלָא אָמַר בְּסוֹפָא דְּשִׁית שְׁנִין, לָאו כְּלוּם הוּא, וּבְגִין כַּךְ, תֵּרֵי זִמְנֵי אָמַר יֹאמַר.

וְהָכָא, בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּהַאי אִתְתָּא, אַסְגֵּי (ויקרא רמ״ד ע״א)
צְלוֹתִין וּבָעוּתִין בְּכָל יוֹמָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּהַוָה שֵׁירוּתָא בְּרַחֲמֵי, הָכִי הוּא סוֹפָא בְּרַחֲמֵי, וְדָא הוּא אָמַר יֹאמַר. אֱמוֹר בְּקַדְמִיתָא, כַּד אַקְדִּים בְּרַחֲמֵי. יֹאמַר בְּסוֹפָא וְיִתְקַבֵּל בְּרַחֲמֵי. וּמַה יֹּאמַר. אָהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי, דְּבְגִין דָּא, וּבְסִגִּיאוּ דְּצְלוֹתִין, רָחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אַתְקִין עוֹבָדוֹי, וְאָמַר אָהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנַי לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל לֵיהּ, בְּהַהוּא תִּיּוּבְתָּא, וּבְאִינּוּן סִגִּיאוּ דְּצְלוֹתִין. מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּהַוָה זַמִּין לְאָהַדְּרָא לֵיהּ בְּגִלְגּוּלָא, וּלְמִסְבַּל עוֹנָשִׁין בְּהַאי עָלְמָא, עַל מַה דְּעָבַד, לָא אַהְדַּר לֵיהּ לְהַאי עָלְמָא. וּמֶה עָבִיד, קָרִיב לֵיהּ לְבֵי דִּינָא דִּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, וְדַיְינִין לֵיהּ, וּמַסְרִין לֵיהּ לְבֵי מַלְקִיוֹתָא, וְאַרְשִׁים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵיךְ אִתְמְסַר לְבֵי עוֹנְשָׁא, וּפָגִים לֵיהּ, לְמֶהֱוֵי תְּחוֹת שָׁלְטָנֵיהּ דְּעָרְלָה, (נ״א וּפָקִיד לֵיהּ לְמֶהֱוֵי תְּחוֹת שׁוּלְטָנָא דְּיוּבְלָא) **עַד זְמַן יְדִיעָא, וּבָתַר פָּרִיק לֵיהּ.**

אִי בְּהַהוּא זְמָנָא דְּקָא עַבְדִין לֵיהּ פְּגִימוּ, אִי מָטָא יוּבְלָא, אַפִּילּוּ יוֹמָא חַד לְיוּבְלָא, אִתְחֲשָׁב כְּמָה דְּאַשְׁכַּח זְמָנָא עַד יוּבְלָא, הָכִי אִתְעַנָּשׁ וְלָא יַתִּיר. אָתָא יוּבְלָא, וְאַפְרוֹק, וְעָאלִין לֵיהּ גּוֹ פַּרְגּוֹדָא. עַד הָכָא.

אַסְתִּים עֵינוֹי הַהוּא סָבָא, רִגְעָא חֲדָא.

פָּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ׳ וְהָאֵיתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ כִּי רִיב לַיְיָ׳ עִם עַמּוֹ וְגוֹ׳. אִי סָבָא, עַד הַשְׁתָּא חַוֵּית בְּעִמְקֵי יַמָּא, וְהַשְׁתָּא דְּלַגְתְּ בְּטוּרִין תַּקִּיפִין, לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָבָא. אֶלָּא וַדַּאי עַד כְּעָן, בְּיַמָּא תַּקִּיפָא אַנְתְּ, אֲבָל עַד דְּאַזְלַת בְּעִמְקֵי יַמָּא, פָּגַעְתְּ בְּאִינּוּן טוּרִין תַּקִּיפִין, דִּי בְגוֹ יַמָּא, וְאַעֲרַעְתְּ בְּהוּ. הַשְׁתָּא אִית לָךְ לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּעִמְקֵי יַמָּא, וּבְהַנְהוּ טוּרִין.

סָבָא לָאֵי חֵילָא, מַאן יָהֲבָךְ בְּדָא, חַוֵּית בִּשְׁלָם, וּבָעִית לְכָל הַאי, אַנְתְּ עַבְדַת, אַנְתְּ סָבִיל. הַשְׁתָּא לֵית לָךְ, אֶלָּא לְאַגָּחָא קְרָבָא, וּלְנַצָּחָא כֻּלָּא, וְלָא לְמֶהְדַּר לַאֲחוֹרָא. אִתְּקַף בְּחֵילָךְ, חֲגוֹר חַרְצָךְ, וְלָא תִּדְחַל, לְתַבְרָא הָנֵי טוּרִין, דְּלָא יִתְתַּקְפוּן לְגַבָּךְ. אֵימָא לוֹן, טוּרִין רָמָאִין, טוּרִין תַּקִּיפִין, הֵיךְ אַתּוּן מִתְתַּקְפִין.

תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבֵי, חַד כְּתִיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֶת הֶהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ. וְחַד כְּתִיב, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ׳. אֶלָּא אִית טוּרִין, וְאִית טוּרִין. אִית טוּרִין, דְּאִינּוּן טוּרִין (ג׳ ע״א) רָמָאִין לְעֵילָּא לְאִלֵּין כְּתִיב, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ׳. וְאִית הָרִים, דְּאִינּוּן טוּרִין תַּתָּאִין לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ, לְאִלֵּין כְּתִיב, קוּם רִיב אֶת הֶהָרִים. דְּהָא רָדִיף מָצוּתִין, (תיקונין נ״ג) אִית לְגַבַּיְיהוּ. וְעַל דָּא אִית טוּרִין וְאִית טוּרִין.

וְאִי תֵּימָא, סָבָא, הָא כְּתִיב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת, אִלֵּין גְּבָעוֹת כָּל (ק״ב ע״ב, קכ״ט ע״ב) אִינּוּן דִּלְתַתָּא, וְהַשְׁתָּא אַנְתְּ עָבִיד לוֹן הָרִים. אֶלָּא הָכִי הוּא, לְגַבֵּי אִינּוּן טוּרִין רָמָאִין, אִקְרוּן גְּבָעוֹת. כַּד אִינּוּן בִּלְחוֹדַיְיהוּ אִינּוּן הָרִים אִקְרוּן.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהָאֵיתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ, כֵּיוָן דִּכְתִיב שִׁמְעוּ הָרִים, (דף ק״י ע״א) מַאן אִינּוּן הָרִים, וּמַאן אִינּוּן אֵיתָנִים. אֶלָּא, הָרִים וְאֵיתָנִים כֻּלְּהוּ חַד. אֲבָל אִינּוּן תְּלַת עִלָּאִין לְעֵילָּא עַל רֵישַׁיְיהוּ. וְאִינּוּן תְּלַת לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ. וְכֻלְּהוּ חַד. הָרִים לְעֵילָּא, וְעָלַיְיהוּ אָמַר דָּוִד (תהלים קכא) אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּלַת קַדְמָאֵי. וְהָאֵיתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ, אִלֵּין אִינּוּן תְּלַת בַּתְרָאֵי, לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ, תְּרֵי סַמְכֵי בֵּיתָא, וְחַד חֻדָּוָה דְּבֵיתָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן מוֹסְדֵי אָרֶץ. אֵיתָנִים אִינּוּן, וְאֵיתָנִים אִקְרוּן.

סָבָא סָבָא, הָא יָדַעְתְּ, מַאן דְּאַגַּח קְרָבָא, אִי לָא יָדַע לְאִסְתַּמְּרָא, לָא יִנְצַח קְרָבִין, אִצְטְרִיךְ לְמֶחְאָה בִּידֵיהּ, וּלְאִסְתַּמְּרָא בְּרַעְיוֹנֵיהּ, מַה דְּיֵהָא חָשִׁיב אַחֲרָא, דְּיֵהָא חָשִׁיב אִיהוּ, וְיַד יְמִינָא זְמִינָא תְּדִיר לְמֶחְאָה. וּמַחֲשָׁבוֹי וִידָא שְׂמָאלִית, זְמִינָא תְּדִיר לְקַבְּלָא וּלְאִסְתַּמְּרָא, וִימִינָא כְּלָא. הַשְׁתָּא אָמַרְתְּ וְהָאֵיתָנִים, אֵיתָנִים אִינּוּן לְתַתָּא, וְהָרִים לְעֵילָּא. אִסְתַּמַּר סָבָא, דְּהָא

רַעְיוֹנָא אַחֲרָא לָקָבְלָךְ, דִּכְתִּיב, (תהלים פט) מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי. וְדָא אִיהוּ אַבְרָהָם סָבָא, וְאִקְרֵי אֵיתָן, וְאִי אַבְרָהָם אִיהוּ אֵיתָן, יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֵיתָנִים אִקְרוּן. קוּם סָבָא, דְּהָא יַדָּעְתְּ רַעְיוֹנָא דָּא הֲוֵי מָחֵי לְרַעְיוֹנָךְ.

(במדבר כד) וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. אֵיתָן: דָּא (ק״ט ע״ב, בלק י״ד ע״א) בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם. וְהַיְינוּ, (בראשית מד) הַבֹּקֶר אוֹר. דָּא עַמּוּדָא, דְּכָל עָלְמָא קַיְימָא עָלֵיהּ, וּנְהִירוּ דִּילֵיהּ מֵאַבְרָהָם יְרִית. נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן אִקְרֵי. אִי סָבָא סָבָא, הָא רַעְיוֹנָא אַחֲרָא לָקָבְלָךְ, וְלָא יַדַּעְתְּ לְאִסְתַּמְרָא, הֵיכִי מַגִּיחִין קְרָבָא. סָבָא, אָן הוּא תּוּקְפָּא דִּילָךְ, וַדַּאי (קהלת ט) לֹא לַגִּבּוֹרִים הַמִּלְחָמָה.

כְּתִיב מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי, וּכְתִיב מַשְׂכִּיל לְדָוִד, דָּא נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ תּוּרְגְּמָן לְדָוִד, לְאוֹדָעָא לֵיהּ, מֵאִינּוּן מִלִּין סְתִימִין עִלָּאִין. אִי מַשְׂכִּיל אִיהוּ נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן. אֵיתָן הָאֶזְרָחִי אַבְרָהָם, אִיהוּ לְעֵילָּא וַדַּאי, הָא יַדַּעְנָא. וְאַף עַל גַּב דְּאַנָא סָבָא, עַל רַעְיוֹנָא דָּא מָחֵינָא. אֵיתָן הָאֶזְרָחִי, תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, בֹּקֶר אוֹר. אוֹר, הוּא אַבְרָהָם. (ויקרא ו׳ ע״א, כ״ב ע״ב) בֹּקֶר הוּא נָהָר. אוּף הָכִי, אֵיתָן הָאֶזְרָחִי, אֶזְרָח, הוּא אַבְרָהָם. אֵיתָן, כְּמָה דְּאִתְּמַר, דָּא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן. הַשְׁתָּא סָבָא, קוּם קָאִים עַל רְתִיכָךְ, דְּהַשְׁתָּא תִּנְפּוֹל

וְלָא תִּיכוֹל לְמֵיקָם. הָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אָתֵי בְּחֵילוֹי וּרְתִיכוֹי וְגַבְרוֹי וּפָרָשׁוֹי, וְאָתֵי לָקְבְלָךְ, קוּם פּוֹק מִן חַקְלָא, דְּלָא יִשְׁכַּח לָךְ תַּמָּן. כְּתִיב (מלכים א ח) וַיְקָהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח הָאֵיתָנִים בֶּחָג וְגוֹ'. יֶרַח דְּאִתְיְלִידוּ בֵּיהּ הָאֵיתָנִים, וּמַאן אִינּוּן. אֲבָהָן, וְאִינּוּן אֵיתָנֵי עוֹלָם. וַיָּרַח דָּא, אִיהוּ תִּשְׁרֵי. דְּאַלְפָּא בֵּיתָא אַהְדָּר לְמַפְרֵעַ מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

וְתוּ מִמִּילָּךְ, יֵאוֹת דְּתִפּוֹק מִן חַקְלָא, וְלָא תִּשְׁתְּכַח תַּמָּן. אִילּוּ כְּתִיב מַשְׂכִּיל אֵיתָן הָאֶזְרָחִי כִּדְקָאָמַרְתְּ. הַשְׁתָּא דִּכְתִיב מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי. לֵית קְרָבָךְ כְּלוּם, וְתִפּוֹק מִן חַקְלָא, בְּעַל כָּרְחָךְ וְלָא תִּתְחָזֵי תַּמָּן.

אִי סָבָא עַנְיָא מִסְכְּנָא, הֵיכִי תִּפּוֹק. אִי הָכִי, יִנְצְחוּן לָךְ וְתַעֲרוֹק מִן חַקְלָא, כָּל בְּנֵי עָלְמָא יִרְדְּפוּן אֲבַתְרָךְ, וְלֵית לָךְ אַנְפִּין לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי בַּר נָשׁ לְעָלְמִין. הָכָא אוֹמֵינָא, דְּלָא אִפּוֹק מִן חַקְלָא, וְהָכָא אִתְחֲזֵי אַנְפִּין בְּאַנְפִּין בִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְגוּבְרִין וּפָרָשִׁין וּרְתִיכִין דִּילֵיהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְסַיֵּעַ לָךְ סָבָא, דְּהָא לָאֵי חֵילָא אַנְתְּ. קוּם סָבָא אִתְגַּבָּר בְּחֵילָךְ וְאִתְתַּקַּף, דְּעַד יוֹמָא דָּא הַוֵית גִּיבָּר תַּקִּיף בְּגוּבְרִין.

פָּתַח וְאָמַר, מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי. אִלּוּ כְּתִיב מַשְׂכִּיל לְדָוִד, כִּדְקָאָמַרְתְּ, אֲבָל מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן, אִית

מַשְׁכִּיל וְאִית מַשְׁכִּיל. אִית מַשְׁכִּיל לְעֵילָּא, וְאִית מַשְׁכִּיל לְתַתָּא. מַשְׁכִּיל לְאֵיתָן בְּזִמְנָא דְּהַהוּא נָהָר, קָם בְּתִאוּבְתָּא כָּל שַׁייפִּין חֲדָאן וּמִתְחַבְּרָן לְגַבֵּיהּ, וְאִי הוּא סָלִיק, עַד דְּמוֹחָא עִלָּאָה אִתְפַּיֵּיס לְגַבֵּיהּ, וְחַדֵּי לָקְבְלֵיהּ. וּכְדֵין מַשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי, מַשְׁכִּיל לֵיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ עַל יְדָא דְּאַבְרָהָם (בראשית ט״ז ע״ב) רְחִימוֹ, כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, וְהַהוּא מוֹחָא עִלָּאָה מַשְׁכִּיל לְאֵיתָן. וְכַד דָּוִד מַלְכָּא, אִתְתָּקַן בְּתִיאוּבְתָּא לְגַבֵּיהּ, אִיהוּ מַשְׁכִּיל לְדָוִד. כְּמָה דְּהַוָה מוֹחָא עִלָּאָה, מַשְׁכִּיל לֵיהּ. וְעַל דָּא, אִית מַשְׁכִּיל, וְאִית מַשְׁכִּיל. (אִית מַשְׁכִּיל).

בְּיֶרַח הָאֵיתָנִים, דְּאִתְיְלִידוּ בֵּהּ יֶרַח אֵיתָנִים, בִּנְיָנָא לְתַתָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְאִתְיְלִידוּ בֵּיהּ הָרִים וְאֵיתָנִים. הָרִים סְתִימִין. אֵיתָנִים: יַרְכִין תַּקִּיפִין כְּנֶחָשָׁא, וְהַהוּא אֵיתָן בֵּינַיְיהוּ.

קוּם סָבָא, חֲוֵי מָחֵי לְכָל סִטְרִין, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק מֹשֶׁה לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא, מָסַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁבְעִין מַפְתְּחָן דְּאוֹרַיְיתָא. כַּד מָטָא לְתִשְׁעָה (וְשִׁיתִין) וְחַמְשִׁין, חָזָה חַד מַפְתְּחָא גְּנִיז וְסָתִים, דְּלָא חָזָה מָסַר לֵיהּ, אִתְחַנָּן לְקָמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, מֹשֶׁה, כָּל מַפְתְּחָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּהַאי מַפְתְּחָא תַּלְיָין. אָמַר לְקַמֵּיהּ, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, מַה שְׁמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אֵיתָן. וְכָל אִינּוּן אֵיתָנִים

בֵּיהּ תַּלְיָין, וּבֵיהּ קַיְימָן לְבַר מִגּוֹפָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אִיהוּ. אוֹדַע לֵיהּ, וּמַשְׁכִּיל לֵיהּ, אִיהוּ עִקָּרָא וּמַפְתְּחָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב.

וְכַד אִתְתַּקְנַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לְגַבֵּיהּ, עִיקָּרָא דְּהֵיכָלָא הוּא מַפְתְּחָא (בראשית ל״ז ע״ב) דִּילָהּ, (לְגַבֵּיהּ) וַדַּאי כְּדֵין מַשְׁכִּיל לְדָוִד. וּמְגוֹ (קי״ח ע״ב) דְּיָרְתָא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, (לְגַבֵּיהּ) אַתְוָון לְמַפְרַע. עַל דָּא אִקְרֵי תִּשְׁרֵ״י תש״ר אִיהוּ, אֲבָל בְּגִין דְּאִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא חָתִים בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָת דִּשְׁמֵיהּ י׳. בַּמְּזוּזָה, חָתִים בֵּיהּ ה׳, הֲרֵשֶׁת עַד חֲצִי הַמְּזוּזָה. אָתַת דְּבוּרָה, וְחָתִים בֵּיהּ ו׳, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שופטים ה) וַתָּשַׁר דְּבוֹרָה. וּבַאֲתַר דָּא, חָתִימוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאַחְתִּים בֵּיהּ.

וְהַהוּא מַפְתְּחָא, כַּד פַּתְחָא בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, בָּעֵינָן לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ (מ״ז ע״ב) תַּנְיָא, אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ, בָּרַייְתָא לְבַר מִגּוֹפָא. אֵיתָנִים: אִינּוּן תַּנָּאִים. עַמּוּדִים סַמְכִין, לְבַר מִגּוֹפָא. הַשְׁתָּא אִית לְאוֹדָעָא מִלָּה, בְּזִמְנָא דְּאִלֵּין לְגַבֵּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, אִקְרוֹן אֵיתָנִים. לְגַבֵּי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, אִקְרוֹן תַּנָּאִים. אֵיתָן, לְגַבֵּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. תַּנְיָא, לְגַבֵּי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְכוּלָּא כַּדְקָא יָאוֹת.

חַבְרַיָּיא, הָא אֲנָא בְּחַקְלָא. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְגוּבְרִין

תַּקִּיפִין דִּילֵיהּ. יֵיתֵי וְיִשְׁכַּח חַד סָבָא, לָאֵי בְּחֵילָא, תַּקִּיף גִּיבָּר, נָצַח קְרָבִין. הָא יְדַעְנָא דְּאָתָא, וְקַיְימָא לְבָתַר טִינָרָא דְּחַקְלָא, וְהוּא אַשְׁגַּח בִּי, וְהֵיךְ גְּבוּרְתִּי קַיְימָא בְּחַקְלָא, בִּלְחוֹדוֹי אַשְׁגַּח, דְּאִיהוּ אִישׁ שָׁלוֹם, מָארֵיהּ דִּשְׁלָמָא, וְאָזַל לֵיהּ. הַשְׁתָּא סָבָא, גְּבוּרְתָּךְ עֲלָךְ, וְאַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ בְּחַקְלָא, תּוּב לְאַתְרָךְ. וְשָׁאִרִי זִינָךְ מֵעָלָךְ. (ד״א

בְּמָאן דְּנָפִיק מִן חַקְלָא)

(מיכה ו) שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ וְהָאֵתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ.

שִׁמְעוּ הָרִים כִּדְקַאמְרָן. וְהָאֵיתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ, מוֹסְדֵי אָרֶץ וַדַּאי, דְּהָא מְנַיְיהוּ אִתְּזָן, וּמְנַיְיהוּ קַבִּיל כָּל יוֹמָא, וְאִינּוּן מוֹסְדֵי אָרֶץ.

(מיכה ו) כִּי רִיב לַה׳ עִם עַמּוֹ, מַאן הוּא דְּיָכִיל לְמֵיקָם בְּרִיב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בְּל שֶׁבֶּן) בְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אָמַר לְאִלֵּין, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה׳, דָּא אִיהוּ מָצוּתָא חֲדָא. קוּם רִיב אֶת הֶהָרִים, מָצוּתָא תִּנְיָינָא. דְּנָצַח בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל אִלֵּין רִיבוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְכָל אִינּוּן תּוֹכָחוֹת, כֻּלְּהוּ כְּאַבָּא דְּאוֹכַח לִבְרִיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא לְנַצְחָא בַּהֲדֵיהּ, מַה כְּתִיב, (הושע יב) וְרִיב לַיְיָ עִם יְהוּדָה וְלִפְקוֹד עַל יַעֲקֹב. מָה רִיב אִיהוּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (הושע יב) בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו. עַל הַאי מִלָּה אָתָא תּוֹכָחָה, וְכָל אִינּוּן רִיבוֹת. וְכִי

לָאו מִלָּה רַבְרְבָא אִיהוּ, בַּבָּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וְגוֹ'. הַאי לָאו מִלָּה זְעִירָא אִיהוּ, מַאי דְּעָבִיד בַּבָּטֶן. וְכִי עוּקְבָא עָבִיד בַּבָּטֶן, אִין וַדַּאי.

הַאי קָלָא דְּאִתְתָּא, דְּיַכְלָא קָלָא דְּחִוְיָא לְאָחַדָּא בָּהּ, כְּכַלְבָּא בְּכַלְבְּתָא, מַאן אִיהוּ. (דף קי"א ע"א) **אֶלָּא תָּא חֲזִי, דְּלֵית בְּכָל קָלִין דְּנָשִׁין דְּעָלְמָא, דְּיַכְלָא קָלָא דְּחִוְיָא לְאִתְדַּבְּקָא בָּהּ, וּלְאִתְאַחֲדָא בָּהּ, וּלְאִשְׁתַּתְּפָא בָּהּ. אֶלָּא תְּרִין נָשִׁין אִינּוּן דְּיַכְלָא קָלָא דְּחִוְיָא לְאִתְאַחֲדָא בְּהוֹן, חֲדָא. הַאי דְּלָא נְטִירַת סוֹאֲבוּת נִדּוּתָהּ, וִימֵי לִבּוּנָהּ, כְּדְקָא יָאוֹת, אוֹ דְּאַקְדִּימַת יוֹמָא חֲדָא לְטָבוֹל. וַחֲדָא, הַאי אִתְּתָא דְּמֵאַחֶרֶת לְבַעְלָהּ עוֹנָה דִּילָהּ לְמֶעְבַּד צַעֲרָא לְבַעְלָהּ, בַּר אִי אִיהוּ לָא חָייֵשׁ, וְלָא אַשְׁגַּח לְדָא.**

ס"א

(נ"א וְהָא אִתְּמַר) **בְּכֻלָּא,** דָּחָה יַעֲקֹב לְעֵשָׂו אָחוּי, בְּגִין דְּלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא כְּלַל. עֵשָׂו לָא הִתְרַעֵם אֶלָּא מֵחַד דְּאִינּוּן תְּרִין, דִּכְתִיב, (בראשית כז) וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם. פַּעֲמַיִם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי זֶה. אֶלָּא, חַד דְּאָקִישׁ לִתְרֵין. חַד דְּנָפַק לִתְרֵין. וּמַאי נִיהוּ. בְּכֹרָתִי אִתְּהַפְּכוּ אַתְוָון, וַהֲוָה בִּרְכָתִי. זֶה פַּעֲמַיִם: חַד, דְּאִתְקַשׁ לִתְרֵין.

וְלָא יָדַע עֵשָׂו מַה דְּעָבַד לֵיהּ בַּבָּטֶן, אֲבָל רַב מְמָנָא דִּילֵיהּ יָדַע הֲוָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְגִּישׁ שְׁמַיָּא וְחֵילַיְיהוּ לְקָלָא דָּא, דְּהָא בִּרְכָה וּבְכוֹרָה לָא תָּבַע מְמָנָא דִּילֵיהּ, וְלָא אָמַר. דְּהָא בִּרְכָה הֲוָה לֵיהּ לְמִתְבַּע,

אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין נָשִׁין, דְּהָא כְּמָה דְּאַקְדִּימוּ, הָכִי אִינּוּן מִתְאַחֲרָן, לְגַבֵּי קָלָא דְּנָחֵשׁ, עַד דְּאַדְבִּיק קָלָא בְּקָלָא, וּכְמָה דְּמִתְאַחֲרָן לְמֶעְבַּד צַעֲרָא לְבַעְלָהּ (בַּעֲבוּדָה) בְּעִכּוּבָא דְּמִצְוָה, הָכִי אַקְדִּים קָלָא דְּנָחֵשׁ, לְאִתְדַּבְּקָא בְּהַהִיא קָלָא דְּאִתְּתָא. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין נָשִׁין, דְּקָלָא דְּנָחֵשׁ אָחִיד בְּקָלָא דִּלְהוֹן, כְּכַלְבָּא בְּכַלְבְּתָא, סְאוּבְתָּא בָּתַר סְאוּבְתָּא, זִינָא בָּתַר זִינִיהּ.

וְאִם תֹּאמַר, מָה אִיכְפַּת לָן, אִי אָחִיד קָלָא בְּקָלָא, אִי לָא אָחִיד. וַוי דְּהָכִי מִתְאַבְּדָן בְּנֵי עָלְמָא בְּלָא דַּעְתָּא. הַאי קָלָא דְּאִתְּתָא, כַּד אִתְעָרַב וְאִשְׁתָּתַף בַּהֲדֵי וְלָא תָּבַע. אָחוּהָ הָא תָּבַע וַדַּאי, דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם וְלָא בָּעָא יַעֲקֹב לְמֵיהַב לֵיהּ לְמֵיכַל, עַד דְּנָטַל מִנֵּיהּ בְּכוֹרָתָא דִּילֵיהּ.

מַאי בְּכוֹרָה נָטַל מִנֵּיהּ, הַבְּכוֹרָה דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. בְּכוֹרָה חָסֵר ו׳. כְּדֵין עָקַב אֶת אָחִיו, וַדַּאי דְּעָבַד לֵיהּ עוּקְבָּא, וְאַרְמֵי לֵיהּ לַאֲחוֹרָא. מַאי אֲחוֹרָא. אַקְדִּים לֵיהּ, דְּיִפּוֹק בְּקַדְמִיתָא לְהַאי עָלְמָא. אָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו, טוֹל אַתָּה הַאי עָלְמָא בְּקַדְמִיתָא, וַאֲנָא לְבָתַר.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (בראשית כה) וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו. מַאי בַּעֲקֵב עֵשָׂו. וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּהַהוּא אָחִיד יְדֵיהּ בְּרַגְלֵיהּ, לָאו הָכִי. אֶלָּא, יָדוֹ אֹחֶזֶת בְּמַאן דְּהַהוּא דְּהַוָּה עָקֵב, וּמַנּוֹ עֵשָׂו. דְּהָא עֵשָׂו עָקֵב

קָלָא דְּנָחֵשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּחַיְיבַת וּמַרְשָׁעַת נַפְקַת מִגּוֹ אֵיפָה וּמְשַׁטְּטָא בְּעָלְמָא, אִי עַרְעַת בְּהָנֵי תְּרִין קַלִּין, קָלָא דְּנָחֵשׁ, וְקָלָא דְּאִתְתָּא, וְאִתְתָּא אִתְחַמְּמַת בְּהוּ, וְאִינּוּן בָּה, וְכֵיוָן (ס"א דְּמִתְחַמְּמָן רוּחָא אָזְלִין בַּהֲדָהּ) דְּאִתְחַמְּמַת, מִתְעַבְּדִין רוּחָא, וְאַגְלִים בַּהֲדָהּ, עַד דְּמְשַׁטְּטָא, וְעָאל בְּמְעָהָא דְּהַאי אִתְּתָא.

וְהַאי יָנוֹקָא דְּיִלִּידַת, כַּד אָתַאת הַהִיא חַיְיבְתָּא, פְּקִידַת לֵיהּ לְהַהוּא רוּחָא, דְּאִיהוּ חַבּוּרָא בִּישָׁא, קָלָא דְּנָחֵשׁ, דְּמְכַשְּׁכְּשָׁא בָּה, וְאִיהוּ מְחַיְיכָא בִּינּוֹקָא, עַד דְּאָתַת הַהִיא חַיְיבְתָּא, כְּאִתְּתָא דְּפָקִידַת בְּרָא לְאִתְּתָא אַחֲרָא, וּמְפַטְּפָטָת לֵיהּ וְחַיְיכַת לֵיהּ, בְּפִטְפּוּטָא אִקְרֵי, מְשַׁעֲתָא דְּעָקַב לֵיהּ לְאָחוּי, וּמִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא עָקֵב קָרֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (בראשית ג) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. אַנְתְּ דְּאִקְרֵי עָקֵב, תְּשׁוּפֶנּוּ בְּקַדְמִיתָא. וּלְבַסּוֹף הוּא דְּיִמְחֵי רֵישָׁךְ מֵעָלָךְ. וּמַנּוֹ. סָמָאֵ"ל. דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּחִוְיָא, דְּמָחֵי בְּהַאי עָלְמָא.

וְעַל דָּא בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו, שֶׁוִי עָלֵיהּ לְמֶהֱוֵי עָקֵב, וְנָטַל עֵשָׂו הַאי עָלְמָא בְּקַדְמִיתָא, וְדָא רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאָמַר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, (משלי ב) נַחֲלָה מְבוּהֶלֶת בָּרִאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבוֹרָךְ, בְּסוֹף עָלְמָא.

וְעַל דָּא (הושע יב) בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וּבְאוֹנוֹ שָׂרָה אֶת

עַד דְּתֵיתֵי אִמֵּיהּ. כַּךְ עָבְדָא הַאי רוּחָא. וּזְמָנִין סַגִּיאִין, דְּאִיהוּ שְׁלִיחָא דְּהַהִיא חַיְיבְתָּא, וְקַטְלָא לֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ד) וּמִיַּד עוֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ. וְלָא (דף קי"א ע"ב) כְּמָה דְּאַתּוּן אַמְרִין. אֶלָּא הַהוּא כֹּחַ דְּהַהוּא רוּחָא, וְעַל דָּא, תְּרֵין זִמְנִין כְּתִיב בְּהַאי קְרָא, וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. חַד מִלְּילִית חַיְיבְתָּא, וְחַד מֵהַהוּא רוּחָא.

אִי סָבָא, הַשְׁתָּא אִית לָךְ רְחִימִין, וְאַתְּ מִשְׁתָּעֵי, כְּמַאן דְּלָא חָמִית אִינּוּן מַגִּיחֵי קְרָבָא, הָא כֻּלְּהוּ בְּשִׁלְמָא עִמָּךְ. הַשְׁתָּא מִכָּאן וּלְהָלְאָה, לָא אַעְדֵּי מִנַּאי מָאנֵי קְרָבָא בְּדִיל לְאַדְכָּרָא שְׁמִי.

אֱלֹהִים. מַאי וְאוֹנוֹ. הָכִי אָמְרוּ בְּחֵילָא וְתוּקְפָּא דִּילֵיהּ יֵאוֹת, אֲבָל לָאו הָכִי. בְּרִירוּ דְּמִלָּה, יַעֲקֹב דְּיוּקְנָא עִלָּאָה דַּוָה, וְגוּפָא קַדִּישָׁא. דְּלֵית גּוּפָא מִיּוֹמָא דְּהַוָה אָדָם הָרִאשׁוֹן, כְּגוּפָא דְּיַעֲקֹב, וְשׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, הַהוּא שׁוּפְרֵיהּ מַמָּשׁ הַוָה לֵיהּ לְיַעֲקֹב. וְדִיוּקְנֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּיוּקְנָא דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן מַמָּשׁ.

אָדָם הָרִאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּאָתָא חִוְיָא וְאִתְפַּתָּה עַל יְדוֹי, יָכִיל חִוְיָא לֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא הַוָה תּוּקְפָּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְעַד כְּעָן לָא אִתְיְלִיד מַאן דְּהַוָה תּוּקְפָּא דִּילֵיהּ. וּמַנּוֹ תּוּקְפָּא דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן. דָּא שֵׁת, דְּהַוָה בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן מַמָּשׁ, דִּכְתִיב, (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת.

הַהוּא חַטָּאת רוֹבֵץ, קָאִים עַל פִּתְחָא כְּכַלְבָּא. בְּזִמְנָא דְּקָלָא בַּתְרַייְתָא, דְּיָהֲבַת אִתְּתָא, נָפִיק, אִיהוּ דָּלִיג מֵעַל פִּתְחָא וְאִתְעַבָּר מִתַּמָּן, וְאָזִיל אֲבַתְרָהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר חַד מַפְתְּחָא דִּילֵיהּ, וְקָלָא פַּרְחָא, וּמַפְתְּחָא אַתְיָא, וְחִוְיָא אָזַל בָּתַר קָלָא דְּהוּא נָפִיק לְעָלְמָא, וְעַד טוּרָא דְּבִטְנָא אָזִיל, וּמְכַשְׁכְּשָׁא, עַד עִידָּן דְּאִתְנְקִיאַת, מֵהַהוּא זוּהֲמָא, דְּנָשְׁכִין דְּחִוְיָא בִּישָׁא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסַבֵּב סְבוּבִין, וְעָבִיד עוֹבָדִין כַּדְקָא יָאוֹת.

וְכָל דָּא, בְּגִין דְּהַהוּא בֶּטֶן אִתְדַּחְיָא. הָא וַדַּאי, אִתְדַּחְיָא מֵהַהוּא בֶּטֶן, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא, וְאִתְדָּחֵי מִבֶּטֶן דִּלְתַתָּא, דְּשָׁאַר נְשִׁין דְּעַלְמָא דְּאַף עַל גַּב דְּעָבִיד צַעַר לָא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ. וּמַאן בֶּטֶן אִתְיְהִיב לֵיהּ, וְאִיהוּ שָׁלִיט עָלֵיהּ. הַהוּא בֶּטֶן דְּסוֹטָה, דְּכְתִיב, (במדבר ה) וְצָבְתָה בִטְנָהּ, בְּגִין דְּהַאי בֶּטֶן, עָבִיד בֵּיהּ נוּקְמִין לְרָעוּתֵיהּ, וְהַאי בֶּטֶן דִּילֵיהּ אִיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ בְּגִין דְּלָא אִתְדָּחֵי מִכְּלָא. הַשְׁתָּא רְחִימִין דִּילִי, אֲצִיתוּ. לָא חֲמֵינָא לְכוּ, וּמַלִּילְנָא לְכוּ. (קהלת א) כָּל

מַאי בְּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ. דְּהַוָה מָהוּל. וְכַד אָתָא מְמָנָא דְּעֵשָׂו לְגַבֵּי דְּיַעֲקֹב, כְּבַר אִתְיְלִיד תּוֹקְפָּא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יוֹסֵף. וְזֵהוּ וּבְאוֹנוֹ שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים. (עד כאן מצאתי)

הַדְּבָרִים יְגֵעִים, לָא יָכִיל אִינִישׁ לְמַלְּלָא, אֲפִילּוּ מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא יְגֵעִים אִינּוּן.

כְּתִיב, (בראשית לב) וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, וּכְתִיב וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכּוֹ. וְהַהוּא יָרֵךְ דְּרָווֹח מִיַּעֲקֹב. וְהַהוּא יָרֵךְ בַּחֲלִישׁוּ דִּילֵיהּ (בראשית נ״א ע״ב, קמ״ד ע״א) עַד דְּאָתָא שְׁמוּאֵל. מַאי בַּחֲלִישׁוּ דְּלָא מָשִׁיךְ נְבוּאָה. כַּד אָתָא שְׁמוּאֵל, נָטַל הַהוּא יָרֵךְ, וְסַלְּקֵיהּ מֵהַהוּא אֲתָר, וְחָטַף לֵיהּ מִנַּיְיהּ, וּמֵהַהוּא זִמְנָא אִתְעֲדֵי מִנַּיְיהּ, וְלָא הֲוָה לֵיהּ חוּלָקָא בִּקְדוּשָׁה כְּלָל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קָפֵח, וְלָא דָחֵי לֵיהּ מִכֹּלָּא, בְּגִין דְּנָטַל שְׁמוּאֵל יָרֵךְ דִּילֵיהּ, אֶלָּא יָהִיב לֵיהּ חוּלָקָא חֲדָא. מַאי אִיהִי. יָהִיב לֵיהּ הַהוּא יָרֵךְ וּבֶטֶן דְּסוֹטָה, חֲלַף הַהוּא יָרֵךְ וּבֶטֶן, דְּאַעְדֵּי מִנַּיְיהּ. וְעַל דָּא תַּרְוַוייהוּ יָהִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֶהֱוֵי אַתְרָא דְּקֻדְשָׁא פָּנוּי מִכָּל סַאֲבוּתָא.

וְלַנְפִּיל יָרֵךְ. מַהוּ וְלַנְפִּיל, וְנָפְלָה יֶרְכָּהּ וְלַצְבוֹת, וְצָבְתָה יֶרְכָּהּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, כְּמַאן דְּאַשְׁדֵּי גַּרְמָא לְכַלְבָּא, וְאָמַר לֵיהּ, טוֹל הַאי לְחוּלָקָךְ. וּמִכֹּלָּא לָא אַבְאִישׁ קָמֵיהּ, אֶלָּא דְּגָזְלוּ (ס״א דְּאַפִּיקוּ) מִנַּיְיהּ יָרֵךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ יָגַע וְלָאֵי עָלֵיהּ, וְרָווֹח לֵיהּ וְאַפִּיקוּ לֵיהּ מִנַּיְיהּ. וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיל לֵיהּ, גַּרְמָא דָּא דְּסוֹטָה, וְאַפִּיק לֵיהּ כְּדְקַאמְרָן, וּבְדָא אִיהוּ רַוִּי וְחַדֵּי.

כָּל אִינּוּן רְתִיכִין וְסַיְּיעָתָא דִּילֵיהּ, בָּעָאן תָּדִיר יָרֵךְ, וְאַזְלֵי בְּכִסּוּפָא אֲבַתְרֵיהּ. וּבְגִין דָּא, (קי״ב ע״ב) הָנֵי בָּרְכֵי דְּרַבָּנָן דְּשַׁלְהֵי, מִן דָּא אִיהוּ. דְּכָל כִּסּוּפָא דִּלְהוֹן, בָּתַר יָרֵךְ אִיהוּ, וְכָל שֻׁבְּחָן יָרֵךְ דְּרַבָּנָן, וְכָל מִלָּה אַהְדָּר לְאַתְרֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גָּרַע כְּלוּם, מִכָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, וְלָא בָּעָא דְּיִקָּרֵב לְקָדוּשָׁה, בַּר עִמֵּיהּ וְעַדְבֵיהּ חוּלָקֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵּיהּ. כְּמָה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, הָכִי עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד, וְהָכִי תָּנֵינָן, אָסִיר לֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל, לְמֵילָךְ אוֹרַיְיתָא לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דִּכְתִיב, (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וגו׳, לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וגו׳. וְעַל דָּא דָּחֵי לֵיהּ יַעֲקֹב, וְדָחֵי לֵיהּ שְׁמוּאֵל, דְּלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא (דף קי״ב ע״א) בְּקוּדְשָׁא. וּבְגִין דָּא, כָּל נְטִירוּ דְּבָבוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל דָּא אִיהוּ. לְכַלְבָּא דְּחָטִיף עוֹפָא דַּכְיָא מִן שׁוּקָא, וְאַיְיתֵי לֵיהּ, וְעַד לָא אִתְּבַר, אָתָא חַד בַּר נָשׁ וְחַטְפָא מִנֵּיהּ, לְבָתַר יָהִיב לֵיהּ חַד גַּרְמָא גְּרִירָא בְּלָא תּוֹעַלְתָּא.

כַּךְ לְשָׁרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, אַפִּיקוּ לֵיהּ מֵהַהוּא בֶּטֶן, חָטִיפוּ מִנֵּיהּ הַהוּא יָרֵךְ. לְבָתַר יָהֲבוּ לֵיהּ גַּרְמָא חַד, הַהוּא בֶּטֶן וְהַהוּא יָרֵךְ דְּסוֹטָה, וְלָא אָחֳרָא. הָא גַּרְמָא, דְּקָא יָהֲבוּ לֵיהּ לְחוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ, וְעָרַב לֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ, כָּל דִּינִין

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִין דְּקְשׁוֹט אִינּוּן, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֻלְּהוּ בְּאֹרַח קְשׁוֹט. הֵיא אַסְטִיאַת גַּרְמָהּ מִבַּעְלָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ב) הָעוֹזֶבֶת אַלּוּף נְעוּרֶיהָ וְגוֹ', אוּף הָכִי אִתְּתָא, כְּגַוְונָא דִּילָהּ בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזֵי, מַאן דְּאַשְׁכַּח חַבְרָא כְּוָותֵיהּ, דְּעָבִיד כְּעוֹבָדוֹי בְּעָלְמָא, רָחִים לֵיהּ, וְאִתְדַּבַּק בַּהֲדֵיהּ, וְעָבִיד עִמֵּיהּ טִיבוּ. אֲבָל סִטְרָא אָחֳרָא לָאו הָכִי, כֵּיוָן דְּאַשְׁכַּח מַאן דְּשָׁבַק סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד כְּעוֹבָדוֹי, וְאִתְדַּבַּק בָּהּ, כְּדֵין בַּעְיָא לְשֵׁיצָאָה וּלְאַפְקָא לֵיהּ מֵעָלְמָא. הַאי אִתְּתָא, עַבְדַת כְּעוֹבָדָהָא, וְאִתְדַּבְּקַת בָּהּ, חֲזֵי מַה דְּעַבְדַת בָּהּ, וְצָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה יֶרֶךְ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, מַאן דְּשָׁבִיק לְסִטְרָא אָחֳרָא, וְאִתְדַּבָּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין רָחִים לֵיהּ, וְעָבִיד לֵיהּ כָּל טִיבוּ דְּעָלְמָא. הַשְׁתָּא סָבָא אַתְקִין גַּרְמִיךְ, דְּהָא חִוְיָא אָזִיל לֵיהּ, וּבָעָא לְאִתְגָּרָא בַּהֲדָךְ, וְלָא יָכִיל.

פָּתַח וְאָמַר (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמוֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְכִי לָא אָתָא שְׁלֹמֹה אֶלָּא לְאוֹלְפָא מִלָּה דָּא. אִלּוּ אָמַר (ס"א וְכִי מָה אָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא לְאַלְפָא בְּמִלָּה דָּא וְתוּ אִלּוּ אֲמַר) בַּעֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמוֹל יֵאוֹת, דְּהָא אִשְׁתְּאַר עָמָל, דְּאִית בֵּיהּ יִתְרוֹן. אֶלָּא כֵּיוָן דִּכְתִיב בְּכָל עֲמָלוֹ, הָא כְּלָא

דְּכֹלָּא, דְּלָא אִשְׁתְּאַר כְּלוּם דְּאִית בֵּיהּ יִתְרוֹן.
אֶלָּא, לָאו לְכָל אָדָם אָמַר שְׁלֹמֹה מִלָּה דָּא, אֶלָּא אָדָם
אִית בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ מִשְׁתַּדֵּל תָּדִיר בְּבִישׁ
וּלְאַבְאָשָׁא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל בְּטָב אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא. וְעַל
דָּא כְּתִיב עֲמָלוֹ, וְלָא כְּתִיב יְגִיעוֹ. עֲמָלוֹ: כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. (במדבר כג) וְלֹא רָאָה עָמָל
בְּיִשְׂרָאֵל. יְגִיעוֹ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קכח) יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי
תֹאכֵל וְגוֹ׳. וּכְתִיב (בראשית לא) וְאֶת יְגִיעַ כַּפַּי רָאָה אֱלֹהִים.
אֲבָל עֲמָלוֹ, כְּתִיב, (תהלים י) עָמָל וְכַעַס. אִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ הוּא
תָּדִיר לְבִישׁ, וְעַל דָּא אִיהוּ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי
אָדָם אִשְׁתַּדַּל בְּבִישׁ, עַל הַאי כְּתִיב, (איוב יח) לֹא נִין לוֹ
וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ וְגוֹ׳, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי, דְּלָא
יַעְבִּיד תּוֹלָדִין, דְּאִלְמָלֵא יַעְבִּיד תּוֹלָדִין, הַוָּה מְטַשְׁטְשָׁא
עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ. וּמַאן
דְּלָא יִשְׁתַּדַּל לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין, אִתְדַּבַּק בְּהַאי סִטְרָא דְּאָדָם
בִּישָׁא וְעָאל תְּחוֹת גַּדְפּוֹי.

רוּת אָמְרָה, (רות ג) וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶיךָ עַל אֲמָתֶךָ, בְּגִין
לְאִזְדַּוּוגָא בַּהֲדֵיהּ דְּצַדִּיק, לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּרִישׂ גַּדְפּוֹי עַל בַּר נָשׁ, בְּגִין
לְאַפָּשָׁא בְּעָלְמָא. לְמַאן דְּלָא בָּעֵי לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין, בְּגַפּוֹ
יָבֹא, בְּגַפּוֹ דְּהַהוּא בִּישׁ, דְּאִיהוּ אָזִיל עֲרִירִי, כְּחִוְיָא דָּא,

(צ״ה ע״א) דְּאָזִיל יְחִידָאי. בְּגַפּוֹ יֵצֵא, (כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר הַשְׁתָּא) אִיהוּ דְּלָא אִשְׁתָּדַל לְמֶעְבַּד תּוֹלְדִין, הָא אִתְּמַר כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. (ס״א תָּא חֲזֵי, דְּאִית לְאָהַדְּרָא סָבָא, בְּמִלִּין קַדְמָאִין)

רִיב דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אִתְּמַר, רִיב: דִּכְתִיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֶת הֶהָרִים. מַאי אִיהוּ. אֶלָּא, אִינּוּן טוּרִין דִּלְתַתָּא. אֲמַאי רִיב דָּא. בְּגִין דִּבְהוּ תַּלְיָא, כָּל חוֹבָא דְּעַבְדִין יִשְׂרָאֵל, לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל הֲווֹ יַדְעִין שְׁמוּשָׁא דְּכָל מַלְאָכִין עִלָּאִין דִּבְשְׁמַיָּא, וְלָא אָנִיס לְהוּ, אֲפִילּוּ שְׁמָא דְּחָד מִנַּייהוּ, וְכָל שְׁמוּשָׁא דִּלְהוֹן.

וּבְתְרֵין סִטְרִין הֲווֹ טָעָאן אֲבַתְרַייהוּ. חַד, דַּהֲווֹ יַדְעִין לְאַמְשָׁכָא חֵילָא דִּלְהוֹן, דִּכְכַבַיָּא וּמַזָּלֵי בְּאַרְעָא. וְחַד, דַּהֲווֹ יַדְעֵי לְאוּמָאָה לוֹן, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ. וְעַל דָּא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד בְּהוּ רִיב וְדִינָא. וְכֵיוָן דִּבְהוֹן לֶהֱוֵי רִיב וְדִינָא, כָּל שִׁלְשׁוֹלָא נָפַל דְּהָא לָא יֶהֱוֵי בֵּיהּ תּוֹעַלְתָּא. וּבְגִין כַּךְ, קוּם רִיב וְגוֹ׳. וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ. (דף קי״ב ע״ב) מַאן גְּבָעוֹת. אִלֵּין אִינּוּן אִמָּהוֹת, (ק״ט ע״ב, קפ״ט ע״ב) דַּרְגִּין דְּאִקָּרוּן (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ וְגוֹ׳, וּבְגִין כַּךְ וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ. דְּהָכִי הֲווֹ עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאִשְׁתַּתָּפוּ בְּדַרְגִּין תַּתָּאִין. תָּא חֲזֵי, דְּאִית לְאָהַדְּרָא סָבָא, בְּמִלִּין קַדְמָאִין, דְּהָכִי הֲווֹ

עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאִשְׁתַּתָּפוּ בְּדַרְגִּין תַּתָּאִין יָרֵךְ דְּקָא אַמָּרַן, סַגִּי אַתְקִיפוּ לוֹן יִשְׂרָאֵל, בְּהַהוּא יָרֵךְ. מָרְדְּכַי הַוָּה אַחְמֵי לְהַהוּא רָשָׁע דְּהָמָן הַהוּא יָרֵךְ דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא הַוָּה רָגִיז, מִלָּה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְאִיהוּ אַרְגִּיז לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ. חָמוּ חַבְרַיָּיא, מַה כְּתִיב, (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת וְגוֹ׳. בְּאֵלֵּין לְבוּשִׁין דִּילֵיהּ, גָּזַל דִּילֵיהּ, וְאַפִּיק לֵיהּ מִכָּל בִּרְכָאן דִּילֵיהּ, וּמִבִּכּוּרוּתָא.

וּבְגִין כַּךְ, עִילָּה דְּקָא אַשְׁכַּחוּ רְתִיכִין דִּילֵיהּ, לְרַבָּנָן, אִיהוּ דְּחוּפְיָא דִּלְהוֹן לְמָאנֵי דְּרַבָּנָן תָּדִיר. (קי״א) לְיַרְכִין דִּלְהוֹן. וּלְמָאנִין דִּלְהוֹן. וְאִלֵּין תְּרֵין מִלִּין דְּסָטָר אַחֲרָא הָווֹ, וְכָל דָּא בְּגִין דְּגָזְלוּ לוֹן מִנֵּיהּ. לֵית לְהוּ עִילָּה אֶלָּא לְרַבָּנָן. וּבְגִין כַּךְ, הָנֵי מָאנֵי דְּרַבָּנָן דְּקָא בָּלוּ מֵחוּפְיָא דִּלְהוֹן אִיהוּ, וְהָנֵי בָּרְכֵי דְּשַׁלְהֵי, מִנַּייְהוּ הוּא וַדַּאי. וּמִדִּלְהוֹן הָווֹ, וּמִנְּהוֹן נַטְלֵי עִילָּה, וּמִמַּה דַּהֲווֹ מִנַּייְהוּ. בָּעָאן לְרַבָּנָן, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּהַהוּא יוֹשֵׁב אֹהָלִים, וְעַל דָּא לֵית עִילָּה בְּלָא עִילָּה, וְעַל דָּא לֵית מִלָּה, בְּלָא דִּינָא, וְכָל מִלָּה תָּב לְאַתְרֵיהּ.

שְׁלֹמֹה אָמַר, (קהלת ד) וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִּמְעַת הָעֲשׁוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עוֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ

וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. הַאי קְרָא אַרְמִיזְנָא בֵּיהּ, (קו״א ע״ב)
וְאִתְמַר. אֲבָל שַׁבְתִּי אֲנִי, וְכִי מֵאָן אֲתָר תָּב שְׁלֹמֹה. אִי
נִימָא, לְבָתַר דְּאָמַר מִלָּה דָּא, תָּב כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר מִלָּה
אָחֳרָא, יֵאוֹת אֲבָל שַׁבְתִּי וְאֶרְאֶה (ויקרא רל״ג ע״א).
תַּמָּן תָּנֵינָן, בְּכָל יוֹמָא הֲוָה אַקְדִּים שְׁלֹמֹה בְּצַפְרָא, וַהֲוֵי
שָׁוֵי אַנְפּוֹי לְסִטַר מִזְרָח, וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי, וּלְבָתַר תָּב
לְסִטַר דָּרוֹם, וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי וְהָדָר תָּב לְסִטַר צָפוֹן,
וְקָאִים תַּמָּן. מָאִיךְ עֵינוֹי וְזָקִיף רֵישֵׁיהּ.
בְּהַאי שַׁעֲתָא, הָא עַמּוּדָא דְּאֶשָּׁא וְעַמּוּדָא דַּעֲנָנָא, הֲווֹ
אַתְיָין, וְעַל הַהוּא עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא, הֲוָה אָתֵי
נְשָׁרָא חַדָּא. וְהַהוּא נְשָׁרָא הוּא רַבְרְבָא וְתַקִּיף, וְכֵן הֲוָה
אָתֵי, גַּדְפָּא יְמִינָא, עַל גַּבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶשָּׁא, וּגוּפָא
וְגַדְפָּא שְׂמָאלָא, עַל גַּבֵּי עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא. וְהַהוּא נְשָׁרָא
הֲוֵי מַיְיתֵי תְּרֵין טַרְפִּין בְּפוּמָהָא, אָתָא עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא,
וְעַמּוּדָא דְּאֶשָּׁא, וְהַהוּא נְשָׁרָא עָלַיְיהוּ, וְסַגְדִין לְקֳמֵיהּ
דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא.
אָתָא נְשָׁרָא, וּמָאִיךְ לְקֳמֵיהּ, וְיָהֵיב לֵיהּ אִינּוּן טַרְפִּין,
נָטִיל לוֹן שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וַהֲוָה מֵרִיחַ בְּהוּ, וַהֲוָה יָדַע
בְּהוֹן סִימָן, וְאָמַר דָּא אִיהוּ דְּנוֹפֵל, וְדָא אִיהוּ דְּגָלוּי
עֵינַיִם. בְּשַׁעֲתָא דְּתֵרִין טַרְפִּין הָווֹ, הֲוָה יָדַע דְּתַרְוַוייהוּ,
נוֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם בָּעָאן לְאוֹדָעָא לֵיהּ מִלִּין. (בלק ר״ח ע״א)

מַה עָבִיד, חָתִים כִּרְסְיֵיהּ בְּגוּשְׁפַּנְקָא, דְּהַוָה חָקִיק בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְאִיהוּ נָטִיל עִזְקָא דְּחָקִיק עָלֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְסָלִיק לְאִגְרָא, וְרָכִיב עַל הַהוּא נִשְׁרָא, וְאָזִיל לֵיהּ. וְהַהוּא נִשְׁרָא, הַוָה מִסְתַּלַּק, לְרוּם עֲנָנִין, וּבְכָל אֲתָר דְּאִיהוּ עָבַר, הַוָה אִתְחַשָּׁךְ נְהוֹרָא. חַכִּימֵי דַּהֲווֹ בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִתְחַשָּׁךְ נְהוֹרָא, הֲווֹ יַדְעֵי, וַהֲווּ אֲמְרֵי, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא הָא אָזִיל, וְאַעְבַּר הָכָא, וְלָא יַדְעֵי לְאָן אֲתָר הַוָה אָזִיל. טְפְשִׁין דַּהֲווֹ תַּמָּן, הֲווֹ אֲמְרֵי, עֲנָנִין הֲווֹ אִינּוּן, דְּקָא אַזְלֵי וְחָשְׁיךְ עָלְמָא.

גָּבַהּ נִשְׁרָא בַּהֲדֵיהּ, וּפָרַח אַרְבַּע מְאָה פַּרְסִין, עַד דְּמָטָא לְטוּרֵי חָשׁוֹךְ. וְתַמָּן אִיהוּ תַּרְמוּד בַּמִּדְבָּר בְּהָרִים, וְאִיהוּ נָחִית תַּמָּן. זָקִיף רֵישֵׁיהּ, וְחָמֵי טוּרָא חָשׁוֹךְ, וַהַוָה יָדַע תַּמָּן כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. וַהַוָה יָדַע דְּתַמָּן יְעוּל. הַוָה רָכִיב עַל נִשְׁרָא כְּמִלְקַדְמִין, וְטָאס וְעָאל לְגוֹ טוּרִין, עַד הַהוּא אֲתָר דְּזֵיתָא תַּמָּן, קָרָא בְּחֵילָא וְאָמַר, (ישעיה כו) יְיָ רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן וְגוֹ'.

עָאל תַּמָּן, עַד דְּקָרִיב לְהַהוּא אֲתָר, שַׁוִּי עִזְקָא קָמַייהוּ, וְקָרִיב, וְתַמָּן הַוָה יָדַע כָּל מַה דְּבָעֵי מֵאִינּוּן חָכְמָתָן נוּכְרָאִין, דְּבָעֵי לְמִנְדַּע. כֵּיוָן דַּהֲווֹ אֲמְרִין לֵיהּ כָּל מַה דְּבָעֵי, כְּדֵין הַוָה רָכִיב עַל הַהוּא (דף קי"ג ע"א) נִשְׁרָא, וְתָב לְאַתְרֵיהּ. כֵּיוָן דְּהַוָה יָתִיב עַל כּוּרְסְיֵיהּ, אִתְיַישַּׁב בְּדַעְתֵּיהּ

וַהֲוָה מְמַלֵּל בְּדַעְתֵּיהּ מִלִּין דְּחָכְמְתָא יַקִּירָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָה אָמַר, וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה, שַׁבְתִּי וַדַּאי מֵהַהוּא אָרְחָא, שַׁבְתִּי מֵהַהִיא חָכְמְתָא, וְאִתְיְישָׁבַת בְּלִבָּאי וּבְדַעְתָּאי. וּכְדֵין וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים. וְכִי זְעִירִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאִיהוּ אָמַר אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים

(נ"א סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּכָל עֲשִׁיקִין דַּהֲווֹ בְּעָלְמָא, הֲוָה חָמֵי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא.) אֶלָּא, מַאי עֲשׁוּקִים אִלֵּין דְּהוּא אָמַר. אִינּוּן יְנוֹקִין דְּמִתִּין בְּתוּקְפָּא דְּאִמְּהוֹן, דְּקָא עֲשׁוּקִים מִכַּמָּה סִטְרִין, עֲשׁוּקִים בַּאֲתָר עִלָּאָה דְּלֵעֵילָּא, וַעֲשׁוּקִים לְתַתָּא. וְהָא חַבְרַיָּיא אִתְעָרוּ, וְהָכִי הוּא, אֲבָל סַגִּיאִין אִינּוּן. קוּם סָבָא, אִתְעַר בְּחֵילָךְ. סָבָא אֵימָא מִילָךְ, דְּוַדַּאי בְּלָא דְּחִילוּ תֵּימָא. לֵית עָשׁוּק כְּאִינּוּן עֲשׁוּקִים, דְּהָוָה אִיהוּ עָשִׁיק בְּקַדְמִיתָא, אוֹ מִתְלָתָא לְאָחֳרָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (שמות ב) פּוֹקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים.

הֵיךְ הֲוָה עָשִׁיק. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָווּחַ וְאָמַר (משלי כח) אָדָם עָשׁוּק בְּדָם נָפֶשׁ עַד בּוֹר יָנוּס אַל יִתְמְכוּ בוֹ. כֵּיוָן דְּהוּא עָשׁוּק, בְּדַם נָפֶשׁ, הוּא, אוֹ בְּנוֹ, אוֹ בֶּן בְּנוֹ, יְהוֹן עֲשׁוּקִין בְּטִיקְלָא, דִּכְתִיב עַד בּוֹר יָנוּס אַל יִתְמְכוּ בוֹ. עַד דַּהוּא בּוֹר רַק יָנוּס מֵאַתָר קַדִּישָׁא, וְאַל יִתְמְכוּ בּוֹ בְּהַאי עָלְמָא. כֵּיוָן דְּאִיהוּ עָשׁוּק בְּדַם נָפֶשׁ, אִיהוּ, אוֹ זַרְעֵיהּ, לֶהֱוֹוֹ עֲשׁוּקִים מֵהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא.

אִית עָשׁוּק, מִשְּׁאָר עֲשׁוּקִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא יט) לֹא תַעֲשֹׁוק אֶת רֵעֲךָ. אִיהוּ עָבַר וְעָשַׁק, אִיהוּ עָשׁוּק בִּבְנוֹי, מֵהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא. וּבְגִין כָּךְ אָמַר, אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים. אָמַר שְׁלֹמֹה, קָאִימְנָא בְּכָל אִינּוּן עֲשׁוּקִים, בְּכָל סִטְרִין דַּעֲשָׁק.

וְאָמַאי אִינּוּן עֲשׁוּקִים. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, אֲשֶׁר גָּרוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אִי עֲשִׁיָּיה אִיהִי לִשְׁבָחָא, לָאו עֲשִׁיָּיה דִּלְהוֹן אֶלָּא לְעֵילָּא מִן שְׁמַשָּׁא.

אֲבָל וַדַּאי נַעֲשׂוּ. הֵיךְ נַעֲשׂוּ. אֶלָּא כֵּיוָן דְּעֲשׁוּקִים מֵרוּחֵיהוֹן תַּמָּן, אֲמַאי אַתְיָין לְהַאי עָלְמָא. אֶלָּא רוּחִין וַדַּאי נַעֲשׂוּ, אִתְעֲבִידוּ בְּרוּחִין וּבְגוּפָא בְּהַאי עָלְמָא, כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּכִלַל גּוּפָא דִּלְהוֹן, וְאִתְעֲבִיד הַהוּא רוּחָא בְּגוּפָא זַךְ וְנָקִי בְּלָא לְכְלוּכָא דְּחוֹבִין, בְּהַאי עָלְמָא, כְּדֵין אִתְעֲשָׁק גּוּפָא, כְּמָה דְּאִתְעֲשָׁק רוּחָא. וְהַאי אִיהוּ גּוּפָא, דְּאִתְהֲנֵי בֵּיהּ יַתִּיר מִכֹּלָּא. וַעֲשׁוּקִין אַחֳרָנִין אִית, בְּכַמָּה זִינִין מֵרוּחִין תַּמָּן, וְלָא נַעֲשׂוּ בְּגוּפִין. אֲבָל אִלֵּין, אִינּוּן עֲשׁוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

אִית אַחֳרָנִין, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְאִטְרָחוּ בְּנֵי נָשָׁא לְמָארֵיהוֹן. וּמַאן אִיהוּ. מַאן דְּעָשִׁיק אִתְּתָא דְּחַבְרֵיהּ בְּטָמִירוּ, אוֹ בְּאִתְגַּלְיָיא. וְהַהוּא וַלְדָּא דְּאִתְיְלִיד מִנַּיְיהוּ, עָשׁוּק

אִיהוּ, בְּלָא רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, וְלָא יָדַע בַּעְלָה דְּאִתְּתָא, אִינּוּן עוֹבָדִין עֲשׂוּקִין אִינּוּן, וְאַטְרָחוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לוֹן גּוּפָא, וּלְצַיְּירָא לוֹן צוּרָה, אִלֵּין עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וַדַּאי גּוּפִין דִּלְהוֹן, עַל כָּרְחָא. בְּגִין כָּךְ, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר, (קהלת ד) וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים, בְּכָל זִינֵי עֲשׂוּקִים קָאִימְנָא, אִינּוּן אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְאִתְעֲבִידוּ בַּעֲשַׂיָּיה.

כְּמָה דְּהָנֵי (דְּבָר אַחֵר אִיהוּ בְּעַרְלָה, אֵינוֹ רָבֵי וְעָבִיד וּלְבָתַר עֲשׂקִין לֵיהּ מִינָּהּ הֲכִי)

אִינּוּן עֲשׂוּקִין, דְּכְבָר נַעֲשׂוּ בְּעַרְלָה רַבֵּי וְנָטִיל וְגָדִיל גּוּפָא, וְעָבִיד לֵיהּ, וּלְבָתַר עַשְׂקִין לוֹן מִנֵּיהּ, וְנַטְלִין לוֹן, הֲרֵי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל כֻּלָּא קָאִים שְׁלֹמֹה מַלְכָּא וְאָמַר, קָאִימְנָא עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

וְהִנֵּה דִּמְעַת הָעֲשֻׁקִים, כֻּלָּא אוֹשְׁדִין דִּמְעִין, עִם טַעֲנָה

קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָנֵי אוֹשְׁדִין דִּמְעִין, דְּהָא עָרְלָה רַבֵּי לוֹן, וְגָדִיל לוֹן, עַד י״ג שְׁנִין, וּלְבָתַר עַשְׂקִין לוֹן מֵעָרְלָה, וְנָטִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא לָךְ עֲשׂוּקִין אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ כְּבָר.

עָבַר עֲבִירָה קַטְלִין לֵיהּ. לוֹן אִית טַעֲנָה, וּזְמִינִין לוֹמַר,

מָארֵי דְּעָלְמָא, תִּינוֹק בַּר יוֹמֵיהּ דְּחָב, דַּיְּינִין לֵיהּ דִּינָא. אֲנָא בַּר יוֹמֵיהּ הֲוֵינָא, דְּהָא (צ״ח ע״ב) מֵהַהוּא יוֹמָא

קָרֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּן, דִּכְתִיב (תהלים ב) יְיָ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי (דף קי"ג ע"ב) הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ, מָאֲרֵיהּ דְּעָלְמָא, יְלִיד בַּר יוֹמָא, דִּינָא עַבְדִין לֵיהּ, הֲרֵי דְּמַעַת אִינּוּן הָעֲשׁוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם.

וְאִית עָשׁוּק אַחֵר, הַהוּא עָשׁוּק דְּאִקְרֵי מַמְזֵר, כַּד נָפַק מֵעָלְמָא, מִיָּד מַפְרִישִׁין לֵיהּ מִקְהָלָתָא דְּעַמָּא קַדִּישָׁא. הַהוּא מַמְזֵר, עַנְיָא מִסְכְּנָא, אוֹשִׁיד דְּמְעִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַטְעִין קָמֵיהּ, מָאֲרֵיהּ דְּעָלְמָא, אִי אֲבָהָתַי חָאבוּ, אֲנָא מַה חוֹבָא עֲבִידְנָא, הָא עוֹבָדַאי, מִתְתַּקְנָן לְקַמָּךְ הֲווֹ, וְהִנֵּה דְּמַעַת הָעֲשׁוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. וְכֵן לְכָל אִינּוּן עֲשׁוּקִים, אִית לוֹן טַעֲנָה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵהַהִיא טַעֲנָה לֵית לוֹן מְנַחֵם, וְלֵית דְּיָתִיב מִלָּה עַל לִבְּהוֹן.

וּמַה דְּאָמַר (את כָּל הָעֲשׁוּקִים) וְהִנֵּה דְּמַעַת הָעֲשׁוּקִים, אִלֵּין אִינּוּן דְּמִתִּין בְּתוּקְפָּא דְּאִמְּהוֹן, אִלֵּין עַבְדִין לְאוֹשָׁדָא דְּמְעִין, לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, בְּגִין דְּלֵית דְּמְעִין דְּנַפְקֵי מִלְּבָּא, כְּהָנֵי דְּמְעִין, דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא תָּווֹהִין וְאָמְרִין, דִּינִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְשׁוֹט אִינּוּן, וְעַל אַרַח קְשׁוֹט אָזְלִי. הָנֵי מִסְכְּנֵי יְנוּקֵי דְּלָא חָאבוּ, אֲמַאי מִיתוּ. אֶן דִּינָא דְּקְשׁוֹט, דְּעָבִיד מָארֵי עָלְמָא. אִי בְּחוֹבֵי אֲבָהַתְהוֹן אִסְתַּלְּקֵי מֵעָלְמָא, אֲמַאי. וַדַּאי אֵין לָהֶם מְנַחֵם.

תּוֹ, וְהָנֵה דִּמְעַת הָעֲשׁוּקִים, הַהוּא דִּמְעָה דִּלְהוֹן בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּקָא מְגִינִין עַל חַיָּיא. דְּתָנֵן אַתָּר אִית מִתְתַּקְנָא לוֹן בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּאַפִּילוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים לָא יַכְלִין לְקַיְּימָא תַּמָּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לוֹן, וְאִתְדַּבַּק בְּהוּ, וְאַתְקִין בְּהוּ, (צ״ו ע״ב) מְתִיבְתָּא עִלָּאָה דִּילֵיהּ. וְעָלַייהוּ כְּתִיב, (תהלים ח) מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז. וּמַאי תּוֹעַלְתָּא עַבְדִין תַּמָּן, וַאֲמַאי סַלְקִין תַּמָּן. דִּכְתִיב, (תהלים ח) לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. וְכֵן אִית אַתָּר אָחֳרָא לְבַעֲלֵי תְּיוּבְתָּא. (תחזור לעיל דף ק״ו תנינן לית מלה)

תָּנֵינָן, עֲשָׂרָה דְּבָרִים אִתְבְּרִיאוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת כּוּ׳. הַכְּתָב וְהַמִּכְתָּב וְהַלּוּחוֹת. דִּכְתִיב וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא. מַאי אִירְיָא מִדְּהָכִי דְּעֶרֶב שַׁבָּת הֲוָה, וְדִילְמָא אֶלֶף שְׁנִין לְבָתַר, אוֹ בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. אֶלָּא, וַדַּאי הָכִי הוּא דְּבְעֶרֶב שַׁבָּת הֲוָה. תָּא חֲזֵי, בְּכָל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, לָא אִתְמַר שָׁם מָלֵא, אֶלָּא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, בְּכָל מַה דְּאִתְבְּרִי. וְכֻלְּהוּ שָׁם אֱלֹהִים, עַד דְּכָל עוֹבָדָא אִשְׁתָּכְלַל בְּעֶרֶב שַׁבָּת. מִדְּאִשְׁתָּכְלַלוּ כָּל עוֹבָדָא, אִקְרֵי יְיָ׳ אֱלֹהִים, שָׁם מָלֵא.

וְאַף עַל גַּב דְּבְשָׁם אֱלֹהִים אִתְבְּרִי כֻּלָּא, לָא אִשְׁתָּכְלַל

בַּעֲשִׂיָּה, כָּל מַה דְּאִתְבְּרֵי, עַד עֶרֶב שַׁבָּת. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתָּכְלַל כּוּלָּא בַּעֲשִׂיָּה, דִּכְתִיב, (בראשית ב) מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקַיְימָא בְּמַעֲשֶׂה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהַלְחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כַּד אִשְׁתָּכְלַל עָלְמָא, בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשֶׂה, וְלָא לְבָתַר, דִּכְתִיב יְיָ׳ אֱלֹהִים וּבְדָא אִשְׁתָּכְלַל עָלְמָא, וְקַיְימָא עַל קְיוּמֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּתָבַר מֹשֶׁה הַלּוּחוֹת, דִּכְתִיב, (שמות לב) וַיְשַׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הָהָר. צָף אוֹקְיָינוּס מֵאַתְרֵיהּ, וְסָלִיק לְשַׁטְפָּא עָלְמָא. חָמָא מֹשֶׁה דְּאוֹקְיָינוּס סָלִיק לְגַבַּייהוּ, וַהֲוָה בָּעֵי לְשַׁטְפָּא עָלְמָא, מִיָּד וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ וְגוֹ׳, וַיִּזֶּר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. קָם מֹשֶׁה עַל מֵי אוֹקְיָינוּס וְאָמַר, מַיָּא מַיָּא מָה אַתּוּן בָּעָאן. אָמְרוּ וְכִי אִתְקָיְים עָלְמָא אֶלָּא בְּאוֹרַייְתָא דִּלּוּחוֹת, וְעַל אוֹרַייְתָא דְּשָׁקְרוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל (ד״א וְעָבְדוּ עֶגְלָא דְּהַהֲבָא, אֲנָן בָּעָאן לְשַׁטְפָּא עָלְמָא.)

מִיָּד אָמַר לוֹן, הָא כָּל מַה דְּעָבְדוּ בְּחוֹבָא דְּעֶגְלָא, הָא מָסִיר לְכוֹן, וְלָא דַּי כָּל אִינּוּן אַלְפִין דְּנָפְלוּ מִנַּייהוּ, מִיָּד וַיִּזֶּר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לָא הֲווֹ מִשְׁתַּכְכֵי מַיָּא, עַד דְּנָטִיל מַיָּא מִנַּייהוּ וְאַשְׁקֵי לוֹן, מִיָּד אִשְׁתְּקַע אוֹקְיָינוּס בְּאַתְרֵיהּ.

דְּהָא בְּהַהוּא מִדְבָּר לָא הֲווֹ מַיָּא, דִּכְתִיב, (במדבר כ) לֹא

מְקוֹם זֶרַע וְגוֹ'. וּמַיִם אֵין לִשְׁתּוֹת. וְאִי תֵּימָא, לְבֵירָא דְּמִרְיָם אַרְמֵי לֵיהּ. חַס וְשָׁלוֹם, דְּתַמָּן שָׁדֵי מֹשֶׁה דְּכִרְנָא בִּישָׁא דָּא לְמִשְׁתֵּי לְבָתַר. וְתוּ, דְּעַד כָּאן לָא הֲוָה לְהוּ בֵּירָא, עַד דְּאָתוּ לְמִדְבַּר מַתָּנָה, דִּכְתִיב, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים וְגוֹ'. וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה. מִתַּמָּן יַרְתוּ בֵּירָא. כְּתִיב הָכָא עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וּכְתִיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי תְּהוֹם.

חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, מַאי חָרוּת עַל הַלֻּחֹת. הָכִי אוּקְמוּהָ, חֵירוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, חֵירוּת מִשִּׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת, (דף קי"ד ע"א) חֵירוּת מִכֹּלָּא, הָכִי הוּא. וּמַאי חָרוּת. גּוּשְׁפַּנְקָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּבֵיהּ הֲוָה חֵירוּת, בְּכָל מִינֵי חֵירוּת. וְאִלְמָלֵא לָא אִתְבָּרוּ, כָּל מַה דְּאָתָא לְעָלְמָא לְבָתַר, לָא אָתָא, וַהֲווּ יִשְׂרָאֵל דְּיוּקְנָא דְּמַלְאָכִין עִלָּאִין דְּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא אַכְרִיז קְרָא וְאָמַר, וְהַלּוּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגוֹ', לָא תֵּימָא דְּלְבָתַר דְּעָלְמָא אִשְׁתְּכַלַּל, וְאַדְכַּר שֵׁם מָלֵא הֲווֹ, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתְּכַלַּל בְּשֵׁם אֱלֹהִים, עַד לָא יֵיעוּל שַׁבָּת.

הֲמָה, מַאי הֲמָה. הִפּוּךְ מה"ה הֲווֹ. מִתְרִין סְטָרִין הֲווֹ. חֲדָא בְּעוֹבָדָא, וַחֲדָא דְּחֵירוּת לְעֵילָּא, רָשִׁים לְעֵילָּא לְנַטְרָא לְכֹלָּא. וְעַל דָּא המ"ה. וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא, אֶשָּׁא אוּכְמָא עַל גַּבֵּי אֶשָּׁא חִוָּרָא. מִכְתַּב

אֱלֹהִים הוּא, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (במדבר יח) וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא. חָרוּת כְּמָה דְּאִתְּמַר, דְּהָא יוֹבֵל קָרֵי חָרוּת, וְעָבִיד חֵירוּת לְכָל עָלְמִין.

עַד כָּאן חַבְרַיָּיא. מִכָּאן וְהָלְאָה תִּנְדְּעוּן, דְּהָא סִטְרָא בִּישָׁא, לָא שַׁלְטָא עָלַיְיכוּ וַאֲנָא יֵיבָא סָבָא, קַאֵימְנָא קָמַיְיכוּ, לְאִתְעָרָא מִלִּין אִלֵּין, קָמוּ אִינּוּן, כְּמַאן דְּאִתְּעַר מִשֵּׁינָתֵיהּ, וְאִשְׁתְּטָחוּ קָמֵיהּ, וְלָא הֲווֹ יְכִלִין לְמַלָּלָא. לְבָתַר שַׁעֲתָא בָּכוּ.

פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ וְגוֹ', שִׂימֵנִי כַחוֹתָם, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְדַּבְּקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּבַעְלָהּ, אֵיהִי אָמְרַת שִׂימֵנִי כַחוֹתָם, (ויחי רמ"ד ע"ב) אֲרָחָא דְּחוֹתָם, כֵּיוָן דְּאִתְדַּבָּק בְּהַהוּא אָתָר דְּאִתְדַּבָּק שְׁבִיק בֵּיהּ כָּל דְּיוּקְנֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּהַהוּא חוֹתָם אָזִיל הָכָא וְהָכָא, וְלָא קַיְימָא תַּמָּן, וְהָא אִתְעֲבָר מִנֵּיהּ, כָּל דְּיוּקְנֵיהּ שְׁבִיק תַּמָּן, וְתַמָּן קַיְימָא. אוּף הָכִי אָמְרַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן דְּאִתְדַּבְּקְנָא בָּךְ, כָּל דְּיוּקְנִי לִיהֲוֵי חָקִיק בָּךְ, דְּאַף עַל גַּב דְּאֵיזִיל הָכָא אוֹ הָכָא, תִּשְׁכַּח דְּיוּקְנִי חָקִיק בָּךְ, וְתִדְבַּר לִי.

וְכַחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ, כְּמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי, אוּף הָכִי, תְּהֵא דְּיוּקְנִי חָקִיק תַּמָּן. וּבְכֵן אֱהֵא בָּךְ מִתְדַּבְּקָא לְעָלְמִין, וְלָא

אִתְנַשֵּׁי מִינָךְ. כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, תַּקִּיפָא כַּמָּוֶת אַהֲבָה, בְּתוּקְפָּא תַּקִּיף, כְּהַהוּא אֲתָר דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ מוֹתָא. אַהֲבָה, הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי אַהֲבַת עוֹלָם.

קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה, אוּף הָכִי, דְּהָא אִלֵּין שְׁמָהָן, מֵהַהוּא סִטְרָא אִינּוּן. רִשְׁפֶּיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ, מַאן אִינּוּן רִשְׁפֵּי אִלֵּין. אִינּוּן אַבְנִין וּמַרְגְּלָן טָבָאן, דְּאִתְיְלִידוּ מֵהַהוּא אֵשׁ. שַׁלְהֶבֶת יָהּ. מֵהַהוּא שַׁלְהוֹבָא, דְּנָפְקָא מֵעָלְמָא עִלָּאָה, וְאִתְאַחֲדָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד יְחוּדָא, וַאֲנַן, הָא אַהֲבָה וּרְשָׁפִין דְּשַׁלְהוֹבָא דִּלְבָּא אֲבַתְרָךְ, יְהֵא רַעֲוָא, דְּדִיוּקְנָא דִּילָן, תְּהֵא חֲקוּקָה בְּלִבָּךְ, כְּמָה דְּדִיוּקְנָא דִּילָךְ חֲקוּק בְּלִבָּן. נָשַׁק לוֹן, וּבָרִיךְ לוֹן וְאָזְלוּ.

כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְסָחוּ לֵיהּ כָּל מַה דְּאִירַע לוֹן, חַדֵּי וְתָוְוהּ, אָמַר, זַכָּאִין אַתּוּן דְּזָכִיתוּן לְכָל הַאי, וּמַה חֶוְיָתוּן בַּהֲדֵי אַרְיָא עִלָּאָה, גִּיבָּר תַּקִּיף, דְּלָא הֲווֹ כַּמָּה גִּיבָּרִין לְגַבֵּיהּ כְּלוּם, וְלָא יְדַעְתּוּן לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לֵיהּ מִיַּד. תָּוְוהְנָא, אֵיךְ אִשְׁתְּזַבְתּוּן מֵעוֹנְשָׁא דִּילֵיהּ, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְשֵׁזָבָא לְכוֹן, קְרָא עָלַיְיהוּ, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. (משלי ד) בְּלֶכְתְּךָ לֹא יֵצַר צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל. (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. (ע"כ מן רב ייבא סבא).

רעיא מהימנא

(מ) כִּי יִנָּצוּ אֲנָשִׁים. אִלֵּין, מִיכָאֵל וְס"מ. וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְיָצְאוּ יְלָדֶיהָ, בְּגָלוּתָא. עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ, דָּא ס"מ, כַּאֲשֶׁר יָשִׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּקוּדָא (מא) בָּתַר דָּא, לְהָשִׁיב אֲבֵדָה. וַאֲבַתְרֵיהּ לְהָשִׁיב הַגָּזֵל. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָתִיד לְאַהֲדָרָא לָךְ, אֲבֵדָה דְּאָבְדַת בְּגִין עֵרֶב רַב, וְדָא כַּלָּה דִּילָךְ, דִּבְזִמְנָא דְּעָבְדוּ עֵרֶב רַב יַת עֶגְלָא, נַפְקַת כַּלָּה דִּילָךְ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לב) וַיִּשְׁלֵךְ מִיָּדָו אֶת הַלֻּחֹת.

וְאִתְמַר בָּךְ לֵךְ רֵד, הָתָם קָא רָמִיז נְחִיתוּ דִּילָךְ, בְּגָלוּתָא רְבִיעָאָה, לֵךְ: כְּגוֹן (דף קי"ד ע"ב) (בראשית יב) לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וְגוֹ'. הָכָא ש, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. הָכָא קָא רָמִיז לֶךְ, לְךָ ג' זִמְנִין (בְּגִלְגּוּלָא) בְּגָלוּתָא. רְבִיעָאָה רֵד, בְּגִין בַּת יְחִידָה, כַּלָּה דִּילָךְ, דְּנַפְלַת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם. וּמַיָּד דְּאַנְתְּ נָחִית בְּגִינֵיהּ, תָּקוּם עָלָךְ וְהַאי (אִיהוּ הַשָּׁבַת אֲבֵדָה, וְהַאי אוֹרַיְיתָא דְּאִתְגַּלְיָא עַל יָדָךְ הַאי) אִיהוּ הַשָּׁבַת אֲבֵדָה דִּילָךְ, דְּלָאו לְמַגָּנָא אִתְגַּלְיָא לָךְ אוֹרַיְיתָא, יַתִּיר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִסְתַּלָּקַת לְגַבָּךְ, כְּמַיָּא דְּבָאֵר דְּאִסְתַּלָּקוּ לְגַבָּךְ, וְלָא

לַאֲבָהָן, וְלָא לְבַר נָשׁ, דְּהָא בְּאֵר מַכֶּרֶת אֲדוֹנֶיהָ. וְאוֹרַיְיתָא דָּא, אִתְמַר עָלָהּ, (במדבר כא) וּמִשָּׁם בְּאֵרָה הִיא הַבְּאֵר וְגוֹ׳. הַבְּאֵר הִיא מַלְיָא, וְלָא נָפְקִין מֵימוֹי לְבַר. וְאִיהוּ בְּאֵר מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַפִּיק כָּל מַיִין, וְכָל מַיִין דְּעָלְמָא עָאלִין בֵּיהּ, וְלָא נָפְקִין מֵימוֹי לְבַר.

וְאִיהוּ בְּאֵר דְּאַפִּילוּ כָּל בְּנֵי עָלְמָא שָׁאֲבִין מִנֵּיהּ מַיָּא, וַאֲפִילוּ כָּל עַנְנֵי עָלְמָא, לָא חֲסִרִין מִנֵּיהּ, אֲפִילוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה. בְּגִין דִּבְאֵר דָּא, לֵית לֵיהּ סוֹף, יַתִּיר עָמוֹק הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (איוב יא) וּרְחָבָה מִנִּי יָם. וּבְכַד דִּילֵיהּ, מַאן דְּשָׁאֲבִי מִנֵּיהּ מַיָּא, אִיהוּ בָּלַע (ס״א כָּל מֵימִין וְכָל חָכְמָתִין) כָּל חָכְמָתִין דְּעָלְמָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּאֵר עַצְמוֹ.

וְכֵן עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲדָרָא לָךְ גְּוַל דִּילָךְ, דְּאִיהוּ מַטֶּה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג) וַיִּגְזוֹל אֶת חֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי, דְּעָלָךְ אִתְמַר אִישׁ מִצְרִי. וּבְגָלוּתָא דִּילָךְ וּבְגִלְגּוּלָא דִּילָךְ, יַפְרִישׁ לָךְ עָרֵי מִקְלָט, לְשִׁזְבָא, מִכַּמָּה דְּרַדְפִין אֲבַתְרָךְ, דְּלֵית לְהוֹן סוֹף.

וְהַאי אִיהוּ פִּקּוּדָא, (מב) (חֻקָּא) לְהַפְרִישׁ עָרֵי מִקְלָט, לְמַאן דְּקָטַל, בְּגִין הַהוּא מִצְרִי דְּקָטַלַת בְּמִצְרַיִם, דְּתַמָּן הֲוָה נָחֵשׁ הַקַּדְמוֹנִי וְכָל מַשְׁרְיָיתֵיהּ, דַּהֲווֹ סָחֲרִין לֵיהּ, וְקָטְלַת לֵיהּ בְּלָא זְמַנֵּיהּ, וְלָא דָּחַלְתְּ מֵרוֹדְפִין דִּילֵיהּ, דִּבְכַמָּה אַתְרִין רָדְפוּ אֲבָתְרָךְ, כַּמָּה נָשִׁין בְּנַעֲרוּתָךְ,

דְּאִינּוּן נַעֲמָ"ה אַגְרַ"ת לִילִי"ת אוּכְמָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לָךְ עָרֵי מִקְלָט, לְאִשְׁתְּזָבָא מִנְּהוֹן, וְאִינּוּן שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה.

בְּגִין דְּאַתְּ בֵּן יָהּ, בְּרָא דְּאַבָּא וּדְאִמָּא. בָּתַר דְּהַדְרַת בְּהֵ"א בְּתִיּוּבְתָּא, אִסְתַּלַּקְתְּ בַּבִּינָה, יה"ו, אִילָנָא דְּחַיֵּי, וּבְגִינָהּ אַתְּ זָכֵי לְאָת ה׳, בְּגִין דְּאַעְיִלַת גַּרְמָךְ אֲבַתְרָהָא, בְּתִיּוּבְתָּא לְאָהַדְרָא לָהּ לְמָרָךְ, וּלְסַלְקָא לָהּ מִגָּלוּתָא, וְלָא לְקַבְלָא אַנְתְּ אַגְרָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שַׁוִּי שְׁמֵיהּ בָּךְ, וּבְגִין דְּמַחֲשָׁבָה דִּילָךְ חֲוַת לְעֵלַּת הָעֲלוֹת, שַׁוִּי בָּךְ מַחֲשַׁבְתֵּיהּ, דְּאִיהִי יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְעֵלַּת הָעֲלוֹת, אִיהוּ מְיַחֵד אִלֵּין אַתְוָון בָּךְ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לֵיהּ בְּאִלֵּין אַתְוָון.

וּבְגִין דְּאַתְּ חֲוַית גּוֹמֶל חֶסֶד עִם שְׁכִינְתָּא, דְּכָל פְּקוּדִין דִּילָךְ לְקַיְּימָא, אֵיזֶהוּ חָסִיד הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ. יָהַב לָךְ מִדַּת חֶסֶד. וּבְגִין דְּנָטַרְתְּ פְּקוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה, וַהֲוָה לָךְ לְאִתְגַּבְּרָא עַל יִצְרָךְ, לְמִקְשַׁר לֵיהּ תְּחוֹת יָדָךְ, וְלָא אִשְׁתַּדַּלַת בְּהַאי פְּקוּדָא, אֶלָּא לְקַשְׁרָא סָמָא"ל תְּחוֹת יָדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבַת זוּגֵיהּ דְּאִיהִי שִׁפְחָתָא בִּישָׁא, תְּחוֹת יַד גְּבִירְתָּא. לוֹן וּלְכָל מְמָנָן וּלְכָל מַשְׁרְיָין דִּלְהוֹן. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לָךְ, מִדַּת גְּבוּרָה דִּילֵיהּ, לְמֶהֱוֵי בְּסִיְּעְתָּךְ דְּיִתְחַלְחַלוּן וְיִדַּחֲלוּן מִינָּךְ, סָמָא"ל וּבַת

זוּגֵיהּ, וְכָל מְמָנָן וּמַשְׁרְיָין דִּלְהוֹן, וְיהוֹן קְשׁוּרִים בְּשַׁלְשְׁלָאֵי תְּחוֹת יְדָךְ.

וּבְגִין דְּהַדְרַת בְּתִיּוּבְתָּא, בְּאוֹת בְּרִית, נָחִית בִּינָה יה"ו, לְאִתְחַבְּרָא בְּצַדִּיק. בְּגִינָךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לָךְ אוֹת בְּרִית צַדִּיק דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּמַחְשָׁבָה טוֹבָה עָבַדְתְּ כְּלָא, הָכִי נָחִית שְׁמָא מְפָרָשׁ (דְּמָרֵיהּ) עָלָךְ, וּמִתַּמָּן, (נ"א רְשׁוּמָא דְּנָחִית) נָחִית עָלָךְ.

וּבְגִין דְּאַנְתְּ תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל יוֹמָא, בְּתֵרִין שִׁפְוִון דִּילָךְ בְּצִלּוֹתָא, לְשַׁבְּחָא לְמָרָךְ, בַּאֲדָנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, בְּתֵרִין שִׁפְוִון דִּילָךְ. בִּנְבִיאִים וּבַכְתוּבִים. וּבְכָל מִינֵי זֶמֶר וְנִגּוּן בְּצִלּוֹתָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית לוֹן בְּשִׁפְוִון דִּילָךְ. כָּל שֶׁכֵּן דַּרְגָּא דִּילָךְ, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבֵיהּ אִשְׁתַּדַּלְתְּ בְּכָל יוֹמִין דִּילָךְ בְּקִשּׁוּט, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֲבֵיהּ לָךְ, לְסַלְקָא לָךְ בֵּיהּ, בְּתוֹרַת אֱמֶת, כְּלִילָא מִכָּל מִדּוֹת וְאַתְוָון. בְּשְׁמָא מְפָרָשׁ, בְּד' אַתְוָון.

דְּקַדֶּם דְּחָזַרְתְּ בְּתִיּוּבְתָּא (דף קט"ז ע"א) לָא הֲוֵית, אֶלָּא בְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, עֶבֶד וְנַעַר הֲוָה שְׁמָךְ בְּקַדְמִיתָא, (שמות ב) וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה, עֶבֶד נֶאֱמָן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר יב) לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. וְהַהוּא רַע, שׁוּתָּפָא דְּעֶבֶד, גָּרַם לָךְ לְמֶחֱטֵי בַּסְּלַע, בְּגִין דְּמַטֵּה דְּאִתְמְסַר לָךְ, (נ"א בִּידָךְ) הֲוָה דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, (תיקונין צ' ע"ב) מְטַטְרוֹ"ן טוֹב. סָמָא"ל רָע.

וּכְעָן, דְּחָזַרְתְּ בְּתִיּוּבְתָּא, וְאִתְדַּבְּקַת בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, הָא נַפְקַת מֵעֶבֶד, וְאִתְהַדַּרְתְּ בֶּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּמַטֶּה דְּאִתְמְסַר בִּידָךְ, יְהֵא עֵץ חַיִּים, ו', דְּאִיהוּ בֶּן יָ"ה, וְתֵיעוּל (ד"א וְתֵיעוּל) בְּמ"ט אַנְפִּין דִּילָךְ בְּאוֹרַיְיתָא, וְיִתְעֲבֵד מוֹט. וְיִתְקְיֵים בָּךְ, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק. מ"ט אַנְפִּין, מ"ט אַתְוָון דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וּבָרוּךְ שֵׁם, שִׁית תֵּיבִין דִּיחוּדָא עִלָּאָה, ו' עִלָּאָה תִּפְאֶרֶת. שִׁית תֵּיבִין תִּנְיָינִין, דְּבָרוּךְ שֵׁם, ו' תִּנְיָינָא צַדִּיק. מ"ט. בְּאֶמְצָעִיתָא א. וַיְשָׁאוּהוּ בַּמּוֹט בִּשְׁנַיִם.

בִּלְאָ וָא"ו בְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ מ"ט. (נ"א בִּלְאָ א' דְּאֶמְצָעִיתָא דו"ו)

וְצַדִּיק מ"ט לִפְנֵי רָשָׁע. וּמַאן גָּרַע דָּא. א'. אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים. דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין אִתְיְהִיבוּ לָךְ, חָסֵר חַד, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה נִמְסְרוּ לְמֹשֶׁה, חוּץ מֵאֶחָד. וְהַאי אִיהוּ א', דְּחָסֵר מֵחֲמִשִּׁין, וְאִשְׁתְּאַר מ"ט, וְדָא גָּרִים לָךְ צַדִּיק מ"ט לִפְנֵי רָשָׁע. מַאי רָשָׁע. דָּא סָמָאֵ"ל.

וְהַאי אִיהוּ מ"ט, מִן מַטֶּה דִּילָךְ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות יז) וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי. (דְּמַטֶּה אַחֲרָא אִית לָךְ) מַטֵּה דִּילָךְ הוּא מַטֶּה דְּמֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא א, דְּאִיהִי בִינָה, חוֹזֶרֶת לָךְ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּמַתְנִיתִין, אֶלֶף בִּינָה. דְּחָזְרַת לָךְ בְּתִיּוּבְתָּא, וְתֵיעוּל בֵּין וָ"ו, וְאִתְעֲבִיד וָא"ו, לְקַיֵּים בָּךְ

לְיִשְׂרָאֵל, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ. (ירמיה ל"א) (וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם) מִתַּמָּן וְאֵילָךְ יִתְקַיֵּים בָּךְ, לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק.

בְּהַהוּא זִמְנָא, יִתְקַיְּימוּ בָךְ תְּרִין פִּקּוּדִין. חַד, (דברים כב) הָקֵם תָּקִים עִמּוֹ. תִּנְיָינָא, (שמות כג) עָזוֹב תַּעֲזוֹב עִמּוֹ. הָקֵם עִם ו׳ עִלָּאָה, מָשִׁיחַ רֵאשׁוֹן. תָּקִים עִם ו׳ תִּנְיָינָא. עִמּוֹ, דָּא בֶּן עַמְרָם, דְּסִלִּיקַת לַבִּינָה דְּאִיהִי א׳. וּלְמַאן הָקֵם תָּקִים. לְאָת ה׳. דְּנַפְלַת בְּאָלֶף חֲמִשָּׁאָה, בָּתַר ע״ב, כְּמִנְיַן עָזוֹ״ב תַּעֲזוֹב עִמּוֹ. עָזוֹב: ע״ב ז״ו. וְדָא ע״ב שְׁמָהָן, וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט. דָּא וָא״ו מִן וה״ו, תַּמָּן עֵזֶר, וְלָא קַיְמָה, וְהַאי אִיהוּ עָזוֹב תַּעֲזוֹב, תַּמָּן (דברים יא) בְּעִת״וֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְּגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל. לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה, (ויקרא יט) לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזוֹב אוֹתָם. הָכָא אוֹלִיפְנָא.

פִּקּוּדָא תְּלִיתָאָה.

וְצָרִיךְ לְאַחְזָרָא עָלַיְיהוּ, דְּהָא מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, עָנִי, עָזוֹב תַּעֲזוֹב, צַדִּיק. עִמּוֹ, דָּא בֶּן עַמְרָם. וְהַאי אִיהוּ לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזוֹב אוֹתָם. גֵּר אַנְתְּ כְּגַוְונָא דְּאִתְמַר בָּךְ בְּקַדְמִיתָא עִם עָנִי, (שמות יח) גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה. אֲבָל הָקָמָה, בְּדַרְגָּא דִּילָךְ, הָקֵם ו׳ תַּתָּאָה. תָּקִים עִמּוֹ: עִם בֶּן עַמְרָם, בְּדַרְגָּא עִלָּאָה דִּילָךְ, תִּפְאֶרֶת. בְּמ״ה

דִּילָךְ, שְׁמָא מְפָרֵשׁ בִּשְׁלִימוּ. בָּתַר ק׳ ק׳ דְּהָקֵם תָּקִים, (וּבְגִין דָּא הָקֵם תָּקִים) אִשְׁתְּאַר תִּים. מַאי קָא אַחְזֵי. (בראשית כה) יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. עִמּוֹ: עִם בֵּן עַמְרָם, יוֹקִים. הָקֵם: צַדִּיק. תָּקִים: תָּם.

פְּקוּדָא בָּתַר דָּא לְפִדּוֹת עֶבֶד עִבְרִי וְאָמָה הָעִבְרִיָּה, לְיַעֵד אָמָה הָעִבְרִיָּה, לָדוּן בְּקִנְיַן עֶבֶד עִבְרִי, הַעֲנֵק תַּעֲנִיק לוֹ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. מַאי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וּמַאי קִנְיָן דִּילֵיהּ. אֶלָּא בְּסִתְרֵי תּוֹרָה, מְטַטְרוֹ"ן עֶבֶד יְיָ, כְּלִיל שִׁית (צ"ה ע"א) סִטְרִין, כְּחוּשְׁבָּן שִׁית אַתְוָון דִּילֵיהּ, שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה. וּבְהוֹן אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִפְלַח לְמָארֵיהּ, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ עֶבֶד, (ס"א מִמְּבָּר) לְמֶעְבַּד קִנְיַן כַּסְפּוֹ, דְּכֶסֶף יְמִינָא, דְּאַבְרָהָם חֶסֶד דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, אוֹרַיְיתָא מִתַּמָּן אִתְיְהִיבַת. וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ, בְּגִין לְזַכָּאָה (בָּהּ) לְעָלְמָא דְּאָתֵי, אִקְרֵי קִנְיַן. כַּסְפּוֹ: עָלְמָא דְּכִסּוּפָא. קִנְיָן: עַל שֵׁם (בראשית יד) אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. (משלי ד) קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה. קָנָה לוֹ ד"ת. רַבּוֹ בָּתַר דְּקָנָה לוֹ, גְּאוּלָה תִּהְיֶה לוֹ. אִית דְּאִיהוּ קָנוּי (לֵיהּ) לְעוֹלָם, וְאִית דְּאִיהוּ קָנוּי לֵיהּ שִׁית שְׁנִין. מַאן דְּאִיהוּ קָנוּי לֵיהּ לְעוֹלָם, כְּתִיב בֵּיהּ, וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעוֹלָם. לֵית עוֹלָם, אֶלָּא עוֹלָמוֹ (דף קט"ז ע"ב) שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִינּוּן חֲמִשִּׁין. וְדָא

קְרִיאַת שְׁמַע, דְּתַמָּן כ"ה כ"ה אַתְוָון, עַרְבִית וְשַׁחֲרִית. נ' תַּרְעִין דְּבִינָה.

בָּתַר דְּמִיחַד בְּהוֹן בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ עֶבֶד דִּילֵיהּ, בְּעוֹל תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ. וְאוֹזֶן דִּילֵיהּ רְצִיעָא פְּתִיחָא לְמִשְׁמַע קְרִיאַת שְׁמַע, דִּשְׁמַע, בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ, דְּהַיְינוּ מַשְׁמָעוּת.

דְּמַאן דְּפִדְיוֹן דִּילֵיהּ תְּלוּיָה בִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִיהוּ רָזָא דְּחַמְשִׁין, לֵית לֵיהּ פִּדְיוֹן עַל יַד אַחֲרָא בְּגִלְגּוּלָא, דְּמְרוּצָע הוּא לְמָארֵיהּ, הָכָא לָא אִתְמַר (ויקרא כה) אוֹ דוֹדוֹ אוֹ בֶן דוֹדוֹ יִגְאָלֶנּוּ. דְּבִצְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, אִיהוּ כְּעֶבֶד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וְאֵין עֲבוֹדָה, אֶלָּא תְּפִלָּה. שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד: ג' רִאשׁוֹנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת דְּשִׁלִּיחַ צִבּוּר אַפִּיק לֵיהּ לְבַר נָשׁ יְדֵי חוֹבָתוֹ, לְמַאן דְּלָא יָדַע לְצַלָּאָה בְּהוּ דְּצַדִּיק חַי עָלְמָא, אִתְקְרֵי בְּהוּ, עַל שְׁמֵיהּ. בֹּעַז, צַדִּיק, גּוֹאֵל, קָרוֹב, וְנֶאֱמָן. (נ"א וְתַמָּן)

קָרוֹב יְיָ' לְכָל קוֹרְאָיו. וְטָב לֵיהּ לְבַר נָשׁ, (תהלים קמה) שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח רָחוֹק, דְּהַיְינוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ בֶּן יָהּ, דְּאִסְתַּלָּק לְעֵילָּא דְּאִיהוּ בִּינָה, דְּעוֹלָם דָּא, עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִיהוּ חַמְשִׁין אַתְוָון דְּיִחוּדָא. דְּבְעָלְמָא דֵּין, יָכִיל בַּר נָשׁ, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ פִּדְיוֹן בְּצַדִּיק, וְ' שְׁנִין דְּכָלִיל תְּלַת קַדְמָאִין, וּתְלַת בַּתְרָאִין (משלי בז)

דִּצְלוֹתָא. ו׳ זְעִירָא, אִינּוּן (נ"א אִיהוּ) שִׁית שְׁנִין יַעֲבוֹד.
אֲבָל בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, דְּתַמָּן נ׳
אַתְוָון דִּקְרִיאַת שְׁמַע, לֵית שְׁלִיחַ צִבּוּר אַפִּיק לֵיהּ
מֵחוֹבָה. בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ פִּדְיוֹן עַל יְדֵי אֲחֵרִים. וּבְגִין דָּא
שְׁמַע, בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ. וּבְגִין דָּא קָא רָמִיז, אִם
אֵין אֲנִי לִי מִי לִי. מ"י: וַדַּאי עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל.
מַיִד דְּשָׁמְעוּ מִלִּין אִלֵּין, מָארֵי מְתִיבְתָּאן דַּהֲווֹ נַחְתֵי עִם
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימָנָא, פִּי
שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, דְּבַתְרָווּיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
פֶּה אֵל פֶּה מַלִּיל עִמָּךְ בִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים
קמט) רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. דְּהָא וַדַּאי,
י׳, רֵישָׁא דְּחַרְבָּא, דְּאַסְחַר שָׂפָה דִּילָךְ. ו׳, לִישָׁנָא דְּחַרְבָּא
דִּילָךְ. ה׳, ה׳, תְּרֵין פִּיפִיּוֹת, בְּתְרֵין שִׂפְוָון דִּילָךְ. וְהָא
וַדַּאי, שְׁמָא דְּמָרָךְ, מְמַלֵּל בְּפוּמָךְ. יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א,
אִיהוּ בְּמַחֲשַׁבְתָּךְ דְּאַפִּיק אִלֵּין חֲמִשִּׁין מִפּוּמָךְ.
בְּוַדַּאי, בְּגִין מִלִּין אִלֵּין, אֵלִיָּהוּ אִתְעֲכַּב לְעֵילָּא, דְּתָפִיס
אִיהוּ. דְּלָא נָחִית לְגַבָּךְ, דְּהָא בְּכַמָּה עִתְרָא הֲוָה
נָחִית לְגַבָּךְ. וְאִיהוּ תָּפִיס לְעֵילָּא, דְּלָא נָחִית לְגַבָּךְ. בְּגִין
דַּעֲנִיוּתָא דִּילָךְ, אִיהוּ פָּרוֹקָא לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא מָשִׁיחַ
אָמַר, עַד דְּיֵיתֵי עָנִי, וְהַאי אִיהוּ דִּכְתִיב, (ישעיה נג)
וּבַחֲבוּרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ.

אָמַר לוֹן, אִי הָכִי, נַעְבֵּד לֵיהּ הַתָּרָה, וְיֵהָא נָחִית לְגַבָּאי, דְּחָשִׁיב הוּא גַּבָּאי, מִכָּל מָמוֹנָא דְּעָלְמָא. וְהָא אֲנָא מָחִיל וְשָׁרֵי לֵיהּ, וּמַתִּיר לֵיהּ אוֹמָאָה. וְאַתּוּן אוּף הָכִי שָׁרוּ לֵיהּ וְאִי צָרִיךְ הַתָּרָה יַתִּיר, נִשְׁתַּדֵּל בַּהַתָּרָתֵיהּ, דְּיֵהָא נָחִית גַּבָּאי.

אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, שְׁבוּעַת יְיָ, אֵיהִי שְׁכִינְתָּא, בַּת יְחִידָה. וְלָא לְמַגָּנָא תַּקִּינוּ תְּלַת בְּנֵי נָשָׁא, לְמִפְטַר לֵיהּ. אֶלָּא, ש׳ דְּשַׁבָּת, תְּלַת עַנְפֵי אֲבָהָן, בַּת יְחִידָה. שְׁבוּעָה. דְּאִשְׁתְּתָפַת (ס"א בָּהּ כּוּרְסְיָא וְדָאי) בְּהוּ.

בְּוַדַּאי, שְׁבוּעָה לָא חָלָה אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ. נֵדֶר חָל, אֲפִילּוּ עַל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. וְהָא אוּקְמוּהָ בְּמַתְנִיתִין. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא יַתִּיר אָמְרוּ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלִין, וְכָל הַנִּשְׁבַּע כְּאִלּוּ נִשְׁבַּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. וְכָל הַנּוֹדֵר, כְּאִילּוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ.

אָמַר לוֹן רַעְיָא מְהֵימְנָא, מָארֵי דְּמִתִּיבְתָּאן, יְדַעְנָא בְּכוּ, דְּאַתּוּן יַדְעִין, אֲבָל הַהוּא דְּמְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, יְחַדֵּשׁ לוֹן חִדּוּשִׁין, דְּהָא וַדַּאי אָמַר קֹהֶלֶת, (קהלת א) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, אֲבָל לְמַעְלָה מִן הַשֶּׁמֶשׁ, יֵשׁ לוֹ. וּבְסִתְרֵי תוֹרָה אֲנָא בָּעֵינָא לְמֵימַר, (תהלים פד) שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ׳ אֱלֹהִים צְבָאוֹת, בְּעָלְמָא דִּילֵיהּ, וְלָא בְּעָלְמָא דְּהֵדְיוֹט, אַף עַל גַּב דְּזֵה לְעוּמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא, נָפִיק נְהוֹרָא.

וּבְוַדַּאי עָלְמָא דְּאָתֵי, בִּינָה, אִיהִי לְמַעְלָה מֵהַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. נְדָרִים מִתַּמָּן, עַל גַּבֵּי שְׁבוּעָה עוֹלִים, וְחָלִין עַל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ, בְּגִין דְּשְׁבוּעָה אִיהוּ עָלְמָא דֵּין, דְּלֵית לֵיהּ קִיּוּמָא, אֶלָּא עַל יְסוֹד, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.

(דף קט"ז ע"א) וּבֵיהּ אוֹמָאָה, דִכְתִיב, (רות ג) חַי יְיָ׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר. דְּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, כּוֹתֶל מַעֲרָבִי, דְּיוּרָא דִּילֵיהּ. עַל שֵׁם דְּאִיהוּ תֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים בּוֹ. כ"ו ת"ל, יְדוָ"ד כ"ו, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא, אִיהוּ תֵּל דִּילֵיהּ. עַל שֵׁם, (שיר השירים ה) קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב וְאוּקְמוּהָ עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תְּלֵי תְּלִים שֶׁל הֲלָכוֹת. (קוץ) ד׳ מִן אֶחָד, תֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים בּוֹ. וְהַאי קוֹץ, הוּא אֶחָיד בֵּין א"ח, וּבֵין ד׳, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (דברי הימים א כט) כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתִרְגֵּם יְהוֹנָתָן, דְּאֶחָיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא.

וְעָלֵיהּ אוּקְמוּהָ מִכָּל מָקוֹם בְּחַגִּיגָה, עַל מַה הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל עַמּוּד אֶחָד שֶׁשְּׁמוֹ צַדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וּבְוַדַּאי אִיהוּ בְּרִית דְּשְׁבוּעָה, דְּעָלֵיהּ קַיְימִין א"ח ד׳, דְּאִינּוּן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דִכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. א"ח שָׁמַיִם, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. ד׳, הָאָרֶץ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי.

וּבְגִין דִּבְרִית אָחִיד בֵּין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וּבֵיהּ שְׁבוּעָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, חַי יְיָ׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר. מַאן דְּאוּמֵי בִּשְׁמֵיהּ לְשַׁקְרָא, כְּאִילּוּ הָרַס בְּנְיָינָא דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאַהְדָּר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ. דְּאִי בַּר נָשׁ יַעְדֵי קוֹצָא דְּד׳ מִן אֶחָד יִשְׁתְּאַר אַחֵר, סָמָאֵל בְּאַתְרֵיהּ שֶׁקֶר. וּכְאִלּוּ הַהוּא בַּר נָשׁ בָּנֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא עַל שֶׁקֶר. וְקוּשְׁטָא קָאֵי, שִׁקְרָא לָא קָאֵי. הָרַס בְּנְיָינָא, וְנָפְלוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

וְהַאי אִיהוּ כְּאִילּוּ הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. דְּמַאן יָהִיב אֶרֶץ בַּשָּׁמַיִם, דְּקָאָמַר (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. אֶלָּא וַדַּאי דָּא שְׁכִינְתָּא, וְתִפְאֶרֶת עִמָּהּ, דְּלָא אִתְפְּרַשׁ מִינָהּ בְּנִפְילוּ דִּילָהּ, לְקַיֵּים בָּהּ (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ׳ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן. וּמִנָּלָן דֶּאֱמֶת נָפַל עִמָּהּ, דִּכְתִיב, (דניאל ח) וַתַּשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה. וּמַאן דְּאוֹמֵי קוּשְׁטָא, הוּא מְקַיֵּים (תהלים פה) אֱ״מֶת מֵ״אֶרֶץ תִּ״צְמָח, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ אִיהוּ קַיְימָא בְּנְיָינָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב בָּרָ״א אֱלֹהִי״ם אֵ״ת, וּלְבָתַר הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וּבְגִין דִּשְׁבוּעָה, אִיהוּ בְּנְיָינָא דְּעָלְמָא דָּא, לֵית לֵיהּ קִיּוּמָא בְּלָא יְסוֹד, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ. נֶדֶר, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, עַל גַּבֵּי שְׁבוּעָה סְלִיקַת, וְאִיהִי חֲלָה עַל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ, דְּלָא צְרִיכָה יְסוֹד לְקַיְימָא

עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ בְּרִית, דְּבֵיהּ תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה. וּבְגִין דָּא, בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּבֵיהּ תַּקִּינוּ כָּל נִדְרֵי, אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה.

תַּמָּן אוֹת בְּרִית, י׳ אִיהִי תָּגָא עַל סֵפֶר תּוֹרָה צַדִּיק, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ הָעוֹלָם הַבָּא, אֵין בּוֹ, לֹא אֲכִילָה, וְלֹא שְׁתִיָּה, וְלֹא תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וַעֲטָרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם.

וּבְגִין דְּלֵית (ס"א דְּאִית) שְׁמוּשׁ בְּעָלְמָא דֵּין בְּתָגָא, אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף. דְּתָגָא לְתַתָּא, בְּעָלְמָא דֵּין אִיהִי. נְקוּדָה שְׁמוּשָׁא דְּאַתְוָון. אֲבָל בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, לֵית שְׁמוּשָׁא בְּאַתְוָון, וּבְגִין דָּא סֵפֶר תּוֹרָה לֵית בֵּיהּ נְקוּדָה בְּאַתְווֹי, אֶלָּא תָּגָא, וּבְגִין דָּא, מַאן דְּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּסֵפֶר תּוֹרָה חֲלָף. וְהָכִי, מַאן דְּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִי שֶׁשְּׁנָה הֲלָכוֹת, עָלֵיהּ אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף.

אָתוּ כְּלְהוּ מָארֵי מְתִיבְתָּאן, וְאִשְׁתְּטָחוּ קָמֵיהּ, וְאָמְרוּ וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלִּיל בְּפוּמָךְ, וְלֵיהּ אָנָן סַגְדִּין. וַאֲנָן אִשְׁתְּמוֹדְעִין בְּמִלִּין אִלֵּין, דְּלֵית יְלוּד אִשָּׁה אַחֲרָא בַּר מִינָךְ, יָכִיל לְמַלָּלָא לוֹן. וַדַּאי מִלִּין אִלֵּין, קָא סָהֲדִין בָּךְ, דְּאַנְתְּ הוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ. לֵית לְעַכְּבָא לְאִלֵּיהוּ גַּבָּךְ, אֶלָּא לְפַיְיסָא לֵיהּ

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְנַחְתָּא לֵיהּ לְגַבָּךְ, מַלְיָא עוּתְרָא, מַלְיָיא סְגוּלוֹת לְגַבָּךְ.

רַעְיָא מְהֵימָנָא, עֶבֶד נֶאֱמָן, לְגַבָּךְ עֶבֶד עִבְרִי, (דברים טו) הַעֲנֵק תַּעֲנִיק לוֹ. הַעֲנֵק לֵיהּ, תַּעֲנִיק לִבְנוֹי, בְּמִלִּין גְּנִיזִין אִלֵּין. (דברים טו) וּמִגָּרְנָךְ: גָּרְנָהּ שֶׁל תּוֹרָה דִּילָךְ. וּמִיקְבָּךְ, בְּגִרָּן וְיֶקֶב קְרָא מְמַלֵּל, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, בִּפְסוֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב הַכָּתוּב מִדְּבָר.

יֶקֶ"ב: (קי"ט ע"א, רס"ב ע"א) י"חוּד. קֶ"דוּשָׁה. בְּ"רָכָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי בְּרָכָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִימִינָא. וְאִיהִי קְדוּשָּׁה מִשְּׂמָאלֵיהּ. וְאִיהִי יְחוּדֵיהּ, בְּאֶמְצָעִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי סַלְקִין אַתְוָוי דִּילֵיהּ, יַבֵּ"ק. כְּגַוְונָא (דף קט"ז ע"ב) דָּא, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: בְּחֶשְׁבַּן יַבֵּ"ק. וּמַאן דְּאִיהוּ בָּקִ"י בַּהֲלָכָה דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמֵּיהּ. דִּבְגִינָהּ לָא יָזוּז מִגֵּיהּ לְעָלַם. דְּאִית הֲלָכָה דְּאִיהִי נַעֲרָה דִּילָהּ, מִסְטָרָא דְּנַעַר, וּבְגִינָהּ אִתְמַר הֲלָכָה כִּפְלוֹנִי. אֲבָל הֲלָכָה דִּילָךְ, רַעְיָא מְהֵימָנָא, אִיהִי דְּאִתְמַר בָּהּ, הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, מִפִּי הַגְּבוּרָה, יָהִיב לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָתָא דִּילֵיהּ.

וּבְגִין דָּא, עַל הֲלָכוֹת אַחֲרָנִין אִתְמַר, (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל. עַל הֲלָכָה דִּילָךְ אִתְמַר, וְאַתְּ עָלִית עַל

כְּלָנָה. דְּאִתְגַּבְּרַת עַל כֻּלְּהוּ, בִּגְבוּרָה. (שופטים ו) יְיָ עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל. אַתְקִין (ס"א אִתְתַּקַּף) בָּךְ, וְאַשְׁלִים בִּנְיָינָא דְּמַלְכָּא, וְאִיהוּ בָּנֵי בִּנְיָנֵיהּ עַל פּוּמָךְ, וְעַל יָדָךְ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ.

פָּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ, (שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים. יְבָרֵךְ לְכוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, בְּעָלְמָא דֵּין. לְמֶהֱוֵי שֶׁלְטָנוּתֵכוֹן בְּתֵרִין עָלְמִין, דְּאַתּוּן חַיִּין. דְּמַאן דְּאִיהוּ מֵעָלְמָא דָּא, חַי אִתְקְרֵי. כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. חַיִּים תַּמָּן, חַיִּים הָכָא.

מַה דְּלָאו הָכִי, מַאן דְּאִיהוּ מְלוּבָּשׁ בְּאִלֵּין קְלִיפִּין, דְּעוֹר וּבָשָׂר וַעֲצָמוֹת וּגִידִים דְּגוּפָא שְׁפֵלָא, דְּרוּחָא הוּא מִית תַּמָּן. מַה מֵּיתָא, לָא חָמֵי וְלָא שָׁמַע וְלָא מְמַלֵּל וְלֵית לֵיהּ תְּנוּעָה בְּכָל אֵבָרִין דִּילֵיהּ. הָכִי רוּחָא, לָא חָזָא דִּלְעֵיל מִנֵּיהּ. דְּאִתְמַר בְּאוֹרַיְיתָא עָלַיְיהוּ, דָּע מַה לְמַעְלָה מִמְּךָ, עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת, וְכָל מַעֲשֶׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִים. דְּכַמָּה מַלְאָכִין אַזְלִין עִמֵּיהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ. וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ בְּהַאי גּוּפָא, לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן, וּלְמִשְׁמַע בְּקָלֵיהוֹן, דְּאִינּוּן חִיוָן דְּאֶשָּׁא, (פ"א ע"ב) מְמַלְּלָן וּמְקַדְּשָׁן וּמְבָרְכָן וּמְיַחֲדָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, עִם יִשְׂרָאֵל כַּחֲדָא. כָּל שֶׁכֵּן לִשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עָלַיְיהוּ. כָּל שֶׁכֵּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא מִן שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּבָהּ מְקַבֵּל צְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין חוֹבִין, הֲווֹ מִתְלַבְּשִׁין בְּאִלֵּין קְלִיפִין. כְּגַוְונָא דְּאָדָם, דְּחוֹבֵי אֲבָהָתְהוֹן בִּידֵיהוֹן. וְהַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כְּשֶׁאוֹחֲזִין מַעֲשֶׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם. וּבְגִין אִלֵּין קְלִיפִין דְּחוֹבִין, אָמַר קְרָא, (ישעיה נט) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם. וּבְגִין אִלֵּין קְלִיפִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְכַּסְיָא בְּכַמָּה גַּדְפִּין. דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (ישעיה ו) בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וְגוֹ'.

לֶעָתִיד לָבֹא, (ישעיה ל) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. דְּאַתּוּן בְּהַאי עָלְמָא, דְּלֵית לְכוֹן קְלִיפִין וְעוֹרִין, אִית לְכוֹן רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא בִּבְנֵי עָלְמָא, וּבְנֵי עָלְמָא (ס"א לֵית) אִית לוֹן רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא בְּכוּ. וּבְגִין דָּא, עָלַיְיכוּ אִתְמַר דְּאַתּוּן חַיִּין, וְעָלְמָא דִּלְכוֹן, עוֹלָם הַחַיִּים. אֲבָל עָלְמָא שְׁפָלָא, דָּא עוֹלָם הַמֵּתִים, דְּכָל אֱלָהוּת דְּאוּמִין דְּעָלְמָא, מִבַּלְעֲדֵי יְיָ', כְּלְהוֹן מֵתִים.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, (בוצינא קדישא) (נ"א רַעְיָא מְהֵימְנָא,) עִם כָּל דָּא, דְּאַנְתְּ לָא יָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בִּבְנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי בְּעַיְינִין, וְלָא בְּמַלְאֲכַיָּא, כָּל שֶׁכֵּן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּבְשִׁכִינְתֵּיהּ, אֲבָל בְּעֵין הַשֵּׂכֶל דִּלְבָךְ, אַתְּ חָזֵי בְּכֹלָּא בִּבְנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי, וּבְמַלְאָכִין וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. דְּסַחֲרִין לָךְ. וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, דִּכְתִיב בֵּיהּ (מלכים א ה) וַיֶּחְכַּם מִכָּל הָאָדָם, (קהלת א) וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת.

אֲבָל בַּנְּבוּאָה, לֵית לְכוֹן רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ (בְּל שֶׁבֶן) נָבִיא בְּעֵין הַשֵּׂכֶל, אֶלָּא בְּעַיְינִין, דְּאִיהִי מַרְאֶה וְחֶזְיוֹן דְּעַיְינִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (במדבר יב) בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. וְעוֹד בְּחֶזְיוֹן לַיְלָה, מַרְאֶה בִּימָמָא, חֶזְיוֹן בְּלֵילְיָא, וְכֹלָּא בְּעַיְינִין, וְלָא בְּעֵין הַשֵּׂכֶל דִּלְבָּא. וְעַיְינִין אִינּוּן תְּרֵי סַרְסוּרֵי דְּלִבָּא, וּמְשַׁמְּשִׁין דִּילֵיהּ. וְאִיהוּ מַלְכָּא בֵּינַיְיהוּ (לְגַבַּיְיהוּ), וּבְגִין דָּא, חָכָם עָדִיף מִנָּבִיא. וְהָכִי הוּא תְּרֵין אוּדְנִין, תְּרֵין שַׁמָּשֵׁי דְּלִבָּא.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הַלֵּב רוֹאֶה, וְהַלֵּב שׁוֹמֵעַ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִתְמַר בַּלֵּב, הַלֵּב מֵבִין, הַלֵּב יוֹדֵעַ. (שמות לא) וּבְלֵב כָּל חָכָם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה. הֲרֵי חָכְמָה וּתְבוּנָה וָדַעַת בְּלִבָּא. דְּבְהוֹן אִתְעֲבִידוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וּתְהוֹמִין. וּבְהוֹן אִתְעֲבִיד מַשְׁכְּנָא, (דף קי״ז ע״א) הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות לא) וָאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת. מַה דְּלֵית כּוּלֵי הַאי בְּעַיְינִין.

וְרַעְיָא מְהֵימָנָא, מַאן דְּכוּלֵי הַאי בְּלִבֵּיהּ, יַתִּיר חָזֵי מִן

נְבִיא, כָּל שֶׁכֵּן מַחֲשַׁבְתָּא דִּילָךְ. דְּלֵית לָהּ סוֹף, וּבָהּ תִּסְתָּכַל, בְּהַהוּא, דְּלֵית בֵּיהּ סוֹף, מַה דְּלָא הֲוָה לָךְ רְשׁוּ בְּקַדְמִיתָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּעַיְינִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ.

אִלֵּין טִפְשֵׁי דְּלִבָּא, אִינּוּן מִתִּין, וְסוּמִין בְּאִלֵּין קְלִיפִין.

אֲבָל לְגַבָּךְ, לָאו אִינּוּן חַשִּׁיבִין כְּלוּם, וְלָא מַפְסִיקִין בֵּינָךְ לְבֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי, וּמַלְאָכִין, דְּהָכִי יְיעוּל לְגַבָּךְ בְּאִינּוּן חַלּוֹנִין, דְּעַיְינִין, וְאוּדְנִין, וְנוּקְבֵי חוֹטָמָא, וּפוּמָא. כְּמַלְכָּא דְּיֵיעוּל בְּאִתְכַּסְיָיא לְחַדְרֵי חֲדָרִים, לְמַלְלָא עִם בְּרֵיהּ. וּבְגִין דָּא, מְצָלִין יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ בְּצְלוֹתָא דִּלְהוֹן, (משלי כ') אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בֶטֶן רוֹאֶה כְּלָיוֹת וָלֵב וְאֵין כָּל דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָּ.

וְהַיְינוּ דְּאָמַר שְׁלֹמֹה, (שיר השירים ב) מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת וגו'. וְאִלֵּין אִינּוּן חַלּוֹנוֹת, דְּעַיְינִין וְאוּדְנִין וְנוּקְבֵי חוֹטָמָא וּפוּמָא בְּאִלֵּין שִׁבְעָה נוּקְבִין, נִשְׁמְתָא סְלִיקַת, בְּשִׁבְעָה מִינֵי בּוּסְמִין, וְהָכִי צְלוֹתָא סְלִיקַת בְּאִלֵּין ז' בּוּסְמִין, דְּאִינּוּן (שיר השירים ד) נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל רָאשֵׁי בְּשָׂמִים. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּצְלוֹתָא הָכִי סְלִיקַת, מְקַטֶּרֶת מֹר וכו'. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁאִיל עָלָהּ, (שיר השירים ג) מִי זֹאת

עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה וְגוֹ׳. מִי זֹאת וַדַּאי, מִסִּטְרָא דְּמִ״י אִיהוּ וַדַּאי בִּינָה, כְּלִילָא מִשִּׁבְעָה מִינֵי בּוֹסְמִין.

וְדָא קְרִיאַת שְׁמַע, כְּלִילָא מֵחַמְשִׁין תַּרְעִין, דְּאִינּוּן כ״ה כ״ה. כְּלִילָא מִשִּׁבְעָה בִּרְכָאן, בַּשַּׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ, וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ, וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ. וְאִינּוּן, (דברי הימים א כט) הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, עַד לְךָ יְיָ׳ הַמַּמְלָכָה, דְּאִיהִי מַלְכוּת. דְּאִיהִי כְּלִילָא מִתְּלַת בּוֹסְמִין. מְקֻטֶּרֶת מֹר, דָּא כֶּתֶר. וּלְבוֹנָה, דָּא חָכְמָה. מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל, דָּא בִּינָה. קוּם אַשְׁלִים פִּקּוּדִין דְּמָרָךְ.

(שמות כג) לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעוֹת וְגוֹ׳, אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת. אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת, לֵית רַבִּים פְּחוּת מִג׳ וְאִי לֵית בֵּית דִּין בִּג׳, לֵית לְהַטּוֹת בָּתַר דִּינֵיהּ. בֵּית דִּין: שְׁכִינְתָּא. בִּג׳: תִּלַת חִיזוֹן דְּמֶרְכַּבְתָּא דִּילָהּ, וְאִיהִי דִּין תּוֹרָה, דִּין אֱמֶת, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְכָל דַּיָּין דְּלָא דָּן דִּין אֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, דָּא אִיהוּ כְּאִילּוּ אַשְׁלִיט סָמָא״ל בְּעָלְמָא. (דניאל ח) וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, וְאַפִּיל שְׁכִינְתָּא עִמֵּיהּ, וְיָקִים גִּיהִנָּם, בַּת זוּגֵיהּ דְּסָמָא״ל, עִם סָמָא״ל. בַּאֲתָר דְּדִין אֱמֶת, יוֹקִים שִׁפַּת שֶׁקֶר. דִּין אֱמֶת, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. שִׁפַּת שֶׁקֶר גִּיהִנָּם וְסָמָא״ל.

וּבְגִין דָּא, כַּד דַּיָּין דָּן דִּין, גֵּיהִנָּם פְּתוּחָה לְפָנָיו מִשְּׁמֹאלוֹ, בַּת זוּגֵיהּ דְּסָמָאֵ"ל. וְחֶרֶב עַל צַוָּארוֹ, מַלְאַךְ הַמָּוֶת. סָמָאֵ"ל מֵאֲחוֹרוֹי מֵעַל צַוָּארֵיהּ. וְגַן עֵדֶן פָּתוּחַ לִימִינֵיהּ, וְעֵץ הַחַיִּים פָּתוּחַ לְקַמֵּיהּ, עַל רֵישֵׁיהּ. אִי דָּן דִּינָא דְּשִׁקְרָא, שָׁלִיט עָלֵיהּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְשָׁחִיט לֵיהּ, וּלְבָתַר אוֹקִיד לֵיהּ בַּגֵּיהִנָּם. וְאִי דָּן דִּין אֱמֶת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָיְיעוּל לֵיהּ לְגַן עֵדֶן, וְאַטְעִים לֵיהּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, דִּכְתִיב עָלֵיהּ, (בראשית ג) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם. דְּאִתְבְּרִי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ, עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. עֵץ חַיִּים, תִּפְאֶרֶת. (ויקרא נ"ח ע"א, תיקונים ס"ו ע"ב) חַיִּים דִּילֵיהּ חָכְמָה וּבִינָה. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ וַדַּאי.

וּלְעוֹלָם, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא, דִּינָא. וְדִינָא בַּלֵּב, וְאִתְמַר בֵּיהּ, הַלֵּב רוֹאֶה. וּבְגִין דָּא, אֵין לוֹ לַדַּיָּין אֶלָּא מַה שֶּׁעֵינָיו רוֹאוֹת. וְהָכָא לֵית דַּיָּין, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה שֶּׁעֵינָיו רוֹאוֹת, (דברי הימים ב טז) כִּי יְיָ' עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת. (איוב לד) עֵינָיו עַל דַּרְכֵי אִישׁ.

וּבְהוֹן, (שיר השירים ב) מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת. בְּז' נוּקְבִין דְּבַר נָשׁ, בִּתְרִין עַיְינִין, וּתְרִין אוּדְנִין, וּתְרִין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, וּפוּמָא. הָא ז' דְּאִמָּא עִלָּאָה. וְהָכִי בְּעוֹבָדוֹי אִסְתַּכַּל בְּשֶׁבַע, מִסְטָרָא דְּשִׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, בְּב' יְדִין

וְצַוָּאר תְּלַת, וְגוּף וּבְרִית תְּרֵין, הָא חֲמֵשׁ. תְּרֵין רַגְלִין, הָא שֵׁבַע. יָ״ה, יו״ד ה״א, בְּשֵׁבַע אַתְוָון דִּילֵיהּ, אִסְתָּכַל בְּשֵׁבַע נוּקְבִין דְּרִישָׁא, (דף קי״ז ע״ב) נְקָבִים: עַל שֵׁם נְקֵבָה, דִּנְקֵבְיָה פְּתוּחוֹת לְקַבֵּל. ו״ה, וא״ו ה״א, בְּשֵׁבַע אַתְוָון דִּילֵיהּ, אִסְתָּכַל בְּשִׁבְעָה אֵבָרִין דִּלְתַתָּא, דְּאִינּוּן תִּקּוּנָא דְּגוּפָא, דִּבְהוֹן עֲשִׂיַּית הַמִּצְוֹת.

אִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ דַּמְיָא. וְעַל שֵׁם פִּקּוּדִין, אִתְקְרִיאוּ אֵבָרִים.

עַל שֵׁם שְׁכִינְתָּא, גּוּפָא. דִּמְסִטְרָא אַחֲרָא לְבוּשָׁא, דְּאִינּוּן עוֹר וּבָשָׂר. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשֹׂכְּכֵנִי, בַּאֲתַר דְּלֵית שְׁכִינְתָּא, הַהוּא גּוּפָא לָא אִתְקְרֵי, אֶלָּא לְבוּשָׁא דְּאָדָם. דְּאִיהוּ תּוֹרָה, (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל. (ישעיה מד) כִּתְפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת. וּבַאֲתַר דְּתַמָּן מִצְוָה, אִתְקְרֵי גּוּפָא דְּאָדָם, כְּגוֹן גּוּפֵי הֲלָכוֹת, וּפִסְקֵי דִינִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוֹפֵט, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. מִסִּטְרָא דְּבִינָה, דְּאִיהוּ יְדוֹ״ד. (קי״ח ע״א) דַּיָּין, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת. שׁוֹטֵר, הוּא שַׁלִּיט, (מִסִּטְרָא דְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק מִתַּמָּן (בראשית מ״ב) וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט. וְכָל סְפִירִין, אִינּוּן שׁוֹפְטִים, מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, דְּתִפְאֶרֶת שׁוֹפֵט. וְאִינּוּן שׁוֹטְרִים, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת. דְּצַדִּיק מִתַּמָּן שׁוֹטֵר וּמוֹשֵׁל. (ופקודא בתר דא מינוי

(שמות כג) מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל תַּהֲרוֹג וְגוֹ׳.
פִּקּוּדָא לְהַשְׁוָוֹת הַבַּעֲלֵי דִּינִין, וּלְהִתְרַחֵק מִדְּבַר שֶׁקֶר, דְּלָא יֵימְרוּן מַשּׁוֹא פָּנִים (יש בְּדַבָּר). דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר בֵּיהּ, (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָּנִים. וְל״א יִקַּ״ח שֹׁחַ״ד, בְּסוֹפֵי תֵּיבוֹת אֶחָד. הַאי דַּיָּין, צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי כְּגַוְונָא דְּאֶחָד, דְּאִיהוּ יְדוֹ״ד אֶחָד, דְּלָא יִקַּח שֹׁחַד, דְּיֵהֵא אִיהוּ בְּדִיוּקְנֵיהּ. וּבְדִינָא לְהַשְׁוָוֹת תַּרְוַוייְהוּ כְּאֶחָד, וְלָא יַטֶּה דִּינָא לְדָא יַתִּיר מִן דָּא, אֶלָּא בְּתִקְלָא חַד, עַד דְּיַקְבְּלוּן דִּינָא. וּלְבָתַר, כָּל חַד אִתְּדָן, כְּפוּם עוֹבָדוֹי.
וְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, צַדִּיק יֵצֶר הַטּוֹב שׁוֹפְטוֹ. רָשָׁע, יֵצֶר הָרָע שׁוֹפְטוֹ. בֵּינוֹנִי, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ. מַאן דְּאִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, לֵית לֵיהּ דִּינָא כְּלָל, לֵית לֵיהּ יֵצֶר הָרָע, וְדָא צַדִּיק גָּמוּר, וְדָא צַדִּיק וְטוֹב לוֹ. וְלֵית טוֹב, אֶלָּא תּוֹרָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ד) כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ. וְצַדִּיק וְרָע לוֹ, מִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. וַאֲמַאי אִתְקְרֵי צַדִּיק בָּתַר דְּרַע לוֹ, דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע. אֶלָּא, בְּגִין דְּטוֹב שַׁלִּיט עָלֵיהּ, אִתְקְרֵי צַדִּיק וְרָע לוֹ. דְּהַהוּא רָע אִיהוּ תְּחוֹת רְשׁוּתֵיהּ.

(ס״א כְּעַבְדָּא תְּחוֹת רַבֵּיהּ)

רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אֲמַאי אִתְקְרֵי רָשָׁע. בְּגִין דְּאִיהוּ אִסְתַּלָּק לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא יֵצֶר הָרָע דִּילֵיהּ, וְטוֹב אִיהוּ תְּחוֹת

רְשׁוּתֵיהּ, כְּעַבְדָּא תְּחוֹת רַבֵּיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּרָשָׁע אִיהוּ מַכְתִּיר אֶת הַצַּדִּיק, וְיָכִיל צַדִּיק גָּמוּר לְאַעְנָשָׁא לֵיהּ, (משלי יז) גַּם עַנּוֹשׁ לַצַּדִּיק לֹא טוֹב, בְּגִין הַהוּא טוֹב דְּאִיהוּ תְּחוֹת רַגְלוֹי דְּרָשָׁע, לֵית לְאַעְנָשָׁא לֵיהּ, דְּאוּלַי יַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה וְיִתְגַּבֵּר עַל יִצְרֵיהּ, וִיהֵא עָפָר תְּחוֹת רַגְלוֹי. דְּמִסְטָרָא דְּרָשָׁע וְטוֹב לוֹ, (נ״א שְׁכִינְתָּא) שְׁכִיבַת, (רות ג) וַתִּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב. הַאי אִיהוּ (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. (דְּבָר אַחֵר וּמִסִּטְרָא דְּצַדִּיק גָּמוּר) שִׁפְחָה, יֵצֶר הָרָע נוּקְבָא. יֵצֶר הָרָע, דְּכַר. בְּגִינֵיהּ אִתְמַר, (ישעיה מב) וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן. (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. וּמִסִּטְרָא דְּצַדִּיק וְרָע לוֹ, שְׁכִינְתָּא אִיהִי עֲטָרָה עַל רֵישָׁא דְּבַר נָשׁ, וְשִׁפְחָה יֵצֶר הָרָע, אִתְכַּפְיָיא תְּחוֹת גְּבִירְתָּהּ. וּמִסִּטְרָא דְּצַדִּיק גָּמוּר, לֵית זָר, וְלֵית יֵצֶר הָרָע. וּמִסִּטְרָא דְּרָשָׁע גָּמוּר, לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בִּשְׁכִינְתָּא, דְּלֵית חוּלָקָא לְבַר נָשׁ בִּשְׁכִינְתָּא, אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּטוֹב. וְלֵית כָּל שְׁכִינְתָּא שְׁקִילִין, דְּהָא שְׁכִינְתָּא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, אִיהוּ כְּרִסְיָיא, אֲבָל שְׁכִינְתָּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, עָלָהּ אִתְמַר, (תהלים ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע. אֲבָל (ד״א אֶלָּא) בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ, (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, מַאן דְּפָגִים אֲתָר דִּילָהּ, אִתְחֲשִׁיב כְּאִילּוּ עָבִיד בְּמַטְרוֹנִיתָא קַלָּנָא. דְּקַלָּנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא אִיהוּ, מַאן דְּמִזַּלְזֵל בְּאַתְרָהָא. וּקְלָנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּמַלְכָּא אִיהוּ.

כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּאַעְבַּר לָהּ מֵאַתְרָהָא, וְשַׁוֵּי שִׁפְחָה בְּאַתְרָהָא. דִּבְכָל אֲתַר דְּאִיהוּ פָּגִים, מַטְרוֹנִיתָא לָא שַׁרְיָא תַּמָּן, אֶלָּא שִׁפְחָה, דְּאִיהִי פְּגִימָא, שַׁרְיָא בַּאֲתַר פָּגִים. וּפְגִימוּ דְּבַר נָשׁ דְּחוֹבוֹי, פָּגִים בְּכָל אֵבָרִין דִּילֵיהּ, עַד דְּלָא אַשְׁכַּחַת מַטְרוֹנִיתָא אֲתַר לְשַׁרְיָא תַּמָּן. וְלֵית לֵיהּ תִּקּוּנָא (דף קו״ח ע״א) עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ עַל כָּל אֵבָרִין דִּילֵיהּ.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּגִין דָּא, אַנְתְּ מִתַּקֵּן, בְּחִבּוּרָא דָּא, דְּרמ״ח פִּקּוּדִין. לְאַמְלְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל אֵבָרִים דִּשְׁכִינְתָּא, בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, וְלֵית אַנְתְּ חַייֵשׁ לִיקָרָךְ. זַכָּאָה חוּלָקָךְ, דְּכְגַוְונָא דְּאַנְתְּ מַמְלִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל אֵבָרִים דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִינּוּן בַּעֲלֵי מִדּוֹת, דְּכָל יִשְׂרָאֵל. מָארֵי מִדּוֹת אִינּוּן אֵבָרִים דִּשְׁכִינְתָּא, הָכִי עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשַׁרְיָא שְׁמֵיהּ עָלָךְ, וְיַמְלִיכְנָךְ, עַל כָּל מַשְׁרְיָין עִלָּאִין וְתַתָּאִין (שופטים ער״ה ע״א לא יקום עד אחד).

קוּם רַעְיָא מְהֵימָנָא, לְסַדְּרָא דִּינִין בְּהִלְכוֹת נְזִקִין, בְּסִדּוּרָא דִּשְׁמָא דָּא, הָוָי״ה. דְּאִיהוּ, (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן, דְּאִינּוּן, שׁוֹר נֶשֶׁר אַרְיֵה אָדָם, דְּהָא מִסְטְרָא דִּימִינָא, דְּתַמָּן יְדוֹ״ד, ד׳ חִיוָון, הָכִי אִיהוּ סִדּוּרָא דִּלְהוֹן, אָדָם אַרְיֵה נֶשֶׁר שׁוֹר. וּכְפוּם שִׁנּוּיִין דְּהַוָיִין, הָכִי אִיהוּ תְּנוּעָה וְסִדּוּרָא דְּחֵיוָן. וְחֵיוָן דְּסִטְרָא

אַחֲרָא, דְּאִינּוּן נְזִיקִין דְּשִׁמְאלָא, הָכִי סִדּוּרַיְיהוּ, שִׁנְאָן. וּבְגִין דָּא, הַתְחָלָה דְּלֶהוֹן, הַשּׁוֹר. קְשׁוֹר בְּד׳ אָבוֹת נְזִיקִין, הַשּׁוֹר וְהַבּוֹר וְהַמַּבְעֶה וְהַהֶבְעֵר וְסִיּוּמָא דְּלֶהוֹן אָדָם, מוּעָד.

קוּם אַתְעַר בְּדִינִין. פְּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ. אֲדֹנָ״י, בְּהַפּוּךְ אַתְוָון דִּיְנָ״א. וּבְגִין דָּא, אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דִּיְנָ״א דְּמַלְכוּתָא דִּיְנָא. כָּל דִּינִין בְּהַאי שְׁמָא אִתְדָּנוּ. (ס״א בְּה׳ בְּד׳ וכו׳) בְּד׳, בְּג׳. בְּד׳: שְׁכִינְתָּא (ס״א בֵּית דִּין בְּג׳ בֵּית דִּין שְׁכִינְתָּא בְּג׳) לָקְבֵל תְּלַת אֲבָהָן. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דַּיָּין אֱמֶת, וְהוּא דַּיָּין, לָדוּן מִסְטְרָא דַּאֲדֹנָ״י, דְּתַמָּן אִיהוּ דַּיָּין אֱמֶת. וּמִסְטְרָא דְּשֵׁם אֱלֹהִים, שׁוֹפֵט. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט.

וּמַה דִּינִין אִינּוּן. חַד, לָדוּן בִּנְזֵקֵי שׁוֹר. תִּנְיָינָא, לָדוּן בִּנְזֵקֵי בּוֹר. תְּלִיתָאָה, לָדוּן בִּנְזֵקֵי אֵשׁ. רְבִיעָאָה, לָדוּן בִּנְזֵקֵי אָדָם. וַאֲבָתְרַיְיהוּ,לָדוּן בְּדִינֵי אַרְבַּע שׁוֹמְרִים. שׁוֹמֵר חִנָּם. וְשׁוֹמֵר שָׂכָר. וְהַשּׁוֹאֵל. וְנוֹשֵׂא שָׂכָר. (ס״א וְהַשּׂוֹכֵר) לָקְבַלַיְיהוּ, דִּינִין אַרְבָּעָה. דִּין חֲלוּקַת הַשּׁוּתָּפִים. דִּין חֲלוּקַת קַרְקָעוֹת. דִּינֵי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. דִּינֵי תּוֹבֵעַ וְנִתְבָּע, בְּכַמָּה מִינֵי תְּבִיעוֹת דְּחִיּוּב מָמוֹן, וְגֵזֶל, וַאֲבֵדָה, אוֹ שֶׁמַּזִּיק לַחֲבֵרוֹ, וְהוֹרְגוֹ בְּאֶחָד מֵאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין.

אָדוֹן אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּאֲדָנָ״י. לָדוּן בְּכָל מִינֵי דִּינִין, לְשִׁפְחָה בִּישָׁא, כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. דְּמִינָּהּ כָּל נְזִיקִין אִשְׁתְּכָחוּ, דְּאִינּוּן (כְּל) מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, דְּמַנַּיְיהוּ נִשְׁמָתְהוֹן שֶׁל רְשָׁעִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, (בראשית כ״ט ע״א) נִשְׁמוֹת הָרְשָׁעִים הֵן הֵן הַמַּזִּיקִים בָּעוֹלָם. אֵל אַחֵר, מַזִּיק, גַּזְלָן רָשָׁע. וּבַת זוּגֵיהּ, סַם הַמָּוֶת.

נָזָק שֵׁבֶת וּבשֶׁת וְרִפּוּי, לִשְׁכִינְתָּא וּבְנָהָא. שֵׁבֶת, דְּבְטוּלָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּבָטִילַת לִבְנָהָא. וְרִפּוּי, דְּגַרְמַת לוֹן דְּמִתְרַפְּיִין מִדִּבְרֵי תוֹרָה. נָזָק, בְּכַמָּה נְזִקִין דְּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה, מָארֵי מַשְׁחִית אַף וְחֵימָה. וּבשֶׁת, דַּהֲווֹ מְבַזִּין לִשְׁכִינְתָּא בְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, שְׁקָרָא דִּלְהוֹן, וַהֲווֹ אַמְרִין אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ. וְכַמָּה גְּזֵלוֹת מִן שִׁפְחָה בִּישָׁא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (ישעיה ג) גְּזֵלַת הֶעָנִי בְּבָתֵּיכֶם.

כַּמָּה בִּרְכָאן, גַּזְלַת לִשְׁכִינְתָּא, שִׁפְחָא בִּישָׁא. בְּכוּבָּד הַמַּס, וּבְכוּבָּד כַּמָּה דִּינִין מְשׁוּנִים עַל בְּנָהָא, וְכַמָּה קָרְבְּנִין דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, דְּבָטִילַת לְמַטְרוֹנִיתָא. וּבשֶׁת דְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִשְׁתְּאָרַת עֲרוּמָה, מֵד׳ בִּגְדֵי זָהָב דְּנָהֲרִין, מֵד׳ טוּרֵי אָבֶן, בי״ב אַבְנִין מַרְגְּלָן. מְעִיל בְּכַמָּה זָגִין וְרִמּוֹנִים. וְאַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן, דְּבְהוֹן הֲוַת מַטְרוֹנִיתָא, מִתְקַשְׁטָא קָדָם מַלְכָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וְגָזְלַת לָהּ לִגְבִרְתָּהּ, כַּמָּה מַאֲכָלִין דְּקָרְבְּנִין.

שׁוֹר מוּעָד בַּעְלָה, עָאל לְבֵי מַלְכָּא (קצ״א ע״א) רְבוֹנֵיהּ, בְּאַרְבַּע אֲבוֹת נְזִיקִין דִּילֵיהּ, (דְּאִינּוּן, (יחזקאל א׳) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּם) עָוֹן וּמַשְׁחִית אַף וְחֵמָה, דְּכֻלְּהוּ מוּעָדִין לְקַלְקֵל. בְּגוּפָא דִּילֵיהּ, הִרְבִּיץ עַל הַכֵּלִים, מִזְבַּח מְנוֹרָה שֻׁלְחָן וּשְׁאַר מָאנִין, רָבַץ עָלַיְיהוּ וְשִׁבְּרָתָן. וּבְשִׁן דִּילֵיהּ, אָכִיל כָּל קָרְבְּנִין דְּמַאֲכָלִים דְּפָתוֹרָא, וְשַׁאֲרָא בְּרַגְלוֹי רַפְסָא. (וּמַדְקָא כָּלָא וְשָׁאֲרָא דְּאִינּוּן אֲמוּרִין וּפְדָרִין שְׁיָירֵי מִנָּחוֹת בְּרַגְלוֹי רָפְסָא) וּבְקֶרֶן דִּילֵיהּ, קָטַל כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי.

הָרַס כֹּלָא, (איכה ב) חִלֵּל (דף קו״ח ע״ב) מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ.

הַבּוֹר, נוּקְבָא בִּישָׁא, לִילִית, בְּבֵית דִּילָהּ, דְּאִיהִי בֵּית הַסֹּהַר, תְּפִיסַת לְמַטְרוֹנִיתָא וּבְנָהָא, שִׁפְחָה בִּישָׁא, בְּגָלוּתָא דִּילָהּ, וְשַׁוְוִיאן לוֹן, בְּכַמָּה שַׁלְשְׁלָאִין וַאֲסוּרִין לִבְנָהָא, יְדַיְיהוּ מְהַדְּקָן לַאֲחוֹרָא. (איכה א) הָיָא יָשְׁבָה בַּגּוֹיִם לֹא מָצְאָה מָנוֹחַ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא (איכה א) כָּל מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כִּי רָאוּ עֶרְוָתָהּ גַּם הִיא נֶאֱנְחָה וַתָּשָׁב אָחוֹר.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא זוֹנָה דְּאִיהִי הֶבְעֵר, דְּהַיְינוּ אֵשׁ, (איכה ד) וַיֵּצֵא אֵשׁ בְּצִיּוֹן. לְבָתַר קָם אָדָם בְּלִיַּ״ל רָשָׁע, רְבִיעִי לַאֲבוֹת נְזִיקִין, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ אָדָם מוּעָד לְעוֹלָם, בֵּין עֵר בֵּין יָשֵׁן, וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ, וְאָכִיל וְשֵׁצִי וְגָדַע כְּרָמִים וּפַרְדֵּסִים דִּירוּשָׁלַם, וְשֵׁצִי כֹּלָא.

רְבוֹן עָלְמָא, אַנְתְּ קְשׁוֹט, וְאוֹרַיְיתָךְ קְשׁוֹט, יָהֲבַת לָן מִצְוַת תְּפִילִין, (מ״ג ע״א) לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים אִיהוּ אַגְרָא כְּפוּם עוֹבָדַיְיהוּ, פְּאֵר עַל רֵישַׁיְיהוּ. וּמְשַׁמְּשִׁין לַאֲבוּהוֹן וְאִמְּהוֹן, כְּגַוְונָא דְּגוּפָא, דְּכָל אֵבָרִים דִּילֵיהּ מְשַׁמְּשִׁין לְרֵישָׁא. הָכִי אִתְּתָא, מְשַׁמְּשָׁא לְבַעְלָהּ.

וְאִית מַלְאָכִין דְּאִינּוּן מְשַׁמְּשִׁין לְגוּפָא, וּמַלְאָכִין דְּמְשַׁמְּשִׁין לִנְשְׁמְתָא. וּכְגַוְונָא דְּאִית אַפְרָשׁוּתָא בֵּין גּוּפָא לִנְשְׁמְתָא, הָכִי אִית אַפְרָשׁוּתָא בֵּין מַלְאָכִין דְּגוּפָא, לְמַלְאָכִין דִּנְשְׁמְתָא. וְאִית נְשְׁמְתָא לִנְשְׁמְתָא. וּמַלְאָכִין לְמַלְאָכִין, (קהלת ה) כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם. וְאִלֵּין דְּאִינּוּן נִשְׁמְתָא לִנְשְׁמְתָא, כְּלְהוּ חַד. וְאַף עַל גַּב דְּאַרַח מִתְלָא, אִינּוּן כְּגוּפָא אֵצֶל נִשְׁמְתָא אִלֵּין לְאִלֵּין, בְּגִין דְּמִקַּבְלִין אִלֵּין מֵאִלֵּין. הָכִי שְׁכִינְתָּא, (נִשְׁמְתָא) אַף עַל גַּב דְּאִיהִי לָקַבֵּל שְׁאַר נְהוֹרִין דִּבְרִיאָה, כְּנִשְׁמְתָא אֵצֶל גּוּפָא, לָקַבֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲשִׁיבָא כְּגוּפָא. אֲבָל כֻּלָּא חַד. הָכָא גּוּפָא וְנִשְׁמְתָא כֻּלָּא חַד. מַה דְּלָאו הָכִי בְּבַר נָשׁ, דְּגוּפֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ בְּפִרוּדָא. דָּא חוֹמֶר, וְדָא שֵׂכֶל. דָּא חַיֵּי, וְדָא מוֹתָא. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים, וּשְׁכִינְתֵּיהּ חַיִּים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ.

וְכָל אִינּוּן דִּרְשִׁימִין בְּסִימָנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּשְׁכִינְתֵּיהּ, אִינּוּן רְשִׁימִין בְּיוֹמִין דְּחוֹל, בְּאוֹת דְּתְפִלִּין, וּבְאוֹת דְּמִילָה. וּרְשִׁימִין בְּזָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּשַׁבָּת. רְשִׁימִין בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּאִתְיְהִיבַת מִימִינָא. וּבַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִתְיְהִיבַת מִשְּׂמָאלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זָכוֹר מִימִינָא, וְשָׁמוֹר מִשְּׂמָאלָא. וּשְׁכִינְתָּא, זְכִירָה מִימִינָא, וּשְׁמִירָה מִשְּׂמָאלָא. אִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא דְּבַר נָשׁ, וּתְפִלִּין דְּיָד. וְהָכִי שְׁכִינְתָּא, (תהלים יט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, וּמְצָוָה דִּילֵיהּ. וְהַאי מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל דִּינָא וְרַחֲמֵי. זָכוֹר וְשָׁמוֹר. אִתְקְרִיאַת אִיהִי זְכִירָה שְׁמִירָה. וּבְכָל פִּקּוּדִין אִיהִי שְׁקִילָה לְגַבֵּיהּ בְּמַדְרֵגָה.

אֲבָל מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זָכוֹר, וּשְׁכִינְתָּא שָׁמוֹר. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, זָכוֹר לְזָכָר, וְשָׁמוֹר לְכַלָּה. בְּגִין דְּבִימִינָא וּבְשְׂמָאלָא עַנְפִּין מִתְפָּרְדִין, כְּגַוְונָא דְּכַנְפֵּי רֵיאָה, דְּאִינּוּן פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה. לָקְבַלַיְיהוּ חֵיוָן, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה. וְלָקְבֵל פְּתוּחוֹת דְּסֵפֶר תּוֹרָה. לְתַתָּא תַּרְוַוייְהוּ בִּיחוּדָא חֲדָא, כְּגוֹן סְתוּמוֹת דְּסֵפֶר תּוֹרָה, דְּלֵית תַּמָּן פְּרוּדָא. וּבְגִין דָּא, בַּאֲתָר דְּיִחוּדָא, דְּאִיהוּ גּוּפָא, דּוֹמֶה לְשִׁדְרָה דְּלוּלָב, אִם נִפְרְצוּ, אוֹ נִפְרְדוּ עָלָיו פָּסוּל.

בְּכַמָּה רְשִׁימִין רָשִׁים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְגַבֵּי מַלְאָכִין. אִלֵּין דִּימִינָא,

דְּתַלְיָין מְקוּדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אוֹ אִלֵּין דְּשִׁמְאלָא, דְּתַלְיָין מִשְּׁכִינְתָּא. אוֹ אִלֵּין דְּתַלְיָין מְקוּדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּיחוּדָא חֲדָא. וַדַּאי אִלֵּין דְּאִית בְּהוֹן תּוֹרָה, רְשִׁימִין בְּחֶסֶד. וְאִלֵּין דְּאִית בְּהוֹן מִצְוָה, רְשִׁימִין בִּגְבוּרָה. וְאִלֵּין מָארֵי דִּתְפִלִּין, וְאוֹת שַׁבָּת, וְאוֹת בְּרִית, רְשִׁימִין בְּצַדִּיק.

וּבְעִירָן, עַמֵּי הָאָרֶץ, אִינּוּן רְשִׁימִין בְּאַעְבָּרוּ דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה. עוֹפִין, בְּזֶפֶק וּבְקִרְקְבָן נִקְלָף, בְּאַעְבָּרוּ דְּזֶפֶק, וּקְלִיפָה דְּקִרְקְבָן אִינּוּן רְשִׁימִין עוֹפִין לְמֵיכַל, וּבְעִירָן, בִּתְרֵי סִימָנִין, מַעֲלַת גֵּרָה, וּמַפְרֶסֶת פַּרְסָה. כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בִּתְרֵי סִימָנִין, כְּגַוְונָא דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה, דְּמִתְעַבְּרָן מֵעַמָּא קַדִּישָׁא.

אֲבָל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כֻּלְּהוֹן רְשִׁימִין מִנְּהוֹן, בְּכָרְסְיָיא. וּמִנְּהוֹן, בְּמַלְאָכֵי, בְּאַרְבַּע חֵיָון דְּכָרְסְיָיא. מִנְּהוֹן בְּכֻכְבַיָּא (דף קי"ט ע"א) וּבְמַזָּלֵי. וּמִנְּהוֹן רְשִׁימִין, בְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדְעִין. וְאִינּוּן דְּמִתְעַסְּקִין בְּאוֹרַיְיתָא וּבְמִצְוֹת, לְשָׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אֶלָּא כְּבָרָא דְּאִיהוּ מְחוּיָיב בִּיקָרָא דַּאֲבוֹהִי וְאִמֵּיהּ, דָּא אִתְקְשָׁר וַדַּאי וְאִתְרְשִׁים, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, כְּאִילּוּ בַּיהּ הֲווֹ חַד. וּמַאן דְּאִית בֵּיהּ תּוֹרָה בְּלָא מִצְוָה, אוֹ מִצְוָה בְּלָא

תּוֹרָה, כְּבְיָכוֹל כְּאִילּוּ הֲווֹ בֵּיהּ בְּפִרוּדָא. אֲבָל בְּדָא וְדָא, כְּאִילֵּנָא, דְּעַנְפּוֹי מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, וְאִילֵּנָא יְחוּדָא דְּתַרְוַוייהוּ, בְּאֶמְצָעִיתָא.

רַשְׁיָעָ"א, אִינּוּן רְשִׁימִין בְּלָא סִימָנִין דְּטָהֳרָה, אִינּוּן דְּלֵית לְהוֹן תְּפִלִּין עַל רֵישָׁא, וּדְרוֹעָא. וְאִינּוּן דְּלָא רְשִׁימִין בַּתּוֹרָה וּבַמְּצוֹת. וְאִלֵּין דְּלָא נַטְרִין זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וְלָא רְשִׁימִין בִּתְכֵלֶת וְלָבָן דְּצִיצִית. וְאִלֵּין דְּלָא רְשִׁימִין בְּאִלֵּין סִימָנִין, שֶׁקֶץ הֵם לָכֶם, לָאו אִינּוּן יִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַמֵּי הָאָרֶץ. מָה אִלֵּין שֶׁקֶץ וְשֶׁרֶץ, אוֹף אִינּוּן (נ"א בֵּן) שֶׁקֶץ וְשֶׁרֶץ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, עַמֵּי הָאָרֶץ הֵם שֶׁרֶץ, וּנְשׁוֹתֵיהֶם שֶׁקֶץ. וְעַל בְּנוֹתֵיהֶם אִתְּמַר, (דברים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה.

וּמִיתַתְהוֹן מִיתָה בְּאִתְגַּלְיָא, וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עַנְיוּתָא, וּמִיתָה דַּעֲנְיוּתָא דְּלְהוֹן, לָא יְהֵא בְּאִתְכַּסְיָא, כְּעוֹפִין דְּדַמְיָין לְמָארֵי פִּקּוּדִין, אֶלָּא בְּאִתְגַּלְיָיא, לְעֵינֵי עַמָּא, דְּעָנֵי חָשׁוּב כַּמֵּת. וְאִית עַנְיוּתָא בְּאִתְכַּסְיָא, מֵעֵינֵי בְּנֵי נָשָׁא. וְאִית עַנְיוּתָא, לְעֵינֵי כֹּלָּא. כִּזְרִיקוּ דְּדָם דִּבְהֵמָה, וּזְרִיקָתָהּ לְעֵינֵי כֹּלָּא, דְּשַׁפְכִין דָּמָא קָמֵי כֹּלָּא. הָכִי עֲנִיִּין שַׁפְכִין דָּמוֹי בְּאַנְפַּיְיהוּ, לְעֵינֵי בְּנֵי נָשָׁא, וְאִתְהַדְּרִין יְרוֹקִין כַּמֵּתִין.

וְאִי הַדְּרִין בְּתִיּוּבְתָּא, וְלָא פַּתְחִין פּוּמְהוֹן לְהַטְיַח דְּבָרִים

כְּלַפֵּי מַעְלָה וּמִיתָה דִּלְהוֹן בִּסְתִימוּ דְּפוּמָא, כִּבְעִירָא דְּאִיהִי מֵיתָא, וְלֵית לָהּ קוֹל וְדִבּוּר. וּבְוִידוּי הָכִי יֵימָא אִיהוּ, אֵין לִי פֶּה לְהָשִׁיב, וְלֹא מֵצַח לְהָרִים רֹאשׁ, וְיִתְוַדֶּה וּמְיַיחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, לְמֶהֱוֵי מִיתָתֵיהּ בְּאֶחָד. כְּגַוְונָא דִּשְׁחִיטַת בְּהֵמָה, בִּתְרֵיסַר בְּדִיקוֹת דְּסַכִּין, וּבְסַכִּין דְּאִינּוּן אֶחָ"ד.

וּמְבָרֵךְ וּמְקַדֵּשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, בְּבָרְכוּ וּבְקִדּוּשָׁה, וּבְכָל אַכִילָה וּשְׁתְיָה דִּילֵיהּ. כְּגַוְונָא דִּמְבָרֵךְ כַּהֲנָא, בָּרוּךְ אַתָּה, הָא בְּרָכָה. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ, הָא קִדּוּשָׁה. כַּד רוּחָא מְבָרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל יוֹמָא בְּבָרוּךְ, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ בְּקִדּוּשָׁא דִּילֵיהּ, וּמְיַיחֵד לֵיהּ בִּיחוּדָא דְּאִיהוּ שְׁכִינְתֵּיהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עַל הַהוּא רוּחָא בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין.

אֱלֹהָיו, וַדַּאי בַּר נָשׁ דְּמְבָרֵךְ וּמְקַדֵּשׁ, וּמְיַיחֵד לְמַטְרוֹנִיתָא, כַּמָּה מַשְׁרְיָין דְּמַטְרוֹנִיתָא סַלְקִין עִמֵּיהּ, וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְכָּא, נַחְתִּין לְגַבֵּיהּ. וְכֻלְּהוּ לְנַטְרָא לֵיהּ, וּלְאוֹדָעָא לֵיהּ לְהַהוּא רוּחָא, כַּמָּה חֵידוּשִׁין וַעֲתִידוֹת, בְּחֶלְמִין דִּנְבוּאָה, וְכַמָּה סִתָּרִים. כְּגַוְונָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. וְעַל מַשְׁרְיָין דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא אִתְמַר, (בראשית לב) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. אֲבָל מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא לָא נַחְתִּין תַּמָּן.

אָמַר אֱלִיָּהוּ, רַעְיָא מְהֵימְנָא, הָכִי הוּא וַדַּאי. אֲבָל בְּגִין דִּבְכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, הֲוָה אִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילָךְ, לְיַחֲדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּכָל מַשְׁרְיָין דְּעֵילָּא וְתַתָּא, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְכָל מַשְׁרְיָיתֵיהּ עֵילָּא וְתַתָּא, מִתְיַחֲדִין בְּרוּחָא דִּילָךְ, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, כִּבְרָא דְּמַלְכָּא, דְּאַבָּא וְאִמָּא רַחֲמִין לֵיהּ, וְנַשְׁקִין לֵיהּ, וּבַחֲבִיבוּ דִּילֵיהּ, לָא הֵמְנִין לֵיהּ בְּמַשְׁרְיָין דִּלְהוֹן, אֶלָּא אִינּוּן גּוּפַיְיהוּ, נַטְרִין לֵיהּ.

בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא דִּילָךְ, מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ, דְּאִיהוּ ו' כְּלִיל אַבָּא וְאִמָּא, דְּאִינּוּן י"ה. נֶפֶשׁ דִּילָךְ. בַּת יְחִידָא, מִסְטָרָא דְּאָת ה', שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, לָא זָזַת מִינָּךְ. וּכְגַוְונָא דְּאַבָּא וְאִמָּא נַטְרִין בְּרָא, הָכִי נַטְרִין בְּרָתָא. בְּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן מַחֲנַיִם. וּבְמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, סַלְּקִין לְרוּחָא דִּילָךְ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְאִמָּתַי רוּחָא דִּילָךְ סְלִיקַת בְּמַחֲשָׁבָה. כַּד אִיהִי שְׁלֵימָא, וְאִתְמַר בָּהּ, (תהלים קנ) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. (דף קי"ט ע"ב) וּבְנַפְשָׁא דְּאִיהִי ה'.

רוּחַ יְיָ' אִתְמַר בֵּיהּ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְיָ' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בּאִי הָרוּחַ. וְאִינּוּן, (ישעיה יא) רוּחַ יְיָ', רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה, רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה וְגוֹ', (שלים) שָׁלוֹם בְּאַרְבַּע אַתְוָון,

סָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה, וְעִלַּת הָעִלּוֹת מְעַטֵּר לֵיהּ בְּכֶתֶר. בְּכָל הַאי יְקָר, רוּחָא דִּילָךְ, סָלִיק וְנָחִית בְּכָל לֵילְיָא. וְכָל מִלִּין דְּאִתְגַּלְיָין (נ"א לָךְ בְּחֶסֶד וְעָלַייְהוּ אִתְמַר וְאַתֶּם וכו') עַל כֶּתֶר (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ', אַתֶּם, וְלָא אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּבְגִין דָּא, (שמות כב) זֹבֵחַ לֵאלֹהִים יָחֳרָם, אֱלֹהִים אֲחֵרִים. בִּלְתִּי לַיְיָ' לְבַדּוֹ.

זַכָּאָה עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאִתְקְרִיאוּ עָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִקְרַב גַּרְמַייְהוּ קָרְבְּנִין קָמֵיהּ. כְּמָה דְּאִתְמַר, (תהלים מד) כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה. וּקְרִבִין גַּרְמַייְהוּ כְּעָאנִין, בְּתַעֲנִיתָא. דְּמָעוּט חֶלְבָּא וְדָמָא, דְּתַעֲנִיתָא, אִיהוּ חָשִׁיב יַתִּיר מִקָּרְבְּנָא דְּבְעִירָן, דְּהַוָה מִתְמַעֵט דָּמָא וְחֶלְבָּא וְכָל אִינּוּן אֵמוּרִין וּפִדָּרִין, דְּמִתְאַכְּלִין כָּל לֵילְיָא.

זַכָּאִין אִינּוּן, (ס"א יִשְׂרָאֵל) דְּמִקָּרְבִין רוּחִין דִּלְהוֹן, קָרְבְּנִין קֳדָם יְיָ'. וּבְכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, דְּרוּחָא דִּלְהוֹן הִיא הָעוֹלָה לְגַבֵּיהּ, אִי סָלִיק לָהּ, בַּתּוֹרָה וּמִצְוָה, בַּתּוֹרָה, דְּאִיהִי עֶשֶׂר אֲמִירָן, דְּאִתְיְיהִיבוּ מֵאָת יְ' דִּבְעַשָּׂר דִּבְּרָן, מֵאַתָּוון ה"ה. (ס"א בְּרֵ', בְּשִׁית) בְּשִׁית חוּמְשֵׁי תוֹרָה בְּסֵפֶר בְּרֵאשִׁית. חֲמִשָּׁה אִינּוּן דְּאִתְקְרִיאוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. שְׁתִיתָאָה סֵפֶר בְּרֵאשִׁית אִקְרֵי. וּבְמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה.

וּלְאָן אַתָּר סָלִיק. לְגַבֵּי כֻּתָּר דְּתַמָּן עִלַּת הָעִלּוֹת, מוּפְלָא וּמְכוּסָה.

זַכָּאָה מַאן דְּסָלִיק לֵיהּ בְּמִצְוָה, דְּאִיהִי מִצְוַת תְּפִילִין, דִּבְהוֹן אַרְבַּע פָּרְשִׁיוֹת, דִּבְהוֹן שֵׁם יְדוֹ״ד. י׳: קַדֵּשׁ לִי. ה׳: וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ. ו׳: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. ה׳: וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ. בְּמַחֲשָׁבָה. לְקַשְׁרָא לָהּ בְּיָד, דִּשְׁכִינְתָּא אִיהוּ י״ה כְּלִילָא מִמַּעֲשֵׂה דְּאִיהִי ה׳. וְדִבּוּר דְּאִיהִי בִּינָה, כְּלִילָא ו׳ סְפִירָאן. וּבְמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ יו״ד הֵ״א וָא״ו הֵ״א, יְדוֹ״ד. י״ד אַתְוָון, כְּחוּשְׁבָּן יָד. וְאִתְרְמִיזוּ בְּאַרְבַּע פָּרְשִׁיָּין, וּבֵיתָא דִּתְפִלִּין א׳, וּתְרִין רְצוּעֵי דְּרִישָׁא, (נ״א וְדִידָהּ) שֶׁבַע. דִּתְרִין שִׁינִין תֵּשַׁע. וְקֶשֶׁר דִּרְצוּעָה עֶשֶׂר. וְד׳ פָּרְשִׁיָּין דְּיָד, (ס״א חֲרִי י״ד.) יַד דִּשְׁכִינְתָּא, יַד יְדוֹ״ד. בְּגִינָהּ אִתְמַר, (תהילים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי וְגוֹ׳. רוּחַ אִתְפְּקַד לַיְדוֹ״ד. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית לְגַבֵּיהּ, לְקַבְּלָא לֵיהּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא. וְנַטְרֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. וּמַאן גָּרִים דָּא. מַאן דִּבְכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, סָלִיק שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְע׳ (ויקרא רמ״ט ע״ב) תֵּיבִין דְּיַעַנְךָ יְיָ׳ בְּיוֹם צָרָה. וּבְמָאי צְוָוחַת. אֶלָּא וַדַּאי יִשְׂרָאֵל אִית בְּהוֹן מָארֵי תּוֹרָה, מַלְאָכִים, מִסְטָרָא דְּאַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. וּתְרִין דַּרְגִּין אִינּוּן, בֹּקֶר וְשַׁחַר, וְעָלַייְהוּ אִתְמַר, (תהלים טז)

נְעִימוּת בִּימִינְךָ נֶצַח. (ק"י ע"א) בִּקֵּר דְּאַבְרָהָם, דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד, דָּא סָלִיק יַתִּיר בְּיוֹמָא דְּפוּרְקָנָא, אֲבָל שָׁחָר אַקְדִּים לְיוֹמָא דְּפוּרְקָנָא. וּמַאי אִיהוּ. נֶצַח, דְּשָׁכִינְתָּא מִסְטָרִיהּ אִתְקְרִיאַת אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. וּבְגִין דָּא, ל"מ נֶצַ"ח, תַּמָּן נֶצַ"ח, תַּמָּן ל"מ. דְּאִינּוּן ע' קְלִין דְּצַוָּחַת אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר עַל בְּנָהָא, דְּאִתְתַּקַּף עֲלַיְיהוּ קַדְרוּתָא בְּגָלוּתָא, שַׁחֲרוּת הַשַּׁחַר בְּע' שְׁנִין בַּתְרָאִין, (בְּשִׁבְעִים) בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְיָ'. וְעַל כֵּן נְקַוֶּה לָךְ יְיָ' אֱלֹהֵינוּ.

וּבְהוֹן אַיֶּלֶת אֲעִילַת רִישָׁהָא בֵּין בִּרְכָּהָא. רִישָׁא, אִיהוּ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. בֵּין בִּרְכָּהָא דְּאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד. וְאוּמֵי לָהּ בֵּיהּ, לְמִפְרַק לִבְנָהָא בַּבֹּקֶר, דְּאִיהוּ אַרְיֵה בֹּקֶר יְמִינָא דְּאַבְרָהָם, מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד דְּנָפִיק מִיהוּדָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית מט) גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה. וּבְגִין דָּא, (רות ג) חַי יְיָ' שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

וּבָהּ (ישעיהו סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם וגו', בְּגִין דְּתִפְאֶרֶת דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה גּוּפָא, וְחֶסֶד דְּרוֹעָא דִּילֵיהּ, וּמֹשֶׁה אִתְקְשַׁר בְּע"ב דְּאִיהוּ חֶסֶד, דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם. דְּהָכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבָּן ח"י. וו"ו מִן וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, תִּלַת עַנְפֵי אִלָּנָא, ש. דְּאִתְקְשַׁר בְּשׁ' שֶׁל מֹשֶׁה.

דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל וְגוֹ׳, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. מ״ה מִן מֹשֶׁה, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. (ס״א דְּאִיהוּ) דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, אִתְמַר בֵּיהּ, שְׂמֹאל דּוֹחָה, וִימִין מְקָרֶבֶת. דְּאַף עַל גַּב (דף ק״כ ע״א) דְּאַקְדִּים בְּתִשְׁרֵי, דְּאוּקְמוּהָ בֵּיהּ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּתִשְׁרֵי עֲתִידִין לְהִגָּאֵל. תְּהֵא דּוֹחָה, בְּגִין דְּלָא יָמוּת מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, דּוֹחָה מִתִּשְׁרֵי דְּאִיהִי שְׂמֹאל. עַד דְּיִקְרַב יָמִין, פֶּסַח דְּרוֹעָא יְמִינָא. לְקַיֵּים בָּהּ, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת וְהַאי אִיהוּ בְּנִיסָן נִגְאֲלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִגָּאֵל. לְקַיֵּים בְּהוֹן (ישעיה נד) וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ יְיָ׳.

וּלְבָתַר נַטְלֵי כֻּלְּהוּ מִגְּבוּרָה, דְּמִגִּיהּ מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, לְנַטְלָא נוּקְמָא מִשַּׂנְאוֹי. דְּהָכִי בָּעֵי לְנַקָּאָה עִבּוּרָא, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בִּימִינָא. וּלְבָתַר לְאוּקְדָא קַשׁ, בִּשְׂמָאלָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (עובדיה א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם וַאֲכָלוּם. וּכְנִישׁוּ דְּעִבּוּרָא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. בֵּיהּ (בראשית כה) וַיֶּאֱסֹף (אֶל עַמָּיו). לְאָן אַתָּר. לְבֵיתָא, דָּא שְׁכִינְתָּא.

אֲבָל בְּדַרְגָּא דְּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, אִיהוּ דְּקָא רָמִיז, (במדבר כב) עַתָּה יְלַחֵכוּ הַקָּהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחוֹךְ הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשָּׂדֶה. דְּעָלַיְיהוּ אִתְמַר, (תהלים צב) בְּפָרֹחַ רְשָׁעִים

כְּמוֹ עֵשֶׂב וְגוֹ׳. מִפֶּסַח וְעַד תִּשְׁרֵי, יֶהֱא פּוּרְקָנָא דְּאִיהוּ עַד. וּמִתַּמָּן וְאֵילָךְ יֶהֱא הַשְׁמָדָה דִּלְהוֹן, לְהִשָּׁמְדָם (תהלים צב) (פּוּרְקָנָא) עֲדֵי עַד. (נ״א וְלָא עַד בְּכֻלָּל, אֶלָּא עַד דְּמָטֵי לְעַד, מִתַּמָּן וַאֵילָךְ לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד) כַּד מָטוּ לְתִשְׁרֵי דְּאִיהוּ שׁוֹר, בֵּיהּ כְּלְחוֹךְ הַשּׁוֹר. וְסִמְיָכָה (ס״א דְּיִשְׂרָאֵל וּמָטוּ דִּלְהוֹן בִּימִינָא וכו׳) דִּלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, בִּימִינָא דְּאִיהוּ אַרְיֵה. אֲבָל קִימָה דִּלְהוֹן בְּגוּפָא דְּאִילָנָא. וְהַאי אִיהוּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, צַדִּיק. דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, (בראשית לז) וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי. וְהַאי אִיהוּ, (רות ג) חַי יְיָ׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר. וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה רַבֵּינוּ לְעֵילָּא. (ס״א וּבְמֹשֶׁה) וּמֹשֶׁה לְתַתָּא, בֵּיהּ יְקוּמוּן כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵבָרִין דְּגוּפָא, דְּבֵיהּ כֻּלְּהוּ זְקִיפִין בַּעֲמִידָה. וּבְהַאי אִיהוּ כָּל הַזּוֹקֵף, זוֹקֵף בְּשֵׁם, בְּגִין דְּעָלֵיהּ אִתְמַר, (שמות לג) וָאֵדָעֲךָ בְּשֵׁם, יְהוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דְּאִיהוּ אַרְיֵה, מִימִינֵיהּ. וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִיהוּ שׁוֹר, מִשְּׂמָאלֵיהּ. מִימִינָא אַבְרָהָם, מִשְּׂמָאלָא יִצְחָק, וְאִיהוּ נֶשֶׁר בְּאֶמְצָעִיתָא. שַׁלְשֶׁלֶת דִּלְהוֹן, מִסִּטְרָא דְּיַעֲקֹב. ש׳ דְּמֹשֶׁה, קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. מִסִּטְרָא דְּאַרְיֵה, ג׳ אַנְפִּין דַּאֲבָהָן, אִתְקְרִיאוּ אֲרָיוֹת. בֹּקֶר. מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא אִתְקְרִיאוּ פָּרִים מְנַגְּחִים. וּמִסִּטְרָא (פ׳ ע״ב) דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְקְרִיאוּ נְשָׁרִים. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות יט) וְאָשָׂא אֶתְכֶם

עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי. הָא אִינּוּן ט'. עֲשִׂירָאָה, וּרְבִיעָאָה, אָדָם (מה שמו) דְּמֹשֶׁה דְּרָכִיב עַל תִּלַּת חֵיוָון.

וְאִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל, (בראשית א) וְיִרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם, מִמָּנָן דְּיַמָּא, בְּסִטְרָא דְּנָחָשׁ, דְּהַוָה שָׂרָה דְּמִצְרַיִם, דְּאִתְפָּשַׁט בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, מִיָּם עַד יָם. וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, עֲרַבּוּבְיָא בִּישָׁא. עֲמָלֵקִים, (בראשית ר"ה ע"א) נְפִילִים, תַּעֲרוֹבֶת דְּכָל אוּמִין, בְּכָל סִטְרָא, בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, בֵּין בְּיִשְׂרָאֵל, בֵּין בְּיִשְׁמָעֵאל, בֵּין בְּעֵשָׂו. (בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם) וּבַבְּהֵמָה, אִלֵּין בְּנֵי עֵשָׂו. דְּשׁוּלְטָנוּתְהוֹן בְּכָל הָאָרֶץ.

וְיִתְקַיֵּים בְּמָשִׁיחַ, (תהלים עב) וְיֵרְדְּ מִיָּם עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ. וְהָכִי בְּב' מְשִׁיחִין, וְהָכִי בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֻלָּא בִּזְכוּת מ"ה (שמו) דְּמֹשֶׁה. וְיִיתוּן, נֵס דְּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, מִיהוּדָה, אַרְיֵה רָשִׁים עָלֵיהּ, וְנֵס דְּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שׁוֹר רָשִׁים עָלֵיהּ. וְנֵס דְּשִׁילֹה, אַרְיֵה לִימִינָא, שׁוֹר לִשְׂמָאלָא, נֶשֶׁר בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאָדָם עַל כֻּלְּהוּ. וְד' אַנְפִּין לְכָל חַד. ד' שְׁבָטִין דְּג' חֵיוָון, י"ב. וּלְגַבֵּי אָדָם, דְּאִיהוּ מַה שְׁמוֹ, בְּנֵי מֹשֶׁה, דְּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בְּמֹשֶׁה (במדבר יד) וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא, (קהלת ג') מַ"ה שֶּׁ"הָיָה הוּ"א שֶׁיִּהְיֶה. (קהלת ג) וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה.

וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף, יִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (יחזקאל

לד) וְאַתֵּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם, הֲווֹ נִרְדָּפִים קֶדֶם עֵרֶב רַב, זְאֵבִים בִּישִׁין, הָא (בראשית מט) בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף לְגַבַּייהוּ, דְּטָרִיף לוֹן, וְיִתְקַיֵּים בְּהַהוּא זִמְנָא, בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד. דְּהַיְינוּ עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה, וְדָא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם. וּלְעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל דָּא עֶרֶב דְּיִצְחָק, דְּתַמָּן תְּרִין מְשִׁיחִין. בְּחַד ייכוּל (ס"א מְמוֹנָא) מְמָנָא דְּאוּמִין דְּעַלְמָא. וּבְחַד יְחַלֵּק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן אַיָּלוֹת, נִרְדָּפִין קָדָם רַשִׁיעַיָּא אֲרָיוֹת. וְיִתְעַר נַפְתָּלִי, דְּאִיהוּ אַיָּלָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שָׁפֶר. יִתְעַר בִּימִינָא (דף ק"כ ע"ב) דְּאִיהוּ אַרְיֵה מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית מט) גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ. וְיִתְחַזְּקוּן (ד"א וְיַחֲזוֹר) עַל אוּמִין דְּעַלְמָא, כְּרַע שָׁכַב עָלַייהוּ, לְמִטְרַף לוֹן מִי יְקִימֶנּוּ, בְּהַהוּא זִמְנָא נֶחֱזֵי מַאן הוּא אֱלֹהַּ אַחֲרָא, דְּיָקִים לֵיהּ מִלְּטָרוֹף עָלַייהוּ, אוֹ אוּמָה וְלִישָׁן. וְיִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ כַּיּוֹנָה, נִרְדָּפִין קָדָם נֶשֶׁר, מִסְטָרָא דְּעוֹפִין דְּאוּמִין דְּעַלְמָא. בְּהַהוּא זִמְנָא, יִתְעַר נֶשֶׁר, וְיִתְפְּרַשׂ גַּדְפָּהָא, עַל עַרְבּוּבֵי דְּאוּמִין, וְעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, דְּאִינּוּן עַמָּלֵקִים, וְעַרְבּוּבְיָא בִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, וְטָרִיף לוֹן, דְּלָא יִשְׁתְּאַר חַד מִנַּייהוּ, לְקַיֵּים מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּיִשְׂרָאֵל, (דברים לב) יְיָ׳ בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר. מִתַּמָּן וְאֵילָךְ, אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי

מַתְנִיתִין אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא דְּיִשְׁתַּאֲרוּן, יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיָּה דְּאָדָם, לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיהוּ. לְקַיְּימָא בְּהוֹן, (ישעיה ס) כִּי הַגּוֹי וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא יַעַבְדוּךְ יֹאבֵדוּ. לְקַיְּים בְּיִשְׂרָאֵל, (בראשית א) וְיִרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וְגוֹ'. (בראשית ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם וְגוֹ'.

וּמִסְטָרָא דְּתִבוּאוֹת, ה' מִינֵי נָהֲמָא, תְּבִירִין מִכֻּלְּהוּ. וְאִינּוּן, חִטָּה, וּשְׂעוֹרָה, וְכֻסֶּמֶת, וְשִׁבֹּלֶת שׁוּעָל, וְשִׁיפּוֹן. אִמְתִּיל לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, בְּהּ'. כַּד יִפְקוּן מִגָּלוּתָא, הָכִי יְהוֹן תְּבִירִין, עַד דְּיִתְבְּרִיר אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת, דְּהַיְינוּ קַשׁ, עֵרֶב רַב, עַד דְּיִתְבָּרְרוּ וְיִשְׁתְּמוֹדְעוּ יִשְׂרָאֵל בֵּינַיְיהוּ, כְּבָר, דְּאִתְבְּרִיר מִגּוֹ מוֹץ וָתֶבֶן. וְעַד דְּיִתְבְּרִירוּ מִנַּיְיהוּ, י' דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂר, לָא שַׁרְיָא עַל ה', דְּאִיהוּ נָהֲמָא, דְּה' מִינִין, לְקַיְּימָא אוּמָּאָה, (שמות יז) כִּי יָד עַל כֵּס יָ"ה. וּבְגִין דָּא, מוֹץ וָתֶבֶן, אֵינוֹ מְחוּיָיב בְּמַעֲשֵׂר, עַד דְּיִתְבְּרִיר. לְבָתַר דְּיִתְבְּרִיר, מִתְכַּנְּשִׁין לְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי יְרוּשָׁלַם. כְּמָה דְּחִטָּה, דְּבָתַר דְּאִתְבְּרִיר קַשׁ וָתֶבֶן, מַכְנִיסִין לָהּ לָאוֹצָר. הָכִי יִתְכַּנְּשׁוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן בַּר, לִירוּשָׁלַם, דְּאִיהִי בְּנוּיָה עַל הַר יְיָ', דְּאִתְמַר בָּהּ, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ' וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם

קָדְשׁוֹ נְקִי כַּפַּיִם וּבַר לְבָב. נָקִי כַּבָּר, דְּאִיהִי עִבּוּרָא כַּד בָּרִיר מִגּוֹ פְּסוֹלֶת. בְּהַהוּא זִמְנָא, נַשְּׁקוּ בַּר כְּדִבְקַדְמֵיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (שיר השירים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. בַּר תַּרְגּוּם בֵּן, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיהוֹן נְקִיִּים כַּבָּר, מִגּוֹ קָשׁ וְתֶבֶן. שַׂרְיָא שְׁמֵיהּ עֲלַיְיהוּ, וְקָרָא לוֹן, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל.

וְהָכִי מִכָּל אִילָנִין, לֵית תְּבִיר כַּגֶּפֶן. בִּנְטִיעוּ דִּילֵיהּ תְּבִיר, בַּעֲנָבִים דִּילֵיהּ תְּבִיר, דְּאִינּוּן כְּתִישִׁין בֵּין רַגְלִין. וְהָכִי זַיִת זֵיתִים דִּילָהּ כְּתִישִׁין. בְּגָלוּתָא אַמְתִּילוּ יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ. וְכֵן בְּגָלוּת רְבִיעָאָה, (ישעיה ה) כִּי כֶרֶם יְיָ צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. וּכְגַוְונָא דָּא לַזַּיִת מְשׁוּלִים יִשְׂרָאֵל, (ירמיה יא) זַיִת רַעֲנָן יְפֵה פְּרִי תֹאַר. וּבְגִין דָּא, (תהלים קכח) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים. סָמִיךְ דָּא לְדָא, בְּגִין דְּאִינּוּן תְּבִירִין בְּגָלוּתָא.

וּלְבָתַר דִּיהוֹן נְקִיִּים מִגּוֹ פְּסוֹלֶת, יִתְקַדְּשׁוּן לְבֵי מַקְדְּשָׁא, בְּיַיִן לְנַסְכָּא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, וְזֵיתִים לְאַדְלָקָא בּוֹצִינָא שְׁרָגִין לְמִנְרְתָּא. וּמַאן זָכֶה לְהַאי. יַיִן דְּלָא יִתְנַסַּךְ לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. דְּעֵרֶב רַב אִינּוּן יַיִן דְּנִתְנַסַּךְ לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּמִנְּהוֹן מְשׁוּמָּדִים, מִינִים, אֶפִּיקוֹרְסִים מְשׁוּמָּדִים לַעֲבֵירוֹת שֶׁבְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ.

וְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קכו) וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם. עַד דְּיהוֹן דְּרוּכִין בֵּין רַגְלַיְיהוּ, בְּגָלוּתָא לָא אִתְבְּרִירוּ מִנַּיְיהוּ. וּבְגִינַיְיהוּ אָמַר דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עֲקֵבַי יְסֹבֵנִי. וְעָלַיְיהוּ אָמַר שְׁלֹמֹה, (שיר השירים א) צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי״ הַצֹּאן. בְּיַעֲק״ב. דְּעָלֵיהּ אִתְמַר, לְגַבֵּי נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי דְּפַתֵּי לְחַוָּה, (בראשית ג) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. בָּתַר דְּיִפְקוּן מִן גָּלוּתָא, נִמְשָׁלִים לְתַפּוּחִים, וּלְכָל רֵיחִין טָבִין. כְּגַוְונָא דְּמַפְקָנוּ דְּמִצְרַיִם, דִּכְתִיב בֵּיהּ (שיר השירים ח) תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ.

פְּקוּדָא בָּתַר דָּא, לְהָבִיא בִּכּוּרִים, וַאֲבַתְרֵיהּ לְהוֹדוֹת עַל הַבִּכּוּרִים, וַאֲבַתְרֵיהּ לְהוֹדוֹת עַל הַמַּעֲשֵׂר. וּמָארֵי מַתְנִיתִין, מַקְשִׁים עַל הַמַּעֲשֵׂר, דְּאִי יְהֵא קֹדֶם לְקִיטָתוֹ, אוֹ אַחַר לְקִיטָתוֹ עִשּׂוּרוֹ. כְּגוֹן אֶתְרוֹג, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּאֵילָן, הָלַךְ אַחַר חֲנָטָה. אִית מַאן דְּאָמַר, אַחַר בְּשׁוּל הַפֵּירוֹת. וְאֶתְרוֹג מִקְצָתוֹ דּוֹמֶה לְאֵילָן, וּמִקְצָתוֹ לַתְּבוּאָה, דְּאִינּוּן זָרְעִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, דִּלְאַחַר לְקִיטָתוֹ עִשּׂוּרוֹ. דְּאִילָן לָאו אִיהוּ, אֶלָּא עַד אַחַר גְּמַר בְּשׁוּלוֹ.

וּבְגִין דָּא, תַּקִּינוּ הַמּוֹצִיא (דף קכ"א ע"א) מֵאָתָר דְּבְשׁוּלוֹ יָפֶה. לְאַפָּקָא פַּת שָׁרוּף, אֶלָּא מִמָּקוֹם שֶׁהוּא מוּטְעָם. וְהָכִי תְּבוּאָה, בָּתַר לְקִיטָתוֹ, אִיהוּ כְּבִישׁוּל פֵּירוֹת.

וְיִשְׂרָאֵל, אִינּוּן מְשׁוּלִים לָאִילָן וְלַתְּבוּאָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות כג) רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. וְהָכִי (דברים יח) רֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ. דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל. דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ (נ"א קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל) לַיְיָ׳ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, לְאַחַר לְקִיטָתוֹ מִן גָּלוּתָא, עֲשׂוֹר. וְאִתְקְרִיאוּ קֹדֶשׁ לַיְיָ׳.

וְיִשְׂרָאֵל אִתְקְרִיאוּ אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף, וּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵּיהּ. בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי מְזוֹנָא לְעֵילָּא. בֵּיהּ צְלוֹתָא, דְּאִיהִי מְזוֹנָא לְתַתָּא. (נ"א לְעֵילָּא) וַאֲפִילּוּ מַלְאָכִין לֵית לוֹן מְזוֹנָא, אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל. דְּאִי לָאו דְּיִשְׂרָאֵל יִתְעַסְּקוּן בְּאוֹרַיְיתָא, לָא הֲוָה נָחִית לוֹן מְזוֹנָא, מִסְּטַר דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַמְתִּילָא לָעֵץ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וּלְאֵיבָא, דְּאִיהִי מְצָוָה.

וְהָכִי אוֹרַיְיתָא אַמְתִּילַת לְמַיָּא. וְהָנֵי לְאֶשָּׁא. וְלָא הֲוָה נָחִית מַיָּא מִלְּעֵילָּא, וְחַמָּה דְּאִיהִי אֶשָּׁא, לָא הֲוָה נָחִית (ס"א מִלְּעֵילָּא) לְבַשְׁלָא פֵּירוֹת הָאִילָן. אֶלָּא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל, (שיר השירים ב) הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ, אִלֵּין מָארֵי מִצְוֹת. וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ, כַּד פַּתְחִין בְּתִיּוּבְתָּא, וּמַיָּד אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל, קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ, מִן גָּלוּתָא.

וּבְגִין דָּא בְּאִילָן, דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, בְּאוֹרַיְיתָא, בְּאִלֵּין

דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ, אָזְלִין בָּתַר חֲנָטָה, וּמְעַשְּׂרִין לֵיהּ, דְּשַׁרְיָא יו"ד עָלַיְיהוּ, דְּאִיהִי חָכְמָ"ה, א' מִי' וּבָהּ מִתְכַּנְּשִׁין ה"ה, דְּאִינּוּן פֵּירוֹת הָאִילָן. וּמַאן אִילָן. ו'. אֲבָל שְׁאַר עַמָּא, אַחַר לְקִיטָתוֹ מִן גָּלוּתָא, עְשׂוּרוֹ. אִינּוּן צַדִּיקִים דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּעוֹבָדַיְיהוֹן, דַּאֲחִידָאן בְּמָארֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאַחַר חֲנָטָה אָזְלֵינָן לְגַבַּיְיהוּ (נ"א וּלְגַבֵּי זַרְעִים דִּתְבוּאָה וְאַחַר חֲנָטָה אָזְלֵינָן לְגַבַּיְיהוּ) כְּאִילָן.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ בְּמַסֶּכֶת קְדוּשִׁין, וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּאָתְרוֹג כְּיָרָק, מַה יָּרָק דַּרְכּוֹ לִיגָּדֵל עַל כָּל מַיִם, וּבְשָׁעַת לְקִיטָתוֹ עְשׂוּרוֹ. אוֹף אָתְרוֹג נָמֵי דַּרְכּוֹ לִיגָּדֵל וְכוּ' וּמִסְטָרָא דְּחָכְמָה, אֵין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה. וּבַאֲתַר אַחֲרָא לְעֵילָּא, וְהָא דְּתָנָן, אָתְרוֹג שָׁוֶה לָאִילָן בִּשְׁלֹשָׁה דְּרָכִים, הָא אָתְרוֹג, אָחִיד ב' סִטְרִין, וְאָתְרוֹג אִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּלִבָּא, דְּאָחִיד לְעֵילָּא וְאָחִיד לְתַתָּא. אָחִיד לְעֵילָּא, הַלֵּב רוֹאֶה. אָחִיד לְתַתָּא, בְּדַעַת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, הַלֵּב יוֹדֵעַ. דַּעַת אִיהִי אִילָנָא, תּוֹרָה אִיבָּא דִּילֵיהּ. עַיְינִין דְּאִינּוּן פִּקּוּדִין, דְּבְהוֹן הַלֵּב רוֹאֶה. (ע"כ רעיא מהימנא, שלח לך דף קע"ד ע"א ראשית עריסותיכם וכו').

אמרו המגידים מצאנו ראינו הפקודים האלה בהעתקות הנמצאות עמנו היום מוטעים לכן אל נא ישיתו המעיינים עלינו חטאת. ועם העתקות מדויקות יתקנו המעוות וישימו העקוב למישור וכעת הגדהנום כיד ה' הטובה עלינו

(שמות כב) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב כח) וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא וְאֵיזֶה מְקוֹם בִּינָה. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְיַקָּרָא לוֹן, יַתִּיר (נ"א בִּיקָרָא דִלְהוֹן) עַל כָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא. בְּקַדְמִיתָא אָמַר לוֹן, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים. לָא אַעְדֵּי רְחִימוּתָא סַגִּיאָה מִנַּהוֹן, עַד דְּקָרָא לוֹן וְגוֹי קָדוֹשׁ דְּאִיהוּ יַתִּיר. לָא אַעְדֵּי רְחִימוּתָא מִנַּהוֹן, עַד דְּקָרָא לוֹן (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה. לָא אַעְדֵּי רְחִימוּתָא מִנַּהוֹן, עַד דְּקָרָא לוֹן (שמות כב) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי דְּאִיהוּ יַתִּיר מִכֹּלָּא.

כְּתִיב וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא. אוֹרַיְיתָא (בראשית מ"ז ע"ב) מֵחָכְמָה נַפְקַת, מֵאַתָּר דְּאִקְרֵי (נ"ט) קֹדֶשׁ. וְהַחָכְמָה נַפְקַת, מֵאַתָּר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכֵן יוֹבְלָא אִתְקְרֵי קֹדֶשׁ. דִּכְתִיב, (ויקרא כה) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם. וְיִשְׂרָאֵל כְּלִילָן מִנַּיְיהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

בְּקַדְמִיתָא קָדוֹשׁ, וְהַשְׁתָּא קֹדֶשׁ. מַה (ויקרא רצ"ט ע"א) בֵּין הַאי לְהַאי. אָמַר רִבִּי יוֹסִי, דָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְדָא לָאו הָכִי. דִּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ. בְּהַאי אַתָּר אִקְרֵי (דף קכ"א ע"ב) קָדוֹשׁ וּלְעֵילָּא לְעֵילָּא קֹדֶשׁ.

רַבִּי אַבָּא הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲווּ אָזְלֵי עִמֵּיהּ רִבִּי יוֹסִי

וְרִבִּי חִיָּיא, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, (ס"א דְּתָנֵינָן) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, מְנָלָן. אֲמַר לֵיהּ, הָא רִבִּי יוֹסִי וְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא שַׁפִּיר קַאמְרוּ, וְהָכִי הוּא. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ׳ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, רֵאשִׁית: וַדַּאי חָכְמָה אִקְרֵי רֵאשִׁית, דִּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ׳. וּמְשׁוּם דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרוּן קֹדֶשׁ (יִשְׂרָאֵל) בְּשִׁלִּימוּ דִּכְלָא, כְּתִיב (שמות כב) וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ. דְּהָא יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן שְׁלֵמִין עַל כֹּלָּא, לָא יַנְקִין מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא. לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ. לַכֶּלֶב וַדַּאי, דְּהוּא דִּינָא חַצִּיפָּא תַּקִּיפָּא עַל כֹּלָּא. כֵּיוָן דְּדִינָא תַּקִּיפָּא שַׁרְיָא עֲלוֹי, וְאָטִיל זוּהֲמָא בֵּיהּ, אָסִיר לְהוּ לְאִינּוּן דְּאִקְרוּן קֹדֶשׁ. אֶלָּא לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ וַדַּאי, דְּאִיהוּ דִּינָא חַצִּיפָּא, דִּינָא תַּקִּיפָּא יַתִּיר מִכֹּלָּא, דִּכְתִיב, (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִדְכַּר נְבֵלָה בְּאוֹרַיְיתָא, כְּתִיב בְּיִשְׂרָאֵל קָדוֹשׁ, וְלָא קֹדֶשׁ. הָכָא כְּתִיב, וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ. וְהָתָם בִּנְבֵלָה כְּתִיב, (דברים יד) לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וְגוֹ׳, כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה. קָדוֹשׁ וְלֹא קֹדֶשׁ, דְּהָא נְבֵלָה מִסִּטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל אִתְעֲבִיד, דְּלָא פָּסִיל הַאי אֶלָּא יִשְׂרָאֵל. וְסַגִּיאִין גַּוְונִין, אִית בָּהּ בִּנְבֵלָה. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב הָכָא וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, וּכְתִיב הָתָם כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ. לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ, לִי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא הָתָם (ס"א אֶלָּא הָכָא) לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְהָכָא (ס"א וְהָתָם) שְׁכִינְתָּא. וּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ וְלָא קֹדֶשׁ. בְּכָאן קָדוֹשׁ, וּלְעֵילָּא קֹדֶשׁ. כְּתִיב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ, בְּהֵ"א כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְעַל דָּא וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וַדַּאי.

רַבִּי יִצְחָק הֲוָה יָתִיב קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ הָא כְּתִיב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ סוֹפְיֵהּ דִּקְרָא כְּתִיב כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ, מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, שַׁפִּיר קָא אָמַר, כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (ויקרא כב) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְגוֹ'. וּכְתִיב, וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. וּמִשּׁוּם דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרוֹן קֹדֶשׁ, כְּתִיב כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ. אָתָא רַבִּי יִצְחָק וְנָשִׁיק יְדוֹי, אָמַר, אִי לָא אַתֵּינָא הָכָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלָּה דָּא סַגֵּי.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי, הָא תָּנֵינָן, דְּקֹדֶשׁ, יַתִּיר לְעֵילָּא מִן קָדוֹשׁ. אִי הָכִי, הָא כְּתִיב (ישעיה ו) ק' ק' ק' יְיָ צְבָאוֹת, וְדָא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא. אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, כַּד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, כֻּלְּהוּ אִתְעֲבִידוּ חַד בֵּיתָא, וְהַאי (ויקרא צ"ג) בֵּיתָא, אִקְרֵי קֹדֶשׁ. כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ קָדוֹשׁ וּבְגִינֵי כַּךְ קֹדֶשׁ,

הוּא כְּלָלָא, דְּכֹלָּא אִתְכְּלִיל בֵּיהּ. וְיִשְׂרָאֵל כַּד אִתְכְּלִל בְּהוּ מְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימָתָא קַדִּישׁ אִקְרוּן, כְּלָלָא דְּכֹלָּא, דְּכְתִיב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ. וּבְגִינֵי כַּךְ, וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

לְגַיְיוֹן חַד שְׁאִיל לְרַ' אַבָּא, אֲמַר לֵיהּ, לָא כְּתִיב וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ, אִי הָכִי, מַאי דִּכְתִיב, (תהלים קיא) טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו. טֶרֶף נָתַן לַכְּלָבִים מִבָּעֵי לֵיהּ, אֲמַאי נָתַן לִירֵאָיו. אֲמַר לֵיהּ, רֵיקָא, מִי כְּתִיב טְרֵפָה נָתַן לִירֵאָיו, טֶרֶף כְּתִיב. וְאִי תֵּימָא, טֶרֶף כִּטְרֵפָה. נָתַן לִירֵאָיו וַדַּאי דְּמִלָּה דָּא, לָא יָהֲבִיהּ לְאִזְדַּהָרָא בֵּיהּ, אֶלָּא לְאִינּוּן דַּחֲלֵי שְׁמֵיהּ, וְדַחֲלִין לֵיהּ. בְּגִין כָּךְ הַאי מִלָּה לָא יָהִיב לְכוּ, דְּהָא יָדַע דְּאַתּוּן לָא דַּחֲלִין לֵיהּ, וְלָא נַטְרִין פִּקּוּדוֹי, וּבְגִין דְּהַאי מִלָּה חוּמְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, וּבָעֵי לְאִזְדַּהָרָא בָּהּ, נָתַן לִירֵאָיו, לִירֵאָיו וַדַּאי, וְלָא לְאָחֳרִי. וְכָל חוֹמְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא, לָא יָהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא לְאִינּוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה, לְאִינּוּן דַּחֲלֵי פִּקּוּדוֹי וְלָא לְכוּ. תָּאנֵי רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (ס"א קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל וּכְתִיב וְאַנְשֵׁי וְגוֹ') וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, מַהוּ וְאַנְשֵׁי. וּלְבָתַר קֹדֶשׁ, אֶלָּא וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ וַדַּאי. דְּתָנֵינָן, לָא נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל לְחֵירוּ, אֶלָּא (בראשית ל"א ע"ב) מִסְטָרָא דְּיוֹבְלָא. בָּתַר דְּנָפְקוּ לְחֵירוּ, נָקִיט לוֹן הַאי יוֹבְלָא בְּגַדְפּוֹי, וְאִקְרוּן גּוּבְרִין דִּילֵיהּ. בְּגִין

דִּילֵיהּ, וּכְתִיב בֵּיהּ בְּיוֹבְלָא, (ויקרא כה) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם, קֹדֶשׁ וַדַּאי, לָכֶם וַדַּאי. וּבְגִינֵי כַּךְ, וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ וַדַּאי, גּוּבְרִין דִּילֵיהּ מַמָּשׁ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר דָּא, (דף קכ"ב ע"א) וְעַל דָּא זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְאִתְקְרֵי אַחִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי וְגוֹ'. לְבָתַר אִקְרוּן קֹדֶשׁ מַמָּשׁ. דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ, קֹדֶשׁ וְלָא אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ, בְּגִינֵי כַּךְ כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ, וּכְתִיב, (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. (ויקרא כב) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה.

תָּאנָא, יִשְׂרָאֵל אִקְרוּן קֹדֶשׁ, וּבְגִין דְּאִינּוּן קֹדֶשׁ, אָסִיר לֵיהּ לֶאֱיָנָשׁ, לְמִקְרֵי לְחַבְרֵיהּ בִּשְׁמָא דְּגָנָאי, וְלָא לְכַנָּאָה שְׁמָא לְחַבְרֵיהּ, וְעִנְשֵׁיהּ סַגִּי. וְכָל שֶׁכֵּן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין. תָּאנָא, כְּתִיב (תהלים לד) נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וְגוֹ'. מַהוּ מֵרָע. דִּבְגִין לְיִשָּׁנָא בִּישָׁא, מַרְעִין נַחְתִּין לְעָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסִי כָּל מַאן דְּקָרֵי לְחַבְרֵיהּ בִּשְׁמָא דְּלֵית בֵּיהּ, וְגָנֵי לֵיהּ, אִתְפַּס בְּמָה דְּלֵית בֵּיהּ, דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, כָּל מַאן דְּקָרֵי לְחַבְרֵיהּ רָשָׁע, נַחְתִּין לֵיהּ לַגֵּיהִנָּם. וְנַחְתִּין לֵיהּ לְעִלְעוֹי, בַּר אִינּוּן חֲצִיפִּין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּשַׁרֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ לְמִקְרֵי לְהוּ רָשָׁע.

הַהוּא גַּבְרָא, דְּלָיֵיט לְחַבְרֵיהּ, אַעְבָּר רִבִּי יֵיסָא, אָמַר

לֵיהּ כְּרָשָׁע עַבְדַּתְּ. אַתְיֵיהּ לְקַמֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה, אֲמַר לֵיהּ רָשָׁע לָא קָאמֵינָא לֵיהּ, אֶלָּא כְּרָשָׁע, דְּאַחְזֵי מִלּוֹי כְּרָשָׁע, וְלָא אֲמֵינָא דְּאִיהוּ רָשָׁע. אָתָא רִבִּי יְהוּדָה, וְשָׁאִיל לְעוֹבָדָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר לֵיהּ, וַדַּאי לָא אִתְחַיָּיב. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (איכה ב) הָיָה יְיָ׳ כְּאוֹיֵב, וְלָא אוֹיֵב. דְּאִי לָאו הָכִי, לָא אִשְׁתְּאַר מִיִּשְׂרָאֵל גּוְזִעִין בְּעָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא, (איכה ב) הָיְתָה כְּאַלְמָנָה, וְלָא אַלְמָנָה, כְּאַלְמָנָה דְּאָזִיל בַּעְלָהּ לְעִבְרָא דְּיַמָּא, וּמְחַכָּאת לֵיהּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וּמֵהָכָא מַשְׁמַע, מֵהָתָם מַשְׁמַע, דְּהוּא עַקָּרָא דְּכֹלָּא, דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם. כְּמַרְאֵה אָדָם, וְלָא מַרְאֵה אָדָם. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגוֹ׳, כְּתַפּוּחַ וְלָא תַּפּוּחַ. כְּתַפּוּחַ: דְּמִתְפָּרְשָׁא בִּגְוונוֹי, וּבְגַוְונִין אִתְאַחֲדָא מִלָּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִלּוּ לָא אַתֵּינָא הָכָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין, דַּיָּיִ.

תָּאנָא כְּתִיב, (זכריה יב) וְהָיָה הַנִּכְשָׁל בָּהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדָוִד. כְּדָוִד, וְלָא דָּוִד. כְּדָוִד, דְּאָמַר, (דברי הימים א כב) וְהִנֵּה בְעָנְיִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית יְיָ׳. וּכְתִיב, (תהלים פו) כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וְהוּא מַלְכָּא עַל מַלְכִּין הֲוָה, וַהֲוָה קָרֵי לְגַרְמֵיהּ הָכִי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קָרָא לוֹן כְּקַדֵּשׁ, אֶלָּא קַדֵּשׁ

מַמָּשׁ, דִּכְתִיב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ, וּבְגִין כָּךְ כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ וְגוֹ'.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסִי, מַאי קָא חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֵיהַב דִּינִין לְיִשְׂרָאֵל, בָּתַר עֶשֶׂר אֲמִירָן. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן, מִסְטָרָא (פ"ד ע"א) דִּגְבוּרָה, אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִינֵי כַּךְ, בָּעָא לְמֵיתַן שְׁלָמָא בֵּינַיְיהוּ, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא תְּהֵא נְטִירָא מִכָּל סִטְרוֹי. דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֵית עָלְמָא מִתְקַיְּימָא, אֶלָּא עַל דִּינָא, דְּאִלְמָלֵא דִּינָא, לָא מִתְקַיְּימָא. וּבְגִין כָּךְ עָלְמָא בְּדִינָא אִתְבְּרִי, וְאִתְקַיַּים.

תָּאנָא, רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב (ירמיה כא) דִּינוּ לַבֹּקֶר מִשְׁפָּט. וְכִי לַבֹּקֶר, וְלָאו בְּכָל יוֹמָא. אֶלָּא לַבֹּקֶר, עַד לָא ייֵכְלוּן דַּיְּינִין, וְלָא יִשְׁתּוּן, דְּכָל מַאן דְּדָאִין דִּינָא בָּתַר דְּאָכַל וְשָׁתָה, לָאו דִּינָא דְּקִשׁוֹט הוּא, דִּכְתִיב, (ויקרא יט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם. מַאי עַל הַדָּם. אַזְהָרָה לְדַיְּינֵי, דְּלָא ייֵכְלוּן עַד דְּדַיְּינֵי דִּינָא, דְּכָל מַאן דְּדָאִין דִּינָא בָּתַר דְּאָכִיל וְשָׁתֵי, כְּאִלּוּ חַייֵב דָּמָא דְּחַבְרֵיהּ לְאַחֲרָא, דְּהָא דָּמֵיהּ מַמָּשׁ יָהִיב לְאַחֲרָא. הַאי בְּמָמוֹנָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת, דְּבָעוּ דַּיְּינֵי לְאִסְתַּמְּרָא, דְּלָא לְמֵידָן דִּינָא אֶלָּא קֹדֶם דְּאָכְלוּ וְשָׁתוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב דִּינוּ לַבֹּקֶר מִשְׁפָּט וּכְתִיב, (ירמיה יט) אֲנִי ייְ' עוֹשֶׂה חֶסֶד וּמִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כִּי בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם ייְ'.

תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאן דְּמְשַׁקֵּר בְּדִינָא, מְשַׁקֵּר בְּתִקּוּנֵי מַלְכָּא. מַאן תִּקּוּנֵי מַלְכָּא. אִינּוּן דְּאִתְמַר, דְּכְתִיב עוֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ. וּכְתִיב כִּי בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם יְיָ׳. וְכֹלָּא הַאי בְּהַאי תַּלְיָא. (נ"א וְהֵלֹא בְּהַאי תַּלְיָא) רִבִּי יוֹסִי אָמַר, אִלֵּין אִינּוּן תִּקּוּנֵי כָּרְסְיָיא, דְּכְתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ. וּכְתִיב (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא.

(כאן מתחיל אידרא דמשכנא)

תַּנְיָא בְּרָזָא דְּרָזִין, רֵישָׁא דְּמַלְכָּא, אִתְתָּקַן בְּחֶסֶד וּבִגְבוּרָה. בְּהַאי רֵישָׁא, תַּלְיָין שַׂעֲרֵי, נִימִין עַל נִימִין, דְּאִינּוּן כֹּל מְשִׁיכוּתָא דְּמִתְאַחֲדָן בְּהוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. מָארֵי דְּמָארִין, מָארֵי דְּקִשׁוֹט, מָארֵי דְּמִתְקְלָא, מָארֵי דְּיָבָא, מָארֵי דְּיִלְלָה, מָארֵי דְּדִינָא, מָארֵי דְּרַחֲמֵי, וְטַעֲמֵי אוֹרַיְיתָא, וְרָזֵי אוֹרַיְיתָא דַּכְיִין, מִסְאָבָן, כֻּלְּהוּ אִקְרוּן שַׂעֲרֵי דְּמַלְכָּא, כְּלוֹמַר מְשִׁיכוּתָא דְּאִתְמְשַׁךְ מִמַּלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכֹלָּא נָחִית מֵעַתִּיקָא סְתִימָאָה. (קַדִּישָׁא)

מִצְחָא דְּמַלְכָּא, פְּקִידוּתָא דְּחַיָּבַיָּא, כַּד אִתְפַּקְדָן בְּעוֹבָדַיְיהוּ, וְכַד אִתְגַּלְיָין חוֹבַיְיהוּ, כְּדֵין אִקְרֵי מִצְחָא דְּמַלְכָּא. כְּלוֹמַר, גְּבוּרָה אִתְתַּקַּף בְּדִינוֹי, וְאִתְפַּשַּׁט בְּסִטְרוֹי, וְדָא אִשְׁתָּנֵי מִמִּצְחָא דַּעֲתִיקָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי רָצוֹן.

עַיְינִין דְּמַלְכָּא, אַשְׁגָּחוּתָא דְּכֹלָּא, אַשְׁגָּחוּתָא דְּעָלְאִין וְתַתָּאִין, וְכָל אִינּוּן מָארֵי אַשְׁגָּחוּתָא הָכִי אִקְרוּן. בְּעַיְינִין, גַּוונִין אִתְאַחֲדָן, וְאִינּוּן גַּוונִין אִקְרוּן, כָּל אִינּוּן מָארֵי אַשְׁגָּחוּתָא דְּמַלְכָּא, כָּל חַד כְּפוּם אָרְחֵיהּ, וְכֻלְּהוּ גַּוונִין דְּעֵינָא אִקְרוּן. כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי אַשְׁגָּחוּתָא דְּמַלְכָּא, הָכִי גַּוונִין מִתְעָרִין.

גְּבִינֵי דְּעַיְינִין, אִקְרוּן, אֲתָר דְּיַהֲבִין אַשְׁגָּחוּתָא, לְכֻלְּהוּ גַּוונִין מָארֵי אַשְׁגָּחוּתָא. הָנֵי גְּבִינִין לְגַבֵּי דִּלְתָתָא, גְּבִינִין לְאַשְׁגָּחוּתָא מֵהַהוּא נַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק, אֲתָר לְאִתְמַשְׁכָא מֵהַהוּא נַהֲרָא, לְאִסְתַּחֲאָה בְּחַוְורָא דְּעַתִּיקָא, מֵחֲלָבָא דְּנָגִיד מֵאִמָּא. דְּכַד גְּבוּרָה מִתְפַּשְׁטָא, וְעַיְינִין מְלַהֲטָן בְּגַוון סוּמָקָא, נָהִיר עַתִּיקָא קַדִּישָׁא חִיוָרָא דִּילֵיהּ, וְלָהֲטָא בְּאִמָּא, וְאִתְמַלְיָיא מֵחֲלָבָא, וְיָנְקָא לְהָנֵי, (לְכֹלָּא) וְאִסְתְּחָן כֻּלְּהוּ עַיְינִין, בְּהַהוּא חֲלָבָא דְּאִמָּא, דְּאִתְנְגִיד וְנָפִיק תְּדִיר. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) רוֹחֲצוֹת בֶּחָלָב. בֶּחָלָב דְּאִמָּא, דְּנָגִיד תְּדִירָא וְלָא פָּסִיק.

חוֹטָמָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, תְּקוּנָא דְּפַרְצוּפָא, כַּד מִתְפַּשְׁטָן גְּבוּרָן, וּמִתְאַחֲדָן כַּחֲדָא, אִינּוּן חוֹטָמָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְאִינּוּן גְּבוּרָן מַחַד גְּבוּרָה אֲחִידָן וְנָפְקִין. וְכַד דִּינִין מִתְעָרִין, וְנָפְקִין מִסְטַרַיְיהוּ, לָא מִתְבַּסְּמָן, אֶלָּא בִּתְנָנָא דְּמַדְבְּחָא. וּכְדֵין כְּתִיב, (בראשית ח)

וַיָּרַח יְיָ׳ אֶת רֵיחַ הַנִּיחוֹחַ. שְׁאנֵי חוֹטָמָא דְּעַתִּיקָא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ, דְּחוֹטָמָא דְּעַתִּיקָא, אֹרֶךְ אַפַּיִם בְּכֹלָּא אִקְרֵי, וְהַהוּא נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא סְתִימָאָה, אִקְרֵי חוֹטָמָא דִּילֵיהּ. וְהַיְינוּ תְּהִלָּה, דִּכְתִיב, (ישעיה מח) וּתְהִלָּתִי אֶחֱטָם לָךְ. וְעַל דָּא אִתְעַר דָּוִד מַלְכָּא, (תהלים קמה) תְּהִלָּה לְדָוִד וגו׳.

אוּדְנִין דְּמַלְכָּא, כַּד רַעֲוָא אִשְׁתְּכַח, וְאִמָּא יַנְקָא, וּנְהִירוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְנְהִיר, מִתְעָרְיָין נְהִירוּ דְּתַרְיָין מוֹחֵי, וּנְהִירוּ דְּאַבָּא וְאִמָּא, כָּל אִינּוּן דְּאִקְרוּן מוֹחֵי דְּמַלְכָּא, וּמִתְלַהֲטִין כַּחֲדָא. וְכַד מִתְלַהֲטָן כַּחֲדָא, אִקְרוּן אָזְנֵי יְיָ׳. דְּהָא אִתְקַבִּילַת צְלוֹתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וּכְדֵין אִתְעָרוּתָא לְטָב וּלְבִישׁ, וּבְאִתְעָרוּתָא דָּא, מִתְעָרְיָין מָארֵי דְּגַדְפִּין, דְּנַטְלִין קָלִין דְּעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן אָזְנֵי יְיָ׳. אַנְפּוֹי דְּמַלְכָּא, נְהִירוּ דְּאַבָּא וְאִמָּא, וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דִּלְהוֹן, דְּנַהֲרִין וְסַחֲרִין, וְלָהֲטִין בְּהַאי רֵישָׁא דְּמַלְכָּא. וּכְדֵין סַהֲדוּתָא אִסְתְּהַד בְּמַלְכָּא (נ"א בְּמַלְכָּא דְּמַלְכָּא) מִנַּייהוּ. דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, יַקִּירוּתָא מִכֹּלָּא. מֵרִישָׁא שָׁאנֵי חֶסֶד עִלָּאָה, וּגְבוּרָה. וּנְהִירוּ דְּאַבָּא וְאִמָּא אִתְפְּלַג, נְהִירוּ דְּאַבָּא בְּתִלַת נְהוֹרִין, וְאִמָּא בִּתְרִין, הָא חֲמִשָּׁה. חֶסֶד וּגְבוּרָה בְּחַד נְהוֹרָא, הָא שִׁיתָּא. לְבָתַר, אִתְעַטָּר חֶסֶ"ד, וְאִתְלְהִיט (וְאִתְנְהִיר) בִּתְרִין נְהוֹרִין דְּאִתְנְהִיר וְאִינּוּן תְּמַנְיָא. (נ"א לְבָתַר אִתְעַטָּר,) וּגְבוּרָה, אִתְנְהִיר בְּחַד, הָא תִּשְׁעָה. וְכַד

מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין כַּחֲדָא, אִקְרוֹן דִּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, וּכְדֵין כְּתִיב, (ישעיה מב) יְיָ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה וְגוֹ׳.

שִׁפְוֹון דְּמַלְכָּא, הָכִי תָּאנָא, כַּד אִתְנְהִיר נְהִירוּ דְּאַבָּא, נָהִיר בִּתְלַת נְהוֹרִין. מֵחַד נְהוֹרָא, נָהִיר חֶסֶד עִלָּאָה. מֵחָד נְהוֹרָא, אִתְנְהִיר נְהִירוּ דְּאִקְרֵי מוֹחָא דְּמַלְכָּא. וְחַד נְהוֹרָא, הַוָּה תָּלֵי, עַד דְּאִתְנְהִיר נְהִירוּ דְּאִמָּא. וְכַד אִתְנְהִיר אִתְנְהִיר בְּחֲמֵשׁ נְהוֹרִין.

בְּמַאי אִתְנְהִיר, מֵחָד שְׁבִילָא דְּטָמִיר וְגָנִיז, (דף קכ"ג ע"א) דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ אַבָּא, דִּכְתִיב, (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עַיִט וְגוֹ׳. כְּמָה דְּאִתְדַּבַּק דְּכוּרָא בְּנוּקְבָא, וְאִתְעַבְּרַת, וְאוֹלִידַת, וְאַפִּיקַת חֲמֵשׁ נְהוֹרִין. (ד"א מֵאִינּוּן חֲמֵשׁ) וּמֵאִינּוּן חֲמֵשׁ נְהוֹרִין, אִתְגְּלִיפוּ חַמְשִׁין תַּרְעִין, דִּנְהוֹרִין סַגִּיאִין. חַמְשִׁין אִינּוּן, לָקָבְלֵיהוֹן, מ״ט פָּנִים טָהוֹר, מ״ט פָּנִים טָמֵא, בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתְּאַר חַד, וְהַאי חַד אִתְנְהִיר בְּכוּלָּא, וְהַהוּא דְּאַבָּא, הַוָּה תָּלֵי. כַּד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וּמִתְיַישְּׁבָן בְּמַלְכָּא, אִקְרוֹן שִׁפְוֹון דְּמַלְכָּא. וּבְגִינֵי כַּךְ, גָּזַר מִלִּין דִּקְשׁוֹט.

וּפוּמָא, בְּהוּ תַּלְיָיא, פִּתְיחוּתָא דְּפוּמָא. מַאי פּוּמָא. אֶלָּא דַּעַת גָּנִיז בְּפוּמָא דְּמַלְכָּא, דְּאִקְרֵי תִּפְאֶרֶת. פְּשִׁיטוּתָא דְּתִפְאֶרֶת, דְּכָל אוֹצָרִין וְכָל גְּוָונִין אִתְאַחֲדָן

בֵּיהּ. דִּכְתִיב, (משלי כד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ. וְהַהוּא דַּעַת, הוּא גְּנִיזָ, בְּפוּמָא דְּמַלְכָּא. וּמַלְיָיא כָּל אִדָּרִין וְאַכְסַדְרָאִין. וְכַד אִתְעַר נְהִירוּ דְּבֵיהּ וְנָפִיק, כְּדֵין אִקְרֵי פֶּה יְיָ׳. וְשִׁפְוָון דְּאִינּוּן תְּרִין נְהוֹרִין מֵאַבָּא וּמֵאִמָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַרְעַן בְּהַהִיא נְהִירוּ דְּדַעַת, מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וּמִלִּין אִתְגְּזָרוּ בְּקִשׁוֹט, בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת. וּכְדֵין, כָּל מִלִּין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִלֵּין אִתְגְּזָרוּ.

נַהֲרִין תְּלַת אִלֵּין, וְעַיְילִין בְּגוֹ לְגוֹ, וְאִתְעַטָּרוּ בְּחַד. וְכַד מִתְחַבְּרָן בְּעִטּוּרָא חַד, כְּדֵין (ס״א וְכַד מִתְחַבְּרָן תְּלַת אִלֵּין בְּעִטּוּרָא חָד וְעַיְילִין בְּגוֹ לְגוֹ וְאִתְעַטָּרָן בְּחַד כְּדֵין) אִקְרוֹן (שיר השירים ה) חִכּוֹ מַמְתַקִּים. וְאִינּוּן חֵיךְ דְּמַלְכָּא, וְאִקְרוֹן, מְתִיקָא דְּמַלְכָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב, (תהלים לד) טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ׳. וּבְהַאי חֵיךְ, תַּלְיָין כָּל אִינּוּן שְׁלִיטִין וְהוּרְמָנִין דְּמַלְכָּא, דִּכְתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם.

בְּהַאי חֵיךְ שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח. וּבְגִינֵי כַּךְ, כָּל אַתְוָון דְּאִינּוּן בְּהַאי אָתָר שְׁלֵימוּתָא אִתְחַזְיָיא בֵּהּ. (ויקרא רכ״ט ע״ב) אחה״ע, א׳, (נ״ד) נְהִירוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין. ח׳, נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא, דְּלָא אִשְׁתְּכַח וְלָא אִתְדְּבַק דִּכְתִיב, (איוב כח) לֹא יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ. ה׳, נְהִירוּ דְּאִמָּא, דְּנָהִיר וְנָגִיד וְנָפִיק, וּמַשְׁקֵי לְכֹלָּא, וְיָנְקָא לְבְנִין, עַד דְּמָטֵי הַהוּא רְבוּת, וּמַלֵּי לַצַּדִּיק, וְאִיהוּ

אִתְקְטַר בְּנוּקְבָא תַּתָּאָה, וְאִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ, וְלָא מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא. חָוֹור מִגּוֹ סוּמָק, דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) הַר הַמּוֹר גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה. ע׳, נְהִירוּ דִּ״ע אַנְפִּין, דְּאִתְזָנוּ מֵהַאי רוּחָא, דְּנָפִיק מִן פּוּמָא, כְּדֵין ע׳ שְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְקַבְּלֵהוֹן בְּאַרְעָא, (בראשית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה שִׁבְעִים. דְּהָא יַעֲקֹב אִילָנָא בְּאַרְעָא, וְאִינּוּן ע׳ נֶפֶשׁ, ע׳ עַנְפִּין.

מֵאִלֵּין אַתְוָון, נְהִירִין אַרְבַּע אַחֲרָנִין. מֵא׳ נָהִיר גִּימֶ״ל, דְּאִיהִי אֲגַר טָב לְצַדִּיקַיָּיא, דְּאִקְרֵי גְּמוּל, וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ׳. מֵח׳ נָהִיר יוּ״ד, דְּהִיא חָכְמָה, כֹּלָּא אַסְתִּים בְּיוּ״ד, דְּאִיהִי סְתִימָא מִכָּל סְטָרוֹי, וּבְגִין כָּךְ, לֹא אִשְׁתְּכַח, דִּכְתִיב, (איוב כח) וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. מֵה׳, נָהִיר כָּ״ף. דְּאִיהוּ נְהִירוּ וּמְשַׁח רְבוּת, דְּאִתְּרַק מֵאִימָּא, לְהַהוּא אַתָּר דְּאִתְקְרֵי קֶרֶן, וְאִקְרֵי קֶרֶן הַיּוֹבֵל. וְדָא מַלְכוּת דָּוִד. וּבְגִין כַּךְ, לֵית מְשִׁיחָא, אֶלָּא בְּרָזָא דְּכַ״ף.

ק׳ מַע׳ נָהִיר ק׳, כְּמָה דִּ״ע שִׁבְעִין, כַּךְ ק׳ מְאָה, דְּאִינּוּן שְׁלִימוּ, וְהָכִי הוּא, וּבְגִין כַּךְ, בְּהַאי חֵיךְ שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. (ד״א שְׁלָמָא דְּכֹלָּא) וְכָל מַאן דְּיָדַע רָזָא דָּא, וְאִזְדַּהַר בֵּיהּ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

גּוּפָא דְּמַלְכָּא, אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּתִפְאֶרֶת, דְּגָוְונִין בֵּיהּ

מִתְחַבְּרָן. דְּרוֹעִין דְּמַלְכָּא, נְהִירוּ דְּחֶסֶד וּגְבוּרָה. וּבְגִין כַּךְ יָמִין וּשְׂמֹאל. מֵעוֹי בְּדַעַת אִתְתַּקָּנָן, עָיֵיל בְּרֵישָׁא, אִתְתַּקַּן וְאִתְפַּשַּׁט לְגוֹ, וּבְגוֹ גוּפָא.

שׁוֹקִין אִתְאַחֲדָן בִּתְרִין נְהוֹרִין, וְאִינּוּן תְּרִין נְהוֹרִין מַמָּשׁ. שׁוֹקִין וּתְרִין כְּלְיָין. כְּלְהוּ (ס"א תַּלְיָין וּמִתְחַבְּרָן) מִתְחַבְּרָן בְּאַתָּר חַד, דְּתַמָּן אִתְכַּנַּשׁ כָּל רְבוּת, וְכָל מִשְׁחָא דְּגוּפָא. וּמִתַּמָּן, שַׁרְיָין כָּל הַהוּא רְבוּת, לַאֲתָר דְּאִתְקְרֵי יְסוֹד עוֹלָם. יְסוֹד, מֵהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי עוֹלָם. וּמַאן אִיהוּ. נֶצַח וְהוֹד, וְעַל כֵּן, יְיָ׳ צְבָאוֹת שְׁמוֹ בָּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

כָּל הָנֵי תִּקּוּנִין, אַתְיָין לְאִתְחַבְּרָא בְּחַד, עַד דְּכָל רְבוּת קְדֻשָּׁא, נָטִיל כֹּלָּא הַאי יְסוֹד, וְאַשְׁדֵּי לְנוּקְבָּא, וּמִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ. אֵימָתַי מִתְבָּרְכָא (דף קכ"ג ע"ב) מִנֵּיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְתַּקָּנוּ דִּינִין דִּלְתַתָּא. וְכַד דִּינִין מִתְתַּקְּנִין לְתַתָּא, מִתְתַּקְּנִין לְעֵילָּא, וְכָל תִּקּוּנִין דְּמַלְכָּא, בְּחֶדְוָותָא, בִּשְׁלִימוּ, דְּאִינּוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא, וַהֲוָה כֹּלָּא חַד. וּכְדֵין הוּא שַׁארִי בְּגַוְוּיֵיהוּ, דִּכְתִיב, (תהלים פב) אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוֹט.

וְכַד דִּינִין לָא מִתְתַּקְּנָן לְתַתָּא, כְּבֵיכוֹל הָכִי לְעֵילָּא. דְּכָל תִּקּוּנִין לָא מִתְיַשְּׁרָן הָכִי, דְּהָא אִמָּא אִסְתַּלָּקַת מֵעַל בְּנִין, וּבְנִין לָא יַנְקֵי, דְּהָא יְסוֹד לָא אַשְׁדֵּי בְּנוּקְבָּא, וְכָל

דִּינִין מִתְעָרִין, וְחִוְיָא תַּקִּיפָא שָׁלְטָא. כְּבֵיכוֹל, תִּקּוּנֵי מַלְכָּא עַל דִּינָא אִסְתַּלָּקוּ, דְּכִיוָן דְּהַאי נוּקְבָא לָא מִתְבָּרְכָא, וְצַדִּיק לָא נָטִיל. וְחִוְיָא תַּקִּיפָא שָׁלְטָא. וַוי לְעָלְמָא דְּיִנְקָא מִנַּיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הָנֵי תִּקּוּנִין, אַבָּא גַּלֵּי לוֹן, בְּגִין דְּלָא יֵיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. הַשְׁתָּא אֲמַאי אִצְטְרִיכוּ לְאִתְגַּלָּאָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, הַהוּא דַּאֲנָא כָּתַבְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אֲמֵינָא (כְּתִיב) לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא, דְּהָא אִינּוּן יַדְעִין מִלִּין, וְהָא אִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע, דִּכְתִיב, (שמות י) וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ. וּכְתִיב (שמות כט) וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְיָ. בְּגִין דְּאִתְיַישְׁבָן מִלִּין. בִּלְבָנָא. וּמִכָּאן וּלְהָלְאָה, סְתִימִין מִלִּין בְּגַוָּון. זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא עַד כְּעָן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא אִתְעַטָּר, בְּמִלִּין דִּבְגַוָּון.

תָּא חֲזֵי, אֲנָא חֲזֵינָא לֵיהּ בְּחֶלְמָא, וְשָׁאֵילְנָא קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא אוֹלִיפְנָא קָמֵיהּ דְּמַר, י׳ דְּאִיהִי חָכְמָה, וְהָכִי הוּא וַדַּאי. ה׳ אֲמַאי אִיהוּ בִּינָה. אָמַר לִי, תָּא חֲזֵי, הָא כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. מַאן הוּא נָהָר דְּיוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא בִּינָה. וּבְגִין כָּךְ הַהוּא נָהָר, י׳ סָתִים בְּגַוֵּיהּ. וְיו״ד פָּשִׁיט נַהֲרָא דָּא מִכָּל סִטְרוֹי. וְדָא הִיא ה׳, בְּגִין כָּךְ הוּא י״ה. לְבָתַר אַפִּיקַת בֵּן תְּחוֹתָהּ

דְּאִיהוּ וֹ', כְּגַוְונָא דָּא ה'. לְבָתַר אוֹלִידַת וְאַפִּיקַת הַאי בֵּן, וְשַׁוְיֵהּ לְקַמָּהּ, וּבְגִין כַּךְ יהו"ו, דְּהָא וֹ' לְקַמָּהּ יָתִיב, לְיַנְקָא לֵיהּ. וְעַל כַּךְ תָּנֵינָן בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, ה' ד' הֲוֹת, מִדְּאִתְחַבָּר דְּכוּרָא עִמָּהּ אִתְעַבְּרַת מֵחַד בֵּן, וְאִקְרֵי ה'. לְבָתַר אוֹלִידַת וְאַפִּיקַת וֹ' הַהוּא בֵּן, וְקָאִים לְקַמָּהּ. וְעַל הַאי כְּתִיב, וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, מִגִּיהּ נָפִיק וַדַּאי, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, לְיַנְקָא לֵיהּ.

הֲוֵינָא אָחִיד בִּידֵיהּ, (נ"א בֵּיהּ) וְנָשִׁיק בִּידוֹי. אֲנָא בְּהַאי עִדּוּנָא אִתְעַרְנָא, בָּכֵי וְחַיֵּיךְ, וַהֲווּ תְּלָתָא יוֹמִין דְּלָא אַכִּילְנָא מִידֵי. חַד מֵחֲדְוּותָא, וְחַד דְּלָא זָכֵינָא לְמֶחֱמֵי לֵיהּ זִמְנָא אָחֳרָא. וְעִם כָּל דָּא, בֵּיהּ אִתְקַשַּׁרְנָא תָּדִירָא. דְּהָא כַּד נְהִירָא לִי שְׁמַעְתְּתָא, חֲמֵינָא דִּיוּקְנֵיהּ, דְּאִתְעַר קָמָאי, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַייהוּ כְּתִיב, (תהלים קכז) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ. (ע"ב האידרא).

(שמות כג) וּבְכֹל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמֵרוּ וְגוֹ'. מַאי תִּשָּׁמֵרוּ, תִּשְׁמוֹרוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא תִּשָּׁמֵרוּ וַדַּאי, מַאי אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם, כְּלוֹמַר דְּאַגְזִימִית לְכוֹן עַל מֵימָר פּוּלְחָנִי. תִּשָּׁמֵרוּ, דְּלָא יַמְטֵי עֲלֵיכוֹן שׁוּם בִּישׁ. תִּשָּׁמֵרוּ מֵהַהִיא שְׁמִירָה וּנְטוּרָא דִּילִי בִּלְבַד. וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ, לֹא תַזְכִּירוּ כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דָּבָר

אַחֵר וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ, כְּלוֹמַר, לֹא תִסַּבְּבוּן, דְּתִפְּלוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא בְּאַרְעָא אַחֲרָא. וְיִקּוּם בְּכוּ מַה דִּכְתִיב, (דברים כח) וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְגוֹ׳. דָּבָר אַחֵר וּבְכֹל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמֵרוּ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים פא) שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ וְגוֹ׳, לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְגוֹ׳. אָנֹכִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹ׳. הָנֵי קְרָאן, אֲמָרָן דָּוִד בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, וְאִית לְאִסְתַּכָּל בְּהוּ. שְׁמַע עַמִּי בְּכַמָּה אַתְרִין אַזְהָרָא אוֹרַיְיתָא לְבַר נָשׁ. בְּכַמָּה אַתְרִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהִיר בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ. וְכֹלָּא לְתוֹעַלְתָּא דְּבַר נָשׁ. בְּגִין דְּיִנְטַר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן (דף קכ"ד ע"א) דְּיִנְטַר אָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּדַּל בָּהּ, כְּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

דְּתָנֵינָן, אוֹרַיְיתָא כֹּלָּא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאן דְּמִשְׁתַּדַּל בָּהּ, כְּמַאן דְּמִשְׁתַּדַּל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא כֹּלָּא, חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא הוּא. שְׁמָא עִלָּאָה, שְׁמָא דְּכָלִיל כָּל שְׁמָהָן. וּמַאן דְּגָרַע אוֹת חַד מִינָּהּ, כְּאִילּוּ עָבִיד פְּגִימוּתָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. תָּאנָא, וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ, לֹא תּוֹסִיף עַל אוֹרַיְיתָא, וְלָא תִגְרַע מִינָּהּ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, דָּא מַאן דְּיִתְעַסַּק בִּסְפָרִין אַחֲרָנִין, דְּלָא מִסְטָרָא דְּאוֹרַיְיתָא. לָא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ, דְּאָסוּר אֲפִילּוּ לְאַדְכָּרָא

לוֹן, וּלְמֵילַף מִנַּייהוּ טַעֲמָא, כָּל שֶׁכֵּן עַל אוֹרַייְתָא.
רַבִּי יְהוּדָה מַתְנֵי הָכִי, מַאי טַעֲמָא כְּתִיב וְשֵׂם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְסָמִיךְ לֵיהּ אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר. אֶלָּא, מַאן דְּלָא נָטִיר הַאי, כְּמַאן דְּלָא נָטִיר מְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּבֵיהּ אֲחִידָא מִלָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכָל שְׁאַר זְמַנִּין וְחַגִּין, דְּהָא כֻּלְּהוּ אֲחִידָן בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, מַאי דִּכְתִיב שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, מִשּׁוּם דְּבָהוּ תַּלְיָא מְהֵימְנוּתָא.
יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ, אֲמַאי כָּל זְכוּרְךָ. (ויקרא קס"ה ע"ב) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל זְכוּרְךָ מַמָּשׁ. בְּגִין דְּנַטְלִין בִּרְכָתָא, מִמַּבּוּעָא דְּנַחֲלָא. מִכָּאן תָּנֵינָן, כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּזַר, בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּנָטִיל בִּרְכָתָא, מִמַּבּוּעָא דְּנַחֲלָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּבְרֹכַת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וּכְתִיב אֶל פְּנֵי (בראשית ב' ע"א) הָאָדוֹן יְיָ׳, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּמִתַּמָּן מְרִיקָן בִּרְכָאן, וְנַטְלִין בִּרְכָתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מִכָּל שְׁאַר עַמִּין.
זִמְנָא חֲדָא, סְלִיקוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵחַג חַגָּא, וְאִתְעָרְבוּ עוֹבְדֵי עַבּוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בַּהֲדַייהוּ, וַהֲהוּא שַׁתָּא לָא אִשְׁתְּכַח בִּרְכָתָא בְּעָלְמָא. אָתוּ שָׁאִילוּ לְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אָמַר לְהוּ, חֲמִיתוּן סִימָנָא בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי. אֲמַר לֵיהּ,

סִימָנָא חֲמֵינָן, דְּכַד תַּבְנָא מֵהָתָם, כָּל אָרְחִין אַסְתִּימוּ מִמַּיָּא, וַעֲנָנָא, וַחֲשׁוֹכָא אִשְׁתְּכַח, דְּלָא יָכְלִין לְמֵהַךְ כָּל אִינּוּן דְּסָלִיקוּ לְתַמָּן. וְעוֹד, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאלְנָא לְאִתְחַזָּאָה אַפֵּי שְׁמַיָּא אִתְחַשָּׁכוּ וְאִתְרְגִיזוּ. (אִתְרְגִישׁ בְּחֵמָא) אָמַר לְהוּ, וַדַּאי אוֹ אִית בֵּינַייכוּ בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא אִתְגְּזָרוּ, אוֹ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת סְלִיקוּ בַּהֲדַייכוּ. דְּהָא לָא אִתְבָּרְכָאן בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, בַּר מֵאִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּזָרוּ. וּבְהַאי אָת קַדִּישָׁא מִסְתַּכֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָרִיךְ לוֹן.

לְשַׁתָּא אַחֲרָא סְלִיקוּ, וּסְלִיקוּ אִינּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִתְעָרְבוּ בַּהֲדַייהוּ, כַּד הֲווֹ אַכְלִין קָרְבְּנַיָּיא, וַהֲווּ חַדָּאן. וְחָמוּ לְאִינּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּטַפְסָאן בְּקוּטְרַייהוּ לְקוּטְרָא דְּכוֹתָלָא. אַשְׁגָּחוּ בְּהוּ דְּכֹלָּא מְבָרְכִין, וְאִינּוּן לָא בְּרִיכוּ. אָתוּ וְאָמְרוּ מִלָּה לְבֵי דִּינָא, אָתוּ וְשָׁאֲילוּ לוֹן, אָמְרוּ, הַאי דַּאֲכַלְתּוּן, חוּלָקָא דִּלְכוֹן, מַאן קוּרְבָּנָא הֲוָה. לָא הֲוָה בִּידַייהוּ. בָּדְקוּ וְאַשְׁכָּחוּ דְּאִינּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְקָטְלוּ לוֹן. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁזִיב לְעַמֵּיהּ, דְּוַדַּאי לֵית בִּרְכְתָא שַׁרְיָא, אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל, זַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, בְּנֵי קְשׁוֹט. וְהַהִיא שַׁתָּא אִשְׁתְּכַח בִּרְכְתָא בְּעָלְמָא, בִּשְׁלִימוּ. פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ וְגוֹ׳.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, בִּזְכוּת יִשְׂרָאֵל גְּזִירִין, אִתְכְּנָעוּ שַׂנְאֵיהוֹן תְּחוֹתֵיהוֹן, וְיַרְתֵּי אַחֲסַנְתְּהוֹן. תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, (שמות לד) יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ. וּכְתִיב בַּתְּרֵיהּ, כִּי אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת גְּבֻלֶךָ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָקַר דִּיּוּרִין מֵאַתְרַייְהוּ, וְאָתִיב דִּיּוּרִין, לְאַתְרַייְהוּ. וּבְגִינֵי כַּךְ יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ׳. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָאָדוֹן. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה י) הִנֵּה הָאָדוֹן יְיָ׳ צְבָאוֹת מְסָעֵף פְּאֵרָה וְגוֹ׳, וְיָצָא חוֹטֶר וְגוֹ׳, וְכֹלָּא חַד, מְעַקֵּר דִּיּוּרִין וְאָתִיב דִּיּוּרִין. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִית אָדוֹן, וְאִית אָדוֹן, וְכֹלָּא בְּחַד תַּלְיָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲדֹנָי: אָלֵף דַּלְית נוּן יוּד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי, (דף קכ"ד ע"ב) וְהַהוּא דְּאִקְרֵי, כְּמָה דְּאִיהוּ כְּתִיב. וּמַאן הוּא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, (יחזקאל א) מַרְאֹת אֱלֹהִים. מַרְאַת כְּתִיב. וּמַהוּ מַרְאַת. שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. (נ"א מַרְאַת אִיהוּ א' כו') מַרְאַת לְמַאי אִיהוּ אָלֵ"ף דָּלֵ"ת נוּ"ן יו"ד, הַאי אִקְרֵי כְּכְתָבוֹ, וְהַאי לָא אִקְרֵי כְּכְתָבוֹ, וּבְגִינֵי כַּךְ אִקְרֵי בְּהַאי, וְעַל כַּךְ מַרְאַת אֱלֹהִים כְּתִיב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְזִמְנִין, עִלָּאִין אִקְרוֹן בִּשְׁמָא דְּתַתָּאִין. וּלְזִמְנָא, תַּתָּאִין אִקְרוֹן בִּשְׁמָא דְּעִלָּאִין. הָאָדוֹן יְיָ׳, בִּשְׁמָא עִלָּאָה אֲדֹנָי הוּא. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי. וּבְגַוְונִין

סַגִּיאִין אִתְפָּרְשָׁן מִלֵּי, וְכוֹלָּא חַד. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

(שמות כג) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁולֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ וְגוֹ'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגוֹ' אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. מַאי טַעֲמָא יִשָּׁקֵנִי, יֶאֱהֲבֵנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, אֲמַאי יִשָּׁקֵנִי. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, מַאי נְשִׁיקוֹת אַדְבְּקוּתָא דִּרוּחָא בִּרוּחָא. דִּבְגִינֵי כַּךְ נְשִׁיקָה בַּפֶּה, דְּהָא פּוּמָא אַפְקוּתָא וּמְקוֹרָא דִּרוּחָא הוּא, וְעַל דָּא נְשִׁיקִין בְּפוּמָא, בַּחֲבִיבוּתָא, וְדַבְקִין רוּחָא בִּרוּחָא, דִּלָּא מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא.

וְעַל דָּא מַאן דְּנָפִיק נִשְׁמָתֵיהּ בִּנְשִׁיקָה, מִתְדַּבַּק בִּרוּחָא אַחְרָא. בִּרוּחָא דִּלָּא מִתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהּ. וְהַיְינוּ אִקְרֵי נְשִׁיקָה. וְעַל דָּא אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, לְאַדְבְּקָא רוּחָא בִּרוּחָא, דִּלָּא יִתְפְּרִישׁ דָּא מִן דָּא. כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן, מַאי בָּעֵי הָכָא יַיִן, וְהָא כְּתִיב (ישעיה כח) וְגַם אֵלֶּה בַּיַּיִן שָׁגוּ וְגוֹ', וּכְתִיב (ויקרא י) יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ, מַאי טַעֲמָא הָכָא יַיִן. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, מִיֵּינָהּ דְּאוֹרַיְיתָא. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, דָּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן, לְחֶדְוָותָא דִּלְבָּא. מִיָּיִן, דְּחַדֵּי לִי יַתִּיר מִכֹּלָּא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב, (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל

וְיִשָּׁא אֶת קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ, אֲמַאי קָא בָכָה. אֶלָּא בְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְּרוּחָא בָּהּ, לָא יָכִיל לְבָא לְמִסְבַּל, וּבָכָה. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ. תָּנֵינָן, אֲמַאי נָקוּד וַיִּשָּׁקֵהוּ, אֶלָּא דְּלָא אִתְדַּבַּק בֵּיהּ רוּחָא כְּלָל, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כז) וְנַעֲתָרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא. מַאי וְנַעֲתָרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא. אֶלָּא מַאן דְּנָשִׁיק בַּחֲבִיבוּתָא, מִתְדַּבַּק רוּחֵיהּ בְּרוּחֵיהּ, בִּדְבֵיקוּתָא דַּחֲבִיבוּתָא וּמַאן דְּלָא נָשִׁיק בַּחֲבִיבוּתָא, לָאו בִּדְבֵיקוּתָא הוּא, אֶלָּא וְנַעֲתָרוֹת. מַאי נַעֲתָרוֹת. גַּסוּתָא, דְּלָא דָּבִיק רוּחֵיהּ בְּהַהוּא נְשִׁיקָה. וְלָא אִתְדַּבַּק בֵּיהּ כְּלָל. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, דְּהוּא דְּבֵקוּתָא רוּחָא בְּרוּחָא.

תָּנָא, כָּל זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל בִּישְׂרָאֵל, כְּבְיָכוֹל אִתְדַּבַּק רוּחָא בְּרוּחָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ, בְּכָל אִינּוּן גַּוְונֵי דְּבֵיקוּתָא, וְלָא מִתְפָּרְשָׁא דָּא מִן דָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמַר הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ, יָדַע מֹשֶׁה דִּפְרִישׁוּתָא הוּא. אָמַר (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא מִן דָּא, (שמות לד) רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא דְּלָא לְעָרְבָא מִלָּה תַּתָּאָה בְּעִלָּאָה, דְּלָא יִנְקָא סִטְרָא דִּלְבַר, מִסִּטְרָא

פְּנִימָאָה. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. דָּא דִּלְבַר, מִסִּטְרָא דְּמַסַּאֲבָא. וְדָא דִּלְגוֹ, בְּסִטְרָא קַדִּישָׁא. מַאן אִמּוֹ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקְרֵי אֵם. בַּחֲלֵב אִמּוֹ, דִּלָּא יָנִיק מֵהַאי סִטְרָא, מַאן דִּלָּא אִצְטְרִיךְ. וְהָכָא כְּתִיב, הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ. אָמַר מֹשֶׁה, הָא קַבִּילְנָא בְּטָחוֹנָא מִינָּךְ, דְּלָא תִּתְפְּרַשׁ מִינָּן, וַדַּאי אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. וּבַמֶּה יִוָּדַע אֵיפוֹא וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִלָּה דָּא לָא קָאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא בְּרַחִימוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, וּלְאִתְפַּיְיסָא בַּהֲדַייְהוּ. לְמַלְכָּא דְּהַוָּה בָּעֵי לְמֵיזַל עִם בְּרֵיהּ. וְלָא בָּעֵי לְשַׁבְקָא לֵיהּ. אָתָא בְּרֵיהּ, (דף קכ"ה ע"א) וּמְסַתְּפֵי לְמִבָּעֵי לֵיהּ לְמַלְכָּא דְּייֵזִיל בַּהֲדֵיהּ. אֲקַדִּים מַלְכָּא וְאָמַר, הָא לְגִיוֹן פְּלָן יֵזִיל בַּהֲדָךְ, לְמִנְטַר לָךְ בְּאָרְחָא. לְבָתַר אָמַר אִסְתָּמַר לָךְ מִנֵּיהּ, (בְּאָרְחָא) דְּהָא לָא גְּבַר שְׁלִים הוּא. אָמַר בְּרֵיהּ, אִי הָכִי, אוֹ אֲנָא אוֹתִיב הָכָא, אוֹ אַתְּ תֵּזִיל עִמִּי, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִינָּךְ. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר, הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ בַּדָּרֶךְ. וּלְבָתַר אָמַר הִשָּׁמֶר מִפָּנָיו וְגוֹ׳, בֵּיהּ שַׁעֲתָא אָמַר מֹשֶׁה, אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים וְגוֹ׳.

אָתָא רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁכַּח לְהוּ בְּהַאי. אָמַר, אֶלְעָזָר בְּרִי שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, בַּאֲתַר דָּא לָא אָמַר

מֹשֶׁה מִדִּי, וְלָא אָתִיב מִלָּה לָקֳבְלֵיהּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּהָכָא לָא אִשְׁתְּכַח פְּרִישׁוּתָא מִנֵּיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה דָּא, לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא. וְאִית דְּמַתְנֵי אִיפְּכָא וְלָא הָכִי פֵּירְשׁוּהָ קַדְמָאֵי. וְכַד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי כֻּלָּא שַׁפִּיר, וְכֻלָּא בְּחַד מִלָּה אַמְרֵי טַעֲמַיְיהוּ.

אֵימָתַי אָתִיב מֹשֶׁה. בְּזִמְנָא דְּאָמַר, (שמות לג) וְשָׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ. וּכְתִיב כִּי לֹא אֵלֵךְ בְּקִרְבֶּךָ, סָתַם וְלָא פָּרִישׁ מִלָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, הָכָא, כִּי אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר. אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דַּוְקָא וּכְתִיב וְאָיַבְתִּי אֶת אוֹיְבֶיךָ וְצָרַרְתִּי אֶת צוֹרְרֶיךָ, וְכֻלָּא בֵּיהּ תַּלְיָא.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִי תֵּימָא דְּתַרְוַוייהוּ מַלְאָךְ מַמָּשׁ, מֹשֶׁה לָא אָתִיב עֲלַייהוּ, דְּלָא חָמָא דּוּכְתָּא. אֵימָתַי אָתִיב. בְּזִמְנָא דְּכְתִיב אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּלָל דְּכֻלָּא, מֹשֶׁה לָא בָּעָא מַלְאָכָא. דְּהָא כְּתִיב (שמות לד) וַיֹּאמֶר אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי אֵלֵךְ נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַאי דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא, דְּכְתִיב לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ, בַּחֲלֵב הָאֵם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אִמּוֹ. וְאִי תֵּימָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִמּוֹ דְּסִטְרָא דִּמְסָאֲבָא, לָאו הָכִי, דְּהָא שְׁמַעְנָא דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן,

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִימָא קַדִּישָׁא בְּחוּלָקֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל אִתְאַחֲדָא, דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ. וְהָא דְּרַבִּי אַבָּא שַׁפִּיר וְכוּלָּא דָּא בְּדָא תַּלְיָא. תָּא חֲזִי, אִמָּא אִתְאַחֲדָא לְהוּ לְעֵילָּא, לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא, וּתְרִין אִינּוּן, חֲדָא לִימִינָא, וַחֲדָא לִשְׂמָאלָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, מִנְּהוֹן לִימִינָא, וּמִנְּהוֹן לִשְׂמָאלָא. וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין בְּהַאי אֵ״ם, אִמָּא קַדִּישָׁא, וְאִתְאַחֲדָן בָּהּ.

אֵימָתַי אִתְאַחֲדָן בָּהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי אֵם יָנְקָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וּמִקְדְּשָׁא אִסְתְּאָב, וְחִוְיָא תַּקִּיפָא שַׁארִי לְאִתְגַּלְיָאָה, כְּדֵין גַּדְיָא יָנְקָא מֵחָלָבָא דְּאִמֵּיהּ, וְדִינִין מִתְעָרִין. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל קַדְמִין וְאֵיתָאן בְּכוּרִים, וּבְשַׁעֲתָא דְּמַיְיתִין לְהוּ, בַּעְיָין לְמֵימַר וּלְמִפְתַּח בֵּיהּ בְּלָבָן, דְּבָעָא בְּחַרְשׁוּי אִלֵּין, לְשַׁלְטָאָה בְּיַעֲקֹב, וּבְזַרְעָא קַדִּישָׁא, וְלָא אִתְיְיהִיבוּ בִּידֵיהּ, וְלָא אִתְמַסְּרָן יִשְׂרָאֵל לְסִטְרָא דָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אַדְמָתְךָ וְגוֹ׳, לֹא תְּבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ. וְלָא יָנְקָא הַהוּא סִטְרָא, מֵחָלָבָא דְּאִמֵּיהּ, דְּהָא לָא יִסְתְּאָב מַקְדְּשָׁא, וְדִינִין לָא מִתְעָרִין.

בְּגִינֵי כַּךְ, לָא יֵיכוֹל בִּשְׂרָא בְּחָלָבָא כָּל זַרְעָא קַדִּישָׁא, וְכָל מַאן דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דָּא, דְּלָא יָהִיב דּוּכְתָּא,

לְמַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ, דְּהָא בְּעוֹבָדָא תַּלְיָא מִלְּתָא, בְּעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא, לְאַתְעָרָא לְעֵילָּא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּמָרֵיהוֹן קָרֵי עָלַיְיהוּ, (דברים יד) וּבְךָ בָּחַר יְיָ׳ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה. וּכְתִיב (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ (וּכְלָא חָד מִילָּה) וּכְתִיב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ׳.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא אִתְכַּשָּׁרוּ עוֹבָדַיְיהוּ, מַה כְּתִיב, (ישעיה ג) עַמִּי נוֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ בוֹ. מָשְׁלוּ בוֹ דַּיְיקָא, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי בְּרָזָא דְּסִפְרָא דְּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא. וְהָכִי אַשְׁכְּחָן בֵּיהּ. תּוּ אַשְׁכְּחָן, דְּכָל מַאן דְּאָכִיל הַאי מֵיכְלָא דְּאִתְחַבָּר כַּחֲדָא. (או) בְּשַׁעֲתָא חֲדָא, אוֹ בְּסִעוּדְתָּא חֲדָא. אַרְבְּעִין יוֹמִין אִתְחַזְיָא גַּדְיָא מְקַלָּסָא בְּקַלְפּוֹי, לְגַבֵּי אִינּוּן דְּלְעֵילָּא, וְסַיְּעָתָא מְסָאֲבָא (דף קכ"ה ע"ב) מִתְקָרְבִין בַּהֲדֵיהּ, וְגָרִים לְאַתְעָרָא דִּינִין בְּעָלְמָא, דִּינִין דְּלָא קַדִּישִׁין.

וְאִי אוֹלִיד בַּר בְּאִינּוּן יוֹמִין, אוֹזְפִין לֵיהּ נִשְׁמְתָא, מִסִּטְרָא אַחֲרָא, דְּלָא אִצְטְרִיכָא. וּכְתִיב (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים וְגוֹ׳. אָתֵי לְאִסְתַּאֲבָא, מְסָאֲבִין לֵיהּ וַדַּאי. דִּכְתִיב, (ויקרא יא) וְנִטְמֵתֶם בָּם, חָסֵר א׳, מְסָאֲבוּתָא אֲטִימָא מִכֹּלָּא, דְּלֵית רְשׁוּ לְאִתְדַּכְּאָה הָכִי, כְּשְׁאַר זִינֵי דְּמְסָאֲבוּתָא דְּמִתְדַּכִּין. וְתוּ, דְּמִסְתָּפֵי מֵחֵיזָן

בִּישָׁן, דְּהָא בְּעֵינַיְיהוּ גַּדְיָא אִשְׁתְּכַח, וְיָכִיל לְאַתְזָקָא, דְּהָא צֶלְמָא דְּבַר נָשׁ אִתְעֲבָר מִנַּיְיהּ.

רַבִּי יֵיסָא, שָׁרֵי לְמֵיכַל לְתַרְנְגוֹלָא בִּגְבִינָה אוֹ בְּחָלָבָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אָסִיר לָךְ דְּלָא יָהִיב אִינִישׁ פִּתְחָא לְזִינִין בִּישִׁין. לֵךְ לֵךְ אֲמְרִין נְזִירָא, סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא לָא תִּקְרַב. וַדַּאי אָסִיר לָךְ הוּא, דְּחוּמְרָא אִית בֵּיהּ, כִּבְעִירָא לַשְׁחִיטָה. וּמַאן דְּשָׁרֵי הַאי, מַה כְּתִיב (עמוס ב) וַתַּשְׁקוּ אֶת הַנְּזִירִים יָיִן, מַאן דְּשָׁרֵי הַאי, כְּמַאן דְּשָׁרֵי הַאי. וּכְתִיב (דברים יד) לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה, כָּל, לְאַכְלָלָא כֹּלָּא.

תָּאנָא, בְּמָה זָכוּ דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה, דְּאִשְׁתְּזִיבוּ מֵאִינּוּן נִסְיוֹנִי, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא אִסְתָּאֲבוּ בְּמֵיכְלֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (דניאל א) וַיָּשֶׂם דָּנִיֵּאל עַל לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאַל בְּפַת בַּג הַמֶּלֶךְ וְגוֹ׳. וְתָאנָא בְּסִתִימָא דְּמַתְנִיתִין, מֵיכְלָא דְּהַהוּא רָשָׁע, בְּשָׂרָא בְּחָלָבָא הֲוָה וּגְבִינָה עִם בְּשָׂרָא, בַּר מֵיכְלָן אַחֲרָנִין, וְדָא סָלִיק לֵיהּ בְּפָתוֹרֵיהּ, בְּכָל יוֹמָא.

וְדָנִיֵּאל דְּאִסְתָּמַר מֵהַאי, כַּד רָמוּ יָתֵיהּ לְגוּבָא דְּאַרְיָוָתָא, אִשְׁתְּלִים בְּצוּלְמָא דְּמָארֵיהּ, וְלָא שָׁנֵי (בראשית קצ"א ע"א) צוּלְמֵיהּ לְצוּלְמָא אַחֲרָא, וְעַל דָּא דַּחֲלוּ אַרְיָוָתָא מִנֵּיהּ, וְלָא חַבְּלוּהוּ. וְהַהוּא רָשָׁע,

בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכוּתָא אִתְעֲדֵי מִנַּיְהּ, (דניאל ד) וְעִם חֵיוַת בָּרָא חֲוָה מָדוֹרֵיהּ, אַעְדֵּי צוּלְמָא דְּאַנְפּוֹי מִנַּיְהּ, וּמֵהַהוּא יוֹמָא, לָא אִתְחֲזֵי צוּלְמֵיהּ, צוּלְמָא דְּבַר נָשׁ. וְכָל בְּעִירָא דְּאָתֵי, אִתְחֲזֵי לֵיהּ, צוּלְמָא דְּזִינֵיהּ, וְנוּקְבֵיהּ, וַהֲוּו אַתְיָין עֲלֵיהּ כֻּלְּהוּ, וּבְכַמָּה זִמְנִין הֲווֹ אַכְלִין לֵיהּ חֵיוָת בָּרָא, בַּר דְּאִתְגְּזַר הַאי עוֹנְשָׁא עֲלֵיהּ, בְּגִין דִּכְתִיב, (חבקוק א) וְהוּא בַּמְּלָכִים יִתְקַלָּס, בְּגִין כַּךְ, כְּלָא יִתְקַלְסוּ בֵּיהּ, כָּל הַהוּא זִמְנָא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (דניאל א) וּלְמִקְצַת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶן טוֹב מִכָּל הַיְלָדִים הָאוֹכְלִים אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ. נִרְאָה מַרְאֵיהֶן טוֹב, דְּצוּלְמָא דְּמָארֵיהוֹן לָא אַעְדִּיאוּ מִנְּהוֹן, וּמֵאַחֲרֵנֵי אַעְדִּיאוּ. מַאן גָּרִים הַאי. בְּגִין דְּלָא אִתְגַּעֲלוּ בְּגִיעוּלֵי מֵיכְלֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב בְּהוּ, וְאַנְשֵׁי קָדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

(שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְיָ וגו'. וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר, (קל"א ע"א) מַאן אָמַר. דָּא שְׁכִינְתָּא. עֲלֵה אֶל יְיָ, כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות יט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. (ס"א וַיִּקְרָא אֵלָיו יְיָ) אֲמַאי כָּל דָּא, לְקַיְּימָא עִמְּהוֹן קַיָּים, בְּגִין דְּהָא אִתְפְּרָעוּ, מַה דְּלָא נָפְקוּ הָכִי מִמִּצְרַיִם, דְּאִתְגְּזָרוּ, וְלָא אִתְפְּרָעוּ, (מ' ע"א) וְהָכָא הָא אִתְפְּרָעוּ, וְעָאלוּ בִּבְרִית קַיְּימָא, דִּכְתִיב, (שמות טו) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט. דַּיְיקָא

וְשָׂם נִסָּהוּ, בְּהַאי אָת קַדִּישָׁא, דְּאִתְגַּלְיָיא בְּהוּ, וְהָכָא אִתְקָיְּים בְּהוּ, עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה גְּזִירָה דְּקַיְּימָא, דִּכְתִיב, וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל הָעָם וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ, בַּמִּזְבֵּחַ לָא כְתִיב, אֶלָּא עַל הַמִּזְבֵּחַ דַּיְיקָא. וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרָחֹק, מַהוּ מֵרָחֹק. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ׳ נִרְאָה לִי. וּכְתִיב, (שמות ב) וַתִּתְצַב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק. תָּאנֵי רִבִּי אַבָּא, דְּקַיְּימָא סִיְּהָרָא בְּפִגִּימוּתָא, וּבֵיהּ שַׁעֲתָא, זָכוּ יִשְׂרָאֵל יַתִּיר בְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא, וְגָזְרוּ קַיְּימָא קַדִּישָׁא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְיָ׳. מַאי טַעְמָא. אָמְרָה לֵיהּ שְׁכִינְתָּא, אִסְתְּלִיק לְעֵילָּא, דְּהָא אֲנָא וְיִשְׂרָאֵל, נְשְׁתַּתְּפָא כַּחֲדָא בְּשְׁלֵימוּתָא עַל יְדָךְ, מַה דְּלָא הֲוָה עַד הָכָא. מַה כְּתִיב וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וְגוֹ׳, פְּלַג לֵיהּ לְתְרֵין. חֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הָעָם, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק (דף קכ"ו ע"א) עַל הַמִּזְבֵּחַ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וּכְתִיב, הִנֵּה דַּם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְיָ׳ עִמָּכֶם. וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת, בָּאַגָּנֹת כְּתִיב, חָסֵר וָא״ו. כְּמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ז) שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג.

(שמות כד) וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְיָ׳, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּהוּא בִּלְחוֹדוֹי, זָכָה לְמָה דְּלָא זָכָה בַּר נָשׁ אַחֲרָא.

יִשְׂרָאֵל זָכוּ הַשְׁתָּא, מַה דְּלָא זָכוּ עַד הַהִיא שַׁעֲתָא. וְהַהִיא שַׁעֲתָא, אִתְקָיְימוּ, בְּקִיּוּמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא אִתְבַּשָּׂרוּ לְמֶהֱוֵי בֵּינַיְיהוּ מַקְדָּשָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם.

(שמות כד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וגו׳. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ז) זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וגו׳, כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא מִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ, כְּהַאי תָּמָר, דְּלָא פָּרִישׁ דְּכַר מִן נוּקְבָא לְעָלְמִין, וְלָא (ל"ז ע"ב) סָלִיק, דָּא בְּלָא דָּא. כַּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מִתְפָּרְשָׁא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּנָדָב וַאֲבִיהוּא חָמוּ, וְשִׁבְעִין סָבִין. מַה כְּתִיב בְּהוּ. וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. דְּאִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ שְׁכִינְתָּא. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי אָמְרֵי, אֶת דַּיְיקָא. וְדָא אֶת, הוּא מֻרְחָק. אֶת לְאַכְלְלָא מַה דִּי בְּגַוֵּיהּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהָא כְּתִיב (יחזקאל י) הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּנְהַר כְּבָר, מַאן חַיָּה דָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רַבִּי חִיָּיא, חַיָּה זוּטַרְתִּי. וְכִי אִית חַיָּה זוּטַרְתִּי, אִין. חַיָּה זוּטַרְתִּי, וְחַיָּה עִלָּאָה. וְחַיָּה זוּטְרָא (בראשית י"א ע"ב) דְּזוּטַרְתִּי.

וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דַּיְיקָא, כְּמָה דַּאֲמִינָא. וְתַחַת

רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר, כְּחֵזוּ אֶבֶן טָבָא, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְנֵי מַקְדְּשָׁא, דִּכְתִיב, (ישעיה נד) וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים.

(שמות כד) וְאֶל אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא נָדָב וַאֲבִיהוּא. לֹא שָׁלַח יָדוֹ, דְּסָלִיק לוֹן לְבָתַר זִמְנָא, וְלָא אִתְעַנָּשׁוּ הָכָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִלָּה דָּא, לִשְׁבָחָא דִּלְהוֹן, דִּכְתִיב וַיֶּאֱכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ דְּזָנוּ עֵינֵיהוֹן, מִנְּהִירוּ דָּא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲכִילָה וְדָאִית אָכְלוּ, וְזָנוּ גַּרְמַיְיהוּ, וְהָכָא אִתְקְשָׁרוּ לְעֵילָּא, אִי לָא דְּסָטוּ אוֹרְחַיְיהוּ לְבָתַר, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַאֲפִילּוּ יִשְׂרָאֵל, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְכְּשָׁרוּ, וְאִתְקַשָּׁרַת בְּהוּ שְׁכִינְתָּא. וְדָא קַיְימָא, וְאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, בְּחַד זִמְנָא הֲוָה. וְיִשְׂרָאֵל כְּהַהִיא שַׁעֲתָא לָא חָמוּ לְעָלְמִין. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְגַּלָּאָה עַל בְּנוֹי, וּלְמֵחֱמֵי כֻּלָּא יְקָרָא דִּילֵיהּ עֵינָא בְּעֵינָא, דִּכְתִיב (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן. וּכְתִיב, (ישעיה מ) וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ׳ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו וְגוֹ׳.

פָּרָשַׁת תְּרוּמָה

(שמות כה) וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ וְגוֹ׳.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגוּלָתוֹ, כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבָעָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּהוּ, וּלְאִתְקַשְּׁרָא עִמְּהוֹן. וְעָבִיד לְהוֹן עַמָּא יְחִידָאי בְּעָלְמָא, דִּכְתִיב, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ, וְאִינּוּן אִתְרְעוּ בֵּיהּ, וְאִתְקַשְּׁרָן בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ. וּכְתִיב (דף קכ"ו ע"ב) (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ. וְיָהַב לְשַׁאַר עַמִּין שׁוּלְטָנִין רַבְרָבָן מִמָּנָן עֲלַיְיהוּ, וְהוּא נָטִיל לְחוּלָקֵיהּ יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (שיר השירים ו) מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אַיּוּמָה כַּנִּדְגָּלוֹת. מִי זֹאת, רָזָא דְּתֵרִין עָלְמִין מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְדָא הוּא עוֹלָם וְעוֹלָם. מ"י: הָא (בראשית ל"א ע"א) אוֹקִימְנָא דַּרְגָּא עִלָּאָה לְעֵילָּא, שֵׁירוּתָא דְּקַיְימָא בִּשְׁאֵלְתָּא, וְאִקְרֵי מ"י, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. זֹא"ת: דַּרְגָּא תַּתָּאָה לְתַתָּא, עָלְמָא תַּתָּאָה. וְתַרְוַוייהוּ, תֵּרִין עָלְמִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא, בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא כַּחֲדָא.

הַנִּשְׁקָפָה: כַּד מִתְחַבְּרָן תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא. כְּמוֹ שָׁחַר: כַּד בָּעְיָא שַׁחֲרוּתָא לְאַנְהָרָא וּלְבָתַר אִתְנְהִיר כְּסִיהֲרָא, כַּד (כְּנִישׁ) בָּטַשׁ בָּהּ נְהִירוּ דִּשְׁמְשָׁא. וּלְבָתַר כְּשִׁמְשָׁא, כַּד קַיְימָא סִיהֲרָא בִּשְׁלִימוּ. אַיּוּמָה: תַּקִּיפָא,

לְאַגָּנָא עַל כֻּלָּא. דְּהָא כְּדֵין אִית לָהּ שְׁלִימוּ וּתְקִיפוּ, לְמֶעְבַּד חֵילָא.

וְנַטְלָא חֵילָא מֵעָלְמָא עִלָּאָה, עַל יְדָא דְּיַעֲקֹב שְׁלִימָא, דְּחִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא. חִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא לְעֵילָּא. וְחִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא לְתַתָּא. וּמִתַּמָּן נַפְקוּ, תְּרֵיסַר שִׁבְטִין קַדִּישִׁין, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. יַעֲקֹב דְּהַוָה שְׁלִים, אָעִיל רְחִימוּ בְּתְרֵין עָלְמִין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. שְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא דְּעַבְדִין כְּדֵין מְגַלְּגִין עֻבָּרִין לְעֵילָּא וְתַתָּא, גָּרִים דְּבָבוּ בְּתְרֵין עָלְמִין, וְגָרִים פְּרוּדָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא יח) וְאִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ לֹא תִקַּח לִצְרֹר, דְּאִתְעֲבִידוּ מָארֵי דְּבָבוּ דָּא לְדָא.

וְאִי תֵּימָא (בראשית ל) וַתִּקַּנֵּא רָחֵל בַּאֲחוֹתָהּ. הָכִי הוּא וַדַּאי דְּהָא עָלְמָא תַּתָּאָה, כָּל תִּיאוּבְתֵּהּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין לְמֶיהֱוֵי כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּלְמֵירַת דּוּכְתָּהָא. בְּדוּכְתָּא אַחֲרָא קְנָאַת סוֹפְרִים אַסְגִּיאַת חָכְמְתָא, וְהָכָא קְנָאַת סוֹפְרִין, בְּגִין דְּאִית (קל״ז ע״ב) סֵפֶר וְסֵפֶר, אַסְגִּיאוּ מְשִׁיכוּ דְּחָכְמְתָא (עִלָּאָה) לְגַבַּייהוּ. (נ״א וְעַל דָּא יַעֲקֹב אַשְׁלִים כו׳)

וְעִם כָּל דָּא, אֲפִילּוּ יַעֲקֹב לָא אַשְׁלִים לְגַבַּייהוּ כַּדְקָא חֲזֵי. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, גַּרְמִין דְּבָבוּ, וְגַרְמִין פְּרוּדָא, וּמְגַלְּגִין עֻבָּרִין דִּכְלָּא, עֻבָּרִין דְּעֵילָּא וְתַתָּא. וּבְרָזָא דָּא אִית רָזָא דְּעֻבָּרִין, עֻבָּרִין דְּאִימָּא וּבְרָתָא, וְכֻלָּא בְּרָזָא חֲדָא. מִי

זֹאת אִתְקְרוּן אֲחִתָן, בְּגִין דְּאִינּוּן בְּאַחְוָה וּבְרַחֵימוּ, וּבְחִבּוּרָא דִּרְעוּתָא. וְאִקְרוּן אִמָא וּבְרָתָא. מַאן דְּגַלֵּי עֲרָיְיתְהוֹן, לֵית לֵיהּ חוּלָקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בִּמְהֵימָנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ, רָזָא עִלָּאָה לְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּאַשְׁלִים, וְאִקְרֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדֵין לִסְגֻלָּתוֹ, נָטִיל כֹּלָּא בְּכָל סִטְרִין, וְנָטִיל לְעֵילָּא וְנָטִיל לְתַתָּא, וְאִשְׁתְּלִים בְּכֹלָּא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא תָּנֵינָן, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, גְּלִיף בִּגְלִיפוּי דְּרָזֵי מְהֵימְנוּתָא, גּוֹ טְהִירִין בְּרָזִין עִלָּאִין, וְגָלִיף לְעֵילָּא וְגָלִיף לְתַתָּא, וְכֹלָּא בְּרָזָא חֲדָא, בְּרָזָא דִּגְלוּפֵי דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא ידו"ד, דְּשָׁלִיט בְּאַתְוָוי עֵילָּא וְתַתָּא. וּבְרָזָא דָּא אִשְׁתַּכְלָלוּ עָלְמִין, עָלְמָא עִלָּאָה וְעָלְמָא תַּתָּאָה.

עָלְמָא עִלָּאָה אִשְׁתַּכְלַל בְּרָזָא דְּאַת י׳, נְקוּדָה עִלָּאָה קַדְמָאָה, דְּנָפְקָא מִגּוֹ דְּסָתִים וְגָנִיז דְּלָא יְדִיעַ, וְלָא קַיְימָא לְמִנְדַּע, וְלָא אִתְיְידַע כְּלַל, סְלִיקוּ דְּרָזָא דְּאֵין סוֹף, וּמִגּוֹ סְתִימוּ דָּא, נָהִיר נְהִירוּ חַד דָּקִיק וְסָתִים, כָּלִיל בְּגַוְויהּ כְּלָלָא דְּכָל נְהוֹרִין. וּבְהַהוּא נְהִירוּ סָתִים, בָּטַשׁ בֵּיהּ מַאן דְּלָא בָּטַשׁ. נָהִיר בֵּיהּ מַאן דְּלָא נָהִיר. וּכְדֵין, אַפִּיק חַד נְהִירוּ, דְּאִיהוּ עִדּוּנָא לְעִדּוּנָא,

לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא, לְאִתְגַּנְזָא נְהִירוּ דָּקִיק, וְסָתִים בְּגוֹ הַהוּא נְהִירוּ.

וְהַהוּא נְהִירוּ דְּאִיהוּ עִדּוּנָא לְעִדּוּנָא, סָתִים, אִתְקְיֵימוּ (נ"א אִתְרַקִּימוּ) וְאִשְׁתְּכְלָלוּ בֵּיהּ שִׁית רְשִׁימִין, דְּלָא יְדִיעָן, בַּר לְהַהוּא נְהוֹרָא דָּקִיק כַּד עָאל לְאִתְגַּנְזָא, עִדּוּנָא בְּעִדּוּנָא נָהִיר בִּנְהִירוּ.

וְהַאי נְהִירוּ דְּנָפַק מִגּוֹ נְהִירוּ דָּקִיק אִיהוּ דְּחִילָא וְאֵמְתָנִי וְתַקִּיפָא

יְתֵירָא, וְאִתְפַּשַּׁט הַאי וְאִתְעֲבִיד עָלְמָא חֲדָא, דְּנָהִיר לְכָל עָלְמִין. עָלְמָא סְתִימָא דְּלָא יְדִיעַ כְּלָל, וּבְגַוֵּיהּ דַּיְירִין שִׁית רִבּוֹא אֶלֶף, דְּאִינּוּן דַּיְירִין וְחֵילִין וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין.

וְכֵיוָן דְּאַפִּיק לוֹן וְאִשְׁתְּכְלָלוּ כַּחֲדָא כְּדֵין (דף קכ"ז ע"א) אִיהוּ חִבּוּרָא חֲדָא. וְאִינּוּן רָזָא דְּאָת וי"ו, דְּאִתְחַבָּר בְּהַהוּא עָלְמָא סְתִימָא, (כאן חסר) וּכְדֵין כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ. כַּד נָפִיק וי"ו, וְאִשְׁתַּכְלָל מִגּוֹ יָ"הּ, כְּדֵין יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ.

שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, לָא אִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּ לְסַלְקָא הָכִי, אֶלָּא לִסְגֻלָּתוֹ, אֲתַר דְּנָטִיל וְכָנִישׁ כֹּלָּא. וְדָא אִיהוּ דַּרְגָּא לְתַתָּא, וּמִגּוֹ דָּא, נַטְלִין לְעֵילָּא, בִּסְתִימוּ דְּרָעוּ, אֲבָל לָא בְּאִתְגַּלְיָא, כְּמָה דְּנָטִיל יַעֲקֹב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב

וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. (ספר הבהיר השייך כאן סימן ג'. עי' עליו לקמן דף קמ"ו ע"א)
(שמות כה) **וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח,** (תהלים לא) **מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. הַאי קְרָא הָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר. אֲבָל רָזָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, גּוֹ רָזִין עִלָּאִין.**
דַּרְגָּא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעַלְמָא עִלָּאָה, אִקְרֵי מ"י.
דַּרְגָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, אִקְרֵי מַ"ה. וְתָנֵינָן, אַל תִּקְרֵי מַ"ה אֶלָּא מֵאָה, בְּגִין דְּכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין בְּאַשְׁלְמוּתְהוֹן הָכָא אִינּוּן.
תּוּ אַמַּאי אִקְרֵי מַ"ה. אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּמִשִּׁיכוּ עִלָּאָה אִתְמְשַׁךְ, לָא אִתְגַּלְיָא עַד דְּאִשְׁתְּלִים הָכָא, דְּאִיהוּ אֲתַר סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, סוֹפָא דְּאַמְשָׁכוּתָא דְּכֹלָּא, וְקַיְּימָא בְּאִתְגַּלְיָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְגַּלְיָא יַתִּיר מִכֹּלָּא, קַיְּימָא לְשֵׁאֲלָא, מַ"ה. מַה חָמִית, מַה (בראשית ב' ע"ב) **יָדַעְתְּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (דברים ד) **כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה.**
וּבְגִין כַּךְ, מָה, רַב טוּבְךָ, דָּא אִיהוּ יְסוֹדָא דְּעָלְמָא, דְּאִקְרֵי רַב טוּב. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה סג) **וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ רַב טוּב. אוֹר קַדְמָאָה, אִקְרֵי טוּב סְתָם, וְהָכָא כְּלִילָן דְּכַר וְנוּקְבָּא כַּחֲדָא. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ, דְּהַאי אִתְגְּנִיז, כְּגַוְונָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּאִתְגְּנִיז וְאִתְטְמַר. פָּעַלְתָּ: דְּהָכָא אִיהוּ אוּמָנוּתָא דְּכֹלָּא, אוּמָנוּתָא**

דְּכָל עָלְמָא, אוּמָנוּתָא דִּנְשְׁמָתִין וְרוּחִין. בְּרָזָא דָּא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּמָנוּתָא דְּכָל עָלְמָא, וְרָזָא דָּא (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. בְּרָזָא דָּא אִתְעָבִיד מַשְׁכְּנָא וְאִתְבְּנֵי, דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, וּבְדִיוּקְנָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. לִי. תְּרוּמָה. תְּרִין דַּרְגִּין, דְּאִינּוּן חַד, דְּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא.

(שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְגוֹ'. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסֵי, הֲווֹ יַתְבֵי יוֹמָא חַד, תְּחוֹת אִילָנֵי, בִּבְקָעָתָא גַּבֵּי יַמָּא דְּגִנּוֹסָר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה יָאֶה צְלָא דָּא, דְּחַפְיָא עֲלָן מִגּוֹ אִילָנֵי, וַאֲנָן צְרִיכִין לְאַעְטָרָא הַאי אֲתָר בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. הַאי קְרָא הָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ וְאִתְמַר, אֲבָל אַפִּרְיוֹן, דָּא הֵיכָלָא דִּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהֵיכָלָא עִלָּאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֵיהּ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּאִיהוּ נָטַע לֵיהּ לַהֲנָאָתֵיהּ, וְכִסּוּפָא דִּילֵיהּ לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בֵּיהּ גּוֹ אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּתַמָּן כֻּלְּהוּ קַיְימִין וּרְשִׁימִין בְּגַוְונֵיהּ. אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּלֵית לוֹן גּוּפָא בְּהַאי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ סַלְקִין וּמִתְעַטְּרָן תַּמָּן, וְאִית לוֹן דּוּכְתִין לְמֵחֱמֵי, לְאִתְעַנְּגָא גּוֹ עִנּוּגָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי

(מקץ קצ"ז ע"ב) נֹעַם יְיָ׳. וְתַמָּן אִתְמַלְיָין מִכָּל כְּסוּפִין דְּנַהֲרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא.

אֲפַרְסְמוֹן: דָּא הֵיכָלָא עִלָּאָה טְמִירָא גְּנִיזָא. אַפְּרְיוֹן: דָּא הֵיכָלָא דִּלְתַתָּא, דִּלֵית בֵּיהּ סְמָךְ, עַד דְּאִסְתְּמִיךְ (נ"א דְּאִתְמְשָׁךְ) מִגּוֹ הֵיכָלָא עִלָּאָה. וּבְגִין כַּךְ אָת סָמֶךְ אִיהוּ סָתִים בְּכָל סִטְרוֹי, כְּגַוְונָא דָּא אָת ס׳ (ס"א מ"ם) סְתִימָא.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּסָתִים וְאִתְגְּנִיז בְּגַוֵּיהּ, גּוֹ (נ"א נְקוּדָה) נְהוֹרָא עִלָּאָה לְעֵילָּא, כְּדֵין אִיהִי קַיְימָא, בְּדִיוּקְנָא (נ"א דָּא) דְּאָת סָמֶךְ סָתִים בְּגַוֵּיהּ, וְאִתְגְּנִיז בֵּיהּ, לְסַלְקָא (עיין ק"פ ע"א) לְעֵילָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּהַדְרָא וְיָתְבָא רְבִיעָא עַל בְּנִין לְתַתָּא לְיַנְקָא לוֹן, כְּדֵין אִיהִי קַיְימָא בְּדִיוּקְנָא דְּאָת מ׳ רְבִיעָא סְתִימָא לְגוֹ אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא.

וְעַל דָּא, דָּא אִיהוּ (דף קכ"ז ע"ב) אֲפַרְסְמוֹן, וְדָא הוּא אַפְּרְיוֹן.

וּבַאֲתָר תְּרִין אַתְוָון ס"מ, קַיְימָא י׳, בְּרָזָא דִּבְרִית, (ס"א רָזָא דִּבְרִית דְּאִתְגְּנִיז בְּגַוֵּיהּ) דְּאִיהוּ זַמִּין לְנָטְלָא כֻּלָּא, רָזָא דְּאִינּוּן מְאָה בְּרָכָאן, שִׁתִּין וְאַרְבְּעִין. שִׁתִּין, לָקְבֵל שִׁית סִטְרִין, דְּנַפְקֵי מֵאָת ס׳. אַרְבְּעִין, לָקְבֵל ד׳ סִטְרֵי עָלְמָא, וְכֻלָּא אַשְׁלִימוּ לְמֵאָה. וְאָת יו"ד, אִיהוּ אַשְׁלִים לְרָזָא דְּמֵאָה, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא, דָּא אֲפַרְסְמוֹן, וְדָא אַפְּרְיוֹן.

אֵינוּן נַהֲרֵי נָפְקִין מֵאַפַּרְסְמוֹן דָּא, וְנִשְׁמָתִין עִלָּאִין,
דְּלֵית לוֹן גּוּפָא בְּהַאי עָלְמָא, יַנְקִין מֵהַהוּא נְהִירוּ
דְּנָפִיק מֵאֵינוּן נַהֲרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, וּמִתְעַנְּגֵי בְּעִנּוּגָא
דָּא עִלָּאָה, וְנִשְׁמָתִין (ד"א ל"ג דְּסָלְקִין וְנָחֲתִין) דְּאִית
לוֹן גּוּפָא בְּהַאי עָלְמָא, סַלְקִין וְיַנְקִין מֵהַהוּא נְהִירוּ
דְּאַפַּרְיוֹן דָּא, וְנַחֲתִין. וְאִלֵּין יַהֲבֵי וְנַטְלֵי. יַהֲבֵי רֵיחָא,
מֵאֵינוּן עוֹבְדִין דְּכַשְׁרָן, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּהוּ בְּהַאי עָלְמָא.
וְנַטְלֵי מֵהַהוּא רֵיחָא דְּאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּגִנְתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר (בראשית כז) כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ, רֵיחָא דְּאִשְׁתְּאַר
בֵּיהּ בְּהַהוּא חַקְלָא. וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי בְּהַהִיא גִּנְתָּא, אִלֵּין
מִתְעַנְּגֵי לְעֵילָּא, וְאִלֵּין מִתְעַנְּגֵי לְתַתָּא.

עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, עָשָׂה לוֹ, לְגַרְמֵיהּ. וְאִי תֵּימָא,
הָא נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא מִשְׁתַּעְשְׁעָן בֵּיהּ, וְאַתְּ
אָמְרַתְּ עָשָׂה לוֹ. הָכִי הוּא וַדַּאי. בְּגִין דְּהַאי אַפַּרְיוֹן וְכָל
אֵינוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּהוּ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַמֶּלֶךְ (בראשית כ"ט ע"א) שְׁלֹמֹה, מַלְכָּא
דְּשַׁלְמָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ מַלְכָּא עִלָּאָה (הָא אוּקְמוּהָ) הַמֶּלֶךְ
סְתָם, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא. דָּא עָלְמָא דְּדִכּוּרָא, וְדָא
עָלְמָא דְּנוּקְבָא. מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן אֵינוּן אִילָנִין נְטִיעָן,
דְּעָקַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשָׁתִיל לוֹן בַּאֲתָר אַחֲרָא,
וְאִלֵּין אִקְרוֹן אַרְזֵי לְבָנוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) אַרְזֵי

לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע. וְלָא אִתְבְּנֵי הַאי אַפְרְיוֹן, וְלָא אִשְׁתַּכְלָל אֶלָּא בְּהוּ.

תּוּ מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן, אִלֵּין שִׁית יוֹמִין דִּבְרֵאשִׁית דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, מְסַדֵּר בְּהַאי אַפְרְיוֹן, סִדּוּרָא דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ: סִדּוּרָא קַדְמָאָה. אִתְנְגִיד מִסְטְרָא דִּימִינָא, אוֹר קַדְמָאָה דְּאִתְגְּנִיז, וְאִתְנְטִיל מִסְטְרָא דִּימִינָא, וְעָאל בְּהַאי אַפְרְיוֹן עַל יְדָא דְּיִסּוֹדָא חַד, וְעָבִיד בֵּיהּ שְׁמוּשָׁא. לְבָתַר אַפִּיק הַהוּא אַפְרְיוֹן חַד דְּיוּקְנָא כְּגַוְונָא דְּהַאי אוֹר, וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כֵּיוָן דְּאָמַר יְהִי אוֹר, אֲמַאי כְּתִיב וַיְהִי אוֹר, לָא אִצְטְרִיךְ קְרָא לְמִכְתָּב, אֶלָּא וַיְהִי כֵּן, מַהוּ וַיְהִי אוֹר. אֶלָּא, דְּהַהוּא אוֹר אַפִּיק אוֹר אַחֲרָא דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא קַדְמָאָה, מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

סִדּוּרָא תִּנְיָינָא: אִתְנְגִיד מִסְטְרָא דִּשְׂמָאלָא, פְּרִישׁוּ דְּמַיָּא, בְּנִגִּידוּ דְּאֶשָּׁא תַּקִּיפָא, וְאִתְנְטִיל מִסְטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְעָאל בְּהַאי אַפְרְיוֹן, וְעָבִיד בֵּיהּ שְׁמוּשָׁא, וְאַפְרִישׁ בֵּין מַיִין דִּבְסִטַר יְמִינָא, וּבֵין אִינּוּן מַיִין (דִּבְסִטַר שְׂמָאלָא.) לְבָתַר אַפִּיק הַהוּא אַפְרְיוֹן, חַד דְּיוּקְנָא, כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית א) בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי כֵן. וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תִּנְיָינָא מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא תְּלִיתָאָה: אִתְנְגִיד מִסְטָרָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּמִסְטָרָא דִּימִינָא, (נ"א וּמִסְטָרָא דִשְׂמאלָא) חַד יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּעָבִיד שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. וּמִתַּמָּן אִתְמְשְׁכוּ אֵיבִין לְכֹלָּא, וְדָא עָבִיד שְׁמוּשָׁא בְּהַאי אַפְּרִיוֹן, וְאַפִּיק זִינָא לְזִינֵיהּ. זִינָא לְעוֹבָדִין סַגִּיאִין, זִינָא דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ, וְכָל דְּשָׁאִין וַעֲשָׂבִין וְאִילָנִין בְּכַמָּה חֵילִין. וְאִשְׁתְּאַר דְּיוּקְנֵיהּ תַּמָּן, וְאַפִּיק זִינָא הַהוּא אַפְּרִיוֹן, כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִתְכְּלִיל מִב׳ סִטְרִין, מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא רְבִיעָאָה: אִתְנְגִיד וְאִתְנְהִיר נְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא, לְאַנְהָרָא לְהַאי אַפְּרִיוֹן, גּוֹ חָשׁוֹךְ דִּילֵיהּ, וְעָאל בֵּיהּ לְאַנְהָרָא, וְלָא עָבִיד בֵּיהּ שְׁמוּשָׁא. עַד יוֹמָא חֲמִשָּׁאָה, דְּאַפִּיק הַאי אַפְּרִיוֹן הַהוּא שְׁמוּשָׁא דִּנְהִירוּ, דְּעָאל בֵּיהּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וְאַפִּיק הַהוּא אַפְּרִיוֹן בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ דְּהַהוּא נְהִירוּ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא רְבִיעָאָה חַד מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא חֲמִישָׁאָה: אִתְנְגִיד חַד מִשִּׁכּוּ, דְּרָחִישׁוּ (דף קכ"ח ע"א) דְּמַיָּא, וְעָבִיד שְׁמוּשָׁא לְאַפָּקָא הַהוּא נְהִירוּ, דְּסְדוּרָא דְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וְעָבִיד בְּהַאי אַפְּרִיוֹן שְׁמוּשָׁא, וְאַפִּיק זִינִין לְזִינֵיהּ, אִינּוּן דְּאִתְחָזֵי כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, וְהַאי יוֹמָא שְׁמֵשׁ הַהוּא שְׁמוּשָׁא, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר יוֹמִין.

וְכֹלָּא תַּלְיָא עַד יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, דְּאַפִּיק אַפִּרְיוֹן כָּל מַה דְּהַוָה גָּנִיז בֵּיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ וְגוֹ'. וְדָא אִיהוּ יוֹמָא חֲמִישָׁאָה, חַד מֵאִינּוּן עַצֵּי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא שְׁתִיתָאָה: דָּא אִיהוּ יוֹמָא, דְּאַתְקִין כָּל הַאי אַפִּרְיוֹן, וְלֵית לֵיהּ תִּקוּנָא, וְלֵית לֵיהּ תֻּקְפָּא, בַּר מֵהַאי יוֹמָא, כַּד אָתָא הַאי יוֹמָא, אִתְתַּקַּן הַאי אַפִּרְיוֹן, בְּכַמָּה רוּחִין, בְּכַמָּה נְשָׁמָתִין, בְּכַמָּה עוּלֵימָתָן שְׁפִירָן בְּחֵיזוּ. אִינּוּן דְּאִתְחָזוֹן לְמֵיתַב בְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. אוּף אִיהוּ אִתְתַּקַּן בְּשִׁפִּירוּ כָּל שְׁאָר יוֹמִין דַּהֲווֹ בְּקַדְמִיתָא, וְאַתְקִין לוֹן בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא, בִּרְעוּתָא בְּחֶדְוָה, תִּקוּנָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא.

כְּדֵין אִתְקַדַּשׁ הַאי אַפִּרְיוֹן, בְּקִדּוּשִׁין עִלָּאִין וְאִתְעַטָּר בְּעִטָּרוֹי, עַד דְּסָלִיק בִּסְלִיקוּ דְּעִטָּרָא דְּנַיְיחָא, וְאִקְרֵי שְׁמָא עִלָּאָה, שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי שַׁבָּת. נַיְיחָא דְּכֹלָּא, תִּיאוּבְתָּא דְּכֹלָּא, דְּבֵקוּתָא דְּכֹלָּא, דְּעֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא. וּכְדֵין כְּתִיב, (שיר השירים ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאן דְּזָכֵי בְּהַהוּא אַפִּרְיוֹן, זָכֵי בְּכֹלָּא, זָכֵי לְמֵיתַב בְּנַיְיחָא דְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי.

וְהַשְׁתָּא דְּיָתִיבְנָא בְּצִלָּא דְּנַיְיחָא דָּא, אִית לָן לְאִסְתַּכְּלָא דְּלָא יַתְבִינָן אֶלָּא בְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גּוֹ הַהוּא אַפְרְיוֹן. וְאִית לָן לְאַעְטָרָא הַאי אֲתָר, בְּעִטְרִין עִלָּאִין, עַד דְּיִתְעָרוּן אִילָנֵי דְּהַהוּא אַפְרְיוֹן, לְמֵיתֵי עֲלָן בְּצִלָּא אַחֲרָא.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרֵישָׁא וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְיִקְחוּ לִי, הַאי מַאן דְּבָעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּמִצְוָה, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִצְטְרִיךְ דְּלָא יִשְׁתָּדֵל בֵּיהּ בְּרֵיקָנַיָּיא וּבְמַגָּנָא, אֶלָּא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ כַּדְקָא יָאוֹת כְּפוּם חֵילֵיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה דָּא בְּכַמָּה אַתְרֵי, יָאוֹת לְמֵיסַב בַּר נָשׁ הַהוּא אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים טז) אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ וְגוֹ׳.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (ישעיה נה) לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלֹא כֶסֶף וּבְלֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב, דְּהָא אִיהוּ בְּמַגָּנָא, (וְאִשְׁתַּדְּלוּתָהּ בְּלָא כֶּסֶף) וְאִיהוּ אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, כָּל מַאן דְּבָעֵי זָכֵי בָּהּ. אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִנְדַּע לֵיהּ, כָּל מַאן דְּבָעֵי זָכֵי בֵּיהּ, בְּלָא אַגְרָא כְּלָל. אֲבָל אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּקַיְימָא בְּעוֹבָדָא, אָסִיר לְנַטְלָא לֵיהּ

לְמַגָּנָא וּבְרִיקָנֵ"יָא, בְּגִין דְּלָא זָכֵי בְּהַהוּא עוֹבָדָא כְּלַל, לְאַמְשָׁכָא עָלֵיהּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, אֶלָּא בַּאֲגַר שְׁלִים.

בְּסִפְרָא דְּחַרְשֵׁי, דְּאוֹלִיף אַשְׁמְדָאי לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, כָּל מַאן דְּבָעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא לְאַעְבָּרָא מִנֵּיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא, וּלְאַכְפְּיָיא רוּחָא אַחֲרָא. הַהוּא עוֹבָדָא דְּבָעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ, בָּעֵי לְמִקְנֵי לֵיהּ בַּאֲגַר שְׁלִים, בְּכָל מַה דְּיִבְעוֹן מִנֵּיהּ, בֵּין זְעֵיר בֵּין רַב, בְּגִין דְּרוּחַ מְסָאֲבָא, אִיהוּ אִזְדַּמַּן תְּדִיר בְּמַגָּנָא וּבְרִיקָנְיָא, וְאִזְדַּבַּן בְּלָא אַגְרָא, וְאָנִיס לִבְנֵי נָשָׁא לְמִשְׁרֵי עֲלַיְיהוּ, וּמְפַתֵּי לוֹן לְדַיְירָא עִמְּהוֹן, בְּכַמָּה פִּתּוּיִין, בְּכַמָּה אָרְחִין, סָטֵי לוֹן לְשַׁוְּאָה דְּיוּרֵיהּ עִמְּהוֹן.

וְרוּחַ קוּדְשָׁא לָאו הָכִי, אֶלָּא בַּאֲגַר שְׁלִים, וּבְאִשְׁתַּדְּלוּתָא רַב סַגִּי, וּבְאִתְדַּכְּאוּתָא דְּגַרְמֵיהּ וּבְאִתְדַּכְּאוּתָא דְּמִשְׁכָּנֵיהּ, וּבְרִעוּתָא דְּלִבֵּיהּ וְנַפְשֵׁיהּ. וּלְוָאי דְּיָכִיל לְמִרְוַח לֵיהּ, דְּיִשַּׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ עִמֵּיהּ. וְעִם כָּל דָּא דְּיָהֵךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר, דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וּלְשִׂמְאלָא, וְאִי לָאו, מִיָּד אִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ, וְאִתְרַחַק מִנֵּיהּ. וְלָא יָכִיל לְמִרְוַח לֵיהּ כְּדְבַקַדְמֵיתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ, מֵהַהוּא דְּאִקְרֵי אִישׁ, דְּאִתְגַּבַּר עַל יִצְרֵיהּ. וְכָל מַאן דְּאִתְגַּבַּר עַל יִצְרֵיהּ, אִקְרֵי אִישׁ. אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, מַאי

אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. אֶלָּא. (דף קכ"ח ע"ב) דְּיִתְרְעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כז) לְךָ אָמַר לִבִּי. (תהלים עג) צוּר לְבָבִי. (משלי טו) וְטוֹב לֵב. (רות ג) וַיִּיטַב לִבּוֹ. כְּלָהוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר. אוּף הָכָא אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. מִנַּיְהּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, דְּהָא תַּמָּן אִשְׁתְּכַח וְלָאו בַּאֲתָר אַחֲרָא.

וּמְנָא יָדְעִינָן דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, וְשַׁוִּי מָדוֹרֵיהּ בֵּיהּ. כַּד חָמֵינָן דִּרְעוּתָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, (בְּחֶדְוָה בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא) לְמִרְדַּף וּלְאִשְׁתַּדְּלָא אֲבַתְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִבֵּיהּ וּבְנַפְשֵׁיהּ וּבִרְעוּתֵיהּ, וְדַאי תַּמָּן יָדְעִינָן דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. כְּדֵין בָּעֵינָן לְמִקְנֵי הַהוּא בַּר נָשׁ, בְּכֶסֶף שְׁלִים, (וּלְאִשְׁתַּדְּלָא אֲבַתְרֵיהּ) לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ וּלְמֵילַךְ מִנַּיְהּ. וְעַל דָּא קַדְמָאֵי הַווֹ אָמְרֵי, וּקְנֵה לְךָ חָבֵר, בַּאֲגַר שְׁלִים בָּעֵי לְמִקְנֵי לֵיהּ, בְּגִין לְמִזְכֵּי בִּשְׁכִינְתָּא. עַד הָכָא בָּעֵי לְמִרְדַּף בָּתַר זַכָּאָה וּלְמִקְנֵי לֵיהּ. אוּף הָכִי, הַהוּא זַכָּאָה בָּעֵי לְמִרְדַּף בָּתַר חַיָּיבָא, וּלְמִקְנֵי לֵיהּ בַּאֲגַר שְׁלִים, בְּגִין דְּיֵיעְבַּר מִנַּיְהּ הַהוּא זוּהֲמָא, וְיִתְכַּפְיָא סִטְרָא אַחֲרָא, וְיַעֲבִיד לְנַפְשֵׁיהּ, בְּגִין דְּיִתְחַשָּׁב עָלֵיהּ, כְּאִילּוּ הוּא בָּרָא לֵיהּ. וְדָא אִיהוּ שְׁבָחָא דְּיִסְתַּלַּק בֵּיהּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַתִּיר מִשְׁבָּחָא אַחֲרָא, וְאִסְתַּלְּקוּתָא דָּא יַתִּיר מִכֹּלָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ גָּרִים לְאַכְפְיָא

סִטְרָא אַחֲרָא, וּלְאִסְתַּלְקָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְעַל דָּא כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (מלאכי ב) וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן. וּכְתִיב
(מלאכי ב) בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ.

תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאָחִיד בֵּיהּ דְּחַיָּיבָא, (וְתָב לְגַבֵּיהּ)
וְאִשְׁתָּדַל בֵּיהּ, לְמִשְׁבַּק אָרְחָא בִּישָׁא, אִיהוּ אִסְתַּלָּק
בְּתַלַּת סִלּוּקִין, מַה דְּלָא אִסְתַּלָּק הָכִי בַּר נָשׁ אַחֲרָא. גָּרִים
לְאַכְפְּיָיא סִטְרָא אַחֲרָא. וְגָרִים דְּאִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בִּיקָרֵיהּ. וְגָרִים לְקַיְּימָא כָּל עָלְמָא בְּקִיּוּמֵיהּ לְעֵילָּא
וְתַתָּא. וְעַל הַאי בַּר נָשׁ כְּתִיב, בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים
וְהַשָּׁלוֹם. וְזָכֵי לְמֵחֱמֵי בְּנִין לְבָנוֹי, וְזָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי
לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כָּל מָארֵי דִּינִין, לָא יַכְלִין לְמֵידָן לֵיהּ,
בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עָאל בְּתֵרִיסַר תַּרְעֵי, וְלֵית
מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בָּאָרֶץ
יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים יְבוֹרָךְ. הוֹן וְעוֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ
עוֹמֶדֶת לָעַד. זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר לַיְשָׁרִים וְגוֹ'.

בְּאַדְרָא עִלָּאָה, קַיְּימִין תְּלַת (סִטְרֵי) גַּוונִין. וְאִינּוּן לָהַטִין
גּוֹ שַׁלְהוֹבָא חֲדָא, וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא נָפְקָא
מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא. וְאִינּוּן גַּוונִין מִתְפָּרְשָׁן
לְתַלַּת סִטְרִין. חַד סָלִיק לְעֵילָּא. וְחַד נָחִית לְתַתָּא. וְחַד
דְּאִתְחָזֵי, וְגָנִיז בְּשַׁעֲתָא דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר.

גַּוונָא חֲדָא הַהוּא דְּסָלִיק לְעֵילָּא, נָפְקָא, וְהַהוּא גַּוונָא

אִיהוּ גְּוָון חִוָּור, יַתִּיר מֵחִוָּורוּ אַחֲרָא. וְעָאל בְּהַהוּא שַׁלְהוֹבָא וְאִצְטְבַע זְעִיר, וְלָא אִצְטְבַע, וְקַיְימָא הַהוּא גְּוָון לְעֵילָּא עַל רֵישָׁא דְּהַהוּא אִדְרָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל עָאלִין לְבֵי כְּנִשְׁתָּא וּמְצָלִין צְלוֹתְהוֹן, כַּד מָטָאן לְגָאַל יִשְׂרָאֵל, וְסַמְכִין גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, כְּדֵין הַאי גְּוָון חִוָּור, אִסְתַּלָּק עַל רֵישָׁא דְּאַדְרָא, וְאִתְעֲבִיד לֵיהּ כִּתְרָא (דְּקַיְימָא). וְכָרוֹזָא נָפִיק וְאָמַר, זַכָּאִין אַתּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּעַבְדֵי טוּב קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָזָא דָּא, (ישעיה לח) וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי, (ויחי רנ״ח ע״ב) דְּסָמִיךְ גְּאוּלָה לַתְּפִלָּה. בְּגִין דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּמָטוּ לְתַהְלוּת לְאֵל עֶלְיוֹן, דְּסָלִיק הַאי גְּוָון עַל רֵישָׁא דְּהַהוּא (קכ״ז ע״ב) אִדְרָא, אִתְעַר הַאי צַדִּיק, לְאִתְחַבְּרָא בַּאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ, בְּרַחֲמוּ בַּחֲבִיבוּ בְּחֶדְוָה בִּרְעוּתָא. וְכָל שַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ, מִתְחַבְּרָן בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, עִלָּאִין בְּתַתָּאִין, וּבוּצִינִין כֻּלְּהוּ נַהֲרִין וּמִתְלַהֲטִין, וְכֻלְּהוֹן קַיְימָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא בְּהַאי צַדִּיק דְּאִקְרֵי טוֹב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, וְדָא מְחַבֵּר לְכֻלְּהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא. כְּדֵין כֹּלָּא בִּלְחִישׁוּ עֵילָּא וְתַתָּא, בִּנְשִׁיקִין דִּרְעוּתָא, וְקַיְימָא מִלָּה בְּחִבּוּרָא דִּבֵי אִדְרָא.

כֵּיוָן דְּמָטוּ לְשִׁים שָׁלוֹם, כְּדֵין עָבִיד שְׁמוּשָׁא הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן בְּאִדְרָא דָּא, וּכְדֵין בַּעְיַין כֹּלָּא לְנָפְקָא

מִקְמֵי מַלְכָּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, וְלָא אַחֲרָא, לְאִשְׁתַּכְחָא תַּמָּן, וְלָא לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתִּין, (דף קכ"ט ע"א) אֶלָּא אִצְטְרִיךְ לְמִנְפַּל עַל אַנְפִּין. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא שַׁעֲתָא דִּשְׁמוּשָׁא חֲוִי, וּבְעֵי כָּל בַּר נָשׁ לְמִכְסַף מִקְמֵי מָארֵיהּ, וּלְחַפְיָא אַנְפּוֹי בְּכִסּוּפָא סַגִּי, וּלְאַכְלָלָא נַפְשֵׁיהּ בְּהַהוּא שְׁמוּשָׁא דְּנַפְשִׁין, דְּאִתְכְּלִיל הַהוּא אִדְּרָא מֵעֵילָּא (ר' ע"ב) וּמִתַּתָּא בְּנַפְשִׁין וְרוּחִין. כְּדֵין גַּוְונָא אַחֲרָא, דְּנָחִית לְתַתָּא, קָאִים וְאָחִיד בְּשִׁפּוּלֵי דְּהַאי אִדְּרָא. וְכָרוֹזָא נָפִיק וְקָארֵי וְאָמַר, עִלָּאִין וְתַתָּאִין אַסְהִידוּ סַהֲדוּתָא, מַאן אִיהוּ דְּעָבִיד נַפְשָׁאן וְזַכֵּי לְחַיָּיבָיָא, הַהוּא דְּעִטָּרָא (ס"א דְּאִתְחָזֵי לְאַעְטָרָא לֵיהּ, בְּעִטָּרָא) דְּמַלְכוּתָא עַל רֵישֵׁיהּ, הַהוּא דְּאִתְחָזֵי לְעָאלָּא הַשְׁתָּא קָמֵי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, דְּהָא מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא שָׁאֲלֵי עָלֵיהּ. כְּדֵין אִזְדַּמַּן תְּרִין סָהֲדִין, מֵאינּוּן עֵינֵי יְיָ' דְּמִשַּׁטְטֵי בְּכָל עָלְמָא, וְקַיְימִין בָּתַר פַּרְגּוֹדָא, וְסָהֲדָן סַהֲדוּתָא דָּא, וְאָמְרֵי, הָא אֲנָן סָהֲדִין עַל פְּלַנְיָא בַּר פְּלַנְיָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּהָא אֲבוּי יְדַכַּר בְּגִינֵיהּ לְטָב. דָּא אִיהוּ עָבִיד נַפְשָׁן לְתַתָּא, נַפְשָׁאן דְּחַיָּיבָיָא דַּהֲווֹ מִסְטָרָא אַחֲרָא. כְּדֵין אִתְיָקַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחֶדְוָה שְׁלֵימְתָא. בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִזְדַּמַּן (קמ"ב ע"ב) חַד מְמָנָא, דְּאִיהוּ גִּוְבָרָא עַל דְּיוּקְנִין דְּצַדִּיקַיָּא, בְּרָזָא דְּשְׁמוּשָׁא דְּאַתְוָון,

דְּאִתְקְרֵי בְּרָזָא יְהוֹדִי"עָם, בְּכִתְרָא דְּשִׁמּוּשָׁא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְרָמִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא מְמָנָא, וְאַיְיתֵי דְּיוּקְנֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּעָבִיד נַפְשָׁאן דְּחַיָּיבָיָא וְקָאִים לֵיהּ קָמֵי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא.

וַאֲנָא אַסְהַדְנָא עָלַי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא דְּבְהַהִיא שַׁעֲתָא מַסְרִין לֵיהּ הַהוּא דְּיוּקְנָא. דְּהָא לֵית לָךְ כָּל צַדִּיקָא בְּהַאי עָלְמָא, דְּלָא חָקִיק דְּיוּקְנֵיהּ לְעֵילָּא, תְּחוֹת יְדָא דְּהַהוּא מְמָנָא. וּמַסְרִין בִּידֵיהּ ע׳ מַפְתְּחָן דְּכָל גִּנְזָיָא דְּמָארֵיהּ בֵּהּ. כְּדֵין מַלְכָּא בָּרִיךְ לְהַהוּא דְּיוּקְנָא, בְּכָל בִּרְכָאן דְּבָרִיךְ לְאַבְרָהָם, כַּד עָבֵד נַפְשָׁאן דְּחַיָּיבָיָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָמִיז לְד׳ מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, וְנַטְלִין לְהַהוּא דְּיוּקְנָא, וְאַזְלִין עִמֵּיהּ, וְאִיהוּ עָאל לְע׳ עָלְמִין גְּנִיזִין, דְּלָא זָכֵי בֵּהּ בַּר נָשׁ אַחֲרָא, בַּר אִינּוּן גְּנִיזִין לְאִינּוּן דְּעַבְדֵי נַפְשִׁיהוֹן דְּחַיָּיבָיָא. וְאִלְמָלֵי הֲווֹ יַדְעֵי בְּנֵי נָשָׁא, כַּמָּה תּוֹעַלְתָּא וּזְכוּ (גַּרְמֵי לְצַדִּיקָיָא) וְזַכָּאן בְּגִינַיְיהוּ כַּד זָכוּ לְהוֹן. הֲווֹ אָזְלוּ אֲבַתְרַייהוּ, וְרַדְפֵי לוֹן כְּמַאן דְּרָדִיף בָּתַר חַיִּין.

מִסְכְּנָא זָכֵי לִבְנֵי נָשָׁא בְּכַמָּה טָבָאן, בְּכַמָּה גְּנִיזִין עִלָּאִין, וְלָאו אִיהוּ כְּמַאן דְּזָכֵי בְּחַיָּיבָיָא. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בָּתַר מִסְכְּנָא, אִיהוּ אַשְׁלִים חַיִּין לְנַפְשֵׁיהּ, וְגָרִים לֵיהּ לְאִתְקַיְּימָא, וְזָכֵי

בְּגִינֵיהּ, לְכַמָּה טָבָאן לְהַהוּא עָלְמָא. וּמַאן דְּאִשְׁתְּדַל בָּתַר חַיָּיבָיָא, אִיהוּ אַשְׁלִים יַתִּיר. עָבִיד לְסִטְרָא אַחֲרָא דֶּאֱלָהִים אֲחֵרִים דְּאִתְכַּפְיָא, וְלָא שָׁלְטָא, וְאַעְבַּר לֵיהּ מִשְׁלְטָנוּתֵיהּ. עָבִיד דְּאִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ. עָבִיד לְהַהוּא חַיָּיבָא, נַפְשָׁא אַחֲרָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

גַּוְונָא אַחֲרָא, דְּאִתְחָזֵי וְלָא אִתְחָזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּמָטָאן יִשְׂרָאֵל לְקַדּוּשָׁה דְּסִידְרָא, כְּדֵין הַאי גַּוְונָא דְּגָנִיז, וְנָפִיק, בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ קְדוּשְׁתָא דְּקָא מְקַדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל יַתִּיר עַל מַלְאָכֵי עִלָּאֵי, דְּאִינּוּן חַבְרִים בַּהֲדַיְיהוּ. וְהַאי גַּוְונָא נָהִיר וְאִתְחָזֵי בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי קְדוּשְׁתָא דָּא, (נ"א דְּהָא מְסַיְּימֵי יִשְׂרָאֵל עַד לָא יִשְׁגְּחוּן וכו') עַד דְּמְסַיְּימֵי יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלָא יִשְׁגְּחוּן מַלְאָכִים עִלָּאִין, וְיָעְנִישׁוּ לוֹן לְעֵילָּא, וְלָא יְקַטְרְגוּן עָלַיְיהוּ.

כְּדֵין פָּרוֹזָא נָפִיק וְאָמַר, עִלָּאִין וְתַתָּאִין אָצִיתוּ, מַאן אִיהוּ גַּס רוּחָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, מַאן אִיהוּ דְּכָל מִלּוֹי בְּגִין לְמִגְבַּהּ בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא בְּגִין דְּתָנְיָנָן, דְּבַר נָשׁ בָּעֵי לְמֶהֱוֵי שָׁפִיל בְּהַאי עָלְמָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא לֵית גְּבָהוּ בְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

בְּקַדּוּשְׁתָא דָּא, בָּעֵינָן לְאִסְתַּמָּרָא, וּלְאַגְנָזָא לָהּ בֵּינָנָא, בְּגִין דְּנִתְקַדַּשׁ גּוֹ קְדוּשָׁה בְּרִישָׁא וּבְסוֹפָא.

יַתִּיר מֵאִינּוּן קְדוּשָׁן דְּאַמְרֵי בַּהֲדָן מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. קְדוּשָׁה דְּאָנָן מְקַדְּשֵׁי בִּשְׁבָחָא דְּאָנָן מְשַׁבְּחָן לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, וּבְגִין שְׁבָחָא דָּא, שַׁבְקִין לָן לְמֵעַאל גּוֹ תַּרְעֵי עִלָּאֵי, וְעַל דָּא אָנָן אַמְרִין קְדוּשָׁה דָּא (דף קכ"ט ע"ב) בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְשַׁבְקִין לָן בְּרַחֲמוֹ, לְמֵיעַל תַּרְעִין דִּלְעֵילָּא, מִגּוֹ דְּאָנָן מְשַׁבְּחִין לוֹן בְּסִדּוּרָא דִּלְהוֹן. (ס"א דִּילָן) וּבְגִין כַּךְ, אָנָן נַטְלִין קְדוּשָׁן יַתִּיר, וְעָאלִין תַּרְעִין עִלָּאִין.

וְאִי תֵּימָא רַמָּאוּתָא הִיא. לָאו הָכִי. אֶלָּא מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אִינּוּן קַדִּישִׁין יַתִּיר מִינָּן, וְאִינּוּן נַטְלֵי קְדוּשָׁתָא יַתִּיר, וְאִלְמָלֵא דְּאָנָן נַטְלִין וּמַשְׁכִּין עֲלָן קְדוּשָׁאן אִלֵּין, לָא נֵיכוֹל לְמֶהֱוֵי חַבְרִים בַּהֲדַיְיהוּ, וְיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִשְׁתְּלִים עֵילָּא וְתַתָּא בְּזִמְנָא חָדָא. וְעַל דָּא אָנָן מִשְׁתַּדְּלִין לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן חַבְרִים, וְיִסְתַּלָּק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא בְּזִמְנָא חָדָא.

קְדוּשָׁה דִּי בְסוֹפָא, אִיהִי תַּרְגּוּם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְדָא אַפִּילּוּ (קל"ב ע"ב) יָחִיד יָכִיל לוֹמַר לָהּ, אִינּוּן מִלֵּי דְּתַרְגּוּם. אֲבָל מִלִּין דִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דִּקְדוּשָׁה, לָאו אִינּוּן אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה, בְּגִין דִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שְׁכִינְתָּא מִתְחַבְּרָא בַּהֲדַיְיהוּ. וּבְכָל קְדוּשָׁה דִּשְׁכִינְתָּא אַתְיָא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה. דִּכְתִיב, (ויקרא כב) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינּוּן לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וַדַּאי, וְלָא שְׁאָר עַמִּין דְּאִית לוֹן לִישָׁן אַחֲרָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא קְדוּשְׁתָא דְקַדִּישׁ, דְּאִיהוּ תַּרְגּוּם, אֲמַאי לָאו אִיהוּ בְּיָחִיד. תָּא חֲזֵי, קְדוּשְׁתָא דָּא, לָאו אִיהוּ כְּשְׁאָר קְדוּשָׁאן דְּאִינּוּן מְשַׁלְשִׁין. אֲבָל קְדוּשְׁתָא דָּא, אִיהִי סָלְקָא בְּכָל סִטְרִין, לְעֵילָּא וְתַתָּא וּבְכָל סִטְרֵי מְהֵימְנוּתָא, וְתַבְרָא מַנְעוּלִין וְגוּשְׁפַּנְקִין דְּפַרְזְלָא, וּקְלִיפִּין בִּישִׁין, (ס"א וְדָא אִיהוּ שִׁבְחָא דְּאִסְתְּלָק בֵּיהּ יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר מִשְּׁבַחָא

אַחֲרָא. וְאִסְתַּלְקוּ דָּא יַתִּיר מִכֹּלָּא, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ גָּרִים לְאִתְרַפְיָא סִטְרָא אַחֲרָא וּלְאִסְתַּלָּקָא) **לְאִסְתַּלָּקָא יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא, וַאֲנָן בָּעֵינָן לְמֵימַר לָהּ בְּלִישָׁנָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וּלְאָתְבָא בְּחֵילָא תַּקִּיף, אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, בְּגִין דְּיִתְבַּר חֵילָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְיִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ עַל כֻּלָּא. וְכַד אִתְּבַר בְּקְדוּשְׁתָא דָּא חֵילָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלָּק בִּיקָרֵיהּ, וְאַדְכַּר לְבְנוֹי, וְאַדְכַּר לִשְׁמֵיהּ. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלָּק בִּיקָרֵיהּ בְּקְדוּשְׁתָא דָּא, לָאו אִיהִי אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה. וּבְלִישָׁנָא דָּא, עַל פָּרְחֵיהּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְכַּפְיָא, וְאִתְתְּבָר חֵילֵיהּ, וְאִסְתַּלָּק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָבַר מַנְעוּלִין וְגוּשְׁפַּנְקִין וְשַׁלְשְׁלָאן תַּקִּיפִין, וּקְלִיפִּין בִּישִׁין, וְאַדְכַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִשְׁמֵיהּ וְלִבְנוֹי. זַכָּאִין אִינּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לָן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, לְמִזְכֵּי בָּהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, זַכָּאִין אַתּוּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְכֵיוָן דְּשָׁרִינָן מִלִּין דְּכִתְרָא דְּמַלְכוּתָא עִלָּאָה אִימָּא אֲנָא בְּגִינַייכוּ (נ"א בְּגַוַויכוּ) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לְכוֹן אַגְרָא בְּהַהוּא עָלְמָא. וְהַהוּא הֶבֶל דְּפוּמַייכוּ, יִסְתָּלַק לְעֵילָּא, כְּאִילּוּ אַתּוּן מִתְעַרִין מִלִּין אִלֵּין.

פְּתַח וְאָמַר (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. הַאי קְרָא אִיהוּ לְסִטְרָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ לְסִטְרָא תַּתָּאָה. אִיהוּ לְסִטְרָא עִלָּאָה, בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה. וְאִיהוּ לְסִטְרָא תַּתָּאָה, בְּסִטְרָא אַחֲרָא. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, שָׁאֲרֵי לְמִבְרֵי מִסְטָרָא דְּכַסְפָּא, דְּאִיהוּ יְמִינָא, בְּגִין דְּהַהוּא כַּסְפָּא הַוָּה מִלְּעֵילָּא. וּבְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, שָׁאֲרֵי מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, וּלְבָתַר מִסְטָרָא דִּימִינָא. בְּגִין דְּמַשְׁכְּנָא מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא הַוָּה, וְעַל דָּא שָׁאֲרֵי הָכָא מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, וְהָתָם מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְזֹאת הַתְּרוּמָה וְגוֹ'.

וּכְתִיב (תהלים נה) עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם וְגוֹ', הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר, אֲבָל הָכָא עִדָּן עִדָּנִין הוּא דְּצִלּוֹתָא דְּכָל יוֹמָא. וְחַבְרַיָּיא אִתְעָרוּ בְּהָנֵי תְּלַת זִמְנִין. עֶרֶב, דָּא הִיא אַסְפָּקְלַרְיָאה דְּלָא נָהֲרָא. וָבֹקֶר, דָּא הִיא אַסְפָּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא. וְצָהֳרַיִם, (לְאוֹ הָאי אֲתַר דְּאִקְרֵי חֹשֶׁךְ, אֶלָּא אֲתַר

אִיהוּ דְּקַיְימָא בֵּין הָאי לְהָאי, אֶבֶל זִמְנָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה) **אֲתָר דְּאִתְקְרֵי חֹשֶׁךְ אִיהוּ, דְּאָחִיד בַּעֲרֶב, וְקַיְימָא דָּא עִם דָּא.**

וּמַה דְּאִתְמַר צָהֳרַיִם, דְּאִיהוּ תּוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא. לִישָׁנָא מַעֲלְיָא נָקַט. וְהָכִי אִיהוּ אָרְחָא, לְבַר נָשׁ אוּכְמָא, (דף ק"ל ע"א) **קָרָאן לֵיהּ חִוָּור, וְלִישָׁנָא מַעֲלְיָא נָקַט, וּלְזִמְנִין לְחִוָּור קָרָאן לֵיהּ אוּכְמָא, דְּכְתִיב,** (במדבר יב) **כִּי אִשָּׁה כּוּשִׁית לָקָח** (עמוס ט) **הֲלֹא כִבְנֵי כוּשִׁיִּים אַתֶּם לִי וְגוֹ'.**

עֲרֶב דָּא, צִלּוֹתָא דְּעַרְבִית. וּבְגִין דִּבְעֲרֶב דָּא אִתְעָרַב בֵּיהּ סִטְרָא אַחֲרָא, דְּחָשִׁיךְ נְהוֹרֵיהּ, וְשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא, שַׁוּוּ לֵיהּ רְשׁוּת, וְלֵית לֵיהּ זְמַן קָבְעַ, (קמ"א ע"א, קס"ב ע"א) **אֲמוּרִין וּפְדָרִין מִתְאַכְּלִין בְּהַאי זִמְנָא, וּמִכָּאן אִתְּזָנוּ כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין, דְּנָפְקִין וְשַׁלְטִין בְּלֵילְיָא.**

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הָא תָּנֵינָן, דְּכָל אִינּוּן מָארֵי סִטְרָא אַחֲרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא, לָא שַׁלְטֵי (ק"מ ע"ב) **בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְהָא מִתְעָרֵי לוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי, וְאָסִיר לְאִתְעָרָא לוֹן לְשַׁרְיָא עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא.**

אֶלָּא בְּלֵילְיָא, הַהוּא תְּנָנָא סָלִיק, וְלָא סָלִיק כְּגַוְונָא דְּקָרְבְּנָא אַחֲרָא, דְּהַוָה סָלִיק תְּנָנָא בְּאַרַח מֵישָׁר, וְהָכָא הַוָה סָלִיק הַהוּא תְּנָנָא לְחַד נוּקְבָּא דְּצָפוֹן, דְּתַמָּן כָּל מָדוֹרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, וְכֵיוָן דְּהַהוּא תְּנָנָא סָלִיק (קמ"א ע"א, רמ"ב ע"ב) **וְעָקִים אוֹרַח לְהַהוּא סִטְרָא כֻּלְּהוּ הַווֹ מִתְזָנִין**

וְקַיְימִין וְעָאלִין בְּדוּכְתַּייהוּ, וְלָא הֲווֹ נָפְקִין וְשַׁלְטִין בְּעָלְמָא.

חַד מְמָנָא קַיְימָא לְהַהוּא סִטְרָא, עַל הַהוּא נוּקְבָא דְּצָפוֹן, בְּכָל אִינּוּן חֲבִילֵי טְהִירִין, סַנְגִירְיָ"א שְׁמֵיהּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּהַהוּא תְּנָנָא עָקִים אָרְחֵיהּ וְסָלִיק, הַאי מְמָנָא וְשִׁתִּין אֶלֶף רִבּוֹא מַשְׁרְיָין אַחֲרָנִין, כֻּלְּהוּ מִתְעַתְּדָן לְקַבְּלָא לֵיהּ, וּלְאַתְזָנָא מִנֵּיהּ, וְקַיְימִין בְּהַהוּא נוּקְבָא, וְעָאלִין בְּחַד פִּתְחָא דְּאִקְרֵי קֶרִי, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְגוֹ', וּכְתִיב, וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קֶרִי, בְּהַהוּא רוּגְזָא דְּנָפִיק מִפִּתְחָא דְּקֶרִי.

וְאִלֵּין אִינּוּן דִּמְשַׁטְּטֵי בְּלֵילְיָא, (רס"ד ע"א, רס"ז ע"א) וּבְשַׁעֲתָא דִּנְשָׁמָתִין נָפְקִין לְסַלְקָא, לְאִתְחַזָּאָה לְעֵילָּא, אִינּוּן נָפְקִין, וּמְקַטְרְגָן לוֹן, וְלָא יָכְלִין לְסַלְקָא וּלְאִתְחַזָּאָה לְעֵילָּא, בַּר אִינּוּן חֲסִידֵי קַדִּישִׁין עֶלְיוֹנִים, דְּאִינּוּן בַּקְעִין רְקִיעִים וַאֲוִירִים וְסַלְקִין. וְאִלֵּין חֲבִילֵי טְהִירִין נָפְקִין, וּמוֹדִיעִין מִלִּין כְּדִיבִין לִבְנֵי נָשָׁא, וְאִתְחַזְיָין לוֹן בְּדִיוּקְנִין אַחֲרָנִין, וְחַייָכָאן בְּהוּ, עַד דְּאוֹשְׁדִין זַרְעָא, וְאִקְרוּן מָאֲרִיהוֹן דְּקֶרִי, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּנָפְקִין מִפִּתְחָא דְּקֶרִי, גַּרְמֵי לוֹן. וּבְשַׁעֲתָא דְּמִתְאַכְּלֵי אֻמּוּרִין וּפִדָּרִין, הַהוּא תְּנָנָא חֲוֵי רַוֵי לוֹן, וְזָן לוֹן, כְּפוּם יְקָרָא דִּלְהוֹן, הָכִי מְזוֹנָא דִּלְהוֹן, מַה דְּאִתְחֲזֵי לוֹן. וּבְהַאי, לָא נַפְקָן, וְלָא מְשַׁטְּטֵי בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

עֶרֶב: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות יב) וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם,
דְּכָל אִינּוּן חֲבִילֵי טְהִירִין, אִינּוּן מִתְעָרְבֵי
בְּשׁוּלְטָנוּ דְּלֵילְיָא. וְעַל דָּא לָא שַׁוִּיוּהָא חוֹבָא לְצִלּוֹתָא
דְּעַרְבִית, דְּלֵית מַאן דְּיָכִיל לְאַתְקָנָא לָהּ כְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ
הֲוָה מָארֵי (מַדְּבֵי) מַשְׁכְּנָא, וּמְתַקֵּן לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.
וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רְשׁוּ, צִלּוֹתָא דָּא אִיהוּ לְאַגָּנָא עָלָן
מִגּוֹ פַּחַד בַּלֵּילוֹת, מִגּוֹ פַּחַד דְּכַמָּה סִטְרִין דְּגִיהִנָּם,
דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא טַרְדֵי לְחַיָּבַיָּא בַּגֵּיהִנָּם, עַל חַד תְּרֵין
מִבִּימָמָא. וּבְגִין כָּךְ, מְקַדְּמֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר וְהוּא רַחוּם,
דְּאִיהוּ בְּגִין פַּחַד דְּגֵיהִנָּם. וּבְשַׁבָּת דְּלָא אִשְׁתְּכַח פַּחַד
דִּינָא דְּגֵיהִנָּם, וְלָא דִּינָא אַחֲרָא, אָסִיר לְאַתְעָרָא לֵיהּ,
דְּאִתְחֲזֵי דְּהָא לֵית רְשׁוּ לְשַׁבָּת לְאַעְבְּרָא דִּינָא מֵעָלְמָא.
וְפַחַד דְּקִטְרוּגָא דְּנִשְׁמָתִין, כַּד בָּעָאן לְסַלְּקָא לְעֵילָּא,
לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי מָארֵיהוֹן. וּבְגִין כָּךְ אֲנָן מַקְדִּימִים,
שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד אָמֵן. פַּחַד דְּכַמָּה מַזִּיקִין
וְקִטְרוּגִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּלֵילְיָא, וְאִית לוֹן רְשׁוּ לְנַזְקָא,
לְמַאן דְּנָפִיק מִתְּרַע בֵּיתֵיהּ לְבַר, וּבְגִין כָּךְ אֲנָן מַקְדִּימִים,
וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ.
וְעַל כָּל דָּא, מִגּוֹ דְּחִילוּ דְּכָל דָּא, אֲנָן מַפְקִידִינָן גּוּפִין
רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, לְמַלְכוּתָא עִלָּאָה, דְּי שׁוּלְטָנוּ
דְּכוֹלָּא בִּידָהָא. וְעַל דָּא צִלּוֹתָא דְּעַרְבִית, בְּכָל לֵילְיָא

וְלֵילְיָא. הַשְׁתָּא דְּקָרְבְּנִין וּמַדְבְּחָן לָא אִשְׁתְּכָחוּ, אֲנָן עַבְדִּינָן כָּל תִּקּוּנִין דְּאֲנָן עַבְדִין עַל רָזָא דְּנָא.

בְּפַלְגוּ לֵילְיָא, כַּד רוּחַ צָפוֹן אִתְעַר, בָּטַשׁ בְּכָל אִינּוּן מָדוֹרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, וְתָבַר (חָד טַנָּרָא תַּקִּיפָא) (צ״ז ע״א) סִטְרָא אַחֲרָא, וְעָאל וְשָׁאט לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן (דף ק״ל ע״ב) חֲבִילֵי טְהִירִין עַיְילִין לְדוּכְתַּייהוּ, וְאִתְבַּר חֵילַיְיהוּ וְלָא שַׁלְטִין. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְהָא אִתְמַר.

כַּד אָתֵי צַפְרָא, נְהוֹרָא דִּשְׁרָגָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא, אִתְגְּנִיז מִקַּמֵי נְהוֹרָא דְּיוֹמָא, כְּדֵין בִּקֵּר שַׁלְטָא, וְאִתְעֲבָר שׁוּלְטָנוּ דְּעֶרֶב, (וּכְדֵין) הַאי בִּקֵּר, אִיהוּ בִּקֵּר דְּאוֹר קַדְמָאָה, הַאי בִּקֵּר, אַשְׁלִים טִיבוּ לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. מִנַּיהּ אִתְּזָנוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. הַאי אַשְׁקֵי לְגִנְתָּא. הַאי אִיהוּ נְטִירוּ דְּכָל עָלְמָא. הָכָא רָזָא לְיַדְּעֵי מִדִּין, (נ״ז ע״א) מַאן דְּבָעֵי לְמֵיפַק לְאָרְחָא, יְקוּם בְּנָגְהָא, וְיִשְׁגַּח בְּאַסְתַּכְלוּתָא לְפוּם שַׁעֲתָא, לְסַטַר (קִ״ב ע״ב) מִזְרָח, וְיֶחֱמֵי כְּחֵיזוּ דְּאַתְוָון דְּבַטְשֵׁי בְּרְקִיעָא, דָּא סָלִיק וְדָא נָחִית. וְאִלֵּין אִינּוּן נְצִיצוּ דְּאַתְוָון, דְּאִתְבְּרוּן בְּהוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

אִי אִיהוּ יָדַע בְּרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָון, וְיִדְכַּר לוֹן כַּדְקָא חֲזִי, בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא. יֶחֱמֵי גּוֹ נְהִירוּ דְּנָגְהָא דְּרְקִיעָא שִׁית

יוֹדִי״ן, תִּלַת לְסָטַר יְמִינָא, וּתְלַת לְסָטַר שְׂמָאלָא. וּתְלַת וָוִין, דְּסַלְקִין וְנַחֲתִין וְנַצְצֵי בְּרָקִיעָא. וְאִינּוּן אַתְוָון דְּבִרְכַּת כֹּהֲנִים, וּכְדֵין יְצֵלֵי צְלוֹתֵיהּ, וְיִפּוֹק לְאָרְחָא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת עִמֵּיהּ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

כַּד אָתֵי הַאי בִּקֵּר, עַמּוּדָא חַד נָעִיץ בְּסָטַר דָּרוֹם, לְגוֹ מִתִּיחוּ דִּרְקִיעָא, דְּעַל גַּבֵּי גִּנְתָּא. בַּר מֵהַהוּא עַמּוּדָא, דְּאִיהוּ (קפ״ד ע״ב) נָעִיץ בְּאֶמְצָעוּ דְּגִנְתָּא. וְעַמּוּדָא דָּא, אִיהוּ נָהִיר (ויחי רי״ט ע״א) בְּנְהִירוּ דְּתִלַת גַּוונִין, מְרַקְּמָא דְּאַרְגְּוָונָא. בְּהַהוּא עַמּוּדָא, קַיְימָא עַנְפָּא חֲדָא, בְּהַהוּא עַנְפָּא, אִתְעַתְּדוּ תְּלַת צִפְּרִין, מִתְעַרְיִן צִפְצָפָא לְשַׁבְּחָא. פָּתַח חַד וְאָמַר, (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ׳ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ׳. פָּתַח תִּנְיָינָא וְאָמַר, יְהִי שֵׁם יְיָ׳ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. פָּתַח תְּלִיתָאָה וְאָמַר, מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהוּלָּל שֵׁם יְיָ׳. כְּדֵין כָּרוֹזָא קָדִים וְקָרֵי אִתְעַתְּדוּ קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, אִינּוּן דְּמְשַׁבְּחָן לְמָארֵיהוֹן, אִתְתָּקָנוּ בְּשִׁבְחָא דִּימָמָא. כְּדֵין אִתְפַּרְשׁוּן יְמָמָא מִן לֵילְיָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּקָם בְּצַפְרָא, מִגּוֹ תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָעֵי בְּלֵילְיָא. בְּהַהוּא זִמְנָא צְלוֹתָא דְּצַפְרָא.

כְּתִיב, (ישעיה כ״א) אָמַר שׁוֹמֵר אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה אִם תְּבָעְיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֲתָיוּ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ לֵיהּ, עַל גָּלוּת דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַתְבֵי גּוֹ בְּנֵי שֵׂעִיר, וְיִשְׂרָאֵל אֲמְרֵי

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שׁוֹמֵר, מַה מִּלַּיְלָה, מַה תְּהֵא עָלַן מִן גָּלוּתָא דָּא, דְּדַמֵּי לַחֲשׁוֹכָא דְּלֵילְיָא. מַה כְּתִיב, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָתָא בֹקֶר, כְּבָר נְהִירְנָא לְכוּ בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ וְקָרִיבַת יַתְכוֹן לְפוּלְחָנִי, וְאוֹרַיְיתָא יָהֲבִית לְכוֹן, בְּגִין דְּתִזְכּוּן לְחַיֵּי עָלְמָא. שְׁבַקְתּוּן אוֹרַיְיתִי, וְגַם לָיְלָה, אָעֵילְנָא לְכוּ בְּגָלוּתָא (ס"א דְּבָבֶל, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ. שְׁבַקְתּוּן אוֹרַיְיתִי כְּמִלְקַדְמִין, אָעֵילְנָא לְכוּ בְּגָלוּתָא) כְּמִלְקַדְמִין. אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה לד) דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר יְיָ וּקְרָאוּ, וְתַמָּן תִּשְׁכְּחוּן בְּמַה תַּלְיָא גָּלוּתָא דִּלְכוֹן, וּגְאוּלָה דִּלְכוֹן, וְכַד תִּבְעָיוּן בָּהּ, הִיא תֵּימָא וְתַכְרִיז קָמַייְכוּ. שׁוּבוּ אֵתָיו. שׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימְתָא, וּמִיַּד אֵתָיו וְאִקְרִיבוּ לְגַבָּאי. (נ"א וּבְרָזָא דְּהַאי קְרָא) וּבְהַאי קְרָא כְּתִיב, מַשָּׂא דּוּמָה. וְרָזָא דָּא, בְּשִׁית דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה (בַּחֲמִשָּׁה אָרְחִין) אִתְמַר לְנְבִיאֵי. בְּמַחֲזֶ"ה. בַּחֲזוֹ"ן. בְּחִזָּיוֹ"ן. בְּחָזוּ"ת. בְּדָבָ"ר. בְּמַשׂ"א. וְכֻלְּהוּ חֲמִשָּׁא כְּלְהוּ כְּמַאן דְּחָמֵי בָּתַר כּוֹתָלָא, הַהוּא נְהִירוּ דִּנְהוֹרָא. וּמִנְּהוֹן, כְּמַאן דְּחָמֵי נְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא מִגּוֹ עַשָּׁשִׁיתָא. אֲבָל מַשָּׂא, הֲוֵי, כַּד מָטֵי הַהוּא נְהוֹרָא בְּטוֹרַח סַגִּי וְאִיטְרַח מִלּוֹי עֲלוֹי, דְּלָא יָכִיל לְאִתְגַּלְיָיא לֵיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר יא) לָשׂוּם אֶת מַשָּׂא כָּל הָעָם הַזֶּה עָלָי. וּבְגִין כָּךְ, מַשָּׂא.

וְהָכָא מַשָּׂא דּוּמָה, טוֹרַח סַגִּיאָה, דְּלָא יָכִיל לְאִתְגַּלְיָיא וְאִיהוּ נְבוּאָה בִּלְחִישׁוּ, וְקַיְימָא בִּלְחִישׁוּ. אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר הָכָא לָא אִתְגַּלְיָא מַאן אָמַר אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר. אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי נְבִיאָה מְהֵימָנָא. אֲבָל נְבוּאָה דָּא וַדַּאי קַיְימָא בִּלְחִישׁוּ, גּוֹ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, וּמִגּוֹ רָזָא סְתִימָאָה, נְבִיאָה מְהֵימָנָא אָמַר, דְּלֵיהּ הַוָּה קָרֵא קָלָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאָמַר אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר. (דף קכ"א ע"א) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (דברים לג) וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ. וְלָא כְּתִיב וְזָרַח לְשֵׂעִיר, בְּגִין דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא הָכִי אִיהוּ, דַּרְגִּין מִגּוֹ דַּרְגִּין, אִלֵּין פְּנִימָאִין מֵאִלֵּין, קְלִיפָּה גּוֹ קְלִיפָּה, וּמוֹחָא גּוֹ מוֹחָא.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, הָא דַּרְגָּא חַד. עָנָן גָּדוֹל, הָא דַּרְגָּא אָחֳרָא. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, הָא דַּרְגָּא תְּלִיתָאָה. וְנוֹגַהּ לוֹ סָבִיב, הָא דַּרְגָּא רְבִיעָאָה. וּלְבָתַר וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל. וּלְבָתַר וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת הָא דַּרְגִּין גּוֹ מִדַּרְגִּין (נ"א דַּרְגִּין). אוֹף הָכָא, כַּד אִתְגַּלְיָיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לָא אִתְגַּלְיָיא אֶלָּא מִגּוֹ דַּרְגִּין אִלֵּין. מִסִּינַי בָּא, דַּרְגָּא דְּהַוָּה טְמִירָא יַתִּיר, וּלְבָתַר אִצְטְרִיךְ לְאִתְגַּלְיָא. וְאָמַר וְזָרַח מִשֵּׂעִיר, הָא דַּרְגָּא אָחֳרָא, דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא יַתִּיר, קְלִיפָּא דְּשַׂרְיָא עַל גַּב מוֹחָא. וּלְבָתַר הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן,

הָא דַּרְגָּא אַחֲרָא. וּלְבָתַר וְאָתָה מֵרְבְבוֹת קֻדֶּשׁ, דָּא שְׁבָחָא דְּכֹלָּא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְגַּלְיָיא מִכָּל אִלֵּין דַּרְגִּין, מֵהַהוּא אֲתָר דְּהוּא עִקָּרָא דְּכֹלָּא, שָׁרֵי לְאִתְגַּלָּאָה מִנֵּיהּ. מֵאָן אֲתָר אִיהוּ. מֵרְבְבוֹת קֻדֶּשׁ אִיהוּ, אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין לְעֵילָּא, (לְעֵילָּא) אוֹף הָכָא אֲלַי קוֹרָא מִשְּׁעִיר, מֵהַהוּא דַּרְגָּא דְּקָאֲמַרְן, דְּאִתְדַּבַּק לְעֵילָּא.

שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה. שׁוֹמֵר דָּא מְטַטְרוֹ"ן, (שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל) וּכְתִיב, (משלי כז) וְשׁוֹמֵר אֲדוֹנָיו יְכֻבָּד, וְדָא רָזָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא. מַה מִּלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, כֹּלָּא חַד, אֲבָל בְּחוּלָקָא דָּא, שָׁלְטָא סִטְרָא אַחֲרָא. וּבְחוּלָקָא דָּא, לָא שָׁלְטָא כְּלָל. לֵילְ, אִצְטְרִיךְ לְנָטוֹרָא, דִּכְתִיב, (שמות יב) לֵיל (ל"ז ע"ב) שִׁמּוּרִים הוּא, וְעַל דָּא חָסֵר ה׳, וְדָא אִיהוּ כַּד עָאל לֵילְיָא, עַד דְּאִתְפַּלַג. מִפָּלְגוּ לֵילְיָא וּלְהָלְאָה, שָׁלְטָא לַיְלָה בְּה׳ דִּכְתִיב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה. (תהלים קלט) וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר וְגוֹ׳. וּבְגִין כָּךְ, שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה.

אָמַר שׁוֹמֵר. אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּאָדָם, מַה בֵּין וַיֹּאמֶר לְאָמַר. וַיֹּאמֶר לְעֵילָּא, וְאָמַר לְתַתָּא, וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר. מַאן (קס"ד ע"א) אָמַר, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא מְטַטְרוֹן. אָתָא בֹּקֶר, דָּא צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית דְּאִיהוּ שָׁלְטָנוּ דִּימָמָא, הַהוּא

דְּשָׁלִיט עַל לֵילְיָא. וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ אָתֵי בִּלְחוֹדוֹי, וְאִתְפְּרַשׁ דְּכַר מִנּוּקְבָא, הָא כְּתִיב וְגַם לַיְלָה, תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא, וְלָא (ז' ע"א) מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא לְעָלְמִין. וְקָלָא דָּא קָרֵי בְּמִלִּין אִלֵּין, אָתָא בִּקֵּר וְגַם לָיְלָה תַּרְוַוייהוּ זְמִינִין לְגַבַּייכוּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ. אִם תִּבְעוּן בָּעוּתְכוֹן בְּצִלּוֹ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּעָיוּ, צַלּוּ וּבְעוּ בָּעוּתְכוֹן, וְתוּבוּ לְגַבֵּי מָארֵיכוֹן. אֵתָיוּ, כְּמַאן דְּזַמִּין לְקַבְּלָא לִבְנוֹי, וּלְרַחֲמָא עָלַיְיהוּ. אוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּקֵּר וְגַם לַיְלָה, קָרָא וְאָמַר אֵתָיוּ. זַכָּאָה עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּמָארֵיהוֹן בָּעֵי עֲלוֹן, וְקָרָא לוֹן לְקָרְבָא לוֹן לְגַבֵּיהּ.

כְּדֵין עַמָּא קַדִּישָׁא, בָּעָאן לְאִתְחַבְּרָא, וּלְאַעְלָא בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא. וְכָל מַאן דְּאַקְדִּים בְּקַדְמִיתָא, אִתְחַבָּר בִּשְׁכִינְתָּא בְּחִבּוּרָא חָדָא. תָּא חֲזֵי, הַהוּא קַדְמָאָה דְּאִשְׁתְּכַח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, (וְאוֹרִיךְ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא) זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּאִיהוּ קַיְימָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. וְדָא אִיהוּ רָזָא (משלי ח) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי. דָּא סָלִיק בְּסִלּוּקוּ עִלָּאָה. וְאִי תֵּימָא, הָא תָּנִינָן בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְלָא אַשְׁכַּח תַּמָּן עֲשָׂרָה, מִיָּד כּוֹעֵס. וְאַתְּ אָמַרְתְּ הַהוּא חַד דְּאַקְדִּים, אִתְחַבָּר בִּשְׁכִינְתָּא, וְקַיְימָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק.

אֶלָּא, (נש"א קנ"ו ע"א) לְמַלְכָּא דְּשַׁדַּר לְכָל בְּנֵי מָתָא, דְּיִשְׁתַּכְחוּן עִמֵּיהּ בְּיוֹם פְּלָן, בְּדוּף פְּלָן. עַד דַּהֲווֹ מְזַמְּנֵי גַּרְמַיְיהוּ אִינּוּן בְּנֵי מָתָא, אַקְדִּים חַד וְאָתָא לְהַהוּא אֲתַר. בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ אָתָא מַלְכָּא, אַשְׁכַּח לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּאַקְדִּים תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ, פְּלָן בְּנֵי מָתָא אָן אִינּוּן. אָמַר לֵיהּ, מָארִי, אֲנָא אַקְדֵּימְנָא מִנַּיְיהוּ, וְהָא אִינּוּן אָתָאן אֲבַתְרָאי לְפִקּוּדָא דְּמַלְכָּא. כְּדֵין, טָב בְּעֵינֵי מַלְכָּא, וְיָתִיב תַּמָּן בַּהֲדֵיהּ, וְאִשְׁתָּעִי עִמֵּיהּ, וְאִתְעֲבִיד רְחִימָא דְּמַלְכָּא. בֵּין כַּךְ (דף קכ"א ע"ב) וּבֵין כַּךְ, אָתוּ כָּל עַמָּא, וְאִתְפַּיֵּיס מַלְכָּא עִמְּהוֹן, וְשָׁדַר לוֹן לִשְׁלָם. אֲבָל אִי אִינּוּן בְּנֵי מָתָא לָא אַתְיָין, וְחַד לָא אַקְדִּים לְאִשְׁתָּעִי קָמֵי מַלְכָּא, לְאִתְחַזָּאָה בְּגִינַיְיהוּ דְּהָא כֻּלְּהוּ אַתְיָין. מִיָּד כָּעִיס וְרָגִיז מַלְכָּא. אוֹף הָכָא, כֵּיוָן דְּחָד אַקְדִּים, וְאִשְׁתַּכַּח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, וּשְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְאַשְׁכַּח לֵיהּ, כְּדֵין אִתְחַשִּׁיב כְּאִלּוּ כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן. דְּהָא דָּא אוֹרִיךְ לוֹן תַּמָּן. מִיָּד אִתְחַבְּרַת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וַיְתֵבִי בְּזִווּגָא חַד, וְאִשְׁתְּמוֹדַע בַּהֲדֵיהּ, וְאוֹתִיב לֵיהּ בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק. וְאִי חַד לָא אַקְדִּים וְלָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, מַה כְּתִיב, (ישעיה נ) מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. וְאֵין עֲשָׂרָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְאֵין אִישׁ, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָאי, לְמֶהֱוֵי גַּבָּאי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים לְמֶהֱוֵי בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק.

וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בַּהֲדֵיהּ, וְשָׁאִיל עֲלוֹי, אִי יוֹמָא חַד לָא אָתֵי, כְּמָה (בלק קצ"ו ע"א) דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (ישעיה נ) מִי בָכֶם יְרֵא יְיָ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. וְהָא אִתְעַרְנָא בְּהַאי דִּכְתִיב, אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר, דְּהָא דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, דַּרְגָּא גּוֹ דַּרְגָּא, הַהוּא שׁוֹמֵר, קוֹרֵא בְּחֵילָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְדָא אִיהוּ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ, עַבְדּוֹ, דָּא מְטַטְרוֹן. וּבְגִין כָּךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַקְדִּים לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, לְסַלְקָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּקַאמְרָן.

כַּד אָתֵי צַפְרָא, וְצִבּוּרָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, בָּעוּ לְאִשְׁתַּכְחָא בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּדָוִד. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּסִדּוּרָא אִיהוּ לְאִתְעָרָא רְחִימוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, לְאַתְקָנָא תִּקּוּנִין, וּלְאִתְעָרָא חֶדְוָה. דְּהָא בְּגִין דָּא לֵיוָאֵי מִתְעָרֵי לְאִתְעָרָא רְחִימוּ וְחֶדְוָה לְעֵילָּא, בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן. וּמַאן דְּמִשְׁתָּעֵי בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא בְּמִלִּין דְּחוֹל, וַוי לֵיהּ, דְּאַחֲזֵי פְּרוּדָא, וַוי לֵית דְּגָרַע מְהֵימְנוּתָא. וַוי לֵיהּ דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בֶּאֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל. דְּאַחֲזֵי דְּהָא לֵית (לֵיהּ) אֱלָהָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, (וְלֵית לֵיהּ חוּלָקֵיהּ בֵּיהּ) וְלָא דָּחִיל מִנֵּיהּ, וְאַנְהִיג קְלָנָא בְּתִקּוּנָא (ס"א בְּתַקִּיפָא) עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל מְסַדְּרֵי בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, סִדּוּרָא דְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן וְסִדּוּרָא דְּצְלוֹתָא, כְּדֵין מִתְכַּנְּשֵׁי תְּלַת מַשְׁרְיָין דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. מַשְׁרְיָיתָא חֲדָא, אִינּוּן

מַלְאָכִין קַדִּישִׁין (עילָאִין) דְּקָא מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָמָא, בְּגִין דְּאִית אַחֲרָנִין דְּקָא מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלֵילְיָא. וְאַחֲרָנִין (ס"א וְאִלֵּין) אִינּוּן דְּקָא מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַמְרִין שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן בַּהֲדֵייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּימָמָא.

מַשְׁרְיָיתָא תִּנְיָינָא, אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּכָל קְדוּשָׁה וּקְדוּשָׁה דְּיִשְׂרָאֵל, מְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא. וּבְשׁוּלְטָנָא דִּלְהוֹן, כָּל אִינּוּן דְּמִתְעָרִין בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, (ס"א הֵיכָלִין) בַּהֲהִיא צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל (ס"א דְּמִיוֹשֶׁב).

מַשְׁרְיָיתָא תְּלִיתָאָה אִינּוּן (ר"ס ע"ב) עוֹלֶמְתָן עָלְאִין. דְּקָא מִתְתַּקְּנֵי עִם מַטְרוֹנִיתָא, וּמִתַּקְּנֵי לָהּ לְאַעֲלָא לָהּ קָמֵי מַלְכָּא, וְאִלֵּין אִינּוּן מַשְׁרְיָין עָלְאִין עַל כֻּלְּהוּ. (ר"ס ע"ב) וְכֻלְּהוּ מִתְתַּקְּנֵי, בְּסִדּוּרָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּמִתַּתְקְנֵי לְתַתָּא, בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, וּבְהַהִיא צְלוֹתָא דְּקָא מְצַלּוּ יִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן דְּאִלֵּין תְּלַת מַשְׁרְיָין מִזְדַּמְּנָן, כְּדֵין יִשְׂרָאֵל פַּתְחֵי שִׁירָתָא, וְזַמְּרֵי קָמֵי מָאֲרֵיהוֹן. וְהַהִיא מַשְׁרְיָיתָא חֲדָא, דְּי מְמָנָא לְשַׁבְּחָא לְמָאֲרֵיהוֹן בִּימָמָא, אִזְדַּמְּנָן עָלַיְיהוּ, וְזַמְּרֵי עִמְּהוֹן כַּחֲדָא, בְּאִינּוּן שְׁבָחֵי דְּדָוִד מַלְכָּא, וְהָא אוּקִימְנָא מִלֵּי.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִסַּיְּימֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָחֵי דְּאִינּוּן תּוּשְׁבְּחָן דְּדָוִד, כְּדֵין תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁירָתָא דְּיַמָּא, כְּמָה

דְּאוֹקִימְנָא. וְאִי תֵּימָא, הַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא אַמַּאי אִיהִי בְּתִקוּנָא בַּתְרַייְתָא בָּתַר שְׁבָחֵי דְּדָוִד, וְהָא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, אַקְדִּימַת לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְאַקְדִּימַת לַנְּבִיאִים, וְאַקְדִּימַת לַכְּתוּבִים, וּכְמָה דְּאַקְדִּימַת, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַקְדָּמָא. (נ"א בְּשִׁירָתָא)

אֶלָּא, מִגּוֹ דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְתַּקְנַת אֶלָּא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, מִשּׁוּם הָכִי אִצְטְרִיךְ לוֹמַר לָהּ בְּשִׁירוּתָא דְּתִקוּנָהָא, וְהַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא מְעַלְיָא, מִכָּל שְׁאָר תּוּשְׁבְּחָן דְּעָלְמָא. וְאִיהִי לָא אִתְתַּקְנַת מִכֻּלְּהוּ, כְּמָה דְּאִתְתַּקְנַת (דף קל"ב ע"א) מִתּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא. וּבְגִין דָּא, אִיהִי סָמוּךְ לִצְלוֹתָא דְּמִיּוּשָׁב, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

בָּהּ שַׁעֲתָא כַּד שִׁירָתָא דְּיַמָּא אִתְמַר, מִתְעַטָּרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא כִּתְרָא, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְטָרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְהַהוּא (ח' ע"ב) כִּתְרָא גְּלִיפָּא מְחֻקָּקָא בְּשָׁמָהָן קַדִּישִׁין, כְּמָה דְּאִתְעַטָּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא יוֹמָא דְּאַעְבָּרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, וְאַטְבַּע לְכָל מַשְׁרְיָין דְּפַרְעֹה וּפָרָשׁוֹהִי. בְּגִין דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּהַאי שִׁירָתָא. וְכָל מַאן דְּזָכֵי לָהּ בְּהַאי עָלְמָא, (ס' ע"א) זָכֵי לְמֵחֱמֵי לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתִקוּנֵי הַהוּא כִּתְרָא, וּבַחֲגִירוּ דְּזַיְינֵיהּ, וְזָכֵי לְשַׁבְּחָא הַאי שִׁירָתָא תַּמָּן, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

כֵּיוָן דְּמָטֵי בַּר נָשׁ לְיִשְׂתַּבַּח נָטֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא כְּתָרָא, וְשַׁוֵּי לֵיהּ קָמֵיהּ, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׂרִיאַת לְאִתְתַּקָּנָא לְמֵיתֵי קָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה. וְאִצְטְרִיךְ לְאַכְלָלָא לֵהּ, בְּתְלֵיסַר מִכְיָלָן דְּרַחֲמֵי עִלָּאֵי, דְּמִנְּהוֹן אִתְבָּרְכַת. וְאִינּוּן תְּלֵיסַר בּוּסְמִין עִלָּאִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ד) נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן וְגוֹ', וְהָכָא אִינּוּן, שִׁיר, וּשְׁבָחָה, הַלֵּל, וְזִמְרָה, עוֹז, וּמֶמְשָׁלָה, נֶצַח, גְּדוּלָה, וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה, וְתִפְאֶרֶת, קְדוּשָּׁה. הָא תְּרֵיסָר. וּלְבָתַר לְחַבְּרָא לֵהּ בַּהֲדַיְיהוּ, וְלוֹמַר וּמַלְכוּת, וַהֲווּ תְּלֵיסָר. בְּגִין דְּאִיהִי מִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְכְּלִילַת בֵּינַיְיהוּ, לְשַׁוָּאָה לְבָּא וּרְעוּתָא בְּהַאי, וְלָא לִישְׁתָּעֵי כְּלָל, דְּלָא לְפְסוֹק בֵּינַיְיהוּ. וְאִי פָּסִיק בֵּינַיְיהוּ, מִתְּחוֹת גַּדְפֵּי כְּרוּבְיָיא נָפִיק חַד שַׁלְהוֹבָא, וְקָארֵי בְּחֵילָא וְאָמַר, פְּלַנְיָא דִּי פָּסִיק גְּאוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׁתְּצֵי וְיִתְפְּסַק, דְּלָא יֶחֱמֵי גְּאוּתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כו) וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת ה', בְּגִין דְּאִלֵּין תְּלֵיסָר אִינּוּן גְּאוּת יְיָ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֵל הַהוֹדָאוֹת כו', דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה דְּשַׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּכָל הָנֵי שְׁבָחָן אִינּוּן לְגַבֵּהּ דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כַּד מְשַׁתְּבְּחָא בְּמַשְׁרְיָיתָא דִּלְתַתָּא.

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, לְמַלְכָּא דְּשַׁלְמָא דִּילֵיהּ, מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, (ישעיה מה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. וְהָא אִתְעַרְנָא בֵּיהּ, וְאַתְעַרוּ חַבְרַיָּיא דְּהָנֵי אִינּוּן תִּיקוּנִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה. (אֵל אֲדוֹן).

א"ל בָּרוּ"הּ: תִּקוּנֵי דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִינּוּן כ"ב אַתְוָון זְעִירִין, בְּגִין דְּאִית (בראשית ג' ע"ב) אַתְוָון רַבְרְבָן, וְאַתְוָון זְעִירִין. אַתְוָון זְעִירִין, מֵעָלְמָא תַּתָּאָה. אַתְוָון רַבְרְבָן, מֵהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי.

בְּכֹלָּא אִינּוּן רַבְרְבָן, אִינּוּן רַבְרְבָן בְּגַרְמַיְיהוּ. כַּד (לא) אַתְיָין יְחִידָאִין אִינּוּן רַבְרְבָן (נ"א דְּבַר וְנוּקְבָא פְּשִׁיטָן) דְּכַד לָא פְּשִׁיטָן יַתִּיר, אִינּוּן אַתְיָין כָּל אָת וְאָת בִּרְתִּיכָא דְּחַזֵּי לֵיהּ, כְּגוֹן שַׁבָּחָא דְּשַׁבָּת דְּאִינּוּן אַתְוָון דְּשַׁבַּח, אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, בָּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה. אִלֵּין אַתְוָון בַּחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ תֵּיבִין, דְּאִינּוּן חֲמִשִּׁין תַּרְעִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

תְּרֵין אַתְוָון אָחֳרָנִין דִּי בְּסוֹפָא: ש"ת. אִינּוּן בְּשִׁית שִׁית תֵּיבִין, דְּאִינּוּן שִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְנַפְקֵי מִתַּמָּן. כְּגוֹן: שֶׁבַח יִתְּנוּ לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדוּלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ.

אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון, בְּשִׁית שִׁית תְּרֵין אַתְוָון קַדְמָאֵי,

בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ. כְּלְהוּ שְׁאָר אַתְוָון דִּי בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּלְהוּ בְּאַרְבַּע אַרְבַּע, בְּגִין דְּאִינּוּן בְּרָזָא דִּרְתִיכָא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן אַתְוָון קַדְמָאֵי וְאִינּוּן דִּבְסוֹפָא, אִינּוּן שְׁלִימוּ דִּכ"ב אַתְוָון, בְּגִין דְּאִית בְּהוּ כ"ב תֵּיבִין, לָקָבֵל כ"ב אַתְוָון עִלָּאִין. אִשְׁתָּאֲרוּ תְּמַנְיסָר אַתְוָון אַחֲרָנִין, דְּקָא סָלְקִין בִּרְתִיכַיְיהוּ לְאַרְבַּע אַרְבַּע, לְשִׁבְעִין וּתְרֵין תֵּיבִין, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא מְפָרָשׁ, גְּלִיפָא קַדִּישָׁא דְּע"ב אַתְוָון, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטָּר בְּהוּ. וּשְׁמָא דָּא, אִיהוּ מְעַטָּרָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְסָלִיק בְּרָזָא דָּא, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ גּוֹ שְׁלִיחוּתָא (דְּמָארֵיהּ) דִּשְׁכִינְתָּא.

וְסִימָנִיךְ דְּאִלֵּין אַתְוָון, דְּקָא מִתְעַטָּרָן בִּשְׁבָחָא עִלָּאָה, דָּא קַדְמָאֵי וְסוֹפֵי, דְּסַלְקִין בְּעִטָּרַיְיהוּ אִינּוּן א"ת ב"ש. אָלֶף בְּחָמֵשׁ. תָּי"ו בְּשִׁי"ת. בֵּית בְּחָמֵשׁ. שִׁי"ן בְּשִׁית. בְּגִין כָּךְ רָזָא דְּא"ת ב"ש (דף קכ"ב ע"ב) כְּלָלָא דִּכ"ב אַתְוָון, דְּאִינּוּן עֲטָרָה דְּתִלְתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין. (ס"א דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא).

וְסִימָן דְּאִינּוּן אַתְוָון אָחֳרָנִין דְּסַלְקִין בִּרְתִיכַיְיהוּ, גַ"ר. שְׁאָרֵי בְּגִימ"ל, וְסִיּוּם בְּרֵי"שׁ, וְכְלְהוּ רָזָא דְּרְתִיכָא קַדִּישָׁא. א"ת ב"ש, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. ג"ר, רָזָא דְּרְתִיכָא קַדִּישָׁא, דְּסַלְקָא לְע"ב, וְאִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאִתְעַטָּרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מִגּוֹ רְתִיכָא עִלָּאָה. (דִּכְתִיב, (תהלים מ"ח) כִּשְׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתֶךָ)

וּבְגִין כַּךְ הַהוּא שְׁמָא דְּע״ב כְּלִילָא בְּרָזָא דַּאֲבָהָן, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. וְאִיהִי מִתְעַטְּרָא בְּהוּ, לְמֶהֱוֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְלָאו שְׁמָא עִלָּאָה, כְּאִינּוּן שְׁמָהָן עִלָּאִין, דְּעִלְמָא עִלָּאָה, דְּאִתְאַחֲדָן לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי שְׁמָא עִלָּאָה אִיהוּ, אֲבָל רָזָא דִּילֵיהּ, דָּוִד מַלְכָּא, דְּמִתְעַטְּרָא בַּאֲבָהָן.

שְׁמָא דְּמ״ב אַתְוָון רָזָא דִּילֵיהּ אֲבָהָן, דְּקָא (ויקרא ע״ט ע״א, ק״ח, רנ״ו ע״ב) **מִתְעַטְּרָן בְּעִלְמָא עִלָּאָה. וְעִלְמָא עִלָּאָה בְּמַה דְּלְעֵילָּא.** (ס״א וְסַלְקָא רָזָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, עַד דְּאִתְעַטָּרָא בְּאֵין סוֹף) **וְעַל דָּא, סָלִיק וְלָא נָחִית, אִתְעַטָּר גּוֹ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה. זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמַאן דְּיָדַע לֵיהּ, וְאִזְדַּהַר בֵּיהּ.**

שְׁמָא דְּע״ב אַתְוָון, דָּוִד דְּקָא (בראשית ל״ג ע״ב, ר״ז ע״ב, רל״ד ע״ב, ויקרא ק״נ ע״ב) **מִתְעַטְּרָא בַּאֲבָהָן, וְרָזָא דִּילֵיהּ סָלִיק וְנָחִית, כְּגַוְונָא דָּא מצפ״ץ,** (מצפ״ץ) **שְׁמָא דְּתְלֵיסַר מִכִּילִין דְּרַחֲמֵי. אִינּוּן תְּרֵיסַר, רָזָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא, דְּנָפִיק מֵחָד, דְּשַׁרְיָא עָלַיְיהוּ וּבְגִין כַּךְ** (סָלִיק וְנָחִית, וְכֻלְּהוּ סַלְּקִין וְנַחְתִּין בְּר הָאי שְׁמָא דְּמ״ב דְּסָלִיק וְלָא נָחִית וְעַל דָּא) **שְׁמָא דְּע״ב סָלִיק וְנָחִית, סָלִיק מִסְטְרָא דָּא, וְנָחִית מִסְטְרָא דָּא. שְׁמָא דְּתְלֵיסַר מִכִּילָן, סָלִיק מִסְטְרָא דָּא, וְנָחִית מִסְטְרָא דָּא, וְהַהוּא דְּנָחִית בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ לְתַתָּא. וְעַל דָּא, א״ת ב״ש ג״ר ד״ק ה״ץ ו״פ ז״ע ח״ס ט״ן י״ם כ״ל. אַתְוָון קַדְמָאֵי**

סַלְקִין בְּחוּשְׁבָּנָא, וְאַתְוָון אַחֲרָנִין נַחְתֵּי בְּחוּשְׁבָּנָא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ דִּלְעֵילָּא לְתַתָּא.

שְׁמָא דְּמ״ב, אִיהוּ מִתְעַטָּרָא לְרָתִיכָא עִלָּאָה. שְׁמָא דְּע״ב, אִיהוּ מִתְעַטָּרָא לְרָתִיכָא תַּתָּאָה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּמִשְׁתַּדֵּל לְמִנְדַּע לְמָארֵיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וּבְגִין כַּךְ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשַׁבָּת דְּקָא מְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא דְּשָׁלְמָא דִּילֵיהּ. מְשַׁבַּח לֵיהּ בִּשְׁמָא דְּע״ב, ובכ״ב תֵּיבִין, רָזָא דְּכ״ב אַתְוָון, בְּגִין דְּתִתְעַטַּר בֵּיהּ לְסַלְקָא לְעֵילָּא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא. וְעַל דָּא, אֵל אָדוֹן, תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי אִיהוּ, וּפְרִיחוּ (ס״א וּפְרִיכוּ) דְּרָתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּמִתְעַטָּרָא לְסַלְקָא לְעֵילָּא, וּפְרִיחוּ דְּכֻנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְעַטָּרָא לְסַלְקָא גּוֹ רָתִיכָא עִלָּאָה.

א״ת ב״ש, סַלְקִין (רס״א ע״א) וְנַחְתִּין, כְּמָה דְּאִתְּמַר. אָמַר לֵיהּ ב״ם סַלְקִין וְלָא נַחְתִּין, וְסִימָנִיךְ, דָּא שַׁבָּ״ת בִּלְחוֹדוֹי. וְדָא שַׁבָּ״ת וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּסַלְקָא רָזָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, עַד דְּמִתְעַטָּרָא כֻּלָּא בְּאֵין סוֹף.

אֵל בָּרוּךְ, דָּא סִדּוּרָא דְּאַתְוָון זְעִירִין, וְתִקּוּנֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא בִּצְלוֹתָא. וּבְגִין דְּאִינּוּן אַתְוָון זְעִירִין, לֵית (ר״ה ע״ב) רְוָוחָא בֵּינַייהוּ, וְאִינּוּן תִּקּוּנֵי עוּלֵימָתָן דְּאַתְיָין עִם מַטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה.

קְדוּשָּׁא דָּא דְּקָא מְקַדְּשִׁי מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, לָאו אִיהוּ בְּיָחִיד. וְהָא אוּקִימְנָא, כָּל קְדוּשָּׁה דְּאִיהוּ בִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, יָחִיד אָסִיר לֵיהּ לְמֵימַר. תַּרְגּוּם, לְעוֹלָם בְּיָחִיד, וְלָא בְּסַגִּיאִין, וְיָחִיד אִיהוּ תִּקּוּנָא דִּילֵיהּ וַדַּאי, וְלָא סַגִּיאִין. וְסִימָן לְרָזָא דָּא, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם. שְׁנַיִם לִישָׁנָא דְּסַגִּיאִין אִיהוּ, דְּוַדַּאי קְדוּשָּׁה דִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ אָסִיר אִיהִי (קכ"ט) בְּיָחִיד. קְדוּשַׁת תַּרְגּוּם אָסִיר אִיהוּ בְּסַגִּיאִין, אֶלָּא בְּיָחִיד לְעוֹלָם. אֶחָד תַּרְגּוּם תָּנֵינָן, וְלָא תְּרֵין וְלָא יַתִּיר. תַּרְגּוּם אַתְיָא לְמִיעוּטָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. לָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ אַתְיָא לְרִבּוּיָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. דְּמַעֲלִין בַּקּוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. וּבְתַרְגּוּם מוֹרִידִין וְלֹא מַעֲלִין. אֶחָד תָּנֵינָן, וְלָא יַתִּיר, וְלָא מַעֲלִין כְּלָל.

קְדוּשָּׁא דָּא, קְדוּשָּׁתָא דְּאִתְקַדְּשַׁת שְׁכִינְתָּא, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ, לְאִתְתַּקָּנָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וּבְגִין דְּאִיהִי קְדוּשַׁת עָלְמָא תַּתָּאָה, אִיהִי מְיוּשָּׁב וְלָא בַּעֲמִידָה. (דף קל"ג ע"א) קְדוּשָּׁה אַחֲרָא דְּאַהֲדּוּרֵי צְלוֹתָא, אִיהִי קְדוּשָּׁתָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּבְגִין כַּךְ אִיהִי בַּעֲמִידָה, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְתַתָּא, וְכָל מִלּוֹי דְּעָלְמָא עִלָּאָה, אִיהוּ בַּעֲמִידָה וְלָא מְיוּשָּׁב.

וּבְכָל הָנֵי קְדוּשְׁתֵי, יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשֵׁי בְּהוּ לְתַתָּא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדוּשָּׁה דִּרְתִיכָא תַּתָּאָה

מִיּוּשָׁב. וּבִקְדוּשָׁה דִּרְתִּיכָא עִלָּאָה מְעוּמָּד. קְדוּשָׁה אַחֲרָא, אִיהִי (רס"א ע"ב) תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, בְּגִינֵי כַּךְ אִיהִי בָּתַר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְּאִיהִי תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, עַל קְדוּשָׁן אַחֲרָנִין, אִיהִי לְבָתַר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְּכָל חַד וְחַד בָּעֵי לְאַמְשָׁכָא עָלַיהּ מֵהַהוּא תּוֹסֶפֶת, אִתְתָּקַן לְכָל יָחִיד וְיָחִיד קְדוּשַׁת תַּרְגּוּם. וְאִי תֵּימָא הָא אִית בָּהּ קְדוּשַׁת לָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ. הַהוּא לַצִּבּוּר, לְאִתְקַדְּשָׁא כֻּלְּהוּ בִּכְלָל, בְּהַהוּא תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה. וּבְגִין דְּיָחִיד לֵית לֵיהּ רְשׁוּת, לְאוֹמְרָהּ בְּלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, וּלְאִתְקַדְּשָׁא יְחִידָאי, אַתְקִינוּ לָהּ בְּלָשׁוֹן תַּרְגּוּם, וְאִיהוּ בְּיָחִיד, לְאִתְקַדְּשָׁא כָּל חַד וְחַד בְּהַהוּא תּוֹסֶפֶת, לְאַמְשָׁכָא עָלַיהּ קְדוּשָׁה יַתִּיר. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקָא מִתְקַדְּשֵׁי בְּקִדּוּשֵׁי עִלָּאֵי, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּבֵקִין לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

כְּתִיב (מלכים ב ד) הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עוֹבֵר וְגוֹ', וּכְתִיב נַעֲשֶׂה נָא עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה וְגוֹ', בְּהַאי קְרָא אִית לָן סְמָךְ בְּעָלְמָא לְסִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא. הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי, דָּא אִיהוּ רְעוּתָא דְּאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה בְּגַוִּיהּ בִּצְלוֹתָא. כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא, דָּא אִיהוּ עָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יָתִיב עַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְכָל קַדִּישָׁאן נָפְקִין מִגֵּיהּ, וְאִיהוּ מְקַדֵּשׁ לְכֻלְּהוּ עָלְמִין. עוֹבֵר

עָלֵינוּ תָּמִיד, מֵהַהוּא קְדוּשָׁה דְּאִיהוּ מְקַדֵּשׁ לְכָל עָלְמִין לְעֵילָּא, אִיהוּ מְקַדֵּשׁ לָן בְּהַאי עָלְמָא. דְּהָא לֵית קְדוּשָׁה לְעֵילָּא, אֶלָּא אִי אִית קְדוּשָׁא לְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כב) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהוֹאִיל וְכַךְ הוּא, נַעֲשֶׂה נָא עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה, דָּא אִיהוּ סִדּוּרָא דְּתִקּוּנָא (ויחי רכ"ח ע"ב) דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עֲלִיַּת קִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה לח) וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. קְטַנָּה: בְּגִין דְּאִיהִי זְעֵירָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה. וְנָשִׁים לוֹ שָׁם בְּתִקּוּנָא דָּא דְּאָנָן מְתַקְּנִין, וּבְסִדּוּרָא דִּילָן בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן וּבְצִלּוֹתָא, (וּבְתִקּוּנָא דָּא) אָנָן מְתַקְּנִין לְגַבֵּיהּ, לְנַיְחָא דִּילֵיהּ. מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה. אַרְבַּע אִלֵּין, כְּלִהוּ בִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן. וְאִיהִי (כֻּלָּא) בְּכָל תִּקּוּנִין אִלֵּין מִתְתַּקְּנָן, לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה בְּסִדּוּרָא דְּאָנָן מְסַדְּרִין.

בְּסִדּוּרָא דְּצִלּוֹתָא דְּעַרְבִית, וּבְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ, הָא מִטָּה.

בְּסִדּוּרָא דְּאִינּוּן קָרְבָּנִין וְעֹלָוֹן, דְּאָנָן מְסַדְּרִין בְּצַפְרָא וְאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, הָא שֻׁלְחָן. וּבַהַהוּא סִדּוּרָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִיּוּשָׁב, וּבְתִקּוּנָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, בַּהַהוּא יִחוּדָא דְּאָנָן מְתַקְּנִין הָא כִּסֵּא. בַּהַהוּא סִדּוּרָא דְּצִלּוֹתָא דְּמָעוּמָד, וּבְאִינּוּן קְדוּשָׁאן, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, וּבִרְכָאן, דְּאָנָן מְסַדְּרִין (לָה) הָא מְנוֹרָה.

זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּדָא שַׁוִּי בִּרְעוּתֵיהּ, לְאַשְׁלָמָא לְגַבֵּי מָאנֵי דְּמַאֲרֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּלְאַתְקָנָא הַאי עַלְיַת קִיר קְטַנָּה, לְגַבֵּי מָאנֵי דְּמַאֲרֵיהּ בְּהָנֵי תִּקּוּנִין. כְּדֵין וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא אוּשְׁפִּיזֵיהּ בְּכָל יוֹמָא. זַכָּאָה אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּאִלֵּין אַרְבַּע, אִינּוּן תִּקּוּנֵי דִּשְׁכִינְתָּא, לְאִתְתַּקָּנָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. בְּאַרְבַּע תִּקּוּנִין אִלֵּין, אִתְתַּקָּנַת בִּשְׁפִירָהָא, בְּחֶדְוָותָא, בְּחֶזְוָותָא, עַל יְדֵי דְּעַמָּא קַדִּישָׁא בְּכָל יוֹמָא.

מִטָּה אִתְיְהִיבַת לֵיהּ לְיַעֲקֹב לְאִתְתַּקָּנָא, וְעַל דָּא יַעֲקֹב אַתְקִין צְלוֹתָא דְּעַרְבִית. שֻׁלְחָן אַתְקִין דָּוִד מַלְכָּא, בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּאִיהוּ אַתְקִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי. כְּסָא אַתְקִין אַבְרָהָם, בְּאִתְקַשְּׁרוּתָא דִּילֵיהּ, דְּעָבִיד טִיבוּ וּשְׁלִימוּ דְּנִשְׁמָתִין לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, וְלֵית תִּקּוּנָא דְּכְסָא, אֶלָּא בְּחֶסֶד דְּאַבְרָהָם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא. מְנוֹרָה (דף קל"ג ע"ב) אַתְקִין יִצְחָק, דְּאַקְדִּישׁ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עָלְמָא, וְנָהִיר נְהִירוּ דְּבוּצִינָא עִלָּאָה בְּהַהִיא קְדוּשָׁה. בְּגִינֵי כַּךְ, צְרִיכִין עַמָּא קַדִּישָׁא, לוֹמַר תָּדִיר וּלְשַׁוָּאָה רְעוּתְהוֹן, לְסַדְּרָא לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ מָאנֵי דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה, לְמֶהֱוֵי שְׁלִימוּ בְּכָל יוֹמָא, עֵילָּא וְתַתָּא.

(ד"א כאן חסר) בְּשַׁעֲתָא דְּקָא מְיַחֲדֵי יִשְׂרָאֵל, יְחוּדָא דְּרָזָא דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בִּרְעוּתָא שְׁלִים, כְּדֵין נַפְקֵי מִגּוֹ סְתִימוּ דְּעֶלְמָא עִלָּאָה, חַד נְהִירוּ, וְהַהוּא נְהִירוּ בָּטַשׁ גּוֹ בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וְאִתְפְּלַג לְע׳ נְהוֹרִין, וְאִינּוּן ע׳ נְהוֹרִין, בְּע׳ עַנְפִין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי.

כְּדֵין, הַהוּא אִילָנָא סָלִיק רֵיחִין וּבוּסְמִין, וְכָל אִילָנֵי דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כֻּלְּהוּ סַלְקִין רֵיחִין, וּמְשַׁבְּחָן לְמָארֵיהוֹן, דְּהָא כְּדֵין אִתְתַּקְּנַת מַטְרוֹנִיתָא, לְאַעֲלָא לַחוּפָּה בַּהֲדֵי בַּעְלָהּ, כָּל אִינּוּן שַׁיְיפִין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ מִתְחַבְּרָן בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא, וּבִרְעוּתָא חֲדָא, לְמֶהֱוֵי חַד בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל. וּכְדֵין בַּעְלָהּ אִתְתָּקַן לְגַבָּהָא לְאַעֲלָא לַחוּפָּה בְּיִחוּדָא חַד, לְאִתְיַיחֲדָא בְּמַטְרוֹנִיתָא.

וְעַל דָּא אֲנָן מִתְעַרֵי לֵיהּ, וְאָמְרִינָן (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אַתְקִין גַּרְמָךְ, הָא בַּעְלִיךְ יֵיתֵי לְגַבֵּיךְ בְּתִקּוּנוֹי, זַמִּין לָקַבְלָךְ. יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אֶחָד, בְּיִחוּדָא חֲדָא, בִּרְעוּתָא חֲדָא, בְּלָא פְּרוּדָא, דְּכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ אִתְעַבִּידוּ חַד, וְעַיְילִין בְּחַד תִּיאוּבְתָּא.

כֵּיוָן דְּאָמְרֵי יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אֶחָד בְּאִתְעָרוּתָא דִּשְׁית סִטְרִין, כְּדֵין כָּל אִינּוּן שִׁית סִטְרִין, אִתְעַבִּידוּ חַד וְעָאלִין בְּחַד תִּיאוּבְתָּא, וְרָזָא דָּא ו׳ חַד פְּשִׁיטוּ בִּלְחוֹדוֹי, בְּלָא דְּבֵקוּתָא אַחֲרָא לְגַבֵּיהּ, אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי פָּשִׁיט מִכֹּלָּא, וְאִיהוּ חַד.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, מַטְרוֹנִיתָא מִתְתַּקְנָא וּמִתְקַשְׁטָא, וְעַיְּילִין לָהּ שַׁמְשָׁהָא בִּלְחִישׁוּ סַגִּי, לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וְאַמְרֵי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דָּא אִיהוּ בִּלְחִישׁוּ, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַעֲלָא לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. זַכָּאָה עַמָּא דְּיַדְעֵי דָּא, וּמְסַדְּרֵי סִדּוּרָא עִלָּאָה דִּמְהֵימְנוּתָא.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְחַבְּרוּ בַּעְלָהּ וּמַטְרוֹנִיתָא כַּחֲדָא, כְּדֵין כָּרוֹזָא נָפִיק מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם, אִתְעָרוּ חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דְּגַלֵּי רְחִימוּתָא לְגַבֵּי מָאֲרִיכוֹן.

כְּדֵין אִתְעַר חַד מְמָנָא עִלָּאָה, (קכ"ז ע"א) **בּוּאֵ"ל שְׁמֵיהּ, רַב מַשְׁרְיָין, וּבִידֵיהּ אַרְבַּע מַפְתְּחָן, דְּנָטִיל מִד' סִטְרֵי עָלְמָא, וְחַד מַפְתְּחָא אִתְרְשִׁים בְּאָת י', וּמַפְתְּחָא אָחֳרָא אִתְרְשִׁים בְּאָת ה'. וְחַד מַפְתְּחָא אִתְרְשִׁים בְּאָת ו'.** (מַפְתְּחָא אָחֳרָא אִתְרְשִׁים בְּאָת ה') **וְאָנַח לְהוּ תְּחוֹת אִילָנָא דְּחַיֵּי. אִינּוּן תְּלַת מַפְתְּחָן, דְּאִתְרְשִׁימוּ בִּתְלַת אַתְוָון אִלֵּין, אִתְעֲבִידוּ חַד. כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִידוּ חַד, הַהוּא מַפְתְּחָא אָחֳרָא, סָלִיק וְקָאִים וְאִתְחַבָּר בְּהַהוּא אָחֳרָא כְּלָלָא דִּתְלַת, וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין וְחַיָּילִין עַיְּילִין לְאִינּוּן תְּרִין מַפְתְּחָן גּוֹ גִּנְתָּא וְכֻלְּהוּ מִיַּחֲדֵי כְּגַוְונָא דִּלְתַתָּא.**

יְהוָ"ה: דָּא רְשִׁימוּ דְּאָת י', רֵישָׁא עִלָּאָה דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא. אֱלֹהֵינוּ: דָּא אִיהוּ רָזָא דִּרְשִׁימוּ דְּאָת

ה' עִלָּאָה, אָת תִּנְיָינָא דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא. יְדוֹ"ד: דָּא מְשִׁיכוּ דְּאִתְמְשַׁךְ לְתַתָּא, בְּרָזָא דִּרְשִׁימוּ דְּאָת ו', דְּאִינּוּן תְּרֵין אַתְוָון אִתְמְשָׁכוּ לְמֶהֱוֵי בַּאֲתָר דָּא, וְאִיהוּ אֶחָד. כָּל הָנֵי תִּלְתָּא אִינּוּן חַד, בְּיִחוּדָא חַד.

כֵּיוָן דְּכָל דָּא אִתְעֲבִיד חַד בְּיִחוּדָא חַד, וְאִשְׁתְּאַר כּוּלָּא בְּרָזָא דְּאָת ו' שְׁלִים, מֵרֵישָׁא דְּמַבּוּעָא, וּמֵהֵיכָלָא פְּנִימָאָה, וְיָרִית לְאַבָּא וְאִימָּא, כְּדֵין עַיְילִין לְמַטְרוֹנִיתָא בַּהֲדֵיהּ, דְּהָא הַשְׁתָּא אִיהוּ שְׁלִים בְּכָל טִיבוּ עִלָּאָה, וְיָכִיל לְאַתְזָנָא לָהּ, וּלְמֵיהַב לָהּ מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא כַּדְקָא יָאוֹת. וְכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין דִּילֵיהּ כְּלְהוּ חַד. כְּדֵין עַיְילִין לָהּ לְגַבֵּיהּ, בִּלְחִישׁוּ. אֲמַאי בִּלְחִישׁוּ. בְּגִין דְּלָא יִתְעָרַב זָר בְּהַהִיא חֶדְוָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי יד) וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא יִתְעָרַב זָר.

כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְיַחַד לְעֵילָּא בְּשִׁית סִטְרִין. אוּף הָכִי אִיהִי אִתְיַחֲדַת לְתַתָּא בְּשִׁית סִטְרִין אָחֳרָנִין. בְּגִין לְמֶהֱוֵי (דף קכ"ד ע"א) אֶחָד לְעֵילָּא, וְאֶחָד לְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה יד) יְהֶיה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. אֶחָד לְעֵילָּא בְּשִׁית סִטְרִין, דִּכְתִיב, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. הָא שִׁית תֵּיבִין, לָקְבֵל שִׁית סִטְרִין. אֶחָד לְתַתָּא בְּשִׁית סִטְרִין, (הֵדָא הוּא דִּכְתִיב) בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, הָא שִׁית סִטְרִין אָחֳרָנִין בְּשִׁית תֵּיבִין. יְיָ אֶחָד לְעֵילָּא, וּשְׁמוֹ אֶחָד לְתַתָּא.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב אֶחָד לְעֵילָּא, וּלְתַתָּא לָא כְּתִיב אֶחָד. וְעַד הוּא אֶחָד, בְּחִלּוּפֵי אַתְוָון. אַתְוָון דְּדִכּוּרָא לָא מִתְחַלְּפֵי, אַתְוָון דְּנוּקְבָא מִתְחַלְּפֵי, דְּהָא שְׁבָחָא דְּדִכּוּרָא עַל נוּקְבָא. וּבְגִין דְּלָא תִּשְׁלוֹט עַיִן הָרָע, אֲנָן מְחַלְּפֵי אַתְוָון, דְּלָא אַמְרִינָן אֶחָד בְּאִתְגַּלְיָיא. וּבְזִמְנָא דְּאָתֵי, דְּיִתְעֲבַר עַיִן הָרָע מֵעָלְמָא, וְלָא תִּשְׁלוֹט, (בַּהֲדָה) כְּדֵין יִתְקְרֵי אֶחָד בְּאִתְגַּלְיָיא. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא אִתְדַּבַּק בַּהֲדָה, לָאו אִיהִי אֶחָד, אֶלָּא דַּאֲנָן מְיַחֲדִין לָהּ בִּלְחִישׁוּ, בְּרָזָא דְּאַתְוָון אָחֳרָנִין, וְאַמְרִי וְעֵד.

אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאָתֵי, דְּיִתְפְּרַשׁ הַהוּא סִטְרָא מִינָהּ, וְיִתְעֲבַר מֵעָלְמָא, כְּדֵין יִתְקְרֵי אֶחָד וַדַּאי, דְּלָא יֵהָא בַּהֲדָהּ שׁוּתָּפוּ וּדְבִיקוּ אַחֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, בְּאִתְגַּלְיָא בְּהֲדָיָא, וְלָא בִּלְחִישׁוּ, וְלָא בְּרָזָא.

וְעַל דָּא, אֲנָן מְיַחֲדִין לָהּ מֵהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, כְּמַאן דְּזַמִּין לְאַחֲרָא לְמֶיהֱוֵי סָהִיד דִּילֵיהּ. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ סָהִיד דִּילָן, וְסִטְרָא אַחֲרָא לָאו אִיהוּ סָהֲדָא לְגַבָּן. וּכְדֵין אִיהִי אִתְפְּרִישַׁת מֵהַהוּא סִטְרָא. כֵּיוָן דְּאָתַת, אֲנָן מַעֲלִין לָהּ לַחוּפָּה לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, מַלְכָּא עִלָּאָה, בְּכָל רְעוּתָא וְכַוָּונָא דִּלְבָּא, וְעַל דָּא אִיהוּ אֶחָד.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי אָתַת בְּעוּלִימְתָהָא, וּבָעָאת לְאִתְפְּרָשָׁא

מִסְטְרָא אַחֲרָא, לָא אָתַת, אֶלָּא כְּמַאן דְּאִזְדַּמְנַת לְמֵחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא וְלָא יָתִיר, וְהָכִי מַכְרִיזֵי דְּיִזְדַּמְנוּן לְמֵחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, פּוּקוּ לְמֵחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא, כְּדֵין סִטְרָא אַחֲרָא לָא נִיחָא לֵיהּ לְמֵחֱמֵי, וְאִתְפְּרַשׁ מִינָהּ. כֵּיוָן דְּאָתַת. כָּל אִינּוּן שַׁמָּשָׁהָא, עַיְילִין לָהּ לַחוּפָּה בַּהֲדֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, בִּלְחִישׁוּ בְּרָזָא. דְּאִלְמָלֵא לָאו הָכִי, לָא יִתְפְּרַשׁ מִינָהּ הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא וְיִתְעָרֵב חֶדְוָותָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאָתֵי, דְּיִתְפְּרַשׁ מִינָהּ הַהִיא סִטְרָא אַחֲרָא, כְּדֵין

בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

כֵּיוָן דְּעָאלַת לַחוּפָּה, וְאִיהִי בַּהֲדֵי מַלְכָּא. עִלָּאָה, כְּדֵין אֲנָן מִתְעָרֵי חֶדְוָה דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וגו׳. וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ וגו׳. בְּלָא דְּחִילוּ כְּלָל, דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא לָא יִתְקָרֵב תַּמָּן, וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ.

כַּלָּה, כָּל זִמְנָא דְּבָעָאן לְאַעֲלָא לָהּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, לְחֶדְוָה דְּשִׂמּוּשָׁא, אִצְטְרִיךְ בִּלְחִישׁוּ בְּרָזָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּרַגְלֵי (בְּר נָשׁ דְּגַלֵּי) צַעֲדָהָא, רָמֵז דְּסִטְרָא בִּישָׁא, וְלָא יִתְדַּבַּק בַּהֲדָהּ, וְלָא יִשְׁתְּכְחוּן בְּבָנֵי, רָמֵז פְּסוּל כְּלָל. וְהָכִי אָמַר יַעֲקֹב לְבָנוֹי, שִׂמְא חַס וְשָׁלוֹם אֵירַע פְּסוּל (בִּזְרַעאי) בְּעַרְסִי, כְּדֵין אִינּוּן אָמְרוּ, כְּמָה דְּלֵית בִּלְבָּךְ

אֶלָּא אֶחָד, כַּךְ וְכוּ' לֵית לָן דְּבִיקוּ בְּסִטְרָא אַחֲרָא כְּלָל, דְּהָא פְּרִישָׁא הֲוָה מֵעַרְסָךְ, וַאֲנָן בִּיחוּדָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, וְלֵית לָן דְּבִיקוּ כְּלָל בְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא בִּפְרִישׁוּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא (נ"א חֲוִינָן בִּרְעוּ) הֲוָה רְעוּתָא וּמַחֲשַׁבְתָּא דִּילָן.

כֵּיוָן דְּיָדַע דְּסִטְרָא אַחֲרָא לָא אִתְדַּבַּק תַּמָּן כְּלָל כְּדֵין עָאלַת אִתְּתָא, לְגַבֵּי בַּעְלָהּ בִּלְחִישׁוּ, בְּרָזָא דִּיחוּדָא דְּשִׁית סִטְרִין. פָּתַח וְאָמַר, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְּהָא אִיהִי בְּרָזָא דְּאֶחָד, בְּעוֹלִימְתָּהָא, בְּלָא עֵרְבוּבָא כְּלָל וְלָא שׁוּתָּפוּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא.

וְתָא חֲזִי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, יַעֲקֹב וּבְנוֹי הֲווֹ בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה לְתַתָּא בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. יַעֲקֹב הֲוָה בְּרָזָא דְּשִׁית סִטְרִין דְּעִלְמָא עִלָּאָה, בְּרָזָא חַד. בְּנוֹי הֲווֹ בְּדִיוּקְנָא דְּשִׁית סִטְרִין דְּעִלְמָא תַּתָּאָה. וְאִיהוּ בָּעָא לְגַלָּאָה לוֹן הַהוּא קֵץ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאִית קֵץ וְאִית קֵץ, אִית (קכ"א ע"א) קֵץ הַיָּמִין, וְאִית קֵץ הַיָּמִים. קֵץ הַיָּמִין: דָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא רָזָא דְּמַלְכוּ דְּשִׁמְיָא. קֵץ (דף קל"ד ע"ב) הַיָּמִים: דָּא רָזָא דְּמַלְכוּ חַיְיבָא רָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּאִקְרֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר. וְהָא אוּקִימְנָא.

כֵּיוָן דְּחָמָא דְּאִסְתַּלָּקַת שְׁכִינְתָּא מִנֵּיהּ וְכוּ'. אִינּוּן אָמְרוּ כְּמָה דְּלֵית בְּלִבָּךְ אֶלָּא אֶחָד, דְּאַנְתְּ בְּרָזָא דְּעִלְמָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ אֶחָד. אוֹף אֲנָן, דְּאַנָן בְּרָזָא דְּעִלְמָא

תַּתָּאָה, אִיהוּ אֶחָד. וְעַל דָּא אַדְכְּרוּ תְּרֵי לְבָבוֹת, רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ לְבָא דְּיַעֲקֹב, וְרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ לְבָא דִּבְנוֹי, כְּדֵין אָעִיל לָהּ בִּלְחִישׁוּ. וְכַמָּה דְּאִינּוּן אִתְיַחֲדוּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה בְּאֶחָד, וְרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה בְּאֶחָד. אוּף הָכִי אֲנָן צְרִיכִין לְיַחֲדָא עָלְמָא עִלָּאָה בְּאֶחָד, וּלְיַחֲדָא עָלְמָא תַּתָּאָה בְּרָזָא דְּאֶחָד. דָּא בְּשִׁית סִטְרִין, וְדָא בְּשִׁית סִטְרִין. וּבְגִין כַּךְ, שִׁית תִּיבִין הָכָא, בְּרָזָא דְּשִׁית סִטְרִין. וְשִׁית תִּיבִין הָכָא, בְּרָזָא דְּשִׁית סִטְרִין, (זכריה יד) יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. זַכָּאָה עַדְבֵּיהּ וְחוּלָקֵיהּ מַאן דְּיִשְׁוֵי רְעוּתֵיהּ לְהַאי, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר הָכִי, דָּא אִתְעָרוּתָא דְּיִחוּדָא שַׁפִּיר אִיהוּ, דְּרָזָא דִּבְרִירָא דְּמִלְּתָא הָא אוֹקִימְנָא. וּמִלִּין אִלֵּין זְמִינִין לְאִתְעַתְּדָא קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין, בְּלָא כִּסּוּפָא כְּלָל.

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא לְלְמוֹד תּוֹרָה בְּכָל יוֹמָא, דְּאִיהִי רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, לְמִנְדַּע אָרְחֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִשְׁתְּזִיב מִכָּל קִטְרוּגִין

בִּישִׁין. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא אִיהִי, דְּמַאן דְּאִתְעַסָּק בָּהּ, אִתְעַסַּק בִּמְהֵימָנוּתָא עִלָּאָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּגַוֵּיהּ דְּלָא תַּעְדֵּי מִנֵּיהּ.

מַאן דְּיָדַע מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, אִצְטְרִיךְ לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵיהּ, וּלְאוֹלְפָא הַאי מִלָּה מִנֵּיהּ, לְקַיְימָא רָזָא דִּכְתִיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. אוֹרַיְיתָא אִילָנָא דְּחַיֵּי אִיהוּ, לְמֵיהַב חַיִּין לְכֹלָּא. מַאן דְּאִתְתָּקַף בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְתָּקַף בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ.

וְכַמָּה רָזִין עִלָּאִין אוֹקִימְנָא בְּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּזַכֵּי לְאִתְקַשְׁרָא בְּאוֹרַיְיתָא דִּלְעֵילָּא. בְּהַאי עָלְמָא לָא שָׁכִיךְ, וְלָא שָׁכִיךְ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וַאֲפִילּוּ בִּקְבְרָא שִׁפְוָותֵיהּ מְרַחֲשָׁן אוֹרַיְיתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ז) דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים. עַד כָּאן.

וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל וכו׳ עַד כְּאִילּוּ קַיְּים וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה, וּמִכָּאן תֵּלֵךְ ויקרא רס"ג ע"א שֵׁמַע יִשְׂרָאֵל.

פְּתַח וְאָמַר (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, הָכָא אִיהוּ יְחוּדָא בִּכְלָלָא חֲדָא. עֵילָּא וְתַתָּא. וְיִקְחוּ תְּרוּמָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, עֵילָּא וְתַתָּא בִּכְלָלָא חֲדָא, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל.

מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. הַאי קְרָא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֵימַר, כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, (ס"א יִקַּח אֶת תְּרוּמָתִי) מַאי מֵאֵת כָּל אִישׁ. אֶלָּא רָזָא הָכָא לְאִינּוּן מָרֵי מִדִּין. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיַדְעֵי לְשַׁוָּאָה רְעוּתָא דִּלְבְהוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְכָל רְעוּתָא דִּלְבְהוֹן לָאו אִיהוּ לְגַבֵּי עָלְמָא דָּא, וּבְכִסּוּפָא בַּטְלָה דִּילֵיהּ. אֶלָּא יַדְעֵי וּמְשַׁתְּדְלֵי לְשַׁוָּאָה רְעוּתְהוֹן וּלְאִתְדַּבְּקָא לְעֵילָּא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא רְעוּתָא (דִּלְהוֹן) דְּמָאֲרֵיהוֹן לְגַבַּייהוּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וּמַאן אָתָר נַטְלֵי הַהוּא רְעוּתָא דְּמָאֲרֵיהוֹן לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְגַבַּייהוּ. נַטְלִין מֵאָתָר חַד עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין כָּל רְעוּתִין קַדִּישִׁין. וּמַאן אִיהוּ. כָּל אִישׁ. דָּא (מ"ב ע"ב) צַדִּיק, דְּאִתְקְרֵי כֹּל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת ה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא. (תהלים קיט) עַל כֵּן כָּל פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי. אִישׁ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ו) אִישׁ צַדִּיק. דָּא אִיהוּ צַדִּיק, (ס"א כָּל אִישׁ) מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא, דִּרְעוּתֵיהּ תָּדִיר לְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא, כְּבַעְלָה דְּרָחִים לְאִתְתֵּיהּ תָּדִיר. יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ אִיהוּ רָחִים לָהּ. וְלִבּוֹ דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא דִּילֵיהּ, יִדְּבֶנּוּ לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ.

וְאַף עַל גַּב דִּרְחִימוּ סַגִּי דָּא בְּדָא, דְּלָא (בראשית ז' ע"א) מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, מֵהַהוּא כָּל אִישׁ, מָאֲרֵיהּ בֵּיתָא, מָאֲרֵיהּ דְּמַטְרוֹנִיתָא, מִנֵּיהּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. אָרְחֵיהּ

דְּעָלְמָא, מַאן (דף קל"ה ע"א) דְּבָעֵי לְנַסְּבָא אִתְּתֵיהּ דְּבַר נָשׁ מְגֵיהּ אִיהוּ קַפִּיד וְלָא שָׁבִיק לָהּ. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, כְּתִיב וְזֹאת הַתְּרוּמָה, זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּכָל רַחֲמוּ דִּילָהּ לְגַבֵּיהּ, וּרְחִימוּ דִּילֵיהּ לְגַבָּהּ. מְגֵיהּ נַטְלִין לָהּ לְאַשְׁרָאָה בֵּינַיְיהוּ, מֵהַהוּא אַתָּר עִלָּאָה, דְּכָל רַחֲמוּ דְּאִתְּתָא וּבַעֲלָהּ שַׁרְיָא. מִתַּמָּן תְּקָחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְזַכָּאִין כֻּלְּהוּ דְּזָכוּ לְהַאי.

(שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תְּקָחוּ מֵאִתָּם. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, אֲשֶׁר תְּקָחוּ מֵאִתּוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ מַאי מֵאִתָּם. מֵאֵת תְּרֵין שְׁמָהָן (נ"א דַּרְגִּין) אִלֵּין.

תּוּ רַב יִיבָא סָבָא אָמַר, מֵאִתָּם: מֵאֵת ם׳, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. אֲתָר מָדוֹרֵיהּ דְּהַאי צַדִּיק, דְּאִיהוּ אִתְעַטָּר מֵאֵת ס׳, וּמִתַּמָּן נָטִיל (קב"ז ע"א) חַיִּין, לְאַתְזָנָא לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. וְכֹלָּא מִלָּה חֲדָא, רָזָא לְחַכִּימִין אִתְיְהִיבַת, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן נַטְלִין לָהּ, (הָבָא) לָא יָכְלִין לְנַטָּלָא לָהּ, אֶלָּא בִּרְשׁוּ דְּבַעְלָהּ, וּבִרְעוּ דִּילֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד פּוּלְחָנָא דְּרַחֲמוּ לְגַבֵּיהּ, וּכְדֵין בִּרְחִימוּ דִּילֵיהּ תְּקָחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְכָל דָּא, בְּאִינּוּן פּוּלְחָנֵי דְּצִלּוֹתָא, וְתִקּוּנָא וְסִדּוּרָא דְּיִשְׂרָאֵל מְסַדְּרִין בְּכָל יוֹמָא. דָּבָר אַחֵר מֵאִתָּם, מִכְּלָלָא דְּשִׁית סִטְרִין עִלָּאִין וְכֹלָּא חַד. (ד"א) מֵאִתָּם,

מֵאִינּוּן זְמָנֵי וְשַׁבָּתֵי, וְכֹלָּא רָזָא חַדָּא. זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי. זָהָב, בְּרָזָא דְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּזָהָב, יוֹמָא דְּדִינָא, וְשָׁלְטָא הַהוּא סִטְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב לז) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה. וְכֶסֶף, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּמִתְלַבְּנָן חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּתַלְגָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וּכְתִיב (ויקרא ט"ז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם.

וּנְחֹשֶׁת. יוֹמֵי דְּקָרְבְּנִין דְּחָג, דְּאִינּוּן רְתִיכֵי דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִינּוּן אִקְרוֹן רָזָא דְּהָרֵי נְחֹשֶׁת, וּבְגִין כַּךְ מִתְמַעֲטִין בְּכָל יוֹמָא וְאַזְלִין. וּתְכֵלֶת, דָּא פֶּסַח, שׁוּלְטָנוּ דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, רָזָא דְּגַוְונָא תְּכֵלָא, וּבְגִין דְּהִיא תְּכֵלָא, לָא שַׁלְטָא עַד דְּשֵׁצִיאַת וְקַטְיֵלַת כָּל בּוּכְרֵי דְּמִצְרָאֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות יב) וְעָבַר יְיָ׳ לִנְגֹּף אֶת מִצְרַיִם. בְּגִין כָּךְ, כָּל (קל"ט ע"א) גַּוְונִין טָבִין בְּחֶלְמָא, בַּר מִן תְּכֵלָא.

וְאַרְגָּמָן, דָּא שְׁבוּעוֹת, רָזָא דְּאַרְגְּוָונָא, דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב דְּאִתְיְהִיבַת בֵּיהּ, כְּלִילָא מִתְּרִין סִטְרִין, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְדָא אִיהוּ אַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, דָּא אִיהוּ ט"ו בְּאָב, דִּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל הֲווֹ נַפְקֵי בְּמָאנֵי מִלַּת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איכה ד) הָאֱמָנִים עֲלֵי תוֹלָע.

עַד הָכָא, שִׁית סְטָרִין, מִכָּאן וּלְהָלְאָה רָזָא דִּי׳ יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְשֵׁ"שׁ, וְעִזִּים, וְעוֹרוֹת אֵילִם מְאָדָּמִים. וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים. וַעֲצֵי שִׁטִּים. וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר. וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּלְקְטוֹרֶת הַסַּמִּים. וְאַבְנֵי שׁוֹהַם. וְאַבְנֵי מִלּוּאִים. עַד הָכָא תִּשְׁעָה, לָקָבֵל תִּשְׁעָה יוֹמִין וְיוֹם הַכִּפּוּרִים אַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה. וּמִכָּל אִלֵּין, אֲנָן נַטְלִין תְּרוּמַת יְיָ׳, בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, בְּגִין לְאַשְׁרָאָה עֲלָן. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲנָן נַטְלִין תְּרוּמַת יְיָ׳, וְאִיהוּ רָזָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּזָהָב. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי יוֹם הַכִּפּוּרִים (אמור ק"ב) דְּיָרְתָא בְּרַתָּא לְאִימָּא. בַּסֻּכּוֹת אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי סוּכָּה סוֹכֶכֶת וְאַגִּינַת עֲלָן, וּכְתִיב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם וְדָא אִיהִי תְּרוּמַת יְיָ׳. בַּפֶּסַח אוּף הָכִי אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי פֶּסַח. וְהָא אוֹקִימְנָא, רָזָא דְּגָוון דְּנְהוֹרָא תִּכְלָא. בְּשָׁבוּעוֹת אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. וּכְתִיב (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר, וַאֲנָן נַטְלִין מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. ט"ו בְּאָב, אִיהוּ קַיְימָא בְּחֶדְוָה, עַל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. כָּל שְׁאָר יוֹמִין, אִינּוּן לְתִקּוּנָא דִּילָהּ. וְעַל דָּא אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם כְּתִיב.

כְּגַוונָא דְּאִינּוּן מִתְיַיחֲדִין לְעֵילָּא בְּאֶחָד, אוּף הָכִי אִיהִי, אִתְיַחֲדַת לְתַתָּא בְּרָזָא דְּאֶחָד, לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן

לְעֵילָּא חַד לָקְבֵל חַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד לְעֵילָּא, לָא יָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא דִּיקָרְיהּ, עַד דְּאִיהִי אִתְעֲבִידַת בְּרָזָא דְּאֶחָד כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, לְמֶהֱוֵי אֶחָד בְּאֶחָד. וְהָא (קל"ד ע"א) אוֹקִימְנָא רָזָא דַּייָ"ן אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

רָזָא דְּשַׁבָּת, אִיהִי שַׁבָּת, דְּאִתְאַחֲדָא בְּרָזָא (דף קל"ה ע"ב) דְּאֶחָ"ד, לְמִשְׁרֵי עֲלָהּ רָזָא דְּאֶחָד. צְלוֹתָא דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא, דְּהָא אִתְאַחֲדַת כּוּרְסְיָיא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, בְּרָזָא דְּאֶחָ"ד, וְאִתְתַּקָּנַת לְמִשְׁרֵי עֲלָהּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. כַּד עַיֵּיל שַׁבְּתָא, אִיהִי אִתְיַחֲדַת וְאִתְפַּרְשַׁת מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וְכָל דִּינִין מִתְעַבְּרִין מִינָהּ, וְאִיהִי אִשְׁתְּאָרַת בִּיחוּדָא דִּנְהִירוּ קַדִּישָׁא, וְאִתְעַטְּרַת בְּכַמָּה עִטְרִין לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכָל שׁוּלְטָנֵי רוּגְזִין וּמָארֵי דְּדִינָא כֻּלְּהוּ עַרְקִין, (נ"א וְאִתְעַבְּרוּ מִינָהּ) וְלֵית שׁוּלְטָנוּ אַחֲרָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. וְאַנְפָּהָא נְהִירִין בִּנְהִירוּ עִלָּאָה, וְאִתְעַטְּרַת לְתַתָּא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ מִתְעַטְּרִן בִּנְשָׁמָתִין חַדְתִּין. כְּדֵין שִׁירוּתָא דְּצְלוֹתָא, לְבָרְכָא לָהּ בְּחֶדְוָה, בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, וּלוֹמַר בָּרְכוּ אֶת יְיָ' הַמְבוֹרָךְ. אֶת יְיָ' דַּייָקָא, בְּגִין לְמִפְתַּח לְגַבָּהּ בִּבְרָכָה. וְאָסִיר לְעַמָּא קַדִּישָׁא לְמִפְתַּח לְגַבָּהּ בִּפְסוּקָא דְּדִינָא, כְּגוֹן וְהוּא רַחוּם וְגוֹ', בְּגִין דְּהָא אִתְפַּרְשַׁת מֵרָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְכָל מָארֵי דְּדִינִין אִתְפָּרְשׁוּ וְאִתְעַבְּרוּ מִינָהּ. וּמַאן דְּאִתְעַר הַאי לְתַתָּא, גָּרִים לְאַתְעָרָא הָכִי

לְעֵילָא. וְכֻרְסְיָיא קַדִּישָׁא לָא יְכִלָא לְאִתְעַטָרָא בַּעֲטָרָא דְּקִדּוּשָׁה, דְּכָל זְמָנָא דְּמִתְעָרֵי לְתַתָּא אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּדִינָא, דַּהֲווֹ מִתְעַבְּרָן וַהֲווֹ אַזְלֵי כֻּלְהוּ לְאִתְטַמָּרָא גּוֹ נוּקְבָא דְּעַפְרָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, כֻּלְהוּ תַּייבִין לְאַשְׁרָאָה בְּדוּכְתַיְיהוּ וְאִתְרַחֲקַת (וְאִתְדַּחֲקַת) בְּהוּ אַתָּר קַדִּישָׁא דְּבָעָאת נַייחָא.

וְלָא תֵּימָא דְּדָא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא לֵית אִתְעָרוּתָא לְעֵילָא לְאַתְעָרָא, עַד דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעָרֵי לְתַתָּא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דִּכְתִיב, בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. (תהלים פא) לְיוֹם חַג לָא כְתִיב, אֶלָּא לְיוֹם חַגֵּנוּ. וְעַל דָּא אָסִיר לְעַמָּא קַדִּישָׁא, דְּקָא מִתְעַטְרִין בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין דִּנְשָׁמָתִין, בְּגִין לְאַתְעָרָא נַייחָא, דְּאִינּוּן יִתְעָרוּן דִּינָא, אֶלָּא כֻּלְהוּ בִּרְעוּ וּרְחִימוּ סַגִּי, דְּיִתְעָרוּן בִּרְכָאן עֵילָא וְתַתָּא כַּחֲדָא.

בָּרְכוּ אֶת יְיָ. אֶת דַּייְקָא. כִּדְקָאמְרָן, דָּא (בראשית ה' ע"ב) שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. בָּרוּךְ יְיָ הַמְבוֹרָךְ, דָּא אַפִּיקוּ דִּבִרְכָאן מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי, וַאֲתָר דְּנָפִיק מִנֵּיהּ כָּל שַׁקְיוּ, לְאַשְׁקָאָה לְכֹלָּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מְקוֹרָא בְּרָזָא דְּאָת קַיְימָא, קָרִינָן לֵיהּ הַמְבוֹרָךְ, אִיהוּ מַבּוּעָא דְּבֵירָא. כֵּיוָן דְּמָטוּ תַּמָּן, הָא וַדַּאי בֵּירָא אִתְמַלְיָא, דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין.

וְעַל דָּא לָא אֲמְרִינָן, בָּרוּךְ אֶת יְיָ הַמְבוֹרָךְ, אֶלָּא בָּרוּךְ

יְיָ, דְּאִלְמָלֵא לָא מָטֵי הָתָם נְבִיעוּ מִמְּקוֹרָא עִלָּאָה, לָא אִתְמַלְיָא בֵּירָא כְּלָל, וְעַל דָּא הַמְּבוֹרָךְ, אֲמַאי אִיהוּ הַמְּבוֹרָךְ. בְּגִין דְּאִיהוּ אַשְׁלִים וְאַשְׁקֵי לְעוֹלָם וָעֶד. עוֹלָם וָעֶד דָּא אִיהוּ שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, וַאֲנַן תַּקְעִין בִּרְכָאן בְּאַתָּר דְּאִקְרֵי מְבוֹרָךְ. וְכֵיוָן דְּמָטָאן הָתָם, כְּלְהוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְדָא אִיהוּ בָּרוּךְ יְיָ הַמְּבוֹרָךְ. עַד הָכָא, מָטוּן בִּרְכָאן מֵעָלְמָא עִלָּאָה, וְכֻלְּהוּ לְעוֹלָם וָעֶד, לְאִתְבָּרְכָא וּלְאִתְשָׁקָאָה, וּלְמֶהֱוֵי שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת, מַלְיָא מִכָּל סִטְרִין.

בָּרוּךְ: דָּא (קס"ב ע"א, עקב רע"א ע"א) מְקוֹרָא עִלָּאָה, דְּכָל בִּרְכָן נָפְקִין מִנֵּיהּ. וְכַד סִיְּהֲרָא אִשְׁתְּלִים, קָרֵינָן לָהּ הָכִי לְגַבֵּי תַּתָּאֵי, אֲבָל בָּרוּךְ מְקוֹרָא עִלָּאָה כְּדְקַאמְרָן. יְיָ: דָּא אֻמְצָעִי דְּכָל סִטְרִין עִלָּאִין. הַמְּבוֹרָךְ: דָּא שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, מַבּוּעָא דְּבֵירָא, לְאַשְׁלָמָא וּלְאַשְׁקָאָה כֻּלָּא. לְעוֹלָם וָעֶד: דָּא עָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְבָּרְכָא. וּמִשְּׁחָא וּרְבוּ דְּבָרוּךְ יְיָ וְהַמְּבוֹרָךְ, כֻּלָּא אִיהוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

(מְבוֹרָךְ בְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית מט) בֵּן פּוֹרָת) וְעַל דָּא, בְּרָכָה דָּא, אִצְטְרִיכוּ כָּל עַמָּא לְבָרְכָא, וּבְמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, בִּרְעוּ דִּלְבָא, וּבְחֶדְוָה בָּעוּ לְמִשְׁרֵי בְּשִׁרוּתָא בִּבְרָכָה דָּא, לְאִתְבָּרְכָא הַאי שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, (לֵילְיָא) מֵעַמָּא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת. בְּהַאי בִּרְכָה. (ס"א בָּרְכוּ) כַּד שָׁרָאן

יִשְׂרָאֵל לְבָרְכָא, קָלָא אָזְלָא בְּכָלְהוּ רְקִיעִין, דְּמִתְקַדְּשֵׁי בְּקֻדּוּשָׁא דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. זַכָּאִין אַתּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאַתּוּן מְבָרְכֵי וּמְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן וְיִתְקַדְּשׁוּן לְעֵילָּא, כַּמָּה מַשְׁרְיָין (דף קל"ו ע"א) עִלָּאִין קַדִּישִׁין, זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא מְבָרְכֵי יִשְׂרָאֵל בִּרְכָה דָּא, עַד דְּמִתְעַטָּרָן בְּעִטְרִין דְּנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין כְּדְקַאמְרָן. זַכָּאָה עַמָּא דְּזַכֵּי לוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, לְמִזְכֵּי לוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

בְּהַאי לֵילְיָא שְׁמוּשָׁא דְּחַכִּימִין, בְּאִלֵּין נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין דְּמִתְעַטָּרָן בְּהוּ, וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא וְכֹלָּא חַד. וּבְכָל אֲתָר דְּתִשְׁכַּח לְחַכִּימִין בְּהַאי מִלָּה, בְּסִטְרָא דָּא, וּלְזִמְנִין בְּסִטְרָא דָּא, כֹּלָּא אִיהוּ חַד. וְהָנֵי מִילֵי הָא אוֹקִימְנָא, אֲבָל בְּזִמְנָא דָּא, דְּמִתְעַטָּרָן כֻּלְּהוּ בִּנְשְׁמָתִין וְרוּחִין חַדְתִּין יְתֵירִין קַדִּישִׁין, כְּדֵין אִיהִי זִמְנָא דִּשְׁמוּשָׁא דִּלְהוֹן, בְּגִין דְּלִיהֱוֵי נְגִידוּ לְהַהוּא שְׁמוּשָׁא, בְּנִגִידוּ דְּקֻדּוּשָׁה, בְּנַיְיחָא עִלָּאָה, וְיִפְקוּן בְּנַיְיהוּ קַדִּישִׁין כְּדְקָא חֲזִי.

רָזָא דָּא לְחַכִּימִין אִתְיְיהִיבַת. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלִיג לֵילְיָא, בְּלֵילְיָא דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאַעֲלָא בְּגִנְתָּא דִּלְעֵילָּא. וְרָזָא דָּא, בְּיוֹמֵי (ויקרא מ"ט ע"ב) דְּחוֹל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא,

לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא דְּשָׁרָאן תַּמָּן, וּבְשַׁבָּת, בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דִּלְעֵילָּא, בְּרָזָא דִּמְקוֹרָא עִלָּאָה.

בְּגִין דִּבְיוֹמֵי דְּחוֹל, כָּל נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא כֻּלְּהוּ, בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא שַׁרְיָין. וְכַד אִתְקַדַּשׁ יוֹמָא בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין דִּי מְמָנָן גּוֹ גִּנְתָּא דִּלְתַתָּא, כֻּלְּהוּ סַלְקִין לְהָנֵי נִשְׁמָתִין, דְּשַׁרְיָין גּוֹ גִּנְתָּא דִּלְתַתָּא, לְעַאֲלָא לְגַבֵּי הַהוּא רְקִיעָא דְּקַיְימָא עַל גִּנְתָּא, וּמִתַּמָּן אִזְדַּמְנוּ רְתִיכִין קַדִּישִׁין, דְּסַחֲרָאן כּוּרְסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא, וְסַלְקִין לוֹן לְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, בְּגִנְתָּא דִּלְעֵילָּא.

כֵּיוָן דְּאִלֵּין רוּחִין סַלְקִין, כְּדֵין רוּחִין (צ"ח ע"ב, שלח קע"ג ע"א) אָחֳרָנִין קַדִּישִׁין, נַחְתִּין, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ עַמָּא קַדִּישָׁא. אִלֵּין סַלְקִין, וְאִלֵּין נַחְתִּין.

וְאִי תֵּימָא, הָא גִּנְתָּא דִּבְאַרְעָא, בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא יָתְבָא בְּרִיקָנַיָּא בְּלָא נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא. לָאו הָכִי. אֶלָּא נִשְׁמָתִין אַזְלִין, וְנִשְׁמָתִין אַתְיָין. נִשְׁמָתִין סַלְקִין, וְנִשְׁמָתִין נַחְתִּין. נִשְׁמָתִין אַזְלִין מִגּוֹ גִּנְתָּא, וְנִשְׁמָתִין אַתְיָין לְגוֹ גִּנְתָּא. כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, דְּמִתְלַבְּנָן בְּיוֹמֵי דְּחוֹל, וְעַד לָא עָאלוּ לְגוֹ גִּנְתָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין נָפְקִין, אִלֵּין עָאלִין וְגִנְתָּא לָא (רנ"ג ע"א)

אִשְׁתְּאַר בְּרִיקַנְיָא. בְּרָזָא דְּלֶחֶם הַפָּנִים בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ.
וְאִי תֵּימָא, כַּד אָהַדְּרוּ בְּיוֹמֵי דְּחוֹל. בְּמָה (נ"א בְּמֶה) אִתְמַשְּׁכָן
דּוּכְתֵּי לְאָרְכָּא וּפוּתְיָא וְרוּמָא, בְּגִנְתָּא, וְלָא אִתְיְדַע.
כְּגַוונָא דְּרָזָא דְּאֶרֶץ הַצְּבִי, דְּהַוָה אִתְמְשַׁךְ לְכָל סִטְרִין
וְלָא אִתְיְדַע. כְּגַוונָא דִּצְבִי, דְּכָל מַה דְּאִתְרַבֵּי, מַשְׁכֵּיהּ
אִתְרַבֵּי לְכָל סִטְר, וְלָא אִתְיְדָע. וְאִית כְּמָה נִשְׁמָתִין,
דְּכִיוָן דְּסַלְקִין, תּוּ לָא נַחְתִּין.
נִשְׁמָתִין סַלְקִין, וְנִשְׁמָתִין נַחְתִּין, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ עַמָּא
קַדִּישָׁא. וּבְמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, גְּלְגּוּלָא דְּנִשְׁמָתִין
אִיהוּ, אִלֵּין אַזְלִין, וְאִלֵּין אַתְיָין, אִלֵּין סַלְקִין וְאִלֵּין
נַחְתִּין. מַאן חָמֵי כַּמָּה רְתִיכִין קַדִּישִׁין, דִּי מְשַׁטְּטֵי לְכָאן
וּלְכָאן. כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה, כֻּלְּהוּ בִּרְעוּ, בְּאִלֵּין נִשְׁמָתִין
לְאַעְטָרָא לְעַמָּא קַדִּישָׁא, לְאַעְטָרָא לְכַמָּה צַדִּיקַיָּיא,
גִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְתַתָּא, עַד שַׁעֲתָא דְּכָרוֹזָא קָאִים, וְקָאֲרֵי
מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. כְּדֵין נַיְיחָא שְׁכִיחַ, וּשְׁכִיכוּ לְכֹלָּא.
וְחַיָּיבֵי גֵּיהִנָּם כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְכֵי בְּדוּכְתַּיְיהוּ, וְאִית לוֹן
נַיְיחָא. וְנִשְׁמָתִין כֻּלְּהוּ מִתְעַטְּרָן, אִלֵּין לְעֵילָּא וְאִלֵּין
לְתַתָּא. זַכָּאָה עַמָּא, דְּחוֹלְקָא דָּא לְהוֹן.
בְּפַלְגוּת לֵילְיָא דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, דְּחַכִּימִין מִתְעָרִין
לְשִׁמּוּשָׁא דִּלְהוֹן, הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה,
דְּמִתְעַטְּרָן בֵּיהּ, כַּד יוֹמָא אִתְקַדָּשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן נַיְימֵי

בְּעַרְסַייהוּ, וְנִשְׁמָתִין אַחֲרָנִין דִּלְהוֹן, בָּעָאן לְסַלְקָא לְמֵחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא, כְּדֵין הַהוּא רוּחַ עִלָּאָה דְּנָחִית בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, נָטִיל הַהִיא נִשְׁמָתָא, וְסַלְקִין לְעֵילָּא, וְאִתְסַחְיָא נִשְׁמָתָא אַחֲרָא בְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְתַמָּן חָמֵי מַה דְּחָמֵי. וְכַד נַחְתָּא לְאַשְׁרָאָה בְּדוּכְתָּהָא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, הַהִיא נִשְׁמָתָא תָּבַאת לְדוּכְתָּהָא. וּבָעֵי לְאִינּוּן (דף קל"ו ע"ב) חַכִּימִין לוֹמַר, חַד פְּסוּקָא דְּאִתְעָרוּתָא, דְּהַהוּא רוּחָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּעָטְרָא דְּשַׁבַּתָּא, כְּגוֹן, (ישעיה סא) רוּחַ יְיָ׳ אֱלֹהִים עָלַי יַעַן מָשַׁח יְיָ׳, אוֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים וְגוֹ׳. (יחזקאל א) בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ וְגוֹ׳, אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ וְגוֹ׳. בְּגִין דְּמִתְעַטְּרָן בְּהַהוּא רוּחָא, בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְהוֹן בְּחֶדְוָה דְּשִׁמּוּשָׁא, וְיֵהָא נְגִידוּ דְּהַהוּא רוּחַ עִלָּאָה דְּשַׁבַּתָּא, בְּהַהוּא שִׁמּוּשָׁא דְּמִצְוָה.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּד הֲוָה (כ"ד ע"א) סָלִיק מִבָּתֵּי כְּנִשְׁתָּא בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, הֲוָה יָתִיב רִגְעָא חֲדָא, וְזָקִיף עֵינוֹי, וַהֲוָה חַדֵּי, וַהֲוָה אָמַר, דְּהֲוָה יָתִיב, לְמֵחֱמֵי חֶדְוָה דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. אִלֵּין סַלְקִין, וְאִלֵּין נַחְתִּין. וּבְכָל מַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, יָתִיב בַּר נָשׁ בָּעוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיָדַע בְּרָזִין דְּמָארֵיהּ.

כַּד נָהִיר יְמָמָא בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, סְלִיקוּ דְּחֶדְוָה סָלִיק

(בראשית ח' ע"א) בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, בְּנַיְיחָא בְּחֶדְוָה. כְּדֵין (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂי יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ. מַאן שָׁמַיִם. אִלֵּין שָׁמַיִם, דִּשְׁמָא עִלָּאָה אִתְחָזֵי בְּהוּ, דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְרְשִׁים בְּהוּ.

מְסַפְּרִים, מַאי מְסַפְּרִים, אִי תֵּימָא כְּמַאן דְּמִשְׁתָּעֵי סִפּוּר דְּבָרִים. לָאו הָכִי. אֶלָּא דְּנָהֲרִין וּנְצִיצִין בִּנְצִיצוּ דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, וְסַלְקִין בִּשְׁמָא, דִּכְלִיל בִּנְהִירוּ דִּשְׁלִימוּ עִלָּאָה.

וּמַאן אִיהוּ סִפּוּר. דְּנַצְצֵי בִּנְהִירוּ דִּשְׁלִימוּ דְּסֵפֶר עִלָּאָה. וּבְגִין כַּךְ, סַלְקִין בִּשְׁמָא שְׁלִים, וְנַהֲרִין בִּנְהִירוּ שְׁלִים, וְנַצְצֵי בִּנְצִיצוּ שְׁלִים. אִינְהוּ מְנַצְצֵי וְנַהֲרֵי בְּגַרְמַיְיהוּ, מִגּוֹ נְהִירוּ דִּנְצִיצוּ דְּסֵפֶר עִלָּאָה, וְנַצְצֵי וְנַהֲרֵי לְכָל סְטָר וּסְטָר (נ"א לְכָל כְּבוֹד וּכְבוֹד) דְּמִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ, דְּהָא מִנַּיְיהוּ, מֵהַהוּא סְפִירוּ וּנְהִירוּ, נָהִיר כָּל עִזְקָא וְעִזְקָא, וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ, בְּגִין דִּבְהַאי יוֹמָא מִתְעַטְּרָן שָׁמַיִם, וְסַלְקִין בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, יַתִּיר מִשְּׁאָר יוֹמִין.

וּמַעֲשֵׂה יָדָיו, הַהוּא טַלָּא עִלָּאָה, דְּנָהִיר מִכָּל סִטְרִין גְּנִיזִין, דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו, וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ, דְּמִתַּתְקְנָא בְּיוֹמָא דָּא מִכָּל שְׁאָר יוֹמִין.

מַגִּיד הָרָקִיעַ. מַאי מַגִּיד. מָשִׁיךְ וְנָגִיד לְתַתָּא, מֵרִישָׁא דְּמַלְכָּא, מַלְיָא מִכָּל סִטְרוֹי. הָרָקִיעַ, הַהוּא רָקִיעַ,

דְּאִיהוּ מַבּוּעָא דְּבֵירָא. וְדָא אִיהוּ הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, וְדָא אִיהוּ דְּנָגִיד וּמָשִׁיךְ לְתַתָּא, נְגִידוּ דְּטַלָּא עִלָּאָה, דְּנָהִיר וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ מִכָּל סִטְרִין. וְדָא רָקִיעַ אַנְגִּיד לֵיהּ בִּמְשִׁיכוּ דְּרַחֲמוּ וְתִיאוּבְתָּא, לְאַשְׁקָאָה שַׁקְיוּ דְּחֶדְוָה, לְמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. וְכַד נָגִיד וּמָשִׁיךְ הַהוּא טַלָּא דְּבִדּוֹלְחָא, כֻּלָּא (נגיד) מַלְיָא וּשְׁלִים בְּאָתְווֹי קַדִּישִׁין, בְּכָל אִינּוּן שְׁבִילִין קַדִּישִׁין. כֵּיוָן דְּכֻלָּא אִתְחַבָּר בֵּיהּ, אִתְעֲבִיד בֵּיהּ אָרְחָא לְאַשְׁקָאָה וּלְבָרְכָא לְתַתָּא.

יוֹם לְיוֹם: יוֹמָא לְיוֹמָא, וְעִזְקָא לְעִזְקָא. הַשְׁתָּא מִשְׁתָּעֵי קְרָא בְּאַרַח פְּרָט, הֵיךְ שָׁמַיִם מְסַפְּרִים וּמְתַקְּנִין בִּסְפִירוּ וּבִנְצִיצוּ עִלָּאָה לְהַאי כְּבוֹד, וְהֵיךְ נָגִיד וּמָשִׁיךְ הַהוּא רְקִיעָא, נְגִידוּ דְּטַלָּא עִלָּאָה. וְאָמַר, יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר. יוֹמָא לְיוֹמָא, וְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, יְחַוֶּה (ס"א אוֹחֶז) לְאִתְכַּלְלָא דָּא בְּדָא, וּלְאִתְנַהֲרָא דָּא מִן דָּא, מֵהַהוּא סְפִירוּ דְּמִנַּצְּצֵי וּמְנַהֲרֵי שָׁמַיִם, לְהַאי כְּבוֹד. יַבִּיעַ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר מַבָּע אִתְעֲבִיד וְגוֹ'. אוֹחוּ לְאַנְהָרָא דָּא מִן דָּא, וּלְאִתְנַצָּצָא דָּא מִן דָּא, מֵהַהוּא סְפִירוּ וּנְצִיצוּ.

אָמַ"ר: כְּלָלָא דְּאַתְוָון וּשְׁבִילִין דְּנָפְקִין מֵאַבָּא וְאִימָּא, וְהַהוּא רֵישָׁא דְּנָפִיק מִנַּיְיהוּ, דְּאִיהוּ בְּרָא בּוּכְרָא, אָלֶף: אַבָּא. וְכַד אִיהוּ סָלִיק וְנָחִית, אִתְחַבְּרַת מ' בַּהֲדֵי א', וְאִיהוּ אֵם. ר': רֵישָׁא (קע"ח ע"ב) בּוּכְרָא. כַּד

מִתְחַבְּרָן אַתְוָון כֻּלְּהוּ, אָמַר. דָּא נְהִירוּ דְּאַבָּא וְאִמָּא וּבְרָא בּוּכְרָא, וְנָהֲרִין דָּא בְּדָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא. שַׁלְטָא בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא. וְעַל דָּא כְּלָא אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, בְּגִין לְמֶהֱוֵי חַד. וּבְגִין כַּךְ אוֹחוּ דָּא בְּדָא, הַהוּא אָמַר שְׁלִיטוּ עִלָּאָה, לְמֶהֱוֵי כְּלָא חַד.

וְכַד כָּל הַאי אִתְנְגִיד וְאִתְמְשַׁךְ לְהַאי רָקִיעַ, כְּדֵין אִיהוּ אַשְׁקֵי וְאַנְהִיר לְתַתָּא, לְהַאי כְּבוֹד אֵל, לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין בְּדִיוּקְנָא דְּאִינּוּן (דף קל״ז ע״א) שָׁמַיִם, דְּנָהֲרִין לְהַהוּא כְּבוֹד אֵל. (וְדָא הוּא דִּכְתִיב)

וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת, רְתִיכִין דִּילָהּ (דָּא לְדָא) דְּאִינּוּן גּוּפָא דְּכָרְסְיָיא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן לֵילוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים טז) אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִּלְיוֹתָי. רְתִיכָא עִלָּאָה, אִתְקְרֵי יָמִים, יוֹם לְיוֹם. רְתִיכָא תַּתָּאָה, אִקְרֵי לֵילוֹת, לַיְלָה לְלַיְלָה.

יְחַוֶּה. דָּעַת, יְחַוֶּה: יְחַיֶּה. יְחַיֶּה תּוֹלָדִין, דְּאִינּוּן (נ״א בְּאִינּוּן) שָׁמַיִם. וְאִי תֵּימָא, יְחַוֶּה לָאו יְחַיֶּה. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הָיְתָה אֵם כָּל חָי. חַוָּה וְחַיָּה בְּמִלָּה חֲדָא סַלְקִין. וְעַל דְּאִסְתַּלַק (נ״א דְּאִסְתַּלַק) י׳, וְעָיֵיל ו׳, דְּאִיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת, דְּהָא ו׳ אִיהוּ חַיִּין וְדַאי, וְעַל דָּא חַוָּה וְחַיָּה, י׳ (ס״א זְעִירָא נְטִילָא) נָטְלָא חַיִּין מִן ו׳. אוּף הָכָא, יְחַוֶּה, יְחַיֶּה.

דְּעַת: דָּא אִיהוּ רָזָא דִּשְׁמַיִם. מַה שְׁמַיִם שִׁית סִטְרִין, אוּף הָכָא שִׁית סִטְרִין, בְּאִינּוּן תּוֹלְדִין דְּקָא יְחַיֶּה כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא יוֹם לְיוֹם אִתְכְּלִיל בְּדַרְגָּא עִלָּאָה אִמ"ר. וְלַיְלָה לְלַיְלָה בְּרָזָא דִּדְכוּרָא, דְּקָא נָהִיר לָהּ דְּאִיהוּ שְׁמֵיהּ (נ"א שָׁמַיִם) דָּעַת.

וּבְגִין דְּהַאי אִמֶּר רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְלָא כִּשְׁאָר אֲמִירָן, אַהְדָּר קְרָא עָלֵיהּ וְאָמַר, אֵין אִמֶּר וְאֵין דְּבָרִים, כִּשְׁאָר אֲמִירָן דְּעָלְמָא. אֶלָּא הַאי אִמֶּר, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, בְּדַרְגִּין עִלָּאִין, דְּלֵית תַּמָּן אֲמִירָן וּדְבָרִים, וְלָא אִשְׁתְּמָעוּ, כִּשְׁאַר דַּרְגִּין דְּאִינּוּן רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, דְּאִינּוּן קָלָא דְּמִשְׁתְּמַע, אֲבָל הָנֵי לָא (בראשית נ') אִשְׁתְּמָעוּ לְעָלְמִין, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם.

אֲבָל בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן טְמִירִין עִלָּאִין, דְּלָא אִתְיְידָעוּ לְעָלְמִין, נְגִידוּ וּמְשִׁיכוּ דִּלְהוֹן, אִתְמְשַׁךְ וְאִתְנְגִיד לְתַתָּא. וּבְגִין הַהוּא מְשִׁיכוּ, אִית לָן מְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא, בְּהַאי עָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא מִשְׁתָּעוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִינּוּן דַּרְגִּין, כְּאִילּוּ אִתְגַּלְיָין, וְלָא הֲווֹ טְמִירִין וּגְנִיזִין, וְהַיְינוּ וּבְקֵצֵה תֵּבֵל מִלֵּיהֶם, מֵרִישָׁא דְּעָלְמָא, עַד סַיְיפֵי עָלְמָא מִשְׁתָּעָאן אִינּוּן חַכִּימֵי לִבָּא, בְּאִינּוּן דַּרְגִּין גְּנִיזִין, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְיְידָעוּ. אֲבָל בְּמָה אִשְׁתְּמוֹדָעָן, בְּגִין

דְּלַשֶּׁמֶשׁ שָׁם אֹהֶל בָּהֶם, בְּגִין שִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ מַשְׁכְּנָא מֵאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, וְאִיהוּ נְהוֹרָא, דְּנָטִיל כָּל נְהוֹרִין גְּנִיזִין, וְהַהוּא מְשִׁיכוּ דִּלְהוֹן, וּבְגִינֵיהּ אִתְחֲזֵי מְהֵימְנוּתָא בְּכָל עָלְמָא.

מַאן דְּנָטִיל לְשִׁמְשָׁא, כְּמַאן דְּנָטִיל לְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין. בְּגִין דְּשִׁמְשָׁא אִיהוּ אֹהֶל דְּאִתְכְּלִיל בֵּהוֹן, וְנָטִיל כֹּלָּא, וְאִיהוּ נָהִיר לְכָל אִינּוּן גַּוְונֵי נְהוֹרִין לְתַתָּא. וְעַל דָּא וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, בְּנְהִירוּ וּנְצִיצוּ דְּכָל נְהוֹרִין גְּנִיזִין, דְּכֻלְּהוּ בְּתִיאוּבְתָּא בִּרְעוּתָא שְׁלִים, יְהֵבִי לֵיהּ רְעוּתַיְיהוּ וּנְהִירוּ דִּלְהוֹן, כְּמָה דִּלְחָתָן אִית רְעוּ וְתִיאוּבְתָּא דְּכַלָּה (נ"א דְּכֻלְּהוּ) לְמֵיהַב לָהּ נִבְזְבָזָן וּמַתְּנָן. וְעַל דָּא וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ.

מַאן חֻפָּתוֹ. דָּא עֵדֶן. וְרָזָא דָּא, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. עֵדֶן, דָּא אִיהוּ חוּפָּא דְּחַפְיָא עַל כֹּלָּא. יְשִׁישׁ כַּגִּבּוֹר. יְשִׁישׁ, מִסְטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ דִּינָא כְּלָל. כְּגִבּוֹר, מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, וְאַף עַל גַּב דִּגְבוּרָה אִיהִי דִּינָא שְׁלִים, כְּגִבּוֹר כְּתִיב, וְלָא גִּבּוֹר, בְּגִין דְּאַמְתִּיק דִּינָא בְּחֶסֶד, וְנָטִיל כֹּלָּא כַּחֲדָא, בְּתִיאוּבְתָּא וּרְעוּתָא שְׁלִים. וְכָל דָּא, לָרוּץ אֹרַח. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ לְאַשְׁקָאָה וּלְאַשְׁלְמָא נְהִירוּ דְּסִיהֲרָא בְּכָל סִטְרִין, (רט"ו ע"א) וּלְמִפְתַּח בָּהּ אֹרַח לְאַנְהָרָא לְתַתָּא.

מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, מִסַּיְיפֵי אִלֵּין שָׁמַיִם עִלָּאִין
דְּקָאָמַרְן, אִיהוּ אַפִּיק, בְּגִין דִּבְסִיוּמָא דְּגוּפָא,
אִיהוּ אַפִּיק, וּבְהַהוּא אֲתָר אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּין דִּכַר לְנוּקְבָּא.
וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה
הַשָּׁמָיִם. קְצֵה הַשָּׁמַיִם דָּא (ר' ע"א) עָלְמָא עִלָּאָה. וּלְמִקְצֵה
הַשָּׁמַיִם, דָּא (מַלְכָּא דִּ) שְׁלָמָא דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּהַאי נָטִיל כָּל
נְהוֹרִין, וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ, אוּף הָכִי הַאי, נָטִיל כָּל נְהוֹרִין,
וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ, וְאִיהוּ נָפִיק מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם.
וּתְקוּפָתוֹ: דְּסַחֲרָא (ס"א דְּסִיהֲרָא) בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין (נ"א סְפִירָן)
קַדִּישִׁין, דְּאִתְחָזוּן (דף קל"ז ע"ב) לְאִתְנַהֲרָא
וּלְאִתְשָׁקָאָה וּלְנַצָּצָא מִנֵּיהּ. וְאֵין נִסְתָּר, לֵית מַאן
דְּאִתְחַפְיָא מֵהַהוּא נְהִירוּ, דְּהָא לְכֻלְּהוּ אַנְהִיר בִּכְלָלָא
חֲדָא, לְכָל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ.
וְכַד כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּלִימוּ וְאִתְנְהִירוּ מִגּוֹ שִׁמְשָׁא, כְּדֵין סִיהֲרָא
מִתְעַטְּרָא בְּגַוְונָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, שְׁלֵימָא בְּנ'
תַּרְעִין, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב תּוֹרַת יְיָ' תְּמִימָה, דְּהָא כְּדֵין
אִיהִי (שְׁלֵימָא) תְּמִימָה, מִכָּל סִטְרִין, בְּרָזָא דַּחֲמֵשׁ דַּרְגִּין,
כְּגַוְונָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ רָזָא דְּחַמְשִׁין.
וּבְגִינֵי כַּךְ, אִיהִי אַתְיָא בַּחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ תֵּיבִין, בְּגִין
לְאַשְׁלְמָא לְרָזָא דְּחַמְשִׁין. תּוֹרַת יְיָ' תְּמִימָה
מְשִׁיבַת נָפֶשׁ, הָא חֲמֵשׁ. עֵדוּת יְיָ' נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי,

הָא חֲמֵשׁ. פִּקּוּדֵי יְיָ׳ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב, הָא חֲמֵשׁ. מִצְוַת יְיָ׳ בָּרָה מְאִירַת עֵינַיִם, הָא חֲמֵשׁ. יִרְאַת יְיָ׳ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד, הָא חֲמֵשׁ. מִשְׁפְּטֵי יְיָ׳ אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּיו, הָא חֲמֵשׁ. וְכֻלְּהוּ אַתְיָין בַּחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ, לְאִתְכַּלְלָא כְּגַוונָא דְּאִימָּא עִלָּאָה.

וְעַל דָּא, יְהוָ״ה יְהוָ״ה שִׁית זִמְנִין, לָקְבֵל שִׁית סִטְרִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא עִלָּאָה, (נ״א דִּשְׁמָיָא עִלָּאִין) וְעַל דָּא, סִיהֲרָא אִתְמַלְיָא וְאִשְׁתְּלִים בְּסִדּוּרָא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת, וְדָא אִיהוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, דְּכֻלָּא אִשְׁתְּלִים כְּדְקָא יָאוֹת, בְּרָזָא דְּשַׁבַּתָּא עִילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא בְּיוֹמָא דָּא, אִתּוֹסָף נְהִירוּ בְּכֻלָּא, כְּדְקַאמְרָן. שָׁמַיִם נַטְלֵי מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי בְּקַדְמִיתָא, וְאִינּוּן מְנַהֲרֵי וּמְתַקְּנֵי לְכִבּוּד עִלָּאָה, מֵרָזָא (בראשית ל״ה ע״ב) דְּסֵפֶר עִלָּאָה, אַבָּא דְּכֻלָּא. וּמֵרָזָא דְּסֵפֶר, אִמָּא עִלָּאָה. וְאִיהוּ, מֵרָזָא דְּסִפּוּר. וּבְגִין כַּךְ, מְסַפְּרִים, כְּדְקַאמְרָן. בְּרָזָא דְּתִלַת שְׁמָהָן אִלֵּין, דְּשַׁלְטִין בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, עַל כָּל שְׁאַר יוֹמִין.

וּבְגִינֵי כַּךְ תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, קָאָמַר דָּוִד בְּרוּחַ קֻדְשָׁא, עַל נְהִירוּ וּנְצִיצוּ וְשׁוּלְטָנוּ (נ״א וּשְׁלִימוּ) דְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא עַל כָּל שְׁאַר יוֹמִין (ס״א וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ דְּאִתְתָּקַנְתָּ בְּיוֹמָא דָּא מִכָּל שְׁאָר יוֹמִין) בְּגִין רָזָא דִּשְׁמָא עִלָּאָה, דְּקָא נָהִיר בִּנְהִירוּ, וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ, וְאִשְׁתְּלִים בִּשְׁלִימוּ עִילָּא וְתַתָּא. וּכְדֵין תּוֹרַת יְיָ׳

תְּמִימָה, שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, (ס"א רָזָא דְשָׁמוּר כְּבוֹד לַיְלָה דְּהָא הִיא תּוֹרַת ה' תְּמִימָה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וְהָא אִתְעָרוּ עָל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה דְּאִילּוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב הָא כְּתִיב וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּם וְגוֹ' לַקּוֹחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה. וְדָא לְלֵיוָאֵי אִתְחֲזֵי לְהָאי דְּאֶחִיד בְּשִׁמְשָׁא וּמַלְכָּא דְּאַתְיָיא מִינֵּיהּ מֹשֶׁה נָהִיר לְיִשְׂרָאֵל מ' שְׁנִין שִׁמְשָׁא בְּיוֹמוֹי וְתוֹרַת ה' דָּא מַעֲלֵי שַׁבַּתָּא) **בָּרָזָא חֲדָא כְּדְקַאמְרָן.**

וְאַתְקִינוּ (ס"א אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה) **חַבְרַיָּיא שִׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתֵּי,**

מֵאֵינּוּן תּוּשְׁבַּחְתָּן דְּדָוִד, מֵרָזָא דָּא הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ נָטִיל בְּרִישָׁא, וְנָהִיר לְכָל שְׁאָר. וּלְבָתַר הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, וְדָא אִיהוּ רָזָא, (תהלים לג) **רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ' בְּגִין דְּהַאי נָהָר כָּנִישׁ וְנָטִיל כֹּלָּא מֵרָזָא דְּשָׁמַיִם, בְּרָזָא עִלָּאָה, וּמְקוֹרָא דְּחַיֵּי, כֹּלָּא כְּדְקָא יֵאוֹת בְּיוֹמָא דָּא.**

וְשִׁמְשָׁא אַתְקִין לְאַנְהָרָא כְּדְקָא יֵאוֹת, בְּיוֹמָא דָּא.

וּלְבָתַר סִיהֲרָא דְּקָא מִתְפָּרְשַׁת מִסִּטְרָא אַחֲרָא בְּיוֹמָא דָּא, בְּגִין לְאִתְנַהֲרָא מִן שִׁמְשָׁא, וְדָא אִיהוּ לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ וְגוֹ'. וּלְבָתַר דְּאִתְפָּרְשַׁת מִנֵּיהּ, הָא אִתְחַבְּרַת בְּשִׁמְשָׁא. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא בְּכ"ב אַתְוָון, דְּאָעִיל בָּהּ שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, פְּרִישׁוּ דְּסִיהֲרָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּכ"ב אַתְוָון בִּנְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא. וּלְבָתַר אִתְחַבְּרוּתָא וּסְלִיקוּ דְּמַטְרוֹנִיתָא עִם בַּעְלָהּ. וְדָא אִיהוּ (תהלים צ) **תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים. אִתְחַבְּרוּתָא וְאִתְדַּבְּקוּתָא דְּאִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, לְפָרְשָׁא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא לְקַבְּלָא לָהּ, וּלְמֶהֱוֵי כַּחֲדָא בְּחִבּוּרָא**

חַדָּא. (לְמֶהֱוֵי חָד בְּרָזָא חָד. וְכָל אִלֵּין שְׁמַיִם מְסַפְּרִים לוֹן וּמְתָקְנִין לוֹן. מִכָּאן וּלְהָלְאָה תּוּשְׁבְּחָן אָחֳרָנִין דְּחַדְּתָה וְתִיאוּבְתָא שְׁלֵימְתָא. אֲבָל הֲנֵי אִינּוּן תִּקּוּנָא שְׁלֵימְתָא עִלָּאָה בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּדָקָא יָאוּת וְתוּשְׁבְּחָן אִלֵּין אַתְקִינוּ בְּתִקּוּנָא דְּשַׁבָּת דְּאִיהוּ סָלִיק וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי בְּדָקָא יָאוּת וְסָלְקִין בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא לְמֶהֱוֵי חָד בְּרָזָא דְּכִבּוֹד אֵל דְּשָׁמַיִם מְסַפְּרִים לֵיהּ וְזָהֲרִין לֵיהּ כְּדְקָאֲמָרַן)

וְדָא אִיהוּ (תהלים צח) **מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ׳ שִׁיר חָדָשׁ.**

תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא הָא (בראשית קכ"ג ע"ב) **אוֹקִימְנָא. אֲבָל אַף עַל גַּב דְּאִתְעַרְנָא בֵּיהּ, אַתְעָרוּ דְּחַבְרַיָּיא דְּקָא אִתְעָרוּ, שַׁפִּיר אִיהוּ, דְּהַנְהוּ** (דף קל"ח ע"א) **פָּרוֹת עָלוֹת כַּד הֲווֹ נַטְלֵי אֲרוֹנָא, אִתְעָרוּ בְּהַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (שמואל א ו) **וַיְשַׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ. וּמַה שִּׁירָה הֲווֹ אֲמְרֵי.** (תהלים צח) **מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ׳ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה. רָזָא דָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן חַיּוֹת נַטְלֵי** (אֲרוֹנָא) **כְּרָסְיָיא, לְאָרְמָא לֵיהּ לְעֵילָּא, אִינּוּן אֲמְרֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא.**

וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי כְּתִיב הָכָא חָדָשׁ, וְהָא תְּדִיר קָאֲמְרֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא. אֶלָּא וַדַּאי חָדָשׁ אִיהוּ, וְחָדָשׁ לָא אִקְרֵי, אֶלָּא בְּאִתְחַדְּתוּתָא דְּסִיהֲרָא, כַּד אִתְנְהִירַת מִן שִׁמְשָׁא, כְּדֵין אִיהוּ חָדָשׁ, וְדָא אִיהוּ שִׁיר חָדָשׁ. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, הָא אִתְעָרוּתָא דִּימִינָא וּשְׁמָאלָא לְקַבְּלָא לָהּ.

וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, כַּד נַטְלֵי אֲרוֹנָא, קָא מְשַׁבְּחָאן לָהּ. כַּד

סַלְקִין לְבֵית שֵׁמֶשׁ. כְּגַוְונָא דַּעֲגָלוֹת סַלְקִין לְבֵית שֵׁמֶשׁ. וְכֹלָּא בְּרָזָא חַד סָלְקִין, בְּגִין דִּבְשַׁבָּת אִיהוּ סְלִיקוּ דְּכוּרְסְיָיא, לְסַלְקָא לְעֵילָּא. תִּקוּנָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא בְּשַׁבָּת אִלֵּין תּוּשְׁבְּחָן כְּלְהוּ אַתְקִינוּ בְּשַׁבָּת, לְשַׁבְּחָא לֵיהּ עַמָּא יְחִידָא בְּעָלְמָא.

(תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, אָדָם הָרִאשׁוֹן קָאָמַר לָהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְתָּרַךְ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאָתָא שַׁבָּת וְאָגִין עָלֵיהּ. וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, עָלְמָא תַּתָּאָה קָא מְשַׁבַּח לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה, יוֹמָא (דְּכֹלָּא בֵּיהּ) דְּאִיהוּ כּוּלּוֹ שַׁבָּת, מַלְכָּא, דְּשַׁלְמָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ מִזְמוֹר שִׁיר, וְלָא כְּתִיב מַאן קָאָמַר לֵיהּ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. לְיוֹם הַשַּׁבָּת, יוֹמָא עִלָּאָה, שַׁבָּת עִלָּאָה. דָּא שַׁבָּת וְדָא שַׁבָּת, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, שַׁבָּת סְתָם, דָּא שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. יוֹם הַשַּׁבָּת, דָּא שַׁבָּת דִּלְעֵילָּא. דָּא יוֹם, וְדָא לַיְלָה. (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, הָא לֵילְיָא, רָזָא דְּנוּקְבָא. (שמות כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הָא יוֹם, רָזָא דְּדְכוּרָא. וּבְגִין כַּךְ מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

וַאֲשְׁכְּחָן בְּכַמָּה אֲתָר, דְּעָלְמָא תַּתָּאָה לָא סָלִיק בִּשְׁמָא, וְאָתְיָא (ויקרא ק"ב) סְתָם, כְּגוֹן הַאי, וּכְגוֹן וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וּכְגוֹן (שמות כד) וְאֶל (קל"א ע"א) מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵהּ אֶל

יְיָ׳. כֻּלְּהוּ סָתִים שְׁמָא, וְלָא סָלִיק בֵּיהּ. (אֶלָּא) (ס״א וְכֹלָא) בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ דַּרְגָּא עִלָּאָה, וּלְגַבֵּי דַּרְגָּא עִלָּאָה אִיהוּ לָא סָלִיק בִּשְׁמָא. נְהוֹרָא דִּשְׁרָגָא, לָא סָלִיק בִּימָמָא, בִּנְהוֹרָא דִּשְׁמָשָׁא, וְעַל דָּא לָא סָלִיק בִּשְׁמָא. וְכָל אִלֵּין תּוּשְׁבְּחָן, דְּשַׁבָּת, דְּאִיהִי כְּבוֹד (נ״א יוֹם הַשַּׁבָּת דְּאִיהוּ תּוּשְׁבַּחְתָּא) יוֹם, אִיהוּ תּוּשְׁבַּחְתָּא עִלָּאָה, עַל כָּל שְׁאַר יוֹמִין. (ס״א וְכָל אִלֵּין תּוּשְׁבְּחָן אַתְקִינוּ בְּתִיקוּנָא דְּשַׁבַּתָּא דְּאִיהוּ סָלִיק לְאִתְעָטָר בְּעִטְרִין עִלָּאִין אַתְרִין קַדִּישִׁין עַל כָּל שְׁאַר יוֹמִין)

נְשָׁמַת כָּל חַי, הָא חַבְרַיָּיא אִתְעָרוּ ר״ה בֵּיהּ מִלִּין דִּקְשׁוֹט. אֲבָל אִית לָן לְאַדְכָּרָא, הַאי נְשָׁמְתָא דְּפַרְחָא מֵהַהוּא חַי הָעוֹלָמִים. וּבְגִין דְּאִיהִי דִּילֵיהּ, דְּמַנֵּיהּ נַפְקָן כָּל בִּרְכָאן, וְשַׁרְיָין בֵּיהּ, וְהוּא אַשְׁקֵי וּמְבָרַךְ לְתַתָּא, הַאי נְשָׁמְתָא דְּנָפְקָא מִנֵּיהּ, אִית לָהּ רְשׁוּ לְבָרְכָא לְהַאי אַתָּר.

וְעַל דָּא פַּרְחִין נְשָׁמָתִין מֵהַהוּא חַי, בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. אִינּוּן נְשָׁמָתִין דְּאִינּוּן פַּרְחָאן, מַמָּשׁ מְבָרְכִין לְהַאי אַתָּר דְּאִקְרֵי שֵׁם מִתַּתָּא. וְהַהוּא אַתָּר דְּנַפְקֵי מִנֵּיהּ מְבָרַךְ לֵיהּ לְעֵילָּא, וְהַאי שֵׁם מְקַבְּלָא בִּרְכָאן, מִתַּתָּא וּמֵעֵילָּא, וְאִתְכְּלִילַת מִכָּל סִטְרִין.

בְּיוֹמֵי דְּחוֹל, אִיהִי מְקַבְּלָא בִּרְכָאן, מִשְּׁאַר נְשָׁמָתִין, דְּקָא מְבָרְכִין לָהּ מִתַּתָּא. בְּיוֹמָא דְּשַׁבָּת, אִיהִי מְקַבְּלָא בִּרְכָאן מֵאִינּוּן נְשָׁמָתִין עִלָּאִין, דְּקָא מְבָרְכָאן לָהּ

בְּאַרְבְּעִין וַחֲמֵשׁ תֵּיבִין, כְּחוּשְׁבָּן מ"ה. (מִנְּשְׁמַת כָּל חַי עַד וְהָאֲחֲרוֹנִים)
(ס"א בְּרָזָא דְּחַמְשִׁין תֵּיבִין, כְּחוּשְׁבָּן מ"י) **כְּמָה** (הקדמה ב' ע"א) **דְּאוֹקִימְנָא, בְּרָזָא מ"ה, וּבְרָזָא מ"י. דָּא עָלְמָא עִלָּאָה, וְדָא עָלְמָא תַּתָּאָה. נִשְׁמַת כָּל חַי** (ס"א עַד הָאֲחֲרוֹנִים) **מ"ה. וּמִן וְאֵילוּ פִּינוּ מָלֵא שִׁירָה עַד וּמִלְּפָנִים, סִלְּקָא תּוּשְׁבַּחְתָּא אַחֲרָא חֲמֵשׁין תֵּיבִין. וְאַף עַל גַּב דְּלָא קַיְימָא תַּמָּן מִלָּה בְּחוּשְׁבָּנָא, סִלְּקָא חוּשְׁבָּנָא רָזָא מ"י. וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה סִלְּקָא תּוּשְׁבַּחְתָּא אַחֲרָא לְחֶשְׁבּוֹן (מ"ה) מְאָה תֵּיבִין, תַּשְׁלוּמִין דְּכוֹלָּא, וְחַד רְתִיכָא עַל מַה דְּשַׁרְיָא דְּאִיהוּ** (דף קל"ח ע"ב) **תַּשְׁלוּמָא** (ס"א הַהוּא שְׁלֵימָא עִלָּאָה.)

וְכָל שִׁבְחָא דָּא, וְכָל מִלִּין אִלֵּין, כְּלְהוּ שַׁיְיפִין יְדִיעָן, בְּחוּשְׁבָּנָא לְתַשְׁלוּמָא דְּשַׁבָּת, וּלְאִשְׁתַּלְּמָא מִנַּיְיהוּ, כַּדְקָא חֲזִי. זַכָּאָה עַמָּא, דְּיִדְעֵי לְסַדְּרָא שִׁבְחָא דְּמָרֵיהוֹן, כַּדְקָא יָאוֹת. מִכָּאן וּלְהָלְאָה סִדּוּרָא דְּצְלוֹתָא כְּמָה דְּאִתְתַּקַּנַת.

כְּתִיב (תהלים כב) **וְאַתָּה יְיָ אַל תִּרְחַק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּמַלְכָּא, בְּגִין לְחַבְּרָא שְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא. כֵּיוָן דְּהַוָה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר שְׁבָחִין דִּילֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא, אָמַר וְאַתָּה יְיָ אַל תִּרְחַק.**

וְאַתָּה יְיָ רָזָא (רנ"א ע"א, ק"מ ע"א, קע"ט ע"ב) **דְּחַבְרוּתָא חֲדָא בְּלָא**

פְּרוּדָא. אַל תִּרְחָק, כֵּיוָן דְּאִיהִי סַלְקָא לְאִתְעַטָּרָא בְּבַעְלָהּ, וְכֹלָּא בְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּמִתַּמָּן בָּעֵי לְסַלְקָא לְאֵין סוֹף, לְאִתְקַשָּׁרָא כֻּלָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּבְגִין כָּךְ אַל תִּרְחָק, לְאִסְתַּלְקָא מִינָּן, לְשַׁבְקָא לָן.

וּבְגִין כַּךְ, בְּגוֹ סִדּוּרָא דִּתוּשְׁבַּחְתָּא, בָּעָאן יִשְׂרָאֵל לְאִתְכַּלְלָא תַּמָּן, וּלְאִתְדַּבְקָא בַּהֲדַייהוּ מִתַּתָּא, דְּאִלְמָלֵא יִבְעֵי לְאִסְתַּלְקָא הַאי כְּבוֹד, הָא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אֲחִידָן בֵּיהּ וְתַקְפִּין בֵּיהּ, דְּלָא שַׁבְקִי לֵיהּ לְאִתְרַחֲקָא מִנַּייהוּ. וְעַל דָּא צְלוֹתָא בְּלָחַשׁ, כְּמַאן דְּמַלִּיל בְּרָזָא עִם מַלְכָּא, וּבְעוֹד דְּאִיהוּ בְּרָזָא עִמֵּיהּ, לָא אִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ כְּלָל.

אֱיָלוּתִי, מָה אַיָּל וּצְבִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָזְלִי וּמְרַחֲקִי, מִיַּד אָהֲדָרָן לְהַהוּא אֲתָר דְּשַׁבְקִי, אוֹף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּאִסְתַּלָּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא בְּאֵין סוֹף, מִיַּד אָהֲדַר לְאַתְרֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אִתְאַחֲדָן בֵּיהּ, וְלָא שַׁבְקִין לֵיהּ לְאִתְנַשְּׁיָא, (מִנַּיְיהוּ) וּלְאִתְרַחֲקָא מִנַּייהוּ. וְעַל דָּא, אֱיָלוּתִי לְעֻזָּרְתִּי חוּשָׁה.

וּבְגִין כַּךְ בָּעֵינָן לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאַחֲדָא בֵּיהּ, כְּמַאן דְּאַמְשִׁיךְ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, דְּלָא יִשְׁתְּבַק בַּר נָשׁ מִנֵּיהּ, אֲפִילּוּ שַׁעֲתָא חֲדָא. וְעַל דָּא כַּד סָמִיךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, בָּעֵי לְאַחֲדָא בֵּיהּ, וּלְאִשְׁתָּעֵי

בַּהֲדֵיהּ בִּלְחִישׁוּ, בְּרָזָא, דְּלָא יִתְרַחַק מִינָּן, וְלָא יִשְׁתַּבַּק מִינָּן, וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ׳ אֱלֹהָיו.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּא אוֹף הָכִי קָמוּ וְאָזְלוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי, אַבָּא, עַד הָכָא הֲוֵינָא יָתְבִי בְּצִלָּא דְּאֵילָנָא דְּחַיֵּי בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. מִכָּאן וּלְהָלְאָה דְּאַנָּן אָזְלִין, אִצְטְרִיךְ לָן לְמֵיהַךְ בְּאָרְחוֹי דְּנַטְרָן אֵילָנָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, אַנְתְּ תְּשֻׁרֵי בְּשִׁירוּתָא לְמִפְתַּח בְּאָרְחָא.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

בְּמַאי אִיהִי תְּרוּמָה. בְּרָזָא דְּזָהֳב, דְּהָא מִתַּמָּן אִתְּזַנַת בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאִיהִי גְּבוּרָה תַּתָּאָה, דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּזָהֳב. וְאַף עַל גַּב דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּזָהֳב, כָּל עִקָּר לָא אִשְׁתְּאָרַת, אֶלָּא בְּסִטְרָא דְּכֶסֶף, דְּאִיהוּ יְמִינָא. וְרָזָא דָּא (הקדמה א' ע"א) כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְּאִצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא לֵיהּ בִּימִינָא וּבְשִׂמְאלָא, וְכָל עִקָּר לָא אִשְׁתְּאַר אֶלָּא בִּימִינָא. (ס"א וּשְׂמאלָא אִתְעֲדֵי מִינָּהּ וְלָא וכו') וּשְׂמאלָא אִתְּעַר יְמִינָא, וְלָא אִתְדַּבַּק בֵּיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ אִתְיְיהִיב בֵּין יְמִינָא וּשְׂמאלָא, וּשְׂמאלָא אִתְאַחִיד תְּחוֹתֵיהּ, וִימִינָא אִתְאַחִיד בֵּיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ב) שְׂמאלוֹ

תַּחַת לְרֵאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. זָהָב וָכֶסֶף, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, וְהָא אִתְּמַר.

וּנְחוֹשֶׁת, דָּא אִיהוּ גְּוֹון כְּגַוְונָא דְּזָהָב, בְּגִין דְּאִצְטְבַּע מִגְּוֹון זָהָב וּמִגְּוֹון דְּכֶסֶף. וְעַל דָּא מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת קָטָן. אֲמַאי אִיהוּ קָטָן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א ח) כִּי הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ קָטֹן מֵהָכִיל אֶת הָעוֹלָה וְגוֹ'. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א יז) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ קָטָן, כֻּלָּא אִתְאַחִיד בְּגַוֵּיהּ. וְאִי תֵּימָא מִזְבֵּחַ אַחֲרָא, אִקְרֵי קָטָן. לָאו הָכִי. דְּלָאו קָטָן בַּר הַאי, דִּכְתִיב, (בראשית א) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה. וְדָא אִיהוּ הַמָּאוֹר הַקָּטָן. הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל, דָּא מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי דְּאִיהוּ מִזְבַּח הַזָּהָב. וּתְכֵלֶת (דף קל"ט ע"א) דָּא אִיהוּ תְּכֵלֶת דְּצִיצִית. תְּכֵלֶת דָּא אִיהוּ כְּרְסְיָיא, רָזָא דְּתִפְלָה דְּיַד. תְּכֵלֶת דָּא אִיהוּ כְּרְסְיָיא, דְּדַיְינִין בֵּיהּ דִּינֵי נְפָשׁוֹת. בְּגִין דְּאִית כְּרְסְיָיא דְּדַיְינִין בֵּיהּ דִּינֵי מָמוֹנוֹת, וְאִית כְּרְסְיָיא דְּדַיְינִין בֵּיהּ דִּינֵי נְפָשׁוֹת. וְעַל דָּא, כָּל גַּוְונִין (קל"ה ע"א, קנ"ב ע"א, בראשית נ"א ע"ב) טָבִין לְחֶלְמָא, בַּר גְּוֹון תְּכֵלֶת, בְּגִין דְּיִנְדַּע דְּהָא נְשְׁמָתֵיהּ סָלְקָא בְּדִינָא. וְכַד נְשְׁמְתָא סָלְקָא בְּדִינָא, גּוּפָא אִתְּדָן לְאִשְׁתְּצָאָה וְאִצְטְרִיךְ הַהוּא חֶלְמָא, לְרַחֲמִין סַגִּיאִין.

תְּכֵלֶת דָּא אִיהוּ כְּרְסְיָיא, דִּכְתִיב בֵּיהּ (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה

אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, (וּכְתִיב וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת) וּכְתִיב וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב. בְּגִין דְּעַבְדִין בֵּיהּ כְּרִיכִין לְצִיצִית, וְכַד נִגַּהּ לוֹ, אִתְהַדָּר לְגָוֵון יָרוֹק, כְּגָוֵון כַּרְתִּי. מֵהַהִיא שַׁעֲתָא וְאֵילַךְ, אִשְׁתְּרִי זִמְנָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּהָא אִשְׁתַּנֵּי גְּוָון תְּכֵלָא מִכַּמָּה דְּהַוָה, וּבְגִין כַּךְ אָסִיר לְמֵידָן דִּינֵי נְפָשׁוֹת בַּלַּיְלָה, בְּגִין דְּשַׁלְטָא הַהוּא גְּוָון תְּכֵלָא בְּהַהוּא זִמְנָא, וְאִתְיְהִיב רְשׁוּ לְמֶחֱטַף נַפְשָׁא בְּלָא מִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט לָא שַׁלְטָא בְּהַהוּא זִמְנָא. כַּד אָתֵי צַפְרָא, וְאִתְעַר יְמִינָא דִּלְעֵילָּא, נָפִיק הַהוּא נְהוֹרָא, וּמָטֵי עַד הַאי תְּכֵלָא, וְאִשְׁתַּנֵּי מִכַּמָּה דְּהַוָה, וּכְדֵין שַׁלְטָא עָלֵיהּ, וְאִתְדַּבָּק בֵּיהּ כְּרִסְיָיא אַחֲרָא קַדִּישָׁא. מֵהַהִיא שַׁעֲתָא וְאֵילַךְ, זִמְנָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע.

וְאַרְגָּמָן, דָּא כְּנוּפְיָא דְּכָלִילָא כָּל גְּוָונִין כַּחֲדָא. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, כְּתִיב שָׁנִי, וּכְתִיב שָׁנִים, דִּכְתִיב, (משלי לא) כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים. אֶלָּא הַאי אִיהוּ גְּוָון אִקְרֵי שָׁנִי, דְּנָטִיל כָּל גַּוונִין בֵּיהּ, וּכְלָא אִיהוּ חַד, שָׁנִי וְשָׁנִים. שָׁנִים: כַּד כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ כַּחֲדָא. שָׁנִי: דְּנָפִיק מִכְּרִסְיָיא עִלָּאָה, דְּשַׁלְטָא עַל תְּכֵלֶת מִסְטְרָא דִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ אַפּוֹטְרוֹפְּסָא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב בֵּיהּ (דניאל י) מִיכָאֵל שַׂרְכֶם. תּוֹלַעַת: דְּחֵילֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, כַּתּוֹלַעַת, דְּמִתָּבַר כֻּלָּא וְעִקַּר כֻּלָּא.

תּוֹלַעַת שְׁנִי וְשֵׁשׁ, תְּרֵין גַּוונִין כַּחֲדָא, דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, חִיוָר וְסוּמָק. וְשֵׁשׁ: בּוּצָא אִיהוּ. דְּשִׁית חוּטִין מִתְחַבְּרָן, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ. וּבְאִלֵּין תְּרֵין, כְּלִילָן תְּרֵין אֲחָרָנִין.

וְעִזִּים: גְּבוּרָאן תַּתָּאֵי דְּלִבָּר, לְחַפְיָא עַל פְּנִימָאֵי. וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ, וְאִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב דּוּכְתָּא לְכֹלָּא, דְּהָא מִסְטָרָא דְּדַהֲבָא קָאתְיָין. וְעוֹרוֹת אֵלִים מְאָדָּמִים, מְשִׁיכוּ דְּתֵרִין סִטְרִין, דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, לְחַפְיָא בְּדוּכְתָּא אַחֲרָא.

וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים, סִטְרָא חֲדָא אִית דְּרַבִּי גּוֹ סִטְרָא אַחֲרָא בְּחוּרְבָּא, וְלָא בִּישׁוּבָא אִשְׁתְּכַח, וְדָא אִיהוּ סִטְרָא דַּכְיוּ, וְאִקְרֵי תַּחַשׁ.

בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אִית גּוֹ הַאי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת דְּקַאמְרָן, רָזִין עִלָּאִין. דְּהָא מִזְבַּח אֲדָמָה כְּתִיב, (שמות כ) מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וְגוֹ' וְדָא אִיהוּ רָזָא כְּדְקָא יָאוֹת. נְחֹשֶׁת, כַּד שַׁלְטִין טוּרִין אַחֲרָנִין, וְאִיהִי צְרִיכָא לְמֵיזַן לוֹן, אִצְטְבַּע בְּהַאי גַּוְונָא לְמֵיזַן לוֹן. וְאִינּוּן אִקְרוּן הָרֵי נְחֹשֶׁת.

וְאִינּוּן (ר"ס ע"א) הָרֵי נְחֹשֶׁת אִתְמְשַׁךְ עֲלַיְיהוּ רוּחָא חֲדָא מִגּוֹ הַאי מִזְבֵּחַ, וְכַד הַאי מִזְבֵּחַ אִסְתַּלַּק בִּסְלִיקוּ אַחֲרָא, כְּדֵין אִסְתַּלַּק אָת נ׳, דְּאִיהוּ מִזְבֵּחַ קַדִּישָׁא,

וְאִשְׁתְּאַר רוּחָא דְּאִלֵּין טוּרֵי נְחֹשֶׁת. וְכַד הַהוּא רוּחָא אִסְתְּלִיק בְּקִיּוּמֵיהּ, אִקְרֵי תַּחַשׁ, דְּהָא אִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ אָת נ׳.

וְהַאי אִתְפְּרַשׁ, לְכַמָּה רוּחִין אַחֲרָנִין, וְאִקְרוּן אוֹף הָכִי, וְעַל דָּא אִקְרֵי הַהוּא עַמָּא, תַּחַשׁ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית כב) וְאֶת (קמ"ז ע"ב) תַּחַשׁ וְאֶת מַעֲכָה. אֵינוּן הֲווֹ יַדְעֵי בְּהָא חַיָּה דְּמַשְׁכְּנָא, דְּאִקְרֵי עַל שְׁמֵהוֹן.

וַעֲצֵי שִׁטִּים, אִלֵּין אֵינוּן רָזִין קַדִּישִׁין, דְּאֵינוּן לוֹחֵי מַשְׁכְּנָא, וְאֵינוּן אִקְרוּן בְּרָזָא דִּלְהוֹן. כְּתִיב עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים, וּכְתִיב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, מְשִׁיכוּ דְּמִשַּׁח רְבוּת קַדִּישָׁא לְאַמְשָׁכָא עֲלַיְיהוּ. אַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלּוּאִים, אִלֵּין אַבְנֵי קְדֻשָּׁא, יְסוֹדֵי דְּמַקְדְּשָׁא, בְּרְתִיכִין קַדִּישִׁין אִלֵּין, אִזְדַּמְּנָן בִּלְחוֹדַיְיהוּ, לְיַקָּר וּלְשַׁבְחָא, בִּלְבוּשׁ יְקָר, לְעַיְינָא כַּהֲנָא בְּהוּ תַּמָּן, וּלְאַדְכָּרָא (וּלְבָרְכָא) תְּרֵיסַר שְׁבָטִין, וְעַל דָּא תְּרֵיסַר אֲבָנִין כְּמָה דְּאִתְמַר.

תְּלֵיסַר זִינִין אִינוּן, בַּר י״ב אַבְנִין יַקִּירִין אִלֵּין, וְכֻלְּהוּ סַלְקִין לְכ״ה אַתְוָון, (דף קל"ט ע"ב) בְּרָזָא עִלָּאָה דִּיחוּדָא. וְלָקְבֵל אִלֵּין, גְּלִיף וְאַתְקִין מֹשֶׁה, כ״ה אַתְוָון בְּרָזָא דִּפְסוּקָא דִּיחוּדָא, דִּכְתִיב, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְדֹוָד אֱלֹהֵינוּ יְדֹוָד אֶחָד. וְאֵינוּן כ״ה אַתְוָון, גְּלִיפָן מְחַקְּקָן בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא.

יַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקָנָא לְתַתָּא, בְּרָזָא דִּיחוּדָא, וְאַתְקִין בְּכ"ד אַתְוָון, וְאִינּוּן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלָא אַשְׁלִים לְכ"ה אַתְוָון, בְּגִין דְּעַד לָא אִתְתַּקַּן מַשְׁכְּנָא. כֵּיוָן דְּאִתְתַּקַּן מַשְׁכְּנָא, וְאִשְׁתְּלִים, מִלָּה קַדְמָאָה דְּהַוָה נָפִיק מִגֵּיהּ, כַּד אִשְׁתְּלִים, לָא מַלִּיל אֶלָּא בְּכ"ה אַתְוָון, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אִשְׁתְּלִים דָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא יְיָ' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. הָא כ"ה אַתְוָון.

וְעַל דָּא כ"ה זִינִין לְאַשְׁלְמָא תִּקּוּנָא דְּמִקְדָּשָׁא (ס"א דְּמַשְׁכְּנָא)

וְכָל הָנֵי אַתְוָון, אוֹקִימְנָא בְּאִינּוּן אַתְוָון גְּלִיפָן, דְּאוֹלִיפְנָא מִמַּר. וּבְגִין דְּמַשְׁכְּנָא אִשְׁתְּלִים בְּרָזִין אִלֵּין, אִקְרֵי כ"ה, בְּיִחוּדָא דְּשְׁלִימוּ דְּמַשְׁכְּנָא, וְעַל דָּא (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה כְּתִיב, רָזָא דְּשְׁלִימוּ דְּכָל מַשְׁכְּנָא וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ. כ"ה, לָקְבֵל כ"ב אַתְוָון, וְאוֹרַיְיתָא וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, דְּאִינּוּן כְּלָלָא חֲדָא, וְרָזָא חֲדָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל קָא מְיַחֲדֵי יִחוּדָא בְּהַאי קְרָא, בְּרָזָא דְּכ"ה אַתְוָון, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד, וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּאִינּוּן כ"ד אַתְוָון, וְיכַוְון כָּל חַד בְּהוּ, כְּלִהוּ אַתְוָון מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְסַלְקִין בְּחִבּוּרָא חַד (ס"א כְּדֵין אִתְפַּתְּחוּ) מ"ט תַּרְעִין, בְּרָזָא דְּיוֹבְלָא. וּכְדֵין אִצְטְרִיךְ לְסַלְקָא עַד וְלָא יַתִּיר.

וּכְדֵין אִתְפַּתְחוּ תַּרְעִין, וְחָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, כְּאִילּוּ קַיֵּים אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ, דְּאִיהִי אַתְיָא בְּמ"ט פָּנִים. (בְּכֻלָּא) וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא בְּכ"ה וּבְכ"ד, וּלְסַלְקָא לוֹן בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, לְמ"ט תַּרְעִין דְּקַאמְרָן. כֵּיוָן דְּאִתְכַּוון בְּהַאי, יִתְכַּוון בְּהַהוּא יְחוּדָא דְּאָמַר מַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיִתְכַּוון בְּהוּ, דְּוַדַּאי כְּלָלָא אִיהוּ דְּכָל אוֹרַיְיתָא דְּעִילָּא וְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאָדָם שְׁלֵימָא, דְּדָכַר וְנוּקְבָא, וְרָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא.

מַחֲלוֹקֶת דְּשַׁמַּאי וְהִלֵּל בְּקִימָה וּבְשִׁכִּיבָה, דְּכְתִיב, (דברים ו) בְּשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ, דְּשַׁמַּאי סָבַר בָּעֵרֶב דְּקָא כְּלִילָא נוּקְבָא בְּשֻׁלְטָנָהָא, אִצְטְרִיךְ לְגַבֵּי נוּקְבָא דְּקָא יַטּוּ וְיִקְרָאוּ. וּבַבֹּקֶר, דְּקָא שָׁלְטָא דְּכוּרָא בְּשׁוּלְטָנוּתָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, אִצְטְרִיךְ לְמֵיקָם קָמֵיהּ דְּדְכוּרָא, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ בִּתְפִלָּה מְעוּמָד, וּבְכָל אֲתַר דְּדְכוּרָא אַתְיָא.

וּבֵית הִלֵּל סָבַר, אִלְמָלֵא אִשְׁתְּכַח דָּא לְחוֹד וְדָא לְחוֹד, הָכִי אִצְטְרִיךְ. אֲבָל כֵּיוָן דַּאֲנָן מְחַבְּרָן לוֹן כַּחֲדָא, בְּחִבּוּרָא בְּמ"ט פָּנִים, וּמ"ט תַּרְעִין, לָא אִצְטְרִיכְנָא לְאַפְרְשָׁא דָּא לְחוֹד וְדָא לְחוֹד, אֶלָּא לְאַשְׁגְּחָא דְּכֻלָּא אִיהוּ חַד, בְּלָא פְּרוּדָא. וּכְמָה דְּאוּזְדַּמַּן לֵיהּ לְבַר נָשׁ, הָכִי

יֵימָא, דְּהָא תַּרְוַוייהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא, כְּמָה דְּנַיְחָא לוֹן, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה.

וְעַל דָּא דְּכוּרָא, בְּשִׁית סִטְרִין, בַּקְרָא דְּשָׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן שִׁית תֵּיבִין. וְנוּקְבָא בְּשִׁית סִטְרִין בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דְּאִינּוּן שִׁית תֵּיבִין אַחֲרָנִין, וְסַלְקִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא, בְּרָזָא דְּמ״ט תַּרְעִין, וַהֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל בְּכָל אֲתָר.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָרִים יְדוֹי וּבָרִיךְ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא וְאִתְמַר, אֲבָל רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ, מ״י רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה אִיהוּ, דְּהָא מִתַּמָּן נָפְקָא שֵׁירוּתָא, לְאִתְגַּלְיָא רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְהָא (בהקדמה ב׳ ע״א) אוֹקִימְנָא. תּוּ. מ״י טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְגַּלְיָא כְּלָל. גַּלֵּי יְקָרֵיהּ לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא, מֵהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי מִזְרָח, דְּהָא מִתַּמָּן שֵׁירוּתָא דְּכָל רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וּנְהוֹרָא לְאִתְגַּלְיָא. וּלְבָתַר צַדִּיק יְקָרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, דְּהָא צַדִּיק, גַּלֵּי גְּבוּרְתָּא עִלָּאָה, וְשׁוּלְטָנֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְהַאי צַדִּיק אַשְׁלְטֵיהּ עַל עָלְמִין כֻּלְּהוּ, לְדַבְּרָא לוֹן, וּלְאַתְקְנָא לוֹן, כַּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא, (ישעיה מא) יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדֵּ, (דף ק״מ ע״א) דְּהָא כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, בִּרְשׁוּתָא דְּהַאי צַדִּיק קַיְימִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

תּוּ, צַדֶּק יִקְרָאֻהוּ לְרַגְלוֹ, מַאן קָרֵי לְמַאן. אֶלָּא, צֶדֶק
אִיהוּ קָאֲרֵי תְּדִיר לְאַסְפָּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא, וְלָא שָׁכִיךְ
לְעָלְמִין, וְצֶדֶק קָאִים תְּדִיר לְרַגְלוֹי, דְּלָא אִתְעֲדֵי מִתַּמָּן,
וְקָאֲרֵי וְלָא שָׁכִיךְ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, אֱלֹהִים אַל (תהלים פג)
דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל. וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אַנְהַר לָן אָרְחָא דָּא בְּגִינָן (וּר') אֶלְעָזָר בְּרִי דְּקָרֵי
לְנְהוֹרָא עִלָּאָה וְלָא שָׁכִיךְ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא
בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. (ס"א וְהַשְׁתָּא אֶלְעָזָר בְּרִי קָרֵי לִנְהוֹרָא עִלָּאָה

וְלָא שָׁכִיךְ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהַר לָן אָרְחָא דָּא בְּגִינֵיהּ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן

דְּצַדִּיקַיָּיא)

רִבִּי אַבָּא פָּתַח קְרָא וְאָמַר, מִזְמוֹר לְדָוִד בְּהִיוֹתוֹ (תהלים סג)
בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. מַאי שְׁנָא מִכָּל שְׁאָר תּוּשְׁבְּחָן, דְּלָא
קָאָמַר בְּאָן אֲתַר שַׁבַּח לוֹן דָּוִד מַלְכָּא, וּמַאי שְׁנָא הָכָא
דְּקָאָמַר בְּהִיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. אֶלָּא לָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי,
דְּהָא אוּף הָכִי נַמֵּי, בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי (תהלים לד)
אֲבִימֶלֶךְ. בְּבֹא הַזִּיפִים. וְכֵן כֻּלְּהוּ. לְאַחֲזָאָה לְכָל
בְּנֵי עָלְמָא, שְׁבָחֵיהּ דְּדָוִד, דְּאַף עַל גַּב דְּבַצַּעֲרָא הֲוָה,
וַהֲווּ רַדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ, הֲוָה מִשְׁתַּדַּל לוֹמַר שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאַף עַל גַּב דְּבְרוּחַ קֻדְשָׁא הֲוָה אָמַר, רוּחַ קֻדְשָׁא לָא הֲוֵי
שָׁאֲרֵי עֲלוֹי, עַד דְּאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי. וְכֵן
בְּכָל אֲתָר, לָא שַׁרְיָא רוּחַ קֻדְשָׁא דִּלְעֵילָּא, עַד דְּיִתְעַר

עָלֵיהּ בַּר נָשׁ מִתַּתָּא. וְדָוִד אַף עַל גַּב דְּקָא רַדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ, וַהֲוָה בְּצַעֲרֵיהּ, לָא הֲוָה שָׁבִיק שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן מִפּוּמֵיהּ, וּלְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהּ עַל כֻּלָּא.

וְאִי תֵּימָא, הָא דְּתָנֵינָן, (בראשית ל״ט ע״ב, ס״ה ע״א) מִזְמוֹר לְדָוִד, אוֹ לְדָוִד מִזְמוֹר, וְהָכָא שָׁרֵת עָלֵיהּ רוּחַ קֻדְשָׁא בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאָמַר מִזְמוֹר לְדָוִד. אֶלָּא, אִי אִיהוּ לָא הֲוָה מְכַוְּין גַּרְמֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, לָא שָׁרֵת עָלֵיהּ רוּחַ קֻדְשָׁא. (נ׳ ע״א, רל״ח ע״ב) מִזְמוֹר דָּא רוּחַ קֻדְשָׁא. אֲמַאי אִקְרֵי הָכִי. בְּגִין דְּאִיהִי, מְשַׁבַּחַת תָּדִיר לְמַלְכָּא עִלָּאָה (ס״א דְּכָל זִמְנָא אִיהוּ קָא מְשַׁבַּח וּמְזַמֵּר וְלָא שָׁכִיךְ) דְּכָל זִמְנָא הֲוָה קָא מְשַׁבְּחַת וּמְזַמְּרַת, וְלָא שָׁכִיךְ. כֵּיוָן דְּאָתָא דָּוִד אַשְׁכַּח (ק״ג ע״ב) גּוּפָא מִתַּתְקָנָא כַּדְקָא יָאוֹת, וְשָׁרֵת עָלֵיהּ, וַהֲוּו מְגַלֵּי בְּהַאי עָלְמָא, לְשַׁבְּחָא וּלְזַמְּרָא לְמַלְכָּא, וְכֹלָּא, בְּגִין דְּיִתְתְּקַן הַאי עָלְמָא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. לְדָוִד. גְּבַר שְׁלִים בְּתִקּוּנוֹי, גְּבַר מִתְקָנָא, גְּבַר זַכָּאָה. דָּוִד וַדַּאי דְּלָא אִשְׁתְּנֵי לְעָלְמִין. בְּהֵיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה, דָּא שְׁבָחָא דְּדָוִד, אַף עַל גַּב דְּבְצַעֲרֵיהּ הֲוָה, אַף עַל גַּב דַּהֲווֹ רַדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ. וּמַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא קָאָמַר. תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאִיהוּ רַב וְיַקִּירָא.

וּשְׁבָחָא דִּילֵיהּ מַאי אִיהִי. (תהלים סג) אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ. אֱלֹהִים סְתָם. כֵּיוָן דְּאָמַר אֱלֹהִים, אֲמַאי אֵלִי. אֶלָּא הַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. תְּלַת דַּרְגִּין הָכָא:

אֱלֹהִים. אֵלִי. אַתָּה. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן תְּלַת שְׁמָהָן, חַד דַּרְגָּא אִיהוּ, בְּרָזָא דֵּאֱלֹהִים חַיִּים. אֱלֹהִים: לְעֵילָּא, אֱלֹהִים חַיִּים. אֵלִי: קְצֵה (בראשית א׳ ע״ב) הַשָּׁמַיִם עַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם. (קל״ח ע״ב) אַתָּה: דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּכוֹלָּא חַד, וּבִשְׁמָא חַד סָלִיק. אֲשַׁחֲרֶךָּ, אִי כְּמַשְׁמָעוֹ דִּילֵיהּ, שַׁפִּיר. אֲבָל אֲשַׁחֲרֶךָּ, אַתְקִין נְהוֹרָא דְּנָהִיר בְּשַׁחְרוּתָא. דְּהָא נְהוֹרָא דְּקַיְימָא בְּשַׁחְרוּתָא, לָא נָהִיר עַד דְּיִתְתַּקְנוּן לֵיהּ לְתַתָּא. וּמַאן דְּאַתְקִין נְהוֹרָא שַׁחֲרָא דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי אוּכְמָא, זָכֵי (בראשית נ״א ע״ב) לְנְהוֹרָא חִוָּורָא דְּנָהִיר, וְדָא אִיהִי נְהוֹרָא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, וְדָא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּזָכֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְרָזָא דָּא (משלי ח) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי, וּמְשַׁחֲרַי: דְּמִתַּקְנִין נְהוֹרָא מְשַׁחֲרַי אוּכְמָא. יִמְצָאֻנְנִי, יִמְצָאוּנִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא יִמְצָאֻנְנִי, דְּזָכֵי לְתַרִּין נְהוֹרִין. לְנְהוֹרָא דְּשַׁחֲרָא אוּכְמָא, וְלִנְהוֹרָא חִוָּורָא דְּנָהֲרָא. וְזָכֵי לְאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהִיר, וּלְאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהִיר. וְדָא אִיהוּ יִמְצָאֻנְנִי. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד אֲשַׁחֲרֶךָּ, אַתְקִין נְהוֹרָא דְּשַׁחֲרָא אוּכְמָא, לְנַהֲרָא עָלֵיהּ נְהוֹרָא חִוָּורָא דְּנָהֲרָא.

(תהלים סג) צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי, כְּמַאן דְּכָפִין לְמֵיכַל וְצָחֵי לְמִשְׁתֵּי. בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ מִדְבַּר, וְלָאו אִיהוּ אַתָּר דְּיִשּׁוּבָא, וְלָאו אִיהוּ

אַתָּר דְּקֻדְשָׁא. (דף ק"מ ע"ב) וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ אַתָּר בְּלִי מַיִם. וּכְמָה דְּאָנָן כַּפִּין וְצָחָאן לְגַבָּךְ בַּאֲתָר דָּא, כֵּן בַּקֻּדְשׁ חֲזִיתִיךְ וְגוֹ'. וַאֲנָן כְּמָה דְּאָנָן צָחָאן לְגַבֵּי דְּמַר, לְמִשְׁתֵּי בְּצָחוּתָא מִלּוֹי בַּאֲתָר דָּא, אוּף הָכִי צָחֵינָן לְמִשְׁתֵּי בְּצָחוּתָא מִלּוֹי, בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, אֲתָר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַ' אַבָּא, מַאן דְּשָׁארִי מִלָּה הַשְׁתָּא יֵימָא.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגוֹ'. מִשֶּׁה בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, הֲוָה קָשֶׁה קָמֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְמֵיקָם בֵּיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהַשְׁתָּא אִית לָן לְמִקְשֵׁי הָכָא, אִי תְּרוּמָה דָּא, יְהָבָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשֶּׁה בִּלְחוֹדוֹי, הֵיךְ יְהָבָהּ לְאַחֲרָא, וְאָמַר דִּלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ הַאי תְּרוּמָה.

אֶלָּא וַדַּאי לְמִשֶּׁה יְהָבָהּ, וְלָא יְהָבָהּ לְאַחֲרָא. לְמַלְכָּא דְּהָוָה בְּגוֹ עַמֵּיהּ, וְלָא הֲוַת מַטְרוֹנִיתָא עִמֵּיהּ דְּמַלְכָּא. כָּל זִמְנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא לָא הֲוַת עִמֵּיהּ דְּמַלְכָּא, לָא מִתְיָאֲשִׁי עַמָּא בֵּיהּ, וְאִינּוּן לָא יַתְבִין לְרַחֲצָן. כֵּיוָן דְּאָתַת מַטְרוֹנִיתָא, כָּל עַמָּא חֲדָאן, וְיַתְבֵי בְּרוּחְצָנוּ. כַּךְ בְּקַדְמִיתָא, אַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד לוֹן נִסִּין וְאָתִין עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה, לָא מִתְיַאֲשִׁי עַמָּא. כֵּיוָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי

בְּתוֹכְכֶם. מֵיַּד אִתְיַאשׁוּ כֻּלְּהוּ, וְחַדּוּ בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר ז) וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה דְּנַחְתַּת כַּלַּת מֹשֶׁה לְאַרְעָא. וְאִי תֵּימָא, וַיְהִי בְּכָל אֲתָר לָאו אִיהוּ אֶלָּא לִישָׁנָא דְּצַעֲרָא, וְהָכָא כְּתִיב וַיְהִי בְּיוֹם. אֶלָּא, בְּהַהוּא יוֹמָא דְּשִׁכִינְתָּא נַחְתַּת לְאַרְעָא, אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא לְגַבָּהּ, וְחַפְיָא הַהוּא חָשׁוּךְ קְבַל לְגַבָּהּ, בְּגִין דְּלָא תֵּיחוֹת. וְתָנֵינָן, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה רִבּוֹא מַלְאָכִין מְקַטְרְגִין, אִשְׁתְּכָחוּ לְגַבָּהּ בְּגִין דְּלָא תֵּיחוֹת. וּבְהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּכָחוּ כָּל כְּנוּפְיָא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמְרוּ קַמֵּיהּ, מָארֵי דְּעָלְמָא, כָּל זִיוָא וְכָל נְהוֹרָא דִּילָן בִּשְׁכִינַת יְקָרָךְ אִיהוּ, וְהַשְׁתָּא תֵּיחוֹת לְגַבֵּי תַּתָּאֵי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתַּתְקַפַּת שְׁכִינְתָּא, וְתַבְּרַת הַהוּא חָשׁוּךְ קְבַל, כְּמַאן דְּמִתְבָּר גְּזִיזִין תַּקִּיפִין, וְנַחְתַּת לְאַרְעָא. כֵּיוָן דְּחָמוּ כֻּלְּהוּ כַּךְ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ (תהלים ח) יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מַה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. אַדִּיר וַדַּאי, דְּתַבְּרַת כַּמָּה גְּזִיזִין וְחֵילִין תַּקִּיפִין, וְנַחְתַּת לְאַרְעָא, וּשְׁלִיטַת בְּכוּלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיְהִי, צַעֲרָא דְּקַבִּילוּ כַּמָּה חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין, בְּיוֹמָא דְּכַלַּת מֹשֶׁה נַחְתַּת לְאַרְעָא.

וּבְגִין כַּךְ וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְגוֹ'. וְיִקְחוּ לִי וּתְרוּמָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, לְאַחֲזָאָה דְּכוּלָּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא. וְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דָּא

לָקְבֵל דָּא, לְאִתְכַּלְלָא שְׁכִינְתָּא מִכָּל סִטְרִין עֵילָּא וְתַתָּא, הָכָא בְּהַאי עָלְמָא עוֹבָדָא דִּילֵיהּ, כְּעוֹבָדָא דְּגוּפָא, לְאִתְכַּלְלָא רוּחָא בְּגַוֵּיהּ, וְדָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְכְּלִילַת לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְאִיהִי רוּחַ קֻדְשָׁא.

וּלְעוֹלָם אִתְמַשְׁכַת וְעָאלַת גּוֹ רָזָא דְּגוּפָא, לְאַשְׁרָאָה מוֹחָא גּוֹ קְלִיפָּא כְּלָא כְּמָה דְּאִתְחָזֵי. הַאי רוּחָא דְּקֻדְשָׁא, אִתְעֲבִיד בְּגוּפָא, לְאִתְכַּלְלָא בְּגַוֵּיהּ רוּחַ אַחֲרָא עַלָּאָה, דָּקִיק וְנָהִיר, וְכֹלָּא הָכִי אִתְאַחִיד וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְעָאל דָּא בְּדָא, עַד דְּאִתְאַחִיד בְּהַאי עָלְמָא, דְּאִיהוּ קְלִיפָּה בַּתְרָאָה דִּלְבַר.

קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא אִיהִי לְגוֹ מִקְלִיפָּה דְּהַאי עָלְמָא. כְּגַוְונָא דְּאֶגוֹזָא, דְּהַאי קְלִיפָּה דִּלְבַר לָאו אִיהִי תַּקִּיפָּא, קְלִיפָּה דְּאִיהִי לְגוֹ מִינָּהּ, אִיהִי קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא. אוּף הָכִי לְעֵילָּא, קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא, אִיהִי רוּחָא אַחֲרָא דְּשָׁלְטָא בְּגוּפָא. לְגוֹ מִנֵּיהּ, אִיהִי קְלִיפָּה קְלִישָׁא. לְגוֹ מִנֵּיהּ מוֹחָא.

בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, מִתַּתְקְנָא כְּלָא בְּגַוְונָא אַחֲרָא, דְּהָא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא אִתַּבְּרַת מֵהַהוּא אֲתָר, וְלָא שַׁלְטָא (קע״ג ע״א) בֵּיהּ כְּלַל. קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא אִתַּבְּרַת תְּבִיר, (ד״א מֵהַהוּא יוֹתֵר תָּדִיר) וְאִתְפַּתְּחַת מֵהַאי סִטְרָא (ס״א עַד דְּאִתְאֲחִיד בְּרָזָא דְּמַשְׁכְּנָא. בְּהָאי עָלְמָא קְלִיפָּה בַּתְרָאָה אִיהִי לְבַר קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא אִיהִי לְגוֹ כְּגַוְונָא דָּא אוּף הָכָא לְעֵילָּא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא אִיהִי לְבַר לְגוֹ מִינֵּיהּ אִיהִי קְלִיפָּה קְלִישָׁא וְלָא שָׁלְטָא בֵּיהּ כְּלָל וְאִתְפַּתְּחַת מֵהָאי סִטְרָא) (נ״ט ע״ב) וּמֵהַאי סִטְרָא.

וְהַהִיא פִּתְיחוּ הֲוָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּכָל זִמְנָא דְּפָלְחִין פּוּלְחָנָא (דף קמ"א ע"א) כְּדְקָא יָאוֹת. כֵּיוָן דְּגָרְמוּ חוֹבִין, מְשַׁכוּ הַהוּא פִּתְיחוּ לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, עַד דְּאִתְקָרֵב קְלִיפָּה, כְּלָא כַּחֲדָא. כֵּיוָן דְּאַסְתִּים קְלִיפָּה לְמוֹחָא, כְּדֵין שַׁלְטָא (ר"ג ע"א) הַהִיא קְלִיפָּה עֲלַיְיהוּ וְדָחָה לוֹן לְבַר מֵהַהוּא דּוּכְתָּא.

וְעִם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּדָחָה לוֹן לְבַר, לָא יָכִיל הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא לְשַׁלְטָאָה בְּהַהוּא דּוּכְתָּא קַדִּישָׁא, דְּלָאו אַתְרֵיהּ אִיהוּ. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הוֹאִיל וְלָא יָכִיל הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא לְשַׁלְטָאָה בְּהַהוּא דּוּכְתָּא קַדִּישָׁא, אַמַּאי קַיְימָא חָרוּב, דְּהָא חָרְבָּא לָא הֲוֵי בְּעָלְמָא, אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּהַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא.

אֶלָּא וַדַּאי כַּד אִתְחָרַב, לָא אִתְחָרַב אֶלָּא מֵהַהוּא סִטְרָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאַסְתִּים לְמוֹחָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבֵד דְּלָא תִּשְׁלוֹט הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא עַל הַהוּא דּוּכְתָּא. וְכַד דָּחָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִנַּיְיהוּ, הַהִיא קְלִיפָּה אִתְהַדְּרַת וְאִתְפַּתְחַת כְּמִלְקַדְמִין. וּבְגִין (נ"ח, ע"ח ע"ב) דְּעַמָּא קַדִּישָׁא לָא הֲווֹ תַּמָּן, חַפְיָא עַל הַהוּא פִּתְיחוּ, חוּפְאָה קַדִּישָׁא דְּפָרוֹכְתָּא קְלִישָׁא, לְנַטְרָא הַהוּא אֲתָר, דְּלָא יִסְתּוֹם לֵיהּ הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא, וְאָחִיד בְּכָל סִטְרוֹי.

לְמֶהֱוֵי רְבוּת קְדֻשָּׁא עַל אַרְעָא כְּמִלְקַדְמִין, לָא יָכִיל,

דְּהָא הַהוּא חוּפְּאָה קְלִישָׁא אָחִיד, דְּלָא יֵחוּת לְתַתָּא, דְּהָא עַמָּא קַדִּישָׁא לָאו תַּמָּן. וְעַל דָּא לָא אִתְבְּנֵי חָרְבָּן, מִיּוֹמָא דְּאִתְחֲרִיבוּ. לְשַׁלְטָאָה הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא, לָא יַכְלָא, דְּהָא הַהוּא חוּפְּאָה קְלִישָׁה אָחִיד בֵּיהּ בְּכָל סִטְרוֹי בְּהַהוּא פִּתְיחוּ דְּלָא תִּשְׁלוֹט תַּמָּן, וְלָא תַּסְתִּים מוֹחָא, בְּהַהוּא חוּפְּאָה דְּפָרוֹכְתָּא קְלִישָׁא, דְּאִיהוּ מִגּוֹ מְשִׁיכוּ דְּפָרוֹכְתָּא קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא, דְּנָטִיר הַהוּא אֲתָר.

וּבְגִין כַּךְ, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דִּשְׁאַר עַמִּין, דְּדַיְירִין בְּאַרְעָא, כַּד נָפְקִין מֵהַאי עָלְמָא, לָא מְקַבְּלָא לוֹן, וְדָחֵי לוֹן לְבַר, וְאַזְלִין וְשָׁטָאן וּמִתְגַּלְגְּלִין בְּכַמָּה גִּלְגּוּלִין, עַד דְּנַפְקֵי מִכָּל אַרְעָא קַדִּישָׁא, וְסָחֲרָן (לְסוֹחֲרָנֵיהוּ) לְסִטְרַיְיהוּ, בְּמָסָאבוּ דִּלְהוֹן. וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל דְּנָפְקִין תַּמָּן, סַלְקִין, וְהַהוּא חוּפְּאָה קְלִישָׁא מְקַבְּלָא לוֹן, וְעָאלִין לְקִדּוּשָׁא עִלָּאָה, בְּגִין דְּכָל זִינָא אַזְלָא לְזִינֵיהּ.

וְנִשְׁמָתֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּנַפְקֵי לְבַר מֵאַרְעָא, בִּרְשׁוּתָא דְּהַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא, אַזְלָא וְסָחֲרָא וּמִתְגַּלְגְּלָא, עַד דְּתָבַת לְדוּכְתָּהָא, וְעָאלַת לַאֲתָר דְּאִתְחֲזִי לָהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דִּנְשִׁמְתֵיהּ נָפְקָא בִּרְשׁוּ קַדִּישָׁא, בְּהַהוּא פִּתְיחוּ דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

מַאן דִּנְשִׁמְתֵיהּ נַפְקַת בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אִי אִתְקְבַר בְּהַהוּא יוֹמָא, לָא שַׁלְטָא עָלֵיהּ רוּחָא מְסַאֲבָא

כְּלַל. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּצִלְיבָא, (דברים כא) כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ. בְּגִין דִּבְלֵילְיָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְרוּחַ מְסַאֲבָא לְמִשַׁטְטָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּ, לָא עָאלִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בַּר אִי אַשְׁכְּחָן תַּמָּן מָנָא לְאַעֲלָא בֵּיהּ. (ק״ל ע״א) אֲבָרִין וּפִדָּרִין דְּמִתְאַכְלָן בְּלֵילְיָא, לְאַתְזָנָא זִינִין אַחֲרָנִין, לָאו דְּעַיְילִין בְּאַרְעָא, וְלָא לְאַמְשָׁכָא לוֹן בְּאַרְעָא, אֶלָּא, בְּגִין דְּלָא תִּשְׁלוֹט סִטְרָא אַחֲרָא גּוֹ אַרְעָא, וְלָא יִתְמַשְׁכָא לְאַעֲלָא תַּמָּן. וּבְגִין כַּךְ, תְּנָנָא מִנַּיְיהוּ הַוָּה סָלִיק (ק״ל ע״א) עֲקִימָא, וּמִתְגַּלְגְּלָא לְבַר, וְאָזִיל (תקיף) בִּבְהִילוּ, עַד דְּעָאל לְנוּקְבָא דְּצָפוֹן, דְּתַמָּן מָדוֹרִין דְּכָל סִטְרִין אַחֲרָנִין, וְתַמָּן עָאל תְּנָנָא, וְכֻלְּהוּ אִתְזָנוּ תַּמָּן.

תְּנָנָא דִּימָמָא, הַוָּה סָלִיק לְדוּכְתֵּיהּ בְּאֲרַח מֵישַׁר, וְאִתְזָן מַה דְּאִתְזָן. וּמֵהַהוּא פְּתִיחוּ, (ק״ט ע״ב) אִתְזָנוּ כָּל סִטְרֵי קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, דְּאִיהִי לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וּמֵהַהִיא תְּנָנָא גַּסָּה כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

גּוּפֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּלָא אִתְמְשָׁכוּ בְּהַאי עָלְמָא בָּתַר הַנָּאִין דְּהַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, לָא שַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ רוּחַ מְסָאֲבוּ כְּלָל, דְּהָא לָא אִשְׁתַּתְּפוּ אֲבַתְרֵיהּ כְּלוּם בְּהַאי עָלְמָא. כְּמָה דְּגוּפָא דְּרַשִׁיעַיָּיא (נ״א גּוּפֵיהוֹן

דְּצַדִּיקַיָּיא דְּלָא אִתְמְשָׁכוּ בָּתַר הַנָּאִין וְכִסּוּפִין דְּהַאי עָלְמָא הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא לָא שַׁלְטָא

עָלַיְיהוּ דְּהָא לָא אִתְמְשָׁכוּ אַבַּתְרֵיהּ בְּהָאי עָלְמָא דְּהָא כְּמָה דְּגוּפֵיהּ דְּרַשִׁיעַיָּא) **אִתְמְשָׁךְ בְּהַאי עָלְמָא בָּתַר הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, וַהֲנָאִין וְעִנּוּגִין דִּילֵיהּ וְתִיקוּנִין דִּילֵיהּ, הָכִי אִסְתְּאָב, בָּתַר דְּנַפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ.**

גּוּפֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, דְּלָא מִתְעַנְּגֵי בְּהַאי (דף קמ"א ע"ב) **עָלְמָא, אֶלָּא מִתַּעֲנּוּגֵי דְּמִצְוָה, וּסְעוּדָתֵי שַׁבָּתִין וְחַגִּין וְזִמְנִין, הַהוּא רוּחַ מְסַאֲבָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ, דְּהָא לָא אִתְעַנְּגוּ מִדִּילֵיהּ כְּלוּם. וְהוֹאִיל וְלָא נַטְלוּ מִדִּילֵיהּ, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ עֲלֵיהוֹן כְּלַל. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּלָא אִתְהֲנֵי מִדִּילֵיהּ כְּלוּם.**

מַאן דְּנִשְׁמָתֵיהּ נָפְקָא לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְהַהוּא גּוּפָא אִסְתְּאַב בְּהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבוּ, הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבוּ אִשְׁתְּאִיב בְּגַוֵּיהּ, עַד דְּתָב לֵיהּ עַפְרָא. (נ"א דְּאִתְּבֵלִי גּוּפָא בְּעַפְרָא) **וְאִי הַהוּא** (ויקרא ע"ב ע"ב) **גּוּפָא, דְּאִשְׁתְּאִיב בֵּיהּ הַהוּא רוּחַ מְסַאֲבָא, סַלְקִין לֵיהּ לְאִתְקַבְּרָא גּוֹ אַרְעָא קַדִּישָׁא, עָלֵיהּ כְּתִיב,** (ירמיה ב) **וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה. אַרְצִי, דְּלָא שַׁלְטָא עָלָהּ רוּחַ מְסָאֲבוּ, בְּהַהוּא גּוּפָא דִּלְכוֹן, דְּאִשְׁתְּאִיב בֵּיהּ רוּחַ מְסָאֲבוּ, דְּקָא מַיְיתִין לְקָבְרָא לֵיהּ בְּאַרְצִי, אַתּוּן מְסָאֲבִין לָהּ, לְאִסְתָּאֲבָא בֵּיהּ. אִי לָא דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְוָותָא לְאַרְעָא, דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְבַּלֵי הַהוּא גּוּפָא, נָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא**

מִלְעֵילָּא, וְדָחֵי לֵיהּ לְהַהוּא רוּחַ מְסַאֲבָא לְבַר, דְּהָא אִיהוּ חָס עַל אַרְעֵיהּ.

יוֹסֵף, לָא שַׁלִּיט עַל גּוּפֵיהּ רוּחַ מְסַאֲבָא לְעָלְמִין, אַף עַל גַּב דִּנְשְׁמָתֵיהּ נָפְקַת בִּרְשׁוּ אַחֲרָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא אִתְמְשִׁיךְ בְּחַייּוֹי בָּתַר רוּחַ מְסַאֲבָא. וְעִם כָּל דָּא, לָא בָּעָא דְּגוּפֵיהּ יִסְתַּלְקוּן לֵיהּ לְאִתְקַבְּרָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא אָמַר, (בראשית נ) וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמוֹתַי, וְלָא גּוּפִי.

יַעֲקֹב לָא מִית, וְגוּפֵיהּ אִתְקָיֵּים בְּקִיּוּמָא תָּדִיר, וְלָא דָּחִיל לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא עַרְסֵיהּ הֲוָה שְׁלִים, בְּשְׁלִימוּ דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, בְּנְהִירוּ דְּתְרֵיסָר שְׁבָטִין, וּבְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, בְּגִין כַּךְ לָא דָּחִיל לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וְתוּ, דְּאִיהוּ גוּפָא דְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה, דְּשַׁפִּירוּ דִּילֵיהּ אָחִיד לְכָל סִטְרִין, וְכָל אִינּוּן שַׁייְפִין דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲווֹ אֲחִידָן בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית מז) וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם, גּוּפָא שְׁלִים. וְעַל דָּא וַיַּחַנְטוּ הָרוֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, דְּגוּפֵיהּ יְהֵא קָאִים בְּקִיּוּמָא. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא דְּנַפְקַת נִשְׁמָתַייְהוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, נַפְשָׁא וְגוּפָא אִשְׁתְּזִיב מִכֹּלָּא.

תְּלַת שְׁמָהָן אִקְרֵי נִשְׁמְתָא דְּבַר נָשׁ, נֶפֶשׁ, רוּחָא,

וְנִשְׁמָתָא. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וּבְתַלַת דּוּכְתֵּי אִשְׁתְּכַח חֵילַיְיהוּ. נֶפֶשׁ דָּא, אִשְׁתְּכַחַת גּוֹ קִבְרָא, עַד דְּגוּפָא אִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא, וּבְדָא מִתְגַּלְגְּלָת הַאי עָלְמָא, לְאִשְׁתַּכְחָא גּוֹ חַיָּיא, וּלְמִנְדַּע בְּצַעֲרָא דִּלְהוֹן, וּבְשַׁעֲתָא דִּי אִצְטְרִיכוּ, בָּעָאת רַחֲמֵי עָלַיְיהוּ.

רוּחָא דָּא, אִיהוּ דְּעָאל בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וְאִצְטַיָּיר תַּמָּן, בְּדִיוּקְנָא דְּגוּפָא דְּהַאי עָלְמָא, בְּחַד מַלְבּוּשָׁא דְּמִתְלַבְּשָׁא תַּמָּן. וְדָא אִתְהֲנֵי תַּמָּן בַּהֲנָאִין וְכִסּוּפִין בְּזִיוָא דִּבְגִנְתָּא. וּבְשַׁבָּתֵי וְיַרְחֵי וּזְמַנֵּי, סַלְקָא לְעֵילָּא, (קל״ו ע״א, צ״ט ע״ב) וְאִתְהֲנֵי תַּמָּן, וְתָב לְאַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. תָּשׁוּב וַדַּאי, בְּהָנֵי זִמְנִין דְּקַאמְרָן.

נְשָׁמָה אִיהִי סַלְקָא מִיָּד לְאַתְרָהָא, לְהַהוּא אֲתַר דְּנַפְקַת מִתַּמָּן, וְדָא אִיהִי דִּבְגִינָהּ אִתְנְהִירַת בּוּצִינָא, לְאַנְהָרָא לְעֵילָּא. דָּא לָא נַחֲתַת לְתַתָּא לְעָלְמִין, בְּדָא אִתְכְּלִילַת, מַאן דְּאִתְכְּלִילַת מִכָּל סִטְרִין מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא. וְעַד דְּהַאי לָא סַלְקָא לְאִתְקַשְּׁרָא (נ״א בְּדוּכְתָּהָא) בְּכוּרְסְיָיא, לָא מִתְעַטְּרָא רוּחַ בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וְנֶפֶשׁ לָא מִתְיַשְּׁבָא בְּדוּכְתָּהָא. כֵּיוָן דְּאִיהִי סַלְקָא, כֻּלְּהוּ אִית לְהוּ נַיְיחָא.

וְכַד אִצְטְרִיךְ לִבְנֵי עָלְמָא, כַּד אִינּוּן בְּצַעֲרָא, וְאָזְלִי לְבֵי קִבְרֵי, הַאי נֶפֶשׁ אִתְּעָרַת, וְאִיהִי אָזְלָא וּמְשַׁטְטָא,

וְאִתְעָרַת לְרוּחַ, וְהַהוּא רוּחַ אִתְעַר לְגַבֵּי אֲבָהָן, וְסָלִיק וְאִתְעַר לְגַבֵּי נְשָׁמָה, וּכְדֵין, קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עַל עָלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אִתְעָרוּ מִלִּין אִלֵּין דִּנְשִׁמְתָא בִּגְוונִין אַחֲרָנִין, כֻּלְּהוּ סַלְקִין בְּמַתְקָלָא, דָּא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָה דְּמִלָּה, וְכֹלָּא חַד.

וְכַד נְשִׁמְתָא אִתְעַכְּבַת מִלְסַלְקָא לְדוּכְתָּהָא, רוּחָא אַזְלָא וְקַיְימָא בְּפִתְחָא דְּגִנְתָא דְּעֵדֶן, וְלָא פַּתְחִין לָהּ פִּתְחָא, (דף קמ"ב ע"א) וְאָזְלָא וּמְשַׁטְטָא, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח בָּהּ. נֶפֶשׁ אַזְלָא וּמְשַׁטְטָא בְּעָלְמָא, חָמָאת לְגוּפָא דְּסַלְקָא תּוֹלָעִין, וּבְהַהוּא דִּינָא דְּקִבְרָא, וּמִתְאַבְּלָת עָלֵיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. וְכֹלָּא אִיהוּ בְּעוֹנְשָׁא. עַד דִּנְשָׁמָה אִתְקְשָׁרַת בְּדוּכְתָּהָא לְעֵילָּא, וּכְדֵין כּוּלְּהוּ מִתְקַשְּׁרִין בְּדוּכְתַּייְהוּ.

בְּגִין דְּכָל הָנֵי תִּלַת, קְשׁוֹרָא חָדָא אִינּוּן, כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא, בְּרָזָא דְּנֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה, דְּכֹלָּא חַד, וְקִשׁוֹרָא חַד. נֶפֶשׁ: לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, וְדָא אִיהוּ דְּמִשְׁתַּתְּפָא בְּרָזָא דְּגוּפָא חַד, לְאַעְנָגָא וּלְמֵיזָן לֵיהּ, בְּכָל מָה דְּאִצְטְרִיךְ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי לא) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. בֵּיתָהּ, דָּא אִיהוּ גּוּפָא, דְּאִיהִי זָנָא לֵיהּ. וְנַעֲרוֹתֶיהָ, אִלֵּין אִינּוּן שַׁייְפִין דְּהַאי גּוּפָא. רוּחַ: דָּא אִיהוּ דְּרָכִיב עַל הַאי נֶפֶשׁ, וְשַׁלִּיט עָלָהּ, וְנָהִיר

לָהּ בְּכָל מָה דְּאִצְטְרִיךְ, וְנֶפֶשׁ אִיהוּ כְּרְסְיָיא לְהַאי רוּחַ. נְשָׁמָה: אִיהִי דְּאַפִּיקַת לְהַאי רוּחָא, וּשְׁלִיטַת עֲלֵיהּ, וְנָהֲרַת לֵיהּ בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּחַיִּין, וְהַהוּא רוּחַ תַּלְיָא בְּהַאי נְשָׁמָה, וְאִתְנְהִיר מִנָּהּ בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָהִיר. הַהוּא נֶפֶשׁ, תַּלְיָא בְּהַאי רוּחַ, וְאִתְנְהִירַת מִנֵּיהּ, וְאִתְזָנַת מִנֵּיהּ, וְכֹלָּא קִשׁוֹרָא חַד.

וְעַד דְּהַאי נְשָׁמָה עִלָּאָה, לָא סַלְקָא גּוֹ נְבִיעוּ דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִתְמַלְיָא מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא פָּסִיק. רוּחַ דָּא לָא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ, וּלְעוֹלָם רוּחַ לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וּנְשָׁמָה לְעֵילָּא. נֶפֶשׁ דָּא אִתְיַשְּׁבַת (ס"א לָא אִתְיַשְּׁבַת) בְּדוּכְתָּהָא גּוֹ גּוּפָא לְתַתָּא. כְּגַוְונָא דָּא, כֹּלָּא לְתַתָּא הָכִי מִתְפָּרְשָׁן בְּבַר נָשׁ, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ קִשׁוֹרָא חֲדָא, נְשָׁמָה סַלְקָא לְעֵילָּא, גּוֹ נְבִיעוּ דְּבִירָא. רוּחַ עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, (ויקרא ע' ע"ב) כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. נֶפֶשׁ אִתְיַשְּׁבָא גּוֹ קִבְרָא.

וְאִי תֵּימָא, נֶפֶשׁ לְעֵילָּא, דְּאִתְיַשְּׁבַת גּוֹ גּוּפָא בְּקִבְרָא, אִין הוּא קִבְרָא. אֶלָּא גּוֹ הַהוּא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, וְעַל דָּא, נֶפֶשׁ כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, וְכֹלָּא דָּא כְּגַוְונָא דָּא. וּבְגִין כַּךְ, תְּלַת דַּרְגִּין מִתְפָּרְשָׁן, וְאִינּוּן קִשׁוֹרָא חֲדָא וְרָזָא חֲדָא. וּבְכָל זִמְנָא דְּגַרְמֵי אִשְׁתְּכָחוּ גּוֹ קִבְרָא, הַאי נֶפֶשׁ אִשְׁתְּכַחַת תַּמָּן. רָזָא הָכָא לְאִינּוּן דְּיַדְעֵי אֹרַח קְשׁוֹט,

דַּחֲלֵי חַטָּאָה. בְּשַׁעֲתָא דִּנְשִׁמְתָּא מִתְעַטְּרָא לְעֵילָּא, גּוֹ עִטְרָא קַדִּישָׁא, וְרוּחָא קָאִים בִּנְהִירוּ עִלָּאָה, בְּשַׁבָּתֵי וְיַרְחֵי וּזְמָנֵי, הַאי נֶפֶשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּרוּחַ נַחְתָּא מִגּוֹ נְהִירוּ עִלָּאָה, לְדַיְּרָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן נָהִיר וְנָצִיץ, אִיהוּ (ד"א ל"ג כ"ד) קַיְּימָא גּוֹ קִבְרָא וְאִתְגְּלִימַת בְּדִיוּקְנָא, דַּהֲוַת גּוֹ גּוּפָא בְּקַדְמִיתָא, וְכָל אִינּוּן גַּרְמֵי בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא סַלְקָן, וּמְשַׁבְּחָאן וְאוֹדָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לד) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ׳ מִי כָמוֹךָ. אוֹמְרוֹת לָא כְּתִיב, אֶלָּא תֹּאמַרְנָה.

וְאִלְמָלֵי אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְעֵינָא לְמֶחֱמֵי וְחָמֵי בְּלֵילְיָא דְּעָיֵיל (נ"א דְּנָפִיק) שַׁבְּתָא, וְלֵילֵי יַרְחֵי וּזְמָנֵי, כְּדִיוּקְנִין עַל גַּבֵּי קִבְרֵי, אוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל טִפְּשׁוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, קָא מְעַכְּבָא לְהוּ, דְּלָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין עַל מָה קַיְּימִין בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא חַשְׁשִׁין לְאַשְׁגְּחָא בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה בְּהַאי עָלְמָא, כָּל שֶׁכֵּן לְאַשְׁגְּחָא בִּיקָרָא דְּהַהוּא עָלְמָא, וְעַל מָה קַיְּימָא, וְאֵיךְ מִתְפָּרְשָׁן מִלִּין.

בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּעָלְמָא אִתְדָּן, וְכָרְסְיָא דְּדִינָא קַיְּימָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, לְמֵידָן עָלְמָא. כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מְשַׁטְּטָן, וּבָעָאן רַחֲמֵי עַל חַיֵּי. בְּלֵילְיָא דְּנָפְקָא יוֹמָא דְּדִינָא, אַזְלִין וְקָא מְשַׁטְּטִין לְמִשְׁמַע

וּלְמִנְדַּע מַאן הוּא דְּיָנָא דְּאִתְדָּן עַל עָלְמָא, וּלְזִמְנִין דְּקָא מוֹדִיעִין בְּחֶזְוָוא לְחַיָּיא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב לג) בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפוֹל תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים וְגוֹ', אָז יִגְלֶה אׇזֶן אֲנָשִׁים וּבְמוּסָרָם יַחְתּוֹם. מַאי מוּסָרָם. דָּא נֶפֶשׁ, דְּאִיהִי קַיְימָא וְחָתִים לִבְנֵי נָשָׁא מִלִּין, לְקַבְלָא מוּסָר. (ויחי רכ"א)

בְּלֵילְיָא בַּתְרָאָה דְּחַגָּא, דְּקָא נַפְקָן פִּתְקִין מִבֵּי מַלְכָּא, וְהַהוּא צֶל אַעְדִּיאוּ מִבְּנֵי גְּרִיעוּ דְּהַאי עָלְמָא, הַהוּא נֶפֶשׁ דְּקַאמָרָן, אַזְלָא (דף קמ"ב ע"ב) וּמְשַׁטְטָא, (קב"ט ע"א) וְחַד מְמָנָא סָרְכָא, בְּרָזָא גְּלִיפָּא בְּעִזְקָא בִּכְתַב מְפָרָשׁ, יְדוּמִיעָ"ם, דְּפָקִיד בִּכְתַב דְּזִיוָא גְּלִיפָּא, וּבְגוֹ חֶזְוָון עִלָּאִין. בְּהַהוּא לֵילְיָא נָחִית, וְכַמָּה אֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְוָון עִמֵּיהּ, וְנַטְלִין לְהַהוּא צֶל מִכָּל חַד וְחַד, וְסַלְקִין, לֵיהּ לְעֵילָּא.

וְהַהִיא נֶפֶשׁ דְּקַאמָרָן, אַזְלָא וּמְשַׁטְטָא וְחָמָאת לְהַהוּא צֶל, וְתָב לְאַתְרֵיהּ גּוֹ קִבְרָא, וְקָא מַכְרֶזֶת לְשׁאַר מֵתַיָּיא, פְּלוֹנִי אָתֵי לְגַבָּן, פְּלוֹנִי אָתֵי לְגַבָּן. אִי זַכָּאָה טָבָא אִיהוּ, כְּלְהוּ חַדָּאן, וְאִי לָאו, כְּלְהוּ אַמְרֵי וַוי. כַּד סַלְקִין הַהוּא צֶל, סַלְקִין לֵיהּ לְגַבֵּי הַהוּא עֶבֶד מְהֵימָן, דְּשָׁמֵיהּ מְטַטְרוֹ"ן, וְנָטִיל הַהוּא צֶל לְגַבֵּיהּ, וְסַלִּיק לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב ז) כְּעֶבֶד יִשְׁאַף צֵל, יִשְׁאַף צֵל וַדַּאי.

מַהַהִיא שַׁעְתָּא וְאֵילָךְ, מִתַּתְקְנָא דּוּכְתָּא לְהַהִיא נְשָׁמָה דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְדוּכְתָּא לְרוּחַ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְדוּכְתָּא לְנֶפֶשׁ לְנַיְיחָא וּלְאִתְהַנָּאָה, בְּשַׁעֲתָא דְּמִשְׁתַּטְּחָא וְאָזְלָא. בְּגִין דְּאִית (ויקרא קע״ב ע״ב) נֶפֶשׁ דְּלֵית לָהּ נַיְיחָא.

וְאִית נֶפֶשׁ דְּאִישְׁתְּצִיאַת עִם גּוּפָא.

וְהַאי אִיהִי דְּלֵית לָהּ נַיְיחָא, וְהַאי אִיהִי דְּכְתִיב בָּהּ, (שמואל א כה) וְאֶת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. דְּדָא אִיהִי אָזְלָא וּמִשְׁתַּטְּחָא וּמִתְגַּלְגְּלָא בְּכָל עָלְמָא, וְלֵית לָהּ נַיְיחָא כְּלַל יְמָמָא וְלֵילֵי, וְדָא אִיהוּ עוֹנְשָׁא יַתִּיר מִכֹּלָּא וְהַהִיא דְּתִשְׁתְּצִי עִם גּוּפָּה, (הַהִיא דְּכְתִיב בָּהּ (ויקרא יז) וְהִכְרַתִּי אוֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ וּלְהַאי לֵית לָהּ דּוּכְרָנוּ כְּלָל וְאִית נַפְשָׁא דְּלָא תִשְׁתְּצִי עִם גּוּפָּה) וְתִשְׁתְּצִי מֵאַתָר אַחֲרָא, (ס״א עִלָּאָה) הַהִיא דְּכְתִיב בָּהּ, (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי אֲנִי יְיָ׳. מַאן מִלְּפָנַי. דְּלָא שַׁרְיָא עָלָהּ רוּחָא. וְכַד רוּחָא לָא שַׁרְיָא עָלָהּ, לֵית לָהּ שׁוּתָפוּ כְּלַל בְּמָה דְּלְעֵילָּא, וְלָא יְדַעַת מֵאִינּוּן מִלִּין דְּהַהוּא עָלְמָא כְּלַל, וְהַאי אִיהִי נֶפֶשׁ כִּבְעִירִי. נֶפֶשׁ דְּלֵית (ד״א נֶפֶשׁ דְּאִית) לָהּ נַיְיחָא, הַאי אִיהִי כַּד אָזְלָא וּמִשְׁתַּטְּחָא,

אִעֲרַעַת בְּהַאי מְמַנָּא יְדוּמִיעָ״ם, וּבְאִינּוּן סַרְכִין דִּילֵיהּ, וְנַטְלִין לָהּ, וְאָעְלִין לָהּ בְּכָל פִּתְחֵי גַּן עֵדֶן, וְאַחְזְיִין לָהּ יְקָרָא דְּצַדִּיקַיָּא, וְיִקָּרָא דְּהַהוּא רוּחַ דִּילָהּ,

וְאִיהִי מִתְדַּבְקָא בֵּיהּ בְּנַיְיחָא, גּוֹ הַהוּא לְבוּשָׁא, וּכְדֵין יַדְעַת בְּאִינּוּן מִלִּין דְּעָלְמָא.

וְכַד הַהוּא רוּחַ סַלְקָא לְאִתְעַטָּרָא גּוֹ נְשָׁמָה עִלָּאָה לְעֵילָּא, הַהִיא נֶפֶשׁ מִתְקַשְּׁרָא בְּהַהוּא רוּחַ, וְאִתְנְהִירַת מִגֵּיהּ, כְּסִיהֲרָא כַּד אִתְנְהִירַת מִשִּׁמְשָׁא. וְרוּחַ מִתְקַשְּׁרָא גּוֹ הַהִיא נְשִׁמְתָא. וְהַהִיא נְשִׁמְתָא מִתְקַשְּׁרָא, גּוֹ סוֹף מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהִי רָזָא דְּנֶפֶשׁ דִּלְעֵילָּא.

וְהַהִיא נֶפֶשׁ, אִתְקְשָׁרַת גּוֹ הַהוּא רוּחַ עִלָּאָה, וְהַהוּא רוּחַ אִתְקְשָׁר גּוֹ הַהִיא נְשָׁמָה עִלָּאָה. וְהַהִיא נְשָׁמָה אִתְקְשָׁרַת בְּאֵין סוֹף. וּכְדֵין אִיהוּ נַיְיחָא דְּכֹלָּא, וְקִשׁוּרָא דְּכֹלָּא עֵילָּא וְתַתָּא, כֹּלָּא בְּרָזָא חַדָּא, וְגַוונָא חַדָּא. וּכְדֵין דָּא אִיהוּ נַיְיחָא דְּנֶפֶשׁ דִּלְתַתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א כה) וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. בְּגַוונָא חַדָּא, וּבְרָזָא חַדָּא, דְּהַהוּא אֵת, דָּא כְּגַוונָא דָּא.

כַּד נַחְתָּא סִיהֲרָא, רָזָא דְּנֶפֶשׁ עִלָּאָה, נְהוֹרָא מִכָּל סִטְרִין. אִיהִי נַהֲרָא לְכָל רְתִיכִין וּמַשְׁרְיָין, וְעָבִיד לוֹן גּוּפָּא חַדָּא שְׁלִימָא, דְּנָהִיר בִּנְהִירוּ בְּזִיוָא עִלָּאָה. אוּף הָכִי כְּגַוונָא דָּא, נַחְתָּא הַאי נֶפֶשׁ תַּתָּאָה, נְהִירָא מִכָּל סִטְרִין מִגּוֹ נְהִירוּ דְּנִשְׁמָה, וּמִגּוֹ נְהִירוּ דְּרוּחַ, וְנַחְתָּא וְנַהֲרָא לְכָל אִינּוּן רְתִיכִין וּמַשְׁרְיָין, דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין וְגַרְמִין, וְעָבִיד לוֹן גּוּפָּא שְׁלִימָא, דְּנָהִיר בִּנְהִירוּ.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, נַפְשֶׁךָ מַמָּשׁ, וּלְבָתַר וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ, דְּעָבִיד מִנַּייהוּ גוּפָא שְׁלֵימָא, וְנָהִיר בִּנְהִירוּ, וְקָם וְאוֹדֵי וּמְשַׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאִתְמַר דִּכְתִיב, (תהלים לה) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. וְדָא אִיהוּ נַיְיחָא דְּנֶפֶשׁ וַדַּאי מִכָּל סִטְרִין.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּדַחֲלִין לְמָארֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, לְמִזְכֵּי בְּתַלַת נַיְיחֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אָתָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבָרְכֵיהּ לְרַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אַתּוּן בָּנַי, וְזַכָּאָה אֲנָא דְּעֵינַי חָמוּ בְּכַךְ. כַּמָּה (דף קמ"ג ע"א) דּוּכְתִין עִלָּאִין מְתַתְקְנָן לָן, וּנְהִירִין לָן, לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קכ"ה) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבּוֹטְחִים בַּייְ כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם יֵשֵׁב, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּקַאמְרֵי אִינּוּן דַּרְגִּין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, מִסְטָרָא דְּגְבוּרָן עִלָּאִין, וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּלֵוָאֵי לְתַתָּא, וְאִינּוּן מַעֲלוֹת, דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, וּפָלְחִין בְּרָזָא דְּחַמְשִׁין שְׁנִין. וְהַאי אִיהוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבּוֹטְחִים בַּייְ כְּהַר צִיּוֹן דָּא אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן מִתְרַחֲצָן בֵּיהּ בְּעוֹבָדִין דִּלְהוֹן.

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי כח) וְצַדִּיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח. וְאִי תֵּימָא הָא צַדִּיקַיָּיא לָא מִתְרַחֲצָן בְּעוֹבָדֵיהוֹן כְּלַל, וְתָדִיר

דַּחֲלִין, כְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית יב) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבֹא מִצְרַיְמָה וְגוֹ'. כְּיִצְחָק, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (בראשית כו) כִּי יָרֵא לֵאמֹר אִשְׁתִּי. כְּיַעֲקֹב, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (בראשית לב) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ. וְאִי הָנֵי לָא אִתְרְחִיצוּ בְּעוֹבָדֵיהוֹן, כָּל שֶׁכֵּן שְׁאַר צַדִּיקֵי עָלְמָא, וְאַת אָמַרְתְּ וְצַדִּיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח. אֶלָּא וַדַּאי, כִּכְפִיר כְּתִיב, דְּהָא מִכָּל אִינּוּן שְׁמָהָן, לָא כְּתִיב אֶלָּא כְּפִיר, וְלָא כְּתִיב, לָא אַרְיֵה, וְלָא שָׁחַל, וְלָא שָׁחַץ, אֶלָּא כְּפִיר. דְּאִיהוּ חַלְשָׁא וּזְעִירָא מִכֻּלְהוּ. וְלָא אִתְרְחִיץ בְּחֵילֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ תַּקִּיף. כַּךְ צַדִּיקַיָּיא לָא אִתְרְחִיצוּ בְּעוֹבְדֵיהוֹן הַשְׁתָּא, אֶלָּא כִּכְפִיר. אַף עַל גַּב דְּיַדְעִין דְּתַקִּיף חֵילָא דְּעוֹבָדֵיהוֹן לָא אִתְרַחֲצָן אֶלָּא כִּכְפִיר, וְלָא יַתִּיר.

וּבְגִינֵי כַּךְ הַבּטְחִים בַּיְיָ כְּהַר צִיּוֹן וְגוֹ', לָא כִּכְפִיר וְלָא כְּאַרְיֵה, וְלָאו כְּכֻלְהוּ שְׁמָהָן. אֶלָּא כְּהַר צִיּוֹן, וְאוּקְמוּהָ מַה הַר צִיּוֹן אִיהוּ תַּקִּיף, וְלָא יִמּוֹט תָּדִיר, אוּף הָכִי בְּהַהוּא זִמְנָא, לֶהֱווֹ כְּהַר צִיּוֹן. וְלָא כְּהַשְׁתָּא, דְּלָא אִתְרְחִיצוּ אֶלָּא כִּכְפִיר, דְּדָחִיל וְלָא אִתְרְחִיץ בְּחֵילֵיהּ. וְאָתוּן בְּנֵי קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, רָחֲצָנוּתָא דִּלְכוֹן כְּהַר צִיּוֹן, וַדַּאי זַכָּאִין אָתוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָזְלוּ, כַּד מָטוּ לְמָתָא, אִתְחַשָּׁךְ לֵילְיָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּמָה דְּיוֹמָא דָּא, אַנְהִיר לָן בְּהַאי

אָרְחָא, לְמִזְכֵּי בֵּיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אוּף הָכִי הַאי לֵילְיָא, יַנְהִיר לָן, לְמִזְכֵּי לָן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּלְאַעְטָרָא מִלִּין דִּימְמָא בְּלֵילְיָא דָּא קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין דְּהָא כְּיוֹמָא דָּא שְׁלִים, לָא יִשְׁתְּכַח בְּכָל דָּרִין אַחֲרָנִין. זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

עָאלוּ לְבֵיתֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסֵי עִמְּהוֹן. בָּתוֹ עַד דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא. כֵּיוָן דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, עִדָּן אִיהוּ לְאַעְטָרָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, בְּאִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילָן. אָמַר לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי, אַנְתְּ דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ מִילָךְ בְּהַאי יוֹמָא בֵּינָנָא, אַנְתְּ הֲוֵי שֵׁירוּתָא, לְאַנְהָרָא לֵילְיָא, דְּהָא הַשְׁתָּא עִדָּן רְעוּתָא אִיהוּ, לְאַנְהָרָא עֵילָּא וְתַתָּא.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה.

שִׁירָתָא דָּא אִתְעַר לָהּ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, כַּד אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְעָלְמִין כְּלְהוּ אִשְׁתְּלִימוּ, עֵילָּא וְתַתָּא בִּשְׁלִמוּתָא חָדָא. וְאוּף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא פְּלִיגָן בְּהַאי, (נ"א מְתַי אִתְּמַר) אֲבָל שִׁירָתָא דָּא לָא אִתְּמַר, אֶלָּא בִּשְׁלִימוּ, כַּד סִיְּהֲרָא אִתְמַלְיָא בִּשְׁלִימוּ, וּבֵי מַקְדְּשָׁא אִתְבְּנֵי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, לָא הֲוָה חֶדְוָה קָמֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, כְּהַהוּא יוֹמָא.

מִשְׁכָּן דְּעָבַד מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא, לְנַחְתָּא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא, בְּהַהוּא יוֹמָא מִשְׁכָּן אַחֲרָא אִתּוֹקַם עִמֵּיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (שמות מ) הוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הַמִּשְׁכָּן: מִשְׁכָּן אַחֲרָא (קנ"ט ע"א) דְּאִתְקַם עִמֵּיהּ, וְדָא מִשְׁכָּן דְּנַעַר מְטַטְרוֹ"ן, וְלָא יַתִּיר. בַּיִת רִאשׁוֹן כַּד אִתְבְּנֵי, בַּיִת רִאשׁוֹן אַחֲרָא אִתְבְּנֵי עִמֵּיהּ, וְאִתְקַיֵּים בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְאַנְהִיר (ד"א בְּעָלְמָא וְאַנְהִיר) לְכָל עָלְמִין, וְאִתְבַּסַּם עָלְמָא, וְאִתְפָּתְחוּ כָּל מַשְׁקוֹפֵי עִלָּאִין לְאַנְהָרָא, וְלָא הֲוָה חֶדְוָה בְּכָל עָלְמִין כְּהַהוּא יוֹמָא, כְּדֵין פָּתְחוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי וְאָמְרוּ שִׁירָתָא, וְהַיְינוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁירָתָא דְּאִינּוּן מְנַגְּנִין דְּמְנַגְּנָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

(דף קמ"ג ע"ב) דָּוִד מַלְכָּא אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מֵאִינּוּן מְנַגְּנִין. מָה בֵּין הַאי לְהַאי, דְּהָא אִשְׁתְּמַע דְּכֻלָּא חַד. אֶלָּא וַדַּאי כֻּלָּא חַד, אֲבָל בְּיוֹמֵי דְּדָוִד מַלְכָּא, לָא הֲווֹ כָּל אִינּוּן מְנַגְּנִין מִתַּתְקָנָן בְּדוּכְתַּייהוּ, לְנַגְּנָא כְּדְקָא יָאוֹת, וּבֵי מַקְדְּשָׁא לָא אִתְבְּנֵי, וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְתָּקָנוּ לְעֵילָּא בְּדוּכְתַּייהוּ. דְּהָא כְּמָה דְּאִית תִּקּוּנֵי דְּמִשְׁמָרוֹת בְּאַרְעָא, אוּף הָכִי בִּרְקִיעָא, וְקַיְימִין אִלֵּין לָקָבֵל אִלֵּין.

וּבְיוֹמָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, אִתְתָּקָנוּ כֻּלְּהוּ בְּדוּכְתַּייהוּ, וְשַׁרְגָּא דְּלָא נָהֲרָא שָׁרִיאַת לְאַנְהָרָא. וְשִׁירָתָא

דָּא אִתְתַּקְנַת לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, מַלְכָּא דְּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וְתוּשְׁבְּחָא דָּא אִיהִי מְעַלְיָא, מִכָּל תּוּשְׁבְּחָן קַדְמָאֵי. יוֹמָא דְּאִתְגְּלֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא (בְּעִלְמָא) בְּאַרְעָא, הַהוּא יוֹמָא אִשְׁתְּכַח שְׁלִימוּ בְּכֹלָּא, וְעַל דָּא אִיהוּ קֻדֶּשׁ קָדָשִׁים.

בְּסִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, הֲוָה כְּתִיב בֵּיהּ. בְּיוֹמָא דְּיִתְקַם בֵּי מַקְדְּשָׁא (ד"א דְּיִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא) יִתְעָרוּן אֲבָהָן שִׁירָתָא, עֵילָּא וְתַתָּא. וּבְגִין כַּךְ אַשְׁכַּחְנָא שִׁין מֵאַתָּוון רַבְרְבָן. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקָא אַתְעָרוּ, לָאו דְּאִינּוּן מְנַגְּנָן, אֶלָּא דְּאִינּוּן מִתְעָרֵי לְגַבֵּי עֵילָּא. (ד"א ל"ג בַּבְּיָכוֹל) שִׁיר דְּאִינּוּן שִׁירִין רַבְרְבָן, דְּמְמָנָן עַל עָלְמִין כְּלְהוּ.

וְתָנֵינָן, בְּהַהוּא יוֹמָא קָם יַעֲקֹב שְׁלֵימָא, וְעָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, בְּחֵידוּ, עַל דּוּכְתֵּיהּ. כְּדֵין גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, שָׁאֲרֵי לְנַגְּנָא, וְכָל אִינּוּן בּוּסְמִין דְּגִנְתָּא. מַאן גָּרִים שִׁירָתָא דָּא, וּמַאן אָמַר לָהּ. הֲוֵי אֵימָא דָּא יַעֲקֹב, דְּאִלְמָלֵא אִיהוּ לָא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, לָא אָמַר גִּנְתָּא שִׁירָתָא.

שִׁירָתָא דָּא שִׁירָתָא, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא. שִׁירָתָא דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי מִתְעָרֵי לְגַבָּהּ. שִׁירָתָא דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דְּעִלְמָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִיהוּ שַׁבָּת עִלָּאָה. שִׁירָתָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אִתְעַטַּר בְּגִינֵיהּ. וְעַל דָּא אִיהוּ קֻדֶּשׁ קָדָשִׁים. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל מִלּוֹי בְּרַחֲמוּ

וּבְחֶדְוָה כְּלָא. (וְדָא) בְּגִין דִּכּוֹס שֶׁל בִּרְכָה אִתְיְהִיב בִּימִינָא, כְּיָון דְּאִתְיְהִיב בִּימִינָא, כְּדֵין כָּל חֵידוּ וְכָל רְחִימוּ אִשְׁתְּכַח. וּבְגִין כַּךְ בִּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה כָּל מִלּוֹי.

בְּזִמְנָא דְּהַאי יְמִינָא אִתְהַדַּר לַאֲחוֹרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ, כְּדֵין כּוֹס שֶׁל בִּרְכָה אִתְיְהִיב בִּשְׂמָאלָא. כְּיָון דְּאִתְיְהִיב בִּשְׂמָאלָא, שָׂרִיאוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי לְמִפְתַּח עָלֶיהָ קִינָה. וּמַאי קָאָמְרִי. אֵיכָה, אֵי כָּה, אֵי כּוֹס שֶׁל בִּרְכָה, דַּאֲתָר עִלָּאָה דַּהֲוֵית יָתְבָא בְּגַוֵּיהּ אִתְמָנַע וְאִתְגָּרַע מִנָּהּ בִּגִינֵי כַּךְ שִׁיר הַשִּׁירִים, דְּהַוָּה מִסְטָרָא דִּימִינָא, כָּל מִלּוֹי רְחִימוּ וְחֶדְוָה. אֵיכָה, דְּחָסִיר יְמִינָא, וְאִשְׁתְּכַח שְׂמָאלָא, כָּל מִלּוֹי אִינּוּן קַנְטוּרִין וְקִינִין.

וְאִי תֵּימָא, הָא כָּל חֵידוּ, וְכָל חֶדְוָה, וְכָל שִׁיר, מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא אִיהוּ, וְעַל דָּא לֵוָאֵי מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא מְנַגְּנֵי שִׁירָתָא. אֶלָּא, כָּל חֵידוּ דְּאִשְׁתְּכַח מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא בְּזִמְנָא דִּימִינָא אִתְדַּבָּק בַּהֲדֵיהּ. וּבְזִמְנָא דִּימִינָא אִתְעַר וְאִתְדַּבָּק בַּהֲדֵיהּ, כְּדֵין הַהוּא חֶדְוָה מִימִינָא, אִיהוּ דְּקָא אוֹטִיב לְרִתְחָא, וְכַד רִתְחָא אִשְׁתְּכַח, וְחֵדוּ אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, כְּדֵין חֶדְוָה שְׁלֵימְתָא אָתֵי מֵהַאי סִטְרָא. וְכַד יְמִינָא לָא אִשְׁתְּכַח, רִתְחָא דְּשְׂמָאלָא נָפִישׁ, וְלָא שָׁכִיךְ, וְלָא אוֹטִיב, וְלָא

חַדֵּי. כְּדֵין אֵיכָה, אֵי כָּה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מָה תְּהֵא עָלֶיהָ, דְּקָא יָתְבָא בְּשִׁמְאלָא, וְרִתְחָא נָפִישׁ, וְלָא שָׁכִיךְ. וַדַּאי קַנְטוּרִין וְקִינִין מִתְעָרִין.

אֲבָל שִׁיר הַשִּׁירִים, וַדַּאי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה דְּאִתְיְהִיב בִּימִינָא, וְאִתְמְסָר בְּגַוְויהּ, וְעַל דָּא כָּל רְחִימוּ וְכָל חִידוּ אִשְׁתְּכַח. וּבְגִין כַּךְ כָּל מִלּוֹי בִּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה, וְלָא אִשְׁתְּכַח בְּשִׁאַר כָּל שִׁירִין דְּעָלְמָא הָכִי. וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא דְּאַבָּהָן אִתְעַר שִׁירָתָא דָּא.

יוֹמָא דְּאִתְגְּלֵי שִׁירָתָא דָּא, הַהוּא יוֹמָא נַחְתַּת שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא, דִּכְתִיב, (מלכים א ח) וְלָא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת וְגוֹ'. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין כִּי מָלֵא כְּבוֹד יְיָ' אֶת בֵּית יְיָ'. בְּהַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ, אִתְגְּלִיאַת תּוּשְׁבַּחְתָּא (דף קמ"ד ע"א) דָּא, וְאָמְרָה שְׁלֹמֹה בְּרוּחַ קוּדְשָׁא.

תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁירָתָא דָּא, אִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא. כְּלָלָא דְּכָל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כְּלָלָא דְּרָזָא דַּאֲבָהָן, כְּלָלָא דְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְכַד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּיַמָּא. כְּלָלָא דְּיו"ד אַמִּירָן. וְקִיּוּמָא דְּהַר סִינַי. וְכַד אָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, עַד דְּעָאלוּ לְאַרְעָא, וְאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. כְּלָלָא דְּעִטּוּרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בְּרִחִימוּ וּבְחֶדְוָה. כְּלָלָא דְּגָלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וּפוּרְקָנָא דִּלְהוֹן. כְּלָלָא דִּתְחַיִּית

הַמִּתִּים, עַד יוֹמָא דְּאִיהִי שַׁבָּת לַייָ׳. מַאי דְּהַוָה, וּמַאי דַּהֲוֵי, וּמַאי דְּזַמִּין לְמֶהֱוֵי, לְבָתַר בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כַּד יֵהֵא שַׁבָּת לַייָ׳, כֻּלָּא אִיהוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, כָּל מַאן דְּאַפִּיק פְּסוּקָא דְּשִׁיר הַשִּׁירִים, וְאָמַר לֵיהּ בְּבֵי מִשְׁתַּיָא. אוֹרַייְתָא אִיהִי חֲגִירַת שָׂק, וְסַלְקָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמְרָה קַמֵּיהּ, עָבְדוּ לִי בָּנֶיךָ מָחוֹךְ בְּבֵי מִשְׁתַּיָא. וַדַּאי אוֹרַייְתָא סַלְקַת וְקָאַמְרַת הָכִי, בְּגִין דָּא אִצְטְרִיךְ לְנַטָרָא, וּלְסַלְקָא עִטָרָא עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּשִׁיר הַשִּׁירִים.

וְאִי תֵּימָא אֲמַאי אִיהִי בֵּין הַכְּתוּבִים, הָכִי הוּא וַדַּאי, בְּגִין דְּאִיהוּ שִׁיר תּוּשְׁבַּחְתָּא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, קָא מִתְעַטְרָא לְעֵילָּא. וּבְגִין כַּךְ, כָּל תּוּשְׁבְּחָן דְּעָלְמָא, לָא סַלְקָא רְעוּתָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא. הָכִי אוֹלִיפְנָא, שִׁיר, חַד. הַשִּׁירִים, תְּרֵין. אֲשֶׁר, הָא תְּלָת. וְרָזָא דָּא, דְּאִתְיְהִיב כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וְאִתְנְטִיל בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְכֻלָּא אִתְעַר לְגַבֵּי מַלְכָּא דְּשָׁלְמָא דִּילֵיהּ. וּבְהַאי אִסְתַּלָּק רְעוּתָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא בְּרָזָא דְּאֵין סוֹף. רְתִיכָא קַדִּישָׁא הָכָא אִשְׁתְּכַח. דְּהָא אֲבָהָן אִינּוּן רְתִיכָא, דָּוִד מַלְכָּא אִתְחַבָּר עִמְּהוֹן, אִינּוּן אַרְבַּע רָזָא דְּרְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וּבְגִין כַּךְ, אַרְבַּע תֵּיבִין בְּהַאי קְרָא קַדְמָאָה, רָזָא דְּרְתִיכָא קַדִּישָׁא שְׁלִימְתָא.

תּוּ רָזָא דָּא, שִׁיר: דָּא רָזָא דְּדָוִד מַלְכָּא, דְּאִיהוּ רָזָא לְסַלְּקָא בְּשִׁיר. הַשִּׁירִים: אִלֵּין אֲבָהָן, רָזָא דִּמְמָנָן רַבְרְבָן, רְתִיכָא שְׁלֵימְתָא כַּדְקָא יָאוֹת. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: רָזָא מַאן דְּרָכִיב עַל רְתִיכָא שְׁלֵימְתָא דָּא.

וּבְהַאי קְרָא אִשְׁתְּכַח שְׁלִימוּ דְּרָזָא, מִן (ויצא קנ"ג ע"ב) הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, רָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. וְכֹלָּא אִיהוּ רְתִיכָא שְׁלֵימְתָא לְמַאן דְּיִדְיַע, וּלְמַאן דְּלָא אִתְיְדַע, וְלֵית מַאן דְּקָאִים לְמִנְדַּע בֵּיהּ. וְעַל דָּא אִתְּמַר הַאי קְרָא בְּד' תֵּיבִין, רָזָא דִּרְתִיכָא שְׁלֵימְתָא מִכָּל סִטְרִין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, רָזָא לְחַכִּימִין אִתְּמַר.

וְתוּ אִית בֵּיהּ רָזָא פְּנִימָאָה, דְּתָנֵינָן, מַאן דְּחָמֵי עַנְבִין בְּחֶלְמֵיהּ, אִי חִוָּרִין אִינּוּן טָבִין. אוּכְמִין, בִּזְמַנָּן טָבִין, דְּלָא בִּזְמַנָּן צְרִיכִין רַחֲמֵי. מַאי שְׁנָא חִוָּרֵי, וּמַאי שְׁנָא אוּכְמֵי, וּמַאי שְׁנָא בִּזְמַנָּן, וּמַאי שְׁנָא דְּלָא בִּזְמַנָּן. וְתוּ, תָּנֵינָן אָכְלָן לְאִינּוּן אוּכְמֵי, מוּבְטָח לֵיהּ דְּהוּא בֶּן עָלְמָא דְּאָתֵי, אֲמַאי.

אֶלָּא תָּנֵינָן, אִילָנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, עֲנָבִין הֲווֹ, דִּכְתִיב, (דברים לב) עֲנָבֵמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ. וְאִלֵּין אִינּוּן עֲנָבִין אוּכְמִין, בְּגִין דְּאִית עֲנָבִין אוּכְמִין, וְאִית עֲנָבִין חִוָּורִין. חִוָּורִין טָבִין, דְּהָא מִסְטָר דְּחַיֵּי אִינּוּן. אוּכְמִין צְרִיכִין רַחֲמֵי, דְּהָא מִסְטְרָא דְּמוֹתָא אִינּוּן. בִּזְמַנָּן טָבִין,

מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּבְזִמְנָא דְחַוָּורֵי שַׁלְטָן, כֻּלָּא אִתְבְּסָם, דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא כֻּלָּא אִצְטְרִיךְ לְתִקוּנָא, וְכֻלָּא אִיהוּ שַׁפִּיר, וְכֻלָּא תִּקוּנָא חֲדָא, אוּכְמָא וְחַוָּורָא. וּבְזִמְנָא דְחַוָּורֵי לָא שַׁלְטָאן, וְאוּכְמֵי אִתְחָזוּן, לְמִינְדַּע דְּהָא בְּדִינָא דְמוֹתָא סָלִיק, וְאִצְטְרִיךְ רַחֲמֵי, דְּהָא אִילָנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, וְגָרִים מוֹתָא לֵיהּ וּלְכָל עָלְמָא חָמָא. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, וְאִי לָאו דְּמַר הָכָא, לָא אֵימָא.

תְּנֵינָן דְּעָלְמָא דָּא, אִיהוּ כְּגַוונָא דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, וְעָלְמָא דִּלְעֵילָּא כָּל מַה דְּהַוָה בְּהַאי עָלְמָא, הָכִי אִיהוּ לְעֵילָּא, אִי נָחָשׁ גָּרִים מוֹתָא לְאָדָם לְתַתָּא, לְעֵילָּא אֲמַאי. (דף קמ״ד ע״ב) אִי תֵּימָא, (עוד) לְאִתְתָּא, (ס״א לְתַתָּא) דִּבְגִין נָחָשׁ אִגְרַע נְהוֹרָא, דְּהָא סִיהֲרָא גָּרַע נְהוֹרָא לְזִמְנִין, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהִי מִיתַת. דְּכוֹרָא אֲמַאי. דְּאִי נֵימָא דְּסִיהֲרָא בְּעֶטְיוֹ דְּהַאי נָחָשׁ מִיתַת, בִּגְרִיעוּ דִּנְהוֹרָא. הָא תְּנֵינָן, דְּלָא בְּגִין נָחָשׁ הַוָה. אֶלָּא דְּאָמְרָה סִיהֲרָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ׳, הָא לָא הַוָה בְּגִין נָחָשׁ. וְאִי תֵּימָא דְּבַעְלָהּ הָכִי הוּא, חַס וְשָׁלוֹם דִּגְרִיעוּ הַוֵי לְעֵילָּא. אֶלָּא כָּל דָּא סִתְרֵי אוֹרַיְיתָא, וְנָחָשׁ בְּכֻלָּא אַתְקִין גְּרִיעוּ.

תָּא חֲזֵי וְהָכִי אוֹלִיפְנָא, כָּל מָה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, כֻּלָּא בְּרָזָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא אִיהוּ, וְכַמָּה דַּרְגִּין אִינּוּן לְעֵילָּא, מְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין. וּמִדַּרְגָּא עַד

דַּרְגָּא רָזָא דְּאָדָם, וְאִינּוּן דַּרְגִּין דְּאִינּוּן זִינָא חַדָּא, עָבַד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיוּקְנָא דְּחַד גּוּפָא, עַד דְּסַלְקִין בְּרָזָא דְּאָדָם.

וְתָנֵינָן, בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנָּם, אִתְעֲבִיד חַד גּוּפָא בְּרָזָא דְּאָדָם, וְאִינּוּן שַׁייְפִין מִמָּנָּן דְּמִתְקָרְבִין לְאֶשָּׁא, וּמֵתִין וּמְהַדְּרָן כְּמִלְקַדְמִין. וְדָא בְּגִין דְּאִינּוּן אִתְקְרִיבוּ לְגַבֵּי הַאי חִוְיָא, וְאִיהוּ אָדָם קַדְמָאָה דְּאִתְפַּתָּא גּוֹ מַשְׁכְּנָא בְּהַאי חִוְיָא, וְעַל דָּא מִית, וְחִוְיָא גָּרִים לֵיהּ מוֹתָא דְּאִיהוּ קָרִיב לֵיהּ. וּבְכָל אֲתַר אָדָם דְּכַר וְנוּקְבָּא אִיהוּ, אֲבָל (תצא רמ"ז ע"ב) אָדָם דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אִיהוּ שַׁלְטָא עַל כֹּלָּא, דָּא יְהִיב מְזוֹנָא וְחַיִּין לְכֹלָּא. וְעִם כָּל דָּא בְּכֹלָּא מָנַע נְהוֹרָא הַאי חִוְיָא תַּקִּיפָא. כַּד מַסְאִיב מִשְׁכְּנָא נוּקְבָּא דְּהַהוּא אָדָם כְּדְקָאֲמַר מִיתַת, וּדְכוֹרָא מִית, וְסַלְקִין כְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא כֹּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

אֲבָל אִינּוּן עֲנָבִין אוּכְמִין, מוּבְטָח לֵיהּ דְּהוּא בֶּן עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּשֵׁיצֵי, וְשָׁלִיט עַל הַהוּא אֲתָר, (נ"א וְאַעֲבַר) וְאִתְגַּבָּר עָלֵיהּ, וְאַדָּק לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דניאל ז) אָכְלָא וּמַדְקָא. כֵּיוָן דְּאַעְבַּר הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, הָא אִתְקָרֵב לְגַבֵּי עָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֵית מַאן דְּמָחֵי בִּידֵיהּ. וְעַל דָּא, מַאן דְּחָמֵי בְּחֶלְמֵיהּ דְּאִינּוּן עֲנָבִין אוּכְמִין אָכֵל וּמְהַדֵּק מוּבְטָח לֵיהּ וְכוּ׳.

כְּגַוְונָא דָּא, לָא הֲוֵי שִׁיר בְּבֵיתָא דְּדָוִד, עַד דְּאִתְעַבְּרוּ אִינּוּן עֻבָּרִין אוּכְמִין, וְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וּכְדֵין אִתְמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּמָה דְּאִתְמַר. וַאֲפִילּוּ בְּאָתָר דָּא אִקְרֵי עֻבָּרִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע ט) כַּעֻבָּרִים בַּמִּדְבָּר וגו', וְאִלֵּין אִינּוּן עֻבָּרִים חִוָּורִין.

שִׁירָתָא דָּא אִיהִי מְעַלְיָא עַל כָּל שְׁאַר שִׁירִין דְּקַדְמָאֵי. כָּל שִׁירִין דְּקַדְמָאֵי אָמְרוּ, לָא סְלִיקוּ אֶלָּא גּוֹ שִׁירִין דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַמְרֵי. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל כְּתִיב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַמְרֵי. דְּאִינּוּן מַעֲלוֹת וְדַרְגִּין. אַמְרֵי לְמַאן. לְדָוִד. לְבַקְשָׁא טַרְפָּא וּמְזוֹנָא מִנֵּיהּ.

תּוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים מו) עַל עַלָּמוֹת שִׁיר. (שיר השירים א) עַל כֵּן עַלָּמוֹת אֲהֵבוּךְ. לְדָוִד, בְּגִין דָּוִד מַלְכָּא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ (ויחי רנ"א ע"א) מְשַׁבַּח תָּדִיר לְמַלְכָּא עִלָּאָה.

כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אָמַר שִׁיר דְּאִיהוּ עִלָּאָה לְעֵילָּא. דְּרַבְרְבֵי עִלְּמָא עִלָּאִין, קָאַמְרֵי לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, דְּשִׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ. כֻּלְּהוּ דְּאַמְרֵי שִׁירָתָא, לָא סְלִיקוּ בְּהַהִיא שִׁירָתָא לוֹמַר, אֶלָּא הַהוּא שִׁירָתָא דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי קָאַמְרֵי. בַּר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּסָלִיק בְּהַהִיא שִׁירָתָא לְמַה דְּרַבְרְבִין עִלָּאִין עַמּוּדֵי עָלְמָא

קָאַמְרִי. כָּל בְּנֵי עָלְמָא בִּרְתִיכִין תַּתָּאִין, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בִּרְתִיכִין עִלָּאִין.

וְאִי תֵּימָא, מֹשֶׁה דְּסָלִיק בְּדַרְגָּא דִּנְבוּאָה וּבַחֲבִיבוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, הַהִיא שִׁירָתָא דְּקָאָמַר בִּרְתִיכִין תַּתָּאִין הֲוָה, וְלָא סָלִיק יַתִּיר. תָּא חֲזִי, שִׁירָתָא דְּקָאָמַר מֹשֶׁה, סָלִיק לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא. אֲבָל לָא אָמַר שִׁירָתָא כִּשְׁלֹמֹא מַלְכָּא, וְלָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּסָלִיק בְּשִׁירָתָא כִּשְׁלֹמֹה.

מֹשֶׁה סָלִיק בְּתוּשְׁבַּחְתֵּיהּ לְעֵילָּא, וְתוּשְׁבַּחְתָּא דִּילֵיהּ הֲוָה, לְמֵיהַב תּוּשְׁבְּחָן וְהוֹדָאָן לְמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּשַׁזִּיב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְעָבִיד לוֹן נִסִּין וּגְבוּרָאן בְּמִצְרַיִם, וְעַל יַמָּא. אֲבָל דָּוִד מַלְכָּא, וּשְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ, אָמְרוּ שִׁירָתָא בְּגַוְונָא אַחֲרָא. דָּוִד אִשְׁתַּדַּל לְאַתְקָנָא עוּלֶּמְתָּן, וּלְקַשְׁטָא לוֹן בְּמַטְרוֹנִיתָא, לְאִתְחַזָּאָה מַטְרוֹנִיתָא וְעוּלֶּמְתָהָא בְּשִׁפִּירוּ, וְעַל דָּא אִשְׁתַּדַּל בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּגַבֵּייהוּ, עַד דְּאַתְקִין וְקַשִּׁיט כֻּלְּהוּ עוּלֶּמְתָּן וּמַטְרוֹנִיתָא.

(דף קמ"ה ע"א)

כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, אַשְׁכַּח לְמַטְרוֹנִיתָא מִתְקַשְּׁטָא, וְעוּלֶּמְתָהָא בְּשִׁפִּירוּ, אִשְׁתַּדַּל לְמֵיעַל לָהּ לְגַבֵּי חָתָן, וְאָעִיל הֶחָתָן לַחוּפָּה בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאָעִיל מִלִּין דְּרַחִימוּ בֵּינַייהוּ, בְּגִין לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא, וּלְמֶהֱוֵי

תַּרְוַוייהוּ בִּשְׁלִימוּ חֲדָא בְּחָבִיבוּ שְׁלִים. וְעַל דָּא שְׁלֹמֹה סָלִיק בְּתוּשְׁבַּחְתָּא עִלָּאָה, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא.

מֹשֶׁה, זַוּוג לְמַטְרוֹנִיתָא בְּהַאי עָלְמָא לְתַתָּא, לְמֶהֱוֵי בְּהַאי עָלְמָא בְּזוּוּגָא שְׁלִים בְּתַתָּאי. שְׁלֹמֹה, זַוּוג לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא בְּזוּוּגָא שְׁלִימָא לְעֵילָּא, וְאָעִיל הֲחָתָן לַחוּפָּה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עָאל לְתַרְוַוייהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְזַמִּין לוֹן בְּחֶדְוָה בְּבֵי מַקְדְּשָׁא דְּאִיהוּ בָּנָה.

וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ עָיֵיל מֹשֶׁה לְמַטְרוֹנִיתָא בִּלְחוֹדָהָא בְּהַאי עָלְמָא, דְּהָא אִתְחֲזֵי פְּרוּדָא. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַוּוג לָהּ בְּמֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא, וְאִיהוּ הֲוָות כַּלַּת מֹשֶׁה, כְּמָה דְּאִתְּמַר. כֵּיוָן דְּאִזְדַּוּוגַת בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה, נַחְתַּת בְּהַאי עָלְמָא. בְּזוּוּגָא דְּהַאי עָלְמָא, וְאִתְתַּקְנַת בְּהַאי עָלְמָא, מָה דְּלָא הֲוָות מִקַּדְמַת דְּנָא, וּלְעוֹלָם לָא הֲוָות בְּפֻרוּדָא.

אֲבָל לָא הֲוָה בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי אָדָם, דְּיֵעִיל רְחִימוּ וְחָבִיבוּ, וּמִלִּין דְּזוּוּגָא לְעֵילָּא, בַּר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִיהוּ אַתְקִין זוּוּגָא דִּלְעֵילָּא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר זַמִּין לוֹן כַּחֲדָא בְּבֵיתָא דְּאַתְקִין לוֹן. זַכָּאִין אִינּוּן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּרִיהּ, דְּאִינּוּן אַתְקִינוּ זוּוּגָא דִּלְעֵילָּא. מִיּוֹמָא דְּאָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסִיהֲרָא, זִילִי וְאַזְעִירִי גַּרְמִיךְ, לָא אִזְדַּוּוגַת בְּזוּוּגָא שְׁלִים בְּשִׁמְשָׁא, בַּר כַּד אָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא.

שִׁיר הַשִּׁירִים, הָא הָכָא חָמֵשׁ דַּרְגִּין, לְאִתְדַּבְּקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. שִׁיר, חַד. הַשִּׁירִים, תְּרֵין, הָא תְּלַת. אֲשֶׁר, הָא אַרְבָּעָה. לִשְׁלֹמֹה, הָא חַמְשָׁה. בְּחַמְשָׁאָה אִיהוּ. דְּהָא יוֹמָא דְּחַמְשִׁין, רָזָא דְּיוֹבְלָא אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, זִווּגָא דִּלְעֵילָּא לָא יָכִיל שְׁלֹמֹה לְאַתְקָנָא, אֶלָּא בְּגִין דְּאִשְׁתְּכַח זִווּגָא לְתַתָּא, מִקַּדְמַת דְּנָא. וּמַאן אִיהוּ. זִווּגָא דְּמֹשֶׁה. דְּאִי לָא הֲוֵי זִווּגָא דְּנָא, לָא אִתְתָּקַן זִווּגָא דִּלְעֵילָּא. וְכֻלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, לְחַכִּימֵי לִבָּא.

כְּתִיב (מלכים א ה) **וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאֶלֶף, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל, וַדַּאי עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּאִיהוּ הֲוָה אָמַר, הֲווֹ בֵּיהּ תְּלַת אֶלֶף מְשָׁלֵי, כְּגוֹן סִפְרָא דְּקֹהֶלֶת, דְּאִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ בְּאַרַח מָשָׁל, דְּלֵית בֵּיהּ קְרָא דְּלָאו אִיהוּ בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וּבְאַרַח מָשָׁל, אֲפִילּוּ קְרָא זְעִירָא דְּבֵיהּ.**

דְּכַד הֲוָה מָטֵי רַב הַמְנוּנָא סָבָא קַדְמָאָה לְהַאי קְרָא, (קהלת יא) **שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ וִיטִיבְךָ לִבְךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶךָ הֲוָה בָּכִי. וְאָמַר וַדַּאי הַאי קְרָא יְאוֹת הוּא, וְאִיהוּ בְּאַרַח מָשָׁל, וּמַאן יָכִיל לְמֶעְבַּד דְּרָשָׁא בְּמָשָׁל דָּא. וְאִי אִיהוּ דְּרָשָׁא לֵית בֵּיהּ דְּרָשָׁא, אֶלָּא כְּמָה דַּחֲמִינָן בְּעַיְינִין. וְאִי חָכְמְתָא אִיהוּ, מַאן יָכִיל לְמִנְדַּע לָהּ.**

מַיָּד הֲוָה תָּב וְאָמַר, כְּתִיב, (בראשית לז) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגוֹ׳, הַאי קְרָא דְּקַהֲלַת, אִיהוּ מָשָׁל לְחָכְמְתָא דְּקְרָא דָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְדָא מָשָׁל לְדָא. שְׁמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ, וְהוּא נַעַר. וִיטִיבְךָ לִבֶּךָ, הָיָה רֹעֶה אֶת אֶחָיו בַּצֹּאן. בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ, אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו. וְדָע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה, יְבִיאֲךָ יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה. יְבִיאֲךָ אֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. יוֹסֵף אִתְכְּלִיל בְּיַעֲקֹב, וְרָזִין דְּסִתְרֵי תּוֹרָה, מַאן יָכִיל לְמִנְדַּע לוֹן.

וְהַאי מָשָׁל אִתְפְּשַׁט לְתִלַּת אֶלֶף מְשָׁלִים, וְכֻלְּהוּ (דף קמ"ה ע"ב) בְּהַאי מָשָׁל, בְּשַׁעֲתָא דְּיוֹסֵף אִתְכְּלִיל בְּיַעֲקֹב, תִּלַּת אֶלֶף אִינּוּן, בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דְּכֻלְּהוּ בְּהַאי מָשָׁל בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא. וְכָאן, כְּמָה טַיָּעִין אִינּוּן בְּטוֹעֲנִין דְּטָמִירוּ, בְּהוּ דַּיָּרֵי תְּרִיסִין, דְּלֵית לְהוֹן חוּשְׁבָּנָא לְטָמִירִין דְּחָכְמְתָא.

וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאֶלֶף, הָכִי אוֹקִימְנָא, וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל מָשָׁל, וְכֹלָּא חַד, בֵּין מַאן דְּאָמַר וַיְהִי שִׁירוֹ דִּשְׁלֹמֹה, בֵּין מַאן דְּאָמַר וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל מָשָׁל, כֹּלָּא אִיהוּ חַד, וְכֹלָּא אִיהוּ קָאָמַר, וַיְהִי שִׁירוֹ, דָּא שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכִי חֲמִשָּׁה וְאֶלֶף אִיהוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. וַדַּאי הָכִי הוּא, חֲמִשָּׁה אִינּוּן תַּרְעִין וּפַתְחִין דְּמִתְפַּתְחֵי בְּמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ.

וְאִינּוּן חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. חַמְשִׁין שְׁנִין דְּיוֹבְלָא.

וָאָלֶף, דָּא אִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, חָתָן דְּנָפִיק מִסִּטְרֵיהּ, וְאִיהוּ יָרִית כָּל אִינּוּן חֲמִשָּׁה, לְמֵיתֵי לְגַבֵּי כַּלָּה.

יוֹמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלֶף שְׁנִין אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן. יוֹסֵף זַכָּאָה. דְּאִקְרֵי צַדִּיק, עַל שְׁמָא דְּסִיהֲרָא. כְּמַה דְּאַתְּנִי בֵּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כַּךְ שִׁיר הַשִּׁירִים, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים.

וְלֵית לְךָ קְרָא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, דְּלָא אִית בֵּיהּ רָזָא דְּחַמְשָׁה וָאֶלֶף וַדַּאי. שִׁיר הַשִּׁירִים וַדַּאי הָכִי הוּא.

חֲמֵשׁ דַּרְגִּין אִינּוּן בְּהַאי קְרָא, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְאִי תֵּימָא, הָאֶלֶף אַמַּאי לָא אִדְכַּר הָכָא. וַדַּאי הַהוּא אֶלֶף טְמִירָא הֲוָה, וּטְמִירָא אִיהוּ עַד דְּאִתְחַבָּרַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ. וְעַל דָּא אִשְׁתָּדַל שְׁלֹמֹה, לְמֵיתֵי הַהוּא אֶלֶף לְגַבֵּי כַּלָּה, בְּטִמִּירוּ דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה.

כֵּיוָן דְּעָבַד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים לְתַתָּא, גָּנִיז וְטָמִיר, וְעָאל רָזָא דְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים לְתַמָּן, לְמֶעְבַּד גְּנִיזוּ דְּשְׁמוּשָׁא שְׁלִים, עֵילָּא וְתַתָּא כְּדְקָא יָאוֹת. קֹדֶשׁ (קכ"א ע"א) הַקָּדָשִׁים אִיהוּ לְעֵילָּא, רָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וְיוֹבְלָא.

כְּגַוְונָא דָּא יָרְתִין חָתָן וְכַלָּה, יְרוּתָא דְּאַבָּא וְאִמָּא. וְאִתְהַדְּרוּ אַחֲסָנַת יְרוּתָא בְּגַוְונָא אַחֲרָא. יְרוּתָא דְּאַבָּא,

יְרָתָא בְּרַתָּא, בְּסִלִּיקוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דָּא, וְאִתְקְרֵי אוּף הָכִי קֻדְשׁ, חָכְמָה. יָרוּתָא דְּאִמָּא, יְרִית בְּרָא, וְאִקְרֵי קָדָשִׁים, בְּגִין דְּנָטִיל כָּל אִינּוּן קָדָשִׁים עִלָּאִין, וְכָנִישׁ לוֹן לְגַבֵּיהּ. וּבָתַר יָהִיב לוֹן, וְאָעִיל לוֹן לְגַבֵּי כַּלָּה.

וְעַל דָּא אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר, לְגַבֵּי קֻדְשׁ. הַשִּׁירִים, לְגַבֵּי קָדָשִׁים, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא קֻדְשׁ קָדָשִׁים, בְּרָזָא חַדָּא כְּמָה דְּאִתְחֲזִי. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה הָא אִתְמַר לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא שִׁבְחָא דָּא דִּילֵיהּ הוּא. לָא תֵּימָא הָכִי, אֶלָּא שִׁבְחָא בַּאֲתָר עִלָּאָה אִיהוּ סַלְקָא. אֲבָל הָכָא הוּא רָזָא. כַּד מִתַּתְקְנָן דְּכָר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, תְּחוֹת מַלְכָּא עִלָּאָה, כְּדֵין הַהוּא מַלְכָּא אִסְתַּלִּיק לְעֵילָּא, וְאִתְמַלְיָא מִכָּל קִדּוּשִׁין, וּמִכָּל בִּרְכָאן, דְּנַגְדִּין לְתַתָּא, וְאִתְמְלֵי וְאָרִיק לְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ תִּיאוּבְתֵּיהּ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, כַּד אִתְמְלֵי קִדּוּשָׁן וּבִרְכָאן, וְאָרִיק לְתַתָּא.

וְעַל דָּא אִיהוּ צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, דְּיִתְתַּקַּן וְאִתְמַלְיָא הַהוּא מַבּוּעָא עִלָּאָה. דְּכֵיוָן דְּאִיהוּ מִתְתַּקַּן כַּדְקָא יָאוֹת, מֵחֵיזוּ דִּילֵיהּ, וּמֵחֵיזוּ דְּהַהוּא תִּקּוּנָא, מִתְתַּקְנָא עָלְמָא תַּתָּאָה, וְעוֹלְמֵתְהָא. וְלָא אִצְטְרִיךְ עָלְמָא תַּתָּאָה לְאִתְתַּקָּנָא, אֶלָּא מֵחֵיזוּ דְּעָלְמָא עִלָּאָה. סִיהֲרָא, לֵית לָהּ חֵיזוּ מִגַּרְמָהָא כְּלַל, בַּר כַּד אִתְתַּקַּן בְּשִׁמְשָׁא וְאַנְהִיר,

וּמֵחֵיזוּ דְּשִׁמְשָׁא וְתִקוּנָא דִּילֵיהּ אִתְתַּקַּנַת סִיהֲרָא וְאִתְנְהִירַת.

מַה דְּאִצְטְרִיךְ צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, דְּיִתְנְהַר וְיִתְתָּקַן הַהוּא אֲתָר דְּנָפְקָא מִנֵּיהּ נְהוֹרָא, דְּכֵיוָן דְּהַהוּא אֲתָר מִתְתָּקְנָא, מֵחֵיזוּ דִּילֵיהּ, אִתְתָּקַן כָּל מַאן דְּלְתַתָּא. וּבְגִין כַּךְ תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּקָאָמַר שְׁלֹמֹה, לָא אִשְׁתַּדַּל אֶלָּא בְּגִין מַלְכָּא דְּשִׁלָמָא דִּילֵיהּ, דְּיִתְתָּקַן. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְתָּקַן, מֵחֵיזוּ דִּילֵיהּ, כֻּלָּא יִתְתָּקַן. וְאִי אִיהוּ לָא אִתְתַּקַּן, לֵית לָהּ תִּקוּנָא לְסִיהֲרָא לְעָלְמִין, וּבְגִין כַּךְ אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. דְּיִתְתָּקַן וְיִתְמַלֵּי כַּדְקָא יָאוֹת בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְּאִתְמַר.

(דף קמ"ו ע"א)

(שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגוֹ', רָזָא דְּרָזִין לְיַדְּעֵי חָכְמְתָא, כַּד אִסְתַּלָּק בִּרְעוּתָא דְּסִתְרָא דְּכָל סִתְרִין לְמֶעְבַּד יְקָרָא לִיקָרֵיהּ, אַנְשִׁיב רוּחָא מִנְּקוּדָה עִלָּאָה, דְּנָגִיד מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא, וְשַׁוֵּי תִּקוּנֵיהּ, לְאִתְיַשְּׁבָא בְּהַאי עָלְמָא. אֲמַאי. בְּגִין דְּאִי לָא יֵהָא עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא בְּהַאי עָלְמָא, לָא יֵהָא מָאנָא לְאַרְקָא בְּהַאי עָלְמָא כְּלָל. וְאִי לָא יָרִיק לְהַאי עָלְמָא, מִיָּד אִתְאֲבִיד, וְלָא יָכִיל לְקַיְּמָא אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא. אֲבָל בְּגִין דְּתִקוּנֵיהּ אִיהוּ מֵהַאי עָלְמָא אִתְמְלֵי מִסְטְרָא חֲדָא לְאַרְקָא לְהַאי עָלְמָא, וּמִסְטְרָא אַחֲרָא לְאַרְקָא לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. וְכֻלָּא אִתְזָנוּ מִנֵּיהּ כַּחֲדָא.

שְׁלִימוּ דְּתִקּוּנָא דְּהַאי רוּחָא, רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּהַאי עָלְמָא. רוּחָא דָּא אִשְׁתְּלִים, בְּזִמְנָא דַּחֲנוֹךְ וְיֶרֶד וּמַהֲלַלְאֵל הֲווֹ בְּעָלְמָא וְכַד אַסְגִּיאוּ חַיָּיבֵי עָלְמָא, אַעְדּוּ הַהוּא שְׁלִימוּ מִנַּיְהּ. לְבָתַר דְּאִתְאֲבִידוּ, אֲתָא נֹחַ וְאַשְׁלִים לֵיהּ. אֲתָא דּוֹר הַפְּלָגָה, אַעְדּוּ הַהוּא שְׁלִימוּ מִנַּיְהּ. אֲתָא אַבְרָהָם וְאַשְׁלִים לֵיהּ. אֲתוּ אַנְשֵׁי סְדוֹם וְאַעַדּוּ לֵיהּ. אֲתָא יִצְחָק וְאַשְׁלִים לֵיהּ. אֲתוּ פְּלִשְׁתִּים וְחַיָּיבֵי דָּרָא וְאַעַדּוּ לֵיהּ מִנַּיְהּ. אֲתָא יַעֲקֹב וּבָנוֹי, עַרְסָא שְׁלֵימָא, וְאַשְׁלִימוּ לֵיהּ.

נָפְקוּ מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא וְנַחְתּוּ לְמִצְרַיִם, וּבְגִינַיְיהוּ אִתְעַכָּבַת תַּמָּן. וּבְגִין דְּאָהֲדְרִי תַּמָּן יִשְׂרָאֵל לְעוֹבָדִין דְּמִצְרָאֵי, אִתְכַּפְיָא וְאִתְעֲדֵי הַהוּא שְׁלִימוּ, עַד דְּנַפְקוּ מִמִּצְרָיִם, וְאָתוּ לְמֶעְבַּד מַשְׁכְּנָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְעוּתִי לְדַיְירָא בֵּינַיְיכוּ, אֲבָל לָא יָכִילְנָא עַד דְּתִתַּקְנוּן הַהוּא רוּחָא דִּילִי, דְּיִשְׂרֵי בְּגַוַוייכוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. אָמַר מֹשֶׁה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאן יָכִיל לְמֵיסַב לָהּ וּלְמֶעְבַּד לָהּ. אֲמַר לֵיהּ, מֹשֶׁה, לָא כְּמָה דְּאַתְּ חָשִׁיב, אֶלָּא מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ וגו׳, מֵהַהוּא רְעוּתָא וְרוּחָא דִּלְהוֹן, תִּסְבּוּן לָהּ, וְתַשְׁלְמוּן לָהּ.

כַּד אָתָא שְׁלֹמֹה, אַתְקִין לְהַהוּא רוּחָא בִּשְׁלִימוּ דִּלְעֵילָּא, דְּהָא מִן יוֹמָא דְּאִשְׁתְּלִים לְתַתָּא בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, לָא אַעְדִּיאוּ הַהוּא שְׁלִימוּ מִנַּיְיהּ. כְּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, אִשְׁתַּדַּל לְאַשְׁלְמָא לֵיהּ לְעֵילָּא, וְשַׁאֲרִי לְאַתְקָנָא חֵיזוּ דְּעָלְמָא עִלָּאָה, לְאִתְתַּקָּנָא מֵהַהוּא חֵיזוּ עָלְמָא תַּתָּאָה, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה.

השלמה מהשמטות (סימן ג)

מספר הבהיר

יָשָׁב רַבִּי בְּרֶכְיָה וְדָרַשׁ מַאי דִּכְתִיב (שמות כ"ה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. כָּךְ אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אוֹתָהּ תְּרוּמָה תָּרִימוּ אוֹתָהּ בִּתְפִלּוֹתֵיכֶם, וּמִי הוּא אוֹתוֹ שֶׁנָּדְבוֹ לִבּוֹ לְהַמְשֵׁךְ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה כַּבְּדוּהוּ, כִּי בוֹ אֲנִי שָׁמֵחַ שֶׁיּוֹדִיעַ שְׁמִי, וּמִמֶּנּוּ רָאוּי לָקַחַת אֵת תְּרוּמָתִי. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כ"ה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֵת תְּרוּמָתִי, מֵאוֹתוֹ הַמִּתְנַדֵּב. דְּאָמַר רַבִּי רְחִימָאי צַדִּיקִים וַחֲסִידִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל שֶׁמְּרִימִין אוֹתִי (אותו) עַל כָּל הָעוֹלָם בִּזְכוּיוֹתֵיהֶן וּמֵהֶם מִתְפָּרְנֵס הַלֵּ"ב, וְהַלֵּב מְפָרְנֵסָן.

וְכָל הַצּוּרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַמְּמוּנוֹת עַל הָאוּמוֹת. וְיִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים נָטְלוּ מִגּוּף הָאֵילָן וּמִלִּבּוֹ. מָה לֵב הַדַּר, פְּרִי הַגּוּף. אַף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ עֵץ הַדַּר. מָה אֵילָן תָּמָר, עֲנָפָיו סְבִיבָיו וְלוּלָבוֹ בְּאֶמְצַע. אַף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ גּוּף

הָאִילָן הַזֶּה שֶׁהוּא לִבּוֹ. וּכְנֶגֶד הַגּוּף הוּא חוּט הַשִּׁדְרָה בָּאָדָם שֶׁהוּא עִיקַּר הַגּוּף לָמָּה (ומה) לוּלָב זֶה, כְּתִיב לוֹ לֵב אַף הַלֵּב מְסוֹר ל"ו. וּמָה לֵ"ב זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חָכְמָה בּוֹ, אַף בְּכָל נָתִיב מֵהֶם צוּרָה שׁוֹמֶרֶת. שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ג') לִשְׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים.

וּמַאי (בראשית ג') וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן, וַיִּשְׁכֹּן בְּאוֹתָן נְתִיבוֹת שֶׁקַּדְמוּ לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא גַּן וְשֶׁקַּדָּם לַכְּרוּבִים. דִּכְתִיב (בראשית ג') וְאֶת הַכְּרוּבִין, וְשֶׁקַּדָּם לְלָהַט דִּכְתִיב (בראשית ג') אֵת לַהַט הַחֶרֶב. וְהָא כְּתִיב דְּמַיִם וְאֵשׁ קַדְמוּ דִּכְתִיב (בראשית א') יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וּכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמַיִם, וּמִנַּלָּן דְּשָׁמַיִם הֲווּ אֵשׁ דִּכְתִיב (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא.

וּמְנָא לָן דְּשָׁמַיִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דִּכְתִיב (מלכים א' ח') וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אֲטוּ שְׁלֹמֹה מִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם שֶׁיִּשְׁמְעוּ תְּפִלָּתוֹ, אֶלָּא שֶׁנִּקְרָא שְׁמָם עַל שְׁמוֹ. דִּכְתִיב (מלכים א' ח') הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ. וֶוי שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וַהֲוֵי אֵשׁ. וְאָמַרְתָּ קֶדֶם. אֶלָּא, אֵימָא כֹּחָם קֶדֶם שֶׁל אוֹתָם הַצּוּרוֹת שֶׁל הַמָּקוֹם הַהוּא. וּמַאי נִינְהוּ כֹּחָם כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמואל א' ב') אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ.

יָשַׁב רַבִּי בְּרָכְיָה וְדָרַשׁ, מַאי לוּלָב דְּאַמְרִינָן, אֶלָּא לוֹ

מָסָר הַלֵּב וְהֵיאַךְ, אָמַר לֵיהּ שִׁלְשָׁה שָׂרִים הֵם, תל"י וְגַלְגַּל וְל"ב, וּלְכָל אֶחָד וְאֶחָד שְׁנֵים עָשָׂר. חָזְרוּ הַשִּׁלְשָׁה מִנַּיִן ל"ו וּבָהֶם נִתְקַיָּים הָעוֹלָם דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי כ"ה) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, תָּנָא עַמּוּד א' מִן הָאָרֶץ עַד לָרָקִיעַ וְצַדִּיק שְׁמוֹ עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים, וְנִתְגַּבֵּר. וְאִם לָאו מִתְחַלֵּשׁ, וְהוּא סוֹבֵל כָּל הָעוֹלָם דִּכְתִיב וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְאִם חָלַשׁ לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּים הָעוֹלָם. הֵילָכָךְ אֲפִילוּ אֵין בָּעוֹלָם אֶלָּא צַדִּיק אֶחָד, מָעֲמִיד אֵת הָעוֹלָם. לְפִיכָךְ קְחוּ תְּרוּמָתִי מִמֶּנּוּ תְּחִלָּה, וְאַחֲרָיו זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם, מֵאֵת הַנִּשְׂאָר. וּמָהוּ זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.

דָּבָר אַחֵר וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְיִקְחוּ לִי לְקַדֵּשׁ תְּרוּמָה שֶׁהִיא יו"ד וְהִיא עֲשִׂירִי. וּמְנָלָן דְּעֲשִׂירִי קֹדֶשׁ, דִּכְתִיב (ויקרא כ"ז) הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לְקַדֵּשׁ. וּמַאי נִינְהוּ קֹדֶשׁ דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל מ"ד) וְרֵאשִׁית כָּל בִּכּוּרֵי כָּל וְכָל תְּרוּמַת כָּל מִכָּל תְּרוּמוֹתֵיכֶם דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קי"א) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ, אֵין חָכְמָה אֶלָּא יִרְאַת הַשֵּׁם: (עד כאן מההשמטות)

(שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה, הָא אִתְּמַר, דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי עַל טוּרָא דְּסִינַי, כַּד אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן. כָּל אֲמִירָה וַאֲמִירָה עָבִיד קַלָּא, וְהַהוּא קַלָּא אִתְפְּרַשׁ לְע' קַלִּין, וַהֲווּ כֻּלְּהוּ נְהִירִין וְנָצְצִין לְעֵינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, וַהֲווּ חֲמָאן עַיְינִין בְּעַיְינִין זִיו

יְקָרָא דִּילֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. רוֹאִים וַדַּאי.

וְהַהוּא קַלָּא הֲוָה אַתְרֵי בֵּיהּ בְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר לוֹן, תְּקַבְּלֵנִי עֲלָךְ, בְּכַךְ וְכַךְ פִּקּוּדִין דִּבְאוֹרַיְיתָא, וְאָמְרוּ הֵין. אַהֲדָר לֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וּמִתְגַּלְגְּלָא עֲלֵיהּ, וַהֲוָה אַתְרֵי בֵּיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, תְּקַבְּלֵנִי עֲלָךְ בְּכַךְ עוֹנָשִׁין דִּבְאוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה אָמַר הֵין. לְבָתַר אַהֲדָר הַהוּא קַלָּא, וְנָשִׁיק לֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

וּכְדֵין כָּל מָה דַּהֲווֹ חֲמָאן יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא זִמְנָא, הֲווֹ חֲמָאן גּוֹ חַד נְהוֹרָא, דְּקַבִּיל כָּל אִינּוּן נְהוֹרִין אַחֲרָנִין, וַהֲווּ תָּאבִין לְמֵחֱמֵי. אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא נְהוֹרָא דְּחָמִיתוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי, דְּקַבִּיל כָּל אִינּוּן גְּוָונֵי נְהוֹרִין, וְתִיאוּבְתָּא דִּלְכוֹן עֲלֵיהּ, תְּקַבְּלוּן לָהּ וְתִסְבּוּן לָהּ לְגַבַּייכוּ, וְאִינּוּן גַּוונִין דְּאִיהִי מְקַבְּלָא, אִלֵּין אִינּוּן זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וְגוֹ'.

דָּבָר אַחֵר יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, מַאי קָא חָמָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִיהוּ אָעִיל מִלֵּי דִּרְחִימוּ בֵּין עָלְמָא עִלָּאָה לְעָלְמָא תַּתָּאָה, וְשֵׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דִּרְחִימוּ דְּאָעִיל בֵּינַייהוּ, יִשָּׁקֵנִי אִיהוּ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ (קב"ד ע"ב) וְהָכִי אִיהוּ, דְּלֵית רְחִימוּ דְּדֵבִיקוּת דְּרוּחָא (דף קמ"ו ע"ב) בְּרוּחָא, בַּר

(רנ״ו ע״ב) נְשִׁיקָה. וּנְשִׁיקָה בְּפוּמָא, דְּאִיהִי מַבּוּעָא דִּרוּחָא, וּמַפְקָנוּ דִּילֵיהּ. וְכַד נַשְׁקִין דָּא לְדָא, מִתְדַּבְקָן רוּחִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וַהֲווּ חַד, וּכְדֵין אִיהוּ רְחִימוּ חַד.

בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא קַדְמָאָה, הֲוָה אָמַר עַל הַאי קְרָא, נְשִׁיקָה דְּרְחִימוּ אִתְפָּשַׁט לְד׳ רוּחִין, וְד׳ רוּחִין מִתְדַּבְקָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן גּוֹ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא וְסַלְקִין בְּד׳ אַתְוָון, וְאִינּוּן אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא תָּלֵי בְּהוּ, וְעִלָּאִין וְתַתָּאִין תַּלְיָין בְּהוּ. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁיר הַשִּׁירִים תָּלֵי בְּהוּ. וּמַאן אִיהוּ. אַהֲבָ״ה. וְאִינּוּן רְתִיכָא עִלָּאָה. וְאִינּוּן חַבְרוּתָא וּדְבֵקוּתָא וּשְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

אִלֵּין אַתְוָון. ד׳ רוּחִין אִינּוּן. וְאִינּוּן רוּחִין דְּרְחִימוּ וְחֶדְוָה דְּכָל שַׁייְפֵי גּוּפָא בְּלָא עֲצִיבוּ כְּלַל. ד׳ רוּחִין אִינּוּן בִּנְשִׁיקָה, כָּל חַד וְחַד כָּלִיל בְּחַבְרֵיהּ. וְכַד הַאי רוּחָא כָּלִיל בְּאַחֲרָא, וְהַהוּא אַחֲרָא כָּלִיל בְּהַאי. אִתְעֲבִידוּ תְּרִין רוּחִין כַּחֲדָא. וּכְדֵין מִתְחַבְּרָן בִּדְבִיקוּ חַד, אִינּוּן אַרְבַּע בְּשִׁלִימוּ, וְנַבְעִין דָּא בְּדָא, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא.

וְכַד מִתְפַּשְׁטָן, (נ״א מִתְפָּרְשָׁן) אִתְעֲבִיד מֵאִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין חַד אִיבָּא, וְאִיהוּ רוּחָא חֲדָא דְּכָלִיל מִד׳ רוּחִין. וְדָא סָלִיק וּבָקַע רְקִיעִין, עַד (רכ״ג ע״ב) דְּסָלִיק וְיָתִיב לְגַבֵּי חַד הֵיכָלָא. דְּאִתְקְרֵי הֵיכָלָא דְּאַהֲבָה, וְאִיהוּ הֵיכָלָא דְּכָל רְחִימוּ תַּלְיָא בֵּיהּ. וְהַהִיא רוּחָא הָכִי אִקְרֵי אַהֲבָה, וְכַד

הַאי רוּחָא סָלִיק אִתְעַר לְהַהוּא הֵיכָלָא, לְאִתְחַבְּרָא לְעֵילָּא.

ד׳ אַתְוָון אִינּוּן, לְגַבֵּי ד׳ רוּחִין. וְאִינּוּן אַהֲבָה. וְאִיבָּא דִּלְהוֹן אַהֲבָה. כַּד מִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, מִיַּד אִתְעַר דָּא בְּסִטְרָא דָּא וְדָא בְּסִטְרָא דָּא. א׳. מִיָּד נָפִיק ה׳, וְאִתְחַבָּר בְּא׳, מִתְדַּבַּק בְּדְבִיקוּ בְּרְחִימוּ. וְאִתְעֲבִידוּ (נ"א וְאִתְעָרוּ) תְּרִין אַתְוָון אַחֲרָנִין, ב׳ ה׳, וְאִתְכְּלִילוּ רוּחִין בְּרוּחִין בְּדְבִיקוּ דִּרְחִימוּ, וּפַרְחִין אִלֵּין אַתְוָון מִגַּוַּיְיהוּ, בְּהַהוּא רוּחָא דְּסָלִיק, וּמִתְעַטְּרָן בֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.

כֵּיוָן דְּאָזִיל וְסָלִיק הַהוּא אַהֲבָה שְׁלִימָא, כְּלִילָא בְּכָל אִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין, פָּגַע בְּחַד מְמָנָא עִלָּאָה רַבְרָבָא, דִּי מְמָנָא עַל אֶלֶף וּתְשַׁע מְאָה וּתְשְׁעִין רְקִיעִין, וְאִיהוּ מְמָנָא עַל נְגִידוּ דְּתִלְיסָר נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, דְּנַגְדָּא מֵרָזָא דְּטַלָּא דִּלְעֵילָּא. וְהַהוּא נְגִידוּ אִתְקְרֵי מַיִם רַבִּים. כֵּיוָן דְּפָגַע לְגַבֵּי הַהוּא רַב מַשְׁרְיָין קָאִים לְגַבֵּיהּ, וְלָא יָכִיל לְאַעְכָּבָא לֵיהּ, וְאַעֲבַר בֵּהּ עַד דְּאָעִיל לְגַבֵּי הֵיכָל אַהֲבָ"ה. עַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, בְּסִיּוּם שִׁבְחֵיהּ, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה. מַיִם רַבִּים: אִלֵּין מַיִם עִלָּאִין דְּנַגְדִּין גּוֹ (ס"א מגו) טַלָּא עִלָּאָה. וּנְהָרוֹת לָא יִשְׁטְפוּהָ: אִלֵּין אִינּוּן נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, דְּאִינּוּן תִּלְיסַר. הַהוּא מְמָנָא אִיהוּ מַלְאָכָא דְּשָׁלִיחַ מִן

קָדָם יְיָ, וְדָא אִיהוּ רַב מַשְׁרְיָין דְּקִשְׁיר כְּתְרִין לְמָאנֵי דְּ,
רָזָא אַכְתְּרִיאֵ"ל, מְעַטֵּר עִטְרִין לְמָאנֵי דְּ, בְּשִׁמְא גְּלִיפָּא
מְחֻקָּקָא, יְהוָה יְהֹ צְבָאוֹת. כֵּיוָן דְּאָעִיל לְגַבֵּי הֵיכָל (נ"א דְּאָזִיל
וְסָלִיק הַהוּא) אַהֲבָה, אִתְעַר רְחִימוּ דְּנְשִׁיקִין עִלָּאִין, דִּכְתִיב,
(בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, לְמֶהֱוֵי נְשִׁיקִין דְּרְחִימוּ
עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִינּוּן נְשִׁיקִין שִׁירוּתָא דְּאִתְעָרוּ
דְּכָל רְחִימוּ, וְאִתְדַּבְּקוּתָא וְקִשׁוּרָא דִּלְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ
שִׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁירָתָא דָּא אִיהוּ יִשָּׁקֵנִי.
מַאן יִשָּׁקֵנִי. הַהוּא דְּסָתִים גּוֹ סְתִימוּ עִלָּאָה. וְאִי תֵּימָא,
סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין בֵּיהּ תַּלְיָין נְשִׁיקִין וְנָשִׁיק
לְתַתָּא. תָּא חֲזֵי, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, לֵית מַאן דְּיָדַע
לֵיהּ, וְאִיהוּ גַּלֵּי מִגֵּיהּ נְהִירוּ חַד דָּקִיק סָתִים, דְּלָא אִתְגְּלֵי
בַּר בְּחַד שְׁבִיל דָּקִיק דְּאִתְפְּשַׁט מִגַּוֵּיהּ, וְאִיהוּ נְהִירוּ
דְּנָהִיר לְכֹלָּא. וְדָא אִתְעָרוּ דְּכָל רָזִין עִלָּאִין. וְאִיהוּ סָתִים.
לְזַמְנִין סָתִים, לְזַמְנִין אִתְגַּלְיָא. וְאַף עַל גַּב דְּלָא אִתְגַּלְיָא
כְּלַל. וְאִתְעָרוּ דְּסְלִיקוּ דְּנְשִׁיקִין בֵּיהּ תַּלְיָין. וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ
סָתִים, שִׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא בְּאַרַח סָתִים אִיהוּ.
וְאִי בֵּיהּ תַּלְיָין מַה בָּעֵי יַעֲקֹב הָכָא, דְּהָא בֵּיהּ תַּלְיָין
נְשִׁיקִין. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא. יִשָּׁקֵנִי, הַהוּא דְּסָתִים
לְעֵילָּא. וּבְמָה. (דף קמ"ז ע"א) בְּהַהוּא רְתִיכָא (נ"א בּוּצִינָא) עִלָּאָה,
דְּכָל גַּוונִין תַּלְיָין וּמִתְחַבְּרָן בֵּיהּ. וְהַאי אִיהוּ יַעֲקֹב. כְּמָה

דְּאַמְרִינָן, דְּבֵיקוּתָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּמַלְכָּא בִּבְרָא דִּילֵיהּ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב (שיר השירים א) מְנֻשָּׁקוֹת פִּיהוּ. כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ, אַהֲדָר לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא, דְּאַנְהִיר לָהּ לְסִיהֲרָא, מִגּוֹ נְהִירוּ דְּאִינּוּן בּוּצִינִין עִלָּאִין, וְאִיהוּ נָטִיל נְהוֹרָא דְּכֻלְּהוּ, וְאַנְהִיר לְסִיהֲרָא. וְאִינּוּן בּוּצִינִין (נ"א נְשִׁיקִין) עִלָּאִין, וְאִיהוּ נָטִיל נְהוֹרָא דְּכֻלְּהוּ, וְאַנְהִיר לְסִיהֲרָא וְאִינּוּן בּוּצִינִין דְּמִזְדַּוְּוגִין בֵּיהּ, מֵאָן אֲתַר נַהֲרִין. הָדָר וְאָמַר מְיָין, מֵהַהוּא יַיִן דְּמִנְטָרָא, מֵהַהוּא יַיִן דְּאִיהוּ חֶדְוָה דְּכָל חֶדְוִון. וּמַאן אִיהוּ הַהוּא יַיִן, דְּיָהִיב חַיִּין וְחֶדְוָה לְכֹלָּא. דָּא אֱלֹהִים חַיִּים, יַיִן, דְּיָהִיב חַיִּין וְחֶדְוָה לְכֹלָּא. תּוּ מְיָין, מֵהַהוּא שְׁמָא דְּאִקְרֵי יֵדוֹ"ד, דָּא אִיהוּ יַיִן דְּחֶדְוָה דְּרִחִימוּ דְּרַחֲמֵי, וּמִן דָּא, כֻּלְּהוּ נְהִירִין וְחַדָּאן. אָתוּ חַבְרַיָּיא וְנָשְׁקוּ לֵיהּ בְּרִישֵׁיהּ. (כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סְדָרוּ מִילִּין קַמֵּיהּ)

בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר, יְדַעְנָא וַדַּאי דְּרוּחָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה קָא מְכַשְּׁכְּשָׁא (ד"א מְנַצְּצָא) בְּכוּ, זַכָּאָה דָּרָא דָּא, דְּהָא לָא יֵהֵא כְּדָרָא דָּא, עַד זִמְנָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. דְּהָא אוֹרַיְיתָא אִתְהַדְּרַת לְעַתִּיקוּתָהָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

(שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, וְרָזִין דִּילֵיהּ הָא אִתְמַר. אֲבָל (פְּשִׁטָא) רָזָא דִּקְרָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְקִשְׁיָין קְרָאֵי, דְּאִי אִינּוּן בְּרָזָא דִּלְתַתָּא קִשְׁיָין אֲהַדְדֵי. וְאִי בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא לָא אִינּוּן בִּנְהִירוּ. (אֶלָּא הָכִי הוּא) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה שַׁפִּיר. תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי קִשְׁיָא. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם קִשְׁיָא וְדָא (ס"א וְדַאי) כֻּלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא.

אֶלָּא הָכִי אִיהוּ, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. מַאן. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ: אִלֵּין מַלְאָכִין עִלָּאִין לְעֵילָּא, בְּגִין דְּעַלֵּיהוֹן אִיהִי תְּרוּמָה, אַרְמוּתָא דְּאִינּוּן אָרִימוּ לָהּ תְּדִיר לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה דְּהָא אִינּוּן סַלְקִין לָהּ תְּדִיר, לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וְכַד יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, אִינּוּן נַטְלִין לָהּ מִנַּייהוּ, וְנַחְתִּין לָהּ לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. וּמַאן אִינּוּן. אִינּוּן אַרְבַּע דְּאָרִימוּ לָהּ לְעֵילָּא. דְּהַהוּא לֵב אִתְרְעֵי בְּהוּ. וְהַהִיא תְּרוּמָה. אִיהִי זַקְפָא עָלַיְיהוּ.

וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי קַיְימָא עָלַיְיהוּ, וּמַנְחָא עַל גַּבַּיְיהוּ. תִּקְחוּ: תִּסְבּוֹן לָהּ מִנַּייהוּ לְנַחְתָּהָא לְתַתָּא. וּבְמַה. בְּזִמְנָא דָּא, בְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָאן, בְּצִלּוֹתִין וּבְבָעוּתִין, לְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּאִתְחַזְיָין לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּאִינּוּן

פּוּלְחָנִין (אַחֲרָנִין.) וְאִינּוּן גַּוְונִין אַמְשְׁכָאן לְתַתָּא הַהוּא אַרְמוּתָא, וְנַצְחָן גַּוְונִין דִּלְתַתָּא, לְאִינּוּן גַּוְונִין דִּלְעֵילָּא, וּמַשְׁכִּין לוֹן גַּוְונִין אִלֵּין, לְגַוְונִין עִלָּאִין, וְעַיְילִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְאִתְעֲבִידוּ אִלֵּין גּוּפָא לְאִלֵּין, וְעַל דָּא תִּקְחוּ מֵאִתָּם כְּתִיב.

זָהָב דְּאִתְכְּלִיל בְּגַבְרִיאֵל, זָהָב לְעֵילָּא, גַּבְרִי"אֵל נָטִיל לֵיהּ לְתַתָּא. וְשִׁבְעָה זִינֵי זָהָב אִתְפָּרְשָׁאן לְתַתָּא מִן דָּא. וְכֶסֶף לְעֵילָּא, וְאִתְכְּלִיל בְּמִיכָאֵל לְתַתָּא, וְשַׁרְיָא דָּא עַל דָּא. וּנְחֹשֶׁת לְעֵילָּא, וְנָפְקָא מִן זָהָב, בְּגִין דְּזָהָב וְאֶשָּׁא בְּרָזָא חַדָּא קַיְימִין וְאַזְלִין, אֶשָּׁא אַפִּיק נְחֹשֶׁת. וּמֵחֵילָא וְתָקְפָּא דָּא, אִתְבַּדְרָן (נ"א אִתְעֲרוּן) נְחָשִׁים שְׂרָפִים דְּנַפְקֵי מֵאֶשָּׁא. וְעַל דָּא, נְחֹשֶׁת אִיהוּ סוּמָקָא כְּאֶשָּׁא וְאִתְכְּלִיל בְּאוּרִי"אֵל (נ"א נוּרִיאֵ"ל) וְאִתְעֲבִיד דָּא גּוּפָא לְגַבֵּי דָּא.

וּתְכֵלֶת שַׁרְיָא בְּדָא וּבְדָא, בַּנְּחֹשֶׁת וּבַזָּהָב, וּבְגִין דְּאִתְתָּקַף בְּתֵרִין סִטְרִין. תְּכֵלֶת אִיהוּ תַּקִּיפָא, וְלֵית מַאן דְּשַׁלְטָא (קנ"ב ע"א) עָלֵיהּ לְחַיִּין, דְּאִיהוּ כְּרַסְיָיא דְּדִינָא לְשַׁרְיָא בֵּיהּ דִּינָא תַּקִּיפָא, וְדָא אִיהוּ ב"ו א"ל ב"ו א"ל דִּכְתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְכַד אִתְהַדָּרָן בְּנֵי נָשָׁא בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא, (ר"ס ע"ב, ר"י ע"א) אִתְהַדָּר שְׁמֵיהּ רְפָאֵ"ל, דְּהָא אַסְוָותָא אִזְדַּמַּן לְהוּ מֵהַהוּא דִּינָא (דף קמ"ז ע"ב) קַשְׁיָא.

וְאַרְגָּמָן: דָּא זָהָב וְכֶסֶף, דְּאִתְהַדָּרָן לְאַכְלָלָא כַּחֲדָא, מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל אִתְכְּלִילוּ דָּא עִם דָּא, מְשֻׁלְבָּאן דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וּבְגִין דְּאִינּוּן מְשֻׁלְבָּאן דָּא בְּדָא, אִתְעֲבִידוּ גּוּפָא חַד.

וְתוֹלַעַת שָׁנִי לְעֵילָּא, וְאִתְכְּלִיל בְּאוּרִיאֵ"ל כְּמִלְקַדְמִין, לְמֶהֱוֵי אֲחִידוּ גּוֹ תְּכֵלֶת, וּבְגוֹ אַרְגָּמָן. וְשֵׁשׁ אִיהוּ לְעֵילָּא, וְאִתְכְּלִיל כְּמִלְקַדְמִין בְּרָזָא דִּרְפָאֵל, לְאִתְאַחֲדָא בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב.

עַד הָכָא, רָזָא דְּזֹ׳ עַמּוּדִין לְעֵילָּא, גּוֹ זֹ׳ עַמּוּדִים דִּלְתַתָּא. קְלִיפָּה גּוֹ קְלִיפָּה, לִנְטוּרָא. וְעִזִּים: דָּא אוֹקִימְנָא דְּהָא אִלֵּין זֹ׳, מוֹחָא לְמוֹחָא, וְדָא אִיהוּ קְלִיפָּה לְמוֹחָא.

(שמות כה) וְעוֹרוֹת אֵלִים מְאָדָּמִים, אִלֵּין אִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין, עַיְינִין מְלַהֲטִין בְּטִיסִין דְּנוּרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל י) וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ. וְאִקְרוּן רְקִיעִין לְבַר בְּגוֹ קְלִיפָּה. (שמות כה) וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים, אִלֵּין אִינּוּן לְגוֹ בְּסִטְרָא קַדִּישָׁא, וְאִתְאַחֲדָן בִּקְדוּשָׁה, וְלָא אִתְאַחֲדָן. כְּמָה (קל"ט ע"א) דְּאָמְרָן דְּאַבְרָהָם הָא אוֹלִיד בְּאִינְתּוּ אַחֲרָא תַּחַשׁ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קל"ט א') וְאֶת תַּחַשׁ וְאִלֵּין אִינּוּן בְּאִימָא דְּיִשְׁמָעֵאל אֲחוּהוֹן דְּיִשְׁמָעֵאל דְּכְמָה דְּאִית דַּרְגָּא בְּעֵשָׂו

הָכִי נָמֵי אִית דַּרְגָּא בִּישְׁמָעֵאל. אִימָא דִּישְׁמָעֵאל אוֹלִידַת לְתַחַשׁ וּמִסְטָרָא דְאַבְרָהָם קַאַתְת דְּהָא נְהוֹרָא קַדְמָאָה (ויקרא רצ״ב ב׳) מצפ״ץ בְּשַׁעֲתָא דְּנָפַק נְהוֹרִין לְכָל סִטְרִין. כְּיוָן דְּאִתְבְּסָם הַהוּא נְהוֹרָא קַדְמָאָה גְּנִיז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְמָאן גְּנִיז לֵיהּ (שם צ״א ב׳) לְצַדִּיקַיָּיא. וּמָאן אִינּוּן. צַדִּיק וְצֶדֶק בְּגִין לְמֶעְבַּד בְּהַהוּא נְהוֹרָא קַדְמָאָה אִיבִּין לְעָלְמָא. וְאִינּוּן אִיבִּין דְּזִמִּינִין לְמֵיתֵי לְעָלְמָא. דְּהָא אַבְרָהָם וְשָׂרָה עָבְדוּ (ס״א וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה מֵהַהוּא נְהוֹרָא עֲבַדוּ) אִיבִּין וְנַפְשִׁין דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית י״ב) וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן. וּכְמָה דְּעָבְדוּ נַפְשָׁן בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה הָכִי (שלח קס״ח א׳) נָמֵי עֲבַד נֶפֶשׁ בְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִלְמָלֵא הַהוּא אִתְעָרוּ דְּאִתְעָר אַבְרָהָם בְּסִטְרָא אָחֳרָא לָא אִשְׁתְּכָחוּ גִּיּוּרִין בְּעָלְמָא כְּלָל.

(שמות כה) וַעֲצֵי שִׁטִּים, הָא אוֹקִימְנָא דְּאִינּוּן שְׂרָפִים עוֹמְדִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. מַאי מִמַּעַל לוֹ. מִמַּעַל לְהַהִיא קְלִיפָּה. וְאִי תֵּימָא, הַאי קְרָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר, וְהָא אִתְמַר (ישעיה ו) וָאֶרְאֶה אֶת יְיָ׳, אֶת דַּייְקָא, כְּגַוְונָא דָּא דְּכְתִיב בְּהַאי קְרָא, דְּכְתִיב, (ישעיה ו) וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת הַהֵיכָל, אֶת דַּייְקָא לְאַסְגָּאָה הַהִיא קְלִיפָּה. כְּיוָן דְּאָמַר רָזָא דְּהַהִיא קְלִיפָּה, כְּתִיב שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל לְהַהִיא קְלִיפָּה.

(שמות כה) שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, דָּא מִשְׁחַ רְבוּת עִלָּאָה, דְּאַתְיָא מִלְּעֵילָּא. תְּרֵין שֶׁמֶן אִינּוּן. וְאִינּוּן תְּרֵי, (ד"א חַד) לְעֵילָּא, דְּאִקְרֵי שֶׁמֶן הַמָּאוֹר. וְחַד לְתַתָּא דְּאִקְרֵי שֶׁמֶן לַמָּאוֹר. שֶׁמֶן הַמָּאוֹר אִיהוּ עִלָּאָה, דְּקַיְימָא בְּוַדַּאי, וְלָא פָּסִיק לְעָלְמִין, וְתָדִיר מַלְיָא רְבוּת קֻדְשָׁא, וְכָל בִּרְכָאן, וְכָל נְהוֹרִין, וְכָל בּוּצִינִין, כֻּלָּא אִתְבָּרְכָאן וְאִתְנַהֲרָן מִתַּמָּן. שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, לְזַמְנִין אִתְמַלְיָא וּלְזַמְנִין לָא.

תּוּ, הָא תָּנֵינָן, כְּתִיב (בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים וְגוֹ', וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְהָכִי אִיהוּ. אֲבָל שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים אִלֵּין: שֶׁמֶן הַמָּאוֹר, וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר. עִלָּאָה עִלָּאָה, וְעִלָּאָה תַּתָּאָה. חַד דְּכַר, וְחַד נוּקְבָא. וְכָל זִמְנָא דְּדְכוּרָא וְנוּקְבָא אִתְיַין כַּחֲדָא, (בראשית מ"ט ע"א) תַּרְוַוייהוּ קָרְיַין בְּלִישָׁנָא דְּדְכוּרָא. וּבְגִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה אִקְרֵי גָּדוֹל, בְּגִינֵיהּ עָלְמָא תַּתָּאָה דְּאִתְחַבָּר בַּהֲדֵיהּ בְּכֻלָּא, אִקְרֵי גָּדוֹל.

כֵּיוָן דְּאִתְפְּרַשׁ דָּא מִן דָּא, אִדְכָּרוּ בְּפֵרַט, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. דָּא אִקְרֵי גָּדוֹל, וְדָא אִקְרֵי קָטָן. וּבְגִין כָּךְ אָמְרוּ קַדְמָאֵי, דְּלִיהֱוֵי בַּר נָשׁ זַנְבָא לְאַרְיָוותָא, וְלָא רֵישָׁא לְשׁוּעָלַיָּא. דְּכַד אִיהוּ קַיְימָא גּוֹ אַרְיָוותָא, אִקְרֵי כֻּלָּא בְּכֻלָּא דְּאַרְיָוותָא. זַנְבָא דְּאַרְיָא אַרְיָא אִיהוּ, בְּלָא פְּרוּדָא. וְאִי בְּגוֹ שׁוּעָלִים, אֲפִילּוּ אִיהוּ (דף קמ"ח ע"א)

רֵישָׁא. רֵישָׁא דְּשׁוּעָל שׁוּעָל אִיהוּ, בְּלָא פִּרוּדָא, וְשׁוּעָל אִקְּרֵי.

וְרָזָא דָּא הַאי קְרָא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כַּד יַתְבִין כַּחֲדָא, שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים אִתְקְרוּן, אַף עַל גַּב דְּדָא זַנְבָא לְגַבֵּי דְּעִלָּאָה. כֵּיוָן דְּדָא אִתְפְּרַשׁ מֵעִלָּאָה, כְּבֵיכוֹל לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא לְשׁוּעָלִים, כְּדֵין אִקְּרֵי קָטָן. וְעַל רָזָא דָּא שֶׁמֶן הַמָּאוֹר, דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין, וְקַיְימָא בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה לְמִשְׁלַט בִּימָמָא. שֶׁמֶן לַמָּאוֹר פָּסִיק, וְאִקְּרֵי קָטָן, וְשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא.

וְחָמֵשׁ בּוּסְמִין אִינּוּן לְגוֹ שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי חַד אִינּוּן תְּרִין וְכֹלָּא חַד. (שמות כה) אַבְנֵי שֹׁהַם וְגוֹ׳.

כָּל הָנֵי תְּלֵיסַר אִינּוּן וְאִינּוּן תִּקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא.

וְאָהֳדְרָנָא לְמִלֵּי קַדְמָאֵי, זָהָב הָא אִתְמַר דְּשִׁבְעָה זִינֵי זָהָב אִינּוּן. וְאִי תֵּימָא דְּזָהָב אִיהוּ דִּינָא, וְכֶסֶף אִיהוּ רַחֲמֵי, וְאִסְתַּלָּק זָהָב לְעֵילָּא מִנֵּיהּ. לָאו הָכִי, דְּוַדַּאי זָהָב סָלִיק יַתִּיר אִיהוּ עַל כֹּלָּא, אֲבָל זָהָב בְּאַרַח סְתָם אִיהוּ, וְדָא זָהָב עִלָּאָה, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה מִכָּל אִינּוּן זִינֵי זָהָב, וְדָא אִיהוּ זָהָב דְּנָהִיר וְנָצִיץ לְעַיְינִין, וְדָא אִיהוּ דְּכַד נָפִיק לְעָלְמָא, (ד"א ל"ג נָפִיק) מַאן דְּאִדְבַּק לֵיהּ, טָמִיר לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, וּמִתַּמָּן נַפְקֵי וְאִתְמַשְׁכָן כָּל זִינֵי זָהָב. אִימָתַי אִקְּרֵי זָהָב, מַאן דְּאִקְּרֵי זָהָב. כַּד אִיהוּ בִּנְהִירוּ, וְאִסְתַּלָּק בִּיקָר

דְּחִילוּ, וְאִיהוּ בְּחֶדְוָה עִלָּאָה, לְמֶחֱדֵי לְתַתָּאֵי. וְכַד אִיהוּ בְּדִינָא, כַּד אִשְׁתַּנֵּי מֵהַהוּא גְּוָון, לְגָוון תִּכְלָא אוּכְמָא וְסוּמָק, כְּדֵין אִיהוּ בְּדִינָא תַּקִּיפָא. אֲבָל זָהָב, בְּחֶדְוָה אִיהוּ, וּבְסִלִּיקוּ דְּדְחִילוּ דְּחֶדְוָה קַיְימָא, וּבְאִתְעָרוּתָא דְּחֶדְוָה.

וְכֶסֶף לְתַתָּא, רָזָא דִּרְוָעָא יְמִינָא, דְּהָא רֵישָׁא עִלָּאָה זָהָב אִיהוּ, דִּכְתִיב, (דניאל ב) אַנְתְּ הוּא רֵישָׁא דְּדַהֲבָא. (דניאל ב) חַדּוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כְסַף לְתַתָּא. (נ"א וְאֵימָתַי אִישְׁתְּלִים כֶּסֶף כַּד אִתְכְּלִיל וכו') וְכַד אִשְׁתְּלִים כֶּסֶף, כְּדֵין אִתְכְּלִיל בַּזָּהָב, וְרָזָא דָּא (משלי כה) תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף. אִשְׁתְּכַח דְּכֶסֶף אִתְהַדַּר לְזָהָב, וּכְדֵין אִשְׁתְּלִים אַתְרֵיהּ. (נ"א אֱלִים אַרְזֵה)

וְעַל דָּא ז׳ זִינֵי זָהָב אִינּוּן.

וּנְחֹשֶׁת נָפְקָא מִזָּהָב, וְאִשְׁתַּנֵּי לְגִרְעוֹנָא, דִּרְוָעָא שְׂמָאלָא. וּתְכֵלֶת יַרְכָא שְׂמָאלָא. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, יַרְכָא יְמִינָא, וְאִתְכְּלִיל בְּשְׂמָאלָא. וְשֵׁשׁ, דָּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, דְּאִיהוּ נָטִיל כָּל שִׁית סִטְרִין. כְּגַוונָא דָּא לְתַתָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר.

הָא הָכָא שֶׁבַע דְּיוּבֵל, וְאִינּוּן ז׳ דִּשְׁמִיטָה. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן שִׁית, אִינּוּן תְּלֵיסַר, בִּשְׁבִיעָאָה, דְּאִיהוּ רֵישָׁא עִלַּיְיהוּ, הָא תְּלֵיסַר. רֵישָׁא דְּקַיְימָא עַל כָּל גּוּפָא לְתַתָּא, רֵישָׁא דְּקַיְימָא עַל כָּל שַׁיְיפֵי גּוּפָא, אִיהוּ זָהָב.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. זָהָב עִלָּאָה, אִיהוּ בְּרָזָא סְתִימָא, וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיהוּ זָהָב סָגוּר. סָגוּר וְסָתוּם מִכֹּלָּא, וְעַל כֵּן אִקְרֵי סָגוּר, דְּאִיהוּ סָגוּר מֵעֵינָא דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ. זָהָב תַּתָּאָה אִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא יַתִּיר. (וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיקְרֵי זָהָב יְרַקְרָק וְכוּ'.)

השלמה מההשמטות (סימן י)

וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיקְרֵי זָהָב יְרַקְרַק, וְרָזָא דָּא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֶסְתֵּר יְרַקְרֹקֶת הָיְתָה, גּוֹוֹן אֶתְרוֹג. וְכֹלָּא חַד. זָהָב, דָּא אִיהוּ רֵישָׁא בְּסִתִימוּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא לְגַבֵּי זָהָב עִילָּאָה עַד דְּיִתְמַשְׁכָּא וְשַׁרְיָיא לְרֵישָׁא דְּגַבְרִיאֵל כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִילָּאָה וְאִתְמַשְׁכָּא הַהוּא רָזָא לְתַתָּא כּוּלָּא כְּגַוְונָא חַד.

וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת וְגוֹ' רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר בְּכָל פַּרְשָׁתָא דָּא אַשְׁכַּחְנָא דְּאִתְמְסַר עֲבִידְתָא בִּידָא דְּמֹשֶׁה, בָּר תְּרֵין. בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב, וְעָשִׂיתָ וְעָשִׂיתָ, וּבַאֲרוֹן וּבְאֶפוֹד כְּתִיב, וְעָשׂוּ וְעָשׂוּ, וְלָא כְּתִיב וְעָשִׂיתָ. מַאי טַעְמָא בַּאֲרוֹן לָא, בְּגִין דְּאֲרוֹן כְּלִיל לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּגַוֵּיהּ לְאִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ, וְאִצְטְרִיךְ אָחֳרָנִין לְתַקְנָא תְּקוּנָא וְשַׁפִּירוּ דִּילֵיהּ לְמֵיעַל לֵיהּ לְגַבֵּיהּ. בְּאֶפוֹד לָאו דִּילֵיהּ הוּא, וְלָא אִשְׁתַּמַּשׁ בֵּיהּ, וְלָא אִיצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֹשֶׁה לְמֶעְבַּד פּוּלְחָנָא דְּאַחְוֵי, דְּהָא מֹשֶׁה אִיהוּ מַלְכָּא וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבִּינֵיהּ דְּמַלְכָּא.

וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב (שמות כ"ט) **וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אַהֲרֹן וְאַפְּדְתָּ לוֹ וְנָתַתָּ עֲלָיו וְשָׂמְתָּ עֲלָיו הָא כּוּלֵי הַאי פּוּלְחָנָא דְּמֹשֶׁה וְיִקָּרָא דְּאַהֲרֹן אִיהוּ, לָאו הָכִי. אֶלָּא יִקָּרָא דְּמֹשֶׁה אִיהוּ דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעָא פּוּלְחָנָא דְּאַהֲרֹן, אֶלָּא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה. וְאַהֲרֹן לָא יָכִיל לְאִתְקַדְּשָׁא, אֶלָּא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה. וּבְכֹלָּא אִיצְטְרִיךְ אַהֲרֹן לְמֹשֶׁה, וְכָל הַאי יִקָּרָא דְּמֹשֶׁה אִיהוּ. וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת.**

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בְּפַרְשָׁתָא דָּא, עוֹבָדָא דְּשָׁמַיִם וְאַרְעָא וְכָל אִינּוּן חֵילִין דְּתַמָּן, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא פַּקִּיד לְמֶעְבַּד מַשְׁכְּנָא אֶלָּא כְּעוֹבָדֵי שָׁמַיִם וְאַרְעָא לְמֶהֱוֵי כְּגַוְונָא דְּדִיוְרָא דִּלְעֵילָּא וּלְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא, כְּגַוְונָא דִּנְשָׁמָתָא וְגוּפָא לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד.

כְּתִיב בְּרֵאשִׁית בָּרָא וְגוֹ'. בְּרֵאשִׁית הָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל רָזָא דְּעוֹבָדָא דְּכַפּוֹרְתָא הָכָא בִּרְמִיזוּ דִּלְעֵילָּא שַׁלְשְׁלָא דְּמטטרו"ן גְּנִיזָא דְּמַשְׁכְּנָא לְאַרְמָא אַרְמוּת קוּדְשָׁא לְעֵילָּא וְתַתָּא. בְּרֵאשִׁית, רֵאשִׁיתָא עִילָּאָה כַּפּוֹרְתָא גְּנִיזָא טְמִירָא דְּאִשְׁתַּכְחָא מֵרָזָא דִּנְקוּדָה דְּרִישָׁא (טְמִירָא) **טְמִירוּ עִילָּאָה, וְאִתְפְּרַס פְּרִיסוּ עִילָּאָה לְאִתְנַהֲרָא** (לְאִתְטַהֲרָא) **גּוֹ טְהִירוּ טְמִירָא גּוֹ הַאי כַּפּוֹרְתָא** (מיטטרו"ן) **מְטַטְרוֹ"ן דְּאִתְאַחֲדָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא מִגּוֹ דְּחִילוּ דְּאָזְלָא בְּקוּשְׁטָא גּוֹ אַרְעָא הַוָּה אִשְׁתְּכַח נְהִירוּ דְּאָבִיד אָדָם קַדְמָאָה, וְאִתְטָמַר הַהוּא נְהִירוּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.**

סַלְקָא לְעֵילָּא לָא אִתְיְישְׁבָא בְּדוּכְתֵּיהּ. דְּהָא לָא הֲוָה
אִשְׁתְּלִים מִכָּל סִטְרִין שְׁלִימוּ דִּלְתַתָּא הֲוָה גָּרַע.
דְּהָא אִתְאֲבִיד בְּחוֹבָה דְּאָדָם קַדְמָאָה, נָחַת לְתַתָּא,
אִתְטָמַר גּוֹ אִילָנֵי גִּנְתָּא, אִתְפְּשַׁט תַּמָּן בְּכָל סִטְרֵי גִּנְתָּא,
עַד דְּאִתְיְלִיד חֲנוֹךְ בֶּן יֶרֶד. כֵּיוָן דְּאִתְיְלִיד הֲוָה אִשְׁתְּכַח
סָמוּךְ לְגִנְתָּא, שְׂרִיאַת הַהוּא נְהִירוּ לְאִתְנַהֲרָא בְּגַוְוייהוּ,
אִתְרַבִּי בֵּרְבוּ קוּדְשָׁא וְשַׁרְיָיא עָלֵיהּ נְהִירוּ דִּמְנָצְצָא.
עַאל לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אַשְׁכַּח תַּמָּן אִילָנָא דְּחַיֵּי וְעַנְפּוֹי
וְאִנְבּוֹי דְּאִילָנָא, אָרַח בֵּיהּ וְאִתְיְישַׁב גּוֹ רוּחָא
דִּנְהִירוּ דְּחַיֵּי. אָתוּ שְׁלִיחָן מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אוֹלִיפוּ לֵיהּ
חָכְמָתָא עִילָּאָה, יַהֲבוּ לֵיהּ סֵפֶר דְּהֲוָה טָמִיר גּוֹ אִילָנָא
דְּחַיֵּי, וְאוֹלִיף מִנֵּיהּ, וְיָדַע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְאִשְׁתַּדַּל אַבַּתְרֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ה) וַיִּתְהַלֶּךְ
חֲנוֹךְ אֵת הָאֱלֹהִים. עַד דְּהַהוּא נְהִירוּ אִשְׁתְּלִים בְּגַוֵּיהּ.
כֵּיוָן דְּהַהוּא נְהִירוּ אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, בָּעָא לְסַלְקָא
לְדוּכְתֵּיהּ וּבְגִין לְאַחֲזָאָה הַהוּא שְׁלִימוּ בְּרָזָא דַּחֲנוֹךְ.
יוֹמָא חַד עַאל גּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאַחְמוּ לֵיהּ טְמִירִין
דְּגִנְתָּא, וְאַנַּח הַהוּא סֵפֶר וְכָל דְּחָמָא לְבַר וְאִיהוּ צָנִיעַ בְּגוֹ
חַבְרַיָּיא. לְבָתַר אִתְלְבִישׁ הַהוּא נְהִירוּ גּוֹ הַהוּא לְבוּשָׁא
לְאַחֲזָאָה לְעֵילָּא וּלְמֶהֱוֵי כְּסוּפָא בַּהֲדֵיהּ לְכָל אִינּוּן דְּעָבְדוּ
קְטִרוּגָא בְּמָאתֵיהוֹן דְּלָא יִתְבְּרֵי בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא. הֲדָא הוּא

דִּכְתִיב, (בראשית ה) וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְאֵינוֹ בְּהַאי עַלְמָא, וְאֵינֶנּוּ כְּדְקָא חָזֶה בְּהַאי עַלְמָא, כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְדִיוּקְנָא אַחֲרָא בְּהַאי אִיהוּ נַעַר תָּדִיר.

וְרָזָא דָּא אוּקִימְנָא, חֲנוֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ, לְאַנְהָגָא עָלְמִין כֻּלְּהוּ. גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה, דְּהָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ וְאַהֲדַר נָעַ"ר. בְּחֲנוֹךְ אִתְכְּלִיל דִּיוּקְנָא דְּעָלְמָא טְמִירָא, אִיהוּ כּוֹרְסַיָּיא דְּמָארֵיהּ. עֲבִיד שְׁלִיחָן בְּעָלְמָא כַּד עַלְמָא בְּדִינָא נַפְקָא, וְאִיקָרֵי מְטַטְרוֹ"ן רִבּוֹן עַל כָּל חֵיָילִין עִלָּאִין וְסָבָא אִיהוּ.

נַעַר עֲאל מֵעָלְמָא לְעָלְמָא וְאִתְיַישְׁבָא רוּגְזָא. דִּיוּקְנָא דָּא אִתְפָּרַס בִּפְרִיסוּ כַּפּוֹרְתָּא, וְאִתְצַיְּירָן בֵּיהּ בְּהַהוּא פְּרִיסוּ תְּרִין דִּיוּקְנִין. חַד דְּכָר וְחַד נוּקְבָא וְקַיְּימָן תְּרִין רָבְיָין עוּלֵימִין רְחִימִין בִּרְחִימוּ דְּבִיקָן דָּא בְּדָא. וְרָזָא דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, פְּרִיסוּ כַּפּוֹרְתָּא סְתִימָאָה. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ תְּרִין כְּרוּבִין קַיְּימָן בִּדְבִיקוּ דְּחַבִּיבוּתָא. שָׁמַיִם וָאָרֶץ לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֵת. לְאַסְגָּאָה תְּרִין כְּרוּבִין כַּחֲדָא. כַּפֹּרֶת דָּא פְּרִיסָא לְגוֹ בְּטְמִירוּ דְּהֵיכָלָא וּבְתְרִין סְטָרִין קַיְּימָן תְּרִין אִלֵּין, בְּרֵאשִׁית סַלְקָא לְעֵילָּא, רָזָא דִּילֵיהּ נַחְתָּא לְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דְּהַהוּא רָזָא דִּבְרֵאשִׁית סַלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא וְלָא אִתְרְשִׁים בִּרְשִׁימוּ, נַפְקָא רְשִׁימוּ לְתַתָּא

וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ כַּפּוֹרְתָּא עִילָּאָה רְשִׁימָא בִּרְשִׁימִין תְּלָתָא בְּרָזָא יְהֹוָ"ה אֱלֹהֵינ"ו יְהֹוָ"ה. מֵאִלֵּין תְּלָתָא נָפְקוּ תְּלָתָא אָחֲרָנִין, וְאִינוּן שִׁית. וְהַיְינוּ בָּרָ"א שִׁית.

אִתְפְּרָס כַּפֹּרֶת דָּא לְסִטַר דָּרוֹם וּמַעֲרָב, וְאַפִּיק תְּרֵין כְּרוּבִין כַּחֲדָא דְּכָר וְנוּקְבָא, דְּאִשְׁתַּכְחוּן דָּא לְקֳבֵל דָּא. דָּרוֹם אִיהוּ רֹאשׁ, כֹּהֵן בְּרֹאשׁ וְאִיהוּ דְּכָר. מַעֲרָב אִיהוּ נוּקְבָא, בַּת יְחִידָה. בַּת הָיְתָה לְאַבְרָהָם, וְדַאי. וְהַיְינוּ בְּרָזָא דְּבְרֵאשִׁית בַּ"ת רֹאשׁ י' כַּפּוֹרְתָּא דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדַע עַד דְּאִתְפְּרָס בְּפְרִיסוּ, וְאַפִּיק תְּרֵין אִלֵּין. כְּגַוְונָא דָּא ה' וְעַל דָּא בַּת ב"ת רֹא"שׁ, בַּת לְאַבְרָהָם. י' כַּפּוֹרְתָּא לְאִתְפְּרָסָא.

אִתְהַדָּר כַּפּוֹרְתָּא מִמַּעֲרָב לַצָּפוֹן וְאִתְפְּרָס בְּפְרִיסוּ, וְאִתְגַּלְיָיא דְּכָר דְּאִתְאַחִיד בְּסִטְרָא דְּכַפּוֹרְתָּא וְנוּקְבָא אִתְטַמַּרַת לְתַתָּא וְאִתְעֲבִידַת בְּאֵר דְּצָפוֹן. וְרָזָא דָּא בְּרֵאשִׁית ב"ת אֵ"שׁ, י' כַּפּוֹרְתָּא ר' (נ"א י') פְּרִיסוּ דְּאִתְפְּרָס וְאִתְחֲזֵי חַד וְלָא תְּרֵין, דְּהָא נוּקְבָא אִתְכַּפְיָיא לְתַתָּא.

וְאִי תֵּימָא ר' כֻּלָּא חַד פְּרִיסוּ עִילָּא וְתַתָּא, הָכִי הוּא דְּלָא אַפְרִישׁ שְׁמָא דָּא מִן דָּא, כֻּלָּא אִיהוּ אֱלֹהִים. אִתְהַדָּר כַּפּוֹרְתָּא מִמַּעֲרָב לְמִזְרָח, פַּרִיס פְּרִיסוּ בְּתְרֵין סִטְרִין, בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח וּבְסִטְרָא דְּמַעֲרָב. כְּיָון דְּכַפּוֹרְתָּא

קַיְימָא בַּמִּזְרָח וּמַעֲרָב, כְּדֵין חֶדְוָה אִשְׁתְּכַח וְחִבּוּרָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְהַאי בַּת אִתְכְּלִילַת בְּעִיטָרָהָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְקַיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא. וּכְדֵין אִיהוּ בְּרָזָא דִּילֵיהּ בְּרֵאשִׁית בִּלָּא פְּרוּדָא כְּלָל.

וְלָקְבֵל תְּלַת זְמִנִין אִלֵּין, סָלְקִין יִשְׂרָאֵל תְּלַת זְמִנִין לְמֵיחָג חַגָּיְיהוּ. בְּפֶסַח אִתְהַדָּר כַּפּוֹרְתָּא בְּסִטַר דָּרוֹם וּמַעֲרָב, וּכְדֵין הַהִיא בַּת קַיְימָא בְּאַבְרָהָם וְאִיהִי ב"ת רֹא"שׁ וְתַמָּן הַלֵּל וְלָאו הַלֵּל גָּמוּר. דְּהָא תְּרִין כְּרוּבִין אִלֵּין לָאו אִינּוּן בְּאַשְׁלְמוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, דְּהָא יִשְׁמָעֵאל נַפְקָא וּמְקַטְרְגָא. מִיּוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא דְּסִכּוֹת אִתְהַדָּר כַּפּוֹרְתָּא מִצָּפוֹן לְמַעֲרָב, כְּדֵין הַאי בַּת אִתְכַּפְיָיא וְקַיְימָא בֵּיהּ בְּיִצְחָק וְלָאו בְּחֶדְוָה וְאִיהוּ ב"ת אֵ"שׁ וְאִינּוּן לָאו בְּאַשְׁלְמוּתָא. וְעַל דָּא לֵית תַּמָּן הַלֵּילָא כְּלָל, דְּהָא עֵשָׂו נַפְקָא וּמְקַטְרְגָא.

בְּסוּכּוֹת סַלְקָא הַאי בַּת וְאִשְׁתַּלְמַת בֵּיהּ בְּיִצְחָק וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, וּכְדֵין הַלֵּל גָּמוּר. עַד דְּאִשְׁתַּכְּחַ רוּגְזָא וְחַבְרוּתָא אִשְׁתְּכַח. בְּשָׁבוּעוֹת עַצֶּרֶת אִתְהַדָּר כַּפּוֹרְתָּא בְּסִטַר מִזְרָח וּמַעֲרָב כְּדֵין שְׁלִימוּ אִשְׁתְּכַח וְחַבִּיבוּ וּדְבֵקוּתָא אִיהוּ בְּכָל סִטְרִין וְחֶדְוָה דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וּכְדֵין, (תהלים מ"ט) תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ. וּבְתְלַת זְמִנִין אִלֵּין כַּפּוֹרְתָּא אִתְהַדְּרַת בְּסִטְרָאָה כְּדְקָא יָאוֹת.

כַּפֹּרֶת דָּא אִתְפְּרָסָא לְעֵילָּא גּוֹ הַהוּא נְקוּדָה טְמִירָא,
בִּנְהִירוּ קַדְמָאָה דְּאִתְפְּרָסָא, לְבָתַר אִתְפְּרַס
בְּשִׁלִימוּ וְשַׁרְיָיא עַל הַהוּא פְּרִיסוּ קַדְמָאָה כַּד אִתְחַפְיָאן
גַּדְפֵי כְּרוּבִים עַל הַאי כַּפּוֹרֶת, בְּגִין דְּאִתְחַפְיָיא כַּפּוֹרֶת
וְלָא יְהֵא בְּאִתְגַּלְיָיא. כַּפּוֹרֶת כַּפֹּרֶת כְּתִיב, דְּכָד אָתֵי
נְהִירוּ עִילָּאָה, אִינּוּן כְּרוּבִים בַּטְשֵׁי בְּגַדְפַיְיהוּ וְסַלְקֵי לוֹן
לְעֵילָּא, וְאָמְרִין שִׁירָתָא מִסְגִיאוּ דְּהַהוּא חֶדְוָה דְּהַהוּא
נְהִירוּ. כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא וְכַפּוֹרְתָא אִתְהַדָּר וּמֵאִינּוּן
תְּלָתָא וְחַד, הֲווּ כְּרוּבִים יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, יְמִינָא שַׁרְיָיא
בֵּיהּ רוּחָא דִּלְעֵילָּא מֵהַהוּא סִטְרָא, וּשְׂמָאלָא דְּהָוָה
לְמַעְרָב בְּאַהֲדְרוּתָא דְּכַפּוֹרְתָא קָאִים לְגַבֵּיהּ בִּסְטַר
שְׂמָאלָא, וְשַׁרְיָיא בֵּיהּ רוּחָא דִּנוּקְבָּא, וְאִתְחַבָּר דָּא בְּדָא
בְּחַבִּיבוּ דְּדַכָּר וְנוּקְבָּא. וְכֵן לְכָל סִטְרִין בְּאַהֲדְרוּתָא
דְּכַפּוֹרְתָא, וּלְעוֹלָם תְּרֵין אִינּוּן, דְּכַר וְנוּקְבָּא. לְתַתָּא
בְּהַאי עַלְמָא אִינּוּן תְּרֵין וְלָא יַתִּיר.
וְאִי תֵּימָא לְעֵילָּא הוֹאִיל וְלָא אִיצְטְרִיךְ דְּבֵקוּתָא
בְּכַפּוֹרְתָא, אֵיךְ יִתְהַדָּר כַּפּוֹרְתָא. וַדַּאי בְּהַהוּא
אַהֲדְרוּתָא אִתְדַּבַּק דָּא בְּדָא וְתָדִיר אִתְדַּבַּק בָּהּ כְּגַוְונָא
דִּכְרוּבִים. אִינּוּן לְעֵילָּא קַיְימִין עַל אָתָּ וְנִיסָא, וְהָא
אוּקִימְנָא רָזָא דִּכְתִיב, פּוֹרְשֵׁי כְנָפַיִם סוֹכְכִים וְלָא כְּתִיב
פְּרוּשֵׁי כְנָפַיִם סְכוּכִים אֶלָּא עַל אָתָּ וְנִיסָא הֲווּ קַיְימִין.

זְמִנִין יְדִיעָאן הֲווּ סַלְקָאן גַּדְפַּיְיהוּ וּפָרְשֵׁי לוֹן לְעֵילָּא בְּכָל יוֹמָא, וַהֲווּ מִתְסָדְרָן וּמֵחַפְיָין עַל כַּפּוֹרְתָּא, וְעַל דָּא בְּאָתַּ וְנִיסָא הֲווּ קַיְימִין, בְּכָל אֲתָר דְּרוּחָא עִילָּאָה הֲוָה אָתֵי וְשַׁרְיָא, וַדַּאי בְּהַהוּא אֲתַר דְּשָׁאֲרֵי, אִית בֵּיהּ מַמָּשׁוּ וְקַיְימָא בְּאָתַּ וְנִיסָא. בַּר נָשׁ אִיהוּ מֵעַפְרָא, וְעַד לָא שָׁרָא עָלֵיהּ נְצִיצוּ דְרוּחָא דִּלְעֵילָּא, לֵית בֵּיהּ מַמָּשׁוּ. כֵּיוָן דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ, אִית בֵּיהּ מַמָּשׁוּ. כֵּיוָן דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ אִית בֵּיהּ מַמָּשׁוּ וְקַיְימָא בְּקִיּוּמָא.

וְאִי תֵּימָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, תָּא חֲזֵי, מֵחוּטְרָא דְּאַהֲרֹן, דְּאִיהוּ אָעָא בְּלָא מַמָּשׁוּ כְּלָל, כֵּיוָן דְּשָׁדַר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְעִירוּ דְרוּחָא, קָאִים בְּקִיּוּמָא וְאִתְעֲבִיד בְּקִיּוּמָא בֵּיהּ בְּרִיָה וּמַמָּשׁוּ. וּמָה אָעָא דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ, כֵּיוָן דְּשָׁדַר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד זְעִירוּ דְרוּחָא, קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ וְהָוָה בֵּיהּ מַמָּשׁוּ. כְּרוּבִים דְּאִינּוּן קַדִּישָׁה וְקַיְימָן בְּקִדּוּשָׁה כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲווּ זַכָּאִין, כְּרוּבִים הֲווּ דְּבִיקָן בְּדְבִיקוּ אַפִּין בְּאַפִּין, כֵּיוָן דַּהֲווּ סָרְחִין הֲווּ מִתְהַדְּרִין אַפַּיְיהוּ דָּא מִן דָּא. מַנָּא הֲווּ יַדְעֵי, הָכָא אַפְלִיגוּ עַמּוּדִין דְּעַלְמָא. אֲבָל בְּתִנְנָא דְּקָרְבָּנָא, וּבְקָרְבָּנָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא וְכַהֲנָא כַּד בָּרִיךְ יַת עַמָּא. בְּאִינּוּן תִּלְתָּא הֲווּ

יַדְעֵי רָזָא דִכְרוּבִים מֵהַדְרָן אַנְפִּין דָּא מִן דָּא, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי תִיוּבְתָּא דִבְנוֹי.

תְּנָנָא דְקָרְבָּנָא, כַּד הֲווּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, תְּנָנָא הֲוָה סָלִיק
לְעֵילָּא בְּאוֹרַח מֵישַׁר בְּעִטּוּרָא בְּקוּלְפִּין, אִי
לִסְטַר מִזְרָח אִי לִסְטַר מַעֲרָב אוֹ בְּכָל סַיְיפֵי עָלְמָא בְּאוֹרַח
מֵישַׁר הֲוָה סָלִיק. וְכַד לָא סָטָא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, כְּדֵין
רְעוּתָא קַיְימָא לְעֵילָּא וְתַתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי
בְּעוֹבָדִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּחַבִּיבוּ יַתִּיר.

בְּקָרְבָּנָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא כַּד הֲווּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, הֲוָה
מִתְחַזֵּי עַל גַּבֵּי אֶשָּׁא דְמַדְבְּחָא דִיוּקְנָא דְאַרְיֵה
דְאָכִיל קוּרְבָּנָא עַל מַדְבְּחָא, וְכַד לָא הֲווּ זַכָּאִין הֲווּ חֲמָאן
דִיוּקְנָא דְכַלְבָּא רָבִיעַ עַל מַדְבְּחָא.

כַּהֲנָא כַּד בָּרִיךְ יַת עַמָּא בְּשַׁעֲתָא דְזָקִיף יְדוֹי, כַּד הֲווּ
יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין וְאִתְחַזּוּן לְבָרְכָא, יְדוֹי הֲווּ זָקְפִין
בְּזִקִיפוּ בְּלָא טוֹרַח כְּלָל וְאִתְרָמוּ בְּחֵידוּ וּבְרַעוּ, כְּדֵין
שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ וּמְזַדְקְפָן אִינּוּן מִגַּרְמַיְיהוּ, וּכְדֵין
כַּהֲנָא הֲוָה יָדַע דְּאִתְחַזּוּן יִשְׂרָאֵל לְבָרְכָא, וּבָרִיךְ לוֹן
בִּרְעוּתָא דִלְבָּא.

וְכָד יְדוֹי הֲווֹ יְקִירָן וּבְטוֹרַח סַגִּי אִזְדַּקְפוּ וְלָא יָכִיל
לְאַרְמָא לוֹן אֶלָּא בְּרוֹב טוֹרַח, כְּדֵין הֲוָה יָדַע
דִשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָיא עַל יְדוֹי, וְיִשְׂרָאֵל לָא אִתְחַזּוּן

לִבְרָכָה. בְּגִין דִּבְשַׁעְתָּא דִּשְׁכִינְתָּא הֲוָה אַתְיָיא לְשַׁרְיָיא עַל יְדוֹי, כָּל אִינּוּן אֻצְבָּעָאן דְּאִינּוּן בְּדִיּוּקְנָא עִילָּאָה הֲווּ חַדָּאן בְּחֵידוּ לְקַבְּלָא לָהּ לִשְׁכִינְתָּא עֲלַיְיהוּ וּפַרְחֵי לְאִזְדַּקְפָּא לְעֵילָּא, כְּמָה דַּהֲווּ חַדָּאן כְּרוּבִים דְּהַאי עַלְמָא, וְכָל שֶׁכֵּן לְעֵילָּא, לְקַבְּלָא לָהּ לִשְׁכִינְתָּא עַל גַּבַּייהוּ.

וְרָזָא דָּא (שמות י"ז) וִידֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא יִשְׂרָאֵל לָא הֲווּ זַכָּאִין וִידוֹי דְּמֹשֶׁה אִתְיַיקָרוּ וְלָא יָכִיל לְזַקְפָּא לוֹן, דִּכְתִיב לְעֵילָּא (שמות י"ז) עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ' וּכְדֵין, וַיָּבֹא עֲמָלֵק וְאִתְיַיקְרוּ יְדוֹי וְלָא הֲוָה יָכִיל לְזַקְפָּא לוֹן, עַד דְּקַבִּיל עוֹנְשָׁא. דִּכְתִיב (שמות י"ז) וַיִּקְחוּ אֶבֶן וְגוֹ' וְהָיָה כַּאֲשֶׁר וְגוֹ'. כְּגַוְונָא דָּא לוּחֵי אַבְנָא, כְּגַוְונָא דִּכְהָנָא וְעַל דָּא כְּרוּבִים בְּהַהוּא זִמְנָא דַּהֲווּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין הֲווּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין מִתְדַּבְּקִין דָּא בְּדָא. וְכַד לָא הֲווּ זַכָּאִין, הֲווּ מֵהַדְּרִין אַנְפִּין אִלֵּין מֵאִלֵּין (נ"א דָּא מִן דָּא) וְעַל דָּא אִלֵּין הֲווּ יַדְּעִין אִי יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין אִי לָא.

כְּרוּבִים, רָבְיָין, וְכוֹלָּא בְּרָזָא חַד קַיְימִי, דִּכְתִיב (הושע י"א) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ, וּבְגִין כָּךְ כּוֹלָּא בְּחַדְתוּתָא דְּסִיהֲרָא קַיְימִי. כְּמָה דְּאִתְחַדֵּי דָּא בְּחַדְתוּתָא, הָכִי אִיהוּ כּוֹלָּא. וּבְגִין כָּךְ נַעַר אִינּוּן נְעָרִים, וְרָזָא דָּא

אֵשֶׁת נְעוּרִים דְּקַיְימָא עַל תְּרֵין נְעָרִים בְּחַדְתוּתָא עִילָּאָה.
כְּרוּבִים אַנְפֵּי עִלָּאֵי וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי וַדַּאי הָכִי אִינּוּן,
אַנְפִּין טְמִירִין לְעֵילָּא דְּלָא אִתְגַּלְיָין, וּבְגִינַיְיהוּ
חַדְתוּתָא דְּסִיהֲרָא וּמִילּוֹי דִּילָהּ, אַפֵּי זוּטְרֵי לְתַתָּא. כְּמָה
דְּאוֹקִימְנָא בַּכַּפֹּרֶת לְעֵילָּא וְתַתָּא בְּרָזָא חָדָא קַיְימָא, אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אִלֵּין רָזָא דִּתְרֵין כְּרוּבִים, חַד דְּכָר
וְחַד נוּקְבָא, לְמֶהֱוֵי דְּבִיקִין אִלֵּין בְּאִלֵּין בַּחֲבִיבוּתָא כְּמָה
דְּאִתְמַר, אֵת לְאַסְגָּאָה עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי רָזָא
דְּכְרוּבִים בְּכֻלָּא חֲדָא.

כְּתִיב (תְּהִלִּים ק) עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, חֶדְוָותָא דְּתְרֵין
כְּרוּבִין. דְּהָא רַבְיָין, כָּל מָה (מַאן) דְּשָׁאֲרֵי בְּגַוְוייהוּ,
אִתְהַדְּרוּ אַנְפּוֹי כְּרַבְיָיא וְחַדֵּי עִמְּהוֹן. וְרָזָא דָּא כֵּיוָן
דְּשָׁאֲרֵי עֲלַיְיהוּ מָאן דְּשָׁאֲרֵי, אִתְהַדָּר נַעַר בְּחֵידוּ דְּכֻלָּא
וּבְרַעוּתָא, אַף עַל גַּב דְּאַתְיָיא בְּדִינָא עַל עָלְמָא, כֵּיוָן
דְּשָׁאֲרֵי עֲלַיְיהוּ אִתְהַדָּר בְּחֶדְוָה, נַעַר קְטִירָא בְּחֵידוּ
וְעָלְמָא אִתְהַדָּר בְּרַחֲמֵי, (נ"א בְּרַתְחֵי) מַאן דְּאִיהוּ בְּרוּגְזָא
ייתוּן לְגַבֵּיהּ נַעַר וְיִשְׁתְּכַח רוּגְזֵיהּ, וְיִתְהַדָּר בְּחֶדְוָה וְשַׁוִּי
גַּרְמֵיהּ כְּרַבְיָיא, וּכְדֵין כֻּלָּא בְּחֵידוּ.

וְעַל רָזָא דְּסִתְרָא דָּא, כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וַאֲהֵבֵהוּ לֵית
רְחִימוּ וְחַבִּיבוּ בָּר בְּרַבְיָיא. כְּתִיב (שמות ל"ג) וִיהוֹשֻׁעַ
בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ, הַוָּה קָאִים גּוֹ מַשְׁכְּנָא דְּמשֶׁה. בְּגִין

דְּהַהוּא אֹהֶל, אֹהֶל דְּמֹשֶׁה הֲוָה. וּבְשַׁעֲתָא דִּשְׁכִינְתָּא הֲוָה אַתְיָיא, אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן יְהוֹשֻׁעַ דְּאִיהוּ נַעַר, וּמִיָּד הֲוָה בְּחֵידוּ וּרְעוּ דְּחֶדְוָה וִיהוֹשֻׁעַ אַנְפּוֹי דְּסִיהֲרָא בְּכֹלָּא בְּכָל רָזִין דִּילֵיהּ הָכִי הֲוָה, כֵּיוָן דְּמֹשְׁכְנָא אִתְבְּנֵי, לָא אִיצְטְרִיךְ יְהוֹשֻׁעַ לְמֶהֱוֵי תַּמָּן, אֶלָּא כְּרוּבִים הֲווּ תַּמָּן וּמִשְׁתַּכְחֵי בְּחַבִּיבוּ דָּא בְּדָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּרָבֵיי בְּחֵידוּ. וְכֵיוָן דְּשָׁאֲרֵי עֲלַיְיהוּ, מִיָּד כֹּלָּא בְּחֵידוּ וְדִינָא לָא אִשְׁתַּכַּח כְּלָל. בְּגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּרָעוּתֵיהּ בְּעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל בָּעָא לְאַחְזָאָה עוֹבָדָא לְתַתָּא, לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי וּלְאַעְבָּרָא דִּינָא דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ כְּלָל, וְיהוֹן תָּדִיר בְּחֶדְוָה עִמֵּיהּ. זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

כְּתִיב (שְׁמוּאֵל א' ג') וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת וְגוֹ'. כְּתִיב נַעַר וּכְתִיב (תְּהִלִּים צ"ט) וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ, וְתָנֵינָן שָׁקוּל הָיָה שְׁמוּאֵל כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. אִי שָׁקוּל אִיהוּ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אַמַּאי כְּתִיב נַעַר, דְּהָא בְּכַמָּה דַּרְגִּין אִינּוּן לָא הֲוָה מָטֵי אֲפִילּוּ לְדַרְגָּא זְעִירָא דְּמֹשֶׁה, כָּל שֶׁכֵּן לְמֶהֱוֵי שָׁקוּל כְּתַרְוַוייהוּ.

אֶלָּא הַאי קְרָא הָכִי הוּא, (תְּהִלִּים צ"ט) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו. מֹשֶׁה אִיהוּ נְבִיאָה מְהֵימָנָא עִילָּאָה עַל כָּל שְׁאָר נְבִיאַיָּיא, אַהֲרֹן בְּכֹהֲנֵי, וְאִיהוּ כַּהֲנָא עִילָּאָה עַל כָּל שְׁאָר כַּהֲנֵי עַלְמָא. דְּלָא הֲוָה כַּהֲנָא רַבָּא דְּסָלִיק בְּדַרְגָּא עִילָּאָה

כְּאַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לִכְהוּנָּה וּנְבוּאָה, נָבִיא וְכֹהֵן, מָה דְּלָא זָכָה כַּהֲנָא אַחֲרָא. וְאִי תֵּימָא הָא זְכַרְיָה כֹּהֵן וְנָבִיא הֲוָה, הַהִיא נְבוּאָה לְשַׁעֲתָא הֲוָות וְכוּ׳. (עד כאן מההשמטות)

לְשַׁעֲתָא הֲוָה, דִּכְתִיב, (דברי הימים ב כד) וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת זְכַרְיָה. וְאִם תֹּאמַר, הָא יִרְמְיָהוּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (ירמיה א) בְּטֶרֶם אֱצָרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ. וְהָא אַחֲרָנִין. אֶלָּא כֻּלְּהוּ לָא זָכוּ לִנְבוּאָה וּלְכִהוּנָּה עִלָּאָה כְּאַהֲרֹן, דְּהָא אַהֲרֹן זָכָה בִּנְבוּאָה עִלָּאָה, עַל כָּל שְׁאַר כַּהֲנֵי. זָכָה בִּכְהוּנָּה עַל כֻּלְּהוּ.

מֹשֶׁה זָכָה בִּנְבוּאָה, וְשִׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה עִלָּאָה. שְׁמוּאֵל זָכָה בְּתַרְוַוְיִיהוּ. מַה מֹשֶׁה הֲוָה קָרֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לֵיהּ מִיַּד. אוּף שְׁמוּאֵל כְּתִיב בֵּיהּ, (שמואל א יב) הֲלֹא קְצִיר חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל יְיָ׳ וְיִתֵּן קוֹלוֹת וְגוֹ׳. אֲבָל לָא סָלִיק לְדַרְגָּא עִלָּאָה כְּמֹשֶׁה. מַה אַהֲרֹן הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה גַּבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּף שְׁמוּאֵל הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲבָל לָא סָלִיק בְּשִׁמּוּשָׁא עִלָּאָה כְּאַהֲרֹן.

וּמִלָּה הָכִי הוּא. תְּלָתָא אִינּוּן דַּהֲווֹ נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, וְשִׁמְּשׁוּ בִּכְהוּנָּה. חַד מֹשֶׁה, וְחַד אַהֲרֹן, וְחַד שְׁמוּאֵל. וְאִי תֵּימָא שְׁמוּאֵל לֹא מָשִׁיחַ (ס"א שִׁמֵּשׁ) בִּכְהוּנָּה, אֶלָּא אַחֲרָא הֲוָה דְּשִׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה, וּמַנּוּ (דף קמ"ח ע"ב) יִרְמְיָהוּ.

לָאו הָכִי, דְּהָא כְּתִיב, (ירמיה א) מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר (ויחי רמ״ט ע״ב) בַּעֲנָתוֹת. מִן הַכֹּהֲנִים הֲוָה, אֲבָל לָא שְׁמֵשׁ. וּשְׁמוּאֵל בְּיוֹמֵי דְּעֵלִי שְׁמֵשׁ. וּמֹשֶׁה זִמְנָא חֲדָא, כָּל אִינּוּן ז׳ יְמֵי מִלּוּאִים. שְׁמוּאֵל זָכָה לְנַעַר, דִּכְתִיב, (שמואל א א) וְהַנַּעַר נָעַר. (שמואל א ב) וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת. וּבְגִין דְּקַיְימָא בְּהַאי דַּרְגָּא, וַדַּאי אִיהוּ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. מַאן דְּנָטִיל לְהַאי נַעַר, וְזָכֵי בֵּיהּ, זָכֵי בְּאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין, דְּקַיְימִן בְּהוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן.

כְּרוּבִים אִינּוּן זָהָב, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ, בְּגִין דְּנַפְקֵי מִסִּטְרָא דְּזָהָב, וְלָא אִתְעָרָב בְּהוּ כֶּסֶף, וְלָא גְּוָון אַחֲרָא, וְדָא אִיהוּ גְּוָון זָהָב יַרְקָרָק. בְּמִשְׁכָּן מִתְעָרְבִין גְּוָונִין, זָהָב וְכֶסֶף לְמֵיהַךְ כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי רָזָא דִּלְעֵילָּא בְּחַד. תּוּ נְחֹשֶׁת לְמֶהֱוֵי בַּהֲדַיְיהוּ, וּלְמֵיזַל בֵּינַיְיהוּ כָּל סִטְרִין, לְאִשְׁתַּכְחָא שְׁלִימוּ בְּכֻלָּא כַּחֲדָא, דִּכְתִיב זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.

דָּבָר אַחֵר זָהָב וְכֶסֶף. זָהָב דְּאִתְהַדָּר לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזָהָב, וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל כַּחֲדָא, וּבְדוּכְתָּא חֲדָא. בִּתְלַת גַּוְונִין אִתְהַדָּר, כַּד אִצְטְרִיךְ לְחֶדְוָותָא וְלָא דִּינָא, זָהָב. כַּד אִצְטְרִיךְ לְרַחֲמֵי, כֶּסֶף. כַּד אִצְטְרִיךְ תֻּקְפָּא דְּדִינָא, נְחֹשֶׁת.

וְעַל דָּא אִסְתַּכַּל מֹשֶׁה, בְּעוֹבָדָא דִּנְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת, דִּכְתִיב (במדבר כא) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, וַהֲוָה יָדַע אַתָּר

דְּהִתּוּכָא דְּזָהָב בְּהַהוּא נְחֹשֶׁת, בְּגִין דְּנָחָשׁ כְּלִישָׁנָא דִּילֵיהּ הוּא, וְאַתְרֵיהּ הֲוָה יָדַע. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר לֵיהּ אֶלָּא עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף, וְאִיהוּ אָתָא וַעֲבַד נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת. מַאי טַעֲמָא.

אֶלָּא אַתָּר הֲוָה יָדַע, וְעִקָּרָא דְּמִלְּתָא הֲוָה, דְּהָא בְּקַדְמֵיתָא כְּתִיב, (במדבר כא) וַיְשַׁלַּח יְיָ בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים, וּכְתִיב (דברים ח) נָחָשׁ שָׂרָף. עִקָּרָא דִּלְהוֹן נָחָשׁ אִיהוּ. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה הֲוָה יָדַע עִקָּרָא וְשָׂרְשָׁא וְיסוֹדָא מֵהַהוּא אַתָּר, עֲבַד נָחָשׁ וְאִסְתְּמִיךְ עָלֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל חָטְאוּ בְּלִישָׁנֵהוֹן, דִּכְתִיב (במדבר כא) וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה, וְעַל דָּא וַיְשַׁלַּח יְיָ בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים. וּמֹשֶׁה לָא אָזַל אֶלָּא בָּתַר עִקָּרָא, וַעֲבַד נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, בְּהַהוּא גַּוְונָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ, דְּהָא אַתְרֵיהּ נְחֹשֶׁת אִיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר לֵיהּ מִמָּה יִתְעֲבִיד, וּמֹשֶׁה אִסְתַּכַּל וַעֲבַד לֵיהּ מִנְחֹשֶׁת, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לְאַתְרֵיהּ. מְנָלָן. דִּכְתִיב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת וַיְשִׂימֵהוּ עַל הַנֵּס. מַאי עַל הַנֵּס. עַל הַהוּא רְשִׁימוּ דְּאִיהוּ לְעֵילָּא.

וְהָא תְּנִינָן, בְּכָל אֲתָר הַאי נָחָשׁ אַזְלָא בָּתַר רָזָא דְּאֵשֶׁת חַיִל, וּבַעְיָא אֵשֶׁת זְנוּנִים לְאִתְתַּקָּנָא גַּרְמָהּ כְּגַוְונָא דִּילָהּ, וְלָא יָכִילַת. אֵשֶׁת חַיִל, הַהוּא רְשִׁימוּ וְאָת דִּילָהּ,

אִיהוּ אָת ה׳, וְהָכִי אִתְחֲזֵי לָהּ. אֵשֶׁת זְנוּנִים הַהוּא רְשִׁימָא וְאָת דְּיָלָהּ אִיהוּ כְּהַהוּא גַּוְונָא (נ"א דְּאִצְטְרִיךְ) **וְלָא אִתְתָּקַן לְמֶהֱוֵי הָכִי, וְאָת דְּיָלָהּ ק׳,** (קנ"ב ע"א) **אָת דְּיָלָהּ אִתְתַּקְנָא בְּתִקּוּנָא דְּאָת ה׳,** (ס"א אָתְּ ק׳ בְּהַהוּא גַּוְונָא דְּה׳ וְלָא אִתְתַּקְנָא לְמֶהֱוֵי הֲכִי אָתְּ דְּיָלָהּ אִתְתַּקְנָא בְּתִקּוּנָא דְּאָתְּ ה׳) **כְּגַוְונָא דְּקוֹפָא אֲצֵל בְּנֵי נָשָׁא, דְּאַזְלָא בָּתַר בְּנֵי נָשָׁא, וְלָא אִתְתָּקַן לְמֶעְבַּד הָכִי. כְּגַוְונָא דָּא עֲבַד מֹשֶׁה הַהוּא נָחָשׁ, עַל הַהוּא רְשִׁימוּ דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְתָדִיר אִתְתָּקַן לְאַבְאָשָׁא, וְעָלֵיהּ חָב אָדָם, וְאִתְתָּרַךְ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּהַוָה אֲתָר דְּיוֹרֵיהּ כְּגַוְונָא דְּדִיוּרָא דִּלְעֵילָּא.** (אמרו המגידים בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה היכלות ושבעה מדורות וכבר נדפסו בפרשת בראשית דף ל"ח כי שם ביתם)

כְּתִיב (בראשית א) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַהוּא אוֹר אִתְגְּנִיז וְאִיהוּ אִזְדַּמַּן לְגַבֵּי צַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב,** (תהלים צז) **אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק. לַצַּדִּיק וַדַּאי סְתָם. וְהַהוּא אוֹר לָא שִׁמֵּשׁ בְּעָלְמָא, בַּר יוֹמָא קַדְמָאָה. וּלְבָתַר אִתְגְּנִיז, וְלָא שִׁמֵּשׁ יַתִּיר.**

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִלְמָלֵי אִתְגְּנִיז מִכֹּל (דף קמ"ט ע"א) **וָכֹל, לָא קָאִים עָלְמָא אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, אֶלָּא אִתְגְּנִיז וְאִזְדְּרַע כְּהַאי זַרְעָא דְּעָבִיד תּוֹלָדִין וְזָרְעִין וְאִבִּין, וּמְנִיהּ אִתְקָיְּים עָלְמָא. וְלֵית לָךְ יוֹמָא, דְּלָא נָפִיק מְנִיהּ**

בְּעָלְמָא, וּמְקַיֵּים כֹּלָּא דְּבֵיהּ זַן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא. וּבְכָל אֲתַר דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, חַד חוּטָא נָפִיק מֵהַהוּא אוֹר גָּנִיז, וְאִתְמְשִׁיךְ עַל אִינּוּן דְּלָעָאן בָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וְהָא אוּקִימְנָא. יוֹמָא דְּאִתְקָם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, מָה כְּתִיב וְלָא יָכוֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן. מַאי הֶעָנָן. חַד חוּטָא הֲוָה מֵהַהוּא סִטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּנָפַק בְּחֶדְוָה בְּכֹלָּא, עָאלַת לְמַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא. וּמֵהַהוּא יוֹמָא לָא אִתְגְּלֵי, אֲבָל שְׁמוּשָׁא קָא מְשַׁמֵּשׁ בְּעָלְמָא, וְאִיהוּ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹמָא עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

רַבִּי יוֹסִי הֲוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא חֲמֵינָן דְּעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, כְּגַוְונָא דְּעוֹבָדָא דִּשְׁמַיִם וְאַרְעָא, וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא בְּרָזִין דִּלְהוֹן זְעִירוּ, דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵיכַל בְּפוּמֵיהּ, וּלְמֵישַׁט יְדֵיהּ לְגוֹ פּוּמֵיהּ וּלְמִבְלַע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִלִּין אִלֵּין נְסַלֵּק לוֹן לְגוֹ (נ"א לְגַבֵּיהּ) בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ מְתַקֵּן תַּבְשִׁילִין מְתִיקִין, כְּמָה דְּאַתְקִין לוֹן עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִיהוּ אַתְקִין תַּבְשִׁילִין, דְּלֵית בְּהוּ אֲתָר, לְמֵיתֵי אַחֲרָא, לְמִשְׁדֵּי בְּהוּ מִלְחָא. וְתוּ, דְּיָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי

וּלְאַשְׁלְמָא כְּרִסּוּי מִכָּל עִדּוּנִין דְּעָלְמָא וּלְאִשְׁתַּאֲרָא, וּבֵיהּ יִתְקָיְּימוּ, (מלכים ב ד) וְיִתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר יְיָ׳.

פָּתַח וְאָמַר, (מלכים א ה) וַיְיָ׳, נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְּרִית שְׁנֵיהֶם. הַאי קְרָא הָא אִתְּמַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי. אֲבָל וַיְיָ׳, אִסְתַּכְּמוּתָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא. וַיְיָ׳ אִיהוּ וּבֵי דִּינֵיהּ. נָתַן חָכְמָה, נָתַן: כְּמַאן דְּיָהִיב נִבְזְבָזָא וּמַתָּנָה לְרַחְמֵיהּ. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ, שְׁלִימוּ דְּחָכְמְתָא, בְּעוּתְרָא, וּבְשָׁלֵם, וּבְשָׁלְטָנוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ.

וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דַּהֲווֹ יַדְעֵי דָּא לְדָא, סְתִימוּ דְּמִלִּין דַּהֲווֹ אֲמְרֵי, וּבְנֵי נָשָׁא אַחֲרָנִין לָא הֲווֹ יַדְעֵי לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע בְּהוּ כְּלַל, וּבְגִינַיְיהוּ, אִתְּהַדַּר חִירָם לְאוֹדָאָה לִשְׁלֹמֹה בְּכָל מִלּוֹי.

שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אִסְתַּכַּל וַהֲוָה חָמֵי, דְּהָא אַפִּילּוּ בְּהַהוּא דָּרָא, דְּהֲוָה שְׁלִים מִכָּל דָּרִין אַחֲרָנִין, לָא הֲוָה רְעוּתָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּיִתְגְּלֵי חָכְמָה כָּל כַּךְ עַל יְדֵיהּ, (נ"א וְלָא אִתְגַּלְיָא) דְּאִתְגְּלֵי אוֹרַיְיתָא דַּהֲוָה סְתִימָא בְּקַדְמִיתָא, וּפָתַח לָהּ פִּתְחִין. וְאַף עַל גַּב דְּפָתַח, סְתִימִין אִינּוּן, בַּר לְאִינּוּן חַכִּימִין דְּזָכוּ, וּמִתְגַּמְגְּמֵי בְּהוּ, וְלָא יַדְעֵי לְמִפְתַּח בְּהוּ פּוּמָא. וְדָא דָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ, רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּיִתְגַּלְיָין מִלִּין סְתִימִין עַל יְדוֹי.

אֲבָל תַּוּוהָנָא עַל חַכִּימֵי דָּרָא, הֵיךְ שַׁבְקִין אַפִּילּוּ רִגְעָא חֲדָא, לְמֵיקָם קָמֵי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, בְּעוֹד דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן קָאִים בְּעָלְמָא, אֲבָל בְּדָרָא דָּא לָא יִתְנְשֵׁי חָכְמְתָא מֵעָלְמָא, וַוי לְדָרָא כַּד יִסְתַּלַק אִיהוּ, וְחַכִּימִין יִתְמַעֲטוּן, וְחָכְמְתָא יִתְנְשֵׁי מֵעָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ, דְּהָא יוֹמָא חַד הֲוֵינָא אָזִיל עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא, וּפָתַח פּוּמֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְחַמֵּינָא עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא נָעִיץ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְחַד זִיהֲרָא זָהִיר גּוֹ עַמּוּדָא. דְּחִילְנָא דְּחִילוּ סַגִּי אֲמִינָא זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּהָכִי אִזְדַּמַּן לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא.

מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה, (שמות לג) וְרָאָה כָּל הָעָם אֶת עַמּוּד הֶעָנָן עוֹמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲווּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ. יֵאוֹת הוּא לְמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ נְבִיאָה מְהֵימָנָא עִלָּאָה עַל כָּל נְבִיאֵי עָלְמָא, וְדָרָא הַהוּא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, וְחָמוּ כַּמָּה נְסִין וְכַמָּה גְּבוּרָאן בְּמִצְרַיִם וְעַל יַמָּא. אֲבָל הָכָא בְּדָרָא דָּא, זְכוּתָא עִלָּאָה דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן קָא עָבִיד, לְאִתְחַזָּאָה נְסִין עַל יְדוֹי.

(דף קמ"ט ע"ב) (שמות כה) וּתְכֵלֶת, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכֵלֶת מֵהַהוּא נוּנָא דְּיַמָּא דְּגִינוֹסָר, דְּאִיהוּ בְּעַדְבֵיהּ דְּזְבוּלוֹן. וְאִצְטְרִיךְ גַּוְונָא דָּא לְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא לְאִתְחַזָּאָה הַאי גַּוְון.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. הַאי רְקִיעַ אִתְּבְרֵי בַּשֵּׁנִי, דְּעוֹבָדָא דָּא מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא אִיהוּ. וּבְיוֹמָא תְּנַיְינָא דְּאִיהוּ סִטְרָא שְׂמָאלָא, אִתְּבְרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, דְּאִיהוּ נָפִיק מִגּוֹ הַתּוֹכָא דְּנוּרָא דְּשִׂמְאלָא, וּבְיוֹמָא אִצְטְבַע בָּהּ גַּוֹון תִּכְלָא, דְּאִיהוּ כּוּרְסְיֵיא דְּדִינָא.**

וְנָטִיל הַאי יוֹמָא מַיִם דַּהֲווֹ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִינּוּן מַיִם דַּהֲווֹ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, לָא אִתְגַּלּוּ אֶלָּא בְּיוֹם שֵׁנִי. בְּיוֹמָא דִּילֵיהּ, לָא אִתְגְּלֵי מַיִם, אֶלָּא אִתְחַלָּף, בְּגִין דְּאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִתְבַּסַּם דָּא בְּדָא. אוֹר דְּיוֹמָא קַדְמָאָה, נְהִירוּ קַדְמָאָה מִכָּל שִׁיתָּא נְהוֹרִין אִיהוּ. וְהַאי אוֹר בְּסִטְרָא דְּאֵשָׁא הֲוָה, דִּכְתִיב, (ישעיה י) **וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהַהוּא אוֹר דְּיִשְׂרָאֵל מִסִּטְרָא דִּימִינָא הֲוָה, אִתְכְּלִיל בְּאֵשָׁא.**

וְיוֹמָא קַדְמָאָה מֵאִינּוּן שִׁיתָּא יוֹמִין, מַיִם אִיהוּ, וְלָא שִׁמֵּשׁ עוֹבָדָא דְּמַיִם, אֶלָּא עוֹבָדָא דְּאוֹר, דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּאֵשׁ, דְּאִיהוּ יוֹם שֵׁנִי. לְאַחֲזָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּרָא עָלְמָא, אֶלָּא עַל שָׁלוֹם, וּבְאַרַח שָׁלוֹם הֲוָה כּוּלָּא. יוֹמָא קַדְמָאָה כָּל מַה דַּעֲבַד, מִסִּטְרָא דְּחַבְרֵיהּ עָבֵד. יוֹמָא תְּנַיְינָא בְּסִטְרָא דְּיוֹמָא קַדְמָאָה עָבַד הַהוּא אוּמָנָא, וְשִׁמֵּשׁ בָּהּ, דְּכָל חַד שִׁמֵּשׁ בְּעוֹבָדָא דְּחַבְרֵיהּ, לְאַחֲזָאָה,

דְּהָא אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, הֲוָה בְּסִטְרָא דְּתַרְוַוייהוּ, וּבֵיהּ הֲוָה אַרְגָּמָן, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרֵי זִמְנֵי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה.

תְּכֵלֶת, דָּא יוֹמָא תִּנְיָינָא, אִצְטְבַע בְּב׳ גַּוְונִין סוּמָק וְאוּכָם. וּתְכֵלֶת, סוּמָק אִיהוּ דִּילֵיהּ, מִיּוֹמָא תִּנְיָינָא מַמָּשׁ, כְּעֵין גַּוְון אֶשָּׁא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, וְיָרֵית גַּוְון דְּדַהֲבָא, דְּכֹלָּא גַּוְונָא חֲדָא. תְּכֵלְתָּא נָפִיק מִגּוֹ הַהוּא גַּוְון סוּמָק, וְכַד נָחִית לְתַתָּא, אִתְרַחַק גַּוְון סוּמָק, וְעָאל גּוֹ הַהוּא אֲתָר דְּאִיהוּ יַמָּא, וְאִצְטְבַע גַּוְון תְּכֵלָּא. הַהוּא סוּמָקָא עָיֵיל גּוֹ יַמָּא, וְאִתְחַלָּשׁ גַּוְון דִּילֵיהּ, וְאִתְהַדָּר תְּכֵלָּא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, אֲבָל לָאו אִיהוּ תַּקִּיפָא כְּקַדְמָאָה.

אוּכָם, גַּוְון דָּא נָפִיק מֵהַתּוּכָא דְּסוּמָקָא, כַּד אִתְהַתָּךְ וְאִתְחַלָּשׁ לְתַתָּא בְּהַתּוּכָא דְּזוּהֲמָא, וְנָחִית לְתַתָּא, וְנָפִיק מֵהַהוּא זוּהֲמָא גַּוְון סוּמָק, מִזּוּהֲמָא תַּקִּיפָא, וּמִגּוֹ זוּהֲמָא תַּקִּיפָא, אִתְהַדָּר לְאוּכָם. וְכֹלָּא מֵהַהוּא סוּמָקָא קַדְמָאָה (ס"א עִלָּאָה) אִתְהַתָּךְ. וְכָל דָּא אִתְבְּרֵי בַּשְּׁנִי, וְהַאי אִקְרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

הַאי אוּכָם אִיהוּ חָשׁוּךְ יַתִּיר, דְּלָא אִתְחֲזֵי גַּוְון דִּילֵיהּ מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא. בּוּצִינָא קַדִּישָׁא הָכִי אָמַר, דְּהַאי גַּוְון אוּכָם חָשׁוּךְ, בְּאָן אֲתָר אִצְטְבַע. אֶלָּא כַּד הַהוּא סוּמָקָא אִתְהַתָּךְ

בְּגוֹ תִּכְלָא, וְאִתְעָרְבוּ גַּוונִין, אִתְהַתָּךְ הִתּוּכָא דְּזוּהֲמָא לְגוֹ תְּהוֹמֵי, וְאִתְעֲבִיד מִתַּמָּן רֻפְּשׁ וָטִיט. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נז) וַיִּגְרְשׁוּ מֵימָיו רֻפֶּשׁ וָטִיט. וּמִגּוֹ הַהוּא טִינָא דְּתְהוֹמֵי, נָפַק הַהוּא חָשׁוּךְ דְּאִיהוּ אוּכָם, וְלָא אוּכָם אֶלָּא חָשׁוּךְ יַתִּיר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. אֲמַאי אִקְרֵי חֹשֶׁךְ, בְּגִין דְּגָוון דִּילֵיהּ חָשׁוּךְ, וְאַחְשִׁיךְ אַנְפֵּי בְּרִיָּין. וְדָא אִיהוּ סוּמָק וְאוּכָם, וּבְגִין דָּא לָא כְּתִיב בַּשֵּׁנִי כִּי טוֹב.

וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד דָּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְהָכָא אֲמַרְתְּ דְּלָא אִתְמַר בְּגִינֵיהּ כִּי טוֹב. אֶלָּא רָזָא דְּרָזִין הָכָא, דְּהָא וַדַּאי מַלְאָךְ הַמָּוֶת אִיהוּ טוֹב מְאֹד. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא יְדָעֵי דִּימוּתוּן וְיִתְהַדְּרוּן לְעַפְרָא, וְסַגִּיאִין אִינּוּן דִּמְהַדְּרֵי בְּתִיּוּבְתָּא לְמָארֵיהוֹן, בְּגִין דְּחִילוּ דָּא, וְדַחֲלֵי לְמֶחֱטֵי קַמֵּיהּ. סַגִּיאִין דַּחֲלֵי מִן מַלְכָּא, מִגּוֹ דְּתַלְיָא רְצוּעָה לְקָמַיְיהוּ. כַּמָּה טָבָא הַהִיא רְצוּעָה לְגַבֵּי בַּר נָשׁ, דְּעַבְדַת לוֹן טָבִין וְקָשְׁיטִין, וּמְתַקְּנִין בְּאָרְחַיְיהוּ כַּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מְאֹד וַדַּאי.

(דף ק"נ ע"א) רָזָא דְּרָזִין, דְּאוֹלִיפְנָא מִגּוֹ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מַלְאָךְ חַיִּים. מְאֹד, דָּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּאִיהוּ יַתִּיר. אֲמַאי מַלְאָךְ הַמָּוֶת אִיהוּ טוֹב מְאֹד.

אֶלָּא כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, כֹּלָּא הֲוָה מִתְתַּקַּן עַד לָא יֵיתֵי אָדָם, דְּאִיהוּ מַלְכָּא דְּהַאי עָלְמָא. כְּיוָן דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, עֲבַד לֵיהּ מִתְתַּקָּן בְּאַרַח קְשׁוֹט, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חִשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים, עֲבַד לֵיהּ יָשָׁר, וּלְבָתַר סָרַח, וְאִטְרִיד מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן.

גַּן עֵדֶן אִיהוּ בְּאַרְעָא, נָטִיעַ בְּאִינּוּן נְטִיעָן דְּנָטַע לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב) וַיִּטַּע יְיָ אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם, אִיהוּ נָטַע לֵיהּ בִּשְׁמָא שְׁלִים, כְּגַוְונָא עִלָּאָה לְעֵילָּא. וְכָל דְּיוּקְנִין עִלָּאִין כְּלִהוּ, מְרֻקְּמָן וּמְתְצַיְּירָן בְּהַאי גַּן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, וְתַמָּן אִינּוּן כְּרוּבִים. לָאו אִינּוּן גְּלִיפִין בְּגְלִיפוּי דִּבְנֵי נָשָׁא מִדַּהֲבָא אוֹ מִמִּלָּה אַחֲרָא, אֶלָּא כְּלִהוּ נְהוֹרִין דִּלְעֵילָּא, גְּלִיפִין וּמְתְצַיְּירִין בְּצִיּוּרָא מְרֻקְּמָא, עוֹבָדֵי יְדֵי אוּמָנָא דִּשְׁמָא שְׁלִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ מְחֻקְּקָן תַּמָּן. וְכָל דְּיוּקְנִין וְצִיּוּרִין דְּהַאי עָלְמָא, כְּלִהוּ מִתְצַיְּירָן תַּמָּן, וּגְלִיפָן וּמְתְחַקְּקָן תַּמָּן, כְּלִהוּ כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא.

וַאֲתָר דָּא אִיהוּ מָדוֹרָא לְרוּחִין קַדִּישִׁין, בֵּין אִינּוּן דְּאָתוּ לְהַאי עָלְמָא, בֵּין אִינּוּן דְּלָא אָתוּ לְהַאי עָלְמָא, וְאִינּוּן דְּזִמִּינִין לְמֵיתֵי לְהַאי עָלְמָא. כְּלִהוּ רוּחִין מִתְלַבְּשָׁן בִּלְבוּשִׁין וְגוּפִין וּפַרְצוּפִין כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא, וּמִסְתַּכְּלָן

תַּמָּן בְּזִיו יִקָּרָא דְּמָארֵיהוֹן, עַד דְּאַתְיָין לְהַאי עָלְמָא.
בְּשַׁעֲתָא דְּנַפְקֵי מִתַּמָּן, לְמֵיתֵי לְהַאי עָלְמָא, מִתְפַּשְׁטִין
אִינּוּן רוּחִין, מֵהַהוּא גּוּפָא וּלְבוּשָׁא דְּתַמָּן,
וּמִתְלַבְּשִׁין בְּגוּפָא וּבִלְבוּשָׁא דְּהַאי עָלְמָא, וְעַבְדִין
דְּיוּרְיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא, בִּלְבוּשָׁא וְגוּפָא דָּא, דְּאִיהוּ
מִטְפָּה סְרוּחָה.
וְכַד מָטֵי זִמְנֵיהּ לְמֵיהַךְ וּלְנָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא, לָא נָפִיק
עַד דְּהַאי מַלְאָךְ הַמָּוֶת אַפְשִׁיט לֵיהּ לְבוּשָׁא דְּגוּפָא
דָּא. כֵּיוָן דְּאִתְפַּשַּׁט הַאי גּוּפָא מֵהַהוּא רוּחָא, עַל יְדֵי
דְּהַהוּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, אֲזָלָא וּמִתְלַבְּשָׁא בְּהַהוּא גּוּפָא
אָחֳרָא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּאִתְפְּשִׁיט כַּד אָתֵי לְהַאי עָלְמָא.
וְלֵית חָדוּ לְרוּחָא, בַּר בְּהַהוּא גּוּפָא דְּתַמָּן, וְחַדֵּי עַל
דְּאִתְפַּשַּׁט מֵהַאי גּוּפָא דְּהַאי עָלְמָא, וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא
אָחֳרָא שְׁלִים, כְּגַוְונָא דְּהַאי (נ"א דְּהַהוּא) עָלְמָא, וּבֵיהּ יָתִיב
וְאָזִיל וְאִסְתַּכַּל לְמִנְדַּע בְּרָזִין עִלָּאִין, מַה דְּלָא יָכִיל
לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּהַאי עָלְמָא בְּגוּפָא דָּא.
וְכַד אִתְלַבְּשַׁת נִשְׁמְתָא בְּהַהוּא לְבוּשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא,
כַּמָּה עִדּוּנִין, כַּמָּה כְּסוּפִין דִּילָהּ תַּמָּן. מַה גָּרִים
לְגוּפָא דָּא, לְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ רוּחָא. הֲוֵי אֵימָא הַהוּא
דְּאַפְשִׁיט לֵיהּ לְבוּשִׁין אִלֵּין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד
טִיבוּ עִם בְּרָיִין, דְּלָא אַפְשִׁיט לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְבוּשִׁין אִלֵּין,

עַד דְּאַתְקִין לֵיהּ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין יַקִּירִין וְטָבִין מֵאִלֵּין.
בַּר לְאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּלָא אָהַדְרוּ בְּתִיּוּבְתָּא
שְׁלִימְתָּא לְמָארֵיהוֹן, דְּעַרְטִילָאִין אָתוּ לְהַאי
עָלְמָא, וְעַרְטִילָאִין יְתוּבוּן תַּמָּן. וְנִשְׁמְתָא אַזְלָא בְּכִסּוּפָא
לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דְּלֵית לָהּ לְבוּשִׁין כְּלָל, וְאִתְּדַנַת בְּהַהוּא
גֵּיהִנָּם דְּבַאַרְעָא, מִגּוֹ הַהוּא אֶשָּׁא דְּלְעֵילָּא. וְאִית מִנְּהוֹן
דְּמְצַפְצְפֵי וְסַלְקֵי, וְאִלֵּין אִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּחַשְׁבִי
בְּלִבַּייהוּ תְּשׁוּבָה, וּמִיתוּ, וְלָא יָכִילוּ לְמֶעְבַּד לָהּ. אִלֵּין
אִתְּדָנוּ תַּמָּן בְּגֵיהִנָּם, וּלְבָתַר מְצַפְצְפֵי וְסַלְקִין.
חָמֵי כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹהִי,
דְּאַפִּילוּ דְּאִיהוּ חַיָּיבָא יַתִּיר, וְהָרְהֵר תְּשׁוּבָה, וְלָא
(ויקרא ר"כ ע"ב) יָכִיל לְמֶעְבַּד תְּשׁוּבָה, וּמִית, הַאי בְּוַדַּאי,
מְקַבֵּל עוֹנְשָׁא, עַד דְּאָזִיל בְּלָא תְּשׁוּבָה. לְבָתַר הַהוּא
רְעוּתָא דְּשַׁוֵּי לְמֶעְבַּד תְּשׁוּבָה, לָא אַעְדִּיאַת מִקַּמֵּי מַלְכָּא
עִלָּאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין לְהַהוּא חַיָּיבָא דּוּכְתָּא,
בְּמָדוֹרָא דְּשְׁאוֹל, וְתַמָּן מְצַפְצְפָא תְּשׁוּבָה. דְּהָא הַהוּא
רְעוּתָא נָחִית מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָבַר כָּל גִּוִּיזִין

(ס"א לְבָתַר דְּקַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ הַהוּא רְעוּתָא טָבָא דְּשַׁוֵּי הַהוּא חַיָּיבָא לְמֶעְבַּד תְּשׁוּבָה סַלְקָא קָמֵי מַלְכָּא עִילָּאָה וְלָא אֶעְדִּיאַת מִתַּמָּן עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין לְהַהוּא חַיָּיבָא דּוּכְתָּא בְּמַדּוֹרַת שְׁאוֹל וּכְדֵין הַהוּא רֵיעוּתָא נַחְתָּא מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַבְּרַת כָּל גִּוִּיזִין)

דְּתַרְעֵי מָדוֹרֵי גֵּיהִנָּם, וּמָטֵי לְהַהוּא אֲתָר דְּהַהוּא חַיָּיבָא
תַּמָּן, וּבָטַשׁ בֵּיהּ, וְאִתְעַר לֵיהּ הַהוּא רְעוּתָא כְּמִלְקַדְמִין.

וּכְדֵין מְצַפְצְפָא (דף ק"נ ע"ב) הַהִיא נִשְׁמְתָא, לְסַלְקָא מִגּוֹ מָדוֹרָא דִּשְׁאוֹל.

וְלֵית רְעוּתָא טָבָא דְּיִתְאֲבִיד מִקַּמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כַּךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּמְהַרְהֵר הִרְהוּרִין טָבִין לְגַבֵּי מָארֵיהּ, דְּאַף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל לְמֶעְבַּד לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לֵיהּ רְעוּתֵיהּ כְּאִילּוּ עָבִיד. דָּא לְטָב. אֲבָל רְעוּתֵיהּ לְבִישׁ, לָא. בַּר הִרְהוּרָא דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

אִינּוּן דְּלָא הִרְהֲרוּ תְּשׁוּבָה, נַחְתֵּי לִשְׁאוֹל, וְלָא סַלְקֵי מִתַּמָּן לְדָרֵי דָּרִין. עָלַייהוּ כְּתִיב, (איוב ז) כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה. עַל קַדְמָאֵי כְּתִיב (שמואל א ב) יְיָ׳ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּינָא דְּעוֹנְשֵׁי דְּגֵיהִנָּם, הָא אוֹלִיפְנָא, דְּאִיהוּ לְמֵידָן תַּמָּן לְחַיָּיבַיָּא, עַל מָה אִתְּדִנוּ בִּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם. אֶלָּא גֵּיהִנָּם אִיהוּ נוּר דָּלִיק יְמָמֵי וְלֵילֵי, כְּגַוְונָא דְּחַיָּיבַיָּא מִתְחַמְמָן בִּנוּרָא דְּיֵצֶר הָרָע, לְמֶעְבַּר עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַייְתָא. בְּכָל חֲמוּמָא וְחֲמוּמָא דְּאִינּוּן מִתְחַמְמָן בְּיֵצֶר הָרָע, הָכִי אִתּוֹקַד נוּרָא דְּגֵיהִנָּם.

זִמְנָא חֲדָא לָא אִשְׁתְּכַח יֵצֶר הָרָע בְּעָלְמָא, דְּאַעְּילוּ לֵיהּ גּוֹ גּוּשְׁפַּנְקָא דְּפַרְזְלָא, בְּנוּקְבָּא דְּתִהוֹמָא רַבָּא. וְכָל הַהוּא זִמְנָא, כָּבָה נוּרָא דְּגֵיהִנָּם, וְלָא אִתּוֹקַד כְּלָל.

אַהֲדָר יֵצֶר הָרָע לְאַתְרֵיהּ, שָׁארוּ חַיָּיבֵי עָלְמָא לְאִתְחַמְמָא בֵּיהּ, שָׁאֲרֵי נוּרָא דְּגֵיהִנָּם לְאִתּוֹקָדָא, דְּהָא גֵּיהִנָּם לָא אִתּוֹקַד אֶלָּא בְּחַמִּימוּ דְּתוּקְפָּא דְּיֵצֶר הָרָע דְּחַיָּיבַיָּא. וּבְהַהוּא חַמִּימוּ, נוּרָא דְּגֵיהִנָּם אִתּוֹקַד יְמָמֵי וְלֵילֵי, וְלָא שָׁכִיךְ.

שִׁבְעָה פִּתְחִין אִינּוּן לַגֵּיהִנָּם, וְשִׁבְעָה מָדוֹרִין אִינּוּן תַּמָּן.

שִׁבְעָה זִינֵי חַיָּיבִין אִינּוּן: רַע. בְּלִיַּעַל. חוֹטֵא. רָשָׁע. מַשְׁחִית. לֵץ. יָהִיר. וְכֻלְּהוּ לָקָבְלַיְיהוּ אִית מָדוֹרִין לַגֵּיהִנָּם, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וּכְפוּם הַהוּא דַּרְגָּא דְּחָטָא בֵּיהּ הַהוּא חַיָּיבָא, הָכִי יְהַבִין לֵיהּ מָדוֹרָא בְּגֵיהִנָּם. וּבְכָל מָדוֹרָא וּמָדוֹרָא, אִית מַלְאָךְ מְמָנָא עַל הַהוּא אֲתָר, תְּחוֹת יְדָא דְּדוּמָה. וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבּוֹא עִמֵּיהּ, דְּדַיְינִין לוֹן לְחַיָּיבַיָּא, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ בְּהַהוּא מָדוֹרָא דְּאִיהוּ תַּמָּן.

(ס"א אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם דִּלְעֵילָּא, מָטֵי לְהַאי גֵּיהִנָּם דִּלְתַתָּא) אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם לְתַתָּא, מָטֵי מִגּוֹ אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם דִּלְעֵילָּא, וּמָטֵי לְהַאי גֵּיהִנָּם דִּלְתַתָּא, וְאִתּוֹקַד, בְּהַהוּא אִתְעָרוּ דְּחַמִּימוּ דְּחַיָּיבַיָּא, דְּקָא מְחַמְּמֵי גַּרְמַיְיהוּ גּוֹ יֵצֶר הָרָע, וְכָל אִינּוּן מָדוֹרִין דְּלִיקִין תַּמָּן.

אֲתָר אִית בְּגֵיהִנָּם, וְדַרְגִּין תַּמָּן דְּאִקְרוּן (רנ"ב ע"א, רס"ה ב', פנחס רנ"ח ע"א) צוֹאָה רוֹתַחַת, וְתַמָּן אִיהוּ זוּהֲמָא דְּנִשְׁמָתִין,

אִינּוּן דְּמִתְלַכְלְכָן מִכָּל זוּהֲמָא דְּהַאי עָלְמָא. וּמִתְלַבְּנָן וְסַלְקִין, וְאִשְׁתְּאָרַת הַהוּא זוּהֲמָא תַּמָּן, וְאִינּוּן דַּרְגִּין בִּישִׁין דְּאִתְקְרוּן צוֹאָה רוֹתַחַת, אִתְמְנָן עַל הַהוּא זוּהֲמָא.

וְנוֹרָא דְּגֵיהִנָּם שַׁלְטָא, בְּהַהוּא זוּהֲמָא דְּאִשְׁתְּאָרַת.

וְאִית חַיָּיבִין, אִינּוּן דְּמִתְלַכְלְכָן בְּחוֹבַיְיהוּ תָּדִיר, וְלָא אִתְלַבְּנָן מִנַּיְיהוּ, וּמִיתוּ בְּלָא תְּשׁוּבָה, וְחָטוּ וְהֶחֱטִיאוּ אַחֲרָנִין, וַהֲווּ קְשֵׁי קְדָל תָּדִיר, וְלָא אִתְבָּרוּ קָמֵי מָארֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא. אִלֵּין (וישב ק״צ ע״ב) אִתְדָּנוּ תַּמָּן בְּהַהוּא זוּהֲמָא, וּבְהַהִיא צוֹאָה רוֹתַחַת, דְּלָא נָפְקִין מִתַּמָּן לְעָלְמִין. אִינּוּן דְּמִחַבְּלִין אָרְחַיְיהוּ עַל אַרְעָא, וְלָא חַשְׁשׁוּ לִיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא, כָּל אִינּוּן אִתְדָּנוּ תַּמָּן לְדָרֵי דָּרִין, וְלָא נַפְקֵי מִתַּמָּן.

בְּשַׁבָּתֵי וּבְיַרְחֵי וּבְזִמְנֵי וּבְחַגֵּי, בְּהַהוּא אֲתָר נוּרָא אִשְׁתְּכַח, וְלָא אִתְדָּנוּ, אֲבָל לָא נַפְקֵי מִתַּמָּן, כְּשְׁאַר חַיָּיבִין דְּאִית לְהוּ נַיְיחָא. כָּל אִינּוּן דְּמִחַלְּלֵי שַׁבָּתוֹת וּזְמָנֵי, וְלָא חַיְישֵׁי לִיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן כְּלַל, בְּגִין לְמֵטָר לוֹן, אֶלָּא מְחַלְּלֵי בְּפַרְהֶסְיָא, כְּמָה דְּאִינּוּן לָא נַטְרֵי שַׁבָּתֵי וּזְמָנֵי בְּהַאי עָלְמָא, הָכִי נָמֵי לָא נַטְרִין לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלֵית לוֹן נַיְיחָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסִי, לָא תֵּימָא הָכִי, אֶלָּא נַטְרֵי שַׁבָּתֵי וּזְמָנֵי תַּמָּן בְּגֵיהִנָּם בְּעַל כָּרְחַיְיהוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִלֵּין

אִינּוּן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּלָא אִתְפְּקָדוּ, דְּלָא נַטְרֵי שַׁבָּת בְּהַאי עָלְמָא, נַטְרֵי לֵיהּ תַּמָּן בַּעַל כָּרְחַיְיהוּ.

בְּכָל מַעֲלֵי שַׁבְּתָא כַּד יוֹמָא אִתְקַדַּשׁ, כָּרוֹזִין (דף קנ"א ע"א) אָזְלִין בְּכָל אִינּוּן מָדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם: סְלִיקוּ דִּינָא דְּחַיָּיבַיָּא, דְּהָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא אַתְיָא, וְיוֹמָא אִתְקַדַּשׁ, וְאִיהוּ אַגִּין עַל כֹּלָּא. וּמִיַּד דִּינִין אִסְתַּלָּקוּ, וְחַיָּיבַיָּא אִית לוֹן נַיְיחָא. (וְכָל אִינּוּן מְחַלְּלֵי שַׁבָּתוֹת וּזְמָנֵי בְּפַרְהֶסְיָא דִּינִין סָלְקִין מִנַּיְיהוּ (נ"א וַאֲפִילּוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּלָא אִתְפְּקַדוּ לְמִיטַר שַׁבָּתֵי וּזְמָנֵי תַּמָּן נַטְרִין בַּעַל כָּרְחָם)) אֲבָל נוּרָא דְּגֵיהִנָּם לָא אִשְׁתְּכַּךְ, מֵעָלַיְיהוּ דְּלָא נַטְרֵי שַׁבָּת לְעָלְמִין. וְכָל חַיָּיבֵי גֵיהִנָּם שָׁאֲלֵי עָלַיְיהוּ, מַאי שְׁנָא אִלֵּין דְּלֵית לוֹן נַיְיחָא, מִכָּל חַיָּיבִין דְּהָכָא. אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּדִינָא תַּיְיבִין לוֹן, אִלֵּין אִינּוּן חַיָּיבִין דְּכָפְרוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבְרוּ עַל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, בְּגִין דְּלָא נַטְרוּ שַׁבָּת תַּמָּן, בְּגִין כַּךְ לֵית לְהוּ נַיְיחִין לְעָלְמִין.

וְאִינּוּן חַיָּיבִין כְּלְהוֹן, נָפְקִין מִדּוּכְתַּיְיהוּ, וְאִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְמֵיהַךְ לְמֵחֲמֵי בְּהוּ. וּמַלְאָךְ חַד דִּי שְׁמֵיהּ סַנְטַרְי"אֵל, אָזִיל וְאַפִּיק לְהַהוּא גּוּפָא דִּלְהוֹן, וְעָיֵיל לֵיהּ לַגֵּיהִנָּם, לְעֵינֵיהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא, וְחַמָּן לֵיהּ דְּסַלְקָא תּוֹלָעִין, וְנִשְׁמְתָא לֵית לָהּ נַיְיחָא בְּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם. וְכָל אִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּתַמָּן, סָחֲרִין לְהַהוּא גּוּפָא, וּמַכְרִיזֵי עָלֵיהּ, דָּא אִיהוּ פְּלַנְיָא חַיָּיבָא, דְּלָא חָיֵישׁ לִיקָרָא דְּמָארֵיהּ, כָּפַר

בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָפַר בְּכָל אוֹרַיְיתָא כְּלָא, וַוי לֵיהּ, טָב דְּלָא יִתְבְּרֵי, וְלָא יֵיתֵי לְדִינָא דָּא, וּלְכִסּוּפָא דָּא, הַדָּא הוּא (רי"ב ע"א) דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת, מִן גּוּפָא. וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה, מִן נִשְׁמְתָא. וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר, וְהָיוּ דַּי רָאוֹן, עַד דְּכָל חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם דְּתַמָּן, יֵימְרוּן, דַּי רְאִיָּה דָּא.

רִבִּי יוֹסִי אָמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשַׁבָּת אִיהוּ לָקָבֵל אוֹרַיְיתָא כְּלָא, וְאוֹרַיְיתָא אִיהִי אֵשׁ, בְּגִין דְּעָבְרוּ עַל אֵשׁ דְּאוֹרַיְיתָא, הָא אֵשׁ דְּגֵיהִנָּם דָּלִיק, דְּלָא שָׁכִיךְ מֵעָלַיְיהוּ לְעָלְמִין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְבָתַר כַּד נָפִיק שַׁבְּתָא, אָתֵי הַהוּא מַלְאָךְ, וּמְהַדֵּר הַהוּא גּוּפָא לְקִבְרֵיהּ, וְאִתְּדָנוּ תַּרְוַוייהוּ, דָּא לְסִטְרֵיהּ וְדָא לְסִטְרֵיהּ. וְכָל דָּא, בְּעוֹד דְּגוּפָא קַיָּימָא עַל בּוּרֵייהּ, דְּהָא כֵּיוָן דְּגוּפָא אִתְאַכָּל, לֵית לֵיהּ לְגוּפָא כָּל אִלֵּין דִּינִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים עח) לֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ כְּתִיב בֵּיהּ.

כָּל חַיָּיבִין דְּעָלְמָא, בְּעוֹד דְּגוּפָא שְׁלִים בְּכָל שַׁייפּוּי גּוֹ קִבְרָא, אִתְּדָנוּ גּוּפָא וְרוּחָא, כָּל חַד דִּינָא כַּדְקָא חֲזִי לֵיהּ. כֵּיוָן דְּגוּפָא אִתְעַכָּל, דִּינָא דְּרוּחָא אִשְׁתְּכַח. מַאן

דְּאִצְטְרִיךְ לְנָפְקָא, נָפִיק. וּמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי עָלַיְיהוּ נַיְיחָא, אִית לוֹן נַיְיחָא. וּמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי קִטְמָא וְעַפְרָא תְּחוֹת רַגְלֵי דְּצַדִּיקַיָּיא. כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, אִתְעֲבִיד לֵיהּ.

וְעַל דָּא, כַּמָּה טָב לוֹן, בֵּין לְצַדִּיקֵי, בֵּין לְחַיָּיבֵי, לְמֶהֱוֵי גּוּפָא דִּלְהוֹן דָּבִיק בְּאַרְעָא, וּלְאִתְעַכְּלָא גּוֹ עַפְרָא לְזִמַּן קָרִיב, וְלָא לְמֶהֱוֵי בְּקִיּוּמָא כָּל הַהוּא זִמְנָא סַגִּי, בְּגִין לְאִתְדָּנָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא וְרוּחָא תָּדִיר. דְּהָא לֵית לָךְ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק בְּעָלְמָא, דְּלֵית לֵיהּ דִּינָא דְּקִבְרָא. בְּגִין דְּהַהוּא מַלְאָךְ דְּמְמָנָא עַל קִבְרֵי, קָאִים עַל גּוּפָא, וְדָן לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. אִם לַצַּדִּיקִים כַּךְ, לְחַיָּיבִים עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וּבְזִמְנָא דְּגוּפָא אִתְעַכָּל וְאִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא, הָא דִּינָא אִשְׁתְּכַךְ מִכֹּלָּא, בַּר מֵאִינּוּן חַסִידֵי קַיָּימִין דְּעָלְמָא, דְּאִינּוּן אִתְחָזוּן לְסַלְקָא נִשְׁמָתְהוֹן לְהַהוּא אֲתָר עִלָּאָה דְּאִתְחָזֵי לוֹן, וּזְעִירִין אִינּוּן בְּעָלְמָא.

כָּל אִינּוּן מִתִּין דְּעָלְמָא, כְּלְהוּ מִתִּין עַל יְדֵי דְּמַלְאָכָא מְחַבְּלָא, בַּר אִינּוּן דְּמִתִּין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, (וּכוּלְהוּ מִתִּין עַל יְדֵי דְּמַלְאֲכָא מְחַבְּלָא דְּאִיהוּ מָלְאַךְ הַמָּוֶת, וְכָל אִינּוּן מִתִּין דִּי בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא) לָא מִתִּין עַל יְדוֹי, אֶלָּא עַל יְדֵי דְּמַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי דְּשַׁלִּיט בְּאַרְעָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, מַאי שְׁבָחָא אִיהוּ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וּמִרְיָם, דִּכְתִּיב בְּהוּ (במדבר לג – דברים לד) עַל פִּי יְיָ׳, דְּאִלֵּין לָא מִיתוּ עַל יְדֵי דְּהַהוּא מַלְאָךְ מְחַבְּלָא, וְאַת אֲמַרְתְּ, דְּכוּלֵי עָלְמָא אִינּוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, לָא מֵתִין עַל יְדוֹי דְּדָא.

אָמַר (דף קנ"א ע"ב) לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, וּשְׁבָחָא דְּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם, הָוָה יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא, דְּאִינּוּן מִיתוּ לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא מִיתוּ, וְכֻלְּהוּ מִיתוּ עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא, בַּר אִינּוּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּמִרְיָם, דְּלָא מִיתוּ אֶלָּא עַל יְדֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל אִינּוּן דְּמֵתִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא מֵתִין עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא, דְּהָא אַרְעָא קַדִּישָׁא לָא קַיְימָא בִּרְשׁוּ אַחֲרָא, אֶלָּא בִּרְשׁוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר וְגוֹ׳. יִחְיוּ מֵתֶיךָ, אִלֵּין דְּמֵתִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּאִינּוּן מֵתִין דִּילֵיהּ, וְלָא מֵאַחֲרָא, דְּלָא שַׁלְטָא תַּמָּן סִטְרָא אַחֲרָא כְּלַל, וְעַל דָּא כְּתִיב מֵתֶיךָ. נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, אִינּוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה אַחֲרָא, עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא.

וְעַל דָּא אִקְרוּן נְבֵלָה, מַה נְּבֵלָה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא, אוּף

אִינּוּן דְּמִתִּין לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, מְטַמְּאִין בְּמַשָּׁא. (נ"א בְּמָגַע) וְעַל דָּא אִינּוּן נְבֵלָה. כָּל שְׁחִיטָה דְּאִיפְּסִיל, אִקְרֵי נְבֵילָה, בְּגִין שְׁחִיטָה הָא אִיהִי מִסְטְרָא אַחֲרָא, וּמִיַּד דְּאִיפְּסִיל שַׁרְיָא עָלָהּ סִטְרָא אַחֲרָא. וּבְגִין דְּאִיהִי דִּילֵיהּ, וְשַׁרְיָא עָלָהּ אִקְרֵי נְבֵלָה. וְרָזָא דָּא (ס"א כְּשְׁמוֹ בֶּן הוּא) נָבָל הוּא, (שמואל א כה) וְנָבָל שְׁמוֹ וּנְבָלָה עִמּוֹ.

וְעַל דָּא בְּכָל אֲתָר דְּאִיהוּ שַׁרְיָא, אִקְרֵי נְבֵלָה. מְנוּוָל דָּא לָא שַׁרְיָא, אֶלָּא בְּאֲתָר פְּסִילוּ, וְעַל דָּא שְׁחִיטָה דְּאַפְסִיל, הָא דִּילֵיהּ הוּא, וְאִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ, מִתִּין דְּאִינּוּן לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, תְּחוֹת רְשׁוּ אַחֲרָא, וְשַׁרְיָא עָלַיְיהוּ סִטְרָא אַחֲרָא, אִקְרוּן נְבֵלָה.

הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, שׁוֹכְנֵי, דַּיְירִין דְּמִיכִין, וְלָא מִתִּין. וּמַאן אִינּוּן. דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן, דְּאִינּוּן לָא מִתִּין, אֶלָּא דְּמִיכִין. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ גְּוִיעָה, כְּמַאן דְּגָוַוע, וְאִית בֵּיהּ קִיּוּמָא לְאַנְעָרָא. אוּף הָכִי אִינּוּן ד' זוּגֵי דְּחֶבְרוֹן, דְּמִיכִין אִינּוּן וְלָא מֵתִין, וְכֻלְּהוּ קַיְימוּ בְּקִיּוּמַיְיהוּ בְּאִינּוּן גּוּפִין דִּלְהוֹן, וְיַדְעֵי סִתְרִין גְּנִיזִין, יַתִּיר מִשְּׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. גְּנִיזִין הֲווֹ תַּמָּן גּוֹ פִּתְחָא דְּגַן עֵדֶן אִינּוּן גּוּפִין דִּלְהוֹן, וְאִלֵּין אִינּוּן שׁוֹכְנֵי עָפָר. וְעַל דָּא כָּל אִינּוּן דְּנַפְקוּ נִשְׁמָתַיְיהוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא נָפִיק עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא, וְלָא שַׁלְטָא תַּמָּן, אֶלָּא עַל יְדֵי דְּמַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי, דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא קַיְימָא בְּעַדְבֵיהּ.

אֲתָר אִית בִּישׁוּבָא, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ הַהוּא מְחַבְּלָא, וְלָא אִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲלָא תַּמָּן, וְכָל אִינּוּן דְּדַיְירֵי תַּמָּן, לָא מֵתִין, עַד דְּנָפְקִין לְבַר מִקַּרְתָּא. וְלֵית לָךְ בַּר נָשׁ מִכָּל דְּדַיְירִין תַּמָּן, דְּלָא מֵתִין, וְכֻלְּהוּ מֵתִין כְּשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא, אֲבָל לָאו בְּמָתָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא יַכְלִין לְמֵיתַב תָּדִיר בְּמָתָא, אֶלָּא אִלֵּין נָפְקִין, וְאִלֵּין עָאלִין, וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ מֵתִין.

מַאי טַעְמָא לָא שַׁלְטָא תַּמָּן הַהוּא מַלְאָךְ מְחַבְּלָא. אִי תֵּימָא דְּלָא קַיְימָא בִּרְשׁוּתֵיהּ, הָא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּלָא קַיְימָא בִּרְשׁוּ אַחֲרָא, וּמֵתִין, בְּהַהוּא אֲתָר אַמַּאי לָא מֵתִין. אִי תֵּימָא בְּגִין קְדוּשָּׁה, לֵית אֲתָר בְּקְדוּשָּׁה כְּכָל יִשּׁוּבָא כְּגַוְונָא דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא, בְּגִין הַהוּא גַּבְרָא דְּבָנֵי לָהּ. כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא הֲווֹ דְּזָכוּתֵיהוֹן יַתִּיר מִדִּילֵיהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא לָא שְׁמַעְנָא וְלָא אִימָּא. אָתוּ שָׁאִילוּ לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לוֹן, וַדַּאי הַהוּא אֲתָר לָא שַׁלְטָא עֲלֵיהּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי דְּבַהַהוּא אֲתָר יְמוּת בַּר נָשׁ לְעָלְמִין, וְאִי תֵּימָא, דְּקַדֶּם לָכֵן בְּהַהוּא דּוּכְתָּא, עַד לָא אִתְבְּנֵי, מִיתוּ בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא, לָאו הָכִי. אֶלָּא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, אִתְתַּקַּן הַהוּא אֲתָר, לְקִיּוּמָא, וְרָזָא דְּרָזִין הָכָא, לְאִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.

כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא לֵיהּ בְּרָזָא (מקץ ר"ד ע"א) דְּאַתְוָון, וְאִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וּבָרָא עָלְמָא, בְּגִלּוּפֵי דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וְאַסְחָרוּ עָלְמָא בְּגִלּוּפֵי וְכַד אִתְגְּלֵי וְאִתְפַּשַּׁט עָלְמָא וְאִתְבְּרֵי, וַהֲוּ אַתְוָון סָחֲרָן לְמִבְרֵי, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִסְתַּיֵּים בְּיוֹ"ד, אִשְׁתְּאַרַת אָת ט' (נ"א יִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וְאַסְחָרוּ עָלְמָא בְּגִלּוּפָא דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא וְכַד אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון וַהֲוּ סָחֲרָן לְמִבְרֵי, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּי יִסְתַּיֵּים בְּיוֹ"ד, אִשְׁתְּאַרַת אָת ט' בִּלְחוֹדָהָא) בְּהַהוּא דּוּכְתָּא, (דף קנ"ב ע"א) תַּלְיָא בַּאֲוִירָא, כְּיָון דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּי יִסְתַּיֵּים בְּיוֹ"ד, אִשְׁתְּאַרַת אָת טֵי"ת בִּלְחוֹדָהָא תַּלְיָא בַּאֲוִירָא עַל גַּבֵּי הַהוּא דּוּכְתָּא טֵי"ת, אִיהוּ אָת, דְּנָהִירוּ חַיִּין, בְּגִין כַּךְ, מַאן דְּחָמֵי טֵי"ת בְּחֶלְמֵיהּ, סִימָנָא טָבָא הוּא לֵיהּ, וְחַיִּין אִתְתָּקָנוּ לֵיהּ. וְעַל דָּא בְּגִין דְּהַוָּה ט' תַּלְיָא עַל גַּבֵּי הַהוּא אֲתָר, לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ מוֹתָא.

כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַיְּימָא עָלְמָא, זָרִיק חַד צְרוֹרָא גּוֹ מַיָּא, גָּלִיף בְּרָזָא דְּע"ב (נ"א דְּכ"ב) אַתְוָון, וּמִתַּמָּן שָׁאֲרֵי לְמֵיהַךְ הַהוּא צְרוֹרָא, וְלָא אַשְׁכַּח אֲתָר לְאִתְקַיְּימָא בֵּיהּ, בַּר אַרְעָא קַדִּישָׁא, (נ"א בְּבֵי מַקְדְּשָׁא) וּמַיָּא הֲווֹ אַזְלִין אֲבַתְרֵיהּ, עַד דְּמָטָא הַהוּא צְרוֹרָא תְּחוֹת הַמִּזְבֵּחַ, וְתַמָּן אִשְׁתְּקַע, וְאִתְקַיָּים כָּל עָלְמָא.

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי דִּבְהַהוּא אֲתָר שַׁרְיָין חַיִּים, אֲמַאי לָא

אִתְבְּנֵי תַּמָּן בֵּי מַקְדְּשָׁא, לְמֵיהַב חַיִּין לְיִתְבָהָא. אֶלָּא הָכָא בְּהַאי אֲתָר אִתְקָיְּים בְּגִין אָת חַד דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ. בְּבֵי מַקְדְּשָׁא כָּל אַתְוָון כְּלְהוּ שָׁרָאן בֵּיהּ, וּבְהוּ אִתְבְּרֵי אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, כְּגַוְונָא דְּכָל עָלְמָא.

וְתוּ, דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא (נ״א בְּבֵי מַקְדְּשָׁא) יָהִיב חַיִּין וְכַפָּרָה לְיִתְבָהָא בְּהַהוּא עָלְמָא, וַאֲתָר דָּא לָאו הָכִי, יָהִיב חַיִּין לְהַהוּא אֲתָר בְּהַאי (בראשית נ׳ ע״א, לקמן ר״ל ע״א) עָלְמָא, וְלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבֵי מַקְדְּשָׁא בְּהִפּוּכָא מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִית חוּלָקָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלָא בְּעָלְמָא דָּא. וְעַל דָּא קַיְּימָא בֵּי מַקְדְּשָׁא לְכַפָּרָא חוֹבִין, וּלְמִזְכֵּי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, טֵי״ת נְהִירוּ דְּחַיִּין בְּכָל אֲתָר, וְעַל דָּא פָּתַח בָּהּ קְרָא כִּי טוֹב. דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהַאי אָת, (נ״א מֵאֲתָר דָּא) עָרִיק מַלְאָכָא מְחַבְּלָא. לָא תֵּימָא עָרִיק, אֶלָּא דְּלָא אִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲלָא תַּמָּן.

אָת דָּא מִשְׁנֵיָא מֵאָת ק׳, ק׳ לָא מִתְיַיְּשְׁבָא (נ״א מֵאָת ח׳, ח׳ לָא מִתְיַיְּשְׁבָא) כְּלַל בְּדוּכְתָּא בְּעָלְמָא, וְסִימָנֵךְ (תהלים קמ) אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ אָת טֵי״ת אִתְיַיְּשְׁבָא בְּכָל דּוּכְתָּא, וְאִתְתַּקָּנַת לְאִתְיַיְּשְׁבָא כְּדְקָא יָאוֹת, וּבְגִין כָּךְ בְּכָל דּוּכְתָּא דְּאָת ט׳ תַּמָּן, לֵית יְשׁוּבָא לְאָת ק׳ תַּמָּן

לְאִתְיַישְׁבָא בֵּיהּ. וְעַל דָּא אַתָּר דָּא לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ כְּלַל סִטְרָא אַחֲרָא, וְיָהִיב חַיִּים דְּהַאי עָלְמָא לְיַתְבֵי תְּחוֹתֵיהּ דְּאָת דָּא, וְלָא יִפּוֹק לְבַר, וְכַד נָפִיק לְבַר, אִית רְשׁוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ. כְּמָה דְּאָת דָּא שַׁלְטָא בְּאַתָּר דָּא, הָכִי נָמֵי שַׁלְטָא אָת אַחֲרָא בְּאַתָּר דְּגֵיהִנֹּם, וּמַאן אִיהִי, (ק״פ ע״ב) אָת ק׳.

וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, הָכָא אִינּוּן תְּרִין אַתְוָון: ח׳, ט׳. וְעַל דָּא לָא הֲווֹ כְּתִיבִין גּוֹ אַבְנֵי בּוּרְלָא, אֲבָנִין דְּאִשְׁתַּלְמוּתָא, וּשְׁבָטִין דְּיִשְׂרָאֵל, תְּרִין אַתְוָון אִלֵּין אִתְמְנָעוּ מִנַּייהוּ, בְּגִין דְּלָא יֶהֱא רָשִׁים בְּגַוְוייהוּ חֵ״ט.

בְּאַתָּר דְּבֵי מַקְדְּשָׁא תַּלְיִין כָּל אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, בְּרָזִין גְּלִיפָן דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, קְשִׁירִין, מְרֻקָּמָן עֲלֵיהּ, וְכָל עָלְמָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, כֻּלָּא בְּרָזָא דְּאַתְוָון מִתְחַמְּמָן (נ״א מִתְחַקְּקָן) וּגְלִיפָא, וְרָזִין דְּקֻדְשָׁא (ס״א דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא) עִלָּאָה, עָלַייהוּ אִתְגְּלִיף.

בְּמַשְׁכְּנָא אִתְגְּלִיפוּ וְאִתְצַיְּירוּ אַתְוָון כְּדְקָא חָזֵי. דְּהָא בְּצַלְאֵל הֲוָה יָדַע חָכְמְתָא, לְצָרְפָא אַתְוָון דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְעַל חָכְמְתָא דִּילֵיהּ, (נ״א דָּא) אִתְבְּנֵי מַשְׁכְּנָא עַל יְדֵיהּ, וְאִתְבְּרִיר מִכָּל עַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל. וּכְמָה דְּאִיהוּ אִתְבְּרִיר לְעֵילָּא, הָכִי בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְבְּרִיר לְתַתָּא. לְעֵילָּא כְּתִיב, (שמות

לא) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. לְתַתָּא (שמות לד) רְאוּ קָרָא יְיָ׳ בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל. וּשְׁמֵיהּ בְּרָזָא עִלָּאָה אִקְרֵי הָכִי בְּצַלְאֵל: בְּצֵל אֵל. וּמַאן אִיהוּ. דָּא צַדִּיק. דְּאִיהוּ יָתִיב בְּצֵל אֵל, הַהוּא דְּאִקְרֵי אֵל (לך לך ע״ז ע״א) עֶלְיוֹן. וְאִיהוּ יָתִיב כְּגַוְונָא דְּהַהוּא אֵל. הַהוּא אֵל נָטִיל שִׁית סִטְרִין, הַהוּא צַדִּיק נָטִיל לוֹן. אוּף הָכִי, הַהוּא אֵל אַנְהִיר לְעֵילָּא, הַאי צַדִּיק אַנְהִיר לְתַתָּא. הַהוּא אֵל, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ שִׁית סִטְרִין. הַהוּא צַדִּיק, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ שִׁית סִטְרִין. בֶּן אוּרִי: בֶּן אוֹר קַדְמָאָה, דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. בֶּן חוּר: בֶּן חִירוּ דְּכֹלָּא. דָּבָר אַחֵר, בֶּן חוּר: בֶּן חָוּור מִכָּל גַּוְונִין. וְדָא אִתְמְנֵי לְמַטֵּה יְהוּדָה, כֹּלָּא כַּדְקָא יָאוֹת.

כָּל גַּוְונִין טָבִין לְחֶלְמָא, בַּר תִּכְלָא, כְּמָה (קל״ט ע״א) דְּאִתְמַר. בְּגִין דְּאִיהוּ כָּרְסַיָּיא, לְמֵידָן דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין. וְהָא הַאי דַּרְגָּא (נ״א חֲדָא) חָוָורָא אִיהוּ. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימָא בְּדִינֵי דְּנַפְשָׁאן, כְּדִין אִיהוּ גְּוָון תִּכְלָא. וְהָא (דף קנ״ב ע״ב) אוֹקִימְנָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּחָמֵי בַּר נָשׁ לְהַאי גְּוָון, אִדְכַּר בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד פִּקּוּדִין דְּמָארֵיהּ. כְּגַוְונָא דְּנַחֲשׁ הַנְּחֹשֶׁת, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ חָמָאן לֵיהּ, הֲווֹ דָּחֲלֵי מִקָּמֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְנַטְרָן גַּרְמַיְיהוּ מִכָּל חוֹבִין, וּבְשַׁעֲתָא דְּהַהוּא דְּחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַלְקָא עֲלַיְיהוּ, מִיָּד אִתְסְיָין.

מַאן גָּרִים לוֹן לְדַחְלָא מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא נָחָשׁ, הַהִיא רְצוּעָה דְּמִסְתַּכְּלָן בָּהּ. אוֹף הָכִי תְּכֵלֶת (במדבר טו) וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ. מֵהַהוּא דְּחִילוּ דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא תְּכֵלֶת בְּמַשְׁכְּנָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַאי דְּאָמַר מַר תְּכֵלֶת כְּרִסְיָיא דְּדִינָא אִיהִי, וְכַד אִיהִי קַיְימָא בְּגַוְונָא דָּא, כְּדֵין אִיהִי כְּרִסְיָיא לְמֵידָן דִּינֵי נַפְשָׁאן. אֵימָתַי אִיהִי בְּרַחֲמֵי. אָמַר לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דִּכְרוּבִים מְהַדְּרָן אַנְפַּיְיהוּ דָּא עִם דָּא, וּמִסְתַּכְּלָן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. כֵּיוָן דְּאִינּוּן כְּרוּבִים מִסְתַּכְּלָן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּדֵין כָּל גַּוְונִין מִתְתַּקְּנָן, וְאִתְהַפַּךְ גַּוְון תְּכֵלָא לְגַוְון אַחֲרָא. מִתְהַפַּךְ גַּוְון יָרוֹק, לְגַוְון זָהָב. (נ"א חֲוָור) וְעַל דָּא, בְּהִפּוּכָא דְּגַוְונִין, אִתְהַפַּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְכֵן מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, וְכוּלָּא בְּהִפּוּכָא דְּגַוְונִין. כְּמָה דְּמִסַּדְּרִין יִשְׂרָאֵל תִּקּוּנַיְיהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קַיְימָא כּוּלָּא, וְהָכִי אִתְסַדַּר. וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, בְּאִינּוּן גַּוְונִין דִּכְלִילָן דָּא בְּדָא, שְׁפִירוּ דְּכוּלְּהוּ. (חסר באן)

(שמות כה) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ', כַּמָּה זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ מִכָּל עַמִּין, וּבְגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל,

יָהִיב מְזוֹנָא וְשַׂבְעָא, לְכָל עָלְמָא. וְאִלְמָלֵא יִשְׂרָאֵל, לָא יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוֹנָא לְעָלְמָא, וְהַשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּנַטְלֵי מְזוֹנָא עַל חַד תְּרִין. בְּזִמְנָא דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, הֲוָה נָחִית לוֹן מְזוֹנָא מֵאֲתָר עִלָּאָה, וְאִינּוּן יָהֲבֵי חוֹלָק תַּמְצִית לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְעַמִּין כֻּלְּהוּ לָא אִתְּזָנוּ אֶלָּא מִתַּמְצִית. וְהַשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, אִתְהַפַּךְ בְּגַוְונָא אַחֲרָא.

מְתַל לְמַלְכָּא, דְּאִתְקִין סְעוּדָתָא לִבְנֵי בֵּיתֵיהּ, כָּל זִמְנָא דְּאִינּוּן עַבְדֵי רְעוּתֵיהּ, אַכְלֵי סְעוּדָתָא עִם מַלְכָּא, וְיָהֲבֵי לְכַלְבֵּי חוֹלָק גַּרְמִין לְמִגְרַר. בְּשַׁעֲתָא דִּבְנֵי בֵּיתֵיהּ לָא עַבְדֵי רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, מַלְכָּא יָהִיב כָּל סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְסָלִיק לוֹן גַּרְמֵי.

כְּגַוְונָא דָּא, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, הָא עַל פָּתוֹרָא דְּמַלְכָּא אִינּוּן אַכְלֵי, וְכָל סְעוּדָתָא אִתְתָּקַן לְהוֹן. וְאִינּוּן, מֵהַהוּא חֶדְוָה דִּלְהוֹן, יָהֲבֵי גַּרְמֵי דְּאִיהוּ תַּמְצִית לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא עַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, אֲזְלֵי בְּגָלוּתָא, וְהָא סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְאִסְתַּלָּק לוֹן תַּמְצִית (יחזקאל ד) כָּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא בַּגּוֹיִם, דְּהָא תַּמְצִית דְּגַעוּלֵיהוֹן אַכְלֵי. וַוי לִבְרָא דְּמַלְכָּא, דְּיָתִיב

וּמְצַפֶּה לְפָתוֹרָא דְּעַבְדָּא, מַה דְּאִשְׁתְּאַר מִגּוֹ פָּתוֹרָא אִיהוּ אָכִיל.

דָּוִד מַלְכָּא אָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי דְּשַׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה. תַּעֲרוֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן, דָּא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא. נֶגֶד צוֹרְרָי, אִינּוּן כַּלְבֵּי דְּיַתְבֵי קָמֵי פָּתוֹרָא, מְצַפָּאן לְחוּלָק גַּרְמִין, וְאִיהוּ יָתִיב עִם מַלְכָּא בְּעִנּוּגָא דְּסְעוּדָתָא בְּפָתוֹרָא.

דְּשַׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי, דָּא רֵישָׁא דְּסְעוּדָתָא, דְּכָל מִשְׁחָא, וְשַׁמְנוּנָא, וְתִקּוּן סְעוּדָתָא, אִתְיְיהִיב בְּקַדְמִיתָא לְרַחִימָא דְּמַלְכָּא. מַה דְּאִשְׁתְּאַר, לְבָתַר אִתְיְיהִיב לְכַלְבֵּי, וּלְאִינּוּן פַּלְחֵי פָּתוֹרָא. כּוֹסִי רְוָיָה, מַלְיָא כַּסָּא קָמֵי רַחִימָא דְּמַלְכָּא תְּדִיר, דְּלָא יִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל. וְעַל רָזָא דָּא, הֲוֹו יִשְׂרָאֵל תְּדִיר, עִם שְׁאַר עַמִּין.

רַבִּי חִיָּיא הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לְטִבֶּרְיָה, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְרַבִּי יֵיסָא זְעִירָא, עַד דַּהֲווּ אָזְלִי, אָמַר רַבִּי יֵיסָא לְרַבִּי חִיָּיא, תֵּימָה מָה דְּכְתִיב, (מלכים א ב) וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ וגו'. אִי הָכִי כָּל טִיבוּ וּקְשׁוֹט, לְמֵיכַל עַל פָּתוֹרֵיהּ וְלָא יַתִּיר, מִדְּקָאָמַר הָכָא וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ. וְתוּ, לָאו יְקָרָא דְּמַלְכָּא אִיהוּ, לְמֵיכַל בַּר נָשׁ אָחֳרָא (דף קנ"ג ע"א) עַל פָּתוֹרֵיהּ דְּמַלְכָּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ דָּא, אֶלָּא מַלְכָּא

בִּלְחוֹדוֹי, וְכֻלְּהוּ רַבְרְבָנוֹהִי סַחֲרָנֵיהּ, לְתַתָּא מִנֵּיהּ.
אָמַר רַבִּי חִיָּיא לָא שְׁמַעְנָא בְּהַאי מִידִי, וְלָא אֵימָא.
אֲמַר לֵיהּ לְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְאַתְּ שָׁמַעְתָּ בְּהַאי מִידִי. אֲמַר לֵיהּ, אַתּוּן דְּיַנְקִין בְּכָל יוֹמָא מִדְּבְשָׁא דְּמִשְׁחָא עִלָּאָה, לָא שְׁמַעְתּוּן, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא. אָמַר לֵיהּ לְרַבִּי יֵיסָא, וְאַתְּ שָׁמַעְתָּ מִידִי בְּהַאי. אֲמַר לֵיהּ אַף עַל גַּב דַּאֲנָא רַבְיָא וּמִיּוֹמִין זְעִירִין אֲתֵינָא לְגַבַּייכוּ, וְלָא זָכֵינָא מִקַּדְמַת דְּנָא, אֲנָא שְׁמַעְנָא.
פָּתַח וְאָמַר (תהלים קלו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. מַאי קָא חָמָא דָּוִד דְּסִיּוּם הַלֵּלָא רַבָּא, סְיֵים הָכִי בְּהַאי קְרָא. אֶלָּא תְּלַת שַׁלְּיטִין אִינּוּן לְעֵילָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדָּעָא בְּהוּ, וְאִינּוּן רָזָא יַקִּירָא דִּילֵיהּ, וְאִלֵּין אִינּוּן: מוֹחָא, וְלִבָּא, וְכַבְדָּא. וְאִינּוּן בְּהַפּוּכָא דְּהַאי עָלְמָא. לְעֵילָּא, מוֹחָא נָטִיל בְּרִישָׁא, וּבָתַר יָהִיב לְלִבָּא, וְלִבָּא נָטִיל וְיָהִיב לְכַבְדָּא, וּלְבָתַר כַּבְדָּא יָהִיב חוּלָק לְכָל אִינּוּן מִקּוֹרִין דִּלְתַתָּא, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. לְתַתָּא, כַּבְדָּא נָטִיל בְּרִישָׁא, וּלְבָתַר אִיהוּ מְקָרֵב כֻּלָּא לְלִבָּא, וְנָטִיל לִבָּא שְׁפִירוּ דְּמֵיכְלָא. כֵּיוָן דְּנָטִיל, וְאִתְתַּקַּף מֵהַהוּא תִּקְפָּא וּרְעוּ דְּקָא נָטִיל, יָהִיב וְאִתְעַר לְגַבֵּי מוֹחָא. וּלְבָתַר אַהְדַּר כַּבְדָּא, וּפָלִיג מְזוֹנָא לְכָל מִקּוֹרִין דְּגוּפָא. (בְּיוֹמָא דְּבָר נָשׁ אִתְעַר בְּתַעֲנִיתָא, אִתְעַר לְעֵילָּא כְּגוֹנָא הַהוּא מַמָּשׁ, וּבְיוֹמָא דְּשַׁבְּעָא, לָאו הָכֵי)

בְּיוֹמָא דְּתַעֲנִיתָא, בַּר נָשׁ מְקָרֵב מֵיכְלָא וּמְשַׁתְּיָא לְגַבֵּי כַּבְדָּא עִלָּאָה, וּמַאי אִיהוּ מְקָרֵב. חֶלְבֵּיהּ וְדָמֵיהּ וְרֵעוּתֵיהּ. הַהוּא כַּבְדָּא נָטִיל כֹּלָּא בִּרְעוּתָא. כֵּיוָן דְּכֹלָּא אִיהוּ לְגַבֵּיהּ, נָטִיל וּמְקָרֵב כֹּלָּא לְקָמֵי לִבָּא, דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עָלֵיהּ. כֵּיוָן דְּלִבָּא נָטִיל וְאִתְתַּקַּף בִּרַעֲוָא, מְקָרֵב כֹּלָּא לְגַבֵּי מוֹחָא, דְּאִיהוּ שַׁלִּיטָא עִלָּאָה עַל כָּל גּוּפָא, לְבָתַר אַהְדַּר כַּבְדָּא וּמְפַלֵּג חוּלָקִין לְכָל אִינּוּן מְקוֹרִין וְשַׁיְיפִין דִּלְתַתָּא. בְּזִמְנָא אָחֳרָא, כַּד (ד"א כְּלָא) מוֹחָא נָטִיל בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר יָהִיב לְלִבָּא, וְלִבָּא יָהִיב לְכַבְדָּא, וְכַבְדָּא יָהִיב לְכֻלְּהוּ מְקוֹרִין וְשַׁיְיפִין דִּלְתַתָּא, וּלְבָתַר כַּד בָּעֵי לְפַלְגָא מְזוֹנָא לְהַאי עָלְמָא, בְּרִישָׁא יָהִיב לְלִבָּא, דְּאִיהוּ מַלְכָּא דִּי בְאַרְעָא. וּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, אִתְעַר בְּקַדְמִיתָא מִכָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא.

זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דַּהֲוֵי בְּחוּשְׁבָּנָא דְּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא אִשְׁתְּמוֹדָעָא לְאוֹטָבָא לֵיהּ בְּהַהוּא טִיבוּ דִּלְעֵילָּא.

(וּבְגִינֵי כָּךְ) וְדָא אִיהוּ טִיבוּ וּקְשׁוֹט, דַּעֲבַד דָּוִד לִבְנֵי בַרְזִילַי, דִּכְתִיב וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ. וְאִי תֵּימָא דִּבְשֻׁלְחָנָא דְּמַלְכָּא, אָכִיל בַּר נָשׁ אָחֳרָא בַּר מִנֵּיהּ. לָא. אֶלָּא מַלְכָּא אָכִיל בְּרִישָׁא, וּבָתַר כָּל עַמָּא. וְאִינּוּן דְּאָכְלֵי עִם מַלְכָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ אָכִיל אִינּוּן דְּחָבִיבִין עָלֵיהּ מִכֻּלְּהוּ, וְאִינּוּן אִתְמְנוּן מִשֻּׁלְחָנָא דְּמַלְכָּא.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (שמואל ב ט) **עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל. בְּגִין דְּכָל מְזוֹנָא דְּיִלֵּיהּ, לָא עָבִיד חוּשְׁבָּנָא אָחֳרָא, אֶלָּא עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ, דְּמִתַּמָּן הֲוָה אָתֵי מְזוֹנָא וּמֵיכְלָא דְּיִלֵּיהּ. וְדָא אִיהוּ עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל. אָתָא רַבִּי חִיָּיא, וּנְשָׁקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבְיָא אַנְתְּ, וְחָכְמְתָא עִלָּאָה שַׁרְיָא בְּלִבָּךְ. אַדְּהָכִי, חָמוּ לֵיהּ לְרַבִּי חִזְקִיָּה דְּהֲוָה אָתֵי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא, וַדַּאי בְּחַבְרוּתָא דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְחַבַּר עָלָּנָא, דְּהָא מִלִּין חַדְתִּין דְּאוֹרַיְיתָא יִתְחַדְּתוּן הָכָא.**

יָתְבוּ לְמֵיכַל. אָמְרוּ, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי סְעוּדְתָא, אָמַר רַבִּי יֵיסָא, סְעוּדַת עֲרַאי אִיהִי, וְעִם כָּל דָּא סְעוּדָה אִקְרֵי. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּהַאי אִקְרֵי סְעוּדְתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְהֲנֵי מִינָּהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) **זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ, דְּהָא מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא יִסְתַּחֲרוּן לְהַאי אַתָּר.**

פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (דברים ח) **וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ׳. וְכִי עַד לָא אָכִיל בַּר נָשׁ לְשַׂבְעָא, וְיִתְמְלֵי כְּרֵיסֵיהּ, לָא יְבָרֵךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,** (ד״א ל״ג אִי הָכִי) **בְּמַאי נוֹקִים וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבָתַר וּבֵרַכְתָּ. אֶלָּא אֲפִילּוּ לָא יֵיכוֹל בַּר נָשׁ אֶלָּא כְּזַיִת, וְרָעוּתֵיהּ אִיהוּ עָלֵיהּ, וְיִשָּׁוֵי לֵיהּ לְהַהוּא מֵיכְלָא עִקָּרָא**

דְּמֵיכְלֵיהּ, שָׁבְעָא אִקְרֵי. דְּכְתִיב, (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. לְכָל חַי אַכִילָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא רָצוֹן. הַהוּא רְעוּתָא דְּשַׁוֵּי עַל הַהוּא מֵיכְלָא, שָׂבְעָא אִקְרֵי, וַאֲפִילּוּ דְּלֵית קָמֵיהּ דְּבַר נָשׁ אֶלָּא הַהוּא זְעִיר בִּכְזַיִת, וְלָא יַתִּיר הָא רְעוּתָא דְּשָׂבְעָא שַׁוֵּי עָלֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, רָצוֹן כְּתִיב, וְלָא אַכִילָה. וְעַל דָּא וּבֵרַכְתָּ וְדַאי, וְאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְמֵיהַב חֶדְוָה לְעֵילָּא.

פְּתַח רַבִּי חִזְקִיָּה, בְּהַאי קְרָא אֲבַתְּרֵיהּ וְאָמַר, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ. מֵהָכָא, דְּשִׁכּוֹר שֶׁרֵי לֵיהּ לְבָרְכָא בִּרְכְתָא דְּמְזוֹנָא, (ויגש ר"ז ע"ב) מַה דְּלֵית הָכִי בִּצְלוֹתָא. דְּצְלוֹתָא לָאו הָכִי, דְּהָא צְלוֹתָא מָעַלְיָא בְּלָא אַכִילָה אִיהִי, מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דְּצְלוֹתָא סַלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, אֲתָר דְּלֵית בֵּיהּ לָא אַכִילָה וְלָא שְׁתִיָּה. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, עָלְמָא דְּאָתֵי לֵית בֵּיהּ אַכִילָה וּשְׁתִיָּה וְכוּ'.

אֲבָל שְׁאַר דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא אִית בִּבְרִכַּת מְזוֹנָא, אִשְׁתְּכַח גַּוְונָא אָחֳרָא וּמָעַלְיָא, הַהוּא בִּרְכְתָא דְּאִשְׁתְּכַח בְּשַׂבְעָא. בְּגִין דִּבְרִכַּת מְזוֹנָא, אִיהִי בַּאֲתָר דְּאִית בֵּיהּ אַכִילָה וּשְׁתִיָּה, וּמְגִיהּ נָפַק מְזוֹנָא וְשַׂבְעָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה קָמֵיהּ שָׂבְעָא וְחֶדְוָה. (וּבְגִין כָּךְ הַאי אִיהוּ

אֲתַר דְּאִית בֵּיהּ אַכִילָה וּשְׁתִיָּה וּמְגִיהּ נָפִיק מְזוֹנָא לְתַתָּא וְאִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה קָמֵיהּ שָׂבְעָא

(וְחֶדְוָה) בַּאֲתָר דְּצִלּוֹתָא, לָאו הָכִי, דְּהָא סַלְקָא יַתִּיר לְעֵילָּא לְעֵילָּא וְעַל דָּא, שִׁכּוֹר לָא יְצַלֵּי צְלוֹתָא. בִּבְרַכַּת מְזוֹנָא, שִׁכּוֹר שָׁרֵי לֵיהּ לְבָרְכָא בִּרְכַּת מְזוֹנָא. מַשְׁמַע מֵהַאי קְרָא, דִּכְתִיב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ. וְאָכַלְתָּ: זוֹ אֲכִילָה. וְשָׂבָעְתָּ: זוֹ שְׁתִיָּה דְּהָא שָׂבְעָא, בְּחַמְרָא אִיהִי רַוְיָא. חַמְרָא שָׂבְעָא וַדַּאי, וְדָא אִיהוּ שִׁכּוֹר. דִּכְתִיב וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ״קָא, דְּמַשְׁמַע דִּבִרַכַּת מְזוֹנָא אִצְטְרִיךְ חֶדְוָה וְשַׂבְעָא. עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה. מַאי טוֹבָה. שָׂבְעָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה מד) וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנִּהְיֶה טוֹבִים בְּגִין כַּךְ אִצְטְרִיךְ חֶדְוָה וְשַׂבְעָא.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וגו׳, שֻׁלְחָן דָּא אִיהוּ קַיְימָא לְגוֹ בְּמַשְׁכְּנָא. וּבִרְכְתָּא דִּלְעֵילָּא שַׁרְיָא עָלֵיהּ, וּמְנִיהּ נָפִיק מְזוֹנָא לְכָל עָלְמָא. וְשֻׁלְחָן דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בְּרִיקָנְיָא, אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, אֶלָּא לְמֶהֱוֵי עָלֵיהּ מְזוֹנָא, דְּהָא בִּרְכְתָּא לָא אִשְׁתְּכַח עַל אֲתָר רֵיקָנְיָא. וּבְגִין כַּךְ אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי עָלֵיהּ נַהֲמָא תְּדִיר, דְּלֶהֱוֵי תְּדִיר בִּרְכְתָּא עִלָּאָה מִשְׁתַּכְּחָא בֵּיהּ, וּמִגּוֹ הַהוּא שֻׁלְחָן, נַפְקֵי בִּרְכָאן וּמְזוֹנֵי לְכָל שְׁאַר פִּתּוֹרֵי דְּעָלְמָא, דְּאִתְבָּרְכָאן בְּגִינֵיהּ.

שֻׁלְחָן דְּכָל בַּר נָשׁ אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי הָכִי קָמֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּקָא מְבָרֵךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּתִשְׁרֵי

עָלֵיהּ בִּרְכָתָא מִלְּעֵילָּא, וְלָא יִתְחָזֵי בְּרִיקָנְיָא, דְּהָא בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא לָא שַׁרְיָין בְּאַתַר רֵיקָנְיָא, דִּכְתִיב, (מלכים ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָכִי בַּבָּיִת, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. שֻׁלְחָן דִּלָּא אִתְמַר עָלֵיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, (בס"א אינו, וְלָא בָּרִיךְ עַל הַהוּא מְזוֹנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) עָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה כח) כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה בְּלִי מָקוֹם. וְאָסוּר לְבָרְכָא עַל הַהוּא שֻׁלְחָן.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִית שֻׁלְחָן, וְאִית שֻׁלְחָן. שֻׁלְחָן אִיהוּ דְּקָא מְסַדְּרָא קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, וְאִיהוּ קַיְימָא תְּדִיר לְסַדְּרָא בֵּיהּ פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וּלְאַכְלָלָא בֵּיהּ אַתְוָון דְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, (בס"א אינו, דְּא הוּא בִּרְכָתָא דְּמְזוֹנָא, דְּאִית פְּסוּקֵי וּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא וְאִינּוּן אַתְוָון דְּמִלֵּי אוֹרַיְיתָא אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ בְּהַהוּא שֻׁלְחָן) וְאִיהוּ לָקִיט לוֹן לְגַבֵּיהּ, וְכָלִיל כֻּלְּהוּ בְּגַוֵּיהּ, וּבְהוּ אִשְׁתְּלִים, וְחַדֵּי, וְאִית לֵיהּ חֶדְוָה. וְעַל שֻׁלְחָן דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ, לִפְנֵי יְיָ, וְלָא (ק"ב ע"ב) מִלִּפְנֵי יְיָ. שֻׁלְחָן אָחֳרָא אִית, דְּלָא אִית בֵּיהּ חוּלָקָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בִּקְדוּשָׁה דְּאוֹרַיְיתָא, וְהַהוּא שֻׁלְחָן אִקְרֵי קִיא צוֹאָה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי (דף קנ"ד ע"א) מָקוֹם, דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה כְּלוּם.

בְּגִין כַּךְ, שֻׁלְחָן דְּלָא אִתְמַר עָלֵיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּקִיא צוֹאָה. אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּטַעֲוָא אָחֳרָא. לֵית

בְּהַהוּא שֻׁלְחָן חוּלָקָא בְּרָזָא דְּאֱלָהָא עִלָּאָה. שֻׁלְחָן דְּמִלֵּי אוֹרַיְיתָא אִתְמָרוּ עָלַיְיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל הַהוּא שֻׁלְחָן, וְשַׁוֵּי לֵיהּ לְחוּלְקֵיהּ. וְלָא עוֹד, (ר״ג ע״ד, רכ״ג ע״א) אֶלָּא סוּרְיָ״א רַב מְמָנָא, נָטִיל כָּל אִינּוּן מִלִּין, וְשַׁוֵּי דְּיוּקְנָא דְּהַהוּא שֻׁלְחָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל אִינּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמָרוּ עָלַיְיהּ, סַלְקִין עַל הַהוּא פָּתוֹרָא, וְאִתְעַטָּר (ס״א וְאִתְעַתַּד) קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. מַשְׁמַע דְּכִתִּיב זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ׳ דְּאִתְעַטָּר (ס״א דְּאִתְעַתַּד) קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שֻׁלְחָן דְּבַר נָשׁ, קַיְימָא לְדַכְאָה לֵיהּ לְבַר נָשׁ, מִכָּל חוֹבוֹי. זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דְּאִלֵּין תְּרֵין קַיְימִין עַל פָּתוֹרֵיהּ. מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. וְחוּלָקָא לְמִסְכְּנִין, מֵהַהוּא שֻׁלְחָן.

כַּד סַלְקִין הַהוּא פָּתוֹרָא מִקָּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ, תְּרֵין מַלְאָכִין קַדִּישִׁין אִזְדַּמְנָן תַּמָּן, חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְּׂמָאלָא. חַד אָמַר דָּא אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּפְלַנְיָא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ, מְסַדָּר יְהֵא תְּדִיר פָּתוֹרָא דָּא, בְּבִרְכָאן עִלָּאִין, וּמִשְׁחָא וּרְבוּ עִלָּאָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁרֵי עֲלוֹי. וְחַד אָמַר, דָּא אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּפְלַנְיָא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ, דָּא פָּתוֹרָא דִּי עִלָּאי וְתַתָּאי יְבָרְכוּן לֵיהּ, מְסַדָּר יְהֵא הַאי פָּתוֹרָא קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין, בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

רִבִּי אַבָּא, כַּד הֲוָה סַלְּקִין פָּתוֹרָא מִקַּמֵּיהּ, הֲוָה חָפֵי לֵיהּ, וַהֲוָה אָמַר סְלִיקוּ הַאי פָּתוֹרָא בִּצְנִיעוּ, דְּלָא יֵהֵא בְּכִסּוּפָא קַמֵּי שְׁלוּחֵי מַלְכָּא. שֻׁלְחָן דִּבֵּר נָשׁ זָכֵי לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכֵי לֵיהּ לִמְזוֹנָא דְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי לֵיהּ לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְטָב קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין, וְזָכֵי לֵיהּ לְאִתּוֹסָפָא חַיָּלָא וּרְבוּ בַּאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ. זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, כְּתִיב (שמואל א י) וַיְהִי כָּל יוֹדְעוֹ מֵאִתְמוֹל שִׁלְשֹׁם וגו׳, הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים. וְכִי שָׁאוּל בְּחִיר יְיָ׳ מִקַּדְמַת דְּנָא הֲוָה, דִּכְתִיב, (שמואל א י) הַרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ יְיָ׳, אֲשֶׁר בּוֹחֵר בּוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ מִקַּדְמַת דְּנָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאָתָא וְעָאל בֵּין נְבִיאֵי וְאִתְנַבֵּי בֵּינַיְיהוּ, אֲמַאי תַּוּוהוּ.

אֶלָּא, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, לָא אִתְרְעֵי בֵּיהּ אֶלָּא לְמַלְכוּ, אֲבָל לִנְבוּאָה לֹא. דְּהָא תְּרֵין אִלֵּין, לָא אִתְמְסָרוּ כַּחֲדָא בְּבַר נָשׁ בְּעָלְמָא, בַּר מִמֹּשֶׁה מְהֵימָנָא עִלָּאָה, דְּזָכָה לִנְבוּאָה וּמַלְכוּ כַּחֲדָא, וְלָא אִתְיְיהִיב לְבַר נָשׁ אָחֳרָא תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא שְׁמוּאֵל דְּזָכָה לְתַרְוַוייהוּ, לִנְבוּאָה וּמַלְכוּ. לָאו הָכִי. לִנְבוּאָה זָכָה, דִּכְתִיב, (שמואל א ג) וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל

לְנָבִיא. לְנָבִיא וְלָא לְמֶלֶךְ. נָבִיא וְדַיָּין הֲוָה, דְּאִי מֶלֶךְ הֲוָה, לָא שָׁאֲלוּ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל אִיהוּ לָא הֲוָה אֶלָּא נְבִיאָה מְהֵימָנָא, וַהֲוָה דָּאִין דִּינֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (שמואל א ז) וְשָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כַּד הֲוָה שָׁאוּל בַּגִּבוּאָה, תַּוּוהוּ עָלֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי שָׁרָא עָלֵיהּ נְבוּאָה, הוֹאִיל וְזָכָה לְמַלְכוּ. אֶלָּא תַּרְוַוייהוּ לָא זָכָה בְּהוּ כַּחֲדָא. (ובְגִין (נ״א דְנְבוּאָה) דְּמַלְכוּ יָהִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹדֵי לֵיהּ עֲלָהּ עַד לָא הֲוֵי מַלְכָּא) ובְגִין דְּמַלְכוּ אִתְיְשַׁב עַל אַתְעָרוּתָא דְּרוּחַ קֻדְשָׁא, הֲוָה בְּאִתְעָרוּ דְּנְבוּאָה קַדֵּם לָכֵן. אֲבָל כַּד סָלִיק לְמַלְכוּ, לָא הֲוָה בֵּיהּ נְבוּאָה, אֶלָּא אִתְעָרוּ דְּרוּחַ סָכְלְתָנוּ, לְמֵידָן קְשׁוֹט, אִתְעַר עָלֵיהּ, דְּהָכִי אִתְחֲזֵי לְמַלְכָּא. ובְעוֹד דְּהֲוָה גּוֹ אִינּוּן נְבִיאֵי, שָׁרָא עָלֵיהּ נְבוּאָה, לְבָתַר דְּאִתְפְּרַשׁ מִנַּייהוּ, לָא הֲוָה בֵּיהּ נְבוּאָה.

וַאֲנָא, מַאן יָהִיב לִי אִתְעָרוּתָא דְּרוּחַ קֻדְשָׁא, לְמֶהֱוֵי בְּגוֹ נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, תַּלְמִידֵי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין זָעִין מִנֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא, לְמֶהֱוֵי בֵּינַייכוּ.

פְּתַח וְאָמַר, וְעָשִׂיתָ (שמות כה) שֻׁלְחָן וְגוֹ׳. שֻׁלְחָן דָּא אִיהוּ לְתַתָּא, לְשַׁוָּאָה עָלֵיהּ לֶחֶם דְּאַפָּיָא מַאן עָדִיף דָּא מִן דָּא, לֶחֶם אוֹ שֻׁלְחָן. אִי תֵּימָא דִּכְלָא (דף קנ״ד ע״ב) אִיהוּ

חַד. הָא (ס"א אִי תֵּימָא לֶחֶם עָדִיף דְּהָא) שֻׁלְחָן מִתְסַדְּרָא לְגַבֵּי הַהוּא לֶחֶם. וְתוּ, שֻׁלְחָן לְתַתָּא וְלֶחֶם עָלֵיהּ. לָאו הָכִי, אֶלָּא שֻׁלְחָן אִיהוּ עִקָּרָא, בְּסִדּוּרָא דִּילֵיהּ, לְקַבְּלָא בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא וּמְזוֹנָא לְעָלְמָא. וּמַרְזָא דְּהַאי שֻׁלְחָן, נָפִיק מְזוֹנָא לְעָלְמָא כְּמָה דְּאִתְיְהִיב בֵּיהּ מִלְּעֵילָּא.

וְהַהוּא לֶחֶם, אִיהוּ אִיבָּא וּמְזוֹנָא דְּקָא נָפִיק מֵהַאי שֻׁלְחָן לְאַחֲזָאָה דְּהָא מִשֻּׁלְחָן דָּא, נַפְקֵי פֵּרִין וְאִבִּין וּמְזוֹנָא לְעָלְמָא. אִי לָא אִשְׁתְּכַח כֻּלָּם, עֲנָבִין דְּאִינּוּן אִיבָּא דְּנַפְקֵי מִנֵּיהּ, לָא יְהוֹן מִשְׁתַּכְּחִין. אִי אִילָנָא לָא יְהֵא, אִיבָּא לָא יִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, בְּגִין כַּךְ, שֻׁלְחָן אִיהוּ עִקָּרָא, מְזוֹנָא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא לֶחֶם הַפָּנִים.

וְכַהֲנֵי הֲווֹ לַקְטֵי אִיבָּא דְּשֻׁלְחָן מְעָרֵב שַׁבָּת לְעָרֵב שַׁבָּת, (ד"א מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת) לְאַחֲזָאָה דְּהָא מְזוֹנָא עִלָּאָה נָפִיק מִגּוֹ הַהוּא דְּשֻׁלְחָן. בְּגִין הַהוּא לֶחֶם דַּהֲווֹ לַקְטֵי כַּהֲנֵי, אִתְבָּרְכָא כָּל מְזוֹנָא וּמְזוֹנָא דְּאָכְלֵי וְשָׂתָאן, דְּלָא לְקַטְרְגָא בְּהוּ יֵצֶר הָרָע, דְּהָא יֵצֶר הָרָע לָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא מִגּוֹ מֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ל) פֶּן אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּי וְגוֹ', דְּמִגּוֹ מֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא יֵצֶר הָרָע מִתְרַבֵּי בִּמְעוֹי דְּבַר נָשׁ.

לֶחֶם דָּא, מְזוֹנָא דְּקָא נָפִיק מִגּוֹ שֻׁלְחָן, מְבָרֵךְ מְזוֹנָא דְּכַהֲנֵי, דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּהוּ מְקַטְרְגָא לְקַטְרְגָא לוֹן,

לְמִפְלַח בִּלְבָּא שְׁלִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אִצְטְרִיךְ לְכַהֲנֵי יַתִּיר מִכָּל עָלְמָא. וּבְגִין כַּךְ, שֻׁלְחָן אִיהוּ עִקָּרָא, וְאִיבָּא וּמְזוֹנָא דְּקָא נָפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא לֶחֶם. שֻׁלְחָן דָּא, אִצְטְרִיךְ סִדּוּרָא דִּילֵיהּ לְאִתְתַּקָּנָא, בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, דִּכְתִיב וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּמִתַּמָּן שִׁירוּתָא דְּחֶדְוָה. שְׁמָאלָא נָטִיל מִימִינָא תָּדִיר בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אִיהוּ אִתְעַר לְגַבֵּי נוּקְבָא, וּבָתַר קָרִיבַת לֵיהּ יְמִינָא לְגַבֵּיהּ, וְאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. מַיִם אִינּוּן מִימִינָא, וְאִיהוּ חֶדְוָה, מִיָּד יָהִיב לִשְׁמָאלָא, וְאִתְדָּבָקוּ בֵּיהּ אִינּוּן מַיִם, וְחַדָּאן לֵיהּ. וּבָתַר אִתְכְּלִיל אִיהוּ לִימִינָא, וְאִתְעַר לְנוּקְבָא בְּהַהוּא חֶדְוָה. וְסִימָנָךְ, מַאן דְּנָטִיל מַיָּא בִּידֵיהּ יְמִינָא בְּמָאנָא, קַדְמָאָה לְאַרְקָא מַיָּא בִּשְׁמָאלָא אִיהוּ, וְלָא מִשְּׁמָאלָא לִימִינָא, דְּהָא מַיָּא מִימִינָא נָטִיל לוֹן שְׁמָאלָא. וּבְגִין כָּךְ מַיָּא לָא אִשְׁתְּכָחוּ, אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּשְׁמָאלָא. כֵּיוָן דְּנָטִילוּ מַיָּא לְגַבֵּיהּ, הָא אִתְעָרוּ לְגַבֵּי נוּקְבָא בְּאִינּוּן מַיִם. וְעַל דָּא גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים תָּנֵינָן. וּבְגִין כַּךְ וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן, דְּמֵהַהוּא סִטְרָא אִיבִין אִשְׁתְּכָחוּ בֵּיהּ יַתִּיר, מִסִּטְרָא אָחֳרָא. בְּאִתְעָרוּ דְּחֶדְוָה דִּילֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ב) שְׁמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.

שֻׁלְחָן דְּבַר נָשׁ אִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתַּכְחָא בִּנְקִיוּתָא דְּגוּפָא, דְּלָא יִתְקָרֵב לְמֵיכַל מְזוֹנָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא בִּנְקִיוּתָא דְּגַרְמֵיהּ. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, לְפַנָּאָה גַּרְמֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, עַד לָא ייכוֹל מְזוֹנָא דְּשֻׁלְחָנָא דִּכְיָא, דְּהַהוּא מְזוֹנָא דְּאִתְקִין לֵיהּ, בֵּיהּ אִתְרְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּלָא יִתְקָרֵב עַל הַהוּא שֻׁלְחָן קִיא צוֹאָה, דְּאִיהוּ מֵרָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא וְסִטְרָא אַחֲרָא לָא יְקַבֵּל מֵהַהוּא מְזוֹנָא דְּשֻׁלְחָן דָּא כְּלוּם.

לְבָתַר דְּאָכִיל בַּר נָשׁ, וְאִתְעַנַּג, אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב חוּלָקָא דְּתַמְצִית לְהַהוּא סִטְרָא. וּמַאן אִיהוּ. מַיִם אַחֲרוֹנִים. הַהוּא זוּהֲמָא דְּיָדִין, דְּאִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לְהַהוּא סִטְרָא, חוּלָקָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ. וְעַל דָּא וַדַּאי אִינּוּן חוֹבָה, חוֹבָה אִינּוּן, וּבַאֲתָר דְּחוֹבָה שַׁרְיָין. וְאִיהוּ חִיּוּבָא עַל בַּר נָשׁ, לְמֵיהַב לֵיהּ חוּלָקָא דָּא. וְעַל דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא כְּלַל, דְּהָא בִּרְכָה לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא סִטְרָא.

וּבְגִין כַּךְ אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, דְּלָא יְהִיב מְזוֹנָא דְּעַל גַּבֵּי פָּתוֹרֵיהּ, לְהַהוּא קִיא צוֹאָה, וְכָל שִׁכִּין בְּמֵעוֹי, וְכָל שִׁכִּין דְּאִיהוּ דַּכְיוּ (טב) לְבַר נָשׁ וּבְרִיאוּ וְתִקּוּנָא דְּגוּפֵיהּ. וְעַל דָּא, שֻׁלְחָן אִיהוּ לְמֵיכַל בֵּיהּ בְּדַכְיוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר. שֻׁלְחָן דָּא דְּקַיְימָא בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, בְּגִין לְאִשְׁתַּכְחָא בֵּיהּ מְזוֹנָא, וּלְאַפָּקָא מִנֵּיהּ מְזוֹנָא, וְעַל דָּא אַפִּילוּ (דף

קנ״ה ע״א) רִגְעָא חֲדָא, לָא (קל״ו ע״א) אִצְטְרִיךְ לְקַיְימָא בְּרֵיקָנַיָּא. שֻׁלְחָן אָחֳרָא, אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּרֵיקָנַיָּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא בַּאֲתָר קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא, שֻׁלְחָן דְּמַקְדְּשָׁא, אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא לָא יָתִיב בְּלָא מְזוֹנָא. וְיִצְטְרִיךְ דְּלָא יִשְׁתְּכַח אֲתָר גְּרִיעָ, דְּהָא בִּרְכְּתָא דִּלְעֵילָּא לָא מִשְׁתַּכְחָא בַּאֲתָר גְּרִיעָ, דָּא שֻׁלְחָן דְּקָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שֻׁלְחָן דְּבַר נָשׁ דְּקָא מְבָרֵךְ עָלֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹף הָכִי לָא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בְּרֵיקָנַיָּא, דְּהָא לֵית בִּרְכְּתָא בַּאֲתָר רֵיקָנַיָּא.

נָהֲמֵי דְּעַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן תְּרֵיסַר.

וְהָא אוֹקִימְנָא רָזָא דְּנָהֲמֵי, דְּאִינּוּן רָזָא דְּפָנִים. וְעַל דָּא אִקְרֵי לֶחֶם הַפָּנִים, דְּהָא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּעָלְמָא, מֵאִינּוּן פָּנִים עִלָּאִין קָאַתְיָא. וּבְגִין כַּךְ, לֶחֶם דָּא, אִיהוּ פְּנִימָאָה דִּכְלָא, אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, כְּדְקָא יָאוֹת.

לֶחֶם הַפָּנִים, מֵיכְלָא דְּאִינּוּן פָּנִים, מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּנָפִיק לְעָלְמָא, מְנַיְיהוּ אָתֵי, וְשַׁרְיָא עַל הַהוּא פָּתוֹרָא, וּבְגִין דְּשֻׁלְחָן דָּא, מְקַבְּלָא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא מֵאִינּוּן פָּנִים דִּלְעֵילָּא, וְאִיהִי אַפִּיקַת מְזוֹנִין וְסִפּוּקִין מֵאִינּוּן פָּנִים פְּנִימָאִין, וּמְזוֹנָא דְּאַפִּיקַת, אִיהוּ הַהוּא לֶחֶם, כְּדְקָאמְרָן, חוֹם הֲוָה מִתְקָרֵב, וְחוֹם הֲוָה מִתְעַדֵּי מִתַּמָּן, וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (שמואל א כא) בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ וּבְגִין שֻׁלְחָן דָּא אִית לְבַר

נָשׂ לְנַטָרָא רָזִין דְּשֻׁלְחָן דִּילֵיהּ בְּכָל אִינּוּן גַּוְונִין כִּדְקָאמָרַן.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר, אֲבָל תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, וְעָבִיד לֵיהּ בְּאוּמְנוּתָא סַגִּי, וְנָפַח בְּאַפּוֹי נִשְׁמְתָא דְּחַיֵּי, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּרָזִין דְּחָכְמְתָא, לְמִנְדַּע בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו.

וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו דַּיְיקָא, וְרָזָא דָּא וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו אוֹלִיפְנָא, דְּהָא כְּבוֹד דִּלְתַתָּא רָזָא דְּכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא לָא (נח נ"ח ע"ב) אִתְתָּקַן לְעֵילָּא, אֶלָּא מִגּוֹ תִּקּוּנָא דִּבְנֵי עָלְמָא. כַּד אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא, זַכָּאִין וַחֲסִידִין, וְיַדְעֵי לְתַקָּנָא תִּקּוּנֵי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. בְּגִין דְּהַאי כְּבוֹדִי, לְתַקָּנָא לֵיהּ בְּעַמּוּדִין תַּקִּיפִין, וּלְקַשְׁטָא לֵיהּ בְּתִקּוּנָא וְקִשּׁוּטָא דִּלְתַתָּא, בְּגִין דְּהַאי כְּבוֹדִי יִסְתָּלַק, (בִּיקָרָא) בְּזִכּוּ דְּצַדִּיקַיָּא דִּי בְּאַרְעָא.

בְּגִין כַּךְ בְּרָאתִיו. כְּגַוְונָא דְּכְבוֹד עִלָּאָה, דְּתִקּוּנִין אִלֵּין בֵּיהּ. (צ"ע ועיין ר"ח ע"א, קצ"ח ע"ב) בְּרִיאָה לְסִטַר שְׁמָאלָא יְצִירָה בִּימִינָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ

עֲשִׂיָּה בְּאֶמְצָעִיתָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אֲנִי יְיָ עֹשֶׂה כָּל וּכְתִיב וּכְתִיב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רַע וּכְתִיב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו וְעַל דָּא בְּרָאתִיו יְצָרְתִיו אַף עֲשִׂיתִיו כְּתִקוּנָא עִילָּאָה. וְעַל דָּא, הוֹאִיל וְאָדָם אִיהוּ בְּאַרְעָא, וְאִית לֵיהּ לְתַקָּנָא הַהוּא כְּבוֹדֵי עַבְדִית בֵּיהּ תִּקוּנִין דְּכָבוֹד עִלָּאָה,

דְּאִית בֵּיהּ אוּף הָכִי בְּרִיאָה, וְעַל דָּא בְּרָאתִיו.

בְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, אִית בֵּיהּ יְצִירָה, וְעַל דָּא יְצַרְתִּיו, תִּקוּנָא דָּא יָהֲבִית בֵּיהּ בָּאָדָם, לְמֶהֱוֵי אִיהוּ בְּאַרְעָא, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה. בְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, אִית בֵּיהּ עֲשִׂיָּיה, וְעַל דָּא אוּף הָכִי בְּבַר נָשׁ, כְּתִיב עֲשִׂיתִיו, לְמֶהֱוֵי אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, דְּמִתַּקֵּן וּבָרִיךְ לְכָבוֹד תַּתָּאָה. מְנָלָן, דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה אִית בֵּיהּ תְּלַת אִלֵּין. דְּכְתִיב בֵּיהּ, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם. יוֹצֵר אוֹר, דָּא יְצִירָה. וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, דָּא בְּרִיאָה. עוֹשֶׂה שָׁלוֹם דָּא עֲשִׂיָּה. וְדָא אִיהוּ כָּבוֹד עִלָּאָה,

דְּקָא מִתַּקֵּן וּבָרִיךְ וְסָפִיק בְּכָל צְרָכָיו לְכָבוֹד תַּתָּאָה.

כְּגַוְונָא דָּא, בָּרָא אָדָם בְּאַרְעָא, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, לְתַקָּנָא לְהַאי כָּבוֹד, וּלְאִתְכַּלְלָא מִכָּל סִטְרִין. כָּבוֹד עִלָּאָה אִית בֵּיהּ תְּלַת אִלֵּין, אָדָם לְתַתָּא אִית בֵּיהּ תְּלַת אִלֵּין. וּלְאִתְכַּלְלָא הַהוּא כָּבוֹד תַּתָּאָה, מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכָל סִטְרִין. זַכָּאָה

אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּזָכֵי בְּעוֹבָדוֹי לְמֶהֱוֵי כְּגַוונָא דָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ט) בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר.

מַה לְכְבוֹד עִלָּאָה, הַהוּא מִשְׁחָא רְבוּת קְדֻשָּׁא לָא אִתְמַנַּע מִנֵּיהּ, מֵרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. אוּף הָכִי לְבַר נָשׁ, דְּעוֹבָדוֹי מִתְלַבְּנָן תָּדִיר, הַהוּא (דף קנ"ה ע"ב) מְשַׁךְ רְבוּת קְדֻשָּׁא, לָא יִתְמַנַּע מִנֵּיהּ תָּדִיר. בְּמָאי זָכֵי בַּר נָשׁ, לְאִתְעַדָּנָא בְּהַהוּא עִדּוּנָא עִלָּאָה. בְּשֻׁלְחָן דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּאִיהוּ מְעַדֵּן עַל פָּתוֹרֵיהּ נַפְשָׁאן דְּמִסְכְּנֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וְנָפֵשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ, מָה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וגו', דְּאוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַוֵי לֵיהּ, בְּכָל אִינּוּן עִדּוּנִין דְּמִשַּׁח רְבוּת קוּדְשָׁא עִלָּאָה, דְּנָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ תָּדִיר לְהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, כְּתִיב וְנָפֵשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ.

רִבִּי יוֹסִי וְרִבִּי חִיָּיא הֲוָה אַזְלֵי בְּאוֹרְחָא, וַהֲוָה חַד טַיָּיעָא טָעִין אֲבַתְרַייהוּ, אָמַר רִבִּי יוֹסִי לְרַ' חִיָּיא, אִית לָן לְאִתְעַסְקָא וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל לְקַמָּן, (נ"א דְּהָא שְׁכִינְתָּא אַזְלָא קַמָּן דִּכְתִיב (תהילים פ"ה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ) וְעַל דָּא עִיָּדָן הוּא, לְמֶעְבַּד לֵיהּ (נ"א לָהּ) תִּקוּנָא בַּהֲדָן בְּהַאי אָרְחָא.

פְּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר (תהלים קיט) עֵת (בראשית קנ"ו ע"ב) לַעֲשׂוֹת

לַיְיָ׳ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ, הַאי קְרָא אִתְּמַר, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ׳, בְּכָל זִמְנָא דְּאוֹרַיְיתָא מִתְקַיְּימָא בְּעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא מִשְׁתַּדְּלָן בָּהּ, כְּבֵיכוֹל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי בְּעוֹבְדֵי יְדוֹי, וְחַדֵּי בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא קַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ.

וְלָא עוֹד, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ כָּל פָּמַלְיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, חָמוּ עַמָּא קַדִּישָׁא דְּאִית לִי בְּאַרְעָא, דְּאוֹרַיְיתִי מִתְעַטְּרָא בְּגִינֵיהוֹן. חָמוּ עוֹבְדֵי יְדַי, דְּאָתוּן אֲמַרְתּוּן (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וְאִינּוּן כַּד חֲמָאן חֶדְוָה דְּמָארֵיהוֹן בְּעַמֵּיהּ, מִיָּד פַּתְחֵי וְאָמְרֵי, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלֵי מֵאוֹרַיְיתָא, כְּבֵיכוֹ״ל, תָּשַׁשׁ חֵילֵיהּ, דִּכְתִיב, (דברים לב) צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי. וּכְדֵין כְּתִיב, (דברי הימים ב יח) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו, וְעַל דָּא עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ׳, אִינּוּן (בְּנֵי עָלְמָא) צַדִּיקַיָּיא דְּאִשְׁתָּאֲרָן, אִית לוֹן לְחַגְּרָא חַרְצִין, וּלְמֶעְבַּד עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָאן, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְתָּקַף בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּיא, וּמַשְׁרְיָין וְאוֹכְלְסִין דִּילֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ, וְלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ בְּנֵי עָלְמָא, כְּדְקָא יָאוֹת.

הַהוּא טַיָּיעָא דְּהָוָה טָעִין אֲבַתְרַיְיהוּ, אָמַר לוֹן בְּמָטוּ מִנַּייכוּ, שְׁאֵלְתָּא חָדָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע. אָמַר רַבִּי

יוֹסִי, וַדַּאי אָרְחָא מִתְתַּקְנָא קָמָן, שָׁאִיל שְׁאֵילְתָּךְ. אָמַר, הַאי קְרָא, אִי כְּתִיב יֵשׁ לַעֲשׂוֹת, אוֹ נַעֲשֶׂה, הָוָה אֲמִינָא הָכִי. מַאי עֵת. וְתוּ, לַעֲשׂוֹת לַיְיָ, לְפָנֵי יְיָ אִצְטְרִיךְ, מַאי לַעֲשׂוֹת לַיְיָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכַמָּה גַּוְונִין אָרְחָא מִתְתַּקְנָא קָמָן. חַד, דַּהֲוֵינָן תְּרֵין, וְהַשְׁתָּא הָא אֲנָן תְּלָתָא, וּשְׁכִינְתָּא אִתְכְּלִילַת בַּהֲדָן. וְחַד דַּחֲשִׁיבְנָא דְּלָא הֲוֵית אֶלָּא כְּאִילָנָא יַבֶּשְׁתָּא, וְאַנְתְּ רַעֲנָנָא כְּזֵיתָא. וְחַד, דְּיֵאוֹת שָׁאֲלְתָּ, וְהוֹאִיל וְשָׁרִית מִלָּה, אֵימָא.

פְּתַח וְאָמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ, אִית עֵת. וְאִית עֵת. (קהלת ג) עֵת לֶאֱהֹב וְעֵת לִשְׂנֹא. עֵת אִיהוּ לְעֵילָּא. דְּהַהוּא עֵת, רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא אִיהוּ. וְדָא אִקְרֵי עֵת רָצוֹן, וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לְמִרְחַם לַיְיָ תָּדִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְעַל דָּא, עֵת לֶאֱהֹב, דָּא אִיהוּ עֵת דְּאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לֶאֱהֹב. וְאִית עֵת אָחֳרָא, דְּאִיהוּ רָזָא דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לְמִשְׂנָא לֵיהּ, וְלָא יִתְמַשַּׁךְ לְבֵיהּ אֲבַתְרֵיהּ, וְעַל דָּא עֵת לִשְׂנֹא, וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב (ויקרא טז) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. (וְהָכָא) בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, הַהוּא עֵת רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא, מִתַּתְקְנָא בְּתִקּוּנָהָא, וּמִתְקַשְׁטָא בִּשְׁלִימוּתָא, כְּדְקָא יֵאוֹת. וּבְזִמְנָא

דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבַּטְלֵי מֵאוֹרַיְיתָא, כְּבֵיכוֹל הַהוּא עֵת, לָאו אִיהוּ בְּתִקוּנָהָא, וְלָא אִשְׁתְּכַחַת בִּשְׁלִימוּ, וְלָא בִּנְהוֹרָא וּכְדֵין עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ׳. מַאי לַעֲשׂוֹת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב) אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מַאי לַעֲשׂוֹת. דְּאִשְׁתָּאֲרוּ גּוּפֵי דְּשִׁידֵי, דְּאִתְקַדָּשׁ יוֹמָא, וְלָא אִתְעֲבִידוּ, וְאִשְׁתָּאֲרוּ לַעֲשׂוֹת, רוּחִין בְּלָא גּוּפֵי. אוּף הָכָא עֵת לַעֲשׂוֹת, אִשְׁתְּאַר בְּלָא תִּקוּנָא, וּבְלָא שְׁלִימוּ. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּהֵפְרוּ תּוֹרָתֵךְ, בְּגִין דְּאִתְבַּטְלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא. בְּגִין דְּהַהוּא עֵת, הָכִי קַיְימָא, אוֹ סַלְקָא, אוֹ נַחְתָּא, בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

אָתוּ רִבִּי יוֹסִי וְרִבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר (דף קנ״ו ע״א) רִבִּי יוֹסִי, וַדַּאי לֵית אַנְתְּ כְּדַאי, לְטַיְיעָא אֲבַתְרָן. זַכָּאָה אָרְחָא דָּא, דְּזָכֵינָן לְמִשְׁמַע דָּא, זַכָּאָה דָּרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ, דְּאַפִּילוּ בֵּינֵי טוּרַיָּא, חָכְמְתָא אִשְׁתְּכַחַת תַּמָּן. נָחֲתוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא, וְאָזְלוּ תְּלָתְהוֹן בְּאָרְחָא.

פָּתַח הַהוּא טַיְיעָא וְאָמַר (תהלים סט) וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ׳ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ, תָּנִינָן, אֵימָתַי אִקְרֵי עֵת רָצוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְּצִבּוּר קָא מְצַלָּאן. שַׁפִּיר אִיהוּ, וְהָכִי אִיהוּ וַדַּאי. דְּהָא כְּדֵין צִבּוּרָא מְסַדְּרֵי וּמְתַקְּנֵי תִּקוּנָא דְּהַאי עֵת, וּכְדֵין אִיהוּ עֵת רָצוֹן,

וְאִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתָּא, דְּכְתִיב אֱלֹהִים בְּרֹב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ דְּהָא כְּדֵין אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתָּא.

וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְיָ, הָא הָכָא רָזָא דְּיִחוּדָא.

וַאֲנִי: דָּא דָּוִד מַלְכָּא, (אמור צ"ה ע"ב) אֲתַר דְּאִקְרֵי גְּאוּלָה.

תְּפִלָּתִי: דָּא תְּפִלָּה. וְהָכָא אִיהוּ סְמִיכָא לִגְאוּלָה, דְּאִיהוּ חַד. כַּד אִיהוּ סָמִיךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, כְּדֵין אִיהוּ עֵת רָצוֹן. עֵת רָצוֹן: אוּף הָכִי, כְּלָלָא אִיהוּ כַּחֲדָא, עֵת חַד, רָצוֹן חַד, אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, וַהֲווּ חַד. וְדָוִד מַלְכָּא (ר"ה) בָּעָא לְיַחֲדָא בְּהַאי קְרָא, יְחוּדָא חֲדָא.

וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי אִתְמְנֵי הַאי קְרָא, בְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבָּת. יֵאוֹת אִיהוּ לְמֶהֱוֵי בְּשַׁבָּת בְּהַהוּא צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, וְלָא בְּצִלּוֹתָא דְּחוֹל, דְּוַדַּאי לָאו צְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבָּת כְּחוֹל. בְּגִין דְּהָא בְּחוֹל בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, (פ"ח ע"ב) תַּלְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא, וְלָאו אִיהוּ עֵת רָצוֹן. אֲבָל בְּשַׁבָּת, דְּכָל רוּגְזָא אִתְעֲדֵי, וְכוּלָּא אִתְכְּלִיל כַּחֲדָא, וְאַף עַל גַּב דְּדִינָא אִתְעַר, אִתְבַּסְמוּתָא אִיהוּ, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ קְרָא דְּיִחוּדָא, לְיַחֲדָא כָּל דַּרְגִּין, דְּכַד הֲווֹי יְחוּדָא, דִּינָא אִתְחַבָּר וְאִתְכְּלִיל בְּרַחֲמֵי, וְאִתְבַּסַּם כּוּלָּא, וּכְדֵין עֵת רָצוֹן כְּתִיב. עֵת רָצוֹן, כְּלִיל כּוּלָּא כַּחֲדָא. וְדִינָא אִתְבְּסָם בְּהַהוּא זִמְנָא, וַהֲווֹי חֲדָוָה בְּכוּלָּא.

מֹשֶׁה אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה

דְּשַׁבָּת, בְּשַׁעֲתָא דְּעֵת רָצוֹן אִשְׁתְּכַח. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא רַעֲוָא הֲוָה לְעֵילָּא, וְצַעֲרָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא נִנְעָלוּ תַּרְעִין בְּשַׁבָּת, מִשַּׁעֲתָא דְּמִנְחָה וּלְעֵילָּא. מַאן תַּרְעִין נִנְעָלוּ. תַּרְעִין דְּבֵי מִדְרָשָׁא, בְּגִין לְאַדְכָּרָא לְמֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימָנָא, דְּאוֹרַיְיתָא אִתְבַּטָּלָא בְּגִינֵיהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא, בֵּי מִדְרָשָׁא דְּמֹשֶׁה אִתְבְּטִיל, כָּל שֶׁכֵּן אַחֲרָנִין. מַאן חֲמֵי תַּרְעִין דְּבֵי מִדְרָשָׁא דְּמֹשֶׁה דְּנִנְעָלוּ, דְּלָא נִנְעָלוּ אַחֲרָנִין כֻּלְּהוּ. אוֹרַיְיתָא דְּמֹשֶׁה עַצִיבָא עָלֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, מַאן לָא עָצִיב. בְּגִין כָּךְ כָּל תַּרְעֵי דְּבֵי מִדְרָשֵׁי נִנְעָלוּ, וְאִצְטְרִיכוּ כֻּלָּא לְצַדָּקָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרַח שְׁבָחָא, וְהַיְינוּ (תהלים לו) צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל.

תְּלָתָא אינוּן דְּאִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא בְּהַאי זִמְנָא, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּמֹשֶׁה. חַד, מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא עִלָּאָה. וְחַד, יוֹסֵף צַדִּיקָא. וְחַד, דָּוִד מַלְכָּא. בְּגִינֵי כַּךְ, תְּלַת צַדּוּקֵי דִּינֵי הָכָא, חַד אִיהוּ דְּיוֹסֵף זַכָּאָה, קָדִים לְכָל הָנֵי, וְדָא אִיהוּ צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגוֹ׳, דָּא יוֹסֵף, דְּאִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי כְּהַרְרֵי אֵל, כְּכֻלְּהוּ טוּרִין עִלָּאִין. וְחַד מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (תהלים עא) וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְּדוֹלוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לְכָל סִטְרִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְחַד אִיהוּ

דָּוִד מַלְכָּא, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (תהלים קיט) צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת, לְעוֹלָם: דָּא דָּוִד מַלְכָּא.

כְּדֵין אִתְכְּנִישׁ כֹּלָּא בְּהַאי זִמְנָא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְעַל דָּא בְּהַאי זִמְנָא נִנְעָלוּ תַּרְעֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְנִנְעָלוּ תַּרְעֵי דְּכָל עָלְמָא, בְּהַאי זִמְנָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּמִית יוֹסֵף צַדִּיקָא, יָבְשׁוּ מְקוֹרִין וּמַבּוּעִין, וְכֻלְּהוּ שְׁבָטִין נָפְלוּ בְּגָלוּתָא, פָּתְחוּ עִלָּאֵי וְאָמְרוּ, צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגוֹ׳.

בְּשַׁעֲתָא דְּמִית מֹשֶׁה, אִתְחַשָּׁךְ שִׁמְשָׁא בְּטִיהֲרָא, וְאַנְעָלַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, נְהוֹרָהָא דְּאַסְפָּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּמִית דָּוִד מַלְכָּא, כְּנִישַׁת סִיהֲרָא נְהוֹרָהָא (דף קנ"ו ע"ב) וְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה כְּנִישַׁת נְהוֹרָהָא. וּמֵהַהוּא זִמְנָא אִתְגְּנִיזוּ נְהוֹרִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאַסְגִּיאוּ מַחֲלוֹקֶת עַל מִשְׁנָה, וְחַכִּימַיָּא בְּמַחְלוֹקֶת, וְכֻלְּהוּ תַּקִּיפֵי לְבָא בְּעִרְבּוּבְיָא. וְעַל דָּא, חֲדָוָה דְּאוֹרַיְיתָא לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּכָל דָּרִין דְּעָלְמָא.

וּמָה אִינּוּן חוֹמְרֵי דְּתַעֲנִיּוֹת דְּגָזְרוּ רַבָּנָן, כַּד מִית פְּלוֹנִי, גָּזְרוּ תַּעֲנִית. כַּד הֲוָה כַּךְ, גָּזְרוּ כַּךְ. (ס"א דְּא דַּהֲוָה) וְכַד הֲוָה כְּנִישׁוּ יַתִּיר דְּחֶדְוָה דְּתוֹרָה דִּבְכְתָב וְתוֹרָה דִּבְעַל פֶּה, בְּהַהוּא זִמְנָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּאִצְטְרִיךְ לְמִנְעַל תַּרְעֵי דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַהוּא זִמְנָא.

וּבְגִין כָּךְ אַמְרִינָן הָנֵי צַדּוּקֵי דִּינָא, כְּמָה דְּאִתְמַר. חֲדוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא, וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ כְּמִלְקַדְמִין, אָמְרוּ זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּהַאי אָרְחָא.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר. (קהלת ז) הַחָכְמָה תָּעוֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר. הַחָכְמָה תָּעוֹז לֶחָכָם, דָּא מֹשֶׁה, כַּד סָלִיק לְטוּרָא דְּסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא, אִזְדַּעֲזָעוּ כָּל אִינּוּן רְקִיעִין, וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, וְאָמְרוּ קָמֵיהּ, מָאֲרֵיהּ דְּעָלְמָא, וּמַה כָּל טוּבָא, וְכָל חֶדְוָה דִּילָן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַת בָּעֵי לְנַחְתָּא לָהּ בְּאַרְעָא. אִתְכְּנִישׁוּ עַל מֹשֶׁה לְאוֹקְדֵיהּ בְּנוּרָא, אִתְתָּקַף מֹשֶׁה וְכוּ׳, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ לְמֹשֶׁה וְכוּלֵי.

אֲבָל הַחָכְמָה תָּעוֹז לֶחָכָם, כָּל מַאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּדַּל בָּהּ לִשְׁמָהּ, אִתְתָּקַף בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ תְּקֵפָא וְחֵילָא, לְאַגָּנָא עָלֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ. וְהַהוּא תְּקֵפָא וְחֵילָא מֵאָן אַתָּר אִתְתָּקַף. הָדָר וְאָמַר, מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים. אִינּוּן (מ״ט ע״א) עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּכְתִיבִין בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן שַׁלִּיטִין עִלָּאִין, דְּבַר נָשׁ אִתְתָּקַף בְּהוּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי כָּל רָזִין דְּעָלְמָא, וְכָל פִּקּוּדִין, וְכָל חָכְמְתָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, בְּהוּ תַּלְיָא, וּבְהוּ אִתְכְּלִיל כֹּלָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ

בְּאוֹרַיְיתָא. זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי מִתְתַּקַּף בְּתִקְפָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

עֲשָׂרָה שַׁלְיטִין, עֶשֶׂר זִינֵי חָכְמְתָא אִינּוּן בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּעֶשֶׂר שְׁמָהָן גְּלִיפָן, וְאִתְכְּלִילוּ בְּשִׁמָא חַד, דְּעֶשְׂרִין וּתְרִין אַתְוָון גְּלִיפִין, רָזִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּאִינּוּן זִיהֲרִין, דְּלָא שַׁלְטָא עֵינָא לְמֵחֱמֵי, וַאֲפִילּוּ בְּסָכְלְתָנוּ לְמִנְדַּע, וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהַהוּא עִדּוּנָא, וְכִסּוּפָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲסִין לוֹן לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

פָּתוֹרָא דְּבַר נָשׁ, מְזַכֵּי לֵיהּ לְמֵיכַל עַל פָּתוֹרָא אָחֳרָא, בְּעִדּוּנָא דְּהַהוּא עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל ב ט) כִּי עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל. וְדָוִד מַלְכָּא הֲוָה אָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי, וְדָא אִיהוּ אִתְסַדְּרוּתָא דְּפָתוֹרָא בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ עִדּוּנָא וְכִסּוּפָא, דִּנְשִׁמְתָא אִתְהֲנֵי בֵּהּ, בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְכִי פָּתוֹרָא אִית לוֹן לִנְשִׁמָתִין בְּהַהוּא עָלְמָא. אִין. דְּהָא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּעִדּוּנָא, אַכְלֵי בְּהַהוּא עָלְמָא, כְּגַוְונָא דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַכְלֵי. וְכִי מַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַכְלֵי. אִין. כְּגַוְונָא דְּיִהוֹן אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבְּרָא. וְהַהוּא מְזוֹנָא, רָזָא אִיהוּ לְטַלָּא, דְּנָגִיד וְאִתְמְשָׁךְ מֵעֵילָּא, מֵרָזָא

דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִיהוּ מְזוֹנָא דִּנְהִירוּ מְשַׁח רְבוּת קֻדְשָׁא, וְנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא אִתְּזָנוּ מִתַּמָּן בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאִתְהֲנוּן תַּמָּן. דְּהָא תַּמָּן נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, מִתְלַבְּשָׁן בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא.

וּבְשַׁבָּתֵי וּבְזִמְנֵי, מִתְפַּשְׁטָאן, וְסַלְקִין לְמֵחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמָאֲרֵיהוֹן, וּלְאִתְעַדְּנָא בְּעִדּוּנָא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת, דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כׇּל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוות לְפָנַי אָמַר יְיָ׳. וְכִי כׇּל בָּשָׂר יֵיתֵי, לָאו הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, אֶלָּא כׇּל רוּחַ אוֹ כׇּל נְשָׁמָה, מַהוּ כׇּל בָּשָׂר.

אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, כְּגַוְונָא דִּיקָרָא דְּכָבוֹד עִלָּאָה לְעֵילָּא. הַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ, וְנִשְׁמָתָא לַנְּשָׁמָה, (דף קנ"ז ע"א) עַד דְּמָטֵי לְחַד אֲתָר לְתַתָּא דְּאִקְרֵי גּוּף, וּבְהַאי עָיֵיל חַד רוּחַ דְּמִקּוֹרָא דְּחַיִּים, דְּאִקְרֵי כֹּל, בְּדָא אִיהוּ כָּל טוּבָא, וְכָל מְזוֹנָא, וְכָל סִפּוּקָא, דְּהַהוּא גּוּף.

וְרָזָא דָּא, (קהלת ה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא (ס"א מַאי בְּכָל הִיא) הַאי כָּל אִיהוּ רוּחַ לְהַהוּא גּוּף. כְּגַוְונָא דָּא בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, אִיהוּ גּוּף, וְרוּחַ דְּשַׁלְטָא בֵּיהּ, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא רוּחַ עִלָּאָה, (ס"א דְּשַׁלְטָא עַל גּוּפָא דְּאִקְרֵי כֹּל) דְּאִקְרֵי כֹּל, דְּשָׁלַט עַל גּוּפָא לְעֵילָּא, וְדָא הוּא דְּאִקְרֵי כָּל בָּשָׂר, וְעַל דָּא כְּתִיב,

יָבֹא כָּל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹות לְפָנַי אָמַר יְיָ. עַל הַהוּא עִדּוּנָא כְּתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

חֲדוּ חַבְרַיָּיא בְּאָרְחָא. כַּד מָטוּ לְגוֹ טוּרָא חַד אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְהַהוּא טַיָּיעָא, מָה שְׁמֶךָ. אָמַר לֵיהּ חָנָן. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחַנֶּנְךָ, וְיִשְׁמַע לְקוֹלֶךָ בְּשַׁעֲתָא דְּתִצְטְרִיךְ לֵיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי הָא נָטֵי שְׁמָשָׁא, וְהָכִי בָּתַר טוּרָא דָּא, אִית כְּפַר חַד עַל שְׁמָךְ, דְּאִקְרֵי כְּפַר חָנָן, נָבִית תַּמָּן בְּגִין יְקָרָא דְּשְׁמָךְ. כַּד מָטוּ לְהָתָם, עָאלוּ לְבֵית אוּשְׁפִּיזַיְיהוּ, וְסִדְרוּ קָמַיְיהוּ פָּתוֹרָא, בְּכַמָּה זִינִין לְמֵיכַל. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי פָּתוֹרָא דָּא, כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִית לָן לְסַלְקָא הַאי פָּתוֹרָא, וּלְאַעְטָרָא לֵיהּ בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רִבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִינָן, לְבַר מֵאַרְעָא מְנָלָן. דְּהָא בְּגַוְונָא דָּא לָא אִצְטְרִיךְ. אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, פָּלִיג אַרְעָא, יְשׁוּבָא אִיהוּ לְסִטַר חַד, וְחַרְבָּא אִיהוּ לְסִטַר אָחֳרָא. פָּלִיג יְשׁוּבָא, וְאַסְחַר עָלְמָא סַחֲרָנֵיהּ דִּנְקוּדָה חֲדָא. וּמַאן אִיהוּ, דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא, אַרְעָא קַדִּישָׁא אֶמְצָעִיתָא דְּעָלְמָא. וּבְאֶמְצָעִיתָא דְּאַרְעָא

קַדִּישָׁא, אִיהוּ יְרוּשָׁלַם. אֶמְצָעִיתָא דִּירוּשָׁלַם אִיהוּ בֵּית קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים, וְכָל טִיבוּ וְכָל מְזוֹנָא דְּכָל יִשּׁוּבָא, תַּמָּן נָחִית מִלְעֵילָא. וְלֵית לְךָ אֲתָר בְּכָל יִשּׁוּבָא דְּלָא אִתְזַן מִתַּמָּן.

פָּלִיג חַרְבָּא. וְלָא אִשְׁתְּכַח חַרְבָּא תַּקִּיפָא בְּכָל עָלְמָא, בַּר הַהוּא מִדְבָּר, דְּתַבְרוּ (קפ"ד) חֵילֵיהּ וְתָקְפֵיהּ יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ח') הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. בְּהַהוּא מִדְבָּרָא, שַׁלְטָא סִטְרָא אָחֳרָא, וּבָעַל כָּרְחֵיהּ אַזְלוּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהּ, וְתָבְרוּ חֵילֵיהּ, אַרְבְּעִין שְׁנִין. וְאִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ זַכָּאִין בְּאִינּוּן אַרְבְּעִין שְׁנִין, הֲוָה מִתְעַבְּרָא הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא מֵעָלְמָא, וּמִדְקָא אַרְגִּיזוּ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אִינּוּן זִמְנִין, אִתְתַּקַּף הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא, וְנָפְלוּ כֻּלְּהוּ תַּמָּן תְּחוֹת רְשׁוּתֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא, וְהָא מֹשֶׁה דְּסָלִיק עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, הֵיךְ מִית תַּמָּן. לָאו הָכִי, דְּהָא מֹשֶׁה מֵהֵימָנָא לָא הֲוָה בְּרְשׁוּתֵיהּ, אֶלָּא בְּהַר הָעֲבָרִים. מַאי הָעֲבָרִים. פְּלוּגְתָּא. דְּאִתְפְּלָגוּ עֲלֵיהּ שַׁלִּיטִין עִלָּאִין דִּלְעֵילָּא, וְלָא אִתְמְסָר בִּידָא דְּמֵמָנָא וְשַׁלִּיטָא אָחֳרָא, וְאִשְׁתְּאַר הָכִי, עַד דְּאָתָא מֹשֶׁה עַבְדָּא מֵהֵימָנָא, וְשָׁלִיט עֲלֵיהּ, וְאִתְקְבַר תַּמָּן, וְלָא אִתְעַסָּק בֵּיהּ בִּקְבוּרָתֵיהּ, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִיב, (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ בַּגַּי.

וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ, מַאן. הַהוּא דִּכְתִּיב בֵּיהּ בְּאַרַח סָתִים, (שמות כד) **וְאֶל** (וירא ק"ג ע"ב) **מֹשֶׁה אָמַר, וְלָא כְּתִיב מַאן אִיהוּ. וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וְלָא כְּתִיב מַאן אִיהוּ. אוּף הָכָא וַיִּקְבּוֹר אוֹתוֹ, וְלָא כְּתִיב מַאן אִיהוּ, אֶלָּא וַדַּאי הַאי אַתָּר יְדִיעָא אִיהוּ לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא. וְעַל דָּא, בְּהַהוּא טוּרָא לָא שַׁלִּיט עָלַיְהּ, בַּר מֹשֶׁה בִּלְחוֹדוֹי, וְאִיהוּ אִתְקְבַר תַּמָּן. וּבְגִין לְמִנְדַּע לְכָל דָּרִין אַחֲרָנִין דְּעָלְמָא, דְּאִינּוּן מִתֵּי מִדְבָּר יְקוּמוּן, הַהוּא רַעְיָא דְּלְהוֹן אַשְׁרֵי לֵיהּ בְּגַוְוייהוּ, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ בְּאִתְעָרוּתָא דְּקִיּוּמָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.**

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי דְּהַהוּא מַדְבְּרָא אִיהוּ תְּקֵפָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, הֵיךְ פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל הַהוּא שָׂעִיר, לְשַׁדְּרָא לֵיהּ לְטוּרָא אָחֳרָא, דְּאִקְרֵי עֲזָאזֵל, הָוָה לוֹן (דף קנ"ז ע"ב) **לְשַׁדְּרָא לֵיהּ לְהַהוּא טוּרָא דְּאַזְלֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא בֵּיהּ. אֶלָּא, כֵּיוָן דְּהָא אָזְלוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִין שְׁנִין, הָא אִתְבַּר תְּקֵפֵיהּ. וְתֻקְפֵּיהּ אִתְתָּקַף בַּאֲתַר דְּלָא עָבַר בֵּיהּ גְּבָר תַּמָּן לְעָלְמִין, וּבְהַהוּא טוּרָא, הָא הָוָה דְּיוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל תַּמָּן אַרְבְּעִין שְׁנִין.**

אֲבָל בְּהַאי שָׂעִיר, הַהוּא אֲתַר אִיהוּ טְנָרָא תַּקִּיפָא עִלָּאָה, וּתְחוֹת עָמְקָא דְּהַהוּא טְנָרָא, דְּבַר נָשׁ לָא (ס"א לָא יָכִיל לְמֵיעַל תַּמָּן) **עָיִיל תַּמָּן אִיהוּ שַׁלִּיט יַתִּיר לְמֵיכַל טַרְפֵּיהּ, בְּגִין דְּיִתְעַבָּר מֵעַלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא יִשְׁתַּכַּח בְּהוּ מְקַטְרְגָא עָלַיְיהוּ בִּישׁוּבָא.**

שׁוּלְטָנוּתֵיהּ דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, גּוֹ אֶמְצָעִיתָא דִּנְקוּדָה
דְּכָל (עלמא) אַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּבֵי קֻדְשָׁא
הַקָּדָשִׁים. וְאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לָאו אִיהוּ בְּקִיּוּמָא,
בִּזְכוּתֵיהּ כָּל עָלְמָא אִתְזַן, וּמְזוֹנָא וְסִפּוּקָא מִתַּמָּן נָפְקָא
לְכֹלָּא, בְּכָל אֲתָר סִטְרָא דִּישׁוּבָא. וּבְגִין כַּךְ, אַף עַל גַּב
דְּיִשְׂרָאֵל הַשְׁתָּא לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, עִם כָּל דָּא
מֵחֵילָא וּזְכוּתָא דְּאַרְעָא, אִשְׁתְּכַח מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא לְכָל
עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ח) וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ עַל
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וַדַּאי,
דְּהָא בְּגִינָהּ מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא.
מַאן דְּאִתְעַדַּן עַל פָּתוֹרֵיהּ וּמִתְעַנַּג בְּאִינּוּן מֵיכְלִין, אִית
לֵיהּ לְאַדְכָּרָא וּלְדַאֲגָא עַל קְדוּשָּׁה דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא,
וְעַל הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא דְּקָא אִתְחֲרִיב. וּבְגִין דַּהוּא עֲצִיבוּ
דְּאִיהוּ קָא מִתְעַצַּב עַל פָּתוֹרֵיהּ, בְּהַהוּא חֶדְוָה וּמִשְׁתְּיָא
דְּתַמָּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עָלֵיהּ כְּאִלּוּ בְּנָה בֵּיתֵיהּ,
וּבָנָה כָּל אִינּוּן חַרְבֵי דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.
כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, לָא חֲוֵי אֶלָּא בִּתְלָתָא. בְּגִין דְּהָא מְזוֹנָא
דִּתְלַת אֲבָהָן קָא מִתְבָּרְכָא, וְעַל דָּא לָא אִצְטְרִיךְ
כּוֹס אֶלָּא בִּתְלָתָא. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ
בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וּלְקַבְּלָא לֵיהּ בֵּין תַּרְוַוייהוּ, בְּגִין
דְּאִתְיְהִיב בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּלְבָתַר יִשְׁתְּבִיק לֵיהּ
בִּימִינָא, דְּהָא מִתַּמָּן אִתְבָּרְכָא.

עֲשָׂרָה דִּבְרִים נֶאֱמְרוּ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ כַּדְקָא
יָאוֹת, בְּגִין דְּתִקּוּנֵי דְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה עֲשָׂרָה
אִינּוּן, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ
לְאַשְׁגָּחָא בֵּיהּ בְּעֵינָא, בְּגִין דִּכְתִיב, (דברים יא) עֵינֵי יְיָ
אֱלֹהֶיךָ בָּהּ, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְנַשֵּׁי מֵעֵינָא, אֶלָּא
לְאַשְׁגָּחָא בֵּיהּ.

כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אִתְבָּרַךְ בְּהַהוּא בִּרְכְתָא, דְּקָא מְבָרֵךְ בַּר
נָשׁ עָלֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין (כף) דְּאִיהוּ רָזָא
דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאִצְטְרִיךְ לְנַטָּרָא לֵיהּ בִּנְטִירוּ עִלָּאָה,
כְּמַאן דְּאִיהוּ חַשִּׁיבוּתָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא בְּגִינֵיהּ, אִתְבָּרַךְ
פָּתוֹרֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דִּבְרְכָתָא מְזוֹנָא, דְּהַהוּא בַּר נָשׁ מְבָרֵךְ.
פָּתוֹרֵיהּ אִצְטְרִיךְ דְּלָא יְהֵא בְּרֵיקָנָיָא, דְּהָא לֵית בִּרְכְתָא
מִשְׁתַּכְחָא עַל פָּתוֹרָא רֵיקָנָיָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ,
דִּכְתִיב, (מלכים ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָכִי בַּבָּיִת וגו'. וְעַל
דָּא פָּתוֹרָא לָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה בְּרֵיקָנָיָא, דְּהָא
בִּרְכָאן עִלָּאִין לָא שַׁרְיָין, אֶלָּא בַּאֲתָר שְׁלִים. וְרָזָא דָּא
(שמות לא) וּבְלֵב כָּל חֲכַם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה, וּכְתִיב (דניאל ב) יָהֵב
חָכְמְתָא לְחַכִּימִין. וְעַל רָזָא דְּנָא שֻׁלְחָן דִּלֶחֶם הַפָּנִים,
דִּכְתִיב, (שמות כה) וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד.

רעיא מהימנא

תַּנָּאִין וְאָמוֹרָאִין אִתְכְּנָשׁוּ כֻּלְּכוּ, דְּהָא קָא מָטוּ שַׁעֲתָא,

לְתַקְנָא בֵּיהּ מָאנֵי מַלְכָּא, (ס״א לְאַזְהָרָא וּלְאִתְתַּקְנָא) לְאַנְהָרָא לְאִתְתַּקְנָא קְמֵיהּ, דְּאִינּוּן: מַשְׁכְּנָא, מְנַרְתָּא, פָּתוֹרָא, מַדְבְּחָא, כִּיּוֹר, וְכַנּוֹ, אֲרוֹן, וְכַפּוֹרֶת, וּכְרוּבִים, וְכֹלָּא בְּשֶׁקֶל. וּבְגִין דָּא מָנֵי לְיִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְּנוּ.

קָם תָּנָא חֲדָא וְאָמַר, (וַדַּאי) רַעְיָא מְהֵימָנָא וַדַּאי הָכִי הוּא, וְלָךְ מָנֵי לְמֶעְבַּד כֻּלְּהוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְעָשִׂיתָ מְנוֹרָה. וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן. וְהָכִי בְּכֹלָּא, וּרְאֵה וַעֲשֵׂה, וּמִכֹּלָּא לָא אִתְקְשֵׁי לְךָ לְמֶעְבַּד, אֶלָּא תְּלַת מִלִּין דִּרְשִׁימִין בְּאַתְוָון דִּשְׁמָךְ, מְ״נוֹרָה, שְׁ״קָלִים, הַ״חֹדֶשׁ. אֲמַאי אִתְקְשֵׁי לָךְ.

אֲמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, אַתּוּן מְפִיקִין (דף קנ״ח ע״א) קוּשְׁיָא דָּא דְּאִתְקְשֵׁי לִי, מִן מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה. וַדַּאי מָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מָאנָא לְשַׁמְּשָׁא לְבַעְלָהּ, אִיהִי מְנַרְתָּא דִּילֵיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, דְּאִינּוּן: הַגְּדוּלָה, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתִּפְאֶרֶת, וְהַנֶּצַח, וְהַהוֹד, יְסוֹד, וּמַלְכוּת. שֶׁבַע כְּלִילָא. מִשֶּׁבַע דַּרְגִּין אִלֵּין, שְׁלֹשֶׁת קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּה הָאֶחָד, גּוּפָא וּתְרֵין דְּרוֹעֵי דְּמַלְכָּא. אִיהוּ נֵר מִצְוָה, לְאַנְהָרָא בְּהוֹן. וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּה הַשֵּׁנִי, אִינּוּן תְּרֵין שׁוֹקִין, וּבְרִית. וְאִיהוּ נֵר מַעֲרָבִית, לְאַנְהָרָא בְּהוֹן. מְנַרְתָּא דְּמַלְכָּא אִתְקְרִיאַת, וְאִיהִי נֵר לְאַנְהָרָא בֵּיהּ נֵר

מִצְוָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים יט) מִצְוַת יְיָ׳ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם. וּמַאן רֵישָׁא דְּמְנַרְתָּא, בִּינָה ה׳ עִלָּאָה, דְּאִית לָהּ תְּלַת קָנִין, בְּדִיּוּקְנָא דָּא ה׳, תְּלַת וָוִי"ן, דְּאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן. ה׳ תַּנְיָנָא, ג׳ קָנִים תִּנְיָינִין בְּדִיּוּקְנָא דָּא ה׳, (ס"א תְּלַת וָוִין) דְּאִינּוּן נֶצַח הוֹד יְסוֹד. ו׳ מְנַרְתָּא דְּאֶמְצָעִיתָא בֵּן יָ"ה. עַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי בִּינָה. אִיהוּ כְּלִיל ו׳ קָנִין לְתַתָּא, בְּחוּשְׁבָּן ו׳, בְּוֹ׳ קָנִין דִּילֵיהּ.

י׳ (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, תָּגָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּצוּרַת ז׳ מִסְטָרָא דְּעִלְמָא דְּאָתֵי, לָאו אִיהִי מָאנָא לְגַבֵּיהּ, וְלָאו מְשַׁמְּשָׁא לְגַבֵּיהּ, אֶלָּא עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ. אֲבָל בְּעָלְמָא דֵּין, אִיהִי כְּגַוְונָא דָּא, הוה"י אִיהוּ מָאנָא תְּחוֹתֵיהּ, שְׁמוּשָׁא דִּילֵיהּ, בְּכָל סְפִירָה דִּילֵיהּ, בְּכָל אֵבֶר דִּילֵיהּ, בְּכָל מְדָה דִּילֵיהּ.

וּבְגִין דָּא, י׳ דָּא, לְזִמְנִין אִיהִי תְּחוֹתוֹהִי, לְזִמְנִין עַל רֵישֵׁיהּ, לְזִמְנִין בְּאֶמְצָעִיתָא. עַל רֵישֵׁיהּ יְהוָ"ה (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְדָא (ויקרא כד) לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד, דְּאִיהוּ י׳ עַל הו"ה מִסְטָרָא דְּמְנַרְתָּא. בְּאֶמְצָעִיתָא, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות ל) זֶה יִתְּנוּ, כְּגַוְונָא דָּא הוי"ה. בְּסוֹפָא, בְּמַשְׁכְּנָא, כְּגַוְונָא דָּא הוה"י, חָמֵשׁ אַמּוֹת אֹרֶךְ, מִסְטָרָא דְּה׳ עִלָּאָה, וְה׳ אַמּוֹת רֹחַב, מִסְטָרָא דְּה׳ תַּתָּאָה. וְאַמָּה: ו׳. וַחֲצִי הָאַמָּה: י׳. וְכֹלָּא אִתְרְמִיז בְּאָת ו׳.

וְדָא אִיהוּ רָזָא, (ישעיה מד) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים דְּאִתְרְמִיז בְּהַאי שְׁמָא, יו״ד הֵ״י וָי״ו הֵ״י וְכָל שֵׁם דְּשַׁלִּיט ה׳ עַל י׳ נוּקְבָא אִיהוּ, מִסִּטְרָא דְּשְׁמָאלָא. וְאַף עַל גַּב דְּמִסְטְרָא דְּאָת י׳ אִיהִי בְּרִישָׁא, בָּתַר דְּבְתְרִין הֵהי״ן אִיהִי בְּסוֹפָא, כְּגַוְונָא דָּא הֵ״י הֵ״י, אִתְּדָן לְרוֹב, וְנוּקְבָא אִיהִי. אֶלָּא י׳ עַל ה׳ (נ״א ו׳) תָּגָא, תְּחוֹת ה׳, שְׁמוּשׁ. כָּל שֶׁכֵּן תְּחוֹת ו׳.

וּבְגִין דְּלָא עֲבִידָנָא קְצוּץ וּפְרוּד בְּיִחוּדָא דִּלְעֵילָּא, דְּכֹלָּא יִחוּדָא חַד, נְתְקַשֶּׁה לִי לְמֶעְבַּד. (אוֹ תָּגָא, אוֹ אֶמְצָעִי, אוֹ שְׁמוּשָׁא) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיָדַע כָּל מַחֲשַׁבְתִּין, אָמַר, בָּתַר דְּדָא לְטוֹב אִתְכַּוָּון, דְּלָא לְמֶעְבַּד קְצוּץ וּפְרוּד, (שמות כה) תֵּ״יעָשֶׂה הַמְנ״וֹרָה, תֵּיעָשֶׂה מֵעַצְמָהּ כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא, תֵּיעָשֶׂה מֵעַצְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּלָא פְּרוּדָא. שְׁאַר מָאנִין דִּבְהוֹן אִיהִי שְׁכִינְתָּא שְׁמוּשׁ, (שמות לז) וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל.

וּבְכָל אָתָר דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי עֲטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כַּד נְטִילַת מִן בִּינָה, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, וַדַּאי לֵית יְדִיעָה לְבַר נָשׁ. בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא בְּכָל מִדּוֹת דִּילֵיהּ, עַד דְּיֵעוּל בְּהַאי תַּרְעָא, דְּאִתְמַר עָלָהּ (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ׳.

בְּאוֹת ל׳, דְּאִיהִי יי (ייי), אִיהִי כְּלִילָא מִכָּל סְפִירָה, וּמִכָּל

אַתְוָון דִּשְׁמָהָן, מְפוֹרָשִׁים וְנִסְתָּרִים. אִיהִי נְקוּדָה בְּכָל אָת וְאָת, שְׁמוּשָׁא תְּחוֹת בַּעְלָהּ. וְאִיהִי עַטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, מִסְטָרָא דִּילָהּ דְּטַעֲמֵי. כְּגוֹן סֶגוֹל נְקוּדָה תְּחוֹת יַרְכֵי מַלְכָּא, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. וְאִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא, עִמֵּיהּ, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, בְּשׁוּרֶק. וְאִיהִי עַטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, מִסְטָרָא דְּסֶגוֹלְתָּא.

זַרְקָא מַקַּף, שׁוֹפָר הוֹלֵךְ, סֶגוֹלְתָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהִי כֶּתֶר עַל רֵישָׁא דְּמַלְכָּא, כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ. אִיהִי יְדִיעַת הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, בַּמּוּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרוֹשׁ וּבְמִכּוּסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר. דְּבָהּ אִשְׁתְּמוֹדָע, דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן לְעֵילָּא בְּתָגָא, דְּהַיְינוּ סֶגוֹלְתָּא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסֶגוֹל. וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרֶק. וְכֻלָּא בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדָע. (לְתַתָּא)

מַאן דְּאִתְדַּבָּק בָּהּ לְתַתָּא, אִיהִי מְסַלְקָא לֵיהּ לְעֵילָּא. וּמַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּלְקָא עָלָהּ לְאַדְבְּקָא לְעֵילָּא מִינָּהּ, אִיהִי מַשְׁפִּילָתוֹ לְתַתָּא מִינָּהּ, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בָּהּ. וּבְגִין דְּיַעֲקֹב אִשְׁתְּמוֹדָע בָּהּ, אוֹלִיף (דף קנ"ח ע"ב) לָהּ לְבָנוֹי, וּמָנֵי דְּלָא יְבַקְּשׁוּן לְסַלְקָא לְדַרְגָּא לְעֵילָּא מִינָּהּ, דְּאִיהִי כֻּלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא וְאֶמְצָעִיתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם.

נָבִיא דְּהַוָּה אִשְׁתְּמוֹדַע בָּהּ, צָוַוח וְאָמַר לְמָארֵי תּוֹרָה

חֲכָמִים בְּאוֹרַיְיתָא, וַעֲתִירִין בָּהּ, וּשְׁמֵחִים בְּחֶלְקָם. צָוַוח לְגַבַּייהוּ וְאָמַר, (ירמיה ט) כֹּה אָמַר יְיָ׳ אַל יִתְהַלֵּל וְגוֹ׳, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי. דָּוִד דְּהַוָּה יָדַע בָּהּ אָמַר, (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה וְגוֹ׳, בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה חָזָא גְּלוּתָא אָרִיךְ, וְסָמָאֵל (נ״א אָתָא) וְנָחַשׁ וְכָל מְמָנָן דְּשִׁבְעִין אוּמִין בִּרְבוֹ רִבְוֹון, דְּנַחְתֵּי עַל יִשְׂרָאֵל, וְחָזָא הַאי קְרָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹ׳, אָמַר נָבִיא (איכה ג) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל. וַאֲשֶׁר לֹא שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת, עָלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים צב) וּכְסִיל לָא יָבִין אֶת זֹאת. (דברים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְיָ׳ קוֹל יְהוּדָה, בְּגִין דְּנָטִיר מַאי דְּמָנֵי לֵיהּ אֲבוּי זָכָה לְמַלְכוּ. וְדָוִד בְּגִינָהּ אִסְתַּלָּק לְמַלְכוּ, דְּטָרַח כָּל יוֹמוֹי עָלָהּ.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, עָלָהּ אִתְּמַר, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה וְגוֹ׳. בָּהּ אַזְהַרְתְּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּשָׁעַת מִיתָתֵךְ. בָּהּ בֵּרַכְתְּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לג) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה וְגוֹ׳, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא מָארֵי מַתְנִיתִין, דִּכְתִיב, (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וְאָמְרוּ עָלָהּ מַאי כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, אֶלָּא אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּימֶת, אֶלָּא בְּמִי שֶׁמְּמִית עַצְמוֹ עָלֶיהָ, וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עוֹנִי, דְּעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת.

דְּאִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד. מִסִּטְרָא דְּעָשִׁיר עוֹלֶה וַדַּאי, דְּאִסְתַּלָּק עֲלֵיהּ. דְּכָל עַתִּירִין, כָּל טִיבוּ דְּעַבְדִין, כֻּלְּהוֹן (ס"א רוּבָּא דִּלְהוֹן) לְזַכָּאָה לְהוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְתַמָּן אִיהִי תָּגָא עַל רֵישַׁיְיהוּ. בֵּינוֹנִי, דְּפָלַח לְמִזְכֵּי בִּתְרִין עָלְמִין, אִיהוּ מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל עִמֵּיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּגוֹן מַצָּה דְּאִתְפְּלִיג, חֲצָיָהּ תַּחַת הַמַּפָּה לַאֲפִיקוֹמָן בָּתַר סְעוּדָה. וְחֲצָיָה לְמִצְוָה קֹדֶם סְעוּדָה. וּמִסִּטְרָא דָּא נֶאֱמַר בְּאֶסְתֵּר, (אסתר ה) מַה שְׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ.

אֲבָל מַאן דְּאִיהוּ עָנִי, דְּמֵמִית גַּרְמֵיהּ בְּגִינָהּ, כְּגַוְונָא דְּילָךְ רַעְיָא מְהֵימָנָא, אִיהוּ קָרְבָּן יוֹרֵד תְּחוֹתָךְ, וַאֲמַאי. בְּגִין דְּמַאן דְּאַשְׁפִּיל גַּרְמֵיהּ בְּגִין שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ נָחִית עֲלֵיהּ, וְהַאי הוּא דְּאָמַר דָּוִד, (תהלים קלח) כִּי רָם יְיָ וְשָׁפָל יִרְאֶה. וְהַנָּבִיא אָמַר, (ישעיה נז) כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגוֹ' וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. דְּאַף עַל גַּב דַּאֲנָא מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכּוֹן, בְּגִין הַהוּא דְּאִתְעֲבִיד דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ בְּגִין שְׁכִינָתִי, לְסַלְקָא לָהּ מִשִּׁפְלוּת דְּילָהּ עַטָּרָא לְרֵישֵׁיהּ, אֲנָא נָחִית לְדַיְירָא עִמֵּיהּ. וּבָתַר דְּבַעְלָהּ דִּשְׁכִינְתָּא נָחִית עַל בַּר נָשׁ, אִיהִי נְחִיתַת מֵעַל רֵישֵׁיהּ, וְיָהִיבַת אַתְרָא דְּרֵישָׁא לְבַעְלָהּ, וּנְחִיתַת לְרַגְלוֹי דְּמַלְכָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי.

דְּמִיּוֹמָא דְּיָרִית בַּר נָשׁ נִשְׁמְתָא, כְּלִילָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, מֵהַהִיא שַׁעֲתָא (צ״א ע״א) אִתְקְרֵי בֵּן. אָמַר חַד תָּנָא, וְכִי מֵהַהוּא יוֹמָא דְּיָרִית בַּר נָשׁ נִשְׁמְתָא, כְּלִילָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, יִתְקְרֵי בְּרֵיהּ מִנָּא לָן. מֵהַאי קְרָא דְּאָמַר דָּוִד בְּסֵפֶר תְּהִלִּים, (תהלים ב) אֲסַפְּרָה אֶל חֹק יְיָ׳ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ.

אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימָנָא, מַאי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. אֶלָּא בְּגִינָךְ אָמַר דָּוִד בְּרוּחַ קֻדְשָׁא, אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (דברים לד) וְלָא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. אַנְתְּ קַיְימָת בִּשְׁכִינְתָּא וְאָהֲבְתְּ אֶת יְיָ׳ אֱלָהֵיךְ בְּכָל לְבָבְךְ, דְּהַיְינוּ גּוּפָא. וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, דְּהַיְינוּ נִשְׁמְתָא. דַּחֲמֵשׁ שְׁמָהָן אִית לָהּ: נְשָׁמָה. רוּחַ. נֶפֶשׁ. חַיָּה. יְחִידָה. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, בְּכָל מָמוֹנָא דִּילָךְ.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא יָזוּז מִינָךְ בְּכָל אִלֵּין. אַנְתְּ חַשָּׁבְתְּ, דְּאַפִּילּוּ הַווֹ כָּל עָלְמִין תְּחוֹת רְשׁוּתָךְ, הֲוֵית יָהֵיב לְאַקְמָא לִשְׁכִינְתָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאַמְלָכָא לֵיהּ בִּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל כָּל מְמָנָן דְּאוּמִין דְּעָלְמָא, וּלְבָתַר לְסַלְקָא לֵיהּ וּשְׁכִינְתֵּיהּ. בְּדִיּוּקָנָא דִּילָךְ כְּלִילָא מִכָּל מִדּוֹת טָבִין, בְּכָל עָלְמִין, וּבְמַשְׁרְיָין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

מַחֲשָׁבָה (דף קנ"ט ע"א) **טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה. בָּתַר דְּאַנְתְּ בְּרִיהּ, עַל כָּל דְּחָשַׁבְתְּ לְמָרָךְ, יְקָיֵּים עַל יָדָךְ, וְלָא תָּזוּז מִנֵּיהּ לְעָלְמִין, אֶלָּא תְּהֵא בְּדִיוּקְנֵיהּ בְּכֹלָּא. וְאַנְתְּ בְּגָלוּתָא גְּנִיז מִבְּנֵי נָשָׁא. וְאַנְתְּ מֵעָלְמָא דָּא, שְׁלִיחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵימַר מִלִּין אִלֵּין קֳדָמָךְ, וַאֲנָא מְצַוֶּה מִנֵּיהּ, דְּלָא לְמֵזַז מִינָּךְ בְּכָל עֵת וְשַׁעֲתָא דְּאַנְתְּ בָּעֵי. אֲנָא וְכָל תַּנָּאִין וְאָמוֹרָאִין דְּמִתִּיבְתָּאן. קוּם אַשְׁלִים פְּקוּדִין דְּמָרָךְ.**

פָּתַח וְאָמַר, וְעָשׂוּ (שמות כה) **אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים. סֵפֶר תּוֹרָה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. אֲרוֹן דִּילֵיהּ, שְׁכִינְתָּא. מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, מִלְּבַר וּמִלְּגוֹ (ד"א ל"ג דִּילֵיהּ) וְכֹלָּא חַד. מַה דְּלָאו הָכִי בְּאֲרוֹן דְּהַאי עָלְמָא, דְּאוֹרַיְיתָא מִלְּגוֹ מִן אֶחָד, וְאָרוֹן מִן אַחֲרָא. דָּא בִּכְתִיבַת דִּיוֹ, וְדָא עֵץ מְצוּפֶּה זָהָב. דְּוַדַּאי אוֹרַיְיתָא חַבִיבָא מִכֹּלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (איוב כח) **לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוּכִית.**

וּמִסְטָרָא אַחֲרָא אֲפִילּוּ בְּהַאי עָלְמָא, אַחְזֵי דְּכֹלָּא חַד, דְּיוֹ וְעֵץ, דְּדְיוֹ מִתְפּוֹחִים, דְּאִתְעֲבִידוּ בְּעֵץ אִינּוֹן, (וְכָל מִילִּין דְּדְיוֹ עֵץ אִינּוֹן) **וְעוֹד, דְּיוֹ אוּכָם מִלְּבַר, וְחִוָּור מִלְּגוֹ. הָכִי אִינּוֹן** (נ"א חֲכָמִים מָארֵי תּוֹרָה) **מָארֵי תּוֹרָה וַחֲכָמִים, אוּכְמִים בְּהַאי עָלְמָא דְּאִיהוּ לְבַר, שְׁפִירִין בְּהַהוּא עָלְמָא**

דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ מִלְּגוֹ. וּבְגִין דָּא, דְּיוֹ, לִישָׁנָא דַּיּוֹ לְעֵבֵד לְהֵיוֹת כְּרִבּוֹ. דַּיּוֹ: יו״ד יָדוֹ, חָכְמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת דְּכָתַב בַּר נָשׁ בְּיָדוֹ בְּדָיוֹ. (ע״ב רַעְיָא מְהֵימְנָא) (פנחס רמ״ב ע״א, פִּקּוּדָא דָּא לְהַקְרִיב מִנְחָה)

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין דְּמַשְׁכְּנָא כְּתִיב, (שמות כה) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם וְגוֹ׳, וּכְתִיב וַהֲקֵמֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ וְגוֹ׳, אוֹלִיפְנָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, כָּל תִּקּוּנִין, וְכָל דְּיוּקְנִין דְּמַשְׁכְּנָא, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזִי לֵיהּ, דְּחָמָא לֵיהּ לְמִטַטְרוֹ״ן, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ לְכַהֲנָא רַבָּא לְגוֹ. וְאִי תֵּימָא, וְהָא לָא אִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְעֵילָּא, עַד יוֹמָא דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְלָא (קמ״ג ע״א) שְׁמֵשׁ הַהוּא נַעַר דִּלְעֵילָּא, עַד יוֹמָא דְּשַׁמְשׁוּ לְתַתָּא, בְּהַאי מַשְׁכְּנָא אַחֲרָא.

אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא מַשְׁכְּנָא לָא אִתְקַם לְעֵילָּא, עַד דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אֲבָל חָמָא מֹשֶׁה חֵיזוּ דְּכָל מַשְׁכְּנָא, וְלָא הֲוָה מִתְסַדַּר בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְחָמָא לֵיהּ לְמִטַטְרוֹ״ן מְשַׁמֵּשׁ לְבָתַּר, לָאו דְּהָוָה אִיהוּ מְשַׁמֵּשׁ, אֶלָּא דְּהָוָה מְשַׁמֵּשׁ לְבָתַּר, וְלָאו בְּהַהוּא זִמְנָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, חָמֵי מַשְׁכְּנָא, וְחָמֵי נַעַר, כְּלָא מִתְעַכָּב עַד דְּיִתְקַם הָכָא לְתַתָּא.

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, מְטַטְרוֹן אִיהוּ דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ. אֶלָּא וַדַּאי מַשְׁכְּנָא דִּילֵיהּ אִיהוּ, וּמִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא, אִיהוּ דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ גּוֹ הַהוּא מַשְׁכְּנָא דִּמְטַטְרוֹן. כְּגַוְונָא דִּמְשַׁמֵּשׁ כַּהֲנָא רַבָּא עִלָּאָה לְעֵילָּא, גּוֹ מַשְׁכְּנָא אַחֲרָא סְתִימָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא, בְּרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. תְּרֵין מַשְׁכְּנִין אִינּוּן. חַד אִיהוּ סְתִימָא עִלָּאָה. וְחַד הַאי מַשְׁכְּנָא דִּמְטַטְרוֹן. תְּרֵי כַּהֲנֵי אִינּוּן, חַד אוֹר קַדְמָאָה. וְחַד מִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא לְתַתָּא.

מִכָּאן רָזִין סְתִימִין דְּבֵי מַשְׁכְּנָא, מִפּוּמָא דְּבוּצִינָא. מַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, אִתְבְּנֵי עַל תְּרֵיסַר מַרְגְּלִיטִין, שַׁיְיפִין עִלָּאִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, שְׂמָאלָא וִימִינָא. תְּלַת שְׁמָהָן אִינּוּן כְּלִילָן כַּחֲדָא, וְדָא עָיֵיל בְּדָא, וְדָא עָיֵיל בְּדָא. אֵ"ל, קַדְמָאָה וְאִתְסָדַר בִּימִינָא. א, אִיהוּ קַדְמָאָה דְּאִיהִי (ויקרא ג') יְמִינָא, וַאֲגִלִּים וְאִתְצָיַיר בְּרָזָא דִּימִינָא, וְכַד עָיֵיל וְקָא מְשַׁמֵּשׁ לְגוֹ אִתְאַחַד בַּהֲדֵיהּ ל, וְאִקְרֵי בְּרָזָא דִּילֵיהּ אֵ"ל, דְּהָא ל' מֵרָזָא דִּלְעֵילָּא גּוֹ קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים נָפַק.

לָאו דְּתַמָּן אַגִּלִּים, אֶלָּא וַדַּאי כַּד נָפַק אַגִּלִּים, כִּשְׁאַר אַתְוָון, דְּכַד נָפְקוּ מֵרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אַגְלִימוּ וְאִתְצָיְירוּ. אוֹף הָכִי הַאי ל', אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רָזָא דִּלְעֵילָּא, לָא אַגִּלִּים, עַד דְּנָפַק לְבַר, וּכְדֵין אֵ"ל. וְדָא רָזָא דִּימִינָא.

שְׁמָאלָא כְּלִיל בְּגַוֵּיהּ לִימִינָא, וְנָטִיל הַאי שְׁמָא לְגַבֵּיהּ,
וְאִתְכְּלִיל בַּהֲדֵיהּ, וְכַד אִתְכְּלִיל (דף קנ״ט ע״ב) בַּהֲדֵיהּ
אִקָּרֵי אִיהוּ אֱלֹהִים. וְאִי תֵּימָא, הָא אַקְדִּים שְׁמָאלָא
בְּרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וַדַּאי הָכִי הוּא. אֶלָּא, כַּד נָפְקוּ
דַּרְגִּין, בְּרָזָא דְּאַתְוָון מִגּוֹ עָלְמָא דְּאָתֵי, בָּעָא שְׁמָא דָּא
לְאִתְחַזָּאָה וּלְאִתְבְּנֵי, לְאַחַזָּאָה עַל הַהוּא אֲתָר דְּנַפְקֵי
מִתַּמָּן, וְאִתְבְּנֵי שְׁמָא דָּא, כְּגַוְונָא דָּא. אי״ל בְּקַדְמִיתָא
בְּסִטְרָא דִּימִינָא, אִתְכְּלִיל גּוֹ שְׁמָאלָא, וְנָטִיל לֵיהּ
שְׁמָאלָא, וְאִקְרֵי אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּימִינָא, אֲמַר
לֵיהּ בְּשְׁמָא וכו׳ בְּשְׁמָא דֵּאֱלֹהִים, וְעַל רָזָא דָּא, בְּכָל אֲתָר
דְּאִיהוּ דִּינָא, תַּמָּן אִיהוּ רַחֲמֵי, דְּהָא כְּלִיל אִיהוּ דִּינָא,
וְהָא אִתְבְּנֵי וְאִתְחַזֵּי.

הַהוּא דְּנָפַק מִתַּמָּן, אֶמְצָעִיתָא, נָטִיל לְתַרְוַויְיהוּ,
וְאִשְׁתְּלִים, וְאִקְרֵי אֱלֹהֵינוּ. הָא הָכָא שְׁלִימוּ
דְּאִתְחַזֵּי מֵרָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְכוּלָּא אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא.
כֵּיוָן דְּהַאי אֶמְצָעִיתָא אִשְׁתְּלִים, שָׁרָא עָלֵיהּ שְׁמָא
קַדִּישָׁא, מַפְתְּחָא דְּכוּלָּא, דְּאִקְרֵי יְהוָ״ה, וּכְדֵין נָטִיל לְכָל
סִטְרִין, עֵילָּא וְתַתָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּלְכָל סִטְרִין
אַחֲרָנִין. וְעַל דָּא, כַּד אִשְׁתְּלִים מֵרָזָא דְּתֵרִין סִטְרִין
מִימִינָא וּשְׂמָאלָא, אִקְרֵי אֱלֹהֵינוּ, הָא הָכָא יְמִינָא
וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא בְּכוּלָּא דִּשְׁמָא דָּא. וְדָא אִתְחַזֵּי

וְאִתְבְּנֵי. רָזָא דְּאַתְוָון נָפְקוּ מִתַּמָּן, כְּגַוְונָא דָּא אִתְבְּנֵי וְאִתְחֲזֵי, כָּל חַד וְחַד.

הָא אִתְכְּלִיל יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וְנָטִיל שְׂמָאלָא שְׂמָא דִּימִינָא, יְמִינָא אָן כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ שְׂמָאלָא, לְמֶהֱוֵי נָטִיל יְמִינָא רָזָא דְּשְׂמָאלָא. אֶלָּא, כַּד אִתְכְּלִיל יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וְנָטִיל שְׂמָאלָא שְׂמָא רָזָא דִּימִינָא, יְמִינָא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ שְׂמָאלָא, שְׂמָא אֵ"ל. וְאִיהוּ הי"ם.

אֲמַאי הָכִי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּנֵי הַהוּא אֲתָר דְּנַפְקוּ מִתַּמָּן, נָטִיל לִשְׂמָאלָא תְּרִין אַתְוָון, יְמִינָא נָטִיל חַד, מֵרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. שְׂמָאלָא תְּרִין, וְאִיהוּ הי"ם. כְּדֵין יְמִינָא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ לִשְׂמָאלָא, וְנָטִיל לְאָת בַּתְרָאָה ם, וְנָטִיל י׳ דְּהַוָה בִּשְׂמָאלָא, ם אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ מֵ"ם, וְאִתְבְּנֵי הָכִי מַיִם, בְּהַהוּא י׳ דְּנָטִיל יַתִּיר. כְּדֵין יְמִינָא כָּלִיל לֵיהּ לִשְׂמָאלָא בְּגַוֵּיהּ.

לְבָתַר אִתְבְּנוּן אַתְוָון, א׳ דְּהַוָה בְּקַדְמִיתָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, אוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ש׳, כָּלִיל בְּתִלַת סִטְרִין, וְאִשְׁתָּתַף בְּאָת א׳, וְאִתְעֲבִיד אֵשׁ. תּוּ אַעְדּוּ אַתְוָון אִלֵּין, גּוֹ בְּטִישׁוּ דְּתְרִין סִטְרִין אִלֵּין, וְאִתְקְרִיבוּ כַּחֲדָא בְּמַחְלוֹקֶת, וּמִגּוֹ מַחֲלוֹקֶת דָּא דְּמַיִם בְּאֵשׁ, וְאֵשׁ בְּמַיִם, אוֹלִידוּ אַתְוָון וְאַפִּיקוּ אָת ר׳ וְאָת ו׳ וְאָת ח׳ וְאִתְעֲבִידוּ רוּחַ, וְעָאל בֵּין תְּרִין סִטְרִין, וּכְדֵין אִתְיַיְשְׁבוּ

אַתְוָון קַדְמָאֵי בְּדוּכְתַּיְיהוּ, כָּל חַד וְחַד בִּשְׁלִימוּ.
תּוּ אַתְוָון אַעְדּוּ, וְאִתְגַּלְגְּלוּ כַּחֲדָא, א׳ אַפִּיק מ׳, דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דִּילֵיהּ בִּימִינָא, דְּהָא בִּימִינָא אִתְיַיְשָׁב. מ׳ אַפִּיק ש׳ בְּגִין דְּהָא מ׳ כְּלִילָא אִיהִי, בְּקַדְמִיתָא הַוַת מִשְׁמָאלָא, וְאִתְכְּלִיל לְבָתַר בִּימִינָא וְאִשְׁתְּלִים בְּתְרִין סִטְרִין, כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים, אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ כַּחֲדָא, וְאִתְכְּלִלוּ בְּתְרִין סִטְרִין.
אִתְתְּקָפוּ אַתְוָון אמ״ש תְּלַת אִלֵּין, וְאַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ תְּלַת אַחֲרָנִין, גּוֹ גַּלְגּוֹלָא. מ׳ אִתְתָּקַן וְאַעְדֵּי וְאוֹלִיד ר׳. א׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד ו׳. ש׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד ח׳, וְאִשְׁתְּכְלַל כּוּלָּא. תּוּ אַעְדּוּ אַתְוָון אִלֵּין רָזָא אמ״ש, וְאִתְגַּלְגְּלוּ כְּמִלְקַדְמִין, א׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ב׳ בְּסִטְרָא דְּמַעֲרָב, כְּדֵין אִתְיַיְשָׁב אִיהוּ בְּסִטַר דָּרוֹם. מ׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ד׳ בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, כְּדֵין אִסְתַּלָּק אִיהוּ בֵּין צָפוֹן וְדָרוֹם, וְתַלְיָא בַּאֲוִירָא. ש׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ג׳, וְאִתְיַיְשָׁב בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח, וְאִיהוּ אִסְתַּלָּק בֵּין מַעֲרָב וּמִזְרָח, וְתַלְיָא בַּאֲוִירָא. אִשְׁתְּכָחוּ תְּרִין אַתְוָון מ״ש, תַּלְיָין בַּאֲוִירָא.
א׳ דְּאִשְׁתְּאַר, אִסְתַּלָּק בְּדוּכְתֵּיהּ, וְסָלִיק לְעֵילָּא, וְאִתְעַטָּר בֵּיהּ יָ״ה. בְּאִלֵּין אִתְתָּקַף, וְאַעְדֵּי וְאוֹלִיד ה״ו, וְקָאִים בְּדוּכְתֵּיהּ, כְּדֵין אִתְעַטָּר, וְאַנְהִיר, וּפָשִׁיט

נְהִירוּ, וְאוֹלִיד נְהִירוּ, וְאַפִּיק אָת ט', בַּטִּישׁוּ דְּקָא בָּטַשׁ וְנָהִיר רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, (דף ק"ס ע"א) בִּנְהִירוּ.

כְּדֵין אִסְתַּלָּק א', וְנָטִיל מִגּוֹ אֲוִירָא מ"ש, וְאִתְחַבָּרוּ בַּהֲדֵיהּ, וַהֲווּ אמ"ש כְּמִלְקַדְמִין, וְאִתְיַיְשָׁב א' בְּסִטְרָא דְּדָרוֹם, ש' בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח, מ' בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן. סַלְקָא ג' דְּהָוָה בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח, וְאַעְדֵי וְאוֹלִיד צ"ת. אָתָא ב' דְּהָוָה בְּסִטַר מַעֲרָב, וְסָלִיק וְאִתְחַבָּר בֵּין צ"ת. סְלִיקוּ א' ו', דָּא מִסְטַר מַעֲרָב (נ"א דָּרוֹם) וְדָא מִסְטַר מִזְרָח, וְאִתְחַבָּרוּ תַּרְוַוייְהוּ בַּהֲדֵי ב' בֵּין צ"ת, וְאַנְהִיר שְׁמָא צְבָאוֹת. כַּד אִתְנְהִיר שְׁמָא דָּא גּוֹ מַשְׁכְּנָא, אַעְדוּ אַתְוָון וְאוֹלִידוּ ז' ב' (נ"א ג') נ'. סְלִיקוּ אמ"ש כְּמִלְקַדְמִין, וְאַעַדוּ וְאוֹלִידוּ ס' ע' פ'.

אִשְׁתְּאַר ק' יְחִידָאי, וְסַלְקָא וְנַחְתָּא, קַיְימָא גּוֹ נוּקְבָּא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, חָמָא לֵהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מִתְעַרְבְּבָא, בְּלָא גּוּפָא וְלָא צִיּוּרָא, וְלָא עָיֵיל לְמַשְׁכְּנָא. עָבֵד לֵהּ חוּפָּאָה לְמַשְׁכְּנָא. וּמַאי נִיהוּ. יְרִיעוֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כו) וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן, לְאֹהֶל וְלָא אֹהֶל. קו"ף וְלָא אָדָם.

תּוּ אִתְגַּלְגָּלוּ אַתְוָון כְּמִלְקַדְמִין, גּוֹ עוּבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, אמ"ש, ש' אִתְגַּלְגְּלָא וְאִתְיַיְשְׁבָא בְּסִטַר מִזְרָח,

וְאִשְׁתְּאַר ג׳ תַּלְיָיא בַּאֲוִירָא. מ׳ אִתְגַּלְגְּלָא וְאִתְיְישְׁבָא בִּסְטַר צָפוֹן, וְנָפַק ד׳ וְאִתְחַבָּר גּוֹ ש׳ בַּהֲהוּא סִטְרָא. א׳ אִתְגַּלְגַּל וְאִתְיְישָׁב וְסָלִיק לְגַבֵּי י׳, וְסַלְקָא וְאִתְתַּקְפָא בַּהֲדֵיהּ, וְנָטִיל לֵיהּ, וְאִתְחַבָּר גּוֹ בְּחִבּוּרָא חֲדָא שַׁדַּ״י. כַּד שְׁמָא דָּא אִתְתָּקַן גּוֹ מַשְׁכְּנָא, כְּדֵין קִיּוּמָא וְקַיְמָא אִיהוּ מִגּוֹ מַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא.

תּוּ אַתְוָון אִתְגַּלְגָּלוּ כְּמִלְקַדְמִין, לְאִתְיַישְׁבָא מַשְׁכְּנָא, סְלִיקוּ אַתְוָון, א׳ בְּרֵישָׁא, ת׳ לְבָתַר, א״ת. ב׳ בְּרֵישָׁא, ש׳ לְבָתַר, אִתְחַלָּפוּ אַתְוָון, אב״ג ית״ץ, אִתְגַּלְגָּלוּ בְּגִלּוּפֵי קְדָשָׁא א׳ ק׳. א׳ אַפִּיק ק׳. לְנַטְרָא מַשְׁכְּנָא. ק׳, אַפִּיק ר׳. ר׳ אַפִּיק ע׳ קר״ע.

רָזָא דָּא, (בראשית כז) וְאֶת עוֹרוֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים הִלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו. כְּגַוְונָא דָּא, וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן. דְּהָא חוּלָקָא דָּא, אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה לְבַר, לְנַטְרָא הַהִיא דִּלְגָּאו, וְעַל רָזָא דָּא אַלְבִּישָׁת לֵיהּ לְיַעֲקֹב לְבַר. שט״ן קר״ע, אַתְוָון אִינּוּן רְשִׁימָן לְבַר, בְּגִין נְטוּרָא דְּמַשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, וְאִתְפְּרַע עָרְלָה לְבָתַר בְּחוּפָּאָה דָּא.

תּוּ אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וְאַפִּיק א״ת ב״ש, שְׁקוּצִי״ת בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וְגוֹ׳. בְּגִלְגּוּלָא דָּא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ

וָבֹהוּ בְּאַתְוָון קר"ע שט"ן. וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם ג' אַפִּיק ר', ד' ק' עַד הָכָא אַתְוָון, אִתְגַּלְגְּלוּ, וּבְטִישׁוּ דָּא בְּדָא לְתִקוּנָא גּוֹ מַשְׁכְּנָא. אִינּוּן אמ"ש אַפִּיקוּ תּוֹלְדִין, (נ"א ת') ה' צ' ו' ף' אַתְוָון דְּתַלְיָין גּוֹ אֲוִירָא, וּבְטִישׁוּ בְּאִינּוּן אַחֲרָנִין וְאַפִּיקוּ צִיּוּרָא דְּמַשְׁכְּנָא ז' ע'. עַד הָכָא קַיְימָא וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם ח' כְּלְהוּ בְּסִטְרוֹי אָתָא ס' וְאִתְחַבָּר בַּהֲדֵיהּ, כְּדֵין יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.

אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון כְּמִלְקַדְמִין, אב"ג ית"ץ, אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ וְאַפִּיקוּ צִיּוּרָא גּוֹ רָזִין דְּמַשְׁכְּנָא, (ס"א בְּכֻלָּא) אִתְגַּלְגְּלוּ חַדָּא בְּרָזָא א' ל' ב' ם', דְּהָא אָת א' אַעְדֵּי, וְאוֹלִיד בְּרָזָא דְּחֵילָא וְתוּקְפָּא, אָת ל'. אִתְגַּבָּר בְּתוּקְפֵּיהּ, וְאִסְתַּלָּק בִּיקָרֵיהּ, וְאוֹלִיד אָת ב', כְּדֵין אַעְדִּיאוּ וְאוֹלִידוּ אַתְוָון וְאִתְחַבָּרוּ אַחֲרָנִין אִלֵּין א' אִתְחַבָּר בְּגִלּוּפֵיהּ בְּאָת ב', כְּדֵין ט"ר בְּחִבּוּרָא ט"ת לְמֶהֱוֵי אַתְוָון סַלְקִין בְּאַתְרַיְיהוּ, גּוֹ צִרּוּפָא דְּרָזָא דְּמַשְׁכְּנָא. (שמות לח) אֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כַּנּוֹ.

יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, דְּהָא מַיִין סְלִיקוּ וְנַחְתוּ בְּרָזָא דְּאַתְוָון א"ל. א' אַפִּיק ו'. ו' אַפִּיק ק'. אָת ל' סָלִיק אִתְגְּלִיפוּ אַתְוָון בְּגִלּוּפַיְיהוּ, בְּחִבּוּרָא חַדָּא, (תהלים כט) קוֹל יְיָ' עַל הַמָּיִם אֵ"ל וְכוּ', אִלֵּין אָתְוָון אֵ"ל, דְּהָא אִלֵּין אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ וְאַפִּיקוּ אַתְוָון, גּוֹ צִיּוּרִין דְּמַשְׁכְּנָא. אמ"ש

אַעְדוּ וְאוֹלִידוּ וְאִתְגְּלִיפוּ בְּגִלּוּפֵי רָזִין דְּאַתְוָון, לְאַפָּקָא צִיּוּרִין דְּמַשְׁכְּנָא, א׳ אַפִּיק ג׳, ש׳ (דף ק״ס ע״ב) אַפִּיק ן׳, לְחַבְּרָא גּוֹ אָת ג׳ בְּרָזָא גַּן. תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב וְגוֹ׳. אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון כְּמִלְקַדְמִין אמ״ש, בְּרָזָא ב״ם בְּאִלֵּין כְּנִישׁוּ מַיָּא לַאֲתָר חַד, דִּכְתִיב יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. (עד כאן מצאתי בהעתק)

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי הֲווֹ אָזְלִי בְּאָרְחָא, עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נִפְתַּח בְּעִידּוּנִין, (נ״א בְּעִירִין וּבְעִידָנִין) וְנֵימָא מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רַבִּי יוֹסִי בְּמִלֵּי דְּקְרִיאַת שְׁמַע וְאָמַר, כְּתִיב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אֶחָד. וּכְתִיב (דברים כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם. וּכְתִיב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן. כָּל הָנֵי שְׁמַע שְׁמַע דְּקָאָמַר מֹשֶׁה אֲמַאי. דְּהָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא יֵאוֹת. (דְּהַאי לְדַרְשָׁא קָאֵתֵי) הָנֵי אַחֲרָנִין אֲמַאי. אֶלָּא כְּלְהוּ לְדַרְשָׁא קָאֵתוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא וַדַּאי הַאי לְדַרְשָׁא קָא אַתְיָא, וְהָכָא רָמִיז וְאִתְחֲזֵי יִחוּדָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. שְׁמַע, ע׳ מַאתְוָון רַבְרְבָן אִיהִי, אֲמַאי. אֶלָּא רֶמֶז קָא רָמִיז בְּכְלָלָא חֲדָא, לְאַכְלָלָא עֵילָא וְתַתָּא כַּחֲדָא בְּיִחוּדָא חֲדָא, (רט״ז ע״א) שְׁמַע: שָׁם ע׳. הָכָא אִתְכְּלִיל הַאי שָׁם בְּאִינּוּן ע׳ (ק״ח ע״א) שְׁמָהָן עִלָּאִין, לְאַכְלָלָא לוֹן, דְּהָא שָׁם אִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ, וְאִתְכְּלִיל בְּהוּ. וְאִצְטְרִיךְ

לְאַכְלָלָא לוֹן כַּחֲדָא בְּיִחוּדָא חַד, וּלְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּהוּ.
דְּהָא וַדַּאי ע' שְׁמָהָן אִינּוּן בְּרָזָא דִּרְתִיכָא עִלָּאָה, וּמַהַאי
רְתִיכָא עִלָּאָה, אִתְבָּרְכָא הַאי שֵׁם, וְאִתְכְּלִיל
בְּגַוְוייהוּ, וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל בְּכְלָל. אֲבָל הָא תָּנִינָן, דָּא
יִשְׂרָאֵל סָבָא, לְמֶהֱוֵי יִשְׂרָאֵל בְּכְלָלָא חֲדָא, הַהוּא אֲתָר
דְּבֵקוּתָא דִּכְלָא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַשְׁתָּא אִתְדַּבַּקַת
אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, וַהֲוֵי כֻּלָּא בְּכְלָלָא חֲדָא, וְדָא שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא. (יִשְׂרָאֵל) לְבָתַר קָא מְיַחֵד תְּלַת סִטְרִין,
יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּכֻלְּהוּ שְׁאַר, לָאו אִינּוּן כְּהַאי גַּוְונָא, אֲבָל
כֻּלְּהוּ אַחֲרָנִין לִדְרָשָׁא קָאֲתוּ, וְכֻלְּהוּ בְּאַתָּר אַחֲרָא
אִתְדַּבָּקוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם. וְכֻלְּהוּ בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה אִתְדַּבָּקוּ.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יֵאוֹת.
הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם מַהוּ. הָיִיתָ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי
נִהְיֵיתָ. אֶלָּא בְּכָל אֲתָר עָם, כַּד אִתְבָּרוּ לְבַנְיהוּ לְפֻלְחָנָא,
כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דניאל ח) נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵתִי. וְדָא הוּא דִּכְתִיב,
(דברי הימים א כח) שְׁמָעוּנִי אַחַי וְעַמִּי. אִי אַחַי, לָמָּה עַמִּי, וְאִי
עַמִּי, לָמָּה אַחַי. אֶלָּא אָמַר דָּוִד, אִי בִּרְעוּתָא אַתּוּן אַחַי,
וְאִי לָאו אַתּוּן עַמִּי, לְתַבְרָא לְבַנְיכוּ לְפוּלְחָנִי. כַּךְ הַיּוֹם
הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעַם, תָּבַרְתְּ לִבְּךָ לְפֻלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן, כֹּלָּא בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה, אִיהוּ, וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא הוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא הַהוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא, לָא הֲוֵי בְּכֻלְּהוּ כְּהַאי גַּוְונָא, דְּהָא אִיהוּ הֲוֵי רָזָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא. (בְּדֶקָא יָאוֹת) (נ״א וּבְכָל אֲתַר רָזָא לְקַבֵּל וכו׳) וְאִיהוּ רָזָא לְקַבְּלָא עָלַיְיהוּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּכָל סִטְרָא, בְּגִין דְּיִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְמֶהֱוֵי זַמִּין (בְּהַהוּא שְׁעָתָא) בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, לְיַחֲדָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְקַבְּלָא עָלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְקַבְּלָא עָלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּדֵין שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, וְקָאִים עָלֵיהּ כְּסָהִיד, לְסָהֲדָא סַהֲדוּתָא קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהַאי אִיהוּ דְּקָא מְיַחֵד שְׁמֵיהּ תְּרֵי זְמְנֵי בְּיוֹמָא, וּשְׁמֵיהּ אִתְּיַיחַד עֵילָּא וְתַתָּא כְּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא ע׳ מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל מַאתְוון רַבְרְבָן, וְד׳ נְמֵי מַאתְוון רַבְרְבָן, לְמֶהֱוֵי עֵד קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ, יְדוֹ״ד אֱלֹהֵינוּ יְדוֹ״ד, וְדָא הוּא רָזָא דְּיִחוּדָא בִּתְלַת סִטְרִין, כְּמָה דְּאוּקְמֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאִתְעַר בֵּיהּ בְּכַמָּה דּוּכְתֵי, וְלֵית לָן רְשׁוּ לְאִתְעָרָא בֵּיהּ יַתִּיר.

וַדַּאי הַאי בַּר נָשׁ, דְּקָא מְיַחֵד שְׁמָא (דף קס״א ע״א) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא כְּדְקָא יָאוֹת, שְׁכִינְתָּא

אַתְיָא וְשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, וּמְבָרֵךְ לֵיהּ בְּשֵׁבַע בִּרְכָאן, וְקָרֵי עָלֵיהּ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח אַבַתְרֵיהּ וְאָמַר, (דברים ד) אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים וְגוֹ׳, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אַתָּה הָרְאֵתָ, מַאי הָרְאֵתָ. אֶלָּא כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הֲווֹ יַדְעֵי בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ הֲווֹ פַּלְחֵי פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה בְּגָלוּתָא, וְאַנְשׁוּ כָּל עִקָּרָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּהֲוָה בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא, דְּיָרִיתוּ כָּל אִינּוּן תְּרֵיסַר שִׁבָטִין מֵאֲבוּהוֹן יַעֲקֹב.

וְכַד אָתָא מֹשֶׁה, אוֹלִיף לוֹן דְּאִית אֱלוֹהַּ עִלָּאָה בְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לְבָתַר חָמוּ כָּל אִינּוּן נִסִּין וּגְבוּרָן דְּעַל יַמָּא, וְכָל נִסִּין וּגְבוּרָן דְּעָבַד לְהוּ בְּמִצְרַיִם. לְבָתַר חָמוּ כַּמָּה גְּבוּרָן, בְּמָנָא וּבְמַיָּא וְאִתְיְהִיבַת לוֹן אוֹרַיְיתָא, וְאוֹלִיפוּ אָרְחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּמָטֵי לְעִדָּנָא דָּא.

אָמַר לוֹן מֹשֶׁה, עַד הַשְׁתָּא אִצְטְרִיכְנָא לְמֵילַף לְכוּ, כְּמָה דְּיַלְפִין לְרַבָּיָא. (מִבְּאן וּלְהָלְאָה) וְדָא הוּא אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, וְאוֹלִיפַת עַד הָכָא, לָדַעַת לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא וּלְמֵיעַל בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וּמַאי אִיהִי. כִּי יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים.

אִי תֵּימָא מִלָּה זְעִירָא הִיא לְמִנְדַּע, הָא כְּתִיב וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד. הָכָא תַּלְיָא כָּל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְמִנְדַּע מִגּוֹ דָּא, רָזָא דְּכָל רָזִין, לְמִנְדַּע סְתִימוּ (נ״א רָזָא דְּכָל וכו׳) דְּכָל סְתִימִין, יְהוָ״ה אֱלֹהִים שֵׁם מָלֵא, וְכֹלָּא חַד. אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, הָכָא רָזָא דְּרָזִין לְאִינּוּן יַדְעֵי מִדִּין.

זַכָּאִין אִינּוּן כָּל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, אִסְתָּכַל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּבָרָא עָלְמָא, וּבְאוֹרַיְיתָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (משלי ט) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, אַל תִּקְרֵי אָמוֹן אֶלָּא אוּמָן.

וְכִי אוֹרַיְיתָא אוּמָנָא הֲוָה. אִין. לְמַלְכָּא דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד פְּלַטְרִין, אִי לָא שַׁוִּי לְגַבֵּיהּ אוּמָנָא, לָא יָכִיל לְמֶעְבַּד פְּלַטְרִין. כֵּיוָן דְּפְלַטְרִין אִתְעֲבִידוּ, לָא סָלִיק שְׁמָא, אֶלָּא דְּמַלְכָּא. אִלֵּין פְּלַטְרִין דְּעָבַד מַלְכָּא, מַלְכָּא שַׁוִּי בְּאִינּוּן פְּלַטְרִין מַחֲשָׁבָה.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּעֵי לְמִבְרֵי עָלְמָא, אִסְתָּכַל בְּאוּמָנָא, וְאַף עַל גַּב דְּאוּמָנָא עָבַד פְּלַטְרִין, לָא סָלִיק שְׁמָא אֶלָּא דְּמַלְכָּא, אִלֵּין פְּלַטְרִין דַּעֲבַד מַלְכָּא, וַדַּאי מַלְכָּא בָּנָה פְּלַטְרִין. אוֹרַיְיתָא צַוַּחַת וְאָהֶיה אֶצְלוֹ

אָמוֹן, בִּי בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, דְּעַד (נ"א אֶלָּא עַד)
(ס"א לָא אִתְבְּרֵי) אִתְבְּרֵי עָלְמָא, אַקְדִּימַת אוֹרַיְיתָא תְּרֵין אַלְפֵי
שְׁנִין לְעָלְמָא, וְכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי
עָלְמָא, הֲוָה מִסְתַּכַּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה,
וְעָבִיד לָקָבְלָהּ אוּמָנוּתָא דְּעָלְמָא. בְּגִין דְּכָל מִלִּין וְעוֹבָדִין
דְּכָל עָלְמִין, בְּאוֹרַיְיתָא אִינּוּן. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הֲוָה מִסְתַּכַּל בָּהּ, וּבָרָא עָלְמָא.

לָאו דְּאוֹרַיְיתָא בָּרָא עָלְמָא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בְּאִסְתַּכְּלוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא בָּרָא עָלְמָא. אִשְׁתְּכַח
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ אוּמָנָא, וְאוֹרַיְיתָא לָקָבְלֵיהּ
וּלְגַבֵּיהּ אוּמָנָא, שֶׁנֶּאֱמַר וָאֱהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, וָאֱהְיֶה אָמוֹן
לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶצְלוֹ, הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אִסְתַּכַּל בָּהּ, אֶצְלוֹ הֲוָה אוּמָנָא.

וְאִי תֵּימָא מַאן יָכִיל לְמֶהֱוֵי אוּמָנָא לְגַבֵּיהּ. אֶלָּא
אִסְתַּכְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגַוְונָא דָּא, (ד"א
אִתְעֲבִיד בְּלָא עָמָל וְיִגִיעָה דִּכְתִיב בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וְגוֹ'. בְּגַוְונָא דָּא בְּאִסְתַּכְּלוּתָא דִּילֵיהּ
הֵיא אוּמָנָא) בְּאוֹרַיְיתָא, כְּתִיב בָּהּ, (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא
אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אִסְתַּכַּל בְּהַאי מִלָּה,
וּבָרָא אֶת הַשָּׁמַיִם. בְּאוֹרַיְיתָא כְּתִיב בָּהּ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי אוֹר, אִסְתַּכַּל בְּהַאי מִלָּה, וּבָרָא אֶת הָאוֹר. וְכֵן בְּכָל
מִלָּה וּמִלָּה דִּכְתִיב בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, וְעָבִיד הַהִיא מִלָּה, וְעַל דָּא כְּתִיב וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן. כְּגַוְונָא דָּא כָּל עָלְמָא אִתְבְּרֵי.

כֵּיוָן דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, כָּל מִלָּה וּמִלָּה לָא הֲוָה מִתְקַיֵּים, עַד דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא לְמִבְרֵי אָדָם, דְּיהֱוֵי מִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִינָהּ אִתְקַיָּים עָלְמָא. הַשְׁתָּא (דף קס״א ע״ב) כָּל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּדַּל בָּהּ, כְּבִיכוֹל, הוּא מְקַיֵּים כָּל עָלְמָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּכַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וּבָרָא עָלְמָא. בַּר נָשׁ מִסְתַּכֵּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא וּמְקַיֵּים עָלְמָא. אִשְׁתְּכַח דְּעוֹבָדָא וְקִיּוּמָא דְּכָל עָלְמָא, אוֹרַיְיתָא אִיהִי. בְּגִין כַּךְ זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא אִיהוּ מְקַיֵּים עָלְמָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי אָדָם, קָאִים קֶמֵּיהּ בְּדִיוּקְנֵיהּ וְקִיּוּמֵיהּ, כְּמָה דְּאִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא. וַאֲפִילּוּ כָּל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, עַד לָא ייְתוּן בְּהַאי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ קַיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ וּבְתִקוּנַיְיהוּ כְּגַוְונָא דְּקַיְימִין בְּהַאי עָלְמָא, בְּחַד אוֹצָר דְּתַמָּן כָּל נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא מִתְלַבְּשָׁן בְּדִיוּקְנַיְיהוּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּזִמִּינִין לְנַחְתָּא בְּהַאי עָלְמָא, קָרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַד מִמָּנָא, דְּי מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְשׁוּתֵיהּ כָּל נִשְׁמָתִין דְּזִמִּינִין לְנַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא, וְאָמַר לֵיהּ, זִיל אַייְתֵי לִי רוּחַ פְּלוֹנִי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אַתְיָא

הַהִיא נִשְׁמְתָא, מִתְלַבְּשָׁא בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא, וְהַהוּא מִמָּנָא אַחְזֵי לָהּ קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, וְאוֹמֵי לָהּ, דְּכַד תֵּיחוֹת לְהַאי עָלְמָא, דְּתִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לְמִנְדַּע לֵיהּ, וּלְמִנְדַּע בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. דְּכָל מַאן דְּהֲוֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל לְמִנְדַּע לֵיהּ, טָב לֵיהּ דְּלָא יִתְבְּרֵי. בְּגִין כָּךְ אִתְחָזֵי קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְמִנְדַּע בְּהַאי עָלְמָא, וּלְאִשְׁתַּדָּלָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, אִתְחַזְיאַת עַל יְדָא דְּהַהוּא מִמָּנָא, קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָדַעַת לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהַאי עָלְמָא, בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בְּרָזָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְכָל מַאן דְּהָוָה בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לְמִנְדַּע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרֵי, דְּהָא בְּגִין דָּא אַיְיתֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא.

לָדַעַת כִּי יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְּכָל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, (נ"א כְּלָלָא) דְּכָל אוֹרַיְיתָא, כְּלָלָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, וְרָזָא דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְּכָל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְהָכִי הוּא וַדַּאי. כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל

פֵּה, וְכֹלָּא חַד, כְּלָלָא דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ שֵׁם מָלֵא, דְּאִיהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וּמַאן אִיהוּ. ה׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, יְיָ׳ אֶחָד שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אֶחָד. דָּא אִיהוּ יְחוּדָא חַד. וּשְׁמוֹ אֶחָד, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, הָא יְחוּדָא אַחְרָא לְמֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ חַד. וְרָזָא דָּא (מלכים א יח) יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כַּד אִינּוּן בְּיִחוּדָא חֲדָא. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, כְּגַוְונָא דִּכְתִיב, (זכריה י״ד) יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, לָאו אִיהוּ יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים, דְּאִי כְּתִיב (נ״א יְיָ׳ הוּא וּשְׁמוֹ אֶחָד) יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ הוּא אֶחָד, הֲוָה אֲמִינָא הָכִי. אֲבָל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְיָ׳ אֶחָד, וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְאִצְטְרִיךְ לְמֵימַר כְּגַוְונָא דָּא יְיָ׳ הוּא, הָאֱלֹהִים הוּא, וְאִתְחֲזִי יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

אֶלָּא כֹּלָּא חַד, דְּכַד מִתְיַיחֲדָן תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין, דָּא בְּיִחוּדָא חַד, וְדָא בְּיִחוּדָא חַד, כְּדֵין תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין אִתְעֲבִידוּ חַד, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, וַהֲוֵי כֹּלָּא שְׁמָא שְׁלִים, בְּיִחוּדָא חֲדָא, וּבְכֵן יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא כְּדֵין אִתְכְּלִיל כֹּלָּא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי חַד. וְעַד דְּאִתְיַחֲדוּ כָּל חַד, דָּא בִּלְחוֹדוֹי, וְדָא בִּלְחוֹדוֹי, לָא אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אִיהִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְאִיהוּ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דָּא אִיהוּ דִּכְתִיב יְיָ. תּוֹרָה דְּבַעַל פֶּה, דָּא הוּא דִּכְתִיב הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אִקְרֵי הָכִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה דְּבַעַל פֶּה, דָּא כְּלָל, וְדָא פְּרָט. כְּלָל אִצְטְרִיךְ לְפָרָט, וּפְרָט אִצְטְרִיךְ לְכְלָל, וְאִתְיַיחֲדוּ דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

וְעַל דָּא, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ כְּלָלָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, בְּגִין דִּשְׁמָא דָּא לְעֵילָּא, וּשְׁמָא דָּא לְתַתָּא, דָּא רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְדָא רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא (דף קס"ב ע"א) הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְּכֹלָּא, וְדָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְמִנְדַּע בְּהַאי עָלְמָא. וְאִי תֵּימָא, פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא אָן אִינּוּן הָכָא בְּכְלָלָא דָּא.

אֶלָּא דָּא אִיהוּ זָכוֹר, וְדָא אִיהוּ שָׁמוֹר, וְכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא בְּהָנֵי כְּלִילָן, בְּרָזָא דְּזָכוֹר וּבְרָזָא דְּשָׁמוֹר, וְכֹלָּא אִיהוּ חַד.

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הָא דְּתָנֵינָן דְּצִלּוֹתָא דְּעַרְבִית חוֹבָה, חוֹבָה אִיהִי וַדַּאי, בְּגִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית חוֹבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְיַחַד בְּלֵילְיָא, כְּמָה דְּאִתְיַחַד בִּימָמָא, וּמַדַּת לֵילְיָא אִתְכְּלִיל בִּימָמָא, וּמַדַּת יְמָמָא אִתְכְּלִיל בְּלֵילְיָא, וְאִתְעֲבִיד יְחוּדָא חֲדָא. וּמַאן דְּאָמַר רְשׁוּת, בְּגִין אֲמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְּלֵי בְּלֵילְיָא (ק"ל ע"א) וְהָא אוֹקִימְנָא.

כְּתִיב (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וְגוֹ׳, הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל אִית לְשָׁאֲלָא, אִי בְּהַאי יְחוּדָא דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אִתְכְּלִיל כֹּלָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, אֲמַאי (כְּתִיב) לְבָתַר וְאָהַבְתָּ (דברים יא) וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, דְּהָא בְּיִחוּדָא אִתְכְּלִילוּ. אֲבָל הָתָם בִּכְלָל, וְהָכָא בִּפְרַט, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. וּבְרָזָא דְּיִחוּדָא דָּא אִתְעַרְנָא בֵּיהּ, יְחוּדָא דָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּתְפִלִּין דִּדְרוֹעָא. בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא ד׳ פָּרְשִׁיִּין, וְהָא אִתְמַר, וְהָכָא תְּלַת שְׁמָהָן אִינּוּן. הָתָם בִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא, ד׳ פָּרְשִׁיִּין, כָּל חַד וְחַד בִּלְחוֹדוֹי, וְהָכָא תְּלַת שְׁמָהָן, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא אִינּוּן ד׳ פָּרְשִׁיִּין, הָא אִתְעֲרוּ בְּהוּ, חַד, נְקוּדָה קַדְמָאָה עִלָּאָה. וְחַד, רָזָא דְּעִלְמָא דְּאָתֵי. וְחַד, יְמִינָא. וְחַד, שְׂמָאלָא. אִלֵּין רָזָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא. וְהָכָא, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא דָּא, תְּלַת שְׁמָהָן, וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן ד׳ פָּרְשִׁיּוֹת. יְיָ׳ (ט׳ ע״א) קַדְמָאָה, דָּא נְקוּדָה עִלָּאָה, רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא. אֱלֹהֵינוּ רָזָא דְּעִלְמָא דְּאָתֵי. יְיָ׳ בַּתְרָאָה, כְּלָלָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא כַּחֲדָא, בִּכְלָלָא חֲדָא, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא קַדְמָאָה.

תְּפִלִּין דִּדְרוֹעָא, כְּלָלָא דְּכָל הָנֵי כַּחֲדָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. הָכָא כְּלָלָא

דְּאִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִתְכְּלִילוּ גּוֹ תְּפִלִּין דְּדְרוֹעָא.
וְרָזָא דָּא, (קל"ה ע"ב) בָּרוּךְ: דָּא רָזָא דִּנְקוּדָה עִלָּאָה, דְּאִיהוּ בָּרוּךְ, דְּכָל בִּרְכָאן נַבְעִין מִתַּמָּן. וְאִי תֵּימָא עָלְמָא דְּאָתֵי אִקְרֵי בָּרוּךְ. לָאו הָכִי, דְּהָא נְקוּדָה עִלָּאָה אִיהוּ דְּכַר, עָלְמָא דְּאָתֵי נוּקְבָא. אִיהוּ בָּרוּךְ וְאִיהִי בְּרָכָה. בָּרוּךְ דְּכָר. בְּרָכָה נוּקְבָא. וְעַל דָּא בָּרוּךְ אִיהוּ נְקוּדָה עִלָּאָה, (ר' ע"א) שֵׁם: דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ שֵׁם גָּדוֹל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יהושע ז) וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כְּבוֹד: דָּא כָּבוֹד עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא.
וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, דְּאִיהוּ מַלְכוּתוֹ, וְנָטִיל כֻּלָּא בְּגַוֵּיהּ, וּבְהַאי מַלְכוּתוֹ אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ עָלְמִין כֻּלְּהוּ, לְמֵיזַן לוֹן, וּלְסַפְּקָא לוֹן, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ וְעַל דָּא לְעוֹלָם וָעֶד.
וְדָא אִיהוּ יִחוּדָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּתְפִלִּין דְּדְרוֹעָא, וּכְגַוְונָא דְּרָזָא דְּיִחוּדָא דִּתְפִלִּין, הָכִי אִיהוּ יִחוּדָא דִּכְלָא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָא דִּמְלָה. וְהָא סַדְרָנָא יִחוּדָא דָּא קָמֵי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר לִי, דְּהָא בְּד' גַּוְונִין אִתְסַדַּר יִחוּדָא, וְדָא בְּרִירָא מִכֻּלְּהוּ, וְהָכִי אִיהוּ וַדַּאי, וְכֻלְּהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אֲבָל סִדּוּרָא דִּתְפִלִּין, דָּא אִיהוּ יִחוּדָא עִלָּאָה, כְּדְקָא יָאוֹת.
וּמִגּוֹ דְּאִתְכְּלִילוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא

בְּאַרַח כְּלָל, אִצְטְרִיךְ לְבָתַר לְאַפְקָא לוֹן בְּאַרַח פְּרָט, אֲבָל לָאו בְּאַרַח יְחוּדָא, דְּהָא יְחוּדָא בְּקֶרֶא קַדְמָאָה אִיהוּ, לְמֶהֱוֵי יְדוֹ״ד אֶחָד בְּתִפְלִין דְּרֵישָׁא, וּשְׁמוֹ אֶחָד בְּתִפְלִין דְּדְרוֹעָא, וַהֲוֵי כֻּלָּא חַד. כֵּיוָן דְּיִחוּדָא דָּא אִתְסָדַר כֻּלָּא בְּכֻלָּא מֵרֵישָׁא דִּנְקוּדָה עִלָּאָה, (ס״א דְּאִיהוּ רֵאשִׁיתָא דְּכֻלָּא) אִצְטְרִיךְ לְבָתַר לְאַתְעָרָא מֵרֵישָׁא (ס״א מְרָזָא) דִּנְהוֹרָא קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּכֻלָּא.

וְאָהַבְתָּ דָּא רֵאשִׁיתָא דִּימִינָא, לְמִרְחַם לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמוּ דְּאִתְדַּבְקוּתָא דִּילֵיהּ, וּמַאן אִיהוּ. (נ״א רַחֲמוּ דְּאִתְעַר יְמִינָא) יְמִינָא, דְּאִיהוּ אִתְעַר רַחֲמוּ. מַאן דְּרָחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ אִתְעַר יְמִינָא דִּילֵיהּ לְגַבֵּיהּ. וּמְקַבֵּל לֵיהּ (דף קס״ב ע״ב) בְּרַחֲמוּ. כָּל מִלִּין דְּעָלְמָא לָא תַּלְיָין אֶלָּא בִּרְעוּתָא, רוּחַ אַמְשִׁיךְ רוּחַ וְאַיְיתֵי רוּחַ וְסִימָנָךְ דָּא (איוב לד) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסוֹף.

כַּד אִתְעַר בַּר נָשׁ רַחֲמוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְעֲרוּתָא דִּימִינָא לָא אִתְעַר, אֶלָּא בִּתְלַת גַּוְונִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ו) בְּכָל לְבָבְךָ. וּבְכָל נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ. הָא תְּלַת גַּוְונִין הָכָא. דְּלָא תֵּימָא אוֹ הַאי אוֹ הַאי, דְּהָא לָא כְּתִיב אוֹ בְּכָל לְבָבְךָ, אוֹ בְּכָל נַפְשְׁךָ, אוֹ בְּכָל מְאֹדֶךָ. אֶלָּא כֻּלְּהוּ אִצְטְרִיךְ, לְבָא וְנַפְשָׁא וּמָמוֹנָא. וּכְדֵין

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר יְמִינֵיהּ לְגַבֵּיהּ, וּפְשִׁיט לֵיהּ לָקְבְלֵיהּ, וּמְקַבְּלָא לֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קי) נְאֻם יְיָ׳ לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי. וְרָזָא דְּהַאי קְרָא, הָא אִתְעַרְנָא בֵּיהּ, דְּדָוִד מַלְכָּא עַל דַּרְגָּא דִּילֵיהּ קָאָמַר, כַּד אִתְקְשָׁר בִּימִינָא. תְּלֵיסָר פְּקוּדִין הָכָא בִּימִינָא, וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ, הָא חַדָּא. בְּכָל לְבָבְךָ, תְּרִין. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, ג׳. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, אַרְבַּע. וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ, חֲמִשָּׁא. וְדִבַּרְתָּ בָּם, הָא שִׁיתָּא. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, הָא שִׁבְעָה. וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, תְּמַנְיָא. וּבְשָׁכְבְּךָ, הָא תִּשְׁעָה. וּבְקוּמֶךָ, הָא עֲשָׂרָה. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ, הָא חַד סָר. וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ, הָא תְּרֵיסָר. וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ, הָא תְּלֵיסָר.

תְּלֵיסָר פְּקוּדִין אִלֵּין, תַּלְיָין בִּימִינָא, וּשְׁמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ, וּבְכָל זִמְנָא דְּשְׁמָאלָא אִתְעַר, יְמִינָא שָׁאֲרֵי בֵּיהּ בְּרִישָׁא. וּבְגִין דָּא, אִם יִזְכּוֹן, שְׁמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא. וְאִי לָאו, יְמִינָא אִתְכְּלִיל בִּשְׁמָאלָא, וְשַׁלְטָא שְׁמָאלָא. וְסִימָנָא דָּא, אִם בְּרֵישָׁא, כְּגוֹן (ויקרא כו) אִם בְּחוּקוֹתַי תֵּלֵכוּ. וּבְכָל אֲתָר, שְׁמָאלָא אִתְעַר בְּרַחֲמוּ בְּרָזָא דִּימִינָא, וּלְבָתַר אִתְתַּקַּף דִּינֵיהּ, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. וְכַךְ אִצְטְרִיךְ בְּכָל אֲתָר, וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, בְּהָנֵי מִלִּין. אָתָא רַבִּי חִיָּיא וּנְשַׁקֵּיהּ.

פָּתַח וְאָמַר (שמות כו) **וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת וְגוֹ׳,**
הָא הָכָא רָזָא (קל״ט ע״ב) **דְּיִחוּדָא, דְּהָא תִּקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא מִכַּמָּה דַּרְגִּין אִיהוּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד. לְאִתְחַזָּאָה דְּכָל שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, כֻּלְּהוּ רָזָא דְּגוּפָא חַד. בְּבַר נָשׁ אִית בֵּיהּ כַּמָּה שַׁיְיפִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִלֵּין פְּנִימָאִין לְגוֹ, וְאִלֵּין בְּאִתְגַּלְיָא לְבַר, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן גּוּפָא חַדָּא, וְאִקְרֵי בַּר נָשׁ חַד, בְּחִבּוּרָא חַדָּא. אוּף הָכִי מַשְׁכְּנָא, כֻּלְּהוּ שַׁיְיפִין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְכַד אִתְחַבְּרוּ כֻּלָּא כַּחֲדָא, כְּדֵין כְּתִיב וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד.** (נ״א כְּגַוְונָא דְּאָדָם)
פְּקוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כֻּלָּא שַׁיְיפִין וְאִבְרִין, בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא.
וְכַד מִתְחַבְּרִין כֻּלְּהוּ כְּחַד, כְּדֵין כֻּלְּהוּ סַלְקָן לְרָזָא חַד. רָזָא דְּמַשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ אִבְרִין וְשַׁיְיפִין, כֻּלְּהוּ סַלְקִין לְרָזָא דְּאָדָם, כְּגַוְונָא דִּפְקוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּהָא פְּקוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כֻּלְּהוּ בְּרָזָא דְּאָדָם, דְּכַר וְנוּקְבָא, דְּכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִינּוּן חַד, רָזָא דְּאָדָם. מַאן דְּגָרַע אֲפִילּוּ פְּקוּדָא חֲדָא דְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ גָּרַע דְּיוּקְנָא דְּמַהֵימְנוּתָא, דְּהָא כֻּלְּהוּ שַׁיְיפִין וְאִבְרִין בְּדְיוּקְנָא דְּאָדָם, וּבְגִין כַּךְ כֻּלָּא סַלְקָא בְּרָזָא דְּיִחוּדָא. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל אִינּוּן גּוֹי אֶחָד, דִּכְתִיב, (יחזקאל לד) **וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וּכְתִיב** (שמואל ב ז) **מִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳.**
רַבִּי יִצְחָק חֲוָה שְׁכִיחַ קָמֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ,

וַדַּאי רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַר נָשׁ רָחִים לֵיהּ, לָא אִתְעַר אֶלָּא מִלְּבָּא, בְּגִין דְּלִבָּא אִיהוּ אִתְעָרוּתָא לְאִתְעָרָא לְגַבֵּיהּ רְחִימוּ, (וְרַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי) אִי הָכִי, אֲמַאי כְּתִיב בְּכָל לְבָבְךָ, וּלְבָתַר וּבְכָל נַפְשְׁךָ. דְּמַשְׁמַע דְּתְרֵין גַּוונִין אִינּוּן, חַד לִבָּא, וְחַד נַפְשָׁא, אִי לִבָּא הוּא עִקָּרָא, מַאי בָּעֵי נַפְשָׁא. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי לִבָּא וְנַפְשָׁא תְּרֵין אִינּוּן, וְאִתְאַחֲדָן לְחָד. דְּהָא לִבָּא וְנַפְשָׁא וּמָמוֹנָא, כְּלְהוּ אִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא, וְלִבָּא אִיהוּ עִקָּרָא וְיסוֹדָא דְּכֹלָּא.

וְהָא דְּאִתְמַר בְּכָל לְבָבְךָ, בִּתְרֵין לִיבִּין אִיהוּ, דְּאִינְהוּ תְּרֵין יִצְרִין, חַד יִצְרָא טָבָא, וְחַד יִצְרָא בִּישָׁא, וּתְרֵין אִלֵּין כָּל חַד וְחַד אִקְרֵי לֵב, דָּא (דף קס"ג ע"א) אִקְרֵי לֵב טוֹב, וְדָא אִקְרֵי לֵב רָע. וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ לְבָבְךָ, דְּאִינּוּן תְּרֵין, יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע.

וּבְכָל נַפְשְׁךָ, וּבְנַפְשְׁךָ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי וּבְכָל נַפְשְׁךָ, הַאי בְּכָל אֲמַאי. אֶלָּא לְאַכְלְלָא נפ"ש ורו"ח ונשמ"ה, דָּא אִיהוּ וּבְכָל נַפְשְׁךָ, בְּכָל מַה דְּאָחִיד הַאי נֶפֶשׁ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, אוּף הָכִי כַּמָּה זִינִין אִינּוּן דְּמָמוֹנָא, כְּלְהוּ מְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּכָל. רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִמְסַר לֵיהּ כָּל דָּא, לְמִרְחַם לֵיהּ בְּכָל חַד וְחַד.

וְאִי תֵּימָא, בְּיֵצֶר הָרָע הֵיךְ יָכִיל בַּר נָשׁ לְמִרְחַם לֵיהּ, דְּהָא יֵצֶר הָרָע מִקַּטְרְגָא אִיהוּ, דְּלָא יִקְרַב בַּר נָשׁ

לְפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵיךְ יָרְחִים לֵיהּ בֵּיהּ. אֶלָּא, דָּא אִיהוּ פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר, כַּד הַאי יֵצֶר הָרָע אִתְכַּפְיָא לֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּ דְקָא מְרַחֲם לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַד הַאי יֵצֶר הָרָע אִתְכַּפְיָא, וְתָבַר לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, דָּא אִיהוּ רְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דִּיְדַיַּע לְקָרְבָא לְהַהוּא יֵצֶר הָרָע, לְפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הָכָא אִיהוּ רָזָא לְמָארֵי מִדִּין. כָּל מַה דַּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, כֻּלָּא אִיהוּ בְּגִין לְאַחֲזָאָה יְקָרָא דִּילֵיהּ, וְכֻלָּא אִיהוּ לְפוּלְחָנֵיהּ. וְכִי מַאן חָמֵי עַבְדָּא, דְּלֵהֱוֵי מְקַטְרְגָא דְמָארֵיהּ, וּבְכָל מַה דִּרְעוּתֵיהּ דְמָארֵיהּ, אִתְעֲבִיד אִיהוּ מְקַטְרְגָא, רְעוּתֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיהוֹן בְּנֵי נָשָׁא תְּדִיר בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְיֵהָכוּן בְּאַרַח קְשׁוֹט, בְּגִין לְמִזְכֵּי לוֹן בְּכַמָּה טָבִין, הוֹאִיל וּרְעוּתֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי, הֵיךְ אַתְיָא עַבְדָּא בִּישָׁא, וְאִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא מִגּוֹ רְעוּתֵיהּ דְמָארֵיהּ, וְאַסְטֵי לִבְנֵי נָשָׁא לְאַרַח בִּישׁ, וְאַדְחֵי לוֹן מֵאַרַח טָב, וְעָבִיד לוֹן דְּלָא יַעֲבְדוּן רְעוּתָא דְמָארֵיהוֹן, וְאַסְטֵי לִבְנֵי נָשָׁא לְאַרַח בִּישׁ.

אֶלָּא, וַדַּאי רְעוּתֵיהּ דְמָארֵיהּ עָבִיד. לְמַלְכָּא דְּהַוָה לֵיהּ בַּר יְחִידָאי, וַהֲוָה רָחִים לֵיהּ יַתִּיר, וּפָקִיד עֲלֵיהּ בִּרְחִימוּ, דְּלָא יְקָרֵב גַּרְמֵיהּ לְאִתְּתָא בִּישָׁא, בְּגִין דְּכָל

מַאן דְּיִקְרַב לְגַבָּהּ, לָאו כְּדַאי אִיהוּ לְאַעֲלָא גּוֹ פְּלַטְרִין דְּמַלְכָּא. אוֹדֵי לֵיהּ הַהוּא בְּרָא, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דַּאֲבוֹי בְּרַחֲימוּ.

בְּבֵיתָא דְּמַלְכָּא, לְבַר, חַוָּת חֲדָא זוֹנָה, יָאָה בְּחֵיזוּ, וּשְׁפִירָא בְּרִיוָא. לְיוֹמִין אָמַר מַלְכָּא, בְּעִינָא לְמֵחֱמֵי רְעוּתֵיהּ דִּבְרִי לְגַבָּאי. קָרָא לָהּ לְהַהִיא זוֹנָה, וְאָמַר לָהּ זִילִי וּתְפַתִּי לִבְרִי, לְמֵחֱמֵי רְעוּתֵיהּ דִּבְרִי לְגַבָּאי. הַהִיא זוֹנָה מַאי עֲבַדַת, אַזְלַת אֲבַתְרֵיהּ דִּבְרֵיהּ דְּמַלְכָּא שָׁרָאת לְחַבְקָא לֵיהּ וּלְנַשְׁקָא לֵיהּ, וּלְפַתֵּי לֵיהּ בְּכַמָּה פִּתוּיִין. אִי הַהוּא בְּרָא יֵאוֹת, וְאָצִית לְפִקּוּדָא דַּאֲבוֹי, גָּעַר בָּהּ, וְלָא אָצִית לָהּ, וְדָחֵי לָהּ מִנֵּיהּ. כְּדֵין אֲבוֹי חַדֵּי בִּבְרֵיהּ, וְאָעִיל לֵיהּ לְגוֹ פַּרְגּוֹדָא דְּהֵיכָלֵיהּ, וְיָהִיב לֵיהּ מַתְּנָן וּנְבִזְבָּזָא וִיקָר סַגִּיא. מַאן גָּרִים כָּל הַאי יְקָר לְהַאי בְּרָא, הֲוֵי אֵימָא הַהִיא זוֹנָה.

וְהַהִיא זוֹנָה אִית לָהּ שִׁבְחָא בְּהַאי אוֹ לָאו. וְדַאי שִׁבְחָא אִית לָהּ מִכָּל סִטְרִין. חַד, דְּעַבְדַת פִּקּוּדָא דְּמַלְכָּא. וְחַד, דְּגַרְמַת לֵיהּ לְהַהוּא בְּרָא, לְכָל הַהוּא טִיבוּ, לְכָל הַאי רְחִימוּ דְּמַלְכָּא לְגַבֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מַלְאָךְ חַיִּים. (ס"ח ע"ב) מְאֹד, דָּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּאִיהוּ וַדַּאי טוֹב מְאֹד, לְמַאן דְּאָצִית פִּקּוּדִין דְּמָארֵיהּ. וְתָא חֲזִי, אִי לָא יְהֵא הַאי מִקַּטְרְגָא,

לָא יַרְתוּן צַדִּיקַיָּא הָנֵי גִּנְזַיָּא עִלָּאִין, דִּזְמִינִין לְיַרְתָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וַכָּאֵין אִינּוּן דְּאִתְעָרוּ בְּהַאי מְקַטְרְגָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן דְּלָא אִתְעָרוּ בֵּיהּ. וַכָּאִין אִינּוּן דְּאִתְעָרוּ בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּזִיבוּ מִנֵּיהּ, דִּבְגִינֵיהּ יַרְתִּין כָּל אִינּוּן טָבִין, וְכָל אִינּוּן עִדּוּנִין, וְכָל אִינּוּן כִּסּוּפִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּעָלֵיהּ כְּתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

וְזַכָּאִין אִינּוּן דְּלָא אִתְעָרוּ בֵּיהּ, דִּבְגִינֵיהּ יַרְתִּין גֵּיהִנָּם, וְאִטָּרְדוּ מֵאֲרַע הַחַיִּים, דְּהָא אִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּאִתְעָרוּ בֵּיהּ, הֲווֹ צַיְיתִין לֵיהּ, וְאִתְמַשְּׁכוּ אֲבַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא אִית לְצַדִּיקַיָּא לְמֶחֱזַק לֵיהּ טָבִין דְּהָא בְּגִינֵיהּ יַרְתִּין כָּל אִינּוּן טָבָאן וְעִדּוּנִין וְכִסּוּפִין לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תּוֹעַלְתָּא דְּהַאי מְקַטְרְגָא. כַּד חַיָּיבַיָּא צַיְיתִין לֵיהּ (דף קס״ג ע״ב) מַאי אִיהִי. אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּלֵית לֵיהּ תּוֹעַלְתָּא, פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ אִיהוּ עָבִיד. וְתוּ, דְּהָא אִתְתַּקַּף בְּגִין הַאי, הוֹאִיל וְאִיהוּ רָע, אִתְתַּקַּף כַּד עָבִיד בִּישׁ. חַיָּיבָא לָא אִתְתַּקַּף עַד דְּקָטִיל בַּר נָשׁ, כֵּיוָן דְּקָטִיל בְּנֵי נָשָׁא, כְּדֵין אִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ, וְאִית לֵיהּ נַיְיחָא. כַּךְ הַהוּא מְקַטְרְגָא, דְּאִתְקְרֵי מַלְאָךְ הַמָּוֶת, לָא אִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ, עַד דְּאַסְטֵי לִבְנֵי נָשָׁא, וּמְקַטֵּרֵג לוֹן, וְקָטִיל לוֹן, כְּדֵין אִית לֵיהּ נַיְיחָא, וְאִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ.

כְּמָה דְּאִתְּתָקַף סִטְרָא דְּחַיִּים, כַּד בְּנֵי נָשָׁא טָבִין, וְיֶהֱכוֹן בְּאַרַח מֵישָׁר. אוֹף הָכִי, הַאי מְקַטְרְגָא אִתְּתָקַף וְאִתְגַּבָּר, כַּד חַיָּיבַיָּא צַיְיתִין לֵיהּ, וְשָׁלִיט עָלַיְיהוּ. רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְזַכָּאִין אִינּוּן דְּזַכָּאן לְנַצָּחָא לֵיהּ, וּלְאַכְפְיָא לֵיהּ, לְמִזְכֵּי בְּגִינֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִתְּתָקַף בַּר נָשׁ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא תָּדִיר, עַל דָּא וַדַּאי אִתְּמַר, (תהלים פד) אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם, זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא, הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד דְּחָמוּ לֵיהּ, נָחְתוּ מִן חֲמָרֵי כֻּלְּהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא חֲמֵינָא, דְּהָא כַּד חָמֵי בַּר נָשׁ צַדִּיקָיָא, אוֹ זַכָּאִין דִּי בְּדָרָא, וְאִעַרַע בְּהוּ, וַדַּאי אִינּוּן אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא. וַאֲמַאי אִקְרוּן אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִסְתַּתָּרַת בְּגַוְוייהוּ, אִיהִי בִּסְתִימוּ, וְאִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָא. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן דְּקָרִיבִין לָהּ, אִקְרוּן פָּנִים דִּילָהּ. וּמַאן אִינּוּן. אִינּוּן דְּאִיהִי אִתְתַּקְנַת בַּהֲדַייהוּ, לְאִתְחַזָּאָה לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וְהוֹאִיל וְאַתּוּן הָכָא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא אִתְתַּקְנַת עָלַיְיכוּ, וְאַתּוּן פָּנִים דִּילָהּ. (ס"א וְאִעָרַע בְּהוּ וַדַּאי חֲמֵי אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִסְתַּתָּר בְּגַוְוייהוּ וְאִיהִי בִּסְתִימוּ וְאִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָא וְאִיהִי אִתְתַּקְנַת בַּהֲדַייהוּ לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מַלְכָּא וְהוֹאִיל וְאַתּוּן הָכָא תְּלָתָא וַדַּאי שְׁכִינְתָּא אִתְתַּקְנַת עֲלַיְיכוּ וְשַׁרְיָיא בְּגַוְוייכוּ)

פָּתַח וְאָמַר, קַח נָא אֶת בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הוּבָאת לָךְ (בראשית לג) **וְגוֹ׳, כַּד חָמָא יַעֲקֹב לְסָמָאֵל, מִקַּטְרְגָא בְּהַהוּא לֵילְיָא, חָמָא לֵיהּ בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּעֵשָׂו, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא. כֵּיוָן דְּסָלִיק צַפְרָא, וַאֲשְׁגַּח בֵּיהּ, חָמָא לֵיהּ בְּאַנְפִּין סְתִימִין וְאִתְגַּלְיָין. אִסְתָּכַל בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא, דְּהַוָה כְּדְיוּקְנָא דְּעֵשָׂו, מִיַּד אַשְׁגַּח וְיָדַע דְּהַוָה מְמָנָא דְּעֵשָׂו. אַתְקִיף בֵּיהּ מַה כְּתִיב,** (בראשית לב) **וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. וְחַבְרַיָּיא אִתְעֲרוּ, דִּבְגִין דְּמָטָא זְמַנֵּיהּ לְזַמְּרָא וּלְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.**

וְהָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּוַדַּאי שֻׁלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּלֵילְיָא, גּוֹ חֲשׁוֹכָא, וְרָזָא דָּא (שיר השירים ג) **מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת דָּא פַּחְדָּא דְּגֵיהִנָּם. וּמַה דְּאָמַר בַּלֵּילוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִיהוּ וְנוּקְבֵיהּ. וּבְגִינֵי כַּךְ לָא שַׁלִּיט אֶלָּא בְּלֵילְיָא.**

וְדָא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. מַאי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. בְּגִין דְּכַד אָתֵי צַפְרָא, וְאִתְעֲבַר שֻׁלְטָנוּ דְּחַשׁוֹכָא דְּלֵילְיָא, כְּדֵין עָאל אִיהוּ וְאִכְלוּסֵיהּ בְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, דְּלִסְטַר צָפוֹן, עַד דְּעָאל לֵילְיָא, וְאִשְׁתְּרוּ כַּלְבֵי, וְשַׁלְטֵי וּמְשַׁטְטֵי בְּלֵילְיָא, (ד״א בְּעַלְמָא) **עַד דְּאָתֵי צַפְרָא. וְעַל דָּא הַוָה דָּחִיק לוֹמַר, שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דְּהָא לָא שַׁלִּיט בִּימָמָא.**

כְּגַוְונָא דָּא גָּלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּלֵילְיָא, וְאִקְרֵי לַיְלָה. מַלְכָּא עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת חַיְיבָא שַׁלְטָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, עַד דְּייֵתֵי צַפְרָא וְיַנְהִיר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִתְעַבַּר שָׁלְטָנֵיהוֹן, וְעַל דָּא כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דָּחִיק חֲוָה בִּידֵיהּ, וְתָשַׁשׁ חֵילֵיהּ, דְּהָא אִתְעַבָּר לֵילְיָא וְעַל דָּא אִתְתָּקַף יַעֲקֹב בֵּיהּ, וְחָמָא דְּיוּקְנֵיהּ כְּדְיוּקְנָא דְּעֵשָׂו, אֲבָל לָא בְּאִתְגַּלְיָא כָּל כַּךְ. וּכְדֵין אוֹדֵי לֵיהּ עַל בִּרְכָאן.

מַה כְּתִיב לְבָתַר, (בראשית לג) כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ כִּרְאוֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי. דְּחָמָא בְּאִינּוּן אַנְפִּין דְּעֵשָׂו כְּדְיוּקְנָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ סָמָאֵ"ל מַמָּשׁ, דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּבַר נָשׁ אִתְקַשַּׁר, הָכִי אִתְחֲזֵי בְּאַנְפּוֹי. וְאַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין שְׁכִינְתָּא בַּהֲדַייכוּ, וְאַנְפִּין דִּלְכוֹן כְּאִינּוּן אַנְפִּין דִּילָהּ, זַכָּאִין אַתּוּן. אָמַר אִי אָרְחָא חֲדָא הֲוִינָא אַזְלִי בַּהֲדַייכוּ, הֲוִינָא יַתְבִי עִמְכוֹן, הַשְׁתָּא דְּאַתּוּן לְאָרְחַייכוּ, וַאֲנָא לְאָרְחִי, אִתְפְּרַשׁ מִנַּייכוּ בְּמִילֵי (דף קס"ד ע"א) דְּאוֹרַייְתָא.

פָּתַח וְאָמַר (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת (וישלח קע"ב ע"א) לִשְׁלֹמֹה אִם יְיָ׳ לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם יְיָ׳ לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר. וְכִי שְׁלֹמֹה אָמַר תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא כַּד בָּנָה בֵּי מַקְדְּשָׁא. לָאו הָכִי, דְּהָא דָּוִד מַלְכָּא אָמַר לֵיהּ בְּגִין שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בִּרְיהּ, כַּד אָתָא נָתָן

לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר לֵיהּ עַל שְׁלֹמֹה דְּאִיהוּ יִבְנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּלְבָתַר דָּוִד מַלְכָּא אַחְזֵי לִשְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ דִּיוּקְנָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא. כֵּיוָן דְּחָמָא דָּוִד דִּיוּקְנָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וְכָל תִּקּוּנוֹי, אָמַר שִׁירְתָא עַל שְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ, וְאָמַר אִם יְיָ׳ לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגוֹ׳.

דָּבָר אַחֵר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה, לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וְהַאי שִׁירְתָא אִיהוּ שִׁירְתָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא עַל כָּל שְׁאַר שִׁירְתָא, וְשִׁירְתָא הָדָא סַלְקָא עַל כֻּלְּהוּ. אִם יְיָ׳ לֹא יִבְנֶה בַּיִת, דְּחָמָא דָּוִד מַלְכָּא, כָּל אִינּוּן עַמּוּדִין שְׁבְעָה, דְּהַאי בַּיִת קָאִים עָלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן קַיְימֵי שׁוּרִין שׁוּרִין, לְמִבְנֵי הַאי בַּיִת. לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ קַיְימָא מָאנֵי דְּבֵיתָא דְּאָזִיל עַל גַּבַּיְיהוּ, וְיָהִיב לוֹן חֵילָא וְתוּקְפָּא, לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא יֵאוֹת.

וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, אִי הַאי מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ מָאנֵי דְּבֵיתָא, לָא בָּנֵי לְהַאי בֵּיתָא, שָׁוְא עָמְלוּ בּוֹנָיו בּוֹ, אִינּוּן (פי׳ עַמּוּדִים) קַיְימִין דְּקַיְימִין לְמִבְנֵי עַל הַאי בֵּיתָא. אִם יְיָ׳ לֹא יִשְׁמָר עִיר, דָּא מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ. שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר, דָּא אִיהוּ חַד קַיְימָא דְּעָלְמָא אִתְתָּקַן עָלֵיהּ, וּמַנּוּ. צַדִּיק, דְּהָא אִיהוּ נָטִיר לָהּ לְהַאי עִיר.

מַשְׁכְּנָא דְּעָבַד מֹשֶׁה, יְהוֹשֻׁעַ הֲוָה קָאִים תָּדִיר וְנָטִיר

לֵיהּ, דְּהָא לֵית נְטִירוּ דִּילֵיהּ בַּר בֵּיהּ דְּאִקְרֵי נַעַר, דִּכְתִיב, (שמות לג) וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. לְבָתַר הַאי מַשְׁכְּנָא לָא הֲוָה נָטִיר, אֶלָּא בְּגִין נַעַר אַחֲרָא, דִּכְתִיב, (שמואל א ג) וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת, (וְהָוָה מְסַדֵּר תַּמָּן) בְּגִין דְּלֵית נְטִירוּ דְּמַשְׁכְּנָא, אֶלָּא בְּנַעַר. (אֲבָל בֵּי מַקְדְּשָׁא לָאו הֵכִי דְּלָא נְטִירוּ דִּילֵיהּ אֶלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּכְתִיב אִם יְיָ לֹא יִשְׁמוֹר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר) וּמַאן אִיהוּ שׁוֹמֵר דָּא. הַהוּא דְּנָטִיר מַשְׁכְּנָא דְּאִקְרֵי הָכִי נַעַר מְטַטְרוֹ"ן.

אֲבָל אַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, לָאו נְטִירוּ דִּלְכוֹן כְּנְטִירוּ דְּמַשְׁכְּנָא, אֶלָּא נְטִירוּ דִּלְכוֹן כְּנְטִירוּ דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִיב אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר, דְּהָא בְּכָל זִמְנָא דְּצַדִּיקַיָּא אַזְלֵי בְּאָרְחָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן תָּדִיר, דִּכְתִיב, (תהלים קכא) יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ.

אַזְלוּ אֲבָתֶרִיהּ, וְאוֹזְפוּהוּ תְּלַת מִלִּין, וְאָהַדְּרוּ לְאָרְחַיְיהוּ קָרוּ עָלֵיהּ, (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו (ויקרא רס"ב ע"א) יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ, עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ וְגוֹ'. (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ.

(שמות כו) וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי יד) בְּרֹב עַם הַדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן. בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב

בְּהוּ (דברים ז) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. וְאִינּוּן עַמָּא דְּסַלְקִין לְכַמָּה אַלְפִּין, וּלְכַמָּה רִבְוָון, וְכַד אִינּוּן סַגִּיאִין בְּחוּשְׁבָּנֵיהוֹן, יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. דְּהָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין מְשַׁבְּחָן שְׁמֵיהּ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וּמְשַׁבְּחָן לֵיהּ בְּגִין עַמָּא קַדִּישָׁא דָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים ד) רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְתִיב, (דברים ז) כִּי אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל הָעַמִּים, אֶלָּא, מִכָּל הָעַמִּים וַדַּאי, אֲבָל מֵעַמָּא חַד יַתִּיר סַגִּיאִין אִינּוּן. דְּהָא לֵית עַמָּא בְּכָל עָלְמָא רַב וְסַגִּי כְּיִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא הָא בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל, וְהָא בְּנֵי אֱדוֹם, הָא כַּמָּה אִינּוּן. וַדַּאי הָכִי סַגִּיאִין אִינּוּן, אֲבָל כָּל שְׁאַר עַמִּין כֻּלְּהוּ מִתְעָרְבֵי אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּנִין אִית לְעָם דָּא, בְּעָם דָּא, וּלְאִלֵּין בְּנִין בְּעָם אָחֳרָא, וְאִלֵּין בְּאָחֳרָא. וּבְגִין כָּךְ לֵית עַמָּא בְּכָל עָלְמָא, רַב סַגִּי כְּיִשְׂרָאֵל, עַמָּא בְּרִירָא וְיִחִידָאָה, אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּלָא עִרְבּוּבְיָא אָחֳרָא כְּלָל, דִּכְתִיב כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ, וּבְךָ בָּחַר יְיָ׳, וְעַל דָּא בְּרָב עָם הַדְּרַת מֶלֶךְ, הִדּוּרָא אִיהוּ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תּוּ בְּזִמְנָא (דף קס״ד ע״ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, (דְּאִיהוּ מִקְדָּשׁ מְעַט) וְכָל עַמָּא אַתְיָין כַּחֲדָא, וּמְצַלָּאן, וְאוֹדָן, וּמְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין

הִדּוּרָא דְּמֶלֶךְ אִיהוּ, דְּמֶלֶךְ סְתָם דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא. (ד"א מְשִׁיחָא) דְּאִתְתָּקַן בִּשְׁפִירוּ וּבְתִקוּנָא לְסַלְקָא לְעֵילָּא.

וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן, וְכַד אִיהוּ אַקְדִּים לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְעַמָּא לָא אַתְיָין לְצַלָּאָה וּלְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין כָּל הַהוּא שֶׁלְטָנוּתָא דִּלְעֵילָּא, וְכָל אִינּוּן מָמָנָן וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ אִתְבָּרוּ (ס"א אִתְעַבְּרוּ) מֵהַהוּא עִלּוּיָא דְּמִתַּתְקְנֵי בְּתִקוּנֵי הַהוּא מֶלֶךְ.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא קָא מְסַדְּרֵי צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן, וּמְשַׁבְּחָן לְמַלְכָּא עִלָּאָה. כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, מְסַדְּרִין שְׁבָחִין, וּמְתַתְקְנָן בְּהַהוּא תִּקוּנָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין כֻּלְּהוּ חֲבֵרִין אִינּוּן בְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי סִלּוּקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא.

וְכַד אִינּוּן מִזְדַּמְּנָן לְמֶהֱוֵי חֲבֵרִים בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לָא אַתְיָין לְסַדְּרָא צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן וּלְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, כֻּלְּהוּ מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, שֶׁלְטָנוּתָא עִלָּאָה אִתְבָּרוּ (אִתְעַבְּרוּ) מִתִּקוּנֵיהוֹן, דְּהָא לָא סַלְקִין בְּסִלּוּקָא, וְלָא יָכְלִין לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין דִּשְׁבָחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי כַּחֲדָא

עֵילָא וְתַתָּא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּשַׁעֲתָא חֲדָא, וְעַל דָּא מְחַתַּת רָזוֹן וְלָא מְחַתַּת מֶלֶךְ.

וַאֲפִילוּ דְּלָא אַסְגִּיאוּ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, אֶלָּא עֲשָׂרָה, בְּאִינּוּן עֲשָׂרָה מִזְּדַמְּנָן מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן חַבְרִים. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּכָל תִּקּוּנֵי דְּהַהוּא מֶלֶךְ, אִינּוּן בַּעֲשָׂרָה, וְעַל דָּא דַּי בַּעֲשָׂרָה, אִי לָאו אִינּוּן יַתִּיר. וְתָא חֲזֵי בַּמִּשְׁכָּן מָה כְּתִיב, (שמות כו) וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, עֶשֶׂר: בְּגִין דְּתִקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא, (נ״א דִּשְׁכִינְתָּא) בַּעֲשָׂרָה אִיהוּ, לְמֶהֱוֵי כְּדְקָא יָאוֹת. עֶשֶׂר, מַאי טַעְמָא עֶשֶׂר, וְלָא עֲשָׂרָה. אֶלָּא עֶשֶׂר, בְּכָל אֲתָר אִיהוּ בְּלָא שְׁכִינְתָּא, דְּלָאו אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא כְּגַוְונָא דָּא (מלכים א ז) עוֹמֶד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בָּקָר, שְׁכִינְתָּא לָאו אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא, דְּהָא אִיהִי קַיְימָא לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (מלכים א ז) וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה. וּבְאִלֵּין דּוּכְתֵי דִּרְמִיזֵי לְרָזָא דִּלְעֵילָּא דְּחָסֵר מִנְּהוֹן, (ס״א ה׳) הָא שְׁכִינְתָּא יַתִּיר עַל הַהוּא חוּשְׁבָּנָא, דְּלָאו אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא.

לְסִטְרָא אַחֲרָא, יָהֲבִי חוּשְׁבָּנָא יַתִּיר, וְאִיהִי בְּמִנְיָינָא בִּגְרִיעוּ, (ד״א לָא תֵימָא חוּשְׁבָּנָא יַתִּיר אֶלָּא תּוֹסֶפֶת אָתְ וְחוּשְׁבָּנָא בִּגְרִיעוּ) כְּגוֹן עַשְׂתֵי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְכָל אֲתָר דְּאַתְוָון אִתּוֹסָפָן, כְּגַוְונָא דָּא, אִיהוּ לְגִרִיעוּתָא. כְּגוֹן (שמואל ב יג) הַאֲמִינוֹן אָחִיךָ, דְּסַגְיָא אֲמְנוֹן. וּבְסִטְרָא דִּקְדוּשָׁא, גָּרַע אָת וְאִיהוּ תּוֹסֶפֶת.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, (פנחס רמ"ה ע"ב) אִתְעַטָּף בְּהַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, וּבָרָא בֵּיהּ שָׁמַיִם.

וְתָא חֲזֵי, אוֹר וְחֹשֶׁךְ (ד"א לְאו) כַּחֲדָא הֲווֹ. אוֹר מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְחֹשֶׁךְ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. מַאי עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁתֵּף לוֹן כַּחֲדָא, וּבָרָא מִנְהוֹן שָׁמַיִם. מַאי שָׁמַיִם. אֵשׁ וּמַיִם. שְׁתָּפָן כַּחֲדָא, וְעָבִיד שְׁלָם בֵּינַייהוּ. וְכַד אִתְכְּלִילוּ כַּחֲדָא, וּמָתַח לוֹן, כַּיְרִיעָה מָתַח לוֹן, וְעָבִיד מִנְהוֹן אָת וְ' וְדָא אִקְרֵי יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, דְּהָא אָת דָּא אִתְפַּשִּׁיט מִנֵּיהּ נְהִירוּ, וְאִתְעֲבִידוּ יְרִיעוֹת, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

וְשֵׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן מִתִּיחִין, גְּנִיזִין בִּגְנִיזוּ עִלָּאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְחַד רְקִיעָא דְּקַיְימָא עֲלַייהוּ, וְהַהוּא רָקִיעַ לֵית בֵּיהּ גַּוְונִין, וְלֵית לֵיהּ אֲתָר בְּאִתְגַּלְיָא וְלָא קַיְימָא לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, (ס"א אֶלָּא בְּסוּכְלְתָנוּ) וְהַאי רָקִיעַ אִיהוּ גְּנִיז, וְנָהִיר לְכֻלְּהוּ, וְנָטִיל לוֹן בְּמַטְלָנֵיהוֹן, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. אֶלָּא קַיְימָא בְּסוּכְלְתָנוּ.

מֵהַאי רָקִיעַ וּלְהָלְאָה, לֵית מַאן דְּיֵדַע וְיִשְׂגַּח, וְאִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִסְתַּם פּוּמֵיהּ, וּדְלָא לְמַלָּלָא וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּסוּכְלְתָנוּ. מַאן דְּיִסְתָּכַל אַהֲדָר לַאֲחוֹרָא, דְּלֵית מַאן דְּיָכִיל לְמִנְדַּע.

עֶשֶׂר יְרִיעוֹת אִינּוּן, דְּאִינּוּן עַשָּׂרָה רְקִיעִין. וּמַאן אִינּוּן יְרִיעוֹת דְּמַשְׁכְּנָא דְּאִינּוּן עֶשֶׂר. וְקַיְימָן לְמִנְדַּע לְחַכִּימֵי לִבָּא. מַאן דְּיִנְדַּע בְּהוּ, אִסְתָּכַל בְּחָכְמְתָא סַגְיָא, וּבְרָזִין דְּעָלְמָא, וְאִסְתָּכַל (דף קס״ה ע״א) לְעֵילָּא בְּהַהוּא אֲתָר, דְּכָל חַד וְחַד אִתְדַּבָּק בֵּיהּ, בַּר תְּרִין אִינּוּן דְּקַיְימָן בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וְאִינּוּן גְּנִיזִין בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר תֵּשַׁע רְקִיעִין אִינּוּן, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי עַשִּׂירָאָה. דְּאִי תֵּימָא בְּגִין דְּכְתִיב עֶשֶׂר, בַּר מִשְׁכִּינְתָּא אִיהוּ. אִי הָכִי, שְׁכִינְתָּא חַד סָרֵי אִיהִי דְּקַיְימָא עַל עֶשֶׂר. אֶלָּא וַדַּאי תֵּשַׁע אִינּוּן, וְאִינּוּן תֵּשַׁע יוֹמִין שְׁבֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְאִיהִי עַשִּׂירָאָה. כְּגַוְונָא דָּא, מִשְׁכָּן אִיהוּ עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

אִינּוּן עֶשֶׂר רְקִיעִין רָזָא דְּרָזִין דְּלָא אִתְמְסָר בַּר לְאִינּוּן דְּיַדְעֵי חָכְמְתָא, וְכֻלָּא אִיהוּ בְּרָזִין דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ גַּלֵּי רָזָא דְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, וְאִינּוּן שַׁמָּשִׁין דְּמְשַׁמְּשֵׁי בְּכָל חַד וְחַד. שֶׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן לְעֵילָּא, שֶׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. שֶׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן, דְּבְהוּ כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי לְאַנְהָגָא עָלְמָא דָּא כִּפּוּם אָרְחֵיהּ, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ.

בְּכֻלְּהוּ שְׁבִיעָאָה עָדִיף, בַּר תְּמִינָאָה, דְּקָא מַדְבַּר לְכֻלְּהוּ, וְקַיְימָא עַל כֻּלְּהוּ. כְּתִיב (תהלים סח) סֹלּוּ

לָרוֹכֵב בָּעַרָבוֹת, מַאן רוֹכֵב בָּעַרָבוֹת, וּמַאן אִינּוּן עַרָבוֹת. אֶלָּא, עַרָבוֹת דָּא רְקִיעָא שְׁבִיעָאָה, אֲמַאי אִתְקְרֵי עַרָבוֹת. עַל דְּאִיהוּ כְּלִיל מֵאֶשָּׁא וּמַיָּא כַּחֲדָא, וּמִסְטָרָא דְּדָרוֹם, וּמִסְטָרָא דְּצָפוֹן, וְאִיהוּ מְעוּרָב מִתְּרִין סִטְרִין. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, שְׁתֵּי עַרָבוֹת דְּקָא מִתְחַבְּרָן בְּלוּלָב, וְתָנֵינָן עַרָבוֹת, הָדָא הוּא דְּכְתִיב סֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעַרָבוֹת. אִי הָכִי, מַאן יָהִיב יַרְכִין בְּגוּפָא, אוֹ גוּפָא בְּיַרְכִין, דְּהָא דָּא עָבִיד פֵּרִין וְאֵיבִין, וְדָא (קס״ט ע״ב) לָא עָבִיד פֵּרִין וְאֵיבִין.

אֶלָּא, וַדַּאי כֻּלָּא הוּא רָזָא דַּעַרָבוֹת דְּבַלוּלָב, אִינּוּן עַרָבוֹת דְּבַלוּלָב, חַד אֵשׁ, וְחַד מַיִם. בְּרָזָא דָּא דְּכֻלְּהוּ, וְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה אִיהוּ אֵשׁ וּמַיִם כְּלִיל כַּחֲדָא, בְּרָזָא חֲדָא, וּבְגִין דַּעַרָבוֹת אִיהוּ רָזָא כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ שִׁית אַחֲרָנִין, אִיהוּ רָזָא דְּרְתִיכָא עִלָּאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהַאי רְקִיעָ, יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ רְקִיעִין, וְתִיאוּבְתֵּיהּ תָּדִיר לְאִתְקְנָא לְהַהוּא רְקִיעָא, בְּשִׁפִּירוּ עִלָּאָה. וְעַל דָּא, סֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעַרָבוֹת לְהַהוּא דְּרוֹכֵב בָּעַרָבוֹת. וּמַאן אִיהוּ. הַהוּא רָקִיעַ טָמִיר וְגָנִיז, דְּקַיְימָא עַל גַּבֵּי חֵיוָתָא, דְּאִיהוּ רוֹכֵב בָּעַרָבוֹת.

וְעִלְּזוּ (ק״ע ע״ב) לְפָנָיו. מִלְּפָנָיו לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְפָנָיו, דְּהָא לֵית מַאן דְּיִנְדַּע בֵּיהּ כְּלוּם. אֲבָל לְפָנָיו,

מַאן דְּעָיֵיל לְקָמֵיהּ דְּהַאי רְקִיעָ, אִצְטְרִיךְ לְמֵיעַל בְּחֵדְוָה, וְלָא בַּעֲצִיבוּ כְּלַל, בְּגִין דְּהַאי רְקִיעָא גָּרִים, דְּתַמָּן לָא שַׁרְיָא עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא כְּלַל, דְּהָא תַּמָּן כֹּלָּא אִיהוּ בְּחֵדְוָה. וְעַל דָּא, כֹּהֵן גָּדוֹל דְּקַיְימָא לְקָמֵיהּ, לָא הֲוָה עָאל לְבֵי קוּדְשָׁא, בַּר בְּחֵדְוָה, וּלְאַחֲזָאָה חֶדְוָה, דְּהָא אַתְרָא גָּרִים. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה. דְּהָא אִצְטְרִיךְ דְּלָא לְאַחֲזָאָה בָּהּ עֲצִיבוּ. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הַאי מַאן דְּאִיהוּ בְּצַעֲרָא וּבְדוּחְקָא, דְּלָא יָכִיל לְמֶחֱדֵי לְבֵיהּ, וּמִגּוֹ דּוּחֲקֵיהּ אִית לֵיהּ לְמִתְבַּע רַחֲמִין, קָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, אִי הָכִי, לָא יִצְלֵי צְלוֹתָא כְּלַל, וְלָא יֵיעוּל בַּעֲצִיבוּ כְּלַל, דְּהָא לָא יָכִיל לְמֶחֱדֵי לְבֵיהּ, וּלְאַעֲלָא קָמֵיהּ בְּחֵדְוָה, מַאי תִּקּוּנָא אִית לֵיהּ לְהַאי בַּר נָשׁ.

אֶלָּא וַדַּאי הָא תְּנִינָן, כָּל תַּרְעִין נִנְעָלוּ וְאַסְגִּירוּ, וְתַרְעִין דְּדָמְעִין לָא אַסְגִּירוּ, וְלֵית דְּמָעָה אֶלָּא מִגּוֹ צַעֲרָא וְעָצִיבוּ. וְכָל אִינּוּן דְּמָמָנָן עַל אִינּוּן תַּרְעִין, כֻּלְּהוּ מִתְבָּרִין גְּוִיזִין וּמַנְעוּלִין, וְעַיְילִין אִינּוּן דְּמִעִין, וְהַהִיא צְלוֹתָא עָאלַת קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

כְּדֵין הַהוּא אֲתָר אִית לֵיהּ דּוּחֲקָא, מֵהַהוּא עֲצִיבוּ וְדוּחֲקָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לֹא צָר. תִּיאוּבְתֵּיהּ דְּהַהוּא עָלְמָא עִלָּאָה,

לְגַבֵּי הַאי אֲתָר, כִּדְכוּרָא דְּתִיאוּבְתֵּיה תָּדִיר לְגַבָּהּ דְּנוּקְבָּא. כַּד מַלְכָּא עָאל לְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא, אַשְׁכַּח לָהּ בַּעֲצִיבוּ, כְּדֵין כָּל מָה דְּאִיהִי בָּעָאת, בִּידָהָא אִתְמְסַר, וְהַהוּא בַּר נָשׁ, וְהַהִיא צְלוֹתָא, לָא אַהְדַּר בְּרֵיקָנָיָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּיס עָלַיְיהוּ. (דף קס"ה ע"ב) זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּאוֹשִׁיד דְּמְעִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּצְלוֹתֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא בְּשַׁבָּת, מַאן דְּיָתִיב בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבָּת, מִגּוֹ צַעֲרֵיהּ אַחֲזֵי עֲצִיבָא, וּבְשַׁבָּת שַׁלְטָא הַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה, הַהוּא דְּאִתְחֲזֵי בְּחֶדְוָה, וְאִיהוּ חֶדְוָה וְחַדֵּי לְכֹלָּא. הַהוּא דְּיָתִיב בַּעֲצִיבוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שַׁלְטָא, אַפִּיק לְהַהוּא בַּר נָשׁ מֵהַהוּא עוֹנְשָׁא דְּאִתְגְּזַר עָלַיְיהוּ, וְהָא אִתְּמַר, סְלוּ: הָבוּ יְקָר, וְרוֹמְמוּ לְהַהוּא דְּרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, דְּאִיהוּ חֶדְוָה וְחַדֵּי כֹּלָּא, רְקִיעָא עַל גַּבֵּי חֵיוָתָא בְּי"ה שְׁמוֹ וַדַּאי, דְּהָא בְּהַהוּא אֲתָר שְׁמָא דָּא אִתְכְּלִיל. וְעִלְּוּ לְפָנָיו, בְּגִין דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה קָמֵיהּ עֲצִיבוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַאי קְרָא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֵימַר, סְלוּ לָרוֹכֵב עַל עַרְבוֹת, מַאי בָּעַרְבוֹת. בְּיָהּ שְׁמוֹ, בְּיָהּ הוּא מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי שְׁמוֹ. אֶלָּא הַאי קְרָא, עַל סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, עַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין אִתְּמַר. הַהוּא דְּלָא אִתְגַּלְיָא, וְלָא אִתְיְדַע כְּלַל, דְּאִיהוּ רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת. וְאִי

תֵּימָא, דְּאִיהוּ אַתְיָא וְרָכִיב בֵּיהּ, אִי הָכִי, אַף עַל גַּב דְּסָתִים הוּא בְּאַתָּר דָּא קַיְימָא לְאִתְגַּלְיָא.

אֶלָּא סוֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעַרָבוֹת, דָּא אִיהוּ עַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, דְּלָא יְדִיעַ. וּבַמֶּה אִיהוּ רוֹכֵב, בַּעֲרָבוֹת, בְּיָ״הּ, דְּאִיהוּ רָזָא קַדְמָאָה דְּנָפִיק קַמַּיְהּ (ד״א מִנֵּיהּ) וְדָא אִיהוּ שְׁמַיְהּ, מֵהַהוּא סְתִימָא, דְּלָא יְדִיעַ, שְׁמָא (ויקרא כ״ט) דִּילֵיהּ הוּא יָ״הּ. לָאו דְּאִיהוּ הוּא, אֶלָּא אִיהוּ הוּא, בְּגִין דְּהַהוּא פָּרוֹכְתָּא (ויקרא קכ״ח) דְּאִתְפָּרְסָא וְנָפִיק מִקַּמַּיְהּ. אֲבָל הַאי פָּרוֹכְתָּא אִיהוּ שְׁמוֹ, וְדָא אִיהוּ רְתִיכָא דִּילֵיהּ, וְלָא אִתְיְדַע כְּלַל.

וְדָא אִיהוּ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, בְּגִין דְּאִית שְׁמַיְהּ דְּלָאו אִיהוּ כָּל כַּךְ גָּדוֹל, כְּהַאי אַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהּ תּוֹסֶפֶת אַתְוָון. דָּא אִיהוּ שְׁמָא רַבָּא, וְעַל דָּא בְּהַאי שְׁמָא, אֲנָן מְפִיקִין אָמֵן, דְּאִיהוּ מִנֵּיהּ. בְּהַאי אַזְלָא אָמֵן בְּכָל זִמְנָא, וּבִשְׁמָא אַחֲרָא לָאו הָכִי.

אָמֵן יְהֵא שְׁמַיְהּ רַבָּא מְבָרַךְ, דְּכַד הַאי שְׁמָא אִתְתַּקַּן, כֻּלָּא אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ, וְכָל עָלְמִין חַדָּאן בְּחַדּוּ. בְּהַאי שְׁמָא, כְּלִילָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין. בְּהַאי שְׁמָא, כְּלִילָן שִׁית מֵאָה וּתְלֵיסַר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּכָל רָזִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. כְּלָלָא דְּעָלְמָא דְּדִכּוּרָא לְעֵילָּא, וּכְלָלָא דְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא לְתַתָּא.

וְכֻלְּהוּ פִּקּוּדִין, כְּלְהוּ שַׁיְיפִין וְאַבְרִין, לְאִתְחַזָּאָה בְּהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. מַאן דְּלָא יַשְׂגַּח וְלָא אִסְתָּכַל בְּרָזִין דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, לָא יְדַע, וְלָא אִסְתָּכַל, הֵיךְ מִתְתַּקְנָן שַׁיְיפִין בְּרָזָא עִלָּאָה. שַׁיְיפִין דְּגוּפָא כֻּלְּהוּ, מִתְתַּקְנָן עַל רָזָא דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִית שַׁיְיפִין, דְּאִינּוּן רַבְרְבִין וְעִלָּאִין, כֻּלְּהוּ זְעִירִין וְרַבְרְבִין, אִי אִתְנְטִיל חַד מִנַּיְיהוּ, אֲפִילּוּ זְעִירָא דְּבַר נָשׁ, אִקְרֵי מָאנֵי דְּמוּמָא, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַהוּא דְּגַרַע אֲפִילּוּ חַד פִּקּוּדָא מֵאִינּוּן פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאָטִיל מוּמָא בְּאַתָּר דְּלָא אִצְטְרִיךְ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּיחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ. וְתָנֵינָן, לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ אִלֵּין קָרְבָּנִין, וְכֹלָּא חַד. אֲבָל דָּא רָזָא דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, לְעָבְדָהּ: אִלֵּין רמ"ח שַׁיְיפִין עִלָּאִין. וּלְשָׁמְרָהּ: אִלֵּין תְּלָת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ שַׁיְיפִין תַּתָּאִין. אִלֵּין עִלָּאִין דְּזָכוֹר. וְאִלֵּין תַּתָּאִין דְּשָׁמוֹר, וְכֹלָּא חַד.

זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּזָכֵי לְאַשְׁלָמָא לוֹן. פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, גָּרִים לְבַר נָשׁ לְאַשְׁלָמָא רוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. אוֹרַיְיתָא מְזַכֶּה לְבַר נָשׁ, לְאַחְסָנָא תְּרִין עָלְמִין, עָלְמָא דָּא וְעָלְמָא דְּאָתֵי. כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתַּדַּל בַּחַיִּים. חַיִּים בְּהַאי

עָלְמָא, וְחַיִּים בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. אִשְׁתְּזִיב מִכָּל עוֹנָשִׁין בִּישִׁין, דְּלָא יַכְלִין לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. אִי בְּאִשְׁתַּדְּלוּתָא הָכִי. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּעָבִיד עוֹבָדָא.

רַבִּי חִיָּיא וְרִבִּי אַבָּא, שָׁרוּ בְּבֵי אוּשְׁפִּיזַיְיהוּ, קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, (דף קס״ו ע״א) לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא. בְּרַתֵּיהּ דְּאוּשְׁפִּיזָא, קָמַת וְאַנְהִירַת לוֹן שַׁרְגָּא, וּלְבָתַר קַיְימַת אֲבַתְרַייהוּ לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה, כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהַאי עָלְמָא, בְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְסַדַּר קָמֵיהּ בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא חַד שַׁרְגָּא, לְאַנְהָרָא לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא. וְתוֹרָה אוֹר, מַאן דְּאִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי לְהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה, דְּאַדְלִיקַת שַׁרְגָּא מִנֵּיהּ, דְּהָא שַׁרְגָּא בְּלָא נְהוֹרָא לָא כְלוּם. נְהוֹרָא בְּלָא שַׁרְגָּא, אוֹף הָכִי לָא יָכִיל לְאַנְהָרָא. אִשְׁתְּכַח דְּכֹלָּא דָּא לְדָא אִצְטְרִיךְ. אִצְטְרִיךְ עוֹבָדָא לְאִתְקָנָא שַׁרְגָּא. וְאִצְטְרִיךְ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לְאַנְהָרָא שַׁרְגָּא. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִתְעַסָּק בָּהּ בִּנְהוֹרָא וּבְשַׁרְגָּא.

וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אֹרַח חַיִּים לְאָעְלָא בֵּיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, אִינּוּן תּוֹכָחוֹת, דְּמִקַּבֵּל בַּר נָשׁ לְאַעֲדָאָה גַּרְמֵיהּ מֵאֹרַח בִּישׁ, וּלְמֵיהַךְ בְּאָרְחָא טָבָא. תּוּ

וְדֶרֶךְ חַיִּים, אִינּוּן תּוֹכָחוֹת מוּסָר, דְּאַיְיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ דְּבַר נָשׁ, לְדַכְּאָה לֵיהּ מֵחוֹבוֹי בְּאִינּוּן תּוֹכָחוֹת.

זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּקַבִּיל לְהוּ בִּרְעוּ דִּלְבָּא.

דָּבָר אַחֵר כִּי נֵר מִצְוָה, (תִּקּוּנָא דְּשַׁרְגָּא) דָּא שַׁרְגָּא בּוּצִינָא דְּדָוִד, דְּאִיהוּ נֵר מִצְוָה אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְתָּקְנָא תָּדִיר, וְאִיהִי לָא נַהֲרָא אֶלָּא מִגּוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּהָא אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה לֵית לָהּ נְהִירוּ, אֶלָּא מִגּוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּאִיהִי אוֹר לְאַנְהָרָא.

אַשְׁגַּח אֲבַתְרַיְיהוּ, וְחָמָא בְּרָתֵיהּ דְּאוּשְׁפִּיזָא קַיְימָא אֲבַתְרַיְיהוּ, אָמַר כִּי נֵר מִצְוָה, מַאי נֵר. דָּא נֵר דְּאִיהִי מִצְוָה דְּנָשִׁין זַכְיָין בֵּיהּ, וְאִיהִי נֵר דְּשַׁבָּת, דְּאַף עַל גַּב דְּנָשִׁין לָא זָכָאן בְּאוֹרַיְיתָא, הָא גּוּבְרִין זַכְיָין בְּאוֹרַיְיתָא, וְנָהֲרִין לְהַאי שַׁרְגָּא, דְּנָשִׁין מִתַּתְקְנָן בְּהַאי מִצְוָה. נָשִׁין בְּתִקּוּנָא דְּהַאי נֵר. גּוּבְרִין בְּאוֹרַיְיתָא, לְאַנְהָרָא לְהַאי נֵר, תִּקּוּנָא דְּמִצְוָה דְּנָשִׁין אִתְחַיְיבוּ בְּהוּ.

שַׁמְעָת הַהִיא אִתְתָּא וּבְכָאת, אַדְּהָכִי קָם אֲבוּהָ דְּאִתְתָּא, דַּהֲוָת תַּמָּן, וְעָאל בֵּינַיְיהוּ, וְחָמָא בְּרָתֵיהּ קַיְימַת אֲבַתְרַיְיהוּ וּבָכָאת, שָׁאִיל לָהּ אֲבוּהָ. סָחַת לֵיהּ (רַבִּי אַבָּא) עוֹבָדָא. שָׁאֲרִי אֲבוּהָ דְּאִתְתָּא אוּף אִיהוּ וּבָכָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא חֲתָנָךְ בַּעְלָהּ דִּבְרָתְיךְ, לָא זָכָה בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וְעַל דָּא וַדַּאי בָּכִינָן, אֲנָא וּבְרָתִי תָּדִיר.

וּבְגִין דַּחֲמִינָא, לֵיהּ יוֹמָא חַד, דְּדָלִיג מֵאִגְרָא דָּא, לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ בַּהֲדֵי צִבּוּרָא, סָלִיק בִּרְעוּתָא דִּילִי, לְמֵיהַב לֵיהּ בִּרְתִי, וְתֵכֶף דְּנַפְקוּ צִבּוּרָא מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא, יָהִיבְנָא לֵיהּ בִּרְתִי. דַּאֲמִינָא בְּדִלּוּגָא דָּא דְּאָתָא לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ, גַּבְרָא רַבָּא לִיהֱוֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רַבְיָא, וְלָא יְדַעְנָא בֵּיהּ מִקַּדְמַת דְּנָא. וְהַשְׁתָּא אֲפִילּוּ בִּרְכַּת מְזוֹנָא לָא יָדַע, וְלָא יָכִילְנָא בַּהֲדֵיהּ לְמִלְעֵי בֵּין חַבְרַיָּיא, דְּיוֹלִיף קְרִיאַת שְׁמַע, אוֹ בִּרְכַּת מְזוֹנָא.

אָמַר לֵיהּ אַעְבָּר לֵיהּ בְּאַחֲרָא, אוֹ דִּלְמָא בְּרָא יוֹלִיד דְּלֶהֱוֵי גַּבְרָא רַבָּא. אַדְּהָכִי קָם אִיהוּ, וְדִלֵּג עֲלַיְיהוּ וְיָתִיב לְקָמַיְיהוּ. אִסְתָּכַל בֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר, וַדַּאי אֲנָא חַמֵּינָא בְּהַאי רַבְיָא, דִּנְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא יִפּוֹק לְעָלְמָא מִנֵּיהּ. אוֹ בְּרָא דְּיוֹקִים מִנֵּיהּ. חָיֵיךְ הַהוּא רַבְיָא, וְאָמַר, רַבּוֹתַי אֵימָא קָמַיְיכוּ חַד מִלָּה.

פָּתַח וְאָמַר (איוב לב) צָעִיר אָנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם. הַאי קְרָא אִתְעָרוּ בֵּיהּ עַמּוּדֵי עָלְמָא. אֲבָל אֱלִיהוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ מִמִּשְׁפַּחַת רָם, אִתְעָרוּ, דְּהָא מִזַּרְעָא דְּאַבְרָהָם קָאַתְא. וְשַׁפִּיר. אֲבָל אֱלִיהוּא כַּהֲנָא הֲוָה, וּמִזַּרְעָא דְּיֶחְזְקֵאל נְבִיאָה הֲוָה, כְּתִיב הָכָא בֶּן בַּרְכְאֵל הַבּוּזִי, וּכְתִיב הָתָם (יחזקאל א) יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן.

וְאִי תֵּימָא בְּגִין דִּכְתִיב בּוּזִי, (איוב לא) בּוּז מִשְׁפְּחוֹת הָוָה.
לָאו הָכִי, הָדָר וְאָמַר מִמִּשְׁפַּחַת רָם, עִלָּאָה עַל כֻּלָּא.
אֲמַאי אִקְרֵי בּוּזִי. עַל דְּמֵבְזֶה גַּרְמֵיהּ לְגַבֵּי מַאן (דף קס"ו ע"ב)
דְּגָדוֹל מִנֵּיהּ, וְעַל דָּא סָלִיק בִּשְׁמָא עִלָּאָה, בּוּזִי, דָּא
דְּאִקְרֵי אָדָם שְׁלֵימָא בְּכֹלָּא, מַה דְּלָא אִקְרֵי הָכִי בַּר נָשׁ
אַחֲרָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל ב) וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל
דְּסָלִיק בִּשְׁמָא דָּא, אִקְרֵי רָם, עִלָּאָה עַל כֻּלָּא.
וְעַל דָּא אָמַר צָעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מְיָמִים מִבָּעֵי
לֵיהּ, מַאי לְיָמִים. אֶלָּא אָמַר צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא
גַּרְמִי לְיָמִים, לְגַבֵּי בַּר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ יוֹמִין סַגִּיאִין. מַאי
טַעֲמָא. בְּגִין דְּאָמַרְתִּי דְּיָמִים יְדַבְּרוּ, וְעַל דָּא צָעִיר אֲנִי,
וְאַזְעִירְנָא גַּרְמִי לְגַבֵּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, חֲמֵינָא לְכוּ
יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם. אוּף
אֲנָא, אָמַרְתִּי יָמִים יְדַבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יוֹדִיעוּ חָכְמָה. וַדַּאי.
אָכֵן רוּחַ הִיא בֶּאֱנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם. וְעַל דָּא בְּגִין
דַּאֲנָא רַבְיָא, שַׁוִּינָא בִּרְעוּתִי דְּלָא לְמַלָּלָא עַד תֵּרִין
יַרְחִין, וְעַד יוֹמָא דָּא אִשְׁתְּלִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְּאַתּוּן הָכָא,
אִית לְמִפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא קַמַּייכוּ.
פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים
תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה דָּא אִיהִי מִשְׁנָה, כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה. וְהַתּוֹרָה: זוֹ תוֹרָה

שֶׁבִּכְתָב. וְהַמִּצְוָה: זוֹ מִשְׁנָה. דְּאִיהִי נֵר שַׁרְגָּא, דְּקַיְימָא לְאַדְלָקָא.

נֵר אַמַּאי אִקְרֵי נֵר. אֶלָּא כַּד מְקַבְּלָא מֵבִין תְּרֵין דְּרוֹעִין, רמ״ח שַׁיְיפִין עִלָּאִין, אִיהוּ פְּתִחַת לְגַבַּייהוּ תְּרֵין דְּרוֹעִין דִּילָהּ, כְּדֵין אִתְכְּלִילוּ אִלֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין בְּהוּ, וְאִקְרֵי נֵר. וְתוֹרָה אוֹר, דְּקָא נָהִיר לְהַהוּא נֵר וְאַדְלִיקַת מְנַיְיהּ מִסִּטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא. דְּהָא אוֹרַיְיתָא מֵהַהוּא סִטְרָא דִּימִינָא דְּאוֹר קַדְמָאָה אִתְיְהִיבַת, דִּכְתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, מִסִּטְרָא דִּימִינָא אִתְיְהִיבַת, (מ״ד ע״א) אַף עַל גַּב דְּאִתְכְּלִיל בֵּיהּ שְׁמָאלָא, דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

אוֹר דָּא אִתְכְּלִיל בְּמָאתָן וְשִׁבְעָה עָלְמִין, דְּאִינּוּן גְּנִיזִין בְּסִטְרָא דְּהַהוּא אוֹר, וְאִתְפַּשַּׁט בְּכֻלְּהוּ. תְּחוֹת כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה טְמִירָא, שְׁרְיָין אִינּוּן עוֹלָמוֹת, מִסִּטְרָא דְּהַהוּא יְמִינָא. תִּלַת מֵאָה וְעֶשֶׂר אִינּוּן, מָאתָן וְשִׁבַע, אִינּוּן בְּסִטְרָא דִּימִינָא. מֵאָה וּתְלַת, אִינּוּן בְּסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן תִּלַת מֵאָה וְעֶשֶׂר. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְתַקֵּן תָּדִיר לְצַדִּיקַיָּא, וּמֵאִלֵּין מִתְפַּשְּׁטָן כַּמָּה וְכַמָּה אוֹצָרֵי חֶמְדָּה, וְכֻלְּהוּ גְּנִיזִין לְאִתְעַדָּנָא מִנְּהוֹן צַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי וְעַל אִלֵּין כְּתִיב (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא וְעַל אִלֵּין כְּתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ וְגוֹ׳.

י"ש: אִלֵּין, תְּלַת מְאָה וְעֶשֶׂר עוֹלָמוֹת, גְּנִיזִין תְּחוֹת עָלְמָא דְּאָתֵי, (וַעל) **אִינּוּן מָאתָן וְשִׁבְעִין דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דִּימִינָא, אִקְרוּן אוֹר קַדְמָאָה. בְּגִין דְּאַפִּילוּ אוֹר שְׁמָאלָא אִקְרֵי אוֹר. אֲבָל אוֹר קַדְמָאָה אִיהוּ זַמִּין לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִי תֵּימָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי וְלָא יַתִּיר. אֶלָּא אַפִּילוּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּאִי לָא הֲוָה הַאי אוֹר, עָלְמָא לָא יָכִיל לְמִיקָם, דִּכְתִיב,** (תהלים פט) **אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה.**

הַאי אוֹר זָרַע לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְעָבִיד לֵיהּ שׁוּרִין שׁוּרִין, עַל יְדוֹי דְּהַאי צַדִּיק, דְּאִיהוּ גָּנָּא דְּגִנְתָּא, וְנָטִיל לְהַאי אוֹר, וְזָרַע לֵיהּ זְרוּעָא דְּקִשׁוֹט. וְעָבִיד לֵיהּ שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגִנְתָּא וְאוֹלִיד וְאַצְמַח וְעָבִיד פֵּרִין, וּמְנַיְיהוּ אִתְּזַן עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים צז) **אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וְגוֹ'.**

וּכְתִיב (ישעיה סא) **וּכְגַנָּה זְרוּעֶיהָ תַּצְמִיחַ. מַאן זְרוּעֶיהָ. אִלֵּין זְרוּעֵי דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ זָרוּעַ תָּדִיר, הַשְׁתָּא אוֹלִיד וְעָבִיד אֵיבִין, וְהַשְׁתָּא זָרוּעַ אִיהוּ, בְּקַדְמִיתָא, עַד לָא יֵיכוֹל עָלְמָא אִיבָּא דָּא, אוֹלִיד זְרוּעָא דָּא וְיָהִיב אִיבָּא וְלָא שָׁכִיךְ. וְעַל דָּא, כָּל עָלְמִין אִתְּזָנוּ בְּסִפּוּקָא דְּהַהוּא גָּנָּא, דְּאִקְרֵי צַדִּיק, דְּלָא שָׁכִיךְ וְלָא פָּסִיק לְעָלְמִין.**

בַּר בִּזְמָנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְאִי תֵּימָא בִּזְמָנָא דְּגָלוּתָא כְּתִיב, (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֵחֱרַב וְיָבֵשׁ, הֵיךְ עָבִיד תּוֹלָדִין. אֶלָּא כְּתִיב זָרוּעַ, זָרוּעַ אִיהוּ תָּדִיר, וּמִיּוֹמָא דְּאַפְסִיק הַהוּא נָהָר. בְּגִנְתָּא (ס״א בְּגִנְתָּא) לָא עָאל (דף קס״ז ע״א) בֵּיהּ הַהוּא גַּנָּנָא. וְהַהוּא אוֹר דְּאִיהוּ זָרוּעַ תָּדִיר, עָבִיד אִיבִּין וּמְגֵיהּ וּמַגְרְמֵיהּ אִזְדָּרַע כְּקַדְמִיתָא, וְלָא שָׁכִיךְ תָּדִיר. כְּגִנְתָּא דְּעָבִיד תּוֹלָדִין, וּמֵהַהוּא זָרוּעַ נָפִיל בֵּיהּ בְּאַתְרֵיהּ, וּמְגַרְמֵיהּ עָבִיד תּוֹלָדִין כְּדְבְקַדְמֵיתָא. וְאִי תֵּימָא, דְּאִינּוּן תּוֹלָדִין וְאִיבִּין הֲווֹ כְּמָה דְּהֲוָה בִּזְמָנָא דְּגָנָּא תַּמָּן. לָאו הָכִי. אֲבָל לָא אִתְמַנַּע זָרוּעַ דָּא לְעָלְמִין.

כְּגַוְונָא דָּא וְתוֹרָה אוֹר, אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְהִיבַת מִסִּטְרָא דְּהַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, הָכִי אִזְדָּרַע תָּדִיר בְּעָלְמָא, וְעָבִיד תּוֹלָדִין וְאִיבִּין, וְלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, וּמֵהַהוּא אִיבָּא דִּילֵיהּ אִתְּזָן עָלְמָא.

וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. תְּרֵין אָרְחִין אִינּוּן, חַד אֹרַח חַיִּים, וְחַד בְּהִפּוּכָא מִנֵּיהּ. סִימָנָא דְּאֹרַח חַיִּים מַאן אִיהוּ. תּוֹכְחוֹת מוּסָר. דְּכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְרָא לְהַאי אֹרַח חַיִּים, שַׁוִּי עֲלֵיהּ הַהוּא דְּאַלְקֵי, וְעָבִיד תּוֹכְחוֹת מוּסָר לִבְנֵי עָלְמָא. וּמַאן אִיהוּ. הַאי דִּכְתִיב, (בראשית ג) וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ

הַחַיִּים וְעַל דָּא, דֶּרֶךְ חַיִּים אִיהוּ תּוֹכְחוֹת מוּסָר. וּמַאן דְּאִית בֵּיהּ תּוֹכָחוֹת, וַדַּאי דְּמִתְעָרֵי לֵיהּ לְמֵהַךְ בְּהַהוּא אֹרַח חַיִּים, דְּשָׁארֵי תַּמָּן תּוֹכְחוֹת מוּסָר.

הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. אֶלָּא כֻּלָּא רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא דְּהַאי קְרָא. כִּי גֵּר מִצְוָה, דָּא רָזָא דְּשָׁמוֹר. וְתוֹרָה אוֹר, דָּא רָזָא דְּזָכוֹר, וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אִלֵּין גְּוָרִין וְעוֹנָשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלָּא רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וְאִצְטְרִיךְ דָּא לְדָא, וּלְמֶהֱוֵי רָזָא דְּכֻלָּא כַּדְקָא יָאוֹת.

וְעַל רָזָא דָּא דְּהַאי אוֹר, דְּדָלִיק וְנָהִיר לְהַאי גֵּר, כְּתִיב בֵּיהּ בְּאַהֲרֹן, (במדבר ח) בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת, בְּגִין דְּהוּא אָתֵי מִסִּטְרָא דְּהַאי אוֹר. אוֹר דָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כֵּיוָן דְּאָמַר יְהִי אוֹר, אֲמַאי כְּתִיב וַיְהִי אוֹר, דְּהָא בְּוַיְהִי כֵּן סַגְיָא. אֶלָּא, יְהִי אוֹר, דָּא אוֹר קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא, וְאִיהוּ לְקֵץ הַיָּמִין. וַיְהִי אוֹר, דְּמִימִינָא נָפֵק שְׁמָאלָא, וּמֵרָזָא דִּימִינָא נָפֵק שְׁמָאלָא, וְעַל דָּא וַיְהִי אוֹר, דָּא שְׁמָאלָא.

מִכָּאן דְּוַיְהִי קַדְמָאָה דְּאוֹרַיְיתָא, בְּסִטְרָא דְּשְׁמָאלָא הֲוָה. וּבְגִין כַּךְ לָאו אִיהוּ סִימָן בִּרְכָה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּבֵיהּ (נ"א דְּמִנֵּיהּ) נָפַק הַהוּא חִשָּׁךְ דְּאַחֲשִׁיךְ אַנְפֵּי עָלְמָא. וְסִימָנָא דָּא כַּד אִתְגְּלֵי רָזָא דְּעֵשָׂו וְעוֹבָדוֹי, בְּהַאי וַיְהִי

הָוָה, דִּכְתִיב (בראשית כה) וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד. אִתְקָיְים בְּוַיְהִי אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד, לְפַתְאָה בְּנֵי עָלְמָא, דְּלָא יַהֲכוּן בְּאוֹרַח מֵישָׁר.

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דָּא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּקָאִים בְּאֶמְצָעִיתָא, וְקָאִים וְאָחִיד בְּסִטְרָא דָּא, וּבְסִטְרָא דָּא. כַּד הָוָה שְׁלִימוּ דְּתַלַת סִטְרִין, כְּתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב, מָה דְּלָא הָוָה בְּהָנֵי אַחֲרָנִין, בְּגִין דְּלָא הָוָה שְׁלִימוּ עַד אוֹר תְּלִיתָאָה, דְּאַשְׁלִים לְכָל סִטְרִין, וְכֵיוָן דְּאָתָא תְּלִיתָאָה דָּא, כְּדֵין אַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, דִּכְתִיב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְעַל דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ דַּרְגִין, דְּאִתְפְּרָשׁוּ וְאִתְמְשָׁכוּ מֵהַאי אוֹר קַדְמָאָה, כְּתִיב (תצא ר״פ ע״א) אוֹר חָמֵשׁ זְמְנִין, וְכֻלְּהוּ הַווֹ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ, וְכַד אִתְכְּלִילוּ בְּסִטְרָא שְׂמָאלָא, אִתְכְּלִילוּ בְּרָזָא דְּמַיִם, דְּנָטִיל בִּימִינָא (ס״א מִימִינָא) וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב מַיִם חָמֵשׁ זְמְנִין. וְכַד אִשְׁתְּלִימוּ בְּרָזָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּתִיב רָקִיעַ חָמֵשׁ זְמְנִין, וְעַל דָּא תְּלַת אִינּוּן אוֹר. מַיִם. רְקִיעַ. לְקַבֵּל תְּלַת דַּרְגִין אִלֵּין, דְּכֻלְּהוּ חָמֵשׁ דַּרְגִין אִתְכְּלִילוּ בְּהוּ, וְעַל דָּא בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב חָמֵשׁ זְמְנִין, בְּכָל חַד וְחַד.

הָכָא רָזָא דְּרָזִין, בְּאִלֵּין תְּלָתָא, אִתְצַיַּיר וְאִתְגְּלִיף בְּגְלוּפֵי רָזָא דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, דְּאִיהוּ אוֹר

בְּקַדְמִיתָא, לְבָתַר מַיִם, לְבָתַר אִתְפַּשַּׁט בְּגַוְוייהוּ רָקִיעַ, דְּאִיהוּ גְּלִיפָא דְּגְלִיפוּ דִּיוּקְנָא דְּאָדָם.

כְּגַוְונָא דְּגְלִיפוּ צִיּוּרָא דְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם בְּתוֹלְדָתֵיהּ. דְּהָא בְּתוֹלְדָתָא דְּבַר נָשׁ, בְּקַדְמִיתָא וֵרַע, דְּאִיהוּ אוֹר, דְּהָא נְהִירוּ דְּכָל שַׁייְפֵי גוּפָא, אִיהוּ הַהוּא וֵרַע, וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ אוֹר, וְהַהוּא אוֹר אִקְרֵי וֵרַע, דִּכְתִיב אוֹר זָרוּעַ, הַהוּא וֵרַע מַמָּשׁ. לְבָתַר הַהוּא וֵרַע דְּאִיהוּ אוֹר אִתְפַּשַּׁט וְאִתְעֲבִיד (דף קס"ז ע"ב) מַיִם, בְּלָחוּתָא דִּילֵיהּ, אַגְלִיף יַתִּיר, וְאִתְפַּשַּׁט פְּשִׁיטוּ גּוֹ אִינּוּן מַיִם, פְּשִׁיטוּ דְּגוּפָא לְכָל סִטְרִין. כֵּיוָן דְּאִתְצַיָּיר, וְאִגְלִיף צִיּוּרָא וּדְיוּקְנָא דְּגוּפָא, אַקְרִישׁ הַהוּא פְּשִׁיטוּ, וְאִקְרֵי רָקִיעַ. וְדָא אִיהוּ רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וּלְבָתַר דְּאַקְרִישׁ, כְּתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם. דְּהָא אַקְרִישׁ הַהוּא לָחוּתָא (ד"א דְּאַנְגִיד וְאִשְׁתְּאַר הַהוּא פְּסוֹלֶת) דְּגוּפָא, דְּהָוָה גּוֹ אִינּוּן מַיִם.

כֵּיוָן דְּאִבְרִיר גּוּפָא, וְאִנָּקֵי בִּנְקִיוּ, הַהוּא לָחוּתָא דְּאִתְנְגִיד וְאִשְׁתְּאַר, הָוָה פְּסוֹלֶת דְּקָא אִתְעֲבַד גּוֹ הְתוּכָא, וְאִינּוּן מַיִם הָרָעִים עֲכוּרִין, וּמִנַּהוֹן אִתְעֲבִיד פְּסוֹלֶת, מְקַטְרְגָא לְכָל עָלְמָא, דְּכַר וְנוּקְבָא. לְבָתַר כַּד נַחְתוּ אִינּוּן מַיִם עֲכוּרִין, וְאִתְהַתְּכוּ לְתַתָּא בִּסְטַר שְׂמָאלָא, נָפְקוּ (ס"א דְּאִתְנְגִיד וְאִשְׁתְּאַר אִתְעֲבִיד פְּסוֹלֶת מְקַטְרְגָא לְכָל עָלְמָא דְּכַר וְנוּקְבָא וְאִינּוּן מַיִם הָרָעִים עֲכוּרִין. לְבָתַר כַּד נַחְתוּ אִינּוּן מַיִם עֲכוּרִין אִתְהַתְּכוּ לְתַתָּא בִּסְטַר

שְׁמָאלָא וְנָפְקוּ) לְקַטְרְגָא כָּל עָלְמָא. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִנְּהוֹן.

כֵּיוָן דְּנָפִיק מְקַטְרְגָא, כְּתִיב יְהִי מְאוֹרֹת חָסֵר וׄ וְאִתְמַשְׁכָא אַסְפָּרָה בְּרַבְיֵי, וְחָסֵר נְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא. לְבָתַר וְהָיוּ לִמְאוֹרוֹת, בִּשְׁלִימוּ תַּרְוַוייְהוּ כַּחֲדָא. בְּמַאן. בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דְּהָא כַּד סַלְקָא וְאִתְחַבְּרָא בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, כְּדֵין וְהָיוּ לִמְאוֹרוֹת, נְהוֹרִין שְׁלִימִין תַּרְוַוייְהוּ כַּחֲדָא דְּלָא פְּגִימֵי כְּלַל.

שַׁאנִי חָיְיךְ הַאי רַבְיָא וְחַדֵּי. אָמַר לוֹן הַאי דַּאֲמִינָא דְּאִתְבְּרִיר הָכָא רָזָא דְּאָדָם, בְּאוֹר דְּהַהוּא (ד״א דְּאִידְהוּ) זֵרַע, וּלְבָתַר אִתְעֲבִיד מַיִם, וּמִגּוֹ אִינּוּן מַיִם, אִתְפְּשַׁט רָקִיעַ, דְּיוּקְנָא דְּאָדָם כְּמָה דְּאִתְעַרְנָא. תִּינַח כַּד אִתְעֲבִיד דָּא לְגוֹ מֵעוֹי דְּאִתְתָּא, דְּהָא לָא אִתְצַיַּיר זַרְעָא, אֶלָּא בְּגוֹ מֵעוֹי דְּנוּקְבָּא, לְאִתְפְּשְׁטָא בָּהּ דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, וְהָכָא אִי אִלֵּין חֲמֵשׁ דַּרְגִּין, אִינּוּן דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, בְּאָן אֲתָר אִתְצַיַּיר וְאִתְפְּשַׁט הַאי דְּיוּקְנָא, בְּגוֹ אִינּוּן מַיִם.

אִי תֵּימָא גּוֹ נוּקְבָּא הֲוֹוּ, דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי, לָאו הָכִי, דְּהָא לָא אִתְצַיַּיר צִיּוּרָא וּדְיוּקְנָא, עַד דְּנַפְקוּ אַתְוָון לְבַר, וּלְבָתַר אִתְגְּלִימוּ. וְתוּ דְּהָא עָלְמָא דְּאָתֵי הַוָּה אוּמָנָא, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ, הָא אוּמָנָא הַוָּה.

אִי תֵּימָא בְּנוּקְבָא דִּלְתַתָּא, לָאו הָכִי, דְּהָא עַד לָא הֲוָות,
וְכַד נָפַק הַאי דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, נוּקְבִיהּ נָפְקַת בַּהֲדֵיהּ.
הָא לָא אִתְצַיַּיר דִּיוּקְנָא דְּאָדָם בָּהּ. אִי הָכִי, בְּאָן אֲתָר
אִתְצַיַּיר וְאִתְגְּלִיף הַאי זֵרַע, לְמֶהֱוֵי גְּלִיפוּ דִּיוּקְנָא דְּאָדָם.
אֶלָּא דָּא רָזָא עִלָּאָה, אָדָם קַדְמָאָה אִתְצַיַּיר וְאִתְגְּלִיף
בְּלָא נוּקְבָא. אָדָם תִּנְיָינָא, מֵחֵילָא וְזַרְעָא דְּהַאי, אַגְלִיף
וְאִתְצַיַּיר גּוֹ נוּקְבָא.
אָדָם קַדְמָאָה, גְּלִיפוּ דְּצִיּוּרָא וּדְיוּקְנָא דְּגוּפָא, לָא הֲוָה
בְּנוּקְבָא, וּבְלָא צִיּוּרָא כְּלַל הֲוָה. וְאִתְצַיַּיר וְאִגְלִיף
לְתַתָּא מֵעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּלָא דְּכוּרָא, וּבְלָא נוּקְבָא, אִינּוּן
אַתְוָון אַגְלִימוּ גּוֹ מִשְׁחָתָא, וְאִתְצַיַּיר וְאִגְלִיף בְּהוּ רָזָא
דְּאָדָם. וְאַתְוָון בְּאַרַח מֵישָׁר, בְּסִדּוּרָא דִּלְהוֹן, מֵרָזָא דְּאוֹר
קַדְמָאָה, שְׁרִיאוּ לְאִתְגְּלָפָא וּלְאִתְצַיְּירָא, (אַתְוָון) וְאִזְדְּרַע
הַאי אוֹר בְּגַוַּיהּ גּוֹ מִשְׁחָתָא. כַּד מָטָא גּוֹ מִשְׁחָתָא,
אִתְהַדָּר מַיָּא, גּוֹ מַיָּא, אִתְפְּשַׁט רָקִיעַ צִיּוּרָא דְּאָדָם,
דְּיוּקְנָא כַּדְקָא חֲזִי.
לְבָתַר דְּאִתְקַשְׁטַת נוּקְבָא לְגַבֵּיהּ, וְאִתְהַדְּרוּ אַנְפִּין
בְּאַנְפִּין, הַאי דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, עָאל בִּתְיאוּבְתָּא
לְגַבֵּי נוּקְבָא, וְתַמָּן אַגְלִיף וְאִתְצַיַּיר כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ,
וְעָלֵיהּ כְּתִיב (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וְגוֹ', הַאי
אִתְצַיַּיר גּוֹ נוּקְבָא, מַה דְּלָא הֲוָה הַהוּא קַדְמָאָה,

דְּאִתְצַיָּיר (ד״א ל״ג גו׳) הַהוּא קַדְמָאָה בְּגַוֵּיהּ בִּמְדִידוּ גּוֹ מִשְׁחָתָא כְּמָה דְּאִתְמַר.

כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא. לְתַתָּא מַה כְּתִיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, שְׂרִיאַת קוֹף לְאוֹלָדָא, בִּמְעָהָא, בְּחֵילָא וְסִיעָא (רל״א ע״א) דְּאָדָם לְבָתַר דְּהָא קַבִּילַת (קמ״ח ע״ב) זוּהֲמָא מִגּוֹ הַאי קוֹף. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב הָכָא וַיּוֹלֶד, אֶלָּא יָדַע וַתַּהַר וַתֵּלֶד, וְנָפַק פְּסוֹלֶת גּוֹ נוּקְבָא.

וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וּבְהַאי נָמֵי לָא כְּתִיב וַיּוֹלֶד, וְאַף עַל גַּב דְּמִסְטָרָא דְּדִכּוּרָא הֲוָה. אֲבָל מְקַטְרְגָא תְּשַׁשׁ וְתָבַר חֵילֵיהּ, דְּהָא בְּאָת קוֹף שָׂרִיאוּ (דף קס״ח ע״א) אַתְוָון לְאוֹלָדָא.

כֵּיוָן דְּאִתְבְּרִיר פְּסוֹלֶת, שָׂרִיאוּ אַתְוָון לְאוֹלָדָא מֵרָזָא דְּאָת ש״ת. תִּקוּנָא דְּכַר וְנוּקְבָא. בְּאִסְתַּכְּמוּתָא כַּחֲדָא. וּכְדֵין כְּתִיב וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, וְלָא כְּתִיב וַתִּקְרָא. וַיִּקְרָא אִיהוּ, וְלָא אִיהִי. אִיהוּ קָרָא שְׁמֵיהּ שֵׁת, תִּקוּנָא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, דַּהֲווֹ בְּאִסְתַּכְּמוּתָא חֲדָא.

תּוּ אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וְאָהַדְּרוּ לְאוֹלָדָא אֶלֶף דְּאָדָם, וְאִינּוּן אַתְוָון בַּאֲתָר דְּאִיהוּ סִיּוּם שְׁמֵיהּ. וּמַאן אִיהוּ. נ׳, וּלְבָתַר ו׳ לָא ה׳, דְּהָא אִתְעַדְיָאת (נ״א אִתְיְלִידַת) בְּהֶבֶל.

בְּגִין כַּךְ נָטִיל אָת אַחֲרָא אֲבַתְרֵיהּ ו', סְיֵים בְּשִׁירוּתָא דְּשֵׁת ש', וְאִקְרֵי אֱנוֹשׁ.

אֱנוֹשׁ מָה בֵּין שְׁמָא דָּא לִשְׁמָא דְּאָדָם. אֶלָּא אֱנוֹשׁ לָאו אִיהוּ בְּתִקְפָּא הַוָּה, תִּקוּנָא דְּקַדְמָאֵי הַוָּה, (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וּכְתִיב (איוב ז) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תְגַדְּלֶנּוּ וְגוֹ', וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נג) וַיִּי' חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי, תְּבִירוּ דְּגוּפָא, וְתִקְפָּא דְּנַפְשָׁא, אוֹרִית שֵׁת לְאֱנוֹשׁ יְרוּתָא דְּהַוָּה לֵיהּ לְקַבְלָא. וְאִיהוּ אוּף הָכִי אוֹרִית לִבְנוֹ.

תּוּ אִתְגַּלְגַּלוּ אַתְוָון לְאַתְקָנָא עַקִימָא, וְאִתְהַדְּרוּ לְאוֹלָדָא. קֵינָן. הַאי תִּקוּנָא דְּקַיִן, וְאִתְתָּקַן תְּחוֹתֵיהּ, וְאִתְהַדְּרוּ אַתְוָון לְבַסְּמָא עָלְמָא מֵעַקִימוּ דְּהַוָּה. מַהֲלַלְאֵל מ' סוֹפָא דְּאַתְוָון דְּאָדָם. ה' ול' תִּקוּנָא דְּאַתְוָון דְּהֶבֶל, וּבְגִין דְּלָא הַוָּה חַיְיבָא כְּקַיִן, לָא אִתְחַלָּפוּ אַתְוָון מִשְּׁמֵיהּ בַּר חַד. דְּבַאֲתַר ב' הַוָּה א' לְמֶהֱוֵי תִּקוּנָא יַתִּיר. עַד הָכָא אִתְבְּסָם עָלְמָא, וְאִתְתָּקַן עַקִימָא מֵשִׁירוּתָא דֶּאֱנוֹשׁ. בַּר חוֹבָא דְּאָדָם, דְּלָא אִתְבְּסָם, עַד דְּקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי, אֲבָל תִּקוּנָא דְּעַקִימוּ דְּקַיִן וְהֶבֶל אִתְתָּקַן וְאִתְבָּסַם, אֲבָל עָלְמָא הַוָּה בְּצַעֲרָא וְעִצְבוֹנָא, עַד דְּאָתָא נֹחַ דִּכְתִיב, (בראשית ה) זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרָרָהּ יְיָ'. וְחוֹבָא דְּאָדָם לָא

אִתְבְּסָם, עַד דְּקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, וְקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, וְכַד יִשְׂרָאֵל קַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, כְּדֵין נֵר וְאוֹר אִתְתַּקַּן כַּחֲדָא.

וַהֲשִׁתָּא רַבּוֹתַי, אֲנָא מִבָּבֶל, וּבְרָא דְּרַב סַפְּרָא אֲנָא, וְלָא זָכֵינָא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְאַבָּא, וְאַטְרִידְנָא הָכָא, וְדָחִילְנָא, דְּהָא יַתְבֵי אַרְעָא דָּא, אִינּוּן אַרְיָיוָן בְּאוֹרַיְיתָא, וְשַׁוֵינָא עָלַי דְּלָא אֵימָא מִילֵּי דְּאוֹרַיְיתָא קָמֵי בַּר נָשׁ, עַד תְּרֵין יַרְחִין, וְיוֹמָא דָּא אִשְׁתְּלִימוּ. זַכָּאָה חוּלָקִי דְּאִתְעַרְעָתוּן הָכָא. אָרִים רַבִּי יוֹסֵי קָלֵיהּ וּבָכֵי, וְקָמוּ כֻּלְּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא בְּהַאי אָרְחָא, לְמִשְׁמַע מִלֵּי דְּעַתִּיק יוֹמִין מִפּוּמָךְ, מַה דְּלָא זָכֵינָן לְמִשְׁמַע עַד הַשְׁתָּא.

יָתִיבוּ כֻּלְּהוּ, אָמַר לוֹן רַבּוֹתַי, מִדְּחָמֵינָא צַעֲרָא דְּהַאי חָמִי וּבְרָתֵיהּ, דְּדָחֲקִי וּמְצַטַעֲרֵי בְּנַפְשַׁייְיהוּ, דְּלָא יְדַעְנָא בִּרְכַּת מְזוֹנָא. אֲמֵינָא לוֹן, דְּעַד דְּאֶנְדַּע בִּרְכַּת מְזוֹנָא, לָא אִתְחַבָּר בְּאִנְתְּתִי, כְּאֲרַח כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְאַף עַל גַּב דְּיָכְילְנָא לְשַׁמְּשָׁא בָּהּ בְּלָא חוֹבָה, לָא בְּעֵינָא לְמֶעְבַּר עַל דַּעְתַּייהוּ, הוֹאִיל וְלָא הַוֵינָא יָכִיל לְמֵימַר מִדִּי, עַד תְּרֵין יַרְחִין. חֲדוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא וְחַמּוֹי וּבְרָתֵיהּ, וּבָכוּ מִסְגִּיאוּ חֶדְוָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּמָטוּ מִינָּךְ, כֵּיוָן דִּשְׁרִיאַת, אַנְהִיר לָן יְמָמָא, זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּאֹרַח דָּא.

פָּתַח הַהוּא רַבְיָא בִּבְרִכַת מְזוֹנָא וְאָמַר, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים יד) **וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר** (דברים כז) **וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הָנֵי קְרָאֵי כַּד יִשְׂרָאֵל הָווֹ שָׁרָאן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְאִתְחָזוֹן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, הָווֹ מִתְקַיְּימֵי. הַשְׁתָּא הֵיךְ מִתְקַיְּימֵי, מַאן יָכִיל לְמֵיכַל לִפְנֵי יְיָ וּלְמֵחֱדֵי לִפְנֵי יְיָ.**

אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּקַדְמִיתָא כַּד יָתִיב בַּר נָשׁ עַל פָּתוֹרֵיהּ לְמֵיכַל, מְבָרֵךְ עַל נַהֲמָא הַמּוֹצִיא. מַאי טַעֲמָא הַמּוֹצִיא, וְלָא מוֹצִיא, דְּהָא כְּתִיב (ישעיה מב) **בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, וְלָא כְּתִיב הַבּוֹרֵא.** (ירמיה י) **עוֹשֵׂה אֶרֶץ, וְלָא כְּתִיב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ. מַאי טַעֲמָא הָכָא הַמּוֹצִיא.**

אֶלָּא כָּל מִלִּין דְּאִינּוּן מֵרָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה סְתִירָא, אִסְתַּתְּרָא ה' מִתַּמָּן, לְאִתְחַזָּאָה דְּהָא מֵעָלְמָא גְּנִיזָא וְסְתִירָא אִיהוּ. (דף קס"ח ע"ב) **וְכָל מִלִּין דְּאִינּוּן מֵעָלְמָא תַּתָּאָה דְּאִתְגַּלְיָא יַתִּיר, כְּתִיב בָּהּ, דְּכְתִיב,** (ישעיה מ) **הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם** (עמוס ה) **הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם, כֻּלְּהוּ מֵרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה אִיהוּ, וְאִי** (רל"א ע"ב) **אַכְתִּיב בְּשִׁמָּא אִיהוּ בָּהּ, כְּגוֹן הָאֵל הַגָּדוֹל, וְהָכָא דְּאִיהוּ בְּאַרַח סְתִים** (נ"א בְּאִתְגַּלְיָא) **מֵרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה אִיהוּ, כֵּיוָן דְּמִתַּרְךְ בַּר נָשׁ, שְׁכִינְתָּא אַתְיָא קָמֵיהּ.**

וּמַה דְּאָמַר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הָכָא אִתְכְּלִיל

לְמַלְלָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָמֵיהּ, לְקַיְּימָא דִּכְתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ׳. וּכְתִיב (דברים יד) וְאָכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ.

הוֹאִיל וְקָאִים בַּר נָשׁ קָמֵי מָארֵיהּ, אִצְטְרִיךְ נָמֵי לְמֵיחַן לְמִסְכְּנֵי, לְמֵיתַן לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ יָהִיב לֵיהּ לְמֵיכַל. (ס״א וּמַאן דְּאָכִיל קַמֵּיהּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא אִצְטְרִיךְ וכו׳) כְּמַאן דְּאָכִיל קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא וְאִצְטְרִיךְ דְּלָא יִשְׁתְּכַח בַּלָּעָן עַל פָּתוֹרֵיהּ, דְּהָא בִּלְעָנוּ מִסְטְרָא אַחֲרָא הֲוֵי, וְרָזָא דָּא (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי נָא, אֹרַח בַּלְעָנוּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְסִטְרָא אַחֲרָא, וּכְתִיב (משלי יג) וּבֶטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר. וְעַל דָּא וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ כְּתִיב, וְלָא לִפְנֵי סִטְרָא אַחֲרָא. וְאִצְטְרִיךְ דְּלָא יִתְעַסַּק בְּמִלִּין בְּטֵלִין, וּבְצָרְכֵי סְעוּדָה (שפיר) וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְעַסְּקָא בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא כַּד מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא אִתְּמָרוּ עַל פָּתוֹרָא, יָהִיב הַהוּא בַּר נָשׁ תִּקְפָּא לְמָארֵיהּ.

וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ, דָּא אִיהוּ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, כַּד בְּרִיךְ בַּר נָשׁ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אִצְטְרִיךְ לְמֶחֱדֵי וּלְאַחֲזָאָה חֶדְוָה וְלָא עֲצִיבוּ כְּלָל, כְּיוֹן דְּנָטִיל בַּר נָשׁ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עַל גַּבֵּיהּ, וְאִיהוּ אִצְטְרִיךְ לְאַעְטָפָא רֵישֵׁיהּ בְּחֶדְוָה. וּלְבָרְכָא עַל הַכּוֹס בְּמוֹתָב תְּלָתָא, נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ.

וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, דָּא אִצְטְרִיךְ רְעוּתָא לְעֵילָּא לְגַבֵּי עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְעַל דָּא אִיהִי בְּאַרַח סָתִים. וּבְטוּבוֹ, וְלָא מִטּוּבוֹ, וּבְטוּבוֹ: דָּא יְמִינָא (ד״א זְנָה) עִלָּאָה. וּמִטּוּבוֹ: דָּא דַּרְגָּא אַחֲרָא, דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהוּ דַּרְגָּא לְתַתָּא מִנַּיְהּ, בְּגִין דִּבְהַהוּא טוּב אִתְבְּנֵי עָלְמָא, וּבֵיהּ אִתְּזָן.

אֲמַאי אִקְרֵי טוּב וַאֲמַאי אִקְרֵי חֶסֶד. טוּב אִיהוּ, כַּד כָּלִיל כֹּלָּא בְּגַוֵּיהּ, וְלָא אִתְפַּשַּׁט לְאַחֲתָא לְתַתָּא. חֶסֶד כַּד נַחְתָּא לְתַתָּא. וְעָבִיד טִיבוּ בְּכָל בְּרְיָין, בְּצַדִּיקֵי וּבְרַשִּׁיעֵי וְלָא חָיִישׁ, וְאַף עַל גַּב דְּדַרְגָּא חַד הוּא. מְנָלָן דִּכְתִיב, (תהלים כג) אַךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, אִי טוּב לָמָּה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לָמָּה טוּב, דְּהָא בְּחַד סַגְיָא אֶלָּא טוּב כָּלִיל כֹּלָּא בְּגַוֵּיהּ, וְלָא אִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא. חֶסֶד נָחִית (ק״ט ע״א) וְאִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא, וְזָן כֹּלָּא צַדִּיקֵי וְרַשִּׁיעֵי כַּחֲדָא.

וְהָכָא כְּיוָן דְּאָמַר וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, הָדָר וְאָמַר הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֶסֶד, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קלו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְעַל דָּא הַזָּן אֶת הַכֹּל, לְצַדִּיקֵי וּלְרַשִּׁיעֵי לְכֹלָּא. דָּא אִקְרֵי בִּרְכַּת יָמִין. שְׂמֹאל לָאו אִיהוּ בִּבְרָכַת מְזוֹנָא. וּבְגִין כַּךְ שְׂמָאלָא לָא תְסַיֵּיעַ לִימִינָא.

דְּכְיוָן דְּבָרִיךְ בִּרְכַּת יָמִין (נ״א הַיַּיִן), אִצְטְרִיךְ לְדַבְּקָא אֶרֶץ

הַחַיִּים בַּיָּמִין, לְאִתְזָנָא מִתַּמָּן, וּלְפַרְנָסָא וּלְמֵיהַב מְזוֹנָא לְכֹלָּא, וְעַל דָּא תְּנַיְינָא בִּרְכַת הָאָרֶץ, וְאִצְטְרִיךְ לְאַדְכָּרָא בָּהּ בְּרִית וְתוֹרָה, עַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ, לְאַחֲזָאָה דְּמֵהַהוּא טוּב אִתְּזַן בְּרִית וְתוֹרָה, דְּאִיהוּ תִּקּוּנָא דְּהַאי טוּב.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִבִּרְכַת מְזוֹנָא לְאַפָּקָא יְדֵי חוֹבָה, דְּהָא לֵית בְּהוּ תּוֹרָה וּבְרִית. וְלַחֲתוֹם עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן, הָא דְּדֶבֶקוּתָא כַּחֲדָא בְּחֶסֶד, עַל הָאָרֶץ דָּא אִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים. וְעַל הַמָּזוֹן דָּא אִיהוּ חֶסֶד, הָא כְּלִילוּ דָּא בְּדָא בְּדֶבִיקוּתָא חֲדָא.

אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּטוּב אִיהוּ הוֹדָאָה דְּאִקְרֵי חֶס״ד, וְעַל דָּא אִיהוּ אוֹמֵר, נוֹדֶה לְךָ, עַל כַּךְ וְעַל כַּךְ נִסִּין וְאָתִין דְּאִתְעֲבִידוּ מִסְטָרָא דְּטוּב. וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ, נֶצַח, הָא אִיהוּ מִסְטָרָא דְּיָמִין. לָאו הָכִי, אֶלָּא כָּל חַד וְחַד אַחְזֵי עַל הַהוּא אֲתָר דְּנָפִיק מִנֵּיהּ.

וְאִי תֵּימָא נֶצַח בַּיָּמִין, הָא כְּתִיב נְעִימוֹת, וּכְתִיב (שמואל ב כג) וּנְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, (בראשית כ״א ע״ב) (ד״א בִּימִינְךָ נֶצַח) וְדָא שְׂמָאלָא. (דף קס״ט ע״א) וְכָל שְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בְּרָזָא דִּימִינָא. אֲבָל הוֹדָאָה אוֹדֵי עַל יְמִינָא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא מִנֵּיהּ נָפְקָא, וְדָא פְּשִׁיטוּ דְּטוּב, דְּאִתְפַּשַּׁט בְּאֶרֶץ הַחַיִּים.

מַאי טַעְמָא לֵית הָכָא שְׁמָאלָא, בְּגִין דְּלֵית חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא בְּמִזּוֹנָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְאִי אִתְעַר שְׁמָאלָא, סִטְרָא אַחֲרָא יִתְעַר עִמֵּיהּ, וְהָא אִיהוּ זַבִּין בְּכוּרוֹתֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ לְיַעֲקֹב אֲבוּנָא. (ויקרא כ"א ע"א) וְהָא אֲנַן יָהִיבְנָא לֵיהּ חוּלָקֵיהּ, לְהַהוּא מְקַטְרְגָא בְּזוּהֲמָא דְּמַיִין בַּתְרָאִין, וְאִי לֵית זוּהֲמָא, הָא חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא מֵיכְלָא, דְּקָרִיבוּ בֵּיהּ יְדִין.

וְעַל דָּא לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בַּהֲדָן. וְהוֹאִיל וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בַּהֲדָן, דְּהָא נָטַל חוּלָקֵיהּ, לֵית לָן לְאִתְעָרָא שְׁמָאלָא כְּלַל. דְּלָא יִתְעַר מְקַטְרְגָא וְיִטּוֹל תְּרֵין חוּלָקִין, חַד לְתַתָּא, וְחַד לְעֵילָּא, כַּבְּכוֹר. דְּהָא זַבִּין בְּכוּרוֹתֵיהּ לְיַעֲקֹב אֲבוּנָא. חוּלָקֵיהּ אִיהוּ לְתַתָּא, וְלֵית לֵיהּ לְעֵילָּא כְּלוּם. יִשְׂרָאֵל נַטְלֵי לְעֵילָּא, וְעָשׂוּ נָטִיל לְתַתָּא, וְעַל דָּא לָא יִתְקָרֵב שְׁמָאלָא כְּלָל, בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא.

כְּיוָן דְּמִתְבָּרְכָא הַאי אֶרֶץ הַחַיִּים מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וּמְקַבֵּל מְזוֹנָא, כְּדֵין בָּעֵינָן רַחֲמִין עַל כֹּלָּא. רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְגוֹ', דְּהָא מֵהַהוּא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּאֶרֶץ הַחַיִּים, נְזוֹכֵי בָּהּ אֲנָן וּבֵי מַקְדְּשָׁא. דְּיִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא בְּאִינּוּן רַחֲמִים. וּבְשַׁבָּת דְּלָא אִשְׁתְּכַח דִּינָא, לְמֶהֱוֵי נָצַח וְהוֹד כְּלַל חֲסָדִים, אוֹמֵר רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ לְמֶהֱוֵי (ויחי רי"ט ע"א)

תַּרְוַיְיהוּ, (ישעיה נה) חַסְדֵי דָּוִד הַנֶּאֱמָנִים, וְעַל דָּא אַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן וְכוּ׳, דְּהָא רְצֵה וּמוֹדִים, אִינּוּן חַסְדֵי דָּוִד, וְשִׂים שָׁלוֹם דְּקָאָמַרְן בִּצְלוֹתָא, בִּבְרָכַת עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ.

הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, דְּכֹלָּא אָתֵי מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְלָא מִסְטַר שְׂמָאלָא כְּלוּם. מַאן דְּמְבָרֵךְ בִּרְכַת מְזוֹנָא, אִיהוּ נָטִיל בִּרְכָאן בְּקַדְמִיתָא מִכֻּלְּהוּ, וְאִתְבָּרַךְ בִּכְלָל בִּרְכַת מְזוֹנָא, וְעַל דָּא אִית לֵיהּ אַרְכָּא דְּחַיִּין. מַאן דְּנָטִיל כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְקָא מְבָרֵךְ עָלֵיהּ, כְּתִיב (תהלים קטז) כּוֹס (בראשית א׳ ע״א, רכ״ג ע״א) יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. מַאן יְשׁוּעוֹת דָּא יְמִינָא, דְּאִיהוּ מוֹשִׁיעַ מִכָּל מְקַטְרְגִין דְּעָלְמָא, דִּכְתִיב (נ״א הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ) וַתּוֹשַׁע לוֹ יְמִינוֹ, וּכְתִיב (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי.

אַדְּהָכִי הֲוָה נָהִיר יְמָמָא, קָמוּ כֻּלְּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי הִלּוּלָא אִיהוּ יוֹמָא דָּא, וְלָא נֵיפּוֹק מֵהָכָא, עַד דְּיִתְעֲבִיד הִלּוּלָא בְּכָל אַנְשֵׁי מָתָא, דָּא הוּא הִלּוּלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ. נַטְלוּ לָהּ לְאִנְתְּתֵיהּ, וּבָרִיכוּ לָהּ בְּכַמָּה בִּרְכָאן, עַבְדוּ דַּאֲבוּהָ יְתַקֵּן בֵּיתָא אַחֲרָא לְחֶדְוָה, כְּנִישׁוּ כָּל אַנְשֵׁי מָתָא לְהַהִיא חֶדְוָתָא, וְקָרְאוּ לָהּ כַּלָּה. וְחַדּוּ עִמְּהוֹן כָּל הַהוּא יוֹמָא, וְאִיהוּ חַדֵּי עִמְּהוֹן בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח אִיהוּ עַל פִּתּוֹרָא וְאָמַר, (שמות כו) **וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים. כְּתִיב הָכָא עוֹמְדִים. וּכְתִיב הָתָם** (ישעיה ו) **שְׂרָפִים עוֹמְדִים. מַה לְּהַלָּן שְׂרָפִים, אוּף הָכָא נָמֵי שְׂרָפִים. אִלֵּין קְרֵשִׁים קַיְימָן בְּתִקּוּנֵי דְּכַלָּה, וְסַחֲרָן סָחֲרָנָא דְּחוּפָּה, לְמִשְׁרֵי בְּהַהִיא חוּפָּה רוּחַ עִלָּאָה,** (נ"א רָזָא עִלָּאָה) **כְּגַוְונָא דָּא כַּלָּה לְתַתָּא, אִצְטְרִיךְ לְתַקְנָא חוּפָּה לְחוּפָּאָה בְּתִקּוּנוֹ שְׁפִירוּ, לְיקָרָא דְּכַלָּה אַחֲרָא, דְּאַתְיָא לְמִשְׁרֵי תַּמָּן בְּחֶדְוָה, לְכַלָּה תַּתָּאָה.**

וּבְגִין יְקָרָא דְּהַהִיא כַּלָּה עִלָּאָה, אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד חוּפָּאָה דְּשְׁפִירוּ, בְּכָל תִּקּוּנֵי דְּשְׁפִירוּ, לְזַמְנָא לְכַלָּה עִלָּאָה, לְהַהִיא חֶדְוָה. כְּגַוְונָא דָּא בְּכָל גְּזִירוּ דְּבְרִית לְתַתָּא, אִצְטְרִיךְ לְאַתְקָנָא כְּסָא אַחֲרָא בְּשְׁפִירוּ, (הקדמה י"ג ע"א) **לְמָארֵי קְנָאָה דִּבְרִית קַיְימָא דְּאָתֵי תַּמָּן. אוּף הָכָא בְּכָל חוּפָּה, אִצְטְרִיךְ תִּקּוּנֵי שְׁפִירוּ, לְחוּפָּאָה לְחוּפָּה לְיקָרָא דְּכַלָּה סְתָם.**

דְּהָא דָּא, כְּגַוְונָא דְּדָא קַיְימָא. דָּא סַלְקָא בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן, וְדָא סַלְקָא בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן. וְכַד סַלְקָא בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן כְּדֵין אִקְרֵי כַּלָּה. וְעַל דָּא אָסִיר לְשַׁמְּשָׁא בָּהּ עַד דְּאִתְכְּלִילַת בְּאִינּוּן שֶׁבַע בִּרְכָאן, כְּגַוְונָא עִלָּאָה. אִינּוּן שֶׁבַע בִּרְכָאן, יָרְתָא כַּלָּה, מֵרוּחָא (נ"א מֵרָזָא) **עִלָּאָה,** (דף קס"ט ע"ב) **אֲתָר דְּכָל בִּרְכָאן נַגְדִּין מִתַּמָּן. שִׁית**

בִּרְכָאן אִינּוּן דְּכַלָּה אִתְבָּרְכָא מִנַּייהוּ, וְאַתְּ אֲמָרְתְּ דְּאִינּוּן שֶׁבַע. אֶלָּא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ דְּקָא מְקַיֵּים כּוּלָּא.

רוּבָּא דְּבִרְכָאן עַל הַיַּיִן אֲמַאי. אֶלָּא דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּחַדֵּי לְכוּלָּא, עַל הַהוּא יַיִן דְּאִתְנְטִיר בָּעֲנָבוֹי תָּדִיר. וּבְגִין כַּךְ בִּרְכָה קַדְמָאָה דְּאִינּוּן שֶׁבַע, אִיהוּ רָזָא דְּיַיִן, יַיִן עָבִיד פְּרִי (ס״א חֵידוּ) בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא. גֶּפֶן נָטִיל כּוּלָּא, וְאַפִּיק אִיבָּא לְעָלְמָא, וְאַתְעָרוּ דְּחֶדְוָה שְׁמָאלָא אִיהוּ, דִּכְתִיב, שְׁמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וְהַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי עָבִיד פֵּירִין וְאֵיבִין (ס״א בְּהַהוּא גֶּפֶן) בְּאִתְעָרוּתָא דָּא, וְדָא אִיהִי בִּרְכָה קַדְמָאָה דְּכוּלָּא. (בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן).

תְּנֵיינָא שֶׁהַכֹּל בָּרָא לִכְבוֹדוֹ, רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, חֶדְוָה דְּחִבּוּרָא, דְּנָטִיל כָּל בִּרְכָאן מֵרָזָא דִּימִינָא, לְמֶעְבַּד אֵיבִין בְּהַהוּא גֶּפֶן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הַהוּא פְּרִי (נ״א חֵידוּ) נָחִית מִלְּעֵילָּא, אֹרַח שַׁיֵּיפִין, וְנָגִיד לִבְרִית קַדִּישָׁא, לְנַגְדָּא לֵיהּ בְּהַהוּא גֶּפֶן, וְדָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא, דְּהָא לֵית אִיבָּא מִשְּׁתַּכְחָא אֶלָּא בִּימִינָא. שְׁמָאלָא אִתְעַר וִימִינָא עָבִיד.

לְבָתַר כָּלִיל שְׁמָאלָא בִּימִינָא, וִימִינָא בִּשְׁמָאלָא, לְמֶהֱוֵי רָזָא דְּאָדָם. וּבְגִין כַּךְ תְּלִיתָאָה אִיהוּ יוֹצֵר הָאָדָם. וְעַל דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דִּיוּקְנָא דְּאָדָם הַוָּה.

רְבִיעָאָה, אִיהוּ עַמּוּדָא חֲדָא, דְּיַרְכָּא יְמִינָא. חֲמִישָׁאָה, שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ וְתָגֵל עֲקָרָה דְּבֵיתָא, בְּחַדְוָה בְּקִבּוּץ וּכְנִישׁוּ דִּבְנָהָא, מֵאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְדָא רָזָא דְּיַרְכָּא אַחֲרָא, דְּאִתְחַבָּר בְּיַרְכָּא שְׁמָאלָא, לְמֵיזַל וּלְמִיכְנַשׁ לְכָל סִטְרִין, וּכְנִישׁוּ דִּבְנִין, וּרְחִימוּ, לְמֵיעַל לוֹן בֵּין בִּרְכִין.

וּבְאִינּוּן תְּרִין, דִּנְבִיאִים שַׁרְיָין בְּגַוּוּיְיהוּ, חֲדָוָה דְּעַקָּרָא דְּבֵיתָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָא שְׁתֵּי עֲרָבוֹת, לָא עַבְדִּין אֵיבָא וּפֵירִין, וּכְנִישׁוּ דִּבְנִין לְגַבַּייְהוּ, אִינּוּן פֵּירִין וְאֵיבִין דִּלְהוֹן, וְלָא אִתְעֲרוּ כְּנִישׁוּ דִּבְנָהָא לְגַבָּהָא, בַּר בַּנְבִיאִים.

שְׁתִיתָאָה שָׁמֵחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים, אֲתַר דְּרָעוּתָא וְחֶדְוָה וְאַחְוָה אִשְׁתְּכַח, עַמּוּדָא דְּכָל עָלְמָא דְּאִקְרֵי צַדִּיק, וְצַדִּיק וְצָדֵק רֵעִים וַאֲהוּבִים אִינּוּן, דְּלָא אִתְעֲדוּן דָּא מִן דָּא. עַד הָכָא שִׁית בִּרְכָאן, דְּכַלָּה אִתְבָּרְכַת מִנַּייְהוּ.

שְׁבִיעָאָה אִיהוּ מְקַיֵּים כֹּלָּא, וּמֵהַאי שְׁבִיעָאָה מִתְבָּרְכָאן כֹּלָּא וַדַּאי, כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, בְּגִין דְּדָא, כְּלִיל עֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּלִיל בְּהַאי, י׳ זִינֵי דְּחֶדְוָה, שָׁשׂוֹן, שִׂמְחָה, חָתָן, (ס"א וְכַלָּה, גִּילָה, דִּיצָה, אַהֲבָה, וְאַחְוָה, שָׁלוֹם) וְכַלָּה, אַהֲבָה, אַחְוָה, גִּילָה, רִינָּה דִּיצָה, חֶדְוָה, שָׁלוֹם וְרֵיעוּת, לְמֶהֱוֵי כַּלָּה שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

זַכָּאִין אינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן זָכוּ לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. עָלַיְיהוּ כְּתִיב, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. חֲדוּ כְּלְהוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל בְּנֵי מָתָא עַבְדוּ לֵיהּ רֵישָׁא עָלַיְיהוּ. לְיוֹמָא אַחֲרָא, קָמוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא וּבָרְכוּ לוֹן, וְאָזְלוּ לְאָרְחַיְיהוּ.

כַּד מָטוּ לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, זָקַף עֵינוֹי וְחָמָא לוֹן. אָמַר לוֹן מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא בְּכוּ יוֹמָא דָּא, וַחֲמֵינָא לְכוּ תְּרֵין יוּמִין וְחַד לֵילְיָא, דַּהֲוֵיתוֹן לְגַבֵּי מַשְׁכְּנָא דְּהַהוּא נַעַר מְטַטְרוֹן, וְהַהוּא נַעַר הֲוָה אוֹלִיף לְכוּ רָזִין עִלָּאִין בְּחֶדְוָה דְּאוֹרַיְיתָא, זַכָּאָה חוּלָקֵכוֹן בָּנַי.

סִדְּרוּ מִלִּין כְּלְהוּ קָמַיְיהוּ, וְסָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא, אָמַר לוֹן זַכָּאִין אַתּוּן, וְזַכָּאָה חוּלָקִי, דְּהָא אַדְכַּרְנָא יוֹמָא חַד דְּהַוָה אָזִיל עִמִּי בְּאָרְחָא רַב סַפְרָא אַבּוֹי, וּבָרִיכִית לֵיהּ כַּד אִתְפְּרַשׁ מִנִּי, דְּיֵהֵא לֵיהּ בַּר אַרְיָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא בָּרִיכִית לֵיהּ דְּאִיהוּ יִזְכֵּי בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵכוֹן בָּנַי, עָלַיְיכוּ כְּתִיב (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ׳.

דָּבָר אַחֵר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ׳. וְכִי כָּל בְּנִין דְּאִינּוּן דְּיִשְׂרָאֵל, כְּלְהוּ אוֹלִיף לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא. אִין. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן יַנּוּקֵי לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְיָהֵיב לוֹן חֵילָא וְתַקְפָּא

לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִלְמָלֵא סִיּוּעָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יַכְלִין אִינּוּן יַנּוּקֵי לְמִסְבַּל.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה שְׁכִיחַ יוֹמָא חַד גַּבֵּי פִּתְחָא דְּלוּד, וְרַבִּי חִיָּיא בַּהֲדֵיהּ, פָּגַע בֵּיהּ חַד יַנּוּקָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי (נ״א אִתַּעַר) בְּעָלְמָא הַשְׁתָּא לְיוֹמִין זְעִירִין, גְּלְגּוּלָא רַבָּא לְמַלְכֵי אַרְעָא אִלֵּין בְּאִלֵּין. (דף ק״ע ע״א) וַדַּאי בְּעוֹד דְּאִינּוּן מְקַטְרְגִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, יִשְׂרָאֵל יְהוֹן גּוֹ רְוָוחָא.

אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, וְהָא בְּיוֹמָא דָּא שַׁאֲרִי אִתְעָרוּתָא דָּא, דְּהָא בְּהַאי יוֹמָא דָּמִין סַגִּיאִין אוֹשְׁדִין בְּעָלְמָא. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא, מְנָא לֵיהּ לְהַאי יַנּוּקָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לְזִמְנִין נְבוּאָה נָפִיל בְּפוּם יַנּוּקָן, וּמִתְנַבְּאֵי יַתִּיר מֵחַד נְבִיאָה.

אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, וְכִי תַּוְוהָא אִיהוּ בְּיַנּוּקֵי לְמֶהֱוֵי לוֹן נְבוּאָה, וְהָא קְרָא שְׁלִים אִיהוּ. מְנָלָן. דִּכְתִיב וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ׳. אִינּוּן וַדַּאי לִמּוּדֵי יְיָ׳, וּנְבוּאָה מִנַּהוֹן נָפְקָא, מַה דְּלֵית הָכִי לְכָל עָלְמָא, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִיב בְּהוּ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ׳, וּבְגִינֵי כַּךְ מִנַּהוֹן נָפְקָא נְבוּאָה. אָתָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשַׁקֵיהּ אָמַר מִיּוֹמָאי לָא שְׁמַעְנָא דָּא, בַּר הַשְׁתָּא.

דָּא פִּקּוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה: (שמות כו) וְעָשִׂיתָ

אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים. (כֹּלָּא כְּגַוְונָא עִלָּאָה) (ד״א ל״ג פְּתַח רַבִּי יִצְחָק) **וּכְתִיב** (ישעיה ו) **שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם וְגוֹ׳, עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא בְּאִינּוּן קְרָשִׁים, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן שְׂרָפִים,** (בְּהַאי אֲתָר) **אִלֵּין עוֹמְדִים, וְאִלֵּין עוֹמְדִים.**

וְאִי תֵּימָא, וְהָא כָּל חַיָּילֵי שְׁמַיָּא אִינּוּן עוֹמְדִים כְּלְהוּ,

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה ג) **וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה, וּכְתִיב** (מלכים א כב) **וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו וְגוֹ׳, דְּהָא כְּלְהוּ מַשְׁרְיָין עִלָּאִין לֵית לְהוּ קְפִיצִין, וְכְלְהוּ קַיְימֵי בְּקִימָה. אֶלָּא וַדַּאי כְּלְהוּ קַיְימִין, וּלְזִמְנִין אִלֵּין אִקְרוּן שְׂרָפִים, וּלְזִמְנִין סַלְקִין בִּשְׁמָא אַחֲרָא, אֲבָל אִלֵּין כְּלְהוּ בְּחַד שְׁמָא קַיְימֵי.**

וְהַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, (נ״א רַבִּי יִצְחָק פְּתַח) **כְּתִיב** (תהלים כג) **מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ׳ רֹעִי לָא אֶחְסַר. הָא** (נ׳ ע״א) **אִתְמַר, מָה בֵּין מִזְמוֹר לְדָוִד, וּבֵין לְדָוִד מִזְמוֹר. וְהָכָא, שְׁכִינְתָּא קַדְמָא וְאַתְיָא, וְשָׁרָאת עָלֵיהּ בְּקַדְמִיתָא. יְיָ׳ רֹעִי, וְכִי אֲמַאי שְׁכִינְתָּא קַדְמָא הָכָא, וְהָא דָּוִד אִצְטְרִיךְ לְאַקְדָּמָא** (ס״א לְאִתְעָרָא) **אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא, הוֹאִיל וּבָעֵי מְזוֹנֵיהּ מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.**

אֶלָּא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא קַדְמָא וְאַתְיָא, וְשָׁרָאת עָלֵיהּ, וְאַתְעֲרַת לֵיהּ לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא שְׁבָחָא דָּא,

וּלְמִבְּעֵי מְזוֹנֵי מִקָּמֵי מַלְכָּא, דְּהָא הָכִי אִצְטְרִיךְ עַל מִלָּה דִּמְזוֹנָא דְּבַעְיָא אִיהִי וּרְעוּתָא דִּילָהּ, דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא יִבְעוּן מְזוֹנֵי. בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְנַחְתָּא מְזוֹנֵי לְעָלְמָא, אִיהִי נַטְלָא בְּקַדְמִיתָא, וְעָלָה נַחְתֵּי מְזוֹנֵי לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. וּבְגִינֵי כַּךְ אִיהִי אַקְדִּימַת לְמִלָּה דָּא דִּמְזוֹנֵי, וְשָׁרַאת עָלֵיהּ דְּדָוִד.

יְיָ׳ רֹעִי, יְיָ׳ רַעְיָא דִּילִי, כְּהַאי רַעְיָא דְּמַדְבַּר עָאנָא דִּילֵיהּ בְּאַתָּר דְּדָשְׁאִין וַעֲשָׂבִין, דְּלָא מְחַסַּר בֵּיהּ כָּל מִדְּעַם. אוֹף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא אִיהוּ רַעְיָא דִּילִי, לְמֵיזָן לִי בְּכָל מָה דַּאֲנָא אִצְטְרִיךְ. דָּבָר אַחֵר יְיָ׳ רֹעִי, תָּנֵינָן, דְּקִשִּׁין מְזוֹנוֹתָיו דְּבַר נָשׁ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּקְרִיעַת יַם סוּף. הָכָא תְּרֵין גַּוְונִין אִינּוּן, וְתַרְוַוייְהוּ בְּאֹרַח קְשׁוֹט.

חַד בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל עוֹבָדּוֹי בְּדִינָא וּקְשׁוֹט, וְעַל דִּינָא וּקְשׁוֹט אִתְקָיְּים כָּל עָלְמָא. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וּבְכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, דָּן כָּל עָלְמָא בְּדִינָא לְצַדִּיקֵי וְלִרְשִׁיעֵי וּלְכָל בְּנֵי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יְיָ׳ צְדָקוֹת אָהֵב. וְכַד אִיהוּ דָּן בְּנֵי נָשָׁא, וְחָמֵי בְּנֵי נָשָׁא כַּמָּה חַיָּיבִין, וְכַמָּה חַטָּאִין קָמֵיהּ, כְּדֵין קְשֵׁה בְּעֵינוֹי לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא בְּכָל זִמְנָא, בְּגִין דְּאִית לֵיהּ לְמֵיזָן חַיָּיבַיָּא, וּלְאִינּוּן דְּחַטָּאן.

וְאִיהוּ עָבִיד עִמְּהוֹן לְגוֹ מִשְׁרַת הַדִּין, וְזָן וּמְפַרְנֵס לוֹן כְּפוּם חֶסֶד עִלָּאָה, דְּאִתְמְשָׁךְ (קס״ח ע״ב) וְאִתְנְגִיד עַל כָּל (ס״א עַמִּין וּבְנֵי) בְּנֵי עָלְמָא, וּבֵיהּ אִיהוּ זָן וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא, לְצַדִּיקֵי וּלְחַסִידֵי וְלִרְשִׁיעֵי, וּלְכָל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, וּלְכָל חֵיוָן וּבְעִירֵי חַקְלָא, וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא, מִקַּרְנֵי רְאֵמִים עַד בֵּיצֵי כְּלָמֵי, וְלָא אִשְׁתְּאַר בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ לָא זָן וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא, אַף עַל גַּב דִּקְשֵׁה קַמֵּיהּ, לְפוּם עוֹבָדִין דִּבְנֵי עָלְמָא, כִּקְרִיעַת יַם סוּף.

וְכִי קְרִיעַת יַם סוּף קְשֵׁה קַמֵּיהּ, וְהָכְתִיב (נחום א) גּוֹעֵר בַּיָּם וַיַּבְּשֵׁהוּ, (עמוס ה) הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהָא כֵּיוָן דְּסָלִיק (דף ק״ע ע״ב) רְעוּתָא קַמֵּיהּ, כֹּלָּא קָמֵיהּ כְּאַיִן הוּא חָשִׁיב, וְאַת אֲמָרְתְּ דִּקְרִיעַת יַם סוּף קְשֵׁה קַמֵּיהּ.

אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אַעְבָּרוּ לְגַבֵּי יַמָּא, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִקְרַע לוֹן יַמָּא דְּסוּף, אָתָא רַהַב הַהוּא מִמָּנָא דְּעַל מִצְרַיִם, וּבָעָא דִּינָא מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר קַמֵּיהּ, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, אֲמַאי אַת בָּעֵי לְמֶעְבַּד דִּינָא עַל מִצְרַיִם, וּלְמִקְרַע יַמָּא לְיִשְׂרָאֵל, הָא כֻּלְּהוּ חַיָּיבִין קַמָּךְ, וְכָל אָרְחָךְ בְּדִינָא וּקְשׁוֹט. אִלֵּין פַּלְחֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְאִלֵּין פַּלְחֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. אִלֵּין בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת, וְאִלֵּין בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת. אִלֵּין אוֹשְׁדֵי דָּמִין, וְאִלֵּין אוֹשְׁדֵי דָּמִין.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָה קְשֵׁה קַמֵּיהּ, לְמֶעְבַּר עַל אַרַח דִּינָא.

וְהָא יִשְׂרָאֵל הֲווֹ נַטְלֵי עַל יַמָּא, דִּכְתִיב, (שמות יד) **וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ, וַהֲוָה קְשֵׁה קַמֵּיהּ לְמֶעְבַּר עַל דִּינָא, וּלְמִקְרַע לוֹן יַמָּא דְּסוּף, וְאִלְמָלֵא דְּאַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּזְכוּת אַבְרָהָם, דְּאַקְדִּים בְּצַפְרָא לְמֶעְבַּד פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, וּרְעוּתָא דִּילֵיהּ, כְּדִכְתִיב** (בראשית כב) **וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, כֻּלְּהוּ אִתְאַבִּידוּ בְּיַמָּא, בְּגִין דִּבְכָל הַהוּא לֵילְיָא, בְּדִינָא הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.**

דְּתָנֵינָן, מַאי דִּכְתִיב וְלָא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה.

מְלַמֵּד דְּאָתוּ מַלְאֲכֵי עַלָּאֵי לְשַׁבְּחָא בְּהַהוּא לֵילְיָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לוֹן, וְכִי (ס״א בְּנֵי) **עוֹבָדֵי יְדֵי טַבְעִין בְּיַמָּא, וְאָתוּן מְשַׁבְּחָן קָמָאי, מִיַּד וְלָא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. מַה כְּתִיב, וַיְהִי בְּאַשְׁמֻרֶת הַבֹּקֶר, אַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּזְכוּתָא דְּאַבְרָהָם, דְּאַקְדִּים בְּצַפְרָא לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ, כְּדִכְתִיב וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. כְּדֵין אַהְדַּר יַמָּא, וְעָרְקוּ מַיִין קַמָּייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.**

דִּכְתִיב וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ, וְתָנֵינָן, לְאֵיתָנוֹ: לְתַקָּנָהּ. לְהַהוּא תַּנָּאי דְּהַתְנָה עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד בָּרָא עָלְמָא, לְאֵיתָנוֹ, כְּתִיב הָכָא לְאֵיתָנוֹ,

וּכְתִיב הָתָם (תהלים פט) מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי, וְעַל דָּא לִפְנוֹת בֹּקֶר, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאַקְדִּים אַבְרָהָם לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְּמָארֵיהּ, כְּדֵין אִתְקְרַע יַמָּא, (הַכָּא וַיָּהָם אֶת מַחֲנֵה מִצְרַיִם)

וְעַל דָּא קְשֵׁה הֲוָה קַמֵּיהּ קְרִיעַת יַם סוּף.

כְּגַוְונָא דָּא, קְשִׁין זוּוּגִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּקְרִיעַת יַם סוּף, מַה קְרִיעַת יַם סוּף קָטִיל לְאִלֵּין בְּהַאי סִטְרָא, וּמְקַיֵּים לְאִלֵּין בְּהַאי סִטְרָא, אוּף הָכָא בְּזוּוּגִין, כְּתִיב (תהלים סח) מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת, וְתָנֵינָן בְּכִי וְשִׁירוֹת, מַיִּית הַאי, וְיָהִיב אִתְּתֵיהּ לְהַאי, וּלְזִמְנִין לַחֲיֵיבָא מִזְדַּמְנָא לֵיהּ אִתְּתָא מָעַלְיָא. אֲבָל רָזִין סְתִימִין אִינּוּן בְּכֻלָּא וְכֻלָּא הוּא בְּדִינָא, וּמַה דְּאִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא בְּהָא, וַדַּאי הָכִי הוּא.

וּמַה דְּאִתְעָרוּ לְפָנַי, וְלֹא (קנ״ג ע״ב) מִלְּפָנַי, לְפָנַי הַהוּא דְּקָאִים לְפָנַי, קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשַׁמֵּשׁ קַמֵּיהּ, וְעַל דָּא לָא אָמְרוּ דְּקָשִׁין זוּוּגִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא לְפָנַי, וּלְהַאי קַשְׁיָין כָּל הָנֵי, דְּהָא לָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ קַיְימֵי, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ עָבִיד, בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא עָבִיד.

(ד״א ל״ג אֲבָל אַף עַל גַּב דְּאִידְהוּ עָבִיד)

כְּתִיב (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי. מַאי מִלְּפָנַי. אֶלָּא דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהוּא דְּכָל חַיִּין קַיְימִין

תַּמָּן. דָּבָר אַחֵר, דָּא צִנּוֹרָא עִלָּאָה, נָהָר דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין. וְכֹלָּא חַד, וְדָא אִיהוּ דְּנָטִיל כָּל עִדּוּנִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּמֵאִינּוּן עִדּוּנִין עִלָּאִין תִּשְׁתֵּצִי, (הַאי נָפֵּשׁ) מֵאַתָר דְּהַהוּא נַעֲם יְיָ תַּמָּן, וְדָא אִיהוּ מִלְּפָנַי.

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (יונה א) וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרוֹחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלִּפְנֵי יְיָ הוּא בּוֹרֵחַ, וְתָנֵינָן מַאי טַעְמָא אָזַל יוֹנָה וּבָרַח, וְכִי מַאן יֵיכוֹל לְמִבְרַח מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא הָוָה אָזִיל וּבָרַח לְנָפְקָא מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא לְבַר מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּלָא תִּשְׁרֵי עֲלוֹי שְׁכִינְתָּא, הָוָה בְּרַח בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִיהִי שַׁרְיָא תַּמָּן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קכח) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ. גֶּפֶן פּוֹרִיָּה דָּא שְׁכִינְתָּא, מַה שְׁכִינְתָּא הָוָה סְתִימָא לְגוֹ בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, (דף קנ"א ע"א) אוֹף הָכִי אִתְּתָא צְנִיעָא, לָא נָפְקָא מִתַּרְעָא דְּבֵיתָהּ לְבַר. וּבְגִינֵי כַּךְ הָוָה בְּרַח יוֹנָה לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְהָא הָכָא כְּתִיב מִלִּפְנֵי, וְלָא כְּתִיב לִפְנֵי.

אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, מִלִּפְנֵי, דְּהָא רוּחַ נְבוּאָה לָא אַתְיָא מִגּוֹ שְׁכִינְתָּא, אֶלָּא מִלִּפְנֵי. אִינּוּן תְּרֵין דַּרְגִּין דִּנְבִיאִים, דְּקָא שַׁרְיָין עַל שְׁכִינְתָּא, וּמֵהַהוּא אֲתָר דָּחִיל לְמֶהֱוֵי תַּמָּן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא מִלִּפְנֵי. כִּי מִלִּפְנֵי

יְיָ׳ הוּא בּוֹרֵחַ, וְלָא לְפָנֵי יְיָ׳, דְּהָא הַוָּה יָדַע דִּנְבוּאָה לָא הַוָּה אָתֵי אֶלָּא מִלְּפָנֵי.

וּבְגִינֵי כַּךְ קָשִׁין זִוּוּגִין, קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַל דָּא דָּוִד מַלְכָּא תָּלֵי מְזוֹנוֹתָיו לְעֵילָּא, בְּגִין דִּלְעֵילָּא לָא פָּסִיק לְעָלְמִין. אֲבָל הָכָא פָּסִיק, דְּהָא לָא תַּלְיִין בֵּיהּ מְזוֹנוֹת. לְעֵילָּא אִינּוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב, יְיָ׳ רֹעִי לָא אֶחְסָר, לָא יִפְסְקוּן מְזוֹנוֹת מִנִּי לְעָלְמִין, בְּגִין דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן לָא פָּסִיק לְעָלְמִין, וּבְגִין דָּא קַדְמָא שְׁכִינְתָּא עַל דָּא. (תהלים כג)

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי אַתָּר מְקַבְּלָא מְזוֹנָא מִלְּעֵילָּא, כְּלְהוּ דְּמַקְדְּשֵׁי לְמָארֵיהוֹן, כְּלְהוּ מִתְעַדְּנִין, וּמִתְעָרִין, וְסַלְקִין גַּדְפִּין, כַּד אַתְיָא שְׁכִינְתָּא בְּהַהוּא מְזוֹנָא, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכְּלוּן בָּהּ.

וְאִינּוּן תְּלַת מַשְׁרְיָין בְּסִלְּיקוּ חַד, קָרָאן וְאָמְרִי קָדוֹשׁ. קָרָאן אִלֵּין לְמַשְׁרְיָיתָא תִּנְיָינָא, וְסַלְקִין גַּדְפִּין אִלֵּין קַדְמָאֵי, וְאִלֵּין תִּנְיָינֵי, וְאָמְרִין אִלֵּין תִּנְיָינֵי קָדוֹשׁ. קָרָאן אִלֵּין לְמַשְׁרְיָיתָא תְּלִיתָאָה, וְסַלְקִין גַּדְפִּין תְּלַת מַשְׁרְיָין כַּחֲדָא, וְכְלְהוּ אָמְרֵי קָדוֹשׁ יְיָ׳ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְעַל דָּא כְּלְהוּ מְשַׁלְּבָן דָּא בְּדָא, אִלֵּין עָאלִין לְגוֹ אִלֵּין, וְאִלֵּין עָאלִין לְגוֹ אִלֵּין, מְשַׁלְּבָן דָּא בְּדָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר מְשׁוּלָּבוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן. (ישעיה ו)

קְרָשִׁים קַיְימֵי תָּדִיר בְּקִיּוּמַיְיהוּ, וְלָא מִתְכַּפְּפֵי, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן עוֹמְדִים, דְּלָא מִתְכַּפְּפֵי דְּלֵית לוֹן קְפִיצֵי, וְקַיְימֵי תָּדִיר בְּלָא יְשִׁיבָה, וְעַל דָּא כְּתִיב בַּקְּרָשִׁים עוֹמְדִים.

מָה כְּתִיב, שְׁתֵּי יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד, אוּף הָכִי, בִּתְרֵי גַּוְונֵי אִינּוּן כְּלִילָן כֹּל חַד וְחַד מִנַּיְיהוּ, הַהוּא דְּיֵלֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ, וְחַבְרֵיהּ אוּף הָכִי בֵּיהּ, וְעַל דָּא מְשֻׁלָּבָן דָּא עִם דָּא. (דָּא נָטִיל דְּיֵלֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ, וְדָא נָטִיל דְּיֵלֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ).

כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, (משלי ג) כִּי טוֹב סַחְרָהּ מִסְּחַר כֶּסֶף וּמֵחָרוּץ תְּבוּאָתָהּ, דָּא אוֹלִיף לְדָא, וְדָא אוֹלִיף לְדָא, אִתְעַבָּדוּ מְשֻׁלָּבָן דָּא עִם דָּא. דָּא נָטִיל דְּיֵלֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ, וְדָא נָטִיל דְּיֵלֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ, וּמְשֻׁלָּבָן דָּא בְּדָא.

כְּתִיב בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי. נְאוֹת דֶּשֶׁא, אִלֵּין אִינּוּן מְקוֹרִין עִלָּאִין, דְּכָל מִזּוֹנָא וְסִפּוּקָא אַתְיָא מִנַּיְיהוּ. נְאוֹת אִלֵּין אִקְרוֹן (איכה ב) נְאוֹת יַעֲקֹב. נְאוֹת דֶּשֶׁא, בְּגִין דְּאִית נְאוֹת לְבַר דְּאִקְרוֹן (יואל ב) נְאוֹת מִדְבָּר, וְעַל דָּא בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא. וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא, דְּהָא אִיהוּ לְתַתָּא. אֶלָּא דֶּשֶׁא מֵאִינּוּן נְאוֹת אַתְיָא דְּאִתְיְילִיד וְאַצְמַח מִנַּיְיהוּ, וְעַל דָּא בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי.

עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי, אִלֵּין מַיִין דְּנַיְיחָא, דְּקָא נַגְדִּין מֵהַהוּא אֲתָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, וְאִינּוּן מַיִין אִקְרוּן מֵי מְנוּחוֹת. נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב דָּא הוּא נֶפֶשׁ דָּוִד, וְלָא בָּעָא דָּוִד לְאַתְקָנָא אֶלָּא לְהַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ כְּדְקָא יֵאוֹת. בְּאִלֵּין מֵי מְנוּחוֹת, זְמִינִין צַדִּיקַיָּא לְנַיְיחָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וְנָחֲךָ יְיָ׳ תָּמִיד וְגוֹ׳.

(שמות כו) וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְגוֹ׳. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הֲווֹ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד. כַּד רָמַשׁ לֵילְיָא, עָאלוּ גּוֹ גִּנָּא דְּעַל יַמָּא דְּטִבֶּרְיָא. אַדְּהָכִי, חָמוּ תְּרִין כְּכָבַיָּא דְּנַטְלֵי, דָּא מֵהָכָא, וְדָא מֵהָכָא, וְאִעָרְעוּ דָּא בְּדָא וְאִטְמָרוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה רַבְרְבָן עוֹבָדֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָּא, וּבְאַרְעָא מִלְּרַע. מַאן יָכִיל לְמִנְדַּע בְּאִלֵּין תְּרִין כְּכָבַיָּא, דְּנַפְקוּ חַד מֵהָכָא, וְחַד מֵהָכָא וְאִעָרְעוּ דָּא בְּדָא, וְאִטְמָרוּ. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי לָא חֲמֵינָא לוֹן, הָא אַשְׁגַּחְנָא בְּהוּ, וְאַשְׁגַּחְנָא בְּכַמָּה עוֹבָדִין אַחֲרָנִין (דף קנ״א ע״ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד תָּדִיר. פָּתַח וְאָמַר (תהלים קמז) גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹ׳ גָּדוֹל וְרַב וְעִלָּאָה אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִי לָא יָדַעְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּדוֹל אִיהוּ וְרַב כֹּחַ, מַאי שְׁבָחָא דְּדָוִד הָכָא.

אֶלָּא בְּכָל אֲתָר אִיהוּ אָמַר (תהלים קמה) גָּדוֹל יְיָ, וְהָכָא אָמַר גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. מַאי טַעְמָא. אֶלָּא הָתָם דְּאִיהוּ אָמַר גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד. בְּדַרְגָּא עִלָּאָה קָאָמַר. וְהָכָא דְּכְתִיב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה קָאָמַר, דְּאִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מָה כְּתִיב לְעֵילָּא מֵהַאי קְרָא, מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. אִי כָּל בְּנֵי עָלְמָא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי אָדָם, יִתְכַּנְּשׁוּן לְמִמְנֵי כּוֹכָבַיָּא, לָא יַכְלִין לְמִמְנֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית טו) וּסְפוֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפּוֹר אוֹתָם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה כְּתִיב בֵּיהּ, מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹ'. כְּמָה דְּלֵית מִסְפָּר לְכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא, בַּר מִנֵּיהּ. אוֹף הָכִי אִיהוּ כְּתִיב בֵּיהּ, וְלִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם וְגוֹ', כְּלְהוּ חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין וְכוֹכָבַיָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לוֹן בְּשִׁמְא, כָּל חַד וְחַד, וְלָא גָּרַע אֲפִילּוּ חַד. בְּכָל כּוֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּרָקִיעִין כְּלְהוּ, אִתְמְנוּן נְגִידִין וּפְקִידִין לְשַׁמְּשָׁא עָלְמָא, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וְלֵית לָךְ עִשְׂבָּא זְעִירָא בְּכָל עָלְמָא, דְּלָא שַׁלְטָא עָלֵיהּ כּוֹכָבָא וּמַזָּלָא בְּרָקִיעָא, וְעַל הַהוּא כּוֹכָבָא מְמָנָא חַד, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

כָּל כּוֹכְבַיָּא דִּבְרָקִיעִין כְּלְהוּ מְשַׁמְּשֵׁי עַל הַאי עָלְמָא, וְכְלְהוּ פְּקִידָן לְשַׁמְּשָׁא כָּל מִלָּה וּמִלָּה, לְאִינּוּן דִּבְהַאי עָלְמָא, וְלָא צַמְחִין וְלָא מְגַדְּלִין עֲשָׂבִין וְאִלָּנִין וּדְשָׁאִין, וְעִשְׂבֵי בָּרָא, בַּר בְּחֵיזוּ דְּכוֹכְבַיָּא דְּקָא קַיְימֵי עָלַיְיהוּ, וְאִתְחָזוֹן עָלַיְיהוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ.

רוֹב מַשְׁרְיָין דְּכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, כְּלְהוּ נָפְקִין בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, עַד תְּלַת שַׁעְתֵּי חֲסֵר רְבִיעָא. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לָא נָפְקִין בַּר זְעִירִין. וְאִינּוּן כּוֹכְבַיָּא כְּלְהוּ לָא מְשַׁמְּשֵׁי לְבַטָּלָה, וְלָא אִתְחָזוֹן לְבַטָּלָה. וְאִית כּוֹכְבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי כָּל לֵילְיָא, בְּגִין לְאַצְמָחָא וּלְגַדְּלָא כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּאִתְפְּקָדוּ עָלַיְיהוּ. וְאִית כּוֹכְבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי כָּל לֵילְיָא, וְצָמְחִין וּמְגַדְּלִין מֵרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא, וְצָמְחִין וּמְגַדְּלִין מֵרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, עַד הַהִיא שַׁעֲתָא, כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּאִתְפְּקָדוּ עָלַיְיהוּ. וְאִית כּוֹכְבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי זְעִיר מִלֵּילְיָא, דְּכֵיוָן דְּאִתְחָזֵי בַּהֲדֵי הַהוּא עִשְׂבָּא, אוֹ הַהוּא דְּשָׁאָה, מִיָּד אַשְׁלִים שְׁמוּשֵׁיהּ, וְלָא אִצְטְרִיךְ יַתִּיר בְּהַהוּא לֵילְיָא. וְהָא אִינּוּן לָא קַיְימִין לְבַטָּלָה, כֵּיוָן דְּאַשְׁלִימוּ שְׁמוּשַׁייְהוּ, לָא אִתְחָזוֹן יַתִּיר בְּהַאי עָלְמָא, וְעַיְילִין לְאַתְרַייְהוּ.

בְּסִפְרָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה דִּבְנֵי קֶדֶם, אֲמָרִי עַל כָּל אִינּוּן כּוֹכְבַיָּא (ויחי רכ״ג ע״א, ויקרא רל״א ע״ב) דְּשַׁרְבִיטָא, דְּקָא

מְשַׁדְּרֵי שַׁרְבִיטָא בִּרְקִיעָא, אַמְרֵי דַּעֲשָׂבִין אִינּוּן בְּאַרְעָא, מֵאִינּוּן דְּאִקְרוּן סַמֵּי דְּחַיֵּי, וְאַבְנִין יַקִּירָן אִית בְּאַרְעָא, וְזָהָב שָׁחוֹט דְּמַגְדְּלָא גּוֹ טוּרֵי רָמָאֵי, בְּזֵעִיר מַיִין דְּחַפְיָא עָלַיְהּ, וְלָא חַפְיָא אֶלָּא דְּנָגִיד עָלַיְהּ, וְשָׁלְטָאן עַל כָּל אִלֵּין אִינּוּן כְּכָבַיָּא דְּשַׁרְבִיטָא, וּמְגַדְּלֵי אִלֵּין בְּגִינַיְיהוּ. וְכָל תִּקּוּנָא וּגְדוּלָא דְּלְהוֹן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּחֵיזוּ וְנַהֲמָא דְּהַהוּא שַׁרְבִיטָא, דְּקָא מְשַׁדַּר הַהוּא כְּכָבָא, גּוֹ רְקִיעָא, וּכְדֵין אִתְתַּקָּנָן וּמִתְגַּדְּלָן כָּל אִינּוּן מִלִּין. מַרְעִין אִית בִּבְנֵי נָשָׁא, כְּגוֹן יְרוֹקִין וְקַסְטִירִין. דְּאַסְוָותָא דְּלְהוֹן לָא תָּלֵי, אֶלָּא בְּחַד מַרְאֶה דְּפַרְזְלָא קָלִיל נָצִיץ לְעַיְינִין, וְאִית לֵיהּ לְמָאנֵיהּ דְּמַרְע לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. וְלָא (נ"א שְׁבִיק) שַׁיְיפְ (ס"א אִתְּסֵי) בְּהַאי עַד דְּאַעְבַּר הַהוּא מַרְאֶה לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא, כְּגַוְונָא דְּשַׁרְבִיטָא, דְּיוֹשִׁיט נְצִיצוּ דְּבָרָק לְאַנְפּוֹי, וּבְהַהוּא אוֹשִׁיטוּ דְּבָרָק דְּקָא נָצִיץ לְעַיְינִין, אָתֵי לֵיהּ אַסְוָותָא. אוּף הָכִי, כָּל אִינּוּן דְּשַׁלְטֵי עָלַיְיהוּ אִינּוּן כְּכָבַיָּא, לֵית לוֹן תִּקּוּנָא וּגְדוּלָא בַּמֶּה דְּאִתְחָזֵי, בַּר הַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּשַׁרְבִיטָא, וּבְהַאי מִתְתַּקְּנֵי, בְּחֵיזוּ, (דף קנ"ב ע"א) בְּגָוְונָא, בְּחֵילָא, כְּמָה דְּאִתְחָזֵי. וְשַׁפִּיר אִיהוּ, דְּהָא כְּגַוְונָא דָּא, רָמִיז בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, בְּחָכְמְתָא דְּאַבְנִין יְקִירִין, דְּאִי חָסֵר מִנְּהוֹן נִגְהָא דְּנְצִיצוּ וּלְהִיטוּ דְּכֹכָבַיָּא יְדִיעָן, לָא מְגַדְּלִין, וְלָא

(ס״א מִתְתַּקְנִין לְעָלְמִין) **מְתַקְנֵי לוֹן לְעָלְמִין, וְכֹלָּא אַתְקִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתִקוּנָא דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית א) **לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ בְּהַאי עָלְמָא לְתַקְנָא לֵיהּ.**

כְּתִיב (שמות כו) **וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים, וּכְתִיב וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב, וְתָנֵינָן, מַאן דְּלָא חָמָא אִינּוּן קְרָסִים בְּמַשְׁכְּנָא, לָא חָמָא נְהִירוּ דְּכֹלָּא בְּרִקִיעָא, בְּגִין דְּבְהַהוּא חֵיזוּ, וּבְהַהוּא גַּוְונָא, דַּמְיָין לְכָל מַאן דְּאִסְתָּכַל בְּהוּ.**

כֹּלָּא אִית בְּרִקִיעָא, דְּאִלֵּין נַפְקֵי מֵהַהוּא רְקִיעָא, דְּכָל כֹּלָּא אַדּוּקִין תַּמָּן. בְּהַהוּא רְקִיעָא אִית מְאָה חַלּוֹנֵי מַשְׁקוֹפִין, מְנָהוֹן לְסִטַר מִזְרָח, וּמְנָהוֹן לְסִטַר דָּרוֹם. וּבְכָל חַלּוֹנָא וְחַלּוֹנָא כֹּלָּא חַד.

וְכַד שִׁמְשָׁא אָזִיל בְּאִינּוּן חַלּוֹנִין וּמַשְׁקוֹפִין דִּי בְּרִקִיעָא נָצִיץ בִּנְצִיצוּ, וְאִלֵּין כֹּלָּא נַפְקֵי לְאִתְנַצְּצָא מֵהַהוּא נְצִיצוּ דְּשִׁמְשָׁא וְאִצְטָבָּעוּ, מְנָהוֹן סוּמָקִין כְּגַוְונָא דִּנְחֹשֶׁת, וּמְנָהוֹן יְרוֹקִין כְּגַוְונָא דְּזָהָב, וְעַל דָּא, אִלֵּין סוּמָקִין, וְאִלֵּין יְרוֹקִין. חֲמִשִּׁים אִינּוּן בְּאִינּוּן חֲמִשִּׁים חַלּוֹנִין, (נ״א וַחֲמִשִּׁים אִינּוּן בְּאִינּוּן חַלּוֹנִין) אַחֲרָנִין. דְּלִסְטַר מִזְרָח אִינּוּן יְרוֹקִין, דְּלִסְטַר דָּרוֹם אִינּוּן סוּמָקִין, בְּהוּ אִתְאַחַד סִיוּמָא דְּמַשְׁכְּנָא.

בְּכָל אִינּוּן כֻּכְבַיָּא דְּנַפְקֵי מֵהַהוּא רְקִיעַ, מִתְעָרְבֵי אִינּוּן כֻּכְבַיָּא בְּלֵילְיָא, וְנַצְצֵי וּמְלַהֲטֵי וְשַׁלְטֵי בְּהַאי עָלְמָא. מְנָהוֹן עַל נְחֹשֶׁת, מְנָהוֹן עַל זָהָב יְרַקְרַק, וְאִתְתַּקְנָן וּמְגַדְּלָן עַל חֵילָא דִּלְהוֹן.

אִלֵּין כֻּכְבַיָּא שַׁלְטֵי בְּכ"ה וּפַלְגָּא נְקוּדִין דְּלֵילְיָא, דְּאִינּוּן רִגְעֵי שַׁעֲתָא, וְאִינּוּן דְּמַגְדְּלֵי נְחֹשֶׁת דְּאִינּוּן סוּמָקֵי וְלַהֲטֵי וְנַצְצֵי. וְכַד אוֹשִׁיטוּ תְּלָת זִמְנִין נְצִיצוּ לְסִטְרָא דְּמִזְרָח, אוֹ חֲמֵשׁ, אוֹ שֶׁבַע, מַלְכֵי עַמִּין יֵיתוּן עַל הַהוּא סִטְרָא, וְכָל עֻתְרָא וְדַהֲבָא יִסְתַּלָּק מֵהַהוּא סִטְרָא. וְאִי נְצִיצוּ חַד, תְּרֵין, אַרְבַּע, שִׁית, דָּא בָּתַר דָּא, אֵימָתָא וּפַחֲדָא יִפּוֹל, וְיִשְׁרֵי עַל הַהוּא סִטְרָא. בָּטִישׁ נְצִיצוּ וְשָׁכִיךְ, בָּטִישׁ נְצִיצוּ וְשָׁכִיךְ, יִתְעָרוּ קְרָבֵי, וְלָא יִתְעַבִּידוּ, (ד"א בְּעָלְמָא בְּהַהוּא סִטְרָא) דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא, אִתְעָרוּתָא הוּא לְעֵילָּא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִינּוּן מִמָּנָן דְּעָלְמָא דְּשַׁלְטִין עַל שְׁאַר עַמִּין, וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (דניאל ב) לֶהֱוֹא שְׁמֵיהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּילֵיהּ הִיא. וְהוּא מְהַשְׁנֵא עִדָּנַיָּא וְזִמַנָּיָא. וְכֹלָּא אִיהוּ בִּרְשׁוּתֵיהּ, וְאַפִּיק לְעַמֵּיהּ קַדִּישָׁא, מֵחֵילָא וּרְשׁוּתָא דְּכֻכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, בְּגִין דְּאִינּוּן טַעֲוָון אַחֲרָן וְלָא בְּאִלֵּין

חוּלָקָא דְיַעֲקֹב, כִּי אִם (ירמיה י) בְּיוֹצֵר הַכֹּל הוּא.
רָקִיעַ אִית לְעֵילָּא, עַל כָּל אִלֵּין רְקִיעִין, וְאִיהוּ טָמִיר
וְגָנִיז, וְחוֹתָמָא דְגוּשְׁפַּנְקָא דְמַשְׁכְּנָא שַׁלְטָא עַל
הַאי רָקִיעַ, וְהַאי רָקִיעַ אִקְרֵי אִדְרָא דְמַשְׁכְּנָא, וּבְהַאי
רָקִיעַ כָּל אִינּוּן חַלּוֹנִין, מִסְטְרָא דָּא, וּמִסְטְרָא דָּא, וְאָחִיד
כָּל אִינּוּן סִדּוּרִין דְמַשְׁכְּנָא. שִׁית (בלק קפ״ג ע״ב) חַלּוֹנִין אִינּוּן
רַבְרְבִין עַל כֻּלְהוּ, וְחַד סָתִים לְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ.
חַלּוֹנָא חַד, אִקְרֵי חַלּוֹן זְהָרָא, וּבֵיהּ נָפְקָא כּוֹכְבָא חֲדָא,
דְאִקְרֵי לְחַכִּימֵי י״ד, וְדָא אִיהוּ הִתּוּכָא דְקָא
מְהַתֵּךְ לְתַתָּא בְּשֶׁלְטָנוּתָא דִיהוּדָה. לָאו דְאִית לֵיהּ חוּלָקָא
בֵּיהּ, דְהָא לֵית לַשְׁבָטִין דְיִשְׂרָאֵל חוּלָקָא וְאַחֲסָנָא בְּהוּ,
אֶלָּא שִׁבְטָא דִיהוּדָה שַׁלְטָא עַל הַאי, וְלָאו אִיהוּ עֲלֵיהּ.
וְכַד אַסְטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אָרְחַיְיהוּ מִבָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אָזְלוּ לְמִנְדַּע בָּתַר חַלּוֹנָא דָּא, וְהַאי כּוֹכְבָא. וְאָמְרוּ
(ס״א דְהָא יָדַע) דְהַאי יְדָא דְקָא מְנַצַּח לְשָׁאַר עַמִּין, דְכְתִיב
בֵּיהּ (בראשית מט) יָדְךָ בְּעֹרֶף אוֹיְבֶיךָ, וְאָזְלוּ אֲבַתְרֵיהּ וְעַבְדוּ
לֵיהּ שְׁמוּשָׁא וּפִלְחָנָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (מלכים א יד) וַיַּעַשׂ
יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ׳.
הַאי כּוֹכְבָא כַּד נָפִיק פָּשִׁיט חַד יָד בַּחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָן, נָהִיר
וְנָצִיץ בְּהַהוּא חַלּוֹן. (דף קע״ב ע״ב) מָאנֵי דְקוּסְמִין
וְחַרְשִׁין, דַּחֲלֵי מֵהַאי אַתָּר, בְּגִין דְּבְשַׁעֲתָא דְהַאי שַׁלְטָא,

כְּלְהוּ קְסָמִין וְחַרְשִׁין מִתְבַּלְבְּלֵי, וְלָא אַצְלַח בִּידַיְיהוּ.
וְאִי תֵּימָא, הוֹאִיל וְאִיהוּ הַאי רָקִיעַ טְמִירָא, הֵיךְ יַדְעֵי
לֵיהּ. אֶלָּא סִימָנָא אִית לוֹן לְבַר, וְיַדְעֵי דְּהָא שַׁלְטָא
כּוֹכְבָא דָּא, וְדַחֲלֵי תְּדִיר מִנֵּיהּ, וְלָא אַצְלַח בִּידֵיהוֹן, אִינּוּן
קְסָמִין וְחַרְשִׁין. וְעַל דָּא אִית זְמְנִין דְּאַצְלָחוּ בֵּיהּ בְּנֵי
נָשָׁא, וְאִית זְמְנִין דְּלָא אַצְלָחוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אִינּוּן
מָארֵי קוּסְמִין וְחַרְשִׁין מִתְמַעֲטֵי מֵעָלְמָא, בְּגִין דְּלָא יַדְעִין
עִקָּרָא, כַּד חָמָאן דְּלָא אַצְלַח בִּידַיְיהוּ. וְעַל דָּא אִינּוּן
קַדְמָאֵי הֲווֹ יַדְעֵי, וּמִסְתַּכְלָן לְבַר בְּהַהוּא סִימָנָא, דְּקָא
יַדְעֵי.

חַלּוֹנָא תִּנְיָינָא, אִקְרֵי חַלּוֹן טוּפְרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא
דְּטוּפְרָא, וּבֵיהּ נָפְקָא כּוֹכְבָא חַד, דְּאִקְרֵי לְחַכִּימִין
צִפְעוֹנִי, דְּהָא דָּא שַׁלְטָא בְּשׁוּלְטָנָא תַּקִּיף בְּדִינָא בְּרִישָׁא
וְזַנְבָא, אִית לֵיהּ כְּצִפְעוֹנִי כָּמִין לְקָטְלָא.

מַהַהוּא חַלּוֹן, נַפְקֵי שִׁית מְאָה אֶלֶף רְבוֹא רוּחִין,
דְּשַׁלְטִין עַל אִינּוּן טוּפְרִין דִּבְנֵי נָשָׁא, כַּד
אִזְדַּרְקָן בְּאִתְגַּלְיָא. בְּהַאי עַבְדֵי חַרְשִׁין וּקְסָמִין, כָּל אִינּוּן
דְּיַדְעֵי לוֹן. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּהַאי כּוֹכְבָא שַׁלְטָא, כָּל אִינּוּן
דְּזַרְקֵי טוּפְרֵי, (ס"א אי עָבִיד) אוֹ עַבְדֵי חַרְשִׁין בְּהוֹן, גָּרִים
מוֹתָא לְכָל עָלְמָא, וְסָלִיק חַרְשִׁין בִּידַיְיהוּ דְּאִינּוּן דְּעַבְדֵי
לוֹן.

חַלּוֹנָא תְּלִיתָאָה, אִקְרֵי חַלּוֹן חוֹשְׁנָא, וּבֵיהּ נָפְקָא כְּכָבָא חַדָּא, וְאִקְרֵי נְגְהָ״א דְּבוּסִי״נָא, (נ״א דְּבוּצִינֵי) הַאי אִיהוּ נְצִיצוּ דְּנָצִיץ, וְקַיְימָא עַל כָּל רוּחָא, וְנַיְיחָא וְשֵׁיזְבוּתָא (נ״א וְטִיבוּתָא) בֵּיהּ. לֵית בֵּיהּ קְטֹרוּגָא כְּלַל, כַּד אִיהוּ שַׁלְטָא, כָּל נַיְיחָא, וְכָל נְהִירוּ שַׁלְטָא בְּעָלְמָא, שַׁלְוָה שָׂבְעָא וְכוּלָּא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא.

חַלּוֹנָא רְבִיעָאָה, אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי גְּבִיעַ, וּבֵיהּ נָפְקָא כְּכָבָא חַד, דְּאִקְרֵי לְחַכִּימִין אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר, בְּגִין דְּהָכִי נָפִיק כְּאֶשְׁכּוֹל, נָצִיץ נְצִיצִין כַּעֲנָבִין בְּכוֹפְרָא, בְּהַאי אִתְעָרוּ דְּרַחֲמֵי אִתְעַר בְּעָלְמָא, מַרְחִיק וּמַקְרִיב, תּוֹלָדִין סַגִּיאִין אַסְגִּיאוּ בְּעָלְמָא. בְּנֵי עָלְמָא לָא קַפְּדֵי כַּד אִצְטְרִיכוּ דָּא לְדָא, שְׁלָמָא וְחֶדְוָה אִתְעַר בְּעָלְמָא.

חַלּוֹנָא חֲמִישָׁאָה, אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי בְּאֵר, עַל דִּי כְּכָבָא דְּנָפִיק בֵּיהּ, עָאל וְנָפִיק שָׁאִיב כַּדְּלִי, לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין. בְּהַאי חַכִּימֵי לִבָּא לָא יַכְלִין לְמֵיקָם בְּאַרַח קְשׁוֹט, בְּגִין דְּלָא קָאִים בְּקִיּוּמָא, וְלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין. וְעַל דָּא אִתְדַּחֲקָן גַּרְמַיְיהוּ, לְעַיְיָנָא בְּהַאי אֲתָר, וּלְמֵידַן דִּינָא.

חַלּוֹנָא שְׁתִיתָאָה, אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי נְגְהָא, וְנָפְקָא בֵּיהּ כְּכָבָא חַד, דְּאַקְרִין גְּזֵרוֹן, בְּגִין דְּכַד הַאי שַׁלְטָא, עָלְמָא קָאִים בְּדִינָא, וְכַמָּה גְּזֵרִין, וּבְכַמָּה עוֹנָשִׁין, וּבְכָל

יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְחַדְּשָׁן גְּוָרִין עַל עָלְמָא, וְעַד לָא יִסְיְימוּן אִלֵּין, הָא אַחֲרָנִין מִתְחַדְּשִׁין, וְהַאי לָא שַׁלְטָא כָּל כַּךְ בְּעָלְמָא.

אֲבָל סָמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יִשְׁלוֹט הַאי חַלּוּנָא, בְּהַאי כּוֹכְבָא, עַל עָלְמָא. וְעַל דָּא יִשְׁלְטוּן חִיוָן וּמַרְעִין בִּישִׁין עַל עָלְמָא, וְיִתְחַדְּתוּן זִינִין בִּישִׁין, דָּא בָּתַר דָּא, וְיִשְׂרָאֵל יְהוֹן בְּעָקוּ. וְכַד יִתְדַּחֲקוּן גּוֹ חַשׁוֹכָא דְּגָלוּתָא, כְּדֵין יַנְהֵר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְהִירוּ דִּימָמָא, וְיִקַּבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, וְיִתְבַּטֵּל מַלְכוּתָא מִידָּא דְּעַמְמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְיִשְׁלְטוּן עָלַיְיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְקַיֵּים (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה וְגוֹ'.

וּכְדֵין חַלּוּנָא שְׁבִיעָאָה יִתְפַּתַּח בְּכָל עָלְמָא, וּכְכָבָא דִּילֵיהּ אִיהוּ כּוֹכָבָא דְּיַעֲקֹב, וְהַאי אִיהוּ דְּקָאָמַר בִּלְעָם, (במדבר כד) דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב, וּכְכָבָא דָּא יְהֵא נָהִיר (נ"א ד' יוֹמִין וד' לֵילִין) אַרְבְּעִין (ח' ע"א) יוֹמִין. (וְאַרְבְּעִין לֵילִין) וְכַד יִתְגְּלֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְיִתְכַּנְּשׁוּן לְגַבֵּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, כְּדֵין יִתְקַיֵּים קְרָא דִּכְתִיב, (ישעיה יא) שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְנֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהָיְתָה מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (איוב לה) וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר,

אֲבָל עוֹשֵׂי, עוֹשֵׂי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאן עוֹשֵׂי. אֶלָּא שְׁמָא דְּאֱלוֹהַּ שְׁמָא כְּלִיל אִיהוּ דְּאִתְחֲזֵי הוּא וּבֵי דִּינֵיהּ. דָּא שְׁמָא שְׁלִים אִיהוּ, דְּכָלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא: א״ל ו״ה וּבְגִינֵי כַּךְ עוֹשֵׂי.

נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלַּיְלָה, בְּגִין דְּדָא אִיהוּ דְּקָא (ק״ע ע״א) מְשַׁבַּחַת תָּדִיר לְגַבֵּי מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּבוּצִינָא דְּלָא שָׁכִיךְ תָּדִיר, בְּגִין לְקַבְּלָא נְהוֹרָא חֲדָוָה עִלָּאָה, מִסְּגִיאוּת (דף קנ״ג ע״א) חֲדָוָה דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלַּיְלָה.

כָּל אִינּוּן כְּכַבַיָּא דְּקָא מְנַהֲרָן בִּרְקִיעָא, כְּלְהוּ אוֹדָאן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל הַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחָזוֹן בִּרְקִיעָא, בְּגִין דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, כְּלְהוּ אוֹדָאן וּמְשַׁבְּחָן אַשְׁמוּרוֹת אַשְׁמוּרוֹת, בִּתְלַת פַּלְגֵי דְּהַוֵי לֵילְיָא. בְּלֵילְיָא אִתְפַּלְגָן כַּמָּה סִטְרִין. בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, כַּד רָמַשׁ לֵילְיָא וְאִתְחַשָּׁךְ, כֹּל אִינּוּן רוּחִין בִּישִׁין וְזִינִין בִּישִׁין, כְּלְהוּ מִתְבַּדְּרָן וּמְשַׁטְּטֵי בְּכָל עָלְמָא. וְאִתְפַּרְשַׁת סִטְרָא אַחֲרָא, וְתָבְעֵי אָרְחֵי דְּבֵי מַלְכָּא, מִכָּל אִינּוּן סִטְרִין קַדִּישִׁין.

כֵּיוָן דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא אִתְעַר, כָּל בְּנֵי עָלְמָא טַעֲמֵי טַעֲמָא דְּמוֹתָא, (נ״א דְּשִׁינָּה) חַד מִשְּׁתִּין בְּמוֹתָא, וְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ. כְּדֵין כֵּיוָן דְּמָסָאֲבוּ אִתְפָּרְשָׁא מִלְּעֵילָּא,

וְשַׁלְטָא וְנַחְתָּא לְתַתָּא, כְּדֵין אִתְפְּרְשָׁן תְּלַת מַשְׁרְיָין לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּתַלַת סִטְרִין (נ"א מְטַרְיָין) דְּלֵילְיָא, כְּמָה דְּאִתְעֲרוּ בְּהַאי חַבְרַיָּא.

בְּעוֹד דְּאִינּוּן מְשַׁבְּחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סִטְרָא אַחֲרָא אַזְלָא וּמְשַׁטְטָא לְתַתָּא, בְּכָל סִטְרֵי עָלְמָא, וְעַד דְּסִטְרָא אַחֲרָא לָא אִתְעֲבַר מִתַּמָּן, לָא יַכְלִין אִינּוּן לְאִתְיַיחֲדָא בְּמָארֵיהוֹן.

רָזָא לְחַכִּימִין, מַלְאָכֵי עֶלְיוֹנִין, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּלְהוּ דְּחַקֵי בְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. מַלְאָכִין עִלָּאִין כַּד בָּעָאן לְאִתְיַיחֲדָא בְּמָארֵיהוֹן, לָא יַכְלִין עַד דְּדַחְיַין לָהּ לְבַר. מָה עַבְדִין, נַחְתִּין שִׁתִּין רִבּוֹא דְּמַלְאָכֵי קַדִּישֵׁי, וְאַפִּילוּ שִׁינָתָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, כֵּיוָן דְּאִיהִי נַחְתָּא, דְּקָא דַחְיַין לָהּ לְבַר, וְיָהֲבִי לָהּ כָּל עָלְמָא דָּא בְּהַהִיא שִׁינָתָא, כְּדֵין אִיהִי שַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וּמְקַבְּלִין מִסְאֲבוּ מִינָהּ. בַּר בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדָהָא, דְּלָא (ק"מ ע"ב) שַׁלְטָא תַּמָּן. כֵּיוָן דְּאִיהִי אִתְפְּרְשָׁא מִנַּיְיהוּ, עָאלִין לְקַמֵּי מָארֵיהוֹן, וּמְשַׁבְּחָן וְאוֹדָאן קָמֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לָא יַכְלִין לְאִתְיַיחֲדָא בְּמָארֵיהוֹן, עַד דְּדַחְיַין לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא מִנַּיְיהוּ, וְיָהֲבִי לָהּ חוּלָקָא בְּמָה דְּאִתְעַסְקַת, וּלְבָתַר, אִינּוּן מִתְקָרְבֵי לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן, וְלָא אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עֵילָּא וְתַתָּא.

וְאִי תֵּימָא תִּינַח לְתַתָּא, אֲבָל לְעֵילָּא מַאי קְטְרוּגָא תַּמָּן.
אֶלָּא לְעֵילָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ רוּחַ מְסַאֲבָא, וְאִינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין, עַד דְּמִשְׁדְּרֵי רוּחָא מְסַאֲבָא מִבֵּינַיְיהוּ, לָא יַכְלִין לְקָרְבָא לְגַבֵּי מָאֲרֵיהוֹן, דְּהָא קוּדְשָׁא גּוֹ מְסַאֲבָא, לָא מִתְעָרֵב לְעָלְמִין. וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לָא מִתְעָרְבִין בְּאוּמִין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא. וּתְרֵין סִטְרִין, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כַּד בָּעְיָין לְקָרְבָא לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דַּחְיָין לָהּ לְבַר.
וְעַל דָּא, כַּד עָיֵיל לֵילְיָא, וּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, כַּד מִסְתַּדְּרָן שׁוּרִין שׁוּרִין לְקָרְבָא (נ״א לְשַׁבְּחָא) לְגַבֵּי מָאֲרֵיהוֹן, דַּחְיָין לֵיהּ לְהַהוּא סִטְרָא לְבַר בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עָאלִין בְּקוּדְשָׁא. (נ״א וְעַל דָּא, כַּד עָיֵיל לֵילְיָא כָּל רוּחִין בִּישִׁין וְזִינִין בִּישִׁין וְרוּחֵי מְסַאֲבֵי אִתְדַּחְיָין לְבָר וְשַׁמָּשֵׁי מַלְכָּא עַיְילִין לְגוֹ קֻדְשָׁא).
לְמַלְכָּא, דַּהֲווֹ לֵיהּ אֲבָנִין יְקִירִין בְּחַד תֵּיבוּתָא, מִתְגַּלְפָּא בְּקוּסְטְרוֹי. וַהֲהוּא מַלְכָּא הֲוָה חַכִּים. בְּגִין דְּלָא יִתְקָרֵב כָּל מַאן דְּבָעֵי, לְגַבֵּי הַהוּא תֵּיבוּתָא דַּאֲבָנִין יְקִירָן וּמַרְגְּלָן דְּתַמָּן, נָטַל בְּחָכְמְתֵיהּ, חַד חִוְיָא תַּקִּיפָא, וְכָרִיךְ לֵיהּ סָחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא תֵּיבוּתָא, כָּל מַאן דְּבָעֵי לְאוֹשָׁטָא יְדֵיהּ לְגַבֵּי תֵּיבוּתָא, הָא חִוְיָא דָּלִיג עָלֵיהּ, וְקָטִיל לֵיהּ.
חַד רְחִימָא הֲוָה לְמַלְכָּא, אָמַר לֵיהּ מַלְכָּא, כָּל זִמְנָא דְּאַתְּ

בָּעֵי לְאָעָלָא וּלְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּתֵיבוּתָא, תַּעֲבִיד כַּךְ וְכַךְ לְגַבֵּי הַהוּא חִוְיָא, וְתִפְתַּח תֵּיבוּתָא, וּתְשַׁמֵּשׁ בְּגִנִּיזִין דִּילִי. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּרִיךְ חִוְיָא סָחֲרָנִיהּ דְּקֻדְשָׁא, אָתָאן מַלְאָכִין עִלָּאִין לְאָעָלָא גּוֹ קֻדְשָׁא, הָא חִוְיָא תַּמָּן, וְדַחֲלֵי לְאִסְתָּאֲבָא בֵּיהּ. (וְאִי תֵּימָא זֶה אֱכוֹלְהוּ אֶשָׁא, וְאֶשָׁא לֹא מְקַבְּלָא מְסָאֲבָא)

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, אִלֵּין מַלְאָכִין דְּקַיְימִין לְבַר. מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, אִלֵּין מַלְאָכִין דְּקַיְימִין לְגוֹ, אִיהוּ רוּחָא מְסָאֲבוּ, וְאִינּוּן רוּחַ. רוּחַ בְּרוּחַ לָא עָיֵיל דָּא בְּדָא. רוּחַ מְסָאֲבוּ בְּרוּחַ קֻדְשָׁא לָא (דף קנ"ג ע"ב) אִתְעָרְבִי דָּא בְּדָא. וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן דְּאִקְרוּן רוּחַ, לָא יַכְלִין לְאַעָלָא לְגוֹ, בְּגִין הַהוּא רוּחָא מְסָאֲבוּ. אִינּוּן דִּלְגוֹ, אִינּוּן אֵשׁ, וְהַהוּא אֵשׁ דָּחֵי לְהַהוּא מְסָאֲבוּ דְּלָא עָיֵיל לְגוֹ. וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא דַּחְיָין לֵיהּ לְבַר לְמִסְאֲבוּ, דְּלָא יִתְעָרַב בַּהֲדַיְיהוּ. וְעַל דָּא, מַלְאָכֵי עִלָּאֵי קָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּתַר דְּדַחְיָין לֵיהּ לְמִסְאֲבוּ לְבַר.

תְּלַת אַשְׁמוּרוֹת אִינּוּן בְּלֵילְיָא, לָקֳבְלֵיהוֹן תְּלַת מַשְׁרְיָין, דְּקָא מִתְפַּלְגֵי לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְעַל דָּא הַאי רִבּוֹן דְּכֻלְּהוּ, אִיהוּ נֵר (נ"א כִּינּוֹר) דְּדָוִד דְּלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, אֶלָּא תָּדִיר אוֹדֵי וּמְשַׁבַּח לֵיהּ

לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וְעַל דָּא (איוב לה) נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה.
דְּבָר אַחֵר, וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עוֹשָׂי, כְּמָה דְּאִתְּמַר,
בְּגִין דְּהָא מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא אִתְּכְּלִיל בַּר נָשׁ,
וְאִתְּעֲבִיד, כְּמָה דְּאִיהוּ גּוּפָא מִתְּרִין סִטְרִין, מִגּוֹ דְּכַר
וְנוּקְבָא, אוּף הָכִי רוּחָא. רוּחַ אִיהוּ כָּלִיל, מִגּוֹ דְּכַר
וְנוּקְבָא. וְעַל רָזָא דְּנָא אִתְּתַּקַּן בַּר נָשׁ בְּגִלִּיפּוֹי, בְּגוּפָא
וְרוּחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ כָּלִיל בְּרָזָא דָּא, וּבְעוֹבָדָא דָּא, כְּמָה
דְּאִתְּמַר, עַל דָּא (דַּאי) כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְהָא אִתְּמַר.
בְּלֵילְיָא הָא אֲמָרַתְּ, דְּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, כָּל אִינּוּן
זִינִין וְרוּחִין בִּישִׁין מִתְּעָרֵי בְּעָלְמָא, הֵיךְ אִיהוּ
יָכִיל לְמֶהֱוֵי, דְּאִי הָכִי, הָא תָּנֵינָן, דְּמִסְטְרָא דְּצָפוֹן נַפְקֵי
כָּל הָנֵי זִינִין בִּישִׁין, וְאִתְּאֲמָרַת (ס״א וְאִתְּמַר) דְּכַד אִתְּעַר רוּחַ
צָפוֹן בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, דְּהָא כְּדֵין כָּל אִינּוּן רוּחִין בִּישִׁין,
וְסִטְרִין בִּישִׁין, אִתְּכְּנָשׁוּ מֵעָלְמָא, וְעָאלִין גּוֹ נוּקְבָא
דִּתְהוֹמָא רַבָּא, אִי הָכִי הָא בְּסִטְרָא דְּדָרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא,
אַמַּאי מְשַׁטְּטֵי אִינּוּן זִינִין בִּישִׁין בְּרֵישׁ לֵילְיָא, דְּקָא
שָׁלְטָא רוּחַ דָּרוֹם.
אֶלָּא וַדַּאי, אִלְמָלֵא הַהוּא סִטְרָא דְּדָרוֹם, דְּקָא מְעַכֵּב
וְדַחְיָיא לְהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, הָוָה מְטַשְׁטֵשׁ כּוּלֵי
עָלְמָא, וְלָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל. אֲבָל כַּד אִתְּעַר הַהוּא

סִטְרָא אַחֲרָא, לָא אִתְעַר אֶלָּא בְּסִטְרָא רוּחַ מַעֲרָב, דְּקָא שַׁלְטָא בְּרִישׁ לֵילְיָא, וְעָלְמָא אִיהוּ כֻּלָּא כְּנִישׁ. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים אַסְוָותָא לְעָלְמָא, בְּגַוְונָא דָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׁאַר עַמִּין דְּעָלְמָא.

עָאלוּ לְבֵיתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. כַּד אִתְפְּלַג לֵילְיָא, קָמוּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הַשְׁתָּא וַדַּאי אִיהוּ עִידָּן רְעוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא זִמְנִין סַגִּיאִין אִתְעַרְנָא הַאי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, עָאל גּוֹ אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, בְּהַהִיא זִמְנָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְּאִשְׁתַּעֲשָׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹ צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, הֵיךְ אִשְׁתַּעְשָׁע.אֶלָּא בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר בִּרְחִימוּ דִּשְׁמָאלָא, לְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא לֵית רְחִימוּ אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּשְׁמָאלָא. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֵיהּ לָהּ דּוֹרוֹנָא לְמִקְרַב לְגַבֵּי מַלְכָּא, אוֹ חֲשִׁיבוּ מֵעַלְיָא, אֶלָּא בְּאִינּוּן רוּחִין דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לוֹן מִתְעַטְּרָן, בְּכַמָּה עוֹבָדִין טָבִין, וּבְכַמָּה זַכְיִין דְּעָבְדוּ בְּהַהוּא יוֹמָא,

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיחָא לֵיהּ מִכָּל קָרְבָּנִין וְעִלָּוון, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרַח בְּהוּ רֵיחַ נִיחֹחַ, דְּקָא עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל.

כְּדֵין נְהִירוּ אִתְנְהִיר, וְכֹל אִילָנִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן אָמְרוּ שִׁירָתָא, וְצַדִּיקַיָּא מִתְעַטְּרָן תַּמָּן בְּאִינּוּן עִדּוּנִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. כַּד אִתְּעַר בַּר נָשׁ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא לְמִלְּעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, נָטִיל חוּלָקֵיהּ עִמְּהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דִּי בְגוֹ גִּנְתָּא, חַד שְׁמָא גְּלִיפָא דְּתִלָּתִין וּתְרִין אַתְוָון, (ס״א אִתְּעַר) אִתְעַטָּר בְּהוּ תַּמָּן, וְאִיהוּ גּוֹ רָזִין דְּצַדִּיקַיָּא.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיא) הַלְלוּיָהּ אוֹדֶה יְיָ׳ בְּכָל לֵבָב וגו׳, הַלְלוּיָהּ, הָא אִתְּמַר וְאִתְּעַרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא, וְהָכִי אִיהוּ, דְּדָא אִיהוּ שִׁבְחָא דְּקָא סַלְקָא עַל כָּל אִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּאָמַר דָּוִד, בְּעֶשֶׂר זִינֵי תוּשְׁבְּחָן דְּאִיהוּ אָמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל שְׁמָא (וישלח קע״ב ע״ב) וּשְׁבָחָא בְּחַד, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

אוֹדֶה יְיָ׳ בְּכָל לֵבָב, בְּכָל אֲתָר דְּאָמַר דָּוִד מַלְכָּא, רָזָא דְּאַלְפָּא (דף קע״ד ע״א) בֵּיתָא, אִיהוּ רָזָא דְּאַתְוָון גְּלִיפָן, דְּנָפְקִין בְּגִלּוּפֵי דְּתִלָּתִין וּתְרִין שְׁבִילִין. וְאִית אַתְוָון עִלָּאִין, מֵרָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. וְאִית אַתְוָון אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן אַתְוָון (הקדמה ג׳ ע״א) זְעִירִין. וְהָכָא אִיהוּ רָזָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, דְּעָלְמָא (ס״א עִילָּאָה יָהִיב לְעָלְמָא) תַּתָּאָה.

אוֹדֶה יְיָ׳ בְּכָל לֵבָב: בְּיִצְרָא טָבָא וּבְיִצְרָא בִּישָׁא דְּאִיהוּ שָׁרֵי בְּגַוֵּיהּ. דְּהָא עַל כֻּלָּא אִית לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיִצְרָא טָבָא וּבְיִצְרָא בִּישָׁא. דְּהָא מִסְּטָרָא דְּיִצְרָא טָבָא אָתֵי טוֹב לְבַר נָשׁ, וְאִית לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. וּבְסִטְרָא דְּיִצְרָא בִּישָׁא, אָתֵי קִטְרוּגָא לְבַר נָשׁ, וְאִית לְאוֹדָאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (בְּיִצְרָא טָבָא וּבְיִצְרָא בִּישָׁא) בְּכָל מָה דְּאָתֵי עַל בַּר נָשׁ, מִסְּטָרָא דָּא וּמִסְּטָרָא דָּא.

בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה, בְּסוֹד יְשָׁרִים: בְּאִינּוּן (ס״א מַלְאָכִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין) דְּרָזָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן יַדְעֵי. דְּהָא כָּל רָזִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן יַדְעֵי, וְאִינּוּן רָזָא דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא בְּסוֹד יְשָׁרִים. וְעֵדָה: אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, כַּד מִתְכַּנְּשֵׁי בַּעֲשָׂרָה, לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ, אִית לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל טָב וְעַל בִּישׁ, וּלְפַרְסְמָא קָמֵי כֻּלָּא. דְּאִי תֵּימָא הָא אִיהוּ יָדַע, אֲמַאי אִצְטְרִיךְ לְפַרְסְמָא. אֶלָּא בְּדָא, אִתְיְיקָר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא לְפַרְסְמָא נִסָּא. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיהּ, (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדְלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְגוֹ׳.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קנ) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. תָּנָא, כָּל נִשְׁמָתִין אָתוּ מֵהַאי גּוּפָא קַדִּישָׁא, וְאִתְעָרוּ בִּבְנֵי נָשָׁא. וּמֵאָן אַתָּר. מֵהַהוּא אַתָּר דְּאִקְרֵי יַד.

(ס״א י״ה) מַאן אֲתָר דָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה דִּכְתִיב, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ׳ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. תָּנָא, מֵהַאי חָכְמְתָא דְּמַבּוּעוֹי נָפְקִין לְתִלְתִין וּתְרִין שְׁבִילִין, אִשְׁתָּכְלַל כֹּלָּא, וְכָל מָה דְּאִית לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְהוּא אִתְקְרֵי רוּחָא קַדִּישָׁא, דְּכָל רוּחִין אִשְׁתָּכְלָלוּ בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמָא דְּהַוָּה רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּרִישׁ מִלָּה דָּא, עֵינוֹי נַבְעִין מַיָּא, וַהֲוָה אָמַר, כָּל גִּנְזַיָּיא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, אִתְמְסָרָן בְּחַד מַפְתְּחָא, וְאִתְגַּלְיָיא בְּקִוְזִפְיטָן דְּקוּרְדִּיטֵי גְּלִיפִין עִלָּאִין.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, מַאן יָכִיל לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא וּלְאִתְכַּלְלָא מַה דְּגָנִיז בְּדָא מַבּוּעָא. דְּהָא מֹשֶׁה לָא גַּלֵּי דָּא בְּיוֹמוֹי, כַּד הֲוָה גַּלֵּי רָזָא עַמִּיקְתָּא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא הֲוָה מִתְגַּלְיָיא עַל יְדוֹי. אֶלָּא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסַלְקָא לֵיהּ לְמִתְיְבְתָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וּלְטַמְרָא לֵיהּ מִבְּנֵי נָשָׁא, דִּכְתִיב, (דברים לא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מַמָּשׁ, דְּהַהוּא יוֹמָא אִשְׁתְּלִימוּ יוֹמוֹי, לְאִתְקָרְבָא לְאַתָּר דָּא, דִּכְתִיב, (דברים לא) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, קָרְבוּ מַמָּשׁ.

דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מֹשֶׁה לָא מִית. וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב (דברים לא) וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה. כַּךְ בְּכָל אַתָּר לְצַדִּיקַיָּא קָרֵי בְּהוּ מִיתָה. מַאי מִיתָה. מִסְטְרָא דִּילָן אִקְרֵי

הָכִי. דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְכֵן תָּנָא, דְּמַאן דְּאִיהוּ בִּשְׁלִימוּתָא דְּמְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא תַּלְיָיא בֵּיהּ, לָא תַּלְיָיא בֵּיהּ מִיתָה וְלָא מִית. כְּמָה דְּהָוָה בְּיַעֲקֹב דְּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא הֲוָה בֵּיהּ.

דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, (בראשית לה) לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מַאי יִשְׂרָאֵל. שְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא. דִּכְתִיב, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם וְגוֹ'.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מֵהָכָא, (ירמיה ל) כִּי אִתְּךָ אֲנִי, דַּיְיקָא, זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ, דְּמָארֵיהּ אָמַר לֵיהּ כֵּן. כִּי אִתִּי אַתָּה לָא כְּתִיב, אֶלָּא כִּי אִתְּךָ אֲנִי, דְּמָארֵיהּ אָתֵי לְאִתְחַבְּרָא דְּיוּרֵיהּ עִמֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שַׁפִּיר קָאָמַר רִבִּי אַבָּא דְּאָמַר (ירמיה ל) וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין מַחֲרִיד. וְשָׁב יַעֲקֹב: לְאִתְקְרֵי בִּשְׁמָא אַחֲרָא, דִּכְתִיב לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֵר וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאַתָר דְּאִתְנְסִיב מִתַּמָּן. וְשָׁקַט, בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְשַׁאֲנַן, בָּעוֹלָם הַבָּא. וְאֵין מַחֲרִיד מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת. דְּמַשְׁמַע דְּכֹלָּא הֲוָה בֵּיהּ. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, חַבְרַיָּיא הָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם, מַה זַּרְעוֹ בַּחַיִּים, אַף הוּא בַּחַיִּים.

(דף קנ״ד ע״ב)
וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (קהלת י) **אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. וּכְתִיב, אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נַעַר וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ.** (בְּמָאי אוּקִימְנָא הֲנֵי קְרָאֵי) **וַוי לְעָלְמָא דְּלָא מַשְׁגְּחָן בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, דְּהָא מָארֵיהוֹן אַשְׁגַּח בְּגִינֵיהוֹן לְאוֹטָבָא לְהוּ, דְּאָנַח קָמַייְהוּ פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא מַשְׁגְּחָן.**

דְּתָנֵינָן, תְּלַת מִלִּין בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד לִבְרֵיהּ, מִילָה, וּפִדְיוֹן, וּלְנַסְבָא לֵיהּ אִנְתּוּ. וְכֻלָּא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. מִילָה: דִּכְתִיב, (יהושע ה) **וְשׁוּב מוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית. וּכְתִיב** (בראשית יז) **וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. פִּדְיוֹן. דִּכְתִיב,** (דברים טו) **וַיִּפְדְּךָ** (יְיָ אֱלֹהֶיךָ) (ס״א (דברים ז) **מִבֵּית עֲבָדִים) מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם. לְנַסְבָא לֵיהּ אִנְתּוּ: דִּכְתִיב,** (בראשית א) **זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם, וּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. תּוּ, אַטִּיל לְהוּ כְּהַאי נְשָׁרָא, דְּאָטִיל לְבְנוֹי עַל גַּדְפּוֹי, דִּכְתִיב,** (שמות יט) **וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים.**

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֹּלָּא הוּא יֵאוֹת, אֲבָל אוֹרַיְיתָא דְּאַהֲדָר קָמַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאוֹלִיף לוֹן, יַתִּיר מִכֹּלָּא. תָּא חֲזֵי, לֵית שִׁבְחָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּשִׁבְחָא דְּאוֹרַיְיתָא דִּכְתִיב בָּהּ (משלי ה) **בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ.**

(מדרש הנעלם הוא) דְּהָא תְּנִינָן כַּד סָלִיק רַב הוּנָא לְהָתָם, אַשְׁכַּח רַבָּנָן דַּהֲווֹ עַסְקֵי בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִיב, (ירמיה נא) וּפָקַדְתִּי עַל בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוּנָא לָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין בֵּיהּ, דְּהָא לָא אִשְׁתְּמוֹדָעָן לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּהֲוָה זְעִיר. עָאל לְבֵי מִדְרָשָׁא, וְאַשְׁכַּח רַבָּנָן דַּהֲווֹ אַמְרֵי, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אִי טַעֲוָתֵיהּ וְדָחַלְתֵּיהּ דִּנְבוּכַדְנֶצַּר הֲוָה שְׁמֵיהּ בֵּל, הָא כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל ד) וְעַד אָחֳרִין עַל קָדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֵׁם אֱלָהִי. וְעוֹד, מַאי וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו.

קָם רַב הוּנָא בֵּינֵי קַיְימֵי דְּעַמּוּדֵי, וְאָמַר אִילּוּ הֲוֵינָא בְּאַתְרֵי, דָּרִישְׁנָא לֵיהּ לְהַאי פְּסוּקָא. לָא אַשְׁגְּחוּ בֵּיהּ. קָם תְּנָיְינוּת, וְאָמַר מִלָּה דָּא. אָתָא רַבִּי יוֹדָאי בַּר רַב, וְאוֹתְבֵיהּ קַמֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא בְּרִי אֵימָא, דְּמִלֵּי אוֹרַיְיתָא כְּתִיב בְּהוּ, (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא וְגוֹ'.

פָּתַח וְאָמַר, הָכִי תְּנִינָן, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי עַד לָא אָתָא יַעֲקֹב, הֲוָה בַּר נָשׁ שָׁלֵו בְּבֵיתֵיהּ, מָטָא זִמְנֵיהּ, מִית בְּלָא מַרְעִין, כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב, בָּעָא קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֵיהּ, מָרֵי דְּעָלְמָא, אִי נִיחָא קָמָךְ, דְּלִנְפּוֹל בַּר נָשׁ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, תֵּרִין אוֹ תְלַת יוֹמִין, וּלְבָתַר יִתְכְּנָשׁ לְעַמֵּיהּ, וַיִפְקֹד לְבֵיתֵיהּ, וֵיתוּב מֵחוֹבוֹי. אָמַר לֵיהּ

שַׁפִּיר. אַתְּ הוּא סִימָנָא בְּעָלְמָא. תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית מח) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֶה. חֹלֶה כְּתִיב מַה דְּלָא הֲוָה לְבַר נָשׁ מִן קַדְמַת דְּנָא.

בָּתַר דְּשָׁכִיב, לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּהֲוָה לֵיהּ מַרְעִין, דְּלָא מִית. עַד דְּאָתָא חִזְקִיָּה, מָה כְּתִיב בֵּיהּ, (ישעיה לח) בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וגו׳. תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב וַיִּסֹּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ, אָמַר לֵיהּ, אִי נִיחָא קָמָךְ דְּיִתְסוּן בְּנֵי נָשָׁא מִבֵּי מַרְעֵיהוֹן, וְיוֹדוּן שְׁמָךְ, וְיִשְׁתַּמּוֹדְעוּן, וְיִתּוּבוּן לְבָתַר בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּנֵי עָלְמָא זַכָּאִין קָדָמָךְ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יֵאוֹת הוּא, אַתְּ תְּהֵא סִימָנָא בְּעָלְמָא, וְכַךְ הוּא, מַאי דְּלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לח) מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֳלוֹתוֹ וַיְחִי מֵחָלְיוֹ.

וְתָאנָא, הַהוּא יוֹמָא אִתְחָזַר שִׁמְשָׁא עֶשֶׂר דַּרְגִּין.

וְתָאנָא, מְרוֹדָךְ בַּלְאֲדָן הֲוָה אָכִיל כָּל יוֹמָא בְּד׳ שַׁעְתֵּי, וְנָאִים עַד תֵּשַׁע שַׁעְתֵּי, וְהַהוּא יוֹמָא נָאִים עַד ט׳ שַׁעְתֵּי, כַּד אִתְעַר חָמָא שִׁמְשָׁא דְּקָאִים בְּד׳ שַׁעְתֵּי, אָמַר מַאי הַאי, בְּקִטּוּלָא דְּקוּנְטִירָא קוֹנְטְרוֹי אַנְקַטְרְתּוּן. אָמְרוּ (דף קנ״ה ע״א) לֵיהּ לָמָּה. אָמַר, דְּנָאִימְנָא יוֹמָא חַד, וּתְלָתוּת יוֹמָא. אָמְרוּ לֵיהּ, לָאו הָכִי, אֶלָּא אֱלָהָא דְּחִזְקִיָּה

עֲבַד יוֹמָא דֵּין תְּרֵין נִיסִין. אָסֵי לְחִזְקִיָּה מִבֵּי מַרְעִיתָה, וְאַחְזָר שִׁמְשָׁא לְעִדָּנָא דָּא. אָמַר וְכִי אִית בְּעָלְמָא אֱלָהָא רַבָּא בַּר מֵאֱלָהַי. אָמְרוּ, אֱלָהָא דְּחִזְקִיָּהוּ.

קָם וְכָתַב כְּתָבוֹי, שְׁלָם לְחִזְקִיָּהוּ מַלְכָּא דִּיהוּדָה וּשְׁלָם לֵאלָהֵיהּ וּשְׁלָם לִירוּשְׁלַם קַרְתָּא קַדִּישָׁא. לְבָתַר אַמְלִיךְ וְקָם מִכָּרְסְיֵהּ, וּפָסַע תְּלַת פְּסִיעָן, וְכָתַב אַחֲרָנִין, שְׁלָם לֵאלָהָא רַבָּא דְּבִירוּשְׁלַם וּשְׁלָם לְחִזְקִיָּהוּ מַלְכָּא דִּיהוּדָה וּשְׁלָם לִירוּשְׁלַם קַרְתָּא קַדִּישָׁא. אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ פָּסַעְתְּ בְּגִין יְקָרֵי תְּלַת פְּסִיעָן, חַיֶּיךָ, מִינָּךְ יִפְקוּן תְּלַת מַלְכִּין שַׁלִּיטִין, קַסְטִירִין רוּפִינִין דְּשָׁלִיטִין בְּכָל עָלְמָא, וְקַדְמָאָה מִנַּייְהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר הֲוָה.

תָּא חֲזֵי, מַאי אֲמַר לֵיהּ דָּנִיֵּאל, (דניאל ב) אַנְתְּ הוּא רֵאשָׁה דִּי דַהֲבָא. וּבַתְרָךְ תְּקוּם מַלְכוּ אָחֳרִי אַרַע מִינָּךְ וּמַלְכוּ תְּלִיתָאָה אָחֳרִי וְגוֹ'. מַה כְּתִיב (דניאל ג) נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא עֲבַד צְלֵם דִּי דְהַב רוּמֵיהּ אַמִּין שִׁתִּין פְּתָיֵהּ אַמִּין שֵׁית. אֲמַר נְבוּכַדְנֶצַּר צֶלְמָא דַּחֲמֵינָא, הֲוָה רֵישָׁא דִּי דַהֲבָא, מֵעוֹי דְּכֶסֶף, אֲנָא אַעֲבִיד כֻּלָּא דְּדַהֲבָא, דִּלְהֱוֵי קַוְפִּירָא דְּדַהֲבָא בְּרֵישָׁא.

וְתָאנָא, הַהוּא יוֹמָא כָּנַשׁ כָּל אוּמַיָּא וַעֲמַמְיָא וְלִישָׁנַיָּא לְמִפְלַח לְהַהוּא צַלְמָא, וְנָטַל מָאנָא מִמָּאנֵי מַקְדְּשָׁא, דְּהֲוָה גָּלִיף בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעָיֵיל לֵיהּ

בְּפוּמֵיהּ דְּהַהוּא צַלְמָא, וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָה מְמַלֵּל רַבְרְבָן, עַד דְּאָתָא דָּנִיֵּאל, וְקָרִיב גַּבֵּי דְּהַהוּא צַלְמָא, וְאָמַר אֲנָא שְׁלִיחָא דְּמָארָא עִלָּאָה, גּוֹזְרָנִי עָלָךְ לְמִפַּק מֵהָכָא. אִדְּכַר שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְנָפַק הַהוּא מָאנָא, וְנָפַל צַלְמָא וְאִתְבַּר. הַיְינוּ דִּכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנָּהֲרוּ אֲלֵיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רִבִּי יְהוּדָה וּנַשְׁקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, אָמַר אִי לָא דְּקָרִיבְנָא בְּקוּטְפַיָּיא הָכָא, לָא אִשְׁתְּמוֹדַעְנָא בָּךְ. וַהֲוּוּ דַּחֲלִין קַמֵּיהּ מֵהַהוּא יוֹמָא.

תָּאנָא (קהלת י) אַשְׁרֶיךָ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. רִבִּי יוֹסִי אוֹקִים לְהַאי קְרָא, בְּמִשֶּׁה, בְּשַׁעֲתָא דְּאַפִּיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וַעֲבַד לוֹן בְּנֵי חוֹרִין. וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ, דִּכְתִיב, (שמות יב) וְאָכַלְתֶּם אוֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן פֶּסַח הוּא לַיְיָ׳.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וְכִי לָא אֲמִינָא דְּמִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּכֻלְּהוּ בְּגוֹ, לְגוֹ הֵיכְלָא קַדִּישָׁא הֲווֹ. וְהַאי דְּאַמְרִיתוּ כֻּלָּא שַׁפִּיר הֲוָה, וּלְדַרְשָׁא הוּא דְּאָתָא, אֲבָל הַאי קְרָא, לְעֵילָּא בְּהֵיכְלָא קַדִּישָׁא הוּא.

תָּאנָא, אַשְׁרֶיךָ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים. מַאי אֶרֶץ סְתָם. דְּתַנְיָא, מַהוּ דִּכְתִיב, (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא הַאי אֶרֶץ, הִיא רָזָא, בְּגוֹ כְּתָרֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית ב) בְּיוֹם

עֲשׂוֹת יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. וְהַאי אֶרֶץ, וְכָל מַה דְּיָנִיק וְאִתְּזָן, מֵהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם הוּא, וְלָא אִתְּזָנַת אַרְעָא דָּא, אֶלָּא מִשְּׁלֵימוּתָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם. וּבְשַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲרָבָא בֵּיתֵיהּ דִּלְתַתָּא, וְאַרְעָא קַדִּישָׁא דִּלְתַתָּא, אַעְבַּר לְהַאי אַרְעָא קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא בְּקַדְמִיתָא, וְנָחִית לֵיהּ מֵהַהוּא דַּרְגָּא דְּהָוָה יָנְקָא מִשָּׁמַיִם קַדִּישָׁא, וּלְבָתַר חָרִיב לְהַאי דִּלְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וְלָא זָכַר הֲדוֹם רַגְלָיו. דְּתַנְיָא, כַּךְ אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד בָּעֵי לְמֵידַן עָלְמָא, בְּקַדְמִיתָא עָבִיד דִּינָא לְעֵילָּא, וּלְבָתַר אִתְקָיֵּים לְתַתָּא, דִּכְתִיב, (ישעיה כד) יִפְקוֹד יְיָ׳ עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִין, דְּזָן לָךְ בִּסְגִיאוּת כֻּלָּא, בְּלָא דְּחִילוּ דְּאַחֲרָא, וּמֵהַהוּא מַלְכָּא עִלָּאָה אִתְּזַן כֻּלָּא. וְשָׁרֵיךְ בָּעֵית יְאכְלוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר כג) כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מָה פָּעַל אֵל, אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ג) וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם. דְּוַוי לְאַרְעָא כַּד יַנְקָא מִשְּׁמָאלָא. וְשָׁרֵיךְ בַּבֹּקֶר יְאכְלוּ, (דף קנ"ה ע"ב) בְּהַהוּא קַדְרוּתָא, וְעַד לָא נָהִיר, וְלָא שַׁלְטָא מָה דְּשַׁלְטָא.

תָּנָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, דָּא הוּא יַעֲקֹב קַדִּישָׁא שְׁלֵימָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דִּכְתִיב, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים. יוֹשֵׁב אֹהֶל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יוֹשֵׁב אוֹהָלִים, תְּרֵי, דְּאָחִיד לְהַאי וְאָחִיד לְהַאי. אַף הָכָא כְּתִיב, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים, מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, דְּאָחִיד לְהַאי וְאָחִיד לְהַאי.

דְּתָנֵינָן, מַאי אִישׁ תָּם. כְּתַרְגּוּמוֹ, שְׁלִים. שְׁלִים מִכֹּלָּא, שְׁלִים לְתֵרִין סִטְרִין, לְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְלִזְעִיר אַפִּין. שְׁלִים לְחֶסֶד עִלָּאָה וְלִגְבוּרָה עִלָּאָה, וְאַשְׁלִים לְהַאי וּלְהַאי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמֵינָא דְּהָא חָכְמְתָא כְּלַל כֹּלָּא. וְחֶסֶד עִלָּאָה נָפְקָא מֵחָכְמָה. גְּבוּרָה, דְּהוּא דִּינָא תַּקִּיפָא, נָפְקָא מִבִּינָה. יַעֲקֹב אַשְׁלִים לְתֵרִין סִטְרִין וַאֲבָהָן כְּלַל כֹּלָּא, וְיַעֲקֹב כְּלַל אֲבָהָתָא.

תָּאנָא בָּטַשׁ חָכְמָה בְּשָׁבִילוֹי, וְכָנִיף בְּרוּחָא (ס״א לְמֵיאָ) וְאִתְכָּנְפוּ מַיָּא לְאַתַר חַד, וְאִתְפְּתָחוּ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה. מֵאלֵּין שְׁבִילִין, נַפְקֵי עֲשָׂרָה כִּתְרִין, בְּקַרְנִיטֵי זְהִירִין, וְאִשְׁתָּאֲרוּ עֶשְׂרִין וּתְרֵין שְׁבִילִין. בָּטַשׁ הַהוּא רוּחָא בְּאִינּוּן שְׁבִילִין, וְאִתְפְּתָחוּ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, וְאִתְגְּלִיפוּ עֶשְׂרִין וּתְרֵין, בְּחַמְשִׁין תַּרְעִין

דְּיוֹבְלָא, וְאִתְעַטָּרוּ בְּשִׁבְעִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא.
אִלֵּין אִתְפְּתָחוּ לְסִטְרוֹי.

וְאִתְעַטָּרוּ עֶשְׂרִין וּתְרֵין כְּתִרִין דְּרַחֲמֵי, דְּכִלִּילָן בְּעַתִּיק יוֹמִין, דְּנָהִיר לוֹן כָּל חַד בְּסִטְרוֹי. אִתְעַטָּרוּ חַמְשִׁין גְּלִיפִין, בְּמ"ב אַתְוָון קַדִּישִׁין דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּבְהוֹן אִתְבְּרֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְאִתְגְּלָפוּ בְּגוֹפֵיהוֹן, תְּמַנְיָא תַּרְעִין, דְּאִינּוּן תְּמַנְיָא אַתְוָון דְּרַחֲמֵי, דְּכְתִיב, (שמות לד) יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, דְּנָפְקָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, לְזְעֵירָא, וּמִתְחַבְּרָן בְּאִלֵּין כְּתִרִין קַדִּישִׁין, חָכְמָה וּבִינָה עִלָּאִין דְּסַלְקִין. נָפְקָא חֶסֶד עִלָּאָה מֵהַאי סִטְרָא, וְדִינָא דְּגְבוּרָה מֵהַאי סִטְרָא, אָתָא זְכוּתָא דְּיַעֲקֹב, וְאַשְׁלִים אֲתַרְוַוייהוּ וְאָחִיד לוֹן. דְּהָא הוּא שְׁלֵימוּתָא עִלָּאָה.

תָּאנָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּגִין כָּךְ יִשְׂרָאֵל אִתְקְרֵי. דְּתָאנָא יַעֲקֹב תַּתָּאָה. יִשְׂרָאֵל עִלָּאָה. יַעֲקֹב לָאו שְׁלֵימוּתָא, יִשְׂרָאֵל שְׁלֵימוּתָא דִּכְלָא. וְכֵן תָּאנָא, (שמואל ב כג) נְאֻם דָּוִד בֶּן יִשַׁי, דָּוִד לָאו שְׁלֵימוּתָא, דְּהָא בַּתְרָאָה הוּא. יִשַׁי יְסוֹד עִלָּאָה הוּא, וּשְׁלֵימוּתָא. וְהַיְינוּ דְּתָנֵינָן, לָא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם עַד שֶׁכָּפְרוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְמַלְכוּתָא דְּבֵית דָּוִד, דִּכְתִיב, (שמואל ב כ) אֵין לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלָיו יִשְׂרָאֵל. מַאי אִישׁ לְאֹהָלָיו. אֲתַר דְּעַבּוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שַׁרְיָא בְּגַוַויהוּ, הַיְינוּ לְאֹהָלָיו.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּד שַׂרְיָא חָכְמְתָא לְגַלְפָּא גְּלִיפִין בְּכֻלְּהוּ כְּתְרִין, מֵאַן כְּתְרָא שַׁאֲרֵי מֵהַהוּא דְּאִתְקְרֵי בִּינָה. בְּבִינָה אִתְכְּלִיל כֹּלָּא. וּבְגִין כָּךְ אִתְפְּתָחוּ בָּהּ חַמְשִׁין תַּרְעִין, וְאִשְׁתְּכַח דְּכֹלָּא בְּחָכְמָה אִתְגְּלָפוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. (תהלים קד)

תָּאנָא, כְּתִיב (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם וְגוֹ׳. בְּשָׁעָלוֹ מַיִם. מַאן מַיִם. דָּא הוּא בִּינָה. רִבִּי אֶלְעָזָר מַתְנֵי הָכִי, דָּא חֶסֶד. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, כֹּלָּא בְּחַד מַתְקָלָא סַלְקָא. (ס״א מִתְתַּקֵּן) (ישעיה מ) וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, מַאן שָׁמַיִם. תִּפְאֶרֶת. דִּכְתִיב תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל בַּשָּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ. דָּא הוּא גְּבוּרָה. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים, אִלֵּין אִינּוּן שְׁאַר כְּתְרִין, דְּאִקְרוּן טוּרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא. וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנַיִם, אִלֵּין שְׁאַר רְתִיכִין תַּתָּאִין מִנַּיְיהוּ.

תָּא חֲזִי, בְּשָׁעָלוֹ, מַאי שָׁעָלוֹ. דָּא רוּחַ חָכְמְתָא דְּהָכִי תָּנִינָן, שָׁעָלָא דְּקִיטְרֵי בְּקִיזָּפָא שְׁקִיעָן. וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, מַאן זֶרֶת. אִלֵּין אִינּוּן (חַמְשִׁין) תַּרְעִין דְּאִתְפְּתָחוּ וְאִתְפְּזָרוּ לְכָל סִטְרִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ב) וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגוֹ׳. וְכָל בַּשָּׁלִישׁ, מַאן שָׁלִישׁ. רַחֲמֵי. שְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס, מַאי פֶּלֶס, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, דִּכְתִיב, (ויקרא יט) מֹאזְנֵי צֶדֶק. אַבְנֵי צֶדֶק. תּוּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָנֵי מִילֵי בְּשִׁיעוּרָא (דף קנ״ו ע״א) דְּיוֹצֵר כֹּלָּא אוֹקִימְנָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁמַע מִינָּהּ, דְּיַעֲקֹב מִגּוֹ דִּינָא קַשְׁיָא נָפִיק, דְּהָא יִצְחָק דִּינָא קַשְׁיָא, אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְדָא הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְהָא יִצְחָק מִגּוֹ חֶסֶד נָפַק, וְהָכִי כֻּלְּהוּ, דִּינָא מִגּוֹ רַחֲמֵי נָפְקָא, וְרַחֲמֵי מְדִינָא. אַבְרָהָם יָרִית אַחֲסָנָא דְּחֶסֶד, נָפַק יִצְחָק בְּדִינָא מִגּוֹ חֶסֶד. יַעֲקֹב נָפַק בְּרַחֲמֵי, מִגּוֹ דִּינָא קַשְׁיָא, וְכַךְ הוּא לְעֵילָּא, דָּא מִן דָּא, וְיַנְקָא דָּא מִן דָּא, עַד דְּאִשְׁתְּמוֹדַע כֹּלָּא דְּהוּא חַד, וּמֵחָד תַּלְיָין כֻּלְּהוּ, וְכֹלָּא אִשְׁתְּכַח חַד.

בָּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּלֵית שְׁלִימוּתָא אֶלָּא כַּד אָחִיד דָּא מִן דָּא, (ס"א וְחַד) וְדָא אָחִיד בְּתַרְוַוייהוּ, לְשַׁכְלְלָא כֹּלָּא, כְּגוֹן יַעֲקֹב, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

תָּאנָא, כּוּלֵי הַאי לָא אִתְקְרֵי אֶלָּא מִסְטָרָא דִּילָן, וּמִסְטָרָא דִּילָן אִשְׁתְּמוֹדַע כֹּלָּא. (ס"א דְּהָא בְּהַאי לְעֵילָּא)

וּלְעֵילָּא כֹּלָּא בְּחַד מַתְקָלָא סַלְקָא. לָא שָׁנִי, וְלָא יִשְׁתַּנֵּי, כְּמָה דִּכְתִיב, (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֻּלְּהוֹן בּוּצִינִין נְהִירִין מֵחַד, וּמֵחָד תַּלְיָין, וּבוּצִינִין אִינְהוּ חַד כֹּלָּא. דְּהָא לָא בָּעוּ לְאִתְפְּרָשָׁא, וּמַאן דְּפָרִישׁ לוֹן, כְּאִלּוּ אִתְפְּרַשׁ מִן חַיֵּי עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (ישעיה ג) וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם

וְתַעֲלוּלִים יִמְשְׁלוּ בָם, הַיְינוּ דִכְתִיב, (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב. כְּתִיב (שמואל א ד) יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, וּכְתִיב (שמואל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף. יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, כַּד שַׁרְיָא לְאִתְיַישְׁבָא בִּשְׁלֵימוּתָא, כְּתִיב יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים. (ס״א כַּד אִשְׁתְּכַח בִּשְׁלֵימוּתָא) וְכַד לָא שַׁרְיָא, וְלָא אִתְיַישְׁבָא מַלְכָּא בְּכָרְסְיָא, כְּתִיב וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב חַד, דְּלָא אִתְיַישְׁבָא מַלְכָּא בְּכָרְסְיָיה. יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים תְּרֵי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַוי לְעָלְמָא, כַּד חַד כְּרוּב אַהְדַּר אַנְפֵּיהּ מֵחַבְרֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אֲחִיו, כַּד חֲזָה שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא תָּנִינָן (ויקרא יח) עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה, וַוי לְמַאן דְּגַלֵּי עַרְיָיתְהוֹן. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב בְּיַעֲקֹב, מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשְׁתַּבַּח בְּתֻשְׁבַּחְתַּייהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דִּכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

תָּאנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי, הֲוָה בַּר נָשׁ אָמַר לְחַבְרֵיהּ, אֵימָא לִי מִלָּה חֲדָא דְּאוֹרַייְתָא, וְטוֹל מָנֶה כְּסַף. הַשְׁתָּא אָמַר בַּר נָשׁ לְחַבְרֵיהּ, טוֹל מָנֶה כְּסַף וְאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַייְתָא, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח, וְלֵית מַאן דְּיַרְכִּין אוּדְנֵיהּ, בַּר אִינּוּן זְעִירִין (נ״א זַרְעִין) קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשְׁתַּבַּח בְּהוּ, דִּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ

כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר.

(שמות כז) וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֻשְׁקֵיהֶם כָּסֶף. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וָוֵי הָעַמּוּדִים, הָא אֲמִינָא כָּל אִינּוּן דְּמִתְאַחֲדָן מִקְּטֵרֵי קַיְימִין עִלָּאִין, אִקְרוּן וָוֵי הָעַמּוּדִים. וְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, תַּלְיָין מֵאִינּוּן וָוִים. מַאי וָוִים. שִׁתָּא בְּגוֹ שִׁתָּא, וּמִתְאַחֲדָן וּמִתְשַׁקְיָין מִחוּטָא דְּשַׁדְרָה, דְּקָאִים עָלַיְיהוּ. וּבְסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא תָּאנָא, וָוִים לְעֵילָּא, וָוִים לְתַתָּא, וְכֻלְּהוּ בְּמַתְקְלָא חַד סַלְקִין.

ספרא דצניעותא

מַאן צְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמִשָּׁה פִּרְקִין אִינּוּן דְּכְלִילָן בְּהֵיכָל רַב, וּמַלְיָין כָּל אַרְעָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי כְּלִילָן הָנֵי, מִכֻּלְּהוּ עַדִיפִי. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָכִי הוּא, לְמַאן דְּעָאל וְנָפַק, וּלְמָאן דְּלָא עָאל וְנָפַק לָאו הָכִי.

מַתְלָא, לְבַר נָשׁ דְּהַוָה דִּיוּרֵיהּ בֵּינֵי טוּרִין, וְלָא יָדַע בְּדִיוּרֵי מָתָא. זָרַע חִטִּין. וְאָכִיל חִטֵּי בְּגוּפַיְיהוּ. יוֹמָא חַד עָאל לְמָתָא, אַקְרִיבוּ לֵיהּ נַהֲמָא טָבָא. אָמַר הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּנָא לָמָּה. אֲמַרוּ נַהֲמָא הוּא לְמֵיכַל. אָכַל וְטָעַם לְחָדָא לְחִכֵּיהּ. אָמַר וּמָמָּה אִתְעֲבִיד דָּא. אֲמַרוּ

מֵחִטִּין. לְבָתַר אַקְרִיבוּ לֵיהּ גְּרִיצִין דִּלִישִׁין בְּמִשְׁחָא. טָעַם מִנַּיְיהוּ, אֲמַר וְאִלֵּין מִמַּה אִתְעֲבִידוּ. אֲמַרוּ מֵחִטִּין. לְבָתַר אַקְרִיבוּ לֵיהּ טְרִיקֵי מַלְכִין, דִּלִישִׁין בְּדוּבְשָׁא וּמִשְׁחָא. אֲמַר וְאִלֵּין מִמַּה אִתְעֲבִידוּ. אֲמַרוּ מֵחִטִּין. אֲמַר וַדַּאי אֲנָא מָארֵי דְּכָל אִלֵּין, דַּאֲנָא אָכִיל עִקָּרָא דְּכָל אִלֵּין דְּאִיהוּ חִטָּה. בְּגִין (דף קנ״ז ע״ב) הַהוּא דַּעְתָּא מֵעִדּוּנֵי עָלְמָא לָא יָדַע וְאִתְאֲבִידוּ מִנֵּיהּ. כַּךְ, מַאן דְּנָקִיט כְּלָלָא, וְלָא יָדַע בְּכֻלְּהוּ עִדּוּנִין דְּמְהַנְיָין, דְּנַפְקִין מֵהַהוּא כְּלָלָא

ספרא דצניעותא פרקא קדמאה

תָּאנָא. סִפְרָא דְּצְנִיעוּתָא, סִפְרָא, דְּשָׁקִיל (רל״ה ע״א) בְּמַתְקְלָא. (תָּאנָא) דְּעַד דְּלָא הֲוָה מַתְקְלָא, לָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין אַפִּין בְּאַפִּין, וּמַלְכִין קַדְמָאִין מִיתוּ, וְזִיוּנֵיהוֹן לָא אִשְׁתַּכְחוּ, וְאַרְעָא אִתְבַּטְלַת. עַד דְּרִישָׁא דְּכִסּוּפָא דְּכָל כְּסוּפִין, לְבוּשֵׁי דִּיקָר אַתְקִין, וְאַחְסִין. הַאי מַתְקְלָא תְּלֵי בַּאֲתַר דְּלָא הֲוָה, אִתְקָלוּ בֵּיהּ אִינּוּן דְּלָא אִשְׁתַּכְחוּ. מַתְקְלָא קָאִים בְּגוּפֵיהּ. לָא אִתְאֲחָד, וְלָא אִתְחָזֵי. בֵּיהּ סְלִיקוּ, וּבֵיהּ סָלְקִין דְּלָא הֲוָוּ, וַהֲווּ, וְיִהְוֵיִין.

סִתְרָא גּוֹ סִתְרָא, אִתְתְּקַן וְאִזְדַּמַּן, (אד״ר קכ״ח ע״ב, באד״ז רפ״ז, רפ״ח ע״א) בְּחַד גּוּלְגַּלְתָּא, מַלְיָיא טַלָּא דִּבְדוֹלְחָא. (שם אד״ר קכ״ט) קְרוּמָא דְּאַוִּירָא אִזְדָּכַךְ וְסָתִים, אִינּוּן עַמָּר

נְקֵי תַּלְיָין בְּשִׁקּוּלָא. רַעֲוָא (אד"ז שם) דְּרַעֲוִין אִתְגַּלְיָא בְּצִלּוֹתָא דְּתַתָּאֵי. אַשְׁגְּחָא פְּקִיחָא דְּלָא נָאִים, וְנָטִיר תִּדִירָא. אַשְׁגְּחוּתָא דְּתַתָּא בְּאַשְׁגְּחוּתָא דִּנְהִירוּ דְּעִלָּאָה.

(דְּבֵיהּ) תְּרִין נוּקְבִין דְּפַרְדֵּשְׁקָא, דְּאִתְּעַר רוּחָא לְכׇלָּא.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, שִׁיתָּא בְּרֵאשִׁית (בְּרֵא שִׁית) עָלַיְיהוּ, כּוּלְהוּ לְתַתָּא, וְתַלְיָין מִשִּׁבְעָה דְּגוּלְגַּלְתָּא עַד יְקִירוּ דְּיַקִּירוּתָא, וְהָאָרֶץ תְּנַיְינָא לָאו בְּחוּשְׁבָּן וְהָא אִתְּמַר. וּמֵהַהִיא דְּאִתְלַטְיָיא נָפְקָא, דְּכְתִיב (בראשית ה) מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָה יְיָ. הֲיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. תְּלֵיסַר, תַּלְיָין בִּתְלֵיסָר יְקִירוּ דְּיַקִּירוּתָא.

שִׁיתָּא אַלְפֵי שְׁנִין, תַּלְיָין בְּשִׁיתָּא קַדְמָאֵי, שְׁבִיעָאָה עָלַיְיהוּ, דְּאִתְתָּקַף בִּלְחוֹדוֹי. וְאִתְחָרִיב כׇּלָּא בִּתְרֵיסַר שַׁעֲתֵי, דְּכְתִיב הֲיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְגוֹ'. תְּלֵיסַר יְקִים לוֹן בְּרַחֲמֵי, וּמִתְחַדְּשָׁן בְּקַדְמִיתָא, וְקָמוּ (ס"י קָמוּ) כָּל אִינּוּן שִׁיתָּא. בְּגִין דְּכְתִיב בָּרָא, וּלְבָתַר כְּתִיב הָיְתָה, דְּהָא הַוָּת וַדַּאי, וּלְבַסּוֹף תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ, (ישעיה ב) וְנִשְׂגָּב יְיָ לְבַדּוֹ בְּיוֹם הַהוּא.

גְּלוּפֵי דְּגְלִיפִין כְּחֵיזוּ דְּחִוְיָא אֲרִיךְ, וּמִתְפַּשֵּׁט לְכָאן וּלְכָאן, זַנְבָא בְּרֵישָׁא. רֵישָׁא (אַחוֹרָא) אָחִיד אַכְתְּפִין, אַעְבַּר וְזָעִים, נְטַר וְגָנִיז. חַד לְאֶלֶף יוֹמִין זְעִירִין

אִתְגְּלְיָיא, (נ״א אִתְמַלְיָיא) קוּלְטָרָא בְּקִטְרוֹי, סְנַפִּירָא בְּעַדְבוֹי, אִתְבַּר רֵישֵׁיהּ בְּמַיִין דְּיַמָּא רַבָּא, דְּכְתִיב (תהלים עד) שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם. תְּרֵין הַווֹ, חַד אִתְחֲזָרִי, (ל״ד ע״ב) תַּנִּינָם כְּתִיב חָסֵר. רָאשֵׁי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, הַיְינוּ דְּכְתִיב (תהלים לג) כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי, הוּא בִּלְחוֹדוֹי. לְבָתַר אִתְחֲזָרוּ חַד יהו״י יה״ו ו״י ו׳ בַּתְרָאָה שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא. כְּמָה דְּה׳ שְׁכִינְתָּא אִשְׁתְּכַח וּבְחַד מַתְקְלָא אִתְקָלוּ.

וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, דְּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. הַאי, בְּמַתְקְלֵיהּ סַלְקָא. קַדְמָאָה בִּלְחוֹדוֹי. וְכֻלָּא לְחַד אִתְחֲזָרִי. אֲחַתָּא וּמוֹדַעְתָּא כְּלִילָן דָּא בְּדָא בְּיו״ד ה״א, כְּתְרִין רְחִימִין דְּמִתְחַבְּקָן.

שִׁיתָּא נָפְקִין מֵעַנְפָּא דְּשָׁרְשָׁא דְּגוּפָא, לִישָׁן מְמַלֵּל רַבְרְבָן. לִישָׁן דָּא, סָתִים בֵּין יו״ד וְה״א, דְּכְתִיב (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לַה׳ אֲנִי וְזֶה יִקָּרֵא בְּשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתּוֹב יָדוֹ לַיְיָ׳ וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה (יְכַנֶּה) מַמָּשׁ. זֶה יֹאמַר לַה׳ אֲנִי: אַחַתָּא. וְכֻלָּא אִתְמַר בְּיה״ו. כֻּלָּא כְּלִילָן בִּלִישָׁן סָתִים לְאִימָּא. דְּהָא אִתְפַּתְּחַת לֵיהּ דְּנָפִיק מִינָּהּ. אַבָּא יָתִיב בְּרֵישָׁא, אִימָּא בְּאֶמְצָעִיתָא, וּמִתְכַּסְיָיא מִכָּאן וּמִכָּאן וַוי לְמַאן דְּגַלֵּי עַרְיָיתְהוֹן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, שַׁלִּיט דְּכַר בְּנוּקְבָא. דְּכְתִיב (ס"י שְׁלִימוּ דְּכַר וְנוּקְבָא) (משלי י) **וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, נָהִיר יו"ד בִּתְרִין, וְנָהִיר וּמְעַבַּר לְנוּקְבָא. אִתְיַיחַד יו"ד בִּלְחוֹדוֹי,** (וּבְתַר כֵּן) **סָלִיק בְּדַרְגּוֹי לְעֵילָּא לְעֵילָּא. אִתְחַשְׁכָא נוּקְבָא, וְאִתְנְהִירַת אִמָּא וּמִתְפַּתְחָא** (דף קנ"ז ע"א) **בְּתַרְעוֹי. אָתָא מַפְתְּחָא דְּכָלִיל בְּשִׁית, וּמְכַסְיָא פִּתְחָהָא, וְאָחִיד לְתַתָּא לְהַאי וּלְהַאי, וַוי לְמַאן דְּגַלֵּי פִּתְחָהָא.**

פִּרְקָא תִּנְיָינָא

דִּיקְנָא (אד"ר מן דף קל"א עד קל"ה) **מְהֵימָנוּתָא.** (דִּיקְנָא) **לָא אַדְכַּר בְּגִין דְּהִיא יַקִּירוּתָא דְּכֻלָּא מֵאֲדְנִין נַפְקַת, בְּסַחֲרָנָהָא דְּבֹסִיטָא, סָלִיק וְנָחִית חוּטָא חִוָּרָא. בְּתְלֵיסָר מִתְפָּרֵשׁ.**

בְּיַקִּירָא דְּבְיַקִּירוּתָא הַהִיא, כְּתִיב (ירמיה ב) **לֹא עָבַר בָּהּ אִישׁ וְלָא יָשַׁב אָדָם שָׁם. אָדָם** (ויקרא מ"ח ע"א) **לְבַר הוּא. אָדָם לָא כְּלִיל הָכָא. כָּל שֶׁכֵּן אִישׁ. בְּתְלֵיסָר נְבִיעִין מַבּוּעִין מִתְפָּרְשָׁן, אַרְבַּע בִּלְחוֹדוֹי אִסְתָּמָרוּ. תִּשְׁעָה אַשְׁקְיוֹן לְגוּפָא.** (נ"א לְגַוָּתָא).

(תִּיקוּנָא קַדְמָאָה) **מְקָמֵי פִּתְחָא דְּאֲדְנִין, שָׁאֲרֵי יָקִירוּ לְאִתְתָּקָן,** (תִּנְיָינָא) **נָחִית בִּשְׁפִירֵי בְּרֵישָׁא דִּשְׁפָוון. מֵהַאי רֵישָׁא לְהַאי רֵישָׁא קָאִים.** (תְּלִיתָאָה) **אָרְחָא דְּנָפִיק תְּחוֹת תְּרִין**

נוּקְבִין דְּפַרְדֵּשְׁקָא, לְאַעְבָרָא חוּבָה, דְּכְתִיב (משלי יט) וְתִפְאַרְתּוֹ עֲבוֹר עַל פֶּשַׁע. (רְבִיעָאָה) תְּחוֹת שִׁפְוֹון אַסְחַר שַׁעֲרָא לְרֵישָׁא אַחֲרָא. (חֲמִישָׁאָה) אָרְחָא אַחֲרָא נָפִיק תְּחוֹתּוֹי. (שְׁתִיתָאָה) חָפֵי תַּקְרוּבְתָּא דְּבוּסְמָא, לְרֵישָׁא דִּלְעֵילָּא. (שְׁבִיעָאָה) תְּרִין תַּפּוּחִין אִתְחָזוּן לְאַנְהָרָא בּוּצִינִין. (תְּמִינָאָה) מַזָּלָא דְּכוֹלָּא, תַּלְיָיא עַד לְבָא, בֵּיהּ תַּלְיָין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

(תְּשִׁיעָאָה) אִינּוּן דְּתַלְיָין לָא נָפְקִין דָּא מִן דָּא. (עֲשִׂירָאָה) חַפְיָין זְעִירִין עַל גְּרוֹנָא (חַד סָר) דְּיָקִירוּ. רַבְרְבִין, מִתְשַׁעֲרִין בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים. (תְּרֵיסַר) (וְכַד) שִׁפְוֹון אִתְפְּנוּן מִכָּל סִטְרִין, זַכָּאָה לְמַאן דְּנָשִׁיק מֵאִינּוּן נְשִׁיקִין. (תְּלֵיסַר) בְּהַהִיא מַזָּלָא דְּכוֹלָּא נַגְדִּין תְּלֵיסַר מְשִׁיחִין דְּאַפְרְסְמוֹנָא דַּכְיָא. כֻּלָּא בְּהַאי מַזָּלָא שְׁכִיחַ, וְסָתִים.

בְּזִמְנָא דְּמָטָא תִּשְׁרֵי, יַרְחָא שְׁבִיעָאָה, מִשְׁתַּכְחֵי (יְרֵחֵי) אִלֵּין תְּרֵיסַר (ס״א תְּלֵיסַר) בְּעַלְמָא עִלָּאָה וּמִתְפַּתְחֵי תְּרֵיסַר (ס״א תְּלֵיסַר) תַּרְעֵי דְּרַחֲמֵי, בְּהַהוּא זִמְנָא (ישעיה נח) דְּרְשׁוּ יְיָ׳ בְּהִמָּצְאוֹ כְּתִיב.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי וְגוֹ׳, הַיְינוּ דִּכְתִיב (ויקרא טז) וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב. (בְּהַאי זִמְנָא) (דברים ג) אֲדֹנָי יְדוֹ״ד אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ. יהו״ה

שְׁלִים בְּסִטְרוֹי. וְהָכָא בִּרְחִישׁוּתָא דָּא דְּאַרְעָא, לָא שְׁלִים. יְהֹ"י לָא כְּתִיב, קָרֵינָן יוֹ"ד עִלָּאָה יוֹ"ד תַּתָּאָה, וַיִּיצֶר י׳ עִלָּאָה י׳ תַּתָּאָה, (יְהִי) י׳ עִלָּאָה, י׳ תַּתָּאָה. ה׳ בְּגַוְוייהוּ. כְּלָלָא דְּשְׁלִימוּ. שְׁלִים, וְלָא לְכָל סִטָר. אִתְעֲקָר מֵהַאי אֲתָר שְׁמָא דָּא, וְאַשְׁתִּיל בְּאַחֲרָא, כְּתִיב וַיִּטַּע יְיָ׳ אֱלֹהִים.

ה׳ בֵּין יוֹ"ד לְיוֹ"ד דְּיְהֹ"י, נָשְׁבָא דְּפַרְדַּשְׁקָא דַּעֲתִיקָא, לְזַעֲרָא דְּאַנְפִּין בְּלָא רוּחָא לָא אִתְקְיָים. בְּהֵ"א, אִשְׁתָּכְלַל הֵ"א עִלָּאָה הֵ"א תַּתָּאָה, דִּכְתִיב (ירמיה א) אֲהָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהִים.

בְּקִיטְפּוֹי דְּקַטְפִּין, (צְרִירָא) בִּרוּחָא דְּמַתְקְלִין, יה"ו. י׳ עִלָּאָה דְּאִתְעֲטָר בְּקִטְרָא (ס"א בְּעִטְרָא) דַּעֲתִיקָא, הוּא קְרוּמָא עִלָּאָה דְּאִזְדַּכַּךְ וְסָתִים. הֵ"א עִלָּאָה, דְּאִתְעֲטָר בְּרוּחָא דְּנוּקְבִין דְּפַרְדַּשְׁקָא, דְּנָפִיק לְאַחֲיָיא. ו׳ עִלָּאָה, בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא דְּאִתְעֲטָר בְּסִטְרוֹי, (ס"א בְּעִטְרוֹי) מִתְפַּשְׁטָן אַתְוון לְבָתַר, וְאִתְכְּלָלוּ בְּזַעֲרָא דְּאַפִּין. כְּמָה דְּשַׁרְיָא בְּגוּלְגַּלְתָּא, אִשְׁתַּכְחוּ מִתְפַּשְׁטָן בְּכָל גּוּפָא, לְשַׁכְלָלָא כֻּלָּא. בַּעֲמָר נְקָא. כַּד תָּלֵי תַּלְיָין אִלֵּין אַתְוון. כַּד אִתְגְּלֵי לְזַעֲרָא מִתְיַישְׁבָן בֵּיהּ אִלֵּין אַתְוון, וְאִתְקְרֵי בְּהוֹן.

יוֹ"ד דְּעַתִּיקָא סָתִים בְּעִטְרוֹי, בְּגִין שְׁמָאלָא אִשְׁתְּכַח

ה״ה אִתְפְּתַח בְּאַחֲרָא וְאִינְקִיב בִּתְרִין נוּקְבִין, וְאִשְׁתְּכַח בְּתִקוּנִין. וְ״ו אִתְפְּתַח בְּאַחֲרָא, דְּכְתִיב, (שיר השירים ז) הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים. בְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא לְמִכְסְיָא פִּתְחָא. ו׳ לְעֵילָּא ו׳ לְתַתָּא, ה׳ לְעֵילָּא ה׳ לְתַתָּא. י׳ לְעֵילָּא וּבָה לָא אִשְׁתְּתַף אַחֲרָא, וְלָא סָלִיק בַּהֲדָהּ, בַּר רְמִיזָא דְּרָמִיז כַּד אִתְגַּלְיָין תְּרִין (בְּאוֹרַיְיתָא) וּמִתְחַבְּרָן בְּחַד דַּרְגָּא, חַד רִגְשָׁא בְּגִין לְאִתְפָּרְשָׁא, ו״ד כְּלִילָן בְּיו״ד וַוי כַּד אִסְתַּלָּק הַאי, וְאִתְגַּלְיָין.

אִינּוּן בּוּסְמִין דְּטִיפְסָא שְׁרִיקִין, דְּעַבְרֵי (ס״א עֵבֶד) לָא מִתְעַכְּבָא בְּדוּכְתָּא, וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב. בְּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ. אִם תַּגְבִּיהַ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידֶךָ.

וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ (דף קנ״ז ע״ב) דֶּשֶׁא. אֵימָתַי, כַּד שְׁמָא אִתְנְטַע. וּכְדֵין אֲוִירָא נָפִיק, וְנָצוֹצָא אִזְדַּמָּן. (תִּיקוּנָא קַדְמָאָה דְּרֵישָׁא) חַד גּוּלְגַּלְתָּא אִתְפָּשַׁט בְּסִטְרוֹי, טַלָּא מָלֵי עָלָהּ, דְּתָרֵי גְּוָונֵי.

תִּלַּת חַלָּלִין דְּאַתְוָון רְשִׁימִין, אִתְגַּלְיָין בֵּיהּ. (תְּלִיתָאָה) אוּכְמִין (ס״א כְּעוֹרְבָּא) כְּעַרְבָאָה תַּלְיָין עַל נוּקְבִין עַמִּיקִין, דְּלָא יָכִיל לְמִשְׁמַע יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. הָכָא חַד אָרְחָא לְעֵילָּא דָּקִיק.

(רִבִּיעָאָה) מִצְחָא דִּלָּא נָהִיר, קְטָטוּתָא דְּעָלְמָא. בַּר כַּד רַעֲוָא אַשְׁגַּח בֵּיהּ. (חֲמִישָׁאָה) עַיְינִין דִּתְלַת גְּוָונִי, לְמִרְתַּת קָמַייהוּ אִתְסְחָן בְּחַלָּבָא דְּנָהִיר. כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַיִם נָוֶה שַׁאֲנָן, וּכְתִיב (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ. נָוֶה שַׁאֲנָן, עַתִּיקָא דְּסָתִים, עֵינֶךָ כְּתִיב.

(שְׁתִיתָאָה) חוֹטָמָא פַּרְצוּפָא דְּזֵעִירָא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא. תְּלַת שַׁלְהוֹבִין מִתּוֹקְדִין בְּנוּקְבוֹי. (שְׁבִיעָאָה) דַּרְגָּא עַקִּימָא, לְמִשְׁמַע טָב וּבִישׁ. כְּתִיב (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ׳ הוּא שְׁמִי. וּכְתִיב (דברים לב) אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה. וּכְתִיב (ישעיה מו) וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבּוֹל. (קל"ד ע"ב) (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ. (איוב כג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ. הוּא אִקְרֵי מַאן דְּסָתִים וְלָא שְׁכִיחַ, הוּא מַאן דְּלָא אִזְדַּמַּן לְעֵינָא. הוּא מַאן דְּלָא אִקְרֵי בִּשְׁמָא. (ה"א ה"י)

א׳ כְּלִיל (הוא) ו׳. ו׳ כְּלִיל א׳ וְלָא כְּלִיל ה"ו. (ס"א ה"י) א׳ אָזִיל לְאָלֶף. אל"ף אָזִיל ליו"ד, יו"ד אָזִיל ליו"ד, דְּסָתִים מִכָּל סִתִימִין, דְּלָא מִתְחַבְּרָן בֵּיהּ ו"ד. וַוי כַּד לָא נָהִיר י׳ בו"ד.

כַּד אִסְתַּלָּק י׳ מִן ו"ד בְּחוֹבֵי עָלְמָא, עֶרְיָיתָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח, עַל דָּא כְּתִיב (ויקרא יח) עֶרְוַת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה. וְכַד אִסְתַּלִּיק יו"ד מִן ה"א, עַל דָּא כְּתִיב וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה אִמְּךָ הִיא לֹא תְגַלֵּה עֶרְוָתָהּ. אִמְּךָ הִיא וַדַּאי, (משלי ב) כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא וְגוֹ׳.

פִּרְקָא תִּלִיתָאָה תִּשְׁעָה תִּקּוּנִין יַקִּירִין אִתְמְסָרוּ לִדְיוֹקְנָא כָּל מָה דְּאִתְטְמַר וְלָא אִתְגַּלְיָיא עִלָּאָה וְיַקִּירָא אִשְׁתְּכַח. (וְהוּא) **וְהָא** (ס״א דְּיוֹקְנָא) **גַּבְרִיאֵל** (ס״א יַקִּירָא) **קָרָא.**

תִּיקוּנָא קַדְמָאָה דְּדִיוֹקְנָא, נִימִין עַל נִימִין מִקְמֵי פִּתְחָא דְּאֻדְנִין עַד רֵישָׁא דְּפוּמָא. (תִּנְיָינָא) **מֵרֵישָׁא הַאי, עַד רֵישָׁא אַחֲרָא אִשְׁתְּכַח.** (תְּלִיתָאָה) **מִתְּחוֹת תְּרֵין נוּקְבִין אָרְחָא מַלְיָיא דְּלָא אִתְחֲזְיָיא.** (רְבִיעָאָה) **עַלְעִין אִתְחַפְיָין מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא.** (חֲמִישָׁאָה) **בְּהוּ אִתְחֲזְיָין תַּפּוּחִין סוּמָקִין כְּוָורְדָא.** (שְׁתִיתָאָה) **בְּחַד חוּטָא תַּלְיָין אוּכְמִין תַּקִּיפִין עַד חַדּוֹ׳.** (שְׁבִיעָאָה) **שִׁפְוָון סוּמָקִין כְּוָורְדָא אִתְפְּנוּן.** (תְּמִינָאָה) **זְעִירִין נַחְתִּין בִּגְרוֹנָא, וּמְחַפְיָין קְדָלָא.** (תְּשִׁיעָאָה) **רַבְרְבִין וּזְעִירִין כְּגִידִין** (ס״א נַגְדִּין) (ס״א נַחְתִּין) **בְּשִׁקּוּלָא. בְּאִלֵּין אִשְׁתְּכַח גִּיבָּר וְתַקִּיף מַאן דְּאִשְׁתְּכַח.**

כְּתִיב (תהלים קיח) **מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ. תִּשְׁעָה אָמַר דָּוִד עַד כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי, לְאַסְחָרָא וּלְאַגָּנָא עֲלוֹי. וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ לְמִינֵהוּ.** (נשא קל״ט ע״ב) **תִּשְׁעָה אִלֵּין אִתְעַקְרוּ מִשְּׁמָא שְׁלִים, וְאַשְׁתִּילוּ לְבָתַר בְּשִׁמָּא שְׁלִים, דִּכְתִיב וַיִּטַּע יְיָ׳ אֱלֹהִים. תִּקּוּנִין דְּדִיוֹקְנָא בְּתִלֵּיסָר אִשְׁתַּכְחָן אִיהִי, דְּהִיא עִלָּאָה. תַּתָּאָה, בְּתִשְׁעָה אִתְחָזוֹן. כ״ב אַתְוָון אִתְגְּלִיפוּ בְּגַוְונֵיהוֹן** (ס״א בְּגִינֵהוֹן.)

עַל הַאי, (ס״א עַל הַאי מָאן דְּחָזֵי בְּחֶלְמֵיהּ דִּיקְנָא) **חֶלְמָא דְּאָחִיד דִּיקְנָא דְּבַר נָשׁ עִלָּאָה בִּידֵיהּ,** (נ״א אוֹ דְּאוֹשִׁיט יָדֵיהּ לֵיהּ אִנְדָּע דְּשָׁלִים בְּמָארֵיהּ) **שְׁלִים בְּמָארֵיהּ. שַׁנְאִין תְּחוֹתוֹי יִכְנְעוּן. כָּל שֶׁכֵּן דִּיקְנָא עִלָּאָה דִּנְהִירָא** (ס״א לְתַתָּאָה) **בְּתַתָּאָה, דְּעִלָּאָה רַב חֶסֶד אִקְרֵיהּ, בְּזֵעֵירָא חֶסֶ״ד סְתָם, כַּד אִצְטְרִיךְ נְהִירוּ אַנְהַר וְאִקְרֵי רַב חֶסֶד.** (ס״א בִּידֵיהּ הַא מִתְרַחִיץ דְּהָא בְּשִׁלְמָא עִם מָארֵיהּ וְשַׁנְאוֹי יִכְנְעוּן תְּחוֹתוֹי וְדֵין הוּא בְּדִיל דְּחָזָא בְּחֶלְמֵיהּ כָּל שֶׁכֵּן אִם זָכָה לְאוֹדָעָא מָה הִיא דִּיקְנָא עִלָּאָה דְּהוּא נְהִיר לְתַתָּאָה אָרִים עִלָּאָה רַב בְּחֶסֶד אִקְרֵי בְּזֵעֵירָא חֶסֶד סְתָם)

כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, כְּלוֹמַר, (נ״א חַ״י יְ״ה) **י״ה אִתְפַּשַּׁט נְהִירוּ דְּדָא בְּדָא, כְּלָא אִתְרַחֲשׁוּן בְּזִמְנָא חֲדָא, מַיִם טָבָאן מַיִם בִּישָׁן. בְּגִין דְּאָמַר יִשְׁרְצוּ, אִתְכְּלִלוּ דָּא בְּדָא. חַיָּה עִלָּאָה, חַיָּה תַּתָּאָה. חַיָּה** (דף קע״ח ע״א) **טָבָא. חַיָּה בִּישָׁא.**

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאָדָם לָא כְּתִיב, אֶלָּא אָדָם סְתָם, לְאַפָּקָא אָדָם

(שייך לדף קע״ז ע״ב)

דָּבָר אַחֵר יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם, תַּרְגּוּם יִרַחֲשׁוּן. כְּלוֹמַר, כַּד מְרַחֲשִׁין בִּשְׁפְוָותֵיהּ פִּתְגָּמֵי צְלוֹתָא, בְּזָכוּתָא, וּבִנְקִיוּת דַּעְתָּא, וּבְמַיָּא הַדָּה רָחִישׁ נַפְשָׁא חַיָּתָא. וְכַד בָּעֵי בַּר נָשׁ לְסַדְּרָא צְלוֹתֵיהּ לְמָארֵיהּ, וְשִׁפְוָותֵיהּ מְרַחֲשָׁן בְּהַאי גַּוְונָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, לְסַלְקָא יְקָרָא דְּמָארֵיהּ, לְאַתָּר דְּשַׁקְיוּ דַּעֲמִיקוּ דִּבְיָרָא, נָגִיד וְנָפִיק. לְבָתַר יָנְגִיד לְאַמְשָׁכָא מִלְעֵילָּא

דִּלְעֵילָּא. דְּאִתְעֲבִיד בִּשְׁמָא שְׁלִים. כַּד אִשְׁתְּלִים דָּא, אִשְׁתְּלִים דָּא. אִשְׁתְּלִים דְּכַר וְנוּקְבָא לְאַשְׁלְמָא כֻּלָּא. יְדֹו״ד סְטָרָא דְּדְכַר. אֱלֹהִים סְטָרָא דְּנוּקְבָא. אִתְפָּשַׁט דְּכוּרָא, וְאִתְתַּקַּן בְּתִקּוּנוֹי כְּאִמָּא, בְּפוּמֵיהּ דְּאָמָה. מַלְכִין דְּאִתְבְּטָלוּ, הָכָא אִתְקַיְּימוּ.

דִּינִין (קמ״ב ע״ב) דְּדְכוּרָא תַּקִּיפִין בְּרִישָׁא, בְּסוֹפָא נַיְיחִין. דְּנוּקְבָא בְּאִיפְּכָא. וְי״ה קוּנְטִירִין דְּקִיטוּרָא בְּעִטְפּוֹי שְׁקִיעִין. י׳ זְעֵירָא בְּגַוָּוהָא אִשְׁתְּכַח. אִי אִתְבְּסָמוּ דִּינִין, בָּעָא עַתִּיקָא. אָתָא חִוְיָא עַל נוּקְבָא, וְקִינָא דְּזוּהֲמָא אִתְתַּקַּן בְּגַוָּוהּ, לְמֶעְבַּד מָדוֹרָא בִּישָׁא. דְּכְתִיב וַתַּהַר לִתַּתָא, מֵהַהוּא שַׁקְיָא דְּנַחֲלָא, לְכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, עַד דַּרְגָּא בַּתְרָאָה לְאַמְשָׁכָא נְדָבָה לְכֻלָּא מֵעֵילָּא לְתַתָּא. לְבָתַר בָּעֵי לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא בְּכֻלָּא, קִשְׁרָא דְּכַוָּנָה דְּמְהֵימְנוּתָא וְיַעְבְּדוּן כָּל מִשְׁאֲלוֹהִי, בֵּין שְׁאֶלְתָּא דְּצִבּוּרָא, בֵּין שְׁאֶלְתָּא דְּיָחִידָא.

וּשְׁאֶלְתָּא דְּאִית לְבַר נָשׁ לְשַׁאֲלָא מִמָּארֵיהּ, הֵן מְסוּדָרוֹת בְּט׳ גְּוָונִי, אִית בְּאַלְפָּא בֵּיתָא, וְאִית בְּאַדְבָּר מְכִילּוֹהִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רַחוּם וְחַנּוּן וְגו׳. אִית בִּשְׁמָהָן יַקִּירָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגוֹן אֶהְיֶה, יָהּ, יהו, אֵל, אֱלֹהִים, יְיָ׳ צְבָאוֹת, שַׁדַּי, אֲדָנָי. אִית בְּעֶשֶׂר סְפִירָא, כְּגוֹן: מַלְכוּת, יְסוֹד, הוֹד, נֶצַח, תִּפְאֶרֶת, גְּבוּרָה, חֶסֶד, בִּינָה, חָכְמָה, כֶּתֶר. אִית בְּאַדְבָּר צַדִּיקַיָּיא, כְּגוֹן הָאָבוֹת וְהַנְּבִיאִים וְהַמְּלָכִים.

וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. קִינְָא דְּמְהֵימְנוּתָא דְּרוּחִין בִּישִׁין וְעִלְעוּלִין וְקַטְפּוּרִין.

אַתְקִין בֵּיהּ בְּהַאי אָדָם, כְּתָרִים, בְּכְלַל וּפְרַט, אִתְכְּלָלוּ בְּפְרַט וּכְלָל, שׁוֹקִין וּדְרוֹעִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. דָּא אִתְפְּלַג בְּסִטְרוֹי אִתְתַּקַּן דְּכַר וְנוּקְבָּא יה"ו. י' דְּכַר. ה' נוּקְבָּא. ו' כְּתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא שְׁמָם אָדָם. דְּיוּקְנָא וּפַרְצוּפָא דְּאָדָם יָתִיב עַל כָּרְסְיָא, וּכְתִיב (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּפֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה.

פִּרְקָא רְבִיעָאָה. עַתִּיקָא, טָמִיר וְסָתִים. זְעִירָא דְּאַנְפִּין, אִתְגַּלְיָיא וְלָא אִתְגַּלְיָיא. דְּאִתְגַּלְיָיא, אִית בְּשִׁירֵי וּבְתוּשְׁבַּחְתֵּי, דְּאִית בְּהוֹן קַבָּלָה אֲמִיתִית. וְעֵילָּא מִנְּהוֹן מַאן דְּיָדַע לְתַקֵּן תִּקּוּנִין לְמָארֵיהּ, כְּדְקָא יָאוֹת. וְאִית בִּידִיעָה סַלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְאִית מַאן דְּיָדַע לְהַמְשִׁיךְ שִׁפְעָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וּבְכָל ט' גְּוָונֵי אִלֵּין, צְרִיכָא כַּוָּנָה גְּדוֹלָה, וְאִי לָא עָלֵיהּ קְרָא דִּכְתִיב, (שמואל א ב) וּבוֹזֵי יֵקָלוּ. וּבְכַוָּונַת אָמֵן, דְּהוּא כְּלִיל תְּרִין שְׁמָהָן יְהוָ"ה אֲדנָ"י. וְהָאֶחָד גְּנִיז טוּבֵיהּ וּבִרְכוֹהִי, בְּאוֹצָר הַנִּקְרָא הֵיכָל, וְהוּא רָמוּז בַּפָּסוּק (חבקוק ב) וְה' בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הַס מִפָּנָיו וּלְדָא רָמְזוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, כָּל טוּב הָאָדָם בְּבֵיתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וּמְתַרְגְּמִינָן בְּכָל דְּעִמִּי. וְאִי מְכַוֵּון בְּכָל חַד וְחַד מִט' גְּוָונֵי כְּדְקָא יָאוֹת, דָּא הוּא בַּר נָשׁ דְּאוֹקִיר לִשְׁמָא דְּמָארֵיהּ

בְּאַתְוָון כְּתִיב. דְּאִתְכַּסְיָיא, סְתִים בְּאַתְוָון, דְּלָא מִתְיַיְשְׁבָן בְּאַתְרוֹי, בְּגִין דְּאִיהוּ לָא אִתְיְישָׁבוּ בֵּיהּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְגוֹ׳, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ׳. חַד בִּכְלָלָא דְּאַחֲרָא מִשְׁתַּכְחָא. בְּהֵמָה בִּכְלָלָא דְּאָדָם, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ׳ מִן הַבְּהֵמָה, מְשׁוּם דְּאִתְכְּלַל בִּכְלָלָא דְּאָדָם.

כַּד נָחַת אָדָם דִּלְתַתָּא (דף קנ״ח ע״ב) בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה, אִשְׁתְּכָחוּ תְּרֵין (תזריע מ״ח ע״ב) רוּחִין מִתְּרֵין סִטְרִין, דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא כָּלִיל אָדָם. דִּימִינָא, נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא. לִשְׂמָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלוּ, אֲכַבֵּד בְּעָלְמָא דֵּין, לְקַיֵּים וּלְמֶעְבַּד כָּל צָרְכּוֹי. וְיֶחֱזוּן כָּל עַמְמֵי אַרְעָא, אֲרֵי שְׁמָא דְּהׄ אִתְקְרֵי עָלֵיהּ, וְיִדַּחֲלוּן מִנֵּיהּ. וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, יְזֻכֵּי לְמֵיקָם בִּמְחִיצַת חֲסִידִים, אַף עַל פִּי דְּלָא קָרֵי כָּל צוֹרְכֵיהּ, כֵּיוָן דְּזָכָה לְאַשְׁגְּחָא יְדִיעַת מָאֲרֵיהּ, וְאִיכְוּון בֵּיהּ כַּדְקָא יָאוֹת. מַאי וּבוֹזַי יֵקָלוּ. דָּא הוּא מַאן דְּלָא יָדַע לְאַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וּלְאַמְשָׁכָא לְאַתָּר דְּאִצְטְרִיךְ, וּלְאוֹקִיר שְׁמָא דְּמָאֲרֵיהּ טָב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרֵי. וְכָל שֶׁכֵּן מַאן דְּלָא אִתְכַּוַּון בְּאָמֵן. וְעַל דָּא, כָּל מַאן דְּמַרְחִישׁ בִּשְׁפָוָותֵיהּ בִּנְקִיוּתָא דְּלִבָּא, בְּמַיָּא דְּמָנְקֵי, מַאי כְּתִיב בַּהֲדֵיהּ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם,

דְּשְׁמָאלָא נֶפֶשׁ חַיָּה. חָב אָדָם אִתְפָּשָׁט שְׁמָאלָא, וְאִתְפָּשָׁטוּ אִינּוּן בְּלָא גּוּפָא. כַּד מִתְדַּבְּקִין דָּא בְּדָא, אִתְיַילְדָן כְּהַאי חַיָּה דְּאוֹלִידַת (רוחין) סַגִּיאִין בְּקִטְרָא חָדָא. כ"ב אַתְוָון סְתִימִין, כ"ב אַתְוָון אִתְגַּלְיָין, י' סָתִים, י' גַּלְיָיא. סָתִים וְגַלְיָיא, בְּמַתְקְלָא דְּטַפְסִין, אַתְקָלוּ. י' נָפְקִין מִנַּיְיהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא ו"ד, בְּהַאי אַתָּר, ו' דְּכַר, ד' נוּקְבָא. בְּגִין דָּא, ד"ו תְּרִין. ד"ו דְּכַר וְנוּקְבָא. ד"ו תְּרִין קַפְלִין. תְּרִין י' בִּלְחוֹדוֹי דְּכַר. ה' נוּקְבָא. ה' ד' הַוַּת בְּקַדְמִיתָא, (ק"פ ע"ב) וּמְדְּאִתְעַבְּרַת בּוֹ' בְּגַוָּהּ, (אוֹלִידַת) אַפִּיקַת ו', (הֲרֵי בִּי בה' אִית ד"ו וּבֵיהּ אִית ה"ה הֲרֵי יה"ו) אִתְחֲזֵי יו"ד בְּחֶזְוֵיהּ כְּלָלָא דיה"ו. מְדְּאַפִּיקַת יו"ד דְּהוּא דְּכַר וְנוּקְבָא, אִתְיַיְשְׁבַת לְבָתַר, וּמְכַסְיָיא לְאִמָּא.

(בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר, מַאי בְּנוֹת הָאָדָם. דִּכְתִיב, (מלכים א ג) אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זוֹנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. בְּגִינֵיהוֹן כְּתִיב, כִּי רָאוּ כִּי חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ וְגוֹ'. אָז תָּבֹאנָה וְלָא בְּקַדְמִיתָא. בְּקִיסְטְרָא דְּקִיטּוּרֵי דְּפִיגָאן, תְּרִין מִתְחַבְּקָן הֲווֹ לְעֵילָּא, לְתַתָּא נָחֲתוּ יַרְתּוּ עַפְרָא, אֲבֵדוּ חוּלָקָא טָבָא דְּהֲוָה בְּהוּ. עָטָרָא דְּבוּמָלָא (ס"א דְּחֶמְלָא) וְאִתְעַטָּר בְּקוּסְטָא דְּעַנְבָא.

כְּלוֹמַר, בִּשְׁבִיל אָדָם דְּיָדַע לְאַחֲדָא צֶלֶם וּדְמוּת כְּדְקָא יָאוֹת, וְיִרְדוּ בְּדַרְגַּת הַיָּם. (עד כאן דִּבֵּר אַחֵר)

(שמות יד) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי. אֵלָי דַּיְיקָא. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ. וְיִסָּעוּ דַּיְיקָא. בְּמַזָּלָא הָוָה תָּלֵי, דְּבָעָא לְאוֹקִיר דִּקְנִיהּ. (שמות טו) וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו עַד כָּאן. כִּי אֲנִי יְיָ׳ רֹפְאֶיךָ, לְהַאי דַּוְקָא.

פִּרְקָא חֲמִישָׁאָה (ישעיה א) הוֹי גּוֹי חוֹטֵא עַם כֶּבֶד עָוֹן זֶרַע מְרֵעִים בָּנִים וְגוֹ׳. שִׁבְעָה דַּרְגִּין יו״ד ה״ה ו״ה ה״י ו״ו אַפִּיק ד׳ ה״ה הו״י, ה״ה אַפִּיק ו״ו ד״ו לְבַר אַסְתִּיר אָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא דְּאִינּוּן ד״ו דְּכְתִיב בָּנִים מַשְׁחִיתִים. בְּרֵאשִׁית בָּרָא. בְּרֵאשִׁית מַאֲמָר. בָּרָא חֲצִי מַאֲמָר. אָב וּבֵן. סָתִים וְגַלְיָא. עֵדֶן עִלָּאָה דְּסָתִים וְגָנִיז. עֵדֶן תַּתָּאָה, נָפִיק לְמִטַּלְטְלֵי (ס״א לְמַטְלָנוֹי) וְאִתְגַּלְיָא יְהוָה. יָהּ. אֱלֹהִים. אֵת. אֲדָנָי אֶהְיֶה. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא כַּחֲדָא אִשְׁתָּתָפוּ, הַשָּׁמַיִם. וְאֵת, דְּכְתִיב, (דברי הימים א כט) וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח אִינּוּן כַּחֲדָא אִשְׁתָּתָפוּ. הָאָרֶץ, דְּכְתִיב, (תהלים ח) מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, עַתִּיקָא לְזֵעֵירָא, אִתְפְּרַשׁ, וְאִתְדְּבַק. לָא אִתְפְּרַשׁ מַמָּשׁ פּוּמָא מִמַּלֵּל רַבְרְבָן. אַנְתִּיק וְאִתְעַטָּר בְּכִתְרִין וְעִירִין, בַּחֲמִשָּׁה זִינִין מַיִם, וּכְתִיב (במדבר יט) וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים. (ירמיה י) הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם.

(תהלים קטז) **אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ׳ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.** (שמואל א כה)
וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה וְגוֹ׳. וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן.
י"ה, יו"ד ה"א, אהי"י בֵּין מַיִם לָמָּיִם. מַיִם שְׁלֵימִין, וּמַיִם
דְּלָא שְׁלִימִין. רַחֲמִין שְׁלִימִין, רַחֲמִין דְּלָא שְׁלֵימִין.
(בראשית ו) **וַיֹּאמֶר יְיָ׳ לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעוֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא**
בָשָׂר. וַיֹּאמֶר יְיָ׳, כַּד אִתְיַישְׁבָא בְּזֵעִירָא. מִכָּאן (נ"א
דְּכַד אָמַר בְּשֵׁם אֹמְרוֹ) (לומַר) **דָּבָר. דְּעַתִּיקָא סָתִים קָאָמַר לָא יָדוֹן**
רוּחִי בָאָדָם דִּלְעֵילָּא, מִשּׁוּם דִּבְהַהוּא רוּחָא דְּאִתְנְשְׁבָא
מִתְּרִין נוּקְבִין דְּפַרְדַּשְׁקָא, מָשִׁיךְ לְתַתָּאֵי.
וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (יְמֵי עוֹלָם) **וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה.**
יו"ד שְׁלִים וְלָא שְׁלִים. י׳ בִּלְחוֹדוֹי מֵאָה. תְּרִין
אַתְוָון תְּרִין זִמְנִין, מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה. י׳ בִּלְחוֹדוֹי כַּד (דף
קנ"ט ע"א) **אִתְגַּלְיָא בְּזֵעִירָא, אִתְמְשָׁךְ בְּעֶשֶׂר אַלְפִין שְׁנִין.**
מִכָּאן כְּתִיב, (תהלים קלט) **וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה.**
(בראשית ו) **הַנְּפִילִים הָיוּ בָאָרֶץ, הַיְינוּ דִּכְתִיב וּמִשָּׁם יִפָּרֵד**
וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. מֵאָתָר דְּאִתְפְּרַשׁ גִּנְתָּא,
אִקְרֵי הַנְּפִילִים, דִּכְתִיב וּמִשָּׁם יִפָּרֵד. הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים
הָהֵם, וְלָא לְבָתַר זִמְנָא. עַד דְּאָתָא יְהוֹשֻׁעַ, וּבְנֵי הָאֱלֹהִים
אִסְטָמָרוּ.
עַד דְּאָתָא שְׁלֹמֹה וּבְנוֹת הָאָדָם אִתְכְּלָלָא, הַדָּא הוּא
דִּכְתִיב, (קהלת ב) **וְתַעֲנוּגוֹת. תַּעֲנֻגַּת קָאֲרֵי** (תַּעֲנוּגִים לא

קָאמַר) **בְּנֵי הָאָדָם** (נ״א דְּאִתְרְמִיזוּ) **דְּאִתְרְמִיזוּ מֵהַאי רוּחִין אַחֲרָנִין, דְּלָא אִתְכְּלָלוּ בְּחָכְמָה עִלָּאָה. דִּכְתִיב,** (מלכים א ה) **וַיִּיְ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. וּכְתִיב** (מלכים א ה) **וַיֶּחְכַּם מִכָּל הָאָדָם. מִשּׁוּם דְּהָנֵי לָא אִתְכְּלָלוּ בְּאָדָם.**

וַיִּיְ נָתַן חָכְמָה, ה׳ עִלָּאָה. וַיֶּחְכַּם, דְּמִינָהּ אִתְחַכָּם לְתַתָּא.

הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, עוֹלָם דְּלְעֵילָּא. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, דְּאִתְנַהֲגָן בִּשְׁמָא. מַאי שְׁמָא. שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְנַהֲגָן בֵּיהּ דְּלָא קַדִּישִׁין לְתַתָּא, וְלָא אִתְנַהֲגָן אֶלָּא בִּשְׁמָא. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם סְתָם, וְלָא אַנְשֵׁי הוי״ה. לָאו מִסְתִּים סְתִימָא, אֶלָּא גְּרִיעוּתָא, וְלָא גְּרִיעוּתָא אַנְשֵׁי הַשֵּׁם סְתָם, מִכְּלָלָא דְּאָדָם נַפְקוּ, כְּתִיב (תהלים מט) **אָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין, אָדָם בִּיקָר, בִּיקְרוּ דְּמַלְכָּא, בַּל יָלִין, בְּלָא רוּחָא.**

תְּלִיסַר מַלְכֵי קְרָבָא, בְּשִׁבְעָה. שִׁבְעָה. מַלְכִין בְּאַרְעָא, אִתְחֲזִיאוּ נָצְחֵי קְרָבָא. תִּשְׁעָה דְּסַלְקִין בְּדַרְגִּין, דְּרַהֲטִין בִּרְעוּתְהוֹן, וְלֵית דִּימְחֵי בִּידֵיהוֹן. חֲמִשָּׁה מַלְכִין קַיְימִין בִּבְהִילוּ, לְקַמֵּי אַרְבַּע לָא יַכְלִין לְמֵיקָם.

אַרְבַּע מַלְכִין נָפְקִין לְקַדְמוּת אַרְבַּע, בְּהוֹן תַּלְיָין כַּעֲנָבִין בְּאִתְכְּלָא צְרִירָן בְּהוּ שִׁבְעָה רְהִיטִין. סָהֲדִין סָהֲדוּתָא וְלָא קַיְימִין בְּדוּכְתַּייהוּ. אִילָנָא דְּמִבְּסָם יָתִיב בְּגוֹ. בַּעֲנָפוֹי אֲחִידָן וּמְקַנְּנָן צִפְּרִין. תְּחוֹתוֹי תַּטְלֵל חֵיוָתָא דְּשִׁלִּיטָא בְּהַהוּא אִילָנָא בִּתְרֵי כְּבִישִׁין, לְמֵהַךְ בְּשִׁבְעָה

סַמְכִין סָחֲרָנֵיהּ, בְּאַרְבַּע חֵיוָון, מִתְגַּלְגְּלִין בְּאַרְבַּע סִטְרִין. חְוָיָא דְּרָהִיט בש"ע דְּלוּגִין, דָּלִיג עַל טוּרִין, מְקַפֵּץ עַל גִּבְעָתָא, דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת. וְנָבֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, בְּשִׁנּוֹי, נָקִיב בִּתְרֵין גִּיסִין. כַּד נָטִיל גִּיסְטָרָא אִתְעֲבִיד לְתַלַת רוּחִין.

כְּתִיב וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים. וּכְתִיב (משלי כב) חֲנוֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ. לַנַּעַר הַיָּדוּעַ. אֶת הָאֱלֹהִים, וְלָא אֶת יְיָ׳. וְאֵינָנּוּ, בְּשֵׁם זֶה, כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְהִקָּרֵא בִּשְׁמוֹ. תְּלַת בָּתֵּי דִּינִין, אַרְבַּע אִינּוּן. אַרְבַּע בָּתֵּי דִּינִין דִּלְעֵילָּא. אַרְבַּע לְתַתָּא. דִּכְתִיב, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׂוֹרָה. דִּינָא קַשְׁיָא. דִּינָא דְּלָא קַשְׁיָא, דִּינָא בְּשִׁקּוּלָא, דִּינָא דְּלָא בְּשִׁקּוּלָא. דִּינָא רַפְיָא. (דִּינָא) דְּאַפִּילוּ לָא הַאי וְלָא הַאי.

וַיְהִי כִּי הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב. הַיְינוּ דִּכְתִיב בְּשַׂגַּם וְגוֹ׳, הָאָדָם דִּלְעֵילָּא. וּכְתִיב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. (שמות לד) וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית ג) כָּתְנוֹת עוֹר. קָרַן, דִּכְתִיב, (שמואל א טז) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת קֶרֶן הַשֶּׁמֶן. לֵית מְשִׁיחָא אֶלָּא בְּקֶרֶן, (תהלים פט) וּבְשִׁמְךָ תָּרוּם קַרְנִי. (תהלים קלב) שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד. הַיְינוּ עֲשִׂירָאָה דְּמַלְכָּא. וְאַתְיָא מִן יוֹבֵלָא דְּהִיא אִימָּא, דִּכְתִיב, (יהושע ו) וְהָיָה

בִּמְשׁוֹךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. קֶרֶן בְּיוֹבְלָא אִתְעַטָּר עֲשִׂירָאָה בְּאִימָּא. קֶרֶן, דְּנָטִיל קֶרֶן וְרוּחַ לְאָתְבָא רוּחֵיהּ לֵיהּ. וְהַאי קֶרֶן דְּיוֹבְלָא הוּא. וְיוֹבֵל ה׳. וה׳ נְשִׁיבָא דְּרוּחָא לְכֹלָּא. וְכֹלָּא תַּייְבִין לְאַתְרַייְהוּ, דִּכְתִיב, (ירמיה א) אֲהָהּ יְיָ׳ אֱלֹהִים, כַּד אִתְחָזֵי ה׳ לה׳, יְיָ׳ אֱלֹהִים אִתְקְרֵי שֵׁם מָלֵא וּכְתִיב (ישעיה ב) וְנִשְׂגַּב יְיָ׳ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. (ס״א כַּד אִתְחָזֵר ה׳ לה׳ וְאִסְתַּלַק י׳ פּוּרְעָנוּתָא אָתֵי לְעַלְמָא וְאִי לָאו בְּשְׁבִיל אָדָם יהו״ה לָא אִתְקָיֵים עַלְמָא וְכֹלָּא אִתְחָרַב וְעַל דָּא כְּתִיב וְנִשְׂגָּב וְגו׳) עַל כֵּן סָתִים וְאִתְעַטַּר צְנִיעוּתָא דְּמַלְכָּא, דְּהַיְינוּ סִפְרָא דְּצְנִיעוּתָא. זַכָּאָה (נ״א לְמָאן דְּנָפַק וְיָדַע) לְמַאן דְּעָאל וְנָפַק וְיָדַע שְׁבִילוֹי וְאָרְחוֹי.

פָּרָשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה

(דף קנ״ט ע״ב)

(שמות כז) וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו׳. וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת אַהֲרֹן אָחִיךָ וגו׳. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מַאי שְׁנָא הָכָא מִבְּכָל אֲתָר, דִּכְתִיב וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב. וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (שמות ל) וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מָר דְּרוֹר. אֶלָּא כֹּלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, לְאַכְלָלָא שְׁכִינְתָּא בַּהֲדֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, נְהוֹרָא עִלָּאָה, וּנְהוֹרָא תַּתָּאָה כְּלִיל כַּחֲדָא, אִקְרֵי (קל״ח ע״ב) וְאַתָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (נחמיה

ט) וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב, וְהִקְרֵבְתָּ אֶת אַהֲרֹן אָחִיךָ. וְצִוִּיתָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדִבַּרְתָּ אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב. בְּגִין דְּהַהוּא זִמְנָא שַׁרְיָא שְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא, וְאִשְׁתַּתַּף כֻּלָּא כַּחֲדָא, לְשַׁרְיָא עַל אוּמָנוּתָא דְּעוֹבָדָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מֵהָכָא, (שמות לו) אֲשֶׁר נָתַן יְיָ׳ חָכְמָה וּתְבוּנָה בָּהֶמָּה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר מֵהָכָא, וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה. אֲשֶׁר מִלֵּאתִים מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו, לְהַהוּא לְבָא, מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ׳ רוּחַ חָכְמָה וְגוֹ׳ וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה, דְּשַׁרְיָא שְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא דְּכֻלָּא, וְעַל דָּא אִתְרְשִׁים כֻּלָּא בְּכָל אֲתָר. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי הָנֵי וְאַתָּה וְאַתָּה, הֵיאַךְ מִתְיַישְׁבָן בִּקְרָאֵי.

אָמַר לֵיהּ, כֻּלְּהוּ מִתְיַישְׁבָן נִינְהוּ. וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ: לְיַחֲדָא בַּהֲדֵיהּ, וּלְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת. וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב: בְּגִין דְּכֻלְּהוּ לָא אַתְיָין לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא, עַד דְּרוּחַ קֻדְשָׁא מְמַלְּיָא בְּגַוְוייהוּ, וְלָחֵשׁ לוֹן בִּלְחִישׁוּ, וּכְדֵין עַבְדֵי עֲבִידְתָּא. וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: רוּחַ קֻדְשָׁא פַּקְדָא עֲלַיְיהוּ, וְאַנְהִיר עֲלַיְיהוּ, לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא בִּרְעוּתָא שְׁלִים.

וְאַתָּה קַח לְךָ: כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. (דִּכְתִיב) וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ, וְהָנֵי כֻּלְּהוּ, הָכָא בְּעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא. דְּכֹלָּא אִתְעֲבִיד בְּרָזָא דָּא.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (תהלים כב) וְאַתָּה יְיָ׳ אַל תִּרְחַק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. וְאַתָּה יְיָ׳ כֹּלָּא חַד. אַל תִּרְחַק: לְאִסְתַּלָּקָא מִינָן, לְמֶהֱוֵי סָלִיק נְהוֹרָא עִלָּאָה מִתַּתָּאָה. דְּהָא כַּד אִסְתַּלַּק נְהוֹרָא עִלָּאָה מִתַּתָּאָה, כְּדֵין אִתְחַשָּׁךְ כָּל נְהוֹרָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח כְּלַל בְּעָלְמָא.

וְעַל דָּא אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּיוֹמוֹי דְּיִרְמְיָהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְבְּנֵי לְבָתַר, לָא אַהְדָּר נְהוֹרָא לְאַתְרֵיהּ כַּדְקָא יָאוֹת. וְעַל רָזָא דָּא, שְׁמָא דְּהַהוּא נְבִיאָה דְּאִתְנַבֵּי עַל דָּא, יְרְמְיָהוּ. אִסְתַּלְקוּתָא דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, דְּאִסְתַּלַּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְלָא אַהְדָּר לְאַנְהָרָא לְבָתַר כְּדְקָא יָאוֹת. יְרְמְיָהוּ: אִסְתַּלַּק וְלָא אַהְדָּר לְאַתְרֵיהּ, וְאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְאִתְחַשְׁכוּ נְהוֹרִין.

אֲבָל יְשַׁעְיָהוּ, שְׁמָא גָּרִים לְפוּרְקָנָא, וּלְאַהְדָּרָא נְהוֹרָא עִלָּאָה לְאַתְרֵיהּ, (יְשַׁעְיָהוּ לְאַנְהָרָא דַּהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה וּלְמֶעֱבַד פּוּרְקָנָא) וּלְמִבְנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְכָל טָבִין וְכָל נְהוֹרִין, יָהֲדְרוּן כְּדִבְקַדְמֵיתָא. וְעַל דָּא, שְׁמָהָן דְּתֵרִין נְבִיאִין אִלֵּין, קַיְימִין דָּא לָקֳבֵל דָּא, בְּגִין דִּשְׁמָא גָּרִים, וְצֵרוּפָא דְּאַתְוָון דָּא בְדָא, גַּרְמִין עוֹבָדָא, הֵן לְטָב וְהֵן לְבִישׁ. וְעַל רָזָא

דָּא, צְרוּפָא דְּאַתְוָון דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, וְכֵן אָתְוָון בְּגַרְמַיְיהוּ, גַּרְמִין לְאִתְחַזָּאָה רָזִין עִלָּאִין, כְּגַוְונָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאַתְוָון בְּגַרְמַיְיהוּ, גַּרְמִין רָזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין לְאִתְחַזָּאָה בְּהוּ.

רָזָא קַדְמָאָה, יו"ד, נְקוּדָה קַדְמָאָה (דף ק"פ ע"א) דְּקַיְימָא עַל תִּשַּׁע סַמְכִין דְּסַמְכִין לָהּ. וְאִינּוּן קַיְימִין לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. כְּמָה דְּסוֹפָא דְּמַחֲשָׁבָה, נְקוּדָה בַּתְרָאָה, קַיְימָא לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. בַּר דְּהַאי דְּכָר, וְאִיהִי נוּקְבָא.

וְהַאי קַיְימָא בְּלָא גּוּפָא, וְכַד קַיְימָא בִּלְבוּשָׁא, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, אִיהִי קַיְימָא עַל תִּשַּׁע סַמְכִין, בְּרָזָא דְּאָת ם בְּלָא עִגּוּלָא. וְאַף עַל גַּב דְּאָת ס׳ אִיהִי בְּעִגּוּלָא, וְקַיְימָא בְּעִגּוּלָא. אֲבָל בְּרָזָא דְּאַתְוָון חֲקִיקִין, גּוֹ נְקוּדֵי, טְהִירִין לְעֵילָּא, אִינּוּן בְּרִבּוּעָא, דִּלְתַתָּא אִיהוּ בְּעִגּוּלָא.

הַאי בְּרִבּוּעַ אִיהִי קַיְימָא בְּשִׁיעוּרָא דְּתִשַּׁע נְקוּדִין, תִּלַת תִּלַת לְכָל סִטָּר. וְאִינּוּן בְּשִׁיעוּרָא דְּחוּשְׁבָּנָא תְּמַנְיָא נְקוּדִין, וְאִינּוּן תִּשַּׁע. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקַיְימִין מֵרָזָא דְּבוּצִינָא בְּרִיבּוּעָא בְּסַמְכִין תִּשְׁעָה לְאָת יו"ד, נְקוּדָה חֲדָא. אִינּוּן תִּשְׁעָה. אִינּוּן תְּמַנְיָא בְּרָזָא דְּאָת ם בְּרִבּוּעָא, כְּגַוְונָא דָּא ⁘ תִּלַת תִּלַת לְכָל סִטָּר וְדָא אִיהוּ רָזָא

דְּאָת יו״ד נְקוּדָה חֲדָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי נְקוּדָה חֲדָא, דְּיוּקְנָא דִּילָהּ, רֵישָׁא לְעֵילָּא, וְקוֹצָא לְתַתָּא, וְשִׁיעוּרָא דִּילָהּ תְּלַת נְקוּדִין כְּגַוְונָא דָּא וְעַל דָּא אִתְפַּשְׁטוּתָא לְאַרְבַּע סְטָרִין, תְּלָת, תְּלָת לְכָל סְטָר אִיהִי תֵּשַׁע וְאִיהִי תְּמַנְיָא. וְאִלֵּין אִינּוּן סַמְכִין דְּנָפְקִין מֵרָזָא דְּבוּצִינָא, לְמֶהֱוֵי סַמְכִין לְאָת יו״ד, וְאִלֵּין אִקְרוּן רְתִיכָא דִּילָהּ. וְלָא קַיְימִין בִּשְׁמָא, בַּר בְּרָזָא דְּתֵשַׁע נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא.

וּבְרָזָא דְּסִפְרָא דְּאָדָם, אִתְפְּלָגוּ אִלֵּין תֵּשַׁע דְּאִינּוּן תְּמַנְיָא, בְּצֵרוּפָא דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, לְצָרְפָא לוֹן וּלְיַחֲדָא לוֹן בְּכָל אִינּוּן גַּוְונִין, כַּד נַטְלִין אִלֵּין תְּמַנְיָא דְּאִינּוּן תֵּשַׁע, נַהֲרִין בִּנְהִירוּ דְּאָת ם בְּרִבּוּעָא, וְאַפִּיק נְהוֹרִין תְּמַנְיָא, (ס״א תְּמַנְיָא אִתְחָזוּן) אִתְחָזוּן וְאַתְוָון תִּשְׁעָה. וְאִתְפַּלְגָן לְתַתָּא לְנַטְלָא כָּל מַשְׁכְּנָא.

וְאִינּוּן צֵרוּפָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּרָזָא דְּשִׁבְעִין וּתְרִין אַתְוָון מְחַקְּקָן, דְּנַפְקֵי מֵרָזָא דִּתְלַת גַּוְונִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. וְכוּלָּא מֵרָזָא דִּתְלַת נְקוּדִין, ⁘ שִׁיעוּרָא דְּאָת יו״ד, דְּאִיהִי לְד׳ סְטָרִין, וְאִינּוּן תְּמַנְיָא נְקוּדִין, וְאִינּוּן תֵּשַׁע נְקוּדִין, וְאִינּוּן תְּרֵיסַר נְקוּדִין עִלָּאִין. ג׳ ג׳ לְכָל סְטָר וּסְטָר, וּמֵהָכָא נַחְתִּין לְתַתָּא בִּתְרֵיסַר לְשִׁית סְטָרִין. וְכַד אִתְחָקְקָן תְּרֵיסַר אִלֵּין בְּשִׁית סְטָרִין, אִינּוּן שִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דִּשְׁבְעִין וּתְרִין דְּאִינּוּן שְׁמָא דָּא קַדִּישָׁא.

וְכֹלָּא אִיהוּ סָלִיק בִּרְעוּתָא, דְּסִמִיכוּ דְּמַחֲשָׁבָה בְּאִינּוּן סַמְכִין דְּאָת יו"ד, וְעַל דָּא אַתְוון בְּצִרוּפַיְיהוּ, תִּלַת תִּלַת בְּכָל צֵרוּפָא דִּילֵיהּ, בְּגִין לְסַלְקָא בִּרְעוּתָא דְּאָת י', דְּתִלַת נְקוּדִין, כְּמָה דְּאִתְמַר, וְעַל דָּא לָא אִסְתְּלִיק בְּסִלִּיקוּ דְּצֵרוּפָא, אֶלָּא מֵעִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּרָזָא דְּאִלֵּין סַמְכִין, דְּסַמְכִין לְאָת י' רָזָא דְּאָת ם' בְּרִבּוּעָא, ט' נְקוּדִין, תְּמַנְיָא נְקוּדִין, תְּרֵיסַר נְקוּדִין, שְׁבְעִין וּתְרֵין נְקוּדִין. אִשְׁתְּכַח, דְּכָל רָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, קַיְימָא בְּאָת י', וְכֹלָּא רָזָא חֲדָא, וְקַיְימָא בְּרָזָא דְּבוּצִינָא, כְּמָה דְּאִתְמַר לְמֶעְבַּד סְמִיכוּ לְכָל אָת וְאָת. וְאִינּוּן סַמְכִין אִינּוּן רְתִיכָא דִּלְהוֹן, דְּכָל אָת וְאָת, כְּמָה דְּאִתְמַר.

רָזָא תִּנְיָינָא, אָת ה', דְּקַיְימָא עַל חֲמִשָּׁה סַמְכִין, דְּסַמְכִין לָהּ, דְּנָפְקִין מֵרָזָא דְּבוּצִינָא, כַּד אִתְכְּנַשׁ לְאִסְתַּלְקָא לְעֵילָּא, מֵרָזָא (ר"ד ע"א) דְּמִשְׁחָתָא. אָת דָּא הֵיכְלָא קַדִּישָׁא אִקְרֵי, לְגוֹ, נְקוּדָה דְּקָאמְרָן. וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּקָאמְרָן דְּאָת ם בְּרִבּוּעָא. אֲבָל הָכָא לָא אִתְרְשִׁים בַּר אָת ה', וּרְתִיכָא דִּילָהּ חֲמִשָּׁה סַמְכִין דְּקָאמְרָן.

דְּכַד בָּטַשׁ נְהִירוּ דְּבוּצִינָא בְּאָת י', אִתְנְהִיר, וּמֵהַהוּא בְּטִישׁוּתָא, אִתְעֲבִידוּ אִינּוּן תִּשַׁע (פנחס רפ"ג ע"ב, תצא ר"ח ע"א) סַמְכִין דְּקָאמְרָן. וּמִגּוֹ נְהִירוּ דְּאִתְנְהָר אָת י', אִתְפְּשָׁטוּ תִּלַת נְקוּדִין דְּי'. תְּרֵין לְעֵילָּא, דְּאִינּוּן רֵישָׁא.

וְחַד לְתַתָּא, דְּאִיהוּ קוֹצָא דִּי׳, כְּגַוְונָא דָּא ֶ דְּקַאֲמָרָן. כַּד אִתְפְּשָׁטוּ, תְּרִין, אִתְעֲבִידוּ תְּלַת. חַד אִתְעֲבִיד תְּרִין. וְאִתְפְּשָׁטוּ, וְאִתְעֲבִיד חַד הֵיכָלָא. דָּא הֵיכָלָא, לְבָתַר דְּאִתְעֲבִיד הֵיכָלָא לְחַד נְקוּדָה קַדְמָאָה, (דף ק״פ ע״ב) אִתְעֲבִיד בְּגְנִיזוּ טָמִיר רָזָא דְּאָת דָּא, וְקַיְימָא עַל חָמֵשׁ אַחֲרָנִין.

אַרְבְּעָה גְּנִיזִין אִינּוּן, בְּחַד נְקוּדָה דְּקַיְימָא לְגוֹ בְּאֶמְצָעִיתָא, אִינּוּן חָמֵשׁ. וְאִיהִי ה׳. כְּמָה דְּהֵ״א דִּלְתַתָּא, קַיְימָא עַל אַרְבַּע, וְאִיהִי נְקוּדָה עַל אַרְבַּע, דְּקַיְימָא בְּגוֹ אֶמְצָעִיתָא. אוּף הָכָא נָמֵי הַאי. וּמַה דְּקַיְימָא עַל ה׳ סַמְכִין, הָכִי הוּא וַדַּאי, בְּגִין דְּהַאי נְקוּדָה עִלָּאָה, אִיהִי עַל תְּרִין גַּוונִין, חַד בִּלְחוֹדוֹי, וְחַד בִּטְמִירוּ. וּבִסְפָרָא דְּרָזִין דְּחַנּוֹךְ, ה׳ וַדַּאי קַיְימָא עַל חָמֵשׁ סַמְכִין דְּנָפְקִין מִגּוֹ בּוּצִינָא. וּכְדֵין אַפִּיק חֲמֵשׁ קַיְימִין אַחֲרָנִין, וְאִשְׁתְּכַח הַאי ה׳ בְּרָזָא דַּעֲשָׂרָה. וְכַד אִתְפַּרְשַׁת, קַיְימָא ה׳ דָּא, עַל סַמְכִין, וְאִינּוּן הֲווֹ תְּלֵיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, בְּחַד דַּרְגָּא דְּאִתּוֹסָף עֲלַיְיהוּ.

וְאִלֵּין אִינּוּן (ק״פ) תְּרֵיסַר דְּקַיְימִין בְּשִׁית. זִמְנִין אִינּוּן אַרְבְּעִין וּתְרִין. זִמְנִין שִׁבְעִין וּתְרִין הֲווֹ, אֲבָל (קל״ב) נַחְתִּין לְתַתָּא. וְהָכָא אִתְפָּרְשׁוּ שְׁבִילִין לְכָל סְטַר, דְּאִינּוּן תְּלָתִין וּתְרִין, אִשְׁתְּאַר אַרְבְּעִין. וּתְרִין אוּדְנִין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, הָא אַרְבְּעִין וּתְרִין, אִלֵּין מ״ב אַתְוָון עִלָּאִין, דְּאִינּוּן אַתְוָון רַבְרְבָן דְּאוֹרַיְיתָא.

בְּגִין (הקדמה ג' ע"ב) דְּאִית אַתְוָון רַבְרְבָן, וְאִית אַתְוָון זְעִירִין.
אַתְוָון רַבְרְבִין אִינּוּן לְעֵילָּא, אַתְוָון זְעִירִין לְתַתָּא.
וְכֹלָּא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. בְּגִין דְּאִית שְׁמָהָן קַדִּישִׁין
עִלָּאִין, דְּקַיְימִין בִּרְעוּ דְּרוּחָא וְלָבָא בְּלָא מִלּוֹלָא כְּלַל.
וְאִית שְׁמָהָן קַדִּישִׁין תַּתָּאִין, דְּקַיְימִין בְּמִלָּה, וּבְמִשְׁכּוּ
דְּמַחֲשָׁבָה וּרְעוּ עֲלַיְיהוּ. וְאִית שְׁמָהָן אַחֲרָנִין
לְתַתָּא, דְּאִינּוּן מֵהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא
דְּמְסָאֲבָא, וְאִלֵּין לָא קַיְימִין, אֶלָּא בִּרְעוּ דְּעוֹבָדָא לְתַתָּא,
לְסַלְקָא רְעוּ דְּהַהוּא עוֹבָדָא דִּלְתַתָּא לְגַבֵּיהּ. בְּגִין דְּאִיהוּ
סִטְרָא אַחֲרָא לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּעוֹבָדִין דְּהַאי עָלְמָא,
לְאִסְתַּאֲבָא בְּהוֹן. כְּגַוְונָא דִּבְלָעָם, וְאִינּוּן בְּנֵי קֶדֶם, וְכָל
אִינּוּן דְּמִתְעַסְקֵי בְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא.
וְאִלֵּין, לָא קַיְימֵי בְּאַתְוָון רְשִׁימִין מִן כ"ב דְּאוֹרַיְיתָא,
בַּר תְּרֵין, וְאִלֵּין ח' וק', וְסַמְכִין לוֹן בִּסְמִיכוּ
(בראשית ב' ע"א) אַתְוָון דְּשֶׁקֶר. אֲבָל אִלֵּין אִינּוּן אִשְׁתְּמוֹדְעָאן
לְגַבַּיְיהוּ יַתִּיר. וְעַל דָּא בְּתִהְלָּה לְדָוִד, בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב ו'
בְּכָל אָת וְאָת, בַּר מֵאִלֵּין תְּרֵין, דְּלָא כְּתִיב ו', דְּהָא ו'
שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ.
וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן אַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, דְּעָלְמָא דָּא
אִתְבְּרֵי בְּהוּ, אִשְׁתְּכַח הַאי ה' עִלָּאָה, לְסַלְקָא
לְתִשְׁעִין וּתְרֵין, תִּשְׁעִין הַוּוֹ, בַּר תְּרֵין אוּדְנִין יְמִינָא

וּשְׁמָאלָא. וְרָזָא דָּא (ס״א וְסִימָנִיךְ) (בראשית י״ז) וְאִם שָׂרָה הֲבַת תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד. אֲבָל אִיהוּ בְּחִשְׁבָּנָא תִּשְׁעִין וּתְרֵין, וְכַד אִתּוֹסָף עַבְדָּא דְּרָזָא דְּבְרִית, דְּאִיהוּ רְקִיעָא תְּמִינָאָה, וְקַיְימָא לְתַמַּנְיָא יוֹמִין, הָא מֵאָה. וְאִלֵּין וַדַּאי מֵאָה בְּרָכָאן בְּכָל יוֹמָא דְּאִצְטְרִיכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאִתְעַטָּרָא בֵּהּ. וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּה׳.

הַאי ה׳, אִיהִי דְּיוּקְנָא דְּיִלְדָּה בְּתְרֵין נוּנִין, רָזָא דְּמֵאָה, וְאִינּוּן חֲמֵשׁ סַמְכִין רְתִיכִין, דְּנַפְקֵי מִגּוֹ בּוּצִינָא, וְאִינּוּן חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין דְּנַפְקִין מִינָּהּ. וְעַל דָּא דְּיוּקְנָהָא כְּגַוְונָא דָּא ן–ן, תְּרֵין נוּנִין, וּנְקוּדָה דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא. וְעַל דָּא ו׳ קַיְימָא בֵּינַיְיהוּ תָּדִיר, כְּגַוְונָא דָּא (רל״ה ע״ב) נוּן, בְּגִין דְּהָכָא אִיהוּ אַתְרֵיהּ לְאִתְעַטָּרָא, וְאַף עַל גַּב דְּרָזִין אַחֲרָנִין אִינּוּן בְּרָזָא דְּה׳, אֲבָל דָּא אִיהוּ בְּרָזִין דְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, וְהָכִי הוּא וַדַּאי.

וְכַד אִתְתַּקָּנָא בְּאִינּוּן חֲמֵשׁ בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אִיהוּ נְקוּדָה חֲדָא דְּקַיְימָא בְּרָזָא דְּנ׳, כְּגַוְונָא דָּא (ה׳) נ׳, נו״ן. וְחַד נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהִי שַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וְכוּלָּא רָזָא חֲדָא. זַכָּאִין אִינּוּן דְּיַדְעֵי אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, לְמֵהַךְ בְּאָרְחֵי קְשׁוֹט. זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

רָזָא תְּלִיתָאָה אָת ו׳, הַאי אָת דְּיוּקְנָא דְּרָזָא דְּאָדָם, כְּמָה

דְּאִתְמַר. וְהָא אוּקִימְנָא, דְּהַאי אָת, קַיְימָא עַל י"ב רְתִיכִין. וְכַד מִתְפָּרְשָׁאן, אִינּוּן כ"ד רְתִיכִין, דִּכְלִילָן בְּהַאי אָת פְּשִׁיטוּ דְּיוּקְנָא דְּבַר נָשׁ, לְקַבֵּל דְּרוֹעִין וְיַרְכִין וְגוּפָא (דף קפ"א ע"א) שַׁיְיפִין דִּלְהוֹן כ"ד אִינּוּן דְּדְּרוֹעִין, וְיַרְכִין, וְגוּפָא, הָא אִתְמַר, אֲבָל כֻּלְּהוּ סְתִימִין בְּגוּפָא, וְגוּפָא קַיְימָא בְּכֻלְּהוּ כ"ד, וְכֻלְּהוּ רְתִיכִין כְּלִילָן בֵּיהּ בְּגוּפָא, וּבְגִין דִּכְלִילָן כֻּלְּהוּ בֵּיהּ, קַיְימָא, ו' פְּשִׁיטוּ חַד. גוּפָא חַד כָּלִיל בְּכ"ד רְתִיכִין, וְאִלֵּין אִינּוּן: רֵישָׁא בְּשִׁית.

גוּפָא בְּי"ח, וְאַף עַל גַּב דְּכָל רְתִיכִין אִינּוּן (נ"א י' י') (נ"א י"ח) י"ב לְכָל סְטָר, בְּכֹלָּא קַיְימָא גוּפָא. אֲבָל עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע אִינּוּן שִׁית דְּרֵישָׁא, דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין לְאַעֲלָאָה רֵישָׁא. תְּמָנֵי סְרֵי חוּלְיִין דְּקַיְימָא רֵישָׁא, וְסַמְכָא גוּפָא עֲלַיְיהוּ.

וְכֻלְּהוּ פְּשִׁיטוּ חַד, בְּרֵישָׁא וְגוּפָא, וְאִינּוּן שִׁיתִּין כֻּלְּהוּ כָּלִיל לוֹן, דְּאִיהוּ רָזָא דְּשִׁית. וְעַל דָּא שִׁיעוּרָא דְּאָת ו', רֵישָׁא שִׁיעוּרָא בְּשִׁית נְקוּדִין מַמָּשׁ, גוּפָא בְּתַמְנֵי סְרֵי. כְּגַוְונָא דָּא כָּל אִלֵּין רָזִין מִתְפָּרְשָׁן, לְאַכְלָלָא לוֹן בְּגוּפָא, בְּגִין דְּדְּרוֹעִין וְיַרְכִין כֻּלְּהוּ בִּגְנִיזוּ, וְעַל דָּא כֹּלָּא אִתְכְּלִיל בְּרָזָא דְּאָת ו' וּדְיוּקְנָא דִּילָהּ.

וְכַד שְׁלִימוּ דְּאָת דָּא אִתְחֲזִי, כְּדֵין כָּל סִטְרִין בִּישִׁין אִסְתָּמוּ, וְאִתְפָּרְשָׁן מִסִּיהֲרָא, וְלָא אִתְחַפְיָין, בְּגִין

דְּאִיהוּ מַבְקַע כָּל מַשְׁקוֹפִין דִּרְקִיעִין, וְאַנְהִיר לָהּ, וְלָא יַכְלָא מְקַטְרְגָא לְאַבָאשָׁא כְּלַל. וְכַד הַאי אִסְתַּלָּק, כְּדֵין סָלִיק וְאַסְטֵי וּמְפַתֵּי, וְיָכִיל לְקַטְרְגָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, וְהָא אוֹקִימְנָא.

ו׳ אִיהוּ נְהוֹרָא דְּנָהִיר לְסִיהֲרָא, וְאַף עַל גַּב דְּנָהִירִין סַגִּיאִין אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ, נְהוֹרָא דְּנָהִיר לְסִיהֲרָא אִיהוּ חַד פְּשִׁיטוּ לְמַלְיָא לָהּ. וְאִיהוּ רָזָא דְּאָלֶ"ף, רְשִׁימוּ בְּכָל אִינּוּן רָזִין. וְכַד נָהִיר לְסִיהֲרָא בְּרָזָא דְּוֹ׳ נָהִיר לָהּ.

וּבְסִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, בְּדִיוּקְנִין דְּאַתְוָון, ו׳ חַד נְקוּדָה לְעֵילָּא, וְחָמֵשׁ נְקוּדִין דִּלְתַתָּא, וְכֵן שִׁיעוּרָא דִּילָהּ כְּגַוְונָא דָּא, ו׳ וְכָל נְקוּדָה קַיְימָא בְּרָזָא דְּעֶשֶׂר, בְּגִין דְּלֵית לָךְ נְקוּדָה דְּלָא אַשְׁלִים לְעֶשֶׂר, דְּכָל נְקוּדָה אִית בֵּיהּ תֵּשַׁע סַמְכִין רְתִיכִין, וְהַהִיא נְקוּדָה אַשְׁלִים לְעֶשֶׂר. נְקוּדָה דִּימִינָא תֵּשַׁע סַמְכִין רְתִיכִין לָהּ, וְאִיהִי עֲשָׂרָה. וְכֵן לִשְׂמָאלָא. וְכֵן לְכָל סִטְרִין. וְעַל דָּא, כְּלְהוּ נְקוּדִין אִינּוּן כָּל חַד וְחַד כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר, אִיהִי וּרְתִיכוֹי. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּאָת ו׳, בְּגִין כָּךְ כֻּלָּא אִיהוּ בְּדִיוּקְנָא בְּרָזָא דְּאָת ו׳.

וְכַד עָיֵיל שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא, (סִיהֲרָא) נָפַק מֵהַאי ו׳ חַד פְּשִׁיטוּ רָזָא דִּבְרִית, כְּגַוְונָא דָּא ג׳, וְדָא אִיהוּ לְאָעֲלָא בְּנוּקְבָא. וְכַד אִתְכְּלִיל כֻּלָּא בְּהַאי פְּשִׁיטוּ דְּאָת

וֹ, כְּדֵין קַיְימָא לְשַׁמְשָׁא בְּנוּקְבָא. וְרָזָא דָּא דִּכְתִיב, וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת אַהֲרֹן אָחִיךָ, לְאִתְכַּלְלָא (וילך רמ"ג ע"ב, קצ"א ע"ב) דְּרוֹעָא בְּגוּפָא, וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ, אִלֵּין כָּל אִינּוּן רְתִיכִין וְסַמְכִין דִּילֵיהּ. דְּרוֹעָא שְׁמָאלָא לְגַבֵּיהּ, דִּכְתִיב, (במדבר ג) קַח אֶת הַלְוִיִּם, לְאִשְׁתַּכְּחָא וֹ' דְּכָלִיל כֻּלָּא. בְּחַד פְּשִׁיטוּ, לְמֶהֱוֵי חַד.

וְעַל דָּא אִשְׁתְּכַח יְחוּדָא בְּהַאי, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא, כֻּלָּא אִיהוּ חַד. וְעַל דָּא אִתְעֲבִיד חַד פְּשִׁיטוּ, וְאִקְרֵי אֶחָד, וְלָא תִּשְׁכַּח בַּר פְּשִׁיטוּ חַד בִּלְחוֹדוֹי, וְדָא הוּא חַד.

ה' בַּתְרָאָה, אִתְעֲבִיד חַד גּוּפָא, בְּהַאי נְקוּדָה דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאָעִיל בָּהּ וֹ', וְאִשְׁתְּכַח וֹ' בֵּין ב' נְקוּדִין, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא. וּכְדֵין, אִתְאַחִיד עָלְמָא עִלָּאָה, בְּעָלְמָא תַּתָּאָה, וְאִיהוּ חַד. וְאוֹקִימְנָא. אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. בָּכָה רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, וַוי לְעָלְמָא כַּד יִתְכְּנִישׁ שְׁמְשָׁא וְיִתְחַשַּׁךְ עָלְמָא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יַרְכִין לְתַתָּא, בְּרָזָא דְּאָת וֹ', מְנָא לָן דְּאִתְכְּלִילוּ בְּהַאי אָת. אָמַר לֵיהּ, דִּכְתִיב, (מלאכי ג) זִכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי, וְלָא כְּתִיב נְבִיאֵי, לְאִתְחַזָּאָה דְּכֻלָּא אִתְכְּלִיל בְּרָזָא דְּוֹ', וְאָת וֹ' אִקְרֵי חַד, וְאִיהוּ חַד בִּלְחוֹדָהָא, וּפְשִׁיטוּ חַד וְהָא אִתְּמַר.

(שמות כח) וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לָא שִׁמֵּשׁ מִשֶּׁה (נ״א שִׁמְשָׁא) (נ״א דְּאִיהוּ שִׁמְשָׁא) בְּסִיהֲרָא, עַד דְּאִתְכְּלִיל בְּכָל סִטְרִין בְּרָזָא דְּוֹ׳, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ לִי. לְכַהֵן לִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְכַהֲנוֹ לִי, לְשִׁמּוּשָׁא דִּילֵיהּ, לְשִׁמּוּשָׁא דְּאָת דָּא, לְשִׁמּוּשָׁא דִּילֵיהּ וַדַּאי. לִי דָּא אָת ה׳, לְאַעֲלָא וּלְשַׁמְּשָׁא ו׳ בַּה׳, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. וַכְאֵין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, (דף קפ״א ע״ב) דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ, וְיַדְעֵי בְּרָזָא דְּאָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, לְמֵהָךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט.

מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַאי מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא כֻּלָּא לָא אִתְקְרֵי לְמֶהֱוֵי חַד כְּדְקָא יָאוֹת, אֶלָּא מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קַיְימֵי לְתַתָּא, לְאִתְפַּתְּחָא אָרְחִין, וּלְאַנְהָרָא שְׁבִילִין, וּלְאַדְלָקָא בּוּצִינִין, וּלְקָרְבָא כֻּלָּא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד, וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ וְגוֹ׳.

וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ וְגוֹ׳ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כֻּלָּא אִיהוּ קְרִיבָה, לְמַאן דְּיָדַע לְיַחֲדָא יִחוּדָא, וּלְמִפְלַח לְמָארֵיהּ, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאִשְׁתְּכַח קָרְבְּנָא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּדֵין אִתְקְרִיב כֻּלָּא כַּחֲדָא, (נ״א דַּרְגִּין כְּלְהוּ כְּחַד) וּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, אִשְׁתְּכַח, בְּעָלְמָא בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וְאִתְכְּפְיָא וְאִתְכַּסְיָא סִטְרָא אַחֲרָא, וְשָׁלִיט סִטְרָא דִּקְדוּשָׁא בִּנְהִירוּ וְחִידוּ. וְכַד

קָרְבְּנָא לָא אִשְׁתְּכַח כְּדְקָא יֵאוֹת, אוֹ יְחוּדָא לָא הֲוֵי כְּדְקָא יֵאוֹת, כְּדֵין אַנְפִּין עֲצִיבוּ. וּנְהִירוּ לָא אִשְׁתְּכַח, וְאִתְכַּסְיָא סִיהֲרָא, וְשַׁלְטָא סִטְרָא אַחֲרָא בְּעָלְמָא, (נ״א דְּלָא אִתְחַרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא אֶלָּא בְּגִין וְכוּ׳) בְּגִין דְּלָא אִית מַאן דְּיָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּדְקָא יֵאוֹת.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, (פ׳ בא ל״ד ע״א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא נַסֵּי לְאִיּוֹב, וְלָא אָתָא עִמֵּיהּ בְּנִסְיוֹנָא, כְּנִסְיוֹנָא דְּשָׁאַר צַדִּיקַיָּא, דְּהָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמָה דִּכְתִיב בְּאַבְרָהָם (בראשית כב) וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. דְּאִיהוּ בְּיָדֵיהּ אַקְרִיב לְבְרֵיהּ יְחִידָאי לְגַבֵּיהּ. וְאִיּוֹב לָא יָהִיב לֵיהּ וְלָא מָסַר לֵיהּ כְּלוּם. וְלָא אִתְמַר לֵיהּ, אֲבָל אִתְמְסַר בִּידָא דְּמַקַטְרְגָא, בְּדִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִיהוּ אַתְעָר לְהַהוּא מְקַטְרְגָא לְגַבֵּיהּ, מַה דְּאִיהוּ לָא בָּעָא. דְּהָא בְּכָל זִמְנָא אָתָא הַהוּא מְקַטְרְגָא לְאַתְעָרָא עַל בְּנֵי נָשָׁא, וְהָכָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעָר לְגַבֵּיהּ, דִּכְתִיב, (איוב א) הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב. אֲבָל רָזָא עַמִּיקָא אִיהוּ.

פְּתַח וְאָמַר (בראשית ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיְיָ׳. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, רָזָא אִיהוּ, מִקֵּץ יָמִים, וְלָא מִקֵּץ (קל״ד ע״א) יָמִין, דָּחָה לְקֵץ יָמִין, וְקָרִיב לְקֵץ יָמִים. וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (דניאל יב) וְאַתָּה

לֵךְ לַקֵּץ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָנִיֵּאל וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ. אָמַר לֵיהּ, לְאָן קֵץ, לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין, עַד דְּאָמַר לֵיהּ לְקֵץ הַיָּמִין.

וְעַל דָּא דָּחִיל דָּוִד, דִּכְתִיב, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ׳ קִצִּי. אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְהָכָא מָה כְּתִיב, וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וְלָא מִקֵּץ יָמִין. וּבְגִינֵי כַּךְ לָא אִתְקַבָּל קָרְבָּנֵיהּ דְּהָא מִסְטְרָא אַחֲרָא הֲוָה כְּלָא.

תָּא חֲזֵי מָה כְּתִיב, (בראשית ד) וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא. מַאי גַּם הוּא. לְאַסְגָּאָה כְּלָא דָּא בְּדָא. קָרְבָּנָא כְּלָא וְעִקָּרָא דִּילֵיהּ הֲוָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיָהִיב חוּלָקֵיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּמֵחֶלְבֵיהֶן. וְקַיִן, עִקָּרָא עָבֵד מִקֵּץ יָמִים, וְיָהַב חוּלָקָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אִתְדָּחָא אִיהוּ וְקָרְבָּנֵיהּ.

בְּאִיּוֹב מַה כְּתִיב, (איוב א) וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתֶּה וְגוֹ׳. וּכְתִיב וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה. וּכְתִיב וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לִשְׁלֹשֶׁת אַחְיוֹתֵיהֶם לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמָּהֶם, דְּדָא אִיהוּ עִקָּרָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. וּלְבָתַר אַקְרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה אִיהוּ דְּכַר, וְלָא נוּקְבָא, וְסַלְקָא לְעֵילָּא, וְקָרְבָּנָא לָא קָרִיב לְאַכְלָלָא לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.

וְתָא חֲזֵי, אִלְמָלֵא חוּלָקָא יָהַב לְכֹלָּא, מִקַּטְרְגָא לָא יָכִיל לֵיהּ לְבָתַר, וְאִי תֵּימָא אֲמַאי אַבְאִישׁ לֵיהּ קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא, בְּגִין דְּגָרִים לְכַסְיָא נְהוֹרָא וּלְאִתְחַפְיָא, וְאִיהוּ לָא קָרִיב קָרְבְּנָא אַחֲרָא, לְאַתְזָנָא בֵּיהּ אַחֲרָנִין, אֶלָּא עוֹלָה, דְּסַלְקָא לְעֵילָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּכָה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים, דְּאִלְמָלֵא סִטְרָא אַחֲרָא אִתְזָנַת בְּחוּלָקָא, אִתְעֲבַר מֵעַל מַקְדְּשָׁא וְאִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ, וְסִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה הֲוָה סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא.

אֲבָל אִיהוּ לָא בָּעָא דְּאִתְהֲנֵי אַחֲרָא מִקָּרְבָּנֵיהּ, וְאַעְדֵּי גַּרְמֵיהּ מִנֵּיהּ. מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (איוב א) וְסָר מֵרָע. וְעַל דָּא קָרִיב תָּדִיר עוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה לָא אִתְהֲנֵי מִנֵּיהּ סִטְרָא אַחֲרָא לְעָלְמִין. וּבְגִין כַּךְ, כָּל מָה דְּנָטִיל לְבָתַר, מִדִּידֵיהּ נָטִיל. וְעַל דָּא אִיּוֹב גָּרִים לְחַפְיָא עָרְלָה עַל בְּרִית קַיָּימָא, דְּלָא הֲוָה אַעְדֵּי מִנֵּיהּ. וּבְגִין כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר לְהַהוּא מְקַטְרְגָא, דִּכְתִיב הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּעָא (דף קפ"ב ע"א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְאַחֲדָא בֵּהּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לָא קַיְּימָא שַׁעֲתָא. בְּגִין דְּעָרְלָה חַפְיָא נְהוֹרָא, עַד זִמְנָא דְּהַהוּא מְקַטְרְגָא הֲוָה נָטִיל דִּילֵיהּ מֵאִיּוֹב, וְעַל דָּא פָּקִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיכְלֵיהּ לְהַהוּא פִּסַח בִּבְהִילוּ, עַד דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ בְּאִיּוֹב, וּפָקִיד לְאִתְעַבְּרָא עָרְלָה מִנַּיְיהוּ, וּכְדֵין אִתְאַחַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל,

וְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא אִתְפְּרַשׁ מִן קְדֻשָּׁא, וְאִשְׁתְּדַל בֵּיהּ בְּאִיּוֹב, וְנָטִיל מִדִּילֵיהּ. וּכְדֵין פֶּסַח הוּא לַיְיָ׳ וַדַּאי. דְּעַד הַשְׁתָּא לָא הֲוָה פֶּסַח לַיְיָ׳. זַכָּאִין אִינּוּן דְּיַדְּעֵי וּמְיַחֲדֵי יְחוּדָא דְּמָארֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת.

כְּתִיב (שמות לד) אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר. (מַאי עְבִיד) מַאי הַאי לְגַבֵּי הַאי. אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ, מַאן דְּאָכִיל חָמֵץ בְּפֶסַח (כְּאִילּוּ עְבִיד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לְמִפְלַח לְגַרְמֵיהּ, דְּהָא רָזָא הֲכִי הוּא דְּחָמֵץ בְּפֶסַח) כְּמַאן דְּפָלַח לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם נָפְקוּ מֵרְשׁוּ דִּלְהוֹן, מֵרְשׁוּ אַחֲרָא, מֵהַהוּא רְשׁוּ דְּאִקְרֵי חָמֵץ, נַהֲמָא בִּישָׁא. וְעַל דָּא אִקְרֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הָכִי, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּיֵצֶר הָרָע, פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה, דְּאִקְרֵי אוּף הָכִי שְׁאוֹר. וְדָא אִיהוּ יֵצֶר הָרָע, דְּהָכִי אִיהוּ יֵצֶר הָרָע בְּבַר נָשׁ, כְּחָמִיר בְּעִיסָה, עָאל בְּמְעוֹי דְּבַר נָשׁ זְעֵיר זְעֵיר, וּלְבָתַר אַסְגֵּי בֵּיהּ, עַד דְּכָל גּוּפָא אִתְעָרַב בַּהֲדֵיהּ. וְדָא אִיהוּ כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר. אֵל זָר וַדַּאי.

אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר, רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (ישעיה ב) חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל מַאי חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם,

וְכִי אַזְהַר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִתְמְנָע מִשְּׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. אוֹף אִינּוּן נָמֵי לְגַבֵּיהּ, יִשְׁתַּכְחוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא יִקְרְבוּן אִלֵּין בְּאִלֵּין לְעָלְמִין. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ בְּמַאן דְּאַשְׁכִּים לְפִתְחָא דְּחַבְרֵיהּ לְמֵיהַב לֵיהּ שְׁלָם. וַאֲנָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ בִּקְרָא אַחֲרָא, דִּכְתִיב, (משלי כז) מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ בְּקוֹל (רכ״ו ע״ב) גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא שַׁפִּיר. אֲבָל מַאי חִדְּלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ. הָכָא פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, וְאַזְהִיר לֵיהּ לְאִסְתַּמְּרָא מֵאִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא, דְּסָטוּ אָרְחַיְיהוּ מֵאָרַח טָב לְאָרַח בִּישׁ, וּמְסָאֲבֵי נַפְשַׁיְיהוּ בְּהַהוּא מְסָאֲבוּ אַחֲרָא.

דְּהָא כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, עָבֵד לֵיהּ בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה, וְנָפַח בֵּיהּ רוּחָא (נ״א נִשְׁמְתָא) קַדִּישָׁא, דְּכָלִיל בְּתַלַת כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאִית בֵּיהּ נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה, וְעֵילָּא מִכֹּלָּא נְשָׁמָה, דְּאִיהִי חֵילָא עִלָּאָה לְמִנְדַּע, וּלְמֵטַר פִּקּוּדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי הַהִיא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא אָעִיל לָהּ בְּפוּלְחָנָא אַחֲרָא, הַאי אִיהוּ מַסְאִיב לָהּ, וְנָפִיק מִפּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ. בְּגִין דְּתַלַת חֵילִין אִלֵּין, כְּלִהוּ חַד, נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה מִשְׁתַּתְּפֵי כַּחֲדָא, וַהֲווּ חַד, וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דְּרָזָא עִלָּאָה. (עַל דָּא נֶאֱמַר (שם י״ג) הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים וְגוֹ׳)

וְאִי חָזֵינָן לְהַאי בַּר נָשׁ, דַּהֲווֹ בֵּיהּ אִלֵּין דַּרְגִּין כְּלִהוּ. עַד

לָא קַיְימָא בְּקִיּוּמֵיהּ לְמִנְדַּע מַאן אִיהוּ, בְּמַאי אִתְיְדַע (דְּלָא) לְקָרְבָא בַּר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ, אוֹ לְאִתְמְנָעָא מִנֵּיהּ. (ס״א בַּר נָשׁ דְּאִית בֵּיהּ דַּרְגִּין אִלֵּין כֻּלְּהוּ וְקַיְימָא בְּקִיּוּמֵיהּ דָּא אִיהוּ גְּבַר שְׁלִים עַבְדָּא מְהֵימְנָא דְּמָארֵיהּ וּבְעֵי לְאִשְׁתַּתְּפָא בֵּיהּ וּלְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ לְמֵילַף אוֹרְחוֹי מִנֵּיהּ. וּבְמַאי אִתְיְדַע בַּר נָשׁ לְמִנְדַּע מָאן אִיהוּ לְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ אוֹ לְאִתְמְנָעָא מִנֵּיהּ) בְּרוּגְזֵיהּ מַמָּשׁ, יְדַע לֵיהּ בַּר נָשׁ, וְיִשְׁתְּמוֹדַע מַאן אִיהוּ. אִי הַהִיא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא נָטַר בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזוֹי, (אַתְיָא עֲלֵיהּ) דְּלָא יֵעָקַר לָהּ מֵאַתְרָהָא, בְּגִין לְמִשְׁרֵי תְּחוֹתָהּ הַהוּא אֵל זָר, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ כְּדְקָא יָאוֹת. דָּא אִיהוּ עַבְדָּא דְּמָארֵיהּ, דָּא אִיהוּ גְּבַר שְׁלִים. וְאִי הַהוּא בַּר נָשׁ לָא נָטִיר לָהּ, וְאִיהוּ עָקַר קְדוּשָּׁה דָּא עִלָּאָה מֵאַתְרֵיהּ, לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרֵיהּ סִטְרָא אַחֲרָא. וַדַּאי דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּמָרִיד בְּמָארֵיהּ, וְאָסִיר לְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ וּלְאִתְחַבְּרָא עִמֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ (איוב יח) טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ. אִיהוּ טָרִיף וְעָקַר נַפְשֵׁיהּ, בְּגִין רוּגְזֵיהּ, וְאַשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ אֵל זָר. וְעַל דָּא כְּתִיב חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ, דְּהַהִיא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא טָרִיף לָהּ, וְסָאִיב לָהּ, בְּגִין אַפּוֹ. אֲשֶׁר נְשָׁמָה (דף קפ״ב ע״ב) אַחְלַף בְּאַפּוֹ. כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא. כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אִתְחֲשִׁיב הַהוּא בַּר נָשׁ. וּמַאן דְּאִתְחַבָּר עִמֵּיהּ, וּמַאן דְּאִשְׁתָּעֵי (ס״א מִשְׁתַּתֵּף) בַּהֲדֵיהּ, כְּמַאן דְּאִתְחַבָּר בְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת מַמָּשׁ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת מַמָּשׁ שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ. וְלָא

עוֹד, אֶלָּא דְּעָקַר קְדוּשָּׁה עִלָּאָה מֵאַתְרֵיהּ, וְשָׁאַרְי בְּאַתְרֵיהּ כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אֵל זָר. מַה אֵל זָר כְּתִיב בֵּיהּ (ויקרא יט) אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים, כְּגַוְונָא דָּא, אָסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַנְפּוֹי.

וְאִי תֵּימָא הָא רוּגְזָא דְּרַבָּנָן. רוּגְזָא דְּרַבָּנָן טָב אִיהוּ לְכָל סִטְרִין, דְּהָא תָּנֵינָן דְּאוֹרַיְיתָא אֶשָּׁא אִיהִי, וְאוֹרַיְיתָא קָא מַרְתְּחָא לֵיהּ, דִּכְתִיב, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ. רוּגְזָא דְּרַבָּנָן בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. רוּגְזָא דְּרַבָּנָן לְמֵיהַב יְקָרָא לְאוֹרַיְיתָא, וְכֹלָּא לְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי, לְכַךְ נֶאֱמַר (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא.

אֲבָל אִי בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, לָאו פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַאי, בְּגִין דְּבְכָל חַטָּאִים דְּקָא עָבִיד בַּר נָשׁ, לָאו אִיהוּ כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת מַמָּשׁ כְּהַאי, וְאָסִיר לְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ דְּהַאי. וְאִי תֵּימָא הָא לְשַׁעֲתָא הֲוָה, דְּעָבַר וְהָדַר אַהֲדָר. לָאו הָכִי, דְּכֵיוָן דְּאִעֲקַר קְדוּשָּׁא דְּנַפְשִׁיהּ מִגֵּיהּ וּמֵאַתְרֵיהּ, וְהַהוּא אֵל זָר, מַקְפַּח הַהוּא אֲתָר, אִתְתָּקַף בֵּיהּ, וְלָא שָׁבִיק לֵיהּ. בַּר כַּד אִתְדְּכֵי בַּר נָשׁ מִכֹּל וָכֹל, וְעָקַר לֵיהּ לְעָלְמִין, וּלְבָתַר אִשְׁתַּדַּל לְאִתְקַדְּשָׁא וּלְאַמְשָׁכָא קְדוּשָּׁה עָלֵיהּ. כְּדֵין וּלְוָאי דְּאִתְקַדַּשׁ. אֲמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אִתְקָדַּשׁ מַמָּשׁ. (ס"א אַמַּאי וְהָא אִתְדַּחֵי וְאִתְקַדַּשׁ)

אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ עָקַר קְדוּשָּׁה דְּנַפְשֵׁיהּ, וְשַׁרְיָא בְּאַתְרֵיהּ הַהוּא אֵל זָר דְּאִקְרֵי טָמֵא, אִסְתְּאָב בַּר נָשׁ, וְסָאִיב לְמַאן דְּקָרִיב בַּהֲדֵיהּ, וְהַהִיא קְדוּשָּׁה עָקְרַת מִגֵּיהּ, וְכֵיוָן דְּעָקְרַת מִגֵּיהּ זִמְנָא חֲדָא, כַּמָּה דְּיַעֲבִיד בַּר נָשׁ עוֹד, לָא תִיתוּב לְאַתְרָהָא.

אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי, כַּמָּה מִסְאַבִין אִינּוּן דְּמִתְדָּכָאן. אֲמַר לֵיהּ שָׁאנֵי מִסְאַבוּ אַחֲרָא, דְּלָא יָכִיל לְמֶעְבַּד יַתִּיר. אֲבָל דָּא שַׁנְיָא מִכֹּלָּא, דְּכָל גּוּפָּא סָאִיב מִגּוֹ וּמִבַּר, וְנַפְשָׁא, וְכֹלָּא מַסְאִיב. וּשְׁאַר מִסְאֲבוּ דְּעָלְמָא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא גּוּפָא לְבַר בִּלְחוֹדוֹי, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ, דְּאַחְלָף קְדוּשָּׁה דְּמָאֲרֵיהּ בְּגִין אַפּוֹ, דְּדָא אִיהוּ מִסְאֲבוּ דְּמַסְאִיב כֹּלָּא. כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא. בָּמָה כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וַדַּאי נֶחְשָׁב אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, הַאי אִיהוּ רוּגְזָא דְּאִיהוּ כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, סִטְרָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּאָמְרָן, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמְרָא מִגֵּיהּ וּלְאִתְפְּרָשָׁא מֵעֲלוֹי, וְעַל דָּא כְּתִיב (שמות לד) אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ. לָךְ: בְּגִין לְאַבְאָשָׁא גַּרְמָךְ. וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר. תִּשְׁמֹר: דָּא סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְנַטְרָא לֵיהּ, וְלָא יְחַלַּף לֵיהּ בְּגִין סִטְרָא אַחֲרָא. וְאִי יֵחְלַף לֵיהּ הָא אִיהוּ מַסְאִיב, וְסָאִיב לְכָל מַאן דְּקָרִיב בַּהֲדֵיהּ.

אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר, הַאי אִיהוּ אֲתָר דְּאִקְרֵי שָׁמוּר.
וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ. שִׁבְעַת יָמִים אִלֵּין, לָאו אִינּוּן כְּשִׁבְעַת הַיָּמִים דְּסִכּוֹת, דְּאִינּוּן עִלָּאִין וְאִלֵּין תַּתָּאִין. וְעַל דָּא, בְּאִינּוּן הַלֵּל גָּמוּר, וּבְהָנֵי לָאו הַלֵּל גָּמוּר, וְעַל דְּאִינּוּן לְתַתָּא, שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת. מַצּוֹת כְּתִיב חָסֵר בְּלָא וֹ', דְּעַד לָא שָׁרָאן אִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, רָזָא דְּוֹ'.
וְאִי תֵּימָא, כֵּיוָן דְּהַאי רָזָא דְּחַג הַמַּצּוֹת אִתְקַדַּשׁ, אֲמַאי נַחְתָּא, דְּהָא תָּנֵינָן מַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ וְלָא מוֹרִידִין, אֲמַאי נַחְתָּא לְתַתָּא בְּאִינּוּן יוֹמִין תַּתָּאִין.
תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (ויקרא טז) וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְגוֹ', מַאן דְּיִכַּפֵּר, אִצְטְרִיךְ (נ"א לְכַפָּרָא) עָלֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּבָתַר עַל בֵּיתֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא, הַאי דַּרְגָּא, שָׁאֲרֵי לְאִתְקַדְּשָׁא וּלְנָפְקָא בְּקִדּוּשָׁה, לְכַפָּרָא עָלֵיהּ, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ אִתְקַדַּשׁ, בָּעֵי לְכַפָּרָא עַל בֵּיתֵיהּ, וּלְקַדְּשָׁא לוֹן, וְעַל דָּא נַחְתָּא לְתַתָּא לְקַדְּשָׁא בֵּיתֵיהּ. וּבְמָה מְקַדֵּשׁ לוֹן, בְּיִשְׂרָאֵל דִּלְתַתָּא. בְּחוּשְׁבָּנָא דְּעוֹמֶר וְכֵיוָן דְּאִלֵּין מִתְקַדְּשָׁאן, בָּעֵינָן לְסַלְקָא לָהּ לְעֵילָּא, דְּהָא כַּד בֵּיתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא אִתְקַדַּשַׁת, כְּדֵין סַלְקַת לְעֵילָּא, לְאִתְקַשְּׁרָא בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין (דף קפ"ג ע"א) לְעֵילָּא.

וְעַל דָּא אֲנָן עַבְדִּין חוּשְׁבָּנָא, בְּקִיּוּמָא עַל קַיְימִין, בְּגִין דְּאִינּוּן יוֹמִין, יוֹמִין עִלָּאִין אִינּוּן, וְכֵן בְּכָל זִמְנָא דְּעָאל בַּר נָשׁ לְאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, בֵּין בִּצְלוֹתָא, בֵּין בִּשְׁבָחָא, אִצְטְרִיךְ לְקַיְימָא עַל רַגְלוֹי, יַרְכִין וְגוּפָא כַּחֲדָא תַּמָּן. יַרְכִין וְגוּפָא לְקַיְימָא, כִּדְכוּרָא דְּקַיְימָא בְּחֵילֵיהּ, וְלָא כְּנוּקְבָא דְּאָרְחָהָא לְמֵיתַב. וְעוֹד בְּגִין שְׁבָחָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה.

וּבְגִין דְּאִיהוּ רָזָא דִּדְכוּרָא, נָשִׁים פְּטוּרוֹת מֵחוּשְׁבָּנָא דָּא, וְלָא מִתְחַיְיבָן לְמֵימְנֵי בַּר דְּכוּרִין, לְאִתְקַשְּׁרָא כָּל חַד כְּדְקָא יֵאוֹת. כְּגַוְונָא דָּא, (שמות כג) יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ, דְּכוּרִין, וְלָא נָשִׁין. בְּגִין דְּרָזָא דִּבְרִית בִּדְכוּרָא אִיהוּ, וְלָא בְּנוּקְבָא, וּבְגִין דְּקַיְימָא רָזָא לְעֵילָּא, נָשִׁין לָא מִתְחַיְיבָן.

וְרָזָא אוֹלִיפְנָא הָכָא, דִּבְכָל שְׁבַעַת יוֹמִין, מֵאִלֵּין יוֹמִין עִלָּאִין, נַטְלָא קְדוּשָּׁא יוֹמָא חַד (וּמִתְאַחַד) דְּאִלֵּין תַּתָּאֵי, וְהַאי תַּתָּאָה אִקְרֵי שָׁבוּעַ, דְּאִתְקַדָּשׁ בְּשִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין. וְכֵן בְּכָל שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מֵאִינּוּן חַמְשִׁין יוֹמִין, עַד וְלָא עַד בִּכְלָל, וְכַד אִשְׁתְּכָחוּ אַרְבְּעִין וּתְשַׁע יוֹמִין עִלָּאִין, אִשְׁתְּכָחוּ לְתַתָּא שֵׁבַע יוֹמִין, דְּאִתְקַדָּשׁוּ בְּהוּ וְכָל חַד אִקְרֵי שָׁבוּעַ, דְּעָאל בְּאִינּוּן שֵׁבַע. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא כג) שֵׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. בְּגִין

דְּאִינּוּן נוּקְבִין, נָקַט קְרָא לִישָׁנָא דְּנוּקְבִין.

וְכַד אִתְקַדָּשׁוּ בֵּהּ, וּבֵיתָא, מִתַּתְקְנָא לְאִתְחַבְּרָא אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, כְּדֵין אִקְרֵי חַג שָׁבוּעוֹת, מֵאִינּוּן נוּקְבֵי דְּשָׁארוּ עָלַיְיהוּ אִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, דְּאִתְקַדָּשׁוּ בֵּהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם, אִינּוּן דִּלְכוֹן, וְלָא כְּתִיב בְּשָׁבוּעוֹת, בְּגִין דְּהָכִי נָמֵי מִתְקַדְּשִׁין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא עִמְּהוֹן.

וְעַל דָּא כַּד מָטוּן לְתֵשַׁע וְאַרְבְּעִין יוֹמִין, הַהוּא יוֹמָא עִלָּאָה דְּעָלַיְיהוּ, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּחַמְשִׁין, דְּשַׁלִּיט עַל תִּשְׁעָה וְאַרְבְּעִין יוֹמִין, רָזָא דְּכֻלָּא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּתִשְׁעָה וְאַרְבְּעִין אַנְפִּין, וּכְדֵין הַהוּא יוֹמָא עִלָּאָה, יוֹמָא דְּחַמְשִׁין, בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, אַפִּיק אוֹרַיְיתָא כְּלָלָא בְּתִשְׁעָה וְאַרְבְּעִין אַנְפִּין.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ אֵת מִזְבְּחוֹתֶיךָ וגו׳. גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, אִלֵּין צִפֳּרֵי שְׁמַיָּא, דְּמִנְּהוֹן שַׁוְיִין מָדוֹרֵיהוֹן לְבַר, וּמִנְּהוֹן שַׁוְיִין מָדוֹרֵיהוֹן בְּבֵיתָא, כְּגוֹן דְּרוֹר, דְּאִיהוּ עוֹפָא דְּשַׁוֵּי דִּיוּרֵיהּ בְּבֵיתָא דְּכָל בַּר נָשׁ, וְלָא דָּחִיל. אֲמַאי. בְּגִין דְּכֻלָּא קָרָאן לֵיהּ דְּרוֹר. מַאי דְּרוֹר. חֵירוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כה) וּקְרָאתֶם דְּרוֹר, וְתַרְגּוּמוֹ חֵירוּ. וְדָא אִיהוּ צִפּוֹר דְּרוֹר. דְּהָא מִיּוֹמָא דְּעָבִיד

קְנָא בְּבֵיתָא אַפִּיק בְּנִין, מָדוֹרֵיהּ בְּבֵיתָא חַמְשִׁין יוֹמִין, וּלְבָתַר מִתְפָּרְשָׁן אִלֵּין מֵאִלֵּין, וְדָא הוּא עוֹפָא דְּאִקְרֵי דְּרוֹר: חִירוּ.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ. מֵהָכָא נָפְקָא חִירוּ לְכֹלָּא, וּבְגִין דְּנָפְקָא מִגֵּיהּ חִירוּ, אוֹרַיְיתָא דְּנַפְקַת מִגֵּיהּ אִקְרֵי חִירוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות לב) חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, אַל תִּקְרֵי חָרוּת, אֶלָּא חֵירוּת, וְדָא אוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְרֵי חֵירוּת דְּהָא מָה דְּאַפִּיק יוֹמָא דָּא עִלָּאָה, אִקְרֵי חִירוּ, וְאִיהוּ חִירוּ דְּכֹלָּא. וְהַאי יוֹמָא אִיהוּ חִירוּ עִלָּאָה, בְּגִין דְּאִית חִירוּ תַּתָּאָה, וְחִירוּ עִלָּאָה. ה״א עִלָּאָה, ה״א תַּתָּאָה. חִירוּ עִלָּאָה. חִירוּ תַּתָּאָה שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל כַּחֲדָא אִינּוּן.

תְּרֵין נַהֲמֵי אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל, חַד, כַּד נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, אָכְלוּ מַצָּה, לֶחֶם עוֹנִי. וְחַד בְּמַדְבְּרָא, לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. (חַד בְּפֶסַח וְחַד בְּשָׁבוּעוֹת) דְּכְתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְעַל דָּא קָרְבָּנָא דְּיוֹמָא דָּא נַהֲמָא אִיהוּ. וְעַל נַהֲמָא, אִתְקְרִיבוּ כָּל שְׁאָר קָרְבָּנִין. דְּנַהֲמָא אִיהוּ עִקָּר, דִּכְתִיב, (ויקרא כג) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים וְגוֹ׳, וּכְתִיב (ויקרא כג) מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה וְגוֹ׳, דְּדָא אִיהוּ נַהֲמָא דְּאַחְכִּימוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל, חָכְמְתָא עִלָּאָה דְּאוֹרַיְיתָא, וְעָאלוּ בְּאַרְחָהָא.

הַשְׁתָּא אִית לָן לְאִסְתַּכְלָא, בְּפִסְחָ נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנְּהַמָּא דְּאִתְקְרֵי חָמֵץ, כְּתִיב, (שמות יג) וְלָא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ, וּכְתִיב (שמות יב) כִּי כָּל אוֹכֵל מַחְמֶצֶת (דף קפ"ג ע"ב) מַאי טַעֲמָא. בְּגִין יְקָרָא דְּהַהוּא נַהֲמָא דְּאִתְקְרֵי מַצָּה. הַשְׁתָּא דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנַהֲמָא עִלָּאָה יַתִּיר לָא יֵאוֹת הַוָּה לְאִתְבַּטְלָא חָמֵץ, וְלָא אִתְחֲזֵיָא כְּלַל. וַאֲמַאי קָרְבָּנָא דָּא, חָמֵץ הַוָּה, דְּכְתִיב סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה. וְתוּ, דְּהַשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא אִתְבַּטַּל יֵצֶר הָרָע, וְאוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְרֵי חִירוּ אִשְׁתְּכַחַת.

אֶלָּא, לְמַלְכָּא דְּהַוָּה לֵיהּ בַּר יְחִידָאי, וְחָלַשׁ. יוֹמָא חַד הַוָּה תָּאִיב לְמֵיכַל, אָמְרוּ לֵיכּוֹל בְּרֵיהּ דְּמַלְכָּא (ס"א מֵיכַלָּא דְּאַסְוָותָא דָּא) אַסְוָותָא דָּא, וְעַד דְּלֵיכּוֹל לֵיהּ, לָא יִשְׁתְּכַח מֵיכְלָא וּמְזוֹנָא אַחֲרָא בְּבֵיתָא. עָבְדוּ הָכִי. כֵּיוָן דְּאָכַל הַהוּא אַסְוָותָא, אָמַר מִכָּאן וּלְהָלְאָה לֵיכּוֹל כָּל מָה דְּאִיהוּ תָּאִיב, וְלָא יָכִיל לְנַזָּקָא לֵיהּ.

כַּךְ כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הֲווֹי יַדְעֵי עִקָּרָא וְרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִטְעֲמוּן יִשְׂרָאֵל אַסְוָותָא, וְעַד דְּלֵיכְלוּן אַסְוָותָא דָּא, לָא אִתְחֲזֵי לְהוֹן מֵיכְלָא אַחֲרָא. כֵּיוָן דְּאָכְלוּ מַצָּה, דְּאִיהִי אַסְוָותָא לְמֵיעַל וּלְמִנְדַּע בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִתְחֲזֵי לוֹן חָמֵץ, וְלֵיכְלוּן לֵיהּ, דְּהָא

לָא יָכִיל לְנַזָּקָא לוֹן. וְכָל שֶׁכֵּן דְּבִיוֹמָא דְּשַׁבּוּעוֹת, אִזְדַּמַּן נַהֲמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ אַסְוָותָא בְּכֹלָּא.

וְעַל דָּא מְקָרְבִין חָמֵץ, לְאִתּוֹקְדָא עַל מַדְבְּחָא. וּמְקָרְבִין תְּרִין נַהֲמִין אַחֲרָנִין כַּחֲדָא. וְחָמֵץ, אִתּוֹקְדָא בְּנוּרָא דְּמַדְבְּחָא וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה, וּלְנַזָּקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִינֵי כַּךְ, יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין אִתְדָּבָקוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַסְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּיוֹמָא דָּא. וְאִלְמָלֵי הַוּוֹ נַטְרֵי יִשְׂרָאֵל תְּרִין סִטְרִין דְּנַהֲמֵי אִלֵּין, לָא הֲווֹ עַיְילִין בְּדִינָא לְעָלְמִין.

בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, (בְּכָל יוֹמָא) דְּלָאו אִיהוּ, אֶלָּא לְאִינּוּן דְּלָא נַטְלוּ מִיכְלָא דְּאַסְוָותָא, וְשָׁבְקוּ לְאַסְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין מִיכְלָא אַחֲרָא דְּאִיהוּ חָמֵץ. דְּהָא בְּיוֹמָא דָּא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הַהוּא חָמֵץ סַלְקָא, וּמְקַטְרְגָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְאַלְשִׁין עָלֵיהּ, וְאִיהוּ קַיְימָא בְּיוֹמָא דָּא מְקַטְרְגָא עַל עָלְמָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב בְּדִינָא עַל כֹּלָּא וְדָאִין עָלְמָא.

וּבְגִינֵי כַּךְ כַּד יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲטְעִים לְהוּ מֵהַהוּא נַהֲמָא עִלָּאָה, דְּהַהוּא אַתָּר, וּמִגּוֹ הַהוּא נַהֲמָא, הֲווֹ יָדְעִין וּמִסְתַּכְּלִין בְּרָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא, לְמֵהַךְ בְּאָרַח מִישָׁר, וְהָא אוּקְמוּהָ מִלָּה אִינּוּן חַבְרַיָּיא בְּרָזִין (ס״א אִלֵּין דְּקָאמְרָן) אִלֵּין כְּדְקָאמְרָן.

רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, וַהֲווֹ אָזְלִין עִמְּהוֹן, רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי אִעַרְעוּ בְּחַד סָבָא, וַהֲוָה אָחִיד בִּידֵיהּ חַד יַנּוּקָא, זָקַף עֵינוֹי רִבִּי שִׁמְעוֹן וְחָמָא לֵיהּ, אָמַר לֵיהּ לְרִבִּי אַבָּא וַדַּאי מִלִּין חַדְתִּין אִית גַּבָּן בְּהַאי סָבָא.

כַּד מָטוּ לְגַבֵּיהּ, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּמָטוּל דְּקוּפְטָרָךְ בְּגַבָּךְ קָא אָתֵית, מַאן אַנְתְּ. אָמַר לֵיהּ, יוּדָאי אֲנָא. אָמַר, מִלִּין חַדְתִּין וַדַּאי יוֹמָא דָּא לְגַבָּךְ, אָמַר לֵיהּ לְאָן הוּא אַרְעָךְ. אָמַר לֵיהּ, דְּיוּרִי הֲוָה בְּאִינּוּן פְּרִישֵׁי מַדְבְּרָא, דַּהֲוֵינָא, מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְהַשְׁתָּא אֲתֵינָא לְיִשּׁוּבָא, לְמֵיתַב בְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִלֵּין יוֹמֵי דְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה דָּא.

חַדֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, נֵתִיב, דְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁדְרָךְ לְגַבָּן. אָמַר לֵיהּ, חַיֶּיךָ דְּנִשְׁמַע מִלָּה מִפּוּמָךְ, מֵאִינּוּן מִלִּין חַדְתִּין עַתִּיקִין, דְּנָטַעְתּוּן תַּמָּן בְּמַדְבְּרָא, מֵהַאי יַרְחָא שְׁבִיעָאָה. וַאֲמַאי אִתְפְּרַשְׁתּוּן הַשְׁתָּא מִמַּדְבְּרָא, לְמֵיתֵי לְיִשּׁוּבָא. אָמַר לֵיהּ הַהוּא סָבָא, בִּשְׁאֵלְתָּא דָּא, יְדַעְנָא דְּחָכְמְתָא גַּבָּךְ, וּמִילָּךְ מָטוּ לְרַקִּיעֵי דְּחָכְמְתָא. (ס"א נָטוּ לְתַקִּיעוּ דְּחָכְמְתָא)

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (דברים א) וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נְשָׂאֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְגוֹ'.

הַאי קְרָא הָכִי מִבָּעֵי לֵיהּ, וּבְמִדְבָּר אֲשֶׁר נְשָׂאֲךָ, מַהוּ רָאִיתָ. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּבַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, מַדְבְּרָא תַּקִּיפָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים ח) נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגוֹ׳. וּמַדְבְּרָא דְּאִיהוּ תַּקִּיף מִשְׁאַר מַדְבְּרִין בְּעָלְמָא. מַאי טַעֲמָא.

בְּגִין דְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּנָפְקוּ (דף קפ״ד ע״א) יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְאִשְׁתְּלִימוּ לְשִׁתִּין רִבְבָן, אִתְתָּקַף מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, וְאִסְתַּלָּק עַל כֻּלָּא, וְסִיהֲרָא אִתְנְהִירַת וּכְדֵין אִתְכַּפְיָא מַלְכוּ חַיְיָבָא סִטְרָא אַחֲרָא. וַאֲפִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַךְ בְּמַדְבְּרָא תַּקִּיפָא. דְּאִיהוּ אֲתַר וְשִׁלְטָנוּ דְּסָמָאֵ״ל חַיְיָבָא, דְּאִיהוּ דִּילֵיהּ מַמָּשׁ, בְּגִין לְתַבְּרָא תּוּקְפֵּיהּ וְחֵילֵיהּ, וּלְכַתְּתָא רֵישֵׁיהּ, (ס״א וּלְאַחֲתָא לֵיהּ) וּלְאַכְפְּיָא לֵיהּ, דְּלָא יִשְׁלוֹט. וְאִלְמָלֵא דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבְּרָא לֵיהּ מֵעָלְמָא, וְעַל דָּא אַעְבַּר לוֹן בְּאַחֲסַנְתֵּיהּ וְעַדְבֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ מַמָּשׁ.

כְּיוָן דְּחָאבוּ בְּכַמָּה זִמְנִין, נָשִׁיךְ לוֹן חִוְיָא, וּכְדֵין אִתְקְיָים (בראשית ג) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְגוֹ׳. יִשְׂרָאֵל מָחוּ רֵישֵׁיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְלָא יַדְעֵי לְאִסְתַּמְרָא מִינֵּיהּ, וּלְבָתַר אִיהוּ מָחָא בְּבַתְרַייְתָא, וְנָפְלוּ כֻּלְּהוּ בְּמַדְבְּרָא, וְאִתְקְיָים וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. וְאַרְבְּעִין שְׁנִין לָקוּ מִנֵּיהּ, לָקֵבֵל מ׳ מַלְקוּת דְּבֵי דִינָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב אֲשֶׁר רָאִיתָ, בְּעֵינַיְיהוּ הֲוֹי חֲמָאן לְהַהוּא מָארֵי דְּמַדְבְּרָא, אָזִיל כְּפִית קָמַיְיהוּ, וְנַטְלֵי אַחֲסַנְתֵּיהּ וְעַדְבֵיהּ. מִנָּלָן. מִדִּכְתִיב (שמות טו) אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם, וְאֵלִין אִינּוּן (דברים ח) נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב. וַאֲנָן אוּף הָכִי אִתְפְּרַשְׁנָא מִישׁוּבָא לְמַדְבְּרָא תַּקִּיפָא, וּלְעַיְיפָא תַּמָּן בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין לְאַכְפְּיָא לְהַהוּא סִטְרָא.

וְתוּ דְּלָא מִתַּיְשְׁבָן מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא תַּמָּן. דְּלֵית נְהוֹרָא אֶלָּא הַהוּא דְּנָפִיק מִגּוֹ חַשׁוֹכָא, דְּכַד אִתְכַּפְיָא סִטְרָא דָּא, אִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, וְאִתְיַיקָּר בִּיקָרֵיהּ. וְלֵית פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִגּוֹ חַשׁוֹכָא, וְלֵית טוּבָא אֶלָּא מִגּוֹ בִּישָׁא. וְכַד עָאל בַּר נָשׁ בְּאוֹרַח בִּישָׁא, וְשָׁבִיק לֵיהּ, כְּדֵין אִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ, וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא טוֹב וְרָע כַּחֲדָא, וּלְאִסְתַּלְקָא לְבָתַר בְּטוֹב, וְלֵית טוֹב אֶלָּא הַהוּא דְּנָפַק מִגּוֹ בִּישָׁא. וּבְהַאי טוֹב, אִסְתַּלָּק יְקָרֵיהּ, וְדָא אִיהוּ פּוּלְחָנָא שְׁלִים.

וַאֲנָן, עַד הַשְׁתָּא יָתִיבְנָא תַּמָּן, כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, בְּגִין לְאַכְפְּיָא בְּמַדְבְּרָא לְהַהוּא סִטְרָא. הַשְׁתָּא דְּמָטָא זִמְנָא דְּפוּלְחָנָא קַדִּישָׁא, דְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁא, אַהֲדְרָנָא לִישׁוּבָא דְּתַמָּן אִיהוּ פּוּלְחָנָא דִּילֵיהּ. וְתוּ, דְּהַשְׁתָּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מָטָא זִמְנָא דְּהַהוּא חִוְיָא, לְמִתְבַּע דִּינָא מִקָּמֵי

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַמָּן אִיהוּ שַׁלִּיט. וּבְגִין כַּךְ נָפְקָא מִתַּמָּן וַאֲתֵינָא לִישׁוּבָא.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, הַשְׁתָּא אִיהוּ זִמְנָא, לְאִתְעָרָא דִּינָא עִלָּאָה תַּקִּיפָא, וְכַד אִיהוּ אִתְעַר סִטְרָא אַחֲרָא אִתְתָּקַף בַּהֲדֵיהּ, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ אִתְתָּקַף, סָלִיק וְחַפְיָא לְסִיהֲרָא, דְּלָא נָהִיר נְהוֹרָא, וְאִתְמַלְיָא מִסִּטְרָא דְּדִינָא. כְּדֵין כָּל עָלְמָא אִיהוּ בְּדִינָא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְכָרוֹזָא כָּרִיז בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין, אַתְקִינוּ כּוּרְסְיָא דְּדִינָא, לְמָאנֵי דְּכֹלָּא, דְּאִיהוּ בָּעֵי לְמֵידָן.

וְרָזָא הָכָא, וְאִתְנְהִיר לָן בְּמַדְבְּרָא, אֲמַאי אִתְעַר דִּינָא עִלָּאָה בְּיוֹמָא דָּא. אֶלָּא כָּל רָזִין וְכָל קִדּוּשִׁין יַקִּירִין, כֻּלְּהוּ תַּלְיָין בִּשְׁבִיעָאָה. וְהַהוּא שְׁבִיעָאָה עִלָּאָה, עָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִקְרֵי עָלְמָא דְּאָתֵי. מְנֵיהּ נַהֲרִין כָּל בּוּצִינִין, וְכָל קִדּוּשִׁין, וְכָל בִּרְכָאן. וְכַד מָטֵי זִמְנָא, לְחַדְּתוּתֵי בִּרְכָאן וְקִדּוּשִׁין לְאַנְהָרָא, בָּעָא לְאַשְׁגָּחָא בְּכָל תִּקּוּנָא דְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְכָל אִינּוּן תִּקּוּנִים לְאִתְקַיְּימָא כֻּלְּהוֹן, סַלְקִין מִגּוֹ תַּתָּאֵי, אִי אִינּוּן כַּשְׁרָאן. וְאִי לָא כַּשְׁרָאן, כְּדֵין קַיְּימָא (ס״א מִלָּה) דְּלָא נָהִיר, עַד דְּאִתְפַּרְשָׁן חַיָּיבִין מִגּוֹ זַכָּאִין, כְּדֵין אִתְעַר דִּינָא.

וּמֵהַהוּא דִּינָא, אִתְתָּקַף סִטְרָא אַחֲרָא, וְאִשְׁתְּכַח

מְקַטְרְגָא, בְּגִין דְּיִנְתְּנוּן לֵיהּ אִינּוּן, חַיְיבַיָּא. בְּגִין דְּעָלֵיהּ כְּתִיב, (איוב כח) וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר. וְחַפְיָא לְסִיהֲרָא, אֲמַאי (ד"א לָא מְסָרָא לוֹן בִּידָא דְּמַקְטְרְגָא.) בְּגִין דְּלֵית תִּיאוּבְתֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאוֹבָדָא לְעוֹבְדֵי יְדוֹי.

וְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, קַיְימָא קְלִיפָּא תַּקִּיפָּא, דְּלָא יָכִיל לְאִתְבָּרָא, בַּר בְּהַהוּא עִיטָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לְיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. בְּגִין לְתַבְרָא הַהוּא כִּסֵּה דְּאִתְחַפְיָא סִיהֲרָא, וְלָא נְהִיר.

וְכַד מִתְעָרֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּשׁוֹפָר, הַהוּא קַלָּא דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר, בָּטַשׁ בַּאֲוִירָא, וּבָקַע רְקִיעִין, עַד דְּסַלְקָא לְגַבֵּי הַהוּא טַנָּרָא תַּקִּיפָּא, (נ"א סִטְרָא אַחֲרָא) דְּחָפֵי לְסִיהֲרָא, אַשְׁגַּח, וְאַשְׁכַּח אִתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי, כְּדֵין הַהוּא (דף קפ"ד ע"ב) דְּסָלִיק וְקַיְימָא לְעֵילָּא, אִתְעַרְבָא. כְּדֵין הַהוּא קַלָּא קַיְימָא, וְאַעְבַּר הַהוּא דִּינָא, וְכֵיוָן דְּלַתָּא אִתְעָרוּ רַחֲמֵי, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא, אִתְעַר שׁוֹפָרָא אַחֲרָא עִלָּאָה, וְאַפִּיק קָלָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וְאִתְעָרְעוּ קָלָא בְּקָלָא, רַחֲמֵי בְּרַחֲמֵי, וּבְאִתְעָרוּתָא דְּלַתָּא, אִתְעַר הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא.

וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ יָכִיל קָלָא דְּלַתָּא, אוֹ אִתְעָרוּתָא דְּלַתָּא לְאַתְעָרָא, הָכִי נָמֵי. תָּא חֲזֵי, עָלְמָא תַּתָּאָה, קַיְימָא לְקַבְלָא תָּדִיר, וְהוּא אִקְרֵי אֶבֶן טָבָא.

וְעָלְמָא עִלָּאָה לָא יָהִיב לֵיהּ, אֶלָּא כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ קַיְימָא. אִי אִיהוּ קַיְימָא בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין מִתַּתָּא, כְּדֵין הָכִי נַהֲרִין לֵיהּ מִלְעֵילָּא. וְאִי אִיהוּ קַיְימָא בַּעֲצִיבוּ, יַהֲבִין לֵיהּ דִּינָא בְּקָבְלֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּשִׂמְחָה. חֶדְוָה דְּבַר נָשׁ, מָשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ חֶדְוָה אַחֲרָא עִלָּאָה. הָכִי נָמֵי הַאי עָלְמָא תַּתָּאָה, כְּגַוְונָא דְּאִיהִי אִתְעַטָּרַת, הָכִי אַמְשִׁיךְ מִלְעֵילָּא. בְּגִין כָּךְ מְקַדְּמֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַתְעֲרֵי בַּשׁוֹפָר קָלָא דְּאִיהוּ (רזא דרחמי) כָּלִיל בְּאֶשָּׁא וּמַיָּא וְרוּחָא, וְאִתְעֲבִיד חַד, וְסַלְקָא לְעֵילָּא, וּבָטַשׁ בְּהַאי אֶבֶן טָבָא, וְאִצְטַבַּע בְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּהַאי קָלָא, וּכְדֵין כְּמָה דְּאִתְחַזְיָאת, הָכִי מָשִׁיךְ מִלְעֵילָּא.

וְכֵיוָן דְּאִתְקַנַּת בְּהַאי קָלָא. רַחֲמֵי נַפְקֵי מִלְעֵילָּא, וְשַׁרְיָין עָלָהּ, וְאִתְכְּלִילָא בְּרַחֲמֵי, מִתַּתָּא וּמִלְעֵילָּא. וּכְדֵין אִתְעַרְבָּב סִטְרָא אַחֲרָא. (אסתכל וחמי בנהירו דאנפין) וְאִתְחַלָּשׁ תֻּקְפֵּיהּ, וְלָא יָכִיל לְקַטְרְגָא. וְהַאי אֶבֶן טָבָא, קַיְימָא בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, מִכָּל סִטְרִין, בִּנְהִירוּ דִּלְתַתָּא, וּבִנְהִירוּ דִּלְעֵילָּא.

אִיתָּתַי קַיְימָא בִּנְהִירוּ דִּלְעֵילָּא, הֲוֵי אוֹמֵר בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי. וּבְיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי אִתְנְהִיר הַהוּא אֶבֶן טָבָא, בִּנְהִירוּ דִּלְעֵילָּא, מִגּוֹ נְהִירוּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, (ואתערבב

וּכְדֵין מְתַקְנִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חַד שָׁעִיר, (הַהוּא דְּלְטוּרָא)
וּמְשַׁדְּרִין לְהַאי מַדְבְּרָא תַּקִּיפָא, דְּאִיהוּ שַׁלְטָא עָלֵיהּ.
וְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, אִיהוּ נְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּחָרִיבוּ
דְּעָלְמָא, בְּגִין דְּכָל חָרִיבוּ וְשִׁמָּמוֹן (ס"א מְנֵיהּ, הוּא
מֵהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא דְּשַׁלִּיט) מְנֵיהּ, הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא שַׁלִּיט
עָלֵיהּ. וּנְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּכָל יִשּׁוּבָא, סִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה
אִיהוּ, וְעַל דָּא, קַיְימָא יְרוּשָׁלַם בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָל יִשּׁוּבָא
דְּעָלְמָא.
בְּתְרִין נְקוּדִין אִתְפָּרְשַׁת מָלְכוּ שְׁמַיָּא, סִטְרָא דְּקִדּוּשָׁא,
חַד דִּילָהּ, וְחַד דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, נְקוּדָה עִלָּאָה
טְמִירָאָה, וְעַל דָּא קַיְימָא בְּתְרִין נְקוּדִין: נְקוּדָה דִּילָהּ
קַיְימָא תְּחוֹתָהּ, יְרוּשָׁלַם, אֶמְצָעִיתָא דְּכָל יִשּׁוּבָא. נְקוּדָא
דְּנַטְלָא מֵאִימָּא עִלָּאָה טְמִירָא, (רי"ט ע"ב, רפ"א ע"ב) אִיהוּ גַּן
עֵדֶן דְּאַרְעָא, דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָל עָלְמָא, לְכָל
סִטְרִין, דְּחָרִיבוּ וְיִשּׁוּבָא, וְכָל סִטְרִין דְּעָלְמָא.
וְעַל דָּא, בְּאֶמְצָעִיתָא (קל"ב ע"ב) דְּגַן עֵדֶן, קַיְימָא נְקוּדָה
חַדָּא עִלָּאָה טְמִירָא וּגְנִיזָא, דְּלָא יְדִיעַ. וְחַד
עַמּוּדָא, נָעִיץ מִתַּתָּא לְעֵילָּא, גּוֹ הַהִיא נְקוּדָה, וּמִתַּמָּן
נַבְעֵי מַיָּא, דְּאִתְפְּרִישׁוּ לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. אִשְׁתְּכָחוּ
תְּלַת נְקוּדִין בְּעָלְמָא, דְּקַיְימָאן דָּא עַל דָּא, כְּגַוְונָא
דְּתְלַת נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא שָׁעִיר דְּמִשְׁדְּרִין יִשְׂרָאֵל לַעֲזָאזֵל, לְהַהוּא מַדְבְּרָא, בְּגִין לְמֵיהַב חוּלָקָא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, לְאִתְעַסְקָא בַּהֲדֵיהּ. וְאִי תֵּימָא, תְּרִין שְׂעִירִין אֲמַאי הָכָא, חַד לַייְ׳ וְחַד לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. תִּינַח הַהוּא שָׂעִיר דְּסִטְרָא אַחֲרָא. לַייְ׳ אֲמַאי.

אֶלָּא לְמַלְכָּא דְּהַוָּה אַרְגִּיז עַל בְּרֵיהּ, קָרָא לְסַנְטִירָא, הַהוּא דְּעָבִיד דִּינָא בִּבְנֵי נָשָׁא תָּדִיר, בְּגִין דְּיִזְדַּמַּן לְמֶעְבַּד דִּינָא בִּבְרֵיהּ. הַהוּא סַנְטִירָא חַדֵּי, וְעָאל בְּבֵי מַלְכָּא לְמֵיכַל תַּמָּן, כֵּיוָן דַּאֲשְׁגַּח בֵּיהּ בְּרֵיהּ, אָמַר, וַדַּאי לָא עָאל סַנְטִירָא דָּא בְּבֵי אַבָּא, אֶלָּא בְּגִין דְּאַרְגִּיז מַלְכָּא עָלַי. מָה עָבֵד, אָזַל וְאִתְפַּיֵּיס בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְפַּיֵּיס בַּהֲדֵיהּ, פָּקִיד מַלְכָּא לְמֶעְבַּד סְעוּדְתָּא עִלָּאָה לֵיהּ וְלִבְרֵיהּ, וּפָקִיד דְּלָא יָדַע בֵּיהּ הַהוּא סַנְטִירָא.

לְבָתַר עָאל הַהוּא סַנְטִירָא. אָמַר מַלְכָּא הַשְׁתָּא אִי יִנְדַּע דָּא, מִסְעוּדְתָּא עִלָּאָה (דף קפ״ה ע״א) דְּאַתְקִינִית לִי וְלִבְרִי, יִתְעָרְבֵב פָּתוֹרָא. מָה עָבַד. קָרָא לְמַמָּנָא עַל סְעוּדְתָּא, אָמַר לֵיהּ, אַתְקִין מִדֵּי, וּתְשַׁוֵּי קַמָּאי, וּתְשַׁוֵּי קַמֵּיהּ דְּהַהוּא סַנְטִירָא, בְּגִין דְּיִחְשֵׁיב דְּסָעִיד קַמָּאי מִדִּילִי, וְלָא יִנְדַּע בְּהַהִיא סְעוּדְתָּא יַקִּירָא דְּחֶדְוָה דִּילִי וְדִבְרִי, וְיִטּוֹל הַהוּא חוּלָקָא וְיֵזִיל לֵיהּ, וְיִתְפְּרֵשׁ מֵחֶדְוָה דְּסְעוּדְתָּא דִּילָן. וְאִי לָאו דְּמַלְכָּא עָבִיד הָכִי, לָא יִתְפְּרֵשׁ הַהוּא סַנְטִירָא מִבֵּי מַלְכָּא.

כַּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַזְמִינוּ תְּרִין שְׁעִירִין, חַד לִי וְחַד לְהַהוּא דַּלְטוֹרָא, בְּגִין דְּיַחְשִׁיב דְּמִסְעוּדָתָא דִּילִי קָאֲכִיל, וְלָא יִנְדַּע בְּסְעוּדָתָא דְּחֶדְוָה אַחֲרָא דִּילָן, וְיִסַּב הַהוּא חוּלָקָא, וְיֵזִיל לְאָרְחֵיהּ, וְיִתְפְּרַשׁ מִבֵּיתִי. כֵּיוָן דְּאִמָּא עִלָּאָה, עָלְמָא דְּאָתֵי, אָתֵי לְמִשְׁרֵי (ק' ע"ב) גּוֹ הֵיכָלָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, לְאַשְׁכְּחָא נְהִירוּ (נ"א לְאַשְׁגְּחָא עִלָּאָה בְּנְהִירוּ) דְּאַנְפִּין, דִּין הוּא דְּלָא יִשְׁתְּכַח הַהוּא דַּלְטוֹרָא, וְלָא מָארֵי דְּדִינִין לְקַמֵּיהּ, כַּד אַפִּיק כָּל בִּרְכָאן, וְאַנְהִיר לְכֹלָּא. וְכָל הַהוּא חִירוּ יִשְׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל נַטְלֵי מֵאִינּוּן בִּרְכָאן.

דְּהָא כַּד עָלְמָא דְּאָתֵי, עָאל לְהֵיכָלָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, וְאַשְׁכַּח דְּחַדֵּי עָלְמָא תַּתָּאָה עִם בְּנוֹי בְּהַהִיא סְעוּדָתָא עִלָּאָה, כְּדֵין אִיהוּ בָּרִיךְ פַּתּוֹרָא, וְעָלְמִין כְּלְהוּ מִתְבָּרְכִין, וְכָל חִידוּ וְכָל נְהִירוּ דְּאַנְפִּין אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. (ק' ע"ב) כְּתִיב (ויקרא טז) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גּוֹרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַייָ וגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. דָּא אִיהוּ הַהוּא חֶדְוָה דְּהַהוּא דַּלְטוֹרָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָטִיל עִמֵּיהּ גּוֹרָל, וְזַמִּין לֵיהּ, וְלָא יָדַע דְּנוּר דָּלִיק אַטִּיל עַל רֵישֵׁיהּ, וְעַל עַמָּא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי כה) כִּי גֶחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ.

וְסִימָנֵךְ, (אסתר ה) **אַף לֹא הֵבִיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם אוֹתִי. וּכְתִיב, וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב. בְּהַהוּא חוּלָקָא דְּנָטִיל, וְאָזִיל לֵיהּ. וּלְבָתַר כַּד אָתֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא, מַטְרוֹנִיתָא תִּבְעַת עָלָהָא, וְעַל בְּנָהָא, וְעַל עַמָּא מִן מַלְכָּא.**

וַאֲפִילּוּ בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְצַלּוּ צְלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, אִיהִי סַלְקַת בְּיוֹמָא דָּא, לְקָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, וְתַבְעַת עַל בְּנָהָא. וּכְדֵין אִתְגְּזָרוּ, כָּל אִינּוּן נוּקְמִין, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד עִם אֱדוֹם, וְאִתְגְּזַר הֵיךְ זַמִּין דְּלְטוֹרָא דָּא לְאִתְעַבְּרָא מֵעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כה) **בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח.**

וְסִימָנֵךְ, בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא (אסתר ז) **כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְגוֹ׳. כִּי אֵין הַצָּר שֹׁוֶה בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ. מַאי בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (יהושע ז) **וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. דְּהָא שְׁמָא עִלָּאָה, לָא אִתְקָיֵּים בְּקִיּוּמֵיהּ, וְדָא אִיהוּ בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ.**

**וּכְדֵין וְהָמָן נִבְעָת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה כְּדֵין, נְהִירוּ דְּאַנְפִּין, וְכָל חִידוּ אִשְׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל נַפְקֵי לְחֵירוּ, בְּהַהוּא יוֹמָא. כְּדֵין מֵהַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה, חֵירוּ וְחֶדְוָה בְּאִתְגַּלְיָא, לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ, כְּדֵין בָּעֵי לְמֵחֱדֵי

עִמְּהוֹן, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, כְּמָה דְּיָהֲבוּ לֵיהּ חוּלָקָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנְּהוֹן, הָכִי נָמֵי יַהֲבִין לִשְׁאַר עַמִּין, לְאִתְפָּרְשָׁא מִנְּהוֹן לְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, מָה הוּא רָזָא דְּקִרְבְּנָא, לְקָרְבָא שָׂעִיר, (לְקַבֵּל שְׂעִיר) וְלָא מִלָּה אַחֲרָא. וַאֲמַאי שָׂעִיר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְהָכָא נָמֵי שָׂעִיר. אֶלָּא אִי תֵּימָא בְּגִין דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּילֵיהּ יֵאוֹת. אֲמַאי לָא חֲוֵי עֵז.

אֶלָּא מִלָּה דָּא אִצְטְרִיךְ, וְאִיהִי אִשְׁתְּכַחַת לְמָארֵיהוֹן דְּחָרְשִׁין, דְּכָל עוֹבָדַיְיהוּ בְּמָה דְּלָא (אִתְחַבָּר) יְהֵא בְּנוּקְבָא. וְעַל דָּא שָׂעִיר לָא אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָא, בְּסִטְרִין דִּילֵיהּ כְּלְהוּ. עֵז כַּד אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מַלְכָּא, יַהֲבִין לֵיהּ בְּגִין יְקָרָא דִּילֵיהּ, הַאי דְּלָא אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָא, וְלָא יָהִיב חֵילֵיהּ לְאַחֲרָא. וְדָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְאִינּוּן חָרְשִׁין, דְּמִשְׁתַּמְּשִׁין בְּהָנֵי עוֹבָדֵי. וּבְגִינֵי כַּךְ, שַׂרְיָין עַל הַהוּא שָׂעִיר, כָּל אִינּוּן חַטָּאֵיהוֹן.

וְתָא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חוּלָקָא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, רָזָא הָכָא, כָּל הָנֵי סִטְרִין אַחֲרָנִין דִּלְתַתָּא, (דְּאִקְרוּן מְצוּלוֹת יָם) כְּלְהוּ מְסָאֲבִין יַתִּיר. וְכָל מַה דְּנַחְתִּין דַּרְגִּין תַּתָּאִין, הָכִי מְסָאֲבוּ דִּלְהוֹן יַתִּיר. וּבְגִין כַּךְ, בָּעֵז יַתִּיר חוּלָקֵיהוֹן, בְּגִין דְּשַׁעֲרָא (דף קפ"ה ע"ב) דִּילֵיהּ תַּלְיָא יַתִּיר מִבְּעִירָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּדִינָא דִּלְהוֹן תָּלֵי לְתַתָּא בִּמְסָאֲבוּ.

אֲבָל הַאי מַלְכוּ חַיָּיבְתָּא אַחֲרָא, מַלְכָּא דְּכֹלָּא בְּהַהוּא סִטְרָא, בָּרוּר אִיהוּ יַתִּיר מִסְאֲבוּ דִּילֵיהּ, וְלָא מִסְאֲבוּ שְׁלִים כְּהָנֵי תַּתָּאֵי. וְעַל דָּא שָׁעִיר, דִּשְׂעַר דִּילֵיהּ לָא תַלְיָא, וְלָא שְׁעִיעַ. לָא שְׁעִיעַ, בְּגִין דְּהַהוּא מִסְאֲבוּ דִּילֵיהּ. וְלָא תַלְיָא, בְּגִין דְּלָא יִתְתָּקַף בֵּיהּ מִסְאֲבוּ כְּהָנֵי תַּתָּאֵי, וְעַל דָּא דַּאי שָׁעִיר וְלָא אַחֲרָא.

כִּפּוּר, אֲמַאי אִקְרֵי כִּפּוּר, אֶלָּא בְּגִין דְּנָקֵי כָּל מְסָאֲבוּ, וְאַעְבַּר לֵיהּ מִקַּמֵּיהּ, בְּהַהוּא יוֹמָא. וְעַל דָּא, יוֹם כִּפּוּר: יוֹמָא דְּנָקְיוּתָא, וְהָכִי קָרֵינָא לֵיהּ. כְּתִיב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי כִּי בַיּוֹם הַזֶּה. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְדַּכֵּי מַקְדְּשָׁא לְעֵילָּא, אִתְנַקֵּי (נ״א וְאִתְנְהִיר) כְּתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם, יְכַפֵּר וְינַקֵּי בְּקַדְמִיתָא בַּיּוֹם הַזֶּה, בְּגִין דְּיִתְדַּכֵּי, וּלְבָתַר עֲלֵיכֶם.

תּוּ, יְכַפֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה, וְינַקֵּי לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְכָל דָּא עֲלֵיכֶם, בְּגִינֵכוֹן אִצְטְרִיךְ לְנַקָּאָה לֵיהּ, וּלְדַכְּאָה לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא. יְכַפֵּר, מַאן יְכַפֵּר. אֶלָּא דָּא הוּא עָלְמָא עִלָּאָה, דְּנָהִיר וְנָקֵי לְכֹלָּא. וְעַל דָּא כְּלִהוּ סִטְרִין בִּישִׁין, דְּאִקְרוּן מְצוּלוֹת יָם, אִתְעֲבָרוּ. וּכְמָה דְּאִינּוּן מְצוּלוֹת יָם תַּלְיָין, הָכִי נָמֵי תַּלְיָא שַׂעֲרָא (ס״א דִּילֵיהּ, דְּהוּא סִטְרָא וְכוּ׳) דִּילֵיהּ כָּל הַהוּא סִטְרָא דִּלְהוֹן, וְשַׂעֲרָא דְּהַהוּא סִטְרָא לָא שְׁעִיעַ.

כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטּוּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם. וְכָל חַטֹּאתָם מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא לְהַנָּאָה לְהוֹן, מִכָּאן וּלְהָלְאָה לְכָל חֶטְאָם דְּלָא יָכִיל מְקַטְרְגָא לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ (וְעַל דָּא) בְּיוֹמָא דְּכִפּוּר, דְּאִיהוּ קְנוּחָא דְּכָל חוֹבִין, וְנַקְיוּ דִּלְהוֹן. בָּעָאן יִשְׂרָאֵל לְנַקָּאָה גַּרְמַיְיהוּ, וּלְמֵהַךְ יְחֵפִי רַגְלִין, כְּמַלְאָכֵי עִלָּאִין. חֲמֵשׁ עִנּוּיִין, בְּגִין לְאִסְתַּיְיעָא בְּחֲמֵשׁ סִטְרִין עִלָּאִין, דְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי אַפִּיק לוֹן, וְאִינּוּן תַּרְעִין דִּילֵיהּ.

וְאִי שְׁתֵּיהּ קָא חָשִׁיב, דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּיִצְחָק, הָא שִׁית, וְאַף עַל גַּב דִּבְכֻלָּל אֲכִילָה אִיהוּ, וּכְדֵין אִינּוּן שִׁית, וְעִנּוּיָא בַּתְרָאָה תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה אִיהוּ, וּבְדַרְגָּא שְׁתִיתָאָה שְׁכִיחַ, וְלָקְבֵלֵיהּ אֲנָן עָבְדִין עִנּוּיָא דָּא.

כְּתִיב (במדבר כט) וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וּכְתִיב (ויקרא כג) אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ. בֶּעָשׂוֹר, בָּעֲשִׂירִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי בֶּעָשׂוֹר. אֶלָּא, בְּגִין דְּהַשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא, כָּל דַּרְגִּין עִלָּאִין, אַתְיָין אִלֵּין עַל אִלֵּין, לְמִשְׁרֵי עַל סִיהֲרָא, וּלְאַנְהָרָא לָהּ. וְכֻלְּהוּ בִּרְזָא דְּעֶשֶׂר, עַד דְּסַלְקָא לְמֵאָה. וְכַד קַיְימָא בִּרְזָא דְּמֵאָה, כַּדִּין כֹּלָּא חַד, וְאִקְרֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. וְעַל דָּא בֶּעָשׂוֹר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר זָכוֹר, שָׁמוֹר, דְּכֻלְּהוּ אַתְיָין בְּגִין לְעַשָּׂרָא וּלְאַנְהָרָא בִּרְזָא דְּעֶשֶׂר.

אַהֲדָר הַאי סָבָא רֵישֵׁיהּ לָקְבֵלֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר לֵיהּ, (רַבִּי שִׁמְעוֹן) הָא יָדַעְנָא דִּשְׁאֵלְתָּא תְּבָעֵי בְּהַאי, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי, (ס״א דְּא בְּעַשִּׂירִי יֵאוֹת הוּא, וְהָכִי הוּא, אֲבָל בֶּעָשׂוֹר אַמַּאי וכו׳) בֶּעָשׂוֹר יֵאוֹת הוּא. אִי הָכִי הוּא, אַמַּאי סָלִיק לְמֵאָה, וְהָא מִקְרָא לָא אִתְחָזֵי, אֶלָּא דְּסָלִיק לְשִׁבְעִין, מַשְׁמַע דִּכְתִיב בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְכַד מְעַשְּׂרֵי לְשִׁבִיעָאָה עֶשֶׂר זְמְנִין, הָא וַדַּאי סָלִיק לְשִׁבְעִין. אֲמַר לֵיהּ, עַל דָּא אַהֲדַרְנָא רֵישָׁא לְגַבָּךְ, דְּהָא יָדַעְנָא דְּחַכִּימָא אַנְתְּ.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵין רָזִין הָכָא, חַד דְּהָא סִיהֲרָא חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי אִקְרֵי, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי עָשׂוֹר, בְּגִין דְּקָא מְנָהֲרִין לָהּ עֶשֶׂר זְמְנִין, הָא מֵאָה. וְתוּ, הַאי מִלָּה דְּקָאֲמַרַת, וַדַּאי לְשִׁבְעִין סְלִיקָא בְּהַאי יוֹמָא, (וּבְדִרְגָּא דְּשִׁבְעִין אִיהוּ, וּבְדִרְגָּא דְּמֵאָה אִיהוּ. לְדַרְגָּא דְּמֵאָה לְאַשְׁלְמָא וּלְאַנְהָרָא.) וּבְהַאי דַּרְגָּא דְּשִׁבְעִין, דְּהָא בְּיוֹמָא דָּא נָטִיל לְכָל עַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל לְמֵידָן, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בִּנְשִׁמְתָּא יַתִּיר מִגּוּפָא, דְּהָא בְּיוֹמָא דָּא עִנּוּיָא דְּנַפְשָׁא אִיהוּ, וְלָא מִגּוּפָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעוּנֶּה. וְהַאי יוֹמָא נָטִיל לְכָל נַפְשָׁאן וַהֲווּ בִּרְשׁוּתֵיהּ, וְאִי לָא קַיְימָא בְּרָזָא (נ״א בִּרְשׁוּתָא) דִּשְׁבְעִין, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ בְּנַפְשָׁאן, (ס״א לְקַיְימָא תַּמָּן) דְּקִיּוּמָא דְּנַפְשָׁאן בְּרָזָא (דף קפ״ז ע״א) דִּשְׁבְעִין,

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צ) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וגו'.

וְאִי תֵּימָא נַפְשָׁאן דְּרַבְּיֵי דְּלָא אַשְׁלִימוּ לְשִׁבְעִין שְׁנִין לָא שַׁלְטָא בְּהוּ. וַדַּאי שַׁלְטָא בְּהוּ, אֲבָל לָא בִּשְׁלִימוּ, כְּמַאן דְּזָכֵי יוֹמִין סַגִּיאִין לְפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְעִם כָּל דָּא בְּכֻלְּהוּ שִׁבְעִין שְׁנִין אַזְלָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט. מַאן אֶחָד. בְּיִחוּדָא דְּשִׁבְעִין שְׁנִין, מַאן דְּאַסְגֵּי, וּמַאן דְּאַמְעִיט.

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי אַעְבַּר בְּכֻלְּהוּ שִׁבְעִין, וְאִשְׁתְּלִים הַאי דַּרְגָּא בְּכֻלְּהוּ, וְכָל נִשְׁמָתִין סַלְקִין קָמֵיהּ, וְדָאִין לְהוֹן בְּדִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּיס עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא, מַאן דְּלָא אַעֲבָר טִינָא מְרוּחֲיהּ לְכַפָּרָא עָלֵיהּ, (בְּיוֹמָא דָּא) כַּד סָלִיק צְלוֹתֵיהּ בְּהַאי יוֹמָא, טָבַע בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי רֻפֵּשׁ וָטִיט, וְאִיהוּ מְצוּלוֹת (שלח קס"ג ע"ב) יָם וְלָא סָלִיק לְאִתְעַטָּרָא בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא.

בְּיוֹמָא דָּא לָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ (ויקרא רל"א ע"א) לְפָרְשָׁא חַטָּאוֹי קָמֵי אַחֲרָא, בְּגִין דְּכַמָּה אִינּוּן דְּנַטְלֵי הַהִיא מִלָּה, וְסַלְקֵי לָהּ לְעֵילָּא, וְאִית סָהֲדִין בְּהַהִיא מִלָּה. וּמַה (מיכה ז) מְשֹׁכֶבֶת חֵיקֵךְ שְׁמֹר פִּתְחֵי פִיךְ, כָּל שֶׁכֵּן אִינּוּן דְּאַזְלֵי וְעַיְינֵי לְקַטְרְגָא לוֹן, וְסָהֲדֵי עָלֵיהּ. וְכָל שֶׁכֵּן

דְּחָצִיפוּ אִיהוּ לְקָמֵי כֹּלָּא, וְחִלּוּל שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ. (מכאן והלאה רזא בגוון)

פָּתַח וְאָמַר, (שמות יב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים וְגוֹ׳, וְכִי כֻּלְּהוּ זִמְנִין וְחַדָּשִׁין לָאו אִינּוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אֶלָּא חַדְשֵׁיכֶם לָא כְּתִיב) אֶלָּא הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, דִּילִי אִיהוּ, אֲבָל אֲנָא מָסְרִית לֵיהּ לְכוֹן, דִּלְכוֹן אִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא, אֲבָל שְׁבִיעָאָה דִּילִי אִיהוּ, וְעַל דָּא אִיהוּ בַּכֻּסֶּה, וְלָא בְּאִתְגַּלְיָא. יַרְחָא דִּלְכוֹן, אִיהוּ בְּסִדּוּרָא, כְּסֵדֶר דְּאַתְוָון אָבִיב, דְּאִיהוּ אב״ג. י״ב אִיהוּ רָזָא דְּג׳. (ס״א וְאִיהוּ אב״ג כְּסִדְרָא דְּאַתְוָון) אֲבָל יַרְחָא שְׁבִיעָאָה דִּילִי אִיהוּ מִסּוֹפָא דְּאַתְוָון. (ס״א תִּשְׁרֵי) מַאי טַעֲמָא. אָתוֹן מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וַאֲנָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

הַאי דִּילִי. בְּרִישָׁא דְּיַרְחָא, אֲנָא אִיהוּ בְּאִתְכַּסְיָיא. בְּעַשְׂרָה דְּיַרְחָא, אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין דַּאֲנָא בְּחָמֵשׁ קַדְמָאֵי, וּבְחָמֵשׁ אַחֲרָנִין, וּבְחָמֵשׁ תְּלִיתָאֵי. בְּקַדְמִיתָא דְּיַרְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֲמִשָּׁא יוֹמִין. בְּעַשְׂרָה דְּיַרְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֲמֵשׁ יוֹמִין אַחֲרָנִין. בט״ו דְּיַרְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֲמֵשׁ תְּלִיתָאֵי.

מַאי טַעְמָא כּוּלֵי הַאי. בְּגִין דְּכָל יַרְחָא דָּא מֵעָלְמָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְעָלְמָא עִלָּאָה בְּרָזָא דְּחָמֵשׁ אִיהוּ,

בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, וּבְגִינֵי כַּךְ יַרְחָא דָּא אִיהוּ בַּכֻּסֵּה, וְלָא בְּאִתְגַּלְיָא, בְּגִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה בַּכֻּסֵּה אִיהוּ, וְכָל מִלּוֹי בְּאִתְכַּסְיָיא. וְיַרְחָא דָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ בִּלְחוֹדּוֹי. כֵּיוָן דְּמָטָא יוֹמָא דְּחַמֵּיסָר, כְּדֵין גַּלְיָיא. כֹּלָּא אִיהוּ מָטָא בְּחַדְתּוּתָא דְּסִיהֲרָא, וְסִיהֲרָא אִשְׁתְּלִימַת, וְאִתְנְהִירַת מֵאִימָּא עִלָּאָה, וְקַיְימָא לְאַנְהָרָא לְתַתָּאֵי מִגּוֹ נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא, וְעַל דָּא אִקְרֵי רֹאשׁוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן. עַד הַשְּׁתָּא קַיְימֵי כֻּלְּהוּ יוֹמִין בְּרָזָא עִלָּאָה, מִכָּאן נַחְתִּין לְרָזָא תַּתָּאָה.

תָּא חֲזֵי, מִיּוֹמָא עִלָּאָה הֲווֹ אִלֵּין יוֹמִין קַדְמָאִין, רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, מַאן דָּאִין דִּינָא דְּעָלְמָא, דְּהָא דִּינָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּהַאי עָלְמָא, אֶלָּא מִדִּינָא תַּתָּאָה, (ס"א רָזָא) דְּדָא (ישעיה נד) אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקָּרֵא. דְּאִי תֵּימָא דִּינָא דְּעָלְמָא דָּאִין לְעֵילָּא, אִי הָכִי לָא אִתְקְרֵי עָלְמָא דְּחִירוּ, עָלְמָא דְּנְהִירוּ דְּכָל עָלְמִין. עָלְמָא דְּכָל חַיִּין, עָלְמָא דְּכָל חִירוּ. וְאִי תֵּימָא מִדִּינָא דְּיִצְחָק. אִי אִיהוּ אִתְעַר דִּינָא לְגַבֵּי הַאי עָלְמָא, לָא יַכְלִין כָּל עָלְמָא לְמִסְבַּל, דְּהַהוּא אֶשָּׁא תַּקִּיפָא עִלָּאָה, לָא אִית מַאן דְּסָבִיל לֵיהּ, אֶלָּא אֶשָּׁא דִּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ אֶשָּׁא דְּסָבִיל אֶשָּׁא.

אֶלָּא, כְּמָה דְּעָלְמָא דָּא עָלְמָא תַּתָּאָה דְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. הָכִי נָמֵי כָּל דִּינוֹי מֵעָלְמָא תַּתָּאָה, דֶּאֱלֹהִים

שׁוֹפֵט. וְדָא אִקְרֵי דִּינָא עִלָּאָה עַל הַאי עָלְמָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ דַּרְגָּא שְׁבִיעָאָה, לָא גָּזִיר גְּזֵרָה עַל בַּר נָשׁ, אֶלָּא מֵעֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָּא.

אַשְׁגַּח הַאי סָבָא בַּרְבִּי שִׁמְעוֹן, וְחָמָא לֵיהּ דְּזַלְגִין עֵינוֹי דְּמְעִין. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִי הִיא שְׁבִיעָאָה, אֲמַאי (דף קפ״ו ע״ב) מֵעֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָּא. אָמַר לֵיהּ, זַכָּאָה מַאן דְּמַלִּיל עַל אוּדְנִין דְּשַׁמְעִין.

תָּא חֲזֵי, בֵּי דִּינָא דִּלְתַתָּא בְּאַרְעָא, לָא גָּזְרִין דִּינָא עַל בַּר נָשׁ, עַד תְּלֵיסַר שְׁנִין. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּשַׁבְקִין שֵׁבַע שְׁנִין לְשְׁבִיעָאָה, אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ יִקְרָא. וְלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ בְּאִינּוּן שֵׁבַע. וְאִינּוּן שֵׁבַע, לָא שָׁרָאן אֶלָּא עַל תְּלֵיסַר דִּלְתַתָּא, בְּאַרְעָא דְּאִינּוּן כּוּרְסְיָיא לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין כַּךְ, כָּל גְּזֵרִין, וְכָל דִּינִין דִּלְתַתָּא, מֵאִינּוּן שֵׁבַע שְׁנִין דִּלְתַתָּא, כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין שְׁנִין אִיהוּ.

וְדִינָא דְּעָלְמָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל יְדָא דְּהַאי דַּרְגָּא אִיהוּ, דְּאִיהוּ מַמָּשׁ קַיְימָא בְּדִינָא עַל בְּנוֹי בְּהַאי עָלְמָא, בְּגִין לְאִתְדַּכְּאָה לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה, בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ סִיּוּעַ לְסַלְקָא וּלְאִתְדַּכְּאָה אֶלָּא מִגּוֹ תַּתָּאֵי.

וְכַד יִשְׂרָאֵל אִינּוּן בַּחֲמִיסָר יוֹמִין, כְּדֵין נָטִיל לְבָנוֹי, לְפָרְשָׁא גַּדְפּוֹי עֲלַייְהוּ, וּלְמֵחֱדֵי עִמְּהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, (נח ס״ב ע״א) פְּרִי דָּא,

אִיהוּ אִילָנָא דְּאִקְרֵי עֵץ פְּרִי, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ פְּרִי. עֵץ הָדָר: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צו) הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו. מַאי טַעְמָא אִקְרֵי הָדָר, וּמַאן אִיהוּ הָדָר. אֶלָּא דָּא צַדִּיק.

אֲמַאי אִקְרֵי הָדָר, וְהָא אַתָּר טְמִירָא אִיהוּ דְּלֵית לֵיהּ גְּלוּיָא, וּצְרִיכָא לְאִתְכַּסְיָיא תְּדִיר, וְלֵית הָדָר אֶלָּא מַאן דְּאִתְגַּלְיָיא וְאִתְחֲזֵי. אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ דַּרְגָּא טְמִירָא, הַדּוּרָא אִיהוּ דְּכָל גּוּפָּא, וְלָא אִשְׁתְּכַח הַדּוּרָא לְגוּפָּא, אֶלָּא בֵּיהּ. מַאי טַעֲמָא. מַאן דְּלֵית עִמֵּיהּ הַאי דַּרְגָּא, לֵית בֵּיהּ הַדּוּרָא, לְמֵיעַל בִּבְנֵי נָשָׁא. קָלָא לָאו עִמֵּיהּ בְּדִבּוּרָא, (ס"א בְּדִבּוּרָא) וְהַדּוּרָא (ס"א וְדִבּוּרָא) דְּקָלָא אִתְפַּסַק מִנֵּיהּ. דְּיִקְנָא, וְהַדּוּרָא דְּדִיקְנָא לָאו עִמֵּיהּ, וְאַף עַל גַּב דְּאִתְכַּסְיָיא הַהוּא דַּרְגָּא, כָּל הַדּוּרָא דְּגוּפָּא בֵּיהּ תַּלְיָא. וְאִתְכַּסֵּי וְאִתְגַּלְיָיא. וּבְגִין כָּךְ עֵץ הָדָר אִיהוּ, עֵץ דְּכָל הַדּוּרָא דְּגוּפָּא בֵּיהּ תַּלְיָא, וְדָא אִיהוּ (בראשית א) עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי.

כַּפּוֹת תְּמָרִים, הָכָא אִתְכְּלִילַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ בְּלָא פְּרוּדָא, כַּפּוֹת תְּמָרִים (ויחי ר"ב) כַּחֲדָא. וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת, תְּלָתָא. וְעָלִין דִּילֵיהּ, דָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְדָא בְּסִטְרָא דָּא, וְחַד דְּשַׁלִּיט עָלַיְיהוּ. וַעֲרֵבִי נַחַל, תְּרִין. דְּלֵית לְהוּ רֵיחָא וְטַעְמָא, כְּשׁוֹקִין בִּבְנֵי נָשָׁא. (וּבְגִין כַּךְ) לוּלָב נָטִיל כֻּלְּהוּ, כְּחוּטָא דְּשַׁדְרָה קַיְימָא דְּגוּפָּא. וּמַה דְּנָפִיק

לְבַר טֶפַח, הָכִי הוּא, בְּגִין לְאַשְׁלְמָא וּלְאַפָּקָא כֹּלָּא, וּלְשַׁמְּשָׁא כַּדְקָא חֲזֵי.

(וּבְגִין כַּךְ) בְּהָנֵי זִינִין, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עָלִין וְטַרְפִּין דְּהָנֵי תְּמָרִים, אִינּוּן כָּל שְׁאַר חֵילִין דְּאִתְאַחָדָן בְּאִינּוּן כְּנוּיִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי בְּהוֹן. בְּגִין דְּבָעֵינָן (ס"א לְאִתְחַדְּתָא) לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּלֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא, דְּלָא אִית לָהּ דּוּגְמָא לְעֵילָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא הָכִי אִית לְתַתָּא, וּבְעוּ יִשְׂרָאֵל לְאִתְאַחָדָא בִּרְזָא דָּא דִּמְהֵימְנוּתָא, קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כְּתִיב (ויקרא כג) בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, דָּא הוּא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְהַאי קְרָא עַל עָלְמָא עִלָּאָה אִתְּמַר, וְהָכִי תָּנֵינָן, כַּד אִתְבְּרֵי עָלְמָא, אִתְּמַר הַאי קְרָא.

כַּד שָׁרָא חָכְמָה לְנָפְקָא, מֵאַתָּר דְּלָא יְדִיעַ וְלָא אִתְחֲזֵי, כְּדֵין נָפִיק חַד מִשְׁחָתָא, וּבָטַשׁ, וְהַהִיא חָכְמְתָא עִלָּאָה, נָצִיץ וְאִתְפַּשַּׁט לְכָל סִטְרִין, בִּרְזָא דְּמַשְׁכְּנָא עִלָּאָה. וְהַהוּא מַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, אַפִּיק שִׁית סִטְרִין, וּכְדֵין הַהוּא נְצִיצוּ דְּמִשְׁחָתָא נָהִיר לְכֹלָּא, וְאָמַר בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים.

מַאן סֻכּוֹת חָסֵר ו׳. דָּא מַשְׁכְּנָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ כַּעֲשָׁשִׁיתָא, לְאַחֲזָאָה לְכָל נְהוֹרִין, וּכְדֵין אָמַר,

בַּסְכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים. מַאן שִׁבְעַת יָמִים. מֵעָלְמָא עִלָּאָה לְתַתָּאָה, דְּכֻלְּהוּ קַיְימֵי בְּקִיּוּמָא, לְאַנְהָרָא לְהַאי סְכּוֹת. וּמַאן אִיהִי. דָּא (עמוס ט) סְכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת. סְכַּת שָׁלוֹם. וּבָעֵי עַמָּא קַדִּישָׁא לְמֵיתַב תְּחוֹת צִלָּהָא, בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וּמַאן דְּיָתִיב בְּצִלָּא דָּא, יָתִיב בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין.

וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ בַּסְכּוֹת בַּסְכּוֹת וְחַד בַּסּוּכּוֹת שְׁלִים, חַד שְׁלִים, לְאַחֲזָאָה דְּמַאן דְּיָתִיב בְּצִלָּא דָּא, יָתִיב בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין לְעֵילָּא, דְּקַיְימִין עַל הַאי תַּתָּאָה, לְאַנְהָרָא לֵיהּ, לְחַפְיָא עָלֵיהּ, וּלְאַגָּנָא לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ.

וְתוּ, כֻּלְּהוּ אִקְרוּן סְכּוֹת בִּשְׁלִימוּ, וּכְתִיב סְכַּת חָסֵר, דָּא עָלְמָא תַּתָּאָה, דְּבָעָא בְּהָנֵי ז׳ יוֹמִין (דף קפ"ז ע"א) קַדִּישִׁין, לְמֵיזָן לְשָׁאַר מְמָנָן רַבְרָבָן דְּעַמִּין, בְּעוֹד דְּאִיהִי נַטְלָא חֶדְוָה בְּבַעְלָהּ, וְלָא יְקַטְרְגוּן חֶדְוָותָא, בְּגִין דְּיִתְרַבְרְבוּן (ס"א דְּיִתְעַדְּנוּן) בְּהַהוּא מְזוֹנָא, קָרְבָּנִין דִּלְהוֹן סַגִּיאִין יַתִּיר מִשְּׁאָר יוֹמִין, בְּגִין דְּיִתְעַסְּקוּן בֵּהּ, וְלָא יִתְעָרְבוּן לְבָתַר בְּחֶדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל. וּמַאן חֶדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל, דָּא יוֹמָא תְּמִינָאָה דַּעֲצֶרֶת.

וְתָא חֲזֵי, בְּעוֹד דְּאִינּוּן שְׁאַר מְמָנָן חַדָּאן, וְאַכְלִין בְּהַהוּא מְזוֹנָא דְּמִתַּקְנֵי לוֹן יִשְׂרָאֵל. אִינּוּן מְתַקְנֵי כּוּרְסְיָיא

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּתָּא, וּלְסַלְקָא לֵיהּ לְעֵילָּא, בְּאִינּוּן זִינִין, וּבְחֶדְוָה, וּבְהִלּוּלָא, וּלְאַקְפָּא מַדְבְּחָא. כְּדֵין אִיהִי סַלְקָא, וְנַטְלָא בִּרְכָאן וְחֶדְוָה בְּבַעְלָהּ.

וּשְׁאַר חֵיוָון רַבְרְבָן מִמָּנָּן דְּעַמִּין, אָכְלָן וּמַדְקָן וְרַפְסָן וְאַתְזָנוּ. וְאִיהִי נַקְטָא נַפְשָׁאן בְּעִנּוּגִין לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. כֵּיוָן דְּנַחְתָּא, וְהָא נַקְטָא כָּל בִּרְכָאן וְכָל קְדוּשִׁין וְכָל עִנּוּגִין, וְיִשְׂרָאֵל כָּל הָנֵי שִׁבְעָה יוֹמִין הַוּוֹ (ויקרא רצ״ד ע״ב) מַשְׁכִּין לָהּ בְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּקָא עַבְדִּין וּמְקָרְבִין בַּהֲדָהּ, כְּדֵין נַחְתָּא לְקָרְבָא בִּבְנָהָא, וּלְמֵחֱדֵי לוֹן יוֹמָא חַד, וְהַהוּא יוֹמָא אִיהוּ יוֹמָא תְּמִינָאָה, בְּגִין דְּכָל ז׳ יוֹמִין אַחֲרָנִין בַּהֲדָהּ. וְעַל דָּא אִיהוּ תְּמִינָאָה, וּתְמַנְיָא יוֹמִין כַּחֲדָא. וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי עֲצֶרֶת: כְּנִישִׁין. כְּנִישִׁין כֻּלְּהוּ בְּהַאי יוֹמָא. וְאִקְרֵי שְׁמִינִי, וְלֵית שְׁמִינִי אֶלָּא מִגּוֹ שִׁבְעָה.

כְּתִיב (איוב א) יְהִי שֵׁם יְיָ׳ מְבוֹרָךְ. מַאי מְבוֹרָךְ. (אֶלָּא כֹּלָּא יָדְעִי),

אֲבָל רָזָא חֲדָא יָדַע חַד מֵחַבְרָנָא, בְּמַדְבְּרָא אַחְזִיאוּ לֵיהּ בְּחֶלְמָא, וְרִבִּי יִצְחָק כַּפְתּוֹרָא שְׁמֵיהּ. מַאי מְבוֹרָךְ. שֵׁירוּתָא קְשֶׁה, וְסוֹפֵיהּ רַךְ. מ״ב קְשֶׁה, וְדִינָא אִיהוּ וַדַּאי. (וּלְבָתַר בַּךְ) כְּגַוְונָא דָּא, יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מ״ב, דְּהָא בְּמ״ב (וּבְרָזָא דמ״ב) אַתְוָון אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וְעַל דָּא אִתְבְּרֵי בְּדִינָא. לְבָתַר רַךְ, וְעַל דָּא תָּנִינָן, כָּל שֵׁירוּתִין קָשִׁין, וְסוֹפָא

דִּלְהוֹן רָכִין. (ס"א דְּא בְּמ"ב וּבְרָזָא דְמ"ב אַתְוָון אִתְבְּרֵי עַלְמָא וְעַל דָּא אִתְבְּרֵי בְּדִינָא לְבָתַר כַּךְ כְּגַוְונָא דְּא) בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב קָשֶׁה בְּדִינָא. בְּיוֹמָא דַּעֲצֶרֶת רַךְ בְּחֶדְוָה.

תָּא חֲזֵי, מָה בֵּין דִּינָא עִלָּאָה, לְהַאי דִּינָא. דִּינָא עִלָּאָה שֵׁירוּתָא וְסוֹפָא קָשֶׁה, וְלֵית מַאן דְּיֵקוּם בֵּיהּ, וְכָל מָה דְּאָזִיל אִתְתַּקַּף, וּבָתַר דְּשָׁאֲרֵי, לָא סָלִיק מִנֵּיהּ, עַד דְּאָכִיל וְשֵׂבַע כֻּלָּא, דְּלָא אִשְׁתְּאַר כְּלוּם. אֲבָל דִּינָא אַחֲרָא דְּתַתָּא, שֵׁירוּתָא קָשֶׁה, וְכָל מָה דְּאָזִיל אִתְחַלָּשׁ, עַד דְּנָהִיר אַנְפִּין, כְּגַוְונָא (ס"א דְּא דִּינָא דְּנוּקְבָא) דְּנוּקְבָא דְּחָלָשׁ חֵילָהָא.

אֵימָתַי אִתְעַר דִּינָא דִּלְעֵילָּא לְמִשְׁרֵי עַל עָלְמָא. בְּיוֹמָא דְּטוֹפָנָא. וְעַל דָּא לָא אִשְׁתְּאַר כְּלוּם בְּעָלְמָא, בַּר הַהוּא תֵּבוּתָא דְּנֹחַ, דְּאִיהִי כְּגַוְונָא עִלָּאָה, דְּסָבִיל לְהַהוּא תּוֹקְפָּא. וְאִי לָאו דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִשְׁתְּכַח בְּרַחֲמֵי עַל עָלְמָא, כָּל עָלְמָא אִתְאֲבִיד, דִּכְתִיב, (תהלים כט) יְיָ׳ לַמַּבּוּל יָשָׁב, וְעַל דָּא לָא שַׁרְיָא דִּינָא דִּלְעֵילָּא עַל עָלְמָא, דְּלָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל לֵיהּ, אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא.

אַדְּהָכִי הֲוָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בָּכֵי וְחַדֵּי. זָקְפוּ עַיְינִין, וְחָמוּ חֲמִשָּׁה מֵאִינּוּן פְּרוּשִׁים, דַּהֲווֹ אָזְלֵי אֲבַתְרֵיהּ, לְמִתְבַּע לֵיהּ. קָמוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִכָּאן וּלְהָלְאָה מָה

שְׁמָךְ. אָמַר, נְהוֹרָאי סָבָא, בְּגִין דִּנְהוֹרָאי אַחֲרָא אִית גַּבָּן. אַזְלוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאִינּוּן חַבְרַיָּיא עִמֵּיהּ תְּלַת מִילִין, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לְאִינּוּן אַחֲרָנִין, מַה אָרְחָא דָּא גַּבַּייכוּ. אָמְרוּ, לְמִתְבַּע לֵיהּ לְהַאי סָבָא, דְּמֵימוֹי אֲנָן שָׁתָאן בְּמַדְבְּרָא. אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, נְהוֹרָאי שְׁמָךְ, וּנְהוֹרָא אַנְתְּ, וּנְהוֹרָא עִמָּךְ שָׁרֵי.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא גָּלֵא עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא יָדַע מָה בַּחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא עִמֵּהּ שְׁרֵא. הוּא גָּלֵה עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, דְּכָל עֲמִיקִין סְתִימִין עִלָּאִין אִיהוּ גַּלֵּי לוֹן. וּמַאי טַעֲמָא גַּלֵּי לוֹן. בְּגִין דְּיִדַּע מָה בַּחֲשׁוֹכָא. דְּאִלְמָלֵא חֲשׁוֹכָא לָא אִתְיְדַע נְהוֹרָא. וְאִיהוּ יָדַע מָה בַּחֲשׁוֹכָא. וּבְגִין כַּךְ גַּלֵּי עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, דְּאִי לָאו חֲשׁוֹכָא לָא יִתְגַּלְיָין עֲמִיקִין וּמְסַתְּרָאן. וּנְהוֹרָא עִמֵּהּ שְׁרֵא. מַאן נְהוֹרָא דָּא. נְהוֹרָא (דף קפ״ז ע״ב) דְּאִתְגַּלְיָיא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא.

וַאֲנָן מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא דְּהַוָּה בְּמַדְבְּרָא, אִתְגְּלִי לָן נְהוֹרָא דָּא.

רַחֲמָנָא יִשְׁרֵי עִמָּךְ נְהוֹרָא, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. אָזְלִי רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּיא, אִלֵּין תְּלַת מִילִין אַבְתְּרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, אַמַּאי לָא אָזְלִי אִלֵּין עִמָּךְ כְּקַדְמִיתָא. אָמַר לֵיהּ, לָא בְּעֵינָא לְאַטְרְחָא לְבַר נָשׁ עִמִּי,

הַשְׁתָּא דְּאָתוּ נְזִיל כַּחֲדָא. אָזְלוּ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָזַל לְאָרְחֵיהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אֲנָן יְדַעְנָא שְׁמֵיהּ, וְאִיהוּ לָא יָדַע שְׁמֵיהּ דְּמֹר, אָמַר לֵיהּ, מַנֵּיהּ יָדַעְנָא דְּלָא לְאִתְחַזָּאָה.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פָּרָשַׁת כִּי תִשָּׂא

(שמות ל) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקוּדֵיהֶם וְגוֹ', רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אָחָא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אַזְלֵי מְטַבְּרְיָה לְצִפּוֹרִי. עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, חָמוּ לֵיהּ לְרַ' אֶלְעָזָר דְּהָוָה אָתֵי, וְרַבִּי חִיָּיא עִמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַדַּאי נִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. אוֹרִיכוּ לְהוּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבַּייהוּ. כֵּיוָן דְּמָטוּ גַּבַּייהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי כְּתִיב, (תהלים לד) עֵינֵי יְיָ אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם. הַאי קְרָא קַשְׁיָא וְכוּ'. (זה המאמר תמצאנו בפרשת פקודי דף רכ"ה ע"ש, שם מקומו)

תָּא חֲזֵי, הָא אוּקְמוּהָ, לֵית בִּרְכָתָא דִּלְעֵילָּא שַׁרְיָא עַל מִלָּה דְּאִתְמְנֵי. וְאִי תֵּימָא, יִשְׂרָאֵל הֵיךְ אִתְמְנוּן. אֶלָּא כּוּפְרָא נָטִיל מִנַּייהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְחוּשְׁבָּנָא לָא הֲוֵי עַד דְּאִתְכְּנִישׁ כָּל הַהוּא כּוּפְרָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא. וּבְקַדְמֵיתָא מְבָרְכִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּלְבָתַר מָנִין הַהוּא

כּוּפְרָא, וּלְבָתַר אָהֲדָרָן וּמְבָרְכִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אִשְׁתְּכָחוּ יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָאן בְּקַדְמִיתָא וּבְסוֹפָא, וְלָא סָלִיק בְּהוֹן מוֹתָנָא.

מוֹתָנָא אֲמַאי סָלִיק בְּמִנְיָינָא. אֶלָּא בְּגִין דְּבִרְכָתָא לָא שַׁרְיָא בְּמִנְיָינָא, כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק בִּרְכָתָא, סִטְרָא אַחֲרָא שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, וְיָכִיל לְאַנְזָקָא, בְּגִין כַּךְ נַטְלִין כּוּפְרָא וּפִדְיוֹנָא לְסַלְקָא (ס״א מֵעֲלַיְיהוּ) עָלַיְיהוּ מִנְיָינָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְאִתְּמַר.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא לִיתֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. מַאן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל אִיהוּ כְּגוֹן חֲצִי הַהִין, וְדָא ו׳, מְמוּצָע בֵּין שְׁנֵי הֵהִי״ן. אַבְנָא לְמִשְׁקָל בָּהּ, דָּא י׳, עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל: דָּא יו״ד. הֶעָשִׁיר לָא יַרְבֶּה, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לָא יַרְבֶּה עַל י׳. וְהָכִי אִתְּמַר בְּסֵפֶר יְצִירָה, עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, עֶשֶׂר וְלָא אֶחָד עֶשָׂר. וְהַדַּל לָא יַמְעִיט, דָּא צַדִּיק, לָא יַמְעִיט מֵעֶשֶׂר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר עֶשֶׂר וְלָא תְשַׁע. מִמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל, דְּאִיהוּ י׳. (נ״א מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל עֶשֶׂר הוּא)

אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימְנָא, (מַלְאַךְ) אַנְתְּ בַּשְּׁמַיִם, רָחִים אַנְתְּ מִמָּארֵיךְ, לֵית תַּוּוֹהָא בְּכָל אִינּוּן מִלִּין יַקִּירִין דְּיִפְקוּן מִפּוּמָךְ, דְּהָא מַאן דְּאִיהוּ מַלְכָּא, אוֹ בְּרָא

דְּמַלְכָּא, לֵית תַּוָּהָא, דְּיִפְקוּן מַרְגְּלָאִין בְּפָתוֹרֵיהּ, מַלְיָין סְגוּלוֹת, מַלְיָין נְהוֹרִין. לְבַר נָשׁ אַחֲרָא, אִיהוּ תַּוָּהָא. אֲמַר לֵיהּ בְּרִיךְ אַנְתְּ רַעְיָא מְהֵימָנָא. מִתַּמָּן וְאֵילָךְ אֵימָא אַנְתְּ, דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין נַחְתּוּ לְמִשְׁמַע מִינָךְ. אָמַר לֵיהּ, אַשְׁלִים מִלּוֹלָךְ, אָמַר לֵיהּ, לָא אִית כְּעַן לְמֵימַר יַתִּיר, אֵימָא אַנְתְּ עַד זִמְנָא אַחֲרָא.

פְּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא, פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לְקַדְּשׁ אֶת הַחֹדֶשׁ. בְּגִין דְּסִיהֲרָא קַדִּישָׁא אִיהִי כַּלָּה, דְּמִתְקַדֶּשֶׁת (דף קפ״ח ע״א) עַל פִּי בֵּית דִּין, דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, בְּגִין דְּתַמָּן לֵיוָאֵי, דְּאִתְמַר בְּהוּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם. וּלְבָתַר דְּאִתְחֲזֵי סִיהֲרָא דְּיֵאוֹתוּ לְאוֹרָה, מְבָרֵךְ עָלֶיהָ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדֶּשֶׁת וּמִתְבָּרֶכֶת, בְּתִפְאֶרֶת בְּגִין דְּאִיהוּ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן. (ע״כ

רעיא מהימנא) (תצא דף ר״פ ע״ב כי ישבו אחיו יחדיו וכו׳)

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, עַד דַּהֲווֹ אָזְלִין רָמַשׁ לֵילְיָא, יָתְבוּ. אַדְהָווֹ יַתְבִין, שְׁרִיאַת צַפְרָא לְאַנְהָרָא, (ס״א אָמְרוּ קוּם וְנֵהָךְ) קָמוּ וְאָזְלוּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, חָמֵי אַנְפּוֹי דְּמִזְרָח דְּקָא מְנַהֲרִין, הַשְׁתָּא כָּל אִינּוּן בְּנֵי מְדִינְחָא דְּטוּרֵי נְהוֹרָא, סַגְּדִין לְגַבֵּי הַאי נְהוֹרָא, דְּנָהִיר בַּאֲתָר דְּשִׁמְשָׁא, עַד לָא יִפּוֹק, וּפָלְחִין לֵיהּ, דְּהָא כֵּיוָן דְּנָפִיק

שִׁמְשָׁא, כַּמָּה אִינּוּן (ל"ה ע"א) דְּפָלְחִין לְשִׁמְשָׁא. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקָא פַּלְחִין לִנְהוֹרָא דָּא, וּקְרָאן לְהַאי נְהוֹרָא, אֱלָהָא דְּמַרְגְּלָא דְּנָהִיר. וְאוֹמָאָה דִּלְהוֹן בֶּאֱל"ֹהַ דְּמַרְגְּלָא דְּנָהִיר. וְאִי תֵּימָא פּוּלְחָנָא דָּא לְמַגָּנָא הוּא. מִיּוֹמִין עַתִּיקִין קַדְמָאֵי, חָכְמְתָא יָדְעוּ בֵּיהּ. בְּזִמְנָא דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר, עַד לָא יִפּוֹק, הַהוּא מְמָנָא דְּפָקִיד עַל שִׁמְשָׁא, נָפִיק, וְאַתְוָון (ק"ל ע"ב) קַדִּישִׁין דִּשְׁמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא רְשִׁימָן עַל רִישֵׁיהּ, (דְּשִׁמְשָׁא) וּבְחֵילָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, פָּתַח לְכָל כַּווֵי שְׁמַיָּא וּבָטַשׁ בְּהוּ, וְעָבַר. וְהַהוּא מְמָנָא עָאל גּוֹ הַהוּא זְהָרָא דְּנָהִיר סָחֲרָנֵיהּ דְּשִׁמְשָׁא, וְתַמָּן שְׁכִיחַ, עַד דְּנָפַק שִׁמְשָׁא, וְאִתְפַּשַׁט בְּעָלְמָא.

וְהַהוּא מְמָנָא, אִיהוּ פְּקִידָא, עַל דַּהֲבָא, וְעַל מַרְגְּלָן סוּמָקָן. וְאִינּוּן פַּלְחִין לְהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּתַמָּן, וּבְנַקוּדִין וְסִימָנִין דְּיַרְתּוּ מִקַּדְמָאֵי מִיּוֹמִין עַתִּיקִין, אַזְלֵי וְיַדְעֵי נְקוּדִין דְּשִׁמְשָׁא, לְמִשְׁכַּח אַתְרִין דְּדַהֲבָא וּמַרְגְּלָן, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, עַד כַּמָּה יְהוֹן פּוּלְחָנִין סַגִּיאִין אִלֵּין בְּעָלְמָא, דְּהָא שְׁקָרָא לֵית לֵיהּ קַיְימִין לְקַיְימָא.

פָּתַח אִידָךְ (ס"א רַבִּי חִיָּיא) וְאָמַר, (משלי יב) שִׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר. תָּא חֲזֵי, אִלּוּ כָּל בְּנֵי עָלְמָא הֲווֹ פַּלְחִין לְשִׁקְרָא, הֲוָה הָכִי, אֲבָל הַאי נְהוֹרָא וְזְהָרָא דְּנָהִיר, וַדַּאי קְשׁוֹט אִיהוּ. כְּכֹבֵי רוּמָא

דִּרְקִיעָא קְשׁוֹט אִינּוּן. אִי בְּטִפְשׁוּ וְחֶסְרוֹנָא דְּדַעְתָּא דִּלְהוֹן, אִינּוּן אַמְרֵי וְקָרָאן לְהוּ אֱלָהָא, לָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשֵׁיצָאָה עוֹבָדוֹי מֵעָלְמָא. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי לָא יִשְׁתֵּצוּן כְּכָבַיָּא וּנְהוֹרִין דְּעָלְמָא. אֲבָל מַאן יִשְׁתְּצֵי. אִינּוּן דְּפַלְחוּ לוֹן.

וּקְרָא דָּא הָכִי הוּא. שִׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן שִׂפַת אֱמֶת. (דברים ו) יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אֶחָד. וְכֹלָּא אִיהוּ אֱמֶת, וְרָזָא דֶּאֱמֶת, וּמְסַיְּימֵי יְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת. וְדָא אִיהוּ שִׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד.

וְעַד אַרְגִּיעָה, וְעַד רֶגַע מְבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אַרְגִּיעָה. אֶלָּא, עַד כַּמָּה יְהֵא קִיּוּמָא דִּלְהוֹן בְּעָלְמָא, עַד זִמְנָא דְּייֵתֵי, וְיֵהֵא לִי נַיְיחָא מִפּוּלְחָנָא קַשְׁיָא דְּעָלּוֹי. וּבְזִמְנָא דְּאַרְגִּיעָה, יִשְׁתְּצֵי לְשׁוֹן שֶׁקֶר, אִינּוּן דְּקָרָאן אֱלָהָא, לְמַאן דְּלָאו הוּא אֱלָהָא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן שִׂפַת אֱמֶת, כְּתִיב בְּהוּ, (ישעיה מג) עַם זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ.

אַדְכַּרְנָא חָדָא זִמְנָא דַּהֲוֵינָא אָזִיל בַּהֲדֵי רִבִּי אֶלְעָזָר, פָּגַע בֵּיהּ הֲגְמוֹנָא, אֲמַר לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתְּ יַדַּעַת מֵאוֹרַיְתָא דִּיהוּדָאֵי. אֲמַר לֵיהּ יָדַעְנָא. אֲמַר לֵיהּ, לֵית אַתּוּן אַמְרִין דְּמֵהֵימְנוּתָא דִּלְכוֹן קְשׁוֹט, וְאוֹרַיְיתְכוֹן קְשׁוֹט, וַאֲנַן דְּמֵהֵימְנוּתָא דִּילָן שֶׁקֶר, וְאוֹרַיְיתָא דִּילָן שֶׁקֶר. וְהָא כְּתִיב שִׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד

וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר. אֲנָן מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא, קַיְימִין בְּמַלְכוּתָא, וְלָא אַעְדִּי מִינָּן לְעָלְמִין, דְּרָא בָּתַר דָּרָא, תְּכוֹן לָעַד וַדַּאי. וְאַתּוּן, זְעֵיר הֲוָה לְכוּ מַלְכוּתָא, וּמִיַּד אַעְדֵּי מִנְּכוֹן, וּקְרָא אִתְקָיְים בְּכוּ דִּכְתִיב וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר.

אָמַר לֵיהּ, חֲמִינָא בָּךְ דְּאַנְתְּ חַכִּים בְּאוֹרַיְיתָא. תִּפַּח רוּחֵיהּ (דף קפ"ח ע"ב) דְּהַהוּא גַּבְרָא. אִלּוּ אָמַר קְרָא, שִׂפַת אֱמֶת כּוֹנַנְתְּ לָעַד, הֲוָה כִּדְקַאמְרָן, אֲבָל לָא כְּתִיב אֶלָּא תְּכוֹן, זְמִינָא שִׂפַת אֱמֶת דְּתְכוֹן, מַה דְּלָאו הָכִי הַשְׁתָּא, דְּהַשְׁתָּא שִׂפַת שֶׁקֶר קַיְימָא, וּשְׂפַת אֱמֶת שְׁכִיבָא לְעַפְרָא, וּבְהַהוּא זְמָנָא דְּאֱמֶת יְקוּם עַל קִיּוּמֵיהּ, וּמִגּוֹ אֶרֶץ תִּצְמַח, כְּדֵין שִׂפַת אֱמֶת תְּכוֹן לָעַד וְגוֹ׳.

אָמַר לֵיהּ הַהוּא הֶגְמוֹן, זַכָּאָה אַנְתְּ. וְזַכָּאָה עַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא דְּקִשׁוֹט יָרְתִין. בָּתַר יוֹמִין שְׁמַעְנָא דְּאִתְגַּיִּיר. אָזְלוּ, מָטוּ חַד בֵּי חֶקֶל, וְצָלוּ צְלוֹתֵהוֹן. כֵּיוָן דְּצָלוּ צְלוֹתֵהוֹן, אָמְרוּ מִכָּאן וּלְהָלְאָה נִתְחַבֵּר בִּשְׁכִינְתָּא, וְנֵזִיל וְנִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, הֵן יַבּוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כֹּל (ישעיה מא) הַנֶּחֱרִים בָּךְ וְגוֹ׳. זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְיִשְׂרָאֵל, כָּל אִינּוּן טָבָאן, דְּקָאָמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וְיִשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהוֹן, כְּמָה בִּישִׁין בְּגָלוּתְהוֹן. וְאִלְמָלֵא

כָּל אִינּוּן טָבָאן דְּקָא מְחַכָּאן וְחָמָאן כְּתִיבִין בְּאוֹרַיְיתָא, לָא הֲווֹ יַכְלִין לְמֵיקָם וּלְמִסְבַּל גְּלוּתָא.

אֲבָל אַזְלִין לְבֵי מִדְרָשׁוֹת, פַּתְחִין סִפְרִין, וְחָמָאן כָּל אִינּוּן טָבָאן, דְּקָא מְחַכָּן, וְחָמָאן כְּתִיבִין בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַבְטַח לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ, וּמִתְנַחֲמִין בְּגָלוּתְהוֹן, וּשְׁאַר עַמִּין מְחָרְפִין וּמְגַדְּפִין לוֹן, וְאָמְרֵי אָן הוּא אֱלָהֲכוֹן, אָן אִינּוּן טָבָאן דְּאַתּוּן אָמְרִין דְּזָמִינִין לְכוֹן, וְכִי כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא יְכִסְפוּן מִנַּיְיכוּ.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה סו) שִׁמְעוּ דְבַר יְיָ׳ הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שׂוֹנְאֵיכֶם וְגוֹ׳. מַאי הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ, אִינּוּן דְּסַבְלוּ כַּמָּה בִּישִׁין, כַּמָּה שְׁמוּעוֹת שַׁמְעֵי, אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְאִלֵּין בָּתַר אִלֵּין, וְחַרִידָן עֲלֵיהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה ל) כִּי וְגוֹ׳ קוֹל חֲרָדָה שָׁמָעְנוּ פַּחַד וְאֵין שָׁלוֹם וְגוֹ׳. אִינּוּן חַרְדִים תָּדִיר אֶל דְּבָרוֹ כַּד אִתְעֲבִיד דִּינָא.

אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שׂוֹנְאֵיכֶם, אִלֵּין אִינּוּן אַחוּכוֹן בְּנֵי עֵשָׂו. מְנַדֵּיכֶם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איכה ד) סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ. דְּלֵית עַמָּא דְּקָא מְבַזִּין לוֹן בְּאַנְפֵּי, וּמְרַקְּקִין בְּאַנְפַּיְיהוּ לְיִשְׂרָאֵל כִּבְנֵי אֱדוֹם. וְאָמְרֵי כֻּלְּהוּ מִסְאָבִין כַּנְּדָה, וְדָא אִיהוּ מְנַדֵּיכֶם. לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְיָ׳, אֲנָן (דְּאָמְרִין) בְּנוֹי דְּאֵל חַי. דִּי בָן יִתְיַיקָר שְׁמֵיהּ. אֲנָן שַׁלְטָנִין

עַל עָלְמָא בְּגִין הַהוּא דְּאִקְרֵי גָּדוֹל. (בראשית כז) עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדוֹל. וּבִשְׁמָא דָּא אִקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּדוֹל, (תהלים קמה) גָּדוֹל יְיָ׳ וּמְהוֹלָל מְאֹד. אֲנָן בְּנֵי הַגָּדוֹל, וְאִיהוּ גָּדוֹל. וַדַּאי לְמַעַן שְׁמִי יְכַבֵּד יְיָ׳.

אֲבָל אַתּוּן זְעִירִין מִכֹּלָּא, (בראשית כז) יַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן כְּתִיב, אָן הוּא אֱלָהֲכוֹן. אָן הוּא אִינּוּן טָבָאן, דְּיִכְסְפוּן כָּל עַמְמַיָּא מֵחֲדָוָה דִּלְכוֹן. מַאן יִתֵּן וְנִרְאֶה בְּשִׂמְחַתְכֶם כְּמָה דְּאַתּוּן אַמְרִין. וְהֵם יֵבוֹשׁוּ (רות ד חַקֹּדֶשׁ אוֹמֶר וְהֵם יֵבוֹשׁוּ) (ס"א תו כְּמַאן) כְּמַאן דְּתָלֵי קְלָלָתָא בְּאַחֲרָא, בְּגִין דְּאַתּוּן אַמְרִין דִּכְדֵין יֵבוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ, וּבְגִין דָּא רוּחַ קֻדְשָׁא הָוָה אָמַר מִלָּה הָכִי, וְעַל דָּא, הֵן יֵבוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כֹּל הַנֶּחֱרִים בָּךְ. מַאי כֹּל הַנֶּחֱרִים בָּךְ. דְּאִתְקָפוּ נְחִירֵיהוֹן בִּרוּגְזָא עֲלָךְ בְּגָלוּתָא דָּא. בְּהַהוּא זִמְנָא, יֵבוֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ מִכָּל טָבִין דְּיֶחֱמוּן לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל חֲמִינָן וְהָכִי חָמוּ תַּקִּיפֵי עָלְמָא, דְּהָא גָּלוּתָא אִתְמְשָׁךְ וַעֲדַיִין בְּרֵיהּ דְּדָוִד לָא אָתֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְכָל דָּא הָכִי הוּא, אֲבָל מַאן עָבִיד דְּיִסְבְּלוּן יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא דָּא, כָּל אִינּוּן הַבְטָחוֹת דְּאַבְטַח לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא אִתְמַר, דְּעָאלִין לְבָתֵּי כְּנִסְיוֹת וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְחָמָאן כָּל אִינּוּן נֶחָמוֹת, וְחָדָאן בְּלִבַּיְיהוּ לְמִסְבַּל כָּל מַה דְּיֵיתֵי עֲלַיְיהוּ, וְאִלְמָלֵא דָּא לָא יַכְלִין לְמִסְבַּל.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא וַדַּאי הָכִי אִיהוּ, וְכֹלָּא בִּתְשׁוּבָה תַּלְיָא.
וְאִי תֵּימָא דְּיִכְלוּן הַשְׁתָּא לְאַתְעָרָא תְּשׁוּבָה כְּלְהוּ כַּחֲדָא. לָא יַכְלִין. מַאי טַעְמָא לָא יַכְלִין. בְּגִין דִּכְתִיב, (דברים ל) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְתִיב וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ וְגוֹ'. וּכְתִיב וְשַׁבְתָּ עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וּכְדֵין (דברים ל') אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ וְגוֹ'. וְעַד דְּכָל אִינּוּן מִלִּין לָא יִתְקַיְּימוּן, לָא יַכְלִין (דף קפ"ט ע"א) לְאַתְעָרָא תְּשׁוּבָה מִנַּיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּמָּה סַתָּמֵי כָּל אָרְחִין וּשְׁבִילִין מִכָּל בְּנֵי גָּלוּתָא, וְלָא שַׁבְקַת לוֹן פִּתְחוֹן פֶּה. אִי הָכִי, לְהֱוֵוֹ כְּמָה דַּהֲווֹ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּלָא יִסְבְּלוּן גָּלוּתָא וְלָא אַגְרָא, וְיִפְקוּן (ס"א אִי הָכִי, לְהֱוֵוֹ כְּמָה דִּלְהוֹן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, יִסְבְּלוּן גָּלוּתָא וְלָא יִפְקוּן) מִדִּינָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְיִתְעָרְבוּן בִּשְׁאַר עַמִּין.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ וְגוֹ'. מַאי כְּמוֹ הָרָה, אָרַח אִיהוּ לְעוּבָּרְתָּא, לְאַעְבָּרָא עָלָה תְּשַׁע יַרְחִין שְׁלֵמִין. וְאִית בְּעָלְמָא כַּמָּה וְכַמָּה, דְּלָא עָבַר עָלָה אֶלָּא יוֹמָא חַד אוֹ תְּרֵין יוֹמִין מִתְּשִׁיעָאָה, וְכָל צִירִין וַחֲבָלִין דְּעוּבָּרְתָּא בִּתְשִׁיעָאָה אִינּוּן. וְאַף עַל גַּב דְּלָא אַעְבַּר עָלָה אֶלָּא יוֹמָא חֲדָא, אִתְחַשִּׁיב עָלָה כְּאִילּוּ אִתְעַבָּרוּ כָּל תְּשִׁיעָאָה שְׁלִים. אוּף

הָכִי יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן דְּאִטְעַמֵי טַעַם גָּלוּתָא, אִי יָהֲדְרוּן בִּתְשׁוּבָה, יִתְחַשֵּׁב עֲלַיְיהוּ כְּאִלּוּ אַעְבְּרוּ עֲלַיְיהוּ כָּל אִינּוּן מִלִּין דִּכְתִיבִין בְּאוֹרַיְיתָא. כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן דְּכַמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִין אַעְבְּרוּ עֲלַיְיהוּ מִן יוֹמָא דְּגָלוּתָא שָׁרֵי.

אֲבָל מַאי דִּכְתִיב, (דברים ד) בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא רָחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא. לְמַלְכָּא דְּהַוָה לֵיהּ בְּרָא יְחִידָאָה, וְרָחִים לֵיהּ רְחִימוּ דְּנַפְשָׁא, וּמִגּוֹ רְחִימוּ דִּילֵיהּ, יָהֵב לֵיהּ לְאִמֵּיהּ מַטְרוֹנִיתָא דְּתְרֵבִּי לֵיהּ, וְתוֹלִיף לֵיהּ אָרְחֵי מְתַתְקָנָן. זִמְנָא חָדָא חָב לְגַבֵּי אֲבוּהָ, אָתָא אַבוּהִי וְאַלְקֵי לֵיהּ, וּלְבָתַר אַעְבָּר עַל חוֹבֵיהּ. תָּב כְּמִלְקַדְמִין וְחָב לַאֲבוּהָ, וְאַפְקֵיהּ אֲבוּהָ מִבֵּיתֵיהּ, וְאַרְגִּיז עָלֵיהּ, נָפַק הַהוּא בְּרָא מִבֵּיתֵיהּ.

וּבְאָתָר דְּיָהֲךְ בְּאַרַח קְשׁוֹט, וִיהֵא זַכָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּיִשְׁמַע מַלְכָּא אֲבוּהָ, וְיֵהָא תִּיאוּבְתֵּיהּ עָלֵיהּ. מָה עָבַד. אָמַר הוֹאִיל וְנָפַקְנָא מֵהֵיכָלָא דְּאַבָּא, אַעְבִּיד מִכָּאן וּלְהָלְאָה כָּל מָה דַּאֲנָא בָּעֵי. מָה עָבַד. אָזַל וְאִתְחַבָּר בְּזוֹנוֹת, וְאִתְלַכְלָךְ בִּלְכְלוּכָא דְּטִנּוּפָא בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָא הֲוָה מִשְׁתְּכַח אֶלָּא בַּהֲדַיְיהוּ, בְּחִבּוּרָא דִּלְהוֹן. דְּמַטְרוֹנִיתָא אִמֵּיהּ פַּקְדַת בְּכָל יוֹמָא עַל הַהוּא בְּרָא, וְיַדְעַת דְּבָרָה בַּהֲדֵי זוֹנוֹת אִתְחַבָּר, וְכָל חַבְרוּתָא דִּיְדֵיהּ

בַּהֲדַייהוּ הֲוָוֹת. שְׂרִיאַת לְמִבְכֵּי, וּלְאִתְמְרְרָא עַל בְּרָה.
יוֹמָא חַד עָאל מַלְכָּא לְגַבָּהּ, חָמָא לָהּ דְּאִיהִי מְבַכָּה.
שָׁאִיל לָהּ עַל מָה אַתְּ בָּכָאת. אָמְרָה וְלָא אֶבְכֶּה,
דְּהָא בְּרָנָא לְבַר מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. וְלָא דֵּי דְּהוּא לָא יָתִיב
בְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, אֶלָּא דְּהוּא יָתִיב בַּהֲדֵי זוֹנוֹת. מַה
יֵימְרוּן כָּל בְּנֵי עָלְמָא, בְּרִיהּ דְּמַלְכָּא אִיהוּ דְּיָתִיב בְּבֵי
זוֹנוֹת. שְׂרִיאַת לְמִבְכֵּי, וּלְאִתְחַנָּנָא לְמַלְכָּא.
אָמַר מַלְכָּא, בְּגִינָךְ אַהֲדַּר לֵיהּ, וְאַנְתְּ עַרְבָא דִּילֵיהּ.
אַמְרַת הָא וַדַּאי. אָמַר מַלְכָּא הוֹאִיל וְכַךְ הוּא, לָא
אִצְטְרִיךְ לְאַהֲדְּרָא לֵיהּ בִּימָמָא בְּאִתְגַּלְיָא. דְּכְסוּפָא דִּילָן
אִיהוּ לְמֶהֱךְ בְּגִינֵיהּ לְבֵי זוֹנוֹת. וְאִי לָא חֲוֵי כְּגַוְונָא דָּא,
דְּטַעֲנַף גַּרְמֵיהּ הָכִי וְחִלֵּל יְקָרִי. חֲוֵינָא אֲנָא, וְכָל חַיָּילִין
דִּילִי, אַזְלִין בְּגִינֵיהּ בְּכַמָּה יְקָר, בְּכַמָּה בּוּקִינָס קָמֵיהּ,
בְּכַמָּה מָאנֵי קְרָבָא, מִימִינֵיהּ וּמִשְּׂמָאלֵיהּ, עַד דְּכָל בְּנֵי
עָלְמָא יְזַדְּעְזְעוּן, וְיִנְדְּעוּן כֻּלָּא, דְּבְרָא דְּמַלְכָּא אִיהוּ.
הַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּאִיהוּ טַעֲנַף גַּרְמֵיהּ, וְחִלֵּל יְקָרִי, אִיהוּ יֶהְדַּר
בְּטָמִירוּ, דְּלָא יִנְדְּעוּן בֵּיהּ. אַהֲדַּר לְגַבֵּי מַלְכָּא, יָהֲבִיהּ
לְגַבֵּי אִמֵּיהּ.
לְיוֹמִין סָרַח כְּמִלְּקַדְּמִין. מָה עֲבַד מַלְכָּא. אַפִּיק לֵיהּ
וּלְאִמֵּיהּ בַּהֲדֵיהּ מִגּוֹ הֵיכָלָא, אָמַר תַּרְוַוייכוּ
תֵּהֲכוּן, וְתַרְוַוייכוּ תִּסְבְּלוּן גָּלוּתָא, וּמַלְכוּתָא תַּמָּן. כֵּיוָן

דְּתַרְוַוייכוּ תִּסְבְּלוּן כַּחֲדָא, כְּדֵין יָדַעְנָא דִּבְרִי יִתּוּב כַּדְקָא חֲזֵי.

כַּךְ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִינּוּן. אָחִית לוֹן לְמִצְרַיִם. וְאִי תֵּימָא בְּהַהוּא זִמְנָא לָא חָאבוּ, גְּזֵרָה דְּגָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין הַבְּתָרִים הֲוָה אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי קַיָּים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח לְתֵרִין מִלִּין, חַד בְּגִין הַהוּא מִלָּה דְּאָמַר אַבְרָהָם, (בראשית טו) בַּמָּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה, דָּא הוּא (דף קפ"ט ע"ב) סִבָּה וְעִילָּה. אֲבָל עַד דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם, לָא הֲוֵי גּוֹי, וְלָא אִתְחֲזוּ כַּדְקָא יָאוּת.

פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא וּלְמֶהֱוֵי שׁוֹשַׁנָּה חֲדָא בְּאַרְעָא, כְּגַוְונָא עִלָּאָה. וְשׁוֹשַׁנָּה דְּסַלְקָא רֵיחָא, וְאִתְבְּרִיר מִכָּל שְׁאַר וְרָדִין דְּעָלְמָא, לָא הֲוֵי אֶלָּא הַהִיא דְּסַלְקָא בֵּין הַחוֹחִים. וְדָא אָרְחָא כְּדְקָא יָאוּת. וְעַל דָּא זָרַע שִׁבְעִין זוּגִין, דַּהֲווֹ שִׁבְעִין נֶפֶשׁ, וְאָעִיל לוֹן בֵּין הַחוֹחִים, וְאִינּוּן חוֹחִים, מִיַּד דַּהֲווֹ אִינּוּן זוּגִין תַּמָּן, סְלִיקוּ עַנְפִין וְטַרְפִין וּשְׁלִיטוּ עַל עָלְמָא, וּכְדֵין פָּרְחַת שׁוֹשַׁנָּה בֵּינַיְיהוּ.

כֵּיוָן דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא שׁוֹשַׁנָּה וְלָקִיט לָהּ מִבֵּינַיְיהוּ, כְּדֵין יָבְשׁוּ חוֹחִים, וְאִזְדְּרִיקוּ, וְאִשְׁתְּצִיאוּ, וְלָא אִתְחֲשְׁבוּ לְכְלוּם. בְּשַׁעֲתָא דְּאָזִיל

לְמִלְקַט שׁוֹשַׁנָּה דָּא, לְאַפָּקָא בְּרִיָּה בּוּכְרִיָּה, בְּהַהוּא זִמְנָא אָזַל מַלְכָּא גּוֹ כַּמָּה חַיָּילִין רַבְרְבָנִין וְשַׁלִּיטִין, עִם דְּגָלִין פְּרִישָׁן, וְאַפִּיק לְבְרִיָּה בּוּכְרִיָּה בְּכַמָּה גְּבוּרִין, וְאַיְיתֵי לֵיהּ לְהֵיכָלֵיהּ, וְיָתִיב סַגִּי בְּבֵי מַלְכָּא.

כֵּיוָן דְּחַב לְגַבֵּי אֲבוּהָ, אוֹכַח לֵיהּ, וְאַלְקֵי לֵיהּ, דְּכְתִיב, (שופטים ב) וַיִּחַר אַף יְיָ׳ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגוֹ׳, סָרַח כְּמִלְקַדְמִין, וּמָרַד בְּאָבוּהָ, אַפְקֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ. מַה עַבְדוּ יִשְׂרָאֵל, חָמוּ דְּהָא אִתְבַּדְּרוּ לְבָבֶל, אִתְעָרְבוּ בְּעַמְמַיָּא, נָסִיבוּ נָשִׁין נָכְרִיּוֹת, וְאוֹלִידוּ בְּנִין מִנְּהוֹן. עִם כָּל דָּא, אִימָּא קַדִּישָׁא חֲוַת אַפִּטְרוֹפּוֹסָא עָלַיְיהוּ.

וְעַל דְּעָבַד הָכִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, הוֹאִיל וְכִסּוּפָא אִיהוּ, לֵיתֵי בְּרִי אִיהוּ מִגַּרְמֵיהּ, הוֹאִיל וְחִלֵּל יִקָּרִי, לָא אִתְחֲזֵי דְּאָנָא אֵיזִיל תַּמָּן לְאַפָּקָא לֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נִסִּין וּגְבוּרָן כְּמִלְקַדְמִין. תָּבוּ אִינּוּן, בְּלָא סִיּוּעָא דְּאִתְחֲזוּ לוֹן, בְּלָא פְּלִיאָן וְנִסִּין, אֶלָּא כֻּלְּהוּ מִתְבַּדְּרָן, כֻּלְּהוּ לְאָן בְּמִסְכְּנוּ, וְתָבוּ לְהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא בְּכִסּוּפָא, וְאִימָּא קַדִּישָׁא עַרְבַת לוֹן.

חָאבוּ כְּמִלְקַדְמִין. מָה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אַפִּיק לְהַאי בְּרָא כְּמִלְקַדְמִין מְהֵיכָלֵיהּ, וְאִימֵּיהּ בַּהֲדֵיהּ. אָמַר, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִימָּא וּבְרָהּ יִסְבְּלוּן כַּמָּה בִּישִׁין כַּחֲדָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ג) וּבִפְשִׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה

אִמְּכֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ד) בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. מַאי בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. אֶלָּא דָּא הִיא אִימָּא קַדִּישָׁא, דְּהִיא אַחֲרִית הַיָּמִים, וְעִמָּהּ סַבְלוּ כָּל מָה דְּסַבְלוּ בְּגָלוּתָא.

וְאִילּוּ יְהַדְרוּן בִּתְיוּבְתָא, אֲפִילּוּ חַד בִּישׁ, אוֹ חַד צַעֲרָא, דְּיָעֲבַר עָלַיְיהוּ, אִתְחַשַּׁב עָלַיְיהוּ, כְּאִלּוּ סַבְלוּ כֻּלָּא (ס"א וְאִי לָאו סְתִים קִיצָא) וְאִי לָא, כַּד יִסְתַּיֵּים קִיצָא, (בִּישָׁא) וְכָל דָּרִין דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּאָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב, (ויקרא כה) לִצְמִיתוּת לַקּוֹנֶה אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתָיו. וְכָל דָּא, בִּתְיוּבְתָא תַּלְיָא מִילְּתָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי הָכִי הוּא. וְעַל דָּא גָּלוּתָא אִתְמְשָׁךְ.

אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מָה דְּחָמֵי (ס"א דְּמָתָא) (נ"א דְּלָקָא) לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, בְּהַאי אַחֲרִית הַיָּמִים, וּבְהַאי אַחֲרִית הַיָּמִים יַעֲבִיד לוֹן נִסִּין וְנוּקְמִין, דִּכְתִיב, (ישעיה ב') וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ׳ בְּרֹאשׁ הֶהָרִים. מַאן רֹאשׁ הֶהָרִים. דָּא אַבְרָהָם סָבָא, (רנ"ב ע"ב) כַּהֲנָא רַבָּא, רֹאשׁ דְּכֻלָּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ רֹאשׁ, כּוֹס דִּבְרָכָה, יְהֶיה נָכוֹן בְּרֹאשׁ הֶהָרִים, דָּא אַבְרָהָם סָבָא, קַדְמָאָה לִשְׁאַר הֶהָרִים. כּוֹס דִּבְרָכָה, אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי מִתַּקְנָא בִּימִינָא.

(רנ"ב ע"ב) וְנִשָּׂא (קי"ב ע"ב) מִגְּבָעוֹת. אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי זָקִיף מִן פַּתּוֹרָא, שִׁיעוּרָא דְּאִקְרֵי (ס"א דְּאִיהוּ) זֶרֶת, לְבָרְכָא

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא הוּא וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת. מִגְּבָעוֹת מַאי הוּא. אֶלָּא בֵּינָה, וּבֵין בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֵיהָ, שִׁיעוּרָא דְּזֵרַת אִיהוּ. נְשָׂא כּוֹס דִּבְרָכָה מִגְּבָעוֹת וַדַּאי, וְעַל דָּא טָבָא דִּיהֵא לֵיהּ לְהַאי בְּרָא בּוּכְרָא, בְּאַחֲרִית הַיָּמִים אִיהוּ.

אֲמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, הַאי קְרָא וַדַּאי הָכִי הוּא.

בְּרֹאשׁ הֶהָרִים, דָּא יְמִינָא, אַבְרָהָם סָבָא, דְּאִיהוּ רֹאשׁ הֶהָרִים וַדַּאי. וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת, מִשִּׁיעוּרָא דִּגְבָעוֹת, דְּאִינּוּן רְעוּתֵיהּ. וְשַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ. (ישעיה ב) וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. מַאי הוּא. אֲמַר לֵיהּ, וַאֲפִילּוּ נָשִׁים וּקְטַנִּים וְשַׁמָּשׁ דְּפָלַח עַל פִּתּוֹרָא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ לָא אָכַל, אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁמַע, וּלְמֵימָר אָמֵן. (ס״א לְהַרִיק בְּרָכָה לְכוֹס דְּלָא וכו׳) דְּלָא יֵימָא בַּר נָשׁ, אֲנָא לָא אֲכָלִית, וְהוֹאִיל (דף ק״צ ע״א) דְּלָא אִצְטְרִיפְנָא לְזִמּוּן, לָא אֶשְׁמַע וְלָא אֵימָא אָמֵן. הַכֹּל חַיָּיבִין בֵּיהּ.

דָּבָר אַחֵר וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם, אַף עַל גַּב דְּנָשִׁים וּקְטַנִּים פְּטוּרִין מִן הַמִּצְוֹת, בְּכוֹס דִּבְרָכָה הַכֹּל חַיָּיבִין, בִּלְבַד דְּיִנְדְּעוּן לְמַאן מְבָרְכִין, וְדָא הִיא וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. אָתָא רַבִּי יוֹסֵי וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר כַּמָּה שַׁפִּיר מִלָּה דָּא, וּמְתִיקָא לְחִכָּא.

הַשְׁתָּא אִית לְדַיְיקָא, אִי הַאי אַחֲרִית הַיָּמִים, אִיהוּ כּוֹס

דִּבְרָכָה מַמָּשׁ, מַהוּ הַר בֵּית יְיָ׳, הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב הָכִי, וְהָיָה אַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים. מַהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ׳. אֲמַר לֵיהּ, אַחֲרִית הַיָּמִים אִיהוּ אִילָנָא כְּלָא, מֵרֵישֵׁיהּ וְעַד סֵיפֵיהּ, דְּהוּא אִילָנָא דְּטוֹב וְרָע. וְאָתָא קְרָא לְבָרְרָא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וְאַפִּיק הַר בֵּית יְיָ׳, דָּא טוֹב בְּלָא רָע. הַר בֵּית יְיָ׳ וַדַּאי דְּלֵית תַּמָּן חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא אִתְבְּרִיר הַר בֵּית יְיָ׳, מִגּוֹ אִילָנָא דְּאִיהוּ אַחֲרִית הַיָּמִים. וְדָא אִיהוּ כּוֹס דִּבְרָכָה, דְּאִיהוּ נָכוֹן בְּרֹאשׁ הֶהָרִים.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַכָּאָה אַרְחָא דָּא, דְּזַכִּינָא לְהַאי מִלָּה.

אֲמַר לֵיהּ מִמָּאן שַׁמְעַת לָהּ. אֲמַר לֵיהּ, יוֹמָא חֲדָא הֲוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא, וּשְׁמַעְנָא וַחֲמֵינָא לֵיהּ לְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, (נ״א לְרִבִּי שִׁמְעוֹן) דְּהֲוָה דָּרִישׁ לְהַאי קְרָא לְרִבִּי אָחָא, וְכֵיוָן דְּשָׁמַעְנָא חַדֵּינָא בֵּיהּ, וּנְטִירְנָא לֵיהּ צְרִיר בְּכַנְפָּא דִּלְבוּשָׁאי, דְּלָא יִתְעַדֵּי מִנַּאי לְעָלְמִין. אֲמַר לֵיהּ, וַדַּאי מִלָּה קַדִּישָׁא דָּא, מִנְּהִירוּ דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא אִתְנְהִיר. זַכָּאָה דָּרָא, דְּקַיְימֵי עָלְמָא וְסַמְכוּי, שַׁרְיָין בְּגַוֵּיהּ. וְאִי אַנְתְּ צְרִירַת לְהַאי מִלָּה בְּקִשְׁרָא חֲדָא דְּלָא יִתְעַדֵּי מִינָךְ. אֲנָא אֶצְרוֹר לָהּ בִּתְלָתִין, אוֹ בְּאַרְבְּעִין קִשְׁרִין בְּכִיסָאי, דְּלָא יִתְעַדֵּי מִינַּאי לְעָלְמִין. (באן חסר).

עַל הַהִיא מִלָּה דְּאַחְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, בְּגִין

דְּאַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל חָבִין קָמֵיהּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, לָא בָּעֵי מַאן דְּיֵימָא עָלַיְיהוּ דַּלְטוֹרִין. מְנָלָן. מְהוֹשֵׁעַ, דִּכְתִיב, (הושע א) תְּחִלַּת דִּבֶּר יְיָ׳ בְּהוֹשֵׁעַ, הָא אוּקְמוּהָ מִלָּה. וְעַל דָּא (הושע ב) וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם וְגוֹ׳. וּבְגִין דָּא בָּרִיךְ לוֹן בְּכַמָּה בִּרְכָאן, לְאַהֲדְּרָא בְּתִיּוּבְתָּא, וּלְאָתְבָא לוֹן לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא, וְלָא אַעְדֵּי מִתַּמָּן, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחַל עַל חוֹבַיְיהוּ, וְאִתְנְקִיאוּ קָמֵיהּ.

אֱלִיָּהוּ מָה כְּתִיב בֵּיהּ, (מלכים א יט) וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֹתֶם אֶחָד וְגוֹ׳, אָמַר מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, אִתְתָּא חֲדָא שַׁדְּרַת לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וּדְבוֹרָה שְׁמָהּ, דִּכְתִיב, (שופטים ד) וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תֹּמֶר דְּבוֹרָה. דָּא הוּא רֹתֶם, וְאַהֲדְּרַת לוֹן לְמוּטַב, דִּכְתִיב, (שופטים ה) עַד שַׁקַּמְתִּי דְּבוֹרָה. וְאָנָא עָאלִית בֵּינַיְיהוּ, וְאַכְרְזִית קָמַיְיהוּ וְלָא יָכִילְנָא.

עַד דְּהַוָה יָתִיב, אִתְגְּלֵי עָלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמַר לֵיהּ מַה לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ, בְּקַדְמִיתָא קָא חַיִית מְקַטְרְגָא וּמְקַנֵּי עַל בְּרִית, וּמִדְּחָמֵינָא בָּךְ דְּקַנֵּית עָלַי בְּהַהוּא בְּרִית, נַטְלִית לֵיהּ בִּרְעוּ דְּמֹשֶׁה, וְיָהִיבְנָא לָךְ, עַד דְּמֹשֶׁה (רי״ב ע״א) הַוָה אָמַר (במדבר כה) הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. הַשְׁתָּא דְּאִיהוּ דִּילָךְ, לָא אִתְחֲזֵי לָךְ לְקַטְרְגָא עֲלוֹי, הַוָה לָךְ לְמִשְׁבַּק קִנּוּיָךְ לִי, כְּמָה בְּקַדְמִיתָא דְּהַוָה דִּילִי,

שְׁבַקְנָא לֵיהּ לִידָא אַחֲרָא, וְלָא קַטְרִיגְנָא עֲלוֹי.
מַה לְּךָ פֹּה, מַאי פֹּה. בְּרִית קַיְימָא, פֹּה יְיָ׳ אִיהוּ. כֵּיוָן
דְּלָא בָּעָאת לְשַׁבְקָא לִי פּוּמָךְ, יֵיתוּב בַּאֲתָר דְּהַהוּא
פּוּמָא. תְּנָן, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אִתְעַבָּר מִגֵּיהּ הַהוּא נְבָזְבָּזָא
דְּיָהֵב לֵיהּ מֹשֶׁה. דְּתְנָן, מַאי דִּכְתִיב, (מלכים א יט) וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ
הָאֲכִילָה הַהִיא וְגוֹ׳. עַד הַר הָאֱלֹהִים חוֹרֵבָה. לְמִתְבַּע
מִתַּמָּן, וְכִי מִתַּמָּן הֲוָה בָּעֵי. אֶלָּא לְמִתְבַּע כְּמִלְּקַדְמִין,
מֵהַהוּא דְּיָרִית בְּהַר הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָּא. פִּנְחָס הוּא
אֵלְיָהוּ, וַדַּאי בְּדַרְגָּא חֲדָא. אֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה, לֵית אַנְתְּ
יָכִיל לְקַבְּלָא מִנַּאי, אֶלָּא זִיל לְיַנּוּקַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל,
וּמֵאִינּוּן תִּרְוָח, וְאִינּוּן יַהֲבֵי לָךְ, וְכַךְ הוּא עָבִיד. (חסר).
כַּמָּה טִיבוּ עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא
לְיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב, (מיכה ו) וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ
אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם. וְהָא כַּמָּה נְבִיאֵי הֲווֹ לְבָתַר מֹשֶׁה,
(דף ק״צ ע״ב) וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וְאֶלְעָזָר וּפִנְחָס
יְהוֹשֻׁעַ וְאֵלִיָּהוּ וֶאֱלִישָׁע, וְכַמָּה שְׁאַר צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי מִבָּעֵי
לֵיהּ. אִלֵּין תִּלְתָּא אֲמַאי. אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
עַמִּי, בָּנַי, אֲמַאי לָא תִּדְכְּרוּן לְכָל טָבִין דַּעֲבָדִית לְכוּ,
דְּשַׁדָּרִית לְכוּ לְמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם.
לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, דְּאִית לֵיהּ מְדִינְתָּא, וְשָׁדַר לְגַבָּהּ,
גּוּבְרִין, אִפַּרְכִין רַבְרְבָנִין, דְּיהוֹן מְנַהֲלֵי עַמָּא,

וּמְעַיְּינִין בְּהוּ, וּבְדִינַיְיהוּ. מַאן אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי זָקוּק בְּמִזּוֹנַיְיהוּ, בְּמִלִּין דְּיִצְטְרִכוּן. לָאו עַמָּא דִּמְדִינְתָּא, בַּעַל כָּרְחַיְיהוּ יִצְטָרְכוּ לְעַיְּינָא בְּהוּ, וּלְמֵיהַב לְהוּ יְקָרָא.

שַׁדָּרִית לְמֹשֶׁה, אִיהוּ אַיְיתֵי קָמַייכוּ מָן לְמֵיכַל, וְנָהִיל לְכוּ וּלְבַנַיְיכוּ וְלִבְעִירַיְיכוּ, וְאִשְׁתַּדַּל בְּדִינַיְיכוּ, וּבְכָל מָה דְּאִצְטְרִיךְ לְכוּ. שַׁדָּרִית לְאַהֲרֹן, אַיְיתֵי (ס״א בְּמִזּוֹנַיְיכוּ) הֵיכָלִין דַּעֲנָנֵי יְקָר לְחֹפָאָה עָלַיְיכוּ, כְּמַלְכִין. אַסְחֵי לְכוּ בְּטַלֵּי יְקָר, דְּלָא אִתְרַקְבוּ לְבוּשֵׁיכוֹן וּמְנָעֲלֵיכוֹן, וַהֲווּ מִתְחַדְּשֵׁי בְּכָל יוֹמָא. שַׁדָּרִית לְמִרְיָם, אַיְיתִיאַת בֵּירָא לְאַשְׁקָאָה לְכוּ, וְשָׁתִיתוּן אַתּוּן וּבְעִירְכוֹן. אִינּוּן יָהֲבוּ לְכוֹן, וּמְדִלֵּהוֹן אָכַלְתּוּן וְשָׁתִיתוּן, וְיִתִיבְתּוּן בְּחוּפָאָה דִּיקָר דִּלְהוֹן. וּמִדִּלְכוֹן לָא יָהֲבְתּוּן לוֹן. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִשְׁתַּדְּלוּ עֲלֵיכוֹן, וְנַטְלוּ עַל צַוָּארֵיהוֹן מָטוּלְכוֹן, וְהֲוִיתוּן מְחָרְפִין וּמְגַדְּפִין לוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָאו הָוָה אַבָּא רַחֲמָן עַל בְּנוֹי כְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּקְרָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ח) לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי רַחֲמָנוּ דְּיִלֵּיהּ, אִלּוּ אָמַר לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ וְלָא יַתִּיר, נִחַ לְעָלְמָא דְּלָא אִתְבְּרִי. אֲבָל מִדְּאָמַר מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב, וְאַפִּיק בִּישׁ לַאֲחוֹרָא, דְּהָא מִלָּה דְּבִישׁ לָא בָּעֵי לְמֶעְבַּד. וְאַף עַל גַּב דְּאַגְזִים, וְאָרִים רְצוּעָה, אָתָאת אִמָּא

וְאִתְקָפַת בִּדְרוֹעֵיהּ יְמִינָא, וְקָם רְצוּעָה בְּקִיּוּמֵיהּ, וְלָא נָחִית לְתַתָּא, וְלָא אִתְעֲבִיד, בְּגִין דִּבְעֵיטָא חָדָא הֲוֹוּ תַּרְוַוייהוּ, אִיהוּ דְּאַגְזִים, וְאִיהוּ דַּאֲחִידַת בִּימִינֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא מִנָּלָן. מִמִּלָּה דְּאִיהִי בְּאִתְגַּלְיָא, דִּכְתִיב לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ, שָׁרֵי לְאָרְמָא רְצוּעָה, וּמִשֶּׁה דְּלָא הֲוָה יָדַע אָרְחָא דְּאִמָּא, שָׁתִיק. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּךְ, אַנְקִיד לֵיהּ, וּבָטַשׁ בֵּיהּ וְאָמַר וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי, מִיָּד אַרְגִּישׁ מִשֶּׁה, וְאָחִיד בְּדְרוֹעֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב וְזכוֹר לְאַבְרָהָם, דָּא דְּרוֹעֵיהּ יְמִינָא, וּבְגִין כָּךְ לָא נָחִית רְצוּעָה.

וְאִי תֵּימָא, אִמָּא דְּאִיהִי רְגִילָה לְאַחָדָא בְּרְצוּעָה דְּמַלְכָּא, אָן הֲוֹת, דְּשַׁבְקַת מִלָּה לְמִשֶּׁה. שְׁאִילְנָא וַאֲמִינָא וְהָא לָא יְדַעְנָא בְּרִירָא דְּמִלָּה, עַד דְּנֶהֱוֵי קָמֵיהּ דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא. כַּד אָתוּ לְקָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, חָמָא בְּאַנְפַּיְיהוּ סִימָן. אָמַר עוּלוּ בְּנֵי קַדִּישִׁין, עוּלוּ רְחִימִין דְּמַלְכָּא, עוּלוּ רְחִימִין דִּילִי, עוּלוּ רְחִימִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּל אִלֵּין חַבְרַיָּיא, דְּלָא רְחִימִין אִלֵּין לְאִלֵּין, אִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא עַד לָא מָטָא זִמְנַייהוּ, כֹּל חַבְרַיָּיא בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, רְחִימוּ דְּנַפְשָׁא וְרוּחָא הֲוָה בֵּינַייהוּ, וּבְגִין כָּךְ בְּדָרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּאִתְגַּלְיָיא הֲוָה, דְּהֲוָה אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל חַבְרַיָּיא דְּלָא רַחֲמִין

אִלֵּין לְאִלֵּין, גַּרְמִין דְּלָא לִיהַךְ בְּאַרַח מֵישָׁר. וְעוֹד דְּעַבְדִין פִּגִימוּ בָּהּ, דְּהָא אוֹרַיְיתָא רְחִימוּ וְאַחֲוָה וּקְשׁוֹט אִית בָּהּ. אַבְרָהָם רָחִים לְיִצְחָק, יִצְחָק לְאַבְרָהָם, מִתְחַבְּקָן דָּא בְּדָא, יַעֲקֹב תַּרְוַוייהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ, בִּרְחִימוּ, וּבְאַחֲוָה, יָהֲבִין רוּחַייהוּ דָּא בְּדָא. חַבְרַיָּיא כְּהַהוּא דּוּגְמָא אִצְטְרִיכוּ, וְלָא לְמֶעְבַּד פִּגִימוּ.

כֵּיוָן דְּחָמָא סִימָן בְּאַנְפַּיְיהוּ, וְאָמַר לוֹן הָכִי. אָמְרוּ לֵיהּ וַדַּאי רוּחַ נְבוּאָה שָׁרָא עַל בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לָן לְמִנְדַּע. בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, חַד מִלָּה מֵאִינּוּן מִלִּין דְּלְחִישׁוּ לִי מִגּוֹ רֵישׁ מְתִיבְתָּא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּלָא אָמְרוּ בְּאִתְגַּלְיָא מִלָּה דָּא סְתָרָא אִיהִי, וְאֵימָא לְכוּ בָּנַי רְחִימָאי, בָּנַי רְחִימִין דְּנַפְשָׁאי, מָה אַעֲבִיד, אֲמַרוּ לִי בִּלְחִישָׁא, וַאֲנָא אֵימָא בְּאִתְגַּלְיָא. וּלְזִמְנָא דְּנֶחֱמֵי אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, (דף קצ"א ע"א) כָּל אַנְפִּין יִסְתַּמְּכוּן בְּדָא.

בָּנַי. חוֹבָא דְּעָבְדוּ (עֵרֶב רַב) עַמָּא דִּלְבַר. וְאִשְׁתְּתָפוּ בֵּיהּ עַמָּא קַדִּישָׁא, בְּאִמָּא חָאבוּ, דְּכְתִיב קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וַדַּאי. כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל דָּא, אִיהוּ דְּשַׁרְיָא עֲלַייהוּ כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר. דָּא כְּבוֹדָם דְּיִשְׂרָאֵל, אִמָּא דִּלְהוֹן. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמואל א ד) גָּלָה כָּבוֹד.

דְּגָרְמוּ לִשְׁכִינְתָּא דְּאִתְגְּלֵי בְּגָלוּתָא עִמְּהוֹן. וְעַל דָּא
וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם, בְּמָה. בְּתַבְנִית שׁוֹר.
הָכָא אִיהוּ רָזָא דִּמְלָּה, תָּא חֲזֵי, לְתַתָּא גּוֹ שְׁמָרִים
דְּחַמְרָא, דּוּרְדְּיָין בִּישִׁין, נָפַק חַד עִרְעוּרָא,
מְקַטְרְגָא, מַזִּיקָא קַדְמָאָה, וְאִיהוּ בְּרָזָא דִּיּוּקְנָא דְּאָדָם.
כַּד קָרִיב לְגוֹ קְדֻשָּׁא. כֵּיוָן דְּאִתְעֲבַר מִתַּמָּן, וּבָעֵי לְנַחְתָּא
לְתַתָּא. בָּעֵי לְאִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשָׁא, לְנַזָּקָא עָלְמָא. וְנָחִית
הוּא וּרְתִיכוֹי. וּלְבוּשָׁא (קצ״ג ע״ב) קַדְמָאָה דְּקָא נָקִיט,
תַּבְנִית שׁוֹר, דְּיוּקְנָא דְּשׁוֹר, וְקַדְמָאָה לַנְּזִיקִין מֵאִינּוּן
אַרְבַּע, שׁוֹר אִיהוּ. וְאִינּוּן אַרְבַּע (קי״ח ע״א) אָבוֹת לְנַזְקָא
עָלְמָא. וְכֻלְּהוּ תְּלָתָא דְּאָבוֹת נְזִיקִין בַּר שׁוֹר, כְּלְהוּ
דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר.
מַהוּ אוֹכֵל עֵשֶׂב. הָא דְּרִשִׁינָן בֵּיהּ. אֲבָל עִקָּרָא דְּמִלָּה,
מִתַּמְצִית דְּלֶחֶם וְשִׂבְעָה זִינֵי דָּגָן, לֵית לֵיהּ בְּהוּ
חוּלָקָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, אִימָא לָא הֲוָת תַּמָּן, וְלָא יֵאוֹת לָהּ
לְמֶהֱוֵי תַּמָּן. וּבְגִין דְּאַבָּא הֲוָה יָדַע רָחֲמָנוּ דְּאִמָּא וְאָרְחָא
דִּילָהּ, אָמַר לְמֹשֶׁה, בְּנֵי רְחִימָאי, עֵיטָא בְּתַרְוַוייהוּ בְּדָא
תָּדִיר. וְדָא הוּא דִּלְחִישׁוּ לִי בִּלְחִישׁוּ, דְּלָא חֲזֵי לְגַלָּאָה,
דִּבְרָא לָא יִנְדַּע, וְיֶחְמֵי דְּהָא רְצוּעָה אִתְתַּקְנַת, וְיִדְחַל
תָּדִיר. אֲבָל תַּרְוַוייהוּ בְּעֵיטָא דָּא, וּבְעֵיטָא חָדָא.
תָּא חֲזֵי כְּתִיב (שמות לב) וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה. מַאן

הָעָם. אִינּוּן עֵרֶב רַב. מַאן עֵרֶב רַב. וְכִי לוּדִים וְכוּשִׁים וְכַפְתּוֹרִים וְתוּגַרְמִים הֲווֹ, דְּקָרָאן לוֹן עֵרֶב רַב, וַהֲלֹא מִצְרִיִּים הֲווֹ, וּמִמִּצְרַיִם נַטְלוּ, וְאִלּוּ הֲווֹ עִרְבּוּבְיָא דְּעַמִּין סַגִּיאִין, הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, עֵרֶב רַב עָלוּ אִתָּם לְפִי עִרְבּוּבְיָא דִּלְהוֹן.

אֶלָּא (שמות יב) עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם. עַמָּא חַד הֲוָה, וְלִישָׁן חַד, אֲבָל כָּל חָרְשֵׁי מִצְרַיִם, וְכָל חַרְטוּמֵי דִּלְהוֹן הֲווֹ, דְּכְתִיב בְּהוּ, (שמות ז) וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם. דְּבָעוּ לְמֵיקָם לָקֳבֵל פְּלִיאָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֵּיוָן דְּחָמוּ נְסִין וּפְלִיאָן דְּעַבַד מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, אָהַדְרוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה. אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, לָא תְקַבֵּל לוֹן. אָמַר מֹשֶׁה, מָאֲרֵיהּ דְּעָלְמָא, כֵּיוָן דְּחָמוּ גְּבוּרְתָּא דִּילָךְ, בָּעָאן לְאִתְגַּיָּרָא. יֶחֱמוּן גְּבוּרְתָּךְ בְּכָל יוֹמָא, וְיִנְדְּעוּן דִּלֵּית אֱלָהָא בַּר מִנָּךְ. וְקַבֵּל לוֹן מֹשֶׁה.

אֲמַאי קָרָא לוֹן עֵרֶב רַב. אֶלָּא כָּל חָרְשִׁין דְּמִצְרַיִם הֲווֹ, וּבְרִישֵׁיהוֹן יוֹנוֹס (בלק קצ״ד ע״א) (אמרו המגיהים: אולי אלו דם יוחני וממרא שנזכרו בשמות רבה פרשת ט׳ דף ע״ב ע״ג שורה ל״א אמרו יוחני וממרא אל משה תבן אתה מכניס לעפריים) וְיַמְבְּרוֹס, וּבְשַׁעֲתֵי דְּיוֹמָא הֲווֹ עַבְדֵי תַּדִּיר חָרְשַׁיְיהוּ. וְכָל אִלֵּין חָרְשִׁין עִלָּאִין, הֲווֹ מִסְתַּכְּלֵי מִכֵּי נָטֵי שִׁמְשָׁא, מִשִּׁירוּתָא דְּשִׁית שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה, עַד שִׁירוּתָא דְּתֵשַׁע וּמֶחֱצָה. דְּהַיְינוּ עֵרֶב רַבְרְבָא. כָּל אִינּוּן

חֲרָשִׁין זְעִירִין, מְשַׁשְׁרוּתָא דְּתֵשַׁע וּמֶחְצָה, עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא.

אִינּוּן עִלָּאִין דְּבְהוּ, הֲווֹ מִסְתַּכְּלֵי מִכִּי נָטֵי שְׁמָשָׁא. דְּהָא כְּדֵין שָׁרָאן תְּשַׁע מְאָה וְתִשְׁעִין וַחֲמֵשׁ דַּרְגִּין, לְמִשַׁטְטָא עַל טוּרֵי חָשׁוּךְ. וְרוּחָא דְּלְהוֹן, הֲוָה (בלק קצ״א ע״א) מְשַׁטְטָא עַל כָּל אִינּוּן חֲרָשִׁין (נ״א דַּרְגִּין) בְּחַרְשַׁיְיהוּ. וְאִלֵּין הֲווֹ עַבְדֵי, כָּל מַה דְּאִינּוּן בָּעָאן. עַד דְּכָל מִצְרָאֵי רָחְצָנוּ דְּלְהוֹן בְּאִלֵּין הֲוָה. וְקָרָאן לוֹן עֵרֶב רַב. בְּגִין דְּאִית עֵרֶב זְעֵירָא, מִתְּשַׁע שָׁעוֹת (דף קצ״א ע״ב) וּמֶחֱצָה וּלְתַתָּא, דָּא עֵרֶב זְעֵירָא. וּתְרֵי עַרְבֵי אִינּוּן, וְעַל דָּא וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם.

וְחָכְמְתָא דְּלְהוֹן, הֲוָה סַגִּי. וְאִינּוּן אִסְתָּכְּלוּ בְּשַׁעְתֵּי דְּיוֹמָא, וְאִסְתָּכְּלוּ בְּדַרְגָּא דְּמִשָּׁה, וְחָמוּ דְּהָא בְּכָל סִטְרִין בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ שַׁעְתֵּי קַדְמָאִין דְּיוֹמָא, דְּאִינּוּן לָא יַכְלִין לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ, (נ״א בְּגִין שִׁית) בְּשִׁית דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאַחְדִינָן בֵּיהּ (נ״א דְּאָחִיד בְּהוּ.) וּבְכָל סִטְרִין בְּשִׁית הֲוָה, וּבְעִטְרִין דְּאִלֵּין שִׁית, הֲוָה זַמִּין לָרֶדֶת מִן הָהָר, דִּכְתִיב כִּי בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה לָרֶדֶת מִן הָהָר.

מִיַּד וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן, (דְּהַכִי תְּנִינָן דִּבְהַהִיא שַׁעְתָּא דְּנָחִית מִשָּׁה וְקַבִּיל אוֹרַיְיתָא בִּלְחוֹדוֹי כְּלָלָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל וְאִידְהוּ קַבִּיל אוֹרַיְיתָא בְּעִלְמָא. וַאֲפִילּוּ מִגִּילַּת אֶסְתֵּר דִּכְתִיב (אֶסתֵר ט׳) וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים. וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי וְקִבֵּל אֶלָּא דָּא מִשָּׁה דְּאִיהוּ הַיְּהוּדִים כְּלָלָא דִּיְהוּדָאֵי. וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן) אֲמַאי עַל אַהֲרֹן.

בְּגִין לְאִתְכַּלְלָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, דְּהָא אִינּוּן שְׁמָאלָא בָּעוּ מִנַּיהּ, וּבְגִין דְּלֶהֱוֵי כָּלִיל בִּימִינָא, אִתְכְּנָשׁוּ עַל אַהֲרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וַדַּאי בְּעוּ סִטְרָא שְׁמָאלָא. אֲשֶׁר יֵלְכוּ אֲשֶׁר יֵלֵךְ מִבָּעֵי לֵיהּ. מָאי אֲשֶׁר יֵלְכוּ. אֶלָּא אֱלֹהִים שִׁית דַּרְגָּא אִינּוּן (ד״א שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה) כְּלְהוּ בְּסִטְרָא שְׁמָאלָא דֶּאֱלֹהִים שִׁית אִינּוּן. דְּאִי תֵּימָא דְּהָא שָׁבַע אִינּוּן. הַהוּא אֱלֹהִים עִילָּאָה לָא עָאל בִּכְלָלָא).

תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּהַוָּה מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, שְׁמָא דֶּאֱלֹהִים לָא דָּכִיר, אֶלָּא שְׁמָא דַּיְיָ׳, וְעַל דָּא קַשְׁיָא לֵיהּ לְפַרְעֹה בְּגִין דְּלָא יְהֵא תּוּקְפָּא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא יִתְתָּקַף בְּעָלְמָא. הַשְׁתָּא בָּעוּ הַהִיא מִלָּה, וְהַיְינוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דַּיְיקָא, דְּאָנָן צְרִיכִין לְהַאי מִלָּה, לְתַקְפָּא סִטְרָא דִּילָן, דְּהַוָּה אִתְדַּחְיָא עַד הַשְׁתָּא.

אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ. מַאי אָמְרוּ. אֶלָּא הָכִי אָמְרוּ, חֲמֵינָן דְּאַתּוּן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוּב וְכָל יְקָר דְּעָלְמָא לְכוּ, וַאֲנָן דַּחְיָין לְבַר. דִּלְכוּ, (שמות יג) **וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמָה דְּאָזִיל קָמַייכוּ יְיָ׳. דְּהָא רְשׁוּ אִית לְסִטְרָא דִּילָן לְמֵהַךְ אוֹף הָכִי לְקָמָנָא, אִי נַזְמִין לֵיהּ עוֹבָדָא.**

תָּא חֲזֵי, כָּל עֲנָנֵי יְקָר דְּאָזְלוּ בְּמַדְבְּרָא, לָא הֲווֹ חַפְיָין אֶלָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוֹדַיְיהוּ. וְהַהוּא עֲנָנָא דִּיקָר, דְּכְתִיב וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, אָזְלָא לְקָמַייהוּ. וְאִלֵּין

עֵרֶב רַב, וְכָל אִינּוּן בְּעִירֵי עָאנִין וְתוֹרִין, הֲווֹ אַזְלוּ לְבַר מִמַּשְׁרְיָיתָא, לְבַתְרַייְתָא. וְתָא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן אַרְבְּעִין שְׁנִין דְּקָא אָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, שׁוּם לְכְלוּכָא וְטִנּוּפָא לָא הֲוָה גּוֹ עֲנָנֵי לְגוֹ. וְעַל דָּא עָאנֵי וְתוֹרֵי דַּהֲווֹ אָכְלֵי עֵשֶׂב לְבַר הֲווֹ, וְכָל אִינּוּן דְּנַטְרֵי לוֹן.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אִי הָכִי אִינּוּן עֵרֶב רַב לָא הֲווֹ אָכְלֵי מִן מַנָּא. אֲמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא. אֶלָּא מָה דְּיָהֲבִין לוֹן יִשְׂרָאֵל, כְּמַאן דְּיָהִיב לְעַבְדֵּיהּ. וּמִמַּה הֲווֹ אָכְלֵי. מִתַּמְצִית, מָה דְּאִשְׁתְּאַר מִבָּתַר רֵיחָיָא, פְּסוֹלֶת. וּקְרָא אַכְרִיז וְאָמַר, (שמות טז) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָא אַחֲרָא. וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מָן הוּא, וְלָא שְׁאַר עֵרֶב רַב, עָאנֵי וְתוֹרֵי, דַּהֲווֹ בֵּינַייְהוּ.

עַד הַשְּׁתָּא, הֲווֹ אִתְכַּפְיָין אִינּוּן עֵרֶב רַב וְהַשְּׁתָּא קָמוּ וּבָעוּ עוֹבָדָא, לְאַתְקָפָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. אָמְרוּ, אוֹ נְהֵא כֻּלָּנָא עַמָּא חָדָא, וְנֶהֱוֵי בְּכֻלָּא עִמְכוֹן, אוֹ יְהֵא לָן מַאן דְּיֵיהַךְ קָמָנָא, כְּמָה דְּיֵיהַךְ אֱלָהֲכוֹן קָמֵיכוֹן. אָמַר אַהֲרֹן, חַס וְשָׁלוֹם דְּאִלֵּין יִשְׁתַּתְּפוּן בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא כְּלָּא חָדָא, וְלָא יִתְעָרְבוּן עַמָּא קַדִּישָׁא בְּעַמָּא דָּא, כְּלָּא חָדָא, אֶלָּא טָב אִיהוּ לְאַפְרָשָׁא לוֹן מִגּוֹ עַמָּא קַדִּישָׁא, עַד דְּייֵתֵי מֹשֶׁה.

וְאַהֲרֹן לְטָב אִתְכְּוִון, אֶלָּא סַגִּיאִין הֲווֹ מִישְׁרָאֵל דְּאִשְׁתָּתְפוּ בַּהֲדַייהוּ בְּלִבָּא. וּבְגִין כַּךְ, כַּד אָתָא מֹשֶׁה, אִצְטְרִיךְ לְבָרְרָא וּלְלַבְּנָא לְעַמָּא קַדִּישָׁא מֵהַהוּא חוֹבָא, וְאַשְׁקֵי לוֹן שַׁקְיוּ, עַד דְּאִתְבְּרִירוּ (דף קצ"ב ע"א) כֻּלְּהוּ וְלָא אִשְׁתְּאַר בְּהוּ פְּסוֹלֶת כְּלַל.

אָמַר לוֹן אַהֲרֹן, (שמות לב) פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב, וְכִי לָא הֲוָה לוֹן דַּהֲבָא אַחֲרָא. אֶלָּא אָמַר אַהֲרֹן, בְּעוֹד דְּאִית לוֹן קְטָטָה בִּבְנַייהוּ וּבְנָשַׁייהוּ, יִתְעַכְּבוּן, וּבֵין כַּךְ יֵיתֵי מֹשֶׁה. תָּא חֲזֵי, תְּנִינָן קָשִׁים גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפַּחַת בְּבְשַׂר הַחַי, כָּל שֶׁכֵּן אִלֵּין, דְּלָא הֲווֹ גֵּרִים כְּדְקָא יָאוֹת. אִינּוּן מָה עָבְדוּ. וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם. כַּמָּה אַלְפֵי וְרִבְוָון הֲווֹ מִנִּזְמֵיהוֹן תַּמָּן.

מַה כְּתִיב, וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיָּצַר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט וגו'. אַהֲרֹן לָא אִסְתָּמַר, מֵאִינּוּן תְּרֵין חַכִּימִין, דַּהֲווֹ בְּרִישֵׁיהוֹן דְּהַהוּא עֵרֶב רַב. חַד מִנַּייהוּ הֲוָה קָמֵיהּ, וְאַחֲרָא הֲוָה עָבִיד בְּחַרְשׁוֹי. כֵּיוָן דְּתַרְווַייהוּ אִתְיַיעֲטוּ כַּחֲדָא, נַטְלוּ הַהִיא דַּהֲבָא, (חד) תְּרֵין שְׁלִישֵׁי בִּידָא דְּחַד, וּשְׁלִישׁ בִּידָא דְּאַחֲרָא. בְּגִין דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ בְּהַהוּא זִינָא דְּחַרְשָׁא.

בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, אַהֲרֹן מִשִּׁיחָא דְּאֱלָהָא רַבָּא, בַּחֲסִידוּתָךְ נַפְלוּ כַּמָּה מֵעַמָּא קַדִּישָׁא. וְאַנְתְּ לָא הֲוֵית יָדַע לְאִסְתַּמָּרָא. מַהוּ עֲבַדוּ. כַּד מָטוּ שִׁית

שַׁעֲתִין, וְיוֹמָא הֲוָה בְּמַתְקְלָא, נַטְלוּ הַהוּא דַּהֲבָא דְּפָרִיקוּ מֵאוּדְנֵיהוֹן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד חַרְשָׁא, לָא בָּעֵי לְמֵיחַס עֵינוֹי עַל מָמוֹנָא. וְאִינּוּן אֲמְרִי, שַׁעֲתָא קַיְימָא לָן, אִי אֲנַן לָא מְעַכְּבִין. לָאו שַׁעֲתָא לְמֵיחַס עַל דַּהֲבָא, מִיַּד וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל הָעָם. מַאי וַיִּתְפָּרְקוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א יט) מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, דְּחַבִּילוּ וְתַבְרוּ אוּדְנַיְיהוּ. בָּכָה כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר אִי עַמָּא קַדִּישָׁא אִי עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּבִכְיָה, וְאָמַר, (שמות כא) וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְגוֹ׳. הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, אֹזֶן דְּשָׁמַע בְּסִינַי, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגוֹ׳. וְאִיהוּ פָּרִיק עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם מֵעָלֵיהּ, וְזָבִין גַּרְמֵיהּ לְאַחֵר, תִּרְצַע. וְאִלֵּין חַיָּיבַיָּא רְשִׁיעִין, גּוּבְרִין בִּישִׁין, בְּתִיאוּבְתָּא דִּלְהוֹן לְמֶהֱדַר לְסָרְחָנַיְיהוּ, לָא בָּעוּ מִנְּשֵׁיהוֹן וּבְנֵיהוֹן אֶלָּא חֲבִילוּ אוּרְחַיְיהוּ (ס״א אוּדְנַיְיהוּ) וְאִתְפָּרְקוּ מֵעוֹל שְׁמַיָּא דְּפָקִיד לְהוּ מֹשֶׁה, וְתַבְרוּ אוּדְנַיְיהוּ, דְּלֵית לוֹן חוּלָקָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעַמָּא קַדִּישָׁא.

מָה עֲבַדוּ. פְּלִיגוּ תַּרְוַוְיִיהוּ הַהוּא דַּהֲבָא, חַד נָטִיל תְּרֵין שְׁלִישִׁין, וְחַד שְׁלִישׁ. קָמוּ לָקָבֵל שִׁמְשָׁא, בְּשִׁית שַׁעֲתִין. עֲבַדוּ חַרְשַׁיְיהוּ, וּבְלָטוּ בְּלָטֵיהוֹן בְּחַרְשָׁא דְּפוּמָא. כֵּיוָן דְּמָטָא שֵׁירוּתָא דְּשִׁבַּע, אָרִימוּ תַּרְוַוְיִיהוּ יְדַיְיהוּ עַל

יְדוֹי דְּאַהֲרֹן. (ומְנַלָּן דְּמַיְדָא דְתַרְוַיְהוּ יַד מִכָּל חַד נָטַל וְלָא יַתִּיר) דְּכְתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם, תַּרְוַוייְהוּ הֲווֹ, וְלָא יַתִּיר. כֵּיוָן דְּאִיהוּ קַבִּיל מִיָּדָם (ס״א תְּרֵי וְלֹא יְדֵיהֶם), קַלָּא נָפִק וְאָמַר, (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רַע, דְּכְתִיב כִּי בְרָע הוּא. אַייְתֵי רָע לְעָלְמָא.

רָזָא דְּמִלָּה. אִינּוּן רְשָׁעִים חַיָּיבִין חַרְשִׁין בְּנוֹי דְּבִלְעָם חַיָּיבָא, בְּנֵי בְּנוֹי דְּלָבָן רְשִׁיעָא, חָמוּ דְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה בִּימִין אִיהוּ, וּמִן יְמִינָא אִתָּקַף תָּדִיר. (ס״א יְתִיר) אָמְרוּ, אִי יְהֵא בִּסְטַר דָּא, הַהוּא רֵישָׁא דִּימִינָא, דָּא תּוּקְפָּא דִּילָן כְּדָקָא יָאוֹת.

כֵּיוָן דְּמָטָא שֵׁבַע שַׁעֲתִין דְּיוֹמָא, יָהֲבוּ לֵיהּ לְאַהֲרֹן מִיָּד. אִי אִיהוּ הֲוָה אָמַר לוֹן שַׁוּוּ לֵיהּ בְּאַרְעָא בְּקַדְמִיתָא, וְאַנָא אֵטוֹל, לָא הֲווֹ יַכְלִין בְּחַרְשַׁייְהוּ כְּלוּם, אֶלָּא מִיָּדָם נָטַל. וּקְרָא מִתְרָעֵם וְאָמַר, וַיִּקַּח מִיָּדָם, חָמוּ מָה עָבַד אַהֲרֹן גְּבַר נְבִיאָה גְּבַר חַכִּים, לָא יָדַע לְאִסְתַּמְרָא, דְּאִילּוּ נָטִיל מֵאַרְעָא, כָּל חַרְשִׁין דְּעָלְמָא לָא הֲווֹ יַכְלִין לְאַצְלְחָא. אֲבָל בְּמָה אַצְלָחוּ בְּעוֹבָדָא דָּא, בְּגִין דְּוַיִּקַּח מִיָּדָם וְלָא מֵאַרְעָא.

(שמות לב) וַיָּצַר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט, לָאו כְּמָה דְּחַשְׁבִין בְּנֵי נָשָׁא, דְּעָבַד צִיּוּרִין בְּמִחוּגָה, אוֹ בְּמִלָּה אַחֲרָא. אֶלָּא אָתָא קְרָא לְאוֹכָחָא מִלָּה, דְּאַהֲרֹן לָא יָדַע לְאִסְתַּמְרָא. אִילּוּ כַּד נָטַל מִיְּדֵיהוֹן, הֲוָה שַׁדֵּי לְאַרְעָא, וְאַף עַל גַּב דְּיִטּוֹל לֵיהּ

לְבָתַר, לָא הֲוָה (דף קצ״ב ע״ב) אַצְלַח עוֹבָדָא בִּישָׁא דָּא. אֲבָל בְּכֹלָּא סִיּוּעָא בִּישָׁא הֲוָה, דְּנָקִיט דַּהֲבָא, וּטְמָרֵיהּ מֵעֵינָא, בִּישׁ בָּתַר בִּישׁ, מַאי וַיָּצַר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט. דְּשַׁוִּי כָּל דַּהֲבָא בְּכִיסָא חָדָא, וְאִסְתַּמַּר מֵעֵינָא. כְּדֵין סָלִיק כֹּלָּא לְעוֹבָדָא. בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ אַשְׁכַּחְנָא, דַּהֲוָה אָמַר הָכִי, בְּרָא יְחִידָאָה יִתְיְלִיד לְהַהוּא רִישָׁא חִוָּרָא, וְכַד יֵיתוֹן מִבִּשְׂרָא דַּחֲמָרֵי, יָטְעִין לֵיהּ, בְּהַהוּא דְּעָיִיל (נ״א דְּנָטִיל) מַרְגְּלָן בְּזָגִין דְּדַהֲבָא, בְּלָא דַּעְתָּא דִּילֵיהּ, וּדְיוּקְנָא יְצַיֵּיר בְּצִיּוּרָא בַּחֶרֶט. מַאי בַּחֶרֶט. בְּחֶרֶט אֱנוֹשׁ. דָּא קַלְמוֹסָא דֶּאֱנוֹשׁ חַיְיָא, דְּאַטְעֵי לִבְנֵי נָשָׁא.

וַדַּאי דָּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, דֶּאֱנוֹשׁ כַּד אַטְעֵי עָלְמָא, בְּקַלְמוֹסָא הֲוָה רָשִׁים רְשִׁימִין, דְּכָל דְּיוּקְנִין וּפֻלְחָנִין נִכְרָאִין בְּהַהוּא קַלְמוֹסָא, (ס״א רָשִׁים רְשִׁימִין) וְעַל דָּא כְּתִיב בַּחֶרֶט, הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לְמֶעְבַּד הָכִי. וְדָא הוּא בְּרִירוּ דְּמִלָּה.

וְכֹלָּא הֲוָה, דְּוַדַּאי בְּכִיסָא אַרְמֵי דַּהֲבָא, וְכַסֵּי לֵיהּ מֵעֵינָא, כְּמָה דְּאָמְרוּ אִינּוּן חַרְשִׁין, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ בְּזִינֵי דְּחַרְשִׁין אִלֵּין. וְדָא הוּא עוֹבָדָא דְּחַרְשִׁין אִלֵּין, מִלָּה דְּאִצְטְרִיךְ בְּאִתְגַּלְיָא, לְאִתְגַּלָּאָה לְבָתַר, אִצְטְרִיךְ טְמִירוּ וְכִסּוּיָא בְּקַדְמִיתָא, דְּיִתְכַּסֵּי מֵעֵינָא, וּבָתַר יִפּוֹק אוּמָנָא לְאוּמָנוּתֵיהּ. וּמִלָּה דְּאִצְטְרִיךְ בְּכִסּוּיָא לְבָתַר, אִצְטְרִיךְ בְּאִתְגַּלְיָא בְּקַדְמִיתָא.

הַשְׁתָּא בָּנַי רְחִימָאי, רְחִימִין דְּנַפְשָׁאי, מָה אַעְבִּיד, וַדַּאי אִצְטְרִיכְנָא לְגַלָּאָה, אֲצִיתוּ וְאַטְמִירוּ מִלִּין. בִּסְטַר קְדוּשָּׁה הַהוּא, אֱלֹהִים דְּקְשׁוֹט, מֶלֶךְ עַל עָלְמָא, בִּתְלַת (מילין) עָלְמִין (אלין) אִתְתָּקַף. (בראשית קע״ז ע״ב, ר״ח ע״א) בִּבְרִיאָה. בִּיצִירָה. בַּעֲשִׂיָּה. וְהָא אִתְּמַר, רָזָא דְּכָל חַדָּא וַחֲדָא הָכָא. לָקְבֵל בְּרִיאָה, וַיִּקַּח מִיָּדָם, מִלָּה דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ עַד כְּעַן כְּלוּם. לָקְבֵל יְצִירָה, וַיָּצַר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט. לָקְבֵל עֲשִׂיָּה, וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה. מַאן חָמָא חַרְשִׁין בְּכָל עָלְמָא כְּאִלֵּין.

הַשְׁתָּא אִית לְמֵימַר, וְכִי לָא כְּתִיב וְאַשְׁלִיכֵהוּ בָּאֵשׁ, וְלָא יַתִּיר, וּכְדֵין וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה. וְהַשְׁתָּא אַתְּ אָמַרְתְּ וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה אֶלָּא חַס וְשָׁלוֹם דְּאַהֲרֹן עֲבַד, וּקְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ. אֲבָל מִמַּה דִּכְתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם, וּכְתִיב וַיָּצַר אוֹתוֹ. מֵחֵילָא דְּתָרִין אִלֵּין, אִתְעֲבִיד כֹּלָּא. כְּבֵיכוֹל הוּא עָבִיד לֵיהּ, דְּאִי תָּרִין אִלֵּין לָא הֲווֹ, לָא אִתְעֲבִיד וְלָא נָפַק לְאוּמְנוּתָא. אֲבָל מַאן גָּרַם דְּאִתְעֲבִיד. אִינּוּן תָּרִין. (כְּבֵיכוֹל וַיַּעֲשֵׂהוּ אִיהוּ וַדַּאי עַשְׂהוּ) בְּעוֹד דְּאִיהוּ לָקַח מִיָּדָם, אִינְהוּ עַבְדֵי חַרְשַׁייֵהוּ, וּמְלַחֲשֵׁי בְּפוּמַיְיהוּ, וּמְשָׁכֵי רוּחָא לְתַתָּא, מִן סִטְרָא אַחֲרָא. וּמְשָׁכוּ תָּרִין רוּחִין כַּחֲדָא, חַד מִן דְּכָר, וְחַד מִן נוּקְבָא. דְּכַר אִתְלַבַּשׁ בְּדִיוּקְנָא דְּשׁוֹר. נוּקְבָא בְּדִיוּקְנָא

דְּחֲמוֹר, תַּרְוַוייְהוּ הֲווֹ כְּלִילָן כַּחֲדָא. אֲמַאי תְּרֵין אִלֵּין. אֶלָּא שׁוֹר הָא אִתְּמַר. חֲמוֹר אֲמַאי. בְּגִין דְּחַרְשִׁין אִלֵּין דְּמִצְרָאֵי, כְּתִיב בְּהוּ, (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם. וְעַל דָּא, כָּל אִינּוּן דְּיִשְׂרָאֵל דְּמִיתוּ, אִתְחַבָּרוּ בַּהֲדַייְהוּ בְּלִבְּהוֹן. וּבְגִין דַּהֲווֹ תְּרֵין דְּיוּקְנִין, כְּתִיב אֱלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, וְלָא כְּתִיב זֶה, אֶלָּא אֵלֶּה, תְּרֵין הֲווֹ כַּחֲדָא, אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. הֶעֱלוּךָ וְלָא הֶעֱלָךְ כְּתִיב.

(שמות לב) וַיַּעֲשׂוּ עֵגֶל מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ. וַיֹּאמֶר לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיֹּאמְרוּ, דְּאַהֲרֹן לָא אָמַר מִדִּי. תָּנֵינָן, (ויקרא ע״ט ע״א) מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ קַנְטְרִין הֲווֹ בֵּיהּ. הֵיךְ כְּתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם, וְכִי בְּיָדָם הֲווֹ כָּל אִלֵּין קַנְטְרִין. אֶלָּא מִכְּלָלָא דְּאִינּוּן קַנְטְרִין נַטְלוּ מָלֵי יְדַייְהוּ. וְהַהוּא זְעִיר, אִסְתַּלָּק עַל כֻּלָּא, כְּאִילּוּ הֲוָה כֻּלָּא בִּידַייְהוּ.

תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב וַיַּרְא אַהֲרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו. אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה רְעוּתָךְ הֲוָה לְטָב, וְלָא יְדַעַת לְאִסְתַּמָּרָא. כְּיוָן דְּאַרְמֵי לֵיהּ בְּנוּרָא, אִתְתָּקַף חֵילָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא תַּמָּן בְּנוּרָא, וְנָפַק (דף קצ״ג ע״א) דְּיוּקְנָא דְּשׁוֹר, כְּמָה דְּאִתְּמַר בִּתְרֵין מְשִׁיכִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא. מִיָּד וַיַּרְא אַהֲרֹן. מַהוּ וַיַּרְא אַהֲרֹן. חָמָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְתָּקַף, מִיָּד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו, דְּאִלְמָלֵא דְּאַקְדִּים וּבָנָה מִזְבֵּחַ דָּא, עָלְמָא אִתְהַדַּר לְחָרְבָּנָא.

לְלִסְטִים דְּהַוָה נָפִיק לְקַפְחָא וּלְקַטְלָא בְּנֵי נָשָׁא, חָמָא לְגִיוֹנָא דְּמַלְכָּא, דְּהַהוּא לִסְטִים נָפַק בְּחֵילָא תַּקִּיף מָה עֲבַד הַהוּא לְגִיוֹנָא, אִשְׁתְּדַל בַּהֲדֵי מַלְכָּא לְנָפְקָא בְּאָרְחָא. וּמְשִׁיךְ לֵיהּ הַהוּא לְגִיוֹנָא בְּהַהוּא אָרְחָא, עַד דְּאָזִיל הַהוּא לִסְטִים בְּהַהוּא אָרְחָא, חָמָא דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא קָאִים קָמֵיהּ, כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ לְמַלְכָּא דְּהַוָה אָזִיל קָמֵיהּ בְּאָרְחָא, מִיַּד נִרְתָּע וְאַהְדָּר לַאֲחוֹרָא.

כַּךְ וַיַּרְא אַהֲרֹן דִּסְטָר אַחֲרָא אִתְקַרַּף, אָחִיד בְּאַסְוָותָא, וְאַתְקִיף בִּסְטַר קְדוּשָּׁה וְשַׁוִּי לֵיהּ קָמֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא סִטְרָא בִּישָׁא דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא דְּקָאִים קָמֵיהּ, מִיַּד אַהְדָּר לַאֲחוֹרָא, וְאִתְחַלָּשׁ תְּקִפֵּיהּ וְחֵילֵיהּ, דְּהָא אִתְתַּקַּף, (מִיַּד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו) וּמְזַבֵּחַ דָּא אִתְגַּבָּר, וְאִתְחַלָּשׁ סִטְרָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזֵי מָה כְּתִיב (שמות לב) וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמַר חַג לַיְיָ׳ מָחָר. חַג לַיְיָ׳, וְלָא לָעֵגֶל. וּלְסִטְרָא קְדוּשָּׁה עֲבַד, וּלְסִטְרָא קְדוּשָּׁה קָרָא וְאָמַר. וְדָא אַסְוָותָא אַקְדִּים, דְּאִלְמָלֵא דְּעָבַד דָּא, לָא קָאִים עָלְמָא עַל קִיּוּמֵיהּ, וְעִם כָּל דָּא, לָא שָׁכִיךְ רוּגְזֵיהּ מֵאַהֲרֹן, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְכַּוון לְבִישׁ.

אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַהֲרֹן, תֵּרִין חַרְשִׁין אִלֵּין מַשְׁכוּ לָךְ לְמַה דְּבָעוּ. חַיֶּיךָ, תֵּרִין בְּנָךְ יִפְלוֹן, וְעַל חוֹבָא דָּא יִתְפָּסְקוּן (ס״א וּבְחוֹבָא דָּא יִתְפְּסוּן) הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,

(דברים ט) וּבְאַהֲרֹן הִתְאַנַּף יְיָ׳ מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ. מַאי לְהַשְׁמִידוֹ. אִלֵּין בְּנוֹי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (עמוס ב) וָאַשְׁמִיד פְּרִיוֹ מִמַּעַל, דְּפִרְיֵי דְּבַר נָשׁ בְּנוֹי אִינּוּן.

תָּא חֲזֵי, אַהֲרֹן שַׁוִּי לֵיהּ לְהַהוּא מִזְבֵּחַ לְפָנָיו, וְעֶגְלָא תָּב לַאֲחוֹרָא. בְּנוֹי שַׁוּוּ לִסְטַר אַחֲרָא לְפָנָיו, וּסְטָר קְדוּשָּׁה אַהֲדָּר לַאֲחוֹרָא, דִּכְתִיב, (ויקרא י) וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ׳, לִפְנֵי יְיָ׳ שַׁוּוּ. אִתְפְּסוּ בְּחוֹבָה דָּא.

אַהֲרֹן חָשַׁב, דְּבֵין כַּךְ יֵיתֵי מֹשֶׁה, וְעַל דָּא הַהוּא מִזְבֵּחַ לָא סָתִיר לֵיהּ מֹשֶׁה, דְּאִילּוּ הֲוָה כְּמָה דְּחַשְׁבִין בְּנֵי נָשָׁא, מִלָּה קַדְמָאָה דְּאַבָּעֵי לְמֹשֶׁה, לְנַתְּצָא לְהַהוּא מִזְבֵּחַ אִצְטְרִיךְ, כְּמָה דְּנַבִּי עִדּוֹ עַל מִזְבֵּחַ דְּבֵית אֵל, וּנְבוּאָתֵיהּ עַל הַהוּא מִזְבֵּחַ הֲוָה. אֲבָל הָכָא מִלָּה אַחֲרָא הֲוָה כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּכְתִיב, וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְלָא כְּתִיב וַיִּנְתֹּץ אֶת הַמִּזְבֵּחַ.

תָּא חֲזֵי וַיִּקְרָא אַהֲרֹן. אַכְרִיז אִיהוּ בְּקָלָא וְאָמַר. כְּתִיב הָכָא וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר, וּכְתִיב בְּיוֹנָה (יונה ג) וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר, מָה לְהַלָּן כְּרִיז לְדִינָא, אוּף הָכָא כְּרִיז לְדִינָא. חַג לַיְיָ׳ מָחָר, נָבִי נְבוּאָה בְּהַהוּא רוּחַ דְּמִזְבֵּחַ, דְּזַמִּין דִּינָא לְשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ. חַג לַיְיָ׳, לְמֶעְבַּד בְּכוּ דִּינָא.

וּתְלַת דִּינִין הֲווֹ, חַד, וַיִּגּוֹף יְיָ׳ אֶת הָעָם. וְחַד, בִּבְנֵי לֵוִי. וְחַד, דְּאַשְׁקֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהַיְינוּ חַג דִּבְנֵי לֵוִי.

לַיְיָ, דְּוִיגּוֹף יְיָ. מָחָר, דְּאַשְׁקֵי לוֹן מֹשֶׁה. וּבִיתוֹ בְּהַהוּא לֵילְיָא, וּלְמָחָר אִשְׁתְּכָחוּ נְפִיחִין וּמֵתִין. וְאִינּוּן מַיִין הַוּוֹ מְכַשְׁכְּשִׁין בְּמֵעֵיהוֹן כָּל לֵילְיָא, וּבְצַפְרָא אִשְׁתְּכָחוּ מֵתִין, וְעַל דָּא חַג לַיְיָ מָחָר. וְכָל אַסְוָתָא דְּעָבַד אַהֲרֹן, בְּגִין דְּכְתִיב וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו.

תָּא חֲזֵי, (הַהוּא מִזְבֵּחַ דְּקֻדּוּשָׁה הֲוָה) דְּכְתִיב וַיַּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמְחוֹלוֹת, וְאִלּוּ מִזְבֵּחַ לָא כְּתִיב. דְּהָא אַהֲרֹן מִנְדַּע הֲוָה יָדַע, דְּכְתִיב, (שמות כב) זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַיְיָ לְבַדּוֹ, וַדַּאי אִשְׁתְּזִיב אַהֲרֹן בְּעִיטָא טָבָא דְּדָבַר לְנַפְשֵׁיהּ, וְכֹלָּא בִּרְעוּתָא שְׁלִים טָב, דְּלָא אִתְכַּוִּין לְבִישׁ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, וְיִשְׂרָאֵל לָא הַוּוֹ. אֲבָל יַרְבְעָם דְּעָבַד עַגְלִין, הָא יִשְׂרָאֵל הַוּוֹ, וְעֵגֶל עָבְדוּ. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי, וְאוּקְמוּהָ, אֲבָל יַרְבְעָם חָטָא וְהֶחֱטִיא, וְלָאו כְּמָה דְּאָמְרוּ. דְּוַדַּאי חוֹבָא בִּישָׁא עָבֵד וּבְמַלְכוּת חָטָא.

אָמַר יַרְבְעָם, וַדַּאי יְדַעְנָא דְּהָא סִטְרָא קַדִּישָׁה לָא שַׁרְיָא, אֶלָּא בִּלְבָּא דְּכָל עָלְמָא, וְדָא יְרוּשָׁלַם. אֲנָא לָא יָכִילְנָא לְאַמְשָׁכָא לְהַהוּא סִטְרָא הָכָא, מָה אַעְבִּיד. מִיַּד (מלכים א יב) וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וגו׳. נָטַל עֵיטָא בִּישָׁא, אָמַר הָא (דף קצ״ג ע״ב) סִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִתְמַשְׁכָא מִיַּד לְכָל אֲתָר. וְכָל שֶׁכֵּן בְּאַרְעָא דָּא, דְּתִיאוּבְתֵּיהּ לְאַשְׁרָאָה בְּגַוֵּיהּ, אֲבָל לָא יָכְלָא לְאִתְלַבְּשָׁא אֶלָּא בְּדִיוּקְנָא דְּשׁוֹר.

תְּרֵין עֲגָלִים אֲמַאי. אֶלָּא אָמַר יְרָבְעָם, (ס"א בְּמִצְרַיִם וּבְמַדְבְּרָא) בְּמַדְבְּרָא הֲווֹ אִינּוּן חַרְשִׁין, דְּכְתִיב, (יחזקאל כג) בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם. (ס"א לָא אִינּוּן מִצְרַיִם אֶלָּא) הָכָא, אִינּוּן תְּרֵין רוּחִין בִּישִׁין, יִתְלַבְּשׁוּ כַּדְקָא חֲזֵי לוֹן, דְּכַר וְנוּקְבָּא אִינּוּן. דְּכַר הֲוָה בְּבֵית אֵל, וְנוּקְבָּא הֲוַת בְּדָן. וּמִגּוֹ דְּכְתִיב, (משלי ה) נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה, אִתְמָשְׁכוּ יִשְׂרָאֵל אֲבַתְרֵהּ יַתִּיר, דְּכְתִיב וַיֵּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דָּן. וּבְגִין כָּךְ תְּרֵין עֲגָלִין הֲווֹ. וּמָשִׁיךְ לוֹן יָרְבְעָם בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וַהֲוָה חוֹבָא עָלֵיהּ וְעַל יִשְׂרָאֵל, וּמָנַע בִּרְכָאן מִן עָלְמָא. וְעָלֵיהּ כְּתִיב (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְגוֹ'.

וְעַל דָּא הֲווֹ עֲגָלִין, דְּהָא לְבוּשָׁא קַדְמָאָה דְּמִתְלַבַּשׁ סִטְרָא אַחֲרָא שׁוֹר אִיהוּ, (קצ"א ע"א) כְּמָה דְּאִתְמַר. וְאִי תֵּימָא אֲמַאי אִיהוּ עֵגֶל וְלָא שׁוֹר. אֶלָּא וַדַּאי כַּךְ אִתְחֲזֵי, וְכֵן בְּכָל סִטְרִין, שֵׁירוּתָא דִּלְבוּשָׁא זוּטָא אִיהוּ, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וְעַל דָּא בָּנַי רְחִימָאי, כֵּיוָן דֶּאֱלֹהִים בָּעוּ, וּבְסִטְרָא דֶּאֱלֹהִים אִתְבְּנֵי עוֹבָדָא, אֱלֹהִים קַדִּישָׁא, אִימָא, דַּאֲחִידַת תָּדִיר בִּדְרוֹעָא דְּמַלְכָּא, וּסְלִיקַת רְצוּעָה, לָא הֲוַת תַּמָּן, וְאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֹשֶׁה לְמֶהֱוֵי תַּמָּן בְּאַתְרָהָא, כֵּיוָן דְּאַנְקִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִסְתַּכַּל. תְּלַת זִמְנִין אַנְקִיד לֵיהּ, אִי מֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימָנָא, כַּמָּה

חֵילָךְ תַּקִּיף, כַּמָּה גְּבוּרְתָּךְ רַב, תְּלַת זִמְנִין אַנְקִיד לֵיהּ, דְּכְתִיב וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי הָא חַד. וַיִּחַר אַפִּי בָּהֶם וַאֲכַלֵּם, הָא תְּרִין. וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל, הָא תְּלַת. חָכְמְתָא דְּמֹשֶׁה בִּתְלַת נְקוּדִין אִלֵּין. אָחִיד בִּדְרוֹעֵיהּ יְמִינָא, לָקָבֵל הַנִּיחָא לִי. אָחִיד בִּדְרוֹעֵיהּ שְׂמָאלָא, לָקָבֵל וַיִּחַר אַפִּי בָּהֶם וַאֲכַלֵּם. אִתְחַבָּק בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, לָקָבֵל וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל. וְכַד אִתְחַבָּק בְּגוּפָא, תְּרִין דְּרוֹעִין מְסַטְרָא דָּא וּמְסַטְרָא דָּא, לָא יָכִיל לְאִתְנַעְנָעָא לְסַטְרָא בְּעָלְמָא. דָּא הֲוֵי חָכְמְתָא דְּמֹשֶׁה, (ס״א דְּבְמִילֵי) דְּמִינֵי נְקוּדִין דְּמַלְכָּא יָדַע בְּכָל חַד מִנַּיְיהוּ, בְּאָן אַתָּר יִתְתָּקַף, וּבְחָכְמְתָא עֲבַד.

אָתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּא, וְנַשְּׁקוּ יְדוֹי. הֲוָה תַּמָּן רִבִּי אַבָּא, אָמַר, אִלְמָלֵי לָא אָתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא, דַּי לָן. בָּכָה וְאָמַר, וַוי רִבִּי, כַּד תִּסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, מַאן יַנְהֵר וְיגַלֵּי נְהוֹרִין דְּאוֹרַיְיתָא. מִלָּה דָּא, בַּחֲשׁוֹכָא אִתְטְמַר עַד הַשְׁתָּא, דְּנָפַק מִתַּמָּן, וְהָא נָהִיר עַד רוּם רְקִיעָא, וּבְכָרְסְיָא דְּמַלְכָּא רָשִׁים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי הַשְׁתָּא בְּהַאי מִלָּה. וְכַמָּה חֵדוּ עַל חֵדוּ, אִתּוֹסָף מִקַּמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. מַאן יִתְעַר מִלֵּי דְּחָכְמְתָא בְּעָלְמָא דֵּין כְּוָותָךְ.

תָּא חֲזֵי, עַד לָא חָטָא אָדָם, הֲוָה סָלִיק וְקָאִים (בראשית נ״ב

ע"ב) בְּחָכְמָה דְּנָהִירוּ עִלָּאָה, וְלָא הַוָּה מִתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא
דְּחַיֵּי. כֵּיוָן דְּאַסְגֵּי תִּיאוּבְתָּא לְמִנְדַּע, וּלְנַחְתָּא לְתַתָּא,
אִתְמְשִׁיךְ אֲבַתְרַייהוּ, עַד דְּאִתְפְּרַשׁ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְיָדַע
רַע וְשָׁבַק טוֹב. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ
רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע, מַאן דְּאִתְמְשָׁךְ בְּרָע, לֵית לֵיהּ
דְּיוּרָא עִם אִילָנָא דְּחַיֵּי. וְעַד לָא חָטְאוּ, הַווֹ שַׁמְעִין קָלָא
מִלְּעֵילָּא, וְיַדְעִין חָכְמְתָא עִלָּאָה, וְלָא דַּחֲלִי. כֵּיוָן
דְּחָטְאוּ, אֲפִילּוּ קָלָא דִּלְתַתָּא, לָא הַווֹ יְכִלִין לְמֵיקָם בֵּיהּ.
כְּגַוְונָא דָּא, עַד לָא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימוּ
יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, אִתְעֲבָר מִנַּייהוּ זוּהֲמָא
דְּהַאי חִוְיָא, דְּהָא כְּדֵין בְּטוּל יֵצֶר הָרַע הַוָּה מֵעָלְמָא, וְדָחוּ
לֵיהּ מִנַּייהוּ. וּכְדֵין אִתְאַחִידוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וּסְלִיקוּ
לְעֵילָּא, וְלָא נַחְתוּ לְתַתָּא. כְּדֵין הַווֹ יַדְעִין, וַהֲווֹ חֲמָאן,
אַסְפַּקְלַרְיָאן עִלָּאִין, וְאִתְנַהֲרָן עֵינַייהוּ, וְחַדָּאן לְמִנְדַּע
וּלְמִשְׁמַע. וּכְדֵין חָגַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַגִּירִין
דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַייהוּ הַאי
חִוְיָא, וְלָא יְסָאַב לוֹן כְּדִבְקַדְמֵיתָא.

כֵּיוָן דְּחָטוּ בַּעֶגְלָא, אִתְעֲבָרוּ מִנַּייהוּ כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין,
וּנְהוֹרִין עִלָּאִין, וְאִתְעֲבַר מִנַּייהוּ חֲגִירוּ מְזַיְּינִין,
דְּאִתְעֲטָרוּ מִשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְאַמְשִׁיכוּ עֲלַייהוּ חִוְיָא

בִּישָׁא כְּמִלְקַדְמִין, וְגָרִימוּ מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וּלְבָתַר מָה כְּתִיב. וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה (דף קצ״ד ע״א) קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו.

תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, (שמות יד) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְכֻלְּהוּ חַמָּאן זָהֲרִין עִלָּאִין, אִתְנַהֲרִין בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, דִּכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וְעַל יַמָּא, הֲווֹ חַמָּאן וְלָא דַּחֲלִין, דִּכְתִיב זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, לְבָתַר דְּחָטוּ, פְּנֵי הַסַּרְסוּר לָא הֲווֹ יְכִלֵי לְמֵחֱמֵי. מָה כְּתִיב, וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו.

וְתָא חֲזֵי, מָה כְּתִיב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם (ע״ג ע״ב) מֵהַר חֹרֵב, דְּאִתְעַבְּרוּ מִנַּיְיהוּ, אִינּוּן מְזַיְּינִין דְּאִתְחַבָּרוּ בְּהוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט בְּהוּ הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא, כֵּיוָן דְּאִתְעַבָּר מִנַּיְיהוּ, מָה כְּתִיב, וּמֹשֶׁה (רל״ו) יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי הַאי קְרָא לְגַבֵּי הַאי. אֶלָּא, כֵּיוָן דְּיָדַע מֹשֶׁה, דְּאִתְעַבָּרוּ מִנַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן זַיְּינִין עִלָּאִין, אָמַר, הָא וַדַּאי מִכָּאן וּלְהַלְאָה, חִוְיָא בִּישָׁא יֵיתֵי לְדַיְּירָא בֵּינַיְיהוּ, וְאִי יְקוּם מַקְדְּשָׁא הָכָא בֵּינַיְיהוּ יִסְתָּאֲבוּ, מִיַּד וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. בְּגִין דְּחָמָא מֹשֶׁה, דְּהָא כְּדֵין יִשְׁלוֹט חִוְיָא בִּישָׁא, מַה דְּלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא.

וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד, וְכִי לָא הֲוָה בְּקַדְמִיתָא אֹהֶל מוֹעֵד.
אֶלָּא, בְּקַדְמִיתָא אֹהֶל סְתָם, הַשְׁתָּא אֹהֶל מוֹעֵד.
מַאי מוֹעֵד. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטָב, רִבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ,
רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטָב, מָה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֶדְוָה
דְּסִיהֲרָא, דְּאִיתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדוּשָׁה, לָא שַׁלְטָא בָּהּ
פְּגִימוּתָא, אוּף הָכָא קָרֵי לֵיהּ בִּשְׁמָא דָּא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא
אִתְרְחִיק מִבֵּינַיְיהוּ, וְלָא אִתְפְּגִים, וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֹהֶל
מוֹעֵד כְּתִיב.
וְרִבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲוָה אֹהֶל סְתָם,
כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה לג) אֹהֶל בַּל יִצָּעֵן בַּל יִסַּע
יְתֵדוֹתָיו לָנֶצַח. וְהַשְׁתָּא אֹהֶל מוֹעֵד. בְּקַדְמִיתָא, לְמֵיהַב
חַיִּין אֲרוּכִין לְעָלְמִין, דְּלָא יִשְׁלוֹט בְּהוּ מוֹתָא. מִכָּאן
לְהַלְאָה אֹהֶל מוֹעֵד, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד
לְכָל חָי, הַשְׁתָּא, אִתְיְיהִיב בֵּיהּ זִמְנָא וְחַיִּין קְצוּבִין
לְעָלְמָא. בְּקַדְמִיתָא לָא אִתְפְּגִים, וְהַשְׁתָּא אִתְפְּגִים.
בְּקַדְמִיתָא חַבְרוּתָא וְזִווּגָא לְסִהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא, דְּלָא יַעְדוּן.
הַשְׁתָּא אֹהֶל מוֹעֵד, זִווּגָא דִּלְהוֹן מִזְּמַן לְזִמַן, וּבְגִין כָּךְ
וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד, מָה דְּלָא הֲוָה קוֹדֶם.
רִבִּי שִׁמְעוֹן, הֲוָה יָתִיב לֵילְיָא חֲדָא, וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא,
וַהֲווּ יַתְבֵי קָמֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יוֹסֵי.
אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא כְּתִיב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

עֵדָיִם מֵהַר חֹרֵב. וְקָאַמְרִינָן דְּגַרְמוּ מוֹתָא עָלַיְיהוּ, מֵהַהוּא זִמְנָא וּלְעֵילָּא, וְשָׁלִיט בְּהוּ הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא, דְּאַעְדֵּי לֵיהּ מִנַּיְיהוּ בְּקַדְמִיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלָא חָטָא, אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ הַהוּא זַיְינָא עִלָּאָה דְּקַבִּיל עִמְּהוֹן בְּטוּרָא דְּסִינַי, אוֹ לָא.

אִי תֵּימָא דְּלָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ. אִי הָכִי, אַמַּאי מִית כִּשְׁאַר כָּל בְּנֵי נָשָׁא. וְאִי תֵּימָא דְּאִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ, אַמַּאי. וְהָא לָא חָטָא, דְּהָא אִיהוּ עִם מֹשֶׁה הֲוָה בְּשַׁעֲתָא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא דְּלָא קַבִּיל הַהוּא עִטְרָא בְּטוּרָא דְּסִינַי, כְּמָה דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל. אַמַּאי.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, כִּי צַדִּיק יְיָ׳ צְדָקוֹת אָהֵב (תהלים יא) יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנִימוֹ, הַאי קְרָא אָמְרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא מָה דְּאָמְרוּ, אֲבָל כִּי צַדִּיק יְיָ׳, צַדִּיק הוּא, וּשְׁמֵיהּ צַדִּיק, וּבְגִין כָּךְ צְדָקוֹת אָהֵב. יָשָׁר. וְאִיהוּ יָשָׁר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים לב) צַדִּיק וְיָשָׁר. וְעַל דָּא יֶחֱזוּ פָּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְיִתְקְנוּן אָרְחַיְיהוּ, לְמֵהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר כְּדְקָא יָאוֹת.

וְתָא חֲזֵי, כַּד דָּאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, לָא דָּן לֵיהּ אֶלָּא לְפוּם רוּבָּן דִּבְנֵי נָשָׁא. וְתָא חֲזֵי, כַּד חָב אָדָם בְּאִילָנָא דְּאָכַל מִנֵּיהּ, גָּרַם לְהַהוּא אִילָנָא, דְּשָׁרֵי בֵּיהּ מוֹתָא לְכָל עָלְמָא, וְגָרַם פְּגִימוּ לְאַפְרְשָׁא אִתְּתָא מִבַּעְלָהּ, וְקָאִים חוֹבָה דִּפְגִימוּ דָּא בְּסִיהֲרָא, עַד דְּקַיְימָן

יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַי, כֵּיוָן דְּקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא (דף קצ״ד ע״ב) דְּסִינַי, אִתְעַבָּר הַהוּא פְּגִימוּ דְּסִיהֲרָא, וְקַיְימָא לְאַנְהָרָא תְּדִיר. כֵּיוָן דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא, תָּבַת סִיהֲרָא כְּמִלְקַדְמִין לְאִתְפַּגְמָא, וְשַׁלְטָא חִוְיָא בִּישָׁא, וְאָחִיד בָּהּ, וּמָשִׁיךְ לָהּ לְגַבֵּיהּ, וְאִתְפְּגִימַת.

וְכַד יָדַע מֹשֶׁה דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְעַבָּרוּ מִנַּיְיהוּ אִינּוּן זַיְינִין קַדִּישִׁין, יָדַע וַדַּאי, דְּהָא חִוְיָא אָחִיד בָּהּ בְּסִיהֲרָא, לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבֵּיהּ, וְאִתְפְּגִימַת. כְּדֵין אַפִּיק לֵיהּ לְבַר. וְכֵיוָן דְּקַיְימָא לְאִתְפַּגְמָא, אַף עַל גַּב דְּיהוֹשֻׁעַ קָאִים בְּעִטְרָא דְּזַיְינִין דִּילָהּ, כֵּיוָן דְּפְגִימוּ שַׁרְיָא בָּהּ, וְאִתְהַדְּרַת כְּמָה דְּאִתְפְּגִימַת בְּחוֹבָא דְּאָדָם, לָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְאִתְקַיְימָא. בַּר מֹשֶׁה, דְּהַוָה שַׁלִּיט בָּהּ, וּמוֹתֵיהּ הַוָה בִּסְטַר אַחֲרָא. וְעַל דָּא לָא הַוָה רְשׁוּ בָּהּ, לְקַיְימָא לִיהוֹשֻׁעַ תְּדִיר, וְלָא לְאַחֲרָא. וְעַל דָּא אֹהֶל מוֹעֵד קָרֵי לֵיהּ, דְּהָא שַׁרְיָא בֵּיהּ זְמַן קָצִיב, לְכָל עָלְמָא.

וְעַל דָּא, רָזָא דְּמִלָּה, אִית יְמִינָא לְעֵילָּא, וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׂמָאלָא לְעֵילָּא, וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא. אִית יְמִינָא לְעֵילָּא, בִּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה. וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא, דְּאִיהוּ בִּסְטַר אַחֲרָא. אִית שְׂמָאלָא לְעֵילָּא בִּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה, לְאַתְעָרָא רְחִימוּתָא, לְאִתְקַשְּׁרָא סִיהֲרָא, בַּאֲתָר קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, לְאִתְנַהֲרָא.

וְאִית שְׁמָאלָא לְתַתָּא, דְּאַפְרִישׁ רְחִימוּתָא דִּלְעֵילָּא,
וְאַפְרִישׁ לָהּ מִלְּאַנְהָרָא בְּשִׁמְשָׁא, וּלְאִתְקָרְבָא
בַּהֲדֵיהּ, וְדָא הוּא סִטְרָא דְּחִוְיָא בִּישָׁא. דְּכַד שְׁמָאלָא דָּא
דִּלְתַתָּא אִתְעָרָא, כְּדֵין מָשִׁיךְ לָהּ לְסִיהֲרָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ
מִלְּעֵילָּא, וְאִתְחַשְׁכַת נְהוֹרָהָא, וְאִתְדַּבְּקַת בְּחִוְיָא, וּכְדֵין
שָׁאִיבָת מוֹתָא לְתַתָּא, לְכֹלָּא דְּאִתְדָּבָקַת בְּחִוְיָא,
וְאִתְרָחֲקַת מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְעַל דָּא גָּרִים מוֹתָא לְכָל
עָלְמָא. וְדָא הוּא כַּד אִסְתָּאַב מַקְדְּשָׁא, עַד זִמְנָא קָצִיב,
דְּאִתְתָּקַנַת סִיהֲרָא, וְתָבַת לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא אֹהֶל מוֹעֵד.
וְעַל דָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא מִית, אֶלָּא בְּעִיטָא דְּנָחָשׁ דָּא,
דְּקָרִיב וּפָגִים מַשְׁכְּנָא כְּדְקַדְמֵיתָא. וְדָא הוּא רָזָא
דִּכְתִיב, (שמות לג) יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר. דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ
נַעַר לְתַתָּא, לְקַבְּלָא נְהוֹרָא, לָא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל, כְּמָה
דְּאִתְפְּגִים דָּא, הָכִי נָמֵי אִתְפְּגִים דָּא אַף עַל גַּב דְּזִינָא
קַדִּישָׁא הֲוָה לֵיהּ, כְּיוָן דְּאִתְפְּגִים סִיהֲרָא, הָכִי הוּא וַדַּאי
לָא אִשְׁתְּזִיב בִּלְחוֹדוֹי מִנַּיהּ, מֵהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, וְהָא
אִתְּמַר.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיַדְעִין רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא,
וּמִתְדַּבְּקִין בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּמְקַיְּימִין קְרָא
דִּכְתִיב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה וְגוֹ'. וּבְגִינָהּ יִזְכּוּן
לְחַיֵּי עָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ
יָמֶיךָ וְגוֹ'.

פָּרָשַׁת וַיַּקְהֵל

(שמות לה) **וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו׳. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח,** (שמואל א טו) **וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל הַקֵּנִי לְכוּ סוּרוּ רְדוּ וגו׳. תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב בַּעֲמָלֵק,** (שמואל א׳ טו) **פָּקַדְתִּי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל וגו׳. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֻלְּהוּ קְרָבִין דְּעָבְדוּ שְׁאָר עַמְמִין לְגַבַּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, מַאי טַעְמָא לָא אַקְשֵׁי קַמַּיהּ, כְּהַאי קְרָבָא דְּעָבַד עֲמָלֵק לְגַבַּייהוּ. אֶלָּא וַדַּאי, קְרָבָא דְּעֲמָלֵק הֲוָה בְּכָל סִטְרִין, לְעֵילָּא וְתַתָּא, דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְתָּקַף חִוְיָא בִּישָׁא לְעֵילָּא, וְאִתְתָּקַף לְתַתָּא.**

מָה חִוְיָא בִּישָׁא כַּמִּין עַל פָּרָשַׁת אָרְחִין, אוּף הָכָא נָמֵי עֲמָלֵק, חִוְיָא בִּישָׁא הֲוָה לְגַבַּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַמִּין לוֹן (דף קצ"ה ע"א) **עַל פָּרָשַׁת אָרְחִין, דִּכְתִיב,** (שמואל א׳ טו) **אֲשֶׁר שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּעֲלוֹתוֹ מִמִּצְרָיִם. כַּמִּין הֲוָה לְעֵילָּא, לְסָאֲבָא מַקְדְּשָׁא. וְכַמִּין הֲוָה לְתַתָּא, לְסָאֲבָא לְיִשְׂרָאֵל. מִנָּלָן, דִּכְתִיב** (דברים כה) **אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ. כְּתִיב הָכָא אֲשֶׁר קָרְךָ, וּכְתִיב הָתָם** (דברים כג) **כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא טָהוֹר מִקְרֵה לָיְלָה.**

וְעַל דָּא בִּבְלְעָם כְּתִיב, (במדבר כג) **וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. וַיִּקַּר לִישָׁנָא דִּמְסָאֲבָא נָקַט. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב אֱלֹהִים. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לֵיהּ הַהוּא אָתָר**

דִּמְסָאֲבָא, לְאִסְתַּאֲבָא בֵּיהּ, בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִיהוּ אִתְדַּבָּק לְאִסְתַּאֲבָא בֵּיהּ. מָה עֲבַד בִּלְעָם. אִיהוּ חָשִׁיב בְּאִינּוּן קָרְבָּנִין לְסַלְקָא לְעֵילָּא, מִיַּד זַמִּין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא אָתָר. אֲמַר לֵיהּ הָא מִסְאֲבוּ לְגַבָּךְ, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לָךְ, וְעַל דָּא וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם.

כְּגַוְונָא דָּא אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וְגוֹ׳. אַזְמִין לְגַבָּךְ הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא לְעֵילָּא, לְסָאֲבָא לָךְ בְּכָל סִטְרִין. וְאִלְמָלֵא דְּאִתְתַּקַּף מֹשֶׁה לְעֵילָּא, וִיהוֹשֻׁעַ לְתַתָּא, לָא יָכִילוּ יִשְׂרָאֵל לֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ, נָטִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא דְּבָבוּ, לְדָרֵי דָּרִין. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָשִׁיב לְאַעְקָרָא אָת קַיְימָא מֵאַתְרֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ פָּקַדְתִּי, בִּפְקִידָה, דְּהָא תַּמָּן (ויצא קנ״ט ע״ב) אִתְרְמִיז רָזָא דְּאָת קַיְימָא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב, וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל הַקֵּנִי. מַאן קֵנִי. דָּא יִתְרוֹ. וְכִי מַאן יָהִיב בְּנֵי יִתְרוֹ הָכָא, לְמֶהֱוֵי דִּיוּרֵיהוֹן בַּעֲמָלֵק, וְהָא בִּירִיחוֹ הֲווֹ שַׁרְיָין. אֶלָּא הָא כְּתִיב, (שופטים א) וּבְנֵי קֵנִי חֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים אֶת בְּנֵי יְהוּדָה מִדְבַּר יְהוּדָה וְגוֹ׳. וְכַד עָלוּ מִתַּמָּן, שָׁרוּ בְּתִחוּמָא דַּעֲמָלֵק, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּאָתָא שָׁאוּל מַלְכָּא, דְּכְתִיב וַיָּסַר קֵנִי מִתּוֹךְ עֲמָלֵק.

בְּגִין דְּהָא בְּזִמְנָא דְּחַיְיבַיָּא אִשְׁתְּכָחוּ, (נ״א אִתְעַנְּשׁוּ) אִינּוּן

חַסִידֵי וְזַכָּאֵי דְּמִשְׁתַּכְחִין בֵּינַיְיהוּ, מִתְפְּסָן בְּחוֹבֵיהוֹן, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּגַוְונָא דָּא, אִלְמָלֵא הַהוּא עֵרְבוּבְיָא דְּאִתְחַבָּרוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, לָא אִתְעַנָּשׁוּ יִשְׂרָאֵל, עַל עוֹבָדָא דְּעֶגְלָא. וְתָא חֲזֵי מָה כְּתִיב (קצ״ז, רכ״ד ע״א) בְּקַדְמִיתָא, (שמות כה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, לְאַכְלְלָא כֹּלָּא, בְּגִין דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא מִכָּל סְטָרִין, בְּמוֹחָא וּקְלִיפָה. וּבְגִין דַּהֲווֹ אִינּוּן עֵרֶב רַב בְּגַוְונַיְיהוּ, אִתְמַר מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, לְאַכְלְלָא לוֹן בֵּינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מוֹחָא. וְכֻלְּהוּ אִתְפְּקָדוּ.

לְבָתַר סָטָא זִינָא לְזִינֵיהּ, וְאָתוּ אִינּוּן עֵרֶב רַב וְעָבָדוּ יַת עֶגְלָא, וְסָטוּ אֲבַתְרַייְהוּ אִינּוּן דְּמִיתוּ, וְגָרְמוּ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מוֹתָא וְקָטוֹלָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא לָא יְהֵא, אֶלָּא (קצ״ז ע״א) מִסִּטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ. מִיָּד וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ׳. מֵאִתְּכֶם וַדַּאי, וְלָא כְּקַדְמִיתָא דִּכְתִיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה וְגוֹ׳, מֵאָן אֲתָר כְּנִישׁ לוֹן. אֶלָּא בְּגִין דַּהֲווֹ אִינּוּן עֵרֶב רַב בֵּינַיְיהוּ, אִצְטְרִיךְ מֹשֶׁה לְאַכְנָשָׁא לוֹן, וּלְיַחֲדָא לוֹן מִבֵּינַיְיהוּ.

(שמות לד) **וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה. רִבִּי אַבָּא פָּתַח,** (דברים לא) **הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף. מָה לְהַלָּן כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל, אוּף הָכָא כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל, וּמַאן אִינּוּן. שִׁתִּין רִבּוֹא.**

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח קְרָא בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד נָחִית מֹשֶׁה מִן טוּרָא דְּסִינַי, דְּכְתִיב, (שמות לב) **וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת קוֹל הָעָם בְּרֵעֹה וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה. וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ, וְכִי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַע, וּמֹשֶׁה לָא שָׁמַע. אֶלָּא וַדַּאי, עַד הַשְׁתָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא הֲוָה יָדַע, וּמֹשֶׁה הֲוָה יָדַע. אִי הָכִי מַהוּ בְּרֵעֹה. אֶלָּא בְּרֵעֹה בְּהֵ' כְּתִיב, דְּהַהוּא קַלָּא בְּסִטְרָא אַחֲרָא הֲוָה. וִיהוֹשֻׁעַ דְּהֲוָה אַנְפּוֹי דְּסִיהֲרָא, אִסְתַּכַּל בְּהַהוּא קָלָא, דְּהֲוָה דְּסִטְרָא דְּרָעָה, מִיָּד וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה.**

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְבָּרוּ תְּרִין לוּחֵי אַבְנָא דַּהֲווֹ בְּקַדְמִיתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּאִינּוּן אִתְיְיקָרוּ עַל יְדוֹי (דף קצ"ה ע"ב) **וְנָפְלוּ וְאִתְבָּרוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּפָרְחוּ אַתְוָון מִגּוֹ לוּחֵי אַבְנִין.** (פ"א ע"א, ויקרא ע"ו)

תָּא חֲזֵי, בְּד' תְּקוּפִין דְּשַׁתָּא, קָלָא אִתְעַר, בְּד' סִטְרִין דְּעָלְמָא, בְּהַהוּא קָלָא אִתְעֲרוּתָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְעַר בֵּיהּ. וְהַהוּא אִתְעֲרוּתָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא עָאל בֵּין קָלָא לְקָלָא, וְאִתְחַשָּׁךְ נְהוֹרָא בְּקָלָא דִּלְתַתָּא. בְּגִין דְּלָא

מָטָא נְהוֹרָא דְּקַלָּא דִּלְעֵילָּא, לְקַלָּא דִּלְתַתָּא, כְּדֵין אַקְדִּים הַהוּא אִתְעָרוּתָא, וְעָאל בֵּין דָּא לְדָא נָחֵשׁ דְּמַפְּתֵי לְאִתְתָּא, וְנָטִיל נְהוֹרָא. וְהַהוּא קָלָא, הוּא קוֹל מִלְחָמָה, קוֹל רָעָה. וְדָא אִיהוּ בְּרֵעָה.

וְעַל דָּא שָׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וְלָא מֹשֶׁה, בְּגִין דְּנָטַל הַהוּא רָעָה נְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא דְּהַוָּה אָחִיד בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ. וּמֹשֶׁה דְּהַוָּה אָחִיד בְּשִׁמְשָׁא, לָא שָׁמַע. וְיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ אִתְחַשָּׁךְ נְהוֹרָא דִּילְהוֹן, בְּגִין הַהוּא רָעָה דְּאִתְדַּבְּקַת בְּהוּ. כֵּיוָן דְּמָחַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חוֹבֵיהוֹן, כְּדֵין וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ׳, דְּהָא הַהוּא עֵרֶב רַב אִתְעַבָּר מִנַּיְיהוּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי הָווּ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד, וְקָא מִתְעַסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא, עַד לָא אִתְפְּלִיג לֵילְיָא. אַדְּהָכִי קָרָא גַּבְרָא, בְּרִיכוּ בְּרְכָתָא, (אֲמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא, אֲמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אַמַּאי מִשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) בָּכָה רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, תָּא חֲזֵי, עַד הַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִזְדַּעְזָע, תְּלָת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וּבָטַשׁ בְּהוּ, וּבָכָה עַל חָרְבַּן בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאוֹרִיד תְּרִין (י״ט ע״ב) דְּמְעִין לְגוֹ יַמָּא רַבָּא, וְאַדְכַּר לְבִנּוֹהִי מִגּוֹ בְּכְיָה.

בְּגִין דִּלְתַלַּת סִטְרִין אִתְפְּלַג לֵילְיָא, בִּתְרֵיסַר שַׁעְתֵּי דַּהֲווֹ רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְאִי אִתּוֹסָפָן שַׁעְתֵּי בְּלֵילְיָא, אִינּוּן

שַׁעְתֵּי דְּמִתּוֹסְפָאן, דִּימָמָא אִינּוּן, וְלָא אִתְחַשִּׁיבוּ מִלֵּילְיָא, בַּר תְּרֵיסַר דְּאִינּוּן דִּילֵהּ. וְאִינּוּן תְּרֵיסַר, אִתְפְּלָגוּ לְתְלַת סְטָרִין, (זהר רות כ״ו ע״א) וּתְלַת מַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין, אִתְפְּלָגוּ (ס״א אִתְמְנוּן) בְּאִינּוּן תְּלַת סְטָרִין. מַשְׁרְיָיא קַדְמָאָה, אִתְמַנָּא בְּד׳ שַׁעְתֵּי קָמַיְיתָא, דְּשִׁירוּתָא דְּלֵילְיָא, לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, וּמָה קָאָמְרִי. (תהילים כד) לַיְיָ׳ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ וְגוֹ׳, כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְגוֹ׳, מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ׳ וְגוֹ׳, נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב וְגוֹ׳. מַאי טַעְמָא דָּא. בְּגִין דְּכַד לֵילְיָא פָּרִישׁ גַּדְפּוֹי עַל עָלְמָא, כְּדֵין, כָּל בְּנֵי עָלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְנַפְקֵי נִשְׁמָתַיְיהוּ לְסַלְקָא לְעֵילָּא, וְאִינּוּן מַלְאָכִין קַיְימִין וְקָא אַמְרֵי, מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ׳. הַר יְיָ׳, דָּא הַר הַבַּיִת. מְקוֹם קָדְשׁוֹ, דָּא עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל. כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי לְתַתָּא.

בְּגִין דִּבְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, כַּמָּה מְמָנָן, וּכְמָה סַרְכִין קַיְימִין תַּמָּן. וְכַד נִשְׁמָתִין נָפְקִין, בָּעָאן לְסַלְקָא לְעֵילָּא, וְאִי לָא זַכְיָין אִינּוּן דַּחְיָין לוֹן לְבַר, וְאָזְלִין וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא, וְנַטְלִין לוֹן כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין, וְאוֹדְעִין לוֹן מִלִּין כְּדִיבָן, וּלְזִמְנִין מִלִּין דְּקִשׁוֹט, מִמַּה דְּאָתֵי לְזִמַּן (רנ״ב ע״ב) קָרִיב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, אָזְלִין וְשָׁאטָן לְעֵילָּא,

וּפַתְחִין לוֹן פִּתְחִין, וְסַלְקִין לוֹן לְגוֹ הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי הַר יְיָ, כְּגַוְונָא דְּרָזָא דְּהַר הַבַּיִת לְתַתָּא. וּמִתַּמָּן עָאלִין לְגוֹ הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי מְקוֹם קָדְשׁוֹ. דְּתַמָּן אִתְחַזְיָין כָּל נִשְׁמָתִין לְקַמֵּי מָארֵיהוֹן. כְּגַוְונָא דָּא הַהוּא אֲתָר, דְּאִתְחָזוֹן יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתָר דְּאִקְרֵי עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמָתִין קַיְימִין תַּמָּן, כְּדֵין חֶדְוָה דְּמָארֵיהוֹן, לְאִתְתָּקְנָא בְּהוּ אֲתָר, דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ (רנ״ח ע״ב) הַקָּדָשִׁים. וְתַמָּן רְשִׁימִין כָּל עוֹבָדֵיהוֹן וְזַכְוָון דִּלְהוֹן.

מַשְׁרְיָיא תִּנְיָינָא, אִתְמַנָּא בְּאַרְבַּע שַׁעְתֵי אַחֲרָנִין, וְלָא אַמְרֵי שִׁירְתָא, בַּר תְּרֵי שַׁעְתֵי, עַד דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, וְעָאל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאִלֵּין אִינּוּן אֲבֵלֵי צִיּוֹן, וְאִינּוּן דְּבָכוּ עַל חָרְבַּן בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּבְשִׁירוּתָא דְּאַרְבַּע שַׁעְתֵי אֶמְצָעָיָן, פַּתְחִי וְאָמְרִי, (תהלים קלז) עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ וְגוֹ׳, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּבָכוּ עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל, עִמְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, (דף קצ״ו ע״א) מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב גַּם בָּכִינוּ. וּמִנָּלָן דְּבָכוּ תַּמָּן. דִּכְתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה. מַהוּ חוּצָה. דָּא בָּבֶל, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אוֹזְפוּהָ לִשְׁכִינְתָּא עַד בָּבֶל. וְתַמָּן בָּכוּ עִמְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא פַּתְחִי בְּהַאי, וּמְסַיְימִי זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם וְגוֹ׳.

כְּדֵין אִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדַרְגּוֹי, וּבָטַשׁ בִּרְקִיעִין כְּדְאַמָּרָן, וְאִזְדַּעֲזָעוּ תְּרֵיסַר אַלְפֵי עָלְמִין, וְגָעֵי וּבָכֵי, דִּכְתִיב, (ירמיה כה) יְיָ מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאוֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ, וְאַדְכַּר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאָחִית תְּרִין דִּמְעִין לְגוֹ יַמָּא רַבָּא. וּכְדֵין אִתְעַר שַׁלְהוֹבִיתָא חַד דְּבִסְטַר צָפוֹן, וּבָטַשׁ רוּחָא חַד דְּבִסְטַר צָפוֹן בְּהַהוּא שַׁלְהוֹבִיתָא, וְאַזְלָא וְשָׁאֲטָא בְּעָלְמָא, וְהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְפְּלַג לֵילְיָא, וְשַׁלְהוֹבִיתָא אַזְלָא וּבָטַשׁ בְּגַדְפּוֹי דְּתַרְנְגוֹלָא, וְקָאֲרֵי, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית לֵיהּ נַיְיחָא עַד דְּעָאל לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּנִשְׁמָתֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. וְסִימָן (אסתר ז) כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי וְגוֹ'. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְגוֹ', וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל גִּנַּת הַבִּיתָן וְגוֹ'.

בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כְּדֵין כָּל אִינּוּן אֵילָנִין דְּגִנְתָּא, וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, פַּתְחֵי וְאָמְרֵי, (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגוֹ'. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד וְגוֹ'. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגוֹ'. וּבְשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמָתִהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דִּי בְּאַרְעָא אָהֲדְרוּ לְגוּפַיְיהוּ, כְּדֵין אִתְקִיפוּ בְּהוּ כָּל אִינּוּן מַלְאָכִין, וְאָמְרֵי

(תהילים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ׳ כָּל עַבְדֵי יְיָ׳. וְאוֹלִיפְנָא דְּדָא מַשְׁרְיָיא תְּלִיתָאָה קָא אַמְרֵי דָּא, בְּאַרְבַּע שַׁעְתֵי בַּתְרַייְתָא.

וְקָאַמְרֵי שִׁירְתָא, עַד דְּסָלִיק נְהוֹרָא דְּצַפְרָא, דִּכְדֵין מְשַׁבְּחִין לְמָרֵיהוֹן כָּל אִינּוּן כְּכָבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְכָל אִינּוּן מַלְאָכִין עִלָּאִין, דִּי שְׁלְטָנֵיהוֹן בִּימָמָא, כְּלְהוּ מְשַׁבְּחָן לְמָארֵיהוֹן, וְאַמְרֵי שִׁירְתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב לח) בְּרֹן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בְּשַׁעֲתָא דְּשִׁמְשָׁא נָפִיק, בִּימָמָא, יִשְׂרָאֵל נַטְלֵי שִׁירְתָא לְתַתָּא, וְשִׁמְשָׁא לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (תהלים עב) יִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא דְּנָטִיל שִׁמְשָׁא בְּגַלְגְּלוֹי, פָּתַח קַל נְעִימוּתָא, וְאָמַר שִׁירְתָא. וּמַאי שִׁירְתָא קָאַמְרֵי. (תהלים קה) הוֹדוּ לַיְיָ׳ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ וְגוֹ׳. (תהלים קה) שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ וְגוֹ׳. וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָמָא, עִם שִׁמְשָׁא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב יִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ, וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא לְהַאי קְרָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִלְמָלֵא דִּבְנֵי עָלְמָא אֲטִימִין לִבָּא וּסְתִימִין עַיְינִין לָא יַכְלִין לְמֵיקָם מִקַּל נְעִימוּתָא דְּגַלְגְּלָא דְּשִׁמְשָׁא, כַּד נָטִיל (וְנָפִיק) וּמְשַׁבַּח קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אַדְּהָכִי דְּאִתְעַסְקוּ בְּאוֹרַיְיתָא, נָהַר יְמָמָא. קָמוּ וְאָתוּ לְקָמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹן, אָמַר רִבִּי

שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, אַנְתְּ וְחַבְרַיָּיא אַסְתִּימוּ גַּרְמַיְיכוּ אִלֵּין תְּלַת יוֹמִין, דְּלָא תִּפְקוּן לְבַר בְּגִין דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת אִשְׁתְּכַח בְּמָתָא, וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְחַבְּלָא, וְכֵיוָן דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְחַבְּלָא, יָכִיל לְחַבְּלָא, לְכָל מַאן דְּאִתְחֲזֵי קַמֵּיהּ. וְתוּ דְּבַר נָשׁ דְּאִתְחֲזֵי קַמֵּיהּ, סָלִיק וְאַסְטֵי עָלֵיהּ, וְאַדְכַּר חוֹבוֹי, וּבָעֵי דִּינָא מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִתְעֲדֵי מִתַּמָּן, עַד דְּאִתְדָּן הַהוּא בַּר נָשׁ, וְאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ וְקָטִיל לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָאֱלֹהִים, רוּבָּא דְּעָלְמָא, לָא מִיתוּ, עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ, בַּר דְּלָא יַדְּעֵי לְאִסְתַּמְּרָא גַּרְמַיְיהוּ, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּמִיתָא אַפְקֵי לֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ לְבֵי קְבֶרֵי, מַלְאָךְ הַמָּוֶת אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נְשֵׁי, אֲמַאי בֵּינֵי נְשֵׁי. דְּהָכִי (רכ״ז ע״א) הוּא אוֹרְחוֹי, מִיּוֹמָא דְּפַתֵּי לְחַוָּה, וּבְגִינָהּ גָּרִים מוֹתָא לְכָל עָלְמָא. וְעַל דָּא (כד) קָטִיל בַּר נָשׁ, וּגוּבְרֵי אִשְׁתְּכָחוּ עִם מִיתָא, עָאל בֵּינֵי נְשֵׁי בְּאָרְחָא.

וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ, לְמִקְטַל בְּנֵי נָשָׁא, וְאִסְתַּכַּל בְּאַנְפַּיְיהוּ בְּאָרְחָא דְּאִתְחֲזִיאוּ קַמֵּיהּ, מִשַּׁעֲתָא דְּמָפְקֵי לֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ לְבֵי קְבֶרֵי, עַד דְּאָהֲדְרוּ לְבֵיתַיְיהוּ וּבְגִינֵיהוֹן גָּרִים מוֹתָא לְכַמָּה גּוּבְרִין בְּעָלְמָא, עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּגִין דְּסָלִיק וְאַסְטִין, וְאַדְכַּר חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, וְאִתְדַּן עַל אִינּוּן חוֹבִין וְאִסְתַּלָּק עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ.

מַאי תַּקָּנְתֵּיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּנַטְלֵי מֵיתָא לְבֵי קִבְרֵי, יֶהְדַּר בַּר נָשׁ (דף קצ"ו ע"ב) אַנְפּוֹי וְיִשְׁבּוֹק לְנָשֵׁי בָּתַר כַּתְפּוֹי. וְאִי אִינּוּן מְקַדְּמֵי, יְהַךְ לַאֲחוֹרָא, בְּגִין דְּלָא יִתְחָזֵי עִמְּהוֹן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וּלְבָתַר דְּמְהַדְּרֵי מִבֵּי קִבְרֵי, לָא יֶהְדַּר בְּהַהוּא אָרְחָא דְּנָשֵׁי קַיְימָן, וְלָא יִסְתָּכַל בְּהוּ כְּלַל, אֶלָּא יִסְטֵי בְּאָרְחָא אַחֲרָא. וּבְגִין דִּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעֵי, וְלָא מִסְתַּכְּלִן דָּא רוּבָּא דְּעָלְמָא, אִתְדָּנוּ בְּדִינָא, וְאִסְתַּלָּקוּ עַד לָא מָטָא זִמְנַייְהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי, טָב לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּלָא יוֹזִיף לְמִיתָא. אָמַר לֵיהּ לָא. דְּהָא בַּר נָשׁ דְּאִסְתָּמַר כְּהַאי גַּוְונָא, אִתְחָזֵי לְאַרְכָּא דְּיוֹמִין, וְכָל שֶׁכֵּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי. תָּא חֲזֵי, לָאו לְמַגָּנָא אַתְקִינוּ קַדְמָאֵי שׁוֹפָר, לְאַמְשָׁכָא מִיתָא מִן בֵּיתָא לְבֵי קִבְרֵי. אִי תֵּימָא דְּעַל מֵיתָא וְיִקָּרָא דִּילֵיהּ לְחוּד אִיהוּ. לָא. אֶלָּא, בְּגִין לְאַגָּנָא עַל חַיָּיא, דְּלָא יִשְׁלוֹט עָלַייְהוּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת, לְאַסְטָאָה לְעֵילָּא וְיִסְתַּמְרוּן מִנֵּיהּ.

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר י) וְכִי תָּבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצּוֹרֵר אֶתְכֶם וגו׳, וְדַיְיקָנָא עַל הַצָּר, דָּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת. הַצּוֹרֵר אֶתְכֶם תָּדִיר, וְקָטִיל לִבְנֵי נָשָׁא, (וְאַעיק לוֹן

(לְחַיֵּי) וּבָעֵי לְקָטְלָא אַחֲרָנִין. מַאי תַּקָּנְתֵּיהּ. וַהֲרַעוֹתָם. אִם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהוּא יוֹמָא דְּדִינָא לְעֵילָּא, הַאי מַלְאָךְ הַמָּוֶת נָחִית לְתַתָּא, בְּגִין לְאַשְׁגְּחָא בְּעוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא, וּלְסַלְקָא לְעֵילָּא לְאַסְטָאָה לוֹן. וְיִשְׂרָאֵל דְּיַדְּעֵי דְּהָא מַלְאָךְ הַמָּוֶת נָחִית לְתַתָּא וְסָלִיק לְעֵילָּא, בְּגִין לְמֶהֱוֵי קַטִּיגּוֹרָא עָלַיְיהוּ. מְקַדְּמֵי בַּשּׁוֹפָר לְיַבְּבָא עָלֵיהּ, דְּלָא יָכִיל לוֹן וּלְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ.

וְכָל שֶׁכֵּן בְּשַׁעֲתָא דְּעָבִיד דִּינָא וְקָטִיל בְּנֵי נָשָׁא, וְאִשְׁתְּכַח לְתַתָּא. וְכָל שֶׁכֵּן בְּשַׁעֲתָא דְּאָזְלֵי לְבֵי קְבָרֵי, וְאָהֲדְרוּ מִבֵּי קְבָרֵי, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּנָשֵׁי נַטְלֵי רַגְלַיְיהוּ עִם מִיתָא, אִיהוּ נָחִית וְאִשְׁתְּכַח קָמַיְיהוּ, דִּכְתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, יוֹרְדוֹת לְמַאן. לְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי מָוֶת. וְעַל דָּא חַוָּה גַּרְמַת מוֹתָא לְכָל עָלְמָא, רַחֲמָנָא לִשְׁזְבִינָן.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (משלי ל) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאֶפֶת וְגוֹ'. וְהָא אוֹקִימְנָא. אֲבָל כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאֶפֶת, דָּא הוּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְהָכִי הוּא, וְהָכִי אִקְרֵי. אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ, אוֹקִידַת עָלְמָא בְּשַׁלְהוֹבוֹי, וְקַטְלַת בְּנֵי נָשָׁא עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ, וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אָוֶן, דְּהָא דִּינָא בָּעָא עָלַיְיהוּ, וְאִשְׁתְּכַחוּ בְּחוֹבִין, וּבְדִינָא קְשׁוֹט מִיתוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּעָבְדוּ יִשְׂרָאֵל יַת עֶגְלָא, וּמִיתוּ כָּל אִינּוּן

אוּכְלוֹסִין, הֲוָה מַלְאָךְ הַמָּוֶת אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נְשֵׁי, בְּגוֹ מַשְׁרְיָיתָא דְיִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן דְּאִסְתָּכַל מֹשֶׁה, דְּהָא מַלְאָךְ הַמָּוֶת אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נְשֵׁי, וּמַשְׁרְיָיתָא דְיִשְׂרָאֵל בֵּינַייהוּ, מִיַּד כָּנִישׁ לְכָל גּוּבְרִין לְחוֹדַייהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אִלֵּין גּוּבְרִין, דְּכָנִישׁ לוֹן וְאַפְרִישׁ לוֹן לְחוֹדַייהוּ.

וּמַלְאַךְ הַמָּוֶת לָא הֲוָה מִתְפָּרֵשׁ מִגּוֹ נָשִׁין, עַד דְּאִתּוֹקֵם מַשְׁכְּנָא, דִּכְתִיב וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וַאֲפִילּוּ בְּשַׁעֲתָא דְּנָשִׁין הָווֹ מַייתִין נְדָבָה לְמַשְׁכְּנָא, לָא הֲוָה מִתְעֲדֵי מִבֵּינַייהוּ, עַד דְּחָמָא מֹשֶׁה, וְיָהֵב לְגוּבְרִין עֵיטָא, דְּלָא ייתוּן בְּחִבּוּרָא חֲדָא עִמְּהוֹן, וְלָא יִתְחַזּוּן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, אֶלָּא לְבָתַר כִּתְפַּייהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים (נ"א וַיָּבוֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיָּבוֹאוּ עַל) וַיָּבִיאוּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיָּבֹאוּ בְּאָרְחָא חֲדָא לָא הָווֹ אַזְלִין, אֶלָּא לְבָתַר כַּתְפַּייהוּ. בְּגִין דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת לָא אִתְפְּרַשׁ מִבֵּינַייהוּ עַד דְּאִתּוֹקֵם מַשְׁכְּנָא.

תָּא חֲזֵי, לָא אִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נְשֵׁי, פָּחוּת מִשְּׁבַע נָשִׁים, וְלָא פָּחוּת מֵעֶשֶׂר. וּבְאָרְחָא בְּאִתְגַּלְיָא, בְּשֶׁבַע אִשְׁתְּכַח, וּבָעֵי דִּינָא. בְּעֶשֶׂר, אַסְטֵי לְקָטְלָא. וּבְגִין דְּאִשְׁתְּכַח בֵּינַייהוּ בְּאָרְחָא בְּאִתְגַּלְיָא, כְּתִיב וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים. וְאִסְתְּמָרוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא, וְאִשְׁתַּדָּלוּ בְּאוֹרַייתָא.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בראשית ז) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל נֹחַ בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה. הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא, אֲבָל תָּא חֲזֵי, וְכִי לָא יָכִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטָּרָא לֵיהּ לְנֹחַ, בְּאַתָּר חַד בְּעָלְמָא. דְּיֵהָא (דף קצ"ז ע"א) מַבּוּל בְּכָל עָלְמָא, וְלָא יֵהָא בְּהַהוּא אֲתָר, כְּמָה דִּכְתִיב בְּגִדְעוֹן, (שופטים ו) וַיְהִי חוֹרֶב אֶל הַגִּזָּה לְבַדָּהּ. אוֹ לְנַטָּרָא לֵיהּ בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב בָּהּ, (יחזקאל כב) לָא גֶּשְׁמָהּ בְּיוֹם זַעַם, דְּלָא נַחֲתוּ עָלָהּ מִי טוֹפָנָא.

אֶלָּא, כֵּיוָן דְּמִחַבְּלָא נָחַת לְעָלְמָא, מַאן דְּלָא סָגִיר גַּרְמֵיהּ, וְאִשְׁתְּכַח קָמֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָיא, אִתְחַיַּיב בְּנַפְשֵׁיהּ, דְּאִיהוּ קָטִיל גַּרְמֵיהּ. מְנָא לָן. מִלּוֹט, דִּכְתִיב, (בראשית יט) הִמָּלֵט עַל נַפְשֶׁךָ אַל תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ. מַאי טַעֲמָא אַל תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ. בְּגִין דְּמִחַבְּלָא אָזִיל בָּתַר כַּתְפּוֹי, וְאִי אָהֲדָר רֵישֵׁיהּ, וְאִסְתָּכַל בֵּיהּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, יָכִיל לְנַזְקָא לֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ז) וַיִּסְגֹּר יְיָ׳ בַּעֲדוֹ. דְּלָא יִתְחֲזֵי קַמֵּי מְחַבְּלָא, וְלֹא יִשְׁלוֹט עָלֵיהּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת. וְעַד דְּהַוּוּ טְמִירִין, מִיתוּ תְּלֵיסָר גּוּבְרִין בְּמָתָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּלָא אִסְתַּכַּל בְּדִיוּקְנַיְיכוּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת. (שמות לד) וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה וגו׳. (קצ"ה ע"א) אָהֲדָר לוֹן כְּמִלְקַדְמִין, עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כֹּלָּא כְּמָה

דְּאִתְמַר. וְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא לָא אִתְעֲבִיד אֶלָּא מִישְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְלָא מֵאִינּוּן עֵרֶב רַב, בְּגִין דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב אַמְשִׁיכוּ לֵיהּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת לְנַחְתָּא לְעָלְמָא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל מֹשֶׁה בֵּיהּ, אַשְׁדֵּי לְאִינּוּן עֵרֶב רַב, לְבַר, וְכָנִישׁ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה וְגוֹ׳.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו מִי צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע. הַאי קְרָא הָא אוֹקִימְנָא, וְכַמָּה סַמְכִין אִית בֵּיהּ. וְכֻלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר, דְּאִיהוּ כֻּלָּא. (ע״ט ע״א) וְאִתְמַר, מָה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָה שְׁמוֹ יְדַוָ״ד. וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ, יִשְׂרָאֵל דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אוֹקִימְנָא. מִי עָלָה שָׁמַיִם. הָא אוּקְמוּהָ, דָּא מֹשֶׁה, דִּכְתִיב, (שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְיָ׳.

דָּבָר אַחֵר מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא אֱלִיָּהוּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם. וְכִי הֵיךְ יָכִיל אֵלִיָּהוּ לְסַלְקָא לַשָּׁמַיִם. וְהָא כֻּלְּהוּ שָׁמַיִם, לָא יַכְלִין לְמִסְבַּל, אֲפִילּוּ גַּרְעִינָא כְּחַרְדָּל מִגּוֹפָא דְּהַאי עָלְמָא, וְאַתְּ אָמַרְתְּ וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם.

אֶלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יט) וַיֵּרֶד יְיָ׳ עַל הַר סִינַי.

וכְתִיב (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהַוָה בְּטוּרָא דְּסִינַי, וּכְתִיב (שמות כד) וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְיָ כְּאֵשׁ אוֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר, אֵיךְ יָכִיל מֹשֶׁה לְסַלְקָא לְגַבֵּיהּ. אֶלָּא בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. דְּעָאל גּוֹ עֲנָנָא, כְּמַאן דְּאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא. הָכִי נָמֵי אִתְלַבָּשׁ בַּעֲנָנָא, וְעָאל בְּגַוֵּיהּ. וּבַעֲנָנָא אִתְקְרִיב לְגַבֵּי אֶשָּׁא, וְיָכִיל לְמִקְרַב. אוּף הָכִי אֱלִיָּהוּ, דִּכְתִיב וַיַּעַל אֱלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמַיִם, דְּעָאל בְּהַהִיא סְעָרָה, וְאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ בְּהַהִיא סְעָרָה, וְסָלִיק לְעֵילָא.

וְרָזָא אַשְׁכַּחְנָא, בְּסִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּאָמַר בְּאִינּוּן תּוֹלְדוֹת דְּעָלְמָא, רוּחָא חַדָּא יְהֵא דְּיַחוֹת לְעָלְמָא בְּאַרְעָא, וְיִתְלַבָּשׁ בְּגוּפָא, וְאֱלִיָּהוּ שְׁמֵיהּ. וּבְהַהוּא גּוּפָא יִסְתָּלַק, וְאִשְׁתְּלִיל מִגּוּפֵיהּ, וְיִשְׁתְּאַר בַּסְּעָרָה. וְגוּפָא דְּנָהוֹרָא אַחֲרָא יְזַדְּמַן לֵיהּ, לְמֶהֱוֵי גּוֹ מַלְאָכֵי. וְכַד יֵחוֹת, יִתְלַבָּשׁ בְּהַהוּא גּוּפָא, דְּיִשְׁתְּאַר בְּהַהוּא עָלְמָא, וּבְהַהוּא גּוּפָא יִתְחֲזֵי לְתַתָּא, וּבְגוּפָא אַחֲרָא יִתְחֲזֵי לְעֵילָא. וְדָא אִיהוּ רָזָא, דְּמִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד. לָא הַוָה בַּר נָשׁ דְּסָלִיק לִשְׁמַיָּא רוּחָא דִּילֵיהּ, וְנָחִית לְבָתַר לְתַתָּא, בַּר אֱלִיָּהוּ, דְּאִיהוּ סָלִיק לְעֵילָא וְנָחִית לְתַתָּא.

דְּבָר אַחֵר מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא אֱלִיָּהוּ. וַיֵּרֶד, דָּא יוֹנָה,

דְּנָחַת לֵיהּ נוּנָא גּוֹ תְּהוֹמֵי, לְעִמְקֵי יַמָּא. יוֹנָה מֵחֵילָא
דְּאֵלְיָהוּ קָא אָתָא, אֵלְיָהוּ סָלִיק, יוֹנָה נָחִית, דָּא שָׁאִיל
נַפְשֵׁיהּ לְמֵימַת, וְדָא שָׁאִיל נַפְשֵׁיהּ לְמֵימַת, וּבְגִין כַּךְ
אִקְרֵי בֶּן אֲמִתַּי. וּכְתִיב, (מלכים א יז) וּדְבַר יְיָ׳ בְּפִיךְ אֱמֶת.
מִי צָרַר מָיִם, דָּא אֵלְיָהוּ, דְּצָרִיר צְרוֹרָא דְּמַיָּא בְּעָלְמָא,
וְלָא נַחְתּוּ טַלָּא וּמְטָרָא דִּשְׁמַיָּא. בַּשִּׁמְלָה, דָּא אֵלְיָהוּ,
דְּהַוָה (נ״א מַחֵי אַדַּרְתֵּיהּ) מַיְיתֵי (דף קצ״ז ע״ב) אַדַּרְתֵּיהּ לְמֶעְבַּד נִסִּין.
מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, דָּא אֵלְיָהוּ, דְּאַהֲדָר רוּחָא דְּבַר נָשׁ
לְגוֹ מֵעוֹי. (אָסַף כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים ב ה) וְאָסַף הַמְּצוֹרָע).
מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. דָּא אֵלְיָהוּ, דְּלְבָתַר דְּצָרַר מַיִם,
וְאוֹמֵי עַל (ס״א מְטָרָא) שְׁמַיָּא לְבָתַר אָהֲדַר בְּצִלּוֹתֵיהּ,
וְאוֹקִים כָּל עָלְמָא, וְנָחִית מְטָרָא, וְאִתְיְהִיב מְזוֹנָא לְכֹלָּא.
מַה שְׁמוֹ, דָּא אֵלְיָהוּ. וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ, דָּא אֵלְיָהוּ. מַה שְׁמוֹ,
כַּד סָלִיק לְעֵילָּא, אֵלְיָהוּ. וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ, כַּד נָחִית לְתַתָּא,
וְאִתְעֲבִיד שְׁלִיחָא לְמֶעְבַּד נִסִּין, אֵלְיָהוּ שְׁמֵיהּ.
דָּבָר אַחֵר מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה
דְּאוֹקִימְנָא. וְרָזָא דְּמִלָּה, מ״י, וְהָא אוֹקִימְנָא.
וְהָכָא אִיהוּ רָזָא דְּרָזִין עִלָּאָה, (כ״ג ע״ב) אַרְבַּע סִטְרִין
דְּעָלְמָא, דְּאִינּוּן יְסוֹדֵי קַדְמָאֵי דְּכֹלָּא, וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין
בְּהַהוּא אֲתָר עִלָּאָה דְּאִקְרֵי מ״י, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, כַּד קַיְימָא שַׁעֲתָא דִּרְעוּתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְיַחֲדָא רְתִיכָא עִלָּאָה (ס"א בִּרְתֵּיבָא תַּתָּאָה) לְמֶהֱוֵי כְּלָא חַד. כְּדֵין קָלָא נָפִיק, מֵהַהוּא אֲתָר עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי שְׁמַיִם, וְכָנִישׁ כָּל אִלֵּין קַדִּישִׁין דִּלְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן רַבְרְבָן קַדִּישִׁין, וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ זְמִינִין כַּחֲדָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה, דָּא רָזָא דִּשְׁמַיִם. אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵיסַר מַשְׁרְיָין עִלָּאִין קַדִּישִׁין.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. וּמַאי קָאָמַר זֶה הַדָּבָר וְגוֹ', קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה, אִתְתָּקָנוּ כֻּלְכוּן, לְסַלְקָא עֲלַייְכוּ, וּלְמֵיטַל עֲלַייְכוּ, יְקָרָא דְּכֻרְסְיָיא קַדִּישָׁא, לְסַלְקָא לְעֵילָּא.

אַפְרִישׁוּ מִנַּייְכוּ אִינּוּן יַקִּירִין, אִינּוּן רַבְרְבִין עִלָּאִין, לְסַלְקָא לְהַהִיא תְּרוּמָה, רָזָא דְּכֻרְסְיָיא קַדִּישָׁא, לְאִתְחַבְּרָא בַּאֲבָהָן, (נ"א בְּבַעְלָהּ) דְּהָא מַטְרוֹנִיתָא לָא אִתְחֲזֵי לְמֵיתֵי לְבַעְלָהּ, אֶלָּא בְּאִינּוּן בְּתוּלָתָן עוּלְמְתָהָא, דְּיֵיתוּן עִמָּהּ, וּמְדַבְּרָן לָהּ, עַד דְּמָטַת לְבַעְלָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ וְגוֹ', וְכָל כַּךְ לָמָּה, לְמֵיתֵי לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ.

(שמות לה) כֹּל נְדִיב לִבּוֹ, אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, דְּבִכְלָלָא דִּלְהוֹן כְּלִילָן, כָּל אִינּוּן שְׁאַר מַשְׁרְיָין, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּנַפְקָן בַּאֲבָהָן עִלָּאִין, דְּאִקְרוּן נְדִיבִים. כְּמָה

(ויקרא י״ט ע״ב, כ״ד ע״א, ק״נ ע״ב) דְּאוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב, (במדבר כא) כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אִלֵּין אַבָּהָן.

יְבִיאֶהָ, יְבִיאוּהָ לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְבִיאֶהָ, לְיַחֲדָא כֻּלָּא כַּחֲדָא. וְכֵן יָבִיא לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְבִיאֶהָ, לְסַלְקָא לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ בִּיקָרָא, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. אֵת תְּרוּמַת יְיָ, אֵת לְאַסְגָּאָה, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין עִלָּאִין אַחֲרָנִין, לְאִתְחַבְּרָא כֻּלָּא כַּחֲדָא, וְאִינּוּן תְּרֵיסַר בְּכֻלָּא חַדָּא. זָהָב. וָכֶסֶף. וּנְחוֹשֶׁת. תְּכֵלֶת. וְאַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי. וְשֵׁשׁ וְעִזִּים. וְעֹרֹת אֵלִים מְאָדָּמִים. וְעֹרֹת תְּחָשִׁים. וַעֲצֵי שִׁטִּים. וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר. וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵיסַר מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, דְּכִלִּילָן כְּלְהוּ כַּחֲדָא בְּכֻלָּא דְּאַרְבַּע דְּאִקְרוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְכֻלְּהוּ אִלֵּין סַלְקִין לְכֻרְסְיָיא קַדִּישָׁא, לְאָעָלָא לָהּ לְעֵילָּא, לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, בְּגִין לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח עִמָּהּ בִּיקָרָא עִלָּאָה. כְּדֵין יָתִיב מַלְכָּא עִלָּאָה עַל כּוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, וְאִתְחַבְּרָא אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. וּכְדֵין, אִיהוּ חֶדְוָותָא דְּכֻלָּא.

תָּא חֲזֵי, הָכָא שָׁאֲרֵי לְמִמְנֵי זָהָב בְּקַדְמִיתָא, וְכֶסֶף לְבָתַר, בְּגִין דְּהַאי חֶשְׁבְּנָא מִתְּתָא. אֲבָל כַּד אָתֵי לְמִמְנֵי מֵחוּשְׁבָּנָא דְּרָתִיכָא דִּלְעֵילָּא, שָׁאֲרֵי לְמִמְנֵי מִימִינָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר מִן שְׂמָאלָא. מְנָלָן. דִּכְתִיב,

(חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. כֶּסֶף בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר הַזָּהָב. וּבְרִתְיכָא דִּלְתַתָּא, שָׁארוּ מִשְּׁמָאלָא וּלְבָתַר מִימִינָא, דִּכְתִיב זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. זָהָב בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר כֶּסֶף. וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין אִקְרוֹן נְדִיב לֵב. כֹּל: לְאַכְלָלָא כָּל שְׁאַר רְתִיכִין. לֵב. מַאי לֵב. הַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, (משלי טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד. וְדָא אִיהוּ לִבָּא דִּכְלָא, וְדָא כְּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא אִקְרוֹן (דף קצ"ח ע"א) לֵב. כֹּל נְדִיב לֵב, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאַרְבַּע מַשְׁרְיָין אִלֵּין, כְּלָלָא דִּכְלְהוּ אִקְרוֹן בְּרָזָא חֲדָא, נְדִיב לֵב. תְּרוּמַת יְיָ, דָּא כְּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא. וּבְגִין דְּאָרִימוּ לָהּ לְעֵילָּא, וְסַלְּקִין לָהּ לְעֵילָּא, אִקְרֵי תְּרוּמַת יְיָ.

וְעַל דָּא, כַּד חָמָא יְחֶזְקֵאל רָזָא דְּחַיּוֹת, דַּהֲווֹ סַלְּקִין, לָא חָמָא מַהוּ דְּסַלְּקִין, בְּגִין דְּאִיהִי סַלְּקָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה בִּגְנִיזוּ בְּטָמִירָא בִּיקָרָא עִלָּאָה.

(שמות לה) וְכָל חָכָם לֵב בָּכֶם, אִלֵּין אִינּוּן שִׁתִּין מְקוֹרִין, דְּאַשְׁקְיָיא עָלְמָא, וּמִנְּהוֹן אִתְשָׁקֵי. יָבֹאוּ, אֲמַאי יָבֹאוּ. אֶלָּא דְּיֵיתוּן לְמִנַּקְט מֵעִם גְּנָזָא דְּחַיִּין. יָבֹאוּ, וּלְבָתַר וַיַּעֲשׂוּ מָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד לוֹן לְאַהֲנָאָה עָלְמָא.

(שמות לה) קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (ישעיה נח) הֲלֹא פָרוֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, זַכָּאָה

חוּלָקִיהּ דְּבַר נָשׁ, כַּד מִסְכְּנָא אִעְרַע לְגַבֵּיהּ. דְּהַהוּא מִסְכְּנָא דְּוֹרוֹנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֱוֵי, דְּשָׁדַר לֵיהּ. מַאן דְּמְקַבֵּל לֵיהּ לְהַהוּא דְּוֹרוֹנָא בְּסֵבֶר אַנְפִּין, זַכָּאָה חוּלָקִיהּ. תָּא חֲזֵי, מַאן דְּחָיֵיס לְמִסְכְּנָא, וְאָתִיב לֵיהּ נַפְשֵׁיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק עָלֵיהּ, כְּאִילּוּ הוּא בָּרָא לְנַפְשֵׁיהּ. וְעַל דָּא אַבְרָהָם דְּהַוָּה חָיֵיס לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, סָלִיק עָלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִילּוּ הוּא בָּרָא לוֹן, דִּכְתִיב, (בראשית יב) וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן.

וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא הֲלָא פָּרוֹס, מַאי פָּרוֹס, לְמִפְרַס לֵיהּ מַפָּה בְּנָהֲמָא וּמְזוֹנָא לְמֵיכַל. דָּבָר אַחֵר הֲלָא פָּרוֹס, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דניאל ה) פְּרֵיס פְּרִיסַת וְגוֹ׳. דְּבָעֵי לְמִפְרַס פְּרִיסִין דְּנָהֲמָא קָמֵיהּ, בְּגִין דְּלָא לְכְסִיף. וְיִפְרוֹס קָמֵיהּ בְּעֵינָא טָבָא. לַחְמֶךָ, לֶחֶם לָא כְּתִיב, אֶלָּא לַחְמֶךָ. הַהוּא דִּילָךְ מִמָּמוֹנֶךָ, וְלָא דְּגְזִילוּ, וְלָא דַּעֲשָׁק, וְלָא דְּגֵנֵבָה. דְּאִי הָכִי, לָאו זְכוּתָא הוּא, אֶלָּא וַוי לֵיהּ, דְּאָתֵי לְאַדְכָּרָא חוֹבוֹי. כְּגַוְונָא דָּא קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה, לְאָרְמָא מִמָּה דִּלְכוֹן, וְלָא מֵעֹשֶׁק, וְלָא מִגֵּזֶל, וְלָא מִגְּנֵבָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסֵי, הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא בַּהֲדָן. כַּד מָטָא לְגַבַּייהוּ, אָמַר רַבִּי אַבָּא,

כְּתִיב, (מלכים א ח) מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וָאֶבְחַר בְּדָוִד וְגוֹ׳ לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם. הַאי קְרָא, לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ, וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ, דִּכְתִיב לֹא בָחַרְתִּי בְּעִיר, וָאֶבְחַר בְּדָוִד, מַאי הַאי עִם הַאי. וָאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַם מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית רְעוּתָא קָמֵיהּ לְמִבְנֵי קַרְתָּא, אִסְתַּכַּל בְּקַדְמִיתָא, בְּהַהוּא רֵישָׁא דְּנָהִיג עַמָּא דְּקַרְתָּא, וּלְבָתַר בְּנֵי קַרְתָּא, וְאַייְתֵי לְעַמָּא בֵּיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב לֹא בָחַרְתִּי בְּעִיר, עַד דְּאִסְתַּכְלְנָא בְּדָוִד, לְמֶהֱוֵי רַעְיָא עַל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּמָתָא וְכָל בְּנֵי מָתָא, כֻּלְּהוּ קַיְימִין בְּרַעְיָא דְּנָהִיג לְעַמָּא, אִי רַעְיָא אִיהוּ טָבָא, טָב לֵיהּ, טָב לְמָתָא, טָב לְעַמָּא. וְאִי רַעְיָא אִיהוּ בִּישָׁא, וַוי לֵיהּ, וַוי לְמָתָא וַוי לְעַמָּא. וְהַשְׁתָּא אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא, וְסָלִיק בִּרְעוּתֵיהּ לְמִבְנֵי לֵיהּ, וְאוֹקִים בְּרִישָׁא לְדָוִד, הָדָא הוּא דִכְתִיב וָאֶבְחַר בְּדָוִד עַבְדִּי. (ס״א וְאוֹקִים בְּרִישָׁא דְּדָרָא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּיא לְמֵיקָם קָמֵיהּ)

מִלְּתָא חַדְתָּא שְׁמַעְנָא. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קמז) אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְיָ׳ אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלָא אֵל אַבְרָהָם, וְלָא אֵל יִצְחָק, אֶלָּא אֵל יַעֲקֹב. בְּגִין דְּיַעֲקֹב לָא אִתְרְחִיץ בַּאֲבוֹהִי, וְלָא בְּאִמֵּיהּ, כַּד עָרַק קַמֵּי

אַחוּי, וְאָזַל יְחִידָאי, בְּלָא מָמוֹנָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית לב) כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְאֵיהוּ אִתְרְחִישׁ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי וְגוֹ׳. וְכֹלָּא שָׁאִיל מִקַּמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיָהַב לֵיהּ.

שִׁבְרוֹ עַל יְיָ׳ אֱלָהָיו. שִׁבְרוֹ, וְלָא אָמַר תִּקְוָתוֹ, וְלָא בְּטָחוֹנוֹ, אֶלָּא שִׁבְרוֹ. אַל תִּקְרֵי שִׁבְרוֹ, אֶלָּא שִׁבְרוֹ. דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקַיָּיא, לְתַבְרָא גַּרְמַיְיהוּ, וּלְאִתְבְּרָא תִּבְּירוּ עַל תִּבְּירוּ, וְכֹלָּא עַל יְיָ׳ אֱלָהָיו. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים מד) כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָל (דף קצ״ח ע״ב) הַיּוֹם. כִּי עָלֶיךָ נָשָׂאנוּ חֶרְפָּה.

כְּגַוְונָא דְיַעֲקֹב, דִּכְתִיב וַיִּירָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם, דְּהָא תִּבְּירוּ דְּגָלוּתָא, חָמָא דְּהַוָּה לֵיהּ בְּמִצְרַיִם, וְשַׁוֵּי תּוּקְפֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנוֹי דְיַעֲקֹב סַבְלוּ תִּבְּירוּ דְּגָלוּתָא, וְלָא אִשְׁתָּנוּ מִגּוֹ רָזָא דְּמֵהֵימְנוּתָא דְּאַבָּהָתְהוֹן וּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַוָּה בְּגָלוּתָא רְגִילָא בְּפוּמַיְיהוּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמֹשֶׁה, (שמות ג) וְאָמְרוּ לִי׳ מַה׳ שְׁמוֹ׳ מַה׳. בְּגִין דַּהֲווֹ יַדְעֵי לֵיהּ, וְלָא אַנְשׁוּ לֵיהּ לְעָלְמִין, וְסַבְלוּ תִּבְּירוּ דְּגָלוּתָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כַּךְ זָכֵי לְפוּרְקָנִין וּלְנִסִּין וּלְאַתְוָון סַגִּיאִין.

וְאַתּוּן קַדִּישִׁין עִלָּיוֹנִין, דְּסָבְלִין תְּבִירוּ דְּגוּפָא מֵאַתָּר לְאַתָּר עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּזַכָּאִין אַתּוּן לְמֶעְבַּד לְכוּ נִסִּין וּפוּרְקָנִין, וְתִזְכּוּן לְחַיֵּי עָלְמָא דְּאָתֵי. אָזְלוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא.

פָּתַח וְאָמַר (שמות לה) קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ׳ כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאֶהָ וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ שַׁוִּי רְעוּתֵיהּ, לְגַבֵּי פּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, הַהוּא רְעוּתָא סָלִיק בְּקַדְמִיתָא עַל לִבָּא, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא וְיסוֹדָא דְּכָל גּוּפָא. לְבָתַר סָלִיק הַהוּא רְעוּתָא טָבָא, עַל כָּל שַׁייְפֵי גּוּפָא. וּרְעוּתָא דְּכָל שַׁייְפֵי גּוּפָא, וּרְעוּתָא דְּלִבָּא, מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן מַשְׁכִּין עֲלַייְהוּ זִיהֲרָא דִּשְׁכִינְתָּא לְדַיְירָא עִמְּהוֹן, וְהַהוּא בַּר נָשׁ אִיהוּ חוּלָקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֱוֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה. מֵאִתְּכֶם הָוֶה אַמְשְׁכוּתָא, לְקַבְּלָא עֲלַייְכוּ הַהִיא תְּרוּמָה, לְמֶחֱוֵי חוּלָקָא לַיְיָ׳.

וְאִי תֵּימָא דְּלָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּבַר נָשׁ קַיְימָא מִלָּה. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאֶהָ אֵת תְּרוּמַת יְיָ׳. כֹּל נְדִיב לִבּוֹ וַדַּאי, מַאן דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ, יַמְשִׁיךְ לָהּ לִשְׁכִינְתָּא לְגַבֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב יְבִיאֶהָ, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי בְּאִסְתַּלְּקוּתָא לְעֵילָּא, יְבִיאֶהָ מֵאַתָּר עִלָּאָה, לְאַמְשָׁכָא לְדַיְירָא עִמֵּיהּ.

וְכַד תֵּיתֵי לְאַשְׁרָאָה עִמֵּיהּ, כַּמָּה בִּרְכָאן וְכַמָּה עִתְרָא תֵּיתֵי עִמֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. לָא יֶחְסַר לֵיהּ כָּל עִתְרָא דְּעָלְמָא. דָּא לְשַׁאַר בְּנֵי עָלְמָא. אֲבָל אַתּוּן קַדִּישִׁין עֶלְיוֹנִין, קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ׳. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מַאן דְּשָׁרֵי לְאַרְמָא, הוּא יָרִים.

פְּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, (יונה ב) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ לַדָּג וְגוֹ׳, וְכִי בְּאָן אֲתָר אָמַר לֵיהּ. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בָּרָא נוּנֵי יַמָּא. כְּדֵין פָּקִיד וְאָמַר, דְּיֵהֵא זַמִּין חַד נוּנָא לְמִבְלַע לְיוֹנָה, וְיֵהֵא בְּמֵעוֹי תְּלָתָא יוֹמִין וּתְלַת לֵילָוון, וּלְבָתַר דְּיֵרְמֵי לֵיהּ לְבַר.

וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא כָּל מַה דְּעַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, בְּכֻלָּא אַתְנֵי עִמֵּיהּ. בְּיוֹמָא קַדְמָאָה בָּרָא שְׁמַיָּא, אַתְנֵי עִמְּהוֹן דְּיִסְלִיק לְאֵלְיָהוּ הַשְּׁמַיְמָה בְּגוֹ סְעָרָה, וְכֵן הֲוָה, דִּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם. בְּהַהוּא יוֹמָא בָּרָא נְהוֹרָא, וְאַתְנֵי עִמֵּיהּ דְּיַחְשִׁיךְ לְשִׁמְשָׁא בְּמִצְרַיִם תְּלָתָא יוֹמִין, דִּכְתִיב, (שמות י) וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים. בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא בָּרָא רְקִיעָא, דְּיֵהֵא מַפְרִישׁ בֵּין מַיָּא לְמַיָּא, כְּדִכְתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. וְאַתְנֵי

עִמְּהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמַיָּא יְהוֹן מַפְרִישִׁין לְיִשְׂרָאֵל
בֵּין טוּמְאָה לְטָהֳרָה, לְאִתְדַּכְּאָה בְּהוּ, וְכַךְ הֲוָה.
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה אַפִּיק אַרְעָא מִגּוֹ מַיָּא, וְאַכְנִישׁ לְמַיָּא,
וַעֲבַד מֵהַהוּא כְּנִישׁוּ דְּאִתְכְּנָשׁוּ לְאַתָּר חַד, יַמָּא.
וְאַתְנֵי בְּיַמָּא לְמֶעְבַּר לְיִשְׂרָאֵל בְּגַוֵּיהּ בְּיַבֶּשְׁתָּא, וּלְמִטְבַּע
לְמִצְרָאֵי, וְכַךְ הֲוָה, דִּכְתִיב, (שמות יד) וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת
בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ. אַל תִּקְרֵי לְאֵיתָנוֹ, אֶלָּא לִתְנָאוֹ, לְמַה
דְּאַתְנֵי עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. תּוּ
אַתְנֵי בְּאַרְעָא, דְּתִפְתַּח יַת פּוּמָהָא בְּמַחְלְקוֹתָא דְּקָרַח,
וְתִבְלַע לְקָרַח וּלְכָל כְּנִישָׁתֵיהּ, וְכַךְ הֲוָה, דִּכְתִיב, (במדבר טז)
וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אוֹתָם וְאֶת קֹרַח.
בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, בָּרָא שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, דִּכְתִיב יְהִי
מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאַתְנֵי עִם שִׁמְשָׁא,
לְמֶהֱוֵי קָאִים בְּפַלְגוּ שְׁמַיָּא בְּיוֹמֵי דִּיהוֹשֻׁעַ, (דף קצ"ט ע"א)
דִּכְתִיב, (יהושע י יב) וַיַּעֲמוֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם. אַתְנֵי
בְּכוֹכְבַיָּא לְמֶעְבַּד קְרָבָא בְּסִיסְרָא, דִּכְתִיב, (שופטים ה)
הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא.
בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בָּרָא נוּנֵי יַמָּא, וְעוֹפֵי דִּשְׁמַיָּא, אַתְנֵי
בְּעוֹפֵי לְמֵיזָן עוֹרְבִים לְאֵלִיָּהוּ, בְּזִמְנָא דְּעָצַר
לִשְׁמַיָּא, דִּכְתִיב, (מלכים א יז) וְאֶת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכְּלֶךָ
שָׁם. צִוִּיתִי דַּיְיקָא. וְאַתְנֵי בְּנוּנֵי יַמָּא לְאוֹזַדְּמָנָא נוּנָא חַד,
לְמִבְלַע לֵיהּ לְיוֹנָה, וּלְאַשְׁדָּאָה לֵיהּ לְבַר.

בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה בָּרָא לְאָדָם, וְאַתְנֵי עִמֵּיהּ, דְּתִפּוֹק מִנֵּיהּ אִתְּתָא, דְּתֵיזוֹן לְאֵלֵּיהוּ, דִּכְתִיב, (מלכים א יז) הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָּ. הִנֵּה צִוִּיתִי, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא. וְכֵן בְּכָל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא דְּאִתְחַדַּשׁ בְּעָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד הַהוּא עוֹבָדָא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא. אוּף הָכָא, וַיֹּאמֶר יְיָ׳ לַדָּג. וַיֹּאמֶר, מִשִּׁית יוֹמִין דִּבְרֵאשִׁית קָאָמַר לֵיהּ.

הָכָא אִית לָן סָמֶךְ בְּעָלְמָא, עַל עוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא בְּהַאי עָלְמָא. יוֹנָה דְּנָחַת לַסְּפִינָה, דָּא אִיהִי נִשְׁמְתָא דְּבַר נָשׁ, דְּנַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא לְמֶהֱוֵי בְּגוּפָא דְּבַר נָשׁ. אֲמַאי אִתְקְרֵי יוֹנָה. בְּגִין דְּכֵיוָן דְּאִשְׁתְּתַּפַּת בְּגוּפָא, כְּדֵין אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עָלְמָא. כְּמָה דְּאִתְּמַר, (ויקרא כה) וְלָא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ. וּכְדֵין בַּר נָשׁ אָזִיל בְּהַאי עָלְמָא, כַּסְּפִינָה בְּגוֹ יַמָּא רַבָּא, דְּחַשִּׁיבַת לְאִתְבָּרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יונה א) וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר.

וּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא חָטֵי, וְחָשִׁיב דְּעָרַק מִקַּמֵּי מָארֵיהּ. וְלָא אַשְׁגַּח בְּהַהוּא עָלְמָא. וּכְדֵין אַטִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ סְעָרָה תַּקִּיפָא. דָּא אִיהִי גְּזֵירַת דִּינָא, דְּקַיְימָא תְּדִיר קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבָעֵאת דִּינָא דְּבַר נָשׁ מִקַּמֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מָטֵי לַסְּפִינָה, וְאַדְכַּר חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ לְאִתְפְּסָא לֵיהּ.

כְּיוָן דְּאִתְפַּס בַּר נָשׁ עַל יְדָא דְּהַהִיא סְעָרָה בְּבֵי מַרְעֵיהּ, מַה כְּתִיב וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרָדַם. אַף עַל גַּב דְּבַר נָשׁ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, נִשְׁמְתָא לָא אִתְעֲרַת לְאָתְבָא קַמֵּי מָאֲרֵיהּ, לְמִפְרַק חוֹבוֹי. מָה כְּתִיב, וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוֹבֵל. מַאן רַב הַחוֹבֵל. דָּא יֵצֶר טוֹב, דְּאִיהוּ מַנְהִיג כֹּלָּא. וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לְּךָ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. לָאו שַׁעֲתָא הוּא לְמִדְמָךְ, דְּהָא סַלְּקִין לָךְ לְדִינָא, עַל כָּל מָה דְּעַבְדַת בְּהַאי עָלְמָא, תּוּב מֵחוֹבָךְ. אִסְתָּכַל בְּמִלִּין אִלֵּין, וְתוּב לְמָארָךְ. מָה מִלַּאכְתָּךְ דְּאַתְּ עַסְקַת בָּהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאוֹדֵי עָלָהּ קַמֵּי מָארָךְ. וּמֵאַיִן תָּבֹא, אִסְתָּכַל מֵאַיִן בָּאָת, מִטִּפָּה סְרוּחָה, וְלָא תִּתְגָּאֵי קַמֵּיהּ. מָה אַרְצָךְ, אִסְתָּכַל דְּהָא מֵאַרְעָא אִתְבְּרִיאַת, וּלְאַרְעָא תִּיתוּב. וְאִי מִזֶּה עַם אָתָּה, אִסְתָּכַל אִי אִית לָךְ זְכוּ דַּאֲבָהָן, דְּיָגִין עָלָךְ.

כְּיוָן דְּסַלְּקִין לֵיהּ לְדִינָא, בְּבֵי דִּינָא דִּלְעֵילָּא, הַהִיא סְעָרָה, דְּאִיהִי גְּזֵרַת דִּינָא, דְּסָעִיר עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, תַּבְעַת מִן מַלְכָּא לְמֵידָן אִינּוּן תְּפִיסִין דְּמַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ אַתְיָין חַד חַד קַמֵּיהּ. בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִתְקְרִיבוּ בֵּי דִּינָא. אִית מִנְּהוֹן דְּפַתְחֵי בִּזְכוּת, וְאִית מִנְּהוֹן דְּפַתְחֵי בְּחוֹבָה. וּגְזֵרַת דִּינָא תַּבְעַת דִּינָא.

וְאִי הַהוּא בַּר נָשׁ לָא זָכֵי בְּדִינָא, מַה כְּתִיב. וַיַּחְתְּרוּ

הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל הַיַּבָּשָׁה וְלֹא יָכְלוּ. מִשְׁתַּדְּלִין אִינּוּן דְּאוֹרוּ זְכוּתֵיהּ לְאָתְבָא לֵיהּ לְהַאי עָלְמָא, וְלָא יָכְלוּ. מַאי טַעֲמָא. כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר עֲלֵיהֶם, גְּוָרָה דְּדִינָא, אָזִיל וְסָעִיר בְּחוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ, וְאִתְגַּבָּר עָלַיְיהוּ.

כְּדֵין נַחְתִּין עָלֵיהּ תְּלַת שְׁלִיחָן מְמָנָן, חַד, דְּכְתִיב כָּל זַכְוָון, וְכָל חוֹבִין, דְּעָבַד בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא. וְחַד דְּעָבִיד חוּשְׁבָּן יוֹמוֹי. וְחַד דְּהַוָה אָזִיל עִמֵּיהּ, כַּד הַוָה בְּמֵעֵי אִמֵּיהּ. וְהָא אוּקִימְנָא דְּגְוַרַת דִּינָא לָא שָׁכִיךְ, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּכְתִיב, וַיִּשְׁאוּ אֶת יוֹנָה. וַיִּשְׁאוּ: כַּד נַטְלֵי לֵיהּ מִבֵּיתֵיהּ, לְבֵי קִבְרֵי.

כְּדֵין מַכְרְזֵי עֲלוֹי. אִי אִיהוּ זַכָּאָה, מַכְרְזֵי עָלֵיהּ וְאָמְרֵי, הָבוּ יְקָר לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, (ישעיה נז) יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם הֹלֵךְ נְכֹחוֹ. מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד יְיָ יַאַסְפֶךָ. וְאִי חַיָּיבָא אִיהִי, מַכְרִיזֵי עָלֵיהּ וְאָמְרוּ, וַוי לֵיהּ לְפִלָּנְיָא. טָב לֵיהּ דְּלָא יִתְבְּרֵי. כְּדֵין מַה כְּתִיב, וַיִּטְלֻהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֹד הַיָּם מִזַּעְפּוֹ. כַּד עָאלִין לֵיהּ לְבֵי קִבְרֵי דְּאִיהוּ אֲתַר דְּדִינָא. כְּדֵין גְּוַרַת דִּינָא דְּהַוָה סָעִיר, שָׁכִיךְ מִזַּעְפֵּיהּ. וְנוּנָא דְּבָלַע לֵיהּ, דָּא אִיהוּ קִבְרָא.

מַה כְּתִיב, וַיְהִי יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּג. מְעוֹי דְּדָג, דָּא אִיהוּ בֶּטֶן שְׁאוֹל. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (יונה ב) מִבֶּטֶן שְׁאוֹל

שִׁוּעָתִי. וְאִיהוּ בִּמְעֵי דְּנוּנָא הֲוָה, וְקָאֲרֵי לֵיהּ בְּטֶן שְׁאוֹל, שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת, אִלֵּין תְּלַת יוֹמִין, דְּבַר נָשׁ בְּקִבְרָא, וְאִתְבְּקָעוּ מֵעָוֵי.

לְבָתַר תְּלָתָא יוֹמִין, הַהוּא טַנּוּפָא אִתְהַפַּךְ עַל אַנְפּוֹי, וְאוֹמֵר לוֹ טוֹל מַה דְּיָהֲבַת בִּי. אַכְלַת וְשָׁתִית כָּל יוֹמָא, וְלָא יָהֲבַתְּ לְמִסְכְּנֵי, וְכָל יוֹמָךְ הֲווֹ כְּחַגִּין וּכְמוֹעֲדִין, וּמִסְכְּנֵי הֲווֹ כַּפְנִין, דְּלָא אַכְלוּ בַּהֲדָךְ, טוֹל מַה דְּיָהֲבַת בִּי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי ב) וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגוֹ׳, וְהָא אוֹקִימְנָא.

לְבָתַר דָּא, מִתְלָתָא יוֹמִין וּלְהַלְאָה, כְּדֵין אִתְדָּן בַּר נָשׁ מְעֵינוֹי, מִידּוֹי, וּמַרְגְּלוֹי, וְאוּקְמוּהָ עַד תְּלָתִין יוֹמִין. כָּל אִינּוּן תְּלָתִין יוֹמִין, אִתְדָּנוּ נַפְשָׁא וְגוּפָא כַּחֲדָא. וּבְגִינֵי כַּךְ אִשְׁתְּכַח נִשְׁמְתָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא, דְּלָא סַלְקַת לְאַתְרָהּ. כְּאִתְתָא דְּיַתְבַת לְבַר, כָּל יוֹמֵי מְסַאֲבוּתָא. לְבָתַר, נִשְׁמְתָא סַלְקָא, וְגוּפָא אִתְבְּלֵי בְּאַרְעָא. עַד הַהוּא זִמְנָא דְּיִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיתַיָּיא.

וּזְמִינָא קָלָא חֲדָא לְאַתְעָרָא בְּבֵי קִבְרֵי, וְייֵמָא, (ישעיה כו) הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. אֵימָתַי יְהֵא דָּא. בְּזִמְנָא דְּיִתְעַבַּר מַלְאָךְ הַמָּוֶת מֵעָלְמָא, דִּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְגוֹ׳. כֵּיוָן דְּבִלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח, לְבָתַר, וּמָחָה יְיָ׳ אֱלֹהִים

דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ.
כְּדֵין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ׳ לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה.
כֵּיוָן דְּאִתְעַר הַהוּא קָלָא בֵּינֵי קִבְרֵי, כְּדֵין כָּל קִבְרַיָּיא
יָקִיאוּ לְאִינּוּן מֵתַיָּיא דִּבְהוֹן לְבַר. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב
וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. מַאי תַּפִּיל. דְּיָקִיא לוֹן לְבַר. רְפָאִים,
מַהוּ רְפָאִים. דְּקַבִּילוּ. אַסְוָותָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאַתְסִיאוּ
גַּרְמִין בְּגַרְמִין. וְאִלֵּין אִקְרוּן רְפָאִים.
וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (בְּשֹׁאָר עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים
בַּל יָקוּמוּ. אֶלָּא וַדַּאי כָּל עָלְמָא יִתְסוּן גַּרְמִין בְּבֵי
קִבְרֵי, אֲבָל מְנָהוֹן יְקוּמוּן, וּמְנָהוֹן לָא יְקוּמוּן. וְעַל דָּא
כְּתִיב רְפָאִים בַּל יָקוּמוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב
בְּהוּ נִבְלָתִי יְקוּמוּן. וּבְהַאי נוּנָא, אַשְׁכַּחְנָא מִלִּין
לְאַסְוָותָא, דְּכָל עָלְמָא.
הַאי נוּנָא כֵּיוָן דְּבָלַע לְיוֹנָה מִית. וּבֵיהּ הֲוָה יוֹנָה תְּלָתָא
יוֹמִין, לְבָתַר אִתְקָיֵּים כְּמִלְקַדְמִין, וְאָקֵי לְיוֹנָה
לְבַר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ׳ אֱלֹהָיו
מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתִיב הָכָא הַדָּגָה, וּכְתִיב הָתָם (שמות ז) וְהַדָּגָה
אֲשֶׁר בַּיְאוֹר מֵתָה, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּגַוְונָא דָּא, זְמִינַת
אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וָאָרֶץ
רְפָאִים תַּפִּיל.
וְהָא אוּקִימְנָא, דְּשִׁבְעָה דִּינִין יַחְלְפוּן עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, כַּד

נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא. חַד, הַהוּא דִּינָא עִלָּאָה, כַּד נָפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. ב', כַּד עוֹבָדוֹי וּמִלּוֹי אַזְלִין קַמֵּיהּ וּמַכְרְזֵי עֲלוֹי. ג', כַּד עָיֵיל לְקִבְרָא. ד', דִּינָא דְּקִבְרָא. ה', דִּינָא דְּתוֹלַעְתָּא. ו', דִּינָא דְּגֵיהִנָּם. ז', דִּינָא דְּרוּחָא דְּאַזְלָא וְשָׁאטַת בְּעָלְמָא, וְלָא אַשְׁכַּחַת אֲתָר נַיְיחָא, עַד דְּיִשְׁתְּלִים עוֹבָדוֹי. בְּגִין דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא תָּדִיר בְּעוֹבָדוֹי, וְיֵיתוֹב קָמֵי מָרֵיהּ.

וְכַד אִסְתַּכַּל דָּוִד מַלְכָּא בְּדִינִין אִלֵּין דְּבַר נָשׁ, אַקְדִּים וְאָמַר (תהלים קד) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ', עַד לָא תִּפּוֹק מִן עָלְמָא, בְּעוֹד דְּאַנְתְּ אִשְׁתְּכַחַת עִם גּוּפָא. וְכָל קָרְבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ, אֵינּוּן שַׁיְיפֵי גּוּפָא, דְּמִשְׁתַּתְּפֵי כַּחֲדָא בְּרוּחָא. הַשְׁתָּא דְּתִשְׁתַּכְּחוּן עִמָּהּ, אַקְדִּימוּ לְבָרְכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, עַד לָא יְמְטֵי זִמְנָא דְּלָא תֵּיכְלוּן לְבָרְכָא, וּלְאָתְבָא בְּתִיּוּבְתָּא, וְעַל דָּא אָמַר בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ' הַלְלוּיָהּ. אָתוּ אֵינּוּן חַבְרַיָּיא וְנַשְׁקוּ רֵישֵׁיהּ.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (דף ר' ע"א) (שמות לה) קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ'. תָּא חֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, לָא בָּרָא לֵיהּ, אֶלָּא בְּגִין דְּיֵיתוֹן יִשְׂרָאֵל, וְיִקַּבְּלוּן אוֹרַיְיתָא. בְּאוֹרַיְיתָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וְעַל אוֹרַיְיתָא קַיְימָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. אוֹרַיְיתָא אִיהִי אַרְכָּא דְּחַיֵּי בְּהַאי עָלְמָא, וְאַרְכָּא דְּחַיֵּי בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדָּל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ אִשְׁתַּדַּל בְּהֵיכְלֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהֵיכְלָא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹרַיְיתָא אִיהִי. וְכַד בַּר נָשׁ עָסִיק בְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים תַּמָּן, וְאָצִית לְקָלֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (מלאכי ג) וַיַּקְשֵׁב יְיָ׳ וַיִּשְׁמָע וגו׳. וְאִשְׁתְּזִיב בַּר נָשׁ מִתַּלַת דִּינִין: מִדִּינָא דְּהַאי עָלְמָא. וּמִדִּינָא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וּמִדִּינָא דְּגֵיהִנָּם.

וַיִּכָּתֵב סֵפֶר (ע׳ ע"א) זִכָּרוֹן. מַאי אִיהוּ. אֶלָּא אִית סֵפֶר לְעֵילָּא, וְאִית סֵפֶר לְתַתָּא. זִכָּרוֹן אֲתַר (נ"א אָת) קַיְימָא קַדִּישָׁא, דְּנָטִיל וְכָנִישׁ לְגַבֵּיהּ, כָּל חַיִּין דִּלְעֵילָּא. סֵפֶר זִכָּרוֹן תְּרֵין דַּרְגִּין דְּאִינּוּן חַד, וְרָזָא דָּא שֵׁם יְהוָ"ה שֵׁם חַד. יְהוָ"ה חַד. וְכֻלָּא מִלָּה חֲדָא.

בְּגִין דְּאִית שֵׁם, וְאִית שֵׁם, שֵׁם (קס"ב ע"א) לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ אִתְרְשִׁים (ס"א אִקְרֵי שֵׁם) מִמַּה דְּלָא יְדִיעַ, וְלָא אִתְרְמִיז בִּידִיעָה כְּלַל. וְדָא אִקְרֵי נְקוּדָה (צ"ג ע"א) עִלָּאָה. שֵׁם לְתַתָּא, דְּאִקְרֵי שֵׁם, (דברים ד) מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם, בְּגִין דְּקְצֵה הַשָּׁמַיִם אִקְרֵי זִכָּרוֹן. וְהַאי שֵׁם, אִיהוּ נְקוּדָה דִּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ שֵׁם מֵהַהוּא זִכָּרוֹן, דְּאִיהוּ קְצֵה הַשָּׁמַיִם, דְּנָטִיל כָּל חַיִּין דִּלְעֵילָּא. וְדָא אִיהוּ קְצֵה הַשָּׁמַיִם דִּלְתַתָּא. וְשֵׁם דִּילֵיהּ אִיהִי נְקוּדָה דִּלְתַתָּא. נְקוּדָה דָּא, אִיהוּ סֵפֶר דְּקַיְימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, וְדָא הוּא וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

סֵפֶר דְּקָאֲמַרְן, וְשֵׁם, חַד מִלָּה הוּא, בְּכָל סִטְרִין.
נְקוּדָה דָּא בְּגִין דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי עִלָּאָה עַל כָּל דְּאִתְאַחֲדָן בָּהּ. שִׁית סִטְרִין, אִתְאַחֲדָן בְּסֵפֶר עִלָּאָה, וְאִיהוּ עִלָּאָה עֲלַיְיהוּ. שִׁית סִטְרִין אִתְאַחֲדָן בְּסֵפֶר תַּתָּאָה, וְאִיהוּ עִלָּאָה עֲלַיְיהוּ. וְעַל דָּא, סֵפֶר עִלָּאָה, סֵפֶר תַּתָּאָה, וְכוֹלָּא אִקְרֵי תּוֹרָה.
מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, סֵפֶר עִלָּאָה אִיהוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. בְּגִין דְּאִיהִי (רי"ד ע"א, שמיני מ' ע"ב) סְתִימָא, וְלָא קַיְימָא אֶלָּא בִּכְתַב, דְּתַמָּן אִיהוּ אֲתָר לְאִתְגַּלָּאָה לְתַתָּא. וּמַאן אִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי. סֵפֶר תַּתָּאָה, דָּא תּוֹרָה דְּאִקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וּמַאן אִיהוּ עַל פֶּה, אִלֵּין רְתִיכִין דְּלְתַתָּא, דְּאִיהִי קַיְימָא עֲלַיְיהוּ. וּבְגִין דְּלָאו אִינּוּן בִּכְלָלָא דְּכִתִיבָה דְּלְעֵילָּא, אִקְרוּן עַל פֶּה.
וְתוֹרָה דָּא קַיְימָא עַל פֶּה, בְּגִין דִּכְתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים וְתוֹרָה עִלָּאָה, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי קַיְימָא לְעֵילָּא, לָא אִקְרֵי עַל הַכְּתָב, אֶלָּא שֶׁבִּכְתָב, דְּקַיְימָא בִּכְתָב, וְהַהוּא כְּתָב אִתְעֲבִיד הֵיכָלָא לְגַבֵּיהּ, וְאִיהִי קַיְימָא גּוֹ הַהוּא הֵיכָלָא, וְאִתְטַמְּרַת תַּמָּן.
וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְלָא עַל כְּתָב.
אֲבָל תּוֹרָה דְּלְתַתָּא, אִיהִי קַיְימָא עַל רְתִיכָהָא, וְאִקְרֵי עַל פֶּה, דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ. וּבְגִין דְּלָא אִתְחַשִּׁיבַת (נ"א

אִתְיְהִיבַת) מִלְּגוֹ, מִכְּלָא דִּכְתִּיבָה, לָא אִתְעֲבִידוּ הֵיכָלָא לְהַאי נְקוּדָה, כְּהַהִיא נְקוּדָה עִלָּאָה. וּבְגִין דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ אִקְרֵי תְּרוּמָה.

תּוּ שְׁמַעְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא. תְּרוּמָה. מַהוּ תְּרוּמָה. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, תְּרֵי מְמַאָה. תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין קַדִּישִׁין, דִּי בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי בְּהוֹן, אִינּוּן עֶשֶׂר דַּרְגִּין, וְאִינּוּן עֶשֶׂר אַמִּירָן, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ. וְאִלֵּין עֶשֶׂר סַלְקִין לְמְאָה, וְכַד אִצְטְרִיךְ לָן לְהַאי נְקוּדָה תַּתָּאָה לְאַרְמָא לָהּ, אָסִיר לָן לְנַטְלָא לָהּ בִּלְחוֹדָהָא. אֶלָּא לָהּ וּלְבַעְלָהּ. וְאִינּוּן תְּרֵי מֵאִינּוּן מְאָה דְּקָאֲמָרָן, בְּגִין דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְאַפְרָשָׁא לוֹן כְּלָל, אֶלָּא לְיַחֲדָא לָהּ וּלְבַעְלָהּ. וְעַל דָּא אִתְקְרֵי תְּרוּמָה בְּכְלָלָא חַדָּא.

וְתָא חֲזֵי, בְּכָל יוֹמָא כָּרוֹזָא קָאֵרִי, כָּל בְּנֵי עָלְמָא, בְּכוּ קַיְימָא מִלָּה דָּא, וְדָא הוּא (שמות לד) (דף ר׳ ע״ב) קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ׳. וְאִי תֵּימָא דְּקַשְׁיָא מִלָּה עֲלַיְיכוּ. כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאֶהָ.

מַהוּ יְבִיאֶהָ. אֶלָּא מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא רָזָא לְצִלּוֹתָא. דְּבַר נָשׁ דְּדָחִיל לְמָאֲרֵיהּ וּמְכַוֵּין לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּצִלּוֹתָא, אַתְקִין תִּקּוּנָא דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. בְּקַדְמִיתָא בְּשִׁירִין (קצ״ז ע״א) וְתוּשְׁבְּחָן, דְּקָאֲמְרִין מַלְאָכִין

עִלָּאִין לְעֵילָּא. וּבְהַהוּא סִדּוּרָא דְּתוּשְׁבְּחָן דְּקָא אָמְרֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אִיהִי קְשִׁיטָת גַּרְמָהָא, וְאִתַּתַּקָּנַת בְּתִקּוּנָהָא. כְּאִתְּתָא דְּאִתְקַשְּׁטַת לְבַעְלָהּ.

וּבְסִדּוּרָא דְּצְלוֹתָא, בְּהַהוּא תִּקּוּנָא דְּצְלוֹתָא דְּמִיּוּשָׁב, אַתְקִינוּ עוּלֵּמְתָהָא וְכָל אִינּוּן דִּילָהּ.

וּמִתְקַשְּׁטָן כָּל אִינּוּן בַּהֲדָהּ, לְבָתַר דְּאִתְתַּקַּן כֻּלָּא וְאִתְסְדָּרוּ, כַּד מָטוּ לֶאֱמֶת וְיַצִּיב, כְּדֵין כֻּלָּא מִתְתַּקְנָא, אִיהִי וְעוּלֵּמְתָהָא, עַד דְּמָטוּ לְגָאַל יִשְׂרָאֵל, כְּדֵין אִצְטְרִיךְ לְמֵיקָם כֻּלָּא עַל קְיוּמַיְיהוּ.

בְּגִין דְּכַד בַּר נָשׁ מָטֵי לֶאֱמֶת וְיַצִּיב, וְכֻלָּא אִתְתַּקַּן. עוּלֵּמְתָהָא נַטְלֵי לָהּ, וְאִיהִי נְטִילַת גַּרְמָהּ לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. כֵּיוָן דְּמָטוּ לְגָאַל יִשְׂרָאֵל, כְּדֵין מַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה נָטִיל בְּדַרְגּוֹי, וְנָפִיק לְקַבְּלָא לָהּ.

וַאֲנָן, מִקַּמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה בָּעִינָן לְקַיְּימָא עַל קְיוּמָנָא, בְּאֵימָתָא בִּרְעָדָה. דְּהָא כְּדֵין אוֹשִׁיט יְמִינֵיהּ לְגַבָּהּ, וּלְבָתַר שְׂמָאלֵיהּ, דְּשַׁוֵּי לָהּ תְּחוֹת רֵישֵׁהּ, וּלְבָתַר אִתְחַבְּקוּ תַּרְוַוייְהוּ כַּחֲדָא בִּנְשִׁיקוּ. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּלַת קַדְמַיְיתָא, וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ, וּלְכַוְּונָא בְּכָל הָנֵי תִּקּוּנִין וְסִדּוּרִין דְּצְלוֹתָא. פּוּמֵיהּ וְלִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ כַּחֲדָא.

הַשְׁתָּא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה וּמַטְרוֹנִיתָא אִינּוּן בְּחִבּוּרָא בְּחֶדְוָה

בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין. מַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתִּין, יִשְׁאַל. דְּהָא כְּדֵין שַׁעֲתָא דִּרְעוּתָא אִיהוּ. כְּיוָן דְּשָׁאִיל בַּר נָשׁ שְׁאֵלְתּוֹי מִקַּמֵּי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, כְּדֵין יַתְקִין גַּרְמֵיהּ בִּרְעוּתֵיהּ וְלִבֵּיהּ לְתִלְתָּא אַחֲרָנִין, לְאַתְעָרָא חֶדְוָה דְּטָמִירוּ, דְּהָא מֵאִלֵּין תִּלַת אִתְבָּרְכָא בְּדִבֵּקוּתָא אַחֲרָא. וְיַתְקִין בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ לְמֵיפַק מִקַּמַּייהוּ, וּלְאַנָּחָא לוֹן בְּחֶדְוָה גְּנִיזָא דְּאִלֵּין תִּלַת. וְעִם כָּל דָּא, דְּיֵהָא רְעוּתֵיהּ, דְּיִתְבָּרְכוּן תַּתָּאֵי, מֵאִינּוּן בִּרְכָאן דְּחֶדְוָה טְמִירָא.

וּכְדֵין אִצְטְרִיךְ לְמִנְפַּל עַל אַנְפּוֹי, וּלְמִמְסַר נַפְשֵׁיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי נַקְטָא נַפְשִׁין רוּחִין. כְּדֵין אִיהִי שַׁעֲתָא לְמִמְסַר נַפְשֵׁיהּ בְּגוֹ אִינּוּן נַפְשִׁין דְּאִיהִי נַקְטָא, דְּהָא כְּדֵין צְרוֹרָא דְּחַיֵּי אִיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת.

מִלָּה דָּא שְׁמַעְנָא בְּרָזִין דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְלָא אִתְיְיהִיב לִי רְשׁוּ לְגַלָּאָה, בַּר לְכוּ חַסִידֵי עֶלְיוֹנִין. דְּאִי בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִיהִי נַקְטָא נַפְשִׁין וְרוּחִין בִּרְעוּ דְּדְבֵיקוּתָא חָדָא, אִיהוּ יִשַּׁוֵּי לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְדָא, וְיָהִיב נַפְשֵׁיהּ בִּדְבֵקוּתָא, בְּהַהוּא רְעוּתָא, לְאַכְלְלָא לָהּ בְּהַהוּא דְּבֵקוּתָא. אִי אִתְקַבְּלַת בְּהַהִיא שַׁעֲתָא בְּהַהוּא רְעוּתָא, דְּאִינּוּן נַפְשִׁין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּאִיהִי נַקְטָא. הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִתְצְרִיר בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְתוּ דְּבַעְיָא לְאִתְכַּלְלָא מִכָּל סִטְרִין, מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, מִלְעֵילָּא (קפ"ט ע"א) וּמִתַּתָּא, וּלְאִתְעַטָּרָא בִּנְשְׁמָתִין בְּכָל סִטְרִין. אִתְעַטָּרַת בִּנְשְׁמָתִין מִלְעֵילָּא, וְאִתְעַטָּרַת בִּנְשְׁמָתִין מִתַּתָּא. וְאִי בַּר נָשׁ יְכַוִּין לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְכָל דָּא, וְיִמְסַר נַפְשֵׁיהּ מִתַּתָּא בְּדִבְקוּתָא בִּרְעוּתָא כְּמָה דְּאִתְמַר. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי לֵיהּ שָׁלוֹם לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא שָׁלוֹם דִּלְעֵילָּא. הַהוּא דְּבָרִיךְ לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא וְאַכְלִיל לָהּ וְאַעְטַר לָהּ בְּכָל עִטְרִין.

אוֹף הָכִי, הַאי בַּר נָשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ שָׁלוֹם לְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שופטים ו) וַיִּקְרָא לוֹ יְיָ שָׁלוֹם. וְכָל יוֹמוֹי הָכִי קָרָאן לֵיהּ לְעֵילָּא, שָׁלוֹם. בְּגִין דְּאַכְלִיל וְאַעְטַר לְמַטְרוֹנִיתָא לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא שָׁלוֹם לְעֵילָּא.

וְכַד אִסְתַּלַּק הַהוּא בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, נִשְׁמָתֵיהּ סַלְקָא וּבַקְעָא בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לָהּ וְאָמַר (ישעיה נז) יָבֹא שָׁלוֹם. וּשְׁכִינְתָּא אָמְרָה, יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְגוֹ'. וְיִפְתְּחוּן לָהּ (דף ר"א ע"א) תְּלֵיסָר טוּרֵי דְּאַפְרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, וְלָא יְהֵא מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵהּ. וְעַל דָּא, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיִשַּׁוֵּי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאֻהָ אֵת תְּרוּמַת יְיָ לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, כְּמָה דְּאִתְמַר.

אָרִים רִבִּי אַבָּא קָלֵיהּ, וְאָמַר, וַוי רִבִּי שִׁמְעוֹן, אַנְתְּ בַּחַיִּין, וַאֲנָא בָּכֵינָא עֲלָךְ. לָא עֲלָךְ בָּכֵינָא, אֶלָּא בָּכֵינָא עַל חַבְרַיָּיא, וּבָכֵינָא עַל עָלְמָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּבוּצִינָא דִּשְׁרָגָא, דְּאַדְלִיק לְעֵילָּא וְאַדְלִיק לְתַתָּא. וּבִנְהוֹרָא דְּאַדְלִיק לְתַתָּא, נְהִירִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא, (נ"א נָהִיר לְעֵילָּא) וַוי לְעָלְמָא, כַּד יִסְתַּלַק נְהוֹרָא דִּלְתַתָּא בִּנְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא. מַאן יַנְהִיר נְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא לְעָלְמָא. קָם רִבִּי אַבָּא וְנָשִׁיק לְרִבִּי חִיָּיא. אֲמַר לֵיהּ מִלִּין אִלֵּין הֲווֹ תְּחוֹת יְדָךְ, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַרְנִי עַד הָכָא, לְאִתְחַבְּרָא עִמָּכוֹן זַכָּאָה חוּלָקִי.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח קְרָא אֲבַתְּרֵיהּ וְאָמַר, (שמות לה) וְכָל חֲכַם לֵב בָּכֶם יָבֹאוּ וְיַעֲשׂוּ וְגוֹ', הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, (דברים א) הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנְבוֹנִים, אַשְׁגַּח בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְלָא אַשְׁכַּח נְבוֹנִים, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וָאֶקַּח אֶת רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וִידוּעִים, וְאִלּוּ נְבוֹנִים לָא כְּתִיב. וְאִי תֵּימָא דְּנָבוֹן אִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה מֵחָכָם, הָכִי אִיהוּ וְדַאי.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. חָכָם, הָא אוּקְמוּהָ, דְּאַפִּילּוּ תַּלְמִיד הַמַּחְכִּים לְרַבֵּיהּ אִקְרֵי חָכָם. חָכָם, דְּיָדַע לְגַרְמֵיהּ כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. נָבוֹן כַּמָּה דַּרְגִּין אִית בֵּיהּ, דְּאִסְתַּכַּל

בְּכֹלָּא, וְיָדַע בְּדִילֵיהּ וּבְאַחֲרָנִין. וְסִימָנָךְ, (משלי יב) יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ. (שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים. וְהָכָא חַכַּם לֵב דַּיְיקָא. בַּלֵּב חָכָם, וְלָא בְּאַתְרָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּקַיְימָא בַּלֵּב, וְנָבוֹן לְעֵילָּא וְתַתָּא, אִסְתַּכַּל בְּדִילֵיהּ וּבְאַחֲרָנִין.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה וְגוֹ', הָכָא בְּצִלּוֹתָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְצַלָּאָה קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי פּוּלְחָנָא חֲדָא רַבָּא וְיַקִּירָא, מֵאִינּוּן פּוּלְחָנִין דְּמָארֵיהּ. תָּא חֲזֵי, אִית פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקַיְימָא בְּעוֹבָדָא, דְּאִיהוּ פּוּלְחָנָא דְּקַיְימָא בְּעוֹבָדָא דְּגוּפָא, וְאִיהוּ פּוּלְחָנָא. וְאִית פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ פּוּלְחָנָא פְּנִימָאָה יַתִּיר, דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּכֹלָּא, קַיְימָא בְּהַהוּא פּוּלְחָנָא פְּנִימָאָה, דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּכֹלָּא.

בְּגוּפָא אִית (בראשית ט"ז ע"א) תְּרֵיסָר שַׁיְיפִין, דְּקַיְימִין בְּעוֹבָדָא דְּגוּפָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְאִינּוּן שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, וּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעוֹבָדָא קַיְימָא בְּהוּ. בְּגִין דְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּתְרִין סִטְרִין, שַׁיְיפִין דְּגוּפָא לְבַר, וְאִית תְּרֵיסָר שַׁיְיפִין אַחֲרָנִין, פְּנִימָאִין לְגוֹ מִן גּוּפָא. וְאִינּוּן תִּקּוּנִין פְּנִימָאִין לְגוֹ מִן גּוּפָא, לְאִתְתַּקָּנָא בְּהוּ תִּקּוּנָא דְּרוּחָא, דְּאִיהוּ פּוּלְחָנָא יַקִּירָא פְּנִימָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא גּוֹ

רָזִין פְּנִימָאִין דְּקָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאִינּוּן רָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וְאִתְיְדִיעוּ בֵּינֵי חַבְרַיָּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, אִיהוּ פּוּלְחָנָא דְּרוּחָא, וְאִיהוּ קַיְימָא בְּרָזִין עִלָּאִין, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין, דְּהָא צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ בַּקְעָת אֲוִירִין, בַּקְעָת רְקִיעִין, פַּתְחָת פְּתְחִין, וְסַלְקָא לְעֵילָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְּנָהִיר נְהוֹרָא, וְאִתְפְּרַשׁ נְהוֹרָא מִן חֲשׁוֹכָא, כְּדֵין כָּרוֹזָא אָזְלָא בְּכָלְהוּ רְקִיעִין, אִתְתָּקָנוּ מָארֵי דְּפִתְחִין, מָארֵיהוֹן דְּהֵיכָלִין, כָּל חַד וְחַד עַל מַטְרֵיהּ. בְּגִין דְּאִינּוּן דְּשָׁלְטָנֵיהוֹן בִּימָמָא, לָאו אִינּוּן דְּשָׁלְטָנֵיהוֹן בְּלֵילְיָא. וְכַד עָאל לֵילְיָא, אִתְעַבְרוּ שׁוּלְטָנִין דִּימָמָא, וְאִתְמְנוּן שָׁלְטָנִין אַחֲרָנִין, דְּשָׁלִיטִין בְּלֵילְיָא, וְאִתְחַלְפָן אִלֵּין בְּאִלֵּין.

וְרָזָא דָּא, (בראשית א) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְגוֹ'. וּמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וּמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה, שׁוּלְטָנִין אִינּוּן דִּי מְמָנָן בִּימָמָא, וְשׁוּלְטָנִין אִינּוּן דִּי מְמָנָן בְּלֵילְיָא. וְאִלֵּין אִקְרוּן מֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם. וְאִלֵּין אִקְרוּן מֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה.

כַּד עָאל לֵילְיָא, כָּרוֹזָא נָפְקָא, אִתְתָּקָנוּ שׁוּלְטָנִין דְּלֵילְיָא, כָּל (דף ר"א ע"ב) חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. וְכַד נָהִיר יְמָמָא, כָּרוֹזָא נָפְקָא, אִתְתָּקָנוּ שׁוּלְטָנִין דִּימָמָא, כָּל חַד

וְחַד לְאַתְרֵיהּ. (כְּדֵין מִתְעַבְּרֵי שָׁלְטָנִין דְּלֵילְיָא וְאִתְפַּקְדוּן שָׁלְטָנִין דִּימָמָא) וְכַד כָּרוֹזָא אַכְרִיז, כְּדֵין כֻּלְּהוּ כָּל חַד וְחַד, אִתְפְּקַד עַל הַהוּא אֲתָר דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. כְּדֵין שְׁכִינְתָּא קַדְמָא, וְנַחְתָּא, וְיִשְׂרָאֵל עָאלִין לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, פַּתְחִין בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן.

דְּבָעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, (ויקרא ק״כ ע״ב) כֵּיוָן דְּאִתְקִין גַּרְמֵיהּ בְּפוּלְחָנָא דְּעוֹבָדָא, בְּתִקּוּנֵי דְּמִצְוָה וּקְדוּשָׁה, לְיַחֲדָא לְבֵיהּ בְּתִקּוּנָא דְּפוּלְחָנָא פְּנִימָאָה דְּמָארֵיהּ, וּלְשַׁוָּאָה לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּהַהוּא פּוּלְחָנָא דְּאִינּוּן מִלִּין, (ד״א דְּקָאמַר) דְּהָא מִלָּה סַלְקָא.

וְאִינּוּן מִמָּנָן דְּקַיְימִין בַּאֲוִירָא, אִתְמְנוּן לְד׳ סִטְרֵי עָלְמָא. לְסִטַר מִזְרָח אִתְמַנָּא מִמָּנָא חַד, דְּקַיְימָא בַּאֲוִירָא לְהַהוּא סִטְרָא, גְּזַרְדִּי״א שְׁמֵיהּ, וְעַמֵּיהּ סַרְכִין מִמָּנָן אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן מְחַכָּאן לְהַהִיא מִלָּה דְּצָלוֹתָא, וְסַלְקָא בַּאֲוִירָא בְּהַהוּא סִטְרָא, וְנָטִיל לָהּ הַאי מִמָּנָא. אִי הִיא מִלָּה כַּדְקָא יָאוֹת, הוּא, וְכָל אִינּוּן סַרְכִין נַשְׁקִין לְהַהִיא מִלָּה, וְסַלְקִין עִמָּהּ עַד הַהוּא אֲוִירָא דִּרְקִיעָא לְעֵילָּא, דְּתַמָּן מִמָּנָן סַרְכִין אַחֲרָנִין. בְּשַׁעֲתָא דְּנַשְׁקֵי לְהַהִיא מִלָּה, פַּתְחֵי וְאָמְרֵי, זַכָּאִין אַתּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִיתוּ לְאַעְטָרָא לְמָארֵיכוֹן בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין זַכָּאָה אִיהוּ פּוּמָא, דְּמִלָּה דְּעַטְרָא דָּא נָפְקָא מִנֵּיהּ.

כְּדֵין פַּרְחִין אַתְוָון דְּקַיְימִין בַּאֲוִירָא, דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּתִרֵיסָר אַתְוָון, דְּהַהוּא שְׁמָא שַׁלִּיט בַּאֲוִירָא, וְהַאי אִיהוּ (בראשית ט״ז ע״א) שְׁמָא, דְּהַוָה טָאס בֵּיהּ אֱלִיָּה״וּ, עַד דְּאִסְתַּלָּק לִשְׁמַיָּא. וְהַיְינוּ דְּקָאמַר עוֹבַדְיָה לְאֵלִיָּהוּ, (מלכים א יח) וְרוּחַ יְיָ׳ יִשָּׂאֲךָ. בְּגִין דִּבְשְׁמָא דָּא, הֲוָה אֵלִיָּהוּ טָאס בֵּיהּ בַּאֲוִירָא, וְהַאי אִיהוּ שְׁמָא דְּשַׁלִּיט בַּאֲוִירָא.

וְאִינּוּן אַתְוָון פַּרְחִין וְסַלְקִין בְּהַהִיא מִלָּה, וְהַהוּא מְמָנָא דְּמַפְתְּחָן דְּאַוִירָא בִּידֵיהּ, וְכָל אִינּוּן מְמָנָן אַחֲרָנִין, כֻּלְּהוּ סַלְקִין בֵּיהּ עַד רְקִיעָא, וְאִתְמְסָר בִּידָא דִּמְמָנָא אַחֲרָא, לְסַלָּקָא לְעֵילָּא.

לְסִטַר דָּרוֹם, אִית מְמָנָא אַחֲרָא דְּשַׁלְטָא בַּאֲוִירָא לְהַהוּא סִטְרָא, וְכַמָּה מְמָנָן אַחֲרָנִין וְסַרְכִין עִמֵּיהּ. פְּסַגְנֵי״ה שְׁמֵיהּ, וּבֵיהּ מִתְאַחֲדָן (נ״א וְלֵיהּ אִתְמַסְרָאן) מַפְתְּחָן דְּאַוִירָא לְהַהוּא סִטְרָא. וְכָל אִינּוּן מָארֵי דְּעָקוּ, דְּצַלָּאן צְלוֹתָא לְמָארֵיהוֹן מִגּוֹ עַקְתָּא, מִגּוֹ תְּבִירוּ דְּלִבָּא, אִי הַהִיא מִלָּה כְּדָקָא יָאוֹת, סָלְקָא לַאֲוִירָא בְּהַהוּא סִטְרָא, וְנָטִיל לָהּ הַאי מְמָנָא, וְנָשִׁיק לָהּ (ס״א בְּגִין דְּסַלְקָא בְּהַהוּא סִטְרָא) כַּד נָשִׁיק לָהּ, פָּתַח וְאָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָחוֹס לְקִבְלָךְ (נ״א וְעֵלָּךְ,) וּבְגִינָךְ יִתְמְלֵי רַחֲמִין.

סַלְקִין עִמָּהּ כָּל אִינּוּן מְמָנָן קַדִּישִׁין, וְכָל אִינּוּן סַרְכִין דְּהַהוּא סִטְרָא. וּפַרְחִין אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא,

דְּאִינּוּן ד' אַתְוָון, דְּמִתְעַטְּרִין וְשַׁלְטִין בְּהַהוּא סִטְרָא דַּאֲוִירָא, וְסַלְקִין בְּהַהוּא סִטְרָא דַּאֲוִירָא, עַד רְקִיעָא, עַד הַהוּא מְמָנָא דִּרְקִיעָא דְּשַׁלִּיט בְּהַהוּא סִטְרָא.

לְסִטַר צָפוֹן, אִית מְמָנָא אַחֲרָא, וְעִמֵּיהּ כַּמָּה סַרְכִין מְמָנָן דְּשַׁלְטִין בַּאֲוִירָא, וְהַהוּא מְמָנָא פְּתַחְיָ"ה שְׁמֵיהּ, וְהַאי אִתְמַנָּא בַּאֲוִירָא לְהַהוּא סִטְרָא, וְכָל אִינּוּן דְּמְצַלָּאן צְלוֹתִין עַל בַּעֲלֵי דְּבָבוּ דְּעָקִין לוֹן, וְכַד מִלָּה דְּהַהִיא צְלוֹתָא סַלְקָא לַאֲוִירָא בְּהַהוּא סִטְרָא, אִי זַכָּאָה הוּא, נָטִיל לָהּ הַאי מְמָנָא, וְנָשִׁיק לָהּ.

כְּדֵין אִתְּעַר רוּחָא חֲדָא דְּנָפְקָא מִגּוֹ תְּהוֹמָא בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, וְהַהוּא רוּחָא קָאֲרֵי בְּכָל אִינּוּן אֲוִירִין, וְנַטְלֵי כְּלְהוּ הַהִיא מִלָּה, וְסַלְקִין לָהּ עַד רְקִיעָא וְנַשְׁקִין לָהּ. פְּתַח וְאֲמַר, מָרֵךְ יְרֵמִי שַׁנְאָךְ לְקָמָךְ.

וְאָזְלָא וְסַלְקָא וּבַקְעָא רְקִיעִין (ס"א אֲוִירִין) עַד דְּסַלְקִין עִמָּהּ לְגַבֵּי רְקִיעָא קַדְמָאָה סַלְקָא צְלוֹתָא, וּמָטָאת לְגַבֵּי חַד מְמָנָא, דְּאִתְמָנָא לְסִטַר מַעֲרָב, וְתַמָּן קַיְימִין תִּשְׁעָה פְּתְחִין, וּבְהוּ קַיְימִין כַּמָּה סַרְכִין, וְכַמָּה מְמָנָן, וְעָלַיְיהוּ מְמָנָא חַד דִּי שְׁמֵיהּ זְבוּלִי"אֵל.

וְדָא אִיהוּ דְּבָעֵי לְשַׁמְּשָׁא בְּהַאי רְקִיעָא בִּימָמָא, וְלָא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, עַד דְּסָלִיק נְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא, וּכְדֵין אַפִּיק כָּל אִינּוּן חֵילִין, וְכָל אִינּוּן מְמָנָן. וְכַד נָהִיר

יְמָמָא, עָאלִין כֻּלְּהוּ בִּפְתִחָא חֲדָא, דְּאִינּוּן ט׳ פִּתְחִין, דְּאִיהוּ פִּתְחָא עִלָּאָה עַל כֻּלְּהוּ. וְכַד צְלוֹתָא סַלְקָא, (דף ר״ב ע״א) עָאלַת בְּהַהוּא פִּתְחָא, וְכֻלְּהוּ סַרְכִין, וְכֻלְּהוּ מְמָנָן, נָפְקִין מֵהַהוּא פִּתְחָא. וַעֲלֵיהוֹן זְבוּלִיאֵ״ל, הַהוּא רַב מְמָנָא, וְנַפְקֵי כֻּלְּהוּ וְנַשְׁקֵי לֵהּ, וּמָטָאן עִמֵּהּ עַד רְקִיעָא תְּנֵיְינָא.

(ס״א בִּרְקִיעָא תְּנֵיְינָא סַלְקָא צְלוֹתָא עַד הַהוּא רָקִיעַ וְאִתְפַּתְּחוּ) וְכַד סַלְקָא צְלוֹתָא עַד הַהוּא רְקִיעָא, אִתְפְּתָחוּ תְּרֵיסָר תַּרְעִין דְּהַהוּא רְקִיעָא. וּבְהַהוּא תַּרְעָא דְּתְרֵיסָר, קָאִים מְמָנָא חַד, דְּשְׁמֵיהּ עָנָ״אֵל, וְהַאי מְמָנָא עַל כַּמָּה חַיָּילִין, עַל כַּמָּה מַשְׁרְיָין, וְכַד צְלוֹתָא סַלְקָא, קָאִים הַאי מְמָנָא וְכָרִיז עַל כָּל אִינּוּן פִּתְחִין וְאָמַר, (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְגוֹ׳, וְכֻלְּהוּ תַּרְעִין פְּתִיחִין, וְעָאלַת צְלוֹתָא בְּכָל אִינּוּן פִּתְחִין.

כְּדֵין, אַתְעַר חַד מִמָּנָא סָבָא דְּיוֹמִין, דְּקָאִים לְסִטַר דָּרוֹם, דְּשְׁמֵיהּ עַזְרִיאֵ״ל סָבָא, וּלְזַמְּנִין אִתְקְרֵי מַחֲנִיאֵ״ל, בְּגִין דְּאִתְמַנָּא עַל שִׁתִּין רִבּוֹא מַשְׁרְיָין, וְכֻלְּהוּ מָארֵי דְּגַדְפִּין, מָארֵי דְּמַשְׁרְיָין, מַלְיָין עַיְינִין. וּלְגַבַּייְהוּ קַיְימִין אִינּוּן מַשְׁרְיָין מָארֵיהוֹן דְּאוּדְנִין. וְאִקְרוּן אוּדְנִין, בְּגִין דְּאִינּוּן צַיְיתִין, כָּל אִינּוּן דְּמִצַּלָּאן צְלוֹתְהוֹן בִּלְחִישׁוּ, בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, דְּלָא אִשְׁתְּמַע הַהוּא צְלוֹתָא לְאַחֲרָא. הַאי צְלוֹתָא סַלְקָא, וְצַיְיתִין לָהּ כָּל אִינּוּן דְּאִקְרוּן מָארֵי דְּאוּדְנִין.

וְאִי הַהִיא צְלוֹתָא אִשְׁתְּמַע לְאוּדְנִין דְּבַר נָשׁ, לֵית מַאן דְּצַיְּית לָהּ לְעֵילָּא, וְלָא צַיְּיתִין לָהּ אַחֲרָנִין, בַּר מַאן דְּשָׁמַע בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין כָּךְ בָּעֵי לְאִסְתַּמְּרָא דְּלָא יִשְׁמְעוּן לְהַהִיא צְלוֹתָא בְּנֵי נָשָׁא. וְתוּ, דְּמִלָּה דְּצְלוֹתָא אִתְאַחֲדָא בְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּמִלָּה דְּעָלְמָא עִלָּאָה, (בראשית ג' ע"ב) לָא אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁמַע.

כְּגַוְונָא דָּא, מַאן דְּקָרֵי בְּסִפְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, חַד קָרֵי, וְחַד לְשְׁתּוֹק, וְאִי תְּרֵי קָרָאן בְּאוֹרַיְיתָא, גַּרְעֵי מְהֵימְנוּתָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין דְּחַד קָלָא וְדִיבּוּר כֹּלָּא חַד כְּדֵין תְּרִין קָלִין וּתְרִין דִּבּוּרִין, אִיהוּ גְּרִיעוּתָא דִּמְהֵימְנוּתָא. אֶלָּא דִּיהֵא קָלָא וְדִבּוּר חַד כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, בְּגִין דִּיהֵא הַהוּא קָלָא וְהַהוּא דִּבּוּר חַד.

וְהַהוּא מִמָּנָּא, שְׁמֵיהּ עַזְרִי"אֵל סָבָא. כַּד הַהִיא צְלוֹתָא סַלְקָא בִּלְחִישׁוּ, כָּל אִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא מַשְׁרְיָין, וְכָל אִינּוּן מָארֵי דְּעַיְּינִין, וְכָל אִינּוּן מָארֵי דְּאוּדְנִין, כֻּלְּהוּ נַפְקֵי וְנַשְׁקֵי לְהַהִיא מִלָּה דְּצְלוֹתָא דְּסַלְקָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לד) עֵינֵי יְיָ׳ אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְּעָתָם. עֵינֵי יְיָ׳ אֶל צַדִּיקִים, אִלֵּין מָארֵי דְּעַיְּינִין דִּלְתַתָּא, בְּגִין דְּאִית (נ"א דְּלֵית) מָארֵי דְּעַיְּינִין לְעֵילָּא.

וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְּעָתָם, אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּאוּדְנִין.

רְקִיעָא תְּלִיתָאָה, הַהִיא צְלוֹתָא סַלְקָא וּמָטֵי לְהַהוּא

רְקִיעָא, וְתַמָּן הַהוּא מְמָנָא דְּאִקְרֵי גְּדַרְיָ"ה, וְעִמֵּיהּ כַּמָּה סַרְכִין וְכַמָּה מְמָנָן. וְאִיהוּ מְשַׁמֵּשׁ ג׳ זְמִנִין בְּיוֹמָא, לְקַבֵּל חַד שַׁרְבִיטָא דְּזִיהֲרָא דְּנָפִיק, סָלִיק וְנָחִית וְלָא קַיְימָא בַּאֲתָר חַד, וְהַאי אִיהוּ שַׁרְבִיטָא דְּנָטִיל ג׳ זְמִנִין וְאִתְגְּנִיז. וְכַד צְלוֹתָא סַלְקָא, נָחִית הַהוּא שַׁרְבִיטָא, וְסָגִיד קַמֵּי הַהוּא צְלוֹתָא, וְאִקְרֵי הַאי רְקִיעָא, רְקִיעָא דְּשַׁרְבִיטָא.

וְכַד סַלְקָא הַהִיא צְלוֹתָא, הַהוּא מְמָנָא בָּתַר דְּסָגִיד, בָּטַשׁ, בְּהַהוּא שַׁרְבִיטָא בְּטִינָרָא, תַּקִּיפָא דְּזָהִיר, דְּאִיהוּ קָאִים בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַהוּא רְקִיעָא, וְנַפְקוּ מִגּוֹ הַהוּא טִינָרָא, תְּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חַיָּילִין דְּאִינּוּן גְּנִיזִין תַּמָּן מִן יוֹמָא דְּאוֹרַיְיתָא נַחְתַּת לְאַרְעָא, בְּגִין דְּאִתְתָּקְפוּ לְחַבְּרָא (ס"א לְסַרְבָא) דְּלָא תֵּחוֹת לְאַרְעָא, וְאָנְזִיף בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָאלוּ גּוֹ הַהוּא טִינָרָא. וְלָא נָפְקִין בַּר הַהוּא זִמְנָא דְּצְלוֹתָא סַלְקָא, פָּתְחִי וְאַמְרִי (תהלים ח) יְיָ׳ אֲדוֹנֵינוּ מַה אַדִּיר שִׁמְךָ וגו׳. דָּא הִיא צְלוֹתָא, דְּסַלְקָא עַל כָּל אִינּוּן רְקִיעִין. כְּדֵין סַגְדִין לְגַבָּהּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, צְלוֹתָא מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרִין עִלָּאִין, וְסַלְקָא לְגוֹ רְקִיעָא רְבִיעָאָה, וּכְדֵין שִׁמְשָׁא נָפִיק בְּדַרְגּוֹי, וְשַׁמְשִׁי"אֵל רַב מְמָנָא נָפִיק, וּתְלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ מַשְׁרְיָין סַלְקִין עִמֵּיהּ, לְגוֹ הַהוּא רְקִיעָא, וְאִקְרוּן יְמוֹת הַחַמָּה, וְכֻלְּהוּ מְעַטְּרָן לְהַהִיא צְלוֹתָא, בְּעִטְרִין דְּבוּסְמִין דְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן.

וְתַמָּן אִתְעַכְּבַת צְלוֹתָא, עַד דְּכֻלְּהוּ מַשְׁרְיָין סַלְקִין עִמָּה לְגוֹ הַהוּא רְקִיעָא חֲמִישָׁאָה, וְתַמָּן אִיהוּ מְמָנָא חַד גַּדְרִי"אֵל שְׁמֵיהּ, וְהוּא מָארֵי קְרָבִין דְּשָׁאַר עַמִּין. וְכַד צְלוֹתָא סַלְקָא, כְּדֵין אִזְדַּעְזָע הוּא, וְכָל מַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, וְאִתְבַּר (דף ר"ב ע"ב) חֵילַיְיהוּ, וְנַפְקֵי וְסַגְדֵי, וּמְעַטְרִין לְהַהִיא צְלוֹתָא.

וְסַלְקִין עִמָּה עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי רְקִיעָא שְׁתִיתָאָה, וּכְדֵין נָפְקִין כַּמָּה חַיָּילִין, וְכַמָּה מַשְׁרְיָין, וּמְקַבְּלִין לְהַהוּא צְלוֹתָא, וְסַלְקִין בַּהֲדָהּ, עַד דְּמָטוּ לְשִׁבְעִין תַּרְעִין, דְּתַמָּן קָאִים חַד מְמָנָא, דִּי שְׁמֵיהּ עַנְפִּי"אֵל, רַב מְמָנָא. וְאִיהוּ מְעַטֵּר לְהַהִיא צְלוֹתָא, בְּשִׁבְעִין עִטְרִין.

וְכֵיוָן דְּמִתְעַטְּרָא צְלוֹתָא בְּכָל הָנֵי עִטְרִין, כְּדֵין מִתְחַבְּרָן כָּל אִינּוּן חַיָּילִין דְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין, וְסַלְקִין לְהַהִיא צְלוֹתָא דְּמִתְעַטְּרָא בְּכָל עִטְרִין, לְגַבֵּי רְקִיעָא שְׁבִיעָאָה. וּכְדֵין עָאלַת צְלוֹתָא, וְסַנְדַּלְפּ"ן רַב יַקִּירָא עִלָּאָה דְּכָל מַפְתְּחָן דְּמָארֵיהּ בִּידֵיהּ, אָעִיל לְהַהוּא צְלוֹתָא, לְגוֹ שִׁבְעָה הֵיכָלִין.

תָּא חֲזֵי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁבְעָא מְדוֹרִין אִינּוּן וכו', (אמרו המגיהים כבר נדפסו בפרשת בראשית דף מ"א ע"ש) שִׁבְעָה הֵיכָלִין אִלֵּין, אִינּוּן הֵיכָלִין דְּמַלְכָּא, וְהַאי צְלוֹתָא כַּד מִתְעַטְּרָא בְּכָל הָנֵי עִטְרִין, כַּד עָאלַת, מְחַבָּר לוֹן כַּחֲדָא,

לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד כְּדְקָא יֵאוֹת. וּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִתְעַטָּרָא בְּכָל עִטְרִין, עֵילָּא וְתַתָּא, לְמֶהֱוֵי חַד, וּכְדֵין (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ (בראשית כ״ו ע״א) צַדִּיק כְּתִיב.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּיָדַע לְסַדָּרָא צְלוֹתֵיהּ כְּדְקָא יֵאוֹת. בְּהַאי צְלוֹתָא דְּמִתְעַטָּרָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ מְחַכֶּה עַד דְּיִסְתַּיְּימוּן כָּל צְלוֹתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין כֻּלָּא אִיהוּ בְּשְׁלִימוּ כְּדְקָא יֵאוֹת, עֵילָּא וְתַתָּא. עַד הָכָא מִלִּין דְּצְלוֹתָא, לְמִנְדַּע רָזִין עִלָּאִין, מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִית פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן קַיְּימִין בְּמִלָּה, כְּמָה דְּקַיְּימִין בְּעוֹבָדָא.

וְאִינּוּן שִׁית פִּקּוּדִין, וְקַיְּימִין אוֹף הָכָא בְּצְלוֹתָא. חַד, (דברים כח) לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. תִּנְיָינָא, לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. תְּלִיתָאָה, לְבָרְכוֹ. רְבִיעָאָה, לְיַחֲדוֹ. חֲמִישָׁאָה, לְבָרֵךְ כַּהֲנָא יַת עַמָּא. שְׁתִיתָאָה, לְמִסּוֹר נִשְׁמָתֵיהּ לֵיהּ. וְאִלֵּין שִׁית פִּקּוּדִין דְּקַיְּימִין בְּצְלוֹתָא דְּמִלָּה, בַּר אִינּוּן פִּקּוּדִין (רי״ו ע״א) דְּקַיְּימִין בְּעוֹבָדָא, כְּגַוְונָא דְּצִיצִית וּתְפִלִּין.

לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם, פִּקּוּדָא דָּא קַיְּימָא בְּאִלֵּין תּוּשְׁבְּחָן דְּקָאָמַר דָּוִד מַלְכָּא, וּבְאִינּוּן קְרָבָנִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּתַמָּן בָּעֵי בַּר נָשׁ לְדַחֲלָא מִקַּמֵּי מָארֵיהּ, בְּגִין דְּאִינּוּן

שִׁירִין קַיְּימִין בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי יְרָאָה. וְכָל אִינּוּן הַלְלוּיָהּ, דְּאִינּוּן רָזָא דְּיִרְאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּאִינּוּן שִׁירִין בְּיִרְאָה, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא כָּל אִינּוּן רָזִין דְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, וְכָל אִינּוּן רָזִין דְּהַלְלוּיָהּ.

כֵּיוָן דְּמָטֵי בַּר נָשׁ לְיִשְׁתַּבַּח, יְשַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגוֹן יוֹצֵר אוֹר, יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת. לְאַהֲבָה אוֹתוֹ, כַּד מָטֵי לְאַהֲבַת עוֹלָם, (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, דְּדָא אִיהוּ רָזָא דְּרַחֲימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא אוּקְמוּהָ. לְיַחֲדָא לֵיהּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, דְּהָכָא קַיְּימָא רָזָא דְּיִחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְיַחֲדָא שְׁמֵיהּ בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא כַּדְקָא חֲזִי. וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה אַדְכָּרוּתָא דִּיצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ פִּקּוּדָא לְאַדְכָּרָא יְצִיאַת מִצְרַיִם דְּכְתִיב, (דברים ה) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.

לְבָרְכָא כַּהֲנָא יַת עַמָּא, בְּגִין לְאַכְלְלָא יִשְׂרָאֵל כַּחֲדָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַטְלִין בִּרְכָאן לְעֵילָּא, דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נַטְלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בִּרְכָאן, וְשַׁעֲתָא דִּרְעוּתָא הוּא, לְמִסּוֹר נַפְשֵׁיהּ לְגַבֵּיהּ, וּלְמֵיהַב לֵיהּ נִשְׁמְתָא בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא, כַּד נַפְלִין עַל אַנְפִּין, וְאָמְרִין (תהלים כה) אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא, דִּיכְוִין לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְגַבֵּיהּ,

לְמִמְסַר לֵיהּ נַפְשָׁא בִּרְעוּתָא שְׁלִים. וְאִלֵּין אִינּוּן שִׁית פִּקּוּדִין דְּקַיְימִין בִּצְלוֹתָא, דְּסַלְקִין לְגַבֵּי שִׁית מְאָה פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא.

וְאִי תֵּימָא תְּלֵיסָר אַחֲרָנִין יַתִּיר. אִינּוּן קַיְימִין לְאַמְשָׁכָא תְּלֵיסָר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּכֻלָּא כְּלִילָן בֵּהּ. (ס״א בְּהָנֵי) שִׁית פִּקּוּדִין אִלֵּין, דְּצְלוֹתָא מִתְעַטָּרָא בֵּהּ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיִשַׁוֵּי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְדָא, וּלְאַשְׁלָמָא (דף ר״ג ע״א) לוֹן בְּכָל יוֹמָא. וּבְאִלֵּין תַּלְיָין אַחֲרָנִין סַגִּיאִין. אֲבָל כַּד מָטֵי בַּר נָשׁ לְאַתְרִין אִלֵּין, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְכַוְונָא לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ, לְאַשְׁלָמָא הַהוּא פִּקּוּדָא דְּקַיְימָא בְּהַהוּא מִלָּה. וּכְדֵין אַכְרִיזוּ עָלֵיהּ וְאָמְרִי, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ.

פָּתַח רִבִּי יִצְחָק אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, (שמות לה) וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. אֲמַאי כָּנִישׁ לוֹן. בְּגִין לְמִמְסַר לוֹן שַׁבָּת כְּמִלְקַדְמִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא עַד לָא עָבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת עֶגְלָא, מָסַר לוֹן אֶת הַשַּׁבָּת. וְדָא אִיהוּ דְּלָא נַטְרוּ אִינּוּן עֶרֶב רַב. כֵּיוָן דְּשַׁמְעוּ בֵּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ וַאֲנָן מִלָּה דָּא אִתְמַנַּע מִינָּן, מִיַּד (שמות לב) וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן וְגוֹ׳, וְאִתְמְשָׁכוּ סַגִּיאִין אֲבַתְרַיְיהוּ. לְבָתַר דְּמִיתוּ אִינּוּן דְּמִיתוּ, כָּנִישׁ מֹשֶׁה לִבְנֵי

יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְיָהֵב לוֹן שַׁבָּת כְּמִלְקַדְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וגו'.

לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, הָכָא אִית רָזָא דְּרָזִין, לְאִינּוּן דְּיַדְעֵי חָכְמְתָא עִלָּאָה, רָזָא דְּשַׁבָּת הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל רָזָא דָּא, אִתְמְסָר לְחַכִּימֵי עֶלְיוֹנִין, דְּהָא שַׁבָּת רָזָא עִלָּאָה הוּא.

תָּא חֲזֵי (ס"א בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה בְּשַׁעֲתָא דְּמָטֵי) בְּשַׁעֲתָא דְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה מָטָא זִמְנָא דְּעָרֵב, כְּדֵין, כַּכְבָא חַד מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן נָהִיר, וְעִמֵּיהּ שִׁבְעִין כַּכְבִין אַחֲרָנִין, וְהַהוּא כַּכְבָא בָּטַשׁ בְּאִינּוּן כַּכְבִין אַחֲרָנִין, וְאִתְכְּלִילוּ כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא כַּכְבָא, וְאִתְעֲבִיד חַד כְּלָלָא דְּשִׁבְעִין. וְהַהוּא כַּכְבָא אִתְפְּשַׁט, וְאִתְעֲבִיד כְּמָדוּרָא חֲדָא, לְהֵיטָא בְּכָל סִטְרִין. כְּדֵין אִתְפְּשַׁט הַהוּא מָדוּרָא סַחֲרַנַיְיהוּ דְּאֶלֶף טוּרִין, וְקַיְימָא כְּחַד חוּטָא דְּסַחֲרָא.

וְהַאי מָדוּרָא דְּאֶשָּׁא, מְשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ גַּוְונִין אַחֲרָנִין דִּלְגוֹ מִנֵּיהּ. גַּוְון קַדְמָאָה יְרוֹקָא. כֵּיוָן דְּקַיְימָא הַאי גַּוְונָא, סַלְקָא הַהוּא מָדוּרָא דְּאֶשָּׁא, וְדָלִיג לְעֵילָּא עַל הַהוּא גַּוְון יְרוֹקָא, וְעָאל לְגוֹ מִנֵּיהּ, וְשַׁדֵּי לְהַהוּא גַּוְון יְרוֹקָא לְבַר, וְקַיְימָא יְרוֹקָא לְבַר, וְהַהוּא מָדוּרָא דְּאֶשָּׁא דְּכַכְבָא כְּלִילָא לְגוֹ.

לְבָתַר, אַמְשִׁיךְ אֲבַתְרֵיהּ גַּוְון אַחֲרָא תִּנְיָינָא חִוָּורָא,

וְהַהוּא חִוּוָרָא עָאל לְגוֹ, כֵּיוָן דְּקַיְימָא הַאי גַּוָון, סַלְקָא הַהוּא מָדוּרָא דְּאֶשָּׁא דְּהַהוּא כּוֹכְבָא, וְשַׁדֵּי לְהַהוּא חִוּוָרָא לְבַר, וְעָאל אִיהוּ לְגוֹ. וְכֵן כָּל אִינּוּן גַּוונִין, עַד דְּשַׁדֵּי לוֹן לְבַר, וְעָיֵיל אִיהוּ לְגוֹ, וְקָרִיב לְגַבֵּי הַהִיא נְקוּדָה טְמִירָא, לְמֵיטָל נְהוֹרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן וְגוֹ׳. יְחֶזְקֵאל חָמָא לְהַאי חֵיזוּ, בְּתִקוּנָא דְּלָא קַיְימָא, בַּר בְּשַׁעֲתָא דְּשַׁלִּיט הַהוּא כּוֹכְבָא כִּדְקָאֲמָרַן, אֲבָל הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה, אוּקְמוּהָ, דְּהַוָה אָתֵי לְמִכְבַּשׁ כָּל עָלְמָא, לְקַמֵּיהּ דְּנְבוּכַדְנֶצַּר חַיְיבָא. אֲבָל רוּחַ סְעָרָה דָּא, אִיהוּ הַהוּא כּוֹכְבָא דְּקָאֲמָרַן, דְּבָלַע שִׁבְעִין כּוֹכְבִין אַחֲרָנִין, וְדָא אִיהוּ רוּחַ סְעָרָה דְּחָמָא אֵלִיָּהוּ, (מלכים א יט) מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, וְדָא דְּקַיְימָא תְּדִיר קָדָם כֹּלָּא, לְמֵיטַר הַהוּא דְּלְגוֹ, כְּקִלִּיפָּה לְמוֹחָא.

וַאֲמַאי אִקְרֵי סְעָרָה. דְּסָעִיר כֹּלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא. בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דְּהָא מִן הַהוּא סִטְרָא קָא אַתְיָא, וְסִימָנָךְ, (ירמיה א) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, דְּהָא כַּמָּה סִטְרִין אַחֲרָנִין אִתְאַחֲדָן בְּהַהוּא רוּחַ סְעָרָה, וּבְגִין כָּךְ נָפְקָא מִן הַצָּפוֹן. עָנָן, בְּגִין דְּאִיהִי סוֹסְפִיתָא דְּדַהֲבָא. וּמִסִּטְרָא דְּצָפוֹן אִתְאַחֲדָא דָּא. וְהַאי אִיהִי נְקוּדָה (קפ״ד ע״ב)

אֶמְצָעִיתָא, דְּקַיְימָא בְּחוּרְבָּא. וּבְגִין דְּיָדַע לְמִפְתֵּי, שַׁלִּיט בְּגוֹ נְקוּדָה דִּישׁוּבָא, וְכָל מִלִּין דִּישׁוּבָא. בַּר אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד שָׁרָאן יִשְׂרָאֵל בְּגַוֵּהּ, אִיהוּ (ד"א לְא) שַׁלְטָא עָלַיְיהוּ, וּלְבָתַר (קמ"א ע"א) דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל (ד"א לְא) שַׁלְטָא עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּכְתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב.

עָנָן גָּדוֹל דָּא, אִיהוּ עֲנָנָא דְּחַשּׁוֹכָא, דְּאַחֲשִׁיךְ כָּל עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין עֲנָנָא לַעֲנָנָא. הַהוּא עֲנָנָא (דף ר"ג ע"ב) דִּכְתִיב (במדבר י) וַעֲנַן יְיָ עֲלֵיהֶם יוֹמָם. (במדבר יד) וַעֲנָנְךָ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. (ויקרא ק"ג ע"א, ג' ע"ב) הַאי אִיהוּ עֲנָנָא דְּנָהִיר וְזָהִיר, וְכָל נְהוֹרִין אִתְחָזוּן גּוֹ הַהוּא עֲנָנָא. אֲבָל עֲנָנָא דָּא, עֲנָנָא חֲשׁוֹךְ, דְּלָא נָהִיר כְּלָל, אֲבָל מָנַע כָּל נְהוֹרִין, דְּלָא יַכְלִין לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּיהּ.

גָּדוֹל, אֲמַאי אִקְרֵי גָּדוֹל, וְהָא זְעֵיר אִיהוּ. אֶלָּא גָּדוֹל אִיהוּ, כְּיָון דְּשַׁלִּיט. דָּבָר אַחֵר גָּדוֹל, הַהוּא חֲשׁוֹכָא גָּדוֹל, כְּיָון דְּכַסֵּי כָּל נְהוֹרִין וְלָא אִתְחָזוּן קַמֵּיהּ, וְאִיהוּ גָּדוֹל (נ"א שַׁלִּיט) עַל כָּל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא.

וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, דְּהָא אֶשָּׁא דְּדִינָא קַשְׁיָא, לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, אַף עַל גַּב דְּכָל הַאי קַיְימָא בֵּיהּ, נֹגַהּ לוֹ סָבִיב. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּאַף עַל גַּב דְּלֵית סִטְרָא דָּא, אֶלָּא סִטְרָא (ס"ט ע"א) דְּמִסְאֲבוּ, נֹגַהּ לוֹ

סָבִיב, וְלָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְדַחְיָיא לֵיהּ לְבַר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּנַגַּהּ לוֹ סָבִיב, סִטְרָא דִּקְדוּשָׁה דְּמְהֵימְנוּתָא אִית לֵיהּ, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאַנְהָגָא בֵּיהּ קְלָנָא. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ חוּלָקָא, בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁא דְּמְהֵימְנוּתָא.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא, הָכִי אָמַר, וְכִי נַגַּהּ לוֹ סָבִיב, וְאִצְטְרִיךְ לְאַנְהָגָא בֵּיהּ קְלָנָא, הַאי נַגַּהּ לוֹ, לְגוֹ אִיהוּ, וְלָא קַיְימָא לְבַר. וּבְגִין דְּקַיְימָא הַהוּא נַגַּהּ לוֹ מִגּוֹ, כְּתִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. מִתּוֹכָהּ דְּמַאן. מִתּוֹכָהּ דְּהַהוּא נַגַּהּ. כְּעֵין הַחַשְׁמַל: חָשׁ, מָל, הָא אוּקְמוּהָ, חֵיוָון דְּאֶשָּׁא (פ״א ע״ב) מְמַלְלָא.

אֲבָל מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא שְׁמַעְנָא עָלָה רָזָא דְּרָזִין. כַּד עָרְלָה שָׁרֵי עַל קַיְימָא קַדִּישָׁא לְסָאֲבָא מַקְדְּשָׁא, כְּדֵין הַהוּא מַקְדְּשָׁא, אִתְעַכָּב מִלְּגַלָּאָה רָזָא דְּאָת קַיְימָא, מִגּוֹ עָרְלָה. וְכַד הַאי נַגַּהּ עָאל לְגוֹ, וְאַפְרִישׁ בֵּין עָרְלָה, וּבֵין מַקְדְּשָׁא, כְּדֵין אִקְרֵי חַשְׁמַל חָשׁ וְאִתְגַּלְיָא. מָל, מַהוּ מָל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יהושע ה) מָל יְהוֹשֻׁעַ. רָזָא דְּאָת קַיְימָא, אִתְעַכָּב מִלְּאִתְגַּלָּאָה מִגּוֹ עָרְלָה.

וְאִית רָזָא אַחֲרָא, דְּהָא נְהוֹרָא דִּילֵיהּ, אִתְחָזֵי וְלָא אִתְחָזֵי, וְכַד אִתְגַּלְיָא חַשְׁמַל אִתְעֲבַר נְהוֹרֵיהּ. אֲבָל רָזָא קַדְמָאָה, אִיהוּ בְּרָזָא דִּקְרָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְכֹלָּא שַׁפִּיר אִיהוּ, וְיָאוֹת הוּא.

בְּהַאי נֹגַהּ, מְפַתֵּי לְאִתְתָּא, לְנַטְלָא נְהוֹרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי ה) וְחָלָק מִשֶּׁמֶן חִכָּהּ, שַׁוֵּי הַהוּא נְהוֹרָא לָקֳבְלֵיהּ דְּבְרִית. וּבְגִינֵי כַּךְ מְפַתֵּי לֵיהּ, וְנַטְלָא נְהוֹרֵיהּ. וְדָא אִיהוּ פִּתּוּיָא דְּמְפַתֵּי לְאִתְתָּא, דִּכְתִיב, (משלי ה) נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה כַּד מָטָא זִמְנָא דְּעֶרֶב, דָּלִיג לְגוֹ הַהוּא (נ"א מָדוּרָא) נְהוֹרָא דְּאֶשָּׁא, וְסַלְקָא לְעֵילָּא לְאַעֲלָא גּוֹ גַּוונִין. כְּדֵין מִתְתַּקְנִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וּמְסַדְּרִין סְעוּדָתִין, וּמַתְקְנִין פָּתוֹרִין, כָּל חַד וְחַד פָּתוֹרֵיהּ. כְּדֵין חַד שַׁלְהוֹבָא נָפִיק וּבָטַשׁ בְּהַהוּא מָדוּרָא, כֵּיוָן דְּבָטַשׁ בֵּיהּ, מִתְגַּלְגְּלָן הַהוּא שַׁלְהוֹבָא, וְהַהוּא מָדוּרָא וְעָאלִין בְּנוּקְבָּא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, וְאִתְטַמָּרָן וְיַתְבַת תַּמָּן. וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, וּבְגִין דְּהוּא מִסְטָרָא דִּימִינָא, אַעְבַּר לְהַהוּא מָדוּרָא, וְאָעִיל לֵיהּ לְנוּקְבָּא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, וְיָתִיב תַּמָּן עַד דְּנָפִיק שַׁבְּתָא. כֵּיוָן דְּנָפַק שַׁבְּתָא, אִצְטְרִיךְ לְהוּ לְעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל לְבָרְכָא עַל אֶשָּׁא, וְנָפְקָא הַהוּא שַׁלְהוֹבָא, בִּבְרִכְתָּא דִּלְתַתָּא, וְשָׁלִיט עַל הַהוּא מָדוּרָא כָּל הַהוּא לֵילְיָא, וְאִתְכַּפְיָא הַהוּא מָדוּרָא.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּעָאל שַׁבְּתָא, וְאִתְטַמַּר הַהוּא מָדוּרָא, כָּל אֶשִּׁין דְּאֶשָּׁא קַשְׁיָא אִתְטְמָרוּ וְאִתְכַּפְיָין, וַאֲפִילּוּ

אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם, וְחַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם, אִית לוֹן נַיְיחָא. וְכֹלָּא תַּתָּא וְעֵילָּא אִית לְהוּ נַיְיחָא. כַּד נָפַק שַׁבְּתָא, וּמְבָרְכִין יִשְׂרָאֵל עַל נוּרָא, כְּדֵין נָפְקִין כָּל אֶשִּׁין דְּמִתְטַמְּרָן, כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. וּבְגִין דְּלָא לְאִתְעָרָא אֶשָּׁא אַחֲרָא, כְּתִיב (שמות לה) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְהָא אוּקְמוּהָ, אֶשָּׁא דְּמַדְבְּחָא אֲמַאי.

אֶלָּא כַּד עָאל שַׁבְּתָא, כָּרוֹזָא קָרֵי בְּכוּלְּהוּ רְקִיעִין, אִתְתְּקָנוּ רְתִיכִין, אִתְתְּקָנוּ מַשְׁרְיָין, לְקַדְמוּת מָאֲרֵיכוֹן. כְּדֵין נָפִיק חַד רוּחָא מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם, וְהַהוּא רוּחָא אִתְפְּרַשׁ (דף ר״ד ע״א) עַל כָּל אִינּוּן חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דְּלִסְטַר יְמִינָא, וְאִתְלַבְּשָׁן בֵּיהּ, וְהַהוּא רוּחָא אִקְרֵי לְבוּשָׁא דִּיקָר דְּשַׁבְּתָא. כְּדֵין פָּתוֹרֵי דְּהַאי עָלְמָא, מִתְתַּקְּנָן בְּחַד הֵיכְלָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּסִדּוּרָא דְּפָתוֹרֵיהּ אִתְחֲזֵי תַּמָּן כְּדְקָא יָאוּת, וְקַיְימָא כֹּלָּא מִתְתַּקְּנָא, בְּלָא כִּסּוּפָא, אִינָשׁ כְּפוּם חֵילֵיהּ.

כַּד עָאל שַׁבְּתָא, אִצְטְרִיכוּ אִינּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא לְאַסְחָאָה גַּרְמַיְיהוּ (קל״ו ע״ב) מְשָׁמוּשָׁא דְּחוֹל, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּבְחוֹל, רוּחָא אַחֲרָא אָזְלָא וְשַׁטְיָא וְשָׁרָא עַל עַמָּא. וְכַד בָּעֵי בַּר נָשׁ לְנָפְקָא מִן הַהוּא רוּחָא, וּלְאַעֲלָא בְּרוּחָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בָּעֵי לְאַסְחָאָה גַּרְמֵיהּ, לְמִשְׁרֵי עָלֵיהּ הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי רָזָא עִלָּאָה דִּמְלָה, כָּל אִינּוּן שִׁית יוֹמִין, (קוֹמָא מִלָּה דִּכְלָא) אִתְאַחֲדָן בְּרָזָא דְּחַד נְקוּדָה קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ יוֹמִין אִתְאַחֲדָן בֵּיהּ. וְאִית יוֹמִין אַחֲרָנִין, דְּקַיְימִין לְבַר בְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְאִית יוֹמִין אַחֲרָנִין, דְּקַיְימִין לְגוֹ (הקדמה ה' ע"ב) מֵעִגּוּלָא קַדִּישָׁא, וְאִתְאַחֲדָן בִּנְקוּדָה קַדִּישָׁא. וְיִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, וְכָל אִינּוּן דְּמִתְעַסְקִין בִּקְדוּשָּׁה, כָּל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, אִתְאַחֲדָן כָּל אִינּוּן שִׁית יוֹמִין, בְּאִינּוּן שִׁית יוֹמִין דִּלְגוֹ דְּאִתְאַחֲדָן בְּהַהִיא נְקוּדָה, אִתְאַחֲדָן בְּהַאי, בְּגִין לְנַטְרָא לוֹן. וְכָל אִינּוּן שִׁית יוֹמִין (ד"א וְאִינּוּן שִׁית יוֹמִין דִּלְגוֹ) דְּשַׁבְּתָא, הַהִיא נְקוּדָה טְמִירָא אִיהִי. כֵּיוָן דְּעָאל שַׁבְּתָא, כְּדֵין סַלְקָא הַהִיא נְקוּדָה, וְאִתְעַטְרָא וְאִתְאַחֲדָא לְעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ טְמִירִין בְּגַוָּהּ.

תָּא חֲזֵי, אִית יָמִים וְאִית יָמִים. יְמֵי חוֹל, כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְאִלֵּין קַיְימִין לְבַר לְעַמִּין. יְמֵי הַשַּׁבָּת, דְּאִינּוּן יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, קַיְימִין לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד סַלְקָא הַאי נְקוּדָה, כֻּלָּא אִתְגְּנִיז, וְאִיהִי סַלְקָא, כֵּיוָן דְּאִיהִי סַלְקָא, אִקְרֵי שַׁבָּת. מַהוּ שַׁבָּת. אִי תֵּימָא בְּגִין שְׁבִיתָה, דִּכְתִיב כִּי בוֹ שָׁבַת, יָאוּת הוּא. אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה, כֵּיוָן דְּסַלְקָא הַאי נְקוּדָה, וּנְהוֹרָא נָהִיר, כְּדֵין מִתְעַטְרָא אִיהִי בַּאֲבָהָן, כֵּיוָן דְּמִתְעַטְרָא אִיהִי בַּאֲבָהָן, כְּדֵין אִתְחַבְּרַת וְאִתְאַחֲדַת בְּהוּ, לְמֶהֱוֵי חַד, וְאִקְרֵי כֻּלָּא שַׁבָּת. שַׁבָּת: ש' בַּת. ש' תָּא

אוּקְמוּהָ, רָזָא דִּתְלַת אֲבָהָן, דְּמִתְאַחֲדָן בְּבַת יְחִידָה, וְאִיהִי מִתְעַטְּרָא בֵּהוּ, וְאִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְכֹלָּא אִיהוּ חַד.

וְדָא אִיהוּ ש׳ בַּת, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

וְאִי תֵּימָא, שַׁבָּת הַגָּדוֹל, וְאִיהוּ לְעֵילָּא, אֲמַאי אִקְרֵי שַׁבָּת. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא. וְרָזָא דְּמִלָּה, בְּכָל אֲתָר נְקוּדָה דְּאִיהִי עִקָּרָא דְּכָל עֵינָא, אִקְרֵי בַּת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים יז) שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן, בְּגִין דְּאִיהִי עִקָּרָא דְּכָל עֵינָא, אִקְרֵי בַּת.

עָלְמָא דְּאָתֵי, אִיהוּ (ק״פ ע״א) הֵיכָלָא לְהַהִיא נְקוּדָה עִלָּאָה, וְכַד אִיהִי קַיְימָא, וְנַטְלָא בְּגַדְפָּהָא לַאֲבָהָן, לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא אִקְרֵי כֹּלָּא שַׁבָּת. וְכַד אֲבָהָן מִתְעַטְּרָן לְעֵילָּא, בְּגוֹ נְקוּדָה עִלָּאָה, אִקְרֵי שַׁבָּת. נְקוּדָה תַּתָּאָה (ע׳ ע״ב) כַּד מִתְעַטְּרָא בַּאֲבָהָן אִקְרֵי שַׁבָּת.

הַאי נְקוּדָה תַּתָּאָה כַּד סַלְקָא וְאִתְחַזִּית, וְאִתְקַשְּׁיטַת. (ס״א הַאי נְקוּדָה תַּתָּאָה כַּד סַלְקָא לְאִתְעַטָּרָא בְּאַבָּהָן) כְּדֵין כָּל חֶדְוָה אִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה. וּבְהַאי לֵילְיָא, הַאי נְקוּדָה אִתְפַּשַּׁט נְהוֹרָאָה, וּפָרִישׁ גַּדְפּוֹי עַל עָלְמָא, וְכָל שִׁלְטוֹנִין אַחֲרָנִין מִתְעַבְּרָן, וּנְטִירוּ אִשְׁתְּכַח עַל עָלְמָא.

וּכְדֵין אִתּוֹסַף רוּחַ נִשְׁמְתָא בְּיִשְׂרָאֵל, עַל כָּל חַד וְחַד, וּבְהַהִיא נִשְׁמְתָא יְתֵירָא, נַשַּׁיִין כָּל עִצְבָּא

וְחֵימָתָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח בַּר חֶדְוָה, לְעֵילָּא וְתַתָּא. הַהוּא רוּחָא דְּנָחִית וְאִתּוֹסַף בִּבְנֵי עָלְמָא, כַּד נָחִית, אִתְסָחֵי בְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְנָחִית וְשָׁרָא עַל עַמָּא קַדִּישָׁא, זַכָּאִין אִינּוּן, כַּד הַאי רוּחָא אִתְעָר.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּהַהוּא רוּחָא נָחִית נַחְתִּין עִמֵּהּ לְגוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, שִׁתִּין רְתִיכִין, מִתְעַטְּרִין לְשִׁית סִטְרִין. וְכַד מָטֵי לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כְּדֵין כָּל אִינּוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כֻּלְּהוּ (מִתְעָרֵי לְהַהוּא מִתְעַטְּרֵי (נ״א בְּהַהוּא) רוּחָא. כְּרוּזֵי קָרֵי וְאָמַר, זַכָּאִין אַתּוּן יִשְׂרָאֵל, עַמָּא קַדִּישָׁא, דִּרְעוּתָא דְּמָארֵיכוֹן אִתְעַר (דף ר״ד ע״ב) לְגַבַּייכוּ.

רָזָא דְּרָזִין לְיַדְּעֵי חָכְמְתָא, זַכָּאִין אִינּוּן כַּד הַאי רוּחָא אִתְעַר. הַאי רוּחָא אִיהוּ אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּהַאי נְקוּדָה, וְנָפְקָא מִינָּהּ, וְאִתְפַּשְׁטָא בְּעָלְמָא, וְהַהוּא הֲוֵי רָזָא דְּשַׁבָּת, דְּשָׁרָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ שְׁמִירָה, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וְהָא אוּקְמוּהָ, שַׁבָּת לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶת הַשַּׁבָּת, לְאַסְגָּאָה הַהוּא רוּחָא דְּשָׁרֵי עַל כֻּלָּא, וְאִצְטְרִיךְ לְנַטָּרָא לֵיהּ, הוֹאִיל וְקַיְּימָא עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל שׁוֹמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ. בְּהַאי רָזָא אִית רָזָא אַחֲרָא. הַאי רוּחָא, אִתְהֲנֵי בְּהַאי יוֹמָא, מֵהֲנָאוֹתָן דְּיִשְׂרָאֵל, וּמֵעִנּוּגָא דִּלְהוֹן, וּבְגִין דָּא, בָּעֵי לְמֵיהַב לֵיהּ עִנּוּגָא, בְּמֵיכְלָא וּבְמִשְׁתְּיָא, תְּלָת

זְמִנִין, בִּתְלַת סְעוּדָתִין, דִּתְלַת דַּרְגֵּי מְהֵימְנוּתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְהַאי נָטִיל חֲדָוָה וְעִנּוּגָא, בְּאִינּוּן סְעוּדָתֵי דְּיִשְׂרָאֵל. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּאַהֲנֵי לֵיהּ, וּמְעַנֵּג לֵיהּ, בְּהַאי יוֹמָא.

הַאי רוּחָא, אִתְהֲנֵי כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין, מֵרוּחָא עִלָּאָה דְּעַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין. וּבְיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, כֵּיוָן דְּנָחִית, וְאִתְסָחֵי בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּלֵילְיָא, אִתְעַנָּג (ר״ח ע״א, צ״ח ע״ב) מֵעִנּוּגָא דְּגוּפָא, בִּסְעוּדָתֵי דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאִתְעַטָּר (נ״א וְאִתְעַנָּג) הַאי רוּחָא מֵעֵילָּא וְתַתָּא, וְאִתְרַוֵי בְּכָל סִטְרִין, בְּעִטָּרָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא.

וְהוֹאִיל וְקַיְימָא עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְנַטָּרָא לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. שַׁבָּת, דָּא הוּא הַהִיא נְקוּדָה תַּתָּאָה. אֶת הַשַּׁבָּת, דָּא הוּא הַאי רוּחָא, אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּהַהִיא נְקוּדָה. הַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא, כַּד אִתּוֹסָף קְדוּשָּׁן וּבִרְכָאן מִלְּעֵילָּא, עַל הַהִיא נְקוּדָה, אִתְנְהִיר כֻּלָּא, וְאִתְעֲבִיד רוּחָא נְהִירָא בְּכָל סִטְרִין, אִתְפְּלַג לְעֵילָּא וְנָהִיר. וְאִתְפְּלַג לְתַתָּא וְנָהִיר. וְדָא הוּא דִּכְתִיב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חוּלָק אַחֲסָנָא אִית לָן כַּחֲדָא.

חוּלָקָא דִּלְעֵילָּא, אִתְעַטָּר בְּהַאי יוֹמָא, מֵעִנּוּגָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְאִתְהֲנֵי מִזִּיוָא עִלָּאָה דְּעַתִּיקָא דְּכָל

עַתִּיקִין. חוּלָקָא תַּתָּאָה, אִתְעַטָּר בְּהַאי יוֹמָא, מֵעִנּוּגָא דִּלְתַתָּא, דְּאִתְהֲנֵי בְּהָנֵי סְעוּדָתֵי. וְעַל דָּא, בָּעֵי לְעַנְּגָא לֵיהּ, בְּמֵיכְלָא וּבְמִשְׁתְּיָא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר, וּבְחֶדְוָה דִּכְלָא.

וְכַד מִתְעַטְּרָא הַאי חוּלָקָא לְתַתָּא, וְאִתְנְטִיר כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, סַלְקָא לְעֵילָּא, וְאִתְחַבְּרָא בְּהַהוּא חוּלָקָא אַחֲרָא. וְהַאי נְקוּדָה נָטִיל כֹּלָּא מֵעֵילָּא וְתַתָּא, וְאִתְכְּלִילָא מִכָּל סִטְרִין. וּבְגִין דְּמִתְעַטְּרָא בְּשַׁבָּת, מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, כָּל שְׁאָר יוֹמִין יָהִיב חֵילָא לְכֹלָּא, וְאִתְיְהִיב לֵיהּ שׁוּלְטָנוּ מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא. וּבְרָזִין דְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אִשְׁתְּכַח רָזָא דָּא, וְאוּקְמוּהָ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

כְּתִיב וַיִּנָּפַשׁ, וְאוּקְמוּהָ וַוי נֶפֶשׁ דְּאַבְדַת וְשַׁפִּיר אִיהוּ. אֲבָל אִי הָכִי וַוי גּוּפָא אִצְטְרִיךְ לְמֵימַר, דְּמִנֵּיהּ אַבְדַת נֶפֶשׁ. אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה, בְּבַר נָשׁ אִית נֶפֶשׁ, דְּנַטְלָא וּמָשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ לְהַאי רוּחָא מֵעָרֵב שַׁבָּת. וְהַהוּא רוּחָא שַׁרְיָא בְּגַוֵּוהּ דְּהַהִיא נֶפֶשׁ, וְדַיְירָא בֵּהּ כָּל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא. וּכְדֵין, הַהוּא נֶפֶשׁ, יְתֵירָה בְּרִבּוּיָא וְתוֹעַלְתָּא יַתִּיר מִמַּה דְּהַוָה.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, כָּל נַפְשָׁאן דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרָן בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, וְעִטָּרָא דִּלְהוֹן, דְּשַׁרְיָא הַאי רוּחָא בְּגַוַּוייהוּ. כֵּיוָן דְּנָפַק שַׁבְּתָא, וְהַהוּא רוּחָא סַלְקָא לְעֵילָּא,

כְּדֵין וַוי לְנֶפֶשׁ, דְּאַבְדַת מַה דְּאַבְדַת. אַבְדַת הַהוּא עִטְרָא עִלָּאָה, וְהַהוּא חֵילָא קַדִּישָׁא דְּהַוָה בָּה, וְדָא הוּא וַיִּנָּפַשׁ, וַוי נֶפֶשׁ, דְּאַבְדַת מַה דְּאַבְדַת.

עוֹנָתָן דְּחַכִּימִין, דְּיַדְעֵי רָזִין עִלָּאִין, מִלֵּילְיָא דְּשַׁבְּתָא לְלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל מִלָּה דָּא שָׁאִילְנָא לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּהָא חָזֵינָן דְּהַאי כִּתְרָא תַּתָּאָה, נַקְטָא מַה דְּנַקְטָא בִּימָמָא, וּבְלֵילְיָא יָהִיב מְזוֹנָא לְכָל חֵילֵיהּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. נַקְטָא בִּימָמָא, וְיָהֲבָא בְּלֵילְיָא. וְהַשְׁתָּא אֲמַר מַר דְּזוּוּגָא אִשְׁתְּכַח בְּהַאי לֵילְיָא.

אֲמַר, וַדַּאי זוּוּגָא אִשְׁתְּכַח בְּלֵילְיָא דָּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַאי לֵילְיָא, אַפְרִישַׁת נְשָׁמָתִין לְכָל אִינּוּן (דף ר"ה ע"א) חַכִּימִין, דְּיַדְעִין רָזִין דְּחָכְמְתָא. וְחִבּוּרָא, וְזוּוּגָא, לָא אִשְׁתְּכַח בְּיוֹמָא אַחֲרָא בְּכָל חֶדְוָה, בְּלָא עֵרְבּוּבְיָא (ס"א אֶלָּא בְּגִין דָּא) אַחֲרָא, כְּגוֹן דָּא. בְּגִין דְּאִינּוּן נְשָׁמָתִין דִּפְלִיגַת, פְּלִיגַת לוֹן בְּחַכִּימִין, בְּצַדִּיקִים, בַּחֲסִידֵי כְּדְקָא יָאוֹת. (ס"א וְתוּ בְּכָל) וּבְכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, זוּוּגָא אִשְׁתְּכַח וַדַּאי. אֵימָתַי בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וְהָא אוֹקִימְנָא. אֲבָל לָא בְּכָל סִטְרִין כְּהַאי זוּוּגָא.

וּבְגִין דָּא, חַכִּימִין דְּיַדְעִין רָזִין, בַּעְיִין לְסַדְּרָא שְׁמוּשָׁא

דִּלְהוֹן, בְּהַאי לֵילְיָא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּכָל יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָא, אִית לוֹן רוּחָא אַחֲרָא דְּשָׁרָא עַל עָלְמָא, וּבְהַאי לֵילְיָא אִית לוֹן רוּחָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּנַחְתָּא לְבְנֵי קַדִּישִׁין, וְהַהוּא רוּחָא נָשִׁיב מֵעִתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין, וְנַחְתָּא לְגוֹ נְקוּדָה תַּתָּאָה, לְמֵיהַב בָּהּ נַיְיחָא לְכֹלָּא, וְדָא אִתְפְּלִיג לְכָל סִטְרִין, לְעֵילָּא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכַד אִינּוּן חַכִּימִין, יַתְבִין בְּהַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא, רוּחָא עִלָּאָה, בָּעָאן לְשַׁמְּשָׁא עַרְסַיְיהוּ, דְּהַאי רוּחָא אַמְשִׁיךְ אֲבַתְרֵיהּ לְתַתָּא, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, וְיָרְתִין קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, בְּהַאי רוּחָא, נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין לְבְנֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת.

כֵּיוָן דְּהַאי רוּחָא שָׁרָא עַל עָלְמָא, כָּל רוּחִין בִּישִׁין, וְכָל מְקַטְרְגִין בִּישִׁין, אִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא וְלָא בָּעֵינָן לְצַלָּאָה עַל נְטוּרָא, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן נְטִירִין בְּהַהוּא רוּחָא, וְסִכַּת שָׁלוֹם פְּרִיסַת גַּדְפָּהָא עָלַיְיהוּ, וְאִינּוּן נְטִירִין מִכֹּלָּא.

וְאִי תֵּימָא, הָא תָּנֵינָן, דְּלָא יִפּוֹק בַּר נָשׁ יְחִידָאי, לָא בְּלֵילְיָא רְבִיעָאָה דְּשַׁבְּתָא, וְלָא בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא. וְהָא אַמָּרָן, דְּבְלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא נְטִירִין בְּנֵי נָשָׁא מִכָּל מְקַטְרְגִין דְּעָלְמָא, וְלָא בָּעֵינָן לְצַלָּאָה עַל נְטוּרָא.

תָּא חֲזֵי, הָכִי הוּא וַדַּאי, לֵילְיָא רְבִיעָאָה דְּשַׁבְּתָא, בָּעֵינָן לְאִסְתַּמְּרָא מִנַּיְיהוּ, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב, (בראשית
א) יְהִי מְאוֹרֹת, מְאֵרַת כְּתִיב חָסֵר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּבְגִין דְּהִיא חֲסֵרָה, כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין אִתְכְּלִילָן בְּהַאי מְאוֹרֹת. לְוָוטִין וּמְאוֹרֹת אִינּוּן בִּגְרִיעוּתָא דְּסִיהֲרָא, וְכֻלְּהוּ שַׁלִּיטִין בְּהַהוּא לֵילְיָא.

בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, כֵּיוָן דְּכֻלְּהוּ מִתְבַּדְּרָן לְאַעֲלָא בְּנוּקְבָא דְּעַפְרָא, דְּלָא יַכְלִין לְשַׁלְּטָאָה, בָּעֵי בַּר נָשׁ יְחִידָאי, לְאִסְתַּמְּרָא. וְתוּ, אַף עַל גַּב דְּלָא יַכְלִין לְשַׁלְּטָאָה, אִתְחַזְיָין לְזִמְנִין, וּבַר נָשׁ יְחִידָאי בָּעֵי לְאִסְתַּמְּרָא.

מִלָּה דָּא הָכִי תָּנֵינָן, וְאִי הָכִי גְּרִיעוּתָא דִּנְטוּרָא אִיהוּ.

אֲבָל בְּשַׁבְּתָא נְטִירוּ אִשְׁתְּכַח לְעַמָּא קַדִּישָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד עָאל שַׁבְּתָא, מְעַטֵּר לְכָל חַד וְחַד מִישְׂרָאֵל, וּבָעֵי דְּיִנְטְרוּן לֵיהּ לְהַאי עִטָּרָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְעַטָּרוּ בֵּיהּ, וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן לָא אִשְׁתְּכָחוּ בִּישׁוּבָא, לְזִמְנִין לְבַר נָשׁ יְחִידָאי אִתְחָזוּן, וְאִתְרַע מַזָּלֵיהּ. וְאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִתְעַטָּרָא בְּעִטָּרָא קַדִּישָׁא, וּלְנַטָּרָא לֵיהּ.

סוֹף סוֹף, נְטִירוּ אִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא לֵילְיָא לְעַמָּא קַדִּישָׁא, הוֹאִיל וְסַכַּת שָׁלוֹם פְּרִיסָא עַל עַמָּא, דְּהָא תָּנֵינָן,

בְּכָל אֲתָר דְּסִפַּת שָׁלוֹם אִשְׁתְּכַח, סִטְרָא אַחֲרָא לָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן. וְעַל דָּא נְטוּרָא אִיהוּ וּנְטוּרָא שְׁכִיחַ.

יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, חֶדְוָה אִיהוּ לְכֹלָּא, וְכֹלָּא אִתְנַטָּר לְעֵילָּא וְתַתָּא. וּנְהוֹרָא (נ"א וּנְקוּדָּה) תַּתָּאָה נַהֲרָא לְסַלְקָא לְעֵילָּא, בְּשִׁפִּירוּ דְּעִטְרִין שְׁבְעִין חוּלָקִין יַתִּיר, וְסָבָא דְּכָל סָבִין אִתְעַר.

כְּדֵין כַּד סָלִיק נְהוֹרָא, עַמָּא קַדִּישָׁא מְקַדְּמִי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא בִּלְבוּשׁ יְקָר בְּחֶדְוָה, מִתְעַטְּרָן בְּעִטְרָא קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא, בְּהַהוּא רוּחָא דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ לְתַתָּא, מְשַׁבְּחָן בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, וְסַלְקִין תּוּשְׁבְּחָן לְעֵילָּא, וְעָלְאִין וְתַתָּאִין כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה, וּמִתְעַטְּרָן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. פַּתְחֵי עִלָּאֵי וְאָמְרֵי, זַכָּאִין אַתּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא בְּאַרְעָא, דְּמָארֵיכוֹן אִתְעַטָּר עֲלַיְיכוּ, וְכָל חֵילִין קַדִּישִׁין, מִתְעַטְּרִין בְּגִינֵיכוֹן.

הַאי יוֹמָא, יוֹמָא דְּנִשְׁמָתִין אִיהוּ, וְלָאו יוֹמָא דְּגוּפָא, בְּגִין דְּשַׁלְטָנוּ דְּצִרוֹרָא דְּנִשְׁמָתִין אִיהוּ, וְקַיְימָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין כֻּלְּהוּ בְּזִווּגָא (דף ר"ה ע"ב) חֲדָא, בְּעִטְרָא דְּרוּחָא יְתֵירָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא.

צְלוֹתָא דְּשַׁבְּתָא, דְּעַמָּא קַדִּישָׁא, תְּלַת צְלוֹתִין אִשְׁתְּכַחוּ בְּהַאי יוֹמָא, לְקַבֵּל תְּלַת שַׁבָּתֵי, וְאוּקְמוּהָ, וְכֻלְּהוּ חַד. כִּיוָן דְּעָאלוּ עַמָּא קַדִּישָׁא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, אָסִיר

לְאִשְׁתַּדְּלָא אַפִּילּוּ בְּצוֹרֶךְ בֵּי כְּנִישְׁתָּא, אֶלָּא בְּמִלֵּי תּוּשְׁבְּחָן וּצְלוֹתָא, וְאוֹרַיְיתָא, וְכַדְקָא חֲזֵי לוֹן.

וּמַאן (ר"ו ע"א, אמור ק"ה ע"א) דְּאִשְׁתַּדַּל בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, וּבְמִלִּין דְּעָלְמָא, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּקָא מְחַלֵּל שַׁבְּתָא, לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל. תְּרִין מַלְאָכִין מְמָנָן עַל דָּא, בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, וְאִינּוּן שַׁוּוּ יְדֵיהוֹן עַל רֵישֵׁיהּ, וְאָמְרִי, וַוי לְפִלָנְיָא, דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא, בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּצְלוֹתָא וּבְשִׁירִין וּבְתוּשְׁבְּחָן דְּמָארֵיהוֹן, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא.

הַאי יוֹמָא, אִיהוּ יוֹמָא דְּנִשְׁמָתִין, דְּאִתְעַטָּרָא הַהוּא צְרוֹרָא דְּנִשְׁמָתִין. (בְּתוּשְׁבְּחָן דְּמָארֵיהוֹן) בְּגִין כָּךְ מְשַׁבְּחֵי בְּתוּשְׁבְּחָן תִּשְׁבַּחְתָּא דְּנִשְׁמְתָא, וְהַיְינוּ (קל"ח ע"א) נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר וְכוּ׳. וְלֵית תּוּשְׁבַּחְתָּא אֶלָּא בְּסִטְרָא דְּנִשְׁמְתָא וְרוּחָא, וְהַאי יוֹמָא, קַיְימָא בְּרוּחָא וְנִשְׁמְתָא, וְלָאו דְּגוּפָא.

תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּדַרְגָּא אַחֲרָא עִלָּאָה, רָזָא דְּיוֹמָא, שִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ נְהוֹרָא דִּימָמָא, הַיְינוּ יוֹצֵר אוֹר. רָזָא דִּנְהוֹרָא דְּנָהִיר, דְּמַגִּיהּ אִתְזָנָן וְנָהֲרִין כָּל אִינּוּן חַיָּילִין, רְתִיכִין, וְכֻכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְכָל אִינּוּן דְּשַׁלְטִין עַל עָלְמָא.

תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי בְּיוֹמָא דָּא, הַיְינוּ אֵל אָדוֹן.

וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, אִיהוּ בְּרָזָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון עִלָּאִין קַדִּישִׁין, דְּמִתְעַטָּרָן בַּאֲבָהָן וּבְרִתֵּיכָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא.

אַתְוָון (הקדמה ג׳ ע״ב) זְעִירִין, אִינּוּן עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, דְּאִינּוּן בְּעָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִינּוּן אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה וְכוּ׳, וְלָא אִית בֵּין תֵּיבָה לַתֵּיבָה, רְוָוחָא אַחֲרָא, אֶלָּא אָת רְשִׁימָא בְּכָל תֵּיבָה וְתֵיבָה. (קל״ב ע״ב) וּבְעָלְמָא עִלָּאָה, אִית רְוָוחָא, וְסִטְרִין קַדִּישִׁין, בֵּין אָת לְאָת. וְדָא אִיהוּ, תּוּשְׁבַּחְתָּא עַל תּוּשְׁבַּחְתָּא, דְּאַתְוָון עִלָּאִין דְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, (ר״ד ע״א) קָא מְשַׁבַּח וְאָמַר לְמַלְכָּא עִלָּאָה יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.

כַּד תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא סַלְקָא לְעֵילָּא, שִׁתִּין רְתִיכִין עִלָּאִין דְּקָאמְרָן, מְזַדְּמְנִין וְנַטְלֵי לְהַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא מֵעַמָּא קַדִּישָׁא, וְסַלְקֵי לָהּ לְאִתְעַטָּרָא בָּהּ, בְּכַמָּה רְתִיכִין עִלָּאִין, דִּי מְמָנָן, וְכָל אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כְּלְהוּ מִתְעַטְּרָן בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין, וְכָל אִינּוּן נְשָׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, כְּלְהוּ סַלְקִין בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, עַד רָזָא דְּכוּרְסְיָיא.

כַּד מָטָא לְכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, קַיְימָא תַּמָּן, עַד זִמְנָא דְּקָאמְרֵי קְדוּשָׁה עִלָּאָה דְּמוּסָף. וּכְדֵין סְלוּקָא דִּלְתַתָּא לְעֵילָּא, לְאִתְאַחֲדָא כֻּלָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. דָּא אִיהִי תּוּשְׁבַּחְתָּא, דְּסַלְקָא עַל כְּלְהוּ תּוּשְׁבְּחָן.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, סִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא דְּשַׁאַר יוֹמֵי, עַד יִשְׂמַח
מֹשֶׁה וְכוּ׳, חֶדְוָותָא דְּדַרְגָּא עִלָּאָה, עִקָּרָא דַּאֲבָהָן,
דְּחַדֵּי בְּהַהוּא עַדְבָּא דִּילֵיהּ, כַּד סָלִיק כּוּרְסַיָּיא לְגַבֵּיהּ,
וְנָטִיל לָהּ, וּמִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא. וְדָא אִיהוּ חֶדְוָה דְּאוֹרַיְיתָא
עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. דְּחַדֵּי בְּאוֹרַיְיתָא
דִּלְתַתָּא, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְאִתְחַבָּרוּ דָּא בְּדָא.
כְּיוָן דְּאִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַכְלָלָא בְּהַהוּא
חֶדְוָה לְעָמָּא קַדִּישָׁא, יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי
שַׁבָּת וְכוּ׳, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בָּא בִּמְנוּחָתֵנוּ.
רָזָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּיוֹמָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ תָּנֵינָן כְּתִיב,
(נחמיה ח) וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מְפוֹרָשׁ וְשׂוֹם
שֶׂכֶל וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא וְהָא אוּקְמוּהָ רָזָא, דְּאִינּוּן פִּסּוּקֵי
טַעֲמֵי, וּמַסּוֹרֶת, וְכָל אִינּוּן דְּיוּקִין, (נ"א תִּקּוּנִין) וְרָזִין עִלָּאִין,
כֻּלָּא אִתְמְסַר לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. אִי בְכָל הָנֵי דְּיוּקִין אִתְמְסַר
אוֹרַיְיתָא לְמֹשֶׁה, סֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיהוּ בְּכָל אִינּוּן קְדוּשָׁאן,
אַמַּאי אִיהוּ חָסֵר מִכָּל הָנֵי תִּקּוּנִין וְרָזִין דְּאִתְמְסָרוּ לֵיהּ
לְמֹשֶׁה בְּאוֹרַיְיתָא.
אֶלָּא רָזָא דָּא, כַּד כּוּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא מִתְעַטְּרָא,
וְאִתְכְּלִילַת בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כָּל אִינּוּן דְּיוּקְנִין,
וְכָל אִינּוּן טַעֲמִין וּמַסּוֹרוֹת, כְּלְהוּ עָאלִין בִּגְנִיזוּ,
וְאִתְרְשִׁימוּ (דף ר"ו ע"א) בִּגּוֹ כּוּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן דְּיוּקְנִין,

דְּאָעִיל אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וּבְהוּ אִתְעַבְּרַת, כְּאִתְּתָא דְּאִתְעַבְּרַת מִן דְּכוּרָא, וְאִשְׁתָּאֲרוּ אַתְוָון עִלָּאִין לְחוֹדַיְיהוּ בְּקִדּוּשַׁיְיהוּ כַּדְקָא חֲזֵי. וּלְאִתְחַזָּאָה בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, דְּהָא אִתְבָּרְכַת וְאִתְעַטְּרַת כּוּרְסְיָיא מֵרָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתַמָּן אָעִיל כָּל אִינּוּן דְּיוּקְנִין, וְאִיהִי אִתְקַדְּשַׁת מִגֵּיהּ, בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה בְּאַתְוָון לְחוֹדַיְיהוּ כַּדְקָא יָאוֹת.

וּכְדֵין, כֹּלָּא אִתְקַדַּשׁ בְּקִדּוּשָׁה עִלָּאָה כַּדְקָא חֲזֵי, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּהַאי יוֹמָא. בְּהַאי יוֹמָא בָּעֵי לְסַלְקָא שִׁבְעָה גּוּבְרִין, לְקַבֵּל שִׁבְעָה קָלִין, דְּאִינּוּן רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְזִמְנִין וּבְמוֹעֲדִין חֲמֵשׁ, גּוֹ רָזָא דָּא. בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי שִׁית. גּוֹ רָזָא עִלָּאָה דָּא.

וְכֹלָּא רָזָא חַדָּא. חֲמֵשׁ, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ דַּרְגִּין לְתַתָּא, מִדַּרְגָּא דְּאוֹר קַדְמָאָה לְתַתָּא, וְאִינּוּן רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא. שִׁית, דְּאִינּוּן שִׁית סְטָרִין וְכֹלָּא רָזָא חַדָּא. שֶׁבַע אִינּוּן שֶׁבַע קָלִין. וְכֻלְּהוּ רָזָא חַדָּא, אִלֵּין וְאִלֵּין.

בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִתּוֹסָף חַד עַל תְּלָתָא, בְּגִין שִׁמְשָׁא, דְּנָהִיר בְּהַהוּא זִמְנָא, לְסִיהֲרָא, וְאִתּוֹסַף נְהוֹרָא עַל סִיהֲרָא, וְהַיְינוּ רָזָא (בראשית י"ז ע"א) דְּמוֹסָף. בְּסֵפֶר תּוֹרָה, בָּעֵי לְשִׁתְמַע חַד קָלָא וְדִבּוּר.

סִדּוּרָא לְסַדְּרָא עַמָּא קַדִּישָׁא בְּיוֹמָא דָּא, וּבְשַׁאר יוֹמִין

דְּסֵפֶר תּוֹרָה בָּעֵי לְסַדְּרָא וּלְתַקָּנָא תִּקּוּנָא, בְּחַד כְּרְסְיָיא דְּאִקְרֵי תֵּיבָה, וְהַהוּא כְּרְסְיָיא דִּלְהֱוֵי בְּשִׁית (י"ד ע"ב, מ"ג ע"א, שלח קס"ד ע"ב) דַּרְגִּין, לְסַלְקָא בְּהוּ וְלָא יַתִּיר, דִּכְתִיב, (דברי הימים ב ט) וְשֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. וְדַרְגָּא חַד לְעֵילָּא, לְשַׁוָּאָה עָלֵיהּ סֵפֶר תּוֹרָה, וּלְאַחֲזָאָה לֵיהּ לְכֹלָּא.

כַּד סָלִיק סֵפֶר תּוֹרָה לְתַמָּן, כְּדֵין בָּעָאן כָּל עַמָּא לְסַדְּרָא גַּרְמַיְיהוּ לְתַתָּא, בְּאֵימָתָא בִּדְחִילוּ בְּרֶתֶת בְּזִיעַ, וּלְכַוְונָא לִבַּייהוּ, כְּמָה דְּהַשְׁתָּא קָיְימִין עַל טוּרָא דְּסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא, וְיֵהוֹן צַיְיתִין וְיָרְכוּן אוּדָנַיְיהוּ. וְלֵית רְשׁוּ לְעַמָּא לְמִפְתַּח פּוּמֵיהוֹן, אֲפִילּוּ בְּמִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל שֻׁכִּין בְּמִלָּה אַחֲרָא, אֶלָּא כֻּלְּהוּ בְּאֵימָתָא, כְּמַאן דְּלֵית לֵיהּ פּוּמָּא וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (נחמיה ח) וּכְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָּל הָעָם. (נחמיה ח) וְאָזְנֵי כָּל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד מַפְקִין סֵפֶר תּוֹרָה בְּצִבּוּרָא, לְמִקְרָא בֵּיהּ, מִתְפַּתְּחָן תַּרְעֵי שְׁמַיָּיא דְּרַחֲמִין, וּמְעוֹרְרִין אֶת הָאַהֲבָה לְעֵילָּא, וְאִבְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵימַר הָכִי.

בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ דְּמָארֵי עָלְמָא, בְּרִיךְ כְּתָרָךְ וְאַתְרָךְ, יְהֵא רְעוּתָךְ עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם, וּפוּרְקַן יְמִינָךְ, אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מִקְדָּשָׁךְ, וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא מִטּוּב נְהוֹרָךְ, וּלְקַבְּלָא צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ, דְּתוֹרִיךְ לָן

חַיִּים בְּטִיבוּ, וְלֶהֱוֵי אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא, לְמִרְחַם עָלַי, וּלְמִנְטַר יָתִי, וְיַת כָּל דִּילִי, וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַתְּ הוּא זָן לְכֹלָּא, וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא, אַתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, אַתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא, וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הוּא. אֲנָא עַבְדָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּסָגִידְנָא קַמֵּיהּ, וּמְקַמֵּי דִּיקָר אוֹרַיְיתֵיהּ, בְּכָל עִידָּן וְעִידָּן. לָא עַל אֱינַשׁ רָחִיצְנָא, וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סָמִיכְנָא, אֶלָּא בֵּאלָהָא דִּשְׁמַיָּא, דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט, וְאוֹרַיְיתֵיהּ קְשׁוֹט, וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט, וּמְסַגֵּי לְמֶעְבַּד טָבְוָון וּקְשׁוֹט. בֵּיהּ אֲנָא רָחִיץ, וְלִשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא יַקִּירָא אֲנָא אֵימַר תּוּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קָדָמָךְ, דְּתִפְתַּח לִבָּאי בְּאוֹרַיְיתָךְ וְתֵיהַב לִי בְּנִין דִּכְרִין דְּעַבְדִין רְעוּתָךְ. וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאי, וְלִבָּא דְּכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְטָב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם אָמֵן.

וְאָסִיר לְמִקְרֵי בְּסִפְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, בַּר חַד בְּלְחוֹדוֹי, וְכֹלָּא צַיְיתִין וְשַׁתְקִין, בְּגִין דְּיִשְׁמְעוּן מִלִּין מִפּוּמֵיהּ, כְּאִילּוּ קַבִּילוּ לָהּ הַהִיא שַׁעֲתָא מִטּוּרָא דְּסִינַי. וּמַאן דְּקָרֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לֶהֱוֵי חַד קָאִים עָלֵיהּ, וְשָׁתִיק. דְּלָא יִשְׁתַּמָּע בַּר דְּבוּר חַד בְּלְחוֹדוֹי, לָא תְּרִין דְּבוּרִין, לְשׁוֹן קֹדֶשׁ חַד, וְחַד הוּא, וְלָא תְּרִין דְּבוּרִין, וְאִי תְּרִין מִשְׁתַּכְחִין בְּסֵפֶר תּוֹרָה, גְּרִיעוּתָא דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא אִיהוּ וּגְרִיעוּתָא דְּיִקָּרָא דְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתְּכַח בְּסֵפֶר תּוֹרָה, וּבָעֵי

חַד קָלָא. מִתַּרְגֵּם חַד. וְרָזָא דָּא קְלִיפָּה וּמוֹחָא. (רָזָא דְּעָלְמָא דָּא וְרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי).

כְּלָא שַׁתְקִין, וְחַד קָאֲרֵי, דְּכְתִיב, (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר אִיהוּ לְעֵילָּא, וְכָל עַמָּא לְתַתָּא, (דף ר"ו ע"ב) דְּכְתִיב, (שמות יט) וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר. וּכְתִיב (שמות יט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים.

וְהַהוּא דְּקָאֲרֵי בְּאוֹרַיְיתָא, יְשַׁוֵּי לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְאִינּוּן מִלִּין, וְכִי אִיהוּ שְׁלִיחָא דְּמָארֵיהּ, בְּסִדּוּרָא דְּהָנֵי מִלִּין, לְמִשְׁמַע לְכָל עַמָּא, דְּהָא אִיהוּ קָאִים כְּדוּגְמָא עִלָּאָה. בְּגִין כַּךְ, מַאן דְּסָלִיק לְמִקְרֵי בְּאוֹרַיְיתָא, יְסַדֵּר אִינּוּן מִלִּין בְּקַדְמִיתָא בְּבֵיתֵיהּ, וְאִי לָאו, לָא יִקְרֵי בְּאוֹרַיְיתָא, מִנָּלָן מֵהַהוּא דִּבּוּר, עַד לָא יִשְׁמַע אוֹרַיְיתָא לְעַמָּא קַדִּישָׁא מַה כְּתִיב, (איוב כח) אָז רָאָה וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ, וּלְבָתַר, וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת יְיָ׳ הִיא חָכְמָה וגו׳.

אָסִיר לֵיהּ לְמַאן דְּקָאֲרֵי בְּאוֹרַיְיתָא לְמִפְסַק פַּרְשָׁתָא, אוֹ אֲפִילּוּ מִלָּה חֲדָא, אֶלָּא בַּאֲתָר דְּפָסַק מֹשֶׁה פַּרְשָׁתָא לְעַמָּא קַדִּישָׁא, יַפְסִיק. וְלָא יַפְסִיק מִלִּין דְּפַרְשָׁתָא דְּשַׁבְתָּא דָּא, בְּפַרְשָׁתָא דְּשַׁבְתָּא אַחֲרָא.

רָזָא דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיפְּסִיקוּ פַּרְשָׁיִין, כָּל חַד וְחַד אִתְעַטָּרָא וְקַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כֵּיוָן

דְּאַשְׁלִימוּ לְמִפְסַק הָנֵי פַּרְשִׁיִין דְּכָל שַׁתָּא, אִתְעַטָּרוּ קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַמְרֵי אֲנָא מִשַּׁבָּת פְּלוֹנִי, (ס"א מִצִּבּוּרָא פְּלוֹנִי) וַאֲנָא מִשַּׁבָּת פְּלוֹנִי. (מִצִּבּוּרָא פְּלוֹנִי)

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, קָרָא לְיוּפִיאֵ"ל רַב מְמָנָא, וּלְחַמְשִׁין וּתְלַת רְתִיכִין קַדִּישִׁין דְּתְחוֹת יְדֵיהּ, דְּאִתְמָנוּן בְּשְׁמוּשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל רְתִיכָא וּרְתִיכָא מָנֵי לֵיהּ, לְהַאי רְתִיכָא עַל פַּרְשְׁתָּא פְּלַנְיָא, דְּבְשַׁבָּת פְּלוֹנִי. וּרְתִיכָא פְּלוֹנִי, עַל פַּרְשְׁתָּא פְּלַנְיָא, דְּשַׁבָּת פְּלוֹנִי. וְכָל חַד וְחַד, מְשַׁמְּשָׁא לְאוֹרַיְיתָא, דְּהַהוּא שַׁבָּת דִּילֵיהּ. וְאָסִיר לָן לְעָרְבָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְלָא לְאַעֲלָא רְתִיכָא בְּרְתִיכָא דְּחַבְרֵיהּ, אֲפִילּוּ כְּמִלָּא נְיָמָא. וַאֲפִילּוּ בְּחַד תֵּיבָה, אוֹ אֲפִילּוּ בְּאָת חַד, אֶלָּא כָּל חַד וְחַד, כְּמָה דְּפָסִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְמָה דְּמָנֵי לוֹן בְּאִינּוּן פַּרְשְׁיָין, כָּל חַד וְחַד עַל מַטְרֵיהּ.

וְעַל דָּא, כַּד מִתְעַטְּרָא פַּרְשְׁתָּא דָּא, סַלְקָן אִינּוּן מִלִּין דְּהַהִיא פַּרְשְׁתָּא, דְּאִשְׁתְּלִים בְּצִבּוּרָא, וְנָטִיל לוֹן הַהוּא רְתִיכָא, דְּמְמָנָא בְּהַהִיא פַּרְשְׁתָּא, וְסָלִיק לוֹן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִלֵּין מִלִּין מַמָּשׁ, קַיְימִין קַמֵּיהּ וְאָמְרִין, אֲנָא פַּרְשְׁתָּא פְּלַנְיָא, דְּאַשְׁלִימוּ לִי צִבּוּרָא פְּלוֹנִי, הָכִי וְהָכִי.

אִי אִשְׁתְּלִים כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, סַלְקִין אִינּוּן מִלִּין,

וּמִתְעַטְּרָן עַל כּוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, וְהַהוּא רְתִיכָא מְשַׁמְּשָׁא קַמֵּיהּ, כָּל רְתִיכָא וּרְתִיכָא, פַּרְשְׁתָּא דְּכָל שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא, וְכֻלְּהוּ מִתְעַטְּרָן בְּגוֹ כּוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, וּבְהוּ אִיהִי סַלְקָא לְאִתְיַחֲדָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְאִתְעֲבִיד כֻּלָּא כְּלָא חֲדָא. בְּגִין כַּךְ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאַשְׁלִים פַּרְשְׁתָּא דְּכָל שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא, כַּדְקָא יָאוּת, כְּמָה דְּאַפְסִיקוּ לְעֵילָּא.

תְּרֵי זְמְנֵי, קָרִינָן בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּשַׁבְּתָא, בְּמִנְחָה, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תַּלְיָא, לְעִידָּן עֲרֵב. צְרִיכִין לְאַכְלָלָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא מִתְּרִין (פ"ד ע"א) סְטָרִין אִתְיְיהִיבַת, דִּכְתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. בְּגִין כָּךְ סֵפֶר תּוֹרָה בְּמִנְחָה דְּיֵי בַּעֲשָׂרָה פְּסוּקִין, אוֹ יַתִּיר, אֲבָל לָא שְׁלִימוּ דְּפַרְשְׁתָּא, דְּהָא שְׁלִימוּ דְּפַרְשְׁתָּא לָא הֲוֵי, אֶלָּא בִּימִינָא, וִימִינָא תַּלְיָיא עַד שַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, וְהָא אוּקְמוּהָ.

בַּשֵּׁנִי בְּשַׁבְּתָא, וּבַחֲמִישִׁי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּקָא נַחְתִּין דַּרְגִּין לְתַתָּא, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְאִי תֵּימָא, הָא נְבִיאִין מִתְפָּרְשָׁן לְתַתָּא. אֶלָּא הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל הָנֵי דְּלְתַתָּא, כֻּלְּהוּ כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל חַד וְחַד כָּלִיל לְכָל חַד וְחַד.

וְרָזָא דְּמִלָּה, אִלֵּין דַּרְגִּין עִלָּאִין, אִינּוּן אִקְרוּן פַּרְשְׁתָּא חֲדָא, וּלְבָתַר נָפְקִין מִנַּיְיהוּ תְּשַׁע דַּרְגִּין,

דְּאִתְאַחֲדָן כַּחֲדָא, וּבְגִין כַּךְ תִּשְׁעָה גּוּבְרִין, תִּלַת בְּשַׁבְּתָא בַּמִּנְחָה, וּתְלַת בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, וּתְלַת בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁאָה, הָא תִּשְׁעָה.

וּבְסִפְרָא דְּרַב יֵיבָא סָבָא, בַּמִּנְחָה בְּשַׁבְּתָא, הָא אִתְעַר רָזָא דִּשְׁמָאלָא, (כ"ד ע"א) וּנְקוּדָה תַּתָּאָה, בְּהַהוּא סִטְרָא דִּשְׁמָאלָא, מְקַבְּלָא רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, נַטְלָא מִסִּטְרָא דִּשְׁמָאלָא, וּמְדִילֵיהּ קָרִינָן.

דְּהָא אִיהִי קַיְימָא בְּרָזָא (דף ר"ז ע"א) דְּתֵשַׁע, (נ"א סְפִירָאן) וְקָרִינָן תֵּשַׁע, וְאִינּוּן שִׁית דְּחוֹל, וּתְלַת בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר שְׁמָאלָא בְּשַׁבְּתָא, וּלְאִתְכַּלְלָא כּוּלָּא כַּחֲדָא. וְאִיהִי מִתְעַטְּרָא בְּהוּ, בִּתְלַת סִטְרִין, כְּגַוְונָא דִּתְלַת סִטְרִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּפַרְשְׁתָּא דְּשַׁבְּתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּזָכֵי לְיקָרָא דְּשַׁבְּתָא, זַכָּאָה אִיהוּ בִּתְרִין עָלְמִין, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

כְּתִיב (שמות טז) אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מַהוּ מִמְּקוֹמוֹ. תָּנֵינָן, מִמְּקוֹמוֹ מֵהַהוּא אֲתָר דְּאִתְחֲזֵי לְמֵהַךְ. וְרָזָא דְּמִלָּה, דִּכְתִיב, (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. וְדָא אִיהוּ מָקוֹם, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו. אֲתָר יְדִיעָא אִיהוּ לְעֵילָּא, וְקָרִינָן לֵיהּ מָקוֹם, דְּאִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ יְקָרָא עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ, אַזְהָרוּתָא לְבַר נָשׁ דְּהָא מִתְעַטְּרָא

בְּעִטָּרָא קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא, דְּלָא יִפּוֹק מִינֵּיהּ דְּאִי (יפוק מפומיה מִילּוֹלָא דְּחוֹל) יִפּוֹק מִנֵּיהּ, קָא מְחַלֵּל שַׁבְּתָא. בִּידּוּי, בַּעֲבִידְתָּא. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. בְּרַגְלוֹי, לְמֵהַךְ לְבַר מִתְּרֵי אַלְפִין אַמִּין, כָּל אִלֵּין חִלּוֹלָא דְּשַׁבְּתָא אִיהוּ.

אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, דָּא אִיהוּ אֲתָר יְקָרָא דִּקְדוּשָּׁה דָּא, דְּהָא מִנֵּיהּ לְבַר, אֲתָר דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים אִיהוּ. בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. כְּבוֹד יְיָ (בראשית כ"ה ע"א) דִּלְעֵילָּא. מִמְּקוֹמוֹ, דָּא כְּבוֹד דִּלְתַתָּא וְדָא אִיהוּ רָזָא דַּעֲטָרָא דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין כָּךְ אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

כְּתִיב (שמות לג) הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי, מָקוֹם אִתִּי, וַדַּאי דָּא אִיהוּ מָקוֹם טָמִיר וְגָנִיז, דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל. מַשְׁמַע דִּכְתִיב אִתִּי, אֲתָר דְּלָא אִתְגַּלְיָא, וְקַיְימָא טְמִירָא, וְדָא אִיהוּ אֲתָר עִלָּאָה לְעֵילָּא, הֵיכָלָא עִלָּאָה טָמִיר וְגָנִיז. אֲבָל דָּא, אִיהוּ אֲתָר לְתַתָּא כִּדְקָאֲמָרָן. וְדָא אִיהוּ מָקוֹם דְּאִתְפְּרַשׁ לְעֵילָּא, וְאִתְפְּרַשׁ לְתַתָּא, וּבְגִין כָּךְ אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

(במדבר לה) וּמִדּוֹתֵם מִחוּץ לָעִיר אֶת פְּאַת קֵדְמָה אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְגוֹ', (רט) הָא אוּקְמוּהָ בְּאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין. אֲבָל אַלְפַּיִם בָּאַמָּה, דְּיַרְתָּה תְּרִין (הקדמה ה' ע"א) סִטְרִין לְכָל סִטְרָא, וְאִיהִי מִתְעַטְּרָא תְּדִיר בְּתְרֵין סִטְרִין, בֵּין לְעֵילָּא בֵּין

לְתַתָּא. וְסִימָנֵךְ שְׁכִינָה לָא שַׁרְיָא לְבַר מִתְּחוּמָא דְּאִתְחָזֵי לָהּ.

כַּד נָפַק שַׁבְּתָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דִּלְתַתָּא, לְאַעְכָּבָא, דְּהָא יוֹמָא רַבָּא עִלָּאָה אִיהוּ. (אִצְטְרִיךְ לְאִתְעַכְּבָא עִלָּיהּ) וּבְהַאי יוֹמָא, אוּשְׁפִּיזָא רַבָּא וְיַקִּירָא, קָא שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, בְּגִין כַּךְ בָּעֵי לְאִתְעַכְּבָא, לְאִתְחַזָּאָה דִּלָּא דָּחֲקִין בְּאוּשְׁפִּיזָא קַדִּישָׁא. כְּדֵין פַּתְחֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרִי, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְגוֹ', דְּתִקּוּנָא שַׁפִּירָא אִיהוּ בְּהַאי לֵילְיָא, כְּיוָן דְּדִינָא אִתְהַדַּר לְאַתְרֵיהּ, מַה דְּלָא אִתְחָזֵי כַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, דְּדִינָא אִסְתַּלָּק, וְלָא אִשְׁתְּכַח.

בְּשַׁעֲתָא דְּפַתְחֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהִי נוֹעַם, וּקְדוּשְׁתָא דְּסִדְרָא, כָּל אִינּוּן חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם, פַּתְחִין וְאָמְרִי, זַכָּאִין אַתּוּן יִשְׂרָאֵל עַמָּא קַדִּישָׁא, זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּנַטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. וַוי לוֹן לְחַיָּיבַיָּא, דְּלָא זָכוּ לְמֵיטַר אוֹרַיְיתָא, כְּדֵין דומ"ה קָדִים, וְכָרוֹזָא אִתְעַר וְאָמַר, (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה כָּל גּוֹיִם שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים. וְכָל אִלֵּין חֲבִילֵי טְהִירִין, טַרְדִין לוֹן בְּגֵיהִנָּם, וְלֵית מַאן דְּמְרַחֵם עֲלֵיהוֹן. זַכָּאִין אִינּוּן כָּל נַטְרֵי שַׁבְּתָא בְּהַאי עָלְמָא, וְקָא מְעַנְּגֵי לְהַהוּא עִנָּג דְּשַׁרְיָא מִלְּעֵילָּא, כִּדְקָאֲמָרַן.

הַאי מַאן דְּשָׁרֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, תְּרֵי מִתְעָרֵי עָלַיְיהוּ

קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. חַד, הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְעַנְּגָא, וְלָא אִתְעַנָּג. וְחַד, הַהוּא מְמָנָא דְּקַיְימָא עַל מַאן דְּשָׁרֵי בְּתַעֲנִיתָא, וְסַנְגַּרְיָ"ה שְׁמֵיהּ.

וְסַלְקִין קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמִתְעָרֵי עָלֵיהּ.

וְהַהוּא רוּחָא אִסְתַּלָּק גְּרִיעַ מֵהַהוּא אִתְהַנּוּתָא דִּלְתַתָּא.

וְכַד הַאי רוּחָא לָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, רוּחָא אַחֲרָא דִּלְעֵילָּא לָא אִשְׁתְּלִים. כֵּיוָן דְּלָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא וּלְעֵילָּא, כְּדֵין אִתְחֲזֵי הַהוּא בַּר נָשׁ לְאִתְלַטְיָא, וּלְאִתְעַנְּשָׁא. אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים זִמְנָא אַחֲרָא, וְהַהוּא מְמָנָא דְּאִתְמַנָּא עַל עִנּוּיָיא (דף ר"ז ע"ב) וְתַעֲנִיתָא, אִשְׁתְּלִים גּוֹ אִינּוּן מְמָנָן אַחֲרָנִין, בְּעִנּוּגָא דִּלְעֵילָּא, קוּרְעִין לֵיהּ כָּל גְּזַר דִּינָא, דְּאִתְגְּזַר מֵאִינּוּן שִׁבְעִין שִׁנִּין עִלָּאִין.

לְמַלְכָּא דְּחַדֵּי בְּהִלּוּלָא דִּילֵיהּ, וְכָל בְּנֵי נָשָׁא חַדָּאן עִמֵּיהּ, חָמָא חַד בַּר נָשׁ יָהִיב בְּקוֹלָר, פָּקִיד עֲלוֹי, וְשַׁרְייוּהוּ. בְּגִין דְּיִשְׁתַּכְחוּן כּוּלָּא בְּחֶדְוָה.

וּלְבָתַר, מִתְהַדְּרִין אִלֵּין מְמָנָן דְּעַנְשִׁין לִבְנֵי נָשָׁא, וְאִתְפָּרְעִין מִנֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, עַל דְּאִשְׁתְּכַח בְּגִינֵיהּ גְּרִיעוּתָא עֵילָּא וְתַתָּא. מַאי תָּקַנְתֵּיהּ. לֵיתִיב תַּעֲנִיתָא עַל תַּעֲנִיתָא. מַאי טַעֲמָא. דָּא בָּטִיל עִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא, יְבַטֵּל עִנּוּגָא דְּחוֹל.

וְאִי אִיהוּ מְבַטֵּל עִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא, וְקָא מִתְעַנֵּג בַּחוֹל, דָּמֵי

כְּמַאן דְּחָשַׁב לְמִלָּה אַחֲרָא, יַתִּיר מִמַּה דְּחָשִׁיב לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רוּחָא עִלָּאָה, קַדִּישָׁא דְּקוּדְשִׁין דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, לָא עָנִיג, וּבָטִיל לֵיהּ מִנֵּיהּ. רוּחָא אַחֲרָא דְּחוֹל, דְּשַׁרְיָא לְבָתַר עַל עָלְמָא, חָשִׁיב וְקָא מְעַנְגָא לֵיהּ. כְּדֵין מְהַדְּרִין וּמִתְפָּרְעִין מִנֵּיהּ, בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

בְּגִין כַּךְ, אִצְטְרִיךְ תַּעֲנִיתָא אַחֲרִינָא, בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחוֹל, בְּזִמְנָא דְּשַׁרְיָא עַל עָלְמָא הַהוּא רוּחָא דְּחוֹל. וּבְהַאי אִית לֵיהּ אַסְוָותָא, כֵּיוָן דְּלָא חָשִׁיב לְרוּחָא דְּחוֹל. וְסִימָנִיךְ (ויקרא ה) וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל וְגוֹ'. גָּזָלָן, לָא חָשִׁיב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא חָשִׁיב לִבְנֵי נָשָׁא, בְּגִין כַּךְ לֵית לֵיהּ עוֹנְשָׁא כַּגַּנָּב. גַּנָּב, דְּחָשִׁיב לִבְנֵי נָשָׁא, יַתִּיר מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִית לֵיהּ עוֹנְשָׁא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דְּאִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, לְהַהוּא עוֹנֶג עִלָּאָה כַּדְקָא חֲזֵי.

יוֹמָא דָּא, מִתְעַטְּרָא בְּשִׁבְעִין עִטְרִין, וּשְׁמָא עִלָּאָה (פ"ח ע"ב) קַדִּישָׁא, אִשְׁתְּלִים בְּכָל סִטְרִין, וְאִתְנְהִירוּ כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין, וְכוּלָּא בְּחֶדְוָה דִּבְרָכָאן, וּבְקִדּוּשָׁה עַל קִדּוּשָׁה, וְתוֹסֶפֶת דִּקְדוּשָׁה.

קִדּוּשָׁה דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא, דָּא אִיהִי קִדּוּשָׁה דְּשַׁבָּת בְּרֵאשִׁית. דְּהָא אִתְקַדָּשׁ מִתְּלָתִין וּתְרֵין

שְׁבִילִין, וּתְלַת דַּרְגִין דְּתַפּוּחִין (ויחי רמ״ט ע״ב) קַדִּישִׁין. וּבְעֵינָן לְאַדְכְּרָא עַל הַאי קִדּוּשָׁה, כְּלָלָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְנַיְיחָא בְּרָזָא דִּתְלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין, וּתְלַת דַּרְגִין דְּאִתְכְּלִילָן בְּהוּ, רָזָא דְּסַהֲדוּתָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּהַיְינוּ (בראשית ב) וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם וְגוֹ׳. וַיְכַל אֱלֹהִים, דְּאִית בְּסַהֲדוּתָא דָּא, תְּלָתִין (הקדמה ה׳ ע״ב) וַחֲמֵשׁ תֵּיבִין. תְּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין, וּתְלַת דַּרְגִין דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין.

תְּלַת דַּרְגִין, דְּאִינּוּן: שְׁבִיעִי. שְׁבִיעִי. שְׁבִיעִי. וְאִית בֵּיהּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, וְרָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. תְּלַת זִמְנִין אֱלֹהִים, חַד, עָלְמָא תַּתָּאָה. וְחַד, פַּחַד יִצְחָק. וְחַד, עָלְמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, קֻדְשׁ קוּדְשִׁין. בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמִסְהַד סַהֲדוּתָא דָּא, בְּחֶדְוָה, בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, לְאַסְהֲדָא קַמֵּי מָארֵיהּ דְּמְהֵימְנוּתָא. וְכָל מַאן דְּיַסְהִיד דָּא, וְיִשָּׁוֵי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְדָא, מְכַפֵּר עַל כָּל חוֹבוֹי.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָּנוּ וְכוּ׳, הַאי קִידּוּשָׁא אִיהוּ בְּחַד מַתְקְלָא, לְקַבֵּל סַהֲדוּתָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְאִינּוּן תְּלָתִין וַחֲמֵשׁ תֵּיבִין אַחֲרָנִין, כַּמָּה דְּאִית בְּוַיְכֻלּוּ. כְּלָא סַלְקִין לְשִׁבְעִין תֵּיבִין, (קל״ב ע״ב) לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ שַׁבָּת, דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא. וְזַכָּאָה

חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּיִכָּוון רְעוּתֵיהּ לְמִלִּין אִלֵּין, לְיִקָּרָא דְּמָארֵיהּ.

קִידּוּשָׁא דְּיוֹמָא, הָא אוּקְמוּהָ בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן, וְלָא יַתִּיר. דְּהָא יוֹמָא קָאִים לְקַדְּשָׁא לֵיהּ, מַה דְּלֵית הָכִי בְּלֵילְיָא, דְּאַנָּן צְרִיכִין לְקַדְּשָׁא לֵיהּ, בְּהָנֵי מִלִּין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְלָא אִתְקַדָּשׁ הַאי לֵילְיָא, אֶלָּא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא לְתַתָּא, כַּד שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה. וַאֲנָן בָּעֵינָן לְקַדְּשָׁא לֵיהּ בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, לְכַוְונָא דַּעְתָּא לְהַאי.

וְיוֹמָא אִיהוּ קָא מְקַדְּשָׁא לֵיהּ. וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי בְּצִלּוֹתִין וּבָעוּתִין, וּמִתְקַדְּשִׁין בְּקִדּוּשָׁתֵיהּ, בְּהַאי יוֹמָא. זַכָּאִין יִשְׂרָאֵל, עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאַחֲסִינוּ יוֹמָא דָּא, אַחֲסָנַת יְרוּתָא לְעָלְמִין.

לְבָתַר דְּנָפִיק שַׁבְּתָא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַפְרָשָׁא, בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. אֲמַאי. דְּהָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְמִמָּנָן דִּלְתַתָּא לְשַׁלְטָאָה עַל עָלְמָא, וּבְכָל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא, לְאַחְזָאָה יִחוּדָא, בְּאַתָּר קַדִּישָׁא, בְּקִדּוּשָׁה עִלָּאָה, וּלְאַפְרָשָׁא לְתַתָּא מִיחוּדָא עִלָּאָה, (דף ר"ח ע"א) וּלְבָרְכָא עַל נְהוֹרָא דְּאֶשָּׁא.

בְּגִין דְּכָל אֶשִּׁין אַחֲרָנִין, אִתְטְמָרוּ וְאִתְגְּנִיזוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, בַּר אֶשָּׁא חַד דְּקִדּוּשָׁה עִלָּאָה, דְּאִתְגַּלְיָא

וְאִתְכְּלִילָא בִּקְדוּשָׁא דְּשַׁבְּתָא. וְכַד הַאי אֶשָּׁא אִתְגַּלְיָיא, כָּל אֶשִּׁין אַחֲרָנִין אִתְטַמְרוּ, וְאִתְגְּנִיזוּ קַמֵּיהּ. וְהַאי אֶשָּׁא, אִיהִי דַּעֲקִידָה דְּיִצְחָק, דְּאִתְלְהַטָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא. בְּגִין כַּךְ, בָּעֵי לְבָרְכָא עַל נְהוֹרָא דְּאֶשָּׁא. וְהַאי אֶשָּׁא, לָא בָּעֵי אֶשָּׁא דְּחוֹל, אֶלָּא אֶשָּׁא דְּשַׁבָּת, וְהַאי אֶשָּׁא, אִיהוּ אֶשָּׁא דְּנָפִיק מֵהַהוּא אֶשָּׁא דְּלְעֵילָּא.

וְדָא אִיהוּ אֶשָּׁא דְּסָבִיל אֶשָּׁא. וְכֵיוָן דְּהַאי אֶשָּׁא דְּנָפִיק מֵאֶשָּׁא דְּלְעֵילָּא אִתְבָּרְכָא בִּבְרָכָה דִּנְהוֹרָא, כְּדֵין כָּל שְׁאַר אֶשִּׁין אַחֲרָנִין נָפְקִין, וְאִתְמַנָּן בְּדוּכְתַּייהוּ, וְאִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּתָא לְאַנְהָרָא.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּקָא מְבָרְכִין עַל אֶשָּׁא, אִזְדַּמְּנָן אַרְבַּע רְתִיכִין, אַרְבַּע מַשְׁרְיָין לְתַתָּא, לְאַנְהָרָא מֵהַהוּא אֶשָּׁא מְבָרְכָא, וְאִינּוּן אִקְרוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. בְּגִין כַּךְ, בָּעֵינָן לְאַכְפְּיָא דְּ אֶצְבְּעָאן דִּידָא דִּימִינָא, וּלְאַנְהָרָא לוֹן מִגּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא דְּמִתְבָּרְכָא.

וְאִינּוּן אֶצְבְּעָאן, רֶמֶז לְאִינּוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, דְּנְהִירֵי וְשַׁלְטֵי מֵהַהוּא נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא דְּמִתְבָּרְכָא. וּבְגִין דְּאִינּוּן דַּרְגִּין לְתַתָּא, כַּד אַחְזֵי בַּר נָשׁ אֶצְבְּעָאן קַמֵּי הַהוּא נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא, בָּעֵי לְאַכְפְּיָא לוֹן קַמֵּיהּ, בְּגִין דְּהַהוּא נְהוֹרָא שַׁלְטָא עֲלַייהוּ, וְאִינּוּן נָהֲרִין מִנֵּיהּ.

בְּשְׁאַר בִּרְכָאן בָּעֵינָן לְזַקְפָּא לוֹן לְאֶצְבְּעָאן, בְּגִין

לְאַחֲזָאָה קְדוּשָׁה עִלָּאָה, דְּדַרְגִּין עִלָּאִין, דְּשַׁלְטִין עַל כֹּלָּא, דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְעַטָּר בְּהוּ וְאִתְקַדָּשׁ בְּהוּ, וְאִתְבָּרְכָן כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין כַּחֲדָא, וְנָהֲרִין מִגּוֹ בּוּצִינָא עִלָּאָה דְּכֹלָּא, וּבְגִין כָּךְ בָּעֵינָן לְזַקְפָּא לוֹן לְעֵילָּא. וְהָכָא בָּעֵינָן לְאַכְפְּיָיא אֶצְבְּעָאן קָמֵי שַׁרְגָּא, בְּגִין לְאַחֲזָאָה דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא, דְּנָהֲרִין מִגּוֹ בּוּצִינָא דִּלְעֵילָּא, וּמֵהָכָא שַׁלְטִין וְנָהֲרִין מִנָּהּ, וְאִינּוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ.

בְּכָל יוֹמָא אֲנָן מְבָרְכֵינָן מְאוֹרֵי אוֹר, דְּאִינּוּן נְהוֹרִין עִלָּאִין, דְּקַיְימָן בְּהַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, וְאִתְבָּרְכָן כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין, וְנָהֲרִין כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, מִגּוֹ בּוּצִינָא עִלָּאָה. וְהָנֵי אִקְרוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. וּבְגִינֵי רָזָא דָּא, מְבָרְכִין בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ.

וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי בּוֹרֵא, וְלָא אָמְרוּ מֵאִיר מְאוֹרֵי הָאֵשׁ.

הוֹאִיל וְקָא נַהֲרִין מֵהַהוּא אֵשׁ, מֵהַהוּא בּוּצִינָא מְבָרְכָא. אֶלָּא כֵּיוָן דְּעָאל שַׁבְּתָא, כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן דְּנָהֲרִין וְשַׁלְטִין, כֻּלְּהוּ עָאלִין וְאִתְכְּלִילוּ בְּהַאי שַׁרְגָּא, וְאִתְטָמְרוּ וְאִתְגְּנִיזוּ, וְאִתְנְטָרוּ בֵּיהּ, וְלָא יִתְחַזּוּן בֵּיהּ, אֶלָּא הַהוּא נְקוּדָה בִּלְחוֹדָהָא, וְכֻלְּהוּ אִתְטָמְרוּ בְּגַוָּוהּ, כָּל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא.

כֵּיוָן דְּנָפַק שַׁבְּתָא, אַפִּיק לוֹן לְכָל חַד וְחַד, כְּאִילּוּ הֲהִיא שַׁעֲתָא אִתְבְּרִיאוּ, וְנַפְקוּ כֻּלְּהוּ וְאִתְבְּרִיאוּ

כְּמִלְקַדְמִין, וְאִתְמְנִיאוּ עַל דּוּכְתַּיְיהוּ לְשַׁלְטָאָה כְּדֵין אִתְבָּרְכָא הַאי שַׁרְגָּא, וְאִתְכַּפְיָין קַמֵּיהּ, לְאַנְהָרָא. כֵּיוָן דְּנָהֲרִין, כְּדֵין אִתְמְנוּן כָּל חַד וְחַד עַל דּוּכְתֵּיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין, דְּאִקְרוּן מְאוֹרֵי אוֹר, שַׁלְטִין בִּימָמָא, וְנָהֲרִין מִגּוֹ בּוּצִינָא עִלָּאָה. בְּשַׁעֲתָא דְּרָמַשׁ לֵילְיָא, הַהוּא בּוּצִינָא עִלָּאָה כָּנִישׁ לוֹן, וְאָעִיל לוֹן בְּגַוֵּיהּ, עַד דְּנָהִיר יְמָמָא. כֵּיוָן דִּמְבָרְכִין יִשְׂרָאֵל עַל נְהוֹרָא בִּימָמָא, כְּדֵין אַפִּיק לוֹן בְּשִׁלִּימוּ דְּנְהוֹרָא. וְעַל דָּא מְבָרְכִין יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת, וְלָא אָמְרֵי בּוֹרֵא, (ס"א אֶלָּא יוֹצֵר) (קנ"א ע"א) וְהָכָא בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. בְּגִין דְּאִינּוּן דַּרְגִּין לְתַתָּא.

וְכֻלָּא אִיהוּ רָזָא דְּאֶצְבְּעָאן, בְּהוּ רָמִיז דַּרְגִּין עִלָּאִין, וְדַרְגִּין תַּתָּאִין. (קצ"ב ע"ב, תיקון י"ח, ס"ז ע"א) דַּרְגִּין עִלָּאִין אִשְׁתְּמוֹדְעַאן, בִּזְקִיפוּ דְּאֶצְבְּעָאן לְעֵילָּא. וּבִזְקִיפוּ דְּאֶצְבְּעָאן, אִתְבָּרְכָן דַּרְגִּין עִלָּאִין, וְדַרְגִּין תַּתָּאִין כַּחֲדָא. וּבְמֵאיכוּ דְּאֶצְבְּעָאן, אִתְבָּרְכָן לְאַנְהָרָא דַּרְגִּין תַּתָּאִין לְחוֹדַיְיהוּ.

וְרָזָא דָּא, טוּפְרֵי דְּאַחוֹרֵי אֶצְבְּעָאן. וְאֶצְבְּעָאן לְחוֹדַיְיהוּ לְגוֹ. טוּפְרֵי דְּאַחוֹרֵי אֶצְבְּעָאן, אִינּוּן אַנְפִּין אַחֲרָנִין, דְּאִצְטְרִיכוּ לְאַנְהָרָא מִגּוֹ הַהוּא שַׁרְגָּא, וְאִינּוּן אַנְפִּין דְּאִקְרוּן אֲחוֹרַיִים. אֶצְבְּעָאן לְגוֹ בְּלָא (דף ר"ח ע"ב)

טוּפְרִין, אִלֵּין אִינּוּן אַנְפִּין פְּנִימָאִן אִתְכַּסְיָין. וְרָזָא דָּא, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי. אִלֵּין אֲחוֹרֵי, (בראשית ר״א ע״א) אֶצְבְּעָאן, לַאֲחוֹרָא בְּטוּפְרֵיהוֹן. וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ, אִלֵּין אֶצְבְּעָאן לְגוֹ, בְּלָא טוּפְרִין, דְּאִינּוּן אַנְפִּין פְּנִימָאִין.

וְכַד מְבָרְכִינָן עַל שְׂרָגָא, בָּעֵי לְאַחֲזָאָה אֲחוֹרֵי אֶצְבְּעָאן בְּטוּפְרִין, לְאִתְנַהֲרָא מִגּוֹ הַהוּא שְׂרָגָא, וּפְנִימָאֵי דְּאֶצְבְּעָאן, לָא אִצְטְרִיכוּ לְאַכְפָּיָא (נ״א לְאַחֲזָאָה) לוֹן לְאִתְנַהֲרָא מִגּוֹ הַהוּא שְׂרָגָא, דְּהָא אִינּוּן לָא נַהֲרִין, אֶלָּא מִגּוֹ שְׂרָגָא עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא לְעֵילָּא, דְּאִיהִי טְמִירָא וּגְנִיזָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא כְּלַל. וְאִינּוּן לָא נַהֲרִין מִגּוֹ שְׂרָגָא דְּאִתְגַּלְיָא כְּלַל, בְּגִין כַּךְ בָּעֵי לְאַחֲזָאָה אֲחוֹרֵי אֶצְבְּעָאן בְּטוּפְרִין. וּפְנִימָאֵי דְּאֶצְבְּעָאן, לָא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה קַמֵּי הַאי שְׂרָגָא. טְמִירִין אִינּוּן, וּבְטְמִירוּ אִתְנַהֲרִין. פְּנִימָאִין אִינּוּן, וּמִפְּנִימָאָה אִתְנַהֲרָן. עִלָּאִין אִינּוּן, וּמֵעִלָּאָה אִתְנַהֲרָן. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וּבָעֵי לְאָרְחָא בְּבוּסְמִין, כַּד נָפִיק שַׁבְּתָא, עַל דְּאִסְתַּלָּק הַהוּא רוּחָא, וְנַפְשָׁא דְּבַר נָשׁ אִשְׁתְּאַרַת בְּעַרְטוֹלָא, (ס״א אִשְׁתַּנִּית בְּקַרְטוֹפָא) בְּגִין הַהוּא סִלּוּקוֹ, דְּאִסְתַּלָּק רוּחָא מִנַּיהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

כְּתִיב (בראשית כז) וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ וְגוֹ׳. הַאי

קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, אֲבָל תָּא חֲזֵי, רֵיחָא אִיהוּ קְיוּמָא דְּנַפְשָׁא, בְּגִין דְּאִיהוּ מִלָּה דְּאָעִיל לְנַפְשָׁא, וְלָא לְגוּפָא. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, הָא אוּקְמוּהָ, אִינּוּן לְבוּשֵׁי דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲווֹ, דְּיָהַב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבָּשָׁא לוֹן.

בְּגִין דְּהָא כַּד חָב אָדָם, אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ הַהוּא לְבוּשָׁא יַקִּירָא, דְּאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, כַּד אָעִיל לֵיהּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וּלְבָתַר דְּחָב, אַלְבִּישׁ לֵיהּ בִּלְבוּשָׁא אַחֲרָא, לְבוּשָׁא קַדְמָאָה, דְּאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ אָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אִיהוּ חֲוָה (מֵאִינּוּן מַלְבּוּשִׁין) מֵאִינּוּן רְתִיכִין, דְּאִקְרוֹן אֲחוֹרַיִים, וְאִינּוּן לְבוּשִׁין דְּאִקְרוֹן לְבוּשֵׁי טוּפְרָא.

וְכַד חֲוָה בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כָּל אִינּוּן רְתִיכִין, וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, כְּלְהוּ סָחֲרִין לֵיהּ לְאָדָם, וְאִתְנַטִּיר מִכֹּלָּא, וְלָא חֲוָה יָכִיל מִלָּה בִּישָׁא לְאִתְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּחַב, וְאִתְעֲדוּ מִנֵּיהּ אִינּוּן לְבוּשִׁין, (ס"א וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשִׁין דְּחוֹל מִמִּלִּין כו') דָּחִיל מִמִּלִּין בִּישִׁין, וְרוּחִין בִּישִׁין, וְאִסְתָּלָקוּ מִנֵּיהּ אִינּוּן מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, וְלָא אִשְׁתָּאֲרוּ בֵּיהּ, אֶלָּא אִינּוּן רָאשֵׁי טוּפְרֵי דְּאֶצְבְּעָאן, דְּסַחֲרִין לוֹן לְטוּפְרִין סָחְרָנוּ דְּזוּהֲמָא אַחֲרָא.

וּבְגִין כַּךְ, לָא לִיבְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְרַבָּאָה אִינּוּן טוּפְרִין דְּזוּהֲמָא, דְּהָא כְּמָה דְּאַסְגִּיאוּ, הָכִי נָמֵי אַסְגֵּי

עֲלֵיהּ קִסְטוֹרָא, וְיִדְאַג בְּכָל יוֹמָא, וּבָעֵי לְסַפְּרָא לוֹן, וְלָא יְרִמֵי לוֹן, דְּלָא יַעְבִּיד קִלָּנָא בְּהַהוּא אֲתָר, דְּיָכִיל הַהוּא בַּר נָשׁ לְאַתְּזָקָא. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא עִלָּאָה. דְּהָא לְכֻלְּהוּ אֲחוֹרַיִים, סַחֲרָא סִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ בַּאֲתָר דְּעָלְמָא.

לְבָתַר עֲבַד לֵיהּ לְאָדָם, לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין, מִטַּרְפֵי אִילָנִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲווֹ אִינּוּן לְבוּשִׁין, מֵאִינּוּן אֲחוֹרַיִים דְּגִנְתָּא דִּלְעֵילָּא, וְהַשְׁתָּא מִגִּנְתָּא דְּאַרְעָא, וְנַפְקֵי מִגִּנְתָּא. וְאִינּוּן לְבוּשִׁין הֲווֹ סַלְקִין רֵיחִין וּבוֹסְמִין דְּגִנְתָּא, דְּנַפְשָׁא מִתְיַשְּׁבָא בְּהוּ, וְחַדֵּי בְּהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ, דְּהָא אִתְיַשְּׁבָא נַפְשֵׁיהּ וְרוּחֵיהּ דְּיִצְחָק בְּהַהוּא רֵיחָא.

בְּגִין דָּא כַּד נָפַק שַׁבְּתָא, בָּעֵי לְאָרְחָא בְּבוֹסְמִין, לְאִתְיַשְּׁבָא נַפְשֵׁיהּ בְּהַהוּא רֵיחָא, עַל הַהוּא רֵיחָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּאִסְתַּלָּק מִינָּהּ. וְהַהוּא רֵיחָא מְעַלְיָא דְּבוֹסְמִין אִיהוּ הַדַּס. דְּהָא קִיּוּמָא דַּאֲתָר קַדִּישָׁא דְּנִשְׁמָתִין נָפְקִין מִנֵּיהּ, הַדַּס אִיהוּ. וְדָא אִיהוּ קִיּוּמָא דְּנַפְשָׁא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, לְאִתְקַיְּמָא מֵהַהוּא עִרְטוּלָא דְּאִשְׁתְּאַרַת.

כַּד נָפַק שַׁבְּתָא, אִתְלַבַּשׁ אָדָם, בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, דְּסַלְקִין רֵיחִין וּבוֹסְמִין, לְקַיְּמָא

נַפְשֵׁיהּ, עַל הַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה יִקִּירָא דְּאִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ. וְהָדָם אִיהוּ קִיּוּמָא דְּנַפְשָׁא וַדַּאי. כְּגַוְונָא עִלָּאָה, דְּאִתְקַיְּימָא קִיּוּמָא דְּנַפְשָׁא.

הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה דְּנָחִית עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ בְּחֶדּוּ, וְחַדֵּי לְנַפְשֵׁיהּ, כְּדֵין קַיְּימָא נַפְשָׁא דְּבַר נָשׁ, כְּגַוְונָא דְּעִלָּמָא דְּאָתֵי, דְּזִמִּין (דף ר"ט ע"א) לְאִתְהַנָּאָה מִנֵּיהּ, כְּמָה דְּבַר נָשׁ, אַהֲנֵי לְהַאי רוּחָא בְּעָלְמָא דָּא. הָכִי הַהוּא רוּחָא אַהֲנֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וגו'. וּכְתִיב וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ. כְּמָה דְּבַר נָשׁ, רַוֵי לְהַהוּא עִנּוּגָא, וְאַהֲנֵי לֵיהּ, הָכִי נָמֵי אִיהוּ רַוֵי לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כְּדֵין כַּד בַּר נָשׁ זָכֵי, וְאַשְׁלִים שְׁלִימוּ דְּיִקָּרָא דְּשַׁבְּתָא כִּדְקָאֲמָרָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי עָלֵיהּ וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

קָם רִבִּי אַבָּא, וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, וְנַשְׁקוּ רֵישֵׁיהּ. בָּכוּ וְאָמְרוּ, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּאַרְחָא דָּא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָקָבְלָן. אָמַר רִבִּי אַבָּא, לִי זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרְחָא דָּא, בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא עִמְכוֹן. זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקִי, דְּזָכֵינָא לְאָרְחָא דָּא.

אָמַר לְהוּ, אֵימָא לְכוּ מַה דַּחֲמֵינָא, יוֹמָא דָּא נָפְקִנָא לְאָרְחָא, וַחֲמֵינָא נְהוֹרָא חֲדָא, וְאִתְפְּלַג לְתַלַת

נְהוֹרִין, וְאָזְלוּ קָמָאי, וְאִתְטָמְרוּ. וַאֲמִינָא וַדַּאי שְׁכִינְתָּא חֲמִינָא, זַכָּאָה חוּלָקִי. וְהַשְׁתָּא אִינּוּן תְּלַת נְהוֹרִין דַּחֲמִינָא, אַתּוּן אִינּוּן, וַדַּאי אַתּוּן נְהוֹרִין, וּבוּצִינִין עִלָּאִין, לְאַנְהָרָא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רִבִּי אַבָּא עַד הָכִי לָא יְדַעְנָא, דְּכָל אִלֵּין מַרְגְּלָן סְתִימִין הֲווֹ תְּחוֹת יָדַייכוּ, כְּיוָן דַּחֲמִינָא, דְּהָא בְּרַעוּתָא דְּפִקּוּדָא דְּמָארֵיכוֹן אִתְאֲמָרוּ מִלִּין אִלֵּין, יְדַעְנָא, דְּכֻלְּהוּ מִלִּין סַלְקִין יוֹמָא דָּא, לְגוֹ כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה, וְנָטִיל לוֹן הַהוּא מָארֵי דְּאַנְפִּין, וְעָבִיד מִינַּייהוּ עִטְרִין לְמָארֵיהּ. וְיוֹמָא דָּא מִתְעַטְּרִין (נ״א שְׁבְעִין) שִׁתִּין רְתִיכִין קַדִּישִׁין, לְיקָרָא דְּכֻרְסְיָיא, בְּאִלֵּין מִלִּין דְּאִתְאֲמָרוּ הָכָא, יוֹמָא דָּא.

אַדְּהָכִי זָקַף עֵינוֹי, וְחָמָא דְּאַעְרַב שִׁמְשָׁא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, נְהַךְ לְגַבֵּי הַאי כְּפַר, דְּאִיהוּ קָרִיב לְגַבָּן בְּמַדְבְּרָא. אָזְלוּ וּבֵיתוּ תַּמָּן. בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, קָם רִבִּי אַבָּא וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, אָמַר רִבִּי אַבָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה נֵימָא מִלִּין לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּהַשְׁתָּא אִיהוּ זִמְנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, צַיְיתִין לְקָלֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דִּי בְּאַרְעָא.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, כְּתִיב (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיְיָ׳

וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֵימַר הַשָּׁמַיִם לַיְיָ, וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם. מַאי הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם. אֶלָּא הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, בְּגִין דְּאִית שָׁמַיִם, וְאִית שָׁמַיִם.

שָׁמַיִם לְתַתָּא, וְאֶרֶץ לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ. שָׁמַיִם לְעֵילָּא, וְאֶרֶץ לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ. וְכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כֻּלְּהוּ כְּגַוְונָא דָּא, אִלֵּין בְּאִלֵּין. שָׁמַיִם לְתַתָּא, אִינּוּן עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קד) נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד לוֹן, וּמַשְׁרְיִין דִּי בְגַוַוייְהוּ, לְאַנְהָגָא אַרְעָא תַּתָּאָה. תִּשְׁעָאָה אַנְהִיג לְתַתָּאֵי, דְּסַחֲרָן כְּקוּפְטְרָא דְּקוּלְטָא. עַשְׂרָאָה, אִיהוּ עִקָּרָא.

וּבְכֻלְּהוּ מַשְׁרְיִין מִמָּנָן עַד שְׁבִיעָאָה. מִשְּׁבִיעָאָה וּלְהָלְאָה, אִית נְהוֹרָא דְּאִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא, מִגּוֹ כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה, וְנָהִיר לַעֲשִׂרָאָה. וַעֲשִׂרָאָה, מֵהַהוּא נְהִירוּ דְּנַקְטָא, יָהִיב לְתִשְׁעָאָה, וְאִיהוּ לְתִמִינָאָה וּלְתַתָּא.

הַאי תִּמִינָאָה, כַּד אִתְפַּקְדוּן חֵילֵי דְּכוֹכְבַיָּא, וְאַפִּיק לוֹן, הַהוּא נְהִירוּ, קַיְימָא וְיָהִיב חֵילֵיהּ לְכָל חַד וְחַד, לְאִתְמַנָּאָה בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ. דִּכְתִיב, (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם וגו', מֵרֹב אוֹנִים, דָּא אִיהוּ זְהָרָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִקְרֵי רוֹב אוֹנִים.

וּבְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, אִית מְמָנָא, וְאִתְפְּקַד עַל עָלְמָא, וְעַל אַרְעָא, לְאַנְהָגָא כֻּלָּא. בַּר אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּלָא אַנְהִיג לָהּ רְקִיעָא, וְלָא חֵילָא אַחֲרָא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִי תֵּימָא הֵיךְ שַׁרְיָא לְמַגָּנָא רְקִיעָא עַל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְהָא מִטְרָא וְטָלָא מֵרְקִיעָא נָחִית עָלָה, כְּשְׁאַר כָּל אַרְעָא אַחֲרָא.

אֶלָּא, בְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא אִית מְמָנָן שַׁלְטִין עַל עָלְמָא, (דף ר"ט ע"ב) וְהַהוּא מְמָנָא דְּשַׁלְטָא עַל הַהוּא רְקִיעָא, יָהִיב מֵחֵילָא דְּאִית לֵיהּ לְהַהוּא רְקִיעָא בְּגִין לְמֵיחַב לְתַתָּא, וְהַהוּא רְקִיעָא נָקִיט מֵהַהוּא מְמָנָא, וְיָהִיב לְתַתָּא לְאַרְעָא. וְהַהוּא מְמָנָא לָא נָקִיט, אֶלָּא מִתַּמְצִית דְּלְעֵילָּא. אֲבָל אַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא שַׁלִּיט עַל הַהוּא רְקִיעָא דְּעֲלֵיהּ מְמָנָא אַחֲרָא, וְלָא חֵילָא אַחֲרָא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי וְאִיהוּ פָּקִיד לְאַרְעָא קַדִּישָׁא בְּהַהוּא רְקִיעָא.

בְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, אִית פִּתְחִין יְדִיעָן, וְשׁוּלְטָנוּ דְּכָל מְמָנָן, מִפִּתְחָא לְפִתְחָא רְשִׁימָא, וּמֵהַהוּא פִּתְחָא וּלְהַלָּן, לָא שַׁלְטָא אַפִּילּוּ כִּמְלֹא נִימָא, וְלָא עָאל דָּא, (אַפִּילּוּ) בִּתְחוּמָא דְּפִתְחָא דְּחַבְרֵיהּ, בַּר כַּד אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, לְשַׁלְטָאָה חַד עַל חַבְרֵיהּ. כְּדֵין, שַׁלְטִין מַלְכִין דִּי בְּאַרְעָא, חַד עַל חַבְרֵיהּ.

בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין, אִית פִּתְחָא חֲדָא, דְּאִקְרֵי גְּבִילוֹ״ן, וּתְחוֹת הַאי פִּתְחָא, אִית שִׁבְעִין פִּתְחִין אַחֲרָנִין לְתַתָּא, וְשִׁבְעִין מְמָנִין נַטְרִין, מֵרָחִיק תְּרֵי אַלְפִין אַמִּין, דְּלָא קָרְבִין לְגַבֵּיהּ. וּמֵהַהוּא פִּתְחָא אָרְחָא סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, עַד דִּי מָטָא לְגוֹ כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה, וּמֵהַהוּא פִּתְחָא לְכָל סִטְרִין דִּרְקִיעָא, עַד תַּרְעָא דְּפִתְחָא דְּאִקְרֵי מַגְדוֹ״ן, (ס״א מַגְדוֹ״ן) **דְּתַמָּן אִיהוּ סִיּוּמָא דִּרְקִיעָא דְּתְחוּמָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל.**

וְכָל אִינּוּן ע׳ **פִּתְחִין, דִּרְשִׁימִין גּוֹ הַהוּא פִּתְחָא דְּאִקְרֵי גְּבִילוֹ״ן, כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בְּכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ קָרִינָן לוֹן שַׁעֲרֵי צֶדֶק, דְּלָא שַׁלִּיט אַחֲרָא עָלַיְיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא רְקִיעָא, מִפִּתְחָא לְפִתְחָא, בְּפִקּוּדוּ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ.** (קמ״א ע״א) **וּמִתַּמְצִיתָא דְּהַהוּא פִּקּוּדָא, נַטְלִין אִינּוּן שִׁבְעִין מְמָנָן, וְיָהֲבִין לְכֻלְּהוּ מְמָנָן אַחֲרָנִין.**

השלמה מההשמטות (סימן ד)

אִיכָּא בְּצַוָּואַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, קַרְקַע הַגַּן הוּא כִּשֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גַּן עֵדֶן, נָטַל שֶׁלֶג מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד וּמִמֶּנָּה נַעֲשָׂה קַרְקַע הַגַּן וְזֶהוּ קַרְקַעִיתוֹ שֶׁל גַּן עֵדֶן. וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ עִם הָאָרֶץ הַזֹּאת שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִכָּל הָאֲרָצוֹת. רָקִיעַ שֶׁעַל גַּבֵּי הַגַּן, הוּא כְּעֵין

כָּל הַגּוֹנִין, כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר. וּשְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, חָקוּק בְּאֶמְצַע הָרָקִיעַ. וְאַרְבַּע טַבָּעוֹת בְּד׳ קְצוֹת הָרָקִיעַ וְד׳ אוֹפַנִּים בְּכָל טַבַּעַת. וּבְאֶמְצַע הָרָקִיעַ עַמּוּד א׳, וְעַמּוּד הַזֶּה נָעוּץ מִקַּרְקַע הַגַּן עַד שֶׁאוֹחֵז פְּנֵי כִּסֵּא הַכָּבוֹד וְהוּא מְכוּסֶּה מֵעָנָן הַכָּבוֹד. וְהַמַּלְאַךְ גַּבְרִיאֵל לָבוּשׁ הַבָּדִים עוֹמֵד עָלָיו, פַּעַם כּוּלָּם אוֹחֲזִים בְּטַבָּעוֹת הָרָקִיעַ וְהָעַמּוּד חוֹזֵר וְהָרָקִיעַ סוֹבֵב, וְאוֹתִיּוֹת שֵׁם הַמְּפוֹרָשׁ בּוֹלְטוֹת וְנוֹצְצוֹת וְעוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת.

קוֹל קוֹרֵא הִתְנוֹדְדוּ מַחֲנוֹת צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, אַשְׁרֵיכֶם שֶׁזְּכִיתֶם לְכָךְ. מִי שָׁמַע כַּזֹּאת, מִי רָאָה כָּאֵלֶּה, בִּהְיוֹת כָּל נִגּוּן הָרָקִיעַ בְּנוֹסְעוֹ עַל יְדֵי הָאִישׁ לָבוּשׁ הַבָּדִים, וְהוּא מִסְתַּלֵּק וְהָרָקִיעַ עוֹמֵד. וְהָעַמּוּד מְנַגֵּן, עוֹלֶה וְיוֹרֵד, עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ אוֹר זוֹהַר, אוֹר נוֹעַם מִלְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ הָעַמּוּד. וְהַצַּדִּיקִים עוֹמְדִים לְנֶגֶד הָאוֹר הַהוּא וְנֶהֱנִים מִמֶּנּוּ עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

בַּחֲצִי הַלַּיְלָה כְּשֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִיכָּנֵס עִם הַצַּדִּיקִים, שׁוֹמְעִים קוֹל סִיבּוּב הָרָקִיעַ וְהָעַמּוּד מְנַגֵּן, וְקַרְקַע הַגַּן מִתְנַשֵּׁא, וְהַצַּדִּיקִים עוֹלִים מֵחוּפּוֹתֵיהֶם לִקְרַאת בּוֹרְאָם, וְכָל הַגַּן מִתְמַלֵּא מִכְּבוֹדוֹ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִזְדַּוְּגוֹת הָרוּחוֹת זְכָרִים וּנְקֵבוֹת כְּפִי שֶׁהָיוּ קוֹדֶם שֶׁנִּבְרְאוּ, וּמֵאוֹתוֹ נוֹעַם תַּאֲוָתָם לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה׳ כּוּלָּם

עוֹשִׂים פֶּרִי, דְּהַיְינוּ רוּחוֹת לַגְּרִים: (עד כאן מההשמטות)
בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, דְּקַיְימָא עֲלֵיהּ, אִית בֵּיהּ
רָזִין עִלָּאִין, כַּד עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּקִיעָא
אַיְיתֵי אֵשׁ וּמַיִם, מִגּוֹ כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְשִׁתֵּף לוֹן כַּחֲדָא,
וְעַבַד מִנְּהוֹן דְּקִיעָא לְתַתָּא, וְאִתְפְּשָׁטוּ עַד דְּמָטוּ לְהַהוּא
אֲתָר דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְיָתְבוּ. מַה עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
נָטַל מִשָּׁמַיִם עִלָּאִין קַדִּישִׁין, אֵשׁ וּמַיִם אַחֲרָנִין
דְּמִשְׁתַּכְּחִין וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין, דְּאִתְגַּלְיָין וְלָא אִתְגַּלְיָין,
וּמֵאִינּוּן אֵשׁ וּמַיִם, דְּאִתְנְטָלוּ מִשָּׁמַיִם עִלָּאִין, עֲבַד
מִנַּיְיהוּ מְתִיחוּ דְּרְקִיעָא, וּמָתַח לֵיהּ עַל הַאי גִּנְתָּא
דִּלְתַתָּא, וּמִתְחַבֵּר גּוֹ רְקִיעָא אַחֲרָא.
אַרְבַּע גַּוְונִין, בְּהַהוּא מְתִיחוּ דְּרְקִיעָא דְּעַל גִּנְתָּא, חִיוָּר
וְסוּמָק יָרוֹק וְאוּכָם. לְגַבֵּי הָנֵי גַּוְונִין, אִית אַרְבַּע
פִּתְחִין, לְתַתָּא מֵהַהוּא מְתִיחוּ דְּרְקִיעָא. וְאִינּוּן פִּתְחִין
לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּרְקִיעָא דְּעַל גַּבֵּי גִּנְתָּא. מֵאִינּוּן אֵשׁ
וּמַיִם, דְּאִתְעֲבִיד מִנְּהוֹן הַהוּא רְקִיעָא. מִתְפַּתְּחִין בְּאַרְבַּע
פִּתְחִין, אַרְבַּע נְהוֹרִין. לְסִטַר יְמִינָא בְּהַהוּא פִּתְחָא, מִגּוֹ
מְתִיחוּ דְּסִטָר (נ"א מַיָּא) יְמִינָא, נַהֲרִין תְּרִין נְהוֹרִין, בְּאִינּוּן
תְּרִין פִּתְחִין, בְּפִתְחָא דִּימִינָא, וּבְפִתְחָא דְּאִיהוּ (נ"א לְגוֹ נְפָקָא
נְהוֹרָא וְאִיהוּ אַנְפִּין) לָקַבֵּל אַנְפִּין.
גּוֹ נְהוֹרָא דְּנָהִיר לְסִטַר יְמִינָא, אִתְרְשִׁים אָת חַד, נָהִיר

וּבְלִיט, (נ"א וְלָהִיט) וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ, מִגּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא, וְאִיהוּ אָת מ', וְקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַהוּא נְהוֹרָא דִּפְתָחָא. אָת דָּא, סַלְקָא וְנַחְתָּא, וְלָא קָאִים בַּאֲתָר חַד. הַהוּא נְהוֹרָא, נָטִיל לְהַהוּא אָת וְאַפִּיק לָהּ, בְּגִין כָּךְ לָא קַיְימָא בַּאֲתָר חַד.

גּוֹ נְהוֹרָא דְּנָהִיר בְּסִטְרָא דְּאִיהוּ לָקְבֵל אַנְפִּין, אִתְרְשִׁים אָת חַד, דְּנָהִיר וּבָלִיט וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ גּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא, וְאִיהִי אָת ר', וּלְזִמְנִין אִתְחֲזֵי ב' (נ"א ד') וְקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַהוּא נְהוֹרָא דִּפְתָחָא. וְסַלְקָא וְנַחְתָּא, לְזִמְנִין אִתְגַּלְיָא, וּלְזִמְנִין לָא אִתְגַּלְיָא, וְלָא קַיְימָא בַּאֲתָר חַד. אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון קַיְימִין, וְכַד נִשְׁמְתָא דְּצַדִּיקָא עָאלַת בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון נָפְקִין מִגּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא, וְקַיְימִין עַל הַהִיא נִשְׁמְתָא, וְסַלְקִי וְנַחְתֵי.

כְּדֵין, מֵאִינּוּן תְּרֵין פִּתְחִין, מְקַדְּמֵי וְנַחְתֵי מֵעֵילָּא, תְּרֵין רְתִיכִין. רְתִיכָא חֲדָא עִלָּאָה, דְּאִיהִי רְתִיכָא דְּמִיכָאֵל, רַב סְגָנִין. רְתִיכָא תִּנְיָינָא, דְּאִיהִי רְתִיכָא מֵהַהוּא רַב מְמָנָא, דְּאִקְרֵי בּוֹאֵ"ל. וְדָא אִיהוּ שָׁמְשָׁא יַקִּירָא (דף ר"ו ע"א) דְּאִקְרֵי רְפָאֵ"ל. וְאִינּוּן נַחְתִין וְקַיְימִין עַל נִשְׁמְתָא, (מ"ז ע"א) אַמְרִין לָהּ שָׁלוֹם בּוֹאֵךְ. (ישעיה נז) יָבֹא שָׁלוֹם יָבֹא שָׁלוֹם. כְּדֵין אִינּוּן תְּרֵין אַתְוָון, סַלְקִין וְקַיְימִין

בְּאַתְרַייהוּ, וְאִתְגְּנִיזוּ גּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא, דְּאִינּוּן פְּתִחִין.
תְּרִין פְּתִחִין אַחֲרָנִין, תְּרִין נְהוֹרִין אַחֲרָנִין קָא מְלַהֲטִין,
מִנְּהִירוּ דְּאֶשָּׁא, בְּאִינּוּן פְּתִחִין חַד לְסִטַר שְׂמָאלָא,
וְחַד לַאֲחוֹרָא. תְּרִין אַתְוָון אַחֲרָנִין, מְלַהֲטִין בְּאִינּוּן
נְהוֹרִין, וּנְצִיצִין בְּגַוַּוייהוּ, אָת חַד ג׳, וְאָת חַד נ׳, וְכַד
אַתְוָון קַדְמָאֵי מִתְהַדְּרָן לְאַתְרַייהוּ, אִלֵּין תְּרִין אַחֲרָנִין
נְצוֹצִין, סַלְקִין וְנַחְתִּין, נָפְקִין מֵאִינּוּן נְהוֹרִין, וְקַיְימִין עַל
נְשְׁמְתָא.

כְּדֵין נַחְתִּין תְּרִין רְתִיכִין, מֵאִינּוּן תְּרִין פְּתִחִין. רְתִיכָא
חֲדָא אִיהוּ רְתִיכָא דְּגַבְרִיאֵל, רַב מְמָנָא וְיַקִּירָא.
רְתִיכָא תִּנְיָינָא, אִיהִי רְתִיכָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא דְּנוּרִיאֵ״ל
רַב מְמָנָא, וְנַחְתִּין מֵאִינּוּן פְּתִחִין, וְקַיְימִין עַל נְשְׁמְתָא,
וְאַתְוָון מִתְהַדְּרָן לְאַתְרַייהוּ.

כְּדֵין, אִלֵּין תְּרִין רְתִיכִין, עָאלִין לְגוֹ הֵיכָלָא חֲדָא
טְמִירָא דְּגִנְתָּא, דְּאִקְרֵי אֲהָלוֹ״ת, וְתַמָּן (קל״ב ע״א)
תְּרֵיסָר זִינֵי בּוּסְמִין גְּנִיזִין, דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם
קָנֶה וְקִנָּמוֹן וְגוֹ׳. וְאִינּוּן תְּרֵיסָר זִינֵי דְּבוּסְמִין דִּלְתַתָּא.
וְתַמָּן כָּל אִינּוּן לְבוּשִׁין דִּנְשְׁמָתִין, דְּאִתְחָזוּן לְאִתְלַבְּשָׁא
בְּהוּ, כָּל חַד וְחַד, כְּדְקָא חָזֵי. בְּהַהוּא לְבוּשָׁא,
אִתְרְשִׁימוּ כָּל אִינּוּן עוֹבָדִין טָבִין, דְּעַבַד בְּהַאי עָלְמָא.
וְכֻלְּהוּ רְשִׁימִין בֵּיהּ, וּמַכְרִיזֵי הַאי אִיהוּ לְבוּשָׁא דִּפְלַנְיָא,

וְנַטְלִין לְהַהוּא לְבוּשָׁא וְאִתְלַבְּשַׁת בֵּיהּ הַהִיא נִשְׁמְתָא דְצַדִּיקָיָא (ויחי רכ"ד ע"ב) דִּבְגִנְתָּא, כְּגַוְונָא דְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא.

וְהָנֵי מִילֵי, מִתְּלָתִין יוֹמִין וְאֵילָךְ, דְּהָא כָּל תְּלָתִין יוֹמִין, לֵית לָךְ נִשְׁמְתָא דְּלָא תְּקַבֵּל עוֹנְשָׁא, עַד לָא תֵּיעוּל לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן. כֵּיוָן דְּקַבִּילַת עוֹנְשָׁא, עָאלַת לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לְבָתַר דְּאִתְלַבְּנַת, אִתְלַבְּשַׁת כֵּיוָן דְּאִתְלַבְּשַׁת בְּהַאי לְבוּשָׁא, יַהֲבִין לָהּ אֲתָר כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. כְּדֵין, כָּל אִינּוּן אַתְוָון, נַחְתִּין, וְסַלְקִין אִינּוּן רְתִיכִין. הַהוּא רְקִיעָא אָהֲדַר תְּרִין זְמִנִין בְּכָל יוֹמָא, בְּהַהוּא נְטִילוּ דְּהַאי רְקִיעָ אַחֲרָא, דְּמִתְדַּבַק בֵּיהּ. וְהַאי רְקִיעָא לָא נָפִיק לְבַר מִגִּנְתָּא. רְקִיעָא דָּא, מְרַקְּמָא בְּכָל זִינֵי גַּוְונִין.

תְּרִין וְעֶשְׂרִין אַתְוָון רְשִׁימִין מְחַקְּקָן, בְּהַהוּא רְקִיעָא, כָּל אָת וְאָת, נָטִיף מִמָּנָא (ס"א מִטַּלָּא), מִטַּלָּא דְּלְעֵילָּא עַל גִּנְתָּא. וּמֵהַהוּא טַלָּא דְּאַתְוָון אִתְסַחְיָין אִינּוּן נִשְׁמָתִין, וּמִתַּסְיָין, בָּתַר דְּטָבְלוּ בִּנְהַר דִּינוּר לְאִתְדַּכָּאָה. וְטַלָּא לָא נָחִית, אֶלָּא מִגּוֹ אַתְוָון דִּרְשִׁימִין וּמְחַקְּקָן בְּהַהוּא רְקִיעָא, בְּגִין דְּאִינּוּן אַתְוָון כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְהַהוּא רְקִיעָא רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא מֵאֵשׁ וּמַיִם דְּאוֹרַיְיתָא אִתְעֲבִיד.

וְעַל דָּא אִינּוּן נַגְדִּין טַלָּא, עַל כָּל אִינּוּן דְּאִשְׁתַּדְּלוּ

בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ בְּהַאי עָלְמָא. וְאִלֵּין מִלִּין רְשִׁימִין בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְסַלְקִין עַד הַהוּא רְקִיעָא וְנַטְלִין מֵאִינּוּן אַתְוָון הַהוּא טַלָּא, לְאַתְזָנָא הַהִיא נִשְׁמְתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לב) יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי. בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַאי רְקִיעָא, קַיְימָא פִּתְחָא חַדָּא, לְקַבֵּל פִּתְחָא דְּהֵיכְלָא דִּלְעֵילָּא, דִּבְהַהוּא פִּתְחָא, פַּרְחִין נִשְׁמָתִין מִגִּנְתָּא דִּלְתַתָּא לְעֵילָּא, בְּחַד עַמּוּדָא דְּנָעִיץ (ויחי רי״ט ע״א) בְּגִנְתָּא, עַד הַהוּא פִּתְחָא. גּוֹ הַהוּא רְקִיעָא (נ״א עַמּוּדָא) בְּהַהוּא פִּתְחָא דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא דִּרְקִיעָא דִּבְגִנְתָּא, עָאלִין בְּגַוָּהּ תִּלַת גַּוונִין דִּנְהוֹרָא כְּלִילָן כַּחֲדָא, וְנָהֲרָן לְגַוונִין דְּהַהוּא עַמּוּדָא. וּכְדֵין רְקִיעָא (נ״א עַמּוּדָא) דָּא, נָצִיץ וְאִתְלְהִיט בְּכַמָּה גַּוונִין (נ״א נְהוֹרִין) דְּמִתְלָהֲטָן. בְּכָל שַׁעֲתָא, נַהֲרִין צַדִּיקַיָּא, מֵהַהוּא זִיוָא עִלָּאָה. אֲבָל בְּכָל שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא, וּבְכָל רֵישׁ יַרְחָא, אִתְגַּלְיָיא שְׁכִינְתָּא, יַתִּיר מִשְּׁאָר זְמַנֵּי בְּהַאי רְקִיעָא, וְאַתְיָין כְּלְהוּ צַדִּיקַיָּא, וְסַגְדִין לְגַבֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּזָכֵי לְהָנֵי לְבוּשֵׁי דְּקָאָמַרְן, דְּמִתְלַבְּשָׁן בְּהוּ צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן (לְתַתָּא). אִלֵּין מְעוֹבָדִין טָבִין, דְּעָבִיד (דף ר״י ע״ב) בַּר נָשׁ, בְּהַאי עָלְמָא, בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. וּבְהוֹן קַיְימָא נִשְׁמְתָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְתַתָּא, וְאִתְלַבְּשַׁת בְּהָנֵי לְבוּשִׁין יַקִּירִין.

כַּד (רכ״ט ע״ב) סַלְקָא נְשְׁמְתָא בְּהַהוּא פִּתְחָא דִּרְקִיעָא לְעֵילָּא, אִזְדַּמְנָן לָהּ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין יַקִּירִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן מַרְעוּתָא וְכַוָּנָה דִּלְבָּא בְּאוֹרַיְיתָא וּבְצִלּוֹתָא, דְּכַד סַלְקָא הַהוּא רְעוּתָא לְעֵילָּא, מִתְעַטָּר בָּהּ מַאן דְּמִתְעַטָּרָא, וְאִשְׁתְּאַר חוּלָקָא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, וְאִתְעֲבֵד מְגִיהּ לְבוּשִׁין דִּנְהוֹרָא, לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ נְשְׁמְתָא. לְסַלְקָא לְעֵילָּא. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ, דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין בְּעוֹבָדִין תַּלְיָין. אֶלָּא לָא תַּלְיָין אֶלָּא בִּרְעוּתָא דִּרוּחָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, לְקַיְּימָא גּוֹ מַלְאָכִין רוּחִין קַדִּישִׁין וְדָא אִיהוּ בְּרִירוּ דְּמִלָּה. וּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, אוֹלִיף הָכִי מֵאֵלְיָהוּ, לְבוּשִׁין דִּלְתַתָּא בְּגִנְתָּא דְּאַרְעָא בְּעוֹבָדִין. לְבוּשִׁין דִּלְעֵילָּא, (ס״א בְּרוּחָא בִּרְעוּתָא וְכַוָּנָא דִּלְבָּא) בִּרְעוּתָא וְכַוָּנָא דִּרוּחָא בִּלְבָּא.

(בראשית ב) (ויקרא י״א ע״א) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וְגוֹ׳, הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל בְּהַאי גִּנְתָּא דִּלְתַתָּא, נָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וַדַּאי. וְאִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע, הַאי נָהָר דְּנָפִיק בְּגִנְתָּא דִּלְתַתָּא, בְּאָן אֲתָר עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דִּילֵיהּ. בְּאָן אֲתָר, בְּעֵדֶן. עֵדֶן דָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ עַיְנָא דְּסִכְלְתָנוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה אִלְמָלֵי אֲתָר דָּא אִתְמְסַר לְתַתָּא לְאִתְגַּלָּאָה, אֲתָר דְּעֵדֶן עִלָּאָה קַדִּישָׁא, אִתְמְסַר אוּף הָכִי לְמִנְדַּע. אֶלָּא (נ״א אֲבָל) בְּגִין

טְמִירוּ דְּיִקָּרָא דְּעֵדֶן עִלָּאָה קַדִּישָׁא, אִתְטָמַר וְאִתְגְּנִיז עֵדֶן תַּתָּאָה, דְּהַהוּא נָהָר נָגִיד וְנָפִיק מִנֵּיהּ. וְעַל דָּא לָא אִתְמְסַר לְאִתְגַּלָּאָה, אֲפִילּוּ לְאִינּוּן נִשְׁמָתִין דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

כְּמָה דְּהַאי נָהָר אִתְפְּרַשׁ וְנָפִיק מִגּוֹ עֵדֶן, לְאַשְׁקָאָה לְגִנְתָּא דִּלְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי מִגּוֹ הַהוּא פִּתְחָא דְּאֶמְצָעִיתָא נָפִיק חַד נְהוֹרָא, דְּאִתְפְּרַשׁ לְד׳ סִטְרִין, בְּד׳ פִּתְחִין דְּקָאֲמָרָן. אֲתָר דְּקַיְימִין אִינּוּן אַתְוָון רְשִׁימָן. וְהַהוּא נְהוֹרָא דְּאִתְפְּרַשׁ לְאַרְבַּע נְהוֹרִין, בְּד׳ אַתְוָון דְּניצוֹצִין, (נ״א וְנָפְקִין) נָפִיק מֵעֵדֶן, אֲתָר דְּזַהֲרָא נְקוּדָה לְעֵילָּא.

וְהַהוּא נְקוּדָה אִתְנְהִיר, וְאִתְעֲבִיד עֵדֶן לְאַנְהָרָא. וְלָא אִית מַאן דְּשַׁלִּיט לְמֶחֱמֵי וּלְמִנְדַּע לְהַאי נְקוּדָה, בַּר הַהוּא נְהִירוּ דְּאִתְפְּשַׁט מִנֵּיהּ, דְּסַגְדִין לְקַמֵּיהּ אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְהַאי נְקוּדָה תַּתָּאָה, אִיהִי גִּנְתָּא לְגַבֵּי עֵדֶן עִלָּאָה, אֲתָר דְּלָא אִתְיְיהִיב לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא.

עַל כָּל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ. שְׁמָא דָּא אִתְפְּרַשׁ, אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ, דָּא נְקוּדָה תַּתָּאָה קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ יָדַע הַאי עֵדֶן דִּלְתַתָּא, דְּטָמִיר בְּגִנְתָּא, וְלֵית אַחֲרָא מַאן דְּיָדַע לֵיהּ. (בראשית כ״ו ע״א) אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ,

דָּא עֵדֶן עִלָּאָה עַל כֻּלָּא, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ יָדַע לִנְקוּדָה תַּתָּאָה, בְּחַד צַדִּיק דְּנָפִיק מִנֵּיהּ, נָהָר דְּרָוֵי לֵיהּ, וְלֵית מַאן דְּיָדַע לֵיהּ בַּר אִיהוּ, דְּכְתִיב אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ, דְּאִיהוּ אָחִיד לְעֵילָּא לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף.

וְהַאי נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן לְתַתָּא, רָזָא אִיהוּ לְחַכִּימִין, בְּרָזָא דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ. וּמִלָּה דָּא אִתְפָּרַשׁ לְעֵילָּא וְתַתָּא. נִשְׁמְתָא דְּנַפְקָא מֵהַאי עָלְמָא דְּחַשׁוֹכָא, אִיהִי תָּאִיבַת לְמֵחֱמֵי בִּנְהִירוּ דְּעָלְמָא עִלָּאָה, כְּהַאי בַּר נָשׁ דְּתָאִיב לְמִשְׁתֵּי בְּתָאִיבוּ לְמַיָּא, הָכִי כָּל חַד וְחַד, אִיהוּ צַחֲצָחוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ה) צָחֲה צָמָא. צָמָא, מֵאִינּוּן צָחוֹת דְּנְהוֹרִין דְּגִנְתָּא וּרְקִיעָא וְהֵיכָלִין דְּגִנְתָּא.

וְהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין בִּלְבוּשֵׁי יְקָר, יַתְבִין עַל הַהוּא נָהָר, וְאִלְמָלֵא הַהוּא לְבוּשָׁא, לָא יָכְלִין לְמִסְבַּל. וּכְדֵין מִתְיַיְשְׁבָן, וְרָוִון בְּאִינּוּן צָחוֹת, וְיָכְלֵי לְמִסְבַּל. וְהַהוּא נָהָר אִיהוּ תִּקּוּנָא דְּנִשְׁמָתִין, לְאִתְיַיְשְׁבָא, וּלְאִתְזָנָא וּלְאִתְהַנָּאָה, מֵאִינּוּן צָחוֹת וְנִשְׁמָתִין אִתְהַקְּנָן (נ"א אִתְתַּקְּנָן) עַל הַהוּא נָהָר, וּמִתְיַיְשְׁבָן בֵּיהּ.

הַהוּא נָהָר עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא, אַפִּיק נִשְׁמָתִין, וּפַרְחִין מִנֵּיהּ, לְגוֹ גִּנְתָּא, דְּהַאי נָהָר דִּלְתַתָּא בְּגִנְתָּא

דְּאַרְעָא, אַתְקִין נִשְׁמָתִין, לְאִתְתַּקָּנָא לְאִתְיַישְׁבָא, בְּאִינּוּן (דף רי"א ע"א) צָחוֹת. כְּגַוְונָא דָּא בְּהַאי עָלְמָא לְבַר, בְּרֵיחָא דְּמַיָּא מִתְיַישְׁבָא נַפְשָׁא לְאִתְנַהֲרָא, דְּהָא מֵעִיקָּרָא כְּגַוְונָא דָּא נָפְקָא. וּבְגִין דְּמִתַּתְקְנִין נִשְׁמָתִין עַל הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, יַכְלִין לְאִתְיַישְׁבָא בְּאִינּוּן צָחוֹת עִלָּאִין, וּלְסַלְקָא לְעֵילָּא. בְּהַהוּא פִּתְחָא דְּאֶמְצָעִיתָא דִּרְקִיעָא (ויחי רי"ט ע"א) וְחַד עַמּוּדָא דְּקָאִים בְּאֶמְצָעוּת גִּנְתָּא דְּקָאֲמַרְן.

בְּהַהוּא עַמּוּדָא סַלְקִין לְעֵילָּא, בְּגַוֹ הַהוּא פִּתְחָא דִּרְקִיעָא, וּבֵיהּ סַחֲרֵיהּ, אִית בֵּיהּ (ישעיה ד) עָנָן וְעָשָׁן וְנֹגַהּ. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ לְהַאי קְרָא, אֲבָל עָנָן וְעָשָׁן אִלֵּין מִלְּבַר, וְנֹגַהּ מִלְּגַו. וְדָא אִיהוּ לְחַפְיָיא עַל אִינּוּן דְּסַלְקִין לְעֵילָּא, דְּלָא יִתְחַזּוּן מִקַּמֵּי אִינּוּן דְּיַתְבִין לְתַתָּא.

וְהָא הָכָא רָזָא דְּרָזִין, כַּד (נ"א בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְתַּקָּנָא הָאי נְקוּדָה וכו') הַאי נְקוּדָה בָּעָא לְאִתְתַּקָּנָא בְּתִקּוּנוֹי, וּלְאִתְקַשְּׁטָא, בְּשַׁבָּתֵי וּבְזִמְנֵי וּבְחַגֵּי, מְשַׁדֵּר אַרְבַּע אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, וְקַיְימִין עַל הֵיכָלָא דְּאִקְרֵי דְּרוֹר, וְהַיְינוּ מָר דְּרוֹר. וּבְגִין דָּא בְּשַׁתָּא דְּיוֹבְלָא, בָּעֵינָן לְאַכְרָזָא דְּרוֹר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כה) וּקְרָאתֶם דְּרוֹר. וְאִינּוּן אַרְבַּע אַנְפִּין יַהֲבִין קָלָא, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁמַע

לֵיהּ, בַּר אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּאִתְחָזוּן לְסַלְקָא, וְאִינּוּן מִתְכַּנְּשִׁין תַּמָּן, וְנַטְלֵי לוֹן אִלֵּין דְּ אַנְפִּין, וְאַעֲלִין לוֹן לְגוֹ, בְּהַהוּא עַמּוּדָא דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא.

וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא סַלְקָא הַהוּא עַמּוּדָא, דְּעַנָּנָא וְאֶשָּׁא וּתְנָנָא, וְנִגַּהּ מִלְּגוֹ. וְאִלֵּין תְּרִין אִקְרוּן, (ישעיה ד) מְכוֹן הַר צִיּוֹן וּמִקְרָאֶיהָ. מְכוֹן הַר צִיּוֹן, דָּא אִיהוּ תִּקּוּנָא דִּלְעֵילָּא, כַּד נְקוּדָה תַּתָּאָה מִתְקַשְּׁטָא, וְאִינּוּן מִקְרָאֶיהָ דְּהַהִיא נְקוּדָה לְאִתְקַשְּׁטָא.

כֵּיוָן דְּסַלְקִין אִלֵּין נִשְׁמָתִין עַד הַהוּא פִּתְחָא דִּרְקִיעָא, כְּדֵין, הַהוּא רְקִיעָא סָחֲרָא סַחֲרֵי דְּגִנְתָּא, תְּלַת זִמְנִין. וּמְקַל נְעִימוּ דְּסָחֲרָא הַהוּא רְקִיעָא, נָפְקִין כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין וְשַׁמְעִין הַהוּא נְעִימוּ דְּהַהוּא רְקִיעָא, וְחָמָאן הַהוּא עַמּוּדָא, דְּסַלְקָא אֶשָּׁא וַעֲנָנָא וּתְנָנָא וְנִגַּהּ דְּלָהֵיט, וְסַגְדִין כֻּלְּהוּ. כְּדֵין נִשְׁמָתִין סַלְקִין בְּהַהוּא פִּתְחָא, עַד דְּסַלְקִין לְגוֹ עִגּוּלָא, דְּסַחֲרָא בְּהַהִיא (נ"א לְהַהוּא) נְקוּדָה. כְּדֵין חָמָאן מַה דְּחָמָאן. וּמִגּוֹ נְהִירוּ וְחֶדְוָותָא מֵהַהוּא דְּחָמָאן, סַלְקִין וְנַחְתִּין קַרְבִּין וְרָחֲקִין.

וְאִיהִי תָּאִיבָא לְגַבַּייהוּ, וּמִתְקַשְּׁטָא בִּנְהִירוּ. כְּדֵין אַלְבִּישׁ קִנְאָה (מִנְּהוֹרָא) חַד צַדִּיק עִלָּאָה, וְאִסְתַּכַּל בִּנְהוֹרָא וּשְׁפִירוּ דְּהַאי נְקוּדָה, וּבְתִקּוּנָהָא, וְאָחִיד בָּהּ, וְסָלִיק לָהּ לְגַבֵּיהּ, וְנָהִיר נְהוֹרָא בִּנְהוֹרָא, וַהֲווּ חַד. כָּל

חֵילָא דִּשְׁמַיָּיא פַּתְחֵי בְּהַהִיא שַׁעֲתָא וְאַמְרֵי, זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּיא, נַטְרֵי אוֹרַיְיתָא, זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא חֶדְוָותָא דְּמָארֵיכוֹן הֲוֵי בְּכוּ, דְּהָא עָטָרָא דְּמָארֵיכוֹן, מִתְעַטַּר בְּכוֹן.

כְּדֵין כְּיוָן דְּנַהֲרִין נְהוֹרָא בִּנְהוֹרָא, תְּרִין נְהוֹרִין מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְנַהֲרִין. לְבָתַר אִינּוּן גַּוְונִין נַחְתִּין, וְאִסְתַּכְּלָן לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, וּמְתַקְּנֵי לוֹן לְעַטָרָא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא אִתְּמַר, עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹקִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, כְּתִיב (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל אִית רָקִיעַ וְאִית רָקִיעַ, רָקִיעַ דִּלְתַתָּא אִיהוּ קַיְימָא עַל גַּבֵּי ד' חַיָּוון. וּמִתַּמָּן אִתְפְּשַׁט וְשָׁאֲרֵי דִּיוּקְנָא דְּחָד נוּקְבָא, דְּאַחְוֹרֵי דְּכוּרָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קלט) אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי. וּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו.

רָקִיעַ דִּלְעֵילָּא אִיהוּ קַיְימָא עַל גַּבֵּי חַיָּוון עִלָּאִין, וּמִתַּמָּן אִתְפְּשַׁט וְשָׁאֲרֵי דִּיוּקְנָא דְּחָד דְּכוּרָא, דְּאִיהוּ רָזָא עִלָּאָה. וְהָנֵי תְּרִין רְקִיעִין, חַד אִקְרֵי קְצֵה הַשָּׁמַיִם. וְחַד אִקְרֵי מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם. דִּכְתִיב, (דברים ד) וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם

וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם. רָאשֵׁי הַחַיָּה דִּלְתַתָּא אִינּוּן אַרְבַּע חֵיָוון, דְּאִינּוּן רְשִׁימִין (נ"א נְהוֹרִין) עִלָּאִין, עַל אִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון רְשִׁימִין, דִּי בְּגוֹ אִינּוּן אַרְבַּע פְּתִחִין, דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

וְאַף עַל גַּב דְּאַמָּרָן עֵדֶן דִּלְתַתָּא בְּאַרְעָא, הָכִי הוּא וַדַּאי.

אֲבָל כֹּלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר (דף רי"א ע"ב) דְּהַאי נְקוּדָה דְּקָאָמַרָן, כְּמָה דְּאִית לָהּ חוּלָקָא לְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי אִית לָהּ חוּלָקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא. וְהַאי גִּנְתָּא לְתַתָּא, אִיהוּ חוּלָקָא דְּהַהִיא נְקוּדָה לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּרוּחֵי דְּצַדִּיקַיָּיא בְּאַרְעָא, וְאִתְהֲנֵי בְּכָל סִטְרִין לְעֵילָּא (ויצא קנ"ז ע"ב) וְתַתָּא. לְעֵילָּא בְּצַדִּיק. לְתַתָּא בְּהַהוּא אִיבָּא דְּצַדִּיק, וְלָא אִשְׁתְּכַח שַׁעְשׁוּעָא עֵילָּא וְתַתָּא אֶלָּא בְּצַדִּיק. וְהַאי גִּנְתָּא אִיהוּ, מֵהַהִיא נְקוּדָה דְּאִקְרֵי עֵדֶן (נְקוּדָה דְּנַטְלָא מֵאֵימָא עִילָּאָה טְמִירָא אִיהִי גַּן עֵדֶן דְּאַרְעָא).

אִינּוּן רָאשֵׁי הַחַיָּה, אִלֵּין אַרְבַּע רֵישֵׁי אַנְפִּין. חַד אַרְיֵה, דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין. וְחַד שׁוֹר, דִּכְתִיב וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל. וְחַד נֶשֶׁר, דִּכְתִיב וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. אָדָם כְּלָלָא דִּכְלָא, דִּכְתִיב וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וְאִלֵּין אַרְבַּע רֵישֵׁי נַהֲרִין דְּמָטוּלִיהוֹן (ס"א חֵיוָון דְּנַטְלִין) לְכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, וּמִגּוֹ מָטוּלָא דִּילְהוֹן זָעִין. וּמֵהַהוּא זִיעָא דְּמָטוּלָא דִּילְהוֹן, אִתְעֲבִיד הַהוּא נָהָר דִּי נוּר.

דִּכְתִיב, (דניאל ז) נְהַר דִּי נוּר נָגֵד וְנָפֵק מִן קֳדָמוֹהִי אֶלֶף אַלְפִין יְשַׁמְּשׁוּנֵּהּ.

וְנִשְׁמָתִין כַּד סַלְקִין, אִתְסַחְיָין בְּהַהוּא נָהָר דִּי נוּר, וְסַלְקִין לְקוּרְבָּנָא וְלָא אִתּוֹקָדָן, אֶלָּא אִתְסַחְיָין. תָּא חֲזֵי מִסַּלָּמַנְדְּרָא, דְּעַבְדִין מִנֵּהּ לְבוּשָׁא. וּמִגּוֹ דְּאִיהִי מִנּוּרָא, לָא אִתְסַחְיָא הַהוּא לְבוּשָׁא, אֶלָּא בְּנוּרָא, אֶשָּׁא אָכִיל זוּהֲמָא דְּבֵיהּ, וְאִתְסַחֵי הַהוּא לְבוּשָׁא. הָכִי נָמֵי נִשְׁמָתָא דִּי נוּר דְּאִתְנְטִילַת מִגּוֹ כּוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא. דִּכְתִיב בָּהּ (דניאל ז) כָּרְסְיֵהּ שְׁבִיבִין דִּי נוּר. בְּזִמְנָא דְּבָעְיָא לְאִתְסַחְיָא מֵהַהוּא זוּהֲמָא דְּבָהּ, אִתְעַבְּרַת בְּנוּרָא וְאִתְסַחְיָא. וְנוּרָא אֲכָלָא כָּל הַהוּא זוּהֲמָא דִּי בְּנִשְׁמָתָא. וְנִשְׁמָתָא אִתְסַחְיָא וְאִתְלַבְּנַת.

וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי עוֹנְשָׁא לֵית לָהּ לְנִשְׁמָתָא בְּהַאי. תָּא חֲזֵי, וַוי לְנִשְׁמָתָא דְּסַבְלַת אֶשָּׁא נוּכְרָאָה, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי אִתְלַבְּנָא. אֲבָל כַּד זוּהֲמָא אִיהוּ סַגִּי עָלָהּ, וַוי לְנִשְׁמָתָא דְּסַבְלַת הַהוּא עוֹנְשָׁא, בְּגִין דְּהַהוּא זוּהֲמָא בִּתְרֵי זִמְנֵי אִתְלַבְּנַת בְּנוּרָא.

זִמְנָא קַדְמָאָה כְּיוָן דְּקַבִּילַת עוֹנְשָׁא בְּגוּפָא, אַזְלָא נִשְׁמָתָא, וְנַטְלֵי לָהּ, וְאַעֲלִין לָהּ בְּגוֹ אֲתַר חַד דְּאִקְרֵי בֶּן הִנֹּם, וְאֲמַאי אִקְרֵי בֶּן הִנֹּם. אֶלָּא אֲתַר חַד אִיהוּ בְּגֵיהִנָּם, דְּתַמָּן אִתְצְרִיפוּ נִשְׁמָתִין, בְּצְרוּפָא,

לְאִתְלַבְּנָא עַד לָא עָאלִין בִּגְנְתָּא דְּעֵדֶן. (וְאִי זָכְאִין אִינּוּן נִשְׁמָתִין כַּד אֲעַלִּין לוֹן בְּהַהוּא אֲתַר) תְּרִין מַלְאָכִין שְׁלִיחָן זְמִינִין בִּגְנְתָּא דְּעֵדֶן, וְקַיְימִין לְתַרְעָא, וְצַוְוחִין לְגַבֵּי אִינּוּן מְמָנָן דִּבְהַהוּא אֲתַר דְּגֵיהִנָּם, בְּגִין לְקַבְּלָא הַהִיא נִשְׁמְתָא.

וְהַהִיא נִשְׁמְתָא עַד לָא אִתְלַבְּנַת בְּנוּרָא, אִינּוּן שְׁלִיחָן צַוְוחִין לְגַבַּייהוּ, וְאָמְרֵי הָנֵם. וּבְזִמְנָא דְּהִיא אִתְלַבְּנַת, אִינּוּן מְמָנָן נָפְקִין עִמָּהּ מֵהַהוּא אֲתַר, וְזִמְיְנֵי לָהּ לְגַבֵּי פִּתְחָא דִּגְנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּתַמָּן אִינּוּן שְׁלִיחָן וְאָמְרֵי לוֹן הָנֵם. הָא אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּהָא אִתְלַבְּנוּ, כְּדֵין עַיְילִין לְהַהִיא נִשְׁמְתָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

וְכַמָּה אִיהִי תְּבִירָא מִגּוֹ הַהוּא תְּבִירוּ דְּאִתְלַבְּנוּתָא דְּגֵיהִנָּם. (ס"א דְּהוּא) דְּהַהִיא תְּבִירוּ דְּאֵשָׁא תַּתָּאָה. וְאַף עַל גַּב דְּנָחִית מִלְעֵילָּא, (אֲבָל) כֵּיוָן דְּמָטָא לְאַרְעָא לְתַתָּא, אִיהוּ אֵשָׁא דְּלָא דָּקִיק, וְנִשְׁמְתָא אִתְעַנְשָׁא בֵּיהּ, וְאִתְבָּרַת. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק שְׁמָשָׁא דְּנָהִיר מֵאִינּוּן אַרְבַּע פִּתְחִין דְּנָהֲרִין בִּרְקִיעָא דְּעַל גִּנְתָּא, וּמָטָא לְהַהִיא נִשְׁמְתָא וְאִתְסִיאַת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

זִמְנָא תִּנְיָינָא, לְבָתַר דְּיָתְבָא בִּגְנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּיָתְבָא וְעַד כְּעַן לָא אִתְפְּרְשַׁת מֵאִינּוּן מִלִּין דְּחֵיזוּ דְּהַאי עָלְמָא מִכֹּל וָכֹל. וְכַד סַלְקִין לָהּ

לְעֵילָּא, אִצְטְרִיךְ לְאִתְפָּרְשָׁא, מִכָּל חֵיזוּ וּמִכָּל מִלִּין דִּלְתַתָּא. וְאַעְבְּרוּ לָהּ בְּהַהוּא נְהַר דִּי נוּר, כְּדֵין נְשִׁמְתָּא אִתְלַבְּנַת בֵּיהּ מִכֹּל וָכֹל. וְנַפְקַת וְאִתְחֲזְיַאת קַמֵּי מָארֵי דְּעָלְמָא בְּרִיכָא (ד״א בְּרִירָא) מִכָּל סִטְרִין. כֵּיוָן דְּאִסְתַּכְּלַת בְּהַהוּא נְהוֹרָא אַתְסְיַאת וְאִשְׁתְּלִימַת מִכֹּלָּא. וּכְדֵין קַיְימִין אִינּוּן נְשִׁמָתִין בִּלְבוּשִׁין, מִתְעַטְּרִין קַמֵּי מָארֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן (דף רי״ב ע״א) דְּצַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִינּוּן נְשִׁמָתִין דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, שָׁטָאן בְּכָל

רֵישֵׁי יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי, וְסַלְּקִין עַד הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי חוֹמוֹת יְרוּשָׁלֵם. דְּתַמָּן כַּמָּה מְמָנָן וּרְתִיכִין דְּנַטְרֵי אִינּוּן חוֹמוֹת. דִּכְתִיב, (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים. וְסַלְּקִין עַד הַהוּא אֲתָר, וְלָא עָאלִין לְגוֹ, עַד דְּאִתְלַבְּנַן. וְתַמָּן סַגְדִין, וְחַדָּאן מֵהַהוּא נְהִירוּ, וְתַייְבִין לְגוֹ גִּנְתָּא.

נָפְקִין מִתַּמָּן וְשָׁטָאן בְּעָלְמָא, וְחָמָאן בְּאִינּוּן גּוּפִין דְּחַיָּיבַיָּא, בְּהַהוּא עוֹנְשָׁא דִּילְהוֹן, (קנ״א ע״א) דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דֵּרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. מַאי לְכָל בָּשָׂר. לְאִינּוּן שְׁאָר גּוּפִין דִּבְסָחֲרַנַּיְיהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּלְבָתַר מְשַׁטְּטֵי וּמְסְתַּכְּלָן בְּאִינּוּן מָארֵיהוֹן דִּכְאִבִין, וּבְנֵי מַרְעִין, וְאִינּוּן דְּסַבְלִין עַל יְחוּדָא דְּמָארֵיהוֹן, וְתָבִין וְאָמְרִין לֵיהּ לְמְשִׁיחָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאָמְרִין לֵיהּ לְמשֶׁיחָא צַעֲרָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָהוֹן, וְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא דִּי בְּהוֹן, דְּלָא מִסְתַּכְּלֵי לְמִנְדַּע לְמָארֵיהוֹן, אָרִים קָלָא וּבָכֵי, עַל אִינּוּן חַיָּיבִין דִּבְהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נג) **וְהוּא מְחוֹלָל** מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּכָּא מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ תַּיְיבִין אִינּוּן נִשְׁמָתִין וְקַיְימִין בְּאַתְרַייְהוּ.

בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן אִית הֵיכָלָא חֲדָא, דְּאִקְרֵי הֵיכָלָא דִּבְנֵי מַרְעִין. כְּדֵין מָשִׁיחַ עָאל בְּהַהוּא הֵיכָלָא, וְקָרֵי לְכָל מַרְעִין וְכָל כְּאֵבִין, כָּל יִסּוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיֵיתוֹן עָלַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ אַתְיָין עָלַיְיהוּ. וְאִלְמָלֵא דְּאִיהוּ אָקִיל מֵעָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְנָטִיל עָלַיְיהוּ, לָא הֲוֵי בַּר נָשׁ דְּיָכִיל לְמִסְבַּל יִסּוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, עַל עוֹנְשֵׁי דְּאוֹרַיְיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נג) **אָכֵן חֳלָיֵינוּ** הוּא נָשָׂא וְגוֹ'. כְּגַוְונָא דָּא רִבִּי אֶלְעָזָר בְּאַרְעָא.

בְּגִין דְּלֵית חוּשְׁבָּנָא, לְאִינּוּן יִסּוּרִין דְּקַיְימִין עָלַיְיהוּ דְּבַר נָשׁ בְּכָל יוֹמָא, עַל עוֹנְשֵׁי דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלְּהוּ נַחְתוּ לְעָלְמָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא. וְכַד הֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּאִינּוּן פּוּלְחָנִין וְקָרְבְּנִין דַּהֲווֹ עַבְדֵי, הֲווֹ מְסַלְּקִין כָּל אִינּוּן מַרְעִין וְיִסּוּרִין מֵעָלְמָא. הַשְׁתָּא מָשִׁיחַ מְסָלַק לוֹן מִבְּנֵי עָלְמָא, עַד דְּנָפִיק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, וּמְקַבֵּל עוֹנְשֵׁיהּ, כְּמָה דְּאִתְמַר. כַּד אִינּוּן חוֹבִין

יַתִּיר דְּעַיֵּילִין לוֹן לְגוֹ בְּגוֹ גֵּהִינָּם, בְּאִינּוּן מָדוֹרִין תַּתָּאִין אַחֲרָנִין, וּמְקַבְּלִין עוֹנְשָׁא סַגִּי מִסְּגִיאוּת זוּהֲמָא דִּי בְּנִשְׁמְתָא, כְּדֵין אַדְלִיקוּ נוּרָא יַתִּיר, לְמֵיכַל הַהוּא זוּהֲמָא. (וּוי לְהַהִיא נִשְׁמְתָא דְּסַבְלָת הַהוּא עוֹנְשָׁא. וְעַל דָּא אִינּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה דְּבְגֵיהִנֹּם מַטְרְדִין לוֹן בְּחוּטְרִין דְּאֶשָׁא לְנַעֲרָא הַהוּא זוּהֲמָא. וַוי לְנִשְׁמָתָא דְּסַבְלָת הַהוּא עוֹנֶשׁ).

זַכָּאִין אִינּוּן דְּנַטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. הַהִיא נְקוּדָה קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי בַּעְיָא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא לְעֵילָּא וּלְתַתָּא בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, כְּמָה (רי"א ע"ב) דְּאִתְמַר. כַּד הַהִיא נְקוּדָה בָּעָא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא לְתַתָּא בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, כְּאִמָּא דְּחָדָאת עַל בְּנָהָא, וְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּהוֹן, הָכִי נָמֵי בְּפַלְגוּת לֵילְיָא אִיהִי נַחְתָּא וְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּהוּ.

רָקִיעַ דְּקַאמְרָן דְּקַיְּימָא עַל גַּבָּתָא, אִיהִי קַיְּימָא עַל דְּ רֵישֵׁי חֵיָוון, וְאִינּוּן דְּ אַתְוון (רי"א ע"א) דְּקָאמְרָן, אִינּוּן רָזָא דְּדְּ חֵיָון. וְהַאי רְקִיעָא קַיְּימָא לְתַתָּא (ס"א עֲלַיְיהוּ), כְּמָה דְּאִתְמַר. רָקִיעַ דְּהַהִיא נְקוּדָה, קַיְּימָא לְעֵילָּא, עַל אִינּוּן דְּ חֵיָון עִלָּאִין דְּקָאמְרָן, וְהַהוּא רְקִיעָא (כְּגוֹנָא דָּא מִן דָּא) אִיהוּ אִתְרָקַם בִּגְוָונִין קַדִּישִׁין.

בְּהַאי רָקִיעַ אִסְתַּכְּלָן אַרְבַּע חֵיָון, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין לְתַתָּא. כַּד הַאי רָקִיעַ אַנְהִיר בִּגְוָונוֹי וְנָצִיץ, כְּדֵין יַדְעִין כָּל אִינּוּן דְּתִיכִין, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין,

דְּהָא טַרְפָּא דִּילְהוֹן אִזְדַּמַּן. דְּקִיעָא דָּא מְרַקְּמָא בְּכָל גַּוְונִין קַדִּישִׁין, בֵּיהּ קַיְימִין אַרְבַּע פִּתְחִין דְּשִׁימִין, בְּאַרְבַּע אַתְוָון מְנַצְּצָן.

פִּתְחָא חֲדָא דְּשִׁימָא לְסִטַר מִזְרָח, וּבֵיהּ קַיְימָא בְּהַהוּא פִּתְחָא אָת חַד, וְהַהוּא אָת אִיהוּ א', וְדָא נָצִיץ וְסָלִיק וְנָחִית בְּהַאי פִּתְחָא. פִּתְחָא דָּא נָהִיר וְנָצִיץ מִנְּצִיצוּ עִלָּאָה. וְהַאי אָת נָצִיץ וּבָלִיט (ס"א וְלָהִיט) בְּגַוֵּיהּ, וְאִיהִי נַחְתָּא וְסַלְקָא, וְאִתְרְשִׁים בְּהַהוּא פִּתְחָא.

פִּתְחָא תִּנְיָינָא, דְּשִׁימָא לְסִטַר צָפוֹן, וּבֵיהּ קַיְימָא אָת חַד, וְאִיהִי אָת ד'. (דף רי"ב ע"ב) וְדָא קַיְימָא וְנָצְצָא, סַלְקָא וְנַחְתָּא, וְלָהֲטָא בְּהַהוּא פִּתְחָא. לְזִמְנִין נָצִיץ בִּנְצִיצוּ, וּלְזִמְנִין אִתְטַמַּר הַהוּא נְהוֹרָא, וְלָא נָהִיר. וְעַל דָּא, אָת דָּא לָא קַיְימָא בְּקִיּוּמָא תְּדִיר, וְאָת דָּא אִתְרְשִׁים בְּהַהוּא פִּתְחָא.

פִּתְחָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ פִּתְחָא דְּקַיְימָא לְסִטַר מַעֲרָב, וּבֵיהּ קַיְימָא אָת חַד, דְּאִתְרְשִׁים וְאִתְנְהִיר בְּהַהוּא פִּתְחָא. וְדָא אִיהוּ אָת נ', וְהַאי אָת נָצִיץ בִּנְצִיצוּ בְּהַהוּא פִּתְחָא.

פִּתְחָא רְבִיעָאָה, דָּא אִיהוּ פִּתְחָא דְּקַיְימָא לְסִטַר דָּרוֹם, וּבֵיהּ קַיְימָא רְשִׁימוּ דְּחַד נְקוּדָה תַּתָּאָה זְעִירָא, דְּאִתְחָזֵי וְלָא אִתְחָזֵי, וְדָא אִיהִי אָת י', וְאִלֵּין אַרְבַּע

אַתְוָון לְאַרְבַּע סִטְרִין, (נ״א נְצִיצִין) נָצְצִין בְּהַהוּא רָקִיעַ, בְּאִינּוּן פְּתְחִין.

בְּהַאי רָקִיעַ רְשִׁימִין אַתְוָון אַחֲרָנִין, (ד״א לד׳ סִטְרִין) בְּכִתְרִין עַל רֵישַׁיְיהוּ. וְאִינּוּן עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, מִתְעַטְּרָן בְּכִתְרִין. רְקִיעָא דָּא נָטִיל וְסָחֲרָא עַל גַּבֵּי חֵיוָון, בְּרְשִׁימוּ דְּאַתְוָון, רָזָא דְּחוּשְׁבָּן דְּיִחוּדָא, בְּרָזָא דְּצְרוּפָא חֲדָא וְאִינּוּן: א״ט ב״ח ג״ז ד״ו.

אִלֵּין אַתְוָון סָחֲרָן בְּהַהוּא רָקִיעַ, בְּרָזָא דְּאַתְוָון אַחֲרָנִין, (דְּרְתִיבֵי) עִלָּאִין קַדִּישִׁין סְתִימִין. וְאִינּוּן אַתְוָון אַחֲרָנִין (ס״א עִלָּאִין) סְתִימִין, סָחֲרִין לְהַהוּא רָקִיעַ, וּכְדֵין אִתְחַזְיָין אִלֵּין אַתְוָון בְּגִלְגּוֹלָא, (ס״א דְּהַאי רְקִיעָא) דְּאִינּוּן א״ט ב״ח, וּרְשִׁימִין בְּהַאי רְקִיעָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְנְהִיר הַאי רְקִיעָא, אִתְנַהֲרָן בֵּיהּ אַרְבַּע רָזִין דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, וְאִינּוּן צְרוּפָא בְּצֵרוּפִין דִּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין. כְּדֵין נָחִית טַלָּא מֵהַאי רְקִיעָא, בְּאִינּוּן אַתְוָון דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאִתְּזָנוּ כָּל אִינּוּן רְתִיכִין, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, וְנַטְלֵי כְּלְהוּ בְּחֶדְוָה.

בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תַּלְיָיא, אִלֵּין אַתְוָון אִתְטְמָרוּ, וְאִתְגְּנִיזוּ ד׳ גּוֹ ד׳, וְאִינּוּן ט״ח ז״ו. בְּשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין אִתְגְּנִיזוּ וְאִתְטְמָרוּ, כְּדֵין קָלָא דְּסָטָר צָפוֹן אִתְעַר, וְיַדְּעֵי

דִּדִינָא שַׁרְיָיא עַל עָלְמָא. וּבְהַאי רְקִיעָא אִתְרְשִׁים גַּוונָא חָדָא, דְּכָלִיל כָּל גַּוונִין.

כַּד נָטִיל הַאי רְקִיעָא מִסְּטָרָא דְּמִזְרָח, אִינּוּן אַרְבַּע רִישִׁין דְּקָאָמְרָן, בְּאַרְבַּע (אַנְפִּין) אַתְוָון, נַטְלִין כֻּלְּהוּ בְּמַטְלָנִין, וְסַלְקֵי בְּסִלִּיקוּ לְעֵילָּא. וְכַד אִינּוּן נַטְלִין וְסַלְקִין לְעֵילָּא, אִסְתַּלְקַת מַאן דְּאִסְתַּלְקַת. וְאַתְוָון אִתְהַדְּרוּ וְאִתְחַזְיָין בִּשְׁלִימוּ, בְּרָזָא קַדְמָאָה, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, וְאִתְרָקָם הַהוּא רְקִיעָא, כְּדֵין אִתְנְהִיר בִּנְהִירוּ.

וְכַד הַאי רְקִיעָא אִתְנְהִיר כְּמִלְּקַדְמִין, בְּאִלֵּין אַתְוָון, כּוּלְּהוּ אִתְהַדְּרוּ וְשָׁאֲגֵי לְמִטְרַף טַרְפָּא וּמְזוֹנָא. כֵּיוָן דְּאִינּוּן שָׁאֲגֵי וְסַלְקִין קָלָא, הַהוּא קָלָא אִשְׁתְּמַע לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּכְדֵין נַטְלָא בִּרְכָאן וְקִדּוּשָׁן, מַאן דְּנַטְלָא.

סָחֲרָן אַתְוָון וּמִתְגַּלְגְּלָן, וְסָחֲרָן הַהוּא רְקִיעָא, וְקַיְימָן אִינּוּן אַתְוָון לְסִטַר דָּרוֹם. כֵּיוָן דְּקַיְימִין אִינּוּן אַתְוָון לְסִטַר דָּרוֹם, סַלְקִין וְנַצְצָן בְּנִצְיצוּ וְלָהֲטִין. כְּדֵין בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַהוּא רְקִיעָא, רְשִׁימוּ חַד אִתְרְשִׁים, וְהַהוּא רְשִׁימוּ אִיהוּ אָת חַד, וְאִיהוּ י׳. כֵּיוָן דְּאָת דָּא אִתְרְשִׁים וְאִתְחַזְיָיא, כְּדֵין לָהֲטִין אֲבַתְרֵיהּ, תִּלַת אַתְוָון אַחֲרָנִין, וְאִינּוּן הו"ה.

אִלֵּין אַתְוָון מְנַצְצָן בְּאֶמְצָעוּ דְּהַאי רְקִיעָא, סַלְקִין וְנַחְתִּין, מְלַהֲטִין בְּתִלֵּיסַר (נ"א בְּתְרֵיסַר) לַהֲטִין. כְּדֵין

לְבָתַר דְּאִלֵּין תְּלֵיסַר זִמְנִין מְלַהֲטָן, נַחְתָּא מַאן דְּנַחְתָּא, וְאִתְכְּלִילַת בְּאִינּוּן אַתְוָון, וְאִתְעַטְּרַת בְּהוּ, וְלָא אִתְיְדַּעַת. כְּדֵין, כֻּלְּהוּ חַיָּילִין, וְכֻלְּהוּ מַשְׁרְיָין, בְּחֵידוּ. וְסַלְּקִין שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן.

רְקִיעָא דָּא נַטְלָא תְּנָיְינוּת, וְסָחֲרָא וּמִתְגַּלְגְּלָא, וְאִינּוּן אַתְוָון קַדְמָאֵי דְּקָאָמְרָן, דְּאִינּוּן א״ט ב״ח, כֻּלְּהוּ אִתְכְּלִילוּ בְּאִינּוּן אַתְוָון עִלָּאִין, רָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקָאָמְרָן, וְסָחֲרָן הַהוּא רְקִיעָא, וְקַיְימִין אִינּוּן אַתְוָון דַּהֲווֹ בְּאֶמְצָעִיתָא רָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כֻּלְּהוּ אִתְרְשִׁימוּ לְסִטַר צָפוֹן, וְאִתְרְשִׁימוּ וְלָא אִתְרְשִׁימוּ. לֵית מַאן דְּיִסְתָּכַל בְּהַהוּא סִטְרָא, כֻּלְּהוּ אִתְחַפְּיָין, וְאַמְרֵי בְּקַל נְעִימוּ בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ׳ מִמְּקוֹמוֹ. אִתְחַפְּיָין מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן (דף רי״ג ע״א) (ס״א דְּאַנְפִּין) וְאָמְרִין דָּא אִתְחַפְּיָין מִכָּל סִטְרִין וְאַמְרִין דָּא.

רְקִיעָא דָּא סָחֲרָא כְּמִלְּקַדְמִין, וְאִתְגַּלְגְּלָא מִסִּטְרָא לְסִטְרָא. כְּדֵין קָל נְעִימוּ דְּמַשְׁרְיָין סַגִּיאִין בְּסִטְרָא דָּא, וְקָל נְעִימוּ דְּמַשְׁרְיָין סַגִּיאִין בְּסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְד׳ סִטְרִין. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא הַהוּא רְקִיעָא אִתְנְהִיר בִּנְהִירוּ אַחֲרָא, יַתִּיר מִכְּמָה דְּהַוָה, וְקַיְימָא בִּנְהִירוּ בְּגַוְונִין אַחֲרָא, כְּלִילָא בְּכָל גַּוְונִין.

וְאִלֵּין אַתְוָון דְּקָאָמְרָן, סַלְּקִין לְעֵילָּא בְּהַהוּא רְקִיעָא, וּמְקַבְּלִין לְאָת חַד דְּאִיהִי עִלָּאָה, דְּקָא מִתְחַבְּרָא

בִּשְׁמָא דָּא, דְּאִלֵּין אַתְוָון. בְּגִין דְּאַף עַל גַּב דְּאִלֵּין אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, הַאי אִיהוּ שְׁמָא דְּאִתְכְּלִיל לְתַתָּא, בְּגִין דְּרָזָא דָּא אִתְכְּלִיל לְעֵילָּא, וְאִתְכְּלִיל לְתַתָּא, וְכַד אִתְכְּלִיל לְתַתָּא, אִלֵּין אַתְוָון סַלְקִין לְקַבְּלָהּ לְאָת חַד (ד״א יו״ד) דְּהָא מֵהַהוּא אָת אִתְּזָנוּ אִלֵּין אַתְוָון לְתַתָּא, וְהַהוּא אָת אִיהוּ ו׳. וְנָחִית וְאִתְחַבְּרוּ אִלֵּין אַתְוָון. בְּהַהוּא אָת, וּכְדֵין כֻּלְּהוּ בְּעִטּוּרָא חֲדָא, וְאִתְעֲבִיד שְׁמָא שְׁלִים. לְתַתָּא, שְׁמָא שְׁלִים וְלָא שְׁלִים. שְׁמָא שְׁלִים בַּחֲמֵשׁ אַתְוָון (ד״א וְלָא שְׁלִים דְּתִשַּׁע אַתְוָון, שְׁמָא שְׁלִים בַּחֲמֵשׁ אַתְוָון) אִיהוּ, (רכ״ו ע״ב) וַיִדְוָ״ד. רָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא בִּרְמִיזוּ. שְׁמָא שְׁלִים בְּתִשַּׁע אַתְוָון, אִינּוּן יִדְוָ״ד אֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ שְׁמָא שְׁלִים מִכֹּלָּא. שְׁמָא אַחֲרָא אִיהוּ בִּרְמִיזוּ, וְאִיהוּ בְּחֲמֵשׁ כְּדְקָאָמְרָן. אֲבָל דָּא אִיהוּ שְׁלִים (בראשית מ״ה ע״ב) בְּכֹלָּא. כֵּיוָן דְּמִתְחַבְּרָן אִלֵּין אַתְוָון, הַהוּא רְקִיעָא אַנְהִיר בִּתְלָתִין וּתְרֵין נְהוֹרִין, כְּדֵין כֹּלָּא אִיהוּ בְּחֶדְוָה, כֹּלָּא קָאִים בְּרָזָא חֲדָא עֵילָּא וְתַתָּא. כָּל אִינּוּן רְתִיכִין, וְכָל אִינּוּן מַשִּׁירְיָין, כֻּלְּהוּ קַיְימִין בְּרָזָא דְּשִׁלִימוּ. וְכָל דַּרְגִּין מִתַּקְנָן עַל אַתְרַיְיהוּ, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא יָאוֹת. בְּהַאי רְקִיעָא קָאִים לְסִטַר צָפוֹן, חַד שַׁלְהוֹבָא נָהִיר, דְּלָא שָׁכִיךְ תְּדִיר, וְאִיהוּ רָשִׁים בְּאַתְוָון אַחֲרָנִין, לְיָמִין, וְאִינּוּן עֶשֶׂר שְׁמָהָן, וְסַלְקִין לְשִׁבְעִין שְׁמָהָן, וְכֻלְּהוּ רְשִׁימִין בְּהַאי רְקִיעָא, וְנַהֲרִין כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא.

מְהַאי רְקִיעָא, נַטְלִין כָּל אִינּוּן רְקִיעִין דִּלְתַתָּא, דִּלְסִטַר קְדוּשָּׁה, עַד דְּמָטוּ לְאִינּוּן רְקִיעִין אַחֲרָנִין דִּלְסִטַר אַחֲרָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן יְרִיעוֹת עִזִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיַּעַשׂ יְרִיעוֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן.

בְּגִין דְּאִית יְרִיעוֹת וְאִית יְרִיעוֹת, יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן, אִינּוּן יְרִיעוֹת דְּאִקְרוּן רְקִיעֵי חִיָּוֹן דְּמַשְׁכְּנָא קַדִּישָׁא. יְרִיעוֹת עִזִּים. אִינּוּן רְקִיעִין (ד"א יְרִיעוֹת) אַחֲרָנִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא. אִלֵּין רְקִיעִין בָּרָזָא דְּרָתִיכִין דְּרוּחִין קַדִּישִׁין. וְאִלֵּין רְקִיעִין דִּלְבַר, דְּקַיְימִין בְּמִלִּין דְּעָלְמָא, וְאִינּוּן סִטְרִין דְּתִיּוּבְתִּין, וְעוֹבָדִין דְּגוּפָא. וְאִלֵּין חַפְיָין עַל אִינּוּן רְקִיעִין דִּלְגוֹ, כִּקְלִיפָּה עַל מוֹחָא. רְקִיעִין דִּלְגוֹ אִינּוּן הַהוּא קְלִישׁוּ, דְּקַיְימָא עַל מוֹחָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן שָׁמַיִם לַיְיָ. לִשְׁמָא חַדָּא דָּא דִּלְתַתָּא.

רְקִיעִין אַחֲרָנִין לְעֵילָּא, וְאִינּוּן רְקִיעִין פְּנִימָאִין, דְּאִקְרוּן רְקִיעֵי הַחַיּוֹת, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּרָזָא דְּחִיָּוֹן רַבְרְבָן עִלָּאִין, וְאִלֵּין אִינּוּן רָזִין דְּאַתְוָון (ס"א רָזִין עִלָּאִין) עִלָּאִין, בְּרָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא, כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, מְחַקְּקָן רְשִׁימִין, דְּנַפְקֵי מִגּוֹ רְקִיעָא עִלָּאָה תְּמִינָאָה. דְּאִיהוּ רָקִיעַ דְּעַל גַּבֵּי חִיָּוֹן עִלָּאִין, וְהַאי אִיהוּ דְּלִית לֵיהּ חֵיזוּ. הַאי אִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז, לִית בֵּיהּ גְּוָון.

כָּל גַּוונִין מִנַּיהּ נַפְקִי. בֵּיהּ לֵית גַּוון, לָא אִתְחָזֵי, וְלָא אִתְגַּלְיָיא, הַאי אִיהוּ דְּאַפִּיק כָּל נְהוֹרִין. בֵּיהּ לָא אִתְחָזֵי, לָא נְהִירוּ, וְלָא חָשׁוּךְ, וְלָא גַּוון כְּלַל, בַּר נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּחָמָאן מִגּוֹ רְקִיעָא תַּתָּאָה, כְּמַבָּתַר כּוֹתָלָא, נְהִירוּ דְּאַפִּיק וְנָהִיר הַאי רְקִיעָא עִלָּאָה, וְהַהוּא נְהִירוּ דְּלָא פָּסַק, לֵית מַאן דְּיֵדַע לֵיהּ, לֵית מַאן דְּקָאִים בֵּיהּ.

מִתְּחוֹת דָּא, כָּל אִינּוּן רְקִיעִין אִתְכְּלִילוּ בִּשְׁמָא דָּא אֶקְרֵי שָׁמַיִם וְאֵלֵּין (ד"א שְׁמָא קַדִּישָׁא) (תקון קט"ו ע"ב) אִקְרוּן הַשָּׁמַיִם אִינּוּן דִּשְׁמָא עִלָּאָה אִקְרֵי בְּהוֹן, אִינּוּן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְעַטָּר בְּהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיְיָ, לְהַהוּא גְּנִיזוּ דִּרְקִיעָא עִלָּאָה, דְּקָאִים (דף רי"ג ע"ב) עָלַיְיהוּ.

עַד הָכָא רָמֵז לִשְׁמָא קַדִּישָׁא, (נ"א רָזָא דְּשָׁמַיִם קַדִּישִׁין) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי בִּשְׁמָהָן. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, לֵית חַכִּים בְּסָכְלְתָנוּ, דְּיָכִיל לְמִנְדַּע וּלְאִתְדַּבְקָא כְּלָל. בַּר נְהִירוּ חַד זְעִיר בְּלָא קִיּוּמָא, (נ"א קִיּוּמָא דִּכְלָא) לְאִתְיַישְׁבָא בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּעָאל וְנָפַק, וְיָדַע לְאִסְתַּכְלָא בְּרָזִין דְּמָאֲרֵיהּ, וּלְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ.

בְּרָזִין אִלֵּין יָכִיל בַּר נָשׁ לְאִתְדַּבְקָא בְּמָאֲרֵיהּ, לְמִנְדַּע שְׁלִימוּ דְּחָכְמָה בְּרָזָא עִלָּאָה, כַּד פָּלַח לְמָאֲרֵיהּ

בִּצְלוֹתָא, בִּרְעוּתָא, בִּכְוִון לִבָּא, אַדְבַּק רְעוּתֵיהּ כְּנוּרָא בְּגַחֲלְתָּא, לְיַיחֲדָא אִינּוּן רְקִיעִין תַּתָּאִין דִּסְטָרָא דִּקְדוּשָׁה, לְאַעְטָרָא לוֹן בִּשְׁמָא חַדָּא תַּתָּאָה. וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לְיַיחֲדָא אִינּוּן רְקִיעִין עִלָּאִין פְּנִימָאִין, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ חַד, בְּהַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה (רל״ט ע״א) דְּקַיְימָא עָלַיְיהוּ. וּבְעוֹד דְּפוּמֵיהּ וְשִׂפְוָותֵיהּ מְרַחְשָׁן, לְבֵיהּ יְכַוֵּון, וּרְעוּתֵיהּ יִסְתָּלַק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, לְיַיחֲדָא כֻּלָּא בְּרָזָא דְּרָזִין, דְּתַמָּן תְּקִיעוּ דְּכָל רְעוּתִין וּמַחֲשָׁבִין בְּרָזָא דְּקַיְימָא בְּאֵין סוֹף, וּלְכַוְונָא בְּהַאי בְּכָל צְלוֹתָא וּצְלוֹתָא, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא לְאַעְטָרָא כָּל יוֹמוֹי, בְּרָזָא דְּיוֹמִין עִלָּאִין בְּפוּלְחָנֵיהּ.

בְּלֵילְיָא יְשַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ, דְּהָא אִתְפְּטַר מֵעָלְמָא דָּא, וְנִשְׁמָתֵיהּ נַפְקַת מִגֵּיהּ, וְיִהְדַּר לֵהּ לְמָארֵי דְּכֹלָּא, בְּגִין דְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, (ס״א דְּהַיְיא נְקוּדָה קַיְימָא, לְאַכְלְלָא בְּגַוָּוהּ אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא)•

רָזָא דְּרָזִין לְמִנְדַּע לְאִינּוּן חַכִּימֵי לִבָּא. רְקִיעָא דָּא תַּתָּאָה, בְּרָזָא דְּהַהִיא נְקוּדָה קַיְימָא, כְּמָה דְּאַמְרָן. הַהוּא רְקִיעָא אִיהוּ כָּלִיל מֵעֵילָּא (ויצא קנ״ג ע״ב) וּמִתַּתָּא, וְיסוֹדָא דִּילֵיהּ לְתַתָּא כְּהַאי שִׁרְגָּא דְּסַלְקָא נְהוֹרָא אוֹכְמָא, (בראשית נ״א ע״א) לְאִתְאַחֲדָא בְּנְהוֹרָא חִוָּורָא, וְיסוֹדָא דִּילָהּ אִיהוּ לְתַתָּא, בְּהַהִיא פְּתִילָה בְּמִשְׁחָא. אוּף הָכִי

לְתַתָּא, הַהִיא נְקוּדָה. בִּימָמָא אִתְכְּלִילַת מִלְּעֵילָּא, וּבְלֵילְיָא אִתְכְּלִילַת מִתַּתָּא, בְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא. וְכָל מִלִּין דְּעָלְמָא, אָהַדְרוּ כְּלְהוּ, לְעִקָּרָא וְיסוֹדָא וְשָׁרְשָׁא, דְּנַפְקוּ מִנֵּיהּ. וְכַמָּה לֵילָוון זְמִינִין לְנַטְלָא כָּל חַד וְחַד מַה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים טז) אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי. נַפְשָׁא אַזְלַת וְשָׁטָאת, וְתָבַת לְהַהוּא עִקָּרָא דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. גּוּפָא קָאִים שָׁכִיךְ כְּאַבְנָא, וְאַהֲדָר לְהַהוּא אֲתָר דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי, וּבְגִין כַּךְ תָּב גּוּפָא לְסִטְרֵיהּ, וְנַפְשָׁא לְסִטְרָהּ.

גּוּפָא שָׁרֵי עֲלוֹי רָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וּבְגִין כַּךְ אִסְתָּאֲבוּ יְדוֹי, וּבָעֵי לְאַסְחָאָה לוֹן. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּהָא בְּלֵילְיָא כֻּלָּא תָּב לְאַתְרֵיהּ, וְנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא סַלְקִין וְאִתְהַדְּרָן לְאַתְרַייְהוּ, וְאִתְעַטָּרַת (בְּהוּ) מַה דְּאִתְעַטָּרַת, וְאִתְכְּלִילַת מִכָּל סִטְרִין, כְּדֵין סַלְקָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִתְעַטָּר מִכֻּלָּא.

בְּלֵילְיָא שַׁלְטָאן מִמָּנָן דְּאִתְפְּקָדוּ עַל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, לְסַלְקָא לוֹן לְעֵילָּא, וּלְקָרְבָא לוֹן קָרְבָּן נַייְחָא, לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן. הַהוּא מִמָּנָא דְּאִתְפְּקַד עַל כָּל אִינּוּן מַשִּׁרְיָין, (רנ"ג ע"א קנ"ד ע"א) סוֹרְיָ"א שְׁמֵיהּ רַב מִמָּנָא. כֵּיוָן דְּנִשְׁמָתָא סַלְקָא בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, כְּדֵין מְקָרְבִין לָהּ לְגַבֵּיהּ, וְאָרַח בָּהּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה יא)

וַהֲרִיחוֹ בִּירָאַת יְיָ׳. כְּמָה דְּזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְמֶעְבַּד בְּעָלְמָא, וְעַל יְדֵיהּ אַעְבְּרוּ כֻּלְּהוּ בְּפִקְדּוֹנָא עַל יְדֵיהּ, לְאִתְקָרְבָא לְהָלְאָה.

וְכֻלְּהוּ נְשְׁמָתִין כַּד אִתְקְרִיבוּ לְהַהוּא אֲתָר דְּאִתְקְרִיבוּ, וְאִתְחָזוּן תַּמָּן, דָּא אִיהוּ רָזָא, כֻּלְּהוּ נְשְׁמָתִין אִתְכְּלִילוּ בְּהַהִיא נְקוּדָה, וְנַטְלָא לוֹן זִמְנָא חֲדָא, כְּמַאן דְּבָלַע בְּלִיעוּ דְּמִלָּה, וְאִתְעַבְּרָא כְּאִתְּתָא דְּמִתְעַבְּרָא. רָזָא דָּא לְמָארֵי מְדִין. כַּד הַאי נְקוּדָה אִתְעַבְּרַת, כְּאִתְּתָא דְּמִתְעַבְּרָא, אִתְהֲנֵי מֵהַהִיא הֲנָאוּתָא, דְּאִתְכְּלִילַת נְשְׁמָתָא מֵהַאי עָלְמָא, בְּאִינּוּן עוֹבָדִין, וּבַהַהִיא אוֹרַיְיתָא דְּאִשְׁתַּדַּלַת בָּהּ בִּימָמָא. וְנַטְלָא הַהוּא רְעוּ דְּהַאי עָלְמָא, וּבֵיהּ אִתְהֲנֵי בְּחֶדְוָה, וְאִתְכְּלִילַת מִכָּל סִטְרִין.

לְבָתַר אַפִּיקַת לוֹן לְבַר, וְאוֹלִידַת לוֹן כְּמִלְקַדְמִין, וְנִשְׁמָתָא אִיהִי חַדְתָּא הַשְׁתָּא כְּמִלְקַדְמִין, וְרָזָא דָּא (איכה ג) חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים. חֲדָשִׁים וַדַּאי כְּמָה דְּאִתְמַר. מַה טַּעַם (דף רי״ד ע״א) אִינּוּן חֲדָשִׁים. בְּגִין רָזָא דִּכְתִיב, רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ. רַבָּה וַדַּאי, (בראשית י״ט ע״ב) דְּיַכְלָא לְאַכְלְלָא לוֹן, וּלְאַעְלָא לוֹן לְגַוָּוהּ, וְאַפִּיקַת לוֹן וְאִינּוּן חַדְתִּין. וְעַל דָּא נַקְטָא אַחֲרָנִין מִלְּעֵילָּא בִּימָמָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אַדְהָכִי נָהָר יְמָמָא, אָמַר רִבִּי אַבָּא, נְקוּם וְנֵהַךְ, וְנוֹדֶה

לְרִבּוֹן עָלְמָא. קָמוּ וְאָזְלוּ, וְצַלּוּ, וּלְבָתַר אָהַדְרוּ חַבְרַיָּיא לְגַבֵּיהּ, אֲמַרוּ לֵיהּ, מַאן דְּשָׁרֵי, לְסַיֵּים שְׁבָחָא. זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּאוֹרְחָא דָּא, דְּכָל הַאי זָכִינָא לְאַעְטָרָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָזִין דְּחָכְמְתָא.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שמות לז) וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל אֶת הָאָרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ'. הָכָא, אַף עַל גַּב דְּכָל רָזִין דְּמַשְׁכְּנָא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּאִדְּרָא קַדִּישָׁא. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּהָא רָזָא דָּא מִתְעַטָּרָא בְּכַמָּה רָזִין, לְמֵילַף חָכְמְתָא. אָרוֹן דָּא אִיהוּ רָזָא לְמֵיעַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְאִתְגְּנִיז בֵּיהּ בְּשִׁית לוּחִין (ס"א וְאִתְגְּנִיזָן בֵּיהּ שִׁית לוּחִין וְאִינּוּן שִׁית מְסַחֲרִין) מְסַחֲרִין, וְדָא אִקְרֵי אָרוֹן. כַּד סָחֲרָן אִינּוּן שִׁית לְמֶהֱוֵי כַּחֲדָא, כְּדֵין אִיהוּ גּוּפָא חַד לְאַעֲלָא בֵּיהּ רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּשִׁית סִטְרִין וַאֲרוֹן.

לוּחִין אִינּוּן חֲמֵשׁ, וְעָאלִין בֵּיהּ חֲמֵשׁ סְפָרִים, וְאִינּוּן חֲמֵשׁ אִינּוּן שִׁית, בְּחַד דַּרְגָּא דְּאָעִיל בָּהּ בְּגִנִּיזוּ, דְּאִקְרֵי רָזָא דְּכוֹלָּא, וְהַאי אִיהוּ רָזָא דִּבְרִית. כַּד עָאל דָּא, גּוֹ אִינּוּן חֲמֵשׁ לוּחִין, כְּדֵין קַיְימָא אֲרוֹנָא וְאוֹרַיְיתָא, בְּרָזָא דְּתִשַּׁע דַּרְגִּין, (רי"ג ע"א) דְּאִינּוּן תְּרִין שְׁמָהָן, יְהוָ"ה אֱלֹהִי"ם. וּלְבָתַר קַיְימָא לוּחָא חֲדָא, רָזָא עִילָּאָה דְּחַפְיָא עַל כֹּלָּא וְהַהוּא חֲוֵי רָזָא דְּהַהוּא רְקִיעָא דְּסַחֲרָא וְחַפֵּי עַל כֹּלָּא וְכֻלְּהוּ קַיְימִי בְּגִנִּיזוּ.

הָכָא אִית לָן לְאִסְתַּכְּלָא, וּלְמִנְדַּע רָזִין דְּאוֹרָיְתָא, אִית אָרוֹן וְאִית אָרוֹן, דָּא לָקְבֵל דָּא. פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב כד) הַכֹּל נָתַן אֲרַוְנָה הַמֶּלֶךְ לַמֶּלֶךְ וְגוֹ׳. וְכִי אֲרַוְנָה מֶלֶךְ הֲוָה וְאַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא אוּקְמוּהָ, אֶלָּא דָּוִד, דְּכְתִיב בֵּיהּ (שמואל ב ה) כָּל מַכֵּה יְבוּסִי וְיִגַּע בַּצִּנּוֹר וְגוֹ׳ וְאִיהוּ נָטַל וְתָפִיס לִירוּשָׁלַם, וּמְדִידֵיהּ הֲוָה, אֲמַאי קָנָה בְּכַסְפָּא. וְאִי תֵּימָא אַף עַל גַּב דַּהֲוָות יְרוּשָׁלַם דִּידֵיהּ דְּדָוִד, הַהוּא אֲתָר אַחֲסַנְתֵּיהּ דַּאֲרַוְנָה הֲוָה, כְּמָה דְּהֲוָה בְּנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי, דְּאַף עַל גַּב דְּשַׁלִּיט אַחְאָב, וַהֲוָה מַלְכָּא, אִצְטְרִיךְ לְמִתְבַּע לְנָבוֹת הַהוּא כֶּרֶם, אוֹף הָכִי דָּוִד.

אֶלָּא וַדַּאי אֲרַוְנָה מַלְכָּא הֲוָה, וְהַהוּא אֲתָר בִּרְשׁוּתֵיהּ הֲוָה, וַהֲוָה שַׁלִּיט עֲלוֹי, וְכַד מָטָא זִמְנָא לְנָפְקָא מִתְּחוֹת יְדֵיהּ, לָא נָפִיק אֶלָּא בְּסִגְיאוּת דָּמָא וְקָטוֹלָא בְּיִשְׂרָאֵל. לְבָתַר קָאִים הַהוּא מַלְאָכָא מְחַבְּלָא עַל הַהוּא אֲתָר, וְתַמָּן כַּד הֲוָה קָטִיל, וְקָאִים בְּהַהוּא אֲתָר, לָא הֲוָה יָכִיל, וְתָשַׁשׁ חֵילֵיהּ.

וְהַהוּא אֲתָר, אֲתָר דְּאִתְעֲקַד בֵּיהּ יִצְחָק הֲוָה, דְּתַמָּן בָּנָה אַבְרָהָם מַדְבְּחָא, וְעָקַד לֵיהּ לְיִצְחָק בְּרֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא אֲתָר, אִתְמְלֵי רַחֲמִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברי הימים א כא) רָאָה יְיָ׳ וַיִּנָּחֶם וְגוֹ׳. מַהוּ רָאָה יְיָ׳. חָמָא עֲקֵידַת יִצְחָק בְּהַהוּא אֲתָר, וְתָב וְרִיחַם עֲלַיְיהוּ מִיָּד.

וַיֹּאמֶר לַמַּלְאַךְ הַמַּשְׁחִית רַב עַתָּה וְגוֹ'. מַהוּ רַב. הָא אוּקְמוּהָ, טוֹל הָרַב. אֶלָּא הָכִי הוּא, כְּתִיב הָכָא רַב, וּכְתִיב הָתָם, (דברים א) רַב לָכֶם שֶׁבֶת בָּהָר הַזֶּה. אוּף הָכִי נָמֵי רַב, רַב לָךְ לְמֶהֱוֵי הַאי אֲתַר תְּחוֹת יְדָךְ, שְׁנִין סַגִּיאִין הֲוָה תְּחוֹת יְדָךְ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה רַב, אָהֲדַר אַתְרָא לְמָארֵיהּ. וְעִם כָּל דָּא (בְּדָמָא) בְּמוֹתָא וּמָמוֹנָא נָפַק מִתְּחוֹת יְדֵיהּ.

אֲמַאי אִקְרֵי אֲרַוְנָה. אֶלָּא כְּתִיב אֲרַוְנָה וּכְתִיב אָרְנָן. בְּעוֹד דְּהַהוּא אֲתָר הֲוָה תְּחוֹת יְדֵיהּ, אִקְרֵי אֲרַוְנָה אֲרוֹן דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְעַל דְּאִתּוֹסָפוּ בֵּיהּ אַתְוָון יַתִּיר, הָכִי אִצְטְרִיךְ (קס"ד ע"ב) לְאִתּוֹסָפָא לְהַהוּא רַע עַיִן, רָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְהַהוּא תּוֹסֶפֶת אִיהוּ גְּרִיעוּתָא לְגַבֵּיהּ.

בְּסִטַר קְדוּשָׁה גַּרְעִין לֵיהּ אַתְוָון, וְאִתּוֹסָף קְדוּשָׁתֵיהּ. וְדָא רָזָא דִּכְתִיב, (מלכים א ז) עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר. גָּרַע מ"ם (דף רי"ד ע"ב) דְּלָא כְּתִיב שְׁנַיִם, אֶלָּא שְׁנֵי. וּלְסִטְרָא (קס"ד ע"ב) אַחֲרָא יְהַבִין לֵיהּ תּוֹסֶפֶת אַתְוָון, דִּכְתִיב וַיַּעַשׂ יְרִיעוֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעוֹת, תּוֹסֶפֶת אַתְוָון וְאִיהוּ גְּרִיעוּתָא. וּבְסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה, שְׁנֵי עָשָׂר וְלָא יַתִּיר. וְהָכָא עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. וְכוּלָּא אִיהוּ גְּרִיעוּ לְגַבֵּיהּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְהַהוּא רַע עַיִן, לְאַשְׁלְמָא עֵינֵיהּ וְאִיהוּ בִּגְרִיעוּ. (כְּגַוְונָא דָּא אֲרוֹנָה, תּוֹסֶפֶת אַתְוָון וְלָא כְּתִיב אֲרוֹן)

תָּא חֲזֵי, סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה אִקְרֵי אֲרוֹן הַבְּרִית. וְהַהוּא אֲרוֹן הַבְּרִית, אִתְחֲזֵי לְגוּפָא לְמֵיעַל בֵּיהּ דִּיוּקְנָא דְּאָדָם. וְעַל רָזָא דָּא, אִינּוּן חַסִידֵי קַדִּישִׁין, כַּד הָווּ מִפְטְרֵי מֵהַאי עָלְמָא, הָווּ אַעְלִין לוֹן בְּאָרוֹן. דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא לָא מִתְתָּקַן בְּגוּפָא, וְלָאו אִיהִי בִּכְלָלָא דְּגוּפָא דְּאָדָם. וּבְגִין דָּא לָא אִתְבְּרוּן גוּפַיָּיא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּלָאו אִינּוּן (הקדמה ו' ע"ב) בִּכְלָלָא דְּגוּפָא דְּאָדָם.

בְּיוֹסֵף מַה כְּתִיב, (בראשית נ) וַיִּישֻׁם בָּאָרוֹן תֵּרִין יוֹדִין אֲמַאי. אֶלָּא דְּאִתְחַבָּר בְּרִית בִּבְרִית. רָזָא דִּלְתַתָּא בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא. וְעָאל בַּאֲרוֹנָא. מַאי טַעֲמָא. (ס"א תָּא חֲזֵי סִטְרָא דִּקְדֻשָּׁה אִקְרֵי אֲרוֹן הַבְּרִית וְהַהוּא אֲרוֹן הַבְּרִית אִתְתָּקַן לְאָעְלָא בֵּיהּ רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי רָזָא דִּדְיוּקְנָא דְּגוּפָא קַדִּישָׁא. כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא אִתְתָּקַן אֲרוֹנָא לְאָעְלָא בֵּיהּ דִּיוּקְנָא דְּגוּפָא רָזָא דְּאָדָם וּמָאן אִיהוּ דְּקָאִים בְּרָזָא דְּאָדָם מָאן דְּנָטִיר אָתָּ קַיְימָא קַדִּישָׁא וְעַל רָזָא דָּא אִינּוּן חַסִידֵי קַדִּישִׁין כַּד הָווּ מְפַטְרֵי מֵהַאי עָלְמָא הָווּ עָאלִין לוֹן בְּאָרוֹנָא בְּגִין דְּלָא אִתְחֲזֵי לְמֵיעַל בְּאָרוֹנָא אֶלָּא מָאן דְּנָטִיר לְהַאי בְּרִית אָתָּ קַיְימָא קַדִּישָׁא. בְּיוֹסֵף מָה כְּתִיב וַיִּישֻׁם בַּאֲרוֹן) בְּגִין דְּנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא, וְאִתְקַיַּים בֵּיהּ. לְהָכִי אִתְחֲזֵי לְאַעָלָה בַּאֲרוֹנָא, וּכְלָא כַּדְקָא חֲזֵי.

בָּכָה רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, וַוי לִבְנֵי עָלְמָא, דְּלָא יָדְעֵי לְהַהוּא כְּסוּפָא. וַוי לְהַהוּא עוֹנְשָׁא, דְּכָל מַאן דְּבָעֵי עָאל בַּאֲרוֹנָא. בְּגִין דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְמֵיעַל בַּאֲרוֹנָא, בַּר צַדִּיק, דְּיָדַע בְּנַפְשֵׁיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדַע בְּגַרְמֵיהּ, דְּלָא חָטָא בְּהַהוּא בְּרִית, אֶת קַיְימָא קַדִּישָׁא, מֵעוּלְמוֹי, וְקָא נָטִיר לֵיהּ

כַּדְקָא יָאוּת. וְאִי לָאו, לָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֵיעַל בַּאֲרוֹנָא, וּלְמִפְּגַם אֲרוֹנָא.

רָזָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְחַבְּרָא בְּאָת קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ רָזָא דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ, וְלָא לְאַחֲרָא. דְּהָא אֲרוֹן לָא אִתְחַבָּר אֶלָּא בְּצַדִּיק, דְּנָטִיר אָת קַדִּישָׁא. וּמַאן דְּפָגִים בְּרִית וְעָאל בַּאֲרוֹנָא, וַוי לֵיהּ, דְּפָגִם לֵיהּ בְּחַיָּיו. וַוי לֵיהּ דְּפָגִים לֵיהּ בְּמִיתָתֵיהּ. וַוי לֵיהּ מֵהַהוּא עוֹנְשָׁא. וַוי לֵיהּ דְּפָגִים אָת וְאָרוֹן קַדִּישָׁא. וַוי לֵיהּ לְהַהוּא כְּסוּפָא, דְּנַקְמִין מִנֵּיהּ נְקַמַת עָלְמִין, נוּקְמָא דְּעָלְמָא דָּא, וְנוּקְמָא דְּהַהוּא פְּגִימוּ. וְרָזָא דָּא כְּתִיב (תהלים קכה) כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים.

בְּשַׁעֲתָא דְּדַיְינִין לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, מִסְתַּכְּלָן בְּעוֹבָדוֹי, אִי הַוָּה פְּגִים רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא דְּחָתִים בִּבְשָׂרֵיהּ. וְהַשְׁתָּא פָּגִים אֲרוֹנָא (דִּבְרִית) דִּילֵיהּ בְּהַאי. הַאי לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּצַדִּיקַיָּיא. מִסְתַּכְּלָן בֵּיהּ, וְדַיְינִין לֵיהּ, וּמַפְקֵי לֵיהּ לְבַר מִכְּלָא דְּאָדָם. כְּיוָן דְּאַפְקֵי לֵיהּ מִכְּלָא דְּאָדָם, אַפְקֵי לֵיהּ מִכְּלָא דְּכֻלְּהוּ אַחֲרָנִין, דְּאִתְעַתְּדוּ לְחַיֵּי עָלְמָא, וְיַהֲבֵי לֵיהּ לְהַהוּא (אֲרוֹן) סִטְרָא דְּלָא אִתְכְּלִיל בְּרָזָא דְּגוּפָא דְּאָדָם. כְּיוָן דְּאִתְמְסַר לְהַהוּא סִטְרָא, וַוי לֵיהּ, דְּאַעֲלִין לֵיהּ בְּגֵיהִנָּם, וְלָא נָפִיק מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. עַל דָּא כְּתִיב (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי וְגוֹ׳. אִינּוּן דְּאִשְׁתָּאֲרוּ מִכְּלָא דְּאָדָם.

וְהָנֵי מִלֵּי כַּד לָא עָבֵד תִּיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא. תִּיוּבְתָּא דְּאִיהִי אִתְחַזְיָיא לְחַפְיָיא עַל כָּל עוֹבָדּוֹי. וְעִם כָּל דָּא טַב לֵיהּ דְּלָא יֵעוּל בַּאֲרוֹנָא, דְּהָא כָּל זִמְנָא דְּגוּפָא קַיָּים, נִשְׁמְתָא אִתְדְּנַת, וְלָא עָאלַת לְאַתְרָהּ. בַּר אִינּוּן חַסִידֵי עֶלְיוֹנִין קַדִּישִׁין, דְּאִתְחָזוּן לְסַלְקָא בְּגוּפֵיהוֹן, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

בְּגִין דְּלֵית חוֹבָא דְּקַשְׁיָא קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּהַאי מַאן דְּמְשַׁקֵּר וּפָגִים לְהַאי אָת קַיָּימָא קַדִּישָׁא. וְדָא לָא חֲמֵי אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, עַל חוֹבָא דָּא כְּתִיב (בראשית לח) וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְיָ׳. וּכְתִיב (תהלים ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע.

מַה כְּתִיב הָכָא, וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל אֶת הָאָרוֹן. וְכִי אַמַּאי לָא עָבְדוּ אִינּוּן חַכִּימִין, דְּעָבְדוּ מַשְׁכְּנָא, יַת אֲרוֹנָא. אֶלָּא בְּצַלְאֵל, סִיוּמָא דְּגוּפָא דְּאִיהוּ (רע"ד ע"א) רָזָא דְּבְרִית קַדִּישָׁא, וְנָטַר לֵיהּ, וְאִיהוּ קָאִים בְּעַדְבָּא דְּחוּלָקֵיהּ. אִיהוּ אִשְׁתְּדַל בְּעוֹבָדָא דִּילֵיהּ, וְלָא אַחֲרָא. אָתוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא, וְנַשְׁקוּ לֵיהּ.

כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וְסַדְּרוּ מִלִּין אִלֵּין קַמֵּיהּ, כָּל מַה דְּאִתְמַר בְּהַהוּא אוֹרְחָא. פָּתַח וְאָמַר, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. (דף רט"ו ע"א) הַאי קְרָא אִתְמַר. אֲבָל הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ,

וְאוֹרַח צַדִּיקִים, הַהוּא אוֹרְחָא דְּצַדִּיקַיָּיא אָזְלוּ בֵּיהּ, אִיהוּ אֹרַח קְשׁוֹט. אוֹרְחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ. אוֹרְחָא דְּאִיהוּ אָזִיל קָמַייהוּ, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין, אַתְיָין לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאִינּוּן מְמַלְּלָן וְאָמְרֵי בְּפוּמַייהוּ. כְּאוֹר נֹגַהּ: דְּנָהִיר וְאָזִיל, וְלָא אִתְחַשָּׁךְ (ס"א כְּלָל), כְּאוֹרַח דְּאִינּוּן חַיָּיבַיָּא, דְּאוֹרַח דְּיִלְהוֹן אִתְחַשָּׁךְ תָּדִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה וְגוֹ'.

דָּבָר אַחֵר וְאוֹרַח צַדִּיקִים. מַה בֵּין אוֹרַח לְדֶרֶךְ, דָּא אוּקְמוּהָ. אֲבָל (קל"ז ע"א ויקרא פ"ח ע"א) אוֹרַח הוּא, דְּהַשְׁתָּא אִתְפְּתַח וְאִתְגַּלְיָיא, וְאִתְעֲבִיד בְּהַהוּא אֲתָר אוֹרַח, דְּלָא כְּתִישׁוּ בֵּיהּ רַגְלִין מִקַּדְמַת דְּנָא. דֶּרֶךְ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה סג) כִּדוֹרֵךְ בְּגַת, דְּכַתְשִׁין בֵּיהּ רַגְלִין כָּל מַאן דְּבָעֵי.

וְעַל דָּא לְצַדִּיקַיָּיא קָאֲרֵי אֹרַח, דְּאִינּוּן הֲווֹ קַדְמָאֵי לְמִפְתַּח הַהוּא אֲתָר. וְלָא עַל אֲתָר אִיהוּ אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּאַחֲרָנִין בְּנֵי עָלְמָא אָזְלֵי בְּהַהוּא אֲתָר, הַשְׁתָּא דְּאָזְלִין בֵּיהּ צַדִּיקַיָּיא, אִיהוּ אֲתָר חַדְתָּא, דְּהַשְׁתָּא חַדְתָּא אִיהוּ הַהוּא אֲתָר כְּמָה דְּלָא אָזִיל בֵּיהּ בַּר נָשׁ אַחֲרָא לְעָלְמִין. בְּגִין דְּצַדִּיקַיָּיא עַבְדִּין חַדְתָּא לְכָל הַהוּא אֲתָר, בְּכַמָּה מִלִּין עִלָּאִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוֹן. וְתוּ, דִּשְׁכִינְתָּא אָזְלָא בְּהַהוּא אֲתָר, מַה דְּלָא הֲוַת

מִקַּדְמַת דְּנָא. וּבְגִין כָּךְ אוֹרַח צַדִּיקִים אִקְרֵי, בְּגִין דְּאִתְאָרַח בֵּיהּ אוּשְׁפִּיזָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. דֶּרֶךְ: אִיהוּ פָּתוּחַ לְכֹלָּא, וְכַתְשִׁין בֵּיהּ כָּל מַאן דְּבָעֵי, אֲפִילּוּ אִינּוּן חַיָּיבִין. דֶּרֶךְ, רָזָא דָּא, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ, בְּגִין דְּדָרִיךְ בֵּיהּ סִטְרָא אַחֲרָא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וְשָׁלִיט לְסַאֲבָא מַשְׁכְּנָא. וְעַל דָּא, צַדִּיקַיָּיא בִּלְחוֹדַיְיהוּ, קַיְימֵי וְשַׁלְטֵי בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי אוֹרַח. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דֶּרֶךְ פָּתוּחַ לְכֹלָּא, לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא.

וְאַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, אוֹרַח קַדִּישָׁא עִלָּאָה אִזְדַּמַּן לְגַבַּייכוּ, וְאָרַחְתּוּן בֵּיהּ וּמִלִּין מְעַלְּיָין עִלָּאִין (נ"א אֵלִּין) אִתְסָדָּרוּ קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין. זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (דברים לד) וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מָלֵא רוּחַ חָכְמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה וְגוֹ', בְּכַמָּה אֲתָר תְּנִינָן, דְּמֹשֶׁה אַנְפּוֹי כְּאַנְפֵּי שִׁמְשָׁא, וִיהוֹשֻׁעַ כְּאַנְפֵּי סִיהֲרָא. דְּלֵית נְהוֹרָא לְסִיהֲרָא, אֶלָּא נְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא כַּד נָהַר לְסִיהֲרָא, וְסִיהֲרָא מִגּוֹ שִׁמְשָׁא אִתְמַלְיָיא. וְכַד אִתְמַלְיָיא, כְּדֵין קַיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא.

אִשְׁתְּלִימוּתָא דְּסִיהֲרָא, מַאן אִיהוּ. רָזָא דְּכֹלָּא, דְּאִקְרֵי דְּמוּת בְּרָזָא דְּשִׁמְשָׁא עִלָּאָה יְיָ. דְּהָא בְּשִׁמְשָׁא דָּא לָא קָאִים, בַּר בְּזִמְנָא דְּקַיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא. דְּהָא כַּמָּה שְׁמָהָן אִינּוּן דְּאַחֲסִינָא, וְאִתְקְרֵי בְּהוּ כַּךְ כְּפוּם

שַׁעֲתָא דְקַיְימָא בֵּיהּ, (וּבְפוּם שַׁעֲתָא דְקַיְימָא בֵּיהּ) הָכִי אִקְרֵי בְּהַהוּא שְׁמָא מַמָּשׁ. וְכַד קַיְימָא בְּרָזָא דְאַשְׁלָמוּתָא וְאִשְׁתְּלִימַת מִכָּל סִטְרִין, כְּדֵין אִקְרֵי יְדֹוָ"ד אַשְׁלְמוּתָא דִּילָהּ, כְּאַשְׁלָמוּתָא דִּלְעֵילָּא. (ק ע"ב) דְּיָרְתָא בְּרָתָא לְאִמָּהּ.

וַהֲיֵינוּ (ד"א נְהִירוּ) בַּחֲמִיסָר יוֹמִין, דִּכְתִיב, (ויקרא כג) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה. וּכְתִיב (ויקרא כג) אַךְ בֶּעָשׂוֹר (יוֹם) לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְכֹלָּא רָזָא חַדָּא, כַּד קַיְימָא עָלְמָא דְאָתֵי בְּרָזָא דְכָל עֶשֶׂר אֲמִירָן, עַל הַאי חֹדֶשׁ, אִקְרֵי (קפ"ה ע"ב) בֶּעָשׂוֹר. וְכַד אִתְרְשִׁימַת סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא חֲדָא בֵּינַייהוּ, אִקְרֵי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר, דְּהָא ה' אִתְחַבְּרַת וְאִתְחַקְקַת בֵּינַייהוּ.

וְרָזָא דָּא י"ה וְכַד קַיְימָא בִּשְׁמָא דָּא, כְּדֵין אִתְחַבָּר בְּה', וְאִיהִי אִתּוֹסָפָא (ד"א לְגַבֵּיהּ תַּתָּאֵי לְמֵיזָן לוֹן וּלְמֵיהַב לוֹן טַרְפַּייהוּ וְאִתּוֹסָפָא) אִיהִי, בְּרָזָא דְּאָת ה' כְּמִלְקַדְמִין. חֲדָא, לְאִתְחַקְקָא וּלְאִתְחַבְּרָא בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא. וַחֲדָא לְמֵיהַב מְזוֹנָא לְתַתָּא. וּכְדֵין קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא לְכָל סִטְרִין, עֵילָּא וְתַתָּא, בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא רָזָא חֲדָא, וּשְׁלִימוּ חַד.

יְהוֹשֻׁעַ דָּא אִיהוּ רָזָא דְאַשְׁלָמוּתָא דִּסִיהֲרָא, בְּאִלֵּין אַתְוָון בֶּן נו"ן, נו"ן וַדַּאי דְּהָא נוּן רָזָא דִּסִיהֲרָא אִיהִי. מָלֵא בְּרָזָא דְאַשְׁלָמוּתָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּדֵין אִיהוּ מָלֵא רוּחַ חָכְמָה וַדַּאי.

בְּגִין דִּנְקוּדָה עִלָּאָה דְּאִיהִי י׳, אִתְפַּשַּׁט וְאַפִּיק רוּחַ,
וְהַהוּא רוּחַ עָבִיד הֵיכָלָא. וְהַהוּא רוּחַ אִתְפַּשַּׁט,
וְאִתְעֲבִיד שִׁית סִטְרִין. הַהוּא רוּחַ אִתְפַּשַּׁט, בְּרָזָא דְּכָל
אִלֵּין. וְאַמְלֵי וְעָבִיד הֵיכָלָא לְתַתָּא, וְאִתְמְלֵי כּוּלָּא,
וְאִתְעֲבִיד רָזָא (דף רט"ו ע"ב) דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּאַשְׁלְמוּתָא
חֲדָא.

וּבְגִין דָּא יְהוֹשֻׁעַ מָלֵא רוּחַ חָכְמָה, בְּגִין כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה
אֶת יָדָיו עָלָיו, דְּאִיהוּ אָרִיךְ בִּרְכָאן עֲלֵיהּ,
וְאִתְמְלֵי בֵּירָא מִנֵּיהּ. וְאַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, כָּל חַד
מִנַּייכוּ אִתְמְלֵי רוּחַ חָכְמָה, וְקַיְימָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, בְּרָזִין
דְּחָכְמְתָא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אִתְרְעֵי בְּכוּ,
וְאַסְמִיךְ יְדוֹי עֲלַייכוּ. זַכָּאָה חוּלְקִי דְּעֵינַי חָמוּ דָּא, וְחָמוּ
שְׁלִימוּ דְּרוּחַ חָכְמְתָא בְּכוּ.

פָּתַח וְאָמַר, כְּתִיב (ויקרא יט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תְנַחֲשׁוּ
וְלֹא תְעוֹנ�ְנוּ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, וְרָזָא דְּמִלָּה, הַאי
מַאן דְּאָכִיל בְּלָא צְלוֹתָא, דְּיִצְלֵי (ד"א קֳדָם דְּאָכִיל) עַל דָּמֵיהּ,
שָׁקִיל אִיהוּ כְּמַנַּחֵשׁ וּמְעוֹנֵן.

בְּגִין דִּבְלִילְיָא נְשְׁמְתָא סַלְקַת וְאִשְׁתַּטְחַת לְמֵחֱמֵי בְּרָזָא
דְּיִקָּרָא עִלָּאָה, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ.
וְאִשְׁתְּאַר בַּר נָשׁ בְּהַהוּא חֵילָא דְּאִשְׁתַּתָּף (נ"א דְּאִתְפַּשַּׁט) גּוֹ
דָּמָא, לְאִתְקַיְימָא גּוּפָא. וְעַל דָּא (ס"א וְעִם כָּל דָּא) טָעִים

טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְהַהוּא חֵילָא לָא מִתְעַתְּדָא לְאִתְעָרָא גּוֹ הַהוּא חֵילָא דְּנִשְׁמְתָא, וּלְקַבְּלָא לֵיהּ. וְכַד אִתְעַר בַּר נָשׁ, לָאו אִיהוּ דָּכִי. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּסִטְרָא אַחֲרָא שַׁלִּיט, עַל אֲתַר דְּקַיְימָא בְּלָא נִשְׁמְתָא.

כֵּיוָן דְּאִתְדָּכֵי בְּמַיָּא, וְאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ בְּאוֹרַיְיתָא, (נ"א טַעִים טַעְמָא דְמוֹתָא, דְסִטְרָא אַחֲרָא שְׁלִיט עַל אֲתַר דְקַיְימָא בְלָא נִשְׁמָתָא וְכַד אִתְעַר בַּר נָשׁ אַף עַל גַּב דְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא) הַהִיא נִשְׁמְתָא לָא אִתְקַיְימַת בַּאֲתָרָהּ, וְלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, בַּר חֵילָא דְּדָמָא בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִקְרֵי נֶפֶשׁ, הַהִיא דְּאִתְפַּשְׁטָא בְּדָמָא תְּדִיר, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְכַד יְצָלֵי בַּר נָשׁ צְלוֹתָא דְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, כְּדֵין מִתְיַישְׁבָא חֵילָא דְּדָמָא בַּאֲתַרֵיהּ, וְאִתְגַּבָּר חֵילָא דְּנִשְׁמְתָא, וְאִתְיַישְׁבָא עַל הַהוּא אֲתָר. וּכְדֵין בַּר נָשׁ אִשְׁתְּלִים קַמֵּי מָארֵיהּ, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, נֶפֶשׁ לְתַתָּא, וְרוּחָא דְּמִלָּה דְּנִשְׁמְתָא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא, מַאן דְּצַלֵּי צְלוֹתָא עַד לָא יֵיכוֹל, קָאִים גַּרְמֵיהּ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וְסַלְקָא נִשְׁמְתָא עַל אֲתָר מוֹתְבָהּ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וְאִי אָכִיל עַד לָא צַלֵּי צְלוֹתֵיהּ לְאִתְיַישְׁבָא דָּמָא עַל אַתְרֵיהּ, הָא אִיהוּ כְּמַנַּחֵשׁ וּמְעוֹנֵן. בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אָרְחֵיהּ דְּמַנַּחֵשׁ, לְסַלְקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, וּלְמָאכָא סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה.

אֲמַאי אִקְרֵי בַּר נָשׁ הַהוּא דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהַהוּא סִטְרָא

מְנַחֵשׁ. עַל דְּאִשְׁתְּדַל בְּהַהוּא נָחָשׁ, לְאַתְקְפָא חֵילֵיהּ וּלְאִתְגַּבְּרָא. וְדָא אִיהוּ כְּמַאן דְּפָלַח לֵאלֹהִים אֲחֵרִים. וְכֵן הַאי פָּלַח לְהַהוּא חֵילָא דְּדָמָא, וְלָא פָּלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַתְקְפָא סִטְרָא דְּנִשְׁמְתָא, סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה. מְעוֹנֵן, דְּאִשְׁתְּדַל בְּחוֹבָא, וְלָא אִשְׁתְּדַל בִּזְכוּ. וְאִי תֵּימָא הָא קַיְימָא נ׳ בְּאֶמְצָעִיתָא. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא לָא יַכְלִין לְשַׁלְטָאָה בְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, עַד דְּאִתְעַרְבֵי בֵּיהּ עֵרוּבָא דְּסִטְרָא קְדוּשָׁה, כְּחוּטָא חַד דָּקִיק. מַאן (הקדמה ב ע"ב) דְּבָעֵי לְקַיְימָא שִׁקְרָא, יְעָרֵב בָּהּ מִלָּה דְּקִשׁוֹט, בְּגִין דְּיִתְקַיֵּים הַהוּא שִׁקְרָא. וְעַל דָּא עָוֹן מִלָּה דְּשֶׁקֶר הוּא, וּבְגִין לְקַיְימָא לֵיהּ, עָאלִין בָּהּ מִלָּה דְּקִשׁוֹט, וְדָא אִיהוּ נ׳, בְּדָא מְקַיְימֵי לְהַהוּא שֶׁקֶר. וּמַאן דְּלָא צַלֵּי צְלוֹתָא לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד לָא יֵיכוֹל עַל דָּמֵיהּ, כְּמְנַחֵשׁ וּמְעוֹנֵן.

צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, כְּמָה דְּאָמְרִתּוּן אַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן, דְּהָא בְּצְלוֹתָא מִתַּתְקַן גּוּפֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, וְאִתְעֲבִיד שְׁלִים. צְלוֹתָא אִיהִי תִּקּוּנִין מִתַּקְנָן דְּמִתַּתְקְנָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן אַרְבַּע. תִּקּוּנָא קַדְמָאָה, תִּקּוּנָא דְּגַרְמֵיהּ, לְאִשְׁתַּלְמָא. תִּקּוּנָא תִּנְיָינָא, תִּקּוּנָא דְּהַאי עָלְמָא. תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה, תִּקּוּנָא דְּעָלְמָא לְעֵילָּא, בְּכָל אִינּוּן חֵילֵי שְׁמַיָּא. תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה, תִּקּוּנָא דִּשְׁמָא

קַדִּישָׁא, בְּרָזָא דִּרְתִיכִין קַדִּישִׁין, וּבְרָזָא דְּעָלְמִין כְּלְהוּ, עֵילָּא וְתַתָּא בְּתִקוּנָא (דְּרָזִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא) כְּדְקָא יָאוּת.

תִּקוּנָא קַדְמָאָה תִּקוּנָא דְּגַרְמֵיהּ, בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ לְאַתְקָנָא גַּרְמֵיהּ, בְּמִצְוָה וּקְדוּשָׁה, וּלְאִתְתַּקָּנָא בְּקָרְבְּנִין וְעָלָוִן לְאִתְדַּכָּאָה.

תִּקוּנָא תִּנְיָינָא, בְּתִקוּנָא דְּקִיּוּמָא דְּהַאי עָלְמָא, בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא, בְּאִינּוּן הַלְלוּיָהּ, (תהלים קמח) הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְגוֹ' לְקַיְּימָא קִיּוּמָא דְּהַאי עָלְמָא. וְעַל דָּא בְּבָרוּךְ שֶׁאָמַר, בָּרוּךְ, בָּרוּךְ עַל כֹּלָּא.

תִּקוּנָא תְּלִיתָאָה, דְּאִיהוּ תִּקוּנָא (דף רט"ז ע"א) לְעָלְמָא לְעֵילָּא, בְּכָל אִינּוּן חַיָּילֵי חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין. יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו וְגוֹ', וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. תִּקוּנָא רְבִיעָאָה, תִּקוּנָא דְּצְלוֹתָא, בְּתִקוּנָא דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא אָמְרִתּוּן, זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן. וְהָכָא רָזָא דְּתִקוּנָא דִּשְׁמָא שְׁלִים. זַכָּאָה חוּלָקִי עִמְּכוֹן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא (ר"ב ע"ב) דְּאָמְרִתּוּן בְּצְלוֹתָא וַדַּאי הָכִי הוּא. פָּתַח וְאָמַר, כְּתִיב (דברים י') אֶת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אוֹתוֹ תַעֲבוֹד. וּכְתִיב, (ויקרא יט) וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ. הַאי

קְרָא אִית לְמֵימַר הָכִי, וְיָרֵאתָ אֱלֹהֶיךָ, בְּגִין דְּהָא כְּתִיב אֶת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא, מַהוּ מֵאֱלֹהֶיךָ. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, מֵאֱלֹהֶיךָ וַדַּאי, מֵהַהוּא אַתָּר דְּאִתְחַבָּר וְסָחֲרָא לְמוֹחָא דִּלְגוֹ, וְדָא אִיהוּ מֵאֱלֹהֶיךָ, דְּחִילוּ דָּא לְמִדְחַל לֵיהּ, דְּהָא תַּמָּן שַׁרְיָיא דִּינָא, וְאִיהוּ דִּינָא דְּאִשְׁתְּאִיב מִגּוֹ דִּינָא דִּלְעֵילָּא, בְּהַאי אַתָּר.

(אִית אֶשָּׁא וְאִית אֶשָּׁא) תְּלַת גַּוְונֵי אֶשָּׁא הָכָא. אֶשָּׁא קַדְמָאָה, אִיהוּ אֶשָּׁא דְּקַבִּיל אֶשָּׁא בְּחֵידוּ, וְחַדָּאן דָּא בְּדָא בִּרְחִימוּ. אֶשָּׁא תִּנְיָינָא, אִיהוּ אֶשָּׁא דִּכְתִיב בֵּיהּ (יחזקאל א) וְנֹגַהּ לָאֵשׁ דְּאִתְחֲזֵי בֵּיהּ נֹגַהּ. וְדָא אִיהוּ אֶשָּׁא, דְּקַיְימָא גּוֹ אֶשָּׁא פְּנִימָאָה בְּחֵידוּ, כְּמָה (ר״ג ע״ב) דְּאִתְמַר. אֶשָּׁא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ אֶשָּׁא (דְּלָבָר) דְּסַחֲרָא לְהַהוּא נֹגַהּ. וּבְהַאי אֶשָּׁא שַׁארֵי דְּחִילוּ דִּדִינָא, לְאַלְקָאָה חַיָּיבַיָּא.

וְאַף עַל גַּב דְּתָנֵינָן, דְּאַרְבָּעָה גַּוְונֵי אֶשָּׁא נִינְהוּ, וְאִינּוּן אַרְבַּע דְּאִינּוּן חַד. אֲבָל הָכָא בְּהַהוּא אֶשָּׁא דְּקָאָמְרָן, שַׁאֲרֵי דְּחִילוּ דִּדִינָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ, מֵהַהוּא עוֹנְשָׁא דִּילֵיהּ.

וּבְהַהוּא יִרְאָה בָּעֵי לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ כַּחֲדָא, לְמִדְחַל בְּהַאי סִטְרָא, וּלְמִרְחַם בְּהַאי סִטְרָא. וּבְאִינּוּן גַּוְונִין דְּקָאָמְרָן, וְהַהוּא דְּחִילוּ לֶהֱוֵי לְמִדְחַל מֵעוֹנְשָׁא. דְּמַאן דְּעָבַר עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא,

אִתְעַנָּשׁ בְּהַהוּא סִטְרָא דְּכַד שַׁארֵי הַהוּא סִטְרָא לְאַלְקָאָה, לָא שָׁכִיךְ עַד דְּשָׁצֵי לֵיהּ מֵהַאי עָלְמָא, וּמֵעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי לְמִדְחַל מֵהַאי אֶשָּׁא, דְּדְחִילוּ שַׁרְיָיא בֵּיהּ. וּמִנַּיְהּ אִתְפַּשַּׁט אֶשָּׁא לְבַר דְּדַחֲלָא אַחֲרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שופטים ו) לֹא תִירָאוּ אֶת אֱלֹהֵי הָאֱמוֹרִי, דְּאָסִיר לְמִדְחַל מִנַּיְהּ. וְהַאי אֶשָּׁא דְּדְחִילוּ דְּקָאָמְרָן, אִיהוּ קֻדְשׁ וְאִשְׁתָּתַף בִּקְדוּשָּׁה, וְהַאי אִיהוּ דְּסָחֲרָא לְהַהוּא נֹגַהּ דְּקָאָמְרָן. וְהַהִיא אֶשָּׁא אַחֲרָא דִּלְבַר, אִיהוּ דְּאִתְחַבָּר בְּהַאי לְזִמְנִין. וּלְזִמְנִין אִתְעַבָּר מִנַּיְהּ, וְלָא אִתְחַבָּר בַּהֲדֵיהּ. וְכַד גָּרִים דְּאִתְחַבָּר בְּהַאי, כְּדֵין הוּא אֶשָּׁא דְּחָשׁוּךְ, וְאַחְשִׁיךְ וְכַסֵּי נְהִירוּ דְּאִלֵּין אַחֲרָנִין. וְסִימָנִיךְ (יחזקאל א) וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, וְלָא דְּקַיְימָא תָּדִיר, וְהָא אִתְּמַר לְבָתַר אַהֲבָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּאַהֲבָה שַׁרְיָיא לְבָתַר יְרָאָה. וְרָזָא דְּמִלָּה, כֵּיוָן דְּשָׁארֵי יְרָאָה עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, אִתְעַר לְבָתַר אַהֲבָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא. דְּמַאן דְּפָלַח מִגּוֹ אַהֲבָה, אִתְדַּבָּק בַּאֲתָר עִלָּאָה לְעֵילָּא, וְאִתְדַּבָּק בִּקְדוּשָּׁה דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּהָא סָלִיק לְאִתְעַטָּרָא וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּסִטַר יְמִינָא.

וְאִי תֵּימָא דְּפוּלְחָנָא דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דִּירָאָה לָאו אִיהוּ פּוּלְחָנָא. פּוּלְחָנָא יַקִּירָא אִיהוּ, אֲבָל לָא סָלִיק לְאִתְדַּבְּקָא לְעֵילָּא. וְכַד פָּלַח מֵאַהֲבָה, סָלִיק וְאִתְעַטָּר

לְעֵילָּא, וְאִתְדַּבָּק בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְדָא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִזְדָּמַן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהָא שַׁלִּיט עַל אַתָּר דְּיִרְאָה, דְּהָא לֵית מַאן דְּשַׁלִּיט עַל דַּרְגָּא דְּיִרְאָה, אֶלָּא אַהֲבָה, רָזָא דִּימִינָא.

רָזָא דְּיִחוּדָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְהַהוּא דְּאִתְחָזֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, לְיַחֲדָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְיַיחֲדָא שַׁיְיפִין וְדַרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, לְאַכְלָלָא כֻּלְּהוּ, וּלְאַעְלָאָה בַּאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אֶחָד. וְרָזָא (ק״ס ע״ב) דִּשְׁמַע, שֵׁם דְּסָלִיק לְע׳ שְׁמָהָן, וְדָא כְּלָלָא חַדָּא. יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל סָבָא, בְּגִין דְּאִית (מ״ג ע״א) זוּטָא, דִּכְתִיב (הושע יא) נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ. וְדָא אִיהוּ יִשְׂרָאֵל סָבָא, רָזָא חַדָּא בִּכְלָלָא חַדָּא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הָכָא אִתְכְּלִילַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ.

וּלְבָתַר דְּאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא בִּכְלָלָא חַדָּא, כְּדֵין אִצְטְרִיכוּ לְיַיחֲדָא (דף רט״ז ע״ב) שַׁיְיפִין, וּלְחַבְרָא תְּרִין מַשְׁכְּנִין כַּחֲדָא, בְּכֻלְּהוּ שַׁיְיפִין, בִּרְעוּ דְּלִבָּא, לְאִסְתַּלְקָא בְּדִבְקוּתָא דְּאֵין סוֹף, לְאִתְדַּבְּקָא כְּלָא תַּמָּן, לְמֶהֱוֵי רְעוּתָא חַדָּא עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

וְרָזָא דָּא יִהְיֶה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה יד) יִהְיֶה יְיָ׳ אֶחָד, בְּרָזָא דְּיִהְיֶה. י׳, לְיַחֲדָא וּלְאִתְדַּבְּקָא בה׳, דְּאִיהוּ

הֵיכְלָא פְּנִימָאָה, לְאַתָּר (נ"א אֲתָר) גְּנִיזוּ דְּהַאי נְקוּדָה עִלָּאָה, דְּאִיהִי י'. וְדָא אִיהוּ רָזָא יְדוֹ"ד אֱלֹהֵינוּ. אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון (נ"א שְׁמָהָן) דְּאִינּוּן יָ"ה.

וּלְאַכְלָלָא כָּל שַׁייְפִין בְּהַהוּא אֲתָר דְּנַפְקוּ מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ הֵיכְלָא פְּנִימָאָה, לְאַתְבָּא מִלִּין לְאַתְרֵיהוֹן, לְעִקָּרָא וִיסוֹדָא וְשָׁרְשָׁא דִּילְהוֹן, עַד הַהוּא אֲתָר דְּשָׁרְשָׁא דִּבְרִית.

וּלְבָתַר אִינּוּן תְּרֵין אַתְוָון אַחֲרָנִין (דְּאִיהוּ י"ה) לְיַחֲדָא וּלְאִתְדַּבְּקָא י' בְּה'. י' אִיהוּ רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא. וְהַאי ה' אִיהוּ הֵיכְלָא, אֲתָר גְּנִיזוּ דְּהַאי רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ י'. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא דְּאִיהוּ ו' תְּנָיְינָא. אֲבָל י', רָזָא דִּילֵיהּ לְיַחֲדָא לוֹן כַּחֲדָא. אֶחָד, לְיַחֲדָא מִתַּמָּן וּלְעֵילָּא, כְּלָא כַּחֲדָא, וּלְסַלְקָא רְעוּתָא לְאִתְקַשְׁרָא כְּלָא (מִתַּתָּא לְעֵילָּא) בְּקִשּׁוּרָא חַד. לְסַלְקָא רְעוּתֵיהּ בְּדִחִילוּ וּרְחִימוּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף וְלָא יִשְׁתְּבַק רְעוּתָא מִכָּל אִינּוּן דַּרְגִּין וְשַׁייְפִין, אֶלָּא בְּכֻלְּהוּ יִסְתַּלַק רְעוּתֵיהּ לְאַדְבְּקָא לוֹן, וּלְמֶהֱוֵי כְּלָא קִשּׁוּרָא חַדָּא בְּאֵין סוֹף.

וְדָא הוּא יִחוּדָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, דְּאוֹלִיף מֵאָבוֹי, וַאֲבוֹי מֵרַבֵּיהּ, עַד פּוּמָא דְּאֵלִיָּהוּ, וְשַׁפִּיר אִיהוּ, וְיִחוּדָא בְּתִקוּנָא. וְאַף עַל גַּב דְּאָנָן אוֹקִימְנָא לְהַאי בְּכַמָּה

רָזִין, כֻּלְּהוּ רָזִין סַלְקִין לְחַד. אֲבָל רָזָא דָּא אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרֵיהּ, וְשַׁפִּיר אִיהוּ, וְיחוּדָא בְּתִקוּנָא. וְהָא אֲנָן בְּיחוּדָא דְּרָזָא אַחֲרָא אִתְעַרְנָא מִלִּין, וְאִיהוּ שַׁפִּיר, וְיחוּדָא כַּדְקָא חֲזֵי וְהָכִי הוּא. אֲבָל יחוּדָא דָּא, יחוּדָא בְּתִקוּנָא, וְדָא אִיהוּ יחוּדָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא.

וְתוּ הַוָּה אָמַר, מַאן דְּרָעוּתֵיהּ לְאַכְלְלָא כָּל רָזִין דְּיחוּדָא בְּמִלָּה דְּאֶחָד שַׁפִּיר טְפֵי. וּלְהָכִי אֲנָן מַאֲרִיכִין בְּאֶחָד, לְסַלְקָא רְעוּתֵיהּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד. אֲבָל בְּרָזָא דָּא יְהֹ״ה, סִימָנָא (בְּעַלְמָא) אִיהוּ לְהַאי.

וְהָא דְּתָנֵינָן אֶחָד (לְמֶהֱוֵי ד׳) רָזָא עֵילָּא וְתַתָּא, וְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, הָכִי אִיהוּ. לְיַחֲדָא עֵילָּא וְתַתָּא כְּמָה דְּאִתְמַר (ס״א וּלְאַרְבַּע) וְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, אִלֵּין אִינּוּן רָזָא רְתִיכָא עִלָּאָה, לְאִתְכַּלְלָא כֹּלָּא כַּחֲדָא, בְּקִשְׁרָא חֲדָא, בְּיחוּדָא חֲדָא עַד אֵין סוֹף, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

רָזָא לְאַדְכָּרָא יְצִיאַת מִצְרַיִם לְבָתַר. בְּגִין דַּהֲוֹות שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, לָאו אִיהוּ חִבּוּרָא, לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא עָלְמָא תַּתָּאָה בְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּלְאַחְזָאָה חִירוּ דְּהַהִיא גְּאוּלָה, דַּהֲוֹות בְּכַמָּה אָתִין, בְּכַמָּה נִסִּין דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִצְטְרִיךְ

הַהוּא פּוּרְקָנָא לְאִתְדַּכְּרָא, וּלְאִתְחַזָּאָה דְּאַף עַל גַּב דַּהֲוּוֹת בְּגָלוּתָא, הַשְׁתָּא חֵירוּ אִית לָהּ, מִיּוֹמָא דְּאִינּוּן קִשְׁרִין בְּמִצְרַיִם אִשְׁתְּרִיאוּ, אִינּוּן אָתִין וְנִסִּין אִתְעֲבִידוּ.

וְאִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה חֵירוּ דִּילָהּ, בְּגִין דְּאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ וּבְגִין לְאַסְמְכָא גְּאוּלָה לְתִפְלָה, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא, וְלָא לְאַחֲזָאָה תְּרוּכִין, וְסִימָנִיךְ (ויקרא כא) וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ.

וְאִי תֵּימָא, וְהָא בְּגָלוּתָא אִיהִי, וְהָא אִתְתַּרְכַת, לָאו הָכִי, אֶלָּא וַדַּאי בְּגָלוּתָא אִיהִי, לְדַיְּירָא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וּלְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ, אֲבָל לָא אִתְתַּרְכַת. וְהָא שְׁכִינְתָּא לָא אִתְחֲזֵי בְּבֵית רִאשׁוֹן וּבְבֵית שֵׁנִי. עַד דְּלָא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל סַלְקָא לְעֵילָּא, וּלְבָתַר אִיהִי שָׁוְיאַת מָדוֹרָהּ עִמְּהוֹן. אֲבָל תְּרוּכִין לָא הֲוָוֹת לְעָלְמִין.

וּבְגִין דָּא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה פּוּרְקָנָא, דְּאִית בָּהּ אַרְבַּע גְּאוּלוֹת. וְרָזָא הָכָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקָא שְׁכִינְתָּא מִגָּלוּתָא דְּמִצְרַיִם, תַּבְעַת מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיִפְרוֹק לָהּ הַשְׁתָּא דְּ זְמִנִין, דְּאִינּוּן דְּ גְּאוּלוֹת, לָקַבֵּל אַרְבַּע גָּלְיוֹת. בְּגִין דְּתֵתֵּא בַּת חוֹרִין, וְלָא תֵּהֵא מִתְתַּרְכָא. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא קַיְּימָא וְאִתְפְּרַקַת אַרְבַּע גְּאוּלוֹת, בְּהַהִיא יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְהַשְׁתָּא דְּאִצְטְרִיכַת בְּתִקּוּנָהָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה הַהִיא גְּאוּלַת מִצְרַיִם, דְּאִית בָּהּ אַרְבַּע גְּאוּלוֹת.

וְעַל דָּא אִית (דף רי"ז ע"א) לְאַדְכָּרָא בְּהַהִיא גְּאוּלָה, ד׳ זִמְנִין אֱמֶת. אֱמֶת. אֱמֶת. אֱמֶת. עַד עֻזְרַת אֲבוֹתֵינוּ. דְּדָא הוּא עֻזָּרָה וְסֶמֶךְ לְיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ. וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה אַרְבַּע זִמְנִין אַחֲרָנִין, אֱמֶת, אֱמֶת, אֱמֶת, אֱמֶת. לְמֶהֱוֵי אַרְבַּע גְּאוּלוֹת אִלֵּין בְּקִיּוּמָא תַּקִּיף, בְּחוֹתָמָא תַּקִּיף דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא. ד׳ גְּאוּלוֹת כְּפוּלִין בְּקִיּוּמָא.

וְכֻלְּהוּ בְּהַהִיא יְצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִילּוּ לָא אִשְׁתְּכַחוּ אִינּוּן ד׳ גְּאוּלוֹת בְּהַהִיא יְצִיאַת מִצְרַיִם, כָּל זִמְנָא דְּלֶהֱוֵי גָּלוּתָא, לָא אִתְחַבְּרַת בְּתִקּוּנָהָא לְאִתְיַיחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא אִית לְאַדְכָּרָא גְּאוּלָה דְּמִצְרַיִם תָּדִיר, בְּכָל קִדּוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּיא.

רָזָא דְּקִדּוּשָׁה (דְּשַׁבָּתָא) הָא אוֹקִימְנָא, דְּהָא בְּקִדּוּשָׁה מִתְקַדְּשֵׁי כֹּלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא, וְכָל דַּרְגִּין, וְכָל רְתִיכִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כֻּלְּהוּ מִתְקַדְּשֵׁי בְּקִדּוּשָׁתָא דָּא. וּבְקִדּוּשָׁה דָּא, אוֹקִימְנָא רָזִין עִלָּאִין, לְאִינּוּן מָארֵי רָזִין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּקִדּוּשָׁה דְּמָארֵיהוֹן, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

רָזָא לְמִמַּסַּר נַפְשָׁא לְמָארֵיהּ, שַׁפִּיר אִיהוּ, דְּקָא (ר׳ ע"ב) אַמַּרְתּוּן חַבְרַיָּיא, זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן, וְזַכָּאִין עֵינַי דְּחָמוּ כַּךְ, דְּזָכֵינָא בְּחַיַּי, דְּמִתְעָרִין מִלִּין קַדִּישִׁין אִלֵּין בְּהַאי עָלְמָא, (ס"א בְּגִין דְּכֻלְּהוּ) וְכֻלְּהוּ כְּתִיבִי לְעֵילָּא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

פָּתַח וְאָמַר (מלאכי ג) אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ׳ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְיָ׳ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ׳ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אָז נִדְבְּרוּ, אָז דִּבְּרוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי נִדְבְּרוּ. אֶלָּא נִדְבְּרוּ לְעֵילָּא, מִכָּל אִינּוּן רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין קַדִּישִׁין.

בְּגִין דְּאִינּוּן מִלִּין קַדִּישִׁין, סַלְּקִין לְעֵילָּא, וְכַמָּה אִינּוּן דִּמְקַדְּמֵי וְנַטְלִין לוֹן קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמִתְעַטְּרָן בְּכַמָּה עִטְרִין, בְּאִינּוּן נְהוֹרִין עִלָּאִין, וְכֻלְּהוּ נִדְבְּרוּ מִקַּמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. מַאן חָמֵי חֶדְוָון, מַאן חָמֵי תּוּשְׁבְּחָן, דְּסַלְּקִין בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, כַּד סַלְּקִין מִלִּין אִלֵּין, וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא מִסְתַּכַּל בְּהוּ, וְאִתְעַטָּר בְּהוּ, וְאִינּוּן סַלְּקִין (נ"א עַל רֵישֵׁיהּ דַּהֲווּ עֲטָרָה וְנָחֲתִין וְיַתְבִין וכו') וְיַתְבִין עַל חֵיקֵיהּ, וּמִשְׁתַּעֲשָׁע בְּהוּ, מִתַּמָּן סַלְּקִין עַל רֵישֵׁיהּ, וַהֲווּ עֲטָרָה. וְעַל דָּא אָמְרָה אוֹרַיְיתָא, (משלי ח) וָאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם. וְהָיִיתִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא וָאֶהְיֶה, בְּכָל זְמָן, וּבְכָל עִידָּן, דְּמִלִּין עִלָּאִין סַלְּקִין קַמֵּיהּ.

תְּרֵי זִמְנֵי כְּתִיב יִרְאֵי יְיָ׳ יִרְאֵי יְיָ׳. אֶלָּא יִרְאֵי יְיָ׳ לְעֵילָּא, יִרְאֵי יְיָ׳ לְתַתָּא. יִרְאֵי יְיָ׳ קַיְימִין לְתַתָּא, וְאִינּוּן מִלִּין קַיְימִין בְּדִיוּקְנֵיהוֹן לְעֵילָּא. וְרָזָא דָּא אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, דְּכָל מִלִּין דְּצַדִּיקַיָּיא דִּי בְּאַרְעָא, אִינּוּן

מִתְעַטָּרָן, וְקַיְימָן קַמֵּי מַלְכָּא, וּמִשְׁתַּעֲשָׁע בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּלְבָתַר אִינּוּן נַחְתֵּי, וְקַיְימִין קַמֵּיהּ בְּדִיּוּקְנָא דְּהַהוּא צַדִּיק דְּקָאָמַר לוֹן, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא. וּלְבָתַר אַכְתִּיבוּ בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו, לְקַיְימָא קַמֵּיהּ בְּקִיּוּמָא תָּדִיר.

וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, מַאי וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. הָא אוּקְמוּהָ, (אֲבָל) כָּל אִינּוּן דְּמְחַשְּׁבֵי מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, לְאַדְבְּקָא לְמָארֵיהוֹן בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּגִין לְמִנְדַּע לֵיהּ, וּלְאִתְתַּקָּנָא חָכְמָה דִּשְׁמֵיהּ בְּלִבַּייהוּ, דְּכְתִיב וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, דְּהוּא רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

כְּתִיב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, הַאי קְרָא הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ, בְּהַהוּא רָקִיעַ לְתַתָּא, כְּמָה דְּאָמְרִתּוּן חַבְרַיָּיא, זַכָּאָה חוּלָקִי, וְזַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן. (בְּהַהוּא רָקִיעַ לְתַתָּא) דְּהָא בִּרְקִיעָא דִּלְעֵילָּא, לֵית מַאן דְּאִסְתָּכַל בֵּיהּ. וּמִלְּעֵילָּא מִנֵּיהּ קַיְימָא הַהוּא אֶבֶן סַפִּיר, דְּהָא אִתְעַרְנָא בֵּיהּ בְּרָזָא דְּהַהוּא מַרְגָּלִית טָבָא יַקִּירָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דְּמוּת כִּסֵּא, וְלָא כְּתִיב דְּמוּת הַכִּסֵּא. בְּגִין דְּאִית כִּסֵּא, וְאִית כִּסֵּא. הַכִּסֵּא: עִלָּאָה טְמִירָא גְּנִיזָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא, וְלֵית מַאן דְּקַיְימָא בֵּיהּ לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב כִּסֵּא סְתָמָא, דָּא כִּסֵּא דִּלְתַתָּא. דְּמוּת

כְּמַרְאֵה אָדָם, כֵּיוָן דְּאָמַר דְּמוּת, אֲמַאי כְּמַרְאֵה, דְּהָא סַגִּי לֵיהּ דְּמוּת אָדָם. אֶלָּא דְּמוּת אָדָם, דָּא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה, בְּהַהוּא כְּבוֹד עִלָּאָה, דְּיוּקְנָא דְּאָדָם. אֲבָל הָא דְּאִתּוֹסָף כְּמַרְאֵה, לְאַכְלָלָא אִינּוּן דְּיוּקְנִין דְּמִלִּין דְּחָכְמְתָא, וְאִינּוּן רָזִין דְּחָכְמְתָא (דף רי"ז ע"ב) דְּסַלְקָן וּמִתְעַטְּרָן לְעֵילָּא, וּלְבָתַר קַיְימִין בְּדְיוּקְנָא דְּאָדָם בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּצַדִּיקַיָּיא דְּמִתְעַטְּרִין לוֹן, וּבְכֻלְּהוּ אִשְׁתַּעְשָׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִטְרוֹי.

וְאַתּוּן חַבְרַיָּיא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּעְשָׁע הַשְׁתָּא, בְּאִינּוּן מִלִּין דְּקָא אֲמִרִיתוּ, מִתְעַטְּרָן בְּהַהוּא אוֹרְחָא. וְהָא קַיְימִתּוּן קַמֵּי מָארֵיכוֹן בְּדְיוּקְנַייכוּ קַדִּישִׁין, דְּהָא אֲנָא בְּשַׁעֲתָא דַּחֲמֵינָא לְכוּ, וְאִסְתַּכַּלְנָא בְּדְיוּקְנַייכוּ, חֲמֵינָא בְּכוּ דְּאִתּוּן רְשִׁימִין בְּרָזָא דְּאָדָם, וְיָדַעְנָא דְּהָא דְּיוּקְנָא דִּילְכוֹן אִתְעַתְּדָא לְעֵילָּא. וְהָכִי אִזְדַּמְּנָן צַדִּיקַיָּיא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, וּלְאַחֲזָאָה פַּרְצוּפָא קַדִּישָׁא לְקַמֵּי כָּל עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כָּל רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ׳. (ישעיה סא)

אַדְּהָכִי חָמָא לְרִבִּי יוֹסֵי, דְּהַוָּה מְהַרְהֵר בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא. אָמַר לֵיהּ, יוֹסֵי קוּם אַשְׁלִים דְּיוּקְנָךְ, דְּאָת חַד חָסֵר בָּךְ. קָם רִבִּי יוֹסֵי וְחַדֵּי בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וְקָם קַמֵּיהּ,

אִסְתְּכַל בֵּיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמַר לֵיהּ, רִבִּי יוֹסֵי, הַשְׁתָּא אַנְתְּ שְׁלִים קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין, וְדִיוּקְנָךְ שְׁלִים.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות כח) וַיַּעַשׂ אֶת צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וְגוֹ׳. אֲמַאי אִקְרֵי צִיץ. אִסְתַּכְּלוּתָא לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. וּבְגִין דְּהַוָה קַיְימָא עַל אִסְתַּכְּלוּתָא דְּבַר נָשׁ, אִקְרֵי צִיץ. וְכָל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּהַהוּא צִיץ אִשְׁתְּמוֹדָעָא בֵּיהּ.

בַּצִּיץ הֲווֹ אַתְוָון דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא גְּלִיפָן בְּגְלוּפָא, וּמְחַקְּקָן בֵּיהּ. וְאִי זַכָּאָה הַוָּה הַהוּא דְּקַיְימָא קַמֵּיהּ, אִינּוּן אַתְוָון דְּמְחַקְּקָן בֵּיהּ גּוֹ דַּהֲבָא, הֲווֹ בַּלְטִין מִתְּתָא לְעֵילָּא, וְסַלְקִין מֵהַהוּא גְּלִיפוּ בְּנְהִירוּ, וַהֲווּ נָהֲרִין בְּאַנְפִּין דְּהַהוּא בַּר נָשׁ.

נָצִיץ נְצִיצוּ בֵּיהּ, וְלָא נַצְצִין. בְּשַׁעֲתָא קַדְמִיתָא דְּאִסְתַּכַּל כַּהֲנָא בֵּיהּ, הַוָּה חֲמֵי נְהִירוּ דְּאַתְוָון כֻּלְּהוּ בְּאַנְפִּין. וְכַד הַוָּה מִסְתַּכְּלָא לְעַיְינָא בֵּיהּ, לָא הַוָּה חֲמֵי מִדֵּי, אֶלָּא נְהִירוּ דְּאַנְפּוֹי דְּנָהִיר, כְּאִילּוּ נִיצוֹצָא דְּדַהֲבָא הַוָּה נָצִיץ בֵּיהּ, בַּר דְּכַהֲנָא הַוָּה יָדַע חֵיזוּ דְּאִסְתַּכְּלוּתָא קַדְמָאָה, דְּהַוָּה חֲמֵי לְפוּם שַׁעֲתָא, דְּהָא רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַוָּה בֵּיהּ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְיָדַע דְּאִיהוּ זַמִּין לְעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּחֵיזוּ דָּא נָהֲרִין עָלֵיהּ מִלְּעֵילָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַוָּה אִתְרְעֵי בֵּיהּ. וְכַד מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ לָא חָמָאן מִדֵּי, בְּגִין דְּחֵיזוּ דִּלְעֵילָּא לָא אִתְגַּלְיָיא אֶלָּא לְפוּם שַׁעֲתָא.

וְאִי קַיְימָא בַּר נָשׁ קַמֵּי הַהוּא צִיץ, וְאַנְפּוֹי לָא אִתְחַזְיָין לְפוּם שַׁעֲתָא, חֵיזוּ קַדִּישָׁא. הֲוָה יָדַע כַּהֲנָא דְּהָא אִיהוּ תַּקִּיף מִצְחָא, וּבָעֵי לְכַפְּרָא עָלֵיהּ, וּלְמִבְעֵי עֲלוֹי רַחֲמִין.

(שמות מ) וַיַּעַשׂ אֶת צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח קְרָא בְּרוּת, (רות ב) עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אֲמַאי אִצְטְרִיךְ הָכָא לְמִכְתַּב. אֲמַר לֵיהּ רִבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי כַּמָּה קְרָאִין אִינּוּן בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְחַזְיאוּ דְּלָא אִצְטְרִיכוּ לְמִכְתַּב, וְחָמֵינָן דְּכֻלְּהוּ רָזִין עִלָּאִין. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַאי קְרָא מַאן דְּחָמֵי וְלָא אִסְתָּכַּל בֵּיהּ, כְּמָה דְּלָא טָעִים תַּבְשִׁילָא דְּמֵי.

אֶלָּא רָזָא הָכָא, וּבְרוּחַ קוּדְשָׁא אִתְמַר, בְּגִין דְּחָמָא בֹּעַז דַּיְינָא דְּיִשְׂרָאֵל, עֲנָוְותָנוּתָא דַּהֲהִיא צַדְּקָת, דְּלָא מְסַלְקָא עֵינָא לְמֵחֱמֵי בַּאֲתָר אַחֲרָא, אֶלָּא לְקַמָּהּ. וְחָמָאת כָּל מַה דְּחָמָאת, בְּעֵינָא טָבָא, וְתוּקְפָּא דְּמִצְחָא לָא הֲוָה בָּהּ, שְׁבַח עֵינָהָא.

בְּגִין דְּאִית עַיְינִין דְּבִגְיניהוֹן לָא שַׁלְטָא בִּרְכָתָא בְּהַהוּא אֲתָר, וְאִיהוּ עֵינָא טָבָא חָמָא בָּהּ, דְּכָל מַה דְּאִסְתַּכְּלַת הֲוָה בְּעֵינָא טָבָא. וְתוּ, דְּחָמָא, דְּהֲוָה אַצְלַח בִּידָהָא, כָּל מַה דַּהֲוָות לַקְטָא, אִתּוֹסַף בְּחַקְלָא. וּבֹעַז אִסְתָּכַּל דְּרוּחָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָיא עָלָהּ, כְּדֵין פָּתַח וְאָמַר,

עֵינַיִךְ בַּשְּׁדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן וְגוֹ׳. אִי תֵּימָא בְּגִין אִינּוּן לַקְטִין כָּל אִינּוּן אַחֲרָנִין, הֵיךְ אָמַר דְּתֵהַךְ אֲבַתְרַייהוּ, לָא אִצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב אֶלָּא וְלָקַטְתְּ אַחֲרֵיהֶן, מַאי וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן, אֶלָּא בְּגִין עֵינָהָא קָאָמַר. עֵינָהָא דַּהֲווֹ גַּרְמִין (ע״א בְּרָכָאן סַגִּיאִין, וְעַל דָּא וכו׳), בִּרְכָתָא לַקְטִין סַגִּיאִין וְעַל דָּא וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן, בָּתַר עֵינַיִךְ. כָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא לֵית לְהוּ (דף רי״ח ע״א) רְשׁוּ לְמֵיהַךְ בָּתַר עֵינוֹי. וְאַנְתְּ לְבָתַר עֵינַיִךְ, דְּעֵינַיִךְ גַּרְמִין בִּרְכָאן סַגִּיאִין.

דָּבָר אַחֵר עֵינַיִךְ בַּשְּׁדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן. בְּעַז חָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּזִמִינִין לְנָפְקָא מִינָּהּ מַלְכִין עִלָּאִין שַׁלִּיטִין דְּאִינּוּן עַיְינִין דְּכֻלָּא. כְּמָה דַּהֲוָות תָּמָר, דִּכְתִיב בָּהּ, (בראשית לח) וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. אִתְיַישְׁבַת בְּפִתְחָא דְּנָפְקִין מִינָּהּ מַלְכִין שַׁלִּיטִין עִלָּאִין, דְּאִקְרוּן עַיְינִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר טו) אִם מֵעֵינֵי הָעֵדָה. כְּמָה דְּכָל שַׁיְיפֵי גּוּפָא לָא אָזְלִין אֶלָּא בָּתַר עַיְינִין, וְעַיְינִין אִינּוּן מִנְהָגִין לְכָל גּוּפָא. אוּף הָכִי מַלְכִין וְסַנְהֶדְרִין, וְכָל אִינּוּן שַׁלִּיטִין, כֻּלָּא אָזְלִין אֲבַתְרַייהוּ (ס״א דְּאָזְלִין שַׁיְיפִין בָּתַר עַיְינִין) וּבְגִין כַּךְ אָמַר לָהּ עֵינַיִךְ אִלֵּין מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין, דְּזִמִינִין לְמֵיפַק מִינָּהּ.

בַּשְּׁדֶה. מַאן שָׂדֶה. דָּא צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, דִּכְתִיב, (מיכה ג) צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ. וּכְתִיב (בראשית כז) כְּרִיחַ שָׂדֶה

אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ, דָּא יְרוּשְׁלֵם. וְעַל דָּא כְּתִיב עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה, דְּאִינּוּן עַיְינִין דִּילָהּ, דְּזִמִּינִין לְמֵיפַק מִינָּהּ, לָא יְהוֹן שַׁלִּיטִין אֶלָּא בַּשָּׂדֶה. אֲשֶׁר יִקְצְרוּן, דָּהָא מֵהַהוּא שָׂדֶה, חֲווֹ נַקְטִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא תּוֹרָה, וּנְהוֹרָא דְּנָהִיר, דִּכְתִיב, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה. (ישעיה ב)

וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן, בְּאִלֵּין עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן, דַּאֲנָא חֲמֵינָא בָּךְ. הֲלֹא צִוִּיתִי אֶת הַנְּעָרִים וְגוֹ'. כְּמַשְׁמָעוֹ דְּיִלֵּיהּ, בְּגִין דְּאִתְתָּא דַּעְתָּא קַלָּה. וְצָמִית, לִישָׁנָא דְּנְקִיוּת נָקַט, וְצָמִית, דְּאִי תִּיאוּבְתִּךְ לְאַדְבְּקָא בְּבַר נָשׁ לְקַיְימָא זַרְעָא בְּעָלְמָא, וְהָלַכְתְּ אֶל הַכֵּלִים, אִלֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּאִקְרוּן כְּלֵי יְיָ, דִּכְתִיב, (ישעיה נב) הִבָּרוּ נֹשְׂאֵי כְּלֵי יְיָ. דְּזִמִּינִין צַדִּיקַיָּיא לְאַיְיתָאָה לוֹן כָּל עָלְמָא, דְּוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְאִינּוּן כְּלֵי יְיָ, מָאנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְהֲנֵי בְּהוּ, אִלֵּין אִינּוּן מָאנִין תְּבִירִין, תְּבִירִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, בְּגִין לְקַיְימָא אוֹרַיְיתָא. וְשִׁימוּשָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמַשׁ בְּהוּ, לָא אִשְׁתְּמַשׁ אֶלָּא מִגּוֹ הָנֵי כֵּלִים. וְכַד תִּתְדַּבַק בְּהוּ וְשָׁתִית וְגוֹ'.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (רות ג) וַיֹּאכַל בֹּעַז וַיֵּשְׁתְּ וַיִּיטַב לִבּוֹ. מַהוּ וַיִּיטַב לִבּוֹ. דְּבָרִיךְ עַל מְזוֹנֵיהּ, וְאוּקְמוּהָ. וְדָא הוּא רָזָא, דְּמַאן דְּמְבָרֵךְ עַל מְזוֹנֵיהּ, דָּא אוֹטִיב לְלִבֵּיהּ, וּמַאן אוֹטִיב (נ"א אִיהוּ) כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים כז) לְךָ אָמַר לִבִּי. וּכְתִיב (תהלים עג) צוּר לְבָבִי וְגוֹ'.

וּבְגִין דִּבְרִכַת מְזוֹנָא חֲבִיבָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַאן דְּבָרִיךְ עַל שַׂבְעָא, אוֹטִיב וְחַדֵּי לַאֲתַר אַחֲרָא, וְסִימָנֵךְ סְעוּדָתֵי דְּשַׁבָּת, דְּאַתָּר אַחֲרָא אִתְהֲנֵי מֵהַהִיא בִּרְכָה (ר״ד ע״ב) דְּשַׂבְעָא וְחִידוּ. וְהָכָא אִתְהֲנֵי מֵהַהוּא בִּרְכָה דְּשַׂבְעָא דְּהַהוּא צַדִּיק בְּעַזּ וְדָא וַיִּיטַב לִבּוֹ.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּמְזוֹנָא אִיהוּ קָשֶׁה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא אֲתָר, וְכֵיוָן דְּבַר נָשׁ אָכִיל וְשָׂתֵי, וְקָא מְבָרֵךְ. הַהִיא בִּרְכָתָא סַלְקָא, וְאִתְהֲנֵי מֵאִינּוּן מִלִּין דְּשַׂבְעָא דְּסַלְקִין, וְאִשְׁתְּכַח דְּאִתְהֲנֵי מִמְּזוֹנָא מִתַּתָּא וּמִלְּעֵילָּא.

וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּבֵין חַבְרַיָּיא. רָזָא בְּחוֹל לָא אִתְהֲנֵי הַהוּא אֲתָר, אֶלָּא מֵאִינּוּן מִלִּין דְּסַלְקִין מִגּוֹ שַׂבְעָא, וְכֻלְּהוּ מִלִּין מִתְעַטְּרָן וְרָוִין וְשַׂבְעִין בְּחֵידוּ, וְהַהוּא אֲתָר אִתְהֲנֵי מִנַּייְהוּ. בְּשַׁבָּת אִיהוּ רָזָא אָחֳרָא, בְּמִזוֹנָא מַמָּשׁ, וּבְהַהוּא חֶדְוָה דְּמִזוֹנָא דְּמִצְוָה דְּשַׁבָּת, וּבְכֹלָּא אִשְׁתְּכַח כְּלִילָא מֵעֵילָּא וְתַתָּא. וְרָזָא דָּא (דברי הימים א כט) כִּי מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ. וַדַּאי בַּהֲנָאוּתֵיהּ דָּא, וּבְהַהוּא חֶדְוָה דְּמִזוֹנָא דְּמִצְוָה דְּשַׁבָּת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

מַאן דְּמְבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגּוֹ שַׂבְעָא, בָּעֵי לְכַוְּונָא לִבֵּיהּ, וּלְשַׁוְּואָה רְעוּתֵיהּ בְּחֶדְוָה, וְלָא יִשְׁתְּכַח עָצִיב, אֶלָּא דְּיִבָרֵךְ בְּחֶדְוָה בְּרָזָא דָּא, וּלְשַׁוְּואָה

רְעוּתֵיהּ דְּהָא אִיהוּ יָהִיב הַשְׁתָּא לְאַחֲרָא בְּחֶדְוָה, בְּעֵינָא טָבָא, וּכְמָה דְּאִיהוּ מְבָרֵךְ בְּחֶדְוָה וּבְעֵינָא טָבָא. הָכִי יָהֲבִין לֵיהּ בְּחֶדְוָה וּבְעֵינָא טָבָא. וּבְגִין כָּךְ לָא יִשְׁתְּכַח עָצִיב כְּלָל, אֶלָּא בְּחֶדְוָה, וּבְמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וְיִשַּׁוֵּי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְמֵיהַב בִּרְכָה דָּא, בִּרְזָא דְּאִצְטְרִיךְ.

רָזָא הָכָא, אַרְבַּע רְתִיכִין שַׁלִּיטִין, בְּד׳ סִטְרִין וּמַשְׁרְיָין, אִתְזָנוּ מֵהַהִיא בִּרְכָתָא דְּשַׁבְעָא, וּבְאִינּוּן מִלִּין דְּבָרוּךְ אַתָּה, אִתְהֲנֵי וְאִתְרַבֵּי וְאִתְעַטָּר בֵּיהּ. וּמַאן דְּמְבָרֵךְ אִצְטְרִיךְ רְעוּתָא בְּחֶדְוָה, וּבְעֵינָא טָבָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ.

וְהָכָא שָׁפִיל לְסֵיפֵיהּ דִּקְרָא, דִּכְתִיב כִּי נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל. דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי, הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ, וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. אֶלָּא טוֹב (דף רי"ח ע"ב) עַיִן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, הוּא יְבָרֵךְ וַדַּאי, בְּעֵינָא טָבָא בְּחֶדְוָה. וְלָאו אִיהוּ לְמִגְנָא לְבָרְכָא בְּחֶדְוָה, דְּהָא מֵהַהִיא בִּרְכָתָא, וּמֵהַהוּא חֵידוּ נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל, אֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְזָנָא מִכָּל סִטְרִין. אֲתָר דְּלֵית לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ כְּלוּם. אֲתָר דְּאִתְהֲנֵי מִכָּל סִטְרִין וְאִתְכְּלִיל מִכָּל סִטְרִין. מִלִּין אִלֵּין לָא אִתְמְסָרוּ אֶלָּא לְחַכִּימִין דְּיַדְעִין רָזִין עִלָּאִין וְאוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, בְּעַזּ טַב עֵינָא הֲוָה תּוֹקְפָּא דְּמִצְחָא לָא הֲוָה בֵּיהּ

לְעָלְמָא. מַה כְּתִיב, (רות ג׳) וַיָּבֹא לִשְׁכַּב בִּקְצֵה הָעֲרֵמָה, רָזָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, כָּל מַאן דִּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת מְזוֹנָא כְּדְקָא יָאוֹת, בְּחֶדְוָה בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, כַּד סָלִיק מֵהַאי עָלְמָא, אַתָּר אִתְתַּקָּנָא לֵיהּ, גּוֹ רָזִין עִלָּאִין בְּהֵיכָלִין קַדִּישִׁין. זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּנָטִיר פִּקּוּדֵי דְּמָארֵיהּ, וְיָדַע רָזָא דִּילְהוֹן, דְּלֵית לָךְ פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא תַּלְיָין בֵּיהּ רָזִין עִלָּאִין, וּנְהוֹרִין וְזִיוִין עִלָּאִין, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יָדְעִי, וְלָא מַשְׁגִּיחִין בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי דְּהָא אָמְרוּ, דְּכָל אִינּוּן תַּקִּיפֵי מִצְחָא, דְּלֵית לְהוּ כְּסוּפָא, לֵית לְהוֹן חוּלָקָא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. כָּל אִינּוּן תַּקִּיפֵי מִצְחָא דַּהֲווֹ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד הֲווֹ מִסְתַּכְּלָן בְּהַהוּא צִיץ, הֲווֹ מִתְבָּרָן לְבַייְהוּ, וּמִסְתַּכְּלָן בְּעוֹבָדַייְהוּ. בְּגִין דְּצִיץ עַל אֶת הֲוָה קָאִים, וְכָל מַאן דְּמִסְתַּכֵּל בֵּיהּ, הֲוָה מַכְסִיף בְּעוֹבָדוֹי. וְעַל דָּא צִיץ מְכַפֵּרָא עַל אִינּוּן תַּקִּיפֵי אַנְפִּין, תַּקִּיפֵי מִצְחָא.

אַתְוָון דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דַּהֲווֹ גְּלִיפִין עַל צִיצָא, הֲווֹ נָהֲרִין וּבַלְטִין וְנָצְצִין. כָּל מַאן דְּהֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּהַהוּא נְצִיצוּ דְּאַתְוָון, אַנְפּוֹי נַפְלִין מֵאֵימָתָא, וַהֲוָה

אִתְבַּר לְבֵיהּ, וּכְדֵין צִיצָא מִכַּפְרָא עָלַיְיהוּ. כְּגַוְונָא דָּא כֵּיוָן דְּאִיהוּ גָּרִים לְתַבְרָא לְבֵיהּ, וּלְאִתְכַּנְעָא מִקַּמֵּי מָאֲרֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא קִטְרֵת, כָּל מַאן דְּאָרַח בְּהַהוּא תְּנָנָא, כַּד סָלִיק הַהוּא עַמּוּדָא מֵהַהוּא מַעֲלֵה עָשָׁן, הֲוָה מְבָרֵר לְבֵיהּ, בְּבְרִירוּ בְּנְהִירוּ בְּחֶדְוָה לְמִפְלַח לְמָאֲרֵיהּ, וְאַעְבָּר מִנֵּיהּ זוּהֲמָא דְּיֵצֶר הָרָע, וְלָא הֲוָה לֵיהּ אֶלָּא לְבָא חֲדָא, לָקָבֵל אֲבוּהָ דִּבְשְׁמַיָּא. בְּגִין דִּקְטֹרֶת, תְּבִירוּ דְּיֵצֶר הָרָע אִיהוּ וַדַּאי בְּכָל סִטְרִין. וּכְמָה דְּצִיץ הֲוָה קָאִים עַל נִיסָא, אוּף קִטֹּרֶת. דְּלֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא, לְמִתְבַּר לֵיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, בַּר קִטֹּרֶת.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, (במדבר יז) קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת. מַאי טַעְמָא. כִּי יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְיָ, הֵחֵל הַנָּגֶף. דְּהָא לֵית תְּבִירוּ לְהַהוּא סִטְרָא בַּר קִטֹּרֶת. דְּלֵית לָךְ מִלָּה חֲבִיבָה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּקְטֹרֶת. וְקַיְימָא לְבַטָּלָא חַרְשִׁין, וּמְלִין בִּישִׁין מִבֵּיתָא. רֵיחָא וַעֲשָׁנָא דִּקְטֹרֶת דְּעַבְדֵי בְּנֵי נָשָׁא, בְּהַהוּא עוֹבְדָּא אִיהוּ מְבַטֵּל, כָּל שֶׁכֵּן קִטֹּרֶת.

מִלָּה דָּא גְּזֵרָה קַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מַאן דְּאִסְתָּכַל וְקָרֵי בְּכָל יוֹמָא עוֹבְדָּא (נ"א פרשתא) דִּקְטֹרֶת, יִשְׁתְּזִיב מִכָּל מִלִּין בִּישִׁין חַרְשִׁין דְּעָלְמָא. וּמִכָּל פְּגָעִין

בִּישִׁין, וּמֵהַרְהוֹרָא בִּישָׁא, וּמִדִּינָא בִּישָׁא, וּמִמּוֹתָנָא, וְלָא יִתְזַק כָּל הַהוּא יוֹמָא, דְּלָא יָכִיל סִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָא עָלֵיהּ, וְאִצְטְרִיךְ דִּיכַּוִּין בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי בְּנֵי נָשָׁא הָווּ יַדְעֵי כַּמָּה עִלָּאָה אִיהוּ עוֹבָדָא דִּקְטֹרֶת קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָווּ נַטְלֵי כָּל מִלָּה וּמִלָּה מִנֵּיהּ, וַהֲווּ סַלְקֵי לֵיהּ עֲטָרָה עַל רֵישַׁיְיהוּ, כְּכִתְרָא דְּדַהֲבָא. וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, בָּעֵי לְאִסְתַּכְּלָא בְּעוֹבָדָא דִּקְטֹרֶת, וְאִי יְכַוֵּין בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיִסְתַּלַּק מוֹתָנָא מִנֵּיהּ, וּמֵעָלְמָא, וְיִשְׁתְּזִיב מִכָּל דִּינִין דְּהַאי עָלְמָא, מִסִּטְרִין בִּישִׁין, וּמִדִּינָא דְּגֵיהִנָּם, וּמִדִּינָא דְּמַלְכוּ אַחֲרָא.

בְּהַהוּא קְטֹרֶת כַּד הֲוָה סָלִיק תְּנָנָא בְּעַמּוּדָא, כַּהֲנָא הֲוָה חָמֵי אַתְוָון דְּרָזָא דִּשְׁמָא (דף ריט ע״א) קַדִּישָׁא, פְּרִישָׁא (נ״א פַּרְחִין) בַּאֲוִירָא, וְסַלְקֵי לְעֵילָּא בְּהַהוּא עַמּוּדָא. לְבָתַר כַּמָּה רְתִיכִין קַדִּישִׁין סָחֲרִין לֵיהּ מִכָּל סִטְרִין, עַד דְּסָלִיק בִּנְהִירוּ וְחֶדְוָה, וְחַדֵּי לְמַאן דְּחַדֵּי, וְקָשַׁר קִשְׁרִין לְעֵילָּא וְתַתָּא לְיַחֲדָא כֹּלָּא, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְדָא מְכַפֵּר עַל יֵצֶר הָרָע, וְעַל עֲבוֹדָה זָרָה, דְּאִיהוּ סִטְרָא אַחֲרָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות לז) וַיַּעַשׂ מִזְבַּח מִקְטַר קְטֹרֶת וְגוֹ׳. הַאי

קְרָא אִית לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּתְרִין מַדְבְּחִין הֲווֹ, מַדְבְּחָא דְּעִלָּוֹן, וּמַדְבְּחָא דְּקִטֹּרֶת בּוֹסְמִין, דָּא לְבַר, וְדָא לְגוֹ. הַאי מַדְבְּחָא דְּקִטֹּרֶת, דְּאִיהוּ פְּנִימָאָה, אֲמַאי אִקְרֵי מִזְבֵּחַ, וְהָא לָא הַבְחִין בֵּיהּ דִּבְחִין, וּמִזְבֵּחַ עַל דָּא אִקְרֵי. אֶלָּא בְּגִין דְּבָטִיל וְכָפִית לְכַמָּה סִטְרִין בִּישִׁין, וּבְגִין דְּהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא כְּפִית לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה, וְלָא לְמֶהֱוֵי קַטֵּיגוֹרָא, וְעַל דָּא אִקְרֵי מִזְבֵּחַ. כַּד הַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא הֲוָה חָמֵי (ס"א עֲמוּדָא דְּעָשָׁנָא) עֲשָׁנָא דְּקִטֹּרֶת דְּסָלִיק, אִתְכַּפְיָיא וְעָרַק, וְלָא יָכִיל לְקָרְבָא כְּלַל לְמַשְׁכְּנָא. וּבְגִין דָּא אִתְדְּכֵי וְלָא אִתְעָרַב בְּהַהוּא חֶדְוָה דִּלְעֵילָּא, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וּבְגִין דְּחַבִּיבָא כָּל כַּךְ, לָא קָאִים הַהוּא מִזְבֵּחַ, אֶלָּא (ד"א פְּנִימָאָה) לְגוֹ. דְּהַאי אִיהוּ מִזְבֵּחַ דִּבְרָכָאן אִשְׁתְּכָחוּ בֵּיהּ, וְעַל דָּא סָתִים מֵעֵינָא.

מַה כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (במדבר יז) וַיַּעֲמוֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה, דְּכָפִית לֵיהּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה כְּלַל, וְלָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. סִימָנָא דָּא אִתְמְסַר בִּידָנָא, דְּי בְּכָל אֲתָר דְּקָאֲמְרֵי בְּכַוָּונָה, וּרְעוּתָא דִּלְבָּא עוֹבָדָא דְּקִטֹּרֶת, דְּלָא שַׁלְטָא מוֹתָנָא בְּהַהוּא אֲתָר, וְלָא יִתְזַק, וְלָא יַכְלִין שְׁאַר עַמִּין לְשַׁלְטָאָה עַל הַהוּא אֲתָר.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, מִזְבַּח מִקְטַר קְטֹרֶת. כֵּיוָן דִּכְתִיב מִזְבַּח, אֲמַאי אִקְרֵי מִקְטַר קְטֹרֶת. אֶלָּא בְּגִין דְּנַטְלֵי מֵהַאי אֲתָר לְאַקְטָרָא, כְּמָה דְּעַבַד אַהֲרֹן. תּוּ, מִזְבַּח אִצְטְרִיךְ לְאַקְטָרָא לְקַדְּשָׁא לֵיהּ בְּהַהוּא קְטֹרֶת, וְעַל דָּא מִקְטַר קְטֹרֶת. תּוּ, מִקְטַר קְטֹרֶת, כְּתַרְגּוּמוֹ, לְאַקְטָרָא קְטֹרֶת, דְּהָא אָסִיר לְאַקְטָרָא בַּאֲתָר אַחֲרָא קְטֹרֶת, בַּר מִמַּחְתָּה. (נ״א מִמַּחְתָּה דְּיוֹם הַכִּפּוּרִים)

תָּא חֲזֵי, הַאי מַאן דְּדִינָא רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ, אִצְטְרִיךְ לְהַאי קְטֹרֶת, וּלְאָתְבָא קַמֵּי מָארֵיהּ, דְּהָא סִיּוּעָא אִיהוּ לְאִסְתַּלְקָא דִּינִין מִנֵּיהּ, וּבְהַאי וַדַּאי מִסְתַּלְקִין מִנֵּיהּ, אִי הוּא רָגִיל בְּהַאי, לְאַדְכָּרָא תְּרִין זִמְנִין בְּיוֹמָא, בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא, דִּכְתִיב קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וּכְתִיב בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה. וְדָא אִיהוּ קִיּוּמָא דְּעָלְמָא תָּדִיר, דִּכְתִיב, (שמות ל) **קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְיָ׳ לְדוֹרוֹתֵיכֶם וַדַּאי הוּא קִיּוּמָא דְּעָלְמָא לְתַתָּא, וְקִיּוּמָא דְּעָלְמָא לְעֵילָּא.**

בְּהַהוּא אֲתָר דְּלָא אִדְכַּר בְּכָל יוֹמָא עוֹבָדָא דִּקְטֹרֶת, דִּינִין דִּלְעֵילָּא שַׁרְיָין בֵּיהּ, וּמוֹתָנִין סַגִּיאוּ בֵּיהּ, וְעַמִּין אַחֲרָנִין שַׁלְטִין עָלֵיהּ. בְּגִין דִּכְתִיב, קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְיָ׳. תָּמִיד אִיהוּ קַיְימָא לִפְנֵי יְיָ׳, יַתִּיר מִכָּל פּוּלְחָנִין אַחֲרָנִין, חֲבִיבָא אִיהוּ עוֹבָדָא דִּקְטֹרֶת, דְּהוּא יַקִּיר וְחָבִיב קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַתִּיר מִכָּל פּוּלְחָנִין וּרְעוּתִין (נ״א

וְעוֹבָדִין) דְּעָלְמָא. וְאַף עַל גַּב דְּצִלּוֹתָא אִיהִי מְעַלְיָיא מִכֹּלָּא, עוֹבָדָא דְּקִטֹּרֶת הוּא יַקִּיר וְחָבִיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין צְלוֹתָא לְעוֹבָדָא דְּקִטֹּרֶת. צְלוֹתָא אַתְקִינוּ לָהּ בַּאֲתָר דְּקָרְבְּנִין, דַּהֲווֹ עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָל אִינּוּן קָרְבְּנִין דַּהֲווֹ עַבְדִין יִשְׂרָאֵל, לָאו אִינּוּן חֲשִׁיבִין כִּקְטֹרֶת. וְתוּ מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא צְלוֹתָא אִיהוּ תִּקּוּנָא לְאַתְקָנָא מַה דְּאִצְטְרִיךְ, קְטֹרֶת עָבִיד יַתִּיר, מְתַקֵּין וְקָשִׁיר קִשְׁרִין, וְעָבִיד נְהִירוּ יַתִּיר מִכֹּלָּא. וּמַאן אִיהוּ דְּאַעְבַּר זוּהֲמָא וְאִידְכֵי מַשְׁכְּנָא, וְכֹלָּא אִתְנְהִיר וְאִתְתָּקַן וְאִתְקַשַּׁר כַּחֲדָא.

וְעַל דָּא בָּעֵינָן לְאַקְדָּמָא עוֹבָדָא דְּקִטֹּרֶת לְצְלוֹתָא, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, לְאַעְבְּרָא זוּהֲמָא מֵעָלְמָא, דְּאִיהוּ תִּקּוּנָא דְּכֹלָּא, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. כְּגַוְונָא דְּהַהוּא קָרְבָּנָא חֲבִיבָא דְּאִתְרְעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַה כְּתִיב בְּמֹשֶׁה (שמות ל) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים נָטָף וְגוֹ' אַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ, אֲבָל מַאי שְׁנָא בְּעוֹבָדָא דָּא יַתִּיר מִכָּל מַה דְּאָמַר לֵיהּ. אֶלָּא קַח לְךָ, לַהֲנָאָתְךָ וּלְתוֹעַלְתָּךְ. בְּגִין דְּכַד אִתְּתָא אִתְדַּכְּאַת, הַנָּאוּתָא דְּבַעְלָהּ אִיהוּ. וְרָזָא דָּא קַח לְךָ סַמִּים, לְאַעְבְּרָא זוּהֲמָא, לְאִתְקַדְּשָׁא אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ (דף רי"ט ע"ב) דְּמֹשֶׁה.

כְּגַוְונָא דָּא (ויקרא ט) קַח לְךָ עֵגֶל בֶּן בָּקָר, דְּאִתְמַר לְאַהֲרֹן. לְכַפָּרָא עַל חוֹבֵיהּ, עַל הַהוּא עֵגֶל דְּאִיהוּ גָּרִים לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמֹשֶׁה, קַח לְךָ, לַהֲנָאָתָךְ, וּלְתוֹעַלְתָּךְ. (ס״א לְכָךְ אוּקְמוּהָ בְּפִסְל לְךָ, מֵהַהוּא פְּסוֹלֶת דְּלוּחַ אַבְנָא נִתְעֲשֶׂר מֹשֶׁה אוּף חֲכִי לְךָ לַהֲנָאָתְךָ וּלְטוֹבָתְךָ)

קְטֹרֶת קָשִׁיר קְשִׁירוּ, נָהִיר נְהִירוּ וְאַעְבַּר זוּהֲמָא. וְד׳ אִתְחַבָּר בַּה׳ (ד״א ד׳ אִתְעֲבִיד ה׳), ה׳ אִתְחַבָּר בּוֹ׳. ו׳ סָלִיק וְאִתְעַטָּר בַּה׳. ה׳ אִתְנְהִיר בִּי׳. וְכֻלָּא סָלִיק רְעוּתָא לְאֵין סוֹף. וַהֲוֵי כֻּלָּא קְשִׁירוּ חַד, וְאִתְעֲבִיד חַד קְשִׁירוּ, בְּרָזָא חֲדָא דְּאִיהוּ קְשָׁרָא עִלָּאָה דְּכֻלָּא.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, כֵּיוָן דְּכֻלָּא אִתְקַשָּׁרָא בְּהַאי קְשָׁרָא, אִתְעַטָּר כֻּלָּא בְּרָזָא דְּאֵין סוֹף. וְרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְנְהִיר, וְאִתְעַטָּר בְּכָל סִטְרִין, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה. וְאִתְנְהִירוּ בּוּצִינִין וּמְזוֹנִין וּבִרְכָאן אִשְׁתְּכָחוּ בְּכָל עָלְמִין, וְכֻלָּא בְּרָזָא דִּקְטֹרֶת. וְאִי זוּהֲמָא לָא אִתְעַבַּר, כֻּלָּא לָא אִתְעֲבִיד. דְּכֻלָּא בְּהַאי תַּלְיָיא.

תָּא חֲזֵי, קְטֹרֶת אִיהוּ קַדְמָאָה תְּדִיר, קָדָם לְכֻלָּא. וּבְגִין כָּךְ עוֹבָדָא דִּקְטֹרֶת אִצְטְרִיךְ לְאַקְדָּמָא לְצְלוֹתָא, לְשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן. בְּגִין דְּכָל דָּא לָא סַלְקָא, וְלָא אִתְתָּקַן, וְלָא אִתְקַשָּׁר, עַד דְּאִתְעַבַּר זוּהֲמָא, מַה כְּתִיב (ויקרא ט״ז) וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל

חַטֹּאתָם. וְעַל דָּא בָּעֵינָן לְכַפְּרָא עַל קוּדְשָׁא, וּלְאַעְבְּרָא זוּהֲמָא, וּלְאִתְדַּכְּאָה קְדְשָׁא. וּלְבָתַר שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן וּצְלוֹתִין, כֹּלָּא כִּדְקָאָמְרָן.

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא אִינּוּן יַדְעִין לְתַקָּנָא תִּקּוּנָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, כִּדְבָעֵינָן לְתַקָּנָא תִּקּוּנָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא עַד דְּאִתְקָשַׁר כֹּלָּא כַּחֲדָא, בְּקִשּׁוּרָא חַד, בְּהַהוּא קִטּוּרָא (ס"א קִשּׁוּרָא) עִלָּאָה כַּד בָּעֵינָן לְתַקָּנָא (תִּקּוּנִין לְתַתָּא בָּעֵינַן לְתַקָּנָא) בְּתִקּוּנָא דְּאַתְוָון רְשִׁימִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרֵי בְּהוֹן.

רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, הֲווֹ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד, וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אַבּוֹי. הָא כְּתִיב (בראשית ג) וְאֶל הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרוֹנֵךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ וְגוֹ'. וְאוֹלִיפְנָא דְּדָא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה. תִּינָח לְתַתָּא, אֲבָל אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (תהלים מב) כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל חַיָּה חֲדָא אִית בְּעָלְמָא, וְאִיהִי שַׁלְטָא בְּשִׁלְטָנָא עַל אֶלֶף מַפְתְּחָן בְּכָל יוֹמָא. וְאִיהִי נוּקְבָא וְתִיאוּבְתָּא דִּילָהּ תָּדִיר עַל אֲפִיקֵי מַיִם לְמִשְׁתֵּי וּלְאִתְרַוְואָה מִצַּחוּתָא, דִּכְתִיב כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא. בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב כְּאַיָּל, וְלָא כְּתִיב כְּאַיֶּלֶת, וּלְבָתַר תַּעֲרוֹג, וְלָא כְּתִיב יַעֲרוֹג. אֲבָל רָזָא דָּא, דְּכַר וְנוּקְבָא תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא דְּלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן, וְחַד אִיהוּ, דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְסַלְקָא דָּא מִן דָּא, אֶלָּא תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא. וְהַאי נוּקְבָא, תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, וְאִיהִי מִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא, וְקָשֵׁי עָלָהּ דְּהָא עַל דִּינָא קַיְימָא.

וְכַד אוֹלִידַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לָהּ חַד חִוְיָא עִלָּאָה רַבְרְבָא, וְאָתֵי וְנָשִׁיךְ לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר, וְאוֹלִידַת. וְרָזָא דָּא הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרוֹנֵךְ, בְּגִין דְּאִיהִי מִתְחַלְחָלָא בְּכָל יוֹמָא, וּבְעַצִּיבוּ עַל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא. בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים. בְּעֶצֶב, דָּא רָזָא דְּחִוְיָא, דְּעָצִיב אַנְפֵּיהוֹן דְּעָלְמָא.

וְאֶל אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מַיִם. וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ, הָא אוֹקִימְנָא רָזָא, דְּאִיהוּ שַׁלִּיט עָלָהּ. וְכָל דָּא לָמָּה. בְּגִין דְּאָמְרָה סִיהֲרָא, כְּמָה דְּתָנֵינָן. וּבְגִין כָּךְ אַזְעִירַת נְהוֹרָאָה, וְאַזְעִירַת שׁוּלְטָנָהָא, וְלֵית לָהּ רְשׁוּ מִגַּרְמָהּ, בַּר כַּד יָהֲבִין לָהּ חֵילָא.

בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְאִי תֵּימָא אֲמַאי אִצְטְרִיךְ חִוְיָא לְדָא. אֶלָּא דָּא פָּתַח אוֹרְחָא לְנַחְתָּא כָּל (ס״א בְּכָל) אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא. דְּאִלְמָלֵא לָא

פְּתַח אוֹרְחִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא, לָא יִשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, מַה כְּתִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ. מַאי לַפֶּתַח. לְהַהוּא פֶּתַח דְּאִתְעַתְּדָא לְאוֹלָדָא, לְאַפְקָא נִשְׁמָתִין לְעָלְמָא, אִיהוּ קָאִים לְגַבֵּי הַהוּא פֶּתַח.

וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּאִצְטְרִיכוּ לְנַחְתָּא בְּגוּפִין קַדִּישִׁין, לָא קָאִים אִיהוּ לְהַהוּא פֶּתַח, וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ בְּהַהִיא נִשְׁמָתָא. וְאִי לָאו, הָא חִוְיָא נָשִׁיךְ, וְאִסְתַּאַב הַהוּא נָהָר (ס"א אֲתָר), וְלָאו אִיהִי נִשְׁמָתָא דְּאִתְדַּכְיָיא וְהָכָא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה, בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים. רָזָא דָּא, דָּא נָחָשׁ, דְּהָא (דף ר"כ ע"א) עִמֵּיהּ אוֹלִידַת נִשְׁמָתִין, בְּגִין (שלח ק"ע ע"א) דְּדָא אִיהוּ עַל גּוּפָא, וְדָא עַל נִשְׁמָתָא, וְתַרְוַוייהוּ דָּא בְּדָא. דָּא נָקִיט נִשְׁמָתָא, וְדָא נָקִיט גּוּפָא.

וּזְמִינָא דָּא חִוְיָא, לְאוֹלָדָא כָּל אִינּוּן גּוּפִין, עַד לָא ייֵתֵי זְמָנָא דִּילֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלְדָה. זְמָנָא דְּחִוְיָא לְאוֹלָדָא בְּשֵׁבַע שְׁנִין, וְהָכָא בְּשִׁית, מַה דְּלָאו אִיהוּ זְמַנֵּיהּ. וּבְהַהוּא זְמָנָא דְּאוֹלִיד לוֹן, מֵהַהוּא לֵידָה יָמוּת. דִּכְתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. וּכְתִיב (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּהַהוּא זְמָנָא דְּיִתְעָרוּן מֵתֵי עָלְמָא, וְיִתְעַתְּדוּן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, יְקוּמוּן חַיָּילִין חַיָּילִין, כְּלְהוּ עַל אַרְעָא דְּגָלִיל, בְּגִין דְּתַמָּן זַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא

לְאִתְגַּלָּאָה, בְּגִין דְּאִיהוּ חוּלָקֵיהּ דְּיוֹסֵף, וְתַמָּן אִתְבָּרוּ (אִתְחָרָב) בְּקַדְמִיתָא. וּמִתַּמָּן שָׁארוּ לְאַגְלָאָה מִכָּל אַתְרַייהוּ, וּלְאִתְבַּדְּרָא בֵּינֵי עַמְמַיָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (עמוס ו) וְלֹא נֶחְלוּ עַל שֶׁבֶר יוֹסֵף.

וַאֲמַאי יְקוּמוּן תַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא דְּאִשְׁתַּוִי בַּאֲרוֹנָא, דִּכְתִיב, (בראשית נ) וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם, וּלְבָתַר אִתְקְבַר בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב, (יהושע כד) וְאֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בִשְׁכֶם. וְדָא אִיהוּ דְּקָאִים בְּקִיּוּמָא דִּבְרִית, יַתִּיר מִכֹּלָּא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּיִתְעָרוּן כֻּלְּהוּ חַיָּילִין חַיָּילִין, כֻּלְּהוּ יְהַכּוּן, דָּא לְחוּלָק אֲבָהַתְהוֹן, וְדָא לְחוּלָק אֲבָהַתְהוֹן, דִּכְתִיב (ויקרא כה) וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ. וְיִשְׁתְּמוֹדְעוּן דָּא לְדָא. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבָּשָׁא לוֹן לְכָל חַד וְחַד לְבוּשֵׁי מֶרְקָמָן, וְייתוּן כֻּלְּהוּ וְיִשְׁתַּבְּחוּן לְמָארֵיהוֹן בִּירוּשָׁלַם, וְיִתְחַבְּרוּן תַּמָּן אוּכְלוֹסִין אוּכְלוֹסִין, וְירוּשָׁלַם יִתְמַשַּׁךְ לְכָל סְטָרִין, יַתִּיר מִמַּה דְּאִתְמְשָׁךְ כַּד אִתְחַבְּרוּ תַּמָּן מִגְלוּתָא.

כֵּיוָן דְּיִתְחַבְּרוּן וְיִשְׁתַּבְּחוּן לְמָארֵיהוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחֵדֵי עִמְּהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה לא) וּבָאוּ וְרִנְּנוּ בִּמְרוֹם צִיּוֹן, וּלְבָתַר וְנָהֲרוּ אֶל טוּב יְיָ׳ וְגוֹ׳, כָּל חַד וְחַד

לְחוּלָקֵיהּ, וְחוּלָק אֲבָהָתוֹי. וְאַחֲסָנְתְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל תְּהֵא, עַד (נ"א רָמְתָא דְּרוֹמָאי), דְּמָתָא דְּרוֹמָאי, וְתַמָּן יֵלְפוּן אוֹרַיְיתָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, וּכְתִיב (ישעיה כו) הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר וְגוֹ'.

בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת אֵלֶּה פְּקוּדֵי

(שמות לח) אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר, אֲבָל כָּל הַנְּחָלִים אִלֵּין רָזִין דִּנְחָלִין וּמַבּוּעִין קַדִּישִׁין, דְּאִתְמַלְיָין, וְנָפְקִין (מַבּוּעִין קַדִּישִׁין) לְאַנְהָרָא וּלְמַלְיָיא לְהַאי יַמָּא רַבָּא, וְכֵיוָן דְּהַאי יַמָּא רַבָּא אִתְמְלֵי מִסִּטְרָא דְּאִינּוּן נַחֲלִין כְּדֵין הוּא אַפִּיק מַיָּא, וְאַשְׁקֵי לְכָל חֵיוָון בָּרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קד) יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים וְגוֹ', וּלְבָתַר, יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאָם. אִלֵּין אִינּוּן רְתִיכִין דִּלְתַתָּא, דְּכַד יַמָּא נָקִיט לוֹן, כְּלְהוּ נָקִיט לוֹן, וְשָׁאִיב לוֹן בְּגַוֵּיהּ, וּלְבָתַר אַפִּיק מַיִין לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִינּוּן רְתִיכִין קַדִּישִׁין דִּלְתַתָּא, וְאַשְׁקֵי לוֹן. וְכְלְהוּ אִתְמְנוּן וְאִתְפָּקְדוּן בִּשְׁמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה מ) לְכֻלָּם

בְּשֵׁם יִקָּרֵא. וּבְגִין כַּךְ, (שמות לה) אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. מָה רַב טוּבְךָ. כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע בְּאוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא (דף ר״כ ע״ב) קָלָא נָפִיק, וְאַכְרִיז וְאָמַר, אִסְתַּמְּרוּ בְּנֵי עָלְמָא, טְרוּקוּ גַּלֵּי חוֹבִין, אִסְתָּלָקוּ מֵרְשָׁתָא דְּתָפִיס, עַד לָא יִתְפְּסוּן רַגְלַיְיכוּ בְּהַאי רְשָׁתָא. (רל״ה ע״ב) גַּלְגַּלָּא סָחֲרָא תָּדִיר, סָלִיק וְנָחִית. וַוי לְאִינּוּן דְּדַחְיָין רַגְלַיְיהוּ מִגּוֹ גַּלְגַּלָּא, דְּהָא נַפְלֵי לְגוֹ עוּמְקָא, דְּטָמִיר לְאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא.

וַוי לְאִינּוּן דְּנַפְלִין וְלָא יְקוּמוּן, וְלָא יְנַהֲרוּ בִּנְהוֹרָא דְּגָנִיז לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּכַמָּה נְהוֹרִין גְּנִיזִין לוֹן, כַּמָּה עִדּוּנִין בְּהַהוּא עָלְמָא טְמִירִין לוֹן, דְּכְתִיב מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ. מָה רַב טוּבְךָ, הָא אוּקְמוּהָ, דָּא הוּא אוֹר דְּגָנִיז לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וּכְתִיב (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. וְעַל דָּא מָה רַב טוּבְךָ.

כְּתִיב הָכָא מָה רַב טוּבְךָ, וּכְתִיב הָתָם וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ, בְּגִין דְּאִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא נְהוֹרָא, וְאִסְתַּכַּל בְּאִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּזִמִּינִין לְמֶחֱטֵי בְּעָלְמָא, וְגָנִיז לֵיהּ לְהַהוּא נְהוֹרָא, לְמִזְכֵּי בֵּיהּ צַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

פָּעַלְתָּ, בְּקַדְמִיתָא צָפַנְתָּ, וּלְבָתַר פָּעַלְתָּ. אֶלָּא צָפַנְתָּ כְּמָה דְּאִתְּמַר. פָּעַלְתָּ בְּגִין דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּגָנִיז, בֵּיהּ עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּמָנוּתָא דְּעָלְמָא. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּאַבְרָהָם כְּתִיב, וְהַהוּא נְהוֹרָא דְּאַבְרָהָם, גָּנִיז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵיהּ עָבִיד אוּמָנוּתָא דְּעָלְמָא, דִּכְתִיב פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ, לְאִינּוּן דְּיַתְבֵי תְּחוֹת צִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

נֶגֶד בְּנֵי אָדָם, דְּהָא בְּהַאי אוּמָנוּתָא דְּאִתְעֲבִיד בְּהַאי נְהוֹרָא, קַיְימִין בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא, וְקִיּוּמָא דִּילְהוֹן חֲוֵי. אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ גָּנִיז, בֵּיהּ קַיְימִין בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא דֵּין. פָּעַלְתָּ, אוּמָנוּתָא דְּעָלְמָא דָּא, דְּבֵיהּ אִתְעֲבִיד כֹּלָּא בְּחוּשְׁבָּנָא, אוּמָנוּתָא דְּעָלְמָא, כְּגַוְונָא דָּא אוּמָנוּתָא דְּמַשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ אוּמָנוּתָא כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

כְּתִיב הָכָא אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, וּכְתִיב הָתָם אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. בְּגִין דְּכָל אִינּוּן תּוֹלָדִין דְּעַבְדוּ וְאַפִּיקוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, כֻּלְּהוּ בְּחֵילָא דְּהַהוּא

נְהוֹרָא דְּגָנִיז אִתְעֲבִידוּ וְנַפְקוּ. פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן בְּהַהוּא חֵילָא נַפְקוּ. מְנָלָן. דִּכְתִיב וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה, דָּא אִיהוּ מִסְטָרָא (רכ"ב ע"א רל"ו ע"א) דִּימִינָא. וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב דָּא (ר"כ ע"ב) אִיהוּ מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא. וּמַשְׁכְּנָא מִסְטָרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא אִתְקַם וְאִתְעֲבִיד. וּמַשֶּׁה דְּהַוָה בֵּינַייהוּ, אוֹקִים לֵיהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא וְיָשַׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת וגו׳. וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא, דָּא אוֹקִימְנָא, כַּד מַחֲשָׁבָה סָלִיק, בְּרֵעוּ דְּחֶדְוָה מִטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְדְּבַק, מֵטֵי הַהוּא חֶדְוָה, וּבָטַשׁ גּוֹ מַחֲשָׁבָה, וּכְדֵין עָאל בַּאֲתַר דְּעָאל.

עַד דְּאִתְגְּנִיז בְּחַד הֵיכָלָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ טָמִיר לְעֵיל. וּמִתַּמָּן נַגְדִּין וְאִתְמַשְׁכָן כָּל נְהוֹרִין, דִּימִינָא דְּנָטִיל בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר נָטִיל כֻּלְּהוּ. וּמֵהַהוּא סְטָר יְמִינָא, אִתְקַן כּוּרְסְיָיא לְתַתָּא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתְקִין לְהַהוּא כּוּרְסְיָיא בְּחֶסֶד, וְיָשַׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת, דְּאִיהוּ תְּקוּנָא דְּחוֹתָמָא דִּכְלָא. וְלָא יָתִיב עַל הַהוּא כּוּרְסְיָיא, אֶלָּא בְּחוֹתָמָא דָּא דְּאִיהוּ אֱמֶת. בְּאֹהֶל דָּוִד, דְּאִיהוּ בֵּי כּוּרְסְיָיא לְתַתָּא.

שׁוֹפֵט וְדוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט וּמְהִיר צֶדֶק. שׁוֹפֵט מִסְטָרָא דְּדִינָא. וְדוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט, מִסְטָרָא דְּרַחֲמֵי. וּמְהִיר צֶדֶק, אִיהוּ

כּוּרְסְיָיא דִּדְיָנָא, דְּאִיהוּ בֵּי דִּינָא לְתַתָּא. תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא, מַשְׁכְּנָא לָא אִתְתָּקַן אֶלָּא בְּסִטְרָא דָּא כְּגַוְונָא דָּא, דְּחֶסֶד כְּדְקָאָמְרָן לְעֵילָּ, וְעַל דָּא אִתְמְנוּן תּוֹלְדִין וְאִתְתְּקָנוּ כֻּלְּהוּ לְתַתָּא.

(שמות לח) אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, הַאי קְרָא (דף רכ"א ע"א) אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר בְּכַמָּה סִטְרִין. אֲבָל כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא לֵיהּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי עָלְמָא דָּא בְּדִיוּקְנָא דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא. וְכָל אִינּוּן גַּוְונִין דִּלְעֵילָּא, אַתְקִין לוֹן לְתַתָּא, לְאִתְדַּבְּקָא וּלְאִתְקַשְׁרָא עָלְמָא בְּעָלְמָא.

וְכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא, אַשְׁגַּח בְּאוֹרַיְיתָא וּבָרָא לֵיהּ. וְאִסְתָּכַל בְּשִׁמְא קַדִּישָׁא, (ויקרא י"ט ע"א כ"א ע"א) כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְקָיְימָא עָלְמָא. בְּתִלַּת סִטְרִין אִתְקָיְימָא עָלְמָא, וְאִינּוּן חָכְמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת. בְּחָכְמָה, דִּכְתִיב, (משלי ג) יְיָ בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. בִּתְבוּנָה, דִּכְתִיב כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה. בְּדַעַת, דִּכְתִיב בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. הָא כֻּלְּהוּ בְּקִיּוּמָא דְּעָלְמָא. וּבְאִלֵּין תְּלָתָא אִתְבְּנֵי מַשְׁכְּנָא, דִּכְתִיב וָאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת.

וְכֻלְּהוּ תִּלְתָּא רְמִיזִין בִּקְרָא דָּא, בְּרֵאשִׁית, הַיְינוּ דִּכְתִיב בְּחָכְמָה. בָּרָא אֱלֹהִים, הַיְינוּ דִּכְתִיב בִּתְבוּנָה. אֵת הַשָּׁמַיִם, הַיְינוּ דִּכְתִיב בְּדַעַת. וְכֻלְּהוּ כְּתִיבֵי בַּעֲבִידַת מַשְׁכְּנָא. וּבְרָזָא דָּא כְּתִיב, אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, דָּא רָזָא דְּחָכְמָה. מִשְׁכַּן הָעֵדוּת, דָּא רָזָא דִּתְבוּנָה, אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה, דָּא רָזָא דְּדַעַת. וְכֹלָּא דָּא לָקֳבֵל דָּא, בְּגִין דְּכָל מַה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא דֵּין, בָּרָא לֵיהּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְכֹלָּא אִתְרְשִׁים בַּעֲבִידַת מַשְׁכְּנָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה עֲבִיד מַשְׁכְּנָא, וְהָוָה קָאִים מֹשֶׁה תּוֹהֵא, דְּלָא יָדַע מַה לְמֶעְבַּד, עַד דְּאַחֲזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵינָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות כה) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר. מַאי בְּתַבְנִיתָם. אֶלָּא אוֹלִיפְנָא, דְּאַחֲמֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, דִּיוּקְנָא דְּכָל מִלָּה וּמִלָּה, כְּהַהוּא דִּיוּקְנָא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא, וְכָל חַד וְחַד וְהָוָה עָבִיד דִּיוּקְנָא דִּילֵיהּ כְּדִיוּקְנָא (דְּאִיהוּ לְעֵילָּא וְכָל חַד חֲזֵי עֲבִיד דִּיוּקְנָא דִילֵיהּ כְּדִיוּקְנָא) דְּאִיהוּ אִתְעֲבִיד בְּאַרְעָא.

אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר, אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אוֹלִיפְנָא, דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא, הָוָה אַחֲמֵי לֵיהּ בְּגַוֵיהּ כָּל אִינּוּן גַּוְונִין וְדִיוּקְנִין דְּאִתְעֲבִידוּ לְתַתָּא, כְּהַאי חֵיזוּ דְּאַחֲזֵי בְּגַוֵיהּ כָּל אִינּוּן דִּיוּקְנִין.

מַשְׁמַע דִּכְתִיב אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה, (קל"ח ע"ב) אַתָּה, רָזָא דְאַסְפַּקְלַרְיָא דְלָא נָהֲרָא, דְאַחְזֵי לֵיהּ בְּגַוֵיהּ כָּל אִינּוּן דְיוּקְנִין. וַהֲוָה חָמֵי לוֹן מֹשֶׁה כָּל מִלָּה וּמִלָּה עַל תִּקּוּנֵיהּ, כְּמָה דְחָמֵי גּוֹ עֲשָׂשִׂיתָא, וְגוֹ חֵיזוּ דְאַחְזֵי כָּל דְיוּקְנִין. וְכַד אִסְתַּכַּל בְּהוּ מֹשֶׁה, אִתְקַשֵׁי קַמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, אַתְּ בְּסִימָנִיךְ, וַאֲנִי בְּסִימָנִי כְּדֵין אִתְיַישַׁב מֹשֶׁה בְּכָל עֲבִידְתָּא.

כַּד אִתְעֲבִיד כָּל עֲבִידְתָּא, אִצְטְרִיךְ מֹשֶׁה לְמִמְנֵי כֹּלָּא, בְּגִין דְּלָא יֵימְרוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִשְׁתְּאַר כַּסְפָּא וְדַהֲבָא, וְאִסְתְּלִיק לְנַטְלָא לֵיהּ. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְמִמְנֵי חוּשְׁבָּנָא קַמַּייהוּ דְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דִּכְתִיב, (במדבר לב) וְהִייתֶם נְקִיִּים מֵיְיָ וּמִיִּשְׂרָאֵל.

וּבְגִין דָּא כְּתִיב, אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת, דְּהָא רוּחָא דְקוּדְשָׁא, הֲוָה אַחְזֵי לְכֹלָּא, חוּשְׁבָּנָא דְּכָל דַּהֲבָא וְכַסְפָּא דְּנִדִיבוּ יִשְׂרָאֵל, וְרוּחַ קוּדְשָׁא הֲוָה אָמַר וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאַת כִּכָּר וְגוֹ׳, כָּל הַזָּהָב הֶעָשׂוּי לַמְּלָאכָה וְגוֹ׳. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, בְּאִינּוּן אוּמָנִין, וּבָעָא לְאַפָּקָא מֵהֵימְנוּתָא דִּילְהוֹן קַמֵּי כֹּלָּא.

אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דַּעֲבִידְתָּא דְּמַשְׁכְּנָא אִתְעֲבִיד, הֲוָה סִטְרָא אַחֲרָא אָזִיל וְשָׁאט

לְאַסְטָאָה, וְלָא אַשְׁכָּחַת עִילָּה עַל מְהֵימְנוּתָא דְּאוּמָנִין, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּפִיף לֵיהּ לְקַמֵּיהּ דְּמֹשֶׁה, וְאִיהוּ עָבִיד חוּשְׁבָּנָא דְּמְהֵימְנוּתָא בְּעַל כָּרְחֵיהּ, וְסָלִיק מְהֵימְנוּתָא דִּילְהוֹן לְגַבֵּי כֹּלָּא. וְרָזָא דָּא דִּכְתִיב אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. וְהָא אוֹקִימְנָא, אֵלֶּה: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מט) גַּם אֵלֶּה (מ״ו ע״ב) תִּשְׁכַּחְנָה. וּכְתִיב, אֲשֶׁר פֻּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה, דְּתַמָּן אִתְמְנֵי וְאִתְפְּקִיד, עַד דְּאִתְעָבִיד חוּשְׁבָּנָא דְּבֵי מַשְׁכְּנָא, קַמֵּי מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ.

(דף רכ״א ע״ב)

(שמות לח) אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת. מַאן עֵדוּת.

אֶלָּא תְּרֵי זִמְנֵי כְּתִיב הָכָא מִשְׁכָּן, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא. וּמִשְׁכָּן אִקְרֵי מִשְׁכַּן הָעֵדוּת. וּמַאן עֵדוּת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קכב) שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל. שְׁמָא דָּא, אִיהוּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל.

כְּגַוְונָא דָּא (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ, עֵדוּת שֵׂם יָהּ בִּיהוֹסֵף, אִיהוּ עֵדוּת וַדַּאי, אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון סָהֲדִין סַהֲדוּתָא בְּכָל אֲתָר, וְהָכָא אִיהוּ עֵדוּת. וּבְגִין כַּךְ, מִשְׁכַּן הָעֵדוּת, מַשְׁכְּנָא דְּהַאי עֵדוּת. וְעַל דָּא מַשְׁכְּנָא אִקְרֵי, עַל רָזָא דִּשְׁמָא דָּא קַדִּישָׁא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים קלב) וְעֵדוּתִי זוֹ אַלַּמְּדֵם, בְּגִין דְּהַאי אֲתָר, אִיהוּ סְתִימוּ וּגְנִיזוּ דְּכֹלָּא.

אֲשֶׁר פֻּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה, עַד הָכָא לָא יְדַעְנָא, אִי הַאי מַשְׁכְּנָא פְּקַד, אוֹ הַאי עֵדוּת. אֶלָּא פְּקַד וַדַּאי הַאי עֵדוּת. בְּגִין דְּמִן יוֹמָא דְּאִסְתְּלִיקוּ אֲבָהָן מֵעָלְמָא, וְכָל אִינּוּן שִׁבְטִין בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, וְאִשְׁתָּאֲרוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, בְּאִינּוּן עָאקָן, אִתְנְשֵׁי מִנַּיְיהוּ יְדִיעָא דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דָּא, דְּאִיהוּ (רכ״ט ע״ב) **שְׁמָא דְּעֵדוּת, קִיּוּמָא דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּאִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון, אוֹקִימוּ עִילָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְכֻלְּהוּ סִטְרִין דְּעָלְמָא.**

כֵּיוָן דְּאָתָא מֹשֶׁה, אִתְפְּקָד וְאִדְכַּר שְׁמָא דָּא בְּעָלְמָא. דְּכַד הֲוָה בַּסְּנֶה מִיַּד שָׁאִיל עַל שְׁמָא דָּא, דִּכְתִיב, (שמות ג) **וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אוֹמַר אֲלֵיהֶם. וְתַמָּן אִתְפְּקַד שְׁמָא דָּא עַל פִּי מֹשֶׁה.**

עֲבֹדַת הַלְוִיִּם, מַאי עֲבֹדַת הַלְוִיִּם. אֶלָּא רָזָא דָּא דִּכְתִיב, (במדבר יח) **וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא. הוּא: דָּא רָזָא דִּשְׁמָא** (ויצא קנ״ד ע״ב) **קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי הוּא, וְלָא אִקְרֵי אַתָּה. וּבְגִין דָּא עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם וַדַּאי. דָּבָר אַחֵר עֲבֹדַת הַלְוִיִּם, דְּאִינּוּן נַטְלִין מַשְׁכְּנָא עַל כְּתֵפַיְיהוּ מֵאָתָר לְאָתָר, דִּכְתִיב,** (במדבר ז) **וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן כִּי עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ.**

(שמות לח) **אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְגוֹ׳. רִבִּי אַבָּא פָּתַח,** (ישעיה יא) **וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא שֹׁרֶשׁ יִשַׁי וְגוֹ׳. וְהָיָה**

בְּיוֹם הַהוּא, בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַסְגֵּי שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, יִתְקַיֵּים שָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְהַהוּא שָׁרְשָׁא, מִנֵּיהּ יִתְקָיְימוּ שְׁאַר שָׁרְשִׁין לְתַתָּא, דְּכֻלְּהוּ אִשְׁתָּרְשָׁן וְאִתְקַיְּימָן מִנֵּיהּ.

אֲשֶׁר עוֹמֵד לְנֵס עַמִּים, דְּהַאי אִיהוּ קַיְּימָא לְנַסָּא וּלְאָתָא לְרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ, דְּתַמָּן רָזָא דִּקְיוּמָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין כַּךְ אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ב) וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ׳ וגו׳, וְעַל דָּא, אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ. וְהָיְתָה מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד, מְנוּחָתוֹ, דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא. דִּכְתִיב, (תהילים קלב) זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד. כָּבוֹד, דְּהָכִי אִקְרֵי כְּבוֹד יְיָ׳ בְּהַהוּא זִמְנָא, דִּכְתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם.

וּמְנוּחָתוֹ דְּהַהוּא שֹׁרֶשׁ יִשַׁי, דְּאִתְקְרֵי כְּבוֹד יְיָ׳, לָא יִתְמְנֵי, וְלָא יְקוּם בְּחוּשְׁבָּנָא לְעָלְמָא. מַאי טַעֲמָא. (ד״א בְּגִין דְּהָא קַיְּימָא בְּחוּשְׁבָּנָא הַשְׁתָּא וְהַהוּא זִמְנָא לָא יִתְקַיֵּים בְּחוּשְׁבָּנָא. מַאי טַעֲמָא) בְּגִין דְּכָל מַה דְּקַיְּימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, לָא שַׁרְיָין תַּמָּן בִּרְכָאן בִּשְׁלִימוּ. וּבִרְכָאן שַׁרְיָין בְּמַה דְּלָא קַיְּימָא בְּחוּשְׁבָּנָא. בִּזְמָנָא קַדְמָאָה קַיְּימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, דִּכְתִיב אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן.

תָּא חֲזֵי, מַשְׁכְּנָא דָּא קַיְּימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, וּבְגִין כַּךְ

אִצְטְרִיךְ לְצִלּוֹתָא דְּמֹשֶׁה, דְּיִשְׂרֵי עָלֵיהּ בִּרְכָאן, דִּכְתִּיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם מֹשֶׁה, וּמַה בְּרָכָה בָּרִיךְ לוֹן, יְהֵא רַעֲוָא דְּתִשְׂרֵי בִּרְכָה עַל עוֹבָדֵי יְדֵיכוֹן. וּבִרְכָאן לָא שָׁרָאן עַל הַאי חוּשְׁבָּנָא עַד דְּאִקְשָׁר לֵיהּ מֹשֶׁה בְּמַשְׁכְּנָא דִּלְעֵילָּא, דִּכְתִּיב אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה. דְּאִי לָאו דְּאִתְעֲבַד חוּשְׁבָּנָא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, לָא יַכְלִין אִינּוּן לְמֶעְבַּד חוּשְׁבָּנָא, דִּכְתִּיב אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה.

פָּתַח וְאָמַר, (מלכים א יז) וַיְהִי דְּבַר יְיָ אֶל אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר קוּם לֵךְ צָרְפָתָה וְגוֹ' הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָּ. וְכִי אָן פָּקִיד לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא עַד לָא יְיתֵי לְעָלְמָא, פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִזֵּירָה דִּילֵיהּ לְעֵילָּא עַל הָעוֹרְבִים, לְמֵיתֵי מְזוֹנָא לְאֵלִיָּהוּ, וּלְהַהִיא אִתְּתָא לְמֵיהַב לֵיהּ מְזוֹנָא.

מַה כְּתִיב, (רכ"ב ע"א) (מלכים א יז) וַתֹּאמֶר חַי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אִם יֵשׁ לִי מָעוֹג כִּי אִם מְלֹא כַף קֶמַח בַּכַּד וּמְעַט שֶׁמֶן בַּצַּפַּחַת וְגוֹ'. וְהָא הָכָא מְדִידוּ הֲוָה בְּהַהוּא קְמָחָא, דְּהָא הֲוָה בֵּיהּ מְלֹא כַף קֶמַח בַּכַּד, כַּף הוּא מְדִידוּ דִּילֵיהּ, וְאִתְחֲזִי דְּלָא שַׁרְיָין בֵּיהּ בִּרְכָן, הוֹאִיל וְקָאִים בְּמִדָּה. מַה כְּתִיב, (מלכים א יז) כִּי כֹה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד הַקֶּמַח לֹא תִכְלֶה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא תֶחְסָר עַד יוֹם תֵּת יְיָ גֶּשֶׁם.

תֵּת, תִּתֵּן כְּתִיב, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּבְכָל דָּרָא לָא אִשְׁתְּכַח מַאן דְּיִזְכֵּי לְזָכוּ כְּהַאי אִתְּתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב תִּתֵּן, אַנְתְּ תִּתֵּן מִטְרָא עַל עָלְמָא, בְּגִין דְּזָכוּתָךְ סַגֵּי.

וּכְתִיב (מלכים א יז) כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלָתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא חָסֵר כִּדְבַר יְיָ׳ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֵלִיָּהוּ. וְכִי אִם הַהוּא קְמָחָא דְּקַיְימָא בְּמִדִּידוּ, דְּהָוָה מְלֵא כַף קֶמַח, לָא פַּסְקוּ מִנֵּיהּ בִּרְכָאן בְּגִין מִלָּה דְּאֵלִיָּהוּ, דִּכְתִיב כַּד הַקֶּמַח לֹא תִכְלֶה, וּכְתִיב כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלָתָה. מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אַף עַל גַּב דְּקַיְימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, הוֹאִיל וְאִתְפְּקַד עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן דְּשַׁרְיִין בֵּיהּ בִּרְכָאן. וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה.

(שמות לח) אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (שמות ג) אַל תִּקְרַב הֲלוֹם שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, דְּפָרִישׁ לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִתְּתֵיהּ, בְּגִין לְאִתְדַּבְּקָא בִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב, (שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא. אַדְמַת קֹדֶשׁ, דָּא שְׁכִינְתָּא, אִתְדַּבְּקוּתָא קַדִּישָׁא אִתְדַּבָּק מֹשֶׁה בְּהַהִיא שַׁעֲתָא לְעֵילָּא.

דִּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָשִׁיר לֵיהּ בַּחֲבִיבוּתָא

דִּלְעֵילָּא, וְאִתְפַּקַד רַב מְמָנָא עַל בֵּיתָא, וְאִיהוּ גָּזִיר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד, דִּכְתִיב, (במדבר טז) וּפָצְתָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וְגוֹ', וּכְתִיב (במדבר טז) וַיְהִי כְּכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר וְגוֹ', וַתִּבָּקַע הָאֲדָמָה. וּכְתִיב, (במדבר י) קוּמָה יְיָ'. שׁוּבָה יְיָ'. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֲשֶׁר פֻּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה. עַל פִּי מֹשֶׁה אִתְתָּקַן, וְאִתְפַּקַד בְּכֻלָּא. (ויצא קנ"ט ע"ב) פְּקִידָה דִּמְשִׁכְּנָן הֲוָה עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, דִּכְתִיב (שמות ג) פָּקֹד פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם, דְּאִיהוּ הֲוָה קוֹל, דְּאַפִּיק לְהַהוּא דִּבּוּר, וְעָבִיד לֵיהּ פְּקִידָה לְנָפְקָא מִן גָּלוּתָא. וְהַשְׁתָּא אִתְפְּקָדָא לְאַמְשָׁכָא קְדוּשָׁה מֵעֵילָּא לְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם.

(שמות לח) וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא אִתְּמַר, דְּהָא בְּצַלְאֵל מִסִּטְרָא דִּימִינָא הֲוָה, וְאִיהוּ אַתְקִין תִּקוּנָא דִּכְלָּא. וְתוּ, דְּהָא יְהוּדָה אִיהוּ שַׁלִּיטָא וּמַלְכָּא עַל כָּל שְׁאַר שְׁבָטִין, וּמִנֵּיהּ נָפַק מַאן דְּאַתְקִין כָּל מַשְׁכְּנָא. בְּצַלְאֵל, הָא אוּקְמוּהָ, בְּצֵל אֵל, וּמַאן אִיהוּ בְּצֵל אֵל. דָּא יְמִינָא. וְתוּ, מִסִּטְרָא דָּא אַתְקִין כֻּלָּא, וְיָרִית חָכְמְתָא לְמֶעְבַּד כָּל עֲבִידָא.

וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב בֶּן אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה דָּן, דָּא אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, דָּא אִיהוּ מִסִּטְרָא דִּדִינָא קַשְׁיָא, (נ"א קַדִּישָׁא) וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּהָא מִתְּרִין סִטְרִין אִלֵּין, אִתְעֲבִיד

מַשְׁכְּנָא, וְאִתְתָּקַן בֵּהּוּ, לְאִתְקַשְׁרָא בֵּהּוּ, לְמֶהֱוֵי בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְהָא אִתְמַר וְאוּקְמוּהָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים מח) יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, אַשְׁדֵּי חַד אַבְנָא יַקִּירָא מִתְּחוֹת כָּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְשָׁקַע עַד תְּהוֹמָא, וְרֵישָׁא חֲדָא דְּהַהוּא אַבְנָא נָעִיץ גּוֹ תְּהוֹמֵי, וְרֵישָׁא אַחֲרָא לְעֵילָּא, וְהַהוּא רֵישָׁא אַחֲרָא עִלָּאָה, אִיהוּ חַד נְקוּדָה (עילאה) דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא דְּעָלְמָא, וּמִתַּמָּן אִתְפַּשַּׁט עָלְמָא לִימִינָא וּשְׂמָאלָא וּלְכָל סִטְרִין, וְאִתְקָיְים בְּהַהִיא נְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא, וְהַהִיא אַבְנָא אִתְקְרֵי שְׁתִיָּה, דְּמִנָּהּ אִשְׁתְּיִל עָלְמָא לְכָל סִטְרִין. תּוּ (ויחי רל"א ע"א) שְׁתִיָּ"ה, שָׁת יָ"ה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁוִּי לָהּ לְמֶהֱוֵי יְסוֹדָא דְּעָלְמָא וּשְׁתִילוּ דִּכְלָּא.

(דף רכ"ב ע"ב)

בִּתְלַת גַּוְונִין אִתְפַּשְׁטַת אַרְעָא סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא נְקוּדָה, אִתְפַּשְׁטוּתָא קַדְמָאָה, סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא נְקוּדָה, כָּל צָחוּתָא וּזְכוּתָא דְּאַרְעָא קַיְימָא תַּמָּן, וְתַמָּן אִיהוּ. וְהַאי קַיְימָא לְעֵילָּא עַל כָּל אַרְעָא סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא נְקוּדָה. אִתְפַּשְׁטוּתָא תִּנְיָינָא, סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא קַדְמָאָה, לָאו אִיהוּ צָחוּתָא וְזָכוּתָא כְּהַהוּא קַדְמָאָה, אֲבָל

אִיהוּ דָּקִיק וְצַח בְּצָחוּתָא דְּעַפְרָא, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עָפָר אַחֲרָא. אִתְפַּשְׁטוּתָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ חָשׁוּךְ וְגָסוּ דְּעַפְרָא יַתִּיר מִכֻּלְהוּ, וְסַחֲרָנִיהּ דְּהַאי, קַיְימִין מַיִין דְּיַמָּא דְּאוֹקְיָינוֹס, דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא. אִשְׁתְּכַח דְּהַהוּא נְקוּדָה קַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְכֻלְּהוּ גַּוונִין דְּאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּעָלְמָא סַחֲרָנִיהּ.

אִתְפַּשְׁטוּתָא קַדְמָאָה אִיהוּ בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְכָל אִינּוּן הֵיכָלִין וַעֲזָרוֹת, וְכָל הַהוּא תְּקוּנָא דִּילֵיהּ, וְירוּשָׁלַם, וְכָל מָתָא מִשּׁוּרָא וּלְגוֹ. אִתְפַּשְׁטוּתָא תִּנְיָינָא, כָּל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְקַדְּשַׁת בִּקְדוּשָׁה. אִתְפַּשְׁטוּתָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ כָּל שְׁאַר אַרְעָא, אֲתַר בֵּי מוֹתְבָא דְּשְׁאַר עַמִּין. וְיַמָּא דְּאוֹקְיָינוֹס דְּסָחֲרָא כֻּלָּא.

וְהָא (רכ"ו ע"א) אוּקְמוּהָ, דְּרָזָא דָּא גַּוונִין דְּעֵינָא, דְּסַחֲרָן לְהַהוּא נְקוּדָה דְּאֶמְצָעִיתָא דְּעֵינָא, דְּאִיהוּ חֵיזוּ דְּכָל עֵינָא, כְּגַוונָא דְּהַהִיא נְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּקָאֲמָרַן, דְּאִיהוּ חֵיזוּ דְּכֻלָּא, וְתַמָּן קָאִים בֵּית קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים, וְאָרוֹן וְכַפֹּרֶת, דְּאִינּוּן חֵיזוּ דְּכֻלָּא. אִשְׁתְּכַח, דַּהוּא נְקוּדָה חֵיזוּ דְּכָל עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגוֹ'. יְפֵה: שַׁפִּיר הַהוּא חֵיזוּ וְחֶדְוָה דְּכֻלָּא. נוֹף: נוֹפָא דְּאִילָנָא דְּאִיהוּ שַׁפִּירוּ דְּכֻלָּא.

תָּא חֲזֵי, שַׁפִּירוּ דְּעָלְמָא, וְחֵיזוּ דְּעָלְמָא, לָא אִתְחֲזֵי

בְּעָלְמָא, עַד דְּאִתְבְּנֵי וְאִתְקַם מַשְׁכְּנָא, וְעָאל אֲרוֹנָא לְגוֹ קוּדְשָׁא. מַהֲהִיא שַׁעֲתָא, אִתְחָזֵי חֵיזוּ דְּכֹלָּא בְּעָלְמָא, וְאִתְתָּקַן עָלְמָא, וְאַזְלֵי בְּהַהוּא מַשְׁכְּנָא וּבְהַהוּא אֲרוֹנָא, עַד דְּמָטֵי לְהַהִיא נְקוּדָה דְּאִיהִי יְפֵה נוֹף חֶדְוָה דְּכֹלָּא. כֵּיוָן דְּמָטוּ לְהָתָם כְּדֵין פָּתַח אֲרוֹנָא וְאָמַר, (תהלים קלב) זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ.

רִבִּי יֵיסָא אָמַר, הַאי קְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְעָאל אֲרוֹנָא לְאַתְרֵיהּ. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כַּד יִשְׂרָאֵל עַבְדִין רְעוּתֵיהּ, דְּהָא כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְחָיֵים עַל עָלְמָא, וּבְרָכָה וְשָׁלוֹם וַחֲבִיבוּתָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח. וּכְדֵין אָמַר זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּכֻלְּהוּ אוֹמָנִין שָׁארוּ לְמֶעְבַּד אוּמָנוּתָא, הַהוּא עוֹבָדָא מַמָּשׁ דְּשָׁרָאן, אִיהִי אִשְׁתְּלִימַת מִגַּרְמָהּ. אִינּוּן שָׁרָאן, וְאִיהִי אַשְׁלִימַת עֲבִידְתָּא, אִיהִי מַמָּשׁ, מְנָלָן, דִּכְתִיב וַתְּכֻל כָּל עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד.

כְּגַוְונָא דָּא (בראשית ב) וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאִי תֵּימָא, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּכָל עָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּכָל עֲבִידָן אִשְׁתְּלִימוּ כָּל חַד וְחַד,

עָלְמָא כֻּלָּא לָא הֲוָה שְׁלִים בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּאָתָא יוֹמָא שְׁבִיעָאָה, דְּכַד אָתָא יוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כְּדֵין אִשְׁתְּלִימוּ כָּל עֲבִידָן, וְאַשְׁלִים בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. בְּהַאי, אִשְׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא כָּל עֲבִידְתָּא דְּעָבַד, וְעַל דָּא וַיְכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וְכַד אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, כָּל עֲבִידְתָּא דְּאִתְעֲבִיד, אִיהִי מְגַרְמָה אִתְעֲבִידַת אוּמָנִין שָׁרָאן, וְעַבִידְתָּא אִתְחֲזִיאַת לוֹן לְמֶעְבַּד, וְאִתְרְשִׁימַת קָמַייְהוּ, וְאִשְׁתְּלִימַת הִיא מְגַרְמָה. וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (מלכים א ו) וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ. וְהַבַּיִת כַּאֲשֶׁר בָּנְהוּ לָא כְּתִיב. אֶלָּא בְּהִבָּנוֹתוֹ. דְּאִיהִי אִשְׁתְּלִימַת מְגַרְמָה. וּכְתִיב אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה. בָּנוּהוּ לָא כְּתִיב. אֶלָּא נִבְנָה הוּא מְגַרְמֵיהּ נִבְנָה, וְכֵן בְּכָל עֲבִידְתָּא דְּאִיהִי קַדִּישָׁא, אִיהִי אִשְׁתְּלִימַת מְגַרְמָה.

(דף רכ"ג ע"א)
(שמות לח) וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר. הַאי קְרָא אוֹלִיפְנָא, דְּרוּחַ קוּדְשָׁא אַכְרִיז עָלֵיהּ לְעֵינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה. וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב בֶּן אֲחִיסָמָךְ. מַאי וְאִתּוֹ. אֶלָּא אוֹלִיפְנָא, דְּאָהֳלִיאָב לָא עָבִיד עֲבִידְתָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא עִם בְּצַלְאֵל, וְעִמֵּיהּ עָבֵד כָּל מַה דְּעָבַד. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאִתּוֹ, וְאִתּוֹ וְלָא בִּלְחוֹדוֹי. מִכָּאן

דְּשְׁמָאלָא אִיהִי בְּכֹלָל יְמִינָא תָּדִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי אִתּוֹ אֵת אָהֳלִיאָב, דָּא יְמִינָא וְדָא (ר״כ ע״ב) שְׂמָאלָא.

(שמות לח) אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה וְגוֹ׳. רִבִּי יֵיסָא אָמַר, כֵּיוָן דְּעָבְדוּ כָּל חַכִּימַיָּיא יַת מַשְׁכְּנָא, אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱדַר חוּשְׁבָּנָא, מִכָּל אִינּוּן עֲבִידָן דְּאִתְעֲבִידוּ בֵּיהּ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּכָל חוּשְׁבָּן וְחוּשְׁבָּן, כַּד חֲוָה אִתְעֲבִיד חוּשְׁבָּנָא, הָכִי אִתְקָיְּים הַהוּא עֲבִידָא, וְאִתְקָיְּים בְּאַתְרֵיהּ.

וְיִשְׂרָאֵל כְּלְהוּ כְּמָה דְּאִתְרְעוּ בְּמָה דְּנְדִיבוּ בְּקַדְמִיתָא, הָכִי נָמֵי אִתְרְעוּ בְּהַהוּא חוּשְׁבָּנָא, וּכְדֵין אִתְקָיְּים כָּל עֲבִידָא, בְּהַהוּא רְעוּתָא. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ הָכָא חוּשְׁבָּנָא, בְּגִין דִּבְהַאי אִתְקָיְּים עֲבִידָא. אֵלֶּה כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב וְאֵלֶּה. אֶלָּא דָּא אִיהוּ חוּשְׁבָּנָא דְּפָסִיל כָּל חוּשְׁבָּנִין דְּעָלְמָא, וְדָא אִתְקָיְּים יַתִּיר מִכְּלְהוּ, דִּבְהַאי אִתְקָיְּים מַשְׁכְּנָא, וְלָא בְּאַחֲרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה לג) וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּךָ חֹסֶן יְשׁוּעוֹת חָכְמַת וְדַעַת יִרְאַת יְיָ׳ הִיא אוֹצָרוֹ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, אֲבָל הָא תָּנֵינָן, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי לְמִקְבַּע עִתִּין לָהּ, אִצְטְרִיךְ בֶּאֱמוּנָה, דִּרְעוּתָא דִּילֵיהּ יִתְכַּוֵּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

יִתְכַּוִּין לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּגִין דְּאֻמּוּנָה לְהָכִי אִתְכְּוִון. חֹסֶן יְשׁוּעוֹת, לְאַכְלְלָא רַחֲמֵי בְּדִינָא. חָכְמַת וָדָעַת, דְּתֵרִין אִלֵּין שָׁרָאן דָּא עַל דָּא. דָּא טָמִיר וְגָנִיז, לְאַשְׁרָאָה דָּא עַל דָּא.

יִרְאַת יְיָ׳ הִיא אוֹצָרוֹ. אוֹצָרוֹ דְּכָל אִלֵּין, בְּגִין דְּהַאי יִרְאַת יְיָ׳, נָקִיט כָּל אִינּוּן נַחֲלִין, וְאִיהִי אִתְעָבִידַת אוֹצָר לְכֻלְּהוּ. וְכַד נָפְקִין מִנָּהּ כָּל אִינּוּן גְּנִיזִין כֻּלְּהוּ, אַפִּיק לוֹן בְּחוּשְׁבָּנָא. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן. בְּחֶשְׁבּוֹן וַדַּאי עָבִיד, וְאַפִּיק אִינּוּן בְּרֵכוֹת מַיִם, וְאַשְׁגַּח לְאַפָּקָא כֹּלָּא בְּחוּשְׁבָּנָא. (נ"א וְאַשְׁקוּ לְכֹלָּא).

וְעַל דָּא אִקְרֵי אֱמוּנָה. וּבְכֹלָּא אִקְרֵי אֱמוּנָה, וְהָא אוֹקִימְנָא. וּמַה אִי הָכָא אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה מְהֵימְנוּתָא, לְשָׁאַר מִלֵּי דְּעָלְמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַוָּה אוֹדַע לְהוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל, רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דִּילְהוּ, בְּכָל מַה דְּעָבְדוּ, וְכֹלָּא אִתְמַר. רְבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יִצְחָק הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ בִּבְצַלְאֵל לַעֲבִידַת מַשְׁכְּנָא, יַתִּיר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, אֲמַאי. אָמַר לֵיהּ, שְׁמָא גָּרִים, וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁוִּי שְׁמָהָן בְּאַרְעָא, לְאִתְעַטָּרָא (ס"א לְאִתְעָרָא) בְּהוּ, וּלְמֶעְבַּד בְּהוּ

עֲבִידְתָּא בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מו) אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ.

אָמַר לֵיהּ, רָזָא אִיהוּ הָכָא, יְהוּדָה מִסְטָר שְׂמָאלָא הֲוָה, וְאַהֲדָר וְאִתְדַּבָּק בִּימִינָא. וְעַל דָּא, בְּסִטְרָא דָּא אִתְעֲבִיד מַשְׁכְּנָא, שָׁאֲרֵי מִסְטָר שְׂמָאלָא, וְאִתְדַּבָּק בְּסִטָר יְמִינָא, וּלְבָתַר אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִתְעֲבִיד כֹּלָּא יְמִינָא. כְּגַוְונָא דָּא אוֹרַיְיתָא, שָׁאֲרֵי מִשְׂמָאלָא, וְאִתְדַּבָּק בִּימִינָא, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִתְעֲבִיד כֹּלָּא יְמִינָא. רְאוּבֵן שָׁרָא מִימִינָא, וְסָטָא לִשְׂמָאלָא, וְנַטְלוּ עִמֵּיהּ אִינּוּן שִׁבְטִין, דְּאִינּוּן שְׂמָאלָא, בְּגִין דְּשָׁאֲרֵי מִימִינָא וְסָטָא לִשְׂמָאלָא.

יְהוּדָה שָׁרָא מִשְׂמָאלָא, וְסָטָא לִימִינָא, שָׁרָא מִשְׂמָאלָא, בְּגִין דְּאָתֵי מִסְטָר שְׂמָאלָא, וְאִתְדַּבָּק בִּימִינָא, וּמַשְׁכְּנָא בְּסִטְרָא דָּא אִתְעֲבִיד. שָׁאֲרֵי מִסְטַר שְׂמָאלָא, וְאִתְדַּבָּק בְּסִטָר יְמִינָא, וְעַל דָּא, בְּצַלְאֵל אִיהוּ דְּאָתֵי מִסִּטְרֵיהּ, עָבֵד מַשְׁכְּנָא וְאִתְתַּקַּן לְגַבֵּיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, וּבָרִיר לֵיהּ מִכֹּלָּא (דף רכ"ג ע"ב) לַעֲבִידְתָּא דָּא.

וְיָהַב לֵיהּ חָכְמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. בְּגִין דְּעִמֵּיהּ הֲוָה בְּקַדְמִיתָא סָכְלְתָנוּ דִּלְבָּא, דִּכְתִיב וּבְלֵב כָּל חַכַם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לָא יָהִיב חָכְמְתָא, אֶלָּא לְמַאן דְּאִית בֵּיהּ חָכְמְתָא, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא וְאִתְמַר. וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא בְּצַלְאֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בְּצַלְאֵל שְׁמֵיהּ גָּרִים לֵיהּ, וְעַל חָכְמָתֵיהּ אִקְרֵי הָכִי, וְרָזָא דְּמִלָּה בְּצַלְאֵל, בְּצֵל אֵל.

פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי וְגוֹ'.

בְּצַלּוֹ: הַיְינוּ בְּצַלְאֵל, דְּאִיהוּ אַתְקִין מַשְׁכְּנָא, וְעָבִיד לֵיהּ. דְּכְתִיב חָמַדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי. דְּמַשְׁכְּנָא חֲמִידָא אִיהוּ לְמֵיתַב בֵּיהּ, דְּאִיהוּ עָבִיד חְמוּדָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יָתְבָא בְּצִלָּא דְּאֵל. וְדָא אִיהוּ בְּצַלְאֵל.

וּפְרִיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי, דְּדָא (רי"ד ע"ב) אִיהוּ דְּעָבִיד פֵּירִין טָבִין בְּעָלְמָא, דְּכְתִיב, (הושע יד) מִמֶּנִּי פִּרְיְךָ נִמְצָא. מַאן הוּא פֵּרִי. אִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן אִיבָּא דְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, אִיהוּ אַפִּיק וְזָרִיק נִשְׁמָתִין לְעָלְמָא, וְאִינּוּן פֵּירִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ פִּרְיוֹ. דָּא אִיהוּ כְּדְקָאָמְרָן. בְּצַלּוֹ: דָּא הוּא בְּצַלְאֵל. וְעַל דָּא תְּקוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא עַל יְדָא דְּבְצַלְאֵל הֲוָה. וּבְגִין כָּךְ וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר. בֶּן אוּרִי, דָּא נְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא דְּנָפִיק. בֶּן אוּרִי, דָּא יְמִינָא. בֶּן חוּר, דָּא אִיהוּ שְׂמָאלָא. בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר, (ס"א בֶּן חוּר בֶּן חוּרִי) וְעַל דָּא אִשְׁתְּלִים בֵּיהּ דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דְּעֶגְלָא.

(שמות לח) כָּל הַזָּהָב הֶעָשׂוּי. מֵהַהִיא שַׁעֲתָא דְיָהֲבוּ לֵיהּ יִשְׂרָאֵל, הֲוָה עָשׂוּי וְאִתְתָּקַן מִקַּדְמַת דְּנָא, בְּכֹל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ, כָּל הַהוּא דַּהֲבָא, אִתְעֲבִיד וְאִתְתָּקַן בְּכֹל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּבְכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, הֲוָה אִתְתָּקַן בֵּיהּ דַּהֲבָא. דְּלֵית שְׁלִימוּ אֶלָּא רַחֲמֵי וְדִינָא, וְעַל דָּא דַּהֲבָא הֲוָה אָזִיל בְּכָל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ, בְּכָל הַהִיא עֲבִידְתָּא דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, הֲוָה אָזִיל בָּהּ דַּהֲבָא, דַּהֲבָא בְּכֻלָּא.

רִבִּי אַבָּא רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִזְקִיָּה הֲווֹ יַתְבִין וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִזְקִיָּה לְרִבִּי אַבָּא, הָא חֲמֵינָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּדִינָא בְּכֻלָּא, לְאִתְעָרְבָא דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ אָרִיךְ דִּינָא בְּחַיְיבֵי עָלְמָא, אִי אִיהוּ אִתְעֲרֵי בְּדִינָא, אַמַּאי סָלִיק לֵיהּ מֵחַיְיבַיָּא. אָמַר לֵיהּ, כַּמָּה טוּרִין אִתְעַקְּרוּ בְּמִלָּה דָּא, אֲבָל כַּמָּה מִלִּין גַּלֵּי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא בְּהַאי.

וְתָא חֲזֵי, דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, אִיהוּ דִּינָא בָּרִיר, אִיהוּ דִּינָא (נח ס״ד ע״א) דְּאִתְעַר רְחִימוּ וְחֶדְוָה. אֲבָל חַיְיבַיָּא כַּד אִינּוּן בְּעָלְמָא, כֻּלְּהוּ דִּינָא דְּזוּהֲמָא. כֻּלְּהוּ דִּינָא דְּלָא אִתְרְעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלָל. וְעַל דָּא, לָא בָּעֵי לְאִתְעָרְבָא דִּינָא קַדִּישָׁא בְּדִינָא מְסָאֲבָא דְּזוּהֲמָא, עַד דְּאִיהוּ אִשְׁתְּצֵי מִגַּרְמֵיהּ, וּלְאוֹבָדָא

לֵיהּ מִן עָלְמָא דְּאָתֵי, וְהַהוּא דִּינָא דְּזוּהֲמָא דְּבֵיהּ אִיהוּ אוֹבִיד לֵיהּ מֵעָלְמָא.

פָּתַח וְאָמַר (תהלים צב) בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב. כְּהַאי עִשְׁבָּא דְּאִיהוּ בִּיבִישׁוּ דְּאַרְעָא, וְאִיהוּ יְבִישָׁא, כַּד שָׁרָאן בֵּיהּ מַיָּא אַפְרִיחַ, וְהַהוּא יְבִישׁוּ אִתְפְּרַח. וּכְהַאי אִילָנָא קְצִיצָא דְּצִיץ, וְלָא סָלִיק אֶלָּא אִינּוּן פְּאֵרוֹת, לְסַטָּר דָּא וְלִסְטַר דָּא, דְּאִינּוּן עַנְפִין דְּסַלְקִין, וּלְעָלְמִין לָא סָלִיק אִילָנָא, כַּד הֲוָה בְּקַדְמִיתָא לְמֶהֱוֵי אִילָנָא. וְכָל דָּא, לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד, לְאַעְקָרָא לוֹן מִשָּׁרְשִׁין וּמִכֹּלָּא.

תּוּ רָזָא אַחֲרָא אִית בְּהַאי, עַל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִיךְ רוּגְזֵיהּ בְּחַיָּיבַיָּא בְּהַאי עָלְמָא, בְּגִין דְּהַאי עָלְמָא, אִיהוּ חוּלָקָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְעָלְמָא דְּאָתֵי אִיהוּ סִטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה. וְאִיהוּ חוּלָקָא דְּצַדִּיקַיָּיא, לְמֶהֱוֵי צַדִּיקַיָּיא אִינּוּן בַּעַטָרָא דְּיָקָרָא דְּמָארֵיהוֹן בֵּיהּ. וּתְרִין סִטְרִין אִלֵּין, קַיְימִין דָּא לָקָבֵל דָּא. דָּא סִטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה. וְדָא (דף רכ"ד ע"א) סִטְרָא אַחֲרָא דְּמִסְאַבָא. דָּא קַיְימָא לְצַדִּיקַיָּיא, וְדָא קַיְימָא לְרַשִּׁיעַיָּיא, וְכֹלָּא דָּא לָקָבֵל דָּא. וְכַאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּלֵית לוֹן חוּלָקָא בְּהַאי עָלְמָא, אֶלָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי כֹּלָּא אִתְתָּקַן וְאִתְגְּלֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְאַף עַל גַּב דְּבָלָק וּבִלְעָם לָא אִתְכַּוונוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּלָּא אִיהוּ מִתְתַּקֵּן קַמֵּיהּ, וְלָא גָּרַע מֵאַגַּר דִּלְהוֹן כְּלוּם בְּהַאי עָלְמָא. בְּהַהוּא זִמְנָא שְׁלִיטוּ עַל יִשְׂרָאֵל, דְּגָרַם הַהוּא קוּרְבָּנָא, לְאִסְתַּלְּקָא מִיִּשְׂרָאֵל אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִין אַלְפִין, בַּר כָּל אִינּוּן דְּאִתְקְטָלוּ, דִּכְתִיב, (במדבר כה) הָרְגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר, וּכְתִיב קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיְיָ׳. וְעַד כְּעַן הַהוּא קָרְבָּנָא הֲוָה תָּלֵי לְאִתְפָּרָעָא מִנְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. שִׁבְעָה מִדְבְּחָן כְּחוּשְׁבָּן אַרְבְּעִין וּתְרִין.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, תָּא חֲזֵי, אִינּוּן אַרְבְּעִין וּתְרִין קָרְבָּנִין עָבְדוּ בִּלְעָם וּבָלָק, וְנַטְלוּ לוֹן מֵהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא הֲוָה תָּלֵי הַהוּא קָרְבָּנָא, לְנַטְלָא לֵיהּ הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא דְּאִקְרֵי קִלְלָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַד הַשְּׁתָּא לָא גָּבָה מִנַּייהוּ. וְדָא אִיהוּ רָזָא (מלכים ב ב) וַיִּפֹּן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם. וַיִּפֹּן אַחֲרָיו, אֲחוֹרֵי שְׁכִינְתָּא, דְּקַיְימָא סִטְרָא אַחֲרָא לַאֲחוֹרָא. וַיִּרְאֵם. אִסְתַּכַּל בְּהוּ הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְחָמָא לוֹן דְּאִתְחָזוֹן לְאִתְעַנְּשָׁא, וְעַל דָּא וַיְקַלְלֵם בְּשֵׁם יְיָ׳. בְּשֵׁם יְיָ׳ לְאַפָּקָא הַהוּא שֵׁם יְיָ׳ מֵחִיוּבָא דָּא. מֵהַהוּא חִיוּבָא דְּהַהוּא קָרְבָּן דְּאַקְרִיב הַהוּא סִטְרָא לְגַבֵּיהּ. וְכֹלָּא אִיהוּ מִתְתַּקֵּן קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא

אִתְאֲבִיד מִלָּה. כְּגַוְונָא דָּא, כֹּלָּא אִתְתָּקַן קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד אִיהוּ הֲוָה דְּעָרַק קָמֵיהּ דְּשָׁאוּל. וְעַל דָּא גָּרִים, דְּאִתְאֲבִידוּ כָּל אִינּוּן כַּהֲנֵי דְּנוֹב, וְלָא אִשְׁתְּאַר מִכֻּלְּהוּ בַּר אֶבְיָתָר בִּלְחוֹדוֹי דְּעָרַק. וְדָא גָּרִים כַּמָּה בִּישִׁין בְּיִשְׂרָאֵל, וּמִית שָׁאוּל וּבְנוֹי, וְנָפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אַלְפִין וְרִבְבָן. וְעִם כָּל דָּא, הַהוּא חוֹבָה הֲוָה תָּלֵי עַל דָּוִד לְגַבּוֹת מִנֵּיהּ, עַד דְּכָל בְּנוֹי דְּדָוִד אִתְאֲבִידוּ בְּיוֹמָא חַד, וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנַּיְיהוּ אֶלָּא יוֹאָשׁ בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִתְגְּנִיב. כְּגַוְונָא דְּלָא אִשְׁתְּאַר מֵאֲחִימֶלֶךְ בַּר אֶבְיָתָר בִּלְחוֹדוֹי. וְעַד כְּעַן הַהוּא חוֹבָא הֲוָה תָּלֵי, לְמֶעְבַּד דִּינָא עַל נוֹב, עַל הַהוּא חוֹבָה דְּנוֹב, דִּכְתִיב, (ישעיה י) עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמוֹד וְאוּקְמוּהָ.

כְּגַוְונָא דָּא, כָּל הַזָּהָב הֶעָשׂוּי לַמְּלָאכָה. מַאי הֶעָשׂוּי. הָכָא אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד יָהֲבוּ יִשְׂרָאֵל דַּהֲבָא לְעֶגְלָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים (קצ"ה ע"א) לוֹן דַּהֲבָא דָּא לְאַסְוָותָא, דְּהַאי דַּהֲבָא דְּמַשְׁכְּנָא אַקְדִּים לוֹן, לְהַהוּא דַּהֲבָא דְּיָהֲבוּ לְעֶגְלָא, דְּכָל דַּהֲבָא דְּהֲוָה עִמְּהוֹן, וְאִשְׁתְּכַח עִמְּהוֹן, יָהֲבוּ לְאָרְמַת מַשְׁכְּנָא. סַלְּקָא דַּעְתָּךְ, דְּכַד עָבְדוּ יַת עֶגְלָא אִשְׁתְּכַח עִמְּהוֹן דַּהֲבָא, וְאִינּוּן פְּרִיקוּ אוּדְנַיְיהוּ לְנַטְלָא הַהוּא דַּהֲבָא,

דִּכְתִיב, (שמות לב) וַיִּתְפָּרָקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם. וְעַל דָּא אַקְדִּים דַּהֲבָא דְּאָרָמוּתָא. לְכַפָּרָא עַל עוֹבָדָא דָּא. (חסר) (וּבְגִין כָּךְ)

וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּתָא עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ׳ אֶת מֹשֶׁה. דְּהָא כָּל אוּמָנוּתָא דְּמַשְׁכְּנָא אִתְתַּקַּנַת בֵּהּ, וְעַל יְדַיְיהוּ. בְּצַלְאֵל אִיהוּ עָבִיד אוּמָנוּתָא, וּמֹשֶׁה אִיהוּ אַתְקִין כֹּלָּא לְבָתַר. מֹשֶׁה וּבְצַלְאֵל כַּחֲדָא הֲווֹ, מֹשֶׁה לְעֵילָּא, בְּצַלְאֵל תְּחוֹתֵיהּ, סִיּוּמָא (רנ״ט ע״א, ריי״ד ע״ב) דְּגוּפָא כְּגוּפָא. בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב, הָא אוּקְמוּהָ, דָּא יְמִינָא, וְדָא שְׂמָאלָא, וְכֹלָּא חַד. וּבְגִין כָּךְ, וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה וְגוֹ׳, וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב בֶּן אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה דָּן וְגוֹ׳.

(שמות לח) כָּל הַזָּהָב הֶעָשׂוּי לַמְּלָאכָה בְּכֹל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח קְרָא בְּאֱלִישָׁע, דִּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל מִשָּׁם בֵּית אֵל וְהוּא עוֹלֶה בַּדֶּרֶךְ וְגוֹמֵר. וּנְעָרִים קְטַנִּים. דָּא אוּקְמוּהָ, מְנוּעָרִים הֲווֹ מִכָּל מִלֵּי אוֹרַיְיתָא וּמִכָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. קְטַנִּים (דף רכ״ד ע״ב) זְעִירֵי מְהֵימְנוּתָא, וְאִתְחַיְיבוּ בְּחִיוּבָא דְּהַאי עָלְמָא, וּבְחִיוּבָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. יָצְאוּ מִן הָעִיר, נַפְקוּ מֵרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא. כְּתִיב הָכָא יָצְאוּ מִן הָעִיר, וּכְתִיב הָתָם (הושע יא) וְלֹא אָבֹא

בְּעִיר. (ס"א מָרְזָא דִּמְהֵימְנוּתָא אִקְרֵי עִיר (תְּהִלִּים מח) עִיר יְיָ צְבָאוֹת עִיר אֱלֹהֵינוּ).

וַיִּפֶּן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם, וַיִּפֶּן אַחֲרָיו, דְּאִסְתַּכַּל לַאֲחוֹרָא, אִי יְהַדְּרוּן בְּתִיּוּבְתָּא, וְאִם לָאו. וַיִּרְאֵם, מַאי וַיִּרְאֵם. אִסְתַּכַּל בְּהוּ, דְּהָא לֵית זַרְעָא מְתַתְקְנָא וַמִּין לְנָפְקָא מִנַּיְיהוּ, וְאוּקְמוּהָ. וַיִּרְאֵם, הָא אוּקְמוּהָ, דְּאִתְעֲבִידוּ בְּלֵילְיָא דְּכִפּוּרֵי. מִיָּד וַיִּקַּלֵּם בְּשֵׁם יְיָ.

וְרָזָא אִיהוּ בְּהַאי קְרָא, וַיִּפֶּן אַחֲרָיו, אִסְתַּכַּל בְּהוּ, אִי יִתְעַנֵּשׁ עֲלַיְיהוּ, וְאִתְפְּנִי מֵהַאי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר יב) **וַיִּפֶּן אַהֲרֹן, דְּאִתְפְּנִי מִצָּרַעְתֵּיהּ. אוֹף הָכָא אִתְפְּנִי מֵעוֹנְשָׁא דִּלְהוֹן. וַיִּרְאֵם, דַּהֲווֹ קַיְימִין לְבָתַר לְמֶעְבַּד כַּמָּה בִּישִׁין בְּיִשְׂרָאֵל.**

וַיִּפֶּן אַחֲרָיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית יט) **וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו. מַאי מֵאַחֲרָיו. מֵאָחוֹרֵי שְׁכִינְתָּא. אוֹף הָכָא וַיִּפֶּן אַחֲרָיו, אִסְתַּכַּל מֵאָחוֹרֵי שְׁכִינְתָּא. וְחָמָא לְכֻלְּהוּ, דְּהָא בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּשַׁלְטָא עַל כַּפָּרָה דְּחוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, אִתְעֲבָרוּ אִמְּהוֹן מִנַּיְיהוּ, מִיָּד וַיִּקַּלֵּם בְּשֵׁם יְיָ. וַתֵּצֶאנָה שְׁתַּיִם דּוּבִּים מִן הַיַּעַר. שְׁתַּיִם דּוּבִּים, שְׁנַיִם דּוּבִּים מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי שְׁתַּיִם דּוּבִּים. נוּקְבִין הֲווֹ, וּבְנַיְיהוּ. וַתְּבַקַּעְנָה מֵהֶם אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם יְלָדִים, הָא אוּקְמוּהָ לָקֳבֵל קָרְבָּנִין דְּבָלָק.**

(שמות לח) **וַיְהִי זְהַב הַתְּנוּפָה, אַמַּאי אִקְרֵי זְהַב הַתְּנוּפָה, וְלָא**

אִקְרֵי הָכִי כֶּסֶף הַתְּנוּפָה. אֶלָּא, תְּרֵין אִינּוּן דְּאִקְרוּן הָכִי. זְהַב הַתְּנוּפָה, וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה. וְלָא אִקְרֵי הָכִי כֶּסֶף הַתְּנוּפָה, אֶלָּא אִלֵּין אִקְרוּן הָכִי, בְּגִין דְּאִיהוּ אִסְתַּלְקוּתָא לְעֵילָּא, דְּהָא אִית הָכִי לְתַתָּא. וְלָאו אִיהוּ זָהָב (כְּגוֹנָא) דְּאָרְמוּתָא. וּבְכָל אֲתָר תְּנוּפָה אִיהוּ אַרְמוּתָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא.

וְאִיהוּ רָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא דָּא, דְּכָל אִלֵּין דַּרְגִּין וּרְתִיכִין כְּלְהוּ, קַיְימֵי בְּאַרְמוּתָא (דא), וְאִיהוּ דְּהַב אַרְמוּתָא, וְדָא אִיהוּ דַּהֲבָא. דְּכָל מַה דְּמִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא, אַסְתִּים חֵיזוּ וְטִיבוּ וּנְהִירוּ דִּילֵיהּ, וְכַד אִיהוּ בְּאַרְמוּתָא, כְּדֵין אִיהוּ דְּהַב טָב בְּרָזָא דִּנְהִירוּ דִּילֵיהּ. וְכָל הַהוּא דְּלְתַתָּא, סוֹסְפִּיתָא דְּדַהֲבָא, וְאִיהוּ הְתוּכָא דִּילֵיהּ.

(שמות לח) וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה, בְּגִין דְּהַאי, אִיהוּ כָּל מַה דְּאִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא הָכִי הוּא טָב, וְאַף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ בְּהַאי אַרְמוּתָא, כֻּלָּא הוּא לְטָב. אֲבָל דַּהֲבָא, כָּל מַה דְּאִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא, כֻּלָּא הוּא לְבִישׁ. דָּא, אִתְפַּשַּׁט לְטָב. וְדָא אִתְפַּשַּׁט לְבִישׁ. וּבְגִין כַּךְ, דָּא אִצְטְרִיךְ לְאָרְמָא אַרְמוּתָא, וּלְאִסְתַּלְקָא לְעֵילָּא. וְדָא, אִצְטְרִיךְ לְאִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא, וּלְכָל סִטְרִין, בְּגִין דְּכְלְהוּ קָאִים לְטָב.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים פד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ׳ וְגוֹ׳. כִּי שֶׁמֶשׁ, דָּא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמָגֵן, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שֶׁמֶשׁ: דָּא הוּא רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא יְדֹוָ"ד, דְּהָכָא קַיְימִין כָּל דַּרְגִּין לְנַיְיחָא. וּמָגֵן; דָּא אִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים. וְרָזָא דָּא דִּכְתִיב, (בראשית טו) אָנֹכִי מָגֵן לָךְ. וְשֶׁמֶשׁ וּמָגֵן דָּא אִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא שְׁלִים. חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְיָ, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא רָזָא חַדָּא.

לֹא יִמְנַע טוֹב לַהוֹלְכִים בְּתָמִים, רָזָא דָּא (דהוא) דִּכְתִיב, (איוב לח) וְיִמָּנַע מְרִשָׁעִים אוֹרָם. וְדָא אִיהוּ נְהוֹרָא קַדְמָאָה, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דְּגָנִיז וְסָתִים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ, וּמִן חַיָּיבַיָּא גָּנִיז לֵיהּ, וּמָנַע לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. אֲבָל לְצַדִּיקַיָּיא מַה כְּתִיב, לֹא יִמְנַע טוֹב לַהוֹלְכִים בְּתָמִים. דָּא אוֹר קַדְמָאָה דִּכְתִיב בֵּיהּ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב.

וְעַל דָּא, לָא אִצְטְרִיךְ דָּא לְאִסְתַּלְקָא וּלְאָרְמָא לֵיהּ, אֶלָּא לְאִתְפַּשְׁטָא וּלְאִתְגַּלְיָא, וְלָא לְאִסְתַּלְקָא כְּהַהוּא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא, וְעַל דָּא אִקְרֵי הַהוּא תְּנוּפָה, וְלָאו הַאי. וּבְגִין כָּךְ וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאַת כִּכָּר וְגוֹ'.

תָּא חֲזֵי, סִטְרָא דִּימִינָא, אִיהוּ תְּדִיר קַיְימָא לְקַיְימָא בְּכָל עָלְמָא, וּלְאַנְהָרָא (דף רכ"ה ע"א) וּלְבָרְכָא לֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ,

כַּהֲנָא דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דִּימִינָא, אִזְדְּמַן תְּדִיר לְבָרְכָא עַמָּא, דְּהָא מִסְטְרָא דִּימִינָא, אַתְיָין כָּל בִּרְכָאן דְּעָלְמָא, וְכַהֲנָא נָטִיל בְּרִישָׁא, וְעַל דָּא אִתְמְנָא אִיהוּ לְבָרְכָא לְעֵילָּא וּלְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פָּרִישׁ יְדוֹי לְבָרְכָא עַמָּא, כְּדֵין שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְשַׁרְיָא עָלּוֹהִי, וְאַמְלֵי יְדוֹי, יְדָא דִּימִינָא זַקְפָּא לְעֵילָּא עַל יְדָא דִּשְׂמָאלָא, בְּגִין לְסַלְקָא יְמִינָא, וּלְאִתְגַּבְּרָא עַל שְׂמָאלָא. וּכְדֵין כְּלְהוּ דַּרְגִּין דְּקָא פָּרִישׁ בְּהוּ יְדוֹי, כְּלְהוּ אִתְבָּרְכָאן מִמְּקוֹרָא דְּכֹלָּא. מְקוֹרָא דְּבֵירָא מַאן אִיהוּ. דָּא צַדִּיק. (רס״א ע״א) מְקוֹרָא דְּכֹלָּא, דָּא אִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ מְקוֹרָא עִלָּאָה דְּכָל אַנְפִּין נְהִירִין מִתַּמָּן, דְּהָא אִיהוּ מַבּוּעָא וּמְקוֹרָא דְּכֹלָּא. וְכָל בּוּצִינִין וּנְהוֹרִין, מִתַּמָּן אִתְדְּלִיקוּ.

כְּגַוְונָא דָּא, מְקוֹרָא וּמַבּוּעָא דְּבֵירָא, כָּל אִינּוּן בּוּצִינִין דְּלְתַתָּא, כְּלְהוּ אִתְנַהֲרִין וְאִתְמַלְיָין נְהוֹרִין מִנֵּיהּ. וְדָא קַיְימָא לָקְבֵל דָּא. וּבְגִין כָּךְ, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פָּרִישׁ יְדוֹי, וְשָׁאֲרֵי לְבָרְכָא עַמָּא. כְּדֵין שָׁרָאן בִּרְכָאן עִלָּאִין, מִמְּקוֹרָא עִלָּאָה, לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין, וְנָהֲרִין כָּל אַנְפִּין. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְעַטָּרַת בְּעִטְרִין עִלָּאִין. וְכָל אִינּוּן בִּרְכָאן נַגְדִּין וְאִתְמַשְּׁכָן מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה פָּקִיד, וּבְצַלְאֵל עָבִיד, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא בְּרָזָא

דְּגוּפָא, (רכ"ד ע"א) וְסִיּוּמָא דְּגוּפָא דְּאִיהוּ אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ וְקִשׁוּרָא דְּיִחוּדָא בְּמַשְׁכְּנָא. וְכֹלָּא בְּרָזָא דִּימִינָא קָא אִתְעֲבִיד. וְעַל דָּא, בְּכָל אֲתָר דְּסִטְרָא דִּימִינָא אִשְׁתְּכַח, עֵינָא בִּישָׁא לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ, וְכֻלְּהוּ פְּקוּדֵי הָעֵדָה. בְּגִין דְּהַהוּא כְּסֵף מִסְטְרָא דִּימִינָא קָא אַתְיָא. וְעַל דָּא אִתְמָנָא כֹּלָּא בְּמִנְיָינָא.

רִבִּי יִצְחָק שָׁאִיל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמַר לֵיהּ, הָא אוּקְמוּהָ דְּבִרְכְתָא לָא שַׁרְיָא בְּמִלָּה דְּקָאִים בְּמִדִּידוּ, וּבְמִלָּה דְּקָאִים בְּחוּשְׁבָּנָא, הָכָא בְּמַשְׁכְּנָא אַמַּאי הֲוָה כֹּלָּא בְּחוּשְׁבָּנָא. אָמַר לֵיהּ הָא אִתְּמַר, אֲבָל בְּכָל אֲתָר דְּסִטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה שַׁרְיָא עָלֵיהּ, אִי הַהוּא חוּשְׁבָּנָא אַתְיָא מִסִּטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה, בִּרְכְתָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ תְּדִיר, וְלָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ. מְנָלָן. מִמַּעֲשֵׂר. בְּגִין דְּאַתְיָא חוּשְׁבָּנָא לְקַדְּשָׁא. בִּרְכְתָא אִשְׁתְּכַחַת בֵּיהּ. כָּל שֶׁכֵּן מַשְׁכְּנָא דְּאִיהוּ קֻדְּשׁ, וְאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּקֻדְּשׁ.

אֲבָל כָּל שְׁאָר מִלֵּי דְּעָלְמָא, דְּלָא אַתְיָין מִסִּטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה, בִּרְכְתָא לָא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ, כַּד אִינּוּן בְּחוּשְׁבָּנָא. בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ רַע עַיִן, יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וְכֵיוָן דְּיָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ, בִּרְכְתָא לָא אִשְׁתְּכַחַת בֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא יִמְטוּ בִּרְכָאן לְהַהוּא רַע עַיִן. (וְלָא הֲוֵי מִסִּטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה).

וּמְדִידוּ דִּקְדוּשָׁה, וְחוּשְׁבָּנָא דִּקְדוּשָׁה, תְּדִיר בִּרְכָאן אִתּוֹסָפָאן בֵּיהּ. וְעַל דָּא, וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה.

פְּקוּדֵי הָעֵדָה בְּקוּשְׁטָא וַדַּאי, וְלָא דְּחִילוּ מֵעֵינָא בִּישָׁא, וְלָא דְּחִילוּ מִכָּל חוּשְׁבָּנָא דָּא, דְּהָא בְּכֹלָּא שָׁרָאן בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא.

וְתָא חֲזֵי, בְּזַרְעָא דְּיוֹסֵף לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ עֵינָא בִּישָׁא, בְּגִין דְּאָתֵי מִסְטְרָא דִּימִינָא, וְעַל דָּא אִתְעָבִיד מַשְׁכְּנָא עַל יְדָא דִּבְצַלְאֵל, דְּהָא אִיהוּ בְּרָזָא דְּיוֹסֵף קָא שַׁרְיָא, דְּאִיהוּ רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא, מֹשֶׁה פָּקִיד, וּבְצַלְאֵל עָבִיד, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא בְּרָזָא דִּגוּפָא, וְסִיוּמָא דִּגוּפָא, דְּאִיהוּ אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ וְקִשׁוּרָא דְּיִחוּדָא בְּמַשְׁכְּנָא, וְכֹלָּא בְּרָזָא דִּימִינָא קָא אִתְעָבִיד, וּבְגִין כַּךְ וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה, וְהַהוּא חוּשְׁבָּנָא, אִיהוּ חוּשְׁבַּן דַּרְגִּין רַבְרְבִין מִמָּנָן, דְּאִתְאַחֲדָן מִסְטְרָא דִּימִינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב מֵאַת כִּכָּר וְגוֹ׳.

רִבִּי אַבָּא, וְרִבִּי אַחָא, וְרִבִּי יוֹסֵי, הֲווֹ אָזְלֵי מִטְבֶּרְיָה לְצִפּוֹרִי, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, חָמוּ לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר דְּהָוָה אָתֵי, וְרִבִּי חִיָּיא עִמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי נִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. אוֹרִיכוּ לְהוּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבַּייהוּ. כֵּיוָן דְּמָטוּ גַּבַּייהוּ, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים לד) עֵינֵי יְיָ׳ אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם. הַאי קְרָא קַשְׁיָא, מַאי

עֵינֵי יְיָ׳ אֶל צַדִּיקִים. אִי בְּגִין דְּאַשְׁגָּחוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ לְאוֹטָבָא לוֹן בְּהַאי עָלְמָא, הָא חֲמֵינָן, כַּמָּה זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וַאֲפִילּוּ מְזוֹנָא כְּעוֹרְבֵי בָּרָא לָא יַכְלִין (דף רכ"ה ע"ב) לְאַדְבְּקָא, אִי הָכִי מַאי עֵינֵי יְיָ׳ אֶל צַדִּיקִים.

אֶלָּא רָזָא הָכָא, תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן בְּרִיִּין דְּעָלְמָא, כְּלְהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָאן לְעֵילָּא, בֵּין לְסִטְרָא דָּא, וּבֵין לְסִטְרָא דָּא. אִינּוּן דְּלְסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה, אִשְׁתְּמוֹדְעָאן לְעֵילָּא לְגַבֵּיהּ, וְאַשְׁגָּחוּתָא דִּילֵיהּ תְּדִיר עָלַיְיהוּ. וְאִינּוּן דְּלְסִטְרָא מְסָאֲבָא, אִשְׁתְּמוֹדְעָאן לְגַבֵּיהּ, וְאַשְׁגָּחוּתָא דִּילֵיהּ תְּדִיר עָלַיְיהוּ. וּבַאֲתָר דְּשַׁלְטָא הַהִיא אַשְׁגָּחוּתָא דְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה, לָא אַשְׁגַּח עָלֵיהּ סִטְרָא אָחֳרָא, וְלָא יִקְרַב לְגַבֵּיהּ לְעָלְמִין, וְלָא יָכִיל לְדַחְיָיא לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, בְּכֹלָּא, בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד. וְעַל דָּא, עֵינֵי יְיָ׳ אֶל צַדִּיקִים וְגוֹ׳, בְּגִין דָּא סִטְרָא אָחֳרָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וְהַשְׁתָּא סַיְיעְתָּא דְּשִׁמְיָא הָכָא, וְכָל אַשְׁגָּחוּתָא טָבָא דְּלְעֵילָּא הָכָא, וְכָל סִטְרָא אָחֳרָא, וְכָל מִלָּה בִּישָׁא, לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיכוּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא אוֹלִיפְנָא דְּבְכָל אֲתָר דְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה שַׁרְיָא עֲלוֹי, אַף עַל גַּב דְּקַיְימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, בִּרְכָתָא לָא אִתְמְנַע מִתַּמָּן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר,

וַדַּאי הָכִי הוּא. אֲמַר לֵיהּ, הָא יִשְׂרָאֵל אִינּוּן קֻדְּשׁ, וְאַתְיָין מִסִּטְרָא דְּקֻדְּשׁ, דִּכְתִיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ, וּכְתִיב (ויקרא ב) וְהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי, אֲמַאי כַּד עָבֵד דָּוִד חוּשְׁבָּנָא לְיִשְׂרָאֵל, הֲוָה בְּהוֹן מוֹתָנָא, דִּכְתִיב, (שמואל ב כד) וַיִּתֵּן יְיָ דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל מִן הַבֹּקֶר וְעַד עֵת מוֹעֵד.

אֲמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּלָא נָטַל מִנַּיְיהוּ שְׁקָלִים, דְּאִיהוּ פּוּרְקָנָא. דִּכְתִיב, (שמות ל) וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיְיָ בְּפָקוֹד אוֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אוֹתָם. בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ קֻדְּשׁ, (דְּאִיהוּ בְּאַתְגַלְיָיא) לְמֵיהַב פּוּרְקָנָא דְּקֻדְּשׁ, וְהַהִיא פּוּרְקָנָא דְּקֻדְּשׁ לָא אִתְנְטִיל מִנַּיְיהוּ. תָּא חֲזֵי, יִשְׂרָאֵל אִיהוּ קֻדְּשׁ, דְּקַיְימָא בְּלָא חוּשְׁבָּנָא, (דְּגַרְמַיְיהוּ) וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ פּוּרְקָנָא דְּיִתְנְטִיל מִנַּיְיהוּ, וְהַהוּא פּוּרְקָנָא קַיְימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, וְאִינּוּן לָא קַיְימוּ בְּחוּשְׁבָּנָא.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּקֻדְּשׁ אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה דְּכָל דַּרְגִּין, מַה הַהוּא קֻדְּשׁ אִיהוּ סָלִיק עַל כֹּלָּא, וְאִית לֵיהּ לְבַר קֻדְּשׁ אַחֲרָא לְתַתָּא דְּקַיְימָא תְּחוֹתֵיהּ, וְקָאִים בְּחוּשְׁבָּנָא וּבְמִנְיָין. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל אִינּוּן קֻדְּשׁ, דִּכְתִיב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ, וְאִינּוּן יַהֲבֵי קֻדְּשׁ אַחֲרָא, פּוּרְקָן דִּלְהוֹן, דְּקַיְימֵי בְּחוּשְׁבָּנָא, וְרָזָא דָּא, יִשְׂרָאֵל אִינּוּן אִילָנָא דְּקַיְימָא לְגוֹ, פּוּרְקָנָא (נ"א קֻדְּשׁ) אַחֲרָא קַיְימָא לְבַר, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא, וְאָגִין דָּא עַל דָּא. אָזְלוּ.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע ב) **וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר וְגוֹ'. מַהוּ כְּחוֹל הַיָּם. תְּרִין גַּוְונִין אִינּוּן הָכָא. חַדָּא כְּחוֹל הַיָּם, בְּגִין דְּיַמָּא כַּד סַלְקִין גַּלּוֹי בְּזַעֲפָא וְרוּגְזָא, וְאִינּוּן גַּלִּין סַלְקָאן לְשַׁטְפָא עָלְמָא, כַּד מָטָאן וְחָמָאן חוֹלָא דְּיַמָּא, מִיַּד אִתְבָּרוּ וְתָבִין לַאֲחוֹרָא, וְאִשְׁתְּכֵכִי, וְלָא יְכִלִין לְשַׁלְטָאָה וּלְשַׁטְפָא עָלְמָא.**

כְּגַוְונָא דָּא, יִשְׂרָאֵל אִינּוּן חוֹלָא דְּיַמָּא, וְכַד שְׁאַר עַמִּין דְּאִינּוּן גַּלֵּי יַמָּא, מָארֵי דְּרוּגְזָא, מָארֵי דְּדִינִין קָשִׁין, בָּעָאן לְשַׁלְטָאָה וּלְשַׁטְפָא עָלְמָא, חָמָאן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן מִתְקַשְּׁרָאן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָבִין וְאִתְבָּרוּ קַמַּייהוּ, וְלָא יְכִלִין לְשַׁלְטָאָה בְּעָלְמָא. גַּוְונָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּחוֹלָא דְּיַמָּא לֵית לֵיהּ חוּשְׁבָּנָא, וְלָא קַיְימָא בְּחוּשְׁבָּנָא, וְלָא בְּמִדִּידוּ, דִּכְתִיב אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר, אוֹף הָכִי יִשְׂרָאֵל לֵית לְהוּ חוּשְׁבָּנָא, וְלָא קַיְימִין בְּחוּשְׁבָּנָא.

תָּא חֲזֵי, אִית מְדִידוּ טָמִיר וְגָנִיז, וְאִית חוּשְׁבָּן דְּקַיְימָא בְּגְנִיזוּ טָמִיר וְגָנִיז, וְהַאי קַיְימָא בְּמִדִּידוּ, וְהַאי קַיְימָא בְּחוּשְׁבָּן. וְדָא אִיהוּ רָזָא וְקִיּוּמָא דְּכֹלָּא דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בְּגִין דְּהַהוּא מְדִידוּ לָא אִתְיְידַע לְעָלְמִין, עַל מַה קַיְימָא רָזָא דְּהַהוּא מְדִידוּ. וְעַל מַה קַיְימָא רָזָא דְּהַהוּא

חוּשְׁבָּנָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דִּכְלָא.
וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לָא קַיְימִין בְּחוּשְׁבָּנָא, אֶלָּא בְּסִטְרָא דִּמְלָה אַחֲרָא, וּפוּרְקָנָא אִיהוּ דְּקַיְימָא בְּחוּשְׁבָּנָא. וּבְגִין כַּךְ יִשְׂרָאֵל כַּד עָאלִין (דף רכ״ו ע״א) בְּחוּשְׁבָּנָא נַטְלֵי מִנַּייהוּ פּוּרְקָנָא כְּמָה דְּאִתְמַר. וְעַל דָּא בְּיוֹמוֹי דְּדָוִד, כַּד עָבַד חוּשְׁבָּנָא בְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא נָטִיל מִנָּהוֹן פּוּרְקָנָא, הֲוָה רוּגְזָא, וְאִתְאֲבִידוּ מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה חֵילִין וְכַמָּה מַשְׁרְיָין.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה וְגוֹ׳, וְכֹל הָעוֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים. וְכֹלָּא אִתְקַדַּשׁ לַעֲבִידַת מַשְׁכְּנָא, וְהָא אוּקְמוּהָ כְּפָרִין חוּשְׁבָּנָא חֲדָא. שְׁקָלִים חוּשְׁבָּנָא חֲדָא. בְּגִין דְּאִית עִלָּאִין דְּסַלְקָן לְחוּשְׁבָּנָא עִלָּאָה, וְאִית אַחֲרָנִין דְּסַלְקָן לְחוּשְׁבָּנָא אַחֲרָא. דָּא עִלָּאָה וְדָא תַּתָּאָה. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב וַיְהִי מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֵת אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳. אִלֵּין אַדָּנִים דָּא אוּקְמוּהָ.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם יְיָ׳ (תהלים קכז) לֹא יִבְנֶה בַיִת וְגוֹ׳, הַאי קְרָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא אֲמַר לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָה בָּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא וְשָׁארֵי לְמִבְנֵי, וַהֲוָה חָמֵי דְּעוֹבָדָא אִתְתַּקַּנַת בִּידַיְיהוּ, וַהֲוָה מִתְבְּנֵי מִגַּרְמֵיהּ, כְּדֵין שָׁארֵי וְאָמַר אִם יְיָ׳ לֹא יִבְנֶה בַיִת וְגוֹ׳, הַיְינוּ רָזָא

דִּכְתִיב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּרָא וְאַתְקִין לְהַאי עָלְמָא, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, דְּאִיהוּ בַּיִת.

שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, אִלֵּין רָזָא דְּאִינּוּן נַהֲרִין, (נ"א נְחָלִין) דְּנָפְקִין וְעָאלִין כֻּלְּהוּ בְּגוֹ הַאי בַּיִת, לְאַתְקָנָא לֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ קָא אַתְיָין לְאַתְקָנָא לְמֶעְבַּד תִּקּוּנֵיהּ, וַדַּאי אִם יְיָ, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, דְּאַתְקִין (ס"א בֵּיתֵיהּ לָא אַתְקִין) וְעָבִיד בֵּיתָא כְּדְקָא יָאוֹת, אִינּוּן בּוֹנִין לְמַגָּנָא אִינּוּן, אֶלָּא מַה דְּאִיהוּ עָבִיד וְאַתְקִין. אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר, כְּמָה דִּכְתִיב (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה וְאוֹקְמוּהָ. וּבַאֲשִׁגְּחוּתָא דָּא, אִיהִי נְטִירָא בְּכָל סִטְרִין.

וְאַף עַל גַּב דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכֻלְּהוּ נַטְרֵי לָהּ. מַאי טַעְמָא נַטְרֵי לָהּ. בְּגִין דִּכְתִיב מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת, דָּא פַּחְדָּא דְּגֵיהִנָּם, דְּקָאִים לָקָבְלָהּ, בְּגִין לְדַחְיָיא לָהּ, וּבְגִין דָּא כֻּלְּהוּ סַחֲרִין לָהּ. (נדפס רס"ח ע"ב)

וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ קַיְימֵי בִּנְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְידַע. וּכְדֵין, הַאי נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְידַע, בָּטַשׁ בִּנְהִירוּ דְּפִרְיסָא וְנַהֲרִין כַּחֲדָא וְאִתְעֲבִידוּ (רס"ט ע"א) תֵּשַׁע הֵיכָלִין.

וְהֵיכָלִין לָאו אִינּוּן נְהוֹרִין, וְלָאו אִינּוּן רוּחִין, וְלָאו אִינּוּן נִשְׁמָתִין, וְלָא אִית מַאן דְּקַיְימָא בְּהוּ. רְעוּתָא דְּכָל תֵּשַׁע נְהוֹרִין דְּקַיְימֵי כְּלְהוּ בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהִי חַד מִנַּייהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא, דְּכֻלְּהוּ לְמִרְדַּף אֲבַתְרַייהוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימֵי בְּמַחֲשָׁבָה. וְלָא מִתְדַּבְּקָן, וְלָא אִתְיְידִיעוּ, אֶלָּא לָא קַיְימֵי, לָא בִּרְעוּתָא, וְלָא בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה. תָּפְסִין בָּהּ וְלָא תַּפְסִין. בְּאִלֵּין קַיְימִין כָּל רָזֵי מְהֵימְנוּתָא, וְכָל אִינּוּן נְהוֹרִין מֵרָזָא דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה. דִּלְתַתָּא כְּלְהוּ אִקְרוּן אֵין סוֹף. עַד הָכָא מָטוּן נְהוֹרִין וְלָא מָטוּן, וְלָא אִתְיְידִיעוּ. לָאו הָכָא מַחֲשָׁבָה וְלָאו רְעוּתָא. כַּד נָהִיר מַחֲשָׁבָה, וְלָאו אִתְיְידַע מִמַּה נָהִיר כְּדֵין אִתְלָבַּשׁ וְאַסְתִּים גּוֹ בִּינָה, וְנָהִיר (מאן) לְמַה דְּנָהִיר, וְעָאִיל דָּא בְּדָא, עַד דְּאִתְכְּלִילוּ כְּלְהוּ כַּחֲדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְרָזָא דְּקָרְבְּנָא, כַּד סָלִיק כּוּלָּא, אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, וְנָהִיר דָּא בְּדָא, כְּדֵין קַיְימִין כְּלְהוּ בְּסִלּוּקוּ, וּמַחֲשָׁבָה אִתְעַטָּר בְּאֵין סוֹף, הַהוּא נְהִירוּ דְּנָהִיר מִנֵּיהּ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, אִקְרֵי אֵין סוֹף. (ע״ב)

כֵּיוָן דְּאַנְהִיר וְאִתְפְּשָׁטוּ מִנֵּיהּ חֵילִין, הַהִיא מַחֲשָׁבָה אַסְתִּים וְאַגְנִיז וְלָא יְדִיעַ, וּמִתַּמָּן אִתְפְּשַׁט פְּשִׁיטוּתָא לְכָל סִטְרִין, וְאִתְפְּשַׁט מִנֵּיהּ חַד פְּשִׁיטוּ, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה.

וְדָא קַיְימָא (ל"א ע"א) **בִּשְׁאֵלְתָּא, וְאִיהוּ מַאֲמָר עִלָּאָה, וְאוּקְמוּהָ דְּאִקְרֵי מ"י. דִּכְתִיב,** (ישעיה מ) **שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. שְׁאֵלְתָּא הַהוּא דְּבָרָא אֵלֶּה. לְבָתַר אִתְפַּשַּׁט וְאִתְעֲבִיד יָם,** (נ"ו ע"א) **סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, דְּאִיהוּ לְתַתָּא. וּמִתַּמָּן שָׁאֲרֵי לְמִבְנֵי לְתַתָּא. וְכֹלָּא עָבִיד בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ** (דף רכ"ו ע"ב) **דִּלְעֵילָּא דָּא, לָקֳבֵל דָּא. וְדָא כְּגַוְונָא דְּדָא. וּבְגִין כָּךְ, נְטִירוּ דִּכֹלָּא מֵעֵילָּא וְתַתָּא. וְהַאי פִּשִׁיטוּ, דְּמַחֲשָׁבָה אִיהוּ, דְּאִיהוּ עָלְמָא עִלָּאָה. וְדָא אִיהוּ אִם יְיָ לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר, דְּאִיהוּ שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.** (נ"א שָׁקַד שׁוֹמֵר הַהוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ (מִשְׁלֵי כז) **וְשׁוֹמֵר אֲדוֹנָיו יְכוּבָּד) דְּלָאו בֵּיהּ קַיְימָא נְטִירוּ, אֶלָּא בְּעָלְמָא עִלָּאָה.**

תָּא חֲזֵי, תִּכְלָא דְּמַשְׁכְּנָא, כֹּלָּא קַיְימָא בְּרָזָא עִלָּאָה, וְאוּקְמוּהָ. תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן חַד, לְאִתְקַשְּׁרָא בְּחַד. וְהָא אִתְּמַר בְּרָזָא דִּכְתִיב, (דברים ד) **כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא. וְהָא אִתְּמַר דְּאִית אֶשָּׁא אֹכְלָא אֶשָּׁא, וְאָכִיל לֵיהּ וְשָׂצֵי לֵיהּ. בְּגִין דְּאִית אֶשָּׁא תַּקִּיפָא מֵאֶשָּׁא.** (מָאן דְּבָעֵי לְמִנְדַּע

חָכְמְתָא בְּיִחוּדָא קַדִּישָׁא וכו'. מִכָּאן עַד דְּקַיְימָא עָלֵיהּ בְּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית דַּף נ"א ע"ש. ואלו החילופים מצאנו בין הכתוב כאן לְבֵין הכתוב שם. שׁוּרָה א' במקום גְּסָה מצאנו אַחֲרָא. בשורה ב' דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ. בשורה י"א לְאַדְלָקָא וּלְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ. בשורה י"ב שֵׁיצֵי לֵיהּ וְאָכִיל לֵיהּ. בשורה כ"ג וְעַל נְהוֹרָא חִוּורָא שַׁרְיָיא לְעֵילָּא נְהוֹרָא סְתִימָא דְּאַקִּיף לֵיהּ רָזָא עִילָּאָה הָכָא וְכֹלָּא תַּשְׁבַּח. בשורה ל"ג כֹּלָּא אִתְחַבָּר. בשורה ל"ד בֵּיהּ לְתַתָּא. בשורה ל"ה דְּסָלִיק. בשורה ד' וְאִיהוּ. בשורה ה' דְּאִיהוּ דָּלִיק. שׁוּרָה ו' וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר. שׁוּרָה י' עַל תַּרְבִּין. שׁוּרָה

י״ד וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי ת״ח. שׁוּרָה ט״ו מִלָּה אַחֲרָא לְתַתָּא. שׁוּרָה י״ו וְלֵית לָךְ. (וכבר נתקן הַכֹּל בנוסחא אמיתית. הרש״ב)).

(שמות לח) וְאֶת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, אוֹלִיפְנָא דְּאִינּוּן תְּקָלִין אַנְשֵׁי לוֹן מֹשֶׁה, וְלָא יָדַע מַה דְּאִתְעֲבִיד מִנַּייהוּ, עַד דְּנָפַק קָלָא וְאָמַר, וְאֶת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. הַאי קְרָא אִתְמַר, אֲבָל עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמְסִבּוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד יָהַב אוֹרַייְתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאָתָא לְסִינַי. וְכַמָּה רְתִיכִין הֲווֹ עִמֵּיהּ, כְּלְהוּ רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וְכָל קַדּוּשִׁין עִלָּאִין, דִּקְדוּשָׁה דְּאוֹרַייְתָא, כְּלְהוּ הֲווֹ תַּמָּן, וְאוֹרַייְתָא אִתְייְהִיבַת בְּלַהֲטֵי אֶשָּׁא, וְכוֹלָא בְּסִטְרָא דְּאֶשָּׁא, וּכְתִיבָא בְּאֶשָּׁא חִוּורָא, עַל גַּבֵּי אֶשָּׁא אוּכְמָא. וְאַתְוון הֲווֹ פַּרְחִין וְסַלְקִין בַּאֲוִירָא.

וְאָת קַדְמָאָה דְּאוֹרַייְתָא, אִתְפְּלִיג לְשִׁבְעָ מְאָה וְשִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה לְכָל סְטָר, וְכֻלְּהוּ אִתְחָזוּן בַּאֲוִירָא דִּרְקִיעָא בְּאָת וֹ׳, וֹ׳ לְסִטְרָא דָּא, וֹ׳ לְסִטְרָא דָּא. וְכֵן לְכָל סִטְרִין. וְאִלֵּין וָוִין הֲווֹ קַיְימִין עַל עַמּוּדִין, וְאִינּוּן עַמּוּדִין הֲווֹ קַיְימִין עַל נִיסָא, וְכֻלְּהוּ וָוִין עָלַייהוּ. בְּגִין דְּרָזָא דְּאוֹרַייְתָא עַל וָ״ו קַיְימָא. וְאִינּוּן וָוִין דְּאִינּוּן רָזָא (בראשית נ״ב) דְּמְהֵימְנוּתָא דְּאוֹרַייְתָא, כְּלְהוּ עַל אִינּוּן עַמּוּדִים

קַיְימִין, דְּאִינּוּן רָזִין דְּנָפְקִין בְּהוּ נְבִיאִים, רָזָא דִּלְהוֹן בְּכָל סְטָר. וְעַל אִינּוּן קַיְימִין, קַיְימָן אִינּוּן וָוִין.

ו' עִלָּאָה, אִיהוּ רָזָא דְּקוֹל דְּאִשְׁתְּמַע, וְאִיהוּ רָזָא דְּקַיְימָא בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא נָפְקָא מֵהַהוּא קָלָא פְּנִימָאָה, דְּאִקְרֵי קוֹל גָּדוֹל. וְדָא קוֹל גָּדוֹל אִיהוּ רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ה) קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף.

תָּא חֲזֵי, הַאי קוֹל גָּדוֹל, אִיהוּ עִקָּרָא דְּכֹלָּא, וְרָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְעַל דָּא אוּקְמוּהָ, דְּאָסִיר לֵיהּ לִבַר נָשׁ לְאַקְדְּמָא שְׁלָמָא לְחַבְרֵיהּ, עַד לָא יְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. וְרָזָא דָּא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (משלי כז) מְבָרֵךְ (קפ"ב ע"א) רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ. וְלָאו אִיהוּ אָסוּר, עַד דִּמְבָרֵךְ לֵיהּ בְּרָזָא דְּקוֹל גָּדוֹל, דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

וְעַל דָּא, רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא נָפְקָא מֵהַהוּא קוֹל גָּדוֹל, וְדָא אִיהוּ מֶלֶךְ. בְּמִסְבּוֹ: דָּא מַעֲמַד הַר סִינַי, וְאוּקְמוּהָ נִרְדִּי נָתַן (דף רכ"ז ע"א) רֵיחוֹ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, (שמות כד) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. שֶׁהַמֶּלֶךְ: דָּא אִיהוּ מֶלֶךְ עִלָּאָה, וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַייְתֵי טוֹפָנָא עַל עָלְמָא, בְּגִין לְחַבְּלָא כֹּלָּא, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנֹחַ, בָּעֵי לָךְ (ס"א לְאִסְתַּתְּרָא) לְאִסְתַּמְּרָא, וְלָא תַּחֲזֵי גַּרְמָךְ קַמֵּיהּ

דְּמְחַבְּלָא, דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלָךְ, בְּגִין דְּלָא הֲוָה מַאן דְּיָגִין עָלוֹי. כֵּיוָן דְּאִתְקְרִיב קָרְבְּנָא, דְּקָרִיב נַחַ, כְּדֵין אִתְבְּסָם עָלְמָא, וְלָא אִתְבְּסָם כּוּלֵי הַאי עַד דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. כֵּיוָן דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, כְּדֵין אִתְבְּסָם עָלְמָא, וּמְחַבְּלָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא.

וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא זִמְנָא, לְאַעְבְּרָא הַהוּא מְחַבְּלָא מֵעָלְמָא, (וכד) בַּר דְּיִשְׂרָאֵל סָרְחוּ בְּהַהוּא זִמְנָא, לְיוֹמִין זְעִירִין, וְעַבְדוּ יַת עֶגְלָא. וּכְדֵין מַה כְּתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב. וְעֶדְיָם הֲוָה רָזִין דִּשְׁמָא (בראשית נ״ב ע״ב) קַדִּישָׁא, דְּאַעְטָר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְנְטַל מִנַּיְיהוּ, כְּדֵין שַׁלְטָא מְחַבְּלָא עַל עָלְמָא, וְאַהְדָּר כְּמִלְּקַדְמִין, כְּהַהוּא זִמְנָא דְּשַׁלְטָא בְּעָלְמָא, וְעָבִיד דִּינָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּיוֹמוֹי דְּטוֹפָנָא, מַאן יָהִיב תַּמָּן מְחַבְּלָא, דְּהָא מַיָּא הֲווֹ דְּאִתְגַּבְּרוּ, תָּא חֲזֵי, לֵית לָךְ דִּינָא בְּעָלְמָא, אוֹ כַּד אִתְמְחֵי עָלְמָא בְּדִינָא, דְּלָא אִשְׁתְּכַח (קצ״ו ע״א) הַהוּא מְחַבְּלָא בֵּינַיְיהוּ, דְּאָזִיל בְּגוֹ אִינּוּן דִּינִין דְּאִתְעֲבִידוּ בְּעָלְמָא. אוּף הָכָא, טוֹפָנָא הֲוָה, וּמְחַבְּלָא אָזִיל בְּגוֹ טוֹפָנָא, וְאִיהוּ אִקְרֵי הָכִי. וְעַל דָּא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנֹחַ, לְטַמְרָא גַּרְמֵיהּ, וְלָא יִתְחֲזֵי בְּעָלְמָא. וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לָא אִתְיַישָׁב עָלְמָא וְלָא נָפְקַת אַרְעָא מִזּוֹהֲמָא וְכוּ'. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי לָא אִתְיַישָׁב עָלְמָא וְלָא נַפְקַת אַרְעָא וּמִזּוֹהֲמָא וכו'. עַד כַּךְ יִשְׂרָאֵל עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּפָרָשַׁת נח דַּף ס"ג ב' וס"ד א' וּב' ואלו החילופים מצאנו בין הכתוב כאן לְבֵין הכתוב שם. דַּף ס"ג ב' שׁוּרָה כ"ד. לְתַתָּא וְאִיהוּ אֲמְשִׁיךְ לֵיהּ לְעַלְמָא לְבָתַר דְּכְתִיב וַיֵּשְׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל וְהָא אִתְּמַר. שׁוּרָה כ"ח עַלְמָא צ"ל עַל מַיָּא. שׁוּרָה ל"א אֲמַר לָן. שׁוּרָה ל"ז צ"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שׁוּרָה ח' וְרָזָא חַדָּא. שׁוּרָה י"ג בְּדִיוּקְנָא דְשַׁיְיפֵי. שׁוּרָה י"ד נָמֵי אִיהוּ. שׁוּרָה כ"ו דִּלְתַתָּא. שׁוּרָה ה' דְּעַלְמָא וּבְעוֹד דְּאִיהוּ בְּלְחוֹדוֹי עִם מַלְכָּא שָׁאִיל לֵיהּ כָּל צָרְכּוֹי וְיָהִיב לֵיהּ. (וכבר נתקן הַכֹּל בנוסחא אמיתית). הרש"ב)

תָּא חֲזֵי, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְאֵת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וּשְׁבְעִים עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים. אֲמַאי וָוִים. אֶלָּא כְּמִין וָ"ו הֲוֹו, וְרִישֵׁיהוֹן חָפָא בְּדַהֲבָא. אִינּוּן דְּכֶסֶף, וְרִישֵׁיהוֹן מְחָפָן בְּדַהֲבָא, בְּגִין דְּכָל וָ"ו בְּסִטְרָא דְּרַחֲמֵי קָא אַתְיָא, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ אִשְׁתְּמוֹדְעָן לְעֵילָּא בְּחוּשְׁבָּנָא. וּבְגִין דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דְּרַחֲמֵי, הֲווֹ אִקְרוֹן וָוִים. וְכָל שְׁאַר תַּלְיָין בְּהוּ. וְלֵית וָ"ו אֶלָּא דַּהֲבָא וְכַסְפָּא כַּחֲדָא. וּבְגִין כַּךְ, כָּל אִינּוּן אִקְרוֹן, וָוֵי דְּאִינּוּן עַמּוּדִים. מַאן עַמּוּדִים. כְּמָה

דְּאַתְּ אָמַר וְהָעַמּוּדִים שְׁנַיִם וְגוֹ'. בְּגִין דְּהָא אִלֵּין לְבַר מִגּוֹפָא, לְתַתָּא הֲווֹ קַיְימִין.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָא יְדַעְנָא אִי דָּא עַבִידְתָּא דְּקֻדְשׁ, אוֹ חוֹל. בְּגִין דִּכְתִיב וְאֶת הָאֶלֶף, דְּהָא כְּתִיב הָכָא הָאֶלֶף, וּכְתִיב הָתָם (שיר השירים ח) הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה, מַה לְהַלָּן הָאֶלֶף חוֹל, אוּף הָכָא הָאֶלֶף חוֹל.

אָמַר לֵיהּ, לָאו הָכִי, דְּאִי הוּא הֲוָה חוֹל, לָא יִתְעֲבִיד מִנַּייהוּ וָוִים. וְתוּ, דְּהָא תַּמָּן כְּתִיב הָאֶלֶף וְלָא יַתִּיר, וְהָכָא כְּתִיב הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים. הָאֶלֶף דְּהָתָם אִינּוּן חוֹל, דִּכְתִיב הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה. וְדָא אִיהוּ חוֹל, בְּגִין דְּכָל חוֹל לָאו אִיהוּ בִּסְטָרָא דִּקְדוּשָׁה כְּלָל. חוֹל אִיהוּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא מִסַּאֲבָא. וְעַל דָּא הַבְדָּלָה בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל, בְּגִין דְּבָעֵינָן לְאַפְרָשָׁא בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. וְרָזָא דִּקְרָא הָכִי הוּא, (ויקרא י) וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחוֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר.

וְעִם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּפְרִישׁוּ אִית לַקֻּדְשׁ מִן הַחוֹל, חוּלְקָא חֲדָא אִית לֵיהּ בִּקְדוּשָׁה (דף רכ"ז ע"ב) מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאלָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה, דְּאִינּוּן אֶלֶף יוֹמֵי הַחוֹל. וְאִינּוּן יוֹמֵי דְּגֻלּוּתָא. כְּמָה דְּאִית אֶלֶף יוֹמִין דִּקְדוּשָׁה, הָכִי נָמֵי אֶלֶף יוֹמִין לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא אִתְעַרוּ חַבְרַיָּיא, אִינּוּן יוֹמִין דְּגָלוּתָא, אֶלֶף

שְׁנִין הֲווֹ. וְעַל דָּא, אִית אֶלֶף וְאִית אֶלֶף, וְאִינּוּן אֶלֶף שְׁנִין דְּגָלוּתָא, אַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל יֵהוֹן בְּגָלוּתָא, וְיִתְמַשְׁכוּן יַתִּיר, בְּהָנֵי אֶלֶף שְׁנִין יִתְמַשְׁכוּן, דְּאִינּוּן אֶלֶף יוֹמִין דְּקָאָמַרְן. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, כָּל שְׁלֹמֹה דְּאִית בְּשִׁיר הַשִּׁירִים קֻדָּשׁ, בַּר מֵהַאי דְּאִיהוּ חוֹל. הָאֶלֶף דְּהָכָא, קֻדָּשׁ אִיהוּ, וְכָל עוֹבָדוֹי קֻדָּשׁ, וְעַל דָּא עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים.

תָּא חֲזֵי, הָא אַמְרָן כָּל וֹ׳ בְּרֵזָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ, וְכָל אָתָר דְּאָתֵי וֹ׳ בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, רַחֲמֵי אִיהוּ. (נדפס נח ס"ד ע"ב) כְּגוֹן (בראשית יט) וַיְיָ׳ הִמְטִיר עַל סְדוֹם. (בראשית יג) וַיְיָ׳ אָמַר אֶל אַבְרָם. רַחֲמֵי וְדִינָא כַּחֲדָא. דְּמָאי שְׁנָא בְּטוֹפְנָא, דְּכְתִיב אֱלֹהִים בְּכָל אָתָר, אֲמַאי לָא כְּתִיב וַיְיָ׳. אֶלָּא תְּנִינָן, בְּכָל אָתָר דְּכְתִיב וַיְיָ׳, הוּא וּבֵית דִּינוֹ. אֱלֹהִים סְתָם, דִּינָא בִּלְחוֹדוֹי.

אֶלָּא בִּסְדוֹם, אִתְעֲבִיד דִּינָא, וְלָא לְשֵׁיצָאָה עָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ אִתְעָרַב אִיהוּ בַּהֲדֵי דִּינָא. אֲבָל בְּטוֹפְנָא, כָּל עָלְמָא שֵׁצִי, וְכָל אִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּעָלְמָא. וְאִי תֵּימָא, דְּהָא נֹחַ וּדְעִמֵּיהּ אִשְׁתֵּזִיבוּ. הָא סָתִים מֵעֵינָא הֲוָה, דְּלָא אִתְחֲזֵי. וְעַל דָּא כָּל מַה דְּאִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא שֵׁצִי לֵיהּ. וְעַל דָּא וַיְיָ׳ בְּאִתְגַּלְיָיא, וְלָא שֵׁצִי כְּלָל. אֱלֹהִים סָתִים, וּבָעֵי לְאִסְתַּמְרָא, דְּהָא כְּלָא שֵׁצִי. וְעַל דָּא אֱלֹהִים

בִּלְחוֹדוֹי הֲוָה, וְרָזָא דָּא (תהלים כט) יְיָ׳ לַמַּבּוּל יָשָׁב. מַהוּ יָשָׁב. אִלְמָלֵא קְרָא כְּתִיב, לָא יַכְלִינָן לְמֵימַר. יָשָׁב יָשַׁב בִּלְחוֹדוֹי, דְּלָא אָתָא עִם דִּינָא. כְּתִיב הָכָא יָשָׁב, וּכְתִיב הָתָם (ויקרא יג) בָּדָד יֵשֵׁב בִּלְחוֹדוֹי.

וְרָזָא אוֹלִיפְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָתִים וְגַלְיָא. גַּלְיָא הוּא בֵּי דִּינָא לְתַתָּא. סָתִים הוּא אֲתַר דְּכָל בִּרְכָאן נַפְקֵי מִתַּמָּן, בְּגִין כַּךְ, כָּל מִלּוֹי דְּבַר נָשׁ דְּאִינּוּן בִּסְתִימוּ, בִּרְכָאן שַׁרְיָין עֲלֵיהּ וְכָל דְּאִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָיא, הַהוּא אֲתַר דְּבֵי דִּינָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר בְּאִתְגַּלְיָיא. וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. (ע״כ)

(שיר א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ, בְּהַהוּא חַבְרוּתָא וְתַפְנוּקָא דְּעֵדֶן עִלָּאָה, (הַא אוּקְמוּהָ דְּהָא) בְּהַהוּא שְׁבִיל דְּסָתִים וְגָנִיז וְלָא אִתְיְידַע, וְאִתְמַלְיָא מִנֵּיהּ, וְנָפְקִין בְּנַחֲלִין יְדִיעָאן. (ויקרא ס״א ע״א) נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ, דָּא יָם בַּתְרָאָה, דְּבָרָא עָלְמָא תַּתָּאָה, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְסָלִיק רֵיחָא טָבָא עִלָּאָה, לְשַׁלְטָאָה וּלְמֶעְבַּד, וְיָכִיל וְשָׁלִיט וְנָהִיר בִּנְהוֹרָא עִלָּאָה. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי נִרְדָּא סַלְקָא רֵיחָא לְעֵילָּא, כְּדֵין חֲבִיבוּתָא אִתְקַשְׁרַת, וְסַלְקָא הַאי נִרְדָּא לְאִתְאַחֲדָא לְעֵילָּא. וְכֻלְּהוּ רְתִיכִין קַדִּישִׁין, כֻּלְּהוּ סַלְקִין רֵיחִין לְאִתְעַטָּרָא לְגַבֵּי דִּלְעֵילָּא. אִינּוּן רְתִיכִין כֻּלְּהוּ אִקְרוּן עַלְמוֹת שִׁיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים מו) עַל עַלָמוֹת שִׁיר,

וְהָא אוּקְמוּהָ. מַאי עַלְמוֹת שִׁיר. אֶלָּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר. מַאי וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (איוב כה) הֲיֵשׁ מִסְפָּר לִגְדוּדָיו. וּבְגִין דְּלֵית לְהוּ חוּשְׁבָּנָא כְּתִיב וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר.

(שמות לח) וָוִים לָעַמּוּדִים, כְּלְהוּ דְּכוּרִין. כָּל אִינּוּן דְּסַלְקִין בְּרִבּוּ מְשַׁח לְעֵילָּא, כְּלְהוּ קַיְימִין בְּרָזָא דְּדְכוּרִין, וְלָא אִקְרֵי דְּכַר אֶלָּא ו׳, רָזָא דְּשְׁמָיָא, דְּאִינּוּן דְּכוּרִין. וְכָל אִינּוּן דְּלְתַתָּא, אִקְרוּן נוּקְבֵי. וּבְגִין כָּךְ כָּל אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, מִסְטָרָא דְּנוּקְבָא, אִתְמָנָן עַל הַשִּׁיר, וְאַמְרֵי שִׁירָתָא תָּדִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב, עַל עַלָמוֹת שִׁיר. וְכְלְהוּ נַפְקוּ בְּרָזָא דְּה׳. ה׳ אַפִּיקַת כַּמָּה חֵילִין לְזַנְיֵיהוּ בְּרָזָא דְּו׳. ו׳, דָּא רָזָא דְּדְכוּרָא דְּקַיְימָא לְמֵיהַב מְזוֹנָא לְנוּקְבָא.

וּבְגִין כָּךְ, כָּל אִינּוּן וָוִין עָבֵד בְּצַלְאֵל, לְמֵיהַב לוֹן לְאַשְׁרָאָה עַל נוּקְבֵי. וְנַפְקֵי מֵרָזָא דְּאֶלֶף, דְּאִיהוּ חוּשְׁבָּן שְׁלִים. וּשְׁבַע מֵאוֹת, דְּאִיהוּ רָזָא שְׁלִים. וַחֲמִשָּׁה הָכִי נָמֵי. וְשִׁבְעִים כְּלָא רָזָא חַדָּא. וְעַל דָּא, מֵרָזָא דְּנָא, וְחוּשְׁבָּן דָּא, עָשָׂה וָוִים. וְכְלְהוּ בְּרָזָא דְּו׳, וּבְדִיוּקְנָא דְּו׳ אִתְעֲבִידוּ, וְכְלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה, וּבְחוּשְׁבְּנָא נַטְלֵי. (דף רכ"ח ע"א)

(שמות לח) וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כִּכָּר, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה,

כָּל דָּא נַחְתָּא לְתַתָּא, בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.
כְּגַוְונָא דָּא עֲבַד (דניאל ג) נְבוּכַדְנֶצַּר הָרָשָׁע הַהוּא צַלְמָא
דְּאִתְקִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִיהוּ לָא עָבִיד הָכִי, אֲבָל
בְּחֶלְמֵיהּ חָמָא הָכִי, דְּהָא בְּחֶלְמֵיהּ חָמָא, (דניאל ב) רֵישָׁא דִּי
דַּהֲבָא, וּלְבָתַר כַּסְפָּא, וּלְבָתַר נְחָשָׁא. וְאִי תֵּימָא פַּרְזְלָא
וְחַסְפָּא אֲמַאי לָאו הָכִי. בְּגִין דְּלָאו אִינּוּן כְּדָאי לְאַעֲלָא
לְקוּדְשָׁא, וְאִלֵּין תְּלָתָא אַחֲרָנִין עָאלוּ.
וְרָזָא דִּילֵיהּ דְּמַשְׁכְּנָא, בְּתְלַת תְּלַת בְּאִלֵּין מַתְכָּן.
וּבְשֵׁאָרָא אַרְבַּע, כְּגוֹן תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
שָׁנִי וְשֵׁשׁ. וּכְגוֹן אַרְבָּעָה טוּרֵי אֶבֶן.
אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מְנָהוֹן בְּתְלַת. מְנָהוֹן בְּד׳. מְנָהוֹן בְּתְרִין.
מְנָהוֹן בְּחַד. אֲבָל כָּל סִדְרָא וְסִדְרָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא
בְּתְלַת. (ויצא קנ״ט ע״א) תְּלַת סִדְרִין אִינּוּן דְּמִתְפָּרְשִׁין לְכָל
סְטָר, לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְכָל סִדְרָא וְסִדְרָא דְּאִיהוּ
לְכָל סְטָר, תְּלַת סִדְרִין אִינּוּן. וְאוֹקִימְנָא.
סִדְרָא קַדְמָאָה דִּלְסִטַר מִזְרָח, תְּלַת סִדְרִין אִינּוּן וְאִינּוּן
תִּשְׁעָה סִדְרִין, בְּגִין דְּכָל סִדְרָא מֵאִינּוּן ג׳, אִית
לֵיהּ תְּלַת סִדְרִין, וְאִשְׁתְּכָחוּ דְּאִינּוּן תִּשְׁעָה. וְכַמָּה אֶלֶף
וְרִבְבָן תְּחוֹתַיְיהוּ. וְהָנֵי סִדְרִין תִּשְׁעָה, כֻּלְּהוּ מִתְנַהֲגֵי
בְּאַתְוָון רְשִׁימָן. וְכָל סִדְרָא אִסְתְּכִי לְאִינּוּן אַתְוָון רְשִׁימָן,
וְהָא אוֹקִמוּהָ. וְכֵן לְכָל סִדְרָא וְסִדְרָא, וְכֻלְּהוּ נַטְלֵי

בְּאַתְוָון רְשִׁימָן. וְאִלֵּין עִלָּאֵי מֵאִלֵּין, וְקַיְימָן אִלֵּין עַל אִלֵּין. (נ"א וּמִתְחַבְּרָן כּוּלְהוּ וְאַמְרֵי שִׁירָתָא)

וְכַד אִינּוּן אַתְוָון פַּרְחִין, גּוֹ אֲוִירָא דְרוּחָא, הַהוּא דְּמָמָנָא עַל כֻּלָּא, כְּדֵין כֻּלְהוּ נַטְלֵי, (נ"א וְשִׁירָתָא אִתְבְּסָם) וְהָא אוּקְמוּהָ. וְחַד אָת בָּטַשׁ מִתַּתָּא, וְהַהוּא אָת סַלְקָא וְנַחְתָּא, וּתְרֵין אַתְוָון פַּרְחֵי עֲלֵהּ. וְהַאי אָת מִתַּתָּא, סַלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְאִתְחַבָּר בְּהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ תְּלַת אַתְוָון, כֻּלְהוּ לְפוּם אַתְוָון יד"ו, דְּאִינּוּן תְּלַת גּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא. מֵאִלֵּין אִתְפְּרָשׁוּ תְּלַת סִדְרִין. וְאִינּוּן אַתְוָון תְּרֵין, וְהַהוּא אָת דְּסַלְקָא מִתְחַבְּרָא עִמְּהוֹן, וְאִינּוּן תְּלַת.

תָּא חֲזֵי, אִינּוּן תְּרֵין אַתְוָון עִלָּאִין דְּסַלְקִין בַּאֲוִירָא, אִינּוּן כְּלִילָן דָּא בְדָא, רַחֲמֵי וְדִינָא, וּבְגִין כַּךְ אִינּוּן תְּרֵין, וְאִינּוּן מֵעָלְמָא דְּלְעֵילָּא. בְּרָזָא דְּדִכּוּרָא. וְהַאי דְּסַלְקָא וּמִתְחַבְּרָא עִמְּהוֹן, אִיהִי נוּקְבָא, וְאִתְכְּלִילַת בְּתַרְוַוייהוּ.

כְּגַוְונָא דְּנוּקְבָא אִתְכְּלִילַת בִּתְרֵין סִטְרִין, בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִתְחַבְּרַת בְּהוּ. הָכִי נָמֵי, הַאי אָת נוּקְבָא, וְאִתְחַבְּרַת בִּתְרֵין אַתְוָון אַחֲרָנִין, וְאִינּוּן בִּתְרֵין סִטְרִין, אִלֵּין עִלָּאִין, וְאִלֵּין תַּתָּאִין, וְכֻלָּא אִיהוּ חַד, דְּכַר וְנוּקְבָא.

דְּכַד אִתְבְּרֵי עָלְמָא, אִינּוּן אַתְוָון מֵעָלְמָא עִלָּאָה נִינְהוּ,

דְּאִינּוּן אוֹלִידוּ כָּל עוֹבָדִין לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן מַמָּשׁ. בְּגִין כָּךְ, מַאן דְּיָדַע לוֹן, וְאִזְדְּהַר בְּהוּ, רָחִים לְעֵילָּא רָחִים לְתַתָּא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, אִלֵּין אַתְוָון כְּלְהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, לְאִתְכַּלְלָא כַּחֲדָא, בְּרָזָא דְּמַיִין עִלָּאִין וּמַיִין תַּתָּאִין, וְכוֹלָּא חַד, וְדָא הוּא יְחוּדָא שְׁלִים. וְעַל דָּא, מַאן דְּיָדַע לוֹן, וְאִזְדְּהַר בְּהוּ, זַכָּאָה אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּאִיהוּ עִקָּרָא דִּיחוּדָא שְׁלִים כַּדְקָא חָזֵי. תְּלַת תְּלַת מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא, בְּיִחוּדָא חַדָּא, בְּשְׁלִימוּ דְּכוֹלָּא. וְכְלְהוּ רָזָא דְּסִדְרָא עִלָּאָה כַּדְקָא חָזֵי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּהַהוּא סִדְרָא תְּלַת תְּלַת בְּרָזָא חַדָּא.

סִדְרָא תִּנְיָינָא דִּלְסִטַר דָּרוֹם, (דְּאִיהוּ רָזָא דְּכֻסֵּף) תְּלַת סִדְרִין אִינּוּן לְהַהוּא סִטְרָא. וְכָל סִדְרָא וְסִדְרָא תְּלַת תְּלַת, וְאִינּוּן ט׳, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְאַתְוָון אִתְפְּלָגוּ הָכִי לְכָל סִטְרֵי, לְאִתְחַבְּרָא כֻּלָּא בְּחַד, בְּגִין דְּאִית אַתְוָון בְּרָזָא דְּנוּקְבָא, וְאַתְוָון בְּרָזָא דְּדְכוּרָא, וְאִתְחַבָּרוּ כְּלְהוּ כַּחֲדָא, וַהֲווּ חַד, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים. וּלְגַבֵּייהוּ סִדְרִין מְמָנָן, תְּלַת תְּלַת, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְכוֹלָּא נָפְקָא מִסִּדְרָא דַּאֲבָהָן דִּלְעֵילָּא כְּסִדְרָא (דף רכ״ח ע״ב) דְּאִתְתַּקְנָן אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא יד״ו, כְּמָה דְּאִתְמַר. הָנֵי סִדְרִין כְּלְהוּ,

מִתְנַהֲגֵי בְּאִלֵּין אַתְוָון יְדִיעָן, וְנַטְלֵי בְּהוּ. וְכַמָּה חֵילִין וְרִבְרְבָן, כְּלְהוּ לְתַתָּא, דְּנַטְלֵי וְאִתְנַהֲגֵי בְּסִדְרָא דָּא.

סִדְרָא תְּלִיתָאָה דְּלִסְטַר צָפוֹן, בְּתַלַת סִדְרִין אִינּוּן לְהַהוּא סִטְרָא, וְאִינּוּן תִּשְׁעָה. וּבְתַלַת סִטְרִין תְּלַת תְּלַת לְכָל סִטָּר, וְאִינּוּן תִּשְׁעָה. וְאִינּוּן סִדְרִין מִתְּלַת סִטְרִין כְּמָה דְּאִתְמַר.

שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין בְּרָזָא דְּאַתְוָון, דְּאִינּוּן שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן תְּרֵין וְעֶשְׂרִים, שְׁלִימוּ דְּאַתְוָון שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין אִינּוּן. וְאִשְׁתְּכָחוּ, כְּמָה דְּאַתְוָון כ"ז, הָכִי סִדּוּרָא דְּסִדְרִין אִלֵּין, שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין, לְתַלַת תְּלַת סִדְרִין לְכָל סִטָּר. וְאִשְׁתְּכָחוּ אִלֵּין תְּלַת דְּהַאי סִטְרָא דְּאִינּוּן ט׳. וְאִלֵּין תְּלַת דְּהַאי סִטְרָא דְּאִינּוּן ט׳. וְאִלֵּין תְּלַת דְּהַאי סִטְרָא דְּאִינּוּן תִּשְׁעָה. אִשְׁתְּכָחוּ כְּלְהוּ לְשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין.

וְרָזָא דְּאִלֵּין שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין, אִינּוּן ט׳ אַתְוָון דְּאִינּוּן בְּרָזָא דְּנוּקְבָּא, לְאִתְחַבְּרָא עִם אִינּוּן תַּמְנֵיסַר אַחֲרָנִין בְּרָזָא דְּדַכַר, וְכֻלָּא אִיהוּ כַּדְקָא חֲזֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דְּאַתְוָון עִלָּאִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה, הָכִי נָמֵי אַתְוָון אַחֲרָנִין לְתַתָּא. אַתְוָון עִלָּאִין רַבְרְבִין, (הקדמה ג׳ ע"ב) וְאַתְוָון תַּתָּאִין זְעִירִין. וְכֻלָּא דָּא כְּגַוְונָא דָּא. וְכָל הָנֵי רָזִין בְּרָזָא דְּדַכַר וְנוּקְבָּא כֻּלָּא חַד בִּשְׁלִימוּ. וְעַל דָּא כֻּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה. (ע"ב)

(נדפס בראשית כ״א ע״ב) בְּאַרְבְּעִין וְחָמֵשׁ זִינֵי גְּוָונֵי נְהוֹרִין אִתְפְּלִיג עָלְמָא. שִׁבְעָה מִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעָה תְּהוֹמִין. כָּל חַד בָּטַשׁ בִּתְהוֹמָא דִּילֵיהּ, וְאַבְנִין מִתְגַּלְגְּלָן בְּגוֹ תְּהוֹמָא, וְעָיֵיל הַהוּא נְהוֹרָא, בְּאִינּוּן אַבְנִין, וְנָקִיב לוֹן, וּמַיִין נָפְקִין בְּהוּ. וְשַׁקְעִין כָּל חַד וְחַד עַל תְּהוֹמָא, וְחַפְיָא לְתֵרִין סִטְרִין.

נַפְקֵי מַיָּא בְּאִינּוּן נוּקְבִין, וְעָאל נְהוֹרָא, וּבָטַשׁ לְאַרְבַּע סִטְרֵי תְּהוֹמָא, מִתְגַּלְגְּלָא נְהוֹרָא בַּחֲבֵרְתֵּיהּ, וְאִתְעָרְעוּ בְּחָד, וּפַלְגִין מַיָּא.

וְאַחִידָן כָּל אִינּוּן שִׁבְעָה, בְּשִׁבְעָה תְּהוֹמֵי, וְכַרְאַן בַּחֲשׁוֹכֵי תְּהוֹמֵי, וַחֲשׁוֹכֵי אִינּוּן מִתְעָרְבֵי בְּהוּ. סַלְקִין מַיִין, וְנַחְתִּין מִתְגַּלְגְּלָן בְּאִינּוּן נְהוֹרִין, וְאִתְעָרְבָן כַּחֲדָא, נְהוֹרִין וַחֲשׁוֹכִין וּמַיִין, וְאִתְעֲבִידוּ מִנַּיְיהוּ נְהוֹרִין דִּלָּא אִתְחַזְיָין חֲשׁוֹכָאן. בָּטַשׁ כָּל חַד בְּחַבְרֵיהּ, וּמִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ צִנּוֹרֵי תְּהוֹמִין וּבְהוּ נַגְדִּין מַיָּא.

כָּל צִנּוֹרָא וְצִנּוֹרָא סָלִיק בְּקָלֵיהּ, וְאוֹזֲדַעְזָעָן תְּהוֹמִין. וְכַד הַהוּא קָלָא אִשְׁתְּמַע, כָּל תְּהוֹמָא קָאֲרֵי לְחַבְרֵיהּ, וְאָמַר פְּלִיג מֵימָךְ, וְאֵיעוּל בָּךְ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מב) תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ.

תְּחוֹת אִלֵּין, תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ גִּידִין, מִנְּהוֹן חֻוָּורִין, מִנְּהוֹן אוּכְמִין, מִנְּהוֹן סוּמָקִין, אִתְכְּלִילָן דָּא בְּדָא, וְאִתְעֲבִידוּ גַּוָּון חַד. אִינּוּן גִּידִין אִתְרְקִימוּ

בְּשֶׁבַע עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת, וְכָל חַד וַחַד רְשִׁית גִּידִין אִקְרֵי. אִתְרְקִימוּ דָּא בְּדָא, וְנַחְתִּין בְּשִׁפּוּלֵי תְּהוֹמָא. תְּחוֹת אִלֵּין, תְּרֵין רְשָׁתִין קַיְימִין בְּחֵיזוּ דִּפַרְזְלָא, וּתְרֵין רְשָׁתִין אַחֲרָנִין בְּחֵיזוּ דִּנְחָשָׁא.

תְּרֵין כּוּרְסְוָון קַיְימֵי עֲלַיְיהוּ, חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְּׂמָאלָא. כָּל אִינּוּן רְשָׁתִין מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וּמַיִין נַחְתִּין מֵאִינּוּן צִנּוֹרִין, וְעָאלִין בְּאִלֵּין רְשָׁתִין. אִינּוּן תְּרֵין כּוּרְסְוָון, חַד כּוּרְסַיָּיא דִּרְקִיעָא אוּכְמָא, וְחַד כּוּרְסַיָּיא דִּרְקִיעָא סַסְגּוֹנָא.

אִלֵּין תְּרֵין כּוּרְסְוָון, כַּד אִינּוּן סַלְקִין, סַלְקִין בְּהַהוּא כּוּרְסַיָּיא (רמ"ג ע"ב) דִּרְקִיעָא אוּכְמָא. וְכַד נַחְתִּין, נַחְתִּין בְּהַהוּא כּוּרְסַיָּיא דִּרְקִיעָא סַסְגּוֹנָא. אִלֵּין תְּרֵין כּוּרְסְוָון, חַד מִימִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא. הַהוּא כּוּרְסַיָּיא דִּרְקִיעָא אוּכְמָא מִימִינָא. וְהַהוּא כּוּרְסַיָּיא דִּרְקִיעָא סַסְגּוֹנָא מִשְּׂמָאלָא. כַּד סַלְקִין בְּכוּרְסַיָּיא דִּרְקִיעָא אוּכְמָא. מָאִיךְ כּוּרְסַיָּיא דִּרְקִיעָא שְׂמָאלָא וְנַחְתִּין בֵּיהּ. מִתְגַּלְגְּלָן כּוּרְסְוָון חַד בְּחַד. נַקְטִין כָּל אִינּוּן רְשָׁתִין בְּגַוְוייהוּ, וְעָאלִין לוֹן בְּשִׁפּוּלֵי דִּתְהוֹמָא תַּתָּאָה.

קָאִים חַד כּוּרְסַיָּיא, וְסָלִיק לְעֵילָּא מִכָּל אִינּוּן תְּהוֹמֵי, וְקָאִים כּוּרְסַיָּיא אַחֲרָא, לְתַתָּא דְּכָל תְּהוֹמֵי. (דף רכ"ט ע"א) בֵּין תְּרֵין כֻּרְסְוָון אִלֵּין מִתְגַּלְגְּלָן כָּל אִינּוּן תְּהוֹמֵי, וְכָל

אִינּוּן צִנּוֹרִין, אִתְנְעִיצוּ בֵּין תְּרֵין כְּרְסְוָון אִלֵּין.
שִׁבְעִין וְחָמֵשׁ צִנּוֹרִין אִינּוּן, שִׁבְעָה אִינּוּן עִלָּאֵי דְּכֹלָּא.
וְכָל אִינּוּן אַחֲרָנִין אֲחִידָן בְּהוּ, וְכֻלְּהוּ נְעִיצִין בְּגַלְגְּלוֹי דְּהַאי כּוּרְסְיָיא בְּסִטְרָא דָּא, וּנְעִיצִין בְּגַלְגְּלוֹי דְּהַאי כּוּרְסְיָיא בְּסִטְרָא דָּא.
בְּהוּ, מַיִין (בַּתְּהוֹמָא) סַלְקִין וְנַחְתִּין, אִינּוּן דְּנַחְתֵּי כָּרָאן בַּתְּהוֹמֵי, וּבַקְעֵי לוֹן. אִינּוּן דְּסַלְקִין עָאלִין בְּאִינּוּן נוּקְבֵי אֲבָנִין, וְסַלְקִין וּמַלְיָין לְשִׁבְעָה יָמִים. עַד כָּאן שִׁבְעָה גְּוָונֵי נְהוֹרִין בְּרָזָא עִלָּאָה. (ע״ב).
תָּא חֲזֵי, נְחוֹשֶׁת הַתְּנוּפָה דְּקָא אֲמָרַן, אִלֵּין אִינּוּן (רל״ג ע״א) טוּרֵי נְחשֶׁת, דְּאִקְרוּן הָרֵי נְחשֶׁת. וְאִינּוּן דְּאִקְרוּן אַדְנֵי נְחשֶׁת. (וְאִלֵּין) קַיְימִין תַּרְעִין, בְּכָל אִינּוּן פִּתְחִין, וְסַחֲרִין לְהוּ, לְכָל אִינּוּן דְּקַיְימִן לְגוֹ, בְּגִין דְּאִלֵּין אִינּוּן תַּרְעִין דְּקַיְימִין לְפִתְחִין לְבַר, וְאִלֵּין עָאלִין וְנַפְקֵי בְּבֵי מַלְכָּא.
וּמִן נְחשֶׁת דָּא, כָּל אִינּוּן מָאנִין דְּמַדְבְּחָא לְשַׁמְּשָׁא בָּהּ.
וְאִלֵּין אִינּוּן מָאנִין לְמַדְבְּחָא, דְּכַד נְשִׁמָּתִין מִתְקָרְבִין לְסַלְקָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, אִלֵּין אִינּוּן פַּלְחִין הַהוּא פּוּלְחָנָא דְּמַדְבְּחָא, וְכֻלְּהוּ מְסַיְיעֵי לְשַׁמְּשָׁא הַהוּא שְׁמוּשָׁא, וְאִקְרוּן כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְכָל אִלֵּין מָאנִין, וְכָל אִינּוּן יְתֵדוֹת הַמִּשְׁכָּן, כֻּלְּהוּ בִּשְׁמָהָן אִקְרוּן, מָאנֵי

דִּשְׁמוּשָׁא לְשַׁמְּשָׁא בְּקוּדְשָׁא. וְעַל דָּא קַיְימִין כֻּלְּהוּ מְמָנָן יְדִיעָאן, וּרְתִיכִין יְדִיעָאן, וְרוּחִין יְדִיעָאן, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וּבְהֵיכְלִין דְּקוּדְשָׁא דְּאִינּוּן הֵיכָלִין יְדִיעָאן, כֻּלְּהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא.

קִשּׁוּרָא דְּדַהֲבָא בְּדַהֲבָא. כַּסְפָּא בְּכַסְפָּא. נְחָשָׁא בִּנְחָשָׁא. אִלֵּין דִּנְחֹשֶׁת דִּלְתַתָּא, נַטְלֵי חֵילָא מִנְּחֹשֶׁת דִּלְעֵילָּא, וְכֵן כֻּלָּא. כָּל אִינּוּן גַּוְונִין מִתְעָרְבֵי אִלֵּין בְּאִלֵּין, לְאַחֲדָא לְאִתְקַשְּׁרָא אִלֵּין בְּאִלֵּין.

קַרְסֵי זָהָב אִינּוּן קַיְימִין לְקַשְּׁרָא אִינּוּן יְרִיעָן חַד בְּחַד. קַרְסֵי נְחֹשֶׁת אִינּוּן קַיְימָאן לְקַשְּׁרָא מַשְׁכְּנָא. וְאִלֵּין לָקְבֵל אִלֵּין. וְכֻלְּהוּ קַיְימִין כְּכֻבְיָא (רל"ב ע"ב) אִלֵּין בִּרְקִיעָא, כְּמָה דִּנְהִירִין כֻּבְיָא בִּרְקִיעָא וְאִתְחָזוּן, הָכִי נָמֵי נְהִירִין אִינּוּן קַרְסִים בְּמַשְׁכְּנָא. וְהָא אוֹקִימְנָא. וּנְהִרִין אִינּוּן קַרְסִים וְאִתְחָזוּן, כְּכֻבְיָא דְּקַיְימֵי וּבַלְטֵי וְנַצְצֵי. (נ"א וְלַהֲטֵי) וְאִינּוּן חֲמִשִּׁין דְּדַהֲבָא, וְחַמְשִׁין דִּנְחָשָׁא, וְנַהֲרִין אִלֵּין לָקְבֵל אִלֵּין.

מִגּוֹ נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא, נָפַק חַד נְצִיצוּ דְּנָצִיץ, וְאַנְהִיר בְּגוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא, וְהַהוּא נְצִיצוּ כָּלִיל מִכָּל גַּוְונִין דִּנְהִירִין, וְאִקְרֵי אַרְגְּמָן. וְכַד בָּטַשׁ הַאי אַרְגְּמָן בְּהַהוּא נְהוֹרָא חֲשׁוֹכָא (ס"א תְּבֵלָא), כְּדֵין נָפַק חַד נְצִיצוּ אַחֲרָא דְּלָא לָהִיט, וְאִתְעָרְבוּ דָּא בְּדָא. וְאִינּוּן הַוּוֹ לְבוּשִׁין

דְּקוּדְשָׁא, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ מִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא.

וְכַד אִתְלַבַּשׁ בְּהוּ בְּאִינּוּן לְבוּשֵׁי יְקָר, כְּדֵין עָאל לְשַׁמְּשָׁא בְּקוּדְשָׁא, וְעַד לָא לְבִישׁ בְּמַלְבּוּשִׁין אִלֵּין, לָא עָאל לְקוּדְשָׁא. כְּגַוְונָא דָּא, (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר, (צ״ט ע״א) וְאוֹלִיפְנָא דְּהַוָה מִתְלַבַּשׁ בַּעֲנָנָא. וְכַד הֲוָה מִתְלַבַּשׁ בַּעֲנָנָא, כְּדֵין וַיַּעַל אֶל הָהָר. וְעַד לָא אִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ, לָא יָכִיל לְמֵיעַל לְגוֹ. כְּגַוְונָא דָּא כַּהֲנָא רַבָּא, לָא עָאל לְקוּדְשָׁא, עַד דְּאִתְלַבַּשׁ בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין, בְּגִין לְאַעָלָא לְקוּדְשָׁא.

וּבְגִין דְּנַפְקוּ מֵרָזִין עִלָּאִין, וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, אִקְרוּן בִּגְדֵי שֶׁרֶד. בְּגִין דְּאִשְׁתְּאָרוּ מֵאִינּוּן לְבוּשִׁין עִלָּאִין, בְּגִין דַּהֲווֹ מִמַּה דְּאִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹרִין דְּזִיוִין עִלָּאִין. תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן, גַּוְונִין דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי שְׁמָא (בראשית מ״ח ע״ב) שְׁלִים, יְדָ״ד אֱלֹהִים. וְדָא אִיהוּ רָזָא, לְאִתְלַבְּשָׁא כַּהֲנָא רַבָּא, לְמֵיעַל לְקוּדְשָׁא. תּוֹלַעַת שָׁנִי אִינּוּן גַּוְונִין סוּמָקָא, וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָונָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּכָל אִינּוּן גַּוְונִין. וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ אִתְלַבַּשׁ בְּהוּ בִּלְבוּשִׁין דְּגַוְונִין אִלֵּין, הֲוָה עָאל לְגוֹ וְלָא דַּחְיָין לֵיהּ לְבַר.

תָּא חֲזֵי, כֻּלָּא אִתְעֲבִיד בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, בִּגְדֵי הַשֶּׁרֶד לְשָׁרֵת

בַּקֹּדֶשׁ. וְאִקְרוֹן בִּגְדֵי (קדש) שְׁרָד בְּגִין דְּלָא אִקְרוֹן קֹדֶשׁ, אֶלָּא כַּד שָׁרָאן בֵּיהּ אִינּוּן גַּוְונִין. דִּכְתִיב, (ויקרא טז) בִּגְדֵי (דף רכ"ט ע"ב) קֹדֶשׁ הֵם. וּכְתִיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל: בְּגִין דִּבְיִשְׂרָאֵל אִתְחָזוֹן כָּל גַּוְונִין. כֹּהֲנִים וּלְוִיִם וְיִשְׂרָאֵל. וְאִלֵּין אִינּוּן גַּוְונִין לְאִתְחַזָּאָה לְגַו.

תָּא חֲזֵי, (נח ב', רל"א ע"א) נִשְׁמְתָא לָא סַלְקָא לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, עַד דְּזָכַאת לְאִתַלְבָּשָׁא בִּלְבוּשָׁא דִּלְעֵילָּא לְאִתְחַזָּאָה תַּמָּן. וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא לָא נַחְתָּא לְתַתָּא, עַד דְּאִתְלַבְּשַׁת בִּלְבוּשָׁא דְּהַאי (ק"נ ע"א) עָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דִּלְעֵילָּא, דִּכְתִיב בְּהוּ (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. כַּד עַבְדִין (רל"א ע"א) שְׁלִיחוּתָא בְּהַאי עָלְמָא, לָא נַחְתִּין לְתַתָּא, עַד דְּמִתְלַבְּשִׁין בִּלְבוּשָׁא דְּהַאי עָלְמָא. וְכֹלָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא אַתָּר דְּאָזִיל תַּמָּן. וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּנְשִׁמְתָא לָא סַלְקָא, אֶלָּא בִּלְבוּשָׁא דְּנָהִיר.

וְתָא חֲזֵי, אָדָם הָרִאשׁוֹן כַּד הֲוָה בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, הֲוָה מִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְאִיהוּ לְבוּשָׁא דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה. כֵּיוָן דְּאִתְתָּרַךְ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאִצְטְרִיךְ לְגַוְונִין דְּהַאי עָלְמָא, מַה כְּתִיב (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. בְּקַדְמִיתָא הֲוֹו

כְּתִנוֹת אוֹר, אוֹר, דְּהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה, דְּשַׁמֵּשׁ בֵּיהּ בְּגַן עֵדֶן.

בְּגִין דְּהָא גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, נְהוֹרָא עִלָּאָה דְּנָהִיר מְשַׁמֵּשׁ בֵּיהּ. וְעַל דָּא, אָדָם קַדְמָאָה כַּד עָאל לְגוֹ גִּנְתָּא, אַלְבִּישׁ לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְבוּשָׁא דְּהַהוּא נְהוֹרָא, וְאָעִיל לֵיהּ תַּמָּן. וְאִי לָא אִתְלַבַּשׁ בְּקַדְמִיתָא בְּהַהוּא נְהוֹרָא, לָא יְיעוּל לְתַמָּן. כֵּיוָן דְּאִתְתָּרַךְ מִתַּמָּן, אִצְטְרִיךְ לְמַלְבּוּשָׁא אַחֲרָא, כְּדֵין, וַיַּעַשׂ יְיָ׳ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר. וְכֹלָּא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. וְהָכָא כְּגַוְונָא דָּא, עָשׂוּ בִּגְדֵי שָׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ, לְאַעֲלָא בְּקוּדְשָׁא.

וְהָא (ב׳ ע״א) אוּקְמוּהָ, דְּעוֹבָדִין טָבִין דְּבַר נָשׁ דְּעָבִיד בְּהַאי עָלְמָא, אִינּוּן עוֹבָדִין מַשְׁכֵי מִנְּהוֹרָא דְּזִיוָא עִלָּאָה, לְבוּשָׁא, לְאִתְתַּקָּנָא בֵּיהּ לְהַהוּא עָלְמָא, לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְהַהוּא לְבוּשָׁא דְּלָבִישׁ, אִתְהֲנֵי וְחָמֵי גּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ׳ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ.

וְעַל דָּא, נִשְׁמְתָא אִתְלַבְּשַׁת בִּתְרִין עָלְמִין, לְמֶהֱוֵי לָהּ שְׁלִימוּ בְּכֹלָּא, בְּהַאי עָלְמָא דִּלְתַתָּא, וּבְעָלְמָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ. אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ בְּהַאי עָלְמָא, יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ בְּהַהוּא עָלְמָא.

(שמות לט) וַיַּעַשׂ אֶת הָאֵפוֹד זָהָב, הָא אוּקְמוּהָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֵפוֹד וְחֹשֶׁן כַּחֲדָא הֲווֹ, וְאוּקְמוּהָ דְּהָא בַּאֲתָר דְּהוּא קִיּוּמָא, קַיְימָן כָּל אִינּוּן תְּרֵיסָר אֲבָנִין, כְּלְהוּ נַטְלֵי שְׁמָהָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְלְהוּ תְּרֵיסָר תְּחוּמִין עִלָּאִין, כְּלְהוּ בְּרָזָא דְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אִינּוּן.

וְרָזָא דָּא כְּתִיב, (תהלים קכב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבָטִים, אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵיסָר שִׁבָטִין עִלָּאִין לְעֵילָּא, דְּאִינּוּן שִׁבְטֵי יָהּ, דְּהָא שְׁמָא דָּא עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, תְּרֵי זִמְנֵי כְּתִיב שִׁבָטִים. אֶלָּא, שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבָטִים, אִלֵּין שִׁבָטִין דִּלְתַתָּא. שִׁבְטֵי יָהּ, אִלֵּין שִׁבָטִין דִּלְעֵילָּא. עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דָּא רָזָא (רכ"א ע"ב) דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דָּא, דְּאִקְרֵי עֵדוּת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קלב) וְעֵדוּתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם. וְאִינּוּן תְּרֵיסָר שִׁבָטִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, אִינּוּן תְּרֵיסָר אֲבָנִין קַדִּישִׁין. וְעַל דָּא אִינּוּן קַיְימִין לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְכָל אִינּוּן שְׁמָהָן דִּתְרֵיסָר שִׁבָטִין, כְּלְהוּ גְּלִיפָאן בְּאִינּוּן אֲבָנִין, וְכַהֲנָא רַבָּא נָטִיל לוֹן.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב כַּד הֲוָה אָזִיל לְחָרָן, מַה כְּתִיב (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו. אִלֵּין תְּרֵיסָר אֲבָנִין קַדִּישִׁין, וְכְלְהוּ אִתְעֲבִידוּ חַד אַבְנָא, דִּכְתִיב

וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה. וְקָרֵי לְהוּ אֶבֶן, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ תְּרֵיסָר אַבְנִין, אִתְכְּלִילוּ בְּאַבְנָא חַד קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּאִיהִי לְעֵילָּא מִנְּהוֹן, דִּכְתִיב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת (דף ר״ל ע״א) אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים. וְעַל דָּא הָכָא, כַּהֲנָא רַבָּא שַׁוִּי לוֹן עַל לִבֵּיהּ, לְדַכְרָא לְהוֹן תָּדִיר, דִּכְתִיב, (שמות כח) וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לִבּוֹ לְפְנֵי יְיָ׳ תָּמִיד. וּבְגִין כַּךְ, כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דִּתְרֵיסָר, (מקץ קצ״ט ע״א) תְּרֵיסָר עִלָּאִין טְמִירִין לְעֵילָּא, דְּאִתְגְּנִיזוּ בְּרָזָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְנַפְקֵי מִקּוֹל חַד דָּקִיק וְהָא אוּקְמוּהָ. תְּרֵיסָר אַחֲרָנִין טְמִירִין לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן, וְנַפְקֵי גּוֹ קָלָּא אַחֲרָא, דְּאִיהִי אֶבֶן דִּכְתִיב, (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אוּקְמוּהָ בְּרָזָא דִּקְרָא דִּכְתִיב, (בראשית כט) וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן. דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִקְרֵי אֶבֶן בֹּחַן, אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. דִּמְגַנְדְּרִין לָהּ, וְעָאלִין לָהּ בְּגָלוּתָא, וּכְתִיב וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר לִמְקוֹמָהּ, וְעַל שְׁמָהּ אִקְרוּן כֻּלְּהוּ אַבְנִין.

וְכַמָּה אַבְנִין לְאַבְנִין. אִית אַבְנִין וְאִית אַבְנִין, אִית אַבְנִין יְסוֹדֵי בֵּיתָא, דִּכְתִיב, (מלכים א ה) וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּסִּיעוּ אַבְנִים גְּדוֹלוֹת אַבְנִים יְקָרוֹת לְיַסֵּד הַבַּיִת אַבְנֵי גָזִית. וְאִית אַבְנִין עִלָּאִין יַקִּירִין, וְאִינּוּן (אלין) תְּרֵיסָר.

וְאִינּוּן אַרְבַּע סִדְרִין, תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל סִדְרָא, לְאַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא אִינּוּן אַרְבַּע דְּגָלִים, דַּהֲווֹ אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא, וְאִינּוּן תְּרֵיסָר שְׁבָטִין, תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל סִטְרָא, לְאַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא. וְכֹלָּא רָזָא חֲדָא וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא רַבָּא הֲוָה שַׁוֵּי אִלֵּין תְּרֵיסָר אֲבָנִין, וְלָבִישׁ לוֹן בְּחוֹשְׁנָא וֶאֱפוֹדָא, כְּדֵין שַׁרְיָא עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא. וְאִינּוּן תְּרֵיסָר אֲבָנִין, גְּלִיפִין בְּשְׁמָהָן דְּכֻלְּהוּ שְׁבָטִין. וְכָל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא אִתְגְּלִיף עַל אַבְנָא חַד. מְשַׁקְּעָן הֲווֹ אַתְוָון עַל אֲבָנִין. וְכַד נְהִירִין אֲבָנִין, אַתְוָון הֲווֹ בַּלְטִין לְבַר, וְנָהֲרִין עַל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ.

וּבִשְׁבָטִין כֻּלְּהוּ, לָא הֲווֹ תְּרִין (וּבְאַתְוָון דִּשְׁבָטִין) (קנ"ב ע"א) אַתְוָון חֵ' ט', בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח חוֹבָה בְּכֻלְּהוּ. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, אִי הָכִי ח' דְּשְׁמָא גָּרִים יְאוֹת. אֲבָל ט', דְּאִיהִי אָת טַב, וְתָנֵינָן מַאן דְּחָמֵי אָת ט' בְּחֶלְמֵיהּ, טַב לֵיהּ, בְּגִין דְּבֵיהּ פַּתְחָא אוֹרַיְיתָא כִּי טוֹב. דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וְהוֹאִיל וְהִיא אָת טָב, אֲמַאי לָא אִכְתּוּב בְּאִינּוּן שְׁבָטִין.

אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּסַמִּיכִין תְּרִין אַתְוָון אַהֲדָדֵי. וְתוּ, דְּהָא אָת ט' גָּנִיז וְטָמִיר. וְאִיהוּ נָהִיר נְהִירוּ דְּכֻלְּהוּ, דְּהָא אָת דָּא נְהִירוּ דְּכֻלְּהוּ חֲוֵי. וְלָאו נְהִירוּ אִשְׁתְּכַח בַּר מֵאָת

דָּא, דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְהוּא נְהִירוּ דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּגָנִיז וְטָמִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פד) לֹא יִמְנַע טוֹב לַהוֹלְכִים בְּתָמִים. וְדָא אִיהוּ נְהוֹרָא דְּכֻלְּהוּ שְׁבָטִין. וּבְגִין כַּךְ לָא אִתְגְּלָף בֵּהּ. וְתוּ, דְּכֻלְּהוּ תְּרֵיסָר נַפְקֵי מִגּוֹ אַכְסַדְרָא דָּא טְמִירָא, דְּאִיהִי בְּרָזָא דְּאָת ט׳, וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז, וְלָא אִתְחָזֵי בֵּהּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל הָנֵי אֲבָנִין, קַיְימֵי בְּאוֹרַח אָת וְנִיסָא. וְכֻלְּהוּ כַּד הֲווֹ נָהֲרִין, כְּדֵין כַּהֲנָא רַבָּא הֲוֹוּ נְהִירִין אַנְפּוֹי, וְאַתְוָון נְהִרִין וּבַלְטִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְבַר. וְכַד הֲווֹ נָהֲרִין אַנְפּוֹי דְּכַהֲנָא כְּדֵין הֲווֹ אִשְׁתְּמוֹדָעָן בְּלִיטוּ דְּאַתְוָון, דְּאִיהוּ לְטָב. וּבְדָא אִשְׁתְּמוֹדַע כַּהֲנָא, אִי זַכָּאָה הוּא אִי לָאו. וְעַל דָּא כֻּלָּא אִיהוּ בְּאָת וְנִיסָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה שְׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ, הָא דִּכְתִיב, (שמות כח) וְנָתַתָּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתֻּמִּים, וְתָנֵינָן, אוּרִים: דְּנָהֲרִין בְּמִלָּה דְּאִצְטְרִיכוּ. תֻּמִּים: דְּאִשְׁלִימוּ בְּמִלַּיְיהוּ. תּוּ אֲנָן צְרִיכִין לְמִנְדַּע. (הַאי רָזָא)

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי, וְהָכִי אִיהוּ, חֹשֶׁן וְאֵפוֹד לָקָבֵל אוּרִים וְתֻמִּים. וְדָא רָזָא, דִּתְפִלִּין, וְקִשְׁרָא דִּתְפִלִּין, לָקָבֵל תְּרֵין אִלֵּין. פְּתַח וְאָמַר (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ. וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי, הָא תְּנֵינָן, דְּאַחְזֵי לֵיהּ

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין. וּפָנַי: אִלֵּין תְּפִלִּין מַמָּשׁ. וּפָנַי אִינּוּן תְּפִלִּין, דְּאִינּוּן רָזָא עִלָּאָה שְׁמָא קַדִּישָׁא. (דף ר"ל ע"ב) אֲחוֹרָי, אִיהוּ רָזָא דְּקִשְׁרָא דִּתְפִלִּין. וְהָא יְדִיעָא לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא. בְּגִין דְּדָא אַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא. וְדָא אִיהִי אַסְפָּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא.

לָקְבֵל דָּא, אוּרִים: דְּנָהֲרִין בְּמַלַּיְיהוּ. תוּמִים: דְּאַשְׁלִימוּ בְּמַלַּיְיהוּ. דָּא פָּנִים. וְדָא אָחוֹר. וְרָזָא דָּא קוֹל וְדִבּוּר. קוֹל אַנְהִיר לְדִבּוּר, לְמַלְלָא. דִּבּוּר אַשְׁלִים מִלָּה. וְתָדִיר דָּא בְּדָא סַלְקָן, וְלָא (הקדמה ז' ע"ב) אִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא לְעָלְמִין, וּבְגִין כָּךְ, חֹשֶׁן וְאֵפוֹד, דָּא פָּנִים וְדָא אָחוֹר וְכֹלָּא רָזָא חָדָא בְּלָא פְּרִישׁוּ כְּלָל.

אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, וּמַאן דְּאַפְרִישׁ לוֹן, הָא תָּנֵינָן, דִּכְתִיב, (משלי טז) מַפְרִיד אַלּוּף, מַהוּ דִּכְתִיב, (שמואל א כג) וַיְהִי בְּבְרוֹחַ אֶבְיָתָר בֶּן אֲחִימֶלֶךְ אֶל דָּוִד קְעִילָה אֵפוֹד יָרַד בְּיָדוֹ, וְאִלּוּ חֹשֶׁן לָא קָאָמַר.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא, כָּל מַה דְּהוּא חָשִׁיב, אִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז, וְלָא אִדְכַּר כָּל כַּךְ. כְּגַוְונָא דָּא נוֹשֵׁאי אֵפוֹד בַּד, מַה דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא יַתִּיר, אִיהוּ אַדְכַּר, בְּגִין דְּיִתְכַּסֵּי מַה דְּאִיהוּ בִּגְנִיזוּ וּטְמִירוּ. וְעַל דָּא אַדְכַּר מַה דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא יַתִּיר.

וּבְגִין כָּךְ, שְׁמָא עִלָּאָה אִיהוּ רָזָא בְּטָמִירוּ וּגְנִיזוּ, וְלָא אַדְכַּר אֶלָּא בִּשְׁמָא דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא. דָּא אַדְכַּר, וְדָא אַגְנִיז. דָּא בְּאִתְגַּלְיָיא, וְדָא בְּסִתִּירוּ, וְכָל מַה דְּאִתְגַּלְיָיא אִיהוּ אַדְכַּר לְעָלְמִין. שְׁמָא דְּגְנִיז אִיהוּ יְדוֹ"ד, שְׁמָא דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא אִיהוּ אֲדנָ"י, וְעַל דָּא אִכְּתוּב בְּאַתְוָון טְמִירִין, וְאִקְרֵי בְּאַתְוָון אִלֵּין, וְאִתְכַּסֵּי דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי יִקָּרָא עִלָּאָה טָמִיר וְגָנִיז לְעָלְמִין. דְּכָל (צ"ט ע"א) אוֹרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא הָכִי הוּא, אִתְגַּלְיָיא וּסְתִימָא. וְכָל מִלִּין דְּעָלְמָא בֵּין דְּעָלְמָא דֵּין, וּבֵין דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, כְּלְהוּ אִיהוּ טָמִיר וְגַלְיָא.

פָּתַח וְאָמַר, (יונה א) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגִּידָה נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, כְּלְהוּ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא שָׁאִילוּ. דִּכְתִיב הַגִּידָה נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי, בַּאֲשֶׁר, רָזָא דְּחָכְמְתָא שָׁאִילוּ. הָכָא שָׁאִילוּ רָזָא דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא, לְמִנְדַּע אִי מִזַּרְעָא דְּיוֹסֵף קָאָתֵי, דְּיַמָּא כֵּיוָן דְּחָמָא אֲרוֹנָא דִּילֵיהּ, מִיַּד אִתְבַּקַע, וַהֲוָה יַבֶּשְׁתָּא, דִּכְתִיב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיָּנוֹס, הַיָּם רָאָה, הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית לט) וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה. מִיַּד הַיַּרְדֵּן יִסּוֹב לְאָחוֹר.

וְעַל דָּא שָׁאִילוּ לֵיהּ בַּאֲשֶׁר, דִּכְתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, (בראשית לט) בַּאֲשֶׁר אֵת אִשְׁתּוֹ. אִי מֵהַהוּא זַרְעָא קָא אָתֵית,

צַלֵּי דִּישְׁתּוֹק יַמָּא מִינָּן. לְמִי, וְאִי מִזַּרְעָא דְּיַעֲקֹב קָא אָתֵית, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (בראשית לב) לְמִי אַתָּה וְאָנָה תֵּלֵךְ, וְאִינּוּן הֲווֹ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּשָׁדַר בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ, וְאִשְׁתְּזִיב מֵהַהוּא עָאקוּ. צַלֵּי לְמָרֵךְ, וִישַׁדַּר מַלְאָכֵיהּ, וְנִשְׁתְּזִיב מֵהַהוּא עָאקוּ.

וְאִי לָאו, מַה מְּלַאכְתֵּךְ, בְּמָה אִשְׁתַּדְּלוּתָךְ בְּכָל יוֹמָא.

וּמֵאַיִן תָּבֹא, מַאן אִינּוּן אֲבָהָתָךְ. מָה אַרְצֵךְ, אִי הִיא אַרְעָא דְּאִתְחַזְיָיא לְאִתְעַנְּשָׁא. וְאִי מִזֶּה עַם אָתָּה, אִי הוּא עַמָּלֵק, אוֹ חַד מִשִּׁבְעָה עַמְמִין, דְּאִתְחָזוֹן לְאִתְעַנְּשָׁא. כֻּלָּא שָׁאִילוּ לֵיהּ כְּדָקָא יָאוֹת.

מַה אָתִיב לוֹן, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עִבְרִי אָנֹכִי, מֵהַהוּא זַרְעָא דְּאַבְרָהָם הָעִבְרִי, דְּאַקְדִּישׁ שְׁמָא דְּמָארֵיהּ בְּכָל יוֹמָא בְּעָלְמָא. וְאֶת יְיָ׳ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרֵא וְגוֹ׳, אִינּוּן לָא שָׁאִילוּ לֵיהּ אֶלָּא מִלָּה בְּאִתְגַּלְיָא וּבְאִתְכַּסְיָא לְמִנְדַּע בֵּיהּ. וְאִיהוּ אָתִיב לוֹן כֻּלָּא בְּאִתְגַּלְיָא.

מַה כְּתִיב וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה, כֵּיוָן דְּשַׁמְעוּ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דָּחִילוּ, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ הֲווֹ יַדְעִין נִסִּין וּגְבוּרָאן דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיַמָּא, וְכֵיוָן דְּאָמַר לוֹן שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דָּחִילוּ קַמֵּיהּ דְּחִילוּ סַגִּיא.

תּוּ אָמַר לוֹן, דְּאִיהוּ עָרַק מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל

דָּא אָמְרוּ לֵיהּ, מַה זֹּאת עָשִׂיתָ, דְּאַנְתְּ עַרְקַת מִקַּמֵּיהּ, וְלָא עַבְדַת פִּקּוּדוֹי. וּבְגִין כַּךְ מַה זֹּאת עָשִׂיתָ דְּאַנְתְּ עָבַרְתָּ עַל פִּקּוּדֵי דְּמָארָךְ.

וְתָא חֲזֵי, כָּל אִלֵּין אִתְגַּיִּירוּ לְבָתַר, כַּד חָמוּ נִסִּין וּגְבוּרָן דְּעָבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיוֹנָה בְּיַמָּא. וְכֻלְּהוּ חָמוּ לֵיהּ כַּד נָפַל בְּיַמָּא, (דף רל״א ע״א) וַהֲהוּא נוּנָא דְּסָלִיק וּבָלַע לֵיהּ קָמַייְהוּ. וְכַד אָתָא הַהוּא נוּנָא רַבָּא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, וּפָלַט לֵיהּ לְיַבֶּשְׁתָּא, אָתוּ לְגַבֵּיהּ וְאִתְגַּיִּירוּ כֻּלְּהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יונה ב) מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹובוּ.

וְתָא חֲזֵי, כֻּלְּהוּ אִלֵּין הֲווֹ גֵּרֵי צֶדֶק, וְאִתְחַכָּמוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲווּ חַכִּימִין עִלָּאִין, בְּגִין דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבְכָל אִינּוּן דִּמְקָרְבֵי לְגַבֵּיהּ, וּמְקַדְּשִׁין שְׁמֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא דְּכַד אִתְקַדָּשׁ שְׁמֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא, שְׁמֵיהּ דְּאִתְכַּסְיָא, אִסְתְּלִיק עַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, דִּכְתִיב, (ויקרא כב) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב) (שמות לט) וַיִּרְכְּסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעוֹתָיו אֶל טַבְּעוֹת הָאֵפוֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת. אֲמַאי בִּפְתִיל תְּכֵלֶת. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה בְּהַאי (רל״ה ע״ב) תְּכֵלָּא אִתְקַשַּׁר בְּכֹלָּא. וְעַל דָּא כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה.

מַה כְּתִיב, פַּעֲמוֹן זָהָב וְרִמּוֹן, וְאוֹקִימְנָא, וְכֹלָּא אִיהוּ

בְּרָזָא עִלָּאָה כִּדְקָאָמְרָן. מַה כְּתִיב, וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי יְיָ׳. בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ (בראשית נ׳ ע״ב) קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע, וּבִרְכָאן יִשְׁרוּן עַל עָלְמָא בְּגִינֵיהּ דְּכַהֲנָא, דְּאִיהוּ מְבָרֵךְ כֻּלָּא, וּפָלַח כֻּלָּא. פַּעֲמוֹן זָהָב, הָא אוֹקִימְנָא. רִמּוֹן, דְּאִתְמַלְיָיא כְּרִמּוֹנָא דָּא, דְּאִיהוּ אִתְמַלְיָיא מִכֻּלָּא, וְכֻלָּא אוֹקִימְנָא.

(שמות לט) וַיַּעַשׂ אֶת מְעִיל הָאֵפוֹד מַעֲשֵׂה אוֹרֵג כְּלִיל תְּכֵלֶת.

הָא אִתְּמַר בְּרָזָא דְּחֹשֶׁן וְאֵפוֹד, וְכֻלָּא חַד. כְּלִיל תְּכֵלֶת, דְּהָכִי אִתְחֲזֵי כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּתִכְלָא אִיהוּ רָזָא דְּנְהוֹרָא דְּכוּרְסְיָיא תִּכְלָא. דְּאִיהוּ בְּקִשׁוּרָא דְּנְהִירוּ (בראשית נ״א ע״א) חִוָּורָא, כֻּלָּא כַּחֲדָא. וְעַל דָּא תִּכְלָא לְאֵפוֹדָא אִיהוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָנֵי מָאנֵי דִּלְבוּשִׁין דְּכַהֲנָא, כְּלְהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, לְמֶהֱוֵי לְבוּשִׁין דִּלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּמִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא אִיהוּ, וְאָתֵי מִסְטָרָא דִּימִינָא, אֲמַאי כְּתִיב בְּגַבְרִיאֵל, (דניאל יב) הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים, דְּהָא לְבוּשִׁין לְכַהֲנָא רַבָּא אִיהוּ, וּמִיכָאֵל אִיהוּ כַּהֲנָא, וְאָתֵי מִסְטָרָא דִּימִינָא. אֶלָּא מֵהָכָא, דְּשַׁמָּאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא תָּדִיר, וְאִתְלְבָּשׁ גַּבְרִיאֵל (רל״ג ע״א) בִּלְבוּשִׁין אִלֵּין.

תּוּ, דְּהָא גַּבְרִיאֵל אִיהוּ אִתְמַנָּא שְׁלִיחָא בְּהַאי עָלְמָא, וְכָל שְׁלִיחָא דְּאִתְמַנָּא בְּהַאי עָלְמָא, אִצְטְרִיךְ

לְאִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשִׁין דְּהַאי עָלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא בְּרָזָא דְּנִשְׁמְתָא, כַּד סַלְקַת לְעֵילָּא אִתְלַבְּשַׁת בִּלְבוּשָׁא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין לְמֶהֱוֵי תַּמָּן. וְכֵן כַּד נַחְתַּת לְתַתָּא מִלְּעֵילָּא, כֻּלָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא אֲתָר דְּאִזְדַּלַּת תַּמָּן. כְּגַוְונָא דָּא כָּל אִינּוּן שְׁלִיחָן דְּאִתְמְנָן בִּשְׁלִיחוּתָא בְּהַאי עָלְמָא, וְהָא (רכ״ט ע״ב) אוֹקִימְנָא.

וְתָא חֲזֵי, הַאי מְעִילָּא דְּאֵפוֹדָא, לְחַפְיָא עָלֵיהּ, כַּד לָבִישׁ לֵיהּ. כְּתִיב (תהלים קלט) אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה. הַאי קְרָא הָא אוֹקְמוּהָ.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן. דְּכַר וְנוּקְבָא אִתְבְּרִיאוּ, וַהֲווּ תַּרְוַוייהוּ דָּא עִם דָּא קִשׁוּרָא, נוּקְבָא לַאֲחוֹרָא, וּדְכוּרָא לְקָמָא, עַד דְּנָסַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקִין לָהּ, וְאָעִיל לָהּ לְקַמֵּיהּ דְּאָדָם, לְאִסְתַּכְּלָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְכֵיוָן דְּאִסְתַּכְּלוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּדֵין אִתְסָגֵי רְחִימוּתָא בְּעָלְמָא, וְאוֹלִידוּ תּוֹלָדִין בְּעָלְמָא, מַה דְּלָא הֲווֹת מִקַּדְמַת דְּנָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וּלְבָתַר דְּחָב אָדָם וְאִתְתָּא, וְאָתָא נָחָשׁ עַל חַוָּה, וְאָטִיל בָּהּ זוּהֲמָא, אוֹלִידַת חַוָּה לְקַיִן, וַהֲוָה דְּיוּקְנֵיהּ, דְּיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא (קס״ז ע״א) וְתַתָּא, מֵרָזָא דְּזוּהֲמָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וּמִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא. וְעַל דָּא אִיהוּ הֲוָה קַדְמָאָה,

דְּעַבַד מוֹתָא בְּעָלְמָא, בְּגִין דְּסִטְרָא דִּילֵיהּ גָּרִים. חִוְיָא אוֹרְחֵיהּ הוּא לְמֶהֱוֵי כַּמִּין לְקַטוּלָא, הַהוּא דְּאָתֵי מִגֵּיהּ אוֹרְחֵיהּ נָקִיט וְאָזִיל, וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית ד) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ. (בראשית נ"א ע"ב).

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרִין קַדְמָאִין, דְּכַד קָטַל לֵיהּ קַיִן לְהֶבֶל, הֲוָה נָשִׁיךְ לֵיהּ נְשִׁיכִין, (דף רל"א ע"ב) כְּחִוְיָא, עַד דְּאַפִּיק נִשְׁמָתֵיהּ, וְקָטַל לֵיהּ.

וְכָל מִלִּין אָהַדְרוּ לִיסוֹדָא קַדְמָאָה, וְאִי לָאו דְּהֲוָה קַיִן מֵהַהוּא סִטְרָא, לָא אִשְׁתְּכַח הָכִי לְגַבֵּי אָחוּהִי. וְעַל דָּא, כֵּיוָן דְּחָזָא אָדָם דְּאִתְקְטִיל הֶבֶל, וְאִתְתְּרִיךְ קַיִן, אָמַר, מַה אֲנָא אוֹלִיד מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִתְפְּרַשׁ מֵאִתְּתֵיהּ מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין, וְרוּחִין נוּקְבֵי מִסְאֲבֵי, הֲווֹ אַתְיָין וּמִתְחַמְּמָן מִגֵּיהּ, וַהֲוָה אוֹלִיד רוּחִין וְשֵׁדִין, וְאִקְרוּן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם, וְאוֹקִימְנָא.

לְבָתַר קָנֵי וְאִתְלָבַּשׁ בִּקְנָאָה, וְאִתְחַבָּר בְּאִתֵּיהּ, וְאוֹלִיד לְשֵׁת. דִּכְתִיב, (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. דָּא אִיהוּ בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, מַה דְּלָא הֲוָה הָכִי בְּקַדְמִיתָא, בְּאִינּוּן בְּנִין קַדְמָאֵי, דַּהֲווֹ מִקַּדְמַת דְּנָא.

בְּגִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא, אִתְחַבְּרוּתָא אַחֲרָא הֲוַות לְגַבֵּיהּ, וְאוּקְמוּהָ, עַד דְּאָתַת חַוָּה, וְאַתְקִין לָהּ קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּיהּ דְּאָדָם, וְאִתְחַבָּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ב) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה, דָּא אִיהִי אִתְּתָא, אֲבָל אַחֲרָא לָא אִקְרֵי הָכִי. וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כַּךְ, דְּאָדָם וְחַוָּה כַּחֲדָא אִתְבְּרִיאוּ, כְּתִיב (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא הֲווֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי.

תָּא חֲזֵי, אֵפוֹד וְחֹשֶׁן, אָחוֹר וָקֶדֶם הֲווֹ, וְכַד כַּהֲנָא אִתְלְבַּשׁ בְּהוּ, הֲוָה דָּמֵי בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה. וְהָא אִתְּמַר, דִּכְדֵין אַנְפּוֹי נְהִירִין, וְאַתְוָון בַּלְטִין, וְסַלְקִין לְעֵילָּא מִנַּהֲרָן, וּכְדֵין הֲוָה יָדַע מִלָּה.

וּבְגִין כַּךְ, תְּקוּנָא דְּחוֹשְׁנָא, וְתִקוּנָא דְּאֵפוֹדָא, כַּחֲדָא מִתְקַשְּׁרָן. וְאַף עַל גַּב דְּתִקוּנָא דְּדָא לָאו אִיהוּ כְּתִקוּנָא דְּדָא, וְכֹלָּא בְּרָזָא חֲדָא. קְשׁוּרָא דְּדָא בְּדָא, לְאִתְאַחֲדָא חוֹשְׁנָא בְּאֵפוֹדָא, בְּאַרְבַּע עִזְקָן, דְּאִתְקְשָׁרוּ בְּהַאי אֲתָר, וּבְהַאי אֲתָר. וְאִינּוּן רָזָא דְּאִינּוּן רְתִיכִין, דְּמִתְקַשְּׁרָן בְּהַאי סִטְרָא דִּלְתַתָּא, לְאִינּוּן דִּלְעֵילָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאוֹפַנִּין וְחַיּוֹת.

כְּתִיב, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְאוּקְמוּהָ, דְּהָא כֹּלָּא כְּגַוְונָא דָּא אִתְעֲבִיד מַשְׁכְּנָא, כְּגַוְונָא דְּעִלְּמָא תַּתָּאָה, עֲבַד כְּגַוְונָא דְּעִלְּמָא עִלָּאָה, וְכָל עוֹבָדוֹי דְּעָבַד כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. הָכִי נָמֵי

מַשְׁכְּנָא, כָּל עוֹבָדוֹי אִינּוּן כְּעוֹבָדָא וּכְגַוְונָא דְּעָלְמָא
(עִלָּאָה)• (ס״א וְאוּקְמוּהָ כְּגוֹנָא דָּא אִתְעֲבִיד מַשְׁכְּנָא וְכָל עוֹבָדוֹי דְּעָבַד בְּהָאי עָלְמָא כְּגוֹנָא
דִּלְעֵילָּא עֲבַד. וְהָכִי נָמֵי מַשְׁכְּנָא כָּל עוֹבָדוֹי אִינּוּן כְּגוֹנָא דִּלְעֵילָּא כְּגוֹנָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה
וּכְגַוְונָא דְּעָלְמָא עִילָּאָה)

וְרָזָא דָּא כָּל עוֹבָדִין דְּמַשְׁכְּנָא, כְּלְהוּ עוֹבָדִין וְתִקּוּנִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בְּגִין לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתָּא בְּעָלְמָא, בְּדִיּוּרִין עִלָּאִין, וּבְדִיּוּרִין תַּתָּאִין. כְּגַוְונָא דָּא, גַּן עֵדֶן לְתַתָּא, אִיהוּ כְּגַוְונָא עִלָּאָה. וּכְגַוְונָא תַּתָּאָה, כָּל צִיּוּרִין, וְכָל דְּיוּקְנִין דְּעָלְמָא כְּלְהוּ תַּמָּן. וְעַל דָּא, עַבִידַת מַשְׁכְּנָא, וַעֲבִידַת (ר״ב ע״א) **שָׁמַיִם וְאֶרֶץ, כְּלְהוּ בְּרָזָא חָדָא. כְּתִיב** (ישעיה מ) **שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה וגו׳.**

הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, וְכִי בְּגִין דְּיִסְתָּכַּל בַּר נָשׁ עֵינוֹי לְעֵילָּא, וְזָקִיף לוֹן לְעֵילָּא, יָכִיל לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּמָה דְּלָא אִתְּרְשׁוּ לְמִנְדַּע וּלְמֶחֱמֵי. אֶלָּא שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם, מַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע בְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְזָקוֹף עֵינוֹי לְעֵילָּא, וְיֶחֱמֵי כַּמָּה חַיָּילִין, וְכַמָּה מַשְׁרְיָין, עוֹבָדִין מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, רַבְרְבִין אִלֵּין מֵאִלֵּין. וּכְדֵין תֶּחֱמוּן וְתִשְׁאֲלוּן וְתֵימְרוּן, מַאן בָּרָא אִלֵּין. מִי בָרָא אֵלֶּה, הָא אוּקִימְנָא רָזָא דְּמִי, בָּרָא אֱלֹהִים. דְּהוּא אַתָּר דְּקַיְימָא מָרוֹם וְגָנִיז וְסָתִים וְלָא יְדִיעַ, (צ״ב ע״א, קס״ח ע״ב) **וְקַיְימָא תְּדִיר לְשְׁאֲלָה, בְּגִין דְּלָא אִתְגַּלְיָיא לְהַהוּא אַתָּר.** (בראשית ב׳ ע״א)

הַמּוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, מַאי הַמּוֹצִיא. אֶלָּא בְּגִין דְּהַהוּא
אֲתָר דְּאִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז, אִיהוּ אַפִּיק כֹּלָּא,
בְּרָזָא דְּקוֹל דְּנָפִיק מִשּׁוּפָר. וְהַהוּא קוֹל, אִיהוּ מִסְפָּר דְּכָל
חֵילִין עִלָּאִין, וְחוּשְׁבָּנָא דְּכֹלָּא. וּמִתַּמָּן אִשְׁתְּכַח רָזָא
דְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין עִלָּאִין, עַד דְּנַגְדִּין
דַּרְגִּין, וְאִתְמַשְׁכָאן לְתַתָּא, וְאִתְפָּרְשָׁאן כַּמָּה (ק״מ) חֵילִין
לְזַנַּייהוּ, וְכֻלְּהוּ קַיְימָן בְּחוּשְׁבָּנָא, וְאִקְרוּן בִּשְׁמָא. מֵרוֹב
אוֹנִים, דָּא סִטְרָא דִּימִינָא. וְאַמִּיץ כֹּחַ, דָּא סִטְרָא
דִּשְׂמָאלָא. אִישׁ לֹא נֶעְדָּר, סִטְרִין דְּנַגְדִּין מִתְּרִין עֲבָרִין.
(דף רל״ב ע״א) דָּבָר אַחֵר שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא
אֵלֶּה, הַאי קְרָא כַּד אִתְּקַם מַשְׁכְּנָא. וַהֲוָה אִתְתָּקַן, כָּל
מַאן דְּחָמֵי לֵיהּ לְמַשְׁכְּנָא, אִסְתָּכַל בֵּיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא,
וְכֹלָּא חָמֵי בֵּיהּ בְּמַשְׁכְּנָא. בְּגִין דְּכָל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא
עִלָּאָה וְתַתָּאָה, כֻּלְּהוּ אִתְתָּקְנוּ בֵּיהּ בְּמַשְׁכְּנָא, וְהָא
אוֹקִימְנָא, כָּל מַאן דְּחָמֵי אִינּוּן קִרְסִים בְּמַשְׁכְּנָא,
וְאִסְתָּכַל בְּהוּ, הֲוָה מִסְתָּכַל בִּנְהִירוּ דִּלְהוֹן, בִּנְהִירוּ (רכ״ט
ע״א) דְּכוֹכְבַיָּא, בְּגִין דְּהָכִי קַיְימָן כּוֹכְבַיָּא בִּרְקִיעָא.
פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קמח) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ׳ מִן הַשָּׁמַיִם
וגו׳, תָּא חֲזֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא אָמַר דָּוִד, לְקַבֵּל רָזָא
דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּכֹלָּא. תְּרִין
תּוּשְׁבְּחָן אִינּוּן, כְּגַוְונָא דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה,

דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּכֹלָּא. וְאִינּוּן: דָּא, וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּכֹלָּא, דִּכְתִיב, (תהלים קנ) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ וְגוֹ׳. אֲבָל דָּא הַוָּה, עַל עֶשֶׂר מִינִים. וְדָא הוּא עַל שֶׁבַע, וְכֹלָּא רָזָא חַדָּא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵת יְיָ׳ מִן הַשָּׁמַיִם, אִיהוּ שִׁירוּתָא דְּשִׁית סִטְרִין לְאִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא, דְּדָא אִיהוּ רָזָא דְּקַיְימָא לִשְׁאֵלָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים ד) כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ וְגוֹ׳, עַד הָכָא אִית רְשׁוּ לִשְׁאֵלָה, מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא וְגוֹ׳, וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם מִכָּאן וּלְהָלְאָה, לָאו קַיְימָא לִשְׁאֵלָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אַתָּר טָמִיר וְגָנִיז.

וְעַל דָּא הַלְלוּ אֵת יְיָ׳ מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים, אִלֵּין תְּרִין סִטְרִין, (דְּאִינּוּן רוּמָא דְּשֵׁירוּתָא) יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּמֵהָכָא אִתְפַּשְׁטָאן כֻּלְּהוּ אַחֲרָנִין לְתַתָּא, בְּרָזָא דְּדַרְגִּין לְאִתְתַּקָּנָא כְּדְקָא יָאוֹת. הַלְלוּהוּ (קס״ו ע״א) כָּל מַלְאָכָיו, אִלֵּין תְּרִין קַיְימִין דְּקַיְימֵי תְּחוֹת גּוּפָא, לְמִשְׁעָן גּוּפָא עָלַיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, אִינּוּן קַיְימִין דְּגוּפָא אִשְׁתְּעָן עָלַיְיהוּ, קַיְימֵי הָכָא בְּרָזָא דְּמַלְאָכִין, בְּגִין דְּיַרְכִין אִינּוּן שְׁלִיחָן, לְמֵיזַל מֵאַתָּר לְאַתָּר, וּמֵרָזָא דָּא, נָפְקִין אִינּוּן דְּאִקְרוּן

מַלְאָכִין, דְּאִינּוּן שְׁלִיחָן לְמֵהַךְ בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, מֵאַתָר לַאֲתָר.

הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו, דָּא אִיהוּ אֲתָר דְּנַפְקֵי מִנֵּיהּ כָּל חֵילִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, רָזָא דְּאָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְאִיהוּ רָשִׁים בְּכָל שְׁאַר רִבְוִון, כַּדְקָא אֲמָרָן, דִּכְתִיב, (ישעיה מח) יְיָ׳ צְבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת אִיהוּ בְּכָל שְׁאַר חֵילִין וְרִבְוִון. הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, בֵּיהּ קַיְימָא רָזָא דָּא, וְאִיהוּ שִׁמְשָׁא לְאַנְהָרָא, וּבֵיהּ קַיְימִין כּוֹכְבַיָּיא עִלָּאִין דְּנַהֲרִין, וּמַזָּלֵי, וְהָא אוֹקִימְנָא. לְבָתַר אַהְדָּר לְעֵילָּא, לְהַהוּא אֲתָר דְּקָאִים בְּרוּמָא דְּמֵרוֹמִים, וְתַמָּן תְּקִיעוּ דְּכוֹלָּא, הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם. לְבָתַר הַלְלוּ אֶת יְיָ׳ מִן הָאָרֶץ, לָקֳבֵל אִלֵּין אֵשׁ וּבָרָד וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, אִינּוּן כּוֹכָבִים לְתַתָּא, קַיְימִין בִּמְשִׁיכוּ דְּאִתְמַשְׁכָאן מֵרָזָא עִלָּאָה, בְּגִין דְּכוֹלָּא קַיְימָא בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה, וְהָא (בראשית ל״ד ע״א) אוֹקִימְנָא. וּבְגִין כַּךְ כָּל אִינּוּן כּוֹכָבַיָּיא וּמַזָּלֵי, מֵרוּם רְקִיעָא, כְּלְהוּ קַיְימֵי לְאַנְהָגָא בֵּיהּ עָלְמָא דְּלְתַתָּא מִנֵּיהּ, וּמִתַּמָּן אִתְפַּשְׁטָאן דַּרְגִין, עַד דְּקַיְימִין דַּרְגִין לְאִינּוּן כּוֹכָבַיָּיא דְּלְתַתָּא, דְּכֻלְּהוּ לָא קַיְימֵי בִּרְשׁוּתַיְיהוּ כְּלוּם, וְהָא אוֹקִימְנָא, וְכֻלְּהוּ קַיְימָאן בִּרְשׁוּתָא דְּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מז) יַעַמְדוּ נָא וְיוֹשִׁיעֻךְ הוֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחוֹזִים בַּכּוֹכָבִים, וְכוֹלָּא אִיהוּ בִּרְשׁוּתָא וְאִתְמַר.

(שמות לט) **וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַכָּתְנוֹת שֵׁשׁ וגו' וְאֵת הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ וגו'. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח,** (ישעיה ב) **וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ' בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וגו'. וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, כַּד יִפְקוֹד לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָרְתָא דְיַעֲקֹב, וְיוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא, וְיִתְחַבַּר שְׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא, כְּדֵין נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ', דָּא יְרוּשָׁלַם לְעֵילָּא, דְּתֶהֱא מִתְתַּקְנָא בְּתִקּוּנָהָא לְאִתְנַהֲרָא בִּנְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא, דְּכָל נְהוֹרָהָא לָאו אִיהוּ מִתְתַּקְנָא, אֶלָּא בִּנְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא. וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְנְהִיר עָלָה נְהוֹרָא עִלָּאָה, עַל חַד שִׁבְעָה מִמַּה דַּהֲוָת מִקַּדְמַת דְּנָא, כְּמָה דִּכְתִיב,** (ישעיה ל) **וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם וגו'.**

בְּרֹאשׁ הֶהָרִים. בְּרָאשֵׁי הֶהָרִים מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי בְּרֹאשׁ אֶלָּא נְהוֹרָא דָּא דְּיֵהֶא לָהּ (דף רל"ב ע"ב) **בְּרֹאשׁ הֶהָרִים אִיהוּ. וּמַאן אִיהוּ רֹאשׁ הֶהָרִים. דָּא כַּהֲנָא רַבָּא. דְּאִיהוּ רֹאשׁ הֶהָרִים. רֵישָׁא דְּכֹלָּא סְטָר יְמִינָא. וְדָא אִיהוּ דְּמִתַּקֵּן לְבֵיתָא תְּדִיר, וּמְבָרֵךְ לָהּ לְאַנְהָרָא אַנְפָּהָא. וְעַל דָּא, יִהְיֶה נָכוֹן.**

וּבְמָה יִתַּקֵּן לָהּ. בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְאִינּוּן לְבוּשִׁין כֻּלְּהוּ קַיְימָן בִּרְזָא דְּשִׁית. וַהֲאי בֵּיתָא כַּד יֵהֶא מִתְתַּקֵּן בְּהַאי רֹאשׁ הֶהָרִים, דְּאִיהוּ כַּהֲנָא רַבָּא, כְּדֵין אִתְקַשַּׁר וְאִסְתַּלָּק לְעֵילָּא

בְּקִיּוּמָא עִלָּאָה, וְיִתְנַהִיר עָלְמָא מֵהַהוּא נְהִירוּ עִלָּאָה, (בְּדִין) וְדָא הוּא וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת, מִכָּל שְׁאַר חֵילִין וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, וּכְדֵין וְנָהֲרוּ אֲלָיו כָּל הַגּוֹיִם.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא דִּלְתַתָּא פָּרִישׁ יְדוֹי, כְּדֵין רוּחָא עִלָּאָה אַנְהִיר, וְנָפִיק, וְכָל בּוּצִינִין נְהָרִין, וּנְהוֹרִין אִתְמַשְׁכָאן וְאִתְנַהֲרָן וְאִתְקַשְׁרָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, עַד דְּיִתְנְהִירוּ אַנְפָּהָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְלָא עַל יְדָא דִּנְהוֹרָא קַדְמָאָה דְּאִיהוּ כַּהֲנָא. וְכַד כַּהֲנָא אַתְעַר לְתַתָּא, כַּהֲנָא אִתְעַר לְעֵילָּא. וּבְעוֹבָדִין דִּלְתַתָּא, אַתְעַר אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵילָּא.

וְעַל דָּא נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ׳ בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְגוֹ׳, וְנָהֲרוּ אֲלָיו כָּל הַגּוֹיִם. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא, כָּל שְׁאַר עַמִּין, אִית לוֹן מְמָנָן בְּרְקִיעָא עֲלַיְיהוּ. וּבְהַהוּא זִמְנָא, יְבָעֵר לוֹן, וְיַפִּיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשּׁוּלְטָנֵיהוֹן, דִּכְתִיב, (ישעיה כד) יִפְקוֹד יְיָ׳ עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, וְכֵיוָן דְּכֻלְּהוּ יִתְעַבְּרוּן מִשּׁוּלְטָנֵיהוֹן, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְתָּקַף בִּלְחוֹדֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ב) וְנִשְׂגַּב יְיָ׳ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא, וּכְדֵין וְנָהֲרוּ אֲלָיו כָּל הַגּוֹיִם. וְהָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ׳ אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְגוֹ׳.

וּכְלָא אִיהוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא, דְּאִיהוּ רֹאשׁ הֶהָרִים יַנְהִיר

לָהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּשֵׁשׁ, שִׁית אִינּוּן בְּכָל סִטְרִין דְּיַנְהִיר לָהּ, דְּהָא בְּרָזָא דְּשִׁית יַנְהִיר לָהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, עִידָּן אִיהוּ לְמֵהַךְ בִּשְׁכִינְתָּא, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא לָא תִּשְׁרֵי עֲלָן, אֶלָּא מִגּוֹ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאן דְּאִיהוּ רֵישָׁא, לִיפְתַּח בְּרֵישָׁא.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיט) צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה פִּקּוּדֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי. צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה, דָּוִד מַלְכָּא, לְזִמְנִין אִיהוּ קָא מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ, דִּכְתִיב, (תהלים יח) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם. וּכְתִיב, (שמואל ב כג) נְאֻם דָּוִד בֶּן יִשַׁי וּנְאֻם הַגֶּבֶר הוּקַם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. וּלְזִמְנִין עָבֵד גַּרְמֵיהּ מִסְכְּנָא, דִּכְתִיב, (תהלים פו) כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וּכְתִיב צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה. וְאִיהוּ אָמַר (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. אֶלָּא, בְּזִמְנָא דְּהַוָה סָלִיק בְּדַרְגָּא דִּשְׁלֵמָא, וְאִסְתַּלָּק בְּדִינָא דְּקִשׁוֹט, וַהֲוָה שַׁלִּיט עַל שָׂנְאוֹי, הֲוָה קָא מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ. וּבְזִמְנָא דְּחָמָא גַּרְמֵיהּ בְּעָקוּ, וְשָׂנְאוֹי קָא דַּחֲקִין לֵיהּ, כְּדֵין מָאִיךְ גַּרְמֵיהּ, וַהֲוָה קָרֵי גַּרְמֵיהּ מִסְכְּנָא, זְעִירָא לְכֹלָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין, דְּהָא לְזִמְנִין הֲוָה שַׁלִּיט, וּלְזִמְנִין הֲוָה בְּעָקוּ דְּשָׂנְאוֹי.

וְעִם כָּל דָּא אִיהוּ שַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ תָּדִיר, וְלָא יָכִילוּ לֵיהּ.

וְדָוִד מַלְכָּא, תְּדִיר אִיהוּ הֲוָה שָׁפִיל גַּרְמֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מַאן דְּמָאיךְ גַּרְמֵיהּ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ זָקִיף לֵיהּ עַל כֻּלָּא. וּבְגִין כָּךְ, אִתְרְעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּעָלְמָא דֵּין, דִּכְתִיב, (ישעיה לז) וְגַנּוֹתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי. וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (הושע ג) וּבִקְשׁוּ אֶת יְיָ׳ אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מַלְכָּם וּפָחֲדוּ אֶל יְיָ׳ וְאֶל טוּבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. דָּוִד אִיהוּ הֲוָה מַלְכָּא בְּהַאי עָלְמָא, וְדָוִד יְהֵא מַלְכָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא אָמַר, אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּשִׁמְשָׁא מְהַדַּר אַנְפּוֹי, וְלָא נָהִיר לְסִיהֲרָא, אִתְעַבָּר נְהוֹרָהָא (לְסִיהֲרָא) וְלָא נְהִירַת, כְּדֵין אִיהִי בְּמִסְכְּנוּתָא בְּכָל סִטְרִין, וְאִתְקַדְּרַת. וְלֵית לָהּ נְהוֹרָא כְּלַל. וְכַד שִׁמְשָׁא אַהְדַּר לָקֳבְלָהּ, וְאַנְהִיר לָהּ, כְּדֵין אִתְנְהִירַת אַנְפָּהָא, וְאִתְקַשְׁטַת לְגַבֵּיהּ, כְּנוּקְבָּא דְּאִתְקַשְׁטַת לְגַבֵּי דְּכוּרָא, וּכְדֵין אִיהִי שַׁלְטָא (דף רל״ג ע״א) בְּשׁוּלְטָנוּ בְּעָלְמָא.

וְעַל דָּא, דָּוִד הֲוָה מְעַטֵּר גַּרְמֵיהּ, בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ.

לְזִמְנִין אִיהוּ מִסְכְּנָא, וּלְזִמְנִין אִיהוּ בְּעוּתְרָא בְּעִתִּירוּ דְּכֻלָּא, וּבְגִין כָּךְ הֲוָה אָמַר, צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה. וְעִם כָּל דָּא, פִּקּוּדֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי. כְּגַוְונָא דָּא, אִית לֵיהּ

לְבַר נָשׁ לְמֶהֱוֵי נִבְזֶה בְּעֵינָיו, (ס"א וְנִבְזֶה וּמָה אִי דָּוִד מַלְכָּא כַּךְ כָּל שֶׁכֵּן בַּר נָשׁ אַחֲרָא דְּאִית לֵיהּ) לְאַשְׁפְּלָא גַּרְמָהּ בְּכֹלָּא, לְמֶהֱוֵי אִיהוּ מָאנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (ישעיה נז) וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. הַשְׁתָּא אֲנָא אֶפְתַּח בְּרֵישָׁא.

פְּתַח וְאָמַר, (יחזקאל מ) וַיָּבֵא אוֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה אִישׁ מַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה נְחֹשֶׁת וּפְתִיל פִּשְׁתִּים בְּיָדוֹ וְקָנֵה הַמִּדָּה וְהוּא עוֹמֵד בַּשָּׁעַר. הַאי חָמָא לֵיהּ יְחֶזְקֵאל, בְּהַהוּא חֵיזוּ דִּנְבוּאָה, וְהַאי אִיהוּ אִישׁ, דְּאִיהוּ שְׁלִיחָא בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין.

וְהָכָא לָא אָמַר אֶלָּא אִישׁ, וְלָא אָמַר אִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּעָבִיד שְׁלִיחוּתָא לְמֶעְבַּד דִּינָא, אוֹ לְאַחֲזָאָה דִּינָא, אִקְרֵי לְבוּשׁ הַבַּדִּים. וּבְשַׁעֲתָא דְּלָא אָתֵי לְהָכִי, אִשְׁתַּנֵּי לְגַוְונָא אַחֲרָא, כְּפוּם שְׁלִיחוּתָא, הָכִי שָׁנֵי חֵיזוּ דִּילֵיהּ בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין, וְאִשְׁתַּנֵּי מִלְּבוּשִׁין לְלְבוּשִׁין, בְּגִין דְּאִיהוּ תָּדִיר בְּסִטָּר שְׁמָאלָא, וְכַמָּה גַּוְונִין אִינּוּן דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, וְכָל אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרֵיהּ.

מַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה נְחֹשֶׁת, הָכָא אִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא לְבוּשָׁא דְּאִינּוּן (ר"ס ע"א, קל"ט ע"א, רכ"ט ע"א) טוּרֵי נְחֹשֶׁת, דְּאִקְרוּן (זכריה ו) הָרֵי נְחֹשֶׁת. וְדָא אַיְיתֵי מְדִידוּ, לְמֶעְבַּד מִשְׁחָתָא. הַאי (קְנֵה הַמִּדָּה) לָאו אִיהוּ בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא

דְּטָמִיר וְגָנִיז, אֶלָּא מִתַּמָּן נַפְקַת הַאי קָנֶה לְתַתָּא, דְּאִתְגְּלִיד מִגּוֹ נְהִירוּ דְּאִשְׁתְּבִיק מִבּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, כַּד אִסְתָּלַקַת לְעֵילָּא, וְאִתְגְּלַפַת גּוֹ (רמ״ה ע״ב) סְפִירוּ דְּנָצִיץ וְלָא אִתְיְדַע. וְעַל דָּא, הַהוּא קָנֶה הַמִּדָּה אִיהוּ קַיְימָא בְּמִדִּידוּ דְּמִשְׁחָתָא, דְּקַיְימָא לְתַתָּא.

וּלְזִמְנִין קָנֶה הַמִּדָּה, וּלְזִמְנִין (רנ״ח ע״א) קָנֶה הַמִּדָּה, וְעַל דָּא פְּתִיל וְקָנֶה, וְכֻלָּא מִשְׁחָתָא לְמֶעְבַּד מְדִידוּ, (הַתָּם) כָּל מְדִידוּ דְּיְחֶזְקֵאל, אִיהוּ הֲוָה בְּהַהוּא קָנֶה הַמִּדָּה, וּבְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא כֻּלָּא הֲוָה בְּקָנֶה הַמִּדָּה.

בְּמַשְׁכְּנָא, בְּהַהוּא מְדִידוּ דִּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ קָנֶה הַמִּדָּה, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא פְּתִיל, דְּכַד שָׁרֵי לְאִתְפַּשְׁטָא, בְּכָל אַמָּה חַד קִשְׂרָא, וּבְהַהוּא מִשְׁחָתָא מְדִיד, וְאִקְרֵי אַמָּה. וּבְגִין כָּךְ, שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה, דְּדָא הוּא אַרְכָּא וּפוּתְיָא אַרְבַּע בָּאַמָּה, וְלָא כְּתִיב אַרְבַּע אַמּוֹת, בְּגִין דְּאַמָּה מְדִיד לְכָל סְטָר.

וְהַאי נָפְקָא, מֵרָזָא דְּבוּצִינָא דִּלְעֵילָּא, דְּמְדִידוּ דְּהַאי לְתַתָּא מֵהַאי מְדִידוּ דִּלְעֵילָּא אִשְׁתְּכַח. מְדִידוּ דִּלְתַתָּא, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה סְטִרִין, וְכָל סְטָרָא וְסְטָרָא תְּרֵיסָר אַלְפֵי אַמִּין, וְעַל דָּא אַמָּה חַד אָזִיל בְּכֻלְּהוּ, וְהַהוּא אַמָּה דְּמְדִיד דָּא, אִתְפַּשַּׁט קָו מִשְׁחָתָא וְאִתְגַּלְיָיא אַמָּה וּמְדִיד, וְכֵן בְּכָל אִינּוּן מִשְׁחָתֵי. (ס״א תְּרֵיסָר אַלְפֵי אַמִּין אִתְפַּשָּׁט

קַו מַשְׁחַתָּא וְאִתְגַּלְיָיא אָמָּה וּמָדִיד וְכֵן בְּכָל אִינּוּן מַשְׁחַתֵּי וְעַל אָמָּה חַד אֲזִיל בְּכֻלְּהוּ וְהַהוּא אָמָּה דְּמָדִיד דָּא מָדִיד דָּא).

שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה, אִיהוּ אַרְכָּא, דְּחַד אַמָּה, וּפוּתְיֵהּ אַרְבַּע בְּהַהוּא אַמָּה. אִשְׁתְּכַח, אַמָּה חַד דְּאִיהוּ תְּלָתִין וּתְרִין שְׁלִישִׁים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה מ) **וְכָל בַּשָּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ, וְאִינּוּן ל"ב, לָקְבֵל ל"ב שְׁבִילִין דְּנָפְקִין מִלְעֵילָּא.**

וְכַד אִתְעֲבִיד מִשְׁחָתָא דְּאַרְכָּא בְּהַאי מְדִידוּ, אִיהוּ אַרְבַּע סִטְרִין הַהוּא אַרְכָּא. וְכָל סִטְרָא ז' אַמִּין, דִּלְהָכִי סַלְקָן אִינּוּן שִׁבְעָה אַמִּין, לְאַרְבַּע סִטְרִין, בְּרָזָא דְּשֶׁבַע, (ס"א וּמִתְחוּמִין) **דְּאִינּוּן תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִים דְּאִינּוּן בְּאַרְכָּא, בְּגִין דְּשֶׁבַע אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה בְּכֹלָּא. וְכָל אִינּוּן תְּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין כְּלִילָן בְּשֶׁבַע, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.**

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעוֹת. וַדַּאי מִדָּה אַחַת אִיהוּ, אַף עַל גַּב דְּאִתְפַּשַּׁט אַמָּה בָּתַר אַמָּה, וְדָא בָּתַר דָּא, וְכֻלָּא בְּרָזָא (ס"א מֵרָזָא) **דְּבוּצִינָא דִּלְעֵילָּא קָא אַתְיָא, לְמֶהֱוֵי עֵילָּא וְתַתָּא מִשְׁחָתָא חֲדָא.**

וְדָא אִיהוּ מִשְׁחָתָא דְּאִיהוּ בְּקִדּוּשָׁה יַתִּיר, בְּגִין דְּאִית מִשְׁחָתָא אַחֲרָא, דְּאִיהִי לְחַפְיָא עַל דָּא דְּאִיהִי לְגַו. דְּהָא בְּמִשְׁחָתָא אַחֲרָא דְּחַפְיָא עַל דָּא, סָלְקָא בְּחוּשְׁבָּנָא בְּחוּשְׁבָּן ד"ל, וּלְגַאו בְּחוּשְׁבָּן ל"ב (ס"א דְּאִיהִי דְּחַפְיָא עַל דָּא דְּאִיהִי

לְגוֹ וְסַלְקָא בְּחוּשְׁבָּנָא, בְּחוּשְׁבָּן ד״ל וּלְגַאו בְּחוּשְׁבָּן לֵ״ב) **וְדָא אִיהוּ רָזָא** (דף רל״ג ע״ב) **דְּחַפְיָא דָּא עַל דָּא, ל״ב לְגוֹ, ד״ל** (לֵ״ב אִיהוּ קַיְימָא לְגוֹ, ד״ל אִיהוּ קַיְימָא) **לְבַר.**

בְּגִין דְּהָא מִשְׁחָתָא קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא בִּגְוֹונִין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי, אִלֵּין גַּוונִין קַדִּישִׁין, וְכָל חוּשְׁבָּן דִּילֵיהּ סַלְקָא לְחוּשְׁבָּן ל״ב. וּמִשְׁחָתָא תִּנְיָינָא דְּאִיהוּ לְבַר לְחַפְיָא עַל דָּא, אִיהִי סַלְקָא לְחוּשְׁבָּן ד״ל. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (תהלים מא) **אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳. בְּיוֹם רָעָה מַמָּשׁ, יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳.**

רָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא לְגוֹ, דְּאִיהוּ רָזָא ל״ב. וּבְהַהוּא חוּשְׁבָּנָא דִּלְבַר, מַה כְּתִיב, וְעָשִׂיתָ יְרִיעוֹת עִזִּים. יְרִיעוֹת עִזִּים, אֲמַאי עִזִּים. אֶלָּא רָזָא דְּגַוונָא דִּילֵיהּ, לְמֵיהַב דּוּכְתָּא בְּרָזָא דְּקוּדְשָׁא, וּבְגִין כָּךְ יְרִיעוֹת עִזִּים וַדַּאי. כְּתִיב (שיר השירים ו) **אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי וְגוֹ׳, הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל מַה אֱגוֹז אִית לֵיהּ קְלִיפָּה, דְּסָחֲרָא וְחַפְיָא עַל מוֹחָא, וּמוֹחָא לְגוֹ, אוּף הָכִי בְּכָל מִלָּה דְּקוּדְשָׁא, קְדוּשָׁה לְגוֹ, וְסִטְרָא אַחֲרָא לְבַר. וְרָזָא דָּא,** (חבקוק א) **רָשָׁע מַכְתִּיר אֶת הַצַּדִּיק. וְעַל דָּא אִקְרֵי אֱגוֹז, וְהָא אוּקְמוּהָ.**

תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא דִּלְבַר, כָּל מַה דְּאוֹסִיף גָּרַע, וְסִימָנִיךְ פְּרֵי הֶחָג, דְּמִתְמַעֲטִין וְאָזְלִין. אוּף הָכָא נָמֵי, בְּמָה

דִּלְגָּאו (קס״ד ע״ב) כְּתִיב, וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת. בְּמָה דִּלְבַר כְּתִיב, עַשְׂתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעוֹת. אוֹסִיף אַתְוָון וְגָרַע מֵחוּשְׁבָּנָא. אוֹסִיף חוּשְׁבָּנָא וְגָרַע (אַתְוָון), אוֹסִיף חוּשְׁבָּנָא, דִּכְתִיב, (שמות כו) אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה. וְכַד סָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא, סָלִיק לְחוּשְׁבָּן דַּ״ל. דְּלֵית בְּכָל אִינּוּן זִינֵי מִסְכְּנוּתָא, כְּהַהוּא דְּאִקְרֵי דַּ״ל, וּבְגִין כָּךְ כַּד סָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא יַתִּיר, סָלִיק בִּגְרִיעוּ.

וְכַד אִיהוּ גָּרַע בְּחוּשְׁבָּנָא (גְּרַע), סָלִיק בִּסְלִיקוּ, דְּסָלִיק לְרָזָא דְּל״ב, דְּאִיהוּ רָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא, וְאִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא, דָּא סָלִיק, וְדָא גָּרַע. דָּא סָלִיק וְגָרַע. וְדָא גָּרַע וְסָלִיק. דָּא לְגוֹ. וְדָא לְבַר.

הַאי קַו הַמִּדָּה, שָׁרֵי לְאִתְפַּשְׁטָא, וּמְדִיד מִשְׁחָתָא לַקְּרָשִׁים, דִּכְתִיב (שמות לו) וַיַּעַשׂ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים, וְאִלֵּין אִינּוּן רָזָא דִּשְׂרָפִים, וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים, וּכְתִיב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים.

מְדִידוּ דִּמְשִׁחְתָּא דָּא, עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה. הָכָא כְּתִיב עֶשֶׂר אַמּוֹת, וְלָא כְּתִיב עֶשֶׂר בָּאַמָּה. אִלֵּין תִּלַת תִּלַת תִּלַת, דְּאִינּוּן תֵּשַׁע, וְחַד דְּשַׂרְיָא עֲלַיְיהוּ, וְדָא אִיהוּ רוּחָא חֲדָא דְּשַׂרְיָא עֲלַיְיהוּ.

וְהָא אַמְרָן, כַּמָּה אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְאַמָּה. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּשִׁיעוּרָא חַד סְרֵי וּפַלְגָּא, דְּסַלְקִין, וְלָא סַלְקִין, בְּגִין דְּגַרְעִין מֵאִינּוּן אוֹפַנִּים. וְאוּקְמוּהָ בְּרָזָא דְּרְתִיכָא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן עֶשְׂרִין, לְהַאי סִטְרָא עֶשֶׂר, וּלְהַאי סִטְרָא עֶשֶׂר, עַד דְּסַלְקִין לְרָזָא דְּשָׂרְפִים עִלָּאִין. וּלְבָתַר סָלִיק רָזָא דְּקוּדְשָׁא, עַד דְּאִתְעֲרוּ (ס״א דְּאִתְּעֲדוּ) כֻּלְּהוּ, בְּרָזָא דְּהַהוּא בָּרִיחַ הַתִּיכוֹן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, וְעַל דָּא פְּלַג אִית בֵּיהּ בְּלָא שְׁלִימוּ.

רָזָא דְּהַאי מְשִׁחְתָּא, לְעֶשְׂרִין דַּפִּין אִינּוּן מָאתָן וּתְלָתִין. וְכָל הַאי קַיְימָא בְּמִדִּידוּ בְּחוּשְׁבָּנָא, וְהָכִי סָלִיק כָּל חוּשְׁבָּן דְּנָפְקָא מֵהַאי מִדִּידוּ בְּרָזָא דְּאִינּוּן שְׂרָפִים.

יְרִיעוֹת דְּמַשְׁכְּנָא דְּאַמְרָן דְּאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין. רָזָא דְּשְׁמַיָּא וְהָא אוּקְמוּהָ (תהלים קד) נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה. וְרָזָא דְּהַאי בְּהַהוּא חוּשְׁבָּן דְּקָאַמְרָן. וְאִית יְרִיעָן דְּקָאַמְרָן בְּרָזָא חֲדָא וְאִית יְרִיעָן בְּרָזָא אַחֲרָא, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא כֹּלָּא אִיהוּ לְמִנְדַּע חָכְמְתָא, דְּכָל סִטְרָא וְסִטְרָא, וְכָל מִלָּה וּמִלָּה. וְעַל דָּא אַבְחִין בַּר נָשׁ בֵּין טַב לְבִישׁ, בֵּין רָזָא דְּחָכְמְתָא, וּבֵין מִלָּה דְּלָא קַיְימָא בְּחָכְמְתָא. וּבְרָזָא דְּמִדִּידוּ קַדְמָאָה, הָא אִתְמַר בְּכַמָּה סִטְרִין אִיהוּ.

רָזָא דָּא רָזָא דַּאֲרוֹנָא דְּקָאִים בְּחוּשְׁבָּנָא, מִמָּה דְּאִיהוּ

נָטִיל, וּמַה דְּאִיהוּ קַבִּיל, וּמַה דְּאִית בֵּיהּ, וּמַה אִיהוּ מְקַבֵּל: דְּאִיהוּ תְּרִין סִטְרִין, וְנָטִיל מֵאִינּוּן (דף רל"ד ע"א) תְּרִין סִטְרִין. וְעַל דָּא אַמָּה אִיהוּ בְּסִטְרָא דָּא, וְאַמָּה בְּסִטְרָא דָּא, וּפַלְגָּא דִּילֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ אַמָּתַיִם וָחֲצִי אָרְכּוֹ, אַמָּתַיִם מִתְּרִין סִטְרִין, וּפַלְגָּא דִּילֵיהּ, הַאי בְּאָרְכָּא. בְּפוּתְיָא וְרוּמָא, אַמָּה וָחֲצִי, חַד מֵהַהוּא סִטְרָא יַתִּיר, דְּקָא נָטִיל כְּגַוְונָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא. וּפַלְגָּא דִּילֵיהּ. דְּהָא לָא שַׁרְיָא מִלָּה, אֶלָּא עַל מִלָּה וּבְגִין כָּךְ, פַּלְגָּא בְּכָל חוּשְׁבָּן וְחוּשְׁבָּן, וּבְגִין כַּךְ, אַרוֹנָא מְקַבְּלָא מִכֹּלָּא, וְקַיְימָא בְּרָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא דְּכֹלָּא.

וְהָא אוּקְמוּהָ, עַל מָה אִיהוּ מְחַפְּיָא בְּדַהֲבָא, לְגוֹ וּלְבַר,

וְהַאי אִיהוּ שִׁיעוּרָא לְמֵיקָם בְּמִדִּידוּ קַדְמָאָה, וְכֹלָּא קָאִים בְּרָזָא חָדָא. פְּתוֹרָא, כְּהַאי גַּוְונָא דְּמָדִיד בְּהַהוּא שִׁיעוּרָא קַדְמָאָה.

אֲבָל הַאי מְדִידוּ דַּאֲרוֹנָא, דְּקַיְימָא בְּרָזָא דְּאוֹרַיְיתָא,

וּבְהַהוּא מִשְׁחָתָא קַדְמָאָה דְּקָאָמַר אַבָּא, לֵית בָּהּ לְמֶעְבַּד שִׁיעוּרָא יַתִּיר כְּמָה דְּאִיהוּ גַּלְּי בְּרָזָא לְחַכִּימֵי עֶלְיוֹנִין, לְמִנְדַּע בָּהּ רָזָא דְּחָכְמְתָא, לְאַבְחָנָא בֵּין טַב לְבִישׁ, בֵּין חָכְמְתָא עִלָּאָה, לְחָכְמְתָא אַחֲרָא. כְּלְהוּ עוֹבָדִין אַחֲרָנִין, כְּלְהוּ בְּמִדִּידוּ דְּאַמָּה, בְּהַהוּא מִשְׁחָתָא, בַּר מִשְׁחָתָא דְּחֹשֶׁן, דְּאִיהוּ זֵרֵת, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (אף על גב) דְּכֻלְּהוּ אִתְעֲבִידוּ בְּרָזָא דִּקְדוּשָׁה, כֻּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּשֵׁשׁ, וּבְעוֹבָדָא דְּשֵׁשׁ, וְקַיְימָא בְּשֵׁשׁ. וְכֻלְּהוּ תִּקוּנִין, לְאִתְלַבְּשָׁא וּלְאַתְקָנָא בְּהוּ שֵׁשׁ, וּבְרָזָא דְּשֵׁשׁ.

וְכֹלָּא בְּרָזָא דְּקַו הַמִּדָּה. וּקְנֵה הַמִּדָּה בְּהַהוּא מְדִידוּ דְּיֶחֱזְקֵאל, בְּגִין דְּאִיהוּ בֵּיתָא לְאִתְקַיְימָא (נ״א בְּגִין דָּא הַהוּא בֵּיתָא לָא אִיתְקַיְימָא) בְּאַתְרֵיהּ, בְּאִינּוּן כּוֹתָלִין, בְּאִינּוּן שׁוּרִין, בְּאִינּוּן פִּתְחִין, בְּאִינּוּן דְּלָתִין, בְּגִין לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא בְּמִדָּתִיד.

אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי, מִשְׁחָתָא הַהוּא מַה כְּתִיב בֵּהּ, (יחזקאל מא) וְרָחָבָה וְנִסְבָּה לְמַעְלָה לְמַעְלָה. בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרֵי לְמִבְנֵי בֵּיהּ הַאי קְנֵה הַמִּדָּה, סָלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, לְאַרְכָּא וּלְפוּתְיָא, לְמֶהֱוֵי אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּבֵיתָא בְּכָל סִטְרִין וְלָא יִשְׁגְּחוּן עָלֵיהּ לְבִישׁ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (זכריה ט) וְדַמֶּשֶׂק מְנוּחָתוֹ. דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא דִּינָא לָא יִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, בְּגִין כָּךְ כֹּלָּא אִתְקַיָּים עַל קִיּוּמֵיהּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל ב ז) לֹא יְרֹגַז עוֹד וְלֹא יוֹסִיפוּ בְּנֵי עַוְלָה לְעַנּוֹתוֹ וגו׳.

וְתָא חֲזֵי, כָּל מִשְׁחָתִין, וְכָל מְדִידִין, כֻּלְּהוּ קַיְימִין בְּהַאי עָלְמָא, (ס״א וְכָל מְדִידִין דְּהָאי מַשְׁכְּנָא וְהַאי בֵּיתָא כּוּלְּהוּ) בְּגִין לְאִתְקַיְימָא הַאי עָלְמָא, בְּרָזָא דְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא,

לְאִתְקַשְּׁרָא הַאי עָלְמָא בְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד בְּרָזָא חֲדָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר לְחַדְּתוּתֵי עָלְמָא, כְּדֵין יִשְׁתַּכְּחוּן כֻּלְּהוּ עָלְמִין בְּרָזָא חֲדָא, וְיִקָּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹלָּא, וּכְדֵין כְּתִיב, (זכריה יד)

בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

פְּתַח רִבִּי יְהוּדָה אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, (תהלים כח) **סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו** וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם. הַאי קְרָא הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו, הַהוּא רָזָא עִלָּאָה דְּקַיְימָא בְּגַוְונִיזוּ, (דְּאִיהוּ סָתִים וְגָנִיז) לָא קַיְימָא אֶלָּא לִירֵאָיו, דְּאִינּוּן דַּחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּדִיר, וְאִינּוּן אִתְחָזוּן לְאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין, וּלְמֶהֱוֵי אִינּוּן רָזִין עִלָּאִין בְּגַוְונִיזוּ וּבְסִתִימוּ כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין. אֲבָל וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם, רָזָא דְּאִיהוּ קַיְימָא בִּבְרִית קַיָּימָא, לְהוֹדִיעָם, בְּגִין דְּאִיהוּ

אַתָּר דְּקַיְימָא לְגַלָּאָה לְמִנְדַּע.

תּוּ סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו, דְּאִינּוּן רָזִין דְּקַיְימָן בִּדְחִילוּ, וְאִינּוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה דַּחֲלִין בְּהוּ, בְּאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין. אֲבָל וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם: לְמִנְדַּע וּלְפָרְשָׁא מִלִּין, בְּגִין דְּאִינּוּן

מִלִּין דְּקַיְימָן לְפָרְשָׁא.

תָּא חֲזֵי, בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָון אִתְגְּלִיף עָלְמָא, וְאִתְקָיְים. וְכֻלְּהוּ עָטָרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. כַּד מִצְטָרְפִין, (בראשית ל' ע"ב) סַלְּקִין בְּאַתְוָוי לְעֵילָּא, וְנַחֲתִין

לְתַתָּא, מִתְעַטְּרָן עִטְרִין, בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְיָכִיל לְאִתְקַיְּימָא.

וּלְבָתַר נַפְקוּ אַתְוָון וּבָרוּ עָלְמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. בְּעָלְמָא דְּיִחוּדָא, וּבְעָלְמָא דְּפִרוּדָא, וְאִתְקְרוּן הֲרֵי בָתֵּר, טוּרֵי (בראשית ר״מ ע״ב) דְּפִרוּדָא דְּמִשְׁתַּקְיָין. כַּד סְטָרָא דְּדָרוֹם שַׁארִי לְקָרְבָא (דף רל״ד ע״ב) בַּהֲדֵיהּ, וּכְדֵין מַיָּא נַגְדִין, וּבְחֵילָא דָּא דְּעֵילָּא, נָגִיד, כְּלָא הוּא בְּחֵידוּ.

כַּד מַחֲשָׁבָה, סָלִיק בִּרְעוּ דְּחֶדְוָה, מִטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, מָטֵי וְנָגִיד מִגַּוֵּיהּ חַד זִיהֲרָא, מִתְקָרְבִין דָּא בְּדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִינּוּן אַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, אִינּוּן רָזָא עִלָּאָה, וּבְאִינּוּן אִתְבְּרֵי עָלְמָא עִלָּאָה וְעָלְמָא תַּתָּאָה. וְאִינּוּן קִיּוּמָא וְרָזָא דְּכָל עָלְמִין. וְעַל דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמִין, כְּתִיב סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם. דָּא רָזָא, דְּאַתְוָון גְּלִיפִין, בְּגַלָּפוּי בְּאִתְגַּלְיָיא.

כְּתִיב וְנָתַתָּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתֻּמִּים, וְהָא אוּקְמוּהָ. אֶת הָאוּרִים: דְּנַהֲרִין, רָזָא דְּאַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, וְדָא אִיהוּ גְּלִיפוּ דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּרָזָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין, דְּבְהוּ אִתְבְּרוּן עָלְמִין, וַהֲווּ מְשַׁקְּעִין בֵּיהּ. וְאֶת הַתֻּמִּים: רָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, דְּכִלִּילָן בַּאֲתָר דְּאַסְפָּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא. וְאִיהִי (קל״ב ע״א)

אִתְנַהֲגָא (ד״א אִתְנַהֲרָא) בְּע״ב אַתְוָון גְּלִיפִין, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן אוּרִים וְתוּמִים.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִינּוּן אַתְוָון מִשְׁקָעָאן תַּמָּן, בְּהַהוּא חֵילָא, נָהֲרִין אַתְוָון אֲחָרְנִין, בְּגְלִיפוּ דְּאִינּוּן שְׁמָהָן דִּשְׁבָטִין, וְנַהֲרִין אוֹ אִתְחַשְׁכָאן, וְכֹלָּא בְּהַהוּא רָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין כִּדְקַאמְרָן. וְאִינּוּן אַתְוָון דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, אִינּוּן אַתְיָין עַל רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלְּהוּ עָלְמִין אַתְוָון (ס״א אִתְבְּרוֹן), בְּרָזָא דְּאִלֵּין אַתְוָון. אִלֵּין שְׁמָהָן הַוּוֹ גְּנִיזִין מִשְׁקָעִין תַּמָּן, וּשְׁמָהָן דִּשְׁבָטִין הַוּוֹ בַּלְטִין אַתְוָון דִּלְהוֹן לְעֵילָּא. וְעַל דָּא כֹּלָּא מֵרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, וְכֹלָּא אוֹקִימְנָא.

וְהָא אִתְמַר בְּרָזָא דְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. ב׳, דְּאוֹרַיְיתָא שָׂרָאת בָּה, וְהָא אוּקְמוּהָ ב׳ בָּרָא וַדַּאי בְּחֵילָא עִלָּאָה, בְּתִקְיפוּ דְּרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון. ב׳ נוּקְבָא, א׳ דְּכוּרָא. כְּמָה דְּב׳ בָּרָא, הָכִי נָמֵי א׳, אַפִּיק אַתְוָון, כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וְתֵרִין אַתְוָון.

ה׳, זַווּגָא חָדָא בַּשָּׁמַיִם, לְמֵיהַב לֵיהּ חַיִּין, וּלְאַשְׁרָאָה לֵיהּ. ו׳, הָאָרֶץ, לְמֵיהַב לָהּ מְזוֹנָא, וּלְאַתְקָנָא לָהּ סִפּוּקָא דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. וְרָזָא דָּא בְּרֵאשִׁית וְגוֹ׳, עַד הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. ו׳ וְאֵת, כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וְתֵרִין אַתְוָון, וּמִתְּזַן אַרְעָא, וְאַרְעָא כָּלִיל לוֹן לְגַוֵּיהּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת א)

כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וְהַיְינוּ רָזָא, וְאֵת הָאָרֶץ, דְּכְנִישׁ לְכֹלָּא בְּגַוָּוהִ, וְקַבִּילַת לוֹן. הָאָרֶץ נַטְלַת ו׳, וְקַבִּילַת לוֹן לְאַתְוָנָא.

וְרָזָא דָּא, מַשְׁכְּנָא לָא אַתְקַן אֶלָּא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, בְּגִין דְּמֵהַהוּא סִטְרָא, אַתְעַר דַּרְגָּא אַחֲרָא עִלָּאָה, לְקַיְימָא לֵיהּ, לְמֶהֱוֵי קִיּוּמָא דְּכֹלָּא. וְרָזָא דָּא, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, קִיּוּמָא דִּילֵיהּ הֲוָה, בְּאִינּוּן אַתְוָון דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

וּבְגִין כַּךְ, כָּל עַבִידָאן דְּמַשְׁכְּנָא, הֲוָה בְּצַלְאֵל עָבִיד לוֹן, בְּרָזָא דְּגִלּוּפָא (דְּצָרוּפָא) דְּאַתְוָון, דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוֹן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְעַל דָּא אִקְרֵי בְּצַלְאֵל, בְּגִין דַּהֲוָה יָדַע בְּצַלְאֵל, גִּלּוּפָא (צָרוּפָא) דְּאַתְוָון, דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְאִי לָא דַּהֲוָה יָדַע לְהוּ בְּצַלְאֵל, לָא הֲוָה יָכִיל לְמֶעְבַּד אִיהוּ אִינּוּן עַבִידָאן דְּמַשְׁכְּנָא. מַאי טַעֲמָא. אֶלָּא, כְּמָה דְּמַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, לָא הֲוָה וְלָא אִתְקִינוּ כָּל עוֹבָדוֹי, אֶלָּא בְּהַהוּא רָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, אוּף הָכָא מַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא, לָא הֲוָה וְלָא אִתְתַּקַן, אֶלָּא בְּרָזִין דְּאִינּוּן אַתְוָון.

בְּצַלְאֵל הֲוָה מְצָרֵף אִינּוּן אַתְוָון, וּבְרָזָא דְּכָל צֵרוּפָא וְצֵרוּפָא הֲוָה עָבִיד אוּמָנוּתָא. וְכָל עַבִידָא וַעֲבִידָא דְּמַשְׁכְּנָא, בְּכָל צֵרוּפָא הֲוָה עָבִיד חַד אוּמָנוּ,

וְכָל מַה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וְכֵן בְּכָל עֲבִידָאן דְּמַשְׁכְּנָא, וְכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין וְתִקּוּנִין דְּמַשְׁכְּנָא, כֻּלָּא הֲוָה בְּצֵרוּפָא דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

וְכַד אָתָא לְאַקָּמָא לֵיהּ, לָא הֲוָה יָכִיל לְמֵיקָם לֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּרְעוּתָא דְּסָלִיק עַל אִינּוּן אַתְוָון, לָא אִתְמְסַר אֶלָּא לְמֹשֶׁה בִּלְחוֹדוֹי, וְאִיהוּ הֲוָה יָדַע הַהוּא רְעוּתָא דְּסָלִיק לְאִינּוּן אַתְוָון, וְעַל דָּא (דף רל"ה ע"א) אִתְקַם מַשְׁכְּנָא עַל יְדֵיהּ, דִּכְתִיב וַיָּקֶם מֹשֶׁה. וַיִּתֵּן מֹשֶׁה. וַיָּשֶׂם מֹשֶׁה. וּבְצַלְאֵל לָא הֲוָה יָדַע, וְלָא הֲוָה יָכִיל לְמֵיקָם לֵיהּ.

פָּתַח רִבִּי יִצְחָק אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, יְיָ׳ בְּעָזְּךָ יִשְׂמַח (תהלים כא) מֶלֶךְ וּבִישׁוּעָתְךָ מַה יָּגֵיל מְאֹד תַּאֲוַת לִבּוֹ וְגוֹ׳, חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ וְגוֹ׳, שִׁירְתָא דָּא לָא אָמַר לָהּ דָּוִד, אֶלָּא עַל תּוּשְׁבַּחְתָּא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי לָהּ בְּחֵידוּ דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִקְרֵי עֹז, דִּכְתִיב, יְיָ׳ עֹז (תהלים כט) לְעַמּוֹ יִתֵּן וְגוֹ׳. יִשְׂמַח מֶלֶךְ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל) דְּאִתְקְרֵי מֶלֶךְ, דִּכְתִיב, (דברים לג) וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ.

וּבִישׁוּעָתְךָ מַה יָּגֵיל מְאֹד, דָּא (רכ"ג ע"א) יְשׁוּעָה דִּימִינָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. וַתּוֹשַׁע לוֹ יְמִינוֹ. מַה (דָּבָר אַחֵר) יָּגֵיל מְאֹד, י׳ יִתֵּירָה, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּבְרִית קַיָּימָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ חֶדְוָה דִּכֻלָּא (דִּילָהּ), וְכֻלָּא עַל הַאי מֶלֶךְ אִתְמַר.

חַיִּים שְׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּ לוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּדָוִד מַלְכָּא לָא הֲוָה לֵיהּ חַיִּים כְּלַל, בַּר דְּאָדָם קַדְמָאָה יָהֲב לֵיהּ מִדִּילֵיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּדָוִד דְּמַלְכָּא אִתְקָנְיָים שִׁבְעִין שְׁנִין. וְאִינּוּן ע׳ שְׁנִין יָהֲב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוּן שְׁנִין דְּאָדָם קַדְמָאָה, וּבְהוּ אִתְקָנְיָים, וְאִתְיְיהִיב לֵיהּ אוֹרִיכוּ דְּיוֹמִין בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְעַל דָּא חַיִּים שְׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּ לוֹ.

גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ, בְּגִין דְּאִיהוּ גָּדוֹל, דִּכְתִיב, (תהלים קמז) גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב כֹּחַ. וַדַּאי אִקְרֵי גָּדוֹל, וְרָזָא דָּא, (בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, גְּדוֹלִים הֲוֹו וַדַּאי. וְעִם כָּל דָּא, אִיהוּ אִקְרֵי גָּדוֹל, כְּמָה דְּאִתְמַר גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִקְרֵי גָּדוֹל, אֶלָּא בְּהַאי, דִּכְתִיב, (תהלים מח) גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ. בְּמָה אִיהוּ גָּדוֹל, (ויקרא ה׳ ע״א) בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ.

(תהלים כא) כִּי תְשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת לָעַד. כִּי תְשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת, בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ בִּרְכְתָא דְּכָל עָלְמָא, וְכָל בִּרְכָאן דְּכָל עָלְמָא מֵהָכָא נַפְקֵי, וְדָא אִיהוּ בְּרָכָה. וְרָזָא דָּא, (בראשית יב) וֶהְיֵה בְּרָכָה. דְּהָא הָכָא שְׁרִיָאן כָּל בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא, וּמֵהָכָא נַפְקֵי לְכָל עָלְמָא, וְעַל דָּא אִקְרֵי בְּרָכָה. תְּחַדֵּהוּ בְּשִׂמְחָה, כְּתִיב הָכָא תְּחַדֵּהוּ בְּשִׂמְחָה, וּכְתִיב

הָתָם (שמות יח) וַיִּחַד יִתְרוֹ, בְּגִין דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַקָּמָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וּלְאַתְקָפָא בָּהּ בְּרָזָא דִּימִינָא, וּלְחַדְּתוֹתֵי לָהּ חַדְתוּתָא דְּסִיהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא. כְּתִיב תְּחַדֵּהוּ בְּשִׂמְחָה אֶת פָּנֶיךָ, אֶת פָּנֶיךָ, לְמֶהֱוֵי קַמָּךְ, וּלְמֶהֱוֵי בְּחֵידוּ לָקֳבֵל אַנְפָּךְ, בְּהַהוּא שְׁלִימוּ דְּתִשְׁתְּלִים בְּהַהוּא זִמְנָא. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, אִתְרְקִינַת מִכָּל מַה דְּאִתְמַלְיָיא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה טו) אֻמְלָלָה יוֹלֶדֶת הַשִּׁבְעָה. וּכְתִיב (יחזקאל כו) אִמְּלְאָה הָחֳרָבָה. (באן חסר)

תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאוֹקִים מֹשֶׁה יַת מַשְׁכְּנָא, אִסְתַּכַּל בְּכָל אִינּוּן עֲבִידָן, דַּהֲווֹ כְּדְקָא יָאוֹת, וּכְדֵין אוֹקִים לֵיהּ. וְכָל אִינּוּן עֲבִידָן דַּהֲווֹ בֵּיהּ בְּמַשְׁכְּנָא, כָּל חַד וְחַד אַיְיתִיאוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה. וְרָזָא דָּא (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת לָךְ. מוּבָאוֹת לָךְ דִּכְתִיב. (שמות לט) וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה.

תּוֹסַפְתָּא

השלמה מההשמטות (סימן ה)

פִּקּוּדָא לְאַקְרָבָא קָרְבְּנָא דְּאִיהוּ חַדְתוּתָא דְּסִיהֲרָא בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא, וּבְחַדְתוּתֵי דִּילָהּ לְמִקְרַב חֲבִיבוּתָא עֵילָא וְתַתָּא, וּלְאַעְבָּרָא זוּהֲמָא מִבֵּי מַקְדְּשָׁא וּקְרְבְּנָא

דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סָלִיק לְעֵילָא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא נְהִירוּ דְּאַנְפִּין מִמְּקוֹרָא דִּלְעֵילָא, לְתַתָּא. דְּדָא אִיצְטְרִיךְ בְּגִין מִיעוּטָא וְזְעִירוּ דְּסִיהֲרָא, וְהַהוּא שָׁעִיר דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִעְבָּר זוֹהֲמָא וְסָלִיק לֵיהּ דְּלָא חָפֵי לְסִיהֲרָא. וּכְדֵין אַנְגִיד נְגִידָן לְגַבָּהּ מֵעֵילָא לְתַתָּא וְאִתְנַהֲרַת סִיהֲרָא כְּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין דְּשָׁעִיר מַפְנֵי זוֹהֲמָא תָּדִיר מִמַּקְדְּשָׁא, וְגָרַם לְאַמְשָׁכָא נְהִירוּ מֵעֵילָא לְתַתָּא. וְקָרְבְּנָא דָּא סָלִיק לְעֵילָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בּוֹ (בֵּיהּ) (במדבר כ״ט) חַטָּאת לַה׳. בְּגִין הַהוּא זוֹהֲמָא דְּחָפֵי לְסִיהֲרָא, וְאִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ד׳) לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ.

וְאִי תֵּימָא אֲמַאי כְּתִיב חַטָּאת לַיְיָ, אֶלָּא וַדַּאי הַהוּא שָׁעִיר מָעְבְּרָא הַהוּא חַטָּאת, וְגָרַם לְאַמְשָׁכָא נְהִירוּ מֵעֵילָא. וְדָא אִיהוּ וְשָׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, לְאַעֲבְּרָא לֵיהּ מִן מַקְדְּשָׁא. לַיְיָ, לְאַמְשָׁכָא נְהִירוּ מֵעֵילָא. דְּכָד חַטָּאת אִתְעֲבַר, הַהוּא נְהִירוּ וְחֶדְוָה נָחִית מֵעֵילָא לְתַתָּא. וְעַל דָּא סָלִיק קָרְבְּנָא דָּא לְעֵילָא וְקָרְבְּנָא דָּא אִקְרֵי כַּפָּרָה, לְפַנָּאָה מַקְדְּשָׁא וּלְאַעֲבָרָא זוֹהֲמָא: (עד כאן מההשמטות)

אֲמַאי וַיְכַפֵּר אֶת הַמִּשְׁכָּן. בְּגִין דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, הֲוָה זוּוּגָא דְּמֹשֶׁה לְאִזְדַּוּוּגָא, וְעַל דָּא וַיְכַפֵּר אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, כְּמָה דְּאַיְיתֵי כַּלָּה לְבֵי חָתָן. בְּגִין דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִצְטְרִיךְ לְאַעֲלָא לְכַלָּה לְגַבֵּי חָתָן, כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר (דברים כב) אֶת בִּתִּי נָתַתִּי לָאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה. וּלְבָתַר אִיהוּ (רל״ח ע״א) יֵיתֵי לְגַבָּהּ, דִּכְתִיב וַיָּבֹא אֵלֶיהָ. וּכְתִיב (במדבר יז) וַיָּבֹא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל הָעֵדוּת.

וְהָכָא מַה כְּתִיב, וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וְגוֹ׳. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דַּהֲוֹת אִיהִי מִתְתַּקְנָא, כְּהַאי אִתְּתָא דְּאִתְתַּקְנַת וְאִתְקַשְׁטַת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִיהִי קָא מִתְקַשְׁטַת, לָא אִתְחֲזֵי לְבַעְלָהּ לְאַעְלָא לְגַבָּהּ. וְעַל דָּא וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן בְּגִין כַּךְ וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. עוֹד מַה כְּתִיב וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְגוֹ׳. (רל״א ע״א)

(דף רל״ה ע״ב)

תָּא חֲזֵי, בְּכָל עֲבִידָן דְּמַשְׁכְּנָא, בְּכֻלְּהוּ הֲוָה גַּוְונָא דְּתִכְלָא. בְּגִין דְּתִכְלָא אִיהוּ גַּוְונָא לְאִתְעַטָּרָא בְּרָזָא דְּכָל גַּוְונִין. מַה כְּתִיב וַיַּעֲשׂוּ אֶת צִיץ נֶזֶר הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳, וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל תְּכֵלֶת וְגוֹ׳, וְהָא אוּקְמוּהָ, בְּרָזָא דְּכְתִיב, (שמות כח) וְעָשִׂיתָ צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ עָלָיו פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַה׳. וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו מִכְתַּב פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַה׳.

תוספתא

בְּרָזִין עִילָּאִין. טַסְקוּרֵי קְמִיטִין שְׁכִיחִין אִלֵּין סָלְקִין וְנָחֲתִין וְאִלֵּין קַיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ גַּלְגַּלִּין דְּסָחֲרָאן הֲווּ קַיְימָן מֵהַהוּא זִמְנָא דְּעַפְרָא אִתְכַּנִּישׁ. אִינּוּן גַּלְגַּלִּין סַחֲרִין עַלְמָא בְּסָחַרְנוּתָא.

סָחַרְנוּתָא דְּסָחֲרִין מִדְּבָרִין, טִיפְסָרָא דְּקוּלְטָא בְּגַוְוייְהוּ. חַד גַּלְגַּלָּא אִית בְּגַוְוייְהוּ, הַאי גַּלְגַּלָּא סָחֲרָא וְלָא סָחֲרָא. קַיְימָא בְּתֵרִיסַר אַלְפֵי עָלְמִין. בֵּינַיְיהוּ שְׁכִיחַ, סָלִיק וְנָטִיל בְּגַוְוייְהוּ.

תְּחוֹת הַהוּא גַּלְגַּלָּא, קַיְימָא חַד עַמּוּדָא דְּנָעִיץ עַד תְּהוֹמָא רַבָּא. בֵּיהּ, מִתְגַּלְגְּלָאן אֲבָנִין גּוֹ תְּהוֹמֵי, אִינּוּן סַלְקִין וְנַחֲתִין. הַהוּא עַמּוּדָא קָאִים עָלַיְיהוּ, נָטִיל וְלָא נָטִיל, נָעִיץ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, סָחֲרָאן מָאתָן וְעֶשְׂרִין גַּלְגַּלִּין אַחֲרָנִין, סַחֲרֵיהּ דְּהַהוּא עַמּוּדָא.

הַהוּא גַּלְגַּלָּא אַחֲרָא דְּעָלֵיהּ, דְּקָאִים בִּתְרֵיסַר אַלְפֵי עָלְמָא, אִיהוּ סָחֲרָא גּוֹ מַשְׁכְּנָא, סָחֲרָא וְלָא סָחֲרָא. הַהוּא מַשְׁכְּנָא קָאִים עַל תְּרֵיסַר אַלְפֵי עָלְמִין, בֵּיהּ קַיְימָא הַהוּא כְּרוֹזָא, דְּקָרֵי אִסְתָּמְרוּ (ר״כ ע״ב) מְגַלְגַּלָּא דְּסָחֲרָא.

מַאן דְּאִיהוּ מָארֵי דְּעַיְינִין בְּסָכְלְתָנוּ, יִנְדַּע וְיִסְתַּכַּל בְּחָכְמְתָא דְּמָארֵיהּ, וְיִנְדַּע דְּאִינּוּן מִלִּין עִלָּאִין,

דְּמַפְתְּחָן דְּמָארֵיהּ קַיְימָן תַּמָּן, דְּי אִינּוּן טְמִירָאן גּוֹ מַשְׁכְּנָא קַדִּישָׁא. זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, עָלַייְהוּ כְּתִיב (תהלים פד) אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם. (תהלים סה) אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכּוֹן חֲצֵרֶיךָ נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדוֹשׁ הֵיכָלֶךָ. (ע״כ תוספתא)

בְּרָזָא דְּמַשְׁכְּנָא קַיְימָן רָזִין עִלָּאִין, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא (עִלָּאָה) אַדְנָ״י, הַאי אִיהוּ רָזָא דְּמַשְׁכְּנָא, כְּגַוְונָא רָזָא עִלָּאָה, רָזָא דַּאֲרוֹנָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, דָּא הוּא רָזָא קַדִּישָׁא דִּשְׁמָא דְּאַלֵּ״ף דָּלֶ״ת נוּ״ן יוּ״ד. וְדָא הוּא כְּגַוְונָא דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה יְדוֹ״ד. וְאַתְוָון אִלֵּין כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין.

א׳ אִיהִי י׳, רָזָא דְּיוֹ״ד (נ״א דָּא) כְּגַוְונָא דָּא א׳, וְהָא אוּקְמוּהָ. ד׳, אִיהוּ רָזָא ה׳, וְדָא כְּגַוְונָא דְּדָא, וְכוּלָּא כְּגַוְונָא וְרָזָא חַדָּא. (ויקרא קנ״ה ע״א) נ׳, אִיהִי רָזָא דְּאָת ו׳, וְאַף עַל גַּב דְּדָא דְּכַר, וְדָא (ק״פ ע״ב) נוּקְבָא. אֲבָל דָּא אִתְכְּלִיל בְּדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ ן׳ ו׳ (קפ״ג ע״ב) אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלָלָא חַדָּא. ה׳ אִיהוּ רָזָא דְּאָת י׳ (נ״א י׳ אִיהִי רָזָא דְּאָת ה׳), בְּגִין דְּהָכָא (נ״א דה׳), דָּא אִיהִי חָכְמָה זְעֵירָא, דְּאִקְרֵי חָכְמַת שְׁלֹמֹה.

וְאִתְכְּלִילוּ אַתְוָון אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְכוּלָּא אִיהִי רָזָא חַדָּא,

כְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְכוּלָּא חַד, וְכוּלָּא אִיהוּ רָזָא חֲדָא, בְּאַתְוָון קַדִּישִׁין. וְעַל דָּא מַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא בְּאַרְעָא, קַיְימָא בְּרָזָא דְּמַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, וְהַהוּא מַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, קַיְימָא בְּרָזָא דְּמַשְׁכְּנָא אַחֲרָא עִלָּאָה עַל כּוּלָּא. וְכוּלָּא אִיהוּ כְּלִיל דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי חַד, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד.

כְּתִיב (במדבר כד) רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אוֹבֵד.

תָּא חֲזֵי, בְּיוֹמָא דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא, דְּאָקִים לֵיהּ מֹשֶׁה, כְּמָה דְּאִתְמַר, דִּכְתִיב וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, דְּלָא הֲוָה יָכִיל לְמֵיקָם, עַד דְּאוֹקִים לֵיהּ אִיהוּ. לְמַטְרוֹנִיתָא, דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ אַחֲרָא לְמֵיקָם לָהּ אֶלָּא בַּעְלָהּ. אוּף הָכִי, כָּל אִינּוּן אוּמָנִין, כֻּלְּהוּ אָתֵי לְאַקָּמָא מַשְׁכְּנָא, וְלָא יָכִיל לְמֵיקָם עַל יְדַיְיהוּ, עַד דְּאָתָא מֹשֶׁה, וְאוֹקִים לֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ (בראשית נ״א ע״ב) מָאנֵי דְּבֵיתָא. כֵּיוָן דְּאָקִים מֹשֶׁה יַת מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אִתְקַם מַשְׁכְּנָא אַחֲרָא לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב הוּקַם, וְלָא פָּרִישׁ עַל יְדָא דְּמַאן, (אֵלָּא) דְּלָא אִתְקַם אֶלָּא מֵרָזָא דְּעִלְּמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ סָתִים וְגָנִיז, עַל יְדָא דְּרָזָא דְּמֹשֶׁה, בְּגִין לְאִתְתַּקָּנָא בַּהֲדֵיהּ.

מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַיָּבֹאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעוֹשִׂים (דף רל״ו ע״א) אֵת כָּל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳, מַאן אִינּוּן חֲכָמִים

הָעוֹשִׂים. אִלֵּין אִינּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְכָל שְׁאַר סִטְרִין, דְּאִינּוּן אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין לְאַעֲלָא גּוֹ יַמָּא, וּלְמַלְיָא לֵיהּ, וְאִינּוּן עַבְדוּ מַשְׁכְּנָא לְעֵילָּא, וְאַתְקִינוּ לֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, וְעָשָׂה בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב, דָּא בְּסִטְרָא יְמִינָא, וְדָא בְּסִטְרָא שְׂמָאלָא, (ר״כ ע״ב) בְּצַלְאֵל לִימִינָא, וְאָהֳלִיאָב לִשְׂמָאלָא, דָּא מִיהוּדָה, וְדָא מִדָּן, וּלְבָתַר וְכֹל אִישׁ חֲכַם לֵב, וַיָּבֹאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעוֹשִׂים, וְהָא אוֹקִימְנָא, וְכֻלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

בְּהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא, אִתְבָּטַל מוֹתָא מֵעָלְמָא. אִתְבָּטַל לָא תֵּימָא, אֶלָּא אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. בְּגִין דְּלָא יִתְבְּטַל יֵצֶר הָרָע מֵעָלְמָא, עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַחְדֵּי בְּעוֹבָדוֹי וּכְדֵין (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. כַּד אִתְקַם מַשְׁכְּנָא עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה, כְּדֵין אִתְפָּרְשַׁת חֵילָא דְּייֵצֶר הָרָע, וְאִתְכַּפְיָא, וְלָא הֲוָה יָכִיל לְשַׁלְטָאָה. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אִתְפְּרַשׁ סָמָאֵ״ל, תַּקִּיפָא רוּגְזָא דְּשִׂמְאלָא, מֵעַל תּוֹקְפָא דְּחִוְיָא בִּישָׁא, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָא עַל עָלְמָא, וְלָא יָכִיל לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, וּלְמִסְטֵי לֵיהּ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כַּד עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל יַת עֶגְלָא, מַה כְּתִיב (שמות לג) וּמֹשֶׁה (בראשית נ״ב ע״ב) יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּחָמָא יֵצֶר הָרָע דְּהַוָּה

אָזִיל בֵּינַייהוּ. אָמַר מֹשֶׁה, סִטְרָא דִּקְדוּשָׁה לָא תִּשְׁרֵי בְּגוֹ סִטְרָא דִּמְסָאֲבָא. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל זִמְנָא דְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה שַׁלְטָא, סִטְרָא מְסַאֲבָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה, וְאִתְכַּפְיָא קַמֵּיהּ. וְעַל דָּא תָּנִינָן, כָּל זִמְנָא דְּיִרוּשָׁלַם תְּהֵיֶה מְלֵאָה, צוּר חַיֶּיבָא יְהֵא חֲרֵבָה.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כד) וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהוֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵינוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד וְגוֹ׳. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק וַתִּפּוֹל מֵעַל הַגָּמָל. הַאי קְרָא אַמַּאי אִצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב בְּאוֹרַייְתָא. וְתוּ, וְכִי בְּגִין דְּחָמָאת שְׁפִירוּ דְּיִצְחָק (מאי טַעְמָא) אִתְרְכִּינַת מִגַּמְלָא.

אֶלָּא, הַאי קְרָא רָזָא אִיהוּ. תָּא חֲזֵי, (וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק מִנָּא יְדָעָא דְּאִיהוּ יִצְחָק, אֶלָּא וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק חָמָאת בְּהַהִיא שַׁעְתָּא מָה דְּלָא יְדַעַת) (ס״א בְּשַׁעֲתָא דְּמָטָאת רִבְקָה לְגַבֵּי דְּיִצְחָק, שַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה הֲוָת, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּיָנָא אִתְעַר בְּעָלְמָא), וְחָמָאת לֵיהּ בִּרוּגְזָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וְחָמָאת דְּהָא סִיּוּם דִּרוּגְזָא קַשְׁיָא אִיהוּ גְּמָל לְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּמִלָּה, וּבְגִין כַּךְ אִתְרְכִּינַת וְאַשְׁמִיטַת גַּרְמָהּ מֵהַהוּא גְּמָל. דְּהָא כַּד אִסְתַּכַּל דִּינָא קַשְׁיָא, הַהוּא גְּמָל אִתְתַּקַּף. וּבְגִין כַּךְ אַשְׁמִיטַת גַּרְמָהּ מִינֵּהּ, וְלָא יַתְבַת תַּמָּן. (ס״א רָזָא דְּמִלָּה וְכַד הַאי דִּינָא קַשְׁיָא אִתְעַר הַהוּא גְּמָל אִתְתַּקַּף וּבְגִין כַּךְ אִתְרַכְּנַת וְאַשְׁמִיטָת גַּרְמָהּ מֵהַהוּא גְּמָל)

תָּא חֲזֵי, הַאי גַּמָּל, הַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, (משלי יט) **וּגְמוּלוֹ יְשַׁלֶּם לוֹ, דָּא גְּמוּל דְּאִינּוּן חַיָּיבַיָּא, דִּכְתִיב,** (ישעיה ג) **אוֹי לְרָשָׁע רָע כִּי גְּמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה לוֹ. וְהַאי אִיהוּ גַּמָּל, דְּקַיְימָא לְאָכְלָא כֻּלָּא, וּלְשֵׁיצָאָה כֻּלָּא. וְהַאי אִיהוּ זַמִּין תָּדִיר לָקָבֵל** (נ״א לְקַטְלָא נ״א לְחַבָּלָא) **בְּנֵי נָשָׁא. וּבְגִין כַּךְ** (רמ״ח ע״ב אמור ק״ו ע״ב) **הַאי מַאן דְּחָמֵי בְּחֶלְמֵיהּ גַּמָּל, אַחְמִיו לֵיהּ מוֹתָא דְּאִתְגְּזָרַת עָלֵיהּ, וְאִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ.**

תָּא חֲזֵי, הַאי סִטְרָא דְּמְסָאֲבָא אִקְרֵי הָכִי, דְּגָרִים מִיתָא לְכָל עָלְמָא, וְהַאי הַוָּה דְּאַסְטֵי לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ, וְהַהוּא דְּרָכִיב עָלֵיהּ אִיהוּ סָמָאֵ״ל, וְאִיהוּ אָתָא לְמִטְעֵי עָלְמָא, וְגָרַם מוֹתָא לְכֻלָּא. וּבְגִין כַּךְ אָתָא וְשָׁלִיט עַל כֻּלָּא. אָדָם אִיהוּ אַמְשִׁיךְ לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ אַמְשִׁיךְ לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין אִיהוּ אִתְמְשָׁךְ אֲבַתְרַייְהוּ, עַד דְּאַסְטֵי לוֹן. וּבְגִין כַּךְ אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי ה) **וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ, דְּכָל מַאן דְּאִתְקְרִיב לְבֵיתָהּ, כְּדֵין אִיהִי נַפְקַת וּמִתְקַשְּׁרַת וְאִתְמַשְּׁכַת אֲבַתְרֵיהּ.**

וְעַל דָּא רִבְקָה, כַּד חָמָאת דְּהַוָּה לֵיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בְּסִטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא. כֵּיוָן דְּחָמָאת לֵיהּ לְיִצְחָק בְּרָזָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וְחָמָאת דְּמַהַהוּא סִטְרָא נָפַק דִּינָא אַחֲרָא תַּקִּיפָא, מִוּוֹהֲמָא דְּדַהֲבָא, כַּד חָמָאת הַאי, מִיַּד וַתִּפּוֹל מֵעַל הַגָּמָל, בְּגִין לְאִתְרַפּוּיֵי מִן דִּינָא מֵהַהוּא זוּהֲמָא.

כְּתִיב (ישעיה סו) קוֹל יְיָ׳ מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו, מֵהַהוּא זוּהֲמָא.

תָּא חֲזֵי (דף רל״ו ע״ב) כַּד עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל הַהוּא עוּבָדָא, וְגָרְמוּ לְהַהוּא חוֹבָא, מַאי טַעֲמָא עֵגֶל, וְלָא סִטְרָא אַחֲרָא. וְאִי תֵּימָא, דְּאִינּוּן בְּרִירוּ עֶגְלָא, לָאו הָכִי. אֶלָּא אִינּוּן אָמְרוּ, (שמות לב) קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ, וְאַהֲרֹן רְעוּתֵיהּ הֲוָה לְאַעְכְּבָא לוֹן.

אֶלָּא וַדַּאי עֲבִידְתָּא אִתְעֲבִיד כַּדְקָא חֲזֵי, דְּהָא מִסִּטְרָא דְּדַהֲבָא, נָפְקָא סוּסְפִיתָא, כַּד אִתְבְּרִיר דַּהֲבָא, וּמִתַּמָּן מִתְפַּשְׁטֵי כָּל אִינּוּן סִטְרֵי שְׁמָאלָא, דְּאִינּוּן הִתּוּכָא דְּהַהוּא (כ״ד ע״ב) סוּסְפִיתָא דְּדַהֲבָא, וּמִתְפָּרְשָׁאן לְכַמָּה סִטְרִין. וְכָל אִינּוּן דְּאִית לוֹן חֵיזוּ סוּמָקָא, גַּוְונָא דְּדַהֲבָא קַיְימָא בְּטוּרֵי, כַּד שִׁמְשָׁא בְּתוּקְפֵּיהּ, בְּגִין דְּתוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא אַחְזֵי דַּהֲבָא, וְאוֹלִיד לֵיהּ בְּאַרְעָא. וְהַהוּא דְּמָמָנָא בְּהַהוּא תוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא, חֵיזוּ דִּילֵיהּ כְּעֶגְלָא, וְאִקְרֵי (תהלים צא) קֶטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם, וְדָא נָפְקָא מִגּוֹ עֶגְלָא הִתּוּכָא סוּמָקָא דְּדַהֲבָא, וְכָל הָנֵי אַתְיָין מֵהַהוּא סִטְרָא סוּמָקָא, רוּחַ מְסַאֲבָא, דְּכָל אִינּוּן דְּמִתְפָּרְשֵׁי מֵרוּחַ מְסַאֲבָא מִתְפַּשְׁטֵי בְּעָלְמָא.

וְהַאי רוּחַ מְסַאֲבָא, אִיהוּ חִוְיָא בִּישָׁא. (ויחי רכ״ה ע״א) וְאִית מַאן דְּרָכִיב עָלֵיהּ, וְאִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא. וְאִקְרוּן

אֱלֶה, דְּאִינּוּן מִזְדַּמְּנִין בְּעָלְמָא, בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין דִּלְהוֹן. וְרוּחַ קוּדְשָׁא אִקְרֵי זֹאת, דְּאִיהִי רָזָא דִּבְרִית, רְשִׁימָא קַדִּישָׁא דְּאִשְׁתְּכַח תָּדִיר עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ. וְכֵן (ישעיה כה) זֶה יְיָ, (שמות טו) זֶה אֵלִי, אֲבָל אִלֵּין אִקְרוֹן אֱלֶה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֱלֶה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (ישעיה מט) גַּם (רכ"א ע"א) אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה. וְאָנֹכִי רָזָא דְּזֹאת, לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ. וּכְתִיב (איכה א) עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה, דְּהַהוּא חוֹבָה גָּרִים לְמִבְכֵּי לוֹן כַּמָּה בְּכִיִּין.

דָּבָר אַחֵר עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִתְיְיהִיב רְשׁוּ לַאֲתָר דָּא לְשַׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל, וּלְחַרְבָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּבְגִין דְּאִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה, כְּתִיב עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה, רָזָא דְּמִלָּה עַל אֵלֶּה דָּא סִטְרָא דְּמִסְאַבָא דְּאִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה. אֲנִי בוֹכִיָּה דָּא רוּחַ קוּדְשָׁא דְּאִקְרֵי אֲנִי.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (דברים כח) אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּכָל אִינּוּן לָא מִתְקַיְּימִין, אֶלָּא מִגּוֹ אֵלֶּה, דְּתַמָּן כָּל לְוָוטִין כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דְּאִיהוּ אָרוּר, דִּכְתִיב (בראשית ג) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה. וּבְגִין כָּךְ, אַקְדִּים וְאָמַר אֵלֶּה, דְּקַיְּימָא לְמַאן דְּעָבַר דִּבְרֵי הַבְּרִית. (ויקרא כז) אֵלֶּה הַמִּצוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה, בְּגִין דְּפִקּוּדַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא לְאִתְדַּכְּאָה בַּר נָשׁ, וְלָא יִסְטֵי

לְאוֹרָחָא דָּא, וְיִסְתָּמַר מִתַּמָּן, וְיִתְפָּרֵשׁ מִנַּיְיהוּ.

וְאִי תֵּימָא (בראשית ו) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא נָפַק חָם, דְּאִיהוּ אֲבִי כְּנַעַן, (בראשית ט) וּכְתִיב אָרוּר כְּנַעַן, וְאִיהוּ רָזָא דָּא דְּאֵלֶּה. וְעַל דָּא כָּל הָנֵי הִתּוּכָא סוֹסְפִיתָא דְּדַהֲבָא. וְאַהֲרֹן קָרִיב דַּהֲבָא, דְּאִיהוּ סִטְרָא (אַחֲרָא) דְּיֵלִיף, דְּכָלִיל אִיהוּ בְּתוּקְפָּא דְּאֶשָּׁא, וּכְלָא חַד, וְסִטְרָא דָּא דַּהֲבָא וְאֶשָּׁא.

וְרוּחַ מִסַּאֲבָא דְּאִשְׁתְּכַח תָּדִיר בְּמַדְבְּרָא, אַשְׁכַּח אֲתַר בַּהֲהוּא זִמְנָא לְאִתְתַּקְפָּא בֵּיהּ. וּמַה דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל דַּכְיָין, מֵהַהוּא זוּהֲמָא קַדְמָאָה, דְּאָטִיל בְּעָלְמָא, וְגָרִים מוֹתָא לְכֹלָּא, כַּד קַיְימוּ עַל טוּרָא דְּסִינַי, גָּרַם לוֹן כְּמִלְקַדְמִין, לְסַאֲבָא לוֹן, וּלְאִתַּתְקְפָא עֲלַיְיהוּ, וְגָרִים לוֹן מוֹתָא, וּלְכָל עָלְמָא, וּלְדָרֵיהוֹן בַּתְרֵיהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פב) אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וְגוֹ׳. אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וְגוֹ׳. (ע״ב) וּבְגִין כַּךְ, אַהֲרֹן אַהֲדָר לְבָתַר לְאִתְדַּכְּאָה, בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, בְּאִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין קַדִּישִׁין, וּלְבָתַר לְאִתְדַּכְּאָה בְּעֶגְלָא.

וְתָא חֲזֵי, בְּכֹלָּא בָּעָא אַהֲרֹן לְאִתְדַּכְּאָה, דְּאִלּוּ אִיהוּ לָא הֲוָה, לָא נָפַק עֶגְלָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַהֲרֹן אִיהוּ (רפ״א ע״א) יְמִינָא. וְאִיהוּ תוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא, וְדַהֲבָא מִשְׁמְשָׁא. רוּחַ מִסַּאֲבָא נָחֵת, וְאִתְכְּלִיל תַּמָּן, וְאִסְתְּאָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִסְתְּאַב אִיהוּ, עַד דְּאִתְדַּכּוּ.

מַאי טַעְמָא אִסְתְּאַב. בְּגִין דְּנָפַק עֵגֶל, דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, דְּאִיהוּ שׁוֹר, וּמִימִינֵיהּ עֵגֶל. וְאִיהוּ שִׂמְאלָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, דִּכְתִיב (דף רל"ז ע"א) (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּן. וְאַהֲרֹן דְּאִיהוּ יְמִינָא, אִתְכְּלִיל בֵּיהּ שִׂמְאלָא, וְנָפַק עַל יְדֵיהּ. וְעַל דָּא, אִתְיְיהִיב לֵיהּ עֵגֶל, כְּמָה דְּאִיהוּ גָּרִים.

וּבְגִין כָּךְ, כַּד הַאי רוּחָא מְסַאֲבָא אִתְתַּקַּף, וְשָׁלִיט כְּמִלְקַדְמִין עַל עָלְמָא, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל, אַמְשִׁיכוּ עָלַיְיהוּ הַהוּא יֵצֶר הָרָע כְּמִלְקַדְמִין. כַּד אִתְדְּכוּ יִשְׂרָאֵל, וּבָעוּ לְאִתְדַּכָּאָה, אִצְטְרִיכוּ לְקָרְבָּא שָׂעִיר, בְּגִין דְּשָׂעִיר אִיהוּ חוּלָקָא דְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע, הַהוּא רוּחַ מְסַאֲבָא כִּדְקַאמְרָן.

כְּתִיב (תהלים קו) וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב. מַאי תַּבְנִית שׁוֹר. דָּא עֵגֶל. שׁוֹר מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, אַהֲרֹן יְמִינָא, אִתְכְּלִיל שִׂמְאלָא בֵּיהּ, וְאִתְתַּקַּף בֵּיהּ, וְנָפַק עַל יְדֵיהּ. תָּא חֲזֵי, וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאַזְלַת קָמַייְהוּ, וְאַחְלִפוּ לָהּ בְּדוּכְתָּא מְסַאֲבָא, אֵל אַחֲרָא. וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְעַבָּר זוּהֲמָא דָּא מֵעָלְמָא, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּיִעְבַּר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, וְהָא אוֹקִימְנָא.

כְּתִיב (שמות לב) **וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה, וּכְתִיב וָאַשְׁלִיכֵהוּ בָּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה, מַשְׁמַע דְּלָא עָבֵד לֵיהּ, אִי הָכִי מַאי וַיַּעֲשֵׂהוּ. אֶלָּא וַדַּאי כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאִלְמָלֵא אַהֲרֹן, לָא אִתְתָּקַּף רוּחָא מְסַאֲבָא לְאִתְכַּלְלָא בְּדַהֲבָא, אֲבָל כָּל תִּקוּנָא דְּאִצְטְרִיךְ, אַשְׁכַּח לְאִתְבְּנָאָה.** (ס״א לְאִתְרָוָאָה)

תָּא חֲזֵי, אִית מַאן דְּעָבִיד חַרְשִׁין וְאַצְלַח בִּידוֹי. וְאִית מַאן דְּעָבִיד לוֹן כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, וְלָא אַצְלַח בִּידוֹי, דְּהָא לְעוֹבָדִין אִלֵּין גַּבְרָא מְתָקְנָא אִצְטְרִיךְ.

תָּא חֲזֵי מִבִּלְעָם, דְּאִיהוּ הֲוָה מְתָקְנָא, לְאִינּוּן חַרְשִׁין דִּילֵיהּ, לְאַצְלָחָא בִּידוֹי, בְּגִין דִּכְתִיב, (במדבר כד) **וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן. שְׁתוּם הָעַיִן, סְתוּם הָעַיִן כֻּלָּא חַד. דְּחַד עַיְנָא סָתִים תָּדִיר, וְחֵיזוּ דְּעֵינוֹי לָא הֲוָה בְּאֹרַח** (ויקרא ס״ג ע״ב) **מֵישָׁר, מוּמָא הֲוָה בֵּיהּ בְּעֵינוֹי. כְּתִיב** (ויקרא טז) **וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי, זַמִּין בְּכֻלָּא, חֲזוּ דְּעֵינוֹי דְּלָא יִתְכַּשַּׁר. אֲבָל רוּחַ קוּדְשָׁא, מַאן דְּיִשְׁתַּמֵּשׁ בַּהֲדֵיהּ מַה כְּתִיב,** (ויקרא בא) **כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ עִוֵּר אוֹ פִסֵּחַ. וְהָכָא, כֻּלָּא אִתְקַן לְרוּחָא מְסַאֲבָא, לְמֵיהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא לְשַׁלְטָאָה. אַשְׁכַּח מַדְבְּרָא דְּאִיהוּ חָרוּב מִכֻּלָּא, כְּמָה דִּכְתִיב,** (דברים ח) **נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגוֹ׳, דְּמִתַּמָּן אִיהוּ שׁוּלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ. אַשְׁכַּח דַּהֲבָא סְפוּקָא כְּדְקָא יָאוֹת.**

אַשְׁכַּח אַהֲרֹן, לְאִתַּתְקָפָא בִּימִינָא, וּלְאִתְכַּלְלָא בֵּיהּ. כְּדֵין אַשְׁלִים דּוּכְתֵּיהּ כַּדְקָא יָאוֹת, וְנָפִיק וְאִשְׁתָּלִים עוּבָדָא. וּמְנָלָן דְּרוּחַ מְסַאֲבָא הֲוָה. דִּכְתִיב, (שמות לב) אָנָא חָטָא הָעָם הַזֶּה חַטָּאָה גְדוֹלָה, דָּא רוּחַ מְסַאֲבָא, נָחֹשׁ קַדְמָאָה, כְּדְקַאמְרָן בְּכַמָּה דּוּכְתִין. וּבְזִמְנָא דְּבָעָא אַהֲרֹן לְאִתְדַּכְּאָה, אַקְרִיב עֵגֶל, מֵהַהוּא סִטְרָא, לְמֶעְבַּד בֵּיהּ דִּינָא. בְּקַדְמִיתָא עָבֵד לֵיהּ לְשַׁלְטָאָה, וְהַשְׁתָּא דְּיַעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא, לְאַכְפְּיָיא לֵיהּ, דְּהָא כַּד אִתְעֲבִיד דִּינָא בְּסִטְרָא דָּא, אִתְכַּפְיָין כָּל אִינּוּן דְּשַׁלְטִין מִסִּטְרֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּמִצְרַיִם, בְּהַהוּא סִטְרָא דִּלְהוֹן כְּתִיב, (שמות יב) אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וְגוֹ'. צְלִי אֵשׁ, בְּגִין דְּיִסְלַק רֵיחוֹ נוֹדֵף. רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו, לְתַבְרָא לֵיהּ וּלְאַכְפְּיָיא לֵיהּ, וּכְדֵין כָּל אִינּוּן דְּאִתְיַין מִסִּטְרֵיהּ לָא שַׁלְטֵי. כְּגַוְונָא דָּא (במדבר יט) פָּרָה אֲדוּמָּה תְּמִימָה וְגוֹ', בְּגִין לְאַכְפְּיָיא כָּל אִינּוּן סִטְרֵי מְסַאֲבָא, דְּלָא יִשְׁלְטוּן.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, וְהָא פָּרָה קַדִּישָׁא אִיהִי, דַּכְיָא אִיהִי, וַאֲמַאי. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא, וְהָא אוּקְמוּהָ, כְּלָלָא דְּאַרְבַּע מַלְכְוָון הַוֹת. פָּרָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע ד) כִּי כְּפָרָה סוֹרֵרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל. אֲדוּמָּה, דָּא מַלְכוּת בָּבֶל, דִּכְתִיב, (דניאל ב) אַנְתְּ הוּא רֵישָׁא דִּי דַהֲבָא. תְּמִימָה, דָּא מַלְכוּת מָדַי. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, דָּא מַלְכוּת יָוָן. (דְּאִינּוּן קְרִיבִין

לְאַרְחֵי מְיהֵמְנוּתָא) אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, דָּא מַלְכוּת אֱדוֹם, דְּלָא סָלִיק עָלֶיהּ עוֹל. וְרָזָא דִּמְלָה דָּא, אַף עַל גַּב דְּכַמָּה מִלִּין אִתְיְיהִיבוּ לְמִדְרָשׁ בַּקְרָאֵי, כֻּלְּהוּ חַד.

הָא אִתְּמַר, דִּכְתִיב, (איוב יד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד.

מִי יִתֵּן טָהוֹר (דף רל״ז ע״ב) מִטָּמֵא, רָזָא דָּא, הָכִי הוּא, דְּדָא אִיהוּ טָהוֹר דְּנָפֵק מִטָּמֵא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא טָמֵא, וְהַשְׁתָּא דְּאִתְעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא, וְאִתְיְיהִיב לִיקִּידַת אֶשָּׁא בְּנוּרָא דְּדָלִיק, וְאִתְעֲבִיד עָפָר, הַשְׁתָּא אִיהוּ טָהוֹר מִטָּמֵא, טָהוֹר דְּנָפִיק מִטָּמֵא.

וּבְגִין כַּךְ, כָּל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ, כֻּלְּהוּ מִסְתַּאֲבֵי, דְּהָא הָכִי הוּא וַדַּאי, וְכֵיוָן דְּאִתְעֲבִיד אֵפֶר, כְּדֵין עַד דְּיִתְכְּנִישׁ וְיִסְתָּלִיק מִתַּמָּן, מַסְאִיב לְכֻלְּהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְכִבֶּס הָאוֹסֵף וְגוֹ׳ וְטָמֵא. אֵפֶר, מַאי טַעְמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ג) וַעֲסוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם. וְכֵיוָן דְּאִתְיְיהִיב עַל הַהוּא אֵפֶר מַיִם, כְּדֵין אִיהוּ טָהוֹר מִטָּמֵא.

וְרָזָא דִּמְלָה, דִּכְתִיב, (במדבר ח) מֵי חַטָּאת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ד) לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ. וּבְגִין דְּאִיהִי פֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ וַדַּאי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, וְהוֹצִיא אוֹתָהּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. וּבְגִין כַּךְ אִתְיְיהִיבַת לַסְּגָן, וְלָא לְכַהֲנָא רַבָּא, וְדָא הוּא טָהוֹר מִטָּמֵא, בְּקַדְמִיתָא טָמֵא, וְהַשְׁתָּא

טָהוֹר. וְכָל סְטָר רוּחַ מְסַאֲבָא, כֵּיוָן דְּחָמָא דָּא, עָרַק, וְלָא יָתִיב בְּהַהוּא דּוּכְתָּא.

מַי חַטָּאת וַדַּאי, מֵי נִדָּה, כֹּלָּא מְסַאֲבָא. וְעַל דָּא שַׁלְטָא רוּחַ קוּדְשָׁא, וְרוּחַ מְסַאֲבָא אִתְכַּפְיָא, דְּלָא שַׁלְטָא כְּלָל. וְדָא הוּא דִּינָא דְּרוּחַ מְסַאֲבָא, מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. בְּגִין דְּאִיהִי רוּחַ מְסַאֲבָא, דְּכְתִיב, (דברים כג) וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ. אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַף עַל גַּב דְּכָל הָנֵי מִלִּין כְּדְקָאמְרָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ שׁוּלְטָנוּ. וְרוּחַ מְסַאֲבָא בָּעֵי לְאַכְפְיָא לֵיהּ בְּכָל סִטְרִין. תָּא וְאִימָא לְךָ רָזָא חֲדָא, וְלָא אִתְיְיהִיב לְגַלָּאָה בַּר לְאִינּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין.

תָּא חֲזֵי, לְהַאי אֲתָר דְּאִיהוּ רוּחַ מְסַאֲבָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ שׁוּלְטָנוּ, לְמִשְׁלַט בְּעָלְמָא, בְּכַמָּה סִטְרִין, וְיָכִיל לְנַזָּקָא, וְלֵית לֵיהּ (נ״א לָן) רְשׁוּ, לְאַנָהָגָא בֵּיהּ קְלָנָא, דְּבָעֵינָן לְאִסְתַּמָּרָא מִנֵּיהּ, דְּלָא יְקַטְרֵג עָלָן בְּגוֹ קְדוּשָׁה דִּילָן. וְעַל דָּא רָזָא חֲדָא אִית לָן, דְּבָעֵינָן לְמֵיהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא זְעִיר, בְּגוֹ קְדוּשָׁה דִּילָן (דְּלָא אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא בְּגוֹ קְדוּשָׁא דִּילָן) דְּהָא מִגּוֹ קְדוּשָׁה נָפִיק שׁוּלְטָנוּ דִּילֵיהּ.

דְּבָעֵינָן גּוֹ רָזָא דִּתְפִלִּין, לְאַצְנְעָא (סוֹד שֵׁעָר שְׁבִתְפִילִין) חַד שַׁעֲרָא דְּעִגְלָא, דְּיִפּוּק לְבַר וְיִתְחֲזֵי. דְּהָא חוּטָא דְּשַׁעֲרָא דָּא לָא מַסְאִיב, בַּר דְּאִי אִתְחַבָּר הַאי שַׁעֲרָא,

וְאִתְעֲבִיד כַּשְׁעוּרָא, אֲבָל פְּחוּת מִן דָּא לָא מַסְאִיב. וְהַהוּא שַׁעֲרָא בָּעֵי לְאַעֲלָא לֵיהּ בְּגוֹ קְדוּשָּׁה עִלָּאָה דִּילָן,

וּלְמֵיהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא, בְּגִין דְּלָא יְקַטְרֵג לָן בְּקִדּוּשָׁן.

וְיִפּוֹק מִן הַהוּא שַׁעֲרָא לְבַר, דְּיִתְחֲזֵי, דְּכַד חֲמֵי לְהַהוּא בַּר נָשׁ בְּקִדּוּשָּׁה עִלָּאָה, וְחוּלָקָא דִּילֵיהּ מִשְׁתַּתֵּף לְתַמָּן, כְּדֵין לָא יְקַטְרֵג לֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, דְּהָא דּוּכְתָּא יְהַב לֵיהּ. וְאִי הַהוּא חוּלָקָא לָא יְהַבִין לֵיהּ (דּוּכְתָּא) בְּהַאי קְדוּשָּׁה, יָכִיל לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ לְתַתָּא, וְסָלִיק מְקַטְרְגָא לֵיהּ לְעֵילָּא, וְאָמַר פְּלוֹנִי דְּקָא מְקַדֵּשׁ הַשְּׁתָּא, כַּךְ וְכַךְ עֲבַד יוֹמָא פְּלוֹנִי, וְכַךְ אִינּוּן חוֹבוֹי, עַד דִּימְטֵי דִּינָא עַל הַהוּא בַּר נָשׁ, וְיִתְעַנַּשׁ עַל יְדוֹי. (וְכֵן שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ).

וְכַךְ הֲווֹ יִשְׂרָאֵל עַבְדֵי, דַּהֲווֹ יַדְעֵי רָזָא דָּא, כַּד שָׁרָאן לְאִתְקַדְּשָׁא בְּקִדּוּשָּׁה עִלָּאָה בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, הֲווֹ מְסַתְּכְלֵי מֵיָּד לְמֵיהַב חוּלָקֵיהּ לְהַאי אֲתָר, וּלְמֵיהַב לֵיהּ חוּלָקָא בֵּינַייְהוּ, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עָלַייְהוּ, וְלָא ייְתוּן לְאַדְכָּרָא חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. דְּכַמָּה חֲבִילִין, וְכַמָּה מַשְׁרְיָין, אִינּוּן דְּאִזְדַּמְּנָן לְנַטְלָא מִלָּה מִנַּיְהּ, כַּד אָתֵי לְקַטְרְגָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיָכִיל לְאִסְתַּמְּרָא, דְּלָא יִדְכְּרוּן חוֹבוֹי לְעֵילָּא, וְלָא יַשְׁגִּחוּן עָלֵיהּ לְבִישׁ.

אַדְּהָכִי הֲווֹ זַלְגִין עֵינוֹי דִּרְבִּי אַבָּא. אָמַר לֵיהּ, אַבָּא

אַבָּא, זִיל טַנְפִּיר קְטוֹרֶךָ, וְאַקְפִּיד בְּקוּלְטָךְ, דְּהָא רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא לְזַכָּאֵי אִתְיְיהִיבוּ דְּכְתִיב, (תהלים כה) סוֹד יְיָ לִירֵאָיו.

תָּא חֲזֵי, בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, עָלְמָא אִתְּדָן, וּבֵי דִּינָא קַדִּישָׁא (קודשא בריך הוא) יָתִיב, וְדָן כָּל עָלְמָא. וְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא קָאִים מִסִּטְרָא דָּא, וְכָל אִינּוּן דְּאִתְּדָנוּ לְמוֹתָא אַשְׁגַּח עֲלַיְיהוּ, וְאִתְרְשִׁימוּ קָמֵיהּ. וּבְשַׁעֲתָא (דף רל"ח ע"א) דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעָרֵי רַחֲמֵי, בְּהַהוּא קוֹל שׁוֹפָר, כְּדֵין אִתְעַרְבָא לֵיהּ כֹּלָּא, דְּלָא יָדַע וְלָא מַשְׁגַּח, בְּאִינּוּן דְּאִתְּדָנוּ. עַד דְּלְבָתַר כָּל אִינּוּן דְּלָא מְהַדְּרֵי בְּתִיּוּבְתָּא, וְאִגְזַר עֲלַיְיהוּ מוֹתָא, וַדַּאי נָפְקִין פִּתְקִין מִבֵּי מַלְכָּא, וְאִתְמְסָרוּ לֵיהּ, כֵּיוָן דְּאִתְמְסָרוּ לֵיהּ, לָא אָהֲדְרוּ פִּתְקִין, עַד דְּאִתְעֲבִיד דִּינָא.

וְיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, בַּעְיָין לְאִסְתַּמְּרָא מִנֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן בַּר נָשׁ בִּלְחוֹדוֹי. (וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן) דְּהָא בְּרָזָא עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא, בָּעֵינָן לְאִסְתַּמְּרָא, וּלְמֵיהַב לֵיהּ בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא, כַּד סִיהֲרָא בָּעֵי לְאִתְחַדְּתָא, חַד שָׂעִיר, בְּגִין דְּלָא יְקַטְרֵג חַדְּתוּתָא (נ"א חֲדָוּותָא) וְיִטּוֹל חוּלָקֵיהּ כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וְסִיהֲרָא קַדִּישָׁא לְיָנְקָא בִּקְדוּשָׁה לְחַדְּתוּתֵי כְּדְקָא יָאוֹת. וְכַד מִתְחַדְּשָׁא בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא, בְּגִין (בראשית קמ"ט ע"ב) כַּךְ אִקְרֵי נַעַר, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְהַאי אַחֲרָא דָּא, דְּאִיהוּ

תָּדִיר בִּמְסָאֲבוּ, וְלָא נָפִיק מִנַּיְיהּ, אִקְרֵי מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל. וּבְגִין כָּךְ, יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין דְּאִינּוּן עַמָּא חַד, בְּיִחוּדָא קַדִּישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לוֹן עֵיטָא, לְאִשְׁתְּזָבָא מִכֹּלָּא. זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר.

השלמה מהדהשמטות (סימן ה, עי׳ עליו לעיל דף רל״ה ע״ב)

(שמות לט) וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וגו׳. כְּתִיב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ, דָּא אִיהוּ רְקִיעָא, דְּקַיְימָא עָלַיְיהוּ דְּאַרְבַּע חֵיָוון, דְּכַד מִסְתַּלְקֵי בְּגוֹ חַד אֲוִירָא דְּבָטַשׁ בְּהוּ, לָא זַקְפִין רֵישָׁא לְאִסְתַּכְּלָא לְעֵילָּא.

בְּגִין דְּהַהוּא רוּחַ הַחַיָּה, בָּטַשׁ בְּכֻלְּהוּ, וּבְהַהוּא רוּחַ מִסְתַּלְקֵי כֻּלְּהוּ, דִּכְתִיב, וּבְהָנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם. וּכְתִיב כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים.

אֲמַאי מִסְתַּלְקֵי. אֶלָּא כַּד בָּטַשׁ הַהוּא אֲוִירָא עָלַיְיהוּ, סָלִיק לְאִלֵּין אַרְבַּע דְּתִחוֹת הַאי חַיָּה, וְאִינּוּן סַלְקֵי לָהּ לְעֵילָּא, עַד דְּמַתְיָין לָהּ לְגַבֵּי זְהָרָא עִלָּאָה, וְהַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת לָךְ, בְּגִין דְּהָנֵי אַרְבַּע אִקְרוֹן הָכִי, וְלָא זָזוּ מִן חַיָּה דָּא, דְּאִיהִי כּוּרְסַיָּיא, לְעָלְמִין. וְסָלְקִין לָהּ מִתַּתָּא

לְעֵילָא, לְאַתְקָנָא כּוּרְסְיָיא לְגַבֵּי עֵילָא, וְרָזָא דָּא (בראשית ז) וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ. וְכַד אִסְתָּלָקַת לְעֵילָא, וְאִלֵּין סַלְקִין לָהּ, כְּדֵין כְּתִיב, וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה.

וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר מוּבָאוֹת לָךְ, וּכְתִיב וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּבָה. אֶל מֹשֶׁה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה, וְהַיְינוּ רָזָא דְּאָדָם. וּמְנָלָן דְּאִקְרֵי אָדָם, דִּכְתִיב, (בראשית ו) לָא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעוֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר, וְהַיְינוּ מֹשֶׁה. וּבְגִין כָּךְ, עַל הַאי כּוּרְסְיָיא, דְּיוּקְנָא דְּאָדָם קַיְימָא עֲלֵיהּ, וְהַיְינוּ מֹשֶׁה. וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, אִלֵּין אַרְבַּע חֵיוָון, כַּד סַלְקִין כְּדְקָאמְרָן.

וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, אִלֵּין כָּל שַׁיְיפִין דְּגוּפָּא, דְּכֻלְּהוּ בְּתִיאוּבְתָּא קַדִּישָׁא, (אָמַר רַבִּי אֶבְּהוּ) כְּלְהוּ אַחֲדִין בֵּיהּ, לְאִתְדַּבְּקָא דְּכַר וְנוּקְבָּא כַּחֲדָא. וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, לְמֵיעַל כַּלָּה לַחוּפָּה בְּקַדְמִיתָא, אִינּוּן צְרִיכִין לְסַלְקָא לָהּ, וּלְאַיְיתָאָה לָהּ לְגַבֵּיהּ, וּלְבָתַר אִיהוּ יֵיתֵי לְגַבָּהּ תָּדִיר, וְהָא (רל״ה ע״א) אוֹקִימְנָא.

וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, רָזָא דְּכָל אִינּוּן דְּקַשְׁרֵי קְשָׁרִין דְּיִחוּדָא, וְיַחֲדֵי יִחוּדָא דְּרָזֵי דִּמְהֵימְנוּתָא כָּל יוֹמָא, (אִלֵּין אַרְבַּע חֵיוָון) אִינּוּן סַלְקִין לָהּ לְכוּרְסְיָיא דָּא, עַד

דְּאַתְיָין לָהּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, וְכֵיוָן דְּדַבְקֵי לָהּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּדֵין אִינּוּן הַוּוֹ דְּרָווּחֵי בִּרְכָאן מִמְקוֹרָא דְּחַיֵּי, עַל רָזָא דָּא, בְּקִשׁוֹרָא דְּיִחוּדָא דְּאִינּוּן קִשְׁרִין. וְרָזָא דָּא, כַּד מִתְקַשְׁרִין יִחוּדָא דְּכֹלָּא כַּדְקָא יָאוֹת, וְרָזָא דָּא כְּתִיב, וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְגוֹ', וַיְבָרֶךְ אוֹתָם מֹשֶׁה, רַווּחֵי בִּרְכָאן מֵאַתָּר דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה שַׁרְיָא בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ הַחָכְמִים הָעוֹשִׂים אֶת כָּל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ, בְּגִין דְּאִינּוּן יַדְעֵי לְסַדְּרָא עֲבִידְתָּא דְּקוּדְשָׁא כַּדְקָא חָזֵי.

וְעַל דָּא, כָּל מַאן דְּצַלֵּי צְלוֹתָא, (וְקִשּׁוּרָא) וְקָשִׁיר יְחוּדָא, מְסַתְּכְּלִין בֵּיהּ אֵי אִיהִי צְלוֹתָא וְקִשּׁוּרָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִי הַהִיא צְלוֹתָא (דף רל"ח ע"ב) וְהַהוּא קִשּׁוּרָא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּדֵין אִתְבָּרַךְ אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא, מֵאַתָּר דְּכָל בִּרְכָאן נָפְקִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְהִנֵּה עָשׂוּ אוֹתָהּ וְגוֹ', מִיַּד וַיְבָרֶךְ אוֹתָם מֹשֶׁה.

וּבְגִין כָּךְ, וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, דְּאִיהוּ מָארֵי (בראשית נ"א ע"ב) דְּבֵיתָא, לְאַחֲזָאָה בְּתִקוּנָא דְּבֵיתֵיהּ, וְלֵיהּ אִצְטְרִיךְ לְמֶחֱזֵי תִּקוּנָהָא וְרָזִין דִּילָהּ, דְּלָא אִתְיְיהִיבוּ לְאַחֲרָא, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמֶחֱזֵי בָּהּ, בְּאִינּוּן סִתְרִין וּבְאִינּוּן רָזִין דִּילָהּ, בַּר מֹשֶׁה בִּלְחוֹדוֹי.

וְעַל דָּא וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל כֵּלָיו. וְכַד אַיְיתִיאוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה, כֹּלָּא אַיְיתִיאוּ לֵיהּ

בְּשַׁייפִין יְדִיעָאן, כָּל חַד וְחַד לְאַתְקָנָא, שַׁייפָא בְּשַׁייפָא, לְאַעֲלָא דָּא בְּדָא, וְכַד הֲווֹ בָּעָאן לְתַקָּנָא דָּא בְּדָא, וּלְאַעְלָאָה דָּא בְּדָא, לָא הֲוָה סָלִיק בִּידֵיהוֹן. כֵּיוָן דְּאַייתִיאוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה, מִיַּד כֻּלָּא אִסְתָּלִיק בִּידֵיהּ, וְכָל שַׁייפָא וְשַׁייפָא הֲוָה אִסְתָּלִיק וְעָאל בְּדוּכְתֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וּכְתִיב הוּקַם הַמִּשְׁכָּן, וְהָא אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כַּד שָׁאֲרֵי מֹשֶׁה לְאַקָּמָא מִשְׁכְּנָא, וְשָׁאֲרֵי לְאַתְקָנָא תְּקוּנָא דְּשַׁייפִין, לְאַעֲלָא דָּא בְּדָא. כְּדֵין, אִתְרְפִיוּ כָּל שַׁייפִין וְכָל תְּקוּנִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא מְסַאֲבָא, כַּד שָׁרֵי לְאַתְקָפָא הַאי סִטְרָא דְּאִיהִי קַדִּישָׁא, אִתְרַפֵּי סִטְרָא אַחֲרָא מְסַאֲבָא, אִתְקַף דָּא וְאִתְרַפֵּי דָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּכָל זִמְנָא דְּהִיא בְּתִקּיפוּ, סִטְרָא אַחֲרָא אִתְרַפְּן כָּל שַׁייפּוֹי, דָּא מַלְיָא, וְדָא חָרוּב, וְרָזָא דָּא יְרוּשָׁלַם וְצוֹר חַייָבָא, כַּד מַלְיָא דָּא, חָרוּב דָּא. וְעַל דָּא, כַּד אִתְקַף דָּא אִתְרַפֵּי דָּא.

וּבְגִין כַּךְ, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, לְאִתְתַּקְפָא מֵרָזָא דִּלְעֵילָּא, וְלָא יִתְקַף מֵרָזָא דִּלְתַתָּא. וְעַל דָּא מֹשֶׁה דְּהַוָה מֵרָזָא דְּגוֹ אַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, אִצְטְרִיךְ אִיהוּ לְאַקָּמָא מַשְׁכְּנָא, לְאַנְהָרָא מִגֵּיהּ, וְלָא מֵאַחֲרָא. (וְעַל דָּא) סִיהֲרָא אִצְטְרִיךְ לְאַנְהָרָא מִן שִׁמְשָׁא, וְלָא מֵאַחֲרָא. תָּא

חֲזֵי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִצְטְרִיכַת לְאִסְתַּלְקָא לְעֵילָּא, וּלְאִתְדַּבְקָא גּוֹ שִׁמְשָׁא. (צו כ״ו ע״א)

פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב, (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ׳. עוֹלָה סְלִיקוּ וּקְשִׁירוּ דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא, וְדִבּוּקָא דִּילָהּ בְּגוֹ עָלְמָא דְּאָתֵי, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. אִקְרֵי עוֹלָה קֻדֶּשׁ קָדָשִׁים. וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי עוֹלָה, דְּסַלְקָא וְאִתְעַטָּרָא לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד. בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא בְּחַדּוּ.

וּבְגִין דְּסַלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה. רָזָא דְּכַר וְנוּקְבָּא כַּחֲדָא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. הָעוֹלָה: דְּסַלְקָא גּוֹ עָלְמָא דְּאָתֵי, לְאִתְקַשָּׁרָא בְּגַוְונָהּ, דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וַדַּאי, וְעוֹלָה נָמֵי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים הִיא.

וּבְגִין כַּךְ, סִדּוּרָא דִּנְכִיסוּ דִּילָהּ לִסְטַר צָפוֹן, דְּאִיהוּ סִטְרָא שְׂמָאלָא. דְּהַאי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לָא סַלְקָא בַּחֲבִיבוּתָא, אֶלָּא כַּד אַתְעַר סִטְרָא דְּצָפוֹן, דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי, וּכְדֵין אִיהִי סַלְקָא בַּחֲבִיבוּתָא, וְאִתְעַטָּרָא בִּימִינָא, וְאִתְחֲבָרַת בְּאֻמְצָעִיתָא, וְאִתְנְהִיר כֻּלָּא, מֵרָזָא דְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְדָא מִגּוֹ רָזָא דְּאָדָם, בִּרְעוּ דְּכַהֲנָא, וּבְשִׁירָתָא דְּלֵיוָאֵי, וּבְצִלּוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּעוֹלָה קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, בְּרָזָא דְּרוּחַ עִלָּאָה, בְּגִין דְּתִתַּלַת רוּחִין קְשִׁירִין כַּחֲדָא, רוּחַ תַּתָּאָה, דְּאִקְרֵי (ויקרא ס"א ע"א) רוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ דְּלִגּוֹ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִקְרֵי רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה. וְכֵן אִקְרֵי רוּחַ תַּתָּאָה, אֲבָל הַאי אִקְרֵי רוּחַ דְּנָפִיק מִגּוֹ שׁוֹפָר, כָּלוּל בְּאֶשָּׁא וּבְמַיָּא. רוּחַ עִלָּאָה, דְּאִיהוּ סָתִים בַּחֲשָׁאי, דְּבֵיהּ קַיְימָן כָּל רוּחִין קַדִּישִׁין, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. וּבְגִין כַּךְ, אַהֲדַרַת עוֹלָה רוּחַ מַמָּשׁ.

וּלְבָתַר, מֵרָזָא דִּבְהֵמָה, מִסְתַּפְּקֵי וְאִתְזָנוּ, לְאִתְקַשְּׁרָא רוּחַ אַחֲרָא דְּאִיהוּ גּוֹ מְסָאֲבוּ, מֵאִינּוּן תַּרְבִּין וְשַׁמְנוּנִין כְּמָה דְּאִתְמַר. בְּגִין כָּךְ, עוֹלָה קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, שְׁאַר קָרְבָּנִין לְמֶעְבַּד שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, כְּלִהוּ מִכַּמָּה סִטְרִין, וּמָארֵי דִּינִין (נ"א לְאִתְעַבְּרָא) לְאִתְעַרְבָא (נ"א לְאִתְעַטְּרָא) וּלְאִתְנַהֲרָא מִגּוֹ רְעוּתָא לְאִתְבַּסְּמָא, אִקְרוּן קָדָשִׁים קַלִּים, בְּגִין דְּלָא מִתְעַטְּרָא לְעֵילָּא (דף רל"ט ע"א) לְעֵילָּא בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְעַל דָּא אִינּוּן קָדָשִׁים קַלִּים, וּנְכִיסוּ דִּילְהוֹן בְּכָל אֲתָר כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. אֲבָל עוֹלָה דְּאִיהוּ רָזָא דְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, לָאו אִיהוּ כְּשְׁאַר קָרְבָּנִין, דְּכָל עוֹבָדָהָא קֹדֶשׁ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב (ויקרא ו) וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד, אִלֵּין לְבוּשִׁין מְיַיחֲדִין לִקְדוּשָׁה. בַּד: יְחִידָאי, מְיַחֲדָא

לְקַדּוּשָׁה. וּכְתִיב בִּגְדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבֻשָׁם. מַאי טַעֲמָא. (דא קדש) אֶלָּא רָזָא דִּמְלָה כִּדְקַאמְרָן, דְּאִיהִי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, דְּסַלְקָא כֹּלָּא וְאִתְעַטָּרָא בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, בְּקִשׁוּרָא חֲדָא. וּלְבָתַר מַפְנֵי וְאַעְבַּר רוּחַ מִסְאֲבָא דְּסָאִיב כֹּלָּא, דְּלָא שַׁלְטָא, וְלָא יִתְקְרִיב גּוֹ מַקְדְּשָׁא, וְאִתְעֲבָּר מִכָּל סִטְרֵי קוּדְשָׁא, וְאִשְׁתְּאַר כֹּלָּא קֹדֶשׁ בְּקִדּוּשָׁה יְחִידָאי.

וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא אִתְּמַר (רס״ב ע״ב, רמ״ד ע״ב) דְּכְתִיב, (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ׳. וְהָכִי סָלְקָא דָּעְתָּא דְּאָדָם, מִסְטְרָא דְּאָדָם וַדַּאי. בְּהֵמָה, מִסְטְרָא דִּבְהֵמָה. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם, אָדָם וַדַּאי, דְּדָא קָרְבָּנֵיהּ לְעֵילָּא, לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא בְּרָזָא דְּאָדָם. וּלְבָתַר מִן הַבְּהֵמָה, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָדָם וּבְהֵמָה. וְדָא הוּא רָזָא דְּאִצְטְרִיךְ לְקָרְבָּנָא, אָדָם וּבְהֵמָה כִּדְקַאמְרָן. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, הָכִי עֲבַד אָדָם וּבְהֵמָה.

וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, דְּהָא מִנַּייהוּ מְקָרְבִין קָרְבָּנִין, וַאֲפִילּוּ עוֹלָה, כְּמָה דִּכְתִיב, (ויקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קָרְבָּנוֹ. תָּא חֲזֵי, מִכָּל אִינּוּן עוֹפֵי, לָא מְקָרְבִין אֶלָּא תּוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה, (אֶלָּא רָזָא דא) מַה דְּאִתְכְּשַׁר בְּדָא, פְּסִיל בְּדָא דָּא יְמִינָא, וְדָא שְׂמָאלָא.

אֲבָל רָזָא דָּא הָא אוֹקִימְנָא, כְּתִיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, דְּאִינּוּן רָזָא דִּרְתִיכָא, וּבְהוּ אִסְתַּלָּק רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, לְסַלְקָא לְעֵילָּא, דְּאִינּוּן תְּרֵי, חַד לִימִינָא, וְחַד לִשְׂמָאלָא, עוֹף לִימִינָא, וְדָא מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף, לִשְׂמָאלָא, וְדָא (בראשית מ״ו ע״א) גַּבְרִיאֵל. דָּא לִימִינָא וְדָא לִשְׂמָאלָא. וּבְגִין כָּךְ, מְקָרְבִין תְּרֵין אִלֵּין, לְסַלְקָא רוּחַ קוּדְשָׁא, וּשְׂמָאלָא מְעַטֵּר וְזַיִּין לְתַתָּא, לְהַהוּא סְטָר שְׂמָאלָא. וִימִינָא לִימִינָא וְאִתְקַשְּׁרָא אִתְתָּא בְּבַעְלָהּ, לְמֶהֱוֵי חַד, וְכֹלָּא אִסְתַּלָּק וְאִתְקַשַּׁר כַּחֲדָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלָּק בִּלְחוֹדוֹי וְאִתְקַף.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאֵי, מְסִכְּנָא, לָא יָהִיב חוּלָקָא לְאִתְּזָנָא, אֶלָּא לְעֵילָּא לְאִתְקַשְּׁרָא, אֲבָל כֹּלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא מִתְקַשַּׁר, כָּל חַד וְחַד לְסִטְרֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְהָא אוֹקִימְנָא. (ויקרא כ״ו ע״ב)

רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, הָא קְשׁוּרָא דִּכְלָּא (נ״א דְּעוֹלָה), אִתְקַשַּׁר בְּקֻדְשָׁא הַקְּדוֹשִׁים, לְאִתְנַהֲרָא. אִתְדַּבְּקוּתָא דִּרְעוּתָא דְּכַהֲנָא וְלֵיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא, עַד הֵיכָן (רמ״ד ע״ב, רי״ג ע״ב) אִיהוּ סַלְקָא.

אָמַר לֵיהּ, הָא אוֹקִימְנָא, עַד אֵין סוֹף, דְּכָל קְשׁוּרָא וְיִחוּדָא וּשְׁלִימוּ, לְאַצְנְעָא בְּהַהוּא צְנִיעוּ, דְּלָא אִתְדַּבָּק, וְלָא אִתְיְדַע, דְּרַעֲוָא דְּכָל רַעֲוִין בֵּיהּ, אֵין סוֹף

לָא קַיְימָא לְאוֹדָעָא, וְלַאו לְמֶעְבַּד סוֹף, וְלָאו לְמֶעְבַּד רֹאשׁ, כְּמָה דְּאָיִן קַדְמָאָה אַפִּיק רֹאשׁ וְסוֹף. מַאן רֹאשׁ. דָּא נְקוּדָה עִלָּאָה, דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּכֹלָּא סְתִימָאָה, דְּקַיְימָא גּוֹ מַחֲשָׁבָה. וְעָבִיד סוֹף, דְּאִקְרֵי (קהלת יב) סוֹף דָּבָר. אֲבָל לְהָתָם, אֵין סוֹף.

לָאו רְעוּתִין, לָאו נְהוֹרִין, לָאו בּוּצִינִין, בְּהַהוּא אֵין סוֹף, כָּל אִלֵּין בּוּצִינִין וּנְהוֹרִין, תַּלְיָין לְאִתְקַיְימָא בֵּהּ, וְלָא קַיְימָא לְאִתְדַּבְקָא מַאן דְּיָדַע וְלָא יָדַע, לָאו אִיהוּ אֶלָּא רְעוּ עִלָּאָה, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, אָיִן. (צו כ״ו ע״ב)

וְכַד נְקוּדָה עִלָּאָה, וְעָלְמָא דְּאָתֵי, אִסְתַּלְקוּ, לָא יַדְעֵי בַּר רֵיחָא, כְּמַאן דְּאָרַח בְּרֵיחָא וְאִתְבָּסֶם. וְלָאו דָּא נַיְיחָא נְחוֹתַ, דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כו) וְלֹא אָרִיחַ בָּרִיחַ נִיחֹחֲכֶם, דְּהָא רֵיחַ נִיחוֹחַ, רֵיחָא דִּרְעוּתָא דְּכָל הָנֵי רְעוּתָא דְּצִלּוֹתָא, וּרְעוּתָא דְּשִׁירָתָא, וּרְעוּתָא דְּכַהֲנָא, דְּכֻלְּהוּ רָזָא דְּאָדָם. כְּדֵין כֻּלְּהוּ אִתְעֲבִידוּ רְעוּתָא חָדָא, וְהַהוּא אִקְרֵי נִיחוֹחַ, רַעֲוָא, כְּתַרְגּוּמוֹ. כְּדֵין כֹּלָּא אִתְקְשַׁר וְאִתְנְהִיר כַּחֲדָא, כְּדְקָא יָאוֹת, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וְעַל דָּא אִתְיְיהִיבַת הַאי סִטְרָא אַחֲרָא, בִּידָא דְּכַהֲנָא, דְּכְתִיב, (ויקרא ו) צַו אֶת אַהֲרֹן (דף רל״ט ע״ב) וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר, רָזָא הָכָא, דְּהָא אוּקִימְנָא לֵית צַו אֶלָּא עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְהָכָא אִתְיְיהִיבַת לֵיהּ, לְאִתּוֹקְדָא הַהִיא

מַחֲשָׁבָה רָעָה, וּלְאַעְבָּרָא לָהּ מִגּוֹ קוּדְשָׁא, בְּהַאי רְעוּתָא דְּסַלְקָא לְעֵילָּא, וּבְהָא תְּנָנָא, וְתַרְבִּין דְּאִתּוֹקְדָן. בְּגִין לְאִתְעַבְּרָא מִן קוּדְשָׁא. וְהַאי צַו, בִּרְשׁוּתַיְיהוּ קַיְימָא, לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִן קוּדְשָׁא, מִגּוֹ הַאי קְרְבָּנָא. וְאִי תֵּימָא (במדבר כח) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הָכִי נָמֵי, דְּהָא בִּרְשׁוּתַיְיהוּ קַיְימָא, (ד״א לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִן קְדוּשָׁה) כָּל זְמָנָא דְּעַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, דְּלָא יַכְלָא לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיהוּ.

וְהַאי קְרָא כֻּלָּא, אַתְיָא לְאַחֲזָאָה רָזָא דְּמִלָּה, לְאַעְטָרָא לְהַהוּא רוּחַ קוּדְשָׁא, לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּלְאַפְרָשָׁא לָהּ לְדָא רוּחַ טוּמְאָה, לְנַחְתָּא לָהּ לְתַתָּא לְתַתָּא, דָּא בִּרְעוּתָא וּבִצְלוֹתָא כְּדְקַאמְרָן, וְדָא בְּעוֹבָדָא, כֻּלָּא כְּדְקָחָזֵי לֵיהּ.

וְהַאי קְרָא מוֹכַח עָלַיְיהוּ, דִּכְתִיב, צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר. צַו: דָּא עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת רוּחַ מְסָאֲבָא. לֵאמֹר: (נח ס׳ ע״א) דָּא אִתְתָּא, דְּאִקְרֵי (משלי לא) יִרְאַת יְיָ׳. כְּתִיב הָכָא לֵאמֹר, וּכְתִיב הָתָם לֵאמֹר (ירמיה ג) הֵן יְשַׁלַּח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כָּךְ, כֻּלָּא אִתְמַר, וְכַהֲנָא קַיְימָא לְאַתְקָנָא כֻּלָּא, בְּרָזָא (רמ״ד ע״ב) דְּאָדָם וּבְהֵמָה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, לְאִינּוּן יַדְעֵי אָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאָזְלֵי בָּהּ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, עָלַיְיהוּ כְּתִיב, (ישעיה לח) יְיָ׳ עֲלֵיהֶם יִחְיוּ. מַאי

עֲלֵיהֶם. אִלֵּין אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא. יְחִיו, יִתְקַיְימוּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּהַאי גַּוְונָא, זֹאת תּוֹרַת: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דְּאִיהִי סַלְקַת וְאִתְעַטָּרַת לְעֵילָּא לְעֵילָּא, לְאִתְקַשְּׁרָא כְּדְקָא יָאוֹת, עַד אֲתָר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

דָּבָר אַחֵר, זֹאת תּוֹרַת: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דָּא מַחֲשָׁבָה רָעָה, דְּאִיהִי סַלְקָא עַל רְעוּתָא דְּבַר נָשׁ, לְאַסְטָאָה לֵיהּ מֵאוֹרְחָא דְּקְשׁוֹט. הִיא הָעוֹלָה, הִיא הִיא דְּסַלְקָא, וְאַסְטִיאַת לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בָּעֵי לְאוֹקְדָא לֵיהּ בְּנוּרָא, בְּגִין דְּלָא יְתְיְיהִיב לָהּ דּוּכְתָּא לְאַסְגָּאָה. (נ״א לְאַסְטָאָה)

וּבְגִין כָּךְ, עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה, מַאן לַיְלָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. (דְּאִיהִי זֹאת בְּגִין) דְּאַתְיָא לְדַכְאָה לֵיהּ לְבַר נָשׁ, מֵהַהוּא רְעוּתָא. עַל מוֹקְדָה. בְּגִין דִּי נָהָר דִּינוּר, אִיהוּ אֲתָר לְאוֹקְדָא לְכָל אִינּוּן, דְּלָא קַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ, דְּהָא עָאלִין לוֹן בְּהַהוּא נוּרָא דְּדָלִיק, וּמְעַבְּרֵי שׁוּלְטָנֵהוֹן מֵעָלְמָא. וּבְגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט, אִצְטְרִיךְ עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה, וְאִתְכַּפְיָיא וְלָא שַׁלְטָא. וְעַל דָּא, כַּד אִתְכַּפְיָיא הַאי, סַלְקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

דְּאִיהִי רוּחַ קוּדְשָׁא, דְּסַלְקָא וְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא, דְּהָא סְלִיקוּ דִּילָהּ, כַּד אִתְכַּפְיָיא הַאי חֵילָא אַחֲרָא, וְאִתְפַּרְשָׁא מִינָּהּ. וּבְגִין כָּךְ, בָּעֵינָן בְּרָזָא דְּקָרְבְּנָא, לְאַפְרָשָׁא לְהַאי סִטְרָא מֵרוּחַ קוּדְשָׁא, וּלְמֵיהַב לָהּ חוּלָקָא, בְּגִין דְּרוּחַ קוּדְשָׁא אִסְתַּלָּק לְעֵילָּא.

וְתָא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִתְעֲבִיד. אִתְכַּפְיָיא סִטְרָא אַחֲרָא, וְאִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא. וְכַד אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, וְאִתְקַם מַשְׁכְּנָא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, כְּדֵין אִתְקַם לְעֵילָּא וְתַתָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. מַאי וַיָּקֶם. אֶלָּא דְּאוֹקִים לָהּ, לְאִסְתַּלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא, וַיָּקֶם מֹשֶׁה, מַאן דְּהַוָה מָאִיךְ אוּקְמֵיהּ, כְּמַאן דְּאוֹקִים לְמַאן דְּנָפִיל. כְּגַוְונָא דָּא, לְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב (עמוס ט) אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.

כְּתִיב, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, מַאי לֹא תוֹסִיף קוּם. (מַשְׁמַע דְּחַד זִמְנָא אַחֲרָא קָמַת) אֶלָּא בְּזִמְנָא אַחֲרָא קָמַת. הִיא קָמַת מִגַּרְמָהּ, וְלָא אוֹקִים לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִים לָהּ, וְעַבַד כַּמָּה נִסִּין, בְּגִין לְאַקָּמָא לָהּ, וּבְגָלוּתָא דְּבָבֶל הוּא לָא אוֹקִים לָהּ, בְּגִין דְּלָא עֲבַד לוֹן נִסִּים, דְּגָרִים חוֹבָה, אֶלָּא הִיא קָמַת. וּסְלִיקוּ בְּנֵי גוֹלָה, כְּאִינּוּן דְּלָא הֲוָה לוֹן פָּרוֹקָא, וְלָא הֲוָה תִּיאוּבְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא עָלַיְיהוּ, בְּגִין דְּגָרַם הַהוּא חוֹבָא, דְּאִינּוּן נָשִׁים נָכְרִיּוֹת. (דף ר״מ ע״א)

וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אוֹקִים לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְלָא עָבֵד לָהּ נִסִּין וּגְבוּרָאן בְּהַהוּא זִמְנָא כְּדְקָא יָאוֹת. אֲבָל לְזִמְנָא דְּאָתֵי, לָא תּוֹסִיף קוּם כְּתִיב, לָא תּוֹסִיף, קוּם מִגַּרְמָהּ, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ, דִּכְתִיב אָקִים אֶת סוּכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת. וּכְתִיב (ירמיה ל) וְאֵת דָּוִד מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב הָכָא, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וַיָּקֶם מֹשֶׁה וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, כַּד אוֹקִים לֵיהּ מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא, אִתְקַם מַשְׁכְּנָא אַחֲרָא עִמֵּיהּ. וּמַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, אוֹקִים (נ״א אוֹקִיר) וְסָעִיד כֻּלָּא, בְּגִין דְּמַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, סָתִים וְגָנִיז אִיהוּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וּמַשְׁכְּנָא אַחֲרָא אִתְקַם עַל מַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא וְקַיְימָא עָלֵיהּ, (ס״א עִמֵּיהּ. וּמַשְׁכְּנָא עִילָּאָה הַהוּא דְּסָתִים וְגָנִיז לְעֵילָּא לְעֵילָּא אוֹקִים וְסָעִיד כֻּלָּא. וּמַשְׁכְּנָא אַחֲרָא הַהוּא אִתְקַם עַל יְדָא דְּמַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא קַיְימָא עָלֵיהּ) בְּחֵילָא דְּהַהוּא מַשְׁכְּנָא עִלָּאָה עַל כֻּלָּא. וְכַמָּה דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, אוּף הָכִי לְעֵילָּא, עַל יְדֵי דְּהַהוּא דְּבָנֵי דְּמֹשֶׁה (נ״א דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה). מְנָלָן. דִּכְתִיב, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. אֶת דַּייְקָא, לְאִתְחַזָּאָה דְּתֵרֵי מַשְׁכְּנִין בְּרָזָא דְּמֹשֶׁה אִתְקָנוּ (נ״א אִתְקַמּוּ).

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְכִי וַיָּקֶם מֹשֶׁה, וְהָא כֻּלָּא עַד לָא

אִתְתַּקַּן, וְקִימָה לָאו אִיהוּ אֶלָּא כַּד אִשְׁתְּלִים כֻּלָּא, וְעָאל שַׁייְפָא בְּשַׁייְפֵיהּ, מַאי וַיָּקֶם. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בִּתְלַת סִטְרִין אוֹקִים מֹשֶׁה יַת מַשְׁכְּנָא, מַה כְּתִיב וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו, וַיָּשֶׂם אֶת קְרָשָׁיו. בְּהָנֵי תְּלַת סִטְרֵי, אוֹקִים מֹשֶׁה יַת מַשְׁכְּנָא. וּבְהָנֵי תְּלַת סִטְרֵי, אִסְתַּלָּק מַשְׁכְּנָא. וְאִתְכַּפְיָיא סִטְרָא אַחֲרָא. וְעַבּוֹדָה זָרָה, כַּד אוֹקִים מֹשֶׁה לְהַאי סִטְרָא, אִתְכַּפְיָיא סִטְרָא אַחֲרָא.

בְּגִין כָּךְ מֹשֶׁה אוֹקִים לֵיהּ וְלָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִזְדַּעְזָע סָמָא״ל מֵאַתְרֵיהּ, וְאַרְבְּעִין רְתִיכִין דְּעִמֵּיהּ, וְעָרַק אַרְבַּע מְאָה פַּרְסֵי, גּוֹ טְסִירוּ דְּנוּקְבָא דְּעַפְרָא. אָעִיל מֹשֶׁה אִינּוּן סַמְכִין, וְאִתְקִיף סִטְרָא דָּא, כְּדֵין אִינּוּן סַמְכִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא, נָפְלוּ וְאִתְרְפוּ.

פָּתַח וְאָמַר, בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת וְגוֹ׳, מַאי בַּיּוֹם הַהוּא. בְּיוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעְבִּיד דִּינָא בְּעָלְמָא, וְיִפְקוֹד עַל חַיָּיבֵי עָלְמָא כְּעוֹבָדֵיהוֹן. דְּהָא לֵית קִימָה לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, בְּעוֹד דְּאִינּוּן חַיָּיבִין דְּיִשְׂרָאֵל יְקוּמוּן בְּעָלְמָא. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, (עמוס ט) בַּחֶרֶב יָמוּתוּ כֹּל חַטָּאֵי עַמִּי הָאוֹמְרִים לֹא תַגִּישׁ וְתַקְדִּים בַּעֲדֵנוּ הָרָעָה. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת וְגוֹ׳.

הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ, (עמוס) אֶת פִּרְצֵיהֶן, אֶת פִּרְצָה מִבָּעֵי לֵיהּ. וַהֲרִיסוֹתֶיו, וַהֲרִיסוֹתֶיהָ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא וְגָדַרְתִּי אֶת פִּרְצֵיהֶן מִמַּאן, מֵאִינּוּן חַיָּיבִין, דְּכְתִיב בַּחֶרֶב יָמוּתוּ כֹּל חַטָּאֵי עַמִּי, דְּהָא כְּדֵין יִתְעֲבִיד פִּרְצָן בְּיִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא וְגָדַרְתִּי אֶת פִּרְצֵיהֶן. וַהֲרִיסוֹתָיו אָקִים, הֲרִיסוֹתָיו דְּמַאן, הֲרִיסוֹתָיו דְּסוּכַּת דָּוִד. (מִמַּאן מִדָּוִד) בְּגִין, דְּכַד אִתָּקַף מַלְכוּ חַיָּיבָא בְּעָלְמָא, כְּדֵין הַאי מַלְכוּ קַדִּישָׁא אִתְרַפֵּי, וְסֻכַּת דָּוִד אַסְתִּיר בְּנַיְינָא דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא וַהֲרִיסוֹתָיו אָקִים.

דְּהָא תָּנֵינָן, כָּל זִמְנָא דְּהַאי אִתָּקַף, הַאי אִתְרַפֵּי. דָּא מַלְיָא, וְדָא חָרְבָה. וּבְגִין כָּךְ, עַד הַהוּא יוֹמָא, מַלְכוּ חַיָּיבָא יִתְקַף. בְּהַהוּא יוֹמָא, יִתָּקַף וְיוֹקִים לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַאי מַלְכוּ קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא וַהֲרִיסוֹתָיו אָקִים. וּבְנִיתִיהָ כִּימֵי עוֹלָם, מַאי וּבְנִיתִיהָ כִּימֵי עוֹלָם. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְגוֹ׳.

(שמות לט) וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, בְּמַאי אוֹקִים לֵיהּ. דִּכְתִיב וַיִּתֵּן אֶת אַדָּנָיו וַיָּהַב אִינּוּן סַמְכִין דִּתְחוֹתֶיהָ, לְקַיְימָא עָלַיְיהוּ, וּלְאַסְחָרָא בְּהוּ אִינּוּן צִירִים דִּפְתִחִין. בְּגִין דְּאִינּוּן סַמְכִין דִּתְחוֹתַיְיהוּ, אִינּוּן קַיּוּמָא לְאַסְחָרָא. אֲמַאי וַיִּתֵּן. אַתְקִיף וְאַתְקִין לוֹן בְּתוּקְפּוֹי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אַעְדִּיוּ אִינּוּן סַמְכִין אַחֲרָנִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (תהלים קלז) זְכוֹר יְיָ׳ לִבְנֵי אֱדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַ֫ם הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ. וְעַל דָּא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְנֵי יְסוֹדֵי יְרוּשָׁלַ֫ם, מִיְּסוֹדִין אַחֲרָנִין, דְּיִשְׁלְטוּן עַל כֻּלָּא. וּמַאן אִינּוּן. סַפִּירִין. דִּכְתִיב, (ישעיה נד) וְיִסַּדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים, דְּאִלֵּין אִינּוּן יְסוֹדִין, וְסַמְכִין תַּקִּיפִין וְעִלָּאִין, דְּלֵית לְהוּ חֲלִישׁוּ כְּקַדְמָאֵי.

מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאַבְנִין (דף ר״מ ע״ב) קַדְמָאִין מֵאִינּוּן יְסוֹדֵי, יָכִילוּ שְׁאַר עַמִּין לְמִשְׁלַט עָלַיְיהוּ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּלֵית בְּהוּ נְהִירוּ עִלָּאָה, כְּדְקָא יָאוֹת. אֲבָל אִלֵּין, יְהוֹן נְהִירִין מִגּוֹ נְהִירוּ עִלָּאָה, וּמְשַׁקְעָאן גּוֹ תְּהוֹמֵי, דְּלָא יַכְלִין לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיהוּ. וְאִלֵּין אִינּוּן סַפִּירִין, דְּיִנְהֲרוּן לְעֵילָּא וְתַתָּא. (וְאִי תֵּימָא) בְּגִין דִּבְהַהוּא זִמְנָא, יִתּוֹסַף נְהִירוּ עִלָּאָה, לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וְאִי תֵּימָא אִינּוּן יְסוֹדֵי קַדְמָאֵי, יִתְבַּטְלוּן. הָא כְּתִיב (ישעיה נד) הִנֵּה אָנֹכִי מַרְבִּיץ בַּפּוּךְ אַבְנַיִךְ. מַרְבִּיץ לְאַתְקָנָא תְּבִירָא. מַאי בַּפּוּךְ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים ב ט) וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ. אַבְנִים אִית דְּאִקְרוֹן פּוּךְ. מַאי טַעֲמָא הַאי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר רָזָא אִיהוּ, וְרָזָא דָּא לְמַחְצְדֵי חַקְלָא אִתְּיְיהִיב לְמִנְדַּע.

תָּא חֲזֵי, אִינּוּן אַבְנִין דְּיִסּוֹדֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַ֫ם, חַס וְשָׁלוֹם דְּשָׁלִיטוּ עָלַיְיהוּ שְׁאַר עַמִּין, וְלָא אוֹקְדוּ לוֹן, וְלָא

אִתּוֹקְדוּן, אֶלָּא כְּלְהוּ אִתְגְּנִיזוּ, וְגָנִיז לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל אִינּוּן יְסוֹדֵי בֵּיתָא קַדִּישָׁא כְּלְהוּ אִתְגְּנִיזוּ, וְלָא אִתְאֲבִידוּ מִנַּיְיהוּ אֲפִילּוּ חַד. וְכַד יֶהְדַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיוֹקִים לָהּ לִירוּשְׁלַם עַל אַתְרֵיהּ, אִינּוּן יְסוֹדֵי אֲבָנִין קַדְמָאֵי, יָהְדְּרוּן לְאַתְרַיְיהוּ, וְלָא יַשְׁלִיט בְּהוּ עִינָא אַחֲרָא (נ״א בִּישָׁא), בַּר בְּזִמְנָא דְּיִכְחוֹל בַּר נָשׁ עֵינוֹי בְּהַהוּא פּוּמָּא, וְיִמְלֵי עֵינֵיהּ מִנֵּיהּ, וּכְדֵין יֶחֱמֵי כָּל אֲבָנִין וְכָל יְסוֹדֵי יְרוּשְׁלַם, מְתְקָנָן עַל אַתְרַיְיהוּ, דְּלָא שָׁלְטוּ בְּהוּ שְׁאַר עַמִּין, וְכָל אִינּוּן אֲבָנִין יְקָרִין אַחֲרָנִין, וְכָל אִינּוּן בִּנְיָינֵי אֲבָנִין, כְּלְהוּ קַיְימֵי עַל קִיּוּמַיְיהוּ.

וּכְדֵין (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן. מַאי בְּשׁוּב יְיָ׳. אֶלָּא כַּד שְׁלִיטוּ עָלָהּ שְׁאַר עַמִּין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לָהּ לְעֵילָּא, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהוּ יֶהְדַּר לָהּ לְאַתְרָהּ, דִּכְתִיב בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן. בְּשׁוּב יְיָ׳ וַדַּאי. וְתָא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאִסְתִּים מִן עֵינָא, וְלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ עֵינָא, לָא יַכְלִין לְמִשְׁלַט בֵּיהּ עֵינָא, בַּר בְּכִחְלָא דְּעֵינָא, בְּמִלִּין יְדִיעָאן. וּבְגִין כָּךְ, הִנֵּה אָנֹכִי מַרְבִּיץ בַּפּוּךְ אַבְנַיִךְ. וְתָא חֲזֵי, כָּל אִלֵּין אֲבָנִין יִתְקַיְּימוּן בְּאַתְרַיְיהוּ, וְלֶהֱוֹוֹ יְסוֹדִין כְּקַדְמֵיתָא, וְיִסּוֹדֵי סַפִּירִין (אַחֲרָנִין) יִתְקַיְּימוּן בַּאֲתָר אַחֲרָא סָחֲרָנָא, לְפוּתְיָא וּלְאַרְכָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים.

בְּזִמְנָא דְּיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבֵיתֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא מַה כְּתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. בִּלַּע, כִּדְאָמְרִינָן (איכה ב) בִּלַּע יְיָ׳ וְלֹא חָמַל, הַהוּא כּוֹס דְּשָׁתָה הַאי, יִשְׁתֶּה הַאי.

וְאִי תֵּימָא, הַהוּא בִּלַּע אִיהוּ לְזִמַּן יְדִיעָא וְקָצִיב כְּיִשְׂרָאֵל, לָאו הָכִי. כְּתִיב לָנֶצַח, מַאי לָנֶצַח. לְדָרֵי דָּרִין. וְלָאו כְּיִשְׂרָאֵל, וְלָאו כְּהַהוּא זִמְנָא דְּאוֹקִים מֹשֶׁה יַת מַשְׁכְּנָא. אֶלָּא לָנֶצַח לְעָלְמִין.

וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ יוֹקִים סַמְכִין, וְסִיפֵּי, וְכָל אִינּוּן תִּקְרֵי בֵּיתָא, בְּתִקּוּנוֹי, (ס"א בְּתַקִּיפוּ) לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. וּכְתִיב (ישעיה נד) הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהָלֵךְ וְגוֹ׳, בְּגִין דְּיִתְבְּלַע סִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא יְקוּם לְעָלְמִין וּכְדֵין, (ישעיה כה) וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְיָ׳ דִּבֵּר.

(שמות לט) וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִלֵּין סַמְכִין אִתְקָמוּ, וְאִתְייְהִיבוּ בְּאַתְרַייְהוּ, הַהוּא זִמְנָא אִתְרְפוּ וְאִתְעֲבָרוּ מֵאַתְרַייְהוּ סַמְכִין בַּאֲתָר סִטְרָ אַחֲרָא, וְעַל דָּא, וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו.

מַאי וַיִּתֵּן. אֶלָּא אוֹלִיפְנָא, דְּחָמָא מֹשֶׁה לְקַמֵּיהּ לְסָמָאֵ"ל חַיָּיבָא, דְּהַוָה אָזִיל לְגַבֵּיהּ לְקַטְרְגָא לֵיהּ, וּכְדֵין אַתְקִיף בֵּיהּ מֹשֶׁה, וְקָשִׁיר לֵיהּ קַמֵּיהּ, וְאוֹקִים לֵיהּ

לְמַשְׁכְּנָא, וְיָהַב לְסַמְכוֹי. דִּכְתִיב וְיִתֵּן אֶת אֲדָנָיו. וְיִתֵּן: בִּתְקִיפוּ, דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ, וּלְמֵיהַב סַמְכִין בְּאַתְרַייהוּ, כְּמשֶׁה. דְּהָא בִּתְקִיפוּ רַב, אוֹקִים לֵיהּ מֹשֶׁה.

בְּהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא, כַּד שָׁאֲרֵי מֹשֶׁה לְאַקָמָא לֵיהּ, בְּחַד בְּנִיסָן הֲוָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא, תְּקִיפוּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא הֲוָה בְּעָלְמָא, דְּהָא בְּיוֹמֵי דְּנִיסָן, רֵישׁ תּוֹרָא בְּדִיקוּלָא (סָלִיק לְאִגְּרָא). תָּנֵינָן. וּבְנִיסָן שָׁאֲרֵי מֹשֶׁה, וְחָמָא לֵיהּ לְסָמָאֵ״ל, אָזִיל סַחֲרָנֵיהּ, לְעַרְבְּבָא לֵיהּ, וְאִתְגַּבָּר עָלֵיהּ מֹשֶׁה, וּכְדֵין, וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו. שָׁאֲרֵי הוּא וְיָהַב לְתַתָּא, וְשָׁאֲרֵי מַאן דְּשָׁאֲרֵי וְיָהַב (דף רמ״א ע״א) לְעֵילָּא דָּא לָקְבֵל דָּא.

בְּיוֹמָא דְּאִתְקַם הַאי מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אִתְקַם מַשְׁכְּנָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, וּמַשְׁכְּנָא עִלָּאָה טָמִיר וְגָנִיז, אַפִּיק נְהוֹרִין לְכָל סְטָר, וְאִתְנַהֲרוּן עָלְמִין.

רִבִּי יוֹסֵי שָׁאִיל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמַר לֵיהּ, תְּלַת מַשְׁכְּנִין חֲמֵינָן בַּקְרָא, דִּכְתִיב, (במדבר ט) וּבְיוֹם הָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּסָּה הֶעָנָן אֶת הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל הָעֵדוּת, וּבָעֶרֶב יִהְיֶה עַל הַמִּשְׁכָּן כְּמַרְאֵה אֵשׁ עַד בֹּקֶר, הָא תְּלַת מַשְׁכְּנִין הָכָא. וַאֲמַאי מַשְׁכְּנָא, וְלָא בַּיִת, דְּהָא בַּיִת אִצְטְרִיךְ וְלָא מִשְׁכָּן.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סו) **כֹּה אָמַר יְיָ׳ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְגו׳. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל לְאַחֲסָנְתֵּיהּ וְעַדְבֵיהּ, וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא דְּעַבַד מְנַיְיהוּ דַּרְגִּין יְדִיעָן בְּהַאי עָלְמָא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, לְשַׁכְלְלָא עָלְמִין כֻּלְּהוּ כְּחַד, עֵילָּא וְתַתָּא. דִּכְתִיב הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי לְשַׁכְלְלָא עֵילָּא וְתַתָּא לְמֶהֱוֵי חַד.**

תָּא חֲזֵי, הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי, דָּא רְקִיעָא דְּיַעֲקֹב שַׁרְיָא בֵּיהּ, דְּאִיהוּ דְּיוּקְנָא עִלָּאָה, לְכוּרְסְיָיא (ס"א כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה לְדְיוּקְנָא) **עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי, דָּא רְקִיעָא דְּדָוִד מַלְכָּא שַׁרְיָא בֵּיהּ, לְאִתְהַנָּאָה מִזִּיוָא דְּאַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא. וּבְגִין דְּבָעֵי לְאִתְפַּשְׁטָא יַתִּיר לְתַתָּא אָמַר הֲדוֹם רַגְלָי. אֵיזֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי, דָּא בִּנְיַן בֵּית מַקְדְּשָׁא. וְאֵיזֶה מָקוֹם מְנוּחָתִי, דָּא בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים דִּלְתַתָּא.**

אֲבָל תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּאָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, הֲוָה לְהוּ מִשְׁכָּן, עַד דְּאָתוּ לְשִׁילֹה, וַהֲוָה תַּמָּן. וְדָא אִיהוּ רָזָא, לְאַמְשָׁכָא דָּא בְּדָא, וּלְאַעֲלָא דָּא בְּדָא, לְאִתְקַשְּׁרָא דָּא בְּדָא, בְּגִין לְאַנְהָרָא. אֲבָל לָאו לְנַיְיחָא. דְּהָא לָאו נַיְיחָא, בַּר כַּד אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ מְנוּחָה לְעֵילָּא וְתַתָּא. בְּגִין דְּתַמָּן תִּקִּיפוּ דְּנַיְיחָא, וְלָא לְנַטְלָא מֵאַתָּר לַאֲתָר.

וּבְגִין כַּךְ אִית מִשְׁכָּן, וְאִית בַּיִת. מִשְׁכָּן: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ויקרא כו) וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם. מַאי מִשְׁכָּנִי. מִשְׁכְּנוֹתָיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֶהֱוֹוֹן גַּבַּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּכְתִיב וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא מִשְׁכָּן, כְּמַלְכָּא דְאָתֵי לְגַבֵּי רְחִימֵיהּ, וְלָא מַיְיתֵי כָּל אֶכְלוּסִין דִּילֵיהּ עִמֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא לְאַטְרָחָא עָלֵיהּ, אִיהוּ אָתֵי לְגַבֵּיהּ בְּזְעֵיר חֵילִין. בַּיִת: דְּכָל חֵילִין וְכָל (ויקרא ב׳ ע״ב) אִכְלוּסִין דִּילֵיהּ, כֻּלְּהוּ אַיְיתֵי עִמֵּיהּ, לְדַיְירָא בְּהַהוּא בֵּיתָא, וְדָא אִיהוּ בֵּין מִשְׁכָּן וּבֵין בַּיִת. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אִיהוּ דְּיוּרָא דְּנַיְיחָא לְעָלְמִין, בְּכָל אִינּוּן רְתִיכִין, בְּכָל אִינּוּן דְּיוּקְנִין, בְּכָל אִינּוּן עוֹבָדִין, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. לְתַבְרָא (ד״א לְחַבְּרָא) עוֹבָדִין דִּלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מִשְׁכָּן, בְּזְעֵיר דְּיוּקְנִין, בְּזְעִירִין עוֹבָדִין, לְנַטְלָא מֵאַתָּר לַאֲתָר, וּכְלָּא בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה עַל מַשְׁכְּנָא, לָא הֲוָה יָכִיל לְמֵיקַם בֵּיהּ, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲמֵי לֵיהּ כֻּלָּא בְּדִיוּקְנֵיהּ, כָּל מִלָּה וּמִלָּה. בְּמָה אַחֲזֵי לֵיהּ. בְּאֶשָׁא חִוָּרָא, וּבְאֶשָׁא אוּכְמָא, וּבְאֶשָׁא סוּמָקָא, וּבְאֶשָׁא יְרוֹקָא. מַה כְּתִיב, (שמות כה) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה כְּתַבְנִיתָם

אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר. עִם כָּל דָּא אַקְשֵׁי לֵיהּ לְמֹשֶׁה. תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּאַחְזֵי לֵיהּ עֵינָא בְּעֵינָא לָא בָּעָא מֹשֶׁה לְמֶעְבַּד. וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ לָא יָדַע לְמֶעְבַּד, אוֹ חָכְמְתָא לָא הֲוָה עִמֵּיהּ. תָּא חֲזֵי, בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב, וְכָל אִינּוּן שְׁאַר אַחֲרָנִין, אַף עַל גַּב דְּלָא חָמוּ כְּמֹשֶׁה, מַה כְּתִיב, וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אוֹתָהּ וְגוֹ', אִי אִינּוּן דְּלָא חָמוּ, עָבְדוּ כַּף. מֹשֶׁה דְּחָמָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אֶלָּא מֹשֶׁה, אַף עַל גַּב דְּאִסְתַּלָּק מִן מַשְׁכְּנָא מֵעַבִידָתָא, כְּלָא הֲוָה בִּידֵיהּ, וְעַל יְדֵיהּ, וְאִיהוּ אִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב וּרְאֵה וַעֲשֵׂה.

דָּבָר אַחֵר, מֹשֶׁה אִסְתַּלָּק מִן דָּא, וְיָהִיב דּוּכְתֵּיהּ לְאַחֲרָא, עַד דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף רמ"א ע"ב) (שמות לא) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל, וְאֹתוֹ אָהֳלִיאָב. וּכְתִיב וְעָשָׂה בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכֹל אִישׁ חֲכַם לֵב. אִי יְקָרָא דָּא, הֲוָה דְּמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ יַעְבִּיד לֵיהּ, יִתְקָיֵּים בֵּיהּ תָּדִיר. (ס"א יָתִיר תָּדִיר) וְעִם כָּל דָּא, כֵּיוָן דְּאִיהוּ פָּקִיד, וּבְפִקּוּדֵיהּ יִתְעַבִּיד, אִיהוּ עָבִיד כְּלָא. תּוּ, כָּל עַבִידְתָּא לָא קַיְּימָא, אֶלָּא בְּסִיוּמָא דְּעוֹבָדָא, וְעַל דָּא, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. בָּעוּ לְאַקָּמָא לֵיהּ כָּל אִינּוּן חַכִּימֵי לִבָּא, וְלָא הֲוָה מִתְקַיֵּים, בְּגִין יְקָרֵיהּ דְּמֹשֶׁה, עַד דְּאָתָא מֹשֶׁה, וְאוֹקִים לֵיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ.

(שמות מ) וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (מיכה ז) אַל תִּשְׂמְחִי אוֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי וְגוֹ׳. מַאן אוֹיַבְתִּי לִי. דְּבָבוּ דְּמַלְכוּ חַיְיבָא בְּמַלְכוּת קַדִּישָׁא. וְהַאי קְרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמַר לֵיהּ, אַל תִּשְׂמְחִי אוֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי, מַה דְּלֵית לָךְ הָכִי (נ״א לָהּ הָכִי) לְמַלְכוּ אַחֲרָא, דְּכֵיוָן דְּתִפּוֹל לָא תָּקוּם לְעָלְמִין. אֲבָל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּנַפְלַת, תָּקוּם וְקָמַת שְׁאַר זִמְנִין. דִּכְתִיב כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי.

דְּהָא כַּמָּה זִמְנִין נַפְלַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְיָתְבָא בֵּין אִינּוּן מָארֵי דְּבָבוּ, וּשְׁאַר עַמִּין קָמוּ עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְשֵׁיצָאָה לוֹן מֵעָלְמָא, (וְלָא יָכִילוּ) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים פג) עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד, וּכְתִיב כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּיו וְגוֹ׳, אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי. וְעִם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב דְּשְׁאַר עַמִּין קָמוּ עָלַיְיהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַנָּח לוֹן בִּידַיְיהוּ, וְאִי נָפְלוּ קָמוּ, דִּכְתִיב כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָקִים לָהּ תְּדִיר.

וְזִמְנָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לוֹמַר בְּהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא דְּגָלוּתָא, וְתִסְתַּלַק מִנַּיְיהּ, אַל תִּשְׂמְחִי אוֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי. כִּי נָפַלְתִּי בְּגָלוּתָא, וְאִשְׁתַּעְבְּדוּ בָּנַי, קָמְתִּי בְּהַאי זִמְנָא. וּבְגִין כַּךְ, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאַפִּיק מֹשֶׁה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, כַּד עָבֵד לוֹן

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן נְסִין וּגְבוּרָאן דְּעָבַד לוֹן. כְּדֵין וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּתִיב, דְּהָא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה אִתְּקַם בְּכָל זִמְנָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וְגוֹ'. בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ. בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, וְכִי לָא יְדַעְנָא דְּהָא בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ. אֶלָּא בְּלֶכְתָּם דְּמַאן. בְּלֶכְתָּם דְּחַיּוֹת. דְּכַד אִינּוּן אַזְלִין, אִינּוּן אוֹפַנִּים יֵלֵכוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם. וְעַל דָּא בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ, בְּגִין דְּכָל מַטַּלְנֵיהוֹן דְּאִינּוּן אוֹפַנִּים, לָאו אִינּוּן אֶלָּא בְּמַטְלָנִין דְּחַיּוֹת, וְקִיּוּמָא דִּילְהוֹן לָא קַיְימִי בְּאַתְרַייְהוּ, אֶלָּא כֻּלָּא תַּלְיָא בַּחַיּוֹת. וְכֵן כְּתִיב וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם בְּגִין דְּחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים כַּחֲדָא אַזְלִין.

וְתָא חֲזֵי, עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע מַשְׁקוֹפִין, דְּמַטָּרְנִין עִלָּאִין קַיְימִין גּוֹ מַשְׁקוֹפָא חֲדָא דְּבִסְטַר מִזְרָח. לְהַאי פִּתְחָא, נַטְרִין אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין מִשְׁמָרוֹת, טְמִירִין גּוֹ תּוּקְפָּא דְּשַׁלְהוֹבָא, דְּעַטָּרָא וְסָחֲרָא לְגוֹ הַהוּא מַשְׁקוֹפָא מֵהַהוּא סִטְרָא דְּמִזְרָח.

וְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין סַמְכִין תְּחוֹתַיְיהוּ, וְעַל אִלֵּין סַמְכִין קַיְימִין עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע עַמּוּדִין, וְאִלֵּין אִינּוּן

דְּקַיְּימִין תָּדִיר, וְלָא פַּרְחִין גּוֹ אֲוִירָא כְּאִינּוּן אַחֲרָנִין, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּאִקְרוֹן עוֹמְדִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (זכריה ג) וְנָתַתִּי לָךְ מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה. וְאִלֵּין עַמּוּדִים, קַיְּימִין עַל אִינּוּן סַמְכִין, בְּהוּ סָחֲרָן לְאִתְקַיְּימָא בְּדוּכְתַּיְּיהוּ.

כַּד אִלֵּין עַמּוּדִים קַיְּימִין עַל קִיּוּמַיְּיהוּ, כֻּלְּהוּ שַׁלִּיטִין דְּקַיְּימִין עָלַיְּיהוּ, מְעַפְּפֵי וְטָסִין כָּל עָלְמָא, וְאַשְׁגְּחָן עַיְּינִין. וְאִינּוּן דְּצַיְּיתִי קַלִּין, סַלְקִין מִלִּין לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל. וּבְגִין כַּךְ, אִינּוּן סַמְכִין קַיְּימִין בְּקִיּוּמָא תָּדִיר.

תָּא חֲזֵי, בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ כִּדְקַאמְרָן. וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים (דף רמ״ב ע״א) לְעוּמָתָם. דְּהָא כְּמָה דְּאִלֵּין חַיּוֹת נַטְלִין וְסַלְקִין, הָכִי אִינּוּן. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין, כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים. רוּחַ הַחַיָּה, רוּחַ קוּדְשָׁא, דְּנָשִׁיב וּבָטַשׁ בְּכֻלְּהוּ אוֹפַנִּים, לְמֵהַךְ. אִשְׁתְּכַח, דְּכָל מַאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה, אִיהוּ נָטִיל לְמַאן דְּנָטִיל לֵיהּ. תָּא חֲזֵי, דְּאָרוֹן אִיהוּ הֲוָה נָטִיל לְמַאן דְּנָטִיל לֵיהּ. אוּף הָכָא, חַיּוֹת, אִינּוּן נַטְלִין לָאוֹפַנִּים.

וְאִי תֵּימָא כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים כְּתִיב. הָכִי נָמֵי, דָּא חַיָּה, דְּאִיהוּ לִסְטַר יְמִינָא, לִסְטַר שְׂמָאלָא, וְלִסְטַר קָמָא, וְלִסְטַר אֲחוֹרָא, וְדָא אִיהִי חַיָּה, וְאִלֵּין אִינּוּן חַיּוֹת.

כְּתִיב (יחזקאל י) **הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּנְהַר כְּבָר, דָּא הִיא חַיָּה דְּמַרְבָּע לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא. וְדָא אִיהִי דְּקַיְימָא כּוּרְסְיָיא, לְדִיוּקְנָא דְּאָדָם. כְּמָה דִּכְתִיב, וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. וְכֹלָּא לְהַהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא סְתִימָאָה, דְּאִקְרֵי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.**

וְדָא חַיָּה דִּלְתַתָּא, דְּקַיְימָא תְּחוֹת כֻּלְּהוּ חֵיוָון עִלָּאִין קַדִּישִׁין. בְּגִין דְּאִית חֵיוָון עִלָּאִין אִלֵּין עַל אִלֵּין. כּוּרְסְיָיא דִּתְחוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא דִּיוּקְנָא דְּיַעֲקֹב. וְכוּרְסְיָיא דִּלְתַתָּא, דָּא דִּיוּקְנָא דְּדָוִד. אִיהִי דְּמַרְבְּעָא לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא. וּבְגִין כַּךְ רוּחָא נָפִיק מִלְעֵילָּא, וְנָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּבָטַשׁ בְּכֻלְּהוּ תַּתָּאֵי דִּלְתַתָּא, וְהַהוּא רוּחָא אַנְהִיג לְכֹלָּא, וְאַתְקִין תִּקּוּנָא דְּכֻלְּהוּ לְאַתְקָנָא.

(ס"א **בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ דְּאִית תִּקּוּנָא לְעֵילָּא בְּהַהוּא וכו'**)

וּבְהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, אִתְתָּקַן לְתַתָּא. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים. וּכְתִיב אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ. לְתַתָּא מַה כְּתִיב, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. בְּמָה. (ס"א לְמַאי) **לְמֶהֱוֵי רוּחַ דְּהַהוּא דַּרְגָּא דִּלְתַתָּא, בְּהַהוּא דִּיוּקְנָא דְּהַהוּא רוּחַ עִלָּאָה, הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַהַאי חַיָּה נָפְקָא רוּחָא**

לְאַתְקָנָא כֹּלָּא. הָכִי נָמֵי מֹשֶׁה. הֵיא הַחַיָּה דְּיָהֵב רוּחָא לְתַתָּא, לְאַתְקָנָא כֹּלָּא. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, וַיָּקָם, וַיִּתֵּן, וַיָּשֶׂם. וּבְכֹלָּא שַׁוֵּי רוּחָא, לְאַתְקָנָא כֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא, בְּמַשְׁכְּנָא דְּעָבַד מֹשֶׁה, אִיהוּ אַתְקִין לֵיהּ, בְּרָזָא דְּהַהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּאִיהוּ קַיְימָא בֵּיהּ. בְּמַקְדְּשָׁא דְּעָבַד שְׁלֹמֹה, אִיהוּ תַּקִּין לֵיהּ, בְּרָזָא דְּהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, וְאִיהוּ נַיְיחָא דְּבֵיתָא. וְעַל דָּא בְּרָזָא דְּמַשְׁכְּנָא, אִיהוּ קוּרְבָּא דַּחֲבִיבוּתָא, בְּדַרְגָּא (ס״א בְּרָזָא) דְּגוּפָא, הַהוּא דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה, קַיְימָא בֵּיהּ קוּרְבָּא דַּחֲבִיבוּתָא, וְלָאו דְּנַיְיחָא. כַּד אָתָא שְׁלֹמֹה, וְאַתְקִין מַקְדְּשָׁא, הַהוּא מַקְדְּשָׁא אִתְתָּקַן, בְּרָזָא דַּחֲבִיבוּ דְּנַיְיחָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בִּשְׁלֹמֹה, (דברי הימים א׳ כב) הוּא יִהְיֶה אִישׁ מְנוּחָה.

וּבְגִין כָּךְ, דָּא אַתְקִין בְּחַד דַּרְגָּא, וְדָא אַתְקִין בְּחַד דַּרְגָּא, דְּיוּקְנָא דְּהַאי בְּהַאי, וְרָזָא דָּא, (בראשית לז) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף.

שֵׁירוּתָא דְּשָׁאֲרֵי מֹשֶׁה, לְאַתְקָנָא בְּהַאי אֲתָר, דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה אוֹקִים קִימָה דִּנְקוּדָה דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּהַוָה חָשׁוּךְ וְשָׁקוּעַ בְּאַתְרִיהּ, וְלָא אִתְחָזֵי, וְלָא נָהִיר כְּלַל, וְשֵׁירוּתָא דְּכֹלָּא אוֹקִים לָהּ לְהַאי נְקוּדָה, דְּאִשְׁתְּקַעַת בְּאַתְרָהָא. וּלְבָתַר לְכָל אַתְרָא, דְּאִיהוּ בְּנַיְינָא דְּהַאי נְקוּדָה.

וְאִם הַאי נְקוּדָה לָא אִתְתָּקַן (נ"א אִתְתָּקִם) בְּקַדְמִיתָא, כָּל מַאן דְּאִתְפַּשַּׁט מִנָּהּ, לָא יָכִיל לְאִתְתַּקָּנָא. וְכֵיוָן דְּהַאי נְקוּדָה אִתְקָמַת וְאִתְנְהִירַת, כְּדֵין, כָּל שְׁאַר תִּקוּנָא אַחֲרָא אִתְתָּקַן, וְאִתְיַישְׁבַת בְּדוּכְתָּהּ. וְעַל דָּא, וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. (אֶת) דָּא נְקוּדָה דַּהֲוָות חֲשׁוֹכָא וּשְׁקִיעָא בְּאַתְרֵיהּ. וּלְבָתַר, וַיִּתֵּן אֶת אַדָּנָיו, אִינּוּן סַמְכִין דְּאִינּוּן מִכָּאן וּמִכָּאן. (בְּגִין דְּאִית אֲדָנִים וְאִית אֲדָנִים) וְכֻלְּהוּ הֲווֹ מֵאָה לְחֶשְׁבּוֹנָא, וְכֻלְּהוּ אִתְפְּלָגוּ לְאַתְרַייהוּ, דִּכְתִיב, מְאַת אֲדָנִים לִמְאַת הַכִּכָּר כִּכָּר לָאָדֶן.

וְאִלֵּין אֲדָנִים (דף רמ"ב ע"ב) הָא אוּקִימְנָא, אֲבָל לָא כְּתִיב בְּהוּ קִימָה, אֶלָּא וַיִּתֵּן, נְתִינָה לְשַׁוָּואָה עֲלַייהוּ מַה דְּאִצְטְרִיךְ, בְּגִין דְּאִית תַּתָּאִין וְעִלָּאִין, רְכִיבִין דָּא עַל דָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ נְתִינָה.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּהַאי נְקוּדָה אִתְקָמַת, אִשְׁתְּקָעַת סִטְרָא אַחֲרָא. וְלָא אִתְמַחַת כְּלָל, דְּהָא לָא אִתְמְחֵי, אֶלָּא לְהַהוּא זִמְנָא דְּאָתֵי, דְּאִתְמְחֵי מֵעָלְמָא, כְּמָה דְּאִתְמַר, אִתְקַם דָּא וְאִשְׁתְּקַעַת דָּא.

(שמות מ) וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו, כְּדֵין שָׁאֲרֵי לְאִתְתְּקָפָא הַאי סִטְרָא (ד"א רוּחָא) דְּקְדוּשָׁה וְכַד אִתְייהִיבוּ אִלֵּין סַמְכִין, אִשְׁתְּקָעוּ כֻּלְּהוּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְעָאלוּ בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. בְּגִין דְּאִסְתַּלָּק הַאי סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה עִלָּאָה, וְאִיהוּ

חוּלָקָא לְאִסְתַּלְקָא, וּכְדֵין הַאי סִטְרָא אַחֲרָא אִשְׁתְּקַע, וְעָאל בְּהַהוּא נוּקְבָא דִּתְהוֹמָא.

וְאִלְמָלֵא דְּיִשְׂרָאֵל חָאבוּ, (בְּקַדְמִיתָא) לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּעָלְמָא יַתִּיר. וּלְבָתַר אוּף הָכִי חָאבוּ, וְאַמְשִׁיכוּ לֵיהּ עֲלַיְיהוּ כְּקַדְמֵיתָא. וּמַהַהוּא יוֹמָא, לָא הֲוָה עֵיטָא, אֶלָּא לְמֵיהַב חוּלָקָא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא בְּכוּלָּא, בְּרָזָא דְּקָרְבְּנִין וּנְסָכִין וְעִלָּוון. וְתָא חֲזֵי בְּגִין כָּךְ עוֹלָה אִתּוֹקְדָא כּוּלָּא בְּאֶשָּׁא, לְאַכְפְיָיא הַאי סִטְרָא, וּלְאִסְתַּלְקָא סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, וּבְגִין כַּךְ כַּד מַשֶּׁה אוֹקִים לַאֲתָר דָּא. אִשְׁתְּקַע אֲתָר דָּא.

תָּא חֲזֵי וַיָּקֶם מֹשֶׁה, הַאי סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה. וְאִשְׁתְּקַע סִטְרָא אַחֲרָא מִסַּאֲבָא. וַיִּתֵּן. לְהַאי סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, וְאִתְרַפְיָא הַאי סִטְרָא אַחֲרָא מִסַּאֲבָא. וַיָּשֶׂם, לְהַאי סִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, וְאִתְכַּפְיָא הַאי סִטְרָא אַחֲרָא דִּמְסַאֲבָא. וּלְבָתַר אַהֲדָר וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו.

וּלְבָתַר וַיָּקֶם. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּיהֵא שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא בְּקִימָה, שְׁאָרֵי בְּקִימָה, וְסַיֵּים בְּקִימָה. בְּגִין דִּבְכוּלָּא בָּעֵי קִימָה, שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא. קִימָה בְּשֵׁירוּתָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְרַפֵּי. וְדָא, אִיהוּ קִימָה לְסִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, בְּגִין לְאִתְקַיְימָא וּלְאִסְתַּלְקָא לְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי אִתְקַשְׁרוּתָא חֲדָא כְּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין דְּכָל זִמְנָא דְּקִדוּשָּׁה

שַׁלְטָא וְסַלְקָא, מְסָאֲבוּ שָׁפִיל, וּמָאִיךְ לְתַתָּא.
רֵישָׁא דִּנְקוּדָה, דְּקַיְימָא תְּחוֹת דַּרְגִּין דִּי בְּסִטְרָא אַחֲרָא,
אִיהוּ רֵישׁ דַּרְגָּא דִּלְבַר, רֵישָׁא דִּדְכוּרָא, וְקַיְימָא
רָכִיב עַל חַד גָּמָל, אִיהוּ רֵישָׁא לְבַר דְּחַד עִרְבוּבָא דְּחִשָּׁךְ
דְּאִתְפַּשַּׁט.
דְּכַד תְּנָנָא נָפְקָא מִגּוֹ רוּגְזָא תַּקִּיף, אִתְפַּשַּׁט הַהוּא
תְּנָנָא, וְאָזִיל רוּגְזָא בָּתַר רוּגְזָא, דָּא עַל דָּא, וְדָא
רָכִיב וְשָׁלִיט עַל דָּא, בְּחֵיזוּ דְּדַכַר וְנוּקְבָא לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא
רוּגְזָא תַּקִּיף.
וְכַד שָׁאֲרֵי תְּנָנָא לְאִתְפַּשְּׁטָא, דָּחִיק מִגּוֹ רוּגְזָא בְּדְחִיקוּ
דְּחַד נְקוּדָה לְאִתְפַּשְּׁטָא, וּלְבָתַר אִתְפַּשַּׁט תְּנָנָא (ק״ל
ע״א) דְּרוּגְזָא בְּעַקִּימוּ, כְּחַד חִוְיָא חַכִּים לְאַבְאָשָׁא.
רֵישָׁא דְּנָפְקָא לְאִתְפַּשְּׁטָא, אִיהוּ דַּרְגָּא דְּאִיהוּ חָשׁוּךְ,
סָלִיק וְנָחִית, אָזִיל וְשָׁאט, וְנָח בְּדוּכְתֵּיהּ, וְקַיְימָא
דַּרְגָּא לְאִתְיַישְּׁבָא, מֵהַהוּא תְּנָנָא דְּנָפִיק מִגּוֹ רוּגְזָא,
וְאִיהוּ צֵל. צְלָא, עַל אֲתָר אַחֲרָא דְּאִקְרֵי מָוֶת. וְכַד
מִתְחַבְּרָן תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא, אִקְרֵי צַלְמָוֶת, וְהָא (ויצא ק״ס ע״ב)
אוֹקִימְנָא, תְּרִין דַּרְגִּין אִינּוּן דְּמִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא.
הַאי צֵל, אִיהוּ שֵׁירוּתָא דִּנְקוּדָה תַּתָּאָה דִּלְבַר, חֲשׁוֹכָא
דְּמַרְחָקָא מִנְּקוּדָה קַדִּישָׁא, דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא.
וְהַאי אִיהוּ נְקוּדָה, דְּלָא קַיְימָא, וְלָא אִתְרְשִׁימַת

בְּגַוְונָהָא. וּמִינָהּ אִתְפַּשְׁטַת פְּשִׁיטוּ לְבַר וּלְתַתָּא. וְאִיהִי אִשְׁתְּקַעַת וְלָא אִתְחֲזְיַאת, וְלָא אִתְרְשִׁימַת.

הַאי אִתְפַּשְׁטַת לְתַתָּא, לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא, וְאִתְפַּשְׁטַת בְּאֶמְצָעִיתָא, גּוֹ חָשׁוּךְ, קָבֵל אֶלֶף וּמְאָה. תְּרִין סַמְכִין מִתְגַּלְפִין לְסִטְרָא דָּא, וּלְסִטְרָא דָּא, אִתְפָּשַׁט חֲשׁוֹכָא, בְּגוֹ גַּוְונִין אוֹכָם וְלָא אוֹכָם, דְּהָא לֵית לֵיהּ גַּוְון לְאִתְקַיְּימָא בֵּיהּ. וּבְהַהוּא פְּשִׁיטוּ, קַיְּימִין חֲשׁוּכִין אִינּוּן דְּשִׁמְשׁוּ בְּמִצְרַיִם, דִּכְתִיב (שמות י׳) לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים. וּכְתִיב וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ.

(דף רמ״ג ע״א)

הַאי פְּשִׁיטוּ, אִתְפָּשַׁט בְּכַמָּה זִינִין, מְשַׁנְיָין אִלֵּין גּוֹ אִלֵּין. גּוֹ הַהוּא פְּשִׁיטוּ, נָפְקָא חַד זְהָרָא דְּאִצְטְבַּע בְּדַהֲבָא, וְדָא אִיהוּ דַּהֲבָא סוּמָקָא. אִתְפָּשַׁט הַאי זְהָרָא, וְחָפֵי חָשׁוּךְ דְּרִישָׁא, וְאִיהוּ דַּהֲבָא, דְּאִתְכְּלִיל בֵּיהּ חֲשׁוֹכָא.

הַאי חֲשׁוֹכָא אִתְפָּשַׁט לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא. וּמִגּוֹ אִלֵּין תְּרִין סִטְרִין, נָפְקָא חַד גַּוְונָא דְּכַסְפָּא, דְּלָא זָהִיר. אִתְפָּשַׁט הַאי גַּוְון דְּכַסָּף, וְחָפֵי חֲשׁוֹכָא, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְנָחִית לְתַתָּא.

אִתְפָּשַׁט חֲשׁוֹכָא, וְקַיְּימָן תְּרִין חֲשׁוּכִין, רֵישׁ אוֹכְמָא דְּקַיְּימִין, (ד״א דְּנָפְקִין) וּמִתַּמָּן מִתְפָּשַׁט וְנָפִיק חַד גַּוְון דִּנְחוֹשֶׁת. וּמִתַּמָּן אִתְפָּשַׁט לְתַתָּא, הַהוּא חָשׁוּךְ,

וְקָאִים קַיְימָא, וְנָפִיק חַד גַּוֹון אוּכָם חֵיזוּ דְּפַרְזְלָא. וְכֹלָּא בְּרָזָא דַּחֲשׁוֹכָא.

מִבֵּין תְּרִין קַיְימִין, נָפִיק קַיְימָא חַד, חָשׁוּף בַּחֲשׁוֹכָא, וְכָל אִלֵּין גַּוונִין אִתְחָזוּן בֵּיהּ. וְהַאי אִיהוּ עָרְלָה, דְּאַנְהִיג דְּכַר לִנְקֵבָה, לְאִזְדַּוּוגָא כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי חַד.

הָנֵי קַיְימִין, בְּזֹ׳ דַּרְגִּין רַבְרְבִין (דכרין) יְדִיעָאן. דַּרְגָּא קַדְמָאָה, אִיהוּ דַּרְגָּא דְּקָאִים בְּסִטְרָא דְּהַאי חֲשׁוֹכָא. דָּא חֲשׁוֹכָא סַלְקָא, גּוֹ טְמִירוּ דְּתִנָּא דְּאֶשָּׁא, הַאי כְּלִיל בְּגַוֵּון תִּנָּא, וּבְגַוֵּון אֶשָּׁא, וּבְגַוֵּון אוּכָם. אִלֵּין תְּלַת גַּוונִין, מִתְפָּרְשָׁן לְכַמָּה סִטְרִין, לְאִתְעַקְּמָא בְּעִמְקֵי עָלְמָא.

גַּוֹון תִּנָּא הַאי, נַחְתָּא לְעָלְמָא, וְאָעִיל לְכַמָּה סִטְרִין, וְדָא אִתְפַּשַּׁט בְּעָלְמָא, וְאַסְטִי לְרוּחֵי בְּנֵי נָשָׁא בְּרִגְיוּ, לְאַסְטָאָה אָרְחַיְיהוּ, וּלְאִתְתַּקְּפָא בְּרוּגְזַיְיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר. לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר דָּא דְּכוּרָא. וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר דָּא נוּקְבָא. הַאי אִיהוּ רוּגְזָא דְּשַׁלְטָא וְאִתְקַף בְּעָלְמָא, וְעָאל בְּגוֹ בְּנֵי נָשָׁא, וְאַתְקִיף לוֹן לְאַבְאָשָׁא.

גַּוֹון אֶשָּׁא, הַאי גַּוונָא נַחְתָּא לְעָלְמָא, וְעָאל לְכַמָּה סִטְרִין, לְאַבְאָשָׁא, לְקַטְלָא, וּלְאוֹשְׁדָא דָּמִין, וּלְקַפְחָא לִבְנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי א) אִם יֹאמְרוּ

לְכָה אִתָּנוּ נֶאֱרְבָה לְדָם נִצְפְּנָה לְנָקִי חִנָּם. בְּגִין דְּאִית אוֹשְׁדֵי דָּמִין לְמַגָּנָא, וְקַטְלֵי לְמַגָּנָא. וְאִית דְּאוֹשְׁדֵי דָּמִין וְקַטְלֵי בְּקָרָבָא, וְהַאי מִסְטָרָא דְּדְכוּרָא וְהַאי מִסְטָרָא דְּנוּקְבָא. סִטְרָא דְּדְכוּרָא אוֹשִׁיד דָּמִין לְמַגָּנָא, כִּדְקַאמְרָן. סִטְרָא דְּנוּקְבָא, לְאַגָּחָא קְרָבִין, וּלְאִתְקַטָּלָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְכָל קְרָבִין וְקַטּוֹלִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, מֵהַהוּא סִטְרָא דְּנוּקְבָא קָא אַתְיָין.

גְּוֹון אוּכָם, הַאי גַּוְונָא נַחְתָּא לְעָלְמָא, וְנַחְתָּא לְאִתְמַנָּאָה עַל כָּל פְּצוּעִין, וּמַחְיָין, וּתְפִיסוּ דְּגוּפִין, וּצְלִיבוּ, וַחֲנִיקוּ, לְאַבְאָשָׁא תְּדִיר לִבְנֵי נָשָׁא. אִלֵּין תִּלַת גַּוְונִין, מִתְפָּרְשָׁן לְכַמָּה סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְאִתְפַּשְׁטָן גּוֹ בְּנֵי עָלְמָא. גְּוֹון תְּנָנָא נַחְתָּא בְּעָלְמָא, וְהַאי אִיהוּ גְּוֹון קַדְמָאָה, דְּנָפְקָא מִגּוֹ נְקוּדָה דְּשָׁקִיעַ מֵהַהוּא צֵל דְּקָאָמַרְן, דְּאִיהוּ סָמָא"ל, דְּקָא רָכִיב עַל גָּמָל, כְּמָה דְּאִתְמַר, וְהַאי גְּוֹון תְּנָנָא אִקְרֵי קַצְפִּיאֵ"ל רַבְרָבָא. וְהַאי אִיהוּ רוּגְזָא דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִתְקִיפוּ לְבָא בְּרוּגְזָא.

תְּחוֹת הַאי, מִמָּנָן אֶלֶף וְשִׁית מְאָה חֲבִילִין, דְּאִינּוּן רוּגְזָא דְּגוּפַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא. בְּגִין דְּאִית רוּגְזָא דְּשַׁלְטָא בְּעָלְמָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. אֲבָל הַאי (סִטְרָא) אִיהוּ רוּגְזָא, דְּשַׁלְטָא וְעָאל בְּגוּפַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִתְרְגִיזוּ בְּהַאי רוּגְזָא. וְהַאי רוּגְזָא, אִיהוּ יְסוֹדָא דְּכָל שְׁאַר גְּוֹונֵי,

לְמֶעְבַּד בְּהוּ, בְּנַיְינָא לְאַבְאָשָׁא, בְּגִין דְּהַאי תְּנָנָא, נָפְקָא מִגּוֹ רוּגְזָא דְּאֶשָׁא עִלָּאָה, דְּמִלַּהֲטָא, וְהַאי אִיהוּ קַדְמָאָה לְהַהוּא אֶשָׁא.

אַרְבַּע רוּגְזֵי מִתְפָּרְשָׁאן מֵהַהוּא רוּגְזָא. רוּגְזָא קַדְמָאָה, אִקְרֵי רֹגֶז וְדָא אִיהוּ דְּאַרְגִּיז לְבַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, וְדָא אִיהוּ דְּנַחְתָּא וְאַזְלָא וְסַטְיָא לִבְנֵי נָשָׁא, וְאִתְרְגִיזוּ בְּרוּגְזַיְיהוּ. וְדָא אִיהוּ דְּאַמְשִׁיךְ מְחַבְּלָא עַל עָלְמָא. (וְעַל דָּא כְּתִיב (חבקוק ג׳) בְּרוֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר)

רוּגְזָא תִּנְיְינָא, הַאי אִיהוּ נַחְתָּא לְעָלְמָא, וְשָׁאט וְאִתְפַּשַּׁט לְכָל סְטָרִין, וְהַאי אִקְרֵי שִׁנְאָה. וְהַאי נַחְתָּא וְעָאל בִּבְנֵי נָשָׁא, וְהַאי כִּיוָן דְּעָאל, אִקְרֵי מְחַבְּלָא שְׁתִיקָא (דף רמ״ג ע״ב) וְהַאי אִיהוּ רָגְזָא דְּשָׁתִיק, וְהַאי אִיהוּ דְּאִשְׁתַּתַּף בְּהַהוּא אַתָּר דְּנוּקְבָּא. וְהַאי אִיהוּ רוּגְזָא דְּשָׁתִיקָה, דְּקַיְימָא בְּעַקִימוּ. הַאי קַשְׁיָא מִכֻּלְהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּחִוְיָא, דְּשָׁתִיק תָּדִיר, וְקָטִיל לְבָתַר.

רוּגְזָא תְּלִיתָאָה, הַאי אִיהוּ רוּגְזָא בְּהִפּוּכָא מִקַּדְמָאָה, דְּאַזְלָא וְאִתְקַף וְלָא שָׁתִיק, אֶלָּא אִתְגְּלֵי הַהוּא רוּגְזָא, וְכָל מַאן דְּאִתְגְּלֵי הָכִי אִתְבַּר כָּל מַה דְּאִתְגְּלֵי וְלָא שָׁתִיק, הָכִי אִתְבַּר, וְהָכִי אִקְרֵי רוּגְזָא תְּבִירָא.

רוּגְזָא רְבִיעָאָה, שֵׁירוּתָא תַּקִּיף, סוֹפָא תָּבִיר. וְעַל דָּא הַאי אִיהוּ רוּגְזָא, דְּמְהַפְכָא מִן קַדְמַיְיתָא. בְּגִין

כַּךְ, הַאי אִיהוּ סִטְרָא תְּבִירָא מִכֻּלְהוּ. וְעַל דָּא, כֹּלָּא אִיהוּ בְּדַרְגָּא קַדְמָאָה.

דַּרְגָּא תִּנְיָינָא, אִיהוּ דַּרְגָּא דְּנָפִיק מֵחַשׁוֹכָא, וְהַאי אִיהוּ גַּוֹון חֲשׁוֹךְ, דְּקַיְימָא מִגּוֹ הַאי חֲשׁוֹכָא בְּגִין דְּכֹלָּא קַיְימָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא. וְקַיְימָא בְּדַרְגִּין יְדִיעָאן. וְהַאי אִתְפָּשַׁט לְתַתָּא בְּגַוְונִין יְדִיעָאן.

בְּדַרְגָּא דָּא, קַיְימִין תְּלַת מְאָה סִטְרִין, מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא. וְאַף עַל גַּב דְּמִשַּׁנְיָין דָּא מִן דָּא, וְאִתְגַּבְּרָן (ד"א וְאִנְהַרָן) דָּא מִן דָּא, כֹּלָּא כְּלִיל דָּא בְּדָא. וּבְגִין כַּךְ, כָּל דַּרְגִּין יְדִיעָאן בְּהַאי סִטְרָא לְאַבְאָשָׁא.

מֵהָכָא נַפְקֵי כָּל אִלֵּין מְחַבְּלִין דְּשַׁטְיָין בְּעָלְמָא, וְעַבְדֵי דִּינָא בְּאִתְגַּלְיָיא (ד"א בְּעָלְמָא), עַל עוֹבָדִין סְתִימִין דְּאִתְעֲבִידוּ גּוֹ חֲשׁוֹךְ בְּטָמִירוּ, וְאִינּוּן שַׁטְיָין בְּעָלְמָא, וְעַבְדֵי דִּינָא בְּאִתְגַּלְיָיא בְּהוּ. וּבְגִין כַּךְ, כָּל אִלֵּין דְּשַׁטְיָין בְּעָלְמָא, וְעַבְדֵי דִּינָא בְּאִתְגַּלְיָיא, כֻּלְּהוּ קַיְימִין בְּקָבְלֵייהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, לְאִתְעַתְּדָא תְּדִיר, גַּבֵּי אִינּוּן חוֹבִין טְמִירִין דְּקָאֲמַרָן, וְאִינּוּן דְּאִקְרוּן אַף וְחֵמָה, מִתְחַבְּרָן עִמְּהוֹן וְעַבְדֵי דִּינָא עָלַייהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא. הַאי אִתְעֲבִיד בְּעָלְמָא, מֵאִלֵּין מָארֵי דְּדִינָא כִּדְקַאמְרָן.

דַּרְגָּא דָּא קַיְימָא גּוֹ חֲשׁוֹכָא וְאֶשָׁא, דְּאִיהוּ רָזָא חֲדָא,

וּמְגוֹ דַּרְגָּא דָּא, מִתְפָּרְשָׁן כַּמָּה דַּרְגִּין תַּקִּיפִין (גַּבְרִין) דְּקַיְימָן תְּחוֹת סִטְרָא דְּרִקִּיעָא חֲדָא, דְּאִקְרֵי רְקִיעָא אוּכְמָא. דַּרְגָּא תְּלִיתָאָה, הַאי אִיהוּ רְקִיעָא, דְּמִתְפַּשְׁטָא עַל כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין, דְּאִינּוּן סוּמָקִין כְּוַורְדָּא. וְאִלֵּין אִקְרוּן דְּרוֹעִין דְּהַאי סִטְרָא.

תְּחוֹת אִלֵּין, מִתְפַּשְׁטִין לְתַתָּא דַּרְגִּין, עַד דְּמָטוּ לְגוֹ דַּרְגָּא תְּלִיתָאָה (ס״א הַהוּא רְקִיעָא אוּכְמָא) בְּגִין דְּאִלֵּין דִּי בְּדַרְגָּא תִּנְיָינָא, נַפְקֵי מִגּוֹ הַהוּא רְקִיעָא אוּכְמָא, וְשַׁטְיָין בְּעָלְמָא. אִלֵּין מִימִינָא, וְאִלֵּין מִשְּׂמָאלָא. אִלֵּין דִּימִינָא, מִתְפָּרְשָׁן לְתַלַת סִטְרִין, דְּאִינּוּן (ויחי רמ״א ע״א) תְּלַת קִשְׁרִין. וְאִלֵּין דִּשְׂמָאלָא, מִתְפָּרְשָׁן לְתַלַת סִטְרִין, דְּאִינּוּן תְּלַת קִשְׁרִין אַחֲרָנִין.

קִשְׁרָא קַדְמָאָה, קַיְימָא לְעֵילָּא. וּתְנָנָא חֲשׁוֹכָא בְּרוּגְזָא, אִתְקָשַׁר בֵּיהּ. הַאי קִשְׁרָא, אִית בָּהּ תְּלַת גַּוְונִין חֲשׁוֹכִין, וּמְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא. וְהַאי קִשְׁרָא, אִיהוּ כְּפִיף, וְלָא אִתְפָּשַׁט (ס״א אִתְכַּפְיָיא), בַּר לְזִמְנִין יְדִיעָאן, הַאי אִקְרֵי עֻבְרָ״ה.

וְאִיהוּ קַיְימָא בְּלָא שְׁכִיכוּ, בְּגִין דְּלָא שָׁכִיךְ, בַּר בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מְקָרְבִין קָרְבָּנָא לְתַתָּא, בְּגִין דִּבְהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּכַךְ הַהוּא רוּגְזָא, וְאִתְכַּפְיָיא לְתַתָּא, וְאִתְחַלָּשׁ רוּגְזֵיהּ. (ד״א תּוֹקְפֵיהּ) וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה וּלְאַתְקָפָא. וְכַד

אִתְחַלָּשׁ הַאי, כְּדֵין קִשְׁרָא תִּנְיָינָא, דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא לָא יָכִיל לְנַטְלָא וּלְאַנְהָגָא.

קִשְׁרָא תִּנְיָינָא, דָּא הוּא דְּאִקְרֵי זַעַם, הַאי קִשְׁרָא אִיהוּ דְּנָטִיל מֵאָתָר לַאֲתָר, וְאַנְהִיג לְכָל שְׁאַר קִשְׁרִין, וְכָל שְׁאַר קִשְׁרִין כְּלְהוּ, אִתְנַהֲגָן בֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ אִתְקְפוּ בְּהַאי קִשְׁרָא. הַאי אִיהוּ דְּמַנְהִיג כָּל צַעֲרִין לְעָלְמָא, בְּגִין דְּכַד אִתְחַבָּר בְּדַרְגָּא אַחֲרָא, לְחַבְּקָא לְנוּקְבָא, כְּדֵין נַחְתֵּי לְעָלְמָא, כָּל צַעֲרִין, וְכָל דַּחֲקִין, וְכָל עָאקוּ, דְּהָא לָא יָכִילוּ לְשַׁלְטָאָה דָּא בְּלָא דָּא. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין, אִתְיְהִיבוּ לְנוּקְבָא, לְשַׁלְטָאָה, וּלְמִסְטֵי עָלְמָא, וְאִי לָאו דְּרָכִיב דָּא עַל דָּא, וְאִתְחַבָּר דָּא בְּדָא, לָא יַכְלִין לְשַׁלְטָאָה.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַוָּה אָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ. נָחַת הַאי סָמָאֵ״ל, וְכָל (דף רמ״ד ע״א) אִינּוּן דַּרְגִּין דְּבֵיהּ, וְהַוָּה רָכִיב עַל הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא, בְּגִין לְאַסְטָאָה לוֹן. בְּגִין דְּהַהוּא חִוְיָא דְּהַוָּה קָאִים תְּחוֹתֵיהּ, אִיהוּ עַקִּימָא לְאַסְטָאָה, בְּנֵי נָשָׁא, וּלְפַתְּאָה לוֹן. בְּגִין דִּכְתִיב, (משלי ה) כִּי נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְחָלָק מִשֶּׁמֶן חִכָּהּ. וְדָא יְהִיב חֵילָא, וְדָא עָבִיד אוּמָנוּתָא בְּעָלְמָא, וְדָא בְּלָא דָּא לָא יַכְלֵי לְשַׁלְטָאָה.

בְּגִין כָּךְ, כַּד הַהוּא קִשְׁרָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָא, כְּדֵין נַחְתֵּי דִּינִין, וְכָל דַּחֲקִין לְעָלְמָא

וְכַד הַאי לָא אִתְתַּקַּף דְּלָא נָטִיל, כֹּלָּא אִתְּבַר וְאִתְכַּפְיָיא, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה. וְעַל דָּא, כֹּלָּא אִתְּבַר וְאִתְכַּפְיָיא, בְּרָזָא דְּקְרְבְּנִין דִּלְתַתָּא. וְסַלְקָא מַאן דְּסַלְקָא, לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא, וּלְאִתְבָּרְכָא מֵעִמְקָא עִלָּאָה, דְּנָהִיר לְכָל אַנְפִּין. קְשׁוֹט תְּלִיתָאָה הַאי אִיהוּ תַּקִּיפָא בְּתִקִּיפוּ יַתִּיר, וְהַאי אִקְרֵי צָרַ״ה, בְּגִין דְּמֵהַאי נַפְקִי שׁוּלְטָנוּ, לְאַשְׁרָאָה דַּחֲקִין, וּלְמֶעְבַּד עָאקוּ לִבְנֵי נָשָׁא. וְרָזָא דְּתַלַת קִשְׁרִין אִלֵּין, דְּכְתִיב, עֻבְרָה וְזַעַם וְצָרָה. אִלֵּין תְּלַת קִשְׁרִין דִּימִינָא.

תְּלַת קִשְׁרִין דִּשְׂמָאלָא, כַּד מִתְתַּקְפֵּי כַּחֲדָא, כְּדֵין הַהִיא שְׂמָאלָא אִקְרֵי, מְשַׁלַּח״ת מַלְאֲכֵי רָעִים. בְּגִין דְּמֵהַאי שְׂמָאלָא, אִשְׁתְּדָרוּ לְתַתָּא, וְנַטְלֵי תּוּקְפָּא, כָּל אִינּוּן מַלְאֲכִין בִּישִׁין, אִינּוּן דְּנַפְקֵי מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא, כִּדְקַאמְרָן. וְכָל דָּא מִגּוֹ דַּרְגָּא תִּנְיָינָא וְדַרְגָּא תְּלִיתָאָה. דַּרְגָּא רְבִיעָאָה, הַאי דַּרְגָּא קַיְימָא, מִגּוֹ עַקִימוּ דְּרוּגְזָא, גַּוֹון אֶשָׁא. וְהַאי אִקְרֵי אֶמְצָעִיתָא. דְּאִיהוּ גּוּפָא, דְּקַיְימָא בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין. הָכָא אִית לַהֲטָא, דְּמִלַּהֲטָא בְּסוּמָקָא כְּוורְדָא. מֵהָכָא נַפְקֵי תְּקִיפוּ לְנַחְתָּא לְתַתָּא, לְאַתְקָפָא לְאוֹשָׁדָא דָּמִין. בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ דְּיָהִיב רְשׁוּ וְשׁוּלְטָנָא לְתַתָּא, לְאַתְקָפָא וּלְאוֹשָׁדָא דָּמִין. הַאי נְבִיעַ לְנוּקְבָא, וְדָא אִצְטְרִיךְ לְדָא, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ גּוּפָא

לְנַפְשָׁא, וְנַפְשָׁא לָא עָבִיד אוּמָנוּתָא, אֶלָּא בְּגוּפָא. וְעַל דָּא, כָּל חֵילָא, וְכָל תְּקִיפוּ, מֵהָכָא נָפִיק, לְאַתְקָפָא, וּלְמֶעְבַּד אוּמָנוּתָא בְּעָלְמָא, לְאַבְאָשָׁא. כְּנוּקְבָּא דְּמַקַּבְלָא מִן דְּכוּרָא תָּדִיר.

בְּכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, וּבְכָל קִשְׁרָא וְקִשְׁרָא, אִית כַּמָּה מְמָנָן, וְכַמָּה טְרִיקֵי חֲבִילִין, דְּכֻלְּהוּ אִתְנַהֲגָן בְּגִינַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ דְּאִתְנַהֲגָן בְּגִינַיְיהוּ, כֻּלְּהוּ לְתַתָּא, דְּאִינּוּן חַיָּילִין דִּי בְּנוּקְבָּא, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן דַּרְגָּא יְדִיעָא לְעֵילָּא לְאִתְנַהֲגָא בֵּיהּ.

כַּמָּה דְּאִית לְסִטְרָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, הֵיכָלִין יְדִיעָאן, לְגַבֵּי דַּרְגִּין עִלָּאִין, לְאִתְכַּלְלָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, הָכִי נָמֵי לְתַתָּא (ס״א בְּחָשׁוֹכָא) בְּהִפּוּכָא, בְּסִטְרָא אַחֲרָא, אִית דַּרְגִּין, לְגַבֵּי אִינּוּן הֵיכָלִין דִּנוּקְבָּא, לְאִתְכַּלְלָא אִלֵּין בְּאִלֵּין.

בְּהַאי דַּרְגָּא, דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה, קַיְימָן דִּינִין בִּישִׁין, לְנַחְתָּא לְתַתָּא, וּלְאִתְמַסָּרָא לְאִינּוּן דְּעַבְדִין דִּינָא בִּישָׁא תַּקִּיפָא. מֵהָכָא יַנְקִי תּוּקְפָּא דִּילְהוֹן, לְאַתְקָפָא, וּלְאַשְׁלְמָא הַהוּא דִּינָא דְּעַבְדֵי. וּבְגִין כָּךְ, כָּל הָנֵי דַּרְגִּין כְּלִילָן בְּהוּ, בְּכָל אִינּוּן הֵיכָלִין תַּתָּאִין, דְּלִסְטַר נוּקְבָּא דִּלְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּסָטוּ אָרְחַיְיהוּ מֵאוֹרְחָא דָּא, וְאַזְלֵי בָּתַר דַּחֲלְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

לְאִתְקַדְּשָׁא בִּקְדוּשָׁה דִּמְאַרְיהוֹן, זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

דַּרְגָּא חֲמִישָׁאָה. הַאי דַּרְגָּא אִתְפְּלִיג לְתֵרִין דַּרְגִּין (ס״א סִטְרִין) יְמִינָא, וּשְׂמָאלָא. (רל״ב ע״ב) וְאִלֵּין אִקְרוֹן שׁוֹקִין, מִתְדַּבְּקָן לְאַבְאָשָׁא וּלְמִרְדַּף. בְּגִין דְּהָכָא תְּקִיפוּ דִּרְדִּיפוּ. דְּכָל מַרְעִין, וְכָל בִּישִׁין, דְּרַדְפֵי בַּתְרַייהוּ דְּחַיָּיבַיָּא. וְכַד דִּינָא (ס״א דַּרְגָּא) דָּא אִתְקְרִיב, כְּדֵין הָרְצִים יָצְאוּ דְּחוּפִים. וְאִינּוּן רָצִים אִינּוּן לְתַתָּא, לְמִרְהַט לְאַבְאָשָׁא. וְכָל אִינּוּן אִקְרוֹן רוֹדְפִים, וְעַל דָּא כְּתִיב (איכה ד) קַלִּים הָיוּ רוֹדְפֵנוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמָיִם.

הַאי דַּרְגָּא אִתְפְּלַג לְתֵרִין סִטְרִין, לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. תְּלַת קִשְׁרִין אִינּוּן לִימִינָא. וּתְלַת (ויחי רמ״א ע״א) קִשְׁרִין אִינּוּן לְשְׂמָאלָא, וְאִלֵּין קִשְׁרִין, וְאִינּוּן קִשְׁרִין דְּקָאָמַרָן, כֻּלְּהוּ מִסְתַּכְּלָן לַאֲחוֹרָא. בְּגִין דְּאִינּוּן קִשְׁרִין עִלָּאִין (דף רמ״ד ע״ב) קַדִּישִׁין, כֻּלְּהוּ (ויצא קכ״ד) מִסְתַּכְּלָן לְגוֹ פְּנִימָאֵי לְגוּפָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א ז) וְכָל אֲחוֹרֵיהֶם בָּיְתָה. וְאִלֵּין כֻּלְּהוּ מִסְתַּכְּלָן לַאֲחוֹרָא.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא אִלֵּין קִשְׁרִין, עִלָּאִין קַדִּישִׁין כֻּלְּהוּ בְּרָזָא דְּאָדָם, וּבְגִין דִּכְלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאָדָם, כָּל אֲחוֹרֵיהֶם בָּיְתָה כְּתִיב. וְאִלֵּין קִשְׁרִין אַחֲרָנִין דְּקָאָמַרָן, אִינּוּן קִשְׁרִין דְּאֶמְצָעִיתָא, כֻּלְּהוּ מִסְתַּכְּלָן לַאֲחוֹרָא,

וְאִלֵּין אִינּוּן בְּרָזָא דִּבְהֵמָה. וּבְגִין כָּךְ כָּל אֲחוֹרֵיהֶם לַאֲחוֹרָא. וְרָזָא דָּא כְּמָה (רל״ט ע״ב) דְּאוֹקִימְנָא, (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ׳. דָּא בְּסִטְרָא דְּאָדָם, וְדָא בְּסִטְרָא דִּבְהֵמָה. וְקָרְבָּנָא הָכִי סַלְקָא, אָדָם וּבְהֵמָה.

קִשְׁרָא קַדְמָאָה, בֵּיהּ קַיְימָא גַּוונָא דַּחֲשׁוֹכָא גּוֹ עוּרְפְּלָא, (ס״א גּוֹ טְהִירָא דְּעוּרְפִּילָא) דְּצָמַח בְּאִתְלַטְיָיא תְּחוֹת אַבְנָא דְּקַיְימָא עָלֵיהּ, דְּלָא צָמַח. וְהַאי קַיְימָא עָלַיְיהוּ דְּזַכָּאֵי, דְּאִית בְּהוּ זַכְיִין, וְלָא אִית בְּהוּ זְכוּ דַּאֲבָהָתָא לְאִתַּתְקְפָא בְּהוּ, וּלְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ.

וְקִשְׁרִין אַחֲרָנִין, רַדְפֵי בָּתַר חַיְיבַיָּא דְּסָטוּ אָרְחַיְיהוּ מִקַּדְמַת דְּנָא, וְרַדְפֵי אֲבַתְרַיְיהוּ, וְכָל אִינּוּן דְּרִשִׁימוּ אִתְחָזֵי בְּהוּ לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא. בְּגִין דְּכָל אִינּוּן דְּאִתְחָזוּן לְאִתְעָנְשָׁא, חַד מַלְאָכָא, שְׁלִיחָא קַדִּישָׁא, דִּי מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, נָחִית וְרָשִׁים בְּהוּ רְשִׁימָא, וְהַהוּא רְשִׁימָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְעֵילָּא, לְגַבֵּי כָּל אִינּוּן מָאֲרֵיהוֹן דְּדִינָא. וְכַד הַהוּא רְשִׁימָא אִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבַּיְיהוּ, מַאן דְּאִתְחָזֵי לְמַרְעִין, אַלְקֵי לֵיהּ בְּמַרְעִין. מַאן דְּאִתְחָזֵי לְמַכְאוֹבִין, וּלְשָׁאַר עוֹנָשִׁין, כְּלָא חָמָאן בְּהַהוּא רְשִׁימוּ. וּבְגִין דָּא, אִינּוּן קִשְׁרִין כֻּלְּהוּ קַיְימוּ לַאֲחוֹרָא, וּבַעֲטֵי בְּאִינּוּן דְּבַעֲטֵי בְּמָאֲרֵיהוֹן, וּבְכָל אִינּוּן דְּאִתְחָזוּן לְבַעֲטָא בְּהוּ. בַּר צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וְאִית לוֹן זְכוּ דַּאֲבָהָן,

דְּמַרְעִין רַדְפִין אֲבַתְרַייהוּ, דְּאִלֵּין לָא שַׁלְטֵי בְּהוּ, וְלָא אָתֵי לוֹן מַרְעִין מִסְּטָרָא דָּא.

וְאִי תֵּימָא, מֵאָן אָתַר אָתֵי לוֹן מַרְעִין. תָּא חֲזֵי כְּתִיב, (ישעיה נג) וַיְיָ׳ חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי. וַיְיָ׳ חָפֵץ, דַּכְּאוֹ, אִתְרְעֵי לְמַחֲאָה לֵיהּ, וּלְמֵיהַב לֵיהּ מַרְעִין, בְּגִין לְזַכָּאָה לוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא מִסְּטָרָא אַחֲרָא, וְאִלֵּין אִקְרוֹן יִסּוּרִין דְּאַהֲבָה, וְכֹלָּא בְּחַד מַתְקָלָא דְּקוּדְשָׁא סַלְקָא.

דַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה. הַאי אִקְרֵי עָרְלָה. וְדָא, וְכָל אִינּוּן דַּרְגִּין תַּתָּאִין, לְתַתָּא, כְּלְהוּ אִקְרוֹן עָרְלָה, בְּגִין דְּיַנְקֵי מִסְּטָרָא דָּא. וְהַאי אִיהוּ גּוֹ רָזָא דְּנָחָ״שׁ בָּרִיחַ. וְהַאי יָנִיק, לְהַהוּא נָחָ״שׁ עַקַלָּתוֹ״ן. וְכְלְהוּ דַּרְגִּין אַחֲרָנִין, דְּאִתְאַחָדָן בְּהַאי סִטְרָא, אִקְרוֹן גּוּהַרְקֵי דְּעָרְלָה. וְכֹלָּא בְּרָזָא חַדָּא קָא אָזְלִי.

וְתָא חֲזֵי, עַל דָּא, כָּל אִינּוּן אִילָנִין דְּאִתְנְטָעוּ בְּאַרְעָא, עַד לָא אִשְׁתָּרְשׁוּ, שַׁרְיָא עֲלַייהוּ רוּחָא מִסְּטָרָא דְּהַאי עָרְלָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יט) וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתָם אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲבִיבוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל תָּדִיר לְגַבֵּיהּ, וְרָחִיק לוֹן, מִכָּל אוֹרְחִין בִּישִׁין, וְסִטְרִין בִּישִׁין וּמְסָאֲבִין, לְאִתְדַּבְקָא בְּסִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה. זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא וְזַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

היכלות מסטרא דקדושה

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא תָּנִינָן בְּאִינּוּן הֵיכָלִין, דְּאִינּוּן קַיְימִין, לְסַדְּרָא סִדּוּרָא דִּשְׁבָחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין סִדּוּרָא דְקַיְימָא בְּמִלָּה בֵּין סִדּוּרָא דְקַיְימָא בִּרְעוּתָא. בְּגִין דְּאִית סִדּוּרָא דְקַיְימָא בְּמִלָּה, וְאִית סִדּוּרָא דְקַיְימָא בִּרְעוּתָא וְכַוָּונָה דִּלְבָּא, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא, בְּגִין לְאִסְתַּכְּלָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף, דְּתַמָּן (קל״ט ע״א) תְּקִיעוּ דְּכָל רְעוּתִין וּמַחֲשָׁבִין, וְלָא קַיְימִין בְּמִלָּה כְּלַל, אֶלָּא כְּמָה דְּאִיהוּ סָתִים, הָכִי כָּל מִלּוֹי בְּסִתְימוּ.

תָּא חֲזֵי (בראשית מ״א ע״א) הַאי דְּאַמָּרַן בְּאִינּוּן הֵיכָלִין כְּלְהוּ (נ״א תַּלְיָין), כָּל אִינּוּן סִדּוּרִין אִינּוּן כְּלָלָא חַדָּא, בְּגִין לְאִתְכַּלְלָא תַּתָּאֵי בְּעִלָּאֵי.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה כַּד סִדֵּר צְלוֹתֵיהּ בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, אָרִיךְ בְּהַאי צְלוֹתָא, בְּגִין דְּאִיהִי צְלוֹתָא דְקַיְימָא לְעֵילָּא. וְכַד סִדֵּר צְלוֹתֵיהּ בְּקִצּוּרוּ דְּאַחְתֵּיהּ, לָא אָרִיךְ בָּהּ, בְּגִין דְּקַיְימָא לְתַתָּא. דִּכְתִיב, (במדבר יב) אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ, וְלָא אָרִיךְ יַתִּיר, בְּגִין (בראשית צ״א ע״ב) דְּאִיהוּ מָאנֵי דְּבֵיתָא, וּפָקִיד בֵּיתֵיהּ כַּדְקָא חֲזֵי, (דף רמ״ה ע״א) וּבְגִין כָּךְ לָא אָרִיךְ יַתִּיר בְּבָעוּתֵיהּ. (נ״א וְעַל דָּא כּוּלְּהוּ) וְכֻלְּהוּ סִדּוּרִין, לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתָּא בְּעִלְּמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּכָל אִינּוּן (שְׁאָר) הֵיכָלִין דְּקָאָמַרְן.

רַבִּי שִׁמְעוֹן קָם וְאָמַר, זַכָּאָה חוּלָקָא דִּילָךְ אָדָם קַדְמָאָה,
בְּרִירָא דְּכָל נִבְרָאִין, דְּקַיְימִין בְּעָלְמָא, דְּרַבִּי לָךְ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא, וְאָעִיל לָךְ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן,
וְאַתְקִין לָךְ ז׳ חוּפּוֹת בֵּיהּ, לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּעִנּוּגָא דִּנְעַם
עִלָּאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ׳ וּלְבַקֵּר
בְּהֵיכָלוֹ. לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ׳ לְעֵילָּא. וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ לְתַתָּא.
לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יְיָ׳, בְּאִינּוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין לְעֵילָּא, וּלְבַקֵּר
בְּהֵיכָלוֹ בְּאִינּוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין דִּלְתַתָּא, וְאִלֵּין קַיְימִין
אִלֵּין לָקָבֵל אִלֵּין.
וּבְכֻלְּהוּ קָמַת בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. אִינּוּן שִׁבְעָה חוּפּוֹת עִלָּאִין
קַדִּישִׁין, קַיְימוּ עֲלָךְ לְעֵילָּא, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ.
וְאִינּוּן ז׳ תַּתָּאִין, קָמַת בְּהוּ לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּהוּ, וּבְכֻלְּהוּ
אַשְׁלִים לָךְ מָארֵךְ, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכֹלָּא.
עַד דְּאִתְדְּחוּ רַגְלָךְ, בָּתַר עֵיטָא דְּהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא,
וְאִתְתַּרְכַת מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְגַרְמַת מוֹתָא לָךְ, וּלְכָל
עָלְמָא, בְּגִין דְּשַׁבָּקַת אִלֵּין עִדּוּנִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא,
וְאִתְמַשְּׁכַת בָּתַר אִינּוּן כְּסוּפִין מִסְאָבִין, דְּאִקְרוּן (איוב כ)
רֹאשׁ פְּתָנִים, דְּגוּפָא מָשִׁיךְ בְּהוּ, וְלָא רוּחָא. כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (דברים לב) וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר. וּכְתִיב עַנְבֵימוֹ עִנְבֵי
רֹאשׁ. עַד דְּאָתָא אַבְרָהָם חַסִידָא, וְשָׁאֲרִי לְאַתְקָנָא
עָלְמָא, וְעָאל גּוֹ מְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא, וְאַתְקִן לְעֵילָּא

וְתַתָּא, בְּאִינּוּן רְקִיעִין עִלָּאִין, וּבְאִינּוּן רְקִיעִין תַּתָּאִין.
אִינּוּן תַּתָּאִין, הֵיכָלִין לְאִינּוּן רְקִיעִין עִלָּאִין, לְאִתְאַחֲדָא
דָּא בְּדָא, וּלְאִתְקַשְּׁרָא דָּא בְּדָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא
בְּאִינּוּן הֵיכָלִין דְּקָאֲמַרְן. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא הָתָם גּוֹ
כְּלָלָא, הָכָא אִית לָן לְפַרְטָא מִלִּין, וּלְאַתְקָנָא לְיִחוּדָא
כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּלָא יִטְעוּן חַבְרַיָּיא, וְיֵהָכוּן בְּאֹרַח
מֵישָׁר, כְּמָה דְּכְתִיב (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ׳ וְצַדִּיקִים
יֵלְכוּ בָם וְגוֹ׳.

(היכל לבנת הספיר יסוד ועטרה)

הֵיכָלָא קַדְמָאָה. שֵׁירוּתָא גּוֹ מְהֵימְנוּתָא, וְהַאי אִיהוּ
שֵׁירוּתָא לְרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וּבְדַרְגִין דְּחֵיזוּ
דְּמְהֵימְנוּתָא. נְבִיאֵי קְשׁוֹט, הַוּוֹ חָמָאן מִגּוֹ דָּא
אַסְפָּקְלַרְיָא דְּאִינָּה מְאִירָה, וּבְגִין דְּהַאי אִיהוּ שֵׁירוּתָא
דְּמְהֵימְנוּתָא, כְּתִיב (הושע א) תְּחִלַּת דִּבֶּר יְיָ׳ בְּהוֹשֵׁעַ. דְּחָמָא
מִגּוֹ דַּרְגָּא דָּא, דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא דְּכָל דַּרְגִין לְסַלְקָא
לְעֵילָּא, וְסוֹפָא דְּכָל דַּרְגִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא.
וּבְגִין דְּהוֹשֵׁעַ חָמָא מִגּוֹ שֵׁירוּתָא דָּא, סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִין,
אִצְטְרִיךְ לְנַטְלָא הַאי אֵשֶׁת זְנוּנִים, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל
אִתְדַּחוּ וְאִתְמְשָׁכוּ מִתַּמָּן לְתַתָּא, לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי
אֵשֶׁת זְנוּנִים, בְּגִין דְּשַׁבְקוּ, וְלָא אִתְדַּבָּקוּ בְּהַאי אֵשֶׁת
חַיִל. וְחָמָא מִתַּמָּן כָּל אִינּוּן הֵיכָלִין דְּאִינּוּן בִּסְטְרָא
מְסַאֲבָא. (דְּאִית לֵיהּ)

הֵיכָלִין דִּמְסָאֲבָא, כֻּלְּהוּ מִסְאָבִין לְמַאן דְּאִתְדַּבַּק בְּהוֹן,
וְעַל דָּא כְּתִיב, קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים וְגוֹ׳. וְכִי
נְבִיאָה דְּקִשׁוֹט אִצְטְרִיךְ לְדָא. אֶלָּא, בְּגִין דְּאָסִיר לֵיהּ
לְבַר נָשׁ לְאַעֲלָא בְּאִינּוּן הֵיכָלִין, בְּגִין דְּלָא יִתְמַשַּׁךְ
אֲבַתְרַייהוּ, כְּגַוְונָא דְּעָבַד נֹחַ, דִּכְתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשְׁתְּ מִן
הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל.
וְהוֹשֵׁעַ דָּחִיל לְאִסְתַּכְּלָא בְּאִינּוּן הֵיכָלִין דְּאִסְתְּאָבוּ בְּהוּ
יִשְׂרָאֵל וְאִתְדְּבָקוּ, דְּלָא יִתְמַשַּׁךְ אֲבַתְרַייהוּ,
כְּמָה דִּכְתִיב בְּנֹחַ וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל. עַד דְּאָמַר
לֵיהּ, קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים וְיַלְדֵי זְנוּנִים. וּכְתִיב וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח
אֶת גֹּמֶר בַּת דִּבְלָיִם. לְמִנְדַּע בְּמָה דְּאִתְדְּבָקוּ וְאִסְתְּאָבוּ,
וְשָׁבְקוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בְּגִין (רמ״ג ע״א) אֵל נֵכָר. וְעַל דָּא,
חָמָא מִגּוֹ הֵיכָלָא דָּא, שֵׁירוּתָא דְּכָל דַּרְגִּין.
הֵיכָלָא דָּא, שֵׁירוּתָא דִּכְלָא, לְסַלְקָא בְּדַרְגִּין. הַאי
הֵיכָלָא, אִיהוּ מָדוֹרָא דְּקַיְימָא בִּנְהִירוּ.
לְאִתְעַטָּרָא בְּדַרְגּוֹי, לְאִסְתַּכְּלָא בְּאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין,
דִּכְתִיב, (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
בְּהַאי הֵיכָלָא, חַד מְמָנָא שַׁמְשָׁא טָהֲרִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. וְאִיהוּ
קַיְימָא עַל פִּתְחָא דְּהַהוּא הֵיכָלָא, וְכָל נִשְׁמָתִין
דְּסַלְקִין, קַיְימָא הַאי מְמָנָא בְּהַאי פִּתְחָא, וְכַמָּה מְמָנָן
אַחֲרָנִין עִמֵּיהּ, כֻּלְּהוּ אֶשָּׁא דְּמַלְהֲטָא, וְשַׁרְבִיטִין דְּאֶשָּׁא

(רי״ב ע״א) בִּידַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ (דף רמ״ה ע״ב) מָארֵי דְעַיְינִין. הַאי מְמָנָא קַיְימָא בְּסִטְרָא דָּא, אִי זַכָּאת הַאי נְשְׁמְתָא לְמֵיעַל, הַאי מְמָנָא פָּתַח פְּתְחָא וְעָאלַת.

וְאִי לָא זַכָּאת, הַהוּא מְמָנָא אַחֲרָא דְקַיְימָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא, זַמִּין, וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין עִמֵּיהּ. דָּחֵי לָהּ הַהוּא מְמָנָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא, וְנָקִיט לָהּ הַאי אַחֲרָא, דִּי בְּסִטְרָא דְמָסָאבָא, וְאָעִיל לָהּ גּוֹ אִינּוּן הֵיכָלֵי מְסָאֲבֵי. וְכָל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין אַחֲדֵי לָהּ, עַד דְּנַחְתֵּי לָהּ לַגֵּיהִנָּם, וְאִתְדָּנַת תַּמָּן תְּרֵיסָר יַרְחֵי. תִּקּוּנָא דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, בֵּי דִּינָא לְאַתְדָּנָא בְּהוּ חַיְיבַיָּא.

כְּגַוְונָא דָּא, הַהוּא מְמָנָא קַדִּישָׁא, דְּקַיְימָא עַל הַהוּא פְּתְחָא, כָּל אִינּוּן צְלוֹתִין, דְּבַקְעֵי אֲוִירִין וּרְקִיעִין, לְמֵיעָאל קֳמֵי מַלְכָּא, אִי צְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין אִינּוּן, פָּתַח פְּתְחָא, וְאָעִיל הַהוּא צְלוֹתָא עַד דְּאִתְעֲבִידוּ כָּל צְלוֹתִין דְּעָלְמָא, עֲטָרָא בְּרִישָׁא דְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְאִי צְלוֹתָא דְּיָחִיד, סַלְּקָא עַד דְּמָטֵי לְפְתְחָא דְּהֵיכָלָא דָּא, דְּהַאי מְמָנָא קַיְימָא בֵּיהּ. אִי יָאָה הַהִיא צְלוֹתָא, לְאַעֲלָא קֳמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא (יְאוּת), מִיָּד פָּתַח פְּתְחָא, וְאָעִיל לָהּ. וְאִי לָא יָאָה, דָּחֵי לָהּ לְבַר, וְנַחְתָּא וְאִתְשַׁטְיָא בְּעָלְמָא, וְקַיְימָא גּוֹ רְקִיעָא תַּתָּאָה מֵאִינּוּן

רְקִיעִין דִּלְתַתָּא, דִּמְדָבְרֵי גּוֹ עָלְמָא, וּבְהַהוּא רְקִיעָא, קַיְימָא חַד מְמָנָא דִּי שְׁמֵיהּ סָהֲדִיאֵ״ל, וּמְמָנָא עַל הַאי רְקִיעָא. וְנָטִיל כָּל הָנֵי צְלוֹתִין דְּאִתְדַּחְיָין, דְּאִקְרוֹן צְלוֹתֵי פְּסִילָאן וְגָנִיז לוֹן, עַד דְּאִתְּדָן (נ״א דְּתָב) הַהוּא בַּר נָשׁ.

אִי תָּב לְגַבֵּי מָארֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְצַלֵּי צְלוֹתָא אַחֲרָא זַכָּאָה, הַהִיא צְלוֹתָא זַכָּאָה כַּד סַלְקָא, נָטִיל הַהוּא מְמָנָא סָהֲדִיאֵ״ל הַאי צְלוֹתָא, וְסָלִיק לָהּ לְעֵילָּא, עַד דְּאִעְרַע בְּהַהִיא צְלוֹתָא זַכָּאָה, וְסַלְקִין וְאִתְעָרְבוּן כַּחֲדָא, וְעָאלִין קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

וּלְזִמְנִין אִתְדַּחְיָא הַהִיא צְלוֹתָא, בְּגִין דְּהַהוּא בַּר נָשׁ אִתְמְשָׁךְ בָּתַר סִטְרָא אַחֲרָא, וְאִיהוּ אִסְתְּאַב בְּהַהוּא סִטְרָא, וְנָטִיל לָהּ הַהוּא מְמָנָא דִּי בְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא מִסַּאֲבָא. וּכְדֵין קַיְימָא הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא מִסַּאֲבָא. סָלִיק וְאַדְכַּר חוֹבוֹי דְּהַהוּא בַּר נָשׁ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַסְטֵי עָלֵיהּ לְעֵילָּא. וְעַל דָּא, כָּל צְלוֹתִין, וְכָל נְשָׁמָתִין, כַּד סַלְקִין, כְּלְהוֹן סַלְקִין וְקַיְימָן קָמֵי הֵיכָלָא דָּא. וְהַאי מְמָנָא קַיְימָא עַל פִּתְחָא דְּהֵיכָלָא דָּא, לְאַעֲלָא נְשָׁמָתִין וּצְלוֹתִין, אוֹ לְדַחְיָא לוֹן לְבַר.

לְעֵילָּא מֵהַאי פִּתְחָא, אִית פִּתְחָא אַחֲרָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָתִיר לָהּ וְאִתְפַּתַּח תְּלַת זִמְנֵי בְּיוֹמָא, וְלָא אַנְעִיל, וְקַיְימָא לְאִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּתִיּוּבְתָּא, דִּי אוֹשְׁדִין

דִּמְעָה בִּצְלוֹתְהוֹן קָמֵי מָאֲרֵיהוֹן. וְכָל תַּרְעִין וּפִתְחִין נִנְעָלוּ, עַד דְּעַיֵּילֵי בִּרְשׁוּתָא, בַּר תַּרְעִין אִלֵּין, דְּאִקְרוּן שַׁעֲרֵי דִּמְעָה.

וְכַד הַאי צְלוֹתָא דְּדִמְעָה סַלְקָא לְעֵילָּא, לְאַעֲלָא בְּאִינּוּן תַּרְעִין, אִזְדַּמַּן הַהוּא אוֹפָּן דְּקַיְימָא עַל שִׁית מְאָה חֵיוָון רַבְרְבָן, וְרַחֲמֵיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְנָטִיל הַהִיא צְלוֹתָא, בְּאִינּוּן דִּמְעִין, צְלוֹתָא עָאלַת וְאִתְקַשְׁרַת לְעֵילָּא.

וְאִינּוּן דִּמְעִין אִשְׁתָּאֲרוּ הָכָא, וּרְשִׁימִין בְּהַאי פִּתְחָא.

וְאִית דִּמְעִין אַחֲרָנִין, וּרְשִׁימִין תָּדִיר עַל כֹּל אִינּוּן רְתִיכִין עִלָּאִין, דְּלָא אִתְמְחוֹן (ס״א אִתְחֲמוּן). אִלֵּין אִינּוּן דִּמְעִין, דְּאוֹשְׁדוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, כַּד אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, דִּכְתִיב (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן. וְאִינּוּן דִּמְעִין דְּאוֹשְׁדִין עַל צַדִּיקַיָּיא, וְזַכָּאִין, כַּד מִסְתַּלְקֵי מֵעָלְמָא. כֻּלְּהוּ נַטְלֵי לוֹן אִינּוּן רְתִיכִין, וְעַרְבֵי לוֹן בְּאִינּוּן דִּמְעִין, דְּאִתּוֹשְׁדוּ עַל חָרִיבוּ דְּבֵי מַקְדְּשָׁא וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה כה) וּמָחָה יְיָ׳ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים. מַאן פָּנִים. אִלֵּין רְתִיכִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. וּלְבָתַר וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְיָ׳ דִּבֶּר.

בְּהַאי הֵיכָלָא, אִית רוּחַ דְּאִקְרֵי (רל״ג ע״א) סְטוּטְרִי״ה, וְהַאי אִיהוּ חֵיזוּ סְפִירָא, דְּנָצִיץ לְכָל עֵיבָר, וְהַאי אִיהוּ דְּקַיְימָא לְתֵרִין סִטְרִין, וּמֵאִלֵּין מִתְפָּרְשָׁאן נְצִיצִין כְּנִצִיצוּ

דְּשַׂרְגָּא, כְּמָה (בראשית ע"א) דְּאוֹקִימְנָא בְּכַמָּה סִטְרִין. וְכַמָּה (דף רמ"ו ע"א) גַּוְונִין מְלַהֲטָן מֵהַאי בְּסִטְרָא דִּימִינָא.

כַּד הַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה, נָהַר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, אַפִּיק נִשְׁמָתִין, לְאַעֲלָא גּוֹ הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה לְעֵילָּא, הַהוּא הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה נָקִיט לוֹן. וְכַד נַפְקֵי אִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, מִגּוֹ הַהוּא הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה, נַחְתִּין עַד דְּמָטוּן לְהַאי הֵיכָלָא, וְנָקִיט לוֹן הַאי רוּחָא קַדִּישָׁא סִטְטוֹרִי"ה (סִטוֹטְרִי"ה) שְׁמֵיהּ, דְּאִיהוּ לִימִינָא. וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּכוּרִין, דְּאִינּוּן זְמִינִין לְאִתְפָּרְחָא בְּזַכָּאִין דְּכוּרִין, לִימִינָא כְּלְהוּ נָקִיט לוֹן, וּמִתְעַכְּבֵי תַּמָּן, עַד דְּאִתְכְּלִילוּ בְּנִשְׁמָתִין דְּנוּקְבֵי.

מֵהַאי רוּחָא נָפְקָא (ר"ס ע"א) רוּחָא אַחֲרָא, לִשְׁמָאלָא. דְּאִתְחָזֵי וְאִתְגְּנִיז וְאִתְכְּלִיל בְּהַאי רוּחָא קַדְמָאָה, וְאִינּוּן חַד, כְּלִילָן דָּא בְּדָא. וְהַאי רוּחָא אַחֲרָא, אִקְרֵי אַדִּירִי"ה סָנוּגְרִי"א. סניגי"ה (נ"א סנוגיא סטניה) הַאי אִיהוּ רוּחָא לִשְׁמָאלָא. וְהַאי קַיְימָא, דְּכַד תִּיאוּבְתָּא דְּהֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה לְאִתְדַּבְּקָא (רנ"ח ע"א) בְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, הַהוּא רְעוּתָא דְּסַלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, עָבְדָא נִשְׁמָתִין בִּרְעוּתָא דִּילֵיהּ, וְאִינּוּן נוּקְבֵי.

וְכַד רְעוּתָא דְּהַהוּא נָהָר, נַחְתָּא וְאִתְדַּבְּקָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, עַבְדִין נִשְׁמָתִין דְּכוּרִין. רְעוּתָא דִּלְעֵילָּא עָבִיד דְּכוּרִין. רְעוּתָא דִּלְתַתָּא עָבִיד נוּקְבִין.

וְכַד אִלֵּין נִשְׁמָתִין נוּקְבִין נָפְקִין מִגּוֹ הַהוּא הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה, נַחְתִּין (ס״א נָפְקִין) עַד דְּמָטוּ לְהַאי רוּחָא שְׁמָאלָא, דְּאִקְרֵי אַדִּירָ״ה. וְאִקְרֵי לְבִנַ״ת הַסַּפִּי״ר. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּסִטְרִין אַחֲרָנִין.

כֵּיוָן דְּמָטוּ לְהַאי רוּחָא אִינּוּן נִשְׁמָתִין נוּקְבִין, נַקְטָא לוֹן הַאי רוּחָא, וְקַיְימָאן בֵּיהּ. וּלְבָתַר אִתְכְּלִילוּ רוּחָא דָּא דִּשְׁמָאלָא, בְּרוּחָא דָּא דִּימִינָא. וּכְדֵין אִתְעֲבִידוּ אִינּוּן נִשְׁמָתִין, כְּלִילָן דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא (מְזַדְּוְוגָן) וּפַרְחָאן מֵהַאי הֵיכָלָא וְאִתְפָּרְשָׁן בִּבְנֵי נָשָׁא. (כַּד אָתָא לְאִתְכְּלָלָא) כָּל חַד כְּפוּם אָרְחֵיהּ, וּלְבָתַר מְזַדְּוְוגָן כַּחֲדָא.

(כַּד אָתָא לְאִתְכַּלָּלָא) רוּחָא דָּא דִּשְׁמָאלָא בִּימִינָא, בָּטַשׁ דָּא בְּדָא לְאִתְכַּלָּלָא. וְנַפְקֵי נְצִיצִין דְּמִתְפַּשְׁטֵי לְכָל עֵיבָר, וְאִתְעֲבִידוּ אִינּוּן אוֹפַנִּים מַגַּיְיהוּ, מֵאִינּוּן נְצִיצִין דְּנַפְקֵי מִגּוֹ רוּחָא שְׁמָאלָא, דִּכְתִיב בְּהוּ, (יחזקאל א) מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ. וְאִלֵּין אִינּוּן אוֹפַנִּים דְּמִלַּהֲטָן אֶשָּׁא, וְקַיְימִין בְּשִׁירָתָא.

כֵּיוָן דְּאִתְבְּסָמוּ רוּחָא בְּרוּחָא, וְאִתְכְּלִילוּ כַּחֲדָא, כְּדֵין נָפְקָא חַד נְהִירוּ דְּסַלְקָא וְנַחְתָּא, וּמִתְיַשְּׁבָא עַל אַרְבַּע שׁוּרִין דְּאוֹפַנִּים, וְאִיהוּ חַד חֵיוָתָא דְּשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וְאִקְרֵי בָּזָק, הַאי בָּזָק נְהִיר בִּנְהוֹרָא דְּנָצִיץ גּוֹ שַׁלְהוֹבָא, וְשַׁלְטָא עַל כָּל אִינּוּן אוֹפַנִּים.

וְאִתְפַּשַּׁט מִנֵּיהּ חַד רְקִיעָא, דְּקַרְיֵימָא עַל תְּרֵין סַמְכִין, וְאִינּוּן תְּרֵין סַמְכִין אִינּוּן תְּרֵין כְּרוּבִין, חַד מִסְטָרָא דָּא, וְחַד מִסְטָרָא דָּא. וְהַאי רָקִיעַ עַל רֵישַׁייְהוּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (יחזקאל י) וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה אֶל הָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הַכְּרוּבִים. וְלָאו הַאי רָקִיעַ דְּעַל רֵישׁ חֵיוָתָא. וְהַאי בָּזָק מְמָנָא עָלַיְיהּ, וְרוּחָא עִלָּאָה דְּאִתְכְּלִיל, עַל כֻּלָּא. כָּל אִינּוּן צְלוֹתִין, דְּמִתַּדְּמֵי עַל לָא סַיְימֵי יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ צְלוֹתֵהוֹן, מִתְעַכְּבֵי בְּהַאי רְקִיעָא, וְהַאי בָּזָק דְּשַׁלְטָא עַל הַאי רְקִיעָא, מְתַקֵּן לוֹן. עַד דְּאָתָא סַנְדַּלְ"פוֹן רַב מְמָנָא, רוּחַ עִלָּאָה, דְּשַׁלִּיט עַל כֻּלָּא, וְכַד סַיְימֵי יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ צְלוֹתִין, נָטִיל לוֹן מֵהַאי רְקִיעָא, וְסַלְּקָא וְקָשִׁיר לוֹן קִשְׁרִין (וּכְתָרִין) לְמָאנֵי דִּיקָרָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

הַאי בָּזָק, קָאִים לְמִמְנֵי כָּל אִינּוּן צְלוֹתִין דְּסַלְּקָן, וְכָל אִינּוּן מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא דְּמִתְעַטְּרָן בְּלֵילְיָא, כַּד רוּחָא דְּצָפוֹן אַתְעַר, וְלֵילְיָא אִתְפְּלַג כָּל מַאן דְּקָאִים בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וְאִתְעֲסָק בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל אִינּוּן מִלִּין סַלְּקִין, וְנָטִיל לוֹן הַאי בָּזָ"ק, וְאָנַח לוֹן בְּהַאי רְקִיעָא, עַד דְּסַלְּקָא יְמָמָא.

וּלְבָתַר דְּסָלִיק יְמָמָא, סַלְּקָן אִינּוּן מִלִּין, וְשָׁאֲרָן בַּאֲתָר דְּרְקִיעָא, דְּבֵיהּ (בראשית ל"א ע"א) תַּלְיָין כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי שְׁמָשָׁא וְסִיהֲרָא. וְהַאי אִקְרֵי (ע' ע"א) סֵפֶר הַזִּכָּרוֹן, דִּכְתִיב,

(מלאכי ג) וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו. לְפָנָיו, בְּגִין דְּסֵפֶר וְזִכָּרוֹן כְּתָב בְּקִשׁוֹרָא חֲדָא.

אִינּוּן אַרְבַּע גַּלְגַּלִּין, אִינּוּן נַטְלִין עַל תְּרֵיסָר סַמְכִין.

אִלֵּין ד׳, אַהֲנִיאֵ״ל. קְדוּמִיאֵ״ל (ס״א קְדוּמֵי״א מַלְכִּיאֵ״ל) יְאַהַדוֹנָהִ״י, (ר״מ ע״ב) יְהַדוֹנָ״ה. דְּי מַפְתְּחָאן דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא בִּידַיְיהוּ.

וְאִלֵּין אַרְבַּע אִינּוּן כְּלִילָן (דף רמ״ו ע״ב) בְּרָזָא דְּאַתָּוון (ר״ס ע״א) אֲדֹנָ״י, דְּי סַנְדַּלְפוֹ״ן מָארֵי רְתִיכִין. מְשַׁתַּמֵּשׁ בְּהוּ.

אִלֵּין אַרְבַּע אַתָּוון פַּרְחִין בַּאֲוִירָא, דְּהַהוּא אֲוִירָא כָּלִיל בְּאַתָּוון דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא, יְהוָ״ה, יו״ד ה״א וָא״ו ה״א. וְהַהוּא אֲוִירָא כָּלִיל לוֹן, וְאִתְכְּלִילוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְאִלֵּין ד׳ נַטְלִין לוֹן, בְּרָזָא דְּהַהוּא בָּזָק.

וְאִלֵּין ד׳ עָאלִין בְּד׳, אִלֵּין בְּאִלֵּין, דִּכְתִיב, (שמות כו) מַקְבִּילוֹת הַלּוּלָאוֹת אֶחָת אֶל אֶחָת. וְהָא אוֹקִימְנָא, וְרָזָא אִיהוּ לְאִתְכַּלְלָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, וּלְשַׁלְבָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּרָזָא דְּהַהוּא רוּחָא דְּכָלִיל בְּרָזָא דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. דְּכָלִיל שְׁמָא דָּא בְּשְׁמָא דָּא.

וְכֻלָּא בְּהַאי הֵיכָלָא מִתְנַהֲגֵי, וְנַטְלֵי בְּהַהוּא רוּחָא, בְּרָזָא דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא דְּשַׁלִּיט עַל כֻּלָּא. בְּהַאי הֵיכָלָא אִיהוּ יְאַהַדוֹנָהִ״י, כְּלָלָא דְּתַרִין שְׁמָהָן, מִגּוֹ דְּאִיהוּ רוּחָא בְּרוּחָא. וְכַד שְׁמָא דָּא, דְּכָלִיל בְּרָזָא דְּרוּחָא בְּרוּחָא,

וְכָלִיל דָּא בְּדָא. נָהִיר דָּא בְּדָא, כְּדֵין נָהִיר כֹּלָּא, וְסַלְקָא נְהוֹרָא וְנַחְתָּא, כְּנְהוֹרָא דִּשְׁמְשָׁא גּוֹ מַיָּא וְאוֹקִימְנָא.

וּכְדֵין (כד) הַאי רוּחָא נָטִיל, כֹּלָּא נַטְלִין בְּגִינֵיהּ, דִּכְתִיב, (יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן. וְכַד רוּחָא דָּא נָהִיר בִּשְׁמָא דָּא, כְּדֵין עָאלִין כֻּלְּהוּ דָּא בְּדָא, וְאִתְקַשָּׁרוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, לְסַלְקָא לְעֵילָּא, בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא קַדִּישָׁא.

בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהֵיכָלָא דָּא, קַיְימָא חַד עַמּוּדָא, נָעִיץ מֵהֵיכָלָא דָּא לְהֵיכָלָא תִּנְיָינָא, בְּהַאי סָלִיק רוּחָא דִּלְתַתָּא לְגַבֵּי רוּחָא דִּלְעֵילָּא, לְאִתְאַחֲדָא רוּחָא בְּרוּחָא, וְכֵן עַד לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ רוּחָא חֲדָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְרוּחַ אֶחָד לָהֶם (לְבַל).

עַמּוּדָא דָּא דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, אַדְרָהֲנִי"אֵל שְׁמֵיהּ, וְרָזִין דְּמַפְתְּחָן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בִּידֵיהּ. כַּד צְלוֹתִין סַלְקָאן וּמָטָאן לְהַאי עַמּוּדָא, כְּדֵין נַטְלֵי כֻּלְּהוּ דְּאִינּוּן בְּהֵיכָלָא דָּא, לְגוֹ הֵיכָלָא תִּנְיָינָא, לְאִתְאַחֲדָא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא בְּרָזָא חֲדָא, לְאִתְיַחֲדָא עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא לְמֶהֱוֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת.

(היכל עצם השמים הו"ד)

הֵיכָלָא תִּנְיָינָא הֵיכָלָא דָּא, קַיְימָא גּוֹ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְאִתְאַחֲדָא בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא. הַאי הֵיכָלָא, טָמִיר

וְגָנִיז יַתִּיר מִן קַדְמָאָה. בְּהֵיכְלָא דָּא, אִית תְּלַת פִּתְחִין, וְחַד שַׁמְשָׁא מְמָנָא עָלַיְיהוּ, אוּרְפְּנִי"אֵל שְׁמֵיהּ. הַאי מְמָנָא, שַׁלִּיט עַל תְּלַת סִטְרֵי עָלְמָא, דָּרוֹם וְצָפוֹן וּמִזְרָח. דָּרוֹם מֵהַאי סִטְרָא, וְצָפוֹן מֵהַאי סִטְרָא, וּמִזְרָח בְּאֶמְצָעִיתָא.

אִלֵּין תְּלַת פִּתְחִין, לִתְלַת סִטְרִין אִלֵּין. תְּרִין סְתִימִין, וְחַד בְּאֶמְצָעִיתָא פָּתִיחַ, בְּרָזָא דִּכְתִיב, (שמות כד) וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר. הַאי מְמָנָא אִתְפַּקַּד וְקַיְימָא בְּהַהוּא פִּתְחָא דְּאִיהוּ פָּתִיחַ, וּתְחוֹת יְדֵיהּ תְּרִין מְמָנִן אַחֲרָנִין, דִּמְמָנָן עַל אִינּוּן פִּתְחִין אַחֲרָנִין סְתִימִין.

וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, דְּאִינּוּן קְטוֹלֵי בֵּית דִּין, אוֹ אִינּוּן קְטוֹלֵי שְׁאַר עַמִּין, כֻּלְּהוּ אִתְמָנָן תְּחוֹת יְדֵיהוֹן, וְהַאי מְמָנָא דְּעָלַיְיהוּ, חָקִיק לוֹן לְדִיוּקְנֵיהוֹן בִּלְבוּשׁוֹי, דְּאִינּוּן נוּר דָּלִיק, וְסָלִיק לוֹן לְעֵילָּא, וְאַחֲמֵי לוֹן לְמָאֲרֵיהּ, וּכְדֵין נָטִיל לוֹן, וְחָקִיק לוֹן בְּפוּרְפּוּרוֹי, לְאִינּוּן קְטוֹלֵי שְׁאַר עַמִּין.

וְאִינּוּן קְטוֹלֵי בֵּית דִּין, נָחִית לוֹן הַאי מְמָנָא, וְאָעִיל לוֹן בָּתַּר אִינּוּן תְּרִין פִּתְחִין סְתִימִין, דְּאִינּוּן תְּרִין מְמָנָן אַחֲרָנִין קַיְימִין עָלַיְיהוּ, וְתַמָּן חָמָאן יְקָרָא דְּכָל אִינּוּן דְּקַיְימוּ אוֹרַיְיתָא, וְנָטְרוּ פִּקּוּדוֹי, וְאִינּוּן כְּסִיפִין בְּגַרְמַיְיהוּ, וְנִכְוִין מֵחוּפָּה דִּלְהוֹן. עַד דְּהַאי מְמָנָא

דְּקַיְּימָא עָלַיְיהוּ, פָּתַח לוֹן תַּרְעָא דְּמִזְרָח, וְנָהִיר לוֹן, וְיָהִיב לוֹן חַיִּים דְּאִתְפָּתְחוּ בְּהַהוּא תַּרְעָא דְּמִזְרָח. וּבִידָא דְּהַהוּא מְמָנָא חַד כַּסָּא דְּחַיִּין, דְּאִיהוּ מַלְיָא נְהוֹרִין, וְהַאי אִקְרֵי כּוֹס תַּנְחוּמִין, כַּסָּא דְּחַיֵּי. (נ"א וְנָהִיר וְיָהִיב לוֹן חַיִּים) דְּהָא בְּגִין כַּסָּא אַחֲרָא דְּשָׁתוּ בְּקַדְמִיתָא, זָכוּ לְהַאי.

כְּגַוְונָא דָּא אִית בְּסִטְרָא אַחֲרָא, בְּהֵיכָלָא דְּמָסָאבָא, מְמָנָא אַחֲרָא, וּבִידֵיהּ כּוֹס דְּאִקְרֵי (ויקרא י"ב ע"ב, רס"ד ע"א) כּוֹס תַּרְעֵלָה, כּוֹס חֲמָתוֹ. כְּמָה דְּתָנֵינָן, אִית יַיִן וְאִית יַיִן, הָכִי נָמֵי אִית כּוֹס וְאִית כּוֹס, וְכֻלָּא, דָּא לְטָב, וְדָא לְבִישׁ. יַיִן לְטָב, דִּכְתִיב, (תהלים קד) וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ. וְיַיִן לְבִישׁ, דִּכְתִיב, (תהלים עה) וְיַיִן חָמַר מָלֵא מֶסֶךְ וְגוֹ'. כּוֹס לְטָב, דִּכְתִיב, (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. כּוֹס (דף רמ"ז ע"א) לְבִישׁ, דִּכְתִיב, (ישעיה נא) כּוֹס חֲמָתוֹ כּוֹס הַתַּרְעֵלָה.

כְּמָה דְּאִית בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה, הֵיכָלִין וּמְמָנָן כֻּלָּא לְטָב, וְרוּחִין קַדִּישִׁין וְכָל סִטְרִין קַדִּישִׁין. הָכִי נָמֵי אִית בְּסִטְרָא מְסַאֲבָא, הֵיכָלִין וּמְמָנָן כֻּלְּהוּ לְבִישׁ, וְרוּחִין מְסָאֲבִין, מְמָנָן, וְכָל סִטְרִין מְסָאֲבִין. וְדָא לָקְבֵל דָּא, כְּגוֹן יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע, וְכֻלָּא בְּרָזָא חֲדָא.

הֵיכָלָא דָּא אִקְרֵי הֵיכָל זוֹהַר, בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ רוּחָא, דְּאִקְרֵי אוּרְפָּנִיאֵ"ל. וְאִיהוּ זוֹהַר דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי, וְקַיְּימָא בִּנְהִירוּ סְתִימָא, דְּנָהִיר מֵעֵילָּא, וּבִנְהִירוּ דְּנָהִיר

לְתַתָּא. וְכַד בָּטַשׁ נְהִירוּ דִּלְתַתָּא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה, (נ״א וְכַד נָהִיר נְהוֹרָא בִּנְהוֹרָא) נָהִיר הַאי רוּחָא, כְּגַוְונָא דְּחֵיזוּ דְּעֵינָא, דְּכַד מִתְגַּלְגְּלָא, כְּדֵין אַפִּיק נְהוֹרָא דְּנָצִיץ וְזָהֲרָא, הָכִי נָמֵי הַאי רוּחָא. וְעַל דָּא, הֵיכָלָא דָּא אִקְרֵי זוֹהַר.

הַאי רוּחָא דְּאִקְרֵי אוּרְפְּנִי״אֵל, הַאי אִיהוּ דְּנָהִיר לְהֵיכָלָא דָּא, וְנָהִיר לְהֵיכָלָא קַדְמָאָה, בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא דְּהֵיכָלָא קַדְמָאָה, נָהִיר בְּאִתְגַּלְיָא, בֵּהַאי (ד״א מֵהַאי) רוּחָא דְּאִיהוּ סְתִימָאָה. דָּא רוּחָא נָטִיל לְעֵילָּא וְנָטִיל לְתַתָּא, בְּרָזָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) חַמּוּקֵי (רנ״ח ע״א) יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים. וּמַה דְּאָמַר חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ. בְּגִין דְּאִית רוּחָא אַחֲרָא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ לְסִטַר שְׂמָאלָא, וְאִתְקְשַׁר בַּהֲדֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב חַמּוּקֵי תְּרִין. וְהַאי רוּחָא שְׂמָאלָא אִקְרֵי הַדַּרְנִיאֵ״ל, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, כְּלִילָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן עֻצָּם הַשָּׁמַיִם, דִּכְלִילָא בְּאֵשׁ וּמַיִם.

כְּתִיב (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם וְגוֹ׳. הַאי רוּחָא קַדְמָאָה אוּרְפְּנִיאֵ״ל, דְּאִיהוּ סְתִים בֵּין עֵילָּא וְתַתָּא, וְנָהִיר, אִיהוּ (יחזקאל א) כְּעֵין חַשְׁמַל, הַאי אִיהוּ כְּעֵין חַשְׁמָל, וּלְזִמְנִין אִיהוּ חַשְׁמַל. בְּגִין דְּמִנֵּיהּ קַיְימִין כָּל אִינּוּן שְׂרָפִים (פ״א ע״ב) חֵיוָון אֶשָּׁא מְמַלְלָן, חֵיוָון דְּקַיְימֵי וְלָא קַיְימֵי, וְעַל דָּא אִיהוּ חַשְׁמַל. אוּרְפְּנִיאֵ״ל דְּקָאֲמַרְן, בְּדָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן חַיִּין לְעָלְמָא.

כַּד אִתְּדָן עָלְמָא לְטָב, כְּדֵין נָהִיר רוּחָא דָּא, וְכָל חַיִּין וְכָל חִדּוּ אִשְׁתְּכַח, דְּהָא כְּיוֹן דְּזָכוּתָא נָפְקָא, וּנְהִירוּ דִּינִין כְּדֵין רוּחָא דָּא אַנְהִיר. וְסִימָנָךְ (משלי טז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

וְכַד אִתְּדָן עָלְמָא בְּדִינָא, (בְּהַהוּא זְכוּתָא) כְּדֵין הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא מְסַאֲבָא, שַׁלְטָא וְאִתְּקַף, (ס״א וְכַד אִתְּדָן עָלְמָא בְּדִינָא בְּהַהוּא זְכוּתָא, כְּדֵין הַהוּא רוּחָא אַחֲרָא שַׁלְטָא וְאִתְּקַף) וְהַאי רוּחָא אִגְנִיז וְאִתְחֲשָׁךְ, וּכְדֵין כָּל עָלְמָא קַיְימָא בְּדִינָא וְאִתְּדָן. וְכֹלָּא קַיְימָא בְּהַאי רוּחָא. וְסִימָנִיךְ (דניאל ה) וְאַרְכְּבָתֵיהּ דָּא לְדָא נָקְשָׁן.

הָכָא קַיְימָן, כָּל אִינּוּן מַלְבּוּשִׁין דִּנְשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּסַלְקִין לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מָארֵיהוֹן, וּלְקַיְימָא קַמֵּיהּ. וְכַד נְשְׁמְתָא סַלְקָא וּמָטֵי לְהַאי הֵיכָלָא, כְּדֵין אִזְדַּמַּן חַד מְמָנָא, דְּאִתְפְּקַד עַל אִינּוּן לְבוּשִׁין, וְצַדְקִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּבַר נָשׁ עָבִיד פְּקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ אִשְׁתָּדַל גַּרְמֵיהּ, הָכִי אִתְעֲבִיד לֵיהּ בְּהַאי הֵיכָלָא לְעֵילָּא, מַלְבּוּשָׁא לְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ, בְּהַהוּא עָלְמָא.

וְכַד נְשְׁמְתָא סַלְקָא, הַהוּא מְמָנָא נָטִיל הַהוּא לְבוּשָׁא דִּילָהּ, וְאָזִיל עִמָּהּ עַד דִּי מָטָא לְנָהָר דִּינוּר, דִּי נְשְׁמְתָא אִצְטְרִיכָא לְאִתְסַחְיָיא וּלְאִתְלַבְּנָא תַּמָּן, וּלְזִמְנִין

דְּטַבְעָא הַהִיא נִשְׁמְתָא תַּמָּן וְאִתּוֹקְדָא, וְלָא סַלְקָא כֹּלָּא יוֹמָא, עַד בְּצַפְרָא, כַּד אַתְעַר רוּחָא דְּסִטְרָא דְּדָרוֹם, כְּדֵין קַיְימֵי כֻּלְהוּ וּמִתְחַדְּשָׁן, וְאַמְרֵי שִׁירָתָא, וּמְזַמְּרָן כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן מַלְאָכִין דְּאִתְעֲבָר (צו ל״ב ע״ב) שָׁלְטָנֵהוֹן וְאִתּוֹקְדָן, וְקַיְימָן וּמִתְחַדְּשָׁן כְּמִלְקַדְמִין, וְאַמְרֵי שִׁירָתָא, (וְאָזְלֵי לוֹן) הָכִי נָמֵי אִלֵּין נִשְׁמָתִין.

וְאִי זַכָּאת הַאי נִשְׁמְתָא וְסַלְקַת. הַאי מְמָנָא צַדְקִיאֵ״ל, נָטִיל לָהּ לְהַאי נִשְׁמְתָא, וְאַלְבִּישׁ לָהּ בְּהַהוּא לְבוּשָׁא, וְאִתַּקְנַת בֵּיהּ, וְסַלְקָא לְקָרְבָּנָא עַל יְדָא דְּמִיכָאֵל כַּהֲנָא, לְקַיְימָא תָּדִיר כָּל יוֹמִין קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין, זַכָּאָה חוּלָקָא דְּהַאי נִשְׁמְתָא, דְּקַיְימָא וְזָכַאת לְהַאי.

וּבְכֹלָּא, אִתְמָנָא הַאי רוּחָא אוּרְפָּנִיאֵ״ל דְּקָאֲמַרְן, וְאִיהוּ שַׁלִּיט עַל הַאי הֵיכָלָא. מִכְּלָלָא דָּא, כַּד אִתְכְּלִיל רוּחָא בְּרוּחָא, וּבָטַשׁ דָּא בְּדָא לְאִתְכַּלְלָא כַּחֲדָא, אִתְבְּרִיאוּ אִינּוּן שַׁלִּיטִין אַחֲרָנִין דְּאִתְמְנָן עַל עָלְמָא, וְאִלֵּין אִינּוּן שְׂרָפִים דְּשִׁית גַּדְפִּין. דְּמִקַּדְּשֵׁי לְמָרֵיהוֹן תְּלַת (דף רמ״ז ע״ב) זִמְנִין בְּיוֹמָא. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּמַדְקְדְּקֵי עִם צַדִּיקַיָּיא, אֲפִילּוּ כְּחַד נִימָא דְּשַׂעֲרָא. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקַיְימֵי לְאַעְנָשָׁא, בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וּלְאִינּוּן דְּמִזַּלְזְלֵי לְבַר נָשׁ דְּאוֹלִיפוּ מִנֵּיהּ אֲפִילּוּ מִלָּה חֲדָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא מְנָהֲגֵי בֵּיהּ יְקָר. וּלְכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּמְּשֵׁי, בְּמַאן דְּקָאֲרֵי שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, לְיַחֲדָא יְחוּדָא דְּמָאֲרֵיהוֹן.

כַּד מִתְיַשְּׁבָן רוּחָא בְּרוּחָא, וְאִתְנַהֲרָן כַּחֲדָא. מֵהַהוּא נְהִירוּ נָפְקָא חֵיוָתָא חֲדָא, דְּשַׁלְטָא עַל אִינּוּן שְׂרָפִים, וְאַרְבַּע תְּחוֹתָהּ, דְּאַנְפַּיְיהוּ אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, הַאי חֵיוָתָא יוֹפִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְאִיהִי קַיְימָא בְּכָל רָזֵי דְּחָכְמְתָא, לְכָל אִינּוּן מַפְתְּחָאן דְּחָכְמְתָא קַיְימִין בֵּיהּ.

הַאי חֵיוָתָא, קַיְימָא לְמִתְבַּע אַגְרָא מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֵיהַב לְכָל אִינּוּן דְּרַדְפֵי בָּתַר כָּל מָארֵיהוֹן דְּחָכְמָה, וַאֲפִילּוּ מִכָּל בַּר נָשׁ, וְאוֹלְפֵי חָכְמָה לְמִנְדַּע לְמָארֵיהוֹן, וְהַהוּא אַגְרָא דְּיָהִיב לִבְנֵי נָשָׁא דְּרַדְפֵי בָּתַר חָכְמָה לְמִנְדַּע לְמָארֵיהוֹן.

דְּכַד נָפַק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, הַאי חֵיוָתָא נָפְקָא עַל דִּ׳ שְׂרָפִים מְעַפְּפִין, וְטָאסַת קַמֵּיהּ, וְלָא שָׁבִיק כָּל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין דִּי בְּסִטְרָא אַחֲרָא, לְמִקְרַב בַּהֲדֵיהּ, וְכַמָּה אִינּוּן שְׁלִיחָן דְּשִׁלְטָן, סַחֲרָנֵיהּ. וְאִלֵּין שְׂרָפִים כַּד נַטְלִין וְאִתְחַזְיָין, אִתְכַּפְיָין אִינּוּן שְׂרָפִים נְחָשִׁים, דְּנַפְקָן מֵהַהוּא נָחָשׁ דְּגָרִים מוֹתָא לְכָל עָלְמָא.

הַאי חֵיוָתָא קַדִּישָׁא קַיְימָא כַּד נְשָׁמְתָא סַלְקָא וּמָטָאת לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין שָׁאַל לָהּ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא דְּמָארֵיהּ, וּכְפוּם הַהִיא חָכְמְתָא דְּרַדִיף אֲבַתְרָהּ וְאִדְבַּק (ס״א בָּהּ), הָכִי יַהֲבֵי לֵיהּ אַגְרֵיהּ. וְאִי יָכִיל לְאִדְבָּקָא וְלָא אִדְבַּק, דְּחֵי לֵיהּ לְבַר, וְלָא עַיְילָה, וְקַיְימָא תְּחוֹת הַהוּא הֵיכָלָא

בִּכְסִיפוּ, וְכַד נַטְלֵי גַּדְפַּיְיהוּ, אִלֵּין שְׂרָפִים דִּתְחוֹתָהּ, כְּדֵין כֻּלְּהוּ בַּטְשֵׁי בְּגַדְפַּיְיהוּ, וְאוֹקְדוּן לָהּ וְאִתּוֹקְדַת וְלָא אִתּוֹקְדַת, וְקַיְימָא וְלָא קַיְימָא, וְהָכִי אִתְּדָנַת בְּכָל יוֹמָא, נְהִירַת וְלָא נְהִירַת.

וְאַף עַל גַּב דְּעוֹבָדִין טָבִין אִית לָהּ, בְּגִין (בראשית קל״ב) דְּלֵית אַגְרָא בְּהַהוּא עָלְמָא, כְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּחָכְמְתָא, לְאִסְתַּכְּלָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, וְלֵית שִׁיעוּרָא לְאַגְרָא, דְּאִינּוּן דְּיַדְּעֵי חָכְמְתָא, לְאִסְתַּכְּלָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (משלי ג) אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה. רוּחָא דָּא, שַׁלְטָא עַל כֹּלָּא. כֹּלָּא כְּלִילָן בָּהּ, כֹּלָּא אִסְתַּכְּיָין לְגַבָּהּ. הַאי חֵיוָתָא, שַׁלְטָא עַל אַרְבַּע אַחֲרָנִין, וְאַרְבַּע גַּלְגַּלִּין לְכָל חַד וְחַד. גַּלְגַּלָּא חֲדָא אִסְתָּכִי לְסִטַר מִזְרָח. וְגַלְגַּלָּא חֲדָא אִסְתָּכִי לְסִטַר צָפוֹן. וְגַלְגַּלָּא חֲדָא אִסְתָּכִי לְסִטַר דָּרוֹם. וְגַלְגַּלָּא חֲדָא אִסְתָּכִי לְסִטַר מַעֲרָב. וְכָל חַד וְחַד בִּתְלַת סַמְכִין.

גַּלְגַּלָּא דִּלְסִטַר מִזְרָח. חַנִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. גַּלְגַּלָּא דִּלְסִטַר צָפוֹן, קַרְשִׁיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. גַּלְגַּלָּא דִּלְסִטַר דָּרוֹם, עַזְרִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. גַּלְגַּלָּא דִּלְסִטַר מַעֲרָב, עָנִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. וְאִינּוּן תְּלַת סַמְכִין דְּאִינּוּן לְכָל חַד וְחַד, כֻּלְּהוּ אִסְתַּכְּיָין לְאֶמְצָעִיתָא. בְּגִין דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ נָטִיל לוֹן, וְכֻלְּהוּ נַטְלוּ בְּגִינֵיהּ דְּאֶמְצָעִיתָא.

אִלֵּין דְּקַיְימֵי בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּלְהוּ מְמָנָן בְּשִׁירָתָא. וְאִלֵּין דִּימִינָא אָמְרֵי שִׁירָתָא, דְּסַלְקָא רְעוּתָא לְעֵילָּא, וְאָמְרֵי קָדוֹשׁ. וְאִלֵּין דִּשְׂמָאלָא אָמְרֵי שִׁירָתָא, וְסַלְקֵי רְעוּתָא לְעֵילָּא, וְאָמְרֵי בָּרוּךְ. קָדוֹשׁ לְעֵילָּא, וּבָרוּךְ לְתַתָּא.

אִלֵּין דְּקַיְימֵי לְעֵילָּא לְסִטַר יְמִינָא, נַטְלֵי קְדוּשָּׁה, וּמִתְחַבְּרָאן בִּקְדוּשָּׁה, בְּכָל אִינּוּן דְּיַדְעֵי לְקַדְּשָׁא לְמָארֵיהוֹן, בְּיִחוּדָא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא. וְאִלֵּין דְּקַיְימֵי בִּשְׂמָאלָא, נַטְלֵי קְדוּשָּׁה, וּמִתְחַבְּרָאן בְּכָל אִינּוּן דְּלָא יַדְעֵי לְקַדְּשָׁא לְמָארֵיהוֹן כַּדְקָא יָאוֹת. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין בְּיִחוּדָא חָדָא, וּמִתְקַשְּׁרָאן דָּא בְּדָא, עַד דְּכֻלְּהוּ אִתְעֲבִידוּ קְשׁוֹרָא חָדָא, וְרוּחָא חָדָא, וּמִתְקַשְּׁרָן בְּאִינּוּן דִּלְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד, לְאִתְכַּלְלָא דָּא בְּדָא.

מֵאַתָּר דָּא, יַנְקֵי כָּל אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּחָכְמְתָא, דְּקַיְימָן לְמִנְדַּע (וישב קנ״א ע״ב, רנ״ז ע״ב) **בְּמַרְאָה, אוֹ בְּרָזָא** (תיקון י״א ע״ב, כ״א, רנ״ח ע״א, ע״א ע״ב, רס״ב ע״א) **דְּחֶלְמָא, בְּגִין דִּנְבִיאִים יַנְקֵי מִלְּעֵילָּא. וְאִלֵּין מָארֵי דְּחֶלְמָא, אוֹ דְּמַרְאָה, יַנְקֵי מֵהָכָא. וְכַד מִתְחַבְּרָא אַתְרָא דָּא בְּאַתְרָא דִּלְעֵילָּא בְּקִשּׁוֹרָא חָדָא, כְּדֵין נְבִיאִים, יַנְקֵי מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, בְּקִשּׁוֹרָא חָדָא.** (דף רמ״ח ע״א)

וּבְגִין כָּךְ, אִית מָשָׁל בְּמִלַּיְיהוּ, דְּלָא צַחְצָחָא נְבוּאַתְהוֹן

כְּדְקָא יָאוֹת, כְּמָה דְהָוָה בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה, דְהָוָה צְחִצּוּחָא בְּנְבוּאָתֵיהּ בְּכֹלָּא. בְּגִין דְּנְהִירוּ נָפִיק מֵעֵילָּא, מֵאַתַר דְּכָל נְהוֹרִין נָפְקִין מִנֵּיהּ, וּמָטָא לְדַרְגֵּיהּ, וּמִתַּמָּן יָנִיק נְבוּאָתֵיהּ, וְנָהִיר, מַה דְּלָא הָוָה כְּדֵין לְכֹלָּא, לְכָל שְׁאַר נְבִיאִין. אִינּוּן מָאנֵי דְּחֶלְמָא, מָאנֵי דְּמַרְאָה, כְּלְהוּ יַנְקֵי מֵאַתָּר דָּא לְתַתָּא, בְּלָא חִבּוּרָא דִּלְעֵילָּא, עַל יְדָא דְּדַרְגָּא אַחֲרָא תַּתָּאָה מִינֵּיהּ דְּאִיהוּ לְבַר.

כְּמָה דְּדַרְגָּא דִּנְבִיאִים דִּלְעֵילָּא, לָא הֲווֹ חָמָאן לֵיהּ נְבִיאִים, בַּר עַל יְדָא דְּדַרְגָּא אַחֲרָא תַּתָּאָה. הָכִי נָמֵי אִלֵּין, דַּרְגָּא דְּיִנִיקוּ דִּילְהוֹן אִיהוּ לְעֵילָּא, בְּהַאי דַּרְגָּא תַּתָּאָה, אֲבָל לָא אִתְגַּלְיָא לוֹן, אֶלָּא עַל יְדָא דְּדַרְגָּא אַחֲרָא לְבַר, דְּאִיהוּ תַּתָּאָה מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּנָפְקָא מֵהַאי הֵיכָלָא, וּמָטָא מִלָּה עַד הַהוּא מְמָנָא דְּקַיְימָא עַל תַּרְעָא דְּהֵיכָלָא דָּא, וּמִתַּמָּן לְהַהוּא מְמָנָא דְּתְחוֹת יְדֵיהּ, וְכֵן עַד (ס״א כְּלְהוּ) דְּכַמָּה אִינּוּן דְּנַטְלֵי הַהִיא מִלָּה, וְאִתְעָרְבוּ בַּהֲדָהּ. וְעַל דָּא כַּד מָטָא לְגַבֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, כַּמָּה אִינּוּן דְּאִתְעָרְבֵי בַּהֲדָהּ, וְעַל דָּא לָא צַחְצָחָא מִלָּה כְּדְקָא יָאוֹת. כַּד מִתְחַבְּרִין אִלֵּין אַרְבַּע גַּלְגַּלִּין, בְּאַרְבַּע אִינּוּן דִּי בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּדֵין כְּלְהוּ אִקְרוּן חַמּוּדוֹת. וְאִינּוּן מָאנֵי דְּמַרְאָה. וּבְגִין כָּךְ, הַאי חִיוָתָא דְּקַאמְרָן, שַׁלְטָא עָלַיְיהוּ. וּבְגִין כָּךְ, אִקְרֵי דָּנִיֵּאל, אִישׁ חֲמוּדוֹת.

דִּכְתִיב, (דניאל ט) כִּי חֲמוּדוֹת אָתָּה. וּכְלָא רָזָא כְּדְקָא יָאוֹת. זַכָּאִין אִינּוּן דְּיַדְעִין רָזֵי דְּמָארֵיהוֹן, לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

(היכל נוגה נצ"ח)

הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכָלָא דָּא, הֵיכָלָא דְּקַיְימָא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה, יַתִּיר עַל כָּל אִלֵּין קַדְמָאֵי. בְּהֵיכָלָא דָּא קַיְימִין אַרְבַּע פִּתְחִין, חַד לִסְטַר דָּרוֹם, וְחַד לִסְטַר מִזְרָח, וְחַד לִסְטַר צָפוֹן, וְחַד לִסְטַר מַעֲרָב. בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא אִית מְמָנָא חֲדָא, דְּקַיְימָא מְמָנָא עַל כָּל פִּתְחָא וּפִתְחָא. פִּתְחָא קַדְמָאָה, דָּא פִּתְחָא דְּקַיְימָא בֵּיהּ חַד מְמָנָא, מַלְכִּיאֵ"ל שְׁמֵיהּ. וְאִיהוּ שַׁלִּיטָא עַל כָּל אִינּוּן פִּתְקִין, דְּנַפְקֵי מִבֵּי דִּינָא דְּמַלְכָּא, לְאִתְדָּנָא עָלְמָא. (בְּהַהוּא פִּתְקָא) בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ מְמָנָא לְאַשְׁגָּחָא בְּהוּ בְּאִינּוּן פִּתְקִין, וּתְרִין סוֹפְרִין תְּחוֹת יְדֵיהּ, חַד מִימִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא.

לְהַאי, אִתְיְהִיבוּ תִּקּוּנֵי פִּתְקִין לְאַתְקָנָא, עַד לָא יִפְקוּן מֵהַאי תַּרְעָא לְבַר, וְיִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּהַהוּא מְמָנָא, דִּי בְּהֵיכָלָא קַדְמָאָה. דְּהָא מִזְמְנָא דְּאִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּהַהוּא מְמָנָא דִּבְהֵיכָלָא קַדְמָאָה, הָא נַפְקֵי מִתַּמָּן, וְלֵית רְשׁוּ לְאָתָבָא לוֹן.

דְּהָא מִיַּד אִזְדַּמַּן מְמָנָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא מִסַּאבָא, מָארֵיהּ

דְּדִינָא קַשְׁיָא תַּקִּיפָא, דְּלָא מְרַחֵם, וְסַנְגַּדִיאֵ״ל (ס״א וסהדיאל) שְׁמֵיהּ, וְאִיהוּ מְמָנָא עַל תַּרְעָא דְּהֵיכָלָא קַדְמָאָה (ס״א גריס אַחֲרָא, ולא גריס קדמאה) דִּי בְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ גֵּיהִנֹּם, וְכַמָּה אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין מְמָנָן לְשַׁטְיָא בְּעָלְמָא, וּזְמִינִין לְמֶעְבַּד דִּינָא.

וּבְגִין כַּךְ, קַיְימָא הַהוּא מְמָנָא לְעַיְינָא בְּפִתְקִין, וְאִינּוּן תְּרִין סוֹפְרִין דְּקַיְימִי תְּחוֹת מְמָנָא דָּא, שַׁמָּשִׁיאֵ״ל וְקָמוּאֵ״ל, אִלֵּין סוֹפְרִין לְאַתְקָנָא פִּתְקִין, וְהַהוּא מְמָנָא עָלַיְיהוּ דְּאִיהוּ מַלְכִּיאֵ״ל. בְּגִין דְּבְאִינּוּן הֵיכָלִין דִּי בְסִטְרָא אַחֲרָא מְסָאֲבָא, אִתְפְּקִידוּ מְמָנָן יְדִיעָאן, בְּהִפּוּכָא מֵאִלֵּין מְמָנָן דִּי בְהֵיכָלִין אִלֵּין, וְכָל אִינּוּן רוּחִין וְכָל אִינּוּן מְמָנָן, דְּתַמָּן, כְּלְהוּ לְאַבְאָשָׁא.

תָּא חֲזֵי, הַאי סַנְגַּדִיאֵ״ל (ס״א סהדיאל) כַּד נָטִיל פִּתְקָא, מִסִּטְרָא דְּהַהוּא מְמָנָא דְּקַיְימָא לְפִתְחָא קַדְמָאָה, פָּתַח חַד פִּתְחָא, לְסִטְרָא דַּחֲשׁוֹכָא, דְּאִקְרֵי בְּאֵר שַׁחַת, וְתַמָּן מְמָנָן אֶלֶף וְרִבְבָן זְמִינִין לְנַטְלָא אִינּוּן פִּתְקִין, וְהַאי מְמָנָא עָלַיְיהוּ. וּכְדֵין כָּרוֹזִין נָפְקִין, וְכַמָּה גַּרְדִּינֵי שַׁטְיָין (דף רמ״ח ע״ב) בְּעָלְמָא, וְהַהוּא דִּינָא אִשְׁתְּלִים, וְעַל דָּא, מְמָנָא דָּא קַיְימָא לְעַיְינָא בְּפִתְקִין, וּלְאַתְקָנָא נִימוֹסֵי פִּתְקִין, עַד לָא נַפְקוּ מֵהַאי פִּתְחָא, וְהַאי פִּתְחָא אִיהוּ פִּתְחָא דְּדָרוֹם.

פִּתְחָא תְּנַיְינָא, דָּא פִּתְחָא דְּחַיִּין וּמוֹתִין תַּלְיָין בֵּיהּ, בְּגִין דְּהַאי פִּתְחָא, חַתְמִין חַתִּימִין דְּכָל פִּתְקִין, דְּכֵיוָן דְּפִתְקִין אִתְקָנוּ כְּדְקָא יָאוֹת, חַד שַׁמְשָׁא זַמִּין, גַּזְרִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְנָטִיל פִּתְקִין בְּהַאי פִּתְחָא תְּנַיְינָא, וְתַמָּן חַתְמִין לְהוּ.

מְמָנָא חֲדָא קַיְימָא עַל הַהוּא פִּתְחָא, וְעַזְרִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא אִתְקְרֵי עַל שְׁמָא דְּהַהוּא מְמָנָא דְּאִתְפַּקְדָא עָלֵיהּ. הַאי מְמָנָא תְּחוֹת שׁוּלְטָנֵיהּ, וּתְחוֹת יְדֵיהּ, תְּרֵין שַׁמְשִׁין דִּי שְׁמָהוֹן (ס״א סטרי״ה) **סָנוּרְיָ״א, עָדְיאֵ״ל. חַד מִימִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא. הַהוּא מִימִינָא, בֵּיהּ תַּלְיָין חַיִּין. וְהַהוּא דְּשְׂמָאלָא, בֵּיהּ תַּלְיָא מוֹתָא. וּתְרֵין חוֹתָמִין בִּידַיְיהוּ, חוֹתָם חַיִּים וְחוֹתָם מָוֶת. דָּא קָאִים לְסִטְרָא דָּא, וְדָא קָאִים לְסִטְרָא דָּא.**

הַאי פִּתְחָא סָתִים כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, וּבְיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, וּבְיוֹמֵי דְּחָדְשָׁא אִתְפְּתַח, לְאַחֲזָאָה חַיִּים בְּהַהוּא חוֹתָמָא, דְּתַלְיָין בֵּיהּ חַיִּים, בְּגִין דְּשַׁבָּת וְחֹדֶשׁ חוֹתָמָא דְּחַיִּים אִתְקְיָים בְּהוּ.

בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ קַיְימֵי בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, סָתִים הַהוּא פִּתְחָא, עַד שַׁעֲתָא דִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה. כֵּיוָן דְּאַעְבַּר הַאי צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, מֵאַתָּר בֵּי דִּינָא דְּהֵיכָלָא דְּזַכוּתָא, חַד

אֲוִירָא נָפְקָא, וּפְתְחָא דָּא אִתְפְּתַח, וְהַאי מְמָנָא דְּהֵיכְלָא דָּא קַיְימָא, וְאִינּוּן תְּרִין שַׁמָּשִׁין חַד מִימִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא, וְחוֹתָמֵי דְּחַיִּים וּמוֹתָא בִּידַיְיהוּ, וְכָל פִּתְקִין דְּעָלְמָא קַמַּיְיהוּ, וּכְדֵין אַחְתִּימוּ הֵן לַחַיִּים הֵן לַמָּוֶת. וְדָא הוּא פִּתְחָא דְּמִזְרָח.

פִּתְחָא תְּלִיתָאָה, דָּא פִּתְחָא דְּקַיְימָא בְּקִיּוּמָא, לְמִנְדַּע כָּל אִינּוּן דִּי דִּינָא יַעֲבַר עָלַיְיהוּ, בֵּין לְמַרְעִין, בֵּין לְמַכְאוֹבִין, בֵּין לְמִסְכְּנוּ. דִּינָא דְּלָא קַיְימָא לְמוֹתָא. כַּד תַּרְעָא דְּפִתְחָא דָּא סָגִיר, כְּדֵין דִּינָא אִתְרְשִׁים עַל בַּר נָשׁ, דְּלָא תַּייְבִין לֵיהּ, בַּר בְּחֵילָא דְּצְלוֹתָא תַּקִּיפָא, וְתִיּוּבְתָא שְׁלִים. דִּכְתִיב (איוב יב) יִסְגּוֹר עַל אִישׁ וְלֹא יִפָּתֵחַ. חַד מְמָנָא קַיְימָא עַל פִּתְחָא דָּא, וְקַפְצִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְהַאי מְמָנָא עַל פִּתְחָא דָּא, בְּגִין לְסַגָּרָא הַאי פִּתְחָא, עַל הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּאִתְחֲזֵי לְאִתְעַנְּשָׁא, בְּגִין דְּלָא יִתְקַבֵּל בְּצְלוֹתָא, עַד דְּיֵיתוּב לְקָמֵי מָאֲרֵיהּ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְגְּזַר דִּינָא בִּבְנוֹי דְּלָא חָאבוּ, בְּאִינּוּן רַבְיָין זְעִירִין, חַד מְמָנָא שַׁמָּשָׁא תְּחוֹת יְדֵיהּ, עִירִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְנָפַק וְכָרִיז לְסִטַר שְׁמָאלָא, עַד דְּאִתְעַר חַד רוּחָא, דְּאִיהוּ רוּחָא דִּפְגִימוּ, (רס״ד ע״ב) אִתְבְּרֵי בִּפְגִימוּ דְּסִיהֲרָא, וְאִקְרֵי אַסְפָּרְ״א, וְהַאי אִיהוּ רוּחָא דְּקַיְימָא עַל דַּרְגָּא (ס״א פִּתְחָא) רְבִיעָאָה, בְּהֵיכְלָא תְּלִיתָאָה, דִּי בִּסְטַר

מְסַאֲבָא, וְדָא קַיְימָא עַל קְטוּלָא דְּלְהוֹן, וְיִתְחֲזֵי לוֹן לְרַבְיֵי, כְּאִתְתָּא דְּרְבִיאַת לְרַבְיֵי, וַאֲחִידַת לוֹן, וְקַטְלַת לוֹן.

וּכְדֵין הַהִיא נְשְׁמְתָא, סַלְקָא, וְאָחִיד לָהּ הַאי מְמָנָא, וְסַלְקָא לָהּ לְמְמָנָא דְּקַיְימָא עַל הֵיכָלָא רְבִיעָאָה, וְהַהוּא מְמָנָא מְגַדְּלָא לוֹן, וְאִשְׁתַּעְשַׁע בְּהוּ, וְסָלִיק לוֹן לְאִתְחֲזָאָה קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, וּבְכָל רֵישׁ יַרְחָא וְרֵישׁ יַרְחָא, וְאִתְחָזוֹן קָמֵיהּ, וְאִתְבָּרְכוּן מִנֵּיהּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּרוּגְזָא שַׁלְטָא, אִסְתָּכַל בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחָיֵיס עַל עָלְמָא.

וְכָל אִינּוּן רַבְיָין, דְּלָא אַשְׁלִימוּ שְׁנִין, עַד תְּלֵיסָר שְׁנִין וְיוֹמָא חַד, כְּלְהוּ אִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּהַאי, (רס"ד ע"ב) מִתְּלֵיסַר שְׁנִין עַד עֶשְׂרִין, כְּלְהוּ אִתְמְסָרוּ עַל יְדָא דְּרוּחָא אַחֲרָא, דְּאִקְרֵי אָגִירִיסוֹ"ן, דְּנָפְקָא מֵהַאי נָחָשׁ (ס"א עֲקִימָא) עֲמִיקָא, דְּגָרִים מוֹתָא לְכָל עָלְמָא, וְאִיהוּ יֵצֶר הָרָע. מֵעֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָּא, אִתְדָּן בַּר נָשׁ מִבֵּי דִּינָא, אַתָּר דְּאִקְרֵי זְכוּתָא, אִיהוּ בְּגַרְמֵיהּ אָתָא, וּבְחוֹבוֹי אִתְדָּן, וְאִתְמְסָר בִּידָא דְּהַאי חִוְיָא דְּאִיהוּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת.

(בְּגִין דְּהָא מֵעֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְתַתָּא, עַד תְּלֵיסָר שְׁנִין), הַאי רוּחָא דְּקַיְימָא (דף רמ"ט ע"א) בֵּיהּ כְּנָחָשׁ, אָזִיל אֲבַתְרֵיהּ, דָּא אָגִירִיסוֹ"ן דְּקָאֲמַרָן. בְּגִין דְּלָא אִתְנַטִּיר כַּד הֲוָה רַבְיָא

דָּקִיק כְּדָקָא יָאוֹת. וְחָמֵי בֵּיהּ סִימָן דְּיִתְפְּגִים לְבָתַר. וְהַאי אִתְנְטִיל בְּלָא רְשׁוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וְרָזָא דָּא כְּתִיב (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וְתָנֵינָן, וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דָּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּאַקְדִּים לֵיהּ עַד לָא יִתְפְּגִים לְבָתַר. וְהַאי מְמָנָא דְּקָאִים עַל הַאי פִּתְחָא, אָעִיל נִשְׁמָתֵיהּ וְסַלְקָא לָהּ לְעֵילָּא.

מִתְלִיסַר שְׁנִין וּלְתַתָּא, אִתְדָּן עַל חוֹבוֹי דְּאָבוֹי, וְאִתְמְסָר בִּידָא דְּהַאי אַסְכָּרָא דְּקָאָמַרְן. וְכָל חַד וְחַד, הֵיכָלָא דָּא לָקְבֵל הֵיכָלָא דָּא. דָּא בְּהִפּוּכָא מִן דָּא, כִּדְקָאמְרָן, וְהַאי פִּתְחָא אִיהוּ לְסַטַר צָפוֹן.

פִּתְחָא רְבִיעָאָה, פִּתְחָא דָּא קַיְימָא לְאַסְוָותָא, וְאִקְרֵי פִּתְחָא דְּאַסְוָותָא, בְּהַאי פִּתְחָא קַיְימָא חַד מְמָנָא, (רנ״ב ע״א) פְּדָיֵא״ל שְׁמֵיהּ. וְהַאי קַיְימָא עַל כָּל אִינּוּן אַסְוָותִין דְּעָלְמָא, וּלְאַעֲלָא צְלוֹתִין דְּכָל אִינּוּן מָארֵי דְּמַכְאוֹבִין וּמַרְעִין וְצַעֲרִין, וְהַאי אִיהוּ סָלִיק בְּכָל (נ״א לְכָל) אִינּוּן צְלוֹתִין, וְאָעִיל לוֹן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְהַאי אִיהוּ (איוב לג) מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף, בְּגִין דְּאִינּוּן אֶלֶף קַיְימִין בְּהַהוּא פִּתְחָא, וְהַאי חַד מִנַּייהוּ, וּכְתִיב וַיְחֻנֵּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר. בְּגִין דְּסָלִיק בְּהַאי (נ״א לְהַאי) צְלוֹתָא, וְקַיְימָא מֵלִיץ טוֹב עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְאַדְכַּר זְכוּתֵיהּ דְּעָבַד קָמֵי מַלְכָּא

קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ דְּקַיְימָא תְּדִיר לְטָב, וְעַל דָּא, כָּל אַסְוָותָא קַיְימָא בְּהַאי פִּתְחָא דִּי פְּדָיאֵ"ל מְמָנָא בֵּיהּ. פִּתְחָא דָּא אִיהוּ לִסְטַר מַעֲרָב. וּבְגִין דָּא, אִלֵּין אַרְבַּע פִּתְחִין קַיְימִין בְּהֵיכָלָא דָּא.

בְּהֵיכָלָא דָּא קַיְימָא רוּחָא חָדָא דְּאִקְרֵי נְגַהּ, הַאי אִיהוּ רוּחָא שַׁלִּיטָא בְּהַאי הֵיכָלָא, כָּל זִיוָא וְכָל תִּיאוּבְתָּא קַיְימָאן בֵּיהּ. הַאי רוּחָא אִיהוּ קַיְימָא לְכָל אִינּוּן דְּאִית לוֹן חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דָּא אַעְטָר לְאִינּוּן נְשָׁמָתִין בְּזִיוָא דְּיִקָּרָא, בְּגִין לְמִנְדַּע כָּל אִינּוּן רוּחִין דִּי בְּהֵיכָלִין אַחֲרָנִין, דְּדָא אִיהוּ בַּר עָלְמָא דְּאָתֵי, וְיִעְבַּר בְּכֻלְּהוּ, וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ.

הַאי רוּחָא, אִיהוּ רוּחָא דַּכְיָא, בָּרִיר מֵאִלֵּין תַּתָּאִין, זְהַרְיאֵ"ל שְׁמֵיהּ, מֵהַהוּא מִשְׁחָא דְּרִבּוּת קוּדְשָׁא דְּנָגִיד מֵעָלְמָא דְּאָתֵי, נָגִיד בֵּיהּ, וּמֵהַהוּא מִשְׁחָא אִתְבָּרֵי (נ"א אִתְרַבֵּי) וְאַצְטַמַּח. וְהַאי אִיהוּ נֵר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קלב) עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי. בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ סִדּוּרָא לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כַּד שָׁרָא עָלֵיהּ נְהִירוּ דְּנָגִיד מִלְּעֵילָּא, בְּגִין דְּהַאי אִתְסָדָּר, כַּד אִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ כָּל אִינּוּן תַּתָּאִין לְתַתָּא.

וְכַד אִתְסָדָּר הַאי רוּחָא בְּכָל אִינּוּן תַּתָּאִין, וְנָהִיר, כְּדֵין אַפִּיק מִנֵּיהּ נְהוֹרָא חַד, דִּי שְׁמֵיהּ אַקְרִיאֵ"ל (ס"א

וְהַאי כְּלִיל בְּרוּחָא דָּא, הַאי קַיְימָא תְּחוֹת (ס״א הַאי) אַהֲדִיא״ל רוּחָא, לְאַמְשְׁכָא (ס״א לְאֲמַשְׁחָא) לְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּסַלְקִין, דְּאִית לוֹן חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִתְחָזוֹן לְסַלְקָא לְעֵילָּא.

בְּגִין דְּכַד נִשְׁמְתָא סַלְקָא, וְעָאלַת בְּאִינּוּן הֵיכָלִין תַּתָּאִין, רְשִׁימָא אִיהִי בְּעֶשְׂרִין (ר״י ע״א) וּתְרֵין אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, דְּרְשִׁימִין בְּהַאי נִשְׁמְתָא. וְכַד נִשְׁמְתָא זָכָאת וְקָמַת קַמֵּיהּ דְּהַהוּא רוּחָא, דָּא מְמָנָא אַהֲדִיא״ל מָשַׁח לוֹן. וְסַלְקִין וְעָאלִין בְּהַהוּא נְהַר דִּינוּר וְסַלְקִין וְאִתְקְרִיבוּ לְקָרְבָּנָא.

הַאי נְהוֹרָא כְּלִיל בִּתְלַת נְהוֹרִין, בְּגִין דְּהַהוּא רְבוּת מְשִׁחָא, אִתְכְּלִיל בִּתְלַת גְּוָונִין. וְכַד נָצִיץ הַאי נְהוֹרָא, נָצִיץ מִנֵּיהּ עֶשְׂרִין וּתְרֵין (אַתְוָון) נְהוֹרִין, לָקָבֵל כ״ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, דְּרְשִׁימִין בְּהַאי נִשְׁמְתָא. וְאִלֵּין עֶשְׂרִין וּתְרֵין נְהוֹרִין, כְּלְהוּ מְמָנָן שַׁמָּשִׁין דְּקַיְימֵי עִמֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ אִתְקְרוּן עַל שְׁמָא דְּהַאי נְהוֹרָא דְּעָלַייהוּ, וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ. הַאי נְהוֹרָא בְּכָל אִינּוּן נְהוֹרִין, אִתְכְּלִיל בְּהַאי רוּחָא, וְהַאי רוּחָא כְּלִיל בֵּיהּ, וְאִסְתָּכִי לְאִתְיַשְּׁבָא גּוֹ הֵיכָלָא רְבִיעָאָה.

רוּחָא דָּא, כַּד אִתְכְּלִיל מִנְּהוֹרָא דָּא, וּמִכֻּלְּהוּ נְהוֹרִין, כַּד דָּחַיָּין (נ״א דָּחֲקִין) לְאִתְנַצְּצָא (דף רמ״ט ע״ב) נָפְקָא מִנַּיְיהוּ

חַד חֵיוָתָא קַדִּישָׁא, כְּלִילָא בִּתְרֵי גְּוָונֵי, אַרְיָא וְנִשְׁרָא,
וְאִיהִי חַד דְּיוּקְנָא, וְהַאי אִקְרֵי אֲהִיאֵ״ל. (ס״א אֲתִיאֵ״ל)
וְהַאי חֵיוָתָא קַדִּישָׁא, נַפְקֵי מִנֵּיצִיצוּ דִּילָהּ, כַּד מָטֵי נְהִירוּ
דְּהַאי רוּחָא עִלָּאָה בָּהּ, אַרְבַּע אוֹפַנִּים, כְּלִילָן בְּכָל
גְּוָונִין, וְאִינּוּן הַדְרִיאֵ״ל, יְהַדְרִיאֵ״ל, אַהַדּוֹרְיָ״א, (הקדמה י״ד
ע״ב) אָסִימוֹ״ן (נ״א אָטִימוֹ״ן). כָּל אִלֵּין בִּתְמַנְיָא גַּדְפִּין, וְאִלֵּין
אִינּוּן מְמַנָּן, עַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, מַגִּיחֵי קְרָבָא. בְּגִין דְּלָא
אִשְׁתְּכַח קְרָבָא בְּעָלְמָא, אוֹ עֲקִירוּ דְּמַלְכוּתָא מֵאַתְרַייהוּ,
עַד דְּחֵילֵי שְׁמַיָּא, וְכֻכְבַיָּא דְּשָׁאַר רְקִיעִין, כֻּלְּהוּ אַחְזִיו
קְרָבִין וְסִכְסוּכִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְאִלֵּין אַרְבַּע אוֹפַנִּים,
קַיְימֵי עֲלַייהוּ לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא.
אִלֵּין אַרְבַּע, כַּד נַטְלִין לְאַגָּחָא קְרָבִין, מֵרָזָא דְּהֵיכָלָא
דִּלְעֵילָּא נַטְלִין, דְּאִיהוּ בֵּי דִּינָא, וְאִקְרֵי זְכוּתָא.
מִזְיָעָא דִּלְהוֹן אַפִּיקוּ כַּמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דְּלֵית לוֹן
חוּשְׁבָּנָא. וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי תְּחוֹת אִלֵּין אוֹפַנִּים.
מִנְּהוֹן קַיְימֵי עַל שִׁירָתָא, וּמִנְּהוֹן שְׁלִיחָן עַל עָלְמָא.
לְקַבֵּל אִינּוּן שְׁלִיחָן דְּלִסְטַר מִסַּאֲבָא, דְּנַפְקֵי מִגּוֹ
הַהוּא הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה דִּילָהּ, וְאִינּוּן מְקַטְרְגֵי עָלְמָא
לְאַבָאָשָׁא. וְאִלֵּין אִשְׁתְּכַחוּ לָקְבַלַייהוּ, דְּלָא יִשְׁלְטוּן לְגַבֵּי
אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַייתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צא) כִּי
מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ וְגוֹ׳. וּכְתִיב עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגּוֹף

בָּאֶבֶן וְגוֹ׳. דָּא (ישעיה ח) אֶבֶן נֶגֶף צוּר מִכְשׁוֹל. הַאי אִקְרֵי אֶבֶן נֶגֶף צוּר מִכְשׁוֹל. וְהַאי אִקְרֵי (ישעיה כח) אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת יִקְרַת, (ישעיה כח) צוּר יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָּא קַיְימָא דָּא לָקָבֵל דָּא. מֵרָזָא דְּהֵיכָלָא תִּלִיתָאָה דִּי בְסִטְרָא אַחֲרָא, נַפְקֵי תְּרִין רוּחִין, דְּאִקְרוּן אַ״ף וְחֵמָ״ה, וּמִתְּרִין אִלֵּין, נָפְקִין כָּל אִינּוּן שְׁלִיחָן דְּאָזְלִין לְאַסְטָאָה בְּנֵי נָשָׁא מֵאָרְחָא דְּקְשׁוֹט, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקַיְימָאן, וְאַקְדִּימוּ עַל בַּר נָשׁ, דְּקָא אָזִיל לְאוֹרְחָא דְּמִצְוָה. וְעַל דָּא אִלֵּין אוֹפַנִּים קַיְימָן לָקָבַלַיְיהוּ, בְּגִין לְאַגָּנָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּלָא יִתְנַזְקוּן. מֵאִלֵּין תְּרִין רוּחִין דָּחִיל מֹשֶׁה, כַּד הֲוָה נָחִית מִן טוּרָא, דִּכְתִיב, (דברים ט) כִּי יָגֹרְתִי מִפְּנֵי הָאַף וְהַחֵמָה.

בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהֵיכָלָא דָּא, אִית אַתְרָא אַחֲרָא, דְּקַיְימָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, בְּאַרְבַּע פִּתְחִין, לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, עֶשֶׂר מְמָנָן לְכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא, וְחַד מִמָּנָא עָלַיְיהוּ. וְהַאי כְּלִיל בְּנְהוֹרָא דְּאִקְרֵי אַהֲדִיאֵ״ל, וְהַאי אִיהוּ אוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן, מְשַׁלְּבָן דָּא בְדָא.

אִלֵּין אַרְבְּעִין, נַטְלֵי דִּינָא מִבֵּי זְכוּתָא, לְאַלְקָאָה לְהַאי נִשְׁמְתָא דְּחָבָאת (ס״א וּבָעֵאת) לְאַלְקָאָה. וְאִלֵּין קַיְימֵי בְּשַׁלְהוֹבֵי נוּרָא לְגַבֵּי אִינּוּן נִשְׁמָתִין, וְטָאסִין לְבַר מֵהֵיכָלָא דָּא, וְאַלְקָאן לְנִשְׁמְתָא דָּא, וְקַיְימָא נְזִיפָא לְבַר, כָּל אִינּוּן יוֹמִין דְּאִתְגְּזָרַת עָלָהּ, וְלָא עָאלַת לְפַרְגּוֹדָא.

וְאִלֵּין אַרְבָּעִים, אִינּוּן דְּקַיְימִין וַאֲנָזִיפוּ וּמְנַדִּין, לְכָל אִינּוּן דְּאַפִּיקוּ מִפּוּמַיְיהוּ מִלָּה דְּלָא אִצְטְרִיכָא, וּבָתַר דָּא אַפִּיקוּ מִפּוּמַיְיהוּ מִלָּה קַדִּישָׁא, מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, וּמְטַנְפֵי פּוּמַיְיהוּ בָּהּ. וְאִלֵּין קַיְימֵי, וּמְנַדִּין לוֹן, וְקַיְימֵי בְּהַאי נִדּוּיָא אַרְבְּעִין יוֹמִין, דְּלָא אִשְׁתְּמַע צְלוֹתְהוֹן.

וְכֵן לְכָל אִינּוּן דְּחָאבוּ אִינּוּן חוֹבִין, דְּבַעְיָין לְנַזְפָא, עֲשָׂרָה כָּרוֹזִין נַפְקֵי בְּכָל יוֹמָא, וּמַכְרְזֵי בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, וּבְכָל אִינּוּן חֵילִין וּמַשְׁרְיָין, אִזְדַּהֲרוּ בִּפְלַנְיָא דְּאִיהוּ נְזִיפָא. נְזִיפָא אִיהוּ עַל חוֹבָא פְּלוֹנִי דְּעָבַד, עַד דְּתָב קֳמֵי מָארֵיהּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן.

כַּד תָּב מֵהַהוּא חוֹבָא, מִתְכַּנְפֵי אִלֵּין אַרְבְּעִין, וְשָׁרָאן לֵיהּ. וּכְדֵין אַכְרִיזוּ עָלֵיהּ, פְּלַנְיָא שָׁרָא נְזִיפָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה צְלוֹתָא עָאלַת. וְעַד לָא תָּב, נָזִיף אִיהוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, וּנְטִירוּ דְּמָארֵיהּ אִתְעָדֵי מִנֵּיהּ. וַאֲפִילּוּ בְּלֵילְיָא נְשָׁמָתֵיהּ נְזִיפָא, דְּסָתְמִין לָהּ כָּל תַּרְעֵי שְׁמַיָּא וְלָא סַלְקָא, וְדַחְיָין לָהּ לְבַר.

הַאי אוֹפָן דְּקַיְימָא עַל אִלֵּין אַרְבְּעִין, כַּד נָטִיל מָטָא לְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי (מלכים א יד) תְּא הָרְצִי״ם. וְכַד עָאל, עָאלוּ עִמֵּיהּ אִינּוּן אַרְבְּעִין, דִּי מִמָּנָן בְּאַרְבַּע פִּתְחִין, וְסַלְקִין כָּל אִינּוּן מְגִינִין דִּי דַּהֲבָא. וְאִלֵּין אִינּוּן

מַלְאָכִין דְּאִקְרוּן חַשְׁמַלִי״ם. וְאִינּוּן מְגִינִין וְסַיְיפִין וְרוּמְחִין, דְּרַהֲטֵי לְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל מִשְּׁאַר (דף ר״נ ע״א) עַמִּין, וּלְאַגָּחָא קְרָבָא בְּהוּ, וּלְנַקְמָא לוֹן כְּפוּם שַׁעֲתָא, בְּלָא אֲרִיכוּ.

וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי תָּא הָרָצִים, אֲתָר דְּאִינּוּן רָצִים רַהֲטֵי, וְאוֹחוּ לְאַגָּחָא, וּלְנָקְמָא נוּקְמִין לָקָבֵל רָצִים אַחֲרָנִין, דְּרַהֲטֵי לְאַבְאָשָׁא וּלְאַתְרָעָא מַזָּלִין, לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיהוּ. וְרָזָא דָּא, (אסתר ג) הָרָצִים יָצְאוּ דְּחוּפִים. רָצִים מְסִטְרָא דָּא, וְרָצִים מְסִטְרָא דָּא, וּבְגִינֵהוֹן, (אסתר ח) וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה, אוֹ (אסתר ג) נָבוֹכָה. אִי מְקַדְּמֵי אִלֵּין דְּהָכָא, הָעִיר שׁוּשָׁן שָׂמֵחָה. וְאִי מְקַדְּמֵי אִלֵּין דְּסִטְרָא אָחֳרָא, הָעִיר שׁוּשָׁן נָבוֹכָה.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּבְכֹלָּא קַיְימִין אִלֵּין לָקָבֵל אִלֵּין, סִטְרָא דָּא לָקָבֵל סִטְרָא דָּא. וּבְגִין כָּךְ, אִלֵּין אִינּוּן מְגִינִין לְכֹלָּא. כַּד סַלְקִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, נָפַק חַד אֲוִירָא דִּלְעֵילָּא, וְאִתְעֲבִידוּ כְּלְהוּ מָגֵן חַד. וְסִימָנָךְ, (בראשית טו) אָנֹכִי מָגֵן לָךְ. תְּרֵיסָר גַּלְגַּלִין, אִינּוּן דְּסַחֲרָאן גּוֹ הֵיכָלָא דָּא, וְאִינּוּן אִקְרוּן שְׂרָפִים, דְּתָרִין גַּוְונִין, חָוָור וְסוּמָק, רַחֲמֵי וְדִינָא, אִלֵּין אִינּוּן קַיְימֵי לְאַשְׁגָּחָא תְּדִיר, עַל כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּצַעֲרָא, דְּצַעְרִין לוֹן שְׁאַר עַמִּין, וְדַחֲקִין לוֹן, וְאִקְרוּן חַלּוֹנוֹת. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת.

וְאִלֵּין קַיְימֵי לְאִסְתַּכְּלָא, כָּל אִינּוּן דִּמְצַלָּאן צְלוֹתַיְיהוּ, דִּמְקַדְּמֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְאִתְמְנוּן מֵאִינּוּן עֲשָׂרָה קַדְמָאֵי. כְּדֵין סַלְקִין וְכַתְבִין לוֹן לְעֵילָּא, בְּגִין דְּאִלֵּין אִקְרוּן חֲבֵרִים לְגַבַּייהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ח) חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִנִי.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעֵי לְסַדָּרָא צְלוֹתְהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּכַד הַאי צְלוֹתָא שָׁרָאת לְאִסְתַּלְקָא, אִלֵּין סַלְקִין בְּהַאי צְלוֹתָא, וְעָאלִין בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, וּבְכָל אִינּוּן הֵיכָלִין, עַד תַּרְעָא דְּפִתְחָא עִלָּאָה, וְעָאלַת הַהִיא צְלוֹתָא קָמֵי מַלְכָּא, לְאִתְעַטָּרָא. כְּמָה דְּאִתְמַר.

תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן דִּמְצַלָּאן צְלוֹתִין, וּמְקַדְּשֵׁי לְמָרֵיהוֹן בִּרְעוּתָא שְׁלִים, הַאי צְלוֹתָא בַּעְיָא לְאַפָּקָא לָהּ מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה, וּבִרְעוּתָא דְּמִלּוֹלָא וְרוּחָא, וּכְדֵין אִתְקַדָּשׁ שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכַד מָטָאת לְגַבֵּי אִלֵּין חֲבֵרִים, כְּלָהוּ נַטְלֵי לְהַהִיא צְלוֹתָא, וְאַזְלָן בַּהֲדָהּ עַד הֵיכָלָא רְבִיעָאָה, בְּהַהוּא פִּתְחָא. וְאִלֵּין מְשַׁבְּחִין בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִצַלָּאן צְלוֹתִין, וּמְקַדְּשֵׁי בְּהַהוּא זִמְנָא, אִלֵּין אִינּוּן דִּי מְמָנָן בִּימָמָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן חֲבֵרִים. (ס"א וְלָאו בְּלֵילְיָא כְּאִינּוּן) וּבְלֵילְיָא, בְּאִינּוּן אַחֲרָנִין, דְּאַמְרֵי שִׁירָתָא בְּלֵילְיָא. וְתָא חֲזֵי כְּתִיב, (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר אֵין פֶּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית. וְהָא אוֹקְמוּהָ, בְּגִין דְּמָנַע

בִּרְכָאן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ אָבִיו. כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים לב) שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ. וּכְתִיב (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ. וְאוּקְמוּהָ.

חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׂחִית, מַאן אִישׁ מַשְׂחִית. דָּא אִיהוּ הַהוּא אִישׁ, דְּפָגִים לְסִיהֲרָא. וְאִקְרֵי (משלי טז) אִישׁ תַּהְפּוּכוֹת. (תהלים קמ) אִישׁ לָשׁוֹן. (בראשית כה) אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה. וְהַאי אִיהוּ אִישׁ מַשְׂחִית, דְּהַאי אִיהוּ מָנַע בִּרְכָאן מֵעָלְמָא. אוּף הָכִי, מַאן דְּמָנַע בִּרְכָאן מֵעָלְמָא, חָבֵר הוּא לְהַאי אִישׁ מַשְׂחִית כִּדְקַאמְרָן. וְדָא הוּא רָזָא, בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְצַלָּאָה צְלוֹתָא כַּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין דְּיִתְבָּרַךְ שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, וְיִתְחַבָּר בְּאִלֵּין חֲבֵרִין קַדִּישִׁין, וְלָא יִפְגּוֹם צְלוֹתֵיהּ. בְּגִין דְּיִמְנַע בִּרְכָאן מֵעָלְמָא, וְיִתְחַבָּר בְּהַהוּא חָבֵר אִישׁ מַשְׂחִית דְּאִיהוּ מָנַע בִּרְכָאן מֵעָלְמָא, וְגָרִים מוֹתָא לְכֻלְּהוּ.

כְּתִיב (דברים יח) וְחוֹבֵר חָבֶר, מַאי וְחוֹבֵר חָבֶר. הַהוּא מַאן דְּאָזִיל בָּתַר סִטְרָא אַחֲרָא, וְחָרַשׁ חַרְשִׁין, אִיהוּ מָשַׁךְ עָלֵיהּ רוּחָא אַחֲרָא מְסַאֲבָא, וְאִתְחַבָּר בְּהַהוּא חַבְרוּתָא דְּהַהוּא חָבֵר רָע, וְשָׁאֲרֵי בְּחַבְרוּתָא בַּהֲדֵיהּ, הַהוּא חָבֵר אִישׁ מַשְׂחִית. אֲמַאי אִקְרֵי חָבֵר. בְּגִין דְּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְיְילִיד בַּר נָשׁ אִתְחַבָּר עִמֵּיהּ. וְתָדִיר קַיְימָא

בַּהֲדֵיהּ חָבֵר. לְבָתַר, אִתְהַפָּךְ לֵיהּ חָבֵר, אִישׁ מַשְׁחִית. וְהָכִי אִית בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה, בְּסִטְרָא דִּימִינָא, חָבֵר טוֹב, דְּעָבִיד טִיבוּ עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִלֵּין חֲבֵרִים קַיְימֵי תְּדִיר עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, בְּחַבְרוּתָא חָדָא, לְשֵׁיזָבָא לֵיהּ, וּלְאַגָּנָא עָלֵיהּ, וּלְמֶהֱוֵי עִמֵּיהּ חֲבֵרִים, לְקַדְּשָׁא שְׁמָא דְּמָארֵיהוֹן, וּלְזַמְּרָא וּלְשַׁבְּחָא קַמֵּיהּ. תָּדִיר.

מֵאִלֵּין נַפְקֵי (דף ר"נ ע"ב) אַרְבַּע סַמְכִין אַחֲרָנִין, לְאִינּוּן תְּרֵיסָר דְּקָאָמַרָן, הָנֵי חֲבֵרִים. וְאִלֵּין אִינּוּן קַיְימֵי לְגַבֵּי אִינּוּן דְּיַעְטִין עֵיטָא לְאַבְאָשָׁא לְצַדִּיקַיָּיא. אַף עַל גַּב דְּלָא עַבְדֵי, וְסַלְקֵי וְאוֹדְעֵי מִלָּה לְעֵילָּא, וּבַטְלֵי לְהַהוּא עֵיטָא, וְאִלֵּין אִקְרוֹן אֶרְאֶלִי"ם וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ אִתְמְנוּן לְדָא, כָּל חַד וְחַד אִתְמָנָא וְאִתְפְּקַד עַל מִלִּין יְדִיעָאן. וּתְחוֹת אִלֵּין לֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא.

אִלֵּין אַרְבַּע, קַיְימֵי לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְכָל חַד קָאִים לְאַשְׁגָּחָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וְאִלֵּין אִקְרוֹן חַרְכִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ב) מֵצִיץ מִן הַחַרְכִּים. שְׁמָא דְּאִלֵּין אַרְבַּע דְּאִקְרוֹן חַרְכִּים, עִיגָּא"ל. עִירְיָ"ה (נ"א עזרי"ה). עָרִיא"ל. יְהִירָא"ל.

עִיגָּא"ל, אִיהוּ קָאִים לִסְטַר מִזְרָח, וְדָא קַיְימָא לְאַשְׁגָּחָא עַל כָּל אִינּוּן דְּעַבְדִין עוֹבָדִין

טָבִין, וְעַל כָּל אִינּוּן דִּמְחַשְׁבֵי מַחֲשָׁבָה דִּמְצָוָה, אַף עַל גַּב דְּלָא יַכְלֵי לְמֶעְבַּד.

עִירִיָ״ה, קַיְימָא לְסִטַר דָּרוֹם. וְדָא קַיְימָא לְאַשְׁגָּחָא, לְכָל אִינּוּן דִּמְנַחֲמֵי לְמִסְכְּנָא, אוֹ דְּצַעֲרֵי לְבַייהוּ עָלַיְיהוּ, אַף עַל גַּב דְּלָא יַכְלֵי לְמֵיהַב לֵיהּ. וּלְאִינּוּן דְּאָזְלֵי לְאוֹרְחָא דִּמְצָוָה. וּלְאִינּוּן דְּעַבְדֵי חֶסֶד עִם מֵתִים. וְאִיהוּ קַיְימָא קִיּוּמָא דְּאֱמֶת. וְהַאי אִתְמָנָא לְאַדְכָּרָא לֵיהּ לְעֵילָּא, וּלְאַחֲזָקָא דְּיוּקְנֵיהּ לְעֵילָּא, לְאַעֲלָא לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

עָרִיאֵ״ל, קַיְימָא לְסִטַר צָפוֹן. וְדָא קַיְימָא לְאַשְׁגָּחָא לְכָל אִינּוּן דַּחֲשִׁיבוּ לְמֶעְבַּד בִּישִׁין, וְלָא עַבְדֵי. אוֹ בָּעָאן לְמֶחֱטֵי, וְאָתוּ לְמֶעְבַּד, וְאִתְקַף בְּיִצְרֵיהּ וְלָא עָבִיד.

יְהִירָאֵ״ל, קַיְימָא לְסִטַר מַעֲרָב. וְהַאי קַיְימָא לְאַשְׁגָּחָא לְכָל אִינּוּן דְּלָעָאן בְּאוֹרַייְתָא. וְעַיְילֵי בְּנַייהוּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַייְתָא לְבֵי רַב. וּלְכָל אִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי עַל מְרַע, כַּד אִיהוּ בְּבֵי מַרְעֵיהּ. וְאַשְׁגָּחוּ עָלַיְיהוּ, וְאוֹדְעוּ לֵיהּ דְּיִסְתָּכַּל בְּחוֹבוֹי וּבְעוֹבָדוֹי, וְיֵיתוּב מִנַּייהוּ לְמָארֵיהּ. בְּגִין דְּכָל מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּהַהוּא מְרַע, דְּיִסְתָּכַּל בְּעוֹבָדוֹי, וְיֵיתוּב בְּתִיּוּבְתָּא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ גָּרִים לֵיהּ לְאִשְׁתְּזָבָא, וּלְאָתָבָא לֵיהּ רוּחֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳. מַאי בְּיוֹם רָעָה, בְּיוֹם רָע מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בְּיוֹם רָעָה, בְּיוֹמָא דְּשַׁלְטָא הַהוּא רָעָה לְמֵיסַב נִשְׁמָתֵיהּ. אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל, דָּא הוּא מְרַע. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב יג) מַדּוּעַ אַתָּה כָּכָה דַּל בֶּן הַמֶּלֶךְ. וּבְגִין כָּךְ, בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳.

וְאִלֵּין (ס"א אִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי) דְּאִינּוּן מִסְתַּכְּלֵי בְּהַהוּא מְרַע, לְאַתְבָּא לֵיהּ מֵחוֹבוֹי גַּבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. בְּהֵיכָלָא דָּא קַיְימָא עָלֵיהּ, לְאַשְׁגָּחָא. וּבְיוֹמָא דְּשַׁרְיָא דִּינָא עַל עָלְמָא, יִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳. יוֹמָא דְּאִתְמְסַר דִּינָא לְהַהִיא רָעָה לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ (עַל עָלְמָא) וְכֻלְּהוּ אִלֵּין קַיְימֵי לְאַשְׁגָּחָא. וְעַל דָּא אִקְרוּן חַרְכִּים.

בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים בְּדִינָא עַל עָלְמָא, וְהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא אָתֵי לְאַסְטָאָה, כְּדֵין מִתְכַּנְּפֵי כָּל הָנֵי, וְקַיְימָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְדֵין מִתְעַטְּרָן כֻּלְּהוּ, וְקַיְימָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּהַהוּא זִמְנָא מַה כְּתִיב, מַשְׂגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחַרְכִּים. מֵצִיץ: כְּמַאן דְּאַשְׁגַּח מֵאֲתַר דָּקִיק, דְּחָמֵי וְלָא חָמֵי כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. וּלְבָתַר, מַשְׂגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת, אֲתַר אַשְׁגָּחוּתָא יַתִּיר, דְּפָתַח פְּתִחִין לְרַחֲמָא

עַל כֻּלָּא, וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח עַל עָלְמָא, אִסְתַּכַּל בְּאִלֵּין חַלּוֹנוֹת, וּבְאִלֵּין חֲרַכִּים, וְחָיִיס עַל כֻּלָּא. וּכְדֵין כַּד יִשְׂרָאֵל תַּקְעִין בְּהַהוּא שׁוֹפָר וְאִתְעַר מִתַּתָּא הַהוּא קוֹל דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר, כָּלִיל מֵאֶשָּׁא וּמַיָּא וְרוּחָא, וְאִתְעֲבִיד מִכֻּלָּא הַהוּא קוֹל, בְּגִין לְאִתְעָרָא קוֹל עִלָּאָה, דְּנָפְקָא מִגּוֹ הַהוּא שׁוֹפָר, דְּאִיהוּ כְּגַוונָא דָּא, כָּלִיל בְּאֶשָּׁא וּבְמַיָּא וְרוּחָא. כְּדֵין כָּרוֹזָא נָפְקָא, וְאַכְרִיז בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין, וְאָמַר קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא וְגוֹ׳, מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים.

וּכְדֵין יַדְעֵי כֻּלְּהוּ, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַמְרֵי זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִית לוֹן עֵיטָא בְּאַרְעָא, בְּגִין לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי מִלְּעֵילָּא, כְּדֵין כְּתִיב (תהלים פט) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי תְרוּעָה וַדַּאי, (דף רנ״א ע״א) יוֹדְעֵי תְרוּעָה: מְתַבְּרֵי הַאי תְּרוּעָה, דְּאִיהוּ דִּינָא קַשְׁיָא, דְּכֻלָּא אִתְדָּנוּ בֵּהּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּאִינּוּן יַדְעֵי אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַדְעֵי לְמֵהַךְ בְּאָרְחוֹי, וּלְיַחֲדָא יְחוּדָא כְּדְקָא יָאוֹת.

אִלֵּין חַלּוֹנוֹת, וְאִלֵּין חֲרַכִּים, קַיְימֵי כֻּלְּהוּ לְאַחֲדָא כָּל צְלוֹתִין, דְּסַלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּלְאַשְׁגָּחָא בְּהוּ, לְאַעֲלָא לוֹן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כָּל בֵּית

הַכְנֵסֶת דְּלָאו בֵּיהּ חַלּוֹנוֹת, לָאו אֲתָר לְצַלָּאָה בֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת.

דְּהָא בֵּית הַכְנֵסֶת לְתַתָּא, לְקַבֵּל בֵּית הַכְנֵסֶת דִּלְעֵילָּא.

בֵּית הַכְנֵסֶת דִּלְעֵילָּא דְּאִית בֵּיהּ (נ״ט ע״ב) **חַלּוֹנוֹת כְּמָה דְּאַמָּרַן, הָכִי נָמֵי לְתַתָּא. לְעֵילָּא כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, אִית בֵּיהּ תְּרֵיסָר חַלּוֹנוֹת עִלָּאִין, הָכִי נָמֵי לְהַאי בֵּית הַכְנֵסֶת תַּתָּאָה. וְכוּלָּא קַיְימָאן דָּא לָקְבֵל דָּא, בְּגִין דְּעָלְמִין קַיְימִין אִלֵּין בְּגַוְונָא דְּאִלֵּין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק יְקָרֵיהּ בְּכוּלָּא. וְעַל דָּא בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳, כַּד שַׁלְטָא הַהִיא סִטְרָא בִּישָׁא, יְמַלְּטֵהוּ יְיָ׳.**

כְּגַוְונָא דָּא, הַאי מִמָּנָא יְהִירָאֵ״ל, קַיְימָא עַל כָּל אִינּוּן דְּחַיְיסֵי עַל מִסְכְּנֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל. וּבְגִין דָּא כּוּלָּא קַיְימָא בְּהֵיכָלָא דָּא, וְהֵיכָלָא דָּא אִתְכְּלִיל בְּהֵיכָלָא אַחֲרָא רְבִיעָאָה, דְּתַמָּן הוּא גִּוְרִין וְדִינִין לְכוּלָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיָדַע גְּנָזֵי דְּמָארֵיהּ, לְיַחֲדָא לֵיהּ, וּלְקַדְּשָׁא שְׁמֵיהּ דְּמָארֵיהּ תְּדִירָא, לְמִזְכֵּי לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

(היכל הזכות גבור״ה)

הֵיכָלָא רְבִיעָאָה. הֵיכָלָא דָּא, דִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדַע שׁוּלְטָנֵיהּ בְּאַרְעָא בְּגִינֵיהּ. וְדָא אִיהוּ הֵיכָלָא, דְּקַיְימָא לְמֵטַר אַרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא. דָּא הֵיכָלָא

אִקְרֵי דְּזִכּוּת, דְּבֵיהּ אִתְּדָנוּ כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא, וְכָל זַכָּיִין, וְכָל חוֹבִין, וְכָל עוֹנָשִׁין, וְכָל אַגָּר טַב, לְאִינּוּן דְּנַטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא.

הֵיכָל דָּא דְּזִכּוּת, מִשְּׁנַיָּיא מִכָּל שְׁאַר הֵיכָלִין, וְהַאי הֵיכָלָא, כְּלִילָן בֵּיהּ אַרְבַּע הֵיכָלִין, מִשְּׁנַיָּין דָּא מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ חַד הֵיכָלָא. בְּהֵיכָלָא דָּא אִית רוּחָא חֲדָא, דְּאִקְרֵי זְכוּ״ת אֵל. וְהֵיכָלָא דָּא אִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ זְכוּת, וְהַאי אִיהוּ אֵל. וְהָכָא אִתְּדָנוּ כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא, וְהַאי אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם.

ד׳ הֵיכָלִין, ד׳ אִלֵּין דְּאִינּוּן בְּהֵיכָלָא דָּא, דָּא לְגַו מִן דָּא, כְּלִילָן כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וְכֻלְּהוּ חַד הֵיכָלָא, וְאִקְרֵי זְכוּתָא. אַרְבַּע הֵיכָלִין אִלֵּין, אִית לְהוּ פִּתְחִין. חַד מִמָּנָּא עִלָּאָה דְּקַיְימָא לְבַר לְפִתְחָא קַדְמָאָה דְּהֵיכָלָא דָּא, סַנְסַנִּי״ה שְׁמֵיהּ, וְעַל שְׁמָא דָּא, אִית מִמָּנָּא אַחֲרָא לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּשִׂמְאלָא, דְּנָטִל דִּינִין בְּהַהוּא הֵיכָלָא דִּילֵיהּ, לְאַתְעָרָא לְמֶעְבַּד בְּעָלְמָא. וּבְגִין דְּנָטִיל מִנֵּיהּ, אִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ, סַנְסַנִּי״ה. וְאִיהוּ שַׁלִּיט עַל הַהוּא אַסְכָּרָ״א דְּרַבְיֵי.

וְהַאי מִמָּנָּא עִלָּאָה סַנְסַנִּי״ה, כַּד נָטִיל דִּינָא, אַכְרִיז לְאִינּוּן מִמָּנָן דְּקַיְימִין עַל תְּרֵיסָר פִּתְחִין, וְאִינּוּן כָּרוֹזִין דְּמַכְרְזֵי כָּל אִינּוּן דִּינִין, דְּאִתְּדָנוּ מֵהֵיכָלָא דִּזְכוּתָא דָּא.

רוּחָא דָּא דְּנָטִיל כֹּלָּא, דְּאִקְרֵי זְכוּת אֵ"ל דְּקָאַמְרָן, כֹּלָּא כְּלִיל בֵּיהּ. מִגֵּיהּ נַפְקוּ שִׁבְעִין נְהוֹרִין נְצִיצִין, וְכֻלְּהוּ בְּעִגּוּלָא קַיְימֵי, בְּגִין לְאַחֲזָאָה דָּא בְּדָא דְּלָא אִתְכַּסֵּי דָּא מִן דָּא. כָּל זַכְיָין, וְכָל עוֹנָשִׁין, וְכָל דִּינִין, קָמֵי כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין אִלֵּין קַיְימִין.

מִנַּיְיהוּ נַפְקֵי תְּרֵין נְהוֹרִין, דְּקַיְימֵי קָמַייהוּ תָּדִיר. וְאִלֵּין ע׳ נְהוֹרִין, וּתְרֵין נְהוֹרִין דְּקַיְימֵי קָמַייהוּ, אִינּוּן לְגוֹ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהֵיכָלָא. וְעַל רָזָא דְּהֵיכָלָא דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ז) שָׁרְרֵךְ אֲגַן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג.

לָקְבֵל אִינּוּן נַפְקֵי שִׁבְעִין וּתְרֵין נְהוֹרִין אַחֲרָנִין, מִסִּטְרָא דִּימִינָא. וְשִׁבְעִין וּתְרֵין נְהוֹרִין אַחֲרָנִין, מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וְאִלֵּין קַדְמָאֵי אִינּוּן פְּנִימָאֵי לְגוֹ, בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהֵיכָלָא. לְקַמֵּי נְהוֹרִין אִלֵּין, עָאלִין כָּל זַכְוָון וְכָל חוֹבִין לְאִתְדַּכָּאָה. כָּל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא, מֵאִלֵּין פְּנִימָאֵי נַפְקֵי. אִשְׁתְּכָחוּ כָּל נְהוֹרִין דְּנַפְקֵי מֵרוּחָא דָּא עִלָּאָה, מָאתָן וְשִׁית סְרֵי נְהוֹרִין, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּרוּחָא דָּא.

אִינּוּן תְּרֵי נְהוֹרִין, דְּקַיְימֵי קָמֵי אִינּוּן שִׁבְעִין, אִינּוּן סַהֲדֵי סַהֲדוּתָא תָּדִיר, וְכַתְבֵי פִּתְקֵי דִּינָא דְּזָכוּ אוֹ דְּחוֹבָה. אִלֵּין שִׁבְעִין אִינּוּן גְּזָרִין וְדַייְנִין דִּינִין. וְכָל דִּינִין דְּעָלְמָא הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ הָכָא אִיהוּ.

רוּחָא דָּא, דְּאִיהוּ זְכוּת אֵ"ל כְּדְקַאמְרָן, בֵּיהּ רְשִׁימִין

תְּלַת אַתְוָון, דְּמִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ מִלְעֵילָּא, דְּאִינּוּן יה״ו. וְהָא אוֹקִימְנָא דְּכַד אִלֵּין אַתְוָון מִתְדַּבְּקָאן בְּהַאי אָתָר, (דף רנ״א ע״ב) דְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְּדִכּוּרָא בְּנוּקְבָא. כְּדֵין אִתְרְשִׁימוּ בְּהַאי רוּחָא, אִינּוּן אַתְוָון. וְהָכָא אָמַר דָּוִד, (תהלים צד) וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי. רָזָא דְּרוּחָא דָּא דְּאִקְרֵי א״ל וְרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון דְּרְשִׁימִין בֵּיהּ, דְּאִקְרוּן יה״ו, אִלֵּין תְּלַת סִטְרִין דְּנְהוֹרִין דְּקָאָמַרְן.

אִינּוּן תְּלַת בָּתֵּי דִּינִין, דְּמִתְפַּלְגֵי בְּדִינִין אַחֲרָנִין, בְּמִילֵי דְּעָלְמָא, בְּעוּתָרָא, בְּמִסְכְּנוּ, בְּמַרְעִין, בִּשְׁלִימוּ, דְּאִינּוּן אַרְבַּע הֵיכָלִין דְּאִינּוּן מִתְקְנָן לְכָל אִינּוּן אַחֲרָנִין, תְּרִין הֵיכָלִין לְאִלֵּין תְּרֵי סִטְרֵי נְהוֹרִין אַחֲרָנִין, וְחַד הֵיכָלָא לְכָל אִינּוּן מָארֵי דְּעַיְינִין, דְּעַבְדֵי חוּשְׁבָּנָא מִכָּל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא. וְחַד הֵיכָלָא, לְסוֹפְרִין אַחֲרָנִין, דִּי תְּחוֹת אִלֵּין קַדְמָאֵי פְּנִימָאֵי. אִלֵּין אַרְבַּע הֵיכָלִין, כְּלִילָן בְּהֵיכָלָא דָּא, דְּאִקְרֵי עַל שְׁמָא דְּהַאי רוּחָא זְכוּתָא, כְּדְקַאמְרָן.

בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא דְּאִלֵּין הֵיכָלִין, אִית מְמָנָא חַד, בְּפִתְחָא קַדְמָאָה אִית מְמָנָא חֲדָא, דְּשְׁמֵיהּ אִקְרֵי גַּזְרִיאֵ״ל. (לְפִתְחָא קַדְמָאָה דְּשְׁמֵיהּ דְּכֹלָּא סנסני״ה דְּמִינֵּהּ נָטִיל) הַאי מְמָנָא אַחֲרָא, הַהוּא מְמָנָא אִיהוּ לְגַלָּאָה דִּינִין, דְּאִתְדָּנוּ וְאִתְגְּזָרוּ לְהַהוּא מְמָנָא קַדְמָאָה, דְּשְׁמֵיהּ סַנְסַנְיָ״ה דְּמִנֵּיהּ

נָטִיל הַאי מְמָנָא אַחְרָא, דְּקַיְימָא עַל הֵיכָלָא דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְקַיְימָא עַל אַסְכָּרָה דְּרַבְיֵי, כִּדְקַאמְרָן.

וְהַאי מְמָנָא גַּזְרִיאֵ״ל, נָטִיל מִלָּה דְּבֵי דִּינָא פְּנִימָאָה.

דְּכֹלָּא, אִתְגְּזַר תַּמָּן, וּכְדֵין אוֹדִיעַ מִלָּה לְהַאי מְמָנָא דִּלְבַר, וְכָל אִינּוּן כָּרוֹזֵי מַכְרְזֵי וְאָמְרֵי בְּכָל רְקִיעִין, כַּךְ וְכַךְ אִתְגְּזַר מִבֵּי מַלְכָּא, עַד דְּנַטְלֵי הַהִיא מִלָּה בְּהֵיכָלָא דִּלְתַתָּא, וּמִתַּמָּן נַפְקֵי וּמַכְרְזֵי מִלָּה, עַד דְּאִשְׁתְּמַע בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין תַּתָּאִין, וְנַחְתֵּי וְאוֹדְעֵי מִלָּה, לְכֻלְּהוּ דִּלְתַתָּא.

וְנַטְלֵי מִלָּה כֻּלְּהוּ תַּתָּאִין, מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, אֲפִילּוּ צִפְּרֵי שְׁמַיָּא, וְעוֹפֵי דְּאַרְעָא, כֻּלְּהוּ נַטְלֵי מִלָּה, וְאוֹדְעֵי לָהּ בְּעָלְמָא. עַד דְּנַטְלֵי מִלָּה כָּל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין, וְאַחְזְיִין בְּחֶלְמָא לִבְנֵי נָשָׁא, וְאַתְיָא הַהִיא מִלָּה לִזְמַן קָרִיב.

וּלְזִמְנִין דְּהַהִיא מִלָּה דְּאִצְטְרִיכָא לְמַלְכֵי אַרְעָא, דְּאִינּוּן מְמָנָן לְאַתְזָנָא, וּלְדַבְּרָא עַמִּין. דְּאוֹדְעִין הַהִיא מִלָּה עַד רְקִיעָא דְּשִׁמְשָׁא דִּלְתַתָּא, וְקַיְימָא תַּמָּן. עַד דְּאִינּוּן מְמָנָן שִׁמְשָׁא, דְּאִתְמְנוּן עַל שִׁמְשָׁא, נַטְלֵי הַהִיא מִלָּה, וְאוֹדְעֵי לָהּ לְאִינּוּן מְמָנָן עִלָּאִין דִּי בְּסִטְרָא אַחְרָא, וְאִינּוּן מוֹדְעִין הַהִיא מִלָּה לְמַלְכֵי אַרְעָא, דְּאִינּוּן בְּסִטְרָא דִּלְהוֹן.

וְכַד הֲווֹ נְבִיאִים בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הֲווֹ נַטְלִין נְבוּאָה דִּלְהוֹן, מִתְּרִין עַמּוּדִין עִלָּאִין דְּאוֹרַיְיתָא סָמִיךְ עָלַיְיהוּ. לְבָתַר דְּאִסְתַּלָּקוּ נְבִיאִים מֵעָלְמָא, וְאָתוּ מָארֵי דְּמַרְאָה, וּמָארֵי דְּחֶלְמָא, נַטְלֵי מִלָּה מֵאַתְרֵיהּ כִּדְקָאֲמָרַן. וְכַד מַלְכֵי הֲווֹ בֵּינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּנְבִיאִים אִסְתַּלָּקוּ, וּמָארֵי דְּחֶלְמָא וּמַרְאָה לָא אִשְׁתְּכָחוּ, אוֹדְעִין מִלָּה לְאִינּוּן מַלְכִין, מֵהַאי פִּתְחָא כִּדְקָאֲמָרַן.

וְאִי תֵּימָא הֵיךְ נָטִיל מִלָּה מֵהַאי אַתָּר. תָּא חֲזֵי, כָּל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, וְכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא, כְּלְהוּ אִית לוֹן לְבַר, מִמָּנָן יְדִיעָן, דְּאִתְמַנּוּן (בְּסִטְרָא דִּלְהוֹן) בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, עַד דְּנַחְתֵּי לְתַתָּא בִּרְקִיעִין תַּתָּאִין וְאוֹדְעִין מִלָּה לְאִינּוּן דְּאִצְטְרִיךְ בְּגִין דְּהָא מֵאִלֵּין הֵיכָלִין דְּאִינּוּן סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה וְרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, אִתְפְּרְשׁוּ דַּרְגִּין לְתַתָּא, כְּלְהוּ בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְנַחְתוּ דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, עַד דְּפַרְחִין מֵהַאי עָלְמָא, וְאִתְמְנוּן בֵּיהּ.

מִנְּהוֹן, לְנַטְרָא בְּנֵי נָשָׁא מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וּמְנַזְּקֵי עָלְמָא, וּבְאִינּוּן אָרְחֵי דְּקָא אָזְלֵי. וּמִנְּהוֹן, לְסַיְּעָא לִבְנֵי נָשָׁא, כַּד אָתָאן לְאִתְדַּכְּאָה. וּמִנְּהוֹן, לְמֶעְבַּד אָתִין וְנִסִּין בְּעָלְמָא. וּמִנְּהוֹן דְּקַיְּימֵי לְאַשְׁגָּחָא בְּעוֹבָדִין דִּבְנֵי נָשָׁא, לְמִסְהַד סַהֲדוּתָא. וְכֵן (בְּגַוְונָא דְּא) מִתְפְּרְשִׁין כַּמָּה דַּרְגִּין לְסִטְרַיְיהוּ, וְכְלְהוּ בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, בִּקְדוּשָׁה עִלָּאָה.

כְּגַוְונָא דָּא בְּסִטְרָא אַחֲרָא, סִטְרָא מְסַאֲבָא, מִתְפָּרְשִׁין דַּרְגִּין מֵאִינּוּן הֵיכָלִין לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין לְאַבְאָשָׁא, וּלְאַסְטָאָה עָלְמָא: מִנְּהוֹן, קַיְימֵי לְאַסְטָאָה בְּנֵי נָשָׁא, מֵאַרַח טַב לְאַרַח בִּישָׁא. וּמִנְּהוֹן קַיְימֵי לְסָאֲבָא בְּנֵי נָשָׁא, לְאִינּוּן דְּאָתוּ לְאִסְתַּאֲבָא, כְּמָה דְּתָנִינָן, (דף רנ"ב ע"א) אָתָא בַּר נָשׁ לְאִסְתַּאֲבָא, מְסָאֲבִין לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּמְסָאֲבִין לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְאִינּוּן אִקְרוּ צוֹאָה רוֹתַחַת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ל) צֵא תֹּאמַר לוֹ. וְאִינּוּן דַּרְגִּין דְּקַיְימָן לְסָאֲבָא יַתִּיר, וּבְגִין כַּךְ, אִלֵּין תָּדִיר לָקְבֵל אִלֵּין, וְכֻלָּא אִיהוּ בְּדַרְגִּין יְדִיעָאן כַּדְקָא חָזֵי.

פִּתְחָא תִּנְיָינָא. בְּהַאי פִּתְחָא אִית מִמָּנָא, דַּהֲרִיאֵ"ל שְׁמֵיהּ. וְאִיהוּ לְסִטַר יְמִינָא, וְהַאי אִיהוּ מִמָּנָא, לְאַעָלָא כָּל זְכוּתִין דְּזָכוּ בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא, בְּגִין דְּיִתְדָּן בַּר נָשׁ לְטָב עָלַיְיהוּ כַּד אִתְדָּן לְטָב, וְאִינּוּן זַכְיָין קַיְימָן סַגִּיאָן עַל חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא, כְּדֵין הַאי מִמָּנָא, פָּקִיד עַל אַגְרָא וְחוּלָקָא דְּאִינּוּן זַכְיָין וְאַגְרָן לְטָב.

וְאַפִּיק הַהוּא דִּינָא, וּמָנֵי לֵיהּ לְהַהוּא מִמָּנָא, דְּאִקְרֵי פְּדָיאֵ"ל, דִּי בְּהֵיכָלָא תִּלִיתָאָה. וּכְדֵין אֲמַר לֵיהּ, (איוב לג) פְּדֵעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת. בְּגִין דְּכַד בַּר נָשׁ קָאִים בְּבֵי מַרְעֵיהּ, וְאִתְפַּס בִּתְפִיסוּ דְּמַלְכָּא, כְּדֵין אִתְדָּן בַּר נָשׁ. וְכָל זְכוּ וְכָל חוֹבָה דְּעָבַד בְּהַאי עָלְמָא, כֻּלָּא עָאל בְּהַאי הֵיכָלָא לְאִתְדָּנָא.

וְכַד אִתְּדַן לְטָב, בְּהַאי פִּתְחָא נָפֵק דִּינֵיהּ לְטָב, לִימִינָא דְּהַאי מְמָנָא דַּהֲרִיאֵ״ל, דְּקַיְימָא בֵּיהּ, וְאוֹדְעִין דִּינֵיהּ לְטָב, עַד דְּאִשְׁתְּזִיב. וְנַחְתָּא הַהוּא דִּינָא, בְּכָל אִינּוּן מְמָנָן, דַּרְגִּין דְּאִשְׁתְּמוֹדָעוּ לְטָב לְתַתָּא, כְּלְהוּ דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, וְכֹלָּא, בֵּין לְטָב בֵּין לְבִישׁ, מִבֵּי מַלְכָּא אִתְּדַן הַהוּא בַּר נָשׁ.

פִּתְחָא תְּלִיתָאָה. בְּהַאי פִּתְחָא אִית מְמָנָא חַד, גַּדִּיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. וְאִיהוּ לְסִטְרָא שְׂמָאלָא, וְהַאי אִיהוּ מְמָנָא, לְאַעֲלָא (ס״א לְאַתְקָלָא) כָּל חוֹבִין וְכָל בִּישִׁין, דְּבַר נָשׁ אַסְטֵי אֲבַתְרַיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא. וְנָחִית לוֹן גּוֹ מַתְקָלָא לְאַתְקָלָא, בְּאִינּוּן זַכְיָין דְּעָאלוּ בִּידָא דְּהַהוּא מְמָנָא אַחֲרָא דְּקָאֲמַרָן. וְהַהוּא מַתְקָלָא קַיְימָא גּוֹ פִּתְחָא רְבִיעָאָה, וְתַמָּן אִתְקָלוּ זַכְיָין וְחוֹבִין כַּחֲדָא. מַאן דְּנָצַח מִנַּייְהוּ, הָכִי אִית לֵיהּ מְמָנָן בְּהַהוּא סִטְרָא. אִי נַצְחָן זַכְיָין, כַּמָּה מְמָנָן אִית בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְנַטְלֵי הַהוּא דִּינָא, וּמַעֲבְרִין בִּישִׁין וּמַרְעִין מֵהַהוּא בַּר נָשׁ, עַד דְּאִשְׁתְּזִיב. אִי נַצְחָן חוֹבִין, כַּמָּה מְמָנָן אִית לֵיהּ בְּהַהוּא סִטְרָא דְּשְׂמָאלָא, עַד דְּנַטְלֵי מִלָּה הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְכָל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין, עַד דְּאִתְרַע מַזָּלֵיהּ. וּכְדֵין נַחְתָּא הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְנָטִיל נִשְׁמְתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פִּתְחָא רְבִיעָאָה. בְּהַאי פִּתְחָא, קַיְימָא חַד מְמָנָא, ואזני״ה (ס״א מאזְנֵי״ה) שְׁמֵיהּ. וְהַאי אִיהוּ מַתְקָלָא, דְּנַטְלָא (ס״א דְּתָקִיל) זַכְיָין וְחוֹבִין, וּבֵיהּ אִתְקָלוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וְדָא אִקְרֵי (רנ״ה ע״א) מֹאזְנֵי צֶדֶק. כְּדִכְתִיב (ויקרא יט) מֹאזְנֵי צֶדֶק. בְּהַאי אִתְקָלוּ כֻּלְּהוּ לְאִתְדָּנָא.

תְּחוֹת הַאי מְמָנָא, אִית תְּרִין מְמָנִן, חַד לִימִינָא וְחַד לִשְׂמָאלָא. חַד לִימִינָא, הַרִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. חַד לִשְׂמָאלָא, גַּדוּדִיאֵ״ל שְׁמֵיהּ. וְכַד אִתְקָלוּ זַכְיָין וְחוֹבִין, דָּא אַכְרַע לְסִטַר יְמִינָא, וְדָא אַכְרַע לְסִטַר שְׂמָאלָא. וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילוּ בְּהַאי רוּחָא דְּאִקְרֵי זְכוּ״ת אֵל.

וְכַד אִתְכְּלִילָן כֻּלְּהוּ בֵּיהּ, אַפִּיק (ס״א חַד) חֵיוָתָא, קַדִּישָׁא, וְהַאי חֵיוָתָא מְלָהַטָא, וְאִקְרֵי שְׁמֵיהּ, תּוּמִיא״ל. הַאי חֵיוָתָא, אִיהִי חֵיוָתָא דְּקַיְימָא לְאַשְׁגָּחָא בְּעָלְמָא, בְּאִינּוּן עֵינֵי יְיָ, דְּאָזְלָן וְשָׁטָאן בְּעָלְמָא. וְאִינּוּן עֵינֵי יְיָ, כֻּלְּהוּ נַטְלוּ אַשְׁגָּחוּתָא, מֵאִינּוּן עוֹבָדִין טָבִין דְּאִתְעֲבִידוּ בְּטָמִירוּ, וּלְאַשְׁגָּחָא בְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּאִינּוּן בִּשְׁלִימוּ דִּלְבָּא, וְאַף עַל גַּב דְּלָא אִתְעֲבִידוּ כַּדְקָא יָאוֹת.

הַאי חֵיוָתָא אִיהִי קַיְימָא בְּאַשְׁגָּחוּתָא דִּצְלוֹתִין. בְּגִין דְּאִינּוּן שְׁאֵלְתִין דְּשָׁאֲלֵי בְּנֵי נָשָׁא בִּצְלוֹתֵהוֹן, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי בִּידָא דְּהַאי חֵיוָתָא, וְאָנַח לְהוּ בְּהַאי הֵיכָלָא, וְקַיְימִין אִינּוּן שְׁאֵלְתִין בְּהַאי הֵיכָלָא עַד אַרְבְּעִין יוֹמִין, לְאַשְׁגָּחָא בְּהוּ.

דְּהָא (בְּסוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין) בְּכָל אַרְבְּעִין וְאַרְבְּעִין, נָפְקָא הַאי חֵיוָתָא, וְנָטִיל לְכָל אִינּוּן שְׁאֵלְתִּין, וְאָנַח לוֹן קָמַייְהוּ דְּאִינּוּן שִׁבְעִין וּתְרֵין נְהוֹרִין, וְדַיְינִין לוֹן. וּכְדֵין הַאי רוּחָא דְּאִקְרֵי זְכוּ״ת אֵל, (דף רנ״ב ע״ב) מְעַיֵּין בֵּהּ, אִי זָכֵי אִי לָא זָכֵי. אִי זָכֵי, נָפְקָא הַאי צְלוֹתָא, וּמִתְגַּלְגְּלָא הַאי שְׁאֵלְתָּא, וְנָפְקָן עִמָּהּ תְּרֵיסָר מְמָנָן, וְכָל חַד וְחַד תַּבְעִין מֵעִם הַהוּא רוּחָא, קִיּוּמָא בְּהַאי שְׁאֵלְתָּא, וְאִתְקַיְּימָא בֵּהּ.

תְּחוֹת הַאי חֵיוָתָא, אַרְבָּעָה שְׂרָפִין מְלַהֲטָן, שְׂרַפְאֵ״ל, בַּרְקִיאֵ״ל, קְרִישִׁיאֵ״ל קְדוּמְיֵ״ה. וְאִלֵּין אַרְבַּע תְּחוֹת הַאי חֵיוָתָא קַיְימִין לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, אִלֵּין ד׳ קַיְימֵי לְד׳ סִטְרֵי עָלְמָא, וְאִינּוּן מְמָנָן לְאַשְׁגָּחָא בְּכָל אִינּוּן דְּנַטְרֵי יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, וּמְעַנְּגֵי שַׁבְּתָא כְּדְקָא יָאוֹת. מֵאִלֵּין אַרְבַּע כַּד נַטְלֵי, נַפְקֵי שְׁבִיבִין דְּאֶשָּׁא, וּמֵאִלֵּין שְׁבִיבִין אִתְעֲבִידוּ שִׁבְעִין וּתְרֵין גַּלְגַּלִּין, מְלַהֲטָן בְּאֶשָּׁא. מֵהָכָא אִתְעֲבִיד נְהַר דִּינוּר. אֶלֶף אַלְפִּין יְשַׁמְּשׁוּנֵיהּ לְהַהוּא נַהֲרָא, כָּל אִינּוּן דְּמְעַנְּגֵי שַׁבְּתָא, אִלֵּין אַרְבַּע מְמָנָן מַשְׁגְּחָן בְּכָל אִינּוּן דְּמְעַנְּגֵי שַׁבְּתָא, וְהַאי חֵיוָתָא קַיְימָא עֲלַייְהוּ, וְנַטְלֵי בְּגִינָהּ תְּחוֹתָהּ.

בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, נָגִיד הַהוּא נְהַר דִּינוּר, וְאוֹקִיד לְכַמָּה רוּחִין, וּלְכַמָּה שַׁלְהֵיטִין. וְכַד עָיֵיל שַׁבְּתָא, כָּרוֹזָא

נָפְקָא, וְשָׁכִיךְ הַהוּא נְהַר דִּינוּר, וְזַעְפִּין וְזִיקִין וּשְׁבִיבִין אִשְׁתְּכָכוּ. וְהַאי חֵיוָתָא אַזְלָא וְסַלְקָא עַל אַרְבָּעָה אִלֵּין שְׂרָפִים דְּקָאָמַרְן. וְעָאל גּוֹ אֶמְצָעִיתָא דְּהֵיכָלָא דָּא, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי עֹנֶג.

בְּגִין דִּבְהַאי אֲתָר, כַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, מִתְסַדְּרָן תַּמָּן כָּל פָּתוֹרֵי דִּבְנֵי עָלְמָא, דְּאִקְרוּ בְּנֵי הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וְאֶלֶף אַלְפִין, וְרִבּוֹ רִבְוָון מְמָנָן, קַיְימֵי עַל אִינּוּן פָּתוֹרֵי. וְהַאי חֵיוָתָא עִלָּאָה עַל אִלֵּין אַרְבָּעָה שְׂרָפִים, וְעָאל בְּהַהוּא אֲתַר, וְחָמָא כָּל אִינּוּן פָּתוֹרֵי, (וְכָל אִינּוּן דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ) וְאַשְׁגַּח בְּכָל פָּתוֹרָא וּפָתוֹרָא, וְהֵיךְ מְעַנְּגֵי לֵיהּ לְכָל פָּתוֹרָא וּפָתוֹרָא, וְקַיְימָא וּבָרִיךְ לֵיהּ לְהַהוּא פָּתוֹרָא. וְכָל אִינּוּן אֶלֶף אַלְפִין, וְרִבּוֹ רִבְבָן, כֻּלְּהוּ פַּתְחֵי וְאָמְרֵי אָמֵן. וּמַה בְּרָכָה הִיא דְּבָרִיךְ עַל הַאי פָּתוֹרָא דְּמִתְסַדָּר וְאִתְעַנְּגָא כְּדְקָא יָאוֹת. אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ (ישעיה נח) וְגוֹ' כִּי פִּי יְיָ דִּבֶּר. וְכֻלְּהוּ אָמְרֵי, אָז תִּקְרָא וַיְיָ (ישעיה נח) יַעֲנֶה וְגוֹ'. רוּחָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי זְכוּ"ת אֵל, כַּד הַהוּא פָּתוֹרָא אִתְעַנָּג בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵי, בְּסְעוּדָתָא בַּתְרָאָה תְּלִיתָאָה מְסַיֵּים וְאָמַר, עַל כָּל אִינּוּן קַדְמָאֵי, וְאָמַר (ישעיה נח) אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וְגוֹ', כְּבוֹד יְיָ יַאַסְפֶךָ. כָּל אִינּוּן שִׁבְעִין נְהוֹרִין אַחֲרָנִין בְּכָל סִטְרִין, פַּתְחֵי וְאָמְרֵי, (תהלים קכח) הִנֵּה כִּי כֵן יְבוֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְיָ.

וְכַד פְּתוֹרָא דְּבַר נָשׁ לָא קַיְימָא בְּהַהוּא אֲתָר בְּסִדּוּרָא דְּעִנּוּגָא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּדֵין הַאי חֵיוָתָא, וְאִינּוּן אַרְבַּע דְּתְחוֹתָהּ, וְכָל אִינּוּן אֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹ רִבְבָן, כֻּלְּהוּ דַּחְיָין לֵיהּ לְבַר, לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וּכְמָה גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין, כֻּלְּהוּ נַטְלֵי לֵיהּ וְעַיְילֵי לֵיהּ לְהַהוּא אֲתָר, דְּאִיהוּ בְּהִפּוּכָא מִן דָּא, וְאִקְרֵי נֶגַע. וְכַד עַיֵּיל לָהּ תַּמָּן, (ס״א פַּתְחֵי) וְאָמְרֵי (תהלים קט) וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ בִּבְרָכָה וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ. (תהלים קט) יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה לְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְגוֹ׳, אַל יְהִי לוֹ מוֹשֵׁךְ חָסֶד וְגוֹ׳. רַחֲמָנָא לִשֵׁזְבָן.

בְּגִין דְּעִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא, וּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

(ס״א הַאי אִיהוּ אִלֵּין פַּתּוֹרֵי דְּעִינּוּגָא דְּשַׁבַּתָּא וְזִמְנִין וְחַגִּין כּוּלְהוּ חֶדְוָותָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) אִיהוּ. וּבְגִין דָּא, כָּל אִינּוּן דְּמְעַנְּגֵי עִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא וְזִמְנֵי וּמוֹעֲדֵי, אִלֵּין אַרְבַּע דְּקַיְימֵי תְּחוֹת הַאי חֵיוָתָא, קַיְימָא לָקָבֵל הַהוּא נְהַר דִּינוּר, וְלָא שַׁבְקֵי לְאִתּוֹקְדָא בֵּיהּ, לְכָל אִינּוּן דְּמִתְעַנְּגֵי עִנּוּגַיְיהוּ כְּדְקָא יָאוֹת.

תְּחוֹת אִלֵּין אַרְבַּע, אִית מְמָנָן אַחֲרָנִין, דְּקַיְימֵי לְבַר, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָאן מִסִּטְרָא דְּהֵיכָלָא דָּא (וְכָל פְּרוּזִין לְבַר) וּמַכְרְזֵי לְכֹלָּא אִינּוּן דִּינִין, וְכָל אִינּוּן גְּזֵרִין דְּאִתְגְּזָרוּ בְּהַאי הֵיכָלָא.

כֹּלָּא אִתְּדַן הָכָא, בַּר תְּלַת מִלִּין, דְּלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ

הָכָא בְּהֵיכָלָא דָּא דְּאִקְרֵי זְכוּתָא. וְאִלֵּין (בראשית מ"ג ע"ב, קפ"א ע"א, ויקרא כ"ה ע"ב) אִינּוּן: בְּנֵי, חַיֵּי, וּמְזוֹנֵי. דְּהָא אִלֵּין תְּלָתָא, לָא קַיְימֵי הָכָא, בְּגִין דְּהָא בְּמַזָּלָא תַּלְיָאן. דְּהָא הַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, תַּמָּן תַּלְיָין חַיִּין דְּלְעֵילָּא, וְתַמָּן תַּלְיָין מְזוֹנֵי, וְתַמָּן תַּלְיָין בְּנֵי, דְּהָא אִלֵּין תְּלָתָא מִתַּמָּן נַפְקֵי, וְנַגְדֵי וְאִתְמַשְׁכָן לְתַתָּא. וּבְגִין כַּךְ, כֹּלָּא קַיְימָא בְּהֵיכָלָא דָּא, בַּר הָנֵי תְּלָתָא.

בַּר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, הָכָא אִתְּדָן, וְכָל שְׁאַר דִּינִין דְּעָלְמָא. וְאִי תֵּימָא, בַּר נָשׁ בְּבֵי (דף רנ"ג ע"א) מַרְעֵיהּ, אִי אִתְּדָן לַחַיִּים יָהֲבִין לֵיהּ. לָאו דְּחַיִּין תַּלְיָין הָכָא, אֶלָּא כַּד אִתְּדָן הָכָא לְחַיִּים, כְּדֵין נַגְדִּין חַיִּים מִלְּעֵילָּא, וְיָהֲבִי לֵיהּ. (וְאִי לָא לָא יָהֲבִין) זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּיַדְעֵי אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, וְזַכָּאן בָּהּ לְחַיֵּי עָלְמָא, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כּוּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ וְגו'.

(היכל אדבה חס"ד)

הֵיכָלָא חֲמִישָׁאָה, הֵיכָלָא דָּא קַיְימָא לְאַנְהָרָא לְאִלֵּין תַּתָּאֵי. וְהַאי אִיהוּ הֵיכָלָא דְּקַיְימָא לְאַנְהָרָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. פִּתְחָא חֲדָא קַיְימָא בְּהַאי הֵיכָלָא, וְחַד מְמָנָא עָלֵיהּ, וְהַהוּא מְמָנָא אִקְרֵי סַנִיגּוֹרִי"ה. הַאי מְמָנָא קַיְימָא עַל פִּתְחָא דָּא, בְּגִין לְמֵילַף (ס"א סַנִיגּוֹרְיָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל

וּבְגִין דָּא אִקְרֵי שְׁמֵיהּ בַּף דְּהָא אִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל אִינּוּן טָבִין דְּיִשְׂרָאֵל לְמֵיעַל) **סַנִּיגוֹרָא דִּלְהוֹן, קַמֵּיהּ דְּמָארֵיהוֹן. וְלָא יִשְׁלוֹט עָלַיְיהוּ סִטְרָא אַחֲרָא.**

בְּהֵיכָלָא דָּא, קַיְימָא חַד רוּחָא, דְּכָלִיל בְּאַרְבַּע, דְּהָא רוּחָא דָּא כָּלִיל בְּאַרְבַּע גַּוְונִין, חִוָּור וְאוּכְמָא יָרוֹק וְסוּמָק. וְהַאי אִיהוּ רוּחָא דְּקַיְימָא כָּלִיל בְּכוּלָּא, וְאִקְרֵי סוּרְיָ״ה, רַב עַל כָּל אִינּוּן חַיָּילִין תַּתָּאִין. וְכֻלְּהוּ קַיְימִין תְּחוֹתֵיהּ, וּמִמָּנָן תְּחוֹת יְדֵיהּ.

הַאי רוּחָא, דְּסָגִיר וּפָתַח. כָּל מַפְתְּחָאן עִלָּאִין כֻּלְּהוּ אִתְמַסְרָן בִּידֵיהּ. (תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא) **כָּל חַיָּילִין תַּתָּאִין, כֻּלְּהוּ אִתְכְּלִילָן וְקַיְימָן תְּחוֹתֵיהּ, וּמְגִיהּ אִתְּזָנוּ. הַאי קַיְימָא בְּכָל רָזִין דְּמָארֵיהּ, כָּל גְּנָזִין עִלָּאִין כֻּלְּהוּ אִתְמַסְרָן בִּידֵיהּ.**

הַאי רוּחָא אִקְרֵי אַהֲבָה. וּבְגִין דָּא, אִקְרֵי הֵיכָל דָּא, הֵיכָל אַהֲבָה. בְּגִין דְּהָכָא אִתְגְּנִיזוּ כָּל רָזָא דְּרָזִין, לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ. וְהָכָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) **שָׁם אֶתֵּן אֶת דּוֹדַי לָךְ.**

רוּחָא דָּא, אִיהוּ נָטִיר כָּל נְטִירוּ דִּלְעֵילָּא, וְדָא אִקְרֵי (תהלים קכא) **שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.** (דברים ז) **שׁוֹמֵר הַבְּרִית. בְּגִין דְּהָכָא אִיהוּ נְטִירוּ דְּכָל גְּנָזִין עִלָּאִין, וְעַל דָּא גְּנִיזִין דְּמָארֵיהּ גְּנִיזִין בֵּיהּ. מֵהַאי נַפְקֵי שְׁבִילִין וְאָרְחִין לְאִינּוּן**

דִּלְתַתָּא, בְּגִין לְאַתְעָרָא בֵּהּ רוּחָא דְּרַחֲמוּתָא.
אִלֵּין ד' גְּוונִין דְּבֵיהּ, אִתְכְּלִילָן דָּא בְּדָא. וְכַד בָּעָאן לְאַכְלְלָא, בָּטַשׁ דָּא בְּדָא, וְנָפַק מִכְּלְהוּ חַד חֵיוָתָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי זֹהַר. וְהַאי חֵיוָתָא עַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל י) הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל נְהַר כְּבָר.
מֵהֵיכָלָא דָּא, נָפְקִין כָּל רוּחִין קַדִּישִׁין דְּקַיְימִין בְּקִיּוּמָא דִּנְשִׁיקִין (עלאין). דְּהָא מֵאינּוּן נְשִׁיקִין, נָפְקָא אֲוִירָא דְּרוּחָא, לְקִיּוּמָא דְּנַפְשָׁא לְכָל אינּוּן נִשְׁמָתִין עִלָּאִין, דְּאִתְיְיהִיבוּ בִּבְנֵי נָשָׁא. וְרָזָא הַהוּא דִּכְתִיב, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי יְיָ יִחְיֶה הָאָדָם. בְּגִין דְּבֵהַאי הֵיכָלָא קַיְימִין כָּל נִשְׁמָתִין, וְכָל רוּחִין, דְּזִמִּינִין לְנַחֲתָא בִּבְנֵי נָשָׁא, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְעַל דָּא, הֵיכָלָא דָּא נַקְטָא, כָּל אינּוּן נִשְׁמָתִין דְּנָפְקִין מֵהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק. וּבְגִין דָּא, הֵיכָלָא דָּא לָא קַיְימָא לְעָלְמָא בְּרִיקָנַיָּיא.
וּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לָא עָאלוּ הָכָא נִשְׁמָתִין אַחֲרָנִין. וְכַד יִסְתַּיְימוּן אִלֵּין, הֵיכָלָא קַיְימָא בְּרִיקָנַיָּא, וְיִתְפְּקַד מִלְּעֵילָּא, וּכְדֵין יֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. וְאִתְעַר הֵיכָלָא דָּא לְעֵילָּא, וְיִתְעַר הֵיכָלָא לְתַתָּא.
וּבְרָזָא דְּהֵיכָלָא דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ד) שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֲפָרִים וְגוֹ'. בְּגִין דִּבְהֵיכָלָא דָּא הַהוּא רוּחָא

דְּקָאָמַרְן, וְהַהוּא חֵיוָתָא, אַפִּיק תְּרִין נְהוֹרִין כְּלִילָן דָּא בְּדָא, מִתְקַשְׁרָן דָּא בְּדָא, וְאִקְרוּן אֵ״ל שַׁדַּ״י. אִלֵּין אִקְרוּן שַׁדַּ״י, וְאֵ״ל דִּלְתַתָּא, מִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, וְאָעִיל דָּא בְּדָא, וְאִקְרֵי אֵ״ל שַׁדַּ״י. בְּגִין דְּנָפַק מִכְּלָלָא דְּאִלֵּין שַׁדַּ״י.

וְהַאי אֵ״ל דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, נָטִיל מֵאַתָּר דָּא, כָּל אִינּוּן רַחֲמִין, דְּקַיְּימֵי לְאַתְזָנָא הַהוּא הֵיכָלָא דִּלְתַתָּא, דְּאִקְרֵי זְכוּתָ״א, עַל שְׁמָא דְּהַאי רוּחָא דְּבֵיהּ דְּקָאָמַרְן. הַאי שַׁדַּי, יָנִיק לְכָל אִינּוּן תַּתָּאִין, וּלְכָל אִינּוּן הֵיכָלִין, וּלְכָל אִינּוּן דִּלְבַר, דְּקַיְּימֵי מִסִּטְרָא דָּא, דְּאִקְרוּן יִתְדוֹת הַמִּשְׁכָּן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְעַל דָּא אִקְרֵי שַׁדַּי, בְּגִין דְּמִסַּפְּקָא מְזוֹנָא לְכֻלְּהוּ תַּתָּאֵי, כְּמָה דְּאִיהוּ מְקַבְּלָא, מִסִּטְרָא דִּימִינָא.

מֵהָכָא, נָפְקוּ אִינּוּן נְהוֹרִין, דְּאִקְרוּן (בראשית ג) לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. בְּגִין דְּמִתְהַפְּכָא לְכַמָּה גְּוָונִין, וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּאִלֵּין מִתְעָרֵי דִּינָא בְּשִׁלִּיחוּתָא דִּלְעֵילָּא, וְאִינּוּן בְּעָלְמָא (דף רנ״ג ע״ב) מִסִּטְרָ שְׂמָאלָא, כַּד אִתְפְּרַשׁ (ס״א אִתְפַּשַּׁט) רוּחָא דָּא, וּבָטַשׁ לְאַפָּקָא נְהוֹרִין לְכָל סִטְרִין, כְּאִינּוּן שַׁדַּים דְּרָמָאן חַלָּבָא לְכָל סְטָר, הָכִי נָמֵי מֵהַאי רוּחָא, נַפְקֵי לְכָל סְטָר, וְאַפִּיקוּ חַד חֵיוָתָא אַחֲרָא, דִּי מִמָּנָא עַל אִלֵּין, דְּאִקְרֵי לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. וְדָא אִקְרֵי. (חסר) (ס״א שְׁבַע וְדָא אִיהוּ דִּמְמָנָא)

וְהַהוּא וְהַאי דִּמְמָנָא עַל עָלְמָא. בְּזִמְנָא דִּי מְמָנָא כַּפְנָא עַל עָלְמָא וְאִתְדָּן בֵּיהּ, כְּדֵין הַאי חֵיוָתָא אִתְפְּקְדָא עַל עָלְמָא, וְאַפִּיק רוּחָא דִּמְזוֹנָא, לְכָל אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, דְּלָא יְמוּתוּן בְּכַפְנָא, וְסָעִיד לְבַנֵּיהוּ. בְּגִין דְּהָא מִסְטְרָא אַחֲרָא, כַּד שַׁלְטָא כַּפְנָא בְּעָלְמָא, נַפְקֵי מֵהַאי סִטְרָא תְּרֵין רוּחִין מְסָאֲבִין, וְאִקְרוּן שׁוּד וְכָפָן. וְדָא אִיהוּ רָזָא, (איוב ה) לְשׁוֹד וּלְכָפָן תִּשְׂחָק. בְּגִין דְּאִלֵּין קַיְימִין בְּעָלְמָא, וְעַבְדִין לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא קִטְרוּגָא. חַד, הַהוּא דְּקָא מְשַׁדַּר לְהוּ כַּפְנָא, וּמַיְיתִי. וְחַד, דְּקָא אַכְלֵי בְּנֵי נָשָׁא וְלָא שַׂבְעִין, בְּגִין דְּהָא רוּחָא בִּישָׁא שַׁלְטָא בְּעָלְמָא.

חֵיוָתָא דָּא, אַפִּיק חַד נִיצוֹצָא, דְּקָא נָפִיק מִנְּצִיצוּ דְּתְרֵין נִיצוֹצִין דְּאַמָּרָן, דְּאִינּוּן מִתְהַפְּכָאן לְכַמָּה גְּוָונִין. וְהַאי נִיצוֹצָא אִקְרֵי שְׂרָפִים, וְהַאי אָחִיד בְּהוֹן, וְלָהִיט לוֹן. בְּהֵיכָלָא דָּא אִית תְּרֵין מְמָנָן, נְהוֹרִין דְּקַיְימִין עַל אֶלֶף וְרִבּוֹא רִבְבָן דְּאִקְרוּן גְּפָנִים, וְאֶלֶף וְרִבּוֹא רִבְבָן דְּאִקְרוּן רִמּוֹנִים, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בַּחֲבִיבוּתָא, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּאַעֲלֵי רְחִימוּתָא בֵּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא. וְכֻלְּהוּ מִתְעָרֵי רְחִימוּתָא, וְקַיְימָן בִּרְחִימוּ. וְכַד אִתְעַר רְחִימוּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא, כְּדֵין אִתְמַלְיָא הֵיכָלָא, דָּא, מִכַּמָּה טָבִין, מִכַּמָּה

חֲסָדִין, מִכַּמָּה רַחֲמִין וּכְדֵין רְחִימוּ דִּלְתַתָּא, גּוֹ רְחִימוּ עִלָּאָה, אִתְדַּבָּק דָּא בְּדָא.

מֵהָכָא נַפְקֵי תְּרִין מְמָנָן, וְאִקְרוֹן אַהֲבָה, עַל שְׁמָא דְּהֵיכָלָא. וְאִלֵּין קַיְימִין לְאַשְׁגָּחָא עַל כָּל אִינּוּן דְּמְיַחֲדֵי יְחוּדָא דְּמָארֵיהוֹן בִּרְחִימוּ, וּמַסְרֵי נַפְשַׁייְהוּ עָלֵיהּ בִּרְחִימוּ, וְסַלְקֵי וְאַסְהִידוּ לְעֵילָּא וְכָל אִינּוּן דְּעַבְדֵי חֶסֶד בְּעָלְמָא, אִינּוּן חֲסָדִין סַלְקִין וְעָאלִין גּוֹ הַאי הֵיכָלָא, וּמִתְעַטְּרֵי תַּמָּן, וְסַלְקֵי לְאִתְעַטָּרָא גּוֹ אַהֲבָה עִלָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ. בְּהֵיכָלָא דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ וְגוֹ׳.

(היכל הרצון תפאר״ת)

הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה. דָּא הוּא הֵיכָלָא דְּאִקְרֵי הֵיכָלָא דְּרָצוֹן, דְּאִיהוּ רַעֲוָא, דְּאִקְרֵי (דברים ח) מוֹצָא פִּי יְיָ, חֶדְוָה דְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְּכֹלָּא. וְהָכָא אִיהוּ רַעֲוָא דְּרַעֲוִין, בְּרָזָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ. רַעֲוָא דְּכָל נִשְׁמָתִין, דְּנַפְקֵי מֵהַהוּא מוֹצָא פִּי יְיָ.

הַאי הֵיכָלָא, הֵיכָלָא דְּרַעֲוָא. דְּקַיְימָן הָכָא כָּל שְׁאֵלְתִין, וְכָל בָּעוּתִין דְּעָלְמָא. בְּגִין דְּרַעֲוָא דְּכָל רַעֲוִין, כַּד נְשִׁיקִין אִשְׁתְּכָחוּ, בְּרָזָא דִּכְתִיב, (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל. וּכְדֵין כַּד נָשִׁיק דָּא לְדָא, כְּדֵין אִקְרֵי עֵת רָצוֹן.

בְּגִין דְּהָא כְּדֵין שְׁלִימוּ אִשְׁתְּכַח, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. וְכַד צְלוֹתִין סַלְקִין, כְּדֵין אִיהוּ עֵת רָצוֹן לְאִשְׁתַּכְחָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים סט) וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ׳ עֵת רָצוֹן. דְּאִיהוּ חִבּוּרָא דָּא עִם דָּא.

בְּהֵיכָלָא דָּא קַיְימָן שִׁית פְּתִחִין, ד׳ פְּתִחִין לְד׳ סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְחַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא. בְּאִלֵּין פְּתִחִין אִתְמָנָא חַד רוּחָא, דְּאִיהוּ רַב עַל כֻּלְּהוּ דִּי מְמַנָּן בְּכָל אִלֵּין פְּתִחִין, וְרָזִיא״ל שְׁמֵיהּ. וְהַאי אִתְמָנָא וְאִתְפְּקַד בְּכָל אִינּוּן רָזִין עִלָּאִין, דְּפוּמָּא לְפוּמָּא מְמַלְלָן, דְּנַשְׁקִין דָּא דְּלָא בִּרְחִימוּ דְּרְחִימוּתָא.

רָזִין אִלֵּין לָא קַיְימָן לְגַלָּאָה, אֲבָל כַּד תַּרְעִין אִתְפְּתָחוּ, כְּדֵין יַדְעִין כֻּלְּהוּ הֵיכָלִין, וְכָל אִינּוּן רוּחִין, וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין, דְּהָא תַּרְעֵי דְּרָצוֹן אִתְפְּתָחוּ. וְלָא עָאלִין בְּאִלֵּין תַּרְעִין, אֶלָּא רַעֲוֵי דִּצְלוֹתִין, רַעֲוֵי דִּשְׁבָחָא, רַעֲוֵי דְּנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין.

הַאי אִיהוּ הֵיכָלָא דְּמשֶׁה, בְּהַאי הֵיכָלָא אִתְכְּנִישׁ משֶׁה בִּרְחִימוּ, וְנָשִׁיק נְשִׁיקִין. בְּהַאי הֵיכָלָא, (שמות יט) משֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל.

כַּד אִתְדַּבָּקוּ נְשִׁיקִין בִּנְשִׁיקִין, (דף רנ"ד ע"א) דָּא עִם דָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגוֹ׳. לֵית נְשִׁיקִין דְּחֶדְוָה וּרְחִימוּתָא אֶלָּא כַּד מִתְדַּבְּקָן דָּא בְּדָא,

פּוּמָא בְּפוּמָא, רוּחָא בְּרוּחָא, דִּכְדֵּין רָווֹאן דָּא עִם דָּא, בְּתַפְנוּקִין דִּכְלָא, וּבְחֶדְוָה, מִנְּהִירוּ עִלָּאָה.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה יְדַבֵּר, דִּכְתִיב, (שיר השירים א) הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי, וּכְתִיב (שיר השירים ד) כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ. וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל, דִּכְתִיב, (שיר השירים א) הִנָּךְ יָפֶה דּוֹדִי אַף נָעִים, וּכְתִיב (שיר השירים ה) שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים נוֹטְפוֹת מוֹר עוֹבֵר.

הַאי רוּחָא, אִתְמְסָרוּ בִּידֵיהּ, כָּל רָזִין דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין עִלָּאִין, דְּמִתְעָרֵי תִּיאוּבְתָּא דְּרַחֲמוּ דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא. אִינּוּן נִשְׁמָתִין עִלָּאִין, כְּגוֹן רִבִּי עֲקִיבָא וְחַבְרוֹי, דְּאִלֵּין לָא אִתְקְרִיבוּ לְאִסְתַּחֲאָה בְּנַהַר דִּינוּר, כְּמָה דְּשָׁאַר נִשְׁמָתִין אִסְתַּחְיָין תַּמָּן וְעָבְרוּ בֵּיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא.

(תָּא חֲזֵי), רוּחָא דָּא, אַפִּיק תְּרֵיסָר נְהוֹרִין, וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי בְּרָזָא דִּתְחוֹת הַאי רוּחָא. בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, קַיְימִין ד׳ נְהוֹרִין עִלָּאִין, דְּשַׁלְטִין לְאַרְבַּע סִטְרִין. בְּסִטְרָא דְּדָרוֹם, קַיְימָא חַד נְהוֹרָא עִלָּאָה יְמִינָא דְּכָל עָלְמָא, דְּהָא מִנֵּיהּ שָׁרָאן יִשְׂרָאֵל לְאִתְאַחֲדָא בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְאִיהוּ מִיכָאֵל, רַב חֵילָא דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, דְּנַחְתָּא מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם, דְּתַמָּן נְהוֹרָא קַיְימָא בְּתוּקְפֵּיהּ. הַאי מִיכָאֵל, נְהוֹרָא יְמִינָא, אַפְטְרוֹפּוֹסָא רַבָּא דְּיִשְׂרָאֵל. בְּגִין, דְּכַד סִטְרָא אַחֲרָא קַיְימָא לְאַסְטָאָה עָלַיְיהוּ

דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדֵין מִיכָאֵל טָעַן עִמֵּיהּ, וְאִתְעֲבִיד סַנֵּיגוֹרְיָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִשְׁתְּזִבָן מֵהַהוּא קַטֵּיגוֹרְיָא דְּמָארֵי בַּעֲלֵי דְּבָבוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

בַּר בְּזִמְנָא דְּאִיחָרַב יְרוּשְׁלַם, דְּהָא כְּדֵין אִתְגַּבְּרוּ חוֹבִין וּמִיכָאֵל לָא יָכִיל בַּהֲדֵיהּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּטַעֲנָתֵיהּ דְּמִיכָאֵל תְּבִירָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב.

בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, קַיְימָא נְהוֹרָא אַחֲרָא, דְּהָא אִיהוּ קַיְימָא (ס"א לְנַטְלָא) לְבַטָּלָא דִּינָא מִבֵּי הֵיכָלָא רְבִיעָאָה. וְיָהֵב לַמְמָנָא דְּפִתְחָא דִּבְהַהוּא פִּתְחָא קַיְימָא מְמָנָן אַחֲרָן דְּאִינּוּן דְּבִסְטַר מְסַאֲבָא, מְחַכָּאן לְהַהוּא מְמָנָא וְנַטְלֵי דִּינָא. וּלְזִמְנִין דְּהַאי נְהוֹרָא דְּבִסְטָרָא דְּצָפוֹן, אִיהוּ עָבִיד דִּינָא, וְלָא יִתְמְסַר בִּידָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא. בְּגִין דְּכָל דִּינִין דְּאִתְעֲבִידוּ בֵּיהּ, אִית לוֹן אַסְוָותָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד חֶסֶד בְּאִינּוּן אַתְרֵי.

גַּבְרִיאֵ"ל אִיהוּ הַאי נְהוֹרָא דִּבְסִטְרָא דְּצָפוֹן, וּבְכָל אֲתָר דְּאִיהוּ מָחֵי, שָׁרֵי בֵּיהּ חֶסֶד. בְּגִין דְּגַבְרִיאֵ"ל בְּתֵרִין סִטְרִין, כְּלִיל בְּתַרְוַוייהוּ, וְעַל דָּא, מַחְיָא וְאַסְוָותָא בֵּיהּ. בְּסִטְרָא דָּא קַיְימָא רָזָא דִּכְתִיב, (דברים ח) כִּי כַּאֲשֶׁר יְיַסֵּר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָ. וְאִלֵּין יִסּוּרִין דְּרַחֲמוּתָא, דִּכְלִילָן בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא.

בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח, קַיְימָא נְהוֹרָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ קַיְימָא בְּכָל מִלֵּי דְּאַסְוָותָא, לְמֵיעַל קַמֵּי מָאנֵי דְּאִינּוּן דְּאִתְנַשְּׁיָין בְּבֵי מַרְעַייְהוּ, וּלְקָרְבָא זִמְנִין וְקִצִּין לְאִינּוּן מַרְעִין דְּאִשְׁתְּלִימוּ מְהֵימְנוּתַייְהוּ. וְאַסְחַר עָלְמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, בְּגִין לְאַשְׁלְמָא אַסְוָותָא בִּפְקוּדָא דְּמָאנֵי, וְהַאי (אִיהוּ) נְהוֹרָא רְפָאֵ״ל שְׁמֵיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ לְסִטְרָא אַחְרָא. וְדָא אָחִיד לְסִטְרָא דָּא, וּלְסִטְרָא דָּא, לְסִטְרָא דְּמִיכָאֵל, וּלְסִטְרָא דְּגַבְרִיאֵל. וְהַאי אִיהוּ מְמָנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְדָּן בַּר נָשׁ בְּהֵיכָלָא רְבִיעָאָה לַחַיִּים, כְּדֵין אִיהוּ אַקְדִּים בְּאַסְוָותָא. וְהַאי אַסְוָותָא מִגּוֹ דְּחִיקוּ נָפְקָא, בְּגִין דְּמִתְּרִין סִטְרִין נָפְקָא, וְהַאי דְּחִיקוּ אַתְיָא מִגּוֹ סְטָר שְׂמָאלָא, וְאַסְוָותָא מִגּוֹ סְטָר יְמִינָא. וְעַל דָּא, הַהוּא מְרַע כַּד אַתְיָא לֵיהּ אַסְוָותָא, מִגּוֹ דְּחִיקוּ סַגְיָא אַתְיָא לֵיהּ.

וְהָכִי הוּא מִסִּטְרָא דְּמַעֲרָב, וְאַף עַל גַּב דְּאַמָּרָן דְּרְפָאֵל בְּסִטְרָא מִזְרָח, וְאוּקְמוּהָ בְּסִטְרָא דָּא דְּמַעֲרָב, אַסְוָותָא וְחַיִּין לָאו אִיהוּ אֶלָּא מִסִּטְרָא מִזְרָח, דְּהָא (רמ״ו ע״ב) מִתַּמָּן אִתְמַשְּׁכָאן חַיִּין לְתַתָּא.

(וּבְהַאי סִטְרָא דְּמַעֲרָב), נְהוֹרָא חַד וְנוּרְיָא״ל שְׁמֵיהּ, וְאִיהוּ אוּרְיָא״ל. וְדָא אִיהוּ כְּלִיל מִכֻּלְּהוּ, וְקַיְימָא שְׁלִיחָא בְּכֻלָּא. וְאִית לֵיהּ ג׳ סִטְרִין, אֲבָל תְּרֵין אִינּוּן, בְּגִין דְּכָל

חַד מֵאִלֵּין כְּלִיל בְּחַבְרֵיהּ, (דף רנ"ד ע"ב) דְּאִינּוּן אַרְבַּע יְסוֹדִין תַּתָּאִין, מֵאִינּוּן אַרְבַּע יְסוֹדֵי עָלְמָא, עִלָּאִין עַל כֻּלָּא. וּבְגִין דְּכֻלְּהוּ מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, רָמַז קְרָא וְאָמַר, (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת.

אִינּוּן תְּרֵיסָר נְהוֹרִין, קַיְימִין בְּהַהוּא רוּחָא דְּקַאמְרָן, וְהַהוּא רוּחָא עָלַיְיהוּ בִּשְׁלִימוּ, אִלֵּין אַרְבַּע נְהוֹרִין עִלָּאִין, אִית תְּחוֹתַיְיהוּ תְּמַנְיָא אַחֲרָנִין, לְמֶהֱוֵי בִּשְׁלִימוּ, וּבְכֻלְּהוּ שְׁלִימוּ חַד (יָרַדְתִּי לִרְאוֹת אִלֵּין אַרְבַּע נְהוֹרִין עִלָּאִין אִית תְּחוֹתַיְיהוּ תְּמַנְיָא אַחֲרָנִין וְאִינּוּן תְּרֵיסָר נְהוֹרִין דְּקָיְמִין תְּחוֹת הַהוּא רוּחָא דְּקָאמְרָן וְהַהוּא רוּחָא עָלַיְיהוּ בִּשְׁלִימוּ לְמֶהֱוֵי בְּכֻלְּהוּ שְׁלִימוּ חַד), וְכַד מִתְפָּרְשִׁין כֻּלְּהוּ, אִינּוּן תְּלַת לְכָל סְטָר.

אִלֵּין אַרְבַּע סַמְכִין, קַיְימִין לְסַלְקָא וּלְאִתְאַחֲדָא הַאי הֵיכָלָא לְעֵילָּא, בַּאֲתָר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, לְאִתְחַבְּרָא נְשִׁיקִין אִלֵּין בְּאִלֵּין כַּחֲדָא. תְּחוֹת אִלֵּין, כַּמָּה דַּרְגִּין לְדַרְגִּין, כֻּלְּהוּ נַפְקֵי מִנַּייהוּ, מֵאִלֵּין יְסוֹדִין תַּתָּאִין, מִנַּייהוּ מִסְטָרָא דְּמַיָּא, וּמִנַּייהוּ מִסְטָרָא דְּאֶשָּׁא, וּמִנַּייהוּ מִסְטָרָא דְּרוּחָא, וּמִנַּייהוּ מִסְטָרָא דְּעַפְרָא.

כְּגַוְונָא דָּא תָּנֵינָן, אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לַפַּרְדֵּס, וְכֻלְּהוּ אִתְבְּרִירוּ לְדוּכְתָּא דָּא, לְאִלֵּין אַרְבַּע יְסוֹדֵי. וְכָל חַד וְחַד אִתְקַשַּׁר בְּדוּכְתֵּיהּ, דָּא בְּסִטְרָא דְּאֶשָּׁא, וְדָא בְּסִטְרָא דְּמַיָּא, וְדָא בְּסִטְרָא דְּרוּחָא, וְדָא בְּסִטְרָא

דְּעַפְרָא. וְכֻלְּהוּ אַטְבָּעוּ בִּיסוֹדָא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאָעֲלוּ. בַּר הַהוּא שְׁלֵימָא חַסִידָא, דְּאַתְיָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְאִתְדַּבַּק בִּימִינָא, וְסָלִיק לְעֵילָּא.

וְכַד מָטָא לְהַאי אֲתָר דְּאִקְרֵי הֵיכָל אַהֲבָה, אִתְדַּבַּק בֵּיהּ בִּרְעוּ דְּלִבָּא. אָמַר, הַאי הֵיכָלָא, צְרִיכָא אִיהוּ לְדַבְקָא לֵיהּ, בְּהֵיכָלָא דִּלְעֵילָּא, בְּאַהֲבָה רַבָּה. כְּדֵין אִשְׁתְּלִים בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאִיהוּ סָלִיק וְאַשְׁלִים אַהֲבָה זוּטָא בְּאַהֲבָה רַבָּא, כַּדְקָא חֲזֵי. וְעַל דָּא מִית בְּאַהֲבָה, וְנָפַק נִשְׁמָתֵיהּ בְּהַאי קְרָא, (דברים ו) וְאָהַבְתָּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

כָּל אִינּוּן אַחֲרָנִין, נַחְתוּ לְתַתָּא כָּל חַד וְחַד, וְאִתְעֲנָשׁוּ בְּהַהוּא יְסוֹדָא דְּנָחַת לְתַתָּא. אֱלִישָׁע נָחַת לְתַתָּא בְּסִטְרָא שְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ אֵשָׁא, וְנָחִית בֵּיהּ וְלָא סָלִיק, וְאִעְרַע בְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִקְרֵי אֵל אַחֵר. וְאִתְמְנַע מִנֵּיהּ תְּשׁוּבָה, וְאִתְתָּרַךְ בְּגִין דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, וְעַל דָּא אִקְרֵי אַחֵר, וְאוֹקִימְנָא.

בֶּן עַזַּאי, נָחִית בִּיסוֹדָא דְּעַפְרָא, וְעַד לָא מָטָא לְאוֹקִידוּ דְּעַפְרָא, דְּמָטֵי לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, אַטְבַּע בְּהַהוּא עַפְרָא, וּמִית. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קטז) יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ׳ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו.

בֶּן זוֹמָא, נָחִית בִּיסוֹדָא דִּרוּחָא, וְאִעְרַע בִּרוּחָא אַחֲרָא, דְּמָטָא לְסִטְרָא מְסַאֲבָא, דְּאִקְרֵי פֶּגַע רַע, וּבְגִין כַּךְ

פְּגַע בֵּיהּ, וְלָא אִתְיְישָׁב בֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ לָא אִשְׁתְּזָבָן מֵעוֹנְשָׁא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים. בְּגִין דְּאִלֵּין נַחְתוּ בְּדַרְגִּין אִלֵּין, וְאִתְעַנָּשׁוּ.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין דְּרִבִּי עֲקִיבָא סָלִיק לְעֵילָּא כְּדְקָא יָאוֹת, עָאל בְּשָׁלָם וְנָפַק בְּשָׁלָם. דָּוִד שָׁאִיל שְׁאֵלְתָּא, וְלָא אִתְפְּרַשׁ, דִּכְתִיב (תהלים יז) מִמְּתִים יָדְךָ יְיָ׳ מִמְּתִים מֵחֶלֶד חֶלְקָם בַּחַיִּים. (ס"א תּוּהָא) עַל מַה דָּא אִלֵּין דְּאִתְקְטָלוּ בְּקָטוּלֵי עָלְמָא צַדִּיקַיָּיא, זַכָּאִין דְּלָא חָאבוּ חוֹבָה בְּגִין דְּיִתְעַנְּשׁוּן.

תָּא חֲזֵי, מִמְּתִים יָדְךָ יְיָ׳, מִמְּתִים מֵחֶלֶד חֶלְקָם בַּחַיִּים, הָכָא אִיהוּ תְּרֵי סִטְרֵי, יָדְךָ יְיָ׳. וְחֶלֶד. יָדְךָ יְיָ׳, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּנִשְׁמְתָא אִתְכְּנִישׁ לְגַבֵּיהּ. מִמְּתִים מֵחֶלֶד, דָּא סִטְרָא אַחֲרָא, דְּגוּפָא אִיהוּ שַׁלְטָא עֲלוֹי, דִּכְתִיב (ישעיה לח) לֹא אַבִּיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל.

תָּא חֲזֵי, נִשְׁמְתָא דְּאִלֵּין, לְאַשְׁלָמוּתָא דְּרוּחָא קַדִּישָׁא, דְּלְהוֹן עֲשָׂרָה רוּחִין מִתַּתָּא כְּדְקָא יָאוֹת, וְגוּפָא דְּלְהוֹן יִתְמְסַר לְמַלְכוּ חַיְיבָא. כָּל חַד נָטִיל חוּלָקֵיהּ, בְּרָזָא דְּקִרְבְּנִין.

וְתָא חֲזֵי, רֵישָׁא שֵׁירוּתָא דִּמְהֵימְנוּתָא, גּוֹ מַחֲשָׁבָה, בָּטַשׁ

בּוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, וְסָלִיק גּוֹ מַחֲשָׁבָה, (ס״א וְאַפִּיק) **נְצוֹצִין, נְצִיצִין זָרִיק** (ויקרא רצ״ב ע״ב) **לְתִלַּת מְאָה וְעֶשְׂרִין עִיבָּר, וּבָרִיר פְּסוֹלֶת מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה, וְאִתְבְּרִיר.**

אוּף הָכִי, כְּגַוְונָא דָּא סָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה, כְּמָה דְּאִתְבְּרַר בֵּיהּ פְּסוֹלֶת, (ס״א וְיִתְבְּרִיר אוּף הָכִי, אִלֵּין בְּדוּ אִשְׁתְּלִים מַאן דְּאִצְטְרִיךְ, וַדַּאי כַּד סָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה וְכוּלָּא) **וְיִתְבְּרִיר אִלֵּין, בְּהוּ אִשְׁתְּלִים מַאן דְּאִצְטְרִיךְ, וַדַּאי כַּד סָלִיק, בְּמַחֲשָׁבָה סָלִיק וְכוּלָּא** (דף רנ״ה ע״א) **כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. חִידוּ מִסְטְרָא דָּא, וַעֲצִיבוּ מִסְטְרָא דָּא.**

כְּתִיב (קהלת ח) **וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר אֵין טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי אִם לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנּוּ בַּעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשִּׂמְחָה, וְכִי שִׁלְמֹה מַלְכָּא מְשַׁבַּח דָּא. אֶלָּא וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשִּׂמְחָה, דָּא חֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ שַׁלְטָא, בְּשַׁבְּתָא וּבְיוֹמִין טָבִין, דְּמִכָּל עוֹבָדִין טָבִין דְּבַר נָשׁ עָבִיד, אֵין טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, כִּי אִם לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת, וּלְאַחְזָאָה חֶדְוָותָא בְּהַהוּא,** (נ״א זִמְנָא) **סִטְרָא בְּגִין דְּיֵהֵא לֵיהּ חוּלָקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.**

וְהוּא יִלְוֶנּוּ בַּעֲמָלוֹ. מַאן. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא יִלְוֶנּוּ, וְיֵהַךְ עִמֵּיהּ לְאַעֲלָא לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

דָּבָר אַחֵר וְהוּא יִלְוֶנּוּ, מַאן הוּא. הַהוּא בַּר נָשׁ דְּאָכִיל וְשָׁתֵי וְחַדֵּי, כָּל מַאי דְּאַפִּיק לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי, הוּא יִלְוֶנּוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַלְוָאָה, וְאִיהוּ יָהִיב לֵיהּ כְּפִלֵי כְּפִלַיִם, מִכָּל מַה דְּאַפִּיק בְּהַאי. בְּתְרִין אִלֵּין, אוֹזִיף בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד חַיִּים לֵיהּ לְמִסְכְּנָא. וְכַד אַפִּיק בְּשַׁבָּתֵי וְזִמְנֵי. דְּהָא כֹּלָּא אוֹזִיף לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי יט) מַלְוֵה יְיָ׳ חוֹנֵן דָּל וּגְמוּלוֹ יְשַׁלֵּם לוֹ.

וּבְגִין כָּךְ, דָּא שִׂמְחָה, וְדָא עֲצִיבוּ. דָּא חַיִּים וְדָא מָוֶת. דָּא טוֹב, וְדָא רָע, דָּא גַּן עֵדֶן, וְדָא גֵּיהִנֹּם. וְכֹלָּא, דָּא בְּהִפּוּכָא דְּדָא, וְעַל דָּא גּוּפָא דִּלְהוֹן הֲוָה בַּעֲצִיבוּ, וְנִשְׁמָתָא בְּחֶדְוָה. וְכַד הֲווֹ אִלֵּין עֲשָׂרָה דְּאִקְרוֹן הַרוּגֵי מַלְכוּת, הֲווֹ מִסְטָרָא אַחֲרָא, וְאַשְׁלִימוּ אַתָּר אַחֲרָא דְּקִדּוּשָׁה. וּבְגִין כָּךְ, כֹּלָּא גַּלֵּי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְעֲבִיד כְּדְקָא יָאוֹת.

בְּהֵיכָלָא דָּא קַיְימִין אִינּוּן תְּרֵיסָר. אַרְבַּע אִלֵּין לְעֵילָּא, וּתְמַנְיָא עִמְּהוֹן. בְּגִין דְּכָל חַד, נָטִיל עִמֵּיהּ תְּרִין, כְּמָה דְּאִיהוּ סִדּוּרָא (דתרין) דְּדָגְלִים וְכֵן בְּסִדּוּרָא דִּלְתַתָּא, עַד סוֹף דְּכָל דַּרְגִּין.

בְּהֵיכָלָא דָּא, עָאלִין כָּל אִינּוּן צְלוֹתִין, וְכָל אִינּוּן רַעֲוִין דְּשָׁבָחִין דְּאִתְעֲבִידוּ בִּרְחִימוּ, וְכַד עָאלִין בְּהַאי

הֵיכָלָא, כְּלְהוּ מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ. (בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וּבְכָל יוֹמָא, וּבְכָל זִמְנָא דְּנְשִׁיקִין אִתְחַבָּרוּ, כְּדֵין אִיהוּ זִמְנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּעְשַׁע בְּנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, וּמַהוּ הַשַּׁעְשׁוּעַ דְּמִתְעָרִין אִינּוּן נְשִׁיקִין, וְאִינּוּן אַקְדִּימוּ לְהַהוּא עִנּוּגָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ׳, וְאוֹקִימְנָא.

הֵיכָלָא דָּא, כְּלָלָא דְּכָל אִינּוּן הֵיכָלִין תַּתָּאִין, כְּלְהוּ כְּלִילָן בְּהַאי הֵיכָלָא. הֵיכָלָא קַדְמָאָה, דְּתַמָּן קַיְימָא הַהוּא רוּחָא דְּקַאמְרָן, וְכָל אִינּוּן חֵיוָון דְּבֵיהּ, אִסְתִּמִיךְ בִּתְרִין סַמְכִין לְסִטַר מִזְרָח, וּבִתְרִין סַמְכִין לְסִטַר דָּרוֹם, וּבִתְרִין סַמְכִין לְסִטַר מַעֲרָב, וּבִתְרִין סַמְכִין לְסִטַר צָפוֹן, וְאִינּוּן תְּמַנְיָא. וְאִלֵּין אִקְרוּן יְתֵדוֹת הַמִּשְׁכָּן, וְקַיְימֵי לְבַר.

כַּד מַלְכָּא עִלָּאָה אָתֵי, נַטְלֵי אִינּוּן יְתֵדוֹת, וְאִתְעַקְרָן מֵאַתְרַייְהוּ אִינּוּן מֵיתָרִים, דְּאִינּוּן תְּמַנְיָא אַחֲרָנִין, בַּר מֵאִינּוּן יְתֵדוֹת דְּקָא אָמְרָן. וְהַהוּא רוּחָא קַדְמָאָה דִּי בְּגוֹ הֵיכָלָא דָּא, קָדִים וְעָאל, וְאִתְכְּלִיל בְּגוֹ הַהוּא (ס״א תְּנְיְינָא בְּרוּחָא אַחֲרָא דְּבֵיהּ) רוּחָא תְּנְיְינָא דְּבֵיהּ.

אִינּוּן תְּרִין סַמְכִין דִּלְסִטַר מִזְרָח, אִינּוּן קַרְעִיאֵ״ל, דְּאִתְמַנָּא לְבַר עַל תְּרִיסָר אַלְפֵי מְמָנָן, דְּכְלְהוּ אִקְרוּן יְתֵדוֹת הַמִּשְׁכָּן, דָּא לִימִינָא. לְשְׁמָאלָא

שַׁמְעִיאֵ"ל, וְאִתְמָנָא עַל תְּרֵיסָר אַלְפֵי מְמָנָן אַחֲרָנִין, וְכֻלְּהוּ יְתֵדוֹת כְּדְקַאמְרָן. סַמְכִין דְּאִתְמַנּוּן (אינון מְמָנָן אַחֲרָנִין) לְסִטְרָא דָּרוֹם, חַד סַעֲדִיאֵ"ל, וְחַד סְטָרִיאֵ"ל, (נ"א סְעָרְיָהאֵ"ל) כָּל חַד וְחַד, עַל תְּרֵיסָר אַלְפֵי מְמָנָן אַחֲרָנִין. אִלֵּין לָא אִתְעֲדוּן מִשּׁוּלְטָנֵהוֹן לְעָלְמִין.

אִלֵּין כֻּלְּהוּ, מְמָנָן עַל קִיּוּמָא דְּעָלְמָא, אִלֵּין (מֵאינון דְּקַיֵּימָן בְּקִיּוּמָא דְּאִינּוּן דְּאִתְנְסִיבוּ דְּשָׁקְלֵי (קט"ו ע"ב) בְּמַתְקְלָא דּוּכְרִין וְנוּקְבִין דָּא עִם דָּא) (ס"א אינון דְּתַקְלֵי בְּמַתְקְלָא דְּכוּרִין וְנוּקְבִין, לְאִתְנַסְּבָא דָּא עִם דָּא). וְאִלֵּין אִקְרוּן מֹאזְנַיִם, עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים סב) בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת, וְלָא אִינּוּן דִּכְתִיב בְּהוּ (רנ"ב ע"א) (ויקרא יט) מֹאזְנֵי צֶדֶק, דְּקַאמְרָן. כָּל אִינּוּן דְּשִׁקִילִין דָּא עִם דָּא, וְלָא שָׁקִיל דָּא יַתִּיר מִן דָּא, סַלְקִין וְאִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן חִבּוּרָא (דף רנ"ה ע"ב) דְּדָכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, וְעַל דָּא בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת. וְאַף עַל גַּב דִּלְזִמְנִין מִסְתַּיְּיעָא מִלְּתָא, וְשָׁקִיל דָּא יַתִּיר מִן דָּא, סַלְקִין וּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

אִינּוּן תְּרֵין סַמְכִין דִּלְסִטְרָא צָפוֹן, פַּתְחִיאֵ"ל, עַטְרִיאֵ"ל.

וּמְמָנָן כָּל חַד וְחַד, עַל תְּרֵיסָר אַלְפִין מְמָנָן אַחֲרָנִין, וְאִינּוּן יְתֵדוֹת הַמִּשְׁכָּן, וּבְאִלֵּין אַחֲרָנִין דְּקַאמְרָן. אִינּוּן מְמָנָן תְּרֵין סַמְכִין אַחֲרָנִין דִּלְסִטְרָא מַעֲרָב, אִינּוּן פְּדָתִיאֵ"ל תּוֹמִיהָאֵ"ל, וְאִתְמַנּוּן כָּל חַד עַל תְּרֵיסָר אַלְפֵי

מְמָנָן אַחֲרָנִין, וְכֻלְּהוּ יִתְדּוֹת הַמִּשְׁכָּן כִּדְקַאמְרָן.
אִלֵּין אִינּוּן דְּאוֹשְׁדֵי דִּמְעִין, עַל כָּל אִינּוּן דִּמְתָרְכֵי נְשֵׁיהוֹן קָמַיְיתָא. בְּגִין דְּאִינּוּן שֵׁבַע בִּרְכָאן דְּאִתְמְסָרוּ לָהּ, אִתְעַדָּן, וְלָא אִתְקַיְּימוּ, בְּגִין דְּאִתְּרָכָא, וְלָא אִתְדְּבָקוּ בַּעְלָהּ וְאִתְּתָא כַּחֲדָא. וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ אוֹשְׁדֵי דִּמְעִין, דְּאַחְזֵי תִּירוּכִין, דְּאִינּוּן שֵׁבַע בִּרְכָאן כְּמָה דְּאִתְעַדָּן מֵאַתָּר אַחֲרָא. כְּדֵין בְּהַהִיא שַׁעֲתָא קָלָא נָפַק וְאָמַר, (ישעיה נ) אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ. הֵיכָלָא תִּנְיָינָא, דְּקָא אָמַרְן דְּכָלִיל לְהֵיכָלָא קַדְמָאָה, לְאִתְיַיחֲדָא בֵּיהּ. וְכָל אִינּוּן חֵיוָון, הָכִי נָמֵי אִית לֵיהּ תַּמְנְיָא סַמְכִין כְּקַדְמָאֵי. וְכוּלְּהוּ מְמָנָן, כָּל חַד וְחַד, עַל תְּרֵיסָר אַלְפֵי מְמָנָן אַחֲרָנִין, כְּאִלֵּין קַדְמָאֵי כִּדְקַאמְרָן. תְּרֵין סַמְכִין אִינּוּן לְסִטַר מִזְרָח, תְּרֵין סַמְכִין לְסִטַר דָּרוֹם, וּתְרֵין סַמְכִין לְסִטַר צָפוֹן, וּתְרֵין סַמְכִין לְסִטַר מַעֲרָב. אִלֵּין תְּרֵין סַמְכִין דִּלְסִטַר מִזְרָח, יְהָדְנִיאֵ״ל, גְּזוּרְיָ״ה. תְּרֵיסָר אַלְפֵי מְמָנָן דְּכָל חַד, וְכֻלְּהוּ יִתְדּוֹת. אִינּוּן תְּרֵין סַמְכִין דִּלְסִטַר דָּרוֹם, אָהֲרִיאֵ״ל, בָּרְהִיאֵ״ל. כָּל חַד וְחַד, אִינּוּן עַל תְּרֵיסָר אַלְפִין כְּקַדְמָאֵי. אִלֵּין מְמָנָן עַל מַשְׁבֵּר, וְנַטְלֵי אִינּוּן קַלֵּי דְּנָשִׁין, וּמַנְחָן לוֹן קָמֵי הַהוּא הֵיכָלָא. וְכַד הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא אָתֵי לְקַטְרְגָא בְּהַאי שַׁעֲתָא, דְּאִיהוּ שַׁעֲתָא דְּסַכָּנָה,

קַיְימֵי אִלֵּין, וְעָאלִין הָנֵי קַלֵּי לַמְמָנָא דְּעַל פִּתְחָא, וְלָא יָכִיל הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא לְקַטְרְגָא. וּלְזִמְנִין דְּקָדִים הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא וְעָאל וְקַטְרִיג, וְיָכִיל לְנַזְקָאָה.

אִלֵּין תְּרִין סַמְכִין דִּלְסִטַר צָפוֹן, חַלְחָלִיאֵ"ל (ס"א סַלְסָלִיאֵ"ל), קַרְסְפִיהָאֵ"ל, אִינּוּן מְמָנָן כָּל חַד עַל תְּרֵיסָר אַלְפִין אַחֲרָנִין. דִּלְסִטַר מַעֲרָב אִינּוּן, סוּגַדְיֵ"ה (ס"א סוּגַרְיֵ"א). גְּדַרְיֵ"ה. וְאִלֵּין עַל תְּרֵיסָר אַלְפֵי אַחֲרָנִין.

וְאִלֵּין מְמָנָן עַל הַהוּא דָּמָא דִּבְרִית, כַּד אִתְגְּזַר הַהוּא וַלְדָּא לְתַמְנְיָא יוֹמִין וְאִלֵּין נַטְלֵי הַהוּא דָּמָא, וּמַנְחָן לֵיהּ קָמֵי הַאי הֵיכָלָא. וְכַד רוּגְזָא אִתְעַר בְּעָלְמָא, אַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל הַהוּא דָּמָא, וְלָא אִתְיְיהִיב לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא רְשׁוּ לְאַעֲלָא תַּמָּן.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּאִתְגְּזַר הַהוּא בַּר נָשׁ לְתַמְנְיָא יוֹמִין, וְשָׁרַאת עָלֵיהּ שַׁבָּת, מַלְכוּת קַדִּישָׁא, הַהִיא עָרְלָה דְּגַזְרִין וְשָׁדָאן לֵיהּ לְבַר, כְּדֵין קַיְימָא הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְחָמָא דְּהַאי אִיהוּ חוּלָקֵיהּ מִקָּרְבְּנָא דָּא, כְּדֵין אִתְבַּר, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה וּלְקַטְרְגָא עָלוֹי, וְסָלִיק וְאִתְעֲבָד סַנֵּיגּוֹרְיָא עַל יִשְׂרָאֵל, קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכָלָא דָּא דְּקַיְימָא לְאַכְלָלָא, וּלְיַחֲדָא בֵּיהּ הַהוּא הֵיכָלָא תִּנְיָינָא, וְהַהוּא רוּחָא, וְכָל אִינּוּן חֵיוָון דְּבֵיהּ, כֻּלְּהוּ כְּלִילָן וְאִתְיַחֲדָן דָּא בְּדָא. וְאִינּוּן

חַד רוּחָא דְּכָלִיל דָּא בְּדָא, הָכִי נָמֵי אִית לֵיהּ תְּמַנְיָא סַמְכִין, לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן יְתֵדוֹת הַמִּשְׁכָּן. תְּרֵין סַמְכִין דִּלְסִטַר דָּרוֹם, אִינּוּן שַׁכְנִיאֵ״ל, עֲזוּזְיָ״ה. (ס״א וְאִינּוּן מְמַנָּן עַל תְּרֵיסָר אַלְפֵּי מְמַנָּן אַחֲרָנִין כָּל חַד כְּאִינּוּן אַחֲרָנִין) תְּרֵין סַמְכִין דִּלְסִטַר מִזְרָח, יְהוֹדְיָ״ה עַזְרִיאֵ״ל. וְאִלֵּין קַיְימֵי כָּל חַד וְחַד, עַל י״ב אַלְפֵּי מְמַנָּן אַחֲרָנִין, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן יְתֵדוֹת הַמִּשְׁכָּן.

וְאִלֵּין אִתְמַנּוּן עַל הַהוּא הֶבֶל דְּתִינוֹקוֹת דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, לְקַיְימָא עָלְמָא. וְאִלֵּין נַטְלֵי הַהוּא הֶבֶל, וְסַלְקֵי לֵיהּ לְעֵילָּא. וְכָל הֶבֶל וַהֶבֶל דְּאִינּוּן תִּינוֹקוֹת דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא לְקַיְימָא עָלְמָא, אִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ רוּחָא חַדָּא, וְסַלְקָא הַהוּא רוּחָא לְעֵילָּא, וְאִתְעַטָּר בְּעַטָרָא קַדִּישָׁא, וְאִתְמְנָא נְטוּרָא דְּעָלְמָא, וְכֵן כֻּלְּהוּ.

תְּרֵין סַמְכִין דְּאִינּוּן לְסִטַר צָפוֹן, עַזְפִּיאֵ״ל (ס״א קטצירהא״ל), קְטָטְרִיהָאֵ״ל. וְאִינּוּן מְמַנָּן (דף רנ״ו ע״א) עַל תְּרֵיסָר אַלְפֵּי מְמַנָּן אַחֲרָנִין כָּל חַד וְחַד כְּדְקַאמְרָן. תְּרֵין סַמְכִין דִּלְסִטַר מַעֲרָב, אִינּוּן עַסְנִיָ״ה, אַדִּירִירְיָ״ה (נ״א אדירי״ה). וְאִלֵּין מְמַנָּן עַל תְּרֵיסָר אַלְפִין מְמַנָּן אַחֲרָנִין, כָּל חַד וְחַד כְּדְקַאמְרָן.

אִלֵּין אִתְמַנּוּן לְאַכְרָזָא בְּכָל רְקִיעִין, לְכָל אִינּוּן דְּמִעַבְּרִין בְּנַיְיהוּ מֵאוֹרַיְיתָא, וְסַלְקִין לוֹן דְּלָא

יִלְעוּן בָּהּ, כְּדֵין נַפְקֵי כָּל הָנֵי מְמָנָן וּמַכְרְזֵי וְאָמְרֵי, וַוי לִפְלָנְיָא דְּאַעְבָּר בְּרֵיהּ מֵאוֹרַיְיתָא, וַוי לֵיהּ דְּקָא אִתְאַבִּיד מֵעָלְמָא דֵּין, וּמֵעָלְמָא דְּאָתֵי.

הֵיכָלָא רְבִיעָאָה. הֵיכָלָא דָּא הֵיכָלָא דְּקַיְימָא בִּנְהִירוּ יַתִּיר. הֵיכָלָא דָּא, סָחֲרִין לֵיהּ תִּלְתִין וּתְרֵין יְתֵדוֹת עִלָּאִין, וְחָמֵשׁ מֵאָה אֶלֶף אַחֲרָנִין דְּמְמָנָן תְּחוֹת אִלֵּין. וְאַרְבַּע אַחֲרָנִין, עִלָּאִין עַל כֻּלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ יְתֵדוֹת דְּהֵיכָלָא דָּא. אִלֵּין אַרְבַּע אִינּוּן: חַסְדִּיהָא"ל. קָסִירְיָ"ה (נ"א קסדי"ה). קְדוּמְיָ"ה. דַּהֲרִיא"ל. אִלֵּין אַרְבַּע מְמָנָן עַל כֻּלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ אַחֲרָנִין, כֻּלְּהוּ מְמָנָן תְּחוֹתַיְיהוּ.

וְעַל יְדָא דְּאִלֵּין, אִתְיְדַע דְּיָנָא לְמֶעְבַּד בְּעָלְמָא, וְעַל אִלֵּין כְּתִיב (דניאל ד) וּמֵאֲמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָּא. לְהָנֵי אַרְבַּע, אַתְיָין כָּל אִינּוּן חַיָּילִין, דִּי מְמָנָן עַל דְּיָנָא, לְשָׁאֲלָא הֵיךְ אִתְגְּזַר דְּיָנָא בְּעָלְמָא. כָּל אִינּוּן דִּינִין דְּלָא אִתְיְיהִיבוּ בְּפִתְקִין, לְקִיּוּמָא דְּעָלְמָא, וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ אַתְיָין לְשָׁאֲלָא. וּבְגִין כַּךְ כֻּלְּהוּ מְמָנָן עַל דָּא.

אִינּוּן תִּלְתִין וּתְרֵין אַחֲרָנִין, אִינּוּן מְמָנָן עַל כָּל אִינּוּן דְּלָעְאָן בְּאוֹרַיְיתָא תְּדִיר, וְלָא פַּסְקֵי בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא, וְאִלֵּין אַחֲרָנִין כֻּלְּהוּ דְּתְחוֹתַיְיהוּ, אִינּוּן מְמָנָן עַל כָּל אִינּוּן דְּקַבְעִין זִמְנִין יְדִיעָאן לְאוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא אִינּוּן מְמָנָן כֻּלְּהוּ, וּלְאַעְנָשָׁא כֻּלְּהוּ, לְכָל אִינּוּן דְּיַכְלֵי

לְאִשְׁתַּדְלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא מִשְׁתַּדְלֵי.
הֵיכָלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכָלָא דָּא, קַיְימִין בֵּיהּ תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ מְמָנָן, כְּחוּשְׁבָּן יְמֵי שַׁתָּא. וְעֵילָּא מִנַּייהוּ אַרְבַּע סַמְכִין עִלָּאִין עַל כֻּלְּהוּ. וְאִלֵּין אִינּוּן: קְרָשִׁיהָאֵ״ל. סַרְטִיהָאֵ״ל. עֲסִירִ״ה. קַדְמִיאֵ״ל. וְאִלֵּין אִקְרוּן יְתֵדוֹת דְּהֵיכָלָא דָּא.
אִלֵּין אִתְמְנוּן לְבַדְחָא עָלְמָא (אלין). כַּד נְשִׁמְתָּא אִתּוֹסֶפֶת מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת. וְאִיהִי נַפְקַת, כַּד אִיהִי נַפְקַת, נָפְקִין אִלֵּין עִמָּהּ, וּמְעַבְּרֵי מִישְׁרָאֵל כָּל עֲצִיבוּ, וְכָל יְגִיעָא, וְכָל מְרִירוּ דְּנַפְשָׁא, וְכָל רוּגְזָא דְּעָלְמָא, וְאִלֵּין אִינּוּן בְּדִיחֵי עָלְמָא.
כָּל אִינּוּן דִּלְתָתָא מֵאִלֵּין אַרְבָּעָה, כְּלְּהוּ אִתְמְנוּן לְאַעְבָּרָא דִּינָא, מֵאִינּוּן מָארֵי דְּדִינָא, וּמֵאִינּוּן דְּטַרְדֵי לוֹן בְּגֵיהִנָּם, דְּיִסְתַּלְקוּן דִּינָא מִנַּייהוּ. וְעַל דָּא, כָּל אִלֵּין יְתֵדוֹת כְּלְּהוּ קַיְימֵי בְּחֶדְוָה, וּמֵחֶדְוָה נַפְקֵי, וְכֻלְּהוּ הֵיכָלִין קַיְימֵי לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא. כְּמָה דְּאִתְמַר.
הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה. הֵיכָלָא דָּא, הֵיכָלָא דְּקַיְימָא עַל כָּל הֵיכָלִין תַּתָּאִין. בְּהַאי, מְאָה אַחֲרָנִין דְּקַיְימָאן לְבַר, דְּאִקְרוּן יְתֵדוֹת כְּאִינּוּן אַחֲרָנִין. וְאִינּוּן מְאָה לְסִטַר יְמִינָא, וּמְאָה אַחֲרָנִין לְסִטַר שְׂמָאלָא.
תְּרִין מְמָנָן עִלָּאִין לְסִטַר יְמִינָא, וּתְרִין מְמָנָן אַחֲרָנִין

עִלָּאִין לְסִטְרָא שְׂמָאלָא. אִלֵּין דִּימִינָא אִינּוּן: מַלְכִּיאֵ"ל. שְׁמַעְיָהאֵ"ל. וְאִלֵּין דִּשְׂמָאלָא, אִקָּרוּן מִסַּרְסָנְיָ"ה. צַפְצָפְיָ"ה. אִלֵּין אִינּוּן יְתֵדוֹת עִלָּאִין, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא.

וְאִלֵּין אִינּוּן קַיְימֵי וּזְמִינִין בְּעָלְמָא. בְּהַהוּא זִמְנָא, דְּצַדִּיקָא מָטָא זִמְנֵיהּ לְאִסְתַּלְקָא מֵעָלְמָא, וְאִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא. אִלֵּין אַרְבַּע קַיְימֵי לְאִתְעַתְּדָא תַּמָּן, בְּגִין דְּתִפּוֹק נְשְׁמָתֵיהּ בִּנְשִׁיקָה, וְלָא תִּצְטַעַר בְּשׁוּלְטָנוּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּמָארֵיהוֹן אַקְדִּים עָלַיְיהוּ שׁוּלְטָנֵיהוֹן, לְמֶהֱוֵי נְטִירָן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. מֵהֵיכָלָא דָּא, שָׁרָאן כָּל רָזִין, וְכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, לְאִתְחַבְּרָא. בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח כֹּלָּא עֵילָּא וְתַתָּא בְּשְׁלִימוּ, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד, וְחִבּוּרָא חַד, לְאִתְיַיחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְאִשְׁתַּלְמָא, לְאַנְהָרָא נְגִידוּ עִלָּאָה בְּתַתָּאָה, (נ"א לְנַגְּדָא נְהִירֵי עִלָּאָה לְתַתָּא) וּנְהִירוּ דְּבוּצִינִין כְּחָד, (נ"א וְנַהֲרֵי בּוּצִינִין כּוּלְהוּ כַּחֲדָא) דְּלָא תַּעְדֵּי דָּא מִן דָּא. וּכְדֵין נָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ מַאן דְּאִתְמְשָׁךְ, דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְגַּלְיָיא, בְּגִין דְּיִתְקָרֵב (נ"א דְּיִתְקַדַּשׁ) (דף רנ"ו ע"ב) וְיִתְיַיחֵד דָּא עִם דָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא בְּיִחוּדָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיָדַע בְּרָזִין דְּמָארֵיהּ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא

לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. דְּהָא אִינּוּן אַכְלִין חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עַל דָּא כְּתִיב (ישעיה סה) הִנֵּה עֲבָדַי יֹאכֵלוּ. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא. בְּגִין דְּאִינּוּן יַדְּעֵי אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַדְּעֵי לְיַחֲדָא יְחוּדָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, דְּכָל דְּיַדַּע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא בִּשְׁלִימוּ כַּדְקָא חֲזֵי, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

קְשׁוֹרָא דְּכָל הָנֵי הֵיכְלִין, הָכָא מִתְקַשְּׁרָן. (יַעֲקֹב קְשִׁירוּ דְּכָל מְהֵימְנוּתָא רוּחַ דְּקַיְימָא לְקִבְלָא רוּחַ דְּאִיהוּ לְתַתָּא וְהַאי רוּחָא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא קַיְימָא לְקִבְלָא רוּחִין עִילָּאָה דְּכָל רוּחִין קַיְימִין בֵּיהּ דָּא אִיהוּ יַעֲקֹב דְּאִיהוּ רוּחַ אֶמְצָעִיתָא דְּכָל רוּחִין וְאִיהוּ נָטִיל הַאי הֵיכְלָא שְׁתִיתָאָה בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין לְאִתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, וְכָל נְשִׁיקָה אִיהוּ (ס״א הָכָא קְשִׁירוּ דְּכָל מְהֵימְנוּתָא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ רוּחַ אֶמְצָעִיתָא דְּכָל רוּחִין אִיהוּ נָטִיל הַאי הֵיכְלָא שְׁתִיתָאָה בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין) לְאִתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא, תַּתָּאָה בְּעִלָּאָה. וּבְאִלֵּין נְשִׁיקִין אִסְתַּלַּק רוּחָא דִּלְתַתָּא לְאִתְדַּבְּקָא בְּרוּחָא דִּלְעֵילָּא. וְכַד מִתְדַּבְּקָן רוּחָא בְּרוּחָא, כְּדֵין רוּחָא עִלָּאָה סְתִימָאָה שָׁאֲרֵי עַל הַאי רוּחָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְעַד לָא אַתְעַר לְאִתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא, רוּחָא עִלָּאָה. לָא שַׁרְיָא עַל (הַהִיא) רוּחָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְרָזָא דָּא, כַּד אִתְאַחִיד רוּחָא בְּרוּחָא, כְּדֵין שָׁרָאן נְשִׁיקִין לְאִתְחַבְּרָא וּמִתְעָרִין שְׁאַר שַׁיְיפִין בְּתִיאוּבְתָּא, וְרוּחָא דָּא מִתְדַּבְּקָא בְּדָא. וּכְדֵין, שַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ מִתְעָרֵי אִלֵּין בְּאִלֵּין, לְאִתְקַשְּׁרָא שַׁיְיפָא בְּשַׁיְיפֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא, מַאן אַתְעַר שַׁיִיפֵי תַּתָּאֵי, אוֹ שַׁיִיפֵי עִלָּאֵי.

שַׁיִיפֵי תַּתָּאֵי מִתְעָרֵי תָּדִיר לְגַבֵּי עִלָּאֵי, מַאן דְּאִיהוּ בַּחֲשׁוֹכָא, תָּאִיב תָּדִיר לְמֶהֱוֵי בִּנְהוֹרָא. שַׁלְהוֹבָא אוּכְמָא דִּלְתַתָּא, אַתְעַר תָּדִיר לְגַבֵּי (בראשית נ״א ע״א) שַׁלְהוֹבָא חִוָּרָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ, וּלְמִשְׁרֵי תְּחוֹתֵיהּ, וְרָזָא דָּא, (תהלים פג א) אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקוֹט אֵל.

כַּד נָטִיל יַעֲקֹב הַאי הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה, כְּדֵין אִקְרֵי (רי״ג ע״א) בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה שְׁלֵימָא, וַיְיָ. וְאִי תֵּימָא שְׁלֵימָא דִּכְלָא. לָאו הָכִי, אֶלָּא כַּד אִשְׁתְּלִימוּ כָּלְהוּ הֵיכָלִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, כְּדֵין אִקְרֵי כְּלָא בִּשְׁמָא שְׁלִים, יְדִוָ״ד אֱלֹהִים. וְדָא הוּא (רנ״ח ע״ב, בראשית ע״ח ע״א) שְׁמָא שְׁלִים מִכְּלָא. וְעַד לָא אִתְחַבְּרוּ דָּא עִם דָּא, הֵיכָלִין בְּהֵיכָלִין, לָא אִקְרֵי בִּשְׁמָא שְׁלֵימָא דָּא. וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, כְּדֵין אִשְׁתְּלִים כְּלָא מֵעֵילָּא וְתַתָּא. וּנְהִירוּ דְּעֵילָּא לְעֵילָּא, נַחְתָּא וְשַׁרְיָא עַל כְּלָא, וְאִתְקַשַּׁר כְּלָא כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי כְּלָא חַד.

וְרָזָא דִּמְלָה, יַעֲקֹב נָטִיל אַרְבַּע נָשִׁין, וְכָלִיל לוֹן בְּגַוֵּיהּ.

וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא לְהַאי מִלָּה בְּרָזָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ קַיְימָא בֵּין (ויצא קנ״ג ע״ב) תְּרִין עָלְמִין. וְרָזָא דִּכְלָא, כַּד יַעֲקֹב נָטִיל הַאי הֵיכָלָא, דְּאִיהוּ שְׁתִיתָאָה, נָטִיל

וְכָלִיל בְּגַוְויהּ כָּל אינּוּן אַרְבַּע נְשִׁין, אַרְבַּע מַלְאָכִין, וְכֻלְּהוּ דַּבְקֵי בְּהֵיכָלָא דָּא. אִלֵּין אינּוּן (רנ״ד ע״א) אַרְבַּע רֵישֵׁי נַהֲרִין, דִּכְתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. אִלֵּין אַרְבַּע רֵישִׁין, אינּוּן אַרְבַּע נְשִׁין נָטִיל לוֹן יַעֲקֹב, (כִּדְקָאמְרַן וְלֵיהּ אִצְטְרִיךְ וְאִיהוּ) נָטִיל הֵיכָלָא דָּא.

וּכְדֵין אִקְרֵי הַאי הֵיכָלָא וַיְיָ׳, כַּד אִיהוּ לְטָב כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. (בראשית יח) וַיְיָ׳ אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. וְכַד אִתְחַבָּר יִצְחָק, בְּהֵיכָלָא דְּבֵי דִינָא, דְּאִקְרֵי זְכוּתָ״א, כְּדֵין אִקְרֵי כֻּלָּא וַיְיָ׳, לְאַעְנָשָׁא לְחַיָּבַיָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית יט) וַיְיָ׳ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְגוֹ׳, וְכֻלָּא בְּרָזָא חַדָּא כְּדְקָא יָאוֹת.

וְכַד יַעֲקֹב נָטִיל הֵיכָלָא דָּא, כְּדֵין אִקְרֵי כֻּלָּא רָצוֹן שָׁלוֹם. (וְסִימָנֵיךְ (אסתר ב) וּבְהַגִּיעַ תּוֹר אֶסְתֵּר) וְדָא הוּא עֵת רָצוֹן. וּמִכָּאן וּלְהָלְאָה, שָׁרָאן הֵיכָלִין לְאִתְחַבְּרָא וּלְאִתְקַשְּׁרָא אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְאַף עַל גַּב דְּתָנֵינָן (ויקרא ק״כ ע״א) דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. וְכֻלָּא אִיהוּ כַּחֲדָא, הָכָא אִיהוּ רוּחָא בְּרוּחָא, דְּבֵקוּתָא חֲדָא.

מִכָּאן שָׁרֵי אַבְרָהָם, דְּאִיהוּ יְמִינָא, דְּאִקְרֵי אַהֲבָה (רַבָּה דְּקָאמְרַן. וְאִיהוּ נָטִיל הֵיכָלָא דְּאִקְרֵי אַהֲבָ״ה). כְּדֵין, (יחזקאל ט״ז) שְׁדַיִם נָכוֹנוּ, וְאִתְמַלְיָין מִכָּל טוּב, לְסַפָּקָא וּלְאַתְזָנָא כֻּלָּא מֵהָכָא. וְכַד אִלֵּין (פקודי רנ״ג ע״א) שְׁדַיִם נָכוֹנוּ וְאִתְמַלְיָין מִגּוֹ

רְחִימוּ עִלָּאָה, כְּדֵין אִקְרֵי הֵיכָלָא דָּא אֵל שַׁדַּ"י כְּדְקַאמְרָן. וּבְהַאי אִסְתַּפָּק כָּל (דף רנ"ז ע"א) עָלְמָא כַּד אִתְבְּרֵי. דְּהָא כַּד אִתְבְּרֵי עָלְמָא, לָא יָכִיל לְמֵיקָם בְּקִיּוּמָא, וְלָא הֲוָה קָאִים, עַד דְּאִתְגְּלֵי הֵיכָלָא דָּא דְּנָטִיל אַבְרָהָם, וְכַד אִתְגְּלֵי אַבְרָהָם בְּהַאי הֵיכָלָא, (נ"א כְּדֵי לְעַלְמָא דְּיֵהֵא סִפּוּקָא וכו') כְּדֵין אָמַר לְעָלְמָא דַּי, הָא סִפּוּקָא לְאַתְזָנָא מִנַּיהּ עָלְמָא וּלְאִתְקַיְּימָא. וּבְגִין כָּךְ, אֵל שַׁדַּי אִקְרֵי, אֵ"ל שַׁדַּ"י לְכֹלָּא בֵּיהּ. (נ"א וּלְאִתְזָנָה מִנַּיהּ תְּא חֲזֵי הֵיכָלָא דָּא זַמִּין וכו').

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְיָא לֵיהּ, (נ"א בֵּיהּ) וּלְאַתְקָנָא לֵיהּ לְזִמְנָא דְּאָתֵי דִּכְתִיב (ישעיה סו) לְמַעַן תִּינְקוּ וּשְׂבַעְתֶּם מִשַּׁד תַּנְחֻמֶיהָ לְמַעַן תָּמוֹצוּ וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז כְּבוֹדָהּ. שַׁד תַּנְחֻמֶיהָ וְזִיז כְּבוֹדָהּ, כֹּלָּא אִיהוּ בְּהַאי הֵיכָלָא. וּכְדֵין בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (בראשית כא) מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵנִיקָה בָנִים שָׂרָה, דְּהָא יְנִיקָא תַּלְיָא בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם.

יְצָחֲק דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתָר דְּמִנַּיהּ מִתְעָרִין כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא, וְאִיהוּ דְּרוֹעָא דְּשְׁמָאלָא, שֵׁירוּתָא דְּכָל דִּינִין, וְכָל דִּינִין מִתְעָרֵי מִתַּמָּן, הַאי אִיהוּ נָטִיל וְאָחִיד הַהוּא הֵיכָלָא דְּאִקְרֵי זְכוּתָא, לְאִתְחַבְּרָא דִּינָא בְּדִינָא, וּלְמֶהֱוֵי כֹּלָּא קִשׁוּרָא חֲדָא, בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ דִּינָא דִּלְעֵילָּא, וּרְשִׁימִין דְּדִינִין קַיְימִין בֵּיהּ.

וְהָכָא אִתְרְשִׁים שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים. בְּגִין דְּאִית אֱלֹהִים חַיִּים, דְּאִיהוּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא, סְתִים מִכֹּלָּא. וְאִית אֱלֹהִים, דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא דִּלְעֵילָּא. וֵאלֹהִים, דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא דִּלְתַתָּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים נח) אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שׁוֹפְטִים בָּאָרֶץ. אֱלֹהִים עִלָּאָה, רָזָא דֵּאֱלֹהִים חַיִּים, כְּלִיל לְאִלֵּין דִּלְתַתָּא, וְכֻלָּא אִיהוּ חַד.

בְּהַאי הֵיכָלָא, אַתְעַר יִצְחָק, וְכֻלְּהוּ שִׁבְעִין וּתְרֵין נְהוֹרִין דִּכְלִילָן בֵּיהּ, דְּמִנַּייְהוּ אִתְגְּזָרוּ כָּל דִּינִין (ס״א דְּעָלְמָא דִּלְתַתָּא) דִּלְתַתָּא דְּעָלְמָא, דִּכְתִיב, (דניאל ד) בְּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא. וַאֲמַאי אִקְרוּן עִירִין. אֶלָּא בְּגִין דְּכֻלְּהוּ קַיְּימִין בְּהַאי עִיר. (תהלים מח) עִיר יְיָ צְבָאוֹת. עִיר אֱלֹהֵינוּ. כָּל אִינּוּן הֵיכָלִין לְעֵילָּא, כָּל חַד וְחַד אִקְרֵי עִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דניאל ד) עִיר וְקַדִּישׁ. וְאִלֵּין אִינּוּן עִירִין, דְּקַיְּימִין לְגַוֹ בְּגַוֹ דְּהֵיכָלָא, דְּקַיְּימִן בְּעִיר, בְּגִין כָּךְ אִקְרוּן עִירִי״ן.

הַאי הֵיכָלָא, אִתְכְּלִיל בְּיִצְחָק, וְכֻלָּא אִיהוּ בְּהֵיכָלָא דְּאַבְרָהָם, בְּגִין דִּימִינָא אַכְלִיל לְשִׂמְאלָא. וְתָא חֲזֵי, כָּל חַד וְחַד כְּלִיל לְחַבְרֵיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּבְגִין דָּא אַבְרָהָם עָקַד לְיִצְחָק, בְּגִין לְאַכְלְלָא בֵּיהּ דִּינָא, (נ״א בִּימִינָא) וּלְאַשְׁתַּכְחָא שְׂמָאלָא כְּלִיל בִּימִינָא (ס״א וּלְאַשְׁתַּכְחָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא וּלְאַשְׁלְטָא וכו׳) וּלְאַשְׁלְטָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא.

וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד לֵיהּ לְאַבְרָהָם, לְקָרְבָא

בְּרִיהּ לְדִינָא, וּלְאִתְקָפָא עֲלוֹי, וְלָא פָּקִיד לְיִצְחָק, אֶלָּא לְאַבְרָהָם. וְעַל דָּא אִשְׁתְּכַח, דָּא בְּדִינָא, וְדָא בְּחֶסֶד, וְכוּלָּא חַד, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא. וְהָכִי, אִתְכְּלִילוּ הֵיכָלִין תַּתָּאִין בְּעִלָּאִין.

כַּד נָטִיל יִצְחָק הֵיכָלָא דָּא, כְּדֵין כּוּלָּא אִיהוּ לְטָב. דִּינָא בְּזוּכוּתָא. וְעַל דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ דְּדָאִין דִּינָא, לְמֵידָן דִּינָא בְּזוּכוּתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רָזָא עִלָּאָה, שְׁלִימוּ דְּדִינָא. בְּגִין דְּלֵית שְׁלִימוּ דְּדִינָא, אֶלָּא בְּזוּכוּתָא, דָּא בְּלָא דָּא לָאו אִיהוּ שְׁלִימוּ. דִּינָא בְּזוּכוּתָא, דָּא אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּמֵהֵימְנוּתָא, כְּגַוְונָא דְּלְעֵילָּא.

בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כַּד דִּינָא אַתְעַר בְּעָלְמָא, בָּעָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי מִגּוֹ שׁוֹפָר, כְּגַוְונָא דְּרָזָא עִלָּאָה. וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבָעֵינָא לְחַבְּרָא דִּינָא לָקָבֵל זְכוּתָא, בְּגִין דְּכַד קַיְימָא דִּינָא בְּזוּכוּתָא, כּוּלָּא אִיהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא. וְעֵילָּא וְתַתָּא בְּשְׁלִימוּ. וּכְדֵין, (איוב ה) וְעוֹלָתָהּ קָפְצָה פִּיהָ, דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַסְטָאָה וּלְקַטְרְגָא בְּעָלְמָא. וּכְדֵין כּוּלָּא בִּיחוּדָא חֲדָא כְּדְקָא יָאוֹת.

וְדִינָא בְּלָא זְכוּ לָאו אִיהוּ דִּינָא.

וְדָא אִיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִית לוֹן דִּינָא בְּזוּכוּתָא. אֲבָל שְׁאַר עַמִּין, לָא אִית לוֹן דִּינָא בְּזוּכוּתָא, וְעַל דָּא אָסִיר לָן, לְסַדְּרָא דִּינִין דִּילָן בְּעַרְכָּאֵי דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה

זָרָה, דְּהָא לֵית לוֹן חוּלָקָא בְּסִטְרָא מְהֵימְנוּתָא דִּילָן. דְּכְתִיב, (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם. וּמִסְטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל כָּל מַאן דְּדָאִין דִּינָא, וְלָא אַכְלִיל בֵּיהּ זְכוּת, דָּא אִיהוּ חָטֵי, דְּקָא גָּרַע רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְאַסְטֵי גַּרְמֵיהּ לְהַהוּא סִטְרָא, דְּאִית בֵּיהּ דִּינָא בְּלָא זְכוּת.

וְתָא חֲזֵי, כַּד קַיְימֵי סַנְהֶדְרִין לְתַתָּא, לְמֵידָן דִּינֵי נְפָשׁוֹת, אִצְטְרִיכוּ לְמִפְתַּח בִּזְכוּתָא. בְּגִין לְאַכְלָלָא זְכוּתָא בְּדִינָא. וְתוּ, דְּהָא אִקְרוּן מְבֵי (רנ״א ע״א) זְכוּתָא. וְעַל דָּא, אִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילְהוֹן, לְמִפְתַּח בִּזְכוּתָא, וְשָׁרָאן בִּזְכוּתָא מִזְּעֵירָא, וּלְבָתַר אִשְׁתְּלִים דִּינָא מֵעִלָּאָה. לְמֶהֱוֵי זְכוּתָא כְּלִיל בְּדִינָא. דָּא לְעֵילָּא, וְדָא לְתַתָּא. דִּינָא בִּזְכוּתָא, שְׁלִימוּ דְּדִינָא. דָּא בְּלָא דָּא, לָאו אִיהוּ שְׁלִימוּ. וּבְגִין כַּךְ, יִצְחָק (דף רנ״ז ע״ב) וְרִבְקָה כַּחֲדָא אִינּוּן, דָּא דִּינָא, וְדָא זְכוּתָא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִימוּ כַּחֲדָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לוֹן אוֹרַיְיתָא שְׁלִימָתָא, לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, דְּאִינּוּן לָא דַּיְינִין דִּינָא, אֶלָּא בִּזְכוּ, וּלְעַיְינָא זְכוּתָא בְּקַדְמִיתָא, לְמֶהֱוֵי כְּלִיל דָּא בְּדָא. וְסַנְהֶדְרִין קָא מְהַפְּכִי בִּזְכוּתָא בְּדִינָא, לְאַכְלָלָא כֻּלָּא כַּחֲדָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט סִטְרָא אַחֲרָא. דְּהָא כַּד זְכוּתָא לָא אִשְׁתְּכַח,

סִטְרָא אַחֲרָא אִשְׁתְּכַח, דְּאִקְרֵי חוֹבָה, וְאִתְחַבְּרַת בְּדִינָא, וְאִתַּתְקְפַת וְדָא הוּא דִּינָא בְּחוֹבָה.

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, בָּעֵינָא לְחַבְּרָא זְכוּתָא בְּדִינָא, וְלָא יִתְגַּבָּר חוֹבָה. וּבְגִין כַּךְ, בָּעֵינָא זְכוּתָא וְדִינָא לְמֶהֱוֵי כַּחֲדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁלִים. דְּכַד סִטְרָא אַחֲרָא שַׁלְטָא, לָאו אִיהוּ שְׁלִים, אֶלָּא קְטִרוּגָא, כְּמָה דְּאִיהוּ קְטִרוּגָא, וְאִינּוּן אַרְבַּע מִיתוֹת, וְכַד סִטְרָא דְּאִיהוּ זְכוּת שַׁלְטָא, כֻּלָּא אִיהוּ שְׁלִים, (מלכים ב כ) שָׁלוֹם וֶאֱמֶת (תהלים קג) חֶסֶד וְרַחֲמִים.

וְכַד אִתְחַבְּרַת סִטְרָא אַחֲרָא בְּדִינָא, שַׁלְטָא בְּקְטִרוּגָא, בְּאִינּוּן אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: סְקִילָה, שְׂרֵיפָה, הֶרֶג, וְחֶנֶק. כֻּלְּהוּ שׁוּלְטָנוּתָא דְּקְטִרוּגָא בִּישָׁא. סְקִילָה, בְּגִין דְּאִיהוּ (ישעיה ח) אֶבֶן נֶגֶף. שְׂרֵיפָה, בְּגִין דְּאִיהוּ (ישעיה ח) צוּר מִכְשׁוֹל, אֶשָּׁא תַּקִּיפָא. הֶרֶג, דָּא (דברים לב) חֶרֶב תֹּאכַל בָּשָׂר. תֹּאכַל בָּשָׂר וַדַּאי, דְּשַׁלְטָא (שלח ק"ע ע"א) בְּבִשְׂרָא, וְדָא הוּא (בראשית ו) קֵץ כָּל בָּשָׂר. חֶנֶק, בְּגִין דְּאִיהוּ (דברים כא) קִלְלַת אֱלֹהִי"ם, הַהוּא דְּשַׁלְטָא עַל חֶנֶק, עַל צְלִיבוּ. וְאוֹקִימְנָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּאַר אֶלָּא בְּשָׂרָא בִּלְחוֹדוֹי, וְהַהוּא קִלְלַת אֱלֹהִים, שַׁלְטָא בְּבִשְׂרָא, מָרָה חֲשׁוֹכָא. וּבְגִין כַּךְ, דָּא לְטָב וְדָא לְבִישׁ.

וְאִצְטְרִיכוּ יִשְׂרָאֵל דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא בְּהוּ, לְאִסְתַּמְרָא,

בְּגִין דְּיִשְׁלוֹט סִטְרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְלָא יַהֲבוּן דּוּכְתָּא לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עָלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ׳.

נְבִיאִין, דְּאִינּוּן סִטְרִין עִלָּאִין, תְּרִין יַרְכִין דְּסַמְכִין לְאוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, אִינּוּן נַטְלִין לְהֵיכָלָא דְּתְרִין רוּחִין בֵּיהּ, דְּאִינּוּן נֹגַהּ וְזֹהַר. וְאִינּוּן תְּרִין יַרְכִין לְתַתָּא, לְסַמְכָא לְאִינּוּן הֵיכָלִין דִּלְעֵילָּא, דְּאִקְרוּן תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. כְּמָה דְּאִית סַמְכִין לְאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כַּךְ אִית סַמְכִין קַיְימִין לְאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא. כְּדֵין אִלֵּין תְּרִין סַמְכִין דִּלְתַתָּא, כַּד מִתְחַבְּרָן בְּאִלֵּין עִלָּאִין, אִתְרְשִׁים בְּהוּ סִטְרָא דִּנְבוּאָה, וּמַאן אִיהוּ. (רמ״ז) מַרְאָה, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דִּנְבוּאָה. וְכָל אִינּוּן מָאנֵי דְּמַרְאָה, מֵהָכָא יַנְקִין. לְעֵילָּא נְבוּאָה, הָכָא מַרְאָה. וְעַל דָּא, אִיהוּ דָּא כְּגַוְונָא דָּא, וְדָא כְּגַוְונָא דָּא. וְכַד מִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, כְּדֵין שַׁלִּיט עַל הַאי אֲתָר, (אִתְרְשִׁים) שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי צְבָאוֹת. בְּגִין דְּכָל אִינּוּן חַיָּילִין קַדִּישִׁין, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי הָכָא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן מִסִּטְרָא דִּנְבוּאָה, מַרְאָה וְחֶלְמָא מִסִּטְרָא דִּנְבוּאָה הַוּוֹ.

וְאַף עַל גַּב דְּקָא אָמְרִינָן, דְּי בְּגוֹ הַהוּא אוֹת קַיְימָא

קַדִּישָׁא, שַׁרְיָא שְׁמָא דָּא. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ חַיָּילִין נַפְקֵי מֵהַאי אוֹת. עִם כָּל דָּא, יַרְכִין דְּאִינּוּן קַיְימִין לְבַר, קָרֵינָן עַל שְׁמָא דָּא, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּאִקְרוּן בָּרַייְתֵי, דְּהָא בָּרַייְתָא לְבַר מִמִּשְׁנָה. מַתְנִיתִין קַיְימָא לְגוֹ בָּרַייְתֵי, וְאִקְרוּן יַרְכִין בָּתֵי בָּרָאי, כְּגַוְונָא דִּי לְעֵילָּא.

מַתְנִיתִין אִיהוּ רָזָא דְּקַיְימָא לְגוֹ, דְּאוֹלְפֵי תַּמָּן עִקָּרָא דְּכֹלָּא, וְעַל תָּנָאֵי, וְרָזָא (דְּא) דְּהַהִ, (שיר השירים ח) אֲנָהֲגְךָ אֲבִיאֲךָ אֶל בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי. אֶל בֵּית אִמִּי: דָּא קֻדְשָׁ הַקָּדָשִׁים. תְּלַמְּדֵנִי: דָּא הוּא רָזָא דְּמַתְנִיתִין. דְּכַד עָאל דָּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, בְּהַהוּא בֵּית קֻדְשָׁ הַקָּדָשִׁים, כְּתִיב תְּלַמְּדֵנִי. וְדָא הוּא רָזָא, דְּאִקְרֵי מִשְׁנָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים יז) אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

כַּד אִתְמַשְׁכָא לְבַר, אִקְרֵי בָּרַייְתָא. תְּרֵין יַרְכִין אִינּוּן בָּרַייְתֵי, רָזָא דְּרָזִין דְּלָא אִתְיְיהִיב לְאִתְגַּלָּאָה. בְּגִין דְּלָא אִתְמְסַר רָזָא בַּר לְחַכִּימֵי עֶלְיוֹנִין. וַוי אִי אִתְגְּלֵי, וַוי אִי לָא אִתְגְּלֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ רָזָא מֵרָזִין עִלָּאִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהִיג בֵּיהּ עָלְמָא.

בַּיִת רִאשׁוֹן קַיְימָא בִּימֵי שְׁלֹמֹה, לְקַבֵּל עָלְמָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ אִקְרֵי בַּיִת רִאשׁוֹן, וְאִשְׁתַּמַּשׁ כֻּלָּא בְּבֵית קֻדְשָׁ הַקָּדָשִׁים, אֲתָר דְּאִשְׁתַּמַּשׁ בֵּיהּ שִׁמְשָׁא (דף רנ"ח ע"א) בְּסִיהֲרָא. וְרָזִין עִלָּאִין כֻּלְּהוּ בִּשְׁלִימוּ, וְקַיְימָא עָלְמָא

בְּאַשְׁלְמוּתָא. וּלְבָתַר גָּרְמוּ חוֹבִין, וְאִתְמְשָׁכוּ רָזִין, וְאִתְדַּחְיָין מִבֵּית קֻדְשָׁא הַקָּדָשִׁים לְבַר. כַּד אִתְדַּחוּ לְיַרְכִין, כְּדֵין קַיְימוּ לְבַר, דְּאִקְרוּן בָּתֵּי בָּרָאי, וְאִצְטְרִיכוּ לְבָרַייְתֵי.

בַּיִת שֵׁנִי קַיְימוּ בְּבָתֵּי בָּרָאי בְּיַרְכִין, וּמִנַּייְהוּ אָהַדְרוּ וְשָׁאֲרוּ (הַאי) בְּבֵית קֻדְשָׁא הַקָּדָשִׁים וְאִיהוּ בַּיִת שֵׁנִי. וְאִינּוּן אַחֲרָנִין אִשְׁתָּאֲרוּ בְּבָרַייְתָא לְבַר, בֵּינֵי יַרְכִין. (ס״א וְהָנֵי עִקָּרָא דִּלְהוֹן מַתְנִיתִין דְּאִיהוּ בַּיִת שֵׁנִי וּבְרַייְתָא אִינּוּן דְּשָׁרוּ בְּבֵי יַרְכִין וַהֲוּוּ וכו׳) וַהֲווּ אוֹלְפִין מִמַּתְנִיתִין, וְאִתְנְהִיגוּ מִינָּהּ, וְהַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה. (ישעיה ב)

וּלְבָתַר כַּד גָּרְמוּ חוֹבִין, אִתְעֲדֵי שׁוּלְטָנוּתָא דְּהַאי בַּיִת שֵׁנִי, (וְאַף עַל גַּב) דְּשׁוּלְטָנָא דִּילֵיהּ לָא הֲוָה כְּבֵית רִאשׁוֹן, דְּהֲוָה בֵּיהּ שְׁלָמָא תְּדִיר, בְּגִין דְּמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ תְּדִיר הֲוָה בְּגַוֵּויהּ, וְעַל דָּא הֲוָה בִּשְׁלָם. בַּיִת שֵׁנִי לָא הֲוָה בֵּיהּ שְׁלָם הָכִי, בְּגִין דְּעָרְלָה קְטִרוּגָא בֵּיהּ תְּדִיר, וְעַל דָּא הֲווּ כַּהֲנֵי זְמִינִין בְּגַוֵּויהּ, לְקַטְרְגָא בְּהַאי עָרְלָה, וּלְהוּ אִצְטְרִיךְ מִלָּה, לְקַטְרְגָא בַּהֲדָהּ, וּלְאַגָּנָא עַל בַּיִת שֵׁנִי. וְכֹלָּא בְּרָזָא כַּדְקָא חֲזִי.

לְבָתַר גָּרְמוּ חוֹבִין, וְשַׁלְטָא הַהִיא עָרְלָה, וְאִתְדַּחְיָין מִבַּיִת שֵׁנִי לְבַר, וְנַחְתוּ מִתַּמָּן לְחַמּוֹקֵי יַרְכִין, לְתַתָּא, (נ״א וּלְבָתַר נַחֲתֵי מִתַּמָּן וְאִתְדָּחוּ מֵאִינּוּן חַמּוֹקֵי דִּלְתַתָּא) עַד דְּיֵי שָׁרוּן

לְתַתָּא בְּרַגְלִין. וְכַד יִתְבוּן בְּרַגְלִין, כְּדֵין, (זכריה יד) וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא, וְעַלְמָא בְּכֹלָּא יִתְנַהֵיג בְּרָזָא עִלָּאָה כַּדְקָא חֲזֵי. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְדַּחוּ וְלָא אִשְׁתְּבָקוּ מִנֵּיהּ, וּלְעָלְמִין אִתְאַחִידוּ בֵּיהּ.

וּמַאן דְּיָדַע וּמָדִיד בְּשִׁיעוּרָא (רל״ג ע״א) דְּקָו הַמִּדָּה, אַרְכָּא דְּמִשִּׁיכוּ דְּיַרְכִין עַד רַגְלִין, יָכִיל לְמִנְדַּע (ויקרא ר״ס ע״א) מְשִׁיחָא דְּגָלוּתָא דְּאִתְמְשָׁךְ. וְרָזָא אִיהוּ בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא, וְכֹלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה. וּבְגִין דָּא, כֻּלְּהוּ בָּרַייְתִי, וְכֻלְּהוּ תָּנָאֵי, וְכֻלְּהוּ אֱמוֹרָאֵי, קַיְימֵי בְּדוּכְתַּייְהוּ כַּדְקָא חֲזֵי, אִלֵּין לְגוֹ, וְאִלֵּין לְבַר, בְּאִינּוּן חַמּוּקֵי יַרְכִין (וְאִלֵּין לְבַר) וּלְתַתָּא מְבָרְכִין. וּבְכֻלְּהוּ אִקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וּבְכֻלְּהוּ נַחְתֵּי יִשְׂרָאֵל וְאִתְגָּלוּ.

וּכְדֵין כַּד יִסְתַּיְימוּן גָּלוּתָא, בְּמִשִּׁיכוּ דְּרַגְלִין, כְּדֵין וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא, וְיִתְעַבַּר הַהוּא רוּחָא מְסַאֲבָא עָרְלָה מִן עָלְמָא, וְיִתְהַדְּרוּן יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַייְהוּ לְשַׁלְטָאָה כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּהַהוּא עָרְלָה, נָחִית לוֹן לְתַתָּא, עַד הַשְׁתָּא. וּמִכָּאן וּלְהָלְאָה, דְּהַאי עָרְלָה אִתְקְצָץ וְאִתְעַבַּר מִגּוֹ עָלְמָא, כְּדֵין (דברים לג) וַיִּשְׁכֹּון יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב. בְּהַהוּא עֵין יַעֲקֹב, וְלָא אִשְׁתְּכַח מִקַּטְרְגָא עָלַייְהוּ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

יוֹסֵף הַצַּדִּיק, עַמּוּדָא דְּעָלְמָא, אִיהוּ נָטִיל בִּרְשׁוּתָא

הֵיכָלָא טָמִיר וְגָנִיז, וּבִרְשׁוּתֵיהּ קַיְימָא הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה. וְאַף עַל גַּב דְּקָא אָמְרָן דְּהֵיכָלָא (רמ״ז ע״א, רס״ו ע״א, בראשית מ״ה ע״א) דִּלְבְנַת הַסַּפִּיר בִּרְשׁוּתֵיהּ קַיְימָא, הָכִי הוּא דְּבֵיהּ מִתְקַן. אֲבָל תָּא חֲזֵי, נְבִיאִים דְּקָא אָמְרָן. כַּד מִתְחַבְּרֵי לְתַתָּא, תְּרִין דַּרְגִּין מִתְפָּרְשִׁין מִנַּיְיהוּ, מַרְאֶה וְחָלוֹם, וְקַיְימֵי בְּיַרְכִין. בְּאִינּוּן חַמּוּקִין קַיְימֵי מַרְאֶה, וְהַהוּא דְּאִקְרֵי נְבוּאָה קְטַנָּה. מְיַרְכִין וּלְתַתָּא (ס״א לְתַתָּא) (רס״ב ע״א רמ״ז ע״ב) קָאִים חָלוֹם, עַד דְּמָאטוּ רַגְלִין בְּרַגְלִין. וְתַמָּן קָאִים הֵיכָלָא תַּתָּאָה וְאִקְרֵי לִבְנַת הַסַּפִּיר.

כֻּלָּא יַרְכִין בְּיַרְכִין, לְאִשְׁתַּלְמָא חַד בְּחַד, וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה, דְּהָא מִתַּמָּן נַפְקֵי וְשָׁרָאן, וְאִתְעֲבִידוּ מִנַּיְיהוּ מַרְאֶה, וְשָׁרָאן עַל הַאי אֲתָר, וְאִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ חָלוֹם. יוֹסֵף הַצַּדִּיק, אִיהוּ שְׁלִימָא דְּכֻלָּא, אִיהוּ נָטִיל כֻּלָּא. בְּגִין דְּכֻלָּא אִתְקַן בְּגִינֵיהּ, כֻּלָּא תָּאִיב בְּתִיאוּבְתָּא בְּגִינֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק קַיְימָא לְאִתְקְנָא כֻּלָּא, כְּדֵין אִיהוּ נָטִיל כֻּלָּא. וְכַד אִתְחַבָּר בְּהֵיכְלֵיהּ, כְּדֵין מִתְעָרֵי כֻּלְּהוּ, לְנַטְלָא תִּיאוּבְתָּא וּרְעוּתָא, עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְכֻלָּא אִינּוּן בִּרְעוּתָא חֲדָא וּשְׁלִימוּ חַד, לְמֶחֱדֵי (לְמֶהֱוֵי) עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, רְעוּתָא חֲדָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְכֻלְּהוּ תַּתָּאֵי קַיְימֵי בְּקִיּוּמָא בְּגִינֵיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי י׳) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְעַל הַאי יְסוֹדָא קָאִים הַאי עָלְמָא.

הַאי לִבְנ״ת הַסַּפִּי״ר, לָא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּהַאי יוֹסֵף הַצַּדִּיק. אִתְתָּקַן. וְכַד אִיהוּ אִתְתַּקַן, כֹּלָּא מִתְתַּקְנִי דָּא הוּא יְסוֹדָא דְּכֻלְּהוּ בְּנַיְינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּבֶן יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע, וְלָא כְּתִיב וַיִּיצֶר, וְלָא כְּתִיב וַיִּבְרָא. בְּגִין דְּהַאי קַיְימָא עַל יְסוֹדָא, וּלְבָתַר דְּיִסּוֹדָא אִתְתַּקַן, כֹּלָּא אִתְבְּנֵי (דף רנ״ח ע״ב) עֲלַיְיהוּ. וּבְגִין דָּא, כֻּלְּהוּ קַיְימִין בְּהַאי, וְהָא אוּקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית ב) וַיִּבֶן יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע, דַּהֲוַת מִסְטָרָא דְּאַחוֹרָא, וְאַתְקִין לָהּ לְאָהֳדְרָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. הָכִי אוּקִימְנָא. אֲבָל וַיִּבֶן, אִסְתָּכַל לְסַלְקָא לָהּ בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּעָלְמָא עִלָּאָה שַׁרְיָא בֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא.

תּוּ וַיִּבֶן, אִסְתָּכַל בְּסִטְרוֹי, וְאַתְקִין וְכַוִּין כָּל רוּחוֹתֶיהָ, לְמִזְרַע וּלְאַשְׁקָאָה וּלְאוֹלָדָא, לְמֶעְבַּד לָהּ כָּל צָרְכּוֹי, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. וּלְבָתַר וַיְבִיאֶהָ, בְּמָה. בְּהַאי צַדִּיק. דִּכְתִיב, (רס״א ע״א) (אסתר ב) וּבָזֶה הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, דְּהַאי אַמְשִׁיךְ לְכֹלָּא, לְסַלְקָא לְאִתְעַטָּרָא בְּשִׁלִימוּ. הָכָא מְנִיעוּ דְּכָל חוֹבִין, הָכָא מְנִיעוּ דְּכָל תִּיאוּבְתִּין בִּישִׁין.

מַה דְּלָא אִיהוּ בְּהַהוּא הֵיכָלָא שִׁתִּיתָאָה, בְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּתַמָּן כָּל עִנּוּגִין בִּישִׁין, וְכָל סִטְרִין דְּתִיאוּבְתִּין דְּעִנּוּגָא דְּהַאי עָלְמָא, וְכַד הַאי עָלְמָא אִתְנְהִיג בְּהוּ, בְּנֵי

נָשָׁא כַּשְׁלֵי בְּהוּ (נ״א ובגין דִּבְנֵי נָשָׁא טָעֲיָין בְּהוּ כַּשְׁלִין בְּהוּ) לְהַהוּא עָלְמָא. דְּחָמָאן כַּמָּה עִנּוּגִין וְתִיאוּבְתִּין, דְּגוּפָא אִתְהֲנֵי וְאִתְעֲנִיג מִנַּיְיהוּ, וְטַעְיָין אֲבַתְרַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְגוֹ׳. דְּהָא כָּל תִּיאוּבְתִּין וְכָל עִנּוּגִין דְּעָלְמָא בֵּיהּ תַּלְיָין.

וְעַל דָּא, כְּגַוְונָא דָּא, אִית מִלִּין דְּגוּפָא אִתְהֲנֵי בְּהוּ, וְעַיְילֵי לְגוּפָא, וְלָא לְנִשְׁמְתָא. וְאִית מִלִּין דְּנִשְׁמְתָא אִתְהֲנֵי מִנַּיְיהוּ, וְלָא גוּפָא. וְעַל דָּא, דַּרְגִּין פְּרִישִׁין דָּא מִן דָּא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּנַטְלֵי אוֹרַח מֵישָׁר, וּמַנְעֵי גַּרְמַיְיהוּ מֵהַהוּא סִטְרָא, וּמִתְדַּבְּקָן בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה.

בְּהֵיכָלָא דָּא, כְּלִילָן כָּל שְׁאַר שְׁמָהָן, דְּכָל אִלֵּין הֵיכָלִין (נ״א וְחַיָּילִין) דִּלְתַתָּא. תְּרֵי שְׁמָהָן אִינּוּן דִּכְלִילוּ שְׁאַר שְׁמָהָן אַחֲרָנִין. חַד דְּכַד אִתְחַבָּר עֵילָא בְּתַתָּא, וְיַעֲקֹב נָטִיל הֵיכָלֵיהּ, בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין, בְּרָזָא עִלָּאָה. כְּדֵין כְּלִיל כָּל שְׁאַר שְׁמָהָן, וְאִקְרֵי יְהוָ״ה אֱלֹהִי״ם, וְדָא אִקְרֵי שֵׁם מָלֵא, כְּמָה (בראשית מ״ח ע״ב, רמ״ו ע״ב) דְּאוֹקִימְנָא. וְחַד, כַּד אִתְחַבָּר יְסוֹדָא דְּעָלְמָא בְּהֵיכָלֵיהּ, וְכָלְהוּ מִתְעָרֵי בַּחֲבִיבוּתָא וּבְתִיאוּבְתָּא לְגַבֵּיהּ, וְכָלְהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ, כְּדֵין כְּלִיל שְׁאַר שְׁמָהָן, וְאִקְרֵי יְהוָ״ה צְבָאוֹת. וְדָא אִקְרֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים, וְלָאו אִיהוּ שְׁלִים כְּהַאי אַחֲרָא.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. דָּא שַׁלִּיט עִלָּאָה בְּתַתָּאָה, גּוּפָא בְּגוּפָא (וְדָא אִיהוּ שַׁלִּיט בְּכֹלָּא) כִּדְקַאמְרָן. וְדָא שַׁלִּיט מֵאַתָּר דְּסִיוּמָא דְּגוּפָא וּלְתַתָּא, בְּאִינּוּן הֵיכָלִין וּבְכֹלָּא דְּלְתַתָּא, וְרָזָא דָּא, בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי. וּבְגִין דָּא, הֵיכָלָא דָּא כְּלִיל כָּל שְׁאַר שְׁמָהָן דְּלְתַתָּא, (וְכֻלְּהוּ שְׁמָהָן כְּלִלִינָן בְּהָאי שֻׁמָּא כּוּלְּהוּ שְׁמָהָן דְּלְתַתָּא) כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְעַל דָּא, שְׁמָהָן אִלֵּין, דָּא סַלְקָא וְדָא נָחִית. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעִין אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא.

יְסוֹדָא דָּא, אִתְתָּקַן לְתֵרִין סִטְרִין. חַד, לְאַתְקָנָא כָּל שְׁאַר דְּלְתַתָּא. וְחַד, לְאַתְקָנָא הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה, וּלְאַתְקָנָא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא רְעוּ חָדָא כְּדְקָא יָאוֹת. עַד הָכָא יְחוּדָא דְּתֵרִין סִטְרִין, דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא, לְאִתְיַיחֲדָא כַּחֲדָא בִּשְׁלִימוּ, לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיָדַע לְיַחֲדָא יְחוּדָא, וּלְסַדּוּרֵי סִדּוּרָא דְּמְהֵימְנוּתָא, לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר. זַכָּאָה אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פה) חֶסֶד וֶאֱמֶת נִפְגָּשׁוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ. וּכְדֵין (תהלים פה) אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף. גַּם יְיָ׳ יִתֵּן הַטּוֹב וְאַרְצֵנוּ תִּתֵּן יְבוּלָהּ.

(היכל קודש הקדשים דזעיר דבריאה)

הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה. הֵיכָלָא דָּא, הֵיכָלָא פְּנִימָאָה מִכָּל הֲנֵי

הֵיכָלִין. הַאי הֵיכָלָא אִיהוּ סְתִימוּ, דְּלָאו בֵּיהּ דִּיוּקְנָא מַמָּשׁ, וְלֵית גּוּפָא כְּלַל. הָכָא סְתִימוּ דְּגוֹ רָזָא דְּרָזִין, הַאי אִיהוּ רָזָא, דְּאִיהוּ אַתָּר, לְאַעְלָא תַּמָּן בְּגוֹ אִינּוּן צְנִוּרִין דִּלְעֵילָּא. רוּחָא דְּכָל רוּחִין, רַעֲוָון דְּכָל רַעֲוִוין, לְאִתְחַבְּרָא כְּלָּא כַּחֲדָא. רוּחָא דְּחַיֵּי (דְּהָא) בְּהַאי, לְמֶהֱוֵי כְּלָּא תְּקוּנָא חֲדָא.

הֵיכָלָא דָּא, אִקְרֵי (רנ"ה ע"ב) בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. אַתָּר לְקַבְלָא הַאי (ס"א נְשָׁמְתָא עִלָּאָה) נְשָׁמְתִין עִילָּאִין, דְּאִקְרֵי הָכִי, לְאַתְעָרָא עָלְמָא דְּאָתֵי לְגַבֵּיהּ.

הַאי עָלְמָא עוֹלָם אִקְרֵי. עוֹלָם: סְלִיקָא, דְּסָלִיק עָלְמָא תַּתָּאָה לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה, וְאִסְתַּתַּר בְּגַוֵּוהּ, וְאִתְעַלָּם בֵּיהּ, אִתְגַּלְיָיא בִּסְתִירָה. עוֹלָם: דְּסָלִיק אִיהוּ, בְּכָל אִינּוּן (דף רנ"ט ע"א) דְּקָרְבִין בֵּיהּ, וְאִסְתַּתְּרָן גּוֹ סְתִירוּ עִלָּאָה. עוֹלָם עִלָּאָה: סָלִיק וְאִסְתַּתַּר בִּרְעוּתָא עִלָּאָה, גּוֹ טְמִירוּ דְּכָל טְמִירִין דְּלָא אִתְיְדַע כְּלַל (כְּלָל), וְלָא אִתְגְּלֵי, וְלֵית מַאן דְּיָדַע לֵיהּ.

פָּרוֹכְתָּא דְּפַרְסָא פְּרִיסָא, חַפְיָא גּוֹ טְמִירוּ סָתִים. כַּפּוֹרְתָּא פְּרִיסָא גּוֹ טְמִירִין עִלָּאִין, לְאַסְתָּמָא סְתִימִין דְּהָא טְמִירִין וּסְתִימִין. (נ"א פָּרוֹכְתָּא פְּרִיסָא גּוֹ טְהִירִין עִילָּאִין דְּסְתַם סְתִימָא דְּהַאי טָמִיר וְסָתִים) לְגוֹ מִן כַּפּוֹרְתָּא, אִית אַתָּר סָתִים וְטָמִיר וְגָנִיז, לְאַכְנָשָׁא לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. מְשַׁח רְבוּת עִלָּאָה,

רוּחָא דְחַיֵּי, עַל יְדָא דְהַהוּא נָהָר דְנָגִיד וְנָפִיק, וְהַהוּא נָהָר אִקְרֵי מַבּוּעָא דְבִירָא, דְלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין. וְכַד הַאי עָיֵיל וְנָגִיד כָּל הַהוּא רְבוּת קוּדְשָׁא מִלְּעֵילָּא, מֵאַתָר דְקֻדְשׁ הַקְּדָשִׁים. נְהִירוּ נְגִידוּ נָחִית וְאָתֵי, גּוֹ אִינּוּן צִנּוֹרִין. הַאי אִתְמַלְיָיא מִתַּמָּן, כְּנוּקְבָא דְמִתְעַבְּרָא וְאִתְמַלְיָא מִן דְכוּרָא.

אוֹף הָכִי נָמֵי הַאי הֵיכָלָא, מִתְתַּקְנָא תְּדִיר לְקַבְּלָא, כְּנוּקְבָא דְמְקַבְּלָא מִן דְכוּרָא. קַבִּילוּ דְקַבִּילוּ, כָּל אִינּוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין דְנַחְתִין לְעָלְמָא, וְאִתְעַבְּרוּ (ס"א וְאִתְעַבְּבוּ) תַּמָּן. כָּל הַהוּא זִמְנָא דְאִצְטְרִיךְ.

יִתְעַכְּבוּן עַד דְיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְיִסְתַּפְּקוּן כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, וְייֵתוּן וְיַחְדֵי עָלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. וּכְדֵין, יַחְדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמִלְקַדְמִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קד) יִשְׂמַח יְיָ׳ בְּמַעֲשָׂיו.

בְּהַאי הֵיכָלָא, קַיְימִין עִנּוּגִין וְתַפְנוּקִין דְרוּחֵי, וְאִשְׁתַּעְשְׁעוּתָא דְאִשְׁתַּעְשָׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָא דְעֵדֶן. הָכָא אִיהוּ תִּיאוּבְתָא דְכֹלָּא, וְעִנּוּגָא דְכֹלָּא, לְאִתְחַבְּרָא כֹּלָּא כַּחֲדָא, וּלְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד, קִשּׁוּרָא דְכֹלָּא בִּיחוּדָא חֲדָא הָכָא קַיְימָא.

דְכַד שַׁיְיפֵי כֻּלְּהוּ מִתְחַבְּרָאן בְּשַׁיְיפִין עִלָּאִין, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, לֵית לוֹן תִּיאוּבְתָא, וְלֵית לוֹן

עִנּוּגָא, בַּר בְּיִחוּדָא דְּהַאי הֵיכְלָא, כֹּלָּא הָכָא תַּלְיָא. כַּד אִתְחַבְּרוּתָא דְּהָכָא אִתְיַיחַד בְּיִחוּדָא חֲדָא, כְּדֵין כָּל נְהִירוּ דְּשַׁייפִין, וְכָל נְהִירוּ דְּאַנְפִּין, וְכָל חֶדְוָון, כֻּלְּהוּ נְהִירִין וְחַדָּאן.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיָדַע לְסַדְּרָא סִדּוּרִין, וּלְאַתְקָנָא תִּקּוּנֵי אִשְׁתַּלְמוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, רְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וּכְדֵין, כָּל דִּינִין, וְכָל גְּזֵרִין בִּישִׁין, מִתְעַבְּרִין וּמִתְבַּטְלִין מֵעָלְמָא.

הֵיכָלָא דָּא, הֵיכָלָא דְּתִיאוּבְתָא, הֵיכָלָא דְּעִנּוּגָא, הֵיכָלָא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא. וּמְקַבְּלָא כֻּלָּא נְהִירוּ דְּבוּצִינָא עִלָּאָה דְּנָהִיר לְכֹלָּא, וּלְאִתְיַיחֲדָא כֻּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת. בְּיִחוּדָא שְׁלִים. וְעַל דָּא, הֵיכָלָא דָּא קָאִים בְּטִמִּירוּ דְּכֹלָּא, גָּנִיז מִכֹּלָּא. אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ טְמִירִין. דָּא טָמִיר וְגָנִיז יַתִּיר. לְמֶהֱוֵי בְּרִית קַיָּימָא כֹּלָּא כַּחֲדָא, דְּכַר וְנוּקְבָא לְמֶהֱוֵי שְׁלִים.

הֵיכָל דָּא אִקְרֵי אֲרוֹן הַבְּרִית, דְּאִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ.

בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ אֲתָר, דְּנַפְקוּ מִנֵּיהּ כָּל נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא, לְיַחֲדָא יְחוּדָא לְתַתָּא, וּלְאַמְשָׁכָא יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, לְיַהֲבָא לַצַּדִּיק, בְּגִין דְּנַפְקוּ (ויצא קנ״ה ע״ב) מִצַּדִּיק, וְעַיְילֵי בְּצַדִּיק. וּלְבָתַר נַפְקֵי מִצַּדִּיק, וְעַיְילֵי בַּאֲתָר דְּנַפְקֵי מִתַּמָּן.

הַאי אֲרוֹן הַבְּרִית, נָקִיט כּוֹלָא מִצַּדִּיק. וּלְבָתַר, נַפְקֵי מִנֵּיהּ, וְעַיְילֵי בְּצַדִּיק לְתַתָּא. לְבָתַר נַפְקֵי מִצַּדִּיק דִּלְתַתָּא, וְעַיְילֵי בְּהַאי אֲרוֹן הַבְּרִית. לְמֶהֱוֵי כָּל נִשְׁמָתִין כְּלִילָן מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא. לְמֶהֱוֵי שְׁלִים מִכָּל סִטְרִין. וְהַאי אֲרוֹן הַבְּרִית, נָקִיט מִצַּדִּיק אִינּוּן נִשְׁמָתִין, מִתְּרִין סִטְרִין. תָּא חֲזֵי, מַבּוּעָא דְּבִירָא לָא מִתְפָּרְשָׁא מִבֵּירָא לְעָלְמִין, וְעַל דָּא, הַאי אֲתָר, שְׁכִלּוּלָא דְּכוֹלָא, קִיּוּמָא דְּכָל גּוּפָא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכוֹלָא כְּדְקָא יָאוֹת. הָכָא, הוּא יְחוּדָא וְקִשּׁוּרָא כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי עֵילָּא וְתַתָּא חַד, בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא, דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן כָּל שַׁייְפִין דָּא מִן דָּא, וּלְאִשְׁתַּכְחָא כּוֹלָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, מַאן דְּשַׁמִּישׁ עַרְסֵיהּ מֵאַחוֹרָא, אַכְחִישׁ תְּקוּנָא דְּאִסְתַּכְלוּתָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, לְאַנְהָרָא כּוֹלָא כַּחֲדָא, וּלְאִשְׁתַּכְחָא כּוֹלָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, בִּדְבֵקוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב) וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, בְּאִשְׁתּוֹ דַּייְקָא, וְלָא אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ.

תְּרִין אִינּוּן, יַעֲקֹב אִיהוּ לְעֵילָּא, יוֹסֵף לְתַתָּא. תְּרִין תִּיאוּבְתִין אִינּוּן. חַד הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה. וְחַד הַאי הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה. תִּיאוּבְתָא לְעֵילָּא, בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין דְּנָטִיל יַעֲקֹב. תִּיאוּבְתָא לְתַתָּא, בְּהַאי שְׁמוּשָׁא דְּנָטִיל יוֹסֵף. מִתְּרִין סִטְרִין אִלֵּין, נָטִיל (הַאי) (דף רנ"ט ע"ב) אֲרוֹן

הַבְּרִית רוּחָא דְּחַיֵּי. מִסְטְרָא דְיַעֲקֹב, נָטִיל רוּחָא דְּחַיֵּי דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין, וְאָעִיל (בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין) (נ״א וְעַיֵּיל) רוּחָא דְּחַיֵּי דִּלְעֵילָּא בֵּיהּ, לְאִתְזָנָא מִנֵּיהּ. מִסְטְרָא דְיוֹסֵף, דְּאִיהוּ לְתַתָּא, בְּסִיוּמָא דְּגוּפָא, בְּהַאי הֵיכְלָא.

נָטִיל רוּחִין וְנִשְׁמָתִין לְאַרְקָא לְתַתָּא, לְהַאי עָלְמָא.

אִלֵּין תְּרֵין סִטְרִין, מִתְפָּרְשָׁן לְתְרֵין סִטְרִין. סִטְרָא דְיַעֲקֹב, אִתְפָּשַׁט וְיָהִיב תּוּקְפָּא, לְנַבְעָא בְּאִינּוּן שָׁדַיִם, דְּאִתְמַלְיָין מֵהַהוּא רוּחָא דְּחַיֵּי, וְיָנִיק בְּהוּ לְאִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן חַיִּין וְקַיְימִין לְעָלְמִין, וְקַיְימִין בְּקִיּוּמָא בֵּיהּ, סִטְרָא דְיוֹסֵף, עָיֵיל בְּתִיאוּבְתָּא וְיָהַב תּוּקְפָּא לְגוֹ, וְעָבִיד נִשְׁמָתִין וְרוּחִין, לְנַחְתָּא לְתַתָּא, וּלְאַתְזָנָא בְּהוּ בְּנֵי עָלְמָא.

וְעַל דָּא, קַיְימִין תְּרֵין סִטְרִין אִלֵּין, דָּא לְעֵילָּא, וְדָא לְתַתָּא. דָּא לְאַתְזָנָא לְעֵילָּא, וְדָא לְמֵיזָן לְתַתָּא. כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, (וְעַל דָּא) וְכֹלָּא אִיהוּ חַד, וְחַד רָזָא אִיהוּ. וְעִם כָּל דָּא, יוֹסֵף זָן לְכָל גּוּפָא, וְאַשְׁקֵי לֵיהּ. דְּמַהַאי רוּחָא דְּחַיֵּי דְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְיַעֲקֹב, נָחִית לְתַתָּא, וּבֵיהּ אִתְדַּבַּק הַאי אֲרוֹן הַבְּרִית, בִּרְעוּתָא לְעֵילָּא, וְנָחִית הַהוּא רוּחָא דְּחַיֵּי לְתַתָּא, בְּהַהוּא אִתְדַּבְּקוּתָא דְיוֹסֵף, וְכַד אִתְחַבָּר כֹּלָּא כַּחֲדָא, אִתְמַלְיָין אִינּוּן שָׁדַיִם לְיָנְקָא לְכֹלָּא, וּבְגִין כַּךְ כֹּלָּא אִיהִי חַד, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיָדַע

לְקַשְׁרָא קִשְׁרִין, וּלְיַחֲדָא יִחוּדָא בִּצְלוֹתֵיה בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין לְדַבְקָא שַׁיְיפָא בְּשַׁיְיפָא, רוּחָא בְּרוּחָא, כֻּלָּא בְּכֻלָּא חַדָּא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד כַּדְקָא חֲזֵי.

תָּא חֲזֵי, הַאי הֵיכָלָא, כַּד אִלֵּין רוּחִין קַדִּישִׁין, וְכָל אִינּוּן הֵיכָלִין וּרְתִיכִין, כֻּלְּהוּ מִתְיַיחֲדֵי כַּחֲדָא, וְאִשְׁתְּכָחוּ בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא, כְּדֵין הַאי רוּחָא עִלָּאָה דְּכֻלְּהוּ, דְּאִיהוּ נְקוּדָה חֲדָא, אַסְתִּים בְּהוּ, וְלָא אִתְגַּלְיָיא, וְאִתְעֲבִיד רוּחָא סָתִים כְּגַוונָא עִלָּאָה. וְסִימָנִיךְ אֱגוֹזָא, יִחוּדָא בְּקִשּׁוּרָא דְּכֻלָּא כְּדְקַאמְרָן, לְאִתְקַשְׁרָא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא שְׁלִים, בִּשְׁלִימוּ (דְּכַר וְנוּקְבָּא) כַּחֲדָא.

וְהָא אוֹקִימְנָא כְּגַוונָא דָּא, קָרְבְּנָא סַלְקָא לְיַחֲדָא (נ"א יִחוּדָא) קָרְבְּנָא וּלְיַחֲדָא (ד"א וּלְאִסְתַּפְקָא) כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ מֵהַהוּא תְּנָנָא דְּסָלִיק, כַּהֲנָא דְּאִיהוּ יְמִינָא, בְּקִשּׁוּרָא דְּיִחוּדָא בִּרְעוּתָא, וְלֵיוָאֵי בְּשִׁירְתָא. כְּלִיל דָּא בְּדָא. הֵיכָלָא בְּהֵיכָלָא, רוּחָא בְּרוּחָא, עַד דְּמִתְחַבְּרָן בְּאַתְרַייהוּ, שַׁיְיפָא בְּשַׁיְיפָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא כְּלִיל כַּחֲדָא כְּדְקָא יָאוֹת.

וְהָא אוֹקִימְנָא דְּכַד אִשְׁתְּלִים כֻּלָּא כַּחֲדָא, שַׁיְיפִין עִלָּאִין בְּתַתָּאִין, כְּדֵין, נִשְׁמְתָא עִלָּאָה דְּכֻלָּא, אִתְעֲרַת, וְעָאלַת בְּכֻלְּהוּ, וְנָהִיר לְכֻלָּא, וְכֻלְּהוּ מִתְבָּרְכָאן עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְהַהוּא דְּלָא אִתְיְדַע, וְלָא עָאל בְּחוּשְׁבָּנָא,

רְעוּתָא דְּלָא אִתְפַּס לְעָלְמִין, כְּדֵין כֹּלָּא סָלִיק עַד אֵין סוֹף, וְאִתְקְשַׁר כֻּלָּא בְּקִשּׁוּרָא חָדָא, וּבְסִים, הַהוּא רְעוּתָא לְגוֹ בְּגוֹ בְּסִתִּימוּ.

נְהִירוּ דִּנְשְׁמְתָא עִלָּאָה, סַלְקָא לְגוֹ בְּגוֹ, וְנָהִיר לְכֹלָּא.

בְּגוֹ דְּהַאי נְהִירוּ, אָעִיל סְתִימוּ דְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ כְּלִיל כֹּלָּא, וּבְגוֹ לְגוֹ, בְּהַהוּא רְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה, אַנְהִיר וְאִתְבָּסָם וְתָפִיס וְלָא תָּפִיס, וְסַלְקָא (ס״א הַאי רְעוּ) מְגוֹ רְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה לְתָפְשָׁא בֵּיהּ, וְכַד הַאי סָלִיק, נְהִירוּ דִּלְתַתָּא תָּפִיס בֵּיהּ.

וְכֵן כֹּלָּא, לְאִתְקַשְּׁרָא וּלְאִתְמַלְיָא וּלְאִתְבָּרְכָא כֹּלָּא כַּחֲדָא, כְּדְקָא יָאוֹת. וּכְדֵין אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא כַּדְקָא אֲמָרָן, הֵיכָלִין בְּהֵיכָלִין, תַּתָּאִין בְּעִלָּאִין, רָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, נְהִירוּ עִלָּאָה, בְּנְהִירוּ דְּסָתִים וְגָנִיז יַתִּיר בֵּיהּ. וְהַהוּא דְּגָנִיז, כְּלִיל בְּמָה דְּגָנִיז יַתִּיר, עַד דְּאִשְׁתְּכַח כֹּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת, בְּיִחוּדָא חָדָא.

וְעַל דָּא, מֹשֶׁה הֲוָה יָדַע לְסַדְּרָא סִדּוּרָא דְּמָארֵיהּ מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא, כַּד אִצְטְרִיךְ לְאַרְכָּא, אָרִיךְ. לְקַצָּרָא, קָצָר. כְּמָה (רמ״ד ע״ב) דְּאוֹקִימְנָא, (במדבר יב) אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ. תָּנִינָן, מַאן דְּאָרִיךְ בִּצְלוֹתֵיהּ וְיִסְתַּכַּל בֵּיהּ, לְסוֹף אָתָא לִידֵי כְּאֵב לֵב. וְתָנִינָן, מַאן דְּאוֹרִיךְ בִּצְלוֹתֵיהּ, יוֹרְכוּן יוֹמוֹי.

וְרָזָא דְּמִלָּה, מַאן דְּאָרִיךְ בַּאֲתָר דְּבָעֵי לְקַצָּרָא, אָתֵי לִידֵי כְּאֵב לֵב, מַאן לֵב. דָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתָר דְּבָעֵי לְקַצָּרָא, וְלָא לְאַרְכָּא בֵּיהּ, דְּהָא כֹּלָּא קָאִים לְעֵילָּא, וּבָעֵי דְּלָא לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ, לְקַשְׁרָא לֵיהּ בְּקִשׁוּרָא דִּלְעֵילָּא, בְּלָא אֲרִיכוּ לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא (דף ר"ס ע"א) חַד בְּיִחוּדָא חַד. וְכֵיוָן דְּאִתְקָשַׁר כַּחֲדָא, כְּדֵין לָא בָּעֵי לְאַרְכָּא בַּאֲרִיכוּ, וּלְאִתְחַנָּנָא בְּתַחֲנוּנֵי. וְכַד אָרִיךְ בַּאֲרִיכוּ, בַּאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל צְלוֹתֵיהּ, וְדָא הוּא יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּיִחוּדָא דְּצְלוֹתָא קָא מְקַשַּׁר קִשְׁרִין, וְאַסְגֵּי בִּרְכָאן לְעֵילָּא וְתַתָּא.

גּוֹ הֵיכָלָא דָּא, קַיְימָא נְקוּדָה חֲדָא טְמִירְתָּא, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי רוּחָא, לָקְבָלָא רוּחָא אַחֲרָא עִלָּאָה. וְכַד שַׁרְיָא רוּחָא בְּרוּחָא, כְּדֵין עָאל דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד, וּדְבֵקוּתָא חֲדָא. וְאִתְרְכִיב דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי חַד, כְּהַאי אִילָנָא דְּאַרְכִּיב דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד, זֵינָא בְּזֵינֵיהּ. וַוי מַאן דְּאַרְכִּיב זֵינָא בְּלָא זֵינֵיהּ, כְּאִינּוּן בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּבָעוּ לְאַרְכָּבָא אִילָנָא בְּאַחֲרָא דְּלָאו אִיהוּ זֵינֵיהּ.

וּמַאן דְּאַרְכִּיב זֵינָא בְּזֵינֵיהּ, וְיָדַע לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא בְּקִשְׁרֵיהּ, הֵיכָלָא בְּהֵיכְלֵיהּ, דַּרְגָּא בְּדַרְגֵּיהּ, דָּא אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְעַל

דָּא, הַאי אִיהוּ שְׁלִימוּ דִּכְלָא. וְכַד אִשְׁתְּלִים דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ כְּלָא חַד עוֹבָדָא זִינָא בְּזִינֵיהּ דְּנָפִיק מֵהַאי שְׁלִימוּ הַהוּא אִקְרֵי מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה.

וְרָזָא דָּא (בראשית ב) **וַיִּיצֶר יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם,** (בראשית מ״ח ע״ב) **שֵׁם מָלֵא. וְאָדָם אִיהוּ עוֹבָדָא דְּהַאי מֶרְכָּבָה, דְּאַרְכִּיב דָּא בְּדָא, עוֹבָדָא דִּשְׁלִימוּ דִּכְלָא, וְכַד אִשְׁתְּלִים דָּא בְּדָא, כְּדֵין יְיָ׳ אֱלֹהִים, שֵׁם מָלֵא. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיָדַע לְקַשְׁרָא קִשְׁרֵי מְהֵימְנוּתָא. וּלְיַחֲדָא יִחוּדָא כַּדְקָא חֲזֵי.**

תָּא חֲזֵי, כְּמָה דְּאִיתְּנְהוּ שְׁמָהָן קַדִּישִׁין עִלָּאִין, מִתְחַבְּרִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, הָכִי אִיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא. אִתְפְּרַשׁ לְעֵילָּא, וְאִתְפְּרַשׁ לְתַתָּא. שְׁמָא דָּא אִיהוּ לְעֵילָּא, שְׁמָא דָּא אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, שְׁמָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. יְהוָ״ה דְּאִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אִיהוּ חַד. רָזָא דִּכְלָא. עָלְמָא עִלָּאָה, בְּסִתִּימוּ דְּסִתִּימוּתָא דְּעֲלִיהּ, דְּאִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדֵיהּ, וְאִיהוּ חַד. עָלְמָא תַּתָּאָה, בְּסִתִּימוּ דְּאֶמְצָעִיתָא, רָזָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּעֲלִיהּ, וְאוֹקִימְנָא. (ס״א תָּא חֲזֵי רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דָּא יְיָ אֱלֹהִים שְׁמָא דָּא אִיהוּ לְעֵילָּא שְׁמָא דָּא אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא שְׁמָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. לְעֵילָּא רָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי בְּסִתִּימוּ דְּסִתִּימוּתָא דַּעֲלִיהּ וְאִיהוּ חַד. לְתַתָּא רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה וְעָלְמָא עִילָּאָה דַּעֲלִיהּ אִשְׁתְּתָף בַּהֲדֵיהּ וְאִיהוּ חַד. בְּאֶמְצָעִיתָא בְּרָזָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה וְאוֹקִימְנָא)

מֵהַאי גִּיסָא, ד׳ רְתִיכִין נָפְקִין, וּמֵהַאי גִּיסָא אַרְבַּע רְתִיכִין נָפְקִין, בְּגִין דְּכָל חַד וְחַד מִתְפְּרַשׁ

לְאַרְבַּע, כָּל רְתִיכָא אַרְבַּע אִינּוּן, כַּד מִסְתַּכְּלִין דַּרְגִין. וְכֵן כֻּלְּהוּ אַרְבַּע בְּאַרְבַּע, (עַד דְּנַחְתִּין דַּרְגָּא לְתַתָּא בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי)
בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ אֲדנ"י, בְּאִינּוּן רְתִיכִין דְּקַיְימֵי וְנַטְלֵי בִּשְׁמָא דָּא, וְאִינּוּן אִקְרוֹן (זכריה ו) הָרֵי נְחֹשֶׁת, בְּגִין דְּאִית הָרִים וְאִית הָרִים. אִית הָרִים עִלָּאִין, (קל"ט ע"א) וְהָרִים תַּתָּאִין. וְאִינּוּן בְּתַלַת סִטְרִין קַיְימֵי, וְנַפְקֵי מִגּוֹ זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.
נְחֹשֶׁת לְתַתָּא, בְּגִין דְּאִינּוּן רְתִיכִין דְּנַפְקֵי מִגּוֹ אָלֵ"ף דָּלֶ"ת נו"ן יו"ד דְּי בְּגוֹ הֵיכָלָא קַדְמָאָה, דְּאִינּוּן אַרְבַּע רְתִיכִין דְּנָפְקִין מִגּוֹ אִינּוּן תְּרִין רוּחִין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, מִגּוֹ לְבְנַת הַסַּפִּיר, (רמ"ו ע"א) כִּדְקַאמְרָן. אִלֵּין תְּרִין רוּחִין דְּקָאָמְרִינָן הָתָם, אִינּוּן אִקְרוֹן תְּרֵי טוּרִים, וְאִינּוּן (רל"ג ע"א) הָרֵי נְחֹשֶׁת.
מֵאִינּוּן תְּרֵי רוּחִין דְּאִקְרוֹן הָרֵי נְחֹשֶׁת, נַפְקֵי אִינּוּן ד' רְתִיכִין, דְּמִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּהַהוּא שְׁמָא (רמ"ו ע"ב) דְּאָלֵ"ף דָּלֶ"ת, דְּאִשְׁתְּקַע בְּסַנְדַּלְפוֹ"ן, מָארֵיהּ דְּאַפַּיָא. וְכֻלְּהוּ שְׁלִיחָן עַל אִלֵּין בְּעָלְמָא, בְּרָזָא דְּסוּסְוָון וּרְתִיכִין, בְּגִין דְּאִית רְתִיכָא עַל סוּסְוָון, דְּנַטְלֵי לָהּ.
וְדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, אִתְּכְלִיל בְּיוּ"ד הֵ"א, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דְּאִתְּכְלִיל אָלֵ"ף דָּלֶ"ת בְּיוּ"ד הֵ"א, וְאִיהוּ יְאַהדוֹנָהִ"י. (רמ"ו ע"ב) וְהָא אִתְּמַר, אֱלֹהִים לָא

אִתְכְּלִיל בִּשְׁמָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּאִית אֱלֹהִים חַיִּים, וּמֵהַאי, אִתְפָּשַׁט לְכַמָּה סִטְרִין, וְלָא אִתְכְּנִישׁ, אֶלָּא אִתְפָּשַׁט. שְׁמָא דְּכָלִיל כָּל שְׁמָהָן, יו״ד ה״א וְא״ו ה״א, בְּרָזָא דְּאַתְוָון צְרוּפָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּבֵיהּ הֲוָה יָדַע כַּהֲנָא, לְצָרְפָא בְּכָל סִטְרוֹי, עַד דְּסַלְקֵי שְׁמָהָן בְּכַמָּה סִטְרִין, (בראשית ט׳ ע״א) בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין גַּוונִין, בְּאִשְׁתְּטָחוּ דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, דְּהַאי אִיהוּ כָּלִיל כָּל שְׁמָהָן. וּשְׁמָא דָּא, כָּלִיל כָּל שְׁמָהָן. אאלדהניי״ם סִימָן. בְּאִלֵּין אַתְוָון כְּלִילָן אַחֲרָנִין מִתְחַבְּרָן. וְנַפְקֵי אִלֵּין, וְעַיְילֵי אִלֵּין. לְבָתַר כַּד אִתְנְטֵי וְאִתְפָּשַׁט בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, מִצְטָרְפֵי אַתְוָון בְּגַוֵּוהּ, וְאַעֲלֵי אַתְוָון, וְנַפְקֵי אַתְוָון, בְּרָזָא דְּאִלֵּין תְּשַׁע אַתְוָון. וְאִלֵּין אִתְמְסָרוּ לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, (דף ר״ס ע״ב) לְמֵהַךְ בְּאוֹרְחָא דְּרָזָא דְּאַתְוָון. לְצָרְפָא יְחוּדָא דִּשְׁמָהָן דְּאַתְוָון, כְּמָה דְּהֲוָה יָדַע כַּהֲנָא לְצָרְפָא שְׁמָהָן, בְּאַתְוָון רִשְׁימָן.

(יחזקאל א) וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם. כֻּלְּהוּ יְדֵי אָדָם, הָא אוֹקִימְנָא, דְּאִינּוּן (נ״א שְׂרָפִים) רוּחִין וְחַיָּוון וְאוֹפַנִּים. (כְּרוּבִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים) כֻּלְּהוּ בְּגַדְפִּין, וִידִין תְּחוֹת גַּדְפַּייְהוּ, לְקַבְלָא צְלוֹתִין, וּלְקַבְלָא מָארֵי דְּתִיּוּבְתָא. יְדֵי אָדָם אַתְרִין וְדוּכְתִין, לְקַבְלָא בְּנֵי נָשָׁא, בְּצְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן, וּלְאַפְתְּחָא פִּתְחִין לְקַבְלָא לוֹן, לְיַחֲדָא וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרִין, וּלְמֶעְבַד רְעוּתְהוֹן.

וְאִלֵּין אַתְרִין וְדוּכְתִין דְּאִקְרוּן יְדֵי אָדָם, דְּקַיְימֵי לִבְנֵי נָשָׁא, אִלֵּין אִינּוּן שְׁמָהָן קַדִּישִׁין, דְּשַׁלִּיטִין בְּכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, (בְּגִין) דְּבְהוֹן עָאלִין בְּנֵי נָשָׁא, בְּצְלוֹתֵהוֹן וּבָעוּתְהוֹן, בְּכָל תַּרְעִין עִלָּאִין. וּבְדָא שַׁלְטִין תַּתָּאִין לְעֵילָּא. וְרָזָא דָּא, (תהלים קיט) יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי, וְאִלֵּין שְׁמָהָן קַדִּישִׁין.

(שמות ט) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה נְטֵה אֶת יָדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם. וְכִי הֵיךְ יָכִיל לְאַרְמָא יְדֵיהּ עַל שְׁמַיָּא. אֶלָּא נְטֵה: אַרְכִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים יח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד, מְשִׁיכוּ מִלְעֵילָּא לְתַתָּא. יָדְךָ: אַתְרָךְ. אַתְרָא דְּדַרְגָּא דִּילָךְ, דְּאַתְּ שָׁאַרִי בְּגַוֵּיהּ, וְדָא בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְכֹלָּא עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, בְּרָזָא דִּשְׁמָהָן נַטְלֵי וְקַיְימֵי. וּבְהוּ עָאלִין בְּנֵי נָשָׁא לְהֵיכָלִין עִלָּאִין, וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידַיְיהוּ. זַכָּאִין אִינּוּן דְּיַדְעִין לְסַדְּרָא יִחוּדָא דְּמָארֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְמֵיהַךְ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, בְּגִין דְּלָא יִטְעוּן בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, בְּהֵיכָלִין אִלֵּין, אִית רָזָא עִלָּאָה גּוֹ מְהֵימְנוּתָא. וְכֻלְּהוּ חֵיוָון רְתִיכִין, כֻּלְּהוּ מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, לְאִתְכַּלְלָא אִלֵּין בְּאִלֵּין לְטָב, לְאִתְקְנָא. וְסִימָנִיךְ (אסתר ב) וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב. בְּשִׁבְעָה הֵיכָלִין אִלֵּין, שְׁלִימוּ דְּעֵילָּא. כַּד אִשְׁתְּלִים דָּא בְּדָא, וְעָאלוּ צְלוֹתִין וּבָעוּתִין. דְּמַאן דְּיָדַע לְסַדְּרָא לוֹן, לְאַתְקְנָא לוֹן לְעֵילָּא. כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר (אסתר ב) וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ.

הֵיכָלָא קַדְמָאָה. (ישעיה מה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. נְהִירוּ דְּאֶבֶן טָבָא סְפִירוּ, דְּאֶבֶן טָבָא נָצִיץ לִתְרֵין סִטְרִין, כְּמָה (ר״נ ע״א) דְּאוֹקִימְנָא לִימִינָא וּלְשִׂמְאלָא, אוֹר וְחֹשֶׁךְ. (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ׳ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, כְּלְהוּ אוֹפַנִּים וְגַלְגַּלִּים, מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶיךָ וְגוֹ׳. הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז שְׁמָא קַדִּישָׁא יְאַהֲדוֹנָהִ״י, כְּלָלָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, שְׁלִים בִּתְרֵי שְׁמָהָן, וְדָא הוּא סָלִיק בַּאֲוִירָא, וּמִתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם.

הֵיכָלָא תִּנְיָינָא, אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה, אוֹרְפָּנִיאֵ״ל, (נ״א רָזָא אַתָּוון זְעִירִין) דְּכָלִיל רָזִין דְּאַתָּוון זְעִירִין דְּאַלְפָּא בֵּיתָא. הָכָא אִינּוּן דְּקַאמְרֵי קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ. וְהָכָא אִיהוּ קְדוּשָׁה, וּבָרוּךְ כְּבוֹד יְיָ׳. הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה, לָאֵל בָּרוּךְ (מ״ו ע״ב) נְעִימוֹת יִתְּנוּ.

הֵיכָלָא רְבִיעָאָה הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. בְּגִין דְּהָכָא מִתְגַּלְגְּלִין נְהוֹרִין, וְדִינִין דְּעָלְמָא. מַאן דְּאִיהוּ לְחַיִּים, מִתְחַדֵּשׁ כְּמִלְּקַדְמִין, לְאִתְקַיְּימָא בְּעָלְמָא, בִּנְהוֹרָא דִּימִינָא, דְּאִקְרֵי אֵל כְּדְקַאמְרָן.

הֵיכָלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכָלָא דָּא אִקְרֵי אַהֲבַת עוֹלָם. וְדָא

אִיהוּ מְשִׁיכוּ דְּרַחִימוּתָא דְּהֵיכָלָא דְּאִקְרֵי אַהֲבָה, וְדָא הִיא אַהֲבַת עוֹלָם אַהַבְתָּנוּ יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׳ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, בְּרָזָא דְּא"ל שַׁדַּ"י.

הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה, אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּים. וּבָעֵינָן דְּלָא לְאַפְסָקָא בֵּין הֵיכְלִין אִלֵּין. (לְאִלֵּין) דְּהָא בְּמִשְׁיכוּ דְּצִלּוֹתָא וּרְעוּתָא מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וְאִתְקַשְׁרָאן אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּרָזָא דְּשִׁמְהָן קַדִּישִׁין דְּשַׁלִּיטִין בְּכָל חַד וְחַד.

הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה, אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, רָזָא דְּרָזִין בִּלְחִישׁוּ, וְלָא אִשְׁתְּמַע קָלָא. הָכָא אִיהוּ רְעוּתָא דְּלִבָּא, לְאִתְכַּוְונָא וּלְסַלְקָא רְעוּתָא מִתְּתָא לְעֵילָּא, עַד אֵין סוֹף, וּלְקַשְׁרָא שְׁבִיעָאָה בִּשְׁבִיעָאָה, (וְכֻלָּא חַד בְּחַד) דָּא בְּדָא (נ"א מִתַּתָּא לְעֵילָּא) וּלְבָתַר, מֵעֵילָּא לְתַתָּא, לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי, (נ"א דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לְעִלָּאָה) דְּאִיהוּ הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה עִלָּאָה (וְדָא שְׁכִינְתָּא) בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא, וּבְסִתִּימוּ דְּעַיְינִין, דְּרָזָא דְּאַתְוָון דְּשֵׁבַע שְׁמָהָן עִלָּאִין קַדִּישִׁין.

(דף רס"א ע"א)

הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה עִלָּאָה דָּא, דְּאִיהוּ (רכ"ה ע"א) מְקוֹרָא דְּחַיֵּי, דָּא אִיהוּ בִּרְכָתָא קַמַּייְתָא. וְדָא אִיהוּ הֵיכָלָא קַדְמָאָה, שֵׁירוּתָא דְּכֻלָּא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּלְנַטְלָא שְׁבִיעָאָה מִתַּתָּא, לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא, שְׁבִיעָאָה

בִּשְׁבִיעָאָה. דְּהָא מֵהַאי דִּלְתַתָּא, עָיֵיל מַאן דְּעָיֵיל, לְהֵיכָלָא עִלָּאָה.

וְדָא הוּא רָזָא, (בראשית מ״ה ע״א) בָּרוּךְ, רִבּוּיָא דְּכֻלְּהוּ תַּתָּאֵי, כְּלִילָא בְּחִיוִון וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים, וְכֻלְּהוּ הֵיכָלִין רִבּוּיָא דְּרָזָא דְּקוּדְשָׁא הַקָּדָשִׁים, דְּשַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ בִּגְנִיזוּ, וּכְדֵין אִקְרֵי בָּרוּ״ךְ, בְּכָל אִלֵּין רִבּוּיִין וּבִרְכָאן, וְרָזִין דְּאִשְׁתְּלִימוּ בָּהּ.

אַתָּ״ה, עִטּוּרָא דְּסִתִּימוּ דְּאַתְוָון, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ כ״ב אַתְוָון. וְדָא הוּא אָ״ת. ה׳ דְּכָלִיל לוֹן מֵעֵילָּא, בְּהַאי ה׳, וְכָנִישׁ לוֹן בְּגַוֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ אָ״ת ה׳. וְכַד אִיהִי בִּשְׁלִימוּ בְּהַהוּא (רל״ו ע״ב) נְהָר דְּאָחִיד בָּהּ, סַלְּקָא לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (אסתר ב) (רכ״ה ע״ב) וּבָזֶה הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, וּכְדֵין אֵת כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ. וְדָא אִיהוּ רָזָא בָּרוּךְ אַתָּה, וּבָעֵי לְאִתְכַּוּונָא בְּהַאי רָזָא, וּלְקַשְׁרָא רְעוּתָא בְּהַאי רָזָא. יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ: דָּא אִיהוּ קִשּׁוּרָא וְיִחוּדָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה לְעֵילָּא, בְּהַאי, כַּד הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ.

וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: דָּא רָזָא דַּאֲבָהָן, לְבָרְכָא לָהּ. וְדָא אִיהוּ רָזָא, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. כְּמָה דְּהַאי נַעֲרָה לָא אִשְׁתְּבַקַת מִתַּתָּאֵי, הָכִי נָמֵי לָא

אִשְׁתְּבַקַת מֵאֲבָהָן לְעָלְמִין. אִיהוּ אֲחִידַת בְּהוֹן (נ"א לְנַטְרָא לוֹן וּלְעַטְרָא לָהּ) לְעַטְרָא לָהּ.

וּבְגִין דְּאִתְבָּרְכָא מִכָּל חַד מִנְּהוֹן, בָּעֵי לְאַדְכְּרָא לָהּ עַל כָּל חַד וְחַד. וּלְבָתַר יִתְכַּנְּשׁוּן כֻּלְּהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא, (ס"א לְגוֹ מֵעוֹי דְּאִמָּא) וּמִתְעַטְּרֵי בַּהֲדָהּ, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, הָא כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, לְסַלְקָא לְעֵילָּא בְּקַדְמִיתָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא וְהַשְׁתָּא מִתַּתָּא לְעֵילָּא. לְאַכְלָלָא לוֹן בַּהֲדֵיהּ דְּכֵיוָן דְּאָמַר הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בָּהּ. וּכְדֵין, אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל. וְדָא כְּלָלָא דְּכֹלָּא.

וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, דְּאִשְׁתָּהוּ בַּהֲדָהּ (דְּאִשְׁתַּכְּחָן כַּחֲדָא) וְעָאלוּ בְּמְעָהָא, וְאִתְבָּרְכוּן תַּמָּן. וּלְבָתַר שָׁאֲרֵי לוֹן וְאַפִּיק לוֹן כַּד אִינּוּן אִתְבָּרְכָאן מִגַּוָּוהּ. וּבַהֲהִיא הִשְׁתַּחֲוָאָה דְּאָמַר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם, הָכָא נַפְקֵי כֻּלְּהוּ בְּכֻלָּא, דְּהָא בִּימִינָא כֻּלְּהוּ מִתְבָּרְכָאן כַּדְקָא חֲזֵי.

תָּא חֲזֵי, הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה דָּא, רָזָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וּמִתְעַטְּרָן בֵּיהּ אַבָהָן כִּדְקָאמְרָן, וְאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ. וְעַד הַשְׁתָּא אִתְכְּלִילוּ, וּבָעֵי לְאַפָּקָא לוֹן, אִיהוּ הֵיכָלָא דָּא, וְכַד אַפִּיק לוֹן מְבָרְכָאן, (נ"א מִתְבָּרְכָאן) בְּגִין הַאי נַעֲרָה, כְּדֵין אִיהִי אֲחִידַת בְּהוּ, בְּכָל אִינּוּן בִּרְכָאן. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אִתְכְּלִילוּ הֵיכָלִין בְּהֵיכָלִין, הַשְׁתָּא אִתְאַחִידוּ בְּאִינּוּן

בִּרְכָאן כַּחֲדָא, וְכַד אָמַר מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן, כְּדֵין אַפִּיק לוֹן מִבִּרְכָאן.

וְהַאי, אִיהוּ חַד הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה, בִּרְזָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בּוכ״ו. ׳בְּרָכָה ׳וְחֶסֶד ׳כֹּחַ ׳וּמִשְׁפָּט, כְּלָלָא רָזָא (נ״א דִּרְזָא) (כְּלָא) וְרָזָא דָּא, הוּא רָזָא (ס״א דְּאִיהִי) דְּאֶהְיֶ״ה כְּלָלָא דְּכֹלָּא. בְּגִין דְּאִלֵּין אַתְוָון כְּלָלָא דְּכֹלָּא. בְּגִין דְּאִלֵּין אַתְוָון, אַפִּיקוּ אִלֵּין (ס״א לוֹן) דְּנַפְקוּ מִנַּיְיהוּ, כְּלָלָא דַּאֲבָהָן, וְדָא אִיהוּ דְּמִתְחַבְּרָא בַּהֲדַיְיהוּ, דְּאִקְרֵי בְּרָכָה. כְּיוָן דְּאָמַר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׳ מָגֵן אַבְרָהָם, הָא אֲחִידַת בִּרְכָאן מִנַּיְיהוּ, בִּרְזָא דְּהֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה אַהֲבָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא, וְאִיהוּ חֲמִישָׁאָה, לְאִתְקַשָּׁרָא בִּרְחִימוּ דְּבִרְכָאן דִּימִינָא. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ, מֵעֵילָּא לְתַתָּא לְאִתְבָּרְכָא. בְּקַדְמִיתָא אִתְכְּלָלוּ הֵיכְלָא בְּהֵיכְלָא כְּדְקַאמְרָן, וְהַשְׁתָּא נַטְלֵי בִּרְכָאן לְאִשְׁתַּכְּחָא אִלֵּין מִקַּדְמַת אִלֵּין. וְאַף עַל גַּב דְּאִית דְּנָטִיל (ס״א דְּאִתְנְטִיף) בְּקַדְמִיתָא. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּכָחוּ מִסְטְרָא דִּימִינָא בִּרְכָאן, בְּהֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה שָׁאֲרֵי לְאַחֲדָא.

וּלְבָתַר בִּסְטַר שְׂמָאלָא, בִּרְזָא דָּא אַתָּה גִּבּוֹר. וְהַאי אִיהוּ חִבּוּרָא אַתָּה וּגְבוֹר, תְּרִין דִּינִין. וְכֵיוָן דְּאִתְמַשְׁכָאן בִּרְכָאן, אִתְכְּלִיל בְּרַחֲמֵי, וְאִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא סִטְרָא כְּלָא כַּחֲדָא, וְדָא הוּא מְחַיֵּה מֵתִים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וְכוּ׳.

וְדָא אִיהוּ בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי אֲכַדְטַ"ם, רָזָא אִיהוּ בְּאַתְוָון דִּשְׁמָא דְּאִקְרֵי אֱלֹהִי"ם. בְּגִין דְּאִלֵּין אַתְוָון סַלְקִין לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא, וְאַפִּיקוּ לְהוּ אִלֵּין לְאִתְקְרֵי בְּהוֹן, וְסַלְקִין לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא אֱלֹהִים חַיִּים, וְגָרַע בְּאַתְוָון, לְאַחָדָא בִּגְרִיעוּ. וּמֵהָכָא (דף רס"א ע"ב) אִתְפְּשָׁט לְתַתָּא, לְנַטְלָא מִגּוֹ אִלֵּין אַתְוָון אַחֲרָנִין, וּלְסַלְקָא מֵאִלֵּין אַתְוָון, לִשְׁמָא דֵּאֱלֹהִים.

כֵּיוָן דְּאִתְמַשְׁכָּאן אַתְוָון בְּחַמִּישָׁאָה וּרְבִיעָאָה מֵעֵילָּא כִּדְקַאמְרָן, שָׁאֲרֵי וְאָחִיד בִּרְכָאן מֵאֲמָצָעִיתָא דִּכְלָא, מֵהֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה, וְאָחִיד בִּרְכָאן בְּהַאי וּבְהַאי. וּבְגִין כָּךְ (בְּכֹלָּא אַתָּה קָדוֹשׁ וְאַתְּבְּלִיל) אַתָּה קָדוֹשׁ, אִתְכְּלִיל אַתָּה בְּקָדוֹשׁ.

וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, כֵּיוָן דְּאָמַר אַתָּה קָדוֹשׁ, אֲמַאי וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, הַיְינוּ שֵׁם, הַיְינוּ אַתָּה. אֶלָּא הָא תְּנִינָן, בְּכָל אֲתָר דְּאִשְׁתְּכַח יְחוּדָא וְקִשּׁוּרָא, בָּעֵינָן (קל"ג ע"א) קְדוּשָּׁה, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁה, וְהַהוּא תּוֹסֶפֶת עִקָּרָא הוּא יַתִּיר מִכֹּלָּא. וּבְגִין כָּךְ, בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב אַתָּה, וְלָא יַתִּיר, וְהָכָא בְּהַאי אֲתָר, אָמַר קְדוּשָּׁה, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁה. אַתָּה קָדוֹשׁ קְדוּשָּׁה, וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ תּוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁה. וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם: אֵלּוּ שְׁאַר קְדוּשִׁין עִלָּאִין, דִּי בְּכָל הֵיכָלָא וְהֵיכָלָא, דְּמִתְקַדְּשֵׁי מֵהַאי תּוֹסֶפֶת. בְּגִין דִּקְדוּשָּׁה קָמַיְיתָא אִיהִי

לָהּ, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, לְאִתְקַדְּשָׁא כָּל אִינּוּן שְׁאַר דְּקַאמְרָן.

וּלְבָתַר אִתְקַדְּשָׁא כֻּלָּא מֵעֵילָּא, וּמִכֻּלְּהוּ אֲבָהָן, אִתְקְשָׁר בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא, וְהַיְינוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׳ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ. הָכָא כֻּלָּא קִשּׁוּרָא חֲדָא, בְּגִין דְּאָמַר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׳ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ. וְעַל דָּא אִקְרֵי צְרוֹרָא וְקִשּׁוּרָא דְּכֹלָּא בְּיִחוּדָא חַד. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיָדַע לְסַדְּרָא שְׁבָחֵי דְּמָארֵיהּ בַּאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ. עַד הָכָא, דְּבֵקוּתָא וּבִרְכָאן וּקְדוּשָׁה כַּחֲדָא בַּאֲבָהָן.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, קַיְימִין שְׁאֵלְתִּין וּבָעוּתִין. שֵׁירוּתָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִשְׁאַל, לְמִנְדַּע בְּמִלִּין דְּמָארֵיהּ, בְּגִין לְמֶחֱזֵי תִּיאוּבְתֵּיהּ לְגַבֵּיהּ, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ. בְּגִין דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִשְׁתַּתְּפָא בְּקִדּוּשָׁה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, לְאִתְעַטָּרָא בֵּיהּ, וְאִיהוּ שְׁמָא דְּבִרְכָאן וְקִדּוּשִׁין, כּוּז״ו. רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא יְדֹו״ד דְּאִיהוּ קַדִּישׁ בְּקִדּוּשָׁה. וְאִלֵּין אַתְוָון (אַחֲרָנִין) אַפִּיקוּ מִנֵּיהּ הָנֵי אַתְוָון אַחֲרָנִין, חִבּוּרָא דְּהָנֵי, כְּחִבּוּרָא דְּדִכַר בְּנוּקְבָא. וְהָנֵי קַדִּישִׁין עִלָּאִין, רָזָא דְּקֻדּוּשָׁה.

אִלֵּין אַתְוָון אַחֲרָנִין אִקְרוּן טַ״ל. טַל הַשָּׁמַיִם. רָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא דְּאַתְוָון דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּהָכָא לְתַתָּא, קַיְימָן כָּל מִלִּין בְּחוּשְׁבָּנָא, וְלָא (ט״ו ע״ב) חוּשְׁבָּנָא, אֶלָּא

לְסִיהֲרָא. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי לְאִתְקַשְּׁרָא בִּקְדוּשָּׁה דִּמְאַרְיהּ, וְלָא יִתְפְּרַשׁ בַּר נָשׁ מִנֵּיהּ. וְכַד שָׁאִיל, שֵׁירוּתָא דִּשְׁאֵלְתִּין לְמִנְדַּע לְמָארֵיהּ, לְאַחֲזָאָה דִּתְיאוּבְתֵּיהּ לְגַבֵּיהּ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, יִתְפְּרַשׁ וְעֵיר וְעֵיר, וַיִּשְׁאַל שְׁאֵלְתּוֹי מַה דְּאִצְטְרִיךְ לְשָׁאֲלָא.

וְכָל שְׁאֵלְתּוֹי יְהוֹן, לְבָתַר דִּיסַּדֵּר סִדּוּרָא דָּא דְּקַאמְרָן.

כְּגַוְונָא דָּא, כָּל שְׁאֵלְתּוֹי יְהוֹן בְּתַחֲנוּנִים וּבָעוּתִין לְקַמֵּי מָארֵיהּ, וְלָא יַצְדִּיק (ס״א יְרַחֵיק) גַּרְמֵיהּ מִנֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּיָדַע לְסַדְּרָא סִדּוּרָא דָּא, לְמֵהַךְ בְּאוֹרַח מֵישָׁר, כַּדְקָא חֲזֵי.

כְּגַוְונָא דְּאִתְאַחֲדָא אֵשָׁא בְּמַיָּא, וּמַיָּא בְּאֵשָׁא. דָּרוֹם בְּצָפוֹן, וְצָפוֹן בְּדָרוֹם. מִזְרָח בְּמַעֲרָב, וּמַעֲרָב בְּמִזְרָח. הָכִי נָמֵי אִתְקַשַּׁר כֹּלָּא כַּחֲדָא, וְיִחוּדָא אִשְׁתְּלִים דָּא בְּדָא.

וְכָל אִינּוּן דְּיָדְעִין לְסַדְּרָא צְלוֹתְהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת, לְאִתְכַּלְלָא הָנֵי הֵיכָלִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וּלְאִתְקַשְּׁרָא דָּא בְּדָא. הַאי בַּר נָשׁ אִתְקַשַּׁר בְּהוּ, וְקָרִיב לֵיהּ לְאִתְכַּלְלָא בְּהוּ. שְׁאֵלְתָּא שָׁאִיל וְיָהִיב לֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

בָּתַר דְּסִיֵּים שְׁאֵלְתִּין וְגוּפָא שְׁלִים בְּכָל סִטְרִין בְּחֶדְוָה דִּלְבָּא וְאִיהוּ שָׁאִיל וְסִיֵּים שְׁאֵלְתִּין. יֵהָדֵר

לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן וְחֶדְוָואָן לְתַתָּא, בְּרָזָא דְּהֵיכְלָא תְּלִיתָאָה, לְאַמְשָׁכָא לְתַתָּא, וְדָא הוּא רְצֵה יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּ״ךְ יִשְׂרָאֵ״ל. הַאי אִיהוּ (נ״א בְּגִין) דְּמַעֲמָדוֹת אִינּוּן סַמְכִין דְּגוּפָא. שֵׁירוּתָא לְתַתָּא מִן גּוּפָא תְּרֵין יַרְכִין, עַד דְּמָטֵי לְבִרְכִין.

וְאִלֵּין אִינּוּן רָזָא דְּמַעֲמָדוֹת, דְּקַיְימֵי עַל קָרְבְּנָא. וְהָכָא אִיהוּ רָזָא שֵׁירוּתָא דְּתֵרִין יַרְכִין מִלְּעֵילָּא, עַד בִּרְכִין, חִבּוּרָא דִּנְבִיאִים. וּמַרְאוֹת, בְּרָזָא דְּאַתְוָון דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי (צבאו״ת בא״ת ב״ש) הַשְׁתְּפָ״א. דְּאִיהוּ רָזָא דְּשְׁמָא דְּאִקְרֵי צְבָאוֹת. דָּא סָלִיק, וְדָא נָחִית. דָּא נְבִיאִים, וְדָא מַרְאוֹת.

וְהָכָא אִיהוּ רָזָא עִלָּאָה דְּבַרְייָתֵי דְּקַאמְרָן, וְכַד מָטֵי אִינִישׁ לְבִרְכִין, יִכְרַע בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׳ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן, וְהָא הָכָא אָהַדְרוּ בְּרַייְתֵי (רנ״ז ע״ב) לְמַתְנִיתִין וְאִתְבָּרְכָאן כַּחֲדָא.

הֵיכָלָא (דף רס״ב ע״א) תִּנְיָינָא לְתַתָּא, דְּאִתְפְּקָדוּ בֵּיהּ נִשְׁמָתִין לְסַלְקָא, לְאִתְחַזָּאָה בְּחֵיזוּ (רנ״ח) דְּחֶלְמָא. מוֹדִים, לְאַכְרָעָה בִּרְכִין, לְאוֹדָאָה עַל נִשְׁמָתִין, כִּדְקַאמְרָן עַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת, (כְּיַוֵּן דְּאִשְׁתְּאִיל מִמַּארֵיהּ) (ס״א הֵיכָלָא תִּנְיָינָא לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן לְתַתָּא מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וְהַאי הֵיכָלָא אִיהוּ דְּאִתְפְּקָדוּ בֵּיהּ נִשְׁמָתִין לְסַלְקָא לְאִתְחַזָּאָה בְּחֵיזוּ דְּחֶלְמָא. הָכָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַכְרָעָא בִּרְכִין לְאוֹדָעָא עַל נִשְׁמָתִין וְדָא הוּא עַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת) עַד דְּמָטֵי לְהַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת.

וְדָא הוּא גּוֹ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי בָּ״ם בְּמוּכָ״ן.
דָּא אִקְרֵי אֵל אֱלֹהִים, דְּאִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה. (יהושע כב)
א״ל אֱלֹהִי״ם יְהוָ״ה הוּא יוֹדֵעַ. כְּלָלָא דְּאִלֵּין אַתְוָון
אַחֲרָנִין דְּנַפְקֵי מִנַּייהוּ, (ד״א וְהָכָא אִיהוּ רָזָא חֲדָא דְּכוּלְהוּ יַרְכִין מְבָרְכִין)
וּלְתַתָּא, רָזָא דְּחֶלְמָא. רָזָא לְהַהוּא אֲתָר לְאַעֲלָא בְּהוּ
נִשְׁמָתִין. וּבָעֵינָן לְאַמְשָׁכָא בְּהָנֵי בִּרְכָאן, בְּגִין לְאַשְׁכְּחָא
נַייְחָא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.
הֵיכָלָא תַּתָּאָה לְתַתָּא, שִׁים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. הָכָא
אִיהוּ כְּלָלָא דְּשָׁלוֹם. שָׁלוֹם לְעֵילָּא, שָׁלוֹם
לְתַתָּא, שָׁלוֹם לְכָל סִטְרִין, שָׁלוֹם בְּפַמְלְיָא דִּלְעֵילָּא,
שָׁלוֹם בְּפַמְלְיָא דִּלְתַתָּא, וְהֵיכָלָא דָּא אִיהוּ פַּמְלְיָא
דִּלְתַתָּא. (ס״א דְּאִיהוּ הֵיכָלָא דִּלְתַתָּא וְדָא בְּחַבּוּרָא וכו׳) בְּחַבּוּרָא חֲדָא
בְּפַמְלְיָא (נ״א בְּהֵיכָלָה) דִּלְעֵילָּא. וּמֵהָכָא נָגִיד לְכָל אִינּוּן
תַּתָּאֵי דִּלְבַר.
וְהָכָא אִתְכְּלִיל וְאִשְׁתְּלִים כֹּלָּא כַּחֲדָא, עֵילָּא וְתַתָּא,
בְּנְהִירוּ חֲדָא, לְאִשְׁתַּלְמָא שֵׁם מָלֵא, יְיָ׳ אֱלֹהִים.
שֵׁם דָּא דְּאִיהוּ שָׁלֵם, בְּכָל אִינּוּן הֵיכָלִין, בְּכָל אִינּוּן
נְהוֹרִין עִלָּאִין, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ חַד. (שִׁים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה)
הַאי בַּר נָשׁ, כַּד אִשְׁתְּאִיל מֵהֵיכָלָא דָּא לְנָפְקָא לְבַר.
יִשַּׁוֵי גַּרְמֵיהּ, כְּמַאן דְּנָפִיק מֵחַבְרוּתָא דְּמַלְכָּא, וּמִגּוֹ
הֵיכָלֵיהּ, וְיַמְאִיךְ גַּרְמֵיהּ קָמֵיהּ. אֲבָל יֵיחֵדִי גַּרְמֵיהּ, דְּהָא

קַדְמָאָה אִיהוּ, לְנַטְלָא עִטָּרָא דִּמְשִׁיכוּ דִּבְרָכָאן דְּנַגְדִּין מִיחוּדָא דְּמָארֵיהּ. דָּא אִיהוּ בַּר, דְּאִיהוּ מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. דְּהָא בְּהַאי שַׁעֲתָא דְּקָא נָפִיק מִקַּמֵּי מַלְכָּא, וְכֹלָּא קָשִׁיר בְּכָל הָנֵי סִטְרִין, בְּקִשּׁוּרָא (קט״ז ע״א) דְּיִחוּדָא, וּבִרְכָאן, וּקְדוּשָׁה, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לְפָמַלְיָא דִּלְעֵילָּא, וְאָמַר לוֹן, כְּתוּבוּ לְהַאי בַּר נָשׁ פְּלַנְיָא, מֵאִינּוּן דְּאִקְרוּן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

מַאן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. אִינּוּן דְּמְחַשְּׁבֵי וּמְכַוְונִין בְּרָזָא דִּשְׁמִיהּ, לְיַחֲדָא הֵיכָלִין בְּהֵיכָלִין, לְקַשְּׁרָא קִשְׁרִין, וּלְיַחֲדָא כֻּלְּהוּ בְּיִחוּדָא חָדָא. וְאִלֵּין אִינּוּן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ג) וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. כְּדֵין אַכְתִּיבוּ לֵיהּ, וְאִתְרְשִׁים וְאִשְׁתְּמוֹדַע לְעֵילָּא, (וְאִתְרְשִׁים) וְאִשְׁתְּלִים אִיהוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וּמַאן דְּקָרִיב קָמֵי מָארֵיהּ, וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, וְלָא אַשְׁלִים יְחוּדָא, וְלָא חָייֵשׁ עַל יְקָרָא דְּמָארֵיהּ, לְקַשְּׁרָא קִשְׁרִין כְּדְקָאמְרָן, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (ירמיה כב) כִּתְבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי גֶּבֶר לָא יִצְלַח בְּיָמָיו. וְדָא אִיהוּ (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ.

הָכָא אִשְׁתְּלִים כֹּלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא שַׁלִּיטָא לְעֵילָּא. מַצְפֵּ״ץ מַצְפֵּ״ץ. (שמות לד) יְיָ׳ יְיָ׳ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. הָכָא אִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דָּא,

לְאִתְקַדְּשָׁא בְּאַתְוֹוי בְּבֵי עֲשָׂרָה, וְאַתְוָון אַחֲרָנִין בִּקְדוּשָׁה דִּיחִידָאי בִּצְלוֹתָא. בָּתַר דְּסִיֵּים, קָאִים עַל רַגְלוֹי, (נ״א לְכַפְּרָא) לְאוֹדָאָה (ק״כ ע״ב) עַל חוֹבוֹי, בְּגִין דְּלָא יְהֵא פִּטְרָא דְּפוּמָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, לְאַסְטָאָה לֵיהּ, וְאִתְכַּפְיָא קָמֵיהּ.

וְיֵקוּם בְּקִיּוּמֵיהּ לְאִתְבָּרְכָא מִבֵּי מַלְכָּא.

וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִתְקַדַּשׁ בְּהַאי גַּוְונָא בִּצְלוֹתָא כִּדְקָאמְרָן, וְקָשַׁר קִשְׁרִין, וְייַחֵד יְחוּדִין, וְיִתְכַּוון בְּכֹלָּא כְּדְקָא יָאוֹת, וְלָא יִסְטֵי לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא. צְלוֹתֵיהּ לָא אַהְדַּר בְּרֵיקָנָיָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזִיר וְאִיהוּ מְבַטֵּל. עַל דָּא כְּתִיב (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְתָגֵל יוֹלַדְתֵּךְ. אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. ((אסתר ב) בָּעֶרֶב הִיא בָּאָה הַיְינוּ)

כְּתִיב (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ׳ מֵהַהוּא רְבוּיָא דִּבְרָכָאן, וּקְדוּשָׁה, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה דְּקָא נַטְלָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מט) וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל, דְּפִלִיגַת חוּלָקָא לְכֹלָּא, וַאֲפִילּוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא חוּלָקָא בִּלְחוֹדָהָא.

וְרָזָא דָּא, רָזָא לִבְנֵי מְהֵימְנוּתָא. חוּלָקָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא מִסְאַבָּא, כָּל אִינּוּן חוֹבִין, וְכָל אִינּוּן חַטָּאִין, דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּקָשַׁר קִשְׁרִין דְּיִחוּדָא, דְּאִתְוַדַּע עֲלַייהוּ, כְּלְהוּ שַׁרְיָין עֲלֵיהּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְאִינּוּן חוּלָקָא

וְאַחֲסַנְתָּא דְּסִטְרָא אַחֲרָא מִסְאַבָא. (דף רס״ב ע״ב) וְאִי לָא אוֹדֵי עֲלֵיהּ, אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא וְיָכִיל לֵיהּ.

וְאִי אוֹדֵי עַל כָּל חוֹבוֹי, בְּהַהִיא צְלוֹתָא, דְּקָשִׁיר קִשְׁרִין דְּיִחוּדָא, וְאִתְבָּרְכָאן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וּמַהַהוּא חוּלָקָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, כָּל אִינּוּן חוֹבִין וְחַטָּאִין דְּאוֹדֵי עֲלַיְיהוּ, נַטְלָא לוֹן לְחוּלָקֵיהּ. וְרָזָא דָּא שָׂעִיר. דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת וְגוֹ׳, וּכְתִיב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר וְגוֹ׳, דָּא הוּא חוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵּיהּ.

וְאִי הַהוּא בַּר נָשׁ תָּב לְסָרְחָנֵי דְּחוֹבוֹי, וַוי לֵיהּ, דְּכֻלְּהוּ נָטִיל לוֹן מֵהַהוּא סִטְרָא, בְּעַל כָּרְחֵיהּ דְּהַהוּא סִטְרָא. וּמִגּוֹ דְּנָטִיל לוֹן מֵהַאי סִטְרָא בְּעַל כָּרְחֵיהּ דְּהַהוּא סִטְרָא, כְּדֵין אַבְאִישׁ לֵיהּ, וְאִתְהַפַּךְ עָלֵיהּ מְקַטְרְגָא, וְקַטְרִיג לֵיהּ. וְכַד אוֹדֵי עֲלוֹי, נָטִיל לוֹן הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְאִיהוּ עַדְבֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ.

וְרָזָא דָּא, הָכִי נָמֵי קָרְבְּנָא, דְּבָעֵי לְאוֹדָאָה עַל הַהוּא קָרְבְּנָא, כָּל חוֹבוֹי וְחֵטְאוֹי, לְמֵיהַב חוּלָקָא לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ. קָרְבְּנָא כֻּלָּא לְסִטְרָא דָּא חוּלָקָא דְּקוּדְשָׁא, וְרֵעוּתָא דְּקוּדְשָׁא. וּלְסִטְרָא דָּא, הַהוּא חוּלָקָא דְּאִינּוּן חוֹבִין, וְחַטָּאִין דְּאִתְיְיהִיבוּ בְּהוֹדָאָה עַל הַהוּא בִּשְׂרָא דְּקָרְבְּנָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְגוֹ׳. כִּי גֶּחָלִים אַתָּה חוֹתֶה וְגוֹ׳, וְסִימָנִיךְ (אסתר ה) יָבֹא

הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל הַמִּשְׁתֶּה. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיָדַע אָרְחֵיהּ לְמֵהַךְ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט.

וְכָל מַאן דְּלָא יָדַע לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָארֵיהּ, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי. בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ צְלוֹתָא דְּאִיהוּ שְׁלָמָא לְעֵילָּא. (בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ צְלוֹתָא) מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה, וּרְעוּתָא דִּלְבָּא, וְקָלָא, וּמִלָּה דְּשִׂפְוָון. לְמֶעְבַּד שְׁלִימוּ וְקִשּׁוֹרָא וְיִחוּדָא לְעֵילָּא, כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא. כְּגַוְונָא דְּנַפְקָא שְׁלִימוּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, הָכִי אִצְטְרִיךְ מִתַּתָּא לְעֵילָּא, לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא כַּדְקָא יָאוֹת.

רָזָא לְחַבְרַיָּיא דְּיֵהַכוּן בְּאוֹרַח מֵישַׁר, מַחֲשָׁבָה. וְרְעוּתָא. וְקָלָא. וּמִלָּה. אִלֵּין אַרְבַּע מְקַשְׁרִין קִשְׁרִין. לְבָתַר קִשִּׁירוּ קִשְׁרִין כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, אִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ רְתִיכָא חֲדָא, לְאַשְׁרָאָה עֲלַיְיהוּ שְׁכִינְתָּא, וְאִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ לְבָתַר אַרְבָּעָה סַמְכִין לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ, וּשְׁכִינְתָּא אִסְתִּמִיךְ עֲלַיְיהוּ, בְּכָל אִינּוּן קִשְׁרִין עִלָּאִין.

מַחֲשָׁבָה אַפִּיק רְעוּתָא, (רְעוּתָא אַפִּיק כֹּלָּא) רְעוּתָא דְּנַפִּיק מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה, אַפִּיק קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע, וְהַהוּא קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע, סָלִיק לְקַשְׁרָא קִשְׁרִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, הֵיכָלִין תַּתָּאִין בְּעִלָּאִין. קָלָא דְּאִיהוּ קָשִׁיר קִשְׁרִין וּמָשִׁיךְ בִּרְכָאן מֵעֵילָּא לְתַתָּא בִּלְחִישׁוּ, סָמִיךְ אִלֵּין אַרְבָּעָה סַמְכִין: מַחֲשָׁבָה. וּרְעוּתָא. קָלָא. וּמִלָּה. סְמִיכוּ בְּסִיוּמָא דְּקִשּׁוֹרָא,

אַתָּר דְּכֹלָּא אִתְקְשַׁר בֵּיהּ כַּחֲדָא, וְאִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ חַד. וַזָּכָאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּקָשַׁר קְשָׁרִין דְּמָארֵיהּ, וְסָמִיךְ סְמִיכִין כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִתְכַּוון בְּכָל הָנֵי מִלִּין דְּקַאמְרָן. וַזָּכָאָה אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עַד הָכָא אִשְׁתְּכְלָלוּ הֵיכָלִין בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (הושע ו) וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית שָׁם בָּגְדוּ בִי. מַאן יְגַלֵּה עָפָר מֵעֵינֶיךָ אָדָם קַדְמָאָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד לָךְ פִּקּוּדָא חֲדָא, וְלָא יָכִילַת לְקַיְּימָא בָּהּ. בְּגִין דְּאִתְפַּתִּית עַל מִלִּין בִּישִׁין, דְּאַסְטֵי לָךְ הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא, דִּכְתִיב, (בראשית ג) וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם. וּבְגִין כָּךְ, אִתְפַּתִּית אֲבַתְּרֵיהּ, וְגַרְמַת מִיתָה לְגַרְמָךְ, וּלְכָל אִינּוּן תּוֹלָדִין דְּנַפְקוּ מִינָךְ. תָּא חֲזֵי, דְּכָל מַאן דְּאִתְפַּתָּא אֲבַתְּרֵיהּ וְנָחִית לְגַבֵּיהּ בִּרְגָעָא חֲדָא, יִתְאֲבִיד לְגַבֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד הַוָּה קִיּוּמָא נָעִיץ בְּמִקּוֹרָא דְּמַיִין נַבְעִין, וְכַד אִתְדַּחְיָא לְאַרְעָא אַחֲרָא, וְצַעְרִין לֵיהּ, וּלְפוּם צַעֲרֵיהּ אִתְדַּחְיָא מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא. אַף עַל גַּב דְּנָחִית מִדַּרְגּוֹי לְדַרְגָּא תַּתָּאָה, קָם בְּקִיּוּמֵיהּ, וְלָא עָאל לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְאִסְתְּמַר מִנֵּיהּ. מַה כְּתִיב (שמואל א כ) וְאוּלָם חַי יְיָ וְחֵי נַפְשְׁךָ כִּי כְּפֶשַׁע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת. דְּהָא נָחִית בְּדַרְגּוֹי, עַד דְּהַוָּה בֵּיהּ הַאי שִׁעוּרָא. וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן

דְּאִסְתְּמַר מֵהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, וּמִכָּל דַּרְגִּין דְּהַהוּא סִטְרָא, דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּעָלְמָא.

דְּכַמָּה סִטְרִין וְדַרְגִּין אִית לְיֵצֶר הָרָע: נָחָשׁ עַקַלָּתוֹן. שָׂטָן. מַלְאַךְ (דף רס״ג ע״א) הַמָּוֶת. יֵצֶר הָרָע. וְהָא אוּקְמוּהָ. דְּאַף עַל גַּב דְּבִשְׁמָהָן אִלֵּין אִקְרֵי, שֶׁבַע שְׁמָהָן אִינּוּן לֵיהּ: שָׂטָן. טָמֵא. שׁוֹנֵא. אֶבֶן מִכְשׁוֹל. עָרֵל. רָע. צְפוֹנִי. אִלֵּין אִינּוּן שֶׁבַע שְׁמָהָן, לָקְבֵל שֶׁבַע דַּרְגִּין דְּהֵיכָלִין דִּילֵיהּ, דְּכֻלְּהוּ מִסִּטְרָא מְסָאֲבָא כִּדְקַאמְרָן. לָקְבֵל אִלֵּין שִׁבְעָה שְׁמָהָן, אִינּוּן דְּאִקְרֵי בְּהוּ גֵּיהִנָּם, אֲתָר דְּאִתְּדָנוּ בֵּיהּ חַיָּיבַיָּא דְּעָלְמָא. וְאִלֵּין אִינּוּן: בּוֹר. שָׁחַת. דּוּמָה. טִיט הַיָּוֵן. שְׁאוֹל. צַלְמָוֶת. אֶרֶץ תַּחְתִּית. כָּל אִלֵּין שִׁבְעָה מָדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם, לָקְבֵל אִלֵּין שֶׁבַע שְׁמָהָן, דְּאִית לֵיהּ לְיֵצֶר הָרָע.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּכְמָה דְּאִית דַּרְגִּין וְהֵיכָלִין לְסִטְרָא קְדוּשָׁה, הָכִי נָמֵי לְסִטְרָא מְסָאֲבָא. וְכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי וְשַׁלְטֵי בְּעָלְמָא, בְּסִטְרָא (ס״א שְׁמָאלָא) מְסָאֲבָא. שִׁבְעָה הֵיכָלִין אִינּוּן, דְּאִינּוּן לָקְבֵל שִׁבְעָה שְׁמָהָן, דְּאִקְרֵי בְּהוּ גֵּיהִנָּם (יֵצֶר הָרָע). וְכֻלְּהוּ (לְאַסְטָאָה בִּישָׁא) קַיְימֵי לְדַיְּינָא, וּלְסַאֲבָא, לְאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא דְּדַבְּקֵי בְּהוּ, וְלָא אִסְתַּמְרָן אָרְחַיְיהוּ מִגֵּיהּ, כַּד אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא.

דְּהָא מַאן דְּאָתֵי לְאִתְדַּכְּאָה בְּהַאי עָלְמָא, בְּסִטְרָא

דְּדַכְיָא, מְדַכְּאִין לֵיהּ, בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא. דְּכַמָּה דַּרְגִּין אִינּוּן, וְכַמָּה מְמָנָן, דְּכֻלְּהוּ קַיְימִן לְקָרְבָא לִבְנֵי נָשָׁא לְפוּלְחָנֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְדַכְּאָה לֵיהּ. וּמַאן דְּאָתֵי לְאִסְתַּאֲבָא, מְסָאֲבִין לֵיהּ בְּהַאי סִטְרָא אַחֲרָא דְּאִיהוּ מְסָאֲבָא. דְּהָא כַּמָּה דַּרְגִּין, וְכַמָּה מְמָנָן, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי לְסָאֲבָא לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא.

מַאן דְּיִקְרַב בְּהוּ, וְאָתֵי לְאִתְמַשְּׁכָא בָּתַר הַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, עָלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים פט) מִי גֶּבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ וגו׳. מַאן אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִתְבְּרֵי בְּעָלְמָא דְּלָא יֶחֱמֵי מוֹתָא, הַהוּא דְּכָל עָלְמָא אִתְמַשְּׁכָאן אֲבַתְרֵיהּ. דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְמֵיהַב חוּשְׁבָּנָא קָמֵי מָארֵיהּ, עַד לָא יִפּוֹק מֵהַאי עָלְמָא, חָמֵי לֵיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וְאִלֵּין שִׁבְעָה הֵיכָלִין, דְּאִינּוּן שִׁבְעָה מָדוֹרִין לַגֵּיהִנָּם.

תְּרֵיסָר יַרְחִין אִקְרוּן, בְּגִין דְּהָא כְּמָה דְּאִית לְסִטְרָא מְהֵימְנוּתָא תְּרֵיסָר יַרְחִין, דַּרְגִּין קַדִּישִׁין, הָכִי נָמֵי אִית לְסִטְרָא אַחֲרָא דָּא תְּרֵיסָר יַרְחִין, דְּחַיָּיבַיָּא אִתְדָּנוּ בְּהוּ, וְנִשְׁמָתָא דְּלְהוֹן אִתְדָּנַת בְּהוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּאִתְמָנָעַן רַגְלַיְיהוּ מִנַּיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא מִתְקָרְבֵי לְתַרְעַיְיהוּ, בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא מִנַּיְיהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא.

הֵיכָלָא קַדְמָאָה. שִׁירוּתָא דְּסִטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע. הַאי

הֵיכְלָא קַדְמָאָה, אִקְרֵי בּוֹר רֵיקָא מִכֹּלָּא. מַאן דְּאָתֵי לְאַעֲלָא בֵּיהּ, לֵית מַאן דְּאָחִיד בֵּיהּ. כְּלְהוּ דַּחְיָין לֵיהּ לְמִנְפַּל דְּלָא יֵקוּם, לֵית בֵּיהּ סְמָךְ לְטָב.

בְּהַאי הֵיכְלָא, קַיְימָא חַד מְמָנָא, וּדוּמָה שְׁמֵיהּ. וְהַאי אִיהוּ קַיְימָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. דָּא אִיהוּ אָחִיד בִּנְשִׁמְתָא, כַּד אִתְדַּחְיָא מֵהֵיכְלָא קַדִּישָׁא, עַל יְדָא דְּהַהוּא מְמָנָא טָהֲרִיאֵ"ל, וְהַאי אִיהוּ קָאִים לְגַבֵּי הַהוּא תַּרְעָא דְּהַהוּא סִטְרָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין כַּךְ קַיְימָא הַאי דּוּמָה, לְאַחָדָא לָהּ לִנְשִׁמְתָא, וְכַמָּה גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין בַּהֲדֵיהּ.

וּתְחוֹת הַאי מְמָנָא, קַיְימָא חַד מְמָנָא אַחֲרָא, דִּי אֶלֶף וְרִבְבָן תְּחוֹתֵיהּ. וְהַאי מְמָנָא אִקְרֵי פִּתּוּ"ת. דָּא הוּא דְּאִיהוּ קַיְימָא לְפַתָּאָה בְּנֵי נָשָׁא. וְהַאי אִיהוּ דְּשָׁרֵי לְגַבֵּיהּ, וְאַסְטֵי לֵיהּ, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְעַיְינָא בְּמָה דְּלָא אִצְטְרִיךְ בְּכַמָּה זְנוּנִין וּבְכַמָּה נְאוּפִין. וְכָל אִינּוּן דְּעִמֵּיהּ, כְּלְהוּ קַיְימָן לְגַבֵּיהּ, וְאָזְלִין קַמֵּיהּ, וְאַכְרִיזָן לֵיהּ לְאַסְטָאָה עֵינוֹי, לְאִסְתַּכְּלָא בְּמָה דְּלָא אִצְטְרִיךְ.

וְהַאי אִיהוּ סַרְסוּרָא בִּישָׁא, לְכָל אִינּוּן בִּישִׁין, הַאי קָאִים עַל קִבְרָא בְּזִמְנָא דְּאִתְדָּן הַהוּא גּוּפָא, וְתָבַר לֵיהּ עֵינוֹי. בְּגִין דְּאִיהוּ רָווּח לוֹן, כַּד אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְדִילֵיהּ אִינּוּן.

וּבְהַאי אַתָּר אִתְדָּנַת נִשְׁמְתָא, עַד דְּעָאלַת לְהַאי אַתָּר

דְּאִקְרֵי בּוֹר, וְכַמָּה נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים אִית בֵּיהּ, דְּכֻלְּהוּ
עַקְצֵי לָהּ לְהַאי (דף רס״ג ע״ב) נִשְׁמְתָא, וְאַחֲדֵי בָּהּ, וְדַיְינִין לָהּ.
לְגַוֹ מִן דָּא, אִית חַד רוּחָא אַחֲרָא מִסְאֲבָא, דְּאִיהוּ עִלָּאָה
עַל כֹּלָּא. וְדָא קַיְימָא עַל כָּל הֵיכָלָא דָּא, וְכֻלְּהוּ
נַטְלֵי בְּגִינֵיהּ, וְהַאי אִקְרֵי גַּמְגִימָ״א. הַאי הוּא (רמ״ו ע״א)
סוּמָקָא כְּוַורְדָּא, אִיהוּ קָאִים לְאַבְאָשָׁא תָּדִיר, דְּהָא כַּד
צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ אִתְדַּחְיָא, וְלָא זָכֵי בָּהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, הַאי
רוּחָא קַיְימָא, וְסַלְקָא וְאִשְׁתְּתַף בְּרוּחָא מִסְאֲבָא עִלָּאָה
עַל כֹּלָּא, וְאַסְטֵי לְעֵילָּא, וְאַדְכִּיר חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ קָמֵי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסִימָנִיךְ (איוב א) וַיָּבֹא גַּ״ם הַשָּׂטָ״ן
בְּתוֹכָם, וְלָא כְּתִיב וַיָּבֹא הַשָּׂטָן אֶלָּא גַּם.
וּמֵהַאי רוּחָא בִּישָׁא, תַּלְיָין כַּמָּה גַּרְדִּינִין אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן
מְמָנָן לְאַחֲדָא מִלָּה בִּישָׁא, אוֹ מִלָּה טִנּוּפָא
דְּאַפִּיק בַּר נָשׁ מִפּוּמֵיהּ, וּלְבָתַר אַפִּיק מִלִּין קַדִּישִׁין. וַוי
לוֹן, וַוי לְחַיֵּיהוֹן, אִלֵּין אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּגַרְמֵי לְאִלֵּין
גַּרְדִּינִין אַחֲרָנִין לְשַׁלְטָאָה, לְמִפְגַּם אֲתָר קַדִּישָׁא. וַוי לוֹן
בְּהַאי עָלְמָא, וַוי לוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין, דְּאִלֵּין רוּחִין
מְסְאֲבִין, נַטְלִין הַאי מִלָּה מִסְאֲבָא, וְכַד אַפִּיק בַּר נָשׁ
לְבָתַר מִלָּה קַדִּישָׁא, אַקְדִּימוּ אִלֵּין רוּחֵי מְסְאֲבֵי, וְנַטְלֵי
הַהִיא מִלָּה מְסְאֲבָא, וּמְסָאֲבֵי לְהַהִיא מִלָּה קַדִּישָׁא, וְלָא
זָכֵי בֵּיהּ בַּר נָשׁ, וְכַבְיָכוֹל תְּשַׁשׁ חֵילָא קַדִּישָׁא.

וְעֵילָּא מֵאִלֵּין אִית חַד מְמָנָא סַפְסִירִיטָ״א שְׁמֵיהּ. וְכַמָּה גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין, וְהַאי מְמָנָא דְּעָלַייהוּ, נַטְלֵי אִינּוּן מִלִּין בִּישִׁין, וְהָכִי נָמֵי נַטְלֵי כָּל אִלֵּין מִלִּין דְּזָרִיק בַּר נָשׁ בִּידוֹי, כַּד רוּגְזָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, דְּהָא כְּדֵין הַאי מְמָנָא סַפְסִירִיטָ״א נָקִיט הַאי מִלָּה, דְּזָרִיק בַּר נָשׁ בְּרוּגְזֵיהּ, וְסָלִיק וְאָמַר, דָּא הוּא קָרְבְּנָא דִּפְלַנְיָא, דְּקָרִיב לְסִטְרָא דִּילָן.

בְּגִין דְּכָל סִטְרָא דְּנַיְיחָא, אִיהוּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וּמִסִּטְרָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וְכָל סִטְרָא דְּרוּגְזָא, אִיהוּ מִסִּטְרָא אָחֳרָא בִּישָׁא, סִטְרָא מְסָאֲבָא. וְעַל דָּא מַאן דְּאַשְׁדֵּי מִן יְדוֹי מִדֵּי בְּרוּגְזָא, כָּל אִלֵּין נַטְלִין לָהּ לְהַאי מִלָּה דְּאוֹזְדְּרִיק, וְסַלְקֵי לָהּ לְעֵילָּא, וְאִתְקְרִיב לְהַהוּא סִטְרָא, וְאָמְרֵי דָּא (ס״א פּוּלְחָנָא דְּקָרְבְּנָא) קָרְבְּנָא דִּפְלַנְיָא.

וְכָרוֹזָא קָאֲרֵי בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין וְאָמְרֵי, וַוי לִפְלַנְיָא דְּאַסְטֵי בָּתַר אֵל זָר, וּפָלַח לְאֵל אַחֵר. וְכָרוֹזָא קָאֲרֵי זִמְנָא תִּנְיָנָא וְאָמַר, (הושע ז) אוֹי לָהֶם כִּי נָדְדוּ מִמֶּנִּי וגו׳. זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּאִסְתְּמַר מֵאָרְחוֹי, וְלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וְלָא יִנְפּוֹל בְּגוֹ בֵּירָא עֲמִיקָא, דְּלָא יָכִיל לְסַלְקָא מִנֵּיהּ.

הֵיכָלָא תִּנְיָינָא, הֵיכָלָא דָּא, אִיהוּ חָשׁוּךְ יַתִּיר עַל הֵיכָלָא קַדְמָאָה, הַאי אִקְרֵי שָׁחַת, לְקַבֵּל שְׂמָא

דְּאִקְרֵי טָמֵא. בְּגִין דְּהֵיכָלָא קַדְמָאָה אִקְרֵי בּוֹר, לָקָבֵל שְׁמָא דְּאִקְרֵי שָׂטָן. וְהַאי אִקְרֵי שָׁחַת, לָקָבֵל שְׁמָא דְּאִקְרֵי טָמֵא. בְּהֵיכָלָא דָּא קַיְימִין תְּלַת פִּתְחִין, לְתְלַת סִטְרִין. פִּתְחָא קַדְמָאָה. בֵּיהּ קַיְימָא חַד מְמָנָא, עַסְטִירִי"א שְׁמֵיהּ. וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן מְמָנָן תְּחוֹתֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ קַיְימָא עַל כָּל אִינּוּן דְּמְחַבְּלֵי אָרְחַיְיהוּ, לְאוֹשָׁדָא זַרְעָא עַל אַרְעָא. אוֹ דְּמַפְקֵי זַרְעָא, דְּלָא כְּאָרְחָא. אוֹ לְכָל אִינּוּן דְּמְזַנּוּ בִּידַיְיהוּ. אִלֵּין אִינּוּן דְּלָא חָמָאן אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא כְּלַל. אֶלָּא הַאי מְמָנָא דְּבִסְטַר מִסְאֲבָא דְּקַאמְרָן, נָפִיק בְּהַהוּא זִמְנָא, וְכַמָּה אִינּוּן אֶלֶף וְרִבְבָן, כֻּלְּהוּ מִתְכַּנְּפֵי עַל הַהוּא בַּר נָשׁ, וּמְסָאֲבֵי לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא. וּלְבָתַר כַּד נָפַק נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ מֵהַאי עָלְמָא, הַאי מְמָנָא וְכָל אִינּוּן דְּעִמֵּיהּ, מְסָאֲבִין לֵיהּ לְנִשְׁמָתֵיהּ, וְאַחֲדִין בָּהּ, (וְאִסְתָּאֲבַת בְּהוּ) וְאָעִילוּ לָהּ לְאִתְדָּנָא בְּהוּ. וְאִלֵּין אִקְרוֹן שִׁכְבַת זֶרַע רוֹתַחַת. דְּכֻלְּהוּ רוּגְזִין מִסְאֲבִין קַיְימִין כֻּלְּהוּ עַל דָּא, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ קַיְימִין וְשָׁרָאן עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאַרְתַּח גַּרְמֵיהּ, וְחָמִים לֵיהּ לְתִיאוּבְתָּא דָּא. וּכְדֵין נַטְלִין לֵיהּ לְהַהוּא תִּיאוּבְתָּא. וְהַהוּא זַרְעָא דְּאִתּוֹשַׁד בְּאַרְעָא. וְאִתְתָּקְפוּ בֵּיהּ, וְנַטְלֵי לֵיהּ. וְסַלְקֵי לֵיהּ לְעֵילָּא, וְגָרְמוּ דְּבְרִית דָּא דְּיִשְׁתַּעְבֵּד בִּסְטָר מִסְאֲבָא.

(דף רס"ד ע"א)

פִּתְחָא תִּנְיָינָא, בֵּיהּ קַיְימָא מִמָּנָא אַחֲרָא, טַסְקִיפָ"ה שְׁמֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ מִמָּנָא, עַל כָּל אִינּוּן דִּמְחַבְּלֵי אָרְחַיְיהוּ, דְּלָא אוֹשְׁדֵי זַרְעָא עַל אַרְעָא, אֶלָּא דְּאוֹשְׁדֵי זַרְעָא בִּבְעִירֵי, אוֹ בְּאִיסּוּרִין חֲמוּרִין דְּאוֹרַיְיתָא, בְּאִינּוּן עֲרָיוֹת, הַאי מִמָּנָא וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן דְּעִמֵּיהּ, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי עָלַיְיהּ, (ס"א לְסָאבָא לֵיהּ וּלְמֵידַן לֵיהּ) **לְאִתְדָּנָא לֵיהּ כְּמַה דְּאִתְמַר בְּאִינּוּן אַחֲרָנִין.**

תָּא חֲזֵי, הַאי מִמָּנָא בִּידֵיהּ כַּסָּא חָדָא, וְאִקָּרֵי (ישעיה נא) **כּוֹס הַתַּרְעֵלָה כּוֹס חֲמָתוֹ, וְכָל אִינּוּן קְטוֹלֵי בֵּית דִּין, דְּאִתְקְטָלוּ, אוֹ אִתְעֲנָשׁוּ עַל חוֹבִין אִלֵּין, כֻּלְּהוּ אִתְעֲקָרוּ מֵאִלֵּין סִטְרִין מִסְאֲבִין, וְלָא אִית לוֹן חוּלָקָא בְּהוֹן, וּבְהַאי כַּסָּא דְּאִקָּרֵי כּוֹס הַתַּרְעֵלָה, בְּגִין כַּסָּא אַחֲרָא דְּשָׁתוּ בְּקַדְמִיתָא. וְכָל אִינּוּן דְּלָא שָׁתוּ הַהוּא כַּסָּא דְּבֵית דִּין, לְאִתְעַקָּרָא מֵהַאי כּוֹס הַתַּרְעֵלָה, לְבָתַר כַּד נָפִיק נִשְׁמָתֵיהּ מֵהַאי עָלְמָא, הַאי מִמָּנָא וְכָל אִינּוּן דְּעִמֵּיהּ, אַחִידָן בֵּיהּ וְדָא הוּא** (עמוס ח) **יוֹם הַמָּר, וְרַוִּי לָהּ לְהַאי נִשְׁמָתָא, מִכַּמָּה דִּינִין מְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין.**

בְּהֵיכָלָא דָּא, קַיְימָא חַד רוּחָא, דְּאִלֵּין מִמָּנָן תְּחוֹתֵיהּ, וְדָא הוּא נִיאֲצִירִיא"ל. מֵהַאי רוּחָא תַּקִּיפָא, נַפְקֵי תְּלַת טִיפִּין, מְרִירָן, דְּנַפְלֵי בְּהַאי (רמ"ו ע"ב) **כּוֹס**

הַתִּרְעֵלָה. חַד אִקְרֵי חָצָ״ץ. וְחַד, אִקְרֵי מַר הַמָּוֶת וְחַד אִקְרֵי קוּבַּע״ת, (ד״א וְכֻלְּהוּ מִתְבַּנְּשֵׁי לְהַאי כּוֹס לְבָתַר) וְאִלֵּין תִּלַת טִיפִּין נָפְלוּ לְבָתַר מֵהַאי כּוֹס, (נַפְקוּ תְּלַת טִיפִּין) (ס״א בְּהַהִיא) דְּהַהִיא חַרְבָּא דְּקָטְלָא בְּנֵי נָשָׁא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

פִּתְחָא תְּלִיתָאָה, בֵּיהּ קַיְימָא מְמָנָא חַד סַנְגַּדִּיאֵ״ל שְׁמֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ מְמָנָא, עַל כָּל אִינּוּן דְּעַיְילֵי הַאי בְּרִית קַדִּישָׁא, בְּאִינְתּוּ אַחֲרָא, דְּאִיהוּ מֵהַהוּא סִטְרָא דְּאֵל נֵכָר. וְכָל אִינּוּן דְּמִתְבַּלֵּי אָרְחַיְיהוּ בְּדָא, וּמְשַׁקְרֵי בְּאָת קַיְימָא קַדִּישָׁא, הַאי מְמָנָא, וְכָל אִינּוּן מְמָנָן דְּעִמֵּיהּ, כֻּלְּהוּ מְצַיְירֵי בְּגַוְוייהוּ, צִיּוּרִין דְּאִינּוּן נָשִׁין מְסָאֲבִין, דְּאִסְתָּאֲבָן בְּהוּ הַהוּא קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ אִתְרְשִׁימוּ קַמֵּיהּ, כַּד נָפִיק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, וּמְסָאֲבֵי לֵיהּ לְבָתַר לְהַהוּא רוּחָא.

וְהֵיכָלָא דָּא, תַּלְיָין כָּל רָזֵי דְּחַרְשִׁין, לְקָטְלָא בְּנֵי נָשָׁא עַד לָא יִמְטֵי זִמְנַייהוּ, וְכֻלְּהוּ חַרְשִׁין דְּאִצְטְרִיכוּ בְּנֵי נָשָׁא. אִינּוּן דְּחָרְשֵׁי חַרְשַׁייהוּ לְאִסְתָּאֲבָא בְּהוּ, כְּגוֹן דְּהָוָה בִּלְעָם, חָרַשׁ בְּחַרְשׁוֹי, וְאִסְתָּאַב בְּקַדְמִיתָא בִּמְסָאֲבוּ דְּזַרְעָא רוֹתַחַת דְּאַשְׁדֵי בִּבְעִירִי, וּבְגִין דָּא, בֵּיהּ אִתְּדָן, בְּהַהוּא שִׁכְבַת זֶרַע רוֹתַחַת דְּקַאמְרָן. וְעַל דָּא, הַאי הֵיכָלָא אִקְרֵי, שָׁחַת טָמֵא.

וּבְהַאי הֵיכָלָא, אִית רוּחָא אַחֲרָא, דִּי מְמָנָא תְּחוֹת הַהוּא

רוּחָא דִּלְעֵילָּא, וְהַאי אִקְרֵי סַרְטַ״א, וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן תְּחוֹתֵיהּ. (ק״ל ע״א) וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי עַל הַהִיא מִלָּה, דְּנָפִיק בַּהֲדֵי רוּחָא דְּבַר נָשׁ בְּחֶלְמָא, מִגּוֹ סִטְרָא קַדִּישָׁא. הַאי רוּחָא מִסְאָבָא, וְכָל אִינּוּן גַּרְדִּינִין דְּעִמֵּיהּ, כֻּלְּהוּ נַפְקֵי וּמִתְחַבְּרָאן בְּהַהִיא מִלָּה, וְנַחְתֵּי בָּהּ, וּמִתְעָרְבֵי בַּהֲדָהּ, בְּגִין לְאַכְחָשָׁא לָהּ מִנֵּיהּ, וְאוֹדְעִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ מִלִּין אַחֲרָנִין, מִילִּין כְּדִיבִין, בְּמִלָּה דְּקִשׁוֹט.

דְּכַד אָרְחוֹי דְּכִדְיָבָא, דְּאִלְמָלֵא לָא נָטִיל מִלָּה דְּקִשׁוֹט, לָא יָכִיל לְתַקָּנָא כִּדְיבוּי. אוּף הָכָא אִלֵּין, כֵּיוָן דְּמִתְעָרֵי בְּמִלֵּי קְשׁוֹט, וּמַכְחִישֵׁי לוֹן מִנֵּיהּ, מוֹדָעֵי לֵיהּ מִלָּה דְּקִשׁוֹט, בְּגִין לְקַיְימָא כִּדְיבוּי. לְבָתַר (מִתְפַּשְׁטֵי כָּל אינּוּן) (ס״א מִתְפַּשְׁטָא הַהִיא מִלָּה, בְּאִינּוּן) תַּתָּאֵי לְתַתָּא, דְּלֵית לוֹן קְיוּמָא. וְלָא מִתְקַיְימֵי, וְאוֹדְעֵי מִילִּין בְּעָלְמָא, לְכַמָּה סִטְרִין (ד״א וְכָל הֲנֵי אִינּוּן לְתַתָּא בְּדַרְגִּין דְּמִתְפָּרְשָׁאן לְבַר בְּכַמָּה סִטְרִין) לְכַמָּה זַיְינִין.

מֵהֵיכָלָא דָּא, נָפְקִין תְּרִין רוּחִין, דְּמִתְהַפְּכָאן, לְזִמְנִין גּוּבְרִין, לְזִמְנִין נָשִׁין, וְאִלֵּין אָזְלִין וְשָׁטָאן בְּעָלְמָא בַּאֲוִירָא, וְחַיְיכָאן בִּבְנֵי נָשָׁא בְּגוֹ חֶלְמָא, וְאִתְחָזוֹן לוֹן לְגוּבְרִין, כְּנָשִׁין שְׁפִירָן בְּחֵיזוּ דְּחֶלְמָא, וְנַטְלֵי תִּיאוּבְתָּא דְּבַר נָשׁ. אוּף הָכִי לְנָשִׁין, אִתְחָזוֹן כְּגוּבְרִין, וְאִלֵּין אִקְרוֹן רָעָה וְנֶגַע, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צא) לֹא תְאוּנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ.

וְאִלֵּין אִקְרוֹן רוּחֵי תַּתָּאֵי לְתַתָּא. דְּנַפְקֵי מִגּוֹ שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא. דְּכַד נַטְלִין אִלֵּין רוּחִין דִּלְעֵילָּא, דִּי בְּגוֹ הֵיכָלָא דָּא, נַפְקוּ תְּרֵי שַׁלְהוֹבֵי דְּאֶשָּׁא, וְאִלֵּין טָסָאן בְּעָלְמָא, וְאִתְעֲבִידוּ אִלֵּין תְּרֵין רוּחִין כַּדְקָא אַמָּרָן, וְכֹלָּא בְּסִטְרָא דָּא מִסְאֲבָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּאִתְמַנְעָן מִסִּטְרִין אִלֵּין וְאִסְתְּמָרוּ מִנַּיְיהוּ. וְעַל (דף רס"ד ע"ב) דָּא כְּתִיב, (משלי ז) לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה וְגוֹ'.

הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכָלָא דָּא, אִיהוּ הֵיכָלָא דְּאַפִּיל וְחָשִׁיךְ, וְלֵית בֵּיהּ נְהוֹרָא כְּלַל, וְאִיהוּ אָפִיל יַתִּיר מִן קַדְמָאֵי. וְהַאי אִיהוּ דְּאִקְרֵי דּוּמָ"ה, לָקַבֵּל שְׁמָא דְּאִקְרֵי שׁוֹנֵ"א. בְּהֵיכָלָא דָּא קַיְימֵי אַרְבַּע פְּתְחִין, חַד קַיְימָא לְסִטְרָא דָּא, וְחַד לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע סִטְרִין. חַד מִמָּנָא קַיְימָא עַל הַאי פְּתְחָא קַדְמָאָה, וְהַאי מִמָּנָא קַיְימָא בְּהַהוּא תַּקִּיפוּ דְּרוּגְזָא דְּעָלְמָא. כַּד דִּינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, הַאי מִמָּנָא דְּשָׁרֵי בְּהַאי פְּתְחָא, נָטִיל זַיְינִין, וְאָנַח לוֹן לְאִינּוּן תַּרְעִין דְּבֵי כְּנִישְׁתָּא (דִּבְנֵי נָשָׁא), וְהַאי אִקְרֵי סָקָפוֹרְטַ"א וְדָא הוּא כְּשְׁלוֹנָא דְּעָלְמָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כְּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשְׁלוּ, (הַאי מִמָּנָא קַיְימָא עַל פָּרָשַׁת אָרְחִין לְמֵחֲמֵי) בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ שַׁלִּיט, וְשַׁרְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא, אִיהוּ קַיְימָא לְמֵחֲמֵי בְּמַאן דְּאָזִיל יְחִידָאי בְּשׁוּקָא, וְאִי הוּא אִעְרַע בַּהֲדֵיהּ, יָכִיל לְנַזָּקָא לֵיהּ, וּלְאַתְרַע מַזָּלֵיהּ.

פִּתְחָא תִּנְיָינָא, בֵּיהּ קַיְימָא חַד מְמָנָא אַחֲרִינָא, וְדָא אִיהוּ קַיְימָא לְנַטְלָא פִּתְקִין דְּדִינָא, וְדָא אִיהוּ סַנְגַּדִיאֵ״ל. וּתְחוֹת יְדֵיהּ, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין, דְּשַׁלְטָאן, דְּקַיְימִין לְקַבְּלָא אִינּוּן פִּתְקִין דְּדִינָא, וְהַאי קַיְימָא עַל פִּתְחָא דָּא.

וְכַד נָטִיל פִּתְקָא דְּדִינָא, הַאי קַיְימָא עַל פִּתְחָא דָּא, וְנָחִית לְתַתָּא, לְאִינּוּן פִּתְחִין חֲשׁוֹכָאן דִּלְתַתָּא. חַד לְהַהוּא דְּאִקְרֵי שָׁחַת. וְחַד לְהַהוּא דְּאִקְרֵי בּוֹר, דְּאִינּוּן לְתַתָּא. וְתַמָּן, כַּמָּה אֶלֶף, וְכַמָּה רִבְבָן, מִמָּנָן דְּשַׁלְטֵי בְּעָלְמָא לְמֶעְבַּד דִּינָא, וְאִשְׁתְּלִים דִּינָא בְּהַהוּא פִּתְקָא.

פִּתְחָא תְּלִיתָאָה. בְּהַאי פִּתְחָא, אִית מְמָנָא אַחֲרָא, אַנְגְּרִיוֹ״ן שְׁמֵיהּ וְדָא אִיהוּ קַיְימָא, עַל כָּל אִינּוּן מַרְעִין וּמַכְאוֹבִין, וְחֻלְחוּלִין וְאֶשָּׁא דְּגַרְמֵי. דְּהָא מְנֵיהּ נַפְקֵי כַּמָּה וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן דִּמְמָנָן עִמֵּיהּ, עַל כָּל אִינּוּן מַרְעִין וּמַכְאוֹבִין כְּמָה דְּאִתְמַר.

פִּתְחָא רְבִיעָאָה, הָכָא אִיהוּ חַד רוּחָא, דְּאִתְבְּרֵי (רס״ו ע״ב) בִּפְגִימוּ דְּסִיהֲרָא, וְאִקְרֵי אַסְפָּרָ״א. וְהַאי קַיְימָא עַל קְטוּלֵי דְּרַבְּיֵי, וְדָא אִתְחֲזֵי לוֹן, וְחַייְךְ בְּהוֹן, עַד דְּקָטִיל לוֹן, וְאִדְמֵי לוֹן כְּאִתְּתָא אִמֵּיהּ דְּרַבְּיָא, וּמְנִיקָא לוֹן, וְחַייְכָא בְּהוּ, וַאֲחִידַת לוֹן, וְקַטְלַת לוֹן.

בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַאי הֵיכָלָא, קַיְימָא חַד רוּחָא, דְּאִקְרֵי

אָגִירִיסוֹ״ן. הַאי אִתְמַנָּא, עַל כָּל אִינּוּן דְּמִתִּין מִבַּר תְּלִיסַר שְׁנִין, עַד עֶשְׂרִין שְׁנִין. הַאי אִיהוּ קְטוֹלָא דִּלְהוֹן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, וְדָא אִיהוּ בְּחַבְרוּתָא (ד״א בְּחָכְמְתָא) דְּהַהוּא נָחָשׁ (רמ״ח ע״ב) כִּדְקַאמְרָן וְקַיְימָא בַּהֲדֵיהּ, וְאָזִיל אֲבַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא אִקְרֵי מַלְאָךְ הַמָּוֶת טוֹב מְאֹד, דִּכְתִיב, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וְאוֹקִימְנָא.

מֵהָכָא מִתְפַּשְׁטִין וְנָפְקִין תְּרִין רוּחִין, א״ף וְחֵמָ״ה. וְאִלֵּין אִתְמְנוּן, עַל כָּל אִינּוּן דְּשַׁמְעֵי נְזִיפָא מִמָּאן דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְרַחֲקָן בֵּיהּ, וְלָא חַיְישֵׁי עָלֵיהּ. וְכֵן עַל כָּל אִינּוּן דְּחַיְיכָאן מִמִּלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ מִמִּלֵּי דְּרַבָּנָן.

מֵאַף וְחֵמָה אִלֵּין, נָפְקִין כַּמָּה אֶלֶף, וְכַמָּה רִבְבָן, וְכֻלְּהוּ נַפְקֵי וְשָׁארָן עָלַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּמִלֵּי דְּמִצְוָה, וְאָזְלֵי בְּאָרְחָא דְּמִצְוָה. בְּגִין דְּיִתְעַצְּבוּן, וְלָא יֶחֱדוּן בָּהּ. וּמִתְרִין אִלֵּין דָּחִיל מֹשֶׁה, כַּד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, וְנָחִית מִן טוּרָא דְּכְתִיב, (דברים ט) כִּי יָגֹרְתִי מִפְּנֵי הָאַף וְהַחֵמָה.

תְּחוֹת אִלֵּין, אִית רוּחָא חֲדָא, דְּקַיְימָא עַל כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא, דְּכַד מִתְעָרֵי בְּנֵי נָשָׁא בְּלִישָׁנָא בִּישָׁא, אוֹ הַהוּא בַּר נָשׁ דְּאִתְעָרֵי בְּלִישָׁנָא בִּישָׁא, כְּדֵין אִתְעַר הַאי רוּחָא בִּישָׁא מִסְאַבָא דְּלְעֵילָּא, דְּאִקְרֵי סַכְסִיכָ״א. וְאִיהוּ שָׁאֲרֵי עַל הַהוּא אִתְעָרוּתָא

דִּלְיִשָׁנָא בִּישָׁא, דְּשָׁאֲרֵי בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא, וְאִיהוּ עָאל לְעֵילָּא, וְגָרִים בְּהַהוּא אִתְעָרוּ דִּלְיִשָׁנָא בִּישָׁא, מוֹתָא וְחַרְבָּא וְקָטוֹלָא בְּעָלְמָא. וַוי לְאִינּוּן דְּמִתְעָרֵי לְהַאי סִטְרָא בִּישָׁא, וְלָא נַטְרֵי פּוּמַיְיהוּ וְלִישָׁנֵהוֹן, וְלָא חַשְׁשֵׁי עַל דָּא, וְלָא יַדְעֵי דְּהָא בְּאִתְעָרוּ דִּלְתַתָּא, תַּלְיָא אִתְעָרוּ דִּלְעֵילָּא, בֵּין לְטָב בֵּין לְבִישׁ.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַאי אִתְעָרוּ דִּלְיִשָׁנָא בִּישָׁא אִתְעַר לְתַתָּא, כְּדֵין הַאי נָחָשׁ עַקְלָתוֹן, סָלִיק קַשְׁקְשׁוֹי, וְאוֹקִים לוֹן בְּסִלִּיקוּ, וְאִתְעַר מֵרִישָׁא עַד רַגְלוֹי. וְכַד קַשְׁקְשׁוֹי סָלִיקוּ וּמִתְעָרֵי, כְּדֵין כָּל גּוּפָא אִתְעַר. קַשְׁקְשׁוֹי, אִלֵּין אִינּוּן כָּל גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין דִּלְבַר.

וְכֻלְּהוּ מִתְעָרֵי וְאַחֲדִין בְּהַהוּא מִלָּה בִּישָׁא, וּמִתְעָרֵי לְגַבֵּי הַהוּא (ישעיה כז) נָחָשׁ בָּרִיחַ, כְּדֵין כָּל גּוּפָא בִּישָׁא, אִתְעַר מֵרִישֵׁיהּ וְעַד רַגְלוֹי, בְּכָל הָנֵי הֵיכָלִין דְּקַאמְרָן. וְכָל אִינּוּן קַשְׁקְשִׁין בְּהַהוּא גִּלְדָּא, נַחְתִּין לְתַתָּא, וְהַהוּא גִּלְדָּא אִתְפְּשַׁט מִנֵּיהּ וְנָחִית לְתַתָּא. וְגוּפָא סָלִיק, וְאִתְעַר לְמֶהֱוֵי דַּלְטוֹרָא לְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּזִמְנָא קְבִיעָא אִיהוּ, לְכָל חִוְיָין דְּעָלְמָא, לְאִתְפַּשְׁטָא מִשְׁכָּא דִּלְהוֹן, לָא מִתְפַּשְׁטֵי, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּמִתְעָרֵי בְּלִישָׁנָא בִּישָׁא לְתַתָּא, וּכְדֵין אִתְעַר הַהוּא רוּחָא (נ"א חִוְיָא) בִּישָׁא לְעֵילָּא, וּפָשַׁט מַשְׁכֵּיהּ

וְקַשְׁקְשׁוֹי מִגֵּיהּ. דָּא סָלִיק, וְדָא נָחִית, וְקַשְׁיָא עָלֵיהּ הַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּקַשְׁקְשׁוֹי בְּמִשְׁכֵּיהּ מִכֻּלָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִתְפְּרַשׁ מִזִּווּגֵיהּ. דְּאִלְמָלֵא הָוָה כֻּלָּא בְּחִבּוּרָא חֲדָא, לָא יְכִלִין עָלְמִין לְמִסְבַּל לוֹן, וְכֻלָּא בְּגִין אִתְעֲרוּתָא דִּלְישָׁנָא בִּישָׁא דִּלְתַתָּא.

וְכַד חִוְיִין דִּלְתַתָּא מִתְפַּשְׁטֵי מֵהַהוּא מִשְׁכָּא, כְּדֵין כָּל חַד וְחַד יָהִיב קָלָא, וְאַתְעַר לְכַמָּה חִוְיִין דְּקַיְימֵי בְּהַהוּא אֲתָר, דְּאִקְרֵי בּוֹר, דְּתַמָּן כַּמָּה נְחָשִׁין קַיְימִין. וְכֻלְּהוּ דַּלְטוֹרִין, לְאַתְעָרָא לְהַאי חִוְיָא רַבָּא, לְמֶהֱוֵי דַּלְטוֹרָא עַל עָלְמָא. וְכֻלָּא בְּגִין הַאי אִתְעֲרוּ דִּלְישָׁנָא בִּישָׁא, כַּד קַיְימָא אִתְעֲרוּתָא דִּילֵיהּ לְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דָּא, מַאן דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה אִינּוּן דְּאִקְרוּן לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, דְּמִתְחַבְּרָן וְאִתְעֲרֵי אַתְעֲרוּתָא, לְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. לָשׁוֹן מֵהַהוּא קֹדֶשׁ דִּלְעֵילָּא. וְכַמָּה קְדוּשׁוֹת וְקִדּוּשִׁין מִתְעָרִין מִכָּל סִטְרִין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, אִינּוּן דְּגַרְמֵי לְאַתְעָרָא קִדּוּשִׁין לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, קְדוּשָׁה דִּלְעֵילָּא וּקְדוּשָׁה דִּלְתַתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים. וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם: אֵלּוּ מַיִם רִאשׁוֹנִים. וְאִינּוּן אִתְקְרוּן מַיִין עִלָּאִין. וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים: אִלֵּין מַיִין תַּתָּאִין, וְאִקְרוּן

מַיִם אַחֲרוֹנִים. וּמָזוֹן בְּאֶמְצַע, בֵּין מַיִם רִאשׁוֹנִים לְמַיִם אַחֲרוֹנִים. וְעַל דָּא מָזוֹן, לָאו אִיהוּ בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, אֶלָּא בְּמַיִם רִאשׁוֹנִים. מַיִם רִאשׁוֹנִים מֵעֵילָּא דְּמָזוֹנָא תַּלְיָא בֵּיהּ. וְלָא בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים. וְרָזָא לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין אִתְיְיהִיב. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. הֵיכָלָא רְבִיעָאָה. הֵיכָלָא דָּא, אִיהוּ דְּאִקְרֵי (ז' ע"א) חוּבָ"ה. וְדָא אִיהוּ (תהלים מ) טִיט הַיָּוֵן, לָקְבֵל שְׁמָא אַחֲרָא דְּאִקְרֵי אֶבֶן מִכְשׁוֹל, וְכוֹלָּא חַד. אִיהוּ חוּבָ"ה, בְּגִין דְּתַמָּן קַיְימֵי כָּל חוֹבֵי דְּעָלְמָא, אַכְרָעוּתָא דְּחוֹבִין.

בְּגִין דְּכַד חָבָאן בְּנֵי נָשָׁא, כָּל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין, נַטְלִין אִינּוּן חוֹבִין, וּמַנְחֵי לוֹן בְּהַאי הֵיכָלָא דְּאִקְרֵי חוּבָה. וְכָל זַכְיָין דְּעָלְמָא, כְּלְהוּ מַלְאֲכִין קַדִּישִׁין דְּמִמָּנָן עַל זַכְוּון דְּעָלְמָא, כְּלְהוּ נַטְלֵי לְאִינּוּן זַכְוָון, וְאוֹקְמֵי לוֹן בְּהֵיכָלָא רְבִיעָאָה דְּאִקְרֵי זְכוּת, וְתַמָּן קַיְימֵי זַכְוּון דִּבְנֵי נָשָׁא. וְחוֹבִין קַיְימֵי בְּהֵיכָלָא אַחֲרָא, דְּאִקְרֵי חוּבָה. וְאַתְקָלוּ כַּחֲדָא בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּי (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וּלְבָתַר דְּאַכְרָעוּ זַכְיָין, אוֹ חוֹבִין, לְסִטְרָא דָּא, אוֹ לְסִטְרָא דָּא, הָכִי נָצַח.

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כַּד מִתְעָרִין אִלֵּין תְּרִין סִטְרִין, זְכוּת וְחוֹבָה. וּבְהוּ תַּלְיָין חַיִּים וּמָוֶת. אִי זַכְיָין אַכְרָעוּ, לְסִטְרָא דָּא דְּאִקְרֵי זְכוּת, אִכְתּוּב בַּר נָשׁ

בְּהַהוּא סִטְרָא דְּאִקְרֵי חַיִּים. (דף רס״ה ע״ב) בְּגִין, דְּהָנֵי תְּרֵין סִטְרִין קַיְימֵי בְּהַהוּא יוֹמָא, דָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְדָא בְּסִטְרָא דָּא. אִי זָכֵי הַהוּא בַּר נָשׁ, וְנַצְחִין אִינּוּן זַכְיָין, הָא אִכְתּוּב הַהוּא בַּר נָשׁ לְחַיִּים. בְּגִין דְּאָחִיד בֵּיהּ הַאי סִטְרָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי זְכוּת, וְחַיִּים אָחִיד בֵּיהּ, וְאָמַר דָּא דִּילִי הוּא, וְדִידִי הֲוָה, וּכְדֵין אִכְתּוּב הַהוּא בַּר נָשׁ לְחַיִּים. (ס״א

(וְאִכְתּוּב עַד אִיהוּ דִּילֵיהּ)

וְאִי נַצְחָן חוֹבִין, הַאי סִטְרָא אַחֲרָא מִסְאַבָּא, דְּאִקְרֵי חוֹבָה וּמָוֶת, אָחִיד בֵּיהּ, אָמַר הַאי דִּידִי הוּא, וְדִידִי חֲוֵי, וּכְדֵין אִכְתּוּב דְּאִיהוּ דִּילֵיהּ. וְדָא הוּא דְּתָנֵינָן, דְּהָא בְּיוֹמָא דָּא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִכְתּוּב בַּר נָשׁ, אוֹ לְחַיִּים אוֹ לְמִיתָה. אִי אִכְתּוּב בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה, אִכְתּוּב לְחַיִּים, וְאִתְקָיְים תַּמָּן, וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. וְאִי אִכְתּוּב בְּסִטְרָא אַחֲרָא, אִתְקָיְים בְּסִטְרָא דְּמִסְאַבוּתָא, וְדָבִיק בֵּיהּ, וְדָא הוּא הֵן לְחַיִּים הֵן לַמָּוֶת. וְאִתְמְשַׁךְ בְּהַאי סִטְרָא אוֹ בְּהַאי סִטְרָא. כָּל זִמְנָא דְּאִיהוּ קַיְימָא בְּסִטְרָא דָּא דִּקְדוּשָׁה, כָּל קְדוּשִׁין וְכָל דַּכְיָין מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ. יִקְרָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב וְיִשְׁמַע לֵיהּ, עָלֵיהּ כְּתִיב (תהלים צא) יִקְרָאנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אַחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ אוֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי. וְכָל זִמְנָא דְּאִיהוּ קַיְימָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּמִסְאַבָּא, כָּל מִסְאַבוּ, וְכָל חוֹבָה, וְכָל

בִּישִׁין מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ. יִקְרָא, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁמַע לֵיהּ. מְרָחַקָּא אִיהוּ מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלֵיהּ כְּתִיב (תהלים קיט) רָחוֹק מֵרְשָׁעִים יְשׁוּעָה וּכְתִיב (ישעיה א) גַּם כִּי תַרְבּוּ תְּפִלָּה אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ.

הֵיכָלָא דָּא, אִיהוּ אֲתָר דְּכָל אִינּוּן דְּאִקְרוֹן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, בְּגִין דְּאִתְגַּלְיָין הָכָא. וְכָל אִינּוּן דְּמְפַתּוּ לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא בְּעִנּוּגִין דְּהַאי עָלְמָא, לְאַזְנָאָה לְאִתְעַנְּגָא בְּעִנּוּגֵי נְאוּפִין דְּעָלְמָא, וּמַשְׁכֵי לְהוּ בָּתַר עִנּוּגִין וְנְאוּפִין דְּהַאי עָלְמָא, כְּדְקַאמְרָן.

בְּהַאי הֵיכָלָא, אִתְחֲזֵי חַד רוּחָא שַׁלִּיט תַּקִּיפָא, דְּאִיהוּ עַל כֻּלְּהוּ, וְדָא אִקְרֵי אוּף הָכִי אֵל, כְּגַוְונָא דְּאַחֲרָא (רנ"ח ע"א) דְּבִסְטַר קְדוּשָׁה. הַאי אִיהוּ (דברים לב) א"ל נֵכָ"ר. וְדָא אִיהוּ דְּמְפַתֵּי לְבַר נָשׁ דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ דְּקָאִים בְּבֵי מִדְרָשָׁא. הַאי רוּחָא תַּקִּיפָא מְפַתֵּי לֵיהּ, וְחָשִׁיב כַּמָּה הִרְהוּרִין, וְאָמַר מַה אַתְּ קָאִים הָכָא, טַב לָךְ לְמֵיהַךְ בְּחַבּוּרַת אִינּוּן דְּגָאוּ עַל בְּנֵי נָשָׁא, וְאִינּוּן דְּאָזְלִין בָּתַר נָשִׁין שְׁפִירָאן, וּמִתְעַנְּגֵי בְּעִנּוּגֵי עָלְמָא. כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ אִתְפַּתֵּי אֲבַתְרֵיהּ, כְּדֵין כֻּלְּהוּ שַׁטְיָין וְאָזְלֵי וְאִתְמַשְׁכָאן אֲבַתְרֵיהּ.

וְכַמָּה אִינּוּן אַחֲרָנִין דְּקַיְימִין תְּחוֹתֵיהּ, וְכֻלְּהוּ מְסָאֲבֵי לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּמְסָאֲבֵי לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא. (ק"ן ע"ב)

וְאִינּוּן אִקָּרוּן צוֹאָה רוֹתַחַת דְּכְתִיב, (ישעיה ל) צֵא תֹאמַר לוֹ.
אִינּוּן דַּרְגִּין דְּקַיְימִין לְסָאֲבָא תְּדִיר, וְהָא אִתְּמַר.
בְּאֶמְצָעִיתָא דְּהַאי הֵיכָלָא, אִית רוּחָא אַחֲרָא, דְּאִקְרֵי נֶגַע. וּמַהַאי נָפְקָא רוּחָא אַחֲרָא דְּאִקְרֵי נֶגַע צָרַעַת. וְאִיהוּ קַיְימָא תְּדִיר, לְסָאֲבָא לְכָל אִינּוּן מָאֲרִיהוֹן דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא, יַתִּיר עַל כָּל מַה דְּמְסָאֲבִין לֵיהּ. וְהַאי נֶגַע עִלָּאָה, אִיהוּ מְמָנָא עַל כָּל אִינּוּן פָּתוֹרֵי דְּשַׁבְּתָא, דְּכַד עָיֵיל שַׁבְּתָא, וְלָא אִתְסְדָּרוּ בְּעִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִינּוּן קָא מְבַזֵּי עִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא, הַאי נֶגַע נָטִיל לְאִינּוּן פָּתוֹרֵי דְּלָאו אִינּוּן בְּעִנּוּגָא דְּשַׁבְּתָא (רנ״ב ע״ב) כְּדְקָאמְרָן.
וְכַד הַאי נָטִיל לְאִינּוּן פָּתוֹרֵי, כָּל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין דְּקַיְימֵי בֵּיהּ, כְּלְהוּ פָּתְחֵי וְאָמְרֵי, (תהלים קט) וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ בִּבְרָכָה וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ. וְיִלְבַּשׁ קְלָלָה כְּמַדּוֹ וְגוֹ׳. יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה לְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְגוֹ׳. אַל יְהִי לוֹ מוֹשֵׁךְ חָסֶד וְגוֹ׳.
וְהָא אוֹקִימְנָא, בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, כַּד פָּתוֹרֵי אִתְיְיהִיבוּ לְהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, כְּדֵין אִתְתָּקַף הַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, מִסָּאֲבָא, וְהַהוּא בַּר נָשׁ אִתְמְסַר לְהַהוּא סִטְרָא. וַוי לֵיהּ דְּאִתְגְּרַע מֵהַהוּא סִטְרָא קַדִּישָׁא, סִטְרָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וְאִתְפְּקַד בְּסִטְרָא אַחֲרָא מִסָּאֲבָא.

כְּגַוְונָא דָּא בְּכָל אִינּוּן סְעוּדָתֵי דְיוֹם טוֹב.

הָכָא בְּהַאי הֵיכָלָא, (דף רס"ו ע"ב) בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי בְּהַפּוּכָא אִיהוּ. וּבְהַהוּא הֵיכָלָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא, לָא קַיְימֵי תְּלַת אִלֵּין, וְתַלְיָין לְעֵילָּא, (עיין ו' ע"א) וְהָכָא קַיְימִין לְבִישׁ. דְּכַד (ס"א מְטוּ בְּנוֹי דְּבַר נָשׁ) מָטֵי בַּר נָשׁ לְהַאי הֵיכָלָא, הָא תַּמָּן קַיְימִין חֵיוָון לְשֵׁיצָאָה לוֹן. וְהָא תַּמָּן בְּנִין כַּד אִינּוּן זְעִירִין, מֵהָכָא נָפְקָא, בְּגִין לְאִתְמַנָּאָה קַטֵּיגוֹרָא עָלַיְיהוּ. וְהָא תַּמָּן קַיְימִין מְזוֹנֵי, לְאַעְבָּרָא לוֹן מִנֵּיהּ. וְכוֹלָּא תַּלְיָא בְּחוֹבָה. וְעַל דָּא אִקְרֵי הַאי הֵיכָלָא חוֹבָה. כְּמָה דְּאִתְמַר.

וּמֵהָכָא נָפְקָא חַד רוּחָא מִסְאַבָּא, דְּאִקְרֵי אֲרִירֵי"א. וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן עִמֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן אוֹרְרֵי יוֹם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב ג) יְקֻבוּהוּ אוֹרְרֵי יוֹם. וְהַאי רוּחָא וְכָל אִינּוּן דְּעִמֵּיהּ, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי לְנַטְלָא הַהִיא מִלָּה דְּלָיְיט בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ בְּרוּגְזֵיהּ, וְאִלֵּין מִתְעָרֵי לְהַאי חִוְיָא, דְּאִקְרֵי (ישעיה כז) לִוְיָתָן נָחָשׁ עַקַלָּתוֹן, בְּגִין לְאַיְיתָאָה וּלְאַתְעָרָא לְוָוטִין עַל עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יְקֻבוּהוּ אוֹרְרֵי יוֹם וְגוֹ'.

וְאִלֵּין אוֹרְרֵי יוֹם, שַׁלְטִין עַל רִגְעֵי וְשַׁעְתֵי דְּיוֹמָא, וְנַטְלֵי אִינּוּן מִילִּין דְּלָיְיט בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ, בֵּין בְּרוּגְזָא, בֵּין בְּאוֹמָאָה, וּבְהַהִיא מִלָּה, מִתְעָרֵי לְהַאי נָחָשׁ עַקַלָּתוֹן, דְּאִקְרֵי לִוְיָתָן, בְּגִין לְקַיְימָא לֵיהּ לְחַבְּלָא

לְעָלְמָא. וְעַל דָּא לָייט אִיּוֹב יוֹמֵיהּ בְּצַעֲרֵיהּ, וְלָא גּוּפֵיהּ. דִּכְתִיב (איוב ג) וַיְקַלֵּל אֶת יוֹמוֹ בַּתְחִלָּה, וּלְבָתַר יְקַבּוּהוּ אוֹרְרֵי יוֹם. רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן מִסִּטְרָא בִּישָׁא, וּמִתּוּקְפוּ. וּמִכָּל מִלָּה בִּישָׁא.

הֵיכָלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכָלָא דָּא, אִיהוּ הֵיכָלָא דְּאִקְרֵי (מצורע נ״ד ע״א) שְׁאוֹ״ל, לְקַבֵּל הַהוּא שְׁמָא דְּאִקְרֵי עָרֵל, וְהָא אוֹקִימְנָא דְּדָא אִיהוּ רָזָא דְּעָרְלָה. בְּהַאי הֵיכָלָא, אִית חַד פְּתְחָא, וְחַד מְמָנָא עָלֵיהּ. וְדָא אִיהוּ מְמָנָא לְאַתְעָרָא תְּדִיר קְטָרוּגָא עַל עָלְמָא, וְהַאי רוּחָא אִקְרֵי אֵיבָ״ה, בְּגִין דִּשְׁמָא דְּהַאי פְּתְחָא אֵיבָ״ה שְׁמֵיהּ, וְסִימָנִיךְ (בראשית ג) וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וְגוֹ׳.

בְּהַאי הֵיכָלָא קַיְימָא חַד רוּחָא דְּשַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, וְהַאי אִקְרֵי שׁוֹדֵ״ד. וְאִיהוּ (שׁוֹד) (ישעיה נט) שׁוֹד וָשֶׁבֶר. וְדָא הוּא שׁוֹדֵד בְּטוּרֵי רָמָאֵי, גּוֹ טַנְרִין וְטוּרִין. מֵהֵיכָלָא דָּא יַנְקֵי כָּל אִינּוּן מְשַׁדְּדֵי וּמְשַׁצֵּי בְּחָרְבְּנִין. וּמֵהָכָא נָפְקִין, כָּל אִינּוּן דְּקַטְלֵי בְּסַיְיפִין וְרוּמְחִין, וְאַזְלִין בָּתַר לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשֵׁיצָאָה כֹּלָּא.

מֵהַאי נָפִיק רוּחָא אַחֲרָא, וְאִקְרֵי שׁוֹד. וְכַד שַׁלִּיט כַּפְנָא עַל עָלְמָא, הַאי רוּחָא דְּאִקְרֵי שׁוֹ״ד, אִיהוּ אִשְׁתְּכַח. וְרוּחָא אַחֲרָא אִשְׁתְּתַף עִמֵּיהּ, דְּאִקְרֵי כָּפָ״ן. וְאִלֵּין אַזְלֵי בְּעָלְמָא, וּמִשְׁתַּכְחֵי לְקַבֵּל בְּנֵי נָשָׁא, וְהַיְינוּ

דִּכְתִיב, (איוב ה) לְשׁוֹד וּלְכָפָן תִּשְׂחָק. וְאִלֵּין עַבְדִין קִטְרוּגָא לִבְנֵי נָשָׁא, וּמְשַׁדְּדֵי לְכֹלָּא. חַד דְּאִקְרֵי שׁוֹד, דְּבָתַר דְּאָזִיל בְּגוֹ טוּרִין רָמָאִין, וְשָׁדִיד וְחָרִיב וְשַׁצֵי כֹּלָּא. כְּדֵין תָּב וְשָׁדַד לִבְנֵי נָשָׁא, וּמֵתִין בְּחוּלְשָׁא דִּילֵיהּ. וְכַד אַכְלֵי בְּנֵי נָשָׁא, לָא שַׂבְעִין, בְּגִין דְּאִיהוּ שַׁלְטָא בְּעָלְמָא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא, מַאן דְּעָבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי נָשָׁא, וְיָהִיב לוֹן לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי, כְּדַאי אִיהוּ לְדַחְיָיא לוֹן לְאִלֵּין תְּרִין רוּחִין לְבַר, דְּלָא שַׁלְטֵי בְּעָלְמָא. וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא עַבְדֵי חֶסֶד עִם בְּנֵי נָשָׁא, וּשְׁאַר עַמִּין עַבְדֵי חֶסֶד בְּעָלְמָא. כְּדֵין אִלֵּין תְּרִין רוּחִין מִתְבַּסְּמִין (ס"א לְשְׁאַר עַמִּין וּמַתְקְפֵי וכו') מִלַּיְיהוּ, וּמִתְקְפֵי עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּהָא כְּדֵין אִתְקַף הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְיִשְׂרָאֵל אִתְכַּפְיָין.

וְכַד יִשְׂרָאֵל עַבְדֵי חֶסֶד, אִתְכַּפְיָא הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא וְאִתְחַלָּשׁ, וְסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה אִתְקַף. וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא מִתְעָרֵי בְּחֶסֶד, אִינּוּן תְּרִין רוּחִין (ד"א מִתְבַּסְּמֵי, חַד אִתְבַּסָּם לְהוּ לִשְׁאָר עַמִּין) וּמִתְהַפְּכֵי לְאַכְפְיָיא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין אִינּוּן בִּרְכָאן דְּנַחְתֵּי מִלְּעֵילָּא, מִסְטָר יְמִינָא, יַנְקֵי לוֹן שְׁאַר עַמִּין. (ד"א וְקַיְימָא לְהַהוּא סִטְרָא) וְהָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים א) שָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, אִלֵּין שְׁאַר עַמִּין. כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטַרְתִּי, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דִּשְׁאַר עַמִּין מַשְׁכֵי לֵיהּ בְּגַוְוייְהוּ, בְּאִינּוּן חֲסָדִים דְּעַבְדִין עִם בְּנֵי נָשָׁא. וְיִשְׂרָאֵל

מְרַחֲקָן לֵיהּ מִגַּוַויְיהוּ, בְּגִין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאִינּוּן חֲסָדִים כִּשְׁאַר עַמִּין.

וּתְחוֹת אִלֵּין רוּחִין, קַיְימִין כָּל אִינּוּן דְּאִקְרוּן עָרְלָה. זְמוֹרֵי (דף רס"ו ע"ב) עָרְלָה, עַנְפֵי עָרְלָה. וְעֵילָא מִנְּהוֹן חַד מְמָנָא, דְּאִקְרֵי גִּזַר דִּינָא"א. וְהַאי אִיהוּ קַיְימָא עַל כָּל אִינּוּן דְּלָא נַטְרֵי שְׁנֵי עָרְלָה דְּאִילָנָא. וְעַל כָּל אִינּוּן, דְּמְעַכְּבֵי אֶת קַיְימָא לִבְרַייְהוּ. וְעַל דָּא, בָּעָא חִוְיָא לְקָטְלָא לִבְרִיהּ דְּמשֶׁה. עַד דְּגַזְרַת לֵיהּ צִפּוֹרָה, דְּכְתִיב, (שמות ד) וַתִּקַּח צִפּוֹרָה צֹר וַתִּכְרֹת אֶת עָרְלַת בְּנָהּ וגו׳.

וְהַאי רוּחָא, מְמָנָא עַל בְּנֵי נָשָׁא דְּמְחַבְּלֵי אָרְחַייְהוּ, וְלָא חַיְישֵׁי לְיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, לְמֵיטַר אָת קַיְימָא קַדִּישָׁא. וְהַאי אָעִיל לוֹן לְגֵיהִנָּם, לְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי שְׁאוֹל וַאֲבַדוֹן, וְאִתְדָּן תַּמָּן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא הָכָא.

בְּהַאי הֵיכָלָא לְגוֹ בְּאֶמְצָעִיתָא, קַיְימָא חַד רוּחָא, דְּאִיהוּ קַיְימָא וְכָמִין עַל אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, לְמֵחֲמֵי לְכָל אִינּוּן דְּעַבְרִין עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַייְתָא. כְּדֵי לְמֵיעַל דְּבָבוּ, בֵּין תַּתָּא לְעֵילָא. בְּגִין דְּכָל הַאי הֵיכָלָא אִיבָּה אִיהוּ.

הַאי וְכָל אִינּוּן אַחֲרָנִין, כְּלְהוּ קַיְימִין לְאַחֲזָאָה אַנְפִּין נְהִירִין לִבְנֵי נָשָׁא, וּלְמִפְתֵּי לְהוּ, בְּגִין דְּיִסְטוֹן מֵאָרַח קְשׁוֹט, וּלְאַמְשָׁכָא לוֹן אֲבַתְרַייְהוּ, וּלְבָתַר אִינּוּן קַטְלֵי לוֹן, וִימוּתוּן בְּתִרִין עָלְמִין. דְּכְתִיב, (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת.

הַאי רוּחָא, אִיהוּ אִקְרֵי אַפְרִיר"א. עַפְרָא דְּקִיטְמָא. דְּלָא עָבִיד תּוֹלָדִין וְאֵיבִין לְעָלְמִין, בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ עַפְרָא דְּקִיטְמָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִקְרֵי עָפָר, לָאו אִיהוּ עַפְרָא קַדִּישָׁא, דְּעָבִיד אֵיבִין, וְאִקְרֵי (איוב כח) עַפְרוֹת זָהָב. אֶלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר יט) מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת. וְדָא הוּא עֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת, וְסִימָנָא דָּא אַתְיָא בִּתְרֵין סִטְרִין. חַד, בְּגִין דְּאִיהוּ כָּלִיל בְּהַאי חַטָּאת, רָזָא דְּהַהוּא חִוְיָא תַּקִּיפָא. וְחַד, דְּכַד בַּר נָשׁ עָבִיד חַטָּאת, אִיהוּ אַתְקִיף לְהַאי עָפָר, וְשַׁלְטָא בְּעָלְמָא.

וְהַאי אִיהוּ כָּלִיל (במדבר ה) בְּמֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים, וְעַל דָּא, אִצְטְרִיךְ לְאַנְתּוּ דְּאִסְטִיאַת תְּחוֹת בַּעְלָהּ, וְעַבְדַת עוֹבָדָא דְּאֵשֶׁת זְנוּנִים, לְאַשְׁקָאָה לָהּ מַיָּא כְּלִילָן בְּעַפְרָא, דְּאִיהוּ מְקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן. וְהַאי עָפָר אִיהוּ מֵהַהוּא אַתָּר דְּאִקְרֵי קַרְקַע וְהַהוּא אִקְרֵי קַרְקַע דְּהַהוּא מִשְׁכָּן. וְהַאי עָפָר מֵהַהוּא קַרְקַע אִיהוּ. וּבְגִין כָּךְ, אִצְטְרִיךְ כַּהֲנָא לְאַשְׁקָאָה לְהַאי אִתְּתָא, כְּגַוונָא דָּא. וְכֹלָּא אִיהוּ בִּרְמִיזָא עִלָּאָה.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַדְכֵּי לוֹן בְּמַיִן דַּכְיִין עִלָּאִין דִּכְתִיב (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם. מַיִם טְהוֹרִים הָא אָמָרְן, בֵּין מַיִם

רְאשׁוֹנִים לְמַיִם אַחֲרוֹנִים. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא, מַיִם רְאשׁוֹנִים מִצְוָה, הָכִי אִתְקְרוּן. וּמַיִם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה הָכִי נָמֵי אִתְקְרוּן, וְהָא אוֹקִימְנָא עַל תְּרֵין סִטְרִין אִלֵּין, דָּא סִטְרָא דִּקְדוּשָׁה אִתְקְרֵי מִצְוָה. וְדָא סִטְרָא אַחֲרָא, אִתְקְרֵי חוֹבָה. וּבְגִין כָּךְ חוֹלְקִיהּ נָטַל בְּהַהוּא מַיָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם.

הֵיכָלָא שְׁתִיתָאָה. הֵיכָלָא דָּא, קַיְימָא עִלָּאָה, עַל כָּל אִינּוּן שְׁאַר הֵיכָלִין תַּתָּאִין. אַרְבַּע פְּתְחִין, אִית לְהֵיכָלָא דָּא. חַד, אִקְרֵי מָוֶת. וְחַד, אִקְרֵי רָע. וְחַד, אִקְרֵי צַלְמָוֶ״ת. וְחַד, אִקְרֵי אפ״ל. אִלֵּין אַרְבַּע פְּתְחִין, קַיְימִין תָּדִיר לְאַבְאָשָׁא. אִלֵּין אִינּוּן כְּלָלָא דְּכֹלָּא.

כְּמָה דְּאִית בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה, בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אַרְבַּע פְּתְחִין לְאַרְבַּע סִטְרִין, דְּמִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, וְכֻלְּהוּ קַדִּישִׁין. הָכִי נָמֵי לְתַתָּא, הָכָא. וְכַד אִלֵּין מִתְקַשְּׁרָן וּמִתְחַבְּרָן דָּא עִם דָּא כַּחֲדָא, בְּהֵיכָלָא דָּא, כְּדֵין אִקְרֵי בֵּית חָבֵר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, מֵאֵשֶׁת מְדָנִים וּבֵית חָבֵר. וְהַאי הֵיכָלָא, קַיְימָא לְאַבְאָשָׁא תָּדִיר.

עַל הַאי הֵיכָלָא כְּתִיב, (משלי כז) וְנַעֲתָרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא, בְּגִין דְּהָכָא קַיְימָן, כָּל אִינּוּן נְשִׁיקִין בִּישִׁין, וְתִיאוּבְתִין בִּישִׁין, וְכָל עִדּוּנִין דְּגוּפָא דְּהַאי עָלְמָא, דְּי בְּאִינּוּן עִדּוּנִין אִתְתָּרַךְ בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, וּמֵעָלְמָא

דְּאָתֵי. וְעַל הַאי הֵיכָלָא כְּתִיב, (משלי ה) כִּי נֹפֶת (דף רס"ז ע"א) תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְגוֹ'.

בְּהַאי הֵיכָלָא, קַיְימָא חַד רוּחָא, דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל אִלֵּין דִּלְתָתָא, וְאִיהוּ כְּלָלָא עַל כָּל שְׁאַר רוּחִין. הַאי הֵיכָלָא, מִתְקַשְּׁטָא בְּקִשּׁוּטוֹי דִּשְׁפִירוּ, עַל כָּל אִינּוּן הֵיכָלִין. בְּהֵיכָלָא דָּא, מִתְלַכְּדֵי רַגְלַיְיהוּ דְּטִפְשָׁאֵי. עַל הַאי הֵיכָלָא כְּתִיב, (משלי ו) אַל תַּחְמוֹד יָפְיָהּ בִּלְבָבֶךָ וְאַל תִּקָּחֵךְ בְּעַפְעַפֶּיהָ.

בְּהַאי הֵיכָלָא, תַּלְיָין כָּל תִּיאוּבְתִין דְּעָלְמָא. וְכָל אִינּוּן עַנּוּגִין דְּטִפְשָׁאֵי, חַסְרֵי לְבָּא, חַסְרֵי דַּעְתָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ז) וָאֶרְא בַּפְּתָאיִם אָבִינָה בַּבָּנִים נַעַר. חֲסַר לֵב. עוֹבֵר בַּשּׁוּק אֵצֶל פִּנָּה וְגוֹ'. בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם וְגוֹ'. וּכְדֵין אִתְקְרִיבוּ רַגְלוֹי לְהַאי הֵיכָלָא, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ תַּתָּאִין. כְּדֵין, (משלי ז) וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וּנְצוּרַת לֵב. שִׁית, דָּא אִיהוּ הַאי הֵיכָלָא, דְּאִיהוּ שְׁתִיתָאֵי לְכָל שְׁאַר הֵיכָלִין. וְהָכָא קַיְימָא זוֹנָה, לְאַפְתָּאָה לְטִפְשָׁאִין.

בְּהַאי הֵיכָלָא קַיְימָא וְלָא קַיְימָא. נַחְתָּא וּמְפַתָּא, סַלְקָא וְאִסְטִיאַת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ז) בְּבֵיתָהּ לֹא יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ. פַּעַם בַּחוּץ פַּעַם בָּרְחוֹבוֹת, כַּד סַלְקָא לְעֵילָּא. (משלי ז) וְאֵצֶל כָּל פִּנָּה תֶּאֱרוֹב. כַּד נָטִיל נִשְׁמָתָא.

מַה כְּתִיב, (משלי ז) **וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לוֹ. אִלֵּין אִינּוּן נְשִׁיקִין, לְסָאֲבָא, וּלְאַטְעָאָה בְּנֵי נָשָׁא אֲבַתְרָהּ. בְּגִין דְּהָכָא, אִיהוּ אֲתָר דְּכָל אִינּוּן נְשִׁיקִין בִּישִׁין, וּמִכָּל זְנוּנִים נוּכְרָאִין, דְּאִינּוּן מְתִיקִין לְפוּם שַׁעֲתָא. וַוי לְסוֹפַיְיהוּ, כְּמָה דִּכְתִיב** (משלי ה) **וְחָלָק מִשֶּׁמֶן חִכָּהּ. וּכְתִיב** וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה. מַאי מָרָה כַּלַּעֲנָה. אֶלָּא, כַּד בַּר נָשׁ אִתְפַּתֵּא אֲבַתְרָהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּמָטָא זְמַנֵּיהּ לְאִסְתַּלְּקָא מֵהַאי עָלְמָא, אִיהִי קַיְימָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְאִתְגְּלִימַת קַמֵּיהּ בִּגְלִימָא דְּגוּפָא דְּאֶשָּׁא וְחַרְבָּא שְׁנָנָא בִּידָהּ, וּתְלַת טִיפִּין בָּהּ.

וְאוֹקְמוּהָ, וּבָהּ טִפָּה חֲדָא, מֵאִינּוּן טִיפִּין דְּאִיהִי מְרִירָא, וּבְשַׁעֲתָא דְּאָטִיל לָהּ לְפוּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ, עָאל בְּמֵעוֹי. וּכְדֵין נְשִׁמְתָא אִתְבַּלְבְּלָא, וְהַהִיא טִיפָּה שַׁטְיָא וְאָזְלַת בְּגוֹ גוּפָא, וְאַעְקָרַת לָהּ לְנִשְׁמְתָא מֵאַתְרָהּ, וְלָא שָׁבִיק לָהּ לְנִשְׁמְתָא אֲתָר לְמֵיתַב, וְאִיהִי מָרָה כַּלַּעֲנָה, וְאַטְעִים לָהּ בַּר נָשׁ בְּמְרִירוּ, חֲלָף הַהוּא מְתִיקָא, דְּטָעֲמוּ בָּהּ בְּהַאי עָלְמָא, כַּד אִתְמְשָׁכוּ בַּתְרָהּ, לְבָתַר אַשְׁדֵּי טִפָּה אַחֲרָא, וְנִשְׁמְתָא נָפְקַאת, וּמִית בַּר נָשׁ. וּלְבָתַר אַשְׁדֵּי טִיפָּה אַחֲרָא, וְירוֹקִין אַנְפּוֹי, וְאַבְאִישׁ. בְּגִין דְּנִשְׁמְתָא הִיא קַדִּישָׁא, וְכַד שַׁלְטָא עָלָהּ דָּא סִטְרָא אַחֲרָא מִסְאֲבָא, עַקְרַת מִקַּמֵּיהּ, וְלָא אִתְיְשְׁבָא כַּחֲדָא.

בְּגִין כַּךְ, כְּמָה דְּאִתְדַּבַק בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין בִּישִׁין בְּהַאי עָלְמָא, אוּף הָכִי נָמֵי בְּהַאי שַׁעֲתָא. דְּאִי בַּר נָשׁ אִתְמְשַׁךְ אֲבַתְרָהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְשָׁבַק סִטְרָא קַדִּישָׁא, כְּדֵין נִשְׁמְתָא לָא אָהֲדְרַת לְהַהוּא אֲתָר קַדִּישָׁא. וּכְמָה דְּאִתְמְשָׁךְ אֲבַתְרָהּ בְּהַאי עָלְמָא, הָכִי נָמֵי שַׁלְטָא עַל נִשְׁמָתֵיהּ, וּכְדֵין נִשְׁמָתֵיהּ נַפְקַת בְּפִטוּרֵי, וְאוּקְמוּהָ. וְכָל דָּא, בְּגִין אִינּוּן נְשִׁיקִין דְּנַשְׁקָא לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, דְּאִינּוּן מְתִיקִין. וּלְבָתַר, מְרִירָן לֵיהּ בְּהַאי שַׁעֲתָא. וְעַל דָּא, וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לוֹ, בְּהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

(משלי ז) הֵעֵזָה פָּנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ, בְּגִין דִּבְהַאי הֵיכָלָא קַיְימִין כָּל קַטֵּיגוֹרִין, וְכָל שְׁלִיחָאן בִּישִׁין דְּמִשְׁתַּכְחֵי לְגַבֵּי דְּבַר נָשׁ, וְעַבְדֵי לֵיהּ דִּיתְקֵן בְּתִקּוּנוֹי, וְיִסַּלְסֵל בְּשַׁעֲרֵיהּ, וְיִתְסְחֵי, וְיִתְתָּקַן בְּגִין דְּיִסְתַּכְלוּן בֵּיהּ. הָכָא קַיְימָא רוּחָא חַדָּא, דְּאִקְרֵי סְקָטוּפָ"ה. וְדָא הוּא מְמָנָא עַל כָּל תִּקּוּנָא וְסִלְסוּלָא דִּבְנֵי נָשָׁא.

לְגוֹ דְּהַאי הֵיכָלָא, קַיְימָא חַד מְמָנָא אַחֲרָא, דְּהַאי מְמָנָא אַחֲרָא, אִיהוּ אַתְעַר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְבָתַר, לְאַתְעָרָא לוֹן, דְּהָא אִיהוּ מְתַקֵּן גַּרְמֵיהּ, וּמְסַלְסֵל בְּשַׁעֲרֵיהּ, דְּיִטּוֹל בִּידֵיהּ חַד מַרְאָה לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְשַׁוִּי לֵיהּ בִּידֵיהּ, וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ, וְחָמֵי דְּיוֹקְנֵיהּ בְּהַהוּא חֵיזוּ. וּבְהַאי אַתְעַר

לְהַהוּא רוּחָא חֵילָא אַחֲרָא. דְּאִקְרֵי עַסִירְטָ״א, וּמֵהָכָא (ק״ץ ע״ב רס״ד ע״א, ויקרא כ״ה ע״א, רל״ד ע״ב) נַפְקֵי, כָּל אִינּוּן דְּאַחְזִיו כְּדִבִּין לִבְנֵי נָשָׁא בְּחֶלְמַיְיהוּ. וְכָל אִינּוּן דְּאַחְזָיִין מִלִּין וְלָא מִתְקַיְּימֵי בְּהוּ, אֶלָּא לְעַרְבְּבָא לוֹן. (דף רס״ז ע״ב)

וּלְבָתַר, כַּד אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא אִתְמַשְׁכָּאן בְּהַהוּא חֵיזוּ, דְּאִקְרֵי מַרְאָה. כְּדֵין כֻּלְּהוּ בְּגַסוּתָא דְּרוּחָא דִּילְהוֹן, וְהַאי רוּחָא דְּאִקְרֵי עַסִירְטָ״א, אִיהוּ אַתְעַר לְחַד רוּחָא מְמָנָא דְּאִיהוּ תְּחוֹת יְדֵיהּ, וְעָאל בְּנוּקְבָא דְּלְתַתָּא דְּכָל נוּקְבִין, וְסָלִיק מִתַּמָּן חַד רוּחָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ מְמָנָא עִם הַהוּא רוּחָא דְּאִקְרֵי אַסְכָּרָא כִּדְקַאמְרָן. וְדָא אִיהוּ לִילִית אִימָּא דְּשֵׁדִין.

וְכַד הַהוּא בַּר נָשׁ אַתְעַר לְהַאי רוּחָא אַחֲרָא דְּאִקְרֵי עַסִירְטָ״א, כְּדֵין אִתְחַבָּר עִמֵּיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְאִתְקְשַׁר עִמֵּיהּ תָּדִיר. וּכְדֵין בְּכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא, אִתְעַר הַהוּא רוּחָא, דְּחֵיזוּ בִּישָׁא בַּהֲדֵהּ דְּלִילִית, וּלְזַמְנִין דְּאִתְזַק מִנַּיְיהוּ הַהוּא בַּר נָשׁ, וַיִּפּוֹל לְאַרְעָא, וְלָא יָכִיל לְמֵיקָם, אוֹ יָמוּת. וְכָל דָּא גָּרִים, הַהוּא חֵיזוּ דְּמַרְאָה, דְּאִיהוּ מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ. דְּהָא כְּמָה דְּאַחְזֵי גַּסוּתָא דְּרוּחָא בְּלִבֵּיהּ, הָכִי נָמֵי אַסְגֵּי רוּחָא בִּישָׁא לְגַבֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּלָא קַיְּימָא בְּהַהוּא אִתְעָרוּ דְּלְתַתָּא.

(משלי ז) זִבְחֵי שְׁלָמִים עָלָי. תָּא חֲזֵי, שְׁלָמִים לָא אַתְיָין עַל

חוֹבָה, וְלָא עַל חַטָּאת, אֶלָּא עַל שְׁלוֹם. מַאי שְׁלָמִים. אֶלָּא שְׁלָמִים מִתְּרִין סִטְרִין, דְּלָא אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עָלֵיהּ, לָא לְעֵילָּא, וְלָא לְתַתָּא. מַאן אִיהוּ מְקַטְרְגָא. אֶלָּא הַהוּא סִטְרָא דְּשִׂמְאלָא דְּיֵצֶר הָרָע, דְּיִשְׁתְּכַח בִּשְׁלָמָא דִּימִינָא. וְעַל דָּא, וְזֹבַח שְׁלָמִים עָלָי. (ד"א עָלַי דַּיְיקָא,

הַהוּא זְבַח שְׁלָמִים עָלַי אִיהוּ בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עַל עַלְמָא)

דָּבָר אַחֵר וְזֹבַח שְׁלָמִים עָלָי. הָא אֲנָא בְּשַׁלְוָה לְגַבָּךְ, לְאַחֲזָאָה לָךְ שָׁלֵם. וּבְגִין כָּךְ, הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי נְדָרָי, לְאַפְּקָאָה בְּנֵי עָלְמָא תְּדִיר. עַל כֵּן יָצָאתִי לִקְרָאתֵךְ וְגוֹ', דְּיַדְּעָנָא דְּאַנְתְּ חָסֵר לְבָא, חָסֵר טוֹבָה. לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָךְ בְּכָל בִּישִׁין דְּעָלְמָא. וְיֵאוֹת לָךְ לְאַהֲנָאָה, וּלְמִטְעֵי בָּתַר תִּיאוּבְתִּין דְּהַאי עָלְמָא. וְדָחֵי לֵיהּ מִמִּלָּה לְמִלָּה, וּמִבִּישׁ לְבִישׁ. אַהֲדַּרְנָא בְּאִינּוּן טִפְשָׁאִין, וְשָׁחִירְנָא פָּנֶיךָ, וְאֶמְצָאֲךָ, כְּבַר אַשְׁכַּחְנָא לָךְ לְאִתְדַּבְּקָא בָּךְ.

לְכָה נִרְוֶה דּוֹדִים עַד הַבֹּקֶר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב כד)

וְעֵין נוֹאֵף שָׁמְרָה נֶשֶׁף. דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ זִמְנָא לְשַׁלְטָאָה. לְכָה נִרְוֶה דּוֹדִים, נְהַךְ כַּחֲדָא, הָא אֲנָא עִמָּךְ, דְּהָא עַד כְּעַן אַתְּ רַבְיָא אַנְּתְּ בְּחֵילָךְ, אִי הַשְׁתָּא לָא תִּתְעַנַּג גַּרְמָךְ, אֵימָתַי, כַּד תְּהֵא סִיב, הַשְׁתָּא הוּא זִמְנָא. מַאי טַעְמָא. כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ, דָּא יֵצֶר טוֹב, דְּלָא

שַׁרְיָא הָכָא בְּגַוָּוךְ, וְלָאו אִיהוּ זִמְנָא, הָלַךְ בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק, דְּלָא שַׁרְיָא בְּבַר נָשׁ, אֶלָּא בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק, כַּד אִיהוּ מִתְלֵיסַר שְׁנִין וּלְהָלְאָה. וְלָאו בְּכָל בַּר נָשׁ, וַאֲנָא קָאִים עִמָּךְ מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִידַת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ד) לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ. וְהַשְׁתָּא דְּאַנְתְּ רַוָּוק, הַשְׁתָּא זִמְנָא לָךְ לְאִתְעַנְגָא גַּרְמָךְ.

(משלי ז) צְרוֹר הַכֶּסֶף לָקַח בְּיָדוֹ, לְסַלְקָא לְעֵילָּא, וּלְאִתְעַכְּבָא תַּמָּן (ס״א וּלְאִתְעַנְגָּא). לְיוֹם הַכֶּסֶא יָבוֹא בֵיתוֹ, אֵימַת יָבֹא לָקָבְלֵיהּ, לְיוֹם הַכֶּסֶא דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, לְאַשְׁגָּחָא בְּדִינָא, דִּכְתִיב (תהלים פא) בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. בְּזִמְנָא דְּאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאִתְעַנְגָא בְּעָלְמָא, וּלְאִתְהַנֵי בֵּיהּ, אִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ. וּבְזִמְנָא דְּשַׁרְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא, כְּדֵין אָתֵי לְגַבֵּיהּ לְמֶעְבַּד עַמֵּיהּ דִּינָא, וְעַל דָּא הִטַּתּוּ בְּרֹב לְקָחָהּ וְגוֹ׳. עַד יְפַלַּח חֵץ כְּבֵדוֹ. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּיָדְעִין אָרְחִין קַדִּישִׁין, לְמֵהַךְ בְּהוּ, וְלָא יִסְטוּן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה. הָדָא הוּא הֵיכָלָא דְּשִׁמְרֵי דְּחַמְרָא, לְאִתְרַוָּואָה בֵּיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ט) וַיֵּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל. סְחִיטָא דְּכָל אִינּוּן עֲנָבִין, כְּלִילָהּ עֲנָבִין בִּישִׁין, הָכָא אִיהוּ סְחִיטָא דִּלְהוֹן. וְדָא אִיהוּ (תהלים

עה) יַיִן חָמַר. שְׁמָרִים דְּחָמָר דְּלֵית מַאן דְּשָׁתֵי מִנֵּיהּ, דְּלָא גָּרִים מוֹתָא לְגַרְמֵיהּ. מְיֵינָא דָּא, אַטְעִימַת חַוָּה לְבַעְלָהּ, וְעָאלַת לֵיהּ בְּהֵיכְלָא דָּא, דְּתָנֵינָן, סָחֲטָה עֲנָבִין, וְיָהִיבַת לֵיהּ, וְגָרִימַת מוֹתָא לֵיהּ, וּלְכָל עָלְמָא אֲבַתְּרֵיהּ.

בְּהֵיכָלָא דָּא, קַיְימִן כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין מִסְאֲבִין, דְּנַחְתֵּי לְכָל אִינּוּן דִּי בְּסִטְרָא דָּא מִתְדַּבְּקִי, וְהַהוּא רוּחָא דְּנַחְתָּא לְכָל אִינּוּן דִּי מִסִּטְרָהָא, מֵהָכָא נַפְקִי. כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן סָטוּ אָרְחַיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאִשְׁתְּדָלוּ בִּזְנוּתָא, בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ, לְאִתְרַחֲקָא מֵאַרַח קְשׁוֹט. כְּדֵין, כְּמָה דְּאִיהוּ אִתְדְּבָק (דף רס"ח ע"א) בְּהַהוּא סִטְרָא דְּיֵיצֶר הָרָע בִּזְנוּתָא, הָכִי נָמֵי נָפִיק מֵהֵיכָלָא דָּא רוּחָא מִסְאֲבָא, לְסָאֲבָא לֵיהּ, וּלְבָרָא דְּנָפִיק מִתַּמָּן.

וְהַהוּא בָּרָא אִקְרֵי מַמְזֵר, דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּאֵל זָר. כְּמָה דְּאִיהוּ אִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא תִּיאוּבְתָּא, וּבְהַהוּא זְנוּתָא בְּהַהוּא סִטְרָא דְּיֵיצֶר הָרָע, הָכִי נָמֵי מָשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא בָּרָא רוּחָא אַחֲרָא מִסְאֲבָא, דְּסָאִיב, וְכֹלָּא סָהֲדִין עָלֵיהּ דְּאִיהוּ מַמְזֵר, וְהָכִי כָּל עוֹבָדוֹי וְסִטְרוֹי בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ.

מֵהֵיכָלָא דָּא נָפִיק חַד רוּחָא, דִּי מִמָּנָא עַל אִינּוּן רוּחִין דְּאִקְרֵי צְפוֹנִי. וְסִמְנִיךְ, (משלי כז) צְפִנֵיהָ צָפַן רוּחַ. וְהַאי אִיהוּ מִמָּנָא עַל דָּא. וְהַאי הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה,

לָקָבֵל הַהוּא שְׁמָא דְּאִקְרֵי (יחזקאל לא) אֶרֶץ תַּחְתִּית. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יואל ב) וְאֶת הַצְּפוֹנִי אַרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם.

הָכָא אִיהוּ נְקוּדָה חֲדָא, דְּקַיְימָא לְגוֹ בְּגוֹ, וּמֵהָכָא נַפְקֵי כָּל אִינּוּן רוּחִין אַחֲרָנִין דְּשָׁטָאן בְּעָלְמָא, וְשַׁלְטִין בְּהַאי עָלְמָא, בְּכָל אִינּוּן מִלִּין וְעוֹבָדִין, דְּאִתְמְסָרוּ בְּסִטְרָא דְּשִׁמְאלָא. וּמֵהָכָא נַפְקֵי כָּל אִינּוּן זִיקִין נְצִיצִין, דְּמִתְדַּעֲכִי לְאַלְתָּר, לַהֲטֵי וּמִתְדַּעֲכִי. וּמֵאִלֵּין נָפְקִין רוּחִין אַחֲרָנִין, דְּשַׁטְיָין בְּעָלְמָא, וּמְשַׁתְּפֵי לְאִינּוּן דְּנַפְקוּ מִגּוֹ תְּהוֹמָא רַבָּא. וְאִיהוּ הַאי הֵיכְלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים לו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. וְאִינּוּן רוּחִין דְּלָא אִתְמְסָרוּ לְמִגְלָם בְּעָלְמִין, וְאִתְחָזוּן וְלָא אִתְחָזוּן כְּמָה דְּאִתְמַר.

וּלְבָתַר אִינּוּן רוּחִין דְּשַׁטְיָין בְּעָלְמָא, וְאִלֵּין קַיְימֵי לְמֶרְחַשׁ נִסִּין לִבְנֵי נָשָׁא. בְּגִין דְּאִלֵּין לָא קַיְימִין בְּטִנּוּפָא דְּמִסְאֲבָא כָּל כַּךְ כְּאַחֲרָנִין. וְחַד רוּחָא מִמָּנָא עָלַיְיהוּ, וְאִקְרֵי נְסִיךָ״א, דְּאִיהוּ אִתְנְסַר מֵאִינּוּן סִטְרִין דְּמִסְאֲבוּ יַתִּיר, (ויקרא כ״ה ע״א) וְאִלֵּין פַּרְחֵי בַּאֲוִירָא, וְאַבְאִישׁוּ לְסִטְרָא דִּלְהוֹן, בְּגִין לְמֶעְבַד נִסִּין לְאִינּוּן דִּי בְּסִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה.

וּמֵרוּחָא דָּא דְּאִתְנְסַר, דְּאִקְרֵי נְסִיךָ״א, מִגַּיהּ נַפְקֵי כַּמָּה סִטְרִין אַחֲרָנִין, מִתְפָּרְשָׁן לְזַנַּיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ קַיְימָאן שְׁלִיחָאן בְּעָלְמָא, כָּל חַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, עַד

דְּאִתְמְנוּן לְתַתָּא מַלְכִין וְסַרְכִין. וְלֵית לוֹן קִיּוּמָא תָּדִיר, כְּאִינּוּן אַחֲרָנִין דִּלְעֵילָּא.

בְּהֵיכָלָא דָּא אִתְדַּבְקוּתָא דְּסִטְרָא מְסָאֲבָא, וְכָל תִּיאוּבְתִין מְסָאֲבִין, וּמְסָאֲבֵי לְעָלְמָא. הַאי אִיהוּ זַמִּין לְאַפָּקָא בְּכָל רִגְעָא וְשַׁעֲתָא אֶשָּׁא, וְלֵית מַאן דְּקָאִים קָמֵיהּ. מֵהָכָא נָפִיק אֶשָּׁא דְּרוּחָא תַּקִּיפָא לְתַתָּא, לְאִתְדָּנָא בְּיָהּ חַיָּיבֵי עָלְמָא. וּמֵהָכָא נָפְקָא רוּחָא מְלָהֲטָא, דְּאִיהוּ אֶשָּׁא וְתַלְגָּא, דְּאִקְרֵי צַלְמוֹן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים סח) תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן.

בְּהֵיכָלָא דָּא, קַיְימָאן אַרְבָּעָה פִּתְחִין, דְּמִתְפָּרְשָׁן לְאַרְבַּע סִטְרִין לְבַר. וְאִלֵּין אַחֲדִין וְלָא אַחֲדִין בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה. לָא אִתְאַחַד, אֶלָּא דְּאִתְחָזֵי בְּאִינּוּן פִּתְחִין נְהוֹרָא דְּנָהִיר, וְאִיהוּ אַתָּר דְּמִתְתָּקָן בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא, לְאִינּוּן חֲסִידֵי דְּשָׁאַר עַמִּין, אִינּוּן דְּלָא אַבְאִישׁוּ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאִשְׁתָּדָלוּ עִמְּהוֹן בְּקִשּׁוּט. אִלֵּין קַיְימֵי בְּאִלֵּין פִּתְחִין, וְנַיְיחֵי תַּמָּן. (נ"א מֵהַאי סִטְרָא וְנַיְיחֵי מֵהַאי סִטְרָא).

בְּפִתְחָא דְּהַאי הֵיכָלָא בְּאֶמְצָעִיתָא, לְבַר, שִׁית פִּתְחִין דְּמִתְאַחֲדֵי בְּהַאי הֵיכָלָא, וְכֻלְּהוּ אַחֲדִין בֵּיהּ. הָכָא אִית כַּוִּין פִּתְיָחָן, לְסִטְרָא דְּנְהוֹרָא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן דּוּכְתִין מִתְתָּקְנֵי לְמַלְכֵי שְׁאַר עַמִּין, אִינּוּן דְּלָא עָאקוּ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַגִינוּ עֲלַיְיהוּ תָּדִיר. אִלֵּין אִית לוֹן יְקָר

בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְהֲנוּ בְּהַהוּא אֲפֵלָה דְּאִינּוּן יַתְבִּין, מִגּוֹ נְהוֹרָא דְּנָהִיר מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָׁה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, כָּל מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ בְכָבוֹד. (ישעיה יד)

וְאִי עָבְדוּ עָאקוּ לְיִשְׂרָאֵל, אוֹ דְּחִיקוּ לוֹן. כַּמָּה אִינּוּן דְּאַחְדִין בְּהוּ, וְדַיְינִין לְהוּ לְתַתָּא תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא, מִכַּמָּה דִּינִין מְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, לְאִינּוּן מַלְכִין דְּעָאקוּ לְהוּ, דְּאִתְדָּנוּ בְּהַהוּא עָלְמָא בְּכַמָּה דִּינִין. וְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא סָהֲדִין סַהֲדוּתָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְעַל מְהֵימְנוּתָא דִּלְהוֹן, וְנַחְתֵּי לְתַתָּא וְאִתְדָּנוּ תַּמָּן. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

עַד הָכָא שְׁבַע הֵיכָלִין, מָדוֹרֵי דְּסִטְרָא מְסָאֲבָא, מִסִּטְרָא דְּנָחָשׁ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ, וּמִלְּחִישׁוֹתֵיהּ, דְּלָא יִתְנַשֵּׁיךְ מִנֵּיהּ, וְלָא יְטִיל בֵּיהּ אַרְסָא, דְּיֵמוּת בֵּיהּ. מִכָּל סִטְרִין אִית לְאִסְתַּמְּרָא מִינֵּיהּ, מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא. מַאן דְּיִשְׁתְּזִיב מֵרִישָׁא, לָא יִשְׁתְּזִיב מִזְּנָבָא. כַּד אָכִיף רֵישָׁא, זָקִיף זְנָבָא, מָחֵי וְקָטִיל.

וְעִם כָּל דָּא, אִם יִשּׁוֹךְ הַנָּחָשׁ בְּלֹא לָחַשׁ. כְּמָה דְּתָנֵינָן, נָטִיל רְשׁוּ וְאַפִּיק נִשְׁמָתָא. בְּגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא, דְּלָא יְחוּב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּלָא יַלְחִישׁוּ לֵיהּ לְהַהוּא חִוְיָא דְּיִנְשׁוֹךְ וְיִקְטֹל. (ס"א זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּיַדְעִין אָרְחִין קַדִּישִׁין לְמֵיהַךְ בְּהוּ דְּלָא לְמֵיהַךְ בָּתָר

הַהוּא חִוְיָיא בִּישָׁא סִטְרָא אַחֲרָא מְסָאֲבָא וּמִתְפָּרְשֵׁי מִנַּיהּ וְלָא אִתְפָּתוּ אַבַּתְרֵיהּ זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי)

(בראשית ב) **וַיִּיצֶר יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה. עָפָר אִיהוּ, וְלָא חוֹמֶר. עָפָר אִיהוּ, וְיֵתוּב לְעַפְרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (בראשית ג) **כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב.** (נ"א לְבָתַר דְּחָטָא אִתְעֲבִיד מְזוֹנָא לְנָחָשׁ וּבְגִין כַּךְ וכו') **לְבָתַר דְּחָטָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בֵּיהּ בְּנָחָשׁ, וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. עָפָר דָּא הוּא אָדָם, דִּכְתִיב כִּי עָפָר אַתָּה וְגוֹ׳. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב עָפָר, וְלָא כְּתִיב אֲדָמָה, וְלָא חוֹמֶר, וּכְתִיב** (ישעיה סה) **וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ.**

עַד דְּיִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִבָּעֵר לְהַהוּא רוּחָא מִסְאֲבָא מֵעָלְמָא, דִּכְתִיב, (ישעיה כה) **בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְגוֹ׳, וְיָקִים לְהַהוּא עָפָר, וְיִתְעַר לֵיהּ לְמֵחְדֵי בְּעָלְמָא, דִּכְתִיב** (ישעיה כו) **הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר וְגוֹ׳.**

כְּתִיב (בראשית ג) **וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם, וְהָא אוֹקִימְנָא. אֲבָל סִטְרָא דְּרָכִיב עָלֵיהּ, יְהִיב לֵיהּ חֵילָא לְשַׁלְטָאָה, וּלְמִפְתֵּי, וּלְאַסְטָאָה. וְדָא הוּא רָזָא דִּדְכוּרָא, דְּהָא דִּכוּרָא שַׁלִּיט עַל נוּקְבָא, וְיָהִיב בָּהּ חֵילָא. שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא מְשַׁמְּשִׁין כַּחֲדָא, וְלָא מִתְפָּרְשִׁין לְעָלְמִין, חֹשֶׁךְ וַאֲפֵילָה מְשַׁמְּשִׁין כַּחֲדָא. אִיהוּ חֹשֶׁךְ, וְאִיהִי אֲפֵילָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (שמות י) **וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה. חֹשֶׁךְ וַעֲרָפֶל. בְּגִין דְּאִית חֹשֶׁךְ, וְאִית חֹשֶׁךְ.**

תְּנַן, מַאן דְּחָמָא גְּמָל בְּחֶלְמֵיהּ, מִיתָה אִתְגְּזַרַת עָלֵיהּ, וְאִשְׁתְּזִיב מִינָּהּ. בְּגִין דְּאִיהוּ סִטְרָא מִסְאֲבָא, וְהַאי אִיהוּ (בראשית ו) קֵץ כָּל בָּשָׂר.

יוֹמָא חַד הֲוָה יָתִיב רִבִּי אֶלְעָזָר קָמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי קֵץ כָּל בָּשָׂר אִתְּהַנֵּי מֵאִינּוּן קָרְבְּנִין דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל מְקָרְבִין עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, אוֹ לָא.

אָמַר לֵיהּ, כֹּלָּא הֲווֹ מִסְתַּפְקֵי כַּחֲדָא, לְעֵילָּא וּלְתַתָּא.

וְתָא חֲזֵי, כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵל, אִינּוּן אִקְרוֹן אָדָם, בְּחִבּוּרָא דְּאִינּוּן רְעוּתִין קַדִּישִׁין, דְּסַלְקָא מִגַּוַוייְהוּ. וְהַהוּא אִמְרָא, אוֹ כִּבְשָׂא, אוֹ הַהוּא בְּהֵמָה, הַאי דְּקָרְבִין, אִצְטְרִיךְ עַד לָא אִתְקְרִיב עַל מַדְבְּחָא, לְפָרְשָׂא עָלָה כָּל חֲטָאִין, וְכָל חוֹבִין, וְכָל הֲרְהוּרִין בִּישִׁין דְּעָבַד. וּכְדֵין הַהִיא, אִתְקְרֵי בְּהֵמָה בְּכֹלָּא, בְּגוֹ אִינּוּן חֲטָאִין וּבִישִׁין וְהֲרְהוּרִין.

כְּגַוְונָא דְּקָרְבְּנָא דַּעֲזָאזֵל, דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו׳, הָכִי נָמֵי הָכָא. וְכַד סַלְקָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, מָטוּ לָהּ עַל חַד תְּרִין. וּבְגִין כָּךְ, דָּא סַלְקָא לְאַתְרֵיהּ, וְדָא סַלְקָא לְאַתְרֵיהּ, (רמ״ד ע״ב, רל״ט ע״א) דָּא בְּרָזָא דְּאָדָם, וְדָא בְּרָזָא דִּבְהֵמָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ׳.

חֲבִיתִין וְכָל שְׁאַר מִנְחוֹת, לְאִתְעָרָא רוּחָא דְּקוּדְשָׂא,

בִּרְעוּתָא דְּכַהֲנָא, וְשִׁירְתָא דְּלֵיוָאֵי, וּצְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל. וּבְהַהוּא תְּנָנָא, וְשַׁמְנָא וְקִמְחָא דְּסָלִיק, מִתְרַוון וּמִסְתַּפְקֵי כָּל שְׁאַר מָארֵי דְּדִינִין, דְּלָא יַכְלֵי לְשַׁלְטָאָה בְּהַהוּא דִּינָא דְּאִתְמְסַר לוֹן, וְכֹלָּא בְּזִמְנָא חָדָא. תָּא חֲזֵי, כֹּלָּא אִתְעֲבִיד בִּרְזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, לְאִסְתַּפְקָא דָּא בְּדָא, וּלְאִסְתַּלְקָא לְעֵילָּא מַאן דְּאִצְטְרִיךְ, עַד אֵין סוֹף. (רכ"ו ע"א)

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲרִימִית יְדֵי בִּצְלוֹתִין לְעֵילָּא, דְּכַד רְעוּתָא עִלָּאָה, לְעֵילָּא לְעֵילָּא, קַיְימָא עַל הַהוּא רְעוּתָא דְּלָא אִתְיְידַע, וְלָא אִתְפַּס לְעָלְמִין, רֵישָׁא דְּסָתִים יַתִּיר לְעֵילָּא, וְהַהוּא רֵישָׁא אַפִּיק מַה דְּאַפִּיק, וְלָא יְדִיעַ. וְנָהִיר מַה דְּנָהִיר, כֹּלָּא בְּסִתִּימוּ.

רְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵיהּ, וּלְאִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ, חַד פְּרִיסוּ אִתְפְּרַס, וּמִגּוֹ הַהוּא פְּרִיסָא בִּרְדִיפוּ דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, מָטֵי וְלָא מָטֵי, עַד הַהוּא פְּרִיסָא נָהִיר מַה דְּנָהִיר. וּכְדֵין הַהוּא מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, נָהִיר בִּנְהִירוּ סָתִים דְּלָא יְדִיעַ. וְהַאי מַחֲשָׁבָה לָא יָדַע. כְּדֵין בָּטַשׁ הַאי נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְידַע, בִּנְהִירוּ (נ"א דְּפִרְסָא) דְּפִרְשָׁא, דְּקַיְימָא דְּנָהִיר מִמָּה, (דף רס"ט ע"א) דְּלָא יְדִיעַ, וְלָא אִתְיְידַע, וְלָא אִתְגַּלְיָא. וּכְדֵין, (נ"א הַאי) דָּא נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְידַע, בָּטַשׁ בִּנְהִירוּ דְּפִרְיסָא, וְנָהֲרִין כַּחֲדָא.

וְאִתְעֲבִידוּ תִּשְׁעָה הֵיכְלִין, וְהֵיכְלִין לָאו אִינּוּן נְהוֹרִין, וְלָאו אִינּוּן רוּחִין, וְלָאו אִינּוּן נִשְׁמָתִין, וְלָא אִית מַאן דְּקַיְימָא בְּהוּ. רְעוּתָא דְּכָל תִּשַׁע נְהוֹרִין, קַיְימֵי כֻּלְּהוּ בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהִי חַד מִנַּיְיהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא, כֻּלְּהוּ לְמִרְדַּף אֲבַתְרַייהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימֵי בְּמַחֲשָׁבָה, וְלָא מִתְדַּבְקָן וְלָא אִתְיְידִיעוּ. וְאִלֵּין לָא קַיְימֵי, לָאו בִּרְעוּתָא, וְלָאו בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, תַּפְסִין בָּהּ וְלָא תַּפְסִין. בְּאִלֵּין קַיְימִין כָּל רָזִין דִּמְהֵימְנוּתָא, וְכָל אִינּוּן נְהוֹרִין, מֵרָזָא דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה וּלְתַתָּא, כֻּלְּהוּ אִקְרוּן אֵין סוֹף. עַד הָכָא מָטוּן נְהוֹרִין, וְלָא מָטוּן, וְלָא אִתְיְידִיעוּ לָאו הָכָא רְעוּתָא, וְלָא מַחֲשָׁבָה.

כַּד נָהִיר מַחֲשָׁבָה, וְלָא אִתְיְדַע מִמַּאן דְּנָהִיר, כְּדֵין אִתְלְבַּשׁ וְאַסְתִּים גּוֹ בִּינָה, וְנָהִיר מַאן דְּנָהִיר, וְאָעִיל דָּא בְּדָא, עַד דְּאִתְכְּלִילוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וּבְרָזָא דְּקִרְבְּנָא כַּד סָלִיק, כֻּלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא, וְנָהִיר דָּא בְּדָא, כְּדֵין קַיְימֵי כֻּלְּהוּ בִּסְלִיקוּ, וּמַחֲשָׁבָה אִתְעַטָּר בְּאֵין סוֹף. הַהוּא נְהִירוּ דְּנָהִיר מִנֵּיהּ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, (נ״א דְּלָא יָדַע אִיהִי בָּהּ כְּלָל), אִקְרֵי אֵין סוֹף, דְּמִנֵּיהּ (נ״א וּמִנֵּיהּ) אִשְׁתְּכַח וְקַיְימָא וְנָהִיר לְמַאן דְּנָהִיר, וְעַל דָּא כֻּלָּא קָאִים. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, הַאי סִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִקְרֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר, כְּמָה

דְּקִשׁוֹרָא אִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא בְּחַדּוּ, אוּף הָכִי נָמֵי לְתַתָּא, בְּחֶדְוָותָא, וּרְעוּתָא לְאִסְתַּפְקָא כֻּלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְאִימָּא קַיְימָא עֲלַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדְקָא יָאוֹת.

תָּא חֲזֵי, בְּכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא, כַּד סִיהֲרָא אִתְחַדְּשָׁא, יָהֲבִין לֵיהּ לְהַאי קֶרֶן כָּל בָּשָׂר, חוּלָקָא חֲדָא יַתִּיר עַל קָרְבְּנִין, לְאִתְעַסְקָא בֵּיהּ, וְאִשְׁתָּמַשׁ בְּחוּלָקֵיהּ, וְיהֵא סִטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַייהוּ, בְּגִין דְּיִתְאַחֲדוּן בְּמַלְכֵיהוֹן. וְדָא אִיהוּ שָׂעִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ חוּלָקָא דְּעֵשָׂו, דִּכְתִיב בֵּיהּ שָׂעִיר. הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר. וְעַל דָּא אִיהוּ אִשְׁתָּמַשׁ בְּחוּלָקֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּחוּלָקֵיהוֹן. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ.

וְתָא חֲזֵי, הַאי קֶרֶן כָּל בָּשָׂר, כָּל רְעוּתֵיהּ לָאו אִיהוּ אֶלָּא בִּבְשָׂרָא תָּדִיר. וּבְגִין כָּךְ, תִּקּוּנָא דִּבְשָׂרָא תָּדִיר לְגַבֵּיהּ, וְעַל דָּא אִקְרֵי קֶרֶן כָּל בָּשָׂר. וְכַד אִיהוּ שַׁלִּיט, שַׁלִּיט עַל גּוּפָא, וְלָאו עַל נִשְׁמְתָא, נִשְׁמְתָא סַלְקָא לְאַתְרָהּ, וּבְשָׂרָא אִתְייהִיב לְאַתָּר דָּא, כְּגַוְונָא דְּקָרְבְּנָא, דְּרְעוּתָא סַלְקָא לַאֲתָר חַד, וּבְשָׂרָא לְאַתָּר חַד.

וּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ זַכָּאָה, אִיהוּ קָרְבְּנָא מַמָּשׁ לְכַפָּרָא, וְאַחֲרָא דְּלָאו אִיהוּ זַכָּאָה, לָא. בְּגִין דְּבֵיהּ מוּמָא, דִּכְתִיב (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרָצוֹן יִהְיֶה לָכֶם. וְעַל דָּא צַדִּיקָא

כַּפָּרָה אִיהוּ בְּעָלְמָא, וְקָרְבְּנָא מַמָּשׁ. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וַיְכַס הֶעָנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד, דְּהָא כַּד חָפָא עֲנָנָא יַת מַשְׁכְּנָא, שָׁרָאת שְׁכִינְתָּא בְּאַרְעָא, וְאִתְעֲבַר רוּחָא מִסְאַבָּא, דְּאִיהוּ קֵץ כָּל בָּשָׂר מֵעָלְמָא, וְאִסְתַּלָּק וְעָאל בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וְרוּחָא קַדִּישָׁא שָׁרָא עַל עָלְמָא, דִּכְתִיב וַיְכַס הֶעָנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד.

וּכְתִיב וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן, בְּגִין דְּרוּחָא קַדִּישָׁא שָׁרָא עַל עָלְמָא, וְרוּחָא מִסְאַבָּא אִסְתַּלָּק, בַּר דְּאַמְשִׁיכוּ לֵיהּ אִינּוּן חַיָּיבַיָּא כְּמִלְקַדְמִין עַל עָלְמָא, דְּאִי אִינּוּן לָא אַמְשִׁיכוּ לֵיהּ עַל עָלְמָא, לָא אִשְׁתְּכַח. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבָּרָא לֵיהּ מֵעָלְמָא, דִּכְתִיב, בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְיָ דִּבֶּר. וּכְתִיב (ישעיה כה) (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

חומש ויקרא

פָּרָשַׁת וַיִּקְרָא

(דף ב' ע"א)

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה ז) שְׁאַל לְךָ אוֹת מֵעִם יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַ לְמָעְלָה. אִסְתַּכְּלְנָא בְּדָרִין קַדְמָאִין וְדָרִין בַּתְרָאִין, מַה בֵּין דָּרִין קַדְמָאִין לְדָרִין בַּתְרָאִין. דָּרִין קַדְמָאִין הֲווֹ יַדְעִין וּמִסְתַּכְּלִין בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וְיַדְעִין לְצָרְפָא אַתְוָון דְּאִתְיְהִיבוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי, וַאֲפִילוּ חַיָּיבִין דְּבְהוֹן בְּיִשְׂרָאֵל, הֲווֹ יַדְעִין גּוֹ אַתְוָון חָכְמְתָא עִלָּאָה. וְיַדְעִין גּוֹ אַתְוָון עִלָּאִין, וְגוֹ אַתְוָון תַּתָּאִין, חָכְמְתָא לְאַנְהָגָא עוֹבָדִין בְּהַאי עָלְמָא.

בְּגִין דְּכָל אָת וְאָת דְּאִתְמְסַר לֵיהּ לְמֹשֶׁה, הֲווֹ מִתְעַטְּרִין וְסַלְקִין עַל רֵישַׁייהוּ דְּחֵיְוון עִלָּאִין קַדִּישִׁין. וְכֻלְּהוּ חֵיְוון הֲווֹ מִתְעַטְּרֵי בְּהוּ, וּפַרְחִין גּוֹ אֲוִירָא, דְּנַחְתָּא מִגּוֹ אֲוִירָא עִלָּאָה, דָּקִיק דְּלָא יְדִיעַ.

וְסַלְקִין וְנַחְתִּין אַתְוָון רַבְרְבִין וְאַתְוָון דְּקִיקִין. אַתְוָון רַבְרְבִין נַחְתִּין מִגּוֹ הֵיכָלָא עִלָּאָה טְמִירָא דְּכֹלָּא, וְאַתְוָון דְּקִיקִין הֲווֹ נַחְתִּין מִגּוֹ הֵיכָלָא אָחֳרָא תַּתָּאָה, וְאִלֵּין וְאִלֵּין אִתְמְסָרוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי.

וְחִבּוּרָא דְּאַתְוָון דְּאִינּוּן מִתְחַבְּרָאן בִּטְמִירוּ בְּכָל אָת

וְאָת, כְּגוֹן א, אָת יְחִידָא, מִתְחַבְּרָאן עִמָּהּ בְּטָמִירוּ תְּרִין אָחֳרָנִין לְךָ. וְכֵן כֻּלְּהוּ אִתְמְסָרוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי, וְכֻלְּהוּ טָמִירִין גּוֹ חַבְרַיָּיא, זַכָּאִין אִינּוּן.

שְׁאַל לְךָ אוֹת, אוֹת מַמָּשׁ. דְּכֻלְּהוּ הֲווֹ נַטְלִין בְּרָזָא דְּאַתְוָון. וְכֵן בָּרְחַב מַה כְּתִיב, (יהושע ב) וּנְתַתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת, דָּא אָת ו', דְּדָא אִקְרֵי אוֹת אֱמֶת. וְאִי תֵּימָא שְׁאָר אַתְוָון לָאו אִינּוּן אֱמֶת. אִין, אֶלָּא אוֹת דָּא אוֹת אֱמֶת אִקְרֵי.

הַעֲמֵק שְׁאָלָה, דָּא אוֹת ה' בַּתְרָאָה דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא. אוֹ הַגְבֵּהַ לְמַעְלָה, דָּא אָת יו"ד רֵישָׁא דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, שְׁאַל לְךָ אוֹת מֵעִם יְיָ' אֱלֹהֶיךָ, אוֹת מִשְׁמָא קַדִּישָׁא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב מֵעִם יְיָ', דְּדָא אִיהוּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָת חַד דְּבֵיהּ, וּמַשְׁכְּנָא קָאִים עַל דָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד סָלִיק עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא וְשָׁרָא עֲלוֹי, כָּל אִינּוּן רְתִיכִין, וְכָל (דף ב' ע"ב) אִינּוּן מָאנֵי מַשְׁכְּנָא דִּלְעֵיל, כֻּלְּהוּ הֲווֹ גּוֹ עֲנָנָא. מַה כְּתִיב, (שמות מ) וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן. וּכְתִיב, וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן, (שמות כד) וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה אִי מֹשֶׁה לָא הֲוָה יָכִיל לְאַעְלָא לְמַשְׁכְּנָא, אֲמַאי הֲוָה יָתִיב בְּטוּרָא כָּל אִינּוּן אַרְבָּעִין יוֹמִין.

אֶלָּא (ס"א אינו וכו' בְּגִין לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא זְמָנָא אַחֲרָא דְּהָא תְּרֵין לוּחִין אִתְּבְּרוּ בְּקַדְמֵיתָא וְהַשְׁתָּא הֲוָה בְּטוּרָא כְּמִלְקַדְמִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִי הָכִי וְהָא כְּתִיב (שמות לט) וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וכו'. וּכְתִיב וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד. וּכְתִיב וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְגוֹ'. וּכְתִיב וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וְגוֹ'. מַשְׁמַע דְּמֹשֶׁה בְּטוּרָא הֲוָה בְּהַהוּא זְמָנָא דְּקָרָא לֵיהּ. וּכְתִיב מֵאֹהֶל מוֹעֵד. וְאֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֲוָה בְּטוּרָא דְּסִינַי דְּהָא בֵּינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל הֲוָה. אֶלָּא בְּהַהוּא זְמָנָא אִשְׁתְּלִימוּ אַרְבְּעִין יוֹמִין. ומ' יוֹמִין הֲוָה מֹשֶׁה בְּטוּרָא. וַעֲנָנָא אַחֲרָא עִלָּאָה הֲוָה מִתָּקֵן מַשְׁכְּנָא וְתַקִּין פַּתּוֹרֵי מִכֹּל אִינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין לְאִתְתַּקָּנָא אֲתַר דְּהָא) **תְּרֵי עֲנָנֵי הֲווֹ,** (ס"א עָנָן דְּנָהִיר וְעָנָן דְּחַשִּׁיךְ) **חַד דְּעָאל בֵּיהּ מֹשֶׁה. וְחַד דְּשָׁאֲרִי עַל מַשְׁכְּנָא. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב** (שמות מ) **וּכְבוֹד יְיָ׳ מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן, מִלָּא לָא כְּתִיב, אֶלָּא מָלֵא, דְּהֲוָה שְׁלִים לְעֵילָּא וְתַתָּא, עִם מַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא.**

תִּקּוּנָא טְמִירָא דְּנָחַת לְתַתָּא וְאִתְתַּקַּנַת שְׁכִינְתָּא.

אַרְבַּע סִטְרִין דְּמַשְׁרְיָין אִתְגְּנִיזוּ. תִּקּוּנָא קַדְמָאָה דְּחַד מִשְׁמָרָה, מֵאִינּוּן ד' מַשְׁרְיָין, כְּלָא עַד דְּאִתְתַּקָּנוּ. רֵישָׁא לְסִטַר יְמִינָא צַדְקִיאֵ"ל, רַב מְמָנָא, רַב מַשְׁרְיָין, דְּאִיהוּ תְּחוֹת שׁוּלְטָנָא דְּמִיכָאֵ"ל, וְעִמֵּיהּ הֲווֹ מִתְתַּקְּנָן כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין תְּחוֹת יְדֵיהּ.

וְחַד מְמָנָא אִתְקַם עַל אַרְבַּע תִּלַת, אַרְבַּע לְתַתָּא, בְּגִין דְּכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין עִלָּאִין, כַּד נַחְתִּין לְתַתָּא, מְשַׁנְּיָין שְׁמָא דִּלְהוֹן, בְּשְׁמָהָן אָחֳרָנִין, כַּד אִינּוּן עִלָּאִין לָא מִשְׁתַּנְּיָין לְעָלְמִין. וְהַאי מְמָנָא עִלָּאָה צַדְקִיאֵ"ל קָאִים עֲלַיְיהוּ לְגוֹ. אָת חַד נָצִיץ עַל רֵישַׁיְיהוּ, וְאִיהִי א' זְעֵירָא,

כַּד הַאי אָת נָצִיץ, כְּלְהוּ נַטְלִין לְהַהוּא אָתַר דְּנָצִיץ הַאי נְצִיצוּ.

לְגוֹ מְנַיְיהוּ, רָזִיאֵ"ל רַב מְמָנָא, רַב מַשְׁרְיָין, דְּקַיְימָא לְגוֹ תְּחוֹת שׁוּלְטָנוּתָא דְּמִיכָאֵ"ל. וְעִמֵּיהּ כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּתְחוֹת יְדֵיהּ. וְחַד מְמָנָא קָאִים עָלַיְיהוּ בְּתַרְעָא, דְּאִתְקְרֵי רוּמִיאֵ"ל. וְסַחֲרִין לֵיהּ י"ב מְמָנָן, תְּלַת תְּלַת דְּזִמְנִין. וְרָזִיאֵ"ל רַב מְמָנָא קַיְימָא עַל כְּלְהוּ, דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי שְׁמֵיהּ. אָת חַד נָצִיץ עַל רֵישַׁיְיהוּ דְּכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין, וְאִיהִי אָת ר'. כַּד הַאי נָצִיץ, נַטְלִין כְּלְהוּ לְהַהוּא סִטְרָא דְּהַהוּא נְצִיצוּ, הַאי אָת קַיְימָא עַל עוֹנְשָׁא דְּמַגָּלָּה רָזִין וְסִימָנִיךְ (משלי יג) רֵישׁ וְקָלוֹן.

לְגוֹ מְנַיְיהוּ, יוֹפִיאֵ"ל רַב מְמָנָא, רַב מַשְׁרְיָיאן, תְּחוֹת שׁוּלְטָנוּתָא דְּמִיכָאֵ"ל, וְעִמֵּיהּ הֲווֹ מִתְתַּקְנָן כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּתְחוֹת יְדֵיהּ. וְלָא אִתְגַּלְיָין הָכָא בְּחֶשְׁבָּנָא, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּלִימוּ הָכָא עַד דְּאָתוּ לְבֵית עוֹלָמִים. דְּתַמָּן אִשְׁתְּלִימוּ כְּלְהוּ, (שמות מ"א ע"א) וְאַסְגוּ מַשְׁרְיָין בְּשִׁלִּימוּ. וּמַה דְּאַמָּרָן הָכָא, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּתְחוֹת יְדֵיהּ, דְּאִתְמְסָרוּ בְּהַהוּא שַׁעֲתָא לְאַעֲלָא עִמֵּיהּ וְחַד מְמָנָא קַיְימָא עָלַיְיהוּ, וְחָכְמִיאֵ"ל שְׁמֵיהּ, וְי"ב מְמָנָן סָחֲרִין לֵיהּ לְכָל עִיבָּר תְּלַת תְּלַת, כְּמָה דְּאַמָּרָן. וְיוֹפִיאֵ"ל רַב מְמָנָא קַיְימָא עַל כְּלְהוּ, דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי שְׁמֵיהּ.

אָת חַד נָצִיץ עַל רֵישַׁייהוּ דְּכָל אִלֵּין מַשְׁרְיָין, וְאִיהִי אָת ק׳. כַּד נָצִיץ דָּא, נַטְלִין כֻּלְּהוּ לְהַהוּא סִטְרָא דְּהַהוּא נְצִיצוּ. הַאי אָת ק׳ תַּלְיָיא בַּאֲוִירָא, וְאַכְפְיָא תִּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא. וְסַלְקָא וְנַחְתָּא, תְּרִין אַתְוָון אִלֵּין קר, אִינּוּן אַתְוָון דְּקַיְימִין בְּאֶמְצָעִיתָא, חַד דְּחָפֵי לְאָת א׳, וְחַד דְּחַפְיָא עַל י׳, דְּאִיהִי לְבָתַר.

לְגוֹ מַנַּייהוּ, קְדוּמִיאֵ״ל רַב מְמָנָא, רַב מַשְׁרְיָין, תְּחוֹת שׁוּלְטָנוּתָא דְּמִיכָאֵ״ל, עִמֵּיהּ הֲווֹ מִתְתַּקְנָן כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּתְחוֹת יְדֵיהּ. וְחַד מְמָנָא קַיְימָא עֲלַייהוּ בְּתַרְעָא, דְּאִתְקְרֵי אַרְיאֵ״ל. וי״ב מְמָנָן סָחֲרִין לֵיהּ, תִּלַת תִּלַת לְכָל סִטָר. וְהַאי מְמָנָא קְדוּמִיאֵ״ל קַיְימָא עֲלַייהוּ, דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי שְׁמֵיהּ לְעָלְמִין. חַד אָת קַיְימָא נָצִיץ עַל רֵישַׁייהוּ, וְהוּא אָת י׳, (דף ג׳ ע״א) כַּד הַאי נָצִיץ, נַטְלִין כֻּלְּהוּ לְהַהוּא נְצִיצוּ דְּנָצִיץ. אוֹת ק׳ דְּקַאמְרָן חַפְיָא עַל הַאי אָת י׳, ר׳ חַפְיָא עַל א׳.

לְגוֹ לְגוֹ, בַּאֲתַר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, נָצִיץ חַד אָת בְּטָמִירוּ וּבְגְנִיזוּ, וְאִיהִי אָת ו׳. וְהַאי אָת ו׳ נָצִיץ בִּנְצִיצוּ עַל כֻּלְּהוּ אַתְוָון. וְקַלָּא נָפִיק מִבֵּינַייהוּ דְּאִלֵּין אַתְוָון, כְּדֵין בָּטַשׁ נְצִיצוּ דְּאָת ו׳, לְנְצִיצוּ דְּאָת י׳, וְנָפַק הַהוּא נְצִיצוּ מִגּוֹ אֲתַר (ס״א דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ) דְּקֹדֶשׁ וּבָטַשׁ לְגוֹ נְצִיצוּ דְּאָת י׳. וּכְדֵין נְצִיצוּ דְּאָת י׳, בָּטַשׁ לְגוֹ נְצִיצוּ דְּאָת ק׳ (וְקַלָּא הוּא

(נְפִיק) וְנָפְקָא נְצִיצוּ דְּאָת ק', וּבָטַשׁ לְגוֹ נְצִיצוּ דְּאָת ר', וְנַפְקֵי נְצוֹצִין כֻּלְּהוּ, וּמִתְחַבְּרִין לְגוֹ נְצִיצוּ דְּאָת א', דְּקַיְימָא. וְקָלָא הֲוָא נָפִיק, וּבָטַשׁ בְּכָל אִינּוּן נְצִיצִין דְּאַתְוָון כַּחֲדָא, נְצִיצוּ דְּאָת ו' בְּי', נְצִיצוּ דְּי' בְּק', נְצִיצוּ דְּק' בְּר', נְצִיצוּ דְּר' בְּא'. וּמִתְחַבְּרָן גְּלִיפִין דִּנְצִיצִין, וְנַפְקֵי לְבָתַר. וּבָתַר דְּמִתְחַבְּרִין בְּנִיצוֹצֵיהוֹן, נָפִיק קָלָא מִבֵּינֵיהוֹן, וּמִתְחַבָּרָן בְּרָזָא דָּא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה הֲוָה מִסְתַּכַּל כָּל אִינּוּן יוֹמִין דְּלָא עָאל.

לְבָתַר אִתְהַדָּרוּ אַתְוָון, וַהֲווּ מִתְגַּלְגְּלִין בְּקוּלְפּוֹי, בְּצִרוּפִין דְּאַתְוָון דְּאִתְמְסָרוּ לְאָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. אָת א לְאַעֲלָא בְּגוֹ טְמִירָא, לַאֲתַר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, וְנָפַק ו', וְיָהִיב דּוּכְתָּא לְאָת א', וְאִתְחַבָּר א' לְגוֹ ו', דְּבַתְרֵיהּ קר, וְי' עָאל בֵּין ק' וְר' וְאִשְׁתַּכַּח קִיר. וְאִתְגְּלִיפוּ וְאִתְנְצִיצוּ כְּמִלְקַדְמִין, וְקָלָא נָפַק מִבֵּינַיְיהוּ, וּמִתְחַבָּרָן נְצִיצִין דְּאַתְוָון, וְנָפִיק לְבַר וְאִתְגַּלְיָין לְגַבֵּי כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין, דַּהֲווֹ נַטְלִין אִינּוּן אַתְוָון. וְכַד מִתְחַבְּרָן נְצִיצִין דְּאַתְוָון, קָלָא בָּטַשׁ בֵּינַיְיהוּ, אִתְחָזוֹן בְּגִלּוּפַיְיהוּ לְכָל אִינּוּן רְתִיכִין אוֹקִיר. וְקָלָא אַהְדָּר מִבֵּינַיְיהוּ וְקָרֵי בֵּין אִינּוּן רְתִיכִין (ישעיה יג) אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז וְאָדָם מִכֶּתֶם אוֹפִיר.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה דְּחָמֵי כָּל דָּא, אֲבָל צְרוּפָא דָּא לָא

אִתְחֲמֵי לְעֵינוֹי דְּמֹשֶׁה, אֶלָּא צְרוּפָא קַדְמָאָה דְּאִיהוּ וַיִּקְרָא, דָּא הֲוָה חָמֵי מֹשֶׁה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וְצְרוּפָא דָּא אָחֳרָא לָא גַּלְיָין לֵיהּ. בְּגִין דְּשִׁבְחָא דְּבַר נָשׁ לָא מוֹדְעִין לְקַמֵּיהּ. וְסִימָנִיךְ, (במדבר יב) צְאוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם, וּכְתִיב וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וּמִרְיָם, וּכְתִיב פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ, וּכְתִיב לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה, בְּגִין דְּלָא מוֹדְעִין שִׁבְחֵיהּ דְּבַר נָשׁ לְקַמֵּיהּ.

סַלְקִין אַתְוָון, וְאִתְהַדְּרוּ בְּכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין כְּגַוְונָא דָּא, בְּצְרוּפָא דָּא אוֹקִיר.וְקָלָא נָפַק וְאָכְרִיז וְאָמַר, אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז וְגוֹ'. לְבָתַר אִתְמְשָׁכוּ אַתְוָון, וַהֲווּ נְצִיצִין עַל רֵישַׁיְיהוּ דְּכָל אִינּוּן רְתִיכִין, וְאִשְׁתְּכָכוּ עַד דְּאִתְתְּקָנוּ לְדוּכְתַּיְיהוּ.

רֵישָׁא לְסִטְרָא שְׂמָאלָא חִזְקִיאֵ"ל רַב מְמָנָא, רַב מַשְׁרְיָין לְכָל אִינּוּן דְּקַיְימֵי לְתַרְעָא דְּמַשְׁכְּנָא, תְּחוֹת שׁוּלְטָנוּתָא דְּגַבְרִיאֵ"ל. וְעִמֵּיהּ מִתְתַּקְנָן בְּהַהוּא תַּרְעָא, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּתְחוֹת יְדֵיהּ. וְחַד מְמָנָא אִתְקַם עַל תַּרְעָא לְבַר, וְגַזְרִיאֵ"ל שְׁמֵיהּ. וְעִמֵּיהּ י"ב מְמָנָן דְּסָחֲרִין לֵיהּ תְּלַת תְּלַת לְכָל סְטָר, לְד' סִטְרִין.

וְאִלֵּין שִׁבְעָה דְּלָהֲטָא דְּחַרְבָּא דְּמִתְהַפְּכָא בִּידַיְיהוּ. וְהַאי מְמָנָא חִזְקִיאֵ"ל, קָאִים עָלַיְיהוּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא לְגוֹ. אָת חַד נָצִיץ עַל רֵישַׁיְיהוּ, וְאִיהִי אָת א'. דְּהָא לָא

קַיְימֵי אִלֵּין, וְלָא שַׁיְילֵי (ס"א נַטְלֵי), אֶלָּא בְּרָזָא דְּא', דְּאִיהִי (שמות קנ"ט ע"א) יְמִינָא. בְּגִין דְּשַׂמְאלָא לָא נָטִיל אֶלָּא בִּימִינָא. יְמִינָא נָטִיל תָּדִיר לְשַׂמְאלָא, דְּא' אָת נָצִיץ וְנָפִיק מִן יְמִינָא. כְּדֵין נַטְלִין לְהַהוּא אֲתַר דְּנָצִיץ הַהוּא נְצִיצוּ.

לְגוֹ מְנִיהּ רַהֲטִיאֵ"ל רַב מַשְׁרְיָין, דְּקַיְימָא לְגוֹ תְּחוֹת שָׁלְטָנוּתָא דְּגַבְרִיאֵ"ל. וְעַמֵּיהּ כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין תְּחוֹת יְדֵיהּ. וְחַד מְמָנָא קָאִים עֲלַיְיהוּ בְּתַרְעָא, דְּאִתְקְרֵי קַדְשִׁיאֵ"ל, וְסַחֲרִין לֵיהּ י"ב מְמָנָן, תְּלַת תְּלַת ד' זִמְנִין. וְהַהוּא מְמָנָא רַהֲטִיאֵ"ל קַיְימָא עַל כֻּלְּהוּ, דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי שְׁמֵיהּ. אָת חַד נָצִיץ עַל רֵישַׁיְיהוּ דְּכָל אִלֵּין מַשְׁרְיָין, וְאָת דָּא אִיהוּ ז', וְאִיהוּ אִתְחַלָּף גּוֹ תְּקוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא בְּאָת ל. הַאי אִתְחַלָּף בְּרָזָא (במדבר כד) דְּיִזַּל מַיִם מִדָּלְיָו. וְאִתְחַלָּף (דף ג' ע"ב) בְּגִלּוּפֵי אַתְוָון, וְאִקְרֵי חִלּוּפָא ל'. כַּד הַאי נָצִיץ עַל רֵישַׁיְיהוּ דְּכָל אִלֵּין מַשְׁרְיָין, כְּדֵין כֻּלְּהוּ נַטְלִין לְהַהוּא סִטְרָא דְּהַהוּא נְצִיצוּ.

לְגוֹ מִן דָּא, קַפְּצִיאֵ"ל רַב מְמָנָא, רַב מַשְׁרְיָין, תְּחוֹת שָׁלְטָנֵיהּ דְּגַבְרִיאֵל, וְעַמֵּיהּ הֲווֹ מִתְתַּקְנָן כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דִּתְחוֹת יְדֵיהּ, אִינּוּן דְּאִתְמְסָרוּ לֵיהּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וְחַד מְמָנָא קָאִים עֲלַיְיהוּ עֲזָאֵ"ל שְׁמֵיהּ. וי"ב מְמָנָן סָחֲרִין לֵיהּ לְכָל עִיבָּר, תְּלַת תְּלַת כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא,

וְקַפְצִיאֵ״ל רַב מְמָנָא קַיְימָא עַל כֻּלְהוּ. אָת חַד נָצִיץ עַל רֵישַׁייהוּ דְּכָל אִלֵּין מַשְׁרְיָין, וְאִיהִי אָת ד׳, וְכֻלְהוּ נַטְלֵי לְהַהוּא נְצִיצוּ דְּהַהוּא אָת. הַאי אָת תַּלְיָיא גּוֹ אֲוִירָא, עַל תְּרִין אַתְוָון אָחֳרָנִין.

לְגוֹ מִן דָּא שַׁמְעִיאֵ״ל רַב מְמָנָא, הַאי אִתְחַלָּף לְד׳ שְׁמָהָן, בְּגִין דְּלָא קַיְימָא בְּגַלְפּוּי. זְמִנִין לְסִטַר יְמִינָא, וְזִמְנִין לְסִטַר שְׂמָאלָא, וְעִמֵּיהּ י״ב מְמָנָן דְּסָחֲרִין לֵיהּ לְכָל עִיבָר תְּלַת תְּלַת, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, וְרַגְשִׁיאֵ״ל רַב מְמָנָא עַל אִלֵּין י״ב, תְּחוֹתֵיהּ דְּהַהוּא מְמָנָא אָחֳרָא. וְאָת חַד נָצִיץ עַל רֵישַׁייהוּ לְעֵילָּא, וְאָת דָּא אִיהִי אָת ה׳, וְדָא תַּלְיָא בַּאֲוִירָא עַל כָּל שְׁאָר אַתְוָון, בְּהַהוּא אָת ד׳ דְּקַאמְרָן. ד׳ אִלֵּין תְּרִין סְלִיקוּ לְעֵיל עַל כָּל שְׁאָר אָחֳרָנִין, וְכֻלְהוּ נַטְלִין לְהַהוּא נְצִיצוּ דְּתַלְיָא מֵהַהוּא אָת. לְגוֹ לְגוֹ, בַּאֲתַר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, נָצִיץ אָת חַד גּוֹ טְמִירוּ דְּקֹדֶשׁ, וְאִיהִי אָת ם סְתִימָא. הַאי נָצִיץ בְּנְצִיצוּ עַל כֻּלְהוּ אַתְוָון, וְקָלָא הוּא נָפִיק מִבֵּינַייהוּ דְּאִלֵּין אַתְוָון. כְּדֵין בָּטַשׁ נְצִיצוּ דְּהַאי אָת, וְנָטִיל תְּרִין אַתְוָון אָחֳרָנִין נְצִיצִין דְּתַלְיָין בַּאֲוִירָא, וְאִינּוּן ד׳ ה׳ וְאִשְׁתְּאַר אֵל, וְאִתְחַבְּרָן בְּאִלֵּין אָחֳרָנִין דְּסִטַר יְמִינָא, וּבָטְשׁוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְנַטְלֵי כֻּלְהוּ, וְאִתְהַדָּרָן קַדְמָאֵי כְּמִלְקַדְמִין וְנַפְקֵי לְבַר, וּכְדֵין אִקְרוּן וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

(ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי וְגוֹ׳, הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סִיפֵּיהּ, וְלָאו סֵיפֵּיהּ רֵישֵׁיהּ. כְּתִיב אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, לְבָתַר אִכְלוּ רֵעִים. מַאן דְּמְזַמֵּן לְאָחֳרָא, כַּד מְזוֹנָא מִתְתַּקֵּן קָמֵיהּ. בָּתַר דְּאִיהוּ אָכַל, הֵיאַךְ יַזְמִין לְאָחֳרָא.

אֶלָּא זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְדַכְּאָה לְהוֹן, וְאִתְרְעֵי בְּהוֹן מִכָּל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וּמִדְּאִתְרְעֵי בְּהוֹן בָּעָא לְסַלְּקָא לְהוֹן מִכָּל מְקַטְרְגֵי עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, (ס"א בָּתַר דְּאִתְעֲבַד מַשְׁכְּנָא) בְּיוֹמָא דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, בְּהַהוּא יוֹמָא אִתְתְּקַם מַשְׁכְּנָא אָחֳרָא לְעֵילָּא עִמֵּיהּ, דִּכְתִיב, (שמות מ) הוּקַם הַמִּשְׁכָּן סְתָם, וְהַהוּא יוֹמָא חֲדָוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה.

כֵּיוָן דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא מַה כְּתִיב, (שמות מ) וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד. כַּד חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּךְ אָמַר, וּמַה עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה אִתְקַם, וְאִיהוּ לְבַר, מִיַּד וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. אָמַר לֵיהּ: מֹשֶׁה, חִנּוּכָא דְּבֵיתָא בְּמַאי הֲוָה, בִּסְעוּדְתָא, אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ׳. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַלָּה וְגוֹ׳. (ס"א וְהָא אוּקְמוּהָ הַאי

דָּבָר אַחֵר בָּאתִי לְגַנִּי, דָּא גַּן עֵדֶן דִּלְעֵילָּא.

אֲחוֹתִי כַלָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דִּבְהַהוּא יוֹמָא אִזְדַּוְּוגוּ זִוּוּגִין בְּכֹלָּא, אִזְדַּוְּוגוּ זִוּוּגִין בְּהַהוּא גַּן עֵדֶן, בְּגִין דְּאִתְבָּרְכוּ כֻּלְּהוּ מְשַׁקְיוּ דְּנַחֲלָא, וְאִתְקַשָּׁרוּ כָּל חַד בְּחַבְרֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי (שיר השירים ה) (דף ד' ע"א) עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי כֻּלְּהוֹן אִתְשַׁקְיָין וְאִתְרַוּוּ מִמַּבּוּעָא דְּנַחֲלָא.

אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, כָּל אִינּוּן דִּלְתַתָּא. וְכֻלְּהוּ עַנְפִּין (נ"א עָלְמִין) כֻּלְּהוּ, אִתְבָּרְכוּ וְאִתְזָנוּ, כַּד אִלֵּין אִתְבָּרְכוּ לְעֵילָּא. וּבְמָה מִתְבָּרְכָאן

רעיא מהימנא

פְּתַח וְאָמַר בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַלָּה, אִיהִי מַלְכוּת, אֲדנ"י. אָרִיתִי מוֹרִי, דָּא חֶסֶד, דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְמַר עֲלֵיהּ אֵלֶּךָּ לִי אֶל הַר הַמּוֹר. עִם בְּשָׂמִי, דָּא נָצַח, דַּרְגָּא דְּאַהֲרֹן, דִּכְתִיב בֵּיהּ (שמות ל) וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ. וְאִינּוּן דְּרוֹעָא יְמִינָא, בְּיַרְכָא יְמִינָא. וְרָזָא דְּמִלָּה, (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח. וְאִינּוּן תְּרֵין בִּרְכָּן לָקֳבְלֵיהּ, חַד מָגֵן אַבְרָהָם, וְתִנְיָינָא עֲבוֹדָה, דְּהוּא רָצֵה.

אָכַלְתִּי יַעְרִי, דָּא גְּבוּרָה פַּחַד יִצְחָק. עִם דִּבְשִׁי הוֹד, דַּרְגָּא דְּדָוִד, וְהַיְינוּ דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, עִם יַרְכָא שְׂמָאלָא. שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, גּוּף וּבְרִית, יַעֲקֹב עִם שְׁלֹמֹה. לְבָתַר אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, י"ב שִׁבָטִים, בי"ב בִּרְכָאן.

וּמִתְבַּסְמָן, כֻּלְּהוּ בְּרֵיחָא דְּקָרְבְּנָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּנַחְתַּת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁרָהָא דִּיוֹרָהָא בְּאַרְעָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, לְהַאי קְרָא, בְּגִין דְּאִשְׁתְּכָחוּ בִּרְכָאן וְחֶדְוָה בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וְאִתְבַּסְּמַת הִיא, לְנָפְקָא מִנָּהּ בִּרְכָאן לְכֹלָּא. דְּכַד אִלֵּין תּוֹסֶפֶת בִּרְכַת הַמִּינִין, מַאן אָכִיל לָהּ, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַלָּה. וְאִית דְּפָלִיג לוֹן בְּרָזָא אָחֳרָא, אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי, גּוּף וּבְרִית, יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי, שׁוֹקָא יְמִינָא עִם שְׂמָאלָא. יֵינִי עִם חֲלָבִי, דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא, דְּאִינּוּן יֵינִי גְּבוּרָה, חֲלָבִי חֶסֶד. (ע"ב רעיא מהימנא)

שִׁית אִתְבָּרְכָאן, כְּדֵין כֻּלְּהוּ עָלְמִין אִתְבָּרְכָאן כַּחֲדָא לְתַתָּא, וּמִתְבָּרְכָאן לְעֵילָּא. (ס"א וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל) אִתְבָּרְכוּ מִכֻּלְּהוּ. דָּבָר אַחֵר בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַלָּה. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, לָא אִזְדַּוּוְגָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א יִשְׂרָאֵל) בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִלֵּין שִׁית אַתְרָוון, מִשְׁתַּקְיוּ דְּנַחֲלָא דְּלָא פָּסַק.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, אִלֵּין כָּל מָארֵי דִּיבָּבָא וִילָלָה, דְּאִתְבְּסָמוּ כֻּלְּהוּ וְאִתְבָּרְכוּ כַּחֲדָא. דְּהָא מִסְעוּדְתָא דְּמַלְכָּא מִתְהַנְיָין כֹּלָּא. וְאֵימָתַי אָכְלֵי כֻּלְּהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכָּא (ס"א אִתְאַחֲדֵי) אָתֵי חַדֵּי. וְעַל דָּא מַלְכָּא אִתְחַדֵּי, וְחַדֵּי לְמַטְרוֹנִיתָא בְּקַדְמִיתָא, לְבָתַר כֻּלְּהוּ אָכְלָן וְחַדָּאן.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, אִלֵּין אִינּוּן שִׁית דְּקַאמְרָן, וְאִלֵּין אִינּוּן דִּכְתִיב בְּהוּ, (שיר השירים א) הֲבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו וְגוֹ'. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ, מֵהַהוּא יַיִן דְּרַוֵי לְכֹלָּא. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, דְּכִיוָן דְּאִינּוּן שִׁית אִתְבָּרְכָאן, כְּלְהוּ דִּלְתַתָּא מִתְבָּרְכָאן.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, כֹּלָּא שַׁפִּיר, אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה, אִכְלוּ רֵעִים לְעֵילָּא, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים לְתַתָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאן אִינּוּן לְעֵילָּא, וּמַאן אִינּוּן לְתַתָּא. אָמַר לֵיהּ יָאוּת שָׁאֵילְתָּא, דָּא אַתַּר עִלָּאָה דְּאִינּוּן בְּאַחֲדוּתָא בְּחֶדְוָותָא דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, אִלֵּין אִקְרוּן רֵעִים. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְעֵדֶן וְהַהוּא נָהָר לָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, וְאִשְׁתְּכָחוּ לְעָלְמִין בִּרְעוּתָא בְּאַחֲדוּתָא בְּחֶדְוָותָא. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, אִלֵּין אִינּוּן לְתַתָּא, דְּאִקְרוּן דּוֹדִים, לְזַמְנִין יְדִיעָן וְהָא אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי בְּאִינּוּן עִלָּאֵי כְּתִיב בְּהוּ אֲכִילָה בְּלָא שְׁתִיָּה. מַאי טַעְמָא. מַאן דְּאִית לֵיהּ גַּרְבֵי דְּחַמְרָא, אֲכִילָה בַּעְיָא. וּבְגִין דְּתַמָּן שַׁרְיָא חַמְרָא דְּמִנְטְרָא, כְּתִיב בְּהוּ אֲכִילָה. וּבְאִינּוּן תַּתָּאֵי דְּבַעְיָין שַׁקְיוּ, כְּתִיב בְּהוּ שְׁתִיָּה, דְּהָא כָּל נְטִיעָן שַׁקְיוּ בַּעְיָין מִנַּחֲלָא דְּעָמִיקָא. וְעַל דָּא, בְּאִלֵּין אֲכִילָה, וּבְאִלֵּין שְׁתִיָּה. אִלֵּין רֵעִים וְאִלֵּין דּוֹדִים.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, אִתְחֲזֵי דְּהָא דּוֹדִים חֲבִיבוּתָא

אִינּוּן, אֲמַאי אִינּוּן תַּתָּאֵי. אָמַר לֵיהּ, אִינּוּן דְּתָאֲבִין דָּא לְדָא, וְלָא מִשְׁתַּכְחִין תָּדִיר, אִקְרוּ דּוֹדִים. וְאִינּוּן דְּמִשְׁתַּכְחֵי תָּדִיר, וְלָא מִתְכַּסְיָין וְלָא מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא, אִקְרוּ רֵעִים. וְעַל דָּא, אִלֵּין דּוֹדִים, וְאִלֵּין רֵעִים, אִלֵּין בִּרְעוּתָא בְּאַחֲדוּתָא תָּדִיר, וְאִלֵּין בְּתִיאוּבְתָּא לְזִמְנִין. וְדָא הוּא שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא, בְּגִין דְּתִתְבָּרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין חֶדְוָותָא בְּכֹלְהוּ עָלְמִין.

רִבִּי חִזְקִיָּה אוֹקִים הַאי קְרָא בְּקָרְבָּנִין, בְּגִין דְּאִינּוּן סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא, לְקָרְבָּא קַמֵּיהּ, וּמִתְהַנְיָין מִינֵּיהּ מָאֲרֵיהוֹן דְּדִינִין, וּמִתְבַּסְּמָן כְּלְהוּ, וְאִשְׁתְּכַח חֶדְוָותָא בְּכֹלָּא.

רִבִּי אַחָא אוֹקִים הַאי קְרָא, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאלַת שְׁכִינְתָּא לְמַשְׁכְּנָא, דְּאִשְׁתְּכַח בִּרְכָאן וְחֶדְוָון בְּכֹלָּא, וְעָאלַת שְׁכִינְתָּא כְּכַלָּה לַחוּפָּה, וּכְדֵין אִשְׁתְּלִימוּ אִשְׁתְּכָחוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְאִתְאַחֲדוּ בֵּיהּ (דף ד' ע"ב) בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם, וּכְדֵין עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי אִתְבַּסְּמוּ.

(ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (שיר השירים ב) הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַאי קְרָא אִית בֵּיהּ לְאִסְתַּכְּלָא, כֵּיוָן דִּכְתִיב נִרְאוּ בָאָרֶץ, מַהוּ דִּכְתִיב נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, דְּהָא

בְּחַד אֲרַע סַגְיָא. אֶלָּא הַנִּצָּנִים, אִלֵּין אִינּוּן נְטִיעָן דְּעָקָרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשָׁתִיל לוֹן בְּאַתְרָא אָחֳרָא, וְאִתְרְבִיאוּ, כְּנְטִיעָתָא כַּד אַפִּיק פַּרְחִין.

נִרְאוּ בָּאָרֶץ, דְּהַאי אֲרַע מִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ כַּדְקָא חֲזֵי.

וּמַאי אִיהִי. אֲרַע קַדִּישָׁא, אֲרַע עִלָּאָה, אֲרַע וַדַּאי. עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, עִדָּן לְאַעְקָרָא שׁוּלְטָנוּתָא דְּרַבְרְבֵי עַמִּין דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא.

וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְעָנוּ, דָּא אֲרַע דְּלְתַתָּא, דְּאַחֲסָנוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דִּיהוֹשֻׁעַ. מַאן הוּא קוֹל הַתּוֹר. דָּא הוּא תַּיָּיר עִלָּאָה, דְּאִזְדַּוּוג עִמָּהּ כַּד בָּנָה שְׁלֹמֹה בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, וּכְדֵין אִתְעַטָּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִטְרוֹי, כֶּחָתָן בְּכַלָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגוֹ'.

בְּסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא אָמַר, קוֹל הַתּוֹר, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּתוֹרָה דִּבְכְתָב אִקְרֵי תּוֹרָה סְתָם, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אִקְרֵי תּוֹר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיִּקְר וַיִּקְרָא, דָּא שְׁלִימוּ, וְדָא לָאו הָכִי, וַאֲנָא אוֹקִימְנָא כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְהָכִי הוּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד נַחֲתַת שְׁכִינְתָּא לְמַשְׁכְּנָא, כְּתִיב כַּלֹּת מֹשֶׁה, חָסֵר ו', כַּלַּת מֹשֶׁה וַדַּאי, וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה,

כַּלַּת מֹשֶׁה: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכֹלָּא חַד מִלָּה, וּלְמַלְכָּא עִלָּאָה אִתְּמַר. כֵּיוָן דְּאִתְּתַקַּם מַשְׁכְּנָא קָאִים מֹשֶׁה לְבַר, אָמַר לָא אִתְחֲזֵי לְמֵיעַל אֶלָּא בִּרְשׁוּתָא, מִיַּד וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. מַאן וַיִּקְרָא. דָּא הַהִיא דְּבֵיתָא דִּילָהּ הִיא, הַהִיא כַּלָּה דְּכָל בֵּיתָא בִּרְשׁוּתָא דִּילָהּ. (ויקרא א) וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו, הַהוּא דְּאִקְרֵי קוֹל, הַהוּא דְּאָחִיד בֵּיהּ מֹשֶׁה.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, (ישעיה נ) מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוֹת. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּבְכָל אֲתַר דְּאִשְׁתְּכָחוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח עִמְּהוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בֵּינֵיהוֹן, וּמִתְפָּאֵר בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּיִשְׂרָאֵל אַשְׁלִימוּ מְהֵימְנוּתָא בְּאַרְעָא.

וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִימוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִינּוּן. וְכַד יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּלִימוּ בְּעוֹבָדַיְיהוּ, כְּבְיָכוֹל, שְׁמָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּלִים. וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא אִשְׁתְּלִימוּ לְתַתָּא בְּעוֹבָדַיְיהוּ, וְאִתְחַיְיבוּ גָּלוּתָא, כְּבְיָכוֹל שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שְׁלִים לְעֵילָּא. דְּתָנֵן דָּא סָלִיק וְדָא נָחִית, יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא סָלִיק לְעֵילָּא. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נְחִיתַת לְתַתָּא, אִתְרְחָקוּ דָּא מִן דָּא, כְּבְיָכוֹל אִשְׁתְּאַר שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּלָא שְׁלִימוּ. וְכֹלָּא בְּגִין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

וְאַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בֵּינַיְיהוּ, וְאָתֵי וְאַקְדִּים לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְקָרֵי וְאָמַר, (ירמיה ג) שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים אֶרְפָּא מְשׁוּבוֹתֵיכֶם. וְלֵית מַאן דְּאִתְעַר רוּחֵיהּ, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה. אַקְדָּמִית, וְאֵין אִישׁ, וְלֵית מַאן דְּיִתְעַר רוּחֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא יוֹמָא דְּאִשְׁתַּכְלַל בֵּי מַשְׁכְּנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים וְשָׁארֵי בֵּיהּ. מִיַּד, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו, וְאוֹדַע לֵיהּ דִּזְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמֵיחַב קַמֵּיהּ, וּלְאִתְמַשְׁכְּנָא הַאי אֹהֶל מוֹעֵד בְּחוֹבַיְיהוּ, וְלָא יִתְקְיָים בִּידַיְיהוּ (ס"א בַּהֲדַיְיהוּ), הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. מַאי אָמַר לֵיהּ. מֵאֹהֶל מוֹעֵד, מֵעִסְקֵי אֹהֶל מוֹעֵד, דְּזַמִּין לְאִתְמַשְׁכְּנָא בְּחוֹבַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא יִתְקְיָים בְּקִיּוּמֵיהּ. אֲבָל אַסְוָותָא לְהַאי, אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ. הֲרֵי לָךְ קָרְבְּנִין דְּאָגִין עַל כֻּלָּא.

השלמה מההשמטות (סימן א)

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הֲווּ אַזְלֵי בְּאָרְחָא, עַד דַּהֲווּ אַזְלֵי פָּגְעוּ בְּהַהוּא יְנוּקָא דְּהָוָה אָזִיל וְהָוָה לָאֵי. אָמַר לוֹן, לָאֵינָא דְּלָא אֲכִילְנָא יוֹמָא דֵּין. אֲפִיקוּ נַהֲמָא וְיָהֲבוּ לֵיהּ, אִתְרָחִישׁ לוֹן נִיסָּא וְאַשְׁכָּחוּ חַד

נְבִיעוּ דָקִיק דְמַיָּא (ס"א תְּחוֹת אִילָנָא) תְּחוֹתְהוֹן וְשָׁתוּ מִנַּיְהּ וְיִתְבוּ.

פָּתַח הַהוּא יְנוֹקָא וְאָמַר, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, הָכָא אַלֶּף זְעִירָא, אֲמַאי. בְּגִין דְּהַאי קְרִיאָה לָא הֲוָה בִּשְׁלִימוּ, מַאי טַעְמָא דְּלָא הֲוָה אֶלָּא בְּמַשְׁכְּנָא וּבְאַרְעָא אַחֲרָא. בְּגִין דִּשְׁלִימוּ לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. תּוּ, הָכָא שְׁכִינְתָּא, הַתָּם שְׁלִימוּ דְּדָכָר וְנוּקְבָא (דברי הימים א א) אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ, אָדָם שְׁלִימוּ דְּדָכָר וְנוּקְבָא, הָכָא נוּקְבָא. תּוּ סִיפָּא דִּקְרָא וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר, בְּגִין כָּךְ א׳ זְעִירָא. וְתוּ א׳ זְעִירָא מִתַּל לְמַלְכָּא דְּהָוָה יָתִיב בְּכוּרְסַיָּיא וְכִתְרָא דְּמַלְכוּתָא עָלֵיהּ וְאִיקְרֵי מֶלֶךְ עֵילָאָה, כַּד נָחִית וְאָזִיל לְבֵי עַבְדֵּיהּ, מֶלֶךְ זוּטָא אִקְרֵי. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל זִמְנָא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא עַל כֹּלָּא, מֶלֶךְ עֵילָאָה אִיקְרֵי. כֵּיוָן דְּנָחִית מְדוֹרֵיהּ לְתַתָּא, מֶלֶךְ אִיהוּ, אֲבָל לָאו עֵילָאָה כְּדְקַדְמִיתָא. בְּגִין כָּךְ אַלֶּף זְעִירָא.

וַיִּקְרָא, הָכִי תָּנֵינָן, זְמִין לֵיהּ לְהֵיכָלֵיהּ מֵאֹהֶל מוֹעֵד. מַאן הוּא אֹהֶל מוֹעֵד, אֹהֶל דְּבֵיהּ תָּלֵינָן מוֹעֲדָא וְחָגָא וְשַׁבְּתָא לְמִמְנֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית א׳) וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּבֵיהּ שַׁרְיָיא חוּשְׁבָּנָא לְמִמְנֵי, וּמָאן אִיהוּ סִיהֲרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יְשַׁעְיָה ל"ג) אֹהֶל בַּל יִצְעַן בַּל יִסַּע יְתֵדוֹתָיו לָנֶצַח.

לֵאמֹר, מָאי לֵאמֹר, בְּגִין לְגַלָּאָה. אֲבָל כֹּלָּא חַד וְשַׁפִּיר הוּא, בְּגִין דְּשִׁלִּימוּ הוּא אֲתָר לְגַלָּאָה מָה דְּהָוָה סָתִים לְגַו. וּבְכָל אֲתָר, לֵאמֹר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. דְּאִתְיְהִיב רֵשׁוּ לְגַלָּאָה, דְּהָא אִתְמַנִּי לְסִיהֲרָא הַהוּא מִלָּה מֵאֲתָר דְּמֹשֶׁה קַיְימָא.וַיְדַבֵּר יְיָ לְעֵילָּא. אֶל מֹשֶׁה בְּאֶמְצָעִיתָא. לֵאמֹר בָּבְרַייְתָא (ס"א בְּבַתְרַייָא) אֲתָר דְּאִית רֵשׁוּ לְגַלָּאָה.

תּוּ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, מָה כְּתִיב לְעֵילָּא (שמות ט"ל) וַיָּבִיאוּ אֵת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגוֹ'. אַמַּאי אֶל מֹשֶׁה, הָכִי אָמְרוּ, בְּגִין דְּמֹשֶׁה חָמָא לֵיהּ בְּטוּרָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ בְּחֵיזוּ דְּעֵינָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כ"ז) כַּאֲשֶׁר הֶרְאָה אוֹתְךָ בָּהָר. (במדבר ח) כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְיָ אֶת מֹשֶׁה וְגוֹ'. וּכְתִיב (שמות כ"ה) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מֹרֶאֶה בָּהָר. הַשְׁתָּא דְּאַיְתִיאוּ לֵיהּ, בְּגִין דְּיֵחְמֵי אִי אִיהוּ כְּהַהוּא מַשְׁכְּנָא דְּחָמָא (ס"א בְּגִין דְּיֵחְמֵי אִיהוּ הַהוּא מַשְׁכְּנָא דְּחָמָא).

אֲבָל אֲמַאי וַיָּבִיאוּ אֵת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. אֶלָּא לְמַלְכָּא דְּבָעָא לְמִבְנֵי פַּלְטְרִין לְמַטְרוֹנִיתָא, פַּקִּיד לְאוּמָנִין, הֵיכָלָא דָּא, בְּדוּךְ פְּלַן. וְהֵיכָלָא דָּא בְּדוּךְ פְּלַן. הָכָא אֲתָר לְעַרְסִיָּה. הָכָא אֲתָר לְנַיְיחָא. כֵּיוָן

דְּעַבִּידוּ לוֹן אוּמָנִין אַחְמִיו לְמַלְכָּא. כָּךְ, וַיָּבִיאוּ אֵת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה מָאנֵי דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים. כֵּיוָן דְּאִשְׁתַּכְלַל הֵיכָלָא לְמַטְרוֹנִיתָא, זְמִינַת לְמַלְכָּא לְמֵיכַלָא. זְמִינַת לְבַעְלָה עִמָּהּ, בְּגִין כָּךְ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה מָאנֵי דְּבֵיתָא אִיהוּ, מָה כְּתִיב (שמות ל"ג) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֵת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. מֹשֶׁה דְּאִיהוּ מָאנֵי דְּבֵיתָא עֲבָד הָכִי (מד) דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ אַחֲרָא לְמֶעְבַּד הָכִי.

וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו דַּרְגָּא אַחֲרָא עִילָאָה, וּכְדֵין בְּשַׁעֲתָא דְּאוֹדַמָּן מֹשֶׁה לְמֵיעָאל כְּדֵין פָּתַח וְאָמַר אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם. מַאי אָדָם הָכָא, אֶלָּא כַּד אִתְחַבְּרָן שְׁמָשָׁא וְסִיהֲרָא כַּחֲדָא. פָּתַח וְאָמַר אָדָם, כְּדְכְתִיב (חבקוק ג) שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבוּלָה. עָמַד וְלֹא עָמְדוּ.

כִּי יַקְרִיב מִכֶּם, הָכָא אִתְרְמִיז מַאן דְּיַעֲבִיד פּוּלְחָנָא דְּקָרְבְּנָא שְׁלִים דְּיִשְׁתְּכַח דְּכָר וְנוּקְבָא, מַשְׁמַע מִכֶּם דְּיִשְׁתְּכַח כְּחִיזוּ דִּילְכוֹן. קָרְבָּן לַיְיָ, דְּיַקְרִיב כֹּלָּא לְאִתְאַחֲדָא כַּחֲדָא עֵילָא וְתַתָּא. מִן הַבְּהֵמָה, לְאַחְזָאָה אָדָם וּבְהֵמָה וְכֹלָּא כַּחֲדָא. מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, אִלֵּין רְתִיכִין דְּאִינּוּן דַּכְיָין. כֵּיוָן דְּאָמַר מִן הַבְּהֵמָה, יָכוֹל מִכֹּלָּא בֵּין דַּכְיָין בֵּין מְסָאֲבָן, הַדַּר וְאָמַר מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן וְגוֹ'.

קָרְבָּנְכֶם, קָרְבָּנִי מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי קָרְבָּנְכֶם אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא קָרְבָּן לַיְיָ, הַשְׁתָּא קָרְבָּנְכֶם קָרְבָּן לַיְיָ אָדָם קָרְבָּנְכֶם מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן לְאַחֲזָאָה יְחוּדָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא הַיְינוּ קָרְבָּן לַיְיָ, מֵעֵילָּא לְתַתָּא הַיְינוּ קָרְבָּנְכֶם. מְתַל לְמַלְכָּא דְּאִיהוּ יָתִיב בְּטוּרְסָקָא עִילָּאָה לְעֵילָּא וְכָרְסַיָּיא דִּילֵיהּ אִתְתַּקָּן עַל הַהוּא טוּרְסָקָא וּמַלְכָּא עִילָּאָה עַל כֹּלָּא. בַּר נָשׁ דְּקָרִיב קָרְבָּנָא (ס"א דּוּרוֹנָא) לְמַלְכָּא, בָּעָא לְסַלְקָא מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא עַד דְּסָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא לְאַתָּר דְּמַלְכָּא יָתִיב, עִילָּאָה עַל כָּל כֹּלָּא. וּכְדֵין יָדְעִין דְּהָא סָלְקִין דּוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא וְהַהוּא דּוֹרוֹנָא (ס"א דְּמַלְכָּא) מִן מַלְכָּא אִיהוּ. נָחִית דּוֹרוֹנָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, הָא יְדִיעָן דְּהַהוּא דּוֹרוֹנָא (ס"א דְּמַלְכָּא) נָחִית מֵעֵילָּא לְרִחִימָא דְּמַלְכָּא דְּאִיהוּ לְתַתָּא. כָּךְ בְּקַדְמִיתָא אָדָם סָלִיק בְּדַרְגּוֹי מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּכְדֵין קָרְבָּן לַיְיָ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר, נָחִית בְּדַרְגּוֹי מֵעֵילָּא לְתַתָּא וּכְדֵין קָרְבָּנְכֶם.

בְּגִין כָּךְ (שיר השירים ה') אֲכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבָשִׁי וְגוֹ' הַיְינוּ אָדָם קָרְבָּן לַיְיָ. אִכְלוּ רֵעִים הַיְינוּ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן. וּכְדֵין תַּקְרִיבוּ אֵת קָרְבָּנְכֶם. אָתוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִ' יִצְחָק וּנְשַׁקּוּהוּ. אָמְרוּ בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע דָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה יֵאוֹת הָוָה לְהַהוּא יְנוֹקָא דְּלָא יְנִדָּע כּוּלֵי הַאי, וַאֲנָא מִסְתַּפֵּינָא עֲלֵיהּ אִי יִתְקַיֵּים בְּעָלְמָא בְּגִינֵי הַאי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְלָמָּה. אָמַר לֵיהּ, דְּהָא יָכִיל לְאִסְתַּכְלָא בְּאַתָּר דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ וּמִסְתָּפֵינָא עָלוֹי דְּעַד לָא יִמְטֵי לְפִרְקוֹי יִסְתָּכַּל וְיִשְׁגַּח וְיֵעָנְשׁוּן לֵיהּ, שְׁמַע הַהוּא יְנוֹקָא. אָמַר, לָא מִסְתַּפֵּינָא מֵעוֹנָשָׁא לְעָלְמִין דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִסְתַּלַּק אַבָּא מֵעָלְמָא, בָּרִיךְ לִי וְצַלִּי עֲלַי וְיַדָּעְנָא דְּזְכוּתָא דְּאַבָּא יָגִין עֲלַי. אָמַר לֵיהּ מַאן הוּא אֲבוּךְ. אָמַר בְּרֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא. נָטְלוּ לֵיהּ וְאַרְכִּבוּ לֵיהּ עַל כְּתֵפַיְיהוּ תְּלַת מִילִין. אַזְלוּ וְסַדָּרוּ מִילִין קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לוֹן, וַדַּאי יְרוּתָא אוֹרַיְיתָא אַחְסִין, וְאִלְמָלֵא זְכוּתָא דְּאָבוּי אִתְעֲנַשׁ מִלְּעֵילָּא, אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִינּוּן דְּאָזִילוּ בַּתְרָא דְּאוֹרַיְיתָא אַחְסִינוּ לָהּ אִינּוּן וּבַנָּיְיהוּ לְעָלְמִין. (עד כאן מההשמטות)

רַבִּי חִזְקִיָּה, הָוָה שְׁכִיחַ קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ, (דף ה' ע"א) הַאי דְּאִקְרֵי קָרְבָּן, קֵירוּב מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ קְרִיבוּת, מַאי קָרְבָּן. אָמַר לֵיהּ הָא יְדִיעַ הוּא לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא, קָרְבָּן מֵאִינּוּן כְּתִרִין קַדִּישִׁין, דְּמִתְקָרְבֵי כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, וּמִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, עַד דְּאִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ חַד, בְּיִחוּדָא שְׁלִים, לְאַתְקָנָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כַּדְקָא חֲזֵי, הַדָּא

הוּא דִּכְתִיב קָרְבָּן לַיְיָ. קָרְבָּן דְּאִינּוּן כִּתְרִין קַדִּישִׁין לַיְיָ הוּא, לְאִתְתַּקָּנָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְיַחֲדָא לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכָחוּ רַחֲמִין בְּכָלְהוּ עָלְמִין. וּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי לְאִתְבַּסְּמָא כֻּלָּא.

וְכָל דָּא בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי, וְלָא לְאִתְעָרָא דִּינָא. וּבְגִין כַּךְ לַיְיָ הוּא, וְלָא לֵאלֹהִים. לַיְיָ: אֲנָן צְרִיכִים לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי, וְלָא לֵאלֹהִים, רַחֲמֵי בָּעֵינָן וְלָא דִינָא. אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקִי דְּשָׁאֵילְנָא וְרַוּוחָנָא מִלִּין אִלֵּין, וְדָא בְּרִירוּ דְּמִלָּה. אֲבָל הָא כְּתִיב (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה, לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. זִבְחֵי אֱלֹהִים כְּתִיב, וְלֹא זִבְחֵי יְיָ.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא, קָרְבָּן אֱלֹהִים לָא כְּתִיב, אֶלָּא זִבְחֵי אֱלֹהִים. וְעַל דָּא שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, דְּהָא זְבִיחָה הוּא בְּגִין אֱלֹהִים, הַהוּא סְטָר גְּבוּרָה, דְּיִתְבַּסַּם וְיִתְבַּר רוּחָא דְּדִינָא, וְיִתְחַלָּשׁ דִּינָא, וְיִתְגַּבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא. וְעַל דָּא זִבְחֵי אֱלֹהִים, לְתַבְּרָא חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּדִינָא קַשְׁיָא, דִּכְתִיב רוּחַ נִשְׁבָּרָה, לְמֶהֱוֵי הַהוּא רוּחָא תַּקִּיפָא נִשְׁבָּרָה, וְלָא יִתְגַּבָּר רוּחֵיהּ וְחֵילֵיהּ וְתוּקְפֵּיהּ. וּבַר נָשׁ בָּעֵי כְּדֵין, לְמֵיקַם עַל מַדְבְּחָא, בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה, וְיַכְסֵף מֵעוֹבָדוֹי, בְּגִין דְּיֶהֱוֵי הַהוּא רוּחָא תַּקִּיפָא תְּבִירָא, וְכֻלָּא בְּגִין דְּדִינָא יִתְבְּסָם, וְיִתְגַּבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא.

(ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי קְרָא הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, אָדָם כִּי יַקְרִיב קָרְבָּן לַיְיָ. מַהוּ מִכֶּם. אֶלָּא לַאֲפוּקֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן, דְּהוּא אַקְרִיב קָרְבְּנָא כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְהָכָא מִכֶּם כְּתִיב, הַאי אָדָם, לַאֲפוּקֵי אָדָם אָחֳרָא, דְּלָא הֲוָה מִכֶּם. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, שַׁפִּיר קָאָמְרַת, וְהָכִי הוּא.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים מח) שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח. הַאי שִׁיר תּוּשְׁבַּחְתָּא מְעַלְיָא הוּא, עַל כָּל שְׁאָר תּוּשְׁבָּחִין, דְּזָכוּ לְשַׁבְּחָא לֵיהּ בְּנֵי קֹרַח. שִׁיר מִזְמוֹר: תּוּשְׁבַּחְתָּא עַל תּוּשְׁבַּחְתָּא. תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאִתְפְּלַג לְתֵרִין תּוּשְׁבְּחָן.

וְזָכוּ בְּנֵי קֹרַח לְשַׁבְּחָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּשְׁבָחָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָא אָמְרֵי. וּמַאי הוּא. דִּכְתִיב, (תהלים מח) גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ. אֵימָתַי אִקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּדוֹל, בְּזִמְנָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שמות רל"א) בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, הוּא גָּדוֹל בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, עִם עִיר אֱלֹהֵינוּ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, אֱלֹהֵינוּ מַאי בָּעֵי הָכָא. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי, הַאי עִיר דְּחָלָא אֱלֹהֵינוּ, (ס"א חֵילָא) וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא. מַאי מַשְׁמַע. אִשְׁתְּמַע, דְּמַלְכָּא בְּלָא מַטְרוֹנִיתָא, לָאו הוּא מַלְכָּא, וְלָאו הוּא

גָּדוֹל, וְלָא מְהוּלָּל. וּבְגִין כַּךְ, כָּל מַאן דְּלָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, כָּל שְׁבָחָא אַעְדּוֹי מִנֵּיהּ, וְלָאו הוּא בִּכְלָלָא דְּאָדָם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּלָאו אִיהוּ כְּדַאי לְאִתְבָּרְכָא.

כְּתִיב (איוב א) וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָּדוֹל מִכָּל בְּנֵי קֶדֶם, תָּנִינָן בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, דְּבַת זוּגוֹ בְּדְחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲוָת כְּוָותֵיהּ, וּמִסְטָרָא דְּאִתְּתֵיהּ אִקְרֵי גָּדוֹל. אוּף הָכָא, גָּדוֹל יְיָ׳ וּמְהֻלָּל מְאֹד, וּבְמַה הוּא גָּדוֹל. הָדָר וְאָמַר, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ.

וּבְגִין כַּךְ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא בַּשֵּׁנִי. וְאִי תֵּימָא אֲמַאי לָא כְּתִיב כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי. בְּגִין דְּזִמִּינִין לְאִתְפָּרְשָׁא. וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית ב) לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ לְבַדּוֹ לֹא טוֹב כְּתִיב. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי.

גָּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל כְּדְקַאמְרָן. יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּזַוּוגָא דִּלְהוֹן. יְפֵה נוֹף, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צַדִּיק, מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ, כְּדֵין הוּא חֶדְוָותָא דִּכְלָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא.

אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב וְגוֹ', אִלֵּין אִינּוּן נֶצַ"ח וְהוֹ"ד, (דף ה' ע"ב) דְּתַמָּן כְּנִישׁוּתָא דְּכָל בִּרְכָאן, כְּנִישׁוּתָא דְּחֶדְוָותָא. מִתַּמָּן נָפְקָא עַל יְדֵי דְּהַאי דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי צַדִּיק, וְתַמָּן אִתְכְּנָשׁוּ בִּרְכָאן, לְבַסְמָא

לְהַאי עִיר קַדִּישָׁא, וּלְאִתְבָּרְכָא מִתַּמָּן. כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ. אִלֵּין כָּל כִּתְרֵי מַלְכָּא בְּכֻלָּא חֲדָא, וְלַאֲתַר אָחֳרָא מִלִּין אִלֵּין סַלְקִין.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ מְתַקֵּן עוֹבָדּוֹי עַל יְדֵי דְּקָרְבְּנָא, כְּלָא אִתְבְּסָם וְאִתְקָרֵב, וְאִתְקְשָׁר דָּא בְּדָא, בִּיחוּדָא שְׁלִים. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם. כִּי יַקְרִיב לְקַשְׁרָא מִלִּין כַּדְקָא חֲזֵי.

תָּא חֲזֵי, אָדָם כִּי יַקְרִיב, לַאֲפוּקֵי מַאן דְּלָא אִתְנְסִיב, דְּהָא קָרְבְּנֵיהּ לָאו קָרְבָּן, וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְחָן לְגַבֵּיהּ, (ס"א עַל יְדֵיהּ) לָא לְעֵילָּא, וְלָא לְתַתָּא. מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב אָדָם כִּי יַקְרִיב, שַׁאנִי הָכָא, דְּלָאו אִיהוּ אָדָם, וְלָא בְּכֻלָּא דְּאָדָם הוּא, וּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עָלוֹהִי, בְּגִין דְּאִיהוּ פָּגִים, וְאִקְרֵי בַּעַל מוּם, וּמָארֵי דְּמוּמָא אִתְרַחֲקָא מִכֹּלָּא, כָּל שֶׁכֵּן לְמַדְבְּחָא לְקָרְבָּא קָרְבְּנָא.

וְנָדָב וַאֲבִיהוּא אוֹכָחָן, דִּכְתִיב, (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ׳. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ׳, אָדָם דְּאִשְׁתְּכָחוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, הַאי חֲזֵי לְקָרְבָּא קָרְבְּנָא דָּא, וְלָא אָחֳרָא.

וְאָמַר רִבִּי אַבָּא, אַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ לְנָדָב וַאֲבִיהוּא בְּמִלָּה אָחֳרָא, הָכִי הוּא וַדַּאי. אֲבָל קִטְרֵת, עִלָּאָה הוּא מִכָּל קָרְבְּנִין דְּעָלְמָא, דְּעָלֵיהּ אִתְבָּרְכָן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

וְקָרְבְּנָא דָּא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא מִכָּל קָרְבְּנִין לָא אִתְחָזוֹן אִינּוּן לְקָרְבָּא, דְּהָא לָא אִתְנְסִיבוּ, לְקָרְבָּנָא לָא אִתְחָזוֹן, כָּל שֶׁכֵּן לְמִלִּין עִלָּאִין, דְּיִתְבָּרְכוּן עַל יְדֵיהוּ.

וְאִי תֵּימָא וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ׳ וַתֹּאכַל אוֹתָם, אֲמַאי.

לְבַר נָשׁ דְּאָתָא קָמֵי מַטְרוֹנִיתָא, לְבַשְׁרָא לָהּ דְּהָא מַלְכָּא אָתֵי לְבֵיתָהּ, וְיִשְׁרֵי בָּהּ בְּמַטְרוֹנִיתָא, לְמֶחְדֵּי עִמָּהּ. אָתָא לְקָמֵי מַלְכָּא, חָמָא מַלְכָּא הַהוּא בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ מָארֵי דְּמוּמִין. אָמַר מַלְכָּא, לָאו הוּא יְקָרָא דִּילִי, דְּעַל יְדוֹי דְּהַאי פָּגִים, אִיעוּל לְמַטְרוֹנִיתָא. אַדְּהָכִי אַתְקִנַת מַטְרוֹנִיתָא בֵּיתָא לְמַלְכָּא, כְּיָון דְּחָמָאת דְּמַלְכָּא הֲוָה זַמִּין לְמֵיתֵי לְגַבָּהּ, וְהַהוּא בַּר נָשׁ גָּרִים לְאִסְתַּלְקָא מַלְכָּא מִינָּהּ, כְּדֵין פְּקִידַת מַטְרוֹנִיתָא לְקָטְלָא לְהַהוּא בַּר נָשׁ.

כַּךְ בְּזִמְנָא דְּעָאלוּ נָדָב וַאֲבִיהוּא, וּקְטֹרֶת בִּידַיְיהוּ, חַדָּת מַטְרוֹנִיתָא, וְאִתְתַּקְנַת לְקַבְּלָא לְמַלְכָּא. כְּיָון דְּחָמָא מַלְכָּא אִינּוּן גִּבְרִין פְּגִימִין, מָארֵי דְּמוּמִין, לָא בָּעָא מַלְכָּא דְּעַל יְדַיְיהוּ ייֵתֵי לְמִשְׁרֵי עִמָּהּ, וְאִסְתַּלַק מַלְכָּא מִנָּהּ. כַּד חָמַת מַטְרוֹנִיתָא דִּבְגִינֵיהוֹן אִסְתַּלָּק מַלְכָּא מִנָּהּ, מִיָּד וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ׳ וַתֹּאכַל אוֹתָם.

וְכָל דָּא בְּגִין דְּמַאן דְּלָא אִתְנְסִיב הוּא פָּגִים. מָארֵיהּ דְּמוּמִין קָדָם מַלְכָּא, קְדוּשָּׁה דְּמַלְכָּא אִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ, וְלָא שַׁרְיָא בְּפִגִימוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם

קָרְבָּן, מַאן דְּאִקְרֵי אָדָם יַקְרִיב, וּמַאן דְּלָא אִקְרֵי אָדָם לָא יַקְרִיב.

מִן הַבְּהֵמָה כְּלָל. מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן פְּרָט, לְבָתַר אִלֵּין דְּכַשְׁרִין לְמֵיכַל, וּדְלָא כַּשְׁרִין לְמֵיכַל אָסִיר לְקָרְבָּא. וְלַאֲתַר אָחֳרָא אִסְתְּלִיקוּ אִינּוּן דְּכַשְׁרָן וְאִינּוּן דְּלָא כַּשְׁרָן. (ויקרא א) אִם עוֹלָה קָרְבָּנוֹ, רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (ישעיה נח) כִּי לֹא מַחְשֹׁבֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכָי. כִּי לֹא מַחְשֹׁבֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם, מַחְשֹׁבֹתַי כְּתִיב חָסֵר בְּלָא ו', תָּא חֲזֵי, מַחֲשָׁבָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִיא עִלָּאָה וְרִישָׁא דְּכֹלָּא, וּמֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה אִתְפְּשָׁטוּ אָרְחִין וּשְׁבִילִין, לְאִשְׁתַּכְחָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְאַתְקָנָא לֵיהּ בְּתִקּוּנוֹי כְּדְקָא יָאוֹת. וּמֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה אִתְנְגִיד וְנָפִיק שַׁקְיוּ דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, לְאַשְׁקָאָה כֻּלָּא. וּמֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה, קַיְימִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וּמֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה, מִשְׁתַּכַּח תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

מַחֲשָׁבָה דְּבַר נָשׁ, הִיא רִישָׁא דְּכֹלָּא, וּמֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה, אִתְפְּשָׁטוּ אָרְחִין וּשְׁבִילִין, לְאַסְטָאָה אוֹרְחוֹי, בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וּמֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה, אִתְנְגִיד וְנָפִיק זוּהֲמָא דְּיֵצֶר הָרָע, לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ וּלְכֹלָּא. וּמֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה, אִשְׁתְּכָחוּ עֲבֵירוֹת חֲטָאוֹת וּזְדוֹנוֹת, עֲבוֹדָה זָרָה, גִּלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. וְעַל דָּא, כִּי (דף ו' ע"א) לֹא מַחְשֹׁבֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם.

וּבְגִין כָּךְ, רֵישָׁא דְּכֹלָּא כְּתִיב, אִם עוֹלָה קָרְבָּנוֹ. מִן הַבָּקָר, וְלָא בָּקָר, וּמַאן אִיהוּ. פַּר בֶּן בָּקָר אִיהוּ, דְּאִיהוּ דְּכַר.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, מִן הַבָּקָר סְתָם, וְחָזַר וּפֵירַשׁ זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ, זָכָר וְלָא נְקֵבָה, דְּהָא (ע"ט) דְּכַר אִשְׁתְּמוֹדַע לְעֵילָּא, וְנוּקְבָא אִשְׁתְּמוֹדְעָא לְתַתָּא. וְכֵן מִן הַצֹּאן מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים.

מַאן דְּאָתֵי לְעוֹלָה, כְּלְהוּ דְּכַר, וְלָא נוּקְבָא, בְּגִין דְּעוֹלָה עוֹלָה עַל הַלֵּב, עַל הַלֵּב וַדַּאי, וְאִשְׁתְּמוֹדַע מַאן דְּקָאִים עַל הַלֵּב. וּבְגִין כָּךְ סַלְקָא לְעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ דְּכְרִין. וְעַל דָּא פָּתַח קְרָא בְּרֵישָׁא בָּעוֹלָה יַתִּיר מִכָּל שְׁאָר קָרְבָּנִין, דְּהָא מַחֲשָׁבָה רֵישָׁא דְּכֹלָּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי בַּאֲתַר דְּמַחֲשָׁבָה דְּלְעֵילָּא בַּעְיָא לְקָרְבָא, אֲמַאי לְתַתָּא יַתִּיר. לָא הָוָה בִּידֵיהּ. אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ, רֵישָׁא דְּכֹלָּא מַחֲשָׁבָה הוּא, וְסִיּוּמָא דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה אֲתַר דְּאִקְרֵי בֹּקֶר, וּמַאי אִיהוּ. הַהוּא סִיּוּמָא דְּגוּפָא, דְּמְבַסֵּם לְנוּקְבָא. כַּךְ מַחֲשָׁבָה דְּבַר נָשׁ, רֵישָׁא דְּכֹלָּא. סִיּוּמָא דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה, כַּד אִתְעֲבִיד עוּבָדָא. אֵימָתַי. בַּבֹּקֶר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ב) הוֹי חוֹשְׁבֵי אָוֶן וּפוֹעֲלֵי רָע, אֵימָתַי, עַל מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ. וְעַל דָּא לְהַהוּא אֲתַר דְּמַחֲשָׁבָה,

מַחֲשָׁבָה אִסְתְּלִיק. וְעוֹבָדָא מִתְקָרֵבָא לְסִיּוּמָא דְּמַחֲשָׁבָה וַדַּאי.

רִבִּי אַחָא הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי יְהוּדָה, עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא דְּתָנֵינָן בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, בְּתוּלָה דְּאִתְבָּרְכָא מִן שֶׁבַע (ס"א מִיִּשְׂרָאֵל), דְּאִקְרֵי בַּת שֶׁבַע, וְאוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אֲתַר. וּבְתוּלָה לְתַתָּא, יָרְתָא ז׳ בְּרָכוֹת בְּגִינָהּ. וְהָא כְּתִיב וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וַדַּאי עָלָהּ אִתְּמַר, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְדָא קַשְׁיָא מִכֹּלָּא, דִּכְתִיב (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְהַאי דְּקָא אָמְרֵי כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא בְּמִלָּה דָּא שַׁפִּיר הוּא. אֲבָל אִי פַּרְשְׁתָּא אִתְּמַר בְּאַרַח נֶחָמָה הֲוֵינָן אָמְרֵי הָכִי. אֲבָל בְּהַאי קִינָה אִתְּמַר, וְהָא קְרָא אוֹכַח הָכִי. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָא הֲוָה קַשְׁיָא לִי הַהוּא מִלָּה יַתִּיר מִכֹּלָּא, וְאַתֵּינָן לְגַבֵּי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, בַּחֲשׁוֹכָן דְּאַנְפִּין. אָמַר לִי, מֵחֵיזוּ דְּאַנְפָּךְ, אִשְׁתְּמוֹדַע מַה דִּבְלִבָּךְ. אֲמֵינָא לֵיהּ וַדַּאי, דְּאַנְפִּי וְלִבִּי שָׁוִין. אָמַר לִי אֵימָא לִי מִלָּךְ. אֲמֵינָא לֵיהּ, כְּתִיב נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, מַאן דְּאִית לֵיהּ רוּגְזָא בְּדִבְיתְהוּ, וְנָפְקָא מִנֵּיהּ, לָא תֵּהָדַר לְעָלְמִין, אִי הָכִי וַוי לִבְנִין דְּאִתְתָּרְכוּ עִמָּהּ. אָמַר לִי, וְלָא סַגֵּי לָךְ מַה דְּאָמְרוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא. אֲמֵינָא, הָא שְׁמַעְנָא מִלַּיְיהוּ, דְּהַוֵה מְרַחֲמֵי, וְלָא מִתְיַשְׁבָן בְּלִבָּאי.

אָמַר, כָּל מַה דְּאָמְרוּ חַבְרַיָּיא כֻּלָּא שַׁפִּיר וְיָאוּת, אֲבָל
וַוי לְדָרָא כַּד רַעְיָין לָא מִשְׁתַּכְחִין, וְעָנָא סָאטָן
וְאַזְלִין, וְלָא יַדְעִין לְאָן אֲתַר אַזְלֵי, לָא לִימִינָא וְלָא
לִשְׂמָאלָא. וַדַּאי הַאי קְרָא בַּעְיָא לְמִנְדַּע, וְכֻלְּהוּ גַּלְיָין
לְאִינּוּן דְּחָכְמָאן בְּאָרְחָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּאַרַח קְשׁוֹט.

תָּא חֲזֵי, בְּכֻלְּהוּ גַּלְוָותָא דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל, לְכֻלְּהוּ שַׁוֵּי זִמְנָא
וְקָצָא, וּבְכֻלְּהוּ הֲווֹ יִשְׂרָאֵל תַּיְיבִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל הֲוָה תָּבַת לְאַתְרָהָא, בְּהַהוּא זִמְנָא
דְּגָזַר עָלָהּ. וְהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא דָּא בַּתְרָאָה לָאו הָכִי, דְּהָא
הַיְיא לָא תִּיתוּב הָכִי כְּזִמְנִין אֲחָרָנִין, וְהַאי קְרָא אוֹכַח,
דִּכְתִיב נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, נָפְלָה וְלֹא
אוֹסִיף לַהֲקִימָהּ לָא כְּתִיב.

מְתַל לְמַלְכָּא דְּרָגַז עַל מַטְרוֹנִיתָא, וְאַשְׁדֵּי לָהּ מֵהֵיכָלֵיהּ,
לְזִמְנָא יְדִיעָא. כַּד הֲוָה מָטֵי הַהוּא זִמְנָא, מִיַּד
מַטְרוֹנִיתָא הֲוָת עָאלַת וְתָבַת קָמֵי מַלְכָּא. וְכֵן זִמְנָא חַד,
וּתְרֵין, וּתְלַת זִמְנִין. לְזִמְנָא בַּתְרַיְיתָא, אִתְרַחֲקַת מֵהֵיכָלָא
דְּמַלְכָּא, וְאַשְׁדֵּי לָהּ מַלְכָּא מֵהֵיכָלֵיהּ לְזִמְנָא רְחִיקָא. אָמַר
מַלְכָּא, הַאי זִמְנָא לָאו הוּא כְּשָׁאַר זִמְנִין דְּהַיְיא תֵּיתֵי
קָמַאי הָכִי, אֶלָּא אֲנָא אֵיזִיל עִם כָּל בְּנֵי הֵיכָלִי וְאִתְבַּע
עָלָהּ.

כַּד מָטָא לְגַבָּהּ, חָמָא לָהּ דְּהַוָּה שְׁכִיבַת לְעַפְרָא. מַאן

חָמָא יְקָרָא דְּמַטְרוֹנִיתָא בְּהַהִיא (דף ו' ע"ב) זִמְנָא, וּבָעוּתִין דְּמַלְכָּא לְקַבְלָהּ עַד דְּאָחִיד לָהּ מַלְכָּא בִּידוֹי, וְאוֹקִים לָהּ, וַאֲיִיתֵי לָהּ לְהֵיכָלֵיהּ, וְאוֹמֵי לָהּ דְּלָא יִתְפְּרַשׁ מִינָּהּ לְעָלְמִין, וְלָא יִתְרַחִיק מִינָּהּ.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל זִמְנִין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, כַּד הֲוָה מָטֵי זִמְנָא, הִיא אֲתִיאַת וְהַדְרַת קָמֵי מַלְכָּא. וְהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא דָּא לָאו הָכִי, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹחִיד בִּידָהָא, וְיוֹקִים לָהּ, וְיִתְפַּיֵּס בַּהֲדָהּ וְיָתִיב לָהּ לְהֵיכָלֵיהּ. וְתָא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דְּהָא כְּתִיב נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, וְעַל דָּא כְּתִיב, (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת, הִיא לֹא תוֹסִיף קוּם כְּזִמְנִין אָחֳרָנִין, אֲבָל אֲנָא אוֹקִים לָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת, אֲנִי אָקִים אֶת סוּכַּת דָּוִד. מַאן סֻכַּת דָּוִד. דָּא בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. הַנּוֹפֶלֶת: כְּמָה דִּכְתִיב נָפְלָה. וְדָא הִיא יְקָרָא דִּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְתוּשְׁבַּחְתָּא דִּילָהּ. וְדָא אוֹלִיפְנָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וַדַּאי מָלִילְתָּא עַל לְבָאי, וְאִתְיְשְׁבָא, וְדָא בְּרִירוּ דְּמִלָּה. וְאַזְלָא הַאי, כְּמִלָּה חֲדָא דְּשָׁמַעְנָא וְשָׁכַחְנָא, וְהַשְׁתָּא רָווּחְנָא לָהּ, דְּתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרָזָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְיֵימָא, (ישעיה נב) הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי

יְרוּשָׁלַם, כְּמַאן דְּאָחִיד בִּידָא דְּחַבְרֵיהּ וְיֵימָא הִתְנָעֵר, קוּם, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹחִיד בָּהּ וְיֵימָא הִתְנַעֲרִי, קוּמִי.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַחָא, וְכֵן כָּל אִינּוּן בְּנֵי הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא בְּלִישָׁנָא דָּא פַּתְחִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ס) קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ, הָא מַלְכָּא הָכָא, וַדַּאי כְּדֵין הוּא יְקָרָא דִּילָהּ, וְחֶדְוָותָא דְּכֹלָּא, כַּד מַלְכָּא אִתְפַּיֵּיס בַּהֲדָהּ. (כְּתִיב(מלכים א א) וַתָּבֹא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחַדְרָה כְּגַוְונָא דָּא) בְּכָל אִינּוּן זִמְנִין אִיהִי אָתַת לְגַבֵּי דְּמַלְכָּא, וְקָמַת קָמֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א א) וַתָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וַתַּעֲמֹוד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אֲבָל בִּזְמָנָא דָּא לָאו הָכִי, אֶלָּא מַלְכָּא יֵיתֵי לְגַבָּהּ, וְיִתְפַּיֵּיס בַּהֲדָהּ, וְיֵתִיב לָהּ לְהֵיכָלֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה ט) הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבֹא לָךְ וַדַּאי, וְלָא אַנְתְּ לְגַבֵּיהּ, יָבֹא לָךְ, לְפַיְּיסָא לָךְ. יָבֹא לָךְ, לְאַקָּמָא לָךְ. יָבֹא לָךְ, לְאַשְׁלְמָא לָךְ בְּכֹלָּא. יָבֹא לָךְ, לְאַעְלָאָה לָךְ לְהֵיכָלֵיהּ, וּלְאַזְדַּוּוגָא עִמָּךְ זִוּוגָא דְּעָלְמִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע ב) וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה.

עַד דַּהֲווֹ אֲזִלֵי פָּגַע בְּהוּ רִבִּי אַבָּא. אָמְרוּ, הָא מָארֵיהּ דְּחָכְמְתָא אָתֵי, נְקַבֵּל אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא. כַּד קְרִיבוּ בַּהֲדֵיהּ, אִשְׁתְּמִיט מִקַּסְטוֹרָא דְּקוּפְטָרָא, וְנָחַת גַּבּוֹן. פָּתַח וְאָמַר, (שמות יט) וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד

וְגוֹ'. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, הָכָא אַפְלִיגוּ סִפְרֵי קַדְמָאֵי, וְכֻלְּהוּ בְּחַד מִלָּה אִתְתְּקָעוּ. אִית מַאן דְּאָמַר, קוֹל הַשּׁוֹפָר תְּרֵי, קוֹל חַד, הַשּׁוֹפָר תְּרֵי. וְדָיְיק לָהּ, מִדְּלָא כְּתִיב וַיְהִי הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק, אֶלָּא קוֹל הַשּׁוֹפָר, קוֹל דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר, דְּוַדַּאי שׁוֹפָר אִקְרֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כז) יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וְהַאי אִיהוּ שׁוֹפָר גָּדוֹל, דְּבֵיהּ נָפְקִין עַבְדִּין לְחֵירוּת עָלְמִין. וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִית מַאן דְּתָנֵי וְדָיְיק דִּכְלָּא חַד, בְּגִין דִּכְתִיב קוֹל הַשּׁוֹפָר, קוֹל דְּאִקְרֵי שׁוֹפָר. וּמְנָא לָן דְּאִקְרֵי קוֹל. מִמַּה דִּכְתִיב, (דברים ה) קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף, וְהַאי קוֹל גָּדוֹל אִקְרֵי שׁוֹפָר. וְעַל דָּא קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ כְּתִיב. לְאָן הוֹלֵךְ. אִי תֵּימָא לְהַר סִינַי, אוֹ לְיִשְׂרָאֵל. יוֹרֵד מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אוֹרַיְיתָא מֵהָכָא נָפְקָא. וּמֵאַתָר דָּא, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּכָל שְׁאָר קַלִּין אִתְיְיהִיבַת, וְכַד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי כֻּלָּא חַד.

וְעַל דָּא, לוּחֵי קַדְמָאֵי רְשִׁימִין מֵהַאי אַתַר הֲווֹ, וְדָא הוּא רָזָא דְּמִלָּה דִּכְתִיב, (שמות לב) חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת, אַל תִּקְרֵי חָרוּת, אֶלָּא חֵירוּת, חֵירוּת מַמָּשׁ, אֲתַר דְּכָל חֵירוּ בֵּיהּ תַּלְיָא. וְתָא חֲזֵי, לֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַמְרִין כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא דָּא הָכִי וְדָא הָכִי, דְּלָא אָזִיל כֻּלָּא לַאֲתַר חַד, וּלְמַבּוּעָא חַד אִתְכְּנַשׁ.

הוֹלֵךְ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל

הַיָּם. וּכְתִיב (קהלת א) הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מָקוֹם אֶחָד. וְחָזֵק מְאֹד, כַּמָּה דְּתָנֵינָן כְּלִי מַחֲזִיק אַרְבָּעִים סְאָה. וְחָזֵק מְאֹד, דְּלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא חַלָּשָׁא אוֹ תְּבִירָא, דְּכַד תִּסְתַּכַּל וְתִנְדַּע בָּהּ, דְּלָא תִּשְׁכַּח לָהּ תַּקִּיפָא כְּפַטִּישָׁא דְּמַתְבָּר טִינָרִין. וְאִי אִיהִי חַלָּשָׁא, מִינָךְ הוּא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא, וְאִם רֵק הוּא, מִכֶּם אִיהוּ. וְעַל דָּא וְחָזֵק מְאֹד.

(דף ז ע"א)

כְּתִיב (שמות יט) מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל, בַּאֲתַר דָּא אִתְכְּלִלוּ מִלִּין עִלָּאִין, הָא אוּקְמוּהָ וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל, בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, בְּהַהוּא קוֹל דְּאָחִיד בֵּיהּ מֹשֶׁה. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא דְּהָא אִפְּכָא הָוָה, דִּכְתִיב (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, וְהָכָא כְּתִיב מֹשֶׁה יְדַבֵּר.

אֶלָּא אִית דְּאָמְרִי, בְּגִין דִּכְתִיב, (שמות כ) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים. וְעַל דָּא מֹשֶׁה יְדַבֵּר, וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא מִפּוּמָא דְּמֹשֶׁה (רס"ו) בִּלְחוֹדוֹי, וְדָא הוּא דְּאוּקְמוּהָ, קְלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֶה תּוֹרָה מֹשֶׁה מִפִּי עַצְמוֹ אֲמָרָן. מֵעַצְמוֹ לָא תְּנֵינָן, אֶלָּא מִפִּי עַצְמוֹ, הַלָּלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה. וְהַלָּלוּ מִפִּי עַצְמוֹ, מִפִּי הַהוּא קוֹל דְּאָחִיד בֵּיהּ, דְּאִקְרֵי הָכִי. וְשַׁפִּיר מִלָּה.

וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא דְּבֵי רַב אַמְרֵי, אַף עַל גַּב דְּאוֹרַיְיתָא מִפִּי הַגְּבוּרָה אִתְּמַר כּוּלָּהּ, מִפִּי עַצְמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה כְּמוֹ כֵּן אִתְּמַר. וּמַאי אִיהוּ. כְּגוֹן קְלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֶה תּוֹרָה. וּלְבָתַר אִתְּכְלִילָן בִּגְבוּרָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל. מֹשֶׁה יְדַבֵּר, דָּא קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל, דָּא גְּבוּרָה, דְּאוֹדֵי לֵיהּ לְהַהוּא קָלָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל בְּהַהוּא קוֹל דְּמֹשֶׁה. וְהַשְׁתָּא מַאן דְּפָתַח בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, (אֲנָן אֲחֵדֵי נוֹדָן לֵיהּ, אֲמַרוּ נָסִיב וּמַאן דְּפָתַח) **לִיפְתַּח וְיֵימָא, יָתְבוּ.**

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, כְּתִיב (ויקרא כב) **וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְגוֹ׳, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, לָא בָּרָא לֵיהּ אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּיִקַּבְּלוּן אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְּסִינַי, וְיִתְדַּכּוּן בְּכֻלָּא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן זַכָּאִין קָמֵיהּ.**

תָּא חֲזֵי, כַּד אִשְׁתְּלִים הַאי עָלְמָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְהַהוּא אָדָם אִתְּנְעִיץ בְּאַרְעָא, וְרוּמֵיהּ מָטֵי עַד צֵית שְׁמַיָּא, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַשְׁלְמָא (ס"א לְאַשְׁלָפָא) **נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִתְאַחִיד וְיִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (בראשית ב) **וַיִּיצֶר יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וְגוֹ׳. לְמֶהֱוֵי קְשִׁיר דָּא**

בְּדָא, וְיִשְׁתְּכַח שְׁלִים כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא, וְיַשְׁלִים וְיִתַּקֵּן גַּרְמֵיהּ הָכֵי.

וּבְגִין כָּךְ בָּרָא לֵיהּ דְּכַר וְנוּקְבָא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים. וְאֵימָתַי אִקְרֵי בַּר נָשׁ שְׁלִים כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִזְדַּוּוג בְּבַת זוּגֵיהּ בְּאַחֲדוּתָא בְּחֶדְוָותָא בִּרְעוּתָא, וְיַפִּיק מִנַּיהּ וּמִנּוּקְבֵיהּ בֵּן (ר״ס) וּבַת. וּכְדֵין הוּא בַּר נָשׁ שְׁלִים כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא, וְאַשְׁלִים הוּא לְתַתָּא, כְּגַוונָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וּכְדֵין אִתְקְרֵי (ס״א אִתְקְיִים) שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה עָלֵיהּ.

וּבַר נָשׁ דְּלָא בָּעֵי לְאַשְׁלְמָא שְׁמָא קַדִּישָׁא לְתַתָּא, טַב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרֵי, דְּהָא לֵית לֵיהּ חוּלָקָא כְּלַל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְכַד נָפִיק נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ, לָא אִתְאַחֲדָא בֵּיהּ כְּלַל, דְּהָא אַזְעָרָא דְּיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ עַד דְּאִתְקַשְׁרָא (ס״א דְּאִתְהַדְּרָא) וְאִתְתַּקְּנַת בְּכֻלָּא.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כב) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְגוֹ׳. וּבַת כֹּהֵן, דָּא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְקְרֵי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, דְּהָא אוּקְמוּהָ דִּנְשִׁמְתָא קַדִּישָׁא מִזִּווּגָא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא נַפְקַת. וּבְגִינֵי כַּךְ הֵיךְ גּוּפָא דִּלְתַתָּא מִדְּכַר וְנוּקְבָא, אוּף הָכִי נִשְׁמְתָא לְעֵילָּא. כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה מֵהַהוּא גּוּפָא דְּאִזְדַּוּוגַת בֵּיהּ, וּמִית. וּגְרוּשָׁה, דְּאִתְתַּרְכַת מֵהַהוּא חוּלָקָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְכָל

כַּךְ לָמָּה, בְּגִין דְּזֵרַע אֵין לָהּ לְאִשְׁתַּכְּחָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּלְאִתְקַשְּׁרָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מַאן וְשָׁבָה. וְשָׁבָה סְתָם, לְאִתְתַּקָּנָא כְּמִלְקַדְמִין. וּכְדֵין וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּנְעוּרֶיהָ: כְּקַדְמֵיתָא. מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכַל, לְאִתְעַנְּגָא בְּעִנּוּגָא דְּמַלְכָּא.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. מַאן הוּא זָר. הַהוּא דִּלָּא (ס"א אוּקִים) שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּתַתָּא, וְלֵית לֵיהּ בֵּיהּ חוּלָקָא. לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ, לֵית בֵּיהּ חוּלָקָא מֵעִנּוּגָא דִּלְעֵילָּא דְּאִית בֵּיהּ אֲכִילָה, דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) אִכְלוּ רֵעִים, אֲכִילָה דִּלְעֵילָּא, עִנּוּגָא (דף ז ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲוֵי, וְהַאי עִנּוּגָא שַׁרְיָא, בַּאֲתַר דְּשַׁרְיָא כַּד רֵיחָא דְּקָרְבְּנָא הֲוָה סָלִיק.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתְּכַח מְזוֹנָא לְתַתָּא, אִשְׁתְּכַח מְזוֹנָא לְעֵילָּא. לְמַלְכָּא דְּאִתְקַן סְעוּדָתָא דִּילֵיהּ, וְלָא אִתְקַן לְעַבְדּוֹהִי. כַּד אִתְקַן לְעַבְדּוֹהִי, אָכִיל הוּא סְעוּדָתָא דִּילֵיהּ, וְאִינּוּן אָכְלֵי סְעוּדָתַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי, דָּא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא. אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, דָּא סְעוּדָתָא דִּידְהוּ מֵרֵיחָא דְּקָרְבְּנָא, כַּד רֵיחָא דְּקָרְבְּנָא הֲוָה סָלִיק. וּבְגִינֵי כַּךְ אִקְרֵי רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ. רֵיחַ לְעַבְדּוֹהִי. נִיחוֹחַ לַיְיָ.

(מֵאַתַר דְּעַנּוּגָא דְעַתִּיקָא אִשְׁתְּכַח) **וְעַל דָּא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא אִתְעַכָּב, בְּגִין סְעוּדָתָא דְּעַבְדוֹהִי. וּבְגִין כַּךְ, יִשְׂרָאֵל מְפַרְנְסֵי לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם תָּנֵינָן. וּמִסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא מַאן אָכִיל. אֶלָּא אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא.**

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קלג) **הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּלָא יָהַב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַבְרְבָא, אוֹ לִשְׁלִיחָא, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל אַחִידָן בֵּיהּ, וְהוּא אָחִיד בְּהוּ, וּמֵחַבִּיבוּתָא דִּלְהוֹן קָרָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַבְדִּין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (ויקרא כה) **כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם. לְבָתַר קָרָא לוֹן בָּנִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (דברים יד) **בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. לְבָתַר קָרָא לוֹן אַחִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (תהלים קכב) **לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי וְגוֹ'. וּבְגִין דְּקָרָא לוֹן אַחִים, בָּעָא לְשַׁוְּאָה מָדוֹרֵיהּ בְּהוּ, וְלָא יַעְדֵּי מִנַּיְיהוּ. כְּדֵין כְּתִיב הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד.**

וּבוּצִינָא קַדִּישָׁא הָכִי אָמַר, הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים וְגוֹ',

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא ב) **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ. וּבְסִפְרָא דְּרַב יֵיבָא סָבָא, וְאִישׁ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל כַּךְ לָמָּה. חֶסֶד הוּא, חֶסֶד הוּא וַדַּאי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ**

הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. גַּם, לְרַבּוֹת יִשְׂרָאֵל דִּלְתַתָּא. כִּדְאָמְרִינָן, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (ס"א בְּאַחֲוָותָא בְּאַחֲדוּתָא) בְּאַחֲדוּתָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל דִּלְתַתָּא שַׁרְיָין בְּחֶדְוָותָא גַּם אִינּוּן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כָּךְ גַּם יָחַד כְּתִיב. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, (ע"ז) גַּם יָחַד, לְרַבּוֹת צַדִּיק. בָּהּ, בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן זִווּגָא חַד, וְכוּלָּא מִלָּה חַד.

וְתָנֵינָן בְּפָרָשְׁתָא דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אֶחָד, מַהוּ אֶחָד. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאָחִיד בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זִווּגָא דְּדִכַר וְנוּקְבָא אִקְרֵי אֶחָד. בַּאֲתַר דְּנוּקְבָא שַׁרְיָא, אֶחָד אִקְרֵי. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּדִכַר בְּלָא נוּקְבָא פְּלַג גּוּפָא אִקְרֵי, וּפְלַג לָאו הוּא חַד. וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא תְּרֵי פַּלְגֵי גּוּפָא, אִתְעֲבִידוּ חַד גּוּפָא, וּכְדֵין אִקְרֵי אֶחָד.

וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִקְרֵי אֶחָד. וְרָזָא דְּמִלָּה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְזִווּגָא אִתְפְּרַשׁ, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא לָא אִשְׁתְּכַח שְׁלִים, וְאֶחָד לָא אִקְרֵי. וְאֵימָתַי יִתְקְרֵי אֶחָד, בְּשַׁעֲתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא תִּשְׁתְּכַח בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, וְיִזְדַּווּגוּן כַּחֲדָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (עובדיה א) וְהָיְתָה לַיְיָ׳ הַמְּלוּכָה. מַאן מְלוּכָה. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּמַלְכוּ בָּהּ אִתְקְשַׁר,

כְּדֵין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וְעַל דָּא, הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד.

(תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ. מַאן שֶׁמֶן הַטּוֹב. דָּא מְשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא, דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּאִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא נָהָר עִלָּאָה, דְּיָנְקָא לְבְנִין, לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין, וְהַהוּא מְשַׁח נָגִיד בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא, וּמֵרֵישֵׁיהּ לִיקִירוּ דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא, וּמִתַּמָּן נָגִיד לְכָל אִינּוּן לְבוּשֵׁי יְקָר דְּמַלְכָּא אִתְלַבַּשׁ בְּהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו. עַל פִּי מִדּוֹתָיו מַמָּשׁ, וְאִלֵּין אִינּוּן כִּתְרֵי מַלְכָּא דְּשַׁמֵּיהּ קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל נְגִידוּ, וְכָל חֵידוּ דְּעָלְמִין, לָא נָחִית לְבָרְכָא, אֶלָּא עַל יְדָא דְּאִלֵּין כִּתְרִין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן שְׁמָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּבְגִין כָּךְ שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו. עַל פִּי מִדּוֹתָיו וַדַּאי כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר ד) עַל פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה. כַּךְ עַל פִּי מִדּוֹתָיו, נָחִית וְנָגִיד לְכֻלְּהוּ עָלְמִין, לְאִשְׁתַּכְּחָא בִּרְכָאן לְכֹלָּא. וְתָא חֲזֵי, הַאי שֶׁמֶן (דף ח' ע"א) טוֹב לָא זַמִּין, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּפוּלְחָנָא דִּלְתַתָּא הֲוָה סָלִיק, וְאִתְעַרְעָן דָּא בְּדָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. שֶׁמֶן לְעֵילָּא, וּקְטֹרֶת לְתַתָּא, כְּדֵין הוּא חֶדְוָותָא דְּכֹלָּא. רִבִּי אַחָא וְרִבִּי יְהוּדָה זְקִיפוּ יְדִין, וְאוֹדוּ לְרִבִּי אַבָּא.

רִבִּי אֶחָא פָּתַח, (בראשית כ) **וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה, וּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְתָם לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹאת. הַאי וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ, מַאי שְׁנָא בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם, וַיָּבֹא אֱלֹהִים, וּלְיִשְׂרָאֵל לָא.** (אֶלָּא דָּא הוּא רָזָא דֵּאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאִית לָךְ לְמִנְדַּע דִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (יְשַׁעְיָה נ"ז) רָם וְנָשָׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְהוּא בַּלְחוֹדוֹי מַלְכָּא עַל כָּל מָה דְּאִשְׁתַּכַּח בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא וְהֵיכָלָא קַדִּישָׁא דִּילֵיהּ בְּאֶמְצָעִיתָא אִתְתְּקַן וְסָחְרָנֵיהּ אִית שִׁבְעִין כִּתְרִין וּמִנְהוֹן אִתְמְשָׁכוּ ע' רַבְרְבִין וְאִתְמָנוּ עַל ע' עַמִּין דְּעָלְמָא לְמֶהֱוֵי כָּל חַד וְחַד שָׁלִיט עַל עַמֵּיהּ וְעַל אַרְעֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לְיִשְׂרָאֵל רָזָא דִּשְׁמֵיהּ בִּלְחוֹדֵיהוֹן וְהוּא שָׁלִיט עַל יִשְׂרָאֵל וּירוּשְׁלַיִם הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דניאל ט') כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ. וְלֵית לְעַמָּא אַחֲרָא חוּלָקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים כ"ד) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ' נִקְרָא עָלֶיךָ. וּכְתִיב (מיכה ד') כִּי כָּל הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְגוֹ'. וּכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֵלֶק יְיָ' עַמּוֹ וְגוֹ') **אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, כָּל אֱלֹהִים דְּהָכָא, הַהוּא חֵילָא רַבְרְבָא דִּמְמָנָא עָלַיְיהוּ הֲוָה, כְּגַוְונָא דָּא וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לַיְלָה, הַהוּא חֵילָא דְּאִתְפְּקַד עָלֵיהּ.**

וְאִי תֵּימָא וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם. הָכִי הוּא וַדַּאי, גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי, גַּם אֲמַאי הָכָא. אֶלָּא לְרַבּוֹת קָא אָתָא, דְּאַף עַל גַּב דִּלְעֵילָּא מִנַּאי יְדִיעַ, גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי. וָאֶחְשׂוֹךְ גַּם אָנֹכִי, גַּם לְרַבּוֹת, אוֹתְךָ מֵחֲטוֹ לִי, מֵחֲטוֹ חָסֵר אָלֶף כְּתִיב, מַאי קָאָמַר בְּגִין דְּחַטָּאָה לָאו בְּחֵילָא קַיְימָא.

אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, בְּחוֹבֵיהוֹן דְּעַמָּא דִּלְתַתָּא, אִתְפְּגִים לְעֵילָּא. בְּחוֹבֵי עַמָּא דִּלְתַתָּא, אִתְעַבָּר רַבְרְבָא דִּלְהוֹן דִּלְעֵילָּא מִשּׁוּלְטָנֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וָאֶחְשׁוֹךְ גַּם אָנֹכִי אוֹתְךָ, דְּאַף עַל גַּב דִּלְעֵילָּא מִנַּאי תַּלְיָא מִלְּתָא, גַּם אָנֹכִי לְרַבּוֹת לְגַרְמֵיהּ, מֵחֲטוֹ לִי, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכָחוּ גַּבָּאי, כְּהַאי מַחַט דְּנָעִיץ בְּבִשְׂרָא, דְּלָא תִּגְרוֹם לִי אַתְּ בְּחוֹבָךְ לְאַעְבְּרָא לִי מִשּׁוּלְטָנִי, וְיִקּוּצוּן בִּי, דְּלָא תָּקוּץ לִי בְּמַחֲטָךְ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כ) וָאָקֵץ בָּם, כְּהָנֵי קוֹצִין דִּנְעִיצִין בְּבִשְׂרָא. מַאי מַשְׁמַע. מַשְׁמַע דִּבְחוֹבֵי בְּנֵי אֱנָשָׁא, עַבְדִּין פְּגִימוּ לְעֵילָּא, מַאי אִיהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

וְעַל דָּא קָרְבָּן אִתְקְרִיב, מַאי קָרְבָּן. הַאי דְּקַאמְרָן דִּכְתִיב, וּבְפִשְׁעֵכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. דְּהָא חֵטְא גָּרִים פְּרוּדָא בְּחוֹבֵיהּ. קָרְבָּן קָרִיב עָלְמָא עִלָּאָה בְּעָלְמָא תַּתָּאָה וְאִתְעֲבִיד כֹּלָּא חַד. אָתוּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יְהוּדָה, וְאוֹדוּ לֵיהּ לְרִבִּי אֲחָא.

פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה (כ"ו) וְאָמַר, (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה וגו'. עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּכָל פּוּלְחָנָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּעֵי בְּחֶדְוָותָא, בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, בְּגִין דִּישְׁתְּכַח פּוּלְחָנֵיהּ בְּשְׁלִימוּ. וְאִי תֵּימָא פּוּלְחָנָא דְּקָרְבְּנָא הָכִי הוּא. לָא

אֶפְשָׁר, דְּהָא הַהוּא בַּר נָשׁ דְּעָבַר עַל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, עַל פִּקּוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְתָב לְקַמֵּי דְּמָארֵיהּ, בְּמַאן אַנְפִּין יְקוּם קָמֵיהּ, הָא וַדַּאי בְּרוּחַ תְּבִירָא, בְּרוּחַ עָצִיב, אָן הוּא שְׁמָחָה, אָן הוּא רְנָנָה.

אֶלָּא תַּמָּן תָּנֵינָן, הַהוּא בַּר נָשׁ דְּחָטֵי קַמֵּי מָארֵיהּ, וְעָבַר עַל פִּקּוּדוֹי, וְאָתֵי לְקָרְבָּא קָרְבְּנָא, וּלְתַקְּנָא גַּרְמֵיהּ, בְּרוּחַ תְּבִירָא, בְּרוּחַ עֲצִיבָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּכְחָא, וְאִי בָּכֵי שַׁפִּיר מִכֹּלָּא. הָא שְׁמָחָה הָא רְנָנָה לָא אִשְׁתְּכַח. אֶלָּא בְּמַאי אִתְתַּקַּן. בְּהַנְהוּ כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי, דְּהָא אִינּוּן אַשְׁלִימוּ שְׁמָחָה וּרְנָנָה בְּגִינֵיהּ. שְׁמָחָה בְּכַהֲנָא אִתְקַיָּים, בְּגִין דְּהוּא רְחִיקָא מִן דִּינָא תְּדִיר, וְכַהֲנָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּכְחָא תְּדִיר בְּאַנְפִּין נְהִירִין, חַדָּאן יַתִּיר מִכָּל עַמָּא. דְּהָא כְּתִיב דִּילֵיהּ גָּרִים. רְנָנָה בְּלֵיוָאֵי, וְהָכִי הוּא, דְּהָא לֵיוָאֵי מְשַׁתְּכְחֵי עַל שִׁיר לְעָלְמִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְאִלֵּין קַיְימִין (דף ח' ע"ב) עָלֵיהּ, וּבֵיהּ אִשְׁתְּלִים פּוּלְחָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כַּהֲנָא קָאִים עָלֵיהּ וְכַוִּון מִילִּין, בְּחֶדְוָותָא בִּרְעוּתָא, לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת. וְלֵיוָאֵי בְּשִׁיר. כְּדֵין כְּתִיב דְּעוּ כִּי יְיָ׳ הוּא אֱלֹהִים. דָּא הוּא קָרְבָּן לְקָרְבָּא רַחֲמֵי בְּדִינָא, וּמִתְבַּסֵּם כֹּלָּא. הַשְׁתָּא דְּלָא אִשְׁתְּכַח קָרְבְּנָא, מַאן דְּחָטֵי קָמֵי מָארֵיהּ וְתָב לְגַבֵּיהּ, וַדַּאי בְּמִרְירוּ דְּנַפְשָׁא, בַּעֲצִיבוּ,

בִּבְכִיָּה, בִּרוּחַ תְּבִירָא, הֵיאַךְ אוֹקִים שִׂמְחָה וְרִנָּנָה, הָא לָא אִשְׁתְּכָחוּ גַּבֵּיהּ. אֶלָּא הָכִי אוֹקְמוּהָ, דְּתוּשְׁבְּחָן דְּמָארֵיהּ, וְחֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְרִנָּנָה דְּאוֹרַיְיתָא, דָּא הוּא שִׂמְחָה וְרִנָּנָה. וְהָא תָּנֵינָן וְלָא מִתּוֹךְ עֲצָבוּת וְכוּ׳, דְּלָא יְקוּם בַּר נָשׁ קָמֵיהּ מָארֵיהּ בַּעֲצִיבוּ וְהָא לָא יָכִיל וּמַאי תָּקַנְתֵּיהּ.

אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה, הָא תָּנֵינָן לְעוֹלָם יִכָּנֵס אָדָם שְׁעוּר שְׁנֵי פְּתָחִים וְכוּ׳, וִיצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ח) לִשְׁמוֹר מִזְוזוֹת פְּתָחַי, שְׁנֵי פְּתָחִים סַלְקָא דַּעְתָּךְ, אֶלָּא אֵימָא שִׁיעוּר שְׁנֵי פְּתָחִים. כָּאן רֶמֶז לְמָה שֶׁאָמַר דָּוִד, (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, אִינּוּן מָעוֹן וּמָכוֹן, דְּאִינּוּן גּוֹ לְגוֹ, שֵׁירוּתָא דְּדַרְגִּין: חֶסֶד, וּפַחַד. וְאִינּוּן פְּתָחִין דְּעָלְמָא. עַל דָּא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ דְּיִתְכַּוֵּון בִּצְלוֹתֵיהּ לְקַבֵּל קֻדְשִׁין, דְּאִינּוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא, וִיצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. וְהַנְהוּ אִלֵּין שִׁיעוּר ב׳ פְּתָחִין, ב׳ כְּתָרִין. וְאִית דְּמַתְנֵי הָכֵי, שִׂמְחָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְשִׂמְחָה הָא אוּקְמוּהָ, כְּדִכְתִיב, (ישעיה נח) כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וְגוֹ׳. וּזְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְנָפְקָא מִן גָּלוּתָא, בְּהַאי שִׂמְחָה. וּמַאן אִיהִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּשִׂמְחָה, כְּמָה דִּכְתִיב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְכֹלָּא חַד. בָּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה, דָּא שְׁלִימוּ דִּילָהּ. דְּשִׂמְחָה בַּלֵּב,

וּרְנָנָה בַּפֶּה. וְדָא הוּא שְׁלִימוּ יַתִּיר. וּשְׁלִימוּ דְּהַאי שְׁמָחָה הָא אִשְׁתְּמוֹדָעָא, וְהָא יְדִיעָא. וְדָא הוּא תִּקוּנָא דְּדַבָּר נָשׁ לְקַמֵּיהּ מָאֲרֵיהּ. כְּדֵין דְּעוּ כִּי יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים. וְכֹלָּא בְּחַד מִלָּה אַתְיָא, דְּבָעֵי לְבָתַר לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְקַשְׁרָא דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד, וְדָא הוּא פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמְרוּ לֵיהּ רִבִּי אַחָא וְרִבִּי אַבָּא, וַדַּאי הָכִי הוּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְּעֵי אָרְחוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

קָמוּ וְאַזְלוּ אֲבַתְרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּא, ג׳ מִילִין.

פְּתַח רִבִּי אַבָּא (הקדמה י"א) **וְאָמַר,** (תהלים ה) **וַאֲנִי בְּרוֹב חַסְדְּךָ**

אָבֹא בֵיתֶךָ, הָכִי אוּקְמוּהָ, דְּלָא לִבְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵיעַל לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, אֶלָּא אִי אִימְלָךְ בְּקַדְמִיתָא, בַּאֲבָרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב. בְּגִין דְּאִינּוּן תַּקִּינוּ צְלוֹתָא לְקַמֵּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַאֲנִי בְּרוֹב חַסְדְּךָ אָבֹא בֵיתֶךָ. אָבֹא בֵיתֶךָ: דָּא אַבְרָהָם. אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ: דָּא יִצְחָק. בְּיִרְאָתֶךָ: דָּא יַעֲקֹב, (ס"א וַאֲנִי בְּרוֹב חַסְדְּךָ דָּא אַבְרָהָם. אָבֹא בֵיתֶךָ דָּא יַעֲקֹב, אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ, דָּא יִצְחָק.) **וּבָעָא לְאַכְלְלָא לוֹן בִּרֵישָׁא, וְיֵעוּל לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְיִצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. כְּדֵין כְּתִיב,** (ישעיה מט) **וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.**

(ויקרא א) **אִם עוֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי**

שְׁנָא מִן הַבָּקָר לְעוֹלָה, וּמִן הַצֹּאן לְעוֹלָה, וּמִן הָעוֹף לְעוֹלָה. אִי כֹּלָּא חַד, בְּגִין מַה שְׁנָיָא דָּא מִן דָּא, דְּהָא מִן כֹּלָּא אִתְעֲבִיד חַד מִלָּה. אֶלָּא, מַאן דְּאַדְבַּק יְדֵיהּ לְדָא, מַקְרִיב מִן הַבָּקָר. וְאִי לָא יָכִיל, מִן הַצֹּאן. וְאִי לָא יָכִיל מִן הָעוֹף. דְּהָא כְּתִיב, (ויקרא יד) וְאִם דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַטְרַח עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ יַתִּיר, בְּמִלָּה דְּלָא יָכִיל.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּמָה דְּהָוָה חַטָּאָה הָכִי הָוָה מַקְרִיב.

עַתִּירָא, דְּזִמְנִין דְּלִבֵּיהּ גַּס בֵּיהּ, הָוָה מַקְרִיב תּוֹרָא. בְּגִין דְּלִבֵּיהּ חָשִׁיב יַתִּיר לְמֶחֱטֵי קָמֵיהּ מָאתַיִם. בֵּינוֹנִי, מַקְרִיב מִן הַצֹּאן, בְּגִין דְּרַעְוּתֵיהּ לָאו גַּס בֵּיהּ כָּל כַּךְ לְמֶחֱטֵי. מִסְכְּנָא דְּלִבֵּיהּ לָא גַּס בֵּיהּ, רַעְוּתֵיהּ נָמוֹךְ מִכֹּלָּא, מַקְרִיב מֵהַהוּא קָלִיל מִכֹּלָּא. וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן קָרְבְּנֵיהוֹן לְכֻלְּהוּ, כָּל חַד וְחַד בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין דִּינָא כָּל חַד וְחַד בְּמַתְקְלָא יְשָׁרָה.

רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּהִי, אָמַר לֵיהּ, הָא תָּנֵינָן דְּעַל תִּלַּת חוֹבֵי עָלְמָא רָעֵב בָּא לְעוֹלָם, וְכֻלְּהוּ חוֹבֵי לָא מִשְׁתַּכְּחֵי אֶלָּא בְּעַתִּירֵי, בְּגִין דְּלִבַּיְיהוּ גַּס בְּהוּ, וְלָא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּמִסְכְּנֵי, מַה דִּינָא (דף ט' ע"א)הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָטִיל לְמִסְכְּנֵי, וְקָאִים לַעֲתִירֵי, דְּהָא מֵהַשְׁתָּא יוֹסִפוּן לְמֶחֱטֵי קָמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ יֵאוֹת שָׁאַלְתָּ וְהָא

אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא וְאָמְרוּ, כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְפָּרְעָא מִן רַשְׁיעַיָּא וּלְאוֹבָדָא לְהוּ מִן עָלְמָא, כְּדֵין יְהֵיב לְהוּ שָׁלוֹם, וְאַשְׁלִים לְהוּ בְּכֹלָּא.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא לָא מִשְׁתַּכְּחִין קְרִיבִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה, כְּאִלֵּין מָאנִין דְּאִיהוּ אִשְׁתַּמַּשׁ בְּהוּ. וּמַאן אִינּוּן. (תהלים נא) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה. (ישעיה נז) וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. אִלֵּין אִינּוּן מָאנֵי דְּמַלְכָּא. וְכַד אִשְׁתַּכַּח בַּצּוֹרֶת בְּעָלְמָא, וְכַפְנָא וְדִינָא אִתְתָּקַף עַל מִסְכְּנֵי, כְּדֵין בָּכָאן וְגָעָאן קָמֵי מַלְכָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לוֹן יַתִּיר מִכֹּלָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד עַל מַה אַתְיָא כַּפְנָא לְעָלְמָא. וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּגַרְמֵי הַאי.

כַּד אִתְעַר מַלְכָּא לְאַשְׁגְּחָא בְּעָלְמָא עַל קָלָא דְּמִסְכְּנֵי, רַחֲמָנָא לִישַׁזְּבָן מִנַּיְיהוּ, וּמֵעוּלְבָּנַיְיהוּ, כְּדֵין כְּתִיב, (שמות כב) שָׁמוֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ. שָׁמוֹעַ אֶשְׁמַע תְּרֵי זִמְנֵי: חַד לְאַשְׁגְּחָא בְּקַלֵּיהוֹן. וְחַד לְאִתְפָּרְעָא מִן אִינּוּן דְּגַרְמִין לוֹן הַאי. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי וְחָרָה אַפִּי וְגוֹ'. וְעַל דָּא בְּשַׁעֲתָא דְּכַפְנָא אִשְׁתַּכַּח בְּעָלְמָא, וַוי לְאִינּוּן עַתִּירֵי חַיָּיבַיָּא, בְּקַלֵּיהוֹן דְּמִסְכְּנֵי לְקָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי דְּהַהוּא קָרְבְּנָא דְּמִסְכְּנָא, קָלִיל (נ"א קַרִיב) מִכֹּלָּא,

בְּגִין דִּלְבֵּיהּ תָּבִיר, וְאַף עַל גַּב דְּחָשִׁיב לְמֵחֵטִי, אִתְעֲבָר מִנֵּיהּ. דְּהָא דַּי לֵיהּ בְּצַעֲרֵיהּ, וּדְאִינְשֵׁי בֵּיתֵיהּ. וְעַל דָּא כָּל קָרְבְּנָא וְקָרְבְּנָא, כָּל חַד וְחַד בִּלְחוֹדוֹי, אִשְׁתְּמוֹדְעָן כְּלְהוּ לְגַבֵּי כַּהֲנָא.

עוֹבָדָא בְּהַהוּא עַתִּירָא, דְּקָרִיב קָמֵי כַּהֲנָא תְּרִין יוֹנִין, כַּד חָמָא לֵיהּ כַּהֲנָא, אָמַר לֵיהּ, לָאו דִּידָךְ הוּא הַאי קָרְבְּנָא. אָתָא לְבֵיתֵיהּ וַהֲוָה עָצִיב. אָמְרוּ לֵיהּ אֲחוּי אֲמַאי אַתְּ עָצִיב. אָמַר לְהוּ, דְּלָא קָרִיב לִי כַּהֲנָא קָרְבְּנָא דִּילִי. אָמְרוּ לֵיהּ וּמַאי אִיהוּ. אָמַר לְהוּ תְּרִין יוֹנִין. אָמְרוּ לֵיהּ, וְהָא מִן מִסְכְּנָא אִיהוּ, וְלָאו דִּידָךְ. דְּהָא כְּתִיב, וְאִם דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת וְגוֹ'. אֶלָּא קָרִיב קָרְבְּנָךְ. אָמַר לְהוּ מַאי אִיהוּ. אָמְרוּ לֵיהּ חַד תּוֹרָא.

אָמַר לְהוּ, וּמַה כָּל כַּךְ חֲמִירָא מַחֲשָׁבָה דְּחַטָּאָה. נָדַרְנָא, דְּלָא אַסְלַק עַל לְבָאי מַחֲשָׁבָה דְּחַטָּאָה. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה מָה עֲבַד. כָּל יוֹמָא אִשְׁתַּדַּל בְּסִחוֹרְתָא, וּבְלֵילְיָא הֲוָה נָאִים, כַּד אִתְעַר, הֲוָה קָרֵי לַאֲחוֹי, וְאוֹלִיפוּ לֵיהּ מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה לָעֵי עַד דְּסָלִיק יְמָמָא. וְאִשְׁתְּכַח דְּאוֹלִיף אוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה קָאֲרֵי לֵיהּ יְהוּדָה אָחָרָא. יוֹמָא חַד אִיעְרַע בֵּיהּ רִבִּי יֵיסָא סָבָא, וַהֲוָה פָּרִישׁ נִכְסוֹי, פַּלְגוּ לְמִסְכְּנֵי וּפַלְגוּ לְסִחוֹרְתָא עַל יַמָּא, בְּאִינּוּן גַּבְרִין פְּרִישֵׁי יַמִּין. וַהֲוָה יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח וְאָמַר, (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל הַקֵּנִי. מַאן הוּא קֵנִי. אִלֵּין בְּנֵי יִתְרוֹ חֲמוֹי דְּמֹשֶׁה, דְּעָבְדוּ קִנְּא בְּמַדְבְּרָא, כְּהַאי דְּרוֹר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים פד) וּדְרוֹר קֵן לָהּ. בְּגִין לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. דְּאוֹרַיְיתָא לָא בַּעְיָא תַּפְנוּקִין, וְלָא סְחוֹרְתָּא, אֶלָּא לְאַעֲמָלָא בָּהּ יְמָמָא וְלֵילְיָא. בְּגִין כָּךְ נַטְלוּ לְמַדְבְּרָא, מֵעִנּוּגָא דִּירִיחוֹ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שופטים א) וּבְנֵי קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים וגו׳.

וְאַתָּה עֲשֵׂית חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאַהֲנֵי לְמֹשֶׁה בְּבֵיתֵיהּ. וּמֹשֶׁה כְּלָלָא דִּכְלָל יִשְׂרָאֵל הֲוָה. וְתוּ, בְּגִין דְּאוֹלִיף פַּרְשְׁתָּא חֲדָא יַתִּיר בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְדָא עֲבִיד חֶסֶד עִם יִשְׂרָאֵל.

אֲמַאי קָא אָתָא הָכָא מִלָּה דָּא בְּמִלְחֲמְתָּא דַּעֲמָלֵק. אֶלָּא אָמַר שָׁאוּל, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, מִכָּל שְׁאָר אוּמִין דְּעָלְמָא לָא הֲוָה מַאן דְּאִזְדַּוּוג לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְקַטְרָגָא לְהוּ, אֶלָּא עֲמָלֵק, וְהוּא עָבֵד בִּישׁ לְיִשְׂרָאֵל וְאָגַח קְרָבָא בְּהוּ, וְאַנְתְּ אַקְדְּמַת לְהוּ שְׁלָם, וְעַבְדַת חֶסֶד עִם כֻּלְּהוּ, וּבְגִינֵי כַּךְ לֵית אַנְתְּ כְּדַאי לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּיִתְרוֹ, (שמות יח) וַיִּקַּח יִתְרוֹ חוֹתֵן מֹשֶׁה עוֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים, דְּהוּא אַקְרִיב קָרְבְּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתָּא לְאִתְגַּיְירָא. מַאי קָא

מַיְירֵי. דְּקָרְבְּנֵיהּ(דף ט' ע"ב) חָשִׁיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אַקְרִיב קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתִיב, (שמות יב) וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכֹל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חוֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. לִפְנֵי הָאֱלֹהִים דַּיְיקָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּכָל מַאן דְּאַקְרִיב קָרְבְּנָא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִזְדְּמַן לָקְבְלֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, קָרְבְּנָא דְּמִסְכְּנָא חָשִׁיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא הוּא קָרִיב תְּרֵי קָרְבְּנִין לְקָמֵיהּ. חַד חֶלְבֵּיהּ וְדָמֵיהּ. וְחַד דַּהוּא דְּקָרִיב. דְּהָא לֵית לֵיהּ לְמֵיכַל, וְהוּא אַיְיתֵי קָרְבְּנָא. קָרְבְּנָא דְּעָנִי קָלִיל מִכֹּלָּא תְּרִין תּוֹרִין, אוֹ תְּרִין בְּנֵי יוֹנָה, וְאִי לָאו, זְעֵיר קֻמְחָא, וּמִתְכַּפֵּר בֵּיהּ וְהַהוּא שַׁעֲתָא מַכְרִיזִין וְאָמְרִי, כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי. כָּל כַּךְ לָמָּה. בְּגִין דְּקָרְבְּנָא דְּעָנִי עָדִיף מִכֹּלָּא. דְּהָא הוּא גָּרִים לִי לְמֶהֱוֵי בְּעַדְבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא גָּרִים לִי לְמֶהֱוֵי בְּחוּלָקָא דְּאוֹרַיְיתָא. בְּגִין כָּךְ פְּלִיגְנָא כָּל נִכְסַי (ס"א פְּלִיגְנָא נִכְסַי, פְּלִגְנָא) לְמִסְכְּנֵי, דְּהָא אִינּוּן גָּרְמוּ לִי כּוּלֵי הַאי.

כְּמָה דְּמִסְכְּנָא אַרְתַּח חֶלְבֵּיהּ וְדָמֵיהּ, כַּךְ הַהוּא קֻמְחָא מְרַתְּחִין לֵיהּ בְּמִשַּׁח רְבוּת. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּאַפִּילוּ כָּל בַּר נָשׁ מְקָרֵב הַאי מִנְחָה עַל הַמַּחֲבַת וּמִנְחַת מַרְחֶשֶׁת. בְּגִין, דִּכְמָה דְּחַטָּאָה אַרְתַּח חֶלְבֵּיהּ וְדָמֵיהּ בְּאֶשָּׁא דְּיֵצֶר

הָרָע, וְכָל שַׁייפּוֹי רַתְחֵי בְּאֶשָּׁא, כַּד קָרְבְּנָא דָּא, כְּהַאי גַּוְונָא מַמָּשׁ. וְעִקָּרָא דְּקָרְבְּנָא כְּגַוְונָא דְּחַטָּאָה, וּלְקָרְבָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְעוּתָא דְּלִבֵּיהּ, וְרוּחֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ, דְּהַאי חֲבִיבָא מִן כֹּלָּא קָמֵיהּ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן מְקָרְבִין בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא הַאי קָרְבְּנָא לְקָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאי אִיהוּ, גַּרְמַיְיהוּ וְנַפְשַׁיְיהוּ דְּמְקָרְבִין קָמֵיהּ. וַאֲנָא בָּעֵינָא לְקָרְבָא הַאי קָרְבְּנָא (מַמָּשׁ), וְדָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִבַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא. וְעִם כָּל דָּא קָרְבְּנָא דְּכֹלָּא (ס"א מַמָּשׁ) עָדִיף, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן עָלְמִין כֻּלְּהוּ.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קלה) בָּרוּךְ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ. וְכִי מִצִּיּוֹן הוּא בָּרוּךְ, וְהָא מִנַּהֲרָא עֲמִיקָא עִלָּאָה אִיהוּ בָּרוּךְ. אֶלָּא בָּרוּךְ יְיָ׳, כַּד נָהִיר סִיהֲרָא מִנְּהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא, וּמִתְקָרֵבִי דָּא בְּדָא, וְלָא אַעְדִּיאוּ נְהוֹרָא דָּא מִן דָּא. וּלְזִמְנִין דְּסִיהֲרָא אִתְקְרֵי בִּשְׁמָא דְּמַלְכָּא, כְּמָה דְּאִיהוּ אִקְרֵי יְהוָ"ה, כַּךְ הִיא נִקְרֵאת יְהוָ"ה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית יט) וַיְיָ׳ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת ה׳ מִן הַשָּׁמָיִם. וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹהִי, אֶלָּא אֲפִילּוּ חַד שְׁלִיחָא, לְזִמְנִין (מַמָּשׁ) אִתְקְרֵי בִּשְׁמָא דְּמַלְכָּא.

דָּבָר אַחֵר בָּרוּךְ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן. מֵאָן אֲתַר אִשְׁתְּמוֹדַע דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, הוּא בָּרוּךְ. הָדָר וְאָמַר מִצִּיּוֹן, מֵאַתָּר דְּצִיּוֹן אִשְׁתְּמוֹדַע דְּהוּא בָּרוּךְ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ׳ אֶת הַבְּרָכָה וְגוֹ׳. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יֵיסָא זַכָּאָה חוּלָקָךְ דְּזָכִית לְכוּלֵי הַאי. זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ אָחִיד בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

אִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא ז׳ רְקִיעִים לְעֵילָּא, בָּרָא ז׳ אַרְצוֹת לְתַתָּא, ז׳ יַמִּים, ז׳ נְהָרוֹת, ז׳ יוֹמִין, ז׳ שָׁבוּעוֹת, ז׳ שָׁנִים. ז׳ פְּעָמִים. ז׳ אַלְפֵי שְׁנִין דְּהַוֵי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁבְיָעָאָה דְּכֻלָּא.

ז׳ שְׁחָקִים (ס"א רְקִיעִין) לְעֵילָּא, וּבְכָל חַד וְחַד כֹּכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְשַׁמָּשִׁין דְּמְשַׁמְּשִׁין בְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא. וּבְכֻלְּהוּ מֵאלֵין, רְתִיכִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, לְקַבְּלָא עָלַיְיהוּ עוֹל מַלְכוּתָא דְּמָארֵיהוֹן. וּבְכֻלְּהוּ רְקִיעִין אִית רְתִיכִין וְשַׁמָּשִׁין, מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, אִלֵּין עַל אִלֵּין, מְנַהוֹן בּוֹ׳ גַּדְפִּין, וּמְנַהוֹן בְּד׳ גַּדְפִּין. מְנַהוֹן בְּד׳ פָּנִים. וּמְנַהוֹן בִּתְרֵין פָּנִים, וּמְנַהוֹן בְּחַד. מְנַהוֹן אֶשָּׁא דְּלָהִיט. מְנַהוֹן מַיָּא. מְנַהוֹן רוּחָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט.

וְכֻלְּהוּ רְקִיעִין, אִלֵּין עַל אִלֵּין כְּגִלְגְּלֵי בְצָלִים, אִלֵּין לְתַתָּא, וְאִלֵּין לְעֵילָּא. וְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, אַוְזָא וְרַעֲשָׁא מֵאֵימָתָא דְּמָארֵיהוֹן. עַל פּוּמֵיהּ נַטְלִין, וְעַל פּוּמֵיהּ קַיְימִין. וְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּנָטִיל כֻּלָּא בְּחֵילֵיהּ וְתוּקְפֵּיהּ. כְּגַוְונָא דָּא שִׁבְעָה אַרְצוֹת לְתַתָּא, וְכֻלְּהוּ בִּישׁוּבָא בַּר (דף י' ע"א) דְּאִלֵּין עִלָּאִין וְאִלֵּין תַּתָּאִין. וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עִלָּאָה מִכֻּלָּא, וִירוּשָׁלַם עִלָּאָה מִכָּל יִשּׁוּבָא.

וְחַבְרָנָא יַתְבֵי דָּרוֹמָא, חָמוּ בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, וּבְסִפְרָא דְּאָדָם, דְּהָכִי מְחַלֵּק כָּל אִינּוּן אַרְצוֹת, דְּכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְחֵי לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן רְקִיעִין דִּלְעֵילָּא. אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְאִלֵּין עַל אִלֵּין וּבֵין כָּל אַרְעָא וְאַרְעָא, רָקִיעַ דְּמַפְרֵשׁ בֵּין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ אַרְצוֹת פְּרִישָׁן בְּשִׁמְהָן. וּבֵינַיְיהוּ גַּן עֵדֶן וְגֵיהִנָּם. וְאִית בֵּינַיְיהוּ בְּרַיְין מְשַׁנְיָין, אִלֵּין מִן אִלֵּין, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מִנְּהוֹן בְּתֵרִין אַנְפִּין, וּמִנְּהוֹן בְּד', וּמִנְּהוֹן בְּא'. וְחֵיזוּ דְּאִלֵּין לָאו כְּאִלֵּין. וְאִי תֵּימָא, הָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא מֵאָדָם נַפְקוּ, (לָאו הָכִי דִּלְא) וְכִי נָחִית אָדָם הָרִאשׁוֹן לְכֻלְּהוּ אַרְצוֹת, וְאוֹלִיד בְּנִין, וְכַמָּה נָשִׁין הֲווֹ לֵיהּ. אֶלָּא, אָדָם לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא בְּהַאי עָלְמָא עִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ, דְּאִקְרֵי תֵּבֵל, כְּדְאַמְרִינָן דִּכְתִיב (משלי ח) (ס"א מְשַׁחֲקָת בְּתֵבֵל אַרְצוֹ) וַיְצַו לְתֵבֵל אַרְצוֹ. וְהַאי

תֵּבֵל אֲחִידָא בִּרְקִיעַ דִּלְעֵילָּא, וְאִתְאֲחִידָא בִּשְׁמָא עִלָּאָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. בְּצֶדֶק וַדַּאי. בְּגִין כָּךְ בְּנוֹי דְּאָדָם, אִשְׁתְּכָחוּ בְּהַאי אַרְעָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי תֵּבֵל. וְאִינּוּן עִלָּאִין עַל כֹּלָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מַאי טַעְמָא. כְּמָה דִּלְעֵילָּא לְכֻלְּהוּ רְקִיעִים, אִית רָקִיעַ עִלָּאָה, מִכֻּלְּהוּ, וּלְעֵילָּא אִשְׁתְּכַח כִּסֵּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. אוּף הָכָא בְּהַאי תֵּבֵל, אִשְׁתְּכַח מַלְכָּא דְּכֹלָּא, וּמַאן אִיהוּ אָדָם. מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּכֻלְּהוּ תַּתָּאִין. וְאִינּוּן תַּתָּאִין מַאן אִנּוּן. אֶלָּא מִקְסְטוֹרָא (נ"א מִקְטוֹרָא) דְּאַרְעָא, וְסִיּוּעָא דְּרָקִיעָא דִּלְעֵילָּא, נָפְקִין בְּרַיָּין מְשַׁנְיָין אִלֵּין מִן אִלֵּין, מִנְּהוֹן בִּלְבוּשִׁין, מִנְּהוֹן בְּקִלִּיפִין, כְּאִלֵּין תּוֹלָעִין דְּמִשְׁתַּכְחֵי בְּאַרְעָא, מִנְּהוֹן בְּקִלִּיפִין סוּמָקִין, אוּכְמִין חִוָּורִין, וּמִנְּהוֹן מִכָּל גַּוְונִין. כַּךְ כָּל בְּרַיָּין כְּגַוְונָא דָּא. וְלָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּקִיּוּמָא בַּר עֶשֶׂר שִׁנִּין. (אוֹ יְתִיר ס"א מְעַט אוֹ פָּחוֹת מְעַט)

וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, פָּרִישׁ יַתִּיר, דְּהָא כָּל יְשׁוּבָא מִתְגַּלְגְּלָא בְּעִגּוּלָא כַּדְּדוּר, אִלֵּין לְתַתָּא, וְאִלֵּין לְעֵילָּא, וְכָל אִינּוּן בְּרַיָּין מְשַׁנְיָין בְּחֶזְוַוייהוּ מִשְׁנוּיָא דְּאַוִּירָא. כְּפוּם כָּל אֲתַר וַאֲתַר, וְקַיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ כְּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא.

וְעַל דָּא אִית אָתַר בִּישׁוּבָא, כַּד נָהִיר לְאִלֵּין, חָשִׁיךְ לְאִלֵּין, לְאִלֵּין יְמָמָא, וּלְאִלֵּין לֵילְיָא. וְאִית אָתַר דְּכוּלֵיהּ יְמָמָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ לֵילְיָא, בַּר בְּשַׁעֲתָא חֲדָא זְעִירָא. וְהַאי דְּאָמַר בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, וּבְסִפְרָא דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן הָכִי הוּא. דְּהָכִי כְּתִיב, (תהלים קלט) אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ. וּכְתִיב, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳. וְעַל דָּא, כֹּלָּא שַׁפִּיר. וְרָזָא דָּא אִתְמְסַר לְמָארֵיהוֹן דְּחָכְמְתָא, וְלָא לְמִפְלְגֵי תְּחוּמִין, בְּגִין דְּאִיהוּ רָזָא עַמִּיקָא דְּאוֹרַיְיתָא.

כְּגַוְונָא דָּא אִית בְּיַמָּא. דְּאִית בֵּיהּ כַּמָּה בְּרָיִין מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא. דָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת שָׁם אֳנִיּוֹת יִהַלֵּכוּן לִוְיָתָן וְגוֹ׳. וְכֹלָּא תַּלְיָיא דָּא בְּדָא (ומתקשרא דא בדא), וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וּבְכֻלְּהוּ עָלְמִין לָא שַׁלְטָא בְּכֹלָּא בַּר אָדָם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהּ.

רִבִּי נְהוֹרָאי סָבָא פָּרִישׁ לְיַמָּא רַבָּא, וְאִתְרְגִישׁ יַמָּא, וְאִתְאַבִּידוּ כָּל אִינּוּן דַּהֲווֹ בְּאַרְבָּא, וְאִתְרְחִישׁ לֵיהּ נִיסָא, וְנָחַת בִּשְׁבִילִין יְדִיעָן בִּלְבָּא דְּיַמָּא, וְנָפַק תְּחוֹת יַמָּא לִישׁוּבָא חֲדָא, וְחָמָא מֵאִינּוּן בְּרָיִין, כֻּלְּהוּ זְעִירִין. וַהֲווּ מְצַלֵּי צְלוֹתָא, וְלָא יָדַע מַאי קָא אָמְרֵי. אִתְרְחִישׁ

לֵיהּ נִיסָא, וְסָלִיק. אָמַר, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְעִין סְתִימִין דְּרָזֵי עִלָּאֵי. וַוי לְאִינּוּן דְּאַפְלִיגוּ עַל מְלֵיהוֹן וְלָא מְהֵימְנֵי.

מַהַהוּא יוֹמָא, כַּד הֲוָה אָתֵי לְבֵי רַב, וְאָמְרֵי מִלְּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, הֲוָה בָּכֵי. אָמְרֵי לֵיהּ, אַמַאי קָא בָּכִית. אָמַר לוֹן, בְּגִין דְּעָבְרָנָא עַל מְהֵימְנוּתָא דְּמָלֵי דְּרַבָּנָן, וּמַסְתָּפִינָא מִדִּינָא דְּהַהוּא עָלְמָא.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִלְמָלֵא הַהוּא רְקִיעָא דְּאַפְרִישׁ בֵּין מַיִין עִלָּאֵי לְתַתָּאֵי, הֲוָה פְּלִיגוּ בְּעָלְמָא מִנַּיְיהוּ. אֲבָל (דף י ע"ב) הַאי רָקִיעַ, עָבִיד שְׁלָמָא בֵּינַיְיהוּ, וְעָלְמָא לָא מִתְקַיְּימָא אֶלָּא עַל שָׁלוֹם. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי שָׁלוֹם, הוּא שָׁלוֹם. וּשְׁמֵיהּ שָׁלוֹם, וְאִתְקְשַׁר כֻּלָּא בְּשָׁלוֹם. רִבִּי אַבָּא אָמַר, חֲמֵינָא דְּהַאי שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה כֻּלָּא הוּא שָׁלוֹם, וְכֻלָּא חַד. וְאָרְחָן מִתְפָּרְשָׁאן לְהַאי סִטְרָא, וּלְהַאי סִטְרָא. (ס"א כאן חסר התחלת המאמר)

יו"ד דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְקְשַׁר בְּתַלַת קְשִׁרִין, בְּגִין דָּא, הַאי י׳, קוֹצָא חַד לְעֵילָּא, וְקוֹצָא חַד לְתַתָּא, וְחַד בְּאֶמְצָעִיתָא. בְּגִין דְּתַלַת קְשִׁרִין אִשְׁתְּלְשָׁלוּ (נ"א אִתְקְשָׁרוּ) בָּה חַד קוֹצָא לְעֵילָּא, כְּתָרָא עִלָּאָה, דְּהוּא עִלָּאָה מִכָּל עִלָּאִין, רֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין, וְהוּא קָאִים עַל כֻּלָּא.

חַד קוֹצָא בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּהוּא רֵישָׁא אָחֳרָא. בְּגִין דִּתְלַת רֵישִׁין הָווֹ, וְכָל חַד וְחַד רֵישָׁא בִּלְחוֹדוֹי. וְעַל דָּא קוֹצָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דָּא הוּא רֵישָׁא אָחֳרָא, דְּנָפִיק מִקוֹצָא דִּלְעֵילָּא, וְהוּא רֵישָׁא לְכָל שְׁאָר רֵישִׁין, לְאִתְבָּנָאָה שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְהַאי רֵישָׁא סְתִימָא דִּכְלָּא.

רֵישָׁא אָחֳרָא תַּתָּאָה, הוּא רֵישָׁא לְאַשְׁקָאָה לְגִנְתָּא, וְהוּא מַבּוּעָ דְּמַיִין, דְּכָל נְטִיעָן אִשְׁתַּקְיָין מִנֵּיהּ. וְדָא הוּא י׳ בִּתְלַת קִשְׁרִין. וְעַל דָּא שַׁלְשֶׁלֶת אִקְרֵי. כְּהַאי שַׁלְשֶׁלֶת, דְּאִתְקְשָׁר דָּא בְּדָא, וְכוּלָּא חַד.

תָּאנָא בְּסִפְרָא דַּחֲנוֹךְ, בְּשַׁעֲתָא דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ חָכְמְתָא דְּרָזִין עִלָּאִין, וְחָמָא אִילָנָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אַחְזִיוּ לֵיהּ חָכְמְתָא, בְּרָזָא עִלָּאָה. וְחָמָא, דְּכֻלְּהוּ עָלְמִין הָווֹ מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, שָׁאִיל לוֹן, עַל מַה קַיְימִין. אָמְרוּ לֵיהּ, עַל י׳ קַיְימֵי כֻּלְּהוּ. מִנֵּיהּ אִתְבְּנִיאוּ וְאִשְׁתְּלְשָׁלוּ (נ"א אִתְּבְּרִיאוּ וְאִשְׁתְּכְלָלוּ). דִּכְתִיב, כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. (תהלים קד) וְחָמָא, דְּכֻלְּהוּ מִזְּדַּעֲזְעוּ מִדְּחִילוּ דְּמָארֵיהוֹן, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרוּן כֻּלְּהוּ.

וּבְסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר, מָטוּן דִּי בְקַטְפוּרָא דִּתְלָתָא, דִּכְלִילָן בְּקִיטְפָא דִּגּוּפֵיהּ. חַד דְּחִילוּ דִּכְלָּא. (ס"א שְׁלִימוּ) חַד סָתִים שְׁבִילִין. חַד נָהָר עֲמִיקָא. לְבָתַר פָּרִיט בְּאַתְוָון, (דְּאַלְפָּא) בֵּיתָא בְּשַׁכְלוּלֵיהּ יו"ד ה"א.

בְּנַיְיָנָא דְּכֹלָּא. (חַד סָתִים שְׁבִילִין. וְחַד נָהָר עֲמִיקָא לְכֹל) **שְׁלִימוּ דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא י׳ רֵישָׁא דְּכֹלָּא, אָב לְכֹלָּא. ו׳ בֵּן דְּאוֹלִיד וְנָפִיק מִנֵּיהּ. וּמִנֵּיהּ אִשְׁתַּכַח ד׳, בַּת. מַטְרוֹנִיתָא דְּכָל דִּינִין** (ס"א דַּיְינִין) **בִּידָהָא אִשְׁתְּכָחוּ טְמִירָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין,** (ס"א עִלָּאִין נְפִקִין, וְעִלָּאִין וְתַתָּאִין) **דְּעִלָּאִין נָפְקִין, וְעִלָּאִין וְתַתָּאִין מִנָּהּ אִתְּזָנוּ. הָא יו"ד שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַלַּל בֵּיהּ, וְאִשְׁתַּכַח סָתִים בְּגַוֵּיהּ.**

לְבָתַר יו"ד אַפִּיק כֹּלָּא, וְשִׁלְשֵׁל כֹּלָּא בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, דָּא בְּדָא. וְהָא אוּקְמֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, י׳ אַפִּיק הַהוּא נָהָר, דְּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית ב) **וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן.** (ד"א ל"ג בְּגַוְונָא) **דָּא ה׳, רָזָא דְּבִינָה, וְהִיא אִימָּא עִלָּאָה.**

וְהַהוּא נָהָר, אַפִּיק תְּרִין בְּנִין, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּמִנָּהּ אִתְּזָנוּ. לְבָתַר נָפְקִין תְּרִין בְּנִין, וּבְרַתָּא אִתְּזָנַת מִבֶּן, דָּא ו׳, הָא בֵּן הַאי מַלְכָּא דְּשִׁלְמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ, רָזָא דת"ת. וּלְבָתַר אִשְׁתְּכַח ה׳, דְּאִתְּזַנַת מִן ו׳. וְהָא אוּקְמֵיהּ.

(ס"א לְבָתַר נַפְקִין תְּרִין בְּרָא וּבְרַתָּא ו"ה הַאי בְּרָא מַלְכָּא דְּשִׁלְמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ. וְהַאי ה׳ בְּרַתָּא אִתְּזָנַת מִן ו׳ וְהָא אוּקְמוּהָ) **אִשְׁתַּכַח, דִּי׳ עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא וּשְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (משלי כד) **בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת. תְּנָן, י׳ שְׁמוֹת אִשְׁתְּכְלָלוּ וְנַפְקוּ מֵהַאי יו"ד. י׳ דְּהִיא עֲשִׂירָאָה דְּאַתְוָון. וְכֻלְּהוּ אָעִיל לוֹן לְהַהוּא נָהָר**

קַדִּישָׁא, כַּד אִתְעַבְּרָא. וַעֲשָׂרָה שְׁמָהָן כְּלִלְהוּ סְתִימִין בְּחָד. וְכֻלְּהוּ סְתִימִין בְּי׳. י׳ כְּלִיל לוֹן. י׳ אַפִּיק לוֹן. הוּא אָב לְכֹלָּא. אָב לַאֲבָהָן.

מְנָיֵה (ס״א וּבֵיהּ יַתְבִין) (בֵּיהּ עֶשֶׂר תֵּיבִין) נַפְקוּ ו״ד. רֶמֶז לַעֲשָׂרָה בְּחֶשְׁבּוֹן. אַתְוָון יו״ד כְּלִיל לוֹן ו״ד, (ס״א יו״ד) שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. ו״ד: דְּכַר וְנוּקְבָא. דּוּ קָרִינָן לוֹן, תְּרִין. וְעַל דָּא אָדָם דּוּ פַּרְצוּפִין אִתְבְּרִי, וְאִינּוּן פַּרְצוּפִין דְּכַר וְנוּקְבָא הַוּוֹ, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. ו״ד מֵעֵילָּא לְתַתָּא. ד״ו מִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְכֹלָּא חַד מִלָּה. י״ג מְכִילָן תַּלְיָין בֵּיהּ, וְעַל דָּא יו״ד כְּלִיל ו״ד כְּמָה דְּאִתְמַר, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְתָא חֲזֵי, י׳ שְׁמָהָן אִינּוּן, לְקַבֵּל י׳ אַתְוָון. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא תְּמַנְיָא אִינּוּן, וּתְרִין דַּרְגִּין, לְקַבֵּל תְּרִין רְקִיעִין. וּמִשְּׁתַּנְיָין שְׁמָהָן, עַשְׂרָה, וְתִשְׁעָה, וּתְמַנְיָא, וּשְׁבִיעָאָה.

קַדְמָאָה י״ה, בְּגִין דְּי׳ כְּלִיל ה׳. וְה׳ נַפְקָא מִן י׳. בְּגִין כָּךְ חָכְמָה י״ה אִקְרֵי.

תִּנְיָינָא יְהוֹה (נ״א יה״ו) דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים. בְּגִין דְּהַהוּא נָהָר רַחֲמֵי, וּבְגִין דְּדִינִין מִתְעָרֵי מִנֵּיהּ, (ס״א ל״ג) (אֱלֹהִים וְנַפְקוּ) אַתְוָון דְּרַחֲמֵי כְּתִיב, וְנָקוּד אֱלֹהִים. וְלָא אֱלֹהִים דִּינָא.

(דף י״א ע״א)

תְּלִיתָאָה, אֵל. וְהוּא גְּדוּלָה, וְהוּא אִקְרֵי הָאֵל הַגָּדוֹל.

רְבִיעָאָה, אֱלֹהִים. דְּדִינִין בֵּיהּ אִתְעָרָן, וְהוּא דִּינָא תַּקִּיפָא.

חֲמִישָׁאָה, יְהוָ"ה. כְּלָלָא דְּכָל שְׁלִימוּ דְּמְהֵימְנוּתָא, וְדָא הוּא רַחֲמֵי בִּשְׁלִימוּ וְדָא הוּא תִּפְאֶרֶת.

שְׁתִיתָאָה וּשְׁבִיעָאָה, צְבָאוֹת אִקְרוֹן.

תְּמִינָאָה, אֵ"ל חָי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים וְגוֹ'. וְדָא צַדִּיק, דְּכָל חַיִּים נָפְקִין מִתַּמָּן, וְאִקְרֵי יְהוָ"ה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים יא) יְיָ צַדִּיק יִבְחָן. וְדָא הִיא וֹ' וְעֵירָא דְּשַׁמָּא קַדִּישָׁא. בְּגִין כָּךְ וָ"ו וָוִין תְּרִין.

תְּשִׁיעָאָה, אֲדֹנָ"י. וְדָא מַלְכוּת קַדִּישָׁא, דְּדִינִין נַפְקִין מִתַּמָּן לְעָלְמָא. וְדָא הוּא כְּתָרָא בַּתְרָאָה, דְּכֻלְּהוּ שְׁמָהָן. וְשֵׁם אֱהְיֶ"ה, כְּלָלָא וּסְתִימָא דְּקַדְמֵיתָא. וְדָא הוּא כְּתָרָא עִלָּאָה, רֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין, שְׁמֵיהּ סָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָיא, וְאִתְמַר. וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא, עֶשֶׂר שְׁמָהָן כְּתִיבָן בְּגַוְונָא אָחֳרָא וַאֲנָא לָא תָּנֵינָא הָכִי.

רְבִי אַבָּא פָּתַח, (שיר השירים ד) עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵּימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מִגְדָּיו. עוּרִי צָפוֹן, אִלֵּין עוֹלוֹת דְּנִשְׁחָטוֹת בַּצָּפוֹן, בְּגִין דְּאִינּוּן מַחְשָׁבוֹת בִּצְפוּנֵי לִבָּא, וּבַאֲתַר דְּדִינָא. בְּגִין דְּמַחְשָׁבָה אִשְׁתְּכַח בְּלֵילְיָא, בְּזִמְנָא דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח. רוּחַ צָפוֹן

מְנַשְּׁבָא בְּפַלּוּגְתָּא דִּלִילְיָא, כַּד מִתְעָרֵי אַנְשֵׁי, וְכִנּוֹר דְּדָוִד מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, וּמַחֲשַׁבְתָּן דִּבְנֵי נָשָׁא מִתְעָרֵי.

וּבְאֵי תֵּימָן, אִלֵּין שְׁלָמִים דְּנִשְׁחָטִין בַּדָּרוֹם, בְּגִין דְּאִינּוּן שְׁלָמָא דְּכֹלָּא, שְׁלָמָא דְּעִלָּאֵי וּדְתַתָּאֵי. וְאִלֵּין שְׁלִימוּ (י"ז ע"א) דְּסִטְרֵי עָלְמָא. שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא מִסִּטְרָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וּשְׁלָמִים: בְּגִין דְּאִינּוּן שְׁלָמָא דְּכֹלָּא. בְּעָלִים אָכְלִין מִנַּיְיהוּ, וּמִתְהַנְיָין מִנַּיְיהוּ. דְּהָא שְׁלָמָא הוּא לֵיהּ, וּלְכָל עָלְמָא, בְּדַרְגָּא חָדָא. חֲטָאוֹת וַאֲשָׁמוֹת נֶאֱכָלִין לְכַהֲנֵי, בְּגִין דְּאִינּוּן זְמִינִין לְכַפָּרָא עָלַיְיהוּ, וּלְאַעְבָּרָא חוֹבַיְיהוּ. וּמִכָּל קָרְבָּנִי לָא חֲבִיבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמוֹ שְׁלָמִים, בְּגִין דְּאִשְׁתְּכַח שְׁלָמָא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

וְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ קְטֹרֶת, דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכֹּלָּא, וְלָא אַתְיָא לָא עַל חֵטְא, וְלָא עַל אָשָׁם, וְלָא עַל עָוֹן, אֶלָּא עַל שִׁמְחָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא, קְטֹרֶת לָא מִתְקָרֵב אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּשֶׁמֶן מִתְקָרֵב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות ל) וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת יַקְטִירֶנָּה. וּכְתִיב, (שמות ל) וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה. בְּגִין דְּאִשְׁתְּכַח שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת כַּחֲדָא. תָּא חֲזֵי, שְׁלָמִים בְּכֹלָּא הוּא שְׁלָמָא. וּקְטֹרֶת וְקִטְרוּגָא לָא אִתְעַר בְּעָלְמָא, אֲבָל קְטֹרֶת, קְשִׁיר קְשִׁירוּ דִּמְהֵימְנוּתָא.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כְּלְהוּ עַשָּׂרָה שְׁמָהָן כְּתִיבֵי, וַאֲנָן תָּנֵינָן. קַדְמָאָה, (ס"ה ע"א) אֶהְיֶה, דָּא סְתִימָא עִלָּאָה, כְּמַאן דְּאָמַר אֲנָא מַאן דַּאֲנָא, וְלָא אִתְיְידַע מַאן הוּא. לְבָתַר אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲנָא דְּזַמִּין לְאִתְגַּלְיָא, בְּאִינּוּן כְּתָרִין (אַחֲרָנִין), דְּהָא בְּקַדְמִיתָא סְתִים, וּלְבָתַר שָׁרֵי לְאִתְגַּלְיָא, עַד דְּמָטֵי לְגִלּוּיָא דְּשְׁמָא (ס"א דְּשְׁלִימוּ) קַדִּישָׁא.

וְכַךְ כְּתִיב בְּמֹשֶׁה, אֶהְיֶה בְּקַדְמִיתָא, סְתִימוּ דְּכֹלָּא, אֲנָא הוּא מַאן דַּאֲנָא. לְבָתַר אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲנָא זַמִּין לְאִתְגַּלְיָא. לְבָתַר אֶהְיֶה בַּתְרָאָה, וְדָא כַּד אִימָּא מִתְעַבְּרָא, וַעֲדַיִין הוּא סָתִים. אֵימָתַי אִתְגַּלְיָא. בְּזִמְנָא דְּכְתִיב, (שמות ג) לֵךְ וְאָסַפְתָּ אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְגוֹ', דָּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, וְהָכָא הוּא גִּלּוּיָא וְקִשׁוֹרָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

בְּגִין כָּךְ, קַדְמָאָה דְּכֹלָּא, אֶהְיֶה. תִּנְיָינָא, יָהּ. בְּגִין דְּחָכְמָה אַפִּיק ה', וְסָתִים בְּיהּ, וְלָא אִתְפָּרְשָׁא לְעָלְמִין מִנֵּיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן כְּהַאי גַּוְונָא. ה.

וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, י' כְּמָה דְּאִתְמַר. לְבָתַר יְ"ה, דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, י' אַפִּיק ה', כְּהַאי גַּוְונָא ה הֲרֵי י'. וְהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מִנֵּיהּ. וְאִתְמְשַׁךְ מִנֵּיהּ וּלְתַתָּא, תְּרִין בְּנִין דְּנָפְקִין מִנַּיְיהוּ. מִסְטְרָא דְּאַבָּא י', נָפִיק בֵּן, דְּהָא

אָחִיד בֵּיהּ בְּי׳, וְאָחִיד בְּהַהוּא נָהָר. וּמִסְטְרָא דְּאִימָּא נַפְקַת בַּת, דְּאִיהוּ (שמות ר"י ע"א) נָהָר תַּתָּאָה, וְהַאי בֵּן אִתְמְשַׁךְ לְבָתַר וְנָפִיק מִנַּיְיהוּ, (דף יא ע"ב) וְהוּא ו׳, וְדָא יָרֵית לְאַבָּא וּלְאִימָּא, וְאִתְקְשַׁר בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא דִּכְלָא. וּמִנֵּיהּ אִתְזַנַּת בְּרַתָּא, מֵהַהוּא יְרוּתָא דְּאִיהוּ יָרֵית.

וְעַל דָּא בָּעֵי לְמִכְתַּב שְׁמָא קַדִּישָׁא, י׳ בְּקַדְמִיתָא, קוֹצָא חַד לְעֵילָּא, וְקוֹצָא חַד בְּאֶמְצָעִיתָא, וְקוֹצָא חַד לְתַתָּא, וְהָא אִתְּמַר. לְבָתַר יָהּ, דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא לְעָלְמִין, כְּגַוְונָא דָּא ה. בְּגִין דִּישְׁתְּכָחוּ תַּרְוַוְיִיהוּ בִּשְׁלִימוּ דִּכְלָא, אָב וְאֵם בֵּן וּבַת. כְּגַוְונָא דָּא י״ה (ס"א ו"ה). חֲרִי לָךְ כָּל שְׁלִימוּ דִּמְהֵימְנוּתָא.

לְבָתַר אִתְפַּשַּׁט מְהֵימְנוּתָא, וְנָפְקִין תְּרִין בְּנִין מִכְּלָלָא חַד, בְּאָרְחַיְיהוּ. בֵּן נָפִיק מִתַּרְוַוְיהוּ, וְהוּא ו׳ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. בַּת נַפְקַת מִסְטְרָא דְּאִימָּא, וְהִיא ה׳ בַּתְרָאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְלָא אִשְׁתְּלִימַת אֶלָּא עִם ו׳, בְּגִין דְּמִנֵּיהּ אִתְזַנַּת, וְעַל דָּא בָּעֵי לְמִכְתַּב ו׳, וּלְבָתַר ה׳, כְּגַוְונָא דָּא ה, חֲרִי ו׳ וְהַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מִן י׳, בְּגִין דְּמִנֵּיהּ אִתְזַנַּת. ו׳ חֲרִי בֵּן דְּנָפִיק מִנֵּיהּ לְתַתָּא.

וְהָא מִלִּין אִלֵּין אוֹקִים לוֹן אַבָּא, וְהָא אִתְּמָרוּ. וַאֲנָא כַּד מָטֵינָא לְמִלִּין אִלֵּין, אֵימָא לוֹן, בְּגִין דְּפִקְדוֹנָא

דְּאַבָּא הָכִי. וְהָכִי בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִזְדַּהָרָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּיִכְתּוֹב שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּגַוְונָא דָּא, וְדָא אִיהוּ כַּדְקָא חֲזֵי. וְאִי לָאו, לָא אִקְרֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא וְאִקְרֵי פְּגִים. וּמַאן דְּפָגִים שְׁמָא קַדִּישָׁא, טַב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרֵי.

תְּלִיתָאָה, יֱהוֹ"ה דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים כְּמָה דְּאִתְמַר, רַחֲמֵי, וְנָפִיק מִנֵּיהּ דִּינָא. וְדָא הוּא הַהוּא נָהָר, דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן.

רְבִיעָאָה, אֵל גָּדוֹל. וְהָא אִתְמַר, וְדָא גְּדוֹלָה.

חֲמִשָּׁאָה, אֱלֹהִים. וּבְכָל אֲתַר הוּא גְּבוּרָה.

שְׁתִיתָאָה, יְהוֹ"ה, רַחֲמֵי, שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. עִקָּרָא דְּכֹלָּא. קִשְׁרָא דִּי מְהֵימְנוּתָא. אֲחִיד לְכָל סִטְרִין. וְדָא תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל.

שְׁבִיעָאָה וּתְמִינָאָה צְבָאוֹת. וְעַל דָּא, יְהוֹ"ה קָרִיב בְּכֹלָּא. אֲחִיד בְּכָל סִטְרִין, לְזַמְנִין יְיָ אֱלֹהִים, דְּהָא קְרִיבִין אִינּוּן תִּפְאֶרֶת לְגַבֵּי גְּבוּרָה. לְזַמְנִין יְיָ צְבָאוֹת, דְּהָא קְרִיבִין אִינּוּן תִּפְאֶרֶת לְגַבֵּי נֶצַח וְהוֹד, דְּאִקְרוּן צְבָאוֹת. וְהָא אִתְמַר דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן מִלֵּי נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי מִפּוּמַיְיהוּ. כַּד אָמְרִי, כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהִים. וְכַד אָמְרִי, כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וַהֲווּ יָדְעִין מֵאָן אֲתַר אַתְיָין מִלִּין.

תְּשִׁיעָאָה (נ"א א"ל) שַׁדַּי. דְּאָמַר לְעָלְמָא דַּי, דְּהָא דַּי

סִפּוּקָא הוּא. וְסִפּוּקָא לָא אָתֵי לְעָלְמָא, אֶלָּא מִן צַדִּיק, דְּאִיהוּ יְסוֹד עוֹלָם, דְּאָמַר לָעוֹלָם דַּי.

עֲשִׂירָאָה, אֲדנ"י. דְּהָא דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וַדַּאי. וְהַאי לְאַגָּחָא קְרָבִין דְּמַלְכָּא בְּעָלְמָא. וְדָא גְּבוּרָה תַּתָּאָה, וְדָא אִיהוּ צֶדֶק.

וְאִלֵּין אִינּוּן עֲשָׂרָה שְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי בְּהוּ, מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, בִּיחוּדָא שְׁלִים. וְאִלֵּין אִינּוּן כְּתָרִין קַדִּישִׁין דְּמַלְכָּא, דְּהוּא אִשְׁתְּמוֹדַע בְּהוּ, וְאִינּוּן שְׁמֵיהּ, וְהוּא אִינּוּן. וְכַד מִתְקַשְּׁרָן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, עַל רֵיחָא דְּקִטֹּרֶת, כְּדֵין אִקְרֵי קְטֹרֶת, קְשׁוּרָא דְּמִתְקַשְּׁרִין כַּחֲדָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעִין אוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְעִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, עָלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה סו) וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי.

(ויקרא ג) וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כְּתִיב (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה לְמַאי קָא אַתְיָא. אֶלָּא, עֲשָׂרָה לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית. וַעֲשָׂרָה לְמַתַּן תּוֹרָה. עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וַעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת בְּמַתַּן תּוֹרָה. בְּמַאי קָא מַיְירֵי. בְּגִין דְּעָלְמָא לָא אִתְבְּרֵי אֶלָּא בְּגִין אוֹרַיְיתָא, וְכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא, עָלְמָא מִתְקַיְּימָא. וְכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבַּטְלֵי מֵאוֹרַיְיתָא, מַה כְּתִיב, (ירמיה לג)

אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי. תָּא חֲזֵי, עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, כְּדְתְנַן בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת לְמַתַּן תּוֹרָה, אֵלּוּ עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת. כְּתִיב (שמות כ) אָנֹכִי יְיָ אֱלָהֶיךָ. וּכְתִיב בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. דָּא מְהֵימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף י"ב ע"א) אוֹר אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (תהלים כז) יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא וְגוֹ'. כְּתִיב (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי. וּכְתִיב בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, (בראשית א) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹ'. יְהִי רָקִיעַ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן חוּלָקָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַחְדִין בְּהַהוּא אַתְרָא דְאִקְרֵי שָׁמַיִם. וְהַיְינוּ רָזָא, דְּזִמְנָא חֲדָא שָׁאַל רִבִּי יֵיסָא סָבָא לְרִבִּי אֶלְעָאי, אָמַר, הָא שְׁאָר עַמִּין יָהֵב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַבְרְבִין מִמָּנָן שַׁלִּיטִין, יִשְׂרָאֵל בְּאָן אַתַּר יָהֵב לוֹן. שָׁלַח לֵיהּ, וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְשַׁפִּיר שָׁלַח לֵיהּ.

בְּתוֹךְ הַמָּיִם, בֵּין מִלּוּלֵי אוֹרַיְיתָא. וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין (שמות קצ"ט) מַיִם לָמָּיִם, בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִקְרֵי בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וּבֵין עֲבוֹדָה זָרָה, דְּאִקְרֵי (ירמיה ב) בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים וְגוֹ' דְּאִינּוּן מַיִם הַמָּרִים, מַיִם עֲכוּרִין, מְכוּנָסִים, סְרוּחִים וּמְטוּנָפִים. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין מַבְדִּילִין בֵּין מַיִם לָמָּיִם.

כְּתִיב (שמות כ) **לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא, וּכְתִיב** בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, (בראשית א) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאוֹמֵי בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא לְשַׁקְרָא, כְּאִילּוּ פָּרִישׁ אִימָּא מֵאַתְרָה לְעֵילָּא. וְכִתְרִין קַדִּישִׁין לָא מִתְיַישְׁבֵי בְּדוּכְתַּייהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי טז) וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף. וְאֵין אַלּוּף אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְתִיב יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד, לָא תְּשַׁוֵּי פְּרוּדָא, בְּגִין אוֹמָאָה דְּשַׁקְרָא. אֶל מָקוֹם אֶחָד, כַּדְקָא חֲזֵי בַּאֲתַר דְּקִשׁוֹט, וְלָא בַּאֲתַר אָחֳרָא לְשַׁקְרָא. וּמַאי שַׁקְרָא. הוּא דְּאָזְלִין מַיָּא לַאֲתַר אָחֳרָא, דְּלָאו אִיהוּ דִּילֵיהּ.

כְּתִיב (שמות כ) **זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וּכְתִיב** בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב. אֵימָתַי אִתְרְבִיאַת אַרְעָא קַדִּישָׁא וְאִתְעַטָּרַת בְּעִטָּרָהָא, הֲוֵי אוֹמֵר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּהָא כְּדֵין אִתְחַבְּרַת כַּלָּה (נ"א מַטְרוֹנִיתָא) בְּמַלְכָּא, לְאַפָּקָא דְּשָׁאִין וּבִרְכָאן לְעָלְמָא.

כְּתִיב כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. **וּכְתִיב** בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא אִלֵּין מְאוֹרוֹת, דָּא הוּא אָבִיךָ וְאִמֶּךָ. אָבִיךָ, דָּא שִׁמְשָׁא. אִמֶּךָ, דָּא סִיהֲרָא. וְאֵין שִׁמְשָׁא אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (תהלים פד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ׳ אֱלֹהִים.

וְלֵית סִיהֲרָא אֶלָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (ישעיה ס) וְיֵרֵחַךְ לֹא יֶאֱסֹף, וְעַל דָּא כֻּלָּא חַד.

כְּתִיב לֹא תִרְצַח, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְאַנְתְּ לָא תִקְטוֹל בַּר נָשׁ, דְּאִקְרֵי הָכֵי, דִּכְתִיב וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְלָא תֶהֱווֹ כַּדָּגִים הַלָּלוּ, דְּרַבְרְבֵי בַּלְעֵי לְזוּטְרֵי.

כְּתִיב לֹא תִנְאָף, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּלָא יְשַׁקֵּר בַּר נָשׁ בְּאִנְתּוּ אָחֳרָא דְּלָאו אִיהִי בַּת זוּגֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, דְּלָא תּוֹלִיד אִתְּתָא אֶלָּא מִמִּינָהּ, וּמַאן אִיהוּ מִינָהּ, דָּא בֶּן זוּגָהּ.

כְּתִיב לֹא תִגְנוֹב, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זוֹרֵעַ זֶרַע, מַאי דְּיָהֲבִית לְכוּ וְאַפְקִידָת לְכוּ יְהֵא לְכוּ, וְלָא תִגְנוֹבוּ מַה דְּהוּא מֵאָחֳרָא.

כְּתִיב לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ. מַאן דְּהוּא בְּדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, לָא תַסְהִיד בֵּיהּ שֶׁקֶר. וּמַאן דְּאַסְהִיד שֶׁקֶר בְּחַבְרֵיהּ, כְּאִילּוּ אַסְהִיד לְעֵילָּא.

כְּתִיב לֹא תַחְמוֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ וְגוֹ׳. הָא בַּת זוּגָךְ לְקָבְלָךְ, וְעַל דָּא לֹא תַחְמוֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ.

וְהַיְינוּ עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וַעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת לְמַתַּן תּוֹרָה. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. אִתְקָלוּ כַּחֲדָא בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא. וּבְגִין כַּךְ קָאִים עָלְמָא, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ שְׁלָמָא. וְעַל דָּא, וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ, לְקַיְימָא עָלְמָא בְּשְׁלָמָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּמְכַפֵּר עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְעַל מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה, בְּגִין לְאַטְלָא שָׁלוֹם עַל כֻּלָּא.

כְּתִיב (איוב כה) הַמֹּשֵׁל וָפַחַד עִמּוֹ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל הַמֹּשֵׁל, דָּא (דף י״ב ע״ב) אַבְרָהָם, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית כג) נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ, וּכְתִיב (בראשית יב) וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ. וָפַחַד, דָּא יִצְחָק. דִּכְתִיב, (בראשית לא) וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי. (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, דָּא יַעֲקֹב. דִּכְתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וּכְתִיב (זכריה ח) וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ. דְּאֱמֶת וְשָׁלוֹם קְשִׁיר דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא הוּא שְׁלִימוּתָא דִּכְלָּא.

וּשְׁלָמִים שְׁלִימוּתָא הוּא, וּשְׁלָמָא דִּכְלָּא. וּמַאן דְּאַקְרִיב שְׁלָמִים אַסְגֵּי שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. יַעֲקֹב אִיהוּ עָבִיד שָׁלוֹם, כְּמָה דְּאָמְרָן. בְּגִין דְּאָחִיד לְהַאי וּלְהַאי. וּשְׁלָמִים אָחִידָן בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה, וּבְמִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה, בְּהַאי סִטְרָא, וּבְהַאי סִטְרָא. וְעַל דָּא אִקְרֵי שְׁלָמִים. וְרָזָא

דִּמְלָה, דִּכְתִיב, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם: גְּבַר שְׁלִים. שְׁלִים לְעֵילָּא, וּשְׁלִים לְתַתָּא. דָּבָר אַחֵר (איוב כה) הַמְשֵׁל דָּא מִיכָאֵל. וָפַחַד דָּא גַּבְרִיאֵל. דָּא יְסוֹדָא דִּילֵיהּ מִמַּיָּא וְדָא יְסוֹדָא דִּילֵיהּ מֵאֶשָּׁא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד שְׁלָמָא בֵּינַיְיהוּ דִּכְתִיב, (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו.

רִבִּי אַחָא אָמַר, כְּתִיב (ויקרא ז) אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה וְגוֹ׳. מַאי קָא מַיְירֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא ה) וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ, עָלֶיהָ דַּיְיקָא. וְעַל דָּא חַלַּת מַצּוֹת וְגוֹ׳. וְחַלֹּת מַצּוֹת, הָא אוּקְמוּהָ, וְעַל מַה אַתְיָא. מַצּוֹת וְחַלֹּת כְּתִיב חָסֵר, בְּגִין דְּחָטָא עָלֶיהָ.

תָּאנֵי רִבִּי חִיָּיא, כְּתִיב עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו, דָּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. שְׁלָמָיו: תְּרֵי. תּוֹדָה, אִתְיְידַע. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, תּוֹדָה יְדִיעַ, שְׁלָמָיו מַהוּ תְּרֵי. אָמַר לֵיהּ, תְּרֵין וָוִין, וָ״ו דְּהַיְינוּ שְׁלָמָיו, שְׁלָמָא דְּכֹלָּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמָיו, דְּאָטִיל שְׁלָמָא בְּכֹלָּא, וְאִתְעַר רַחֲמֵי בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. תּוֹדַת שְׁלָמָיו, רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, הָא דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא שַׁפִּיר, דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְבָּרְכָא מֵאִינּוּן תְּרֵי, דְּאִינּוּן שְׁלָמָא דְּכֹלָּא. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, לֶחֶם חֲמֵץ הָא יְדִיעַ, וְהָא אִתְמַר כְּמָה דְּהַוָּה חַטָּאָה, כַּךְ הַוָּה מְקָרֵב בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ.

תָּא חֲזֵי, חַלַּת מַצּוֹת חָסֵר, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּלוּלוֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשׁוּחִים בַּשָּׁמֶן. לְמַאי קָא רָמִיזָא. (שמות רכ״ג ע״א) אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָנֵי אִינּוּן (בראשית ג) לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת וְגוֹ׳. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אִתְּמָנָן עַל אָרְחַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, עַל אִינּוּן דְּעַבְרִין עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְעַל דָּא כֻּלָּא סַלֶּת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן, לְאַמְשָׁכָא מְשַׁח רְבוּת מֵאַתַּר עִלָּאָה לְתַתָּא, וְיִתְבָּרְכוּן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, מֵהַהוּא מְשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא.

וְדָא הוּא יַיִן לַנֶּסֶךְ, וְהָא אוּקִימְנָא רְבִיעִית הַהִין. וַאֲתַר חַד (ס״א תְּלֵי) מָלֵי יַיִן וְשֶׁמֶן וּמַיִם לְנִסּוּךְ, וְהָא אוּקִימְנָא מְלֵי, מַיִם לְאַשְׁקָאָה גִּנְתָּא, וְכָל אִינּוּן נְטִיעָן. וְעַל דָּא, אִית מַיִם וְאִית מַיִם. יַיִן, אִית אֲתַר דְּאִיהוּ טוֹב, וְאִית אֲתַר דְּאִיהוּ לְאַעְנָשָׁא דְּאִיהוּ דִּינָא.

עַל דָּא, מַאן דְּחָמֵי יַיִן בְּחֶלְמֵיהּ, אִית לְמַאן דְּאִיהוּ טַב, וְאִית לְמַאן דְּאִיהוּ דִּינָא. אִי תַּלְמִיד חָכָם הוּא, כְּתִיב (תהלים קד) וְיַיִן יְשַׂמַּח לֵבָב אֱנוֹשׁ. וּכְתִיב (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן, וְדָא הוּא יַיִן דְּמִנְטְרֵי, דְּחַדֵּי לְכֹלָּא. וְאִי לָא, (משלי לא) תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ. אִית יַיִן אָחֳרָא דְּאִיהוּ דִּינָא. וְעַל דָּא, יֵאוֹת לְקָרְבָּא אִלֵּין מִלִּין בְּקָרְבָּנֵיהּ, בְּגִין דְּיִתְעַבַּר דִּינָא, וְיִתְעַר רַחֲמֵי. אַעְבַּר יַיִן, וְאַיְיתֵי יַיִן, וְכֵן בְּכֹלָּא.

וְשֶׁמֶן לָא אַעְדֵּי מִקָּרְבְּנֵיהּ לְעָלְמִין, בַּר מִמִּנְחַת קְנָאוֹת דִּכְתִיב, (במדבר ה) לֹא יִצּוֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְגוֹ׳. דְּהָא הָכָא לָא בַּעְיָא רַחֲמֵי, דְּהָא כְּלָא דִּינָא, דִּכְתִיב, (במדבר ה) וְצָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ. וּכְתִיב (במדבר ה) יִתֵּן יְיָ׳ וְגוֹ׳, וְעַל דָּא וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ. רִבִּי חִזְקִיָּה הֲוָה יָתִיב קָמֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק, קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ׳ כָּל עַבְדֵי יְיָ׳ וְגוֹ׳, הַאי קְרָא הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְהָא אִתְמַר. אֲבָל הַאי שְׁבָחָא הוּא דְּכָל אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא. וּמַאן אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא. אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְעִין לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כַּדְקָא יָאוֹת. וּשְׁבָחָא דְּאִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, אִינּוּן דְּקַיְימִין בְּפַלְגוּ לֵילְיָא לְמִלְעֵי (דף י״ג ע״א) בְּאוֹרַיְיתָא וּמִתְדַּבְּקֵי בָּהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְרוּחַ צָפוֹן אִתְעַר בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, הַהִיא אַיְלְתָּא קַיְימָא וּמְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּהִיא קַיְימָא, כַּמָּה אַלְפִין, וְכַמָּה רִבְבָן, קַיְימִין עִמָּהּ בְּקִיּוּמַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ שָׁאֲרָן לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. הַהוּא מַאן דְּזָכֵי וְקָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא,

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָצִית לֵיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי. וְכָל אִינּוּן אוֹכְלוֹסִין לְעֵילָּא, וְכָל בְּנֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּמְזַמְּרִין לְמָארֵיהוֹן, כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְּכֵי בְּגִין תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאִינּוּן דְּלָעוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּמַכְרְזֵי וְאָמְרֵי, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ. אַתּוּן בָּרְכוּ אֶת יְיָ. אַתּוּן שַׁבָּחוּ לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא אַתּוּן אַעֲטְרוּ לֵיהּ לְמַלְכָּא.

וְהָהִיא אַיָּילְתָּא מִתְעַטְּרָא בֵּיהּ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְקָמַת קְמֵי מַלְכָּא, וְאָמְרַת חָמֵי בְּמַאי בְּרָא אֲתִינָא לְקַמָּךְ, בְּמַאי בְּרָא אִתְעַרְנָא לְגַבָּךְ, וּמַאן אִינּוּן דְּשַׁבָּחָא כְּלָא דִּלְהוֹן קַמֵּי מַלְכָּא. הָדָר וְאָמַר, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת. אִלֵּין אִקְרוּן עַבְדֵי יְיָ, אִלֵּין אִתְחָזוּן לְבָרְכָא לְמַלְכָּא. וּבְרִכְתָּא דִּלְהוֹן בִּרְכָתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלד) שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ וגו'. אַתּוּן אִתְחָזוּן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יִתְבָּרַךְ עַל יָדַיְיכוּ וּבְרִכְתָּא דְּעַל יָדַיְיכוּ בְּרִכְתָּא הִיא.

שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. מַהוּ קֹדֶשׁ. אֲתַר עִלָּאָה, דְּמַבּוּעָא דְּנַחֲלָא עַמִּיקָא נָפִיק מִנֵּיהּ. דִּכְתִיב, וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת. וְעֵדֶן הוּא דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ עִלָּאָה, בְּגִין כַּךְ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. וּבַר נָשׁ דְּעָבִיד כֵּן, וְזָכֵי לְהַאי, מַאי קָא מַכְרְזֵי עָלֵיהּ. יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, אַתְּ תִּתְבָּרַךְ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, מֵאֲתַר דְּאִקְרֵי קֻדְשׁ עִלָּאָה. וְהוּא יְבָרֵךְ לָךְ מֵאֲתַר דְּאִקְרֵי צִיּוֹן, דְּאַתְּ וּמַטְרוֹנִיתָא תִּתְבָּרְכוּן כַּחֲדָא. כְּמָה דְּזַוּוגָא דִּלְכוֹן הֲוָה כַּחֲדָא לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא. כַּךְ מֵהַהוּא אֲתַר דְּמִתְבָּרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מֵהַהוּא אֲתַר יַזְמִין לָךְ בִּרְכָאן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יְבָרֶכְךָ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִַם. מַאן הוּא טוּב יְרוּשָׁלִַם. אִינּוּן בִּרְכָאן דְּנָפְקָא לָהּ מִמַּלְכָּא, עַל יְדֵי דְּהַהוּא דַּרְגָּא קַדִּישָׁא דְּצַדִּיק. וְעַל דָּא, יְבָרֶכְךָ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִַם, וְכֹלָּא חַד מִלָּה.

וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ וְגוֹ׳, וּרְאֵה בָּנִים לְבָנֶיךָ שַׁפִּיר, מַהוּ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, מַאי קָא בָּעֵי הָכָא עַל יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא, בְּגִין דְּאַסְגֵּי שְׁלָמָא לְעֵילָּא, דְּכַד הוּא זָכֵי לְכוּלֵי הַאי, אַסְגֵּי שְׁלָמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, סְתָם. וְשָׁלוֹם שְׁבָחָא הוּא דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, שְׁבָחָא הוּא דְּכָל עָלְמִין. וּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא אַסְגִּיאוּ שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, דִּכְתִיב, יְיָ׳ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ׳ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם. (תהלים כט)

נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, עַד (ויקרא ד) (שיר השירים ב) שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים וְגוֹ׳, כַּמָּה אִית לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא לְאִזְדַּהֲרָא מֵחוֹבֵיהוֹן, דְּלָא לְמֶחֱטֵי קָמֵי מָאֲרֵיהוֹן, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כָּרוֹזָא נָפִיק וְקָאֲרֵי, אִתְעָרוּ בְּנֵי עָלְמָא לְבַיְיכוּ לְקָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. אִתְעָרוּ לְאִזְדַּהֲרָא

מֵחוֹבַיְיכוּ. אַתְעָרוּ נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא דְיָהֲב בְּגַוְוַיְיכוּ מֵאַתַר קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

דְתָנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק נִשְׁמְתָא לְנַחְתָּא בִּבְנֵי נָשָׁא, אַסְהִיד בָּהּ בְּכַמָּה יְעוּדִין, בְּכַמָּה קַסְטוֹרִין, בְּגִין לְנַטְרָא פִּקּוּדוֹי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְאַעְבָּר לָהּ בְּאֶלֶף וּתְמַנְיָא עָלְמִין לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא, וּלְמֶחֱמֵי בְּהוּ יְקָרָא דְאִינּוּן דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. (נפקא) וְקַיְימָא קָמֵי מַלְכָּא בִּלְבוּשׁ יְקָר, בְּדְיוּקְנָא דְהַאי עָלְמָא, בִּלְבוּשׁ יְקָר עִלָּאָה אִסְתְּכָלַת בִּיקָרָא דְמַלְכָּא כָּל יוֹמָא, וְאַעְטַר לָהּ בְּכַמָּה עִטְרִין.

בְּשַׁעֲתָא דְמָטֵי זִמְנָא לְנַחְתָּא לְעָלְמָא, עַבְדַת מָדוֹרָהָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן דְאַרְעָא תִּלְתִין יוֹמִין, לְמֶחֱמֵי יְקָרָא דְמָאֲרֵיהוֹן דְצַדִּיקַיָּיא, וְסַלְקָא לְאַתְרָהָא לְעֵילָּא, וּבְתַר דָּא נַחְתַּת לְעָלְמָא, (דף י״ג ע״ב) אַעְטָר לָהּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּשִׁבְעָ עִטְרִין, עַד דְאָתַת וְעָאלַת בְּגוֹ גּוּפָא דְבַר נָשׁ. וְכַד אִיהִי בְּגוּפָא דְבַר נָשׁ, וְחָבַת בְּהַאי עָלְמָא, וְאִשְׁתַּדְּלַת בְּחָשׁוֹכָהָא. אוֹרַיְיתָא תַּוּוהָא עָלָהּ, וְאָמְרַת, וּמַה כָּל יְקָרָא דָּא, וְכָל אַשְׁלְמוּתָא אַשְׁלִים לְנַפְשָׁתָא מַלְכָּא עִלָּאָה, וְהִיא חָבָאת קָמֵיהּ, נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא, מַה דִּין הוּא דְתֶחֱטָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא אַהֲדְרָא לִקְרָא עַד

שֵׁיפּוּחַ הַיּוֹם, עֵיטָא לְהַאי נֶפֶשׁ לְאִזְדַּהֲרָא מֵחוֹבָהָא, וְתִיתוּב לְאִתְדַּכְּאָה, עַד שֵׁיפּוּחַ הַיּוֹם, עַד שֶׁלֹּא יָפוּחַ יוֹמָא דְּהַאי עָלְמָא, וְייֵתֵי הַהוּא יוֹמָא תַּקִּיפָא, דְּיִתְבַּע לָהּ מַלְכָּא דִּינָא, לְנָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דָּא הוּא רָזָא בֵּין חַבְרַיָּיא דְּקָא אָמְרִי, דִּבְשַׁעֲתָא דְּמָטֵי זִמְנָא דְּבַר נָשׁ לְנָפְקָא מִן עָלְמָא, צוּלְמָא דְּבַר נָשׁ אִתְעַבָּר מִנַּיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב עַד שֵׁיפּוּחַ הַיּוֹם, עַד דְּלָא יִנְשׁוֹף יוֹמָא לְנָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּאִתְעַבָּר צוּלְמָא, יְתוּב קָמֵי מָאֲרֵיהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּרֵין צוּלְמִין אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּקִיּוּמֵיהּ, חַד רַבְרְבָא, וְחַד זְעֵירָא, דִּכְתִיב הַצְּלָלִים, תְּרֵי. וְכַד מִשְׁתַּכְּחֵי כַּחֲדָא, כְּדֵין הוּא בַּר נָשׁ בְּקִיּוּמֵיהּ. וְעַל דָּא, וְנָסוּ הַצְּלָלִים כְּתִיב. כְּדֵין בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בְּעוֹבָדוֹי, וּלְתַקָּנָא לוֹן קָמֵי מָאֲרֵיהּ, וְיוֹדֵי עֲלַיְיהוּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי רַחוּם וְחַנּוּן, וּמְקַבֵּל לְאִינּוּן דְּתָבִין קָמֵיהּ.

וְדָא הוּא עַד שֵׁיפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּכֵיוָן דְּאִינּוּן צְלָלִים מִתְעַבְּרָן מִנַּיְיהוּ, וְאִיהוּ תָּפִיס בְּקוֹלָרָא, תְּשׁוּבָה הִיא אֲבָל לָא מְעַלְיָא כָּל כַּךְ כְּזִמְנָא דְּקָאִים אִיהוּ בְּקִיּוּמֵיהּ. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אַכְרִיז וְאָמַר, (קהלת יב) וּזְכוֹר אֶת בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה וְגוֹ׳.

וְעַל דָּא עַד שֵׁיפּוּחַ הַיּוֹם, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְקָנָא עוֹבָדוֹי. דְּכַד מָטוּן יוֹמוֹי לְאִסְתַּלְקָא מִן עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹהֵא עָלֵיהּ, וְאוֹמֵר, וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה, וְהָא אוֹמִינָא לָהּ בְּאוֹמָאָה דִּשְׁמִי דְּלָא לְשַׁקְרָא בִּי, וְאַסְהֲדִית בָּהּ כַּד נַחְתַּת לְעָלְמָא, וְהוּא עֵד וַדַּאי, מִכַּמָּה זִמְנִין דְּאַסְהֲדִית בָּהּ, לְנַטְרָא פִּקּוּדִי. בְּגִין כַּךְ הוֹאִיל וּבַר נָשׁ הוּא עֵד, בְּשַׁעֲתָא דְּיֵיתוּב קָמֵי מַלְכָּא, אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע. אוֹ רָאָה, אִינּוּן חוֹבִין דְּעָבַד וְאִסְתְּכַל בְּהוּ. אוֹ יָדָע בְּבִירוּרָא דְּמִלָּה דְּעָבַר עָל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, אִם לֹא יַגִּיד, אִם לָא יוֹדֵי עָלַיְיהוּ קָמֵי מָארֵיהּ (מַה כְּתִיב) כַּד יְפוּק מֵהַאי עָלְמָא, וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ. וְכַד יִשָּׂא עֲוֹנוֹ, הֵיאַךְ פַּתְחִין לֵיהּ פִּתְחָא, וְהֵיאַךְ יְקוּם קָמֵי מָארֵיהּ, וְעַל דָּא נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא כְּתִיב.

(ויקרא ד) נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים מד) כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ. כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ, כָּל אִלּוּ בָּאוּ עָלֵינוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא כָּל דִּינִין דְּלֵעֵילָּא אָתוּ עָלָנָא. וְלָא שְׁכַחֲנוּךָ, וְלָא אַנְשֵׁינָא מִילּוֹלֵי אוֹרַיְיתָךְ. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל מַאן דְּאַנְשֵׁי מִלּוֹלֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא בָּעֵי לְמִלְעֵי בָּהּ, כְּאִלּוּ אַנְשֵׁי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי.

וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ, דְּכָל מַאן דְּמְשַׁקֵּר בֵּיהּ בְּהַאי אָת קַנְיָימָא קַדִּישָׁא דְּרָשִׁים בֵּיהּ, כְּאִלּוּ מְשַׁקֵּר בִּשְׁמָא דְּמַלְכָּא, בְּגִין דִּשְׁמָא דְּמַלְכָּא אִתְרְשִׁים בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ. וּקְרָא אָחֳרָא אוֹדֵי בֵּיהּ בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִיב, (תהלים מד) אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרוֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר. אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ (דְּהַיְינוּ דְּאִיהוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ). וַנִּפְרוֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ. וְכֹלָּא חַד מִלָּה. מַאי שִׁקְרָא הָכָא. דְּפָרִישׁ כַּפָּיו לִרְשׁוּתָא אָחֳרָא, וּמְשַׁקֵּר בְּהַאי בְּרִית. וְעַל דָּא אוֹרַיְיתָא אַחְיְדַת בְּהַאי, דְּכָל מַאן דְּנָטִיר הַאי בְּרִית, כְּאִלּוּ נָטִיר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ, וּמַאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהַאי, כְּאִלּוּ מְשַׁקֵּר בְּאוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם עַד לָא אִתְגְּזַר, הָא לָא אִתְּמַר דְּאִיהוּ נָטִיר אוֹרַיְיתָא, כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר מַה כְּתִיב, (בראשית כו) עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹור מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי. וְכֹלָּא בְּגִין דְּאִתְגְּזַר, אִתְרְשִׁים בֵּיהּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְנָטִיר לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, סָלִיק לֵיהּ כְּאִילּוּ נָטַר אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ. יִצְחָק (דף י"ד ע"א) אוֹף הָכִי כְּתִיב, (בראשית יז) וְאֶת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק. וְעַל דָּא אוֹרַיְיתָא אִקְרֵי בְּרִית.

תָּא חֲזֵי, יוֹסֵף בְּגִין דְּנָטַר לֵיהּ לְהַאי בְּרִית, וְלָא בָּעָא

לְשַׁקְרָא בֵּיהּ, זָכָה לִיקָרָא בְּהַאי עָלְמָא, וְלִיקָרָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁרֵי שְׁמֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, דִּכְתִיב, (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ. וְזָכָה לְבִרְכָתָא דְּהַאי עָלְמָא, וּלְבִרְכָתָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְגוֹ'.

יוֹסֵף בְּגִין דְּנָטִיר לְהַאי בְּרִית, זָכָה בְּשׁוֹר, דְּאִיהוּ קַדְמָאָה לְקָרְבְּנָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי אַמַּאי אִתְבָּרַךְ בְּמִלָּה דְּאִיהִי שְׁמָאלָא, בִּימִינָא מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּיָגִין עַל חוֹבֵי דְּיָרְבְעָם.

אָמַר לֵיהּ, רָזָא אוֹלִיפְנָא בְּהַאי קְרָא, דְּכֵיוָן דְּיוֹסֵף נָטַר לֵיהּ לְהַאי בְּרִית, דְּהַאי בְּרִית אָחִיד בִּתְרִין דַּרְגִּין, וְאִינּוּן תְּרִין דַּרְגִּין לְעֵילָּא, בְּשִׁמְהָן אִתְקְרוּן. וְאוֹלִיפְנָא בְּפָרָשַׁת פָּרָה אֲדוּמָּה, דְּהַאי פָּרָה חַד דַּרְגָּא מֵאִינּוּן תְּרִין דַּרְגִּין עִלָּאִין הֲוֵי, וְזִווּגָא דְּפָרָה שׁוֹר אִקְרֵי, וְדָא הוּא בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו הָדָר לוֹ וַדַּאי. וְלָאו הַאי כְּשׁוֹר דְּעָלְמָא, אֶלָּא וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו. קַרְנָא עִלָּאָה הוּא עַל כָּל אִנְּוֹן, וְעַל דָּא בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּיו אַפְסֵי אָרֶץ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַשְׁמַע, דְּכָל מַאן דְּנָטִיר לְהַאי אָת רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, אִינּוּן תְּרִין דַּרְגִּין עִלָּאִין

אִתְקַשְּׁרָן בֵּיהּ. לְנַטְרָא לֵיהּ בְּכֹלָּא, וּלְאַעְטָרָא לֵיהּ בִּיקָרָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא זָכָה בְּתֵרִין (לך לך צ״ג) מַלְכוּ. חַד הוּא. וְחַד בְּנוֹ. דְּכִיוָן דְּשְׁלִימָה מַלְכָּא אִתְדַּבַּק בְּנָשִׁים נָכְרִיּוֹת, אִתְיְהִיב מַלְכוּתָא לְיָרְבְעָם, וְעַל דָּא בְּרִית חָבִיב מִכֹּלָּא. בְּגִין כַּךְ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי בַּר נָשׁ דְּאוֹלִיד בַּר, אִתְקְשַׁר בִּשְׁכִינְתָּא, דְּהִיא פִּתְחָא דְּכָל פִּתְחִין (ס״א וְהַאי רַבְיָא דְּאִתְגְּזַר אִתְקְשָׁר בִּשְׁכִינְתָּא, דְּהִיא פִּתְחָא דְּכָל בִּתְרִין) עִלָּאִין, פִּתְחָא דְּאִתְקְשָׁר בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. (דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן) וְהַהוּא דָּמָא דְּנָפִיק מֵהַהוּא רַבְיָא, נָטִיר קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְשַׁעֲתָא דְּדִינִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא, אַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא דָּמָא, וְשֵׁזִיב עָלְמָא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב (בראשית יז) וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. וּכְתִיב (תהלים צ) וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמֹנִים שָׁנָה. וְכֹלָּא בְּחַד מַתְקְלָא סַלְקָא.

תָּאנָא בְּהַהוּא דָּמָא, זָכֵי עָלְמָא לְאִתְבַּסְּמָא בְּחֶסֶד, וְקַיְּימִין כֻּלְּהוּ עָלְמִין, דִּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְגוֹ׳. אִם לֹא בְּרִיתִי תִּינַח. יוֹמָם וָלָיְלָה לָמָּה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּנֵינָן תְּרֵין כִּתְרִין אִתְאַחָדָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן פִּתְחָא דְּכָל שְׁאָר כִּתְרִין, וְתָאנָא, חַד דִּינָא, וְחַד רַחֲמֵי, וּמִתְבַּסְּמָאן דָּא בְּדָא, דְּכַר וְנוּקְבָא. (ס״א וְתָאנָא חַד דְּכַר וְחַד נוּקְבָא, חַד דִּינָא, וְחַד רַחֲמֵי) בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא שַׁרְיָא חֶסֶד.

(לך לך צ"ד) בְּסִטְרָא דְּנוּקְבָא שַׁרְיָא דִּינָא. (ובגין כך) חַד חְוָורָא וְחַד סוּמָקָא. ובְגִין לְאִתְבַּסְמָא דָּא בְּדָא, (בגין כך) מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא. וְהַאי בְּרִית אָחִיד בְּהוּ בְּיוֹמָם וְלֵילְיָא, בְּדִינָא וְחֶסֶד. בְּדִינָא בְּקַדְמִיתָא. וּלְבָתַר שַׁרְיָא בֵּיהּ בְּחֶסֶד, וְאִתְבְּסָם בְּכוּלָּא. וְדָא הוּא בְּרִית דְּאִקְרֵי יוֹמָם וְלֵילְיָא, דְּאָחִיד בְּתַרְוַוייהוּ.

וּמַאן דְּזָכֵי לְנַטְרָא לְהַאי בְּרִית כְּדְקָא יָאוֹת, וְלָא חָטֵי בֵּיהּ כָּל יוֹמוֹי, אָחִיד בְּהוּ בְּיוֹמָם וְלֵילְיָא. וְזָכֵי לְתֵרִין עָלְמִין, עָלְמָא דָּא וְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא אִקְרֵי אַבְרָהָם שְׁלִים, דִּכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָּמִים, וְאֵימָתַי אִקְרֵי שְׁלִים. כַּד זָכָה בְּתַרְוַוייהוּ, בְּיוֹמָם וְלֵילְיָא. דִּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וְתַרְוַוייהוּ אַחֲסִין אַבְרָהָם. וְלָא אִתְקַיְּימָא בֵּיהּ חֶסֶד בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, עַד דְּאִתְגְּזַר. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר, אִתְקַיְּים בֵּיהּ, וְזָכָה לְתַרְוַוייהוּ, וְאִקְרֵי שְׁלִים.

כְּמָה דְּתָנֵינָן דִּכְתִיב, (בראשית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחוֹם הַיּוֹם. פֶּתַח הָאֹהֶל, דָּא הוּא כְּתָרָא עֶשִׂירָאָה דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ פְּתְחָא לְכָל מַשְׁכְּנָא קַדִּישָׁא דְּשָׁאָר כְּתָרִין, וְקָרְיֵיהּ דָּוִד מַלְכָּא (לְהַאי) פְּתְחָא (נ"א צֶדֶק), דִּכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, וּכְתִיב זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ׳. כְּחוֹם הַיּוֹם. כַּד נָהֲרָא נְהִירוּ דְּחֶסֶד, חוּלַק עַדְבֵּיהּ, כְּמָה

דְּיָתִיב בְּהַאי, יָתִיב בְּהַאי. אֵימָתַי אִתְקָיְימוּ בֵּיהּ, כַּד אִתְגְּזַר. וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי בְּרִית יוֹמָם וָלַיְלָה. תָּאנָא כְּתִיב, (שמות יב) וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח. מַאי וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח. דְּשַׁרְיָא עַל הַאי פִּתְחָא חֶסֶד, לְאִתְבַּסְמָא. וּבְגִינֵי כַּךְ וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָא תָּנִינָן, גִּיּוֹרָא כַּד אִתְגְּזַר וְעָיֵיל תְּחוֹת גַּדְפֵּי דִּשְׁכִינְתָּא, אִקְרֵי גֵּר צֶדֶק וְלָא יַתִּיר, גֵּר צֶדֶק וַדַּאי, זָכֵי לְמֵיעַל בְּהַהוּא (דף י"ד ע"ב) כְּתָרָא דְּצֶדֶק וְאַת אָמַרְתְּ יוֹמָם וָלַיְלָה דְּזָכוּ לְתַרְוַוייהוּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, לָא דָּמֵי מַאן דְּאָתֵי מִשָּׁרְשָׁא קַדִּישָׁא, וּמִגּוֹ אָא דְּקִשׁוֹט, לְמַאן דְּאָתֵי מִגּוֹ אָא בִּישָׁא, וּמִשָּׁרְשָׁא דְּגַעֲלֵי בִּישִׁין תַּקִּיפִין. בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב בְּהוּ, (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת. בְּאוּמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה כְּתִיב (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם.

וּבְגִין כַּךְ, יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין זַרְעָא דְּקִשׁוֹט, גִּזְעָא דְּאִתְבְּסָמוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי, וְאִתְפְּסַק מִנַּייהוּ כָּל זוּהֲמָא, כֻּלְּהוּ מִתְבַּסְמִין, וְכֻלְּהוּ עַיִילֵי בְּקַיְימָא קַדִּישָׁא דְּיוֹמָם וָלַיְלָה, לְמֶהֱוֵי שְׁלֵמִים בְּכֹלָּא. אֲבָל בְּאוּמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, קַשְׁיָא לְמֶעְבַּר מִנַּייהוּ זוּהֲמָא, וַאֲפִילּוּ עַד ג׳ דָּרִין. וּבְגִין כַּךְ גֵּר צֶדֶק. וַדַּאי.

דְּאָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, אוּמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, עַד לָא אִתְגְּזָרוּ שַׁרְיָין בְּכִתְרִין תַּתָּאִין דְּלָא קַדִּישִׁין, וְרוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עֲלַייהוּ. כֵּיוָן דְּאִתְגְּיָירוּ וְאִתְגְּזָרוּ, שַׁרְיָין בְּכִתְרָא קַדִּישָׁא (שֶׁל שְׁכִינְתָּא) דְּשַׁרְיָא עַל שְׁאָר כִּתְרִין תַּתָּאִין, וְרוּחָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא עֲלַייהוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, קַדִּישִׁין בְּנֵי קַדִּישִׁין, דְּגִזְעִין וְשָׁרְשִׁין, וְאִתְבְּסָמוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי, וְעָאלוּ בְּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא קַדִּישָׁא. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְגְּזַר שַׁרְיָא בְּכוּלָּא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

(ויקרא ה) וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה וגו׳. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, (ישעיה נד) כִּי מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבוֹר מֵי נֹחַ. הַאי קְרָא קַשְׁיָא, כְּתִיב (בראשית ז) וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ. וּכְתִיב (בראשית ט) וְלֹא יִכָּרֵת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל. מֵי הַמַּבּוּל כְּתִיב, וְלָא מֵי נֹחַ, וְהָכָא כְּתִיב כִּי מֵי נֹחַ זֹאת לִי. זֹאת לִי, הֵם לִי מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כַּד זַכָּאִין סְגִיאוּ בְּעָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי וּמִשְׁתַּבַּח בְּהוּ. דְּתָנֵינָן כַּד שָׁאֲרֵי זַכָּאָה בְּעָלְמָא, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, כְּבֵיכוֹל אַטִּיל שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, וְכָל עָלְמָא מִתְבָּרְכָא בְּגִינֵיהּ, וְאַטִּיל שְׁלָמָא בְּפָמַלְיָא שֶׁל מַעְלָה. מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (ישעיה כז) אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. תְּרֵין שְׁלָמִין

אֲמַאי הָכָא. אֶלָּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, דְּאַשְׁרֵי דְּכַר וְנוּקְבָּא. שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּמִתְבָּרְכָאן אֲבָהָן.

מַאי אִיכָּא בֵּינַייהוּ, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּד מִתְבָּרְכָאן אֲבָהָן, שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּאַקְדִּים שְׁלָמָא בְּכֹלָּא. וּבְגִין כַּךְ שָׁלוֹם קַדִּים. יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, מַאי טַעֲמָא לָא אַקְדִּים שָׁלוֹם הָכָא. אֶלָּא בְּגִין דְּיִתְעַבֵּר חִוְיָא דְּשַׁרְיָא בְּנוּקְבָּא בְּקַדְמִיתָא, וְייֵתֵי דְּכוּרָא לְמִשְׁרֵי בַּאֲתַרִיהּ, וּבְגִין כַּךְ יַעֲשֶׂה אַקְדִּים, וּלְבָתַר שָׁלוֹם. (ויקרא פ״א ע״ב ושם מתחילזה המאמר)

תָּאנָא בְּזִמְנָא דְּזַכָּאָה שְׁאֵרֵי בְּעָלְמָא, דִּינִין לָא מִתְעָרִין, וְלָא שַׁלְטִין בְּעָלְמָא, מִשּׁוּם דְּהַהוּא בַּר נָשׁ זַכָּאָה הוּא אוֹת בְּעָלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהּ, וְעָלְמָא מִתְקַיֵּים בְּגִינֵיהּ.

תַּנְיָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּזִמְנָא דִּבְנֵי עָלְמָא אִשְׁתְּכָחוּ חַיָּיבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא זַכָּאָה דְּאִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, (בְּעִי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ, בְּגִין דְּיִבְעֵי רַחֲמִין עַל עָלְמָא, וְיִתְפַּיֵּים בַּהֲדַייהוּ. מֵה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ עַל אִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ לְאוֹטָבָא לֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי, וּלְשֵׁיצָאָה לְכֻלְּהוּ. מַה אָרְחֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ זַכָּאָה. שָׁבִיק דִּידֵיהּ, וְנָסִיב לְדִכּוּלֵי עָלְמָא בְּדִיל דְּיִתְפַּיֵּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדַייהוּ.

מְנָא לָן. מִמֹּשֶׁה. דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָבוּ יִשְׂרָאֵל, (שמות לב) עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְגוֹ' תּוּ אָמַר לֵיהּ, הֵרֶף מִמֶּנִּי וְאַשְׁמִידֵם וְגוֹ', בְּהַאי שַׁעֲתָא אָמַר מֹשֶׁה אִי בְּגִין יְקָרָא דִּידִי יִשְׁתֵּצוּן יִשְׂרָאֵל מֵעָלְמָא, טַב לִי מוֹתָא, וְלָא יֵימְרוּן דְּשָׁבִיקְנָא הַאי דְּכוּלֵי עָלְמָא, בְּגִין יְקָרָא דִּילִי. מִיַּד וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו. וְאוֹשִׁיט גַּרְמֵיהּ לַמִּיתָה בְּכַמָּה אַתְרֵי בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ וְגוֹ'. וְתָאנָא, לָא זָז מֹשֶׁה מִתַּמָּן, עַד דְּמָחַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּנָּחֶם יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. וּכְתִיב (במדבר יד) וַיֹּאמֶר ה' סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ.

וְאִלּוּ בִּנְחַ כְּתִיב, (בראשית ו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא (דף ט"ו ע"א) לְפָנַי וְגוֹ'. אָמַר לֵיהּ נֹחַ, וְלִי מַה אַתְּ עָבִיד. אָמַר לֵיהּ וַהֲקִימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְגוֹ' עֲשֵׂה לְךָ תֵּיבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְלָא בָּעָא רַחֲמֵי עַל עָלְמָא, וּנְחִיתוּ מַיָּא, וְאוֹבִידוּ בְּנֵי עָלְמָא, וּבְגִין כַּךְ מִי נֹחַ כְּתִיב. מֵי נֹחַ וְדַאי, דְּבֵיהּ הֲווֹ תַּלְיָין, דְּלָא בָּעָא רַחֲמֵי עַל עָלְמָא.

מִכָּאן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית ט) וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה. וַיָּחֶל: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר ל) לֹא יָחֵל דְּבָרוֹ, דְּאִתְעֲבִיד חוֹל. אִישׁ הָאֲדָמָה, דִּבְגִינֵיהּ אִשְׁתְּצִיאוּ

בְּנֵי עָלְמָא, דְּלָא בָּעָא רַחֲמֵי עָלַיְיהוּ. דָּבָר אַחֵר אִישׁ (בראשית נ"ח ע"ב) הָאֲדָמָה, דִּבְגִינֵיהּ אִתְקַיְּימַת לְבָתַר דְּאִשְׁתְּצִיאוּ קַדְמָאֵי, דִּכְתִיב לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם וְגוֹ׳.

תָּאנָא מֵי נֹחַ אִקְרוֹן, דְּהוּא גָּרִים דְּאִקְרוֹן עַל שְׁמֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זֹאת לִי מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵי נֹחַ גָּרְמוּ לִי, דְּאַגְלֵי זֹאת בְּעָלְמָא. דִּכְתִיב וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם. זֹאת אוֹת הַבְּרִית וְגוֹ׳. אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן. כְּלוֹמַר לֵית מַאן דְּאַשְׁגַּח אֶלָּא לְיִקָּרָא דִּשְׁמִי דִּרְמִיזָא בְּזֹאת. וּמַאן גָּרִים לֵיהּ, מֵי נֹחַ.

מִכָּאן סִימָנָא לַחֲסִידָא זַכָּאָה, דְּלָא אִתְגַּלְיָיא הַאי קֻשְׁטָא בְּיוֹמוֹי, וְלָא אִצְטְרִיךְ עָלְמָא בְּיוֹמוֹי לְהַאי (זאת) אוֹת. וּמַאן אִיהוּ. הַהוּא דְּבָעֵי רַחֲמֵי עַל עָלְמָא, וְאִתְחַזֵּי לְאַגָּנָא עֲלוֹי. כְּגוֹן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּלָא אִצְטְרִיךְ עָלְמָא בְּיוֹמוֹי לְהַאי אוֹת, דְּהָא הוּא אוֹת סִימָנָא בְּעָלְמָא הָוָה.

דְּלָא הָוָה גְּזֵרָה דְּאִתְגְּזַר עַל עָלְמָא לְעֵילָּא, דְּלָא מְבַטֵּל לָהּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, מוֹשֵׁל בָּאָדָם, קוּדְשָׁא (שמואל ב כג) בְּרִיךְ הוּא מוֹשֵׁל בָּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבִיכוֹל. צַדִּיק. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזִיר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל.

כְּגוֹן רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּיוֹמָא חַד הֲוָה יָתִיב אַבָּבָא דְּתַרְעָא (נ"א דְּמַעֲרְתָּא) דְּלוּד, זָקַף עֵינוֹי, חָזָא שִׁמְשָׁא דְּנָהִיר, וְאַסְתִּים נְהוֹרָא ג׳ זִמְנִין, אַדְּהָכִי אִתְחַשָּׁךְ נְהוֹרָא, וְאִתְחֲזֵי בֵּיהּ בְּשִׁמְשָׁא אוּכְמָא וִירוֹקָא. אָמַר לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, תָּא אֲבַתְרַאי בְּרִי, וְנֶחֱמֵי דְּהָא וַדַּאי גְּזֵרָה אִתְגְּזַר לְעֵילָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאוֹדָעָא לִי, דְּוַדַּאי תְּלָתִין יוֹמִין תַּלְיָא הַהוּא מִלְּתָא דְּאִתְגְּזַר לְעֵילָּא. וְלָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאוֹדְעֵיהּ לְצַדִּיקַיָּיא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ׳ אֱלֹהִים דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.

עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי עָאלוּ בְּהַהוּא כְּרֶם. חָמוּ חַד חִוְיָא דְּהֲוָה אָתֵי, וּפוּמֵיהּ פְּתִיחָא (נ"א וַהֲוָה לְחִישׁ בְּלִישָׁנֵיהּ), וּמְלַהֲטָא בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא. אֲשְׁתְּנִיק רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְקַטְפַר יְדוֹי בְּרֵישֵׁיהּ דְּחִוְיָא, שָׁכִיךְ חִוְיָא, מָאִיךְ פּוּמֵיהּ. וְחָמָא לִישָׁנֵיהּ מַרְחִישׁ. אָמַר לֵיהּ חִוְיָא חִוְיָא, זִיל וְאֵימָא לְהַהוּא חִוְיָא עִלָּאָה, דְּהָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּעָלְמָא שְׁכִיחַ. עַיֵּילֵיהּ לְרֵישֵׁיהּ לְחַד נוּקְבָּא דְּעַפְרָא. אָמַר גּוֹזֵר אֲנָא, כְּשֵׁם דְּתַתָּאָה אִתְחֲזָר לְנוּקְבָּא דְּעַפְרָא, כֵּן עִלָּאָה יִתְחֲזֵר לְנוּקְבָּא דְּתְהוֹמָא רַבָּא.

רָחִישׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בִּצְלוֹתָא, עַד דַּהֲווֹ מְצַלֵּי שָׁמְעוּ חַד קָלָא, פּוּטְקָרָא דְּקִיטְפָא עוּלוּ לְאַתְרַייכוּ,

קַטְפִּירָא דִּבוּרַיְינֵי לָא שָׁרָאן בְּעָלְמָא, דְּהָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי בָּטִיל לוֹן. זַכָּאָה אַנְתְּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּמָארֵךְ בָּעֵי בִּיקָרֵךְ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. בְּמֹשֶׁה כְּתִיב (שמות לב) וַיְחַל מֹשֶׁה וְגוֹ׳, דְּמַשְׁמַע דְּאָחִיד לֵיהּ פַּרְגּוֹדָא, וְאַנְתְּ רַבִּי שִׁמְעוֹן גּוֹזֵר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים. הוּא גּוֹזֵר, וְאַנְתְּ מְבַטֵּל. אַדְּהָכִי חָמָא דְּנָהִיר שִׁמְשָׁא, וְאִתְעֲבָר הַהוּא אוּכְמָא,

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי הָא עָלְמָא אִתְבְּסָם, עָאל לְבֵיתֵיהּ וְדָרַשׁ, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יְיָ׳ צְדָקוֹת (בראשית ב״ג ע״א) אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנִימוֹ. מַאי טַעְמָא כִּי צַדִּיק יְיָ׳ צְדָקוֹת אָהֵב, מִשּׁוּם דְּיָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנִימוֹ. מַאי פָּנִימוֹ. פָּנִים עִלָּאִין דִּבְנֵי עָלְמָא, בָּעוּן לְמִבְעֵי רַחֲמֵי מִנֵּיהּ, עַל כָּל מַה דְּאִצְטְרִיכָן.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אִי הָכִי יָשָׁר יֶחֱזֶה פָּנִימוֹ מִבְּעֵי לֵיהּ, אוֹ יְשָׁרִים יֶחֱזוּ, מַאי יָשָׁר יֶחֱזוּ. אָמַר לֵיהּ רָזָא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן (קל״ב) יְמֵי קֶדֶם דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וִימֵי עוֹלָם, דְּזֵעִיר אַנְפִּין, דְּאִינּוּן אִקְרוֹן פָּנִימוֹ, (דְּאִינּוּן) חָמָאן בְּאַרַח מֵישָׁר מַה דְּאִצְטְרִיךְ לְמֵחֲמֵי.

דְּתָאנָא בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח בְּעָלְמָא, וְחָמָא דְּמִתְכַּשְׁרָן עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא לְתַתָּא, אִתְגַּלְיָיא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא בְּזֵעִיר אַנְפִּין, וּמִסְתַּכְלָן כָּל

אינון אַנְפִּין בְּאַנְפִּין סְתִימִין, וּמִתְבָּרְכָן כֻּלְּהוּ. מַאי טַעְמָא מִתְבָּרְכָן. מִשּׁוּם דְּמִסְתַּכְּלִין אִלֵּין בְּאִלֵּין בְּאַרַח מֵישָׁר, דְּלָא סָטוּ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דף ט״ו ע״ב) יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנִימוֹ. וּמִתְבָּרְכָן כֻּלְּהוּ, וּמְשַׁקְיָין דָּא לְדָא, עַד דְּאִתְבָּרְכָן כֻּלְּהוּ עָלְמַיָּא. וּמִשְׁתַּכְחֵי כֻּלְּהוּ עָלְמִין כְּחַד, וּכְדֵין אִתְקְרֵי (זכריה יד) יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וְכַד חוֹבֵי עָלְמָא סְגִיאוּ, אַסְתִּים עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְלָא מַשְׁגִּחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּכְדֵין דִּינִין מִתְעָרֵי בְּעָלְמָא, וְכוֹרְסָוָון רְמִיו, וְעַתִּיק יוֹמִין אַסְתִּים, וְלָא אִתְגַּלְיָיא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דניאל ז) חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כוֹרְסָוָון רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב. עַד דִּי כוֹרְסָוָון רְמִיו, דְּאִינּוּן כִּתְרִין עִלָּאִין, דְּמְשַׁקְיָין לְכֻלְּהוּ אֲחָרָנִין, לְאוּקוּמֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ. וּמַאן אִינּוּן. אֲבָהָן. וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב, וְלָא אִתְגַּלְיָיא. וּכְדֵין מְהַפְּכִין חַיָּיבֵי עָלְמָא רַחֲמֵי לְדִינָא.

תָּאנָא. מִסְטְרָא דְּאִימָּא, נָפְקִין גַּרְדִּינִין נִימוֹסִין קְלִיפִין, וְאַחֲדִין בְּקוּלְפּוֹי דְּגְבוּרָה, שַׁלְטִין עַל רַחֲמֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר טז) הַנּוֹעָדִים עַל יְיָ׳, עַל יְיָ׳ מַמָּשׁ. וּכְדֵין אִשְׁתְּכָחוּ עָלְמִין חֲסֵרִין, (ס״א קְטִירִין) דְּלָא שְׁלֵמִין, וּקְטָטוּתָא אִתְעָר בְּכֻלְּהוּ.

וְכַד בְּנֵי עָלְמָא מַכְשְׁרִין עוֹבָדֵיהוֹן לְתַתָּא, מִתְבַּסְּמָן דִּינִין, וּמִתְעַבְּרָן, וּמִתְעָרֵי רַחֲמֵי וְשַׁלְטָן עַל הַהוּא

בִּישָׁא דְּאִתְעַר מִן דִּינָא קַשְׁיָא. וְכַד מִתְעָרָן רַחֲמֵי, חֶדְוָה וְנִיחוּמִין מִשְׁתַּכְחִין, מִשּׁוּם דְּשָׁלְטִין עַל הַהוּא בִּישָׁא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לב) וַיִּנָּחֵם יְיָ׳ עַל הָרָעָה. וַיִּנָּחֵם מִשּׁוּם (דְּשָׁלְטָא עַל הָרָעָה) דְּאִתְכַּפְיָא דִּינָא קַשְׁיָא, וְשַׁלְטִין רַחֲמֵי.

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמִתְבַּסְּמָן דִּינִין, וְשַׁלְטִין רַחֲמֵי, כָּל כִּתְרָא וְכִתְרָא תָּב בְּקִיּוּמֵיהּ, וּמִתְבָּרְכָאן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וְכַד תַּייְבִין כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ, וּמִתְבָּרְכָאן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, וּמִתְבַּסְּמָא אִימָּא בְּקַלְדִיטֵי גְּלִיפִין וְתַייְבִין לְסִטְרָהָא, כְּדֵין אִקְרֵי תִּשּׁוּבָה שְׁלֵימָה, וְאִתְכַּפָּר עָלְמָא, דְּהָא אִימָּא בְּחֶדְוָותָא שְׁלֵימְתָא יָתְבָא, דִּכְתִיב, (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה, וּכְדֵין אִתְקְרֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, דִּכְתִיב בֵּיהּ (ויקרא טז) לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם. וּמִתְפַּתְחִין נ׳ תַּרְעִין דְּסִטְרִין גְּלִיפִין.

תָּאנָא, כְּתִיב וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם, מַהוּ כִּי יֶחֱטָא, וּלְבַסּוֹף וְאָשֵׁם. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כִּי יֶחֱטָא מֵאִינּוּן חוֹבִין דְּאִקְרוּן חֵטְא, דִּכְתִיב מִכָּל חַטָּאוֹת הָאָדָם. וְאָשֵׁם: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר ה) הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַייְ׳. וְאָשֵׁם: וְיִתַּקֵּן, כְּלוֹמַר אִם יְתַקֵּן עוֹבָדוֹי, וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב וְהֵשִׁיב, וְיָשִׁיב לָא כְּתִיב אֶלָּא וְהֵשִׁיב, וְהֵשִׁיב דַּייְקָא.

תַּנְיָא, בְּאַרְבַּע תְּקוּפִין דְּשַׁתָּא, קָלָא אִתְפְּסָק, וְדִינִין מִתְעָרִין, וּתְשׁוּבָה תַּלְיָא עַד דְּאִתְתַּקַּן. וְכַד דִּינִין מִתְעָרִין, קָלָא נָפִיק, וְד׳ זַוְויָן (ס"א זִמְנִין) דְּעָלְמָא, סַלְקִין וְנַחְתִּין. כָּרוֹזָא קָרֵי, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח וְיִתְעַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין, אִם יִתּוּבוּן יִתּוּב, וְאִי לָאו, (כלא ס"א קָלָא) אִתְפְּסָק, וְדִינַיָּא אִתְעֲבִידוּ וּכְדֵין אִתְקְרֵי וַיִּתְעַצֵּב, וַיִּתְעַצֵּב בְּבָתֵּי בָּרָאי.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תָּנֵינָן, מִן יוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לֵית יוֹמָא דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ רְתָחָא בִּישָׁא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי יוּדָאי אָמַר רִבִּי יֵיסָא, נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יִכָּנֵס בִּירוּשָׁלַם דִּלְעֵילָּא, עַד שֶׁיִּכָּנְסוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא. וּבְגִין כַּךְ, רְתָחָא אִשְׁתְּכַחַת בְּעָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, (ויקרא יח) כְּתִיב עֶרְוַת אָבִיךְ וְעֶרְוַת אִמֵּךְ לֹא תְגַלֵּה. וּכְתִיב, אִמֵּךְ הִיא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ. וְתָנֵינָן אִמֵּךְ הִיא וַדַּאי. הָא אִם גִּלָּה עֶרְיָתָהּ, לְמַאן בָּעֵי לְאָתְבָא לָהּ, וַדַּאי לְתַקָּנָא. מַאי דְּגַלֵּי.

דְּתַנְיָא כַּד סַגְיָא יִצְרָא בִּישָׁא בִּבַר נָשׁ, לָא סַגֵּי אֶלָּא בְּאִינּוּן עֶרְיָין, וְכֻלְּהוּ חוֹבֵי אַחִידָן בְּהַהוּא עֶרְיָא. וּכְתִיב לֹא תְגַלֶּה. כַּד אִתְתַּקַּן, אִתְתַּקַּן לָקַבֵּל הַהוּא דְּגַלֵּי, וְדָא אִקְרֵי תְּשׁוּבָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כָּל חוֹבֵי עָלְמָא אֲחִידָן (ס״א דָּא) בְּדָא, עַד דְּאִימָּא אִתְגַּלְיָא בְּגִינֵיהוֹן. וְכַד אִיהִי אִתְגַּלְיָא, כָּל אִינּוּן בְּנִין אִתְגַּלְיָין (בְּגִינָהּ). וּכְתִיב (דברים כב) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְכַד אִתְתָּקַן עָלְמָא לְתַתָּא, אִתְתָּקַן כֻּלָּא, עַד דְּסַלְקָא תִּקּוּנָא לְאִימָּא קַדִּישָׁא, וּמִתְתַּקְנָא, וְאִתְכַּסְיָא מִמָּה דְּאִתְגַּלְיָא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (תהלים לב) אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה, וּכְדֵין אִקְרֵי תְּשׁוּבָה, תְּשׁוּבָה וַדַּאי. וּכְדֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים אִתְקְרֵי, כְּמָה דִּכְתִיב, (ויקרא טז) מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ.

אָמַר רִבִּי (דף ט״ז ע״א) יְהוּדָה אֵימָתַי אִתְקְרֵי תְּשׁוּבָה. כַּד אִימָּא מִתְכַּסְיָא וְקַיְימָא בְּחֶדְוָה עַל בְּנִין, דִּכְתִיב, (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. וְתָבָאת בְּקִיּוּמָא וּמַאן דְּחָוֵה סָגִיר, תָּב לְאַתְרֵיהּ. וְכֻלְּהוּ תָּבִין חַד לְחַד, וּמִתְבָּרְכָאן כָּל חַד וְחַד, וּכְדֵין אִתְקְרֵי תְּשׁוּבָה (שְׁלֵימְתָּא), תְּשׁוּבָה סְתָם לְאַכְלָלָא כֻּלָּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כַּד מִתְכַּשַּׁר עָלְמָא, כּוּלֵיהּ מִתְכַּשַּׁר כַּחֲדָא. כְּתִיב (תהלים קד) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ. מֵעַל שָׁמַיִם, דְּסַלְקָא לְעֵילָּא מֵאַתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם. וּמַאי אִיהוּ. דָּא אִיהִי אִימָּא. וְהַיְינוּ דְּאִקְרֵי תְּשׁוּבָה.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, דַּיְיקָא דִּכְתִיב מֵעַל שָׁמַיִם. אִלְמָלֵא כְּתִיב עַל שָׁמַיִם, מַשְׁמַע הַהוּא אֲתַר דְּקַיְימָא עַל

שָׁמַיִם, וְלָא יַתִּיר. כֵּיוָן דְּאָמַר מֵעַל שָׁמַיִם, מַשְׁמַע הַהוּא אֲתַר דְּקַיְימָא עַל הַשָּׁמַיִם לְעֵילָּא לְעֵילָּא. (ס״א ומַאי אִיהִי אִימָּא,

וְהַיְינוּ דְּאִקְרֵי תְּשׁוּבָה.)

דְּתָאנָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְכַּשְׁרָן עוֹבָדִין לְתַתָּא, וְאִימָּא בְּחֶדְוָותָא, אִתְגַּלְיָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְתָב נְהוֹרָא לְזֵעִיר אַנְפִּין, וּכְדֵין כֻּלָּא בְּחֶדְוָותָא, כֻּלָּא בְּשְׁלִימוּ, כֻּלָּא אִשְׁתְּכָחוּ בְּבִרְכָאן, וְרַחֲמִין זְמִנִין, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָותָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ. מַאן יָשׁוּב. יָשׁוּב עַתִּיקָא קַדִּישָׁא לְאִתְגַּלְיָיא בְּזֵעִירָא, יָשׁוּב לְאִתְגַּלְיָיא דְּהָוָה סָתִים בְּקַדְמִיתָא, וְכֻלָּא אִתְקְרֵי תְּשׁוּבָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֻּלָּא בְּכְלָל, כֻּלָּא סָתָם. וּכְתִיב (דברים יג) לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ׳ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כֻּלָּא הוּא וַדַּאי, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה, תַּמָּן שָׁאִילוּ חַבְרַיָּיא, מִפְּנֵי מַה בִּגְזֵלָה כְּתִיב, וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה וְלָא יַתִּיר. אֶלָּא הָא אוֹקִימְנָא, דָּא שַׁוֵּי דְּחִילוּ עִלָּאָה כְּתַתָּאָה. וְדָא דְּגָנִיב, שַׁוֵּי דְּחִילוּ תַּתָּאָה לְקָבְלֵיהּ, וְלָא דְּחִילוּ עִלָּאָה. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא. (י״ג ע״ב) כִּדְקָאמְרָן, דְּאוֹרַיְיתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּווּהִין עָלֵיהּ, וְאָמְרֵי

נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְגוֹ׳. וּכְתִיב נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מַעַל וְגוֹ׳. אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, נֶפֶשׁ כְּתִיב, וְלָא רוּחַ, וְלָא נְשָׁמָה. וְהָכָא גּוּפָא (ס״א רוּחָא) וְנֶפֶשׁ. דִּכְתִיב, וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה. מַאן דְּבָעֵי לְתַקָּנָא עוֹבָדוֹי, כְּמָה דְּאָמְרָן וְהֵשִׁיב. מַאן וְהֵשִׁיב, אֶלָּא כְּמַאן דְּיִתַּקַּן עוֹבָדִין, בְּגִין דְּיָתִיב מַבּוּעֵי מַיָּא לְאַתְרַייְהוּ, לְאַשְׁקָאָה נְטִיעָן, דְּהָא הוּא גָּרִים בְּחוֹבוֹי לְאִתְמַנָּעָא מִנַּייְהוּ. וְעַל דָּא וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה וְגוֹ׳. כְּמָה דְּאִתְמַר.

(ע״ב)

רִבִּי אַבָּא חָוָה יָתִיב קָמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, עָאל רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב, (תהלים צב) צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח וְגוֹ׳. צַדִּיק כַּתָּמָר, מַאי כַּתָּמָר. דְּהָא מִכָּל אִילָנֵי עָלְמָא לֵית דְּמִתְעַכֵּב לְאַפְרָחָא, כְּמוֹ תָּמָר. דְּסָלִיק לְשִׁבְעִין שְׁנִין. מַאי טַעְמָא כַּתָּמָר. אֶלָּא אַף עַל גַּב דִּקְרָא אַסְהִיד, חַבְרַיָּיא כֻּלְּהוּ לָא בָּעוּ לְגַלָּאָה.

אֲבָל צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, עַל גָּלוּתָא דְּבָבֶל אִתְמַר, דְּהָא לָא תָּבַת שְׁכִינְתָּא לְאַתְרָהָא, אֶלָּא בְּסוֹף שִׁבְעִין שְׁנִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה כט) כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקוֹד אֶתְכֶם. וְדָא הוּא צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, דְּסָלִיק דְּכַר וְנוּקְבָא לְשִׁבְעִין שְׁנִין. צַדִּיק: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יְיָ׳ צְדָקוֹת

אָהֵב. וּכְתִיב, (שמות ט) יְיָ׳ הַצַּדִּיק. וּכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב.

כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּא, מַהוּ אֶרֶז. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, בָּחוּר כָּאֲרָזִים. (ס"א דְּיָתִיב עַל כּוּרְסְיָא דְּיַעֲקֹב שְׁלֵימָא) בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּא, בַּלְּבָנוֹן וַדַּאי, וְדָא הוּא עֵדֶן דִּלְעֵילָּא, דְּעָלֵיהּ כְּתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ. וְהַאי אֶרֶז, בְּהַהוּא אֲתַר עִלָּאָה, יִשְׂגֶּא.

וְדָא בְּגָלוּתָא בְּתַרְאָה הוּא כְּהַאי אֶרֶז, דְּאִתְעֲכָּב לְסַלְקָאָה. וּמִשַּׁעְתָּא, דְּסָלִיק עַד דְּקָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, הוּא יוֹמָא. וְשִׁירוּתָא דְּיוֹמָא אַחֲרִינָא, עַד דְּעָבִיד צֵל בִּנְהוֹרָא דִּימָמָא. וְאֶרֶז לָא סָלִיק, אֶלָּא בְּעִדּוּנָא דְּמַיָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר כד) כְּאֲרָזִים עֲלֵי מָיִם. כַּךְ אֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּא. דְּמִתַּמָּן נָפִיק מַבּוּעָא וְנַהֲרָא דְּמַיָּא, לְאַשְׁקָאָה. וְאֶרֶז, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) בָּחוּר כָּאֲרָזִים.

שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ׳, לְזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ, בְּתְחִיַּית הַמֵּתִים. עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה, בְּהַהוּא יוֹמָא דְּיִשְׁתְּכַח עָלְמָא חָרוּב. דְּשִׁנִּים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ, לְבָתַר דִּכְתִיב, (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה, וּכְדֵין (תהלים קד) יִשְׂמַח יְיָ׳ בְּמַעֲשָׂיו כְּתִיב. וְכָל כַּךְ (דף ט"ז ע"ב) לָמָּה (תהלים צב) לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ׳ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (משלי טז) אִישׁ תַּהְפּוּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף. אִישׁ תַּהְפּוּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן, כְּמָה דְּאַמָּרָן, חַיָּיבַיָּא עַבְדֵי פִּגִּימוּ לְעֵילָּא. וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף, מַפְרִיד אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דָּבָר אַחֵר אִישׁ תַּהְפּוּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן. מַהוּ יְשַׁלַּח. יְשַׁלַּח לְאִינּוּן נְטִיעָן. מָדוֹן: דְּיַנְקָן מִסִּטְרָא דְּדִינָא. וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף, כְּמָה דְּאַמָּרָן, חַיָּיבַיָּא עַבְדִּין פִּגִּימוּ לְעֵילָּא. מַפְרִיד: דְּיִחוּדָא לָא אִשְׁתְּכַח, מַפְרִיד, לְמַטְרוֹנִיתָא מִמַּלְכָּא. וּלְמַלְכָּא מִמַּטְרוֹנִיתָא. וּבְגִין כַּךְ לָא אִקְרֵי אֶחָד, דְּאֶחָד לָא אִקְרֵי, אֶלָּא כַּד אִינּוּן בְּזִוּוּגָא חֲדָא. וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּעַבְדִּין פִּרוּדָא לְעֵילָּא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן מְקַיְּימָן קִיּוּמָא דִּלְעֵילָּא, וְזַכָּאִין אִינּוּן מָאֲרֵיהוֹן דְּתִשְׁוּבָה דְּתַייְבִין כֻּלָּא לְאַתְרַייְהוּ.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, אֲתַר דְּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה יַתְבֵי, צַדִּיקִים גְּמוּרִים לָא יַתְבֵי בֵּיהּ. מַאי טַעְמָא. אֶלָּא אִינּוּן אִתְתָּקְנוּ בַּאֲתַר עִלָּאָה, בַּאֲתַר דְּשַׁקְיוּ דְּגִנְתָּא מִשִּׁתְכַּח מִתַּמָּן. וְדָא הוּא תְּשׁוּבָה. וְעַל דָּא אִקְרוֹן בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה. וְאִלֵּין אִתְתָּקְנוּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, דְּאִקְרֵי צַדִּיק.

וְעַל דָּא אִלֵּין יַתְבִין בַּאֲתַר עִלָּאָה, וְאִלֵּין יַתְבִין בַּאֲתַר זוּטָרָא. מַאי טַעְמָא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, דּוּכְתִּין אִית בְּגִיהִנֹּם, דִּרְשִׁימִין

אִלֵּין תַּיְיבִין מַיָּא לְאַתְרַייהוּ, מֵאַתַר עִלָּאָה דְּנַהֲרָא עַמִּיקָא, עַד הַהוּא אַתַר דְּאִקְרֵי צַדִּיק. וְצַדִּיקִים גְּמוּרִים, נַגְדִּין לוֹן מֵהַהוּא אַתַר דְּאִינּוּן יַתְבֵי, לְהַאי עָלְמָא. וְעַל דָּא אִלֵּין עִלָּאִין וְאִלֵּין תַּתָּאִין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּמָארֵי תְּשׁוּבָה. וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּבִגִינֵיהוֹן עָלְמָא מִתְקַיְּימָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב וְהָיָה כִּי יֵחֶטָא וְאָשֵׁם וְגוֹ'. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְגוֹ', דְּהָא בְּגִין דָּא אִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכֻּלָּא. כְּבֵיכוֹל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִשְׁתְּכַח בְּקִיּוּמֵיהּ, דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְפָּרְשָׁא מֵאַתְרָהָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב,

לִמְחַלְלֵי שַׁבָּתוֹת בְּפַרְהֶסְיָא, וְלָא חַזְרִין בְּתִיּוּבְתָּא מֵאוֹתוֹ חִלּוּל. וּמְמָנָן עָלַיְיהוּ. וְאוּף הָכִי דּוּכְתִּין אִית בְּגֵיהִנָּם, לְאִינּוּן דִּמְגַלֵּי עֲרָיָין. וּלְאִינּוּן דִּמְגַלְּין פָּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה. וּלְאִינּוּן דְּשַׁפְכִין דָּם נָקִי. וּלְאִינּוּן דְּאוּמִין לְשַׁקְרָא. וּלְאִינּוּן דְּשָׁכְבִין עִם נִדָּה. אוֹ בַּת אֵל נֵכָר. אוֹ זוֹנָה. אוֹ שִׁפְחָה. וְאוּף הָכִי, לְעוֹבֵר עַל שם"ה לֹא תַעֲשֶׂה. לְכָל חוֹבָא, אִית דּוּכְתָּא בְּגֵיהִנָּם, וּמְמָנָא עָלַיְיהוּ. וְשָׁטָן יֵצֶר הָרָע דִּילֵיהּ, מְמָנָא עַל כֻּלְּהוּ חוֹבִין, וְדוּכְתִּין וּמְמָנָן דִּילֵיהּ. וְאִי הָדָר בְּתִיּוּבְתָּא, מַה כְּתִיב, (ישעיה מד) מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ, אִתְמָחוּ רְשִׁימִין דְּרַשְׁיעַיָּיא דְּדוּכְתָּא דְּגֵיהִנָּם מִכָּל חוֹבָה וְחוֹבָה.

וְאִית חוֹבִין דְּרִשִׁימִין לְעֵילָּא, וְלָא לְתַתָּא. וְאִית דְּרִשִׁימִין לְתַתָּא, וְלָא

(ירמיה ז) אָבְדָה הָאֱמוּנָה. (ל"ה, קצ"א) **מַאי אֱמוּנָה. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (תהלים צב) **וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. אָבְדָה הָאֱמוּנָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (ירמיה ט) **עַל מַה אָבְדָה הָאָרֶץ, וְכֹלָּא חַד. וְהָא אוֹקִימְנָא אָבְדָה, וְלָא נֶאֱבֶדֶת, וְלָא אֲבוּדָה. כְּגַוְונָא דָּא,** (ישעיה נז) **הַצַּדִּיק אָבָד, אָבוּד, אוֹ נֶאֱבַד, לָא כְּתִיב, אֶלָּא אָבַד. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אָבְדָה הָאֱמוּנָה, בְּגִין כַּךְ וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אוֹ אֶת הָאֲבֵדָה וְגוֹ'.**

לְעֵילָּא. וְאִית דִּרְשִׁימִין לְתַתָּא וּלְעֵילָּא. אִתְמָחוֹן לְתַתָּא אִתְמְחוֹן לְעֵילָּא, בָּתַר דְּאָהֲדָר בְּתִיּוּבְתָּא. וְעוֹד אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, רָשָׁע עֲוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים לוֹ עַל עַצְמוֹתָיו. צַדִּיק, זְכִיוֹתָיו חֲקוּקִים לוֹ עַל עַצְמוֹתָיו. אֲמַאי. בְּגִין לְמֶהֱוֵי רִשִׁימִין בֵּין בַּעֲלֵי חוֹבֵיהוֹן, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּהוּ, וְקָלָא נָפִיק עָלַיְיהוּ, הַאי רָשָׁע אִיהוּ יִשָּׂרְפוּ עַצְמוֹתָיו בְּגֵיהִנָּם. וְאוֹקִימְנָא, נִשְׁמוֹת שֶׁל רְשָׁעִים הֵן הֵן הַמְּזִיקִים בָּעוֹלָם. וְדִינָא דִּלְהוֹן אוּקְמוּהָ עָלַיְיהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דִּנְשְׁמָתְהוֹן נִשְׁרֶפֶת וְנַעֲשֵׂית אֵפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי הַצַּדִּיקִים. וּבְמַאי אִתּוֹקְדוּן. בְּאֵשׁ דִּכּוּרְסְיָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (דניאל ז) כּוּרְסְיֵיהּ שְׁבִיבִין דִּי נוּר גַּלְגְּלוֹהִי נוּר דָּלִיק. (וְנַהֲר דִּינוּר נָגִיד וְנָפִיק) מַד' חֵיוָון דְּאֶשָּׁא, דְּסָחֲרִין לְכוּרְסְיָא דְּדִין, דְּאִיהוּ אֲדָנָי, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. וְהַהוּא נָהָר, אִתְמַר בֵּיהּ, (דניאל ז) נָהָר דִּי נוּר נָגִיד וְנָפַק מִן קֳדָמוֹהִי. נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, מַבְלִין וּמִתְדְּכִין בֵּיהּ. וְנִשְׁמָתֵהוֹן דִּרְשִׁיעֵי, נְדוֹנִין בֵּיהּ, וְאִתְבְּעִירוּ קַמֵּיהּ, כְּקַשׁ לְפָנֵי

אֵשׁ, וְהַיְינוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת אֵשׁ. יְהוֹה אִיהִי חַמָּה. נַרְתִּיקָהּ דִּילֵיהּ, אֲדָנָי. לשמור (דף י״ז ע״א) וְהַיְינוּ רָזָא דְּאוּקְמוּהָ, לֶעָתִיד לָבֹא מוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חַמָּה מִנַּרְתִּיקָהּ צַדִּיקִים מִתְרַפְּאִין בָּהּ, וּרְשָׁעִים נִדּוֹנִין בָּהּ.

וּמֵחֵיוָון דְּכוּרְסְיָא דְּדִינָא, הֲוָה נָחִית אַרְיֵה דְּאֶשָּׁא לְמֵיכַל קָרְבְּנִין, אִינּוּן דְּמָמָנָן, עַל כָּל אֵבֶר דְּחָב מְחַבֵּל קַטֵּיגוֹר אֶחָד, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, עָשָׂה עֲבֵירָה אַחַת, קָנָה לוֹ קַטֵּיגוֹר א׳. וּמִיַּד דְּנָחַת אֵשׁ שֶׁל גֶּבוֹהַּ, וְאוֹקִיד לוֹן לְאִלֵּין אֵבָרִין וּפְדָרִין וְאֻמּוּרִין דְּפָרִים וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים וְעִזִּים. יְהוָ״ה דְּנָחִית כְּאַרְיֵה דְּאֶשָּׁא לְאוֹקָדָא לוֹן, אִתּוֹקְדוּן אֵבָרִים דִּלְהוֹן, אִתּוֹקְדוּן מְחַבְּלִים דְּמָמָנָן עָלַיְיהוּ, וּמִתְכַּפְּרִין חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן אֵבָרִים דִּשְׁכִינְתָּא.

בְּהַהוּא זִמְנָא, חֵיוָון מִתְקָרְבִין דְּמָמָנָן עַל זַכָּוון, דְּאִינּוּן מִכּוּרְסְיָא דְּרַחֲמֵי, דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה, אִמָּא עִלָּאָה. וּבְמָה מִתְקָרְבִין. בְּשֵׁם יְדוָ״ד, דְּעָאל בְּהוֹן. וּבְגִין דָּא, קָרְבָּן לַיְדוָ״ד. דְּלֵית מַאן דְּיָכִיל לְקָרֵב חֵיוָון וְיסוֹדִין, לְאַעְלָאָה שְׁלָם בֵּינַיְיהוּ, אֶלָּא שְׁמֵיהּ, דְּקָרִיב בְּשְׁמֵיהּ מַיִם לְאֵשׁ, וְלָא מְכַבֶּה דָּא לְדָא, וְקָרִיב רוּחָא לְעַפְרָא, וְלָא מַפְרִיד לֵיהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא, אִינּוּן שְׁלָמִים חֵיוָון וְיסוֹדִין, וְאִתְקְרִיאוּ קֻדָּשִׁים, דְּלֵית טְמָאִים בֵּינַיְיהוּ. וְעוֹד, שְׁלָמִים דָּא ה׳ בַּתְרָאָה, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּכָל הַוָיוֹת דְּכִלִּילָן בֵּיהּ, לְכָל שִׁית סְטְרִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן שִׁית סְפִירָאן.

וְרָזָא דְּמִלָּה, חָתָם רוּם וּפָנָה לְמַעְלָה, בְּיהּ״ו, לִימִינָא דְּחֶסֶד. בְּהוּ״י, לִשְׂמָאלָא דִּגְבוּרָה. וה״י, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. יו״ה בְּנֶצַח.

בְּהוֹד הי"ו. בַּיְסוֹד וי"ה. אִילָנָא דְּאָחִיד לוֹן כֻּלְּהוּ, תִּפְאֶרֶת. עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי. וּבְגִין דָּא מְקוֹם שֶׁיְּסוֹד הָעֵץ, שָׁם יה"ו. וְאוֹף הָכִי בְּכָל הַוָּיָה, ה' בַּתְרָאָה שְׁלָמִים לָהּ. וּלְכָל הַוָּויִן, דַּאֲחִידָן בָּהּ. כְּגַוְונָא דָּא, יְהֹ"וּ עִם ה', יְהוָה. הוֹ"י עִם ה', הַוָּיָה. וה"י עִם ה', וְהָיָ"ה וְאוֹף הָכִי שְׁאָר הַוָּויִן.

וְאִינּוּן ח"י אַתְוָון דְּשִׁית סִטְרִין, דִּכְלִילָן בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, וְעִם ה' אִתְעָבִיד חַיָּ"ה. וְרָזָא דְּמִלָּה אִיהִי ה', כְּגוֹן תֵּיבַת נֹחַ, דְּאִתְכְּנִישׁ בָּהּ מִכָּל מִין וּמִין, דְּאִינּוּן שְׁנַיִם שְׁנַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה לְקָרְבְּנָא. שְׁנַיִם שְׁנַיִם אַרְבָּעָה. שִׁבְעָה שִׁבְעָה אַרְבָּעָה עֶשֶׂר. הָא י"ח. וְתֵיבָה ה', בָּהּ אִשְׁתְּלִים חַיָּה.

(ס"א פְּתַח וְאָמַר בָּאתִי לְגַנִּי וְגו') וְצַדִּיק אִיהוּ כָּלִיל ו' דַּרְגִּין. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְמִפְתַּר בֵּיהּ חֶלְמָא בְּג' שְׁלוֹמוֹת, בְּג' פְּדִיּוֹנוֹת, דְּאִיהוּ ו', בְּחוּשְׁבָּן ו'. וְאִיהוּ סָלָּם דְּחֶלְמָא דְּיַעֲקֹב, כָּלִיל ו' סְפִירָאן. מוּצָב אַרְצָה, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְדָא ה' תַּתָּאָה. וְרֹאשׁוֹ, דָּא י', בֵּיהּ אִיהוּ צַדִּיק שְׁבִיעִי. מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, דָּא אִימָּא עִלָּאָה, וְדָא ה' עִלָּאָה, דְּמִפְּטָרָא דְּחֶלְמָא, ה' שַׁלְטָא עַל י', דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּסוֹלָּמָא, ה"י מִן אֱלֹקִים. וּבְגִין דָּא, (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְגו', וְלָא מַלְאֲכֵי יְדָוָ"ד.

אַתְוָון כְּסִדְרָן, עוֹלִים בְּחֹלֶם, דְּאִיהוּ כֶּתֶר עַל ד' אַתְוָון, דְּאִתְפְּשָׁטוּתָא דִּלְהוֹן, מֵחָכְמָה עַד מַלְכוּת קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּחָכְמָה אִיהִי י', בִּינָה ה', שִׁית סְפִירָאן ו', מַלְכוּת ה' בַּתְרָאָה. חֹלֶם כֶּתֶר עַל כָּל אַתְוָון. (ע"כ רעיא מהימנא) (כאן חסר ותמצאהו לקמן דף רמ"ו ע"ב ד"א ויחלום וכו')

(ויקרא ד) **אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם. רִבִּי אַבָּא פָּתַח** (שיר השירים א) **הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי וְגוֹ', אִם**

לא תֵדְעִי לָךְ הַיְפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ וגו׳, הָנֵי קְרָאֵי אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּמֹשֶׁה, בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָה סָלִיק מֵעָלְמָא, דְּאָמַר (במדבר כז) יִפְקוֹד יְיָ׳ אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר וגו׳, אֲשֶׁר יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וגו׳, וְתָנֵינָן דְּעַל גָּלוּתָא אִתְמַר. וְתָא חֲזֵי, הָנֵי קְרָאֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַמָּרָן לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שיר השירים ג) אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם. וּלְמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִתְמַר, אַנְתְּ שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה.

בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, כָּל זִמְנָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבֵיכוֹל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁלִימוּ, וְרַעֲיָי בִּרְעוּתָא לֵיהּ (וּלְאַחֲרָנִין זָן לֵיהּ) לְגַרְמֵיהּ, מַהַהוּא יְנִיקוּ דַּחֲלָבָא (ס"א דְּמַלְכָּא) דְּאִימָּא עִלָּאָה, וּמֵהַהוּא יְנִיקוּ דְּאִיהוּ יָנִיק, אַשְׁקֵי לְכָל שְׁאָר אֲחָרָנִין, וְיָנִיק לוֹן. וְאוֹלִיפְנָא דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל זִמְנָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּכַחַת בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁלִימוּ, בְּחֶדְוָה, בִּרְכָאן בֵּיהּ שַׁרְיָין, וְנָפְקִין מִנֵּיהּ לְכָל שְׁאָר אֲחָרָנִין. וְכָל זִמְנָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִשְׁתְּכַחַת בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבֵיכוֹל בִּרְכָאן אִתְמְנָעוּ מִנֵּיהּ וּמִכָּל שְׁאָר אֲחָרָנִין.

וְרָזָא דְּמִלְּתָא, בְּכָל אֲתַר דְּלָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, בִּרְכָאן לָא שָׁרָאן עֲלוֹי, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא גָּעֵי וּבָכֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה כ"ח) שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ. וּמַאי אוֹמַר, אוֹי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי וְכוּ׳.

וּבְשַׁעֲתָא (דף י"ז ע"ב) דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נַפְקַת בְּגָלוּתָא, אֲמַרַת קַמֵּיהּ, הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, אַנְתְּ רְחִימָא דְּנַפְשָׁאי, אַנְתְּ דְּכָל רְחִימוּ דְּנַפְשִׁי בָּךְ. אֵיכָה תִּרְעֶה, אֵיךְ תָּזוּן גַּרְמָךְ, מֵעֲמִיקָא דְּנַחֲלָא דְּלָא פָּסִיק. אֵיךְ תָּזוּן גַּרְמָךְ מִנְּהִירוּ דְּעֵדֶן עִלָּאָה. אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרַיִם, אֵיךְ תָּזוּן לְכָל אִינּוּן אֲחָרָנִין דְּאִשְׁתַּקְיָין מִנָּךְ תָּדִירָא.

וַאֲנָא הֲוֵינָא אַתְּזָנָא מִנָּךְ בְּכָל יוֹמָא, וּמִשְׁתַּקְיָא, וַאֲשְׁקֵינָא לְכָל אִינּוּן תַּתָּאֵי, וְיִשְׂרָאֵל אִתְּזָנוּ בִּי, וְהַשְׁתָּא שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעוֹטָיָה, אֵיךְ אֶהֱוֵי מִתְעַטְּפָא, בְּלָא בִּרְכָאן, כַּד יִצְטָרְכוּן אִינּוּן בִּרְכָאן, וְלָא יִשְׁתַּכְחוּן בִּידִי. עַל עֶדְרֵי חַבֶּרְיךָ, הֵיאַךְ אִיקוּם עָלַיְיהוּ, וְלָא אֶהְיֶה רַעְיָא לְהוּ, וְזָנָא לְהוּ. עֶדְרֵי חַבֶּרְיךָ, אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן בְּנֵי אַבְהָן, דְּאִינּוּן רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁבוֹק אַנְתְּ דִּידִי, דְּהָא דִּידִי מִלָּה טְמִירָא הוּא לְאִתְיַדָּע. אֲבָל אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ, לְגַרְמָךְ, הֲרֵי לָךְ עִיטָא. הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי. צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, אִלֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן נְדָשִׁין בֵּין עֲקֵבִין, וּבְגִינֵיהוֹן

יָהִיב לָךְ חֵילָא לְקַיְימָא. (ועם כָּל דָּא) וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, אִלֵּין אִינּוּן תְּנוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, דְּעָלְמָא מִתְקַיְימָא בְּגִינֵיהוֹן, וְיָהֲבִין חֵילָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, אִלֵּין בָּתֵּי רַבָּן אֲתַר בֵּית מִדְרָשָׁא דְּאִשְׁתְּכַח אוֹרַיְיתָא בְּהוֹן תְּדִירָא.

דָּבָר אַחֵר אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּצַדִּיקַיָּיא אִשְׁתְּכָחוּ בְּעָלְמָא, וְאִינּוּן תְּנוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן מִשְׁתַּכְּחֵי וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, יַכְלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקַיְימָא עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא. וְאִי לָאו, כְּבֵיכוֹל הִיא וְאִינּוּן לָא יַכְלֵי לְאִתְקַיְימָא בְּעָלְמָא. וְאִי זַכָּאִין אִשְׁתְּכָחוּ, אִינּוּן אִתְפְּסָן בְּקַדְמִיתָא. וְאִי לָא, אִינּוּן גַּדְיַיִן דְּעָלְמָא מִתְקַיְימָא בְּגִינֵיהוֹן, מִתָּפְסִין בְּקַדְמִיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לוֹן מֵעָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ חוֹבָה. וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא רָחִיק מִנֵּיהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאִתְגַּלְיָיא בְּגָלוּתָא.

הָדָא הוּא דִכְתִיב אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם. אֲמַאי יֶחֱטָא. לְאַשְׁמַת הָעָם, בְּגִין חוֹבֵי עָלְמָא דְּגַרְמוּ הַאי, לְאַשְׁמַת הָעָם וַדַּאי, וְלָא לְאַשְׁמָה דִּילֵיהּ. יֶחֱטָא: יִגְרַע טוּבֵיהּ, וְדָאִין דִּינֵיהּ בְּכֹלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א א) וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנִי שְׁלֹמֹה חַטָּאִים. דָּבָר אַחֵר אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּדְקָאמְרָן. יֶחֱטָא,

יִגָּרַע מִן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמֵעָלְמָא, דְּלָא יָהִיב לְהוֹן סִפּוּק בְּרָכָאן. אֲמַאי. אִיהוּ לְאַשְׁמַת הָעָם וַדַּאי, בְּגִין חוֹבָה דְּעַמָּא הִיא.

(ויקרא ד) אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שמות לב) זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, הָכִי מִבָּעֵי לֵיהּ לְמִכְתַּב, זְכוֹר לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל, מַאי לְיִצְחָק. אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן, בְּכָל אֲתַר שְׁמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וּבְכֻלָּא דִּימִינָא הוּא. דְּהַאי יְמִינָא, אִתְתַּקְּנַת לְעָלְמִין, לְאַכְלְלָא בֵּיהּ שְׂמָאלָא. וְעַל דָּא לָא פָּלִיג, בְּגִין לְאַכְלְלָא לֵיהּ בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם. וּבְגִין כָּךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק (דַּיְיקָא) כְּלָלָא חַד. (אֲבָל) וּלְיִשְׂרָאֵל, דְּהָא בְּתַרְוַוייהוּ אָחִיד לוֹן בְּגַדְפּוֹי (ס״א בְּבַתְפּוֹי), וְהוּא שְׁלִים בְּכֻלָּא.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ. אוֹמָאָה אוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲבָהָן, בַּאֲבָהָן דִּלְעֵילָּא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ, בְּאִינּוּן דִּלְעֵילָּא בְּאִינּוּן דְּשָׁרָאן בָּךְ. וַתְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם וְגוֹ׳. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי, אֲשֶׁר אָמַרְתָּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר כַּךְ לַאֲבָהָן, זִמְנָא וּתְרִין זִמְנִין. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי: דְּצָבִיתִי בִּרְעוּ נַפְשִׁי, דְּהָא אֲמִירָה רְעוּתָא הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ח) אֲדֹנָי אָמַר לִשְׁכּוֹן בָּעֲרָפֶל. וְעוֹד מַה תֹּאמַר נַפְשְׁךָ וְאֶעֱשֶׂה לָךְ.

וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם, מַאי לְעוֹלָם. עוֹלָם דִּלְעֵילָּא, דַּאֲחִידָא בֵּיהּ הַהִיא אֶרֶץ, וְאִתְּזַנַת מֵהַהוּא עוֹלָם, וְאִי הַאי אֶרֶץ אִתְּרַכַּת, בְּמַאי הוּא. לְאַשְׁמַת הָעָם הוּא דַּהֲוֵי.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא, דָּא כֹּהֵן דִּלְתַתָּא, דְּאִתְתְּקַן לַעֲבוֹדָה וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ חַטָּאָה, לְאַשְׁמַת הָעָם הוּא דַּהֲוֵי וַדַּאי. וַוי לְאִינּוּן דְּסַמְכִין עָלֵיהּ, כְּגַוונָא דָּא, שְׁלִיחָא דְּצִבּוּרָא דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ חַטָּאָה, (דף י"ח ע"א) (בְּגִין דְּעַמָּא לָא אִשְׁתְּכָחוּ זַכָּאִין קָמֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וַוי לְאִינּוּן דְּסַמְכִין עָלֵיהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְכָל שֶׁכֵּן כַּהֲנָא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְעַלָּאִין וְתַתָּאִין כְּלְהוּ אַחִידָן (נ"א מְחַבָּאן) וּמְצַפָּאן לְאִתְבָּרְכָא עַל יְדוֹי.

דְּהָא תָּנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא שָׁאֲרֵי לְכַוונָא מִלִּין, וּלְקָרְבָא קָרְבְּנָא עִלָּאָה, כֻּלָּא אִשְׁתְּכָחוּ בִּבְרָכָתָא וּבְחֶדְוָותָא. יְמִינָא, שָׁאֲרֵי לְאִתְעָרָא. שְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וְכֻלָּא אִתְאַחִיד וְאִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, וְאִתְבָּרְכוּן כְּלְהוּ כַּחֲדָא. אִשְׁתְּכַח, דְּעַל יְדָא דְּכַהֲנָא, מִתְבָּרְכָאן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וּבְגִין כַּךְ בָּעֵי לְקָרְבָא קָרְבְּנָא עָלֵיהּ, בְּגִין דְּיִתְכַּפַּר חוֹבֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא תָּנֵינָן, דְּעַל יְדָא דְּכַהֲנָא אִתְכַּפַּר חוֹבָא דְּבַר נָשׁ, כַּד קָרִיב קָרְבְּנָא. הַשְׁתָּא דְּאִיהוּ חָטֵי, מַאן מַקְרִיב עָלֵיהּ, וּמַאן יְכַפַּר עָלֵיהּ. אִי תֵּימָא

דְּאִיהוּ מַקְרִיב עַל נַפְשֵׁיהּ, הָא אִיהוּ אִתְקַלְקָל, וְלָאו אִיהוּ כְּדַאי דְּיִתְבָּרְכוּן עָלֵיהּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. תַּתָּאֵי לָא יִתְבָּרְכוּן עַל יְדֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן עִלָּאֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְלָא. וְהָא כְּתִיב (ויקרא טז) וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ, אֲמַאי בַּעְיָא לְכַפָּרָא עָלֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ חָב יְכַפֵּר עַל גַּרְמֵיהּ, דִּכְתִיב וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָא יְדִיעַ בְּאָן אֲתַר אִתְקְשַׁר כַּהֲנָא רַבָּא.

וּבְאָן אֲתַר אִתְקְשַׁר כַּהֲנָא אָחֳרָא, וְהַהוּא דְּאִקְרֵי סָגָן יְדִיעָא. בְּגִין כַּךְ, כֹּהֵן אָחֳרָא קָא מַקְרִיב קָרְבְּנֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְסָלִיק לֵיהּ עַד הַהוּא אֲתַר דְּאִתְקְשָׁר בֵּיהּ. בָּתַר דְּכַהֲנָא סָלִיק לְהַהוּא אֲתַר, לָא מְעַכְּבִין לֵיהּ לְסַלְקָא לְאַתְרֵיהּ, וּלְאִתְכַּפְּרָא חוֹבֵיהּ. וְעַל דָּא, אָחֳרָא קָא מַקְרִיב עָלֵיהּ קָרְבְּנֵיהּ. כֵּיוָן דְּאָחֳרָא הוּא מַקְרִיב, וְלָא מִסְתַּפְּקִין כָּל כַּךְ עַל יְדֵיהּ, לְבָתַר אִיהוּ מַקְרִיב, וְאִינּוּן עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ מִתְחַבְּרָן לְכַפָּרָא חוֹבֵיהּ. וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִסְתְּכַם עַל יְדַיְיהוּ. כְּגַוְונָא דָּא, הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה יַעֲמוֹד אַחַר תַּחְתָּיו.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא הֲווֹ יָתְבִי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, חֲמִינָא לְאַבָּא בְּיוֹמֵי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּלָא בָּעֵי לְמִשְׁמַע צְלוֹתָא מִכָּל בַּר נָשׁ, אֶלָּא אִי קָאִים עָלֵיהּ תְּלָתָא יוֹמִין קוֹדֶם, לְדַכְּאָה לֵיהּ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָמַר הָכִי, בְּצְלוֹתָא דְּהַאי בַּר נָשׁ דַּאֲנָא מַדְכֵּינָא, אִתְכְּפַר

עָלְמָא. וְכָל שֶׁכֵּן בִּתְקִיעָה דְּשׁוֹפָר, דְּלָא מְקַבֵּל תְּקִיעָתָא דְּבַר נָשׁ דְּלָאו אִיהוּ חַכִּים לְמִתְקַע בְּרָזָא דְּתְקִיעָה.

דְּתָנֵינָן, רִבִּי יִיסָא סָבָא אָמַר, הָנֵי תְּקִיעָתָא כְּסִדְרָן. קַדְמָאָה, כְּלִילָא מִכֹּלָּא. תִּנְיָינָא, חָדָא כְּסִדְרָא וְחָדָא כְּסִדְרָא, גְּבוּרָה גְּדוֹלָה בֵּינַיְיהוּ. תְּלִיתָאָה, חַד הָכָא וְחַד הָכָא גְּבוּרָה בֵּינַיְיהוּ. פּוּסְקָא סַלְקָא, ל קוּמַטְרָא נַחְתָּא. חַד תַּקִּיפָא וְחַד רַפְיָא. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִינּוּן עֲשָׂרָה. וְאִינּוּן תֵּשַׁע. חַד כְּלָלָא דְּכֹלָּא.

וּבְהַאי יוֹמָא מִתְעַטְּרָא יִצְחָק, וְהוּא רֵישָׁא לַאֲבָהָן. בְּהַאי יוֹמָא כְּתִיב, (ישעיה לג) פָּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים. בְּהַאי יוֹמָא יִצְחָק אִתְעֲקַד, וְעָקִיד כֹּלָּא, וְשָׂרָה מַלְיָלַת (ס"א מְיַלֶּלֶת) וְקוֹל שׁוֹפָר תַּקִּיף לַחֲדָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּעָבַר בֵּינַיְיהוּ, וְאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּגִין כָּךְ קָרִינָן פַּרְשְׁתָּא דְּיִצְחָק בְּהַאי יוֹמָא, דִּבְהַאי יוֹמָא אִתְעֲקַד יִצְחָק לְתַתָּא, וְאִתְקְשַׁר בְּהַהוּא דִּלְעֵילָּא. (נ"א בְּאַבְרָהָם) אֵימָתַי אִתְקְשַׁר. בְּשַׁעֲתָא דִּכְתִיב, (בראשית כב) וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְגוֹ'.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּהַאי יוֹמָא אַעְטַר יִצְחָק לְאַבְרָהָם, דִּכְתִיב, (בראשית כב) וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. מַאי נִסָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מט) וְאֶל עַמִּים אָרִים נִסִּי. (שמות יז) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְיָ נִסִּי. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן. בְּגִין

דְּאִשְׁתְּכְלִיל יְמִינָא וְאִשְׁתְּלִים. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. וְהָאֱלֹהִים דַּיְיקָא, וְדָא הוּא (בראשית לא) וּפַחַד יִצְחָק.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, כְּתִיב (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים. כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, אִלְמָלֵא דְּאַעְבָּר דִּינָא דְּיִצְחָק, בַּאֲתַר דְּיַעֲקֹב שָׁאֲרִי, (ס"א וְאִתְחֲסִי) וְאִתְחֲסִי (ס"א וְאִתְסְחֵי) תַּמָּן, וַוי לְעָלְמָא דְּיֵיעֲרַע בְּגִינֵיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה, (ישעיה סו) כִּי בָאֵשׁ יְיָ׳ נִשְׁפָּט. וְדָא הוּא אִתְבַּסְמוּתָא דְּעָלְמָא.

וְכֵיוָן דְּעָאל בְּאַתְרָא דְּיַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב אָחִיד (דף יח ע"ב) בֵּיהּ, כְּדֵין שָׁכִיךְ אֶשָּׁא, וְאִצְטְנַנוּ גּוּמְרֵיהּ. לְבַר נָשׁ, דְּהַוָה רָגִיז, וְחָגַר וְזַיִין גַּרְמֵיהּ, וְנָפַק בְּרוּגְזֵיהּ לְקָטְלָא לִבְנֵי נָשָׁא. חַד חַכִּימָא קָם עַל פִּתְחָא, וְאָחִיד בֵּיהּ, אָמַר אִלְמָלֵא לָא אָחִיד בִּי וְאִתְתְּקַף בִּי, הָא קָטוֹלָא בִּבְנֵי נָשָׁא אִשְׁתְּכַח. בְּעוֹד דְּאִתְתָּקְפוּ דָּא בְּדָא, וְאָחִיד דָּא בְּדָא, אִצְטְנַן רוּגְזֵיהּ עַל דְּנָפַק לְקָטְלָא. נָפַק לְאוֹכָחָא, מַאן סָבִיל רוּגְזָא וְתוּקְפָּא דְּדִינָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ. וֶוי אֵימָא, דָּא דְּקָאִים אַפִּתְחָא.

כַּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בָּנַי, לָא תִּדְחֲלוּן, הָא אֲנָא קָאִים עַל פִּתְחָא, אֲבָל אִזְדָּרְזוּ בְּהַאי יוֹמָא וְהָבוּ לִי חֵילָא. וּבְמָה. בְּשׁוֹפָר. דְּאִי אִשְׁתְּכַח קוֹל שׁוֹפָר

כְּדְקָא יָאוֹת, וּמְכַוְונֵי בֵּיהּ לְתַתָּא, הַהוּא קָלָא סָלִיק, וּבֵיהּ מִתְעַטְּרֵי אֲבָהָן, וְקַיְימֵי בִּמְשִׁכְנֵיהּ דְיַעֲקֹב. וְעַל דָּא בָּעֵי לְאִזְדַּהָרָא בְּשׁוֹפָרָא, וּלְמִנְדַּע בְּהַהוּא קָלָא וּלְכַוְונָא (בֵּיהּ).

וְלֵית לָךְ קָלָא בְּשׁוֹפָרָא, דְּלָא סָלִיק רְקִיעָא חַד. וְכָל אִינּוּן אוֹכְלוֹסִין דְּהַהוּא רְקִיעָא, יָהֲבִין אֲתַר לְהַהוּא קָלָא, וּמַאי קָא אָמְרִי. (יואל ב) וַיְיָ׳ נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ וְגוֹ׳. וְקָאִים הַהוּא קָלָא בְּהַהוּא רָקִיעַ, עַד דְּאָתֵי קָלָא אָחֳרָא, וְאִתְעַתְּדוּ (ס"א וְאִתְעָרוּ) כַּחֲדָא, וְסַלְקִין בְּזִוּוּגָא לְרְקִיעָא אָחֳרָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, אֵית קוֹל דְּסָלִיק קוֹל, וּמַאי אִיהוּ. הַהוּא קָלָא דְּתִקְיעָתָא דְיִשְׂרָאֵל דְּתַתָּא.

וְכֵיוָן דְּמִתְחַבְּרָן כָּל אִינּוּן קָלִין דִּלְתַתָּא, וְסַלְקִין לְהַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא שָׁארֵי בֵּיהּ, מִתְעַטְּרָן (ס"א מִתְעַתְּדָן) כְּלְהוּ קָמֵי מַלְכָּא, וּכְדֵין כּוּרְסָוון רְמִיוּ וְכוּרְסַיָּיא אָחֳרָא דְיַעֲקֹב קָאִים וְאִתְתַּקַּן.

עַל דָּא אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, בְּאִינּוּן צְלוֹתֵי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהַוָה אָמַר, צְלוֹתָא וְקָל שׁוֹפָרָא (דְּהַהוּא קוֹל) דְּאַפִּיק הַהוּא זַכָּאָה, דְּאִשְׁתְּכַח מְרוּחֵיהּ וּמְנַפְּשֵׁיהּ בְּהַהוּא שׁוֹפָרָא, דְּהַהוּא קוֹל סָלִיק לְעֵילָּא. וּבְהַהוּא יוֹמָא קַיְימִין וּמִשְׁתַּכְחֵי מְקַטְרְגִין לְעֵילָּא. וְכַד סָלִיק הַהוּא קָלָא דְּשׁוֹפָרָא, כְּלְהוּ אִתְדַּחְיִין קָמֵיהּ, וְלָא יְכִלִין לְקַיְימָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעִין

לְכַוּונָא רְעוּתָא לְקָמֵי מָארֵיהוֹן, וְיַדְעִין לְתַקָּנָא עָלְמָא בְּהַאי יוֹמָא, בְּקָל שׁוֹפָרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פט) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. יוֹדְעֵי, וְלָא תוֹקְעֵי.

בְּהַאי יוֹמָא, בָּעֵי עַמָּא לְאִסְתַּכְּלָא בְּבַר נָשׁ שְׁלִים מִכֹּלָּא, דְּיָדַע אָרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּיָדַע בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא, דְּיִבְעֵי עָלַיְיהוּ בָּעוּתָא בְּהַאי יוֹמָא. וּלְזַמְנָא קָל שׁוֹפָרָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, בְּכַוָּונָה דִּלְבָּא, בְּחָכְמְתָא, בִּרְעוּתָא, בִּשְׁלִימוּ. בְּגִין דְּיִסְתַּלַק דִּינָא עַל יְדוֹי מִן עָלְמָא. וַוי לְאִינּוּן דְּשָׁלִיחָא דִּלְהוֹן לָא אִשְׁתְּכַח כְּדְקָא יָאוֹת, דְּהָא חוֹבֵי עָלְמָא (עמ"א) אַתְיָין לְאַדְכָּרָא בְּגִינֵיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא, דְּהוּא שְׁלִיחָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, לְאַשְׁמַת הָעָם הוּא, בְּגִין דְּדִינָא שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ.

וְכַד שְׁלִיחָא הוּא זַכָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת, זַכָּאִין אִינּוּן עַמָּא, דְּכָל דִּינִין מִסְתַּלְקִין מִנַּיְיהוּ עַל יְדֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן כַּהֲנָא, דְּעָלֵיהּ מִתְבָּרְכָאן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְעַל דָּא, כֹּהֵן וְלֵוִי עַד לָא יִסְלַק לְפוּלְחָנָא, בַּדְקִין אֲבַתְרֵיהּ, וְיַדְעִין אָרְחוֹי וְעוֹבָדוֹי, וְאִי לָא, לָא סָלִיק לְפוּלְחָנָא, וְכֵן בְּסַנְהֶדְרִין לְמִידָן דִּינָא.

וְאִי אִשְׁתְּכַח כַּדְקָא יָאוֹת, יְהַבִין עָלֵיהּ חוּמְרָא דְּמַקְדְּשָׁא.

וְאִי לָא, לָא סָלִיק לְפוּלְחָנָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (דברים לג) וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. מִפְּנֵי מַה זָכָה (אַהֲרֹן) לְאוּרִים וּלְתוּמִים, וּלְמִפְלַח פּוּלְחָנָא. תֵּיוֵי אוֹמֵר (דברים לג) אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ וְגוֹ'. הָאוֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְגוֹ'. וְכֵיוָן דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּאִלֵּין דַּרְגִּין, כְּדֵין יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְגוֹ', יָשִׂימוּ קְטוֹרָה וְגוֹ'. לְשַׁכְּכָא רוּגְזָא, וּלְזַמְנָא שְׁלָמָא. וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ, בְּגִין דְּיִתְבַּסְּמוּן כֹּלָּא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, כְּדֵין (דברים לג) בָּרֵךְ יְיָ חֵילוֹ וְגוֹ'.

(ויקרא ד) וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם וְגוֹ'. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (ישעיה לב) נָשִׁים שַׁאֲנַנוֹת קוּמְנָה שְׁמַעְנָה קוֹלִי וְגוֹ'. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִסְתַּכְּלָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח בְּרִיָה שְׁלִים קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ (דף יט ע"א) בָּרָא לֵיהּ שְׁלִים, כְּמָה דְּאִתְּמַר, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְגוֹ'. אֶת הָאָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא. וְנוּקְבָא אִתְכְּלִילַת בִּדְכוּרָא, וּכְדֵין יָשָׁר כְּתִיב. לְבָתַר וְהֵמָּה בִּקְּשׁוּ חֶשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים.

תָּא חֲזֵי, מִנּוּקְבָא דְּתִהוֹמָא רַבָּא עִלָּאָה, אִשְׁתְּכַחַת חַד נוּקְבָא רוּחָתָא דְּכָל רוּחִין, וְהָא אוֹקִימְנָא לִילִית שְׁמָהּ. וְהִיא אִשְׁתְּכַחַת בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי אָדָם. וּבְשַׁעֲתָא

דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, וְאִשְׁתְּלִים גּוּפֵיהּ, אִזְדַּמְּנוּ עַל הַהוּא גּוּפָא אֶלֶף רוּחִין מִסְטְרָא דִּשְׂמָאלָא. דָּא בְּדָא לְאַעֲלָא בֵּיהּ, וְדָא בָּעָא לְאַעֲלָא בֵּיהּ, וְלָא הֲווֹ יְכִלֵי, עַד דְּגָעַר בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָדָם הֲוָה שָׁכִיב גּוּפָא בְּלָא רוּחָא, וְחֵיזוּ דִּילֵיהּ יְרוֹקָא הֲוָה, וְכָל אִינּוּן רוּחִין סָחֲרָן עָלֵיהּ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נָחִית עֲנָנָא חַד, וְדָחָא (וְזָרִיק) לְכָל אִינּוּן רוּחִין. וּבְשַׁעֲתָא דָּא כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּנוּקְבָא אִתְעַבְּרַת מִן דְּכוּרָא מִן הַהוּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם, וְהִיא אַפִּיקַת הַהוּא רוּחָא, לְנָשְׁבָא בֵּיהּ בָּאָדָם, כָּלִיל מִתְּרִין סִטְרִין כַּדְקָא חֲזֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. לְנֶפֶשׁ חַיָּה מַמָּשׁ. וּמַאן דְּאִסְתָּפַק בְּהַאי, בְּגִין דְּלָא יָדַע, אִי חַיָּה זוֹ הִיא חַיָּה תַּתָּאָה, אוֹ חַיָּה דִּשְׁמָהּ יִשְׂרָאֵל, אוֹ מִדְּכוּרָא אוֹ מִנּוּקְבָא. אֲבָל לָא כְּתִיב לְנֶפֶשׁ הַחַיָּה, אֶלָּא לְנֶפֶשׁ חַיָּה סְתָם, דְּמַשְׁמַע כֹּלָּא.

וְכַד קָם אָדָם, הֲוָות נוּקְבָתֵיהּ תְּקוֹעָה בְּסִטְרוֹי. וְהַהִיא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא דְּבֵיהּ, הֲוָה אַסְגֵּי לְהַאי סִטְרָא, וּלְהַאי סִטְרָא, וְסַגֵּי לְהַאי וּלְהַאי, בְּגִין דְּהָכִי אִתְכְּלִילַת. לְבָתַר נָסַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, וְתָקִין לְנוּקְבֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע וְגוֹ׳.

אֶת הַצֵּלָע הָא אוֹקִימְנָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן. וַיִּבְיאֵהָ אֶל הָאָדָם, בְּתִקּוּנָהָא כְּכַלָּה לַחוּפָּה.

כֵּיוָן דְּחָמַת לִילִית דָּא, עַרְקַת, וְהִיא בִּכְרֵכֵי יַמָּא, וְעַד כְּעַן הִיא זְמִינָא לְאַבְאָשָׁא בְּנֵי עָלְמָא. וְכַד זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַרְבָּא רוּמֵי רְשִׁיעָתָא, וּלְמֶהֱוֵי חוּרְבָּן לְעָלְמִין, יְסַלֵּק לְהַאי לִילִית, וְיִשְׁרֵי לָהּ לְהַאי חוּרְבָּא, בְּגִין דְּהִיא חוּרְבָּנָא דְעָלְמָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה לד) אַךְ שָׁם הִרְגִּיעָה לִילִית וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאֵי אַמְרֵי, דְּאִיהִי עַרְקַת מִן אָדָם מִקַּדְמַת דְּנָא, וַאֲנַן לָא תָּנֵינָן הָכֵי, בְּגִין דְּהָא נוּקְבָא דָּא אִשְׁתְּכָחַת עִמֵּיהּ, אֲבָל עַד לָא קָמַת הַאי נֶפֶשׁ (ס"א דְּהָא נוּקְבָא דָּא לָא אִשְׁתְּכַחַת עִמֵּיהּ אֲבָל עַד לָא אִתְתַּקְּנַת נוּקְבָא דָּא) עִמֵּיהּ דְּאָדָם כְּדְקָא יָאוֹת, הֲוַת מְזַדַּוְוגָא עִמֵּיהּ וְכַד הַאי אִתְתַּקְּנַת עִמֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, עַרְקַת הִיא לְיַמָּא, וּזְמִינָא לְאַבְאָשָׁא בְּנֵי עָלְמָא.

אַסְוָותָא לְהַאי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִזְדַּוּוג בַּר נָשׁ בְּאִתְּתֵיהּ, יְכַוֵּון לְבֵיהּ בִּקְדוּשָּׁה דְּמָארֵי, וְלֵימָא הָכֵי, עַטִּיפָא בְּקִטְפָא אִזְדַּמְּנַת, שָׁאֲרֵי שָׁאֲרֵי, לָא תְּעוֹל וְלָא תִּנְפּוֹק, לָא דִּידָךְ וְלָא בְּעַדְבָךְ. תּוּב תּוּב, יַמָּא אִתְרְגִישָׁא, גַּלְגַּלּוֹי לִיךְ קָרָאן, בְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא אַחִידְנָא, בִּקְדוּשָּׁה דְּמַלְכָּא אִתְעַטְּפְנָא.

וּלְחַפְיָא לֵיהּ לְרֵישֵׁיהּ וּלְאוּתְתֵיהּ עַד שַׁעֲתָא חֲדָא, וְכֵן בְּכָל זִמְנָא, עַד ג׳ יוֹמִין לַקְלִיטָה, דְּכָל הַרְכָּבָה דְּלָא קוֹלֶטֶת לְג׳ יוֹמִין, תּוּב לֵיתָא קוֹלֶטֶת. וּבְסִפְרָא דְּאַנַח אַשְׁמְדָאי לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר, תְּלָתִין יוֹמִין. וְאָמַר דִּלְבָתַר דְּסִיִּים עוֹבָדָא, לִישְׁדֵי מַיִין צְלִילָן סוֹחֲרָנֵיהּ לְעַרְסֵיהּ. וּנְטוּרָא דְּכוֹלָּא. (לְבָתַר)

מַאן דְּיִנְקָא לְרַבְיָא, לָא תִּזְדַּוּוג לְבַר נָשׁ, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּרַבְיָא נָאִים. וּלְבָתַר לָא תָּנִיק לֵיהּ, עַד שַׁעֲתָא חֲדָא, כְּתְרִין מִילִין, אוֹ חַד מִיל, אִי לָא יָכְלָא בְּגִין צַעֲרָא דְּרַבְיָא, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ בָּכֵי. וּבְדָא לָא מְסְתָּפֵי מִנָּהּ לְעָלְמִין.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לוֹן רָזִין עֲמִיקִין דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְכֹלָּא בְּגִין אוֹרַיְיתָא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא, מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בָּהּ, מִתְעַטָּר בְּעִטְרִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא שְׁמָא קַדִּישָׁא הוּא. וּמַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בָּהּ, אִתְרְשִׁים וְאִתְעַטָּר בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וּכְדֵין יָדַע אָרְחִין סְתִימִין, וְרָזִין עֲמִיקִין דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְלָא מִסְתָּפֵי לְעָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, (דף י״ט ע״ב) בַּהֲהוּא יוֹמָא אִתְפְּקָדוּ עַל אִילָנָא חַד, וְעָבְרוּ עַל פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהוֹן, וּבְגִין דְּאִתְתָּא הִיא חָבַת בְּקַדְמִיתָא, וְאָתָא עָלָה הַהוּא נָחָשׁ, כְּתִיב, (בראשית ג)

וְהוּא יְמִשׁוֹל בָּךְ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, בְּכָל זְמִנִין דְּגוּבְרִין אִשְׁתְּכָחוּ חַיָּיבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אוֹקִימְנָא דְּאִינּוּן נָשִׁים (דְּלְעֵילָּא) מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, זְמִינִין לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהוֹן, מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ג) עַמִּי נוֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ בוֹ, נָשִׁים מָשְׁלוּ בוֹ וַדַּאי.

וְאִלֵּין אִקְרוֹן לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, לָאוֹ דְּאִינּוּן חֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, אֶלָּא לַהַט מֵהַהוּא חֶרֶב, דְּאִקְרֵי (ויקרא כו) חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית, (ישעיה לד) חֶרֶב לַיְיָ מָלְאָה דָם. וְהַהוּא לַהַט הַחֶרֶב מִתְהַפֶּכֶת, לְזִמְנִין גּוּבְרִין וּלְזִמְנִין נוּקְבִין, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וַוי לְעָלְמָא, כַּד אִינּוּן נָשִׁין שַׁלְטָן בְּעָלְמָא, כַּד חָמָא נְבִיאָה, דְּיִשְׂרָאֵל מֵעַקְמֵי אָרְחַיְיהוּ, וְאִינּוּן אִשְׁתְּכָחוּ בְּחוֹבִין קָמֵי מָאֲרֵיהוֹן, כְּדֵין אָמַר, נָשִׁים שַׁאֲנַנּוֹת הֵיךְ אַתּוּן שְׁקִיטָאן, הֵיךְ אַתּוּן יַתְבָן דְּלָא לְאִתְעָרָא בְּעָלְמָא, קוֹמְנָה. וּבְאַתַר אָחֳרָא (ק״ס) אוֹקִימְנָא לְהַאי קְרָא (באן חסר ועיין לקמן קס״ז ע״ב). וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

אֲבָל לָא אִתְמַר, אֶלָּא כְּמָה דְּאַשְׁכְּחָן בִּדְבוֹרָה. דִּכְתִיב (שופטים ד) הִיא שׁוֹפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, וַוי לְבַר נָשׁ דְּאִתְּתָא קָא מְבָרְכָא לֵיהּ לְפִתּוֹרָא. כַּךְ דְּבוֹרָה, הִיא שׁוֹפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא, וַוי

לְדָרָא דִּלָּא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ מַאן דְּדָאִין לְעַמָּא, אֶלָּא חַד נוּקְבָא.

תָּא חֲזֵי, תְּרִין נָשִׁין אִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּעָלְמָא, וְאָמְרֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל גּוּבְרִין דְּעָלְמָא לָא יֵימְרוּן הָכֵי. וּמַאן אִינּוּן. דְּבוֹרָה. וְחַנָּה. חַנָּה אָמְרָה, (שמואל א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ׳ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְכֻלְּהוּ קְרָאֵי. דְּהִיא פַּתְחַת פִּתְחָא דְּמְהֵימְנוּתָא לְעָלְמָא, כְּגוֹן (שמואל א ב) מֵקִים מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן, הָא פִּתְחָא דְּמְהֵימְנוּתָא. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים, הָא מְהֵימְנוּתָא דִּלְעֵילָּא, בַּאֲתַר דַּאֲבָהָן שַׁרְיָין. מַאן נְדִיבִים. אִלֵּין אֲבָהָן, כִּדְכְתִיב (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ.

דָּבָר אַחֵר לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים, נִבְּאָה עַל שְׁמוּאֵל, דְּאִיהוּ זַמִּין לְאִתְקְשָׁא עִם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, דִּכְתִיב, (תהלים צט) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. (שמואל א ב) וְכִסֵּא כָּבוֹד יַנְחִילֵם. מַאן יַנְחִילֵם. דָּא שְׁמוּאֵל. דְּאַחְסִין יְקָרָא דְּמַלְכוּתָא לְתְרֵין מַלְכִין. דָּבָר אַחֵר וְכִסֵּא כָּבוֹד יַנְחִילֵם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא אַחְסִין כּוּרְסְיָיא דִּילֵיהּ לְעַבְדּוֹהִי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְכִסֵּא כָּבוֹד יַנְחִילֵם. (עוד)

(שמואל א ב) יְיָ׳ יֵחַתּוּ מְרִיבָו, מְרִיבָו חָסֵר, מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא מְרִיבָו תָּנֵינָן, מֵרִיב ו׳, וְדָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא וְרָזָא

דְּחָכְמְתָא אִתְמַר הָכָא, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינִין מִתְעָרִין וְשַׁלִּיטִין שַׁלְטִין עַל רַחֲמֵי, וְרַחֲמֵי אִתְכַּפְיָין, וּבְשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְבָּרַךְ מִמַּבּוּעָא דְּנַחֲלָא, כְּדֵין גַּבְרִין רַחֲמֵי וְאִתְכַּפְיָין דְּיֵנִי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יְיָ׳ יִחַתּוּ מְרִיבָו מֵרִיב ו׳.

עָלָיו בַּשָּׁמַיִם יֵרֵעַם. עָלָיו. מַאי עָלָיו. בְּשַׁעֲתָא דְּטַלָּא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא עָלֵיהּ, וּמַלְיָא רֵישֵׁיהּ, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, כְּדֵין יֵרֵעַם: יַתְבַּר חֵילֵיהוֹן וְתוּקְפֵיהוֹן דְּדִינִין תַּקִּיפִין. וְיִתֵּן עֹז לְמַלְכּוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִקְרֵי קֶרֶן הַיּוֹבֵל (ס״א ל״ג היובל) כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. מְשִׁיחוֹ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים ב כג) מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, בְּגִין כָּךְ קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, וְהָא אִתְמַר.

דְּבוֹרָה דְּאָתַת לְשַׁבְּחָא שְׁבָחָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, (שופטים ה) יְיָ׳ בְּצֵאתְךָ מִשֵּׁעִיר בְּצַעְדְּךָ מִשְּׂדֵה אֱדוֹם. מְלַמֵּד, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לְכָל שְׁאָר עַמִּין לְקַבְּלָא לְאוֹרַיְיתָא, וְלָא בָּעוּ. וְכִי לָא הֲוָה גַּלֵּי קָמֵיהּ דְּלָא בָּעָאן, אֶלָּא דְּלָא יְהֵא לוֹן פִּתְחוֹן פֶּה, דְּאִלְמָלֵא יָהֵב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא הֲווֹ נַטְרֵי לָהּ. וְכָל אִינּוּן קְרָאֵי דְּאָמְרָה דְּבוֹרָה, כְּלְהוּ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, עַד הַהִיא שַׁעֲתָא דְּשַׁבְּחַת גַּרְמָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר עַד שַׁקַּמְתִּי דְּבוֹרָה שַׁקַּמְתִּי אֵם

בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא אוּקְמוּהָ דְּאִסְתַּלָּק מִנֵּהּ רוּחַ נְבוּאָה, וּבְגִין כָּךְ (שופטים ה) **עוּרִי עוּרִי דְּבוֹרָה עוּרִי עוּרִי דַּבְּרִי שִׁיר. וְכָל דָּא, כַּד אִשְׁתְּכָחוּ גּוּבְרִין בְּחַטָּאָה, וְלָאו אִינּוּן כְּדָאִין לְמִשְׁרֵי עֲלַיְיהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא וַדַּאי.** (דף כ' ע"א)

(ויקרא ד) **וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְגוֹ', כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּהוֹרָאָה דְּטָעוּ בָּהּ. אֲבָל וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְאִם כָּל יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא אִינּוּן** (כּוּלְהוֹן) **דְּאִשְׁתַּכְחָן בִּירוּשָׁלַם, דְּהָא מִתַּמָּן נָפְקָא אוֹרַיְיתָא לְכָל עַמָּא, וְאִי אִינּוּן דַּהֲווֹ תַּמָּן טָעָאן, כָּל יִשְׂרָאֵל טָעָאן, וְתָנֵינָן דְּכֵיוָן דְּתַמָּן טָעָאן, כָּל עַמָּא טָעָאן, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ מַשְׁכֵי אֲבַתְרַיְיהוּ. וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל, עֵינֵי הַקָּהָל אִלֵּין סַנְהֶדְרֵי, אִלֵּין אִינּוּן דְּמְמָנָן עַל יִשְׂרָאֵל.**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא דָּא לְהָבִיא קָרְבָּן עַל סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה שֶׁטָּעוּ, תָּנְאִין וַאֲמוֹרָאִין ע' סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה הָיוּ, וּמֹשֶׁה עֲלַיְיהוּ. וְע' סַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה הֲווֹ, וְאַהֲרֹן עֲלַיְיהוּ. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, מֹשֶׁה שׁוּשְׁבִינָא דְּמַלְכָּא הֲוָה, וְדָא תִּפְאֶרֶת, מִתַּמָּן סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה. אַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְדָא מַלְכוּת, ה"א זְעֵירָא קָרִינָן לֵיהּ, כְּגוֹן (בראשית כט) אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה. וְעַל שְׁמָהּ אִתְקְרֵי סַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה.

וּמִתַּמָּן הֲווֹ יָדְעִין סַנְהֶדְרִין שִׁבְעִין לָשׁוֹן, דְּאִינּוּן שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה, דְּאִית שִׁבְעִים לָשׁוֹן מִפִּטְרָא

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אֲזְלִי בְּאוֹרְחָא, עַד דַּהֲווֹ אֲזְלֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, נִשְׁתַּדֵּל בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, בְּמִלֵּי דְּעַתִּיק יוֹמִין. פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (תהלים לב) חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְגוֹ', מִכָּאן אוֹלִיפָנָא, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּמְכַסֵּי חֲטָאוֹי וְלָא מְפָרֵשׁ לוֹן קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְיִתְבַּע עֲלַיְיהוּ רַחֲמֵי, לָא יָהֲבִין לֵיהּ לְמִפְתַּח פִּתְחָא דְּתִשׁוּבָה, בְּגִין דְּאִיהוּ אִכְסִיף (נ"א מְכַסֵּי) מִנֵּיהּ. וְאִי אִיהוּ פָּרִישׁ לוֹן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עָלֵיהּ וְיִתְגַּבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא.

וְכָל שֶׁכֵּן אִי אִיהוּ בָּכֵי, דְּהָא כָּל פִּתְחִין סְתִימִין אִיהוּ דְּמַלְכוּת הָרִשָׁעָה וְכוּ', כֹּלָּא בְּפִרוּדָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית י) מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצוֹתָם לִלְשׁוֹנוֹתָם כֻּלְּהוּ שִׁבְעִין לָשׁוֹן בְּפִרוּדָא דָּא מִן דָּא.

אֲבָל בְּאוֹרַיְיתָא, ע' פָּנִים לַתּוֹרָה בְּלָשׁוֹן חַד. וְדָא יְסוֹד. וְ' הַלָּכָה חַדָּא, חָכְמָה זְעֵירָא מַלְכוּת, דְּבָה שִׁבְעִין לָשׁוֹן, כְּחוּשְׁבָּן סוֹד, מִן יְסוֹד. וְיסוֹד אִיהוּ לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, סוֹד הַמֶּרְכָּבָה, בְּשִׁבְעִין קַתֶּדְרָאִין, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר כָּל הָעוֹנֶה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כֹּחוֹ, קוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה. לָשׁוֹן חַד, אִיהוּ שִׁבְעִים לָשׁוֹן, עַל מְדָּה זְעֵירָא דְּחָכְמָה זְעֵירָא, דְּאִיהִי י' עַל מְדָּה זְעֵירָא. עַל חָכְמָה זְעֵירָא דְּאִיהִי י', עַל מְדָּה זְעֵירָא דְּחָכְמָה ב', תְּרִין שְׁפָוון, דְּבְהוֹן דַּעַת וּתְבוּנָה, בְּהוֹן אִשְׁתְּלִימוּ שִׁבְעִין וּתְרִין. (ע"כ רעיא מהימנא)

פְּתַח, וְאִתְקַבָּל צְלוֹתֵיהּ, וְעַל דָּא, פְּרִישׁוּ דְּחֵטְאוֹי, יְקָרָא הוּא דְּמַלְכָּא, לְאַגְבָּרָא רַחֲמֵי עַל דִּינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים נ) זוֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי. מַהוּ יְכַבְּדָנְנִי. תְּרִין כִּבּוּדִין אִינּוּן, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא, חַד בְּעָלְמָא דֵּין, וְחַד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

הַאי קְרָא קַשְׁיָא בְּכֹלָּא, בְּסִגְיאוּת מִלִּין, דְּהָא בְּאוֹדָה עֲלֵי פְּשָׁעַי סַגִּי. מַהוּ חָטָאתִי אוֹדִיעֲךָ וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, וּלְבָתַר אוֹדֶה עֲלֵי פְּשָׁעַי לַייָ׳, וְעוֹד דְּהָא אוֹדֶה עֲלֵי פְּשָׁעַי לַייָ׳, לְךָ מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא דָּוִד, כָּל מִלּוֹי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲמָרָן, וּלְמַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא אָמַר, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁלִיחָא מִתַּתָּאֵי לְעֵילָּאֵי, וּמֵעֵילָּאֵי לְתַתָּאֵי, וּמַאן דְּבָעֵי לְמַלְכָּא, לָהּ אוֹדַע בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ, (ד"א לְמַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא קָאָמַר) וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, מִצַּדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם. אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְּשָׁעַי לַייָ׳, דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּשְׁלָמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ, וּשְׁלָמָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַעֲלָאָה קָמֵיהּ בְּהוֹדָאָה. דְּהָא שְׁלָמִים הָכִי מִתְקָרְבִין בְּהוֹדָאָה, דִּכְתִיב (ויקרא ז) עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו. (תהלים לב) וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה. דָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, אֲתַר דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא. בְּגִין כָּךְ, הַאי קְרָא אָחִיד בְּכֹלָּא.

כְּגַוְונָא דָּא, מַאן דְּיִתְבַּע בָּעוּתֵיהּ לְמַלְכָּא, בָּעֵי לְיַחֲדָא

שְׁמָא קַדִּישָׁא בִּרְעוּתֵיהּ, מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּלְקַשְׁרָא כֻּלָּא בְּחַד קִשְׁרָא, וּבְהַהוּא קִשּׁוּרָא אִשְׁתְּכַח בָּעוּתֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאן הוּא חַכִּימָא, לְמִתְבַּע בָּעוּתֵיהּ כְּדָוִד מַלְכָּא, דְּהוּא הֲוָה נָטִיר פִּתְחָא דְּמַלְכָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא וַדַּאי הָכִי הוּא. וְעַל דָּא אוֹרַיְיתָא אוֹלִיף לָן, אָרְחֵי (דף כ' ע"ב) דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּנִנְדַּע לְמֵיהַךְ אֲבַתְרֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים יג) אַחֲרֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְגוֹ'.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר יְיָ קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי וְגוֹ'. כֹּה אָמַר יְיָ, הָא אוּקְמוּהָ, בְּכָל אֲתַר דִּנְבִיאָה שָׁרֵי לְמַלְלָא, הֲווֹ מִלּוֹי אִשְׁתְּמוֹדְעָן, וְהָכָא הַאי כֹּה אָמַר יְיָ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַה אָמַר, קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע.

הָכִי תָּנֵינָן, דִּבְהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, וְיִשְׂרָאֵל אַזְלוּ בְּגָלוּתָא, רֵיחַיִין עַל צַוָּארֵיהוֹן, וִידֵיהוֹן מְהַדְּקָן לַאֲחוֹרָא. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִתְתָּרְכַת מִבֵּית מַלְכָּא לְמֵיהַךְ בַּתְרֵיהוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְּנַחְתַּת, אָמְרַת אֵיהָךְ בְּקַדְמִיתָא וְאֶבְכֶּה עַל מָדוֹרָאי, וְעַל בָּנַי, וְעַל בַּעֲלִי. כַּד נַחְתַּת, חָמַת אַתְרָהָא חָרִיב, וְכַמָּה דָּמָא דְּחָסִידֵי אִתּוֹשַׁד בְּגַוָּוה, וְהֵיכָלָא קַדִּישָׁא וּבֵיתָא אִתּוֹקַד בְּאֶשָּׁא.

כְּדֵין אָרִימַת קָלָא, וְאִתְרְגִישׁוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וּמָטָא קָלָא

לְעֵילָּא, עַד אַתַּר דְּמַלְכָּא שָׁרֵי בֵּיהּ. וּבָעָא מַלְכָּא לְאָהַדְרָא עָלְמָא לְתוּהוּ וָבוּהוּ, עַד דְּנַחְתּוּ כַּמָּה אוּכְלוֹסִין, וְכַמָּה מַשְׁרְיָין, לָקְבָלָהּ וְלָא קִבְּלָה תַּנְחוּמִין מִנַּיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ, דְּלָא קִבְּלָה מִנַּיְיהוּ תַּנְחוּמִים. כִּי אֵינֶנּוּ: בְּגִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא הֲוָה סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְלָא אִשְׁתְּכַח בְּגַוָּוהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי אֵינֶנּוּ, וְלָא כְּתִיב כִּי אֵינָם.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא, מַאי רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ. אָמַר לֵיהּ אוֹלִיפְנָא, דְּהִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְדָא אִנְתּוּ דְּיַעֲקֹב וַדַּאי, דִּכְתִיב (בראשית כ"ט) וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת רָחֵל. וּכְתִיב, (בראשית כט) וְרָחֵל עֲקָרָה. וּכְתִיב, הָתָם (תהלים קיג) מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה.

דָּבָר אַחֵר כִּי אֵינֶנּוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר, (בראשית לט) אֵינֶנּוּ גָּדוֹל בַּבַּיִת וְגוֹ', אֵינֶנּוּ: דְּהָא אִסְתַּלִּיק לְעֵילָּא וְאִתְרְחִיק מִכֹּלָּא. אֵינֶנּוּ: בְּזִוּוּגָא בָּה. אֵינֶנּוּ: לְאִשְׁתַּכְּחָא (שמות קס"ה) שְׁמֵיהּ רַבָּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מֵאָן אַתַּר שַׁרְיָא לְאִתְגַּלָּאָה. אָמַר לֵיהּ, מִבֵּי מַקְדְּשָׁא. דְּתַמָּן שַׁרְיָא וּלְבָתַר אַסְחָרַת כָּל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. לְבָתַר כַּד נַפְקַת מִן אַרְעָא, קָמַת עַל מַדְבְּרָא וְיָתְבַת תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין. דַּבְּרַת אוּכְלְסָהָא

וּמַשְׁכִּירֶיהָא (ס"א וּמִתִּיבְתָּהָא) וַיִּתְבָּהָא מִבֵּי מַלְכָּא, וְקָרָאתָ עָלָהּ (איכה א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד וְגוֹ'. בָּכוּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לָא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא, וְלָא אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, עַד דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ בְּחִיוּבָא קָמֵי מַלְכָּא, וְעַד דְּדַבְּרֵי עָלְמָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּחִיוּבָא בְּקַדְמִיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה ג) עַמִּי מְאַשְּׁרַיִךְ מַתְעִים וְדֶרֶךְ אוֹרְחוֹתַיִךְ בִּלְּעוּ. דְּכֵיוָן דְּרִישֵׁי עַמָּא אַזְלִין בְּחִיוּבָא, כָּל עַמָּא אִתְמְשָׁכוּ אֲבַתְרַיְיהוּ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר מֵהָכָא, וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, בְּמַאי הֲוֵי. בְּגִין וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל. דְּעֵינֵי עַמָּא אִינּוּן רֵישַׁיְיהוּ, דְּכָל עַמָּא אִתְמַשְׁכָן אֲבַתְרַיְיהוּ.

אַזְלוּ. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי חָמוּ חַד אֲתַר מְדַשְּׁנָא בַּעֲשָׂבִין, וּנְהַר מַיָּא דְּהַוָּה נָגִיד בֵּיהּ. יָתְבוּ. עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, פָּרַח חַד עוֹפָא וְרָחִישׁ קָמַיְיהוּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, נִיקוּם מֵהָכָא, דְּוַדַּאי נַגְרֵי טוּרַיָּא הָכָא מִשְׁתַּכְּחִין, קָמוּ וְאַזְלוּ. עַד דְּאָהַדְּרוּ רֵישַׁיְיהוּ, חָמוּ אִינּוּן לִסְטִין דְּרָהֲטִין אֲבַתְרַיְיהוּ, אִתְרְחִישׁ לוֹן נִיסָא, וְאַשְׁכָּחוּ קָמַיְיהוּ חַד טִינָרָא, וְחַד מְעַרְתָּא בֵּיהּ, עָאלוּ תַּמָּן יָתְבוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא וְכָל לֵילְיָא.

פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְגוֹ', כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק. מֵרָחוֹק,

מִקָּרוֹב מִבָּעֵי לֵיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ הַאי קְרָא, מֵרָחוֹק, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ מֶרְחָק. אֲבָל מֵרָחוֹק, כְּהַהוּא דִּכְתִיב, (ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי. וּכְתִיב (משלי לא) מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. וּמַאן הִיא. (בראשית רכ"א ע"א) עַמִּיקָא דְּבַחְלָא, אֲתַר דְּהַהוּא נָהָר נָגִיד וְנָפִיק. וְשָׁב יַעֲקֹב, כֵּיוָן דִּכְתִיב אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב, מַהוּ וְשָׁב יַעֲקֹב. אֶלָּא כְּמָה דְּתָנֵינָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים י) לָמָּה יְיָ תַּעֲמוֹד בְּרָחוֹק, וּמַהַהוּא אֲתַר רָחוֹק הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ.

וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאַתְרֵיהּ (לְבוּרְסְיָא), לְאִזְדַּוּוגָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְשָׁקַט: דָּא יְסוֹד. וְשַׁאֲנַן, לְמִשְׁרֵי דִּיוּרֵיהּ בָּהּ. וְאֵין מַחֲרִיד, מִיצְחָק. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כז) וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה (דף כ"א ע"א) וְעַל דָּא (בראשית לא) וּפַחַד יִצְחָק כְּתִיב. וְהַהוּא פַּחַד כַּד אִתְעַר, אִסְתַּלָּק יְסוֹד לַאֲתַר אָחֳרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לג) פָּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים. בְּצִיּוֹן דַּיְיקָא, וְעַל דָּא וְאֵין מַחֲרִיד, וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁזִיב לָן מֵרָחִיק, וְאַסְתִּיר לָן בְּהַאי אֲתַר, בְּהַשְׁקֵט וּבְשַׁלְוָה, וְאֵין מַחֲרִיד מִכָּלָּא. דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד נִיסָּא בְּכֹלָּא עָבִיד.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (שופטים ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרָק אִם תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלָכְתִּי וְגוֹ', מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא אָמַר בָּרָק הוֹאִיל

וְרוּחַ קַדִּישָׁא שַׁרְיָא עָלָהּ, בְּזוּכוּתָהּ אִשְׁתְּזִיב, וְלָא לִישְׁרֵי עָלַי נִזְקָא. וּמַה בָּרָק סָמִיךְ עַל אִתְּתָא לְאִשְׁתְּזָבָא בְּגִינָהּ. אֲנָן דְּאוֹרַיְיתָא עִמָּנָא דְּהִיא שְׁמֵיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

יָתְבוּ גּוֹ הַהוּא מְעָרְתָּא כָּל הַהוּא יוֹמָא, כַּד רָמַשׁ לֵילְיָא, אִתְנְהִיר סִיהֲרָא בְּמְעָרְתָּא. עָבְרוּ תְּרֵי טַיָּיעֵי, וַחֲמָרֵיהוֹן טְעִינִין מֵחַמְרָא וּמֵיכְלָא לְגַרְמַיְיהוּ שָׁאֲרֵי עַל מָטוּלָא. אָמְרֵי הַאי לְהַאי, נָבִית הָכָא, נִיהַב מֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא לַחֲמָרֵי, וְאָנָן נָעוּל לִמְעָרְתָּא דָּא. אָמַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ עַד לָא נִיעוּל, תֵּימָא הַאי קְרָא דְּלָא מִתְיַישְׁבָא. אָמַר לֵיהּ מַאי הוּא. אָמַר לֵיהּ מִלָּה חַד, דְּכְתִיב, (תהלים נב) אוֹדְךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וגו׳. מַהוּ כִּי עָשִׂיתָ, וְלָא כְּתִיב מָה. וּכְתִיב כִּי טוֹב נֶגֶד חֲסִידֶיךָ. וְכִי לְגַבֵּי אָחָרָא לָאו אִיהוּ טוֹב, לָא הַוָּה בִּידֵיהּ. אָמַר וַוי לְטִיוּעָנָא, דְּשָׁבַקְנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ. רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי דַּהֲווֹ יַתְבֵי בְּמְעַרְתָּא חֲדוּ, אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי יוֹסֵי, וְלָא אֲמָרִית לָךְ דְּכַד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָּא, בְּכֹלָּא עָבִיד. נַפְקוּ.

כַּד נַפְקוּ אַקְדִּים רִבִּי חִיָּיא וּפָתַח, (ישעיה נז) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק. תְּרֵי שְׁלָמָא הָכָא, חַד לָרָחוֹק, וְחַד לַקָּרוֹב, וְכֹלָּא חַד. לָרָחוֹק, דְּאִתְעָבִיד קָרוֹב. (תו לָרָחוֹק) דָּא הוּא

מָארֵיהּ דִּתְשׁוּבָה, קוּדֶם הַוָּה רָחוֹק, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ קָרוֹב. תּוּ רָחוֹק, כַּד בַּר נָשׁ אִתְרְחִיק מֵאוֹרַיְיתָא. רָחִיק הוּא מִקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאן דְּקָרִיב לְאוֹרַיְיתָא, קָרִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵיהּ, וְהַשְׁתָּא אִתְחַבָּרוּ עַמָּנָא וְעוּלוּ לְמַעְרְתָּא אָתוּ אִינּוּן טַיָּיעִין וְאִשְׁתָּתְפוּ עִמְּהוֹן. אִשְׁתָּנְקְלוּ לַחֲמָרַיְיהוּ, וְאַתְקִנוּ לְמֵיכַל, נַפְקוּ כֻּלְּהוּ לְפוּם מְעַרְתָּא.

אָמַר חַד מִן טַיָּיעָן נִימְרוּ לָן מָארֵי דְּאוֹרַיְיתָא, הַאי קְרָא אוֹדֵךְ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וַאֲקַוֶּה וְגוֹ׳. כִּי עָשִׂיתָ, מַהוּ כִּי עָשִׂיתָ, וְלָא כְּתִיב מָה. וּכְתִיב כִּי טוֹב נֶגֶד חֲסִידֶיךָ, וְכִי לְגַבֵּי אָחֳרָא לָאו הוּא טוֹב.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כִּי עָשִׂיתָ וַדַּאי, וּמַה עָשִׂיתָ. לְעוֹלָם. דִּבְגִין הַאי עוֹלָם, דַּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַתְקַן לֵיהּ, אוֹדֵי בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא. וַאֲקַוֶּה שְׁמֶךָ כִּי טוֹב נֶגֶד חֲסִידֶיךָ, הָכִי הוּא וַדַּאי, לְקַבֵּל אִינּוּן זַכָּאִין, שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טוֹב. וְלָא לְקַבְּלֵי חַיָּיבַיָּא, דְּמִבַּזִּין לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא וְלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ, יֵאוֹת הוּא. אֲבָל מִלָּה שְׁמַעְנָא מִבָּתַר כּוֹתָלָא, וּמִסְתָּפֵינָא לְגַלָּאָה. אָמְרוּ לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, אֵימָא מִילָּךְ, דְּאוֹרַיְיתָא לָאו אִיהוּ יְרוּתָא לַאֲתַר חַד.

אָמַר לוֹן, יוֹמָא חַד הֲוִינָא אָזִיל לְלוּד, עָאלְנָא לְמָתָא, וְאִסְמַכְנָא גַּרְמַאי בָּתַר כּוֹתָלָא חַד, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן

יוֹחָאי הֲוָה בְּהַהוּא בֵּיתָא, וְשָׁמַעְנָא מִפּוּמֵיהּ הַאי קְרָא, אוֹדֵךְ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ. אוֹדֵךְ, דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) אֲמָרוֹ, עַל הַהוּא עוֹלָם בַּתְרָאָה, דְּאִיהוּ עֲבַד דְּדָוִד מַלְכָּא אָחִיד בֵּיהּ בְּהַהוּא עוֹלָם, וּבֵיהּ יָרִית מַלְכוּתָא. וַאֲקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי טוֹב, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיִחוּדָא דְּהַאי עָלְמָא דְּאִקְרֵי טוֹב. אֵימָתַי אִקְרֵי טוֹב. נֶגֶד חֲסִידֶיךָ. מַאן אִינּוּן חֲסִידֶיךָ.

אֶלָּא אִית חֶסֶד וְאִית חֶסֶד, וְאִלֵּין אִקְרוֹן חַסְדֵי דָּוִד (ויחי רי"ט, תרומה קס"ט) הַנֶּאֱמָנִים. וְכַד אִלֵּין חַסְדֵי דָּוִד אִתְמַלְיָין מֵהַהוּא טִיבוּ דִּנְגִידוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, כְּדֵין אִקְרֵי יְסוֹד טוֹב. כְּדֵין אִשְׁתְּכַח טוֹב לְגַבַּייהוּ. דְּהָא (ס"א פַּד אִשְׁתְּכַח כְּמָה דְּאִיהוּ בֵּיהּ) כְּמָה דְּאִשְׁתְּכַח דְּאִיהוּ בֵּיהּ, הָכִי אִיהוּ מְבַסֵּם לְהַאי עָלְמָא בַּתְרָאָה. וְכוּלָּא אִשְׁתְּכַח בִּבְרָכָה, וְעַל דָּא דָּוִד הֲוָה מְחַכֶּה לְהַאי דַּרְגָּא, דְּנָהִיר לְהַאי עוֹלָם דְּאִיהוּ אָחִיד בֵּיהּ.

מִלִּין אִלֵּין הָכִי שְׁמַעְנָא לוֹן, אֲבָל לָא יְדַעְנָא מַאי הוּא.

אָתוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי וְנַשְּׁקוּ לֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר רִבִּי (דף כא ע"ב) חִיָּיא, מַאן חָפֵי עֵינָיךְ בְּעַפְרָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּאַנְתְּ בְּאַתְרָךְ וְאַנְתְּ מַרְעִישׁ טוּרַיָּא עִלָּאֵי, וַאֲפִילּוּ צִפּוֹרֵי שְׁמַיָּא וְכוּלָּא חַדָּאן בְּמִלּוֹלָךְ וַוי לְעָלְמָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כַּד תִּסְתַּלַּק מִנֵּיהּ.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר הַהוּא גַּבְרָא, הָא מִלָּה אָחֳרָא שְׁמַעְנָא מִנֵּיהּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, בַּקְרָא דִּכְתִיב, (דניאל ט) וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְגוֹ' לְמַעַן אֲדֹנָי. וְאָמַר הָכִי, אִי שְׁמָא דָּא מְעַלְיָא (נ"א לְעֵילָּא) מִכֹּלָּא, שַׁפִּיר הוּא, דְּהָכִי אַמְרִין עָבִיד בְּדִיל מַלְכָּא. אֲבָל שְׁמָא דָּא, הָא יְדִיעַ דְּהוּא אֲתַר בֵּי דִּינָא, דְּמִנֵּיהּ נָפִיק דִּינָא לְעָלְמָא. מַאן חָמָא דְּאַמְרִין לְמַלְכָּא, עָבִיד בְּגִין עַבְדְּךָ, אוֹ בְּגִין מִלָּה זְעֵירָא מִנָּךְ.

אֶלָּא הָכִי אִצְטְרִיךְ, דִּשְׁמָא דָּא אַתְקִין בֵּיתָא לְמַלְכָּא, וּבֵי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, וְדָא אָחִיד בְּדָא, בְּגִין דְּאִתְקְשָׁר דָּא בְּדָא. וְכַד מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, הַאי שְׁמָא לְעֵילָּא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ. וְדָא הוּא כְּמַאן דְּאָמַר לְמַלְכָּא בְּנֵי בֵיתָא דָּא, וְהֵיכָלָא דָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח מַטְרוֹנִיתָא דְּיִתְבָא לְבַר מֵהֵיכָלָהּ. אוּף הָכָא, (דניאל ט) וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי. מַאי טַעְמָא לְמַעַן אֲדֹנָי. דְּלָא יִשְׁתְּכַח לְבַר מִן דִּיוּרֵיהּ.

תַּוּוהוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, וְחַדּוּ בְּהַהוּא לֵילְיָא. בָּתַר דְּאָכְלוּ, פְּתַח חַבְרֵיהּ טַיְיעָא וְאָמַר, אֵימָא קַמַּיְיכוּ מִלָּה חַד, דְּאִשְׁתְּדַלְנָא בֵּיהּ הַאי יוֹמָא, הַאי קְרָא דִּכְתִיב, (תהלים סג) מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה, דָּוִד אָמַר שִׁירָתָא, כַּד הֲוָה עָרִיק מֵחֲמוֹי, אֲמַאי אָמַר (תהלים סג)

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי וגו'. אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה, דָּהָא בִּגְבוּרָה אֲחִידָא תִּדִירָא. אֲשַׁחֲרֶךָּ, וְכִי דָּוִד הֵיךְ יָכִיל לְשַׁחֲרָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַרְעָא רְחִיקָא, וְאִתְתָּרַךְ מֵאַרְעָא דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא.

אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּאִתְתָּרַךְ מִתַּמָּן, לָא שָׁבִיק דִּידֵיהּ לְשַׁחֲרָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַאֲנָא שְׁמַעְנָא, אֲשַׁחֲרֶךָּ: כְּמַאן דְּאָמַר, אֵיזִיל לְאִתְחַזָּאָה קַמָּךְ, בַּר דְּלָא יָכִילְנָא. כַּךְ אֲשַׁחֲרֶךָּ, בַּר דַּאֲנָא לְבַר מֵאַתַר דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא. צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי, דָּהָא נַפְשָׁאי וְגוּפָא דִּילִי תְּאִבִין לְגַבָּךְ, לְאִתְחַזָּאָה קַמָּךְ, וְלָא יָכִילְנָא, בְּגִין דַּאֲנָא בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם, דָּהָא אֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף אִקְרֵי לְבַר מֵאַתַר דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא. בְּגִין דְּמַיִם חַיִּים לָא שְׁכִיחַ הָכָא. וּמַאן אִינּוּן מַיִם חַיִּים. דָּא שְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב בָּהּ (בראשית כו) בְּאֵר מַיִם חַיִּים, וְעַל דָּא אֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם כְּתִיב.

אָמְרוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסִי, וַדַּאי אוֹרְחָא תַּקִּינָא קָמָן, עָאלוּ לְמַעַרְתָּא וְדַמְכוּ. בְּפַלְגוּ לֵילְיָא, שַׁמְעוּ קָל חֵיוָתָא בְּמַדְבְּרָא דְּנַהֲמֵי. אַתְּעָרוּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָא עִידָּן הוּא לְסַיְּיעָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא מְשָׁבַּחַת לְמַלְכָּא. אָמְרוּ, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מִלָּה מִמַּה דְּשָׁמַע וְיָדַע בְּאוֹרַיְיתָא, יָתְבוּ כֻּלְּהוּ.

פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (תהלים כב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר

מִזְמוֹר לְדָוִד. מַאן אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דִּאְקְרֵי (משלי ה) אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן. וְכִי אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, וְלָא כָּל יוֹמָא. אֶלָּא, אַיֶּלֶת: מֵהַהוּא אֲתַר, דִּאְקְרֵי אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן. וְהֵיא אַתְיָא מֵהַהוּא אֲתַר דִּאְקְרֵי שַׁחַר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (הושע ו') כַּשַּׁחַר נָכוֹן מוֹצָאוֹ, וְדָוִד מַלְכָּא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאָמַר דָּא, דְּהָא לֹא אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דָּא (ס"א דְאִקְרֵי אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן וְהֵיא אַתְיָיא מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי שַׁחַר כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כַּשַּׁחַר נָכוֹן מוֹצָאוֹ וְדָוִד מַלְכָּא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאָמַר דָּא) מַשְׁמַע דְּכְתִיב עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּרָמַשׁ לֵילְיָא, פְּתְחִין סִתִּימִין דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי מִשְׁתַּכְּחֵי (ס"א מִשְׁתַּכְּבֵי). וְכָל אִינּוּן רְחִיקִין, מִתְעָרִין וְאָזְלִין וְשָׁטָאן כָּל עָלְמָא, וּמְהַדְּרִין עַל גּוּפֵי בְּנֵי נָשָׁא, וְסַחֲרֵי לְאַתְרַיְיהוּ וּלְעַרְסַיְיהוּ. וְחָמָאן דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמִסְתָּפֵי. דְּהָא אִתָּקְפוּ בְּעַרְסַיְיהוּ בְּמִלֵּי דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. וּבְנֵי נָשָׁא, נִשְׁמָתְהוֹן סַלְקִין כָּל חַד וְחַד כְּדְחֲזֵי לֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּנִשְׁמָתְהוֹן סַלְקִין לְעֵילָּא, וְלָא מִתְעַכְּבִי בַּאֲתַר אָחֳרָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ.

כַּד אִתְפְּלַג לֵילְיָא, כְּרוֹזָא קָאִים וְכָרִיז, וּפְתְחִין פְּתִיחוּ. כְּדֵין רוּחָא חַד דְּסִטָּר צָפוֹן אִתְעַר, וְאָקִישׁ (דף כ"ב ע"א) בְּכִנּוֹר דְּדָוִד, וּמְנַגֵּן מֵאֲלָיו. וְשַׁבְּחַת לְמַלְכָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּצַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִתְעַר בְּהַהוּא זִמְנָא וְאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל מַאן דְּקָאִים בְּהַהוּא זִמְנָא וְאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, אִקְרֵי חַבְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִלֵּין אִקְרוֹן אַחִים וְרֵעִים לֵיהּ. דִּכְתִיב, לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ. וְאִקְרוֹן חַבְרִים בַּהֲדֵי מַלְאָכִין עִלָּאִין, וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין, דִּכְתִיב, חַבְרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ. (תהלים קכב) (שיר השירים ח)

כַּד אָתֵי יְמָמָא, כָּרוֹזָא קָאִים וְכָרִיז, וּפַתְחִין דְּסִטָּר דָּרוֹמָא אִתְפְּתָחוּ. וּמִתְעָרִין כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּפַתְחִין דְּרַחֲמִין אִתְפְּתָחוּ. וּמַלְכָּא יְתִיב וְקַבִּיל תּוּשְׁבְּחָן. כְּדֵין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נַטְלָא לְאִינּוּן מִלִּין וְסַלְּקָא. וְכָל אִינּוּן חַבְרִים אַחִידָן בְּגַדְפָּהָא, וּמְלַיְיהוּ אַתְיָין וְשַׁרְיָין בְּחֵיקָא דְּמַלְכָּא. כְּדֵין פָּקִיד מַלְכָּא, לְמִכְתַּב כָּל אִינּוּן מִלִּין.

וּבְסִפְרָא כְּתִיבוּ כָּל אִינּוּן בְּנֵי הֵיכָלֵיהּ, וְחוּטָא דְּחֶסֶד אִתְמְשַׁךְ עֲלַיְיהוּ, דְּמַהַהוּא חוּטָא אִתְעַטָּר בַּר נָשׁ בְּעִטָּרָא דְּמַלְכָּא, וּמְגִיהַּ דַּחֲלִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, הוּא עָאל בְּכָל תַּרְעֵי מַלְכָּא, וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידּוֹי. וַאֲפִילּוּ בְּזִמְנָא דְּמָארֵיהוֹן דְּדִינָא קַיְימִין לְמִידָּן עָלְמָא, לָא דַיְינִין עֲלֵיהּ דִּינָא. בְּגִין דְּהָא אִתְרְשִׁים בִּרְשִׁימוּ דְּמַלְכָּא, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא דְּאִיהוּ מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וּבְגִין דָּא לָא דַיְינִין עֲלֵיהּ דִּינָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי

בְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא תָּאִיב עַל מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, רָזָא דְּמִלָּה, לָא קַיְימָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמֵי מַלְכָּא אֶלָּא בְּאוֹרַיְיתָא. וְכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא אִשְׁתְּדָלוּ בְּאוֹרַיְיתָא. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שָׂרַאת עִמְּהוֹן. כַּד אִתְבְּטָלוּ מִמִּלֵּי אוֹרַיְיתָא, לָא יַכְלָא לְקַיְימָא עִמְּהוֹן שַׁעֲתָא חֲדָא. בְּגִינֵי כַךְ, בְּשַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַתְעָרַת לְגַבֵּי מַלְכָּא בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְתַּקִּיף חֵילָהָא, וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא חַדֵּי לְקַבְלָא לָהּ.

וְכָל זִמְנָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָתַת לְקָמֵי מַלְכָּא, וְאוֹרַיְיתָא לָא אִשְׁתְּכַחַת עִמָּהּ, כְּבֵיכוֹל תְּשַׁשׁ חֵילָהָא. וַוי לְאִינּוּן דְּמְחַלְּשִׁין חֵילָא דִּלְעֵילָא, בְּגִינֵי כַךְ, זַכָּאִין אִינּוּן דְּמְשַׁתְּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתַּתְּפָא בָּהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי עָלַיְיהוּ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כא) מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְל. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, בְּכַמָּה אֲתַר. אֲבָל מַשָּׂא דּוּמָה, כָּל זִמְנִין דְּיִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּכָחוּ בְּגָלוּתָא, אִתְיְידַע זִמְנָא וְקִצָּא דִּלְהוֹן, וְזִמְנָא וְקִצָּא דְּהַהוּא גָּלוּתָא. וְגָלוּתָא דֶּאֱדוֹם,

הוּא מַשָּׂא דּוּמָה, דְּלָא אִתְגַּלְיָיא וְלָא אִתְיְיַדַּע כְּאִינּוּן אָחֳרָנִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר, קָלָא שְׁמַעְנָא בְּגָלוּתָא דְּשָׂעִיר, אִינּוּן דְּדַחֲקֵי בֵּינַיְיהוּ, אִינּוּן דְּשַׁכְבֵי לְעַפְרָא. וּמַאי אָמְרֵי. שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִּלֵּיל אִינּוּן תַּבְעָן לִי עַל מַטְרוֹנִיתָא, מַה עֲבָדִית מִן מַטְרוֹנִיתָא דִּילִי.

כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ לְפָמַלְיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, חָמוּ בָּנַי רְחִימַי, דְּאִינּוּן דְּחִיקִין בְּגָלוּתָא, וְשַׁבְקִין צַעֲרָא דִּלְהוֹן, וְתַבְעִין לִי עַל מַטְרוֹנִיתָא. וְאָמְרֵי, שׁוֹמֵר: אַנְתְּ דְּאִקְרֵי שׁוֹמֵר, אָן הוּא שְׁמִירָה דִּילָךְ אָן הוּא שְׁמִירָה דְּבֵיתָךְ. מַה מִּלַּיְלָה: מַה עַבְדַת מִּלַּיְלָה, הָכִי נַטְרַת לָהּ. מַה מִּלֵּיל. דְּהָא לְזִמְנִין אִתְקְרֵי לַיְלָה, וּלְזִמְנִין אִתְקְרֵי לֵיל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יב) לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא. וּכְתִיב הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה.

כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לוֹן, הָא שְׁמִירָה דִּידִי אִשְׁתְּכַח, דְּהָא אֲנָא זַמִּין לְקַבְלָהּ, וּלְאִשְׁתַּכְחָא בַּהֲדָהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אָמַר שׁוֹמֵר, הַהוּא דְּנָטִיר בֵּיתָא, אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִסְתַּלָּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְסָלִיק לְהַהוּא (ס"א אֲתַר) בֹּקֶר (ע"ד ע"ב) דְּאִזְדַּמַּן בֵּיהּ תְּדִירָא. הַשְׁתָּא אָתָא בֹּקֶר. הָא זַמִּין לְאִתְחַבְּרָא בַּלַּיְלָה.

וְגַם לַיְלָה, הָא זִמְנָא הִיא. אֲבָל בְּגִינֵיכוֹן אִתְעַכְּבוּ. וְאִי אַתּוּן בָּעָאן דָּא, עַל מַה אַתּוּן מִתְעַכְּבֵי, שׁוּבוּ. שׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה. כְּדֵין אֵתְיוּ, אָתוּ לְגַבָּאי, וְנֶהֱוֵי כֻּלָּא בְּמָדוֹרָא חֲדָא, וְכֻלָּנָא נֵתוּב לְאַתְרָנָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וְשַׁבְתָּ עַד יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ, וְהֵשִׁיב לְךָ נֶאֱמַר, (דברים ל) (דף כ"ב ע"ב) אֶלָּא וְשַׁבְתָּ. תְּרֵין וְשַׁבְתָּ וְשַׁבְתָּ כְּתִיב הָכָא. אֶלָּא, חַד לְכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב וְשַׁבְתָּ עַד יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים.

פְּתַח הַהוּא טַייָעָא וְאָמַר, בְּרָן יָחַד כִּכְבֵי בֹקֶר (איוב לח) וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. תָּא חֲזֵי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, כָּל מִלֵּי דְעָלְמָא תַּתָּאָה (ס"א עִלָּאָה), וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין מִתְעָרְרִין לָקְבֵלֵיהּ. וְכָל אִילָנֵי דִּבְגִנְתָּא דְעֵדֶן, פַּתְחֵי שְׁבָחָא לָקְבֵלֵיהּ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ׳ כִּי בָא. (דברי הימים א טז) וַאֲפִילּוּ עוֹפֵי דְאַרְעָא, כֻּלְּהוּ מְרַחֲשֵׁי שְׁבָחָא קַמֵּיהּ. כְּדֵין שַׁלְהוֹבָא נָפֵק, וּבָטֵשׁ בְּגַדְפּוֹי דְתַרְנְגוֹלָא, וְקָרֵי וְשָׁבַח לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְקָרֵי לִבְנֵי נָשָׁא דְיִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְיתָא, וּבִשְׁבָחָא דְמָארֵיהוֹן, וּבְפוּלְחָנֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּמַאן דְּקַיְימִין מֵעַרְסַיְיהוּ, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא.

כַּד אָתֵי צַפְרָא, פְּתְחִין דְּרוֹמָא נְפְתָּחִין, וְתַרְעֵי דְּאַסְוָותָא נָפְקִין לְעָלְמָא, וְרוּחָא דְּמִזְרָח אִתְעַר, וְרַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ, וְכָל אִינּוּן כֻּכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּמָמָנָן תְּחוֹת שׁוּלְטָנֵיהּ דְּהַאי בֹּקֶר, כֻּלְּהוּ פַּתְחִין שְׁבָחָא וְזַמְּרִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בְּרֹן יַחַד כֹּכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, מַה בָּעָאן הָכָא בְּנֵי אֱלֹהִים, דְּאִינּוּן מְזַמְּנִין תְּרוּעָה בְּהַאי בֹּקֶר, וְהָא כָּל דִּינִין אִתְעֲבָרוּ בִּזְמָנָא דְּחֶסֶד אַתְעַר בְּעָלְמָא. אֶלָּא וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הָא אִתְּבַר תּוּקְפָּא דְּדִינִין קַשְׁיָין, אִתְּבַר חֵילָא דִּלְהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כד) **רִנָּה הִתְרוֹעָעָה אָרֶץ.**

וְכָל כַּךְ, בְּגִין דְּהַאי בֹּקֶר אִתְעַר בְּעָלְמָא, וְאַבְרָהָם אִתְעַר וְאָתֵי לְמִנְטַע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע. מִלָּה דָּא הָכִי שְׁמַעְנָא לָהּ, בִּבְאֵר שָׁבַע וַדַּאי, וּכְתִיב (בראשית כא) **וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם.**

פָּתַח חַבְרֵיהּ טָיְיעָא וְאָמַר, (בראשית מד) **הַבֹּקֶר אוֹר וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ וְגוֹ', מַאי הַבֹּקֶר אוֹר. הָכִי אוֹלִיפְנָא, מַהוּ בֹּקֶר. אֶלָּא בִּזְמָנָא דְּאַתְּ צַפְרָא, וְדִינִין מִתְעַבְּרָן, וְחֶסֶד בָּעָא לְאִתְעָרָא, כָּל אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דָּא, מִבַּקְרֵי** (ס"א מְפַקְּדֵי) **לְאַתְרַייהוּ, לְזַמְנָא בִּרְכָאן לְעָלְמָא. וְדָא הוּא הַבֹּקֶר אוֹר, דְּהָא רַחֲמֵי מִתְיַשְּׁבֵי לְעָלְמָא, וְחֶסֶד קָאֵי בְּאַתְרֵיהּ, כְּדֵין הוּא בֹּקֶר אוֹר. וּכְתִיב** (בראשית א) **וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב.**

תָּא חֲזֵי, כֹּלָּא הוּא בְּדַרְגִּין יְדִיעָן. לֵילְיָא, הָא יְדִיעָא. בֹּקֶר אוֹר, הָא יְדִיעָא, וְהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ תְּדִירָא. אֵימָתַי. כַּד נְהִיר שִׁמְשָׁא. שִׁמְשָׁא יְדִיעָא, וְהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה, דְּמִבַּסְּם לְכֹלָּא, וְנָהִיר לְכֹלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים פד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ׳ אֱלֹהִים. וְהַאי בֹּקֶר אוֹר, נָהִיר מִשִּׁמְשָׁא, וְדָא נָהִיר לְלֵילְיָא. בְּגִין כַּךְ, כֹּלָּא תַּלְיָא דָּא בְּדָא. וְהַאי בֹּקֶר אוֹר כַּד אִתְּעַר, כָּל בְּנֵי עָלְמָא אִתְאַחֲדָן בְּאַחֲדוּתָא בְּחֶדְוָתָא, וּמִשְׁתַּכְחֵי בְּעָלְמָא, וְהַשְׁתָּא הָא נָהִיר יְמָמָא, עִידָּן רְעוּתָא הוּא, לְמֵהַךְ בְּאוֹרְחָא.

בְּרִיכוּ לוֹן רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, וְנַשְּׁקוּ לוֹן בְּרֵישַׁיְיהוּ, וְשַׁדָּרוּ לוֹן. אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי יוֹסֵי, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּתַקִּין אָרְחָנָא קַמָּן, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר לוֹן גַּבָּן. זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אַרְפִּין מִינָּהּ שַׁעֲתָא חֲדָא. נַפְקוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, וְאַזְלוּ לְאָרְחַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי רְחִימוּתָא דִּלְבָּאי קָשִׁיר בְּאִלֵּין טַיְיעֵי. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, לָא תַּוּוהְנָא עַל דָּא, דְּהָא בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אַפִּילּוּ צִפְּרֵי שְׁמַיָּא מְרַחְשָׁן חָכְמְתָא, דְּהָא מִלּוֹי אִשְׁתְּמוֹדְעָן לְעֵילָּא וְתַתָּא.

פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (דברים לא) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה הִנְּךָ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּהַוָּה מֹשֶׁה קַיָּים בְּעָלְמָא, הַוָּה מָמְחֵי בִּידַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, בְּגִין

דְּלָא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּחִיּוּבָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְגִין דְּמֹשֶׁה אִשְׁתְּכַח בֵּינַיְיהוּ לָא יְהֵא כְּהַהוּא דָּרָא עַד דָּרָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא דְּיֶחֱמוּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּוָותַיְיהוּ דְּאִינּוּן אִתְדַּבְּקוּ מַה דְּלָא אִתְדְּבָקוּ דָּרִין אָחֳרָנִין.

דְּתָנֵינָן, חָמָאת שִׁפְחָה חַדָּא עַל יַמָּא, מַה דְּלָא חָמָאת עֵינָא דְּיֶחֱזְקֵאל נְבִיאָה. אִי אִינּוּן אִתְדַּבְּקוּ כָּל כַּךְ, נְשֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כָּל שֶׁכֵּן. בְּנַיְיהוּ כָּל שֶׁכֵּן. גּוּבְרִין כָּל שֶׁכֵּן. סַנְהֶדְרִין כָּל שֶׁכֵּן. נְשִׂיאִים כָּל שֶׁכֵּן, וְכָל שֶׁכֵּן נְבִיאָה עִלָּאָה מְהֵימָנָא מֹשֶׁה, דְּאִיהוּ עַל כֻּלָּא. וְהַשְׁתָּא אִלֵּין טַיְיעֵי מַדְבְּרָא מְרַחֲשִׁין חָכְמְתָא כָּל כַּךְ, כָּל שֶׁכֵּן חַכִּימֵי דָּרָא, כָּל שֶׁכֵּן אִינּוּן דְּקַיְימֵי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאוֹלְפֵי מִינֵיהּ בְּכָל (דף כ"ג ע"א) יוֹמָא. כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּהוּא עִלָּאָה עַל כֻּלָּא.

בָּתַר דְּמִית מֹשֶׁה, מַה כְּתִיב, (דברים לא) וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה וגו׳. כַּךְ, וַוי לְעָלְמָא כַּד יִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּמַבּוּעֵי דְּחָכְמְתָא יִסְתְּתְמוּ מֵעָלְמָא, וְיִבְעֵי בַּר נָשׁ מִלָּה דְּחָכְמְתָא, וְלָא יִשְׁכַּח מַאן דְּיֵימָא, וְטָעָאן כָּל עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח בֵּינַיְיהוּ, מַאן דְּאִתְעַר בְּחָכְמְתָא. עַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ. וְאִם יִשְׁגּוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יִנְדְּעוּן אוֹרְחָהָא, בְּמַאי

הוּא, בְּגִין וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל, דְּלָא יִשְׁתְּכַח מַאן דְּיָדַע לְגַלָּאָה עַמִּיקָתָא דְּאוֹרַיְיתָא וְאוֹרְחָהָא. וַוי לְאִינּוּן דָּרִין דְּמִשְׁתַּכְחֵי כְּדֵין בְּעָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלָּאָה רָזִין עַמִּיקִין דְּאוֹרַיְיתָא, בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּגִין דְּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ׳ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים. (ישעיה יא) וּכְתִיב, וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר דְּעוּ אֶת יְיָ׳ כִּי כוּלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. (ירמיה לא)

אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת וגו׳ בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם. (ויקרא ד)

תָּאנֵי רִבִּי יִצְחָק, מַאי שְׁנָא בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב בֵּהּ וְאִם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא. וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְהָכָא אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא, וְלָא כְּתִיב וְאִם נָשִׂיא יֶחֱטָא, מַאי קָא מַיְירֵי.

אֶלָּא, אִלֵּין כַּהֲנַיָּא לָא מִשְׁתַּכְחֵי הָכִי בְּחַטָּאָה, דְּהָא כֹּהֵן נָטִיר גַּרְמֵיהּ תְּדִירָא, בְּגִין דְּמָטוּלָא דְּמַאנֵיהּ עָלֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּמָטוּלָא דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, וּמָטוּלָא דְּכָל חַד וְחַד, וְעַל דָּא תַּוּוֹהָא אִיהוּ כַּד יֶחֱטָא, וּבְגִין כָּךְ וְאִם כְּתִיב. וְכֵן וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, תַּוּוֹהָא הוּא דְּכֻלְּהוּ יִשְׁתַּכְחוּ בְּחוֹבָה חַד, דְּאִי אִלֵּין יֶחֱטָאוּן, אִלֵּין לָא יֶחֱטָאוּן, וּבְגִינֵי כַּךְ וְאִם כְּתִיב. אֲבָל הָכָא אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא,

וַדַּאי, בְּגִין דִּלְבֵיהּ גַּס בֵּיהּ, וְעַמָּא אַזְלִין אֲבַתְרֵיהּ, וְאִתְמְנוּן תְּחוֹתוֹי. וְעַל דָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא. כְּגוֹן דְּעָבַר עַל מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה, וְהוּא עָבִיד חַד מִנַּיְיהוּ, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב בֵּיהּ וְאִם, דְּהָא מִלּוֹי לָא בְּסִפְקָא הֲווֹ.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שמות לה) וְהַנְּשִׂיאִם הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמִּלּוּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן. מַאי שְׁנָא דְּמִלִּין אִלֵּין אַקְרִיבוּ נְשִׂיאִים, וְלָא בַּר נָשׁ אָחֳרָא, וְהָא כְּתִיב (שמות לה) כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאָהּ אֶת תְּרוּמַת יְיָ, וּכְתִיב (שמות לה) וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלּוּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן. אֶלָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּבִכְלָא תַּלְיָא הַאי נְדָבָה, סְלִיקוּ אִלֵּין אַבָּנִים לַנְּשִׂיאִים. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּעַל לְבָּא דְּכַהֲנָא אִשְׁתְּכָחוּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֵיתוּ נְשִׂיאִים דִּלְבַייְהוּ גַּס בְּהוּ, וְייֵתוּן אִלֵּין אַבָּנִים דְּאִינּוּן מִשְׁתַּכְּחֵי עַל לְבָּא דְּכַהֲנָא, וְיִתְכַּפַּר עָלַייְהוּ מִגַּסוּת לִבַּייְהוּ, וּכְתִיב (שמות כח) וְהָיוּ עַל לֵב אַהֲרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְיָ, וְעַל דָּא וְהַנְּשִׂיאִם הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמִּלּוּאִים לְכַפָּרָא עָלַייְהוּ.

וּבְגִין כָּךְ אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא וַדַּאי. וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂנָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּעָבַר עַל מִצַוַת לֹא תַּעֲשֶׂה. אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ. דִּבְגִין דִּלְבֵיהּ גַּס בֵּיהּ, לָא אַשְׁגַּח בַּחֲטָאֵיהּ, וּלְבָתַר אִתְיְידַע לֵיהּ, וְעָבִיד מְנֵיהּ תְּשׁוּבָה.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹ יַתְבֵי חַד לֵילְיָא, וְלָעְאן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי יוֹסֵי, חֲמֵינָא דְּצָחוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, הוּא יַתִּיר מִבִּימָמָא, אֲמַאי. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּצָחוּתָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הוּא. וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, בְּלֵילְיָא שַׁלְטָא וְאַתְעֲרַת יַתִּיר מִבִּימָמָא, וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי שַׁלְטָא, כְּדֵין אִיהוּ צָחוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא.

פְּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (איוב לה) וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עוֹשָׂי נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה. תָּא חֲזֵי, (שלח לך קע"א ע"ב) בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר רוּחַ צָפוֹן, וְאִתְפְּלַג לֵילְיָא, הָא אוּקְמוּהָ, דְּשַׁלְהוֹבָא חַד נָפִיק, וּבָטַשׁ תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דְּתַרְנְגוֹלָא, וְאָקִישׁ גַּדְפּוֹי וְקָאֵרִי. וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא בְּזִמְנָא דְּמָטֵי גַּבֵּיהּ, וְאִתְעַר לָקָבְלֵיהּ, אִסְתָּכִי בֵּיהּ, וְאִזְדָּעְזָע וְקָאֵרִי, וְאִסְתָּכִי וְאַשְׁגַּח בְּגִין יְקָרָא דְּמָאֲרֵיהּ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ, וְקָאֲרִי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא.

וְעַל דָּא אִקְרֵי שֶׁכְוִי, אַשְׁגָּחָא. וְאִקְרֵי גֶּבֶר, בְּגִין דְּאִתְעַר בְּשַׁלְהוֹבָא (דף כ"ג ע"ב) דִּגְבוּרָה, בְּסִטְרָא דִּגְבוּרָה קָא אַתְיָא לְאִתְעָרָא בְּעָלְמָא. כְּדֵין אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא קַיְימִין, וְיָהֲבִין גְּבוּרָה וְחֵילָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין אִקְרֵי רִנָּה דְּאוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא, יְרִית דָּוִד מַלְכוּתָא הוּא וּבְנוֹי לְעָלְמִין וּלְדָרֵי דָּרִין.

וְכַד תַּרְנְגוֹלָא קָאֲרֵי, וּבְנֵי נָשָׁא נָיְימֵי בְּעַרְסַיְיהוּ, וְלָא מִתְעָרֵי. תַּרְנְגוֹלָא קָאֲרֵי לְבָתַר, וְאָמַר מַה דְּאָמַר, (קע"א ע"ב) **וְהָא אוּקְמוּהָ. לְבָתַר בָּטַשׁ בְּגַדְפּוֹי, וְאָמַר, וַוי לִפְלָנְיָא נָזִיף דְּמָארֵיהּ, שַׁבְקָא דְּמָארֵיהּ, דְּלָא אִתְעַר רוּחֵיהּ, וְלָא אַשְׁגַּח לִיקָרָא דְּמָארֵיהּ.**

כַּד נָהִיר יְמָמָא, כָּרוֹזָא קָרֵי עָלֵיהּ וְאָמַר, וְלֹא אָמַר אֵיהּ אֱלוֹהַּ עוֹשָׂי נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה, לְסַיְיעָא לֵיהּ בְּאִינּוּן תּוּשְׁבְּחָן, וּלְמֶהֱוֵי כֻּלָּא בְּסִיּוּעָא חֲדָא. עוֹשָׂי, עוֹשָׂנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ עוֹשָׂי. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְאִשְׁתַּדַּל בְּרָנָּה דְּאוֹרַיְיתָא, דְּרָנָּה דְּאוֹרַיְיתָא לָא אִתְקְרֵי, אֶלָּא בְּלֵילְיָא. וְכַד אִיהוּ אִשְׁתַּכַּח בְּאוֹרַיְיתָא, כַּד נָהִיר יְמָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתַּקְנֵי לֵיהּ בְּחַד חוּטָא דְּחֶסֶד לְאִשְׁתְּזָבָא מִכֻּלָּא וּלְנַהֲרָא לֵיהּ בֵּין עָלְאִין וְתַתָּאִין.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא הַאי קְרָא, אֵיהּ אֱלוֹהַּ עוֹשָׂי, עוֹשֶׂה לִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ עוֹשָׂי. אֶלָּא כְּמָה דְּאַמְרַת, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, כַּד נָהָר יְמָמָא, אִתְעַר אַבְרָהָם בְּהַהוּא חוּטָא דִּילֵיהּ, דְּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית יד) **אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל וגו'. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתַּקְנֵי לֵיהּ, וְעַבְדֵי לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא בִּרְיָה חֲדָשָׁה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אֱלוֹהַּ עוֹשָׂי.**

וְהָא (לך לך צ"ד ע"א) **אוּקְמוּהָ, א"ל ו"ה. א"ל: דָּא אַבְרָהָם. דְּכְתִיב, בֵּיהּ, הָאֵל הַגָּדוֹל. ו' דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. ה' דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא אֱלוֹהַּ. וְאִינּוּן עַבְדִּין לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וּמְתַקְּנִין לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, עוֹשֶׂי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (תהלים קמט) **יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו.**

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי כַּךְ הוּא, וְכֹלָּא חַד מִלָּה.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא. הוֹדַע אֵלָיו, מִסְטָרָא דְּמַאן, אוֹ יָדַע (נ"א נוֹדָע) **חַטָּאתוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ הוֹדַע אֵלָיו. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְאוֹדָעָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ, הַהוּא חוֹבָא דְּהוּא חָב, וּבַמָּה מוֹדַע לֵיהּ, בְּדִינָהָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (איוב כ) **יִגַּלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ. הוֹדַע אֵלָיו, כְּמַאן דְּפָקִיד לְאָחָרָא.**

דְּתָנֵינָן בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ חָב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אַשְׁגַּח בַּחַטָּאֵיהּ לְאָהַדְּרָא בִּתְיוּבְתָּא קָמֵי מָארֵיהּ, וְאַשְׁדֵּי לֵיהּ בָּתַר כְּתֵפֵיהּ, נְשָׁמָתֵיהּ מַמָּשׁ סַלְקַת וְאַסְהִידַת קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדֵין, פָּקִיד מַלְכָּא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, אוֹשִׁיט דִּינָא עָלֵיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ חוֹבֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל טז) **הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַם אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ.**

בָּתַר דְּמָטֵי עָלֵיהּ דִּינָא, כְּדֵין אִתְעַר רוּחָא לְמֶהֱדַר

בְּתִיּוּבְתָּא קָמֵי מָארֵיהּ, וְאִתְכַּנָּע לְמִקְרַב קָרְבְּנָא, דְּהָא מַאן דְּלִבֵּיהּ גַּס בֵּיהּ, חָטֵי, וְאַנְשֵׁי חַטָּאֵיהּ, וְלָא אַשְׁגַּח עָלֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לָקְבָלֵיהּ, וּפָקִיד לְאוֹדָעָא לֵיהּ לְהַהוּא חוֹבָא, בְּגִין דְּלָא יִתְנְשֵׁי מִנֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָכִי הוּא וַדַּאי (ס"א מְנָלָן דְּהָכִי) וְהָכִי אַשְׁכַּחְנָא בְּדָוִד, דְּכְיוָן דְּעָבַד הַהוּא עוֹבָדָא דְּבַת שֶׁבַע, לָא אַשְׁגַּח בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתְּ אַנְשֵׁית לֵיהּ, אֲנָא אַדְכַּרְנָא לָךְ. מַיָּד מָה כְּתִיב, (שמואל ב יב) אַתָּה הָאִישׁ כֹּה אָמַר ה', אַתָּה הָאִישׁ דְּלָא דָּכַרְתְּ לֵיהּ, אַתָּה הָאִישׁ דְּאַנְשֵׁית לֵיהּ, וּבְמָה אוֹדַע לֵיהּ בְּדִינָא.

אוֹף הָכָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְשַׁפִּיר מִלָּה, וְהָכִי הוּא, דְּלָא כְּתִיב אוֹ נוֹדַע אֵלָיו, כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות כא) אוֹ נוֹדַע כִּי שׁוֹר נַגָּח הוּא, וּמַאן דְּקָאִים בְּלֵילְיָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, אוֹרַיְיתָא קָא מוֹדָעָא לֵיהּ חוֹבֵיהּ, וְלָא בְּאוֹרַח דִּינָא אֶלָּא כְּאִימָּא דְּאוֹדָעָא לִבְרָהּ, בְּמִלָּה רָכִיךְ, וְהוּא לָא אַנְשֵׁי לֵיהּ, וְתָב בְּתִיּוּבְתָּא קָמֵי מָארֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא דָּוִד, דְּהַוָּה קָם בְּפִלְגּוּ לֵילְיָא, אֲמַאי אַתְּעָרוּ עָלֵיהּ בְּדִינָא, אֶלָּא שָׁאנֵי דָּוִד, דְּאִיהוּ עָבַר בְּמָה דְּאִתְקַשַּׁר, וּבָעָא דִּינָא, וּבְמָה דְּעָבַר אִתְּדָן. הוּא חָטָא לָקְבָלֵיהּ דְּמַלְכוּתָא קַדִּישָׁא וּלְגַבֵּי יְרוּשָׁלַם קַדִּישָׁא, וּבְגִין

דָּא אִתְתָּרַךְ מִירוּשָׁלַם, וּמַלְכוּתָא אַעְדִּיו מִנַּיהּ, עַד (דף כ"ד ע"א) דְּאִתְתַּקַּן כְּדְקָא יָאוֹת. (וְאִתְעֲנִישׁ)

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַהוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְנִישׁ לֵיהּ לְדָוִד עַל יְדָא דְּבְרִיהּ, דִּכְתִיב, (שמואל ב יב) הִנְנִי מֵקִים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא אוֹקִימְנָא, בְּגִין דְּאִי יְקוּם עָלֵיהּ בַּר נָשׁ אָחֳרָא, לָא יְרַחֵם עָלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, וְהָא אַבְשָׁלוֹם בָּעָא לְקָטְלָא לְאָבוּי בְּכַמָּה עִיטִין בִּישִׁין (דִּבָּר) עָלֵיהּ, יַתִּיר מִבַּר נָשׁ אָחֳרָא. אָמַר לֵיהּ לָא שְׁמַעְנָא.

אָמַר לֵיהּ, אֲנָא שְׁמַעְנָא, דָּוִד חָטָא בְּבַת שֶׁבַע סְתָם.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֵיתֵי בְּרָא דְּבַת אֵל נֵכָר, וְיִנְקוֹם נוּקְמָתָא, וּמַאן אִיהוּ. דָּא אַבְשָׁלוֹם, דִּבְרָהּ דְּיִפַּת תּוֹאַר הֲוָה, מִקְּרָבָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּנָטִיל אִתְּתָא דָּא בְּקְרָבָא, וְחָמִיד בָּהּ, לְסוֹף נָפִיק מִנָּהּ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּעַד כְּעַן, לָא פָּסְקָא מִנָּהּ זוּהֲמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יְיָ׳ בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּבַר נָשׁ חָטֵי קַמֵּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִית דַּרְגָּא דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְעֵילָּא לְקַבְלֵי הַאי חַטָּאָה, לְדַיְינָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וְאִסְתַּכַּל (ס"א וְאִסְתַּבַּן) עָלֵיהּ, אִי תָּב בִּתְיוּבְתָּא

שְׁלֵימְתָּא קָמֵי מָארֵיהּ, אִתְעֲבָר חוֹבֵיהּ, וְדִינָא לָא שַׁלְטָא עֲלוֹי, וְלָא מָאטֵי עֲלוֹי. אִי לָא תָּב, אִתְרְשִׁים הַהוּא חַטָּאָה לְגַבֵּי הַהוּא דַּרְגָּא. אוֹסִיף לְמֶחֱטֵי, הָא דַּרְגָּא אָחֳרָא אִזְדַּמַּן לְקָבְלֵיהּ, וְאִסְתַּכַּם בְּדַרְגָּא קַדְמָאָה, כְּדֵין בַּעְיָא תְּשׁוּבָה יַתִּיר. (וְאִי לָא תָּב) וְאִי אוֹסִיף לְמֶחֱטֵי, אוֹסִיף דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא, עַד דְּאַשְׁלִים לַחֲמִשָּׁה דַּרְגִּין.

כֵּיוָן דְּאִתְתַּקַּן יְמִינָא לָקְבָלֵיהּ, וְאִסְתַּכַּם עָלֵיהּ. הָא שְׂמָאלָא זְמִינָא, לְאַסְכָּמָא בִּימִינָא, וּלְאִתְכַּלְלָא בֵּיהּ. כֵּיוָן דְּשְׂמָאלָא אִסְתַּכַּם בִּימִינָא, כְּדֵין לָא תַלְיָא בִּתְשׁוּבָה, וְהָא אוּקְמוּהָ, וּכְדֵין כֻּלָּא אִסְתָּכְמוּ עָלֵיהּ בְּדִינָא, וְדִינָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ.

וְכַד דִּינָא אִשְׁתְּלִים וְשַׁרְיָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, כְּדֵין אִסְתָּיִים וְאִתְתְּקָנוּ אֱצְבְּעָן, חֲמֵשׁ בְּגוֹ חֲמֵשׁ, יְמִינָא בְּשְׂמָאלָא, לְאַחָזָאָה דְּהָא כֻּלָּא אִסְתָּכְמוּ עָלֵיהּ בְּהַהוּא דִּינָא, וְיָדוֹי מִתְיַשְּׁרָן, לְאַחָזָאָה מִלָּה בְּלָא כַּוָּונָה דְּבַר נָשׁ, וְלָא יִתְכַּוּון בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב. לְאִתְכַּלְלָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וְאַשְׁלִים דִּינָא, וּכְדֵין הוּא קַיְימָא דְּכֻלָּא. וְעַל דָּא, כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַיְימָא כֻּלָּא, כְּתִיב (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ וגו'.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, כְּתִיב (ויקרא כג) פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים.

פְּרִי עֵץ הָדָר, מַאן הוּא. דָּא אִתְרוֹג. וְכִי אִתְרוֹג מֵעֵץ הָדָר הוּא, וְהָא כַּמָּה קוֹצִין אִית סַחֲרָנֵיהּ, מִכָּאן וּמִכָּאן, וְאַת אָמְרַת פְּרִי עֵץ הָדָר. אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה, דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּבֶן יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִיאֶהָ אֶל הָאָדָם. וּכְתִיב (בראשית ב) עֶצֶם מֵעַצְמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, וְדָא הוּא פְּרִי עֵץ הָדָר. מְנָלָן דְּאָדָם עֵץ אִקְרֵי. דִּכְתִיב, (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה.

כַּפּוֹת תְּמָרִים, דְּסָלִיק לְשִׁבְעִין שְׁנִין, וּבֵיהּ אִשְׁתָּכְלָלוּ שִׁבְעִין שְׁנִין עִלָּאִין. וְדָא אַכְפַּת וְאִתְקְשַׁר לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא אִקְרֵי כַּפּוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כְּפִיתוֹ, דְּסָלִיק לְהָכָא וּלְהָכָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי כֹל בַּשָּׂמַיִם וּבָאָרֶץ דַּייָקָא.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא מִזְבֵּחַ, דְּעָבִיד פֵּירִין, וְסָלִיק אֲבִין לְכָל סִטְרִין. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּכָל ע׳ שְׁנִין, יְהַבִּין לָהּ חוּלָקָא, וְאִתְבָּרְכָא מִכֻּלְהוּ. מַאי קָא מַיְירֵי. בְּגִין דְּמַאן דְּחָטֵי לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, בְּכֹלָּא חָטֵי, דְּהָא כְּפִית לָקְבְלֵי הַהוּא דְּכָפִית לְעֵילָּא, וְעַל דָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפּוֹת תְּמָרִים וְלָא כְּתִיב וְכַפּוֹת תְּמָרִים. כְּתִיב (ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא, זֹאת: דָּא מִזְבֵּחַ, דְּאִתְמְשַׁח עַל יְדָא דְּאַהֲרֹן, דִּכְתִיב, (שמות מ) וּמָשַׁחְתָּ אֶת מִזְבַּח הָעוֹלָה וְאֶת כָּל

כֻּלָּיו. וּמִשְׁחַת (ס"א זוֹ מִשְׁחַת) בָּנָיו, דְּהָא מִכֻּלְּהוּ אִתְמְשַׁח, וְאִתְרַבֵּי, וְאִתְבָּרְכָא, וְאִתְדַּכָּא.

תָּא חֲזֵי, בֶּחָג סוֹבְבִים אֶת הַמִּזְבֵּחַ זִמְנָא חֲדָא בְּכָל יוֹמָא, וְשִׁבְעָה זִמְנִין לְבָתַר. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא, לְמַלְכָּא דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזִין, וְאִתְעַסָּק בְּהוּ, וַהֲוָה לֵיהּ לְמַלְכָּא בַּת יְחִידָאָה, אָמְרָה לֵיהּ, מָארִי מַלְכָּא, בְּגִין אוּשְׁפִּיזִין לָא אִשְׁגַּחְתָּ עָלַי. אָמַר לֵיהּ, חַיָּיךְ בְּרַתִּי פַּרְקְטָא חֲדָא אַסְלִיק לָךְ בְּכָל יוֹמָא, (דף כ"ד ע"ב) (דְּשַׁוֵּי כֻּלְּהוּ).

כַּךְ, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּחָג, מַקְרִיבִין יִשְׂרָאֵל לָקְבֵל אוּמִין דְּעָלְמָא. אָמַר מִזְבֵּחַ לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְחֵי מָאנִין וְחוּלָקִין, וְלִי מַה אַנְתְּ יָהִיב. אָמַר לָהּ, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא יְסוֹבְבוּן לֵיךְ שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין, לְבָרְכָא לָךְ, וְיָהֲבִין לָךְ שִׁבְעִין חוּלָקִין (בְּכָל יוֹמָא), רִבִּי יוֹסֵי אָמַר שִׁבְעִין חוּלָקִין בְּכָל יוֹמָא לָקְבֵל שִׁבְעִין פָּרִים דְּמִתְקָרְבִין בֶּחָג.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, שִׁבְעָה בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּהָא אִתְבָּרְכָא (מֵאַתַר) מִכֻּלְּהוּ, וּלְסוֹף, שִׁבְעָה יוֹמִין, מִתְבָּרְכָא מֵאַתַר דְּמְשַׁח רְבוּתָא אִשְׁתְּכַח. (וּלְבַתַּר) שִׁבְעָה זִמְנִין, לָקְבֵל כָּל אִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין, בְּגִין לְקַיְּימָא לָהּ בִּרְכָאן מִן מַבּוּעָא דְּנַחֲלָא, דְּנָגִיד תָּדִיר וְלָא פָּסִיק, אִשְׁתְּכַח דְּאִתְבָּרְכָא (תָּדִיר) בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, עַד שִׁבְעָה יוֹמִין דְּאִתְבָּרְכָא מִמַּבּוּעָא

דְּנַחֲלָא. וְכֵן זִמְנָא אָחֳרָא שִׁבְעָה זִמְנִין כַּחֲדָא וְאִתְקַיְּימוּ בִּרְכָאן לְבָתַר מֵאַתַּר עִלָּאָה דְּמַבּוּעָא נָפִיק וְלָא פָּסַק, כִּדְקָאמְרָן.

בְּכָל יוֹמָא, מַכְרִיזִין עָלָה וְאָמְרִין, (שמואל א ב) עַד עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה. עַד עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְבָּרְכָא מִשִּׁבְעָה בְּכָל יוֹמָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָּן עִלָּאָה. וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה, אִלֵּין אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּסַלְקִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְחוּשְׁבָּן רַב, וּלְבָתַר מִתְמַעֲטִין וְאָזְלִין בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וְעַל דָּא, מִזְבֵּחַ מְכַפֵּר עַל חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִזִּבֵּחַ מַדְכֵּי לְהוֹן, וְאָרִיךְ לְהוֹן בִּרְכָאן מֵעֵילָא לְתַתָּא.

וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת: דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּאָחִיד לְתֵרִין סִטְרִין. וּבְגִין כָּךְ הֲדַס תִּלַת עֲנָף, דְּיִתְעַבֵּד עֲנָף עֵץ עָבוֹת, דְּאָחִיד לְכָל סִטְרָא. וְעַרְבֵי נַחַל: אִלֵּין תְּרֵין קַיְימִין, דְּמֵהָכָא נָפִיק, לְכַפּוֹת תְּמָרִים. כַּפּוֹת תְּמָרִים, אָחִיד לְעֵילָא וְאָחִיד לְתַתָּא, וְהָא אִתְמַר. אֶתְרוֹג נָפְקָא מִגּוֹ כּוּבִין דְּאִילָנָא וְהָכִי הוּא. כַּפּוֹת תְּמָרִים הָכִי נָמֵי אָחִיד בְּהוּ וַדַּאי, כָּל מַה דְּנָפִיק לְעָלְמָא מֵהָכָא נָפְקָא וּמֵהָכָא אַתְיָין. (ס"א אִתַּתָּן)

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים מג) וְאָבוֹאָה אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים. מַאן מִזְבַּח אֱלֹהִים. דָּא הוּא מִזְבֵּחַ דְּלְעֵילָא, מִזְבַּח אֱלֹהִים

וַדַּאי. וְהַיְינוּ בְּאֵר דְּיִצְחָק. וּלְזִמְנִין מִזְבַּח יְיָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א ח) **קָם מִלִּפְנֵי מִזְבַּח יְיָ, וְעַל דָּא יָרְתִין עָלְמִין מֵהָכָא דִּינָא וְרַחֲמֵי, בְּגִין דְּהִיא יַנְקָא בְּהַאי סִטְרָא וּבְהַאי סִטְרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ מִלָּה.**

(ויקרא ה) נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מַעַל וְגוֹ', רִבִּי יִצְחָק אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ נֶפֶשׁ וַדַּאי. כְּתִיב (שמואל א כה) **וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וּכְתִיב וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּאִית לוֹן חוּלָקָא עִלָּאָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא, בְּקִדּוּשֵׁי מַלְכָּא, בְּגִין דְּאִינּוּן מְקַדְּשֵׁי גַּרְמַיְיהוּ בְּקִדּוּשֵׁי דְּמָאֲרֵיהוֹן. וְכָל מַאן דְּאִתְקַדָּשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַדֵּשׁ לֵיהּ, דִּכְתִיב** (ויקרא כ) **וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְייִתֶם קְדוֹשִׁים. בַּר נָשׁ מְקַדֵּשׁ גַּרְמֵיהּ מִלְּרַע, מְקַדְּשִׁין לֵיהּ מִלְּעֵילָּא, וְכַד אִתְקַדָּשׁ בַּר נָשׁ בְּקִדּוּשָׁה דְּמָאֲרֵיהּ, מַלְבִּישִׁין** (נ"א יָרְתִין) **לֵיהּ נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, אַחֲסָנָא דְּקוּדְשָׁא**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא דָּא, הַמּוֹעֵל בְּהֶקְדֵּשׁ צָרִיךְ לְהָבִיא קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְאֶת חֲמִשִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו קֶרֶן ו'. חוֹמֶשׁ דִּילֵיהּ ה'. וְדָא (יהושע ו) קֶרֶן הַיּוֹבֵל. קֶרֶן דְּהַוָּה בְּמִצְחֵיהּ דְּהַהוּא פַּר דְּהִקְרִיב אָדָם הָרִאשׁוֹן. הַאי, אִיהוּ עִקָּרָא דְּכָל קָרְבַּנָיָא. הַקֶּרֶן קַיֶּימֶת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וּפֵירוּת דִּילֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין. וְדָא ה' ה'. (ע"ב רע"מ)

בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין יָרֵית כֹּלָּא. וְאִלֵּין דְּאִקְרוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְאוֹקְמוּהָ (י"ט ע"א) נֶפֶשׁ חַיָּה סְתָם. וּמֵהַהוּא חוּלָקָא יָרֵית דָּוִד מַלְכָּא, וְאִתְקְשַׁר בְּקִשּׁוּרָא עִלָּאָה, וְאַחֲסִין מַלְכוּתָא, כְּמָה דְּאִתְמַר. וּבְגִין כַּךְ וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים. וְהָא אוּקְמוּהָ דְּנֶפֶשׁ אִתְקְשַׁר (דף כ"ה ע"א) בְּרוּחַ, וְרוּחַ בִּנְשָׁמָה, וּנְשָׁמָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיָרֵית יְרוּתָא דָּא עִלָּאָה.

וַוי לְאִינּוּן רַשִׁיעַיָּא דְּנַפְשָׁאן דִּלְהוֹן לָא זַכָּאן בְּעָלְמָא דֵּין, כָּל שֶׁכֵּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. דְּאַזְלָן וְשָׁטָאן בְּעָלְמָא, וְלָא אַשְׁכְּחָן אֲתַר לְנַיְיחָא, לְאִתְקַשָּׁרָא בֵּיהּ, וְאִסְתַּאֲבָן (נ"א וְאִשְׁתַּאֲבָן) בְּגוֹ סִטְרָא דְּמִסְאֲבוּתָא, וְכָרוֹזָא קָאֲרֵי וְאָמַר, נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מַעַל בַּיְיָ מְקַדֵּשׁ יְיָ טְמֵא. דְּהָא בְּקִדּוּשָׁה לָא עָיֵיל, וְלָא אִתְכְּלִיל. וְאִינּוּן מַזִּיקֵי עָלְמָא, בְּגִין דְּמִתְדַּבְּקָן בְּהוּ, וּמִסְתַּאֲבָן.

רִבִּי יִצְחָק, אָמַר הָא אוּקְמוּהָ, נֶפֶשׁ, כַּד מִתְעַטְּרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, אִתְעַטָּר, וְאִקְרֵי צְרוּרָא דְּחַיֵּי, בְּגִין דְּבָהּ אִתְקְשַׁר כֹּלָּא. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,

שְׁכִינְתָּא כַּד נַטְלָא, בַּאֲבָהָתָא נַטְלָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ וְגוֹ'.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, כֹּלָּא אִתְעֲבִיד חַד עָטָרָא, בְּגִין דְּיִתְעַטָּר כַּחֲדָא, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְחֲזֵי בְּגַוְוֵיהוּ (ס"א בְּגַוְונֵי).

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אִקְרֵי (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים. וַהֲווּ חָמָאן יִשְׂרָאֵל זִיו יְקָרָא עִלָּאָה נָטִיל קָמַיְיהוּ, וְדָא הוּא דְתָנֵינָן, (דברים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל מִמִּצְרָיִם. אִלֵּין אֲבָהָתָא, וּבְגִין כָּךְ, הַאי שְׁמָא מַתְבַּר טוּרִין, וּמַתְבַּר טַנָּרִין, וְאִית בֵּיהּ לְטָב וּלְבִישׁ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, עֵז לְקָרְבָּנָא, אַמַּאי. וְהָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עֵז שְׁמָא דִּילֵיהּ גָּרִים, לְאוֹלִיף מִן שְׁמֵיהּ, דְּהָא סִטְרָא בִּישָׁא זִינָא בִּישָׁא הוּא. אֶלָּא הָכִי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, דָּא בָּעֵי לְקָרְבָּא, דְּהָא אִי אַעְבַּר עָלֵיהּ רוּחָא דְּמַסְאֲבָא, אוֹ אִתְעַסַּק בֵּיהּ, הַאי עֵז קָרְבָּנֵיהּ, בְּהַהוּא גַּוְונָא דְּאִיהוּ חָטֵי בֵּיהּ.

וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא תָּנֵינָן אִית מַאן (בראשית ס"ט ע"א, שמות כ"ד ע"ב ועיין צ"א) דְּזָכֶה בִּנְשָׁמָה, וְאִית מַאן דְּזָכֶה בְּאִתְעָרוּתָא דְּרוּחַ, וְאִית מַאן דְּלָא זָכֵי אֶלָּא בְּנֶפֶשׁ. הַאי מַאן דְּלָא זָכֵי אֶלָּא בְּנֶפֶשׁ, וְלָא סָלִיק יַתִּיר, הָא אִתְדְּבַק בְּהַהוּא סִטְרָא מְסַאֲבָא, וְכַד אִיהוּ נָאִים, אִינּוּן סִטְרִין

בִּישִׁין אַתְיָין וּמִתְדַּבְקָן בֵּיהּ, וּמוֹדְעִין לֵיהּ בְּחֶלְמָא מִלִּין דְּעָלְמָא. מִנְּהוֹן כְּדִיבִין, וּמִנְּהוֹן קְשׁוֹט. וּלְזִמְנִין דְּחַיְיכָן בֵּיהּ, וְאַחְזִיאוּ לֵיהּ מִלֵּי שִׁקְרָ, וְצַעֲרִין לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ. וְעַל דָּא אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, מִנְּהוֹן דְּחָמָאן בְּחֶלְמַיְיהוּ מִלֵּי קְשׁוֹט, בְּגִין הַהוּא סִטְרָא דְּמִתְדַּבְקָן בֵּיהּ. וְכֻלְּהוּ מִלִּין לְזִמַּן קָרִיב.

תָּא חֲזֵי, בְּאִלֵּין זִינִין בִּישִׁין, אִית תְּלַת דַּרְגִּין, אִלֵּין עַל אִלֵּין. דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּלְהוֹן הַנְהוּ דְּתַלְיָאן (ע"ו ע"ב שמות רס"ז ע"א, רס"א ע"א, צ"א ע"ב) בַּאֲוִירָא. דַּרְגָּא תַּתָּאָה דְּלְהוֹן אִינּוּן דְּחַיְיכָן בִּבְנֵי נָשָׁא, וְצַעֲרָן לְהוּ בְּחֶלְמַיְיהוּ, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ חֲצִיפִין כְּכַלְבֵי. וְאִית דַּרְגָּא עִלָּאָה עֲלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן מֵעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְאִלֵּין מוֹדְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ מִלִּין, מִנְּהוֹן כְּדִיבִין, וּמִנְּהוֹן קְשׁוֹט. וְאִינּוּן מִלֵּי דְּקְשׁוֹט כֻּלְּהוּ לְזִמַּן קָרִיב.

וְהַהוּא דַּרְגָּא מֵאִינּוּן דְּתַלְיָין בַּאֲוִירָא, דְּאִינּוּן עִלָּאִין יַתִּיר. הַהוּא דְּלָא זָכֵי יַתִּיר אֶלָּא בְּנֶפֶשׁ, וְהַהוּא נֶפֶשׁ בָּעֵי לְאִתְתַּקָּנָא לְקַבְלָא רוּחָא, עַד לָא רָווּח לֵיהּ, נָפְקָא מַה דְּנָפְקָא מֵהַהוּא נֶפֶשׁ, וְאִתְפְּשַׁט בְּעָלְמָא, וּבָעָא לְסַלְקָא, וְלָא בָּעֵי, עַד דְּאַעְרַע בֵּהּ בְּאִינּוּן דַּאֲוִירָא, וְאִינּוּן מוֹדְעִין לֵיהּ מִלִּין, מִנְּהוֹן קְרִיבִין, וּמִנְּהוֹן רְחִיקִין יַתִּיר, וּבְהַהוּא דַּרְגָּא אָזִיל וְאִתְקְשַׁר בְּחֶלְמֵיהּ, עַד דְּקָנֵי רוּחַ.

כֵּיוָן דְּקָנָה רוּחָא, הַהוּא רוּחָא נָפִיק, מִתָּבַר טוּרִין וְטַנָּרִין, סָלִיק וְאִתְפַּשַּׁט וְאָעִיל בֵּין מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי קַדִּישֵׁי, וְתַמָּן יָדַע מַה דְּיָדַע, וְאוֹלִיף מִלִּין, וְאִתְהַדָּר לְאַתְרֵיהּ. כְּדֵין הוּא קְשׁוּרָא דְּבַר נָשׁ בְּקִדּוּשָׁה, עַד דְּזָכֵי בְּנִשְׁמָה וְקָנֵי לָהּ.

כֵּיוָן דְּקָנָה נְשָׁמָה, הֵיא סַלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּנְטוֹרֵי פִּתְחִין לָא מְעַכְּבֵי לָהּ, וְאַזְלָא וּמִתְפַּשְׁטָא וְעַיְילָא בֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דִּצְרִירָן בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, וְתַמָּן חָמֵי עִנּוּגָא דְּמַלְכָּא וּמִתְהַנְיָא מִן זִיוָא עִלָּאָה.

וְכַד אִתְעַר אַיְילְתָּא קַדִּישָׁא, בְּרוּחַ צָפוֹן, נַחְתָּא, וְקָם הַהוּא זַכָּאָה דְּקָנֵי לָהּ, וְאִתְגַּבָּר כְּאַרְיֵה תַּקִּיפָא בְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּאָתֵי צַפְרָא, וְאָזִיל בְּהַהִיא אַיְילְתָּא קַדִּישָׁא לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי מַלְכָּא, לְקַבְּלָא חַד חוּטָא דְּחֶסֶד, וּמַאי (דף כ"ה ע"ב) אִיהוּ דָּא חוּטָא דְּאַבְרָהָם, דְּהוּא קָנֵי לֵיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית יד) אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל, הוּא לָא אִתְהֲנֵי מֵאָחָרָא כְּלוּם, וְאָמַר אִם מִחוּט, זָכָה לְהַאי חוּטָא, וְדָא אִקְרֵי חוּטָא דְּאַבְרָהָם.

וְכַד אָתֵי הַהוּא זַכָּאָה בְּהַאי אַיְילְתָּא, כְּדֵין אִתְעַטָּר עִמָּהּ קָמֵי מַלְכָּא, וְדָוִד קָאָמַר, (תהלים כב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר שִׁירְתָּא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּקָאֲמְרֵי בְּגָלוּתָא אֵלִי אֵלִי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אִינּוּן מָארֵי דִּנְשִׁמְתָא, מָארֵי דְּאוֹרַיְיתָא, בְּנֵי פּוּלְחָנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא, דְּלָא זַכָּאן לְאִתְדַּבְּקָא בְּמָארֵיהוֹן, וְלָא זַכָּאן בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּלָא זָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לָא זָכֵי לָא בְּרוּחַ, וְלָא בִּנְשָׁמָה. וְאִתְדַּבְּקוּתָא דִּלְהוֹן, בְּהַהוּא סִטְרָא דְּזִינִין בִּישִׁין. וְהַאי לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, לֵית לֵיהּ חוּלָקָא דְּקֻדּוּשָׁה. וַוי לֵיהּ כַּד יִפּוֹק מֵהַאי עָלְמָא, דְּהָא אִשְׁתְּמוֹדַע הוּא לְגַבֵּי אִינּוּן זִינִין בִּישִׁין, מָארֵי חֲצִיפוּתָא, תַּקִּיפֵי כְּכַלְבָּא, שְׁלוּחֵי דְּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם, דְּלָא מְרַחֲמֵי עָלַיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה. יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּלָא זָכֵי בַּר נָשׁ יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּנֶפֶשׁ, דַּרְגָּא עִלָּאָה קָאִים עָלֵיהּ, וְאִי אִיהוּ בָּעֵי לְמִקְנֵי רוּחַ, וְאִי אִיהוּ בָּעֵי לְמִקְנֵי נִשְׁמָה, קָנֵי וְזָכֵי בָּהּ. אֲבָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, לָא קָנְיָין לְעָלְמִין, בַּר אִי אִתְגְּזַר, דְּקָנֵי נֶפֶשׁ (תַּחַת נֶפֶשׁ) מֵאַתַר אָחֳרָא.

וְיִשְׂרָאֵל דְּקַיְימֵי בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה בְּנֶפֶשׁ, אִי אִיהוּ לָא בָּעֵי לְמִזְכֵּי יַתִּיר, עוֹנְשֵׁיהּ סַגְיָא. וַוי לְהַהוּא חַיָּיבָא, דְּאַנְשֵׁי פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אַנְשֵׁי לְמָארֵיהּ, עָלֵיהּ כְּתִיב (תהלים קד) יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ.

וְתָא חֲזֵי אִית בְּנֵי נָשָׁא דְּאִתְדַּבְּקָן בְּהַאי סִטְרָא, בְּגִין
הַהוּא (נ"א בְּהַאי) נֶפֶשׁ דְּלָא זַכָּאן יַתִּיר, וְכַד אַעְבַּר
עָלַיְיהוּ הַהוּא רוּחָא מִסְאָבָא, אַשְׁרֵי עָלַיְיהוּ וְאִתְדְּבָקוּ
בֵּיהּ. כְּדֵין הַהוּא חַטָּאָה דְּחָטֵי בַּר נָשׁ, הוּא מִסִּטְרָא
דְּהַהוּא רוּחַ מִסְאָבָא, וְקָרְבָּנֵיהּ אִיהוּ חַד עֵז, בְּגִין דְּאִיהוּ
בְּעִירָא דְּאָתֵי מֵהַהוּא סִטְרָא, לְכַפָּרָא עַל חוֹבֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (דברים כא) לֹא תָלִין
נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ וְגוֹ׳, וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ. בְּגִין
דְּאַרְעָא הִיא קַדִּישָׁא, (וּבְאַתְרָא דְּשָׁאנֵי) וְרוּחַ מִסְאָבָא לָא
יִשְׁתְּכַח אַתְרָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי, אִי הָכִי,
כֵּיוָן דְּהַהוּא בְּעִירָא שָׁאנֵי עָלֵיהּ רוּחַ מִסְאָבָא וְאָתֵי
מִסִּטְרָהָא, אַמַּאי מַקְרִיבִין לֵיהּ לְסִטַר קוּדְשָׁא. אָמַר לֵיהּ
יָאוּת שָׁאַלְתָּ.

אֲבָל תָּא חֲזֵי בְּרִי, כְּתִיב (דברים ד) כִּי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה
הוּא, אִית אֶשָׁא אָכִיל אֶשָׁא. אֶשָׁתָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אָכִיל אֶשָׁא אָחֳרָא. וְתָא חֲזֵי אִית מַלְאָכִין
דְּאַמְרִין שִׁירָתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִינּוּן מִתְבַּטְלֵי
כַּד מְסַיְּימֵי הַהִיא שִׁירָתָא, בְּנִיצוֹצָא דְּאֶשָׁא אַכְלָא.
לְתַתָּא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשָׁא דְּמַדְבְּחָא, וְהַאי
אֶשָׁא אַכְלָא וְשֵׁצֵי לְכָל הַהוּא סִטְרָא, וְאִתְבַּטָּל הַהוּא
סִטְרָא, בְּהַהוּא שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָׁא, וְלָא אַשְׁאַר מִנֵּיהּ

בְּעָלְמָא. וְהַהוּא בַּר נָשׁ דִּמְקָרֵב קָרְבָּנֵיהּ, קָאִים עָלֵיהּ, וּבְהַהוּא רֵיחָא דְּקָרְבְּנָא דְּסָלִיק, אִתְעַבָּר מִנֵּיהּ סִטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא דְּשַׁרְיָא עֲלוֹי, וְיִתְכַּפֵּר. בְּגִינֵי כַּךְ כְּלָא אִתְבְּטִיל וְיִשְׁתְּצֵי, וְלֵית מַאן דְּקָאִים לְגַבֵּי הַהוּא אֶשָּׁא.

רִבִּי אַחָא הֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְרִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי אַעְרָעוּ כַּחֲדָא. אָמַר רִבִּי אַחָא, וַדַּאי אֲנָן תְּלַת, זְמִינִין לְקַבְּלָא אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, אִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא וְאָזְלוּ. אָמַר רִבִּי אַחָא, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מִלָּה דְּקִטּוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא וְנֵזִיל.

פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (ישעיה מה) הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וגו׳, הַאי קְרָא רָזָא הוּא דְּחָכְמְתָא, דְּאוֹלִיפְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא. הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל. מַאי הַרְעִיפוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים לב) יַעֲרוֹף כַּמָּטָר לִקְחִי. וְעַל סִטְרָא דְּמָטְרָא דְּהוּא מְזוֹנָא דְּכֹלָּא קָאָמַר. וְעַל דָּא, כָּל עֵינֵי עָלְמָא מְצַפָּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמְזוֹנֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ יָהִיב מְזוֹנָא לְכֹלָּא, וְזָן כֹּל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קמה) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וגו׳.

וְאִי תֵּימָא דְּבְאַתַר דָּא דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם תַּלְיָא מִלְּתָא. הָא תָּנִינָן, דְּלָאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא. וּזְכוּתָא, הָא אוּקְמוּהָ צְדָקָה. וְתַרְגּוּם צְדָקָה, זְכוּתָא. וּזְכוּתָא וְשָׁמַיִם חַד מִלָּה הוּא, וְהָכָא הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם. (וְאִי תֵּימָא בֵּיהּ תַּלְיָא) כְּתִיב

מִמַּעַל, מִמַּעַל וַדַּאי, מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא קָא (דף כ"ו ע"א) אַתְיָא, וְלָא מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי שְׁמַיִם, וְאִקְרֵי זְכוּתָא, אֶלָּא מִמַּעַל דַּייְקָא.

וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צֶדֶק, דְּכַד שְׁמַיִם נָטִיל לֵיהּ מִמַּעַל, מֵהַהוּא אֲתַר עִלָּאָה דְּשָׁארֵי עָלּוֹי, כְּדֵין שְׁחָקִים יִזְלוּ צֶדֶק. מַאן שְׁחָקִים. אֲתַר דְּטָחֲנִין מָנָא לְצַדִּיקַיָּיא. וּמַאי נִינְהוּ. נֶצַח וְהוֹד, דְּאִינּוּן וַדַּאי טַחֲנִין מָנָא לְצַדִּיקַיָּיא. לְמַאן. לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי צַדִּיק דְּהָא אִינּוּן טַחֲנִין לֵיהּ לְהַהוּא מָנָא דְּאַתְיָא מִלְּעֵילָּא, וְכָל הַהוּא טִיבוּ מִתְכַּנִּישׁ בְּגַוְוייהוּ, לְמֵיהַב לֵיהּ לְדַרְגָּא דְּצַדִּיק, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן צֶדֶק מֵהַהוּא נְזִילוּ דִּלְהוֹן, וְעַל דָּא טַחֲנִין מָנָא לְצַדִּיקַיָּיא. מַאן צַדִּיקַיָּיא דָּא צַדִּיק וְצֶדֶק, יוֹסֵף וְרָחֵל, דְּכַד מִזְדַּוְוגָן כַּחֲדָא צַדִּיקִים אִקְרוּ. וְאִלֵּין טַחֲנִין מָנָא לְצַדִּיקַיָּיא וַדַּאי, וְעַל דָּא וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צֶדֶק. כְּדֵין תִּפְתַּח אֶרֶץ לְתַתָּא. וְיִפְרוּ יֶשַׁע, בְּנֵי עָלְמָא. וּצְדָקָה תַּצְמִיחַ יַחַד, כָּל רַחֲמֵי, וְכָל טִיבוּ דְּעָלְמָא סַגִּיאוּ, וּמְזוֹנַייהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא מִשְׁתַּכְחֵי בְּעָלְמָא, כְּדֵין חֶדְוָה עַל חֶדְוָה אִתּוֹסַף, וְכָל עָלְמִין מִתְבָּרְכָאן. אָמַר רִבִּי אַחָא, אִלְמָלֵא לָא אֲתֵינָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵּי.

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (שופטים ה) לִבִּי לְחוֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם בָּרְכוּ יְיָ׳. תָּא חֲזֵי, כָּל רְעוּתָא,

וְכָל לִבָּא, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַרְקָא בִּרְכָאן מֵעֵילָּא לְתַתָּא, לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא. לְבָעֵי בְּצִלּוֹתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְעוּתָא וּבְכַוָּנָה דְּלִבָּא, לְנַגְדָּא מֵהַהוּא נַחֲלָא עֲמִיקָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קל) מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ, דְּתַמָּן עוּמְקָא דְּכֹלָּא, בַּעֲמִיקֵי עִלָּאֵי, דְּאִינּוּן שִׁירוּתָא עִלָּאָה, דְּאַבָּא וְאִימָּא מִזְדַּוְּוגִין. אוּף הָכָא לִבִּי לְחוֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל, מַאן חוֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל. לָא כְּתִיב חָקוּקֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא לְחוֹקְקֵי. אִלֵּין אַבָּא וְאִימָּא, דְּאִינּוּן מְחֹקְקֵי לְיִשְׂרָאֵל קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ נָגִיד מְבֵינַיְיהוּ.

הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם, אִלֵּין אִינּוּן אַבָּהָן, דְּאִקְרוּן נְדִיבִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. כְּדֵין בָּרְכוּ יְיָ, לְנַגְדָּא מִנַּיהּ בִּרְכָאן לְתַתָּא, וְיִשְׁתַּכְחוּן בִּרְכָאן בְּעָלְמָא כֻּלְּהוּ, דְּכַד הָכָא מִשְׁתַּכְחִין בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא כֻּלָּא הוּא בְּחֶדְוָותָא כֻּלָּא הוּא בְּשְׁלִימוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרִיק עֲלֵיהוֹן בִּרְכָאן, וְצַיִית צְלוֹתְהוֹן, וְעָלַייְהוּ כְּתִיב, (תהלים קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם וְגוֹ׳.

פָּרָשַׁת צַו

(ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹ׳. רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לו) צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגוֹ׳,

(פקודי רל"ח ע"ב ושם מוגה) הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ וְאִתְּמַר, תָּא חֲזֵי, הַאי עוֹלָה, סְלִיקוּ וּקְשִׁירוּ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא, וְדִבּוּקָא דִּילָהּ בְּגוֹ עָלְמָא דְּאָתֵי, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד, בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא, בְּחִידוּ. וּבְגִין דְּסַלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת, רָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, לְסַלְקָא בַּחֲבִיבוּתָא.

כַּד אִתְּעַר סִטְרָא דְּצָפוֹן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דִּכְתִיב, (שער השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, כְּדֵין אִיהִי סַלְקָא בַּחֲבִיבוּתָא, וְאִתְעַטָּרָא בִּימִינָא, וְאִתְחַבְּרָא בְּאֻמְצָעִיתָא, וְאִתְנְהִיר כֻּלָּא מֵרָזָא דְּקֻדְשָׁא הֲקָדָשִׁים, וְדָא מִגּוֹ דְּרָזָא דְּאָדָם, בִּרְעוּ דְּכַהֲנָא, וּבְצִלּוֹתָא, וּבְשִׁירָתָא.

וְהָא אוֹקִימְנָא דְּעוֹלָה קֻדֶּשׁ קָדָשִׁים, בְּרָזָא דְּרוּחַ עִלָּאָה, בְּגִין דְּתַלַּת רוּחִין קְשִׁירָן כַּחֲדָא, רוּחַ תַּתָּאָה דְּאִקְרֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. רוּחַ דִּלְגוֹ בְּאֻמְצָעִיתָא, דְּאִקְרֵי רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה. וְכֵן אִקְרֵי רוּחַ תַּתָּאָה. אֲבָל הַאי רוּחַ, דְּנָפִיק מִגּוֹ שׁוֹפָר, כְּלִילָן בְּאֶשָּׁא וּמַיָּא. רוּחַ עִלָּאָה דְּאִיהוּ סָתִים בַּחֲשָׁאי, דְּבֵיהּ קַיְימִין כָּל רוּחִין קַדִּישִׁין, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. וּבְגִין כָּךְ אַהֲדְרַת עוֹלָה רוּחַ מַמָּשׁ.

וּלְבָתַר מֵרָזָא דִּבְהֵמָה, (דף כ"ו ע"ב) מִסְתַּפְּקֵי וְאִתְּזָנוּ, לְאִתְקַשְּׁרָא רוּחָא אָחֳרָא, דְּאִיהִי גּוֹ מְסָאֲבוּ, מֵאִינּוּן תַּרְבִּין וְשַׁמְנוּנִין, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּבְגִין כַּךְ עוֹלָה

קֻדְשׁ קָדָשִׁים, שְׁאָר קָרְבְּנִין לְמֵעְבַּד שְׁלָמָא בְּעָלְמָא כְּלְהוּ, מִכַּמָּה סִטְרִין וּמָארֵי דִּדִינִין. לְאִתְעַבְּרָא וּלְאִתְנַהֲרָא מִגּוֹ רְעוּתָא לְאִתְבַּסְּמָא, אִקְרוֹן קָדָשִׁים קַלִּים, בְּגִין דְּלָא מִתְעַטְּרִי לְעֵילָּא בַּקֻּדְשׁ הַקָּדָשִׁים. וְעַל דָּא אִינּוּן קָדָשִׁים קַלִּים, וּנְכִיסוּ דִּלְהוֹן בְּכָל אֲתַר כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, אֲבָל עוֹלָה דְּאִיהִי רָזָא דְּקֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים, לָאו אִיהִי כְּשְׁאָר קָרְבְּנִין, דְּכָל עוֹבָדָהָא קֻדְשׁ. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד, אִלֵּין לְבוּשִׁין מְיַחֲדִין לְקִדּוּשָׁה. בַּד יְחִידָאי, מְיַחֲדָא לְקִדּוּשָׁה. וּכְתִיב בִּגְדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם. מַאי טַעְמָא דָּא קֻדְשׁ. אֶלָּא רָזָא דִּמְלָה, כִּדְקָאָמַר דְּאִיהִי קֻדְשׁ קָדָשִׁים, דְּסַלְקָא כֻּלָּא וְאִתְעַטְּרָא בְּקֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים, בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא. וּלְבָתַר מַפְּגֵי וְאַעְבַּר רוּחַ מְסָאֲבָא, דִּמְסָאֵב כֻּלָּא, דְּלָא שַׁלְטָא, וְלָא יִתְקְרִיב גּוֹ מַקְדְּשָׁא, וְאִתְעַבָּר מִכָּל סִטְרֵי דְּקוּדְשָׁא, וְאִשְׁתְּאַר כֻּלָּא קֻדְשׁ בְּקִדּוּשָׁה יְחִידָאי.

וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא אִתְּמַר, (נח ס"ד) דִּכְתִיב, (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ. וְהָכִי סַלְקָא רָזָא דְּאָדָם, מִסְטְרָא דְּאָדָם. בְּהֵמָה, מִסְטְרָא דִּבְהֵמָה. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם. אָדָם וַדַּאי, דְּהָא קָרְבָּנֵיהּ לְעֵילָּא, לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא. וּלְבָתַר מִן הַבְּהֵמָה. וְכֹלָּא אִיהוּ בַּקְרָא,

אָדָם וּבְהֵמָה. וְדָא אִיהוּ רָזָא, דְּאִצְטְרִיךְ לְקָרְבְּנָא אָדָם וּבְהֵמָה, כִּדְקָאָמַר. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, הָכִי עָבֵד אָדָם וּבְהֵמָה.

וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, דְּהָא מִנַּיְיהוּ מְקָרְבִין קָרְבְּנָא, וַאֲפִילּוּ עוֹלָה, כְּמָה דִּכְתִיב וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קָרְבָּנוֹ. תָּא חֲזֵי, מִכָּל אִינּוּן עוֹפִין לָא מְקָרְבִין אֶלָּא מִן הַתּוֹרִים אוֹ בְּנֵי יוֹנָה. אֶלָּא רָזָא דָּא, מַה דְּאִתְכְּשַׁר בְּדָא, פְּסִיל בְּדָא. דָּא יְמִינָא, וְדָא שְׂמָאלָא, וְכוּלָּא חַד.

עוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָא אוֹקִימְנָא דְּאִינּוּן רָזָא דְּרְתִיכָא. וּבְהוּ תְּסְתָּלַק רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, לְסַלְקָא לְעֵילָּא. דְּאִינּוּן תְּרֵי, חַד לִימִינָא, וְחַד לְשְׂמָאלָא. עוֹף לִימִינָא, וְדָא מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף לְשְׂמָאלָא, וְדָא גַּבְרִיאֵל. דָּא לִימִינָא, וְדָא לְשְׂמָאלָא.

וּבְגִין כָּךְ מְקָרְבִין תְּרֵין אִלֵּין, לְסַלְקָא רוּחַ קוּדְשָׁא, וּשְׂמָאלָא מְעַטֵּר וְזַיִּין לְתַתָּא, לְהַהוּא סְטָר שְׂמָאלָא. וִימִינָא לִימִינָא. וְאִתְקַשְּׁרַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, לְמֶהֱוֵי חַד. וְכוּלָּא מִסְתַּלַק וּמִתְקַשַּׁר כַּחֲדָא, לְעֵילָּא וְתַתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלָּק בִּלְחוֹדוֹי וְאִתְתַּקַּף.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאֵי, מִסְכְּנָא לָא יָהִיב חוּלָקָא לְאִתְּזָנָא, אֶלָּא לְעֵילָּא לְאִתְקַשְּׁרָא, אֲבָל כּוּלָּא לְעֵילָּא

וְתַתָּא כָּל חַד מִתְקַשֵּׁר לְסִטְרֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְהָא אוֹקִימְנָא.

(שמות רל״ט ע״ב) רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי וְאָמַר, הָא קְשׁוֹרָא דְּכוּלָּא אִתְקְשַׁר בְּקֻדְשָׁא הַקָּדְשִׁים לְאִתְנַהֲרָא, אִתְדַּבְּקוּתָא דְּרַעֲוָא דְּכַהֲנֵי לֵיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא, עַד הֵיכָן אִיהוּ סַלְקָא.

אָמַר לֵיהּ הָא אוֹקִימְנָא, עַד אֵין סוֹף, דְּכָל קְשׁוֹרָא וְיִחוּדָא וּשְׁלִימוּ, לְאַצְנָעָא בְּהַהוּא צְנִיעוּ, דְּלָא אִתְדַּבַּק, וְלָא אִתְיְדַע, דְּרַעֲוָא דְּכָל רַעֲוִין בֵּיהּ. אֵין סוֹף לָא קַיְימָא לְאוֹדָעָא, וְלָא לְמֶעְבַּד סוֹף, וְלָא לְמֶעְבַּד רֵאשׁ דְּאַיִן. (נ״א רֵאשׁ כְּמָה דְּאַיִן) קַדְמָאָה, אַפִּיק רֵאשׁ וְסוֹף, מַאן רֵאשׁ. דָּא נְקוּדָה עִלָּאָה, דְּאִיהִי רֵישָׁא דְּכוּלָּא סְתִימָאָה, דְּקַיְימָא גּוֹ מַחֲשָׁבָה. וְעָבִיד סוֹף, דְּאִקְרֵי סוֹף דָּבָר, אֲבָל לְהָתָם אֵין סוֹף.

לָאו רְעוּתִין, לָאו נְהוֹרִין, לָאו בּוּצִינִין בְּהַהוּא אֵין סוֹף, כָּל אִלֵּין נְהוֹרִין וּבוּצִינִין תַּלְיָין לְאִתְקַיְימָא בְּהוּ, וְלָא קַיְימֵי לְאִתְדַּבְּקָא, מַאן דְּיָדַע וְלָא יָדַע, לָאו אִיהוּ אֶלָּא רְעוּ עִלָּאָה סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, אַיִן.

וְכַד נְקוּדָה עִלָּאָה, וְעָלְמָא דְּאָתֵי, אִסְתַּלְקוּ, לָא יַדְעִין בַּר רֵיחָא, כְּמַאן דְּאָרַח בְּרֵיחָא וְאִתְבְּסָם, וְלָאו דָּא נַיְיחָא (ס״א נִיחָחַ), דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כו) וְלָא אָרִיחַ בְּרֵיחַ

נִיחֲחַכֶם, דְּהָא רֵיחַ נִיחֹחַ רֵיחָא דִּרְעוּתָא, דְּכָל הָנֵי רְעוּתָא דִּצְלוֹתָא, וּרְעוּתָא דְּשִׁירָתָא, וּרְעוּתָא דְּכַהֲנֵי, דְּכֻלְּהוּ רָזָא דְּאָדָם, כְּדֵין כֻּלְּהוּ אִתְעֲבִידוּ רְעוּתָא חֲדָא, וְהַהוּא אִקְרֵי נִיחֹחַ, רְעוּתָא: כְּתַרְגּוּמוֹ. כְּדֵין כְּלָא אִתְקְשַׁר וְאִתְנְהִיר כַּחֲדָא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וְעַל דָּא אִתְיְהִיבַת הַאי סִטְרָא אָחֳרָא בִּידָא דְּכַהֲנָא, דְּכְתִיב, (דף כ"ז ע"א) צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר. רָזָא הָכָא, דְּהָא אוֹקִימְנָא, לֵית צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה. וְהָכָא אִתְיְהִיבַת לֵיהּ לְאִתּוֹקָדָא הַהוּא מַחֲשָׁבָה רָעָה, וּלְאַעְבָּרָא לָהּ מִגּוֹ קוּדְשָׁא, בְּהַאי רְעוּתָא דְּסַלְקָא לְעֵילָּא, וּבְהַאי תְּנָנָא וְתַרְבִּין דְּאִתּוֹקָדָן, בְּגִין לְאִתְעַבְּרָא מִן קוּדְשָׁא, וְהַאי צַו בִּרְשׁוּתַיְיהוּ קַיְימָא, לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִן קוּדְשָׁא מִגּוֹ הַאי קָרְבְּנָא וְאִי תֵּימָא צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמֵי דְּהָא בִּרְשׁוּתַיְיהוּ קַיְימָא, (ס"א לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִן קוּדְשָׁא) כָּל זִמְנָא דְּעַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, דְּלָא יָכְלָא לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ. וְהַאי קְרָא כֻּלָּא אַתְיָא לְאַחֲזָאָה רָזָא דְּמִלָּה, לְאַעְטָרָא לְהַאי רוּחַ קוּדְשָׁא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּלְאַפְרָשָׁא לָהּ לְדָא רוּחַ טוּמְאָה, לְנַחְתָּא לָהּ לְתַתָּא לְתַתָּא. דָּא בִּרְעוּתָא וּבְצְלוֹתָא כְּדְקָאֲמַרַן, וְדָא בְּעוֹבָדָא כֻּלָּא כְּדְקָחֲזֵי לֵיהּ. וְהַאי קְרָא מוֹכָחָא עֲלַיְיהוּ, דִּכְתִיב צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר. צַו: דָּא עֲבוֹדָה זָרָה, רוּחַ מְסָאֲבָא.

(בראשית ל"ח, נ"ח, ס') לֵאמֹר: דָּא אִתְתָּא, דְּאִקְרֵי יִרְאַת יְיָ. כְּתִיב הָכָא לֵאמֹר, וּכְתִיב הָתָם (ירמיה ג) לֵאמֹר הֵן יְשַׁלַּח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְהָא אוֹקְמוּהָ. בְּגִין כָּךְ כְּלָא אִתְמַר, וְכַהֲנָא קַיְימָא לְאִתְתַּקָּנָא כְּלָא בְּרָזָא דְּאָדָם וּבְהֵמָה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִינּוּן יַדְעֵי אוֹרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאַזְלֵי בָּהּ בְּאֹרַח קְשׁוֹט, עָלַייְהוּ כְּתִיב (ישעיה לח) יְיָ עֲלֵיהֶם יִחְיוּ. מַאן עֲלֵיהֶם. אִלֵּין אָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא. יִחְיוּ: יִתְקַיְּימוּן, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּהַאי גַּוְונָא, (זֹאת תּוֹרַת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דְּהִיא סַלְקָא, וּמִתְעַטְּרָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, לְאִתְקַשְּׁרָא בְּדָקָא יָאוֹת, עַד אֲתַר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים.

(דְּבָר אַחֵר) זֹאת תּוֹרַת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דָּא מַחֲשָׁבָה רָעָה, דְּאִיהִי סַלְקָא עַל רְעוּתָא דְּבַר נָשׁ לְאַסְטָאָה לֵיהּ מֵאֹרַח קְשׁוֹט, הִיא הָעוֹלָה, הִיא דְּסַלְקָא וְאַסְטִיאַת לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וּבָעֵי לְאוֹקָדָא לָהּ בְּנוּרָא. בְּגִין דְּלָא יְתַייהִיב לָהּ דּוּכְתָּא לְאַסְטָאָה.

וּבְגִין כָּךְ, עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה. מַאן לַיְלָה. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאִיהִי זֹאת, בְּגִין דְּאָתֵי לְדַכְּאָה לְבַר נָשׁ מֵהַהוּא רְעוּתָא. עַל מוֹקְדָה, בְּגִין דְּנָהַר דִּינּוּר אִיהוּ אֲתַר לְאוֹקָדָא לְכָל אִינּוּן דְּלָא קַיְימֵי בְּקִיּוּמַייהוּ,

דְּהָא עָאלִין לוֹן בְּהַהוּא נוּרָא דְּדָלִיק, וּמְעַבְּרֵי שׁוּלְטָנֵיהוֹן מֵעָלְמָא, וּבְגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט, אִצְטְרִיךְ עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה, וְאִתְכַּפְיָא וְלָא שַׁלְטָא.

וְעַל דָּא, כַּד אִתְכַּפְיָא הַאי, סַלְקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי רוּחַ קוּדְשָׁא, דְּסַלְקָא וְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא, דְּהָא סְלִיקוּ דִּילָהּ, כַּד אִתְכַּפְיָא הַאי חֵילָא אָחֳרָא, וְאִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ. וּבְגִין כַּךְ בָּעֵינָן בְּרָזָא דְּקָרְבְּנָא, לְאַפְרָשָׁא לְהַאי סִטְרָא, מֵרוּחַ קוּדְשָׁא, וּלְמֵיהַב לָהּ חוּלָקָא, בְּגִין דְּרוּחַ קוּדְשָׁא תִּסְתָּלַק לְעֵילָּא.

רְבִּי אַחָא פָּתַח וְאָמַר, וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ וְגוֹ', וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ, אֲמַאי. וּבְעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, אֲמַאי. וְכַהֲנָא אֲמַאי. וְהָא תָּנֵינָן אֶשָּׁא בְּכָל אֲתַר דִּינָא הוּא, וְכַהֲנָא מִסְטְרָא דִּימִינָא קָא אָתֵי, וּרְחִיקָא הוּא מִן דִּינָא, דְּהָא כַּהֲנָא לָא אִזְדַּמַּן בְּדִינָא לְעָלְמִין, וְהָכָא הוּא בָּעֵי לְאוֹקְדָא דִּינָא בְּעָלְמָא, דְּכְתִיב וּבְעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן.

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא לַעֲשׂוֹת הָעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָהּ, וְעָלָה אִתְמַר זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹ'. חָמֵשׁ אִשִּׁים הֲווֹ נַחְתִּין עַל קָרְבְּנָא. אֵשׁ אוֹכֵל וְאֵינוֹ שׁוֹתֶה. אֵשׁ שׁוֹתֶה וְאֵינוֹ אוֹכֵל. אֵשׁ אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה. אֵשׁ אוֹכֵל לַחִים וְיבֵשִׁים. אֵשׁ שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל וְאֵינוֹ שׁוֹתֶה. לָקֳבְלַיְיהוּ אִינּוּן, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, חַד. הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה, ב'. עַל הַמִּזְבֵּחַ, ג'. כָּל הַלַּיְלָה, ד'. וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ ה'.

אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, בַּר נָשׁ דְּאָתֵי לְמֶחֱטֵי קָמֵי מָארֵיהּ, הוּא אוֹקִיד גַּרְמֵיהּ בְּשַׁלְהוֹבִיתָא דְּיֵצֶר הָרָע. וְיֵצֶר הָרָע מִסְטְרָא דְּרוּחַ (דף כ"ז ע"ב) **מְסָאֲבָא קָא אַתְיָא, וְהָא שַׁרְיָא בֵּיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא. וּלְזִמְנִין אִשְׁתְּמוֹדָעָן קָרְבָּנֵי דְּאַתְיָין מֵהַאי סִטְרָא, וּבָעָא לְקָרְבָא עַל מַדְבְּחָא כְּדְקָמֵי לֵיהּ. וְלָא אִשְׁתְּצֵי, וְלָא אִתְבְּטַל הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא, בֵּין מִבַּר נָשׁ, וּבֵין מֵהַהוּא סִטְרָא דְּאָתֵי מִגֵּיהּ, אֶלָּא בְּאֶשָּׁא דְּמַדְבְּחָא, דְּהַהוּא אֶשָּׁא מְבָעֲרָא רוּחַ מְסָאֲבָא, וְזִינִין בִּישִׁין מֵעָלְמָא, וְכַהֲנָא בְּדָא אִתְכַּוָּון, לְתַקָּנָא אֶשָּׁא דְּיָבֵעַר זִינִין בִּישִׁין מֵעָלְמָא.**

וְעַל דָּא בָּעֵי, דְּלָא יְדַעְכוּן וְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, עוֹלָה כּוּלָּהּ סַלְקָא לַגָּבוֹהַּ. וְדָא בִּינָה, ה', ה' מַרְאוֹת דְּיוֹלָהּ. י', בַּת יְחִידָה, (שמות כד) וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְיָ כְּאֵשׁ אוֹכֶלֶת. ו' אוֹר דְּבַת עֵינָא, וְהִיא אֵשׁ שׁוֹתָה כָּל מַיִן דְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹכֶלֶת כָּל קָרְבְּנִין דְּצְלוֹתָא. וְאוֹכֶלֶת לַחִין וְיבֵשִׁין, אִינּוּן פִּשָּׁטֵי דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִינּוּן כְּעֵצִים יְבֵשִׁים. וְרָזֵי אוֹרַיְיתָא אִינּוּן כְּעֵצִים לַחִים. וְהַאי אִיהוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת לַחִין וְיבֵשִׁין.

וְעוֹד אוֹכֶלֶת לַחִין, כָּל קָרְבְּנִין דַּהֲווֹ קָרְבִין בִּצְלוֹתָא, עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְיבֵשִׁין, כָּל קָרְבְּנִין דַּהֲווֹ קָרְבִין בִּצְלוֹתָא, עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְהַאי אִיהוּ, סְקִילָה שְׂרֵיפָה הֶרֶג וְחֶנֶק, עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְעַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אִלֵּין אִינּוּן קָרְבְּנַיָּא דִּשְׁכִינְתָּא, צְלוֹתָא,

לֵיהּ לְעָלְמִין, וְלָא יִתְחַלֵּשׁ חֵילָא וְתוּקְפָּא דִּילֵיהּ, לְתַבְרָא חֵילָא דְּתוּקְפָּא אָחֳרָא בִּישָׁא מֵעָלְמָא, וְעַל דָּא לֹא תִכְבֶּה. וְכַהֲנָא יְסַדֵּר עָלֵיהּ אֶשָּׁא בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, בְּזִמְנָא דְּשַׁלְטָא סִטְרָא דִּילֵיהּ וְאִתְעַר בְּעָלְמָא, בְּגִין לְבַסְּמָא עָלְמָא (ס"א וּלְבַסְּמָא דִּינָא)**, וְאִתְכַּפְיָין דִּינִין, וְלָא מִתְעָרֵי בְּעָלְמָא, וְעַל דָּא תָּנֵינָן, אִית אֶשָּׁא אַכְלָא אֶשָּׁא. אֶשָּׁא דִּלְעֵילָּא אַכְלָא אֶשָּׁא אָחֳרָא, אֶשָּׁא דְּמַדְבְּחָא אַכְלָא אֶשָּׁא אָחֳרָא, וְעַל דָּא, אֶשָּׁא דָּא לָא תִכְבֶּה לְעָלְמִין, וְכַהֲנָא מְסַדֵּר לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא.**

דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלָא תַעֲשֶׂה. וְלָקֳבֵל ה' מַרְאוֹת אִלֵּין, תַּקִּינוּ חֲמֵשׁ צְלוֹתֵי בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי. וְלָקֳבֵל בַּת עֵינָא, אִינּוּן עֲשָׂרֶת יְמֵי הַתְּשׁוּבָה ה' לָקֳבֵל אוֹר דְּבַת עֵינָא. ה' עִנּוּיִין, לָקֳבֵל ה' בַּתְרָאָה. פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לַעֲשׂוֹת הַחַטָּאת כְּמִשְׁפָּטָהּ. תַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים, אַתּוּן דְּמִסְטָרָא דְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְיתוּ, דְּטַרְחַתּוּן סַגֵּי לְנַקָּאָה בְּרַתָּא דִּילִי דְּאִיהִי הֲלָכָה, מֵאִלֵּין קְלִיפִּין, דְּעֵרֶב רַב, קוּשְׁיִין בִּישִׁין, דְּלֵית לוֹן תִּירוּץ, וְלָא פְּרוֹקָא, דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, (קהלת א) מְעָוָת לֹא יוּכַל לְתִקּוֹן, וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת, אֶלָּא אִתְּמַר תִּיקוּ בְּהוֹן. וְכָל תִּיקוּ דְּאִסְתָּרָא לְחוּמְרָא, וְאִיהוּ תִּיקוּ חָסֵר ן' דְּלֵית לֵיהּ תִּקּוּן. חָסֵר נוּן, דְּאִיהִי עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּתִיקוּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, שְׁתִיקָה. כְּגוֹן שְׁתוֹק כַּד עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה.

וְאִית קוּשְׁיָין דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דַּהֲלָכָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן מִשְׁבְּצוֹת זָהָב. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מה) כָּל כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ. וְאִתּוּן, פַּסְקִין לוֹן בְּכַמָּה פְּסָקוֹת, וּלְבָתַר מְתַקְּנִין וּמְפָרְקִין לוֹן בְּכַמָּה פְּרוּקִין.

וְאִי חָסֵר שׁוּם פְּסָק מִמַּתְנִיתִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ זֶה חָסֵר מִן הַמִּשְׁנָה, אִתּוּן מְתַקְּנִין לוֹן, וְהַאי הוּא חֶסְרוֹן שֶׁיּוּכַל לְהֵמָנוֹת. וְאִי יֵיתֵי טִפֵּשׁ וְיַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל הַהוּא אוּמָנָא דְּחָתִיךְ לְבוּשִׁין, וְיֵימָא וְכִי אוֹרַיְיתָא אִיהִי חָסֵר, וְהָא כְתִיב (תהלים יט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, תְּמִימָה בְּכָל אֲבָרִין דְּגוּפָא, דְּאִינּוּן רמ"ח פִּקּוּדִין. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ד) כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. תְּמִימָה בִּלְבוּשָׁהָא, וְאֵיךְ חָסֵר מִן הַמִּשְׁנָה.

אַתּוּן תֵּימְרוּן לֵיהּ, דּוֹק וְתִשְׁכַּח חֲתִיכָה, וְתִשְׁכַּח לָהּ מְעוֹרֶבֶת בִּשְׁאָר פְּסָקוֹת וּמִשְׁנָיוֹת. דְּאוֹרַח אוּמָנָא לְמֶחְתַּךְ לְבוּשִׁין בְּכַמָּה חֲתִיכוֹת, וְתַלְמִיד דְּלָאו אִיהוּ בָּקִי לְמִקְשַׁר הַהֲלָכָה בְּאִלֵּין חֲתִיכוֹת, מִתְחַלְּפֵי לֵיהּ פְּסָקוֹת וְקוּשְׁיָין, וְלָא אַשְׁכַּח לוֹן פְּרוּקָא. עַד דְּיֵיתֵי אוּמָנָא, וּפָרִיק לוֹן כָּל אִלֵּין סְפֵקוֹת דְּלְהוֹן. בְּהַהוּא זִמְנָא, הֲלָכָה דְּאִיהִי בְּרַתָּא, סְלִיקַת קֳדָם מַלְכָּא, שְׁלֵימָא בְּכֹלָּא, בְּגוּפָא בִּלְבוּשָׁא וּבְתַכְשִׁיטָהָא, וְאִתְקָיְים בָּהּ (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וּלְזִמְנִין אִית לְאוּמָנָא תַּלְמִיד בָּקִי, דְּיִשְׁדֵּר לֵיהּ לְתַקָּנָא לוֹן.

קָמוּ כְּלְהוּ וְאָמְרוּ, וַדַּאי אַנְתְּ הוּא אוּמָנָא רַעְיָא מְהֵימְנָא. דְּאִתְמַר בָּךְ מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמִתַּמָּן וְאֵילָךְ כְּלְהוּ תַּלְמִידִים אִינּוּן דִּילָךְ, מִן יְהוֹשֻׁעַ עַד סוֹף כָּל דָּרִין. הַדָּא הוּא דְּאָמַר וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים, וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים, עַד סוֹף כְּלְהוּ. תַּלְמִיד בָּקִי דִּילָךְ מַאן הוּא דָּא חֲזֵינָא דְּאִתְמַר, הַכֹּל יְהֵא מוּנַח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלְיָהוּ.

אָמַר לוֹן, וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּאִיהוּ תַּלְמִיד חָבֵר, דְּעָלֵיהּ אִתְמַר (במדבר כה) בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. כְּגַוְונָא דְּאִתְמַר בְּאַהֲרֹן (שמות ד) הוּא יִהְיֶה לְךָ לְפֶה, (דף כ"ח ע"א) הָכִי נָמֵי בְּרִיהּ, יִהְיֶה לִי לְפֶה, דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה. בְּגִין דְּהֵיכִי דַּהֲוֵינָא בְּקַדְמִיתָא כְּבַד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן, וְהָכִי יוֹקִים לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבַד פֶּה בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וּכְבַד לָשׁוֹן בְּאוֹרַיְיתָא שֶׁבִּכְתָב, דְּלָא יֵימְרוּן אִלֵּין דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין לִי, אָחֳרָא אִיהוּ. וְאֵלְיָהוּ הוּא יִהְיֶה לִי לְפֶה, יֵיתֵי לְתַקָּנָא כָּל אִלֵּין סְפֵקוֹת, וּלְפָרְקָא לוֹן.

בְּהַהוּא זִמְנָא, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, בְּרַתָּא, דַּהֲוַת מְהַדְּקָא שְׁפָלָה בְּגָלוּתָא, סְלִיקַת עַל כָּל דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה, וּסְלִיקוּ דִּילָהּ תְּהֵא לְאַבָּא דְּאִיהוּ לִימִינָא חֶסֶד, דְּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, מִתַּמָּן חָכְמָ"ה, כ"ח מ"ה.

אָמַר חַד תָּנָא, בְּוַדַּאי בְּגִין דָּא אִתְמַר בָּךְ, מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה בְּגִין כַּלָּה דִּילָךְ, דְּלָא יֵהָא לָךְ שְׁלִימוּ אֶלָּא בָּהּ. דְּכַד אַנְתְּ תְּהֵא שְׁלֵימָא בָּהּ, אִתְמַר בָּךְ (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלָא בְּחִידוֹת. בְּמַרְאֶה: כְּגַוְונָא דְּכַלָּה דְּאִתְפַּשְׁטַת מַלְבּוּשָׁהָא, וּמִתְיַיחֶדֶת עִם בַּעְלָהּ בְּקֵירוּב בָּשָׂר, בְּרָמָ"ח אֵבָרִים דִּילָהּ, וְלָא בַּסִּיאַת אֵבֶר חַד מִנָּהּ. וְהַאי אִיהוּ בְּמַרְאֶה רמ"ח בְּחוּשְׁבָּן. (נ"א אִתְחֲזֵי לָהּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ)

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אִתְחֲזֵי לָךְ הַאי חֵיזוּ, דְּאִתְמַר בָּהּ בְּמַרְאֶה, דְּאִיהוּ לָךְ הַמַּרְאֶה הַגָּדוֹל בַּסְּנֶה, דְּאִדְכַּר בֵּיהּ חֲמִשָּׁה זִמְנִין הַסְּנֶה. וּכְעַן אִתְגַּלְיָא לָךְ חֵיזוּ דָּא, בְּרָמָ"ח פִּקּוּדִין, דְּאִינּוּן בְּחַמְשָׁה חוּמָשֵׁי תוֹרָה. וְלֹא בְּחִידוֹת, דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דִּילָהּ, דִּבְהוֹן חָזוּ כָּל נְבִיאֵי. דְּלֵית אַרְחָ לְאִתְגַּלָּאָה כַּלָּה בְּקֵירוּב בָּשָׂר, אֶלָּא לְהָתָן דִּילָהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בְּהוּ, (בראשית ב) וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ. כְּגוֹן אָדָם וְאִשְׁתּוֹ דִּכְבַר אִתְעַבָּר עִרְבּוּבְיָא בִּישָׁא, עֵרֶב רַב, קוּשְׁיָא בִּישָׁא מֵעָלְמָא, דְּאִינּוּן עֶרְיָין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, עֶרְיָין דְּיִשְׂרָאֵל. כָּל שֶׁכֵּן עֶרְיָין דִּילָךְ רַעְיָא מְהֵימְנָא. וּמֵהַלָּכָה דִּילָךְ. דִּבְגִינַיְיהוּ צָרִיךְ לְכַסָּאָה רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר, עַד דְּמִתְעַבְּרִין מֵעָלְמָא. וְלֵית מְלָכִים אֶלָּא יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, בְּהַהוּא זִמְנָא, וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקוֹר דָּבָר. אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בְּרִיךְ אַנְתְּ לְעַתִּיק יוֹמִין, דְּמִתַּמָּן אַנְתְּ, כְּעַנְפָּא דְּאִתְפְּשַׁט מֵאִילָנָא, הָכִי נְשְׁמָתִין עַנְפָּא מִנֵּיהּ.

תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִין, הָא וַדַּאי עוֹלָה וְחַטָּאת וְאָשָׁם, תְּלַת פְּקוּדִין אִינּוּן, תְּלַת אֲבָהָן. שְׁלָמִים מַטְרוֹנִיתָא. אֲבָל, דְּאִיהִי תַּשְׁלוּמִין דְּכָל אֲבָל, כְּגַוְונָא דְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג. (ס"א אֲתַר דְּאִיהוּ תַּשְׁלוּמִים דְּכֹלָּא כְּגַוְונָא).

מִי שֶׁלֹּא חַג בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, אֵין תַּשְׁלוּמִים לָרִאשׁוֹן, וּשְׁאָר יוֹמִין תַּשְׁלוּמִין זֶה בָּזֶה, וּבְהוֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת אֲבָל מִי שֶׁלֹּא חַג יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג עָלֵיהּ אִתְּמַר (קהלת א) מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לְתִקּוֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת. וְהַאי אִיהוּ חַטָּאת דְּמְעַכֵּב לָעוֹלָה. (מאי טַעְמָא) חֵטְא אִיהוּ דְּכַר. חַטָּאת, נוּקְבָא. וּלְזִמְנִין דְּהָא אִתְּבְּסָם חַטָּאת, וְאִתְפְּרַשׁ מֵעוֹלָה. בְּהַהוּא שָׂעִיר, דְּאִתְּמַר (במדבר טו) וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת.

אֲשָׁם תָּלוּי אָחִיד בְּתַרְוַויְיהוּ, כְּמַאן דְּאָחִיד לְכָאן וּלְכָאן, וְאִיהוּ תָּלוּי בְּאֶמְצָעִיתָא. כְּגוֹן, הַכֹּל תָּלוּי עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ, וְיַפְרִישׁ לֵיהּ מִתַּמָּן. הָכִי אֲשָׁם תָּלוּי, אִיהוּ אָחִיד בְּתַרְוַויְיהוּ, עַד

דְּיָהֲבִין לֵיהּ מִזּוֹנָא דִּילֵיהּ, שׁוּחַד דִּילֵיהּ, וְיִתְפְּרַשׁ מִתַּמָּן, וּמִתְקָרְבִין אֲבָרִין דְּכַלָּה דָּא לְדָא. דְּהָכִי אִיהוּ אָשָׁם וְחַטָּאת, כְּסִרְכוֹת דַּאֲחִידָן בָּרֵיאָה, וְלָא מַנִּיחִין לָהּ לְפַרְחָא לְסַלְקָא לְגַבֵּי עֵילָּא, לְנָשְׁבָא בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא.

שֶׁה אִיהוּ לְעוֹלָה, דִּכְתִיב, (בראשית כב) וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעוֹלָה. וְאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות יב) שֶׂה תָּמִים זָכָר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב אִישׁ תָּמִים. וְהָא צָרִיךְ לְמִשְׁאַל, דְּהָא שֶׂה אִיהוּ לִימִינָא, שָׂעִיר אִיהוּ לִשְׂמָאלָא, דְּהַיְינוּ שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, וְאִית שָׂעִיר, וְאִית שָׂעִיר. שָׂעִיר אֶחָד לַיְיָ, וּשְׂעִיר אֶחָד לַעֲזָאזֵל. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גּוֹרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיְיָ וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל.

וּבְהַהוּא שְׂעִיר, אִתְּמַר בְּעֵשָׂו, (בראשית כז) אִישׁ שָׂעִיר. וְדָא כָּבֵד. דְּנָטִיל כָּל אִינּוּן שְׁמָרִים דְּדָם. (דִּמְתַּמָּן) שְׁחִין אֲבַעְבּוּעוֹת פּוּרְחוֹת, סַפַּחַת, וְכָל מִינֵי צָרַעַת. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. וְאִינּוּן עֲוֹנוֹת תָּם, דְּאִיהוּ לִבָּא, וּכְדֵין אִתְפְּרַשׁ מִלְּעָרְבָא בְּלִבָּא, וּכְדֵין אִתְבְּסָם, וְאִיהוּ כָּבֵד בְּאִלֵּין חוֹבִין, וְלָא קָל לְסַלְקָא לְגַבֵּי יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. חֲדוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּמִתִיבְתָּאן, דְּקָא נַחְתֵּי עִם תָּנָאִין וְאָמוֹרָאִין. קָם חַד מִנַּיְיהוּ וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא, הַב לִי רְשׁוּ לְמִשְׁאַל, בָּתַר דְּזָבֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין יַקִּירִין אִלֵּין מִפּוּמָךְ, דְּאוֹרַיְיתָא דָּא דְּנָפְקַת מִפּוּמָךְ (משלי ג) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ, וְעַל כָּל דָּא הֲלָכָה הִיא וְלִלְמוֹד אֲנִי צָרִיךְ. הָא שָׂעִיר דַּעֲזָאזֵל שַׁפִּיר, אָשָׁם תָּלוּי בְּאָן אֲתַר אִיהוּ.

אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ אַנְתְּ בְּרִי, שַׁפִּיר קָא שָׁאַלְתְּ. אֶלָּא, מַה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אָחִיד בֵּיהּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּאִינּוּן חֶסֶד

וּגְבוּרָה, כְּגוֹפָא דְּאָחִיד בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין דְּבַר נָשׁ. אוֹ כְּנֶשֶׁר, דַּאֲחִידָן בֵּיהּ תְּרֵין גַּדְפִּין לְפָרְחָא בְּהוֹן. וְכַיּוֹנָה, דַּאֲחִידַת בָּהּ תְּרֵין גַּדְפִּין, דְּאַמְתִּילַת לְאוֹרַיְיתָא, וְגַדְפִּין (דף כ"ח ע"ב) דִּילָהּ לְמִצְוֹת עֲשֵׂה, וּבְהוֹן הִיא טָעוֹלָה, וּפָרְחַת לְעֵילָא. הָכִי פְּקוּדִין דִּלָּא תַּעֲשֶׂה, אִינּוּן תְּפִישׁוּ דִּילָהּ, כְּגוֹן צִפֳּרִים הַנֶּאֱחָזִים בַּפָּח. וְכָל תַּפְשִׁין דִּילָהּ, דְּמַעַכְּבִין לָהּ לְפָרְחָא, אִתְקְרִיאוּ סִרְכוֹת כְּאִלֵּין סִרְכוֹת, דְּמַעַכְּבֵי לְכַנְפֵּי רֵיאָה, לְנָשְׁבָּא.

הָכִי אָשָׁם. דְּיִשְׂרָאֵל אָחִיד בְּגַדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִינּוּן חֵיוָון דְּכוּרְסְיָיא, דְּלָא תֵּהֵא עוֹלָה בְּהוֹן בְּזִכְוָון דְּיִשְׂרָאֵל, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְעַכְּבִין לָהּ, וּמַכְבִּידִין גַּדְפָּאָה חי"ת חי"ת חֲטָאוֹת דִּלְהוֹן. וְאָשָׁם אִפְּיָא דְּעֶרֶב רַב, סִרְכָּא אֲחִידָא בְּכוּרְסְיָיא, דְּתַמָּן מַטְרוֹנִיתָא, וְלָא מַנְחַת לָהּ לְסַלְקָא מִגְּלוּתָא. וְזַכְוָון אַחִידָן בָּהּ לְסַלְקָא, אִשְׁתְּאָרַת בַּאֲוִירָא, כְּגוֹן סִרְכָּא תָּלוּי בַּאֲוִירָא. וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. (דְּאִיהוּ אֲוִירָא) הָכִי אָשָׁם תָּלוּי בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ אָחִיד בֵּין שְׁמָיָא וְאַרְעָא.

חַטָּאת אִיהִי יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, אַכְבִּידַת עָלָה בְּחַטָּאוֹת, דְּלִכְלוּכִין דְּחוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, כְּגַוְונָא דְּכָבֵד מַכְבִּיד שְׁמָרִים, דְּאִינּוּן דָּמִים, עַל עַרְקִין דִּלְבָּא. הָכִי אִלֵּין חֲטָאוֹת, מַכְבִּידִין עַל גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִינּוּן פְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְּדָמְיָין לְכַנְפֵּי יוֹנָה. לֹא תַעֲשֶׂה כַּד אִינּוּן מַכְבִּידִין עַל עֲשֵׂה, דְּאִינּוּן כַּד חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל מְרוּבִּין מִזַּכְוָון, אִתְמַר בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ גּוּפָא, (דניאל ח) וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, וְאִיהִי צְוָותָא נִתְּנָה יְיָ׳ בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם.

וּבְגִין דָּא, תַּקִּינוּ תַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים צְלוֹתִין בַּאֲתַר דְּקָרְבְּנִין, לְאַעְבְּרָא חֲטָאוֹת וַאֲשָׁמוֹת מִינָּהּ. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ צְלוֹתָא

דְּשַׁחֲרִית, כְּקָרְבָּן הַשַּׁחַר. וּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה, כְּקָרְבָּן בֵּין הָעַרְבַּיִם. וּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית, כְּאֵמוּרִים וּפְדָרִים דַּהֲווֹ מִתְאַכְּלִים כָּל הַלַּיְלָה. וּתְלַת אֲבָהָן דְּתָקִינוּ תְּלַת צְלוֹתִין, לָקֳבֵל מֶרְכַּבְתָּא דְּאִינּוּן קְטִירִין בָּהּ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה, דְּאִינּוּן פְּנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם וְגוֹ'. (ע"כ רעיא מהימנא)

זהר

(ויקרא ו) **אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח,** (בראשית כב) **וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וְגוֹ', וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר תְּלַת זִמְנִין דְּיִצְחָק, וַיֹּאמֶר חַד דְּאַבְרָהָם, אֲמַאי הָכִי. אֶלָּא, גַּ' לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאִינּוּן תְּלַת דְּיִצְחָק הֲווֹ. וְחַד דְּאַבְרָהָם בָּרְבִיעִי, דִּכְתִיב הִנֶּנִּי בְנִי דְּחִיקָא** (ס"א וְדַיְיקָא) **הִנֶּנִּי. וּכְתִיב,** (בראשית א) **יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם מְאֹרֹת חָסֵר. וְאִי תֵּימָא וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר יַתִּיר אִינּוּן. אֶלָּא, אִינּוּן סְתִימִין הֲווֹ בְּמַחֲשָׁבָה. וְאִלֵּין, אִתְגַּלְיָין מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם, וּכְתִיב** (בראשית א) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אָבִי, וּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרוֹת.**

רעיא מהימנא

וְעוֹד אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ'. דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ'. לֹא תִכְבֶּה וַדַּאי, דַּעֲבִירָה

אֵינָה מְכַבָּה תּוֹרָה. אֲבָל עֲבֵירָה מְכַבָּה מִצְוָה, וּמַאן דְּעָבִיד עֲבֵירָה דְּמְכַבָּה מִצְוָה דְּאִיהִי נֵר, הָכִי מְכַבָּה נֵר דִּילֵיהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי כ) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם מְגוּפֵיהּ, וְהַאי הוּא כִּבּוּי, דְּאִשְׁתְּאַר גּוּפָא בַּחֲשׁוֹכָא. וְהָכִי מַאן דְּסָלִיק שְׁכִינְתָּא מֵאַתְרָהָא, גָּרִים (לְכָל הָעוֹלָם) כִּבּוּי וַחֲשׁוֹכָא לְהַהוּא אֲתַר. וַחֲשׁוֹכָא אִיהִי עֲבֵירָה, (משלי ל) וְשִׂפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ.

וּסְלִיקוּ דְּמִצְוָה מִסְּטָרָא דְּעַמֵּי הָאָרֶץ, לְהוֹן מְכַבָּה מִצְוָה, לְקַיֵּים בְּהוֹן, (שמואל א ב) וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמוּ. אֲבָל לְגַבֵּי מָארֵי תּוֹרָה, לֵית לֵיהּ כִּבְיָה עוֹלָמִית, בְּהוֹן דְּנָהֲרִין לָהּ בְּכַמָּה רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאוֹר רָ"ז אִתְקְרֵי. וּמִצְוֹת דְּאוֹרַיְיתָא דְּמְקַיְּימִין לָהּ רַבָּנָן, תּוֹרָה אִיהוּ לְגַבַּייהוּ, לַיְלָה וְיוֹמָם לָא תִכְבֶּה עָלַיְיהוּ, בְּגִין דְּמְקַיְּימִין בָּהּ (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה.

וְעָשָׁן דְּסָלִיק מִפּוּמַיְיהוּ בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ עָשָׁן הַמַּעֲרָכָה, דְּמְסַדְּרִין לָהּ, וּמַעֲרִיכִין לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, כְּגוֹן (במדבר ח) בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד. וּבְעָשָׁן הַמַּעֲרָכָה וְעָנָן הַקְּטֹרֶת, דְּאוֹרַיְיתָא עָשָׁן דִּילָהּ, יִתְעַר מִלְּבָא, לְגַבֵּי חָכְמְתָא, דְּאִיהוּ כְּמוֹחָא, כְּגַוְונָא דַּעֲנָנָא. דְּאִתְעָרוּתָא דַּעֲנָנָא מִלְּבָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, וּלְבָתַר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

הָכִי יִתְעַר עָשָׁן, מִבִּינָה, דְּאִיהוּ בְּלִבָּא, דְּאוּקְמוּהָ לְגַבֵּיהּ, הַלֵּב מֵבִין. וְסָלִיק לְגַבֵּי חָכְמָה, דְּאִיהִי (דף כ"ט ע"א) (נ"א בְּמוֹחָא) כְּמוֹחָא. (וּמַאן) וּמַאי עָשָׁן. (דַּעַת) דָּא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דַּעַת, לֵב מֵבִין דַּעַת.

לְבָתַר דְּנָחִית עָשָׁן, חָכְמָה לְגַבֵּי בִּינָה, דְּאִינּוּן דָּא לִשְׂמָאלָא, וְדָא לִימִינָא. אִיהוּ נָחִית מָלֵא מֵאַבָּא וְאִימָּא, מָלֵא י"ה,

לְאוֹקְדָא עֵצִים דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, מִסְּטְרָא דְּעֵץ חַיִּים, דְּאִינּוּן אֲבָרִים דְּגוּפָא, דְּתַמָּן ה' הָעֵצִים וַדַּאי, לְאוֹקְדָא לוֹן בְּשַׁלְהוֹבִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ. בְּשַׁלְהוֹבִין דְּגֵר מִצְוָה בְּרִחֵימוּ. ע"כ (קנ"ז ע"ב תנאים ואמוראים וכו')

פְּקוּדָא (שייך לדף ק"י ע"ב) לְהַקְרִיב בְּכָל יוֹמָא תְּמִידִין. וַאֲבַתְּרֵיהּ לְהַדְלִיק אֵשׁ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה. וַאֲבַתְּרֵיהּ, תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן. וַאֲבַתְּרֵיהּ, קָרְבָּן נֶדֶר אוֹ נְדָבָה. תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, כָּל אִלֵּין תְּמִידִין, אִינּוּן מִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּצָרִיכִי לְמֶהֱוֵי לוֹן נַיְיחָא. וְאַף עַל גַּב דְּכָל סְפִירָן כֻּלְּהוּ חַד, מִכָּל מָקוֹם, כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה מִמָּנָּא עַל שַׁבָּתוֹת וְזִמְנִין וְיוֹמִין טָבִין, וְהַהִיא מִדָּה דְּשׁוּלְטָנוּתָא דְּהַהוּא זִמְנָא, כָּל סְפִירָן אִתְכְּלִילוּ בָּהּ, וְאִתְקְרִיאוּ כֻּלְּהוּ עַל שֵׁם הַהִיא מִדָּה, בְּחֶסֶד חֲסָדִים, בִּגְבוּרָה גְּבוּרוֹת וְהָכִי בְּכָל מִדָּה.

וְאִית הַשְׁבָּתַת מְלָאכָה, כְּגוֹן שׁוֹר, דְּאִית לֵיהּ עוֹל. וַחֲמוֹר, דְּאִית לֵיהּ מַשְׂאוֹי. בֵּין עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּגוֹן תְּפִילִין. בֵּין עוֹל מַלְכוּת עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, כְּפוּם עוֹבָדַיְיהוּ, בְּאִלֵּין יוֹמִין אִית לוֹן הַשְׁבָּתַת מְלָאכָה וְנַיְיחָא. מַאן דְּלָא אִתְעֲסַק בְּאוֹרַיְיתָא וּבְפִקּוּדִין, אִית לֵיהּ עוֹל מַלְכוּת עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּמַאן דְּאִתְעֲסָק בְּאוֹרַיְיתָא וּבְפִקּוּדִין, אִית לוֹן עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, דְּאִיהִי ה' בַּתְרָאָה, מַלְכוּת שָׁמַיִם אִתְקְרִיאַת.

עוֹל מִצְוֹת אִיהִי וַדַּאי, בְּגִין דְּבָהּ אִתְבְּרִיאוּ כָּל בְּרְיָין דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. בְּהּ' בְּרָאָם. וְכַד יֵיתֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, נַחֲתַת בִּינָה דְּאִיהוּ יד"ו, עַל ה', דְּאִיהִי מַלְכוּת שָׁמַיִם נְשָׁמָה יְתֵירָה,

וְאִיהוּ (שמות לב) חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת. אָנֹכִי בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וּפְרִישַׁת גַּדְפָּהָא עַל בְּרַתָּא, וְעַל מַשְׁרְיָין דִּילָהּ, וְאִית לוֹן נַיְיחָא. וְאִתְמַר בְּמַשְׁרְיָין דְּסָמְאֵ"ל וְנָחָשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבָּת, וְאוֹת דְּיוֹמִין טָבִין, וְאוֹת בְּרִית כְּלִילוּ שְׁקִילִין.

וְאִית אוֹת דְּשַׁדַּ"י, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹ"ן עֶבֶד, וְכַמָּה עַבְדִין תַּלְיָין מִנֵּיהּ, דִּמְמָנָא עַל אִלֵּין דְּעַבְדִין פִּקּוּדֵי עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס. מְטַטְרוֹ"ן וּמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ מְמָנָן עָלַיְיהוּ. בְּגִינַיְיהוּ אִתְמַר, (שמות כג) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמוֹרֶךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ. אֲבָל אִינּוּן דְּעַבְדִין פִּקּוּדִין שְׁלָא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אִינּוּן בְּנוֹי דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וְאִינּוּן כְּתִרִין וְתָגִין עַל רֵישָׁא, דְּעַבְדִין בְּיוֹמִין דְּחוֹל. וּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר וּדְאִשְׁתַּמַּשׁ בְּתָגָא חֲלָף, וְהַזָּר הַקָּרֵב לְגַבַּיְיהוּ יוּמַת. דְּשַׁבָּתוֹת אִתְקְרִיאוּ לְגַבֵּי עַבְדִין.

וּבְגִין דָּא, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אִם כַּעֲבָדִים, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְלָא שְׁאָר אוּמִין. אֲבָל אִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא וּמִצְוֹת, וְלֵית עָלַיְיהוּ עוֹל תּוֹרָה וְעוֹל תְּפִלִּין, וּשְׁאָר פִּקּוּדִין, אִינּוּן עֲבָדִין לְאוּמִין דְּעָלְמָא, וּמִשְׁתַּעְבְּדִין בְּהוּ. כְּגוֹן (דברים ו) עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם.

וְאִי נַטְרֵי שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אִתְמַר בְּהוּ וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְיִתְקַיָּים בְּהוּ, (שמות כג) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמוֹרֶךָ, חֲמוֹר בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וְיִנָּפֵשׁ בֶּן אֲמָתֶךָ וּבְהֵמְתֶּךָ, עַם הָאָרֶץ בְּהֵמָה אִקְרֵי. וּלְבָתַר דְּיֵיעוּל גַּרְמֵיהּ תְּחוֹת אָדָם בַּתּוֹרָה, יִתְקַיָּים בֵּיהּ (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ. אִם הוּא כַּסּוּם דְּרָכִיב עָלֵיהּ מָאֵרֵיהּ, וְסָבִיל לֵיהּ, וְלָא מְבָעֵט בְּמָאֵרֵיהּ.

וּמַאי סְבִילוּ דְּעַם הָאָרֶץ לְתַלְמִיד חָכָם. בְּגִין, דְּתַלְמִיד חָכָם כְּיוֹם שַׁבָּת צָרִיךְ אִיהוּ, דְּלֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ, וְאִי עַם הָאָרֶץ סָבִיל לֵיהּ בְּמָמוֹנֵיהּ, וְאִתְנְהִיג בֵּיהּ כְּפוּם רְעוּתֵיהּ לְשַׁמְּשָׁא לֵיהּ, וּלְאִתְנַהֲגָא בְּפִקּוּדִין כְּפוּם רְעוּתֵיהּ, יִתְקַיֵּים בֵּיהּ אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ. יוֹשִׁיעַ לֵיהּ מִשּׁוּד וּגְזֵלָה, יוֹשִׁיעַ לֵיהּ מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא שַׁלִּיט עָלֵיהּ, וְיִשְׂחָט לֵיהּ בְּסַכִּין פָּגוּם דִּילֵיהּ. וְכָל מַאן דְּשָׁחִיט בְּסַכִּין פָּגוּם, נְבֵלָה אִיהוּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ, דְּאִיהוּ סָמָאֵ"ל.

וְנֶפֶשׁ דְּתַלְמִיד חָכָם אִתְקְרִיאַת שַׁבָּת מַלְכְּתָא, נֶפֶשׁ יְתֵירָה דְּשַׁבָּת. וְעַנָּג דִּילֵיהּ נִשְׁמַת חַיִּים, וְרוּחַ שִׁכְלִי. וְאִינּוּן נְשָׁמָה יְתֵירָה, רוּחַ יְתֵירָה, עַל נְשָׁמָה וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, דְּאִינּוּן עַבְדִּין, דְּשַׁלְטִין בְּגוּפָא, דְּיוֹמִין דְּחוֹל. נְשָׁמָה יְתֵירָה, נִשְׁמַת כָּל חַי, (רמ"ב ע"ב) כֻּתָּר בְּרֹאשׁ צַדִּיק, דְּאִיהוּ יוֹם שַׁבָּת. וּבְהַאי נְשָׁמָה יְתֵירָה תְּהַלֵּל יָהּ, דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא, דְּעָלָהּ אִתְמַר, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ, בְּגִין דְּאִיהוּ מֻרְכָּבָה לְעִלַּת הָעִלּוֹת, דְּאִיהוּ מְכוּסֶּה וְלָא שַׁלִּיט עָלֵיהּ עֵינָא, וּבְגִין דָּא עַיִן לֹא רָאָתָה.

רוּחָא יְתֵירָה, נָהָר דְּנָפִיק מְעֵדֶן, מִבֵּין אַבָּא וְאִימָּא. וּמַהֲלָכוֹ חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין, וּמָטֵי לִשְׁתִיתָאָה דְּאִיהוּ צַדִּיק. לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ יְתֵירָה, מַלְכוּת.

נְשָׁמָה דְּשַׁלְטָא בְּיוֹמִין דְּחוֹלָא, עַל עֶבֶד יְיָ, אִיהִי מִכְּסָא הַכָּבוֹד. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ(דף כ"ט ע"ב) מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד. וְרוּחַ דְּשַׁלְטָא בְּיוֹמֵי דְּחוֹל, עַל עֶבֶד יְיָ, אִיהִי מֵעַבְדָּא דְּמַלְכָּא מְטַטְרוֹ"ן, כְּלִיל שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְאִיהִי שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. וְנֶפֶשׁ דְּשַׁלִּיט בְּחוֹל, אִיהִי מִכְּסָא דִּין, סַנְדַּלְפוֹ"ן, תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית, כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר. אֲבָל בִּרְתָּא

דְּמַלְכָּא. בַּפֶּסַח, אִיהִי נֶפֶשׁ הַשְּׂכְלִית, לֵיל שִׁמּוּרִים, מַצָּה שְׁמוּרָה, וְרוּחַ שְׁמוּר לָקֳבְלֵיהּ אִיהִי יוֹם טוֹב, וְאִיהִי יוֹם שַׁבָּת, זָכוֹר וְשָׁמוֹר. בְּגִין דְּאִיהִי אֲצִילוּת מַמְלְכוּת.

וְהָכִי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, בְּנוֹי דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, אִתְקְרִיאוּ שַׁבְּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, וְלֵית לוֹן מִדְּלְהוֹן, דְּלָאו אִינּוּן בַּעֲלֵי מְלָאכָה, כִּשְׁאָר עֲבָדִין בְּנוֹי דְּחוּלִין. אַגְרָא דִּלְהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, לְעַנְגָא לוֹן בְּכָל מִינֵי מַאֲכָל וּמִשְׁתֵּה, וּלְאוֹקָרָא לוֹן בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין, כְּגַוְונָא דְּשַׁבָּת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, כַּבְּדֵהוּ בִּכְסוּת נְקִיָּה. כָּל מַה דְּעָבַד בַּר נָשׁ לְשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אִית לְמֶעְבַּד לוֹן.

וּמַאן דְּמְחַלֵּל שַׁבָּת חַיָּיב סְקִילָה. וְהָכִי מַאן דְּאִשְׁתַּמַּשׁ בְּתָגָא, חֲלָף. וְהָכִי הוּא הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִי שֶׁשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת, דְּמְחַלֵּל תּוֹרָתֵיהּ. וְכָל שֶׁכֵּן הַמְבַזֶּה לֵיהּ, כְּאִילּוּ מְבַזֶּה שַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדוֹת. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת, כְּאִלּוּ כּוֹפֵר בָּעִיקָּר.

וּכְגַוְונָא דְּכָל מָאנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאִתְקְרִיאוּ קֹדֶשׁ, הָכִי כָּל אִינּוּן דְּמְשַׁמְּשֵׁי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, אִתְקְרִיאוּ קֹדֶשׁ. וְתַלְמִידֵי דְּרַב דְּאִינּוּן לָקֳבֵל אֲבָרִים דְּגוּפָּא, אִתְקְרִיאוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. וְרָזָא דְּמִלָּה קָא רָמִיז בְּהוֹן, (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וּמַטְרוֹ"ן, אַתְּ וּמַשְׁרְיָין דִּילָךְ, צְרִיכִין לְקָרְבָא לוֹן קָרְבְּנָא קֳדָם יְיָ בְּכָל לֵילְיָא.

עֲשִׂיָּה לְקַבֵּל עָלְיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, דָּא קַבָּלַת יִסּוּרִין דַּעֲנִיוּת לְתַלְמִיד חָכָם אִיהוּ מָוֶת לְגוּפָּא דִּבְעִירָן. דְּמְזוֹנָא דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא שִׂכְלִיִּים, דְּאִינּוּן כֹּהֵן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל. כֹּהֵן בֵּיהּ י', חָכְמָה וַדַּאי. לֵוִי, בֵּיהּ ה', תְּבוּנָה.

יִשְׂרָאֵל, בֵּיהּ דַּעַת, וְדָא ו'. נֶפֶשׁ יְתֵירָה, ה' בַּתְרָאָה, רמ"ח מִצְוֹות עֲשֵׂה ושס"ה לֹא תַּעֲשֶׂה. וְתוֹרָה דָּא אָדָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. וְדָא בָּלִיל שְׁמָא מְפֹרָשׁ, יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. הַאי אִיהוּ אוֹרַיְיתָא מְזוֹנָא לְאָדָם, בְּד' אַנְפִּין דִּילֵיהּ. מְזוֹנָא דִּבְעִירָן, נְהָמָא וְחַמְרָא וּבִשְׂרָא, וְכָל מִינֵי פֵּירוֹת, (קהלת ז) זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וְצָרִיךְ בַּר נָשׁ, לְקָרְבָּא בְּכָל לֵילְיָא, קָרְבָּן נַפְשָׁא וְרוּחָא וְנִשְׁמְתָא דִּבְעִירָן, קֳדָם יְיָ'. וְיִתְוַדֶּה בְּכַמָּה מִינֵי וְדוּיִין, וְיִסְלַק לוֹן בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ, קָרְבְּנָא קֳדָם יְיָ'. לְאַפָּקָא לוֹן בְּקִרְיַאת שְׁמַע, (בְּלֵב אֶחָד) לְקָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיַּפִּיק רוּחֵיהּ דְּדָפִיק בְּעַרְקִין דְּלִבָּא. נֶפֶשׁ, יְכַוּון בִּשְׂרֵפָתָהּ, וּבִשְׁחִיטָתָהּ, וּבִנְחִירָתָהּ, דַּהֲווֹ נְחִירִין כַּהֲנַיָּיא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל. וְהַיְינוּ חֲנָק. וּתְלָתָא מִיתוֹת אִלֵּין, הֲווֹ כְּמָרָה סוּמָקָא, יְרוֹקָא, אוּכְמָא. דְּאִינּוּן בַּכְּבֵד בַּמָּרָה בַּטְחוֹל, וְאִינּוּן כִּתְלַת קְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא.

וְקוֹדֶם דָּא, יְתַקֵּן מִזְבַּח אֲבָנִים, וִיכַוֵּין לְמֶעְבְּדָהּ סְקִילָה, מִמָּרָה חִוָּרָא, דְּשַׁלְטַת בְּכַנְפֵּי רֵיאָה, בְּאִינּוּן סִרְכוֹת דְּאִלֵּין בְּעִירָן תְּפוּסִין תַּמָּן. וּנְחִיתַת אֶשָּׁא תְּכֵלָא, וְיִשֵּׁצֵי לוֹן, וְיהוֹן חֵיוָון וּבְעִירָן וְעוֹפִין דַּכְיִין, לְקָרְבָּא לַיְיָ', וּלְשַׁרְיָיא שְׁמֵיהּ עָלַיְיהוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בְּהוּ, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. וְיהוֹן כְּסוּסְיָא דְּרָכִיב מָארֵיהּ עָלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (חבקוק ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבוֹתֶיךָ יְשׁוּעָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ'.

וְתָא חֲזֵי אִיהוּ שָׁקִיל לְכָל מָארֵי תּוֹרָה, וְהָכִי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי שָׁקִיל גַּרְמֵיהּ מִסִּטְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, וּמִסִּטְרָא דְּאַבְרִים דְּגוּפָא, צָרִיךְ

לְמִשְׁקַל גַּרְמֵיהּ לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עַצְמוֹ, כְּאִלּוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תָּלוּי בּוֹ. וְיִכַּוֵּין בְּנַפְשֵׁיהּ וּבְרוּחֵיהּ וּבְנִשְׁמָתֵיהּ, לְמֶעְבַּד לוֹן קָרְבְּנִין, עִם כָּל בְּנֵי עָלְמָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְצָרֵף מַחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֶׂה. וּבְדָא אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ׳. קָמוּ כֻּלְּהוּ תָּנָאִין וְאָמוֹרָאִין לְגַבֵּיהּ, וְאָמְרוּ כֻּלְּהוּ בְּקָלָא חֲדָא, אַנְתְּ הוּא רַעְיָא מְהֵימָנָא, דְּאִית לָךְ רְשׁוּ לְמֶעְבַּד כָּל דָּא, דְּאַנְתְּ שָׁקִיל לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא שָׁלַח לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּינַיְיהוּ. (ע״ב רעיא מהימנא)

תוספתא

(ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּהַאי גַּוְונָא, זֹאת תּוֹרַת: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה דָּא מַחֲשָׁבָה רָעָה, דְּאִיהִי סַלְּקָא עַל רְעוּתָא דְּבַר נָשׁ, לְאַסְטָאָה לֵיהּ מֵאָרְחָא דְּקִשׁוֹט. הִיא הָעוֹלָה: הִיא הִיא דְּסַלְּקָא וְאַסְטָיָיה לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בָּעֵי לְאוֹקְדָא לֵיהּ(דף ל׳ ע״א) בְּנוּרָא. בְּגִין דְּלָא יִתְיְיהִיב לֵיהּ דּוּכְתָּא לְאַסְטָאָה, וּבְגִין כָּךְ עַל הַמּוְקֵד כָּל הַלַּיְלָה. מַאן לַיְלָה. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי זֹאת לְאִתְדַּכְּאָה בַּר נָשׁ מֵהַהוּא רְעוּתָא.

עַל מוֹקְדָה, בְּגִין דְּנָהַר דִּי נוּר אִיהוּ אֲתַר לְאוֹקְדָא, לְכָל אִינּוּן דְּלָא קַיְימִי בְּקִיּוּמַיְיהוּ, דְּהָא עָאלִין לוֹן בְּהַהוּא נוּרָא דְּדָלִיק וּמְעַבְּרֵי שׁוּלְטָנֵיהוֹן מֵעָלְמָא. וּבְגִין דְּלָא תִּשְׁלוֹט (ס״א אִצְטְרִיךְ) עַל מוֹקְדָה כָּל הַלַּיְלָה, וְאִתְכַּפְיָיא וְלָא שַׁלְטָא. (ע״ב תוספתא)

כְּתִיב (מלכים א יט) **וְהִנֵּה יְיָ׳ עֹבֵר וְגוֹ׳ וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק וְגוֹ׳. רוּחַ גְּדוֹלָה דְּאַמָּרָן, וּכְתִיב לֹא בָרוּחַ יְיָ׳. וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ דִּכְתִיב,** (יחזקאל ג) **וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי**

קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל. הֲרֵי רַעַשׁ אַבַּתְרֵיהּ דִּרוּחַ. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ, דָּא הוּא דִּכְתִיב (דניאל ז) נְהַר דִּי נוּר נָגִיד וְנָפֵק מִן קֳדָמוֹהִי וְגוֹ'.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר הַיְינוּ דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָּרָק וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה. קוֹל דָּא, קוֹל בַּתְרָאָה, דְּהִיא דְּמָמָה, דְּלֵית לָהּ מִלָּה פְּרָטָא, אֶלָּא הִיא דְּמָמָה מִגַּרְמָהּ. וְכַד מִתְכַּנְּשֵׁי עָלָהּ, הִיא אִשְׁתְּמַע בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וְכֻלְּהוּ מְזַדַּעֲזְעֵי מִנָּהּ. דְּמָמָה דַקָּה, אֲמַאי הִיא דַקָּה. בְּגִין (ס"א דְּאִיהִי) (דְּאַתְיָא) זְעֵירָא מִכֻּלָּא.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה, דָּא אֶשּׁוֹ דְּיִצְחָק. דִּכְתִיב, (בראשית כב) הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים, וְהַיְינוּ אֵשׁ תָּמִיד, דְּקַיְימָא תְּדִיר. וְהָעֵצִים, אִלֵּין עֵצִים דְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב וּבְעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

תָּנָן, מֵאֶשָּׁא דְּיִצְחָק נָגִיד וּמָטֵי לְהַאי מִזְבֵּחַ, וְנָפִיק גּוּמְרָא חַד לְסִטַר מִזְרָח, וְגוּמְרָא חַד לְסִטַר מַעֲרָב, וְגוּמְרָא חַד לְסִטַר צָפוֹן, וְגוּמְרָא חַד לְסִטַר דָּרוֹם, לְד' זָוְויָין דְּמַדְבְּחָא, וְכַהֲנָא אַסְחַר לָהּ לְד' זָוְויָין.

בְּמַדְבְּחָא (ס"א בַּמִּזְרָח) אִית כֶּבֶשׂ חַד, בְּדַרְגִּין יְדִיעָן. וְדַרְגָּא

תַּתָּאָה, מָטֵי וְנָחִית לְתְהוֹמָא עִלָּאָה, מִגּוֹ שִׁית חַד.
וּבְשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן גּוּמְרִין מָטוּ לְד' זָוְוִין, חַד זִיקָא אִתְעַר
וְנָחִית לְהַהוּא תְּהוֹמָא עִלָּאָה.
וּבְהַהוּא אֲתַר, אִית חַיָּילִין דְּאָמְרֵי קָדוֹשׁ, בְּקָל
רַב עִלָּאָה. וּמִסְטָרָא אָחֳרָא אָמְרֵי קָדוֹשׁ, בְּקָל
נְעִימוּתָא עִלָּאָה. וּמִסְטָרָא אָחֳרָא, חַיָּילִין אָחֳרָנִין דְּאָמְרֵי
קָדוֹשׁ. וְכֵן לְד' זָוְוִין. שִׁית מְאָה אֶלֶף רִבְוָון חַיָּילִין בְּכָל
זָוְוִיָּא אִשְׁתְּכַח, וְעָלַיְיהוּ חַד מְמָנָא, וְכֻלְּהוּ מִתְלַבְּשֵׁי
אֵפוֹדָא, וְקַיְימֵי לְסַדְּרָא פּוּלְחָנָא דְּמַדְבְּחָא לְקַבֵּל תַּתָּאֵי.
בַּאֲתַר אָחֳרָא מִשְׁתַּכְחֵי גַּלְגַּלֵּי יַמָּא דְּנַהֲמִין, וְנַחְתִּין
בְּדַרְגִּין יְדִיעָן, וְתַמָּן חַיָּילִין אָמְרִין בְּקָל
נְעִימוּתָא, (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. וְכֻלְּהוּ מְשַׁבְּחֵי
בְּשִׁירָתָא, וְלָא מִשְׁתַּכְכֵי בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא, וְכֻלְּהוּ מְסַדְּרֵי
שֻׁבָחָא בְּקָל נְעִימוּתָא.
בַּאֲתַר אָחֳרָא, מִשְׁתַּכְחֵי חַיָּילִין חַיָּילִין, קַיְימִין בְּדִחִילוּ
בְּזִיעַ בְּרֶתֶת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וְנֹגַהּ לָהֶם
וְיִרְאָה לָהֶם. (וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם). וְכֻלְּהוּ מִסְתַּכְּלֵי לְגַבֵּי הַהוּא
מַדְבְּחָא דִּלְעֵילָּא.
וּבְשַׁעֲתָא דְּמָטֵי אֵשָׁא דְּיִצְחָק עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, כַּמָּה
זִיקִין סַלְקִין וְנַחְתִּין לְכָל עִיבָר, וּמִתְלַהֲטִין
מִנַּיְיהוּ, כַּמָּה תַּקִּיפִין מָארֵי דְּחֵילָא, גִּיבָּרִין דְּעָלְמָא.

וְאִלְמָלֵא דְּכַהֲנָא קָאִים עַל מַדְבְּחָא, וּמְסַדֵּר אָעִין, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמֵיקָם קָמַיְיהוּ. מַאלִּין גּוּמְרִין וְזִיקִין דְּנָפְקִין, מִתְלַהֲטָן גַּבֵּיהוֹן דְּאִינּוּן חֵיָוון, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים.

מִסְטָרָא דִּימִינָא דְּאִינּוּן חֵיָוון, אִתְעַר רוּחָא חֲדָא מִלְּעֵילָּא, נָשִׁיב וְיָתִיב בְּהַהוּא אֶשָּׁא, וּמִתְלַהֲטָא וּמִתְבַּסְמָא, וְלָהִיט, וְשָׁכִיךְ בְּזִיוָוא יַקִּירָא, וְנָהִיר לְכַמָּה חַיָּילִין דְּקַיְימִין בְּסִטְרָא דִּימִינָא. מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא, אִתְעַר רוּחָא אָחֳרָא תַּקִּיפָא, מַתְבֵּר טַנְרִין, וְנָשִׁיב (ס"א וְיָתִיב) בְּהַהוּא אֶשָּׁא, וְאִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבַּר. כְּדֵין אִתְלְבַּשׁ מִנֵּיהּ הַהוּא רוּחָא דְּמִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא, וְנָהִיר (ס"א וְלָהִיט) לְכַמָּה חַיָּילִין דְּקַיְימִין לְהַהוּא סְטַר. וְכֵן לְאַרְבַּע סִטְרִין, לְדֵ' מַשְׁרְיָין. וְכֻלְּהוּ מִתְבַּסְמָן בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא סָלִיק עַל מַדְבְּחָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא תְּרֵין מַדְבְּחָאן אִינּוּן לְתַתָּא, וּתְרֵין לְעֵילָּא. חַד פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא, (דף ל' ע"ב) דְּמִתְקָרֵב בֵּיהּ קְטֹרֶת פְּנִימָאָה, וְדַקָּה. קִשׁוֹרָא דְּמֵהֵימְנוּתָא, וְכַהֲנָא עִלָּאָה מִכֹּלָּא, אִתְקְשַׁר (נ"א אַקְטַר) קְטוֹרְתָּא דָּא, בְּקִשׁוֹרָא דְּמֵהֵימְנוּתָא, וְדָא אִתְקְרֵי מִזְבַּח הַזָּהָב, וּמֵהָכָא אִתְקְטַר וְאִתְקְשַׁר קִשׁוֹרָא דְּמֵהֵימְנוּתָא, בְּחַד קִשׁוֹרָא. וְחַד מַדְבְּחָא

אָחֳרָא, וְאִקְרֵי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת, וְדָא הוּא לְבַר, (רַבְּרְבָא עִלָּאָה) וּמִיכָאֵל הַשַּׂר הַגָּדוֹל, מַקְרִיב עָלֵיהּ קָרְבְּנָא נַיְיחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּלְתַתָּא, מִזְבַּח הַזָּהָב, וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת, בְּדָא קְטֹרֶת. וּבְדָא חֲלָבִין וְאֵמוּרִין.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. וְלָא כְּתִיב שֶׁמֶן וַחֲלָבִין וְאֵמוּרִין יְשַׂמַּח, אַף עַל גַּב דְּאִתְבַּסְמוּתָא דְּרוּגְזָא וְדִינָא אִינּוּן. אֲבָל שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת, חֶדְוָותָא דְּכֹלָּא אִיהוּ, וְלָא מִסְטְרָא דְּרוּגְזָא וְדִינָא. וְדָא מַדְבְּחָא דְּאִיהוּ פְּנִימָאָה דְּקְטֹרֶת (ס"א דְּאִינּוּן פְּנִימָאָה דְּקְטֹרֶת) דַּקָּה, בְּדַקּוּתָא דְּכֹלָּא, בְּקִשּׁוּרָא דְּמְהֵימְנוּתָא, אִקְרֵי קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, וּבְגִין דְּאִיהוּ מַדְבְּחָא פְּנִימָאָה, דְּאִתְקְשַׁר בְּקִשּׁוּרָא דְּמְהֵימְנוּתָא.

מַדְבְּחָא אָחֳרָא, אִקְרֵי מִזְבֵּחַ הַחִצּוֹן. וּפְנִימָאָה אִקְרֵי מִזְבַּח יְיָ. אָחֳרָא, אִקְרֵי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א, ח) מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ קָטֹן מֵהָכִיל וְגוֹ'. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר מֵהָכָא, (דברים לג) וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ, תְּרֵי. וּכְתִיב עַל מִזְבְּחוֹתַי לְרָצוֹן.

רִבִּי אַבָּא (אָחָא) אָמַר, כְּתִיב (שמות יז) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וְגוֹ', לְקַבֵּל הַהוּא פְּנִימָאָה בָּנָה הַאי, וְעַל דָּא אִתְקְרֵי יְיָ נִסִּי. מַהוּ נִסִּי. דְּרָשִׁים רְשִׁימָא דְּאָת קַיְימָא קַדִּישָׁא. דְּבְשַׁעֲתָא דַּעֲמָלֵק אָתָא לְאַעְבְּרָא הַאי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא

מִנַּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, הַאי מִזְבֵּחַ קַיְימָא לָקְבְלֵיהּ לְנַקְמָא הַהוּא נוּקְמָא דְּאָת קַיְימָא, וְעַל דָּא אִתְקְרֵי (ויקרא כו) חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית. וְדָא אַתְקִנַת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. וּמִשֶּׁה בָּנָה לָקְבֵל הַאי מִזְבֵּחַ, וְקָרֵי לֵיהּ יְיָ נִסִּי.

וְדָא הוּא מִזְבֵּחַ פְּנִימִי, (מלכים א, יט) קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה.

וְעַל דָּא אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ', אֵשׁ דְּאִשְׁתְּכַח תְּדִירָא. וּמַאי אִיהוּ. אֶשָּׁא דְּיִצְחָק. וּכְדֵין, שְׁמָא דָּא, אֲדֹנָ"י. וְכַד יְסַדַּר עָלָה כַּהֲנָא אִינּוּן אָעִין, אִתְבַּסְמָא בְּשְׁמָא, וְקָרֵינָן לָהּ בְּשְׁמָא דְּרַחֲמֵי, יְיָ', וְקָרֵינָן לָהּ בְּשְׁמָא דָּא. וּלְזִמְנִין קַיְימָא כְּגַוְונָא דָּא, וּלְזִמְנִין קַיְימָא כְּגַוְונָא דָּא. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, תְּרֵי הַוּוֹ, וּפְנִימָאָה קַיְימָא עַל הַהוּא דְּלְבַר, וּמִנָּהּ אִתְּזָן, וְאִתְקַשְׁרָא דָּא בְּדָא.

(ויקרא ו) זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (תהלים קמה) צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו. צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו, הָא תְּנֵינָן, כַּמָּה אִית לוֹן לְבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכְּלָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, וְלָא יִסְטוּ מֵאָרְחַייהוּ לְבַר. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דִּינָא תָּלֵי בְּעָלְמָא, בְּגִין דְּעָלְמָא עַל דִּינָא אִתְבְּרֵי וְקַיְימָא.

וְעַל דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבוֹי, דְּלָא יָדַע זִמְנָא דְּדִינָא שַׁרְיָא עֲלוֹי. יָתִיב בְּבֵיתֵיהּ, דִּינָא שַׁרְיָא עֲלוֹי. נָפַק מִבֵּיתֵיהּ לְבַר, דִּינָא שַׁרְיָא עֲלוֹי. וְלָא יָדַע אִי

יְתוּב לְבֵיתֵיהּ אִי לָאו. נָפִיק לְאַרְחָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, דְּהָא כְּדֵין דִּינָא נָפְקָא קַמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ. בְּגִין כָּךְ, בָּעֵי לְאַקְדְּמָא וּלְמִבָּעֵי רַחֲמֵי קָמֵי מַלְכָּא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּזִיב מִן דִּינָא, בְּשַׁעֲתָא דְּשַׁרְיָא בְּעָלְמָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא שַׁרְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים פה) (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם.

הַשְׁתָּא אִית לְמֵימַר, הָא תָּנֵינָן, וְאִתְעַרוּ חַבְרַיָּיא, אֵל בְּכָל אֲתַר חֶסֶד הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל, וְדָא נְהִירוּ דְּחָכְמָה עִלָּאָה, וְאַתְּ (קי"ט ע"ב) אֲמַרְתְּ וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם, שְׁבִיק קְרָא כָּל אִלֵּין שְׁמָהָן, וְאָחִיד בְּהַאי, אִי הָכִי לָא קַיְימִין מִילֵּי. וְעוֹד, דִּכְתִיב, (ישעיה ט) אֵל גִּבּוֹר, אוֹ נוֹקִים לֵיהּ דִּינָא, אוֹ נוֹקִים לֵיהּ רַחֲמֵי. אֶלָּא הָכִי שְׁמַעְנָא, חַיְיבַיָּא מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא. דְּלֵית לָךְ בְּכָל אִינּוּן כְּתִרִין עִלָּאִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּלָא כְּלִילָן רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְדִינָא בְּרַחֲמֵי. וְחַיְיבַיָּא, מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, שַׁפִּיר בְּהַהוּא דִכְתִיב אֵל גִּבּוֹר, אֶלָּא אֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם מַהוּ, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא קַיְימָא בְּדִינָא, בֵּין דִּבְנֵי עָלְמָא זַכָּאִין, בֵּין דְּלָא זַכָּאִין. לָא הֲוָה בִּידֵיהּ, אֲתוּ שָׁאֵילוּ לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן.

אָמַר לוֹן, וַדַּאי אֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, לְזִמְנִין הוּא דִּינָא, לְזִמְנִין הוּא (דף ל"א ע"א) רַחֲמֵי. אִי זַכָּאִין בְּנֵי עָלְמָא, הָא אֵל קַיְימָא, וְהוּא חֶסֶד. וְאִי לָא זַכָּאן, הָא אֵל קַיְימָא, וְאִקְרֵי גִּבּוֹר, וְעַל דָּא קַיְימָא בְּכָל יוֹמָא. אֲבָל מִלָּה שַׁפִּיר הוּא, אֵל בְּכָל אֲתַר, נְהִירוּ (רב) דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה הוּא, וְקַיְימָא בְּקִיּוּמֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, דִּכְתִיב, (תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וְאִלְמָלֵא דְּהַאי אֵל אִתְעַר בְּעָלְמָא, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמֵיקָם אֲפִילּוּ שַׁעֲתָא חֲדָא, מִקַּמֵּי דִּינִין תַּקִּיפִין דְּמִתְעָרִין בְּעָלְמָא בְּכָל יוֹמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם, אֶלָּא בְּאַבְרָהָם, בְּאִתְעָרוּתָא דְּאַבְרָהָם קַיְימֵי, וְכַד אִתְעַר אַבְרָהָם בְּעָלְמָא, כָּל אִינּוּן דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דָּחֵי לְהוּ לְבַר, וְלָא קַיְימִין קַמֵּיהּ.

הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם, נִזְעָם, אוֹ זְעוּם בְּכָל יוֹם, לָא כְּתִיב, אֶלָּא זוֹעֵם. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח, דָּחֵי לוֹן לְבַר, וְקַיְימָא הוּא וּמְבַסֵּם עָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ. וְאִלְמָלֵא הַאי, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמֵיקָם אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא. וְעַל דָּא כֻּלָּא קַיְימוּ בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם.

וְהַאי דְּכְתִיב אֵל גִּבּוֹר, לָאו דְּאִיהוּ גִּבּוֹר, אֶלָּא הַאי קְרָא

רֵמֶז הוּא דְּקָא רָמִיז לַאֲבָהָן, וּרְמִיזָא הוּא דְּקָא רָמִיז לִמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב (ישעיה ט) פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי עַד שַׂר שָׁלוֹם. פֶּלֶא, דָּא חָכְמְתָא עִלָּאָה, דְּהִיא פְּלִיאָה וְאִתְכַּסְיָא מִכֹּלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים יז) כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר. יוֹעֵץ, דָּא הוּא נָהָר עִלָּאָה דְּנָגִיד וְנָפִיק, וְלָא פָּסְקָא, וְדָא יוֹעֵץ לְכֹלָּא, וְאַשְׁקֵי לְכֹלָּא.

אֵל דָּא אַבְרָהָם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא הָאֵל הַגָּדוֹל. גִּבּוֹר, דָּא יִצְחָק, דִּכְתִיב הַגִּבּוֹר. אֲבִי עַד, דָּא יַעֲקֹב, דְּאָחִיד לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, וְקַיְימָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. שַׂר שָׁלוֹם, דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ שְׁלָמָא דְּעָלְמָא, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, שְׁלָמָא דְּמַטְרוֹנִיתָא.

אָתוּ רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יְהוּדָה, וְנַשְּׁקוּ יְדוֹי. בָּכוּ, וְאָמְרוּ זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּשָׁאֵילְנָא הַאי. זַכָּאָה הוּא דָּרָא, דְּאַתְּ שָׁאֲרֵי בְּגַוְוייהוּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב. זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיְיָ. תָּא חֲזֵי, חַיָּיבֵי עָלְמָא, גַּרְמִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִסְתַּלְקָא מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי טז) אִישׁ תַּהְפּוּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף. מַאן הוּא אַלּוּף. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דְּאִיהוּ אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם), כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה ג) אַלּוּף נְעוּרַי

אָתָּה. וְאִינּוּן (חַיֵּיבֵי) מַפְרִישִׁין לְזֹאת מִזֶּה, דְּאִיהוּ שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, וְאִינּוּן זִוּוּגָא חֲדָא.

אָתָא אַהֲרֹן קַדִּישָׁא וּבְנוֹי, וְעַל יְדֵיהוּ מִתְקָרְבִין תַּרְוַוּיְהוּ, וְאִזְדַּוּוג זֶה בְּזֹאת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. זֶה קָרְבָּן אַהֲרֹן וּבָנָיו. וְאִינּוּן מְזַוְּוגֵי לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְעַל יְדֵיהוּ מִתְבָּרְכָאן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּמִשְׁתַּכְחִין בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וְאִשְׁתְּכַח כֹּלָּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא.

וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי לָא כְּתִיב זֹאת קָרְבָּן, לְקָרְבָא זֹאת לְאַתְרֵיהּ. לָאו הָכֵי, דְּהָא כַּהֲנָא מֵעֵילָּא קָא שָׁרֵי לְאַיְיתָאָה זִוּוּגָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּמָטֵי לְהַאי זֶה, לְאִזְדַּוּוּגָא בְּזֹאת וּלְקָרְבָא לוֹן כַּחֲדָא. וּבְגִין כָּךְ כַּהֲנָא אַשְׁלִים קָרְבְּנָא וְקָרִיב זִוּוּגָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְטִבֶּרְיָה, אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כְּתִיב (תהלים קלב) כִּי בָחַר יְיָ׳ בְּצִיּוֹן וְגוֹ׳. זֹאת מְנוּחָתִי וְגוֹ׳, לְזִמְנִין קָרָאן לְהַאי חַבְרַיָּיא כֻּלְּהוּ דְּכוּרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ (ס"א דְּצִיּוֹן אִיהוּ) רַחֲמֵי. וְהָכָא קְרָא נוּקְבָא קָרָא לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הָכִי שְׁמִיעַ לִי מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, (אֲבָל) בְּשַׁעֲתָא דְּזִוּוּגָא אִזְדַּוּוג כַּחֲדָא, לְאַחָזָאָה דְּהָא

נוּקְבָא אִתְכְּלִילַת בֵּיהּ בְּכֹלָּא חֲדָא, אִתְקְרֵי נוּקְבָא בִּשְׁמָא (דִּדְכוּרָא), דְּהָא כְּדֵין בִּרְכָאן דְּמַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכָחוּ, וְלָא חֲוֵי בָּהּ פְּרִישׁוּתָא כְּלַל. וְעַל דָּא לְמוֹשָׁב לוֹ כְּתִיב. וּכְתִיב כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן, בְּצִיּוֹן דַּיְיקָא, בְּהַהוּא דְּאִית בְּגַוֵּיהּ דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ, וְלָא כְּתִיב לְצִיּוֹן. וְכֹלָּא חַד, בֵּין דְּקָרָא לְהַאי בִּשְׁמָא דִּדְכוּרָא, וּבֵין דְּקָרָא לְהַאי בִּשְׁמָא דְּנוּקְבָא כֹּלָּא חַד וּבְדַרְגָּא חַד קַיְימִין.

(פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר), וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פז) וּלְצִיּוֹן יֵאָמֵר אִישׁ וְאִישׁ יוּלַד בָּהּ. חַד לְדִינָא, וְחַד לְרַחֲמֵי. כַּד מְזַדַּוְוגֵי כַּחֲדָא בְּזִוּוגָא חַד, כְּדֵין צִיּוֹן אִקְרֵי, וְצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם אִשְׁתְּמוֹדַע, וְאִשְׁתְּכַח דְּדָא בְּדָא תַּלְיָיא.

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, כְּתִיב (ויקרא כ) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם (דף ל"א ע"ב) וִהְייתֶם קְדוֹשִׁים. מַאן דְּמְקַדֵּשׁ גַּרְמֵיהּ מִלְּרַע, מְקַדְּשִׁין לֵיהּ מִלְּעֵילָּא. מַאן דְּמַסְאִיב גַּרְמֵיהּ מִלְּרַע, מְסָאֲבִין לֵיהּ מִלְּעֵילָּא. מְקַדְּשִׁין לֵיהּ מִלְּעֵילָּא יָאוּת, דְּהָא קְדוּשָּׁה דְּמָארֵיהּ שַׁרְיָא עָלֵיהּ, אֲבָל מְסָאֲבִין לֵיהּ מֵאָן אָתַר. וְאִי תֵּימָא מִלְּעֵילָּא, וְכִי מְסָאֲבוּתָא שַׁרְיָא לְעֵילָּא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הַיְינוּ דְּתָנֵינָן, בְּעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא אִתְּעַר עוֹבָדָא לְעֵילָּא. אִי עוֹבָדָא דִּלְתַתָּא הִיא בְּקְדוּשָּׁה, אִתְּעַר קְדוּשָּׁה לְעֵילָּא, וְאָתֵי וְשַׁרְיָא עָלֵיהּ, וְאִתְקַדַּשׁ בֵּיהּ. וְאִי אִיהוּ אִסְתָּאַב לְתַתָּא, אִתְּעַר רוּחַ מְסָאֲבוּתָא

לְעֵילָּא, וְאָתֵי וְשַׁרְיָא עָלֵיהּ, וְאִסְתְּאַב בֵּיהּ. דְּהָא בְּעוֹבָדָא תַּלְיָא מִלְּתָא.

דְּהָא לֵית לָךְ טַב וּבִישׁ, קְדוּשָּׁא וּמְסָאֲבוּתָא, דְּלֵית לֵיהּ עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא לְעֵילָּא. וּבְעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא אִתְּעַר עוֹבָדָא דִּלְעֵילָּא, מַה דְּתָלֵי בְּעוֹבָדָא, בְּעוֹבָדָא אִתְּעַר לְעֵילָּא, וְאִתְעֲבִיד עוֹבָדָא. וּמַה דְּתָלֵי בְּמִלִּין, בְּמִלִּין. כַּד אִתְגְּזַר בְּמִלָּה, אִתְּעַר הָכִי לְעֵילָּא.

וְאִי תֵּימָא, מִלָּה מַה אִתְּעַר. אֶלָּא הָכִי כְּתִיב, (ישעיה נח) וְדַבֵּר דָּבָר. הַהוּא דָּבַר, אִתְּעַר מִלָּה אָחֳרָא לְעֵילָּא, דְּאִקְרֵי דָּבָר. (הושע א) דְּבַר יְיָ אֲשֶׁר הָיָה. (שמואל א, ג) וּדְבַר יְיָ הָיָה יָקָר. (תהלים לג) בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. דְּהָא תָּנֵינָן, הַהִיא מִלָּה סַלְקָא, וּבָקַע רְקִיעִין, עַד דְּסַלְקָא (ס״א דְּאִתְיַישְׁבָא) בְּדוּכְתֵּיהּ, וְאִתְּעַר מַה דְּאִתְּעַר, אִי טַב, טַב. אִי בִּישׁ, בִּישׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר רָע.

ד׳ מִינִין בַּלּוּלָב, וְאִינּוּן שִׁבְעָה. וְאִי תֵּימָא דְּז׳ מִינִין אִינּוּן. לָאו הָכֵי, אֶלָּא אַרְבָּעָה נִינְהוּ וְאִינּוּן מִתְפָּרְשִׁין לְתִלְתָּא אוֹחָרָנִין. וּבְעוֹבָדָא דִּלְהוֹן אִתְּעָרוּ שִׁבְעָה אָחֳרָנִין לְעֵילָּא, לְאוֹטָבָא עָלְמָא בְּכַמָּה סִטְרִין.

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי בִּכְלָלָא, מִתְבָּרְכָא מִכֻּלְּהוּ שִׁית, (ס״א וּלְאִתְבָּרְכָא מֵאִינּוּן שִׁית) וּמִתַּחֲלָא דַּעֲמִיקָא דְּמַבּוּעָא, דְּנָגִיד וְלָא פָּסִיק לְעָלְמִין מֵימוֹי

דְּנַגְדָּא (ס״א מִלְּנֶגֶד) עָלַיְיהוּ, וְיַנְקָא לְבַת. דְּהָא בְּגִין דְּאִיהִי בַּת לָהּ לְעָלְמָא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, אִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ בְּאִתְעָרוּתָא דָּא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ, כֻּלְּהוּ עָלְמִין אִתְבָּרְכָן. עַל דָּא סוֹבְבִים אֶת הַמִּזְבֵּחַ כְּמָה (כ״ד ע״ב) דְּאִתְמַר.

וְעוֹד בְּאִתְעָרוּתָא דָּא, שִׁיתָּא כֻּלְּהוּ מִתְבָּרְכָא בְּמַיָּא, לְאִסְתַּפְקָא בֵּיהּ, וְאִשְׁתַּאֲבִין כֻּלְּהוּ מִמַּבּוּעָא דְּיַיְנָא (ס״א דְּיַמָּא) (דְּמַיָּא) (ס״א דְּנַחֲלָא) עַמִּיקָא דְּכֹלָּא, לְנַחְתָּא לְעָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ, בַּעְיָין כֻּלְּהוּ לַחִין וְלָא יְבֵשִׁין, לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן לְעָלְמָא, בְּגִין דְּאִילָנֵי אִלֵּין, כֻּלְּהוּ לַחִין תְּדִירָא, וְטַרְפִּין דִּלְהוֹן מִשְׁתַּכְחִין תְּדִירָא, וּזְמַן חֲדָוָתָא דִּלְהוֹן בְּהַאי זְמָנָא.

וְתָנֵינָן בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, דְּהָא הַהוּא חֵילָא דְּאִתְפָּקְדָא עַל אִילָנִין אִלֵּין, כָּל חַד וְחַד מֵאִלֵּין, לָא נָטִיל בִּרְכָאן דְּחֶדְוָותָא לְעֵילָּא, אֶלָּא בְּזִמְנָא דָּא. וְחֶדְוָותָא דִּלְהוֹן כֻּלְּהוּ לְעֵילָּא, וְחֶדְוָותָא דְּאִילָנִין אִלֵּין לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ בְּזִמְנָא דָּא הוּא. וְאִתְעָרוּתָא דִּלְהוֹן בְּאִינּוּן קַדִּישֵׁי מַלְכָּא תַּלְיָין. וְכַד יִשְׂרָאֵל נַטְלֵי לוֹן, כֻּלָּא אִתְעַר בְּזִמְנָא דָּא, וְעָלְמָא מִתְבָּרְכָא, (ס״א לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא) לְאַרְקָא בִּרְכָאן לְעָלְמָא.

כְּתִיב (תהלים כט) קוֹל יְיָ׳ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד, אָמַר רִבִּי

יוֹסֵי, דָּא אַבְרָהָם. קוֹל יְיָ׳ בַּכֹּחַ: דָּא יִצְחָק. קוֹל יְיָ׳ בֶּהָדָר: דָּא יַעֲקֹב. קוֹל יְיָ׳ שׁוֹבֵר אֲרָזִים: דָּא נֶצַח. קוֹל יְיָ׳ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: דָּא הוֹד. קוֹל יְיָ׳ יָחִיל מִדְבָּר: דָּא צַדִּיק. קוֹל יְיָ׳ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת: דָּא צַדִּיק. וְכֻלְּהוּ מִתְגַּדְּלֵי עַל יַמָּא (מַיָּא) וְאִתְשַׁקְיָין בְּמַיָּא, לְגַדְּלָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְכֻלְּהוּ הָנֵי מִתְעָרֵי בִּרְכָאן לְעָלְמָא, מֵהַהוּא שַׁקְיוּ, דְּאִתְשַׁקְיָין כֻּלְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, הָנֵי שֶׁבַע קָלִין, תַּלְיָין בְּמִלָּה דְּפוּמָא בְּשָׁאָר יוֹמֵי שַׁתָּא, וְהַשְׁתָּא, לָא תַּלְיָין אֶלָּא בְּעוֹבָדָא, וַאֲנָן עוֹבָדָא קָא בָּעֵינָן, וְלָא מִלָּה. בְּגִין דִּבְזִמְנָא דָּא, מְבָרֵךְ לְכָל שַׁתָּא.

בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּחַג, הוּא סִיּוּמָא דְּדִינָא דְּעָלְמָא, וּפִתְקִין נָפְקִין מִבֵּי מַלְכָּא, וּגְבוּרָן מִתְעָרֵי וּמִסְתַּיְימָן בְּהַאי יוֹמָא, וְעַרְבֵי נַחַל (תַּלְיָין) בְּהוּ. וּבָעֵינָן לְאִתְעָרָא גְּבוּרָן לְמַיָּא. וּלְסַחָרָא ז׳ זְמִנִין, לְרַוְואָה לְהַאי מִזְבֵּחַ, מִמַּיָּא דְּיִצְחָק, בְּגִין דְּאִתְמַלְיָא מַיָּא הַאי בֵּירָא דְּיִצְחָק, וְכַד הוּא אִתְמַלְיָא, כָּל עָלְמָא אִתְבָּרְכָא בְּמַיָּא. וּבְהַאי יוֹמָא גְּבוּרוֹת בָּעֵינָן לְמַיָּא, וּלְסַיְימָא לוֹן לְבָתַר, דְּהָא (דף ל"ב ע"א) בְּהַאי יוֹמָא מִסְתַּיְימֵי דִּינָא. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵינָן לְבַטְשָׁא לוֹן בְּאַרְעָא, וּלְסַיְימָא לוֹן דְּלָא מִשְׁתַּכְחוּ, דְּהַאי יוֹמָא אִתְעָרוּתָא וְסִיּוּמָא הוּא. וְעַל דָּא אִתְעָרוּתָא וְסִיּוּמָא הוּא דְּעַבְדִּינָן בְּעַרְבֵי נַחַל.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא וַדַּאי הָכִי הוּא, וְשַׁפִּיר. וְעַרְבֵי נַחַל, מִסְטָרָא דְּנַחַל, נַפְקֵי גְּבוּרָאן. וּבְהַאי יוֹמָא מִתְעָרֵי וּמְסַיְּימֵי. בְּהַאי יוֹמָא כְּתִיב, (בראשית כו) וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפּוֹר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם. בְּאֵרֹת כְּתִיב חָסֵר. וַיָּשָׁב, מַהוּ וַיָּשָׁב. אֶלָּא יוֹמָא קַדְמָאָה דְּיַרְחָא, שֵׁירוּתָא דְּדִינָא הַוָּה בְּכָל עָלְמָא, וְיִצְחָק קַיְּימָא לְכוּרְסְיָיא לְמֵידָן עָלְמָא. בְּהַאי יוֹמָא, וַיָּשָׁב יִצְחָק לְאִתְעָרָא דִּינִין וּלְסַיְּימָא דִּינִין. וַיַּחְפּוֹר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם, לְאַרְקָא גְּבוּרָן לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְאִתְעָרָא לְמַיָּא, דְּהָא מַיָּא בִּגְבוּרָן נַחְתָּן לְעָלְמָא.

וּבְגִין דְּאִלֵּין גְּבוּרָן, לָא נַחְתִּין אֶלָּא בְּעִיבָא, וְיוֹמָא דְּעִיבָא לָא נַיְיחָא רוּחֵיהוֹן דְּקַיְּימֵי עָלְמָא, אֶלָּא בְּגִין דְּעָלְמָא אִצְטְרִיךְ לְהוּ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּעָלְמָא בְּדִינָא אִתְבְּרֵי, וְכֹלָּא בַּעְיָא הָכִי. בְּגִין כָּךְ כֹּלָּא בְּעוֹבָדָא תַּלְיָא מִלְּתָא. וְעַל דָּא, כַּהֲנָא בְּעוֹבָדָא וְתִקוּנָא דְּאִיהוּ עָבִיד לְתַתָּא, אִתְעַרוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין לְתַקָּנָא לוֹן, וּמִתְתַּקְנֵי עַל יְדוֹי.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָא תָּנֵינָן, הַעֲרָבָה דְּדַמְיָא לְשִׁפְוון בְּהַאי יוֹמָא, וּמַאי הִיא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אַף עַל גַּב דְּלִדְרָשָׁא הוּא דְּאָתֵי, הָכִי הוּא וַדַּאי. דְּהָא בְּהַאי יוֹמָא בְּשִׁפְוון תַּלְיָא, בְּהַאי יוֹמָא פָּקִיד מַלְכָּא לְמֵיהַב פִּתְקִין לְסַנְטִירָא, וּמִסְתַּיְּימֵי דִּינִין, וְאַסְתִּים לִישָׁנָא בִּישָׁא

מֵעָלְמָא. בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דִּירָחָא שֵׁירוּתָא דִּדְינָא הוּא, וְסִיוּמָא הוּא בְּהַאי יוֹמָא. וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, בְּיוֹמָא דָּא שְׁלֵמִין וּמְסַיְּימֵי עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה בִּרְכָאן דִּלְהוֹן, וְשָׁרָאן בְּדִינָא. וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא מְסַיְּימֵי דִּינִין דִּלְהוֹן וְשָׁרָאן בִּבְרָכָתָא. דְּהָא לְיוֹמָא אָחֳרָא זְמִינִין לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּמַלְכָּא, לְנַטְלָא מִינֵּיהּ בִּרְכָאן לְכָל שַׁתָּא, וּבְהַהוּא חֶדְוָותָא לָא מִשְׁתַּכְחֵי בְּמַלְכָּא אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ. וּמַאן דְּיָתִיב עִם מַלְכָּא, וְנָטַל לֵיהּ בִּלְחוֹדֵיהּ, כָּל מַה דְּבָעֵי שָׁאֵיל, וְיָהִיב לֵיהּ. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל שָׁרָאן, וְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה מְסַיְּימֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מלאכי א) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ וגו׳.

אָמַר לֵיהּ, הָא חֲמֵינָא לֵיהּ לְעֵשָׂו בְּשַׁלְוָה, בְּמַלְכוּ, בִּכְרִיכָן עִלָּאִין, וְשָׁלִיט עַל עָלְמָא, וְאַתְּ אָמַר וְאָשִׁים אֶת הָרָיו שְׁמָמָה. אָמַר לֵיהּ, בְּכָל אֲתַר הָכִי הוּא. כֵּיוָן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא גָּזַר גְּזֵרָה, וְשַׁוִּי הַהִיא גְּזֵרָה בְּפִתְקֵיהּ, קָרָא אַסְהִיד כְּמָה דְּאִתְּעֲבִיד. וְעַל דָּא וְאָשִׁים אֶת הָרָיו שְׁמָמָה, הָא שַׁוִּיתִי בְּפִתְקָא דִּילִי. וְכֵן כָּל אִינּוּן טָבָן דְּגָזַר עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (יחזקאל יז) אֲנִי יְיָ דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי.

(ויקרא ז) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת. רִבִּי יִצְחָק אָמַר,

הָא אוּקְמוּהָ אִי לְתַתָּא דָּא בְּכֹלָּא. אִי לְעֵילָּא דָּא בְּכֹלָּא. וּמַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, נָטְלָא לְחוּלָקֵיהּ בְּכֹלָּא, וְאִתְאַחִיד בְּכָל סִטְרִין, וְלָא בָּעֵי לְקָרְבָא קָרְבְּנָא עַל נַפְשֵׁיהּ, וְהָא אִתְּמַר.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ירמיה ב) הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְיָ׳ וְתוֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יְדָעוּנִי וְהָרוֹעִים פָּשְׁעוּ בִי. הַכֹּהֲנִים, אִלֵּין כֹּהֲנִים דִּמְשַׁמְּשִׁין בְּכְהוּנָּה גְּדוֹלָה, וּמְקָרְבִין מִלִּין קַדִּישִׁין לְאַתְרַיְיהוּ, וּמְיַיחֲדִין יְחוּדָא כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חֲזֵי. וְתוֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה מַאן אִינּוּן תּוֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה, וְכִי כֹּהֲנֵי לָאו תּוֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה נִינְהוּ. אֶלָּא, אִלֵּין אִינּוּן לֵיוָאֵי, דְּתַפְשֵׂי בְּכִנּוֹרוֹת, דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְאִתְיְיהִיבַת מִסִּטְרָא דִּלְהוֹן אוֹרַיְיתָא. וְאִינּוּן מְמָנָן עַל שִׁבְחָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְיַחֲדָא לֵיהּ יְחוּדָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת. וְהָרוֹעִים פָּשְׁעוּ בִי. אִלֵּין אִינּוּן רַבְרְבֵי עַמָּא, דְּאִינּוּן רַעְיָין לְעַמָּא, כְּרַעְיָא דְּמַדְבַּר עָאנֵיהּ. וְאִלֵּין אִינּוּן ג׳ דַּרְגִּין, דְּבַעְיָא לְאִשְׁתַּכְחָא תָּדִיר עַל קָרְבְּנָא, לְאַשְׁכְּחָא רַעֲוָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וּלְאִשְׁתַּכְחָא בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. כַּהֲנָא מְקָרֵב קָרְבְּנָא, וְאִתְכַּוָּון לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא חֲזֵי, וּלְאַתְעָרָא סִטְרָא דִּילֵיהּ. וְלֵיוָאֵי אִתְכַּוָּונָן בְּשִׁיר, לְאִתְעָרָא סִטְרָא דִּלְהוֹן, (דף ל״ב ע״ב) וּלְאִתְכַּלְלָא בְּסִטְרָא דְּכַהֲנָא. וְיִשְׂרָאֵל

אִתְכְּוִון לְבָא וּרְעוּתָא לְתִיּוּבְתָּא שְׁלִימְתָּא, וְאִתְכְּנָע קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְהַאי נָטִיל כּוּלָּא, וְאִתְכְּפַר חוֹבֵיהּ, וְאִשְׁתְּכַח חֶדְוָותָא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קד) הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו וְגוֹ׳.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, מִגּוֹ מַיָּא אַפִּיק לֵיהּ, וְסִדֵּר לֵיהּ עַל מַיָּא. מָה עֲבַד. פָּלַג מַיָּא לְתַרִין. פַּלְגוּתָא לְתַתָּא, וּפַלְגוּתָא לְעֵילָּא. וְעָבִיד מְנַיְיהוּ עוֹבָדִין, מִפַּלְגוּתָא תַּתָּאָה עָבֵד וְתִקֵּן עָלְמָא דָּא, וְסִדֵּר לֵיהּ עַל פַּלְגוּתָא דָּא, וְאַתְקִין לֵיהּ לְעֵילָּא עָלַיְיהוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים כד) כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ. וּפַלְגוּ אָחֳרָא סַלְקֵיהּ לְעֵילָּא, וְתָקַר בֵּיהּ תִּקְרָאִין עִלָּאִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו וְגוֹ׳.

וַעֲבַד רָקִיעַ בֵּין תְּרֵין פַּלְגוּתַיָּא אִלֵּין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹ׳, וְעָלַיְיהוּ אַתְקִין וְסִדֵּר עִלָּאִין קַדִּישִׁין מִגּוֹ טִיפֵּי טִיפֵּי בְּרוּחָא דְּאִתְגַּזָּרָא בְּבִסְיָטָא (ס״א בְּבוּצִינָא) (ס״א וְסִדֵּר מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי קַדִּישֵׁי, מִגּוֹ רוּחָא דְּאִתְגְּזַר מִפּוּמֵיהּ.) דִּכְתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם.

וּבְאִלֵּין אַתְקִין וְסִדֵּר מְזַמְּרֵי תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ בְּיוֹמָא, וְאִתְעָרְבוּ בְּשַׁלְהוֹבֵי אֶשָּׁא. וְאִינּוּן גְּדוּדֵי חַיָּילִין, אַמְרִין שִׁירְתָּא בְּיוֹמָא, תּוּשְׁבְּחָן בְּצַפְרָא, וּזְמִירָן בְּרַמְשָׁא. כַּד מָטֵי לֵילְיָא, כְּלְהוּ פַּסְקֵי שִׁירְתָּא. לְעֵילָּא

מִנַּייהוּ, גְּדוּדִין דְּאֶשָּׁא, בְּשַׁלְהוֹבָא תַּקִּיף, קַיְימִין וּמְרִיחִין אֶשָּׁא דְּאָכְלָא, וְאָהֲדְרִי לְאַתְרַייהוּ.

וְאִית בְּסִטְרָא אָחֳרָא, דְּתְהוֹמִין סַלְקִין אִלֵּין עַל אִלֵּין.

וְאִית תְּהוֹמָא עִלָּאָה, וּתְהוֹמָא תַּתָּאָה, וּבְכֻלְּהוּ שָׁארָן מָארֵיהוֹן דְּדִינִין מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא. וְאִית בְּגוֹ סִטְרָא דְּתְהוֹמָא תַּתָּאָה, שַׁלְהוֹבָן דְּאוּקְדִין זִיקִין נוּרִין, מְמָנָן עַל דִּינִין דְּעָלְמָא, לְאוּקָדָא לְחַיָּיבַיָּא בְּנוּרָא, דְּנַגְדֵי מֵהַהוּא נָהָר דִּינוּר. וְכֻלְּהוּ אֶשָּׁא, וְחֵיזוּ דְּלְהוֹן אֶשָּׁא דְּלָהִיט, וְקַיְימִין בֵּין עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

וְכַד תְּנָנָא דְּמַדְבְּחָא סָלִיק, מִתְעַבְּרָן וְסַלְקִין מֵהַהוּא דַּרְגָּא, דְּקַיְימִין לְשֵׁיצָאָה וּלְאוֹבָדָא, וְהַהוּא נְגִידוּ דְּאֶשָּׁא תַּקִּיפָא דְּנָהַר דִּינוּר, דְּאִיהוּ תַּקִּיף וְעִלָּאָה, אַהֲדַּר לְאַתְרֵיהּ. וְכֻלְּהוּ, מִתְהַנְּיָין מִתְּנָנָא דְּמַדְבְּחָא, בְּגִין דְּאִתְתָּקְנַת לָקְבְלֵי מִלְּכָּא עִלָּאָה (ס״א מַדְבְּחָא), וּבְגִין כָּךְ מִתְהַנְּיָין מִנֵּיהּ, וְאִינּוּן קָרְבִין לְהָכָא. וּתְנָנָא אָחֳרָא סָלִיק, וְהָא אוּקִימְנָא, לְכָל חַד וְחַד, רְעוּתָא דְּכֹלָּא דְּסַלְקָא לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ נַייחָא דְּרוּחָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

הָא אִתְמַר, דְּבְמַדְבְּחָא סַלְקָא וְאִתְחֲזֵי אוּרִיאֵ״ל, כְּחֵיזוּ דְּחַד אַרְיָא תַּקִּיפָא, רְבִיעַ עַל טַרְפֵּיהּ. וַהֲוּוּ חָמָאן כַּהֲנֵי וְיִשְׂרָאֵל, וְחַדָּאן, דַּהֲווֹ יַדְעִין דְּאִתְקַבַּל בְּרַעֲוָא קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְאֶשָּׁא אָחֳרָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא נָחִית,

לְקַבְלָא אֶשָּׁא תַּתָּאָה, כְּדֵין בַּר נָשׁ אָזִיל (נ"א דְחִיל) וְאִזְדָּעְזָע קָמֵי מָארֵיהּ, וְתָב בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלִימְתָּא.

לְמַלְכָּא דְּשַׁדְּרוּ לֵיהּ דּוּרוֹנָא, וְאִתְיַיקַּר קָמֵיהּ, אָמַר לְעַבְדֵיהּ, זִיל וְטוֹל דּוּרוֹן דָּא, דְּאַיְיתִיאוּ לִי. כַּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוּרִיאֵ"ל, זִיל וְקַבֵּיל דּוּרוֹנָא דִּבְנֵי מַקְרִיבִין קָמַאי. כַּמָּה חֶדְוָה מִשְׁתַּכְּחֵי בְּכֹלָּא, כַּמָּה בְּסִימוּתָא בְּכֹלָּא מִשְׁתְּכַח, כַּד כַּהֲנָא וְלֵיוָאָה, וְהַהוּא דְּמַקְרִיב קָרְבְּנָא, מְכַוְּונֵי לְקָרְבָּא קָרְבְּנָא כְּדְקָא יָאוֹת, בְּיִחוּדָא שְׁלִים.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה וְגוֹ'. דָּא אוּרִיאֵ"ל, דְּנָחִית בְּחֵיזוּ דְּאֶשָּׁא בְּשַׁלְהוֹבָא, עַד דְּנָחִית לְמַדְבְּחָא, לְקַבְלָא דּוּרוֹנָא וְאִתְחַזֵּי כְּאַרְיֵה רַבְרְבָא, רְבִיעַ עַל קָרְבְּנָא.

וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא אִשְׁתְּכָחוּ זַכָּאִין, אוֹ הַהוּא דְּמַקְרִיב קָרְבְּנָא לָא קָרִיב כְּדְקָא יָאוֹת, וְלָא אִתְקַבָּל קָרְבָּנֵיהּ, הַוּוֹ חָמָאן דְּלָא סָלִיק תְּנָנָא בְּאַרַח מֵישָׁר, וַהֲוָה קָם חַד רוּחָא מִנּוּקְבָא דְּצָפוֹן, וְעָאל לְמַדְבְּחָא, וַהֲווּ חָמָאן דְּיוּקְנָא דְּחַד כַּלְבָּא חֲצִיפָא, רְבִיעַ עַל קָרְבְּנָא. כְּדֵין הֲווֹ יַדְעֵי דְּלָא אִתְקַבָּל בְּרַעֲוָא הַהוּא קָרְבְּנָא.

לְמַלְכָּא דְּשַׁדְּרוּ לֵיהּ דּוּרוֹן, חָמָא לֵיהּ מַלְכָּא דְּלָאו אִיהוּ כְּדַאי לְקָרְבָא קַמֵּיהּ, אָמַר מַלְכָּא, אַסִּיקוּ הַהוּא

דְּוֹרוֹנָא, וְהָבוּ לֵיהּ לְכַלְבָּא, דְּלָאו אִיהוּ כְּדַאי לְאַעֲלָא קָמַאי. כַּךְ בְּשַׁעֲתָא דְּקָרְבְּנָא אִתְקְרִיב, וְלָא אִתְקַבָּל בְּרַעֲוָא, דְּוֹרוֹנָא לְכַלְבָּא אִתְמְסַר. וּבְגִין כָּךְ הַוּוֹ חָמָאן, דְּיוּקְנָא דְּכַלְבָּא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב (דף ל"ג ע"א) (ויקרא ט) **וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דָּא אוּרִיאֵ"ל, דְּאִתְחֲזֵי בְּשַׁלְהוֹבִיתָא דְּאֶשָּׁא עַל מַדְבְּחָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר רִבִּיעַ עַל קָרְבְּנָא. וּכְדֵין חֶדְוָותָא הֲוָה בְּכֹלָּא, דְּהָא אִתְקַבָּל בְּרַעֲוָא, כְּמָה דִּכְתִיב, וַיַּרְא כָּל יְיָ אֶל כָּל הָעָם. וְאִי לָא הֲוָה עִרְבּוּבְיָא דִּבְנֵי אַהֲרֹן, מִן יוֹמָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא אִשְׁתְּכַח רַעֲוָא הָכִי לְעֵילָּא וְתַתָּא.**

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא לְשָׁרוֹף קָדָשִׁים בְּאֵשׁ. וַאֲבַתְרֵיהּ וְהַנּוֹתָר מִבָּשָׂר הַזָּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף. תָּנָאִין וְאָמוֹרָאִין. בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אִית קֹדֶשׁ, וְאִית קָדָשִׁים, וְאִית קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. מַה הַנָּאָה אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּקָּדָשִׁים דְּאִתּוֹקְדוּ. אִי תֵּימָא בְּגִין יִצְחָק, דִּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָקוּ, סָלִיק אֲפָרוֹ שֶׁל יִצְחָק קַמֵּיהּ, דְּאִי חַיָּיבִין שְׂרֵיפָה אִשְׁתְּזִיבוּ בְּגִינֵיהּ. הַאי לְדִרְשָׁא אִיהוּ. וְאִי תֵּימְרוּן בְּגִין (צְדִיקַיָּיא) (נ"א וְאִי בְּגִין) בְּנֵי אַהֲרֹן דַּהֲווֹ שְׂרֵיפַת קָדָשִׁים, דִּכְתִיב בְּהוֹן וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמוּתוּ. וּמִיתַתְהוֹן בַּפָּרָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׂרֵיפַת קָדָשִׁים, אוּף דָּא לְדִרְשָׁא קָא אָתֵי.

אֶלָּא, תִּלַּת אֶשִּׁין בִּשְׂרָגָא: אֶשָּׁא חִוָּרָא, וְאֶשָּׁא אוּכְמָא, וְאֶשָּׁא תְּכֶלְתָּא. לָקֳבֵל: תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. לָקֳבֵל: כֹּהֵן, לֵוִי, וְיִשְׂרָאֵל. וּתְכֵלֶת אִיהִי שְׁכִינְתָּא, קְרִיבָא לָן, וְאִיהִי אַחִידָא בְּאִינּוּן פְּתִילוֹת, בְּכַנְפֵי מִצְוָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית. וְהַאי תְּכֵלֶת דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, אִיהִי דִּינָא, דַּאֲכִילַת קָרְבָּנִין וְעִלָּוֹון.

אִי אַשְׁכַּחַת בְּנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן עֵצִים יְבֵשִׁים, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן פְּתִילוֹת יְבֵשִׁין, בְּלָא מְשִׁחָא, דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא רַחֲמֵי, אִיהִי לוֹן (דְּלִידוֹנוּן) שְׁרִיפָה, וְאוֹקִידַת לוֹן. וּבְגִין דְּעַמֵּי הָאָרֶץ אִינּוּן בְּעִירָן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּאִינּוּן שֶׁקֶץ. תְּכֵלֶת, דְּאִיהִי אֲדָנָי, אוֹקִידַת לוֹן, בְּגִין דְּקָרְבִין לְגַבָּהּ עִם שֶׁרֶץ, דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, זָר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר ג) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת.

וְאִי בְּמִיתָתְהוֹן חַזְרִין בִּתְיוּבְתָּא, (נ"א כַּד שָׁחִיט לוֹן מַלְאָךְ הַמָּוֶת מִיכָאֵל) מַלְאָךְ מִיכָאֵל דְּאִיהוּ כַּהֲנָא רַבָּא, אַרְיֵה דְּאָכִיל קָרְבָּנִין, נָחִית עֲלַיְיהוּ, לְקָרְבָּא לוֹן קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ.

וְקֹדֶם דְּתִפּוֹק נִשְׁמָתֵיהּ, מִתְוַודֶּה בְּכַמָּה וְדוּיִין, וְכַד נָפִיק נִשְׁמָתֵיהּ הוּא הָוָה מִתְכַּוֵון לְגַמּוֹר אֶת הַשֵּׁם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבָרוּךְ שֵׁם, לְקָרְבָּא נִשְׁמָתֵיהּ מָאנָא (נ"א קָרְבָּנָא) לְשֵׁם יְהוָ"ה, וְצָרִיךְ לְמִתְוַדֶּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְקַבֵּלָא לְקָרְבָּא ה' בִּשְׁמֵיהּ, דְּאָכִיל וְשֵׁצִי, וּלְאַחְזָרָה בִּתְיוּבְתָּא לְגַבֵּי יה"ו, אֲהֵי"ה כְּחוּשְׁבָּן מ"ב. דַּאֲדָנָי קָרֵינָא לֵיהּ דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא.

וְיכַוֵון בִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, בְּלֵב אֶחָד. וּבֵיהּ יִפּוֹק רוּחֵיהּ. בְּנֶפֶשׁ דִּילֵיהּ מְקַבֵּל עָלֵיהּ מִיתָה וְיִסּוּרִין. וּבִנְשִׁמְתָּא מוֹדֶה בְּכַמָּה וְדוּיִין וּמִתְחָרֵט.

בְּנֶפֶשׁ מְקַבֵּל עָלֵיהּ מִיתָה שְׁחִיטָה שְׂרֵיפָה, וְאִי צָרִיךְ ד' מִיתוֹת

בֵּית דִּין, דְּאִינּוּן סִקִּילָה שְׂרֵיפָה הֶרֶג וְחֶנֶק, מְקַבֵּל לֵיהּ מֵאֲדֹנָ"י בְּנֶפֶשׁ דִּילֵיהּ. וּבִנְשָׁמָתֵיהּ מוֹדֶה בְּכַמָּה וִידוּיִין, וְחוֹזֵר בִּתְיוּבְתָּא לְגַבֵּי אֱהְיֶ"ה, דְּאָחִיד בִּתְרִין שְׁמָהָן, יְהוָ"ה יְהוָ"ה.

בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ יְכַוֵּין לְאַפָּקָא וִדּוּי, וְקַבָּלַת מִיתָה עָלֵיהּ, בְּלֵב א', דְּאִיהוּ שְׁמָא מְפֹרָשׁ, כְּגַוְונָא דָּא יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. (פְּבוֹד) בֵּיהּ כֻּלְּהֵנִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים עַל פְּנֵיהֶם, וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. כָּבוֹד, אִיהוּ ל"ב בְּחוּשְׁבָּן. וּבֵיהּ הָיָה מִתְכַּוֵּין לִגְמוֹר אֶת הַשֵּׁם. (וא"ו אִיהוּ א' בְּלֵב).

וְתַנָּאִין וְאָמוֹרָאִין, אִי תֵּימְרוּן וְכִי עַם הָאָרֶץ מְנָא יָדַע דָּא. אֶלָּא וַדַּאי עַם הָאָרֶץ אִיהוּ כְּשׁוֹר, אוֹ שֶׂה, אוֹ עֵז, אוֹ (פְּר) תּוֹר, אוֹ יוֹנָה. מַה בְּעִירָן לָא יַדְעֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי שֵׁם יְדוָ"ד. הָכִי עַם הָאָרֶץ, לָא יָדַע. אֶלָּא מִיכָּאֵל כַּהֲנָא רַבָּא, אִיהוּ עָבִיד לֵיהּ עוֹלָה וְקָרְבְּנָא קֳדָם יְיָ', וְאִיהוּ מְכַוֵּון בְּשֵׁמָא מְפֹרָשׁ, בִּסְלִיקוּ דְּרוּחֵיהּ, דְּתִפּוּק בְּלֵב אֶחָד, כְּגַוְונָא דְּכַד נָפִיק רוּחָא דְּבַר נָשׁ בְּכָל לֵילְיָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, שׁוּב יוֹם א' לְפָנַי מִיתָתָךְ, דִּבְכָל יוֹם וְיוֹם צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְאָהַדְּרָא בִּתְיוּבְתָּא, וּלְמִמְסַר רוּחֵיהּ לְגַבֵּיהּ, דְּיִפּוּק בְּאֶחָד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי. וְאִם הוּא תַּלְמִיד חָכָם, עָלֵיהּ אִתְּמַר (משלי יב) יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ דְּלֵית חָכָם, כְּמוֹ כַּהֲנָא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. וְאִם תַּלְמִיד חָכָם הוּא, צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בֵּיהּ חֶסֶד, וְעִם י' דְּאִיהוּ חָכְמָה, חָסִיד. וּמַאן (דף ל"ג ע"ב) דְּלֵית בֵּיהּ חָכְמָה, לָאו אִיהוּ חָסִיד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד. וְאִי אִית בֵּיהּ ה', חַמְשָׁה חוּמָשֵׁי תוֹרָה, דְּאִתְיְיהִיבוּ מִשְּׁמָאלָא, אִתְקְרֵי גְּבוֹר בַּתּוֹרָה, וְיִרְא חֵטְא. וְאִי אִיהוּ בּוּר, אִתְּמַר בֵּיהּ, אֵין בּוּר יִרָא חֵטְא.

וּמַאן דְּזָכֵי לְתִפְאֶרֶת, דְּאִיהוּ ו', וְאִיהוּ חָכְמָה מִבִּין בַּתּוֹרָה וְיֵרָא חֵטְא, יָרִית מַלְכוּתֵיהּ, דְּאִיהוּ ה"א, מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ, אִי עָבִיד פִּקּוּדֵי מַלְכָּא. כֵּיוָן דְּזָכֵי לְשֵׁם יְהוָ"ה, זָכֵי לִשְׁמָא מְפָרָשׁ דְּאִתְקְרֵי אָדָם, וְדָא יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. בְּהַהוּא זִמְנָא שַׁלִּיט עַל גּוּפֵיהּ, דְּאִיהוּ שׁוּתָפוּ דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית. וְרוּחַ הַבְּהֵמִית דִּבְנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית עֲשַׂיִית הַבְלֵי עָלְמָא, רוּחַ מְמַלְּלָא בְּהַבְלֵי עָלְמָא (נִשְׁמָה דְּבָּהּ כָּל הִרְהוּרִין וּמַחֲשָׁבוֹת דְּהַבְלֵי עָלְמָא). וְתַלְמִיד חָכָם שַׁלִּיט עָלַיְיהוּ.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ. מַאי וּבְכָל הָאָרֶץ. דָּא גּוּפָא, עוֹלָם קָטָן, וְדַחֲלִין מִנַּיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם. מִסִּטְרָא דִימִינָא, שַׁלִּיט עָלַיְיהוּ, בֵּיהּ וְיִרְדּוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים עב) וְיֵרְדְּ מִיָּם עַד יָם. מִסִּטְרָא דִשְׂמָאלָא, דַּחֲלִין מִנַּיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם. וְעָלֵיהּ אִתְמַר, יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ.

בָּתַר דְּאִיהוּ צַדִּיק, לָא יָהִיב לֵיהּ שְׁכַר מִצְוֹת, לֵית לֵיהּ אַגְרָא בְּעָלְמָא דָּא, וְלָא מְזוֹנָא לִבְעִירָן דְּעָנֵי חָשׁוּב כַּמֵּת. אִיהוּ עִם שְׁכִינְתָּא בְּקִבְיעוּ דִילָהּ עִמָּהּ עַל כֻּלָּא.

(דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. הַאי אֵשׁ, צָרִיךְ לֵיהּ תָּמִיד עִמָּהּ, דִּלֵּית לֵיהּ כְּבֵיהָ, דְּאִיהוּ אָכִיל כָּל קָרְבָּנִין דִּצְלוֹתִין, וּמְלִין דְּאוֹרַיְיתָא. דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא אִיהוּ פַּרְנָסָה דִילֵיהּ, וּבְמָה. בִּצְלוֹתִין, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי. פִּתְחִי לִי, בִּצְלוֹתָא דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, דְּאִיהִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי, וְלֵית רַעְיָתִי אֶלָּא פַּרְנָסָתִי, דְּבָהּ מְתַקְּנִין מַאֲכָלִין דְּקָרְבְּנִין דְּמַלְכָּא בְּנִין קַדִּישִׁין, בְּכַמָּה מִינֵי מַאֲכָלִים, בְּנַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא.

דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי, מִימִינָא. וּבְחַמְרָא, דְּאִיהוּ יֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא, מִשְּׁמָאלָא. בְּנִסּוּךְ הַמַּיִם, וְיַיִן דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וּבְעַל פֶּה, מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּכָלִיל תַּרְוַוייהוּ. בְּבִשְׂרָא, דְּאִיהִי בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ, בְּכַמָּה קָרְבָּנִין, דְּעָלָה אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בְּבָשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עַסְקִינָן. מַאי מִן הַשָּׁמַיִם. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. דְּעָלָה אִתְמַר, וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. וְדָא בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ, דְּאַדְלִיקַת בְּכַמָּה שַׁלְהוֹבִין, מִסְּטָרָא דִּגְבוּרָה בִּרְחִימוּ דְּבַעְלָה, אִתּוֹקְדַת בִּרְחִימוּ דְּאַהֲבָה בְּקִרְיַאת שְׁמַע, בִּרְחִימוּ דְּיִחוּדָא, דְּלֵילְיָא וְיוֹמָם לָא תִכְבֶּה. וְחַבְרַיָּיא בְּחַיֵּיכוֹן אַל תִּתְּנוּ דָּמִי לוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֶהֱוֵי אִיהוּ בְּשַׁלְהוֹבִין דְּרִחִימוּ דְּיִחוּדֵיהּ דְּקִרְיַאת שְׁמַע. לְקַיְּימָא בֵּיהּ, אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה. (ע"כ רעיא מהימנא).

תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּבְנֵי אַהֲרֹן מִיתוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, יָאוּת הֲוָה בְּכַמָּה גַּוְונִין. חֲדָא, דְּלָא הֲוָה שַׁעֲתָא דְּקִטֹּרֶת, דְּהָא קִטֹּרֶת לָא סַלְקָא, אֶלָּא בְּזִמְנִין יְדִיעָן, דִּכְתִיב (שמות ל) **וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר. וְאֵימָתַי בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת וְגוֹ' לְאִשְׁתַּכְחָא שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת כַּחֲדָא. וּכְתִיב וּבְהַעֲלוֹת**

רעיא מהימנא

(שייך לעיל ל"ג ע"ב) (פקודי ר"ס) לֵית מְצוֹרָע אֶלָּא הַהוּא דְּאִתְעֲבִיד בְּזָבוּתָא. דְּחָמֵשׁ דָּמִים אִינּוּן דְּדָם נִדָּה מִסְאָבִין, דְּאִינּוּן כֻּלְּהוּ דָּם טָמֵא. וְהֵ' דָּמִין דַּכְיִין. וּמַאן דְּאַעְבָּר עָלַיְיהוּ, כְּאִלּוּ אַעְבָּר עַל עֶשֶׂר דִּבְרוֹת, דְּאִינּוּן כְּלַל תרי"ג פִּקּוּדִין.

וְשִׂפְחָה יֵצֵר הָרָע אִיהִי מַלְיָא מוּמִין. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כא) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב. וּבְגִין דָּא, כַּהֲנָא לָא

אַהֲרֹן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה וְגוֹ'. וּבְזִמְנִין אִלֵּין אִתְקְרִיב, וְלָא בְּזִמְנָא אָחֳרָא, בַּר בְּזִמְנָא דְּמוֹתָנָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאִעְרַע דִּכְתִיב (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגוֹ'. וּבְנֵי אַהֲרֹן לָא קְרִיבוּ בְּשַׁעֲתָא דְּשֻׁמָּן וּקְטֹרֶת מְשְׁתַּכְחֵי כַּחֲדָא.

וְעוֹד דְּדָחֲקוּ שַׁעֲתָא בְּחַיֵּי דַּאֲבוּהוֹן. וְעוֹד דְּלָא אַנְסִיבוּ, וַהֲווּ פְּגִימִין, (דף ל"ד ע"א) דְּמַאן דְּלָא אַנְסִיב, פָּגִים הוּא, וְלָאו הוּא כְּדַאי לְאִשְׁתַּכְחָא בִּרְכָאן בְּעָלְמָא עַל יְדוֹי, עֲלוֹי לָא שַׁרְיָין, כָּל שֶׁכֵּן עַל יְדוֹי לַאֲחֲרִים. וְעוֹד, דְּהָא תְּנַן רְוֵוי חַמְרָא הֲוָה צָרִיךְ לְקָרְבָּא לְגַבֵּי מַאן דְּאִית בֵּיהּ מוּמָא, מִכָּל מוּמִין דְּעָלְמָא. בְּגִין דְּמַטְרוֹנִיתָא אִתְמַר בָּהּ, (שיר השירים ד) כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. הָכִי לָא צָרִיךְ לְקָרְבָּא לְגַבָּהּ מַאן דְּאִית בֵּיהּ מוּם, וְאוּף הָכִי לָא צָרִיךְ לְמִקְרַב לְגַבָּהּ זָר (במדבר ג) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת וְהַיְינוּ מַמְזֵ"ר, מו"ם זָר. מוּם נוּקְבָא, זָר זָכָר. וּבְגִין דָּא מָנֵי. (ויקרא יח) וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב וְעַל אִינּוּן דְּקָרִיבִין לָהּ, כְּתִיב בְּהוֹן וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אוֹתָם וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ. (ל"ד ע"א) וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמוּתוּ.

וְקָרְבָּן דְּאַתְוָון אִינּוּן, י' בָּאִישׁ, ה' בָּאִשָּׁה, ו' בַּבֶּן חָתָן, ה' בַּבַּלָּה. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַקְרִיב אַתְוָון דִּידָוִ"ד, בֵּיהּ וּבְאִתְתֵּיהּ

הָוֹ, וּבְגִין כַּךְ, וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם וְגוֹ'. דְּהָא קְטֹרֶת חֲבִיב הוּא מִכֹּלָּא, וְחֶדְוָותָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּכְתִיב (משלי כז) **שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב.**

וּבִבְרִיהּ וּבִבְרַתֵּיהּ, בִּקְדוּשָׁה וּבִבְרָכָה בִּנְקִיוּ בַּעֲנָוָה וּבִבֹשֶׁת פָּנִים בְּכָל מִדּוֹת טָבִין דִּכְתִיבִין עַל מָארֵי מַתְנִיתִין.

וּמִתְחַמְּמִין בְּאֵשִׁין קַדִּישִׁין, דְּאִישׁ וְאִשָּׁה דְּאִינּוּן אֵשׁ, עוֹלָה וְיוֹרֵד, אֵשׁ קַדֵּשׁ דַּעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, דְּאִינּוּן עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ אֲבָרִין קַדִּישִׁין, וְאֵשׁ שֶׁל גְּבוֹהַּ נָחִית, דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וּבְגִין תְּרֵין אֶשִּׁין אִלֵּין אָמַר נָבִיא, (ישעיה כד) **בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יְיָ'**. דְּאִינּוּן אֶשִּׁין דִּשְׁכִינְתָּא, דְּבָהּ כְּתִיב (דברים ד) **כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא.** וְאִינּוּן אֵשׁ עִלָּאָה כְּסֵא רַחֲמִים. אֵשׁ תַּתָּאָה כְּסֵא דִּין. וְאִינּוּן בִּינָה וּמַלְכוּת מַלְכוּת אֵשׁ עוֹלָה. בִּינָה אֵשׁ יוֹרֵד. יְהוָ"ה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אָחִיד בְּתַרְוַויְיהוּ. בִּינָה יה"ו ה' מַלְכוּת.

תִּפְאֶרֶת כַּד אָחִיד לוֹן, שַׁרְיָא עֲלֵיהּ חָכְמָה, דְּבֵיהּ כ"ח מ"ה. מָ"ה:

אִיהוּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. כֹּחַ דִּילֵיהּ, יו"ד וָא"ו דָּל"ת. ה"א אָל"ף. וָא"ו אָל"ף וָא"ו. ה"א אָל"ף. וְכֻלְּהוּ מ"ב אַתְוָון, מִשְׁתַּכְחִין בְּבַר נָשׁ וּבְאִתְתֵּיהּ וּבִבְנוֹי, וּבְגִין דָּא לֵית בַּר נָשׁ שְׁלִים, אֶלָּא בְּבֵן וּבַת. וּמַאן דְּלֵית לֵיהּ בֵּן דְּאִיהוּ ו', אִסְתַּלָּק י' מִינֵיהּ. וּמַאן דְּלֵית לֵיהּ בַּת, דְּאִיהִי ה', אִסְתַּלַּק ה' עִלָּאָה, דְּאִיהִי אֵם, מִן בַּת זוּגֵיהּ. דְּאַתְוָון לָא שַׁרְיָין דָּא בְּלָא דָּא. וּבְגִין דָּא, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה בֵּן וּבַת, דְּאִתְעֲבִידוּ כְּדְקָא יָאוֹת, שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ יְהוָ"ה, וְאִתְקְרִיאוּ (שם י"ד) (ס"א בָּנִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב) (דברים יד) **בָּנִים אַתֶּם לַיְדוָ"ד אֱלֹהֵיכֶם.** (ע"ב רעיא מהימנא).

(ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, זֹאת וַדַּאי מְשִׁיחוּתָא דְּאַהֲרֹן. דְּהָא אַהֲרֹן אִתְמְשַׁח, וְאַיְיתֵי מִמְשַׁח רְבוּת עִלָּאָה מֵעֵילָּא, וְנָגִיד לֵיהּ לְתַתָּא. וְעַל יְדָא דְּאַהֲרֹן אִתְמְשַׁח, מִמְשִׁיחָתָא קַדִּישָׁא לְאִתְבָּרְכָא, וְעַל דָּא זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו וַדַּאי. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (מלכים ב, ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ בַּבָּיִת. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּלֵית בִּרְכָתָא שַׁרְיָא בְּפָתוֹרָא רֵיקַנְיָא, וְעַל מִלָּה רֵיקָנִית. וַתֹּאמֶר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בַּבַּיִת כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן. אָמַר לָהּ, וַדַּאי סִיּוּעָא דְּנִיסָּא הוּא, דְּהָא וַדַּאי בְּאַתְרֵיהּ הוּא, וּמִתַּמָּן בִּרְכָאן נָפְקִין וְשַׁרְיָין. מַה כְּתִיב הֵם מַגִּישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מוֹצָקֶת. וְהִיא מוֹצָקֶת סְתָם. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, וַיַּעֲמוֹד הַשָּׁמֶן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (ישעיה ה) בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. וּכְתִיב (שיר השירים א) שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ, לְאַחֲזָאָה דְּהָא מֵהַאי שֶׁמֶן, נְגִידִין בִּרְכָאן עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, וְכַהֲנָא נָגִיד לְהוּ לְתַתָּא, וְאַמְשַׁח (ס"א וְאִתְמְשַׁךְ) לְהַאי זֹאת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו, וּכְתִיב (תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, וְהָא אִתְמַר.

(ויקרא ח) קַח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ וְאֶת הַבְּגָדִים. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח (תהלים לו) כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה

אוֹר. כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים, דָּא שֶׁמֶן עִלָּאָה, דְּנָגִיד וְלָא
פְּסִיק לְעָלְמִין, דְּשַׁרְיָא בְּגוֹ חָכְמָה עִלָּאָה דְּכֹלָּא, הַדָּא
הוּא דִּכְתִיב כִּי עִמְּךָ, עִמְּךָ שַׁרְיָא, וְלָא מִתְפָּרְשָׁא מִנָּךְ
לְעָלְמִין, בַּחֲבִיבוּתָא דְּכֹלָּא. מְקוֹר חַיִּים, בְּגִין דְּהִיא
מְקוֹרָא וּמַבּוּעָא דְּחַיִּים, לְאַפָּקָא חַיִּים לְאִילָנָא עִלָּאָה,
וּלַאֲדָלָקָא בּוּצִינִין. וְעַל דָּא הַהוּא אִילָנָא אִקְרֵי עֵץ חַיִּים,
אִילָנָא דְּנָטִיעַ וְאִשְׁתָּרְשָׁא בְּגִין הַהוּא מְקוֹרָא דְּחַיִּים.
וְעַל דָּא בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר. בְּאוֹרְךָ: דָּא אוֹר דְּגָנִיז
לְצַדִּיקַיָּיא לְזִמְנָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא
אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וּמֵהַהוּא נְהִירוּ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל
לְאַנְהָרָא (דף ל"ד ע"ב) לְעָלְמָא דְּאָתֵי.
דָּבָר אַחֵר כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים וְגוֹ', דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּאִיהוּ אִילָנָא עִלָּאָה בִּמְצִיעוּת גִּנְתָּא, דְּאָחִיד
לְכָל סִטְרִין. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאָחִיד בֵּיהּ הַהוּא (נ"א בְּהַהוּא)
מְקוֹר חַיִּים, וְאַעְטַר לֵיהּ בְּעִטְרִין עִלָּאִין סַחֲרָנֵיהּ דְּגִנְתָּא.
כְּאִימָּא דְּמְעַטְּרָא לִבְרָהּ עַל כֹּלָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר
השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן וְגוֹ'. וּבְגִין כָּךְ כִּי עִמְּךָ
מְקוֹר חַיִּים, וְעַל דָּא בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר.
רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים, דָּא כֹּהֵן גָּדוֹל
לְעֵילָּא, לְקַבְלֵיהּ כֹּהֵן גָּדוֹל לְתַתָּא. בְּגִין כַּךְ, אַנְגִיד
כַּהֲנָא מְשַׁח רְבוּת עִלָּאָה קַדִּישָׁא לְתַתָּא, וְאַדְלִיק בּוּצִינִין

לְעֵילָּא. דְּכֹהֵן גָּדוֹל שְׁלִים בְּשְׁלִימוּ דְּז׳ יוֹמִין עִלָּאִין, וּלְאִתְעַטָּרָא עַל כֻּלָּא.

לָקְבֵל דָּא ז׳ יְמֵי מִלּוּאִים, לְכַהֲנָא דִּלְתַתָּא, לְאִשְׁתַּכְּחָא כֻּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא יְמֵי מִלּוּאִים אִקְרוֹן: יוֹמֵי אַשְׁלְמוּתָא. בְּגִין דְּיִשְׁתְּלִים כַּהֲנָא בְּשָׁאָר יוֹמִין אָחֳרָנִין, לְאַשְׁלָמָא ז׳ כַּחֲדָא. וְאִלֵּין יְמֵי מִלּוּאִים אִקְרוֹן, בְּגִין דְּאִתְאַחֲדָן שְׁאָר אָחֳרָנִין בֵּיהּ. מַאי קָא מַיְירֵי. דְּכַד כַּהֲנָא אִתְעַר, כָּל שְׁאָר אָחֳרָנִין מִתְעָרִין עִמֵּיהּ.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְגוֹ׳, עַד יוֹם מְלֹאת וְגוֹ׳. ז׳ יוֹמִין וַדַּאי, כְּדֵין אִתְעַטָּר כַּהֲנָא לְתַתָּא בְּכֻלָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. בְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא דִּלְתַתָּא אִתְעַר, כֻּלָּא יִתְעָרוּן עַל יְדֵיהּ לְעֵילָּא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בִּרְכָאן לְעֵילָּא וְתַתָּא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מַאי שְׁנָא דְּמַשַּׁח מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן. אֶלָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ בְּרָא דְּהַהוּא (ס"א אִחִיד בְּהַהוּא) אֲתַר מְקוֹרָא דְּחַיֵּי. וּכְתִיב (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ. וּמֹשֶׁה שְׁמֵשׁ כָּל אִינּוּן ז׳ יְמֵי מִלּוּאִין, לְאַשְׁרָאָה כֻּלָּא עִמֵּיהּ דְּאַהֲרֹן.

רִבִּי חִזְקִיָּה הֲוָה יָתִיב קָמֵי דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ, כַּמָּה נְהוֹרִין אִתְבְּרִיאוּ עַד לָא אִבְרֵי עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ ז׳.

וְאִלֵּין אִינּוּן: אוֹר תּוֹרָה. אוֹר גֵּיהִנֹּם. אוֹר גַּן עֵדֶן. אוֹר כִּסֵּא הַכָּבוֹד. אוֹר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אוֹר תְּשׁוּבָה. אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ. וְאִלֵּין אִתְבְּרִיאוּ עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא. ז׳ נְהוֹרִין בּוּצִינִין אִתְאַחֲדוּ בֵּיהּ בְּאַהֲרֹן, וְהוּא אַדְלִיק בּוּצִינִין מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח (קהלת ג) הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הֶעָפָר. הָא תְּנֵינָן, הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר, אֲפִילּוּ גַּלְגַּל חַמָּה. מַאן הֶעָפָר. הַהוּא דְּשַׁרְיָא תְּחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרָא קַדִּישָׁא.

בְּסִפְרָא דְּבֵי רַב יֵיסָא סָבָא, הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר, אֲתַר דְּכָנִישׁ לְכֹלָּא, מִלַּמֵּד, דְּנַפְקוּ שְׁבִילִין לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, וְאִתְכְּנָשׁוּ לְאַנְהָרָא, כְּעַפְרָא דָּא דְּזַרְקִין לָהּ לְכָל עִבְרָ. וְעַל דָּא הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר, וְהַכֹּל שָׁב אֶל הֶעָפָר וַדַּאי.

אֶלָּא מִן הֶעָפָר, דְּבֵי מַקְדְּשָׁא קַדִּישָׁא. וְהַאי עָפָר מֵעַפְרָא עִלָּאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כח) וַעֲפָרוֹת זָהָב לוֹ. כְּמָה דְּאִשְׁתְּכַח עוֹבָדָא לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי הוּא לְעֵילָּא כְּגַוְונָא דָּא. וְאוֹקִימְנָא עָפָר, עָפָר דְּבֵי מַקְדְּשָׁא. דְּעָלְמָא דָּא בְּהׄ אִתְבְּרֵי. וְעַל דָּא, אֲפִילּוּ גַּלְגַּל חַמָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּהׄ בְּרָאָם. וּבְגִינֵי כַּךְ, הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר. מַאן עָפָר. הַהוּא דְּשָׁרֵי תְּחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרָא קַדִּישָׁא.

כְּתִיב (שיר השירים ד) **כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּמוּם אֵין בָּךְ, אֵלּוּ סַנְהֶדְרִין דְּאִינּוּן לָקֳבֵיל שִׁבְעִין וּתְרֵין שְׁמָהָן. ע' נֶפֶשׁ דְּנַחְתּוּ עִם יַעֲקֹב, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא. וְעַל דָּא אֵין בּוֹדְקִין מִן הַסַּנְהֶדְרִין וּלְמַעְלָה.**

תָּנָן, כְּתִיב (שמות יט) **וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ. מַאן מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו, דְּכַד אִתְבָּרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דְּכַהֲנֵי, כְּדֵין אִתְקְרֵי עַל שְׁמֵיהוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים.**

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, תָּא חֲזֵי, מַלְכוּת כֹּהֲנִים לָא אִקְרֵי, אֶלָּא מַמְלֶכֶת, דְּאַמְלְכוּ לָהּ כַּהֲנֵי, וְעַבְדוּ לָהּ (גְּבִירְתָּא) **גְּבוּרְתָּא עַל כֻּלָּא. אֲבָל מַלְכוּת כֹּהֲנִים לָא אִקְרֵי, דְּהָא מִן הַשָּׁמַיִם אִקְרֵי מַלְכוּת, מַלְכוּת שָׁמַיִם וַדַּאי. וְהָכָא מַמְלֶכֶת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר דִּכַהֲנֵי אַמְלְכוּ לָהּ, וּמְחַבְּרָאן לָהּ בְּמַלְכָּא, וּכְדֵין הִיא מַמְלֶכֶת, עַל כָּל גִּנְזֵי מַלְכָּא. מַמְלֶכֶת עַל כָּל זִינֵי מַלְכָּא.** (דף ל"ה ע"א) **מַמְלֶכֶת בְּעָלְמֵי וְתַתָּאֵי. מַמְלֶכֶת עַל כָּל עָלְמָא.**

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, כְּתִיב (עמוס ט) **וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ. וַאֲגֻדָּתוֹ: כַּד אִזְדַּוּוג מַלְכָּא לָקַבְלָהּ, בְּכָל אִינּוּן עִטְרִין קַדִּישִׁין, בִּכְנוּפְיָא חַד, כְּדֵין וַאֲגֻדָּתוֹ כְּתִיב.**

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, וַאֲגָדָתוֹ: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות יב) וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב. מַאי קָא מַיְירֵי. דְּכַד מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וְאִתְבָּרְכָא מִנַּייהוּ, כְּדֵין שַׁלְטָא עַל כֹּלָּא, וְנַהֲרָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְכֹלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פָּלַח פּוּלְחָנָא, וְאַקְרִיב קָרְבְּנָא, וְאַקְטַר קְטֹרֶת, וּמְכַוֵּון מִלִּין לְקָרְבָּא כֹּלָּא כַּחֲדָא. כְּדֵין כְּתִיב, וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כַּד נָטַל אַהֲרֹן כֹּלָּא נַטְלִין עִמֵּיהּ, עַד דְּאִתְבָּרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִתְבָּרְכָאן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. כְּדֵין כְּתִיב, (תהלים קלה) בָּרוּךְ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ. (תהלים עב) וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רִבִּי יֵיסָא וְרִבִּי חִזְקִיָּה. פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה נא) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךְ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךְ וְגוֹ׳. תָּנֵינָן, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא, וְשִׁפְוָותֵיהּ מְרַחְשָׁן אוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַפְיָא עָלֵיהּ, וּשְׁכִינְתָּא פַּרְשָׂא עָלֵיהּ גַּדְפָּהָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךְ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךְ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּהוּא מְקַיֵּים עָלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי עִמֵּיהּ, כְּאִלּוּ הַהוּא יוֹמָא נָטַע שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נא) לִנְטוֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסוֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרוֹן בִּשְׁמָא דְּצִיּוֹן, דִּכְתִיב וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אַתָּה, וַחֲמֵינָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי בִּשְׁמָא דְּצִיּוֹן, דִּכְתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה ח) צוֹר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמּוּדָי.

צוֹר תְּעוּדָה. דָּא סַהֲדוּתָא דְּדָוִד, דִּכְתִיב, (תהלים קלב) וְעֵדוּתִי זוּ אֲלַמְּדֵם. צוֹר: הֵיא קְשׁוֹרָא, כְּמַאן דְּקָטַר קְטוֹרָא בַּאֲתַר חַד. חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמּוּדָי. חֲתוֹם תּוֹרָה: חַתִימָה דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל נְגִידוּ וּרְבוּ דְּנָגִיד מִלְּעֵילָּא, בְּאָן (נ"א בֵּין) חַתִימָה דִּילֵיהּ. בְּלִמּוּדָי. בְּגִין דְּתַמָּן אִתְכְּנַשׁ רְבוּ וּמִשְׁחָא, בֵּין תְּרֵין קַיְימִין, דְּתַמָּן שַׁרְיָין, אֲתַר כְּנִישׁוּ דְּכָל רְבוּת וּמְשַׁח דְּנָגִיד מִלְּעֵילָּא, לְאַשְׁדָּאָה לֵיהּ בְּפוּמָא דְּאַמָּה, וּלְאַרְקָא לֵיהּ בְּהַאי תְּעוּדָה. וּכְדֵין אִתְקְשַׁר כֻּלָּא קִשְׁרָא חַד מְהֵימָנָא.

תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לִנְבִיאֵי מְהֵימְנֵי. אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, עָדִיפֵי מִנְּבִיאֵי בְּכָל זִמְנָא. מַאי טַעֲמָא. דְּאִינּוּן קַיְימֵי בְּדַרְגָּא עִלָּאָה, יַתִּיר מִנְּבִיאֵי, אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא קַיְימֵי לְעֵילָּא, בְּאַתְרָא דְּאִקְרֵי תּוֹרָה, (נ"א תפארת) דְּהוּא קִיּוּמָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. וּנְבִיאֵי קַיְימֵי לְתַתָּא, בַּאֲתַר דְּאִקְרוֹן נָצַח וְהוֹד. וְעַל דָּא (אִקְרוֹן), אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא,

עַדִּיפֵי מִנְּבִיאֵי, וְעִלָּאִין מִנְּהוֹן יַתִּיר. דְּאִלֵּין קַיְימִין לְעֵילָּא, וְאִלֵּין קַיְימִין לְתַתָּא. אִינּוּן דְּאַמְרֵי מִלִּין בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קַיְימֵי לְתַתָּא מְכֻלְּהוּ. (וְעַל דָּא)

זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר עַל כֹּלָּא. (וְעַל דָּא) מַאן דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לָא אִצְטְרִיךְ לָא לְקָרְבְּנִין, וְלָא לְעִלָּוִון. דְּהָא אוֹרַיְיתָא עָדִיף מִכֹּלָּא, וְקִשׁוֹרָא דְּמְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי ג) דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. וּכְתִיב, (תהלים קיט) שָׁלוֹם רָב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, אַשְׁכְּחוּ חַד גַּבְרָא דְּהָוָה אָתֵי, וְגַ׳ עַנְפֵּי הַדַּס בִּידֵיהּ, קְרִיבוּ גַּבֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ לָמָּה לָךְ הַאי. אָמַר לְרַווּחָא אוֹבְדָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר שַׁפִּיר קָאָמְרַת. אֲבָל גַּ׳ אִלֵּין לָמָּה. אָמַר לֵיהּ, חַד לְאַבְרָהָם. חַד לְיִצְחָק, וְחַד לְיַעֲקֹב. וְקַשִּׁירְנָא לְהוּ כַּחֲדָא, וְאָרַחְנָא בְּהוּ. בְּגִין דִּכְתִיב, (שיר השירים א) לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ. בְּגִין דִּבְהַאי רֵיחָא, אִתְקַיִּים חוּלְשָׁא דְּנַפְשָׁא, וּבְהֵימְנוּתָא דָּא אִתְקַיְּימָא, וְאִתְנְגִידוּ בִּרְכָאן מֵעֵילָּא וְתַתָּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן (דף לה ע"ב) דְּיִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, לֵית עָלְמָא (נ"א נַפְשָׁא) מִתְקַיְּימָא, אֶלָּא עַל רֵיחָא,

וּמֵרֵיחָא דָּא אִשְׁתְּמוֹדְעָא רֵיחָא אָחֳרָא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּנָפִיק שַׁבְּתָא, (נִתְפָּרְדָה הַחֲבִילָה) וְסַלְקָא נַפְשָׁא יְתֵירָא, וְאִשְׁתָּאֲרוּן נַפְשָׁא וְרוּחָא מִתְפָּרְשָׁן עֲצִיבִין, אָתָא רֵיחָא דָּא, וּמִתְקָרְבָן דָּא בְדָא וְחַדָּאן. וְעַל דָּא, בָּעֵי רוּחָא בָּתַר רוּחָא, לְקַבְּלָא רֵיחָא, כְּיוָן דְּאִתְקַבַּל רֵיחָא מִתְקָרְבָן כַּחֲדָא וְחַדָּאן. כִּי הַאי גַּוְונָא רֵיחָא דְּקוּרְבְּנָא, בְּרֵיחָא (דְּא) מִתְקָרְבִין כֻּלָּא כַּחֲדָא, וּמִתְלַהֲטָן בּוּצִינֵי וְחַדָּאן.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵי בּוּצִינֵי, חַד לְעֵילָּא וְחַד לְתַתָּא, אִי לָהִיט בַּר נָשׁ הַאי בּוּצִינָא דִּלְתַתָּא, וְכַבֵי לָהּ (ס"א לְהַהוּא דִּלְעֵילָּא), הַהוּא תְּנָנָא דְּסָלִיק (נ"א מִבּוּצִינָא תַּתָּאָה), לָהִיט הַהוּא בּוּצִינָא עִלָּאָה. כַּד תְּנָנָא דְּקָרְבְּנִין, הַאי תְּנָנָא דְּסָלִיק, לָהִיט בּוּצִינֵי עִלָּאֵי, וּמִתְלַהֲטָן בְּחַד, וּמִתְקָרְבִין כְּלְהוּ כַּחֲדָא, בְּרֵיחָא דָּא. וּבְגִין כָּךְ, רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ, (אשה) וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעַל דָּא, רֵיחָא דְּקָרְבְּנָא, קִיּוּמָא דְּכֹלָּא, וְקִיּוּמָא דְּעָלְמָא. וְקָרְבְּנָא עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, דְּמִקָּרֵב כֻּלָּא. וּבְגִין כָּךְ, שִׁבְעָה יוֹמֵי אַשְׁלְמוּתָא, אִשְׁתְּלִימוּ בֵּיהּ, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן כְּלְהוּ בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְיִשְׁתְּכְחוּ חֶדְוָואן וּבְרָכָאן לְעֵילָּא וְתַתָּא.

כְּתִיב (ישעיה כה) יְיָ אֱלֹהַי אַתָּה אֲרוֹמְמֶךָּ וגו', הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, יְיָ אֱלֹהַי אַתָּה. דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאוֹדָאָה

לִשְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְשַׁבְּחָא לֵיהּ עַל כֹּלָּא. וּמַאן אֲתַר שְׁבָחָא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְהָכָא מַעֲמִיקָא דְּכֹלָּא, דִּכְתִיב כִּי עָשִׂית פֶּלֶא. פֶּלֶא: כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה ט) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא, וְהָא אִתְּמַר. עֲצוּת מֵרָחוֹק, עֵצוֹת: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, יוֹעֵץ. מֵרָחוֹק: דִּכְתִיב, (ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי. וּכְתִיב, (משלי לא) מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ.

אֱמוּנָה אֹמֶן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים לב) אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל. וְאוּקְמוּהָ אֱמוּנָה בַּלַּיְלָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צב) וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. וּכְתִיב (איכה ג) חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכְּאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מֵחוֹבֵיהוֹן, כְּמָה דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פָּרָשַׁת שְׁמִינִי

(ויקרא ט) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגוֹ'. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לוֹן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, חֶדְוָותָא דְּכֹלָּא, חֶדְוָותָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַטְיָילוּתָא דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב, (משלי ח) וָאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם

יוֹם. וְאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְאוֹרַיְיתָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא דִּכְתִיב, (משלי ח) וָאֱהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן אַל תִּקְרֵי אָמוֹן אֶלָּא אוּמָן.

וּבְאוֹרַיְיתָא אִתְבְּרֵי בַּר נָשׁ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוֹרַיְיתָא, בָּעֵינָא לְמִבְרֵי אָדָם. אָמְרָה קַמֵּיהּ, הַאי בַּר נָשׁ זַמִּין לְמֶחֱטֵי וּלְאַרְגָּזָא קָמָךְ, אִי לָא תַּאֲרִיךְ רוּגְזָךְ עָלֵיהּ, דֵּיךְ יְקוּם בְּעָלְמָא. אָמַר לָהּ, אֲנָא וְאַתְּ נוֹקִים לֵיהּ בְּעָלְמָא, דְּהָא לָאו לְמַגָּנָא אִתְקְרֵינָא אֶרֶךְ אַפַּיִם. (ס"א דְּהָא

כָּל זִמְנָא דְּיִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְיתָא מִתְקַיְּימֵי בְּעָלְמָא)

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אוּקְמוּהָ לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵינוּ. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר מֵהָכָא, (קהלת ב) אֵת אֲשֶׁר כְּבָר עָשׂוּהוּ, עָשׂוּהוּ וַדַּאי. וְדָא הוּא צֶלֶם וּדְמוּת, צֶלֶם: בִּדְכוּרָא. דְּמוּת: בְּנוּקְבָא וְעַל דָּא שֵׁירוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא ב׳, וְאוּקְמוּהָ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב׳ פְּתִיחָא וְסְתִימָא. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אָתֵי (דף ל"ו ע"א) לְאִתְבְּרָא בְּאוֹרַיְיתָא, חֲדֵי הִיא פְּתִיחָא לְקַבְּלָא לֵיהּ, וּלְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ, סָתִים עֵינוֹי מִנֵּהּ, וְיֵהַךְ

לְאָרְחָא אָחֳרָא, הֲרֵי הִיא סְתִימָא, מִסְטְרָא אָחֳרָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, אִם יוֹם תַּעַזְבֵנִי יוֹמַיִם אֶעֱזָבֵךְ. וְלָא יִשְׁכַּח פִּתְחָא, עַד דְּיֵיתוּב לְאִתְחַבָּר בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְלָא יִתְנַשֵּׁי מִנָּהּ. וְעַל דָּא אוֹרַיְיתָא פַּתְחַת קָמֵי בְּנֵי נָשָׁא וְאַכְרְזָא וְקָרֵי לְהוֹן (משלי ח) אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְגוֹ' וּכְתִיב (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בָּעִיר אֲמָרֶיהָ תֹּאמַר.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, ב' תְּרִין גַּגִּין, וְחַד דְּאָחִיד לוֹן. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא חַד לִשְׁמָיָא וְחַד לְאַרְעָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָחִיד וְקַבִּיל לוֹן.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, ג' נְהוֹרִין (צְדָדִים אֵלּוּ) אִינּוּן עִלָּאִין קַדִּישִׁין, דַּאֲחִידָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִלֵּין פָּתְחִין פִּתְחָא לְכֹלָּא. פָּתְחִין פִּתְחָא לִמְהֵימְנוּתָא, וְאִלֵּין בֵּיתָא דְּכֹלָּא. וְעַל דָּא בַּיִת אִקְרוּ, דְּאִלֵּין אִינּוּן בֵּיתָא.

וּבְגִין כָּךְ שֵׁירוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא ב'. דְּהָא הִיא אוֹרַיְיתָא (ס"א אִיהִי חֲוִי אַסְוָותָא) חֲוֵי וְאַסְוָותָא דְּעָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ, מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְהָא אִתְּמַר, דְּאוֹרַיְיתָא כֹּלָּא, חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה אִיהִי. וּבְגִין דְּאִיהִי שְׁמָא קַדִּישָׁא, פַּתְחָא בְּבֵית, דְּאִיהִי כְּלָלָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בִּתְלַת קִשְׁרֵי מְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטְּרֵי בְּעִטְּרֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְרַחֲימוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹשִׁיט לוֹן יְמִינֵיהּ (ס"א וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְשִׁים לוֹן) כָּל שֶׁכֵּן אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא נָמֵי בְּלֵילְיָא. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּאִינּוּן מִשְׁתַּתְּפֵי בִּשְׁכִינְתָּא (נ"א בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל) וְאִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא. וְכַד אָתֵי צַפְרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעַטֵּר לְהוּ, בְּחַד חוּטָא דְּחֶסֶד, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בֵּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

וְכָל אִינּוּן כּוֹכְבֵי צַפְרָא, בְּשַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אִינּוּן דְּלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, אָתָאן לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי מַלְכָּא, כֻּלְּהוּ מְזַמְּרֵי כַּחֲדָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹּקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מַאי וַיָּרִיעוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כד) רוֹעָה הִתְרוֹעֲעָה הָאָרֶץ. דְּאִינּוּן דִּינִין מִתְבָּרְרִין, וְאִתְבָּרוּ כֻּלְּהוּ מִקַּמֵּי בֹּקֶר, כַּד אִתְעַר בֹּקֶר בְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית כד) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. וְעַל דָּא וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, אַשְׁכְּחֵיהּ לְרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר דַּהֲוָה אָתֵי, גְּעָא חֲמָרֵיהּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וַדַּאי בְּטַקּוֹלָא (נ"א בְּקָלָא) דְּחַדְוָותָא דַּחֲמָרָא, חֲמִינָא (חֲמִית) אַנְפִּין חַדְתִּין יִשְׁתַּכְחוּן הָכָא, כֵּיוָן דְּנָפַק מִבָּתַר עַנְפּוֹי דְּטוֹרָא, חָמָא לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר דַּהֲוָה אָתֵי, אָמַר וַדַּאי טַקּוֹלָא (נ"א

(קלא) דְּחֶדְוּותָא אִשְׁתְּלִים. נָחַת רִבִּי אֶלְעָזָר לְגַבֵּיהּ, וְנָשִׁיק לֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אִי טוּפְסָא דְּאָרְחָא, חַד לְגַבָּךְ, נְזִיל וְנִתְחַבַּר כַּחֲדָא. וְאִי לָאו טוֹל אָרְחָךְ וְזִיל. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי לָקְבְלָךְ אֲזִילְנָא, כֵּיוָן דְּאַשְׁכַּחְנָא לָךְ, אֵיזִיל אֲבַתְרָךְ וְנִתְחַבַּר כַּחֲדָא.

פְּתַח רִבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרֶכְךָ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב וגו׳. יְבָרֶכְךָ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן, מַאי טַעְמָא מִצִּיּוֹן. בְּגִין דְּהָא מִתַּמָּן שָׁרָאן בִּרְכָאן לְאִשְׁתַּתְּפָא (ס"א לְאִשְׁתַּכְּחָא). הַדָּא הוּא דִכְתִיב כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ׳ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְגִין כָּךְ יְבָרֶכְךָ יְיָ׳ מִצִּיּוֹן דְּהָא מִתַּמָּן נַפְקֵי בִּרְכָאן לְכֹלָּא. וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלַם, דִּבְגִינֵי צִיּוֹן יְרוּשָׁלַם אִתְבָּרְכָא, דְּכֵיוָן דְּצִיּוֹן אִתְמְלֵי בִּרְכָאן, כְּדֵין יְרוּשָׁלַם אִתְבָּרְכָא, וְאִשְׁתְּכָחוּ בָהּ רַחֲמִים. וְכַד יְרוּשָׁלַם אִתְבָּרְכָא, כָּל עַמָּא אִתְבָּרְכָא.

כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, דְּלָא יִתְחַזֵּי קֻשְׁטָ בְּיוֹמָךְ, כְּמָה לְאָבוּךְ. וְעַל דָּא וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וּרְאֵה בָּנִים לְבָנֶיךָ, דַּחֲלֵי חַטָּאָה, חֲסִידִין, קַדִּישִׁין, כְּדֵין שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. מַאי שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא, כְּמַאן דְּאָמַר שְׁלָמָא עַל רֵישֵׁיהּ דְּמַלְכָּא, דְּלָא יֶחְסַר כְּלָא. כַּךְ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְנָא דְּצַדִּיקַיָּיא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּעָלְמָא.

פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי יז) עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים

וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם. בָּנִים הָא אוֹקִימְנָא. בְּנֵי בָנִים, אִלֵּין (ל״ה ע״א) שְׁאָר כִּתְרֵי מַלְכָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ׳. וּכְתִיב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם, לָא מִתְעַטְּרָן בְּנִין אֶלָּא בַּאֲבָהָן. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דִּבְנִין לָא מִתְעַטְּרִי, וְלָא מִשְׁתַּקְיִין מִשִּׁקְיוּ דְּנַחֲלָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא דַּאֲבָהָן מִתְעַטְּרָאן וּמִתְבָּרְכָאן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דף ל״ו ע״ב) וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, מָטָא עִדָּן צְלוֹתָא, נַחְתּוּ וְצַלּוּ. עַד דַּהֲווֹ מְצַלֵּי, קַפְטָר חַד חִוְיָא בְּרַגְלוֹי דְּחַמְרָא, דִּרְבִּי פִּנְחָס. קִסְטָא (ס״א קַפְטָא) וְגָעָא תְּרֵי זִמְנֵי. בָּתַר דְּסִיְּימוּ צְלוֹתָא, אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וַדַּאי צַעֲרָא הוּא לְבְעִירָא דִּילִי, דְּהָא יוֹמָא דָּא אַקְדִּימְנָא, וַהֲוֵינָא מַרְחִישׁ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַעְבַּר לִי בַּאֲתַר דְּלִכְלוּכָא שַׁרְיָא, וְהַשְׁתָּא מְצַעֲרֵי לָהּ. קָמוּ וְחָמוּ חַד חִוְיָא קָטִיר אַרַגְלֵיהּ, אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, חִוְיָא חִוְיָא, זִיל וְאַתְחַר (ס״א וְאַסְטַר) קוּטְרָךְ, בְּקִטְפוֹרָא דְּחוּרָא. אַדְּהָכִי אִתְנְשַׁר חִוְיָא, וְנָפַל קַפְסִירֵי קַפְסִירֵי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה כָּל כַּךְ מְדַקְדֵּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצַדִּיקַיָּיא. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּיא, וְנָטִיר לוֹן, וּבָעָא לְאוֹסָפָא לוֹן קְדוּשָּׁה עַל קְדוּשָּׁתַיְיהוּ וְהַשְׁתָּא הַאי חַמְרָא, עַל דְּלָא נָטַר

קְדוּשְׁתָא דִּילִי אִצְטָעַר. וְדָא חִוְיָא שְׁלִיחָא הַוְיָא, וְכַמָּה שְׁלוּחִין אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכֻלְּהוּ עָבִיד שְׁלִיחוּתֵיהּ, וַאֲפִילּוּ בְּחַיּוֹת בָּרָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְשָׁלַחְתִּי בָּכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁכְּלָה אֶתְכֶם. וַאֲפִילּוּ בְּיַד גּוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כח) יִשָּׂא יְיָ׳ עָלֶיךָ גּוֹי מֵרָחוֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וּבִידָא דְּיִשְׂרָאֵל עָבִיד שְׁלִיחוּתָא. אָמַר לֵיהּ, אִין. כְּגוֹן רָשָׁע בִּידָא דְּצַדִּיק. אֲבָל רָשָׁע בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל רָשָׁע אָחֳרָא, לָא עָבִיד בֵּיהּ שְׁלִיחוּתָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ לָא מְכַוּון בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כא) וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדוֹ. וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה דַּיְיקָא, דְּלָא לְקַטָלָא לֵיהּ. דָּא, וְהָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדוֹ, בְּגִין לְאַעְנָשָׁא לְתַרְוַויְיהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הֵיכִי עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְּהָנֵי, וּבִידָא דְּגוֹי. אָמַר לֵיהּ וְאָבוּךְ לָא קָאָמַר לָךְ. אָמַר לֵיהּ עַד לָא שָׁאֵילְנָא.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יַשְׁקִיט וּמִי יַרְשִׁיעַ וְגוֹ׳. וְהוּא יַשְׁקִיט, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב שְׁקִיטוּ וְשַׁלְוָה לְבַר נָשׁ, מַאן הוּא רַשָׁאי לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ קַטֵיגוֹרְיָא. וְיַסְתֵּר פָּנִים וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ. וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ אַסְתִּיר עֵינֵיהּ מִלְּאַשְׁגְּחָא עָלֵיהּ, מַאן הוּא דְּיִשְׁגַּח עָלֵיהּ,

לְנַטְרָא לֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נְטִירוּ. וְאוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדָא, עַל גּוֹי, וְעַל אָדָם יַחַד. בֵּין לְעָלְמָא כְּלָא, בֵּין לְעַמָּא חַד, בֵּין לְחָד בִּלְחוֹדוֹי.

תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דִּבְנֵי נָשָׁא מִתְכַּשְּׁרָן עוֹבָדִין לְתַתָּא, אִתְעַר לְגַבַּייהוּ לְעֵילָּא יְמִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדֵין מִתְעָרִין כַּמָּה רְחִימִין, כַּמָּה נְטוּרֵי עָלְמָא, כַּמָּה נְטוּרֵי דְּבַר נָשׁ, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא. וּכְדֵין אִתְכַּפְיָא שְׂמָאלָא, וְלָא יָכְלָא לְשַׁלְטָאָה. וּבְזִמְנָא דִּבְנֵי אֱנָשָׁא לָא מִתְכַּשְּׁרָן עוֹבָדִין לְתַתָּא, שְׂמָאלָא אִתְעַר, וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, כְּלְהוּ אִתְעָרוּ, וְכֻלְהוּ אִתְעָבִידוּ שְׁלוּחִין לְאַבְאָשָׁא לְגַבַּייהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא. דְּהָא אִינּוּן דְּעָבְרוּ עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, כְּלְהוּ רְשִׁימִין בְּאַנְפַּייהוּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן לְגַבֵּי אִינּוּן דְּמִתְעָרֵי מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא.

וּבְגִין כָּךְ, חֵיוָתָא וְעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, כְּלְהוּ אִקְרוּן (נ"א אִינּוּן) שְׁלוּחִין, לְגַבֵּי אִינּוּן רְשִׁימִין דְּמִתְעָרֵי לְהוּ. וְיִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּלָא מְכַשְּׁרָן עוֹבָדִין, כְּלְהוּ מִן סִטְרָא דִּימִינָא קָא אַתְיָין. וּבְגִין דְּאִתְכַּפְיָא יְמִינָא בְּעוֹבָדַייהוּ, שַׁלְטָא עָלַייהוּ שְׂמָאלָא, וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְעַל דָּא, שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְּחֵיוָתָא וְגוֹי, וְכָל דְּדָמֵי לוֹן, דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְלָא בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאַף עַל גַּב דְּחַיְיבָא אִיהוּ, מִסִּטְרָא דִּימִינָא קָא אָתֵי.

וְיִשְׂרָאֵל חַיָּיבָא, דְּנָפַל בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל חַיָּיבָא אָחֳרָא, בִּזְמָנָא דְּלָא אִתְכַּוָּון בֵּיהּ, בְּגִין דְּיִתְעַנְּשׁוּ תַּרְוַוייהוּ, וְיִקַּבְּלוּן עוֹנְשָׁא לְדַכְאָה לוֹן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מְנָלָן. אָמַר לֵיהּ אִינּוּן בִּימִינָא. וְלָא אִתְדְּבָקוּ בִּשְׂמָאלָא, וְלָא אִתְעָרְבוּ בַּהֲדֵהּ לְעָלְמִין, וְעַל דָּא, לִזְמָנָא אָחֳרָא אִתְעָבְרוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מְנָא לָן. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי מִן (שופטים כ) פִּלֶגֶשׁ בַּגִּבְעָה, דְּאַף עַל גַּב דְּחַיָּיבֵי נִינְהוּ, לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְעָרוּן גַּבַּייהוּ חַיָּיבֵי יִשְׂרָאֵל אָחֳרָנִין. וְעַל דָּא מִיתוּ (מִישְׂרָאֵל) כָּל אִינּוּן זִמְנִין דְּמִיתוּ. עַד דְּכֻלְּהוּ חַיָּיבִין דְּאִתְעָרוּ לְגַבַּייהוּ, מִיתוּ וְאִתְאַבִּידוּ, וְאִשְׁתָּאֲרוּ אִינּוּן (דף ל"ז ע"א) זַכָּאִין יַתִּיר, דְּיַעַבְדוּן מִלָּה בְּאֹרַח קְשׁוֹט. וְאַף עַל גַּב דְּזַכָּאִין אִינּוּן, לָא אִתְיְיהִיב מִלָּה, אֶלָּא לְאִינּוּן דְּאִתְיְיהִיב. כַּד שְׁקִילָן עָלְמִין כַּחֲדָא, עָלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְהַהוּא זִמְנָא, לָא אִשְׁתְּכַח עָלְמִין שְׁקִילָן כַּחֲדָא.

וְעַל דָּא, חַיָּיבִין דְּיִשְׂרָאֵל לְגַבַּייהוּ דְּחַיָּיבִין אָחֳרָנִין, לָאו אִינּוּן שְׁלוּחֵי מַלְכָּא, דְּהָא לָא אַתְיָין מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. מִתַּל לִבְנֵי נָשָׁא דְּחָבוּ לְמַלְכָּא, אִתְּעַר סַנְטִירָא לְגַבַּייהוּ, לְתַפְשָׁא לוֹן, וּלְאַעְנָשָׁא לוֹן, לְאִינּוּן דְּחָבוּ לְמַלְכָּא. קָם חַכִּים חַד מִנַּייהוּ, וְאִתְעָרַב בַּהֲדֵי בְּנֵי

סַנְטִירָא, זָקֵף סַנְטִירָא עֵינוֹי וְחָמָא לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ מַאן יָהֲבָךְ לְגַבָּן, וְלָאו אַנְתְּ מֵאינּוּן דְּחָבוּ לְמַלְכָּא, הָא אַנְתְּ אִתְעַנָּשׁ בְּקַדְמִיתָא, שְׁקִילוּ לֵיהּ וְקַטְלוּהוּ.

כַּךְ יִשְׂרָאֵל מִסְטָרָא דִּימִינָא קָא אַתְיָין, וְלָא אִתְדַּבְקוּ בִּשְׂמָאלָא, וְלָא אִתְעָרְבוּ בַּהֲדָהּ לְעָלְמִין. וְכַד אִינּוּן גַּרְמִין בְּחוֹבַייהוּ, דְּאִתְכַּפְיָא יְמִינָא, וְאִתְעַר שְׂמָאלָא וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסְטַרֵיהּ, אִי חַד מִיִּשְׂרָאֵל קָם לְאִתְעָרְבָא בַּהֲדַייהוּ, אִשְׁתְּמוֹדָעָן בֵּיהּ, אָמְרִי לֵיהּ לָאו אַנְתְּ מֵאינּוּן דְּקָא אַתְיָין מִסְטָרָא דִּימִינָא, דְּאִתְכַּפְיָא מֵחוֹבַייהוּ, וְלָאו אַנְתְּ מֵאינּוּן דְּחָבוּ לְמַלְכָּא מַאן יָהֲבָךְ לְגַבָּן. אִשְׁתְּכַח דְּאִיהוּ אִתְעַנָּשׁ בְּקַדְמִיתָא. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָווּחַ לָקְבַלַייהוּ, וְאָמַר (קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וַדַּאי, בְּגִין דְּלָאו שְׁלִיחָא דְּמַלְכָּא אִיהוּ, וְלָא אָתֵי מֵהַהוּא סִטְרָא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא תָּנֵינָן, דְּאִית יְמִינָא וְאִית שְׂמָאלָא, רַחֲמֵי וְדִינָא, יִשְׂרָאֵל (לְיִמִינָא), וְעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה לְשְׂמָאלָא. יִשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב דְּחַיָּיבֵי נִינְהוּ, וְאִתְכַּפְיָין, אִינּוּן בִּימִינָא, וְלָא אִתְדַּבְּקָן בִּשְׂמָאלָא, וְלָא אִתְעָרְבוּן בַּהֲדָהּ לְעָלְמִין. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. דְּכַד אִסְתַּלָּק יְמִינָא יִשְׂרָאֵל דְּאִתְדַּבְּקוּן בַּהֲדַיהּ, יִסְתַּלְּקוּן וְיִתְעַטְּרוּן בֵּיהּ. כְּדֵין

אִתְכַּפְיָא שְׁמָאלָא, וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסְטְרֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ׳ תִּרְעַץ אוֹיֵב.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא וגו׳. וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, מַאי יוֹם הַשְּׁמִינִי. אֶלָּא כְּתִיב וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וגו׳, כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא אֶת יֶדְכֶם. כִּי שִׁבְעַת, בְּשִׁבְעַת יָמִים מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ שִׁבְעָה יָמִים יְמַלֵּא אֶת יֶדְכֶם, מַאי כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא.

אֶלָּא, זַכָּאִין אִינּוּן כַּהֲנֵי, דְּמִתְעַטְּרֵי בְּעִטְרוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמְשִׁיחִין בִּמְשַׁח רְבוּת קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּאִתְעַר מִשְׁחָא (אַחֲרָא) עִלָּאָה, דְּמַשְׁקֵי לְכָל שִׁבְעָה, וְאִתְמַשְׁחָן מֵהַהוּא רְבוּת קַדִּישָׁא, וְאִתְדְּלָקוּ מִנֵּיהּ כָּל אִינּוּן שִׁבְעָה בּוּצִינִין, וְהַאי מְשַׁח רְבוּת הוּא כְּלָלָא דְּכָל שִׁבְעָה, וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ אִתְכְּלִילוּ.

וְתָנֵינָן שִׁיתָּא אִינּוּן, וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילָן בְּהַאי, וְדָא הוּא כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ, וּבְגִין כַּךְ שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא, דְּהָא בְּהַאי תַּלְיָין. וְעַל דָּא, אִקְרֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בַּת שֶׁבַע. מַאי אִיהִי בַּת שֶׁבַע. דְּאִיהִי כְּלִילָא מִשִּׁיתָּא אָחֳרָנִין.

כֵּיוָן דְּהַאי שִׁבְעָה, אַשְׁלִים לְהוּ לְכַהֲנֵי, וְאַעְטַר לוֹן, וּמָשַׁח לוֹן בִּכְלָא, כַּד מָטוּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי תְּמִינָאָה, אִתְפְּקַד אַהֲרֹן לְקָרְבָּא עֵגֶל, בְּגִין דְּאִיהוּ בְּרִיהּ

דְּפָרָה, לְכַפָּרָא עַל הַהוּא חוֹבָא דְּעֵגֶל אָחֳרָא דַּעֲבַד אַהֲרֹן, וְחָב לְגַבֵּי פָּרָה, דְּאִיהִי תְּמִינָאָה, שְׁלִימוּ דְּמֻמוּנֵיה (ס"א דְּאֱמוּנֵי) יִשְׂרָאֵל. וְאִשְׁתְּכַח כַּהֲנָא שְׁלִים בְּכֹלָּא, בְּתַמְנְיָא מִינֵי לְבוּשִׁין דְּיִקָּר, שְׁלִים בְּכָל כְּתְרִין, שְׁלִים לְעֵילָּא, שְׁלִים לְתַתָּא.

וּבְכֹלָּא, בָּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא. וְעַל דָּא אִתְעָבִיד בֵּיהּ בְּאַהֲרֹן עוֹבָדָא לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִתְעַר הָכִי לְעֵילָּא, וְיִשְׁתְּכַח כֹּלָּא בְּגַוְונָא חַד, וּכְדֵין אִתְבָּרְכָאן עָלְמִין כֻּלְּהוּ, וּמִשְׁתַּכְחִין בִּרְכָאן עַל יְדָא דְּכַהֲנָא. וְהָכָא אִשְׁתְּלִים כַּהֲנָא בְּכֹלָּא כַּדְקָא חָזֵי.

עֵגֶל לָמָּה. דְּכְתִיב עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת, בְּגִין הַהוּא חַטָּאת, דַּעֲבַד בְּקַדְמִיתָא. וְאַיִל לְעוֹלָה, מַאי טַעֲמָא אַיִל. בְּגִין אַיִל דְּיִצְחָק, דַּהֲוָא עוֹלָה תְּמִימָה, וְהַאי אִתְחָזֵי לְקָרְבָּא, לְאַשְׁלְמָא כֹּלָּא. וְהַאי אֲתַר, מִסְטְרָא דְּיִצְחָק אִשְׁתְּאַב. וְהַאי אַיִל בְּגִין אַיִל דְּיִצְחָק מִתְקָרְבָא עוֹלָה, (בְּגִין דְּאִיהִי עוֹלָה) דְּהָא עוֹלָה לְעֵילָּא סַלְקָא, וּבְגִין לְאַעְטָרָא לָהּ בְּשְׁלִימוּתָא. עֵגֶל וְאַיִל: עֵגֶל בְּגִינָהּ, כְּדְקָאמְרָן. אַיִל, לְאַשְׁלְמָא (דף ל"ז ע"ב) לָהּ בְּשְׁלִימוּ דְּיִצְחָק כַּדְקָא חָזֵי.

וְיִשְׂרָאֵל דְּחָבוּ עִמֵּיהּ דְּכַהֲנָא בְּהַאי, מַקְרִיבִין כְּגַוְונָא דָּא, דְּכְתִיב וְשׁוֹר וְאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבּוֹחַ לִפְנֵי

יְיָ׳. שׁוֹר, עַל מַה דְּחָבוּ. וְאַיִל לְאַשְׁלְמָא לְהַאי אֲתַר בְּשִׁלִּימוּ דְּיִצְחָק.

מַאי שְׁנָא בְּכַהֲנָא דִּכְתִּיב בֵּיהּ עֵגֶל לְחַטָּאת, וְלָא כְּתִיב בְּיִשְׂרָאֵל שׁוֹר לְחַטָּאת. אֶלָּא, יִשְׂרָאֵל הָא קַבִּילוּ עוֹנְשָׁא בְּקַדְמִיתָא, וּבְגִין דְּקַבִּילוּ עוֹנְשָׁא בְּכַמָּה אֲתַר, עַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעָא לְאַדְכָּרָא לוֹן חוֹבַיְיהוּ כְּדְקַדְמֵיתָא, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב הָכָא לְחַטָּאת, אֶלָּא לִשְׁלָמִים, בְּגִין לְאַחֲזָאָה שְׁלָמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁלָמָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל עַל דָּא.

אֲבָל אַהֲרֹן, דְּהָא לָא קַבִּיל עוֹנְשָׁא מִצְלוֹתָא דְּמֹשֶׁה, דִּכְתִּיב, (דברים ט) וּבְאַהֲרֹן הִתְאַנַּף יְיָ׳ וְגוֹ׳. וּכְתִיב וְאֶתְפַּלֵּל גַּם בְּעַד אַהֲרֹן בָּעֵת הַהִיא, וְעַד כְּעַן חוֹבָא הֲוָה תָּלֵי, כְּתִיב וְעֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת, לְחַטָּאת וַדַּאי, (וְאַיִל לְעוֹלָה) בְּגִין דְּיִכַּפֵּר חוֹבֵיהּ, וְיִתְדַּכֵּי וְיִשְׁתְּלִים בְּכֹלָּא.

וּבְהַהוּא יוֹמָא אִשְׁתְּלִימוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְאִשְׁתְּכַח שְׁלָמָא בְּכֹלָּא, בְּחֶדְוָותָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא וְאִלְמָלֵא דְּאִשְׁתְּכַח עִרְבּוּבְיָא דִּבְנֵי אַהֲרֹן בְּהַהוּא יוֹמָא, מִן יוֹמָא דְּאִסְתָּלָקוּ יִשְׂרָאֵל מִן יַמָּא, לָא אִשְׁתְּכַח חֶדְוָותָא דִּעְלָאֵי וְתַתָּאֵי כְּהַהוּא יוֹמָא. בְּהַהוּא יוֹמָא אִתְעֲבַר הַהוּא חוֹבָא מִן עָלְמָא, וְאִשְׁתְּכָחוּ כַּהֲנָא וְיִשְׂרָאֵל מִתְדַּכְּאָן מִגֵּיהּ. (כָּל) הַהוּא יוֹמָא, אִתְעֲבָרוּ כָּל אִינּוּן מְקַטְרְגִין

דִּלְעֵילָּא, וַהֲווּ אַזְלִין וְשָׁטָאן בְּסַחֲרַנַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִשְׁתְּכַחוּ בְּהַהוּא עִדָּנָא.

עַד דְּגָרִים שַׁעֲתָא, וְקָמוּ נָדָב וַאֲבִיהוּא וְעִכְּבוּ (ס"א וְעַרְבְּבוּ) חֶדְוָותָא דִּכְלָּא. וְאִשְׁתְּכַח רוּגְזָא בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיֵּרָא כְּבוֹד יְיָ אֶל כָּל הָעָם, מִיַּד וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מַחְתָּתוֹ וְגוֹ'.

תָּנָן, בְּהַהוּא יוֹמָא חֶדְוָותָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הֲוָות, לְאִתְקַטְּרָא בְּקִיטוֹרָא דְּמְהֵימְנוּתָא בְּכָלְהוּ קִשְׁרִין קַדִּישִׁין. דְּהָא קִטֹּרֶת קְשִׁיר כֻּלָּא כַּחֲדָא, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי קִטֹּרֶת. וְאִינּוּן אָתוּ, וְקִשְׁרוּ כָּל אִינּוּן אָחֳרָנִין כַּחֲדָא, וְשָׁרוּ לָהּ לְבַר, דְּלָא קְשִׁרוּ לָהּ בַּהֲדַייהוּ, וְקִשְׁרוּ מִלָּה אָחֳרָא. וּבְגִין כַּךְ, אַזְהַר לוֹן לְכַהֲנֵי לְבָתַר, דְּכְתִיב, (ויקרא ט"ז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

וּבְכַמָּה גַּוונִין עִרְבְּבוּ חֶדְוָותָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. חַד דְּלָא אִתְנְסִיבוּ, וְלָא אִתְחַזְיִין לְקָרְבָּא, וּלְאִתְבָּרְכָא עָלְמִין עַל יְדַייהוּ. וְחַד דְּלָא הֲוָה שַׁעֲתָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְחַד דְּדַחֲקוּ שַׁעֲתָא. וְחַד, דְּהָא מִקַּדְמַת דְּנָא, נָפַק נִימוּסָא דְּלֵהוֹן, וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה וְגוֹ'. וַהֲאי מִלָּה אָחֳרָא אִתְקְשָׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דָּא, וְשָׁרוּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְבַר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי פִּנְחָס, לָא תֵּימָא דְּאִינּוּן שָׁארוּ לָהּ לְבַר, אֶלָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְקַשְּׁרָא עַל יְדַייהוּ. דְּהָא

בְּכָל אֲתַר דְּלָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא שַׁרְיָא בֵּינַיְיהוּ כְּלָל. בְּגִין כַּךְ אַזְהַר לְכַהֲנֵי, דְּכְתִיב בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּיִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. וְעַל דָּא לָא ייעוּל כַּהֲנָא לְקוּדְשָׁא, עַד דְּיִתְנְסִיב. בְּגִין דְּיִשְׁתַּתַּף בְּקִשּׁוּרָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּמַאן דְּלָא אִנְסִיב, שָׁאֲרֵי לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְבַר, וְהִיא לָא אִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ, וְעַל דָּא אִשְׁתְּכַח עֲרְבוּבְיָא בְּהַהוּא יוֹמָא לְגַבַּייְהוּ.

(ויקרא ט) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְהָא אוּקְמוּהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וַחֲבִיבוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְלָהָא, לְאִתְדַּבְּקָא בָּהּ. וְעַל דָּא, מַאן דְּאִנְסִיב, בָּעֵי לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְשַׁבְּחָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא תָּנֵינָן בְּכֹלָּא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא, כְּמָה דְּאִיהוּ בַּר נָשׁ מִתְדַּבַּק בְּבַת זוּגֵיהּ, וַחֲבִיבוּתָא דִּילֵיהּ לְקַבְלָהּ, כַּד אָתֵי לְמִפְלַח קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, הוּא אִתְעַר זִווּגָא אָחֳרָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲבִיבוּתָא דִּילֵיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּמַאן דְּאִתְעַר מִלָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לֵיהּ, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְבָרְכָא לֵיהּ, וְהָא אִתְמַר. וְעַל דָּא שְׁבָחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמְשַׁבַּח לָהּ לִכְנֶסֶת

יִשְׂרָאֵל, כְּשׁוֹשַׁנָּה דְּאִיהִי בֵּין הַחוֹחִים, דְּאִיהִי מְעַלְיָא וְסַלְקָא עַל כֹּלָּא. כַּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁאָר אוּכְלוֹסִין, בְּגִין דְּהִיא סַלְקָא (דף ל"ח ע"א) וּמִתְעַטְּרָא עַל כֹּלָּא. וְדָא שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, וְאֶתְרוֹג בֵּין הַחוֹחִים, לְאַחֲזָאָה שִׁבְחָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַל כֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא עַל יְדֵי דְּכַהֲנָא, וְיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָאן עַל יְדֵי דְּכַהֲנָא. וְכַהֲנָא מִתְבָּרְכָא עַל יְדֵי דְּכַהֲנָא עִלָּאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר ו) וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם.

כְּתִיב (תהלים כה) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ׳ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה.

זְכֹר רַחֲמֶיךָ, דָּא יַעֲקֹב. וַחֲסָדֶיךָ, דָּא אַבְרָהָם. כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה, וּמֵעוֹלָם נָטַל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסָלִיק לוֹן לְעֵילָּא, וַעֲבַד מִנַּייְהוּ רְתִיכָא קַדִּישָׁא, לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. וּבְגִין דַּהֲווֹ מֵעוֹלָם, הוּא דְּכִיר לְהוֹן לְאַגָּנָא וּלְרַחֲמָא עַל עָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא. נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּיא מִן עָלְמָא, וְסָלִיק לוֹן לְעֵילָּא, לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא.

וְאִי תֵּימָא יִצְחָק אֲמַאי לָא אַדְכַּר הָכָא. אֶלָּא אִשְׁתְּאַר לְאִתְפָּרָעָא מֵאִינּוּן דְּעָאקִין לִבְנוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים פט) עוֹרָרָה אֶת גְּבוּרָתֶךָ. וּכְתִיב, (ישעיה מב) יְיָ׳ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה וְגוֹ׳, וְדָא הוּא יִצְחָק,

דְּאִסְתַּלָּק מֵהָכָא. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ׳ וְחַסְדֶּיךָ, אִלֵּין אִינּוּן יַעֲקֹב וְאַבְרָהָם, דְּבָעִינָן לְהוֹן לְאַגָּנָא עָלָן. אֲבָל יִצְחָק, לְמֶעְבַּד קָרְבִּין קַיְימָא, וּבְגִינֵי כַּךְ לָא בָּעִינָן לֵיהּ לְגַבַּייהוּ.

דָּבָר אַחֵר כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, נָטַל יִצְחָק וּבָרָא בֵּיהּ עָלְמָא. חָמָא דְּלָא יָכִיל לְמֵיקָם בִּלְחוֹדוֹי, נָטַל אַבְרָהָם וְקַיֵּים בֵּיהּ עָלְמָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם, אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. חָמָא דְּבַעְיַין קִיּוּמָא יַתִּיר, נָטַל לְיַעֲקֹב, וְשָׁתַף לֵיהּ בְּיִצְחָק, וְקַיֵּים עָלְמָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. וְעַל דָּא, בְּאַבְרָהָם וְיַעֲקֹב אִתְקַיָּים עָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, לְבָתַר דְּאִשְׁתְּלִים אַהֲרֹן, בְּאִינּוּן ז׳ יוֹמִין, וְאִתְעַטָּר בְּהוּ, (בְּהַהוּא מְשַׁח רַבּוּת קַדִּישָׁא עִלָּאָה) יוֹמָא תְּמִינָאָה בַּעְיָא לְאִשְׁתַּלְמָא מִן שִׁבְעָה, דְּאִשְׁתַּלְמוּתָא עַל יְדֵי דְּכַהֲנָא, וְעַל דָּא פּוּלְחָנָא בִּתְמִינָאָה, לְאִתְעַטָּרָא מִן שִׁבְעָה. וּלְאִתְתַּקָּנָא כַּהֲנָא עַל הַהוּא (חוֹבָה) דְּחָב בְּקַדְמִיתָא. (ס"א דְּקַבִּיל)

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לְךָ עֵגֶל, הָא אוּקְמוּהָ עֵגֶל וַדַּאי, לְכַפָּרָא עַל הַהוּא עֵגֶל, דְּכִתִיב

(שמות לב) וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה. בֶּן בָּקָר, מַאי טַעְמָא בֶּן בָּקָר, וְלָא בֶּן פָּרָה. אֶלָּא אִיהוּ בָּעֵי לְאִתְתַּקָּנָא לְגַבֵּי פָּרָה, לָא אִתְחֲזֵי לְקָרְבָּא מִיָּד לְגַבָּהּ. מַאן דְּשַׁדַּר דּוּרוֹן לְמַלְכָּא, חֲמִיתוּן דְּנָסִיב מִבֵּי מַלְכָּא, וְיָהִיב לְמַלְכָּא, אֶלָּא דּוּרְנָא לְשַׁדְּרָא לְמַלְכָּא, מִבֵּי אָחֳרָא אִצְטְרִיךְ, וְלָא מִבֵּי מַלְכָּא. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, מִדִּידֵיהּ לְדִידֵיהּ לָא אִתְחֲזֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בְּגִין כָּךְ בֶּן בָּקָר וַדַּאי וְלָא בֶּן פָּרָה.

לְחַטָּאת: לְדַכְּאָה עַל הַהוּא חוֹבָה דְּחָב בֵּיהּ. וְאַיִל לְעוֹלָה תְּמִימִים. תְּמִימִים, תָּמִים מִבָּעֵי לֵיהּ. אִי תֵּימָא דְּעַל אַיִל וְעֵגֶל קָאָמַר, לָאו הָכֵי. דְּהָא תַּרְוַוייהוּ לָא סַלְקִין לְעוֹלָה, דְּהָא כְּתִיב לְעוֹלָה תְּמִימִים, וְעֵגֶל לְחַטָּאת סַלְקָא, מַהוּ תְּמִימִים, וּכְתִיב אַיִל.

אֶלָּא אֵילוֹ דְּיִצְחָק, לְקָרְבָּא לְגַבֵּי פָּרָה, דְּאִדְכַּר תְּרֵי זִמְנֵי בִּקְרָא, חַד דִּכְתִיב, (בראשית כב) וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל, הָא חַד, וְחַד וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאַיִל, הָא תְּרֵי, וַיַּעֲלֵהוּ לְעוֹלָה. וְעַל דָּא אַיִל לְעוֹלָה תְּמִימִים, תְּרֵי אַיִל, דְּאִיהוּ תְּרֵי. וְעַל דָּא (ויחי רמ"א ע"א) גְּבוּרוֹת תָּנֵינָן, וּמַנַּייהוּ מִתְפָּרְשִׁין לְכַמָּה אָחֳרָנִין.

(ויקרא ט) וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת, עֵגֶל לְחַטָּאת מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּכַהֲנָא. אֶלָּא יִשְׂרָאֵל הָא קַבִּילוּ עוֹנְשָׁא, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב בְּהוּ

עֵגֶל לְחַטָּאת, אֶלָּא עֵגֶל לְעוֹלָה. מַאי טַעְמָא. דְּכָל אִינּוּן דְּחָבוּ בֵּיהּ, קַבִּילוּ עוֹנְשָׁא, בֵּין בְּמִלּוֹלָא, בֵּין בְּעוֹבָדָא, בֵּין בְּפוּלְחָנָא, וַאֲפִילּוּ אִינּוּן דְּלָא עַבְדוּ מִדִּי, אֶלָּא דְּסְלִיקוּ לֵיהּ בִּרְעוּתָא דִּלְבַּייהוּ לְמִפְלַח לֵיהּ, אִתְעַנָּשׁוּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (שמות לב) וַיִּשְׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל כָּל אִינּוּן דְּסְלִיקוּ לֵיהּ בִּרְעוּתָא דִּלָּא לְמִפְלַח לֵיהּ, אֶלָּא דְּסְלִיקוּ גַּוְונָא דִּרְעוּתָא מִנֵּיהּ, הָכָא אִתְדַּכָּן, וּמְקָרְבִין לֵיהּ לְעוֹלָה וְלֹא לְחַטָּאת. (דף לח ע"ב)

אֲבָל קְחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת, אֲמַאי. אֶלָּא בְּגִין דַּהֲווֹ מְקָרְבִין בְּקַדְמִיתָא לַשְּׂעִירִים, דְּשַׁלְטִין עַל טוּרֵי רָמָאֵי. וְדָא הוּא לְחַטָּאת, וּבְעַיִין לְאִתְדַּכְּאָה מֵהַהוּא חוֹבָא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא לְחַדְּתוּתֵי דְּסִיהֲרָא אִצְטְרִיךְ. (ויקרא ט) וְשׁוֹר וְאַיִל לִשְׁלָמִים. שׁוֹר וְלָא פַּר, בְּגִין דְּשׁוֹר שְׁלִים אִיהוּ, לְאַחֲזָאָה שְׁלָמָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב לִשְׁלָמִים. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, שׁוֹר וְאַיִל מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא קָא אַתְיָין. שׁוֹר מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל. אַיִל, בְּגִין אֵילוּ דְּיִצְחָק. וְסַלְקִין לִשְׁלָמִים, לְאַשְׁלָמָא לוֹן לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא שׁוֹר וְאַיִל לִשְׁלָמִים.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֹּלָּא בְּגִין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרָא וּמִתְבָּרְכָא עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, בְּאַשְׁלָמוּתָא. וְהַאי

יוֹמָא חֲדָוּותָא דְּכֹלָּא הַוָּה, חֲדָוּותָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲדָוּותָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין. וּכְמָה דְּאִשְׁתְּלִים כַּהֲנָא לְתַתָּא, כְּבִיכוֹל אִשְׁתְּלִים כַּהֲנָא לְעֵילָּא, בַּר נָדָב וַאֲבִיהוּא דְּאִתְעַרוּ עִרְבּוּבְיָא בֵּין מַטְרוֹנִיתָא וּמַלְכָּא. וּבְגִין כָּךְ וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם וְגוֹ'. (חסר)

(ויקרא י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶלְעָזָר וְאֶל אִיתָמָר רָאשֵׁיכֶם אַל תִּפְרָעוּ וְגוֹ', כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת יְיָ עֲלֵיכֶם. רִבִּי אַבָּא אָמַר, הָא תָּנֵינָן בְּעוֹבָדִין דִּלְתַתָּא, אִתְעָרוּן עוֹבָדִין לְעֵילָּא, וְעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה כְּגַוְונָא דְּעוֹבָדָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, כָּל חֲדָוּותָא דִּלְעֵילָּא, תַּלְיָא בְּהַהוּא שַׁמְנָא קַדִּישָׁא, דְּמִתַּמָּן נָפִיק חֶדְוָה וּבִרְכָאן לְכֻלְּהוּ בּוּצִינִין, וְכַהֲנָא עִלָּאָה (מיניה) אִתְעַטָּר בִּנְגִידוּ דְּמִשְׁחָא, וּבְגִין כָּךְ כַּהֲנָא, דְּרִבּוּ מִשְׁחָא אִתְנְגִיד עֲלֵיהּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בָּעֵי לְאַחֲזָאָה חֵידוּ, וּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין (יַתִּיר מִכֹּלָּא), וְלָא יִתְחֲזֵי גִּרְעוֹנָא בְּרֵישֵׁיהּ, וְלָא בִּלְבּוּשֵׁיהּ, אֶלָּא לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא שְׁלִים כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְלָא יִתְחֲזֵי בֵּיהּ פְּגִימוּ כְּלָל, בְּגִין דְּלָא יַעֲבִיד פְּגִימוּ בַּאֲתַר אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, אִלְמָלֵא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר אִתְחָזוֹן פְּגִימוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא בִּלְבּוּשֵׁיהוֹן אוֹ בְּרֵאשֵׁיהוֹן, לָא אִשְׁתְּזִיבוּ

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, דְּהָא שַׁעֲתָא קַיְימָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּמוֹתָנָא אִעְרַע בְּעָלְמָא, לָא יִתְעַר אִינַשׁ גַּרְמֵיהּ לְמִלָּה בְּעָלְמָא, בְּגִין דְּלָא יִתְעֲרוּן עָלֵיהּ. בַּר אִי אִתְעַר גַּרְמֵיהּ לְטָב, וְיָכִיל לְדַחְיָיא (לְדַחָקָא) שַׁעֲתָא, דְּהָא בְּזִמְנָא וְשַׁעֲתָא דְּדִינָא קַיְימָא בְּעָלְמָא, מַאן דְּיִעְרַע בֵּיהּ, לַקְטֵי לֵיהּ וְיִסְתָּלַק מֵעָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ וְלֹא תָּמוּתוּ. כְּתִיב וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵיפָה, בְּגִין דְּאִינּוּן לָא אַתְיָין מִסִּטְרָא דְּכַהֲנֵי, וְלָא מִתְזַקֵּי.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (שמות ו) וַיִּקַּח אַהֲרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע בַּת עַמִּינָדָב אֲחוֹת נַחְשׁוֹן לוֹ לְאִשָּׁה. וַיִּקַּח אַהֲרֹן. כְּלָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, כְּלָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי, רְאוּיָה הָיְתָה בַּת שֶׁבַע לְדָוִד, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. רְאוּיָה הָיְתָה אֱלִישֶׁבַע לְאַהֲרֹן מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא כְּלָא חַד. אֲבָל הָתָם לְדִינָא, הָכָא לְרַחֲמֵי. כַּד אִתְחַבְּרָא בְּדָוִד, לְדִינָא, לְאַגָּחָא קְרָבִין, לְאוֹשָׁדָא דָּמִין. הָכָא בְּאַהֲרֹן, לְשַׁלְמָא, לְחַדְוָה, לְנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, לְאִתְבָּרְכָא. וְעַל דָּא אִתְקְרֵי (הָכִי) הָתָם בַּת שֶׁבַע, הָכָא אֱלִישֶׁבַע. אֱלִישֶׁבַע: דְּאִתְחַבְּרָא בְּחֶסֶד, (תָּא חֲזֵי) בַּת שֶׁבַע לְדִינָא, לְיִרְתָא מַלְכוּתָא וּלְאִתְקְפָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא דְּתָנֵינָן דִּכְתִיב, (שמות יט) קוֹל הַשּׁוֹפָר, שַׁפִּיר הוּא, וְדָא הוּא יַעֲקֹב, דְּאִסְתַּלָּק

בְּמַחֲשָׁבָה דְּאַבָּהָן, וְנַפְקוּ כַּחֲדָא מִגּוֹ שׁוֹפָר, דְּהָא שׁוֹפָר אַפִּיק מַיָּא וְאֶשָּׁא וְרוּחָא כַּחֲדָא, וְאִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ קָלָא. כַּךְ אִמָּא עִלָּאָה, אַפִּיק לְאַבָּהָן, בְּקָל חַד. וּמִגּוֹ מַחֲשָׁבָה אִסְתְּלָקוּ כַּחֲדָא בְּחַד קוֹל, וְהַהוּא קוֹל אִקְרֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר, וְדָא יַעֲקֹב דְּכָלִיל לְאַבָּהָן כַּחֲדָא, וְאִקְרֵי קוֹל.

וּתְרֵי קַלֵּי נִינְהוּ, דְּהָא מִגּוֹ קָלָא, נָפִיק קָלָא. אֲבָל קוֹל חַד דְּאִקְרֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר, וּמֵהָכָא נָפְקוּ שְׁאָר קוֹלוֹת, מִגּוֹ הַהוּא שׁוֹפָר בְּזִווּגָא (דף ל"ט ע"א) דְּמַחֲשָׁבָה. וְשִׁבְעָה קוֹלוֹת נִינְהוּ, דְּנָפְקִין בְּזִווּגָא דְּמַחֲשָׁבָה בְּשׁוֹפָר, וְדָא שׁוֹפָר דְּאַשְׁקֵי לוֹן וְרַוֵּי לוֹן לַאֲבָהָן בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר לִבְנִין, וְהָא אוּקְמוּהָ מִלָּה.

תָּא חֲזֵי, וַיִּקַּח אַהֲרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע, לְבַסְּמָא לָהּ, לְמֶחֱדֵי לָהּ, לְחַבְּרָא לָהּ בְּמַלְכָּא, בְּזִווּגָא שְׁלִים, לְאִשְׁתַּכְּחָא בִּרְכָאן לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ, עַל יְדֵי דְּאַהֲרֹן. בְּגִין כָּךְ, בָּעֵי כַּהֲנָא לְאִשְׁתַּכְּחָא בְּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, בְּחֵידוּ, כֻּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּהָא עַל יְדוֹי בִּרְכָאן וְחֶדְוָון מִשְׁתַּכְּחֵי. וְעַל דָּא אִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ דִּינָא וְרוּגְזָא וְעָצִיבוּ, בְּגִין דְּלָא יִתְפְּגַם מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְקְטַר בֵּיהּ. וְעַל דָּא וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה, וְלָאו כַּהֲנָא. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (דברים לג) בָּרֵךְ יְיָ׳ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה וְגוֹ׳.

(ויקרא י) יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי

יְהוּדָה, מִגּוֹ פַּרְשְׁתָּא דָּא שַׁמְעֵינָן, דְּנָדָב וַאֲבִיהוּא רְוֵי חַמְרָא הֲווֹ, מִדְּאַזְהַר לְכַהֲנֵי בְּהָא. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קד) וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ וְגוֹ', אִי בָּעֵי כַּהֲנָא לְמֶחְדֵּי וּלְאִשְׁתַּכְחָא בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין יַתִּיר מִכְּלָא, אֲמַאי אָסִיר לֵיהּ חַמְרָא, דְּהָא חֵידוּ בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח, נְהִירוּ דְּאַנְפִּין בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח.

אֶלָּא שֵׁירוּתָא דְּחַמְרָא חֶדְוָותָא. סוֹפֵיהּ עֲצִיבוּ. וְעוֹד דְּיַיִן מִסְטְרָא דִּלְיָואֵי אָתֵי, מֵאַתַר דְּחַמְרָא שָׁרֵי, דְּהָא אוֹרַיְיתָא וְחַמְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה הוּא. (ס"א סֵיפֵיהּ עֲצִיבוּ, וְכַהֲנָא שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא בְּעֵי חֶדְוָותָא וּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, יַיִן אָתֵי מִסְטְרָא דִּלְיָואֵי) וְסִטְרָא דְּכַהֲנָא מַיִן צְלִילִין נְהִירִין.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר כָּל חַד אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ, וְכָלִיל כּוֹלָּא דָּא בְּדָא, וּבְגִין כָּךְ, חַמְרָא שָׁרֵי חֶדְוָותָא, בְּגִין דְּכָלִיל מִגּוֹ מַיָּא, וּלְבָתַר אַהְדָּר לְאַתְרֵיהּ, וְעָצִיב וְרָגִיז וְדָאִין דְּיָנָא. (וְכַהֲנָא שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא בְּעֵי חֶדְוָותָא וּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין)

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מֵאַתַר חַד נָפְקוּ, יַיִן וְשֶׁמֶן וּמַיִם. מַיִם וְשֶׁמֶן לִימִינָא, נַטְלֵי כַּהֲנֵי וְיַרְתֵי לוֹן, וְשֶׁמֶן יַתִּיר מִכְּלָא. דְּאִיהוּ חֶדְוָותָא שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא, דִּכְתִיב, (תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן. וְיַיִן לִשְׂמָאלָא, יַרְתֵי לֵיוָאֵי, לְאַרְמָא קָלָא וּלְזַמָּרָא, וְלָא לְשִׁתּוּק, דְּהָא חַמְרָא לָא שָׁתִיק לְעָלְמִין, וְשֶׁמֶן בַּחֲשַׁאי הוּא תָּדִיר.

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, שֶׁמֶן דְּאִיהוּ בַּחֲשַׁאי בִּלְחִישׁוּ תָּדִיר, אָתֵי מִסִּטְרָא דְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ בִּלְחִישׁוּ תָּדִיר וְלָא אִשְׁתְּמַע, וְהוּא בַּחֲשַׁאי, וְעַל דָּא הוּא מִימִינָא. וְיַיִן דְּאִיהוּ (קרח קע"ו) לְאַרְמָא קָלָא, וְלָא שָׁתִיק לְעָלְמִין, אָתֵי מִסִּטְרָא דְּאִימָּא, וְיָרְתִין לֵיוָאֵי לְסִטַר שְׂמָאלָא, וְקַיְימֵי לְזַמְּרָא לְאַרְמָא קָלָא, וְקַיְימֵי בְּדִינָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (דברים כא) וְעַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נָגַע.

בְּגִין כַּךְ, כַּהֲנָא כַּד ייעוּל לְמַקְדְּשָׁא לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא, אָסִיר לֵיהּ לְמִשְׁתֵּי חַמְרָא, דְּהָא עוֹבָדוֹי בַּחֲשַׁאי אִינּוּן, וּבַחֲשַׁאי (ס"א אִתְחָזֵי) אָתָאן וְאִתְכְּוון, (ס"א וּבַחֲשָׁאי אִתְכְּוון בְּמַה דְּאִתְכְּוון) וְזִוּוג לְמַאן דְּזַוּוג, וְנָגִיד בִּרְכָאן לְעָלְמִין כְּלְהוּ, וְכֹלָּא בַּחֲשַׁאי, (וְעוֹד) דְּעוֹבָדוֹי כְּלְהוּ בְּרָזָא. וְחַמְרָא מְגַלֶּה רָזִין הוּא, דְּהָא כָּל עוֹבָדוֹי לְאַרְמָא קָלָא קָאִים.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, מִבֵּי מְרוֹנְיָא לְצִפּוֹרִי, וַהֲוָה רַבְיָיא חַד שְׁכִיחַ בְּגַוָּון (ס"א לְגַבַּייהוּ), בְּחַמְרָא בְּקִינְטָא דְּדוּבְשָׁא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה נִימָא מִלָּה דְּאוֹרַייְתָא וְנֵזִיל.

פָּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (שיר השירים ז) וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים וגו'. וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב, דָּא יֵינָא דְּאוֹרַייְתָא, דְּאִיהוּ טָב. דְּהָא יֵינָא אָחֳרָא לָאו אִיהוּ טָב, וְיֵינָא דְּאוֹרַייְתָא, טָב לְכֹלָּא. טָב לְעָלְמָא דָּא, וְטָב

לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְדָא הוּא יֵינָא דְּנִיחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר מִכֹּלָּא, וּבְזִכּוּ דָּא, מַאן דְּמַרְוֵי מִיֵּינָא דְּאוֹרַיְיתָא, יִתְעַר לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיִזְכֵּי לְאַחֲיָיא, כַּד יוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּיא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דּוּבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים, הָא תָּנִינָן דְּאַפִילּוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, יְזֵכֵּי לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים.

אָמַר הַהוּא רַבְיָא, אִי כְּתִיב וְחִכֵּךְ מְיֵין הַטּוֹב, הַוֵינָא אָמְרֵי הָכֵי. אֲבָל כְּיֵין הַטּוֹב כְּתִיב, וְלָא מְיֵין. אַשְׁגְּחוּ בֵּיהּ, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּרִי אֵימָא מִילָּךְ, דְּשַׁפִּיר קָא אָמְרַת.

אָמַר, אֲנָא שְׁמַעְנָא, דְּמַאן דְּאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, וְדָבִיק בָּהּ, וְהַהִיא מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתְּמַע בְּפוּמֵיהּ, וְלָא לָחִישׁ לָהּ (דף ל"ט ע"ב) בִּלְחִישׁוּ, אֶלָּא אָרִים קָלֵיהּ בָּהּ. דְּאוֹרַיְיתָא הָכִי בַּעְיָא לְאַרְמָא קָלָא, דִּכְתִיב, (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא, לְאָרְמָא רְנָּה דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא בִּלְחִישׁוּ. כְּיֵין הַטּוֹב, כַּחֲמַר טָב דְּלָא שָׁתִיק. וְהוּא עָתִיד לְאָרְמָא קָלָא, כַּד יִפּוֹק מֵהַאי עָלְמָא. הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵשָׁרִים, דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, לָא יִשְׁתְּכַח דְּיִמְחֵי בִּידוֹי. דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים, אֲפִילּוּ בְּהַהוּא עָלְמָא שְׁפָוָותֵיהּ מְרַחְשָׁן אוֹרַיְיתָא.

תּוּ שְׁמַעְנָא וְחִכְמָה כְּיֵין הַטּוֹב, הַאי קְרָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְמַר, וּבְתוּשְׁבַּחְתָּא אִתְמַר. אִי הָכִי, מַאן הוּא דְּמְשַׁבַּח לָהּ בְּהַאי. אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַהוּ הוֹלֵךְ לְדוֹדִי, הוֹלֵךְ אֲלַי מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָא מְשַׁבַּח לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּהִיא קָא מְשַׁבַּחַת לֵיהּ, דִּכְתִיב חִכּוֹ מַמְתַקִּים, כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. (דִּכְתִיב) **וְחִכְּךָ כְּיֵין הַטּוֹב, יֵין הַטּוֹב: דְּהוּא חַמְרָא דְּמִנְטְרָא. הוֹלֵךְ לְדוֹדִי: דָּא יִצְחָק, דְּאִקְרֵי יְדִיד מִבֶּטֶן. לְמֵישָׁרִים: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (תהלים צט) **אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים, לְאִתְכַּלְלָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא. וְדָא הוּא מֵישָׁרִים, דְּבִגִּין חֶדְוָותָא דְּהַהוּא חַמָּר טַב, אִתְכְּלִיל שְׁמָאלָא בִּימִינָא, וְחַדָּאן כֻּלָּא.** (דִּוּבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים) **דְּהָא כֻּלָּא מִתְעָרֵי בְּחֶדְוָואן וּבְרָכָאן, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי בְּחֶדּוּ, וּמִתְעָרֵי לְאַרְקָא בִּרְכָאן לְתַתָּא.**

אָתוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק וְנַשְּׁקוּ לֵיהּ רֵישֵׁיהּ, וְחַדּוּ עִמֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ מַה שְׁמָךְ. אָמַר לְהוֹ יֵיסָא. אָמְרוּ רִבִּי יֵיסָא תְּהֵא. יַתִּיר תְּהֵא שְׁכִיחַ בְּעָלְמָא מֵרִבִּי יֵיסָא חַבְרָנָא, דְּאִסְתַּלָּק מִבֵּינָנָא. אָמְרוּ לֵיהּ וּמַאן אָבוּךְ. אָמַר לְהוֹ, אַפְטַר מֵעָלְמָא, וַהֲוָה אוֹלִיף לִי כָּל יוֹמָא ג׳ מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְלֵילְיָא ג׳ מִילִּין דְּחָכְמְתָא דְּאַגַּדְתָּא. וְהָנֵי

מִילֵי אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, וְהַשְׁתָּא דִּיוּרִי בְּחַד בַּר נָשׁ, וְסָלִיק לִי מֵאוֹרַיְיתָא. וַאֲנָא אָזִיל כָּל יוֹמָא לַעֲבִידְתָּא, וּבְכָל יוֹמָא אַהֲדַרְנָא אִינּוּן מִלִּין דְּאוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא.

אָמְרוּ לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ יָדַע בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לוֹן לָאו.

סָבָא הוּא, וְלָא יָדַע לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִית לֵיהּ בְּנִין, וְלָא שַׁוִּי לוֹן בְּבֵי רַב. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה (נ"א אִי לָאו הָכִי הֲוָה) אִי לָא הֲוָה הָכִי, הֲוָה אֲעֵילְנָא לְגַבֵּי הַאי כְּפַר לְמַלְּלָא עֲלָךְ, הַשְׁתָּא אָסִיר לָן לְמֵחֲזֵי אַנְפּוֹי. שְׁדֵי חֲמָרָא מִנָּךְ, וְאַתְּ זִיל לְגַבָּן. אָמְרוּ לֵיהּ מַאן הוּא אָבוּךְ. אָמַר רִבִּי זְעֵירָא דִּכְפַר רָאמִין.

שָׁמַע רִבִּי יְהוּדָה וּבָכָה, אָמַר אֲנָא הֲוֵינָא בְּבֵיתֵיהּ, וְאוֹלִיפְנָא מִנֵּיהּ ג׳ מִלִּין בְּכַסָּא דִּבְרָכָה, וְאוֹלִיפְנָא מִנֵּיהּ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית תְּרֵי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וּמַה מֵהַאי רַבְיָא בְּרֵיהּ אוֹלִיפְנָא, מִנֵּיהּ לָא כָּל שֶׁכֵּן. אַזְלוּ וְאָחִידוּ בִּידֵיהּ. חָמוּ חַד חַקַל וְיָתְבוּ תַּמָּן. אָמְרוּ לֵיהּ אֵימָא חַד מִלָּה, מֵאִינּוּן דְּאוֹלִיף לָךְ אָבוּךְ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים וְגוֹ׳. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, כָּל אַתַּר דְּדִינָא אֱלֹהִים אִקְרֵי. וְהַהוּא אַתַּר עִלָּאָה אַתַּר דְּנָפְקוּ מִנֵּיהּ, הָכִי קָרֵי לֵיהּ הָכָא. וְאַף עַל גַּב דְּרַחֲמֵי הוּא, מִנֵּיהּ נָפְקוּ דִּינִין, וּבֵיהּ תַּלְיִין.

אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים, אִלֵּין אִבָּהָן. דְּאִינּוּן מִתְשַׁקְיָין בְּקַדְמִיתָא, וּמִשְׁתָּרְשִׁין עַל כֻּלָּא. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרוֹמֶשֶׁת, וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה, דָּא נֶפֶשׁ, דְּהַהִיא אֶרֶץ עִלָּאָה אַפִּיקַת מֵהַהִיא חַיָּה עִלָּאָה עַל כֻּלָּא, דְּכְתִיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְדָא אִיהִי נֶפֶשׁ דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּמָשִׁיךְ בְּגַוֵּיהּ. הָרוֹמֶשֶׁת: דָּא הִיא חַיָּה דְּרַחֲשָׁא בְּכָל טוּרִין (ס"א סְטָרִין), לְעֵילָּא וְתַתָּא. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם, דְּהַהוּא נָהָר עִלָּאָה נָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, וְאַשְׁקֵי לְהַאי אִילָנָא, לְאִשְׁתָּרְשָׁא בְּשָׁרְשׁוֹי עַל כֻּלָּא, וּלְאִשְׁתַּכְחָא בֵּיהּ מְזוֹנָא לְכֻלָּא.

דָּבָר אַחֵר הַחַיָּה הָרוֹמֶשֶׁת, דָּא הוּא דָּוִד מַלְכָּא, דְּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים קיח) לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וְגוֹ'. וְאֵת כָּל עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ, אִלֵּין כָּל אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּמִשְׁתַּכְחֵי לְקַדְּשָׁא שְׁמָא דְּמָארֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, דְּכְתִיב בְּהוּ (ישעיה ו) שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. וּמִנְּהוֹן טָאסִין בְּעָלְמָא לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חֲזֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וַדַּאי כָּל כַּךְ לְהַאי רַבְיָא לָא אִתְחֲזֵי, אֲבָל אֲנָא חָמֵי בֵּיהּ דְּלַאֲתַר עִלָּאָה יִסְתְּלַק.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, (דף מ' ע"א) וַדַּאי. הַחַיָּה (הָרוֹמֶשֶׁת) דָּא הִיא חַיָּה עִלָּאָה עַל כֻּלָּא, דְּהָא אִתְּמַר אֶרֶץ קַרְיֵיהּ קְרָא. הָכָא דְּכְתִיב וְהָעוֹף יְרֵב בָּאָרֶץ, בָּאָרֶץ וַדַּאי, וְלָא בַּמַּיִם.

דְּהָא הַהוּא נָהָר, נָגִיד וְנָפִיק וְאַשְׁקֵי, בְּלָא פֵּירוּדָא, עַד הַהוּא אַתַר דְּאִקְרֵי אֶרֶץ, וּמִתַּמָּן כְּתִיב וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְגוֹ'. וְהָעוֹף, וְהַהוּא עוֹף בְּהַאי אֶרֶץ תַּלְיָין וְאִתְשַׁקְיָין, וְדָא הוּא דִּכְתִיב וְהָעוֹף יֵרֵב בָּאָרֶץ. קָמוּ וְאָזְלוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, נִשְׁתַּתֵּף לְהַאי רַבְיָא עִמָּנָא, וְכָל חַד וְחַד לֵימָא מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שיר השירים ב) סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים וְגוֹ'. הַאי קְרָא הָא אִתְּמַר וְשַׁפִּיר. אֲבָל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאָמַר דָּא בְּגָלוּתָא. סַמְּכוּנִי, מַהוּ סַמְּכוּנִי. אֶלָּא מַאן דְּנָפִיל בָּעֵי לְאַסְמְכָא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמה) סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנּוֹפְלִים וְגוֹ'. וּבְגִין כָּךְ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּנָפְלָה, דִּכְתִיב, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, בַּעְיָא לְאַסְמְכָא, וְהֵיא אָמְרָה סַמְּכוּנִי. לְמַאן אָמְרָה. לְיִשְׂרָאֵל בְּנָהָא דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא עִמָּהּ.

וּבְמָה בָּאֲשִׁישׁוֹת. אִלֵּין אִינּוּן אֲבָהָן, דְּאִינּוּן אִתְמַלְיָין בְּקַדְמִיתָא, מֵהַהוּא חֲמָר טַב דְּמִנְטָרָא. וְכַד אִינּוּן אִתְמַלְיָין, הָא בִּרְכָאן מִשְׁתַּכְחֵי לְגַבָּהּ, עַל יְדָא דְּחַד דַּרְגָּא דְּאִיהוּ צַדִּיק. וּמַאן דְּיָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, אַף עַל גַּב דִּבְרָכָאן לָא מִשְׁתַּכְחֵי בְּעָלְמָא, אִיהוּ סָמִיךְ וְסָעִיד לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים, כֻּלָּא חַד כְּמָה דְּאַמְרָן, אֲבָל רָזָא דָּא,

אַשִּׁישָׁא: עָיֵיל חַמְרָא. תַּפּוּחַ: אַפִּיק חַמְרָא, וּמְכַוְּון רְעוּתָא. וְעַל דָּא אֲשִׁישׁוֹת וְתַפּוּחִים. אֲשִׁישׁוֹת, לְרַוְואָה מֵחַמְרָא. תַּפּוּחִים, לְכַוְונָא רְעוּתָא דְּלָא יָזִיק חַמְרָא. וְכָל דָּא לָמָּה. כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי, בְּגָלוּתָא. וּמַאן דְּמַיְיחֵד שְׁמָא קַדִּישָׁא, בָּעֵי לְיַחֲדָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי, וּלְאַכְלְלָא לוֹן כַּדְקָא חֲזֵי, לְאִתְבַּסְמָא וּלְאִתְתַּקָּנָא כֻּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת, וְדָא סָמִיךְ לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (דברים לב) אֲשֶׁר חֵלֶב זְבָחֵימוֹ יֹאכֵלוּ יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכֶם. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְקַדְּשָׁא לוֹן. תָּא חֲזֵי יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, כָּל חַיֵּי עָלְמָא דְּיַרְתִּין, כֻּלָּא תַּלְיָין בְּהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ חַיִּין דְּכֻלָּא, לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְהוּא אֲתַר, דְּיַיִן דְּמִנְטָרָא שָׁאֲרֵי (וְאִקְרֵי יַיִן) וּמִתַּמָּן נָפְקִין חַיִּין וּקְדוּשָׁא לְכֻלָּא. וְיַיִן דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִין יַיִן דְּיִשְׂרָאֵל אָחֳרָא, וְדָא בְּדָא תַּלְיָא. דְּהָא יִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא, בֵּיהּ נָטִיל חַיִּין, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי עֵץ חַיִּים, עֵץ מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי חַיִּים, וְנָפְקֵי מִתַּמָּן חַיִּין, וְעַל דָּא מְבָרְכִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיַיִן. וְיַיִן דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא כְּהַאי גַּוְונָא.

עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִיהוּ מְסָאֵב, וּמַאן דְּקָרִיב בַּהֲדֵיהּ יִסְתָּאֵב, כַּד יִקְרַב בְּיַיִן דְּיִשְׂרָאֵל, הָא אִסְתָּאַב וְאָסִיר, כָּל שֻׁכְּבֵן הַהוּא יַיִן דְּאִיהוּ עָבִיד. וְעַל

דָּא לָא תֵּימָא דְּדָא הוּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא כָּל מַה דְּעָבְדֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כֻּלָּא הוּא כְּעֵין דּוּגְמָא דִּלְעֵילָּא, כָּל שֶׁכֵּן יַיִן, דְּקָאֵי בַּאֲתַר עִלָּאָה, דּוּגְמָא דְּיַיִן דִּמְנַטְּרָא.

בְּגִין כַּךְ יִשְׂרָאֵל שַׁתְיָין יַיִן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְעֲבִיד כַּדְקָא חֲזֵי בִּקְדוּשָּׁה, כְּגַוונָא דְּיִשְׂרָאֵל לְעֵילָּא, דְּשָׁתֵי וְאִשְׁתָּרְשָׁא וְאִתְבָּרְכָא בְּהַהוּא יַיִן עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְלָא שָׁתָאן יַיִן דְּאִתְעֲבִיד בִּמְסָאֲבוּתָא, וּמִסְטְרָא דִּמְסָאֲבוּתָא, דְּהָא בֵּיהּ שַׁרְיָא רוּחָא דִּמְסָאֲבוּתָא. (וְלָאו הוּא מִסִּטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל) וּמַאן דְּשָׁתֵי לֵיהּ (בַּהֲדֵייהוּ), אִסְתַּאַב רוּחֵיהּ, וְאִסְתַּאַב אִיהוּ, וְלָאו הוּא מִסִּטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָא הַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי, יַיִן דִּמְנַטְּרָא אִיהוּ.

וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, בַּעְיָין לְנַטְּרָא דָּא עַל כֻּלָּא, בְּגִין דְּאִתְקְשַׁר בַּאֲתַר דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְגִין כָּךְ, בְּיַיִן אִתְבְּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר מִכֻּלָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ חַדֵּי לְסִטְרָא שְׂמָאלָא, וּבְגוֹ חֶדְוָותָא דִּילֵיהּ אִתְכְּלִיל בִּימִינָא. וְכַד אִתְעֲבִיד כֻּלָּא יְמִינָא, כְּדֵין שְׂמָא קַדִּישָׁא בְּחֵידוּ, וּבִרְכָאן מִשְׁתַּכְחֵי בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. וּבְעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא יִתְעַר עוֹבָדָא דִּלְעֵילָּא, וְעַל דָּא מְזַמְּנֵי יַיִן לְקַבֵּיל יַיִן.

וּבְגִין דְּאִיהוּ מְנַטְּרָא לְעֵילָּא, בָּעֵי לְנַטְּרָא לֵיהּ לְתַתָּא, וְכָל נְטִירוּ דִּילֵיהּ קְדוּשָּׁה הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וּמַאן

דְּפָגִים לֵיהּ לְתַתָּא בְּסִטְרָא דִּמְסָאֲבוּתָא, יִסְתָּאֲב אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אֲתַר דְּהַהוּא יַיִן דְּמִנְטָרָא שַׁרְיָא. הוּא לָא נָטִיר לֵיהּ, לָא יִתְנַטַּר הוּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. (דף מ׳ ע״ב) הוּא סָאִיב לֵיהּ, יִסְאַבּוּן לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, לָא יֵהָא לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַהוּא יַיִן דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִקַּדְּשֵׁי נַפְשַׁיְיהוּ בְּקִדּוּשָׁה עִלָּאָה, וְנַטְרֵי מַה דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְנַטָּרָא, וּמְקַדְּשֵׁי לְמַלְכָּא בִּנְטִירוּ עִלָּאָה דָּא. זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פְּתַח הַהוּא רַבְיָא וְאָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ וְגוֹ׳. מַאן מֶלֶךְ. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּמִשְׁפָּט דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דַּאֲבָהָן. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, תְּרוּמַת כְּתִיב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, דָּא עֵשָׂו, דְּבָעֵי עַל תְּרוּמוֹת וְעַל מַעֲשְׂרוֹת כָּל יוֹמָא, וְלָא עָבִיד מִדֵּי. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת דְּלָאו אִיהוּ מִשְׁפָּט. דְּהָא תְּרוּמָה אִסְתַּלְקוּתָא דְּרַחֲמֵי, בְּגִין דָּא לָא אַתְיָא בְּמִשְׁפָּט, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, וְעַל דָּא, וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יֶהֶרְסֶנָּה.

וְאִי תֵּימָא, הָא דָּוִד מַלְכָּא אִישׁ תְּרוּמָה הֲוָה, אֶלָּא בְּרַחֲמֵי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא (ס״א דָּוִד מַלְכָּא אִישׁ תְּרוּמָה הֲוָה וְאַרְעָא אִתְקַיְּימָא בְּגִינֵיהּ הֵכִי הוּא וְדַאי. אֲבָל כֹּלָּא בְּרַחֲמֵי הֲוָה) דְּהָא כְּתִיב (ישעיה נה)

חַסְדֵי דָּוִד הַנֶּאֱמָנִים, כְּמָה דְּאִתְדְּבַק בְּהַאי, אִתְדְּבַק בְּהַאי.

תָּא חֲזֵי, כָּל יוֹמוֹי דְּדָוִד מַלְכָּא, הֲוָה מִשְׁתַּדֵּל (בְּגִין) דְּהַאי תְּרוּמָה, יִתְקַשַּׁר בְּמִשְׁפָּט, וְיִזְדַּוְוגוּן כַּחֲדָא. (בְּגִין דְּיִתְקָיְים בְּאַרְעָא) אָתָא שְׁלֹמֹה וְזַוּוג לוֹן כַּחֲדָא, וְקַיְימָא סִיהֲרָא בַּאֲשְׁלְמוּתָא, וְקַיְימָא אַרְעָא בְּקִיּוּמָא. אָתָא צִדְקִיָּהוּ וְאַפְרִישׁ לוֹן, וְאִשְׁתְּאָרַת אַרְעָא בְּלָא מִשְׁפָּט, וְאִתְפְּגִימַת סִיהֲרָא, וְאִתְחֲרִיבַת אַרְעָא, כְּדֵין וְאִישׁ תְּרוּמַת יֶהֱרְסֶנָּה.

וְתָא חֲזֵי, שֶׁמֶן לְכַהֲנֵי, וְיַיִן לְלֵיוָאֵי. לָא בְּגִין דְּבַעְיָין יַיִן, אֶלָּא מַיָּין דְּמִנְטָרָא אָתֵי לְסִטְרָא דִּלְהוֹן, לְחַבְּרָא כֹּלָּא כַּחֲדָא, וּלְמֶחֱדֵי עָלְמִין כֻּלְּהוּ, לְאִשְׁתַּכְּחָא בְּהוּ כֹּלָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא כְּלִיל דָּא בְּדָא. לְאִשְׁתַּכְּחָא בְּהוּ חֲבִיבוּתָא דְּכֹלָּא, וּרְחִימוּתָא דִּבְנֵי מְהֵימְנוּתָא.

מַאן דְּאִתְדְּבַק רְעוּתֵיהּ בְּהַאי, הוּא שְׁלִים בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיִשְׁתַּכַּח כָּל יוֹמוֹי דְּאִתְדְּבַק בִּתְשׁוּבָה, אֲתַר דְּיַיִן וְשֶׁמֶן מִשְׁתַּכְּחֵי. כְּדֵין לָא יִתְדְּבָק בָּתַר עָלְמָא דָּא, לָא לְעָתְרָא, וְלָא לְכִסּוּפָא דִּילֵיהּ. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָוַוח עַל דָּא וְאָמַר, (משלי כא) אוֹהֵב יַיִן וְשֶׁמֶן, לֹא יַעֲשִׁיר, דְּהָא עוּתְרָא אָחֳרָא יְזַדְּמַן לֵיהּ, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בֵּיהּ, וּלְמֶהֱוֵי בֵּיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אֲתַר דְּיַיִן וְשֶׁמֶן שַׁרְיָין בְּעָלְמָא דָּא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וּמַאן

דְּרָחִים לֵיהּ לְהַאי אֲתַר, לָא בָּעֵי עוּתְרָא וְלָא רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּעוּתְרָא עִלָּאָה כָּל יוֹמָא, דִּכְתִיב, (איוב כח) לֹא יַעֲרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוּכִית וְתְמוּרָתָהּ כְּלִי פָּז. הַאי בְּהַאי עָלְמָא. לְבָתַר, (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (שמות כד) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וְגוֹ'. וְהַתּוֹרָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְהַמִּצְוָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. לְהוֹרֹתָם כְּתִיב חָסֵר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ג) וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, לְהוֹרֹתָם דְּמִי, אִי תֵּימָא הוֹרֹתָם דְּיִשְׂרָאֵל, לָאו הָכֵי, דְּהָא יִשְׂרָאֵל לָא אַדְכָּרוּ בְּהַאי קְרָא. אֶלָּא הוֹרֹתָם דְּתוֹרָה וּמִצְוָה. וּמַאי הִיא. דָּא (אֲתָר) יַיִן דְּמִנְטָרָא. בְּגִין דְּכָל כְּתִיבָה דְּסֵפֶר עִלָּאָה תַּמָּן שַׁרְיָא, וּמִתַּמָּן נָפְקָא תּוֹרָה, וְעַל דָּא קָרֵינָן תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְדָא הוּא אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם, לְהוֹרֹתָם וַדַּאי.

(כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי)

תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, תּוֹרָה אָחֳרָא, (ויקהל ר"א) דְּקַיְימָא עַל פֶּה. מַאן אִיהוּ פֶּה. דָּא הוּא דַּעַת, דְּאִיהוּ פֶּה דְּסֵפֶר וּכְתִיבָה. וְתוֹרָה דָּא, הִיא תּוֹרָה אָחֳרָא, דְּאִקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִיהִי קַיְימָא עַל הַהוּא פֶּה דְּאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, בְּגִין כַּךְ אִסְתַּלִּיק מֹשֶׁה בְּכֹלָּא, עַל כָּל שְׁאָר נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, דִּכְתִיב וְאֶתְּנָה לְךָ, לְךָ דַּיְיקָא.

כְּתִיב (משלי כה) **הָגוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא לַצּוֹרֵף כֶּלִי הָגוֹ רָשָׁע לִפְנֵי מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַסְגִּיאוּ חַיָּיבִין בְּעָלְמָא, כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִתְתַּקָּנַת בְּדִינָא, לְאִסְתַּאָבַת** (ס"א וְאִשְׁתְּאָבַת) (ס"א וְקַיְימָא) **בְּדִינָא, וְשַׁלְהוֹבוֹי אוֹקְדִין עָלְמָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְעַבָּר חַיָּיבַיָּא מֵעָלְמָא, כְּדֵין וְיִכּוֹן בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ. בַּחֶסֶד, וְלָא בְּדִינָא מַאי מַשְׁמַע.**

מַשְׁמַע דְּעָלְמָא תַּתָּאָה תַּלְיָא בְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְעָלְמָא עִלָּאָה לְפוּם אָרְחֵי דְּעָלְמָא תַּתָּאָה. וְיִכּוֹן בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ. (דף מא ע"א) **מַאן דְּבָעֵי לְבָרְכָא לֵיהּ, וּלְאַתְקָנָא כּוּרְסְיֵיהּ, בְּחֶסֶד וְלָא בְּדִינָא. מַאי מַשְׁמַע. דְּכַד עָיֵיל כַּהֲנָא לְבֵי מַקְדְּשָׁא, דְּיֵיעוּל בְּחֶסֶד דְּאִיהוּ מַיָּא, וְלָא יֵיעוּל בְּיַיִן דְּשָׁתֵי דְּאִיהוּ גְּבוּרָה. יֵיעוּל** (בְּהַאי מִלָּה) **בְּמַיָּא, וְלָא יֵיעוּל בְּחַמְרָא.**

אָתוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק, וְנַשְּׁקוּ רֵישֵׁיהּ, וּמֵהֲהוּא יוֹמָא לָא אִתְפְּרַשׁ מִבֵּי רִבִּי יְהוּדָה, וְכַד הֲוָה עָיֵיל לְבֵי מִדְרָשָׁא, הֲוָה קָם רִבִּי יְהוּדָה קַמֵּיהּ, אָמַר מִלָּה אוֹלִיפְנָא מִנֵּיהּ, וְיָאוּת לְאַנְהָגָא בֵּיהּ יְקָר. לְבָתַר אִסְתַּלַּק בֵּין חַבְרַיָּיא, וַהֲווּ קָאָרְן לֵיהּ רִבִּי יֵיסָא, רֵישָׁא דְּפַטִּישָׁא דְּמַתְבָּר טַנָּרִין, וְאַפִּיק שַׁלְהוֹבִין לְכָל סְטָר. וַהֲוָה קָרֵי עָלֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, (ירמיה א) **בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ.**

(ויקרא יא) וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵיהֶם זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ וְגוֹ׳, מַאי שְׁנָא הָכָא אַהֲרֹן. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ קַיְימָא תְּדִיר לְאַפְרָשָׁא בֵּין מִסְאָבָא וּבֵין דַּכְיָא. דְּכְתִיב לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים וְגוֹ׳. נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וְגוֹ׳. סוּר מֵרָע וְגוֹ׳. וּכְתִיב (משלי כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגוֹ׳. מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים. מַאן חַיִּים. אֶלָּא אִלֵּין חַיִּים דְּאִקְרוֹן עָלְמָא דְּאָתֵי, וְחַיִּים תַּמָּן שַׁרְיָין. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, עֵץ חַיִּים, הֵיא אִילָנָא מֵאִינּוּן חַיִּים, אִילָנָא דְּאִתְנְטַע בְּאִינּוּן חַיִּין. וְעַל דָּא מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים כְּתִיב.

אוֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב, מַאן יָמִים. אֶלָּא דָּא הוּא שְׁמָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דַּאֲחִידָא בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, דְּאִקְרוֹן יְמֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ, יְמֵי הַשָּׁמַיִם וַדַּאי, עַל הָאָרֶץ וַדַּאי. מַאן דְּבָעֵי חַיִּים דִּלְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בֵּהּ. וּמַאן דְּבָעֵי יוֹמִין עִלָּאִין לְאִתְדַּבְקָא בֵּהּ וּלְרַחֲמָא לֵהּ. יִנְטַר פּוּמֵיהּ מִכֹּלָּא, יִנְטַר פּוּמֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ, יִנְטַר פּוּמֵיהּ מִמֵּיכְלָא וּמִמִּשְׁתְיָא, דְּמִסָּאֵב לְנַפְשָׁא, וּמְרַחֲקָא לְבַר נָשׁ מֵאִינּוּן חַיִּין וּמֵאִינּוּן יוֹמִין, וְיִנְטַר (ס"א פּוּמֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ) לִישָׁנֵיהּ מִמִּלִּין בִּישִׁין, דְּלָא יִסְתָּאַב בֵּהּ, וְיִתְרַחַק מִנַּיְיהוּ, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בֵּהּ.

תָּא חֲזֵי, פּוּמָא וְלִישָׁן, אַתַר (אֲחֵרָא) עִלָּאָה הָכִי אִקְרֵי, וּבְגִין כָּךְ לָא יַפְגִּים אִינִישׁ פּוּמֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ, וְכָל שֶׁכֵּן לְאִסְתַּאֲבָא נַפְשֵׁיהּ וְגַרְמֵיהּ, בְּגִין דְּאִסְתַּאַב הוּא בְּעָלְמָא אָחֳרָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

(ויקרא יא) זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוֹ', הַאי קְרָא לָאו רִישֵׁיהּ סִיפֵּיהּ, וְלָאו סִיפֵּיהּ רִישֵׁיהּ. זֹאת הַחַיָּה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר מִכָּל הַבְּהֵמָה. אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מְנַטְּרֵי נַפְשַׁיְיהוּ, וְגַרְמַיְיהוּ, דְּלָא לְסָאֲבָא לוֹן, וַדַּאי זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ, יְהוֹן שְׁכִיחִין בְּקוּדְשָׁה עִלָּאָה, לְאִתְדַּבְּקָא בִּשְׁמִי, בִּבְרִירוּ דְּהַהִיא בְּהֵמָה דְּבָרִירְנָא לְכוּ לְמֵיכַל, לָא תִּסְתַּאֲבוּ בָּהּ, וְתֶהֱווֹן דְּבֵקִין בִּשְׁמִי.

וְכָל זִמְנָא דְּלָאו אִינּוּן נַטְרִין נַפְשַׁיְיהוּ וְגַרְמַיְיהוּ מִמֵּיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא, יִתְדַּבְּקוּן בַּאֲתַר אָחֳרָא מִסְאֲבָא, לְאִסְתַּאֲבָא בָּהּ. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל, מִכָּל וַדַּאי, דְּאִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ. מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ, בְּגִין דְּהַאי מֵיכְלָא דְּהַאי בְּהֵמָה אִשְׁתְּכַח דַּכְיָא, וְלָא יִסָּאֵב לְכוּ, יְהֵא לְכוּ חוּלָקָא בִּשְׁמִי, לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ.

תּוּ, זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ. בְּפַרְעֹה כְּתִיב, (שמות ו) בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְיָ. הָא זֹאת לָקְבֵלָךְ, לְאִתְפָּרְעָא מִנָּךְ.

אוּף הָכָא זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, הָא זֹאת לָקְבֵלֵיכוֹן, לְאִתְפָּרָעָא מִנַּייכוּ, אִי תְּסָאֲבוּן נַפְשֵׁכוֹן. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּנַפְשָׁתָא מִגָּה הַוּוֹ, וְאִי אַתּוּן תְּסָאֲבוּן לְהַהוּא דִּילָהּ, הָא זֹאת לָקְבַלַיְיכוּ, אִי לְטָב הִיא קַיְימָא לְגַבַּייכוּ, אִי לְבִישׁ הִיא קַיְימָא לְגַבַּייכוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, מִכָּל אִינּוּן דַּאֲחִידָן מִן סִטְרָא דָּא, שָׁאֲרֵי לְכוּ לְמֵיכַל, וְכָל אִינּוּן דְּלָא אַתְיָין (דף מ"א ע"ב) מִסִּטְרָא דָּא, אָסִיר לְכוּ לְמֵיכַל. בְּגִין דְּאִית בְּעִירָן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דָּא, וְאִית דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא אָחֳרָא מִסְאַבָא. וְסִימָנָא דִּלְהוֹן דִּכְתִיב, כֹּל מַפְרֶסֶת פַּרְסָה. וְגַמְרִינָן כֻּלְּהוּ רְשִׁימָן, וְכֻלְּהוּ אַרְשִׁים לְהוּ קְרָא. וּבְגִין כַּךְ, כָּל מַאן דְּאָכִיל מֵאִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דָּא מִסְאַבָא, אִסְתְּאַב בְּהוּ, וְסָאִיב לְנַפְשֵׁיהּ דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּכִיָּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר כְּלַל כְּלָא, כְּמָה דְּאִית עֶשֶׂר כִּתְרִין דְּמְהֵימְנוּתָא לְעֵילָּא. כַּךְ אִית עֶשֶׂר כִּתְרֵי דְּחָרְשֵׁי מְסָאֲבֵי לְתַתָּא. וְכָל מַה דִּי בְּאַרְעָא, מִנַּייהוּ אֲחִידָן בְּסִטְרָא דָּא, וּמִנַּייהוּ אֲחִידָן בְּסִטְרָא אָחֳרָא.

וְאִי תֵּימָא, הַאי עֵז, דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא. לָאו הָכִי. דְּאִי רוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא בֵּיהּ, אָסִיר לָן לְמֵיכַל. אֶלָּא אַעְבְּרָן בְּגַוְוייהוּ, וְיִתְחַזּוּן לָקָבְלֵיהוֹן, וְלָא שַׁרְיָא

לְדַיְיקָא בְּהוּ, דְּכַד אִינּוּן שַׁרְיָין, רוּחַ אָחֳרָא אַעְבָּר עָלַיְיהוּ, וּפְרִישָׁן מִגַּרְמַיְיהוּ. וּבְגִין כַּךְ אִתְחָזוֹן לָקָבְלַיְיהוּ, וּמְקַטְרְגִי בְּגַוַוייהוּ, וְלָא שַׁלְטֵי בְּהוּ בְּגַרְמַיְיהוּ, וְעַל דָּא שָׁרֵי לָן לְמֵיכַל.

תָּא חֲזֵי, כְּיוָן דְּאִתְיָין לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ, אַעְבַּר רוּחָא חֲדָא, זַקְפָן עַיְינִין וְחָמָאן רְשִׁימִין דִּלְהוֹן, וְאִתְפָּרְשָׁן מִנַּיְיהוּ, אֲבָל אִתְחָזוֹ לָקָבְלֵיהוֹן, וְלָא אַסִּירֵי לָן לְמֵיכַל. בֵּין בִּבְעִירֵי, בֵּין בְּחֵיוָתָא, בֵּין בְּעוֹפֵי, בֵּין בְּנוּנֵי יַמָּא, בְּכֻלְּהוּ אִתְחָזוֹן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא (רַחֲמֵי וְדִינָא), וְכָל מַאן דְּאָתֵי מִסְּטָרָא דִּימִינָא, (מִסְּטָרָא דְּרַחֲמֵי) שָׁאֲרֵי לָן לְמֵיכַל. וְכָל אִינּוּן דְּאָתְיָין מִסְּטָרָא דִּשְׂמָאלָא (מִסְּטָרָא דְּדִינָא), כֻּלְּהוּ אָסִיר לָן לְמֵיכַל. בְּגִין דְּדַרְגָּא (ס״א דְּגַרְמָא) דְּכֻלְּהוּ מִסְאָבָא, וְכֻלְּהוּ מִסְאָבִין, וְרוּחַ מִסְאָבָא שַׁרְיָא בְּגַוַוייהוּ, וְדָרֵי בְּהוּ. וְעַל דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, לָא יִתְעָרַב בְּהוּ, וְלָא יִסְתָּאַב בְּהוּ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכְחוּן קַדִּישִׁין, וְיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לְעֵילָּא וְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבָעֵי לְדַכְּאָה לְהוּ, וּלְקַדְּשָׁא לְהוּ עַל כֹּלָּא, בְּגִין דְּאַחִידָן בֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּאַר בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הֵיךְ אַתְיָין לְאִסְתַּאֲבָא וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּסִטְרָא מִסְאָבָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,

וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי וְלֹא תְשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגוֹ׳, מַאן דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, לָא לִבְעֵי לֵיהּ לְאַפְרְשָׁא מֵאוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא. וּבְגִין כַּךְ רָשִׁים לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כָּל אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דָּא, וְכָל אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא אָחֳרָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ, (ישעיה סא) כָּל רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּם (נח ע״א, פ׳) כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ׳, בֵּרַךְ יְיָ׳ מַמָּשׁ, בֵּרַךְ יְיָ׳ בְּכֹלָּא.

וְתָא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאָכִיל מֵאִינּוּן מַאֲכָלֵי דַּאֲסִירֵי, אִתְדְּבַק בְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְגָעִיל נַפְשֵׁיהּ וְגַרְמֵיהּ, וְרוּחַ מְסָאֵב שַׁרְיָא עָלֵיהּ, וְאַחְזֵי גַּרְמֵיהּ דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בֶּאֱלָהָא עִלָּאָה, וְלָא אָתֵי מִסִּטְרֵיהּ, וְלָא אִתְדְּבַק בֵּיהּ. וְאִי יִפּוֹק הָכִי מֵהַאי עָלְמָא, אֲחִידָן בֵּיהּ כָּל אִינּוּן דַּאֲחִידָן בְּסִטְרָא (ס״א דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא) דְּמְסָאֲבָא, וּמְסָאֲבִין לֵיהּ וְדַיְינִין לֵיהּ כְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ גַּעֲלָא דְּמָארֵיהּ, גַּעֲלָא בְּהַאי עָלְמָא, וְגַעֲלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וְנִטְמֵתֶם בָּם בְּלָא א׳, דְּלָא אִשְׁתְּכַח אֲסוּתָא לְגַעוּלֵיהּ, וְלָא נָפִיק מִמְּסָאֲבוּתֵיהּ לְעָלְמִין. וַוי לוֹן, וַוי לְנַפְשַׁיְיהוּ, דְּלָא יִתְדַּבְּקוּן בְּצִרוֹרָא דְּחַיֵּי לְעָלְמִין, דְּהָא אִסְתְּאָבוּ. וַוי לְגַרְמַיְיהוּ, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה סו) כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְגוֹ׳, וְהָיוּ דֵּרָאוֹן לְכָל

בָּשָׂר. מַאי דְּרָאוֹן. סִרְחוֹנָא. מַאן גָּרִים לֵיהּ, הַהוּא סְטָר דְּאִתְדַּבָּק בֵּיהּ.

יִשְׂרָאֵל אַתְיָין מִסִּטְרָא דִּימִינָא, אִי אִתְדַּבְּקָן בְּסִטְרָא שְׂמָאלָא, הָא פַּגְמִין לְסִטְרָא דָּא, וּפַגְמִין לְגַרְמַיְיהוּ, וּפַגְמִין לְנַפְשַׁיְיהוּ, פְּגִימִין בְּעָלְמָא דֵּין, וּפְגִימִין, בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּאִתְדַּבָּק בְּסִטְרָא דְּמְסָאֲבָא, דְּכֹלָּא אָחִיד דָּא בְּדָא, וּכְתִיב (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ וגו׳.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ו) כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ וגו׳. אִסְתַּכַּלְנָא בְּמִלֵּי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ אַחִידָן בְּחָכְמָה עִלָּאָה. כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ, הַאי קְרָא, בְּשַׁעֲתָא דְּדַיְינִין לֵיהּ (דף מ"ב ע"א) לְבַר נָשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא כְּתִיב, כָּל הַהוּא דִּינָא, וְכָל מַאי דְּסָבִיל בְּהַהוּא עָלְמָא, וְנָקְמִין מִנֵּיהּ נִקְמָתָא דְּעָלְמָא. לְפִיהוּ: בְּגִין פִּיהוּ, דְּלָא נָטִיר לֵיהּ, וְסָאִיב לֵיהּ לְנַפְשֵׁיהּ, וְלָא אִתְדְּבַק בְּסִטְרָא דְּחַיֵּי, בְּסִטְרָא דִּימִינָא. וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא, לָא תִּשְׁתְּלִים דִּינָהָא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. דָּבָר אַחֵר לֹא תִמָּלֵא, לָא תִּשְׁתְּלִים לְסַלְקָא לְאַתְרָהָא לְעָלְמִין, בְּגִין דְּהָא אִסְתְּאָבַת, וְאִתְדַּבְּקַת בְּסִטְרָא אָחֳרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל מַאן דְּאִסְתְּאָב בְּהוּ, כְּאִילּוּ פָּלַח לְעַבּוּדָה זָרָה, דְּאִיהוּ (דברים יז) תּוֹעֲבַת יְיָ, וּכְתִיב לֹא

תֹּאכַל כָּל תּוֹעֵבָה. מַאן דְּפָלַח לְעַבּוּדָה זָרָה, נָפִיק מִסִּטְרָא דְּחַיֵּי, נָפִיק מֵרְשׁוּתָא קַדִּישָׁא, וְעָיִיל בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא. אוֹף מַאן דְּאִסְתָּאַב בְּהָנֵי מֵיכְלֵי, נָפִיק מִסִּטְרָא דְּחַיֵּי, וְנָפִיק מֵרְשׁוּ קַדִּישָׁא, וְעָיִיל בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִסְתָּאַב בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא וְנִטְמֵתֶם בָּם כְּתִיב בְּלָא א׳.

וּכְתִיב, וְלֹא תְשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמוֹשׂ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם לְטַמֵּא. מַאי לְטַמֵּא. לְטַמֵּא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּהָא אִינּוּן מְסָאֲבִין, וּמִסִּטְרָא דְּמְסָאֲבָא קָא אַתְיָין. וְכָל חַד אִתְדַּבָּק בְּאַתְרֵיהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה יָתִיב קָמֵי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי, אָמַר לֵיהּ, הָא דְּתָנֵינָן זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּמָה. אָמַר לֵיהּ, בְּמָה דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם וְגוֹ׳. כֵּיוָן דְּאִתְדַּבְּקָן מִתְקַדְּשָׁן, וְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קֹדֶשׁ אִקְרוֹן, דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ׳ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וּכְתִיב (שמות כב) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר עָלַיְיהוּ, וְהֱיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ׳, בְּגִין דִּכְתִיב (דברים י׳) וּבוֹ תִדְבָּק, וּכְתִיב (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ.

רעיא מהימנא

(נדפס תצא רע״ח ע״ב) דָּגִים וַחֲגָבִים, אֵינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֶלָּא אֲסִיפָתָם הִיא הַמַּתֶּרֶת אוֹתָם. הָכִי מָארֵי מְתִיבְתָּא, אֵין צְרִיכִין שְׁחִיטָה, אֶלָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (בראשית מט) וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו. מַה נּוּנֵי יַמָּא, חִיוּתָן בְּיַמָּא. אַף תַּלְמִידֵי (תיקון נ״ו) חֲכָמִים, מָארֵי מַתְנִיתִין, חִיוּתַיְיהוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִי אִתְפְּרְשָׁן מִנָּהּ, מִיַּד מֵתִים. (נ״א תַּנָּאִין) תָּנֵינָן דְּמַתְנִיתִין, דְּבָהּ אִתְרַבּוּ כְּנוּנֵי יַמָּא, וְאִי אִינּוּן דִּבְיַבֶּשְׁתָּא יַעֲלוּן לְמַיָּא, וְלָא יַדְעִין לְשַׁטְּאָא, אִינּוּן מַיְיתִין. אֲבָל אָדָם (דְּאִינּוּן מָארֵי קַבָּלָה אִינּוּן לְעֵילָּא), דְּאִיהוּ לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ, אִתְמַר בְּיהּ (בראשית א) וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם.

דְּאִינּוּן מָארֵי מַתְנִיתִין תַּנְיָנָא, הַתַּנִּין הַגָּדוֹל, (ישעיה כז) נָחָשׁ בָּרִיחַ, לְקֻבֵּל (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים, בְּזִמְנָא דְּתַנִּינָן מָארֵי מִשְׁנָה אִית בְּהוֹן מַחֲלוֹקֶת, וּמַקְשִׁין דָּא לְדָא, בָּלַע לְחַבְרֵיהּ. וְהַאי אִיהוּ תַּלְמִיד זְעֵיר שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה וּמוֹרֶה, חַיָּיב מִיתָה. וְאִי אִינּוּן שָׁוִין דָּא לְדָא, וְאִית בְּהוֹן מַחֲלוֹקֶת, וְקוּשְׁיָא, אִתְמַר בְּהוֹן (ס״א לְבַסּוֹף) (במדבר כא) אֶת וָהֵב בְּסוּפָה, אוֹקְמוּהָ אַהֲבָה בְּסוּפָה. (ע״ב רע״מ).

פרשת אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ

(ויקרא יב) **וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְגוֹ׳. רִבּוֹנִי אֶלְעָזָר פְּתַח,** (שיר השירים ג) **עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי וְגוֹ׳. עַל מִשְׁכָּבִי, בְּמִשְׁכָּבִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ עַל מִשְׁכָּבִי. אֶלָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה קָמֵי קוּדְשָׁא**

בְּרִיךְ הוּא, וּבָעָאת מִנֵּיהּ עַל גָּלוּתָא, בְּגִין דְּהִיא יָתְבָא בֵּין שְׁאָר עַמִּין עִם בְּנָהָא, וּשְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְעַל דְּהִיא שְׁכִיבַת בְּאַרְעָא אָחֳרָא מִסְאָבָא, אָמְרָה, עַל מִשְׁכְּבִי בָּעֵינָא, דְּכָאִיבְנָא (נ"א דְּשָׁכִיבְנָא) בְּגָלוּתָא, וְעַל דָּא, בְּקַשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי וְלַאֲפָקָא לִי מִנֵּיהּ.

בְּקַשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו, דְּלָאו אָרְחֵיהּ לְאִזְדַּוּוגָא (דף מב ע"ב) בִּי אֶלָּא בְּהֵיכָלֵיהּ, קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי. דְּהָא בֵּינֵי עַמִּין אָחֳרָנִין יָתִיבְנָא, וְקָלֵיהּ לָא שַׁמְעִין אֶלָּא בְּנוֹי. דִּכְתִיב, (דברים ד) הֲשָׁמַע עָם קוֹל אֱלֹהִים וְגוֹ'.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, עַל מִשְׁכְּבִי בַּלֵּילוֹת. אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַל מִשְׁכְּבִי אִתְרַעֲמְנָא קַמֵּיהּ, דְּיֵהֵא מְזַדַּוּוג עַמִּי לְמֶחְדֵּי לִי, וּלְבָרְכָא לִי, בְּחֵידוּ שְׁלִים. דְּהָכִי תָּנֵינָן דְּמִזּוּוּגָא דְּמַלְכָּא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה צַדִּיקִים יַרְתוּ יְרוּתַת אַחֲסַנְתָּא קַדִּישָׁא, וְכַמָּה בִּרְכָאן מִשְׁתַּכְחֵי בְּעָלְמָא. רִבִּי אַבָּא הֲוָה אָזִיל לִכְפַר קַנְיָא, (ס"א בְּפַרְקְמָטְיָא) לְמֵעַרְתָּא דְּלוּד. וַהֲווּ עִמֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב, (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ וְגוֹ'. אֵשֶׁת חַיִל, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּכְרָקֵב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה. אִלֵּין (נ"א דָּא מְהֵימָנוּתָא דִּשְׁאַר) עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יָכִיל לְמִסְבַּל לוֹן בְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כ) וָאָקוּץ בָּם. כְּהָנֵי קוֹצִין וְגוּבִין דְּדַחֲקִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ וְלָא יָכִיל לְמִסְבַּל לוֹן.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָכִי הוּא וַדַּאי, אֵשֶׁת חַיִל, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא גְּבִירְתָּא מִכַּמָּה חַיָּילִין וְכַמָּה מַשְׁרְיָין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּעָלְמָא, עַטֶּרֶת בַּעְלָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, וְכֹלָּא חַד. (ל"ג וכו' אֵשֶׁת חַיִל דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּהָא בְּזִווּגָא דְּמַלְכָּא אַפִּיקַת כַּמָּה חַיָּילִין כַּמָּה מַשִׁירְיָין כַּמָּה צַדִּיקִים בְּעַלְמָא וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן בָּנִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּמָה דִכְתִיב (דְּבָרִים י"ד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ' אֱלֹהֵיכֶם.)

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי אַבָּא כָּל חַד לֵימָא מִלָּה, בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר. (משלי לא) **אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אֵשֶׁת חַיִל, כְּמָה דְּאָמְרָן. מִי יִמְצָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.** (ל"ג מִי יִמְצָא לְאַגְּחָא בֵּיהּ קְרָבָא) **מִי יִמְצָא, מַאן יְזַכֶּה לְמֶהֱוֵי בֵּהּ בִּשְׁלִימוּ, וּלְאִשְׁתַּכְּחָא עִמָּהּ תָּדִיר.**

וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ, מִכְרָהּ, מִקְּחָהּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, לְכָל אִינּוּן דְּלָא אִתְדַּבְּקָן בָּהּ בִּשְׁלִימוּ, וְלָא שְׁלֵמִין בַּהֲדָהּ, הִיא מָכְרָה לוֹן וְאַסְגְּרָא לוֹן בִּידָא דְּעַמְמִין אָחֳרָנִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א, יב) **וַיַּעַזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ' וַיִּמְכּוֹר אוֹתָם בְּיַד סִיסְרָא. וּכְדֵין כֻּלְּהוּ רְחִיקִין מֵאִלֵּין פְּנִינִים עִלָּאִין קַדִּישִׁין, דְּלָא יְהֵא חוּלָקָא בְּהוּ.**

הַדָּא הוּא דִכְתִיב וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח קְרָא אֲבַתְּרֵיהּ וְאָמַר, בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר. בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ, דָּא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דִּבְגִינֵי כַּךְ מָנֵי לֵהּ עַל עָלְמָא, לְאִתְדַּבְּרָא עָלָּהּ, כָּל זִיוּנִין דִּלֵּיהּ אַפְקִיד בִּידָהָא, וְכָל אִינּוּן מַגִּיחֵי קְרָבָא, וְעַל דָּא, וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח קְרָא אֲבַתְרֵיהּ, וְאָמַר, גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ. גְּמָלַתְהוּ טוֹב, הֵיא זְמִינַת טָב לְעָלְמָא, זְמִינַת טָב לְהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא וְלִבְנֵי הֵיכָלֵיהּ. וְלֹא רָע. בְּגִין דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, טוֹב אֵימָתַי, בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן יְמֵי הַשָּׁמַיִם, נָהֲרִין עָלָּה, וּמְזַדְּוְוגָן עִמָּהּ כְּדְקָא יָאוֹת, דְּאִינּוּן יְמֵי חַיֶּיהָ. בְּגִין דְּעֵץ הַחַיִּים, שָׁדַר לָהּ חַיִּים, וְנָהִיר לָהּ. וּבְהַהוּא זִמְנָא גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלָא רָע. אָמַר רִבִּי אַבָּא שַׁפִּיר הוּא, וְכֻלְּהוּ קְרָאֵי בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמָרוּ.

(ויקרא יב) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ. תָּנֵינָן, אִשָּׁה מַזְרַעַת תְּחִלָּה יוֹלֶדֶת זָכָר. רִבִּי אֲחָא אָמַר, הָא תָּנֵינָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר עַל הַהִיא טִפָּה, אִי אִיהוּ דְּכַר אִי אִיהִי נוּקְבָא, וְאַתְּ אָמְרַת אִשָּׁה מַזְרַעַת תְּחִלָּה יוֹלֶדֶת זָכָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַבְחִין בֵּין טִפָּה דְּדְכוּרָא וּבֵין טִפָּה דְּנוּקְבָא, וּבְגִין דְּאַבְחִין לֵיהּ, גָּזַר עָלֵיהּ, אִי לְהֱוֵי דְּכַר אוֹ נוּקְבָא.

אָמַר רִבִּי אֲחָא, וְיַלְדָּה זָכָר, וְכִי כֵּיוָן דְּמַזְרַעַת יוֹלֶדֶת, דִּכְתִיב, וְיַלְדָּה (אֶלָּא), הַאי קְרָא הָכִי מִבָּעֵי לֵיהּ,

אִשָּׁה כִּי תַהַר וְיָלְדָה זָכָר. (ס"א תַזְרִיעַ וְיִהְיֶה זָכָר) מַהוּ, כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִתְּתָא, מִן יוֹמָא דְּאִתְעַבְּרַת עַד יוֹמָא דְּיוֹלְדַת לֵית לָהּ בְּפוּמָא, אֶלָּא יְלִידוּ דִּילָהּ אִי לְהֱוֵי דְּכַר, וְעַל דָּא, אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר.

אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (תהלים קד) מַה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ׳. כַּמָּה סַגִּיאִין עוֹבָדוֹהִי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּעָלְמָא, מְתַל לְבַר נָשׁ דְּנָטִיל בִּידוֹהִי כַּמָּה (דף מ"ג ע"א) מַקְטוּרִין כַּחֲדָא, וְזָרַע לוֹן בִּזְמָנָא חֲדָא, וּלְבָתַר נָפִיק כָּל חַד וְחַד בִּלְחוֹדוֹי. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד עוֹבָדוֹהִי בְּחָכְמָה, וּבְחָכְמָה נָטִיל כֻּלָּא כַּחֲדָא וְזָרַע לוֹן, וּלְבָתַר נָפְקוּ כָּל חַד וְחַד בִּזְמַנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ׳, כַּמָּה סַגִּיאִין אִינּוּן עוֹבָדוֹהִי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ, סְתִימִין בְּחָכְמָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. כֻּלְּהוּ בְּחָכְמָה כְּלִילָן, וְלָא נָפְקֵי לְבַר אֶלָּא בְּשִׁבִּילִין יְדִיעָן, לְגַבֵּי בִּינָה. וּמִתַּמָּן, אִתְעֲבִידוּ כֻּלָּא וְאִתְתְּקָנוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי כד) וּבִתְבוּנָה יִתְכּוֹנָן. וְעַל דָּא כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, בְּבִינָה. מָלְאָה הָאָרֶץ, הָאָרֶץ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּמִתַּמָּן אִתְמַלְיָא מִכֻּלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹ׳. קְנִינֶיךָ. דְּהִיא אַפִּיקַת לוֹן

לְבָתַר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּהֵ' בְּרָאָם. בְּגִינֵי כַּךְ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶיךָ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אָתֵי לְאִתְקַדְּשָׁא לְאִזְדַּוּוגָא בְּנוּקְבֵיהּ, (בְּכַוָּונָה) בִּרְעוּתָא קַדִּישָׁא דִּילֵיהּ, אִתְעַר עָלֵיהּ רוּחָא (אַחֲרָא) קַדִּישָׁא, כָּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָּא. וְרָמִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַד שְׁלוּחָא מִמָּנָא עַל עִדּוּיֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, וּמָנֵי בִּידֵיהּ הַהוּא רוּחָא, וְאוֹדַע לֵיהּ, לְאָן אֲתַר יִפְקוֹד לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב ג) וְהַלַּיְלָה אָמַר הוֹרָה גָּבֶר. הַלַּיְלָה אָמַר, לְהַהוּא מִמָּנָא, הוֹרָה גָּבֶר מִפְּלַנְיָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפְקִיד לֵיהּ, לְהַהוּא רוּחָא, כָּל מַה דְּאַפְקִיד, וְהָא אוּקְמוּהָ.

כְּדֵין רוּחָא נַחְתָּא, וְחַד צוּלְמָא עִמֵּיהּ, (ק"ד ע"ב) הַהוּא דְּקָאִים בְּדִיוּקְנֵיהּ לְעֵילָּא, בְּהַהוּא צוּלְמָא אִתְבְּרֵי (ס"א אִתְרַבֵּי), בְּהַהוּא צוּלְמָא אָזִיל בְּהַאי עָלְמָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. בְּעוֹד דְּהַאי צוּלְמָא אִשְׁתְּכַח (ויחי ר"ב ע"א) עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, (בְּצוּלְמָא דִילֵיהּ) קָאִים בְּהַאי עָלְמָא, דְּמִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא (ס"א אִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ בַּר נָשׁ קָאִים בְּהַאי עָלְמָא וּתְרִין אִינּוּן דְּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא), וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אַזְהַר לִבְנֵי נָשָׁא וְאָמַר, (שיר השירים ב) עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, תְּרֵי.

וּבְסִפְרָא דְּחָרְשִׁין דְּאַשְׁמְדַאי, אַשְׁכַּחְנָא דְּאִינּוּן דְּיַדְּעֵי לְחַרְשָׁא חָרְשִׁין מִסְטַר שְׁמָאלָא, (ס״א דְּבָעוּ)
וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּהוּ, יְקוּם לְנֶהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא, אוֹ בַּאֲתַר דְּיִתְחֲזוּן אִינּוּן צוּלְמִין דִּילֵיהּ, וְיֵימָא אִינּוּן מִלִּין דְּמִתַּתְקֵנִי לְאִינּוּן חָרְשִׁין, וְיִקְרֵי לוֹן, לְאִינּוּן סִטְרִין מְסָאֲבִין, בִּשְׁמָהָן מְסָאֲבִין דִּילְהוֹן, וְיַזְמִין (וְיוֹמֵי) **צוּלְמִין דִּילֵיהּ לְאִינּוּן דְּקָאֲרֵי, וְיֵימָא דְּהוּא אִתְתָּקַן בִּרְעוּתֵיהּ לְהוּ לְפִקּוּדַיְיהוּ, וְהַהוּא בַּר נָשׁ נָפֵק מֵרְשׁוּ דְּמָארֵיהּ וּפִקְדוֹנָא דִּילֵיהּ, יָהֵב לְסִטְרָא מְסָאֲבָא.**
וּבְאִינּוּן מִלִּין דְּחָרְשִׁין דְּאִיהוּ יֵימָא, וְיַזְמִין (נ״א וְיוֹמֵי) **לוֹן לְצוּלְמֵי, אִתְחָזוּן תְּרֵין רוּחִין וּמִתַּתְקְנִין בְּאִינּוּן צוּלְמִין דִּילֵיהּ, בְּחֵיזוּ דְּבְנֵי אֱנָשָׁא, וּמוֹדְעִין לֵיהּ מִלִּין לְאַבָּאשָׁא, וּמִלִּין לְאוֹטָבָא, לְזַמְנִין יְדִיעָן. וְאִלֵּין תְּרֵי רוּחִין, דְּלָא אִתְכְּלִילוּ בְּכֻלָּא דְּגוּפָא, הַשְׁתָּא אִתְכְּלִילָן בְּאִלֵּין צוּלְמִין, וּמִתַּתְקְנָן בֵּהּ וּמוֹדְעִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ מִלִּין לְאַבָּאשָׁא, וְדָא הוּא דְּנָפִיק מֵרְשׁוּתָא דְּמָארֵיהּ, וּפִקְדוֹנָא דִּילֵיהּ, יָהִיב לְסִטְרָא מְסָאֲבָא.**
תָּא חֲזֵי, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַשְׁדָּאָה מָאנֵי דְּבֵיתָא, וּלְאַפְקָדָא לֵיהּ לְסִטְרָא אָחֳרָא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ, אוֹ מִלָּה אָחֳרָא דְּכְוָותֵיהּ, (ס״א דְּבֵיתֵיהּ לְקַבְּלָא לֵיהּ) **דְּהָא כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין זְמִינִין לְהַהוּא מִלָּה לְקַבְּלָא לֵיהּ, וּמֵהַהוּא זִמְנָא,**

לָא שָׁארוּ עָלַיְהּ בִּרְכָאן, דְּהָא מִסְטְרָא אָחֳרָא הוּא. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּאַזְמִין בִּרְעוּתֵיהּ עַל הַהוּא טִיבוּ עִלָּאָה דִּילֵיהּ, לְאָחֳרָא וּלְסִטְרָא אָחֳרָא. דְּהָא, מֵהַהוּא דְּאַזְמִין לֵיהּ חֲוֵי. וְכַד קְרִיבוּ יוֹמִין דְּבַר נָשׁ לְנָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא, הַהוּא צוּלְמָא עִלָּאָה דְּיַהֲבִי לֵיהּ, אַתְיָא הַהוּא רוּחָא בִּישָׁא דְּהַוָה מִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, וְנָטִיל לֵיהּ לְהַהוּא צוּלְמָא, וְאִתְתָּקַן בֵּיהּ וְאָזִיל לֵיהּ, וְלָא אִתְחֲזָר בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ לְעָלְמִין. כְּדֵין יְנַדַּע דְּהָא אִתְדַּחְיָא הוּא מִכֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמְתָא נַחְתָּא לְאַעֲלָא לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, נַחְתָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, וְחָמָאת יְקָרָא דְּרוּחֲיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא קַיְימִין שׁוּרִין שׁוּרִין. לְבָתַר אַזְלָא לַגֵּיהִנָּם, וְחָמָאת לְהוּ לְרַשִּׁיעַיָּיא דְּצַוְוחִין וַוי וַוי, וְלָא מֵרַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ. וּבְכֹלָּא אַסְהִידוּ בָּהּ סַהֲדוּתָא, וְהַהוּא צוּלְמָא קַדִּישָׁא קַיְימָא עָלֵיהּ, עַד דְּנָפִיק לְעָלְמָא. (דף מ"ג ע"ב)

כַּד נָפִיק לְעָלְמָא, אִזְדַּמַּן הַהוּא צוּלְמָא לְגַבֵּיהּ, וְאִשְׁתְּתַף בַּהֲדֵיהּ, וְאִתְרַבֵּי עִמֵּיהּ. כְּמָה דְּאִתְמַר, (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וּבְהַהוּא צֶלֶם אִשְׁתְּתָפוּ (אִשְׁתְּכָחוּ) יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ, וְתַלְיָין בֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב ח) כִּי תְמוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נֵדָע כִּי צֵל יָמֵינוּ עָלֵי אָרֶץ. כִּי צֵל יָמֵינוּ דַּאי. וּמִן יוֹמָא דְּמִתְעַבְּרָא אִתְּתָא עַד יוֹמָא דְּאוֹלִידַת,

לָא יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה אִינּוּן רַבְרְבִין, וְכַמָּה אִינּוּן עִלָּאִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, מַה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ׳ וְגוֹ׳. (תהלים קד)

תָּא חֲזֵי, כָּל רוּחִין דְּעָלְמָא כְּלִילָן דְּכַר וְנוּקְבָא, וְכַד נָפְקִין, דְּכַר וְנוּקְבָא נָפְקִין, וּלְבָתַר מִתְפָּרְשָׁן בְּאָרְחַיְיהוּ, אִי זָכֵי בַּר נָשׁ, לְבָתַר מְזַדַּוְוגֵי כַּחֲדָא. וְהַיְינוּ בַּת זוּגוֹ, וּמִתְחַבְּרָן בְּזִוּוּגָא (ס״א בְּגַוְונָא) חַד בְּכֹלָּא, רוּחָא וְגוּפָא. דִּכְתִיב, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. (בראשית א) מַאי לְמִינָהּ. הַהוּא רוּחָא דְּבַר נָשׁ דְּנָפִיק זוּגֵיהּ דְּדָמֵי לֵיהּ. וּמַאי הָאָרֶץ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, רְקַמְתִּי בְּתַחְתִּיוֹת אָרֶץ. (תהלים קלט) וְהָא אוּקְמוּהָ. תּוֹצֵא הָאָרֶץ וַדַּאי, דְּהָא מִנָּהּ נָפְקִין נֶפֶשׁ חַיָּה, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דָּא רוּחֵיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה, הַיְינוּ דִּכְתִיב, וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן. (בראשית ג) וּמִפְּרִי הָעֵץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָאִשָּׁה, תְּנֵינָן, הַיְינוּ, אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר, כְּתִיב. וְלָא כְּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא, כְּפוּם אוֹרְחוֹי דְּעָלְמָא, דְּאִינּוּן, גָּרְמוּ לֵיהּ, דְּלָא מִתְחַבְּרָן, כַּמָּה דְּנַפְקָן מִלְּעֵילָּא זוּגוֹת.

בְּגִין דְּאָדָם קַדְמָאָה, וְזִווּג דִּילֵיהּ, חָבוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא מִתְפָּרְשִׁין, כַּד נָפְקִין מִלְּעֵילָּא, עַד דְּהַוָה רַעֲוָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי זָכֵה בַּר נָשׁ,

יָהֲבִין לֵיהּ זוּגְתּוֹ, וְאִי לָא, מַפְרִישִׁין לֵהּ מִגֵּיהּ, וְיָהֲבִין לָהּ לְאָחֳרָא, מוֹלִידִין בְּנִין דְּלָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם. מַאי רוּחִי, רוּחוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ, אִינּוּן תְּרִין רוּחִי, דְּנַפְקֵי זוּגוֹת, לָא יְדוּנוּן כַּחֲדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְיַלְדָה זָכָר, וְלָא כָּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא, כְּפוּם אוֹרְחוֹי דְּעָלְמָא, דְּאִינּוּן גָּרְמוּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לָאו הָכִי, דְּהָא כֻּלָּא, דְּכַר וְנוּקְבָא כְּלִילָן כַּחֲדָא, וּמִתְפָּרְשָׁן לְבָתַר, אֲבָל וְיָלְדָה זָכָר, כְּלִילָן כַּחֲדָא מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד, כְּלִילָן בְּחַד נוּקְבָא וּדְכַר מִסְטָרָא שְׂמָאלָא, דְּשַׁלְטָא סְטָר שְׂמָאלָא עַל סְטָר יְמִינָא יַתִּיר, וּדְכוּרָא אִתְכַּפְיָא בִּימִינָא דְּלָא שַׁלְטָא, וּכְדֵין הַהוּא דְּכַר דְּנָפִיק מִגּוֹ נוּקְבָא, מִסְטַר שְׂמָאלָא, כָּל אוֹרְחוֹי כְּנוּקְבָא (וְלָא אִקְרֵי דְּכַר), אֲבָל דְּכַר דְּנָפִיק מִגּוֹ יְמִינָא, הוּא שַׁלְטָא, וְנוּקְבָא דְּנָפְקָא מִגֵּיהּ אִתְכַּפְיָא, דְּהָא סְטָר שְׂמָאלָא לָא שַׁלְטָא, וְעַל דָּא וְיָלְדָה זָכָר כְּתִיב.

וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן נַפְקֵי בְּזִמְנָא חֲדָא לְעָלְמָא. וּמִן יוֹמָא דְּאַפְקַת לוֹן, לָא אִקְרוֹן נַפְשָׁן, עַד דְּאִתְיַישְׁבָן בְּגוּפָא. וְכַמָּה הוּא, ל"ג יָמִים. הַיְינוּ דִּכְתִיב, וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגוֹ'. וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים, דְּהָא כָּל שִׁבְעַת יָמִים לָא עָאלִין רוּחִין לְגַבָּהּ, לְאִתְקַשְׁרָא בָּהּ, וְכָל אִלֵּין

שִׁבְעַת יָמִים, רוּחָא אָזְלָא בְּגוּפָא, לְאַשְׁכְּחָא אַתְרֵיהּ.
וּכְדֵין כְּתִיב, (ויקרא כב) וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ.
וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה, אִתְהַדְּרוּ רוּחָא וְגוּפָא לְאִתְחַזָּאָה קָמֵי
מַטְרוֹנִיתָא, וּלְאִתְקַשְּׁרָא בָּהּ, וּבְדִכּוּרָא, בְּגוּפָא
וּברוּחָא. וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמֵי טָהֳרָה,
לְאִתְיַישְּׁבָא רוּחָא בְּגוּפָא. וְג׳ יָמִים מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ. אֶלָּא
שְׁלֹשֶׁת יָמִים דְּמִילָה, דְּרַבְיָא כָּאִיב, וְרוּחָא לָא שַׁרְיָא
מָדוֹרֵיהּ בְּגוּפָא כְּשָׁאָר יוֹמִין, וְעַל דָּא וּשְׁלֹשִׁים יוֹם
וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדְמֵי טָהֳרָה.

בְּדְמֵי טָהֳרָה בְּקַדְמִיתָא,
וּלְבָתַר יְמֵי טָהֳרָה.
בְּדְמֵי טָהֳרָה, אִלֵּין, דְּמֵי
מִילָה, דָּמָא בָּתַר דָּמָא דְּאָתֵי
מֵרַבְיָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
נָטִיר לְאִינּוּן דְּמֵי כָּל אִלֵּין
יוֹמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,
תֵּשֵׁב בְּדְמֵי טָהֳרָה. טָהֳרָה
סְתָם, וְלָא אַדְכִּיר ה״א
בַּתְרָאָה, דְּלָא תֵּימָא טָהֳרָה
דְּמַטְרוֹנִיתָא, אֶלָּא טָהֳרָה
סְתָם, דְּמֵי טָהֳרָה אִקְרוֹן
אִלֵּין דְּמֵי דַּכְיָא.

רעיא מהימנא

(ויקרא יב) וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל
בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. פִּקּוּדָא
דָּא, לְמִגְזַר לְתַמְנְיָא יוֹמִין
גְּזִירוּ דְּקַיְימָא קַדִּישָׁא. רָזָא
עִלָּאָה, דִּכְתִיב, (תהלים כה)
סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעָם. לְמַאן, לְאִינּוּן
יְרֵאָיו אִינּוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה,
דְּהָא רָזָא דְּקַיְימָא קַדִּישָׁא
לָא אִתְחֲזֵי לְגַלָּאָה בַּר לְהוּ.
וְרָזָא דְּקַיְימָא קַדִּישָׁא, הָא
אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר בִּכְמָה
דּוּכְתִין.

(ויקרא יב) **בְּכָל קׇדֶשׁ לֹא תִגָּע**
וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ וְגוֹ׳. תָּא
חֲזֵי, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, נַטְלָא מִבֵּי מַלְכָּא
מְזוֹנָא לְרוּחֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא,
וְזָנַת (דף מ״ד ע״א) **לְהוּ בְּקִדּוּשָׁה.**
בַּר לְהָנֵי, עַד דְּאִתְיַישְׁבָן
בְּגוּפָא אִינּוּן רוּחִין, בָּתַר
תְּלָתִין וּתְלַת יוֹמִין, אַשְׁגָּחַת
עָלַיְיהוּ כָּל יוֹמָא, דְּהָא רוּחִין
מִתְקַשְׁרָן בְּגוּפָא כִּשְׁאָר בְּנֵי
עָלְמָא, כְּמָה דְּהִיא לָא
שַׁרְיָא אֶלָּא בַּאֲתַר שְׁלִים,
כַּךְ כָּל עוֹבָדּוֹי כְּהַאי גַּוְונָא,
עַד דְּאִשְׁתְּלִימוּ. בְּכָל קׇדֶשׁ
לֹא תִגָּע, לְאַשְׁגָּחָא עָלַיְיהוּ.
וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד. כְּמָה
דְּאוֹקִימְנָא, דְּשַׁלְטָא
סִטְרָא שְׁמָאלָא יַתִּיר
וְאִתְכַּפְיָא יְמִינָא, וְעַל דָּא
כֻּלָּא עַל חַד תְּרִין, רְחִיקָא
וְרָזָא דָּא, לַח׳ יוֹמִין, אִיהוּ
חִיוּבָא עַל עָלְמָא, לְכָל עַמָּא
קַדִּישָׁא. דִּכְתִיב, וּבַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ.
יוֹם הַשְּׁמִינִי, דָּא הוּא אָת
קַיָּימָא קַדִּישָׁא, וְאִיהוּ
תְּמִינָאָה לְכָל דַּרְגִּין. וּגְזִירוּ
דְּהַהוּא קַיָּימָא, לְאַעְבְּרָא
הַהוּא עָרְלָה. מִקַּמֵּי בְּרִית.
דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא
דִּמְתַכַּנְּשֵׁי עַמָּא
קַדִּישָׁא לְאַעְבְּרָא הַהוּא
עָרְלָה מִקַּמֵּי בְּרִית, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ כָּל פָּמַלְיָא
דִּילֵיהּ, וְאִתְגְּלֵי וַדַּאי
לְאַעְבְּרָא לְהַהוּא עָרְלָה
לְעֵילָּא, מִקַּמֵּי בְּרִית קַיָּימָא
קַדִּישָׁא. דְּהָא כָּל עוֹבָדִין
דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדִּין לְתַתָּא,
מִתְעָרֵי עוֹבָדָא לְעֵילָּא.
וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְדַּחְיָיא
הַהוּא עָרְלָה, מִכָּל עַמָּא
קַדִּישָׁא לְעֵילָּא. וּלְהַהוּא
עָרְלָה מִתַּקְנֵי מָאנָא חַדָּא
בְּעַפְרָא, לְאַשְׁרָאָה הַהוּא

נוּקְבָא, מִדְּכוּרָא, לְאִתְקַשְּׁרָא רוּחָא בְּגוּפָא, דְּהָא שְׁמָאלָא לָא אִתְיַישְּׁבָא הָכִי כִּימִינָא, וְאִשְׁתְּכַחַת בְּתוּקְפָא יַתִּיר.

(ויקרא יב) **אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְגוֹ׳. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח,** (שמואל א, ב) **אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ׳ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ׳, מַשְׁמַע דְּאִיכָּא קָדוֹשׁ אָחֳרָא, בְּגִין דִּכְתִיב כַּיְיָ׳, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ, מַשְׁמַע דְּאִיכָּא צוּר אָחֳרָא.**

אֶלָּא וַדַּאי, אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ׳, דְּכַמָּה קַדִּישִׁין נִינְהוּ, קַדִּישִׁין לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (דניאל ד) **וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָּא. יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין נִינְהוּ, דִּכְתִיב,** (ויקרא יט) עָרְלָה בְּנַוֵּיהּ. בְּרָזָא דִּכְתִיב, (ישעיה סה) וְנָחֹשׁ עָפָר לַחְמוֹ. (בראשית ג) וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

מִכָּאן, (תיקון ס״א) דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְאַנְהָגָא קְלָנָא בְּהַהוּא אֲתַר, אַף עַל גַּב דִּמְעַבְּרֵי לֵיהּ מִקַּמֵּי הַאי בְּרִית, וְדוּכְתֵּיהּ, כַּד מִתְעַבְּרָא מֵהַאי בְּרִית, עַפְּרָא אִיהוּ, (ס״א דְּהָא) דְּהָרֵי בָּתַר דְּהַהוּא נָחֹשׁ אִתְעֲבַר מִקַּמֵּי אָדָם, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁוֵּי לֵיהּ מָדוֹרֵיהּ בֶּעָפָר, דִּכְתִיב וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְכֵיוָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אַעְבַּר לֵיהּ מִקַּמֵּי אָדָם שַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ בְּעַפְּרָא וְאִתְקִין לֵיהּ, כַּךְ בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, אֲנָן צְרִיכִין כַּד מְעַבְּרִין לַעֲרָלָה, לְאִתְתַּקְנָא לֵיהּ עַפְּרָא, לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ מָדוֹרֵיהּ.

כָּל בַּר נָשׁ אִצְטְרִיךְ לְקָרְבָא הַהוּא בְּרָא קָרְבְּנָא לְקוּדְשָׁא

קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ. וְכֻלְּהוּ קַדִּישִׁין, וְלָאו קַדִּישִׁין כַּיְיָ׳. וּמַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב, כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ. מַאי, כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ, אֶלָּא קְדוּשָּׁה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְתִּי קְדוּשָּׁא דִּלְהוֹן, דְּהוּא לָא אִצְטְרִיךְ לִקְדוּשָּׁה דִּלְהוֹן. אֲבָל אִינּוּן, לָאו אִינּוּן קַדִּישִׁין בִּלְתֶּךָ, וְדָא הוּא, כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ, אֵין קְדוּשָּׁה דִּלְהוֹן, בִּלְתֶּךָ.

וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צָר צוּרָה בְּגוֹ צוּרָה, וְתָקִין לֵיהּ, וְנָפַח רוּחָא דְּחַיֵּי, וְאַפִּיק לֵיהּ לַאֲוִירָא דְּעָלְמָא, דָּבָר אַחֵר, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ. אֵית צוּר, דְּאִקְרֵי צוּר, (ישעיה נא) **הַבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצַבְתֶּם.** (שמות יז) **וְהִכִּיתָ בַצּוּר. הִנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחוֹרֵב. וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן צוּר, וְאֵין צוּר בְּכֻלְּהוּ כֵּאלֹהֵינוּ, דְּיֵלֵיהּ שׁוּלְטָנוּ וּמַלְכוּתָא עַל כֹּלָּא.**

בְּרִיךְ הוּא, בְּחֶדְוָה, בְּרַעוּ דִּלְבָּא, לְמֵיעַל לֵיהּ תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, וְאִתְחַשָּׁב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ קָרְבָּנָא, שְׁלִים לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא.

וְקָרְבָּנָא דָּא, כְּגַוְונָא דְּקָרְבָּנָא דִּבְעִירָא, דָּא לַחְ׳ יוֹמִין, וְדָא לַחְ׳ יוֹמִין, דִּכְתִיב, וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה, בְּמַאי יֵרָצֶה. בְּמֶעְבַּר עָלֵיהּ חַד שַׁבְּתָא, כֵּיוָן דְּאַעְבָּר עָלֵיהּ חַד שַׁבְּתָא, כְּדֵין יֵרָצֶה דָּא לְקָרְבָּנָא, וְדָא לְקָרְבָּנָא. אֲמַאי. בְּגִין דְּאִתְדְּבַק וְאִזְדַּמַּן לְגַבֵּי הַהוּא שַׁבָּת, רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא כֹּלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ. (ע״כ רעיא מהימנא)

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי אַחָא הֲווֹ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד קַמֵּיהּ דְּרִבִּי אַבָּא. קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. עַד דְּנָפְקוּ לְבַר, חָמוּ חַד כּוֹכְבָא דְּהַוָּה בָּטַשׁ ג׳ זִמְנֵי בְּכוֹכְבָא אָחֳרָא וְסָתִים נְהוֹרֵיהּ. אֲדַהֲכִי שָׁמְעוּ תְּרֵי קָלֵי בִּתְרֵי סִטְרֵי, קָלָא חַד לִסְטַר צָפוֹן לְעֵילָּא, וְקָלָא (דף מ"ד ע"ב) חַד לְתַתָּא. וַהֲהוּא קָלָא אַכְרִיז וְאָמַר, עוּלוּ וְאִתְכְּנִישׁוּ לְאַתְרַיְיכוּ, הַשְׁתָּא אִסְתַּמְרוּתָא דְּנוּקְבָא פְּתִיחָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְטַיְילָא בְּגִנְתָא, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּצַדִּיקַיָּיא דִּי בְּגִנְתָא, אַעְבָּר הַהוּא קָלָא וְשָׁכִיךְ.

אָהַדְרוּ רִבִּי אַחָא וְרִבִּי חִיָּיא, אָמְרוּ, הָא וַדַּאי עִדָּן רְעוּתָא, דְּאִתְעָרוּתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (עִדָּן) הוּא לְאִתְחַבְּרָא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, אָמַר רִבִּי אַחָא, וַדַּאי, לָא (אִתְחַבְּרַת) אֲנַגִּידַת לָהּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא מִגּוֹ שִׁירָתָא, מִגּוֹ שְׁבָחָא דִּילָהּ לְגַבֵּיהּ.

עַד דְּאָתֵי צַפְרָא, וְאוֹשִׁיט לָהּ מַלְכָּא חוּטָא דְּחֶסֶד, וְרָזָא דְּמִלָּה כְּמָה דְּאַמְרִינָן, (אסתר ה) וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וגו׳. וְלָא תֵּימָא דְּלָהּ בִּלְחוֹדָהָא אוֹשִׁיט לָהּ מַלְכָּא דָּא, אֶלָּא לָהּ, וּלְכָל אִינּוּן דְּמִתְחַבְּרָן בָּהּ. תָּא וְנִתְחַבַּר כַּחֲדָא. יָתְבוּ.

פָּתַח רִבִּי אַחָא וְאָמַר, (בראשית ב) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֱלֹהִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ וגו׳. אַמַּאי פָּתַח קְרָא הָכִי, אֶלָּא

הָא אִתְּמַר, דְּעַל דָּא לָא כְּתִיב, כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי, בְּגִין דְּזַמִּין אָדָם לְאִתְפָּרְשָׁא, וּכְתִיב, לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. וְכִי לְבַדּוֹ הֲוָה, וְהָא כְּתִיב, (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם.

וְתָנֵינָן אָדָם דּוּ פַּרְצוּפִין אִתְבְּרִי, וְאַתְּ אָמַרְתְּ, לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. אֶלָּא דְּלָא אִשְׁתְּדַל בְּנוּקְבִיהּ, וְלָא הַוַת לֵיהּ, סָמֵךְ לָקְבְלֵיהּ, בְּגִין דְּהַוַת בְּסִטְרוֹי, וַהֲווּ כַּחֲדָא מֵאֲחוֹרָא, וּכְדֵין הֲוָה הָאָדָם לְבַדּוֹ.

אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. מַהוּ כְּנֶגְדּוֹ, לְקַבֵּל אַנְפּוֹי, לְאִתְדַּבְּקָא דָּא בְּדָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, מָה עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָסַר לֵיהּ וְנָטִיל נוּקְבָא מִנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו. מַהוּ אַחַת. דָּא נוּקְבָא דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי. וְיִבְיאֶהָ אֶל הָאָדָם, אַתְקִין לָהּ כִּכְלָּה וְאַייְתֵי לָהּ לְמֶהֱוֵי לָקְבֵיל אַנְפּוֹי נְהִירִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וּבְעוֹד דְּהֲוָה מִתְדַּבְּקָא נוּקְבָא בְּסִטְרוֹי, הֲוָה הָאָדָם לְבַדּוֹ. לְבָתַר, סְלִיקוּ תְּרִין, וְקָמוּ שֵׁבַע כַּחֲדָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְכְּנָשׁ (ס״א דְּאִתְתְּקַנַּת) לְגַבֵּי אָדָם, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. כְּחַזָּן דְּמְבָרֵךְ לְכַלָּה בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, חָתָן וְכַלָּה, כֵּיוָן דְּאִתְבָּרְכָן בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת אִתְדַּבְּקָן כַּחֲדָא, כְּדוּגְמָא דִּלְעֵילָּא.

וְעַל דָּא מַאן דְּאָתֵי לְאִתְחַבְּרָא בְּאִנְתּוּ דְּאָחֳרָא, הָא פְּגִים זְווּגָא, (כְּבִיכוֹל עֵבִיד ב׳ רְשׁוּיוֹת לְעֵילָּא) דְּהָא זְווּגָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ בְּרַחֲמֵי, וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ בְּדִינָא. תָּא חֲזֵי, מַאן דְּמִתְחַבָּר בְּאִנְתּוּ דְּאָחֳרָא, כְּאִילּוּ מְשַׁקֵּר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מְכַפֵּר לֵיהּ בְּתְשׁוּבָה, וּתְשׁוּבָה תַּלְיָא עַד דְּיִסְתַּלַק מֵעָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, אִם יְכוּפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן. וְאֵימָתַי, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל בִּתְשׁוּבָה לְהַהוּא עָלְמָא, וְאִית לֵיהּ לְקַבְּלָא עוֹנְשָׁא.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מַאן דְּמִשַּׁקֵּר בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא יִתְקַבֵּל בִּתְשׁוּבָה, עַד דְּיִתְדָּן בְּדִינָא דְּגֵיהִנֹּם. כָּל שֶׁכֵּן, מַאן דְּמִשַּׁקֵּר בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל שֶׁכֵּן אִי אַטְרַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד דְּיוּקְנָא דְּמַמְזֵר בְּאִנְתּוּ דְּאָחֳרָא, וְאַכְחִישׁ פּוּמְבֵי דְּמַלְכָּא.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְגוֹ׳. אָבִיו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִמּוֹ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַאי גּוֹזֵל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ג) גְּזֵלַת הָעָנִי בְּבָתֵּיכֶם. וּמַאן אִיהוּ, מַאן דְּחָמִיד אִתְּתָא אָחֳרָא דְּלָאו אִיהִי בַּת זוּגֵיהּ.

תַּמָּן תָּנִינָן, כָּל הַנֶּהֱנֶה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה, כְּאִלּוּ

גּוֹזֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְגוֹ'. כָּל הַנֶּהֱנֶה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּלָל דָּא, אִיהוּ אִינְתּוּ. מַאן דְּאִתְדַּבָּק בְּאִנְתּוּ לְמֵהֱנֵי מִנָּהּ, וְאַף עַל גַּב, דְּאִיהִי פְּנוּיָה, וְאַהֲנֵי מִנָּהּ בִּלָּא בִּרְכָה, כְּאִלּוּ גּוֹזֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּזִוּוּגָא דִּלְהוֹן, בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת הוּא. וּמַה עַל פְּנוּיָה כַּךְ, מַאן דְּיִתְדַּבַּק בְּאִנְתּוּ דְּאָחֳרָא, דְּקָאִים כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּזִוּוּגָא דְּז' בְּרָכוֹת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

(משלי כח) חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית, דָּא יָרְבְעָם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, וְאֹמֵר אֵין פֶּשַׁע דְּאָמַר הָא פְּנוּיָה הִיא, אֲמַאי אָסוּר. בְּגִין דָּא גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ הֲוֵי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּחָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית. מַאן הוּא אִישׁ מַשְׁחִית. דְּפָגִים דְּיוּקְנָא וְתִקּוּנָא דִּלְעֵילָּא. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּחָמִיד לְאִנְתּוּ דְּחַבְרִיהּ לְאִתְדַּבְּקָא (ס"א וְאִתְדַּבַּק בָּהּ) בָּהּ, (דף מ"ה ע"א) דְּפָגִים יַתִּיר. וְעַל דָּא אִתְפְּגִים הוּא לְעָלְמִין. אִישׁ מַשְׁחִית, דְּפָגִים לְעֵילָּא, וּפְגִים לְתַתָּא, וּפְגִים לְנַפְשֵׁיהּ, דִּכְתִיב מַשְׁחִית, וּכְתִיב, (משלי ו) מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וְגוֹ'. וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי, וְכִי עָקוּד הָוָה בִּידֵיהּ דְּיַעֲקֹב. אֶלָּא זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל יְקָרָא דִּלְהוֹן, וְלָא שָׁבִיק לוֹן לְעָלְמִין. הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב, (תהלים נה) **לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק. וְהָא כְּתִיב,** (בראשית לב) **וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב.**

אֶלָּא לְדִידֵיהּ גְּבָהּ. וְהָא אִתְּמַר, כְּתִיב (בראשית לב) **וְהוּא לָן בַּלַּיְלָה הַהוּא בַּמַּחֲנֶה. וּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֵת מַעֲבַר יַבֹּק. אֶלָּא הָכִי אִתְּמַר, לְמַעְבְּרָא לְהוֹן בְּנַחֲלָא בְּלֵילְיָא. אֶלָּא חָמָא מְקַטְרְגָא אָזִיל בֵּין מַשְׁרְיָיא דִּילֵיהּ, אָמַר יַעֲקֹב אַעְבַּר לְגִיסָא אָחֳרָא דְּנַהֲרָא, דִּלְמָא לָא יִשְׁתְּכַח עַרְבוּבְיָא.**

מַאי קָא חָמָא. חָמָא שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא מִלָּהֲטָא, אֲזָלָא וְטָאס בֵּין מַשְׁרְיָיתֵיהּ אָמַר יַעֲקֹב מוּטָב לְנַטְלָא מֵהָכָא, וְנַהֲרָא פְּסִיק בְּגַוָּון, וְלָא יִשְׁתְּכַח עַרְבוּבְיָא. מִיַּד וַיִּקַּח וַיַּעֲבִירֵם אֶת הַנָּחַל. וַיּוֹתֶר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא מַאן דְּאִשְׁתְּכַח בִּלְחוֹדוֹי בְּבֵיתָא בְּלֵילְיָא, אוֹ בִּימָמָא בְּבֵית מְיַחֲדָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּלֵילְיָא, מַאי מְיַחֲדָא. מְיַחֲדָא מִשְׁאָר בֵּיתִין. אוֹ מַאן דְּאָזִיל בִּלְחוֹדוֹי בְּלֵילְיָא יָכִיל לְאִתְוַקָּא.

תָּא חֲזֵי וַיּוֹתֶר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, כְּדֵין וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ וְגוֹ׳.

תָּנִינָן מִסְטְרָא דְּדִינָא קָא אָתֵי, וְשׁוּלְטָנֵיהּ בְּסִטְרָא לֵילְיָא. מַאי בְּסִטְרָא לֵילְיָא. לְאַעְלָא גְּלוּתָא (נ״א בְּגָלוּתָא) **כְּיוָן דְּסָלִיק נְהוֹרָא, תְּשַׁע חֵילֵיהּ, וְאִתְגַּבָּר עָלֵיהּ חֵילֵיהּ דְּיַעֲקֹב.** (נ״א הוּא) **דְּהָא מִסְטְרָא דְּלֵילְיָא קָא אָתֵי, וּבְזִמְנָא**

דְּהַוָּה לֵילְיָא לָא הַוָּה יָכִיל בֵּיהּ יַעֲקֹב. כַּד סָלִיק נְהוֹרָא אִתְתַּקַּף חֵילָא דְּיַעֲקֹב, וְאָחִיד בֵּיהּ, וְאִתְגַּבָּר עָלֵיהּ. חָמָא לֵיהּ יַעֲקֹב דְּהָא שְׁלִיחָא הוּא.

אָמַר לֵיהּ שְׁבוֹק לִי דְּלָא יָכִילְנָא לָךְ. מַאי טַעְמָא לָא יָכִיל לֵיהּ. בְּגִין דְּהַוָּה סָלִיק נְהוֹרָא, וְאִתְבַּר חֵילָא דִּידֵיהּ, דִּכְתִיב, (איוב לח) בָּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מַאי וַיָּרִיעוּ. דְּאִתְבָּרוּ כָּל אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דְּדִינָא. כְּדֵין אִתְתַּקַּף יַעֲקֹב וְאָחִיד בֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, מָטָא זִמְנָא לְשַׁבְּחָא שְׁבָחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִתְכַּנְשָׁא. וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי, אִם תְּבָרְכֵנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אִם בֵּרַכְתָּנִי. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ יַעֲקֹב, וַדַּאי אַבָּא בְּרִיךְ לִי אִינּוּן בִּרְכָאן דְּבָעָא לְבָרְכָא לְעֵשָׂו, וּמִסְתַּפֵּינָא מִנָּךְ, עַל אִינּוּן בִּרְכָאן, אִי אוֹדִית עֲלַיְיהוּ, (או) אִי לָאו, אוֹ תִּשְׁתַּכַּח עָלַי מְקַטְרְגָא בְּגִינֵיהוֹן.

מַיָּד אָמַר לֵיהּ, וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ. מַאי קָאָמַר לֵיהּ, אֶלָּא הָכִי קָאָמַר לֵיהּ, לָאו בְּחַכִּימוּ, וְלָאו בְּעוּקְבָא (דִּילֵהּ), רַוּוחַת לְאִינּוּן בִּרְכָאן, לָא יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ יַעֲקֹב, דְּהָא לָאו בְּעוּקְבָא הַוָּה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל וַדַּאי אוֹדֵי עֲלָךְ, וּמִנֵּיהּ נָפְקוּ בִּרְכָאן, בְּגִין דְּאַנְתְּ אָחִיד בֵּיהּ, וְעַל דָּא, אֲנָא וְכָל שְׁאָר אוּכְלוּסִין, אוֹדֵינָא עָלַיְיהוּ.

כִּי שָׁרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל, עִם אֱלֹהִים כָּל אִינּוּן דְּאִתְיַיחַן מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא. וְעִם אֲנָשִׁים, דָּא עֵשָׂו וְאוּכְלוּסִין דִּילֵיהּ. וַתּוּכָל, יָכִילַת לְהוֹן, וְאִינּוּן לָא יַכְלִין לָךְ. וְלָא שָׁבִיק לֵיהּ יַעֲקֹב, עַד דְּאוֹדֵי לֵיהּ עַל אִינּוּן בִּרְכָאן, הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ שָׁם.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק נְהוֹרָא, אִתְכַּפְיָין כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּדִינִין, וְלָא מִשְׁתַּכְחֵי, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִשְׁתָּעֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַהִיא שַׁעֲתָא עִידָּן דְּרַעֲוָא הוּא לְכֹלָּא, וְאוֹשִׁיט לָהּ מַלְכָּא וּלְכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּכְחֵי עִמָּהּ, שַׁרְבִיטָא דְּחוּטָא דְּחֶסֶד, לְאִשְׁתַּכְחָא בְּשָׁלִימוּ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בָּהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בְּאִינּוּן זִמְנִין דְּאִשְׁתְּכַח עִמָּהּ, וְהִיא מַתְעָרַת רְעוּתָא לְגַבֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּמַשְׁכַּאת לֵיהּ לְגַבָּהּ, בְּסִגִּיאוּת חִבָּתָא וְתִיאוּבְתָּא, כְּדֵין אִתְמַלְיָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין מִשְׁתַּכְחֵי בְּסִטְרָא דִּימִינָא, בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר חֲבִיבוּתָא וְרְעוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וְהִיא (דף מה ע"ב) אִתְעָרַת לְבָתַר, וְלָאו בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ אִתְעַר, כְּדֵין כֹּלָּא בְּסִטְרָא דִּנוּקְבָא אִשְׁתְּכַח, וּשְׂמָאלָא אִתְעַר, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין קַיְימֵי וּמִתְעָרֵי בְּסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. כְּהַאי גַּוְונָא

כְּתִיב, (נ"א הֲדָא הוּא דִכְתִיב) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא. תָּנִינָן, עָלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְעָלְמָא עִלָּאָה אִשְׁתְּכַח, וְדָא כְּדוּגְמָא דְדָא.

וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר דְּכַר אוֹ נוּקְבָא, לְאִשְׁתַּכְּחָא רְעוּתָא בְּעָלְמָא. וּבְכֹלָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְדַּבְּקָא רְעוּתָא לְעֵילָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִשְׁתַּכְּחָא רַעֲוָון בְּעָלְמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְצַדִּיקַיָּיא, דְאִינּוּן יַדְעִין לְאַדְבְּקָא רְעוּתְהוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, עָלַיְיהוּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

(ויקרא יג) אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְגוֹ'. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ, הַאי קְרָא אִתְמַר, אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְסִיהֲרָא אִתְכַּסְיָא בְּגָלוּתָא, הֵיא אָמְרָה, אַל תִּרְאוּנִי. לָאו דְאִיהִי פְּקִידַת דְּלָא לְמֵחֲמֵי לָהּ, אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהִי חָמָת תִּיאוּבְתָּא דְיִשְׂרָאֵל לְגַבָּהּ, לְמֵחֲמֵי נְהוֹרָהָא, הֵיא אֲמָרַת אַל תִּרְאוּנִי, לָא תֵּיכְלוּן לְמֵחֲמֵי לִי. אַל תִּרְאוּנִי וַדַּאי. מַאי טַעְמָא. בְּגִין שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת, בְּגִין דַּאֲנָא בְּקַדְרוּתָא.

מַאי שְׁחַרְחוֹרֶת, שְׁחוֹרָה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, תְּרֵין קַדְרוּתֵי, חַד שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ, דְּאִסְתַּלָּק מִנִּי שִׁמְשָׁא,

לְאַנְהָרָא לִי, וּלְאִסְתַּכְלָא בִּי. וְחַד דִּבְנֵי אִמִּי נְחָרוּ בִי. שֶׁשְּׁזָפַתְנִי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא רְמָז הוּא דְּקָא רָמִיז, בְּשֵׁשׁ. דְּכַד נַהֲרָא שִׁמְשָׁא בְּשֵׁשׁ נְהוֹרִין נָהִיר, וְכַד אִסְתַּלָּק, כָּל אִינּוּן שִׁית נְהוֹרִין אִסְתַּלָּקוּ. בְּנֵי אִמִּי, אִלֵּין אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא. נְחָרוּ בִי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים סט) נִחַר גְּרוֹנִי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איכה ה) עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ דְּכַד הֲווֹ עַיְילִין יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, הֲווֹ אָזְלֵי יְדַיְיהוּ מְהַדְּקָן לַאֲחוֹרָא, וְרִיחַיִין עַל צַוָּארֵיהוֹן, וְלָא יָכִילוּ לְאַפְּתְחָא פּוּמָא.

שָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, לְמֵהַךְ בְּגָלוּתָא, לְנַטָּרָא לִשְׁאַר עַמִּין בְּגִינֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי, דְּהָא לָא יָכִילְנָא לְנַטָּרָא לְהוֹן כַּד בְּקַדְמִיתָא. בְּקַדְמִיתָא נְטִירְנָא כַּרְמִי שֶׁלִּי, וּמִנַּיְהּ אִתְנַטָּרוּ שְׁאָר כַּרְמִין. הַשְׁתָּא נְטִירְנָא שְׁאָר כַּרְמִין בְּגִין כַּרְמִי שֶׁלִּי דְּלְהֶוֵי נָטִיר בֵּינַיְיהוּ.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, כַּד מָטוּ חַד בֵּי חֲקַל, חָמוּ חַד דַּפְטִירָא דְּקִיטְפָּא בֵּין אָרְחָא לְסִטַר יְמִינָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, עַטִּיפָא דְּקוּטְרָא בְּעַיְינִין שְׁכִיחַ, לֵית לָן רְשׁוּ לְמֵחֲמֵי בְּחֻדְוָותָא, מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) **לַייְ֗ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ, כְּיוָן דְּאָמַר לַייְ֗ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אֲמַאי תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ, וְכִי תֵּבֵל לָאו מִן אַרְעָא הוּא. אֶלָּא הָכִי קָאָמַר, לַייְ֗ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי אֶרֶץ הַחַיִּים. תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ, דָּא שְׁאָר אַרְעָאן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (תהלים ט) **וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק, דְּתֵבֵל בְּצֶדֶק תַּלְיָא, וְכֻלָּא חַד מִלָּה.**

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, לַייְ֗ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. הָאָרֶץ תִּינַח, וּמְלוֹאָהּ מַאי הִיא. אֶלָּא אִלֵּין נְשָׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא. תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ, תֵּבֵל: דָּא אַרְעָא דְּלַתַּתָּא. וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: אִלֵּין אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי בְּמַאי אוֹקִימְנָא כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהַהִיא אֶרֶץ הַחַיִּים עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ, דְּכֻלְּהוּ נַפְקֵי מֵהַהוּא נָהָר עִלָּאָה דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, וּבְהוּ אִתְתְּקָנַת לְאִתְעַטָּרָא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּלְמֵיזָן עָלְמִין. (וּבְגִין כָּךְ)

מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ֗ וְגוֹ׳, נְקִי כַּפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְגוֹ׳. נַפְשׁוֹ כְּתִיב, מַהוּ נַפְשִׁי וְנַפְשׁוֹ. אֶלָּא כֻּלָּא חַד מִלָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (עמוס ו) **נִשְׁבַּע יְיָ֗ בְּנַפְשׁוֹ** (שמואל א, ב) **כַּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה. וְדָוִד מַלְכָּא אִתְאַחִיד בְּהַהוּא לֵב וּבְהַהוּא נֶפֶשׁ, וְעַל דָּא לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשׁוֹ.**

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אִעַרְעוּ בְּחַד בַּר נָשׁ, וְאַנְפּוֹי מַלְיָין מַכְתְּשִׁין, וַהֲוָה קָם מִתְּחוֹת אִילָנָא חַד, אִסְתְּכָלוּ בֵּיהּ, וְחָמוּ (דף מ"ו ע"א) אַנְפּוֹי סוּמָקִין בְּאִינּוּן מַכְתְּשִׁין. אָמַר רִבִּי חִיָּיא מַאן אַנְתְּ. אָמַר לֵיהּ יוּדָאי אֲנָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי חַטָּאָה הוּא, דְּאִי לָאו הָכִי, לָא אִתְרְשִׁימוּ אַנְפּוֹי בְּאִלֵּין מַרְעִין בִּישִׁין, וְאִלֵּין לָא אִקְרוֹן יִסּוּרִין דְּאַהֲבָה. אָמַר רִבִּי חִיָּיא הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּיִסּוּרִין דְּאַהֲבָה מִתְחַפְּיָין אִינּוּן מִבְּנֵי נָשָׁא.

תָּא חֲזֵי, דִּכְתִיב אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת. הָא ג׳ זִינִין הָכָא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן נֶגַע צָרַעַת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרַעַת. מַאי נֶגַע צָרַעַת. סְגִירוּ. סְגִירוּ בְּכֹלָּא, וּכְתִיב וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְגוֹ׳. אֲבָל אִינּוּן דְּיִתְחַזּוּן לְבַר כְּתִיב, וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אוֹתוֹ. דְּהָא וַדַּאי אִינּוּן דְּיִתְחַזּוּן לְבַר בִּבְנֵי נָשָׁא, מִסְטָרָא דְּמָסְאֲבָא קָא אַתְיָין, וְלָאו יִסּוּרִין דְּאַהֲבָה נִינְהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מְנָא לָן. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, דִּכְתִיב, (משלי כז) טוֹבָה תוֹכַחַת מְגוּלָה מֵאַהֲבָה מְסוּתָּרֶת. אִי הַהִיא תּוֹכַחַת מֵאַהֲבָה (ס"א אִינְהוּ תּוֹכַחַת מֵאַהֲבָה כַּד אִיהִי), מְסוּתָּרֶת מִבְּנֵי נָשָׁא. כְּגַוְונָא דָּא מַאן דְּאוֹכַח לְחַבְרֵיהּ בְּרַחִימוּתָא, בָּעֵי לְאַסְתָּרָא מִלּוֹי מִבְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא יִכְסוֹף מִנַּיְיהוּ חַבְרֵיהּ,

וְאִי מִלּוֹי אִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָיא קָמֵי בְּנֵי נָשָׁא, לָאו אִינּוּן בִּרְחִימוּתָא.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אוֹכַח לְבַר נָשׁ, בְּכֹלָּא אוֹכַח בִּרְחִימוּתָא, בְּקַדְמִיתָא מָחֵי לֵיהּ בְּגַרְמֵיהּ דִּלְגוֹ. אִי הָדָר בֵּיהּ, מוּטָב. וְאִי לָאו מָחֵי לֵיהּ תְּחוֹת תּוֹתְבֵיהּ, וְאִלֵּין (בְּעוֹרוֹ) אִקְרוֹן יְסוֹרִין דְּאַהֲבָה, אִי הָדָר בֵּיהּ מוּטָב, וְאִי לָאו מָחֵי לֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָיא בְּאַנְפּוֹי, קָמֵי כֹּלָּא, בְּגִין דְּיִסְתַּכְּלוּן בֵּיהּ, וְיִנְדְּעוּן דְּהָא חַטָּאָה אִיהוּ, וְלָאו רְחִימָא דְּמָארֵיהּ הוּא.

אָמַר לוֹן הַהוּא בַּר נָשׁ, בְּקִיטְרָא דְּעֵיטָא חַד אֲתִיתוּן גַּבָּאי, וַדַּאי לָאו אַתּוּן אֶלָּא מֵאִינּוּן דְּדִיוּרֵיהוֹן בְּבֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְּלָא דַּחֲלִין מִכֹּלָּא. אִי בָּנַי דְּאַתְיָין אֲבַתְרָאי יְקַטְרְגוּ בְּכוּ, אֵיךְ מִלַּיְיכוּ בְּאִתְגַּלְיָיא. אָמַר לֵיהּ אוֹרַיְיתָא הָכִי הוּא, דִּכְתִיב, (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בָּעִיר אֲמָרֶיהָ תֹּאמַר. וּמַה אִי בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא אֲנָן דַּחֲלֵי מִקָּמָךְ, הָא נִשְׁתַּכַּח בְּכִסּוּפָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאוֹרַיְיתָא בָּעֵי צָחוּתָא. פָּתַח הַהוּא גַּבְרָא וְאָמַר (מיכה ז) מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְגוֹ'. אָרִים יְדוֹי וּבָכָה. אַדְּהָכִי מָטוּן בְּנוֹי. אָמַר בְּרֵיהּ זְעֵירָא סַיְיעְתָּא דִּשְׁמַיָּיא הָכָא.

פָּתַח וְאָמַר (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי יֵשׁ צַדִּיק

אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ. הַאי קְרָא אוֹלִיפְנָא בֵּי רִבִּי דּוֹסְתָּאי סָבָא, דְּהַוָה אָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרִבִּי יֵיסָא סָבָא. אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי, וְכִי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְּהַוָה חַכִּים עַל כֻּלָּא, אֵיךְ אָמַר הָכִי דְּאִיהוּ חָמָא כֻּלָּא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ אָזִיל בַּחֲשׁוֹכֵי עָלְמָא דְּהָא כָּל מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בַּחֲשׁוֹכֵי עָלְמָא, לָא חָמֵי מִדֵּי, וְלָא יָדַע מִדֵּי. אֶלָּא הָכִי אִתְּמַר, בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, וְאִתְחַכָּם שְׁלֹמֹה עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וּכְדֵין חָמָא כֻּלָּא, וְיָדַע כֻּלָּא. וּמַאי חָמָא. חָמָא כ"ל, דְּלָא אַעְדֵּי מִן סִיהֲרָא. וַהֲוָה נָהִיר לָהּ שִׁמְשָׁא (ס"א לֵיהּ בִּשְׁמְשָׁא). הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי. מַאן הֶבְלִי. דָּא סִיהֲרָא דְּאִתְכְּלִילַת מִן כֻּלָּא, מִן מַיָּא וְאֶשָּׁא וְרוּחָא כַּחֲדָא. כְּהֶבֶל דְּנָפִיק מִן פּוּמָא, דְּכָלִיל מִכֻּלָּא. וְהוּא חָמָא כ"ל, בְּהַהוּא הֶבֶל דִּילֵיהּ, דְּאָחִיד בֵּיהּ. יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ זַכָּאִין בְּעָלְמָא, הַאי כ"ל לָא אַעְדֵּי מִן סִיהֲרָא לְעָלְמִין, וְהַאי כ"ל נָטַל כָּל מְשַׁח וּרְבוּ וְחֶדּוּ דִּלְעֵילָּא, וְאִתְמְלֵי (ס"א יְדוֹי וְרַווֹי) וְחַדֵּי וְרַבֵּי, בְּגִין לְאַזְדַּוּוגָא בְּסִיהֲרָא, וְהוּא רָוֹוח בְּגִינָהּ.

וּבְזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ חַיָּיבִין בְּעָלְמָא, וְסִיהֲרָא אִתְחַשְּׁכַת, כְּדֵין צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, צַדִּיק נֶאֱבַד לָא

כְּתִיב, אֶלָּא צַדִּיק אוֹבֵד, דְּהָא לָא אִתְחֲזֵי (נ״א אִתְחַבָּר) בְּסִיהֲרָא, וְלָא נָטִיל מְשַׁח וּרְבוּ וְחֵדוּ לְמַלְיָא לָהּ, וּלְאִזְדַּוּוגָא עִמָּהּ. וְעַל דָּא צַדִּיק אוֹבֵד, בְּצִדְקוֹ, דָּא סִיהֲרָא, דִּבְגִין סִיהֲרָא דְּלָא אִשְׁתְּכַחַת לְאִזְדַּוּוגָא עִמֵּיהּ, הוּא אָבִיד, דְּלָא שָׁאִיב מֵחֵידוּ כְּמָה דְּהַוָה עָבִיד. וּכְדֵין כָּל סִטְרָא שְׁמָאלָא אִתְעַר, וְחַיָּיבִין מַאֲרִיכִין בְּשַׁלְוָה (דף מ״ו ע״ב) בְּעָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ.

מַאי בְּרָעָתוֹ בְּהַהוּא סִטְרָא (נ״א בְּהַהִיא רָעָה) דְּאִתְדְּבַק בֵּיהּ.

תּוּ יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, דְּכַד חַיָּיבִין סְגִיאוּ בְּעָלְמָא, וְדִינָא תַּלְיָא (בְּחוֹבַיְיהוּ) צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, אִיהוּ אִתְפַּס בְּחוֹבַיְיהוּ, כְּגוֹן אַבָּא דְּאִתְפַּס בְּחוֹבַיְיהוּ דִּבְנֵי מָאתַיִם, דַּהֲווֹ כֻּלְּהוּ חֲצִיפִין (לְגַבֵּיהּ), וְהוּא לָא אַסְהִיד בְּהוּ וְלָא אַכְסִיף לְהוּ לְעָלְמִין, וּמָחֵי בִּידָן, דְּלָא נִתְגְּרֵי בְּהוּ בְּרַשְׁיעַיָּא (נ״א וְלָא מַחֵי בִּידֵיהוֹן דְּלָא מִתְגָּרוּ בְּהוּ). וַהֲוָה אָמַר לָן, (תהלים לז) לְדָוִד אַל תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים אַל תְּקַנֵּא בְּעוֹשֵׂי עַוְלָה. אָמַר אַבּוּי, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְנִישׁ לִי בְּדָא, דְּהָא הַוָה רְשׁוּ בִּידִי לְמִחָאָה בִּידַיְיהוּ, וְלָא עֲבָדִית, וְלָא אַכְסִיפְנָא (נ״א אוֹכִיחֲנָא) לְהוּ, לָא בְּטְמִירוּ, וְלָא בְּאִתְגַּלְיָא.

תּוּ פְּתַח בְּרֵיהּ אָחֳרָא וְאָמַר, (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וגו׳. וַיִּיצֶר יְיָ׳ אֱלֹהִים, בְּתְרֵי יוֹדִין, בְּתְרֵין יְצָרִין, יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע, חַד לָקְבֵל

מַיָּא, וְחַד לָקְבֵל אֶשָּׁא. יְיָ׳ אֱלֹהִים, שֵׂם מָלֵא. אֶת הָאָדָם, כְּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא. עָפָר מִן הָאֲדָמָה, דָּא עַפְרָא דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּמִתַּמָּן אִתְבְּרִי, וְהוּא אֲתַר דְּבֵי מַקְדְּשָׁא.

וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, דָּא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמַשְׁכָא מֵאינּוּן חַיִּים דִּלְעֵילָּא. וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אָדָם אִתְכְּלִיל בְּנַפְשָׁא קַדִּישָׁא, מֵחַיָּה עִלָּאָה. דְּאַפִּיקַת אַרְעָא דְּכִתְיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ דְּהַהִיא חַיָּה עִלָּאָה.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

דְּכִתְיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּהַהוּא חַיָּה עִילָּאָה.

וּבְגִין דְּהַאי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיהִי קַדִּישָׁא עִילָּאָה, כַּד אַרְעָא קַדִּישָׁא מָשְׁכָא לָהּ בְּגַוָּוהּ וְאִתְכְּלִילַת בָּהּ, כְּדֵין קָרֵינַן לָהּ נְשָׁמָה.

וְתָא חֲזֵי, בְּכָל זִמְנָא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, וּפוּמֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ מְמַלְלָן מִילִין קַדִּישִׁין בְּצִלּוֹתָא, בְּאוֹרַיְיתָא. הַאי נִשְׁמְתָא אִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ, רְחִימָא הוּא דְּמָארֵיהּ. כַּמָּה נְטוּרִין נַטְרִין לֵיהּ מִכָּל סִטְרִין. רְשִׁימָא הוּא לְטָב לְעֵילָּא וְתַתָּא וּשְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא שַׁרְיָיא עֲלוֹי. וְדָא הִיא דְּסַלְקָא לְעֵילָּא וּמְמַלְלָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא וְעַיְילָא בְּכָל תַּרְעִין וְלֵית דִּימְחֵי בִּידָהָא. וְעַל דָּא אִתְקְרֵי רוּחַ מְמַלְלָא. דְּהָא כָּל שְׁאָר נְפָשָׁתָא (נְפִשְׁתַּאן)

לֵית לוֹן רֵשׁוּ לְמַלְּלָא קַמֵּי מַלְכָּא בַּר הַאי.
וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ אַסְטֵי אוֹרְחוֹי וְשִׁפְוָותֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ
מְמַלְּלָן מִילִין בִּישִׁין, שְׁכִינְתָּא אִסְתַּלְּקַת
מִנֵּיהּ וְנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא אִתְעַבְּרַת מִנֵּיהּ וְלָא אִתְדַּבְּקַת
בֵּיהּ. וּמִסְטְרָא דְּחִוְיָיא בִּישָׁא תַּקִּיפָא אִתְעָר רוּחָא חַדָּא
דְּשָׁט וְאַכִּיל בְּעָלְמָא, דְּלָא שַׁרְיָיא אֶלָּא בְּאַתָּר
דְּקִדּוּשָׁה עִילָּאָה אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן. וְאִינּוּן מִילִין סָלְקִין
לְאַתָּר דְּחִוְיָיא בִּישָׁא, דְּכֹלָּא לְאַתְרֵיהּ
אִתְהַדָּר.וּבְשַׁעֲתָא דְּסָלְקִין, כֹּלָּא מַכְרִיזִין וְאָמְרִין
אִסְתַּלָּקוּ סוּחֲרֵיהּ דְּמַלָּה בִּישָׁא דִּפְלָנְיָא. פְּנוּן אַתָּר
לְאָרְחֵיהּ דְּחִוְיָיא תַּקִּיפָא.
וְהַהִיא נִשְׁמָה סַלְקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעָאקוּ דְּכֹלָּא. וְלָא
יַהֲבִין לָהּ אַתָּר לְמַלְּלָא כְּמִלְקַדְמִין. וּכְדֵין
חִוְיָיא אִזְדַּמַּן. וְכַד הַהִיא מִלָּה בִּישָׁא סַלְקָא בְּאוֹרְחִין
יְדִיעָאן וְשָׁאֲרֵי קַמֵּי דְּחִוְיָיא תַּקִּיפָא כַּמָּה רוּחִין מִתְעָרִין
בְּעָלְמָא וְרוּחָא נַחְתָּא מֵהַהוּא סִטְרָא, וְאַשְׁכַּח דְּהַהוּא
בַּר נָשׁ אִתְעָר לֵיהּ בְּמִלָּה בִּישָׁא. וְהָא רוּחָא מְמַלְּלָא
קַדִּישָׁא אִתְעַבְּרַת מִנֵּיהּ, כְּדֵין שַׁרְיָיא עֲלוֹי וְסָאִיב לֵיהּ,
וּכְדֵין הוּא סָגִיר וְאִתְפְּגִים בִּבְשָׂרֵיהּ בְּחִיזוּ דְּאַנְפּוֹי
בְּכֹלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי כ״א) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר
מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ. נַפְשׁוֹ וַדַּאי, הַהִיא דְּהָוָה מְמַלְּלָא

אִתְעֲבִידַת מַשְׁתּוּקָא בְּגִין מִלּוּלָא בִּישָׁא וּכְמָה דְּעוֹנְשָׁא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי, בְּגִין מִלָּה בִּישָׁא, כָּךְ עוֹנְשֵׁיהּ בְּגִין מִלָּה טָבָא (דְּאַתְיָי לִידֵיהּ דְּיָכִיל לְמָלְלָא וְלָא מָלִיל): (עד כאן מההשמטות)

תָּא חֲזֵי, בְּכָל זִמְנָא דְּהַאי נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, אִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ. רְחִימָא הוּא דְּמָארֵיהּ. כַּמָּה נְטוּרִין נַטְרִין לֵיהּ מִכָּל סִטְרִין, רְשִׁימָא הוּא לְטָב לְעֵילָּא וְתַתָּא, וּשְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא עֲלוֹי.

וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ אַסְטֵי אָרְחוֹי, שְׁכִינְתָּא אִסְתַּלָּקַת מִנֵּיהּ, וְנִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא לָא אִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. וּמִסְטְרָא דְּחִוְיָא בִּישָׁא תַּקִּיפָא, אִתְעַר רוּחָא חַד, דְּשָׁט וְאָזִיל בְּעָלְמָא, דְּלָא שַׁרְיָא אֶלָּא בַּאֲתַר דְּקִדּוּשָׁה עִלָּאָה אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן. וּכְדֵין אִסְתְּאַב בַּר נָשׁ, וְאִתְפְּגִים בִּבְשָׂרֵיהּ, בְּחֵיזוּ דְּאַנְפּוֹי בְּכֹלָּא.

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין דְּהַאי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיהִי קַדִּישָׁא עִלָּאָה, כַּד אַרְעָא קַדִּישָׁא מַשְׁכָא לָהּ, וְאִתְכְּלִילַת בְּגַוָּוהּ, כְּדֵין קָרִינָן לָהּ נְשָׁמָה. וְדָא הִיא דְּסַלְקָא לְעֵילָּא, וּמִמַּלְלָא קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְעַיְילָא בְּכָל תַּרְעִין, וְלֵית דִּימְחֵי בִּידָהָא. וְעַל דָּא אִתְקְרֵי רוּחָא מְמַלְלָא, דְּהָא כָּל שְׁאַר נַפְשָׁתָא לֵית לוֹן רְשׁוּ לְמַלְלָא קָמֵי מַלְכָּא, בַּר הַאי.

וְעַל דָּא אוֹרַיְיתָא אַכְרִיזַת וְאָמְרַת, (תהלים לד) נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וְגוֹ׳, וּכְתִיב (משלי כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגוֹ׳,

בְּגִין דְּאִי שִׁפְוָותֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ מְמַלְלָן מִלִּין בִּישִׁין, אִינּוּן מִלִּין סַלְקִין לְעֵילָּא, וּבְשַׁעֲתָא דְּסַלְקִין, כֹּלָּא מַכְרִיזִין וְאָמְרִין אִסְתַּלָּקוּ מִסּוֹחֲרָנֵיהּ דְּמִלָּה בִּישָׁא דִּפְלָנְיָא, פְּנוּן אֲתַר לְאָרְחֵיהּ דְּחִוְיָא תַּקִּיפָא. כְּדֵין נְשָׁמְתָא קַדִּישָׁא אִתְעַבְּרָא מִנֵּיהּ וְאִסְתַּלָּקַת, וְלָא יָכְלָא לְמַלְלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים לט) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב.

וְהַהִיא נְשָׁמְתָא סַלְקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעָאקוּ דְּכֹלָּא, וְלָא יָהֲבִין לָהּ אֲתַר כְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ. נַפְשׁוֹ וַדַּאי הַהִיא דַּהֲוָת מְמַלְלָא, אִתְעֲבִידַת מַשְׁתּוֹקָא, בְּגִין מִלּוֹלָא בִּישָׁא. וּכְדֵין חִוְיָא אִזְדַּמַּן, דְּכֹלָּא לְאַתְרֵיהּ אִתְהַדָּר, וְכַד הַהִיא מִלָּה בִּישָׁא סַלְקָא בְּאוֹרְחִין יְדִיעָן, וְשָׁאֲרֵי קַמֵּיהּ דְּחִוְיָא תַּקִּיפָא, כַּמָּה רוּחִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא, וְרוּחָא נַחְתָּא מֵהַהוּא סִטְרָא, וְאַשְׁכַּח דְּהַהוּא בַּר נָשׁ אִתְעַר לֵיהּ בְּמִלָּה בִּישָׁא, וְהָא רוּחָא מְמַלְלָא קַדִּישָׁא אִתְעַבְּרָא מִנֵּיהּ, כְּדֵין שַׁרְיָא עֲלוֹי וְסָאִיב לֵיהּ, וּכְדֵין הוּא סָגִיר.

כְּמָה דְּעוֹנְשָׁא דְּהַאי בַּר נָשׁ בְּגִין מִלָּה בִּישָׁא. כַּךְ עוֹנְשֵׁיהּ בְּגִין מִלָּה טָבָא, דְּקָאתֵי לִידֵיהּ, וְיָכִיל לְמַלְלָא, וְלָא מַלִּיל. בְּגִין דְּפָגִים לְהַהוּא רוּחָא מְמַלְלָא, דְּהִיא אִתְתְּקָנַת לְמַלְלָא לְעֵילָּא, וּלְמַלְלָא לְתַתָּא, וְכֹלָּא בְּקִדּוּשָׁה. כָּל שֶׁכֵּן אִי עַמָּא אַזְלִין בְּאוֹרְחָא עֲקִימָא, וְהוּא

יָכִיל לְמַלְלָא לֵהּ וּלְאוֹכָחָא לֵהּ, וְשָׁתִיק וְלָא מַלִּיל, כַּמָּה דַּאֲמִינָא דִּכְתִיב, נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר.

נֶעְכָּר בְּמַכְתְּשִׁין דִּמְסָאֲבוּתָא, וְדָא הוּא דְּאָמַר דָּוִד (דף מ"ז ע"א) מַלְכָּא אַלְקֵי בְּהַאי, וְאִתְפְּנֵי מִנַּיְהּ, דִּכְתִיב, (תהלים כה) פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי. מַהוּ פְּנֵה אֵלַי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר יב) וַיִּפֶן אַהֲרֹן. נַחְתּוּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, וּנְשָׁקוּהוּ. אִזְדָּוּוגוּ כַּחֲדָא כָּל הַהוּא אוֹרְחָא, קָרָא רִבִּי חִיָּיא עָלַיְיהוּ, (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. (ויקרא יג) נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַאי נֶגַע, כָּל גַּוְונִין דִּילֵיהּ אִתְעָרוּ בְּהוּ חַבְרַיָּיא, וְכַהֲנָא הֲוָה יָדַע בְּהוּ לְדַכְיָא וּלְמִסְאֲבָא, הֲוָה יָדַע, אִינּוּן דַּהֲווֹ יְסוּרִין דְּרַחִימוּתָא, אוֹ אִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּמַאן דְּמָאִיס בֵּיהּ מָאֲרֵיהּ וְרָחִיק בֵּיהּ, דְּהָא לְפוּם אָרְחוֹי דְּבַר נָשׁ גָּרִים נֶגַע בְּעָלְמָא.

כְּתִיב (תהלים קמא) אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע, מִכָּאן תָּנֵינָן בְּאָרְחָא דְּבַר נָשׁ בָּעֵי לְמֵיהַךְ בָּהּ מַדְבְּרִין לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְטֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵהַךְ בְּאַרַח חַטָּאָה, וּלְמֶעְבַּד עוֹבָדִין בִּישִׁין, אִי הָכִי לֵית דִּינָא בְּעָלְמָא דָּא, וְלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאוֹרַיְיתָא לָא

אִתְתְּקַנַּת, דִּכְתִיב בָּהּ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִּשְׁמַע. אֶלָּא דָּוִד אַזְהַר לְלִבֵּיהּ, לְדַבְּרָא לֵיהּ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים ד) וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ. מַאי וַהֲשֵׁבוֹתָ. אֶלָּא זִמְנָא חַד, וּתְרֵין, וּתְלַת, לְאַהְדָּרָא לָקְבְלֵיהּ, וּלְדַבְּרָא, וּלְאַזְהָרָא לֵיהּ. וְהָכִי קָאָמַר לֵיהּ, אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע, לְלִבֵּיהּ קָאָמַר דָּוִד (כלומר) אַל תַּט לְפוּם אוֹרְחוֹי דְּבַר נָשׁ (נ"א וְהָכִי קָאָמַר לֵיהּ, לִבִּי, אַל תַּט לְדָבָר רָע) דְּהָא דָּבָר רָע גָּרִים נֶגַע בְּעָלְמָא, וְדִינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, וְהַיְינוּ נֶגַע צָרַעַת.

נֶגַע צָרַעַת, הָא אִתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא, אֲבָל צָרַעַת כִּתַרְגּוּמוֹ, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי כִּתַרְגּוּמוֹ. סְגִירוּ, דְּסָגִיר וְלָא פָּתַח, וְכַד סָגִיר הוּא וְלָא פָּתַח, נֶגַע הוּא דְּאִקְרֵי. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, דְּלָא מִסְתַּפְּקִין אֲבָהָן, כָּל שֶׁכֵּן בְּנִין. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בָּאָדָם מַמָּשׁ, וּמִכָּאן נָחִית לְמַאן דְּנָחִית, אִשְׁתְּכַח נֶגַע לְכֹלָּא, מֵהַהוּא סְגִירוּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַדַּאי דָּא הוּא רָזָא דִּמְלָה, דִּכְתִיב, (איכה ב) נִאֲרוּ מִקְדָּשׁוֹ. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דִּבְנֵי עָלְמָא גָּרְמוּ הַאי, דִּכְתִיב, (במדבר יט) אֶת מִקְדַּשׁ יְיָ טִמֵּא, טִמֵּא מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, טִמֵּא, מִשּׁוּם דְּאִסְתַּלְקַת (שְׁכִינְתָּא מִנֵּיהּ) מַאן דְּאִסְתַּלָּק, וְחִוְיָא תַּקִּיפָא שַׁרְיָא, וְאָטִיל זוּהֲמָא, וְסָאִיב לְמַאן דְּסָאִיב, וְכֻלְּהוּ בְּגִין חוֹבֵי עָלְמָא.

תָּאנֵי, כַּד שָׁאֲרֵי חִוְיָא (תַּקִּיפָא) לְאִתְגַּלָּאָה, מִסְתַּלְקִין סַמְכִין וּבְנְיָינִין וּמִתְעַבְּרִין, וְאָתֵי חִוְיָא תַּקִּיפָא וְאָטִיל זוּהֲמָא, וּכְדֵין אִשְׁתְּכַח מַקְדְּשָׁא מְסָאָב, מַאן מַקְדְּשָׁא. כְּמָה דְּאִתְּמַר (ויקרא יד) וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזָּתְכֶם. וּכְתִיב (בראשית ג) וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה. אֶל הָאִשָּׁה מַמָּשׁ, דְּאַתַּר מַקְדְּשָׁא אִתְאֲחִיד בְּגַוָּוהִי, וְהַיְינוּ אֶת מִקְדַּשׁ יְיָ טִמֵּא בְּגִין חוֹבוֹי, מִשּׁוּם דְּאִתְגַּלְיָא חִוְיָא תַּקִּיפָא.

מַאן חוֹבוֹי. דָּא לִישָׁנָא בִּישָׁא, דְּבְגִין לִישָׁנָא בִּישָׁא, חִוְיָא אִזְדַּמַּן, בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא, דִּכְתִיב, (במדבר כא) וַיְשַׁלַּח יְיָ בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים. הַשּׂוֹרְפִים אוֹ הַשְּׂרוּפִים לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַשְּׂרָפִים, מַאן שְׂרָפִים. דִּכְתִיב (תהלים עד) רָאשֵׁי תַנִּינִים (תֵּרֵי, חַד אִתְאֲחִיד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא) (ס״א תְּרֵי, חַד אִתְחַזַּרוּ לְזִמְנִין) וּכְתִיב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל לוֹ וַדַּאי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב א) לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ, וּכְדֵין סְגִירוּ בְּכֹלָּא, וְלֵית מַאן דְּפָתַח, וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי ל) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאֶפֶת אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ וְגוֹ׳, מַאי מְנָאֶפֶת. מְנָאֶפֶת מַמָּשׁ וַדַּאי, אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אָוֶן.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בִּרְעוּתָא דְּכֹלָּא לָא

אִשְׁתְּכַח לְתַתָּא, אֶלָּא בְּגִין דְּאִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא. וּלְעֵילָּא לָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא כַּד אִשְׁתְּכַח לְתַתָּא בְּחוֹבֵי עָלְמָא, דְּיַלְפִּינָן דְּכֹלָּא תַּלְיָיא הַאי בְּהַאי, וְהַאי בְּהַאי.

(ויקרא יג) וְאִישׁ כִּי יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר (קהלת ב) וְרָאִיתִי אֲנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת וְגוֹ', בְּכַמָּה אַתַר אִסְתַּכְּלְנָא בְּמִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְאָשְׁגַּחְנָא בְּחָכְמְתָא (דף מ"ז ע"ב) סַגִּיאָה דִּילֵיהּ, וְאַסְתִּים מִלּוֹי בְּגוֹ, לְגוֹ הֵיכָלָא קַדִּישָׁא. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אֲמַאי אָמַר וְרָאִיתִי אֲנִי, וְכִי שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא לָא יַדְעֵי וְלָא חָמָאן דָּא. אֶפִּילּוּ מַאן דְּלָא יָדַע חָכְמְתָא מִן יוֹמוֹי, וְלָא אַשְׁגַּח בָּהּ, יָדַע הַאי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ. וְהוּא שָׁבַח גַּרְמֵיהּ וְאָמַר רָאִיתִי אֲנִי.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, מַאן חַכִּים כִּשְׁלֹמֹה דְּבִשְׁבְעָה דַּרְגִּין דְּחָכְמָה אִתְקְרֵי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. שִׁיתָּא יוֹמִין לְעֵילָּא, שְׁבִיעָאָה עִלָּאָה עֲלַיְיהוּ. שִׁיתָּא יוֹמִין לְתַתָּא, שְׁבִיעָאָה עֲלַיְיהוּ. שִׁיתָּא דַּרְגִּין לְכוּרְסְיָיא, הוּא עַל כּוּרְסְיָיא, דִּכְתִיב, (דברי הימים א, כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְיָ' לְמֶלֶךְ. שְׁבָעָה כְּתָרִין דְּיוֹמִין לְעֵילָּא, וּכְדֵין לָקְבֵלֵיהוֹן שְׁבָעָה שְׁמָהָן לִשְׁלֹמֹה. לְאִתְחַזָּאָה בֵּיהּ חָכְמְתָא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרֵי שֶׁבַע שְׁמָהָן: שְׁלֹמֹה. יְדִידְיָה. אָגוּר. בֶּן יָקֶה. לְמוּאֵל, אִיתִיאֵל, קְהֶלֶת.

וְאָמַר שִׁבְעָה הֲבָלִים. וּמַה דְּאִיהוּ חָמָא לָא חָמָא בַּר נָשׁ אָחֳרָא, וְכַד כְּנַשׁ חָכְמְתָא וְאִסְתַּלָּק בְּדַרְגִּין דְּחָכְמְתָא, אִקְרֵי קֹהֶלֶת. וְשִׁבְעָה הֲבָלִין אָמַר, לָקְבֵיל ז׳ כִּתְרִין דִּלְעֵילָּא, וְכָל הֶבֶל קָלָא אִתְעֲבִיד מִנַּיְהּ, וְעָלְמָא לָא מִתְקַיְּימָא אֶלָּא בַּהֶבֶל.

וְתָאנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, הֶבֶל אַפִּיק קָלָא בְּרוּחָא וּמַיָּא דְּבֵיהּ, וְלֵית קָלָא אֶלָּא בַּהֶבֶל. וְתָאנָא בְּשִׁבְעָה הֲבָלִין אִתְקַיְּימִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְתָאנֵי רִבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, דְּעַל הֶבֶל מִתְקַיְּים עָלְמָא, דְּאִלְמָלֵא לָא הֲוָה הֲבָל דְּנָפִיק מִפּוּמָא, לָא אִתְקַיְּים בַּר נָשׁ אֲפִילּוּ שַׁעֲתָא חֲדָא.

כְּגַוְונָא דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה מִלּוּי, דְּעָלְמָא מִתְקַיְּימָא בְּהוּ, דְּהַאי הֶבֶל דְּמִתְקַיֵּים בֵּיהּ עָלְמָא. וְהַאי הֶבֶל דְּמִתְקַיֵּים בֵּיהּ עָלְמָא, מֵהֲבָלִים דִּלְעֵילָּא קָאָתֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב הֶבֶל הֲבָלִים, הֶבֶל מֵהֲבָלִים דִּלְעֵילָּא. וְכָל מִלּוּי הָכִי הֲווֹ. וּבַהֲבָלִים דִּלְעֵילָּא כְּתִיב, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי יְיָ׳ יִחְיֶה הָאָדָם. מַאי מוֹצָא פִּי יְיָ׳. דָּא הֲבָלִים דִּלְעֵילָּא.

וְתַנְיָא, וְרָאִיתִי אֲנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת. מִן הַסִּכְלוּת מַמָּשׁ, אָתֵי תּוֹעַלְתָּא לְחָכְמְתָא, דְּאִלְמָלֵא לָא אִשְׁתְּכַח שְׁטוּתָא בְּעָלְמָא, לָא אִשְׁתְּמוֹדְעָא

חָכְמְתָא וּמִלּוֹי. (תיקון קכ״ג ע״א) וְתָאנָא חִיוּבָא הוּא עַל בַּר נָשׁ דְּאוֹלִיף חָכְמְתָא, לְמֵילַף זְעֵיר מִן שְׁטוּתָא, וּלְמִנְדַּע לָהּ. בְּגִין דְּאָתֵי תּוֹעַלְתָּא לְחָכְמְתָא בְּגִינֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְיָא תּוֹעַלְתָּא לִנְהוֹרָא מֵחֲשׁוֹכָא, דְּאִלְמָלֵא חֲשׁוֹכָא לָא אִשְׁתְּמוֹדַע נְהוֹרָא. וְלָא אַתְיָא (נ״א אִתְחֲזְיָא) תּוֹעַלְתָּא לְעָלְמָא מִנַּיהּ.

תָּנָא שֵׁישׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה, לַחָכְמָה סְתָם. דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אַבָּא, תָּא חֲזֵי רָזָא דְּמִלָּה, לָא נָהִיר חָכְמְתָא דִּלְעֵילָּא, וְלָא אִתְנְהִיר, אֶלָּא בְּגִין שְׁטוּתָא דְּאִתְעַר מֵאַתַר אָחֳרָא, וְאִלְמָלֵא הַאי, נְהִירוּ וּרְבוּ סַגְיָא וְיַתִּיר לָא הֲוָה (לֶהֱוֵי), וְלָא אִתְחֲזְיָא תּוֹעַלְתָּא דְּחָכְמְתָא. וּבְגִין שְׁטוּתָא אִתְנְהִיר יַתִּיר, וּנְהִירִין לֵיהּ יַתִּיר, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב שֵׁישׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה, לַחָכְמָה סְתָם, מִן הַסְּכָלוּת סְתָם. וְכַךְ לְתַתָּא, אִלְמָלֵא לָא הֲוָה שְׁטוּתָא שְׁכִיחַ בְּעָלְמָא, לָא הֲוֵי חָכְמְתָא שְׁכִיחַ בְּעָלְמָא.

וְהַיְינוּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּד הֲוֹו יַלְפִין מִנֵּיהּ חַבְרַיָּיא רָזֵי דְּחָכְמְתָא, הֲוָה מְסַדֵּר קַמַּייהוּ פִּרְקָא דְּמִלֵּי דִּשְׁטוּתָא, בְּגִין דְּיֵיתֵי תּוֹעַלְתָּא לְחָכְמְתָא בְּגִינֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (קהלת י) יָקָר מֵחָכְמָה וּמִכָּבוֹד סִכְלוּת מְעַט, מִשּׁוּם דְּהִיא תִּקּוּנָא דְּחָכְמְתָא, וְיִקָּרָא דְּחָכְמְתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְלִבּוֹ נוֹהֵג בַּחָכְמָה וְלֶאֱחוֹז בְּסִכְלוּת.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר יָקָר מֵחָכְמָה וּמִבָּבוּד, כְּלוֹמַר יְקָרָא דְּחָכְמְתָא וְנוּי דִּילָהּ, וְיִקָּרָא דְּכָבוּד דִּלְעֵילָּא, מַאי הִיא. סִכְלוּת מְעַט. זְעֵיר דְּשִׁטוּתָא אַחְזֵי וְגַלֵּי יְקָרָא דְּחָכְמְתָא וְכָבוּד דִּלְעֵילָּא, יַתִּיר מִכָּל אָרְחִין דְּעָלְמָא. כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ, תּוֹעַלְתָּא דִּנְהוֹרָא לָא אַתְיָיא (נ״א אִתְחֲזֵיָא) אֶלָּא מִן חֲשׁוֹכָא. (וּלְעוֹלָם) תִּקּוּנָא דְּחָוְרָא מַאי הִיא. אוּכְמָא, אִלְמָלֵא אוּכְמָא לָא אִשְׁתְּמוֹדַע חָוְרָא, וּבְגִין אוּכְמָא, אִסְתְּלִיק חָוְרָא וְאִתְיְקַר. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מָשָׁל לְמָתוֹק בְּמַר, דְּלָא יָדַע אֱינָשׁ טַעֲמָא דְּמְתִיקָא, עַד דְּטָעִים מְרִירָא, מַאן עָבִיד לְהַאי מְתִיקָא. הֲוֵי אוֹמֵר הַאי מְרִירָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעוּמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וּכְתִיב (דף מ״ח ע״א) (קהלת ז) טוֹב אֲשֶׁר תֶּאֱחוֹז בָּזֶה וְגַם מִזֶּה אַל תָּנַח יָדֶךָ.

תָּאנָא בְּכַמָּה דַּרְגִּין אִתְקְרֵי בַּר נָשׁ: אָדָם, גֶּבֶר, אֱנוֹשׁ, אִישׁ. גָּדוֹל שֶׁבְּכֻלָּם אָדָם. (מְשׁוּם) דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וּכְתִיב (בראשית ט) כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְלָא כְּתִיב, גֶּבֶר, אֱנוֹשׁ, אִישׁ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, וְהָא כְּתִיב (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ׳. (וְלָא גֶּבֶר, אֱנוֹשׁ, אִישׁ) מַאן בָּעֵי לְמִקְרַב קָרְבְּנָא. מַאן דְּאִיהוּ חַטָּאָה וּכְתִיב אָדָם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק תָּא חֲזֵי, קִיּוּמָא דְּעָלְמָא דְּעִלָּאִין

וְתַתָּאִין, הוּא קָרְבְּנָא. נַיְיחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאן אִתְחֲזֵי לְמִקְרַב קַמֵּיהּ הַאי נַיְיחָא, הֱוֵי אוֹמֵר הַאי אָדָם, דְּיַקִּירָא מִכֹּלָּא. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ וְגוֹ׳, וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת. אָמַר לֵיהּ, לְהַאי בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה יַתִּיר מִכֹּלָּא, דְּמַאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה דְּכֻלְּהוּ, לָא לִיתִיב הָכֵי.

וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב בָּאָדָם, וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. וּבָא לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְהוּבָא, דְּכָל מַאן דְּחָמֵי לֵיהּ, אִתְחַיַּיב בֵּיהּ לְאַקְרוֹבֵי קָמֵי כַּהֲנָא, דְּדִיוּקְנָא קַדִּישָׁא לָא לִיתִיב הָכִי. וּכְתִיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע וְגוֹ׳, וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בֶּהָרוֹת וְגוֹ׳, וְלָא כְּתִיב בֵּהּ וְהוּבָא. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה, (שמות לב) כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ, אֲמַאי לָא אִקְרֵי אָדָם. אָמַר לֵיהּ מִשּׁוּם דְּאִקְרֵי עֶבֶד לְמַלְכָּא, דִּכְתִיב, (במדבר יב) לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה. (יהושע א) מֹשֶׁה עַבְדִּי. וְאוֹף הָכִי אִקְרֵי אִישׁ לְגַבֵּי אָדָם דְּלֵעֵילָּא. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי, וְהָא כְּתִיב (שמות טו) יְיָ׳ אִישׁ מִלְחָמָה, וְלָא כְּתִיב אָדָם. אָמַר לֵיהּ (תהלים כה) סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי אֲנָא בֵּינַיְיהוּ (ס״א יָתִיב) אָתִיבוּ בְּכֹלָּא, וּבַאֲתַר דָּא לָא זָכִינָא.

אָמַר לֵיהּ זִיל לְרִבִּי אַבָּא, דַּאֲנָא אוֹלִיפְנָא מִגֵּיהּ עַל מְנָת

דְּלָא לְגַלָּאָה. אָזַל לְגַבֵּי דְּרִבִּי אַבָּא, אַשְׁכְּחֵיהּ דְּהַוָּה דָּרִישׁ וְאָמַר, אֵימָתַי אִתְקְרֵי שְׁלֵימוּתָא דִּלְעֵילָּא (נ״א דִּכְלָא), כַּד יָתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוּרְסְיָיא. וְעַד דְּלָא יָתִיב בְּכוּרְסְיָיא, לָא אִשְׁתְּכַח שְׁלֵימוּתָא. דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה, מַשְׁמַע דִּכְתִיב אָדָם, דְּהוּא כְּלָלָא, וּשְׁלֵימוּתָא דִּכְלָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאַשְׁכַּחְתְּ לָךְ בְּהַאי. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי הָא כְּתִיב (שמות טו) יְיָ׳ אִישׁ מִלְחָמָה, וְלָא כְּתִיב אָדָם.

אָמַר לֵיהּ יָאוּת שָׁאַלְתְּ.

תָּא חֲזֵי, הָתָם לָא אִשְׁתְּכַח שְׁלֵימוּתָא דִּכְלָא, וּבְגִינֵי כַּךְ אִקְרֵי אִישׁ. אֲבָל הָכָא, שְׁלֵימוּתָא דִּכְלָא, וּכְלָלָא דִּכְלָא, בְּגִין כַּךְ אִקְרֵי אָדָם. קָאֲרֵי עָלֵיהּ (תהלים קיט) טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף.

תּוּ אָמַר לֵיהּ, כְּתִיב (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה, וְלָא כְּתִיב אִישׁ וּבְהֵמָה. אָמַר לֵיהּ וְלָא. וְהָכְתִיב (שמות יא) לְמֵאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה. אֲבָל מַה דִּכְתִיב אָדָם וּבְהֵמָה, כְּמָה דִּכְתִיב, (מלכים א, ה) מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן עַד הָאֵזוֹב אֲשֶׁר יוֹצֵא בַּקִּיר. אוֹרְחֵיהּ דִּקְרָא הוּא, דְּנָקִיט עִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ, וְנָמִיךְ מִכֻּלְּהוּ.

אוֹף הָכָא עִלָּאָה דִּכְלָא, אָדָם, וְנָמִיךְ מִכֹּלָּא בְּהֵמָה.

אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (בראשית ב) וְאָדָם אַיִן לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, דְּכָל מַה דִּי בְּעָלְמָא

לָא הֲוֵי אֶלָּא בְּגִינֵיהּ דְּאָדָם, וְכֻלְּהוּ בְּגִינֵיהּ מִתְקַיְּימֵי, וְלָא אִתְחֲזִיאוּ בְּעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ אִתְעַכְּבוּ עַד דְּיֵיתֵי הַהוּא דְּאִקְרֵי אָדָם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְגוֹ'. טֶרֶם: עַד לָא, כְּתַרְגּוּמוֹ. מִשּׁוּם דְּדִיּוּקְנָא עִלָּאָה לָא אִתְחֲזִי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאָדָם אַיִן, כְּלוֹמַר, כֻּלְּהוּ אִתְעַכְּבוּ בְּגִינֵיהּ דְּהַאי דְּיוּקְנָא, עַד דְּאִתְחֲזִי.

וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְחֲזִי (נ"א אִתְבְּרִי) הַאי דְּיוּקְנָא, אֶלָּא בְּדְיוּקְנָא דְּאִתְחֲזִי לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מָלֵא. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאִיהוּ שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא, וּכְלָלָא דְּכֹלָּא.

תָּאנָא, בַּשִּׁשִּׁי נִבְרָא אָדָם, בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁלַם הַכִּסֵּא. וְנִקְרָא כִּסֵּא, דִּכְתִיב, (מלכים א, י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. וּלְפִיכָךְ נִבְרָא הָאָדָם בַּשִּׁשִּׁי, שֶׁהוּא רָאוּי לֵישֵׁב עַל הַכִּסֵּא. וְתָאנָא כֵּיוָן דְּנִבְרָא אָדָם אִתְתָּקַן כֹּלָּא, וְכָל מַה דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְכֹלָּא אִתְכְּלִיל בָּאָדָם.

תַּנְיָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, כְּלָלָא דְּכֹלָּא, וְכֹלָּא כְּלִילָן בְּהַאי דְּיוּקְנָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, וּפְנֵי שׁוֹר (דף מ"ח ע"ב) מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּן, אָמַר לֵיהּ כֹּלָּא אַפֵּי אָדָם הֲווֹ, וּבְהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, אִתְחֲזִיִין

כָּל גַּוונִין וְכָל דְיוּקְנִין. כְּמָה דְתָנֵינָן אַנְפּוֹי אַנְפֵּי נְשָׁרָא, לָא דְהוּא נְשָׁרָא, אֶלָּא דְאִתְחֲזֵי בְּדְיוּקְנָא דְאָדָם, מִשּׁוּם דְּכָלִיל כָּל גַּוונִין וְכָל דְיוּקְנִין.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְאִיהוּ תְּחוֹת שׁוּלְטָנֵי דְאָדָם, אִתְקְרֵי אִישׁ. מִשּׁוּם דְאִתְתָּקַן בְּגַוונָא דְאָדָם, מִדַּרְגָּא אָחֳרָא דְהַוָה בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא. דְתַנְיָא בְּרָזָא עִלָּאָה (תרומה קע״ח ע״ב, מ״ו ע״ב) בְּסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, כַּד אִתְבְּרֵי אָדָם, נָחַת בְּדְיוּקְנָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְנַחְתּוּ עִמֵּיהּ תְּרֵין רוּחִין, מִתְּרֵין סִטְרִין, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, כְּלָלָא דְאָדָם. וְרוּחָא דִימִינָא, אִתְקְרֵי נְשָׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. וְרוּחָא דִשְׂמָאלָא, אִתְקְרֵי נֶפֶשׁ חַיָּה, וַהֲוָה אָזִיל וְנָחִית מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְלָא אִתְיַישְׁבָא בַּהֲדֵי אָחֳרָא.

כַּד הֲוָה עַיִּיל שַׁבְתָּא, וַהֲוָה חָב אָדָם, אִתְעֲבִידוּ (נ״א אִתְנַגִּידוּ) מֵהַהוּא רוּחָא שְׂמָאלָא, בְּרַיִין מִתְפַּשְׁטָן בְּעָלְמָא, וְלָא אִסְתַּיְימוּ גּוּפָא דִלְהוֹן. וְאִתְחַבָּרוּ בְּהַאי גּוּפָא דְאָדָם, בִּדְכוּרָא וְנוּקְבָא, וְאִתְיְלִידוּ בְּעָלְמָא. וְאִלֵּין אִקְרוּן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. (כ״ה ע״א) תָּנָא, עִלָּאִין מִנַּייְהוּ דְּלָא אִתְדַּבְקוּ לְתַתָּא, וְתַלְיָין בַּאֲוִירָא, וְשַׁמְעִין מַה דְשַׁמְעִין מִלְּעֵילָא. וּמִנַּייְהוּ יַדְעִין אִינּוּן אָחֳרָנִין לְתַתָּא.

תָּנָא, מִן בּוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, נָפְקִין תִּלַת מְאָה וְעֶשְׂרִים

וְחָמֵשׁ נִיצוֹצִי, מִתְגַּלְּפִין וּמִתְאַחֲדָן כַּחֲדָא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּאִקְרוּן גְּבוּרוֹת, (ס"א וּמִתְלַבְּדָן) כַּחֲדָא, וְאִתְעֲבִידוּ חַד. (גופָּא) וְכַד עַיְּילִין אִלֵּין בְּגוּפָא, אִקְרֵי אִישׁ. (ס"א וְלֹא אִישׁ דָּא) דָּא דְּתָנֵינָן אִישׁ תָּם וְיָשָׁר אִישׁ צַדִּיק, וְאִישׁ דְּהָכָא, אִישׁ מִלְחָמָה כְּתִיב, דְּכֻלָּא סָלִיק דִּינָא, וְכֻלָּא חַדָּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אֲמַאי. לָא הַוָּה בִּידֵיהּ (דְּרִבִּי יִצְחָק). אָתוּ שָׁאִילוּ קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לוֹן, תּוּ קַשְׁיָא, דְּהָא תָּנֵינָן כְּתִיב (בראשית ב) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹּאת, וְתָנֵינָן מַאן אִישׁ דָּא חֶסֶד, וְהָכָא אַמְרִיתוּ דְּהוּא דִּינָא. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כֻּלָּא הוּא בְּחַד מַתְקָלָא סַלְקָא, וְכֻלָּא חַד. וּמִשּׁוּם דְּדִינֵי תַּתָּאֵי מִתְאַחֲדָן (נ"א וּמִתְלַבְּדָן) וּמִתְחַבְּרָן בְּשַׁעֲרוֹי דְּהַאי. אִקְרֵי הוּא דִּינָא קַשְׁיָא, וְכַד אִתְעַבָּר מִנֵּיהּ שַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא, אִתְבְּסָם, וְדִינִין דִּלְתַתָּא לָא אִזְדַּמְנוּ. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי טָהוֹר. דְּלָא אִקְרֵי טָהוֹר, אֶלָּא כַּד נָפִיק מִסִּטְרָא דְּמָסָאבָא, וְכַד נָפִיק מִן מִסְאָבָא, אִקְרֵי טָהוֹר. דְּכְתִיב, (איוב יד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא. מִטָּמֵא דַּהַאי, וְהָכָא כְּתִיב, וְאִישׁ כִּי יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ קֵרֵחַ הוּא טָהוֹר הוּא.

וְתָא חֲזֵי, בְּרֵישָׁא דְּהַאי אִישׁ, בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא. וּבְגִין כָּךְ גּוּלְגַּלְתָּא דְּרֵישָׁא דְּהַאי, סוּמָקָא כֻּלָּא כְּוַורְדָּא, וְשַׂעֲרֵי סוּמָקֵי בְּגוֹ סוּמָקֵי, וְתַלְיָין מִנֵּיהּ כִּתְרִין תַּתָּאִין

דִּלְתַתָּא, דְּמִתְעַרִין דִּינִין בְּעָלְמָא. וְכַד אִתְעַבָּר מִגֵּיהּ שַׂעֲרָא וְאִתְגְּלִישׁ, מֵחֶסֶד עִלָּאָה אִתְבְּסָם כֻּלָּא, וְאִתְקְרֵי טָהוֹר עַל שְׁמֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי אִתְקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ, קָדוֹשׁ אִתְקְרֵי, וְלָא טָהוֹר. אָמַר לֵיהּ לָאו הָכֵי, דְּקָדוֹשׁ לָא אִתְקְרֵי אֶלָּא כַּד תָּלֵי שַׂעֲרָא. דִּקְדוּשָׁה בְּשַׂעֲרָא תָּלֵי, דִּכְתִיב, (במדבר ו) קָדוֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ. וְהַאי אִקְרֵי טָהוֹר, מִסִּטְרָא דְּתַלְיִין לְתַתָּא מִגֵּיהּ, וּבְגִינֵי כַּךְ אִתְעַבָּר מִגֵּיהּ שַׂעֲרָא, וְאִתְדַּכְיָא.

וְתָא חֲזֵי כָּל מַאן דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּדִינָא, וְדִינִין מִתְאַחֲדִין בֵּיהּ, לָא אִתְדַּכֵּי, עַד דְּאִתְעַבָּר מִגֵּיהּ שַׂעֲרָא, וּמִדְּאִתְעַבָּר מִגֵּיהּ שַׂעֲרָא אִתְדַּכֵּי. וְאִי תֵּימָא אָדָם. לָאו הָכִי, דְּהָא הוּא שְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא, וְרַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ בֵּיהּ. בְּגִין כַּךְ לָאו הָכִי דְּכֻלְּהוּ קְדוּשָׁאן וְקַדִּישִׁין אִתְיַיחֲדוּ בֵּיהּ. אֲבָל הַאי, הוּא דִּינָא, וְדִינֵי אִתְאַחֲדָן בֵּיהּ, לָא אִתְבְּסָם עַד דְּאִתְעַבָּר מִגֵּיהּ שַׂעֲרָא.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא לֵיוָאֵי דְּאָתוּ מֵהַאי סִטְרָא דְּדִינָא, לָא מִתְדַּכְּאָן עַד דְּאִתְעַבְּרוּ מִנְּהוֹן שַׂעֲרָא, דִּכְתִיב, (במדבר ח) וְכֹה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְגוֹ׳. וּבְגִין דְּיִתְבַּסְמוּן יַתִּיר, בָּעֵי כַּהֲנָא דְּאָתָא מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד עִלָּאָה, לְאַרְמָא לוֹן,

דִּכְתִיב, (במדבר ח) וְהֵנִיף אַהֲרֹן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ׳. כְּמָה דְּאִיהוּ לְהַאי אִישׁ דִּלְעֵילָּא, דְּכַד בָּעֵי לְאִתְבַּסְמָא (דף מ"ט ע"א) יַתִּיר, אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ חֶסֶד עִלָּאָה, וְאִתְבְּסָם. וּמְבָסֵם הוּא, לְתַתָּא.

וְהַאי אִישׁ בִּכְלָלָא דְּאָדָם הוּא. וְכַד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַגָּחָא קְרָבָא, בְּהַאי אִישׁ אַגַּח בֵּהּ קְרָבָא, דִּכְתִיב (שמות טו) יְיָ׳ אִישׁ מִלְחָמָה, בְּהַאי אִישׁ מַמָּשׁ. וְלָא אַגַּח בֵּהּ קְרָבָא, עַד דְּאַעְבַּר לֵיהּ שַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא, בְּגִין דְּיִשְׁתַּלְשְׁלוּן מִשְׁלְשׁוֹלֵיהוֹן, וְיִתְבְּרוּן כָּל אִינּוּן כִּתְרִין דְּמִתְאַחֲדָן בְּשַׁעֲרֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ז) בַּיּוֹם הַהוּא יְגַלַּח יְיָ׳ וגו׳. בְּעֶבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת הָרֹאשׁ וְשַׂעַר הָרַגְלַיִם וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה.

תָּאנָא, וְכֹה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם. מַאי וְכֹה. כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת, שִׁיּוּרֵי טָלָּא דִּבְדוֹלְחָא הָכָא מֵי חַטָּאת, דְּאִינּוּן שִׁיּוּרֵי טָלָּא. לְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים. וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּתִקּוּנוֹי דְּהַאי אִישׁ אִתְסָחָן בְּחֶסֶד עִלָּאָה וְאִתְדַּכֵּי מִכֻּלָּא.

וְתָנֵינָן, אֲמַאי כְּתִיב בְּתַעַר וְלֹא בְּמִסְפָּרַיִם. אֶלָּא מִשּׁוּם דְּיִתְעַבַּר שַׁעֲרָא בְּשָׁרְשׁוֹי, וְיִתְעַבְּרוּן מִנֵּיהּ דִּינִין תַּתָּאִין מִשּׁוּלְשׁוֹלֵיהוֹן. וּלְזִמְנָא דְּיִתְכַּשְּׁרוּן עוֹבָדִין לְתַתָּא,

זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁעֲרָא דָּא לְאַעְבָּרָא לֵיהּ, וּלְמִגְלְשֵׁיהּ בְּגִין דְּלָא יִצְמַח וְיִרְבֶּה, דִּכְתִיב כִּי יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, רַב מִכָּל לֵיוָאֵי, קֹרַח הֲוָא, דְּעַבְדֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְקַרְיֵיהּ קֹרַח. אֵימָתַי. בְּשַׁעֲתָא דְּגָלִישׁ בְּגִינֵיהּ לְהַאי אִישׁ, דִּכְתִיב קֹרַח הוּא.

וְכַד חָמָא קֹרַח רֵישֵׁיהּ בְּלָא שַׁעֲרָא, וְחָמָא לְאַהֲרֹן מִתְקַשֵּׁט בְּקִשּׁוּטֵי מַלְכִין, אִתְזַלְזָל בְּעֵינֵיהּ וְקִנֵּא לְאַהֲרֹן. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא עֲבָדִית לָךְ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, לָא בָּעֵאת לְאַעְלָאָה בְּעָלְמָא, חוּת לְתַתָּא וַהֲוֵי בְּתַתָּאִין. דִּכְתִיב, (במדבר טז) וַיָּרְדוּ חַיִּים שְׁאוֹלָה. מַאי אִיהוּ שְׁאוֹל. גֵּיהִנָּם. דְּתַמָּן צַוּוחִין חַיָּיבִין, וְלֵית מַאן דְּמְרַחֲמֵי עָלַיְיהוּ. וּזְמִינִין אִינּוּן לְאַחָיָיא וּלְאַעְלָא, כַּד יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַמֵּיהּ, וּלְאַחָיָיא לְהוּ. דִּכְתִיב, (שמואל א, ב) יְיָ׳ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל.

(ויקרא יג) וְאִם מִפְּאַת פָּנָיו יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ. תָּאנָא, אִית פָּנִים וְאִית פָּנִים, וּמַאן פָּנִים הַלָּלוּ. אִלֵּין אִינּוּן דְּאִקְרוּן פָּנִים שֶׁל זַעַם. וְכָל אִלֵּין דְּתַלְיָין מֵאִינּוּן פָּנִים חֲצִיפִין, כֻּלְּהוּ תַּקִּיפִין. כֻּלְּהוּ דְּלָא מְרַחֲמֵי, וְכַד אִתְעַבַּר שַׁעֲרָא מִסִּטְרָא דְּאִינּוּן פָּנִים, מִתְעַבְּרָן כֻּלְּהוּ וְאִתְּבָרוּ.

דְּתַנְיָא, (קל"א ע"ב, קמ"א) כָּל אִינּוּן דְּתַלְיָין מִשַּׁעֲרָא דְּרֵישָׁא, אִינּוּן עִלָּאִין עַל אָחֳרָנִין, וְלָא חֲצִיפִין כְּוָותַיְיהוּ. וְכָל אִינּוּן דְּתַלְיָין מִסִּטְרָא דְּשַׂעֲרָא דְּאִינּוּן פָּנִים, כֻּלְּהוּ חֲצִיפִין וְתַקִּיפִין, וּבְגִין כָּךְ אַנְפּוֹי מִתְלַהֲטָן כְּאֶשָּׁא, מִשּׁוּם נִיצוֹצָא דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא. וּבְהַאי כְּתִיב, (איכה ד) פְּנֵי יְיָ׳ חִלְּקָם. (תהלים לד) פְּנֵי יְיָ׳ בְּעוֹשֵׂי רָע.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק מַהוּ נֶגַע לָבָן אֲדַמְדָּם. נֶגַע מַמָּשׁ הוּא, אִי חִוָּורָא אִתְחֲזֵי, וְסוּמָקָא לָא אִתְעֲבַר. מַשְׁמַע דִּכְתִיב לָבָן אֲדַמְדָּם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דְּחִוָּורָא לָא אִתְחֲזֵי אֶלָּא בְּסוּמָקָא, כְּגַוְונָא חִוָּורָא וְסוּמָקָא. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אַף עַל גַּב דְּחִוָּורָא אִתְחֲזֵי, אִי סוּמָקָא לָא אָזִיל, נֶגַע הוּא. דִּכְתִיב, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְכַד אִתְחָוַור, כֻּלָּא רַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ, וְדִינִין לָא אִשְׁתְּכָחוּ. (ס"א דְּהָא אִתְעַקְּרוּ)

תָּאנֵי רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב נֶגַע הוּא, וּכְתִיב נֶגַע הִיא. חַד דִּכַר וְחַד נוּקְבָא. אֶלָּא כַּד נוּקְבָא, אִסְתְּאֲבַת בְּגִין חוֹבֵי תַּתָּאֵי, כְּתִיב נֶגַע הִיא. וְכַד דִּכַר לָא אִתְדַּכֵּי בְּגִין חוֹבֵי תַּתָּאֵי, כְּתִיב נֶגַע הוּא.

וְאִשְׁתְּמוֹדָעָן מִלִּין אִלֵּין לְגַבֵּי כַּהֲנָא, דִּינִין דְּאָתוּ מֵהַאי, וְדִינִין דְּאָתוּ מֵהַאי. וְאִשְׁתְּמוֹדָעָן קָרְבָּנֵי דְּבַעְיָין לְקָרְבָא, דִּכְתִיב זָכָר תָּמִים. וּכְתִיב נְקֵבָה

תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה, דְּהָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן מִלֵּי, מֵאָן אָתוּ דִּינִין, וּמֵאָן אִינּוּן חוֹבֵי. דְּאִתְאַחֲדָן בְּהַאי אוֹ בְּהַאי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה. לְאַפָּקָא שְׁאָר קָרְבְּנִין דְּלָא כְּתִיב רוּחַ נִשְׁבָּרָה, דְּאִינּוּן שְׁלָמָא לְעִלְּמָא, וְחֶדְוָה דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין.

(ויקרא יג) וְאִם יֵרָאֶה הַכֹּהֵן. תָּאנֵי רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (דף מ״ט ע״ב) (תהלים סה) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ וְגוֹ׳. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת מְבָעֵי לֵיהּ, מַהוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. אֶלָּא תְּפִלָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי תְּפִלָּה, דִּכְתִיב, (תהלים קט) וַאֲנִי תְּפִלָּה (ס״א (תהלים סט) וַאֲנִי תְּפִלָּתִי) וְדָוִד בְּגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאָמַר לָהּ. וּמַה דְּאָמַר וַאֲנִי תְּפִלָּה, כֻּלָּא חַד, וְעַל דָּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, וְדָא תְּפִלָּה שֶׁל יַד, דִּכְתִיב, (שמות יג) עַל יָדְכָה בְּהֵ״א.

עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבוֹאוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּגוּפָא שַׁרְיָא בְּצַעֲרָא, בְּמַרְעִין בְּמַכְתְּשִׁין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּבָשָׂר כִּי יִהְיֶה בְעוֹרוֹ. אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר. הַבָּשָׂר הַחַי. וּבְגִין כָּךְ לָא כְּתִיב, כָּל רוּחַ יָבֹאוּ, אֶלָּא כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ. מַהוּ עָדֶיךָ. אֶלָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, דָּא הוּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאִם יֵרָאֶה הַכֹּהֵן. תָּא חֲזֵי, בַּאֲתַר חַד אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, וּבְאַתְרָא אָחֳרָא הַכֹּהֵן סְתָם, וְדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְהָא כְּתִיב נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, אִי הָכִי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לֵיהּ אִין. בְּגִין דְּבֵיהּ תַּלְיָא כָּל דַּכְיוּתָא וְכָל קְדוּשָׁה. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, אֲמַאי וְהוּבָא, וְהוּעֲלָה מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כז) וְהוּבָא אֶת בַּדָּיו בַּטַבָּעוֹת, דְּעָיֵיל דָּא בְּגוֹ דָּא. אוֹף הָכָא וְהוּבָא, דְּיִכָּנְסוּן לֵיהּ לְכַהֲנָא, לְדַכְּאָה לֵיהּ (כְּד אַהֲדַר בֵּיהּ) וְיֵעָלוּן מִלָּה קַמֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הָכִי תָּנֵינָן, נֶגַע צָרַעַת. נֶגַע הוּא דְּיָנָא תַּקִּיפָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא. צָרַעַת: סְגִירוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, סְגִירוּ דְּנָהוֹרָא עִלָּאָה. סְגִירוּ דְּטִיבוּ עִלָּאָה, דְּלָא נָחִית לְעָלְמָא. כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם סְתָם. וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. דָּא כֹּהֵן דְּלְתַתָּא, דְּהוּא אִתְתַּקַּן לְמִפְתַּח הַהוּא סְגִירוּ, וּלְאַדְלָקָא בּוּצִינְיָא דְּיִשְׁתְּכַח עַל יְדוֹי בִּרְכָן לְעֵילָּא וּלְתַתָּא. וְיִתְעַבָּר וְיִסְתַּלַּק הַהוּא נֶגַע, וְיִשְׁרֵי נְהִירוּ דְּרַחֲמֵי עַל כֻּלָּא, וּבְגִין כָּךְ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, חֲמֵינָא לְאִינְהוּ בְּנֵי עָלְמָא, דְּלָא מַשְׁגִּחָן, וְלָא יַדְעִין בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, כְּתִיב בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, (ויקרא כ) אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי. וּכְתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וְהְייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ. אִי אִינּוּן מִתְרַחֲקָן, אָן הוּא קְדוּשָׁה דִּלְהוֹן, הָא רְעוּתָא דִּלְהוֹן אִתְרַחֲקַת מִנֵּיהּ. וּקְרָא אַכְרִיז וְאָמַר, (תהלים

(לב) אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין, בְּמֶה אִתְפָּרְשָׁן בְּנֵי נָשָׁא מִסּוּס וָפֶרֶד, בִּקְדוּשָׁה דְּגַרְמַיְיהוּ, לְאִשְׁתַּכְחָא שְׁלֵימִין וּרְשִׁימִין מִכֹּלָּא.

וְעַל דָּא זִווּגָא דִּבְנֵי נָשָׁא הוּא בְּזִמְנִין יְדִיעָן, לְכַוּונָא רְעוּתָא לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ בִּקְודְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא אִתְעָרוּ, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהִיא שַׁעֲתָא דְּרְעוּתָא לְאִתְדַּבְקָא בֵּהּ.

וְחַבְרַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, מִשְׁתַּתְּפֵי בָּהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִתְעַסְּקָן בְּאוֹרַיְיתָא, שְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא כְּדֵין עִידָּן רְעוּתָא לְאִתְקַדְּשָׁא בִּקְדוּשָׁה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְכַוּונָא רְעוּתָא לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ. וְאִינּוּן חַבְרַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא זִווּגָא דִּלְהוֹן בְּשַׁעֲתָא דְּזִווּגָא אָחֳרָא אִשְׁתְּכַח, וְהַאי מִשְׁתָּבַח לְשַׁבָּת לְכַוּונָא רְעוּתָא לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ בִּקְודְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהוּא עִידָּן רְעוּתָא דְּמִתְבָּרְכָן כֹּלָּא עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

אִי בְּנֵי נָשָׁא אִתְרַחֲקוּ מִנֵּיהּ, וְעַבְדָּן כִּבְעִירִי, אָן הוּא קְדוּשָׁה דִּלְהוֹן, לְאִשְׁתַּכְחָא קַדִּישִׁין. אָן אִינּוּן נַפְשָׁאָן קַדִּישִׁין דְּמָשְׁכָן מֵעֵילָּא. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָווּח וְאָמַר, (משלי

יט) גַּם בְּלֹא דַּעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. גַּם בְּלֹא דַּעַת, מַאן הוּא דַּעַת. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. נֶפֶשׁ לֹא טוֹב, דָּא הוּא נֶפֶשׁ, דְּאִינּוּן מַשְׁכִּין בְּעוֹבָדַיְיהוּ, לֹא טוֹב, דְּהָא מִסִּטְרָא אָחֳרָא אִתְמַשְׁכָּאן עָלַיְיהוּ נַפְשָׁתָא דִּלְאוֹ אִיהוּ טוֹב, בְּגִין דְּלָא מְכַוְונֵי לְבַיְיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַאן דְּאִתְלְהִיט בְּיֵצֶר הָרָע, בְּלָא רְעוּתָא וְכַוְונָה דִּלְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מִסִּטְרָא דְּיֵצֶר הָרָע אִתְמְשַׁךְ עָלֵיהּ נַפְשָׁא, דִּלְאוֹ אִיהִי טוֹב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב גַּם בְּלֹא דַּעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב וְאָץ בְּרַגְלַיִם חוֹטֵא. מַאן דְּאִיהוּ אָץ בְּרַגְלַיִם וְדָחֵי שַׁעֲתָא בְּלָא רְעוּתָא קַדִּישָׁא, חוֹטֵא. חוֹטֵא וַדַּאי, בְּכֹלָּא.

וְעַל דָּא שַׁרְיָין מַכְתְּשִׁין בִּישִׁין בִּבְנֵי נָשָׁא, וְאַסְהִידוּ בְּאַנְפַּיְיהוּ בַּחֲצִיפוּתָא דִּלְהוֹן, לְאַחָזָאָה דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאִיס בְּהוּ, וְלָאו דַּעְתֵּיהּ בְּהוֹן, עַד דְּאִינּוּן זַכָּאן (דף נ' ע"א) וּמַכְשָׁרָאן עוֹבָדַיְיהוּ כְּמִלְקַדְמִין, וּמִתְבָּרְכָן (ס"א וּמִתְדַּבְּאן). וְעַל דָּא אִשְׁתְּמוֹדְעָן מַכְתְּשִׁין לְגַבֵּי כַּהֲנָא, אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דִּמְסָאֲבָא, וְאִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא אָחֳרָא.

כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן וְגוֹ', וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם. וְכִי אֲגַר טַב הוּא, דְּיִשְׁתְּכַח בְּאִינּוּן דְּזַכָּאן לְמֵיעַל בְּאַרְעָא. אֶלָּא הָא

אוּקְמוּהָ לְאַשְׁכְּחָא מַטְמוֹנִין דְּאַטְמָרָן בְּבֵיתַיְיהוּ, וּלְאַהֲנָאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לְהוּ, דִּכְתִיב, (מלאכי א) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ. וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ, אָעִיל לְהוּ לְאַרְעָא קַדִּישָׁא, לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ בֵּינַיְיהוּ, וּלְמֶהֱוֵי דִּיוּרֵיהּ עִמְּהוֹן, וְיִשְׂרָאֵל דִּישְׁתַּכְּחוּן קַדִּישִׁין עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שמות לה) וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן וְגוֹ'. בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ עַבְדִין עֲבִידְתָּא, הֲווֹ אָמְרֵי, דָּא לְמַקְדְּשָׁא. דָּא לְמַשְׁכְּנָא. דָּא לְפָרוֹכְתָּא. וְכֵן כָּל אִינּוּן אוּמָנִין בְּגִין דִּישְׁרֵי קְדוּשָּׁה עַל יְדֵיהוּ, וְאִתְקַדַּשׁ הַהוּא עֲבִידְתָּא. וְכַד סָלִיק לְאַתְרֵיהּ, בְּקְדוּשָּׁה סָלִיק.

כְּגַוְונָא דָּא מַאן דְּעָבִיד עֲבִידְתָּא לְעַבּוּדָה זָרָה, אוֹ לְסִטְרָא אָחֳרָא, דְּלָא קַדִּישָׁא. כֵּיוָן דְּאִדְכַּר לֵיהּ עַל הַהוּא עֲבִידְתָּא, הָא רוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, וְכַד סָלִיק עֲבִידְתָּא, בְּמְסָאֲבָא סָלִיק. כְּנַעֲנִים פַּלְחֵי לְעַבּוּדָה זָרָה אִינְהוּ, וּמִתְדַּבְּקָן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא בְּרוּחַ מְסָאֲבָא בְּעַבּוּדָה זָרָה, וַהֲווּ בְּנָיִין בָּנִין לְפַרְצוּפֵיהוּ (ס"א לְטַנּוּפֵיהוּ) וּלְגַעוֹלֵיהוּ לְסִטְרָא מְסָאֲבָא לְעַבּוּדָה זָרָה, וְכַד שָׁרָאן לְמִבְנֵי, הֲווֹ אָמְרֵי מִלָּה, וְכֵיוָן דְּאִתְדְּכָר בְּפוּמַיְיהוּ, סָלִיק עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא. כַּד אִסְתָּלִיק עֲבִידְתָּא, בְּרוּחַ מְסָאֲבָא אִסְתָּלִיק.

כְּיוָן דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכְּאָה לוֹן, וּלְקַדְּשָׁא לוֹן אַרְעָא, וּלְאַפְנָאָה אֲתַר לִשְׁכִינְתָּא דְּלָא תִּשְׁרֵי שְׁכִינְתָּא גּוֹ מִסְאֲבָא. וְעַל דָּא בְּהַהוּא נֶגַע צָרַעַת, הֲווֹ סָתְרִין בְּנַיְינִין דְּאָעִין וַאֲבָנִין דְּאִתְעֲבִידוּ בְּמִסְאֲבוּ.

תָּא חֲזֵי, אִי עוֹבָדָא דָּא הֲוָה לְאַשְׁכְּחָא מַטְמוֹנִין בִּלְחוֹדוֹי, יְהַדְּרוּן אֲבָנִין לְבָתַּר כְּמָה דְּאִינּוּן לְאַתְרַייְהוּ, וְעַפְרָא לְאַתְרֵיהּ. אֲבָל קְרָא כְּתִיב, וְחִלְּצוּ אֶת הָאֲבָנִים. וּכְתִיב וְעָפָר אַחֵר יִקַּח. בְּגִין דְּיִתְעֲבַד רוּחַ מִסְאֲבָא, וְיִתְפַּנֵּי וְיִתְקַדַּשׁ הַשְׁתָּא כְּמִלְקַדְּמִין, וְיִשְׁתְּכָחוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוּשָׁה, וּבְדִיּוּרָא קַדִּישָׁא, לְמִשְׁרֵי בֵּינַייְהוּ שְׁכִינְתָּא.

וְעַל דָּא מַאן דְּבָנֵי בִּנְיָן כַּד שָׁאֲרֵי לְמִבְנֵי, בָּעֵי לְאַדְכְּרָא בְּפוּמֵיהּ, דְּהָא לְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא בָּנֵי. בְּגִין דִּכְתִיב, הוֹי בּוֹנֶה בֵיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק וְגוֹ', וּכְדֵין סַיְיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא שָׁאֲרֵי עֲלוֹי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין עָלֵיהּ קִדּוּשְׁתָּא, וְקָארֵי עָלֵיהּ שָׁלוֹם, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהָלֶךָ וְגוֹ'. מַהוּ וּפָקַדְתָּ נָוְךָ, הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל וּפָקַדְתָּ, לְאַפְקָדָא מִלָּה בְּפוּמָא כַּד אִיהוּ בָּנֵי. וּכְדֵין וְלֹא תֶחֱטָא כְּתִיב. וְאִי לָאו הָא זַמִּין לְבֵיתֵיהּ סִטְרָא אָחֳרָא.

כָּל שֶׁכֵּן, מַאן דְּבָנֵי וּרְעוּתֵיהּ בְּגַוְונָא אָחֳרָא, בְּגִין דְּמִיחַד בֵּיתָא לְסִטְרָא אָחֳרָא, לְאִסְתַּאֲבָא בֵּיהּ. הָא וַדַּאי שַׁרְיָא בֵּיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא, וְלָא נָפִיק הַהוּא בַּר נָשׁ מֵעָלְמָא, עַד דְּאִתְעֲנָשׁ בְּהַהוּא בֵּיתָא, וּמַאן דְּדָיִיר בֵּיהּ, יָכִיל לְאַתְזָקָא, דְּהָא הַהוּא דִּירָה רוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא בֵּיהּ, וְאָזִיק מַאן דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ.

וְאִי תֵּימָא בְּמַה יְדִיעַ. כְּגוֹן דְּאִתְזַק בְּהַהוּא בֵּיתָא, הַהוּא דְּבָנֵי לָהּ, אוֹ אֲנָשֵׁי בֵּיתֵיהּ, אוֹ בְּנִזְקֵי דְּגוּפָא, אוֹ בְּנִזְקֵי מָמוֹנָא, הוּא וְתֵרִין אָחֳרָנִין אֲבַתְרֵיהּ. הָא וַדַּאי יַעֲרוֹק בַּר נָשׁ לְטוּרָא, וְלָא יְדוּר בֵּיהּ. יְדוּר בְּטִיחֲלָא דְּעַפְרָא, וְלָא יְדוּר בֵּיהּ.

וּבְגִין כַּךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן לָא יַדְעִין מִלָּה בְּכָל אִינּוּן בָּתֵּי. וְהוּא אָמַר, אַתּוּן לָא יַדְעִין, אֲנָא יַדַּעְנָא, וְאַרְשִׁימְנָא לוֹן בְּנֶגַע. נֶגַע דָּיִיר בְּבֵיתָא, הָא נֶגַע אָחֳרָא תַּקִּיפָא, דְּיָפִיק לֵיהּ, וְיַעֲבַר לֵיהּ מִן עָלְמָא. וּכְדֵין וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אַבָנָיו וְאֶת עֵצָיו. כְּיוָן דְּאָזִיל לֵיהּ, מַאי טַעֲמָא וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת. אֶלָּא בְּכָל זִמְנָא דְּהַהוּא בִּנְיָן לְהֱוֵי קַיָּים, (דף נ' ע"ב) דִּילֵיהּ הוּא, וְיָכִיל לְאַהֲדָרָא.

הַאי בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, כָּל שֶׁכֵּן בְּאַרְעָא אָחֳרָא, דְּזִמְינָא רוּחַ מְסָאֲבָא יַתִּיר, וְיָכִיל בַּר נָשׁ לְאִתְזָקָא. אָמַר

רִבִּי אֶלְעָזָר, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִקְרֵי בִּקְלִפּוֹי דְּחַבְרוֹי אָחֳרָנִין, לְאִשְׁתַּכְחָא תַּמָּן, וַאֲפִילּוּ טוּרְפֵי דְּקַסְפְּתָא לָא מַעְבְּרָן לֵיהּ מֵהַהוּא בֵּיתָא, וּבְגִין כָּךְ הַאי קְרָא אַכְרִיז וְאָמַר, הוֹי בּוֹנֶה בֵּיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק. הוֹי וַדַּאי קָאֲמֵרִי כָּל יוֹמָא בְּהַהוּא בֵּיתָא. רִבִּי יוֹסֵי עָאל חַד יוֹמָא בְּחַד בֵּיתָא, מָטָא בַּסִּפְתָּא (ס"א אַטְרַח בְּטִיפְסָא), עָאל לְגוֹ. שָׁמַע חַד קָלָא דְּאָמַר, אִתְכְּנָשׁוּ עוּלּוֹ, הָא חַד פְּלוּגְתָּא דִּילָן. סִיפְתּוּ וְנָנְזִיק לֵיהּ עַד לָא יִנְפּוֹק, אָמְרוּ, לָא נֵיכוֹל אֶלָּא אִי דְּיוּרֵיהּ הָכָא. נָפַק רִבִּי יוֹסֵי וְדָחִיל. אָמַר, וַדַּאי מַאן דְּאַעְבַּר עַל מִלּוֹי דְּחַבְרַיָּיא, אִתְחַיַּיב בְּנַפְשֵׁיהּ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא, וְהָא גּוֹיִם וּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא דַּיְירֵי בְּגַוֵּיהּ, וְאִשְׁתְּלִימוּ. אָמַר לֵיהּ, אִינּוּן מִסְטָרַייְהוּ קָא אַתְיָין, אֲבָל מַאן דְּדָחִיל חַטָּאָה, יָכִיל לְאַתְזָקָא. וַאֲפִילּוּ אִינּוּן, אִי יַעְבְּדוּ דְּיוּרֵיהוֹן בֵּיהּ, לָא יִפְקוּן בִּשְׁלָם. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (איוב כא) בָּתֵּיהֶם שָׁלוֹם מִפָּחַד. אָמַר לֵיהּ כְּגוֹן דְּהַוָּה מֵאָחָרָא, וְאִתְבְּנֵי מְצֻדָּק. וְקָרָא הָכִי הוּא, בָּתֵּיהֶם שָׁלוֹם מִפָּחַד, כְּשֶׁבָּתֵּיהֶם שָׁלוֹם מִפָּחַד שֵׁבֶט אֱלוֹהַּ לָא שַׁרְיָא עֲלֵיהֶם.

(ויקרא יד) וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד וְגוֹ'. וְהִגִּיד, וַיֹּאמֶר מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ וַיְדַבֵּר, מַהוּ וְהִגִּיד. אֶלָּא בְּכָל אֲתַר מִלָּה דְּחָכְמְתָא הוּא, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבַּיִת,

כְּנֶגַע, נֶגַע מִבָּעֵי לֵיהּ. נִרְאָה לִי, יֵשׁ לִי מִבָּעֵי לֵיהּ. דְּהָא כְּתִיב, וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזַתְכֶם, דְּיִתְחֲזֵי לְכֹלָּא. אֲמַאי כְּנֶגַע נִרְאָה לִי.

אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי עַיִּיל, אָחֳרָא אִתְגַּלְיָא. וּמְקַטְרְגָא דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא נִרְאָה לִי, הַהוּא דְּאִתְכַּסֵּי אִתְגַּלְיָא, וּדְאִתְגַּלְיָא אִתְכַּסֵּי, וּלְבָתַר מִתְחֲזֵי לֵיהּ בְּדִיוּקְנָא דְּהַהוּא נֶגַע דְּבֵיתָא, וְאִתְכַּסְיָא אָחֳרָא. וְעַל דָּא וְהִגִּיד לַכֹּהֵן, דְּמִלָּה דְּחָכְמְתָא הִיא.

וּכְדֵין אָתֵי כַּהֲנָא, וְיִרְמוּן בֵּיתָא, וְיִנְתְּצוּן לֵיהּ אַבְנִין וְאָעִין וְכֹלָּא. כֵּיוָן דְּאִנְתְּצָן וְאִתְדְּכָן כֹּלָּא, מִתְבָּרְכָאן, כְּדֵין כְּתִיב, (דברים ח) וּבָתִּים טוֹבִים תִּבְנֶה וְיָשָׁבְתָּ. אִלֵּין אִקְרוּן טוֹבִים, דְּהָא קַדְמָאֵי לָאו אִינוּן טוֹבִים, וְלָאו בְּכֹלָּא דְּקֻדּוּשָּׁה וְדַכְיוּ נִינְהוּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי בְּמַאי מוּקְמִינָן קְרָא דִּכְתִיב, (דברים ו) וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב אֲשֶׁר לֹא מִלֵּאתָ. אִי רוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא בְּגַוְוייהוּ הֵיךְ מְלֵאִים כָּל טוּב. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מְלֵאִים כָּל טוּב: בְּמָמוֹנָא, בְּכַסְפָּא, וּבְדַהֲבָא, וּבְכֹלָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מה) כִּי טוּב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם. וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל בָּתֵּי דְּמִצְרָאֵי, מַלְיָין חַרְשִׁין וְטַעֲוָון הֲווֹ. אֶלָּא בְּגִין עוּתְרָא דְּאַרְעָא אִתְמַר. אוּף הָכָא בְּגִין עוּתְרָא וּמָמוֹנָא הוּא.

תְּרִין עוּתְרִין נַטְלוּ יִשְׂרָאֵל, חַד כַּד נָפְקוּ מִגָּלוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְחַד כַּד עָאלוּ לְאַרְעָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, כָּל דָּא וַדַּאי הֲוָה לְאִתְקַדְּשָׁא אַרְעָא, וּלְאַעְבָּרָא רוּחַ מְסָאֲבָא מֵאַרְעָא, וּמִגּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְכַד בֵּיתָא הֲוָה נָתִיץ, הֲוָה אִשְׁתְּכַח בָּהּ מָמוֹנָא, לְמִבְנֵי לֵיהּ, וּלְמַלְיָא בֵּיתֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִצְטָעֵר עַל בֵּיתָא, וְיִשְׂרוֹן בְּדִיוּרָא דְּקֻדּוּשָׁה.

(ויקרא יג) וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרָם בֶּהָרוֹת וְגוֹ'.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כְּסִילְתָּא דְּמוֹקְפֵי בְּבַהֶרֶת עַזָּה, חֵיזוֹ תָּנֵינָא, וּבְחֵיזוֹ אִתְּדָן, בְּאִינּוּן גַּוּונִין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק ש' טַעֲמֵי אִית מַאן דְּגָרִיס בְּבַהֶרֶת עַזָּה. וְכֻלְּהוּ אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, בַּר חֵיזוּר (חִיוּר) חַד סָאִיב, סָהֲדָא חַד. תְּרִין, תְּרֵי סַהֲדֵי, וְדָכֵי. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אַפִּילּוּ מֵאָה כִּתְרֵי, וּתְרֵי כְּמֵאָה. וְדָא אוֹלִיפְנָא לְבָתַר דִּכְתִיב, (דברים יט) לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ וְגוֹ', עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וְגוֹ'.

רִבִּי חִזְקִיָּה הֲוָה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, כְּתִיב נֶגַע לָבָן אֲדַמְדָּם, כְּדֵין הוּא נֶגַע, דְּהָא חִוָּורָא לָא קָאִים בְּעֵינֵיהּ. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, כְּתִיב (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים וְגוֹ', זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְדַכְּאָה לוֹן בְּכֹלָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּדִינָא קַמֵּיהּ. וּמַאֲרִיהוֹן דְּדִינָא לָא יִשְׁלְטוּן בְּהוֹן, דְּהָא

כֹּלָּא אָזִיל בָּתַר זִינֵיהּ. סוּמָקָא לְסוּמָקָא, וְחִוָּורָא לְחִוָּורָא. יְמִינָא לִימִינָא, וּשְׂמָאלָא לִשְׂמָאלָא.

בְּעֵשָׂו כְּתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי, וְעַל דָּא שַׂרְיָא בֵּיהּ זִינֵיהּ. (דף נ"א ע"א) וְאִי תֵּימָא אַדְמוֹנִי כְּתִיב בְּעֵשָׂו. וּכְתִיב בֵּיהּ בְּדָוִד, (שמואל א, טז) וַיְבִיאֵהוּ וְהוּא אַדְמוֹנִי. אֶלָּא דָּא מִוּהֲמָא דְּדַהֲבָא אִתְעֲבִיד, וְדָא בְּזוֹהֲרָא דְּדַהֲבָא אִתְדְּבַק, בְּעֵשָׂו כְּתִיב בֵּיהּ, אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר, (מ"ח ע"ב) בְּזוֹהֲמָא דְּהַתּוֹכָא נָפַק. בֵּיהּ כְּתִיב בְּדָוִד, עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי.

תָּא חֲזֵי, מַאי טַעְמָא. גַּוְונָא חִוָּורָא אִשְׁתְּמוֹדַע, וְגַוְונָא סוּמָקָא אִשְׁתְּמוֹדַע, סוּמָקָא בְּקַדְמִיתָא, וְהָא אִתְחֲזֵי בֵּיהּ חִוָּורָא, הָא דַּכְיוּתָא אִתְיְלִיד בֵּיהּ, וְשָׁאֲרִי לְאִתְדַּכְּאָה. חִוָּורָא בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְחֲזֵי בֵּיהּ סוּמָקָא, הָא שָׁאֲרִי לְאִסְתַּאֲבָא, וּכְתִיב וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן, דְּהָא אִתְיְלִיד בֵּיהּ סוּמָקָא, לְאִסְתַּאֲבָא. וְכַהֲנָא הָוֶה יָדַע בְּכָל אִינּוּן גַּוְונִין. וּלְזִמְנִין דְּאִתְחֲזֵי בֵּיהּ גַּוְונָא דְּדַכְיוּתָא, וְיַסְגֵּר לֵיהּ לְמֵחֲמֵי אִי אִתְיְלִיד בֵּיהּ גַּוְונָא אָחֳרָא. וְאִי לָא, מַדְכֵּי לֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן וְגוֹ׳.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (מלכים ב, ה) וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזַרְעֲךָ לְעוֹלָם וְגוֹ׳, אִי הוּא חָטָא בְּנוֹי אֲמַאי יִלְקוֹן.

אָמַר לֵיהּ, אֱלִישָׁע יַתִּיר מִשְּׁאַר נְבִיאֵי חָמָא. חָמָא דְּלָא נָפִיק מִגַּחֲזִי בְּרָא דְּמַעֲלְיָא, וְעַל דָּא לָייט לְכֻלְּהוּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אָמַר לֵיהּ, אֲנָא פּוּלְחָנָא בְּשִׁמּוּשָׁא עִלָּאָה לְגַבֵּי אֵלִיָּהוּ, וְזָכֵינָא בִּתְרִין חוּלָקִין, דְּהָא פְּלַחְנָא לֵיהּ בְּקִשּׁוּט, וְאַנְתְּ רָשָׁע פְּגִימַת לִי, אוּמֵית לְשִׁקְרָא, וַחֲמִידַת, הָא עָבַרְתָּ עַל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, וּמַאן דְּאַעְבַּר עַל דָּא, מִית הוּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אֲבָל בְּגִין דְּפַלְחַת לִי, שִׁמּוּשָׁא דִּילָךְ לָא לְהֱוֵי לְמַגָּנָא, תֶּהֱוֵי מִיתָה דִּילָךְ בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי לָא. וּבְגִין כַּךְ, וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק בְּךְ וּבְזַרְעֲךְ. (גּוֹנָא דְּחִיּוֹרָא אִשְׁתְּמוֹדָע, וְגוֹנָא דְּסוּמָקָא אִשְׁתְּמוֹדָע)

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בֶּגֶד הַצֶּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתִּים אֲמַאי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּכֹלָּא שַׁרְיָא, וּבְכֹלָּא שַׁלְטָא. וְאִית כְּגַוְונָא דָּא דִּכְתִיב, דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. וּבְגִינֵי כַּךְ, שׁוּלְטָנֵיהּ דְּהַהוּא נֶגַע דְּנָפִיק מֵאַתַר עִלָּאָה, דָּא שַׁלְטָא בְּכֹלָּא, בִּתְרֵי גַּוְונֵי, בְּצֶמֶר וּבְפִשְׁתִּים. וּבְגִין כַּךְ, זֹאת תּוֹרַת נֶגַע הַצָּרַעַת בֶּגֶד הַצֶּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתִּים.

רִבִּי יִצְחָק הֲוָה אָזִיל לְקַטְפּוּרֵי דַּאֲבוּי. חָמָא חַד בַּר נָשׁ, דְּסַאטֵי בְּקוּטְרָא דְּמָטוּלָא אֲכַתְפּוֹי. אָמַר לֵיהּ, שׁוּרְטָא דְּקִישְׁטָא בְּכַתְפָּךְ אֲמַאי, לָא אָמַר לֵיהּ מִדֵּי. אָזַל אֲבַתְרֵיהּ, חָמָא דְּעַיִּיל בְּמַעֲרְתָּא חֲדָא, עָאל אֲבַתְרֵיהּ, חָמָא קְטוֹרָא דְּתִנָּא דְּהַוָּה סָלִיק מִתְּחוֹת אַרְעָא, וְעָאל

הַהוּא בַּר נָשׁ בְּנוּקְבָּא חַד, וְאִתְכַּסְיָא מִנֵּיהּ. דָּחִיל רִבִּי יִצְחָק, וְנָפַק לְפוּם מְעַרְתָּא.

עַד דַּהֲוָה יָתִיב, אַעְבְּרוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי חִזְקִיָּה, חָמָא לוֹן, וְקָרִיב גַּבֵּיהוֹן, סַח לוֹן עוֹבָדָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁזְבָךְ. הַאי מְעַרְתָּא דְּסָגִיר, דְּסְרוֹנְיָא הִיא, וְכָל יַתְבֵי הַהִיא קַרְתָּא, חַרְשִׁין אִינּוּן, וְאַתְיָין לְמַדְבְּרָא לְחַוְיִין אוּכְמִין, דְּאִינּוּן בְּנֵי עֶשֶׂר שִׁנִּין, אוֹ יַתִּיר, לְמֶעְבַּד חַרְשִׁין, וְלָא מְנַטְרָא מִנַּיְיהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ סְגִירִין וְכָל זַיְינֵי חַרְשִׁין דִּלְהוֹן בְּהַאי מְעַרְתָּא אִינּוּן.

אָזְלוּ, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אִעְרָעִרוּ בְּחַד בַּר נָשׁ דְּהֲוָה אָתֵי, וּבְרִיהּ דְּהֲוָה מְרַע, קָטִיר עַל חַמָּרָא. אָמְרוּ לֵיהּ מַאן אַתְּ. אָמַר לְהוֹ יוּדָאי, וְדָא הוּא בְּרִי דְּאִיהוּ קָטִיר עַל חַמָּרָא. אָמְרוּ לֵיהּ, אַמַּאי הוּא קָטִיר. אָמַר לוֹן דְּיוּרִי הוּא בְּחַד כְּפַר, דְּאִיהוּ מִבְּנֵי רוֹמָאֵי, וְהַאי בְּרִי הֲוָה אוֹלִיף אוֹרַיְיתָא בְּכָל יוֹמָא, וַהֲוָה אַהְדַּר לְבֵיתָא, וְלָעֵי לוֹן לְאִינּוּן מִלִּין. וְגַ׳ שְׁנִין הֲוָה דְּיוּרִי בְּהַהוּא בֵּיתָא, וְלָא חֲמֵינָא מִדֵּי. וְהַשְׁתָּא יוֹמָא חַד עָאל בְּרִי לְבֵיתָא לְאַהַדְּרָא מִלִּין, אַעְבָּר חַד רוּחָא קַמֵּיהּ, וְנָזִיק לֵיהּ, אַעֲקָם פּוּמֵיהּ וְעֵינוֹי, וִידוֹי אִתְעַקְּמוּ, וְלָא יָכִיל לְמַלְּלָא. וַאֲתֵינָא לְגַבֵּי מְעַרְתָּא דְּסָגִירוּ דְּסְרוֹנְיָא דִּלְמָא יִלְפּוּן לִי מִלָּה דְּאַסְוּוֹתָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, וּבְהַהוּא (דף נ"א ע"ב) בֵּיתָא יַדְּעַת מִן

קַדְמַת דְּנָא, דְּאִתְנַזַק בֵּיהּ בַּר נָשׁ אָחֳרָא. אָמַר לֵיהּ יְדַעְנָא, דְּהָא מִכַּמָּה יוֹמִין אִתְנַזַק בֵּיהּ חַד בַּר נָשׁ, וַהֲוּו אַמְרֵי דְּמַרְעָא הֲוָה, וּמְנַיְיהוּ אַמְרֵי דְּרוּחָא דְּבִיתָא, וּלְבָתַר עָאלוּ בֵּיהּ כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא, וְלָא אִתְנְזִיקוּ. אָמְרוּ, הַיְינוּ דְּאַמְרֵי חַבְרַיָּיא, וַוי לְאִינּוּן דְּעַבְרִין עַל מִלַּיְיהוּ.

פְּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, הוֹי בּוֹנֶה בֵּיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק, (ירמיה כב)

דְּהָא בְּכָל אֲתַר דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ צֶדֶק, כָּל רוּחִין וְכָל מַזִּיקֵי עָלְמָא עַרְקֵי מִנֵּיהּ, וְלָא מִשְׁתַּכְחֵי קַמֵּיהּ. וְעִם כָּל דָּא, מַאן דְּאַקְדִּים וְנָטִיל אֲתַר, אָחִיד בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִזְקִיָּה, אִי הָכִי שָׁקִיל שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּרוּחַ מִסְאַבָא.

אָמַר לֵיהּ, לָאו הָכִי, אֶלָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר מִסְאַבָא, וּבְגִין כַּךְ, אִי שְׁמָא קַדִּישָׁא נָטִיל אֲתַר מִקַּדְמַת דְּנָא, כָּל רוּחִין וְכָל מַזִּיקִין דְּעָלְמָא לָא יַכְלִין לְאִתְחַזָּאָה בֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן לְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ. אִי רוּחַ מִסְאַבָא קָדִים, נָטִיל אֲתַר. שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ, דְּהָא לָאו אַתְרֵיהּ.

וְכַד הֲוָה נָחִית נָגַע צָרַעַת, הֲוָה מַדְכֵּי אַתְרָא, וְאַפִּיק לְרוּחַ מִסְאַבָא מֵאַתְרֵיהּ, וּלְבָתַר מְנַתְּצֵי בֵּיתָא, אַבְנִין וְאָעִין וְכֹלָּא, וּבָנֵי לָהּ כְּמִלְקַדְמִין, בִּסְטָר קַדִּישָׁא בְּצֶדֶק, דְּדָכִיר לֵיהּ לִשְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְשִׁרֵי עָלֵיהּ קְדוּשָּׁה, וְעִם כָּל דָּא בְּעַפְרָא אָחֳרָא, וְיַרְחִיק בֵּיתָא מֵאַתְרֵיהּ, מִיסּוֹדָא קַדְמָאָה תְּרֵי טְפָחִים.

הַשְׁתָּא דְּלָא אִתְחֲזֵי, וְלָא נָחִית מַאן דְּמִקַּטְרֵג בֵּיהּ בְּהַהוּא רוּחַ מִסְאָבָא, לְאַפָּקָא לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, מַאי תָּקַנְתֵּיהּ. אִי יָכִיל לְנַפָּקָא מֵהַאי בֵּיתָא שַׁפִּיר. וְאִי לָאו יִבְנֶה לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין, בַּאֲבָנִין אָחֳרָנִין, וְאָעִין וְכֹלָּא, וְיַפִּיק וְיַרְחִיק לֵיהּ מֵאַתַר קַדְמָאָה, וְיִבְנֵי לֵיהּ עַל שְׁמָא קַדִּישָׁא.

וְעִם כָּל דָּא, לָא נָפִיק הַהוּא רוּחָא מִן אַתַר קַדְמָאָה, בְּגִין דִּקְדוּשָּׁה לָא שַׁרְיָא עַל אַתַר מְסְאַבָא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק לָמָּה לֵיהּ לְאַטְרְחָא כּוּלֵי הַאי, בְּזִמְנָא דָּא כְּתִיב, (קהלת א) מְעָוָּת לֹא יוּכַל לְתִקּוֹן וְגוֹ'. מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לָא אִשְׁתְּכַח אַסוּתָא בְּעָלְמָא, בְּגִינֵי כַּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִזְדַּהָרָא, כִּי הֵיכִי דְּלֶהֱוֵי נָטִיר. אֲמָרֵי נְזִיל בַּהֲדֵי הַאי בַּר נָשׁ וְנֶחֱמֵי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אָסִיר לָן. אִי הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּי גַּבְרָא רַבָּא דְּחִיל חַטָּאָה, כְּגוֹן נַעֲמָן לְגַבֵּי אֱלִישָׁע, נֵזִיל אֲבַתְרֵיהּ. הַשְׁתָּא דְּאִיהוּ אָזִיל לְגַבֵּי רְחִיקֵי עָלְמָא, רְחִיקֵי אוֹרַיְיתָא, גַּעֲלֵי מִכֹּלָּא, אָסִיר לָן לְאִתְחַזָּאָה קָמַייהוּ. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דִּי שֵׁזִיב לָן מִנַּייהוּ. וְהַאי בַּר נָשׁ אָסִיר לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא תָּנֵינָן בְּכֹל מִתְרַפְּאִין, חוּץ מֵעֲצֵי אֲשֵׁרָה וְכוּ'. אָמַר לֵיהּ, וְדָא עֲבוֹדָה זָרָה אִיהוּ, וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּהָא כְּתִיב (דברים יח) לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ וְגוֹ'. אַזְלוּ לְאָרְחַייהוּ.

אָזַל הַהוּא בַּר נָשׁ לְהַהִיא מְעַרְתָּא, הוּא וּבְרֵיהּ, שָׁרֵי לֵיהּ בְּמְעַרְתָּא. עַד דְּנָפַק אֲבוּי לְקַטְרָא לַחֲמָרֵיהּ, נָפַק קִיטוֹרָא דְּאֶשָּׁא, וּמָחָא לֵיהּ בְּרֵישָׁא, וְקַטְלֵיהּ. אַדְּהָכִי עָאל אֲבוּי, וַאֲשְׁכְּחֵיהּ מִית. נָטַל לֵיהּ וְלַחֲמָרֵיהּ, וְאָזַל לֵיהּ. וַאֲשְׁכַּח לְהוּ לְבָתַר יוֹמָא חַד, לְרִבִּי יִצְחָק, וּלְרִבִּי יְהוּדָה, וְרִבִּי חִזְקִיָּה, דַּהֲווֹ אָזְלִי. בָּכָה קָמַייהוּ, וְסָח לוֹן עוֹבָדָא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְלָא זְמִנִין סַגִּיאִין אָמֵינָא לָךְ, דְּאָסִיר לְמֵיהַךְ תַּמָּן. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, (דניאל ד) דִּי כָל מַעֲבָדוֹהִי קְשׁוֹט, וְאוֹרְחָתֵיהּ דִּין. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּאָזְלִין בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְעָלַייהוּ כְּתִיב, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל עוֹבָדוֹי דְּבַר נָשׁ, לְבָעֵי לֵיהּ דְּלֵהֱווֹן כֻּלְּהוּ לְשֵׁמָא קַדִּישָׁא. מַאי לְשֵׁמָא קַדִּישָׁא. לְאַדְכָּרָא בְּפוּמֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא עַל כָּל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד, דְּכֹלָּא הוּא לְפוּלְחָנֵיהּ, וְלָא יִשְׁרֵי עֲלוֹי סִטְרָא אָחֳרָא. בְּגִין דְּאִיהוּ זַמִּין תְּדִירָא לְגַבֵּי בְּנֵי נָשָׁא, וְיָכִיל לְאַשְׁרָאָה עַל הַהוּא עֲבִידְתָּא. וְעַל דָּא, הַשְׁתִּי אוֹ הָעֵרֶב וְהָוָה אִסְתְּאַב, וְשַׁרְיָא (דף נ"ב ע"א) עָלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא. וּמַה בְּהַאי כַּךְ, מַאן דְּפָקִיד מִלּוֹי לְסִטְרָא אָחֳרָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דָּבָר רָע.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה אָזִיל לְמֵחֱמֵי לַאֲבוֹי (ס"א לַחְמוֹי) וַהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי אַבָּא נִימָא מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא וְנֵזִיל. פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית יב) אִמְרִי נָא אֲחוֹתִי אָתְּ, הַאי קְרָא קַשְׁיָא. וְכִי אַבְרָהָם דְּאִיהוּ דָּחִיל חַטָּאָה, רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲוָה אָמַר הָכִי עַל אִתְּתֵיהּ, בְּגִין דְּיוֹטְבִין לֵיהּ. אֶלָּא אַבְרָהָם, אַף עַל גַּב דְּהֲוָה דָּחִיל חַטָּאָה, לָא סָמִיךְ עַל זְכוּתָא דִּילֵיהּ, וְלָא בָּעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא זְכוּתֵיהּ, אֶלָּא עַל זְכוּתָא דְּאִתְּתֵיהּ, דְּיַרְוַוח בְּגִינָהּ מָמוֹנָא דְּשָׁאַר עַמִּין, דְּהָא מָמוֹנָא בְּאִתְּתֵיהּ זָכֵי לֵיהּ בַּר נָשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יט) בַּיִת וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמֵיְיָ אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת. מַאן דְּזָכֵי בְּאִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת, זוֹכֶה בְּכֹלָּא. וּכְתִיב, (משלי לא) בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר.

וְאַבְרָהָם הֲוָה אָזִיל בְּגִינָהּ, לְמֵיכַל שְׁלָלָא מִשְּׁאַר עַמִּין, וְסָמִיךְ עַל זְכוּתָא דִּילָהּ, דְּלָא יֵכְלוּן לְאַעְנְשָׁא לֵיהּ, וּלְחַיְיכָא בָּהּ. וּבְגִינֵי כַּךְ לָא יָהִיב מִדֵּי לְמֵימַר אֲחוֹתִי הִיא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּחָמָא חַד מַלְאָכָא אָזִיל קַמָּהּ, וְאָמַר לֵיהּ לְאַבְרָהָם, לָא תְּדָחַל מִנָּהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר לִי, לְאַפָּקָא לֵהּ מָמוֹנָא דְּשָׁאַר עַמִּין, וּלְנַטְרָא לָהּ מִכֹּלָּא. וּכְדֵין לָא דָּחִיל אַבְרָהָם מֵאִתְּתֵיהּ, אֶלָּא מִנֵּיהּ, דְּלָא חָמָא עִמֵּיהּ מַלְאָכָא, אֶלָּא עִמָּהּ. אָמַר הָא הִיא מִתְנַטְרָא, וַאֲנָא

לָא נְטִירְנָא. וּבְגִינֵי כַּךְ אָמַר, אִמְרִי נָא אֲחוֹתִי אַתְּ וְגוֹ'. יִיטַב לִי, יֵיטִיבוּ לִי מִבָּעֵי לֵיהּ, דִּכְתִיב וְהָיָה כִּי יִרְאוּ אוֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת, וְעַל דָּא יֵיטִיבוּ לִי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא יִיטַב לִי, דָּא דְּאָזִיל קַמָּךְ. יִיטַב לִי בְּהַאי עָלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמָמוֹנָא. וְחָיְתָה נַפְשִׁי בְּהַהוּא עָלְמָא בְּגִלְלֵךְ, דְּלָא תִסְטֵי מִן אוֹרְחָא דְּקִשׁוֹט, דְּאִי אַזְכֵּי בְּגִינָךְ בְּמָמוֹנָא בְּהַאי עָלְמָא, וְתִסְטֵי אַנְתְּ בְּאוֹרְחָא, הָא מִיתָא זְמִינָא בְּהַהוּא עָלְמָא, אֶלָּא תִּסְתַּמַּר, דְּתִחְיֵי נַפְשִׁי בְּהַהוּא עָלְמָא בְּגִלְלֵךְ.

וּבְגִין דְּהַהוּא מַלְאָכָא אָזִיל קַמָּה לְנַטָּרָא לָהּ, מַה כְּתִיב. וַיִּנַּע יְיָ' אֶת פַּרְעֹה וְגוֹ', עַל דְּבַר שָׂרַי וַדַּאי, דַּהֲוָת אַמְרַת לְמַלְאָכָא מָחֵי, וְהוּא מָחֵי. וְעַל דָּא לָא דָּחִיל אַבְרָהָם מִנָּהּ כְּלוּם, דְּהָא הִיא מִתְנַטְּרָא. וּמַה דְּדָחִיל, מִגַּרְמֵיהּ דָּחִיל, דְּלָא חָמָא עִמֵּיהּ נְטוּרָא הָכִי.

תָּא חֲזֵי, עֶשֶׂר זְמִנִין פְּקִידַת שָׂרָה לְמַלְאָכָא, לְמַחָאָה לְפַרְעֹה. וּבְעֶשֶׂר מַכְתִּשִׁין אַלְקֵי. סִימָנָא עַבְדַת שָׂרָה לְבָנָהָא בַּתְרָאָה בְּמִצְרַיִם.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָזָאָה פּוּרְקָנָא לִבְנוֹי, כְּאִינּוּן יוֹמִין דְּשָׁלַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחְזֵי אִינּוּן מַכְתִּשִׁין בְּמִצְרָאֵי, וְאַלְקֵי לוֹן

בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין פּוּרְקָנָא דָּא, לְפוּרְקָנָא דְּמִצְרַיִם. פּוּרְקָנָא דְּמִצְרַיִם הֲוָה בְּחַד מַלְכָּא, וּבְמַלְכוּ חֲדָא. הָכָא, בְּכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא, וּכְדֵין יִתְיַיקַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל עָלְמָא, וְיִנְדְּעוּן כֻּלָּא שׁוּלְטָנוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ יִלְקוּן בְּמַכְתְּשִׁין עִלָּאִין, עַל חַד תְּרֵין, בְּגִין דְּיִסְרְבוּן כֻּלְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וּכְדֵין יִתְגְּלֵי שׁוּלְטָנֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. וּכְדֵין כֻּלְּהוּ יִתְנַדְּבוּן בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם וְגוֹ'. כְּדֵין קַיְימִין אַבָּהָן בְּחֶדְוָה, לְמֵחֱמֵי פּוּרְקָנָא דִּבְנַיְיהוּ כְּמִלְקַדְמִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יְיָ אָמֵן וְאָמֵן:

פָּרָשַׁת תּוֹרַת הַמְּצוֹרָע

(דף נ"ב ע"ב)

(ויקרא יד) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (ספרי שמות כ"ו ע"א) (איוב יט) גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חָרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדּוּן. שַׁדּוּן, שַׁדִּין כְּתִיב. כַּמָּה אִית לוֹן לְבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְּרָא אָרְחַיְיהוּ וּלְדַחֲלָא מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יְסְטֵי מֵאָרְחָא דְּכַשְׁרָא, וְלָא יַעֲבוֹר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא יִתְנַשֵּׁי מִנָּהּ.

דְּכָל מַאן דְּלָא לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יִשְׁתַּדַּל בָּהּ, נְזִיפָא הוּא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְחִיקָא הוּא מִנַּיְיהוּ, לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עִמַּיְיהוּ. וְאִינּוּן נְטוּרִין, דְּאָזְלִין עִמַּיְיהוּ, אִסְתַּלָּקוּ מִנַּיְיהוּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּמַכְרְזֵי קָמַיְיהוּ וְאָמְרֵי, אִסְתַּלָּקוּ סוֹחֲרֶנֵיהוֹן דִּפְלַנְיָא, דְּלָא חָשׁ עַל יְקָרָא דְּמָארֵיהּ. וַוי לֵיהּ, דְּהָא שַׁבְקוּהוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּאָרְחָא דְּחַיֵּי.

וְכַד אִיהוּ אִשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה נְטוּרִין זְמִינִין לָקְבְלֵיהּ לְנַטְרָא לֵיהּ, וּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עָלֵיהּ, וְכֻלָּא מַכְרְזֵי קַמַּיְיהוּ וְאָמְרֵי, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, הָבוּ יְקָרָא לְבְרִיהּ דְּמַלְכָּא, אִתְנְטִיר הוּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּלִישָׁנָא בִּישָׁא דְּאָמַר נָחָשׁ לְאִתְּתָא, גָּרִים לְאִתְּתָא, וּלְאָדָם, לְמִגְזַר עָלַיְיהוּ מִיתָה, וְעַל כָּל עָלְמָא בְּלִישָׁנָא בִּישָׁא כְּתִיב, (תהלים נז) וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה. בְּגִין כָּךְ, גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מִפְּנֵי לִישָׁנָא בִּישָׁא. כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב. מַאי כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב. דָּא חֶרֶב לַיְיָ, דִּתְנָן, חֶרֶב אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבֵיהּ דָּאִין לְחַיָּיבַיָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לד) חֶרֶב לַיְיָ מָלְאָה דָם.

(דברים לב) וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר. וּבְגִין כָּךְ גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדּוּן, שַׁדִּין כְּתִיב. בְּגִין דְּתֵדְעוּן דְּהָכִי אִתְּדָן, מַאן דְּאִית לֵיהּ חֶרֶב בְּלִישָׁנֵיהּ, אִזְדְּמַן לֵיהּ חֶרֶב (ס״א אַחְדָּן בְּהַהוּא חֶרֶב) דְּשָׁצֵי כֹּלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֹת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרָע.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (קהלת ט) וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחוּזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הַאי קְרָא הָא אִתְּמַר. אֲבָל תָּא חֲזֵי, בְּנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין, וְלָא שַׁמְעִין, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, וְכָרוֹזָא כָּל יוֹמָא קָארֵי קָמַייְהוּ, וְלֵית מַאן דְּצָיֵית לֵיהּ, וְלֵית מַאן דְּיִתְעַר רוּחֵיהּ לְפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ.

בְּשַׁעֲתָא דְּרָמַשׁ לֵילְיָא, וְתַרְעִין סְתִימִין, אִתְּעַר נוּקְבָּא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וְכַמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין מִשְׁתַּכְּחֵי בְּעָלְמָא. כְּדֵין אָפִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁינָתָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וַאֲפִילוּ עַל כָּל דִּי בְּהוֹן אִתְּעָרוּתָא דְּחַיֵּי, וְאִינּוּן שָׁאטָן בְּעָלְמָא, וּמוֹדְעִין לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא, מִלִּין, מִנְּהוֹן כְּדִיבָן, וּמִנְּהוֹן קְשׁוֹט, וּבְנֵי נָשָׁא אִתְּקְטָרוּ בְּשֵׁינָתָא.

כַּד אִתְּעַר רוּחָא דְּצָפוֹן, וְאִתְּפְלִיג לֵילְיָא, שַׁלְהוֹבָא נָפְקָא וּבָטַשׁ תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דְּתַרְנְגוֹלָא, וְקָרֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם

צַדִּיקַיָּא. וּכְדֵין כָּרוֹזָא נָפִיק וְקָרֵי, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא מִתְעָרֵי בְּעַרְסַיְיהוּ, אִינּוּן דִּי בְּהוֹן אִתְעָרוּתָא דְּחַיֵּי, קַיְימִין לְפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, וְעַסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא וּבְשִׁבְחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאָתֵי צַפְרָא.

כַּד אָתֵי צַפְרָא, (ס"א כָּרוֹזָא קָרֵי בְּקוֹל) כָּל חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָּא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כֹּכְבֵי בֹקֶר וגו'. כְּדֵין כַּמָּה תַּרְעִין אִתְפְּתָחוּ לְכָל סִטְרִין. וְתַרְעָא דְּאַבְרָהָם, אִתְפְּתַח בָּהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְזַמְנָא לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כא) וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע.

וּמַאן דְּלָא יִתְעַר רוּחֵיהּ בְּפוּלְחָנָא דְּמָרֵיהּ, בְּהֵיךְ (דף נ"ג ע"א) אַנְפִּין יְקוּם קָמֵי מַלְכָּא, כַּד יִתְעָרוּן עָלֵיהּ בְּדִינָא, וְיִתְפְּשׁוּן לֵיהּ בְּקוֹלָרָא, וְלָא יִשְׁתְּכַח עָלֵיהּ זְכוּתָא לְאִשְׁתְּזָבָא, כְּדֵין כְּתִיב, (קהלת ט) וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי אָדָם. וְעַד לָא יִנְפּוֹק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, בְּכַמָּה דִּינִין אִתְדָּן נַפְשָׁא עִם גּוּפָא, עַד לָא יִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח.

(אֲפִילּוּ) בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמָטָא שַׁעֲתָא לְאִתְפָּרְשָׁא, לָא נָפְקָא נַפְשָׁא מִן גּוּפָא, עַד דְּאִתְגְּלֵי עָלֵיהּ שְׁכִינְתָּא, וְנַפְשָׁא, מִגּוֹ חֶדְוָתָא וְחַבִּיבוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא, נָפְקָא מִגּוּפָא לְקָבְלָהָא. אִי זַכָּאָה הוּא, מִתְקַשַּׁר בָּהּ וְאִתְדַּבָּק בָּהּ. וְאִי

לָאו, שְׁכִינְתָּא אַזְלָא, וְהִיא אִשְׁתְּאָרַת, וְאַזְלַת וּמִתְאַבְּלָא עַל פְּרִישׁוּתָא דְּגוּפָא. מַתְלָא אֲמְרֵי. שׁוּנְרָא מֵאֲשָׁא לָא מִתְפָּרְשָׁא, חַדְדֵי לְסַכִּינָא, אַזְלָא אֲבַתְרֵיהּ.

לְבָתַר אִתְדָּנוּ תַּרְוַוייהוּ עַל יְדוֹי דְּדוּמָה. גּוּפָא אִתְדָּן בְּקִבְרָא עַד דְּתָב לְעַפְרָא, וְנַפְשָׁא בְּאֶשָׁא דְּגֵיהִנָּם בְּכַמָּה דִּינִין, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּאִתְגְּזַר עָלָהּ לְקַבְּלָא עוֹנְשָׁא. בָּתַר דְּקַבִּילַת עוֹנְשָׁא, וּמָטֵי זִמְנָא לְאִתְדַּכְּאָה, כְּדֵין אִסְתָּלְקָא מִגֵּיהִנָּם, וְאִתְלַבְּנַת מֵחוֹבָהָא כְּפַרְזְלָא דְּאִתְלַבַּן בְּנוּרָא, וְסַלְקִין עִמָּהּ, עַד דְּעָאלַת לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּלְתַתָּא, וְאִסְתַּחֵי תַּמָּן בְּאִינּוּן מַיָּא, וְאִסְתַּחֵי בְּבוּסְמִין דְּתַמָּן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה. (שיר השירים) וְקַיְּימָא תַּמָּן עַד זִמְנָא דְּאִתְגְּזַר עָלֵיהּ לְאִתְרַחָקָא מֵאַתַר דְּיַתְבִין בֵּיהּ צַדִּיקַיָּא.

וְכַד מָטָא זִמְנָא לְסַלְקָא, כְּדֵין סַלְקִין עִמָּהּ, דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, עַד דְּאִתְקְרִיבַת כְּקוּרְבְּנָא עַל מַדְבְּחָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, כַּהֲנָא עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא, הַאי נַפְשָׁא דְּלָא אִסְתָּאֲבַת כָּל כַּךְ, בְּהַאי עָלְמָא, הַאי אִית לָהּ תִּקּוּנָא, כְּגַוְונָא דָּא. וְאִי לָאו, (קהלת א) מְעָוָּת לֹא יָכוֹל לִתְקוֹן וְגוֹ׳. (ויקרא י״ד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרָע. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אִתְּמַר,

וְאוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּנִשְׁמְתָא דְּבַר נָשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּהִיא קַיְימָא עִמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, כְּדֵין, וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ. וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּזִמְנָא דְּנָפִיק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, וְאִשְׁתְּכַח בִּתְשׁוּבָה, כְּדֵין אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם, אִי זַכָּאָה אִיהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כב) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר, וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקָּדָשִׁים.

תָּא חֲזֵי, כָּל חוֹבֵי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר עֲלַיְיהוּ, בִּתְשׁוּבָה, בַּר מֵהַהוּא לִישָׁנָא בִּישָׁא, דְּאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל חַבְרֵיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרָע, זֹאת הִיא תּוֹרָתוֹ שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רָע. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, כָּל מַאן דְּאַפִּיק לִישָׁנָא בִּישָׁא, אִסְתַּאֲבָן לֵיהּ כָּל שַׁיְיפּוֹי, וְיִתְחֲזֵי לְסַגְרָא, בְּגִין דְּהַהִיא מִלָּה בִּישָׁא סַלְקָא וְאִתְעַר רוּחָא מִסְאַבָא עֲלוֹי וְאִסְתְּאַב, אָתֵי לְאִסְתַּאֲבָא מְסָאֲבִין לֵיהּ, בְּמִלָּה דִּלְתַתָּא אִתְעַר מִלָּה אָחֳרָא.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה א) אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה נֶאֱמָנָה וְגוֹ׳. מַאן דַּהֲוָת מְהֵימְנָא לְבַעְלָהּ, אַהֲדְרַת לְזוֹנָה. מְלֵאתִי מִשְׁפָּט, מִשְׁפָּט, וַדַּאי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צֶדֶק, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּאִתְעָרַת מִלָּה אָחֳרָא, אִסְתַּלַּק מִנַּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשַׁרְיָא בָּהּ רוּחָא דְּקַטּוֹלִי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְעַתָּה מְרַצְּחִים. וּמַה יְרוּשָׁלַם קַרְתָּא קַדִּישָׁא כַּךְ,

שְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרָע.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, זֹאת תִּהְיֶה וַדַּאי לָקְבֵלֵיהּ לְאִתְפָּרְעָא מִנֵּיהּ, דְּהַהוּא מוֹצִיא שֵׁם רָע, בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, מַאי קָא מַשְׁמַע לָן. מַשְׁמַע, מַאן דְּאִית לֵיהּ לִישָׁנָא בִּישָׁא צְלוֹתֵיהּ לָא עָאלַת קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אִתְעַר עָלֵיהּ רוּחָא מְסָאֲבָא. כֵּיוָן דְּאָהֲדָר בְּתְשׁוּבָה וְקַבִּיל עָלֵיהּ תְּשׁוּבָה, מַה כְּתִיב, בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן וְגוֹ׳ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגוֹ׳.

(ויקרא יד) וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמְטַהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת. רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹ שְׁכִיחֵי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. יוֹמָא חַד אָמַר לֵיהּ, עֵץ אֶרֶז הָא יְדִיעַ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים א ה) מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן, דְּהָא הַהוּא עֵץ אֶרֶז, לָא אִשְׁתְּרְשָׁן נְטִיעוֹי אֶלָּא בַּלְּבָנוֹן, וְהָא אִתְּמַר. אֵזוֹב לָמָּה, וּמַאי הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לַמְטַהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת (דף נ"ג ע"ב) וְאֵזוֹב. תָּא חֲזֵי, בַּר נָשׁ דְּמִשְׁתַּדֵּל בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁארֵי עֲלוֹי וּשְׁכִינְתָּא אִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ אָתֵי לְאִסְתַּאֲבָא, שְׁכִינְתָּא אִסְתַּלְּקַת מִנֵּיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְחִיק מִנֵּיהּ, וְכָל סִטְרָא

דִּקְדוּשָׁה דְּמָארֵיהּ מְרַחֲקִין מִנֵּיהּ, וְשָׁארֵי עָלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא וְכָל סִטְרָא דְּמָסָאֲבָא, אָתֵי לְאִתְדַּכְּאָה מְסַיְּיעִין לֵיהּ. בָּתַר דְּאִתְדַּכֵּי וְאַהְדַּר בִּתְשׁוּבָה, הַהוּא דְּאִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ אַהְדַּר, וְשָׁארֵי עֲלוֹי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וְלָקַח לַמְּטַהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת.

כֵּיוָן דְּאָמַר, שְׁתֵּי צִפֳּרִים, לָא יְדַעְנָא דְּאִינּוּן חַיּוֹת, אֶלָּא, הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל חַיּוֹת, חַיּוֹת מַמָּשׁ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וְאֵרָא הַחַיּוֹת, לָקָבֵל אֲתַר דְּיַנְקֵי מִנַּיְיהוּ נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, וְעֵץ אֶרֶז הָא אִתְּמַר, וּשְׁנִי תּוֹלַעַת, סְטָר סוּמָקָא דְּגְבוּרָה דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ בְּקַדְמִיתָא. וְאֵזוֹב, דָּא ו׳ זְעֵירָא, דְּיָנִיק לֵיהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כָּךְ, עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב, אַזְלָן כַּחֲדָא, וְעַל דָּא ו׳ ו׳ כַּחֲדָא אִשְׁתְּכָחוּ, חַד עִלָּאָה, וְחַד זְעֵירָא, וְקַרְיֵין לוֹן, ו׳ עִלָּאָה, ו׳ תַּתָּאָה. וְכֻלְּהוּ אָהֲדְרוּ לְשַׁרְיָא עֲלוֹי בְּגִין דְּהָא אִתְדַּכֵּי, לָקָבֵל אִלֵּין, לְתַתָּא (מִנַּיְיהוּ), עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תּוֹלַעַת אִשְׁתְּכָחוּ (בִּשְׁמָא) בְּדַכְיוּתָא דָּא, וְתַלְיָין מֵאִלֵּין עִלָּאִין.

רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק הֲווֹ אַזְלֵי בְּאָרְחָא. יָתְבוּ בְּהַהוּא בֵּי חַקְלָא וְצַלּוּ. בָּתַר דְּסַיְּימוּ צְלוֹתָא קָמוּ וְאַזְלוּ. פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. וְאָמַר, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאוּשָּׁר. עֵץ חַיִּים, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי אִילָנָא עִלָּאָה רַבָּא וְתַקִּיף. תּוֹרָה, אֲמַאי אִקְרֵי

תּוֹרָה. בְּגִין דְּאוֹרַי וְגַלֵּי בְּמָה דְּהַוָה סָתִים דְּלָא אִתְיְדַע. חַיִּים, דְּכָל חַיִּים דִּלְעֵילָּא בָּהּ אִתְכְּלִילוּ, וּמִנָּהּ נָפְקִין. לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, לְאִינּוּן דְּאַחְדִין בָּהּ, דְּמַאן דְּאָחִיד בְּאוֹרַיְיתָא אָחִיד בְּכוּלָּא, אָחִיד לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְתוּמְכֶיהָ מְאוּשָּׁר, מַאן תּוּמְכֶיהָ. אִלֵּין אִינּוּן דְּמַטִּילִין מִלָּאי, לְכִיסָּן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְתוּמְכֶיהָ, זָכֵי לִנְבִיאֵי מְהֵימְנֵי דְּיִפְקוּן מִנַּיְיהוּ. מְאוּשָּׁר, אַל תִּקְרֵי מְאוּשָּׁר, אֶלָּא מֵרֹאשׁוֹ, אִינּוּן תַּמְכִין לְאוֹרַיְיתָא, מֵרֹאשׁוֹ וְעַד סוֹפוֹ. מֵרֹאשׁוֹ, דָּא רֵישָׁא דְּכֹלָּא דְּאִקְרֵי רֹאשׁ, דִּכְתִיב, (משלי ח) מֵעוֹלָם נִסַּכְתִּי מֵרֹאשׁ. וְרֹאשׁ דָּא חָכְמָה, דְּאִיהִי רֵישָׁא לְכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אִתְפְּשַׁט בֵּיהּ עַד סִיּוּמָא דְּשִׁית סִטְרִין, וְתוּמְכֶיהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ה) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ. דְּאִינּוּן דְּמַטִּילִין מִלָּאי לְכִיסָּן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אִינּוּן תַּמְכִין לְאוֹרַיְיתָא מֵרֵישָׁא עַד סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְכָל מְהֵימְנוּתָא, בֵּיהּ תַּלְיָא, וְאִתְמָךְ. וְזָכֵי לִבְנִין דְּיִתְחַזּוּן לִנְבִיאֵי מְהֵימְנֵי. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא אָלֶף זְעֵירָא, אֲמַאי. אֶלָּא בְּגִין לְאַחֲזָאָה מַאן הוּא הַהוּא דְּקָרָא, הַהוּא דְּשָׁרֵי בְּמַקְדְּשָׁא, וּכְדֵין זַמִּין לְמֹשֶׁה, כְּמַאן דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזָא. הָכָא א׳ זְעֵירָא, הָתָם א׳ רַבְּתָא, אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ. (ס"א אָדָם) דָּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, הֵי מִנַּייהוּ עִלָּאָה. אֶלָּא מֹשֶׁה עִלָּאָה, מֹשֶׁה שׁוּשְׁבִינָא דְּמַלְכָּא, אַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. מִתַּל לְמַלְכָּא דְּהָוָה לֵיהּ מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה. מָה עֲבַד. יָהֵב לָהּ שׁוּשְׁבִינָא לְתַקָּנָא לָהּ וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּמִלֵּי דְּבֵיתָא. וְעַל דָּא, כַּד עַיִּיל שׁוּשְׁבִינָא דָּא לְמַלְכָּא, לָא עַיִּיל אֶלָּא עִם מַטְרוֹנִיתָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן וְגוֹ׳.

מֹשֶׁה שׁוּשְׁבִינָא לְמַלְכָּא, בְּגִין כָּךְ אִזְדַּמַּן כְּאוּשְׁפִּיזָא, וּלְבָתַר, וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֵלָיו. אַהֲרֹן הוּא שׁוּשְׁבִינָא לְמַטְרוֹנִיתָא, וְכָל מִלּוֹי הֲווֹ, לְפַיְיסָא לְמַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְיִתְפַּיֵּיס מַלְכָּא בַּהֲדָהּ. וְעַל דָּא בְּגִין דְּאִיהוּ, שׁוּשְׁבִינָא לָהּ שַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ בַּהֲדָהּ, לְתַקָּנָא בֵּיתָא וּלְעַיְינָא תָּדִיר בְּמִלֵּי דְּבֵיתָא. וְעַל דָּא אִתְתַּקַּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְאִקְרֵי כֹּהֵן גָּדוֹל. מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (תהלים קי) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק.

וּבְגִין כָּךְ כָּל מַה דְּאִצְטְרִיךְ מִבֵּי מַלְכָּא, נָטִיל, וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ. וְעַל דָּא הוּא קָאִים לְדַכְּאָה לְכָל אִינּוּן דְּעָאלִין לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא, בְּגִין דְּלָא (דף נ"ד ע"א) יִשְׁתְּכַח מִסְאָבָא בְּאִינּוּן בְּנֵי הֵיכָלָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, וְלָקַח לְמִטַּהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים וְגוֹ׳.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ב) יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק יְיָ׳

יִלְעַג לָמוֹ. יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק, דָּא יִצְחָק דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּחַמְרָא, נָהִיר בְּקַדְמִיתָא, וְחַיִּיךְ, וּלְבָתַר זָעִים וְתָרִיךְ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם וְלָא כְּתִיב, יוֹשֵׁב שָׁמַיִם. יִשְׂחָק, נָהִיר וְחַיִּיךְ. וְעַל דָּא דִּינָא נָהִיר וְחַיִּיךְ, לְהוּ לְרַשִּׁיעַיָּיא.

וּלְבָתַר מַה כְּתִיב, אָז יְדַבֵּר אֵלֵימוֹ בְּאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ. וְכַךְ אָרְחֵי דְּחַיָּיבַיָּיא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָהִיר לְהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְנָהִיר לוֹן אַנְפִּין כְּחַמְרָא, דְּנָהִיר בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר זָעִים וְקָטִיל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָשִׁיךְ לוֹן לְחַיָּיבַיָּיא, אִי יְהַדְּרוּן לָקְבֵלֵיהּ, יָאוּת, וְאִי לָא שָׁצֵי לוֹן מֵהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֵית לוֹן בֵּיהּ חוּלָקָא, וְיִשְׁתֵּצוּן מִכֹּלָּא. אַתּוּן לְאִתְדַּכְּאָה, מְסַיְּיעִין לוֹן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַכֵּי לוֹן וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, וְקָאמְרִי עָלַיְיהוּ שָׁלוֹם. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נז) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב וְגוֹ'.

(ויקרא ט"ז) וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת נִדָּתָהּ וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לַיְיָ' וְחֻלַּק שְׁלָלֵךְ בְּקִרְבֵּךְ. הַאי קְרָא הָכִי מִבָּעֵי לֵיהּ, הִנֵּה יוֹם יָבֹא, מַאי, הִנֵּה יוֹם בָּא. אֶלָּא שֶׁכְּבָר בָּא, עַד לָא אִבְרֵי עָלְמָא, וְהוּא יוֹם דְּבֵיהּ יַעֲבִיד דִּינָא לְחַיָּיבַיָּיא. וְהוּא יוֹם דְּבֵיהּ יִתְפְּרַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוּן דְּעָקוּן

לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. הַאי יוֹם בָּא וְקָאִים קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָבַע מִנַּיהּ לְמֶעְבַּד דִּינָא וּלְשֵׁצָאָה עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (זכריה יד) וְאָסַפְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לַמִּלְחָמָה וְגוֹ'.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, תְּרֵין יוֹמִין אִינּוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַד שָׁאֲרֵי עִמֵּיהּ, וְחַד אָתֵי לְקַמֵּיהּ, וּבְאִלֵּין עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרָבִין בְּכֹלָּא. וְכַד הַאי יוֹמָא, אָתֵי לְאַגָּחָא קְרָבָא, אִזְדַּוּוג בְּהַהוּא יוֹמָא אָחֳרָא, וְנָטִיל זַיְינִין עַל זַיְינֵיהּ, וְאָגַח קְרָבָא בְּכֹלָּא, בְּאִינּוּן רָאמִין וּנְמוּכִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה ב) כִּי יוֹם לַיְיָ צְבָאוֹת, עַל כָּל גֵּאֶה וְרָם וְעַל כָּל נִשָּׂא וְשָׁפֵל.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ וְגוֹ'. הַיְינוּ דִכְתִיב, (ישעיה לד) חֶרֶב לַיְיָ מָלְאָה דָם. מָלְאָה דָם וַדַּאי, דִכְתִיב כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים. בְּלָא עֵת נִדָּתָהּ, הַיְינוּ דִכְתִיב, (דניאל ט) וַיִּשְׁקוֹד יְיָ עַל הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ. דְּתָנֵינָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים פּוּרְעָנוּתָא לְעָלְמָא, חַיְיבַיָּא מְקַדְּמִין פּוּרְעָנוּתָא בְּחוֹבֵיהוֹן לְמֵיתֵי לְעָלְמָא, אוֹ כִּי תָזוּב עַל נִדָּתָהּ. הַיְינוּ (ויקרא כו) וְיָסַפְתִּי לְיַסְּרָה אֶתְכֶם, מַהוּ וְיָסַפְתִּי לְיַסְּרָה. אוֹסִיף דִּינָא עַל דִּינָא, וְאֶתֵּן דָּמָא עַל דָּמָא, יַתִּיר עַל מַה דְּאִית בְּהַהוּא חֶרֶב לַיְיָ מָלְאָה דָם.

כְּתִיב, (בראשית ח) **לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם. מַהוּ לֹא אוֹסִיף. אֶלָּא, לָא אֶתֵּן עוֹד תּוֹסֶפֶת לְהַהוּא חֻרְבָּן, אֶלָּא כְּגַוְונָא דְּיָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל. וְהָא כְּתִיב וְיָסַפְתִּי. אֶלָּא לְיַסְּרָה כְּתִיב, וְלָא לְשֵׁיצָאָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, אוֹ כִּי תָזוּב עַל נִדָּתָהּ.**

כָּל יְמֵי זוֹב טוּמְאָתָהּ. מַהוּ כָּל יְמֵי זוֹב טוּמְאָתָהּ. אֶלָּא חַיָּיבַיָּא מְסָאֲבִין בְּחוֹבֵיהוֹן לְגַרְמֵיהוֹן, וּמְסָאֲבִין לַאֲתַר אָחֳרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר יט) **כִּי אֶת מִקְדַּשׁ יְיָ טִמֵּא. וְאִתְעַר רוּחַ מְסָאֲבָא עֲלַיְיהוּ. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכְּאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וּלְאַעְבְּרָא לְהַהוּא רוּחָא מְסָאֲבָא מֵעָלְמָא. דִּכְתִיב,** (ישעיה נב) **לֹא יוֹסִיף יָבֹא בָךְ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא. וּכְתִיב** (זכריה יג) **וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וַדַּאי.** (מַאן דְּאָתֵי לְאִסְתַּאֲבָא מִסְאֲבִין לֵיהּ וַדַּאי)

רִבִּי חִזְקִיָּה הֲוָה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, לֵילְיָא חַד קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קהלת ז) **בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב וְגוֹ' גַּם אֶת זֶה לְעוּמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגוֹ'. בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב, בְּזִמְנָא דְּאַסְגֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד בְּעָלְמָא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֵיהַךְ בְּשׁוּקֵי וּלְאִתְחַזָּאָה קָמֵי כֹּלָּא, דְּהָא כַּד שָׁאֲרֵי טִיבוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא, בְּכֹלָּא שָׁאֲרֵי,**

וּבְכֹלָּא עָבִיד טִיבוּ וְאַסְגֵּי לֵיהּ בְּעָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ, יִתְחֲזֵי בַּר נָשׁ בְּאִתְגַּלְיָא בְּשׁוּקִי, וְיַעֲבִיד טִיבוּ דִּלְשְׁרֵי עָלֵיהּ טִיבוּ אָחֳרָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב. הֱיֵה בְטוֹב וַדַּאי.

וּבְיוֹם רָעָה רְאֵה. לָא כְתִיב וּבְיוֹם רָעָה הֱיֵה בְּרָע, אֶלָּא, בְּיוֹם רָעָה רְאֵה. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תַּלְיָא בְּעָלְמָא, לָא לְבָעֵי לֵיהּ לֶאֱינִישׁ לְאִתְחַזָּאָה בְּשׁוּקָא (דף נ"ד ע"ב) וּלְמֵיהַךְ יְחִידָאָה בְּעָלְמָא. דְּהָא כַּד דִּינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, עַל כֹּלָּא שָׁאֲרֵי. וּמַאן דְּפָגַע בֵּיהּ, וְאַעְרַע קַמֵּיהּ, יִתְדָּן בְּהַהוּא דִּינָא. וּכְדֵין כְּתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט אִסְתַּלָּק מִצָּדֵק, וְלָא שַׁרְיָין דָּא בְּדָא עַל עָלְמָא. וְעַל דָּא רְאֵה רְאֵה. רְאֵה וַהֲוֵי נָטִיר, אַשְׁגַּח וְעַיֵּין לְכָל סְטָר. וַהֲוֵי יָדַע, דִּבְכֻלְּהוּ שַׁרְיָא דִּינָא, וְלָא תִּפּוֹק לְבַר, וְלָא תִּתְחֲזֵי בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁרֵי עָלָךְ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּגַם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כַּמָּה דְּכַד שָׁאֲרֵי טִיבוּ בְּעָלְמָא שָׁאֲרֵי עַל כֹּלָּא, כַּךְ, כַּד שַׁרְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא שָׁאֲרֵי עַל כֹּלָּא, וּמַאן דְּאִעְרַע בֵּיהּ אִתְפַּס.

תָּא חֲזֵי, כַּד דִּינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, כַּמָּה סַיְיפִין תַּלְיָין, דְּנַפְקֵי מֵהַהוּא חֶרֶב עִלָּאָה, וְזַקְפִין רֵישָׁא וְחָמָן דְּהָא הַהוּא חֶרֶב עִלָּאָה סוּמָקָא, מַלְיָיא דָּמָא בְּכָל סִטְרִין, כְּדֵין

גַּזְרִין נִימוֹסִין. וְכַמָּה סַיְיפִין אִתְעֲרוּ, (ס"א כְּדֵין פְּסִירָן סַיְיפִין, וְכַמָּה נִימוֹסִין אִתְעֲרוּ) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ. וּכְתִיב, (יהושע ה) וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ. וְכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי לְמֶעְבַּד דִּינָא. וּמַאן דְּיִעְרַע בְּהוּ אִתְּזָק. כְּתִיב, (בראשית יט) הִנֵּה נָא מָצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּבְכָל אֲתַר דְּדִינָא שַׁרְיָא בְּכֻלָּא שַׁרְיָא, בֵּין בְּמָתָא בֵּין בְּמַדְבְּרָא וּבְסַחֲרָנָא דְּמָתָא.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ וְגוֹ'.

שִׂימֵנִי כַחוֹתָם, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שִׂימֵנִי כַחוֹתָם, מַאן הוּא חוֹתָם. דָּא חוֹתָם דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּקִשׁוֹט. כַּחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, דָּא חוֹתָם שֶׁל תְּפִלִּין, דְּאָנַח בַּר נָשׁ עַל לִבֵּיהּ. כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ, דָּא יַד כֵּהָה, דְּמָנַח בְּהַהוּא זְרוֹעַ, וּמַנּוּ יִצְחָק. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאָמַר שִׂימֵנִי כַּחוֹתָם, חוֹתָם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי כַּחוֹתָם. כְּאִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאָתֵי שְׁבָחָא לְכָל גּוּפָא. וְעַל דָּא תְּפִלִּין בַּזְּרוֹעַ, עַל הַלֵּב, וּבְדָא אִשְׁתַּכַּח בַּר נָשׁ שְׁלִים כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה. מַאי כִּי עַזָּה כַמָּוֶת. אֶלָּא לָא אִשְׁתַּכַּח קַשְׁיוּתָא בְּעָלְמָא, כְּמָה דְּפִרִישׁוּ דְּנַפְשָׁא מִגּוּפָא, כַּד בַּעְיָין לְאִתְפָּרְשָׁא. (וְעַל דָּא) כַּךְ אַהֲבַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא אִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין.

וּבְגִין כָּךְ תְּפִלָּה שֶׁל יַד, אִתְקְשָׁרָא בִּזְרוֹעַ, לְקַיְּימָא דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.

קָשָׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה. בְּכָל דַּרְגִּין דְּגֵיהִנָּם, לָא אִית קַשְׁיָא כִּשְׁאוֹל, דְּנָחִית לְתַתָּא מִנַּייהוּ, בַּר הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי אֲבַדּוֹן, וְדָא וְדָא אִשְׁתְּתָפוּ כַּחֲדָא. וְדָא קַשְׁיָא לְהוּ לְחַיְּיבַיָּא מִכֹּלָּא. כַּךְ, קָשָׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה, דִּלֵּית קִנְאָה אֶלָּא בִּרְחִימוּתָא, וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא אָתֵי קִנְאָה, וּמַאן דְּקַנֵּי לְהַהוּא דְּרָחִים (ויחי קע"ה ע"א) יַתִּיר, קַשְׁיָא לֵיהּ לְאִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ מֵהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי שְׁאוֹל, דְּאִיהוּ קַשְׁיָא מִכָּל דַּרְגִּין דְּגֵיהִנָּם.

רִשְׁפֵּיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת יָהּ. וּמַאן אִיהוּ שַׁלְהֶבֶת יָהּ, דָּא אֶשָּׁא דְּנָפִיק מִגּוֹ שׁוֹפָר, כָּלִיל מֵרוּחָא וּמַיָּא. וּמִגּוֹ הַהוּא שַׁלְהוֹבָא כַּד מִתְלַהֲטָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אוֹקִיד עָלְמָא בְּשַׁלְהֲבוּתָא בִּקְנָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְשַׁעֲתָא דְּהִיא מְקַנְּאָה לֵיהּ, וַוי דְּאַעְרַע בְּשַׁלְהוֹבִיתָא, דְּאִיהוּ יְתוֹקַד בֵּהּ.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר. (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת וגו׳. מַיִם רַבִּים דָּא דְּרוֹעָא יְמִינָא, דְּבָעֵי לְקַשְׁרָא בֵּיהּ קְשָׁרָא דִּתְפִלָּה עַל דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, לְקַיְּימָא וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. דָּבָר אַחֵר, מַיִם רַבִּים, דָּא הוּא נָהָר עֵלָאָה, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין נַהֲרִין לְכָל עִבָר, וְכֻלְּהוּ נַגְדִּין וְאִתְמַשְׁכָן

מְנֵיהּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים צג) מִקֹּולוֹת מַיִם רַבִּים. מֵאִינּוּן קוֹלוֹת דְּמַיִם רַבִּים, דְּנַפְקָן וְאִתְמַשְּׁכָן מְנֵיהּ. וּנְהָרוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, נָשְׂאוּ נְהָרוֹת וְגוֹ'.

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה, דְּרָחִים כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יָבוּז לוֹ. (שיר השירים ח) **בוֹז יָבוּזוּ לוֹ, יָבוּז מְבָעֵי לֵיהּ, מַאי יָבוּזוּ לוֹ. אֶלָּא, אִם יִתֵּן אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר** (משלי כד) **כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים. בְּאַהֲבָה, דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּיהּ, וְלָא לְאִתְקַשְּׁרָא בַּהֲדֵהּ, בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ, כָּל אִינּוּן** (דף נ"ה ע"א) **אוּכְלוֹסִין וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָּא, לְהַהוּא הוֹן יָקָר, דְּהָא לֵית רְעוּתָא לְכֻלְּהוּ אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְקַשְּׁרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטְּרָא בַּהֲדֵיהּ, כְּדֵין כָּל אִינּוּן אוּכְלוֹסִין, וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין, וְכֻלְּהוּ עָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחֵדוּ, בְּנְהִירוּ, בְּבִרְכָאן,** (עַל דָּא אָמַר) **כְּתִיב שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.**

תוספתא

בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ. מַאי בּוֹז. יוֹמָא תְּנְיָינָא וְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּסוּכּוֹת, דִּבְהוֹן הֲווֹ מְנַסְּכֵי מַיִם וְיַיִן. דְּז' יוֹמִין דְּסוּכּוֹת, בְּהוֹן הֲווֹ מַקְרִיבִין יִשְׂרָאֵל, ע' פָּרִים, לְכַפְּרָא עַל שִׁבְעִין מְמָנָן, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּאַר עָלְמָא חָרוּב מִנַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כט) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגוֹ' וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשֶּׁה וְגוֹ'. (ע"כ תוספתא)

מַאן דְּאָנַח תְּפִלִּין, כַּד מָנַח תְּפִלָּה שֶׁל יַד, בָּעֵי לְאוֹשָׁטָא דְּרוֹעָא שְׁמָאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרָא עִם יְמִינָא, בְּגִין לְחַבְּקָא לָהּ, לְקַיְּימָא דִּכְתִיב, שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. לְאִתְחַזָּאָה בַּר נָשׁ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּלְאִתְעַטָּרָא בְּכֻלָּא, וּכְדֵין בַּר נָשׁ שְׁלִים בְּכֻלָּא, בִּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי עָלֵיהּ, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) שִׁמְעָה יְיָ׳ צֶדֶק וְגוֹ׳. כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּבְכָל זִמְנָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אָתַת לְקָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִזְדְּמַן לָקְבָלָהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב שִׁמְעָה יְיָ׳ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. אָמַר דָּוִד, אֲנָא אִתְקַטַּרְנָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּהִיא אִשְׁתְּכַחַת לְקַמָּךְ, אֲנָא נָמֵי הָכִי אִשְׁתְּכַחְנָא. וּבְגִין כַּךְ שִׁמְעָה יְיָ׳ צֶדֶק, בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר, הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה. מַאי בְּלָא שִׂפְתֵי מִרְמָה. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן. כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּצִלּוֹתָא, דְּאַפִּיק בַּר נָשׁ מִפּוּמֵיהּ, סַלְקָא לְעֵילָּא וּבַקְעָא רְקִיעִין, וְעָאלַת לַאֲתַר דְּעָאלַת, תַּמָּן אִתְבְּחָנַת הַהִיא מִלָּה, אִי הִיא מִלָּה דְּכַשְׁרָא אִי לָא, אִי אִיהִי מִלָּה דְּכַשְׁרָא עָאלִין לָהּ קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְמֶעְבַּד רְעוּתָהּ. וְאִי לָאו, סָאטִין לָהּ לְבַר, וְאִתְעַר בְּהַהִיא מִלָּה רוּחָא אָחֳרָא.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, (תהלים קה) **עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ וגו'. עַד אֵימָתַי, עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ. עַד עֵת בֹּא דְּבָרוֹ אִמְרַת יְיָ צְרָפָתְהוּ. עַד עֵת בֹּא דְּבָרוֹ דְּמַאן. אֶלָּא עַד עֵת בֹּא דְּבָרוֹ** (דְּיוֹסֵף, וְאִתְּבְּחִין) **הַהִיא מִלָּה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אִמְרַת יְיָ צְרָפָתְהוּ. כְּדֵין, שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ. אַדְּהָכִי הֲוָה אָתָא צַפְרָא.**

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (שמואל א כה) **וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדֹנִי, סְתָם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (תהלים כד) **אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי, הָא עִידָנָא בְּצַפְרָא לְאִתְקַשְּׁרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּלְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, וְאָתָאן לְאִתְקַשְּׁרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. עָלַיְיהוּ כְּתִיב,** (משלי כג) **יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ.**

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב, (ויקרא טו) **וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וגו' בְּטַמְּאָם אֶת מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. וְהִזַּרְתֶּם, כְּהַאי זָר, דְּאִיהוּ זָר מִכֻּלְּהוּ, וְלָא אִתְחַבָּר בְּמָה דְּלֵיתֵיהּ דִּילֵיהּ.**

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּמִסְתַּאֲבִין בְּנֵי נָשָׁא לְתַתָּא, מִסְאֲבִין לוֹן בְּכֹלָּא, וְהָא אִתְּמַר. אֲבָל, בְּשַׁעֲתָא דְּרוּחַ מִסְאֲבָא אִתְעַר (ס"א לְתַתָּא, אִתְעַר רוּחַ וכו') **חַשְׁבְּתוּן זָר, אֶלָּא רוּחַ**

מִסְאָבָא דִּלְתַתָּא, אִתְעַר רוּחַ מִסְאָבָא אָחֳרָא, וְאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְנַחְתָּא לְעָלְמָא. מַאי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא דִּקְדוּשָּׁה דְּהַוָּה נָחִית וּמָחֵי בֵּיהּ, לָא אִשְׁתְּכַח, וְאִסְתְּלַק, וּכְדֵין אִתְגַּלְיָיא דִּינָא, לָקְבֵלֵיהוֹן דְּחַיָּבִין, וְאוֹסִיף דִּינָא עַל דִּינֵיהּ, וּכְדֵין, תְּרִין רוּחִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּעָלְמָא, חַד, רוּחָא דְּדִינָא, וְחַד, רוּחָא דְּמִסְאַבָא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִצְטְרִיכְנָא הָכָא לְמֵימַר מִלָּה דְּאוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא. תָּא חֲזֵי, הָכָא יַלְפִינָן מִנְּגַע דְּבֵיתָא. דְּכַד רוּחָא מִסְאָבָא שַׁרְיָא בְּבֵיתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְדַכְּאָה לֵיהּ, שָׁדַר נֶגַע צָרַעַת בְּבֵיתָא, לְקַטְרְגָא דָּא בְּדָא, וְהַהוּא נֶגַע לָא אַעְדֵּי מִבֵּיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּרוּחַ מִסְאָבָא אִסְתְּלַק מֵהַהוּא בֵּיתָא, עַד דְּיִנְתְּצוּן בֵּיתָא, אַבָּנִין וְאָעִין וְכֹלָּא, כְּדֵין אִתְדְּכֵי אַתְרָא.

כְּהַאי גַּוְונָא, מַאן דְּאִסְתְּאָב וְאִתְעַר רוּחָא מִסְאָבָא וְשָׁאֲרֵי עֲלוֹי, כַּד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכְּאָה עָלְמָא, אִתְעַר רוּחַ דִּינָא תַּקִּיפָא, וְאִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא וְשַׁרְיָא עַל הַהוּא רוּחָא מִסְאָבָא, וּמְקַטְרְגֵי דָּא בְּדָא, עַד דְּיִתְעַבַּר מֵעָלְמָא, וְהַהוּא רוּחָא דִּינָא תַּקִּיפָא, לָא אִסְתְּלַק מֵאַתְרֵיהּ עַד דְּיִנְתֵּץ אֲתַר, שַׁיְיפִין וְגַרְמִין וְכֹלָּא, כְּדֵין אִתְדְּכֵי עָלְמָא וְאִתְעַבְּרוּ מִנֵּיהּ רוּחִין מִסְאֲבִין, וְעָלְמָא אִשְׁתְּכַח בְּדַכְיוּ.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, אָתָא לְאִסְתַּאֲבָא מִסְאֲבִין לֵיהּ וַדַּאי. וַוי לֵיהּ לְבַר נָשׁ כַּד שָׁאֲרֵי עָלֵיהּ רוּחַ מִסְאֲבָא, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ בְּעָלְמָא, דְּוַדַּאי לִינְדַע, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְבַעֲרָא לֵיהּ מִן עָלְמָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּכֻלְּהוּ קַדִּישִׁין, וְאִשְׁתְּכָחוּ בִּקְדוּשָּׁה קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ רוּחַ קַדִּישָׁא, בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

כֵּיוָן דְּאָתָא צַפְרָא קָמוּ אַזְלוּ.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית לב) וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ, דְּהַוָה אָזִיל לָקֳבֵל אֲבוּהִי.

תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא, דְּיַעֲקֹב אִשְׁתְּכַח לְגַבֵּיהּ דְּלָבָן לָא מַלִּיל עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (וְלָא אִשְׁתְּכַח לְגַבֵּיהּ) וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב, (בראשית לא) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְגוֹ׳. הַאי בְּסוֹפָא הַוָה, בְּזִמְנָא דְּבָעָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִלָּבָן וְכַד אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ, אָתוּ לָקָבְלֵיהּ

תוספתא

(נ״ח מ״ה) רִבִּי אֶלְעָזָר, וְרִבִּי יוֹסֵי חָמוּי, הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְשָׁר שֶׁמַּעְתָּ מֵאָבוּךָ מַאי דִּכְתִיב, וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וְגוֹ׳. אָמַר לֵיהּ לָא יְדַעְנָא. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי מָטוּ לְמַעֲרְתָּא דְּלוּד. שָׁמְעוּ דַּהוּא קָלָא דְּאָמַר, תְּרֵי עוּזְלִין דְּאַיְלְתָּא עָבְדוּ קָמַאי רְעוּתָא דְּנִיחָא לִי. וְאִינּוּן הֲווֹ מַשְׁרְיִיתָא קַדִּישָׁא דְּעָרַע

אינוּן מַלְאָכֵי וְאוֹזְפוּהוּ בְּאוֹרְחָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. וַיִּפְגַּע בְּמַלְאֲכֵי אֱלֹהִים מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי בּוֹ. אֶלָּא אִינְהוּ אָתוּ לְאִתְכַּלְלָא בֵּיהּ מַאי (וְאוֹזְפוּהוּ בְּאוֹרְחָא). **לְאִתְכַּלְלָא בֵּיהּ. אֶלָּא אִינּוּן מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה קַאֲתָיִין, דִּכְתִיב מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים, וְחָמָא מִסְטָרָא אָחֳרָא מַלְאֲכֵי דְּרַחֲמֵי, וְאִתְכְּלִלוּ בֵּיהּ רַחֲמֵי וְדִינָא.**

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא, מַחֲנֵה אֱלֹהִים, זֶה חַד. לְבָתַר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם, תְּרֵי. חַד מִסְטָרָא דְּדִינָא וְחַד מִסְטָרָא דְּרַחֲמֵי, מַלְאָכִין מֵהַאי גִּיסָא, וּמַלְאָכִין מֵהַאי גִּיסָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ, יַעֲקֹב קַמֵּיהּ. אִתְרְגִישׁ רִבִּי אֶלְעָזָר, וְאִסְתָּעַר בְּנַפְשׁוֹי, וְאָמַר, מָרֵיהּ דְּעָלְמָא כַּדְּ אוֹרְחוֹי, טַב לָן דְּלָא נִשְׁמַע, שְׁמַעְנָא וְלָא יְדַעְנָא. אִתְרְחִישׁ לֵיהּ נִיסָא, וְשָׁמַע הַהוּא קָלָא דְּאָמַר, אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִצְחָק הֲוֹוּ, נָפַל עַל אַנְפּוֹי וְחָמָא דְּיוּקְנָא דַּאֲבוֹי, אָמַר לֵיהּ, אַבָּא, שָׁאִילְנָא וַאֲתִיבוּנָא, דְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק הֲוֹוּ, דְּעָרְעוּ לְיַעֲקֹב כַּד אִשְׁתְּזִיב מִלָּבָן. אָמַר לֵיהּ בְּרִי, פּוּק (ס"א פִּסְקָהּ) **פִּתְקָךְ, וְסָב סִבְתָּךְ, פּוּם מְמַלֵּל רַבְרְבָן הֲוָה. וְלָא דָּא הִיא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא לְכָל צַדִּיקַיָּא נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא מְעָרְעִין קֳדָמוֹהִי לְשֵׁיזָבוּתֵיהּ, וְאִינּוּן מַלְאָכֵיא קַדִּישֵׁי עִלָּאֵי.**

וְתָא חֲזֵי, יִצְחָק קָיְים הֲוָה בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אֲבָל נִשְׁמָתֵיהּ קַדִּישָׁא אִתְנְסִיבַת בְּכוּרְסְיָא יְקָרָא דְּמָארֵיהּ, כַּד אִתְעֲקַד עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא.

דַּיְיקָא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם, רָאָה אוֹתָם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי רָאָם. אֶלָּא חָמָא לוֹן כְּלִילָן כַּחֲדָא, מִתְדַּבְּקָן דָּא בְּדָא, מִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב רָאָם, וְכֻלְּהוּ אָתוּ לְאוֹזָפָא לֵיהּ וּלְשֵׁיזָבָא לֵיהּ מִידָּא דְּעֵשָׂו.

וּמִכְּדֵין אַסְתִּמוּ עֵינוֹי מֵחֵיזוּ. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית לא) לוּלֵא וְגוֹ' וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי. (ע"ב תוספתא)

כְּתִיב בֵּיהּ בְּעֵשָׂו, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי. וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן, אִי תֵּימָא, דְּיַעֲקֹב טְפָה קַדְמָאָה הֲוָה, לָאו הָכֵי, דְּהָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן, וְלָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא רִאשׁוֹן. וּבְגִין דְּיִצְחָק אָתֵי מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, נָפַק עֵשָׂו אַדְמוֹנִי, סוּמָקָא. דְּאִי יַעֲקֹב הֲוָה בּוּכְרָא, הַהִיא טְפָה קַדְמָאָה נָפְקָא הָכִי סוּמָקָא. אֲבָל טְפָה תִּנְיָינָא הֲוָה, וּבְגִין כַּךְ לָא נָפְקָא הָכֵי, דְּהָא מִסִּטְרָא דְּרַחֲמֵי הֲוַת הַהִיא טְפָה, מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא.

וְטִפָּה דְּעֵשָׂו לָא הֲוַת כְּטִפָּה דְּיַעֲקֹב, דְּדָא שְׂלִים וְדָא לָא שְׂלִים. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, יִצְחָק הֲוָה (דף נ"ו ע"א) מְכַוֵּון בְּסִיוּמָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, דְּאַפִּיק בְּסִטְרוֹי, בִּגְלִיפּוֹי טְהִירִין בְּשַׁיְיפּוֹי, וּבְגִין כַּךְ עֵשָׂו, זוּהֲמָא דְּאִתְהַתִּיךְ מִדַּהֲבָא.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְכַוְונָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, בִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהּ, בְּגִין דְּיִפּוֹק בְּנִין קַדִּישִׁין לְעָלְמָא. וְאִי תֵּימָא, יִצְחָק לָא אִתְכַּוַּון. לָאו הָכֵי, אֶלָּא

אִתְכַּוְון בִּקְדוּשָׁה, וְאִתְכַּוְון בְּסִיוּמָא דְּהַהוּא אֲתַר, וְאִשְׁתְּכַח כַּד נָפֵק הַהִיא טִפָּה קַדְמָאָה, בְּהַהוּא אֲתַר מַמָּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כְּלוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד בְּשִׁפִּירוּ דְּסוּמָקָא נָפַק, וְאִתְאַחַד בִּקְדוּשָׁה דְּמָאֲרֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א טז) וְהוּא אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי. אֲבָל יַעֲקֹב בּוּכְרָא הֲוָה מִגִּיהּ דְּעֵשָׂו, לָאו מִטִּפָּה, אֶלָּא דְּכַוְונָה דִּרְעוּתָא, בְּאִילָנָא עִלָּאָה רַבְרְבָא וְתַקִּיף, וְעֵשָׂו בְּהַהוּא אֲתַר דְּסִיוּמָא דְּכֻלָּא, וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (עובדיה א) הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד.

רִבִּי יְהוּדָה הֲוָה מַתְנֵי הָכֵי. עֵשָׂו נִקְרָא רִאשׁוֹן, דִּכְתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי רִאשׁוֹן, דִּכְתִיב, (ישעיה מד) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא. וְזַמִּין לְאִתְפָּרְעָא רִאשׁוֹן מֵרִאשׁוֹן. וּלְמִבְנֵי רִאשׁוֹן, דִּכְתִיב, (ירמיה יז) כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (ישעיה מא) רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וּלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן.

תָּאנָא, זִמְנָא יְרוּשָׁלַם, לְמֶהֱוֵי שׁוּרְהָא לְעֵילָּא וּלְאִתְקְרָבָא עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה ג) בָּעֵת הַהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַם כִּסֵּא יְיָ. כְּדֵין כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר

הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם. כְּדֵין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת אַחֲרֵי מוֹת

(ויקרא טז) וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן וְגוֹ׳.

וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּיוָן דִּכְתִיב וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה, אֲמַאי זִמְנָא אָחֳרָא וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ, דְּהָא בְּמִלּוּלָא קַדְמָאָה סַגֵּי. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֵלָיו. וּכְתִיב, (שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְיָ׳. וְהָא אוּקְמוּהָ מִלָּה, דְּהָכָא דַּרְגָּא חַד. וּלְבָתַר, דַּרְגָּא אָחֳרָא. אוּף הָכָא, וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה דַּרְגָּא חַד. וּלְבָתַר וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ, דַּרְגָּא אָחֳרָא. וְכֹלָּא, בְּחַד מַתְקְלָא סַלְקָא, וּמִן שָׁרְשָׁא חַד כֻּלָּא אִתְחַבָּר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים ב) עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּיִרְאָה וְגִילוּ בִּרְעָדָה. וּכְתִיב, (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה. הָנֵי קְרָאֵי קַשְׁיָין אַהֲדָדֵי, אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּיִרְאָה. דְּכָל פּוּלְחָנָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִפְלַח קָמֵי מָארֵיהּ, בְּקַדְמִיתָא בָּעֵי יִרְאָה, לְדַחֲלָא מִנֵּיהּ, וּבְגִין דַּחֲלָא דְּמָארֵיהּ, יִשְׁתְּכַח

לְבָתַר דְּיַעֲבִיד בְּחֶדְוָותָא פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
(דברים י) מָה יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה.
וְגִילוּ בִּרְעָדָה. דְּאָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֶחְדֵּי יַתִּיר בְּעָלְמָא
דֵּין. הַאי בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא, אֲבָל בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא
וּבְפִקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, בָּעֵי לְמֶחְדֵּי. לְבָתַר, יִשְׁתְּכַח בַּר נָשׁ
דְּיַעֲבִיד בְּחֶדְוָותָא פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. דִּכְתִיב, עִבְדוּ אֶת יְיָ׳
בְּשִׂמְחָה.
רִבִּי אַבָּא אָמַר, עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּיִרְאָה. (דף נ"ו ע"ב) רָזָא דְּמִלָּה
הוּא, עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּיִרְאָה, מַה יִּרְאָה הָכָא. אֶלָּא
כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (משלי א) יִרְאַת יְיָ׳ רֵאשִׁית דָּעַת,
וּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ׳. יִרְאַת יְיָ׳,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי אִקְרֵי. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, עִבְדוּ
אֶת יְיָ׳ בְּיִרְאָה, מַאן דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד פּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, מֵאָן
אֲתַר שָׁאֲרֵי, וּבְאָן אֲתַר יְכַוּון פּוּלְחָנָא לְיַחֲדָא שְׁמָא
דְּמָארֵיהּ. הָדָר וְאָמַר בְּיִרְאָה, בְּיִרְאָה הוּא שֵׁירוּתָא,
מִתַּתָּא לְעֵילָּא. (תָּא חֲזֵי בְּנֵי אַהֲרֹן הַאי אוֹקִימְנָא וְהָא אִתְּמַר מִלָּה)
תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב הָכָא אַחֲרֵי מוֹת, וּלְבָתַר דַּבֵּר אֶל
אַהֲרֹן אָחִיךָ וְגוֹ׳ בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן, אֶלָּא מִכָּאן,
שֵׁירוּתָא לְאַזְהָרָא לְכַהֲנֵי, כָּל מַאן, דְּבַעְיִין לְאִזְדַּהָרָא
בְּהַאי זֹאת, וְדָא הִיא יִרְאַת יְיָ׳.
דָּבָר אַחֵר. אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר,

אַחֲרֵי מוֹת נָדָב וַאֲבִיהוּא, מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי טַעְמָא שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן, וְהָא יְדִיעַ דִּבְנוֹי הֲווּ. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, דְּעַד כָּאן לָאו בִּרְשׁוּתַיְיהוּ קַיְימֵי, אֶלָּא בִּרְשׁוּתָא דְּאָבוּהוֹן, וּבְגִין כָּךְ, בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי יְיָ וַיָּמוּתוּ, דְּאִינּוּן דְּחָקוּ שַׁעֲתָא בְּחַיֵּי דְּאָבוּהוֹן, וְכֹלָּא הֲוָה, בְּגִין הַהוּא חוֹבָא דְּעָבְדוּ, דְּכְתִיב (במדבר ג) בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ זָרָה. דְּתַנְיָא, בְּאָתַר חַד, כְּתִיב בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ זָרָה, וּבְאָתָר חַד כְּתִיב, בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי יְיָ. וְהַאי וְהַאי הֲוָה, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הָכָא בְּנֵי אַהֲרֹן, וּכְתִיב בְּקָרְבָתָם.

(תאנא) אָמַר רִבִּי חִיָּיא, יוֹמָא חַד הֲוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא, לְמֵיהַךְ גַּבֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, לְמֵילַף מִנֵּיהּ פִּרְשְׁתָּא דְּפִסְחָא. עַרְעִית בְּחַד טוּרָא, וַחֲמֵינָא בְּקִיעִין גּוּמִּין בְּחַד טִינָרָא, וּתְרֵין גּוּבְרִין בָּהּ. עַד דַּהֲוֵינָא אָזִיל, שְׁמַעְנָא קָלָא דְּאִינּוּן גּוּבְרִין, וַהֲווּ אָמְרִין, (תהלים מח) שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְגוֹ'. מַאי שִׁיר מִזְמוֹר. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, שִׁיר דְּאִיהוּ כְּפוּל, שִׁיר דְּאִיהוּ מְשׁוּבָּח מִשְּׁאַר שִׁירִין, וְעַל דְּאִיהוּ מְשׁוּבָּח מִשְּׁאַר שִׁירִין, תְּרֵין זְמִנִּין אִתְּמַר בֵּיהּ שִׁירָתָא, וְכֵן (תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. כְּהַאי גַּוְונָא, (שיר השירים א) שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, שִׁירָתָא לְעֵילָּא מִן שִׁירָתָא. שִׁיר מִזְמוֹר, שִׁירָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מְזַמְּרֵי

בְּנֵי קֹרַח עַל אִינּוּן דְּיַתְבֵי, עַל פִּתְחָא דְּגֵיהִנָּם. וּמַאן אִינּוּן, אֲחוּהוֹן דְּאִינּוּן דְּיַתְבֵי בְּתַרְעֵי דְּגֵיהִנָּם. וְעַל דָּא, שִׁירְתָא דָּא בְּיוֹם שֵׁנִי אִתְמַר. קְרִיבְנָא גַּבַּייהוּ, אֲמֵינָא לְהוּ, מַאי עֲסָקַייכוּ בַּאֲתַר דָּא. אָמְרוּ מִזַּבְנֵי אֲנָן, וּתְרֵי יוֹמֵי בְּשַׁבְּתָא, בָּדִילָנָא מִישׁוּבָא וְנַעֲסֵק בְּאוֹרַייְתָא. בְּגִין דְּלָא שַׁבְקִין לָן בְּנֵי נָשָׁא, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא. אֲמֵינָא זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן.

תּוּ פָּתְחוּ וְאָמְרוּ. בְּכָל זִמְנָא דְּצַדִּיקַיָּא מִסְתַּלְּקֵי מֵעָלְמָא, דִּינָא אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, וּמִיתַּתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא מְכַפֶּרֶת עָל חוֹבֵי דָּרָא. וְעַל דָּא פַּרְשְׁתָּא דִּבְנֵי אַהֲרֹן, בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי קָרֵינָן לָהּ, לְמֶהֱוֵי כַּפָּרָה לְחוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְעַסְקוּ בְּמִיתָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא אִלֵּין, וְיִתְחַשֵּׁב לְכוּ כְּאִלּוּ אַתּוּן מְקָרְבִין קָרְבְּנִין בְּהַאי יוֹמָא לְכַפָּרָא עֲלַייכוּ. דְּתָנֵינָן, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל יְהוֹן בְּגָלוּתָא, וְלָא יְקָרְבוּן קָרְבְּנִין בְּהַאי יוֹמָא, וְאִינּוּן תְּרֵין שְׁעִירִין לָא יַכְלִין לְקָרְבָא, יְהֵא לְהוּ דִּכְרָנָא, דִּתְרֵי בְּנֵי אַהֲרֹן, וְיִתְכַּפֵּר עֲלַייהוּ.

דְּהָכִי אוֹלִיפְנָא, דִּכְתִיב, (במדבר ג) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְגוֹ׳. וּכְתִיב, הַבְּכֹר נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. וְאֶלְעָזָר וְאִיתָמָר מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. אֶלָּא שָׁקוֹל הֲוָה אֲבִיהוּא כִּתְרֵי אֲחוּי. וְנָדָב כְּכֻלְּהוּ.

וְאִית דְּמַתְנֵי (לְה אִפְּכָא) **הַבְּכֹר נָדָב, דָּא בִּלְחוֹדוֹי, וַאֲבִיהוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְכָל חַד אִתְחַשִּׁיב בְּעֵינֵיהּ, כְּתַרְוַיְיהוּ, כְּאֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. אֲבָל נָדָב וַאֲבִיהוּא בִּלְחוֹדַיְיהוּ, שְׁקוּלִין הֲווֹ לְקַבֵּל שִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין, דַּהֲווֹ מְשַׁמְּשִׁין קָמֵי מֹשֶׁה. וּבְגִין כַּךְ, מִיתָתְהוֹן מְכַפְּרָא עַל יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב,** (ויקרא י) **וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה. וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַבְּכֹר נָדָב, כְּלוֹמַר, הַהוּא, דְּכָל שְׁבָחָא וְיקָרָא דִּלֵּיהּ** (מַה שְּׁמֵיהּ)**. נָדָב וַאֲבִיהוּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, דְּהָנֵי תְּרֵי, לָא אִשְׁתְּכָחוּ כְּוָתַיְיהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.**

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן. רִבִּי (דף נ"ז ע"א) **חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר,** (ישעיה כט) **לָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגוֹ'. הַאי קְרָא קַשְׁיָא, לָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי, כֹּה אָמַר יְיָ אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.**

אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ וְהָא אִתְּמַר, דְּיַעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וַדַּאי. דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּנָפַל בְּגוֹ נוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי, דָּנוּ דִּינֵיהּ (ס"י וְאָמְרוּ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין מַאי יִשְׁתְּזִיב הַאי, זְכוּת אֲבָהָן לֵית לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, יִשְׁתְּזִיב בְּגִין בְּנוֹי, דְּהָכִי תַּנְיָא, בָּרָא מְזַבֵּי אֲבָא)**. אָמְרוּ, הָא יִשְׁמָעֵאל דְּנָפִיק מִנֵּיהּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא יִצְחָק, דְּיוֹשִׁיט קְדָלֵיהּ עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא. אָמְרוּ, הָא עֵשָׂו**

דְּנָפִיק מִנֵּיהּ. אָמַר, הָא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כּוּרְסְיָא שְׁלֵימְתָּא, וְכָל בְּנוֹהִי שְׁלֵימִין קָמַאי. אֲמְרוּ, הָא וַדַּאי בְּזוּכוּתָא דָּא יִשְׁתְּזִיב אַבְרָהָם הָדָא הוּא דִּכְתִיב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ כִּי בְרְאוֹתוֹ יְלָדָיו מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקִרְבּוֹ יַקְדִּישׁוּ שְׁמִי. מַאן אִינּוּן יְלָדָיו מַעֲשֵׂה וְגוֹ'. אִלֵּין אִינּוּן, חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה. דַּאֲפִילּוּ גַּרְמַיְיהוּ לְגוֹ נוּרָא יְקִידְתָּא לְקָדָשָׁא שְׁמֵיהּ לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב מַאי בָּעֵי הָכָא יַעֲקֹב, וְהָא כְּתִיב, (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה. בְּנֵי יְהוּדָה אִקְרוֹן, וּבְגִין כָּךְ לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יְהוּדָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב.

אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן. בְּהַאי שַׁעֲתָא דְּאִתְכְּפִיתוּ, לְמִנְפַּל בְּנוּרָא, כָּל חַד אָרִים קַלֵּיהּ וְאָמַר, גַּבֵּי כָּל אִינּוּן עַמִּין וּמַלְכִין וְאַפְרְכַיָּא, חֲנַנְיָה אָמַר, (תהלים קיח) יְיָ' לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם יְיָ' לִי בְּעוֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׂוֹנְאָי טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ' וְגוֹ'. מִישָׁאֵל פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְיָ' וְגוֹ' כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְיָ' לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אֶעֱשֶׂה וְגוֹ'. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, דְּשַׁמְעוּ כֻּלְּהוּ שְׁמָא דְּיַעֲקֹב. תַּווֹהוּ וְחַייכוּ בְּלַצְנוּתָא. עֲזַרְיָה פָּתַח וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לַיְיָ׳ אָנִי וְגוֹ׳. זֶה יֹאמַר לה׳ אָנִי, דָּא חַנַנְיָה, וְזֶה יִקָּרֵא בְשֵׁם יַעֲקֹב, דָּא מִישָׁאֵל, וְזֶה יִכְתּוֹב יָדוֹ לַיְיָ׳ וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה, דָּא עֲזַרְיָה, בֵּיהּ שַׁעֲתָא כָּנַשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּמַלְיָא דִילֵיהּ, אָמַר לוֹן, בְּמַאן מִלָּה, מֵאִינּוּן מִלִּין דְּאָמְרוּ אִלֵּין תְּלָתָא, אַשְׁזִיב לוֹן. פְּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים פג) וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ יְיָ׳ לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בָּה שַׁעֲתָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכוֹרְסַיָּיא, כּוֹרְסַיָּיא דִילִי, בְּמַאן מִלָּה מֵאִינּוּן מִלִּין, אַשְׁזִיב לְאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא. אָמַר לֵיהּ, בְּהַאי מִלָּה דְּכֻלְּהוּ חַיְיכִין בָּה, אַשְׁזִיב לוֹן, לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ. כְּמָה דְּקָאִים יַעֲקֹב לְגַבֵּי דְּאַבְרָהָם בִּנּוֹרָא, יְקוּם הַשְׁתָּא לְגַבֵּי אִלֵּין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, כֹּה אָמַר יְיָ׳ אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְגוֹ׳. מֵהַאי כְּסוּפָא דְּלֶצָנוּתָא.

תָּנָא, כֻּלְּהוּ דַּהֲווֹ חַיְיכִין מִמִּלָּה דָּא, אִתּוֹקְדוּ בְּהַהוּא נוּרָא, וְקָטַל לוֹן שְׁבִיבָא דִנוּרָא. מַאן שֵׁזִיב לְאִלֵּין. עַל דַּהֲווֹ מְצָלָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמְיַחֲדָן שְׁמֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְעַל דְּמְיַחֲדָן שְׁמֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, אִשְׁתְּזִיבוּ מֵהַהוּא נוּרָא יָקִידְתָּא.

תְּרֵי בְּנֵי אַהֲרֹן קְרִיבוּ אֶשָּׁא נוּכְרָאָה, דְּלָא אִתְיַחֲדוּ שְׁמֵיהּ

כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִתּוּקְדוּ בְּנוּרָא. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב, אַחֲרֵי מוֹת. וּכְתִיב וַיָּמוּתוּ. כֵּיוָן דְּאָמַר אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן, לָא יְדַעְנָא, דְּהָא וַיָּמוּתוּ. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, תְּרֵי מִיתוֹת הֲווֹ, חַד לְפָנֵי יְיָ. וְחַד, דְּלָא הֲווֹ לְהוּ בְּנִין, דְּכָל מַאן דְּלָא זָכֵי לִבְנִין מִית הוּא. בְּגִין כַּךְ, אַחֲרֵי מוֹת, וַיָּמוּתוּ.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מַאי דִּכְתִיב, (במדבר ג) וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְיָ בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי יְיָ בְּמִדְבַּר סִינַי וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. מַאי דָּא לְגַבֵּי דָּא, דִּכְתִיב, וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם, וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. אֶלָּא רָזָא דִּמְלְתָּא. הַאי דַּאֲמִינָא, וַיָּמוּתוּ, דְּלָא הֲווֹ לְהוּ בְּנִין. וְהָכִי הוּא וַדַּאי. אֲבָל לָא כִּשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּלָא אַנְסִיבוּ, דְּהָא אִלֵּין לָא מִיתוּ אֶלָּא מִיתַת גַּרְמֵיהוֹן, אֲבָל מִיתַת נַפְשָׁהוֹן לָא מִיתוּ.

מְנָא לָן, דִּכְתִיב, (שמות ו) וְאֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן (דף נ"ז ע"ב) לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּנְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחוֹתָם. אֵלֶּה, וְהָא פִּנְחָס בִּלְחוֹדוֹי הֲוָה. וּכְתִיב, רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם, בְּגִין כָּךְ, מִיתַת גַּרְמֵיהוֹן מִיתוּ, מִיתַת נַפְשָׁהוֹן לָא מִיתוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וַדַּאי מַשְׁמַע אֵלֶּה, וּמַשְׁמַע רָאשֵׁי.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (במדבר כה) פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן

וּכְתִיב וּפִנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הָיָה כֹּהֵן בַּיָמִים הָהֵם, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא בְּכָל אֲתַר דְּאָתָא פִּנְחָס בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן כְּתִיב, וְאֶלְעָזָר לָא כְּתִיב אֶלָּא אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן. דִּכְתִיב, (במדבר כז) וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן. (במדבר לא) וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְגוֹ'. וְעַל דָּא מִיתַת גַּרְמֵיהוֹן מִיתוּ, מִיתַת נַפְשָׁהוֹן לָא מִיתוּ.

וְתָנֵינָן בְּרָזָא דְּמַתְנִיתִין, תְּרֵי זוּג, פֶּן חָס. וְהָא אִתְּמַר, יו"ד זְעֵירָא בֵּינֵי אַתְוָון דְּפִנְחָס. דְּהַאי יו"ד כָּלִיל תְּרֵי כַּחֲדָא, וְדָא הוּא רָזָא דְּמִלָּה, וְהָא אִתְּמַר.

רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לַאֲבוּי, אָמַר לֵיהּ, וְהָא תְּרֵי אִינּוּן וּתְרֵי הַווֹ, אֲמַאי לָא אִשְׁתְּכָחוּ תְּרֵי. אָמַר לֵיהּ, תְּרֵי פַּלְגֵי גוּפָא הַווֹ, דְּהָא לָא אַנְסִיבוּ, וּבְגִין כָּךְ, בְּחַד אִתְכְּלִילוּ, דִּכְתִיב, וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּנְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי וְגוֹ'. וְיו"ד דְּפִנְחָס, לָא אִתְיְיהִיב בֵּיהּ לְחַבְּרָא אַתְוָון, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקַנֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָתָא לְיִשְׂרָא עַקִּימָא, דְּחָמָא דְּהַאי אָת בְּרִית קַדִּישָׁא, עָיֵיל זְמִרִי בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא. וּבְמָה דְּאִתְעַקָּם בְּקַדְמִיתָא, אִתְתָּקַן הָכָא. בְּנוּכְרָאָה אִתְעַקָּם בְּקַדְמִיתָא, דִּכְתִיב, בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ זָרָה, הָכָא בְּנוּכְרָאָה, אִתְתָּקַן, כְּמָה דִּכְתִיב, (מלאכי ב) וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר. מַה לְהַלָּן אֵשׁ זָרָה, אַף כָּאן נָמֵי אִשָּׁה זָרָה.

מַאי אִתְחֲזֵי הָכָא. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא רְחִיקָא קְרִיבוּ, דִּכְתִיב, בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ זָרָה. אוּף הָכָא זְמִרִי, הֲוָה קָרִיב רְחִיקָא, שְׁמָא דְּמַלְכָּא, הֲוָה קָרִיב גַּבֵּי רְחִיקָא, מִיָּד, (במדבר כה) **וַיַּרְא פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֲדָה. הָכָא אַתְקִין עֲקִימָא דְּקַדְמֵיתָא, כְּדֵין אִתְיְהִיב יו"ד בְּשְׁמֵיהּ לְחַבְרָא אַתָּוון כַּחֲדָא, וְאִתְבְּשַׁר בְּשָׁלוֹם, דִּכְתִיב,** (במדבר כה) **לָכֵן אֱמוֹר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם.** (בְּרִיתִי מַמָּשׁ).

(נח ס"ו ע"ב) **מַאי שָׁלוֹם הָכָא, אֶלָּא בְּהַהוּא כְּתָרָא, חָבוּ בְּקַדְמִיתָא, בְּהַהוּא כְּתָרָא, אַתְעָרוּ קְטָטוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְׁתָּא דְּאִתְתַּקַּן, כְּתִיב הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. בְּרִיתִי מַמָּשׁ, תְּהֵא עִמֵּיהּ בְּשָׁלוֹם, וּבְגִין כַּךְ, אִתְיְהִיב יו"ד זְעֵירָא בְּשְׁמֵיהּ, דְּהָא מֵאַתָּוון זְעִירָאן הִיא, לְאַתְחַזָּאָה דְּהָא אִתְתַּקַּן מַה דְּאִתְעַקַּם בְּקַדְמִיתָא, וְהָא אַשְׁלִימַת עִמֵּיהּ. אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוֹי. אָמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשָׁאֵילְנָא הַאי מִלָּה, וְלָא אִתְאֲבִיד מִנַּאי. תָּאנָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּהַאי יוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, אִתְתַּקַּן לְמִקְרֵי פַּרְשְׁתָּא דָּא, לְכַפְּרָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, בְּגִין דָּא, סִדְרָא דְּיוֹמָא דָּא, הָכָא אִתְסַדַּר, וּבְגִין דְּמִיתַתְהוֹן דִּבְנֵי אַהֲרֹן, מְכַפְּרָא עַל יִשְׂרָאֵל.**

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל הַהוּא בַּר נָשׁ דְּיִסּוּרֵי דְּמָארֵיהּ אַתְיָין

עָלֵיהּ, כַּפָּרָה דְּחוֹבוֹי אִינּוּן. וְכָל מַאן דְּמִצְטָעַר עַל יְסוּרֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, מַעֲבִירִין חוֹבַיָּיא דִּלְהוֹן מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא בְּיוֹמָא דָּא, קוֹרִין, אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּיִשְׁמְעוּן עַמָּא, וְיִצְטַעֲרוּן עַל אֲבוּדְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, וְיִתְכַּפֵּר לְהוֹן חוֹבַיְיהוּ. וְכָל דְּמִצְטָעַר עַל אֲבוּדְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, אוֹ אָחִית דְּמְעִין עָלַיְיהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַכְרִיז עָלֵיהּ וְאוֹמֵר, (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּלָא יְמוּתוּן בְּנוֹי בְּיוֹמוֹי. וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה נג) יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְגוֹ׳.

(ויקרא טז) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳ רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא וְגוֹ׳. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תַּוּוהָנָא עַל בְּנֵי עָלְמָא, דְּהָא לֵית לְהוּ עַיְינִין לְמֶחֱזֵי, וְלִבָּא לְאַשְׁגָּחָא, וְלָא יַדְעִין, וְלָא שַׁוְיָין לִבַּייהוּ לְאִסְתַּכְּלָא בִּרְעוּתָא דְּמָאֲרֵיהוֹן, הֵיךְ נַיְימִין, וְלָא מִתְעָרֵי מִשְׁנָתַיְיהוּ, עַד לָא ייְתֵי הַהוּא יוֹמָא דְּחָפֵי עָלַיְיהוּ חֲשׁוֹכָא וְקַבְלָא, וְיִתְבַּע הַהוּא (דף נ"ח ע"א) מָארֵיהּ דְּפִקְדוֹנָא, חוּשְׁבָּנָא מִנַּייהוּ.

וְכָרוֹזָא כָּל יוֹמָא קָארֵי עָלַיְיהוּ, וְנִשְׁמָתֵהוֹן, אַסְהִידַת בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא וְלֵילְיָא, אוֹרַייְתָא רָאמַת קָלִין לְכָל עִבָר, מַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת, (משלי א) עַד מָתַי פְּתָאִים

תְּאֲהַבוּ פֶּתִי (משלי ט) מִי פֶּתִי יָסוּר הֵנָּה חָסַר לֵב אָמְרָה לוֹ. לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וּשְׁתוּ בְיַיִן מָסָכְתִּי. וְלֵית מַאן דְּיַרְכִּין אוּדְנֵיהּ, וְלֵית מַאן דְּיִתְעַר לְבֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, זְמִינִין דָּרֵי בַתְרָאֵי דְּיֵיתוּן, דְּיִתְנַשֵּׁי אוֹרַיְיתָא מִבֵּינַיְיהוּ, וְחַכִּימֵי לִבָּא יִתְכַּנְּשׁוּן לְאַתְרַיְיהוּ, (ס"א לְאַתְרָא קַדִּישָׁא) וְלָא יִשְׁתְּכַח מַאן דְּסָגִיר וּפָתַח. וַוי לְהַהוּא דָּרָא. וּמִכָּאן וּלְהָלְאָה, לָא יֵהָא דָּרָא כְּדָרָא דָּא, עַד דָּרָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וּמַנְדְּעָא יִתְעַר בְּעָלְמָא, דִּכְתִיב, (ירמיה לא) כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. וְתָנֵינָן, מַה שְׁמֵיהּ דְּהַהוּא נָהָר. אוֹקִימְנָא יוּבַל שְׁמֵיהּ, דִּכְתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, חַיִּים שְׁמֵיהּ, דְּמִתַּמָּן נָפְקִין חַיִּים לְעָלְמָא, וְאִינּוּן אִקְרוֹן חַיֵּי מַלְכָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא, הַהוּא אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיפָא, דְּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵּיהּ. אִקְרֵי עֵץ חַיִּים. אִילָנָא דְּנָטַע שָׁרְשׁוֹי בְּאִינּוּן חַיִּים, וְכֹלָּא הוּא שַׁפִּיר.

וְתָאנָא, הַהוּא נָהָר אַפִּיק נַחֲלִין עַמִּיקִין, בִּמְשַׁח רְבוּת, לְאַשְׁקָאָה גִּנְתָּא, וּלְרַוָּואָה אִילָנִין וּנְטִיעִין, דִּכְתִיב (תהלים קד) יְשַׁבְּעוּ עֲצֵי יְיָ׳ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע, וְאִינּוּן נַחֲלִין, נַגְדִּין וְאִתְמַשְׁכָן וּמִתְכַּנְּשִׁין בִּתְרִין קַיְימִין (נ"א סַמְכִין) וְאִינּוּן בִּרְיָתֵי (תֵּרֵי) קָרִינָן לְהוּ, (מלכים א ז) יָכִי"ן

וּבוֹעַ"ז, וְשַׁפִּיר. וּמִתַּמָּן נָפְקִין כָּל אִינּוּן נַחֲלִין, וְשַׁרְיָין לוֹן בְּחַד דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי צַדִּיק, דִּכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְכֻלְּהוּ אַזְלִין וּמִתְכַּנְּשִׁין לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי יָם, וְהוּא יַמָּא דְּחָכְמְתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (קהלת א) כָּל (שמות נ' ע"ב) הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹ'.

וְאִי תֵּימָא, דְּהָא מָטוּ לַאֲתָר דָּא, וּפַסְקִין, וְלָא תַּייבִין, לְבָתַר כְּתִיב, אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, בְּגִין דְּהַהוּא נַהֲרָא לָא פָּסִיק לְעָלְמִין. הֵם שָׁבִים, לְאָן אֲתַר שָׁבִים, לְאִינּוּן תְּרִין קַיְימִין, נֶצַח וְהוֹד. לָלֶכֶת, בְּהַאי צַדִּיק, לְאַשְׁכְּחָא בִּרְכָאן וְחִידּוּ. וְהַיְינוּ דְּתָנֵינָן, (תהלים קד) לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ, דָּא צַדִּיק. כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ. מַאן עִתּוֹ. דָּא (עתו דצדיק) מַטְרוֹנִיתָא, דְּאִקְרֵי עִתּוֹ דְּצַדִּיק, וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ מְחַכָּאן לְהַאי עִתּוֹ, כֻּלְּהוּ דְּאַתְזָנָן לְתַתָּא, מֵאֲתַר דָּא אַתְזָנָן, וְרָזָא דָּא אוֹקִימְנָא, (תהלים קמה) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְגוֹ' כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי כֹּל, מְבַסֵּם לְעִתּוֹ, וּמִתְחַבְּרָא עִמֵּיהּ, כֻּלְּהוּ עָלְמִין בְּחֵידּוּ, כֻּלְּהוּ עָלְמִין בְּבִרְכָאן, כְּדֵין שְׁלָמָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא וְתַתָּאֵי. וְכַד גַּרְמִין חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּתַמָּן לָא אִשְׁתְּכָחוּ בִּרְכָאן דְּאִינּוּן נַחֲלֵי, וְיַנְקָא, הַאי עֵת, מִסְטְרָא אָחֳרָא, כְּדֵין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא,

וּשְׁלָמָא לָא אִשְׁתְּכַח. וְכַד בָּעָאן בְּנֵי עָלְמָא לְאִתְבָּרְכָא, לָא יַכְלִין אֶלָּא עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, בְּגִין דְּיִתְעַר כִּתְרָא דִּילֵיהּ, וְיִתְבָּרַךְ מַטְרוֹנִיתָא, וְיִשְׁתְּכְחוּ בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין.

תָּאנָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, בָּעָא מֹשֶׁה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִלָּה דָּא, אָמַר לֵיהּ, אִי בְּנֵי עָלְמָא יְתוּבוּן לַקָּמָךְ, עַל יְדֵי דְּמַאן מִתְבָּרְכָאן. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִי אַתְּ אוֹמֵר, דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ, דְּהָא בִּידֵיהּ מְסִירָאן בִּרְכָאן לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי אַבָּא, זִמְנִין אִית קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִשְׁתַּכְּחָא רַעֲוָון, וּלְאִשְׁתַּכְּחָא בִּרְכָאן, וּלְמִתְבַּע בָּעוּתֵי, וְזִמְנִין, דְּרַעֲוָון לָא אִשְׁתְּכָחוּ, וּבִרְכָאן לָא מִזְדַּמְנָן, וְדִינִין קַשְׁיָין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא. וְזִמְנִין דְּדִינָא תָּלֵי. תָּא חֲזֵי, זִמְנִין אִית בְּשַׁתָּא, דְּרַעֲוָא אִשְׁתְּכַח. וְזִמְנִין אִית בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח. וְזִמְנִין אִית בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח וְתַלְיָא. זִמְנִין אִית בִּירְחֵי, דְּרַעֲוָא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ. וְזִמְנִין אִית בִּירְחֵי, דְּדִינִין אִשְׁתְּכָחוּ, וְתַלְיָין עַל כֻּלָּא.

זִמְנִין אִית בְּשָׁבוּעֵי, דְּרַעֲוָון מִשְׁתַּכְּחָן, וְזִמְנִין אִית בְּשָׁבוּעֵי, דְּדִינִין מִשְׁתַּכְּחָן בְּעָלְמָא. וְזִמְנִין אִית

בְּיוֹמֵי, דְּרַעֲוָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא וְעָלְמָא אִתְבַּסְמָא. וְזִמְנִין אִית בְּיוֹמֵי דְּדִינִין תַּלְיָין וּמִשְׁתַּכְחָן, וַאֲפִילּוּ בְּשַׁעֲתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ג) וְעֵת לְכָל חָפֵץ וְגוֹ'. וּכְתִיב, (תהלים סט) וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ וְגוֹ'. וּכְתִיב, (ישעיה נה) דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ. וּכְתִיב, (תהלים י) לָמָּה יְיָ תַּעֲמוֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה. וּכְתִיב, (ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי. וְזִמְנִין דְּאִיהוּ קָרוֹב, דִּכְתִיב, (תהלים קמה) קָרוֹב יְיָ לְכָל קוֹרְאָיו. בְּגִין כָּךְ, וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ'.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הָא אוֹקִימְנָא. מִלָּה בְּעִתּוֹ, וְהָכִי הוּא וַדַּאי, וְהָכָא אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַזְהָרָא לְאַהֲרֹן, דְּלָא יִטְעֵי בְּהַהוּא חוֹבָא, דְּטָעוּ בְּנוֹי, דְּהָא הַאי עֵת יְדִיעָא, בְּגִין כָּךְ לָא יִטְעֵי לְחַבְּרָא עֵת אָחֳרָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּלוֹמַר, אַף עַל גַּב דְּיֵחֲמֵי עִידָּן, דְּאִתְמְסַר בִּידָא אָחֳרָא, לְאִתְנַהֲגָא עָלְמָא, וְיִתְמְסַר בִּידוֹי לְיַיחֵד בֵּיהּ לְקָרְבָּא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא, דְּהָא אֲנָא וּשְׁמִי חַד הוּא. וּבְגִינֵי כַּךְ, (ס"א לְקָרְבָּא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא הַאי עֵת יְדִיעַ, בְּגִין כַּךְ) וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְאִי בָּעֵי לְמִנְדַּע בְּמָה יֵיעוּל. בְּזֹאת. בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. דְּהַאי זֹאת, הִיא עֵת דַּאֲחִידַת בִּשְׁמִי, בְּהַאי י', דְּרִשִׁימָא בִּשְׁמִי, יֵיעוּל אֶל הַקֹּדֶשׁ. (אֲבָל) וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת.

תָּאנָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כְּתִיב (קהלת ג) אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ הַאי מִלָּה אוֹקְמָהּ בּוּצִינָא (ס"א בִּשְׁמָא) קַדִּישָׁא וְהָכִי הוּא דְּתַנְיָנָא אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ וְהָכִי הוּא וַדַּאי. אֶת הַכֹּל וַדַּאי. עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ, דָּא בְּדָא, וְלָא יִתְעָרְבוּן אֲחָרְנִין בֵּינַיְיהוּ. בְּעִתּוֹ מַמָּשׁ, וְלָא בָּאֲחָרָא. בְּגִינֵי כַּךְ, אַזְהָרוּתָא לְאַהֲרֹן, וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. אֲבָל בְּמָה יֵיעוּל. בְּזֹאת, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

רִבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יָתִיב קָמֵי אֲבוּהָ, אָמַר לֵיהּ, כְּתִיב בִּכְנִישְׁתָּא דְּקֹרַח, (במדבר טז) וְיֹאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל, מַאי וְיֹאבְדוּ. אֶלָּא כְּמָה דִּכְתִיב, (ויקרא כג) וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקֶּרֶב עַמָּהּ. (ס"א כְּתִיב בִּבְנֵי אַהֲרֹן (ויקרא י) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמוּתוּ. וּכְתִיב בִּכְנִישְׁתָּא דְּקֹרַח וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת יְיָ וַתֹּאכַל אֶת הַחֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ ס"ד דְּשִׁקִּילִין דָּא כְּדָא) אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, שָׁאנֵי אִינּוּן בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ אֲבֵדָה, כְּאִינּוּן דִּכְנִישְׁתָּא דְּקֹרַח, דִּכְתִיב בְּהוּ, וְיֹאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל. וּכְתִיב, (במדבר יז) הֵן גָּוַעְנוּ אָבַדְנוּ כֻּלָּנוּ אָבָדְנוּ. לְאַכְלָלָא אִינּוּן דְּאַקְרִיבוּ קְטֹרֶת בּוּסְמִין, מָאתָן וַחֲמִשִּׁין, דְּאִתְאֲבִידוּ וַדַּאי, וְאִלֵּין לָא אִתְאֲבִידוּ.

אָמַר לֵיהּ כְּתִיב, וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּכְתִיב,

בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. כֵּיוָן דְּאָמַר, וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת, אֲמַאי לָא כְּתִיב, בְּמָה זִמְנָא יֵיעוֹל. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר, הָא אִתְּמַר, וּמִלָּה חַד הוּא, וְזִמְנָא חַד הוּא הֲווֹ יַדְעֵי כַּהֲנֵי. אֲבָל עַל מַה דְּחָאבוּ בְּנוֹי, בָּעָא לְאַזְהָרָא הָכָא, וְהָא אִתְּמַר. אָמַר לֵיהּ, וַאֲנָא הָכִי סָבִירְנָא, וּבְגִין לְאִתְיַישְׁבָא מִלָּה בְּעֵינָא.

אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי תָּא חֲזֵי, כָּל קָרְבְּנִין וְכָל עֹלָוִן, נַיְיחָא הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲבָל לָא הֲוָה נַיְיחָא, כְּמָה דְּהַאי קְטֹרֶת, דְּקְטֹרֶת מְעַלְיָא מִכֹּלָּא. וּבְגִין כָּךְ, הֲווֹ מַעֲלִין לֵיהּ לְגוֹ בְּגוֹ, בִּלְחִישׁוּ. וְהָא אִתְּמַר. וּבְגִין כָּךְ, לָא אִתְעֲנָשׁוּ כָּל בְּנֵי נָשָׁא בִּשְׁאָר קָרְבְּנִין וְעֹלָוִן כְּמוֹ בַּקְטֹרֶת, דְּכָל פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אִתְּקַטַּר וְאִתְקְשַׁר יַתִּיר מִכֹּלָּא. וְעַל דָּא אִקְרֵי קְטֹרֶת. וְהָא אִתְּמַר, שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. (משלי כז)

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְדָרַשׁ, לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים (שיר השירים א) וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִסְתַּכְלְנָא בֵּיהּ, וְהָכִי הוּא. לְרֵיחַ, מַאי רֵיחַ. רֵיחַ דְּקְטֹרֶת דְּאִיהוּ דְּקִיקָא וּמַעֲלְיָא וּפְנִימָאָה מִכֹּלָּא, וְכַד סָלִיק הַהוּא רֵיחַ לְאִתְקַשְׁרָא, בְּהַהוּא מְשַׁח רְבוּת דְּנַחֲלֵי מַבּוּעָא, אִתְעֲרוּ דָּא בְּדָא וְאִתְקְטָרוּ כַּחֲדָא. וּכְדֵין אִינּוּן מִשְׁחָן טָבָאן לְאַנְהָרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים.

וּכְדֵין אִתְרַךְ מִשְׁחָא מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, בְּאִינּוּן דַּרְגִּין דְּאִקְרוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, שֶׁמֶן תּוּרַק שִׁמְךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ. מַאי עֲלָמוֹת. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא עוֹלָמוֹת, עוֹלָמוֹת מַמָּשׁ, דָּבָר אַחֵר עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים מו) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. וְכוּלָּא חַד.

וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא כְּתִיב, מַאי עוֹלָמוֹת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי לא) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק (דף נ"ט ע"א) לְנַעֲרוֹתֶיהָ. נַעֲרוֹתֶיהָ הָנֵי עֲלָמוֹת, אֲהֵבוּךָ, לְבָרְכָא שְׁמָךְ, וּלְזַמְּרָא קַמָּךְ, וּמִתַּמָּן אִשְׁתַּכְחָן בִּרְכָאן בְּכוּלְּהוּ תַּתָּאֵי, וּמִתְבָּרְכִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

דָּבָר אַחֵר עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ. שַׁפִּיר הוּא מַאן דְּאָמַר. עַל מָוֶת אֲהֵבוּךָ, דְּהָא בְּמִלָּה דָּא מָאֲרִיהוֹן דְּדִינִין אִתְבַּסְּמָן, וּבְגִין דְּהַאי קְטֹרֶת, אִתְקְטַר בְּמִשְׁחָא דִּלְעֵילָּא יַתִּיר, אִתְחַשָּׁב קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל קָרְבְּנִין וְעֹלָוֹן. אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנָא כְּקִטֹרֶת, וְאַנְתְּ כְּמִשְׁחָא, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה וְגוֹ׳. נָרוּצָה: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ. אֲנָא וְכָל אוּכְלוּסִין, דְּהָא כְּלְּהוּ בִּי אִתְיְדָן, וְעַל דָּא מָשְׁכֵנִי, דְּהָא בִּי תַּלְיָין.

הֲבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו. אִם יֵיעוּל לִי מַלְכָּא בְּאִדְרוֹי, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ, אֲנָא וְכְלְּהוּ אוּכְלוּסִין.

תָּאנָא. כֻּלְּהוּ אוּכְלוּסִין, בְּשַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל חַדָּאת וּמִתְבָּרְכָא, כֻּלְּהוּ חַדָּאן, וְדִינָא לָא שַׁרְיָא כְּדֵין בְּעָלְמָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צו) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ. כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהוֹן. וְתָנֵינָא, מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, אִי בַּר נָשׁ רָכִיב עַל סוּסְיָא דְּיָלֵיהּ, בַּר קַטָּלָא הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְכִּיב אֵלְיָהוּ עַל דְּיָלֵיהּ, דִּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם וגו׳. הָכָא מַאי כְּתִיב, וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַיְילֵיהּ לְמֹשֶׁה בֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן, בְּתוֹךְ הֶעָנָן מַמָּשׁ, כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ד) וּבָרָא יְיָ׳ עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֵיהָ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן. וּכְתִיב, (שמות מ) כִּי עָנָן יְיָ׳ עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם. וְתָאנָא, הַאי דִּכְתִיב, (שמות לד) וַיֵּרֶד יְיָ׳ בֶּעָנָן. בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת. תָּאנָא, אֲתַר דַּהֲווֹ שָׁרָאן אִינּוּן כְּרוּבֵי, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, כְּרוּבִים עַל אָת הֲווֹ יַתְבִין. וְתָאנָא, ג׳ זְמָנִין בְּיוֹמָא אִתְרְחִישׁ נִיסָא, בְּגַדְפַּיְיהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ קְדוּשָׁה דְּמַלְכָּא, אִינּוּן מְגַרְמַיְיהוּ סַלְקִין גַּדְפַּיְיהוּ, וּפָרְסִין לוֹן, וְחַפְיָין עַל כַּפּוֹרְתָא. לְבָתַר קְמִיטִין גַּדְפַּיְיהוּ, וְנָאֲחָזִין בְּגַדְפַּיְיהוּ (ס״א

וְנֶאֱחָזִין בְּגוּפַיְיהוּ) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות כה) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, פּוֹרְשֵׂי וְלָא פְּרוּשֵׂי. סוֹכְכִים וְלָא סְכוּכִים.

דָּא בְּאָת (ס״א בְּזֹאת) הַוּוֹ קַיְימֵי וְחַדָּאן בִּשְׁכִינְתָּא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַה בָּעָא הָכָא, כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת. וּכְתִיב בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן, וְהָא כַּהֲנָא לָא חָמֵי לִשְׁכִינְתָּא בְּשַׁעֲתָא כַּד הֲוָה עָאל. אֶלָּא עֲנָנָא הֲוָה נָחִית, וְכַד הֲוָה נָחִית מָטָא עַל הַאי כַּפֹּרֶת, וּמִתְעָרִין גַּדְפַּיְיהוּ דִּכְרוּבִין, וְאַקְשֵׁי לְהוּ וְאַמְרֵי שִׁירְתָּא.

וּמַה שִׁירְתָּא אַמְרֵי (תהלים צו) כִּי גָדוֹל יְיָ׳ וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים. הַאי כַּד סַלְקֵי גַּדְפַּיְיהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּפַרְסִין לְהוּ אַמְרֵי, (תהלים צו) כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיְיָ׳ שָׁמַיִם עָשָׂה. כַּד חַפְיָין עַל כַּפּוֹרְתָּא, אַמְרֵי, (תהלים צח) לִפְנֵי יְיָ׳ כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים.

וְקַלְהוֹן הֲוָה שָׁמַע כַּהֲנָא בְּמַקְדְּשָׁא, כְּדֵין שַׁוִּי קְטֹרֶת בְּאַתְרֵיהּ, וְאִתְכְּוון בְּמָה דְּאִתְכַּוון, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ כֻּלָּא (וְקַלֵּהוֹן). וְגַדְפֵּי כְרוּבְיָיא, סַלְקִין וְנַחְתִּין, וְזַמְּרֵי שִׁירְתָּא, מְחַפְיָין לְכַפּוֹרְתָּא וְסַלְקֵי לְהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב סוֹכְכִים. סוֹכְכִים דַּייְקָא וּמְנָא לָן דְּקַלֵּהוֹן אִשְׁתְּמַע, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים. מַהוּ בְּמֵישָׁרִים. כְּמָה

דְּאַתְּ אָמַר, מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ, לְאַכְלָלָא תְּרֵין כְּרוּבִין, דְּכַר וְנוּקְבָא, מֵישָׁרִים וַדַּאי. וְעַל דָּא, וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים. וּכְתִיב, (במדבר ז) וְיִשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּבְכָל אֲתַר דְּלָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, לָאו כְּדַאי לְמֵחֱמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמ) יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ, וְתָנֵינָן, כְּתִיב, (דברים לב) צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא, דְּכַר וְנוּקְבָא, אוּף הָכָא כְּרוּבִים דְּכַר וְנוּקְבָא. וְעָלַיְיהוּ כְּתִיב, (תהלים צט) אַתָּה כוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים. וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים. וּבְגִינֵי כַּךְ, (שמות כה) וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, וְהָא אוֹקִימְנָא.

(דף נ"ט ע"ב)

תַּנְיָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זִמְנָא חָדָא, הֲוָה צְרִיכָא עַלְמָא לְמִטְרָא, אָתוּ לְקָמֵיהּ (ס"א אָזְלוּ לְגַבֵּיהּ) דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, רִבִּי יֵיסָא וְרִבִּי חִזְקִיָּה וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא. אַשְׁכְּחוּהוּ דְּהֲוָה אָזִיל לְמֵחֱמֵי, לְרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, הוּא וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹן, פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד. מַאי שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד.

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ חַד בְּחַד מַשְׁגִּיחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּתִיב, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים. וְכַד מְהַדַּר דְּכוּרָא אַנְפּוֹי מִן נוּקְבָא, וַוי

לְעָלְמָא. כְּדֵין כְּתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּלֹא מִשְׁפָּט וַדַּאי, וּכְתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ, דְּלָא אָזִיל דָּא בְּלָא דָּא, וְכַד מִשְׁפָּט, מִתְרַחֵק מִצֶּדֶק, וַוי לְעָלְמָא. (כְּדֵין כְּתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט).

וְהַשְׁתָּא חֲמֵינָא, דְּאַתּוּן אֲתִיתוּן, עַל דְּדְכוּרָא לָא שַׁרְיָא בְּנוּקְבָּא, אָמַר, אִי לְדָא אֲתִיתוּן גַּבָּאי תִּיבוּ. דְּהַאי יוֹמָא אִסְתַּכַּלְנָא, דְּיִתְהַדָּר כֻּלָּא לְמִשְׁרֵי אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וְאִי לְאוֹרַיְיתָא אֲתִיתוּן, שָׁרוּ גַּבָּאי. אָמְרוּ לֵיהּ, לְכֻלָּא, קָא אָתֵינָא לְגַבֵּי דְּמַר, יִשְׁתְּמִיט חַד מִינָּן, לְבַשְׂרָא לַאֲחָנָא, שְׁאַר חַבְרַיָּיא, וַאֲנָן נֵתִיב לְקָמֵיהּ דְּמַר. עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם וְגוֹ'. אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁחוֹרָה אֲנִי בְּגָלוּתָא, וְנָאוָה אֲנִי בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא לָא שַׁבְקֵי לוֹן. כְּאָהֳלֵי קֵדָר, דְּאִינּוּן בְּנֵי קְטוֹרָה (ס"א טוּרֵי), דְּאִתְקַדְּרוּ אַנְפַּיְיהוּ תְּדִירָא, וְעִם כָּל דָּא כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, כְּהַהוּא חֵיזוּ שְׁמַיָּא לְמִדְכֵּי, דִּכְתִיב, (תהלים קד) נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה.

אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת. מַאי טַעְמָא (ס"א אֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת בְּגִין שֶׁשְּׁזָפַתְנִי) אַל תִּרְאוּנִי, בְּגִין שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת. שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשֶּׁמֶשׁ, דְּלָא אִסְתַּכַּל בִּי שִׁמְשָׁא, לְאַנְהָרָא לִי

כְּדְקָא יָאוֹת. יִשְׂרָאֵל מַה אִינּוּן אָמְרִין. בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִּי. מַאן אִינּוּן בְּנֵי אִמִּי, אִלֵּין רַבְרְבִין מִמָּנָן תְּרֵיסִין עַל שְׁאָר עַמִּין.

דָּבָר אַחֵר, בְּנֵי אִמִּי מַמָּשׁ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ וְגוֹ'. וְכַד הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ, שָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים. מַאי טַעְמָא. דְּכַרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי. וְתָנֵינָן, בְּנֵי אִמִּי וַדַּאי אִסְתְּכָמוּ עָלַי, כְּלוֹמַר, כַּד אִתְעֲדֵי אֶרֶץ, מִשָּׁמַיִם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (שמות ב) וַתִּתְצַב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק.

וְהָכָא אִתְמַר וַדַּאי, הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד. וּבְהוּ אוֹקִימְנָא (נ"א וְהָכָא אוֹקִימְנָא), גַּם יָחַד. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם, שֶׁבֶת אַחִים בִּכְלַל, כֵּיוָן דִּכְתִיב, גַּם, לְאַכְלָלָא כָּל אִינּוּן דִּלְעֵילָּא, דְּכָל שׁוּלְטָנוּתָא בְּהַהוּא אֲתַר אִשְׁתְּכַח.

דָּבָר אַחֵר. הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים וְגוֹ'. אִלֵּין אִינּוּן חַבְרַיָּיא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן יַתְבִין כַּחֲדָא, וְלָא מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא. בְּקַדְמִיתָא אִתְחָזוּן גּוּבְרֵי מַגִּיחֵי קְרָבָא, דְּבָעוּ לְקָטְלָא דָּא לְדָא. לְבָתַר, אִתְהַדְּרוּ בְּרַחִימוּתָא דְּאַחְוָה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַהוּ אוֹמֵר, הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד. גַּם, לְאַכְלָלָא עִמְּהוֹן שְׁכִינְתָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָצִית

לְמִלּוּלַיְיהוּ, וְנִיחָא לֵיהּ וְחַדֵּי בְּהוּ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (מלאכי ג) אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ׳ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְיָ׳ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו וְגוֹ׳.

וְאַתּוּן חַבְרַיָּיא דְּהָכָא, כְּמָה דַּהֲוֵיתוּן בַּחֲבִיבוּתָא בִּרְחִימוּתָא, מִקַּדְמַת דְּנָא, הָכִי נָמֵי, מִכָּאן וּלְהָלְאָה לָא תִּתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַחֲדֵי עִמְּכוֹן, וְיִקְרֵי עֲלַיְיכוּ שְׁלָם. וְיִשְׁתַּכַּח בְּגִינֵיכוֹן שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם בָּךְ.

אָזְלוּ. עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, מָטוּ לְבֵי רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר. נָפַק רִבִּי פִּנְחָס, וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר, זְכֵינָא לְנַשְּׁקָא שְׁכִינְתָּא. זַכָּאָה חוּלָקִי אַתְקִין לְהוּ טִיקְלֵי דְּעַרְסֵי, קַפְּטוּרֵי דְּקִילְטָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אוֹרַיְיתָא לָא בָּעֵי הָכִי, אֲעָבָר לְהוֹן, וְיָתִיבוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, עַד לָא נֵיכוֹל, נִשְׁמַע מִמָּארֵיהּ דְּאוֹרַיְיתָא מִלָּה. דְּהָא רַבִּי שִׁמְעוֹן כָּל מִלּוֹי בְּאִתְגַּלְיָיא אִינּוּן, אִיהוּ גַּבְרָא דְּלָא דָּחִיל מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, לְמֵימַר לוֹן, לָא דָּחִיל מֵעֵילָּא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתָּכַּם (דף ס' ע"א) בֵּיהּ, לָא דָּחִיל מִתַּתָּא, כְּאַרְיֵה דְּלָא דָּחִיל מִבְּנֵי עָנָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אֶלְעָזָר קוּם בְּקִיּוּמָךְ, וְאֵימָא מִלָּה חַדְתָּא, לְגַבֵּי דְּרִבִּי פִּנְחָס וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא.

קָם רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּאִתְחֲזֵי דְּיַתִּירָא אִיהוּ. דְּהָא כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ. מִכָּאן שֵׁירוּתָא דְּפַרְשְׁתָּא, הַאי קְרָא דִּלְעֵילָּא, מַאי הוּא, דִּכְתִיב, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה. מַאי הוּא דְּאָמַר לֵיהּ, וּלְבָתַר וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה.

אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב קְטֹרֶת בּוֹסְמִין לְאַהֲרֹן, בָּעָא, דְּלָא יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ בְּחַיָּיוֹי בַּר נָשׁ אָחֳרָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַהֲרֹן אַסְגֵּי שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתְּ בָּעֵי לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, עַל יְדָךְ יִסְגֵּי שְׁלָמָא לְעֵילָּא, הָא קְטֹרֶת בּוֹסְמִין, יְהֵא מָסוּר בְּיָדָךְ מִכָּאן וּלְהָלְאָה, וּבְחַיָּיךְ לָא יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ בַּר נָשׁ אָחֳרָא. נָדָב וַאֲבִיהוּא אַקְדִּימוּ בְּחַיֵּי דְּאָבוּהוֹן, לְאַקְרָבָא מַה דְּלָא אִתְמְסַר לְהוּ. וּמִלָּה דָּא, גָּרִים לְהוֹן דְּטָעוּ בֵּיהּ.

וְתָאנָא, מֹשֶׁה הֲוָה מְהַרְהֵר, מַאן גָּרַם לוֹן טָעוּתָא דָּא, וַהֲוָה עָצִיב. מַה כְּתִיב, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן. וּמַה אָמַר לֵיהּ, בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי יְיָ וַיָּמוּתוּ. בְּהַקְרִיבָם לָא כְּתִיב, אֶלָּא בְּקָרְבָתָם. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, דָּא גַּרְמָא לְהוּ, דְּדַחֲקוּ שַׁעֲתָא

בְּחַיֵּי אֲבוּהוֹן, וְטָעוּ בָּהּ, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (ויקרא י) אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אוֹתָם, אוֹתָם לֹא צִוָּה, אֲבָל לְאַהֲרֹן צִוָּה. וּמַה תְּרֵין בְּנֵי אַהֲרֹן, עַל דְּדָחִיקוּ שַׁעֲתָא בְּחַיֵּי אֲבוּהוֹן גָּרְמוּ לְגַרְמַיְיהוּ כָּל כַּךְ, אֱנָא לְגַבֵּי אַבָּא וְרִבִּי פִּנְחָס וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָתָא רִבִּי פִּנְחָס נְשָׁקֵיהּ וּבָרְכֵיהּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ וְגוֹ׳. הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה, מַאי מִטָּתוֹ. דָּא כּוּרְסֵי (נ״א עַרְסָא) יְקָרָא דְּמַלְכָּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (משלי לא) בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ. שֶׁלִּשְׁלֹמֹה, מַלְכָּא דִּי שְׁלָמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ הוּא. שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ, דְּאִתְאַחֲדָן בְּסִטְרָהָא מִדִּינָא קַשְׁיָא, וְאִקְרוֹן, שִׁתִּין פּוּלְסֵי דְּנוּרָא, (ס״א שִׁתִּין מְזַיְינֵי זִיוְנֵי קַשְׁיָין) דְּהַהוּא נַעַר, אִתְלְבַּשׁ בְּהוּ. מִמִּינֵיהּ, שְׁנָנָא דְּחַרְבָּא תַּקִּיפָא, מִשְּׁמָאלֵיהּ גּוּמְרֵי דְּנוּרָא תַּקִּיפָא, דְּמִתְאַחֲדָא בְּגִלִּיפּוֹי (ס״א בְּקַלִּיפּוֹי), בְּשִׁבְעִין אֶלֶף לַהֲטֵי נוּרָא דְּאַכְלָא, וְאִינּוּן שִׁתִּין מְזַיְינֵי זִיוְנֵי קַשְׁיָין, מֵאִינּוּן גִּבּוֹרָן תַּקִּיפִין, דְּהַהִיא גְּבוּרָה עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

וְתָאנָא, בְּהַאי עַרְסָא, מַה כְּתִיב בָּהּ, וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה, כַּד יַנְקָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא (ס״א מִסִּטְרָא דְּדִינָא). וַתִּתֵּן

טֶרֶף לְבֵיתָהּ. מַאי טֶרֶף, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מיכה ה) וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל. הָדָא הוּא דִכְתִיב כֻּלָּם אֲחוּזֵי חֶרֶב מְלוּמְדֵי מִלְחָמָה, זְמִינִין בְּכָל אֲתַר לְמֶעְבַּד דִינָא, וְאִקְרוּן מָארֵי דִיבָּבָא וִילָלָה.

אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים מה) חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר. מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת. הָא אוּקְמוּהָ, מִפַּחְדָּה דְּגֵיהִנָּם וְכוּ׳ אֲבָל מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת, כְּלוֹמַר, כָּל דָּא מָאן אֲתַר נַטְלִין, מִפַּחַד, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי פַּחַד, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית לא) וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי. וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק. בַּלֵּילוֹת, בְּזִמְנִין דְּאִינּוּן מִתְפַּקְדִין לְמֶעְבַּד דִינָא.

וְתָאנָא, כְּתִיב (משלי לא) זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב מ) וְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה יְשַׂחֲקוּ שָׁם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם וְגוֹ׳ שָׁם אֳנִיּוֹת יִתְהַלֵּכוּן וְגוֹ׳ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר. (משלי לא) הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. מִמֶּרְחָק וַדַּאי. מֵרֵישָׁא דְּמוֹחָא, וּמֵעֵילָא דְּרֵישָׁא, תָּבִיא לַחְמָהּ. עַל יְדָא דְּצַדִּיק, כַּד מִזְדַּוְּוגָן כְּחַד, כְּדֵין חֵידוּ בְּכוּלָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ.

תָּאנָא, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה, מָארֵי תְּרֵיסִין, מָארֵי דְּשׁוּלְטָנוּתָא, אִתְאַחֲדָן מֵהַאי סִטְרָא, דְּאִינּוּן

גִּיבָּרִין. בִּידוֹי דְּהַהוּא דְּאִקְרֵי נַעַר, אַרְבַּע מַפְתְּחִין רַבְרְבָן. תַּנְיָא אַזְלִין תְּחוֹת סְפִינָה, דְּהַאי (דף ס' ע"ב) יַמָּא רַבָּא, לְאַרְבַּע זְוָיִין. דָּא אָזִיל לְסִטְרָא דָּא, וְדָא אָזִיל לְסִטְרָא דָּא. וְכֵן כֻּלְּהוּ. אַרְבַּע חֵיזוּ דְּאַנְפִּין אִתְחַזְיָין בְּהוּ, וְכַד אִתְכְּלִילָן בְּחַד, כְּתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵיהֶם דְּכֻלָּא.

אַפֵּי רַבְרְבֵי, וְאַפֵּי זוּטְרֵי, כְּלִילָן כְּחַד לְעֵילָּא, תְּרֵי סַלְקִין וְשָׁאטִין, וּתְרֵין מַגְרוֹפִין בִּידַיְיהוּ. אֶלֶף טוּרִין סַלְקִין וְעָאלִין (ס"א אִלֵּין טְמִירִין עָאלִין וְסַלְקִין) בְּכָל יוֹמָא, מְשַׁקְיוּ דְּהַהוּא יַמָּא, לְבָתַר, אִתְעֲקָרוּ מְנָהּ, וְסַלְקִין לְיַמָּא אָחֳרָא.

לֵית חוּשְׁבָּנָא לְאִינּוּן דְּאִתְאַחֲדָן בְּשַׁעֲרָהָא, תְּרֵין בְּנִין יַנְקִין כָּל יוֹמָא, דְּאִקְרוּן מְאַלְּלֵי אַרְעָא. וְדָא הוּא רָזָא דְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא, דִּכְתִיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר. וְאִלֵּין, יַנְקִין מִתְּחוֹת סִטְרֵי אֻבְרָהָא, תְּרֵין בְּנוֹת בִּתְחוֹת רַגְלָהָא, (ס"א וְאִלֵּין יַנְקִן מְסִטְרָא דְּאֻבְרָהָא, תְּרֵין בְּנָת בִּתְחוֹתָהָא) וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְאִלֵּין מִתְאַחֲדָן בְּטַרְפֵּי (ס"א בְּטוּפְרֵי) דְּהַהִיא עַרְסָא, וְדָא הוּא דְּתָנֵינָן, דִּכְתִיב, (מלכים א ג) אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זוֹנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אָז תָּבֹאנָה, וְלָא מִקַּדְמַת דְּנָא, וּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אֲהֲדְרוּן קְדָל מִבָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

מַאי כְּתִיב, (ישעיה ג) **עַמִּי נוֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ בוֹ. וַהֲאי.**

בִּידָא שְׁמָאלָא, שִׁבְעִין עַנְפִּין, דְּמִגַּדְּלִין בֵּין נוּגֵי יַמָּא, כֻּלְּהוּ סוּמָקֵי כְּוָורְדָּא. וְעֵילָּא מִנְּהוֹן, עַנְפָּא חַד סוּמָקָא יַתִּיר, דָּא סָלִיק וְנָחִית. וְכֻלְּהוּ אִתְחַפְּיָין בְּשַׁעֲרָהָא.

מָארֵי דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא. כַּד נָחִית חִוְיָא. אִתְעֲבִיד מְקַפֵּץ עַל טוּרִין, מְדַלְגָא עַל טַנֵּרִי. עַד דְּיִשְׁכַּח טַרְפָּא, דְּאָחִיד בְּטוּפְרֵי וְייכוּל. כְּדֵין שָׁכִיךְ, וְאִתְחַזָּר לִישָׁנֵיהּ לְטָב. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִזַּמְנִין לֵיהּ טַרְפֵּיהּ. אַהֲדָר לְאַתְרֵיהּ (ס״א לְבַתְרֵיהּ)**, עַיִּיל בְּנוּקְבָּא דְּתְהוֹמָא רַבָּא.**

כַּד (ס״א סַלִּיק סַלְקִין) **סַלְקִין מָארֵי דְּרוֹמְחִין וְסַייְפִין, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, סוּחֲרַנַייהוּ דְּאִינּוּן שִׁתִּין עִלָּאִין, דְּסוּחֲרָנֵיהּ דְּהַאי עַרְסָא, אֶלֶף אַלְפִּין, וְרִבּוֹא רִבְּוָון, קַיְימִין בְּכָל סִטְרָא דְּהַאי עַרְסָא לְעֵילָּא. וּמִנֵּיהּ אַתְּזָנָן, כֻּלְּהוּ מִקָּמֵיהּ יְקוּמוּן.**

(ס״א וּמִנֵּיהּ אִתְּזָנוּ, לֵיהּ פַּלְחִין כּוּלְּהוּ קָמֵיהּ)

מִתְּחוֹת כֻּלְּהוּ, נָפְקִין כַּמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, וְנַחְתִּין וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא, עַד דְּתַקְעֵי מָארֵי שׁוֹפָרָא, וּמִתְכַּנְּשֵׁי. וְהָנֵי בְּזוּהֲמָא דְּטוּפְרֵי אַחִידָן.

דָּא עַרְסָא כְּלִיל לוֹן, דָּא עַרְסָא, רַגְלוֹהִי אַחִידָן בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, כֻּלָּא עָאלִין בִּכְלָלָא, דְּאִשְׁתְּכַח

לְעֵילָּא, וְאִשְׁתְּכַח לְתַתָּא, בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל, וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת, וְעַל דָּא כְּתִיב הִנֵּה. מַאי הִנֵּה. בְּגִין דְּזִמִּינָא לְכֹלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא. וּרְשׁוּמָא הַאי עַרְסָא מִכֹּלָּא, אֲדנ"י אִתְקְרֵי, רְבוֹנָא דְּכֹלָּא, רְשִׁימָא בֵּין חַיָּילָהָא.

בְּגִין כַּךְ, כַּהֲנָא בָּעֵי לְכַוְונָא מִלֵּי דִּלְעֵילָּא, לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא מֵאַתַר דְּבָעָא לְיַחֲדָא, וְעַל דָּא תָּנֵינָן, כְּתִיב, בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּהַאי בָּעֵי לְקָרְבָּא קְדוּשָּׁה לְאַתְרֵיהּ, מֵהַאי אֲתַר, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְדַחֲלָא מִקַּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים לב) לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת מִיַּד יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם. כְּלוֹמַר, אִי יִסְתַּכְּלוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּעוֹנְשָׁא, הֵיךְ אֲחִידַת זֹאת בֵּין חַיָּילָהָא, וְהֵיךְ אִתְמָנוּ קַמָּהּ כָּל אִינּוּן בְּנֵי חַיָּילִין, וַאֲחִידָן בְּפוּלְחָנָא לְאִתְפָּרְעָא מִן חַיָּיבַיָּא, מִיַּד יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם, וְיִסְתַּמְרוּן עוֹבָדֵיהוֹן, וְלָא יְחוּבוּן קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

תּוּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל בַּר נָשׁ דְּזָכֵי לְמֵילַף אוֹרַיְיתָא, וְנָטִיר לָהּ לְהַאי זֹאת. הַאי זֹאת נְטִירַת לֵיהּ, וְגָזַר עִמֵּיהּ קַיְימָא עַל קַיְימָא דִּילֵיהּ, דְּלָא יִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ, וּמִן בְּנוֹהִי וּמִן בְּנֵי בְּנוֹהִי לְעָלְמִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נט) וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם וְגוֹ'. יִתְבוּ לְמֵיכַל. עַד דְּאָכְלוּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מִלָּה חַדְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא. עַל פָּתוֹרָא, לְקָמֵיהּ דְּרַבִּי פִּנְחָס.

פָּתַח רִבִּי חִזְקִיָּה וְאָמַר, (ישעיה נ) **יְיָ׳ אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים לָדַעַת לָעוּת אֶת יָעֵף דָּבָר וְגוֹ׳. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׁאָר עַמִּין, וּקְרָאָן, קֻדֶּשׁ. דִּכְתִיב,** (ירמיה ב) **קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַייָ׳. וְיָהִיב** (דף ס"א ע"א) **לְהוּ חוּלָק, לְאִתְאַחֲדָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְמָה אַחִידוּ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּזָכוּ בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּזָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא זָכֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.** (נ"א בַּקֻּדֶּשׁ)

(רצ"ז ע"א) **וְתָנֵינָן קָמֵיהּ דְּמַר, מַאי קֻדֶּשׁ. שְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא דְּאִקְרֵי חָכְמָה עִלָּאָה, וּמֵהַאי אַתַּר** (נָגִיד מְשַׁח רְבוּת קַדִּישָׁא בִּשְׁבִילִין יְדִיעָן, לַאֲתַר דְּאִקְרֵי בִּינָה עִלָּאָה)**, וּמִתַּמָּן נַפְקִין מְבוּעִין וּנְחָלִין לְכָל עֵבֶר, עַד דְּמַטוּ לְהַאי זֹאת.** (וּמֵהַאי אֲתַר אִתְעַר רוּחָא קַדִּישָׁא) **וְהַאי זֹאת כַּד מִתְבָּרְכָא, אִקְרֵי קֻדֶּשׁ, וְאִקְרֵי חָכְמָה, וּקְרָאן לֵיהּ** (נ"א וְהַאי זֹאת כַּד אִתְבָּרְכָא מֵאֲתַר עִלָּאָה דָּא דְּאִקְרֵי קֻדֶּשׁ וְאִקְרֵי חָכְמָה קְרָאן לֵיהּ) **רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. כְּלוֹמַר, רוּחַ, מֵהַהוּא קֻדֶּשׁ דִּלְעֵילָּא. וְכַד נָפְקִין וּמִתְעָרִין מִנֵּהּ רָזֵי אוֹרַיְיתָא, כְּדֵין אִתְקְרֵי לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.**

וּבְשַׁעֲתָא דְּנָגִיד הַהוּא רְבוּת קַדִּישָׁא, לְאִינּוּן תְּרֵי קַיְימִין, דְּאִקְרוּן לְמוּדֵי ה׳, וְאִקְרוּן צְבָאוֹת, אִתְכְּנַשׁ תַּמָּן, וְכַד נָפִיק מִתַּמָּן, בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי יְסוֹד, לְהַהוּא חָכְמָה זְעֵירָא, כְּדֵין אִתְקְרֵי לְשׁוֹן לְמוּדִים.

וְנָפִיק לְאִתְעָרָא לְאִינּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִים. כְּדֵין כְּתִיב, וַיְיָ אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים. וְלָמָּה. לָדַעַת לָעוּת אֶת יָעֵף דָּבָר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב הַאי לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְעוֹד דְּסָלִיק לֵיהּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא, בְּגִין כָּךְ כָּל מִלּוֹי בְּאִתְגַּלְיָיא אִתְּמָרוּ, וְלָא אִתְכַּסְיָין. עָלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת.

פְּתַח רִבִּי יֵיסָא וְאָמַר, (מלכים א ה) וַיְיָ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וְגוֹ'. וַיְיָ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה, דָּא הוּא דְּתָנֵינָן, בְּיוֹמֵי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ, כְּמָה דְּאִתְמַר לֵיהּ, (דברי הימים ב א) הַחָכְמָה וְהַמַּדָּע נָתוּן לָךְ.

וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה. וְכִי מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, וַיְיָ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. וְהַאי חָכְמָה בְּמַאי אוֹקִים לָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אוֹקִים לָהּ בְּהַאי, בְּקַדְמִיתָא, דִּשְׁלֹמֹה עַבַד דְּנָחִית לְחִירָם מֵהַהוּא דַּרְגָּא, דְּהַוָה אָמַר, (יחזקאל כח) מוֹשַׁב אֱלֹהִים יָשַׁבְתִּי וְגוֹ', דְּתַנְיָא, חִירָם מֶלֶךְ צוֹר עָבַד גַּרְמֵיהּ אֱלוֹהַּ. בָּתַר דִּשְׁלֹמֹה אָתָא, עַבַד לֵיהּ בְּחָכְמָתֵיהּ, דְּנָחִית מֵהַהוּא עֵיטָא, וְאוֹדֵי לֵיהּ לִשְׁלֹמֹה. וּבְגִין כָּךְ, (מלכים א ה) וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה.

וְתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דְּשָׁדַר לֵיהּ, חַד שִׁידָא, וְנָחִית לְיָד שִׁבְעָה מָדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם וְסַלְקֵיהּ, וְשָׁדַר לֵיהּ פִּתְקִין בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בִּידֵיהּ, עַד דְּאָהֲדָר, וְאוֹדֵי לֵיהּ לְשִׁלְמֹה. וְתָנֵינָן. (ויחי רכ"ג, רכ"ה) שְׁלֹמֹה יָרִית לָהּ לְסִיהֲרָא, בְּכָל סִטְרוֹי. בְּגִין כָּךְ, בְּכֹלָּא שַׁלִּיט בְּחָכְמָתֵיהּ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, שַׁלִּיט בְּחָכְמָתֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, כָּל אִינּוּן דְּסַלְקִין בְּדַרְגּוֹי, לָא סַלְקִין אֶלָּא לְאַשְׁלָמָא עִמֵּיהּ. (ס"א אִי לָא שְׁלֵמִין עִמֵּיהּ)

פְּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (שיר השירים ב) יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה וְגוֹ'. יוֹנָתִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מַה יּוֹנָה לָא שַׁבְקַת בֶּן זוּגָהּ לְעָלְמִין, כַּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא שַׁבְקַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמִין. בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע, אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּלָא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּנַיְיחָא בְּעָלְמָא דֵּין. בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה, אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הַצְּנוּעִין, דְּבְהוֹן חַסִידִין דַּחֲלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּשָׁכִינְתָּא לָא אַעְדֵּי מִנַּייהוּ לְעָלְמִין. כְּדֵין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְבַּע בְּגִינַּייהוּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר, הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב, דְּלֵית קָלָא מִשְׁתַּמַע לְעֵילָּא, אֶלָּא קָלָא דְּאִינּוּן דְּמִתְעַסְקֵי בְּאוֹרַייְתָא.

וְתָאנָא, כָּל אִינּוּן דְּמִתְעַסְקֵי בְּאוֹרַייְתָא, בְּלֵילְיָא, דְּיוּקְנֵיהוֹן אִתְחַקָּק לְעֵילָּא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעְשַׁע בֵּהּ כּוּלֵּיהּ יוֹמָא, וּמִסְתַּכַּל בֵּהּ. וְהַהוּא קָלָא, (דְּהָכָא) סָלִיק וּבָקַע כָּל אִינּוּן רְקִיעִין, עַד דְּסָלִיק קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדֵין כְּתִיב, כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ נָאוֶה. וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָקַק דִּיוּקְנָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לְעֵילָּא וְקָלֵיהּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא סַלְקָא, וּמִתְעַטְּרָא בְּכִתְרָא קַדִּישָׁא, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטָּר בֵּיהּ בְּכָלְהוּ עָלְמִין. וּמִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ. עָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

פְּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (קהלת ג) מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא (נִקְרָא שְׁמוֹ ל"ג) וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת וְגוֹ'. מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר, הַיְינוּ דְּתָנֵינָן, עַד לָא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַאי עָלְמָא, הֲוָה בָּאֲרֵי עָלְמִין וְחָרִיב לוֹן, עַד (דף ס"א ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק בִּרְעוּתֵיהּ, לְמִבְרֵי הַאי עָלְמָא, וְאַמְלִיךְ בְּאוֹרַיְיתָא. כְּדֵין אִתְתָּקַן הוּא בְּתִקּוּנוֹי, וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, וּבָרָא הַאי עָלְמָא. וְכָל מַאי דְּאִשְׁתְּכַח בְּהַאי עָלְמָא, הָא הֲוָה קַמֵּיהּ, (וְהָא סָלִיק מְקַמֵּיהּ) וְאִתְתָּקַן קַמֵּיהּ.

וְתָאנָא, כָּל אִינּוּן דַּבָּרֵי עָלְמָא, דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, עַד לָא ייתוּן לְעָלְמָא, הָא הֲווֹ קַיְימֵי קַמֵּיהּ בְּדִיוּקְנֵיהוֹן. (וְהָכִי תָּאנָא) אֲפִילּוּ כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּבְנֵי נָשָׁא, עַד לָא יֵיתוּן לְעָלְמָא, כְּלְהוּ גְּלִיפִין קָמֵיהּ

בִּרְקִיעָא, בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ, דְּאִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא. וְכָל מַה דְּאוֹלְפִין בְּהַאי עָלְמָא, כֻּלָּא יָדְעוּ עַד לָא יִתּוּן לְעָלְמָא. וְתָנֵינָא, הַאי בְּאִינּוּן זַכָּאֵי קִשׁוֹט.

וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִשְׁתַּכְּחִין זַכָּאִין בְּהַאי עָלְמָא, אֲפִילּוּ תַּמָּן, מִתְרַחֲקִין מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָאלִין בְּגוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, וְדַחֲקִין שַׁעֲתָא, וְנַחֲתִין לְעָלְמָא. וְהַהִיא נְשְׁמְתָא דְּלְהוֹן, הָא אוֹלִיפְנָא, כְּמָה דְּאִינּוּן קְשֵׁי קְדָל בְּהַאי עָלְמָא, כַּךְ הַווֹ עַד לָא יִתּוּן לְעָלְמָא.

וְהַהוּא חוּלָקָא קַדִּישָׁא דְּיָהֲב לוֹן רָמָאן לֵיהּ, וְאָזְלִין וְשָׁאטִין וְאַסְתָּאבוּן, בְּהַהוּא נוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, וְנַטְלֵי חוּלָקֵיהוֹן מִתַּמָּן, וְדַחֲקִין שַׁעֲתָא וְנַחֲתֵי לְעָלְמָא. אִי זָכֵי לְבָתַר, וְתָב בִּתְיוּבְתָּא קָמֵי מָארֵיהּ, הוּא נָטִיל הַהוּא חוּלָקָא דְּיָלֵיהּ מַמָּשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר (נִקְרָא שְׁמוֹ) הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת וְגוֹ׳ כְּבָר הָיָה.

תָּא חֲזֵי בְּנֵי אַהֲרֹן לָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּיִשְׂרָאֵל כְּוָותַייהוּ, בַּר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, וְאִינּוּן אִקְרוּן (שמות כד) אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַל דְּטָעוּ קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, מִיתוּ. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאוֹבָדָא לוֹן, וְהָא תְּנֵינָן בְּרָזָא דְּמַתְנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבֵד חֶסֶד בִּכְלָּא, וַאֲפִילּוּ בְּרַשִׁיעֵי עָלְמָא לָא בָּעֵי לְאוֹבָדָא לוֹן. וְהָנֵי זַכָּאֵי קִשׁוֹט סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאִינּוּן אִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא, זְכוּתָא דְּלְהוֹן אָן

הוּא. זְכוּתָא דְּאָבוּהוֹן אָן הוּא. זְכוּתָא דְּמֹשֶׁה הָכִי נָמֵי.
וְאִינּוּן הֵיךְ אִתְאֲבִידוּ.
אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא חָס עַל יְקָרָא דִּלְהוֹן, וְאִתּוֹקַד גַּרְמֵיהוֹן לְגוֹ,
וְנִשְׁמָתֵהוֹן לָא אִתְאֲבִידוּ, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְתָא חֲזֵי עַד לָא
מִיתוּ בְּנֵי אַהֲרֹן כְּתִיב, (שמות ו) וְאֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן לָקַח לוֹ
וְגוֹ׳, אִקְרֵי שְׁמֵיהּ פִּנְחָס, דְּהַוָה זַמִּין לְאִתְתָּקְנָא עַקִּימָא,
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה.
וְתָאנָא, כְּלְהוּ זַכָּאֵי קִשׁוֹט, עַד לָא ייֵתוּן לְעָלְמָא, כְּלְהוּ
אִתְתָּקְנוּ לְעֵילָּא, וְאִקְרוּן בִּשְׁמָהָן. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן
בֶּן יוֹחָאי, מִן יוֹמָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, הַוָה
אִזְדַּמַּן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ בִּשְׁמֵיהּ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא,
עָלֵיהּ כְּתִיב (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךָ, אָבִיךְ: דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וְאִמֶּךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר (שיר השירים א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי
נָתַן רֵיחוֹ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, בְּשַׁעֲתָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח וְזַמִּין בְּטוּרָא דְּסִינַי, לְמֵיהַב
אוֹרַייְתָא לְיִשְׂרָאֵל, נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ, יִשְׂרָאֵל יָהֲבוּ וּסְלִיקוּ
רֵיחָא טַב, דְּקָאִים וְאָגִין עָלַייְהוּ לְדָרֵי דָּרִין. וְאָמְרוּ, (שמות
כד) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ׳ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. דָּבָר אַחֵר עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ

בְּמִסְבּוֹ, בְּעוֹד דְּסָלִיק מֹשֶׁה לְקַבְלָא אוֹרַיְיתָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְחֲקָק בְּתְרֵי לוּחֵי אַבְנִין, יִשְׂרָאֵל שָׁבְקוּ הַהוּא רֵיחָא טָבָא דְּהַוָה מִתְעַטַּר עָלַיְיהוּ, וְאָמְרוּ לָעֵגֶל, אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

הַשְׁתָּא הַאי קְרָא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא הוּא, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, הַאי נַהֲרָא אִתְפְּשַׁט בְּסִטְרוֹי, בְּשַׁעֲתָא דְּמִזְדַּוּוג עִמֵּיהּ בְּזִוּוגָא שְׁלִים, כְּדֵי הַאי עֵדֶן (זִוּוּגָא) בְּהַהוּא נָתִיב, דְּלָא אִתְיְידַע לְעֵילָּא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט. וְאִשְׁתְּכַחוּ בִּרְעוּתָא (שמות ע״ז, נ״ה, ס״ד ע״ב) דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן תְּדִירָא חַד מֵחַד. כְּדֵין נָפְקִין מַבּוּעִין וּנְחָלִין, וּמְעַטְּרִין לְבֵן קַדִּישָׁא, בְּכָל אִינּוּן כִּתְרִין, כְּדֵין (שמות כ״ד ע״א) כְּתִיב (שיר השירים ג) בַּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא יָרִית הַהוּא בֵּן אַחֲסַנְתָּא דַּאֲבוֹי וְאִמֵּיהּ, כְּדֵין הוּא אִשְׁתַּעֲשַׁע, בְּהַהוּא עִנּוּגָא וְתַפְנוּקָא.

וְתָאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, יָתִיב בְּעִטְרוֹי, כְּדֵין כְּתִיב עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. דָּא יְסוֹד דְּאַפִּיק בְּרָכָן לְאִזְדַּוּוּגָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא (דף ס״ב ע״א) בְּמַטְרוֹנִיתָא. (בְּהָא דַּרְגָּא) וּכְדֵין אִתְיְיהַבוּן בְּרָכָן בְּכָלְהוּ עָלְמִין, (וְנָפְקִין) וּמִתְבָּרְכָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְהַשְׁתָּא הָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא מִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי דְּהַאי

דַּרְגָּא, וְהוּא וְחַבְרַיָּיא סְלִיקוּ תּוּשְׁבְּחָן מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְהֵיא מִתְעַטְּרָא בְּאִינּוּן תּוּשְׁבְּחָן. הַשְׁתָּא אִית לְאַפָּקָא בִּרְכָאן לְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, בְּהַאי דַּרְגָּא קַדִּישָׁא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר (ס"א דְּרִבִּי אֶלְעָזָר) בְּרֵיהּ לֵימָא מֵאִינּוּן מִלִּין מְעַלְּיָין דְּאוֹלִיף מֵאֲבוֹי.

פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית כט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וגו'. וְנֶאֱסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וגו'. הָנֵי קְרָאֵי אִית לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ, וּבְרָזָא דְּחָכְמְתָא אִינּוּן, דְּאוֹלִיפְנָא מֵאֲבָא, וְהָכִי אוֹלִיפְנָא, וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה, מַאן בְּאֵר. דָּא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם. וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ, אִלֵּין אִינּוּן נֶצַח הוֹד יְסוֹד, דְּאִלֵּין אִינּוּן רְבִיעִין עָלָּהּ, וְקַיְּימִין עָלָּהּ, וּמֵאִלֵּין אִתְמַלְיָא בִּרְכָאן הַהִיא בְּאֵר. כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים, דְּהָא מִן הַאי בְּאֵר אִתְּזָנוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין (נ"א עִלְּמִין תַּתָּאִין), וּמִתְבָּרְכָאן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וְהָאֶבֶן גְּדוֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר, דָּא הוּא דִּינָא קַשְׁיָא, דְּקַיְּימָא עָלָּהּ מִסְטְרָא אָחֳרָא לְיָנְקָא לָהּ (נ"א מִינָּהּ). וְנֶאֱסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים, אִלֵּין אִינּוּן שִׁית כִּתְרֵי מַלְכָּא, דְּמִתְכַּנְּשֵׁי כֻּלְּהוּ, וְנַגְדֵי בִּרְכָאן מֵרֵישָׁא דְּמַלְכָּא, וּמְרִיקָן בָּהּ. וְכַד אִתְחַבְּרָאן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא לְאַרְקָא בָּהּ, כְּתִיב וְגָלַלּוּ אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר, מְנַדְּדִין (ס"א מְגַנְּדְּרִין) לְהַהוּא דִּינָא קַשְׁיָא, וּמְעַבְּרָן לֵיהּ מִינָּהּ.

וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן, מְרִיקִין בִּרְכָאן מֵהַהִיא בְּאֵר, לְעֵלָּאִין וְתַתָּאִין לְבָתַר וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר לִמְקוֹמָהּ. תָּב הַהוּא דִּינָא לְאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבָשְׁמָא עִלָּאָה, וּלְתַקְנָא עִלָּאָה. וְהַשְׁתָּא הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִיק עָלַיְיכוּ בִּרְכָאן, מִמַּבּוּעָא דְּנַחֲלָא, וּמְנַיְיכוּ כָּל בְּנֵי דָּרָא מִתְבָּרְכִין. זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי עָלַיְיכוּ כְּתִיב, (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ׳ וְרַב שְׁלוֹם בָּנַיִךְ.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (תהלים קמט) יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְגוֹ׳, תָּאנָא בי"ג מְכִילָן, אִתְקְשַׁר קְשָׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְאִשְׁתַּכְּחָא בִּרְכָאן לְכֹלָּא. וְכָל מְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִלְתָּא אַסְתִּימוּ. וְעַל הַאי, בי"ג מְכִילָן, אוֹרַיְיתָא מִתְעַטְּרָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא מִקַּל וָחוֹמֶר וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה וְכוּ׳, וְכַמָּה זִמְנִין אוֹקִימְנָא הַאי. וּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּהַאי מִתְעַטְּרָא.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּבָעָא יַעֲקֹב, דְּיִתְבָּרְכוּן בְּנוֹי בִּשְׁמָא (ס"א בְּקִשְׁרָא) דִּמְהֵימְנוּתָא. מַה כְּתִיב, (בראשית מט) כָּל אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר וְזֹאת, הָא תְּלִיסַר, דְּאִשְׁתַּתַּף עִמְּהוֹן שְׁכִינְתָּא, וְאִתְקְיָימוּ בִּרְכָאן. וַהֲיִינוּ דִּכְתִיב, אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אוֹתָם. מַאי כְּבִרְכָתוֹ. בְּהַהוּא דּוּגְמָא דִּלְעֵילָּא, כְּבִרְכָתוֹ דְּכָל מְכִילָא וּמְכִילָא.

וְתָאנָא, כָּל אִינּוּן מְכִילִין סַלְקִין, וּמִתְעַטְּרִין וְנַיְיחִין בְּרֵישָׁא חַדָּא, וְתַמָּן מִתְעַטְּרָא רֵישָׁא דְּמַלְכָּא, הַהוּא דְּאִקְרֵי בְּדַרְגָּא עִלָּאָה דַּחֲסִידוּת. וַחֲסִידִים, יַרְתִּין כָּל הַהוּא כְּבוֹד דִּלְעֵילָּא, דִּכְתִיב יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, בְּהַאי עָלְמָא. יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם, דְּיַדְעִין לְקַשְּׁרָא קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, וּכְדֵין חֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. מַאן חֶרֶב פִּיפִיּוֹת. דָּא הוּא חֶרֶב לָהּ׳, חַרְבָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פִּיפִיּוֹת: לְהִיטָא בְּתַרִין דִּינִין. וְלָמָּה. לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם וגו׳.

וְהָא רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, כִּתְרָא דְּחֶסֶד, רֵישָׁא עִלָּאָה. בְּגִין כָּךְ כָּבוֹד דִּלְעֵילָּא יָרִית, וְהוּא קָשִׁיר קִשְׁרָא עִלָּאָה, קִשְׁרָא קַדִּישָׁא, קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עַל הַאי פָּתוֹרָא אִתְמַר, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ׳. קָם רִבִּי פִּנְחָס, וְנָשִׁיק לֵיהּ, וּבָרִיךְ לֵיהּ, וְנָשִׁיק לְרִבִּי אֶלְעָזָר, וּלְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא, וּבָרִיךְ לוֹן, נָטַל כַּסָּא וּבָרִיךְ.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרוֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי וגו׳, יָתְבוּ (ס"א חַדּוּ) תַּמָּן, כָּל הַהוּא יוֹמָא, וַהֲווּ חַבְרַיָּיא כֻּלְּהוּ חָדָן (דף ס"ב ע"ב) בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, וְחִדְוָותָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה סַגֵּי. נָטַל רִבִּי פִּנְחָס לְרִבִּי אֶלְעָזָר, וְלָא שַׁבְקֵיהּ כָּל הַהוּא יוֹמָא וְכָל לֵילְיָא, וַהֲוָה חַדֵּי עִמֵּיהּ, קָרָא

עָלֵיהּ, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ׳, כָּל חֶדְוָותָא וְעִנּוּגָא יַתִּירָא דָּא דְּחוּלָקִי הוּא, (עַל דָּא דַּעֲמִי הוּא עַל דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים קמ״ד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ וגו׳) וְמִינִין בְּהַהוּא עָלְמָא לְאַכְרָזָא עָלַי, זַכָּאָה חוּלָקֵךְ רִבִּי פִּנְחָס, דְּאַנְתְּ זָכִית לְכָל הַאי, (דברי הימים א יב) שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ. אַשְׁכִּימוּ לְמֵיזַל, קָם רִבִּי פִּנְחָס וְאָחִיד בֵּיהּ בְּרִבִּי אֶלְעָזָר, וְלָא שַׁבְקֵיהּ לְמֵיהַךְ. אוֹזִיף רִבִּי פִּנְחָס לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וּבָרְכֵיהּ, וּלְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא. עַד דַּהֲווּ אַזְלֵי אָמַר לְהוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, (תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת לַייָ׳.

אָתָא רִבִּי אַבָּא וְשָׁאִיל, כְּתִיב וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גּוֹרָלוֹת וגו׳. הָנֵי עַדְבִין לָמָּה. וְאַהֲרֹן לָמָּה לֵיהּ לְמֵיהַב עַדְבִין. וּפַרְשְׁתָּא דָּא לָמָּה. וְהָא אוֹלִיפְנָא קַמֵּי דְּמַר סִדְרָא דְּיוֹמָא, וְהַאי בְּעֵינָא לְמִנְדַּע. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בראשית מב) וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם. וְכִי מַה חָמָא יוֹסֵף לְמֵיסַב לְשִׁמְעוֹן עִמֵּיהּ יַתִּיר מֵאֲחוֹהִי. אֶלָּא, אָמַר יוֹסֵף, בְּכָל אֲתַר שִׁמְעוֹן (וְלֵוִי) פְּתִיחוּתָא דְּדִינָא אִיהוּ (אינון), וְהַהִיא שַׁעֲתָא דַּאֲזִילָנָא מֵאַבָּא לְגַבַּייהוּ דְּאֶחָי, שִׁמְעוֹן פָּתַח בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לז) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא וְעַתָּה לְכוּ וגו׳. לְבָתַר בִּשְׁכֶם, (בראשית לד) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן

וְלֵוִי, כְּלִלְהוּ בְּדִינָא הֲווֹ. טַב לְמִיסַב דָּא, וְלָא יִתְעַר קְטָטוּתָא בְּכָלְהוּ שְׁבָטִין.

וְתָנֵינָן, מַאי קָא חָמָא שִׁמְעוֹן לְאִזְדַּוּוגָא בְּלֵוִי יַתִּיר מִכֹּלָּא. וְהָא רְאוּבֵן הֲוָה אָחוּהּ וְסָמִיךְ לֵיהּ, אֶלָּא שִׁמְעוֹן חָמָא וְיָדַע דְּלֵוִי מִסְטְרָא דְּדִינָא קָא אָתֵי, וְשִׁמְעוֹן מִסְטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא יַתִּיר אִתְאַחַד. אָמַר נִתְעָרַב חַד בְּחַד וַאֲנָן נֶחֱרִיב עָלְמָא. מָה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָטַל לֵיהּ לְחוּלָקֵיהּ לְלֵוִי, אָמַר מִכָּאן וּלְהָלְאָה שִׁמְעוֹן לֵיתִיב בְּקוּפְּטִירָא בַּהֲדֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי.

תָּאנָא בְּסִטְרָא דְּאִימָּא, תְּרִין גַּרְדִּינֵי טְהִירִין (ס"א תְּרִיסִין) אִתְאַחֲדָן בִּידָא שְׁמָאלָא, וְהָא אוֹקִימְנָא דְּאִינּוּן מְאַלְּלֵי אַרְעָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְהַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים.

וְתָאנָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יַתִּיר מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְדַכְּאָה לְהוּ, וּלְרַחֲמָא עָלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן חוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ וְגוֹ׳, וּכְתִיב (דברים לב) יַרְכִּיבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ. עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ דַּיְיקָא. דְּהָא אִינּוּן אִתְאַחֲדָן לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ אִתְדְּבָק בְּהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי א) אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ׳, וּכְתִיב (דברים ז) כִּי

מֵאַהֲבַת יְיָ׳ אֶתְכֶם וְגוֹ׳, וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא יַתִּירָא דְּרָחִים לְהוּ, יָהַב לוֹן יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא לְדַכְאָה לְהוּ, וּלְזַכָּאָה לְהוּ מִכָּל חוֹבֵיהוֹן, דִּכְתִיב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגוֹ׳. בְּגִין דִּיהוֹן זַכָּאִין בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא יִשְׁתְּכַח בְּהוּ חוֹבָא. וְעַל דָּא בְּיוֹמָא דָּא, מִתְעַטְּרִין יִשְׂרָאֵל, וְשַׁלְטִין עַל כָּלְהוּ גַּרְדִּינִין, וְעַל כָּלְהוּ טְהִירִין.

תָּאנָא (ויקרא טז) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גּוֹרָלוֹת. וְנָתַן אַהֲרֹן, בְּגִין דְּאָתֵי מִסְטְרָא דְּחֶסֶד. עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים, עַל דַּייְקָא, בְּגִין דְּתִתְבַּסֵּם מַטְרוֹנִיתָא. גּוֹרָל אֶחָד לַיְיָ׳ וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל וְהָא תְּרֵין שְׂעִירִין אִינּוּן, אֲמַאי חַד לַיְיָ׳. אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יֵתִיב הַאי גַּבָּאי, וְחַד יֵזִיל וְיִשּׁוֹט בְּעָלְמָא, דְּאִלְמָלֵי תַּרְוַיְיהוּ מִזְדַּוְּוגָן, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל.

נָפַק הַאי, אָזִיל וְשָׁאט בְּעָלְמָא, וְאַשְׁכַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין, בְּכַמָּה דַּרְגִּין, בְּכַמָּה נְמוּסִין טָבָן, לָא יָכִיל לְהוּ, כָּלְהוּ שְׁלָמָא בֵּינַייְהוּ,לָא יָכִיל לְמֵיעַל בְּהוּ בְּדַלְטוֹרָא. (אֲזַל וְשָׁאט בְּעַלְמָא, וְאַשְׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל כְּהַאי גַּוְונָא) (נ"א יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אוף הֵכִי כְּהַאי גַּוְונָא) הַאי שְׂעִירָא שַׁלְחִין לֵיהּ בְּמַטּוּלָא דְּכָל חוֹבַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

תָּאנָא, כַּמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין מִזְדַּוְּוגָן (נ"א מִזְדַּמְנָן), דְּאִינּוּן תְּחוֹת יְדֵיהּ, וּמִמָּנָן לְאַלָּלָא אַרְעָא, עַל כָּל

אינון (דף ס"ג ע"א) דְּעַבְרִין עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא. וְהַהוּא יוֹמָא, לָא שְׁכִיחַ דַּלְטוֹרָא (ס"א פִּטְרָא) לְמַלְלָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. כַּד מָטָא הַאי שְׁעִירָא לְגַבֵּי טוּרָא, כַּמָּה חֵידוּ עַל חֵידוּ מִתְבַּסְּמִין כֻּלְּהוּ בֵּיהּ. וְהַהוּא גַּרְדִינָא דְּנָפִיק, אַהְדָּר וְאָמַר תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, קַטֵּיגוֹרָא אִתְעֲבִיד סַנֵּיגוֹרָא.

וְתָא חֲזֵי, לָאו דָּא בִּלְחוֹדוֹי הוּא, אֶלָּא בְּכָל אֲתַר דְּבַעְיָין יִשְׂרָאֵל לְאִתְדַּכְּאָה מֵחוֹבַיְיהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לוֹן עֵיטָא לְקַשְׁרָא מָארֵי דְּדִינָא, וּלְבַסְּמָא לְהוּ בְּאִינּוּן קָרְבְּנִין וְעֹלָוֹן, דְּקָרְבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְדֵין לָא יַכְלִין לְאַבְאָשָׁא. וְהַהוּא יוֹמָא יַתִּיר עַל כֹּלָּא, כְּמָה דְּמִתְבַּסְּמִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לְכֹלָּא, הָכִי מִתְבַּסְּמִין לְכָל אִינּוּן דְּאִית לְהוּ דַּלְטוֹרָא (ס"א פִּטְרָא) וְכֹלָּא קָרְבְּנָא הוּא וּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּאנָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּכִתִּיב, וְלָקַח אַהֲרֹן אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ', מִתְעָרִין אִינּוּן בְּהַהוּא יוֹמָא לְעֵילָּא, וּבַעְיָין לְשַׁלְטָאָה (נ"א לְשַׁטְאָה) וּלְמֵיפַּק בְּעָלְמָא. כֵּיוָן דְּכַהֲנָא מְקָרֵב אִלֵּין לְתַתָּא, מִתְקָרְבִין אִינּוּן לְעֵילָּא. כְּדֵין עַדְבִין סַלְקִין בְּכָל סִטְרִין, כַּהֲנָא יָהֵב עַדְבִין לְתַתָּא, כַּהֲנָא יָהִיב עַדְבִין לְעֵילָּא. כְּמָה דְּחַד אִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא. וְחַד אַפְקִין לֵיהּ לְהַהוּא מַדְבְּרָא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא, חָד אִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, וְחַד נָפִיק וְשָׁט בְּעָלְמָא, לְהַהוּא מַדְבְּרָא עִלָּאָה, וְחַד בְּחַד מִתְקַשָּׁר.

כְּתִיב (ויקרא טז) **וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו וְגוֹ'. בְּגִין כָּךְ וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִסְתְּכַּם עַל יְדוֹי. עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי, הַחַי דַּייְקָא, לְאַכְלְלָא הַהוּא דְּלְעֵילָּא.**

וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל (ויקרא ה) **עֲוֹנוֹת, כְּמָה דִּכְתִיב** (ויקרא ה) **וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ. וְאוֹקִימְנָא עָלֶיהָ, דְּאִתְדַּכֵּי בַּר נָשׁ וְאִשְׁתְּאַר עָלֶיהָ כָּל הַהוּא חוֹבָא. אוֹף הָכִי וְהִתְוַדָּה עָלָיו, בָּתַר דְּאוֹדֵי כַּהֲנָא בִּגִינַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, עָלָיו: כְּלוֹמַר, יִשְׁתָּאֲרוּן כֻּלְּהוּ עָלָיו.**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא (מ"ד) דָּא, לְמִפְלַח כַּהֲנָא רַבָּא פּוּלְחָנָא דְּהַהוּא יוֹמָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וּלְמִשְׁלַח שָׂעִיר לַעֲזָאזֵל. רָזָא דָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, בְּגִין לְאִתְפָּרְשָׁא מֵעַמָּא קַדִּישָׁא, וְלָא יִתְבַּע חוֹבִיהוֹן קָמֵי מַלְכָּא. וְלָא יְקַטְרֵג עָלַיְיהוּ, דְּהָא לֵית לֵיהּ תְּקִיפוּ וְשׁוּלְטָנוּ, (בַּהּ) בַּר כַּד אִתָּקַף רוּגְזָא מִלְּעֵילָּא, וּבְהַהוּא דּוֹרוֹנָא אִתְהַפָּךְ לְבָתַר אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עָלַיְיהוּ, וְעַל דָּא אִתְדַּחְיָיא מִקַּמֵּי מַלְכָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ בֵּן כָּל בָּשָׂר.

וְעַמָּא קַדִּישָׁא יָהֲבִין לֵיהּ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ שָׂעִיר, וְרָזָא דָּא (בראשית כז) הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר. כְּמָה דְּאִיהוּ בִּסְטָר דִּקְדוּשָּׁה דְּכַר

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, אִי הָכִי וְהָא כְּתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִים, אָמַר לֵיהּ שָׁאנֵי הָכָא, דְּהָתָם לַשְּׂעִירִים הֲווֹ קְרֵבִין קָרְבְּנָא, וּבְגִין כָּךְ לָא כְּתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם שְׂעִירִים, אֶלָּא לַשְּׂעִירִים, דְּהָתָם לַשְּׂעִירִים הֲווֹ עַבְדֵי פּוּלְחָנָא, וְשׁוּלְטָנוּתָא. וְהָכָא וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם, וְקָרְבְּנָא לָא אִתְעֲבִיד אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזֵי, דִּבְגִינֵי קָרְבְּנָא מִתְבַּסְּמָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְדִינָא לָא שַׁרְיָא וְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. תָּאנָא, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. מַהוּ אִישׁ עִתִּי. אֶלָּא רָזָא דִּמְלָּה הָכִי הוּא (דף ס"ג ע"ב) **בְּכָל** וְנוּקְבָא, אוּף הָכִי בִּסְטָר מְסָאֲבוּ דְּכַר וְנוּקְבָא. מַתְלָא אָמְרֵי, לְכַלְבָּא אַרְמֵי לֵיהּ גַּרְמָא, יְלַחֵךְ עַפְרָא דְּרַגְלָךְ. שָׁאֲלוּ לְבֶן זוֹמָא, מַהוּ לְסָרוּסֵי כַּלְבָּא. אָמַר לָהֶם, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל שֶׁבְּאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְהַאי, הָכִי אִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְהַאי. וְעַל דָּא אִתְּמַר, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד דָּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת. לֵית לְבַטְלָא לֵיהּ מִן עָלְמָא, עָלְמָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ, אַף עַל גַּב דִּכְתִיב בֵּיהּ, (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְגוֹ', לָא יִתְבַּטְלוּן מִן עָלְמָא. כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ טוֹב וָרָע.

וּבְגִינֵי כַּךְ אִית לָן בְּיוֹמָא דָּא לְמִרְמֵי לֵיהּ גַּרְמָא לְכַלְבָּא, עַד דְּאִיהוּ גָּרִיר, יֵיעוֹל מַאן דְּיֵיעוֹל לְגַבֵּי הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וְלֵית מַאן

מַה דְּאִתְעֲבִיד, בָּעֵי בַּר נָשׁ זַמִּין לְהַהִיא מִלָּה. אִית בַּר נָשׁ דְּבָרְכְתָּא אִתְקַיָּים עַל יְדֵיהּ יַתִּיר מֵאָחָרָא. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּכַהֲנָא, (משלי כב) **טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, אַל תִּקְרֵי יְבוֹרָךְ, אֶלָּא יְבָרֵךְ, בְּגִין דְּהוּא זַמִּין דְּיִתְקַיָּים בִּרְכָתָא עַל יְדֵיהּ בְּהַאי.** (ס"א וְשָׁארֵי בִּרְכָתָא בְּאַשְׁגָּחוּתָא דִּילֵיהּ).

וְאִית בַּר נָשׁ דְּהוּא זַמִּין לְאִתְקַיְּימָא לְוָוטִין עַל יְדֵיהּ, וּבְכָל מַה דְּיַשְׂגַּח לֵיתֵי לְוָוטַיָּיא וּמְאֵרָה וּבְעִיתָא כְּגוֹן בִּלְעָם, דְּאִקְרֵי רַע עַיִן, דְּהָוָה זַמִּין בְּכָל בִּישׁ, וְלָא הָוָה זַמִּין לְטָב. וְאַף עַל גַּב דִּבְרָךְ, בִּרְכָתֵיהּ לָא בִּרְכָתָא, וְלָא אִתְקַיָּים. וְכַד הָוָה לָיֵיט, כָּל מַאן דְּלָיֵיט אִתְקַיָּים, וְאַפִּילּוּ דִּימְחֵי בִּידּוֹי. לְבָתַר יְכַשְּׁכֵּשׁ לֵיהּ בִּזְנָבֵיהּ.

מַה כְּתִיב וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. כֵּיוָן דְּאִיהוּ חָמֵי הַאי שָׂעִיר. תִּיאוּבְתֵּיהּ לְגַבֵּיהּ, וּלְאִשְׁתַּכְלְלָא בַּהֲדֵיהּ, וְלָא יָדַע מֵאִינּוּן חוֹבִין דְּקָא נָטִיל שָׂעִיר. תָּב לְגַבַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, חָמֵי לוֹן בְּלָא חוֹבִין, בְּלָא פִּשָּׁעִין, דְּהָא כֻּלְּהוּ שָׁרָאן בְּרֵישָׁא דְּשָׂעִיר, סָלִיק לְעֵילָּא, וְשַׁבַּח לוֹן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי סַהֲדוּתָא דְּהַהוּא מְקַטְרְגָא, וְהוֹאִיל וְתִיאוּבְתֵּיהּ לְרַחֲמָא עַל עַמֵּיהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ יָדַע כָּל עוֹבָדָא, חָס עֲלַיְיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

וּכְלָא שַׁרְיָא בְּדָא, בְּגִין דְּלָא יִתְעַר רָזָא דְּדִינָא מִלְּעֵילָּא, וְיִתְקַף הַאי

בִּרְגְעָא חֲדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כד) שְׁתֵם הָעַיִן. בְּכָל אֲתַר דְּעֵינֵיהּ שַׁלְטָא אִתְלַטְיָיא.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב. (במדבר כד) וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו, בְּגִין דְּיִתְעַר מֵהַהוּא סִטְרָא הַהוּא דְּשַׁלְטָא תַּמָּן, וְייֵתֵי בְּדַלְטוֹרְיָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב בְּהוּ בְּכַהֲנֵי, (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, דְּהוּא הֲוָה זַמִּין בְּהַאי, וְשָׁארֵי בִּרְכָתָא בְּאַשְׁגָּחוּתָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, יִסְטֵי בַּר נָשׁ אֲפִילּוּ מִמֵּאָה אָרְחִין, וְלָא יִאְרַע בְּבַר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ עֵינָא בִּישָׁא.

וְיִשְׁתֵּצוּן בְּנֵי עָלְמָא, דְּהָא דָּא מִסְטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא קָא אָתֵי. וְאִי יִתְעַר הַאי, בְּחוֹבֵי בְּנֵי אֱינָשָׁא אִתְעַר. דְּהָא לֵית לֵיהּ אַתְעָרוּ לְסַלְקָא לְעֵילָּא לְאִתְעָרָא דִּינָא קַשְׁיָא בַּר בְּדִיל חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ עָבִיד חוֹבָא, אִתְכְּנַשׁ הַאי, וְכַמָּה אֶלֶף סַיְיעָן דִּילֵיהּ, וּמִתְכַּנְּפֵי תַּמָּן, וְנַטְלֵי לֵיהּ, וְסַלְקֵי לְעֵילָּא רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְעַל כֹּלָּא יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵיטָא לְיִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתְּזָבָא מִכָּל סִטְרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ' אֱלֹהָיו.

(ע"כ רַעְיָא מְהֵימָנָא)

אוֹף הָכָא וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי, דְּהוּא זַמִּין לְהַאי. וְרָשִׁים לְהַאי, וְכַהֲנָא הֲוָה אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּיהּ, חַד עֵינָא יַתִּיר מֵאָחֳרָא פּוּרְתָּא. סוּרְטָא דְּעַל עֵינָא אִתְחֲפְיָא בְּשַׁעֲרִין סַגִּיאִין. מִכַּחֲלָא עֵינָא, וְלָא מִסְתָּכַל בְּמֵישָׁר. הַאי הוּא בַּר

נָשׁ זַמִּין לְהַאי, וְכַדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּיַד אִישׁ עִתִּי.

בְּגוּשׁ חַלָּבָא הֲוָה בַּר נָשׁ, דְּבְכָל אֲתַר דְּמָחֵי בִּידוֹי, הֲוָה מִית, וְלָא הֲווֹ בְּנֵי נָשָׁא מְקָרְבִין בַּהֲדֵיהּ. בְּסוּרְיָא הֲוָה בַּר נָשׁ, דְּבְכָל אֲתַר דְּאִסְתָּכַל אַפִּילּוּ לְטָב, כְּלָא אִתְהַפָּךְ לְבִישׁ. יוֹמָא חַד הֲוָה חַד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּשׁוּקָא, וַהֲווֹ אַנְפּוֹי נְהִירִין. אָתָא הַהוּא בַּר נָשׁ וְאִסְתָּכַל בֵּיהּ, וְאִתְבָּקַע עֵינֵיהּ. בְּגִין כָּךְ, בְּכֹלָּא הֲוָה בַּר נָשׁ זַמִּין, לְהַאי וּלְהַאי. וְעַל דָּא כְּתִיב טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, אַל תִּקְרֵי יְבוֹרָךְ אֶלָּא יְבָרֵךְ.

וְתָאנָא, הַאי בַּר נָשׁ דְּהֲוָה אָזִיל לְמַדְבְּרָא, כַּד מָטָא בֵּיהּ בְּהַהוּא שְׁעִירָא הֲוָה סָלִיק לְטוּרָא, וְדָחֵי לֵיהּ בִּתְרֵין יְדוֹי. וְלָא הֲוָה נָחִית לְפַלְגוּת טוּרָא, עַד דְּאִתְעָבִיד שַׁיְיפִין שַׁיְיפִין. וְהַהוּא בַּר נָשׁ הֲוָה אָמַר, כַּךְ יִמָּחוּ עַוֹנוֹת עַמְּךָ וְגוֹ'. וּבְגִין דְּסָלִיק הַהוּא קַטֵיגוֹרְיָא וְאִתְעָבִיד סַנֵיגוֹרְיָא דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חוֹבַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְכָל מַה דְּכְתִיב בְּאִינּוּן פִּתְקִין דְּלְעֵילָּא, לְאַדְכְּרָא חוֹבַייְהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, נָטִיל לוֹן וּרְמֵי לוֹן כְּהַאי גַּוְונָא, לַאֲתַר דְּאִתְקְרֵי מְצוּלוֹת יָם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם.

תָּאנָא, (ויקרא טז) וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי

עִזִּים לְחַטָּאת, וּמֵאֵת עֲדַת, בְּגִין דְּיֵהֵא מִכְּלְהוּ, וְיִתְכַּפֵּר לְכֻלְּהוּ. דְּהָא כָּל חוֹבַיְיהוּ דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָכָא תַּלְיָין, וְכֻלְּהוּ מִתְכַּפְּרֵי בְּדָא. וְלָא סָגֵי מִבַּר נָשׁ חַד. וּמֵאָן אֲתַר אִתְנְסִיבוּ מֵאִינּוּן קוּפִּין דְּבַעֲזָרָה נַטְלִין אַגְרָא, וַאֲיִיתֵי לְהוּ מֵאִינּוּן דָּמֵי דְּהַווֹ מִכְּלְהוּ.

וְהַהוּא שְׂעִירָא אָחֳרָא, דְּהַוָּה אִשְׁתְּאַר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַבְדִּין לֵיהּ חַטָּאת בְּקַדְמִיתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּאָן אֲתַר הַוָּה מִתְקַשְׁרָא. וּלְבָתַר דָּא מִתְקָרְבִין הָנֵי, וּמִתְבַּסְּמִין כֻּלָּא, וְאִשְׁתָּאֲרוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל חוֹבִין דְּעָבְדוּ וְחָבוּ קָמֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹ'.

תּוּ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל רִבְקָה אִמּוֹ הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק. מַאי קָא רָמִיזָא, אֶלָּא וַדַּאי עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר, הוּא מֵהַהוּא דְּאִקְרֵי שָׂעִיר, דְּהָא מֵהַהוּא סִטְרָא אָתֵי. וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק: גְּבַר מֵהַהוּא דְּפָלִיג לְכָל שְׂאָר עַמִּין רַבְרְבִין מִמָּנָן. דִּכְתִיב, (דברים ד) אֲשֶׁר חָלַק יְיָ אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם, וּכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ וְגוֹ'. תּוּ אִישׁ חָלָק, מִתְּרֵי שְׂעִירִים וְאִשְׁתְּאַר חַדָּא. דְּכַהֲנָא פָּלִיג לֵהּ, חַד לְחוֹלָקֵיהּ, וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲמַאי. בְּגִין דְּיִטְעִין עַל כַּתְפּוֹי כָּל חוֹבוֹי דְּיַעֲקֹב, דִּכְתִיב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם, עֲוֹנוֹת תָּם.

תָּאנָא, בְּהַהוּא יוֹמָא כַּמָּה פִּתְחִין פְּתִיחָן לְקַבְלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל לְקַבְּלָא צְלוֹתֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְזַכָּאָה לוֹן, וּלְדַכְּאָה לוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר וגו'. בְּהַאי יוֹמָא אִתְעַטָּר כַּהֲנָא בְּכַמָּה עִטְרִין. בְּהַאי יוֹמָא פּוּלְחָנָא דְּכַהֲנָא יַקִּירָא וְרַב מִכָּל פּוּלְחָנִין. לְכֹלָּא יָהֵב חוּלָקָא בְּאִינּוּן קָרְבְּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּהַאי יוֹמָא אִתְעַטָּר (ס"א אִתְּעָר) חֶסֶד בְּעָלְמָא עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, מְקָרֵב קָרְבְּנִין עַל חוֹבֵיהוֹן דְּעַמָּא. עַל חוֹבֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עַל חוֹבֵיהוֹן דְּעַמָּא. מְקָרֵב עִלָּוון עָלֵיהּ וְעַל עַמָּא וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

(דף ס"ד ע"א)

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, יָתְבוּ בְּחַד חַקַל, וְצַלּוּ. נָחַת חַד עֲנָנָא דְּאֶשָּׁא, וְאַסְחַר לוֹן. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא חֲמֵינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתָא דִּילֵיהּ הָכָא. נֵיתִיב. יָתְבוּ וַהֲווּ אַמְרֵי מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח וְאָמַר, (משלי כה) מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק, הָא אִסְתַּכְּלָנָא בְּמִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ (ס"א בְּחָכְמְתָא) בְּחָכְמָה אַמָּרָן. תָּא חֲזֵי ג' סִפְרִין דְּחָכְמְתָא אַפִּיק שְׁלֹמֹה לְעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. שִׁיר הַשִּׁירִים חָכְמָה, קֹהֶלֶת תְּבוּנָה, וּמִשְׁלֵי דַּעַת. לָקֵבֶל ג' אִלֵּין, עֲבַד ג' סִפְרִים. שִׁיר

הַשִּׁירִים כְּנֶגֶד חָכְמָה הָכִי הוּא. קֹהֶלֶת לְקָבֵל תְּבוּנָה, הָכִי הוּא. מִשְׁלֵי לְקָבֵל דַּעַת. בְּמָאי אִתְחֲזֵי. אֶלָּא כָּל אִינּוּן קְרָאֵי בְּתְרֵי גְּוָונֵי אִינּוּן, רֵישָׁא וְסֵיפָא תְּרֵי גְּוָונֵי אִתְחֲזְיָיא. וְכַד מִסְתַּכְּלֵי קְרָאֵי, דָּא כְּלִיל בְּדָא, וְדָא כְּלִיל בְּדָא, בְּגִין כָּךְ שָׁקִיל לָקָבְלֵיהּ דְּדַעַת.

הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. וְכַד אִסְתַּכְּלְנָא בֵּיהּ, כְּלָּא כָּלִיל חַד בְּחַד, בֵּין מִסֵּיפֵיהּ לְרֵישֵׁיהּ, בֵּין מֵרֵישֵׁיהּ לְסֵיפֵיהּ. שְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה. מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק, וְדָא וְדָא נַיְיחָא דְּרוּחָא, כְּמָה דְּהַאי נַיְיחָא דְּרוּחָא, כַּךְ הַאי נַיְיחָא דְּרוּחָא. עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, אָתָא חַד בַּר נָשׁ, אָמַר, אִנְתּוּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אַתְּסִיאַת מִמַּרְעָהָא. וְחַבְרַיָּיא שָׁמְעוּ קָלָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבַק לְאִינּוּן חוֹבֵי דְּדָרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא אִתְקַיָּים הָכָא קְרָא, וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק, הָכִי הוּא נַיְיחָא דְּרוּחָא, כְּמוֹ מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה. אָמַר לְהוּ נְקוּם וְנֵזִיל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְחִישׁ לָן בְּנִסִּין.

פָּתַח וְאָמַר, מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה, דָּא אוֹרַיְיתָא. דְּכָל מַאן דְּזָכֵי לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּמְרַוֵּי נַפְשָׁא מִנָּהּ, מַה כְּתִיב וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק. קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אַכְרִיז עָלֵיהּ כַּמָּה טָבָאן לְאוֹטָבָא לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וּשְׁמוּעָה טוֹבָה, מַאן אֲתַר מֵאֲרֵץ מֶרְחָק, מֵאֲתַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה רָחִיק מִגֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, מֵאֲתַר דְּהֲוָה בַּר נָשׁ בִּדְבָבוּ עִמֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, דִכְתִיב, (איוב כ) וְאֶרֶץ מִתְקוֹמְמָה לוֹ, מֵהַהוּא אֲתַר (דף ס"ד ע"ב) מַקְדִימִין לֵיהּ שְׁלָם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, מֵאֲרֵץ מֶרְחָק. וּכְתִיב (ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד. (כאן חסר)

(ויקרא ט"ז) וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלָיו. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים נ) מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים יְיָ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. תָּאנָא, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין רִבּוֹא מָארֵי שִׁירָתָא, מְזַמְּרִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד נָהִיר יְמָמָא. וְאֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא בְּטִיהֲרָא. וְאֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְתִשְׁעִין אֶלֶף רִבּוֹא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִקְרֵי בֵּין הָעַרְבַּיִם.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כַּד נָהִיר יְמָמָא, כָּל אִינּוּן מָארֵי דִּיבָּבָא, מְשַׁבְּחָן בִּמְלֵי תוּשְׁבְּחָן, לָקְבֵלֵיהּ דְּהַאי בֹּקֶר. (ס"א כַּד אִתְעַר, דְּכַד) דְּכַד אִתְעַר הַאי בֹּקֶר, כְּלְהוּ מִתְבַּסְמִין, וְדִינָא אִשְׁתְּכִיךְ, וְאָמְרִין תּוּשְׁבְּחָן. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהַהוּא זִמְנָא, (הֵימָנוּתָא) חֶדְוָותָא וּבִרְכָאן מִשְׁתַּכְחִין בְּעָלְמָא, וְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר לְאַבְרָהָם לְאַחָיָא לֵיהּ, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּיהּ, וַאֲשְׁלְטֵיהּ בְּעָלְמָא. וּמְנָא לָן דְּהַאי בִּקֵּר דְּאַבְרָהָם הוּא. דִּכְתִיב (בראשית יט) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, כָּל אִינּוּן אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְתִשְׁעִין אֶלֶף רִבּוֹא מָארֵי דִּילָלָה אִקְרוֹן, וּמְזַמְּרִין בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וּקְטָטוּתָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, וְהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְעָרוּתָא דְּאִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִצְחָק, וְקָם וְדָאִין לְחַיְיבָיָא דְּעַבְרִין עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא, וְשִׁבְעָה נַהֲרֵי אֶשָּׁא נַגְדִין וְנָפְקִין וְחָלִין עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּרַשִׁיעַיָּיא, וְשַׁלְהוֹבֵי גוּמְרִין דְּנוּרָא מִתְעָרִין מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּכְדֵין תָּב אַבְרָהָם לְאַתְרֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית יח) וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקוֹמוֹ. וְיוֹמָא אִתְפְּנֵי, וְחַיְיבֵי גֵיהִנָּם צַוְוחִין וְאָמְרִין (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. וְהַהִיא שַׁעֲתָא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא, בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה.

בְּזִמְנָא דְּמָטֵי לֵילְיָא אִינּוּן אֶלֶף וְהֵ' מְאָה וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא, אִקְרוֹן מִבָּרָא לְפָרוֹכְתָּא, וְאָמְרִין שִׁירְתָּא. כְּדֵין דִּינִין דִּלְתַתָּא מִתְעָרִין, וְאָזְלִין וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא, וְאִלֵּין אַמְרִין שִׁירְתָּא. עַד דְּיִתְפְּלִיג לֵילְיָא מִשְׁמָרָה וּפַלְגָּא. בָּתַר דְּיִתְפְּלִיג לֵילְיָא מִזְּדַמְּנֵי כְּלְהוּ אַחֲרִינֵי כַּחֲדָא, וְאָמְרֵי תְּהִלּוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ס)

וּתְהִלּוֹת יְיָ יְבַשְּׂרוּ. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר כַּד רַעֲוָא אִשְׁתְּכַח בְּצַפְרָא, תְּהִלּוֹת יְיָ מְבַשְּׂרִין.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, בָּתַר דְּרוּחָא דְּצָפוֹן אִתְעַר בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וְאָזִיל לֵיהּ, תְּהִלּוֹת מְבַשְּׂרֵי, עַד דְּיֵיתֵי צַפְרָא, וְאִתְעַר הַאי בֹּקֶר, כְּדֵין חֶדְוָותָא וּבִרְכָאן אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּלְהוּ הָכִי, וְעֵילָּא מִנְּהוֹן סַרְכִין תְּלָתָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְעַר הַאי בֹּקֶר, וּמִתְעָרִין תּוּשְׁבְּחָן, כָּל אִינּוּן אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין רִבּוֹא, אִתְמָנָא עָלַיְיהוּ חַד מִמָּנָא, וְהֵימָן שְׁמֵיהּ לָקְבֵלֵיהּ דִּלְתַתָּא, וּתְחוֹת יְדֵיהּ סַרְכִין מִמָּנָן עָלַיְיהוּ לְאַתְקָנָא שִׁירָתָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְעַר זִמְנָא דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, וְזַמְרִין כָּל אִינּוּן אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְתִשְׁעִין אֶלֶף רִבּוֹא מָארֵי דִּילָלָה, אִתְמָנָא עָלַיְיהוּ חַד מִמָּנָא וִידוּתוּן שְׁמֵיהּ, לָקְבֵלֵיהּ דִּלְתַתָּא, וּתְחוֹת יְדֵיהּ סַרְכִין מִמָּנָן עָלַיְיהוּ, לְאַתְקָנָא הַהוּא זִמְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כה) זְמִיר עָרִיצִים.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּמָטֵי לֵילְיָא, מִתְעָרִין כָּל אִינּוּן דְּמִבָּרָא לְפָרוֹכְתָּא, כְּדֵין שָׁכִיךְ כֹּלָּא, וּפִטְרָא לָא אִשְׁתְּכַח, וְדִינִין דִּלְתַתָּא מִתְעָרִין, כְּלְהוּ אִתְמָנָן כַּחֲדָא, אִלֵּין עַל אִלֵּין, עַד דְּאִתְפְּלִיג לֵילְיָא. בָּתַר דְּאִתְפְּלִיג

לֵילְיָא, וּמִתְכַּנְּשֵׁי כֻּלְּהוּ, אִתְמָנָא עֲלַיְיהוּ חַד מִמָּנָא וְכָנִישׁ לְכָל מַשְׁרְיָין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (במדבר י) מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת וְגוֹ', וְאָסֵף שְׁמֵיהּ, לָקְבְלֵיהּ דִּלְתַתָּא, וּתְחוֹת יְדֵיהּ כָּל אִינּוּן סַרְכִין מְמָנָן, וּמְבַשְּׁרֵי תְּהִלּוֹת.

עַד דְּאָתֵי צַפְרָא, כֵּיוָן דְּאָתֵי צַפְרָא, קָם הַהוּא נַעַ"ר, יוֹנֵק מִשְּׁדֵי אִמֵּיהּ, לְדַכְּאָה לְהוּ, וְעָאל לְשַׁמְּשָׁא. כַּד אִתְעַר בְּקָר, כְּדֵין הֵיא שַׁעֲתָא דְּרַעֲוָא, דְּאִשְׁתָּעֵי מַטְרוֹנִיתָא בְּמַלְכָּא, וּמַלְכָּא מָשִׁיךְ מְנִיהּ חַד (דף ס"ה ע"א) חוּטָא דְּבִרְכָאן וּפָרִיס עַל מַטְרוֹנִיתָא, וְעַל אִינּוּן דְּמְזַדְּוְוגֵי לֵהּ. מַאן אִינּוּן דְּמְזַדְּוְוגֵי עִמֵּהּ. אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, כַּד אִתְפְּלַג.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאָתֵי עִם מַטְרוֹנִיתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאָתַת לְקַבְלָא אַנְפֵּי מַלְכָּא, לְאִשְׁתָּעֵי בֵּיהּ. וְאִשְׁתְּכַח עִמֵּהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאוֹשִׁיט מַלְכָּא יְמִינָא, לְקַבְלָא לְמַטְרוֹנִיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קלט) אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם. מַאי אַחֲרִית יָם. הַהִיא שַׁעֲתָא אַחֲרִית דְּהַהוּא יַם הוּא. דְּכַד אִתְפְּלַג, שֵׁירוּתָא הֲוָה, וְדִינָא הֲוָה, וְהַשְׁתָּא אַחֲרִית הוּא דִּילָהּ, דְּמִסְתַּלְקִין דִּינָהָא. וְעָאלַת בְּגַדְפּוֹי דְּמַלְכָּא, הֵיא וְכָל אִינּוּן דְּמְזַדְּוְוגִין לֵהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם.

וְתָאנָא, כָּל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלִיג לֵילְיָא. אִשְׁתְּתַף בִּשְׁכִינְתָּא. וְכַד אָתֵי צַפְרָא, וּמַטְרוֹנִיתָא אִתְחַבְּרַת עִם מַלְכָּא, הוּא אִשְׁתְּכַח עִמָּהּ עִם מַלְכָּא. וּמַלְכָּא פְּרִיס עַל כֻּלְּהוּ גַּדְפּוֹי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי וְגוֹ'.

תָּאנָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אֲבָהָן מְזַדְּמְנִין בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְקַדְּמִין לְאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדָהּ, וּלְאִתְחַבְּרָא עִמָּהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלִּיל עִמָּהּ בְּהוּ. וְהוּא קָאֲרֵי לָהּ לְפָרְסָא לָהּ גַּדְפּוֹי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים יְיָ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ וְגוֹ'. אֵל: דָּא נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא, וְאִקְרֵי חֶסֶד. אֱלֹהִים: דָּא גְּבוּרָה. יְיָ: דָּא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, רַחֲמֵי. וְעַל דָּא, דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ וְגוֹ'. רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה יָתִיב קָמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, אָמַר לֵיהּ, הָא תְּנִינָן אֱלֹהִים בְּכָל אֲתַר דִּינָא הוּא. יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. אִית אֲתַר דְּאִקְרֵי אֱלֹהִים, כְּגוֹן (בראשית טו) אֲדֹנָ"י יְהוֹ"ה. אֲמַאי אִקְרֵי אֱלֹהִים, וְהָא אַתְוָון רַחֲמֵי אִינּוּן בְּכָל אֲתַר.

אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא כְּתִיב בַּקְּרָא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וְהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, וּכְתִיב (מלכים א יח) יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר לֵיהּ מִלָּה דָּא

יְדַעְנָא, דְּבַאֲתַר דְּאִית דִּינָא, אִית רַחֲמֵי. וּלְזִמְנָא, בַּאֲתַר דְּאִית רַחֲמֵי, אִית דִּינָא, אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, יְדוֹ"ד בְּכָל אֲתַר רַחֲמֵי. וּבְשַׁעֲתָא דְּמְהַפְּכֵי חַיְּיבַיָּא רַחֲמֵי לְדִינָא, כְּדֵין כְּתִיב יְהוֹ"ה, וְקָרִינָן לֵיהּ אֱלֹהִים.

אֲבָל תָּא חֲזֵי רָזָא דְּמִלָּה, ג' דַּרְגִּין אִינּוּן, וְכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא בִּלְחוֹדוֹי, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חַד, וּמִתְקַשְּׁרֵי בְּחַד, וְלָא מִתְפָּרְשֵׁי דָּא מִן דָּא. תָּא חֲזֵי, כְּלְהוּ נְטִיעָן, וְכָל אִינּוּן בּוּצִינִין דְּמִתְלַהֲטִין כְּלְהוּ נְהִירִין וּמִתְלַהֲטָן וּמִשְׁתַּקְיָין וּמִתְבָּרְכָאן, מֵהַהוּא נַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק, דְּכֹלָּא כָּלִיל בֵּיהּ, (תְּרֵי נוּסְחֵי) וּכְלָלָא דְּכֹלָּא בֵּיהּ.

וְהַאי נַהֲרָא אִתְקְרֵי א"ם לְגַנְתָּא, וְעֵילָּא מִגַּנְתָּא, בְּגִין דְּעֵדֶן מִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדֵהּ, וְלָא פָּרִישׁ (ס"א ע"ב) מִנֵּהּ. וּבְגִין כַּךְ, כָּל מַבּוּעִין נָפְקִין וְנַגְדִּין וְאִשְׁתַּקְיָין לְכָל עִיבָר. וּפַתְחִין בָּהּ פִּתְיָחָן, וְעַל דָּא רַחֲמֵי מִנֵּהּ מִשְׁתַּכְחִין, וְרַחֲמִין פִּתְיְחִין בָּהּ.

וּבְגִין דְּקָרִינָן לָהּ אֵם, נוּקְבָא גְּבוּרָה, וְדִינָא מִנֵּהּ נָפִיק.

אִקְרֵי רַחֲמֵי בִּלְחוֹדָהָא, הָא מִסְטָרָהָא דִּינִין מִתְעָרִין. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב בְּרַחֲמֵי, וְנָקוּד בְּדִינָא. אַתְוָון בְּרַחֲמֵי, וְאִתְנְגִיד דִּינָא מִסְטָרָהָא, כְּגַוְונָא דָּא יְהֹ"וֹה, הַאי דַּרְגָּא חַד.

דַּרְגָּא תִּנְיָינָא, מִסְטָרָא דְּהַאי קַדְמָאָה, נָפִיק וְאִתְעַר

דַּרְגָּא אָחֳרָא אִקְרֵי גְּבוּרָה, וְהַאי אִקְרֵי אֱלֹהִים, בְּאִלֵּין אַתְוָון מַמָּשׁ. וְשִׁירוּתָא (חַד) מְזַעֵיר אַנְפִּין הוּא, וּבֵיהּ אִתְאַחִיד. וּבְגִין דְּאִתְאַחִיד (הַאי) בְּהַאי, כְּתִיב יְיָ׳ הָאֱלֹהִים, כִּי יְיָ׳ הוּא הָאֱלֹהִים, בְּאִלֵּין אַתְוָון, וְהוּא חַד, וְדָא הוּא דַּרְגָּא תִּנְיָינָא.

דַּרְגָּא תְּלִיתָאָה, צַדִּיק. כְּתִיב בַּתְרָאָה, הַאי בֵּי דִּינָא דְּמַלְכָּא. וְתָאנָא אֲדֹנָ״י הָכִי כְּתִיב, וְהָכִי אִקְרֵי, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּהַאי שְׁמָא אִתְקְרֵי. וְהַאי שְׁמָא בַּאֲתַר דָּא אִשְׁתְּלִים. וְאִלֵּין אִינּוּן ג׳ דַּרְגִּין, דְּאִקְרוּן בִּשְׁמֵהוֹן דְּדִינָא. וְכֻלָּא מִתְקַשַּׁר חַד בְּחַד בְּלָא פְּרוּדָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

אָמַר לֵיהּ, אִי נִיחָא קַמֵּיהּ דְּאַבָּא, הָא שְׁמַעְנָא בְּהַאי, (ח״י ע״א) דִּכְתִיב, (שמות ג) אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, וְלָא קַיְימָא בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר בְּרִי, הָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְהַשְׁתָּא בְּחַד מִלָּה אִתְקְשַׁר כֻּלָּא. (דף ס"ה ע"ב)

וְרָזָא דְּמִלָּה הָכִי הוּא. אֶהְיֶה, דָּא כְּלָלָא דְּכֻלָּא. דְּכַד שְׁבִילִין סְתִימִין וְלָא מִתְפָּרְשָׁן, וּכְלִילָן בְּחַד אֲתַר. כְּדֵין אִקְרֵי אֶהְיֶה, כְּלָלָא כֻּלָּא, סָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָיא.

בָּתַר דְּנָפַק מִנֵּיהּ שִׁירוּתָא, וְהַהוּא נָהָר אִתְעַבָּר לְאַמְשָׁכָא כֻּלָּא, כְּדֵין אִקְרֵי אֲשֶׁר אֶהְיֶה. כְּלוֹמַר, עַל כֵּן אֶהְיֶה, אֶהְיֶה זַמִּין לְאַמְשָׁכָא וּלְאוֹלָדָא כֻּלָּא. אֶהְיֶה:

כְּלוֹמַר, הַשְׁתָּא אֲנָא הוּא כְּלַל כֹּלָּא, כְּלָלָא דְּכָל פַּרְטָא. אֲשֶׁר אֶהְיֶה: דְּאִתְעַבְּרַת אִימָּא, וְזַמִּינַת לְאַפָּקָא פַּרְטִין כֻּלְּהוּ, וּלְאִתְגַּלְיָיא שְׁמָא עִלָּאָה.

לְבָתַר בָּעָא מֹשֶׁה לְמִנְדַּע פַּרְטָא דְּמִלָּה מַאן הוּא, עַד דְּפָרִישׁ וְאָמַר אֶהְיֶה (ס"א יהוה), דָּא הוּא פַּרְטָא, וְהָכָא לָא כְּתִיב אֲשֶׁר אֶהְיֶה. (ויחי קל"ה) וְאַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אֲשֶׁר: בְּקִיטוּרָא דְּעִדּוּנָא קַסְטִירָא בְּחַבְרוּתָא עִלָּאָה אִשְׁתְּכַח. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ל) בְּאָשְׁרַי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת, אֶהְיֶה זְמִינָא לְאוֹלָדָא.

תָּא חֲזֵי הֵיךְ נָחִית מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, לְאוֹדָעָא רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא (לְאַחֲזָאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) לְמֹשֶׁה. בְּקַדְמִיתָא אֶהְיֶה, כְּלָלָא דְּכֹלָּא, סָתִים דְּלָא אִתְגַּלְיָיא כְּלַל, כְּמָה דַּאֲמִינָא. וְסִימָן, (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן וְגוֹ', וּכְתִיב (איוב כח) לֹא יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ וְגוֹ'. לְבָתַר אַפִּיק (רָזָא דְּשֵׁירוּתָא עִילָּאָה, רֵאשִׁיתָא דִּכֹלָּא וְ) הַהוּא נַהֲרָא, אִימָּא עִלָּאָה, אִתְעַבְּרַת, וְזַמִּינָא לְאוֹלָדָא. וְאָמַר אֲשֶׁר אֶהְיֶה, זְמִינָא לְאוֹלָדָא, וּלְתַקְּנָא כֹּלָּא. לְבָתַר שָׁאֲרֵי לְאוֹלָדָא, וְלָא כְּתִיב אֲשֶׁר, אֶלָּא אֶהְיֶה: כְּלוֹמַר, הַשְׁתָּא יָפִיק וְיִתְתַּקַּן כֹּלָּא.

בָּתַר דְּנָפִיק כֹּלָּא, וְאִתְתַּקַּן כָּל חַד וְחַד בַּאֲתְרֵיהּ, שָׁבַק כֹּלָּא, וְאָמַר יְהוָ"ה. דָּא פַּרְטָא, וְדָא קְיוּמָא. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא יָדַע מֹשֶׁה, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, סָתִים

וְגַלְיָא וְאִתְדַּבָּק מַה דְּלָא אִתְדָּבָקוּ שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ. אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוֹי.

אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִזְדַּהַר דְּלָא לְמִכְתַּב שְׁמָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא כְּדְקָא יָאוֹת. דְּכָל מַאן דְּלָא יָדַע לְמִכְתַּב שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא קִשְׁרָא דְּחַד בְּחַד, בְּגִין לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא. עָלֵיהּ כְּתִיב, כִּי דְבַר יְיָ בָּזָה וְאֶת מִצְוָתוֹ הֵפֵר הִכָּרֵת תִּכָּרֵת וְגוֹ'. אֲפִילּוּ דְּגָרַע חַד דַּרְגָּא, אוֹ חַד קִשְׁרָא, מֵאָת חַד מִנַּיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, יְ' בְּקַדְמִיתָא, כְּלָלָא דְּכוֹלָּא, סָתִים מִכָּל סִטְרִין, שְׁבִילִין לָא מִתְפַּתְּחִין, כְּלָלָא דְּדַכַר וְנוּקְבָא. קוֹצָא דְּיו"ד דְּלְעֵילָּא, רְמִיזָא לְאַיִן. לְבָתַר, יְ' דְּאַפִּיק הַהוּא נַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק מִנֵּיהּ, וּלְאִתְעַבְּרָא מִנֵּיהּ ה', בְּהַאי כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. (שמות פ"ג ע"א) יוֹצֵא וְלָא יָצָא. בְּגִין כָּךְ לָא בַּעְיָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב רַעְיָתִי.

וְאִי תֵּימָא נָהָר כְּתִיב, מַשְׁמַע חַד, וְהָא הָכָא ג'. הָכִי הוּא וַדַּאי, יְ' אַפִּיק תִּלְתָּא, וּבְתִלְתָּא אִתְכְּלַל כֹּלָּא. יְ' אַפִּיק לְקַמֵּיהּ הַהוּא נָהָר, וּתְרִין בְּנִין דִּינְקָא לְהוּ אִימָּא, וְאִתְעַבְּרַת מִנַּיְיהוּ, וְאַפִּיק לוֹן לְבָתַר. ה': כְּגַוְונָא דָּא ה', וְאִינּוּן בְּנִין תְּחוֹת אַבָּא וְאִימָּא.

בָּתַר דְּאוֹלִידַת, אַפִּיקַת בֶּן דְּכַר, וְשַׁוְיֵיהּ לְקַמָּהּ, וּבָעֵי לְמִכְתַּב ו׳, וְהַאי יָרִית אַחֲסַנְתָּא דְּאַבָּא וְאִימָּא, וְיָרִית תְּרֵין חוּלָקִין, וּמְנַיֵּיהּ אִתְּוָן בְּרָתָא. וְעַל דָּא, בָּעֵי לְמִכְתַּב לְבָתַר, ו״ה כַּחֲדָא כְּמָה דְּהֵ״א קַדְמָאָה י״ה כַּחֲדָא, וְלָא בָּעֵי לְאַפְרְשָׁא לוֹן, אוּף הָכָא ו״ה כַּחֲדָא, וְלָא בָּעֵי לְאַפְרְשָׁא לוֹן. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי. וְלַאֲתַר אָחֳרָא סַלְקִין הָנֵי מִלֵּי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעִין רָזִין עִלָּאִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְיִתְחַזּוּן לְאוֹדָאָה לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ.

תָּאנָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, (תהלים נ) אֵל אֱלֹהִים יְיָ׳ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, שְׁלִימוּ דַּאֲבָהָן קַדִּישִׁי. דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ, לְאִשְׁתַּכְחָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלִימוּ בְּחֶדְוָותָא. וּמֵאָן אֲתַר הוּא אִשְׁתְּכַח עִמָּהּ. הֲדָר וְאָמַר, מִצִּיּוֹן מִכְלַל יוֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.

תָּאנָא כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא דִּלְתַתָּא, כֹּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא עֲבַד לֵיהּ. עֲבַד יְרוּשְׁלֵים, אֻמְצָעִיתָא דְּכָל אַרְעָא. וַאֲתַר חַד דְּאִקְרֵי צִיּוֹן, עָלָה. וּמֵהַאי אֲתַר מִתְבָּרְכָא. וּבְהַאי אֲתַר דְּצִיּוֹן שָׁאֲרֵי עָלְמָא לְאִתְבָּנָאָה, וּמְנַיֵּיהּ אִתְבְּנֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אֵל אֱלֹהִים יְיָ׳ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ.

וּמֵאָן אֲתַר. מִצִּיּוֹן מִכְלַל יוֹפִי (דף ס"ו ע"א) אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. כְּלוֹמַר, מִצִּיּוֹן דְּהוּא שְׁלִימוּ דְּיוֹפִי דְּעִלְּמָא, אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. תָּא חֲזֵי, לָא אִתְבָּרְכָא יְרוּשְׁלַם, אֶלָּא מִצִּיּוֹן. וְצִיּוֹן מֵעֵילָּא, וְכוּלָּא חַד בְּחַד אִתְקְשַׁר.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, (ויקרא ט"ז) וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ׳ וְכִפֶּר עָלָיו. אֶל הַמִּזְבֵּחַ סְתָם. (כְּבְיָכוֹל) כְּמָה דְּאִתְעֲבִיד לְתַתָּא, אִתְעֲבִיד לְעֵילָּא, וְכוּלָּא אִתְקְשַׁר חַד בְּחַד. וְתָאנָא, כְּמָה דְּבְהַאי יוֹמָא מְכַפֵּר כַּהֲנָא לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא. וְכַד כַּהֲנָא דִּלְתַתָּא מְסַדֵּר פּוּלְחָנֵיהּ, כַּהֲנָא דִּלְעֵילָּא הָכִי נָמֵי, (כְּבְיָכוֹל) לָא אִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא, עַד דְּאִשְׁתְּכַח לְתַתָּא. וּמִתַּתָּא שָׁאֲרֵי לְסַלְּקָא קְדוּשָּׁה דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וּמִשְׁתַּכְחִין כְּלְהוּ עָלְמִין חַד קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵא הָווּ יַדְעֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּקִיד עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לְאוֹכָחָא לְהוּ יַתִּיר מִכָּל שְׁאָר עַמִּין, יִנְדְּעוּן דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק דִּידֵיהּ, וְלָא גָּבֵי מִנְּהוֹן חַד מִמַּאָה. תָּאנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּמָּה רְתִיכִין, כַּמָּה חַיָּילִין אִית לֵיהּ, כַּמָּה שׁוּלְטָנִין מְמַנָּן מִשְׁתַּכְחִין בְּפוּלְחָנֵיהּ, כַּד זַמִּין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא, אַכְתַּר לוֹן בְּכִתְרִין קַדִּישִׁין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, אַשְׁרֵי לוֹן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּגִין

דְּיִשְׂתְּכָחוּ בְּפוּלְחָנֵיהּ, קָשִׁיר לְכֻלְּהוּ עִלָּאֵי בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. וְחֶדְוָון לָא עָאלִין קַמֵּיהּ, וּפוּלְחָנָא לָא אִתְעֲבִיד קָמֵיהּ לְעֵילָּא, עַד דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדִּין לְתַתָּא. כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחִין בְּפוּלְחָנֵיהּ דְּמָארֵיהוֹן לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא. (בְּבָיכוֹל) בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּטַלֵי פּוּלְחָנָא לְתַתָּא. בְּטַלֵי לְעֵילָּא, וּפוּלְחָנָא לָא אִשְׁתְּכַח לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא. וְעַל דְּיִשְׂרָאֵל בַּטְלוּ פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד שָׁארָן בְּאַרְעָא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא, כָּל שֻׁכִּין לְבָתַר.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל אִי אַתּוּן יַדְעִין, כַּמָּה אוּכְלוּסִין, כַּמָּה חַיָּילִין, מִתְעַכְּבִין בְּגִינַייְכוּ, תִּנְדְּעוּן דְּלֵית אַתּוּן כְּדַאי לְמֵיקָם בְּעָלְמָא, אֲפִילּוּ שַׁעֲתָא חֲדָא. וְעִם כָּל דָּא מַה כְּתִיב, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים וְגוֹ׳, (בְּגִין כַּךְ) וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ, אֶל הַמִּזְבֵּחַ סְתָם, אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ׳ סְתָם. וְכִפֶּר עָלָיו לְבָתַר, וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת עוֹלָתוֹ וְאֶת עוֹלַת הָעָם וְגוֹ׳. וְכִפֶּר עָלָיו מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לְאִתְעָרָא חֶסֶד בְּעָלְמָא בְּקַדְמִיתָא.

תָּאנָא, כְּתִיב וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַאי וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ. אֶלָּא אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָא תָּנֵינָן, חַיָּיבֵיא עַבְדִּין פִּגִימוּתָא לְעֵילָּא, וּמִתְעָרִין דִּינִין, וְגַרְמִין לְאִסְתַּאֲבָא מַקְדְּשָׁא. וְחַוְיָא תַּקִּיפָא שָׁאֲרֵי

לְאִתְגַּלָּאָה. וּכְדֵין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא, וּבְהַאי יוֹמָא, בָּעֵי כַּהֲנָא לְדַכְּאָה כֹּלָּא, וּלְאִתְעַטָּרָא (ס"א וּלְאִתְעָרָא) כִּתְרָא קַדִּישָׁא דִּילֵיהּ, דְּהִיא רֵישָׁא דְּמַלְכָּא. בְּגִין דְּיֵיתֵי מַלְכָּא לְאַשְׁרָאָה בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְכַד רֵישָׁא דְּמַלְכָּא נָטִיל, כֹּלָּא נָטִיל, וְייֵתֵי לְאִזְדַּוּוגָא בְּמַטְרוֹנִיתָא וּלְאִתְעָרָא חֵידוּ וּבְרָכָאן בְּעָלְמָא. (ס"א בְּגִין דְּייֵתֵי מַלְכָּא לְאִזְדַּוּוגָא בְּמַטְרוֹנִיתָא וּלְאִתְעָרָא חֵדוּ

וּבְרָכָאן בְּעָלְמָא, וְכַד רֵישָׁא דְּמַלְכָּא נָטִיל כֹּלָּא נָטִיל)

אִשְׁתְּכַח דְּכָל שְׁלָמָא (נ"א שְׁלִימוּ) דְּעֵילָּא וְתַתָּא, בְּכַהֲנָא תַּלְיָיא. דְּאִי אִתְעַר כִּתְרָא דִּילֵיהּ, כֹּלָּא אִתְעַר וְכֹלָּא בִּשְׁלִימוּ אִשְׁתְּכַח. וְעַל דָּא כְּתִיב וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ. בְּקַדְמִיתָא וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ. לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, וּלְאַסְגָּאָה חֵידוּ בְּעָלְמָא. וְכַד חֵידוּ דְּזוּוגָא אִשְׁתְּכַח בְּמַלְכָּא וּבְמַטְרוֹנִיתָא, כָּל שַׁמָּשִׁין, וְכָל בְּנֵי הֵיכָלָא, כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ בְּחֵידוּ (וְכַד חֵידוּ דְּעָלְמָא). וְכָל חוֹבִין דְּחָבוּ קָמֵי מַלְכָּא, אִתְכַּפָּר לְהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ. בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל לְזַוּוגָא לְהוּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּמִזְדַּוּוגִין מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, הַהִיא שַׁעֲתָא וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ.

תָּאנָא, (ויקרא טז) וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד, רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב

וְאַף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְגוֹ', וְהַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, כְּבֵיכוֹל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא לָא אִתְעֲדֵי מִנַּיְיהוּ לְעָלְמִין. תָּא חֲזֵי, בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּכָחוּ בְּגָלוּתָא דְּבָבֶל, שְׁכִינְתָּא בֵּינַיְיהוּ שַׁרְיָא, וְתָאבַת עִמְּהוֹן מִן גָּלוּתָא. וּבְזְכוּת אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא (דף ס"ו ע"ב) דְּאִשְׁתָּאֲרוּ בְּאַרְעָא, שָׁאֲרַת בְּאַרְעָא, וְלָא אַעְדֵּי מִנַּיְיהוּ לְעָלְמִין. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דְּאִתְהַדְּרַת מַטְרוֹנִיתָא בְּמַלְכָּא, וְאִתְהַדָּר כֻּלָּא בְּהִלּוּלָא דְּמַלְכָּא, בְּגִין כָּךְ אִקְרוּן אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה וַדַּאי.

תָּאנָא, בְּכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִי אִינּוּן זַכָּאִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים לְרַחֲמָא עָלַיְיהוּ, וּלְאַפָּקָא לוֹן מִגָּלוּתָא. וְאִי אִינּוּן לָא זַכָּאִין, מְעַכֵּב לוֹן בְּגָלוּתָא, עַד דַּהוּא זִמְנָא דְּאִתְגְּזַר. וְכַד מָטָא זִמְנָא, וְאִינּוּן לָא אִתְחַזְיִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח לְיִקְרָא דְּשְׁמֵיה, וְלָא אַנְשֵׁי לְהוּ בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְגוֹ'. אִלֵּין אֲבָהָן דִּכְלָּא, רָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, מַאי טַעֲמָא יַעֲקֹב קַדְמָאָה הָכָא. אֶלָּא, בְּגִין דְּיַעֲקֹב כְּלָּא דַּאֲבָהָן, וְהוּא אִילָנָא קַדִּישָׁא. בְּגִין כָּךְ, ו' דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא בֵּיהּ אַחִידָא, וְהָכִי קָרִינָן

יַעֲקוֹב בְּוֹ׳. רִבִּי יִצְחָק, אָמַר וְא״וּ בְּאַתְווֹי י״ג מִכִּילָן, דְּיָרִית יְרוּתָא דְּי״ג מַבּוּעִין דְּמַבּוּעָא סְתִימָא קַדִּישָׁא. רִבִּי אַבָּא אָמַר, וְא״וּ אֲמַאי כְּלִיל וְ׳ א׳ וְ׳. אֶלָּא, וְ׳ דְּיָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. א׳ סָתִים בְּגַוְויהּ וְלָא אִתְגַּלְיָיא, וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כב) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי (ק״ל ע״א) נְאֻם יְיָ׳, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, וְלָא אִקְרֵי, בַּתְרָאָה, כְּלָלָא דְּקַדְמָאָה. בַּתְרָאָה, הָא אוֹקִימְנָא (נ״א בַּתְרָאָה כְּלָלָא דְּוֹ׳ קַדְמָאָה וְ׳ בַּתְרָאָה) דָּא יְסוֹד, דְּאִיהוּ סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וּכְלָלָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא כְּלִילָן אַתְוָון דָּא בְּדָא, וְא״וּ, רֵישָׁא וְסִיּוּמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

וְתָאנָא, תְּרִין אַתְוָון אִינּוּן, כְּהַאי גַּוְונָא וְא״וּ דַּאֲמִינָא, נוּ״ן אוֹף הָכִי. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ מִלָּה, נוּ״ן הָכִי מִתְפָּרְשָׁא: נ׳ כְּפוּפָה, דָּא מַטְרוֹנִיתָא. וּסְמִיכָא לָהּ וְ׳, דְּאִיהוּ יְסוֹד, בְּגִין לְאִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ. ן׳ פְּשׁוּטָה, אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּתִפְאֶרֶת. וְעַל דָּא כְּלִילָן אַתְוָון, וּמִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא. וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי אַהֲדָר וְ׳ אַנְפּוֹי מִנּוּ״ן כְּפוּפָה, וְאַהֲדָר אַנְפּוֹי לְגַבֵּי ן׳ פְּשׁוּטָה. אֶלָּא בְּגִין יִקָּרָא דְּמַלְכָּא, אַהֲדָר אַנְפּוֹי לְקַבְלֵיהּ דְּמַלְכָּא.

וְתָאנָא, מ״ם לָא כְּלִיל בְּגַוְויהּ אַת אָחֳרָא, (בְּגִין) אֶלָּא מ׳ פְּתוּחָה, ם׳ סְתוּמָה. מ׳ פְּתוּחָה: דְּהוּא כַּד דְּכַר

אִתְחַבָּר עִמָּהּ. ם׳ סְתוּמָה: יוּבְלָא. דְּהָא סְתִימִין אִרְחָא וְאַף עַל גַּב דְּמִתְפַּשְׁטִין לְזִמְנִין, וְאִית דְּמַתְנֵי בְּהַאי כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אַדְכַּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין שְׁמֵיהּ, וְאָהֲדְרַת מַטְרוֹנִיתָא לְאַתְרָהָא, (בדין) כְּתִיב, וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ. כַּד כַּהֲנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְכַפְּרָא בְּקוּדְשָׁא, לְזַווּגָא לְמַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא. כְּתִיב וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְגוֹ׳. תָּאנָא, רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כַּהֲנָא אִתְעַר שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְתַנְיָא עָאל בְּדַרְגָּא חַד, אַסְחֵי גּוּפֵיהּ. נָפִיק מֵהַאי דַּרְגָּא, לְדַרְגָּא אָחֳרָא אַסְחֵי גּוּפֵיהּ. אָחִיד שְׁלָמָא בְּהַאי וּבְהַאי, קַדֵּשׁ יְדוֹי, וּמִתְבָּרְכָאן כַּחֲדָא. וּבְכֹלָּא בָּעֵי לְאַחָזָאָה עוֹבָדָא, וּבָעֵי לְאַחָזָאָה לְבוּשׁוֹי, דְּיִתְלַבָּשׁ כְּגַוונָא דְּעוֹבָדָא דְּיִתְכַּוון, עַד דְּיִסַּדֵּר כֹּלָּא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וְיִתְבָּרְכוּן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

תָּאנָא רִבִּי שִׁמְעוֹן, פָּתַח (ד׳) יו״ד בְּגִלְיפּוֹי, אַתְוָון בְּסִטְרִין, אִתְקַשְׁרָן בְּיו״ד. יו״ד אָזִיל לְיו״ד. (לוי״ו) יו״ד סָלִיק בְּיו״ד. יו״ד אָזִיל לְוָי״ו, מִתְכַּנְּשֵׁי בהּ׳. וּמְכַוון דַּעְתָּא, אִתְחַבָּר ה׳ בְּוָא״ו.

ה' עִלָּאָה אָחִיד תַּרְעוֹי (ס"א בְּתַרְעוֹי) בְּגִלּוּפֵי תַּכְסִיסִין, אַחֲדָא בִּנְהִירוּ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְשִׁבְעִין אַכְסַדְרִין סְתִימִין. סָלִיק ה', וְאִתְעַטָּר חַמְשִׁין זִמְנִין, לָן' תַּרְעִין קַיְימִין דְּקַיְימִין, כַּד אִתְגְּלָף בְּעִטְרוֹי, נַהֲרִין אַנְפִּין דְּמַלְכָּא, וָא"ו אִתְפְּשָׁט לְע"ב גְּלִיפִין.

מְעַטֵּר ה' לְו', (נ"א מִתְעַטָּר ביו"ד, ה' לו') בְּע' אֶלֶף וְה' מְאָה כִּתְרִין, דְּמִתְעַטָּרָן בְּחַד כִּתְרָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) בַּעֲטָרָה, שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. ו' בְּתֵרִין רֵישִׁין, רֵישָׁא דְּגוּלְגַּלְתָּא גְּלִיפָא רֵישָׁא, קוֹצָא חַד לְעֵילָּא, וְקוֹצָא חַד לְתַתָּא, וְי' נָחִית לְו', (ס"א וא"ו נָחִית לְוא"ו) גְּלִיפָא דְּגִלּוּפִין בְּגַוַויְיהוּ, שִׁבְעִין אַנְפִּין דְּעִטְרִין מֵעֵילָּא לְתַתָּא. בֵּיהּ טָאסִין גְּבִיעִין וּפַרְחִין, דָּא סָלִיק, וְדָא נָחִית מִתְגַּלְּפִין חַד בְּחַד.

אִתְקְשַׁר י' בְּה', ה' בְּו', ו' בְּה'. (ס"א ו' בְּה', ה' בְּו', ו' בְּו', ו' בְּה') דָּא אָחִיד בְּדָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ זְרוֹעֵי יָדָיו מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב. וּכְתִיב, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. כְּדֵין אִתְקְשַׁר (דף ס"ז ע"א) כֻּלָּא חַד בְּחַד, דָּא בְּדָא, נַהֲרִין מַפְתְּחָן, וְנַהֲרִין אַנְפִּין כֻּלְּהוּ, כְּדֵין כֻּלְּהוּ נַפְלִין עַל אַנְפַּיְיהוּ, וּמְזַדְּעְזָעָן, וְאַמְרֵי בְּרִיךְ שְׁמָא יְקָרָא מַלְכוּתֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. קָלָא מִתְקַשָּׁר עִמֵּיהּ דְּכַהֲנָא, וְהוּא אָתִיב לְגַבַּיְיהוּ. וְאָמַר

תִּטְהָרוּ. תִּטְהָרוּ לָא אֲמְרִין שְׁאַר כַּהֲנֵי וְעַמָּא, בַּר כַּהֲנָא רַבָּא, כַּד אִתְקְשַׁר בֵּיהּ הַהוּא קָלָא.

תָּאנָא, מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ, כֵּיוָן דִּכְתִיב מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם, אֲמַאי לִפְנֵי יְיָ. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, (שמות ק"ע ע"ב) לִפְנֵי יְיָ מַמָּשׁ.

דְּתַנְיָא, מֵרִישָׁא דְּיַרְחָא סְפְרִין פִּתְיְחִין, וְדַיְינֵי דַּיָּינִין. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בָּתֵּי דִּינִין אִתְמַסְרָן, לְאִתְפַּתְחָא בְּדִינָא, עַד הַהוּא יוֹמָא דְּאִקְרֵי תִּשְׁעָה לְיַרְחָא. בְּהַהוּא יוֹמָא, סַלְקִין דִּינִין כֻּלְּהוּ לְמָארֵי דְּדִינָא, וּמְתַקְנֵי כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה דְּרַחֲמֵי, לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. בְּהַהוּא יוֹמָא בָּעָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְמֶחְדֵּי בְּחֶדְוָותָא לְקַדְמוּת מָארֵיהוֹן, דְּזַמִּין לְיוֹמָא אָחֳרָא, לְמֵיתַב עֲלַיְיהוּ בְּכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא דְּרַחֲמֵי, בְּכוּרְסְיָיא דְּוַותְּרָנוּתָא.

וְכָל אִינּוּן סְפְרִין דִּפְתִיחִין קָמֵיהּ, וּכְתִיבִין קָמֵיהּ כָּל אִינּוּן חוֹבִין, הוּא מְזַכֵּי לוֹן, וּמַדְכֵּי לוֹן מִכֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. לִפְנֵי יְיָ מַמָּשׁ, אִינּוּן דְּאָמְרֵי קְרָא, עַד הָכָא אָמְרִין, וְלָא יַתִּיר. וְלֵית רְשׁוּ לְאָחֳרָא דִּלְימָא תִּטְהָרוּ, אֶלָּא כַּהֲנָא רַבָּא, דְּפָלַח פּוּלְחָנָא, וְקָשַׁר שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּפוּמֵיהּ, וְכַד הֲוָה אִתְקְשַׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפוּמֵיהּ, הַהוּא קָלָא נָחִית וּבָטַשׁ בֵּיהּ, וְאִתְנְהִיר מִלָּה בְּפוּמֵיהּ דְּכַהֲנָא, וְאוֹמֵר תִּטְהָרוּ. פָּלַח פּוּלְחָנָא, וּמִתְבָּרְכִין כָּל אִינּוּן עִלָּאִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ.

וּלְבָתַר אַסְחֵי גּוּפֵיהּ, וְקַדֵּשׁ יְדוֹי, לְאַעֲלָא בְּפוּלְחָנָא אָחֳרָא קַדִּישָׁא. עַד דְּיִתְכַּוּון לְמֵיעַל לַאֲתַר אָחֳרָא עִלָּאָה, קַדִּישָׁא מִכֹּלָּא. ג׳ שׁוּרִין סָחֲרִין לֵיהּ, כַּהֲנֵי אָחוֹי, וְלֵיוָאֵי, וּמִכָּל שְׁאָר עַמָּא כְּלְהוּ. (בְּרִבְאן קָמֵיהּ) זַקְפִין יְדִין עֲלֵיהּ בְּצִלּוֹתָא וְקִטְרָא דְּדַהֲבָא זַקְפָא בְּרַגְלֵיהּ. נָטִיל ג׳ פְּסִיעָן, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ, וְלָא נַטְלִין בַּתְרֵיהּ

(הַוָּה אַקְטִיר קְטוֹרֶת)•

נָטִיל ג׳ פְּסִיעָן אָחֳרָן, (רְשִׁימָא בְּלִבָּא) אַסְחַר לְדוּכְתֵּיהּ. נָטִיל ג׳ פְּסִיעָן, אַסְתִּים עַיְינִין, וְאִתְקְשַׁר לְעֵילָּא. עָאל לַאֲתַר דְּעָאל, שָׁמַע קוֹל גַּדְפֵּי דִּכְרוּבַיָּיא מְזַמְּרִין, וְאָקִישָׁן גַּדְפִּין פְּרִישָׁאן לְעֵילָּא. הַוָּה אַקְטִיר קְטוֹרֶת, מְשַׁתְּכְּחָא קוֹל גַּדְפַּיְיהוּ וּבִלְחִישׁוּ אִתְדַּבְּקָן.

אִי כַּהֲנָא זָכֵי, דְּהָא לְעֵילָּא בְּחֵידוּ אִשְׁתְּכַח, אוֹף הָכָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נָפִיק רַעֲוָא דִּנְהוֹרָא, מִתְבַּסְּמָא מֵרֵיחִין דְּטוּרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא דִּלְעֵילָּא, וְאַזְלָא בְּכָל הַהוּא אֲתַר, אָעִיל רֵיחָא בְּתַרֵי נוּקְבֵי דְּחוּטָמֵיהּ, וְאִתְיְישְׁבָא לְבָא. כְּדֵין כֹּלָּא הוּא בִּלְחִישׁוּ, וּפְטָרָא לָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן. פָּתַח כַּהֲנָא פּוּמֵיהּ בְּצִלּוֹתָא בִּרְעוּתָא בְּחֶדְוָותָא, וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ.

בָּתַר דְּסִיֵּים, זַקְפִין כְּרוּבַיָּיא כְּמִלְקַדְמִין גַּדְפַּיְיהוּ,

וּמְזַמְּרִין. כְּדֵין יָדַע כַּהֲנָא דִּרְעוּתָא הֲוָה, וְעַיְּדָן חֲדְוָותָא לְכֹלָּא, וְעַמָּא יַדְעִין דְּאִתְקַבֵּל צְלוֹתֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְהוּא תָּב לַאֲחוֹרֵיהּ, וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ דְּכַהֲנָא, דְּהָא עַל יְדוֹי חֵידוּ עַל חֵידוּ אִשְׁתְּכַח הַהוּא יוֹמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, עַל הַהִיא שַׁעֲתָא כְּתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו.

(ויקרא ט"ז) וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (ישעיה כו) נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ וְגוֹ'. נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה. נַפְשִׁי בַּלַּיְלָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ. אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, יְשַׁחֲרֶךָּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא וְנַפְשָׁא דְּכֹלָּא, וְיִשְׂרָאֵל אַמְרֵי נַפְשִׁי וְרוּחִי אַנְתְּ. בְּגִין כַּךְ אִוִּיתִיךָ לְאַדְבְּקָא בָךְ, וַאֲשַׁחֲרֶךָּ לְאַשְׁכְּחָא רְעוּתָךְ.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ נָאִים בְּעַרְסֵיהּ. נָפְקָא נַפְשֵׁיהּ, סַלְקָא וְאַסְהִידַת בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, עַל כָּל מַה דַּעֲבַד בְּכָל יוֹמָא. גּוּפָא אָמַר לְנַפְשָׁא, נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה, (דף ס"ז ע"ב) אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ.

דָּבָר אַחֵר נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה, בְּעוֹד דַּאֲנָא

בְּגָלוּתָא בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וּמְנִיעָא נַפְשִׁי מִכָּל בִּישָׁתָא (נ"א וְרַוֵּינָא נַפְשִׁי מִכָּל פִּיסָתָא) דְּקוּטְרָא בְּנֵי עַמְמַיָּא, נַפְשִׁי אַוִּיתִיךְ, בְּגִין לְאָתָבָא לְאַתְרִי. אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, כְּלוֹמַר, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן מְשַׁעְבְּדִין לְבָנַי, בְּכָל שְׁעִבּוּדָא, רוּחָא קַדִּישָׁא לָא אִתְעֲדֵי מִנַּאי, בְּגִין לְמִשְׁחַר לָךְ, וּלְמֶעְבַּד פִּקּוּדָיךְ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעוֹד דְּנַפְשִׁי בִּי, אַוִּיתִיךְ בַּלַּיְלָה. מַאי טַעֲמָא בַּלַּיְלָה, אֶלָּא בְּגִין דְּהַאי נֶפֶשׁ בְּהַאי שַׁעֲתָא, אִצְטְרִיךְ לְחַמְדָּא לָךְ. אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, כַּד אִתְעַר בִּי רוּחָא קַדִּישָׁא, אֲשַׁחֲרֶךָּ בְּאִתְעָרוּתָא לְמֶעְבַּד רְעוּתָךְ.

כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ בְּזִמְנָא דְּמִשְׁפָּט נָחִית בְּאַרְעָא, לְבַשְּׁמָא עָלְמָא, כְּדֵין צֶדֶק לָמְדוּ יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל. כְּלוֹמַר יַכְלִין לְמִסְבַּל דִּינָא דְּצֶדֶק, וְלָא יִשְׁתְּצֵי עָלְמָא מִנַּיְהּ. אֵימָתַי צֶדֶק לָמְדוּ יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל, כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רִבִּי אַבָּא חֲוָה יָתִיב קָמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּפַלְגוּ לֵילְיָא, לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. קָמוּ רִבִּי

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּהַהוּא זִמְנָא, אִלֵּין מָארֵי מַתְנִיתִין מָארֵי חָכְמְתָא עִלָּאָה, מָארֵי קַבָּלָה, מָארֵי

**אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא עְמֵיהּ.
פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר,**
(תהלים מב) **כְּאַיָּל תַּעֲרוֹג עַל
אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרוֹג
אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. הַאי קְרָא
אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, זַכָּאִין
אִינּוּן יִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לוֹן
אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, וְאוֹרִית
לוֹן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין מֵאֲתַר
קַדִּישָׁא, בְּגִין לְמֶעְבַּד
פִּקּוּדוֹי, וּלְאִשְׁתַּעְשָׁעָא
בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן
דְּאִשְׁתַּעְשָׁע בְּאוֹרַיְיתָא, לָא
דָּחִיל מִכֹּלָּא. דִּכְתִיב,** (תהלים
קיט) **לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשׁוּעָי אָז
אָבַדְתִּי בְעָנְיִי.
מַאן אִינּוּן שַׁעֲשׁוּעָי.
אוֹרַיְיתָא.
דְּאוֹרַיְיתָא שַׁעֲשׁוּעִים אִקְרֵי,
דִּכְתִיב,** (משלי ח) **וָאֶהְיֶה**

רָזֵי תוֹרָה, שַׁעֲתָא דְּחִיקַת
לוֹן. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר כְּאַיָּל
תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם,
דְּאִינּוּן אֲפִיקֵי מַיִם
דְּאוֹרַיְיתָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא.
וְלֵית תּוֹרָה, אֶלָּא עַמּוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא. דְּיהוֹן אִלֵּין
אֲפִיקֵי מַיִם, בְּצַעֲרָא בִּיגוֹנָא
בְּעַנְיוּתָא, וְאִלֵּין אִינּוּן
חֲבָלִים צִירִין דְּיוֹלָדָה,
דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר
בָּהּ, (משלי כג) וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ.
וּבְאִינּוּן חֲבָלִים, תְּהֵא
בְּצַעֲרָא דְּלְהוֹן.
וּבְאִינּוּן חֲבָלִים דְּצַוָּוחַת
בְּהוֹן, אִתְעָרַת
שִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין דְּלְעֵילָּא,
עַד דְּיִתְעַר קוֹל דִּילָהּ עַד
יְהוָ"ה, וּמִיָּד (תהלים כט) קוֹל יְיָ'
יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, דְּאִינּוּן מָארֵי
מַתְנִיתִין, (תהלים מה) בְּתוּלוֹת
אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ, כְּלְהוֹן יֵהוֹן
לוֹן חִיל כַּיּוֹלֵדָה מַמָּשׁ,
בְּדַחֲקִין, דְּדַחֲקָא לוֹן שַׁעֲתָא,
בְּכַמָּה נְשִׁיכִין דְּיֵצֶר הָרָע,

שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם. וְדָא הוּא דְּתָנֵינָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. מַאי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא. בְּגִין לְמֶחְדֵּי בֵּהּ. דְּתָנֵינָן, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דִּכְתִיב בֵּהּ, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ׳, בְּגִין לְאִתְעַנָּגָא מֵהַהוּא שֵׁקִיוּ דְּנַחֲלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ. כִּבְיָכוֹל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשָׁע בֵּהּ, מֵהַהוּא שֵׁקִיוּ דְּנַחֲלָא, דְּמִתְעַנְּגֵי בֵּהּ צַדִּיקַיָּיא. וְעַל דָּא אָתֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא. וְכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם (דף ס"ח ע"א) צַדִּיקַיָּיא, מֵהַהוּא שֵׁקִיוּ דְּנַחֲלָא.

דְּחִוְיָא דְּנָשִׁיךְ לוֹן בְּכַמָּה דַּחֲקִין.

בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְפַּתְּחַת לְאוֹלָדָא מְשִׁיחָא, בְּגִין חֲבָלִים וְדוֹחֲקִים דְּצַדִּיקִים, וּמָארֵי מְדוֹת, וּמָארֵי רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, מָארֵי בוּשֶׁת וַעֲנָוָה, מָארֵי יִרְאָה וְאַהֲבָה, מָארֵי חֶסֶד, אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אֱמֶת, שׂוֹנְאֵי בָּצַע, דְּדַחֲקָא לוֹן שַׁעֲתָא. וְהַאי הוּא דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דּוֹר שֶׁבֶּן דָּוִד בָּא, אַנְשֵׁי חַיִל יְסוֹבְבוּ מֵעִיר לָעִיר וְלָא יְחוֹנָנוּ, וְיִרְאֵי חֵטְא יִמָּאֲסוּ, וְחָכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וּתְהֵי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת, וְהַגֶּפֶן תִּתֵּן פִּרְיָהּ, וְהַיַּיִן בְּיוֹקֶר.

וּמֵאִינּוּן קָלִין דְּיָהֲבַת, דְּאִינּוּן שִׁבְעִין, לָקֳבֵל שִׁבְעִין תֵּיבִין דְּיַעֲנֵךְ יְיָ׳ בְּיוֹם צָרָה, אִתְפַּתְּחַת רַחְמָהּ, דְּאִיהִי ב׳, כְּלִילָא

תָּאנָא, כְּאַיָּל תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים כב) אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם, וַדַּאי לְאִשְׁתַּקְיָא מְשַׁקְיוּ דְמַבּוּעֵי דְנַחֲלָא, עַל יְדֵי דְצַדִּיק. מִתְּרִין בֵּיתִין, לְאוֹלָדָא ב' מְשִׁיחִין, וְאָעִילַת רֵישָׁה בֵּין בִּרְכָּהָא, דְּאִידוּ רֵישָׁא דִילָהּ, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. תְּרֵין שׁוֹקָהָא, נֶצַח וְהוֹד, תְּרֵין נְבִיאִים. מִתַּמָּן אוֹלִידַת תְּרֵין מְשִׁיחִין. בְּהַהִיא זִמְנָא וַיֶּחֱשׁוֹף יְעָרוֹת, יִתְעַבָּר נָחָשׁ מֵעָלְמָא (ע"ב רעיא מהימנא)

תַּעֲרוֹג: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) לַעֲרוּגֹת הַבֹּשֶׂם, כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. לְאִשְׁתַּקְיָא מִנָּךְ, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

מַבּוּעֵי נַחֲלָא מַאן אִינּוּן. מַבּוּעָא חַד לְעֵילָּא, דְּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וְגוֹ'. וּמִתַּמָּן נָגִיד וְנָפִיק, וּמַשְׁקֵי גִּנְתָּא, וְכָל אִינּוּן נַחֲלִין, נַגְדִּין וְנָפְקִין וּמִתְכַּנְּשִׁין בְּתַרֵי מַבּוּעִין, דְּאִקְרוּן נֶצַח וְהוֹד, וְאִלֵּין אִקְרוּן אַפִּיקֵי מַיִם, בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְצַדִּיק, דְּמִנֵּיהּ נָגִיד וְנָפִיק וּמְשַׁתְּקְיָא גִּנְתָּא. בְּגִין כַּךְ אַיָּל וּצְבִי כַּחֲדָא מִשְׁתַּכְחֵי, (נ"א אַיָּל וּצְבִי אִקְרוּן עֶטֶרֶת וְיסוֹד) צָדֶק וְצַדִּיק.

תָּאנָא, כְּתִיב (תהלים כט) קוֹל יְיָ' יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, אַיָּלוֹת, אַיֶּלֶת כְּתִיב חָסֵר, דָּא אַיָּלוֹת הַשָּׁדֶה (נ"א דָּא אַיֶּלֶת דְּשַׁחַר). (דָּבָר אַחֵר אַיָּלוֹת הַשָּׁדֶה), דְּתַנְיָא, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, בְּשַׁעֲתָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא, הַאי קוֹל נָפִיק, וְכָאִיב כָּל אִינּוּן אַיְלְתָּא דְּסַחֲרָנֵי כּוּרְסַיָּיא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ. דָּבָר אַחֵר יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כו) חוֹלְלָה יָדוֹ נָחָשׁ בָּרִיחַ. וַיֶּחֱשׁוֹךְ יְעָרוֹת כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר. (שמואל א יב) בְּיַעֲרַת הַדְּבָשׁ, וּכְתִיב (שיר השירים ה) אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי, וַיִּנָּקָא לְהוּ כְּאִמָּא דְּיָנְקָא לִבְנִין.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, (ישעיה כו) נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, נַפְשִׁי בַּלַּיְלָה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֲשַׁחֲרֶךָּ, יְשַׁחֲרֶךָּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הָא אוּקְמוּהָ, (בראשית כ״ג) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב יב) אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ.

תָּא חֲזֵי נַפְשָׁא וְרוּחָא אִשְׁתְּמוֹדָע (ס״א אִשְׁתַּעֵי) (ס״א אִשְׁתַּתְּפֵי) כַּחֲדָא לְעָלְמִין. תָּנָא פּוּלְחָנָא שְׁלֵימְתָּא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּתַנְיָנָן (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ׳. דְּיַרְחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דְּנֶפֶשׁ מַמָּשׁ, וְדָא הוּא רְחִימוּתָא שְׁלֵימְתָּא, רְחִימוּתָא דְּנַפְשֵׁיהּ וְרוּחֵיהּ. כְּמָה דְּאִתְדְּבָקוּ אִלֵּין בְּגוּפָא, וְגוּפָא רָחִים לוֹן. (ס״א כְּדֵין) כַּךְ יִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ לְרַחֲמָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְחִימוּתָא דְּנַפְשֵׁיהּ וְרוּחֵיהּ,

לְאַדְבְּקָא בֵּיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה (כְּלוֹמַר) נַפְשִׁי מַמָּשׁ.

אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, אִתְדַּבְּקָא בָּךְ בִּרְחִימוּתָא סַגִּיאָה, בַּלַּיְלָה. דְּבָעֵי בַּר נָשׁ מֵרְחִימוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֵיקָם בְּכָל לֵילְיָא, לְאִשְׁתַּדְלָא בְּפוּלְחָנֵיהּ, עַד דְּיִתְעַר צַפְרָא, וְיִתְמְשַׁךְ עָלֵיהּ חוּטָא דְחֶסֶד. דְּתַנְיָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דִּרְחִימוּתָא דָּא רָחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָנֵי זַכָּאֵי קִשׁוֹט דְּמַרְחֲמִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי, עָלְמָא מִתְקַיְּימָא בְּגִינֵיהוֹן, וְשַׁלְטִין עַל כָּל גְּזִירִין קָשִׁין דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא. (נ"א הֵיא) (בְּגִין דְּיִתְקַיֵּים עָלְמָא בְּגִינֵיהוֹן)

תָּאנָא, הַהוּא זַכָּאָה דְּאִתְדַּבָּק בְּרוּחֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ לְעֵילָּא, בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, בִּרְחִימוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת. שַׁלִּיט בְּאַרְעָא דְּלַתַּתָּא, וְכָל מַה דְּגָזַר עַל עָלְמָא אִתְקַיָּים. מְנָא לָן, מֵאֵלִיָּהוּ. דִּכְתִיב, (מלכים א יז) חַי יְיָ׳ אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְּבָרִי.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְיָין נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְאִינּוּן זַכָּאֵי עָלְמָא מְשַׁלְּפֵי לְהוּ מִמַּלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, זְעִירִין אִינּוּן, דְּבַהַהוּא שַׁעֲתָא דְּנָחִית, קַיְּימָא קָמֵי מַלְכָּא, וּרְעוּתָא דְּמַלְכָּא לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָשַׁב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא בְּכָל

חֵילָא וְחֵילָא דְּשַׁמַּיָּא, כְּלְהוּ חַיָּילִין אִתְעֲבִידוּ, וְקַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּמְנַיְיהוּ אִתְעַכְּבוּ עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף ס"ח ע"ב) אָחִית לְהוּ לְתַתָּא.

וְתָאנָא, מִיּוֹמָא דְּאִתְּבְּרִי עָלְמָא, קַיְימֵי קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְעַכְּבוּ עַד דְּמָטָא זִמְנָא לְאַחֲתָא לוֹן בְּאַרְעָא, וְאִלֵּין שְׁלִיטוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב חַי יְיָ׳ אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו, אֲשֶׁר אֲנִי עוֹמֵד לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֲשֶׁר עָמַדְתִּי. לְבָתַר אַהֲדָר לְאַתְרֵיהּ, וְסָלִיק לְאַדְרֵיהּ, וְאִינּוּן אָחֳרָנִין לָא סַלְקִין עַד דִּימוּתוּן. בְּגִין דְּלָא קַיְימוּ קוֹדֶם לָכֵן כְּאִינּוּן אָחֳרָנִין. וּבְגִין כַּךְ אֱלִיָּהוּ אִתְעֲבִיד שְׁלִיחָא, מַלְאָכָא לְעֵילָּא, וְאִלֵּין דְּמִתְדַּבְּקָן יַתִּיר לְמַלְכָּא.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּכָל רוּחִין קַדִּישִׁין דִּלְעֵילָּא, עָבְדִין שְׁלִיחוּתָא, וְכֻלְּהוּ אַתְיָין מֵאַתַר חַד. דְּנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא מִתְּרֵי דַּרְגִּין דִּכְלִילָן בְּחַד, וּבְגִין כַּךְ סַלְקִין יַתִּיר, וְדַרְגֵּיהוֹן יַתִּיר, וְהָכִי הוּא. וְכָל אִינּוּן דַּהֲווֹ טְמִירִין תַּמָּן, נַחְתּוּ וּסְלִיקוּ בְּחַיֵּיהוֹן, כְּגוֹן חֲנוֹךְ דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ מִיתָה. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה דָּא, בַּחֲנוֹךְ וְאֵלִיָּהוּ.

וְתָאנָא מְאָה וְעֶשְׂרִין וַחֲמֵשׁ אַלְפִּ דַּרְגִּין (לְצַדִּיקַיָּיא)

לְנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, סְלִיקוּ בִּרְעוּתָא, עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַמְּנָא לְהוּ בְּעָלְמָא דֵּין, בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, וְסַלְקִין וְטָאסִין עָלְמָא, וּמִתְקַשְּׁרֵי בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדְּתָא עָלְמָא בְּהוּ, עָלַיְיהוּ כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְגוֹ׳.

(ויקרא ט"ז) תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם, נַפְשׁוֹתֵיכֶם קָאָמַר, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְחִין קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא זַכָּאִין, וְיִהֵא רְעוּתָא דִּלְהוֹן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּיִתְכַּפַּר לְהוּ חוֹבַיְיהוּ. וְעַל דָּא, מַאן דְּאָכַל וְשָׁתֵי בְּתִשְׁעָאָה, וּמְעַנֵּג נַפְשֵׁיהּ בְּמֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָיא, אִשְׁתְּכַח בַּעֲשִׂירָאָה עִנּוּיָא דְּנַפְשָׁא בְּתֵרִין חוּלָקִין, וְאִשְׁתְּכַח כְּאִלּוּ אִתְעַנֵּי תְּשִׁיעָאָה וַעֲשִׂירָאָה. אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם: לְאַכְלְלָא כֹּלָּא, גּוּפָא וְנַפְשָׁא, וּלְאִתְכַּנָּעָא בְּהַאי יוֹמָא, לְאִתְכַּפְּרָא עַל חוֹבֵיהוֹן.

תָּאנָא כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם. בַּיּוֹם הַזֶּה. הַיּוֹם הַזֶּה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בַּיּוֹם הַזֶּה דַּיְיקָא, דְּבֵיהּ אִתְגְּלֵי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, לְכַפָּרָא עַל חוֹבֵיהוֹן דִּכְלָּא.

דָּבָר אַחֵר תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט וְגוֹ׳, עִיר קְטַנָּה, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל עִיר קְטַנָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,

(ישעיה כו) עִיר עָז לָנוּ יְשׁוּעָה יָשִׁית חוֹמוֹת וָחֵיל וְגוֹ'. וּכְתִיב (הושע יא) וְלֹא אָבֹא בְּעִיר. עִיר קַטַנָּה, זְעֵירָא הִיא, דְּהִיא בַּתְרָאָה מִכֹּלָּא, תַּתָּאָה מִכֹּלָּא, שׁוּרוֹי רַבְרְבִין, תַּקִּיפִין, קַדִּישִׁין, עִיר הַקֹּדֶשׁ אִקְרֵי. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט, זְעִירִין אִינּוּן דְּזַכָּאן לְסַלְקָא לְגַוָּוהּ, וּלְמִשְׁרֵי בָּהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ' וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ וְגוֹ'. וְעַל דָּא אֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט.

וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְאַזְדַּוּגָא בָּהּ, וּלְמִשְׁרֵי בָּהּ, וְסָבַב אוֹתָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה ב) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְיָ' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגוֹ'. וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדוֹלִים, דְּבָנָה שׁוּרוֹי, רַבְרְבִין תַּקִּיפִין יְאֵיאָן וְשַׁפִּירִין (ס"א מִבָּל אֲבָנִין יְקִירִין) קַדִּישִׁין. עִיר הַקֹּדֶשׁ אִקְרֵי, וְכָל יְקָרָא דְּמַלְכָּא עַיִּיל בְּגַוָּוהּ. וּבְגִין כָּךְ, הִיא בִּלְחוֹדָהָא כְּלִילָא מִכָּל עִטְרֵי דְּמַלְכָּא, וְכָל עִטְרֵי מַלְכָּא בָּהּ מִתְעַטְּרִין. בְּגִין כָּךְ, וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט כְּתִיב.

וּמָצָא בָהּ אִישׁ מִסְכֵּן וְחָכָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים טו) נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב. מִסְכֵּן: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות א) וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה, מִתְעַטָּר בְּעִטְרִין תַּקִּיפִין, בְּעִטְרֵי אוֹרַיְיתָא, בְּעִטְרֵי פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּמַלְכָּא. וְחָכָם, דְּזָכֵי בָּהּ בְּהַאי חָכְמָה. וְחָכָם, דְּהוּא חַכִּים יַתִּיר מִכֹּלָּא לְעַיְינָא בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, בְּגִין לְמִזְכֵּי בָּהּ, וּלְאַעֲלָא

בָּהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ. וּמִלַּט: כְּמוֹ (שמואל א כ) אִמְלְטָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת אֶחָי, (בראשית יט) אִמְלְטָה נָא שָׁמָּה. אוֹף הָכָא וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ.

וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן הַהוּא, וְאָדָם לָא זָכַר, לְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, כְּהַהוּא גְּבַר מִסְכְּנָא דְּאִתְחַבָּר בְּכֹלָּא, (דף ס"ט ע"א) בְּגִין לְמִזְכֵּי בָּהּ. (קהלת ט) וְאָמַרְתִּי אֲנִי טוֹבָה חָכְמָה מִגְּבוּרָה. דְּהָא בְּהַהוּא עָלְמָא, לָא יְהַבִּין רְשׁוּ לְמֵיעַל, בַּר הָנֵי זַכָּאֵי קִשׁוֹט, הָנֵי דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא יוֹמָא וְלֵילֵי, וּמִתְעַטְּרֵי בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, לְמֵיעַל בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים. דְּהָא בְּנֵי נָשָׁא לָא מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ, וְלָא בָּעָאן לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ, וּלְאָצִית לְמִלּוֹי. דְּתָנָא, כָּל מַאן דְּאָצִית לְמִלּוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, זַכָּאָה הוּא בְּהַאי עָלְמָא, וּכְאִלּוּ קַבִּיל תּוֹרָה מִסִּינַי. וַאֲפִילּוּ מִכָּל בַּר נָשׁ נָמֵי בָּעֵי לְמִשְׁמַע מִלּוֹי דְּאוֹרַיְיתָא. וּמַאן דְּאַרְכִּין אוּדְנֵיהּ לָקַבְלֵיהּ, יָהִיב יְקָרָא לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְיָהִיב יְקָרָא לְאוֹרַיְיתָא. עָלֵיהּ כְּתִיב, (דברים כז) הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ.

תָּאנָא, יוֹמָא חַד הֲווֹ אֲזְלֵי חַבְרַיָּיא עִמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן,

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמֵינָא אִלֵּין עַמִּין כֻּלְּהוּ עִלָּאֵי, וְיִשְׂרָאֵל תַּתָּאֵי מִכֻּלְּהוּ, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּמַלְכָּא אַשְׁדַּר מַטְרוֹנִיתָא מִינֵּהּ, וְאָעִיל אַמָּהוּ בְּאַתְרָהָא (כְּלוֹמַר שִׁפְחָה). כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹ'. תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגוֹ'. וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. מַאן שִׁפְחָה. הַיְא כְּתָרָא נוּכְרָאָה, דְּקָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוּכְרָא דְּלְהוֹן בְּמִצְרַיִם. דִּכְתִיב (שמות יא) עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם. אַחַר הָרֵחָיִם דַּוְוֹת יָתְבָא בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְׁתָּא, הַאי שִׁפְחָה תִּירַשׁ גְּבִירְתָּהּ.

בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, מַלְכָּא בְּלָא מַטְרוֹנִיתָא, לָא אִקְרֵי מַלְכָּא. מַלְכָּא דְּאִתְדַּבָּק בִּשְׁפְחָה בְּאַמָּהוּ דְּמַטְרוֹנִיתָא, אָן הוּא יִקָּרָא דִּילֵיהּ. וּזְמִינָא קָלָא לְבַשָּׂרָא לְמַטְרוֹנִיתָא, וְלֵימָא (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא. כְּלוֹמַר, צַדִּיק הוּא נוֹשָׁע, בְּגִין דְּהַוָה רָכִיב עַד הַשְׁתָּא בַּאֲתַר דְּלָאו דִּילֵיהּ, בַּאֲתַר נוּכְרָאָה, וְיָנִיק לֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, עָנִי (דְּלָא) הַוָה בְּקַדְמִיתָא, וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, אִינּוּן כְּתָרִין תַּתָּאִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּקָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוּכְרָא דְּלְהוֹן בְּמִצְרַיִם, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יא) וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

כְּבֵיכוֹל צַדִּיק וְנוֹשֵׁע הוּא, הוּא וַדַּאי יַתִּיר מִכֹּלָּא. בְּגִין דְּעַד הַשְׁתָּא שָׁאֲרֵי צַדִּיק בִּלָּא צֶדֶק. וְהַשְׁתָּא דְּיִזְדַּוְּוגוּן כַּחֲדָא, צַדִּיק וְנוֹשֵׁע הוּא, דְּהָא לָא יָתִיב בְּסִטְרָא אָחֳרָא. תָּאנָא, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וְגוֹ', הַאי קְרָא קַשְׁיָא, הַצַּדִּיק אָבַד, נֶאֱבַד מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ אָבַד. אֶלָּא אָבַד מַמָּשׁ, וּמַאי אָבַד. אָבַד לְמַטְרוֹנִיתָא, וְאִתְדַּבָּק בַּאֲתַר אָחֳרָא, דְּאִקְרֵי שִׁפְחָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, אִי נִיחָא קָמֵי דְּמָר, הָא דְּתָנֵינָן, דִּכְתִיב (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, מַאן דְּאָמַר, דְּעַל שִׁבְעָה קַיְימִין קַיְימָא עָלְמָא. וּמַאן דְּאָמַר, עַל חַד קַיְימָא עָלְמָא, הֵיךְ מִתְיַישְׁבָן מִלֵּי. אָמַר לֵיהּ, כֹּלָּא מִלָּה חַד הוּא, דְּהָא ז' אִינּוּן וּבְהוּ אִית חַד קַיְימָא, דְּאִקְרֵי צַדִּיק, וְקַיְימֵי עָלֵיהּ, וְעָלְמָא בְּהַאי אִתְקַיְימָא. וְכַד אִתְקַיְימָא עָלְמָא עָלֵיהּ, כְּאִלּוּ אִתְקָיְים עַל כֻּלְּהוּ שִׁבְעָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי בְּכַמָּה אֲתַר.

וְתָאנָא, הַאי שִׁפְחָה זְמִינָא לְשַׁלְטָאָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דִּלְתַתָּא, כְּמָה דַּהֲוֹת מַטְרוֹנִיתָא שַׁלְטָא בְּקַדְמִיתָא, דִּכְתִיב (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ, וְהַשְׁתָּא שִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ בְּכֹלָּא. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאָתְבָא לְמַטְרוֹנִיתָא לַאֲתָרָהָא כְּקַדְמִיתָא, וּכְדֵין מִמַּאן

הוּא חֲדְוּתָא, הַיְינוּ אֵימָא חֲדְוּתָא דְּמַלְכָּא, וְחֲדְוּתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. חֲדְוּתָא דְּמַלְכָּא, בְּגִין דְּיֵיתוּב לָהּ וְיִתְפְּרַשׁ מִשְּׁפְחָה, כַּדְקָא אֲמִינָא. וְחֲדְוּתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּגִין דְּתֵיתוּב לְאִזְדַּוּוגָא בְּמַלְכָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וְהָיְתָה וֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם. וְהָיְתָה לָכֶם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי וֹאת. הָא דְּאָמְרָן, לְחֻקַּת עוֹלָם. בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר חֻקַּת עוֹלָם אִתְקְרֵי, גְּזֵרָה דְּמַלְכָּא, דְּעַיְיל כָּל נְמוּסוֹי בַּאֲתַר דָּא, וְאַסְתִּים לוֹן, כְּמָאן דְּסָתִים כֹּלָּא, בְּאַסְקוּפָּא חֲדָא. (ק"פ) חֻקַּת עוֹלָם וַדַּאי. בְּהַאי וֹאת (דף ס"ט ע"ב) רָשִׁים וְחָקַק כָּל גְּנִיזִין דִּילֵיהּ, וְכָל טְמִירִין דִּילֵיהּ.

(ויקרא ט"ז) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ. בֶּעָשׂוֹר דַּיְיקָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם, וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָא אִתְּמַר נַפְשׁוֹתֵיכֶם וַדַּאי. דְּהָא בְּנַפְשָׁא תַּלְיָא מִלְּתָא, וּבְגִין כַּךְ, אַכִּילָה וּשְׁתִיָּה מִתְּשִׁיעָאָה, יַתִּיר מִיּוֹמָא אָחֳרָא. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי מִלָּה אִתְּמַר בְּגַוְונָא אָחֳרָא, וְכֹלָּא שַׁפִּיר, וְהַאי וְהַאי מִלָּה חֲדָא, וְכָל חַד בְּאַתְרֵיהּ, וְהָכִי הוּא.

וְתָאנָא, בְּהַאי יוֹמָא, כָּל חֵידוּ, וְכָל נְהִירוּ, וְכָל וּתְרָנוּתָא דְּעָלְמִין, כֻּלְּהוּ תַּלְיָין בְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּכָל מַבּוּעִין נַגְדִּין וְנָפְקִין מִנָּהּ. וּכְדֵין נְהִירִין כָּל

אִינּוּן בּוּצִינִין, וְנַהֲרִין בִּנְהִירוּ בְּחֶדְוָותָא, עַד דְּמִתְבַּסַּם כּוּלָּא. וּכְדֵין כָּל אִינּוּן דִּינִין אִשְׁתְּכָחוּ בִּנְהִירוּ, וְדִינָא לָא אִתְעֲבִיד, וְעַל דָּא תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא אוֹקִים לָהּ מֹר, מִן גּוּפָא דְּמַתְנִיתָא, לָא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם, עַד שֶׁכָּפְרוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, (שמואל ב כ) אֵין לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשַׁי, וְהָא אִתְּמַר. קְרָא אַחֲרִינָא אַשְׁכַּחְנָא בְּהַאי, דִּכְתִיב, (מלכים א יב) רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, בֵּית דָּוִד אִקְרֵי, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה ב) בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְיָ. בֵּית יַעֲקֹב, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (ישעיה ס) וּבֵית תִּפְאַרְתִּי אַפְאֵר. לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְיָ, דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, וְנָטַע הַאי גַּן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בֵּיהּ עִם צַדִּיקַיָּיא, דְּבֵיהּ שַׁרְיָין.

תָּאנָא, כְּתִיב אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא וְגוֹ' וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. וּכְתִיב וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'. אַךְ דִּכְתִיב, מַאי קָא בָּעֵי הָכָא. אָמַר לֵיהּ, לְמִעוּטָא קָא אַתְיָא. דְּכֵיוָן דְּאָמַר וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ, אָמַר לְבָתַר אַךְ בֶּעָשׂוֹר. אַךְ עָשׂוֹר מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּבֶעָשׂוֹר תַּלְיָא מִלְּתָא.

אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי, (שמות יב) אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבָּתֵּיכֶם, וְתָנֵינָן אַךְ חֵלֶק, חֶצְיוֹ אָסוּר בַּאֲכִילַת חָמֵץ, וְחֶצְיוֹ מוּתָּר. אוּף הָכָא אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, אֵימָא דְּחֶצְיוֹ אָסוּר בַּמְּלָאכָה (נ"א בַּאֲכִילָה), וְחֶצְיוֹ מוּתָּר. אָמַר לֵיהּ אוּף הָכָא בְּוַעְנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם תַּלְיָא, דְּהָא עִנּוּי לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא מִפַּלְגוּת יוֹמָא וּלְהָלְאָה, וְשַׁפִּיר הוּא אַךְ חֵלֶק בְּוַעְנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (ויקרא טז) כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹ'. אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם, לְאַכְלְלָא יוֹבְלָא, דְּנָגִיד מַבּוּעֵי לְאַשְׁקָאָה בְּהַאי יוֹמָא לְכָל עִיבָּר, לְאַרְוָאָה כֻּלָּא, וּלְאַשְׁקָאָה כֻּלָּא. וְדָא עֲלֵיכֶם, כְּלוֹמַר, בְּגִינֵיכוֹן לְדַכְּאָה לְכוֹן בְּהַאי יוֹמָא, דִּכְתִיב לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיכוּ דִּינָא.

רִבִּי יְהוּדָה, אָמַר זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבָעֵי לְדַכְּאָה לְהוּ, דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּהוּ חוֹבָה, בְּגִין דִּיהוֹן בְּנֵי הֵיכָלֵיהּ, וִידוּרוּן בְּהֵיכָלֵיהּ. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְגוֹ'.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ. תָּנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּעָא לְמִבְרֵי בַּר נָשׁ, אַמְלִיךְ בְּאוֹרַיְיתָא,

אָמְרָה קַמַּיְיהּ, תִּבְעֵי לְמִבְרֵי הַאי בַּר נָשׁ, זַמִּין הוּא לְמֶחֱטֵי קַמָּךְ, זַמִּין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמָּךְ. אִי תַּעֲבִיד לֵיהּ כְּעוֹבָדוֹי, הָא עָלְמָא לָא יָכִיל לְמֵיקָם קַמָּךְ, כָּל שֶׁכֵּן הַהוּא בַּר נָשׁ. אָמַר לֵיהּ, וְכִי לְמַגָּנָא אִתְקְרִינָא, (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם.

וְעַד לָא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא תְּשׁוּבָה, אָמַר לָהּ לִתְשׁוּבָה, אֲנָא בָּעֵינָא לְמִבְרֵי בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא, עַל מְנָת דְּכַד יִתּוּבוּן לָךְ מֵחוֹבֵיהוֹן, דְּתֶהֱוֵי זְמִינָא לְמִשְׁבַּק חוֹבֵיהוֹן, וּלְכַפְּרָא עֲלַיְיהוּ. וּבְכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא תְּשׁוּבָה זְמִינָא לְגַבֵּי בְּנֵי נָשָׁא, וְכַד בְּנֵי נָשָׁא תַּיְיבִין מֵחוֹבַיְיהוּ, הַאי תְּשׁוּבָה תָּבַת לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַפֵּר עַל כֻּלָּא, וְדִינִין אִתְכַּפְיָין, וּמִתְבַּסְּמָן כֻּלְּהוּ, וּבַר נָשׁ אִתְדַּכֵּי מֵחוֹבֵיהּ.

אֵימָתַי אִתְדַּכֵּי בַּר נָשׁ מֵחוֹבֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל בְּהַאי תְּשׁוּבָה כַּדְקָא חֲזֵי. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, דְּתָב קָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, וְצַלֵּי (דף ע' ע"א) צְלוֹתָא מֵעוּמְקָא דְּלִבָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ, אַתַּר גְּנִיז הוּא לְעֵילָּא, וְהוּא עַמִּיקָא (שמות ס"ג ע"ב) דְּבֵירָא, וּמֵהַאי נָפְקִין נַחֲלִין וּמַבּוּעִין לְכָל עִיבָּר, וְהַהוּא עַמִּיקָא דַּעֲמִיקְתָּא אִקְרֵי תְּשׁוּבָה. וּמַאן דְּבָעֵי לְאָתְבָא וּלְאִתְדַּכְּאָה

מֵחוֹבוֹי, בְּהַאי עוּמְקָא אִצְטְרִיךְ לְמִקְרֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ׳.
תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְהַוָה בַּר נָשׁ חָב קָמֵי מָארֵיהּ, וְקָרִיב
קָרְבָּנֵיהּ עַל מַדְבְּחָא, וְכַהֲנָא מְכַפֵּר עָלֵיהּ, וּבָעֵי
בָּעוּתֵיהּ עָלֵיהּ, מִתְעָרִין רַחֲמֵי, וְדִינִין מִתְבַּסְּמָן, וּתְשׁוּבָה
אָרִיק בִּרְכָאן, בְּמַבּוּעִין דְּנַגְדִּין וְנָפְקִין, וּמִתְבָּרְכִין כֻּלְּהוּ
בּוּצִינִין כַּחֲדָא, וּבַר נָשׁ אִתְדַּכֵּי מֵחוֹבֵיהּ.
תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַפִּיק עֶשֶׂר כְּתִרִין, עִטְרִין
קַדִּישִׁין לְעֵילָּא, דְּאִתְעַטָּר בְּהוּ, וּמִתְלַבָּשׁ בְּהוּ, וְהוּא
אִינּוּן, וְאִינּוּן הוּא, כְּשַׁלְהוֹבָא דַּאֲחִידָא בְּגוּמְרָא, וְלֵית
תַּמָּן פְּרוּדָא. לְקָבֵיל דְּנָא, אִית עֶשֶׂר כְּתִרִין דְּלָא קַדִּישִׁין
לְתַתָּא, וְאִינּוּן אֲחִידָן בְּזוּהֲמָא דְּטוּפְרָא דְּחַד עִטְרָא
קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי חָכְמָה. וְעַל דָּא אִקְרוּן חָכְמוֹת.
וְתָאנָא, עֶשְׂרָה זִינֵי חָכְמוֹת אִלֵּין נַחְתוּ לְעָלְמָא. וְכֻלְּהוּ
אִסְתָּאֲבוּ (ס"א אִשְׁתַּאֲבוּ) בְּמִצְרַיִם, בַּר מֵחַד
דְּאִתְפְּשַׁט בְּעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ זִינֵי חַרְשֵׁי אִינּוּן, וּמְנַיְּיהוּ יַדְּעֵי
מִצְרַיִם חַרְשִׁין, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. וְכַד מִצְרָאֵי בָּעָאן
לְמֶעְבַּד כְּנוּפְיָיא בְּחַרְשַׁיְיהוּ לְעוֹבָדֵיהוֹן, הֲווֹ נַפְקֵי לְחַקְלָא
לְטוּרֵי רָמַאֵי, וְדַבְחִין דְּבָחִין, וְעַבְדִין גּוּמִּין בְּאַרְעָא,
וְסַחֲרִין הַהוּא דָּמָא סוֹחֲרָנֵיהּ דְּהָנֵי גּוּמִּין, וּשְׁאָר דָּמָא
מִתְכַּנְּפֵי בְּהַנְהוּ גּוּמִּין, וּבְשַׁרָא שָׁוִין עָלַיְיהוּ. וּקְרֵבִין

קָרְבְּנֵיהוֹן, לְאִינּוּן זִינִין בִּישִׁין, וְאִינּוּן זִינִין בִּישִׁין מִתְכַּנְּשִׁין וּמִתְקָרְבִין כַּחֲדָא, וּמִתְפַּיְּיסִין בַּהֲדַיְיהוּ בְּהַהוּא טוּרָא.

יִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ בִּשְׁעִבּוּדֵיהוֹן, הֲווֹ מִתְקָרְבִין לְהוֹן, וְאוֹלְפוּ מִנַּיְיהוּ, וַהֲווֹ טָעָאן בַּתְרַיְיהוּ, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן וְגוֹ', וּכְתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִים וְגוֹ'. תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ מְקָרְבִין לְהוֹן עַל גַּבֵּי חַקְלָא, וַהֲווֹ מְזַמְּנֵי הַהוּא דָּמָא, וּמְקָרְבֵי קָרְבְּנַיְיהוּ, הֲווֹ מִתְכַּנְּפֵי כָּל אִינּוּן זִינִין בִּישִׁין, וְחָמָאן לְהוֹן כְּגַוְונָא דְּשְׂעִירִים, כְּלְהוּ מַלְיָין שַׂעֲרָא, וּמוֹדָעֵי לְהוּ מַה דְּאִינּוּן בַּעְיָין.

תָּא חֲזֵי, יִצְחָק מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כז) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו וַיְמֻשֵּׁהוּ, אָמַר, דָּא לָא אִתְעֲדֵי (ס"א הָכָא לָא אִתְעַר), אֶלָּא מִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא דְּנָגִיד עַל אַרְעָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וּמִשְּׁמַנֵּי הָאָרֶץ, בְּכֹלָּא בְּרָכֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמָא לֵיהּ בְּשַׁעֲרָא, אָמַר לְמֶעְבַּר דָּא, וּמִשְּׁמַנֵּי הָאָרֶץ אִצְטְרִיךְ, וְלָא זוּהֲמָא דְּאַרְעָא, דְּהַאי זוּהֲמָא הוּא דְּאַרְעָא, וְכַד טַלָּא דִּשְׁמַיָּא וּמִגְדָּא דְּאַרְעָא מִתְחַבְּרָאן אִתְעֲבַר הַאי זוּהֲמָא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, בַּתְרַיְיתָא דְּאִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין דְּלָא

קַדִּישִׁין הַאי הוּא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים יח) וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, וְדָא הוּא עֲשִׁירָאָה דְכֹלָּא. דְתַנְיָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, נַפְשָׁתָא דְרַשִׁיעַיָּיא אִלֵּין אִינּוּן מַזִּיקִין דְעָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי טַב לְהוּ לְחַיָּיבַיָּא דְאִתְעַבְּדִין מַזִּיקִין בְּעָלְמָא, אָן הוּא עוֹנְשָׁא דְגֵיהִנָּם. אָן הוּא בִּישָׁא דְזִמִּינָא לְהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָכִי תָּנֵינָן, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי, נַפְשָׁתָא דְרַשִׁיעַיָּיא בְּשַׁעֲתָא דְנָפְקִין מֵעָלְמָא, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין מְזַדַּמְּנֵי לְקַבְּלָא לְהוּ, וּלְאַעְלָאָה לְהוּ לְגֵיהִנָּם, וְעָאלִין לְהוּ בְּתַלַת דִּינִין בְּכָל יוֹמָא, בַּגֵּיהִנָּם. לְבָתַר מְזַדַּוְּגֵי בְּהוּ, וְאַזְלִין וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא, וּמַטְעָן לְהוּ לְרַשִׁיעַיָּיא, לְאִינּוּן דְּקָא אַסְתִּים תְּשׁוּבָה מִקַּמַּיְיהוּ. לְבָתַר תַּיְיבִין לְהוּ לְגֵיהִנָּם, וְאִתְסָאבִין (נ"א וְאִתְדְּנוּן) תַּמָּן, וְכַךְ בְּכָל יוֹמָא.

לְבָתַר דְּאַזְלִין בְּהוּ, וְשָׁאטִין בְּהוּ בְּעָלְמָא, מְהַדְּרִין לְקִבְרַיְיהוּ, וְחַמָּן תּוֹלַעְתָּא דְגוּפָּא מְנַקְּרֵי בִּשְׂרָא וּמִתְאַבְּלָן עֲלַיְיהוּ, וְאִינּוּן חַרְשִׁין הַווֹ אַזְלֵי לְבֵי קִבְרֵי, וְחַרְשֵׁי בְּחַרְשַׁיְיהוּ, וְעַבְדִין חַד צַלְמָא דְּבַר נָשׁ, וְדַבְחִין קַמֵּיהּ חַד צִפֳּירָא. לְבָתַר עָאלִין לְהַהוּא (דף ע' ע"ב) צִפֳּירָא, בְּהַהוּא קִבְרָא, וְהַהוּא צַלְמָא מִתְבָּרִין (ס"א מְדַבְּרִין) לֵיהּ לְאַרְבַּע סִטְרִין, וּמַעֲלִין לֵיהּ לְאַרְבַּע זִיוִיִּין דְקִבְרָא. כְּדֵין

מְחָרְשֵׁי בְּחַרְשַׁיְיהוּ, וּמִתְכַּנְפֵי אִינּוּן כְּנוּפֵי, וְאִינּוּן זִינִין בִּישִׁין, וּמַיְיתִין הַהִיא נַפְשְׁתָא, וְעָאל בְּקִבְרָא וּמִשְׁתָּעֵי בַּהֲדַיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא כֻּלְּהוּ קַדִּישִׁין. גּוּפָא דִּלְהוֹן קַדִּישָׁא. נַפְשָׁא דִּלְהוֹן קַדִּישָׁא. רוּחָא דִּלְהוֹן קַדִּישָׁא. נִשְׁמְתָא דִּלְהוֹן קַדֻּשׁ קָדָשִׁים. תְּלַת דַּרְגִּין אִינּוּן, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דָּא הִיא נִשְׁמְתָא (עלְאָה) דְּאָדָם קַדְמָאָה (עִלְּאָה). תָּא חֲזֵי, תְּלַת דַּרְגִּין אִינּוּן, וְאִתְדְּבָקוּ כְּחַד, נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה. וְעִלָּאָה מִנַּיְיהוּ, נְשָׁמָה.

דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּכֻלְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא אִית נֶפֶשׁ, וְאִית נֶפֶשׁ עִלָּאָה מִנֶּפֶשׁ. זָכָה בַּר נָשׁ בְּהַאי נֶפֶשׁ, מְרִיקִין עָלֵיהּ עִטָּרָא חַד, דְּאִקְרֵי רוּחַ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לב) עַד יֵעָרֶה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם. כְּדֵין אִתְעַר בַּר נָשׁ בְּאִתְעָרוּתָא אָחֳרָא עִלָּאָה, לְאִסְתַּכְּלָא בְּנִמּוּסֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. זָכָה בַּר נָשׁ בֵּיהּ בְּהַהוּא רוּחָא, מְעַטְּרִין לֵיהּ בְּכִתְרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּכָלִיל כֹּלָּא, דְּאִקְרֵי נְשָׁמָה. דְּאִתְקְרֵי נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ.

וְתָאנָא בְּרָזָא דְּרָזִין, בְּגוֹ רָזִין דְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא. הַאי קְרָא, דִּכְתִיב, (קהלת ד) וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים

שְׁכְּבָר מֵתוּ, כֵּיוָן דִּכְתִיב וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אֲמַאי שְׁכְּבָר מֵתוּ. אֶלָּא שְׁכְּבָר מֵתוּ בְּהַאי עָלְמָא, בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן. (בראשית רכ"ד ע"ב)

וְתַמָּן כְּתִיב, תִּלָּת מָדוֹרִין עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּיא, חַד (ס"א דְּזָכוּ אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּלָא אִישְׁתְּצִיאוּ מֵהַאי עָלְמָא וּכְד אִצְטְרִיךְ) לְנַפְשָׁאן דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּלָא אִסְתַּלָּקוּ מֵהַאי עָלְמָא, וּשְׁכִיחִין בְּהַאי עָלְמָא. וּכַד אִצְטְרִיךְ עָלְמָא רַחֲמִין, וְאִינּוּן חַיִּין יַתְבִין בְּצַעֲרָא, אִינּוּן מְצַלּוּ צְלוֹתָא עָלַיְיהוּ, וְאַזְלִין וּמוֹדְעִין מִלָּה לְאִינּוּן דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן, וּמִתְעָרִין, וְעַאלִין לְגַן עֵדֶן דְּאַרְעָא, דְּתַמָּן רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, מִתְלַבְּשָׁן בְּעִטְרִין דִּנְהוֹרָא, וְאִתְיַיעֲטוּ בְּהוּ, וְגַזְרִין גְּזֵרָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד רְעוּתָא דִּלְהוֹן, וְחָס עַל עָלְמָא.

וְאִינּוּן נַפְשָׁן דְּצַדִּיקַיָּיא, מִשְׁתַּכְּחִין בְּהַאי עָלְמָא, לְאַגָּנָא עַל חַיָּיא, וְהַאי אִקְרֵי נֶפֶשׁ, וְדָא לָא אִסְתַּלָּקָא (ס"א אִשְׁתְּצִי) מֵהַאי עָלְמָא, וּשְׁכִיחָא בְּהַאי עָלְמָא, לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמִנְדַּע וּלְאַגָּנָא עַל דָּרָא. וְהַאי הוּא דְּאָמְרוּ חַבְרַיָּיא, דְּמֵתֵי יְדֵעֵי בְּצַעֲרָא דְּעָלְמָא. וְעוֹנְשָׁא דְּחַיָּיבִין דִּי בְּאַרְעָא, בְּהַאי הוּא, דִּכְתִיב וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמֶּיהָ.

וּמָדוֹרָא תִּנְיָינָא הוּא גַּן עֵדֶן דִּי בְּאַרְעָא. בֵּיהּ עָבֵד

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָדוֹרִין עִלָּאִין יַקִּירִין, כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא, וּכְגַוְונָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. וְהֵיכָלִין בְּתַרִין גַּוְונִין, דְּלֵית לְהוֹן חוּשְׁבָּנָא, וְאִילָנִין וַעֲשָׂבִין וְרֵיחִין דְּסַלְקִין בְּכָל יוֹמָא. וּבְהַאי אַתַר שָׁאֲרֵי הַהוּא דְּאִקְרֵי רוּחַ דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, וּמָדוֹרָא דְּהַהוּא רוּחָא בֵּיהּ שָׁאֲרֵי. וְכָל רוּחַ וְרוּחַ מִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשׁ יַקִּירָא, כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא, וּכְגַוְונָא דְּהַהוּא עָלְמָא עִלָּאָה.

מָדוֹרָא תְּלִיתָאָה, הַהוּא מָדוֹרָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּאִיתְקְרֵי צְרוֹרָא דְּחַיֵּי. דְּתַמָּן מִתְעַדְּנָא הַהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי נְשָׁמָה. וְהַאי אִתְדְּבַק לְאִתְעַנְּגָא בְּעִדּוּנָא עִלָּאָה. עָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךְ וְגוֹ'.

וְתָאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ עָלְמָא רַחֲמֵי, וְאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא זַכָּאִין. הַהוּא נֶפֶשׁ דְּאִשְׁתַּכְּחָא בְּעָלְמָא, לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. נֶפֶשׁ סָלִיק וְאָזִיל וְשָׁאט בְּעָלְמָא, וּמוֹדַע לְרוּחַ. וְרוּחַ סָלִיק וְאִתְעַטָּר, וּמוֹדַע לַנְשָׁמָה. וּנְשָׁמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְדֵין חָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עָלְמָא. כְּדֵין נַחְתָּא מֵעֵילָא לְתַתָּא, נְשָׁמָה אוֹדַע לְרוּחַ, וְרוּחַ אוֹדַע לְנַפְשָׁא.

וּבְכָל שַׁבְתָּא וְשַׁבְתָּא, וְרֵישׁ יַרְחָא, כְּלְהוּ, מִתְחַבְּרָן וּמִתְעַטְּרָן כְּחַד, עַד דְּאִזְדַּוְוגוּ לְמֵיתֵי לְסַגְּדָא

לְמַלְכָּא עִלָּאָה. וּלְבָתַר תַּייבִין לְאַתְרַייהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר וְגוֹ׳.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ עָלְמָא רַחֲמֵי, וְחַייָא אַזְלֵי וּמוֹדָעֵי לְהוּ לְנַפְשַׁייהוּ דְּצַדִּיקַיָּיא, וּבָכָאן עַל קִבְרַייהוּ, אִינּוּן דְּאִתְחָזוֹ לְאוֹדָעָא לְהוּ. מַאי טַעְמָא. דְּשַׁוְיִין רְעוּתָא דִּלְהוֹן לְאִתְדַּבְקָא נַפְשָׁא בְּנַפְשָׁא, (דף ע"א ע"א) כְּדֵין אִתְעָרִין נַפְשַׁייהוּ דְּצַדִּיקַיָּיא, וּמִתְכַּנְפֵי וְאַזְלִין וְשָׁאטִין לְדָמְיכֵי חֶברוֹן, וּמוֹדִיעֵי לְהוּ צַעֲרָא דְּעָלְמָא. וְכֻלְּהוּ עָאלִין בְּהַהוּא פִּתְחָא דְּגַן עֵדֶן, וּמוֹדִיעֵי לְרוּחַ. וְאִינּוּן רוּחִין דְּמִתְעַטָּרָן בְּגַן עֵדֶן, מַלְאֲכֵי עִלָּאִין אַזְלֵי בֵּינַייהוּ. וְכֻלְּהוּ מוֹדִיעִין לַנְּשָׁמָה. וּנְשָׁמָה אוֹדָעַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ בָּעָאן רַחֲמֵי עַל חַייִן, וְחָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עָלְמָא בְּגִינֵיהוֹן. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי חִייָא, תַּוּוהְנָא אִי אִית מַאן דְּיָדַע לְאוֹדָעָא לְהוּ לְמַתַּייָא, בַּר אֲנָן. אָמַר רִבִּי אַבָּא, צַעֲרָא מוֹדָעָא לְהוּ. אוֹרַייְתָא מוֹדָעָא לְהוּ. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּלֵית מַאן דְּיָדַע בְּהַאי, (בראשית רכ"א ע"א) אַפְקֵי אוֹרַייְתָא סָמוּךְ לְקִבְרֵי, וְאִינּוּן מִתְעָרֵי, עַל אוֹרַייְתָא עַל מַה אִתְגַּלְיָיא לְהַהוּא אֲתַר, כְּדֵין דּוּמָה אוֹדַע לְהוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְאִינּוּן יְדִעֵי דְּהָא עָלְמָא בְּצַעֲרָא, וְחַיֵּיא לָא אִתְחָזוּן, וְלָא יְדְעֵי לְאוֹדָעָא לְהוּ. בֵּיהּ שַׁעֲתָא כָּלְהוּ צַוּוחִין עַל אוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְלָנָא וְאִתְגַּלְיָיא לְהַהוּא אֲתַר. אִי בְּנֵי נָשָׁא תַּייבִין וּבָכָאן בִּלְבָּא שְׁלִים, וְתַייבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּלְהוּ מִתְכַּנְּשֵׁי, וּבָעָאן רַחֲמֵי, וּמוֹדִיעִין לְאִינּוּן דְּמִיכֵי חֶבְרוֹן, וְעָאלִין וּמוֹדְעִין לְרוּחַ דְּבִגַּן עֵדֶן, כְּמָה דְּאַמָּרָן.

וְאִי אִינּוּן לָא תַּייבִין בִּלְבָּא שְׁלִים לְמִבְעֵי וּלְמִבְכֵּי עַל צַעֲרָא דְּעָלְמָא. וַוי לְהוֹן, דְּכָלְהוּ מִתְכַּנְּפֵי לְרֵיקָא אֲמֵרִי מַאן גָּרַם לְאוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא דְּאִתְגַּלְיָיא עַל יְדַיְיהוּ בְּלָא תְּשׁוּבָה. וְכָלְהוּ אָתָאן לְאִתְחַדְּתָא (ס"א לְאַדְבָּרָא) חוֹבַיְיהוּ בְּגִינֵי כַּךְ לָא יַהֲכוֹן תַּמָּן בְּלָא תְּשׁוּבָה וּבְלָא תַּעֲנִיתָא לְמִבְעֵי בָּעוּתָא קַמַּייהוּ. רִבִּי אַבָּא אָמַר, (ס"א כְּלָא אַתְלַת) בְּלָא תְּלַת תַּעֲנִיתָא. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, אֲפִילּוּ חַד, וּבְהַהוּא יוֹמָא, וּבְלַבַּד דְּעָלְמָא יָתִיב בְּצַעֲרָא טְפֵי, כְּדֵין כָּלְהוּ מְזַדְּוְוגֵי לְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל עָלְמָא.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יוֹמָא חַד הֲוָוּ אָזְלֵי (קמ"ד ע"א, צ"א) רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יֵיסָא בְּאוֹרְחָא, עָרְעוּ בְּגוּשׁ חָלָב, וַהֲוָה חָרִיב, יָתְבוּ סָמִיךְ לְבֵי קִבְרֵי, וְרִבִּי יֵיסָא הֲוָה בִּידֵיהּ חַד חוּטְרָא (ס"א קִיטְרָא) דְּסֵפֶר תּוֹרָה דְּאִקְרַע, עַד דְּיָתְבוּ אִתְרְגִישׁ חַד קִבְרָא קָמַייהוּ, וְצָווּח וַוי וַוי, דְּהָא

עָלְמָא בְּצַעֲרָא שְׁכִיחַ, הָא אוֹרַיְיתָא הָכָא דְּאִתְגַּלְיָיא, אוֹ חַיָּיא אָתוּ לְחַיָּיכָא עֲלָן, וּלְכַסְפָּא בְּכִסּוּפָא עֲלָן בְּאוֹרַיְיתַיְיהוּ. אִזְדַּעֲזָעוּ רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יֵיסָא.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה מַאן אַתְּ. אָמַר לֵיהּ מֵיתָא אֲנָא, וְהָא אִתְעַרְנָא לְגַבֵּי סֵפֶר תּוֹרָה. דְּזִמְנָא חָדָא הֲוָה יָתִיב עָלְמָא בְּצַעֲרָא, וְאָתוּ חַיָּיא הָכָא, לְאִתְעָרָא לָן בְּסֵפֶר תּוֹרָה, וַאֲנָא וְחַבְרָאי אַקְדִּימְנָא לְגַבֵּי דְּמִיכֵי חֶבְרוֹן, וְכַד אִתְחַבָּרוּ בְּגַן עֵדֶן בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, אִשְׁתְּכַח קָמַיְיהוּ, דְּהַהוּא סֵפֶר תּוֹרָה דְּאַיְיתוּ לְקַמָּן אִינּוּן חַיָּיא, הֲוָה פָּסוּל וּמְשַׁקֵּר בִּשְׁמָא דְּמַלְכָּא, עַל דְּאִשְׁתְּכַח וָא"ו יַתִּיר בְּהַהוּא קְרָא (ויקרא יא) דְּוִשְׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְּרָסוֹת, וְאָמְרוּ דְּהוֹאִיל וְשַׁקְּרוּ בִּשְׁמָא דְּמַלְכָּא דְּלָא יְתוּבוּן לְגַבֵּיהוֹן, וְדָחוּ לִי וּלְחַבְרָאי בְּהַהִיא שַׁעֲתָא מִבֵּי מְתִיבְתָּא.

עַד דְּחַד סָבָא דְּהֲוָה בֵּינַיְיהוּ, אָזַל וְאַיְיתֵי סִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, וּכְדֵין אִתְּעַר (קהלת רבה פסוק שלח לחמך) רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, דְּהֲוָה קָבִיר עִמָּנָא, וְאָזַל וּבָעָא בְּגַן עֵדֶן עֲלַיְיהוּ, וְאִתְסִי עָלְמָא, כְּדֵין שָׁארוּ לָן, וּמִן הַהוּא יוֹמָא דְּסְלִיקוּ לֵיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר מִבֵּי קִבְרָא דָּא, וְאִתְיְיהִיב לְגַבֵּי אֲבוּהָ, לֵית מַאן דְּאִתְעַר לְמֵיקָם קַמַּיְיהוּ דְּדְמִיכֵי חֶבְרוֹן, דְּמִסְתַּפִּינָא מִן הַהוּא יוֹמָא דְּדָחוּ לִי וְלַחֲבֵרַי. וְהַשְׁתָּא אֲתִיתוּן לְגַבָּן, וְסֵפֶר תּוֹרָה גַּבֵּיכוֹן,

אֲמֵינָא דְּהָא עָלְמָא בְּצַעֲרָא אִשְׁתְּכַח. וְעַל דָּא אִזְדַּעֲזַעְנָא, דַּאֲמֵינָא מַאן יַקְדִּים לְאוֹדָעָא לְאִינּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּמִיכֵי חֶבְרוֹן, אִשְׁתְּמִיט רִבִּי יֵיסָא בְּהַהוּא קִיטְרָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, חַס וְשָׁלוֹם לֵית עָלְמָא בְּצַעֲרָא, וַאֲנָן לָא אַתֵּינָן לְהַאי.

קָמוּ רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יֵיסָא וְאָזְלוּ. אֲמַרִי, וַדַּאי בְּשַׁעֲתָא דְּזַכָּאִין לָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּעָלְמָא, עָלְמָא לָא מִתְקַיְּימָא אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּמִתַּיָּיא. אָמַר רִבִּי יֵיסָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְמִטְרָא, אֲמַאי אָזְלִינָן לְגַבֵּיהוֹן דְּמִתַּיָּיא, וְהָא כְּתִיב (דף ע"א ע"ב) (דברים יח) וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים וְאָסִיר. אָמַר לֵיהּ עַד כָּאן לָא חֲמֵיתָא גַּדְפָּא דְּצִפָּרָא דְּעֵדֶן. וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, אֶל הַמֵּתִים דַּיְיקָא. דְּאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּאִינּוּן מְעַמְּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּאִשְׁתְּכָחוּ תָּדִיר מֵתִים. אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט, שְׁלֹמֹה קְרָא עֲלַיְיהוּ (קהלת ד) וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ, בְּזִמְנָא אָחֳרָא וְלָא הַשְׁתָּא. שֶׁכְּבָר מֵתוּ, וְהַשְׁתָּא אִינּוּן חַיִּין.

וְעוֹד, דְּשָׁאַר עַמִּין כַּד אָתָאן לְמִתֵּיהוֹן, אַתְיָין בְּחַרְשִׁין, לְאִתְעָרָא עֲלַיְיהוּ זִינִין בִּישִׁין. וְכַד יִשְׂרָאֵל אָתָאן לְמִתֵּיהוֹן, אַתְיָין בְּכַמָּה תִּשׁוּבָה לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּתִבִּירוּ דְּלִבָּא, בְּתַעֲנִיתָא לָקֳבְלֵיהּ, וּכְלָא בְּגִין דִּנְשְׁמָתִין

קַדִּישִׁין יִבְעוּן רַחֲמֵי לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עַל עָלְמָא בְּגִינֵיהוֹן.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, צַדִּיקָא אַף עַל גַּב דְּאִתְפְּטַר מֵהַאי עָלְמָא, לָא אִסְתַּלָּק וְלָא אִתְאֲבִיד מִכְּלְהוּ עָלְמִין, דְּהָא בְּכָלְהוּ עָלְמִין אִשְׁתְּכַח יַתִּיר מֵחַייּוֹי. דִּבְחַייּוֹי אִשְׁתְּכַח בְּהַאי עָלְמָא בִּלְחוֹדוֹי, וּלְבָתַר אִשְׁתְּכַח בְּתֵלַת עָלְמִין, וְזַמִּין לְגַבַּייְהוּ, דִּכְתִיב, (שיר השירים א) עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךְ, אַל תִּקְרֵי עֲלָמוֹת, אֶלָּא עוֹלָמוֹת. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

תָּאנָא, כְּתִיב (שמואל א כה) וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים, וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי, נִשְׁמַת אֲדוֹנִי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא כְּמָה דְּאַמָּרָן, דְּזַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּכֻלָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, נֶפֶשׁ בְּרוּחַ, וְרוּחַ בִּנְשָׁמָה, וּנְשָׁמָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִשְׁתְּכַח דְּנֶפֶשׁ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי דְּאָמְרוּ חַבְרַיָּיא, גְּלוּתָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה אֲפִילּוּ מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא אָחֳרָא אָסִיר. וְכָל שֶׁכֵּן לְבֵי רְחוֹב, אֲמַאי לְבֵי רְחוֹב. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּמָה דְּאַמָּרָן, בְּגִין דְּיִתְעָרוּן עָלַיְיהוּ וְיִתְבְּעוּן רַחֲמֵי עַל עָלְמָא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, שְׁכִינְתָּא כַּד אִתְגַּלְיָיא הָכִי נָמֵי מֵאַתַּר לַאֲתַר, עַד דְּאָמְרָה (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר

מְלוֹן אוֹרְחִים וְגוֹ' אוֹף הָכָא בְּקַדְמִיתָא מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, לְבָתַר לְבֵי רְחוֹב, לְבָתַר בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּנֵי בָבֶל מִסְתָּפוּ וְלָא קָא עַבְרֵי אֲפִילּוּ מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, כָּל שֶׁכֵּן הַאי.

תַּנְיָא, אָמַר לְהוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּא, בְּיוֹמַאי לָא יְצִטָּרְכוּן בְּנֵי עָלְמָא לְהַאי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, צַדִּיקַיָּיא מְגִינִין עַל עָלְמָא בְּחַייֵהוֹן, וּבְמִיתָתְהוֹן יוֹתֵר מֵחַייֵהוֹן. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה לז) וְגַנוֹתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי, וְאִילּוּ בְּחַייֵהוֹן לָא כְּתִיב. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מַאי שְׁנָא הָכָא דִכְתִיב לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי, דְּשָׁקִיל הַאי לְגַבֵּי הַאי. אֶלָּא, בְּגִין דְּדָוִד זָכָה לְאִתְקַשְׁרָא בִּרְתֵּיכָא קַדִּישָׁא דְּאַבָּהָתָא, וּבְגִין כָּךְ כֻּלָּא חַד, בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

(ויקרא יח) כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ, רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ' וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלַם. תַּמָּן תָּנֵינָן, שְׁמָא קַדִּישָׁא סָתִים וְגַלְיָא. וְאוֹרַייְתָא דְּהִיא שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, סָתִים וְגַלְיָא. וְכָל קְרָא דְּבְאוֹרַייְתָא, וְכָל פַּרְשְׁתָּא דְּאוֹרַייְתָא, סָתִים וְגַלְיָא. דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַחֲצִיפוּתָא דְּצַדֶּקֶת חֲדָא, נַפְקָן כְּמָה טָבָאן לְעָלְמָא. וּמַאן הִיא. תָּמָר. דִּכְתִיב, (בראשית לח) וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. אָמַר רִבִּי אַבָּא, פַּרְשְׁתָּא

דָּא מוֹכַח, דְּאוֹרַיְיתָא סָתִים וְגַלְיָא. וְהָא אִסְתַּכַּלְנָא בְּאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, וְלָא אַשְׁכַּחְנָא אֲתַר דְּאִקְרֵי פֻּתַח עֵינַיִם, אֶלָּא כֻּלָּא סָתִים, וְרָזָא דְּרָזִין הוּא.

וְתַנְיָא, מַאי חָמָאת צַדֶּקֶת זוֹ לְעוֹבָדָא דָּא. אֶלָּא יְדַעַת בְּבֵיתָא דַּחֲמוֹהִי אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵיךְ מַדְבֵּר הַאי עָלְמָא עִם בְּנֵי נָשָׁא. וּבְגִין דְּהִיא יְדַעַת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִים מִלָּה עַל יְדָהָא. וְאַזְלָא הָא כְּמָה דְּתָנֵינָן, אִזְדַּמְּנַת חַוָּת בַּת שֶׁבַע מוֹ' יְמֵי בְּרֵאשִׁית לְמֶהֱוֵי אִמֵּיהּ דִּשְׁלָמָא מַלְכָּא. אוּף הָכָא אִזְדַּמְּנַת חַוָּת תָּמָר לְדָא, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא.

וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם, מַאן פֶּתַח עֵינַיִם כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל. וּכְתִיב, (שמות יב) וּפָסַח יְיָ' עַל הַפֶּתַח. וּכְתִיב (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק וְגוֹ'. עֵינַיִם: דְּכָל עַיְינִין דְּעָלְמָא (דף ע"ב ע"א) לְהַאי פִּתְחָא מְצַפְּאן. אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה, מַאי תִּמְנָתָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר יב) וּתְמוּנַת יְיָ' יַבִּיט. וְהָכִי אוֹקִימְנָא, תָּמָר אוֹקִימַת מִלָּה לְתַתָּא, וּפַרְחַת פַּרְחִין, וַאֲנִיצַת עַנְפִין בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא.

(הושע יב) וִיהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן. וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה וְגוֹ'. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ל) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאָפֶת. כִּי כִסְתָה פָּנֶיהָ, וְאוֹקִימְנָא כִּי

כִּסְתָּה פָּנֶיהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ, אוֹקִימְנָא בְּשַׁלְהוֹבוֹי, וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אָוֶן. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין כִּי כִסְתָה פָּנֶיהָ, וְלֵית מַאן דְּיֵדַע אוֹרְחָהָא, לְאִשְׁתְּזָבָא מִנָּהּ. וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ, אֶל הַדֶּרֶךְ מַמָּשׁ, לְאִתְחַבְּרָא חִוָּורָא בְּסוּמָקָא. וַיֹּאמֶר הָבָה נָא אָבֹא אֵלַיִךְ וְגוֹ', הָא אוֹקִימְנָא הָבָה בְּכָל אֲתַר.

כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִיא. כִּי כַלָּתוֹ הִיא דְּעָלְמָא, מִתַּרְגְּמִינָן אֲרֵי שֵׁצַיִיתָא דְּעָלְמָא הִיא. מַאי טַעֲמָא לָא יָדַע. בְּגִין דְּהָא מְנַהֲרָן אַנְפָּהָא, לְקַבְּלָא מְנִיחָ, וְאִזְדַּמְּנָא לְאִתְבַּסְּמָא וּלְרַחֲמָא עָלְמָא (דְּבָר אַחֵר) כִּי כַלָּתוֹ הִיא, דָּא כַּלָּה מַמָּשׁ, דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה.

וַתֹּאמֶר מַה תִּתֶּן לִי כִּי תָּבֹא אֵלָי. הַשְׁתָּא כַּלָּה בַּעְיָא תַּכְשִׁיטָהָא. וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עִזִּים מִן הַצֹּאן. לְמַלְכָּא דְּהַוָה לֵיהּ בְּרָא מֵאָמַהוּ חֲדָא, וְאָזִיל בְּהֵיכָלָא, בָּעָא מַלְכָּא לְאִתְנַסְּבָא בְּמַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה, וּלְאַעְלָאָה בְּהֵיכָלֵיהּ. אָמְרָה מַאן יָהִיב לֵיהּ בְּהֵיכָלֵיהּ דְּמַלְכָּא (נ"א מַאן יָהִיב לֵיהּ לְדֵין בְּהֵיכָלֵיהּ דְּמַלְכָּא. אָמַר מַלְכָּא), אָמַר מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַשְׁדַּר וְאַתְּרִיךְ לִבְרָא דְּאָמַהוּ מֵהֵיכָלָא דִּילִי.

כַּךְ נָמֵי הָכָא, אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עִזִּים מִן הַצֹּאן. וְהָא אוֹקִימְנָא, בְּלֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי. וְכָל אִינּוּן בְּסִטְרָא

דִּבְכוֹר בְּהֵמָה קָא אָתוּ. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב אָנֹכִי אֶתֵּן, אֶלָּא אָנֹכִי אֲשַׁלַּח, אַתָּרִיךְ וְאַשְׁדָּר לֵיהּ, דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּהֵיכָלִי.

וַתֹּאמֶר אִם תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֵךְ. אִלֵּין אִינּוּן סִימָנִין דְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִתְבָּרְכָא מִן מַלְכָּא בְּזִוּוּגָהָא. וַיֹּאמֶר מַה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ, וַתֹּאמֶר חוֹתָמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטֶּךָ. אִלֵּין אִינּוּן קִטְרֵי עִלָּאֵי, תַּכְשִׁיטָהָא דְּכַלָּה אִתְבָּרְכָא מִתְּלָתָא אִלֵּין, נֶצַח הוֹד יְסוֹד, וְכוֹלָּא אִשְׁתְּכַח בִּתְלָתָא אִלֵּין וְכַלָּה (ס"א מִנֶּצַח הוֹד יְסוֹד) מֵהָכָא מִתְבָּרְכָא. מִיַּד וַיִּתֶּן לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ.

וַיְהִי כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים. מַאן מִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים. בָּתַר דִּיתַלְתוֹן יַרְחַיָּא, וְהָא ג' יַרְחִין אוֹקִימְנָא. וְהָכָא כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים, דְּשָׁארֵי יַרְחָא רְבִיעָאָה לְאִתְעָרָא דִּינִין בְּעָלְמָא בְּחוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא, וְהִיא יַנְקָא מִסִּטְרָא אָחֳרָא. כְּדֵין, וַיּוּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ, הָא כַּלָּה בְּסִטְרָא אָחֳרָא אִשְׁתְּכַחַת. מַה כְּתִיב, הוֹצִיאוּהָ. כְּמָה דִּכְתִיב, (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְתִשָּׂרֵף, בְּשַׁלְהוֹבֵי טִיהֲרָא בְּגָלוּתָא.

מַה כְּתִיב, הִיא מוּצֵאת, לְאִתְמַשְׁכָא בְּגָלוּתָא. וְהִיא שָׁלְחָה אֶל חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה לוֹ. לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה מִמֶּנּוּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה לוֹ.

דִּילֵיהּ סִימָנִין אִלֵּין מִשְׁתַּכְּחִין, אָנֹכִי הָרָה. מִיַּד וַיֵּכֶר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה מִמֶּנִּי. צָדְקָה וַדַּאי, וּשְׁמָא גָּרִים. מַאן גָּרִים לָהּ, שְׁמָא דָּא. הָדָר וְאָמַר מִמֶּנִּי, דִּכְתִיב, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יְיָ׳ צְדָקוֹת אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנִימוֹ. צָדְקָה: צָדַק ה׳, דִּמִמֶּנִּי נַטְלַת שְׁמָא דָּא. מִמֶּנִּי יָרְתָא. מִמֶּנִּי אִשְׁתְּכַחַת.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי טַעֲמָא חָמְיָה כְּתִיב בַּאֲתַר חַד, יְהוּדָה בַּאֲתַר אָחֳרָא. אָמַר לֵיהּ, כֹּלָּא אִתְקְטַר דָּא בְּדָא. חָמְיָה, בַּאֲתַר עִלָּאָה תָּלֵי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, פַּרְשְׁתָּא דָּא אוֹקִימְנָא בְּרָזָא עִלָּאָה, בְּכַמָּה גַּוְונִין. כַּד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי, מִינָּהּ יִשְׁתְּמַע רָזִין דְּאוֹרָחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדִינוֹי בְּכָל אֲתַר. וְהִיא יַדְעַת וְאַקְדִּימַת גַּרְמָאָה לְמִלָּה דָּא, לְאַשְׁלְמָא אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּיִנְפְּקוּ מִינָּהּ מַלְכִין שַׁלִּיטִין, וּזְמִינִין לְשַׁלְטָאָה עַל עָלְמָא. וְרוּת כְּהַאי גַּוְונָא עַבְדַת.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, פַּרְשְׁתָּא דָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא דְּאוֹרַיְיתָא אִתְקַשְׁרָא, וְכֹלָּא סָתִים וְגַלְיָא. וְאוֹרַיְיתָא כֹּלָּא כְּהַאי גַּוְונָא אִשְׁתְּכַחַת. וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא רָשִׁים בָּהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּסָתִים וְגַלְיָא. (דף ע"ב ע"ב) בְּגִינֵי כַּךְ, סְתִימֵי דְּאוֹרַיְיתָא, קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין יָרְתִין לָהּ, וְאִתְגַּלְיָא בִּשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ׳ וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלַם, דְּהָא בְּצִיּוֹן

בְּמַקְדְּשָׁא, שָׁרֵי לְאַדְכָּרָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כַּדְקָא חֲזֵי. וּלְבַר בְּכִינּוּיוֹ. וְעַל דָּא כֹּלָּא סָתִים וְגַלְיָא. תָּאנָא, כָּל מַאן דְּגָרַע אָת חַד מֵאוֹרַיְיתָא. אוֹ יוֹסִיף אָת חַד בְּאוֹרַיְיתָא, כְּמַאן דְּמְשַׁקַּר בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּמַלְכָּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, עוֹבָדָא דְּמִצְרַיִם פַּלְחִין לְשִׁפְחָה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. עוֹבָדָא דִּכְנַעַן, פַּלְחִין לְהַהוּא דְּאִקְרֵי (שמות יב) שִׁבִּי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ט) אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו. בְּגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ מַכְתִּיבִין (ס"א מְבַרְכִין) (ס"א מְכַדְּבִין) בְּמִלִּין קַדִּישִׁין, וְעַבְדִין עוֹבָדִין (ס"א עֲרָיָין) בְּכֹלָּא. בְּגִינֵי כַּךְ כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ וְגוֹ'. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּעַבְדִין דִּינִין (ס"א זִינִין) בִּישִׁין לְשַׁלְטָא עַל (נ"א לְסָאֲבָא) אַרְעָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ. וּכְתִיב וַתִּטְמָא הָאָרֶץ.

(ויקרא יח) כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹ', רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (איוב לח) לֶאֱחוֹז בִּכְנָפוֹת הָאָרֶץ וְגוֹ', תָּאנָא, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכְּאָה לְאַרְעֵיהּ, מִכָּל מְסַאֲבוּתָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דְּסָאִיבוּ לָהּ. כְּהַאי מַאן דְּאָחִיד בְּטָלִיתֵיהּ, וְאַנְעַר טִנּוּפָא מִנֵּיהּ. וְכָל אִינּוּן דְּאִתְקְבָרוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לְמִשְׁדֵּי לוֹן לְבַר, וּלְדַכְּאָה אַרְעָא קַדִּישָׁא מִסִּטְרָא אָחֳרָא (ס"א קַדִּישָׁא אָחֳרָא), כְּבֵיכוֹל דְּהַוָה מַתְזָנָא לְשָׁאַר רַבְרְבֵי עַמִּין, וּלְקַבְּלָא מְסַאֲבוּתָא דִּלְהוֹן,

וּלְדַבְּרָא לוֹן. וְזַמִּין לְדַכְּאָה לָהּ וּלְאַעְבְּרָא לוֹן לְבַר.
רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה מַדְכֵּי טוּרֵי (ס"א שׁוּקֵי) דְּטִבֶּרְיָא, וְכָל דְּהֲוָה תַּמָּן מִית, הֲוָה סָלִיק לֵיהּ, וּמְדַכֵּי אַרְעָא. תָּאנָא, כְּתִיב (ירמיה ב) וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְגוֹ', אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּזָכֵי בְּחַיָּיוֹי לְמִשְׁרֵי מָדוֹרָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. דְּכָל מַאן דְּזָכֵי לָהּ, זָכֵי לְאַנְגָּדָא מִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא דְּלְעֵילָּא, דְּנָחִית עַל אַרְעָא. וְכָל מַאן דְּזָכֵי לְאִתְקַשְׁרָא בְּחַיָּיוֹי בְּהַאי אַרְעָא קַדִּישָׁא, זָכֵי לְאִתְקַשְׁרָא לְבָתַר בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.
וְכָל מַאן דְּלָא זָכֵי בְּחַיָּיוֹי, וּמַיְיתִין לֵיהּ לְאִתְקַבְּרָא תַּמָּן, עָלֵיהּ כְּתִיב, (ירמיה ב) וַנַּחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה. רוּחֵיהּ נָפִיק בִּרְשׁוּתָא נוּכְרָאָה אָחֳרָא, וְגוּפֵיהּ אָתֵי תְּחוֹת רְשׁוּתָא דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, כְּבֵיכוֹל עָבִיד קֻדְשׁ חוֹל, וְחוֹל קֹדֶשׁ. וְכָל מַאן דְּזָכֵי לְמֵיפַּק נִשְׁמָתֵיהּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אִתְכְּפָּרוּ חוֹבוֹי, וְזָכֵי לְאִתְקַשְׁרָא תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב, (דברים לב) וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אִי זָכֵי בְּחַיָּיוֹי, זָכֵי לְאִתְמַשְׁכָּא עָלֵיהּ רוּחָא קַדִּישָׁא תְּדִיר, וְכָל מַאן דְּדָיִיב בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא, אִתְמְשַׁךְ עָלֵיהּ רוּחָא אָחֳרָא נוּכְרָאָה.
תָּאנָא, כַּד סָלִיק רַב הַמְנוּנָא סָבָא לְהָתָם, הֲוֹו עָמֵיהּ תְּרֵיסָר בְּנֵי מְתִיבְתָּא דִּילֵיהּ, אָמַר לוֹן, אִי אֲנָא

אָזִיל לְאַרְחָא דָּא, לָאו עַל דִּידִי קָא עָבִידְנָא, אֶלָּא לְאָתְבָא פִּקְדוֹנָא לְמָארֵיהּ. תָּנִינָן כָּל אִינּוּן דְּלָא זָכוּ לְהַאי בְּחַיָּיוֹי, אָתְיִבִין פִּקְדוֹנָא דְּמָארֵיהוֹן לְאַחֲרָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּגִינֵי כַּךְ, כָּל מַאן דְּאַעְבַּר מֵאִינּוּן זִינִין בִּישִׁין, אוֹ רְשׁוּתָא אָחֳרָא בְּאַרְעָא, אַרְעָא אִסְתְּאָבַת, וַוי לֵיהּ לְהַהוּא גְּבַר, וַוי לְנַפְשֵׁיהּ, דְּהָא אַרְעָא קַדִּישָׁא לָא מְקַבְּלָא לֵיהּ לְבָתַר. עָלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים קד) יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ, בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּבָעוֹלָם הַבָּא, וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם, בִּתְחִיַּית הַמֵּתִים, כְּדֵין בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ׳ הַלְלוּיָהּ.

(ויקרא יח) אֶת מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לָלֶכֶת בָּהֶם וגו׳, רִבִּי אַבָּא אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וּבְגִין רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ עָלַיְיהוּ, יָהִיב לוֹן נִימוּסִין דְּקִשׁוֹט, נָטַע בְּהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, אֲשֶׁרִי שְׁכִינְתָּא בֵּינַיְיהוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא בִּבְשָׂרִיהוֹן. וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן דְּאִינְהוּ דִּילֵיהּ, (אִשְׁתְּמוֹדְעָן) מִבְּנֵי הֵיכָלֵיהּ.

וּבְגִינֵי כַּךְ, כָּל אִינּוּן דְּלָא רְשִׁימִין בִּרְשִׁימוּ קַדִּישָׁא (דף ע"ג ע"א) בִּבְשָׂרִיהוֹן לָאו אִינּוּן דִּילֵיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן דְּכֻלְּהוּ מִסְטְרָא דְּמָסָאבוּתָא אַתְיָין, וְאָסִיר לְאִתְחַבְּרָא

בְּהוּ, וּלְאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדַייהוּ, בְּמִלּוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָסִיר לְאוֹדָעָא לְהוּ מִלֵּי דְּאוֹרַייְתָא, בְּגִין דְּאוֹרַייְתָא כֻּלָּא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל אָת דְּאוֹרַייְתָא, מִתְקַשְׁרָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְכָל מַאן דְּלָא אִתְרְשִׁים בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא בִּבְשָׂרֵיהּ, אָסִיר לְאוֹדָעָא לֵיהּ מִלָּה דְּאוֹרַייְתָא. וְכָל שֶׁכֵּן לְאִשְׁתַּדְּלָא (נ"א לְאִסְתַּכְּלָא) בֵּיהּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (שמות יב) זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל בֶּן נֵכָר לֹא יֹאכַל בּוֹ, וּכְתִיב וְכָל עֶבֶד אִישׁ וְגוֹ'. וּכְתִיב תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל בּוֹ. וּמַה פִּסְחָא דְּאִיהוּ בִּשְׂרָא לְמֵיכְלָא, עַל דְּאִתְרְמִיז בְּמִלָּה קַדִּישָׁא, אָסִיר לְכָל הָנֵי לְמֵיכַל בֵּיהּ, וּלְמֵיהַב לְהוּ לְמֵיכַל, עַד דְּאִתְגְּזָרוּ. אוֹרַייְתָא דְּהִיא קֻדְּשׁ קָדָשִׁים (דְּקַדִּישָׁא) שְׁמָא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּהִי, אָמַר לֵיהּ, הָא תְּנִינָן אָסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְשַׁפִּיר אַתְעָרוּ חַבְרַיָּיא דְּבָבֶל, דִּכְתִיב, (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי, אֲבָל כֵּיוָן דְּאָמַר מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב, אֲמַאי חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּחוּלָקָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דָּא נָטַע בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (משלי ד) כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם, לָכֶם, וְלָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

וּבְגִין דְּאִיהִי גְּנִיזָא עִלָּאָה יְקִירָא, שְׁמֵיהּ מַמָּשׁ, אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא סָתִים וְגַלְיָא, בְּרָזָא דִּשְׁמֵיהּ. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל בִּתְרִין דַּרְגִּין אִינּוּן, סָתִים וְגַלְיָא, דְּתָנֵינָן תִּלַּת דַּרְגִּין אִינּוּן מִתְקַשְּׁרָן דָּא בְּדָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹרַיְיתָא, וְיִשְׂרָאֵל. וְכָל חַד, דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא, סָתִים וְגַלְיָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא, סָתִים וְגַלְיָא. אוֹרַיְיתָא הָכִי נָמֵי סָתִים וְגַלְיָא. יִשְׂרָאֵל הָכִי נָמֵי דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. תְּרֵי דַּרְגִּין אִינּוּן, יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, חַד גַּלְיָא, וְחַד סָתִים.

מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא כָּל מָאן דְּאִתְגְּזַר וְאִתְרְשִׁים בִּשְׁמָא (נ"א בְּרִשּׁוּמָא) קַדִּישָׁא, יָהֲבִין לֵיהּ בְּאִינּוּן מִלִּין דְּאִתְגַּלְיָין בְּאוֹרַיְיתָא, כְּלוֹמַר, מוֹדִיעִין לֵיהּ בְּרִישֵׁי אַתְוָון, בְּרִישֵׁי פְּרָקִין, יָהֲבִין עָלֵיהּ חוּמְרָא דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא יַתִּיר, עַד דְּיִסְתַּלַּק בְּדַרְגָּא אָחֳרָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב (לְיַעֲקֹב שַׁפִּיר). אֲבָל חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר. וּכְתִיב (בראשית לה) לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב וְגוֹ'. חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, אִלֵּין רָזֵי אוֹרַיְיתָא וְנִמּוּסֵי אוֹרַיְיתָא, וְסִתְרֵי אוֹרַיְיתָא, דְּלָא יִצְטָרְכוּן לְגַלָּאָה אֶלָּא לְמַאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר כַּדְקָא חֲזֵי.

וּמַה לְיִשְׂרָאֵל הַאי, לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, וְכָל מַאן דְּלָא אִתְגְּזַר וְיָהֲבִין לֵיהּ אַפִּילוּ אָת זְעֵירָא דְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ חָרִיב עָלְמָא, וּמְשַׁקֵּר בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְלָּא בְּהַאי תַּלְיָא, וְדָא אִתְקְשַׁר, דִּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׂם, אֲבָל לִשְׁאָר עַמִּין לָא שָׂם. בְּגִין כָּךְ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא כ) וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר. וְכֵן כֻּלְּהוּ. יְנוּחוּן אֲבָהָן דְּעָלְמָא, אִינּוּן הִלֵּל וְשַׁמַּאי, דְּהָכִי אָמְרוּ לְאוּנְקְלוֹס, וְלָא אוֹדְעוּ לֵיהּ מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא עַד דְּאִתְגְּזַר.

וְתָא חֲזֵי, מִלָּה קַדְמָאָה דְּאוֹרַיְיתָא, דְּיָהֲבִין לִינוֹקֵי, אָלֶ"ף בֵּי"ת, דָּא מִלָּה דְּלָא יַכְלִין בְּנֵי עָלְמָא לְאַדְבְּקָא בְּסוֹכְלְתָנוּ, וּלְסַלְקָא לֵיהּ בִּרְעוּתָא, וְכָל שֶׁכֵּן לְמַלָּלָא בְּפוּמֵיהוֹן. וַאֲפִילּוּ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי, וְעִלָּאֵי דְּעִלָּאֵי, לָא יַכְלִין לְאַדְבְּקָא, בְּגִין דְּאִינּוּן סְתִימִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וַאֲלַ"ף וְאַרְבַּע מְאָה וַחֲמֵשׁ רִבְבָן דְּעָלְמִין, כֻּלְּהוּ תַּלְיָין בְּקוּצָא דְּאַלֶ"ף, וְשִׁבְעִין וּתְרֵין שְׁמָהָן קַדִּישִׁין גְּלִיפִין בְּאַתְווֹי רְשִׁימִין, דְּקַיְימוּ בְּהוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְכוּרְסְיָיא יְקָרָא דְּמַלְכָּא, תַּלְיָין מִסִּטְרָא חֲדָא

לְסִטְרָא חֲדָא, דִּפְשִׁיטוּתָא דְּאָלֵף, קְיוּמָא דְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְסַמְכִין דְּעָלְאִין וְתַתָּאִין בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.

וּשְׁבִילִין סְתִימִין, וְנַהֲרִין עֲמִיקִין, וְעֵשֶׂר אֲמִירָן, כֻּלְּהוּ נָפְקִין מֵהַהוּא קוֹצָא תַּתָּאָה דְּתִתְּחוֹת אָלֵף. מִכָּאן וּלְהָלְאָה שָׁאֲרֵי לְאִתְפַּשְׁטָא אָלֵף בְּבֵית. וְלֵית חוּשְׁבָּן לְחָכְמְתָא דְּהָכָא אִתְגְּלִיף.

בְּגִינֵי (דף ע"ג ע"ב) כַּךְ, אוֹרַיְיתָא קְיוּמָא דְּכֹלָּא, וּמְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא, לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא דְּמְהֵימְנוּתָא דָּא בְּדָא כַּדְקָא חֲזֵי. וּמַאן דְּאִתְגְּזַר, אִתְקַשַּׁר בְּהַהוּא קִשְׁרָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וּמַאן דְּלָא אִתְגְּזַר, וְלָא אִתְקַשַּׁר בֵּיהּ, כְּתִיב בֵּיהּ, (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. (שמות יב) וְכָל עָרֵל לֹא יֹאכַל בּוֹ. דְּהָא אִתְעַר רוּחַ מְסָאֲבָא דְּמִסְטְרֵיהּ, וְאָתֵי לְאִתְעָרְבָא בִּקְדוּשָּׁה. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּפָרִישׁ לְיִשְׂרָאֵל בְּנוֹי, רְשִׁימִין בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא, מִנַּיְיהוּ וּמִזּוּהֲמָא דִּלְהוֹן. עָלַיְיהוּ כְּתִיב, (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת. וּבְגִינֵי כַּךְ, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וְלָא לְאָחֳרָא. תּוֹרַת אֱמֶת, לְזֶרַע אֱמֶת. אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקֵיהּ עַל יְדוֹי.

רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, כְּתִיב (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטּשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ וְגוֹ', כִּי לֹא יִטּשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ, מַאי טַעְמָא בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. בְּגִין דְּכֹלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא

בְּדָא, וּבְמָה אִתְקְשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּהַהוּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא דְּאִתְרְשִׁים בִּבְשָׂרִיהוֹן. וּבְגִינֵי כַּךְ, לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ. וְלָמָּה. בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל דְּאִתְרְשִׁים בְּהוּ.

תָּאנָא, אוֹרַיְיתָא אִקְרֵי בְּרִית, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי בְּרִית. וְהַאי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא אִקְרֵי בְּרִית. וְעַל דָּא כֹּלָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, וְלָא אִתְפְּרַשׁ דָּא מִן דָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יֵיסָא, אוֹרַיְיתָא וְיִשְׂרָאֵל שַׁפִּיר. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנָלָן דְּאִקְרֵי בְּרִית. אָמַר לֵיהּ דִּכְתִיב, וַיִּזְכּוֹר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וְהָא אִתְיְידַע, וְהָא אִתְמַר. (תהלים קו) וְאֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ, חֻקּוֹתַי: אִלֵּין אִינּוּן נְמוּסֵי (ויקרא יח) מַלְכָּא. מִשְׁפָּטַי: אִלֵּין אִינּוּן גְּזֵרֵי אוֹרַיְיתָא, רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, כָּל אִינּוּן נְמוּסִין מֵאַתַר דְּאִקְרֵי צֶדֶק, אִקְרוּן חֻקּוֹתַי, וְאִינּוּן גְּזֵרַת מַלְכָּא. וּבְכָל אֲתַר דְּאִקְרֵי מִשְׁפָּט אִקְרוּן דִּינָא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַלְכָּא דְּשַׁלְמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ הוּא. דְּהוּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בַּאֲתַר דְּתֵרִין חוּלְקִין אַחִידָן דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ, וְאִינּוּן דִּינָא (תהלים פט) וְרַחֲמֵי. וּבְגִינֵי כַּךְ חֹק וּמִשְׁפָּט. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קמז) חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. לְיִשְׂרָאֵל וְלָא לִשְׁאָר עַמִּין. בַּתְּרֵיהּ מַה כְּתִיב, לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי. וְתָנֵינָן, אַף עַל

גַּב דְּאִתְגְּזַר וְלָא עָבִיד פְּקוּדֵי אוֹרַיְיתָא, הֲרֵי הוּא כְּגוֹי בְּכֹלָּא, וְאָסִיר לְמֵילַף לֵיהּ פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן (שמות כ) מִזְבַּח אֲבָנִים, דָּא מִזְבֵּחַ אֲבָנִים מַמָּשׁ. וְהָא קַשְׁיוּ דִּלְבֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ קַיְימָא, וְזוּהֲמָא לָא אִתְפְּסָק מִנֵּיהּ. בְּגִינֵי כַּךְ, לָא סָלִיק בִּידֵיהּ הַהוּא גְּזִירוּ, וְלָא מְהַנְיָא לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות כ) כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶהָ. בְּגִינֵי כַּךְ, לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי סְתָם. וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. מִלָּה אָחֳרָא (נ"א זְעִירָא), לָא יַהֲבִינָן לְהוּ, כָּל שֶׁכֵּן רָזֵי אוֹרַיְיתָא, וְנִמּוּסִין דְּאוֹרַיְיתָא. וּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו.

מַתְנִיתִין, בְּנִמּוּסֵי טְהִירִין. אַרְבַּע מַפְתְּחִין שָׁויִין, לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. בְּזִוְיַיתְהוֹן אִשְׁתְּכָחוּ. חַד לְסִטַר אַרְבַּע, וְאַרְבַּע לְסִטַר חַד. אִתְגַּלְפָן (ס"א אִתְפַּלְגָן) בְּחַד גַּוְונָא. בְּהַהוּא גַּוְונָא, תְּכֵלָּא, וְאַרְגְּוָונָא וְצֶבַע זְהוֹרִי, וְחִוָּורָא, וְסוּמָקָא. דָּא עָיֵיל בְּגַוְונָא דְּחַבְרֵיהּ, וְדִידֵיהּ בֵּיהּ רָשִׁים.

אַרְבַּע רֵישִׁין כַּחֲדָא אִסְתְּלִיקוּ, וּבְחַד דְּיוּקְנָא מִתְדַּבְּקָן. חַד רֵישָׁא אִסְתְּלִיק, מִגּוֹ סַחְיוּ דְּאִסְתְּחִי. תְּרֵי אַיְילְתָא קְצִיבִין בְּשִׁיעוּרָא חַד, סַלְקָן מֵהַהוּא סַחְיוּתָא,

דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה.
בְּשַׁעֲרָא דִּלְהוֹן, חֵיזוֹ דְּאֶבֶן טָבָא דְּאַרְבַּע גַּוְונִין.
אַרְבַּע גַּדְפִּין דְּכַסְיָין עַל גּוּפָא, וִידִין זְעִירִין תְּחוֹת
גַּדְפַּייהוּ. וְחָמֵשׁ בְּחָמֵשׁ גְּלִיפָן. טָאסִין (ס"א שְׁאפִין)
לְעֵילָּא לְעֵילָּא מֵהֵיכָלָא, דְּשַׁפִּירָא בְּרִיוָא וְיָאָה לְמֶחֱזֵי.
חַד עוּלֵים רַבְיָא, נָפִיק שְׁנָן חַרְבָּא, דְּמִתַּהֲפְכָא לְגוּבְרִין
לְנוּקְבִין. נַטְלִין לְמְשִׁיחָא דְּאֵיפָּה בֵּין שְׁמַיָּא וּבֵין
אַרְעָא. לְזִמְנִין נַטְלִין (ס"א עוֹלִין) לָהּ בְּכָל עָלְמָא, וְכָל
מְשִׁיחִין בָּהּ מָשִׁיחִין, דִּכְתִיב, (ויקרא יט) אֵיפַת צֶדֶק וְגוֹ'.
חַד חֵיזוֹ דְּבְדוֹלְחָא, קַיְימָא עַל חַרְבָּא חַד, בְּרֵישָׁא דְּהַהוּא
רַבְיָא (נ"א חַרְבָּא) מְלָהֲטָא סוּמָקָא מִגּוֹ בְּדוֹלְחָא. (דף ע"ד ע"א)
תְּרֵין סִטְרִין מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא, אִתְחֲזֵי הַהוּא
חַרְבָּא, בִּרְשִׁימִין עֲמִיקִין, חַד גְּבָר תַּקִּיף, עוֹלְמָא
דְּקַיְימָא בי"ג עָלְמִין. חַגִּיר הַהוּא חַרְבָּא, לְמֶעְבַּד נוּקְמִין.
עִמֵּיהּ חַגִּירִין שִׁתִּין אָחֳרָנִין, כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּלְחֵי בְּפִי (נ"א מִתְיַילְפֵי)
(ס"א מִשְׁלְפֵי) נַצְחִין קְרָבָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מה) חֲגוֹר
חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ. וּכְתִיב (שיר השירים ג) כֻּלָּם
אֲחוּזֵי חֶרֶב מְלוּמְדֵי מִלְחָמָה וְגוֹ'. בְּכַמָּה גַּוְונִין מִתְהַפְּכִין
אַנְפַּייהוּ, לֵית דְּיֵדַע לוֹן, בַּר חַד תּוֹלַעְתָּא דְּשָׁאט (ס"א
דְּשָׁארִי) בֵּין נוּגֵי יַמָּא, כָּל אַבְנִין דְּאַעְבָּר עֲלַייהוּ מִתְבַּקְעִין.
בְּהַהוּא זִמְנָא, קָלָא דְּנָפִיק מֵאִינּוּן דַּחֲגִירֵי חַרְבָּא, מְבָקַע

תְּמָנְיָסָר טוּרִין רַבְרְבִין, וְלֵית מַאן דְּיַרְכִּין אוּדָנֵיהּ. כְּלְהוּ עָלְמָא סְתִימִין עַיְינִין, אֲטִימִין לְבָא, לֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח דְּהָא בְּנְיָינָא לְסְתוֹר כַּד עַבְדִּין עוֹבָדָן דְּלָא מִתְכַּשְׁרָן, סָאטִין מֵאָרְחָא דְּתַקְנָא, יְמִינָא אַעְדֵּי, וּשְׂמָאלָא שַׁלְטָא, כְּדֵין עֲרָיָין אִשְׁתְּכָחוּ. וַוי לְחַיָּיבַיָּא דְּגַרְמִין דָּא בְּעָלְמָא, דְּהָא לָא מִתְבָּרְכִין לְעֵילָּא, עַד דְּיִשְׁתְּצוֹן אִינּוּן לְתַתָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ׳ הַלְלוּיָהּ. (תהלים קד) (ע"ב).

עֶרְוַת אָבִיךְ וְעֶרְוַת אִמֵּךְ לֹא תְגַלֵּה רִבִּי חִיָּיא פָּתַח. (ויקרא ח"י) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, אֲבָל כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהִיא מְשַׁבַּחַת לֵיהּ בְּהַאי. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, אֲמַאי מְשַׁבַּחַת לֵיהּ בְּתַפּוּחַ, וְלָא בְּמִלָּה אָחֳרָא, אוֹ בְּגִוְונִין אוֹ בְּרֵיחָא אוֹ בְּטַעְמָא. אֲבָל הוֹאִיל וּכְתִיב תַּפּוּחַ, בְּכֹלָּא הִיא מְשַׁבַּחַת לֵיהּ, בְּגִוְונִין, בְּרֵיחָא, וּבְטַעְמָא. מַה תַּפּוּחַ הוּא אַסְוּתָא לְכֹלָּא, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְוּתָא לְכֹלָּא. מַה תַּפּוּחַ אִשְׁתְּכַח בְּגִוְונֵי, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בְּגִוְונִין עִלָּאִין. מַה תַּפּוּחַ אִית בֵּיהּ רוּחָא דָּקִיק מִכָּל שְׁאָר אִילָנֵי, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיהּ (הושע יד) וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן. מַה תַּפּוּחַ טַעְמֵיהּ מְתִיקָא, אוּף

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיהּ (שיר השירים ה) חִכּוֹ מַמְתַקִּים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשַׁנָּה, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי, אֲמַאי כְּשׁוֹשַׁנָּה, וְהָא אִתְּמַר. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּאַסְגִּיאוּ זַכָּאֵי בְּעָלְמָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל סַלְקָא רֵיחִין טָבִין, וּמִתְבָּרְכָא מִמַּלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאַנְפָּהָא נְהִירִין. וּבְזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ חַיָּיבִין בְּעָלְמָא, כְּבְיָכוֹל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא סַלְקָא רֵיחִין טָבִין, וְאַטְעָמַת מִסְטְרָא אָחֳרָא מְרִירָא. כְּדֵין, כְּתִיב (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ וְגוֹ', וְאַנְפָּהָא חֲשׁוֹכָן. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּאַסְגִּיאוּ זַכָּאִין בְּעָלְמָא, כְּתִיב (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וּבְזִמְנָא דְּאַסְגִּיאוּ חַיָּיבִין בְּעָלְמָא, כְּתִיב (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר מֵהָכָא, (משלי טז) וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף, כְּלוֹמַר פָּרִישׁ מַלְכָּא מִן מַטְרוֹנִיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב עֶרְוַת אָבִיךְ וְעֶרְוַת אִמֵּךְ לֹא תְגַלֵּה.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה יָתִיב קָמֵי אֲבוּי, אָמַר לֵיהּ, אִי פְּרַקְלִיטָא בְּעָלְמָא בְּמַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכַח, וְאִי קַטֵּיגוֹרְיָא בְּעָלְמָא, בְּמַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכַח, אֲמַאי. אָמַר לֵיהּ, לְמַלְכָּא דְּהַוָּה לֵיהּ בַּר מִמַּטְרוֹנִיתָא, כָּל זִמְנָא דְּהַהוּא בְּרָא עָבִיד רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, מַלְכָּא עָבִיד מָדוֹרֵיהּ בְּמַטְרוֹנִיתָא. וְכָל זִמְנָא דְּלָא הֲוָה הַהוּא בַּר עָבִיד רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, מַלְכָּא פָּרִישׁ מָדוֹרֵיהּ מִמַּטְרוֹנִיתָא.

כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדִּין רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁוִּי מָדוֹרֵיהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא עַבְדִּין רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁוִּי מָדוֹרֵיהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל הוּא בְּרָא בּוּכְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. אִמָּא, דָּא הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דִּכְתִיב, (משלי יא) וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ.

תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל רָחֲקִין מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, כְּבֵיכוֹל מַטְרוֹנִיתָא אִתְרַחֲקַת עִמְּהוֹן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמַטְרוֹנִיתָא לָא אַקְדִּימַת קִיסְטָא לְהַאי בַּר, לְאַלְקָאָה לֵיהּ, לְמֵיהַךְ בְּאוֹרַח מֵישָׁר. בְּגִין דְּמַלְכָּא לָא אַלְקֵי לִבְרִיהּ לְעָלְמִין. אֶלָּא שָׁבִיק כֹּלָּא בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, לְאַנְהָגָא הֵיכָלָא, וּלְאַלְקָאָה בְּרָהּ, וּלְדַבְּרָא לֵיהּ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, לָקָבְלֵיהּ דְּמַלְכָּא. (דף ע"ד ע"ב)

וְרָזָא דְּמִלָּה דִּכְתִיב, (משלי לא) דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ (אמו ודאי), דָּא בַּת שֶׁבַע, וְהָא אִתְּמַר כְּתִיב, (משלי י) מְשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ. תּוּגַת אִמּוֹ וַדַּאי. חֲמֵי מַה כְּתִיב, בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב, בְּעוֹד דְּהַאי בַּר אָזִיל בְּאוֹרַח מֵישָׁר, וְהוּא חַכִּימָא, יְשַׂמַּח אָב (בְּלָל), דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא. יְשַׂמַּח

אָב סְתָם. אִשְׁתְּכַח הַאי בַּר בְּאוֹרְחָא תְּקָלָא, מַה כְּתִיב וּבֵן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ. תּוּגַת אִמּוֹ וַדַּאי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְרָזָא דְּמִלָּה כְּתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

תָּא חֲזֵי, לָא אִשְׁתְּכַח חֻדְוּתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּיוֹמָא דְּסָלִיק שְׁלֹמֹה לְחֲכְמְתָא, וְאָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. כְּדֵין נְהִירוּ אַנְפּוֹי דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאָתֵי מַלְכָּא לְמִשְׁרֵי מָדוֹרֵיהּ עִמָּהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֶּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה וְגוֹ'. מַאי וַתֶּרֶב. דְּסַלְקָא שְׁפִירוּ דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאִתְרַבְיָאת בְּדַרְגָּהָא עַל כָּל שְׁאָר דַּרְגִּין, בְּגִין דְּמַלְכָּא שַׁוִּי מָדוֹרֵיהּ בָּהּ. וְכָל כַּךְ לָמָּה. בְּגִין דְּאַפִּיקַת בְּרָא חַכִּימָא דָּא לְעָלְמָא. (נ"א לְמַלְכָּא)

וְכַד אַפִּיקַת לֵיהּ לִשְׁלֹמֹה, לְכָל יִשְׂרָאֵל אַפִּיקַת, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ בְּדַרְגִּין עִלָּאִין זַכָּאִין כִּשְׁלֹמֹה (ס"א בִּשְׁלָמָא). דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי בְּהוּ, וְאִינּוּן בֵּיהּ. וּבְיוֹמָא דְּשַׁכְלֵל שְׁלֹמֹה בֵּיתָא לְתַתָּא, אַתְקִינַת מַטְרוֹנִיתָא בֵּיתָא לְמַלְכָּא. וְשַׁוִּוּ מָדוֹרֵיהוֹן כַּחֲדָא, וּנְהִירוּ אַנְפָּהָא בְּחֶדְוָה שְׁלִימוּ. כְּדֵין אִשְׁתְּכַח חֻדְוּתָא לְכֹלָּא, לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְכָל כַּךְ לָמָּה. בְּגִין דִּכְתִיב, מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ, דְּדַבְּרַת לֵיהּ לְרַעוּתָא דְּמַלְכָּא.

וְכַד הַאי בַּר כְּמָה דַּאֲמִינָא, (ס"א דְּאִצְטְרִיךְ) לָא אִתְדַּבַּר לְרַעוּתֵיהּ דְּמַלְכָּא. כְּדֵין הִיא עֲרָיְיתָא דְּכֹלָּא,

עֶרְיָתָא דְּכָל סִטְרִין דְּהָא מַלְכָּא פָּרִישׁ מִמַּטְרוֹנִיתָא, וּמַטְרוֹנִיתָא אִתְרַחֲקַת מֵהֵיכָלֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ עֶרְיָתָא הִיא דִּכְלָא. וְכִי לָא עֶרְיָתָא הוּא, מַלְכָּא בְּלָא מַטְרוֹנִיתָא, וּמַטְרוֹנִיתָא בְּלָא מַלְכָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה אִמְּךָ הִיא. אִמְּךָ הִיא וַדַּאי, וְשַׁרְיָא עִמָּךְ, בְּגִינֵי כַּךְ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוָתָהּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָקִישׁ יְדוֹי וּבָכָה, וְאָמַר וַוי אִי אֵימָא וְגַלֵּינָא רָזָא, וַוי אִי לָא אֵימָא, דְּייֵבְדוּן חַבְרַיָּיא מִלָּה. (יחזקאל יא) אֲהָהּ יְיָ אֱלֹהִים כָּלָה אַתָּה עוֹשֶׂה אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל. מַאי אֲהָהּ. וּמַאי כָּלָה אַתָּה עוֹשֶׂה. אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה, בְּזִמְנָא דְּהֹ' תַּתְּאָה אִתְּתָרְכַת מֵהֵיכְלָא דְּמַלְכָּא, הֹ' אָחֳרָא עִלָּאָה בְּגִינָהּ מַנַּעַת בִּרְכָתָא. וּכְדֵין כְּתִיב, אֲהָהּ כָּלָה אַתָּה עוֹשֶׂה. בְּגִין דְּכַד אִיהִי (נ"א הַאי ה') אִתְמְנַעַת מִבִּרְכָאן, הֹ' אָחֳרָא מַנַּעַת לוֹן מִכֹּלָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְּחֵי, אֶלָּא בַּאֲתַר דְּשַׁרְיָין דְּכַר וְנוּקְבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה כה) יְיָ מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ. עַל נָוֵהוּ מַמָּשׁ. דָּא מַטְרוֹנִיתָא, וְדָא הוּא וַדַּאי. וּמַאי אוֹמֵר. אוֹי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְכוּ'. בֵּיתִי זוּוגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. וְדָא הוּא וַדַּאי, עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה. דְּהָא מִכָּל סִטְרִין עֶרְיָתָא הוּא. וּכְדֵין, (ישעיה נ) לְבֻשׁוּ שָׁמַיִם קַדְּרוּת וְשַׂק

הוּשַׁם כְּסוּתָם דְּהָא אֲתַר אַחֲסָנַת בְּרָכָאן דְּמַבּוּעִין דְּנַחֲלִין דַּהֲווֹ נְגִידִין וְשַׁקְיָין כַּדְקָא חָזוּ, אִתְמְנָעוּ.

תָּנֵינָן, כַּד אִתְפְּרַשׁ מַלְכָּא מִמַּטְרוֹנִיתָא, וּבְרָכָאן לָא מִשְׁתַּכְחָן, כְּדֵין אִקְרֵי וי"י. מַאי טַעְמָא וי"י. דְּתַנְיָא, רֵישָׁא דְּיִסּוֹד י׳, דְּהָא יְסוֹד ו׳ זְעֵירָא הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ו׳ רַבְרְבָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב וָ"ו תְּרִין וָוִין כַּחֲדָא, וְרֵישָׁא דְּהַאי יְסוֹד י׳ הוּא. וְכַד אִתְרַחֲקַת מַטְרוֹנִיתָא מִמַּלְכָּא, וּבְרָכָאן אִתְמְנָעוּ מִמַּלְכָּא, וְזִווּגָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּרֵישָׁא דְּיִסּוֹד, נָטִיל ו׳ עִלָּאָה לְהַאי רֵישָׁא דְּיִסּוֹד דְּהוּא י׳, וְנָגִיד לֵיהּ לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין הוּא וי"י, וי"י לְכֹלָּא, לְעִלָּאִין וְתַתָּאִין.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרִיב יְרוּשָׁלַם, בְּרָכָאן לָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּעָלְמָא, וְלֵית לָךְ יוֹם דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ לְוָוטִין, דְּהָא בְּרָכָאן אִתְמְנָעוּ בְּכָל יוֹם. אָמַר לֵיהּ, אוֹ הָכִי, אוֹ"י אוֹ הוֹ"י, (נ"א אוֹ וה׳) מַהוּ.

אָמַר לֵיהּ, כַּד מִלָּה תַּלְיָא בְּתִשּׁוּבָה, וְלָא תַּיְיבִין, כְּדֵין ה׳ עִלָּאָה נָטִיל לוֹן, וְאַנְגִיד לְוָאו וְי׳, לְגַבָּהּ, (דף ע"ה ע"א) בְּגִין דְּלָא תַּיְיבִין, כְּדֵין אִקְרֵי הוֹי. הוֹי כַּד אִסְתַּלָּק מַלְכָּא לְעֵילָּא, וְצַוָּוחִין בְּנֵי נָשָׁא וְלָא אַשְׁגַּח בְּהוּ. וְהַהוּא עִלָּאָה אֲהֵיָה טְמִירָא, סָלִיק לְוֹ׳, וְי׳ לְגַבֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא אִתְקְבִיל צְלוֹתֵיהּ, כְּדֵין אִקְרֵי אוֹי, דְּהָא א׳ סָלִיק

לְגַבֵּיהּ דְּוֹ' וְיֹ'. (ס"א דְּהוּא א' סָלִיק גַּבֵּיהּ לה' ו' לי') וּכְדֵין תְּשׁוּבָה לָא אִשְׁתְּכַח. וְעַל דָּא אִסְתַּלָּק מֵאִלֵּין אַתְוָון ה', דְּהָא בִּתְשׁוּבָה לָא תַלְיָיא.

וַדַּאי כַּד אַסְגִּיאוּ חוֹבֵי עָלְמָא טְפֵי, וּתְשׁוּבָה הֲוָה תַּלְיָא בְּקַדְמִיתָא, וְלָא בָּעוּ, כְּדֵין אִסְתַּלָּק ה', וְא' סָלִיק לְוֹ' יוֹ"ד לְגַבֵּיהּ, וְאִקְרֵי אוֹי. וְכַד חָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּתְשׁוּבָה אִסְתַּלָּקַת (וְלָא מְעַלְיָא), כְּדֵין צָווּחוּ וְאָמְרוּ, (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם. מַאי כִּי פָּנָה הַיּוֹם. דָּא הוּא יוֹמָא עִלָּאָה, דְּאִקְרֵי תְּשׁוּבָה, דְּאִסְתַּלָּק וְאִתְעֲבַר, וְלָא שְׁכִיחַ. הַהוּא יוֹמָא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע, לְפַשְׁטָא יְמִינָא לְקַבְּלָא חַיָּיבִין, וְהָא אִתְפְּנֵי מִכֹּלָּא, וְלָא אִשְׁתְּכַח, וְעַל דָּא אָמְרוּ אוֹי, וְלָא הוֹי. כִּי יְנָטוּ צִלְלֵי עֶרֶב, דְּהָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְרַבְרְבֵי מְמָנָן דְּשָׁאַר עַמִּין, לְמִשְׁלַט עֲלַיְיהוּ.

תָּאנָא, סָלִיק וֹ' לְעֵילָּא, וְהֵיכָלָא אִתּוֹקַד, וְעַמָּא אִתְגְּלֵי, וּמַטְרוֹנִיתָא אִתְתְּרַכַת, וּבֵיתָא אִתְחָרַבַת. לְבָתַר כַּד נָחִית וֹ"ו לְאַתְרֵיהּ, אַשְׁגַּח בְּבֵיתֵיהּ וְהָא אִתְחָרִיב, בָּעֵי לְמַטְרוֹנִיתָא, וְהָא אִתְרַחֲקַת וְאָזְלַת. חָמָא לְהֵיכָלֵיהּ, וְהָא אִתּוֹקַד. בָּעָא לְעַמָּא, וְהָא אִתְגְּלֵי. חָמָא לְבִרְכָאן דְּנַחֲלִין עֲמִיקִין דַּהֲווֹ נַגְדִּין, וְהָא אִתְמְנָעוּ. כְּדֵין כְּתִיב, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא יְיָ' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד וּלְקָרְחָה וְלַחֲגוֹר שָׂק. וּכְדֵין לָבְשׁוּ שְׂמָיִם קַדְרוּת.

כְּדֵין ו' ה' (ס"א ו' י') אִתְנְגִיד חַד לָקְבֵיל חַד. וְה' עִלָּאָה, נָגִיד מַבּוּעֵי לְסִטְרָא אָחֳרָא, וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְחָן. דְּהָא דְּכַר וְנוּקְבָא לָא אִשְׁתְּכָחוּ, וְלָא שַׁרְיָין כַּחֲדָא. כְּדֵין (ירמיה כה) שָׁאוֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ. בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, וּבָכָה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכְיָיה תְּקִיעָא בִּלְבָאֵי מִסִּטְרָא חֲדָא, וְחֶדְוָותָא בִּלְבָאֵי מִסִּטְרָא אָחֳרָא. דְּהָא שְׁמַעְנָא מִלִּין, דְּלָא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא, זַכָּאָה חוּלָקִי.

(ויקרא ח"י) עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה, מַאן אֵשֶׁת אָבִיךָ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא תְּנִינָן, כָּל מִלּוֹי דְּאוֹרַיְיתָא סָתִים וְגַלְיָא, כְּמָה דְּשָׁמָא קַדִּישָׁא סָתִים וְגַלְיָא, אוֹרַיְיתָא דְּהִיא שְׁמָא קַדִּישָׁא, הָכִי נָמֵי סָתִים וְגַלְיָא. הָכָא כֻּלָּא בְּאִתְגַּלְיָיא, יְדִיעָא סָתִים כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

וְהַאי קְרָא הָכִי הוּא, אֵשֶׁת אָבִיךָ: תָּאנָא, כָּל זִמְנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכַחַת בְּמַלְכָּא, וְיַנְקָא לָךְ, אִקְרֵי אִמֵּךְ. הַשְׁתָּא דְּאִתְגַּלְיָא עִמָּךְ וְאִתְרַחֲקַת מִן מַלְכָּא, אֵשֶׁת אָבִיךָ אִתְקְרֵי. אִנְתּוּ הִיא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא לָא אִתְפְּטָרַת בִּתְרוֹכִין מִנַּיהּ, אִנְתְּתֵיהּ הִיא וַדַּאי. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נ) כֹּה אָמַר יְיָ' אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ. אֶלָּא וַדַּאי אִנְתּוּ הִיא דְּמַלְכָּא, אַף עַל גַּב דְּאִתְגַּלְיָיא. וְעַל דָּא פָּקִיד עָלָה תְּרֵי זִמְנֵי, כַּד יָתְבָא בְּמַלְכָּא בְּזִווּגָא חַד, וְאִתְקְרֵי אִמֵּךְ, דִּכְתִיב עֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה,

לָא תַּעֲבִיד דְּיִתְרַחֲקוּן דָּא מִן דָּא, וְתִשְׁתְּלַח עַל חוֹבָךְ, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וְחַד, כַּד הֵיא בְּגָלוּתָא עִמָּךְ, וְאִתְגַּלְיָיא מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וְאִתְקְרֵי אִנְתּוּ דְּמַלְכָּא. אַף עַל גַּב דְּאִתְרַחֲקַת מִנַּיהּ לָא תַּעֲבִיד בְּגִין דְּתַעְדֵי מִבֵּינָךְ, וְיִשְׁלְטוּן בָּךְ שַׂנְאָךְ, וְלָא תִּסְתַּמַּר עֲלָךְ בְּגָלוּתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךְ לֹא תְגַלֵּה. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין כִּי עֶרְוַת אָבִיךְ הוּא. אַף עַל גַּב דְּאִתְרַחֲקַת מִן מַלְכָּא, אַשְׁגָּחוּתָא דְּמַלְכָּא בָּהּ תְּדִירָא, וּבַעְיָא לְאִסְתַּמָּרָא לָקָבְלָהּ יַתִּיר, וְלָא תֵּיחוּב לְגַבָּהּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (דברים כג) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְגוֹ'. כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ: דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִשְׁתְּכַחַת בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְכָל שֶׁכֵּן בְּגָלוּתָא, לְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ תְּדִירָא מִכָּל סִטְרִין, וּמִכָּל שְׁאָר עַמִּין, דְּלָא יְשֵׁיצוּן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

דְּתַנְיָא, לָא יַכְלִין (דף ע"ה ע"ב) שַׂנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל לְאַבָּאשָׁא לְהוּ, עַד דְּיִשְׂרָאֵל מַחֲלִישִׁין חֵילָא דִּשְׁכִינְתָּא מִקַּמֵּי רַבְרְבֵי מְמָנָן דִּשְׁאָר עַמִּין. כְּדֵין יַכְלִין לְהוֹן שַׂנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְשַׁלְטִין עָלַיְיהוּ, וְגַזְרִין עָלַיְיהוּ כַּמָּה גְּזֵירִין בִּישִׁין. וְכַד אִינּוּן תַּיְיבִין לָקָבְלָהּ, הִיא מִתְבָּרֵת חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּכָל אִינּוּן מְמָנָן רַבְרְבִין, וְתַבְרַת חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּשַׂנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְפְּרָעָא לְהוּ מִכֻּלָּא.

וְעַל דָּא וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ דְּלָא יִסְתָּאֲב בְּחוֹבוֹי, וַיַּעֲבָר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא. דְּאִי עָבִיד הָכֵי, מְסָאֲבִין לֵיהּ, כְּמָה דְּכְתִיב וְנִטְמֵתֶם בָּם, בְּלֹא א׳. וְתָאנָא, מָאתָן וּתְמַנְיָא וְאַרְבְּעִין שַׁייְפִין בְּגוּפָא, וְכֻלְּהוּ אִסְתַּאֲבָן, כַּד אִיהוּ אִסְתָּאַב. כְּלוֹמַר, כַּד בָּעֵי לְאִסְתַּאֲבָא. וְעַל דָּא, וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ. מַאי מַחֲנֶיךָ, אִלֵּין אֵינוּן שַׁייְפֵי גוּפָא. וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר, מַאי עֶרְוַת דָּבָר. עֶרְיָיתָא נוּכְרָאָה לְהַאי (ס"א דְּהַוְיָ) דָּבָר רָמָז, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דְּאִי הָכִי, וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ וַדַּאי. וְעַל דָּא עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב עֶרְוַת אָבִיךָ הוּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

תָּאנָא, עַל ג׳ מִלִּין מִתְעַכְּבִין יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. עַל דְּעַבְדִּין קְלָנָא בִּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא. וּמְהַדְּרֵי אַנְפַּייְהוּ מִן שְׁכִינְתָּא, וְעַל דְּמְסָאֲבֵי גַּרְמַייְהוּ קָמֵי שְׁכִינְתָּא. וְכֻלְּהוּ אוֹקִימְנָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן.

רִבִּי אַבָּא, הֲוָה אָזִיל לְקַפּוֹטְקִיָּא, וַהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי. עַד דַּהֲווֹ אַזְלִי, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהֲוָה אָתֵי, וּרְשִׁימָא חַד בְּאַנְפּוֹי. אָמַר רִבִּי אַבָּא, נִסְטֵי מֵהַאי אוֹרְחָא, דְּהָא אַנְפּוֹי דְּדֵין אַסְהִידוּ עָלֵיהּ, דְּעָבַר בְּעֶרְיָיתָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִינֵי כַּךְ אִתְרְשִׁים בְּאַנְפּוֹי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אִי הַאי רְשִׁימָא הֲוָה לֵיהּ כַּד הֲוָה יַנּוּקָא, מַאי עֶרְיָיתָא אִשְׁתְּכַח

בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֲנָא חֲמֵינָא בְּאַנְפּוֹי, דְּאַסְהִידוּ בְּעֶרְיָיתָא דְּאוֹרַיְיתָא.

קָרָא לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, אָמַר לֵיהּ אֵימָא מִלָּה, הַאי רְשִׁימָא דְּאַנְפָּךְ, מַה הוּא. אָמַר לוֹן, בְּמָטוֹתָא מִנַּייכוּ, לָא תַּעֲנְשׁוּ יַתִּיר לְהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּהָא חוֹבוֹי קָא גָּרְמוּ לֵיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, יוֹמָא חַד הֲוֵינָא אָזִיל בְּאָרְחָא אֲנִי וַאֲחִתִי, שָׁרֵינָא בְּחַד אוּשְׁפִּיזָא, וְרָוֵינָא חַמְרָא, וְכָל הַהוּא לֵילְיָא אַחִידְנָא בַּאֲחִתִי. בְּצַפְרָא קַמְנָא, וְאוּשְׁפִּיזָאי קָטַט בְּחַד גַּבְרָא, עַיֵּילְנָא בֵּינַייהוּ, וְקַטְרוּ לִי דָּא מֵהַאי גִּיסָא, וְדָא מֵהַאי גִּיסָא, וּרְשִׁימָא דָּא הֲוָה עָיֵיל לְבֵי מוֹחָא, וְאִשְׁתְּזִבְנָא עַל יְדָא דְּחַד אַסְיָיא דְּאִית בְּגַוָּון.

אָמַר לֵיהּ, מַאן הוּא אַסְיָיא. אָמַר לֵיהּ, רִבִּי שִׁמְלָאי הוּא.

אָמַר לֵיהּ מַאי אַסְווּתָא יָהֵב לְךָ. אָמַר לֵיהּ אַסְווּתָא דְּנַפְשָׁא. וּמֵהַהוּא יוֹמָא אַהֲדַרְנָא בִּתְשׁוּבָה. וּבְכָל יוֹמָא חֲזֵינָא אַנְפָּאי בְּחַד חֵיזוּ, וּבָכֵינָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהוּא רְבוֹן עָלְמִין עַל הַהוּא חוֹבָה. וּמֵאִינּוּן דִּמְעִין אַסְחֵינָא אַנְפָּאי. אָמַר רִבִּי אַבָּא, אִי לָאו דְּאִתְמְנַע מִנָּךְ תְּשׁוּבָה, אַעְבְּרִנָּא מֵאַנְפָּךְ הַהוּא רְשִׁימָא. אֲבָל קָרִינָא עָלָיךְ, (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר. אָמַר לֵיהּ, ג׳ זְמִנִין אֵימָא. אָמַר לֵיהּ ג׳ זְמִנִין, וְאִתְעֲבַר רְשִׁימָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי מָארֵהּ הָא בָּעָא לְאַעְבְּרָא מִנָּהּ, דְּוַדַּאי בִּתְשׁוּבָה אִשְׁתְּכַחַת. אָמַר לֵיהּ, נָדַרְנָא מֵהַאי יוֹמָא לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא. אָמַר לֵיהּ, מַה שְׁמָךְ. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר. אָמַר לֵיהּ אֵל עָזַר, וַדַּאי שְׁמָא גָּרִים, דְּאֱלָהָךְ סְיָיעָךְ, וַהֲוָה בְּסָעֲדָךְ, שַׁדְּרֵיהּ רִבִּי אַבָּא וּבָרְכֵיהּ.

לְזִמְנָא אָחֳרָא, הֲוָה רִבִּי אַבָּא אָזִיל לְגַבֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן, עָאל בְּמָאתֵיהּ, אַשְׁכְּחֵיהּ דְּהֲוָה יָתִיב וְדָרִישׁ, אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת. אִישׁ (תהלים צב) **בַּעַר לֹא יֵדָע וְגוֹ', כַּמָּה טִפְּשִׁין אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, דְּלָא מַשְׂגִּיחִין וְלָא יַדְעִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין לְמִנְדַּע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל מַה קַיְימִין בְּעָלְמָא. מַאן מְעַכֵּב לְהוּ לְמִנְדַּע, טִפְּשׁוּתָא דִּלְהוֹן. בְּגִין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִילּוּ הֲווֹ מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יִנְדְּעוּן אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.**

וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת, דְּלָא מִסְתָּכַל וְלָא יָדַע (דף ע"ו ע"א) **נִימוּסֵי דְּזֹאת בְּעָלְמָא.** (דְּאַף עַל גַּב) **דְּדָאִין עָלְמָא בְּדִינוֹי וְחַמָּאן לְדִינוֹי דְּהַאי זֹאת, דְּמָטָאן עַל בְּנֵי נָשָׁא דְּאִינּוּן זַכָּאִין, וְלָא מָטָאן עַל רַשִׁיעַיָּיא חַיָּיבִין, דְּעַבְרִין עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, דְּכְתִיב,** (תהלים צב) **בְּפָרְחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וְגוֹ'. דְּהַאי עָלְמָא יָרְתִין לֵיהּ בְּכָל סִטְרוֹי, וְדִינִין לָא**

מָטוּן עָלוֹי בְּהַאי עָלְמָא. וְאִלְמָלֵא דְּדָוִד מַלְכָּא אוֹדְעֵיהּ בְּסוֹפֵיהּ דִּקְרָא, לָא יַדְעִינָן, דְּכְתִיב לְהַשְׁמִדָם עַדֵי עַד, לְשֵׁיצָאָה לְהוֹן מֵהַהוּא עָלְמָא, וּלְמֶהֱוֵי עַפְרָא תְּחוֹת רַגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּכְתִיב, (מלאכי ג) וַעֲסוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (איוב טז) וַיָּקָם בִּי כַחֲשִׁי בְּפָנַי יַעֲנֶה. בְּמַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, לְמִנְדַּע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ אִשְׁתָּדַל בִּשְׁמֵיהּ מַמָּשׁ. מַה שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד נִימוּסִין. אוּף אוֹרַיְיתָא הָכִי נָמֵי. תָּא חֲזֵי, הַאי מַאן דְּעָבַר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, אוֹרַיְיתָא סַלְקָא וְנַחְתָּא וְעַבְדָא בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ רְשִׁימִין בְּאַנְפּוֹי, בְּגִין דְּיִסְתַּכְּלוּן בֵּיהּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְכֻלְּהוּ אוֹשְׁדָן לְוָוטִין עַל רֵישֵׁיהּ.

וְתָאנָא, כָּל אִינּוּן עֵינֵי יְיָ׳, דְּאָזְלִין וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא לְמִנְדַּע אוֹרְחוֹי דִּבְנֵי נָשָׁא, כֻּלְּהוֹן זַקְפִין עַיְינִין, וּמִסְתַּכְּלִין בְּאַנְפּוֹי דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְחָמָאן לְהוּ, וְכֻלְּהוּ פַּתְחִין עָלֵיהּ וַוי וַוי. וַוי לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וַוי לֵיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. אִסְתְּלָקוּ מִסּוֹחֲרָנֵיהּ דְּפַלְנְיָא, דְּהָא סַהֲדוּתָא בְּאַנְפּוֹי, וְרוּחָא דְּמִסְאֲבָא שַׁרְיָא עָלוֹי. וְכָל אִינּוּן יוֹמִין דְּאִשְׁתְּכַח רְשִׁימוּ בְּאַנְפּוֹי לְסַהֲדוּתָא, אִי אוֹלִיד בַּר,

אַשְׁלִיךְ לֵיהּ רוּחָא מִסְטְרָא דְּמִסְאֲבָא. וְאִלֵּין אִינּוּן חַיָּיבֵי דָּרָא, תַּקִּיפֵי אַנְפִּין, דְּמָאֲרִיהוֹן שָׁבִיק לְהוֹן בְּהַאי עָלְמָא, לְשֵׁיצָאָה לְהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּנְיָנָן, הַאי צַדִּיקָא זַכָּאָה דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָשִׁיךְ עָלֵיהּ חַד חוּטָא דְּחֶסֶד, וְאִתְרְשִׁים לֵיהּ בְּאַנְפּוֹי, וּמֵהַהוּא רְשִׁימָא דַּחֲלֵי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. הָכִי נָמֵי מַאן דְּעָבַר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, מַשְׁכָּאן עָלֵיהּ רוּחָא דְּמִסְאֲבָא, וְאִתְרְשִׁים לֵיהּ בְּאַנְפּוֹי, וּמְגִיהּ עַרְקִין עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְכֻלָּא מַכְרְזֵי עָלֵיהּ, אִסְתְּלָקוּ מִסַּחֲרָנֵיהּ דְּפִלָּנְיָא, דְּעָבַר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וְעַל פִּקּוּדֵי דְּמָאֲרֵיהּ, וַוי לֵיהּ, וַוי לְנַפְשֵׁיהּ. הַאי אַשְׁלִיךְ רוּחָא דְּמִסְאֲבָא, דְּאִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ, וְאוֹרִית לֵיהּ לְבֵרֵיהּ, וְהַאי הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית לֵיהּ בֵּיהּ חוּלָקָא, וְשָׁבִיק לֵיהּ, לְשֵׁיצָאָה לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, מְנָא לָךְ הַאי. אָמַר לֵיהּ הָכִי אוֹלִיפְנָא. וְאוֹלִיפְנָא, דְּהַאי יְרוּתָא בִּישָׁא, אַחֲסִינוּן כֻּלְּהוּ בְּנוֹי, אִי לָא יְתוּבוּן, דְּהָא לֵית מִלָּה קַיְימָא קָמֵי תְּשׁוּבָה. וַאֲנָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּאַסְווּתָא דָּא יָהֲבוּ לִי זִמְנָא חֲדָא, דַּהֲוֵינָא רְשִׁים בְּאַנְפַּאי, וְיוֹמָא חַד הֲוֵינָא אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְאַעֲרָעָנָא בְּחַד זַכָּאָה, וְעַל יְדוֹי אִתְעֲבַר מִנַּאי הַהוּא רְשִׁימָא. אָמַר לִי, מַה שְׁמָךְ. אָמַר

לֵיהּ אֶלְעָזָר, וְקָרֵי עָלַי אֶלְעָזָר אָחָרָא. אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דַּחֲמֵינָא לָךְ, וְזָכֵינָא לְמֶחֱמֵי לָךְ בְּהַאי. זַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, (אָמַר לֵיהּ) אֲנָא הוּא דְּאִעְרַעְנָא לָךְ.

אִשְׁתָּטַח קָמֵיהּ, אַיְיתֵיהּ לְבֵיתֵיהּ, אַתְקִין קָמֵיהּ קוּרְטִיסָא (ס"א טִרְכוּסָא) (טְרַטִיסָאֵי) דְּנַהֲמָא, וּבִשְׂרָא דְּעֶגְלָא תִּלִיתָאָה. בָּתַר דְּאָכְלוּ, אָמַר לֵיהּ הַהוּא גַּבְרָא, רִבִּי, אֵימָא לִי חַד מִלָּה, חָדָא תּוֹרָתָא סוּמָקָא אִית לִי, אִימָּא דְּעֶגְלָא דְּבִישְׂרָא דָּא דַּאֲכִילְנָא, וְיוֹמָא חַד עַד לָא אִתְעַבְּרַת וְאוֹלִידַת, אֲזִילְנָא בַּתְרָאָה לְמַרְעָא לְמַדְבְּרָא, עַד דְּדַבְּרְנָא לָהּ אַעְבָּר קָמַאי חַד גַּבְרָא, אָמַר לֵיהּ, מַה שְׁמָהּ דְּתוֹרְתָא דָּא. אֲמֵינָא, מִן יוֹמָא דְּאִתְיְילִידַת לָא קָרֵינָא לָהּ בִּשְׁמָא. אָמַר לֵיהּ, בַּת שֶׁבַע אִם שְׁלֹמֹה אִתְקְרֵי, אִי תִּזְכֶּה לְכַפָּרָה. וַאֲנָא בְּעוֹד דְּאָהֲדַרְנָא רֵישָׁאי, לָא חֲמֵינָא לֵיהּ, וְחָייְכְנָא מֵהַהוּא מִלָּה. (דף ע"ו ע"ב)

וְהַשְׁתָּא דְּזָכֵינָא בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְעַרְנָא עַל הַהִיא מִלָּה,

וּמִן יוֹמָא דְּאִתְפְּטַר רִבִּי שִׁמְלָאי מֵהָכָא, לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּיַנְהִיר לָן בְּאוֹרַיְיתָא כְּוָותֵיהּ. וַאֲנָא דָּחִילְנָא לְמֵימַר מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא אוֹלִיפְנָא. וּמִלָּה דָּא דְּאִסְתַּכַּלְנָא דְּמִלָּה דְּחָכְמְתָא הִיא, וְלָא יְדַעְנָא. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי מִלָּה דְּחָכְמְתָא הִיא, וּרְמִיזָא עִלָּאָה הִיא לְעֵילָּא וּלְתַתָּא.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, בַּת שֶׁבַע אִתְקְרֵי מַמָּשׁ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.
בְּגִין כָּךְ כְּתִיב בָּהּ כֹּלָּא בְּשֶׁבַע. ז׳ פָּרוֹת. ז׳ שִׁרְפוֹת.
ז׳ הֲזָאוֹת. ז׳ כְּבוּסִים. ז׳ טְמֵאִים. ז׳ טְהוֹרִים. ז׳ כֹּהֲנִים.
וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּחוּשְׁבָּנָא דְּהָא כְּתִיב, וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וְגוֹ׳. וְשַׁפִּיר קָאָמַר הַהוּא גַּבְרָא, דְּאָמַר בַּת שֶׁבַע,
וְכֹלָּא רָזָא דְּחָכְמְתָא הִיא.

אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁמַּעְנָא מִלָּה דָּא. בְּרִיךְ הוּא
דְּהָא אַקְדִּים לִי שְׁלָם בְּקַדְמִיתָא, לְמִזְכֵּי לְהַאי.
דִּכְתִיב (ישעיה נז) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ׳. אֲנָא
כַּד הֲוֵינָא רָחוֹק, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים לִי שְׁלָם
לְמֶהֱוֵי קָרוֹב. קְרָא עָלֵיהּ רִבִּי אַבָּא, (שמואל א כה) אַתָּה שָׁלוֹם
וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם.

(ויקרא ח״י) עֶרְוַת אֲחוֹת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח,
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ
וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְגוֹ׳. תַּמָּן תָּנֵינָן, מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין,
אִתְפְּרַשׁ אָדָם מֵאִתְּתֵיהּ, וְלָא הֲוָה אוֹלִיד. מִדְּקָטַל קַיִן
לְהֶבֶל, לָא בָּעָא אָדָם לְאִזְדַּוּוגָא בְּאִתְּתֵיהּ. רִבִּי יוֹסֵי
אָמַר, מִשַּׁעֲתָא דְּאִתְגְּזַר עָלֵיהּ וְעַל כָּל עָלְמָא מִיתָה,
אָמַר, אֲמַאי אֲנָא אוֹלִיד לְבַעֲתוּתָא. מִיַּד אִתְפְּרַשׁ
מֵאִתְּתֵיהּ.

וּתְרֵין רוּחִין נוּקְבִין, הֲווֹ אַתְיָין וְאִזְדַּוּוגָן עִמֵּיהּ, וְאוֹלִידוּ.

וְאִינּוּן דְּאוֹלִידוּ הַוּוֹ מַזִּיקִין דְּעָלְמָא, וְאִקְרוֹן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. וְאִלֵּין סָאטָן לִבְנֵי אָדָם, וְשַׁרְיָין בְּפִתְחָא דְּבֵיתָא, וּבְבִירָאֵי, וּבְבָתֵּי כִּסְאֵי. וְעַל דָּא בַּר נָשׁ, דְּאִשְׁתְּכַח בְּפִתְחָא דְּבֵיתֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא שַׁדַּי בְּכִתְרִין עִלָּאִין, כְּלְהוּ עַרְקָאן וְאִתְרַחֲקָן מִנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים צא) וְנֶגַע לָא יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ. מַאי וְנֶגַע לָא יִקְרַב. אִלֵּין נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם.

וְתָאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָחֵת אָדָם בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה, בְּדִיוּקְנָא קַדִּישָׁא, וְחָמוּ לֵיהּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, כְּלְהוּ קְרִיבוּ גַּבֵּיהּ, וְאַמְלְכוּהוּ עַל הַאי עָלְמָא. בָּתַר דְּאָתָא חִוְיָא עַל חַוָּה, וְאָטִיל בָּהּ זוּהֲמָא, לְבָתַר אוֹלִידַת קַיִן. (בראשית קע"ח ע"א) מִתַּמָּן (ס"א נִתְיַיחֲסוּ) נִתְחַיְיבוּ כָּל דָּרִין חַיָּיבִין דְּעָלְמָא. וּמָדוֹרָא דְּשֵׁדִין וְרוּחִין, מִתַּמָּן אִשְׁתְּכָחוּ, וּמִסְטָרוֹי. וּבְגִינֵי כַּךְ כָּל רוּחִין וְשֵׁדִין, פַּלְגוּתָא אִית בְּהוּ מִבְּנֵי נָשָׁא דִּלְתַתָּא, וּפַלְגוּתָא מִמַּלְאָכֵי עִלָּאֵי דִּלְעֵילָּא. וְכֵן כַּד אִתְיַילִידוּ מֵאָדָם אִינּוּן אָחֳרָנִין, כְּלְהוּ אִשְׁתְּכָחוּ כְּהַאי גַּוְונָא, פַּלְגוּ מִתַּתָּאֵי, וּפַלְגוּ מֵעִלָּאֵי.

בָּתַר דְּאִתְיַילִידוּ מֵאָדָם, (ס"א אֶהַדְּרוּ לֵיהּ קְצָת מֵאִינּוּן רוּחִין דְּנַפְקוּ מִתִּיאוּבְתֵּיהּ בְּחֶלְמָא) אוֹלִיד מֵאִינּוּן רוּחֵי בְּנָתָן, דְּדַמְיָין לִשְׁפִּירוּ דְּעִלָּאֵי, וּלִשְׁפִּירוּ דְּתַתָּאֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבוֹת הֵנָּה וְגוֹ׳,

וְטָעָן כֻּלָּא בַּתְרַייהוּ. וְחַד דְּכוֹרָא אִשְׁתְּכַח, דְּאָתָא לְעָלְמָא מְרוּחֲיהּ דְּסִטְרָא דְּקַיִן, וְקָרוֹן לֵיהּ תּוּבַל קַיִן. וַחֲדָא נוּקְבָא נָפְקַת עִמֵּיהּ, וַהֲווּ בְּרַיָּין וְטָעָאן בַּתְרָאָה, וְאִתְקְרֵי נַעֲמָ"ה. מִינָּהּ נָפְקוּ רוּחִין וְשֵׁדִין אָחֳרָנִין. וְאִינּוּן (בראשית צ"ב ע"א, י"ו ע"א, קמ"ג ע"ב, ר"ה ע"א) תַּלְיָין בַּאֲוִירָא, וְאוֹדְעִין מִלִּין לְאִינּוּן אָחֳרָנִין דְּשִׁכִּיחִין לְתַתָּא.

וְדָא תּוּבַל קַיִן, אַפִּיק זַיְינֵי קְטוֹלָא לְעָלְמָא. וְדָא נַעֲמָה אִתְרְגִישַׁת בְּרִיגְשָׁהָא, וְאִתְדַּבְּקַת בְּסִטְרָהָא. וְעַד כְּעַן הִיא קַיְימָא, וּמָדְוָרָהָא בֵּין רִיגְשֵׁי יַמָּא רַבָּא, וְנָפְקַת וְחַיְיכַת בִּבְנֵי נָשָׁא, וְאִתְחַמְּמַת מִנַּייהוּ בְּחֶלְמָא, בְּהַהוּא תִּיאוּבְתָּא דְּדַבַּר נָשׁ, וְאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. תִּיאוּבְתָּא נַטְלַת וְלָא יַתִּיר. וּמֵהַהוּא תִּיאוּבְתָּא אִתְעַבְּרַת, וְאַפִּיקַת זַיְנִין אָחֳרָנִין לְעָלְמָא.

וְאִלֵּין בְּנִין דְּאוֹלִידַת מִבְּנֵי נָשָׁא, מִשְׁתַּכְּחִין לָקְבֵלֵי נוּקְבֵי בְּנֵי נָשָׁא, וּמִתְעַבְּרָן מִנַּייהוּ, וְאוֹלִידָן רוּחִין, וְכֻלְּהוּ אַזְלִין לְלִילִית קַדְמִיתָא, וְהִיא מְגַדֶּלֶת לוֹן. וְהִיא נָפְקַת לְעָלְמָא, וּבַעְיָא (דף ע"ז ע"א) רַבְיָיהָא, וְחָמַת רַבְיֵי בְּנֵי נָשָׁא, וְאִתְדַּבְּקַת בְּהוּ, לְקָטְלָא לְהוּ, וּלְאִשְׁתְּאָבָא בְּרוּחַיְיהוּ דְּרַבְיֵי בְּנֵי נָשָׁא וְהִיא אַזְלַת בְּהַהוּא רוּחָא (נ"א רַבְיָא), וְאִזְדַּמְּנָן תַּמָּן ג' רוּחִין קַדִּישִׁין, וְטָאסִין קַמָּהּ, וְנַטְלִין הַהוּא רוּחָא (נ"א רַבְיָא) מִנָּהּ, וּמַנִּיחִין לֵיהּ קָמֵי

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַמָּן מִתְגַּלְפֵי (ס"א מִתְאַלְפֵי) קַמֵּיהּ.
בְּגִינֵי כַּךְ אוֹרַיְיתָא אַזְהֲרַת לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא, וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם
וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים וַדַּאי. אִי אִשְׁתְּכַח בַּר נָשׁ
קַדִּישָׁא, לָא מִסְתָּפֵי מִינֵּהּ, דְּכְדֵין זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאִלֵּין ג׳ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דְּאַמָּרָן, וְנַטְרִין לֵיהּ לְהַהוּא
רַבְיָא, וְהִיא לָא יָכְלָא לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,
(תהלים צא) לֹא תְאוּנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ.
מַאי טַעֲמָא לֹא תְאוּנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה. בְּגִין כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה
לָךְ, וּכְתִיב (תהלים צ) כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְטֵהוּ.
דְּאִי בַּר נָשׁ לָא אִשְׁתְּכַח קַדִּישָׁא, וְאַשְׁלִיךְ רוּחָא מְסָטְרָא
דְּמַסָּאֲבָא, כְּדֵין הִיא אַתְיָא וְחַיְיכַת בֵּיהּ בְּהַהוּא
רַבְיָא. וְאִי קַטִּילַת לֵיהּ, אִשְׁתְּאַבַת בְּהַהוּא רוּחָא, וְלָא
תַּעְדֵּי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. וְאִי תֵּימָא אִינּוּן אָחֳרָנִין, דְּקַטִּילַת
לוֹן, וְאִזְדַּמְנוּ קַמָּהּ אִינּוּן תְּלָתָא קַדִּישִׁין, וְנַטְלִין מִנָּהּ
הַהוּא רוּחָא, הָא לָא בְּסִטְרָא דְּמַסָּאֲבָא אִשְׁתְּכָחוּ, אֲמַאי
שַׁלְטָא לְקַטְלָא לְהוּ. אֶלָּא, הַאי כַּד בַּר נָשׁ לָא אִתְקַדָּשׁ,
אֲבָל לָא אִתְכַּוּון לְאִסְתַּאֲבָא וְלָא אִסְתַּאַב, בְּגִין כַּךְ יָכְלָא
לְשַׁלְטָאָה בְּגוּפָא, וְלָא בְּרוּחָא.
וְזִמְנִין אִשְׁתְּכַח דְּנָפְקַת נַעֲמָה לְעָלְמָא, לְאִתְחַמְמָא מִבְּנֵי
נָשָׁא, וְאִשְׁתְּכַח בַּר נָשׁ בִּקְשָׁרָא (נ"א בְּקִשּׁוּיָא)
דְּתִיאוּבְתָּא עִמָּהּ, וְאִתְעַר מִשְּׁנָתֵיהּ, וְאָחִיד בְּאִנְתְּתֵיהּ,

וְשָׁכִיב עִמָּה, וּרְעוּתָא דִּילֵיהּ בְּהַהוּא תִּיאוּבְתָּא דְּהַוֵה לֵיהּ בְּחַלְמֵיהּ, כְּדֵין הַהוּא בַּר דְּאוֹלִיד, מִסְטְרָא דְּנַעֲמָה קָא אַתְיָא, דְּהָא בְּתִיאוּבְתָּא דִּילָהּ אִשְׁתְּכַח הַאי, כַּד נַפְקָא לִילִי"ת וְחָמָאת לֵיהּ, יַדְעַת מִלָּה, וְהִיא אִתְקְטָרַת בֵּיהּ, וּמַגְדְּלַת לֵיהּ כְּאִינּוּן אָחֲרָנִין בְּנוֹי דְּנַעֲמָ"ה, וְאִשְׁתְּכַחַת עִמֵּיהּ זִמְנִין סַגִּיאִין, וְלָא קַטָלָא לֵיהּ.

הַאי הוּא בַּר נָשׁ, דִּבְכָל סִיהֲרָא וְסִיהֲרָא אִתְפְּגִים, וְלָא אִתְיְאַשָּׁא מִנֵּיהּ לְעָלְמִין, דְּהָא בְּכָל סִיהֲרָא וְסִיהֲרָא כַּד אִתְחַדְּשָׁא בְּעָלְמָא, לִילִי"ת נָפְקָא, וּפַקְדָּא עַל כְּלְהוּ דְּהִיא מַגְדְּלַת, וְחַיְיכָא בְּהוּ, וּכְדֵין הַהוּא בַּר נָשׁ פָּגִים בְּהַהוּא זִמְנָא, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּמִתְקַדְּשֵׁי בְּקִדּוּשָׁה דְּמַלְכָּא, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ וְגוֹ'.

מִלִּין אִלֵּין גַּלֵּי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, בְּסִפְרָא דְּאַשְׁמְדָאי מַלְכָּא, וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ (ע"ט ע"א) אֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה וַחֲמֵשׁ זִינֵי מְסַאֲבוּתָא, דְּמִסְתַּאֲבֵי בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא. דְּגַלֵּי דָּא אַשְׁמְדָאי לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא.

וַוי לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא, דְּכֻלְּהוּ אֲטִימִין וּסְתִימִין עַיְינִין, וְלָא יַדְעִין, וְלָא שַׁמְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין, הֵיךְ קַיְימִין בְּעָלְמָא. וְהָא עֵיטָא וְאַסְווּתָא קָמַייהוּ, וְלָא מִסְתַּכְּלִין. דְּהָא לָא יַכְלִין בְּנֵי נָשָׁא לְאִשְׁתְּזָבָא, אֶלָּא בְּעֵיטָא

דְּאוֹרַיְיתָא. דִּכְתִיב, (דברים כג) כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֵה לָיְלָה. אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר דַּיְיקָא, מִקְרֵה לָיְלָה דַּיְיקָא, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי, בְּעֵיטָא דְּאוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא. דְּהָכִי כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

תָּאנָא, בָּתַר דְּאִסְתָּלָקוּ קַיִן וְהֶבֶל, אִתְהַדָּר אָדָם לְאִנְתְּתֵיהּ, וְאִתְלָבָּשׁ בְּרוּחָא אָחֳרָא, וְאוֹלִיד לְשֵׁת. מִכָּאן אִתְיַיחֲסוּ דָּרֵי דְּצַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא. וְאַסְגֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד בְּעָלְמָא, וּבְכָל חַד אִתְיִילִידַת נוּקְבָא עִמֵּיהּ, לְאִתְיַישְׁבָא עָלְמָא כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּסִתְימָאָה דְּמַתְנִיתִין, דִּכְתִיב, (ויקרא כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְגוֹ', חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא וַדַּאי, וּבָתַר דְּשָׁאֲרֵי חֲסָדִים, גְּוָונִין וְשָׁרְשִׁין נָפְקִין מִתְּחוֹת לְעֵילָּא, וְאִתְפָּרְשָׁן עַנְפִּין, וְקָרִיב אִתְרַחֲקָא. כְּדֵין עַנְפָּא אַסְגֵּי, וְאָתֵי לְאִתְחַבְּרָא בְּזִווּגָא חַד בְּאֵילָנָא. הַאי בְּקַדְמִיתָא, הַאי בְּסִתְימָא דְּעָלְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. אֲבָל מִכָּאן וּלְהָלְאָה בְּנֵי נָשָׁא דְּיִשְׁתַּכְחוּן בֵּיהּ, וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם.

(דף ע"ז ע"ב)

תָּאנָא עֶרְוַת אֲחוֹת אָבִיךָ, כְּמָה דְּאִתְגַּלְיָיא בְּסִתְימָא.

כְּתִיב, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ׳ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וְגוֹ׳, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעֵי אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַזְלִין בְּהוּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן גַּבַּייהוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן. תָּאנָא, אִתְעַבְּרַת ה"א עִלָּאָה בְּרַחֲימוּתָא וַחֲבִיבוּתָא דְּלָא מִתְפָּרֵשׁ מִנָּהּ יו"ד לְעָלְמִין. אִתְעַבְּרַת וְאַפִּיקַת וָא"ו, לְבָתַר קָאִים קַמָּהּ, וְיַנְקָא לֵיהּ. וְדָא (נ"א וְדָאִין בְּעָלְמָא) וָא"ו כַּד נָפְקָא, בַּת זוּגוֹ נַפְקָא עִמֵּיהּ. אַתְיָא חֶסֶד אִתְעַר גַּבֵּיהּ, וּפָרִישׁ לוֹן, וְנַפְקוּ גְּוָעִין מִתְּחוֹת לְעֵילָּא, וְאִתְפַּשָּׁטוּ עַנְפִין, וְאַסְגִּיאוּ, וְאִתְעֲבִידַת ה"א תַּתָּאָה. וְאִתְרַבְּיַאת בְּעַנְפָּהָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, עַד דְּאִזְדַּוְּוגַת בְּאִילָנָא עִלָּאָה, וְאִתְחַבָּרוּ וָא"ו עִם ה"א, מַאן גָּרִים לוֹן.

חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא וַדַּאי. דְּחִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא.

יו"ד עִם ה"א עִלָּאָה. לָא תַּלְיָא חִבּוּרָא דִּלְהוֹן בְּחֶסֶד, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָיא חִבּוּרָא דִּלְהוֹן, וַחֲבִיבוּתָא דִּלְהוֹן, דְּלָא (ס"א ע"ב) מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין. יו"ד אִתְקְשַׁר בְּהֵ"א, וְהֵ"א אִתְקְשַׁר בְּוָא"ו, וָא"ו אִתְקְשַׁר בְּהֵ"א, וְהֵ"א אִתְקְשַׁר בְּכוּלָּא. וְכוּלָּא חַד קִשּׁוּרָא הוּא, וְחַד מִלָּה. לָא אִתְפְּרָשׁוּ דָּא מִן דָּא לְעָלְמִין. כְּבֵיכוֹל, מַאן דְּגָרִים

פְּרוּדָא, כְּאִלּוּ חָרִיב עָלְמָא, וְאִקְרֵי עֲרַיְיתָא דְּכוּלָּא.

וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָתְבָא שְׁכִינְתָּא לְאַתְרָהָא, וּלְאִשְׁתַּכְחָא כּוּלָּא בְּזִווּגָא חַד דְּכִתִּיב

(זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְגוֹ'. וְאִי תֵּימָא הַשְׁתָּא לָאו הוּא אֶחָד. לָא, דְּהָא הַשְׁתָּא חַיָּיבֵי עָלְמָא גָּרְמוּ, דְּלָא אִשְׁתְּכַח חַד. דְּהָא מַטְרוֹנִיתָא אִתְרָחֲקַת מִן מַלְכָּא, וְלָא מִשְׁתַּכְחֵי בְּזִווּגָא. אִמָּא עִלָּאָה אִתְרָחֲקַת מִן מַלְכָּא וְלָא יַנְקָא לֵיהּ.

בְּגִין דְּמַלְכָּא בְּלָא מַטְרוֹנִיתָא, לָא מִתְעַטַּר בְּעִטְרוֹי עִמָּהּ (ס"א דְּאִמָּא), כְּמָה בְּקַדְמִיתָא כַּד אִתְחַבָּר בְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּעַטָּרָא לֵיהּ, בְּכַמָּה עִטְרִין, בְּכַמָּה זְהִירִין בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין. דִּכְתִיב, צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן (ס"א ע"ב, שמות פ"ד ע"א) בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגוֹ', דְּאִזְדַּווּג בְּמַטְרוֹנִיתָא, כְּדֵין עַטָּרָא לֵיהּ אִמָּא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוֹת. וְהַשְׁתָּא דְּלָא אִשְׁתְּכַח מַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא, כְּדֵין אִמָּא עִלָּאָה נַטְלַת כִּתְרָאָה (נ"א עִטָּרָאָה) וּמָנַעַת מִנֵּיהּ מַבּוּעֵי דְּנַחְלִין, וְלָא אִשְׁתְּכַח בְּקִשּׁוּרָא חַד. כְּבְיָכוֹל לָא אִשְׁתְּכַח חַד.

וּבְזִמְנָא דְּתֵיתוּב מַטְרוֹנִיתָא לַאֲתַר הֵיכָלָא, וּמַלְכָּא יְזַדַּווּג עִמָּהּ בְּזִווּגָא חַד. כְּדֵין, יִתְחַבָּר כֹּלָּא כַּחֲדָא, בְּלָא פְּרוּדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בַּיּוֹם הַהוּא: בְּזִמְנָא (קע"א) דְּיִתּוּב מַטְרוֹנִיתָא לְהֵיכָלָא, כְּדֵין כֹּלָּא אִשְׁתְּכַח חַד בְּלָא פְּרוּדָא. וּכְדֵין (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט וְגוֹ'.

דְּתַנְיָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לָא תֵּיעוּל מַטְרוֹנִיתָא בְּחֶדְוָותָא בְּהֵיכְלֵיהּ עַד דְּיִתְּדַן מַלְכוּתָא דְּעֵשָׂו, וְתִיסַּב מִגֵּיהּ נוּקְמִין דְּגַרְמָא כָּל הַאי. לְבָתַר תִּזְדַּוּוג בְּמַלְכָּא, וִיהֵא חֵדוּ שְׁלִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת הַר עֵשָׂו בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. מַאן מְלוּכָה, דָּא מַטְרוֹנִיתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. וּלְבָתַר דְּיִזְדַּוּוגָן כַּחֲדָא, מַה כְּתִיב. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

(ויקרא ח"י) עֶרְוַת אֲחִי אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה. תָּאנֵי רִבִּי יְהוּדָה, דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. וַאֲחוֹת אִמְּךָ: דָּא יְרוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא. דְּבְחוֹבִין אִלֵּין, יִגְלוּן יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמַיָּיא, וְיִתְחָרִיב יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, רַחִימוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּקָרָא לְיִשְׂרָאֵל אַחִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכב) לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָא וְגוֹ'. (וְאוֹקִימְנָא מִילִין וְתַמָּן (ס"א מִילֵי תַּמָּן) בַּת בְּנָהּ וּבַת בִּתָּהּ וכו' וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָיא וּבְאִתְכַּסְיָא וְכֵן בַּתְרֵיהּ. דְּהָא עַלְמָא אִיצְטְרִיךְ לוֹן, וְאִינּוּן יִשּׁוּבָא דְּעַלְמָא כְּמָה דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי כ"ז) רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ) וְהַאי רָזָא דְּמִלָּה. דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי אַחַי לָמָּה רֵעַי, וְאִי רֵעַי לָמָּה אַחַי.

אֶלָּא תָּאנָא, הַהוּא מִלָּה דְּלָא אִתְעָדֵי לְעָלְמִין, אִקְרֵי רֵעַ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזוֹב. וְהַאי רָזָא דְּמִלָּה דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִימָּא עִלָּאָה, רַעְיָא אִקְרֵי, בְּגִין דְּלָא אִתְעָדֵי (ס"א ע"ב) רְחִימוּתָא דְּאַבָּא מִנָּהּ (דף ע"ח ע"א) לְעָלְמִין. וְאִימָּא תַּתָּאָה כַּלָּה אִקְרֵי, וְאִקְרֵי אֲחוֹת, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא (שיר השירים ח) אֲחוֹת לָנוּ קְטַנָּה.

וְהַיְינוּ סְתָם מַתְנִיתָא דִּילָן, דְּכְתִיב הָכָא, עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַּת אָבִיךָ אוֹ בַת אִמֶּךָ, כְּיָון דְּאָמַר בַּת אָבִיךָ, מַאי אוֹ בַת אִמֶּךָ. אֶלָּא, אִי מִסְטָרָא דְּאַבָּא אִשְׁתְּכַחַת, חָכְמָה אִתְקְרֵי. וְאִי מִסְטָרָא דְּאִימָּא, בִּינָה אִתְקְרֵי. וְעַל כָּל פָּנִים בֵּין הַאי וּבֵין הַאי, מֵאִימָּא וְאַבָּא אִשְׁתְּכַחַת. דְּהָא יו"ד לָא אִתְעָדֵי מִן ה' לְעָלְמִין. וְדָא הוּא רָזָא דְּמִלָּה, מוֹלֶדֶת בַּיִת: מִסְטָרָא דְּאַבָּא. אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ: מִסְטָרָא דְּאִימָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת, מַאן הוּא בַּיִת דְּאִתְבְּנֵי בְּחָכְמָה. הֲוֵי אִימָּא דָּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, בְּגִינֵי כַּךְ מוֹלֶדֶת בַּיִת. אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ. כַּד נַפְקַת מִן ו', כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית ב) עֻצָּם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. וּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו, וְדָא הוּא מוֹלֶדֶת חוּץ, מֵאַתַר דְּזָעִיר אַנְפִּין אִשְׁתְּכַח, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וְעַל דָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל אָחִין אִקְרוֹן לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא אַעְדֵּי רַחֲמוֹתָא דִּלְהוֹן לְעָלְמִין. יְרוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא אָחוֹת אִמֵּךְ אִתְקְרֵי, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחוּבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו וְגוֹ'. מַאי שֶׁחוּבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו. בְּגִין דְּאִזְדַּוּוג בָּהּ מַלְכָּא מִשִּׁית סִטְרִין, בְּכָל סִטְרֵי מַלְכָּא, בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק, וְכָל כִּתְרֵי מַלְכָּא כְּלִילָן בֵּיהּ. וְהַיְינוּ שֶׁחוּבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, (תהלים קכב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ.

מַאן שִׁבְטִים. אִלֵּין תְּרֵיסָר תְּחוּמִין, דְּמִתְפָּרְשָׁן מֵהַהוּא אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף, דְּאַחֲסִין לוֹן מִסְטָרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב שִׁבְטֵי יָהּ, מִשְּׁפַּר סַהֲדוּתָא, דְּאַסְהִיד בְּרָא קַדִּישָׁא (רצ"ה) (נ"א דְּאַסְהִיד אַבָּא וְאִימָּא בְּבְרָא קַדִּישָׁא) דִּכְתִיב שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְאִינּוּן נַהֲרִין עַמִּיקִין, דְּנַגְדִּין וְאִתְמַשְׁכָן מִן יָהּ. וְכֹלָּא (ס"א וְכָל כַּךְ לָמָּה). לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ'. (ס"א וּבְגִין כָּךְ) כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד, לְאַחְסָנָא מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא הוּא וּבְנוֹי לְדָרֵי דָּרִין, וְדָא הִיא שִׁירְתָא דְּאָמַר דָּוִד עַל מָלְכוּ עִלָּאָה קַדִּישָׁא.

רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, כֹּלָּא בִּרְזָא עִלָּאָה הוּא, לְאַחֲזָאָה דְּמַאן דְּפָגִים לְתַתָּא, פָּגִים לְעֵילָּא. עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֵּה, דְּתָנֵינָן עוֹנָתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת. בְּגִין דְּיַדְעִין רָזָא דִּמְלָה, וִיכַוְונוּן לְבָא, וְיִשְׁתַּכַּח רְעוּתְהוֹן

שְׁלִים. וּבְנִין דְּאוֹלִידוּ אִקְרוּן בְּנִין דְּמַלְכָּא. וְאִי אִלֵּין פְּגִימוּ מִלָּה לְתַתָּא, כְּבֵיכוֹל פַּגְמִין אִינּוּן בְּכַלָּה דִּלְעֵילָּא, כְּדֵין כְּתִיב עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֶּה. דָּא בְּגִין אִינּוּן דְּיַדְעִין אוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא. שְׁאָר עַמָּא הַהוּא דְּאִתְגַּלְיָא, כַּלָּתְךָ מַמָּשׁ, וּבְחוֹבָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִסְתְּלָקַת מִבֵּינַיְיהוּ.

תָּאנָא, אִתְגַּלְיָיךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּסִטְרִין יְדִיעָן, בְּאַתְוָון רְשִׁימִין דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין (ס"א י' בְּא', א' בְּי', י' בְּב', ב' בְּי', י' בְּא', ב' בְּה', ו' בְּג', י' בְּה', י' בְּג', ה' בְּי', ג' בְּה', ה' בְּד' אלו השני נוסחאות מצאנו בהעתקות אשר לפנינו) י' בְּא', א' בְּי'. י' בְּב', ב' בְּי'. ו' בְּא' ה' בְּג', יו"ד בְּה"א, יו"ד בְּגִימ"ל, ה"א בְּיו"ד גִימ"ל בְּה"א, ה"א בְּדל"ת (י' בְּד', ד' בְּי'. י' בְּה'. י' בְּג'. ה' בְּי'. ג' בְּי'. ו' בְּי').

כֻּלְּהוּ מִתְגַּלְּפֵי בְּיו"ד, יו"ד סָלִיק לוֹן.

ה"א כָּלִיל בְּיו"ד, מְגִיהּ נָפְקַת, כְּדֵין מְעַטְּרִין לַאֲבָהָן.

אִתְפַּתְּחַת ה"א בְּנַחְלוֹי, וְאַעְטַר לְרֵישָׁא דְּוֹ', דְּתַמָּן שַׁרְיָין אֲבָהָן.

ו' כָּלִיל שִׁית אַתְוָון, וְכֻלְּהוּ כָּלִיל יו"ד. י' (יו"ד) אִתְגְּלִיף בְּגִלּוּפוֹי, וְסָלִיק לְאִתְעַטָּרָא בְּתֵרִיסַר אַתְוָון אָחֳרָנִין, מְגִיהּ נַפְקוּ עֶשֶׂר אֲמִירָן בְּגִלּוּפוֹי, וְכֻלְּהוּ שְׁבִילִין דְּאוֹרָחָא עִלָּאָה, (ס"א דְּאוֹרָחָן דְּאוֹרַיְיתָא) יַקִּירָא דְּכֻלָּא. כְּדֵין ה"א אָחֳרָא אִתְכְּלִילַת מִן כֻּלְּהוּ, גְּלִיפָא מִסְטָרָא מְתִיחָא (ס"א מִתְיַיחֲדָא) טְמִירָא, לְאוֹלָדָא לְתַתָּא.

אִתְגְּלִיפוּ (ס"א אִתְפְּלִיגוּ) **כֻּלְּהוּ בְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, וְכֻלְּהוּ פָּרִישָׁנָא בְּמַתְנִיתָא דִּידָן, וְכֻלְּהוּ סַלְקָן בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא. שְׁבַע שַׁבָּתִין שְׁלֵימִין, מִתְפָּרְשִׁין בְּשִׁבְעִין אַתְוָון. שִׁבְעִין וּתְרֵין אִסְתְּלָקוּ, וְאִסְתְּלָקוּ בְּאוֹת ו׳** (ס"א יו"ד)**, רְשִׁימָן בפ׳ וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה בְּקָרָא וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט. כַּד נַטְלַת שְׁכִינְתָּא, וז׳ רְשִׁימִין אִתְרְשִׁימוּ בֵּיהּ, שִׁבְעָה אִסְתְּלָקוּ** (דף ע"ח ע"ב) **מִנֵּיהּ, בְּאַתְוָון רְשִׁימִין. תָּאנָא, אִסְתְּלָקוּ אַתְוָון בִּרְשִׁימִין יְדִיעָן, וְאָרְחִין סְתִימִין, בַּר לְזַכָּאֵי קְשׁוֹט, סַמְכֵי עָלְמָא.**

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזֵי, הָנֵי עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּגְלִיפִין בְּאוֹרַיְיתָא, כֻּלְּהוּ מִתְפָּרְשָׁן בְּהָנֵי (נ"א מֵאֵלֵּין) **עֶשֶׂר אֲמִירָן. כָּל אֲמִירָה וַאֲמִירָה מֵאִלֵּין עֶשֶׂר, דְּאִינּוּן כִּתְרֵי מַלְכָּא כֻּלְּהוּ גְּלִיפִין בְּאַתְוָון יְדִיעָן** (ד"א אָחֳרִנִין)**, בְּגִינֵי כַּךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְכַּסְיָיא בְּאַתְוָון אָחֳרָנִין, וְכָל אֲמִירָה, אוֹזִיף לַאֲמִירָה עִלָּאָה מִנָּהּ אַתְווֹי, בְּגִין דְּאִתְכְּלִיל הַאי בְּהַאי. וְעַל דָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, גְּלִיפְנָא לֵיהּ בְּאַתְוָון אָחֳרָנִין, בְּגִין דְּאִתְכַּסְיָין דָּא בְּדָא, וְדָא בְּדָא, עַד דְּמִתְקַשְׁרָן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא.**

וּמַאן דְּבָעֵי לְמִנְדַּע צִרּוּפֵי שְׁמָהָן קַדִּישִׁין, לִינְדַּע אִינּוּן אַתְוָון דְּרֵישֵׁימִין בְּכָל כִּתְרָא וְכִתְרָא, וּכְדֵין לִינְדַּע וְיִתְקְנֵים בְּכוּלָּא. וְהָא גְּלִיפְנָא לוֹן, בְּכָל אִינּוּן אַתְוָון

דִּרְשִׁימָן וִידִיעָן בְּכָל כִּתְרָא וְכִתְרָא, מִסְפְּרָא עִלָּאָה דִּשְׁלֹמֹה. וְהָכִי סָלִיק בִּידָן, וְחַבְרַיָּיא גְּלִיפִין לוֹן, (ס"א וּלְחַבְרַיָּיא גַּלֵּינָן לוֹן) וְשַׁפִּיר הוּא, דְּהָא כָּל כִּתְרָא וְכִתְרָא אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ אַתְווֹי, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, וּלְזִמְנִין דְּלָא אִצְטְרִיךְ אֶלָּא, בְּאַתְווֹי אִינּוּן דִּרְשִׁימִין בֵּיהּ. וְכֻלְּהוּ יְדִיעָן לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא וְהָא אוֹקִימְנָא לוֹן.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהוֹן, וּמְגַלֵּי לְהוֹן רָזִין עִלָּאִין דִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, דְּלָא גַּלֵּי לְעִלָּאִין קַדִּישִׁין, וְעַל דָּא יָכִיל מֹשֶׁה, לְאִתְעַטָּרָא בֵּינֵי קַדִּישִׁין, וְכֻלְּהוּ לָא יָכְלֵי לְמִקְרַב בַּהֲדֵיהּ, כְּנוּרָא יָקִידְתָּא, וּגוּמְרֵי דְּאֶשָׁא. דְּאִי לָאו הָכִי, מַאן הֲוָה לֵיהּ לְמֹשֶׁה, לְמֵיקָם בֵּינַייְהוּ. אֶלָּא זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה, דְּהָא כַּד שָׁאֲרֵי לְמַלְּלָא עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּעָא לְמִנְדַּע שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא (ס"א שְׁמוֹי קַדִּישִׁין), סָתִים וְגַלְיָא, בְּכָל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי, וּכְדֵין אַדְבַּק וְיָדַע יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק מֹשֶׁה גּוֹ עֲנָנָא יַקִּירָא, עָאל בֵּינֵי קַדִּישִׁין. פָּגַע בֵּיהּ חַד מַלְאָכָא בְּשַׁלְהוֹבֵי נוּרָא, בְּעַיְינִין מְלַהֲטָן, וְגַדְפּוֹי מוֹקְדָן, בָּעָא לְשַׁאֲפָא לֵיהּ בְּגַוְויהּ. וְהַהוּא מַלְאָכָא גַּבְרִיאֵל (ס"א גזריא"ל) (ס"א גזרנא"ל) (קְמוּאֵ"ל) שְׁמֵיהּ, כְּדֵין אַדְכַּר מֹשֶׁה חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא. דְּהֲוָה

גְּלִיף בִּתְרֵיסַר אַתְוָון, וְאִזְדַּעְזָע וְאִתְרַגַּשׁ, עַד דְּסָלִיק מִשֶּׁה בֵּינַיְיהוּ. וְכֵן לְכָל חַד וְחַד, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ (שמות נח ע"א) וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

עֶרְוַת אִשָּׁה, וּבְתָהּ לֹא תְגַלֶּה. תָּאנָא, בְּתִקּוּנֵי מַטְרוֹנִיתָא אוֹקִימְנָא אִלֵּין עֶרְיָין, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן (נ"א עֶרְיָין אִינּוּן) בְּאִתְגַּלְיָיא וּבְסִתִימָא, וְתַמָּן בַּת בְּנָהּ וּבַת בִּתָּהּ. דְּהָא עָלְמָא אִצְטְרִיךְ לוֹן, וְאִינּוּן יְשׁוּבָא דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וּמַאן דְּגַלֵּי חַד עֶרְיָיתָא מִנַּיְיהוּ, וַוי לֵיהּ, וַוי לְנַפְשֵׁיהּ, דְּהָא גַּלֵּי בְּגִין דָּא עֶרְיָין אָחֳרָנִין.

וְתַנְיָא מִלָּה בַּתְרָאָה דְּעֶשֶׂר אַמִּירָן דְּאוֹרַיְיתָא, (שמות כ) לֹא תַחְמוֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ, בְּגִין דְּהַאי כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ. וּמַאן דְּחָמִיד אִתְּתָא אָחֳרָא, כְּאִלּוּ אַעְבַּר עַל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא. בְּרַם לָא אִית מִלָּה דְּקַיְימָא קָמֵי תְּשׁוּבָה. וְכָל שֶׁכֵּן אִי קַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ כְּדָוִד מַלְכָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תָּנֵינָן, כָּל מַאן דְּחָב וְאִתְפְּרַשׁ מֵהַהוּא חוֹבָא, תְּשׁוּבָה קָא מְעַלְיָיא לֵיהּ טְפֵי. וְאִי לָאו, לָא סָלִיק בִּידֵיהּ תְּשׁוּבָה, וְלָא מְעַלְיָיא לֵיהּ. אִי הָכִי, דָּוִד הֵיךְ לָא אִתְפְּרַשׁ מִבַּת שֶׁבַע לְבָתַר. אָמַר לֵיהּ, בַּת שֶׁבַע דִּידֵיהּ הֲוַת, וְדִידֵיהּ נָטִיל, דְּהָא מִית בַּעְלָהּ.

דְּתַנְיָא, אוּזְדְּמְנַת הֲוַת בַּת שֶׁבַע לְדָוִד, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, וּמָה עַכְבָא לֵיהּ. דְּנָטַל בְּרָתֵיהּ דְּשָׁאוּל

מַלְכָּא, וְהַהוּא יוֹמָא נָטַל לָהּ אוּרְיָה בְּרַחֲמֵי, אַף עַל גַּב דְּלָא חֲוַת דְּיֵלֵיהּ. לְבָתַר אָתָא דָּוִד, וְנָטִיל דְּיֵלֵיהּ, וְעַל דְּדָוִד דָּחִיק שַׁעֲתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקָטְלָא לְאוּרְיָה וּלְמֶעְבַּד הָכִי. אַבְאִישׁ קָמֵיהּ, וְאַעְנַשׁ לֵיהּ לְדָוִד, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאָתָבָא לֵיהּ לְדָוִד, לְקַיְּימָא לֵיהּ מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וְכַד תָּאַב, לְדִידֵיהּ תָּאַב.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי דִּכְתִיב אֲנִי יְיָ׳. אֲנִי יְיָ׳: עָתִיד לִיתֵּן שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. אֲנִי יְיָ׳ עָתִיד לְהַפְרַע מִן הָרְשָׁעִים לֶעָתִיד לָבֹא. אִינּוּן דִּכְתִיב בְּהוּ (ישעיה סו) הַפּוֹשְׁעִים בִּי. כְּתִיב אֲנִי יְיָ׳, וּכְתִיב (דברים לב) אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה. אַף עַל פִּי (דף ע"ט ע"א) שֶׁאֲנִי בְּמִדַּת הָרַחֲמִים, הָרְשָׁעִים הוֹפְכִים אוֹתִי לְמִדַּת הַדִּין. דְּתַנְיָא, שֵׁם מָלֵא: יְיָ׳ אֱלֹהִים. זָכוּ יְיָ׳, וְאִי לָאו אֱלֹהִים. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, חַיָּיבִין עַבְדֵי פִּגִּימוּתָא לְעֵילָּא. מַאי פִּגִּימוּתָא. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא פִּגִּימוּתָא מַמָּשׁ, וְהָא אִתְּמַר. תָּאנָא כְּתִיב וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ, תָּנֵי רִבִּי יְהוּדָה, דָּרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ, כֻּלְּהוּ זַכָּאִין, חַסִידִין, כֻּלְּהוּ דַּחֲלֵי חַטָּאָה נִינְהוּ. שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא בֵּינַייְהוּ, מַה דְּלֵית כֵּן בְּדָרִין אָחֳרָנִין. בְּגִינֵי כַּךְ מִילִּין אִינּוּן מִתְפָּרְשָׁן, וְלָא אִתְטַמָּרָן. בְּדָרִין אָחֳרָנִין לָאו הָכִי, וּמִלִּין דְּרָזֵי עִלָּאָה לָא יַכְלִין

לְגַלָּאָה, וְאִינּוּן דְּיַדְעֵי מִסְתָּפוּ. דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן כַּד הֲוָה אָמַר רָזָא דְּהַאי קְרָא, חַבְרַיָּיא כֻּלְּהוּ עֵינֵיהוֹן נַבְעִין דִּמְעִין, וְכֻלְּהוּ מִילִּין דְּאָמַר הֲווֹ בְּעֵינַיְיהוּ גַּלְיָין, כְּמָה דִּכְתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת.

דְּיוֹמָא חַד שָׁאִיל רִבִּי יֵיסָא אָמַר, בֵּיעָא דְּקוּשְׁטָא (ס"א דְּקוּסְטָא), דְּנָפְקָא מֵעוֹפָא דְּשַׂרְיָא (ס"א דְּשַׁדֵּי) בִּנּוּרָא, וְאִתְבָּקַע לְאַרְבַּע סִטְרִין. תְּרִין סַלְקִין מִנַּיְיהוּ, וְחַד מָאִיךְ, וְחַד רְבִיעַ בְּרְבִיעָא (ס"א נַבִּיעֵי נְבִיעָא) דְּיַמָּא רַבָּא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, עַבְדַת קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, קֻדְשׁ חוֹל, דְּהָא כְּתִיב פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, עַד לָא יִתְבְּקַע בֵּיעָא, (שמות ס"א ע"ב, קע"ד ע"א) תִּסְתָּלַק מֵעָלְמָא. וְכַךְ הֲוָה בְּאַדְרָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

תָּאנָא, בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָמַר בַּר נָשׁ לְחַבְרֵיהּ, פְּתַח פִּיךְ וְיָאִירוּ דְּבָרֶיךְ. בָּתַר דְּשָׁכִיב רַבִּי שִׁמְעוֹן, הֲווֹ אָמְרֵי (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךְ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךְ.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי בְּנֵי עָלְמָא מִסְתַּכְּלָן בְּמָה דִּכְתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, לָא יֵיתוֹן לְאַרְגָּזָא קָמֵי מָארֵיהוֹן. תָּאנָא, כַּד מִתְעָרִין דִּינִין קַשְׁיָין לְאַחֲתָא בְּעָלְמָא, וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טוּמְאָתָהּ וְגוֹ', הָכָא כְּתִיב (תהלים כה) סוֹד יְיָ' לִירֵאָיו, (ר"צ ע"ב ובאדרא ס"א ובהאי דרא) וּבְאַדְרָא

קַדִּישָׁא אִתְמַר, הָכָא אִצְטְרִיכְנָא לְגַלָּאָה, דְּהָא לַאֲתַר דָּא אִסְתַּלָּק.

דְּתָנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּחִוְיָא תַּקִּיפָא דִּלְעֵילָּא אִתְעַר, בְּגִין חוֹבֵי עָלְמָא, שָׁארֵי וְאִתְחַבָּר עִם נוּקְבָא, וְאָטִיל בָּהּ זוּהֲמָא, אִתְפְּרַשׁ דְּכוּרָא מִינָּהּ, בְּגִין דְּהָא אִסְתְּאָבַת, וְאִתְקְרִיאַת מִסְאָבָא, וְלָא אִתְחֲזֵי לְדְכוּרָא לְמִקְרַב בַּהֲדָהּ, דְּוַוי אִי אִסְתְּאַב הוּא בַּהֲדָהּ, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִסְתְּאָבַת.

וְתָאנָא, מְאָה וְעֶשְׂרִין וַחֲמֵשׁ זִינֵי מְסַאֲבוּתָא (תשא קצ"ב) נַחְתּוּ לְעָלְמָא, דְּמִתְאַחֲדָן מִסִּטְרָא דְּחִוְיָא תַּקִּיפָא, וְשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין רַבְרְבִין מִנַּיְיהוּ, מִתְאַחֲדָן בְּנוּקְבֵי, וְאִתְדַּבְּקָן בָּהּ. וַוי לְמַאן דְּיִקְרַב בַּהֲדָהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, דְּמַאן דְּיִקְרַב בַּהֲדָהּ, אַחֲזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵילָּא, דְּהָא בְּחוֹבָא דָּא, אִתְעַר חִוְיָא תַּקִּיפָא לְעֵילָּא, וְאַשְׁדֵּי זוּהֲמָא בַּאֲתַר דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וְאִתְחַבָּר בְּנוּקְבָא, וְאִתְרַבֵּי שַׁעֲרִיהּ לְדְכוּרָא, בְּנוּקְבָא אִסְתְּאָבַת, וְשַׁעְרָהָא רַבָּא, וְטוּפְרָהָא סַגִּיאוּ, וּכְדֵין דִּינִין שַׁרְיָין לְאִתְעָרָא בְּעָלְמָא, וְיִסְתַּאֲבוּן כֻּלָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי אֶת מִקְדַּשׁ יְיָ׳ טִמֵּא, (במדבר יט) מִקְדַּשׁ יְיָ׳ אִסְתְּאַב, בְּחוֹבַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא.

תָּאנָא, מַאי דִּכְתִיב, וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה, אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים זִינֵי מְסַאֲבוּתָא אַטִּיל (בראשית ג)

חִוְיָא בְּנוּקְבָא, כַּד אִתְחַבָּר עִמָּהּ, כְּחוּשְׁבָּן וְאֵיבָה, וְעֶשְׂרִין וְד' זִינִין (ס"א דִּינִין) מִתְעָרִין לְעֵילָּא, וְעֶשְׂרִין וְאַרְבַּע לְתַתָּא. וְשַׁעֲרָא רַבָּא, וְטוּפְרִין סְגִיאוּ, וּכְדֵין דִּינִין מִתְעָרִין בְּכוּלָּא. וְתָאנָא כַּד בָּעֵת אִתְּתָא לְאִתְדַּכָּאָה, בַּעְיָא לְסַפָּרָא הַהוּא שַׁעֲרָא דְּרַבֵּי בְּיוֹמָא דְּאִיהִי מִסְאָבָא, וּלְסַפָּרָא טוּפְרָהָא, וְכָל הַהוּא זוּהֲמָא דִּי בְּהוֹן.

דְּתָאנָא בְּרָזֵי דִּמְסָאֲבוּתָא, זוּהֲמָא דְּטוּפְרִין, יִתְּעַר זוּהֲמָא אָחֳרָא, וּבְגִינֵי כַּךְ, בַּעְיָין גְּנִיזָא, וּמַאן דְּאַעְבָּר לוֹן לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ אִתְּעַר חֶסֶד בְּעָלְמָא. דְּתַנְיָא לָא לְבָעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ לְמֵיהַב דּוּכְרָנָא לְזִינִין בִּישִׁין. דְּתָנֵינָן (ע"ז ע"א) אֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה וְה' זִינִין בִּישִׁין, מִתְאַחֲדָן בְּהַהוּא זוּהֲמָא, דְּאָטִיל חִוְיָא תַּקִּיפָא, וְכֻלְּהוּ מִתְעָרִין בְּהַהוּא זוּהֲמָא דְּטוּפְרִין.

וַאֲפִילּוּ מַאן דְּבָעֵי, יַעְבִּיד בְּהוּ חַרְשִׁין לִבְנֵי נָשָׁא, מִשּׁוּם אִינּוּן דְּתַלְיָין בְּהוּ, וּמַאן דְּאַעְבָּר (דף ע"ט ע"ב) לוֹן, כְּאִלּוּ אַסְגֵּי חֶסֶד בְּעָלְמָא, וְדִינִין בִּישִׁין לָא מִשְׁתַּכְּחִין. וְיַעְבַּר הַהוּא זוּהֲמָא וְטוּפְרָהָא דְּרָשִׁים בֵּיהּ. דְּתַנְיָא, מַאן דְּדָרִיךְ בְּרַגְלֵיהּ, אוֹ בְּמִסָּאנֵיהּ עָלַיְיהוּ, יָכִיל לְאִתְזָקָא. וּמַה בְּהַאי שִׁיּוּרֵי דְּשִׁיּוּרֵי דְּזוּהֲמָא דִּלְעֵילָּא כַּךְ, אִתְּתָא דְּמִקַּבְלָא וְאִתְחַבָּרַת בְּחִוְיָא, וְאָטִיל בָּהּ זוּהֲמָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וַוי לְעָלְמָא דְּמִקַּבְלָא מִינָּהּ מֵהַהוּא זוּהֲמָא,

בְּגִינֵי כַּךְ וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. עָלַי וַדַּאי, בְּגִין דְּיִתְעַבַּר הַהוּא חִוְיָא, וְיִתְבַּסַּם מַאן דְּבַעְיָא. עָלַי: כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּקֹרַח, (במדבר טז) הָעֵדִים עַל יְיָ, דְּבְגִינֵיהוֹן אִתְעַר מַאן דְּאִתְעַר דְּאַתֵי מִסְטָרַייהוּ. אוּף הָכָא הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה, עָלַי מַמָּשׁ. בְּגִין דְּיִתְבַּסַּם וְיִתְעַבַּר וְלָא אִשְׁתְּכַח חִוְיָא בַּאֲתַר דְּשָׁארֵי. וְכָל כַּךְ לָמָּה. עַל שֻׁמַּעֲטָתִי אֶת הַיָּרֵחַ, וְשַׁלְטָא בָּהּ מַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב.

זַכָּאָה דָּרָא, דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ. זַכָּאָה עַדְבֵיהּ בֵּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. עָלֵיהּ כְּתִיב, (קהלת י) אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִין. מַהוּ בֶּן חוֹרִין. דְּזָקִיף רֵישָׁא לְגַלָּאָה, וּלְפָרְשָׁא מִלִּין וְלָא דָּחִיל. כְּהַאי דְּאִיהוּ בֶּן חוֹרִין, וְייָמָא מַאי דְּבַעְיָא וְלָא דָּחִיל. מַהוּ מַלְכֵּךְ. דָּא הוּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, מָארֵיהּ דְּאוֹרַייְתָא, מָארֵיהּ דְּחָכְמְתָא. דְּכַד הֲוָה רִבִּי אַבָּא וְחַבְרַיָּיא חָמָאן לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, הֲווֹ רַהֲטֵי אֲבַתְרֵיהּ, וְאָמְרִי, (הושע י) אַחֲרֵי יְיָ יֵלֵכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ

וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ, אֲמַאי שָׁקִיל דָּא בְּדָא. אֶלָּא כְּלָא בְּחַד דַּרְגָּא סְלִיקוּ, דָּא אִזְדַּוּוג בְּדָא. וְחֶדְוָותָא דְּדָא בְּדָא לָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא כַּד אִתְגְּלֵי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וּכְדֵין חֶדְוָותָא דִּכְלָא. וְתָנֵינָן, כְּתִיב (תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מַמָּשׁ. שְׁבָחָא דְּקָא מְשַׁבַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדֵין חֶדְוָותָא אִשְׁתְּכַח, וְנִשְׁמְתָא אִתּוֹסֶפֶת. דְּהָא עַתִּיקָא אִתְגְּלֵי וְזִווּגָא יְזַדְּמַן.

אוֹף הָכִי בְּחַדְתּוּתֵי סִיהֲרָא, דְּהָא נָהִיר לָהּ שִׁמְשָׁא בְּחֶדְוָותָא דִּנְהִירוּ דְּעַתִּיקָא לְעֵילָּא. בְּגִינֵי כַּךְ הַאי קָרְבְּנָא הוּא לְעֵילָּא, בְּגִין דְּיִתְבַּסֵּם כְּלָּא, וְיִשְׁתְּכַח חֶדְוָותָא בְּעָלְמָא, וְעַל דָּא הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה, דַּייְקָא מִלָּה.

תָּאנָא, כְּתִיב (במדבר כח) עוֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עוֹלַת הַתָּמִיד, דְּבָעֵי לְכַוְונָא לְבָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, יַתִּיר מִשְּׁאַר יוֹמִין. וְעַל דָּא עַל עוֹלַת הַתָּמִיד דַּייְקָא. תַּנְיָא, כְּתִיב בְּחַנָּה (שמואל א א) וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְיָ, עַל דַּייְקָא, בְּגִין דִּבְנִין בְּמַזָּלָא קַדִּישָׁא תַּלְיָין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ אָת זְעֵירָא בְּאוֹרַיְיתָא. דְּלָא רְמִיזָא בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וְתַלְיָין מִנֵּיהּ תִּלֵּי תִּלִּין רָזִין דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) קְווּצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים, וְהָא אִתְּמַר.

רִבִּי יוֹסֵי אַשְׁכְּחֵיהּ לְרִבִּי אַבָּא, דְּהֲוָה יָתִיב וְקָאֲרִי, הַאי קְרָא דִּכְתִיב, (תהלים נה) הַשְׁלֵךְ עַל יְיָ יְהָבְךָ, עַל דַּיְיקָא, דְּהָא מְזוֹנֵי בְּמַזָּלָא תַּלְיָין. רִבִּי יְהוּדָה הֲוָה קָאֲרִי, (תהלים לב) עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא. עַל זֹאת וַדַּאי. לְעֵת מְצֹא, הָא אוֹקִימְנָא. אֲבָל לְעֵת מְצֹא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נה) דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאוּהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב. דָּבָר אַחֵר לְעֵת מְצֹא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַהֲרִין נַגְדִּין וְאִתְמַשְׁכָאן, וּמְסְתַּפְּקֵי אֲבָהָן, וּמִתְבַּרְכָאן כֻּלָּא. רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים, מַאן שֵׁטֶף מַיִם רַבִּים, דָּא עַמִּיקָא דְּמַבּוּעִין וְנַהֲרִין, דְּמַאן יְזֵכֶּה לֵיהּ, וּמַאן יְזֵכֶּה לְקָרְבָא וּלְסַלְקָא תַּמָּן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים לב) רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ דְּהָא לָא זַכָּאן, וְלָא יַכְלִין.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (תהלים כז) אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְגוֹ'. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּכַמָּה גְּנִיזִין עִלָּאִין טְמִירִין לְהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ בְּאִינּוּן עָלְמִין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בִּנְעַם יְיָ, וְהָא אִתְּמַר. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר מֵהָכָא, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא יַעֲשֶׂה וַדַּאי, הַיְינוּ (ישעיה לח) יוֹסִיף עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְהַיְינוּ הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהָבְךָ. וּכְתִיב וְתִתְפַּלֵּל עַל יְיָ. וּכְלָא חַד.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא (דף פ' ע"א)
דְּאָתֵי, עָלַיְיהוּ כְּתִיב (תהלים ה) וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ
לְעוֹלָם יְרַנְּנוּ וְתָסֵךְ עָלֵימוֹ וְיַעְלְצוּ בְךָ אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ.
וּכְתִיב (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת
פָּנֶיךָ. וּכְתִיב (תהלים ט) וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ
דוֹרְשֶׁךָ יְיָ׳.
בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת קְדוֹשִׁים

(ויקרא יט) וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי
יְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (תהלים לב) אַל תִּהְיוּ כְּסוּס
כְּפֶרֶד אֵין הָבִין וְגוֹ׳. בְּכַמָּה זְמָנִין אוֹרַיְיתָא אַסְהִידַת בְּהוּ
בִּבְנֵי נָשָׁא, כַּמָּה זְמָנִין אֲרִימַת קָלִין, לְכָל סִטְרִין
לְאִתְעָרָא לְהוּ, וְכֻלְּהוּ דְּמִיכִין בְּשֵׁינָתָא בְּחוֹבֵיהוֹן (ס"א
בְּחוֹרֵיהוֹן), לָא מִסְתַּכְּלִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין, בְּהֵיךְ אַנְפִּין יְקוּמוּן
לְיוֹמָא דְּדִינָא עִלָּאָה, כַּד יִתְבַּע לוֹן מַלְכָּא עִלָּאָה
עֶלְבּוֹנָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּצַוּוחַת לָקָבְלֵיהוֹן, וְלָא אָהַדְּרוּ
אַנְפִּין לָקָבְלָהּ, דְּכֻלְּהוּ פְּגִימִין בְּכֹלָּא, דְּלָא יָדְעוּ
מְהֵימְנוּתָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וַוי לוֹן, וַוי לְנַפְשָׁתְהוֹן.
דְּהָא אוֹרַיְיתָא בֵּיהּ אַסְהִידַת, וְאָמְרַת (משלי ט) מִי פֶתִי יָסוּר

הֲנָה חֲסַר לֵב (ס"א וְאָמְרָה) אָמְרָה לוֹ. מַהוּ חֲסַר לֵב. דְּלֵית לֵיהּ מְהֵימְנוּתָא, דְּמַאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לָאו בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא, וּפְגִים הוּא מִכֹּלָּא (ס"א וְאָמְרָה) אָמְרָה לוֹ, אוֹמְרָה לוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים מב) אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי, מַהוּ אָמְרָה. אֶלָּא לְאַכְלְלָא וּלְאִתּוֹסָפָא אוֹרַיְיתָא דִּלְעֵילָּא, דְּהִיא קָרְיָיהּ לֵיהּ חֲסַר לֵב, פָּגִים מִמְּהֵימְנוּתָא. דְּהָכִי תָּנֵינָן, כָּל מַאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אָסִיר לְמִקְרַב לְגַבֵּיהּ, לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד בֵּיהּ סְחוֹרְתָּא, וְכָל שֶׁכֵּן לְמֵהַךְ עִמֵּיהּ בְּאוֹרְחָא. דְּהָא לֵית בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא. (וְעַל דָּא) תָּנֵינָן כָּל בַּר נָשׁ דְּאָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְלֵית עִמֵּיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְחַיַּיב בְּנַפְשֵׁיהּ. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּאָזְדַּוּוג בְּאוֹרְחָא, עִם מַאן דְּלֵית בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא, דְּלָא חָשִׁיב לִיקָרָא דְּמָארֵיהּ וְדִידֵיהּ דְּלָא חָס עַל נַפְשֵׁיהּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מַאן דְּלָא חָס עַל נַפְשֵׁיהּ, הֵיךְ יִשְׁלוֹף נַפְשָׁא דְּכַשְׁרָא לִבְרִיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תַּוּוהְנָא עַל דָּרָא, וְהָא אִתְּמַר מִלָּה וְכוּ'. וְעַל דָּא כְּתִיב אַל תְּהִיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַדְּשֵׁי גַּרְמַיְיהוּ בְּקִדּוּשָׁא דְּמַלְכָּא, וְאִשְׁתְּכָחוּ קַדִּישִׁין בְּכֹלָּא, וּבְגִין כָּךְ מְשַׁלְּפֵי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא מִלְּעֵילָּא, וּבְנַיְיהוּ כֻּלְּהוּ

זַכָּאֵי קִשׁוֹט, וְאִקְרוֹן בְּנֵי מַלְכָּא בְּנִין קַדִּישִׁין. (זכאין אינון אברים וכו׳ עד למהוי בנדתה, מהרעיא מהימנא נדפס בפרשת פנחס מאמר מתחיל אלא פגיעה רכ״ה ע״ב)׃

וַוי לְהוֹן לְרַשִׁיעַיָּיא, דְּכֻלְּהוּ חֲצִיפִין, וְעוֹבָדַיְיהוּ חֲצִיפִין.

בְּגִינֵי כַּךְ יָרְתִין בְּנַיְיהוּ נַפְשָׁא חֲצִיפָא, מִסְטְרָא דְּמָסָאֲבָא. כְּמָה דְּכְתִיב וְנִטְמֵתֶם בָּם, אָתָא לְאִסְתַּאֲבָא, מְסָאֲבִין לֵיהּ. אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד, דְּאִינּוּן מָארֵי זְנוּתָא (ס״א דְּמָסָאֲבוּתָא) **עַל כֻּלָּא. אֵין הָבִין, דְּלָא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּאָרְחָא דָּא, דְּאִי הָכֵי, כְּתִיב הָכָא אֵין הָבִין, וּכְתִיב הָתָם** (ישעיה נו) **וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה רוֹעִים לֹא יָדְעוּ הָבִין. כְּלוֹמַר יְהוֹן מִזְדַּמְּנִין אִינּוּן דְּאִקְרוֹן עַזֵּי נֶפֶשׁ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּלָא יָדְעוּ הָבִין.**

וְהֵמָּה רוֹעִים, מַאי (דף פ׳ ע״ב) **רוֹעִים, אִלֵּין אִינּוּן מַדְבְּרֵי וּמַנְהִגֵי לְבַר נָשׁ בַּגֵּיהִנָּם. לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (משלי ל) **לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב, בְּגִין כַּךְ דְּאִינּוּן הַב הַב, לָא יָדְעוּ שָׂבְעָה. כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לִבְצָעוֹ מִקָּצֵהוּ. דְּהָא תַּיָּירֵי דְּגֵיהִנָּם אִינּוּן. וְכָל דָּא מַאן גָּרִים לְהוּ. בְּגִין דְּלָא אִתְקַדָּשׁוּ בְּהַהוּא זִווּגָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. וְעַל דָּא כְּתִיב, קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ׳. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל שְׁאָר עַמִּין לָא רַעְיְתִי לְאַדְבְּקָא בִּי, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב,** (דברים ד) **וְאַתֶּם**

הַדְּבֵקִים בַּייָ׳, אַתּוּן, וְלָא שְׁאָר עַמִּין. (וְעַל דָּא כְּתִיב הָכָא קְדוֹשׁ) בְּגִין כָּךְ, (קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ דַּייָקָא).

(ויקרא יט) קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ייָ׳. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ישעיה יח) הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל כְּנָפָיִם וְגוֹ׳. וְכִי בְּגִין דְּהִיא אֶרֶץ צִלְצַל כְּנָפָיִם, קִנְטוּרָא בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח, דְּכְתִיב הוֹי אֶרֶץ. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא עָלְמָא, וּבָעָא לְגַלָּאָה עֲמִיקָתָא מִגּוֹ מְסַתְּרָתָא, וּנְהוֹרָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא, הַוּוֹ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וּבְגִין כַּךְ, מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא נָפַק נְהוֹרָא, וּמִגּוֹ מְסַתְּרָתָא, נָפַק וְאִתְגַּלְיָיא עֲמִיקָא, וְדָא נָפְקָא מִן דָּא. דְּמִגּוֹ טַב, נָפִיק בִּישׁ. וּמִגּוֹ רַחֲמֵי, נָפִיק דִּינָא. וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא. יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, יִשְׂרָאֵל וּשְׁאָר עַמִּין, חִוּוֹר וְאוּכָם, וְכֻלָּא חַד בְּחַד תַּלְיָא.

תָּאנָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל עָלְמָא כְּלְהוּ לָא אִתְחֲזֵי, אֶלָּא בְּחַד עַטִּירָא דְּקוּטְפָּא (ס״א דְּקִיזוּטוּפָּא) בְּקִיטְרוֹי כַּד אִתְּדָן עָלְמָא בְּדִינָא כְּלִיל בְּרַחֲמֵי אִתְּדָן. וְאִי לָאו, לָא יָכִיל עָלְמָא לְקַיְימָא, אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה כו) כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק לָמְדוּ יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל.

וְתָאנָא בְּהַהוּא זִמְנָא דְּדִינָא תַּלְיָא בְּעָלְמָא, וְצֶדֶק אִתְעַטָּרָא בְּדִינוֹי, כַּמָּה מָארֵי דְּגַדְפִּין מִתְעָרֵי,

לָקְבְלֵי מָארֵי דְּדִינָא קַשְׁיָא, לְשַׁלְטָאָה בְּעָלְמָא. פַּרְסִין גַּדְפִּין מֵהַאי סִטְרָא, וּמֵהַאי סִטְרָא, לְאִשְׁתַּטְחָא (ס״א לְאַשְׁגְּחָא) בְּעָלְמָא. כְּדֵין מִתְעָרִין גַּדְפִּין לְמִפְרַס לוֹן, וּלְאִשְׁתַּאֲבָא (נ״א וּלְאִשְׁתַּתְּפָא) בְּדִינָא קַשְׁיָא, וְשָׁאטִין בְּעָלְמָא לְאַבְאָשָׁא.

כְּדֵין כְּתִיב, הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל כְּנָפָיִם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, חַמִינָא בְּנֵי עָלְמָא בְּחַצִיפוּתָא, בַּר אִינּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט. וּבְגִין כָּךְ, כְּבֵיכוֹל, כֹּלָא הָכִי אִשְׁתָּכַח, אָתָא לְאִתְדַּכָּאָה, מְסַיְּעִין לֵיהּ. אָתָא לְאִסְתָּאֲבָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, וְנִטְמֵתֵם בָּם.

רִבִּי יוֹסֵי הֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, פָּגַע בֵּיהּ רִבִּי חִיָּיא, אָמַר לֵיהּ הַאי דְּאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דִּכְתִיב בְּעֵלִי, (שמואל א ג) וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם יִתְכַּפֵּר עֲוֹן בֵּית עֵלִי בְּזֶבַח וּמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזֶבַח וּמִנְחָה אֵינוֹ מִתְכַּפֵּר, אֲבָל מִתְכַּפֵּר הוּא בְּדִבְרֵי תוֹרָה. אֲמַאי. בְּגִין דְּדִבְרֵי תוֹרָה, סַלְּקִין עַל כָּל קָרְבְּנִין דְּעָלְמָא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דִּכְתִיב, (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לָעוֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים, שֶׁקִּיל אוֹרַיְיתָא לָקָבִיל כָּל קָרְבְּנִין דְּעָלְמָא. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, אַף עַל גַּב דְּאִתְגְּזַר עָלֵיהּ עוֹנְשָׁא מִלְעֵילָּא, נִיחָא לֵיהּ מִכָּל קָרְבְּנִין וְעֹלָוֹן, וְהַהוּא עוֹנְשָׁא אִתְקְרַע.

(וּבְגִין דְּלָעֵי בַּהּ לִשְׁמָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְפַּיֵּיס בַּהֲדֵיהּ)

וְתָא חֲזֵי, לָא אִתְדַּכֵּי בַּר נָשׁ לְעָלְמִין, אֶלָּא בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא. בְּגִינֵי כַּךְ מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא לָא מְקַבְּלִין טוּמְאָה, בְּגִין דְּאִיהִי (משלי ג) קַיְימָא לְדַכְּאָה לְאִלֵּין מִסְאֲבֵי, וְאַסְווֹתָא בְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתְּכַח. דְּכְתִיב, רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. וְדַכְיוּתָא אִשְׁתְּכַח בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכְתִיב, (תהלים יט) יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד. מַאי עוֹמֶדֶת לָעַד. דְּקַיְימָא תְּדִירָא בְּהַהוּא דַּכְיוּתָא, וְלָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין.

אָמַר לֵיהּ יִרְאַת יְיָ כְּתִיב, וְלָא תוֹרָה. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא אוֹרַיְיתָא מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה קָא אַתְיָיא. אָמַר לֵיהּ, וּמֵהָתָם נָפְקָא, מֵהָכָא נָפְקָא, דְּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ, וּכְתִיב יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה. וְאוֹרַיְיתָא קְדוּשָׁה אִתְקְרֵי, דְּכְתִיב כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ, וְדָא אוֹרַיְיתָא, דְּהִיא שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

וְעַל דָּא, (דף פ"א ע"א) מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ אִתְדַּכֵּי, וּלְבָתַר אִתְקַדַּשׁ, דְּכְתִיב קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ, קְדוֹשִׁים הֱיוּ לָא כְּתִיב, אֶלָּא תִּהְיוּ. תִּהְיוּ וַדַּאי. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא, וּמִקְרָא כְּתִיב, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ, וּכְתִיב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ'.

תָּאנָא, קְדוּשָׁה דְּאוֹרַיְיתָא, קְדוּשָׁה דְּסִלִּיקַת עַל כָּל קְדוּשִׁין. וּקְדוּשָׁה דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה סְתִימָא,

סַלְקָא עַל כֹּלָּא. אָמַר לֵיהּ לָאו אוֹרַיְיתָא בְּלָא חָכְמְתָא, וְלָאו חָכְמְתָא בְּלָא אוֹרַיְיתָא, וְכֹלָּא בְּחַד דַּרְגָּא הוּא, וְכֹלָּא חַד, אֶלָּא אוֹרַיְיתָא בְּחָכְמָה עִלָּאָה אִשְׁתְּכַחַת, וּבָהּ קַיְימָא, וּבָהּ אִתְנְטָעוּ שָׁרְשָׁהָא מִכָּל סִטְרִין.

עַד דַּהֲווֹ אֲזִלִי, אַשְׁכְּחוּ חַד בַּר נָשׁ, בִּלְקִינְטָא דְּקוּסְטָא, רָכִיב עַל סוּסְיָא, אַשְׁמִיט יְדוֹי לְחָד (ס"א בִּלְקִיטָנָא דְּקִיסְחָא) עַנְפָּא דְּאִילָנָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַאי הוּא דִּכְתִיב וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים. אָדָם מְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ מִלְּמַטָּה, מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ׳.

תָּאנֵי רִבִּי אַבָּא, פַּרְשְׁתָּא דָּא כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא הִיא, וְחוֹתָמָא דְּקוּשְׁטָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא הִיא. בְּפַרְשְׁתָּא דָּא אִתְחַדְּשׁוּ רָזִין עִלָּאִין דְּאוֹרַיְיתָא, בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, וְגִזְרִין וְעוֹנָשִׁין, וּפִקּוּדִין עִלָּאִין, דְּכַד מָטָאן חַבְרַיָּיא לְפַרְשְׁתָּא דָּא, הֲווֹ חַדָּאן.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי טַעְמָא פַּרְשְׁתָּא דַּעֲרָיוֹת, וּפַרְשְׁתָּא דִּקְדוֹשִׁים תִּהְיוּ, סְמוּכִין דָּא לְדָא. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כָּל מַאן דְּאִסְתָּמַר מֵאִלֵּין עֶרְיָין, בְּקִדּוּשָׁה אִתְעֲבִיד וַדַּאי. וְכָל שֶׁכֵּן אִי אִתְקַדַּשׁ בְּקִדּוּשָׁה דְּמָארֵיהּ. וְהָא אַתְעַרוּ חַבְרַיָּיא.

אֵימָתַי עוֹנָתָן דִּכֹלָּא, לְאִתְקַדָּשׁ בַּר נָשׁ. תָּא חֲזֵי, מַאן

דְּבָעֵי לְאִתְקַדְּשָׁא בִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהּ, לָא לְיִשַּׁמֵּשׁ אֶלָּא מִפַּלְגוּת לֵילְיָא וְאֵילָךְ, אוֹ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה אִתְּעַר, וּכְדֵין שַׁעֲתָא הִיא לְאִתְקַדְּשָׁא. הַאי לִשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא, תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא שַׁעֲתָא דְּלְהוֹן לְמֵיקָם לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לְאִזְדַּוּוגָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבְּחָא לְשִׁמָּא קַדִּישָׁא, לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, דְּרְעוּתָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח, זְווּגָא דְּלְהוֹן בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. לְאַפָּקָא רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאִתְּמַר דִּכְתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. וְאִלֵּין אִקְרוֹן קַדִּישִׁין, דִּכְתִיב קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ. וּכְתִיב (תהלים א) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְגוֹ'.

קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ, רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ, תָּא חֲזֵי, בְּכָל עַמִּין דְּעָלְמָא, לָא אִתְרְעֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר בְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְעָבִיד לוֹן עַמָּא יְחִידָאָה בְּעָלְמָא, וְקָרָא לוֹן גּוֹי אֶחָד כִּשְׁמֵיהּ. וְאַעְטַר לוֹן בְּכַמָּה עִטְרִין, וְכַמָּה פִּקּוּדִין, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ. וְעַל דָּא תְּפִילִין דְּרֵישָׁא וּתְפִילִין דִּדְרוֹעָא, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ בַּר נָשׁ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וּלְאִשְׁתַּכְּחָא חַד שְׁלִים בְּכֹלָּא.

וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְעַטָּר בְּהוּ בַּר נָשׁ, וְאִתְקַדָּשׁ בְּהוּ, אִתְעֲבִיד שְׁלִים, וְאִקְרֵי אֶחָד, דְּאֶחָד לָא אִקְרֵי אֶלָּא כַּד אִיהוּ שְׁלִים. וּמַאן דְּפָגִים, לָא אִקְרֵי אֶחָד. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי אֶחָד, בְּשְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, בְּשְׁלִימוּ דַּאֲבָהָן, בְּשְׁלִימוּ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אִקְרוֹן אֶחָד. דְּכַד בַּר נָשׁ אָנַח תְּפִילִין, וְאִתְחַפֵּי בְּכִסּוּיָא דְּמִצְוָה, כְּדֵין אִתְעַטָּר בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְאִקְרֵי אֶחָד.

וּבְגִינֵי כַךְ, לֵיתֵי אֶחָד, וְיִשְׁתַּדַּל בְּאֶחָד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אֶחָד, יִשְׁתַּדַּל בְּאֶחָד. דְּהָא לֵית מַלְכָּא מִשְׁתַּדַּל, אֶלָּא בְּמַאי דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (איוב כג) **וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ, לָא שָׁאֲרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא בְּאֶחָד. בְּאֶחָד, אֶחָד מִבָּעֵי לֵיהּ אֶלָּא בְּמַאן דְּאִתְתַּקַּן בִּקְדוּשָׁא עִלָּאָה לְמֶהֱוֵי חַד. כְּדֵין הוּא שַׁרְיָא בְּאֶחָד, וְלָא בַּאֲתַר אָחֳרָא.**

וְאֵימָתַי אִקְרֵי בַּר נָשׁ אֶחָד. בְּשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָּא, וְאִתְקַדָּשׁ בִּקְדוּשָׁה (ס״א בְּעִטְרִין) **עִלָּאָה, וְאִתְכְּוִון לְאִתְקַדְּשָׁא. וְתָא חֲזֵי, בְּזִמְנָא** (דף פ״א ע״ב) **דְּאִשְׁתְּכַח בַּר נָשׁ בְּזִווּגָא חַד דְּכַר וְנוּקְבָּא, וְאִתְכַּוֵּון לְאִתְקַדְּשָׁא כְּדְקָא יָאוֹת. כְּדֵין הוּא שְׁלִים, וְאִקְרֵי אֶחָד בְּלָא פְּגִימוּ. בְּגִינֵי כַךְ, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחֱדֵי לְאִתְתֵּיהּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא,**

לְזַמְנָא לָהּ בִּרְעוּתָא חֲדָא עִמֵּיהּ. וְיִתְכַּוְונוּן תַּרְוַוייהוּ כְּחַד לְהַהִיא מִלָּה. וְכַד מִשְׁתַּכְּחֵי תַּרְוַוייהוּ כְּחַד, כְּדֵין כֻּלָּא חַד בְּנַפְשָׁא וּבְגוּפָא. בְּנַפְשָׁא: לְאַדְבְּקָא דָּא בְּדָא בִּרְעוּתָא חֲדָא. וּבְגוּפָא: כְּמָה דְּאוֹלִיפְנָא דְּבַר נָשׁ דְּלָא נָסִיב, הוּא כְּמַאן דְּאִתְפְּלִיג, וְכַד מִתְחַבְּרָן דְּכַר וְנוּקְבָא, כְּדֵין אִתְעֲבִידוּ חַד גּוּפָא. אִשְׁתְּכַח דְּאִינְהוּ חַד נַפְשָׁא, וְחַד גּוּפָא, וְאִקְרֵי בַּר נָשׁ אֶחָד. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאֲרֵי בְּאֶחָד, וְאַפְקִיד רוּחָא דְּקִדּוּשָׁה בְּהַהוּא אֶחָד.

וְאִלֵּין אִקְרוֹן בְּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וּבְגִינֵי כַּךְ קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ׳. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּלָא אוֹקִים מִלָּה דָּא בַּאֲתַר אָחֳרָא, אֶלָּא בֵּיהּ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ׳. בְּגִין לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, וְלָא בְּאָחֳרָא. וְעַל דָּא קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם.

(ויקרא יט) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגוֹ׳. הָא תָּנֵינָן, דְּפַרְשְׁתָּא דָּא כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא. מַקִּישׁ דְּחִילוּ דְּאַבָּא וְאִימָּא לְשַׁבְּתוֹתַי. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כֹּלָּא חַד, מַאן דְּדָחִיל מֵהַאי, נָטִיר לְהַאי.

רעיא מהימנא

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ. פִּקּוּדָא דָּא, שָׁקִיל דָּא לְדָא. שָׁקִיל יְקָרָא דְּאָב וְאֵם, לְיַקָּרָא דְּשַׁבָּת. לְאַבָּא אַקְדִּים כָּבוֹד, וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא, (מלאכי א) וְאִם אָב אֲנִי אַיֵּה כְּבוֹדִי וְאִם

אִישׁ אִמּוֹ, אַקְדִּים אִמּוֹ לְאָבִיו בְּדְחִילוּ מַאי טַעְמָא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. אֲבָל אִימָּא דְּלֵית רְשׁוּ בִּידָהָא כָּל כַּךְ כְּאָבִיו (ס״א אֲבָל תָּא חֲזֵי אִמּוֹ דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּבְגִין דִּבְהּ שַׁרְיָא יִרְאָה וְאִיהִי יִרְאַת ה׳ אִתְקְרֵי) **אַקְדִּים דְּחִילוּ דִּילָהּ.**

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ. אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִתְקַדְּשָׁא בְּאִתְּתֵיהּ כְּחַד. מִמַּאן הוּא שְׁבָחָא יַתִּיר בְּהַהִיא קְדוּשָּׁה. חֲוֵי אִימָּא מִנּוּקְבָא. בְּגִין כַּךְ אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, כְּהַאי גַּוְונָא, (בראשית ב) **בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. וּבַאֲתַר אָחֳרָא, אַקְדִּים שָׁמַיִם לָאָרֶץ. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה אֲדוֹנִים אָנִי אַיֵּה מוֹרָאִי. כְּבוֹדִי סָלִיק בְּחוּשְׁבָּן עֶשֶׂר אֲמִירָן, ול״ב אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.**

וּבְכָל אֲתַר (משלי ג) **כָּבוֹד חֲכָמִים יְנְחָלוּ, וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, אֵין כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה. בְּגִין דְּאִינּוּן לֵ״ב אֱלֹהִים דְּתוֹרָה, יְקָרָא דִּילֵיהּ. וְאִלֵּין** (אינון) **חֲכָמִים דְּאוֹרַיְיתָא, חֲכָמִים בְּחָכְמָה, יָרְתִין הַאי כָּבוֹד וְלָא טִפְּשֵׁי, דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר,** (משלי ג) **וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן. וּמְנָלָן דְּמַאן דְּלָא יָדַע בְּאוֹרַיְיתָא אִקְרֵי כְּסִיל, דִּכְתִיב,** (תהלים צב) **וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת. וְאֵין זֹאת, אֶלָּא תוֹרָה, דִּכְתִיב,** (דברים ד) **וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה.**

רַעְיָא מְהֵימָנָא. בְּגִין דַּחֲלִישָׁתָא, פָּתַחְנָא לְפַרְשְׁתָּא בְּאִלֵּין פִּקּוּדִין, לְמֶהֱוֵי מְעַט עֵזֶר לָךְ. אִתְתַּקַּף בָּךְ, דְּהָא מַשְׁרְיִין

דְּתַרְוַוייהוּ כַּחֲדָא אִתְעֲבִידוּ.
אוּף הָכָא אַקְדִּים אִימָּא
לְאַבָּא, וּבַאֲתַר אָחֳרָא
אַקְדִּים אַבָּא לְאִימָּא,
לְאַחָזָאָה דְּתַרְוַוייהוּ כַּחֲדָא
אִשְׁתָּדָלוּ בֵּיהּ.

וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ,
שָׁקִיל דָּא לְדָא,
וְכֹלָּא כַּחֲדָא אִתְקְלוּ
בְּמַתְקְלָא חַד. דִּכְתִיב, (שמות לא) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, וּכְתִיב (שמות כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. אֶלָּא חַד לְאַבָּא, וְחַד לְאִימָּא. כְּתִיב הָכָא אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ. וּכְתִיב הָתָם (ויקרא כו) אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ. מַהוּ מִקְדָּשִׁי. (דף פ"ב ע"א) כְּמַשְׁמָעוֹ. תּוּ מִקְדָּשִׁי אִלֵּין דִּמְתִיבְתָּאן אָתָאן לְגַבָּךְ, בְּפִקּוּדָא בָתַר דָּא, דְּאִיהוּ פִּקּוּדָא לְהַעֲמִיד עָלַיִךְ מֶלֶךְ לְעֵילָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָךְ מֶלֶךְ בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּדִיוּקְנֵיהּ. בְּגִין דְּרַבָּנָן דִּמְתִיבְתָּא, עָלַיְיהוּ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ בְּאֶמְצָעִיתָא, אָחִיד בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין הָכִי אַנְתְּ תְּהֵא בְּדִיוּקְנֵיהּ, בְּרָא דְּיַלְיָהּ, קוּם בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא.

קָם רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְסָלִיק יְדוֹי לְעֵילָּא, וְאָמַר, יְהֵא רַעֲוָא דְּיָלְךְ עִלַּת הָעִלּוֹת, דְּאַנְתְּ מִתְעַלֶּה מֵעִלּוּי לְעִלּוּי, עַד דְּלֵית עִלּוּי. אֶלָּא דְּאַנְתְּ לְעֵילָּא מִכָּל עִלּוּי. לְמֵיהַב לִי חֵילָא, לְמֶעְבַּד רְעוּתָךְ בְּדַרְגִּין דִּילָךְ, דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא, וַאֲנָא בְּרָא דִּלְהוֹן. וּבִיחוּדָךְ תַּרְוַוייהוּ אֶחָד. וְאַנְתְּ שַׁקְלַת דְּחִילוּ דְּאַבָּא וְאִימָּא, לְדַחֲלוּ דִּילָךְ, בָּתַר

אִינּוּן דִּמְקַדְּשֵׁי גַּרְמַיְיהוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. כְּגַוְונָא דָּא, (יחזקאל ט) וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלוּ. אַל תִּקְרֵי מִמִּקְדָּשִׁי, אֶלָּא מִמְּקוּדָּשַׁי. מַה לְהַלָּן מִמְּקוּדָּשַׁי, אַף כָּאן מִמְּקוּדָּשַׁי, דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא.

(ויקרא יט) **אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, כְּתִיב** (דברים ד) **וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ וגו'. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,** (אינון ולא אומין עובְדֵי כּוֹכָבִים ומַזָּלוֹת) **וּבְגִין דְּאִינּוּן מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֻּלָּא אִתְדְּבָקוּ כַּחֲדָא דָּא בְּדָא.**

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ מְקַדֵּשׁ לְתַתָּא, כְּגוֹן חַבְרַיָּיא דְּמְקַדְּשֵׁי גַּרְמַיְיהוּ דְּאַנְתְּ בְּאֶמְצָעִיתָא חַד, וְלָא תְּרֵין, בְּלָא שׁוּתָּפוּ, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן חַד בְּשׁוּתָּפוּ דִּילָךְ, אֲבָל אַנְתְּ חַד בְּלָא שׁוּתָּפוּ דְּתִנְיָינָא. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּךְ, (דברים לב) וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי.

הַב לִי חֵילָא, לְאִתְעָרָא בִּיקָרָךְ בְּקַדְמִיתָא.

וּלְבָתַר בִּיקָרָא דְּאָבִי וְאִמִּי דִּבְשְׁמַיָּא, דְּאוּקְמוּהָ עָלַיְיהוּ, (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר אֵין פֶּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית. וְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, אֵין אָבִיו, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֵין אִמּוֹ, אֶלָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְיִקְרָא דִּילָךְ אַבָּא חָכְמָה, דְּכָלִיל עֶשֶׂר סְפִירוֹת מִתַּתָּא דִּילֵיהּ לְעֵילָּא, וְתַרְוַוייהוּ אִינּוּן כּוּרְסְיָיא סַפְסָל תְּחוֹתָךְ לִיקָרָךְ.

וְהָכִי תַּקִּינוּ, לְמֶהֱוֵי קָטָן מְכַבֵּד לַגָּדוֹל דִּלְעֵילָּא מִנֵּיהּ. אַבָּא, אִיהוּ

מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, בְּשַׁעֲתָא דְּזִוּוּגָא עִלָּאָה אִשְׁתְּכַח, דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא רַעֲוָא אִשְׁתְּכַח, וּבִרְכָתָא אִזְדַּמְּנַת. כְּדֵין מִתְדַּבְּקָן כֻּלְּהוּ כְּחַד, נַפְשָׁא דְּשַׁבָּת, וְגוּפָא דְּאִזְדַּמַּן בְּשַׁבָּת. וְעַל דָּא כְּתִיב, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, דְּאִינּוּן זִוּוּגָא חַד בְּגוּפָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא (לְאִתְקַדְּשָׁא) **דְּאִתְקַדְּשָׁא. וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ.**

השלמה מההשמטות (סימן ב)

שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הַהוּא בְּמִדָּה שְׁבִיעִית נֶאֱמַר דְּכְתִיב, אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ, מַאי נִיהוּ מִדָּה שְׁבִיעִית הֱוֵי אוֹמֵר זֶה מִדַּת טוּבוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמַאי טַעְמָא אָמַר שַׁבְּתוֹתַי וְלֹא אָמַר שַׁבְּתַי.

חָכְמָה, הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ, לְמֶהֱוֵי מְשַׁמֵּשׁ תְּחוֹתָךְ, וְאַנְתְּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן עַל רֵישֵׁיהּ. וְלֵית כֶּתֶר עֲלָךְ, וְלֵית אֱלָהָא אָחֳרָא. וְאִימָּא, לְשַׁמְּשָׁא לְאַבָּא. דְּאִיהוּ תְּחוֹתֵיהּ לְמֶהֱוֵי כִּסֵּא תְּחוֹתֵיהּ.

וַיֹּאמֶר אִיהוּ, בְּכָל מַאֲמָר, עַד תִּלָּתִין וּתְרִין, יְהִי כֵּן, וַיְהִי כֵּן. וְאִיהִי, עֲבִידַת מַאֲמָרֵיהּ מִיַּד. וּבְגִין דְּעֲבִידַת מַאֲמָרֵיהּ וְצִוּוּיֵהּ בְּלָא עִכּוּבָא כְּלַל, בל"ב שְׁבִילִין דִּבְהוֹן אִתְבְּרֵי כָּל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, אִתְקְרִיאַת כָּבוֹד, (תהלים כט) וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד. (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ.

וְתַרְגּוּם כְּבוֹד אָבִיו, יְקָרָא דַּאֲבוּהִי. וְדָא (תהלים יט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, עָלָהּ אִתְמַר (משלי ג) יְקָרָה הִיא

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ אִשָּׁה נָאָה, וְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ מַזְמִינָה יוֹם אֶחָד לִהְיוֹת עִמּוֹ. וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נָאִים וְאוֹהֲבָם, וְאָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן הוּא, שִׂמְחוּ גַּם אַתֶּם בְּיוֹם שִׂמְחָתִי, כִּי אֲנִי בְּשֶׁלָּכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל, וְגַם אַתֶּם הַדְּרוּ אוֹתִי. וּמַאי טַעְמָא זָכוֹר וְשָׁמוֹר. זָכוֹר לַזָּכָר וְשָׁמוֹר לַכַּלָּה. וּמַאי טַעְמָא וּמְקֻדָּשִׁי תִּירָאוּ, שִׁמְרוּ עַצְמְכֶם מִן הַהֶרְהוּר, כִּי מְקֻדָּשִׁי קָדוֹשׁ הוּא. לָמָּה, כִּי אֲנִי יְיָ בְּכָל צָד.

(עד כאן מההשמטות)

דָּא שַׁבָּת עִלָּאָה וְשַׁבָּת תַּתָּאָה, דְּאִינּוּן מְזַמְּנֵי לְנַפְשָׁא בְּהַהוּא גּוּפָא, מֵהַהוּא זִווּגָא עִלָּאָה. וְעַל מִפְּנִינִים. וְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְקְרִיאוּ בָּנִים, בִּכְלַל בֵּן וּבַת, מִסְטְרָא דְּתִפְאֶרֶת וּמַלְכוּת. דְּאִינּוּן בֵּן וּבַת, יְקָרָא דְּאָבִיו וְאִמּוֹ, לְמֶעְבַּד צַוּוּיֵיהּ, וְצַוּוּי דִּילֵיהּ, אִינּוּן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה. וְהָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, יֵשׁ מְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה. וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וְהַאי אִיהוּ כָּבוֹד דְּאַבָּא וְאִמָּא, דְּיַצֵּוֶּה לִבְרִיהּ דְּיֶעְבַּד הָכֵי וְאִיהוּ עָבִיד מִיַּד, בְּלָא עִכּוּבָא כְּלָל. וְעִלַּת עַל כֹּלָּא, אֲנָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בִּיקָרָךְ, לְתַקֵּן מִדּוֹת דְּאַבָּא וְאִמָּא, לִיקָרָךְ. תְּהֵא בְּעֶזְרִי לְסַדְּרָא כֹּלָּא כְּדְקָא יָאוֹת. וְאַנְתְּ תְּסַדֵּר לִי, וּלְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן עֵילָּא וְתַתָּא, וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, לְמֶהֱוֵי מִתְקְנִין וּמְסַדְּרִין לִיקָרָא דִּילָךְ, וְלִיקָרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, לְמֶהֱוֵי סַפְסָל תְּחוֹת רַגְלוֹי.

דָּא וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, תְּרֵי וְכֹלָּא אִתְדְּבַק דָּא בְּדָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֵר וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ, לְאַזְהָרָה לְאִינּוּן דִּמְחַכָּן לְזִוּוּגַיְיהוּ מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, וְהָא אוֹקִימְנָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נו) אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹּאת וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע. תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, לָא יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כָּל אִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, לָא יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ב) בֹּאוּ בַּצּוּר וְהִטָּמֵן בֶּעָפָר מִפְּנֵי פַחַד יְיָ וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ. וְכָל אִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, לָא יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה ל) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה ל) וְאָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה דָּבָר מֵאַחֲרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הַדֶּרֶךְ לְכוּ בָהּ כִּי תֵאָמִינוּ וְכִי תַשְׂמְאִילוּ. וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה ל) וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מוֹרֶיךָ וְגוֹ׳. וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹרַת הַלְּבָנָה כְּאוֹרַת הַחַמָּה וְאוֹרַת הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים. וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְגוֹ׳. וְכָל אִינּוּן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא, יָכְלִין לְמִסְתַּכָּלָא בְּהַאי בָּבוּד, דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה בְּיוֹם הֲרֹג מִגְדָּלִים נְפֹל פְּלָגִים וְנָתְנוּ אֲפִיקִים עַל כָּל הַר גָּבֹהַּ וְעַל כָּל גִּבְעָה רָמָה

וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, דָּא נַפְשָׁא. וְכֹלָּא אִתְדַּבַּק דָּא בְּדָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

כְּבוֹדִי, אַיֵּה אִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּלְכוֹן בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְפִקּוּדִין דִּילִי, לְמֶעְבַּד צַוּוּיַי, דְּמַאן דְּלָא יָדַע בְּצַוּוּיָיה דְּמָארֵיהּ, אֵיךְ יַעְבִּיד לֵיהּ.

בַּר מִמַּאן דְּשָׁמַע מֵחַכְמִים וְעָבִיד, וְהַאי אִיהוּ דְּקַבִּיל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וְעִם כָּל דָּא, מַאן דְּלָא קַבִּיל מִמָּארֵיהּ, אֶלָּא מִשְׁלוּחֵיהּ, אִיכָּא אַפְּרָשׁוּתָא. וּמַאי אַפְּרָשׁוּתָא אִית בֵּין דָּא לְדָא. דְּדָא כְּתִיב, מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּלְבָתַר וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ. אֲנָא קַבִּילְנָא, וּלְבָתַר מוֹסְרָנָא לְכֻלְּהוּ. וְהָכִי מַאן דְּמְקַבֵּל מֵאָחָרָא, כְּקַבָּלַת סִיהֲרָא וְכַכְבַיָּיא מִשִּׁמְשָׁא, וּבְהַאי קִבּוּל אִתְמְלֵי. וּמַאן דְּמְקַבֵּל יָכִיל לְאִסְתַּלְקָא מִנֵּיהּ נְבִיעוּ, כְּמָה דַּחֲזֵינָא בְּשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, דְּאִסְתַּלְקַת נְהוֹרָא דִּלְהוֹן, בְּלֵילְיָא, דְּלָא נָהִיר שִׁמְשָׁא, אֶלָּא בִּימָמָא. וְסִיהֲרָא בְּלֵילְיָא.

וְאִי תֵּימָא דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא מִשִּׁמְשָׁא אִיהוּ, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְכְּנִישׁ, נָהִיר בְּסִיהֲרָא וְכַכְבַיָּא, הָא חֲזֵינָן מִסְטְרָא אָחֳרָא בְּלָקוּתָא דְּסִיהֲרָא וְשִׁמְשָׁא דְּאִסְתְּלַק נְהוֹרַיְיהוּ, וְאִשְׁתָּאֲרוּ כְּגוּפָא בְּלָא נִשְׁמְתָא, דְּאִית אָדוֹן עֲלֵיהֶם מַחֲשִׁיךְ מְאוֹרֵיהֶם. אֲבָל עִקָּרָא דְּנְהוֹרָא, הַהוּא אֲתַר דְּנְבִיעַ דְּלֵית פְּסָק לְנְהוֹרָא דִּילֵיהּ, וְלָא אִית עָלֵיהּ אֱלָהָא אָחֳרָא לְמִפְסַק מִנֵּיהּ נְהוֹרֵיהּ.

וְעִלַּת הָעִלּוֹת, בָּתַר דְּאַנְתְּ תַּמָּן, לֵית פְּסָק לְנְבִיעוּ דְּנְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא. יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ דְּלָא תָּזוּז מֵאַבָּא וְאִמָּא דִּילִי, וְלָא מִבְּנוֹי. וְהָכִי מַאן דְּאָמִית גַּרְמֵיהּ עַל אוֹרַיְיתָא, דְּהִיא יְקָרָה, אִתְקַיְּימַת בֵּיהּ, וְלָא מַפְסְקַת מִנֵּיהּ. מַה דְּלָאו הָכִי, מַאן דְּלָא יִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּעָבַד צַוּוּי חַכְמִים, אִיהוּ שַׁמָּשׁ

דִּלְהוֹן, עֶבֶד וְלָא בֵּן, אֲבָל אִי אִיהוּ מְהֵימָנָא, מָארֵיהּ אַשְׁלִיט לֵיהּ בְּכָל דִּילֵיהּ.

אֲבָל מַאן דְּלָא אִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא מְשַׁמֵּשׁ חַכָּמִים, לְמִשְׁמַע מִנַּיְיהוּ פִּקּוּדִין, לְקַיֵּים נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. אֶלָּא דְּפָרַח וְעָבַר עַל לֹא תַעֲשֶׂה, אִיהוּ שָׁקִיל לְאוּמִין דְּעָלְמָא עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, בְּנוֹי דְּסָמְאֵ"ל וְנָחָשׁ, דְּאִתְמַר בְּהוּ, (משלי ג) וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן, דְּלָא בָּעוּ לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא, דְּכָל דִּילֵית בֵּיהּ תּוֹרָה, לֵית בֵּיהּ כָּבוֹד, דְּאִתְמַר בָּהֶם (משלי ג) כָּבוֹד חֲכָמִים יְנְחָלוּ.

וְעִם כָּל דָּא מָארֵי מְתִיבְתָּא, לָא כָּל כָּבוֹד שָׁוֶה, דְּהָא (מלאכי א) בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו. בֵּן יְכַבֵּד, עַל מְנָת דְּלָא לְקַבְּלָא אַגְרָא, אֲבָל מְצַוֶּה הוּא בִּכְבוֹד אַבָּא וְאִמָּא. וְאִי לָא בָּעֵי לְמֶעְבַּד צַוּוּיֵיהּ, יְכַתֵּשׁ לֵיהּ אַבָּא וְאִמָּא, עַד דְּיַעְבַּד עַל כָּרְחֵיהּ. וְאִי חֲוֵי בְּרָא רַבְרְבָא, בֵּית דִּין כּוֹפִין לֵיהּ. דְּאִי לָא בָּעֵי לְמֶעְבַּד מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (דברים כא) בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹלֵנוּ, וְדָנִין לֵיהּ בִּסְקִילָה. אֲבָל עֶבֶד דְּמְשַׁמֵּשׁ עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אִי לָא עָבִיד צַוּוּיֵיהּ דְּרַבֵּיהּ, מָארֵיהּ אַעְבָּר לֵיהּ מִגּוֹ בֵּיתֵיהּ, וְיִטּוֹל אָחֳרָא. מַה דְּלָא הַוָּה יָכִיל לְמֶעְבַּד הָכִי לִבְרֵיהּ, אֶלָּא אוֹ יַעֲבִיד צַוּוּיֵיהּ אוֹ יִקְטוֹל לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, מַאן גָּרִים דְּלָא יַעֲבִיד צַוּוּיֵיהּ, הוֹאִיל וּבְרֵיהּ הוּא. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, וַדַּאי תַּעֲרוֹבֶת דְּרַע, וְרָזָא דָּא גָּרַם לְיִשְׂרָאֵל, לְמֶחֱטֵי גַּבֵּי אֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא. וְרָזָא דָּא, (תהלים קו) וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם. וְדָא גָּרַם קְטוֹלָא לְיִשְׂרָאֵל, וְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּבְגִין דָּא, אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, אֶלָּא (דברים לב) יְיָ' בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר.

דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, עֶבֶד טוֹב וְעֶבֶד רָע, מִסְטְרָא

דְּמִסַּטְרוֹ"ן עֶבֶד טוֹב, עֶבֶד נֶאֱמָן לְרַבֵּיהּ. עֶבֶד רָע סָמְאֵ"ל. מַאן דְּאִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, אִיהוּ בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, בֶּן מִסְטָרָא דְּבֵן יָ"ה, בִּינָ"ה. וְיָרִית מַלְכוּתָא דְּאִיהִי ה'. וְאֵיךְ יָרִית לָהּ. אִי עָבִיד צַוּוּיֵיהּ דְּאַבָּא וְאִמָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מַלְכוּתָא מִצַּוַּת הַמֶּלֶךְ, וְעָלַיְהּ אִתְּמַר, (אסתר ג) מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ. אִיהִי מִצְוָה, וְצַוּוּיֵיא דְּמַלְכָּא עַל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

מִצְוָה מִדְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי תִּפְאֶרֶת. וְהָכָא לֵית תַּמָּן פְּרוּדָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶמֶת, תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת, אִיהוּ תּוֹרָתוֹ וּמִצְוָתוֹ. כְּגַוְונָא דִּבְינָה, תּוֹרָתוֹ וּמִצְוָתוֹ דְּחָכְמָה. דְּאִית תּוֹרָה דִּבְרִיאָה, וְחָכְמָה דִּבְרִיאָה, וּבִינָה דִּבְרִיאָה, וְהָכִי בְּכָל מִדּוֹת. בְּהַאי, יָכִיל בֶּן בְּהַאי אוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי בְּלָא מִצְוָה, וּמִצְוָה בְּלָא תּוֹרָה בְּפֵרוּדָא. וּמֵהָכָא, (דף פ"ג ע"א) בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה. אֲבָל מִסְטָרָא דַּאֲצִילוּת, לֵית אַפְרְשׁוּתָא, תַּמָּן, וְכֵן מִתַּמָּן אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ וְלֵית בָּהּ עוֹנֶשׁ וְלָא שָׂכָר וְלָא מִיתָה.

וּבְגִין דָּא, אוֹרַיְיתָא דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי, שִׂכַּר הָעוֹלָם הַבָּא, וְאִילָנָא דָּא, אִילָנָא דְּחַיֵּי אִתְקְרֵי, וְאִתְקְרֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְלָא אִתְקְרֵי בֵּיהּ שָׂכָר. בְּגִין דְּאִיהוּ בֵּן. מִתַּמָּן, לָא אִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא לְקַבְּלָא אַגְרָא, לָא בְּמַעֲשֵׂה וְלָא בְּדִיבּוּר וְלָא בְּמַחֲשָׁבָה.

אָתָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, לְנַשְּׁקָא לֵיהּ יְדֵיהּ. אָמַר, וַדַּאי אַנְתְּ הוּא בֶּן מִתַּמָּן, בְּדִיוּקְנָא דִּבְרָא בּוּכְרָא דִּילֵיהּ, תִּפְאֶרֶת בְּרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא עִלָּאָה, אֲצִילוּת דִּילֵיהּ בְּלָא הַפְסָקָה, לָא קַדָּמָךְ בְּרָא אָחֳרָא, לָא בְּמַחֲשָׁבָה, וְלָא בְּדִבּוּר, וְלָא בְּמַעֲשֵׂה. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְאַנְתְּ, וְחַבְרַיָּיא, וְרָאשֵׁי מָאתַי מְתִיבְתָּאן, דְּמִזַּמְנִין הָכָא, אִתֵּי, בְּלָא הַפְסָקָה כְּלַל, וּבְלָא תַּעֲרוֹבֶת. נַשְּׁקוּ כֻּלְּהוּ דָּא לְדָא, וְאִשְׁתְּמוֹדָעוּ בְּאַחֲוָה, וּבָכוּ.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, עִם כָּל דָּא, בְּרָא בּוֹכְרָא חַיָּיבִין כָּל אַחְוִי בִּיקָרֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב (שמות כ) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, אֶת לְרַבּוֹת אָחִיךָ הַגָּדוֹל. וַאֲפִילּוּ מִכָּל סִטְרָא אִיהוּ מְפָרַשׁ עֲלָךְ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּשַׁגַּ״ם זֶה הֶבֶל. וְלָא הַוָּה לְאָדָם קַדְמָאָה בְּרָא קַדְמָאָה מִנֵּיהּ, וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, בְּשַׁגַּם, זֶה מֹשֶׁה. דִּבְרָא דְּמַלְכָּא בְּכָל אֲתַר, אַנְתְּ בּוֹכְרָא מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּטוֹב וָרָע, אַנְתְּ הוּא טוֹב. (בּוֹכְרָא) הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, (שמות ב) וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

וּמִתַּמָּן קָרָא יָתָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד נֶאֱמָן. לְבָתַר סְלִיקַת לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. לְבָתַר בֶּן בַּיִת לְעֵילָּא. מֶלֶךְ מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת דִּבְרִיאָה. בֶּן בַּיִת, מִסִּטְרָא דִּבְינָה דִּבְרִיאָה. כְּעַן אַנְתְּ מֶלֶךְ, מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּמַלְכוּת דַּאֲצִילוּת. בֶּן בַּיִת, מִסִּטְרָא דְּבֶ״ן יָ״ה, תִּפְאֶרֶת דַּאֲצִילוּת, זַכָּאָה חוּלָקָךְ. וּמַאן גָּרִים לָךְ דָּא, בְּגִין דְּאִשְׁתְּדָלוּתָךְ בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוָה, לְיַחֲדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְאַעָלָא מַלְכָּא עַל אַתְרֵיהּ, וְעַל מַשְׁרְיָיתֵיהּ לְעֵילָּא, וְעַל יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. וּבְגִין כַּךְ (ס״א וּבְגִינָךְ) יָרְתִין כֻּלְּהוּ נִשְׁמָתִין דַּאֲצִילוּת מִנֵּיהּ, וְאִתְקְרִיאוּ בְּנִין דִּילֵיהּ, מִשֵּׁם יְדָוָ״ד דַּאֲצִילוּת, דְּלֵית תַּמָּן פְּרוּד וְקִצּוּץ. דִּבְקַדְמֵיתָא אִתְמַר בְּהוּ בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, מִצַּד יְהוָ״ה דִּבְרִיאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו, וּכְעַן בָּנִים לַיְדָוָ״ד דַּאֲצִילוּת.

וּבָךְ אִתְקַיָּים פִּקּוּדָא, דְּאִיהִי מִצְוָה עַל יִשְׂרָאֵל, לְהַעֲמִיד עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יז) שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ. וְאִתְקַיָּים בָּךְ (דברים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ, כַּד בְּקַדְמֵיתָא. וְכֻלְּהוּ מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרָךְ, כְּאֲבָרִין דְּמִתְנַהֲגִין כֻּלְּהוּ בִּתְנוּעָה דִּנְשָׁמְתָא,

דְּאִתְפַּשְׁטָא עַל כָּל אֵבֶר. בְּגִין דְּכֻלָּא עֶלְיוֹן אַנְתְּ תְּהֵא מְעוּטָר בֵּיהּ, דְּבֵיהּ עִלַּת הָעִלּוֹת אִיהוּ כֻּלָּא, טָמִיר וְנָעִיז מִלְּגָיו מְגִיהּ. וּמְגִיהּ אִתְפְּשָׁט עַל כָּל סְפִירָן, וּמְסַדֵּר לוֹן לְמֶהֱוֵי דָּא רַב, וְדָא זְעִיר, וְדָא בֵּינוֹנִי, וְאַנְהִיג לוֹן לִרְעוּתֵיהּ, וְנָהִיר בְּהוּ, וּמְקַשֵּׁר לוֹן, וּמְיַחֵד לוֹן.

הָכִי אַנְתְּ תְּהֵא מַנְהִיג לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל מִדּוֹת טָבִין דְּיִלֵּיהּ, וּתְסַדֵּר כָּל חַד כְּדְקָחֲזֵי לֵיהּ, הַבְּכוֹר כִּבְכוֹרָתוֹ, וְהַצָּעִיר כִּצְעִירָתוֹ, וּבֵינוֹנִי כְּפוּם דַּרְגֵּיהּ. וּתְקַשֵּׁר לוֹן קֶשֶׁר אֶחָד לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא. לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ בְּשָׁפָה בְּרוּרָה, לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּלְקַדְּשֵׁיהּ, וּלְיַיחֲדֵיהּ, בְּדַרְגָּא דִּילָךְ, בְּמַחֲשָׁבָה דִּילָךְ, בַּאֲצִילוּת דִּילָךְ, דְּאִתְקָיְים בָּךְ (במדבר יא) וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם. קוּם אִתְעַר בְּפִקּוּדָא, לְהַכְרִית זַרְעוֹ שֶׁל עֲמָלֵק. (פרשת תצא רפ"א ע"ב שייך לנשא קמ"ה ע"א)

(ויקרא יט) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגוֹ' פִּקּוּדָא דָּא, לְכַבֵּד אָב וְאֵם, דְּאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְמִדְחַל מֵאָבוֹי וּמֵאִמֵּיהּ, וּלְאוֹקִיר לוֹן. כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאוֹקִיר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מִסְּטְרָא דִּרוּחָא דְּיָהֵב בְּגַוֵּיהּ. וּלְמִדְחַל מִנֵּיהּ. הָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאוֹקִיר לַאֲבוֹי וּלְאִמֵּיהּ, מִסְּטְרָא דְּגוּפָא דִּילֵיהּ, וּלְמִדְחַל מִנְּהוֹן, דְּהָא אִינּוּן מִשְׁתַּתְּפִין בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַבְדֵי לֵיהּ גּוּפָא, וְהוֹאִיל וְאִינּוּן שׁוּתָּפִין בְּעוֹבָדָא, לִיהֱוֵי שׁוּתָּפִין בִּדְחִילוּ וְיִקָרָא.

כְּגַוְונָא דָּא, ג' שׁוּתָּפִין אִשְׁתְּכָחוּ לְעֵילָּא בְּרָזָא דְּאָדָם. אָדָם קַדְמָאָה, אַף עַל גַּב דְּגוּפָא דִּילֵיהּ הֲוָה מֵעַפְרָא, לָאו מֵעַפְרָא דְּהָכָא הֲוָה אֶלָּא מֵעַפְרָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא. אַבָּא וְאִמָּא אִשְׁתְּכָחוּ, וּמַלְכָּא עִלָּאָה אִשְׁתַּתַּף בַּהֲדַיְיהוּ, וְשָׁדַר בֵּיהּ רוּחָא דְּחַיֵּי, וְאִתְבְּרִי. וּכְגַוְונָא דָּא, אִשְׁתַּכַּח כֻּלָּא עֵילָּא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִדְחַל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְמִדְחַל לַאֲבוּי וּלְאִמֵּיהּ.

בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אָדָם קַדְמָאָה לָא הֲוָה לֵיהּ מֵהַאי עָלְמָא כְּלוּם. חַד צַדִּיק עֲבַד שְׁמוּשָׁא בְּנוֹקְבֵיהּ, וְאִתְעֲבִיד מֵהַהוּא שְׁמוּשָׁא גּוּפָא חֲדָא, דְּנְהִירוּ דִּילֵיהּ יַתִּיר מִכָּל אִינּוּן מַלְאֲכִין שְׁלִיחָן לְעֵילָּא. וְכַד אִתְבְּרֵי הַהוּא גּוּפָא מַלְכָּא עִלָּאָה, שָׁדַר בְּהַהוּא צַדִּיק כ"ב אַתְוָון, וְאִשְׁתְּתַף בַּהֲדַיְיהוּ, וְנָפַק לְעָלְמָא.

כֵּיוָן דְּנָפַק, חָמוּ לֵיהּ שְׁמָשָׁא וְסִיהֲרָא, וְאַסְתִּימוּ (דף פ"ג ע"ב) נְהוֹרַיְיהוּ, דְּתַפּוּחָא דְּרַגְלֵיהּ אַחְשִׁיךְ נְהוֹרָא דִּלְהוֹן. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּמֵעוֹבָדָא דִּשְׁמָשָׁא וְסִיהֲרָא עִלָּאָה נָפַק. כֵּיוָן דְּחָטָא, אִתְחֲשָׁךְ, וְאַזְעִיר גַּרְמֵיהּ, וְאִצְטְרִיךְ לְגוּפָא אָחֳרָא בְּמִשְׁכָּא וּבִבְשָׂרָא. דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. כְּהַהוּא שְׁמוּשָׁא דַּעֲבַד הַהוּא צַדִּיק בְּנוֹקְבֵיהּ, לָא אִשְׁתְּכַח מִקַּדְמַת דְּנָא, וּלְבָתַר דְּנָא, דְּהָא עַד לָא נָפַק לְצוֹרֶךְ אוּמָנָא.

עַד דְּאָתָא חֲנוֹךְ, וְנָטִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאַרְעָא, וְאַבְרִיר פְּסוֹלֶת וְקַסְטוֹרָא מִכַּסְפָּא, וְכֵן בְּכָל אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דִּי בְאַרְעָא. לְבָתַר אִתְתָּקַן הַהוּא אֲתַר, וְאִתְעֲבִידוּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין בְּשִׁמּוּשַׁיְיהוּ וְגוּפָא מִתַּתָּא בְּאַרְעָא. וְעַל דָּא בְּשׁוּתָּפוּ דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בַּר נָשׁ אָתֵי לְעָלְמָא, וְאִצְטְרִיךְ לְמִדְחַל לְאִינּוּן שׁוּתָּפִין, וּלְאוֹקִיר לוֹן, כְּמָה דְּאִתְּמַר (ע"כ רעיא מהימנא)

זהר

(ויקרא יט) **אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וֵאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח,** (דברים ט) **אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם**

הַזֶּה וְגוֹ'. אַל תֵּפֶן. וְכִי מַאן הוּא דְּיֵימָא לְמַלְכָּא, אַל תֵּפֶן. וְהָא כְּתִיב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דַּרְכֵי אִישׁ. וּכְתִיב (ירמיה כג) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְיָ, וְהָא בְּכֹלָּא אַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל עוֹבָדִין מִסְתַּכַּל, וְעָיֵיל בְּדִינָא עַל כֻּלְּהוּ, אִם טַב וְאִם בִּישׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת יב) הָאֱלֹהִים יָבִיא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נֶעְלָם אִם טוֹב וְאִם רָע. וּמַשְׁמַע אָמַר אַל תֵּפֶן.

אֶלָּא, כַּמָּה בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבוֹי, בְּגִין דְּלָא יֵחֲטֵי קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. תָּא חֲזֵי, בַּר נָשׁ דְּעָבִיד מִצְוָה, הַהִיא מִצְוָה סַלְקָא, וְקַיְימָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמְרָה אֲנָא מִפְּלַנְיָא דְּעָבַד לִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנֵי לָהּ קַמֵּיהּ, לְאַשְׁגְּחָא בָּהּ כָּל יוֹמָא לְאוֹטָבָא לֵיהּ בְּגִינָהּ. עָבַר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, הַהִיא עֲבֵירָה סַלְקָא קָמֵיהּ, וְאָמְרָה אֲנָא מִפְּלַנְיָא דַּעֲבַד לִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנֵי לָהּ, וְקַיְימָא תַּמָּן לְאַשְׁגְּחָא בָּהּ, לְשֵׁיצָאָה לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לב) וַיַּרְא יְיָ וַיִּנְאַץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנוֹתָיו. מַהוּ וַיַּרְא. הַהוּא דְּקַיְימָא קַמֵּיהּ.

תָּב בְּתִשׁוּבָה, מַה כְּתִיב. (שמואל ב יב) גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. דְּאַעְבָּר הַהוּא חוֹבָא מִקַּמֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכַּל בֵּיהּ. לְאוֹטָבָא לֵיהּ. וְעַל דָּא אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְכֵן מֵהָכָא מַשְׁמַע, דִּכְתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי.

רִבִּי יוֹסֵי זְעֵירָא, עָאל קָמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹמָא חַד, אַשְׁכְּחֵיהּ דְּהָוָה יָתִיב וְקָאֲרֵי, כְּתִיב, (בראשית ג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִיא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ וָאוֹכֵל. מַשְׁמַע דְּאָדָם וְחַוָּה כַּחֲדָא אִתְבְּרִיאוּ, וּבְגוּפָא חֲדָא. דִּכְתִיב אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, וְלָא כְּתִיב אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי, אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, וְהָכְתִיב (שמואל א א) אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצָּבֶת עִמְּכָה בָּזֶה. וְלָא כְּתִיב הַנִּצֶּבֶת לְפָנֶיךָ. אָמַר לֵיהּ, אִי כְּתִיב הַנִּתֶּנֶת עִמָּךְ, הָוָה אָמֵינָא הָכֵי, כְּדִכְתִיב אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, אֲבָל הַנִּצֶּבֶת כְּתִיב.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (בראשית ב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. אֶעֱשֶׂה לוֹ הַשְׁתָּא. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּאָדָם לְבַדּוֹ הָוָה, דְּלָא הָוָה לֵיהּ סֶמֶךְ מִנּוּקְבֵיהּ, בְּגִין דַּהֲוַת בְּסִטְרוֹי כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וּמַה דְּאָמַר אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר, הָכִי הוּא, דְּלָא כְּתִיב אֶבְרָא לוֹ עֵזֶר, בְּגִין דִּכְתִיב, (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. אֲבָל אֶעֱשֶׂה כְּתִיב. וּמַהוּ אֶעֱשֶׂה. אַתָּקֵן. מַשְׁמַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לָהּ מִסִּטְרוֹי, וְתָקִין לָהּ בְּתִקּוּנָא, וְאַייְתֵי לָהּ קָמֵיהּ. וּכְדֵין אִשְׁתַּמַּשׁ אָדָם בְּאִנְתְּתֵיהּ, וְהָוָה לֵיהּ סֶמֶךְ.

וְתָנֵינָן, שְׁפִירוּ דְּאָדָם קַדְמִתֵּירָא דְּקִיטְרָא עִלָּאָה, מִזִּיהֲרָא דְּנַהֲרָא. שְׁפִירוּ דְּחַוָּה, דְּלָא הֲווֹ יַכְלִין כָּל בְּרְיָין

לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ. וַאֲפִילּוּ אָדָם לָא הֲוָה אִסְתְּכַל בָּהּ, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּחָאבוּ, וְאַעְדְּיאַת (ס"א וְאַזְעִירַת) שְׁפִירוּ דִּלְהוֹן. כְּדֵין אִסְתָּכַל בָּהּ אָדָם, וְאִשְׁתְּמוֹדַע בָּהּ לְשַׁמְּשָׁא בָּהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ד) וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ. וַיֵּדַע: בְּכֹלָּא. וַיֵּדַע: בְּתַשְׁמִישׁ. וַיֵּדַע: דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בָּהּ וְאִסְתָּכַל בָּהּ.

וְתָנֵינָן, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בִּשְׁפִירוּ דְּאַנְתְּתָא, בְּגִין דְּלָא יֵיתֵי בְּהַרְהוֹרָא בִּישָׁא, וְיִתְעַקַּר (דף פ"ד ע"א) לְמִלָּה אָחֳרָא. וְכַךְ הֲוָה רַבִּי שִׁמְעוֹן עָבִיד, כַּד הֲוָה אָזִיל בְּמָתָא, וַהֲוּוּ חַבְרַיָּיא אָזְלִין אֲבַתְרֵיהּ, וְחָמָא לְאִינְתּוּ שְׁפִירָאן, מָאִיךְ עֵינֵיהּ, וַהֲוָה אָמַר לְחַבְרַיָּיא אַל תִּפְנוּ.

וְכָל מַאן דְּיִסְתַּכַּל בִּשְׁפִירוּ דְּאַנְתְּתָא בִּימָמָא, אָתֵי לְהַרְהוֹרֵי בְּלֵילְיָא. וְאִי סָלִיק הַהוּא הַרְהוֹרָא בִּישָׁא עִלָּוֵיהּ, אַעְבָּר מִשּׁוּם וְאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. תּוּ, אִי שִׁמֵּשׁ בְּאַנְתְּתֵיהּ בְּזִמְנָא דְּסָלִיק בֵּיהּ הַהוּא הַרְהוֹרָא בִּישָׁא, אִינּוּן בְּנִין דְּאוֹלִידוּ אֱלֹהֵי מַסֵּכָה אִקְרוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יט) אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וֵאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. רִבִּי אַבָּא אָמַר, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בֶּאֱלִילֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וּבְנָשֵׁי דְּעַמִּין, וְלָא לְאִתְהַנָּיָא מִנַּייְהוּ, וְלָא לְאִתְרַפְּאָה בְּהוּ, דְּאָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בַּאֲתַר דְּלָא אִצְטְרִיךְ.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים פו) פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ, פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי, וְכִי לָא הֲוָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא שַׁפִּירָא כְּדָוִד, דְּאִיהוּ אָמַר פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי. אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, דָּוִד אָחֳרָא אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא מְמָנָא עַל כַּמָּה אוּכְלוּסִין עִלָּאִין וּמַשְׁרְיָין. וְכַד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַחֲמָא עַל עָלְמָא, אִסְתַּכַּל בְּהַאי דָּוִד, וְנָהִיר לֵיהּ אַנְפִּין, וְהוּא נָהִיר לְעָלְמִין, וְחַיִּים עָלְמָא.

וּשְׁפִירוּ דְּהַאי דָּוִד, נָהִיר לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ, רֵישֵׁיהּ גּוּלְגַּלְתָּא דְּדַהֲבָא, אִתְרְקִימַת בְּשִׁבְעָה תַּכְשִׁיטֵי זִינִין דְּדַהֲבָא. וְהָא (תיקון קכ"ב, יתרו ע"ג) אוּקְמוּהָ. וַחֲבִיבוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָקְבֵלֵיהּ, וּמִסְגִּיאוּת רַחֲמוּתָא דִּילֵיהּ גַּבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיֶהְדַּר עֵינוֹי לָקָבֵלֵיהּ, וְיִסְתַּכַּל בֵּיהּ. בְּגִין דְּאִינּוּן שְׁפִירָן בְּכֹלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי וְגוֹ'. הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין עַיְינִין מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין מִתְעָרִין בְּלִבֵּיהּ קִסְטִין דִּבְלִסְטְרָאֵי, בְּרַחֲמוּתָא עִלָּאָה, וּבְסִגִּיאוּת שַׁלְהוֹבִיתָא דְּרַחֲמוּ עִלָּאָה לְגַבֵּיהּ, אָמַר הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי, אַסְחַר עֵינֵיךְ לִסְטַר אָחֳרָא מִנִּי, דְּאִינּוּן מוֹקְדִין לִי בְּשַׁלְהוֹבֵי רַחֲמוּתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּדָוִד, (שמואל

(א טז) וְהוּא אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי. וּבְגִין הַהוּא דָּוִד עִלָּאָה שַׁפִּירָא, רְחִימְנָא וְתִיאוּבְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַדְבְּקָא בֵּיהּ. אָמַר דָּוִד פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי.

כְּגַוְונָא דָּא, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ. מַשְׁמַע דְּעָאל עִמֵּיהּ עִם יַעֲקֹב גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּאִיהוּ שָׂדֶה דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וְכִי הֵיךְ יָכִיל גִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְאַעֲלָא עִמֵּיהּ, דְּהָא גִּנְתָּא דְּעֵדֶן כַּמָּה רַב הוּא בְּפוּתְיָא וּבְאַרְכָּא. כַּמָּה זִינִין דְּבָיְיתִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין, מָדוֹרִין עַל מָדוֹרִין אִית תַּמָּן. **אֶלָּא** (שמות ר"י ע"ב) גִּנְתָּא אָחֳרָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַהוּא גִּנְתָּא רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ, וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ, וְלָא אִתְנְטִיר אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דְּהוּא עָיֵיל בֵּיהּ. וְדָא אַחֲסִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִשְׁתַּכְּחָא תָּדִיר עִמְּהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. וְכָל שֶׁכֵּן לְאִשְׁתַּכְּחָא בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, וְדָא זַמִּין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְלָאָה עִמֵּיהּ לְסַיְיעָא לֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, (בראשית כח) אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ וְגוֹ'. תְּנָן, מִלַּמֵּד שֶׁנִּתְקַפְּלָה לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי ד' מְאוֹת פַּרְסָה עַל ד' מְאוֹת פַּרְסָה, הֵיךְ אִתְעַקְּרַת מֵאַתְרָהּ, וְיָתְבָא תְּחוֹתוֹי. אֶלָּא אֶרֶץ אָחֳרָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא אִית לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי. וְהִיא תְּחוֹת דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב דְּקָאִים עָלָהּ. וְאַחְסִין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין רְחִימוּתָא דִּלְהוֹן, לְדַיְּירָא עִמְּהוֹן, וּלְדַבְּרָא לְהוֹן, וּלְאַגְּנָא לְהוֹן מִכֹּלָּא, וְאִקְרֵי אֶרֶץ חַיִּים.

תָּא חֲזֵי, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִסְתַּכְּלָא בַּאֲתַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאִיס בֵּיהּ, וּרְחִיקָא בֵּיהּ נַפְשֵׁיהּ. וּמַה בְּמַה דְּרָחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, בְּמַה דְּרָחִיק עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. דְּתָא חֲזֵי, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בַּקֻּשְׁיָא, בְּגִין דְּאִיהוּ חֵיזוּ דְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה. אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בְּאָת קַיָּימָא דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּהוּא רָמִיז לְצַדִּיקָא דְּעִלְּמָא. אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא, בְּאֶצְבְּעָן דְּכַהֲנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּפַרְסֵי יְדֵיהוֹן, בְּגִין דְּתַמָּן שַׁרְיָא יְקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה. וּמַה בַּאֲתַר קַדִּישָׁא עִלָּאָה אָסִיר (דף פ"ד ע"ב) לְאִסְתַּכְּלָא, בַּאֲתַר מְסָאֲבָא רְחִיקָא לָא כָּל שֶׁכֵּן. בְּגִינֵי כַּךְ, אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, וּמַה לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ אָסִיר, לְמִפְלַח לְהוּ, אוֹ לְמֶעְבַּד לְהוּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וּבְגִינֵי כַּךְ, אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים. הָכָא אָתָא לְאַזְהָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל כְּקַדְמֵיתָא. לָקֵבִיל (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי. וְאֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם, לָקֵבִיל לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. לָקֵבִיל אָנֹכִי

יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. לָקְבֵל כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ, זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. לֹא תִשָּׂבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר. לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא. לֹא תִגְנוֹבוּ, לֹא תִגְנוֹב. וְלֹא תְכַחֲשׁוּ, וְלֹא תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ. לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. מוֹת יוּמַת הַנּוֹאֵף וְהַנּוֹאֶפֶת, לֹא תִנְאָף. לֹא תַעֲמוֹד עַל דַּם רֵעֶךָ, לֹא תִרְצַח. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְעַל דָּא כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּפַרְשְׁתָּא דָּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, בְּקַדְמִיתָא, אָנֹכִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. לֹא תִשָּׂא. לֹא תִרְצַח. לֹא תִנְאָף. לֹא תִגְנוֹב. בְּלִישָׁנָא יְחִידָאי. וְהָכָא, אֲנִי יְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ. אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים. בְּלִישָׁנָא דְּסַגִּיאִין. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, מִיּוֹמָא דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל שְׁכִיחִין בְּעָלְמָא, לָא אִשְׁתְּכָחוּ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּלִבָּא חַד, וּבְרֵעוּתָא חֲדָא, כְּמָה בְּהַהוּא יוֹמָא דְּקַיְימוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי. וְעַל דָּא כֻּלָּא אִתְּמַר בְּלָשׁוֹן יְחִידָאי. לְבָתַר בְּלִישָׁנָא דְּסַגִּיאִין, דְּהָא לָא אִשְׁתְּכָחוּ כָּל כַּךְ בְּהַהוּא רֵעוּתָא.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה אָזִיל לְמֵחֱמֵי לְרִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חָמוּי, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, כַּד מָטוּ חַד בֵּי חַקַל, יָתְבוּ תְּחוֹת אִילָנָא חֲדָא. אָמַר רִבִּי

אֶלְעָזָר, כָּל חַד לֵימָא מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא. פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע יג) וְאָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי לֹא תֵדָע. לָא כְּתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֶלָּא אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְכִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הֲוָה לְהוּ מַלְכָּא, וְלָא מִקַּדְמַת דְּנָא, וְהָא כְּתִיב (בראשית לה) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ הָסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם. וּכְתִיב (בראשית לה) וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אֶלָּא, מִן יוֹמָא דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא, לָא אִשְׁתְּמוֹדָעוּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בַּר בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, דַּהֲווֹ בְּהַהוּא פּוּלְחָנָא קַשְׁיָא, וְצַוָּוחוּ לָקָבְלֵיהּ, וְלָא אִשְׁתְּנוּ מִנִּימוֹסָא דְּלְהוֹן לְעָלְמִין. וְתַמָּן אִתְבְּחִינוּ אֲבְהָתָנָא, כִּדְהָבָא מִגּוֹ שָׁפְכָה. (ס"א כַּפְּתוֹרָא דְּדַהֲבָא מִגּוֹ טַפְסָא) וְעוֹד, דַּהֲווֹ חָמָאן בְּכָל יוֹמָא, כַּמָּה חַרְשִׁין, כַּמָּה זִינִין בִּישִׁין, לְאַטְעָאָה לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, וְלָא סָטוּ מֵאָרְחָא לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא. וְאַף עַל גַּב דְּלָא הֲווֹ יַדְעֵי כָּל כַּךְ בִּיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא הֲווֹ אָזְלִין בָּתַר נִימוֹסֵי אֲבָהַתְהוֹן.

וּלְבָתַר, חָמוּ כַּמָּה נִסִּין, וְכַמָּה גְּבוּרָן, וְנָטַל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפוּלְחָנֵיהּ. וּבְגִין דְּכֻלְּהוּ חָמוּ כַּמָּה נִסִּין וְאָתִין בְּעֵינֵיהוֹן, וְכָל אִינּוּן אָתִין וּגְבוּרָן.

אָמַר וְאָנֹכִי יְיָ אֱלָהֵיךְ מֵאֲרַע מִצְרַיִם. דְּתַמָּן הֲוָה בְּאִתְגַּלְיָיא יְקָרָא דִּילֵיהּ. וְאִתְגְּלִי עָלַיְיהוּ עַל יַמָּא, וְחָמוּ זְיוּ יְקָרָא עִלָּאָה דִּילֵיהּ אַפִּין בְּאַפִּין. דְּלָא תֵּימְרוּן אֱלָהָא אָחֳרָא הוּא דְּמַלִּיל עִמָּנָא, אֶלָּא אֲנָא הוּא דַּחֲמִיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, אֲנָא הוּא דְּקָטַלְנָא סָנְאֵיכוֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. אֲנָא הוּא דְּעָבְדָנָא כָּל אִינּוּן עֻשָּׁר מְחָאָן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וּבְגִינֵי כַּךְ, וֵאלֹהִים זוֹלָתִי לֹא תֵדָע, דְּלָא תֵּימָא דְּאָחֳרָא הֲוָא, אֶלָּא אֲנָא הוּא כְּלָא.

תּוּ פְּתַח, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוֹק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזוֹל לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר. לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אֲמַאי. אֶלָּא מִקְרָא אָחֳרָא אִשְׁתְּמַע, דִּכְתִיב, (דברים כד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ. לֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, אִזְדְּהַר דְּלָא תִתְכְּנֵשׁ בְּגִינּוֹי מֵעָלְמָא, עַד לָא יְמֻטֵי זְמָנָךְ לְאִתְכַּנְּשָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְגוֹ'. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא מִלָּה אָחֳרָא, מַאן דְּאַשְׁלִים לְנַפְשָׁא דְּמִסְכְּנָא. אֲפִילּוּ (דף פ"ה ע"א) דְּמָטוּ יוֹמוֹי לְאִסְתַּלְקָא מֵעָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁלִים לְנַפְשֵׁיהּ, וְיָהִיב לֵיהּ חַיִּין יַתִּיר.

לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר, תָּא חֲזֵי, מַאן דְּנָטִיל אַגְרָא דְּמִסְכְּנָא, כְּאִילּוּ נָטִיל נַפְשֵׁיהּ, וּדְאַנְשֵׁי בֵּיתֵיהּ. הוּא

אַזְעַר נַפְשַׁיְיהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְעִיר יוֹמוֹי, וְאַזְעַר נַפְשֵׁיהּ, מֵהַהוּא עָלְמָא. דְּהָא כָּל אִינּוּן הֲבָלִים דְּנַפְקֵי מִפּוּמֵיהּ, כָּל הַהוּא יוֹמָא, כְּלְהוּ סַלְקִין קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקַיְימִין קַמֵּיהּ, לְבָתַר סַלְקָא נַפְשֵׁיהּ, וְנַפְשַׁיְיהוּ דְּאַנְשֵׁי בֵּיתֵיהּ, וְקַיְימִין, בְּאִינּוּן הֲבָלִים דְּפוּמֵיהּ. וּכְדֵין, אַפִּילּוּ אִתְגְּזַר עַל הַהוּא בַּר נָשׁ כַּמָּה יוֹמִין, וְכַמָּה טָבָאן, כְּלְהוּ מִתְעַקְּרָאן מִנֵּיהּ, וּמִסְתַּלְקֵי מִנֵּיהּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּנַפְשָׁא דִּילֵיהּ לָא סַלְקָא לְעֵילָּא, וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא, רַחֲמָנָא לִשְׁזְבִינָן מִנַּיְיהוּ, וּמֵעֲלְבוֹנַיְיהוּ. וְאוֹקְמוּהָ אַפִּילּוּ עָשִׁיר הוּא, וְאֵלִּיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ דַּיְיקָא, אַפִּילּוּ מִכָּל בַּר נָשׁ נָמֵי, וְכָל שֶׁכֵּן מִסְכְּנָא. וְהַיְינוּ דְּהַוָה רַב הַמְנוּנָא עָבִיד, כַּד הַוָה הַהוּא אָגִיר מִסְתַּלַק מֵעַבִידְתֵּיהּ, הַוָה יָהִיב לֵיהּ אַגְרֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, טוֹל נַפְשָׁךְ דְּאַפְקִידַת בִּידָאי, טוֹל פִּקְדוֹנָךְ.

וַאֲפִילּוּ אָמַר יְהֵא בִּידָךְ, דַּאֲנָא (לא) בָּעֵינָא לְסַלְקָא אַגְרִי. לָא הַוָה בָּעֵי. אָמַר פִּקְדוֹנָא דְּגוּפָךְ, לָא אִתְחֲזֵי לְאִתְפָּקְדָא בִּידִי, כָּל שֶׁכֵּן פִּקְדוֹנָא דְּנַפְשָׁא. דְּהָא פִּקְדוֹנָא דְּנַפְשָׁא לָא אִתְיְהִיבַת, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וּבִידָא דְּאָחֳרָא שָׁאֲרִי. אָמַר לֵיהּ, אַפִּילּוּ בִּידֵיהּ, בָּתַר דְּיָהִיב.

כְּתִיב לֹא תָלִין פְּעוּלַת שָׂכִיר, וּכְתִיב וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי לֵית לָךְ יוֹמָא וְיוֹמָא, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ יוֹמָא עִלָּאָה אָחֳרָא. וְאִי אִיהוּ לָא יָהִיב לֵיהּ נַפְשָׁא דִּילֵיהּ בְּהַהוּא יוֹמָא, כְּמַאן דְּפָגִים לְהַהוּא יוֹמָא עִלָּאָה. וּבְגִינֵי כַּךְ בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ, וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ. וְהָא דְּאִתְמַר לֹא תָלִין, בְּגִין דְּנַפְשִׁיהּ לָא סָלִיק, וְסָלִיק הַהוּא נַפְשָׁא דְּמִסְכְּנָא, וּדְאַנְשֵׁי בֵּיתֵיהּ, כְּמָה דְּאִתְמַר.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר קְרָא אֲבַתְּרֵיהּ, (ויקרא יט) **לֹא** תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר וְגוֹ', הַאי קְרָא כְּמַשְׁמָעוֹ. אֲבָל פַּרְשְׁתָּא דָּא, כֻּלָּא אוֹלִיפְנָא מִינָּהּ מִלִּין אָחֳרָנִין, וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין דָּא בְּדָא. תָּא חֲזֵי, מַאן דְּלָייט לְחַבְרֵיהּ, וְאִיהוּ קַמֵּיהּ, וְאַכְסֵיף לֵיהּ, כְּאִלּוּ אוֹשִׁיד דָּמֵיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְהַאי קְרָא, דְּלָאו חַבְרֵיהּ עִמֵּיהּ, וְהוּא לָייט לֵיהּ, הַהִיא מִלָּה סַלְקָא.

דְּלֵית לָךְ מִלָּה וּמִלָּה דְּנָפִיק מִפּוּמֵיהּ, דְּלָא אִית לֵיהּ קָלָא, הַהוּא קָלָא סָלִיק לְעֵילָּא, וְכַמָּה קַסְטְרִין מִתְחַבְּרָן עִמֵּיהּ דְּהַהוּא קָלָא, עַד דְּסַלְקָא וְאִתְעַר אַתַּר דְּתִהוֹמָא רַבָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ וְכַמָּה מִתְעָרִין עָלֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ. וַוי לְמַאן דְּאַפִּיק מִלָּה בִּישָׁא מִפּוּמֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, כְּמַשְׁמָעוֹ. וְאוּקְמוּהָ, בְּמַאן דְּגָרִים לְאָחֳרָא לְמֶחֱטֵי. וְכֵן מַאן דְּמָחֵי לִבְרֵיהּ רַבָּא. וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן וְגוֹ׳, בְּמַאן דְּלָא מָטָא לְהוֹרָאָה וְאוֹרֵי, (כְּמָה דְאַתְּ אָמַר) דְּכְתִיב, (משלי ז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה וַעֲצוּמִים כָּל הֲרוּגֶיהָ. וְהַאי אַעְבָּר, מִשּׁוּם וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, בְּגִין דְּאַכְשִׁיל לֵיהּ לְחַבְרֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּתָנֵינָן מַאן דְּאָזִיל בְּאוֹרַח מֵישַׁר בְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא כְּדְקָא יָאוֹת, אִית לֵיהּ חוּלָקָא טָבָא תְּדִיר לְעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּהַהִיא מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא דְּאַפִּיק מִפּוּמֵיהּ, אָזְלָא וְשָׁאֲטָא בְּעָלְמָא, וְסַלְקָא לְעֵילָּא. וְכַמָּה עִלָּאִין קַדִּישִׁין מִתְחַבְּרָאן בְּהַהִיא מִלָּה, וְסַלְקָא בְּאוֹרַח מֵישָׁר, וְאִתְעַטָּר בְּעִטָּרָא קַדִּישָׁא, וְאִסְתַּחֵי בְּנַהֲרָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, וְאִתְקַבַּל בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּאַב בְּגַוֵּיהּ, וְאִתְעַנָּג (ס״א וְאִתְנַטַּע) סוֹחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא נַהֲרָא, אִילָנָא עִלָּאָה. וּכְדֵין נָגִיד וְנָפִיק נְהוֹרָא עִלָּאָה וְאִתְעַטָּר בֵּיהּ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ כָּל יוֹמָא, כְּמָה דְּאִתְמַר. (יתרו נ״ז ע״א).

וּמַאן דְּלָעֵי (נ״א דְּיָלִיף) בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל בָּהּ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, (דף פ״ה ע״ב) וּבְאוֹרַח מֵישָׁר. הַהוּא מִלָּה סַלְקָא, וְסָטֵי אוֹרְחִין, וְלֵית מַאן דְּיִתְחַבַּר בָּהּ, וְכֹלָּא דַּחְיָין לָהּ לְבַר, וְאָזִיל וְשָׁאט בְּעָלְמָא וְלָא יִשְׁכַּח אֲתַר. מַאן גָּרִים

לֵיהּ הַאי. הַהוּא דְּסַאטֵי לֵיהּ מֵאוֹרַח מֵישָׁר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ.

וּמַאן דְּתִיאוּבְתֵּיהּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אַשְׁכַּח מַאן דְּיוֹלִיךְ לֵיהּ, וְהוּא בְּרַחֲמוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, לָעֵי בָּהּ, וּמְגַמְגֵּם בָּהּ, בְּגִמְגּוּמָא דְּלָא יָדַע. כָּל מִלָּה וּמִלָּה סַלְקָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי בְּהַהִיא מִלָּה, וְקַבִּיל לָהּ, וְנָטַע לָהּ סָחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא נַחֲלָא, וְאִתְעֲבִידוּ מֵאִלֵּין מִלִּין אִילָנִין רַבְרְבִין, וְאִקְרוֹן עַרְבֵי נַחַל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ה) בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגֶּה תָּמִיד.

וְדָוִד מַלְכָּא אָמַר, (תהלים פו) הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ. וּכְתִיב (תהלים כז) וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי. זַכָּאִין אִינּוּן דְּיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, וּמִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ בְּאֹרַח מֵישָׁר, דְּאִינּוּן נַטְעִין אִילָנִין דְּחַיִּין לְעֵילָּא, דְּכֻלְּהוּ אַסְווּתָא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ. וְכִי אִית תּוֹרָה דְּלָאו אִיהִי אֱמֶת. אֵין כְּגַוְונָא דְּאָמְרָן, דְּאוֹרֵי מַאן דְּלָא יָדַע, וְלָאו אִיהוּ קְשׁוֹט וְהַהוּא דְּאוֹלִיךְ מִלָּה מִינֵּיהּ, אוֹלִיךְ מִלָּה דְּלָאו אִיהוּ אֱמֶת. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ.

וְעִם כָּל דָּא, מִבָּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵילַךְ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא מִכָּל בַּר נָשׁ, אֲפִילּוּ מִמַּאן דְּלָא יָדַע. בְּגִין דְּעַל דָּא

יִתְעַר בְּאוֹרַיְיתָא, וְייֵתֵי לְמֵילַף מִמַּאן דְּיָדַע, וּלְבָתַר אִשְׁתְּכַח, דְּאָזִיל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא בְּאַרַח קְשׁוֹט. תָּא חֲזֵי, יִשְׂתְּדַל בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדוֹי, אֲפִילּוּ דְּלָא עָבִיד לִשְׁמָהּ, דְּמִתּוֹךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ בָּא לִשְׁמָהּ.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח קְרָא אֲבַתְּרֵיהּ וְאָמַר, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט וגו׳. לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט, כְּמַשְׁמָעוֹ. אֲבָל הָא אִתְּמַר, דְּפַרְשְׁתָּא דָּא מִלִּין עִלָּאִין וְיַקִּירִין אִית בָּהּ בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. הַאי קְרָא מְסוֹפֵיהּ קָא מַשְׁמַע, דִּכְתִיב בְּצֶדֶק תִּשְׁפּוֹט עֲמִיתֶךָ. תָּא חֲזֵי, תְּרֵי דַּרְגִּין אִינּוּן הָכָא: מִשְׁפָּט, וְצֶדֶק. מַה בֵּין הַאי לְהַאי.

אֶלָּא חַד רַחֲמֵי, וְחַד דִּינָא, וְדָא אִתְבְּסַם בְּדָא.

כַּד אִתְעַר צֶדֶק, דָּאִין דִּינָא לְכֹלָּא כַּחֲדָא, דְּלֵית בֵּיהּ רַחֲמֵי, וְלָאו וַותְּרָנוּתָא. כַּד אִתְעַר מִשְׁפָּט, אִית בֵּיהּ רַחֲמֵי. יָכוֹל יְהֵא כֹּלָּא בְּמִשְׁפָּט. אָתָא קְרָא וְאָמַר, בְּצֶדֶק תִּשְׁפּוֹט עֲמִיתֶךָ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּצֶדֶק לָאו דָּאִין לְדָא וְשָׁבִיק לְדָא, אֶלָּא כְּלְהוּ כַּחֲדָא בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא. כְּגַוְונָא דָּא לֹא תִשָּׂא פְּנֵי דָל וְלֹא תֶהְדַּר פְּנֵי גָּדוֹל, אֶלָּא כְּלְהוּ בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא, בְּצֶדֶק. יָכוֹל יְהֵא כֹּלָּא דִּינָא בְּצֶדֶק בִּלְחוֹדוֹי. אָתָא קְרָא וְאָמַר תִּשְׁפּוֹט, דְּבָעֵי לְחַבְּרָא לְהוּ כַּחֲדָא, דְּלָא יִשְׁתְּכַח דָּא בְּלָא דָּא, וְהַאי שְׁלִימוּ דְּדִינָא. וְכָל כַּךְ לָמָּה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁכִיחַ תַּמָּן.

וּבְגִינֵי כַּךְ בָּעֵי לְאַשְׁלְמָא דִּינָא. כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ עָבִיד לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ מַמָּשׁ עָבִיד לְעֵילָּא. וְתָא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁוִּי כּוּרְסְיָיא דְּדִינָא, בְּשַׁעֲתָא דְּדַיָּינֵי יַתְבִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ט) **כּוֹנֵן לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹ. וּמִתַּמָּן אִתְתָּקַן כּוּרְסְיָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאן אִיהוּ כּוּרְסְיָה. אִלֵּין אִינּוּן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (תהלים פט) **צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ. וּמַאן דְּדָאִין דִּינָא, בָּעֵי לְמֵידַן** (ס״א לְמֵיתַב) **בְּכוּרְסְיֵיהּ דְּמַלְכָּא. וְאִי פָּגִים חַד מִנַּיְיהוּ, כְּאִלּוּ פָּגִים לְכוּרְסְיֵיהּ דְּמַלְכָּא. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק מִבֵּינַיְיהוּ דְּדַיָּינֵי, וְלָא קָאִים בְּדִינַיְיהוּ. וּמַאי אָמַר.** (תהלים יב) **עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְיָ וְגוֹ׳. וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא אָמַר,** (תהלים נז) **רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.**

רעיא מהימנא

(ויקרא יט) לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ וְגוֹ׳. פִּקּוּדָא דָּא, לְאוֹכָחָא לְהַהוּא דְּחָטֵי, לְמֶחֱזֵי לֵיהּ רְחִימוּ סַגִּיא, דְּרָחִים לֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִתְעָנַשׁ אִיהוּ. דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב, (משלי ג) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב יְיָ יוֹכִיחַ. וּכְמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד וְאוֹכַח לְמַאן דְּרָחִים לֵיהּ, הָכִי יוֹלִיף בַּר נָשׁ מֵהַהוּא אָרְחָא, וְיוֹכַח לְחַבְרֵיהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַאי אוֹכַח לְבַר נָשׁ. אוֹכַח לֵיהּ בִּרְחִימוּ בְּסִתְרָא, אִי יְקַבֵּל לֵיהּ יָאוּת. וְאִי לָא, אוֹכַח לֵיהּ בֵּין רְחִימוּי. אִי יְקַבֵּל יָאוּת. וְאִי לָא, אוֹכַח לֵיהּ

בְּאִתְגַּלְיָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא. אִי יְקַבֵּל יָאוּת. וְאִי לָאו, שָׁרֵי לֵיהּ,
וְלָא אוֹכַח לֵיהּ, וְשָׁבִיק (דף פ"ו ע"א) לֵיהּ יֵיזִיל וְיַעְבִּיד רְעוּתֵיהּ.
בְּקַדְמִיתָא אוֹדַע לֵיהּ בְּסִתְרָא, בְּגִין לְאוֹכָחָא לֵיהּ, וּלְאִתְעָרָא
לֵיהּ, דְּלָא יִנְדַּע בֵּיהּ בַּר נָשׁ. וְדָא אִיהוּ בֵּינֵיהּ לְבֵינֵיהּ.
אִי מְקַבֵּל יָאוּת. וְאִי לָאו, אוֹדַע לֵיהּ בֵּין רְחִימוֹ, בְּזִמְנָא דְּכַהֲנָא
רַבָּא הֲוָה בְּעָלְמָא, יָהִיב לֵיהּ מַרְעִין בְּעַרְסֵיהּ, וְאָתוּ רְחִימוֹ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹדָעָן לֵיהּ, אִי אִית בֵּיהּ חוֹבָא דְּיֵיתוּב
מִנֵּיהּ, וּלְעַיִן בְּמִלֵּיהּ. אִי מְקַבֵּל יָאוּת, וְאִי לָאו אוֹכַח לֵיהּ
בְּאִתְגַּלְיָא, בְּמָמוֹנֵיהּ, בִּבְנוֹי, דְּכֹלָּא מְלַחֲשָׁן עָלֵיהּ, וְיֵיתוּן לְגַבֵּיהּ.
אִי מְקַבֵּל יָאוּת. וְאִי לָאו שָׁאֲרֵי לֵיהּ מָארֵיהּ לְמָעְבַּד רְעוּתֵיהּ, וְלָא
יַתְקִיף בֵּיהּ לְעָלְמִין. כְּגַוְונָא דָּא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאוֹכָחָא לְחַבְרֵיהּ
בְּקַדְמִיתָא בְּסִתְרָא. לְבָתַר בֵּין רְחִימוֹ. לְבָתַר בְּאִתְגַּלְיָא. מִכָּאן
וּלְהָלְאָה יִשְׁבּוֹק לֵיהּ וְיַעְבִּיד רְעוּתֵיהּ.
וְעַל דָּא כְּתִיב הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ. הוֹכֵחַ: בְּסִתְרָא, דְּלָא יִנְדַּע בֵּיהּ בַּר
נָשׁ. תּוֹכִיחַ: בֵּין חַבְרוֹי וּרְחִימוֹי. אֶת עֲמִיתֶךָ: בְּאִתְגַּלְיָא. וְעַל
דָּא לָא כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא תּוֹכִיחַ, אֶלָּא הוֹכֵחַ. תּוּ הוֹכֵחַ, אִי אִיהוּ
בַּר נָשׁ דְּיִכְסוֹף, לָא יֵימָא לֵיהּ וְלָא יוֹכִיחַ לֵיהּ אֲפִילּוּ בְּסִתְרָא,
אֶלָּא יֵימָא קַמֵּיהּ, כְּמָאן דְּמִשְׁתָּעֵי בְּמִלִּין אָחֳרָנִין. וּבְגוֹ אִינּוּן
מִלִּין, יְדַבַּר מַאן דְּעָבַד הַהוּא חוֹבָא הוּא כַּךְ וְכַךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ
יְדַע בְּגַרְמֵיהּ, וְיִשְׁתְּבִיק מֵהַהוּא חוֹבָא. וְעַל דָּא הוֹכֵחַ. וְאִם לָאו,
תּוֹכִיחַ. וּלְבָתַר אֶת עֲמִיתֶךָ בְּאִתְגַּלְיָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה וְלֹא תִשָּׂא
עָלָיו חֵטְא.
דָּבָר אַחֵר וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא, דְּהָא כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ אוֹכַח
לְחַבְרֵיהּ, וְאִזְדְּמַן לְאוֹכָחָא לֵיהּ בְּאִתְגַּלְיָא, לָא יְסַלֵּק קַמֵּיהּ
הַהוּא חוֹבָה דַּעֲבִיד, דְּאָסִיר לֵיהּ וַדַּאי, אֶלָּא יֵימָא סְתָם, וְלָא

יְסַלֵּק עֲלוֹי הַהוּא חוֹבָא בְּאִתְגַּלְיָיא, וְלָא יַרְשִׁים עֲלוֹי חוֹבָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל יְקָרָא דְּבַר נָשׁ, אַפִּילּוּ בְּחַיָּיבַיָּא. (ע"כ

רעיא מהימנא) (פקודא ח"י לברכא ליה לקודשא בריך הוא וכו' ר"ע ע"ב)

פְּתַח וְאָמַר, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְגוֹ'. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, הָכָא אִתְפְּלִיגוּ סִפְרֵי קַדְמָאֵי וְכוּ', עַד דְּאָתוּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יְהוּדָה, וְאוֹדוּ לֵיהּ לְרִבִּי אַחָא. (אמר

המגיה מצאתי כתוב כאן זה המאמר ויען שכבר הודפס פרשת ויקרא דף ו' ע"ב שורה כ"ב

ומסיים בדף ח' ע"א שורה כ"ו, לא רציתי להדפיסו פעם שנית)

קָמוּ, עַד דַּהֲווּ אַזְלֵי, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּךָ לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ לֹא תְקוֹם וְלֹא תִטּוֹר. הָא אוֹקִימְנָא לוֹן, וְכֻלְּהוּ אַתְעָרוּ עָלַיְיהוּ חַבְרַיָּיא, אֲבָל נֵימָא מִלָּה בְּפָרְשָׁתָא דָּא, כְּתִיב, אֶת חֻקּוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג) **אַתֶּם עֵדַי נְאֻם יְיָ' וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לְמַעַן תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ וְגוֹ'. אַתֶּם עֵדַי, אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל. וְתָנֵינָן, אִלֵּין אִינּוּן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּכְתִיב** (דברים ל) **הַעִידוֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל אִינּוּן סָהֲדִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכֹלָּא, סָהֲדִין עָלַיְיהוּ. וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי, דָּא יַעֲקֹב, דְּכְתִיב** (ישעיה מט) **וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר**

בְּךָ אֶתְפָּאָר, וּכְתִיב, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב. וְאִית דְּאָמְרֵי דָּא דָּוִד. וְדָוִד עַבְדִּי אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה לז) לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי, דָּא דָּוִד עִלָּאָה. לְמַעַן תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי אֲנִי הוּא. מַאי כִּי אֲנִי הוּא. דְּאִתְרָעִיתִי בְּהַהוּא דָּוִד, וּבְהַהוּא יַעֲקֹב. אֲנָא, הוּא מַמָּשׁ. לְפָנַי לֹא נוֹצַר אֵל, דְּתָנֵינָן, קְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב אֵל, דִּכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לְיַעֲקֹב אֵל. הָדָא הוּא דִכְתִיב, לְפָנַי לֹא נוֹצַר אֵל וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה. וּבְגִין כָּךְ, אֲנִי הוּא. כְּלָא כְּמָה דְאִתְּמַר. וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה, דְּהָא דָּוִד הָכִי אִקְרֵי, וְלָאו אִית בַּתְרֵיהּ אָחֳרָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, אַתְקִין כָּל מִלָּה וּמִלָּה, כָּל חַד וְחַד בְּסִטְרוֹי. וּמָנֵי עָלַיְיהוּ חֵילִין עִלָּאִין. וְלֵית לָךְ אַפִּילוּ עִשְׂבָּא זְעִירָא בְּאַרְעָא, דְּלֵית לֵיהּ חֵילָא עִלָּאָה לְעֵילָא. וְכָל מַה דְּעָבְדִין בְּכָל חַד וְחַד, (תרי נוסחי) וְכָל מַה דְּכָל חַד וְחַד עָבִיד, כְּלָא הוּא בְּתִקִּיפוּ דְּהַהִיא חֵילָא עִלָּאָה, דִּמְמָנָא עָלֵיהּ לְעֵילָא. וְכֻלְּהוּ נְמוּסִין גְּזִירִין מִדִּינָא, עַל דִּינָא נַטְלִין, וְעַל דִּינָא קַיְימִין. לֵית מַאן דְּנָפִיק (דף פ"ו ע"ב) מִן קִיּוּמֵיהּ לְבַר.

וְכֻלְּהוּ מִמָּנָן, מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, מִתְפַּקְדָן שִׁלְטוֹנִין עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה. וְכֻלְּהוּ נַטְלִין עַל

נִימוֹסָא אָחֳרָא עִלָּאָה, דְּנַטְלִין כָּל חַד וְחַד. כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. כֵּיוָן דְּנַטְלִין הַהוּא חֹק, כְּלְהוּ אִקְרוֹן חֻקּוֹת, וְהַהוּא חֹק דְּאִתְיְהִיב לְהוּ, מִן שְׁמַיָּא קָא אָתֵי, וּכְדֵין אִתְקְרוֹן חֻקּוֹת שָׁמַיִם. וּמְנָלָן דְּמִן שָׁמַיִם קָא אַתְיָין. דִּכְתִיב (תהלים פא) כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, אֶת חֻקּוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּגִין דְּכָל חַד וְחַד מִמָּנָּא עַל מִלָּה יְדִיעָא בְּעָלְמָא, בְּהַהוּא חֹק. בְּגִין כַּךְ אָסִיר לְמִחְלַף זִינִין, וּלְאַעֲלָא זִינָא בְּזִינָא אָחֳרָא. בְּגִין דְּאָעֲקַר לְכָל חֵילָא וְחֵילָא מֵאַתְרַיְיהוּ, (אַכְחִישׁ פְּמַלְיָא שֶׁל מַעְלָה) וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִּי דְּמַלְכָּא.

כִּלְאַיִם, מַהוּ כִּלְאַיִם. כְּמָאן דְּיָהִיב אָחֳרָא בְּבֵי מַטְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה לז) אֶל בֵּית הַכֶּלֶא, בְּגִין דְּלָא לְמֶעְבַּד מִידִי. כִּלְאַיִם: מְנִיעוּתָא, דְּמָנַע לְכָל אִינּוּן חֵילִין מֵעֲבִידָתָא דְּלְהוֹן. כִּלְאַיִם: עִרְבּוּבְיָיא, דְּעָבִיד עִרְבּוּבְיָא בְּחֵילָא דִּלְעֵילָּא, וְאַכְחִישׁ פּוּמְבֵּי דְּמַלְכָּא, כְּמָה דְּאִתְמַר, (וּבְגִין כָּךְ) וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית ב) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. וְהָא אִתְמַר, דְּשָׁנֵי פִּקּוּדוֹי דְּמַלְכָּא, וְאַחְלַף עֵץ חַיִּים, דְּבֵיהּ אִשְׁתְּלִים כֹּלָּא, וּבֵיהּ תַּלְיָא מְהֵימְנוּתָא, וְאִתְדְּבַק בַּאֲתַר אָחֳרָא.

וְהָא תְּנִינָן, בְּכֹלָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּלְמֶעְבַּד עוֹבָדָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. וְאִי אִשְׁתְּנֵי בְּמִלָּה אָחֳרָא, הוּא אַנְגִּיד עָלֵיהּ לְשַׁרְיָא בֵּיהּ מִלָּה אָחֳרָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אַחְזֵי עוֹבָדָא לְתַתָּא בְּאַרְח מֵישָׁר, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, נָגִיד וְנָפִיק וְשַׁרְיָא עֲלוֹי רוּחַ קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ אַחְזֵי עוֹבָדָא לְתַתָּא בְּאוֹרְחָא עַקִּימָא, דְּלֵית אִיהוּ אוֹרַח מֵישָׁר, כְּדֵין נָגִיד וְנָפִיק וְשָׁרֵי עֲלוֹי רוּחַ אָחֳרָא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ, דְּסָטֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְסִטְרָא בִּישׁ. מַאן מָשִׁיךְ עָלֵיהּ הַהוּא רוּחָא. הֲוֵי אוֹמֵר, הַהוּא עוֹבָדָא דְּאַחְזֵי בְּסִטְרָא אָחֳרָא.

כְּתִיב (משלי לא) דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. דָּרְשָׁה, מַהוּ דָּרְשָׁה. דְּבַעְיָא וְדָרִישׁ עַל צֶמֶר וּפִשְׁתִּים, מַאן דְּמְחַבֵּר לוֹן כַּחֲדָא, וְאִי תֵּימָא בְּצִיצִית אֲמַאי שָׁרֵי. הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל הָתָם הוּא הַהוּא לְבוּשָׁא בְּתִקּוּנוֹי, בְּאַשְׁלְמוּת עוֹבָדָא כַּדְקָא חֲזֵי.

(נ"א וְדָא) תּוּ, דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים, לְמֶעְבַּד נוּקְמָא בְּמַאן דְּמְחַבֵּר לוֹן כַּחֲדָא. אֲבָל אֵימָתַי שַׁרְיָא. בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ בְּאַשְׁלְמוּתָא, דִּכְתִיב, וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ. וְצִיצִית, הָא אוּקִימְנָא דְּהָתָם בְּהַהוּא כְּלָלָא דְּשְׁלֵימוּתָא אִשְׁתְּכַח, וְלָא עָבִיד מִדֵּי. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּלָא אִשְׁתְּכַח בִּשְׁלֵימוּתָא, מַאן

דְּאָתֵי לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא, אִתְעַר עָלֵיהּ רוּחָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ.

מִלָּה דָּא מַאן אוֹכַח. קַיִן וְהֶבֶל אוֹכְחָן. דְּדָא אָתֵי מִסִּטְרָא חַד, וְדָא אָתֵי מִסִּטְרָא אָחֳרָא. וּבְגִין כָּךְ לָא לְבָעֵי לָן לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא. (ס"א ל"ג מִלָּה דָּא מַאן אוֹכַח. קַיִן וְהֶבֶל אוֹכְחָן)

וְקָרְבְּנָא דְּקַיִן, אִתְרַחַק מִקַּמֵּי קָרְבְּנָא דְּהֶבֶל.

וְעַל דָּא וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ סְתָם, לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ רוּחָא אָחֳרָא לְשַׁלְטָאָה בָּךְ. וְאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא דְּכַשְׁרָא כְּמָה דְּיָאוּת, וּבְהַהוּא עוֹבָדָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ רוּחַ קַדִּישָׁא, רוּחַ עִלָּאָה, לְאִתְקַדְּשָׁא בֵּיהּ, אָתָא לְאִתְקַדְּשָׁא מְקַדְּשִׁין לֵיהּ, דִּכְתִיב וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ.

כְּתִיב וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וּמַה עַל דָּא גָּרִים אָדָם מִיתָה בְּעָלְמָא, מַאן דְּאַחֲזֵי עוֹבָדָא אָחֳרָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. שׁוֹר וַחֲמוֹר אוֹכְחָן. מִסִּטְרָא דָּא אִקְרֵי שׁוֹר, וּמִסִּטְרָא דָּא אִקְרֵי חֲמוֹר, וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים כב) לֹא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו. לָא תַּעֲבִיד עִרְבּוּבְיָא כַּחֲדָא, בְּגִין דְּאִתְעַר לְאִתְחַבְּרָא סִטְרָא אָחֳרָא כַּחֲדָא, לְאַבְאָשָׁא עָלְמָא. וּמַאן דְּפָרִישׁ לוֹן, אַסְגֵּי שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. אוּף הָכָא, מַאן דְּפָרִישׁ לוֹן בְּהַהוּא גַּוְונָא כְּמָה דְּאָמְרוּ, דְּלָא אִשְׁתְּכַח שׁוּעַ (דף פ"ז ע"א) טָווּי וְנוּז כַּחֲדָא,

הַאי בַּר נָשׁ אַסְגֵּי שְׁלָמָא עֲלֵיהּ, וְעַל כָּל עָלְמָא.
קָרְבְּנָא דְּקַיִן הֲוָה פִּשְׁתִּים, וְקָרְבְּנָא דְּהֶבֶל הֲוָה צֶמֶר,
לָאו דָּא כְּדָא, וְלָאו דָּא כְּדָא. רָזָא דְּמִלָּה, קַיִן
כְּלָאַיִם הֲוָה, עִרְבּוּבְיָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ, סִטְרָא אָחֳרָא,
דְּלָא זִינָא דְּחַוָּה וְאָדָם. וְקוּרְבָּנֵיהּ מֵהַהוּא סִטְרָא קָא
אַתְיָא. הֶבֶל מִזִּינָא חֲדָא דְּאָדָם וְחַוָּה. וּבְמַעֲהָא דְּחַוָּה
אִתְחַבָּרוּ אִלֵּין תְּרֵין סִטְרִין. וּבְגִין דְּאִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא, לָא
אַתְיָא מִנַּייהוּ תּוֹעַלְתָּא לְעָלְמָא, וְאִתְאֲבִידוּ.
וְעַד יוֹמָא דֵּין, סִטְרָא דִּלְהוֹן קַיְימָא. וּמַאן דְּאַחֲזֵי גַּרְמֵיהּ
בְּעוֹבָדָא דְּחִבּוּרָא דָּא, אִתְעַר עָלֵיהּ אִינּוּן סִטְרִין
כַּחֲדָא, וְיָכִיל לְאִתְוַקָּא, וְשָׁארֵי עֲלוֹי רוּחָא אָחֳרָא, דְּלָא
אִצְטְרִיךְ. וְיִשְׂרָאֵל בָּעָאן לְאִתְעָרָא עֲלַייהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא
לְמֶהֱוֵי קַדִּישִׁין, לְאִשְׁתַּכְּחָא בִּשְׁלָמָא, בְּעָלְמָא דֵּין
וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.
כְּתִיב (ויקרא ו) וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִהְיוּ עַל
בְּשָׂרוֹ (וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגּוֹר) אֲמַאי אִקְרֵי בַּד, יְחִידָאי. בְּגִין
דְּלָא בָּעֵי לְחַבְּרָא לְהַאי פִּשְׁתִּים בְּאָחֳרָא, וְעַל דָּא לָא
כְּתִיב מִדּוֹ פִּשְׁתִּים, אֶלָּא בַד יְחִידָאָה.
וְכַהֲנָא אֲמַאי אִיהוּ בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה בְּהַאי. אֶלָּא אִלֵּין
מָאנֵי בַד, בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה בְּהוּ עַל מִזְבַּח הָעוֹלָה,
כַּד הֲוָה מַפְנֵי קִטְרָא (ס״א קִטְמָא) דְּדִשְׁנָא דְּעוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה

מִסְטְרָא דְּעַבּוֹדָה זָרָה וְהִרְהוּרָא בִּישָׁא קָא אַתְיָא. וּבְגִין כָּךְ, בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה בְּהוּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְלָא בְּעִרְבּוּבְיָא כְּמָה דְּאַמָּרָן, בְּגִין דְּיִתְכַּפַּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ כָּל אִינּוּן חוֹבִין דְּאַתְיָין מֵהַהוּא סִטְרָא.

וְכַד עָיֵיל לְמַקְדְּשָׁא, אֲתַר דְּשָׁלִימוּ אִשְׁתְּכַח, וְכָל אִינּוּן פּוּלְחָנֵי דְּשָׁלֵימוּתָא, אַף עַל גַּב דְּאִתְחַבָּרוּ, לֵית לָן בָּהּ, כְּמָה דְּאַמָּרָן בְּצִיצִית, בְּגִין דְּתַמָּן אִשְׁתְּכָחוּ וְאִתְחַבְּרוּ כָּל אִינּוּן זַיְינִין דִּלְעֵילָּא, וְכָל אִינּוּן מָאנֵי מַקְדְּשָׁא, מִשְׁתַּכְחִין בֵּיהּ כַּמָּה זַיְינִין מִשְּׁנֵיִין דָּא מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילוּ תַּמָּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לְהוּ אוֹרַיְיתָא דְּקִשׁוֹט, אוֹרַיְיתָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְרִיחַם לְהוּ מִכָּל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דִּכְתִיב, (מלאכי א) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ.

פָּתַח רִבִּי חִיָּיא אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, כִּי תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל וְגוֹ'. וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיְיָ. כִּי תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ, הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהָא אִילָנָא לָא עָבִיד פֵּירִין, אֶלָּא בְּאַרְעָא. וְאַרְעָא אַפִּיק לְהוֹן, וְאַחְזֵי הַהוּא אִיבָּא לְעָלְמָא. וְאַרְעָא לָא עַבְדָא פֵּירִין אֶלָּא מִגּוֹ חֵילָא אָחֳרָא דְּעָלָהּ. כְּמָה דְּנוּקְבָא לָא עַבְדָא פֵּירִין, אֶלָּא מִגּוֹ חֵילָא דְּדְכוּרָא.

וְהַהוּא אִיבָּא, לָא אִשְׁתְּלִים בְּאַשְׁלְמוּתָא, עַד תְּלַת שְׁנִין.
וְחֵילָא לָא אִתְפְּקְדָא עָלֵיהּ לְעֵילָא עַד דְּאִשְׁתְּלִים.
בָּתַר דְּאִשְׁתְּלִים אִתְפְּקְדָא עָלֵיהּ חֵילָא וְאַרְעָא אִתְתְּקַנַת בֵּיהּ. דְּהָא עַד תְּלַת שְׁנִין אַרְעָא לָא אִתְתְּקַנַת בֵּיהּ וְלָא (אִשְׁתְּכַחַת) אִשְׁתְּלִימַת (ס״א אִתְבַּסְּמַת) (נ״א אִסְתַּכְּמַת) עִמֵּיהּ. בָּתַר דְּאִשְׁתְּלִים וְאִתְתְּקַנוּ כַּחֲדָא כְּדֵין הוּא שְׁלֵימוּתָא.
תָּא חֲזֵי, נוּקְבָא, עַד תְּלָת זְמְנִין דְּאִתְעַבְּרָא, אִיבָּא דְּמֵעָהָא לָא אִשְׁתְּלִים. בָּתַר ג׳ עִידוּאָן, נוּקְבָא אִתְתְּקַנַת בְּהַהוּא אִיבָּא, וְאִסְתְּכָמוּ כַּחֲדָא. כְּדֵין הַהוּא אִיבָּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, וּשְׁפִירוּ דְּכֹלָּא. בָּתַר דְּנָפַק, עַד ג׳ שְׁנִין לָא אִית לֵיהּ חֵילָא לְעֵילָא, דְּהָא כְּדֵין אִשְׁתְּלִים בְּשׁוּלָא דִּילֵיהּ. לֵוִי אִתְרְעֵי מִכֹּלָּא, תְּלִיתָאָה לְאִמֵּיהּ, דְּאִתְתָּקַנַת בֵּיהּ, וְאִסְתַּכְּמַת ס״א (וְאִתְבַּסְּמַת) בַּהֲדֵיהּ.
בָּתַר ג׳ שְׁנִין, אִתְפְּקְדַת עָלֵיהּ (ס״א אִתְפַּקַּד עָלָה) חֵילָא עִלָּאָה לְעֵילָא. וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִית, יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים. מַאי קֹדֶשׁ הִלּוּלִים. תּוּשְׁבְּחָן, לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד הָכָא. מִכָּאן וְאֵילָךְ רָזָא דְּמִלָּה, דְּבַשָּׁנָה (דף פ״ז ע״ב) הָרְבִיעִית מִזְדַּוְּגַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהִלּוּלָא חַד אִשְׁתְּכַח. דִּכְתִיב קֹדֶשׁ הִלּוּלִים, הִלּוּלָא וְחֶדְוָה בְּזִמְנָא (ס״א בְּזִוּוּגָא) חֲדָא.
מַאי שָׁנָה (הָרְבִיעִית) דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתָנֵינָן, שָׁנָה

הָרְבִיעִית, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי קַיְימָא רְבִיעָאָה לְכוּרְסְיָיא, וְכֻלָּא חַד, דְּהָא כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַדַּוּוג בָּהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְדֵין הִיא קְדֵשׁ, וְהִלּוּלָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַח, (וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִזְדַּוּוג בַּהֲדָהּ) וּכְדֵין חַיָּילִין אִתְמָנָן עַל עָלְמָא, עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ מִכָּאן וּלְהָלְאָה מִתְבָּרְכָן כֻּלְּהוּ, וְשָׁארֵי לְמֵיכַל, דְּהָא כֻּלְּהוּ בִּשְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא, בִּשְׁלֵימוּתָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא. וְעַד לָא אִשְׁתְּלִים בְּכֻלָּא מִתַּתָּא וּמֵעֵילָּא, אָסִיר לְמֵיכַל מִנַּיְהּ. וּמַאן דְּאָכִיל מִנַּיְהּ, כְּמַאן דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא הַהוּא אִיבָּא בְּלָא רְשׁוּתָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא קַיְימָא, דְּלָא שָׁארֵי עָלֵיהּ עַד דְּיִשְׁתְּלִים. וּבְלָא רְשׁוּתָא. תַּתָּאָה, דְּהָא לָא אִסְתַּכְּמַת (ס״א אִתְבַּסְּמַת) חֵילָא דְּאַרְעָא בֵּיהּ. וְהַהוּא דְּאָכִיל מִנַּיְהּ, אַחְזֵי גַּרְמֵיהּ דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְאִי בָּרִיךְ עָלֵיהּ, בְּרָכָה לְבַטָּלָה הוּא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד כָּעַן לָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, וְלֵית בֵּיהּ חוּלָקָא. רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבִינָן מֵאִינּוּן דְּלָא מַשְׁגִּיחִין לִיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן.

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַייְהוּ כְּתִיב (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ. בְּגִין דִּבְהַהוּא זִמְנָא, יִסְתַּלַּק חִוְיָא דְּשַׁרְיָא בְּנוּקְבָא בְּקַדְמִיתָא, וְייֵתֵי דְּכוּרָא לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרֵיהּ כַּד בְּקַדְמִיתָא,

וְכוּלָּא יְהֵא שְׁלִים. תָּאנָא בְּזִמְנָא דְּזַכְאָה שָׁארֵי בְּעָלְמָא וְכוּ׳ עַד צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח. (אמר המגיה המאמר הזה ימצאהו המעיין

בפרשת ויקרא דף י״ד ע״ב שורה כ״ד ומשלים דף י״ו ע״א שורה כ״ב)

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח קְרָא וְאָמַר, (ויקרא יט) **לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם.**

הָא בְּכַמָּה אֲתַר אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְכָל הָנֵי קְרָאֵי אֲבַתְרֵיהּ. וְכָל חַד וְחַד בְּאִתְגַּלְיָיא. אֲבָל הַאי קְרָא אִית לְאִתְעָרָא בֵּיהּ, דְּכְתִיב מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְגוֹ׳. מִפְּנֵי שֵׂיבָה, שֵׂיבָה דְּאוֹרַיְיתָא סְתָם. תָּקוּם, מִכָּאן דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֵיקָם בְּקִיּוּמָא (מִכָּאן דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֵיקָם) **מִקָּמֵי סֵפֶר תּוֹרָה, וְהָכִי רַב הַמְנוּנָא** (ס״א ייסָא) **סָבָא, כַּד הֲוָה חָמֵי סֵפֶר תּוֹרָה, הֲוָא קָם מִקַּמֵּיהּ, וְאָמַר מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם.** (כַּד הֲוָה חָמֵי חוּמְשׁ דְּאוֹרַיְיתָא

הֲוָא קָם מִקַּמֵּיהּ) (ס״א עָבִיד לֵיהּ הִדּוּרָא) (וַהֲוֵי אָמַר וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן) **כְּגַוְונָא דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֵיקָם בְּקִיּוּמֵיהּ לְקַמֵּיהּ דְּתַלְמִיד חָכָם, בְּגִין דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא** (נ״א בְּדִיוּקְנָא) **קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וְרָמַז לְכַהֲנָא עִלָּאָה** (ס״א וְהָכָא רָמִיז לְעַתִּיקָא) **קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּכְתִיב וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן, דְּאִיהוּ בְּעָלְמָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מִכָּאן רֶמֶז לְתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְרֶמֶז לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.**

וְתוּ תָּנִינָן, הַאי קְרָא לְדָרְשָׁא הוּא דְּאָתָא, מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם, כְּמָה דְּאִתְעַרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא, מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם, אַזְהַר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, עַד לָא יִסְתָּלַק בְּסִיבוּתָא, דְּיָקוּם בְּקִיּוּמָא טָבָא בְּעָלְמָא, בְּגִין דְּדֵין הוּא הִדּוּרָא

לֵיהּ, אֲבָל לְסוֹף יוֹמוֹי לֵית שְׁבָחָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ כָּל כַּךְ, כַּד אִיהוּ סִיב וְלָא יָכִיל לְמֶהֱוֵי בִּישׁ. אֶלָּא שְׁבָחָא דִּילֵיהּ, כַּד אִיהוּ בְּתוּקְפֵּיהּ, וְאִיהוּ טַב. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָוַוח וְאָמַר, (משלי כ) גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַכֶּר נָעַר וְגוֹ׳. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (קהלת יב) וּזְכוֹר אֶת בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי (הָכִי הוּא) אוֹרְחָא דָּא מְתָקָנָא קָמָן, וְהַאי אוֹרְחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים א) כִּי יוֹדֵעַ יְיָ׳ דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד. מַאי כִּי יוֹדֵעַ יְיָ׳. אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹדֵעַ וְאַשְׁגַּח בְּאָרְחָא דְּצַדִּיקַיָּיא, לְאוֹטָבָא לְהוּ, וּלְאַגָּנָא לְהוּ, וְהוּא אָזִיל קַמַּייהוּ לְנַטָּרָא לְהוּ. וּבְגִין כָּךְ, מַאן דְּנָפִיק לְאָרְחָא בָּעֵי דְּלֵהֱוֵי הַהִיא אָרְחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׁתַּתַּף לֵיהּ בַּהֲדַייהוּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, כִּי יוֹדֵעַ יְיָ׳ דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד. הֵיא מִגַּרְמָהּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא (דף פ״ח ע״א) אִשְׁתְּמוֹדַע לֵיהּ לְהַהוּא אָרְחָא דִּלְהוֹן, וְלָא אָזִיל בַּהֲדַייהוּ.

כְּתִיב דֶּרֶךְ, וּכְתִיב אֹרַח, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, דֶּרֶךְ: דְּשָׁאַר קַרְסוֹלֵי בְּנֵי נָשָׁא אָזְלוּ בָּהּ. אֹרַח: דְּאִיהוּ אִתְפְּתַח מִן זְמָנָא זְעֵירָא (דְּא אֹרַח כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב ל״ד) וְאֹרַח לְחֻבְרָה עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן) וְעַל אָרְחָא דָּא כְּתִיב, (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת אֱמוֹר

(ויקרא כ״א) **וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטַּמָּא בְּעַמָּיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי טַעְמָא דָּא לָקֳבֵל דָּא, דִּכְתִיב לְעֵילָּא, וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְּעוֹנִי מוֹת יוּמָתוּ, וְסָמִיךְ לֵיהּ אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים. אֶלָּא** (מַשְׁמַע) **כֵּיוָן דְּאַזְהַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, לְקַדְּשָׁא לְהוּ בְּכוּלָּא, אַזְהַר לְהוּ לְכַהֲנֵי לְקַדְּשָׁא לוֹן, וְכֵן לַלְוִיִּם. לְכַהֲנֵי מִנַּיִן. דִּכְתִיב אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים. לְלֵוָאֵי מִנַּיִן. דִּכְתִיב,** (במדבר יח) **וְאֶל הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. בְּגִין דְּיִשְׁתַּכְּחוּן כֻּלְּהוּ זַכָּאִין קַדִּישִׁין דַּכְיִין.**

אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן, מַאי טַעְמָא הָכָא בְּנֵי אַהֲרֹן, וְכִי לָא יְדַעְנָא דִּבְנֵי אַהֲרֹן נִינְהוּ. אֶלָּא בְּנֵי אַהֲרֹן, וְלָא בְּנֵי לֵוִי, דְּאַהֲרֹן דְּהוּא שֵׁירוּתָא דְּכָל כַּהֲנֵי דְּעָלְמָא, דְּבֵיהּ אִתְרְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכֹּלָּא, בְּגִין לְמֶעְבַּד שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, וּבְגִין דְּאַהֲרֹן אָרְחוֹי סַלִּיקוּ לֵיהּ לְהַאי, דְּכָל יוֹמוֹי דְּאַהֲרֹן הֲוָה מִשְׁתַּדַּל לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. וּבְגִין דְּאוֹרְחוֹי כַּךְ, סָלִיק לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי, לְמֵיעַל שְׁלָמָא בְּפַמַלְיָא דִּלְעֵילָּא, וּבְגִין כַּךְ אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן.

אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לא) **מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ**

וְגוֹ׳. מַה רַב טוּבְךָ, כַּמָּה עִלָּאָה וְיַקִּירָא, הַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי טוֹב, דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְדָא הוּא אוֹר הַגָּנוּז, דְּבֵיהּ עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טַב בְּעָלְמָא, וְלָא מָנַע לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּבֵיהּ מִתְקַיְּים עָלְמָא, וְקָאִים עָלֵיהּ. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ, דְּתָנֵן, נְהוֹרָא עִלָּאָה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, וְגָנִיז לֵיהּ לְצַדִּיקַיָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ.

פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ. פָּעַלְתָּ, בְּזִמְנָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, הַהוּא נְהוֹרָא הֲוָה קָאִים וְנָהִיר מֵרֵישָׁא דְּעָלְמָא לְסַיְּיפֵי דְּעָלְמָא. כַּד אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִינּוּן חַיָּיבִין דְּזִמִּינִין לְקַיְּימָא בְּעָלְמָא, גָּנִיז לֵיהּ לְהַהוּא נְהוֹרָא, דִּכְתִיב (איוב לח) וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם. וְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְדָא הוּא אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ, וּכְתִיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ קָאִים לְמֵיהַךְ לְהַהוּא עָלְמָא, וְהוּא בְּבֵי מַרְעֵיהּ, אַתְיָין עָלֵיהּ ג׳ שְׁלוּחִין, וְחָמֵי תַּמָּן, מַה דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֶחֱמֵי כַּד אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא. וְהַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּדִינָא עִלָּאָה הוּא, דְּמַלְכָּא בָּעֵי פִּקְדוֹנָא דִּילֵיהּ. זַכָּאָה הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּפִקְדוֹנֵיהּ אָתִיב

לְמַלְכָּא כְּמָה דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. אִי הַהוּא פִּקְדוֹנָא אִתְטְנַף בְּטִנּוּפֵי גוּפָא, מַה יֵימָא לְמָארֵי פִּקְדוֹנָא. זָקַף עֵינוֹי, וְחָמֵי לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת קָאִים קַמֵּיהּ, וְסַיְּפֵיהּ שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ, קַסְטַר בְּקַטְרִין, בְּקוּטְמָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ. וְלֵית לֵהּ לְנַפְשָׁא קַשְׁיוּ בְּכוּלָּא, כְּפְרִישׁוּ דִּילֵהּ מִן גוּפָא. וּבַר נָשׁ לָא מִית, עַד דְּחָמֵי לִשְׁכִינְתָּא, וּמִגּוֹ סִגְיאוּת תִּיאוּבְתָּא דִּשְׁכִינְתָּא, נַפְשָׁא נַפְקַת (דף פ״ח ע״ב) לְקַבְלָא לִשְׁכִינְתָּא.

בָּתַר דְּנַפְקָא, מַאן אִיהִי נַפְשָׁא דְּאִתְדַּבָּק בָּהּ (ס״א וְתִתְקַבֵּל) וִיקַבֵּל בְּגוּפָא (ס״א בְּגַוָּוהּ) וְהָא אוּקְמוּהָ לְהָנֵי מִלֵּי. בָּתַר דְּנַפְקָא נַפְשָׁא מִן גוּפָא, וְאִשְׁתְּאַר גוּפָא בְּלָא רוּחָא, אָסִיר לְמִשְׁבַּק לֵיהּ בְּלָא קְבוּרְתָּא, דִּכְתִיב, (דברים כא) לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ כִּי קָבֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא. בְּגִין דְּמֵיתָא דְּיִשְׁתָּהֵי כ״ד שָׁעוֹת, דְּאִינּוּן יוֹמָם וָלַיְלָה, בְּלָא קְבוּרְתָּא, יָהִיב חַלִּישׁוּתָא בְּשַׁיְיפוּי דִּרְתִיכָא, וּמְעַכֵּב עֲבִידְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְּמֶעְבַּד דְּאֶפְשָׁר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר עָלֵיהּ, בְּגִין לְמֵיתֵיהּ בְּגִלְגּוֹלָא אָחֳרָא, מַיְּד בְּהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְפְּטָר, לְאוֹטָבָא לֵיהּ. וְכָל זִמְנָא דְּלָא אִתְקְבַר גוּפָא, נְשִׁמְתָּא לָאו עָאלַת קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יָכְלָא לְמֶהֱוֵי בְּגוּפָא אָחֳרָא, בְּגִלְגּוֹלָא תִּנְיָינָא, דְּלָא יָהֲבִין לִנְשִׁמְתָּא גוּפָא אָחֳרָא, עַד דְּיִתְקְבַר קַדְמָאָה.

וְדָא דָּמֵי לְבַר נָשׁ דְּמֵיתַת אִתְּתֵיהּ, לָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ, לְמֵיסַב אִתְּתָא אָחֳרָא, עַד דְּקָבִיר לְקַדְמֵיתָא, וּבְגִין דָּא אָמְרָה אוֹרַיְיתָא, לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ.

דָּבָר אַחֵר, כַּד אִתְפְּרְשָׁא נִשְׁמְתָא מִן גּוּפָא, וּבַעְיָא לְמֵיזָל לְהַהוּא עָלְמָא, לָא תֵּיעוּל לְהַהוּא עָלְמָא, עַד דְּיָהֲבִין לָהּ גּוּפָא אָחֳרָא מִנְּהוֹרָא, וּלְבָתַר יַכְלָא לְמֵיעַל. וּמֵאֵלְיָהוּ תִּנְדַּע, דַּהֲוָוֹ לֵיהּ תְּרִין גּוּפִין, חַד דְּבֵיהּ אִתְחֲזֵי לְתַתָּא לִבְנֵי נָשָׁא, וְחַד דְּבֵיהּ אִתְחֲזֵי לְעֵילָּא, בֵּין מַלְאָכִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. וְכָל כַּמָּה דְּגוּפָא לָא אִתְקְבַר, צַעֲרָא הוּא לְנִשְׁמְתָא, וְרוּחַ מְסָאֲבָא אִזְדַּמַּן לְשַׁרְיָיא עֲלוֹי, וּלְסָאֲבָא לְהַהוּא גּוּפָא.

וּבְגִין דְּהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא, אִזְדַּמַּן, לָא לְבָעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ, לְמֵיבַת הַהוּא גּוּפָא לֵילְיָא חַד, בְּגִין דְּרוּחַ מְסָאֲבָא אִשְׁתְּכַח בְּלֵילְיָא, וְאִשְׁתְּטַח בְּכָל אַרְעָא, לְאַשְׁכְּחָא גּוּפָא בְּלָא נַפְשָׁא, לְסָאֲבָא לֵיהּ, וְאִסְתְּאַב יַתִּיר, וְעַל דָּא אַזְהַר לְכַהֲנֵי וְאָמַר, לְנֶפֶשׁ לֹא יִטַּמָּא בְּעַמָּיו, בְּגִין דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין לָא יִשְׁרֵי עֲלַיְיהוּ רוּחַ מְסָאֲבָא, וְלָא יִסְתָּאֲבוּן.

(ויקרא כ"א) אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים, רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים, בִּלְחִישׁוּ. כְּמָה דְּכָל עוֹבָדֵיהוֹן דְּכַהֲנֵי בִּלְחִישׁוּ, כַּךְ אֲמִירָה דִּלְהוֹן בִּלְחִישׁוּ. אֱמוֹר וְאָמַרְתָּ: זִמְנָא

חַד, וּתְרִין זְמִנִין, לְאַזְהָרָא לְהוּ עַל קְדוּשַׁייְהוּ, בְּגִין דְּלָא יְסְתָּאֲבוּן. דְּמַאן דְּמְשַׁמֵּשׁ בַּאֲתַר קַדִּישָׁא, בָּעְיָא דְּיִשְׁתְּכַח קַדִּישָׁא בְּכֹלָּא. לְנֶפֶשׁ לָא יִטַּמָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּגוּפָא בְּלָא רוּחַ, מִסְאָבָא הוּא, וְשָׁאֲרֵי עָלַיְיהוּ רוּחַ מִסְאָבָא. דְּהָא תִּיאוּבְתָּא דְּרוּחֵי מִסְאָבֵי לְגַבֵּי גּוּפֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אִיהוּ, בְּגִין דְּאִתְּרָק מִנַּייְהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא, וּבְמָנָא דְּקוּדְשָׁא, אַתְיָין לְאִתְחַבְּרָא. וְכַהֲנֵי דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין, קְדוּשָׁתָא עַל קְדוּשָׁתָא, לָא בָּעְיָין לְאִסְתָּאֲבָא כְּלַל, בְּגִין דִּכְתִיב, כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל רֹאשׁוֹ (במדבר ו) וּכְתִיב כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְיָ׳.

וְהוּא כְּגַוְונָא דְּלְעֵילָּא קָאִים לְתַתָּא, דִּכְתִיב, כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו, הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, דָּא מִשְׁחַ רְבוּת קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵאֲתַר דְּנַהֲרָא עֲמִיקָא דְּכֹלָּא. דָּבָר אַחֵר, דְּנָגִיד

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא דָּא, לְסַדְּרָא כַּהֲנָא בְּכָל יוֹמָא בּוּצִינִין בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וְהָא אוֹקִימְנָא בְּרָזָא דִּמְנוֹרָה. וְאִיהוּ רָזָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין דִּנְהִירוּ עִלָּאָה בְּמִשְׁחַ רְבוּ, נָחִית עַל רֵישָׁא דִּכַהֲנָא בְּקַדְמִיתָא לְבָתַר אִיהוּ אַדְלִיק וְאַנְהִיר כָּל בּוּצִינִין. דִּכְתִיב כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגוֹ׳, וּכְתִיב כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו וְגוֹ׳. וְעַל

וְנָפִיק מֵרֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. עַל הָרֹאשׁ, עַל הָרֹאשׁ וַדַּאי, רֵישָׁא דְּאָדָם קַדְמָאָה. יוֹרֵד עַל הַזָּקָן, דָּא דִּיקְנָא יַקִּירָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. זְקַן אַהֲרֹן, דָּא כֹּהֵן גָּדוֹל דִּלְעֵילָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהַהוּא שֶׁמֶן, (דף פ"ט ע"א) יוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו, דְּמֵאִינּוּן מְשִׁיחָן, נָגִיד וְנָפִיק וְנָחִית לְתַתָּאֵי, וּכְגַוְונָא דָּא נָגִיד וְאִתְעֲטָר כַּהֲנָא תַּתָּאָה, בְּמִשְׁחָ רְבוּת לְתַתָּא. הַאי קְרָא, לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ, וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. דָּא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְכַהֲנָא בִּלְחוֹדוֹי, לְסַדְּרָא בּוּצִינִין, וּלַאֲדְלָקָא לְהוֹן בְּכָל יוֹמָא תְּרֵין זִמְנִין, לָקָבֵל נְהִירוּ דְּיִחוּדָא תְּרֵין זִמְנִין, קָרְבְּנָא בְּכָל יוֹמָא, תְּרֵין זִמְנִין, וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ. וְעַל יְדֵי דְּכַהֲנָא נַהֲרִין בּוּצִינִין בְּכֹלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא לְמֶחְדּוּ חֵידּוּ, וּלְאַשְׁכְּחָא חֵידּוּ בְּכָל סִטְרִין. בְּאַדְלְקוּתָא דְּבוּצִינִין, דְּהָא תְּרֵין אִלֵּין עַל יְדֵי דְּכַהֲנָא, לְאַשְׁתַּכְּחָא חֵידּוּ בְּכָל סִטְרִין, וְאִלֵּין אִינּוּן אַדְלְקוּתָא דְּבוּצִינִין וּקְטֹרֶת. וְהָא אוּקִימְנָא (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב, (ע"כ רעיא מהימנא)

כְּתִיב אֱמוֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטַּמָּא. לָא יִטַּמְּאוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ לֹא יִטַּמָּא. אֶלָּא, עַל הַהוּא כֹּהֵן עִלָּאָה מְכֻלְּהוּ קָאָמַר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו. (כאן חסר) אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כַּהֲנָא דְּקָאִים לְתַתָּא,

כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בִּקְדוּשָׁה אִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתַּכְחָא יַתִּיר מִכֹּלָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

(ויקרא כ"א) וְלַאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו וְגוֹ'. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, כִּי אִם לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרוֹב אֵלָיו וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה וְגוֹ', מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְלַבְּשָׁא לְבוּשֵׁי נוּקְמָא עַל אֱדוֹם, דְּאַחֲרִיבוּ בֵּיתֵיהּ, וְאוֹקִידוּ הֵיכָלֵיהּ, וְגָלוּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמַיָּא. וּלְמֶעְבַּד לְהוֹן נְקַמַת עָלְמִין, עַד דְּיִשְׁתַּכְחוּן כָּל טוּרִין מְטוּרֵי עָלְמָא, מַלְיָין מְקָטוֹלֵי עַמִּין, וּלְמִקְרֵי לְכָל עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא עֲלַיְיהוּ, וְכָל חֵיוָות בָּרָא יִתְזַנּוּן מִנַּיְיהוּ תְּרֵיסָר יַרְחֵי, וְעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא שֵׁבַע שְׁנִין, עַד דְּלָא תִּסְבַּל אַרְעָא נִיוּוֹלָא דִּידְהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לד) כִּי זֶבַח לַיְיָ בְּבָצְרָה וְטֶבַח גָּדוֹל בְּאֶרֶץ אֱדוֹם, עַד דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין יִסְתַּאֲבוּן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סג) וְכָל מַלְבּוּשַׁי אֶגְאָלְתִּי.

חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה, בְּגִין דְּמִינָּהּ נָפְקוּ אוּכְלוּסִין דְּעָלְמָא, לְחַיְילָא עַל יְרוּשָׁלַם, וְאִינּוּן שָׁרוּ לְאוּקְדָא הֵיכָלָא, וּבְנֵי אֱדוֹם מְפַגְּרִין שׁוּרִין, וְרָמוּ אַבְנֵי יְסוֹדָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קלז) זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם וְגוֹ', הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ.

זֶה הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ, בְּאִינּוּן לְבוּשֵׁי דְּנוּקְמָא דְּזַמִּין

לְאַלְבְּשָׁא. צוֹעֶה בְּרוֹב כֹּחוֹ, מַהוּ צוֹעֶה. מִתְבַּר. כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים מה) עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ וְגוֹ'. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לִישַׁעְיָה, מַאן הוּא דֵּין דְּיַעֲבִיד כָּל כַּךְ. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה סג) אֲנִי מְדַבֵּר בִּצְדָקָה, הַהוּא דְּאִיהוּ רַב לְהוֹשִׁיעַ, הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים לג) אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְאִיהוּ צְדָקָה מַמָּשׁ, וְאִיהוּ רַב לְהוֹשִׁיעַ.

וְכָל כַּךְ לָמָּה. בְּגִין דְּגַרְמוּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְמֶהֱוֵי שְׁכִיבַת לְעַפְרָא בְּגָלוּתָא, וּלְמִנְפַּל לְאַרְעָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִלְבַּשׁ לְבוּשֵׁי נוּקְמָא עָלַיְיהוּ, לְסָאֲבָא לוֹן בִּסְגִיאוּ דְּקָטוֹלַיָּיא, דִּכְתִיב וְכָל מַלְבּוּשַׁי אֶגְאָלְתִּי.

וְכָל כַּךְ לָמָּה, דִּכְתִיב וְלַאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ. דְּלָאו חוּלָקֵיהּ דְּעֵשָׂו, וְלָא הַוָּות בְּעַדְבֵיהּ דְּהַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית כה) אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה, לָהּ יִטְמָא, בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דְּנוּקְמָא, דְּזַמִּין לְאִסְתַּאֲבָא בֵּין אִינּוּן אוּכְלוּסִין, דִּכְתִיב בֵּיהּ לָהּ יִטְמָא, בְּגִינָהּ, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְהוּא בָּעֵי לְאַקָּמָא לָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ס) קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ. (ס"א (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת־סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת).

(ויקרא כ"א) לֹא יִקְרַח קָרְחָה בְּרֹאשָׁם. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, לֹא יִקְרַח בְּהֵ"א מַאי טַעֲמָא. אֶלָּא, הַהוּא שֻׁמְּנָן עִלָּאָה,

דְּאִיהוּ מְשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא, דְּאַשְׁלִים לְכָל שִׁבְעָה יוֹמִין כְּמָה דְּאִתְּמַר, דִּכְתִיב, (ויקרא ח) כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא אֶת יֶדְכֶם, הַהוּא שֶׁמֶן עִלָּאָה אִתְעָדֵי מִנַּיְהּ וְאִתְקָרַח, אִי אִיהוּ אַפְגִּים רֵישֵׁיהּ. בְּגִין דְּרֵישָׁא דְּכַהֲנָא עִלָּאָה, הַהוּא שֶׁמֶן עִלָּאָה חֲוֵי, וְעַל דָּא לָא לִיבְעֵי לֵיהּ לְכַהֲנָא דִּלְתַתָּא, לְאַחֲזָאָה בֵּיהּ בְּגַרְמֵיהּ פְּגִימוּ כְּלַל, וְהָא אִתְּמַר. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב בֵּהֵ"א.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קכו) בְּשׁוּב יְיָ׳ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחוֹלְמִים. בְּשׁוּב יְיָ׳ אֶת שִׁיבַת, דָּא בְּגָלוּת בָּבֶל אִתְּמַר. דְּלָא אִשְׁתְּכָחוּ יַתִּיר בְּגָלוּתָא אֶלָּא שִׁבְעִין שְׁנִין. דִּכְתִיב, (ירמיה כט) כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקוֹד אֶתְכֶם. וּכְתִיב הָיִינוּ כְּחוֹלְמִים, מַאי כְּחוֹלְמִים. אֶלָּא הָא אַתְעַרוּ חַבְרַיָּיא, דְּאִיכָּא שִׁבְעִין (דף פ"ט ע"ב) שְׁנִין בְּחֶלְמָא. וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא אֶת יֶדְכֶם. מַאן שִׁבְעַת יָמִים. הָא אִתְּמַר, הַהוּא אֲתַר עִלָּאָה, דְּהוּא כְּלָלָא דְּכָל שִׁיתָּא אֲחָרָנִין, אִקְרֵי שִׁבְעַת יָמִים, וְאִקְרֵי תְּשׁוּבָה. תָּנֵינָן, מַאן דְּיָתִיב בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, קוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, וְשִׁבְעִין שָׁנָה אִינּוּן שֶׁבַע אַנְפֵּי מַלְכָּא, דְּאַפִּילוּ אִסְתְּכָמוּ עָלֵיהּ (כלא) לְבִישׁ, הַהוּא גְּזַר דִּינָא אִתְקְרַע. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאָחִיד בֵּיהּ בְּהַהוּא יוֹמָא, בְּכֻלָּא דְּכֻלְּהוּ, דְּאִקְרֵי שִׁבְעָה, וְאִקְרֵי תְּשׁוּבָה,

בְּגִין כַּךְ בְּכֻלְּהוּ אָחִיד, וְאַהֲדַר בִּתְשׁוּבָה, וְאִתְקְרַע גְּזַר דִּינָא בְּכֻלְּהוּ. וְעַל דָּא וַדַּאי שִׁבְעִין שְׁנִין אִיכָּא בְּחֶלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא, כַּהֲנָא אִתְעַטָּר בְּשֶׁבַע, דְּאִקְרֵי שִׁבְעַת יָמִים, אִי פָּגִים רֵישֵׁיהּ, הַהוּא שִׁבְעָה דְּאִיהוּ כְּלָלָא דִּכְלְּהוּ, אַקְרַח מִגֵּיהּ כָּל הַהוּא קְדוּשָּׁא דִּכְלְּהוּ, דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ. וְעַל דָּא אִזְדָּהָרוּ דְּלָא יִקְרְחָה קָרְחָה בְּרֹאשָׁם, וְיִשְׁתְּכַחוּ פְּגִימִין מִכְּלָא. וּבְגִין כָּךְ כַּהֲנָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּכְּחָא בִּשְׁלִימוּ יַתִּיר מִכְּלָא, כָּל שֶׁכֵּן הַהוּא דְּאִיהוּ עִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּאן בְּהֵ"א תַּתָּאָה, כָּאן בְּהֵ"א עִלָּאָה.

כֹּהֵן גָּדוֹל דְּאִיהוּ עִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ, בְּהֵ"א עִלָּאָה. דִּכְתִיב אֲשֶׁר יוּצַק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ וְגוֹ'. וּמִלֵּא יָדוֹ דִּכְתִיב שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא אֶת יֶדְכֶם. כַּהֲנָא אָחֳרָא בְּה' תַּתָּאָה, דִּכְתִיב, לֹא יִקְרְחָה קָרְחָה בְּרֹאשָׁם, וּכְתִיב בַּתֹּרָה, וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם. וְהַאי שֵׁם הָא יְדִיעָא אִיהוּ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה לִלְבּוֹשׁ אֶת הַבְּגָדִים, כְּמָה דְּאַמָּרַן. וּבְגִין דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּתִיב וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (דניאל ט) לְךָ יְיָ' הַצְּדָקָה וְלָנוּ בוּשֶׁת הַפָּנִים כְּהַיּוֹם הַזֶּה לְאִישׁ יְהוּדָה וּלְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם.

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וּמִגּוֹ רַחֲמוֹתָא דִּלְהוֹן, יָהֵב לְהוּ אוֹרַיְיתָא דִּקְשׁוֹט, לְמִנְדַּע אָרְחָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְכָל מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ אִשְׁתְּדַל בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲוֵי. וּבְגִין כָּךְ מַאן דְּאִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְעַסַּק בֵּיהּ בִּשְׁמֵיהּ, וּמַאן דְּאִתְרַחַק מֵאוֹרַיְיתָא, רְחִיקָא הוּא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזֵי, לְךָ יְיָ׳ הַצְּדָקָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברי הימים א כט) לְךָ יְיָ׳ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה. מַאן צְדָקָה. אֲתַר דְּכָל אַנְפִּין נְהִירִין אֲחִידָן בֵּיהּ, וְהוּא אָחִיד בְּכֻלְּהוּ, וּבֵיהּ אִשְׁתְּכָחוּ. וְלָנוּ בּוּשֶׁת הַפָּנִים אֲתַר דְּכָל אַנְפִּין נְהִירִין אִתְרַחֲקָן מִנֵּיהּ. צְדָקָה, אֱמֶת קְשׁוֹט, וּנְהוֹרָא דְּכֻלָּא, וּנְהוֹרָא דְּאַנְפִּין חֵידוּ דְּכֻלָּא. בּוּשֶׁת, כְּסוּפָא רְחִיקוּ דְּקְשׁוֹט מַאן דְּאַכְסִיף, בְּגִין דֶּאֱמֶת דְּאִיהוּ צְדָקָה, אִתְרַחַק מִנֵּיהּ. רְחִיקוּ דְּאַנְפִּין נְהִירִין.

תָּא חֲזֵי, כַּהֲנָא עִלָּאָה בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה בִּשְׁפִירוּ דְּאַנְפִּין, בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, בְּחֵידוּ יַתִּיר מִכֻּלָּא. וְלָא בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה בֵּיהּ עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא, אֶלָּא כֻּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּעָלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר יח) אֲנִי חֶלְקְךָ וְנַחֲלָתְךָ. וּכְתִיב (דברים יח) יְיָ׳ הוּא נַחֲלָתוֹ. וְעַל דָּא

בָּעֵי לְאִתְחַזָּאָה שְׁלִים בְּכׇלָּא, בְּגַרְמֵיהּ, בִּלְבוּשֵׁיהּ, דְּלָא יַפְגִּים גַּרְמֵיהּ כְּלַל, כְּמָה דְּאִתְּמַר. (האי איהו בתר נישואין וכו׳, עד לארעא דישראל דף רע״ו ע״א שיטה ד׳. זהו קצת מאמר מרעיא מהימנא מצאתי בהעתק ונדפס באורך בפרשת כי תצא כי שם ביתו מאמר מתחיל וענשו אותו)

(ויקרא כ״א) **וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח. רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח,** (דברים כב) **וְהִנֵּה הוּא שָׁם עֲלִילוֹת דְּבָרִים וְגוֹ׳. וּכְתִיב וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגוֹ׳, כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הִיא, בְּתוּלַת אָבִיהָ, אוֹ בְּתוּלַת בַּעְלָהּ הִיא, מַהוּ** (דף צ׳ ע״א) **בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הָכָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,** (דברים לב) **שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ. אוּף הָכָא כַּהֲנָא דְּקָאִים כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּתִיב וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח, הָכִי נָמֵי בִּבְתוּלֶיהָ, דְּלָא תִּפּוֹק מִבָּבָא דְּחַצֵּרָה מִזִּמְנָא לְבַר, וְהָא אִתְּמַר.**

רעיא מהימנא

כִּי אִם בִּתּוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה, פָּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, פִּקּוּדָא דָּא, לְמֵיסַב כַּהֲנָא רַבָּא בְּתוּלְתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זוֹנָה אֶת אֵלֶּה לֹא יִקָּח כִּי אִם בִּתּוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה. וַאֲמַאי בְּעֵינָן דְּלָא יִסַּב אֶלָּא בְּתוּלְתָא בְּלָא פְּגִימוּ. אֶלָּא, אִתְּתָא אִיהִי כּוֹם דִּבְרָכָה, טָעֲמוּ פְּגָמוֹ. וְכַהֲנָא דְּקָרִיב קׇרְבְּנָא קֳדָם יְיָ, בָּעֵי דִּלְהֱוֵי אִיהוּ שְׁלִים, בְּלָא פְּגִימוּ, שְׁלִים בְּאַבְרוֹי בְּלָא פְּגִימוּ, דְּמוּמִין פַּסְלִין בְּכַהֲנַיָּא. שְׁלִים בְּגוּפֵיהּ, שְׁלִים בְּנוּקְבֵיהּ, לְקַיְימָא בֵּיהּ, (שיר השירים ד) **כׇּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ.**

רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִזְקִיָּה. פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (תהלים קיא) **טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו, אִלֵּין אִינּוּן זַכָּאִין, אִינּוּן דַּחֲלֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מַאן דְּדָחִיל לֵיהּ, אִתְקְרֵי מֵאִינְשֵׁי דְּבֵיתָא דְּמַלְכָּא, וְעָלֵיהּ כְּתִיב,** (תהלים קיב) **אַשְׁרֵי אִישׁ יָרֵא אֶת יְיָ׳.**

מַהוּ טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו. אֶלָּא כְּמָה דְּכְתִיב, (משלי לא) **וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, וְקָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְעַרַת לְאַתְקָנָא דְּקָרְבְּנָא מִנְחָה אִיהוּ, וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁלַח מִנְחָתָא דְּלְהוֹן לְמַלְכָּא, בִּגְבַר** (בְּגוּף) **שְׁלִים. דְּאִינּוּן בְּהִפּוּכָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, דְּהָא בְּיַד אִישׁ עִתֵּי פָּגִים, הֲווֹ שַׁלְחִין לֵיהּ דּוֹרְנָא, דְּכְתִיב** (ויקרא טז) **גּוֹרָל אֶחָד לַיְיָ׳ וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים כֻּלְּהוּ פְּגִימִין מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן וְהָכִי רוּבָּא דְּבָתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה הֵם פְּגִימִין, בְּנוּקְבָא דְּלְהוֹן, חוּרְבָּא, לִילִית, פְּגִימוּתָא וְכוּ׳.**

(ס״א וְרַעְיָא מְהֵימְנָא) אִיהוּ ו׳ מָלֵא וְאִיהוּ בְּסִדּוּרָא דָּא יְהֹ״וִ. ה׳ בַּתְרָאָה, כּוֹס מָלֵא בִּרְכַּת ה׳, מִסִּטְרָא דִּימִינָא וּמִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה דְּאִיהוּ דִּינָא, שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת הוי״ה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות ט) הִנֵּה יַ״ד יְדוֹ״ד הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה. קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְאִשְׁתְּטַח

בֵּיתָא לְמַלְכָּא, הַאי אִשְׁתְּתַף בַּהֲדָהּ, וְהַאי אִקְרֵי מִבֵּי מַלְכָּא, וְיָהֲבִין לֵיהּ כָּל יוֹמָא מֵאִינּוּן תִּיקּוּנֵי בֵּיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. מַאן בֵּיתָהּ. כָּל אִינּוּן דִמְשַׁתַּתְפֵי בַּהֲדָהּ בְּלֵילְיָא, אִקְרוּן בֵּיתָהּ, בְּנֵי בֵּיתָהּ. וּבְגִין כַּךְ טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו.

קַמֵּיהּ. וְאָמַר זַכָּאָה חוּלָקִי דְּמָארֵי דְּמַטְרוֹנִיתָא (וּמַטְרוֹנִיתָא) אִינְהוּ בְּעֶזְרִי. (ע״כ רעיא מהימנא)

מַהוּ טֶרֶף. טֶרֶף מַמָּשׁ, דְּאִיהִי נַטְלָא מֵאֲתַר רְחִיקָא עִלָּאָה, דִכְתִיב (משלי לא) מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. וּמַאן זָכֵי לְהַאי טֶרֶף, סוֹפֵיהּ דְּקְרָא אוֹכַח, דִכְתִיב, (תהלים קיא) יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. מַאן דְּאִסְתַּכַּל (ס״א דְּאִשְׁתַּדַּל) בְּאוֹרַיְיתָא, לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדָהּ בְּלֵילְיָא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּצַדִּיק חַד עִלָּאָה אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ, וְיָרְתִין תַּרְוַוייהוּ לִכְנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, דִכְתִיב, (ישעיה ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא כא) וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי יְיָ׳ מְקַדְּשׁוֹ. תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאַפִּיק זֶרַע לְבַטָּלָה, לָא זָכֵי לְמֶחֱמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, וְאִקְרֵי רָע, דִכְתִיב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע. הַאי מַאן דְּאַפִּיק לֵיהּ בִּידֵיהּ, אוֹ בְּאִנְתּוּ אָחֳרָא דְּלָא כַּשְׁרָא. וְאִי תֵּימָא דְּאַפִּיק לֵיהּ בְּאִנְתּוּ דְּלָא מִתְעַבְּרָא, הָכִי נָמֵי. לָא. אֶלָּא כְּמָה דְּאָמְרָן.

וְעַל דָּא יִבְעֵי בַּר נָשׁ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיַזְמִין לֵיהּ מָאנָא דְּכַשְׁרָא, דְּלָא יַפְגִּים זַרְעֵיהּ, מַאן דְּאַפְּיק זַרְעָא בְּמָאנָא דְּלָא כַשְׁרָא, פָּגִים לֵיהּ לְזַרְעֵיהּ, וַוי לְמַאן דְּפָגִים זַרְעֵיהּ. וּמַה בִּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא כַּךְ, בְּכַהֲנָא דְּקָאִים לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא בְּקִדּוּשָׁה עִלָּאָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּעַמָּיו, מַהוּ בְּעַמָּיו. דְּהָא כְּתִיב לְעֵילָּא, אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זוֹנָה אֶת אֵלֶּה לֹא יִקָּח, וּכְתִיב וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו. בָּהֶם מְבָעֵי לֵיהּ, מַהוּ בְּעַמָּיו. אֶלָּא מִלָּה דָּא קִלָּנָא בְּעַמָּיו, פְּגִימוּ בְּעַמָּיו, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה, מֵעַמָּיו וַדַּאי, כְּלָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כִּי אֲנִי ה׳ מְקַדְּשׁוֹ, מַהוּ מְקַדְּשׁוֹ. אֶלָּא אֲנָא הוּא הַהוּא, דְּאִיהוּ מְקַדֵּשׁ לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּבְגִין כַּךְ לָא יַפְגִּים זַרְעֵיהּ, וְלָא יְשַׁתְּכַח בֵּיהּ פְּגִימוּ. (ס״א וּבְגִין דָּא) דְּהָא אֲנִי יְיָ׳ מְקַדְּשׁוֹ דַּאֲנָא בָּעֵינָא לְקַדְּשָׁא לֵיהּ וְיִשְׁתַּכַּח קַדִּישָׁא בְּכֹלָּא, דְּקַדִּישָׁא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּקַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף צ׳ ע״ב) יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְּכַהֲנָא, וְיִשְׁתְּכַח קַדִּישָׁא כַּד אָתֵי לְשַׁמְּשָׁא, וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּכַהֲנָא דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא, כַּהֲנָא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְּדַכְיָא, דְּאִתְקַדָּשׁ בְּדַכְיוּתֵיהּ, וּמַאי אִיהוּ. לֵיוָאֵי. בַּר נָשׁ (כַּהֲנָא) אָחֳרָא,

יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְּקַדִּישָׁא אָחֳרָא, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכְחוּן כֻּלָּא בִּקְדוּשָׁא, לְשַׁמְּשָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּעָלַיְיהוּ כְּתִיב, (ויקרא כ) וְאַבְדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי. כַּמָּה פְּרִישָׁן יִשְׂרָאֵל מִכֻּלָּא, בִּקְדוּשָׁה, לְשַׁמְּשָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה. לַיְיָ הַיְשׁוּעָה. הָכִי תָּנֵינָן, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּבְכָל אֲתַר דְּאִתְגָּלוּ, שְׁכִינְתָּא אִתְגַּלְיָיא בַּהֲדַיְיהוּ. כַּד יִפְּקוּן יִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, פּוּרְקָנָא לְמַאן, לְיִשְׂרָאֵל אוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה קְרָאֵי, וְהָכָא, לַיְיָ הַיְשׁוּעָה וַדַּאי, אִימָתַי. עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה. בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁגַּח בִּבְרָכָאן עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לְאַפָּקָא לוֹן מִן גָּלוּתָא, וּלְאוֹטָבָא לְהוּ, כְּדֵין לַיְיָ הַיְשׁוּעָה וַדַּאי. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְיתוּב עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ.

(ויקרא כא) אִישׁ מִזַּרְעֲךָ לְדוֹרוֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ פָּגִים, וּמַאן דְּאִיהוּ פָּגִים, לָא אִתְחֲזֵי לְשַׁמְּשָׁא בִּקוּדְשָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּבַר נָשׁ

דְּאִשְׁתְּכַח פָּגִים, לֵית בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא, וְהַהוּא פְּגִימוּ אַסְהִיד עָלֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן כַּהֲנָא, דְּבַעְיָא לְאִשְׁתַּכְחָא שְׁלִים, מָאֲרֵיהּ דִּמְהֵימְנוּתָא, יַתִּיר מִכֹּלָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה יָתִיב בְּקִסְטְרָא דְּבֵי חָמוּי, וְהוּא הֲוָה אָמַר, זִילְגָּא דְּבְקִסְטִירָא בְּעֵיטָא שְׁכִיחַ. אַדְּהָכִי, אַעְבָּר חַד בַּר נָשׁ, פָּגִים מְעֵינֵיהּ חַד. אָמַר חָמוּי, נִשְׁאַל לְהַאי. אָמַר, פָּגִים הוּא, וְלָאו מְהֵימָנָא. אָמַר, נִשְׁאַל בַּהֲדֵיהּ. אָתוּ שְׁאִילוּ לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, טוּפְקָא מַאן הוּא בְּעָלְמָא. אָמַר עַתִּירָא, אֲבָל דְּיַשְׁלִיף, בַּהֲדֵיהּ אֲנָא מְכֻלְּהוּ. (ס״א עַתִּירָא, אֲבָל דְּיַשְׁלִיף, וַוי עַל דָּא, בַּהֲדֵיהּ אֲנָא מְכֻלְּהוּ) אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּמִלּוֹי אִשְׁתְּמַע, דְּלָאו מְהֵימְנוּתָא גַּבֵּיהּ, וְלָאו בַּר מְהֵימָנָא הוּא. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב, דְּהָא קִדּוּשָׁא דִּלְעֵילָּא, לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר פָּגִים.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ח) לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר הַזֶּה. לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה. מַאן הוּא תּוֹרָה, וּמַאן הוּא תְּעוּדָה. אֶלָּא תּוֹרָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. תְּעוּדָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר פָּגִים, דְּהָא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אִתְבְּנִי. כְּתִיב צוֹר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמּוּדָי, צוֹר תְּעוּדָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, בְּגִין דְּתַמָּן אִתְצַר צְרוֹרָא דְּחַיֵּי, וּבִתְעוּדָה

אִתְקְשַׁר קִשְׁרָא דְּחַיֵּי (נ"א קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא) דִּלְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

וּמִתַּמָּן לְתַתָּא אִתְפָּרְשָׁן אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, וּמִתַּמָּן מִתְפָּרְשִׁין אוֹרְחִין בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. חֲתוֹם תּוֹרָה, חֲתִימָה דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב בְּאָן אֲתַר. בְּלִמּוּדָי, אִלֵּין נְבִיאֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א ז) וַיָּקֶם אֶת הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יָכִין וַיָּקֶם אֶת הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בּוֹעַז. וּמִתַּמָּן אִתְפָּרְשָׁן אוֹרְחִין לִנְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, וְקַיְימֵי אִלֵּין בְּקִיּוּמָא לְגוֹפָא, לְשִׁית טְהִירִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ. וְכֹלָּא לָא קַיְימָא אֶלָּא בְּשִׁלִּימוּ, וְלָא שַׁרְיָא קְדוּשָּׁה דְּכֹלָּא, אֶלָּא בְּשִׁלִּימוּ, כַּד מִתְחַבְּרָאן דָּא בְּדָא, כֹּלָּא הוּא שְׁלִים, כֹּלָּא הוּא חַד, לָא אִתְפְּגִים אֲתַר. וְעַל דָּא אִקְרֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שָׁלֵם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית יד) וּמַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ.

וּבְגִין כַּךְ לָא שַׁרְיָא כֹּלָּא, אֶלָּא בַּאֲתַר שְׁלִים. וְעַל דָּא כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב. כְּגַוְונָא דָּא קָרְבְּנָא דְּבֵיהּ מוּמָא לָא יִתְקְרִיב. מַאי טַעְמָא. דִּכְתִיב כִּי לֹא לְרָצוֹן יִהְיֶה לָכֶם. וְאִי תֵּימָא הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁאֲרֵי אֶלָּא בַּאֲתַר תְּבִירָא, בְּמָאנָא תְּבִירָא, דִּכְתִיב,

(ישעיה נז) וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. הַאי אֲתַר שְׁלִים יַתִּיר הוּא מִכֹּלָּא, (דִּכְתִיב, (ישעיה נז) וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ) בְּגִין דְּמָאִיךְ גַּרְמֵיהּ לְמִשְׁרֵי עֲלֵיהּ גָּאוּתָא דְּכֹלָּא, גָּאוּתָא עִלָּאָה, וְדָא הוּא שְׁלִים. אֲבָל לָא כְּתִיב, וְאֶת (דף צ"א ע"א) עִוֵּר וְשָׁבוּר וְחָרוּם וְשָׁרוּעַ. אֶלָּא וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ, מַאן דְּמָאִיךְ גַּרְמֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זָקִיף לֵיהּ.

וּבְגִינֵי כַּךְ, כַּהֲנָא דְּקָאִים לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בָּעֵי לְמֶהֱוֵי שְׁלִים יַתִּיר מִכֹּלָּא, וְלָא יִתְחַזֵּי פָּגִים, וְעַל דָּא אַזְהַר לְהוּ לְכַהֲנֵי, דִּכְתִיב אִישׁ מִזַּרְעֲךָ לְדוֹרוֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (מלאכי א) וְכִי תַגִּישׁוּן עִוֵּר לִזְבּוֹחַ אֵין רָע, וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ וְחוֹלֶה אֵין רָע, וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר אֵין רָע, אִי הָכִי טוֹב הוּא. אֶלָּא סוֹפֵיהּ דִּקְרָא אוֹכַח, דְּיִשְׂרָאֵל בְּאִינּוּן יוֹמִין הֲווֹ מְמָנָן כַּהֲנֵי מָארֵי דְּמוּמִין, עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, וּלְשַׁמְּשָׁא עַל מַקְדְּשָׁא, וְאָמְרֵי מַאי אִכְפַּת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּא, אוֹ אָחֳרָא. וְאִינּוּן הֲווֹ דְּאָמְרֵי אֵין רָע. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לְהוֹן הַהִיא מִלָּה דַּהֲווֹ אָמְרֵי. אָמַר: יִשְׂרָאֵל אַתּוּן אָמְרֵי כַּד מְקָרְבֵי מָארֵי דְּמוּמִין עַל פּוּלְחָנִי אֵין רָע, מַאי אִכְפַּת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

סוֹפֵיהּ דִּקְרָא מַה כְּתִיב, הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ הֲיִרְצְךָ אוֹ

הֲיִשָּׁא פָּנֶיךָ. בַּר נָשׁ מִנַּייכוּ, אִי בָּעִיתוּ לְשַׁלּוּמֵי לְמַלְכָּא, וּלְקָרְבָא קַמֵּיהּ דּוֹרוֹנָא, אַתּוּן מְשַׁדְּרִין לֵיהּ בִּפְגִימָא, אוֹ לָא. הֲיִרְצָךְ אוֹ הֲיִשָּׂא פָּנֶיךָ בְּהַהוּא דּוֹרוֹנָא, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן דְּאַתּוּן מְקָרְבִין קָמַאי בַּר נָשׁ פָּגִים לְקָרְבָא דּוֹרוֹנָא, הָא דּוֹרוֹנָא דִּלְכוֹן לְכַלְבָּא אִתְמְסַר, דְּוַדַּאי בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ פָּגִים, פָּגִים הוּא מִכֹּלָּא, פָּגִים הוּא מְהֵימְנוּתָא. וְעַל דָּא כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַשְׁלָמָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּלְאִשְׁתַּכְחָא שְׁלֵימִין בְּכֹלָּא, דְּלָא יְהֵא בְּהוֹן מָאנֵי דְּמוּמִין כְּלַל, בְּגִין דִּיהוֹן תְּקוּנָא דְּעָלְמָא, כְּאִלֵּין מָאנֵי וּלְבוּשָׁא דְּבַר נָשׁ דְּאִינּוּן תְּקוּנָא דְּגוּפָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לח) וַיִּתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ.

(ס״א ד״א) תָּא חֲזֵי, כַּד יִתְעָרוּן מַעֲפְרָא, כְּמָה דְּעָאלוּ, הָכִי יְקוּמוּן, חִגְרִין אוֹ סוּמִין. עָאלוּ חִגְרִין וְסוּמִין, יְקוּמוּן בְּהַהוּא לְבוּשָׁא, דְּלָא יִימְרוּן דְּאָחֳרָא הוּא דְּאִתְעַר. וּלְבָתַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵיסֵי לוֹן, וְיִשְׁתַּכְחוּן שְׁלֵימִין קַמֵּיהּ, וּכְדֵין יְהֵא עָלְמָא שְׁלִים בְּכֹלָּא, כְּדֵין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

(ויקרא כ״ב) שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וְגוֹ׳. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים לו) צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ׳.

הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, צַדֶּק: כִּתְרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. כְּהַרְרֵי אֵל: כְּאִינּוּן טוּרִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, דְּאִקְרוֹן טוּרֵי דְּאַפְרְסְמוֹנָא דַּכְיָא. וּבְגִין דְּאִיהִי סַלְקָא לְאִתְקַשְׁרָא בֵּהּ לְעֵילָּא, כָּל דִּינָהָא בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא לְכֹלָּא, דְּלֵית בְּהַהוּא דִּינָא רַחֲמֵי. מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. מִשְׁפָּט דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, נָחִית לְתַתָּא לְהַהוּא דַּרְגָּא לְתַקָּנָא עָלְמִין, וְחָיֵים עַל כֹּלָּא, וְעָבִיד דִּינָא בְּרַחֲמֵי לְבַסְּמָא עָלְמָא.

וּבְגִין דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ׳. לְכֹלָּא בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא. אָדָם וּבְהֵמָה, הָא אוּקְמוּהָ, מַאן דְּהוּא אָדָם, וְשַׁוֵּי לְגַרְמֵיהּ כַּבְּהֵמָה. אָדָם וּבְהֵמָה: דִּין אָדָם, וְדִין בְּהֵמָה, חַד הוּא. אָדָם: (בראשית יז) וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. בְּהֵמָה: וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ׳, בְּגִין דְּיֶעֱבַר עָלַיְיהוּ שַׁבָּת חַד, וְהָא (הקדמה י״ג) אוּקְמוּהָ.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח (שופטים ה) יְיָ׳ בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר בְּצַעְדְּךָ מִשְּׂדֵה אֱדוֹם אֶרֶץ רָעָשָׁה גַּם שָׁמַיִם נָטָפוּ. תָּא חֲזֵי, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וְאִינּוּן מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ, וְאִקְרוֹן קַדִּישִׁין, עַם קָדוֹשׁ. וְכֵן עַד דְּסָלִיק לוֹן לְדַרְגָּא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ׳

רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּהָא יִשְׂרָאֵל מִתְמַנְיָא יוֹמִין מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ בְּשִׁמֵּיהּ, וּרְשִׁימִין בְּשִׁמֵּיהּ, וְאִינּוּן דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. וְעַמְּמִין לָא מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ, וְלָא אָזְלִין בִּנְימוּסֵיהּ, וּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא אַעְדִּיאוּ מִנַּיְיהוּ, עַד (דף צ״א ע״ב)

דְּאִינּוּן מִתְדַּבְּקָן בְּסִטְרָא אָחֳרָא דִּלְאוֹ קַדִּישָׁא.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, זַמִּין בָּהּ לִבְנֵי עֵשָׂו, אָמַר לוֹן, בָּעָאן אַתּוּן לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְרְגִיזַת אַרְעָא קַדִּישָׁא, וּבָעֲאת לְאַעֲלָא לְנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה. אָמְרָה קַמֵּיהּ, מָארֵי דְּעָלְמָא, פִּסְטִירָא דְּחֶדְוָה (ס״א דְּעָלְמָא) תְּרֵי אַלְפֵּי שְׁנִין עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, קַלְטִינָא קַמֵּיהּ (נ״א קַלִיטְנָא גּוֹ) (נ״א אִזְדְּמַן קַמַּי) עָרְלִין דִּלָּא רְשִׁימָן בְּקִיּוּמָךְ.

אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כּוּרְסְיָיא כּוּרְסְיָיא, יֵיבְדּוּן אֶלֶף אוּמִין כְּוָותַיְיהוּ, וְקַיְימָא דְּאוֹרַיְיתָא לָא יְזְדַּמַּן קַמַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יְיָ׳ בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר בְּצַעְדְּךָ מִשְׂדֵּה אֱדוֹם אֶרֶץ רָעָשָׁה. וַדַּאי בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא לָא אִתְיְיהִיבַת (בְּגִין דְּאִיהוּ קַיְימָא קַדִּישָׁא) אֶלָּא לְמַאן דְּאִית בֵּיהּ קַיְימָא קַדִּישָׁא. וּמַאן דְּיָלִיף אוֹרַיְיתָא לְמַאן דְּלָא אִתְגְּזַר, מְשַׁקֵּר בִּתְרֵי קַיְימֵי, מְשַׁקֵּר בְּקַיְימָא דְּאוֹרַיְיתָא, וּמְשַׁקֵּר בְּקַיְימָא דְּצַדִּיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאוֹרַיְיתָא לְהַאי אֲתַר אִתְיְיהִיבַת, וְלָא לְאָחֳרָא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מְשַׁקֵּר בִּתְלַת דּוּכְתֵּי עִלָּאֵי, מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, מְשַׁקֵּר בַּנְּבִיאִים, מְשַׁקֵּר בַּכְּתוּבִים. מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה וְגוֹ׳. מְשַׁקֵּר בַּנְּבִיאִים דִּכְתִיב, (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ׳. אִינּוּן לִמּוּדֵי יְיָ׳, וְלָא אָחֳרָא, וּכְתִיב (ישעיה ח) חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמּוּדָי, אִינּוּן, וְלָא אָחֳרָא. מְשַׁקֵּר בַּכְּתוּבִים, דִּכְתִיב, (תהלים עח) וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ. מַאן צַדִּיקִים. דָּא צַדִּיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּמַאן דְּלָא אִתְגְּזַר, וְלָא עָאל בִּקְיוּמָא דִּלְהוֹן, לָא יוֹדוּן לִשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, דְּהִיא אוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא כֵּיוָן דְּאִתְגְּלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל טוּרָא דְּסִינַי, לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, שְׁכִיבַת אַרְעָא, וְתָבַת בְּנַיְיחָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם עו) אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה. תָּא חֲזֵי, בַּר נָשׁ דְּאִתְיְילִיד לָא אִתְמְנָא עָלֵיהּ חֵילָא דִּלְעֵילָּא, עַד דְּאִתְגְּזַר. כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר, אִתְעַר עָלֵיהּ (רוּחָא) אִתְעָרוּתָא דִּרוּחָא דִּלְעֵילָּא. זָכֵי לְאִתְעַסְּקָא בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְעַר עָלֵיהּ אִתְעָרוּתָא יַתִּיר. זָכֵי וְעָבִיד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, אִתְעַר עָלֵיהּ אִתְעָרוּתָא יַתִּיר. זָכֵי וְאִתְנְסִיב, זָכֵי וְאוֹלִיד בְּנִין, וְאוֹלִיף לוֹן אוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, הָא כְּדֵין הוּא אָדָם שְׁלִים. שְׁלִים בְּכֹלָּא. אֲבָל בְּהֵמָה דְּאִתְיְלִידַת, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְיְלִידַת,

הַהוּא חֵילָא דְּאִית לָהּ בְּסוֹפָהּ, אִית לָהּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְיְלִידַת, וְאִתְמְנָא עָלַיְהּ. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד. עֵגֶל אוֹ טָלֶה, אוֹ שָׂעִיר אוֹ גְּדִי לָא אִתְמַר, אֶלָּא שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז, הַהוּא דְּאִית לֵיהּ לְסוֹפָא, אִית לֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְלִיד.

וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ, בְּגִין לְאִתַּיְשְׁבָא בֵּיהּ הַהוּא חֵילָא וְאִתְקַיָּים בֵּיהּ. וּבְמַה יִתְקַיָּים בֵּיהּ. כַּד יִשְׁרֵי עָלֵיהּ שַׁבָּת חַד, וְאִי לָא, לָא יִתְקַיָּים. (וְעוֹד דְּאִתְיְבַּשׁ מִזּוֹהֲמָא דְּאִמֵּיהּ) וּלְבָתַר דְּיִתְקַיָּים בֵּיהּ הַהוּא חֵילָא, כְּתִיב יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ, בְּקִיּוּמָא דְּשַׁבָּת חַד, דְּאַעְבָּר עָלֵיהּ. וּבַר נָשׁ, בְּקִיּוּמָא דְּשַׁבָּת חַד, אִתְקַיָּים בֵּיהּ אִתְעָרוּתָא דְּהַאי עָלְמָא, וְחֵילָא דִּילֵיהּ. בָּתַר דְּאִתְגְּזַר, אִתְעַר עָלֵיהּ אִתְעָרוּתָא דְּרוּחָא עִלָּאָה, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַעְבָּר עָלֵיהּ, וְחָמָאת לֵיהּ, בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְאַתְעַרַת עָלֵיהּ, וְשַׁרְיָא עָלֵיהּ רוּחָא דְּהַהוּא עָלְמָא קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (יחזקאל טז) וָאֶעֱבוֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ וגו׳. בְּדָמַיִךְ: בְּתֵרֵי.

וְאִי תֵּימָא, הָתָם כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דְּשִׁכְיַח בֵּינַיְיהוּ דָּם פֶּסַח וְדָם מִילָה, כְּדֵין כְּתִיב בְּדָמַיִךְ חַיִּי, הָכָא מַאי בְּדָמַיִךְ. אֶלָּא תְּרֵין, חַד דְּמִילָה, וְחַד דִּפְרִיעָה. חַד דְּגִזִּירוּ, דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְחַד דִּפְרִיעָה, בְּצַדִּיק יְסוֹד

עוֹלָם. וְאִלֵּין תְּרֵין דְּמִין דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּגִינַיְיהוּ בְּקִיּוּמָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב בְּדָמַיִךְ חַיִי.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, (תהלים כה) סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם. סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם, דָּא צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, (דף צ״ב ע״א) בְּקִשׁוּרָא חָדָא.

יו״ד, תְּלַת אַתְוָון, שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא. י׳ רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא. י׳ עִלָּאָה דְּכֹלָּא. וָא״ו אֶמְצָעִיתָא, שְׁלֵימוּתָא דְּכָל סִטְרִין. מַעְבַּר לְכָל רוּחִין, בֵּיהּ תַּלְיָא מְהֵימְנוּתָא. דָּלֶ״ת, גְּנוּתָא, צְרוֹרָא דְּחַיֵּי. אָת דָּא זְעֵירָא, שְׁלֵימָא דְּכֹלָּא. אָת דָּא סִתִימָא דְּכָל סִטְרִין. כַּד נָפִיק, נָפִיק כְּמַלְכָּא עִם חֵילוֹי. תָּב (נ״א יָתִיב) לְבָתַר, י׳ בִּלְחוֹדוֹי, בֵּיהּ אַסְתִּים מִלָּה, בֵּיהּ נָפִיק, סָגִיר וּפָתַח. (נ״א נָגִיד וְנָפִיק וּפָתַח).

הֵ״א (נ״א דָּא) שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא, לְעֵילָּא וּלְתַתָּא. וְהָא אִתְּמַר, ה׳, הָא יְדִיעָא. א׳ הוּא יו״ד, שְׁלִימוּ דְּתַלַת אַתְוָון, דְּאִינּוּן בְּרֵישָׁא, דְּסִתִימִין (ס״א בְּיו״ד וְהָא אוּקְמוּהָ) ביהּ״ו על גבי א׳ (ס״א דא׳ הא) וְהָא אוּקְמוּהָ (בְּי׳ וְהָא אוּקְמוּהָ), וְכֹלָּא חַד מִלָּה הוּא, שְׁלִימוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, הוּא שְׁלִימוּ דְּעֵילָּא (וְתַתָּא). בְּגִין כַּךְ, לְזִמְנִין הֵ״א נָטִיל א׳, בְּזִמְנָא דְּהִיא מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרוֹי.

תָּא חֲזֵי, כָּל אָת וְאָת דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אִתְחֲזֵי בֵּיהּ שְׁלִימוּ

דְּכָל שְׁמָא. יו״ד הָא אִתְמַר שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. ה׳ שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא וְאַף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ בְּאָלֵף, ה׳ בְּלְחוֹדוֹי, הָא אִתְמַר בְּדִיוּקְנָא (ס״א דְּא א׳ הוּא וכו׳) ה״י (ס״א אִיהוּ) (דְּא ה׳). הוּא שְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא. (וא״ו ה״א ו׳ בֵּין בְּסִטְרָא דְּא, בֵּין בְּסִטְרָא אָחֳרָא, שְׁלִימוּ הוּא דְּכֹלָּא. ו״ה) הוּא שְׁלִימוּ יַתִּיר, לְאַעְטָרָא לְכֹלָּא הָא דְּכֹלָּא חַד, וְהָא אַתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא.

תָּא חֲזֵי, וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים וְגוֹ׳. יו״ד הֵ״א וָא״ו הֵ״א (נ״א וָא״ו הֵ״א יו״ד הֵ״א) אִתְגְּלִיפוּ אַתְוָון (וְהָיָה). ו׳ ה׳, הָא שִׁבְעַת יוֹמִין אִתְכְּלִילוּ בְּחַד. י׳ ה׳, שִׁבְעַת יוֹמִין. י׳ חַד, כְּלָלָא דְּכֹלָּא. ה׳ תִּלַת, הֵיא וּתְרִין בְּנִין. וּבְרָא חַד, תְּרִין אֲבָהָן בֵּיהּ כְּלִילָן, הָא שִׁיתָּא (חֲמִשָּׁא). בְּרַתָּא נוּקְבָא חַד, הָא שְׁבְעָה (שִׁיתָּא), אִשְׁתְּמַע דְּה׳ עִלָּאָה כְּלָלָא דְּשִׁיתָּא. י״ה הָא שְׁבְעָה. הַיְינוּ דִּכְתִיב, שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים (מלכים א ח) אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם.

וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ. תַּחַת אִמּוֹ, אִתְעַטָּרוּ שִׁבְעַת יָמִים, דִּכְתִיב, לְךָ יְיָ׳ הַגְּדוּלָּה (דברי הימים א כט) וְהַגְּבוּרָה וְגוֹ׳. וְעַל דָּא שִׁבְעַת יָמִים לְתַתָּא, לְיקָרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה. תַּחַת אִמּוֹ לְתַתָּא. דִּכְתִיב, (שמואל א ב) עַד עָקְרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה. עִקָּרָא דְּכָל בֵּיתָא, יָלְדָה שִׁבְעָה, אִלֵּין שִׁבְעַת יוֹמִין דְּחַג הַסּוּכּוֹת. וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה, אִלֵּין קָרְבְּנִין דְּחָג, דְּנַחְתִּין בְּכָל יוֹמָא מִן מְנַיְינָא.

וְתָא חֲזֵי אִלֵּין סַלְקִין לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְאִלֵּין נַחֲתִין לְתַתָּא לְתַתָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (עובדיה א) אִם תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם יְיָ׳. וְיִשְׂרָאֵל סַלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (בראשית כח) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ, וּכְתִיב (בראשית כו) וְהִרְבֵּיתִי אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, וּלְבָתַר סַלְקִין עַל כֻּלָּא, וּמִתְדַּבְקָן בַּאֲתַר עִלָּאָה עַל כֻּלָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה׳ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ׳.

(ויקרא כב) וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתַרְגּוּמוֹ לָהּ וְלִבְרָהּ. דְּעִקָּרָא דְּאִימָּא לְמִנְדַּע בְּרָהּ, וְאָזִיל בַּתְרָהּ, וְלָא אָזִיל בָּתַר אֲבוּהָ, וַאֲנָן לָא יַדְעִינָן מַאן הוּא. לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי טַעְמָא. אִי תֵּימָא מִשּׁוּם עַגְמַת נֶפֶשׁ דְּבְעִירָא, נֵיכוּם לְהַאי בְּבֵיתָא חַד, וּלְהַאי בְּבֵיתָא אָחֳרָא. אוֹ לְהַאי הַשְׁתָּא, וּלְהַאי לְבָתַר. אָמַר לֵיהּ, אִית מַאן דְּשָׁרֵי, וְלָאו הָכֵי, אֶלָּא בְּיוֹם אֶחָד מַמָּשׁ.

תָּא חֲזֵי תְּנִינָן יָפָה תַּעֲנִית לַחֲלוֹם, כְּאֵשׁ לַנְּעוֹרֶת. וְעִקָּרָא דְּתַעֲנִיתָא בְּהַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ, וְלָאו בְּיוֹמָא אָחֳרָא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּלֵית לְךָ יוֹם לְתַתָּא, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ יוֹמָא אָחֳרָא עִלָּאָה. וְכַד אִיהוּ שָׁאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא דְּחֶלְמָא, אוֹלִיפְנָא דְּהַהוּא יוֹמָא לָא אִתְעֲדֵי, עַד דְּאִתְבְּטַל הַהוּא

גְּזֵרָה. וְאִי דָּחֵי לֵיהּ לְיוֹמָא אָחֳרָא, הָא שׁוּלְטָנָא דְּיוֹמָא
אָחֳרָא הוּא, וְלָא עָאל יוֹמָא בְּיוֹמָא אָחֳרָא דְּחַבְרֵיהּ. כְּהַאי
גַּוְונָא, לֵית לָךְ יוֹם דְּלָא אִתְמְנָא עָלֵיהּ יוֹמָא עִלָּאָה
לְעֵילָּא. וּבְעֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא, דְּלָא יַעְבִּיד פִּגִּימוּ
בְּהַהוּא יוֹמָא, וְלָא יִתְפְּגִּים קַמֵּי שְׁאָר יוֹמִין אָחֳרָנִין.
וְתָנֵינָן, בְּעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא אִתְעַר עוֹבָדָא דִּלְעֵילָּא. אִי בַּר
נָשׁ עָבִיד עוֹבָדָא לְתַתָּא כִּדְקָא (דף צ״ב ע״ב) יָאוֹת,
הָכִי אִתְעַר חֵילָא כִּדְקָא יָאוֹת לְעֵילָּא, עָבִיד בַּר נָשׁ חֶסֶד
בְּעָלְמָא, אִתְעַר חֶסֶד לְעֵילָּא, וְשָׁאֲרֵי בְּהַהוּא יוֹמָא,
וְאִתְעַטָּר בֵּיהּ בְּגִינֵיהּ. וְאִי אִתְדַּבַּר בַּר נָשׁ לְרַחֲמֵי לְתַתָּא,
אִתְעַר רַחֲמֵי עַל הַהוּא יוֹמָא, וְאִתְעַטָּר בְּרַחֲמֵי בְּגִינֵיהּ.
וּכְדֵין הַהוּא יוֹמָא קָאִים עָלֵיהּ לְמֶהֱוֵי אַפּוֹטְרוֹפָּא בְּגִינֵיהּ,
בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ.
כְּגַוְונָא דָּא, בְּהִפּוּכָא דְּדָא. (וְעַל כֻּלָּא) אִי עָבִיד בַּר נָשׁ
עוֹבָדָא דְּאַכְזָרִי, הָכִי אִתְעַר בְּהַהוּא יוֹמָא,
וּפָגִים לֵיהּ, וּלְבָתַר קָאִים עָלֵיהּ לְאַכְזָרִי לְשֵׁיצָאָה לֵיהּ
מֵעָלְמָא. בְּהַהִיא מִדָּה דְּבַר נָשׁ מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִין לֵיהּ.
תָּנָן, דְּיִשְׂרָאֵל אַכְזָרִיוּת אִתְמַנַּע מִנַּיְיהוּ, מִכָּל שְׁאָר
עַמִּין, וְלָא יִתְחַזּוּן מִנֵּיהּ עוֹבָדָא בְּעָלְמָא. דְּהָא
כַּמָּה מָארֵי דְּעַיְינִין קַיְימִין עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ בְּהַהוּא עוֹבָדָא,
זַכָּאָה מַאן דְּאַחְזֵי עוֹבָדָא דְּכַשְׁרָא לְתַתָּא, דְּהָא בְּעוֹבָדָא
תַּלְיָיא מִלְּתָא בְּכֹלָּא, לְאִתְעָרָא מִלָּה אָחֳרָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (בראשית מב) וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם, הַאי קְרָא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ, וְאִית לָן לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ, וְלָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ.

אֶלָּא תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְמִידָּן עָלְמָא בְּכַפְנָא, לָא יָהִיב מִלָּה דָּא לְיַדָּא דְּכָרוֹזָא, דְּהָא כָּל דִּינִין אָחֳרָנִין דְּעָלְמָא, כָּרוֹזָא כָּרִיז עָלוֹהִי עַד לָא ייֵתוּן לְעָלְמָא, וְדִינָא דָּא לָא אִתְיְהִיב לְכָרוֹזָא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַכְרִיז עָלֵיהּ וְקָארִי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים ב ח) כִּי קָרָא יְיָ׳ לָרָעָב. מֵהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְפַּקְּדָן עַל עָלְמָא מִמָּנָן אָחֳרָנִין, בִּפְקִידוּ דְּרָעָב. (דתרעין).

וְאָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ שִׁבְעָא, לְאַחֲזָאָה בְּגַרְמֵיהּ שִׁבְעָא, דְּהָא אַחֲזֵי פְּגִימוּ לְעֵילָּא, וְאַכְחִישׁ מִלָּה דְּמַלְכָּא, וְכִבְיָכוֹל כְּאִלּוּ אַעְבָּר מִמָּנָן דְּמַלְכָּא מֵאַתְרַייְהוּ. וְעַל דָּא אָמַר יַעֲקֹב לִבְנוֹי, לָמָּה תִּתְרָאוּ, לָמָּה תַּעֲבִידוּ פְּגִימוּ לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, וּלְאַכְחָשָׁא מִלָּה דְּמַלְכָּא, וְכָל אִינּוּן מִמָּנָן בְּכִרְיזוּ דִּילֵיהּ.

אֲבָל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם רְדוּ שָׁמָּה, וְתַמָּן אַחְזִיאוּ גַּרְמַייכוּ בְּשִׁבְעָא, וְלָא תַּכְחִישׁוּ פָּמַלְיָא דִּלְעֵילָּא הָכָא. וְתָא חֲזֵי, יַעֲקֹב כַּמָּה תְּבוּאָה הֲוָת לֵיהּ, וְלָא בָּעֵי לְשִׁבּוֹר אֶלָּא בְּתוֹךְ הַבָּאִים בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח פְּגִימוּ בְּעוֹבָדָא דִּילֵיהּ.

השלמה מההשמטות (סימן ג)

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאי מָהוּ דִכְתִיב וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד, וְהָא כְּבָר יָרַד. אֶלָּא וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחַטָּאת וְהָעוֹלָה וְאַחַר כַּךְ וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם. נְשִׂיאוּת זוֹ לָמָּה, לְפִי שֶׁהִקְרִיב קָרְבָּן וְנִתְרָצָה לִפְנֵי אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. כְּדְאָמַר צָרִיךְ אוֹתוֹ שֶׁמְּקָרְבָן לַעֲלִיּוֹנִים וּמְיַיחֲדָן לְיַיחֵד בִּכְלָלָן אֵלּוּ. וּמָה אֶל הָעָם, בַּעֲבוּר הָעָם. וּמַאי טַעְמָא בִּנְשִׂיאוּת לְבָרֵךְ לְהוֹן בִּבְרָכָה, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּיֵשׁ בָּאָדָם עֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹת רֶמֶז לִי׳ סְפִירוֹת שֶׁנֶּחְתְּמוּ בְּהוֹן שָׁמַיִם וָאָרֶץ. (עד כאן מההשמטות) **תּוּ פְּתַח וְאָמַר,** (ויקרא ט) **וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם. וְתָנֵינָן יָדוֹ כְּתִיב, דְּבָעֵי לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא. וַאֲמַאי. לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִתְעַר עוֹבָדָא לְעֵילָּא.**

כְּתִיב (ויקרא כ״ה) **וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וגו׳, שׁוֹפָר תְּרוּעָה אֲמַאי. אֶלָּא שׁוֹפָר, דְּמַתְבָּר שַׁלְשְׁלָאִין, דְּמַתְבָּר שׁוּלְטָנוּתָא מִכָּל עַבְדִּין. וּבַעְיָא לְאַחֲזָאָה שׁוֹפָר דְּאִיהוּ פָּשִׁיט, וְלָא כָּפִיף, לְאַחֲזָאָה חֵירוּ לְכֹלָּא, דְּהָא יוֹמָא גָּרִים. וּבְכֹלָּא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא, וְעַל דָּא שׁוֹפָר, וְלָא קֶרֶן, בְּגִין לְאַחֲזָאָה מַאן הוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי שׁוֹפָר.**

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִינּוּן יַדְעִין לְאִתְדַּבְּקָא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּלְאַתְעָרָא חֵילָא דִּלְעֵילָּא, וּלְאַמְשָׁכָא קְדוּשָּׁה דְּמָארֵיהוֹן עָלַיְיהוּ, בְּגִין כָּךְ כְּתִיב (דברים לג) **אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ וְגוֹ׳.** (דברים ד) **וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.**

הקדמת רעיא מהימנא

(ויקרא כב) וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם וְגוֹ׳. פִּקּוּדִין דְּמָארֵי עָלְמָא, הָא תָּנֵינָן. דִּכְתִיב וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. אִי נְטוּרֵי קָא בָּעֵינָן, עֲיבִידָא לָמָּה. תּוּ, כָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא אִינּוּן בִּתְרִין גַּוְונִין דְּאִינּוּן חַד, זָכוֹר וְשָׁמוֹר, זָכוֹר לְדִכּוּרָא, וְשָׁמוֹר לְנוּקְבָא. וְכֻלְּהוּ כְּלָלָא חֲדָא, אִי שָׁמוֹר לְנוּקְבָא אֲמַאי כְּתִיב וּשְׁמַרְתֶּם (את כל) מִצְוֹתַי.

אֶלָּא כֻּלָּא בְּהַאי קְרָא, וּשְׁמַרְתֶּם: דָּא שָׁמוֹר. וַעֲשִׂיתֶם: דָּא זָכוֹר, דְּכֻלָּא רָזָא חֲדָא. זְכִירָה דָּא אִיהִי עֲשִׂיָּה, דְּדָא מַאן דְּאַדְכַּר מִלָּה לְתַתָּא, אַתְקִין (עבידו מתמן לההוא רָזָא דִּלְעֵילָּא, וְכָל מָאן דְּעָבִיד מִלָּה לְתַתָּא) וְאִתְעָבִיד הַהוּא רָזָא דִּלְעֵילָּא. פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא אִלֵּין אִינּוּן שִׁית מֵאָה וּתְלֵיסָר פִּקּוּדִין, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּדִכְרָא וְנוּקְבָא, וְכֻלָּא רָזָא חֲדָא.

רעיא מהימנא

(דף צ״ג ע״א)

(שמות כ״ה ע״א ולקחתם) (ויקרא כ״ב) וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. פִּקּוּדָא דָּא, לְקַדְּשָׁא לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, לְסַלְּקָא קְדוּשָׁתֵיהּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא

לְעֵילָּא, עַד דְּסָלִיק קְדוּשָׁתֵיהּ לַאֲבָהָן וּבְנִין. וְרָזָא דָּא, וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עֵילָּא וְתַתָּא. עֵילָּא בְּג׳ דַּרְגִּין. לְתַתָּא בְּג׳ דַּרְגִּין.

קְדוּשָׁה, הָא אוֹקִימְנָא בְּכַמָּה דּוּכְתֵי, אֲבָל כְּמָה דְּאִית קְדוּשָׁה לְעֵילָּא עַל כֹּלָּא, הָכִי אִית קְדוּשָׁה בְּאֶמְצָעִיתָא, קְדוּשָׁה לְתַתָּא. וְכֹלָּא בְּרָזָא דִּלְתַתָּא (ס״א בְּתַתָּא), קְדוּשָׁה דִּלְעֵילָּא לְעֵילָּא, בְּרָזָא חֲדָא. קְדוּשָׁה בְּאֶמְצָעִיתָא וּלְתַתָּא תְּלַת דַּרְגִּין דְּאִינּוּן חַד. קָדוֹשׁ, אִיהוּ סְטַר עִלָּאָה, דְּאִשְׁתְּכַח רֵאשִׁיתָא לְכָל דַּרְגִּין. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סְטַר טְמִירָא, וְאִקְרֵי קֹדֶשׁ. מִתַּמָּן אִתְפְּשָׁט פְּשִׁיטוּ, דְּנָהִיר בְּחַד שְׁבִילָא דְּקִיקָא טְמִירָא, גּוֹ אֶמְצָעִיתָא. כֵּיוָן דְּאִתְנְהִיר גּוֹ אֶמְצָעִיתָא, כְּדֵין אִתְרְשִׁים חַד ו׳, דְּנָהִיר גּוֹ הַאי קֹדֶשׁ, וְאִקְרֵי קָדוֹשׁ. מֵהַאי נְהִירוּ אִתְפְּשַׁט פְּשִׁיטוּ לְתַתָּא, סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין. כֵּיוָן דְּאִתְנְהִיר בְּסוֹפָא, כְּדֵין אִתְרְשִׁים בְּנְהִירוּ, חַד ה׳, וְאִקְרֵי קְדוּשָׁה, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וּמַה דְּאִקְרֵי קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, דְּהָא קֹדֶשׁ מִבָּעֵי לֵיהּ, רָזָא דְּרֵאשִׁיתָא (ס״א דְּאִיהוּ רֵאשִׁיתָא) דְּכֹלָּא, הוֹאִיל וּמִתַּמָּן אִשְׁתְּכַח, וְאִי הָכִי אַמַּאי אִקְרֵי לְעֵילָּא קָדוֹשׁ, דְּהָא תַּמָּן ו׳ לָא אִשְׁתְּכַח. אֶלָּא רָזָא הָכִי הוּא וַדַּאי, וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי לְעֵילָּא, דִּכְתִיב בְּהוּ, (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ. וְכֵיוָן דְּיִשְׂרָאֵל קָא מְקַדְּשֵׁי, סַלְקֵי מִתַּתָּא לְעֵילָּא יְקָרָא עִלָּאָה, עַד דְּאִסְתְּלַק ו׳ רָזָא דְּשָׁמַיִם עִלָּאִין לְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּאִינּוּן שָׁמַיִם אִסְתְּלָקוּ לְעֵילָּא, נָהִיר הַהוּא קֹדֶשׁ בְּהוּ, וּכְדֵין אִקְרֵי לְעֵילָּא קָדוֹשׁ. וּלְבָתַר נָהִיר הַהוּא נְהִירוּ עִלָּאָה, עַל כּוּרְסְיָיא דְּאִיהוּ שָׁמַיִם. וְאִינּוּן שָׁמַיִם תַּיְיבִין לְדוּכְתַּיְיהוּ, וּמִתְיַיְשְׁבוּ בֵּיהּ בְּהַהוּא נְהִירוּ, וּכְדֵין אִקְרֵי קָדוֹשׁ. לְבָתַר נָחִית

הַהוּא נְהִירוּ, עַד דְּנָטִיל כֻּלָּא חַד צַדִּיק עִלָּאָה, דַּרְגָּא יַקִּירָא לְקַדְּשָׁא כֻּלָּא לְתַתָּא. בֵּיוָן דְּאִיהוּ נָטִיל כֻּלָּא, כְּדֵין אִקְרֵי קָדוֹשׁ. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּכֻלָּא.

וְמַאן דְּשַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ בְּהַאי, שַׁפִּיר קָא עָבִיד. וּמַאן דְּשַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ, בִּתְלַת דַּרְגִּין דַּאֲבָהָן בִּכְלָלָא חָדָא, לְיַחֲדָא לוֹן גּוֹ קְדוּשָׁתָא דָּא, אִי לָא יָכִיל לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ יַתִּיר, שַׁפִּיר קָא עָבִיד. וְכֻלָּא לְנַחְתָּא מִגּוֹ קְדוּשָׁתָא דִּלְעֵילָּא לְתַתָּא, לְקַדְּשָׁא כָּל חַד גַּרְמֵיהּ בְּהַאי קְדוּשָׁה, וּלְנַטָּרָא לֵיהּ, לְמִפְרַשׁ פְּרִישׁוּ דִּקְדוּשָׁתָא עַל גַּבֵּיהּ. וְרָזָא דָּא, וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אֲנִי יְיָ מְקַדִּשְׁכֶם.

בְּאָן אֲתַר יְקַדֵּשׁ בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ גּוֹ קְדוּשָׁתָא דָּא, לְאַכְלָלָא גַּרְמֵיהּ בָּהּ. כַּד מָטֵי בַּר נָשׁ, לִשְׁמָא קַדִּישָׁא יְיָ צְבָאוֹת. וְרָזָא דָּא אֲנִי יְיָ מְקַדִּשְׁכֶם. דָּא אַשְׁכַּחְנָא בְּרָזָא דְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי. וַאֲנָן לָא עַבְדֵינָן הָכֵי, אֶלָּא לְבָתַר יְיָ צְבָאוֹת בִּלְחוֹדוֹי. וּלְבָתַר כַּד מָטֵי בַּר נָשׁ לְמִלְּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כְּדֵין יִכְלוֹל גַּרְמֵיהּ בְּהַהוּא קְדוּשָׁה, לְאִתְקַדְּשָׁא לְתַתָּא, גּוֹ הַהוּא כְּבוֹד דִּלְתַתָּא, וְרָזָא דָּא וְנִקְדַּשׁ בִּכְבוֹדִי. (שמות נ׳ ע״א, ר״ז ע״א, נשא קמ״ג ע״ב) וּלְבָתַר יַעְבִּיד אוֹרַח פְּרָט, לְאִתְקַדְּשָׁא כֻּלָּא. כְּמָה דַּאֲנָן עַבְדִין לְעֻמָּתָם דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, דְּאַמְרֵי בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ, דָּא כְּבוֹד עִלָּאָה. וּלְבָתַר יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם וְכוּ׳. דָּא כְּבוֹד דִּלְתַתָּא.

וּבְסִפְרָא דְּרַב יֵיסָא סָבָא, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ וְכוּ׳, דָּא אִיהִי קְדוּשָׁה לְאִתְקַדְּשָׁא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב בִּכְלָלָא חָדָא. וּלְבָתַר לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ, אִלֵּין נְבִיאִים. וּלְבָתַר יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם. רָזָא דָּא, אֲנָן צְרִיכִין בִּקְדוּשָׁתָא דָּא, לְאִשְׁתַּכְחָא תַּמָּן קְדוּשָׁה וּבְרָכָה וּמַלְכוּת, לְאִשְׁתַּכְחָא כֻּלָּא כַּחֲדָא. קְדוּשָׁה, כְּמָה

דְּאִתְמַר קָדוֹשׁ. בָּרָכָה, בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. מַלְכוּת, יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם. וְעַל דָּא כֻּלָּא אֲנָן צְרִיכִין לְאַשְׁלְמָא, וְעַל דָּא יְכַוֵּון בַּר נָשׁ, וִישַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ בְּכָל יוֹמָא. (ע״כ רעיא מהימנא)

זהר

(ויקרא כ״ג) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ׳ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָי.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְגוֹ׳.

תָּנֵינָן, אוֹר דְּהַוָּה בְּקַדְמִיתָא, הַוָּה נָהִיר מִסַּיְיפֵי עָלְמָא לְסַיְיפֵי עָלְמָא, כַּד אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַיָּיבִין דְּזִמְינִין לְמֵיקַם בְּעָלְמָא, גְּנִיז לֵיהּ לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב לח) וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם. וּכְתִיב (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק.

תָּא חֲזֵי, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, הָא תָּנֵינָן, יְהִי אוֹר, אוֹר דִּכְבַר הַוָּה. וְהָכָא, אִי תֵּימָא אוֹר דְּאִיהוּ יוֹם בִּלְחוֹדוֹי, הָדַר וְאָמַר וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה. אִי תֵּימָא כָּל חַד בִּלְחוֹדוֹי, (דף צ״ג ע״ב) הָדַר וְאָמַר וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. דְּלַיְלָה לֵית בְּלָא יוֹם, וְלֵית יוֹם בְּלָא לַיְלָה, וְלָא אִקְרֵי אֶחָד, אֶלָּא בְּזִווּגָא חַד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי אֶחָד, וְדָא בְּלָא דָּא לָא אִקְרֵי אֶחָד.

תָּא חֲזֵי, בְּגִין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, כִּבְיָכוֹל לָא אִקְרֵי אֶחָד. וְאֵימָתַי אִקְרֵי אֶחָד. בְּשַׁעֲתָא דְּיִפְקוּן

יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַהֲדְרַת לְאַתְרָהָא, לְאִזְדַּוּוגָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. (בְּגִין כַּךְ וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד) וְדָא בְּלָא דָּא לָא אִקְרֵי אֶחָד.

תָּא חֲזֵי, מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ וְגוֹ'. לְזַמְנָא כְּלָא לַאֲתַר חַד, וּלְאִשְׁתַּכְחָא כְּלָא בְּשְׁלִימוּ, בְּרָזָא דְּאֶחָד. וּלְמֶהֱוֵי יִשְׂרָאֵל (בְּזוּוגָא חֲדָא) לְתַתָּא גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. תִּינַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִקְרֵי אֶחָד, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא דְּאִינּוּן זְמִינִין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּמָה יִקְרוּן אֶחָד. אֶלָּא, בִּירוּשָׁלֵם דִּלְתַתָּא, יִקְרוּן יִשְׂרָאֵל אֶחָד. מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (שמואל ב ז) גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. וַדַּאי, בָּאָרֶץ הֵם גּוֹי אֶחָד, עִמָּהּ אִקְרוּן אֶחָד, וְלָא אִינּוּן בִּלְחוֹדַיְיהוּ. דְּהָא וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד סַגֵּי לֵיהּ, אֲבָל לָא אִקְרוּן אֶחָד, אֶלָּא בָּאָרֶץ, בְּזוּוגָא דְּהַאי אֶרֶץ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וּבְגִין כַּךְ, כְּלָא קְשִׁיר דָּא בְּדָא בְּזוּוגָא חֲדָא, זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה אִתְּמַר, וְהָא אוּקְמוּהָ.

(רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא אָזְלֵי בְּאָרְחָא וְכוּ'. עַד הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. (כבר נדפס בפרשת וארא דף ל"ב ע"א וצריך להוסיף אחר מלת קדישא) אָמַר לֵיהּ אֶת חָמֵי וַאֲנָא חֲמֵינָא מִפּוּמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁמַעְנָא מִלָּה וּבְגִינָא. אָמַר לֵיהּ מַאי הַאי וְאַחַר מִלַּת דָּא דְּאִתְגְּזַר בֵּי בְּדָקָא יָאוֹת).

(ויקרא כ"ג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים כז) לְךָ אָמַר לִבִּי

בַּקְשׁוּ פָּנַי אֶת פָּנֶיךָ יְיָ׳ אֲבַקֵּשׁ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּכַמָּה אֲתַר, אֲבָל הַאי קְרָא הָכִי אִתְמַר, לְךָ אָמַר לִבִּי, דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא בְּגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּמַאי אָמַר. לְךָ אָמַר לִבִּי, בְּגִינָךְ אָמַר לִבִּי לִבְנֵי עָלְמָא, וְאַזְהַר לוֹן לִבִּי. דְּאִיהוּ אָחִיד בֵּיהּ, דְּדָא בְּגִין מַלְכָּא עִלָּאָה אָמַר. בַּקְשׁוּ פָּנַי, אִלֵּין עִטְרֵי מַלְכָּא, דְּאִיהוּ אָחִיד בְּהוּ, וְאִינּוּן בֵּיהּ. אִינּוּן שְׁמֵיהּ, וְאִיהוּ וּשְׁמֵיהּ, מִלָּה חֲדָא הוּא. בְּגִין כַּךְ אָמַר דָּוִד אֶת פָּנֶיךָ יְיָ׳ אֲבַקֵּשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, דִּרְשׁוּ יְיָ׳ וְעֻזּוֹ בַּקְשׁוּ (תהלים קה) פָּנָיו תָּמִיד.

תָּא חֲזֵי, יָאוּת הוּא דָּוִד מַלְכָּא לְמֵימַר שִׁירָתָא בְּגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא, וּלְמֵימָר מִלֵּי דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְמַלְכָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ אָחִיד בָּהּ.

דָּבָר אַחֵר לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְשׁוּ פָּנַי. בְּגִינָךְ אָמַר לִבִּי לִבְנֵי עָלְמָא, בַּקְשׁוּ (ס״א אֶת פָּנֶיךָ יְיָ׳ אֲבַקֵּשׁ) פָּנַי אִלֵּין זְמַנָּיָיא וְחַגָּיָיא דְּכֻלְּהוּ זַמִּין לְהוֹן לַאֲתַר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, בְּגִין לְעַטָּרָא לוֹן, כָּל חַד וְחַד בְּיוֹמֵיהּ, כָּל חַד וְחַד בִּזְמַנֵּיהּ, וְיִשְׁאֲבוּן כֻּלְּהוּ מֵהַהוּא עֲמִיקָא דַּעֲמִיקְתָּא, דְּנַחֲלִין וּמַבּוּעִין נָפְקִין מִנֵּיהּ, בְּגִין כַּךְ כְּתִיב מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, זְמִינִין אִינּוּן לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, לְאִתְעַטָּרָא בֵּיהּ, וּלְאִשְׁתַּאֲבָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּיִתְקַדְּשׁוּן כֻּלְּהוֹן כַּחֲדָא, וְיִשְׁתְּכַח בְּהוּ חֶדְוָותָא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ: זְמִינִין דְּקוּדְשָׁא. וְכַד מֵהַאי זְמִינִין, זְמִינִין מִן נַחֲלָא דְּנַגִּיד וְנָפִיק. לְמַלְכָּא דְּזַמִּין בְּנֵי נָשָׁא לְסָעוּדָתֵיהּ, אַעְטָר קָמַיְיהוּ מִכָּל זִינֵי מֵיכְלָא דְּעָלְמָא, אַפְתַּח לְהוּ גַּרְבֵי חַמְרָא, שַׁפִּיר בְּרִיחָא, שַׁפִּיר לְמִשְׁתְּיָיא. דְּהָכִי אִתְחֲזֵי, מַאן דְּמְזַמִּין לְמֵיכְלָא וּלְמִשְׁתְּיָיא זַמִּין. כַּךְ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, כֵּיוָן דְּאִינּוּן זְמִינִין לְסָעוּדָתָא דְּמַלְכָּא, זְמִינִין אִינּוּן לְחַמְרָא טַב וְשַׁפִּיר דְּמִנְטָרָא. (בְּמֶה דְּאַתְּ אָמֵר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מְיָיִן)

וְעַל דָּא מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ כְּתִיב.

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, כְּתִיב (שמות כב) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אִקְרוּן אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ. כֵּיוָן דְּזִמְנִין אִינּוּן מִקֻּדְשָׁא דִּלְעֵילָּא אִתּוּן אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ לְתַתָּא זְמִינָא לְהוּ, כְּדֵין אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא, וְחַדּוּ, דְּהָא לְכוּ אִתְחֲזֵי, בְּגִין דְּאִתּוּן אִתְקְרוּן אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ, וְיֵהוֹן כֻּלְּהוּ (דף צ״ד ע״א) זְמִינִין בְּכָל סִטְרִין דְּקוּדְשָׁא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

דָּבָר אַחֵר (ויקרא כ״ג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ׳. מַהוּ מוֹעֲדֵי יְיָ׳. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, מֵיְיָ׳ אִינּוּן. דְּבֵיהּ אִתְקְשָׁרוּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ בֵּיהּ מִתְקַשְּׁרָן, וּמִתְעַטְּרָן (ס״א וּמִתְעַתְּדָן) (נ״א וּמִתְאַחֲדָן) כֻּלְּהוּ, לְאִתְקַשְּׁרָא קִשְׁרָא חַד בְּקִשְׁרָא דְּמַלְכָּא. מַאי טַעֲמָא. כְּמָה דְּמַלְכָּא יָרִית לְאַבָּא וּלְאִימָּא, וְאָחִיד בְּהַהוּא קֹדֶשׁ, וְאִתְעַטָּר בֵּהּ. (בְּגִין) כַּךְ כָּל

אינון דַּאֲחִידָן בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, בַּעְיָין לְאוֹזְדַּמְנָא בְּהַהוּא אֲתַר עִלָּאָה דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, בְּגִין דְּיִתְאַחֲדוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא (לְמַלְכָּא). וְעַל דָּא מוֹעֲדֵי יְיָ׳ אִקְרֵי, וּלְבָתַר מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, דְּהָא בְּהוּ אִתְעַטָּר בְּמַלְכָּא.

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, תְּרִין חוּלָקִין אִית לְיִשְׂרָאֵל בְּהוּ אִי מִסְטָרָא דְּמַלְכָּא, חוּלָקָא עִלָּאָה אִית לְיִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ׳, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ. וְאִי מִסְטָרָא עִלָּאָה דְּקֹדֶשׁ, חוּלָקָא עִלָּאָה אִית לְיִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, דִּכְתִיב וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, וּכְתִיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַייָ׳. וְעַל דָּא לְכוּ אִתְחֲזֵי לְזַמְנָא לְהוּ, וּלְתַקָּנָא קַמַּיְיהוּ חֶדְוָותָא וְסָעוּדְתָא וּלְמֶחֱדֵי בְּהוּ.

וּמַאן דְּמְזַמֵּן לְאָחֳרָא (ס״א לְאָרְחָא), בָּעֵי לְאַחֲזָאָה לֵיהּ חֵידוּ, וְאַנְפִּין נְהִירִין לְעַטָּרָא (נ״א לְנַטָּרָא) אוֹרְחֵיהּ דְּהַהוּא אוּשְׁפִּיזָא. לְמַלְכָּא דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזָא יַקִּירָא, אָמַר לִבְנֵי הֵיכָלֵיהּ, כָּל שְׁאָר יוֹמִין הַוְיתוּן כָּל חַד וְחַד בְּבֵיתֵיהּ, דָּא עָבִיד עֲבִידְתֵיהּ, וְדָא אָזִיל בְּסְחוֹרְתֵיהּ, וְדָא אָזִיל בְּחַקְלֵיהּ. בַּר הַהוּא יוֹמָא דִּילִי, דְּכֻלְּכוֹן מִתְעָרִין (ס״א מִתְעַתְּדִי) בְּחֶדְוָותָא דִּילִי, הַשְׁתָּא זְמִינִית אוּשְׁפִּיזָא עִלָּאָה וְיַקִּירָא, לָא בָּעֵינָא דְּתִשְׁתַּדְּלוּן בַּעֲבִידְתָא, וְלָא בְּסְחוֹרְתָא, וְלָא בְּמַדְבְּרֵי, אֶלָּא כֻּלְּכוּ אִזְדַּמְנוּ, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא יוֹמָא דִּילִי,

וְאַתְקִינוּ גַּרְמַיְיכוּ לְקַבְלָא לְהַהוּא אוּשְׁפִּיזָא, בְּאַנְפִּין נְהִירִין, בְּחֶדְוָותָא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא. אַתְקִינוּ לֵיהּ סְעוּדָתָא יַקִּירָא, בְּגִין דְּיהֵא זְמִינִי דִּילִי בְּכָל סִטְרִין.

כַּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בָּנַי, כָּל שְׁאָר יוֹמִין אַתּוּן מִשְׁתַּדְּלִי בַּעֲבִידְתָּא בְּסִחוֹרְתָּא, בַּר הַהוּא יוֹמָא דִּילִי. הַשְׁתָּא אוּשְׁפִּיזָא עִלָּאָה וְיַקִּירָא זְמִינִית, אַתּוּן קַבִּילוּ לֵיהּ, בְּאַנְפִּין נְהִירִין, זְמִינוּ לֵיהּ, אַתְקִינוּ לֵיהּ סְעוּדָתֵי עִלָּאֵי, פָּתוֹרֵי מְסַדְּרָן, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא יוֹמָא דִּילִי. בְּגִין כָּךְ תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חֲדָאן בְּהָנֵי מוֹעֲדַיָּא, וּמְשַׁבְּחִין שְׁבָחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסַדְּרִין פָּתוֹרֵי, מְתַקְּנֵי גַּרְמַיְיהוּ בְּמָאנֵי יְקָר, מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אֲמְרִין, מַה טִיבָן דְּיִשְׂרָאֵל בְּכַךְ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אוּשְׁפִּיזָא עִלָּאָה אִית לוֹן יוֹמָא דָּא. אֲמְרֵי וְלָאו דִּילָךְ הוּא, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי קֻדְשׁ. אָמַר לוֹן וְכִי יִשְׂרָאֵל לָאו קֻדְשׁ נִינְהוּ, וְאִקְרוֹן קֻדְשׁ, לוֹן אִתְחֲזֵי לְזַמְּנָא אוּשְׁפִּיזָא דִּילִי, חַד מִסְטָרָא דִּילִי, דְּהָא אִינּוּן דְּבֵקִים בִּי. וְחַד מִסְטָרָא דְּקֻדְשׁ, דִּכְתִיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ, רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ אִקְרוֹן קֻדְשׁ, אוּשְׁפִּיזָא דִּלְהוֹן הוּא וַדַּאי, בְּגִין דְּזַמִּינוּ דְּהַאי אוּשְׁפִּיזָא מְקֻדָּשׁ הוּא, דִּכְתִיב מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. פָּתְחוּ כֻּלְּהוּ וְאָמְרוּ, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ.

תְּלָתָא אִינּוּן זְמִינִין מְקַדֵּשׁ, וְלָא יוֹתֵר. חַג הַמַּצּוֹת. וְחַג הַשָּׁבוּעוֹת. וְחַג הַסּוּכּוֹת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, וְכִי שַׁבָּת לָאו מְקַדֵּשׁ הוּא זַמִּין. אָמַר לֵיהּ לָאו, בְּתְרֵי סִטְרִין, חַד, דְּהוּא וַדַּאי קַדֵּשׁ אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (שמות לא) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. וְחַד, דְּשַׁבָּת לָאו זַמִּין הוּא, דְּהָא יְרוּתָא דִּילֵיהּ הוּא וַדַּאי. יְרוּתָא דְּקֻדְשָׁא הוּא יָרִית, וְלָאו זְמִינִי. וְעַל דָּא כְּלְהוֹן זְמִינִין בַּקֻּדְשָׁא, וּמִתְקַשְּׁרָן בְּשַׁבָּת, וּמִתְעַטְּרָן בֵּיהּ. בְּהַאי, יוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִתְעַטָּר בֵּיהּ, וְעַל דָּא שַׁבָּת לָאו זַמִּין הוּא.

לְבָרָא דְּעָאל לְבֵיתָא דַּאֲבוֹי וְאִמֵּיהּ, וְאָכַל וְשָׁתֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּהוּא בָּעֵי. לְמַלְכָּא דְּהַוָּה לֵיהּ בְּרָא יְחִידָאי, חֲבִיבָא דְּנַפְשֵׁיהּ, יָהֵב לֵיהּ שׁוּשְׁבִינָא לְנַטְרָא לֵיהּ, וּלְאִתְחַבְּרָא בֵּהּ. אָמַר מַלְכָּא, יָאוּת הוּא לְזַמְנָא לְאִלֵּין שׁוּשְׁבִינִין דְּבָרִי, וּלְאַחְזָאָה יְקָרָא וַחֲבִיבוּתָא דִּילִי בֵּהּ, זַמִּין לוֹן לְהָנֵי שׁוּשְׁבִינִין. בְּרָא לָא אִתְחֲזֵי לְזַמְנָא, אֶלָּא לְמֵיעַל וּלְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי בְּבֵיתָא דַּאֲבוֹי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ בָּעֵי. הָכָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ׳ מִי כָּמוֹךָ נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, (דף צ״ד ע״ב) נֶאְדָּר בַּקֻּדְשָׁא וַדַּאי, כְּבַר דְּאִתְתְּקַן (ס״א דְּאִתְתַּקַּף) בַּאֲבוֹי, נֶאְדָּר בַּקֻּדְשָׁא, וְלָאו זַמִּין מְקַדֵּשׁ.

שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה, שֵׁשֶׁת יָמִים מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ׳ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְלָא כְּתִיב בְּשִׁשָּׁת. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא עָבִיד עֲבִידְתֵּיהּ, וְאִקְרוּן יוֹמֵי מְלָאכָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אִי הָכִי אֲמַאי אִקְרוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי חוֹל, אֲמַאי חוֹל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַשְׁתָּא אִתְנְהִיג עָלְמָא (רמ״ח) עַל יְדָא דְּשִׁלּוּחַיְיהוּ, בְּגִין כָּךְ יוֹמֵי חוֹל אִקְרוּן.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, בְּגִין דְּשָׁרֵי לְמֶעְבַּד בְּהוֹן עֲבִידְתָּא, וּבְגִין דָּא לָא אִקְרוּן קֹדֶשׁ. וּמַאן דְּלָאו אִקְרוּן קֹדֶשׁ, חוֹל אִקְרוּן. וְעַל דָּא אַתְקִינוּ חַבְרַיָּיא בְּהַבְדָּלָה, בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. מַאי הַבְדָּלָה הָכָא. אֶלָּא קֹדֶשׁ מִלָּה בְּגַרְמֵיהּ הוּא, וְשַׁאְרָא מִגֵּיהּ אַתְיָין. וְעַל דָּא אִלֵּין לְעוֹבָדָא, וְאִלֵּין לְנַטְרָא. וְאִמְּתַי אִשְׁתְּכַח נְטִירוּ בְּהוּ. כַּד זְמִינִין מִקֹּדֶשׁ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, חֶדְוָותָא וּנְטִירוּתָא דְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא עַל כֻּלָּא הוּא, וּבְגִין דְּהָא יוֹמָא אִתְעַטָּר בְּאַבָּא וְאִמָּא, וְאִתּוֹסַף קְדוּשָּׁה עַל קְדוּשָּׁתֵיהּ, מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח הָכִי בְּשְׁאָר יוֹמֵי, דְּהָא הוּא קֹדֶשׁ, וְאִתְעַטָּר בַּקֹּדֶשׁ, וְאוֹסִיף קְדוּשָּׁה עַל קְדוּשָּׁתֵיהּ. בְּגִין כַּךְ הַאי יוֹמָא חֶדְוָותָא דְּעָלְמִין וְתַתָּאֵי, כֻּלָּא חֲדָאן בֵּיהּ. מָלֵי בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. כֻּלְּהוּ מִגֵּיהּ אִתְקָנוּ (נ״א אִתְזָנוּ), בְּהַאי יוֹמָא נַיְיחָא דְּעָלְמִין וְתַתָּאֵי. בְּהַאי יוֹמָא נַיְיחָא דְּחַיָּיבַיָּיא דְּגֵיהִנָּם.

לְמַלְכָּא דְּעָבַד הִלּוּלָא לִבְרֵיהּ יְחִידָאי, אַעְטָר לֵיהּ

בְּעִטָּרָא עִלָּאָה, מָנֵי לֵיהּ מַלְכָּא עַל כֻּלָּא. בְּהַאי יוֹמָא חֶדְוָותָא לְכֻלָּא. חַד סַנְטִירָא דְּאִתְפְּקַד עַל דִּינָא דִּבְנֵי נָשָׁא, הֲווֹ בִּידֵיהּ גּוּבְרִין דְּבַעְיָין קְטוּלָא, גּוּבְרִין דְּבַעְיָין לְאַלְקָאָה. בְּגִין יְקָרָא דְּהַאי יוֹמָא דְּחֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא, שְׁבִיק דִּינוֹי, וְנָטַר לְחֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא.

כַּךְ הַהוּא יוֹמָא, הִלּוּלָא דְּמַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא, חֶדְוָותָא דְּאַבָּא וְאִמָּא עָלֵיהּ, חֶדְוָותָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין. בְּחֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא, כֻּלְּהוּ חַדָּאן, וְלָא יְצִטַּעֲרוּן בֵּיהּ. עַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג. מַאי עֹנֶג. עֹנֶג לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא לְעֵילָּא בַּאֲתַר דְּקֻדְשָׁא עִלָּאָה שָׁארֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ. דְּהַאי עֹנֶג עַל יְיָ הוּא. וְהַאי יוֹמָא דְּהוּא הִלּוּלָא דְּמַלְכָּא, אִתְעַטָּר בְּהַהוּא עִטָּרָא דְּעֹנֶג הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג. מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח הָכִי בְּשְׁאָר יוֹמִין.

בְּהַאי יוֹמָא, תְּלַת סְעוּדָתָאן בַּעְיָין בְּנֵי מַלְכָּא, לְזַמְנָא, וּלְסַדְּרָא פָּתוֹרֵי. בְּגִין יְקָרָא דְּמַלְכָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְכַד אִזְדַּמַּן בֵּיהּ חַגָּא, אוֹ זִמְנָא, לָא יְסַדֵּר בַּר נָשׁ תְּרֵי פָּתוֹרֵי בְּכָל סְעוּדָתָא, חַד לְשַׁבָּת, וְחַד לְאוּשְׁפִּיזָא, בְּגִין דִּכְתִיב, (שמואל ב ט) עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל, סְפוּקָא הוּא בְּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, לְהַהוּא אוּשְׁפִּיזָא דְּאַתְיָא לֵיהּ. וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְסַדּוּרֵי

פָּתוֹרָא שְׁלֵימָא לְמַלְכָּא, וְהוּא יָהִיב מִינֵּיהּ לְאוּשְׁפִּיזָא.
אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְּשַׁבָּת, כַּד אִעְרַע בֵּיהּ אוּשְׁפִּיזָא, שַׁבְקִין לֵיהּ אוֹ לָא שַׁבְקִין לֵיהּ, אִי לָא שַׁבְקִין לֵיהּ, אִשְׁתְּכַח אוּשְׁפִּיזָא דְּחַיָּיא מִפָּתוֹרָא דְּמַלְכָּא, אִי שַׁבְקִין לֵיהּ, אִשְׁתְּכַח פִּגִימוּ בִּסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא.
אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן אַבּוֹי, לְמַלְכָּא דְּאִיעְרַע בֵּיהּ אוּשְׁפִּיזָא, וְנָטִיל מֵיכְלָא מִקַּמֵּיהּ, וְסַלְקָא לְאוּשְׁפִּיזֵיהּ, אִשְׁתְּכַח אַף עַל גַּב דְּמַלְכָּא לָא אָכַל עִמֵּיהּ, מִמֵּיכְלָא דְּמַלְכָּא קָא אָכִיל, וּמַלְכָּא יָהִיב לֵיהּ לְמֵיכַל. וְכָל דָּא, בְּגִין דְּהוּא אוּשְׁפִּיזֵיהּ דְּמַלְכָּא. וּבְבֵי רַב הַמְנוּנָא סָבָא, לָא חַיְישֵׁי לְאוּשְׁפִּיזָא בְּשַׁעֲתָא דָּא, וּלְבָתַר מְסַדְּרֵי פָּתוֹרָא לְאוּשְׁפִּיזָא.
בְּהַאי יוֹמָא מִלּוֹלָא אָסִיר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נח) מִמְצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר, וּתְנָן חֶפְצְךָ כְּתִיב, בְּגִין דְּהַאי יוֹמָא כָּל מְהֵימְנוּתָא אִתְקְשַׁר בֵּיהּ.
אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וְהֵיךְ עֲבִידְנָא דְּלָא לְסַדְּרָא (ס״א לְסַלְקָא) סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא לְאוּשְׁפִּיזָא, דְּהָא אַרְבִּיסָר דְּחַל לְהֵיוֹת בְּשַׁבָּת, סַלְקָא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא לְפִסְחָא, אַף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ אוּשְׁפִּיזֵיהּ.
אָמַר לֵיהּ הָכִי אֲמִינָא דְּאִי הוּא אוּשְׁפִּיזֵיהּ, (כָּל הַהוּא יוֹמָא)

יַכְלָא לְסַלְקָא לֵיהּ, וְאִי לָאו לָא סַלְקָא לֵיהּ. וְאִי נֵימָא
דִי״ד דְּחַל (דף צ״ה ע״א) לְהֱיוֹת בְּשַׁבָּת, אִתְדַּחְיָיא סְעוּדְתָא
דְּמַלְכָּא מִקַּמֵּי סְעוּדְתָא דְּפִסְחָא. שָׁאנֵי פֶּסַח, דְּסְעוּדְתָא
דְּשַׁבָּת אִתְדַּחְיָיא בְּכַמָּה גַּוונִין. חַד, בְּגִין מַצּוֹת וּמְרוֹרִים,
דְּבָעֵי בַּר נָשׁ דְּיִשְׁתְּכַח תָּאֵיבָא. וְחַד, בְּגִין פֶּסַח וְהָא נָהֲמָא
לָא אִשְׁתְּכַח מוֹ׳ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה, דְּסִדּוּרָא דְּפָתוֹרָא בְּלָא
נָהֲמָא, לָאו הוּא סִדּוּרָא.

וְאִי תֵּימָא בְּחַמְרָא, חַמְרָא שָׁאֲרֵי, בְּגִין דְּתָאֵיב (ס״א דְּגַרִיר
ס״א דְּגַבִּיר) לִבָּא. אֲבָל מִיּוֹמֵי אִשְׁתַּדְּלָנָא דְּלָא בָּטִילְנָא
סְעוּדְתָא דְּשַׁבָּת, אֲפִילּוּ אִינּוּן יוֹמֵי, דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ. בְּהַאי
יוֹמָא חֲקַל דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִתְבָּרַךְ, וּמִתְבָּרְכָן עִלָּאִין
וְתַתָּאִין, וְהַאי יוֹמָא קִשׁוּרָא הוּא דְּאוֹרַיְיתָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָכִי הַוָּה עָבִיד רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּזִמְנָא
דְּאִסְתַּלַּק סְעוּדְתָא דְּשַׁבָּתָא, מְסַדֵּר פָּתוֹרֵיהּ
וְאִשְׁתַּדַּל בְּמַעֲשֶׂה מֶרְכָּבָה, וַהֲוָה אָמַר הָא סְעוּדְתָא
דְּמַלְכָּא דְּיֵיתֵי לְמֵיכַל גַּבָּאי. בְּגִינֵי כַּךְ, שַׁבָּת, אִשְׁתְּכַח
בְּכֹלָּא עָדִיף מִכָּל זִמְנִין וְחַגִּין, וְאִקְרֵי קֹדֶשׁ וְלָא מִקְרָא
קֹדֶשׁ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֻּלְּהוּ מוֹעֲדִים מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ קָרִינָן בְּהוּ.
אֲבָל נַפְקִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹמָא דְּכִפּוּרָא דְּלָא
אִשְׁתְּכַח בְּהוּ חֶדְוָותָא, דְּהָא אִינּוּן דִּינָא הַוּוֹ, אֲבָל אִלֵּין

תְּלָתָא, זְמִינִין מְקַדֵּשׁ, לְחֶדְוָותָא לְכֹלָּא, לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּהוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים יב) וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם, וּכְתִיב (דברים כז) וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. בְּהַאי יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, אִתְנְשֵׁי כָּל צַעֲרָא וְכָל רוּגְזָא וְכָל דּוּחֲקָא מִכָּל עָלְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּהִילּוּלָא דְּמַלְכָּא, דִּנְשְׁמָתִין אִתּוֹסָפָן, כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק לְרִבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (שמות כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְתָנֵינָן זָכְרֵהוּ עַל הַיַּיִן, אֲמַאי עַל הַיַּיִן. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּיַיִן חֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְיֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא, חֶדְוָותָא הוּא דְּכֹלָּא. וְהַאי יַיִן חַדֵּי לְמַלְכָּא, וְהַאי יַיִן מְעַטְּרָא לְמַלְכָּא בְּעִטְרוֹי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. וְתָנֵינָן בְּכֹלָּא בָּעְיָא לְאַחֲזָאָה בַּר נָשׁ עוֹבָדָא. דְּלָא אִשְׁתְּכַח קְדוּשָׁה אֶלָּא בְּיַיִן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן, מִיַּיִן אִינּוּן טָבָאן, נַזְכִּירָה דֹּדֶיךָ מִיַּיִן. וְעַל דָּא קִדּוּשָׁה דְּשַׁבָּת בְּיַיִן, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְהָא אִתְּמַר.

(ויקרא כג) וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ וְגוֹ׳.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (שיר השירים ה) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק וְגוֹ׳. אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא

דְּמִצְרַיִם, דַּהֲווֹ בָּנַי בִּשְׁעִבּוּדָא דְּקַשְׁיוּ. וְלִבְּי עֵר, לְנַטְרָא לְהוּ דְּלָא יִשְׁתֵּיצוּן בְּגָלוּתָא. קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר (שמות ו) וָאֶזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי.

פְּתְחִי לִי פִּתְחָא כְּחַדּוּדָא דְּמַחְטָא, וַאֲנָא אַפְתַּח לָךְ תַּרְעִין עִלָּאִין. פְּתְחִי לִי אֲחוֹתִי, דְּהָא פִּתְחָא לְאַעְלָא לִי, בָּךְ הוּא, דְּלָא יֵיעַלּוּן לְגַבָּאי בָּנַי אֶלָּא בָךְ, אַנְתְּ הוּא פִּתְחָא לְאַעְלָא לִי (בְּךָ), אִי אַנְתְּ לָא תִּפְתְּחִי פִּתְחָךְ, דָּא אֲנָא סָגִיר. דְּלָא יִשְׁכְּחוּן לִי. בְּגִין כַּךְ, פְּתְחִי לִי. פְּתְחִי לִי וַדַּאי. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, כַּד בָּעָא לְאַעְלָא לְמַלְכָּא, אָמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, אָבָא בָם אוֹדֶה יָהּ. זֶה הַשַּׁעַר לַייָ׳, דָּא הוּא פִּתְחָא וַדַּאי לְאַעְלָא לְמַלְכָּא. זֶה הַשַּׁעַר לַייָ׳, לְאַשְׁכְּחָא לֵיהּ, וּלְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, וְעַל דָּא פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי שֶׁרֹאשִׁי וְגוֹ׳. בְּגִין לְאִזְדַּוּוגָא עִמָּךְ, וּלְמֶהֱוֵי עִמָּךְ בְּשָׁלָם דְּעָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה קָטִיל לְבוּכְרֵי דְּמִצְרָאֵי, כָּל אִינּוּן דְּקָטַל בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְאָחִית דַּרְגִּין מֵעֵילָּא לְתַתָּא. בֵּיהּ שַׁעֲתָא עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִיּוּמָא דְּאָת קַדִּישָׁא, אִתְגְּזָרוּ וְאִשְׁתָּתְפוּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִתְאַחֲדוּ בָּהּ. כְּדֵין הַהוּא דָּמָא אַחְזִיאוּ לֵיהּ עַל פִּתְחָא. וּתְרֵין דָּמֵי הֲווֹ, חַד דְּפִסְחָא, וְחַד דָּמָא דְּאִתְגְּזָרוּ. וַהֲוָה רָשִׁים עַל פִּתְחָא, רְשִׁימָא דְּמְהֵימְנוּתָא, חַד הָכָא וְחַד

הָכָא וְחַד בֵּינַייהוּ, וְהָא אִתְּמַר, (שמות יב) וְנָתְנוּ עַל שְׁתֵּי
הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמַּשְׁקוֹף, בְּגִין לְאַחֲזָאָה מְהֵימְנוּתָא.
וּבְאַרְבָּעָה (נ״א וּבַחֲמִשָּׁה) עֲשָׂר, הָא אִתְּמַר, דְּהָא כְּדֵין
מְבַטְּלִין חָמֵץ וּשְׂאוֹר, וְאִסְתַּלְּקוּ יִשְׂרָאֵל
מֵרְשׁוּתָא אָחֳרָא, וְאִתְעַקְּרוּ מִגֵּיהּ, וְאִתְאַחֲדוּ בְּמַצָּה, (דף צ״ה
ע״ב) קְשׁוֹרָא קַדִּישָׁא. בָּתַר דְּאִתְגְּזָרוּ, עָאלוּ בָּהּ, עַד
דְּאִתְפְּרָעוּ, וְאִתְגַּלְיָיא רְשִׁימָא דִּלְהוֹן, וּכְדֵין יָהַב לְהוֹן
קְשׁוֹרָא, בַּאֲתַר עִלָּאָה, בְּקְשׁוֹרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בַּאֲתַר
דִּכְתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם, מִן
הַשָּׁמַיִם דַּייְקָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.
תָּא חֲזֵי, בְּאַרְבְּיסַר (נ״א בְּחַמְיסַר) בְּשַׁעֲתָא דְּזִוּוּגָא דְּסִיהֲרָא
אִשְׁתְּכַח בְּשְׁלִימוּ עִם שִׁמְשָׁא, וְכִתְרִין תַּתָּאִין לָא
מִשְׁתַּכְּחִין כָּל כַּךְ בְּעָלְמָא, דְּהָא בְּחַדְתּוּתֵי דְּסִיהֲרָא, זִינִין
בִּישִׁין מִשְׁתַּכְּחִין, וּמִתְעָרֵי לְאִתְפַּשְׁטָא בְּעָלְמָא. וּבְשַׁעֲתָא
דְּזִוּוּגָא דְּסִיהֲרָא אִשְׁתְּכַח בִּנְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא בְּשְׁלִימוּ,
מִתְכַּנְּשֵׁי כֻּלְּהוּ לַאֲתַר חַד, וְקִדּוּשֵׁי מַלְכָּא אַתְעָרוּ. כְּדֵין
כְּתִיב (שמות יב) לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא לַיְיָ, דְּהָא זִוּוּגָא קַדִּישָׁא
אִשְׁתְּכַח, וְהוּא שִׁמּוּרִים בְּכֹלָּא.
רִבִּי אַחָא אָמַר, בְּגִין כַּךְ תִּקּוּנָא דְּכֹלָּא (נ״א דְּכַלָּה) בְּהַהוּא
יוֹמָא, וּבְלֵילְיָא אִשְׁתְּכַח יְשׁוּבָא דְּבֵיתָא, וַוי לְאִינּוּן
דְּלָאו מִבְּנֵי בֵּיתָא נִינְהוּ, כַּד אָתָאן לְאִזְדַּוּוגָא אוֹרַייְתָא

(ס"א אַרְיְוָותָא) כַּחֲדָא, וַוי לְאִינּוּן דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן גַּבַּייהוּ. בְּגִין כַּךְ יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין מִתְקְנִין לוֹן בֵּיתָא, כָּל הַהוּא יוֹמָא, וְעַל יְדַייהוּ, עַיְילֵי מַאן דְּעַיְילֵי, וְאִינּוּן חַדָּאן וְזַמְּרָן תַּרְוַוייהוּ זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לָמָּה לָן לְאַטְרְחָא כּוּלֵי הַאי, קְרָא שְׁלִים הוּא, דְּהָא בְּהַאי לֵילְיָא, זְווּגָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא אִתְעַר וְאִשְׁתְּכַח, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות יב) הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיְיָ׳ שְׁמוּרִים, מַאי שְׁמוּרִים. תְּרֵי, זְווּגָא דְּסִיהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא. לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדוֹרֹתָם, דְּהָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִתְאַחֲדוּ וְאִתְקַשָּׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְנָפְקוּ מֵרְשׁוּתָא אָחֳרָא. בְּגִינֵי כַּךְ בְּאַרְבָּעָה עֲשַׂר, מִתְקְנֵי גַּרְמַייהוּ, וּמְבַעֲרֵי חָמֵץ מִבֵּינַייהוּ, וְעַיְילֵי בִּרְשׁוּתָא קַדִּישָׁא, וּכְדֵין מִתְעַטְּרֵי חָתָן וְכַלָּה, בְּעִטְרוֹי דְּאִימָּא עִלָּאָה, וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַחֲזָאָה גַּרְמֵיהּ דְּאִיהוּ בַּר חוֹרִין.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָנֵי אַרְבַּע כַּסֵּי דְּהַהוּא לֵילְיָא אֲמַאי.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, לָקָבִיל ד׳ גְּאוּלוֹת. אֲבָל שַׁפִּיר הוּא בְּסִפְרָא דְּרַב יֵיסָא סָבָא, דְּקָאָמַר הוֹאִיל וְזְווּגָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַח בְּהַאי לֵילְיָא בְּכָל סִטְרִין, וְזְווּגָא הוּא בְּאַרְבַּע קִשְׁרִין, דְּאִינּוּן ד׳ דַּרְגִּין, וְלָא מִתְפָּרְשֵׁי דָּא מִן דָּא, כַּד זְווּגָא דָּא אִשְׁתְּכַח, וַאֲנָן

בְּחֶדְוָותָא דִּלְהוֹן אִתְעַרְנָא, בְּגִין דְּהָא זָכֵינָא בְּהוּ, דְּמַאן דְּאָחִיד בְּדָא, זָכֵי בְּכֹלָּא. וְעַל דָּא אִשְׁתַּנֵּי לֵילְיָא דָּא מִכָּל שְׁאָר לֵילָוון, וּבְעֵינָן לְמֶעְבַּד שְׁמָא בְּכֹלָּא, וּלְמֶחְדֵּי בְּהַאי לֵילְיָא, בְּגִין דְּחֶדְוָותָא הוּא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וְעוֹד אָמַר, דְּאַרְבַּע אִלֵּין אַרְבַּע גְּאוּלוֹת קָרֵינָן לְהוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַאי דַּרְגָּא בַּתְרָאָה, גּוֹאֵל אִתְקְרֵי, (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל. וְלָא אִקְרֵי גּוֹאֵל, אֶלָּא עַל יְדָא דְּדַרְגָּא אָחֳרָא עִלָּאָה, (שמות קכ"ו, ר"ח ע"ב) דְּקַיְימָא עָלָּה וְנָהִיר לָהּ. וְדָא לָא אַפִּיק לָהּ נְהוֹרָא, אֶלָּא בְּאִלֵּין תְּרֵין (ס"א בְּאִינּוּן דַּרְגִּין) דַּרְגִּין דְּעָלַיְיהוּ. אִשְׁתְּכַח, דְּד' אִלֵּין אַרְבַּע גְּאוּלוֹת נִינְהוּ.

רִבִּי יְהוּדָה שָׁאַל לְרִבִּי אַבָּא, הָא כְּתִיב (ס"א הַאי דִּכְתִיב) שִׁבְעַת יָמִים שְׁאוֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם, וְחֶדְוָותָא הוּא כָּל שִׁבְעָה, אֲמַאי לָא אִשְׁתְּלִים הַלֵּל כָּל ז' יוֹמִין, כְּמוֹ בְּסֻכּוֹת, דְּאִשְׁתְּכַח ח' יוֹמִין הַלֵּילָא, בְּשְׁלִימוּ דְּחֶדְוָותָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא.

אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָאָמְרַת, אֲבָל יְדִיעָא הוּא, דְּהָא הָכָא לָא אִתְקְשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל כַּךְ בְּכֹלָּא, כְּמָה דְּאִתְקְשָׁרוּ לְבָתַר. בְּגִין כַּךְ בְּהַאי לֵילְיָא, דְּזַוּוגָא אִשְׁתְּכַח (בְּכֹל אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין) וְחֶדְוָותָא דִּכְלָּא אִשְׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל אִתְקְשָׁרוּ בְּהַהוּא חֶדְוָותָא, עַבִּידְנָא שְׁלִימוּ, וְהַלֵּילָא

אִשְׁתְּלִים. (אֲבָל בְּאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין) אֲבָל לְבָתַר אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי, עַד כְּעַן יִשְׂרָאֵל לָא אִתְקַשָּׁרוּ בֵּהּ, וְלָא אִתְפְּרָעוּ לְאִתְגַּלְיָיא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְלָא קַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, וְלָא עָאלוּ בְּמָה דְּעָאלוּ לְבָתַר.

בְּגִין כַּךְ בַּסְּכוֹת שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, וְחֶדְוָותָא דְּכֻלָּא יַתִּיר, אֲבָל הָכָא עַד כְּעַן לָא זָכוּ, וְלָא אִשְׁתַּכַּח שְׁלִימוּ בֵּיהּ כָּל כַּךְ, אַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּכָחוּ כָּל ז׳, לָאו הוּא בְּאִתְגַּלְיָיא, וְיִשְׂרָאֵל עַד לָא אִתְקַשָּׁרוּ בֵּהּ כִּדְקָא חָזֵי.

וְעַל דָּא חֶדְוָותָא דְּכֻלָּא וּשְׁלִימוּ דְּהַלֵּילָא בְּהַאי לֵילְיָא, בְּגִין הַהוּא חוּלָקָא דְּאִתְקַשָּׁרוּ בֵּיהּ. מַאי טַעֲמָא. דְּכֵיוָן דְּבְהַהוּא לֵילְיָא זִוּוּגָא אִשְׁתַּכַּח, כָּל קִשּׁוּרָא דְּכֻלָּא אִשְׁתַּכַּח בְּסִטְרָא דְּזִוּוּגָא, וְלָא בְּסִטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַד זִוּוּגָא אִשְׁתַּכַּח בָּהּ מִשְׁתַּכְּחֵי אִלֵּין תְּרֵין (דף צ״ו ע״א) (ס״א תִּלַת) דַּרְגִּין דְּקַיְימִין עָלָה. וְכַד אִלֵּין מִשְׁתַּכְּחֵי, הָא כָּל גּוּפָא אִשְׁתַּכַּח בֵּהּ, וּכְדֵין שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, וְחֶדְוָותָא מִכֻּלָּא, וְהַלֵּילָא אִשְׁתְּלִים, דְּהָא כְּדֵין אִתְעַטָּרַת סִיהֲרָא בְּכֻלָּא. אֲבָל לָא לְבָתַר, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִשְׁתַּכְּחֵי, וְיִשְׂרָאֵל עַד לָא זָכוּ בֵּהּ, הָא לָאו הַלֵּילָא שְׁלִימָא, כְּמוֹ בִּזְמַנִּין אָחֳרָנִין.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, שַׁפִּיר הוּא, וְהָכִי הוּא וַדַּאי. וְהַאי

זִמְנָא אָחֳרָא שְׁמַעְנָא לֵיהּ בְּהַאי גַּוְונָא, וְאַנְשִׁינָא מִלֵּי. הַשְׁתָּא מִלָּה אָחֳרָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע, הָא חֲזִינָא בְּפִסְחָ ז׳, וּבְסֻכּוֹת ז׳, וּשְׁלִימוּ דְּחֻדְוָותָא בְּיוֹמָא אָחֳרָא. בְּשָׁבוּעוֹת, אַמַּאי לָא אִשְׁתְּכַחוּ בֵּיהּ ז׳ יָמִים, וְהָא הָכָא אִתְחָזוּן יַתִּיר מִכְּלָא.

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב ז) **וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ.** וְכִי מַאי שְׁנָא הָכָא דְּאִקְרוֹן יִשְׂרָאֵל אֶחָד, יַתִּיר מֵאַתַר אָחֳרָא. אֶלָּא, כֵּיוָן דְּשַׁבָּחָא דְּיִשְׂרָאֵל, אַתְיָיא לְפָרְשָׁא, קָרָא לוֹן אֶחָד, דְּהָא בְּכָל אֲתַר שַׁבָּחָא דְּיִשְׂרָאֵל אֶחָד הוּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל קְשִׁירוּ דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, בְּהַאי אֲתַר דְּאִקְרֵי יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּכַח. (ועוד) דְּאִתְקְשַׁר בְּמָה דְּלְעֵילָּא, וְאִתְקְשַׁר בְּמָה דְּלְתַתָּא, וְאִתְקְשַׁר בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אִקְרֵי כֻּלָּא אֶחָד. וּבַאֲתַר דָּא אִשְׁתְּמוֹדָעָא מְהֵימְנוּתָא, וְקִשׁוֹרָא שְׁלֵימָא, וְיִחוּדָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא.

וְעַל דָּא, יוֹמָא דָּא, קִשׁוֹרָא דִּמְהֵימְנוּתָא הוּא, קִשׁוֹרָא דִּכְלָּא. וּכְתִיב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ אִילָנָא הוּא דְּאִקְרֵי אֶחָד. וְעַל דָּא בְּגִין דְּאִינּוּן מִתְקַשְּׁרֵי בַּאֲתַר דָּא, אִקְרֵי הָכִי. וְעֵץ חַיִּים אֶחָד הוּא וַדַּאי אִקְרֵי, בְּגִין דְּכֻלָּא בֵּיהּ אִתְקְשַׁר, וְיוֹמָא (ס״א וּשְׁמָא) דִּילֵיהּ, אֶחָד וַדַּאי, קִשׁוֹרָא דִּכְלָּא, וְאֶמְצָעִיתָא דִּכְלָּא.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) **וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, בְּתוֹךְ מַמָּשׁ, בְּמִצְיעוּת, וְאָחִיד בְּכָל סִטְרִין, וְאִתְקְשַׁר בֵּיהּ. וְעַל דָּא פֶּסַח וְסֻכּוֹת, וְהוּא בְּאֶמְצָעִיתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אֶמְצָעִיתָא דְּכֹלָּא, וְדָא הוּא שְׁבָחָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי יוֹמָא, וְלָא יַתִּיר, שְׁבָחָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְקִשּׁוֹרָא דְּכֹלָּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשָׁאִילְנָא, וְזָכֵינָא לְהָנֵי מִילֵּי.**

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, חֶדְוָותָא וְשִׁירָתָא, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּהַאי שְׁבָחָא דְּמְשַׁבְּחֵי יִשְׂרָאֵל בְּלֵילְיָא דְּפִסְחָא, דִּכְתִיב יִשְׂרָאֵל אִתְקַדָּשַׁת בְּקֻדּוּשָׁה דְּמַלְכָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה ל) **הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חָג. כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חָג דַּייָקָא. בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.**

וּבְיוֹם (במדבר כח) **הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַייָ׳ בְּשָׁבֻועוֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְגוֹ׳. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח,** (דברי הימים א טז) **אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ׳ כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי, דְּיַדְעִין אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְאַחֲדָן בִּשְׁמֵיהּ** (כָּל יוֹמָא)**. וַוי לְאִינּוּן דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא לֵית לוֹן חוּלָקָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָא אִתְאַחֲדָן בֵּיהּ, לָא בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא**

בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. מַאן דְּזָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, זָכֵי בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָכִי תָּנֵינָן, (שיר השירים ז) דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן בְּהַהוּא עָלְמָא, שִׂפְוָותַיְיהוּ מְרַחְשָׁן תַּמָּן אוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, עַד הַשְׁתָּא אַקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל תְּבוּאַת הָאָרֶץ, תְּבוּאַת הָאָרֶץ וַדַּאי. וְאִתְעַסְקוּ בֵּיהּ, וְאִתְקַשָּׁרוּ בְּהַהוּא קִשּׁוּרָא. וְאַף עַל גַּב דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח, דִּינָא בִּשְׁלָמָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ. (ס״א דְּעָלְמָא אִתְנְהִיג בֵּיהּ) וְאַקְרִיבוּ שְׂעוֹרִים, בְּגִין דְּאִיהוּ קַדְמָאָה מִכָּל שְׂאָר תְּבוּאָה, וּמִן קַדְמָאָה מִתְקָרְבָא, וְלָא מֵהַהוּא דְּמִתְאָחַר, דְּהָא אַחִידוּ קַדְמָאָה, דְּיִשְׂרָאֵל אִתְאַחָדוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא הוּא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא יָהֲבִית לְכוּ מָן בְּמַדְבְּרָא, מֵהַהוּא אַתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, דִּכְתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם, וְאַתּוּן מְקָרְבִין קַמַּאי שְׂעוֹרִים.

וְרָזָא דְּמִלָּה, זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאוֹת, חָסֵר. אַזְהָרוּתָא לְנָשֵׁי עָלְמָא, דְּלָא יִשְׁטוּן תְּחוֹת בַּעֲלֵיהוֹן. וְאִי לָאו, קֶמַח שְׂעוֹרִים זְמִינָא לְקָרְבָא. וּמִמִּלָּה חֲדָא, אִשְׁתְּמוֹדָע מִלָּה אָחֳרָא. זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא שַׁקְרַת בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא לְעָלְמִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תַּוְוהַת, (במדבר ה) אֲשֶׁר תִּשְׂטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ, בְּגִין כַּךְ דִּינָא

דְּהַאי אִתְּתָא (דף צ״ו ע״ב) מֵאַתְרָהָא קָא אַתְיָיא. וּמַאן הוּא אַתְרָהָא דַּהוּא דְּכְתִיב בָּהּ (משלי לא) אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ. (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. וְהַהוּא קֶמַח שְׁעוֹרִים, דְּאַיְיתִית הַהִיא אִתְּתָא, מִנַּחַת קְנָאוֹת אִתְקְרֵי, חָסֵר, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הָכִי אִקְרֵי. וְעַל דָּא, בְּפִנְחָס כְּתִיב, (במדבר כה) תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו, דְּקִנְאָה הָכָא אִתְאַחַד, דְּמַאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהַאי בְּרִית, קִנְאָה אִתְעָרַת עָלֵיהּ, וְעַל דָּא קַנָּאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. תָּא חֲזֵי, קֶמַח שְׁעוֹרִים, הַאי עוֹמֶר, דְּכֵיוָן דְּהָוָה מָטָא לְרֵיחַיִן דְּגְרוֹסוֹת, מְפִיקִין מִנֵּיהּ עֶשְׂרוֹן מְנוּפֶּה בְּי״ג נָפָה.

וְדָא שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת, לְבָתַר דְּסַלְקִין שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת אִלֵּין, אָתָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא לְאִזְדַּוּוגָא בָּהּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת. וּכְדֵין אִתְעַטָּר מַלְכָּא בִּיחוּדָא שְׁלִים, וְאִשְׁתְּכַח אֶחָד לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְכַד אִתְעַר מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמָטָא זִמְנָא דְּאוֹרַיְיתָא. כָּל אִינּוּן אִילָנִין דְּמִבַּכְּרֵי אִבַּיְיהוּ, סַלְקִין שִׁירָתָא. וּמַאי אָמְרֵי בְּשַׁעֲתָא דְּמִלַּקְטֵי לְהוֹן, פְּתְחֵי וְאָמְרֵי, (תהלים קג) יְיָ׳ בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. (תהלים לו) יְיָ׳ בְּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ. וּכְתִיב, (ישעיה נה) וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ׳ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה. שִׁיר חָדָשׁ אִקְרֵי. בְּגִין כַּךְ בְּהַקְרִיבְכֶם

מִנְחָה חֲדָשָׁה. הָתָם מִנְחַת קְנָאוֹת, הָכָא מִנְחָה חֲדָשָׁה. חֲדָשָׁה דְּחַדּוּשָׁא דְּכוּלָּא (ס״א דְּכַלָּה) הָכָא. קְשׁוּרָא דְּכוּלָּא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, קְשׁוּרָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב שְׁלֵימָא אִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, וְאוֹרַייְתָא אִתְיְהִיבַת.

וְכַד מָטוּן בְּכוּרִים לְגַבֵּי כַּהֲנָא, הֲוָה בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֵימַר וּלְפָרְשָׁא מִלִּין, עַל הַהוּא אִילָנָא דְּאַרְעָא, דְּאִשְׁתְּלִים כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, בְּשִׁבְעִין עַנְפִּין, וּבָעָא לְאוֹבָדָא לֵיהּ לָבָן אֲרַמָּאָה, דְּאִתְפְּגִים עָלְמָא בְּגִינֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֵׁזִיב לֵיהּ, וְאִתְעַטָּר בְּדִינוֹי (ס״א בְּבִנּוֹי) כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. בְּגִין הַהוּא אִילָנָא, דְּכָל קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בֵּיהּ תַּלְיָיא. וְעַל דָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה אִתְקְרֵי. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחֶדְוָותָא דְּעֵלָּאֵי וְתַתָּאֵי הוּא, וְחֶדְוָותָא דְּסִיהֲרָא. וּבְכָל זִמְנָא חַדְתּוּתֵי דְּסִיהֲרָא, קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא הוּא, וְחֶדְוָותָא דִּילָהּ. (דְּסִיהֲרָא)

לְמַלְכָּא דַּהֲווֹ לֵיהּ בְּנִין, וּבְרַתָּא חֲדָא, אַתְקִין סְעוּדָתָא לְכֻלְּהוּ בְּנִין, לָא אִשְׁתְּכַחַת הַהִיא בְּרַתָּא עַל פָּתוֹרָא. כַּד אָתָאת, אַמְרַת לְמַלְכָּא, מָארִי, לְכָל אַחַי זְמִינַת וְיָהֲבַת לְכָל חַד מָאנִין יְדִיעָן, וְלִי לָא יָהֲבַת חוּלָקָא בֵּינַייְהוּ. אָמַר לֵיהּ, חַיֶּיךְ בְּרָתִי, מָנָא דִּילָךְ יִשְׁתְּכַח עַל חַד תְּרִין. הָא כֹּלָּא יִתְנוּן לָךְ מֵחוּלָקֵיהוֹן. אִשְׁתְּכַח לְבָתַר בִּידָהָא חוּלָקִין, עַל חַד תְּרִין מִכֹּלָּא. כַּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

מִכְּלָא נַטְלָא חוּלָקִין, וְעַל דָּא אִתְקְרֵי כַּלָּה, כְּלוּלָא. כַּכַּלָּה דְּכֻלְּהוּ מְזַמְּנִין לָהּ מָאנִין וְחוּלָקִין וְתַכְשִׁיטִין, כַּךְ הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, חַדְתּוּתֵי (נ״א חֶדְוָותָא) דִּילָהּ בְּכֻלָּא, וְכֻלָּא יָהֲבִין לָהּ חוּלָקִין וּמָאנִין.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַח בְּעִטְרוֹי, חֶדְוָותָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הוּא. וְכַד אוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת, אִתְעַטָּרַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּעִטְרִין עִלָּאִין, וּבְגִין דְּכָל קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אִתְקְשַׁר בְּהַאי אִילָנָא, אִקְרֵי יוֹם אֶחָד. דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַיְיָ׳. יוֹם אֶחָד וַדַּאי, דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד, בְּקִשּׁוּרָא דִּלְעֵילָּא.

קִשּׁוּרָא דִּלְעֵילָּא, רֵישָׁא וְגוּלְגַּלְתָּא וּמוֹחֵי. (ויחי רכ״א) קִשּׁוּרָא אָחֳרָא, תְּרִין דְּרוֹעִין וְגוּפָּא. דַּאֲחִידָן, (קִשּׁוּרָא אָחֳרָא) מֵחֵילָא דְּרֵישָׁא. וְאוֹקְמָא רַב הַמְנוּנָא, (ס״א בְּתְרִין) בְּתַלַּת קִשִּׁירִין דַּאֲבָהָתָא (קִשּׁוּרָא אָחֳרָא). תְּרִין קַיְימִין (נ״א כּוּלְיָין) דִּלְתַתָּא) דְּאִתְמְשָׁכוּ בְּמִשַּׁח רְבוּת, (בְּקִיּוּמָא) בִּתְרִין דַּרְגִּין, תְּרִין נַחֲלִין, לְאַכְנָשָׁא זַרְעָא, לְאַפָּקָא בְּדַרְגָּא אָחֳרָא, בְּפוּם אַמָּה. אִילָנָא דָּא, הוּא גּוּפָּא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאָחִיד לְכָל הָנֵי, וְכֻלָּא מִתְקַשְּׁרָן בֵּיהּ, וְהוּא בְּהוֹן, וְעַל דָּא כֻּלָּא חַד. וְכַד אִזְדַּוְּגַת בֵּיהּ מַטְרוֹנִיתָא, כְּדֵין הוּא אֶחָד, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת. מַאן עֲצֶרֶת. אֶלָּא בְּהַהוּא אֲתַר, דְּכֹלָּא מִתְקַשְּׁרָן כַּחֲדָא, אִקְרֵי עֲצֶרֶת, מַאי עֲצֶרֶת, (ס״א כְּנוּפְיָא כְּנִישׁוּ) כְּנִישׁוּ. וְאִי תֵּימָא הָכָא דְּאִקְרֵי עֲצֶרֶת, מַאי טַעֲמָא. אֶלָּא בְּכָל אִינּוּן יוֹמִין, יוֹמֵי סְעוּדָתֵי דְּעַנְפֵי אִילָנָא (דף צ״ז ע״א) הֲווֹ. וְעַל דָּא, שִׁבְעִים פָּרִים אִינּוּן. לְבָתַר, חֶדְוָותָא (דְּגוּפָא) דְּאִילָנָא מַמָּשׁ, וְחֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִינֵיהּ הוּא יוֹמָא חַד עֲצֶרֶת. חֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא, חֶדְוָותָא דְּאִילָנָא, דְּהוּא גּוּפָא.

וְעַל דָּא לֵית חוּלָקָא בְּהַאי יוֹמָא, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ, עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם, לָכֶם, וְלָא לְאָחֳרָא. (ס״א לְבָתַר חֶדְוָותָא דְּאִילָנָא מַמָּשׁ וּבְגִינֵיהּ הוּא יוֹמָא חַד וְלֵית חוּלָקָא בְּהַאי יוֹמָא אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא כְּתִיב עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. אוֹף הָכִי בְּהַאי יוֹמָא חֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא חֶדְוָותָא דְּאִילָנָא דְּהוּא גּוּפָא וְכֹלָּא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ)

דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכָּא אִשְׁתְּכַח, כֹּלָּא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, בַּעֲצֶרֶת עַל פֵּירוֹת הָאִילָן, וְהָא אוּקְמוּהָ בְּגִין כָּךְ אֶחָד אִקְרֵי, אֶחָד וַדַּאי, כְּמָה דְּאָמְרָן.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה וְגוֹ׳, סְלֹת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה. מַאי שְׁנָא הָכָא חָמֵץ (בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל), אֶלָּא בְּגִין דְּכֹלָּא אֲחִידָן בֵּיהּ (וְכֵן) בְּאִילָנָא, דְּהָא בְּאִילָנָא אֲחִידָן עַנְפִין, בְּאִילָנָא אֲחִידָן עָלִין, קְלִיפִין, דִּינִין סַגִּיאִין בְּכָל סִטְרִין, כֹּלָּא אִשְׁתְּכַח

בֵּיהּ. וּבְגִין דְּהַאי אִילָנָא, מְכַפֵּר עַל יֵצֶר הָרָע, דְּהוּא בְּבֵי מוֹתְבֵיהּ דְּבַר נָשׁ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מֵהַאי אִילָנָא אִתְּזָנוּ כָּל שְׁאָר אִילָנִין לְתַתָּא. וְהוּא אִשְׁתְּרְשָׁא עַל חַד נַהֲרָא עַמִּיקָא, דְּנָגִיד וְנָפִיק וְלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין. עָלֵיהּ כְּתִיב (ירמיה יז) **וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו, וְעַל דָּא אִקְרֵי אוֹרַיְיתָא,** (משלי ג) **עֵץ חַיִּים הִיא וְגוֹ׳. וּמַאי וְתוֹמְכֶיהָ מְאוּשָּׁר. הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל וְתוֹמְכֶיהָ מְאוּשָּׁר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית ל) **בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת.**

רעיא מהימנא

(ויקרא כג) **וְהֵנִיף אֶת הָעֹמֶר וְגוֹ׳. פִּקּוּדָא דָּא,** (ל״ב) **לְקָרְבָּא קָרְבָּן הָעֹמֶר, קָרְבְּנָא דָּא, כֻּלָּא אִיהוּ בִּדְבֵקוּתָא עֵילָּא וְתַתָּא, מַטְרוֹנִיתָא וּבְנָהָא כַּחֲדָא אַזְלִין. עֹמֶר דָּא, מִקָּרְבִין יִשְׂרָאֵל בְּדַכְיוּתָא דִּלְהוֹן, וְהַהוּא קָרְבְּנָא אִיהוּ מִן שְׂעוֹרִים, וְדָא אִתְקְרִיבוּ, לְמֵיעַל רְחִימוּ בֵּין אִתְּתָא וּבַעְלָהּ.**

אֵשֶׁת זְנוּנִים, אִתְרַחֲקַת גַּרְמָהּ מִבֵּינַיְיהוּ, דְּלָא יְכִילַת לְמֵיקָם עַל גַּבָּהּ. אֵשֶׁת חַיִל קְרִיבַת גַּרְמָהּ לְקָרְבָּא לְגַבֵּי כַּהֲנָא רַבָּא, וַדַּאי טְהוֹרָה הִיא, (במדבר ה) **וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זֶרַע, וְאוֹסִיפַת חֵילָא וּרְחִימוּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. אֵשֶׁת זְנוּנִים עַרְקַת מִן מַקְדְּשָׁא, דְּלָא לְמִקְרַב לְגַבֵּיהּ, דְּאִלְמָלֵא בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאֵשֶׁת חַיִל אִבְדִּיקַת גַּרְמָהּ, אִיהִי אִתְקְרִיבַת לְגַבָּהּ, אִתְאֲבִידַת מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא לָא בַּעְיָא לְקָרְבָּא לְמַקְדְּשָׁא, וְעַרְקַת מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתָּאֲרוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, בְּלָא עִרְבּוּבְיָא אָחֳרָא, לְגַבֵּי רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.**

רָזָא דִּסְתָרָא דָּא, תַּרְתֵּין אַחֲתָן. וְכַד אַרְחַת דָּא לְגַבֵּי דָּא, בְּבְדִיקוּ דִּילָהּ, צָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה יֵרָכָהּ. דְּהָא בְּדִיקוּ דְּאֵשֶׁת חַיִל, סָמָא דְּמוֹתָא לְאֵשֶׁת זְנוּנִים. וְדָא אִיהוּ עֵיטָא, דְּיָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִבְנוֹי, לְקָרְבָא קָרְבְּנָא דָּא בְּגִין אֵשֶׁת חַיִל, דְּתַעֲרוֹק אֵשֶׁת זְנוּנִים מִנָּהּ. וְאִשְׁתַּאֲרוּ יִשְׂרָאֵל בְּלָא עַרְבּוּבְיָא אָחֳרָא, זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.(ע״כ רעיא מהימנא)

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חִזְקִיָּה הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, כְּתִיב, (ויקרא כ״ג) **וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה. מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר לֵיהּ, הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.**

אֲבָל תָּא חֲזֵי, יִשְׂרָאֵל כַּד הֲווֹ בְּמִצְרַיִם, הֲווֹ בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא, וַהֲווֹ אַחִידָן בְּמָסָאֲבוּתָא, כְּאִתְתָא דָּא, כַּד הִיא יְתִבָא בְּיוֹמֵי דְּמָסָאֲבוּתָא. בָּתַר דְּאִתְגְּזָרוּ, עָאלוּ בְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי בְּרִית. כֵּיוָן (דף צ״ז ע״ב)

רעיא מהימנא

(ויקרא כ״ג) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת וְגוֹ׳.

פִּקּוּדָא (ל״א) דָּא, לְסִפּוּר סְפִירַת הָעֹמֶר, הָא אוּקִימְנָא, וְרָזָא דָּא, יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּאִתְדְּכוּ לְמֶעְבַּד פִּסְחָא, וְנָפְקוּ מִמָּסָאֲבוּ, לָא הֲווֹ שְׁלִמִין וְדַכְיָין כַּדְקָא חֲזֵי. וְעַל דָּא, לָאו הַלֵּל גָּמוּר בְּיוֹמֵי דְּפִסְחָא, דְּעַד כְּעַן לָא אִשְׁתְּלִימוּ כַּדְקָא יָאוֹת.

כְּאִתְתָא דְּנָפְקָא מִמָּסָאֲבוּ, וְכֵיוָן דְּנָפְקָא, מִתַּמָּן וּלְהַלְאָה, וְסָפְרָה לָהּ. אוּף הָכָא יִשְׂרָאֵל, כַּד נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, נָפְקוּ מִמָּסָאֲבוּ, וְעָבְדוּ פֶּסַח, לְמֵיכַל בְּפָתוֹרָא דְּאָבוּהוֹן, וּמִתַּמָּן

דְּאִתְאֲחָדוּ בֵּיהּ, פִּסַק מְסַאֲבוּתָא מִנַּיְיהוּ, כְּדָא אִתְתָּא כַּד פַּסְקוּ מִנָּהּ דְּמֵי מְסַאֲבוּתָא. בָּתַר דְּאִתְפְּסָקוּ מִנָּהּ, מַה כְּתִיב. (ויקרא טו) וְסָפְרָה לָהּ שִׁבְעַת יָמִים. אוֹף הָכָא, כֵּיוָן דְּעָאלוּ בְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא, פָּסְקָא מְסָאֲבוּ מִנַּיְיהוּ, וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה חוּשְׁבָּנָא לְדַכְיוּתָא.

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם, לָכֶם דַּייְקָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְסָפְרָה לָהּ שִׁבְעַת יָמִים, לָהּ: לְעַצְמָהּ. אוֹף הָכָא לָכֶם: לְעַצְמְכֶם. וְלָמָּה. בְּגִין לְאִתְדַּכְּאָה בְּמַיִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, וּלְבָתַר לְמֵיתֵי לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, וּלְקַבְּלָא אוֹרַייְתֵיהּ.

הָתָם וְסָפְרָה לָהּ שִׁבְעַת וּלְהָלְאָה יַעַבְדוּן חוּשְׁבָּנָא, לְמִקְרַב אִתְּתָא לְבַעְלָהּ, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ, וְאִינּוּן חַמְשִׁין יוֹמִין דְּדַכְיוּ, לְאַעֲלָא לְרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וּלְקַבְּלָא אוֹרַייְתָא, וּלְמִקְרַב אִתְּתָא לְבַעְלָהּ. וּבְגִין דְּאִלֵּין יוֹמִין, יוֹמִין דְּעָלְמָא דְּדְכוּרָא, לָא אִתְמְסַר חוּשְׁבָּנָא דָּא אֶלָּא לְגַבְרֵי בִּלְחוֹדַיְיהוּ. וְעַל דָּא חוּשְׁבָּנָא דָּא, בַּעֲמִידָה אִיהוּ, וּמִלִּין דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, בִּישִׁיבָה, וְלָא בַּעֲמִידָה. וְרָזָא דָּא, צְלוֹתָא דְּעַמִידָה, וּצְלוֹתָא מְיוּשָׁב.

וְאִלֵּין חַמְשִׁין, מ״ט אִינּוּן, כְּלַל אַנְפֵּי אוֹרַייְתָא, דְּהָא בְּיוֹמָא דְּחַמְשִׁין, אִיהוּ רָזָא דְּאוֹרַייְתָא מַמָּשׁ. וְאִלֵּין אִינּוּן חַמְשִׁין יוֹמִין, דְּבֵיהּ שְׁמָטָה וְיוֹבְלָא. וְאִי תֵּימָא, חַמְשִׁין, מ״ט אִינּוּן. חַד טְמִירָא אִיהוּ, וְעָלְמָא אִסְתִּמִיךְ עָלֵיהּ. וּבְהַהוּא

יָמִים, הָכָא שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, אֲמַאי שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת. בְּגִין לְמִזְכֵּי לְאִתְדַּכְּאָה בְּמַיִין, דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק. וְאִקְרֵי מַיִם חַיִּים. וְהַהוּא נָהָר, שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת נָפְקוּ מִנֵּיהּ. וְעַל דָּא שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת וַדַּאי, בְּגִין לְמִזְכֵּי בֵּיהּ, כְּמָה דְּאִתְּמָר, דַּכְיוּ דִּילָהּ בְּלֵילְיָא, לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּבַעְלָהּ.

כַּךְ כְּתִיב וּבְרֶדֶת הַטַּל עַל הַמַּחֲנֶה לָיְלָה. עַל הַמַּחֲנֶה כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב וּבְרֶדֶת הַטַּל לָיְלָה. אֶלָּא עַל הַמַּחֲנֶה, בְּגִין דְּיוֹרֵד מֵהַהוּא נְקוּדָה, עַל אִינּוּן יוֹמִין דְּאִתְקְרִיאוּ מַחֲנֶה. וּמִתְחַבֶּרֶת בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִימְתַי נָחַת הַאי טַלָּא. כַּד קְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְּסִינַי, כְּדֵין יוֹמָא דְּחַמְשִׁין, אִתְגַּלְיָא טְמִירָא, וְאִתְכַּסְיָא (נ״א וְאִשְׁתְּכַח) בֵּיהּ. כְּמַלְכָּא דְּאָתֵי לְבֵי שׁוּשְׁבִינֵיהּ, וְאִשְׁתְּכַח תַּמָּן, אוֹף הָכָא יוֹמָא דְּחַמְשִׁין, וְהָא אוֹקִימְנָא רָזָא דָּא. (פקודא ל״ב לקרבא קרבן העומר וכו׳ לעיל עמ׳ א׳)

פִּקּוּדָא (ל״ג) בָּתַר דָּא, לְמֶעְבַּד חַג שָׁבוּעוֹת, דִּכְתִיב וְעָשִׂיתָ חַג שָׁבוּעוֹת לַיְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. שָׁבוּעוֹת: עַל דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְרָזָא דְּחַמְשִׁין יוֹמִין, דְּאִינּוּן שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, וּבְקָרְבָּנָא דְּעֹמֶר, אִתְבְּטַל יֵצֶר הָרָע, דְּעַרְקַת מֵאֵשֶׁת חַיִל. וְכַד תַּמָּן לָא אִתְקְרִיב, מִתְדַּבְּקִין יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְבְּטַל מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי בְּגַוְונָא דָּא עֲצֶרֶת, דְּאִית בֵּיהּ בְּטוּל יֵצֶר הָרָע. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב בֵּיהּ חַטָּאת, כִּשְׁאָר זְמַנִּין, דְּכְתִיב בְּהוּ חַטָּאת

נָחַת הַהוּא טַלָּא בִּשְׁלִימוּ, וְאַדְּכֵי, וְאִתְפַּסְקַת זוּהֲמָתָן מִנַּיְיהוּ, וְאִתְחַבָּרוּ בֵּיהּ בְּמַלְכָּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא, וַדַּאי כָּל הַנֶּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, לְאִתְדַּכְּאָה וּלְאִסְתַּחֲאָה, וְכוּלָּא אִתְקַשָּׁרוּ וְאִתְחַבָּרוּ בֵּיהּ (ס״א אִתְקַדְּשׁוּ) בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּלָא מָנֵי חוּשְׁבָּנָא דָּא, אִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת, לְמִזְכֵּי לְדַכְיוּתָא דָּא. לָא אִקְרֵי טָהוֹר, וְלָאו בְּכוּלָּא דְּטָהוֹר הוּא. וְלָאו הוּא כְּדַאי לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאן דְּמָטֵי טָהוֹר לְהַאי יוֹמָא, וְחוּשְׁבָּנָא לָא אִתְאַבִּיד (לַיְיִ׳). וּכְדֵין כָּל נְהוֹרִין אִתְכְּנָשׁוּ לְאֵשֶׁת חַיִל, וּבְגִין כַּךְ עֲצֶרֶת.

שָׁבוּעוֹת, וְלָא כְּתִיב כַּמָּה אִינּוּן. אֶלָּא בְּכָל אֲתַר דְּאִתְמַר סְתָם, שְׁמָא גָּרִים דְּאִינּוּן מִן שָׁבַע. וּכְתִיב שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת תִּסְפֹּר לָךְ, אֲמַאי כְּתִיב שָׁבוּעוֹת בִּלְחוֹדוֹי. אֶלָּא הָכִי אִצְטְרִיךְ שָׁבוּעוֹת סְתָם, לְאַכְלְלָא עִילָּא וְתַתָּא, דְּהָא בְּכָל אֲתַר דְּאִלֵּין מִתְעָרֵי, אִלֵּין אוֹף הָכִי מִתְעָרֵי עִמְּהוֹן. עַד לָא הֲוָה שְׁלֹמֹה, לָא הֲווֹ אִתְגַּלְיָין, כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, עָבֵד מִנַּיְיהוּ פְּרָט. דִּכְתִיב, (מלכים א ח) שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים, דָּא אִיהוּ פְּרָט.

בִּזְמָנָא אָחֳרָא בִּכְלַל, שָׁבוּעוֹת סְתָם. וְלָא אִצְטְרִיךְ לְבַר נָשׁ אָחֳרָא לְמֶעְבַּד מִנְּהוֹן פְּרָט, בַּר שְׁלֹמֹה. בְּגִין דְּאִינּוּן שִׁבְעַת

מִנַּיהּ, כַּד מָטֵי לְהַאי לֵילְיָא, לְבָעֵי לֵיהּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְאִתְחַבְּרָא בָּהּ, וּלְנַטְרָא דַּכְיוּ עִלָּאָה, דְּמָטֵי עָלֵיהּ בְּהַהוּא לֵילְיָא, וְאִתְדְּכֵי.

וְאוֹלִיפְנָא, (דף צ״ח ע״א)

דְּאוֹרַיְיתָא דְּבָעֵי לֵיהּ לְמִלְעֵי בְּהַאי לֵילְיָא, אוֹרַיְיתָא דְּבְעַל פֶּה, בְּגִין דְּיִתְדַּכּוּן (ס״א דְּיִתְדַּבַּק) כַּחֲדָא, מִמַּבּוּעָא דְּנַחְלָא עַמִּיקָא. לְבָתַר, בְּהַאי יוֹמָא, לֵיתֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְיִתְחַבַּר (ס״א בְּהוּ) בָּהּ, וְיִשְׁתַּכְחוּן כַּחֲדָא בְּזִווּגָא חַד לְעֵילָּא. כְּדֵין מַכְרִיזֵי עָלֵיהּ וְאָמְרֵי, (ישעיה נט) וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ וגו׳. וְעַל דָּא, חַסִידֵי קַדְמָאֵי לָא יָמִים דִּלְתַתָּא, לָא נְהִירוּ בִּשְׁלִימוּ, עַד דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, וּכְדֵין קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, בְּאִינּוּן שִׁבְעַת יוֹמִין. וְהָכָא חַג שָׁבוּעוֹת סְתָם, בְּגִין דְּאִתְכְּלָלוּ תַּתָּאֵי בְּעִלָּאֵי, וְלָא אַנְהִירוּ כְּיוֹמָא דְּשְׁלֹמֹה.

פִּקּוּדָא (ל״ד) בָּתַר דָּא, לְקָרְבָּא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. הָא אוּקִימְנָא, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם: תַּרְתֵּי שְׁכִינְתֵּי, עֵילָּא וְתַתָּא, וְאִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא. לְגַבֵּיהוֹן, תְּרִין נָהֲמֵי בְּשַׁבָּת, מְזוֹנָא דְּחַד תְּרִין, דְּעֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טז) שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד. לָאֶחָד וַדַּאי, לְאִתְיַיחֲדָא בַּאֲתַר חַד. לְהַהוּא דְּאִקְרֵי אֶחָד. וּמַאן אִיהוּ. הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יְרִית עֵילָּא וְתַתָּא, תְּרִין נָהֲמֵי כַּחֲדָא. וּבְגִין דְּשַׁבָּת אִיהוּ רָזָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, וְכֻלָּא אִיהוּ שַׁבָּת, (אִתְקְרִיבוּ) תְּרִין נָהֲמֵי. ע״כ

הָווֹ נָיְימֵי בְּהַאי לֵילְיָא, וַהֲווּ לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַמְרֵי, נֵיתֵי לְאַחֲסָנָא יְרוּתָא קַדִּישָׁא, לָן, וּלְבָנָן, בִּתְרֵין עָלְמִין. וְהַהוּא לֵילְיָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְעַטָּרָא עָלַיְיהוּ, וְאַתְיָיא לְאִזְדַּוּוגָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, וְתַרְוַוייהוּ מִתְעַטְּרֵי עַל רֵישַׁיְיהוּ, דְּאִינּוּן דְּזַכָּאן לְהָכִי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הָכִי אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּמִתְכַּנְשֵׁי חַבְרַיָּיא בְּהַאי לֵילְיָא לְגַבֵּיהּ, נֵיתֵי לְתַקָּנָא תִּכְשִׁיטֵי כַּלָּה, בְּגִין דְּתִשְׁתְּכַח לְמָחָר בְּתִכְשִׁיטָהָא, וְתִקּוּנָהָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא כַּדְקָא יָאוּת. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּחַבְרַיָּיא, כַּד יִתְבַּע מַלְכָּא לְמַטְרוֹנִיתָא, מַאן תַּקִּין

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא לְהַסְדִּיר לֶחֶם וּלְבוּנָה, לְהַקְרִיב עִמֶּר. דִּכְתִיב וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הֲנִיפְכֶם אֶת הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ תְּמִים לְעוֹלָה. וְכֵן בְּשָׁבוּעוֹת לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְהָכִי בְּכָל יוֹמִין טָבִין, לְהַקְרִיב קָרְבָּן דְּמוּסָפִין. אֶלָּא וַדַּאי בְּכָל יוֹמָא דְּמוּעָדַיָּיא צָרִיךְ לְקָרְבָּא קָרְבְּנָא דִּילֵיהּ. צָרִיךְ לְקָרְבָּא עָלֵיהּ תּוֹסֶפֶת דְּאִית לֵיהּ, כְּגוֹן תּוֹסֶפֶת כְּתוּבָתָא וּמַתְנָתָא, דְּאוֹסִיף חָתָן לְכַלָּה. וְשַׁבָּת מַלְכְּתָא, דְּאִיהִי כַּלָּה, בְּשַׁבָּתוֹת וּבְכָל יוֹמִין טָבִין, צְרִיכָה תּוֹסֶפֶת, דְּאִינּוּן מוּסָפִין דְּקָרְבְּנִין, וּמַתְנָתָא, דְּאִינּוּן מַתָּנוֹת כְּהוּנָּה.

וּבְשָׁבוּעוֹת דְּאִיהוּ מַתַּן תּוֹרָה, דְּאִתְיְיהִיבוּ תְּרֵין לוּחִין דְּאוֹרַיְיתָא, מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, צָרִיךְ לְקָרְבָּא

תַּכְשִׁיטָהָא, וְאַנְהִיר עִטָרָהָא, וְשַׁוִּי תִּקוּנָהָא. וְלֵית לָךְ בְּעָלְמָא, מַאן דְּיָדַע לְתַקָּנָא תַּכְשִׁיטֵי כַּלָּה, אֶלָּא חַבְרַיָּיא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. תָּא חֲזֵי, חַבְרַיָּיא מְתַקְּנֵי בְּהַאי לֵילְיָא תַּכְשִׁיטָהָא לְכַלָּה, וּמְעַטְּרֵי לָהּ בְּעִטָרָהָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא. וּמַאן מַתְקִין לֵיהּ לְמַלְכָּא, בְּהַאי לֵילְיָא, לְאִשְׁתַּכְחָא בָּהּ בְּכַלָּה, לְאִזְדַּוְּוגָא בָּהּ בְּמַטְרוֹנִיתָא. נַהֲרָא קַדִּישָׁא עַמִּיקָא דְּכָל נַהֲרִין, אִימָּא עִלָּאָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וגו׳. לְבָתַר דְּאַתְקִינַת לֵיהּ לְמַלְכָּא, וְאַעְטְרַת לֵיהּ, אַתְיַית לְדַבְּאָה לָהּ לְגַבֵּיהוּ, שִׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּאִינּוּן ה״ה דִּתְרִין יוֹמִין דְּשָׁבוּעוֹת אִינּוּן י״ו צָרִיךְ לְקָרְבָּא לְגַבֵּיהוּ, שִׁתֵּי הַלֶּחֶם מְאִינּוּן ה״ה דְּהָא אִיהוּ נָהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי, ה״ה, מִן הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.

וְהַאי אִיהוּ מַאֲכַל אָדָם, דְּאִיהוּ יו״ד ה״א וָא״ו ה״א. (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ׳. עוֹמֶר שְׁעוֹרִין, מַאֲכַל בְּעִירָן, דְּאִינּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּמִנְּהוֹן צָרִיךְ לְקָרְבָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא א) מִן הַבְּהֵמָה. אֵלּוּ: מְנַגְּחִים בְּמַתְנֵיתִין, בְּאֵלֶּין פַּשְׁטִין. מִן הַבָּקָר: פָּרִים מְנַגְּחִים בְּמַתְנֵיתִין, בְּתוֹקְפָּא יַתִּיר. וּמִן הַצֹּאן: שֶׂאֱר עַמָּא, קָרְבְּנָא דִּלְהוֹן צְלוֹתִין, וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם.

לְמַטְרוֹנִיתָא, וּלְאִינּוּן דְּמִשְׁתַּכְחֵי גַּבָּהּ.

לְמַלְכָּא דְּהָוָה לֵיהּ בַּר יְחִידָאי, אָתָא לְזַוּוגָא לֵיהּ בְּמַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה, מַאי עַבְדַת אִמֵּיהּ כָּל הַהוּא לֵילְיָא, עָאלַת לְבֵי גְּנִיזָהָא, אַפִּיקַת עִטָרָא עִלָּאָה, בְּשִׁבְעִין (דף צ״ח ע״ב) אַבְנֵי יְקָר סַחֲרָנָא, וְאַעְטְרַת לֵיהּ. אַפִּיקַת לְבוּשִׁין דְּמִילַת וְאַלְבִּישַׁת לֵיהּ, וְאַתְקְנַת לֵיהּ בְּתִקּוּנֵי דְּמַלְכִין.

לְבָתַר עָאלַת לְבֵי כַּלָּה, חָמָאת עוּלֵימְתָהָא, דְּקָא מְתַקְנֵי עִטָרָהָא, וּלְבוּשָׁהָא, וְתַכְשִׁיטָהָא, דְּמָארֵי קַבָּלָה, וּמָארֵי מִדּוֹת, אִינּוּן מִסְטַר דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. שְׁאָר עַמָּא מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, אָסוּר וְהֶתֵּר. וּבְגִין דָּא, מִן הַבְּהֵמָה, מַאֲכָל דְּלְהוֹן, עִסְּרִין לֶחֶם שְׁעוֹרִים, (רות ג) וַיָּמָד שֵׁשׁ שְׂעוֹרִים. וַיָּשֶׂת עָלֶיהָ, אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה. אֲבָל אִלֵּין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִינּוּן אָדָם אוֹרַיְיתָא דִּלְהוֹן, נָהֲמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וְהַיְינוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. חֲדוּ כְּלְהוּ תָּנָאִין וַאֲמוֹרָאִין, וְאָמְרוּ מַאן קָאִים קַמֵּי סִינַי. (ע״כ רעיא מהימנא)

(שייך כאן פקודא לשרוף קדשים הנדפס בדף ל״ג ע״א)

לְתַקְנָא לָהּ. אָמְרָה לוֹן, הָא אַתְקִינַת בֵּי טְבִילָה, אֲתַר דְּמַיִין נַבְעִין, וְכָל רֵיחִין וּבוּסְמִין סוּחֲרָנֵי אִינּוּן מַיִין, לְדַכְאָה לְכַלָּתִי, לֵיתֵי כַּלָּתִי, מַטְרוֹנִיתָא דִּבְרִי, וְעוּלֵימְתָהָא, וְיִתְדְּכוּן בְּהַהוּא אֲתַר דְּאַתְקִינַת בְּהַהוּא בֵּי

טְבִילָה, דְּמַיִין נַבְעִין דְּעִמִּי. לְבָתַר תַּקִּינוּ לָהּ בְּתַכְשִׁיטָהָא, אַלְבִּישׁוּ לָהּ לְבוּשָׁהָא, אַעַטְרוּ לָהּ בְּעִטָּרָהָא. לְמָחָר כַּד ייֵתֵי בְּרִי לְאִזְדַּוּוגָא בְּמַטְרוֹנִיתָא, יִתְקִין הֵיכָלָא לְכֻלְּהוּ, וְיִשְׁתְּכַח מָדוֹרֵיהּ בְּכוּ כַּחֲדָא.

כַּךְ מַלְכָּא קַדִּישָׁא וּמַטְרוֹנִיתָא, וְחַבְרַיָּיא, כְּהַאי גַּוונָא.

וְאִימָא עִלָּאָה דְּמִתַּקְנַת כּוּלָּא. אִשְׁתְּכַח דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וּמַטְרוֹנִיתָא, וְחַבְרַיָּיא, מָדוֹרֵיהוֹן כַּחֲדָא, וְלָא מִתְפָּרְשִׁין לְעָלְמִין. הָדָא הוּא דִכְתִיב, יְיָ׳ מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ וְגוֹ׳, הוֹלֵךְ תָּמִים וּפוֹעֵל צֶדֶק. מַאן הוּא פּוֹעֵל צֶדֶק. אֶלָּא, אִלֵּין אִינוּן דְּמִתַּקְנֵי לְמַטְרוֹנִיתָא בְּתַכְשִׁיטָהָא, בִּלְבוּשָׁהָא, בְּעִטָּרָהָא. וְכָל חַד, פּוֹעֵל צֶדֶק אִקְרֵי.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אִלְמָלֵא לָא זָכִינָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין דַּיֵי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּרָעוּתָא דִּלְהוֹן בְּאוֹרַיְיתָא, עָלַיְיהוּ כְּתִיב (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ. וּכְתִיב אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ.

(ויקרא כ״ג) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ, רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם

רעיא מהימנא

(ויקרא כ״ג) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ וְגוֹ׳. פִּקּוּדָא (מ״ב) דָּא, לְתִקּוֹעַ שׁוֹפָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהוּא יוֹמָא

חַגֵּנוּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, מִן כָּל אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְאִתְרְעֵי בְּהוּ, וּמֵאַתַר רְחִיקָא קָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יהושע כד) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר ה׳ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. לְאַחֲזָאָה, דְּהָא מֵאַתַר רְחִיקָא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, וּכְתִיב, (יהושע כד) וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וגו׳. הָנֵי קְרָאֵי אִית לְאִסְתַּכְלָא בְּהוּ, וְכִי כָּל יִשְׂרָאֵל לָא הֲווֹ יַדְעֵי דָּא, וְכָל שֶׁכֵּן יְהוֹשֻׁעַ.

אֶלָּא אוֹרַיְיתָא כּוּלָּהּ סָתִים וְגַלְיָא, כְּמָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּדִינָא לְעָלְמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְהָא אוּקְמוּהָ דִּכְתִיב, תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. וְהָא אִתְּמַר. דְּהַאי אִיהוּ יוֹמָא דְּסִיהֲרָא אִתְכַּסֵּי בֵּיהּ, וְקָאִים עָלְמָא בְּדִינָא. בְּגִין, דְּהַהוּא מְקַטְרְגָא, חָפֵי וְכַסֵּי וְאַנְעֵל פִּתְחָא עַל מַלְכָּא, אֲתַר דְּדִינָא שַׁרְיָא, לְמִתְבַּע דִּינָא עַל עָלְמָא.

וְאִי תֵּימָא, אֵיךְ אִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְהַהוּא מְקַטְרְגָא לְחַפָּאָה וּלְמִתְבַּע דִּינָא. אֶלָּא וַדַּאי בְּיַדָּא דְּהַאי מְקַטְרְגָא, שַׁוִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִתְבַּע דִּינָא עַל כָּל עָלְמָא, וְשַׁוִּי לֵיהּ יוֹמָא יְדִיעָא, לְמִתְבַּע כַּמִּיהּ כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבֵד לֵיהּ וְשַׁוִּי לֵיהּ כַּמִּיהּ, לְמֶהֱוֵי דְּחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַלְקָא, וְשַׁרְיָא עַל כֹּלָּא. וְרָזָא דָּא, (קהלת ג) וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה

סָתִים וְגַלְיָא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא כּוּלָּהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא הִיא, וְעַל דָּא אִיהִי סָתִים וְגַלְיָא. אִי יִשְׂרָאֵל (דף צ״ט ע״א) וִיהוֹשֻׁעַ הֲווֹ יַדְעֵי, אֲמַאי כְּתִיב כֹּה אָמַר יְיָ׳. אֶלָּא וַדַּאי סְתִימָא דְּמִלָּה, טִיבוּ סַגִּי עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ בַּאֲבָהָתָא, וְעָבִיד לוֹן רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה לְיקָרֵיהּ, וְאַפִּיק לוֹן מִגּוֹ נַהֲרָא עִלָּאָה יַקִּירָא קַדִּישָׁא, בּוּצִינָא דְּכָל בּוּצִינִין, בְּגִין דְּיִתְעַטָּר בְּהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כֹּה אָמַר יְיָ׳ בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. הַנָּהָר: הַהוּא נָהָר דְּאִשְׁתְּמוֹדַע, וְאִתְיְידַע.

מֵעוֹלָם, מַאי קָא בָּעֵי הָכָא. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא. יִתְקַיֵּים בְּדִינָא, וּלְמִנְדַּע דְּאִית דִּין וְאִית דַּיָּין.

כְּהַאי גַּוְונָא שַׁוֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַמֵּיהּ לְהַאי, דְּאִיהוּ תָּבַע דִּינָא קַמֵּי מַלְכָּא, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. וּבְהַאי יוֹמָא אִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, לְכַסָּאָה פִּתְחָא דְּמַלְכָּא, וְסִיהֲרָא אִתְחַפְיָיא לְגוֹ, עַד דְּיִתְגְּזַר דִּינָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא אִתְגְּלֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא בָּעֵי אֶלָּא בְּדִינָא.

כֹּלָּא כְּגַוְונָא חַדָּא עֵילָּא וְתַתָּא, אַתְקִין כּוּרְסְיָא דְּדִינָא בְּהַאי יוֹמָא, וְסַנְטִירָא אָתָא, וְתָבַע דִּינָא עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עָלְמָא, כָּל חַד וְחַד כְּפוּם אָרְחוֹי, וּכְפוּם מַה דַּעֲבַד. וְסַהֲדִין אַתְיָין וְסָהֲדֵי עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עָלְמָא. וְאִלֵּין אִינּוּן עֵינֵי יְיָ׳, דְּאִינּוּן מְשַׁטְטֵי בְּכָל עָלְמָא. וְכַמָּה אִינּוּן עֵינֵי יְיָ׳, דְּלֵית

מֵעֵבֶר הַנָּהָר מֵעוֹלָם, אֶלָּא הַהוּא נָהָר עוֹלָם אִקְרֵי. וְעַל דָּא, בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, לְאַחֲזָאָה טִיבוּ וּקְשׁוֹט דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר מַאי קָא מַיירֵי. אֶלָּא אַבְרָהָם לָא אִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּהַהוּא נָהָר, כְּמוֹ יִצְחָק דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּסִטְרֵיהּ לְאִתְתַּקָּפָא.

תָּא חֲזֵי, הַאי נָהָר, אַף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא, דִּינִין נָפְקֵי מִסִּטְרֵיהּ, וְאִתְתָּקְפוּ בֵּיהּ. וְכַד יִצְחָק אִתְתַּקַּף (בְּדִינוֹי) בִּבְנוֹי, כְּדֵין עִלָּאִין וְתַתָּאִין מִתְכַּנְּפֵי לְדִינָא, וְכוּרְסְיָיא דְּדִינָא אִתְתַּקַּן, וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא דְּדִינָא, לוֹן חוּשְׁבָּנָא, דְּקָא אַזְלֵי וּמְשַׁטְטֵי בְּכָל עָלְמָא, וְחָמָאן כָּל עוֹבָדֵי בְּנֵי עָלְמָא.

וַוי לְאִינּוּן דְּלָא מַשְׁגִּיחִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין בְּעוֹבָדֵיהוֹן, דְּהָא לְגַבַּייהוּ כַּיְימִין אִלֵּין סַהֲדֵי מַלְכָּא, וּמַשְׁגִּיחִין וְחָמָאן כָּל מַה דְּאִינּוּן עַבְדִין, וְקָאֲמְרֵי, דְּהָא אִינּוּן סַלְקֵי וְסָהֲדֵי קַמֵּי מַלְכָּא. וְהַאי סַנְטִירָא קָאִים קַמֵּי מַלְכָּא, וְתָבַע דִּינָא, פְּלוּנִי עָבַר דִּינָא, פְּלוּנִי עֲבַד כַּךְ. וְהָא הָכָא סַהֲדֵי. וְעַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁאִיל לוֹן, לֵית לוֹן רְשׁוּ לְסַהֲדָא. כְּדֵין אִינּוּן סַהֲדֵי סַהֲדוּתָא.

וְכֻלָּא אַכְתִּיב קַמֵּי מַלְכָּא בִּפִּתְקָא. בְּבֵי מַלְכָּא אִית חַד הֵיכָלָא. הֵיכָלָא דָּא מַלְיָא אֶשָּׁא חִוָּרָא, וְהַאי אֶשָּׁא מִתְגַּלְגְּלָא בְּפַלְקָא, וְלָהִיט שְׁבִיבִין וְהַאי לָא פָּסִיק לְעָלְמִין. לְגוֹ הַאי הֵיכָלָא, אִית הֵיכָלָא

וְדָאִין עָלְמָא, כְּדֵין, תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין לְסַלְקָא כּוּרְסְיָיא דְּדִינָא, וּלְתַקְנָא כּוּרְסְיָיא דְּרַחֲמֵי. וּבְמָה. בַּשּׁוֹפָר.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ, הָא זִמְנִין סַגִּיאִין שָׁאִילְנָא עַל הַאי שׁוֹפָר, מַאי קָא מַיְירֵי, וְעַד כָּאן לָא אִתְיְישַׁבְנָא בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הַאי הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, דְּיִשְׂרָאֵל בַּעְיָין בְּיוֹמָא דְּדִינָא (נ״א דְּא), שׁוֹפָר, וְלָא קֶרֶן. בְּגִין דְּקֶרֶן הָא אִתְיְידַע בְּאָן אֲתַר אִיהוּ, וּלְאִתְדַּבְּקָא דִּינָא לָא בָּעֵינָא. אֲבָל הָא תָּנֵינָן,

בְּמִלִּין וּבְעוֹבָדָא, בָּעֵינָן אוֹחֲרָא, מַלְיָא אֶשָּׁא אוּכְמָא, דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין. תְּרֵין סוֹפְרִין קַיְימִין תָּדִיר קַמֵּיהּ מַלְכָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא, סָהֲדִין כָּל סַהֲדֵי קַמֵּי מַלְכָּא. אִינּוּן סַהֲדִין (נ״א סוֹפְרִין) נַטְלִין מֵהַהוּא פַּלְגָא דְּאֶשָּׁא חִוָּרָא, וְכַתְבֵי עָלַיְיהּ בְּהַהוּא אֶשָּׁא אוּכְמָא.

וּכְדֵין מַלְכָּא אַחְמִיץ דִּינָא, עַד זִמְנָא יְדִיעָא, דְּלְמָא בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ יְהַדְּרוּן בִּתְשׁוּבָה. אִי יָהַדְּרוּן, פִּתְקִין נִקָּרְעִין. וְאִי לָאו, מַלְכָּא יָתִיב, וְכָל אִינּוּן דְּבֵי זְכוּתָא קַיְימֵי קַמֵּיהּ, כָּרוֹזָא קָם וְכָרִיז, פְּלוֹנִי עֲבַד כַּךְ, מַאן יוֹלִיף עָלַיְיהּ זְכוּת, אִי אִית מַאן דְּיוֹלִיף עָלַיְיהּ זְכוּת, יָאוּת. וְאִי לָאו הָא אִתְמְסַר לְסַנְטִירָא.

וְכֹלָּא יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַמַּאי אִצְטְרִיךְ לְכָל דָּא. אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יְהֵא פִּטְרָא דְּפוּמָא לִבְנֵי

לְאַחֲזָאָה וּלְאַתְעָרָא מִלִּין סְתִימִין.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַהוּא שׁוּפָר עִלָּאָה, דִּנְהִירוּ דִּכְלָא בֵּיהּ, אִסְתַּלָּק וְלָא נָהִיר לִבְנִין, כְּדֵין דִּינָא אִתְעַר, וְכָרְסְוָון אִתְתָּקְנוּ לְבֵי דִּינָא, וְדָא שׁוֹפָר, אֵילּוֹ דְּיִצְחָק אִקְרֵי, תּוּקְפֵּיהּ (דף צ״ט ע״ב) דְּיִצְחָק, תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ דַּאֲבָהָן, כַּד אִסְתַּלַק הַהוּא שׁוֹפָר גָּדוֹל, דְּלָא יַנְקָא לִבְנִין, כְּדֵין יִצְחָק אִתְתָּקַף, וְאִתְתָּקַן לְדִינָא בְּעָלְמָא.

וְכַד אִתְעַר הַאי שׁוֹפָר וְכַד בְּנֵי נָשָׁא תַּייְבִין מֵחַטָּאֵיהוֹן, בַּעְיָין לְנַגָּדָא קוֹל שׁוֹפָר מִתָּתָא, וְהַהוּא קָלָא סָלִיק לְעֵילָּא, כְּדֵין אִתְעַר שׁוֹפָרָא אָחֳרָא עִלָּאָה, וְאִתְעַר רַחֲמֵי, עָלְמָא. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה דְּכֹלָּא עֲבִיד בְּאַרַח קְשׁוֹט, וְנִיחָא קַמֵּיהּ מַאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִן דִּינֵיהּ. וְאִי תֵּימָא מְנָלָן. הַאי, אִתְמְסַר לְחַכִּימֵי, וַאֲפִילּוּ לְמַאן דְּלָא יַדְּעֵי, מַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְּלָא, יַשְׂגַּח בְּמַה דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא, וְיֵדַע בְּמַה דְּאִיהוּ בְּסִתְרָא, דְּהָא כֹּלָּא כְּגַוְונָא חֲדָא, כָּל מַה דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, כֹּלָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, וּמַלְכָּא יָתִיב בְּכוּרְסְיָיא דְּדִינָא, סַנְטִירָא קָא אָתֵי וְחָפֵי פִּתְחָא דְּמַלְכָּא, וְתָבַע דִּינָא. וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לֵיהּ לְדִינָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סא) כִּי אֲנִי יְיָ׳ אוֹהֵב מִשְׁפָּט. נָצַח רְחִימוּ דִּבְנוֹי, לְרַחֲמוּ דְּדִינָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּסַנְטִירָא קָם לְמִטְעַן מִלִּין עֲלַיְיהוּ, פָּקִיד לְמִתְקַע בְּשׁוֹפָר, בְּגִין

וְאִסְתַּלָּק דִּינָא. וּבָעֵינָן
לְאַחְזָאָה עוֹבָדָא בְּשׁוּפָר,
לְאִתְעָרָא שׁוּפָרָא אָחֳרָא,
וּלְאַפָּקָא בְּהַאי שׁוּפָר
לְתַתָּא, אִינּוּן קַלֵּי, לְאַחְזָאָה
דְּכָל אִינּוּן קָלִין דִּלְעֵילָּא,
דִּכְלִילָן כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא שׁוּפָר
עִלָּאָה, יִתְעָרוּן לְנַפָּקָא.
וּבְהָנֵי קָלִין דִּלְתַתָּא, יָהֲבִין
יִשְׂרָאֵל חֵילָא (לְרַחֲמֵי
מִתַּתָּא וְאִתְעָר שׁוּפָר גָּדוֹל) לְעֵילָּא,
וְעַל דָּא בָּעֵינָן לְזַמְנָא שׁוּפָר
בְּיוֹמָא דָּא, וּלְסַדְּרָא קָלִין,
לְכַוְונָא בֵּיהּ בְּגִין לְאִתְעָרָא
שׁוּפָר אָחֳרָא, דְּבֵיהּ כְּלִילָן
קַלֵּי לְעֵילָּא. (וּלְסַדְּרָא קָלִין בְּשׁוּפָר).
סִדְרָא קַדְמָאָה, קָלָא נָפִיק,
וּמִתְעַטָּר לְעֵילָּא,
סָלִיק רְקִיעִין, וְאִתְבָּקַע בֵּין
טוּרֵי רָמָאֵי, וּמָטֵי לְגַבֵּיהּ
דְּאַבְרָהָם, וְשַׂרְיָא בְּרֵישֵׁיהּ,
לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי מִתַּתָּא
לְעֵילָּא, בְּהַהוּא שׁוּפָר.
סַלְקָא הַהוּא קָלָא, כְּלִילָא
בְּאֶשָּׁא וְרוּחָא וּמַיָּא,
וְאִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ קָלָא חַדָּא,
וְאִתְעַר קָלָא אָחֳרָא לְעֵילָּא,
כַּד הַהוּא קָלָא אִתְעַר
מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, כְּדֵין כָּל
מַעֲנוֹת דְּקָא טָעִין הַהוּא
מְקַטְרְגָא מִתְעַרְבְּבִי.
בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, נָפִיק
יִצְחָק בִּלְחוֹדוֹי, וְקָרֵי
לְעֵשָׂו, לְאַטְעָמָא לֵיהּ
תַּבְשִׁילִין דְּכָל עָלְמָא, כָּל
חַד כְּפוּם אוֹרְחוֹי, דְּהָא
בְּהַהִיא שַׁעֲתָא (בראשית כז)
וַתִּכְהֶין עֵינָיו מֵרְאוֹת, דְּנָפִיק
מִנֵּיהּ מַאן דְּאַחְשָׁךְ אַפֵּי
בְּרָיָין, וְאִתְפְּרַשׁ, וְשָׁכִיב עַל
עַרְסֵיהּ דְּדִינָא, וְקָרֵי לְעֵשָׂו,
וְאָמַר וְצוּדָה לִי צַיִד וַעֲשֵׂה
לִי מַטְעַמִּים וְהָבִיאָה לִי.
וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל יַעֲקֹב
בְּנָהּ, רְחִימָא
דְּנַפְשָׁהּ, בְּנָהּ רְחִימָא

וְאִתְעַטָּר, וְאִתְעַר הוּא, וְאַתְקֵן לְכוּרְסְיָיא. וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא תָּנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא קָלָא קַדְמָאָה סָלִיק, אִתְעַר וְאִתְעַטָּר אַבְרָהָם, וְאַתְקֵן לְכוּרְסְיָיא, פַּקְדִין עָלֵיהּ אַבָּא. (ס״א אַבָּא וְאִמָּא)

אַבָּא.

אַדְהָכִי, סַלְקָא תְּנָיְינָא, תַּקִּיפָא (לְחַבְּרָא)

לְתַבְרָא תּוּקְפֵי רְגִיזִין. וְדָא סִדְרָא תְּנָיְינָא, הַהוּא קָלָא תְּבִירָא בְּתוּקְפּוֹי. וּכְדֵין סַלְקָא, וְכָל דִּינִין דְּאִתְעָרוּן (ס״א דְּאִתְעַרְעַן) קָמֵיהּ אִתְבָּרוּ, עַד דְּסָלִיק לְאַתְרֵיהּ דְּיִצְחָק. כֵּיוָן דְּיִצְחָק אִתְעַר, וְחָמֵי לְאַבְרָהָם מְתַקֵּן לְכוּרְסְיָיא לְקַיְימָא קַמֵּיהּ, כְּדֵין אִתְכַּפְיָא, וְתָבַר תּוּקְפָּא קַשְׁיָא. וּבְהַאי, בָּעֵי מַאן דְּאִתְמְסַר לָהּ מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. וּפְקִידַת לֵיהּ, לְאִתְעָרָא אִיהוּ בְּאִינּוּן מַטְעַמִּים דִּילֵיהּ. וְיַעֲקֹב אִתְעַר מִתַּתָּא, מִתְלַבֵּשׁ בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וְהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב בְּהַהוּא שׁוּפָר דְּקָא סָלִיק, וְאִתְעַר יַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ, וְאִתְקְרִיב בַּהֲדֵיהּ, וַיִּגַּשׁ לוֹ וַיֹּאכַל, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא. כֵּיוָן דְּאִתְכְּלִיל בַּהֲדֵיהּ, (בראשית קמ״ב ע״ב) וַיָּבֵא לוֹ יַיִן, דָּא יַיִן דְּמִנְטָרָא, יַיִן דְּהוּא חֵידוּ דִּלְבָּא, רָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּדֵין וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, צְלוֹתִין דְּסַלְקִין וּבָעוּתִין. וַיְבָרְכֵהוּ, נַח רוּגְזָא, וְחַדֵּי לִבָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ רַחֲמֵי.

כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְכְּלִיל בְּיַעֲקֹב, כָּל אִינּוּן חַיָּילִין וְתוּקְפִין וְרוּגְזִין דַּהֲווֹ זְמִינִין, אִתְבָּדְרוּ, וְלָא אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן. וְיִשְׂרָאֵל נָפְקִין מִן דִּינָא, בְּחֶדְוָה וּבְרִכָּאן.

דְּתָקַע, לְכַוּונָא לִבָּא
וּרְעוּתָא, בְּגִין לְתַבְרָא חֵילָא
וְתוּקְפָּא דְּדִינָא קַשְׁיָא, הֲדָא
הוּא דִּכְתִיב, אַשְׁרֵי (תהלים פט)
הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי
תְרוּעָה וַדַּאי.

סִדְרָא תְּלִיתָאָה, קָלָא
נָפִיק, וְסָלִיק,
וּבָקַע כָּל אִינּוּן רְקִיעִין,
וְרַחֲמֵי מִתְעָרָן, וּמָטֵי הַהוּא
קָלָא לְרֵישֵׁיהּ דְּיַעֲקֹב (דף ק' ע"א)
וְיַעֲקֹב אִתְעַר, וְחָמֵי
לְאַבְרָהָם מִתְתַּקֵּן בְּגִיסָא
אָחֳרָא, כְּדֵין אֲחִידָן תַּרְוַוייהוּ
בֵּיהּ בְּיִצְחָק, דָּא מֵהַאי
סִטְרָא, וְדָא, מֵהַאי סִטְרָא
וְלָא יַכְלִין תּוּקְפּוֹי לְנָפְקָא
לְבַר. וְהָנֵי תְּלָתָא סִדְרִין,
כְּלְהוּ סִדְרָא חַד.

סִדְרָא אָחֳרָא, קָלָא נָפִיק,
וְסָלִיק, וְנָטִיל לְאַבְרָהָם

וַיְהִי אַךְ יָצָא יָצָא יַעֲקֹב
מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו, בְּיוֹמָא
דָּא, בְּחֶדְוָה, וּבְבִרְכָאן
עִלָּאִין, וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא
מִצֵּידוֹ, טָעִין טוּעֲנֵי מְעוֹבָדֵי
דְּעָלְמָא, וַיַּעַשׂ גַּם הוּא
מַטְעַמִּים, חַדִּיד לִישָׁנֵיהּ
לְמִטְעָן טַעֲנוֹת. אַתְקִין סַהֲדֵי,
וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר יָקוּם
אָבִי, יִתְעַר בְּדִינוֹי, וְיֹאכַל
כַּמָּה עוֹבָדִין בִּישִׁין דְּכָל
עָלְמָא דְּקָא אַשְׁכַּחְנָא.

וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה
עַד מְאֹד, דְּהָא לָא
יָכִיל לְאִתְפָּרְשָׁא מִכְּלָלָא
דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּחֶדְוָה.
וַיֹּאמֶר מִי אֵפוֹא הוּא הַצָּד
צַיִד, בְּכַמָּה צְלוֹתִין וּבָעוּתִין,
וְאוֹכַל מִכֹּל בְּטֶרֶם תָּבֹא
וָאֲבָרְכֵהוּ גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה.
כְּשְׁמוֹעַ עֵשָׂו אֶת דִּבְרֵי (יצחק)
אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה וְגוֹ'.
דְּחָמֵי דְּהָא צַיִדוּ לָא הֲוָה
כְּלוּם. עַד לְבָתַר דְּאָמַר לֵיהּ,
הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְגוֹ'. אִלֵּין

מֵאַתְרֵיהּ, וְנָגִיד לֵיהּ לְתַתָּא, לַאֲתַר דְּתוּקְפֵּיהוֹן דְּיִצְחָק שַׁרְיָין וְקַיְימָן לֵיהּ לְאַבְרָהָם בְּגַוְוייהוּ.

סִדְרָא תִּנְיָינָא, נָפִיק קָלָא תְּבִירָא, לָא תַקִּיפָא כְּקַדְמָאָה, לָא דְּחָלִישׁ הַהוּא קָלָא דְּתָקַע, אֶלָּא דְּהַהוּא קָלָא לָאו אִיהוּ לְגַבֵּי יִצְחָק בְּקַדְמִיתָא, דְּתַמָּן תּוּקְפָּא תַּקִּיפָא שַׁרְיָא, אֶלָּא לְגַבֵּי אִינּוּן בֵּי דִּינָא דִּלְתַתָּא, דְּאִינּוּן רְפוּיִין יַתִּיר, וְכֻלְּהוּ חָמָאן לְאַבְרָהָם לְגַבַּייהוּ, וְאִתְכַּפְיָין קַמֵּיהּ.

אַדְּהָכִי, סִדְרָא תְּלִיתָאָה, קָלָא נָפִיק, וְסָלִיק, וְאִתְעַטָּר בְּרֵישֵׁיהּ דְּיַעֲקֹב, וְנָגִיד לֵיהּ לְתַתָּא לְהַהוּא אֲתַר דְּאִינּוּן גִּבּוֹרָאן שַׁרְיָין, וְקָאִים לָקֳבַלַייהוּ, תַּקִּיפִין וְאוּכְלוֹסִין דְּשָׂאר עַמִּין וְדָא קַשְׁיָא לֵיהּ מִכֹּלָּא. וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב, לְמֵיזַל אֲבַתְרֵיהּ, וּלְקַטְרֵגָא לֵיהּ תָּדִיר.

וְיַעֲקֹב אָזִיל בְּאִינּוּן יוֹמִין דְּבֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, עָרִיק לְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ. תָּב בְּתִיּוּבְתָּא, שַׁוִּי גַּרְמֵיהּ בְּתַעֲנִיתָא, עַד דְּאָתֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּדֵין יַדְעֵי יִשְׂרָאֵל דְּעֵשָׂו בָּא, וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ, כֻּלְּהוּ מְקַטְרְגֵי זְמִינִין לְקַטְרָגָא לוֹן, מִיַּד וַיֵּרָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּיצֶר לוֹ וְאַסְגֵּי בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין. (בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי וְגוֹ'. עַד דְּנָטִיל עִיטָא וְאָמַר, כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָּנָיו בַּמִּנְחָה הַהוֹלֶכֶת לְפָנַי וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מִנְחָה וְגוֹ', עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מָאתַיִם וְגוֹ'.

אַבְרָהָם מֵהַאי סִטְרָא, וְיַעֲקֹב מֵהַאי סִטְרָא, וְאִינּוּן בְּאֶמְצָעִיתָא. כְּדֵין אִתְכַּפְיָין כֻּלְּהוּ, וּמִשְׁתַּכְחִין (ס"א וּמִשְׁתַּכְּכֵי) בְּאַתְרַיְיהוּ. וְהָנֵי כֻּלְּהוּ סִדְרָא אֲחָרָא תִּנְיָינָא.

סִדְרָא בַּתְרָאָה, דְּבַעְיָיא לְסַלְקָא לוֹן לְאַתְרַיְיהוּ, וּלְיַיְשְׁבָא (ס"א וּלְיַשְׁרָא) בֵּינַיְיהוּ לְיִצְחָק כְּמִלְקַדְמִין. בְּגִין דְּהַאי בָּעֵי לְיַשְׁרָא לֵיהּ בַּאֲתְרֵיהּ, וְלָא יִפּוֹק בְּתוֹקְפּוֹי לְבַר, כְּדֵין דִּינִין כֻּלְּהוּ אִתְכַּפְיָין, וְרַחֲמִין אִתְעָרוּ.

עַל דָּא בָּעֵי לְכַוְונָא לְבָא וּרְעוּתָא בְּהָנֵי קַלֵּי, וּלְמֶהְדַּר בְּתִיּוּבְתָּא קָמֵי מָארֵיהוֹן. כְּדֵין כַּד יִשְׂרָאֵל מְתַקְּנֵי וּמְסַדְּרֵי קָלִין בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא כְּדְקָא יָאוּת, גְּמַלִּים וְגוֹ', כַּךְ הוּא סִטְרָא דִּילֵיהּ. גְּמַלִּים הוּא נָחָשׁ, כְּמִין גָּמָל, בְּשַׁעֲתָא דְּפַתִּי סָמָאֵ"ל לְאָדָם, אַרְכִּיב עַל נָחָשׁ כְּמִין גָּמָל. תָּנֵינָן, מַאן דְּחָמֵי גָּמָל בְּחֶלְמֵיהּ, מִיתָה נִקְנְסָה עָלֵיהּ מִלְּמַעְלָה, וְאִשְׁתְּזִיב מִינָּהּ. וְכֹלָּא חַד.

וּכְדֵין, אַהֲדָר עֵשָׂו אַפִּטְרוֹפּוֹסָא דְּיַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב לָא בָּעָא הוּבְשֵׁיהּ וְעוֹקְצֵיהּ. יַעֲבָר נָא אֲדוֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ. כְּדֵין וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ. אֵימָתַי. בְּשַׁעֲתָא נְעִילָה, דְּהָא אִתְפְּרַשׁ מֵעַמָּא קַדִּישָׁא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לְחוֹבֵיהוֹן, וְכַפַּר עָלַיְיהוּ. כֵּיוָן דְּהַהוּא מְקַטְרְגָא אָזַל בְּהַהוּא דּוֹרוֹנָא, וְאִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶהְדֵּי בִּבְנוֹי, מַה כְּתִיב, וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹן

בְּשׁוּפָרָא דָּא, אַהֲדָּר הַהוּא שׁוּפָר עִלָּאָה, וְכַד אַהֲדָּר, מְעַטָּרָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב, וְאִתְתָּקַן כֻּלָּא. וְכוּרְסְיָיא אָחֳרָא רְמִיו, וּכְדֵין חֵידוּ אִשְׁתְּכַח בְּכֻלָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֵם עַל עָלְמָא. בֵּית וְגוֹ׳. עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סוּכּוֹת, כֵּיוָן דְּיַתְבֵי בְּסֻכּוֹת, הָא אִשְׁתְּזִיבוּ מִן מְקַטְרְגָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי בִּבְנוֹי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. (ע״כ רעיא מהימנא)

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין לְנַגָּדָא וּלְאַמְשָׁכָא (דף ק׳ ע״ב) לְמָארֵיהוֹן, מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וּלְתַקְּנָא כְּלְהוּ עָלְמִין עַל יְדֵיהוּ.

תָּא חֲזֵי, לָקֳבֵל דָּא, תְּלָתָא סִפְרִין פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא, וּכְמָה דְּרַחֲמִין מִתְעָרִין, וְדִינִין קַשְׁיָין אִתְכַּפְיָין וְעָאלִין לְדוּכְתַּייְהוּ. כַּךְ הוּא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דִּינִין קַשְׁיָין אִתְכַּפְיָין וְאִתְעַבְרוּ מֵעָלְמָא. וּמַאן אִינּוּן. אִלֵּין אִינּוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּאִינּוּן דִּינִין קַשְׁיָין דְּאִתְכַּפְיָין וְאִתְעַבְרוּ מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא נִכְתָּבִים וְנֶחְתָּמִים וְכוּ׳. אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי דָּא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשָׁאֵילְנָא וְרַוּוחְנָא בְּהָנֵי מִילֵי.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב זִכְרוֹן תְּרוּעָה, זִכָּרוֹן עַבְדֵּינָן, לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא, יִשְׂרָאֵל עַבְדִּין זִכָּרוֹן לְתַתָּא, בְּמָה. בְּעוֹבָדָא, בְּגִין דְּיִתְעַר מִלָּה כְּהַהוּא גַּוְונָא לְעֵילָּא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים פא) **בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ דְּאִתְכַּסְיָא בֵּיהּ סִיהֲרָא. וְהֵיךְ אִתְכַּסְיָא. אֶלָּא, כַּד קַיְימָא עִיבָא, וְשִׁמְשָׁא לָא נָהִיר, כְּדֵין סִיהֲרָא אִתְכַּסְיָא, וְלָא נָהִיר. וְעַל דָּא, מִקַּמֵּי עִיבָא שִׁמְשָׁא לָא נָהִיר, כָּל שֶׁכֵּן סִיהֲרָא דְּאִתְכַּסְיָא וְלָא נְהִירָא. וְעַל דָּא בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, בְּהֵ"א, דְּאִתְכַּסְיָא סִיהֲרָא. וּבְמָה נָהִיר. כְּלָא בְּתִיּוּבְתָּא, וּבְקָל שׁוֹפָרָא, דִּכְתִיב,** (תהלים פט) **אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה כְּדֵין יְיָ׳ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן.**

תָּא חֲזֵי, בְּהַאי יוֹמָא אִתְכַּסְיָא סִיהֲרָא, וְלָא נָהִיר עַד בְּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, דְּיִשְׂרָאֵל תַּיְיבִין כֻּלְּהוּ בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא, וְאִימָּא עִלָּאָה תָּאבַת וְנָהֲרַת לָהּ. וְהַאי יוֹמָא נְהִירוּ דְּאִימָּא נַטְלָא, וְאִשְׁתְּכַח חֵידוּ בְּכֹלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא. יוֹם כִּפּוּר מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאן יוֹם הַכִּפּוּרִים. אֶלָּא בְּגִין דְּתֵרֵי נְהוֹרִין נָהֲרִין בְּחַד. בּוּצִינָא עִלָּאָה, נָהִיר לְבוּצִינָא תַּתָּאָה. וּבְהַאי יוֹמָא מִנְּהוֹרָא עִלָּאָה נָהִיר. וְלָא מִנְּהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא וּבְגִין כָּךְ בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ כְּתִיב.

רִבִּי אַבָּא שָׁלַח לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, אֵימָתַי זוּוּגָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. שָׁלַח לֵיהּ, (בראשית כ) **וְגַם אָמְנָה אֲחוֹתִי בַת אָבִי הִיא אַךְ לֹא בַת אִמִּי וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה. אִתְרְגִישׁ רִבִּי אַבָּא, אָרִים קָלֵיהּ, בָּכָה וְאָמַר,**

רִבִּי רִבִּי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַוי, וַוי לְעָלְמָא כַּד תִּפּוּק מִנֵּיהּ, וַוי לְדָרָא דִּיהוֹן בְּעָלְמָא כַּד תִּסְתַּלַּק מִנְּהוֹן וְיִשְׁתַּאֲרוּן יַתְמִין מִנָּךְ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי אַבָּא, הַאי דְּשָׁלַח לָךְ לְקַבְלָךְ. מַאי קָאָמַר.

אָמַר וַדַּאי לָאו זִווּגָא דְּמַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּנַהֲרָא מֵאַבָּא עִלָּאָה, וְכַד אִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ, קָרִינָן לָהּ קֻדְשָׁ דְּהָא מִבֵּי אַבָּא נַטְלָא הַאי. וּכְדֵין מִזְדַּוְּוגֵי כַּחֲדָא, בְּגִין דְּמַלְכָּא קַדִּישׁ אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ, דְּנָטִיל מֵאַתַר דְּאִקְרֵי קֻדְשָׁ. כְּדֵין אֲחוֹתִי בַת אָבִי הִיא אַךְ לֹא בַת אִמִּי, דְּהָא מִבֵּי אַבָּא שְׁמָא דָּא, וְלָא מִבֵּי אִימָּא, וְעַל דָּא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה, לְאִזְדַּוְּוגָא כַּחֲדָא, בִּזְמָנָא דָּא, וְלָא בִּזְמָנָא אָחֳרָא, בִּזְמָנָא דְּנַטְלָא מִבֵּי אַבָּא, וְלָא בִּזְמָנָא דְּנַטְלָא מִבֵּי אִימָּא. וְיוֹם הַכִּפּוּרִים אוֹכַח, דְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה אָסוּר, בְּגִין דְּזִווּגָא לָא אִשְׁתְּכַח, דְּהָא מִבֵּי אִימָּא נַטְלָא, וְלָא מִבֵּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי זַכָּאָה דָּרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ, זַכָּאִין אִינּוּן דְּקַיְימִין קַמֵּיהּ כָּל יוֹמָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא אָדָם, וְקָאִים בְּדִינָא קַמֵּי מָארֵיהּ, וְתָב (דף ק"א ע"א) בְּתִיּוּבְתָּא, וְקַבִּיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לֵיהּ, אָדָם, אַנְתְּ תְּהֵא סִימָנָא לִבְנָיךְ לְדָרֵי דָּרִין, בְּהַאי יוֹמָא קַיְימִין בְּדִינָא, וְאִי יִתּוּבוּן

אֲנָא אֲקַבֵּל לוֹן, וְאֵיקוּם מִכּוּרְסְיָיא דְּדִינָא, וְאֶתְקַיֵּים עַל כּוּרְסְיָיא דְּרַחֲמֵי, וַאֲרַחֵם עָלַיְיהוּ. וְדָוִד אָמַר, (תהלים קטז) **אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ׳ אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי. וְעַל דָּא כְּתִיב,** (תהלים קל) **כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא. וּכְתִיב,** (תהלים לו) **כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר.**

(ויקרא כ״ג) **אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח,** (תהלים לב) **לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה. לְדָוִד מַשְׂכִּיל, הָא תָּנֵינָן בְּיִ׳ זְיָנֵי זִמְרָא** (נ״א אִתְתָּקַן) **אִתְקְרֵי סֵפֶר תְּהִלִּים, בְּנִצּוּחַ, בִּנְגוּן, בְּמַשְׂכִּיל, בְּמִכְתָּם, בְּמִזְמוֹר, בְּשִׁיר, בְּאַשְׁרֵי, בִּתְפִלָּה, בְּהוֹדָאָה, בְּהַלְלוּיָהּ, וְעִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ הַלְלוּיָהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.**

הָכָא מַשְׂכִּיל, אַתְרֵיהּ יְדִיעַ, מַהוּ מַשְׂכִּיל, מַיָּא דְּאַחְכִּימוּ לְאִינּוּן דְּשָׁתּוּ לְהוּ, הַהוּא אָתָר (ס״א דְּמִשְׁתַּדְּלָן בְּהַהוּא אָתָר) **דְּאִקְרֵי מַשְׂכִּיל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (משלי טז) **מַשְׂכִּיל עַל דָּבָר**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא (מ״ג) דָּא, לְאִתְעַנָּאָה בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, לְאַכְנָעָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא, בְּרָזָא דְּחַמְשָׁה עִנּוּיִין, דְּחַמְשָׁה דַּרְגִּין דְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי. דְּהָא מְקַטְרְגָא קָא אָתֵי לְאַדְכָּרָא חוֹבֵיהוֹן, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְכֻלְּהוּ בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלִימְתָּא קָמֵי אֲבוּהוֹן. כֻּלָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי. (ע״ב רעיא מהימנא) (פקודא מ״ד למפלח כהנא וכו׳ ס״ג ע״א)

יִמְצָא טוֹב. וּבְגִין דְּאִקְרֵי הָכֵי, תַּלְיָא בֵּיהּ סְלִיחָה, חֵירוּ דְּחִירִין. הָדָא הוּא דִכְתִיב אַשְׁרֵי נְשׁוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה. מַאי כְּסוּי חַטָּאָה. הָא אוּקְמוּהָ, דְּהוּא כַּסּוּי מִבְּנֵי נָשָׁא, הַהוּא חַטָּאָה דְּחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹדֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל (ס"א כְּסוּי חַטָּאָה) תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ חָטֵי, וְחָב זִמְנָא חֲדָא, וּתְרֵין וּתְלָתָא, וְלָא אַהְדָּר בֵּיהּ, הָא חוֹבוֹי בְּאִתְגַּלְיָא אִינּוּן וּמְפַרְסְמֵי לוֹן לְעֵילָּא, וּמְפַרְסְמֵי לוֹן לְתַתָּא. וְכָרוֹזֵי אָזְלִין קַמֵּיהּ וּמַכְרְזֵי, אִסְתְּלָקוּ מִסְּחָרָנֵיהּ דְּפִלַנְיָא, נָזִיף הוּא מִמָּארֵיהּ, נָזִיף הוּא לְעֵילָּא, נָזִיף הוּא לְתַתָּא, וַוי לֵיהּ דְּפָגִים דִּיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ, וַוי לֵיהּ דְּלָא חָייֵשׁ לִיקָרָא דְּמָארֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי חוֹבֵיהּ לְעֵילָּא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב כ) יִגְלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ. וְכַד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאוֹרְחָא דְּמָארֵיהּ, וְאִשְׁתָּדַל בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְאִזְדַּמַּן לֵיהּ חַטָּאָה חַד, כְּלָא מְכַסְּיִין עִלָּוֵיהּ, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, דָּא אִקְרֵי כְּסוּי חַטָּאָה.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, עַד כְּעַן לָא מָטִית לְעִקָּרָא דְּמִלָּה. וְשַׁפִּיר קָאָמְרַתְּ. וְהַאי דְּקָאָמְרוּ חַבְרַיָּיא שַׁפִּיר. אֲבָל אִי הָכִי, מְכוּסֶּה חַטָּאָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ כְּסוּי חַטָּאָה. אֶלָּא תְּרֵי מִלֵּי דְּחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ, וְתַרְוַוייהוּ הָכִי. חַד כְּמָה דְּתָנֵינָן, דְּעוֹבָדִין טָבִין דְּבַר נָשׁ עָבִיד בְּהַאי עָלְמָא, עָבְדִין לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא לְבוּשָׁא יַקִּירָא עִלָּאָה,

לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ. וְכַד בַּר נָשׁ אַתְקִין עוֹבָדִין טָבִין, וְגַבְרִין עֲלֵיהּ עוֹבָדִין בִּישִׁין, וְאַשְׁגַּח בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעוֹבָדוֹי בִּישִׁין סַגִּיאִין, וְאִיהוּ רָשָׁע, דְּאִשְׁתְּכַח חַטָּאָה קַמֵּי מָאֲרֵיהּ, וְתוֹהֵא עַל אִינּוּן טָבָאן דַּעֲבַד בְּקַדְמִיתָא, הָא אִתְאֲבִיד הוּא מִכֹּלָּא, מֵהַאי עָלְמָא, וּמֵעָלְמָא דְּאָתֵי. מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוּן טָבָאן דַּעֲבִיד הַאי חַטָּאָה בְּקַדְמִיתָא.

אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּהַהוּא רָשָׁע חַטָּאָה אִתְאֲבִיד. אִינּוּן טָבָאן וְזַכְיָין לָא אִתְאֲבִידוּ. אִית צַדִּיק דְּאָזִיל בְּאָרְחוֹי דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וְאַתְקִין לְבוּשׁוֹי מֵעוֹבָדוֹי, וְעַד לָא אַשְׁלִים לְבוּשׁוֹי, אִסְתַּלַּק. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁלִים לֵיהּ, מֵאִינּוּן עוֹבָדִין דַּעֲבַד (ס"א דַּאֲבַד) הַאי רָשָׁע חַטָּאָה, וְאַשְׁלִים לְבוּשׁוֹי, לְאִתְתַּקָּנָא בְּהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב כז) יָכִין וְצַדִּיק יִלְבַּשׁ. הַהוּא חַטָּאָה אַתְקִין, וְצַדִּיק אִתְחֲפִי מִמָּה דְּאִיהוּ תַּקִּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כְּסוּי חַטָּאָה, (כְּסוּי הוּא מִדָּא דְּחַטָּאָה אִתְחֲפִי מֵחַטָּאָה) וְעַל דָּא לָא כְּתִיב מְכוּסֶּה, אֶלָּא כְּסוּי.

וְחַד, דְּאִתְחֲפִי הַהוּא חַטָּאָה דְּהַאי זַכָּאָה, בְּאִינּוּן דְּאִקְרוּן מְצוּלוֹת יָם, דְּהָא מַאן דְּנָפִיל בִּמְצוּלוֹת יָם, לָא אִשְׁתְּכַח לְעָלְמִין בְּגִין דְּמַיִין חָפִין עָלַיְיהוּ. (מַאן מְצוּלוֹת יָם) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מיכה ז) וְתַשְׁלִיךְ (דף ק"א ע"ב) בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל

חַטֹּאתָם. מַאן מְצוּלוֹת יָם. אֶלָּא רָזָא יַקִּירָא הוּא, וְהָא (אוּקְמוּהָ רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר) אוֹקְמֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר, כָּל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרָא תַּקִּיפָא, וְאִתְאַחֲדוּ בְּזִינִין בִּישִׁין, בְּכִתְרִין תַּתָּאִין, כְּגוֹן עֲזָאזֵל בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, דָּא אִקְרֵי מְצוּלוֹת יָם. כְּזָפְטָא דְּכַסְפָּא, כַּד בַּחֲנִין לֵיהּ בְּנוּרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כה) הָגוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף.

כַּךְ הַאי, מֵאִינּוּן מְצוּלוֹת יָם הוּא, וּמְצוּלוֹת יָם אִקְרֵי, מְצוּלוֹת מֵהַהוּא יָם קַדִּישָׁא, מְצוּלוֹת, זוּהֲמָא דְּכַסְפָּא. וְעַל דָּא, כָּל אִינּוּן חַטָּאִין דְּיִשְׂרָאֵל שַׁרְיִין לְגַוֵּיהּ (ס״א לְגַבֵּיהּ), וְהוּא קַבִּיל לוֹן, וְיִשְׁתַּאֲבוּן בְּגַוֵּיהּ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ חַטָּאָה אִקְרֵי. מַאי חַטָּאָה. גִּרְעוֹנָא. וְעַל דָּא הוּא גִּרְעוֹנָא דְּכֹלָּא, וְנָטַל גִּרְעוֹנָא דְּגוּפָא וּדְנַפְשָׁא. בְּהַאי יוֹמָא נָחִית הַאי מְצוּלוֹת יָם, זוּהֲמָא (דְּכַסְפָּא) דְּנַפְשָׁא, וְנָטִיל זוּהֲמָא דְּגוּפָא. מַאן הוּא זוּהֲמָא דְּגוּפָא. דָּא אִינּוּן חוֹבִין דְּאִתְעֲבִידוּ עַל יְדֵי דְּיֵצֶר הָרָע, דְּאִקְרֵי מְזוֹהָם מְנוּוָל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תְּנָן (ויקרא טז) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גּוֹרָלוֹת, אִי הָכִי יִקָּרֵא הוּא דַּעֲזָאזֵל, חֲמִיתוּן עַבְדָּא דְּשַׁדֵּי עַדְבִין בְּמָאנֵי דְּאוֹרְחוֹי דְּעָלְמָא דְּעַבְדָּא לָא נָטַל אֶלָּא מַה דְּיָהִיב לֵיהּ מָאנֵי דְּאוֹרְחוֹי. אֲבָל, בְּגִין דְּסָמָא״ל זַמִּין הַאי יוֹמָא בְּדִלְטוֹרָא, וּבְגִין דְּלָא יְהֵא לֵיהּ פִּטְרָא (ס״א בְּהַאי עַדְבָּא הוּא סַלְקָא בֵּיהּ) יָהֲבִין לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַאי.

וְהַאי עַדְבָּא מִגַּרְמֵיהּ הוּא דְּסָלִיק בֵּיהּ, דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִלָּה עִלָּאָה אַשְׁכַּחְנָא בְּעַדְבָּא. עַדְבָּא דְּיהוֹשֻׁעַ, כְּתִיב בֵּיהּ, (במדבר כו) עַל פִּי הַגּוֹרָל, עַל פִּי הַגּוֹרָל וַדַּאי, דְּאִיהוּ אָמַר דָּא חוּלָקָא דִּיהוּדָה, דָּא דִּבְנְיָמִין וְכוּ׳, וְכֵן כֻּלְּהוּ. אוּף הָכָא, כֵּיוָן דְּכַהֲנָא שַׁוִּי יְדוֹי, אִינּוּן עַדְבִין מְדַלְּגֵי וְסַלְּקִין בִּידָא דְּכַהֲנָא, (ס״א וְסַלְּקִין עַדְבִין בִּידָא דְּכַהֲנָא, אִינּוּן מְדַלְּגֵי מִן יְדוֹי) וְשָׁאֲרָן בְּאַתְרַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל, עָלָה עָלָיו וַדַּאי.

וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא בְּכָל זִמְנָא דְּדִלְטוּרָא זַמִּין, וְאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא, בָּעֵינָן לְשַׁוּאָה לָקְבֵלֵיהּ בְּמָה דְּיִתְעֲסָק, וְשָׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. בְּהַאי יוֹמָא דַּלְטוּרָא זַמִּין לְאַלְלָא אַרְעָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא. וְהָא תָּנֵינָן, מִשּׁוּט בָּאָרֶץ, מַאי הוּא. אֶלָּא הַאי הוּא דִּלְטוּרָא רַבָּא מְקַטְרְגָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְהָא אַתְּעַרוּ חַבְרַיָּיא, (דְּוַדַּאי) בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דַּהֲווֹ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר יַמָּא, וּלְאִתְפְּרָעָא מִמִּצְרָאֵי, אָמַר, אֲנָא אַעְבַּרְנָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וַחֲמֵינָא דְּלָא אִתְחָזוֹן אִלֵּין לְמֵיעַל בְּגַוָּוהִי, אִי אַנְתְּ דָּאִין דִּינָא, דִּינַיְיהוּ הָכָא כְּמִצְרָאֵי, מַה שְׁנַיָּין אִלֵּין מֵאִלֵּין, אוֹ יְמוּתוּן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, אוֹ יְהַדְּרוּן כֻּלְּהוּ לְמִצְרַיִם. וְלָאו אַנְתְּ הוּא דְּאָמַרְתְּ, (בראשית

טו) וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם ד' מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָא לָא סְלִיקוּ מֵחוּשְׁבָּנַיָּא אֶלָּא רד"ו, וְלָא יַתִּיר.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאי אַעְבִּיד, אִשְׁתַּדְּלוּתָא בַּעְיָא הָכָא, לְאַיְתָאָה קָרְבָּא לָקְבֵלֵיהּ, יְהִיבְנָא לֵיהּ בְּמָה דְּיִתְעֲסָק, וְיִשְׁבּוֹק בְּהוּ לְבָנַי, וְהָא אִשְׁתְּכַח בְּמַאן דְּיִתְעֲסָק, מִיַּד אָמַר לֵיהּ, הַשְׁמֵּט לִבָּךְ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בָּאָרֶץ. מִיַּד פָּלֵג לֵיהּ דַּלְטוֹרָא בְּמִלִּין, וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְיָ' וַיֹּאמַר הַחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים.

לְרַעְיָא דְּבָעֵי לְאַעְבָּרָא עָאנֵיהּ בְּחַד נַהֲרָא, אַעְבַּר וְאֵבָא לְקַטְרָגָא לֵיהּ בְּעָאנֵיהּ, רַעְיָא הֲוָה חַכִּים, אָמַר מַאי אַעְבִּיד, דְּבָעוֹד דַּאֲנָא אַעְבַּר לְטַלְיָא, יְקַטְרֵג הוּא בְּעָאנַי. זָקַף עֵינוֹי, וְחָמָא בֵּין עָאנָא, חַד תַּיְישָׁא מֵאִלֵּין תַּיְישֵׁי בָּרָא, דְּהֲוָה רַב וְתַקִּיף. אָמַר, אַשְׁדֵּי דָּא לָקָבְלֵיהּ, וּבְעוֹד דְּמְקַטְרְגֵי דָּא בְּדָא, אַעְבַּר לְכָל עָאנָא, וְיִשְׁתְּזִבּוּן מִנֵּיהּ.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וַדַּאי הָא תַּיְישָׁא חַד רַב וְתַקִּיף וְאָלִים, אַשְׁדֵּי לְקָבְלֵיהּ, וּבְעוֹד דְּהוּא יִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, יַעַבְרוּן בָּנַי, וְלָא יִשְׁתְּכַח קַטֵּיגוֹרָא לְגַבַּייְהוּ. מִיַּד, וַיֹּאמֶר יְיָ' אֶל הַשָּׂטָן הַשַּׁמְתָּ לִבְּךָ. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זָווֹג לְהוּ כַּחֲדָא, דְּכְתִיב הִנּוֹ בְיָדֶךָ. בְּעוֹד דְּהוּא אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, שָׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִשְׁתְּכַח קַטֵּיגוֹרָא לְגַבַּייְהוּ.

אוּף הָכִי בְּהַאי יוֹמָא, דִּלְטוֹרָא זַמִּין לְאַלְלָא אַרְעָא, וּבָעֵינָא לְשַׁדְּרָא לְקָבְלֵיהּ בְּמָה דְּיִתְעַסָּק (כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ), וּבְעוֹד דְּאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, שָׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּמַתְלָא אַמְרֵי לְזִלְזוּלָא דְּבֵי מַלְכָּא, הַב לֵיהּ זְעֵיר חַמְרָא, וְיִשַׁבְּחָךְ קַמֵּי מַלְכָּא. וְאִי לָאו יֵימָא לְמַלְכָּא מִלָּה בִּישָׁא. לְזִמְנִין נַטְלִין לָהּ לְהַהִיא מִלָּה, עִלָּאֵי דְּבֵי מַלְכָּא, וּמַלְכָּא עַבִיד דִּינָא בְּגִינֵיהּ.

רִבִּי (דף ק״ב ע״א) יִצְחָק אָמַר, לְשַׁטְיָא דְּקָאִים קָמֵי מַלְכָּא, הַב לֵיהּ חַמְרָא, וּלְבָתַר אֵימָא לֵיהּ, וְאַחֲזֵי לֵיהּ, כָּל אִינּוּן טַעֲוָון דְּעַבְדַת, וְכָל אִינּוּן בִּישִׁין, וְהוּא יֵיתֵי וְיִשַׁבְּחָךְ, וְיֵימָא דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא כְּוָותָךְ. אוּף הָכָא, הָא קָאִים דַּלְטוֹרָא תָּדִיר קַמֵּי מַלְכָּא, יִשְׂרָאֵל יָהֲבִין לֵיהּ הַאי דּוּרוֹן, וּבְהַאי דּוּרוֹן פְּתְקָא, לְכָל בִּישִׁין, וּלְכָל טַעֲוָון, וּלְכָל חוֹבִין דְּעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אָתֵי וּמְשַׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְאִתְעָבִיד סַנֵּיגוֹרָא עָלַיְיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַהְדָּר כּוּלָּא לְרֵישָׁא דְּבִישֵׁי דְּעַמֵּיהּ, בְּגִין דִּכְתִיב, (משלי כה) כִּי גֶּחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַוי לוֹן לְעַמָּא דְּעֵשָׂו, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי שָׂעִיר מְשַׁדְּרֵי לְהַהוּא דִּלְטוֹרָא מִמָּנָא דְּעָלַיְיהוּ, דִּבְגִינֵיהּ אָתֵי לְשַׁבְּחָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַהְדָּר כָּל אִינּוּן חוֹבִין לְרֵישָׁא דְּעַמֵּיהּ, בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים

קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵי הֲווֹ יָדְעֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם מַהַאי שָׁעִיר, לָא שַׁבְקִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, יוֹמָא חַד בְּעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל הַהוּא יוֹמָא מִשְׁתַּדַּל אִיהוּ בַּהֲהוּא שָׂעִיר, וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְדָכֵי לוֹן מִכֹּלָּא, וְלָא אִשְׁתְּכַח קַטֵגוֹרְיָא קַמֵּיהּ. לְבָתַר, הוּא אָתֵי וּמְשַׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וּכְדֵין שָׂאִיל לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא, אָתִיב בְּתוּשְׁבַּחְתַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְקַטֵיגוֹרָא אִתְעֲבִיד סַנֵיגוֹרָא וְאָזִיל לֵיהּ.

כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְשִׁבְעִין שָׂרִין דְּסָחֲרִין כּוּרְסְיָיא, חֲמִיתוּן הַאי דִּלְטוֹרָא, הֵיאַךְ קָאִים עַל בָּנַי תָּדִיר, (אִסְתְּכָמוּ) הָא שְׁעִירָא חָדָא דְּאִשְׁתְּכַח (ס״א אִשְׁתְּדַר) גַּבֵּיהּ, בְּפִתְקָא דְּכָל חוֹבַיְיהוּ וְכָל טָעֲוָתַיְיהוּ, וְכָל מַה דְּחָטוּ וְחָבוּ קַמַּאי, וְהוּא קַבִּיל לוֹן. כְּדֵין אִסְתְּכָמוּ כֻּלְּהוּ, דְּיַהֲדְרוּן אִינּוּן חוֹבִין עַל עַמֵּיהּ.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, כָּל אִינּוּן חוֹבִין וְחַטָּאִין מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (מיכה ז) וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם. וּלְבָתַר, כֻּלְּהוּ מִתְהַדְּרָן בְּרֵישֵׁיהוֹן דְּעַמֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. בְּהַאי יוֹמָא מִתְעַטָּר כַּהֲנָא בְּעִטְרִין

עִלָּאִין, וְהוּא קָאִים בֵּין עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וּמְכַפֵּר עָלֵיהּ וְעַל בֵּיתֵיהּ, וְעַל כַּהֲנֵי, וְעַל מַקְדְּשָׁא, וְעַל יִשְׂרָאֵל כְּלְהוּ.

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל בְּדָמָא דְּפָר, מְכַוִּין בְּרֵישָׁא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְאָדֵי בְּאֶצְבְּעֵיהּ, כְּמָה דְּכְתִיב, וְהִזָּה אוֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת וְהֵיךְ עָבִיד. בָּסִים בְּקִפְטָא (ס״א בְּקִטְפָּא) דְּאֶצְבְּעָא, וְאָדֵי כְּמַצְלִיף, בְּטִיפִין דְּאֶצְבְּעָא, לְסִטְרֵי קַפְתּוֹרָא (ס״א קַטְעוּרָא) (ס״א כַּפּוֹרְתָּא), אָדֵי וְאִתְכַּוּון, וְשָׁארֵי לְמִמְנֵי אַחַת, אַחַת וְאַחַת. אַחַת בִּלְחוֹדָהָא, אַחַת (תיקון פ״ב ע״א, רעיא מהימנא ק״ח ע״ב) דְּכָלִיל כֻּלָּא, אַחַת שְׁבָחָא דְּכֻלָּא, אַחַת דְּכֻלָּא אַהֲדָרָן לַקַּבְלָהּ, אַחַת רֵישָׁא דְּכֻלָּא. לְבָתַר אַחַת וְאַחַת, דְּאִינּוּן שַׁרְיָין כַּחֲדָא, בִּרְעוּתָא בְּאַחֲוָותָא, וְלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין.

בָּתַר דְּמָטָא לְהַאי וְאַחַת, דְּהִיא אִימָּא דְּכֻלָּא. מִכָּאן שָׁארֵי לְמִמְנֵי בְּזִווּגָא, וּמָנֵי וְאָמַר, אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וָשֵׁשׁ. אַחַת וְשֶׁבַע. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא וּלְנַגְדָּא לְהַאי אַחַת, דְּהִיא אִימָּא (יַמָּא) עִלָּאָה, בְּדַרְגִּין יְדִיעָן, לְכִתְרָא (ס״א לְנַהֲרָא לְאִימָּא) דְּאִימָּא תַּתָּאָה. וּלְאַמְשָׁכָא נַהֲרִין עַמִּיקִין מֵאַתְרַיְיהוּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, יוֹמָא דָּא תְּרִין נְהוֹרִין נַהֲרִין כַּחֲדָא, אִימָּא עִלָּאָה נַהֲרָא לְאִימָּא תַּתָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּמָה דְּאִתְמַר.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק קִפְטָרָא חֲדָא קְשִׁירָא בְּרַגְלוֹי דְּכַהֲנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּהָוָה עָאל, דְּאִי יָמוּת הָתָם, יַפְקוּהוּ מִלְּבַר. וּבְמַה יַדְעֵי. בְּהַהוּא זְהוֹרִיתָא אִתְיְידַע וְאִשְׁתְּמוֹדַע, כַּד לָא יְהֵפֵךְ גַּוונוֹי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּכַהֲנָא אִשְׁתַּכַח לְגוֹ בַּחֲטָאָה. וְאִי יִפּוֹק בְּשְׁלָם, בְּזְהוֹרִיתָא אִתְיְידַע וְאִשְׁתְּמוֹדַע, דְּיֵהָפֵךְ גַּוונוֹי לְחִוָּור. כְּדֵין חֶדְוָותָא הִיא בְּעָלְמָא וְתַתָּאֵי. וְאִי לָאו כְּלְהוּ אִשְׁתְּכָחוּ בְּצַעֲרָא, וַהֲווּ יַדְעֵי כֻּלָּא, דְּלָא אִתְקַבָּלוּ צְלוֹתְהוֹן.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֵּיוָן דְּהָוָה עָאל, וְטָמְטֵם עֵינוֹי דְּלָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּמָה דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וַהֲוָה שָׁמַע קָל גַּדְפֵּי כְּרוּבְיָיא מְזַמְּרֵי וּמְשַׁבְּחֵי. הֲוָה יָדַע כַּהֲנָא, דְּכֻלָּא הֲוָה בְּחֶדְוָה, וְיִפּוֹק בְּשְׁלָם. וְעִם כָּל דָּא בְּצְלוֹתֵיהּ הֲוָה יָדַע, דְּמִלִּין נָפְקִין בְּחֶדְוָותָא, וּמִתְקַבְּלָן וּמִתְבָּרְכָן (דף ק"ב ע"ב) כְּדְקָא יָאוּת, וּכְדֵין חֶדְוָותָא הִיא בְּעָלְמָא וְתַתָּאֵי.

רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, אָמַר לֵיהּ, הַאי יוֹמָא אַמַּאי הוּא בְּהַאי אֲתַר תָּלֵי, וְלָא בְּדַרְגָּא אָחֳרָא, דְּיֵאוֹת הוּא לְמֶהֱוֵי בְּדַרְגָּא דְּמַלְכָּא שָׁאֵרִי, יַתִּיר מִכֻּלָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, הָכִי הוּא וַדַּאי, וְיָאוּת שָׁאַלְתָּ.

תָּא חֲזֵי, מַלְכָּא קַדִּישָׁא, שְׁבִיק הֵיכָלֵיהּ וּבֵיתֵיהּ בִּידָא

דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְשָׁבַק לִבְנוֹי עִמָּהּ, בְּגִין לְדַבְּרָא לוֹן, וּלְאַלְקָאָה לוֹן, וּלְמִשְׁרֵי בְּגַוְוייהוּ. דְּאִי זַכָּאן מַטְרוֹנִיתָא עָאלַת בְּחֶדְוָותָא בִּיקָרָא לְגַבֵּי מַלְכָּא. וְאִי לָא זַכָּאן, הִיא וְאִינּוּן, אִתְהַדָּרוּ בְּגָלוּתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי יט) מְשַׁדֵּד אָב יַבְרִיחַ אֵם. וּכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

וְעַל דָּא אִית יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא, לְאַשְׁגְּחָא בֵּהּ, וּלְעַיְינָא בֵּהּ. וְכַד אִזְדַּמַּן הַאי יוֹמָא, אִימָּא עִלָּאָה דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא, אִזְדַּמַּן לָקַבְלֵיהּ, לְאִסְתַּכְּלָא בֵּהּ בְּיִשְׂרָאֵל. וְיִשְׂרָאֵל אִזְדָּרְזוּ בְּהַאי יוֹמָא, בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין, בְּכַמָּה צְלוֹתִין, בְּכַמָּה עִנּוּיִין, כֻּלְּהוּ בִּזְכוּתָא. כְּדֵין אִזְדַּמַּן לְהוּ חֵירוּ, מֵאַתַר דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. בְּנֵי מַלְכָּא בְּנָהָא, דְּאִתְפְּקְדָן בִּידָהָא, כֻּלְּהוּ זַכָּאִין, כֻּלְּהוּ בְּלָא חַטָּאן, בְּלָא חוֹבִין, כְּדֵין אִזְדַּוְּוגַת (ס״א וְכַד אִזְדַּמַּן הַאי יוֹמָא וְיִשְׂרָאֵל אִזְדַּמְּנוּ בְּהַאי יוֹמָא בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין בְּכַמָּה צְלוֹתִין בְּכַמָּה עִנּוּיִין כֻּלְּהוּ בִּזְכוּתָא כְּדֵין אִימָּא עִלָּאָה דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא אִזְדַּמְּנַת לְקַבְלָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל וְחָמָאת בְּנֵי מַלְכָּא בְּנָהָא (נ״א בְּרָהָא) דְּאִתְפְּקְדָן בִּידָהָא דְּמַטְרוֹנִיתָא כֻּלְּהוּ זַכָּאִין בְּלָא חַטָּאִין בְּלָא חוֹבִין כְּדֵין אֶזְמִינָת לְהוּ חֵירוּ מֵאֲתַר דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא דְּמַטְרוֹנִיתָא כְּדֵין מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה) לְגַבֵּי מַלְכָּא, בִּנְהִירוּ, בְּחֶדְוָה, בְּשְׁלִימוּ, בִּרְעוּתָא. דְּהָא רַבְיַאת בְּנִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוּת.

וְכַד הַאי יוֹמָא לָא אִשְׁתְּכַח כְּדְקָא יָאוּת, וַוי לוֹן, וַוי לְשִׁלּוּחֵיהוֹן, וַוי דְּהָא מַטְרוֹנִיתָא אִתְרַחֲקַת מִן

מַלְכָּא, וְאִימָא עִלָּאָה אִסְתַּלָּקַת, וְלָא נָפִיק מִנָּהּ חֵירוּ לְעָלְמִין. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לוֹן אוֹרְחוֹי, בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא מִן דִּינָא, וְיִשְׁתַּכְחוּן זַכָּאִין קַמֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. וּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְגוֹ׳.

(ויקרא כ״ג) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ׳. רִבִּי יוֹסֵי שָׁאַל לְרִבִּי אַבָּא, אָמַר לֵיהּ, הָנֵי חֲמִשָּׁה עֲשַׂר יוֹם, מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי רָזָא יַקִּירָא הוּא. תָּא חֲזֵי, בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא, כָּל חַד וְחַד, בְּאָרְחֵיהּ נַטְלָא. וּבְאָרְחֵיהּ יָתְבָא, וּבְאָרְחֵיהּ אִתְעַר וְעָבִיד מַאי דְּעָבִיד. הַאי עָשׂוֹר מִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִינּוּן. וְיוֹמָא עֲשִׂירָאָה, בַּעֲשִׂירָאָה קַיְימָא. וְעַל דָּא (שמות יב) בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית וְגוֹ׳. וְהַאי יוֹמָא, הוּא דִּילָהּ. וַחֲמִשָּׁה יוֹמִין אָחֳרָנִין, דְּמַלְכָּא הוּא. הַהוּא יוֹמָא דְּאָתֵי עָלָהּ. דְּהָא חֲמִשָּׁאָה, בֵּיהּ יָתִיב מַלְכָּא, בְּכוּרְסַיָּיא. וּבְכָל אֲתַר בֶּעָשׂוֹר, דְּמַטְרוֹנִיתָא הוּא. חֲמִשָּׁה עָלַיְיהוּ, דְּמַלְכָּא הוּא (ס״א הַהוּא יוֹמָא דְּעָלָה בְּגִין דְּדַרְגָּא חֲמִשָּׁאָה בֵּיהּ יָתִיב מַלְכָּא בְּכוּרְסַיָּיא, וּבְכָל אֲתַר וכו׳). הַהוּא יוֹמָא דְּאָתֵי עָלָהּ דְּהָא חֲמִשָּׁאָה בֵּיהּ, יָתִיב מַלְכָּא בְּתַרְעָא.

וּבְכָל אֲתַר בְּעָשׂוֹר דְּמַטְרוֹנִיתָא הוּא, חֲמִשָּׁה עָלַיְיהוּ,

דְּמַלְכָּא הוּא. הַהוּא יוֹמָא דְּאָתֵי עָלָּה. בְּגִין כָּךְ חֲמִשָּׁה יוֹמִין מִיַּרְחָא, לְאוֹרַיְיתָא. וְאִי תֵּימָא שְׁבִיעָאָה, בְּזִמְנָא דְּתֵרִין אֲבָהָן מִשְׁתַּכְחֵי בֵּיהּ, דְּהָא מַלְכָּא בְּהוּ, וּכְדֵין מִתְעַטַּר בְּכוּלָּא. וְחַד מִלָּה, שְׁבִיעָאָה וַחֲמִשָּׁאָה.

תָּא חֲזֵי, חֲמִשָּׁאָה דִּילֵיהּ הוּא וַדַּאי, כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּכְדֵין נָהִיר אַבָּא לְאִמָּא, וְאִתְנְהִירוּ מְנָהּ חֲמִשִּׁין תַּרְעִין לְאַנְהָרָא לַחֲמִשָּׁאָה. וְאִי תֵּימָא שְׁבִיעָאָה, בְּגִין דְּמַלְכָּא בִּשְׁלִימוּ דַּאֲבָהָן, וַעֲטָרָה יָרִית מִשְּׁבִיעָאָה, כְּמָה דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן. וְעַל דָּא בִּשְׁבִיעָאָה הוּא יוֹמָא דְּמַעֲטָרָא מַלְכָּא בְּעִטְרוֹי, וּכְדֵין יָרִית מַלְכָּא לְאַבָּא וְאִמָּא, דְּמִזְדַּוְּוגִין כַּחֲדָא. וְעַל דָּא כּוּלָּא בְּחַד תַּלְיָיא.

(ויקרא כ"ג) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם, רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (במדבר כא) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד. תָּנֵינָן, ג' מַתָּנָן עִלָּאִין, אִזְדַּמְנוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי תְּלָתָא אָחִין: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמִרְיָם. מָן, בִּזְכוּת מֹשֶׁה. עֲנָנֵי כְּבוֹד, בִּזְכוּת אַהֲרֹן. בְּאֵר, בִּזְכוּת מִרְיָם. וְכֻלְּהוּ אֲחִידָן לְעֵילָּא. מָן בִּזְכוּת מֹשֶׁה, דִּכְתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם (דף ק"ג ע"א) מִן הַשָּׁמַיִם מִן הַשָּׁמַיִם (דַּיְיקָא), דָּא מֹשֶׁה.

עֲנָנֵי כְּבוֹד בִּזְכוּת אַהֲרֹן, דִּכְתִיב, (במדבר יד) אֲשֶׁר עַיִן בְּעַיִן (אַהֲרֹן) נִרְאָה אַתָּה יְיָ' וְגוֹ', וּכְתִיב (ויקרא טז) וְכִסָּה עֲנַן

הַקְטֹרֶת. מַה לְהַלָּן, שִׁבְעָה. אַף כָּאן נָמֵי שִׁבְעָה. דְּהָא בַּקְטֹרֶת שִׁבְעָה עֲנָנִין מִתְקַשְּׁרָן כַּחֲדָא (ועוד). וְאַהֲרֹן רֵישָׁא לְכָל שִׁבְעָה עֲנָנִין הוּא וְהוּא קָשִׁיר לְשִׁית אָחֳרָנִין בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא.

בְּאֵר בְּזוּכוּת מִרְיָם, דְּהָא הִיא וַדַּאי בְּאֵר אִתְקְרֵי. וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא, (שמות ב) וַתֵּתַצַּב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק לְדֵעָה וְגוֹ'. דָּא הוּא בְּאֵר מַיִם חַיִּים, וְכֻלָּא קִשּׁוּרָא חַד. מֵתָה מִרְיָם, אִסְתַּלָּק בְּאֵר. דִּכְתִיב, (במדבר כ) וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא בָּעָאת בְּאֵר אָחֳרָא לְאִסְתַּלְּקָא, דְּהַוָה שְׁכִיחַ עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כַּד חָמָאת שִׁיתָּא עֲנָנִין דַּהֲווֹ קְשִׁירִין עָלָהּ, אִתְקַשְּׁרַת הִיא בְּהוּ.

מִית אַהֲרֹן, אִסְתַּלָּקוּ אִינּוּן עֲנָנִין, וְאִסְתַּלָּק עַנָּנָא דְּבִירָא עִמְּהוֹן. אָתָא מֹשֶׁה, אַהְדָּר לְהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים סח) עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶּׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם. לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת וַדַּאי, אִינּוּן מַתָּנוֹת דַּהֲווֹ בְּקַדְמִיתָא בְּאֵר וַעֲנָנִין.

בְּאֵר, דָּא בְּאֵר דְּיִצְחָק. עֲנָנִים, אִלֵּין עֲנָנִים דְּאַהֲרֹן. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי מַה זָכָה אַהֲרֹן לְדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ קָשִׁיר בַּעֲנָנִים (נ"א רֵישָׁא לַעֲנָנִים). וְהוּא אַקְשִׁיר כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא לְכֻלְּהוּ כַּחֲדָא, דְּמִתְבָּרְכָאן כֻּלְּהוּ עַל יְדוֹי.

תָּא חֲזֵי, עַל כָּל חֶסֶד דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל.

קָשִׁיר עִמְּהוֹן ז' עֲנָנֵי יַקִּירָן, וְקָשִׁיר לְהוּ בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא עֲנָנָא דִּילָהּ אִתְקְשַׁר בְּשִׁיתָּא אָחָרְנִין. וּבְכֻלְּהוּ שְׁבְעָה, אַזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא. מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דִּכְלְהוּ קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא נִינְהוּ וְעַל דָּא בְּסִכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים. מַאי קָא מַיְירֵי. בְּגִין דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַחֲזָאָה גַּרְמֵיהּ, דְּיָתִיב תְּחוֹת צִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן שִׁנִּין דְּקָאִים אַהֲרֹן, הֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּצִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא, תְּחוֹת אִלֵּין עֲנָנִין. בָּתַר דְּמִית אַהֲרֹן, אִסְתַּלָּק עֲנָנָא חַד, דְּהוּא יְמִינָא דִּכְלָּא. וְכַד הַאי אִסְתַּלָּק, אִסְתַּלָּקוּ כָּל שְׁאָר עֲמִיהּ (נ"א עֲנָנִין) וְאִתְחֲזִיאוּ כֻּלְּהוּ בְּגִרְיעוּתָא. וְהָא אוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (במדבר כ) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָוַע אַהֲרֹן. אַל תִּקְרֵי וַיִּרְאוּ, אֶלָּא וַיִּירְאוּ. מִיַּד וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים. שְׁמַע דְּאִסְתַּלָּקוּ אִינּוּן עֲנָנִים, וּמִית תַּיָּירָא רַבְרְבָא דְּכָל אִינּוּן עֲנָנִים אִתְקְשָׁרוּ בֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב וַדַּאי. וְכַד אָתוּ אִינּוּן מְאַלְּלִין דְּשַׁדַּר מֹשֶׁה, אֲמָרוּ (במדבר יג) עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, בְּגִין לְתַבְרָא לִבַּייהוּ. דְּהָא בַּעֲמָלֵק אִתְּבַר חֵילֵיהוֹן בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מַאי קָא מַיְירֵי הָכָא.

בָּתַר דְּאִסְתְּלָקוּ אִינּוּן עַנָנִים. אֶלָּא כְּנַעַן כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית ט) וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו. הָכָא אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּאַפִּיק גַּרְמֵיהּ מִצְּלָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי עֶבֶד לְעַבְדֵי עַבְדִּין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כא) וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שֶׁבִי. הוּא נָטַל עַבְדִּין מִיִּשְׂרָאֵל לְגַרְמֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל הָאָזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. כָּל מַאן דְּאִיהוּ מִשָּׂרָשָׁא וְגִזְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת, תְּחוֹת צִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא. וּמַאן דְּלֵיתֵיהּ מִגִּזְעָא וְשׁוֹרְשָׁא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, לָא יְתִיב בְּהוּ, וְיִפּוֹק גַּרְמֵיהּ מִתְּחוֹת צִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא.

כְּתִיב (הושע יב) כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה, דָּא אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם. וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב אָרוּר כְּנַעַן וּבְגִין דְּזָכָה כְּנַעַן דָּא, לְשַׁמְּשָׁא לְאַבְרָהָם, כֵּיוָן דְּשַׁמֵּשׁ לְאַבְרָהָם, יְתִיב תְּחוֹת צִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא, זָכָה לְמֵיפַק מֵהַהוּא לָטְיָיא דְּאִתְלַטְיָיא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּכְתִיב בֵּיהּ בְּרָכָה. דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרוּךְ יְיָ. מַאי קָא מַיְירֵי. דְּכָל מַאן דְּיֵתִיב תְּחוֹת צִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא, אַחֲסִין חֵירוּ לֵיהּ וְלִבְנוֹי לְעָלְמִין, וְאִתְבָּרַךְ בִּרְכָתָא עִלָּאָה, וּמַאן דְּאַפִּיק גַּרְמֵיהּ מִצְּלָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אַחֲסִין גָּלוּתָא לֵיהּ וְלִבְנוֹי, דִּכְתִיב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שֶׁבִי. (דף ק"ג ע"ב)

(ויקרא כ״ג) **בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ חָסֵר, וְדָא עֲנָנָא חַד, דְּכֻלְּהוּ קְשִׁירִין בֵּיהּ. דִּכְתִּיב, כִּי בַּסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב, עַל בְּנֵיהֶם יוֹמָם. וּכְתִיב,** (במדבר יד) **וּבְעַמּוּד עָנָן אַתָּה הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. דָּא הוּא עֲנָנָא דְּאַהֲרֹן, דְּאִקְרֵי יוֹמָם, דִּכְתִּיב,** (תהלים מב) **יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ. עֲנָנָא חַד, נָטִיל עִמֵּיהּ חֲמֵשׁ אֲחָרְנִין, וְאִינּוּן שִׁית. וַעֲנָנָא אָחֳרָא, דִּכְתִּיב וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה, דָּא נָהֳרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, מִנְהִירוּ דְּאִינּוּן שִׁית.**

רעיא מהימנא

(ויקרא כ״ג) בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים וְגוֹ׳, פִּקּוּדָא (מ״ה) דָּא, לֵישֵׁב בַּסּוּכָּה. וְהָא אוֹקִימְנָא, בְּגִין לְאִתְחַזָּאָה דְּיִשְׂרָאֵל יַתְבֵי בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, בְּלָא דְּחִילוּ כְּלָל, דְּהָא מְקַטְרְגָא אִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ. וְכָל מַאן דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, יָתִיב בַּסּוּכָּה. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִּיב, כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. מַאן דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, וּמְזָרְעָא וְשָׁרְשָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. וְרָזָא דָּא אִתְּמַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי.

פִּקּוּדָא (מ״ו) בָּתַר דָּא, לְקָרְבָּא קָרְבְּנָא בְּכָל יוֹמָא, וְקָרְבְּנָא דָּא, לְמֶהֱוֵי חוּלָקָא בְּכֻלָּא, בְּחֶדְוָותָא דִּבְנוֹי. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אַחִידָן בְּאִילָנָא. עַנְפִין דִּלְתַתָּא דִּלְגַבֵּי שָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא, כֻּלָּא אִתְבָּרְכָן בְּגִין אִילָנָא. אַף עַל גַּב דְּלֵית בְּהוּ תּוֹעַלְתָּא, כֻּלָּא אִתְבָּרְכָאן. וְחֶדְוָותָא דְּיִשְׂרָאֵל בַּאֲבוּהוֹן דִּלְעֵילָּא, יַהֲבִי חוּלָקָא דְּבִרְכָאן, לְכָל אִינּוּן שְׁאָר עַמִּין, דְּאִית לוֹן אֲחִידוּ, וְאִתְאַחֲדוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכָל אִלֵּין קָרְבְּנִין, לְמֵיהַב מְזוֹנָא, לְאִינּוּן מְמָנָן דְּשְׁאָר עַמִּין, דְּהָא מִגּוֹ רְחִימוּ דְקָא רָחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנוֹי, בָּעֵי דְּכֹלָּא יְהוֹן רְחִימִין דִּלְהוֹן. וְרָזָא דָּא, (משלי טז) בִּרְצוֹת יְיָ׳ דַּרְכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ. אֲפִילּוּ כָּל אִינּוּן מְקַטְרְגֵי עִלָּאֵי כֻּלְּהוּ אֲהַדְּרָן רְחִימִין לְיִשְׂרָאֵל וְכַד חַיָּילִין דִּלְעֵילָּא אָהַדְּרוּ רְחִימִין לְיִשְׂרָאֵל, כָּל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְאִי תֵּימָא לְהוֹן הַוּוֹ מְקָרְבֵי קָרְבְּנָא, לָאו הָכִי, אֶלָּא כֹּלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק וּמִתְקָרֵב. וְאִיהוּ פָּרִישׁ מְזוֹנָא לְכֻלְּהוּ אוּכְלוּסִין דְּסִטְרִין אָחֳרָנִין, דְּיִתְהַנּוּן בְּהַהוּא דּוֹרוֹנָא דִּבְנוֹי, וְיִתְהַדְּרוּן רְחִימִין דִּלְהוֹן, דְּיִנְדְּעוּן עֵילָּא וְתַתָּא, דְּהָא לֵית עַמָּא כְּעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן חוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִסְתַּלָּק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא כְּדְקָא יָאוֹת. וְכָל אוּכְלוּסִין עִלָּאִין פַּתְחֵי וְאַמְרֵי, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. (תיקונין דף קנ"ב) (ע"כ רעיא מהימנא)

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח (וְאָמַר), (ירמיה ב) **כֹּה אָמַר יְיָ׳ זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ וְגוֹ׳. הַאי קְרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמַר, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲוֹת אַזְלָא בְּמַדְבְּרָא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד: דָּא עֲנָנָא דְּאַהֲרֹן, דְּנַטְלָא בְּחֲמֵשׁ אָחֳרָנִין, דְּאִתְקְשָׁרוּ עֲלָךְ, וּנְהִירוּ עָלָךְ. אַהֲבַת כְּלוּלוֹתָיִךְ, דְּאִשְׁתָּכְלָלוּ לָךְ,** (ס"א וְכֻלְּהוּ אִשְׁתְּכְלָלוּ בַּהּ) **וְאַעְטָרוּ לָךְ, וְאַתְקִינוּ לָךְ כְּכַלָּה דְּתַעְדֵּי תַּכְשִׁיטָהָא. וְכָל כַּךְ לָמָּה. בְּגִין לְכִתְּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה.**

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ יָתִיב בְּמָדּוֹרָא דָּא, צְלָא דִּמְהֵימְנוּתָא, שְׁכִינְתָּא פַּרְסָא גַּדְפָּהָא עֲלֵיהּ מִלְּעֵילָּא,

וְאַבְרָהָם וַחֲמִשָּׁה צַדִּיקַיָּיא אָחֳרָנִין שַׁוְיָין מָדוֹרֵיהוֹן עִמֵּיהּ.
אָמַר רִבִּי אַבָּא, אַבְרָהָם וַחֲמִשָּׁה צַדִּיקַיָּיא, וְדָוִד מַלְכָּא,
שַׁוְיָין מָדוֹרֵיהוֹן עִמֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ
שִׁבְעַת יָמִים. שִׁבְעַת יָמִים כְּתִיב, וְלָא בְּשִׁבְעַת יָמִים.
כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ׳ אֶת
הַשָּׁמַיִם וְגוֹ׳. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחְדֵּי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא,
בְּאַנְפִּין נְהִירִין, בְּאוּשְׁפִּיזִין אִלֵּין דְּשַׁרְיָין עִמֵּיהּ.
וְאָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים,
וּלְבָתַר יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. בְּקַדְמִיתָא תֵּשְׁבוּ, וּלְבָתַר
יֵשְׁבוּ. אֶלָּא, קַדְמָאָה לְאוּשְׁפִּיזֵי. תִּנְיָינָא, לִבְנֵי עָלְמָא.
קַדְמָאָה לְאוּשְׁפִּיזֵי, כִּי הָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּד הֲוָה
עָיֵיל לְסוּכָּה הֲוָה חַדֵּי, וְקָאִים עַל פִּתְחָא לְסוּכָּה מִלְגָּאו,
וְאָמַר נְזַמִּין לְאוּשְׁפִּיזִין. מְסַדֵּר (נ״א נְסַדֵּר) פְּתוֹרָא, וְקָאִים עַל
רַגְלוֹהִי, וּמְבָרֵךְ, וְאוֹמֵר בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים. תִּיבוּ
אוּשְׁפִּיזִין עִלָּאִין, תִּיבוּ. תִּיבוּ אוּשְׁפִּיזֵי מְהֵימְנוּתָא, תִּיבוּ.
אָרִים (ס״א אַסְחֵי) יְדוֹי, וְחַדֵּי, וְאָמַר זַכָּאָה חוּלָקָנָא, זַכָּאָה
חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ וְגוֹ׳,
וַהֲוָה יָתִיב.
תִּנְיָינָא, לִבְנֵי עָלְמָא, דְּמַאן (דף ק״ד ע״א) דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא
בְּעַמָּא וּבְאַרְעָא קַדִּישָׁא, יָתִיב בְּצִלָּא
דִּמְהֵימְנוּתָא, לְקַבְּלָא אוּשְׁפִּיזִין, לְמֶחְדֵּי בְּהַאי עָלְמָא

וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי וּבָעֵי לְמֶחְדֵּי לְמִסְכְּנֵי. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּחוּלָקָא דְּאִינּוּן אוּשְׁפִּיזִין דְּזַמִּין דְּמִסְכְּנֵי הוּא. וְהַהוּא דְּיָתִיב בְּצִלָּא דָּא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְזַמִּין אוּשְׁפִּיזִין אִלֵּין עִלָּאִין, אוּשְׁפִּיזֵי מְהֵימְנוּתָא, וְלָא יָהִיב לוֹן חוּלָקֵיהוֹן, כְּלְהוּ קַיְימֵי מִגֵּיהּ, וְאַמְרֵי (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עַיִן וְגוֹ׳, אִשְׁתְּכַח דְּהַהוּא פָּתוֹרָא דְּתַקִּין, דִּילֵיהּ הוּא, וְלָאו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלֵיהּ כְּתִיב (מלאכי ב) וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגוֹ׳, פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם, וְלָא חַגַּי. וַוי לֵיהּ לְהַהוּא בַּר נָשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין אוּשְׁפִּיזֵי מְהֵימְנוּתָא קַיְימֵי מִפָּתוֹרֵיהּ.

וְאָמַר רִבִּי אַבָּא, אַבְרָהָם, כָּל יוֹמוֹי הֲוָה קָאִים בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין, לְזַמָּנָא אוּשְׁפִּיזִין, וּלְתַקָּנָא לוֹן פָּתוֹרֵי, הַשְׁתָּא, דְּמְזַמְּנִין לֵיהּ, וּלְכְלְהוּ צַדִּיקַיָּיא, וּלְדָוִד מַלְכָּא, וְלָא יָהֲבִין לוֹן חוּלָקֵיהוֹן, אַבְרָהָם קָאִים מִפָּתוֹרָא, וְקָרֵי, (במדבר טז) סוּרוּ נָא מֵעַל אָהֳלֵי הָאֲנָשִׁים הָרְשָׁעִים הָאֵלֶּה. וְכְלְהוּ סַלְקִין אֲבָתְרֵיהּ. יִצְחָק אָמַר, (משלי יג) וּבֶטַח רְשָׁעִים תֶּחְסָר. יַעֲקֹב אָמַר, (משלי כג) פִּתַּח אָכְלְתָּ תְקִיאֶנָּה. וּשְׁאָר כָּל צַדִּיקַיָּיא אָמְרֵי, (ישעיה כח) כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה בְּלִי מָקוֹם.

דָּוִד מַלְכָּא אָמַר, (חסר כאן) וְאַשְׁלִים דִּינוֹי, דִּכְתִיב, (שמואל א כה) וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגֹּף יְיָ׳ אֶת נָבָל וַיָּמֹת.

מַאי קָא מַיירֵי. בְּגִין דְּדָוִד שָׁאַל לְנָבָל, וְאִתְעֲבִיד לֵיהּ אוּשְׁפִּיזָא, וְלָא בָּעָא. וְדָא זַמִּין לֵיהּ, וְלָא יָהֵב לֵיהּ חוּלָקָא, וּבְאִינּוּן עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּדָוִד מַלְכָּא דְּאִין עָלְמָא, אַתְדָּן עָלֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ דְּאַשְׁלִים לֵיהּ בִּישׁ יַתִּיר מִנָּבָל. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר (בְּגִין כַּךְ) אוֹרַייְתָא לָא אַטְרַח עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ יַתִּיר, אֶלָּא כְּמָה דְּיָכִיל, דִּכְתִיב, (דברים טז) אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ וְגוֹ'. וְלָא לֵימָא אִינִישׁ אֶכוֹל וְאֶשְׂבַּע וְאַרְוֵוי בְּקַדְמִיתָא, וּמַה דְּיִשְׁתְּאַר אֶתֵּן לְמִסְכְּנֵי, אֶלָּא רֵישָׁא דְּכֹלָּא דְּאוּשְׁפִּיזִין הוּא, וְאִי חַדֵּי לְאוּשְׁפִּיזִין וְרַוֵּי לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי עִמֵּיהּ, וְאַבְרָהָם קָרֵי עָלֵיהּ, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְגוֹ'. וְיִצְחָק קָאֲרֵי עָלֵיהּ, (ישעיה נד) כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי, דָּוִד מַלְכָּא אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּכָל זַיְינִין דְּמַלְכָּא, וּקְרָבִין דְּמַלְכָּא, בִּידוֹי דְּדָוִד אִתְפְּקָדוּ, אֲבָל יִצְחָק קָאָמַר, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ וְגוֹ', הוֹן וָעוֹשֶׁר וְגוֹ'. יַעֲקֹב אָמַר, (ישעיה נח) אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וְגוֹ', שְׁאָר צַדִּיקַיָּיא אַמְרֵי, (ישעיה נח) וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ וְגוֹ', דָּוִד מַלְכָּא אָמַר, (ישעיה נד) כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח, דְּהָא הוּא עַל כָּל זַיְינֵי עָלְמָא אִתְפְּקַד. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּזָכֵי לְכָל הַאי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַייְהוּ כְּתִיב (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ'.

(ויקרא כ״ג) **וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן וְגוֹ׳, רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח,** (ישעיה מג) **כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו. כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי, דָּא אָדָם, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ בִּשְׁמֵיהּ** (נ״א בְּדִיוּקְנֵיהּ)**, דִּכְתִיב,** (בראשית א) **וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וְקָרָא לֵיהּ בִּשְׁמֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאַפִּיק קִשׁוֹט וְדִינָא בְּעָלְמָא, וְאִקְרֵי אֱלֹהִים, דִּכְתִיב,** (שמות כב) **אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל.**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא (מ״ז) דָּא לִיטּוֹל לוּלָב בְּהַהוּא יוֹמָא בְּאִינּוּן זִינִין דִּילֵיהּ וְהַאי רָזָא אוֹקִימְנָא וְאוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּהָנֵי יוֹמִין וְחַדֵּי בְּהוֹן. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל נַטְלֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחוּלָקֵיהוֹן וְחַדָּאן בֵּיהּ. וְדָא הוּא רָזָא דְּלוּלָב. וּמִינִין דְּבֵיהּ דְּאִיהוּ רָזָא דִּיוּקְנָא דְּאָדָם וְהָא אִתְּמַר.

(ע״כ רעיא מהימנא)

קְרָא לֵיהּ בִּשְׁמֵיהּ, דִּכְתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְשַׁפִּיר. הָא אוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּזִווּגָא אִתְּמַר. וְכַד הוּא בְּזִווּגָא דְּתַרְוַיְיהוּ, בְּצֶלֶם וּדְמוּת. וְאָדָם מִדְּכָר וְנוּקְבָא נָפַק.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּסִפְרָא דִּשְׁלֵמוּתָא מַלְכָּא אַשְׁכַּחְנָא, דִּבְשַׁעֲתָא דְּזִווּגָא (דף ק״ד ע״ב) **אִשְׁתְּכַח לְתַתָּא, שָׁדַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד דִּיוּקְנָא כְּפַרְצוּפָא דְּבַר נָשׁ, רְשִׁימָא חֲקִיקָא בְּצוּלְמָא, וְקַיְימָא עַל**

הַהוּא זוּוּגָא. וְאִלְמָלֵא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְעֵינָא לְמֵחֱזֵי, חָמֵי בַּר נָשׁ עַל רֵישֵׁיהּ חַד צוּלְמָא, רְשִׁימָא כְּפַרְצוּפָא דְּבַר נָשׁ, וּבְהַהוּא צוּלְמָא אִתְבְּרֵי בַּר נָשׁ, וְעַד דְּקַיְּימָא (ס״א וְעַד לָא קַיְּמָא) הַהוּא צוּלְמָא דְּשָׁדַר לֵיהּ מָאֲרֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וְיִשְׁתְּכַח תַּמָּן, לָא אִתְבְּרֵי בַּר נָשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

הַהוּא צֶלֶם אִזְדַּמַּן לָקָבְלֵיהּ, עַד דְּנָפִיק לְעָלְמָא. כַּד נָפַק, בְּהַהוּא צֶלֶם אִתְרַבֵּי, בְּהַהוּא צֶלֶם אָזִיל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לט) אַךְ (שמות קמ״ב ע״ב, י״ג ע״ב, מ״ב) בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וְהַאי צֶלֶם אִיהוּ מִלְעֵילָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן רוּחִין נַפְקָן מֵאַתְרַייְהוּ, כָּל רוּחָא וְרוּחָא אִתְתָּקַן קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּתִקוּנֵי יְקָר, בְּפַרְצוּפָא דְּקָאִים בְּהַאי עָלְמָא. וּמֵהַהוּא דְּיוּקְנָא תִּקוּנָא יְקָר, נָפִיק הַאי צֶלֶם. וְדָא תְּלִיתָאָה לְרוּחָא, וְאַקְדִּימַת בְּהַאי עָלְמָא, בְּשַׁעֲתָא דְּזוּוּגָא אִשְׁתְּכַח. וְלֵית לָךְ זוּוּגָא בְּעָלְמָא, דְּלָא אִשְׁתְּכַח צֶלֶם בְּגַוְונֵיהוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, הַאי צֶלֶם קַדִּישָׁא, וּמֵאַתַר קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַח בְּגַוְונֵיהוּ. וּלְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, צֶלֶם מֵאִינּוּן זִינִין בִּישִׁין. מִסִּטְרָא דְּמָסָאֲבוּתָא אִשְׁתְּכַח בְּגַוְונֵיהוּ. וְעַל דָּא, לָא לִיבְעֵי לֵיהּ לְאִינִישׁ, לְאִתְעָרְבָא צוּלְמָא דִּילֵיהּ, בְּצוּלְמָא דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, בְּגִין דְּהַאי קַדִּישָׁא, וְהַאי

מִסְאָבָא. תָּא חֲזֵי מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל וּלְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְכוּ׳. (עַד דְּמַלְכָּא דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזִין. זֶה הַמַּאֲמָר כָּתוּב בְּפָרָשַׁת ויחי יעקב דף ר״ך עמוד א׳ שורה א׳ (ושייך כאן) ואלו החילופים מצאתי בין הכתוב בהעתק לבין הכתוב שם. שורה כ״ב במקום עָלְמִין מצאתי צוּלְמִין. שורה כ״ה במקום יַעֲדֵי דִּינִי גַּרִיעַ. שם במקום יְדַהּ מצאתי דִּינָא. שורה ל״א מִי יִתֵּן עֶרֶב וְדָא כַּד נַהֲרָא סִיהֲרָא וְלֵילְיָא אִתְתַּקַּן בְּנְהוֹרָא. שורה ל״ה עוֹבָדִין מצאתי בְּרִיָּין. עמוד ב׳ שורה ה׳ בֵּיה חֵילָא. שורה ו׳ יְצָרְתִיו הַיְינוּ וְעָנָף עֵץ עֲבוֹת. אַף עֲשִׂיתִיו. שורה י״ד לְחֵירוּ וְעַל דָּא קַרִינָא לֵיהּ יוֹם הָרִאשׁוֹן דָּא בְּסִפְרָא דְאַגַּדְתָּא וְשַׁפִּיר הוּא. שורה כ״ד דְאַבָּא בְּגִין כַּךְ כֹּלָּא יָאֶה וְלָא בְּסִימָא לֵפֵּירִין וְלָא עֲבִיד פֵּירִין. שורה כָּ״ה הָדֵין צ״ל תְּרֵין. שורה כ״ו לְבֵירָא ד״א. שורה כ״ט יַעֲקֹב צ״ל בֵּירָא. שורה ל״א דָּא בְּדָא צ״ל דָּא בְּלָא דָּא. שורה ל״ג צ״ל אַף עַל גַּב דִּבְהָאי נַחַל דִּינָא לָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ. שורה ל״ה צ״ל דְּצַדִּיק אִיבָּא וּכְנִישׁוּ רַבְרְבָא נַפְקֵי מִנַּיְיהוּ. שורה ל״ו צ״ל מִנַּיְיהוּ לָא אִיבָּא וְלָא טַעְמָא. שם וְכֹלָּא שַׁפִּיר וְעַל דָּא אֶתְרוֹג בִּשְׁמָאלָא. וּבַסּוֹף המאמר מצאתי כָּתוּב דִּכְתִיב).

דִּכְתִיב (במדבר כט) **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם, דְּהָא יוֹמָא דָּא, מִמַּלְכָּא הוּא בִּלְחוֹדוֹי, חֶדְוָותָא דִּילֵיהּ בֵּהּ בִּישְׂרָאֵל. מְתַל לְמַלְכָּא דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזִין, אִשְׁתְּדַלוּ בֵּהּ כָּל בְּנֵי הֵיכָלֵיהּ, לְבָתַר אָמַר מַלְכָּא, עַל כֵּן אֲנָא וְאַתּוּן אִשְׁתַּדַּלְנָא כֻּלְּהוּ בְּאוּשְׁפִּיזִין, וּקְרָבְתּוּן קָרְבְּנִין עַל שְׁאָר עַמִּין בְּכָל יוֹמָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אֲנָא וְאַתּוּן נֶחֱדֵי יוֹמָא חַד, הָדָא הוּא דִּכְתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. לָכֶם: לְקָרְבָא קָרְבְּנִין עָלַיְיכוּ. אֲבָל אוּשְׁפִּיזֵי מְהֵימְנוּתָא, בְּמַלְכָּא מִשְׁתַּכְחֵי תְּדִירָא. וּבְיוֹמָא דְּחֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא, כֻּלְּהוּ מִתְכַּנְּפֵי עִמֵּיהּ, וּמִשְׁתַּכְחָן. וְעַל דָּא כְּתִיב, עֲצֶרֶת, תַּרְגּוּמוֹ: כְּנִישׁוּ.**

וְהַאי יוֹמָא, יַעֲקֹב הוּא דְּרִישָׁא לְחֶדְוָותָא, וְכָל אִינּוּן

אוּשְׁפִּיזֵי חֲדָאן עִמֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים לג) **אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ. וּכְתִיב,** (ישעיה מט) **וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.**

(ויקרא כ"ד) **וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר וְגוֹ', אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל אֲמַאי אַסְמִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּרָשָׁה דָּא, לְפָרָשַׁת מוֹעֲדִים. אֶלָּא, כֻּלְּהוּ בּוּצִינִין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ בּוּצִינִין לְאַדְלָקָא מְשַׁח רְבוּת עִלָּאָה, וְהָא אִתְּמַר. וְעַל יְדֵיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, מִתְבָּרְכָאן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְאַדְלִיקוּ בּוּצִינִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דִּכְתִיב,** (משלי כז) **שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב, חֶדְוָותָא** (דף ק"ה ע"א) **דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין.**

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים לב) **שִׂמְחוּ בַיְיָ' וְגִילוּ צַדִּיקִים,** (שִׂמְחוּ בַיְיָ' כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר) **וּכְתִיב,** (תהלים קיח) **זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ' נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ. וְאוֹקְמוּהָ, דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** (נ"א בְּמוֹעֲדַיָּא) **בָּעֵי לְמֶחֱדֵי, וּלְאַנְהָרָא אַנְפִּין, וְיִשְׁתְּכַח בַּר נָשׁ בְּחֶדְוָה, בְּגִין דְּהַהוּא חֶדְוָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי, דִּכְתִיב נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ בְּיוֹמָא. בוֹ: בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכוּלָּא חַד מִלָּה.**

שִׂמְחוּ בַיְיָ', כַּד דִּינִין אִתְכַּפְיָין, וְרַחֲמֵי אִתְעֲרוּ, וְכַד מִתְעָרֵי רַחֲמֵי, כְּדֵין וְגִילוּ צַדִּיקִים, (כְּתִיב) **צַדִּיק וְצֶדֶק מִתְבָּרְכָאן כַּחֲדָא, דְּאִקְרוּן צַדִּיקִים, כְּמָה דְּאִתְּמַר,**

דְּהָא אִלֵּין מִתְבָּרְכָאן (ס"א מְבָרְכִין) לְעָלְמִין, וְחַדָּאן לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. וְהַרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב, אִלֵּין בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, לְאִתְקַשְּׁרָא בְּהוּ.

וּבְכֹלָּא, בָּעֵי עוֹבָדָא לְתַתָּא, לְאַתְעָרָא לְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי, מַאן דְּאָמַר דְּלָא בַּעְיָא עוֹבָדָא בְּכֹלָּא, אוֹ מִלִּין לְאַפָּקָא לוֹן וּלְמֶעְבַּד קָלָא בְּהוּ, תִּיפַח רוּחֵיהּ. וְהָא הָכָא פָּרְשָׁתָא דָּא אוֹכַח, אַדְלְקוּת בּוּצִינַיָּא, וּקְטֹרֶת בּוֹסְמִין, (כַּחֲדָא בְּגִין) דִּכְתִיב שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. (וּבְהַאי) וּבְעוֹבָדָא דָּא אִשְׁתְּכַח אַדְלְקוּתָא לְעֵילָּא וְחֶדְוָותָא לְתַתָּא (ס"א אַדְלְקוּתָא וְחֶדְוָותָא לְעֵילָּא וְתַתָּא) וְאִתְקַשְּׁרוּתָא כַּחֲדָא כְּדָקָא יָאוֹת. (וּבְעוֹבָדָא דְּלְתַתָּא אִתְעַר עוֹבָדָא דִּלְעֵילָּא) אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מִזְּבֵּחַ דְּלְתַתָּא, אַתְעַר מִזְּבֵּחַ אָחֳרָא. כֹּהֵן דְּלְתַתָּא, אַתְעַר כֹּהֵן אָחֳרָא. בְּעוֹבָדָא דְּלְתַתָּא, אַתְעַר עוֹבָדָא לְעֵילָּא.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יִצְחָק הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד וְגוֹ', וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ שַׁפִּיר. אֲבָל מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר מָה הוּא. וּמַאי גְּרִיעוּתָא הוּא לְשַׁבָּת.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי גְּרִיעוּתָא הוּא, דְּלֵית לָךְ מִלָּה וּמִלָּה דְּנָפִיק מִפּוּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּלֵית לָהּ קָלָא, וְסַלְקָא לְעֵילָּא, וְאִתְעַר מִלָּה אָחֳרָא. וּמַאי הוּא. הַהוּא דְּאִקְרֵי

חוֹל, (לְעֵילָּא) מֵאִינּוּן יוֹמִין דְּחוֹל. וְכַד אִתְעַר חוֹל בְּיוֹמָא קַדִּישָׁא, גְּרִיעוּתָא הוּא לְעֵילָּא וַדַּאי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שָׁאֲלֵי עָלֵיהּ, מַאן הוּא דְּבָעֵי לְאַפְרְשָׁא זִוּוּגָא דִּילָן. מַאן הוּא דְּבָעֵי חוֹל הָכָא. עַתִּיקָא קַדִּישָׁא לָא אִתְחֲזֵי, וְלָא שַׁרְיָא עַל חוֹל.

בְּגִין כַּךְ, הֶרְהוּר מוּתָּר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהֶרְהוּר לָא עָבִיד מִדֵּי וְלָא אִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ קָלָא, וְלָא סָלִיק. אֲבָל לְבָתַר דְּאַפִּיק מִלָּה מִפּוּמֵיהּ, הַהוּא מִלָּה אִתְעֲבִיד קָלָא, וּבָקַע אֲוִירִין וּרְקִיעִין, וְסַלְקָא לְעֵילָּא, וְאִתְעַר מִלָּה אָחֳרָא. וְעַל דָּא מְמַצּוֹא חֶפְצָךְ וְדַבֵּר דָּבָר כְּתִיב. וּמַאן דְּאַפִּיק מִלָּה קַדִּישָׁא מִפּוּמֵיהּ, מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ קָלָא, וְסָלִיק לְעֵילָּא, וְאִתְעֲרוּ קְדוּשֵׁי מַלְכָּא עִלָּאָה, וּמִתְעַטָּרָן בְּרִישֵׁיהּ, וּכְדֵין אִשְׁתְּכַח חֶדְוָותָא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא. וְהָא שְׁמַעְנָא מִלָּה. אֲבָל מַאן דְּשָׁארֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, עָבִיד גְּרִיעוּתָא לְשַׁבָּת, אוֹ לָא. אִי תֵּימָא דְּלָא עָבִיד גְּרִיעוּתָא, הָא סְעוּדָתֵי דְּמְהֵימְנוּתָא בָּטִיל מִנֵּיהּ, וְעוֹנְשֵׁיהּ סַגִּי, הָא חֶדְוָותָא דְּשַׁבָּת בָּטִיל מִנֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ, מִלָּה דָּא שְׁמַעְנָא, דְּדָא הוּא דְּאַשְׁגְּחַן עָלֵיהּ מִלְעֵילָּא, מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. בְּגִין דְּהַאי יוֹמָא,

חֶדְוָתָא הוּא לְעֵילָּא וְתַתָּא. חֶדְוָתָא דְּכָל חֶדְוָון. חֶדְוָתָא, דְּכָל מְהֵימְנוּתָא בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח. וַאֲפִילּוּ רְשָׁעִים דְּגֵיהִנָּם נַיְיחִין בְּהַאי יוֹמָא. וְהַאי בַּר נָשׁ לֵית לֵיהּ חֶדְוָה, וְלֵית לֵיהּ נַיְיחָא, וְשַׁנְיָא דָּא מִכָּל עָלְמִין וְתַתָּאִין. כֻּלְּהוּ שָׁאֲלִין עָלֵיהּ, מַאי שַׁנְיָא דִּפְלַנְיָא הוּא בְּצַעֲרָא.

וּבְשַׁעֲתָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְגְּלֵי בְּהַאי יוֹמָא, וְאִשְׁתְּכַח הַאי בְּצַעֲרָא, צְלוֹתֵיהּ סַלְקָא וְקַיְימָא קַמֵּיהּ, כְּדֵין אִתְקְרָעוּ כָּל גְּזֵרֵי דִּינִין דְּאִתְגְּזָרוּ עָלֵיהּ, וַאֲפִילּוּ אִסְתָּכְמוּ בְּבֵי דִּינָא דְּמַלְכָּא עָלֵיהּ לְבִישׁ, כֻּלָּא אִתְקְרַע, בְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דְּעַתִּיקָא אִתְגַּלְיָיא, כָּל חֵירוּ וְכָל חֵידוּ אִשְׁתְּכַח, בְּגִין דְּאִתְגַּלְיָיא בְּהִלּוּלָא דְּמַלְכָּא.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, קוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה. מַאן שִׁבְעִין שָׁנָה. אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּאִסְתְּכְמוּ עָלֵיהּ כָּל אִינּוּן שִׁבְעִין כִּתְרֵי מַלְכָּא, דְּהוּא אִתְחֲזֵי בְּהוּ, כֻּלָּא אִתְקְרַע. בְּגִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא נָטִיל (ס"א בְּטִיל לֵיהּ וְהָנֵי) לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וְהָנֵי (דף ק"ה ע"ב) מִלֵּי, כַּד מִתְעָרֵי עָלֵיהּ בְּחֶלְמָא בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְתָּא.

לְמַלְכָּא דַּעֲבִיד הִלּוּלָא לִבְרִיהּ, וְגָזַר חֶדְוָה עַל כֻּלָּא. בְּהַאי יוֹמָא דְּהִלּוּלָא, כָּל עָלְמָא הֲווֹ חֲדָאן, וּבַר נָשׁ חַד הֲוָה עָצִיב, תָּפִיס בְּקוּלְרָא. אָתָא מַלְכָּא לְחֶדְוָתָא,

חָמָא כָּל עַמָּא חֲדָאן כְּמָה דְּאִיהוּ גָּזַר. זָקֵף עֵינוֹי, חָמָא הַהוּא בַּר נָשׁ תָּפִיס בְּקוּלְרָא עָצִיב. אָמַר, וּמַה כָּל בְּנֵי עָלְמָא חֲדָאן בְּהִלּוּלָא דִּבְרִי, וְדָא תָּפִיס בְּקוּלְרָא. מִיַּד פָּקִיד וְנַפְקֵי לֵיהּ, וְשָׁאֲרוּ לֵיהּ מְקוּלְרֵיהּ. (ס״א מְקַטְרוּי)

כַּךְ הַאי דְּשָׁאֲרִי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, כָּל עָלְמָא חֲדָאן, וְאִיהוּ עָצִיב, וְהַאי אִתְפַּס בְּקוּלְרָא. בְּשַׁעֲתָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְגַּלְיָיא בְּהַאי יוֹמָא, וְאִשְׁתְּכַח הַאי בַּר נָשׁ תָּפִיס בְּקוּלְרָא, אַף עַל גַּב דְּאַסְכִּימוּ עָלֵיהּ כָּל אִינּוּן שִׁבְעִין שְׁנִין דְּאָמְרָן, כֻּלָּא אִתְקְרַע, וְלָא שָׁאֲרִי עָלֵיהּ דִּינָא. בְּיוֹמָא אָחֳרָא אִית בֵּיהּ רְשׁוּ לְמִקְרַע לֵיהּ, בְּהַהוּא יוֹמָא, כָּל שֶׁכֵּן שַׁבָּת.

דְּלֵית לָךְ יוֹם דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ חֵילָא, וּמַאן דְּשָׁאֲרִי בְּתַעֲנִיתָא דְּחֵלְמָא בְּהַהוּא יוֹמָא, לָא סָלִיק הַהוּא יוֹמָא עַד דְּקָרַע דִּינֵיהּ. אֲבָל לָאו דְּשִׁבְעִים שָׁנָה כְּיוֹמָא דְּשַׁבָּת. בְּגִין כָּךְ, בְּהַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ, וְלָא בְּיוֹמָא אָחֳרָא, דְּלֵית רְשׁוּ לְיוֹמָא עַל יוֹמָא אָחֳרָא. כָּל יוֹמָא, מַה דְּאִירַע בְּיוֹמֵיהּ, עָבִיד. דְּלָא אִירַע בְּיוֹמֵיהּ, לָא עָבִיד. וְעַל דָּא לָא לְבָעֵי לֵיהּ לְאֵינָשׁ לְסַלְקָא לֵיהּ מִיּוֹמָא דָּא לְיוֹמָא אָחֳרָא. וּבְגִין כַּךְ, דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ תְּנִינָן, וְלָא דְּבַר יוֹם לְיוֹמָא אָחֳרָא.

וְתָא חֲזִי, לָאו לְמַגְנָא מִתְעָרֵי עָלֵיהּ בְּחֵלְמָא, בְּגִין

לְמִתְבַּע עָלַיְהּ רַחֲמֵי. וַוי לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּלָא מִתְעָרֵי עָלַיְהּ, וְלָא אוֹדְעוּ לֵיהּ בְּחֶלְמָא, דְּהָא אִקְרֵי רָע. וּבְגִינֵי כַּךְ, (תהלים ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע כְּתִיב. וּכְתִיב (משלי יט) בַּל יִפָּקֵד רָע, בַּל יִפָּקֵד, בְּגִין דְּאִיהוּ רָע.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (ישעיה נח) מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר, כֵּיוָן דִּכְתִיב מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ, מַהוּ וְדַבֵּר דָּבָר. אֶלָּא, עַד דְּיִגְזַר מִלָּה כְּדְקָא יָאוֹת, וִימַלֵּל לֵיהּ. וַדַּאי כַּךְ הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, מַשְׁמַע דִּכְתִיב וְדַבֵּר דָּבָר. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (ישעיה סג) וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ.

(ויקרא כד) וַיֵּצֵא בֶּן אִשָּׁה יִשְׂרְאֵלִית וְהוּא בֶּן אִישׁ מִצְרִי וְגוֹ'.

וַיֵּצֵא, רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, נָפַק מִכְּלָלָא דְּחוּלָקָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּנָפַק מִכְּלָלָא דִּכְלָא, נָפַק מִכְּלָלָא דְּמְהֵימְנוּתָא. וַיִּנָּצוּ בַּמַּחֲנֶה, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל מַאן דְּאָתֵי מִזְּוִהֲמָא דְּזַרְעָא, לְסוֹף גַּלְיָיה לֵיהּ קַמֵּי כֹּלָּא. מַאן גָּרִים לֵיהּ, זוּהֲמָא דְּחוּלָקָא בִּישָׁא דְּאִית בֵּיהּ. דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בִּכְלָלָא דְּיִשְׂרָאֵל.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקוֹר דָּבָר. כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר, דְּלֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְגַלָּאָה מִלִּין סְתִימִין, דְּלָא אִתְמְסָרוּ

לְאִתְגַּלְיָיא. מִלִּין דְּחָפָא לוֹן עַתִּיק יוֹמִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כג) לֶאֱכוֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה עָתִיק. לֶאֱכוֹל לְשָׂבְעָה, עַד הַהוּא אֲתַר דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ וְלָא יַתִּיר. וְעִם כָּל דָּא, וְלִמְכַסֶּה עָתִיק, לְמִכַסֶּה עָתִיק וַדַּאי.

דָּבָר אַחֵר, לֶאֱכוֹל לְשָׂבְעָה, אִינּוּן חַבְרַיָּיא דְּיַדְעִין אָרְחִין וּשְׁבִילִין לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח מְהֵימְנוּתָא כְּדְקָא יֵאוֹת. כְּגוֹן דָּרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ. וְלִמְכַסֶּה עָתִיק, מִדָּרִין אָחֳרָנִין דְּהָא כְּלְהוֹן לָא אִתְחָזוֹן לֶאֱכוֹל וּלְשָׂבְעָה וּלְאִתְגַּלְיָיא מִלִּין בְּגַוְוייהוּ, אֶלָּא לְמִכַסֶּה עָתִיק, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, הֲוָה בַּר נָשׁ אָמַר לְחַבְרֵיהּ, פְּתַח פִּיךָ וְיֵאִירוּ דְּבָרֶיךָ. בָּתַר דְּשָׁכִיב, הֲווֹ אָמְרִי, אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ וְגוֹ'. בְּיוֹמוֹי, לֶאֱכוֹל לְשָׂבְעָה. בָּתַר דְּשָׁכִיב, וְלִמְכַסֶּה עָתִיק. דְּחַבְרַיָּיא מְגַמְגְּמֵי, וְלָא קַיְימֵי בְּמִלִּין. דָּבָר אַחֵר, לֶאֱכוֹל לְשָׂבְעָה: בְּאִינּוּן מִלִּין דְּאִתְגַּלְיָין. וְלִמְכַסֶּה עָתִיק: בְּאִינּוּן מִילִּין דְּאִתְחַפְיָין.

(דף ק"ו ע"א)

וַיְקוֹב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם, מַהוּ וַיְקוֹב. רִבִּי אַבָּא אָמַר, וַיְקוֹב וַדַּאי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים ב יב) וַיְקוֹב חוֹר בְּדַלְתּוֹ, נָקִיב מַה דְּהֲוָה סָתִים. וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלוֹמִית בַּת דִּבְרִי, עַד כָּאן סָתִים שְׁמָא דְּאִמֵּיהּ, כֵּיוָן דְּכְתִיב וַיְקוֹב, נָקִיב שְׁמָא דְּאִמֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, אִי לָאו דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא קַיְימָא בְּעָלְמָא, לָא אַרְשִׁינָא לְגַלָּאָה, (מִכָּאן וְהָלְאָה) דְּהָא לָא אִתְיְיהִיב מִלָּה דָּא לְגַלָּאָה אֶלָּא לְחַבְרַיָּיא, דְּאִינּוּן בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא (דְּאִי לָאו). תִּיפַּח רוּחֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּאַתְיָין לְגַלָּאָה, לְאִינּוּן דְּלָא יַדְעֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיֵּצֵא בֶּן הַיִּשְׂרְאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, הַאי קְרָא הָא אוֹקִימְנָא, אֲבָל דָּא בַּר אִינְתּוּ אָחֳרָא דַּאֲבוֹי, בַּעְלָהּ דִּשְׁלוֹמִית הֲוָה. וְכֵיוָן דְּאָתָא הַהוּא מִצְרָאָה עָלָהּ, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, תָּב לְבֵיתָא וְיָדַע מִלָּה, אִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ וְלָא אָתָא עָלָהּ. וְנָטַל אִינְתּוּ אָחֳרָא, וְאוֹלִיד לְהַאי, וְאִקְרֵי אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְאָחֳרָא בֶּן הַיִּשְׂרְאֵלִית. אִי אִינּוּן אִינְצוּ הָכָא כַּחֲדָא, מַאי קָא בָּעֵי הָכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא. וַאֲמַאי קִלֵּל שְׁמָא קַדִּישָׁא.

אֶלָּא, אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי אָמַר מִלָּה מֵאֲמִיהּ, מִגּוֹ קְטָטָה.

מִיַּד וַיִּקֹּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַיִּקֹּב חוֹר בְּדַלְתּוֹ. רָזָא דְּמִלָּה, נָטַל ה' דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָיֵיט, לְאַגָּנָא עַל אִמֵּיהּ. וְדָא הוּא נְקִיבָא, דְּאִיהוּ נָקִיב וּפָרִישׁ שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְלִמְחַצְּדֵי חַקְלָא אִתְּמַר. וְרָזָא דְּמִלָּה, (משלי ל) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאֶפֶת וְגוֹ', זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעִין מִלָּה, וּמְכַסְיִין לָהּ. וְעַל דָּא אִתְּמַר, (משלי כה) רִיבְךָ רִיב אֶת רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל.

ה׳ בַּתְרָאָה, חֲוַת נוּקְבָא דְיָנְקָא בִּתְרִין סִטְרִין, בְּגִין כַּךְ נַטְלָא זַיְינִין דְמַלְכָּא, וְנַקְמַת נְקָמָהָא, דְכְתִיב הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵּל. עַל דָּא כְּתִיב, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, דְחִילוּ דְאִימָּא אַקְדִים לְאַבָּא. וְזַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

(ויקרא כ״ד) וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו סָתִים. וּבְגִין דְאָמַר אֱלֹהָיו סְתָם, לְכַךְ וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. דְהָא לָא יַדְעִינָן מַאן הוּא אֱלֹהָיו, מַאן דַחֲלָא דִילֵיהּ, אִי אֶחָד מִן הַשָּׂרִים, אוֹ חַד מִן כּוֹכְבַיָּיא, אוֹ חַד מִדַּבְרֵי עָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי צַדִּיק גָּמוּר הוּא, לָא יִתְעַר (ס״א מִלָּה) חֵילֵיהוֹן, וְכֵיוָן דְאִתְעַר מִלָּה דָּא, חַיִּישִׁינָן מִינּוּת אִזְדְרִיקַת בֵּיהּ, וְלָא יְמוּת (ס״א אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֲפִילּוּ צַדִּיק גָּמוּר לָא יְמוּת) עַל דָּא, בְּגִין דְאִיהוּ מִלָּה סָתִים.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, דָּאִין לֵיהּ לְטָב בְּהָא, דְאִי אָמַר אֱלֹהַי, יָכִיל לְמִטְעָן אֱלֹהַי דְהַוָּה עַד הַשְׁתָּא, דְאִתְמַשְׁכְּנָא אַבְתְּרֵיהּ בְּלִבָּאי, וְהַשְׁתָּא אַהֲדְרָנָא לָקְבְלָא מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה. אֲבָל אִי אָמַר יְיָ׳ אֱלֹהִים, אוֹ יְיָ׳, וְנָקִיב לֵיהּ בִּשְׁמָא, הַאי לֵית לֵיהּ לְמִטְעָן בְּהַאי, בְּגִין דְּדָא הוּא מְהֵימְנוּתָא דְכֹלָּא, וְכָל אָת וְאָת (צ״ב ע״ב) דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דָּא, סַלְקָא לִשְׁמָא שְׁלִימָא. (ס״א לְשַׁבְּחָא)

דָּבָר אַחֵר וַיִּקֹּוב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיְקַלֵּל. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּקֹּוב בֶּן הָאִשָּׁה, אֲמַאי. אֶלָּא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. אֲבָל הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, בַּעְלָהּ דִּשְׁלוֹמִית הֲוָה. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּרִיהּ דְּבַעְלָהּ דִּשְׁלוֹמִית מֵאִנְתּוֹ אֲחֶרָא הֲוָה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, נָצוּ כַּחֲדָא, וְאָמַר לֵיהּ מִלָּה מֵאִימֵּיהּ, וְכִי אֲבוּי הֲוָה דְּאִתְקְטָל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּכְתִיב (שמות ב) הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אוֹמֵר, דְּהָא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, קָטִיל לֵיהּ מֹשֶׁה, וְעַל דָּא אוֹשִׁיט מִלָּה לָקָבְלֵיהּ.

וְדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּקֹּוב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיְקַלֵּל וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה. אֲמַאי. (ס״א לְגַבֵּיהּ דְּמֹשֶׁה בְּגִין דְּקָטִיל לַאֲבוּהִי וכו׳) בְּגִין דְּמָטָא לְגַבֵּיהּ דְּמֹשֶׁה, עַל דְּקָטִיל לַאֲבוּהִי בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּגִין כַּךְ וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה. כְּיוָן דְּחָמָא מֹשֶׁה, מִיַּד וַיַּנִּיחוּהוּ בַּמִּשְׁמָר, וְאַבָּא וּבְרָא נָפְלוּ בִּידָא דְּמֹשֶׁה.

(ויקרא כ״ד) אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים פא) שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר, כְּיוָן דִּכְתִיב לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, מַאי וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר. אֶלָּא לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, דְּלָא יֵיעוּל בַּר נָשׁ לְיֵצֶר הָרָע בְּגַוֵּיהּ, דְּכָל מַאן דְּאָתֵי לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ,

אֵל זָר שַׁרְיָא בְּגַוֵיהּ, דְּהָא כַּד אִתְחַבָּר בַּר נָשׁ בֵּיהּ מִיַּד אָתֵי לְאַעְבָּרָא עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, אָתֵי לְאַעְבָּרָא עַל מְהֵימְנוּתָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאָתֵי לְבָתַר לְמִסְגַּד לְטַעֲוָון אָחֳרָן, וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, כְּיוָן דְּלָא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, לָא תֵּיתֵי לְמִסְגַּד לְטַעֲוָון אָחֳרָן, וּלְמֶעְבַּר עַל מְהֵימְנוּתָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר, וּמְהֵימְנוּתָא בִּישָׁא דְּבַר נָשׁ דָּא הוּא. וְעַל דָּא כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו, דְּיָכִיל לְמִטְעָן דְּהוּא לָיֵיט לְהַהוּא אֵל זָר, יִצְרָא בִּישָׁא דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ לְזִמְנִין, וְאַנָן לָא יַדְעִינָן מִלּוֹי אִי קְשׁוֹט אוֹ לָאו. וְעַל דָּא, וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. אֲבָל וְנוֹקֵב שֵׁם יְיָ׳ מוֹת יוּמָת.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, אֲמַאי וְנָשָׂא חֶטְאוֹ, וְנִסְלַח חֶטְאוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. (ס״א אֶלָּא) אָמַר לֵיהּ, כְּגוֹן דְּאָמַר אֱלֹהַי כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא סְתָם, וְלָא פָּרִישׁ. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו סְתָם, וְלָא פֵּירַשׁ, וְהָא וַדַּאי וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. אֲבָל וְנוֹקֵב שֵׁם יְיָ׳ מוֹת יוּמָת, דְּהָא הָכָא תַּלְיָיא מְהֵימְנוּתָא דִּכְלָא, וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִטְעָן עָלֵיהּ כְּלָל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא שְׁמָא דָּא מְהֵימְנוּתָא דְּעָלְמָאי וְתַתָּאֵי. וְעַל דָּא קַיְימִין עָלְמִין כֻּלְּהוּ, בְּאָת חַד זְעֵירָא, תַּלְיָין אֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְבָן עָלְמִין דְּכִסּוּפִין, וְעַל דָּא תָּנֵינָן, אַתְוָון אִלֵּין, קְשִׁירִין

אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְכַמָּה אֶלֶף רִבְבָן עִלָּאִין (ס״א עִלְמִין), תַּלְיָין בְּכָל אָת וְאָת, וְאִסְתְּלִיקוּ וְאִתְקַשָּׁרוּ בִּמְהֵימְנוּתָא (בְּאִתְגַּלְיָיא) וְסָתִים בְּהוּ, מַה דְּלָא אִתְדָּבָקוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אוֹרַיְיתָא בְּהוּ תַּלְיָיא, עִלְּמָא דֵּין וְעִלְּמָא דְּאָתֵי, הוּא וּשְׁמֵיהּ חַד. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לט) אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא בִלְשׁוֹנִי. וּכְתִיב (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (שמות יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשׁוֹךְ הַיּוֹבֵל. וּמַה טוּרָא דְּסִינַי, דְּאִיהוּ טוּרָא כְּשְׁאָר טוּרֵי עִלְּמָא, בְּגִין דְּאִתְחֲזֵי עָלֵיהּ יְקָרָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, כְּתִיב לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה, מַאן דְּקָרִיב לְמַלְכָּא לָא כָּל שֶׁכֵּן. וּמַה טוּרָא דְּסִינַי דְּיָכִיל בַּר נָשׁ לְאוֹשָׁטָא בֵּיהּ יָדָא אַרַח יְקָר בְּדִחִילוּ, כְּתִיב לֹא תִגַּע בּוֹ יָד סְתָם, וְאַפִּילוּ בְּאַרַח יְקָר. מַאן דְּאוֹשִׁיט יְדֵיהּ בְּאַרַח קְלָנָא לָקָבֵיל מַלְכָּא, לָא כָּל שֶׁכֵּן.

רִבִּי יֵיסָא פָּתַח וְאָמַר, (שמות ג) אַל תִּקְרַב הֲלוֹם שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא. וּמַה מֹשֶׁה, דְּמִן יוֹמָא דְּאִתְיְלִיד זִיהֲרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ, כְּתִיב בֵּיהּ אַל תִּקְרַב הֲלוֹם. אָמַר לֵיהּ, מֹשֶׁה, עַד כָּאן לָא אַנְתְּ כְּדַאי לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בִּיקָרִי,

שֶׁל נְעָלֶיךָ. וּמַה מֹּשֶׁה כַּךְ, דְּהַוָּה קָרִיב בְּדַחִילוּ בִּקְדוּשָׁה כְּתִיב בֵּיהּ הָכִי. מַאן דְּקָרִיב בְּאַרַח קְלָנָא לְגַבֵּי מַלְכָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, אִישׁ אִישׁ כִּי יַקְלֵל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ.

תָּא חֲזֵי, כַּד הֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הֲווֹ יַדְעֵי בְּאִינּוּן רַבְרְבֵי עָלְמָא, דִּמְמָנָן עַל שְׁאָר עַמִּין, וְכָל חַד וְחַד הֲוָה לֵיהּ דַּחֲלָא בִּלְחוֹדוֹי מִנַּיְיהוּ. כֵּיוָן דְּאִתְקְשָׁרוּ בְּקִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְקָרִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפוּלְחָנֵיהּ, אִתְפָּרְשׁוּ מִנַּיְיהוּ וּקְרִיבוּ לְגַבֵּי מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו, וְאַף עַל גַּב דְּפוּלְחָנָא נוּכְרָאָה הוּא, כֵּיוָן דַּאֲנָא פָּקִידַת לוֹן מִמָּנָא לְדַבְּרָא עָלְמָא מַאן דְּלָייט וּמְבַזֵּי לוֹן, וְנָשָׂא חֶטְאוֹ וַדַּאי, דְּהָא בִּרְשׁוּתִי קַיְימִין וְאַזְלִי וּמַדְבְּרִין בְּנֵי עָלְמָא. אֲבָל וְנוֹקֵב שֵׁם יְיָ׳ מוֹת יוּמָת, לָאו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ כְּמָה לְאֵלֵּין, אֶלָּא מוֹת יוּמָת. מוֹת בְּעָלְמָא דֵּין, יוּמָת בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. לְאֵלֵּין וְנָשָׂא חֶטְאוֹ, בְּגִין דְּמְבַזֵּי עוֹבָדֵי יְדוֹי, מְבַזֵּי לְשַׁמָּשֵׁי דַּאֲנָא פָּקִידִית, וְאָסִיר הוּא, אֲבָל מִיתָה לָא אִתְחַיָּיב בֵּהּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲוָה עִמֵּיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְרִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יְהוּדָה מָטוּ לְחַד טִיקְלֵי דְּמַיָּא, פּוּסְקָרָא רִבִּי יוֹסֵי בְּקַטְפּוּי לְגוֹ מַיָּא,

אָמַר (דף ק״ז ע״א) קוּטְרָא דְּקוּסְטֵי דְּמַיָּא וּלְוַאי לָא שְׁכִיחַ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָסִיר לָךְ. שַׁמְשָׁא דְּעָלְמָא הוּא, וְאָסִיר לְאַנְהָגָא קְלָנָא בְּשַׁמְשָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִינּוּן עוֹבְדֵי קְשׁוֹט, בְּנִימוּסֵי דְּקִסְטִירָא עִלָּאָה שְׁכִיחֵי. פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, סְתָם, אֲפִילּוּ נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וִיתוּשִׁים, וַאֲפִילּוּ אִינּוּן דְּאִתְחָזוּן מְחַבְּלֵי עָלְמָא, בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד כְּלְהוּ שַׁמְשֵׁי עָלְמָא, מַדְבְּרֵי עָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעֵי. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, חָמוּ חַד חִוְיָא מַדְבָּר קָמַיְיהוּ, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי דָּא אָזִיל לְאַרְחָשָׁא לָן נִיסָא, רָהַט הַהוּא חִוְיָא קָמַיְיהוּ, וְקָטַר בְּחַד אֶפְעֶה בְּקִיטְרָא דְּאוֹרְחָא סַטוּן (ס״א נָצָן) חַד בְּחַד וּמִיתוּ. כַּד מָטוּן, חָמוּ לוֹן לְתַרְוַוייְהוּ שְׁכִיבִין בְּאָרְחָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּרָחִישׁ לָן נִיסָא. דְּהָא כָּל מַאן דְּאִסְתָּכַל בְּהַאי, כַּד אִיהוּ בְּקִיּוּמֵיהּ, אוֹ אִיהוּ יִסְתָּכַל בְּבַר נָשׁ, לָא יִשְׁתְּזִיב וַדַּאי, כָּל שֶׁכֵּן אִי יִקְרַב בַּהֲדֵיהּ. קָרָא עָלֵיהּ, (תהלים צא) לֹא תְאוּנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ. וּבְכֹלָּא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיחוּתָא דִּילֵיהּ, וְלֵית לָן לְאַנְהָגָא קְלָנָא בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבֵד. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמה) טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וּכְתִיב, יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ. (נדפס ויחי רכ״א)

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (שיר השירים ב) **אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים. כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לֵיהּ, וְהִיא מְשַׁבַּחַת לֵיהּ תָּדִיר. וְכַמָּה שְׁבָחִין וּמַזְמְרִין אַתְקִנַת לֵיהּ לְמַלְכָּא תָּדִיר. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דַּאֲחִידָן בְּעַדְבָּא דְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא, כְּמָה דִּכְתִיב,** (דברים לב) **כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.**

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִקְרֵי חֲבַצֶּלֶת, דְּקַיְימָא בְּשִׁפִּירוּ דְּנוּי בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִתְנַטָּעָא. הַשָּׁרוֹן, דְּהִיא (נטרת נ״א שָׁרָה) **וּמַשְׁבַּחַת לֵיהּ לְמַלְכָּא עִלָּאָה. דָּבָר אַחֵר אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן, דְּבָעְיָא לְאִשְׁתְּקָאָה מִשִּׁקְיוּ דְּנַחֲלָא עַמִּיקָא, מַבּוּעָא דְּנַחְלִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (ישעיה לג) **הָיָה הַשָּׁרוֹן** (כְּעַרְבָה). (לְאֵגַם מָיִם) **שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים, דְּקַיְימָא בְּעַמִּיקְתָּא דְּכֹלָּא.** (בראשית רכ״א ע״א)

שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים. מַאן אִינּוּן עֲמָקִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קל) **מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ׳. חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן, מֵהַהוּא אֲתַר דְּשִׁקְיוּ דְּנַחְלִין עֲמִיקִין נָפְקִין, וְלָא פַּסְקִין לְעָלְמִין. שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים, שׁוֹשַׁנַּת דְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי עַמִּיקָא דְּכֹלָּא, סָתִים מִכָּל סִטְרִין.**

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָּא חֲבַצֶּלֶת יְרוֹקָא, בְּטַרְפִּין יְרוֹקִין לְבָתַר שׁוֹשַׁנָּה, בִּתְרִין גַּוְונִין סוּמָק וְחִוָּור. שׁוֹשַׁנַּת: בְּשִׁית

טַרְפִּין. שׁוֹשַׁנַּת: דְּשַׁנְיָאת גַּוְונָהָא, וְאִשְׁתְּנְיָאת מִגַּוְונָא לְגַוְונָא. שׁוֹשַׁנַּת, בְּקַדְמִיתָא חֲבַצֶּלֶת, בְּזִמְנָא דְּבָעְיָא לְאִזְדַּוְוגָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, אִקְרֵי חֲבַצֶּלֶת. בָּתַר דְּאִתְדָּבָקַת בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין, אִקְרֵי שׁוֹשַׁנָּה. בְּגִין דִּכְתִיב (שיר השירים ה) שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים. שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים. דְּהִיא שַׁנְיָית וּמַשְׁנְיָאת גַּוְונָהָא, זִמְנִין לְטָב, וְזִמְנִין לְבִישׁ. זִמְנִין לְדִינָא, וְזִמְנִין לְרַחֲמֵי.

(בראשית ג) וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, דְּהָא בְּנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין, וְלָא מִסְתַּכְּלִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין, בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, וְאוֹקִיר לֵיהּ בְּיָקִירוּ עִלָּאָה, בָּעָא מִנֵּיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח יְחִידָאי, וּבְלָבָא יְחִידָאי, וּבַאֲתַר דְּדְבֵיקוּתָא יְחִידָאָה, דְּלָא יִשְׁתַּנֵּי וְלָא יִתְהַפַּךְ לְעָלְמִין, בְּהַהוּא קִשׁוּרָא דִּמְהֵימְנוּתָא יְחִידָאָה, דִּכְלָא בֵּיהּ אִתְקְשַׁר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן. וּלְבָתַר סָאטוּ מֵאוֹרְחָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְשָׁבְקוּ אִילָנָא יְחִידָאָה עִלָּאָה מִכָּל אִילָנִין, וְאָתוּ לְאִתְדַּבְּקָא בַּאֲתַר דְּמִשְׁתַּנֵּי וּמִתְהַפַּךְ מִגַּוְונָא לְגַוְונָא, וּמִטָּב לְבִישׁ, וּמִבִּישׁ לְטָב, וְנַחְתוּ מֵעִילָּא לְתַתָּא, וְאִתְדְּבָקוּ לְתַתָּא בִּשְׁנוּיִין סַגִּיאִין, וְשָׁבְקוּ עִלָּאָה דִּכְלָא, דְּהוּא חַד, וְלָא אִשְׁתַּנֵּי לְעָלְמִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה

הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ חִשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים. וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ חִשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים וַדַּאי, כְּדֵין אִתְהַפָּךְ לְבַייהוּ בְּהַהוּא סִטְרָא מַמָּשׁ, זְמִנִין לְטָב, זְמִנִין לְבִישׁ, זְמִנִין לְרַחֲמֵי, זְמִנִין לְדִינָא. (דף ק״ז ע״ב) כְּהַהוּא מִלָּה דְּאִתְדְּבָקוּ בָּהּ וַדַּאי. וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ חִשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים, וְאִתְדְּבָקוּ בְּהוּ.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָדָם, שַׁבְקַת חַיֵּי, וְאִתְדַּבַּקַת בְּמוֹתָא. חַיֵּי, דִּכְתִיב וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, עֵץ דְּאִתְקְרֵי חַיִּים, דְּמַאן דְּאָחִיד בֵּיהּ, לָא טָעִים טַעֲמָא דְּמוֹתָא לְעָלְמִין. וְאִתְדַּבַּקַת בְּאִילָנָא אָחֳרָא, הָא וַדַּאי מוֹתָא הוּא לָקָבְלָךְ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת וְגוֹ׳. וּכְתִיב (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה. וַדַּאי בַּאֲתַר דְּמוֹתָא אִתְדְּבַק, וְשָׁבַק אֲתַר דְּחַיֵּי, בְּגִין כָּךְ אִתְגְּזַר עָלֵיהּ וְעַל כָּל עָלְמָא מוֹתָא.

אִי הוּא חָטָא, כָּל עָלְמָא מַאי חָטָאוּ. אִי תֵּימָא דְּכָל בְּרִיָּין אָתוּ וְאָכְלוּ מֵאִילָנָא דָּא, וְאִתְרְמֵי מִכְּלָא. לָאו הָכִי, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאָדָם קָאִים עַל רַגְלוֹי, חָמוּ לֵיהּ בְּרִיָּין כֻּלְּהוּ, וְדַחֲלוּ מִקַּמֵּיהּ, וַהֲווּ נַטְלִין בַּתְרֵיהּ, כְּעַבְדִּין קַמֵּי מַלְכָּא. וְהוּא אָמַר לוֹן, אֲנָא וְאַתּוּן, (תהלים צה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ׳ עוֹשֵׂנוּ, וְכֻלְּהוּ אָתוּ בַּתְרֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמוּ דְּאָדָם סָגִיד לְהַאי אֲתַר, וְאִתְדַּבָּק בֵּיהּ, כֻּלְּהוּ אִתְמְשָׁכוּ אֲבַתְרֵיהּ, וְגָרִים מוֹתָא לֵיהּ, וּלְכָל עָלְמָא.

כְּדֵין אִשְׁתַּנֵּי אָדָם לְכַמָּה גַּוְונִין, זִמְנִין לְטָב, זִמְנִין לְבִישׁ. זִמְנִין רוּגְזָא, זִמְנִין נַיְיחָא. זִמְנִין דִּינָא, וְזִמְנִין רַחֲמֵי. זִמְנִין חַיֵּי, זִמְנִין מוֹתָא. וְלָא קָאִים בְּקִיּוּמָא תָּדִיר בְּחַד מִנַּיְיהוּ. בְּגִין דְּהַהוּא אֲתַר גַּרְמָא לֵיהּ. וְעַל דָּא אִקְרֵי, לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מִן סִטְרָא דָּא, לְסִטְרָא דָּא, מִן טַב לְבִישׁ, מִן רַחֲמֵי לְדִינָא, מִן שְׁלוֹם לְקְרָבָא, אִתְהַפְּכַת הִיא לְכֹלָּא. וְאִקְרֵי טוֹב וָרָע, דְּכְתִיב וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

וּמַלְכָּא עִלָּאָה, רַחֲמָא עַל עוֹבְדֵי יְדוֹי, אוֹכַח לֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, וְהוּא לָא קַבִּיל מִנֵּיהּ, וְאִתְמְשַׁךְ בָּתַר אִתְּתֵיהּ, וְאִתְתָּרַךְ לְעָלְמִין. דְּהָא אִתְּתָא לַאֲתַר דָּא סַלְקָא, וְלָא יַתִּיר. וְאִתְּתָא גָּרִים מוֹתָא לְכֹלָּא.

תָּא חֲזֵי, לְעָלְמָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי. כִּימֵי הָעֵץ: הַהוּא עֵץ דְּאִשְׁתְּמוֹדַע. בֵּיהּ זִמְנָא כְּתִיב, (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ׳ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים.

בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלוֹךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת בְּהַר

(ויקרא כ״ה) וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְגוֹ׳. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה וְגוֹ׳. הַאי קְרָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אוֹקִימְנָא, דְּהִיא סַלְקָא וּמִתְחַבְּרָא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּזִווּגָא שְׁלִים.

הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּעָאל לֵילְיָא, וְתַרְעִין סְתִימִין, דִּינִין תַּתָּאִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא, וְאַזְלִין וְשָׁאטִין, חַמָּרֵי וַאֲתָנֵי וְכַלְבֵי. חַמָּרֵי דָּא אוֹקִימְנָא, וְכַלְבֵי וְאַתְנֵי, לָא שָׁאטָן וְלָא אַזְלִין, אֶלָּא בְּהוּ עַבְדֵי חַרְשַׁיָּא לִבְנֵי נָשָׁא. כְּגוֹן בִּלְעָם, וְאוֹקְמוּהָ. כְּדֵין כָּל בְּנֵי עָלְמָא נַיְימִין, וּמִזְבֵּחַ תַּתָּאָה דִּלְבַר אִתּוֹקַד.

בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן, וּמֵהַהוּא מִזְבֵּחַ תַּתָּאָה, נָפִיק שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא, וְתַרְעִין אִתְפְּתָחוּ, וְדִינִין תַּתָּאִין אִתְכְּנָשׁוּ בְּנוּקְבַיְיהוּ, וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא אָזִיל וְשָׁאט, וְתַרְעִין דְּגַן עֵדֶן אִתְפְּתָחוּ, עַד דְּמָטֵי (נ״א צַפְרָא) הַהוּא שַׁלְהוֹבָא, אִתְפְּלַג לְכַמָּה סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְעָאל (דף ק״ח ע״א) תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דְּתַרְנְגוֹלָא וְקָאֲרֵי.

כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בֵּין צַדִּיקַיָּיא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד

דְּאָתֵי צַפְרָא. כֵּיוָן דְּאָתֵי צַפְרָא, אִשְׁתְּכַחוּ מִשְׁתַּעְיָן בְּרָזָא חַדָּא. וְאִית לָהּ נַיְיחָא בְּבַעְלָהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה וְגוֹ'. עַד הַבֹּקֶר, דְּהָא בְּצַפְרָא דִּינִין וְשַׁלְהוֹבִין אִשְׁתְּכַחוּ, וּכְדֵין אִתְּעַר אַבְרָהָם בְּעָלְמָא, וְנַיְיחָא הוּא דְּכֹלָּא.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, לָא אִשְׁתְּכַחוּ בָּהּ דִּינִין תַּתָּאִין, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הֲוַת בָּהּ בְּנַיְיחָא, עַל כַּנְפֵי דְּכְרוּבִים. כְּמָה דְּאִתְּמַר, דִּכְתִיב, (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ. כְּדֵין הֲוַת לָהּ נַיְיחָא מִכֹּלָּא. דְּהָא יִשְׂרָאֵל לָא נַיְימִין, עַד דִּמְקָרְבֵי קָרְבְּנָא דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, וְאִסְתְּלִיקוּ דִּינִין. וְעוֹלָה הֲוָה אִתּוֹקַד עַל מַדְבְּחָא, וּכְדֵין הֲוָה לָהּ נַיְיחָא מִכֹּלָּא, וְלָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב כִּי תָבֹאוּ וְגוֹ' וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ, נַיְיחָא וַדַּאי. (ויקרא כה)

וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיְיָ', שַׁבָּת לַיְיָ' מַמָּשׁ.

תּוּ פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבוֹד וְגוֹ'. בְּגִין דְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּזַר, דְּאִית בֵּיהּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, אִית לֵיהּ נַיְיחָא בְּשִׁמְטָה. דְּהָא דִּילֵיהּ הוּא הַהוּא שְׁמִטָּה, לְנַיְיחָא בֵּיהּ. וְדָא אִקְרֵי שַׁבַּת הָאָרֶץ, וַדַּאי חֵירוּ אִית בָּהּ. נַיְיחָא בָּהּ, כְּמָה דְּשַׁבָּת נַיְיחָא הוּא דְּכֹלָּא, הָכִי נָמֵי שְׁמִטָּה נַיְיחָא דְּכֹלָּא, נַיְיחָא הוּא דְּרוּחָא וְגוּפָא.

תָּא חֲזֵי, ה׳ נַיְיחָא הוּא דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. בְּגִין כָּךְ, ה׳ עִלָּאָה, ה׳ תַּתָּאָה. נַיְיחָא דְּעִלָּאִין, נַיְיחָא דְּתַתָּאִין. ה׳ עִלָּאָה, שְׁבַע שְׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים. ה׳ תַּתָּאָה, שְׁבַע שְׁנִים בִּלְחוֹדַיְיהוּ. דָּא שְׁמִטָּה, וְדָא יוֹבֵלָא.

וְכַד מִסְתַּכְּלִין מִלֵּי כֹּלָּא חַד. בְּגִין כָּךְ וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ, בְּהַהוּא נַיְיחָא דְּאַרְעָא, אִצְטְרִיכוּ עַבְדִין נַיְיחָא. וּבְגִין כָּךְ, וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם. חִנָּם, מַהוּ חִנָּם. דְּלָא יָהִיב לְמָארֵיהּ כְּלוּם.

אֶלָּא דָּא רָזָא, הָכָא אוֹלִיפְנָא, כְּתִיב (במדבר יא) זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם, בְּלָא בִּרְכָה. דְּלָא חֲוָה עַלְנָא בְּמִצְרַיִם עוֹל דִּלְעֵילָּא. תָּא חֲזֵי, עֲבָדִין פְּטוּרִין מֵעוֹל מַלְכוּתָא דִּלְעֵילָּא, וְעַל דָּא פְּטוּרִין מִן הַמִּצְוֹת. מַאי עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. אֶלָּא, כְּהַאי תּוֹרָא דְּיָהֲבִין עֲלֵיהּ עוֹל בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין לְאַפָּקָא מִנֵּיהּ טַב לְעָלְמָא. וְאִי לָא קַבִּיל עֲלֵיהּ הַהוּא עוֹל, לָא עָבִיד מִדִּי. הָכִי נָמֵי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ עוֹל בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר דְּיִפְלַח בֵּיהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. וְאִי לָא קַבִּיל עֲלֵיהּ הַאי בְּקַדְמִיתָא, לָא יֵיכוֹל לְמִפְלַח.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ב) עִבְדוּ אֶת יְיָ׳ בְּיִרְאָה. מַהוּ בְּיִרְאָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ׳. וְדָא מַלְכוּת שָׁמַיִם. וּבְגִין כַּךְ עוֹל מַלְכוּת

שָׁמַיִם. וְעַל דָּא הַאי בְּקַדְמִיתָא הוּא דְּכֹלָּא. מַאן אוֹכַח. תְּפִלָּה, בְּקַדְמִיתָא שֶׁל יַד. בְּגִין דְּבַהַאי עָיֵיל לְשָׁאָר קְדוּשָׁה. וְאִי הַאי לָא אִשְׁתְּכַח לְגַבֵּיהּ, לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ קְדוּשָׁה לְעֵילָּא, בְּגִין כָּךְ (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ' כְּתִיב.

וְהַאי עוֹל לָא שַׁרְיָא, בְּמַאן דְּאִיהוּ כָּפִית בְּאָחֳרָא. וְעַל דָּא עַבָדִין פְּטוּרִין מֵעוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאִי מֵהַאי עוֹל פְּטוּרִין, מִכָּל שְׁאָר פְּטוּרִין. דְּהָא שְׁאָר לָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, עַד דְּאִשְׁתְּכַח גַּבֵּיהּ בְּהַאי עוֹל. וּבְגִין כָּךְ הַוּוֹ אָכְלֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם חִנָּם. אוּף הָכָא יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם. דְּהָא עַבְדָּא הַוָּה, וְכָל מַה דְּעָבִיד, חִנָּם הוּא, בְּלָא עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאַף עַל גַּב דְּחִנָּם הַוּוֹ עוֹבָדוֹהִי יֵצֵא לַחָפְשִׁי, וִיהֵא לֵיהּ נַיְיחָא.

לְבָתַר דְּאִיהוּ בְּחֵירוּ, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ נַיְיחָא, יָהֲבִין עָלֵיהּ עוֹל, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאַפִּיק לֵיהּ לְחֵירוּ. וְאִי בַּר נָשׁ יִסָּרֵב לְמֵיפַק לְחֵירוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְאִם אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי וְגוֹ'. הָא וַדַּאי פָּגִים לֵיהּ לְהַאי אַתַר, דְּשָׁבִיק עוֹל מַלְכוּתָא דִּלְעֵילָּא, וְנָטִיל עוֹל דְּמָארֵיהּ. וְעַל דָּא מַה כְּתִיב, וְהִגִּישׁוּ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת וְגוֹ'. וְהִגִּישׁוֹ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים. אֶל הָאֱלֹהִים סְתָם. לְגַבֵּי הַהוּא אֲתַר דְּפָגִים לֵיהּ דְּהָכִי נָמֵי אֱלֹהִים אִקְרֵי.

וּלְאָן אַתַר יִתְקְרִיב לְגַבֵּיהּ. אֶל הַדֶּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. (דף ק"ח ע"ב) **בְּגִין דְּהַאי אַתַר פְּתְחָא הוּא דְּלְעֵילָּא, וּמְזוּזָה אִקְרֵי, וְהָא אִתְּמַר. וְכֵיוָן דְּאִיהוּ אַכְוון לְאַפְּגָּמָא לְהַאי אַתַר, הַהוּא פְּגִימוּ אִשְׁתְּאַר בַּהֲדֵיהּ בֵּיהּ בְּגוּפֵיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעוֹלָם.**

יֵהֵוֵי עַבְדָּא תְּחוֹת רַגְלוֹי דְּמָארֵיהּ, עַד שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא. אֶת אָזְנוֹ אֲמַאי. הָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל שְׁמִיעָה תָּלֵי בְּהַאי אַתַר, עֲשִׂיָּה לְעֵילָּא. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל כַּד קְרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי, וַהֲווּ בִּרְחִימוּ דִּלְבַייהוּ לְאִתְקָרְבָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַקְדִּימוּ עֲשִׂיָּה לַשְּׁמִיעָה, דְּהָא שְׁמִיעָה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עֲשִׂיָּה. שְׁמִיעָה בְּהַאי שְׁמִיטָּה תַּלְיָא. וְעַל דָּא הוּא פְּגִים לְהַאי שְׁמִיעָה, יִתְפְּגִים שְׁמִיעָה דִּילֵיהּ, וְיִשְׁתְּאַר פְּגִימוּ בֵּיהּ. וְלָא יִשְׁתְּאַר הוּא עַבְדָּא לְמָארֵיהּ, עַד דְּיִתְקָרֵב לְהַהוּא אַתַר דְּפָגִים, וְיִתְפְּגִים הוּא קַמֵּיהּ, וְיִשְׁתְּאַר בֵּיהּ הַהוּא פְּגִימוּ. וּבְגִין כָּךְ, וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים סְתָם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְעַל דָּא, וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיְיָ׳.

(ויקרא כ"ה) **שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְגוֹ׳, וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַיְיָ׳. וְהָא**

רעיא מהימנא

וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן וְגוֹ׳.

פִּקּוּדָא דָּא לִשְׁבוּת בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית וַאֲבַתְּרֵיהּ לִשְׁבוּת

אוֹקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (שמות כג) **וּבַשְּׁבִיעִית תִּשְׁמְטֶנָּה וּנְטַשְׁתָּהּ וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא וְאָכְלוּ אֶבְיוֹנֵי עַמֶּךָ. בְּגִין דְּמִסְכְּנֵי בְּהַאי אֲתַר תַּלְיָין, וּבְגִין כָּךְ שָׁבִיק לוֹן לְמֵיכַל. וְעַל דָּא, מַאן דְּרָחִים לְמִסְכְּנָא, יְהֵיב שְׁלָמָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹסִיף בִּרְכָתָא בְּעָלְמָא, וְיָהֵיב חֵידוּ וְחֵילָא לַאֲתַר דְּאִתְקְרֵי צְדָקָה, לְאַרְקָא בִּרְכָתָא לְכִנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹקִימְנָא.**

בַּשְּׁבִיעִי. וַאֲבַתְּרֵיהּ לְהַשְׁמִיט כְּסָפִים בַּשְּׁבִיעִית. וַאֲבָתְרֵיהּ לִמְנוֹת שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה. הָכָא רָזָא דְּכָל שְׁבִיעִיּוֹת, מִסְטְרָא דְּשִׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת שֶׁבַע מִסְטְרָא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ שְׁבִיעִי לַבִּינָה, וְאִיהִי בַּת שֶׁבַע, מִסְטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ. שֶׁבַע שְׁמָהָן אִינּוּן אַבְגִּית"ץ, וּבְהוֹן מ"ב אַתְוָון, כְּלַל אַתְוָון וְתֵיבִין הֵם תֵּשַׁע וְאַרְבְּעִין, אִימָּא עִלָּאָה שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, דְּבָהּ וּקְרָאתֶם דְּרוֹר. בָּהּ תְּהֵא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּרוֹר פְּדוּת וּשְׁבִיתָה לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית כח) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ.

כָּל סְפִירָה מֵאִלֵּין שֶׁבַע, שִׁית גַּדְפִין, דְּאִינּוּן שִׁית אַתְוָון לְכָל חַד. וּבְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (וּשְׁכִינְתֵּיהּ) בְּכָל סְפִירָה מֵאִלֵּין שֶׁבַע, (ישעיה ו) בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף, וּבִינָה אִיהוּ אַחַת, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה שֶׁבַע. וּלְעֵילָּא מִבִּינָה, אַחַת וְאַחַת, הָא עֶשֶׂר סְפִירָן. שְׁתַּיִם, ג', וְד', וְה', וְו', וְז'.

כָּאן וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל. מִסְטְרָא נוּכְרָאָה, וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, אֵימָתַי. בַּאֲתַר דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה שַׁרְיָא בְּז'. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ח) וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ, אֵיהִי שְׁבִיעָאָה וַעֲשִׂירָאָה. דִּסְלִיקַת בְּהוֹן אֶהְיֶה, דְּאִיהִי בִּינָה, שְׁנַת הַיּוֹבֵל, אִיהִי אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, תְּרֵין זִמְנִין אֶהְיֶה חוּשְׁבָּן מ"ב, וּתְמַנְיָא אַתְוָון בְּהוֹן חַמְשִׁין. דִּבְהוֹן פִּקּוּדָא לַחֲשׁוֹב שְׁנַת הַיּוֹבֵל. וּבֵיהּ פִּקּוּדָא לַחֲזוֹר לַאֲחָזָתוֹ בַּיּוֹבֵל, בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשׁוּבוּ וְגוֹ'. כָּל חַד יַחֲזוֹר בֵּיהּ לְדַרְגָּא דִּילֵיהּ, דִּנְשְׁמָתֵיהּ אָחִיזָא מִתַּמָּן, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים וְגוֹ'.

שְׁמִיטָה: שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי מִשְׁבַּע שְׁנִין. יוֹבֵל: אִימָּא עִלָּאָה, בִּינָה, אִיהִי לְחַמְשִׁין שְׁנִין. וּבָהּ אִתְיַיחֲסִין יִשְׂרָאֵל בְּמַפְקָנוּתְהוֹן מִן גָּלוּתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשׁוּבוּ. כְּגַוְונָא דְּמַפְקָנוּ דְּמִצְרַיִם דְּאִינּוּן מָארֵי תּוֹרָה בָּהּ, אִתְמַר בְּהוֹן (שמות יג) וַחֲמוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאוֹקְמוּהָ אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים.

וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אֵיהִי גְּאוּלַת בָּתֵּי עָרֵי חוֹמָה אִתְמַר בָּהּ, וּבָתֵּי עָרֵי הַחֲצֵרִים. דִּתְרֵי בָּתֵּי אִית בְּלִבָּא, אִם אִינּוּן מְמָארֵי תּוֹרָה, אִתְקְרִיאוּ בָּתֵּי עָרֵי חוֹמָה, כְּגַוְונָא דְּאִתְמַר בְּמָפְקָנוּ דְּמִצְרַיִם, (שמות יד) וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם. לַאֲחֵרִים, דְּלָאו אִינּוּן מָארֵי תּוֹרָה אִתְקְרִיאוּ בָּתֵּי הַחֲצֵרִים. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְהָא אַשְׁכַּחְנָא חֲצֵרִים דְּאִתְמַר בֵּיהּ (אסתר ה) וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ. וּבְכָל אֲתַר הַמֶּלֶךְ סְתָם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַתַּעֲמֹד, אֵין עֲמִידָה, אֶלָּא צְלוֹתָא. נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ: נֹכַח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דְּכָל יִשְׂרָאֵל

צְרִיכִין לְצַלָּאָה צְלוֹתָא דִּלְהוֹן לְתַמָּן, וּלְמֶהֱוֵי נֹכַח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

הָכָא מַאן חֲצַר הַפְּנִימִית. וַדַּאי תְּרֵין אִינּוּן חֲצֵרוֹת בֵּית יְיָ.

אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, תְּרֵין חֲצֵרִים, אִינּוּן חִצּוֹנִיִּים דִּלְבָּא, וְאִינּוּן תְּרֵין אֲוִנַיִם דִּלְבָּא. וּתְרֵין בָּתִּים פְּנִימִיִּים, תְּרֵין בָּתֵּי דִּלְבָּא. וּתְרֵין אִינּוּן בָּתֵּי גּוֹוָאֵי, וּתְרֵין אִינּוּן בָּתֵּי בָּרָאֵי. וּבְזִמְנָא דְּיֵהֵא פּוּרְקָנָא, גְּאוּלָה תֵּהֵא לְכֻלְּהוּ לְאִינּוּן קְרִיבִין לְלִבָּא, דְּאִיהוּ שְׁכִינְתָּא, וּלְאִלֵּין רְחִיקִין דְּאִתְקְרִיבוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נז) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב, וְאוֹקְמוּהָ לָרָחוֹק מֵעֲבִירָה, וְלַקָּרוֹב מִמִּצְוָה.

בְּהַהוּא זִמְנָא, פִּקּוּדָא לִתְקוֹעַ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּיּוֹבֵל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה יח) כְּנֹשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ. כְּגַוְונָא דִּבְתִקְיעַת שׁוֹפָר דְּיוֹבְלָא, כֻּלְּהוּ עַבְדִּין נָפְקֵי לְחֵירוּת, הָכִי בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַיְיתָא, בִּתְקִיעַת שׁוֹפָר, מִתְכַּנְּשִׁין כָּל יִשְׂרָאֵל מֵאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, דְּאִינּוּן עַבְדִּין דְּיוֹבְלָא. דְּמָארֵי תּוֹרָה, אִית בְּהוֹן עַבְדִּין עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, וְאִתְקְרִיאוּ עַבְדֵי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. אֲבָל בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, (שמות יט) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי, דְּאִינּוּן גַּדְפֵי חַיָּוֹן דְּמֶרְכַּבְתָּא.

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לָתֵת לַלְוִיִּם עָרִים לָשָׁבֶת. וּבְגִין דְּאִינּוּן לָא אִשְׁתָּתְפוּ בַּעֲגָלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָלַק לוֹן לְגַבֵּיהּ. לְמֶהֱוֵי מְנַגְּנִין לֵיהּ בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּן. דְּכֹהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָן, וּלְוִיִּם לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם, וְיִשְׂרָאֵל לְנִוֵּיהֶם. כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם, דְּאִית תַּמָּן כַּמָּה פִּקּוּדִין.

פִּקּוּדָא חַד, לַעֲשׂוֹת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. ב', לְוִיִּם שׁוֹמְרִין בַּמִּקְדָּשׁ. ג' יִשְׂרָאֵל לִירָא מִן הַמִּקְדָּשׁ. ד', עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם בְּבֵית

הַמִּקְדָּשׁ. ה', לְהַקְטִיר קְטֹרֶת פַּעֲמַיִם. ו', כֹּהֲנִים תּוֹקְעִים בַּחֲצוֹצְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. ז', לְקַדֵּשׁ זֶרַע אַהֲרֹן בַּמִּקְדָּשׁ. ח', לִלְבּוֹשׁ בִּגְדֵי כְהוּנָּה בַּמִּקְדָּשׁ. ט', רְחִיצַת יָדַיִם וְרַגְלַיִם, לַעֲבוֹד בַּמִּקְדָּשׁ. י', לִהְיוֹת הַכֹּהֲנִים עוֹשִׂים קָרְבָּנוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. י"א, לִפְדּוֹת פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין. י"ב, קָרְבַּן הַיּוֹלֶדֶת בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. י"ג, לִמְלוֹחַ קָרְבָּנוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. י"ד, לַעֲשׂוֹת הָעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָהּ. ט"ו, לַעֲשׂוֹת הַחַטָּאת כְּמִשְׁפָּטוֹ. ט"ז, אֲכִילַת קָדָשִׁים בַּמִּשְׁפָּט לַכֹּהֲנִים. י"ז, אֲכִילַת שִׁיְרֵי מְנָחוֹת. ח"י, לַעֲשׂוֹת מְנָחוֹת כְּמִצְוָתָן. י"ט, לְהָבִיא קָרְבָּנוֹת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כ', לְהָבִיא נֶדֶר אוֹ נְדָבָה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כ"א, לְהָבִיא קָרְבָּנוֹת קָדָשִׁים תְּמוּרוֹת וְוֹלָדוֹת. כ"ב, לְהַקְרִיב שְׁנֵי תְּמִידִין כְּהִלְכָתָן. כ"ג, לְהַדְלִיק אֵשׁ תָּמִיד עַל הַמִּזְבֵּחַ. כ"ד, לַעֲשׂוֹת תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן. כ"ה, לְהַדְלִיק נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה. כ"ו, לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם. כ"ז, לְהַקְרִיב מוּסַף בְּשַׁבָּת. כ"ח, לְהַסְדִּיר לֶחֶם וּלְבוֹנָה. כ"ט, לְהַקְרִיב קָרְבַּן מוּסַף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. ל', לְהַקְרִיב בְּז' יְמֵי הַפֶּסַח. ל"א, לְהַקְרִיב בְּיוֹם הָעוֹמֶר כֶּבֶשׂ לְעוֹלָה. ל"ב, לְהַקְרִיב (קָרְבַּן) הָעוֹמֶר. (הַיְינוּ סְפִירַת הָעוֹמֶר) ל"ג, לְהַקְרִיב קָרְבַּן מוּסַף בְּשָׁבוּעוֹת. ל"ד, לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּשָׁבוּעוֹת. ל"ה, לְהַקְרִיב מוּסַף בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. ל"ו, לְהַקְרִיב מוּסַף בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. ל"ז, לְהַקְרִיב מוּסַף בְּז' יְמֵי הֶחָג. ל"ח, לְהַקְרִיב מוּסַף בְּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת. ט"ל, לִשְׂרוֹף אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ. מ', לִשְׂרוֹף קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ. מ"א, לַעֲבוֹד כֹּהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. מ"ב, הַמּוֹעֵל בַּהֶקְדֵּשׁ קֶרֶן וָחוֹמֶשׁ. מ"ג, (ס"א לְהָבִיא הַחוֹטֵא קָרְבַּן חַטָּאת עַל חֶטְאוֹ) קָרְבַּן חַטָּאת. מ"ד, אָשָׁם תָּלוּי עַל סְפֵקוֹ. מ"ה, קָרְבַּן אָשָׁם וַדַּאי, עַל הַיָּדוּעַ. מ"ו, קָרְבַּן עוֹלָה וְיוֹרֵד. מ"ז, קָרְבַּן סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה שֶׁטָּעוּ. מ"ח, לְהַקְרִיב הַזָּב אַחַר שֶׁיִּטָּהֵר. מ"ט,

קָרְבָּן זָבָה אַחַר שֶׁתִּטָּהֵר. נ', קָרְבָּן יוֹלֶדֶת. נ"א, קָרְבָּן מְצוֹרָעִים, מִתַּמָּן וְאֵילָךְ שְׁאָר פְּקוּדִין.

מָארֵי מְתִיבְתָּאן, בְּאוֹמָאָה עָלַיְיכוּ, לָא תַּעְדוּ מִנַּי, עַד דְּאַתְקִין קָרְבְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּן לַיְיָ', בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּמַלְכָּא, בְּחִבּוּרָא שְׁלִים, בִּדְכַר וְנוּקְבָא. בְּכָל אֵבָרִים, דְּאִינּוּן: מִנְהוֹן בְּרֵישָׁא, עַיְינִין בְּעַיְינִין. אוּדְנִין (דף ק"ט ע"ב) לְגַבֵּי אוּדְנִין. חוֹטָמָא בְּחוֹטָמָא. אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. פּוּמָא בְּפוּמָא. כְּגוֹן (מלכים ב ד) וַיָּשֶׂם פִּיו עַל פִּיו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו. וּבְדָא הַוָּה מְחַיֶּה הַיֶּלֶד. וְהָכִי יְדִין דְּמַלְכָּא, עִם יְדִין דְּמַטְרוֹנִיתָא, גּוּפָא בְּגוּפָא, בְּכָל אֵבָרִים דִּילֵיהּ. קָרְבְּנָא שְׁלִים.

דְּבַר נָשׁ בְּלָא אִתְּתָא, פַּלְגוּ גּוּפָא אִיהוּ, וּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ. הָכִי (ס"א פַּד) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָאו אִיהוּ בְּקָרְבְּנָא עִם שְׁכִינְתָּא, בְּכָל יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן אַנְשֵׁי מִדּוֹת, דְּאִינּוּן אֵבָרִים דִּילֵיהּ. עִלַּת הָעֲלוֹת לָא שַׁרְיָא תַּמָּן, וּכְאִלּוּ לָא הַוָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד, בָּתַר דְּלָאו אִיהוּ עִם שְׁכִינְתֵּיהּ. וּבְחוּצָה לָאָרֶץ דִּשְׁכִינְתָּא מְרַחֲקָא מִן בַּעְלָהּ, אִתְּמַר כָּל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ, דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. בְּגִין דְּלֵית תַּמָּן קָרְבְּנִין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וּלְזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְקָרֵב עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, אִתְקָיְים בֵּיהּ הַאי קְרָא, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וְעִלַּת הָעֲלוֹת שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ.

אַף עַל גַּב דְּתָקִינוּ אֲבָהָן צְלוֹתִין בַּאֲתַר דְּקָרְבְּנִין. הַאי אִיהוּ לְקָרְבָּא נַפְשִׁין וְרוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן שִׁכְלִיִּים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. כְּאֵבָרִין לְגַבֵּי גּוּפָא אֲבָל מִסְּטְרָא דְּכוּרְסְיָין וּמַלְאָכִין, דְּאִינּוּן גּוּפִין וְאֵבָרִין, דִּלְבַר מִמַּלְכָּא וּמִמַּטְרוֹנִיתָא, לֵית תַּמָּן קָרְבְּנָא. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּכוּרְסְיָיא,

(שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ. (בֵּס, חסר מכס א') (נ"א ה"ו חסר משם הוי"ה)
(ירמיה יז) כִּסֵּא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ. וְאֶבְרִין בְּפֵרוּדָא מִן גּוּפָא. אִיהוּ לְגוֹ, וְאִינּוּן לְבַר. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה, חוּצָה וַדַּאי.

יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ, לְאַחְזָרָא לָן לְבֵי מַקְדְּשָׁא, לְקַיֵּים צְלוֹתָא דְּאוֹקְמוּהָ קַדְמָאֵי, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹקֵינוּ וֵאלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסִדְרָן, כָּל חַד בְּסִדּוּרָא דִּילֵיהּ, וּמוּסָפִין כְּהִלְכָתָן. דְּכְעָן לְבַר מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, לֵית תַּמָּן קָרְבְּנִין, כְּגוֹפִין דִּבְרִיאָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, מִסְטָרָא דַּאֲצִילוּת דִּילֵיהּ, לֵית תַּמָּן פְּרוּדָא וְאַפְרָשׁוּתָא. דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי יְחוּדֵיהּ, וּבְרָכָתֵיהּ, וְקִדּוּשָׁתֵיהּ. וְלָא אִתְקְרִיאַת גּוּפָא, אֶלָּא כַּד אִתְנַשְּׁמוּ בְּכוּרְסַיָּין, וּמַלְאָכִין דִּבְרִיאָה, כְּנִשְׁמָתָא דְּאִתְלַבְּשָׁא בְּגוּפָא שְׁפָלָה. וּבְגִין דָּא, כַּד שְׁכִינְתָּא אִיהִי לְבַר מֵהֵיכָלָא דִּבֵי מַקְדְּשָׁא, וּלְבַר מִכּוּרְסַיָּין דִּילָהּ, כְּבֵיכוֹל בְּאִלּוּ לָא הֲוָה חַד עִמֵּיהּ.

מִסְטָרָא דִּכְסֵּא עֶלְיוֹן דְּאִיהוּ גּוּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַלְאָכִין דְּתַלְיָין מִנֵּיהּ, כְּאֶבְרִין דְּתַלְיָין מִן גּוּפָא, דְּאִינּוּן דִּכּוּרִין. וְנִשְׁמָתִין דְּאִתְגְּזָרוּ מִנֵּיהּ דִּכּוּרִין. כְּסֵּא תִּנְיָינָא, גּוּפָא דִּשְׁכִינְתָּא, וְכָל נִשְׁמָתִין דְּתַלְיָין מִנֵּיהּ, נוּקְבִין. וּמַלְאָכִין דְּתַלְיָין מֵהַהוּא כּוּרְסְיָיא, נוּקְבִין. וּקְרִיבוּ דִּלְהוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. הָכִי יְחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן כְּנִשְׁמָתִין לְגַבֵּי כּוּרְסְיָיא וּמַלְאָכִין, הָכִי אִינּוּן לְגַבָּךְ עִלַּת הָעִלּוֹת, כְּגוּפָא, דְּאַנְתְּ הוּא דְּמְיַיחֵד לוֹן, וּמְקָרֵב לוֹן, וּבְגִין דָּא אֱמוּנָה דִּילָךְ בְּהוֹן, וְאַנְתְּ לֵית עֲלָךְ נִשְׁמְתָא, דְּתֶהֱוֵי אַנְתְּ כְּגוּפָא

לְגַבָּהּ, דְּאַנְתְּ הוּא נְשָׁמָה לַנְשָׁמוֹת, וְלֵית נְשָׁמָה עֲלָךְ, וְלָא אֱלָהָא עֲלָךְ, אַנְתְּ לְבַר מִכֹּלָּא, וּלְגָאו מִכֹּלָּא, וּלְכָל סִטְרָא, וּלְעֵילָּא מִכֹּלָּא, וּלְתַתָּא מִכֹּלָּא. וְלֵית אֱלָהָא אָחֳרָא, עֵילָּא וְתַתָּא, וּמִכָּל סִטְרָא, וּמִלְגוֹ דְּעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּמִנְהוֹן כֹּלָּא, וּבְהוֹן כֹּלָּא תַּלְיָא וְאַנְתְּ בְּכָל סְפִירָה, בְּאָרְכָּה וְרָחְבָּהּ, עֵילָּא וְתַתָּא, וּבֵין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, וּבְעוֹבִי דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה.

וְאַנְתְּ הוּא דְּמְקָרֵב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, וּבְכָל עַנְפִין דְּנְהוֹרִין דְּתַלְיָין מִנְּהוֹן, בְּנָרְמִין, וְגִידִין, וְעוֹר, וּבָשָׂר, דְּתַלְיָין מִן גּוּפָא. וְאַנְתְּ לֵית לָךְ גּוּפָא, וְלָא אֵבְרִים, וְלֵית לָךְ נוּקְבָא. אֶלָּא אֶחָד בְּלָא שֵׁנִי. יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ, דְּתִתְקָרֵב אַנְתְּ שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל דַּרְגִּין דְּאִינּוּן אֲצִילוּת דִּילָהּ, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּבַעֲלֵי מִדּוֹת. נְשִׁיאֵי יִשְׂרָאֵל. חֲכָמִים. נְבוֹנִים. חֲסִידִים. גִּבּוֹרִים. אַנְשֵׁי אֱמֶת. נְבִיאִים. צַדִּיקִים. מְלָכִים. כֻּלְּהוּ דַּאֲצִילוּת. דְּאִית אָחֳרָנִין דִּבְרִיאָה. דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּן, שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִימִינָא שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, כְּגוֹן (בראשית א) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל. שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דְּאִתְמַר בָּהּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם. שֶׁמֶן כְּתִית, אִיהִי מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ כָּתִישׁ כְּתִישִׁין מֵאֲבָרִין דְּאִינּוּן זַיְתִים, לְאַחֲתָא מִשְׁחָא לְגַבֵּי פְּתִילָה. פְּתִילָה תִּכְלָא. וּגְבוּרָה מִתַּמָּן אִיהִי יִרְאָה, וּלְוִיִּם שׁוֹמְרִין הַמִּקְדָּשׁ.

וּמִתַּמָּן פְּקוּדָא לְיָרָא מִן הַמִּקְדָּשׁ, וְאִיהוּ מִצְוַת עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם בַּמִּקְדָּשׁ בְּכ״ד מִשְׁמָרוֹת לְוִיִּם דִּבְהוֹן לְוִיִּם בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה הֲווֹ מְזַמְּרִין קֳדָמָךְ, לְסַלְּקָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי שִׁירָה וְזִמְרָה בְּהוֹן לַיְיָ. כ״ד עִם שִׁירָה וְזִמְרָה כ״ו, בְּחוּשְׁבָּן יְדוֹ״ד. וַאֲבַתְּרֵיהּ פְּקוּדָא אִיהִי מִצְוַת קְטֹרֶת תָּמִיד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּקְטֹרֶת בְּקָרְבָּנָא.

וְהִפְשִׁיט אֶת הָעוֹלָה וְנִתַּח אוֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ. וְאֵמוּרִין וּפְדָרִין דְּאִינּוּן מִתְאַכְלִין כָּל הַלַּיְלָה, (דף ק״י ע״א) אִינּוּן כַּפָּרָה דְּאַבְרִין דְּגוּפָא דִּילֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ, דְּלָא יִתּוֹקְדוּן בְּגֵיהִנָּם, וְלָא יִתְמַסְּרוּן בִּידָא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, וּבְגִין דְּבַר נָשׁ חָב בְּיֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ צְפוֹנִי, הָכִי שְׁחִיטָתוֹ בַּצָּפוֹן לְשֵׁזָבָא לֵיהּ מֵהַהוּא צְפוֹנִי.

וּבְקָרְבְּנִין, טוֹל בְּהוּ כַּל וָחוֹמֶר מִנְּבִיאִים, דְּאַף עַל גַּב דְּתוֹרָה אִיהִי שֵׁם יְהוָ״ה, וּנְבוּאָה דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה סג) רוּחַ יְיָ׳ תְּנִיחֶנּוּ. עִם כָּל דָּא, לָאו כָּל מָארֵי תּוֹרָה שְׁקִילִין, וְלָאו כָּל נְבִיאִים שְׁקִילִין, דְּאִית נְבִיאִים, דִּנְבוּאָה דִּלְהוֹן בִּלְבוּשִׁין דְּמַלְכָּא, וְהָכִי הוּא אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, כַּמָּה מָארֵי סְפֵקוֹת וּפְרוּקִין, בִּלְבוּשָׁא דְּמַלְכָּא.

וְאִית אָחֳרָנִין דְּסַלְקִין יַתִּיר, בְּאַבְרִים דְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וָאֶרְאֶה, וְרָאִיתִי, בַּמַּרְאֶה, בְּעַיְינִין. (חבקוק ג) יְיָ׳ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, בִּשְׁמִיעָה. יְחֶזְקֵאל אִסְתַּכְלוּתֵיהּ וּנְבִיאוּתֵיהּ מְעַיְינִין. חֲבַקּוּק מֵאוּדְנִין בִּשְׁמִיעָה. וּבְגִין דָּא, יְחֶזְקֵאל חָזָא כָּל אִלֵּין מַרְאוֹת דְּמֶרְכָּבָה בִּרְאִיָּיה, בְּעֵין הַשֵּׂכֶל. חֲבַקּוּק, בִּשְׁמִיעָה. וְאִית נְבִיאָה דְּנְבוּאָתֵיהּ בְּפוּמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ו) וַיִּגַּע עַל פִּי. נְבוּאָה אָחֳרָא מֵרֵיחָא דְּחוֹטָמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל ב) וַתָּבֹא בִי הָרוּחַ. וְאִית דְּנְבוּאָתֵיהּ בְּיַד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה. וְאַחֲרָנִין לִפְנִים בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ, וְאָחֳרָנִין לִפְנֵי לִפְנִים.

וְהָכִי בְּאוֹרַיְיתָא, פְּשָׁטִי״ם, רְאָיוֹ״ת, דְּרָשׁוֹ״ת, סוֹדוֹ״ת דְּסִתְרֵי תוֹרָה, וּלְעֵילָּא סִתְרֵי סִתְרִים לַה׳ הָכִי בְּקָרְבָּנִין אַף עַל גַּב דְּקָרְבָּנִין כֻּלְּהוּ לַיְיהוָ״ה, אִיהוּ נָטִיל כֻּלָּא, וּפָלִיג קָרְבָּנִין לְמַשְׁרְיַין דִּילֵיהּ. מִנְּהוֹן פָּלִיג לַכָּלָּבִים, אִינּוּן קָרְבָּנִין פְּסוּלִין, דְּיָהִיב לְהוֹן

לְסָמְאֵ״ל כֶּלֶב, וּלְמַשְׁרְיָתֵיהּ. וּבְגִין דָּא הֲוָה נָחִית דְּיוּקְנָא דְּכַלְבָּא. וּמְנָהוֹן לְשֵׁדִים, דְּאִית בְּהוֹן כִּבְעִירָן, וּמְנָהוֹן כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, וּמְנָהוֹן כִּבְנֵי נָשָׁא. לְאִינּוּן דְּעוֹבָדֵהוֹן כַּשֵּׁדִים, פָּלִיג קָרְבְּנֵהוֹן לַשֵּׁדִים.

אִלֵּין דְּעוֹבָדֵיהוֹן כְּמַלְאָכִין, פָּלִיג קָרְבָּנִין דִּלְהוֹן לְמַלְאָכִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כח) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. דְּאִינּוּן קָרְבָּנִין דִּלְהוֹן, לָאו תַּלְיָין בִּבְעִירָן. דְּקָרְבָּנִין דִּבְעִירָן, אִינּוּן דְּעַמֵּי הָאָרֶץ. אִינּוּן קָרְבָּנִין (דְּמַלְאָכִין) דִּבְנֵי נָשָׁא, צְלוֹתִין וְעוֹבָדִין טָבִין. קָרְבָּנִין דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, מָארֵי מִדּוֹת, אִלֵּין מָארֵי רָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְסִתְרִין גְּנִיזִין דִּבְהוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית הוּא בְּגַרְמֵיהּ, לְקַבְּלָא קָרְבָּנִין דִּלְהוֹן, דְּאִיהִי תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה, שָׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, מֵי׳ מִדּוֹת.

וְתַלְמִידֵי דְּרַבָּנָן, אִינּוּן מִלִּין דִּלְהוֹן כַּאֲכִילַת שְׁיָרֵי מִנָחוֹת, וְאִית אָחֳרָנִין דְּמִתְגַּבְּרִין עָלַיְיהוּ, דְּאוֹרַיְיתָא דִּלְהוֹן כַּאֲכִילַת מִנָחוֹת עַצְמָן, וְלָא שְׁיָרֵי מִנָחוֹת. וְאִית אָחֳרָנִין דְּאוֹרַיְיתָא דִּלְהוֹן אֲכִילַת קָדָשִׁים, מַאֲכָלִים מִכַּמָּה מִינִין לְמַלְכָּא. וְכָל מִנָחוֹת דְּמַאֲכָלִין דְּקָרְבָּנִין, מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקָרְבָּא לֵיהּ כְּלִהוּ בְּבֵיתָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי שָׁכִינְתָּא. וְהַאי אִיהוּ פִּקּוּדָא לְקָרְבָּא קָרְבָּנוֹת בְּבֵית הַבְּחִירָה, לְקַיֵּים (ירמיה ט) כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל וְגוֹ׳.

לְמַלְכָּא דַּהֲווֹ עַבְדּוֹי וַאֲפַרְכְּסוֹי וְשׁוּלְטָנֵי מַלְכוּתָא שַׁלְחֵי לֵיהּ כַּמָּה דּוֹרוֹנֵי, אָמַר, מַאן דְּבָעֵי לְמִשְׁלַח לִי דּוֹרוֹנָא, לָא יִשְׁלַח אֶלָּא בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, לְקַיֵּים בָּהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת שָׁכִינְתָּא קָרְבָּן לַה׳, עוֹלָה לַה׳, אָשֶׁם לַה׳, וַאֲפִילּוּ קָרְבָּן נְדוֹת וְיוֹלְדוֹת וּמְצוֹרָעִים וְזָבִים וְזָבוֹת, כֻּלָּא

צָרִיךְ לְקָרְבָא לַיְיָ, וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וּלְבָתַר אִיהִי פְּלִיגַת לְכֹלָּא הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי לא) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וַאֲפִילּוּ מְזוֹנָא דְחֵיוָון, כְּגוֹן קָרְבָּן שְׁעוֹרִים מַאֲכַל בְּעִירָן, וּמַאֲכַל עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת דְּבֵי מַלְכָּא, וַאֲפִילּוּ דְכַלְבֵי וּדְחַמָּרֵי וּגְמַלֵּי, לְקַיֵּים בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מָשָׁלָה. וּמְנָלָן דְּעַל יְדָהָא פָּלִיג כֹּלָּא, דִכְתִיב וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֶּן י״ה, ו׳ בֶּן י״ה, כָּלִיל יה״ו. וּשְׁלִימוּ דִּילֵיהּ ה׳, אִיהִי עוֹלָה לַיְדָוָ״ד. קָרְבָּן לַיְדָוָ״ד. שְׁלָמִים לַיְיָ׳. קְרִיבוּ דִילֵיהּ, שְׁלִימוּ דִילֵיהּ, דְּבֵיהּ אַשְׁלִים יה״ו, לְמֶהֱוֵי יְדָוָ״ד. וְכֹלָּא אִתְהַדָּר בֵּיהּ, וּבְגִין דָּא (שמות כב) זוֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחָרֶם, בִּלְתִּי לַיְדָוָ״ד לְבַדּוֹ, דְּלָא יָהִיב שׁוּלְטָנוּתָא לְסִטְרָא אָחֳרָא בְּקָרְבָּנָא, דְּכָל אֱלֹהִים אֲחֵרִים עָלְמָא דְּפֻרוּדָא אִינוּן, וְלֵית לוֹן קְרִיבָא וְיִחוּדָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפְרִישׁ לוֹן מִשְּׁמֵיהּ, כְּגוֹן דְּאַפְרִישׁ חֹשֶׁךְ מֵאוֹר, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וּמַאן דְּקָרִיב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּאַפְרִישׁ, כְּמַאן דְּקָרִיב מִסְאֲבוּ דְּנָדָה לְבַעְלָהּ, וְהַאי אִיהוּ רָזָא (ויקרא יח) וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ.

וְהַאי לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן, קִירוּב, דְּכָל עֶרְיִין שְׁקִילִין לְעַבּוּדָה זָרָה, דְּכָל סִטְרִין אָחֳרָנִין, עָלַיְיהוּ אִתְמַר, (בראשית י) מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצוֹתָם. וּכְתִיב לִלְשׁוֹנוֹתָם בְּאַרְצוֹתָם בְּגוֹיֵהֶם. וּכְתִיב כִּי שָׁם בָּלַל יְיָ׳ שְׂפַת כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הֱפִיצָם יְדָוָ״ד. וְכָל מַאן דְּקָרִיב שׁוּם קָרְבָּנָא לְסִטְרִין אָחֳרָנִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפְרִישׁ לֵיהּ מִשְּׁמֵיהּ, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בִּשְׁמֵיהּ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּחַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׁאָר אוּמִין, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (דברים יד) וּבְךָ בָּחַר ה׳. וּפָלִיג לוֹן מִנַּיְיהוּ לְחוּלָקֵיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ. (דף ק״י ע״ב)

וּבְגִין דָּא יְהֵיב לוֹן אוֹרַיְיתָא מִשְׁמֵיהּ. (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר, וְהָא אוּקְמוּהָ י״ה עִם שְׁמִי, שס״ה. ו״ה עִם זִכְרִי, רמ״ח. בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, קְשִׁיר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בִּשְׁמֵיהּ, לְמֶהֱוֵי כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר דִּלְהוֹן, חוּלַק עַדְבֵיהּ וְאַחֲסָנְתֵּיהּ. וּבְגִין דָּא זוֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם וְגוֹ׳.

צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁתְּפָא לַיְיָ׳, בַּהֲלִיכָה דִּלְהוֹן, בְּהָקִיץ דִּלְהוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ו) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ. קָם הַהוּא תַּלְמִידָא וְאִשְׁתְּטַח קַמֵּיהּ, וְאָמַר זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקֵיהּ, דְּמַאן דְּזָכֵי לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין, כֻּלְּהוּ שֵׁם יְיָ׳ בְּכָל סִטְרָא, וְלָא נָפִיק מִנֵּיהּ לְבַר בְּכָל סִטְרוֹי. (ע״כ רעיא מהימנא) (כ״ט ע״א פקודא להקריב וכו׳)

זהר

(ויקרא כה) **וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל וְגוֹ׳, רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח,** (תהלים לז) **בְּטַח בַּייְ׳ וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה. לְעוֹלָם בַּר נָשׁ יְהֵא זָהִיר בְּמָארֵיהּ, וִידַבֵּק לְבֵיהּ בְּמֵהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, בְּגִין דִּיהֱוֵי שְׁלִים בְּמָארֵיהּ. דְּכַד יֱהֱוֵי שְׁלִים בֵּיהּ, לָא יַכְלִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ כָּל בְּנֵי עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, בְּטַח בַּייְ׳ וַעֲשֵׂה טוֹב, מַאי וַעֲשֵׂה טוֹב. אֶלָּא הָכִי תַּנְיָנָן, בְּעוֹבְדָא דִּלְתַתָּא, יִתְעַר עוֹבְדָא דִּלְעֵילָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ, וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם, כְּבֵיכוֹל, אַתּוּן תַּעַבְדוּן לְהוֹן, בְּגִין דִּבְהַהוּא אַתְעָרוּתָא דִּלְכוֹן דְּאַתּוּן עַבְדִין לְתַתָּא, אִתְעַר לְעֵילָּא וְעַל דָּא וַעֲשֵׂה טוֹב כְּתִיב, וְאֵין טוֹב, אֶלָּא צַדִּיק, דִּכְתִיב** (ישעיה ג) **אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. כֵּיוָן**

דְּאַתּוּן עַבְדִּין הַאי, וַדַּאי הַאי טוֹב יִתְעַר, כְּדֵין שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה, וְכֹלָּא חַד.

שְׁכָן אֶרֶץ, אֶרֶץ עִלָּאָה. דְּהָא לֵית לָךְ בְּעָלְמָא, דְּיָכוֹל לְמִשְׁרֵי בַּהֲדָהּ, עַד דְּיִתְעַר הַאי טוֹב לְגַבָּהּ, כֵּיוָן דְּיִתְעַר לֵיהּ, כְּבְיָכוֹל הוּא עָבִיד לֵיהּ, וּכְדֵין שְׁכָן אֶרֶץ, שְׁרֵי בְּגַוָּוהּ, אֵיכוֹל אֵיבָה, אִשְׁתַּעְשַׁע בַּהֲדָהּ. וּרְעֵה אֱמוּנָה, דָּא אֶרֶץ וְכֹלָּא חַד כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צב) וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. וּרְעֵה אֱמוּנָה, הֲוֵי דָּבַר לָהּ בְּכָל רְעוּתָךְ.

וְאִי לָא תִּתְעַר לְקַבְלָהּ, הַאי טוֹב אִתְרַחַק מִנָּהּ, וְלָא תִּקְרַב בַּהֲדָהּ, לָא תִּקְרַב לְגוֹ אַתּוּן נוּרָא יְקִידְתָּא, וְאִי תִּקְרַב בַּהֲדָהּ, בְּדִחִילוּ, כְּמָאן דְּדָחִיל מִן מוֹתָא. דְּהָא כְּדֵין נוּרָא דָּלִיק, וְאוֹקִיד עָלְמָא בְּשַׁלְהוֹבוֹי. וְכֵיוָן דְּאִתְעַר לְקַבְלָהּ הַאי טוֹב, כְּדֵין, שָׁאֲרֵי בְּגַוָּוהּ, וְלָא תִּדְחַל מִנָּהּ אַנְתְּ, כְּדֵין, (איוב כב) וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֵיךְ נָגַהּ אוֹר.

תָּא חֲזֵי, בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא מַדְבְּרֵי לְהַאי לִרְעוּתְהוֹן בְּכָל יוֹמָא. מַאן אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא. אִינּוּן דְּמִתְעָרֵי הַאי טוֹב לְקַבְלֵיהּ, וְלָא חָס עַל דִּילֵיהּ, וְיַדְעֵי דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ יַתִּיר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי יא) יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסֵף עוֹד. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּהַאי אִתְעַר

בִּרְכָאן לָקַבְלֵיהּ, וְלָא יֵימָא אִי אֶתֵּן הַאי הַשְׁתָּא, מַאי אַעְבִּיד לְמָחָר. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ בִּרְכָאן עַד בְּלִי דַּי, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וּבְגִין כַּךְ, וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית וְגוֹ׳, מַה כְּתִיב. וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְעָשָׂת אֶת הַתְּבוּאָה לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים. וְעָשָׂת, וְעָשְׂתָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי וְעָשָׂת. אֶלָּא לְאַפָּקָא ה׳, דְּאִית לָהּ שְׁמָטָה וְנַיְיחָא, וְלָא עָבִיד עֲבִידְתָּא. כְּתִיב (שמות טז) רְאוּ כִּי יְיָ׳ וְגוֹ׳ נוֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמַיִם וְגוֹ׳, כְּגַוְונָא דָּא וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְגוֹ׳.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, פְּגָעוּ בְּהַהוּא טוּרָא, אַשְׁכְּחוּ תְּרֵי גַּבְרֵי דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אֲמַר כִּי חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהָוָה אָתֵי, וְאָמַר לוֹן, בְּמָטוּ מִנַּייכוּ, הָבוּ לִי מְזוֹנָא פִּתָּא דְּנַהֲמָא, דְּהַנֵּי תְּרֵין יוֹמִין דְּתַעְיָנָא בְּמַדְבְּרָא, וְלָא אֲכַלְנָא מִדִּי. אִשְׁתְּמִיט חַד מֵאִינּוּן תְּרֵי גַּבְרֵי, וְאַפִּיק מְזוֹנֵיהּ דְּאִיהוּ אַייְתֵי לְאוֹרְחָא, וְיָהִיב לֵיהּ, וְאָכִיל וְאַשְׁקֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ, מַה תַּעֲבִיד מִן מְזוֹנָא, דְּהָא אֲנָא דִּידִי אֲכַלְנָא. אָמַר לֵיהּ, וּמָה עֲלֵי דִּידָךְ, אֲנָא אָזִיל, יָתִיב גַּבֵּיהּ הַהוּא מִסְכְּנָא, עַד דְּאָכַל כָּל מַה דְּהָוָה גַּבֵּיהּ, וְהַהוּא נַהֲמָא דְּאִשְׁתְּאַר, יָהַב לֵיהּ לְאוֹרְחָא, וְאָזַל לֵיהּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמִלָּה דָּא

יִתְעַבִּיד עַל יְדָן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּילְמָא דִּינָא אִתְגְּזַר עַל הַהוּא בַּר נָשׁ, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא קַמַּיְהּ הַאי, בְּגִין לְשֵׁזָבָא לֵיהּ. עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, לָאָה הַהוּא גַּבְרָא בְּאוֹרְחָא, אָמַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ, וְלָא (דף קי"א ע"א) אַמִּינָא לָךְ דְּלָא תִּתֵּן נָהֲמָא לְאָחָרָא. אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי יוֹסֵי, הָא מְזוֹנָא גַּבָּן נִיהַב לֵיהּ לְמֵיכַל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי תִּבְעֵי לְמֵיפַק מִגֵּיהּ זְכוּתָא, נֵזִיל וְנֶחֱמֵי, דְּהָא וַדַּאי בְּקַפְטוּרֵי דְּדָא טְפְסָא דְּמוֹתָא אִתְאֲחִיד, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא זְכוּתֵיהּ, בְּגִין לְשֵׁזָבֵיהּ.

אַדְּהָכִי, יָתִיב הַהוּא בַּר נָשׁ, וְנָאִים תְּחוֹת חַד אִילָנָא, וְחַבְרֵיהּ אִתְרְחִיק מִגֵּיהּ, וְיָתִיב בְּדֶרֶךְ אָחֳרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חִיָּיא, הַשְׁתָּא נֵיתִיב וְנֶחֱמֵי, דְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְמִרְחָשׁ לֵיהּ נִיסָּא, קָמוּ וְאוֹרִיכוּ. אַדְּהָכִי חָמוּ חַד טִיפְסָא בְּשַׁלְהוֹבֵי קָאִים גַּבֵּיהּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַוי עַל הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּהַשְׁתָּא יְמוּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, זַכָּאָה הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַרְחִישׁ לֵיהּ נִיסָּא. אַדְּהָכִי נָחַת מֵאִילָנָא חַד חִוְיָא, וּבָעָא לְמִקְטְלֵיהּ. קָם הַהוּא טִפְסָא עָלֵיהּ וְקַטְלֵיהּ. קִסְטֵר בְּרִישֵׁיהּ טִפְסָא, וְאָזַל לֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְלָא אַמִּינָא לְךָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְמִרְחָשׁ לֵיהּ נִיסָּא, וְלָא תִּיפּוֹק זְכוּתֵיהּ מִגֵּיהּ.

אַדְּהָכִי אִתְעַר הַהוּא בַּר נָשׁ, וְקָם וְאָזִיל לֵיהּ. אַחִידוּ בֵּיהּ רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, וְיָהֲבוּ לֵיהּ לְמֵיכַל. בָּתַר דְּאָכַל, אַחְוִיאוּ לֵיהּ נִיסָא דְּרָחִישׁ לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (תהלים לז) **בְּטַח בַּיְיָ׳ וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּעָבִיד טוֹב מִדִּידֵיהּ, דְּהָא אִתְעַר טוֹב בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּבְמָה. בִּצְדָקָה. דְּכַד אִתְעַר צְדָקָה, הוּא טוֹב כְּדֵין אִתְעַר לְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב** (משלי י) **וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּצְדָקָה אִילָנָא דְּחַיֵּי הוּא, וְאִתְעַר עַל הַהוּא אִילָנָא דְּמוֹתָא, וְנָטִיל אִינּוּן דְּאַחִידָן בֵּיהּ, וְשֵׁזִיב לוֹן מִן מוֹתָא. מַאן גָּרִים לְהַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִתְעַר לְהַאי, הֲוֵי אֵימָא הַהִיא צְדָקָה דְּאִיהוּ עָבִיד, כְּבֵיכוֹל הוּא עָבִיד לֵיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (תהלים קי) **עוֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. וְהָא אִתְּמַר.**

השלמה מההשמטות (סימן ז)

וְכִי בְּכָל עֵת יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד צְדָקָה, אִי הָכִי תֵּרֵיסָר שַׁעְתֵּי בְּיוֹמָא מַאן יָכִיל. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּעָבִיד צְדָקָה בְּכָל עֵת. מַאי בְּכָל עֵת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא ט"ז) **וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאוּקְמוּהָ. וְלָא תֵּימָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִיהִי עֵת רַעֲוָא קַדִּישָׁא בְּצַדִּיק. אֶלָּא אֲפִילּוּ בְּכָל עֵת**

דִּלְתַתָּא אַסְגֵּי צְדָקָה עֲלַיְיהוּ וְאִתְעַר צְדָקָה בְּכֻלְּהוּ, בְּעָלְמָאי וְתַתָּאי. בְּגִין כָּךְ יִשַּׁוֵּי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ בַּר נָשׁ וְיִדְבַּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כֵּיוָן דְּמָטוּ קַמֵּי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא. אָמַר, וּמָה דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֲפִילּוּ כָּל מַאן דְּאַחִיד לְאִילָנָא (בְּאֵילָנָא) דְּחַיֵּי אִשְׁתְּזִיב בְּהַאי עָלְמָא וַאֲפִילּוּ מִן מוֹתָא דְּעָלְמָא, מִשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּאָמַר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּכֻלְּהוּ אִתְעַר צְדָקָה אִילָנָא דְּחַיֵּי, וְהַאי אַתָּר אִיהוּ דְּמִזּוֹנָא לְכֹלָּא לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים. מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ דְּהָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא לָא יָכְלֵי לְאִתְעָרָא צְדָקָה עֲלַיְיהוּ, דְּהָא אִינּוּן בְּצְדָקָה אַחִידָן וְכָל בְּנֵי עָלְמָא בִּזְכוּתַיְיהוּ נְזוֹנִין, בְּהוּ מַמָּשׁ. וְאִינּוּן לָא יָכְלִין לְאִתְזָנָא בְּהוּ מַמָּשׁ, בְּגִין דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתַּדַּל בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא נְזוֹנִין מִנֵּיהּ.

אִשְׁתְּכַח דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִתְעָרֵי מִזּוֹנָא לְעָלְמָא וּשְׁלָמָא. אִי לְכָל בְּנֵי עָלְמָא מִתְעָרֵי מִזּוֹנָא, לוֹן אֲמַאי לָא מִתְעָרֵי. אֶלָּא תַּלְמִיד חָכָם הוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי מַמָּשׁ. וְאִילָנָא דְּחַיֵּי לָא מִתְּזָן אֶלָּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא. וְהָעוֹלָם הַבָּא לָא אִשְׁתְּכַח בְּהַאי עָלְמָא אֶלָּא לְבָתַר דְּעָאל לְהַהוּא עָלְמָא, כְּדֵין אִתְּזָן בֵּיהּ וְאִתְנְטָעוּ

שְׁרִשׁוֹי עָלֵיהּ. הַשְׁתָּא אַכְלֵי מֵאִיבָּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וּמָאן אִיהוּ, הַהוּא אֲתָר דְּאִשְׁתַּכַּח לְגַבֵּי מִסְכְּנָא וְאִיהוּ אִקְרֵי (בְּרֵאשִׁית ג') פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן. וְעַל דָּא אַכְלֵי מֵהַהוּא פְּרִי בְּהַאי עַלְמָא.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, הֵם נִזּוֹנִין בְּזָרוֹעַ. מַאי בְּזָרוֹעַ, דָּא גְּבוּרָה. וְאִינּוּן זְמִינִין לְעוֹלָם הַבָּא. דְּמִזּוֹנָא דְּעוֹלָם הַבָּא, לָאו אִיהִי בְּהַאי עַלְמָא, אֶלָּא צְמִצּוּמָא זְעִירָא דְּחַיָּלָא דִּילֵיהּ, דְּאִשְׁתַּכַּח בְּמִתִּיקוּ דְּאוֹרַיְיתָא. וְדָא טַעֲמֵי עַל הַהוּא אִיבָּא דְּאִילָנָא תַּתָּאָה וְדָא חֵידוּ דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים וּמְזוֹנָא עִילָּאָה דִּילְהוֹן. כֵּיוָן דְּיַעַבְרוּן מֵהַאי עַלְמָא, כַּמָּה נְחָלִין עִלָּאִין דְּעוֹלָם הַבָּא סָחֲרָן לְדוּכְתַּייהוּ, וְיִשְׁתַּרְשׁוּן בֵּיהּ וְיִסְתָּלְקוּן לְעֵילָּא לְעֵילָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יְשַׁעְיָה ס"ד) עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

מַאי יַעֲשֶׂה, דָּא יוֹבְלָא. הַהוּא דְּאִקְרֵי הָעוֹלָם הַבָּא. לִמְחַכֵּה לוֹ וַדַּאי, דְּלָא בַּעְיָין מִזּוֹנָא לְעַלְמָא דָּא, עַד דְּאָתֵאן (ס"א דְּאִתְקַן) לִמְזוֹנָא דִּילְהוֹן. וּמַאי מִזּוֹנָא דִּילְהוֹן, הָעוֹלָם הַבָּא. וְעַל דָּא זַכָּאן בִּכְלָּא. דְּעָלַייהוּ כְּתִיב עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים וְגוֹ': (עד כאן מההשמטות)

רעיא מהימנא

(ויקרא כה) וְהִתְנַחַלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם וְגוֹ', לְעוֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וְגוֹ'.

פְּקוּדָא דָּא לַעֲבוֹד בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי, דְּכְתִיב, לְעוֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וְאִינוּן מִסְטְרָא דְּחָם דְּגַלֵּי עֶרְיָין דְּאִתְמַר עָלֵיהּ (בראשית ט) אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו. אֲמַאי עֶבֶד עֲבָדִים. אֶלָּא עֶבֶד לְהַהוּא עֶבֶד עוֹלָם, דְּאִיהוּ עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל. וְאִי תֵּימָא דְּהָא אָחוּהָ דְּשֵׁם וְיֶפֶת הֲוָה, אֲמַאי לָא הֲוָה הָכִי כְּוָותַיְיהוּ. וְהָכִי מִזַּרְעָא דְּחָם הֲוָה אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד דְּאַבְרָהָם, אֲמַאי לָא הֲוָה כְּוָותֵיהּ, דְּנָפַק צַדִּיק,

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדֵי בִּבְרָכָתֵיהּ, כַּד בָּרִיךְ לֵיהּ לָבָן.

אֶלָּא וַדַּאי הָכָא בְּרָזָא דְּגַלְגּוֹלָא, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ, עַבְדָּא דְּאַבְרָהָם דְּנָפַק מֵחֹשֶׁךְ, וְדָא זַרְעָא דְּחָם, דַּיּוֹ לְעֶבֶד לִהְיוֹת כְּרַבּוֹ דְּאִיהוּ אַבְרָהָם, דְּנָפַק מִתָּרַח עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר, דָּא יִשְׁמָעֵאל דְּנָפַק מֵאַבְרָהָם, וְעֵשָׂו מִיִּצְחָק.

וְרָזָא תַּעֲרוֹבֶת טִפִּין, בַּאֲתַר דְּלָאו דִּילֵיהּ גָּרִים דָּא. מַאן דְּעָרִיב טִפָּה דִּילֵיהּ, בְּשִׁפְחָה מַחֲלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל, אוֹ בְּבַת אֵל נֵכָר, דְּאִינוּן רָע חֹשֶׁךְ, וְטִפָּה דִּילֵיהּ טוֹב אוֹר, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מְעָרֵב טוֹב עִם רָע, עָבַר עַל מֵימְרָא דְּמָארֵיהּ, דְּאָמַר (בראשית ב) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַהוּא דְּעֶרֶב (רב), אַרְכִּיב לֵיהּ, וְאַיְיתֵי לֵיהּ

בְּגַלְגּוֹלָא לְקַבְלָא עוֹנְשֵׁיהּ. חָזַר בְּתִיּוּבְתָּא, אִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַפְרִישׁ טוֹב מֵרָע, דְּאִינוּן אָסוּר וְהֶתֵּר, טוּמְאָה וְטָהֳרָה, כָּשֵׁר וּפָסוּל. בְּדָא אִתְפְּרַשׁ רָע מִטּוֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיִּיצֶר, יְצִירָה לְטָב, וִיצִירָה לְבִישׁ. בְּאוֹרַיְיתָא אַפְרִישׁ לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָרִית לֵיהּ נִשְׁמְתָא מִנֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי שַׁלְטָא עַל תַּרְוַוייהוּ, בְּחַד דְּאִיהוּ אוֹר. עָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְחַד דְּאִיהוּ חֹשֶׁךְ,

עָלְמָא דֵּין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. וּכְפוּם זַכְוָון וְחוֹבִין. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מְטִיבִין

לוֹ. בֵּינוֹנִי, זַכְוָון וְחוֹבוֹי שְׁקִילִין, פָּלְגוּ זַכְוָון לְעֵילָּא (ס״א ופַלְגוּ לְתַתָּא) וּפַלְגוּ חוֹבוֹי לְתַתָּא, וְרָוָא דָּא (אסתר ה) מַה שְׁאֵלְתֵךְ וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ. צַדִּיק גָּמוּר, כָּל זַכְווֹי לְעֵילָּא, וְחוֹבוֹי לְתַתָּא. רָשָׁע גָּמוּר, חוֹבוֹי לְעֵילָּא, וְזַכְווֹי לְתַתָּא.

וּבַר נָשׁ דְּחָב בְּאִתְגַּלְיָיא, בְּתְרִין דַּרְגִּין אִיהוּ, אִי חָזַר בְּתִיּוּבְתָּא בְּאִתְגַּלְיָיא, בֵּין צַדִּיקַיָּיא, (דף קי״א ע״ב) בְּגִין דְּיַדְעִין דִּינוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנַטְרִין גַּרְמַיְיהוּ מִלְּמֶחֱטֵי. וּבְאִתְכַּסְיָיא, בֵּין רַשִׁיעַיָּיא, לְקַיֵּים בְּהוּ (איוב יא) וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה.

וּבְגִין דָּא, חוֹבָא דְּאָדָם עָבַר, עַל (בראשית ב) וַיְצַו יְיָ׳ אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוּהָ, אֵין צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה, אַעְבָּר עָלֵיהּ, אַרְכִּיב לֵיהּ בְּטִפַּת תֶּרַח, דְּבֵיהּ רָתַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעָבַר עַל צַו מֵעֲבוֹדָה זָרָה. הָדָר בְּתִיּוּבְתָּא, וְתָבַר צוּלְמִין דְּעֲבוֹדָה זָרָה, וְכָל מְוֹנֵי דִּילֵיהּ. הוּא תַּקִּין בְּמָה דְּחָב, וְתָבַר חוֹבָא, וּבְנָיְנָא בִּישָׁא דְּבָנָה, וְאַמְלִיךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. עַל עָלְמָא.

בְּמַאי. בְּגִין דְּקַדִּישׁ שְׁמֵיהּ יִתְבָּרַךְ בָּרַבִּים, וְעָאל בְּנוּרָא לְאִתּוֹקָדָא גַּרְמֵיהּ. לְקַיֵּים בֵּיהּ (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּלְאָבוֹי תֶּרַח אַהְדָּר בְּתִיּוּבְתָּא, וְאָעִיל לֵיהּ וּלְאִמֵּיהּ, וּלְכָל מָארֵי דְּהַהוּא דָּרָא בְּגַן עֵדֶן. וְהָכִי אִתְלָבַן בְּנוּרָא כְּכַסְפָּא, דְּאִיהִי מוֹנֵי״טָא דְּמַלְכָּא, וְשִׁקֵּר לָהּ בְּעוֹפֶרֶת, אָעִיל לֵיהּ בְּנוּרָא, וְנָפַק הָעוֹפֶרֶת לְבַר, יִשְׁמָעֵאל. וּבְגִין דָּא נָפַק, מְצַחֵק בְּעֲבוֹדָה זָרָה. וְאִשְׁתְּאַר אָדָם מְלוּבָּן, וְהַאי אִיהוּ שִׁינוּי הַשֵּׁם. דְּכַד אִתְגַּלְגַּל אָדָם, בָּעֵי לְמֶעְבַּד לֵיהּ שִׁנּוּי הַשֵּׁם, שִׁנּוּי מָקוֹם, וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה.

לְבָתַר אָתָא יִצְחָק, וְאִתְתְּקַף בֵּיהּ, מֵחוֹבָא תִּנְיָינָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ

עַל הָאָדָם, דְּדָא שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְדָא גָּרַם נִסְיוֹנָא דְּיִצְחָק בְּסַכִּינָא. וְאִתְבָּרַר בֵּיהּ, כְּמַאן דְּבָרִיר אוֹכֶל מִגּוֹ פְּסוֹלֶת, וְנָפִיק פְּסוֹלֶת לְבַר, עֵשָׂו שׁוֹפֵךְ דָּמִים.

לְבָתַר אָתָא יַעֲקֹב, וְאַרְכִּיב לֵיהּ בִּלְבָן, וְאִתְעֲבִיד עֶבֶד לְגַבֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב. (בראשית כט) אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל. וּבְהַהִיא סִפְרָה דְּאַחְלָף לָהּ בַּאֲחוֹתָא, עֲבַד שֶׁבַע שָׁנִים אָחֳרָנִין. לְאַפָּקָא תְּרִין טִפִּין דְּזַרְקָ אָדָם בַּאֲתַר נוּכְרָאָה, וְדָא גְּלוּי עֲרָיוֹת, וְהַאי אִיהוּ לֵאמֹר. וְאַפִּיק לוֹן מִן לָבָן הָאֲרַמִי, נָחָשׁ.

וּבְתַלַת אִלֵּין, הֲוָה לְאָדָם שְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשִׁנּוּי מָקוֹם, וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. שְׁנוּי הַשֵּׁם: בְּאַבְרָהָם. וְשִׁנּוּי מָקוֹם: בְּיִצְחָק. וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה: בְּיַעֲקֹב. וְאִי לְהַאי דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (איוב כח) אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ, קִבֵּל בְּתִיּוּבְתָּא כָּל שֶׁכֵּן לַאֲחֵרִים.

וּבְגִין דָּא, עֶבֶד טוֹב אַתְרָא גָּרִים. וְעֶבֶד רָע, אוּף הָכִי. אֲבָל שְׁאָר עֲבָדִים, לְעוֹלָם בָּהֶם תַּעֲבוֹדוּ. קָמוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא, וְאָמְרוּ (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, שֶׁכָּכָ״ה בְּגִימַטְרִיָא מֹשֶׁה. קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא וְאָמַר, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ׳ אֱלֹהָיו. (ע״כ רעיא מהימא)

(משפטים קי״ז לא תהיה אחרי רבים וכו׳)

זהר

(ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגוֹ׳. פִּקּוּדָא לַעֲבוֹד בְּכָל מִינֵי עֲבוֹדָה בַּמִּקְדָּשׁ, וּלְבַר מִמִּקְדָּשׁ, בְּכָל אִינּוּן פּוּלְחָנִין דְּאִקְרֵי עֲבוֹדָה, בִּצְלוֹתָא, לְאִשְׁתַּדְּלָא בָּתַר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּכֻלָּא אִקְרֵי עֲבוֹדָה, כְּעֶבֶד דְּאִשְׁתַּדַּל בָּתַר מָארֵיהּ, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ.

בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל קְרֵי לוֹן עֲבָדִים, דִּכְתִיב כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם. מַאי טַעֲמָא אִינּוּן עֲבָדִים. בְּגִין דִּכְתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן לְבָתַר, דִּכְתִיב (שמות כ) אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְמִפְלַח לֵיהּ כְּעֶבֶד דְּפָלַח לְמָארֵיהּ דְּפָרִיק לֵיהּ מִן מוֹתָא, דְּפָרִיק לֵיהּ מִכָּל בִּישִׁין דְּעָלְמָא.

בִּתְרִין זִינִין (נ"א שְׁמָהָן אִלֵּין) אִקְרוּן יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבָדִים, דִּכְתִיב עֲבָדַי הֵם. וְאִקְרוּן בָּנִים, דִּכְתִיב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. בְּזִמְנָא דְּיַדַּע לֵיהּ בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַח כְּלָל, כְּדֵין אִקְרֵי עֶבֶד דְּעָבִיד פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְחַפְשָׂא בְּגְנִיזוֹי וּבְרָזִין דְּבֵיתֵיהּ. בְּזִמְנָא דְּיַדַּע לֵיהּ בַּר נָשׁ בְּאוֹרַח פְּרָט, כְּדֵין אִקְרֵי בֵּן רְחִימָא דְּיָלֵיהּ, כְּבֵן דְּחָפִישׁ בְּגְנִיזוֹי, בְּכָל רָזִין דְּבֵיתֵיהּ.

וְאַף עַל גַּב דְּאִקְרֵי בֵּן בְּרָא בּוּכְרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, לָא יִפּוֹק גַּרְמֵיהּ מִכָּלָּא דְּעֶבֶד, לְמִפְלַח לַאֲבוּי בְּכָל פּוּלְחָנִין דְּאִינּוּן יִקָּרָא דַּאֲבוּי. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְכָל בַּר נָשׁ לְמֶהֱוֵי לְגַבֵּי אֲבוּי בֵּן, לְחַפְשָׂא בְּגְנִיזוֹי וּלְמִנְדַּע רָזִין דְּבֵיתֵיהּ, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא אַבְתְּרַיְיהוּ. וּלְמֶהֱוֵי לְגַבֵּי אֲבוּי עֶבֶד.

וְרָזָא דְּמִלָּה, תְּרִין דַּרְגִּין אִינּוּן לְעֵילָּא, דְּאִצְטְרִיךְ בַּר

נָשׁ לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ, וְאִינּוּן רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאִינּוּן חַד. חַד, רָזָא דְּעֶבֶד. וְחַד, רָזָא דְּבֵן. וְהַאי עֶבֶד, אִקְרֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֵּן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּנֵי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וּכְלָא רָזָא חֲדָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאִתְעַטָּרָא בְּאִלֵּין דַּרְגִּין, לְאִתְכַּלְלָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

עֶבֶד, לְמִפְלַח בְּכָל זִינֵי פּוּלְחָנָא, בִּצְלוֹתָא דְּאִקְרֵי עֲבוֹדָה, כְּהַאי עֶבֶד דְּאִיהוּ רָזָא עִלָּאָה, דְּלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין תְּדִיר. וְקָא מְשַׁבְּחָא וּמְנַגְּנָא תְּדִיר. וְהָא אִתְּמַר בְּפוּלְחָנִין אָחֳרָנִין, דְּכָל פּוּלְחָנִין וּמִלִּין דְּעָלְמִין כְּלְהוּ אִיהוּ עָבִיד וּפָלַח. וּבְגִין דָּא אִקְרֵי אָדוֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ עֶבֶד לְמִפְלַח, אִקְרֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בַּר נָשׁ דְּאִתְעַטָּר בְּרָזָא (דף קי"ב ע"א) דָּא, לְמֵיהֱוֵי עֶבֶד לְמִפְלַח פּוּלְחָנִיהּ דְּמָארֵיהּ, אִיהוּ סָלִיק וְאִתְעַטָּר לְמֶהֱוֵי בְּדַרְגָּא דָּא, וְאִקְרֵי אוּף הָכִי אֲדוֹן, דְּהָא אִיהוּ בַּרְיךְ בְּכָל אִינּוּן פּוּלְחָנִין, לְהַאי עָלְמָא, וְקַיֵּים לֵיהּ. וְעַל דָּא אִקְרֵי אֲדוֹן.

(ס"א אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ).

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַאי בֵּן, דְּזָכֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא לְמִנְדַּע בְּגִנְזֵי דְּאַבּוֹי, וּבְכָל רָזִין דְּבֵיתֵיהּ, כְּבָרָא יְחִידָאי דְּאִשְׁלְטֵיהּ אַבּוֹי בְּכָל גִּנְזוֹי, וְדָא אִיהוּ יְקָרָא, דְּשַׁלִּיט עַל כֻּלָּא מַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לְמִנְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְאִינּוּן גְּנִיזִין דִּילֵיהּ, אִקְרֵי בֵּן לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, לֵית מַאן דִּימְחֵי בִּידֵיהּ, בְּכָל שַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לְמֵיעַל לְגַבֵּי אֲבוּי. וְזָכָאָה חוּלְקֵיהּ בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ. וּבְגִין דָּא, כַּד אִשְׁתָּדַל לְמִנְדַּע לֵיהּ בְּאַרַח פְּרָט, בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, כְּדֵין אִקְרֵי בֵּן.

בְּפוּלְחָנָא דְּבַר נָשׁ פָּלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִית פּוּלְחָנָא, דְּאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאִתְכַּלְלָא בְּתַרְוַוייהוּ, לְמֶהֱוֵי עֶבֶד וּבֵן, לְאִתְעַטָּרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמָה אִיהוּ. דָּא פּוּלְחָנָא דְּצְלוֹתָא, דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בָּהּ עֶבֶד וּבֵן, לְאִתְכַּלְלָא בְּדַרְגִּין עִלָּאִין אִלֵּין. לְמִפְלַח וּלְאַתְקָנָא צְלוֹתָא בְּרָזָא דְּעֶבֶד, לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא דְּתִקּוּנָא דְּעָלְמִין. וּלְאִתְדַּבְּקָא רְעוּתֵיהּ בְּרָזִין דְּחָכְמְתָא, לְאִתְדַּבְּקָא בְּמָארֵיהּ בְּגִנְיזִין עִלָּאִין כַּדְקָא חֲזֵי.

בֵּן אִתְדַּבַּק תְּדִיר בַּאֲבוּי בְּלָא פְּרוּדָא כְּלַל, לֵית מַאן דִּימְחֵי בִּידֵיהּ. עֶבֶד, עָבִיד פּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, וְאַתְקִין תִּקּוּנֵי עָלְמָא. מַאן דַּהֲוֵי תַּרְוַוייהוּ בְּכְלָלָא חֲדָא, בְּחִבּוּרָא חֲדָא, דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאַתְקִין רָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא בְּכְלָלָא חֲדָא, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל, וּמְחַבֵּר כֹּלָּא כַּחֲדָא. דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַכְרִיז עֲלוֹי בְּכָל אִלֵּין חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דְּכָל עָלְמִין, וּבְכָל אִינּוּן רְקִיעִין, אִזְדְּהָרוּ בִּפְלַנְיָא מְהֵימָנָא דְּבֵי מַלְכָּא, דְּכָל גִּנְזֵי דְּמָארֵיהּ בִּידֵיהּ. וְזָכָאָה אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכָאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

מֵהַהוּא יוֹמָא וּלְהַלְאָה, אִשְׁתְּמוֹדַע בַּר נָשׁ, וְאִתְרְשִׁים בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ כָּל חֵילִין וּמַשְׁרְיָין כֻּלְּהוּ אִזְדְּהָרָן לְמֶהֱוֵי גַּבֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי. וְקָלָא אִתְעַר, יֵאוֹת הוּא לְיַחֵד לְמֶהֱוֵי גַּבֵּיהּ דְּיַחֵד, וּלְאִתְעַסְקָא יָחֵד בְּיַחֵד. וְרָזָא דְּתֵרִין דַּרְגִּין אִלֵּין, אַשְׁכַּחְנָא בְּחַד קְרָא, דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה, הָא עֶבֶד. יִשְׂרָאֵל הָא בֵּן. דְּכַד אִינּוּן כֻּלָּא חַדָּא, כְּדֵין כְּתִיב אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(ישעיה מט)

(שמות קל"ד ע"ב פקודא ללמוד תורה)

פָּרָשַׁת בְּחֻקּוֹתַי

(ויקרא כ"ו) אִם בְּחֻקּוֹתַי תֵּלֵכוּ וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (מיכה ו)

עַמִּי זְכָר נָא מַה יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמֶה עָנָה אוֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר וְגוֹ'. עַמִּי זְכָר נָא, זַכָּאָה חוּלָקָא דְּעַמָּא דָּא, דְּמָארֵיהוֹן אוֹכַח לוֹן הָכִי. עַמִּי זְכָר נָא, אַף עַל גַּב דְּאַתּוּן סָטָאן מֵאוֹרְחִי, עַמִּי אַתּוּן, דְּלָא בָּעֵינָא לְמֶעְבַּד לְכוּ כְּעוֹבָדַייכוּ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקָא דְּעַמָּא, דְּמָארַייהוּ אָמַר לוֹן, עַמִּי מֶה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הֲלְאֵיתִיךָ עֲנֵה (מיכה ו)

בִּי. מַה יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב. בְּכַמָּה מִלִּין וְעוֹבָדִין אָמַר לְשֵׁיצָאָה לְכוּ מֵעָלְמָא, וְכַמָּה חַרְשִׁין אִתְעַר לָקָבַלַייכוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, זְכוֹר נָא. וַוי דַּאֲנָן צַוְוחִין בְּכָל יוֹמָא, וְגָעֵינָן וּבָכֵינָן, (איכה ה) זְכוֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ. (תהלים קלז) זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם, וְלָא בָּעֵי לְאַשְׁגְּחָא עֲלָנָא, הוּא אָמַר לָן בְּבָעוּ זְכוֹר נָא, אֵין נָא אֶלָּא לְשׁוֹן בָּעוּתָא, וַאֲנָן לָא אַשְׁגַּחְנָא בֵּיהּ, כְּגַוְונָא דָּא אֲנָן צַוְוחִין, זְכוֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ, זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם, (תהלים עד) זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם, (תהלים קו) זָכְרֵנִי יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ, וְלָא בָּעֵי לְאַשְׁגְּחָא עֲלָן.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח עֲלָן תְּדִיר, וְדָכִיר לָן, אִי לָאו דְּאִיהוּ אַשְׁגַּח בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְדָכִיר לוֹן, לָא יְקוּמוּן חַד יוֹמָא בְּגָלוּתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וגו'. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָבִיד לָן כְּעוֹבָדָנָא. תָּא חֲזֵי, בָּלָק חַכִּים הֲוָה, וְרַב חַרְשִׁין בְּעוֹבָדֵי יְדוֹי, יַתִּיר מִן בִּלְעָם. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא כָּל מַה דְּבָעֵי בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּעֵי לְאִתְעָרָא בְּעוֹבָדָא לְתַתָּא. דִּבְעוֹבָדָא דִּלְתַתָּא, אִתְעַר עוֹבָדָא לְעֵילָּא, וְעוֹבָדָא דָּא בָּעֵי בִּקְדוּשָׁה, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבַאֲתַר

דְּלֵית עוֹבָדָא, אִית מִלָּה, וּבְמִלָּה דְּפוּמָא, תַּלְיָא עוֹבָדָא, לְאִתְעָרָא לְעֵילָּא. כְּמָה דְּבָעֵינָן לְאִתְעָרָא קְדוּשָּׁה עִלָּאָה, בְּעוֹבָדָא וּבְמִלָּה. הָכִי נָמֵי אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דְּמְסָאֲבוּתָא, בַּעְיָין לְאִתְעָרָא סִטְרָא דִּלְהוֹן, בְּעוֹבָדָא וּבְמִלָּה דְּפוּמָא.

וְאַף עַל גַּב דִּבְלְעָם חַרְשָׁא הֲוָה רַב מִכָּל חַרְשִׁין דְּעָלְמָא, חַרְשָׁא עִלָּאָה מִנֵּיהּ הֲוָה בָּלָק. בְּקֶסֶם הֲוָה בָּלָק רַב מִכָּל חַכִּימִין. וּבִלְעָם בְּנַחַשׁ (וְהָא אוּקְמוּהָ). קֶסֶם וְנַחַשׁ תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, קֶסֶם תַּלְיָא בְּעוֹבָדָא. נַחַשׁ לָא תַּלְיָא בְּעוֹבָדָא אֶלָּא בְּאִסְתַּכְּלוּתָא, וּבְמִלָּה דְּפוּמָא. וּכְדֵין מִתְעָרִין עָלַיְיהוּ רוּחָא מְסָאֲבָא, לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ, וְעָבִיד מַה דְּעָבִיד.

וְיִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין לָאו הָכֵי, אֶלָּא כְּלִּהוּ קַדִּישִׁין, וְכָל עוֹבָדַיְיהוּ לְאִתְעָרָא עָלַיְיהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, עַד יֵעָרֶה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם. (ישעיה לב) וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא אִינּוּן בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה אֲחִידָן. וְעוֹבָדַיְיהוּ בִּקְדוּשָּׁה אָתוּ, וּקְדוּשָּׁה מִתְעָרֵי עָלַיְיהוּ וּמִתְלַבְּשָׁן בָּהּ. (במדבר כג)

וְתָא חֲזֵי, בְּקֶסֶם הֲוָה בָּלָק רַב מִכָּל חַכִּימִין, וּבִלְעָם בְּנַחַשׁ. וְעַל דָּא בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא בָּלָק לְאִתְחַבְּרָא

עִמֵּיהּ, מַה כְּתִיב (במדבר כב) וַיֵּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וּקְסָמִים בְּיָדָם. (וּבִלְעָם עוֹבְדוֹי בְּנַחַשׁ) תָּא חֲזֵי, בְּמִלָּה דְּפוּמָא הֲוָה בִּלְעָם רַב מִכָּל חַרְשִׁין דְּעָלְמָא, וּבְאִסְתַּכְלוּתָא דְּהַהוּא נַחַשׁ, הֲוָה יָדַע לְכַוְונָא שַׁעֲתָא. וְעַל דָּא בָּעָא בָּלָק לְאַשְׁלְמָא מִלָּה (ס"א כֹּלָא) קֶסֶם וְנַחַשׁ.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, הָא קְדָמוֹךְ בָּנַי. עוֹבָדָא אִית בְּגַוְוייהוּ, דְּכָל סִטְרִין בִּישִׁין וְזִינִין בִּישִׁין וְחַרְשִׁין דְּעָלְמָא לָא יַכְלִין לְקָרְבָא בַּהֲדַיְיהוּ, דְּכֻלְּהוּ עַרְקִין מִקַּמֵּיהּ. וּמַאי אִיהוּ. אֱהֵל מוֹעֵד, וּמָאנֵי קוּדְשָׁא, וְשִׁמּוּשֵׁי מַקְדְּשָׁא, וּקְטֹרֶת בּוֹסְמִין, דְּקָא מְבַטֵּל כָּל רְתָחָא וְרוּגְזָא דְּעָלְמָא, דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְעִלָּוון וְקָרְבְּנִין בְּכָל יוֹמָא, וּתְרֵי מִזְבְּחוֹת, לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא מִזְבְּחוֹת, וְשֻׁלְחָן וְלֶחֶם הַפָּנִים, וְאֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כַּנּוֹ, וְכַמָּה שְׁמוּשִׁין לְעוֹבָדָא, לְמִלָּה דְּפוּמָא, הָאָרֹן וּתְרֵי לוּחַיָּיא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאַהֲרֹן לְכַפְּרָא עַל עַמָּא בְּצִלּוֹתָא בְּכָל יוֹמָא. כֵּיוָן דְּאַשְׁגַּח הַהוּא רָשָׁע בְּהַאי, אָמַר כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. יְיָ אֱלָהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ.

וְעַל דָּא עַמִּי זְכָר נָא, בְּבָעוּ מְנַיְיכוּ, הַוּוֹ דְּכִירִין הַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחַבָּרוּ בָּלָק וּבִלְעָם לְשֵׁיצָאָה לְכוּ, וְלָא יָכִילוּ, דַּאֲנָא אַחִידְנָא בְּכוּ, כְּאַבָּא דְּאָחִיד בִּבְרֵיהּ, וְלָא

שָׁבִיק לֵיהּ בִּידָא דְּאָחֳרָא. מִן הַשִּׁטִּים וְעַד הַגִּלְגָּל, מַאי דָּא לָקָבִיל דָּא. אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּבָעוּ מִנַּייכוּ, הֲווֹ דְּכִירִין כָּל זִמְנָא דַּהֲוֵיתוּן אֲחִידָן בִּי, וְלָא יָכִיל הַהוּא רָשָׁע בְּחַרְשׁוֹי וְקִסְמוֹי לְשַׁלְטָאָה עֲלַייכוּ. כְּיוָן דְּשָׁבַקְתּוּן יְדַייכוּ לְאַחָדָא בִּי, וַהֲוֵיתוּן בְּשִׁטִּים, מַה כְּתִיב. (במדבר כה) וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶן. בַּגִּלְגָּל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע יב) בַּגִּלְגָּל שְׁוָרִים זִבְּחוּ, וּכְדֵין שְׁלִיטוּ בְּכוּ שַׂנְאֵיכוֹן.

וְכָל דָּא אַמַּאי. לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת יְיָ כָּל אִינּוּן צַדָּקוֹת, דְּעָבְדָנָא לְכוּ, בְּזִמְנָא דְּאַתּוּן אֲחִידָן בִּי, וְלָא שָׁבִיקְנָא מִלָּה דְּעָלְמָא לְשַׁלְטָאָה בְּכוּ, וְרוּגְזָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְזִינִין בִּישִׁין, לָא יָכְלִין לְקָרְבָא בְּכוּ.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹּה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְיָ אֵלָי. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל שְׁמְשָׁא, וְתַרְעִין כֻּלְּהוּ אַסְתִּימוּ, וְעָאל לֵילְיָא וְאִתְחַשָּׁךְ, כַּמָּה חֲבִילֵי שָׁרָאן מְשַׁלְשְׁלֵיהוֹן, וְאָזְלִין וְשָׁטָאן בְּעָלְמָא, וְכַמָּה רַבְרְבֵי מְמָנָן עֲלַייהוּ דְּמַדְבְּרֵי לְהוּ. וְאִית מְמָנָא רַבְרְבָא עַל כֻּלָּא מִסְטְרָא דְּשִׂמָאלָא וְהַהוּא רָשָׁע הַוָּה שְׁכִיחַ לְגַבֵּי הַהוּא מְמָנָא עִלָּאָה מִכֻּלָּא בְּחַרְשׁוֹי. וְהוּא הַוָּה אָמַר בְּחַרְשׁוֹי בְּלֵילְיָא, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ שַׁלְטָא בְּכָל סִיעָתָא דִּילֵיהּ, וְהוּא הַוָּה אָתֵי לְאִשְׁתַּכְחָא גַּבֵּיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ מַה דְּאִיהוּ בָּעֵי.

כְּגַוְונָא (דף קי"ג ע"א) דָּא (בראשית לא) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבָן הָאֲרַמִי, הַהוּא דְּשָׁכִיחַ גַּבֵּיהּ. (בראשית כ) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ, כְּלְהוּ כְּגַוְונָא דָּא. בְּכָל אֲתַר אִקְרוֹן לֵיהּ בְּאִינּוּן חַרְשִׁין, וְעַל דָּא הֲוָה שְׁכִיחַ בְּלֵילְיָא יַתִּיר מִבִּימָמָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְכָל הָנֵי חַרְשִׁין וְחַכִּימִין הֲווֹ לַאֲבִימֶלֶךְ, דִּכְתִיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁקֹף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן. כְּתִיב הָכָא בְּעַד הַחַלּוֹן, וּכְתִיב הָתָם (שופטים ה) בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה וַתְּיַבֵּב אֵם סִיסְרָא. לָבָן הָא אוֹקְמוּהָ, בִּלְעָם כְּדֵין.

וְעַל דָּא בְּכָלְהוּ כְּתִיב אֱלֹהִים, וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם, וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבָן, וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ, הוּא אָתָא לְגַבַּייהוּ, וְלָאו אִינּוּן לְגַבֵּיהּ, דְּהָא לֵית לְהוּ אֲתַר זַמִּין. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב אֱלֹהִים. אֶלָּא, שְׁמָא דָּא אִשְׁתְּתַף בְּכֹלָּא, וַאֲפִילּוּ עֲבוֹדָה זָרָה נָמֵי אֱלֹהִים אִקְרֵי, אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּבְכֹלָּא דֵּאֱלֹהִים אֲחֵרִים אִלֵּין מְמָנָן, וּבְכֹלָּא דָּא הֲווֹ, וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי הָכִי. וְהַהוּא רָשָׁע הֲוָה אָמַר בְּחַרְשׁוֹי וְקָרֵי לֵיהּ, וְאָתֵי לְגַבֵּיהּ. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב (במדבר כב) לִינוּ פֹה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְיָ אֵלָי. הַהוּא רָשָׁע קָא מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ, דְּהָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ, אֶלָּא וַיָּבֹא אֱלֹהִים.

דָּבָר אַחֵר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְיָ אֵלָי, עַל יְדֵי דְּהַהוּא שְׁלִיחָא

דְּסִטְרָא אָחֳרָא. וְאִי תֵּימָא הָא בִּימָמָא אִשְׁתְּכַח לְגַבֵּיהּ.
(ס"א כַּד הֲוָה לְגַבֵּיהּ בָּלָק אֶלָּא) אֶלָּא וַדַּאי בְּנַחַשׁ אִסְתַּכְּלוּתָא הֲוָה
בֵּיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא הֲוָה מִסְתַּכֵּל לְכַוּונָא שַׁעֲתָא, הַדָּא
הוּא דִּכְתִיב וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים. וַיַּרְא
בִּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְיָ לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דְּהַהוּא
יוֹמָא אִסְתָּכַּל לְכַוּונָא שַׁעֲתָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח כִּשְׁאָר יוֹמֵי,
וּכְדֵין חָמָא דְּהָא רוּגְזָא רַבָּא לָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, כְּדֵין
יָדַע כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְיָ לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. בְּהַהוּא זִמְנָא
שָׁבִיק גַּרְמֵיהּ מִכָּל נְחָשִׁים דְּעָלְמָא, וְלָא אִסְתַּכַּל בְּהוּ,
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים.
תָּא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּרִתְחָא אִשְׁתְּכַח, כְּדֵין שְׁמָאלָא
אִתְעַר, וַהֲוָה יָדַע הַהוּא רָשָׁע אֲתַר, לְאַחָדָא בְּסִטְרָא
שְׁמָאלָא, לְמֵילַט. וְאִסְתָּכַּל בְּהַהוּא זִמְנָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח.
כְּדֵין מַה כְּתִיב, (במדבר כג) מַה אָקוֹב לֹא קַבֹּה אֵל וּמָה
אֶזְעוֹם לֹא זָעַם יְיָ. וּבְגִין כַּךְ, (מיכה ו) עַמִּי זְכָר נָא מַה יָּעַץ
בָּלָק וְגוֹ'. וּמָה עָנָה אוֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר (בְּגִין כַּךְ) זַכָּאִין
אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא
דְּאָתֵי.

(דְּמָארֵיהוֹן אוֹכַח לוֹן הָכִי)

(ויקרא כ"ו) אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ. אִם בְּחֻקּוֹתַי, דָּא אֲתַר דִּגְזִירִין
דְּאוֹרַיְיתָא תַּלְיָין בְּהַהוּא אֲתַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא

יח) אֶת חֻקּוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ. חוֹק הוּא דְּאִקְרֵי הָכִי, וּגְזִירִין דְּאוֹרַיְיתָא בָּהּ אִתְכְּלִילָן. (ויקרא כה) וְאֶת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ. מִשְׁפָּטַי, דָּא הוּא אֲתַר אָחֳרָא עִלָּאָה, דְּהַהִיא חֻקָּה אֲחִידַת בֵּיהּ, וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא דְּעִילָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְכָל גְּזֵרֵי אוֹרַיְיתָא, וְכָל קִדּוּשֵׁי אוֹרַיְיתָא, בְּהָנֵי אֲחִידָן. בְּגִין דְּהַאי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְהַאי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

וְעַל דָּא אִם בְּחֻקּוֹתַי, כָּל אִינּוּן גְּזִירִין וְדִינִין וְעוֹנָשִׁין וּפִקּוּדִין, דְּאִינּוּן בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, חֻקָּה. וְאֶת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמוֹרוּ, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים פא) מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. וְדָא אָחִיד בְּדָא וְדָא בְּדָא, וְכוּלָּא חַד. וְדָא הוּא כְּלָלָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא וּמַאן דְּאַעְבַּר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ פָּגִים שְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּחֹק וּמִשְׁפָּט שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי. וְעַל דָּא, אִם בְּחֻקּוֹתַי תֵּלֵכוּ: דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְאֶת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ: דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְדָא הוּא כְּלָלָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא.

וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. מַאי וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם, כְּיוָן דְּאָמַר תֵּלֵכוּ וְתִשְׁמְרוּ, אַמַּאי וַעֲשִׂיתֶם. אֶלָּא, מַאן דְּעָבִיד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וְאָזִיל בְּאוֹרְחוֹי, כְּבֵיכוֹל כְּאִלּוּ עָבִיד לֵיהּ לְעֵילָּא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִלּוּ עֲשָׂאנִי,

וְאוֹקְמוּהָ. וְעַל דָּא וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. וַעֲשִׂיתֶם אַתֶּם כְּתִיב וַדַּאי, וְהוֹאִיל וּמִתְעָרֵי עָלַיְיכוּ לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא, לְאִשְׁתַּכְחָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, וַעֲשִׂיתֶם אַתֶּם וַדַּאי.

כְּגַוְונָא דָּא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם, וְכִי דָּוִד עֲבַד לֵיהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּאָזִיל בְּאָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְעָבִיד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְאַנְהִיג מַלְכוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּבְיָכוֹל, עָשָׂה שֵׁם לְעֵילָּא. וְלָא הֲוָה מַלְכָּא בְּעָלְמָא דְּזָכָה (דף קי"ג ע"ב) לְהַאי כְּדָוִד, דְּהֲוָה קָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וַהֲוָה מְשַׁבַּח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּסָלִיק שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכוּרְסְיֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק נְהוֹרָא דִּימָמָא. כְּבְיָכוֹל הוּא עָבַד שֵׁם מַמָּשׁ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כד) וַיִּקֹּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיְקַלֵּל. וּבְגִין כָּךְ וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם. וְעַל דָּא וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם כְּתִיב, וְאִי אַתּוּן תִּשְׁתַּדְּלוּן לְמֶעְבַּד לוֹן, לְאִתְתַּקָּנָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, כָּל אִינּוּן בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא יִשְׁתַּכְחוּן גַּבַּייכוּ בְּתִקּוּנֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת.

(ויקרא כו) וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְגוֹ'. כָּל חַד וְחַד, יִתֵּן חֵילָא דִּילֵיהּ עָלַיְיכוּ. מַאן אִינּוּן. הַהוּא תִּקּוּנָא דַּעֲבַדְתּוּן דְּהַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (בראשית יח) וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְיָ' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְכִי כֵּיוָן דִּכְתִיב וְשָׁמְרוּ

דֶּרֶךְ ייְ׳, אֲמַאי לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. אֶלָּא מַאן דְּנָטִיר אוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, כְּבְיָכוֹל הוּא עוֹשֶׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וּמַאי צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּלָא יַדְעִין וְלָא מַשְׂגִּיחִין בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, מַאן עָבִיד שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכָל יוֹמָא, וַוי אֵימָא מַאן דְּיָהִיב צְדָקָה לְמִסְכְּנֵי.

תָּא חֲזֵי, הָא אוּקְמוּהָ הָכִי הוּא, דְּמִסְכְּנָא אָחִיד בֵּיהּ בְּדִינָא, וְכָל מֵיכְלַיְיהוּ בְּדִינָא הוּא, אַתַּר דְּאִקְרֵי צָדֵק, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כב) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף. תְּפִלָּה, דָּא תְּפִלָּה שֶׁל יַד, וְאוֹקִימְנָא. וּמַאן דְּיָהִיב לֵיהּ צְדָקָה לְמִסְכְּנָא, הוּא עָבִיד לְעֵילָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין דִּצְדָקָה דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי, וּצְדָקָה יָהִיב לְצָדֵק. וְכַד יָהִיב לְצָדֵק, כְּדֵין אִתְחַבַּר דָּא בְּדָא, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַח שְׁלִים.

מַאן עָבִיד דָּא אִתְעָרוּתָא (ד"א דְּעָבִיד אִתְעָרוּתָא דָּא) דִּלְתַתָּא, וַדַּאי כְּאִלּוּ עָבִיד שְׁמָא קַדִּישָׁא בִּשְׁלִימוּ. כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ עָבִיד לְתַתָּא, הָכִי אִתְעַר לְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קו) אַשְׁרֵי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט עוֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. עוֹשֵׂה צְדָקָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבְיָכוֹל הוּא עָבִיד לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, מִסְכְּנָא הָא אִתְּמַר מַאן הוּא אַתְרֵיהּ. מַאי

טַעְמָא. בְּגִין דְּמִסְכְּנָא לָא אִית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ כְּלוּם, אֶלָּא מַה דְּיָהֲבִין לֵיהּ וְסִיהֲרָא לָא אִית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ, אֶלָּא מַה דְּיָהִיב לָהּ שִׁמְשָׁא.

תָּא חֲזֵי, אֲמַאי עָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַהוּא אֲתַר גָּרִים לֵיהּ, דְּהָא בַּאֲתַר דְּמוֹתָא הוּא שְׁכִיחַ, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי מֵת. הַהוּא דְּחַיִּים עָלֵיהּ, הוּא יָהִיב לֵיהּ צְדָקָה, אִילָנָא דְּחַיֵּי שַׁרְיָא עֲלוֹי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי י) וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת. וּכְגַוְונָא דְּעָבִיד בַּר נָשׁ לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי עָבִיד לְעֵילָּא מַמָּשׁ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּזָכֵי לְמֶעְבַּד שְׁמָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, בְּגִין כָּךְ צְדָקָה סָלִיק עַל כֻּלָּא.

וְהָנֵי מִלֵּי, צְדָקָה לִשְׁמָהּ. דְּהָא אִתְּעַר צְדָקָה לְצַדָּק, לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא, וּלְמֶהֱוֵי כֻּלָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יָאוּת. דְּהָא צַדָּק, לָא אִתְתָּקַן, וְלָא אִשְׁתְּלִים, אֶלָּא בְּצְדָקָה. דִּכְתִיב, (ישעיה נד) בְּצְדָקָה תִּכּוֹנָנִי, וּלְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמַר, וּבְגִין כָּךְ וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם וְגוֹ'.

(ויקרא כ"ו) וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְגוֹ'.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים ד) רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ וְגוֹ'. רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַרְגָּזָא יִצְרָ טוֹב עַל יִצְרָ הָרָע, וְשַׁפִּיר. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּרָמַשׁ לֵילְיָא, וּבַר נָשׁ שָׁכִיב עַל עַרְסֵיהּ, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין

מִתְעָרִין בְּעָלְמָא, וְאָזְלִין וְשָׁאטִין, וּבְנֵי נָשָׁא בָּעָאן לְאִתְרַגְּזָא מִקָּמֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְדַחֲלָא מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח נַפְשֵׁיהּ בְּגַוַּיְיהוּ, וְיִשְׁתֵּזִיב מִנַּיְיהוּ. וְיִבְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּלָא יָפִיק מִנַּיְיהוּ מִלָּה בְּפוּמֵיהּ. בְּגִין דְּלָא יִתְעַר לְהוּ לְגַבֵּיהּ, וְלָא יִשְׁתַּכְחוּן בַּהֲדֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה. דְּלָא יָפִיק מִנַּיְיהוּ מִלָּה מִפּוּמֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתְּכָחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב, וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ. הַאי לְעֵילָּא. דְּאָתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְחַבְּרָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּדֵין וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד. מַאי טַעְמָא. בְּגִין וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ. (דף קי"ד ע"א) דָּא חַיָּה דְּזִינָא בִּישָׁא לְתַתָּא. וּמַאי אִיהִי. אִגֶּרֶת בַּת מַחֲלַת, הִיא, וְכָל סִיעָתָא דִּילָהּ. הַאי בְּלִילְיָא. בִּימָמָא, בְּנֵי נָשָׁא דְּאָתוּ מִסְּטָרָהָא דָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כ"ו) וְחֶרֶב לֹא תַעֲבוֹר בְּאַרְצְכֶם.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ דְּאַפִּילּוּ חֶרֶב שֶׁל שָׁלוֹם, כְּגוֹן פֻּרְעָנוּת נְכֹה. אֲבָל וְחֶרֶב לֹא תַעֲבוֹר, דָּא סִיעָתָא דִּילָהּ. וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה, דְּלָא תִּשְׁלוֹט בְּאַרְעָא, וַאֲפִילּוּ הַעֲבָרָה בְּעָלְמָא לֹא תַעֲבוֹר עָלַיְיכוּ, וַאֲפִילּוּ חֶרֶב דְּשָׁאַר עַמִּין, וַאֲפִילּוּ בַּר נָשׁ מִזְּיָינָא, לָא יַעֲבוֹר עָלַיְיכוּ.

וְדָא דְּרִישׁ יְאשִׁיָּהוּ מַלְכָּא, וְאוֹקְמוּהָ דְּהוּא אַתְפַּס בְּחוֹבַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. כְּמָה דִּכְתִיב, (איכה ד) רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְיָ׳ נִלְכַּד בִּשְׁחִיתוֹתָם וְגוֹ׳. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּהָא תָּנֵינָן אִי רֵישָׁא דְּעַמָּא הוּא טַב, כָּל עַמָּא מִשְׁתֵּזְבָן בְּגִינֵיהּ. וְאִי רֵישָׁא דְּעַמָּא לָא אִתְכְּשַׁר, כָּל עַמָּא אִתָּפְסָן בְּחוֹבֵיהּ. וְהָא יְאשִׁיָּהוּ רֵישָׁא דְּכַשְׁרָא הֲוָה, וְעוֹבָדוֹי מִתְכַּשְׁרָן. אֲמַאי אִתְפַּס בְּחוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

אֶלָּא עַל דְּלָא הַיְמִין בֵּיהּ בִּירְמְיָהוּ, וְלָא כָּפִית לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דְּחָשִׁיב דִּכְלְהוּ זַכָּאִין כְּוָותֵיהּ. וַהֲוָה אָמַר לֵיהּ יִרְמְיָה, וְלָא הַיְמִין בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ אִתְפַּס בְּחוֹבֵיהוֹן. וְעוֹד דְּסִיהֲרָא הֲוָה מָאִיךְ נְהוֹרָא, וּבַעְיָא לְאַסְתָּמָא.

(ויקרא כ"ו) וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְגוֹ׳. וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי, דָּא שְׁכִינְתָּא. מִשְׁכָּנִי: מַשְׁכּוֹנָא דִּילִי. דְּהִיא אִתְמַשְׁכְּנָא בְּחוֹבַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי, מַשְׁכּוֹנִי וַדַּאי. מְתַל לְבַר נָשׁ דְּהֲוָה רְחִימָא לְאָחָרָא, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי בְּרְחִימוּתָא עִלָּאָה דְּאִית לִי גַּבָּךְ, בָּעֵינָא לְדַיְירָא עִמָּךְ. אָמַר הֵיךְ אֶנְדַּע דְּתֵידוּר גַּבַּאי, נָטַל כָּל כִּסוּפָא דְּבֵיתֵיהּ, וַאֲיֵיתֵי לְגַבֵּיהּ, אָמַר הָא מַשְׁכּוֹנָא לְגַבָּךְ, דְּלָא אִתְפְּרַשׁ מִנָּךְ לְעָלְמִין.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּעָא לְדַיְירָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, מָה עֲבַד, נָטַל כִּסוּפָא דִּילֵיהּ, וְנָחִית לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר

לוֹן, יִשְׂרָאֵל, הָא מַשְׁכּוֹנָא דִּילִי גַּבַּייכוּ, בְּגִין דְּלָא אִתְפְּרַשׁ מִנַּייכוּ לְעָלְמִין. וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְחִיק מִינָן, מַשְׁכּוֹנָא שְׁבִיק בִּידָן, וְאָנָן נַטְרִין דְּהוּא כְּסוּפָא דִּילֵיהּ, מַאן דְּיִבְעֵי מַשְׁכּוֹנֵיהּ ייתֵי לְדַיְּרָא גַּבָּן בְּגִין כָּךְ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם, מַשְׁכּוֹנָא אֶתֵּן בִּידַייכוּ, בְּגִין דְּאֵדוּר עִמְכוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, מַשְׁכּוֹנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא גַּבַּייהוּ, וְלָא שָׁבְקוּ לֵיהּ לְעָלְמִין.

וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם, לְבַר נָשׁ דְּרָחִים לְחַבְרֵיהּ, וּבָעָא לְדַיְּרָא עִמֵּיהּ, מַה עֲבַד, נָטַל עַרְסָא דִּילֵיהּ וְאַייתִי לְבֵיתֵיהּ. אָמַר דָּא עַרְסָא דִּילִי בְּבֵיתָךְ, בְּגִין דְּלָא אַרְחִיק מִינָךְ, עַרְסָךְ, וּמָאנָךְ. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם, הָא עַרְסָא דִּילִי בְּבֵיתַייכוּ, כֵּיוָן דְּעַרְסָא דִּילִי עִמְכוֹן, תִּנְדְּעוּן דְּלָא אִתְפְּרַשׁ מִנַּייכוּ, וּבְגִין כָּךְ וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם.

(ויקרא כו) וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים, כֵּיוָן דְּמַשְׁכְּנָא דִּילִי גַּבַּייכוּ, בְּוַדַּאי תִּנְדְּעוּן דַּאֲנָא אָזִיל עִמְכוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים כג) כִּי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אוֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ.

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה, הֲווֹ שְׁכִיחֵי לֵילְיָא חַד בְּכַפַּר קָרִיב

לֵימָא דְּטִבֶּרְיָא, קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק לְרִבִּי יְהוּדָה נֵימָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא דְּאַף עַל גַּב דַּאֲנָן בַּאֲתַר דָּא, לָא בָּעִינָא לְאִתְפָּרְשָׁא מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי.

פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שמות לג) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְגוֹ'. וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל, אֲמַאי. אֶלָּא אָמַר מֹשֶׁה, הוֹאִיל וְיִשְׂרָאֵל קָא מְשַׁקְּרֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַחְלִיפוּ יְקָרָא דִּילֵיהּ, הָא מַשְׁכּוֹנָא דִּילֵיהּ יְהֵא בִּידָא דְּמְהֵימָנָא, עַד דְּנֶחֱמֵי בְּמַאן יִשְׁתְּאַר. אָמַר לֵיהּ לִיהוֹשֻׁעַ, אַנְתְּ תְּהֵא מְהֵימְנָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁתְּאַר מַשְׁכּוֹנָא בִּידָךְ בְּהֵימְנוּתָא, וְנֶחֱמֵי (דף קי"ד ע"ב) בְּמַאן יִשְׁתְּאַר. מַה כְּתִיב, וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. מַאי טַעֲמָא לִיהוֹשֻׁעַ בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיהֲרָא לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא, וְאִיהוּ אִתְחֲזֵי לְנַטְרָא מַשְׁכּוֹנָא. וְעַל דָּא, לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, לָא אִתְחֲזֵי הָכִי, דְּהָא מַשְׁכּוֹנָא דִּילִי יַהֲבִית בִּידַיְיהוּ, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן חָאבוּ לְגַבָּאי, מַשְׁכּוֹנָא יְהֵא לְגַבַּיְיהוּ, דְּלָא יִתְפָּרְשׁוּן מִנַּיְיהוּ. (ס"א דְּלָא אִתְפָּרַשׁ מִנַּיְיהוּ) תִּבְעֵי דְּאִתְפָּרַשׁ מִנַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִיתוּב לְגַבַּיְיהוּ לְעָלְמִין, אֶלָּא אָתִיב מַשְׁכּוֹנָא דִּילִי לְגַבַּיְיהוּ, וּבְגִינֵיהּ לָא אֶשְׁבּוֹק לְהוֹן בְּכָל אֲתַר.

אַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל חָבוּ לְגַבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַאי מַשְׁכּוֹנָא דִּילֵיהּ לָא שָׁבְקוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא נָטִיל לֵיהּ מִבֵּינַיְיהוּ. וְעַל דָּא, בְּכָל אֲתַר דְּגָלֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם. וְהָא אוּקְמוּהָ.

פְּתַח רִבִּי יִצְחָק וְאָמַר (שיר השירים ב) דּוֹמֶה דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעוֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה זֶה וְגוֹ'. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּזָכוּ דְּמַשְׁכּוֹנָא דָּא לְמֶהֱוֵי גַּבַּייהוּ, מִן מַלְכָּא עִלָּאָה. דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי בְּכָל רֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי וּזְמַנֵּי, לְאַשְׁגָּחָא עֲלַייהוּ, וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהַהוּא מַשְׁכּוֹנָא דְּאִית לֵיהּ גַּבַּייהוּ, דְּאִיהוּ כְּסוּפָּא דִּילֵיהּ.

לְמַלְכָּא דְּסַרְחָא מַטְרוֹנִיתָא, אַפְקָהּ מֵהֵיכָלֵיהּ. מָה עַבְדַת. נַטְלַת בְּרָהּ דִּילֵיהּ כְּסוּפָּא דְּמַלְכָּא, רְחִימָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּדַעְתָּא דְּמַלְכָּא עָלָהּ, שַׁבְקֵיהּ בִּידָהָא. בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, עַל מַטְרוֹנִיתָא, וְעַל בְּרָהּ, הֲוָה סָלִיק אַגְרִין, וְנָחִית דַּרְגִּין, וְסָלִיק כּוּתָלִין, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְאַשְׁגָּחָא בֵּין נוּקְבֵי כּוּתָלָא עֲלַייהוּ, כְּיוָן דְּחָמֵי לוֹן, שָׁאֲרֵי בָּכֵי מֵאֲחוֹרֵי קוּסְטֵי כּוּתָלָא, וּלְבָתַר אָזִיל לֵיהּ.

כַּךְ יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן נַפְקוּ מֵהֵיכָלֵיהּ דְּמַלְכָּא, הַהוּא מַשְׁכּוֹנָא לָא שָׁבְקוּ, וּבְגִין דְּרְעוּתָא דְּמַלְכָּא

עָלַיְיהוּ, שַׁבְקֵיהּ עִמְּהוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק רְעוּתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, עַל מַטְרוֹנִיתָא וְעַל יִשְׂרָאֵל. סָלִיק אַגְרִין (מְקַפֵּץ עַל הַגַּבָּעוֹת), נָחִית דַּרְגִּין, וְסָלִיק כּוֹתָלִין, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְאַשְׁגָּחָא בֵּין קוּסְטֵי כּוֹתָלָא עָלַיְיהוּ. כֵּיוָן דְּחָמֵי לוֹן, שָׁאֲרֵי וּבָכֵי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב דּוֹמָה דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעוֹפֶר הָאַיָּלִים לְדַלְגָּא מִכּוֹתָלָא לְאִיגָּרָא, וּמֵאִיגָּרָא לְכוֹתָלָא.

הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ, בָּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת, (דְּוַדַּאי בֵּי כְּנִישְׁתָּא בַּעְיָיא חַלּוֹנוֹת). מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְאַשְׁגָּחָא עָלַיְיהוּ. וּבְגִין כַּךְ, יִשְׂרָאֵל בָּעוּ לְמֶחֱדֵי בְּהַהוּא יוֹמָא, דְּאִינְהוּ יַדְעֵי דָּא, וְאַמְרֵי. (תהלים קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ.

(ויקרא כו) וְאִם בְּחֻקֹּתַי תִּמְאָסוּ וְגוֹ'. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (משלי ג) מוּסַר יְיָ בְּנִי אַל תִּמְאָס וְאַל תָּקוֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ. כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאוֹכָחָא לְהוּ, וּלְדַבְּרָא לְהוּ בְּאַרַח מֵישָׁר, כְּאַבָּא דְּרָחִים לִבְרֵיהּ, וּמְגוֹ רְחִימוּ דִּילֵיהּ לְגַבֵּיהּ, שַׁרְבִיטָא בִּידֵיהּ תָּדִיר, לְדַבְּרָא לֵיהּ בְּאַרַח מֵישָׁר, דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וּלְשִׂמְאלָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי ג) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב יְיָ יוֹכִיחַ וּכְאָב אֶת בֵּן יִרְצֶה. וּמַאן דְּלָא רָחִים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסָאנֵי לֵיהּ, סָלִיק מִנֵּיהּ תּוֹכָחָה, סָלִיק מִנֵּיהּ שַׁרְבִיטָא.

כְּתִיב. (מלאכי א) **אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ׳ וְגוֹ׳, מִגּוֹ רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ, שַׁרְבִיטָא בִּידֵיהּ תְּדִיר, לְדַבְּרָא לֵיהּ. וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי, בְּגִין כָּךְ סְלִיקִית מִנֵּיהּ שַׁרְבִיטָא, סְלִיקַת מִנֵּיהּ תּוֹכַחְתָּא, בְּגִין דְּלָא אֶתֵּן לֵיהּ בִּי חוּלָקָא, רְחִיקָא דְּנַפְשָׁאי הוּא. אֲבָל אַתּוּן, אָהַבְתִּי אֶתְכֶם וַדַּאי. וּבְגִין כָּךְ, מוּסַר יְיָ׳ בְּנִי אַל תִּמְאָס וְאַל תָּקוֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ. מַאי וְאַל תָּקוֹץ. לָא תְּקוּצוּן בֵּיהּ, כְּמַאן דְּעָרַק מִגּוֹ גוּבִין, דְּאִינּוּן מִילִּין כְּגוֹבִין לְגַבֵּיהּ בְּגַרְמֵיהּ.**

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר צָדֵק בְּדִינוֹי. כַּמָּה סִטְרֵי טְהִירִין, מִתְעָרִין מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, כַּמָּה שַׁרְבִיטִין נָפְקִין, מִנְּהוֹן שַׁרְבִיטֵי אֶשָּׁא, שַׁרְבִיטֵי גוּמְרִין, שַׁרְבִיטֵי שַׁלְהוֹבָא, כֻּלְּהוּ נָפְקִין וּמִתְעָרִין בְּעָלְמָא, וְלָקָאן לִבְנֵי נָשָׁא. תְּחוֹתַיְיהוּ מְמָנָן אָחֲרָנִין, מָארֵי טַפְסִין, מְמָנָן דְּאַרְבְּעִין חָסֵר חַד. שָׁאטִין וְנַחְתִּין, לָקָאן וְסַלְקִין, וְנַטְלִין רְשׁוּתָא, עַיְילִין (דף קט"ו ע"א) **בְּנוּקְבָא דְּתִהוֹמָא רַבָּא, מְצַבְּעִין טַפְסֵי, וְנוֹרָא דְּדָלִיק אִתְחַבָּר בֵּהוּ, נָפְקֵי גוּמְרִין וְשָׁאטִין וְנַחְתִּין, וְאִשְׁתְּכָחוּ לָקְבֵלֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, וְיָסַפְתִּי לְיַסְּרָה אֶתְכֶם אֶתֵּן לְמָארֵיהוֹן דְּדִינָא, תּוֹסֶפֶת עַל דִּינָא דִּלְהוֹן.**

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית ח) **לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם. מַאי לֹא אוֹסִיף. לֹא אֶתֵּן**

תּוֹסֶפֶת לְמָארֵי דִּינָא לְשֵׁיצָאָה עָלְמָא, אֶלָּא תּוֹסֶפֶת כְּגַוְונָא דְּיָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל. וְעַל דָּא וְיָסַפְתִּי, אֶתֵּן תּוֹסֶפֶת וַדַּאי.

תּוֹסֶפֶת אֲמַאי. בְּגִין לְיַסְּרָה אִתְכֶם שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם. שֶׁבַע, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִי גָּבֵי הַהוּא דְּיָלְיָה לָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמוֹר יָהּ יְיָ׳ מִי יַעֲמוֹד, וְאַתְּ אֲמָרְתְּ שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם.

אֶלָּא מַה תַּלְמוּד לוֹמַר שֶׁבַע. אֶלָּא הָא שֶׁבַע לָקְבַלַיְיכוּ. וּמַאי אִיהִי. דָּא שְׁמִיטָּה, דְּאִיהִי שֶׁבַע, דִּכְתִיב שֶׁבַע, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים טו) מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִיטָּה. וְעַל דָּא שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם, וְאִקְרֵי שֶׁבַע, וְאִקְרֵי בַּת שֶׁבַע. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא שֶׁבַע בִּלְחוֹדָהָא, לְמֶעְבַּד שְׁמִטָּה, וּלְמֶעְבַּד דִּינִין, לְאַפָּקָא חֵירוּ דְּכֹלָּא בָּהּ. בַּת שֶׁבַע אִקְרֵי, דְּאִתְחַבָּר בְּאַחְרָא כַּחֲדָא, לְאַנְהָרָא, לְמִשְׁלַט בְּמַלְכוּתָא, לְאוֹדָעָא מַלְכוּתָא בְּאַרְעָא וּבְכֹלָּא, בַּת שֶׁבַע אִקְרֵי. כְּתִיב, (בראשית כו) עַל כֵּן שֵׁם הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה. בְּאֵר שֶׁבַע, בְּאֵרָה דְּיִצְחָק הוּא, וְכֹלָּא חַד מִלָּה הוּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, (ויקרא כ"ו) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם. וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם, עַל יְדָא דְּמִמָּנָן אָחֳרָנִין,

כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. אַף אָנִי, הָא אֲנָא אִתְעַר לָקְבַלַיְיכוּ. הָא שֵׁבַע, לְאִתְעָרָא עֲלַיְיכוּ.

תָּא חֲזֵי, רְחִימוּתָא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, לְמַלְכָּא דְּהַוָּה לֵיהּ בַּר יְחִידָאי, וַהֲוָה חָטֵי קַמֵּי מַלְכָּא, יוֹמָא חַד סָרַח קַמֵּי מַלְכָּא, אָמַר מַלְכָּא, כָּל הָנֵי יוֹמִין אַלְקֵינָא לָךְ, וְלָא קַבִּלְתְּ. מִכָּאן וְאֵילָךְ חָמֵי מַאי אַעְבִּיד לָךְ, אִי אַתָּרִיךְ לָךְ מִן אַרְעָא, וְאַפִּיק לָךְ מִמַּלְכוּתָא, דְּיִלְמָא יְקוּמוּן עֲלָךְ דּוּבֵּי חַקְלָא, אוֹ זְאֵבֵי חַקְלָא, אוֹ לִסְטִין, וְיַעַבְרוּן לָךְ מֵעָלְמָא. מַה אַעְבִּיד. אֶלָּא אֲנָא וְאַנְתְּ נֵיפּוֹק מֵאַרְעָא.

כַּךְ אַף אָנִי, אֲנָא וְאַנְתְּ נִיפּוֹק מֵאַרְעָא (אַף אֲנָא וְאַנְתְּ נֵהַךְ בְּגָלוּתָא וְנִיפּוֹק כַּחֲדָא). כַּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל מַה אַעְבִּיד לְכוּ, הָא אַלְקֵינָא לְכוּ, וְלָא אַרְכִּיתוּ אוּדְנַיְיכוּ, הָא אַיְיתֵינָא עֲלַיְיכוּ מָארֵי תְּרִיסִין, מָארֵי טַפְסִין, לְאַלָּקָאָה לְכוֹן, וְלָא שְׁמַעְתּוּן. אִי אַפִּיק לְכוּ מֵאַרְעָא לְחוֹדְכוֹן, דָּחִילְנָא עֲלַיְיכוּ מִכַּמָּה דּוּבִּין, מִכַּמָּה זְאֵבִין, דְּיִקּוּמוּן עֲלַיְיכוּ, וְיַעַבְרוּן לְכוּ מֵעָלְמָא. אֲבָל מַה אַעְבִּיד לְכוֹן, אֶלָּא אֲנָא וְאַתּוּן נֵפּוֹק מֵאַרְעָא, וּנְהַךְ בְּגָלוּתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם לְמֵהַךְ בְּגָלוּתָא. וְאִי תֵּימְרוּן דְּאֶשְׁבּוֹק לְכוֹן, אַף אָנִי עִמְּכוֹן. שֵׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם, דָּא שֵׁבַע דְּיִתְתָּרֵךְ עִמְּכוֹן, וַאֲמַאי. עַל

חַטֹּאתֵיכֶם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתּוּן גַּרְמְתּוּן, דַּאֲנָא וְאַתּוּן לָא נֵידוּר (ס"א בְּאַרְעָא) בְּעָלְמָא (נ"א נְטָרוּד (ס"א מְאַרְעָא) מֵעָלְמָא). הָא מַטְרוֹנִיתָא נַפְקַת מֵהֵיכָלָה עִמְּכוֹן, הָא אִתְחֲרַב כֻּלָּא, הֵיכָלָא דִילִי וְדִלְכוֹן אִתְחָרַב. דְּהָא לְמַלְכָּא לָא אִתְחֲזֵי הֵיכָלָא, אֶלָּא כַּד אִיהוּ עָיֵיל עִם מַטְרוֹנִיתָא.

וְחֶדְוָה דְּמַלְכָּא לָא אִשְׁתְּכַח.

אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל בְּהֵיכָלָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאִשְׁתְּכַח בְּרָהָא עִמָּהּ בְּהֵיכָלָא, חֲדָאן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. הַשְׁתָּא דְּלָא אִשְׁתְּכַחוּ בְּרָא וּמַטְרוֹנִיתָא, הָא הֵיכָלָא חֲרִיבָא מִכֹּלָּא. אֶלָּא אֲנָא מַה אַעְבִּיד. אַף אֲנָא עִמְּכוֹן. וְהַשְׁתָּא אַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל אִינְהוּ בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח עִמְּהוֹן, וְלָא שָׁבִיק לוֹן, דְּכַד יִפְקוּן, יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְתוּב עִמְּהוֹן. דִּכְתִיב, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ וַדַּאי. וְהָא אִתְּמַר.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אַעְרָעוּ בְּהַהִיא מְעָרְתָּא בְּחַקְלָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי יוֹסֵי, הַאי דִּכְתִיב, (דברים כח) אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית וְגוֹ', מִלְּבַד הַבְּרִית. מַאי דִּבְרֵי הַבְּרִית. דִּבְרֵי גְּבוּרָה (ס"א הָאֱלֹהֶה) מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הָא אוּקְמוּהָ, הַלָּלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהַלָּלוּ מִפִּי עַצְמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהָא אִתְּמַר.

תָּא חֲזֵי, אִלֵּין וְאִלֵּין דִּבְרֵי הַבְּרִית הֲווֹ, (דף קט"ו ע"ב) דְּאַף עַל גַּב דְּמִפֵּי הַגְּבוּרָה הֲווֹ מִלִּין. מִלֵּי בְּרִית הֲווֹ, דְּהָא טַב וּבִישׁ בֵּיהּ תַּלְיָין. טַב דְּאָתֵי מִצַּדִּיק. בִּישׁ דְּאָתֵי מִן דִּינָא. דִּינָא, מֵאַתַר דְּדִינָא, וְהַיְינוּ צָדֵק. וְצַדִּיק וְצָדֵק בְּרִית אִינּוּן, בְּרִית אִקָּרוּן. וְעַל דָּא, מִלִּין אִלֵּין, מִלֵּי בְּרִית אִינּוּן. וְקִשְׁיר בְּרִית כַּחֲדָא. וּבְגִינֵי כַּךְ זָכוֹר וְשָׁמוֹר, קָשִׁיר כַּחֲדָא. זָכוֹר בְּיוֹם, שָׁמוֹר בַּלַּיְלָה. הָא בְּרִית כַּחֲדָא, וּבְגִין כַּךְ בְּרִית וַדַּאי, דִּבְרֵי הַבְּרִית נִינְהוּ. וּבְכָל אֲתַר בְּרִית בַּאֲתַר דָּא אִיהוּ.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי הָכִי הוּא, וּבְגִין כָּךְ שַׁבָּת דְּאִיהוּ זָכוֹר וְשָׁמוֹר, אִקְרֵי בְּרִית. דִּכְתִיב, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. וְכֹלָּא מִלָּה חַד, וַאֲתַר דָּא, אִקְרֵי בְּרִית בְּכָל אֲתַר. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ, הוּא יְסוֹד, דְּאִיהוּ שְׁלָמָא דְּאַרְעָא, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, שְׁלָמָא דְּעָלְמָא. וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע. מַאי ז׳. דָּא צָדֵק. הָא וַדַּאי בְּרִית, וּבְגִין כָּךְ דִּבְרֵי הַבְּרִית נִינְהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כְּתִיב. (ויקרא כ"ו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹ׳. וְאַף גַּם זֹאת, וְאַף, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אַף אֲנִי. גַּם, לְרַבּוֹת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִקְרֵי זֹאת, דְּלָא שַׁבְקַת לוֹן לְעָלְמִין. בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם, בִּהְיוֹתָם

כְּלָא כַּחֲדָא. לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים בְּגִין דְּלָא אִתְחַבָּר בְּהוּ. לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם, דְּאִי לָא אֶפְרוֹק לְהוּ, הָא בְּרִיתִי פְּלִיג, וּבְגִין כָּךְ לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אֲנָא שְׁמַעְנָא מִלָּה חַדְתָּא, דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלְּתָם, לָא הַכִּיתִים וְלָא חֲרַגְתִּים לְכַלּוֹתָם מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לָא מְאַסְתִּים וְלָא גְעַלְתִּים, מַאן דְּסָאנֵי לְאָחָרָא מָאִיס הוּא לָקָבְלֵיהּ, וְגַעֲלָא הוּא בְּגִיעוּלָא קַמֵּיהּ. אֲבָל הָכָא, לָא מְאַסְתִּים וְלָא גְעַלְתִּים. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דַּחֲבִיבוּתָא דְּנַפְשָׁאי בֵּינַייהוּ. וּבְגִינָהּ כְּלְהוּ חֲבִיבִין גַּבָּאי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב לְכַלֹּתָם. לְכַלֹּתָם כְּתִיב, חָסֵר וְי"ו, בְּגִינָהּ לָא מְאַסְתִּים וְלָא גְעַלְתִּים, בְּגִין דְּאִיהִי רְחִימָתָא דְּנַפְשָׁאי, רְחִימוּתָא דִּילִי גַּבָּהָא.

לְבַר נָשׁ דְּרָחִים אִתְּתָא, וַהֲוות דַּיְירָא בְּשׁוּקָא דְּבוּרְסָקֵי, אִי לָא הֲוות הִיא תַּמָּן, לָא עָיֵיל בָּהּ לְעָלְמִין. כֵּיוָן דְּהִיא תַּמָּן, דָּמֵי בְּעֵינוֹי כְּשׁוּקָא דְּרוֹכְלֵי, דְּכָל רֵיחִין דְּעָלְמִין טָבִין אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן.

אוֹף הָכָא, וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם, דְּאִיהוּ שׁוּקָא דְּבוּרְסָקֵי, לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים. וַאֲמַאי. לְכַלֹּתָם. בְּגִין כַּלָּתָם, דַּאֲנָא רְחִימְנָא לָהּ, דְּאִיהִי רְחִימָתָא דְּנַפְשָׁאי, דְּשַׁרְיָא תַּמָּן, וְדָמֵי עָלַי כְּכָל רֵיחִין

טָבָאן דְּעָלְמָא, בְּגִין הַהִיא כְּלָּה דִּבְגַוְוייהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִלּוּ לָא אָתֵינָא הָכָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלָּה דָּא דַּיֵּי. פָּתַח וְאָמַר, (מלאכי א) בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדֹנָיו. בֵּן יְכַבֵּד אָב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כ) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, וְאוֹקְמוּהָ, בְּמֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא וּבְכֹלָּא. הַאי בְּחַיָּיוֹי דְּאִתְחַיָּיב בֵּיהּ. בָּתַר דְּמִית, אִי תֵּימָא הָא פָּטוּר מִגֵּיהּ הוּא, לָאו הָכֵי. דְּאַף עַל גַּב דְּמִית, אִתְחַיָּיב בִּיקָרֵיהּ יַתִּיר, דִּכְתִיב כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ. דְּאִי הַהוּא בְּרָא אָזִיל בְּאַרַח תְּקָלָא, וַדַּאי מְבַזֶּה לַאֲבוּי הוּא, וַדַּאי עָבִיד לֵיהּ קְלָנָא. וְאִי הַהוּא בְּרָא אָזִיל בְּאַרַח מֵישָׁר, וְתָקִין עוֹבָדוֹי, וַדַּאי דָּא אוֹקִיר לַאֲבוּי, אוֹקִיר לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא גַּבֵּי בְּנֵי נָשָׁא, אוֹקִיר לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, גַּבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עָלֵיהּ, וְאוֹתִיב לֵיהּ בְּכוּרְסְיֵיא דִּיקָרֵיהּ. וַדַּאי בֵּן יְכַבֵּד אָב.

כְּגוֹן רִבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִיהוּ אוֹקִיר לֵיהּ לַאֲבוּי בְּהַאי עָלְמָא, וּבְהַהוּא עָלְמָא הַשְׁתָּא אַסְגֵּי שְׁבָחָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּתְרִין עָלְמִין, בְּהַאי עָלְמָא, וּבְהַהוּא עָלְמָא יַתִּיר מְחַיָּיוֹי. דְּזָכָה לִבְנִין קַדִּישִׁין, וּלְגִוְעִין קַדִּישִׁין. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּזַכָּאן לִבְנִין קַדִּישִׁין, לְגִוְעִין קַדִּישִׁין. עֲלַיְיהוּ אִתְקְרֵי, (ישעיה סא) כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ אָמֵן.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

חומש במדבר

פָּרָשַׁת בְּמִדְבַּר

(דף קי"ז ע"א)

(במדבר א) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְגוֹ', רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְגוֹ', הַאי קְרָא אִתְמַר. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם עָבֵד לֵיהּ בְּדִיוּקְנָא דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וַהֲוָה כָּלִיל מִכֹּלָּא, וַהֲוָה נְהוֹרֵיהּ נָהִיר, מִסַּיְיפֵי עָלְמָא עַד סַיְיפֵי עָלְמָא. וַהֲווּ דַּחֲלִין קַמֵּיהּ כֹּלָּא.

וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ, אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ בְּהַאי קְרָא, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ, כֵּיוָן דְּאָמַר בְּצַלְמוֹ, מַאי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. אֶלָּא וַדַּאי תְּרֵין דַּרְגִּין דִּכְלִילָן דְּכַר וְנוּקְבָּא, חַד לִדְכַר, וְחַד לְנוּקְבָּא.

וּבְגִין כַּךְ דּוּ פַּרְצוּפִין הֲווֹ וַדַּאי, וְסִיפָּא דְּקְרָא אוֹכַח, דְּכְתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם. וְכָלִיל הֲוָה מִכָּל סִטְרִין (נ"א מִתְּרֵין סִטְרִין) וְאַף עַל גַּב דְּנוּקְבָּא אֲחִידַת בְּסִטְרוֹי. הָא הִיא נָמֵי כְּלִילָא מִתְּרִין סִטְרִין, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכֹלָּא. וַהֲוָה מִסְתָּכַּל בְּחָכְמְתָא, לְעֵילָּא וְתַתָּא. כֵּיוָן דְּסָרַח, אִתְמַעֲטוּ פַּרְצוּפִין, וְחָכְמְתָא אִסְתַּלָּקַת מִנֵּיהּ, וְלָא הֲוָה מִסְתָּכַּל אֶלָּא בְּמִלֵּי דְּגוּפֵיהּ. לְבָתַר אוֹלִיד בְּנִין

מֵעָלְאֵי וְתַתָּאֵי, וְלָא אִתְיְשָׁבוּ דָּא וְדָא בְּעָלְמָא, עַד דְּאוֹלִיד בַּר, וּמַנֵּיהּ אִשְׁתְּלִים (ס״א אַשְׁתִּיל) עָלְמָא, דְּאִקְרֵי שֵׁת, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעִם כָּל דָּא, עָלְמָא תַּתָּאָה לָא אִשְׁתְּלִים, וְלָא הֲוָה שְׁלִים, וְלָא אִשְׁתַּכַּח בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּאָתָא אַבְרָהָם, וְאִתְקְיָים עָלְמָא. אֲבָל לָא אִשְׁתְּלִים, עַד דְּאַבְרָהָם אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ בְּעָלְמָא וְאָחִיד בֵּיהּ בִּימִינָא, כְּמַאן דְּאָחִיד בִּימִינֵיהּ, לְמַאן דְּנָפִיל. אָתָא יִצְחָק, וְאָחִיד בִּידֵיהּ דְּעָלְמָא בְּשִׂמְאלָא, וְאִתְקְיָים יַתִּיר. כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב, אָחִיד בְּאֶמְצָעִיתָא בְּגוּפָא, וְאִתְכְּלִיל בְּתְרִין סִטְרִין, אִתְקְיָים עָלְמָא וְלָא הֲוָה מִתְמוֹטֵט.

וְעִם כָּל דָּא לָא אַשְׁתִּיל (ס״א אִשְׁתְּלִים) בְּשָׁרְשׁוֹי, עַד דְּאוֹלִיד תְּרֵיסָר שִׁבָטִין, וְשִׁבְעִין נַפְשָׁן, וְאַשְׁתִּיל (ס״א וְאִשְׁתְּלִים) עָלְמָא. וְעִם כָּל דָּא לָא אִשְׁתְּלִים, עַד דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְּסִינַי, וְאִתְקַם מַשְׁכְּנָא. כְּדֵין אִתְקְיָימוּ עָלְמִין וְאִשְׁתְּלִימוּ, וְאִתְבְּסָמוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

כֵּיוָן דְּאוֹרַיְיתָא וּמַשְׁכְּנָא אִתּוֹקְמוּ, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִפְקַד (דף קי״ז ע״ב) חֵילוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה חַיָּילִין אִינּוּן דְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה חַיָּילִין אִינּוּן דְּמַשְׁכְּנָא. תָּא חֲזֵי, כָּל מִלָּה דְּבָעֵי לְאִתְיַישְׁבָא בְּדוּכְתֵּיהּ, לָא מִתְיַישְׁבָא עַד דְּאִדְכַּר בְּפוּמָא, וְאִתְמְנֵי עֲלֵהּ. אוּף הָכָא, בָּעָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְמִפְקַד חַיָּילִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְחַיָּילִין דְּמַשְׁכְּנָא, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ כְּחַד וְלָא מִתְפָּרְשֵׁי דָּא מִן דָּא, כֻּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא וּמַשְׁכְּנָא לָא מִתְפָּרְשֵׁי דָּא מִן דָּא, וְאָזְלִין כַּחֲדָא.

וּבְגִין כַּךְ, חַיָּילֵיהוֹן עָאלִין בְּחוּשְׁבָּנָא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא גַּבַּייהוּ, בַּר אִינּוּן אַחֲרָנִין דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא.

וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד. אִי בְּאֹהֶל מוֹעֵד, אֲמַאי בְּמִדְבַּר סִינַי. אֶלָּא חַד לְאוֹרַיְיתָא וְחַד לְמַשְׁכְּנָא. וְהַאי וְהַאי, בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית, וְכֻלָּא חַד, וְהַאי אִקְרֵי (מלכים א ו) חֹדֶשׁ זִיו רֶמֶז לְהַהוּא יַרְחָא וְשַׁתָּא דְּנָהִיר לְסִיהֲרָא, דְּהָא כְּדֵין עָלְמִין כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ בִּשְׁלִימוּ. לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּהָא כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הֲוָה.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים קטו) יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית וְגוֹ'. יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ, אִלֵּין גּוּבְרִין. דַּהֲווֹ עָאלִין בְּחוּשְׁבָּנָא בְּמַדְבְּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לוֹן, וְאוֹסִיף עֲלַייהוּ בְּכָל זִמְנָא.

תָּא חֲזֵי, הַאי מַאן דְּאָמַר שְׁבָחָא דְּחַבְרִיהּ, דִּבְנוֹי, אוֹ דְּמָמוֹנֵיהּ, בָּעֵי לְבָרְכָא לֵיהּ, וּלְאוֹדָאָה עֲלֵיהּ בִּרְכָאן. מְנָלָן. מִמֹּשֶׁה. דִּכְתִיב, (דברים א) וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם

לָרוֹב, לְבָתַר מַה כְּתִיב, יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְגוֹ'. תְּרֵין בִּרְכָאן הֲווֹ, חַד יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְגוֹ'. הָא חַד. לְבָתַר וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם. לְאוֹדָאָה עָלַיְיהוּ, בִּרְכָאן עַל בִּרְכָאן.

וְאִי אִיהוּ מָנֵי שְׁבָחָא דְּחַבְרִיהּ, וְלָא אוֹדֵי עָלֵיהּ בִּרְכָאן.

הוּא נְתִפַּס בְּקַדְמִיתָא מִלְּעֵילָּא. וְאִי אִיהוּ מְבָרֵךְ לֵיהּ, הוּא מִתְבָּרֵךְ מִלְּעֵילָּא. וּבִרְכָתָא בָּעֵי לְבָרְכָא לָהּ בְּעֵינָא טָבָא, וְלָא בְּעֵינָא בִּישָׁא. וּבְכֹלָּא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דִּלְבָּא. וּמַה מַאן דְּמְבָרֵךְ לְחַבְרִיהּ, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִבָרֵךְ לֵיהּ בְּעֵינָא טָבָא, בִּלְבָּא טָבָא. מַאן דְּמְבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, דְּבָעֵי עֵינָא טָבָא, וְלִבָּא טָבָא, וּרְחִימוּתָא דִּלְבָּא.

בְּגִין כָּךְ (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגוֹ'.

תָּא חֲזֵי, הָא אוּקְמוּהָ לֵית בִּרְכָתָא דִּלְעֵילָּא שַׁרְיָא, עַל מִלָּה דְּאִתְמְנֵי. וְאִי תֵּימָא, יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אִתְמְנוּן. אֶלָּא כּוּפְרָא נַטְלֵי מִנַּיְיהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְחוּשְׁבָּנָא לָא חֲוֵי עַד דְּיִתְכְּנִישׁ כָּל הַהוּא כּוּפְרָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא, וּבְקַדְמֵיתָא מְבָרְכָן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּלְבָתַר מְנָאן הַהוּא כּוּפְרָא, וּלְבָתַר מְהַדְּרִין וּמְבָרְכִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אִשְׁתְּכַחוּ דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִין בְּקַדְמִיתָא וּבְסוֹפָא, וְלָא סָלִיק בְּהוּ מוֹתָנָא.

מוֹתָנָא אֲמַאי סָלִיק בִּמְנַיְינָא. אֶלָּא בְּגִין דִּבְרִכְתָּא לָא שַׁרְיָא בִּמְנַיְינָא, כְּיוָן דְּאִסְתַּלַק בִּרְכָתָא, סִטְרָא אַחֲרָא שָׁאֲרֵי עֲלוֹי, וְיָכִיל לְאַתְּזָקָא. בְּגִין דָּא בִּמְנַיְינָא נַטְלִין כּוּפְרָא וּפִדְיוֹנָא, לְסַלְקָא עֲלֵיהּ מִנַּייהוּ.

(ס״א מֵעֲלֵיהּ מוֹתָנָא) יְבָרֶכְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אִלֵּין נָשִׁין, דְּלָא סַלְקִין בִּמְנַיְינָא. יְבָרֶכְךָ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, דְּאִינּוּן מְבָרְכִין לְעַמָּא, בְּעִינָא טָבָא וּבְלִבָּא טָבָא, וּבְרַחֲמוֹתָא דִּלְבָּא. אֶת בֵּית אַהֲרֹן, הָכִי נָמֵי נָשִׁין (דִּלְהוֹן), דְּאִתְבָּרְכָן בִּבְרִכְתָּא

(ס״א דִּלְהוֹן)◆

יְבָרֶכְךָ יְיָ. אִלֵּין אִינּוּן לֵיוָאֵי, וְכֻלְּהוּ מִתְבָּרְכִין, בְּגִין דְּדַחֲלִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדוֹלִים, אַף עַל גַּב דְּלָא עָאלִין בִּמְנַיְינָא.

תָּא חֲזֵי לָא אִשְׁתְּכַח מִנְיָינָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְבָּרְכָן בֵּיהּ, כְּהַאי מִנְיָינָא. דְּהַאי מִנְיָינָא לְאִתְבָּרְכָא הֲוָה, וּלְאַשְׁלְמָא שְׁלֵימוּתָא דְּעָלְמִין הֲוָה, וּבַאֲתַר דְּבִרְכָאן נָפְקִין אִתְמְנוּן, דִּכְתִיב בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי, דְּאִיהוּ זִיוָא דְּבִרְכָאן דְּעָלְמָא, דְּמַגֵּיהּ נָפִיק זִיוָא לְעָלְמָא. וְעַל דָּא אִקְרֵי חֹדֶשׁ זִי״ו, דְּזִיוָא דְּכֹלָּא נָפִיק מִגֵּיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קלד) יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, וְכֹלָּא חַד מִלָּה וּכְתִיב (תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ (דף קי״ח ע״א) אֶת הַבְּרָכָה וְגוֹ׳.

רִבִּי יְהוּדָה הֲוָה שְׁכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ

יִשְׂרָאֵל מַאן אַתָּר אִתְבָּרְכָן. אָמַר לֵיהּ, וַוי לְעָלְמָא, דְּלָא מַשְׁגִּיחִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין בְּנֵי נָשָׁא, בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתְּכָחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַהֲווּ עָלְמִין (ס"א עִמֵּיהּ) שְׁכִיחִין בְּחַד אִילָנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּמִזּוֹנָא דְּכֹלָּא בֵּיהּ, הֲוָה מִתְבָּרֵךְ מֵאַתָּר דְּכָל בִּרְכָאן כְּנִישִׁין בֵּיהּ. וּבֵיהּ אִתְנַטַּע וְאַשְׁתִּילוּ שָׁרְשׁוֹי. וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, הֲווּ מִתְבָּרְכָן (וְאַשְׁתִּילוּ שָׁרְשׁוֹי) מֵאַתָּר דְּכָל אִינּוּן בִּרְכָאן נָפְקִין בֵּיהּ, וְלָא מִתְעַכְּבִי לְמֵיפַּק, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, וּכְתִיב (תהלים קלג) כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וְדָא אִיהוּ נְהִירוּ דְּעָלְמָא. דִּכְתִיב, (תהלים נ) מִצִּיּוֹן מִכְלָל יֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. הוֹפִיעַ: נָהִיר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים לג) הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן (ס"א וְדָא נְהִירוּ). וְכַד יְנָהֵר, יְנָהֵר לְכֻלְּהוּ עָלְמִין.

וְכַד הַאי נְהִירוּ אִתְעַר, כֻּלָּא הוּא בְּחַבְרוּתָא (ס"א כֻּלָּא הוּא בְּחַבִּיבוּתָא), כֻּלָּא הוּא בִּרְחִימוּתָא, כֻּלָּא הוּא בְּשִׁלִּימוּ, כְּדֵין הוּא שְׁלָמָא דְּכֻלָּא, שְׁלָמָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קכב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ. (במדבר ב) אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאוֹתוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה סו) שִׂמְחוּ אֶת

יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל אֹהֲבֶיהָ וְגוֹ׳. כַּמָּה חֲבִיבָא אוֹרַיְיתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתְּמָעוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל חַיָּילִין דִּילֵיהּ כְּלְהוּ צַיְיתִין לְמִלּוֹלֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְדַיְירָא עִמֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שמות כ) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגוֹ׳. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּשַׁנְאוֹי נַפְלִין קַמֵּיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא עִלָּאִין אִינּוּן לְעֵילָּא. אָתֵי בַּר נָשׁ וְעָבִיד פִּקּוּדָא חֲדָא, הַהוּא פִּקּוּדָא קַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטָּרָא קַמֵּיהּ, וְאָמַר פְּלַנְיָא עֲבַד לִי, וּמִן פְּלַנְיָא אֲנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אִתְעַר לֵיהּ לְעֵילָּא. כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ אִתְעַר לֵיהּ לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי אִתְעַר לְעֵילָּא, וְעָבִיד שְׁלָמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כז) אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעוּזִּי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, לְעֵילָּא. (לעיל י״ד ע״ב) שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, לְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּעָבִיד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא.

שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגוֹ׳, בְּגִין דְּחֶדְוָה לָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל קַיְימֵי בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. דְּתַמָּן אִתְחַבְּרַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, וּכְדֵין הוּא חֶדְוָותָא דִכְלָּא, חֶדְוָותָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא. בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא אִשְׁתְּכָחוּ

בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵחֱדֵי, וּלְאַחְזָאָה חֵידוּ. דִּכְתִיב, שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ וְגוֹ', וְגִילוּ בָהּ דַּייְקָא.

רִבִּי אַבָּא חָמָא חַד בַּר נָשׁ, דְּהָוָה חַדֵּי בְּבֵי טְרוֹנְיָיא דְּבָבֶל, בָּטַשׁ בֵּיהּ, אָמַר שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם כְּתִיב (אָמַר רִבִּי אַבָּא), בִּזְמָנָא דִּירוּשָׁלַם בְּחֶדְוָה, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֵחֱדֵי. רִבִּי אֶלְעָזָר לְטַעֲמֵיהּ, דְּאָמַר שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם, הַיְינוּ דִּכְתִיב, עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה. (תהלים ק)

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר, עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּיִרְאָה וְגִילוּ בִּרְעָדָה. (תהלים ב)

מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, כָּאן בִּזְמָנָא דְּיִשְׂרָאֵל שָׁרָאן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. כָּאן בִּזְמָנָא דְּיִשְׂרָאֵל שָׁרָאן בְּאַרְעָא אַחֲרָא. עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּיִרְאָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בִּזְמָנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא בֵּינֵי עַמְמַיָּא. (ד"א)

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ, (ישעיה נה) וְדָא הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן דְּאָמַר תֵּצֵאוּ, מִן גָּלוּתָא הוּא, וְאִקְרֵי שִׂמְחָה. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּכָל זִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא וּשְׁכִיבַת לְעַפְרָא, לָא אִקְרֵי שִׂמְחָה, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵיתֵי לְגַבָּהּ, וְיוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא, וְיֵימָא הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר וְגוֹ'. (ישעיה נב) קוּמִי אוֹרִי וְגוֹ'. וְיִתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא, (ישעיה ס) כְּדֵין חֶדְוָתָא (וְיוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא)

אִקְרֵי. חֶדְוָותָא דְּכֹלָּא, וּכְדֵין בְּשִׂמְחָה תֵּצְאוּ וַדַּאי. כְּדֵין כַּמָּה חַיָּילִין יִפְּקוּן לָקְבְלָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, לְחֶדְוָותָא דְּהִלּוּלָא דְּמַלְכָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נה) הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ וְגוֹ', וּכְתִיב (ישעיה נב) כִּי הֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם יְיָ וּמְאַסִּפְכֶם וְגוֹ'.

(דף קי"ח ע"ב)

(במדבר ב) אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאוֹתוֹת. אִלֵּין אַרְבַּע מַשְׁרְיָין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר שִׁבְטִין, תְּרֵיסָר תְּחוּמִין, סְחוֹר סְחוֹר לָהּ. כֻּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּתִיב (תהלים קכב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבְטִים שִׁבְטֵי יָהּ וְגוֹ'. שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבְטִים, אִלֵּין י"ב שִׁבְטִין, י"ב תְּחוּמִין דִּלְתַתָּא. שִׁבְטֵי יָהּ, הָא אוּקְמוּהָ בְּגִין דְּיָ"ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל וַדַּאי. וּבְגִין דָּא, הָרָאוּבֵנִי, הַשְּׁמְעוֹנִי, יָ"ה בְּכָל חַד וְחַד. אֲבָל וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא אִילָנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, בְּהוּ אַחֲתָם בְּחוֹתָמוֹי. וְאוֹקְמוּהָ דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין וְגוֹ'. דִּיוּקְנָא דְּאָדָם אִתְכְּלִיל בְּכֻלְּהוּ, וְאַפִּין הַוּוֹ לְד' סִטְרִין דְּעָלְמָא, וּמִתְפָּרְשָׁן בְּדִיוּקְנֵיהוֹן, וְכֻלְּהוֹן כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאָדָם. מִיכָאֵל מִימִינָא, גַּבְרִיאֵל מִשְּׂמָאלָא, אוּרִיאֵל לְקַדְמַיְיהוּ, רְפָאֵל לַאֲחוֹרַיְיהוּ, שְׁכִינְתָּא עֲלַיְיהוּ. תְּרִין מִכָּאן, וּתְרִין מִכָּאן, וְהִיא בְּאֶמְצָעִיתָא.

כְּגַוְונָא דָּא בְּאַרְעָא דְּלְתַתָּא, תְּרֵי מִכָּאן, וּתְרֵי מִכָּאן, וְיָ"ה בֵּינַיְיהוּ.

כֵּיוָן דְּנַטְלִין תְּרֵין דְּגָלִים, מַה כְּתִיב. וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם וְגוֹ'. וּלְבָתַר, אִינּוּן תְּרֵין אַחֲרָנִין ד' מַשְׁרְיָין אִינּוּן לְד' סִטְרֵי עָלְמָא, וְאִשְׁתְּכָחוּ תְּרֵיסָר. אוּף הָכִי לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְנָסַע בָּרִאשׁוֹנָה דֶּגֶל מַחֲנֵה יְהוּדָה, לָקֵבִיל מַשְׁרְיָיא דְּאוּרִיאֵל. וּמַחֲנֵה דְּרָאוּבֵן לָקֵבִיל מַשְׁרְיָיא דְּמִיכָאֵל. דָּא לַדָּרוֹם, וְדָא לְמִזְרָח. מִזְּבֵּחַ הָכִי נָמֵי דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. וּמַחֲנֵה דָּן לַצָּפוֹן. מַחֲנֵה אֶפְרַיִם יָמָּה. מַחֲנֵה דָּן לָקֵבִיל מַשְׁרְיָיא דְּגַבְרִיאֵל. מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְמַעֲרָב, לָקֵבִיל מַשְׁרְיָיא דְּרָפָאֵל מִזְּבֵּחַ הָכִי נָמֵי צְפוֹנִית מַעֲרָבִית. כֻּלָּא אֶחָיד דָּא בְּדָא, עַד דְּסַלְקָא כֻּלָּא וְאִתְאַחַד בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּכֻלָּא. עִלָּאָה דְּכֻלָּא קַדִּישָׁא דְּכֻלָּא. כֻּלָּא אִתְכְּלִיל בֵּיהּ.

י' מִזְרָח הוּא שִׁירוּתָא דִּנְהוֹרָא, אָזִיל וְשָׁאט וְאַפִּיק לְדָרוֹם. וְדָרוֹם נָפִיק וְתַלְיָיא בְּשִׁירוּתָא דְּמִזְרָח. ה' דָּרוֹם. מִנֵּיהּ נָפִיק דָּרוֹם בְּעָלְמָא. וְעָיֵיל י' בְּשִׁירוּתָא דְּמִזְרָח, וְאַפִּיק לֵיהּ.

וּמִן ה' תַּלְיָיא דָּרוֹם וְצָפוֹן, וְהַהוּא (אד"ג) דְּבֵינַיְיהוּ, י' מִזְרָח יָ"ה דָּרוֹם וְצָפוֹן תַּלְיָיאן בֵּיהּ. ו' בְּאֶמְצָעִיתָא. וְדָא הוּא בֵּן דְּכָר. בְּגִין כָּךְ אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְעַל

דָּא תָּנֵינָן, מַאן דְּיָהִיב מִטָּתוֹ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, הַוְיַין לֵיהּ בָּנִים זְכָרִים. דְּהַאי בֵּן דְּכַר אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. ה׳ עִלָּאָה בָּהּ תַּלְיָא צָפוֹן וְדָרוֹם, וּבֵן דְּכַר בֵּינַיְיהוּ, בְּרָזָא דְּיו״ה. ה׳ בַּתְרָאָה מַעֲרָב.

וְעַל דָּא דָּרוֹם אָחִיד מִזְרָח, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּשִׁמְשָׁא וְתַלְיָיא בֵּיהּ. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, מִסְטָרָא דְּאַבָּא אָחִיד וְתַלְיָיא חֶסֶד עִלָּאָה. מִסְטָרָא דְּאִמָּא תַּלְיָיא גְּבוּרָה. כְּגַוְונָא דָּא אָחִיד כֹּלָּא דָּא בְּדָא.

זַוְיַין דְּמַדְבְּחָא הָכִי נָמֵי אִסְתַּחָרָן, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. דְּדָרוֹם תּוּקְפֵּיהּ בְּמִזְרָח, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּשִׁמְשָׁא, וְתוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא לָא שַׁרְיָיא אֶלָּא בְּשִׁירוּתָא. מִזְרָחִית צָפוֹנִית. כֵּיוָן דְּדָרוֹם נָטִיל תּוּקְפֵּיהּ דְּמִזְרָח, הוּא אַנְהִיר לַצָּפוֹן וְצָפוֹן אִתְכְּלִיל בְּדָרוֹם, דְּהָא שְׁמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא.

צָפוֹנִית מַעֲרָבִית, דְּהָא מַעֲרָב דְּאִיהִי בֵּהּ׳ בַּתְרָאָה, נַטְלָא מִצָּפוֹן. וְעַל דָּא צָפוֹן אָזִיל לְמַעֲרָב. מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, הִיא אַזְלָא (ס״א לְאִתְחַבְּקָא) לְאִתְחַבְּרָא בְּדָרוֹם, כְּמָה דְּדָרוֹם תַּלְיָיא בְּמִזְרָח, וְתוּקְפֵּיהּ אָזִיל בְּשִׁרוּתָא. הָכִי נָמֵי מַעֲרָב, אַזְלָא (ס״א לְאִתְחַבְּקָא) לְאִתְאַחֲדָא בְּדָרוֹם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ב) וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. יְמִינָא דָּא הוּא דָּרוֹם. בְּגִין כָּךְ יַנְקָא מִתְּרִין סִטְרִין,

מִצָּפוֹן וּמִדָּרוֹם. הָדָא הוּא דִכְתִיב, שְׁמֹאלוֹ (שיר השירים ב) תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. שְׁמֹאלוֹ דָּא הוּא צָפוֹן, וִימִינוֹ דָּא הוּא דָּרוֹם.

וְרָזָא דָּא אוֹלִיפְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב מִטָּתֵיהּ, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וַאֲחִידַת לְהַאי בֵּן וַדַּאי. וְעַל דָּא אִית לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא לְמֵיהַב מִטָּתַייהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְהָכִי אוֹלִיף לִי אַבָּא. דְּיַהֲבִין לְהוּ בְּנִין דְּכָרִין. דְּהָא אִיהוּ אִתְכְּוִון כְּלַפֵּי מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָא עִלָּאָה, בִּשְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא. לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּלְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאַנְהִירִין (ס"א דְּאִיהִי) בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וַדַּאי יֶהֱוֵן לֵיהּ בְּנִין דְּכָרִין.

וּבְכֹלָּא (דף קי"ט ע"א) בָּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּכְמָה דְּאַחֲזֵי עוֹבָדָא לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי אִתְעַר לְעֵילָּא, וְאוֹקְמוּהָ. שְׁמַע רִבִּי פִּנְחָס, וּנְשַׁקֵּיהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר, וּבָכָה וְחַייךְ אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקִי בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כז) יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא וְגוֹ'. יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי, כְּיוָן דְּבַר נָשׁ אִסְתַּכַּל (נ"א אִתְאַחַד) בִּנְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהִיר עָלֵיהּ, לָא דָּחִיל מֵעִלָּאִין וְתַתָּאִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה ס) וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְיָ וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה. יְיָ מָעוֹז חַיַּי, כְּיוָן דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אָחִיד בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, לָא מִסְתַּפֵּי בְּהַהוּא עָלְמָא מִכָּל מָארֵיהוֹן דְּדִינִין. אוּף אֲנָא כְּהַאי גַּוְונָא, כֵּיוָן דְּאַחִידְנָא בְּאָבוּךְ וּבָךְ לָא אֶסְתַּפֵּינָא בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא אַחֲרָא.

וְעָלָךְ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְגוֹ'. כֵּיוָן דִּכְתִיב יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךָ, מַאי וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ, דְּהָא בְּאִמֶּךָ סַגְיָא. אֶלָּא יִשְׂמַח אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִמֶּךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ: יוֹלַדְתֶּךָ דִּלְתַתָּא. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָבוּךְ אָן חֲדָוותָא דִּילֵיהּ. אֶלָּא קְרָא הוּא בִּלְחוֹדוֹי דִּכְתִיב, (משלי כג) גִּיל יָגִיל אֲבִי צַדִּיק: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ: דָּא אָבִיךְ דִּלְתַתָּא. דָּבָר אַחֵר, גִּיל יָגִיל אֲבִי צַדִּיק: דָּא אָבִיךְ דִּלְתַתָּא. וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ, כְּתִיב בְּתוֹסֶפֶת וָא"ו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא לְעֵילָּא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת. הַאי קְרָא אִית לֵיהּ לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ, חֲמִיתוּן מַאן דְּאַפְקִיד בִּידָא דְּמַלְכָּא מִידִי. אֶלָּא, וַדַּאי זַכָּאָה הוּא בַּר נָשׁ, דְּאָזִיל בְּאוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְלָא חָטֵי קַמֵּיהּ תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּעָאל לֵילְיָא, אִילָנָא דְּמוֹתָא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא, וְאִילָנָא דְּחַיֵּי אִסְתַּלָּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְכֵיוָן דְּאִילָנָא דְּמוֹתָא שַׁלִּיט

בְּעָלְמָא בִּלְחוֹדוֹי, כָּל בְּנֵי עָלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא.
מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַהוּא אִילָנָא גָּרִים.
וּבַר נָשׁ בָּעֵי לְאַקְדְּמָא וּלְמִפְקַד בִּידֵיהּ נַפְשֵׁיהּ בְּפִקְדוֹנָא.
כְּפִקְדוֹנָא דְּבַר נָשׁ, דְּיָהִיב פִּקְדוֹנָא לְאַחֲרָא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ אִתְחַיָּיב לְגַבֵּיהּ יַתִּיר מֵהַהוּא פִּקְדוֹנָא, לָאו כְּדַאי לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ, הוֹאִיל וּפִקְדוֹנָא אִתְמְסַר לְגַבֵּיהּ, וְאִי יְסָרֵב בֵּיהּ, וַדַּאי נִבְדּוֹק אֲבַתְרֵיהּ, דְּלָאו מִזַּרְעָא קַדִּישָׁא הוּא, וְלָאו מִבְּנֵי מְהֵימְנוּתָא.
כַּךְ הַהוּא אִילָנָא, בְּנֵי נָשָׁא אַקְדִּימוּ וְיָהֲבִין לֵיהּ פִּקְדוֹנָא דְּנַפְשַׁייְהוּ, וְכָל נִשְׁמָתִין דִּבְנֵי עָלְמָא נָטִיל. וְכֻלְּהוּ טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, בְּגִין דְּהַאי אִילָנָא דְּמוֹתָא הוּא.
וּבְגִין דְּכָל אִינּוּן נַפְשָׁתָא, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ אִתְחַיְּיבוּ לְגַבֵּיהּ, וְלָאו כְּדַאי הוּא לְאָתְבָא פִּקְדוֹנָא לְגַבֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, אֶלָּא כֵּיוָן דְּכֻלְּהוּ אִתְמְסָרִי לֵיהּ בְּפִקְדוֹנָא, אָתִיב כָּל פִּקְדוֹנִין לְמָארֵיהוֹן.
תָּא חֲזֵי, לָאו כְּדַאי הוּא הַאי אִילָנָא דְּמוֹתָא לְאָתְבָא פִּקְדוֹנָא לְגַבֵּיהּ דְּבַר נָשׁ. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי אִתְעַר בְּעָלְמָא. וְאֵימָתַי אִתְעַר הַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק צַפְרָא. וּכְדֵין, כֵּיוָן דְּהַאי אִתְעַר בְּעָלְמָא, כָּל בְּנֵי עָלְמָא חַיִּין, וְשָׁבִיק וְאַהְדַּר הַהוּא אִילָנָא דְּמוֹתָא כָּל פִּקְדוֹנִין דְּאִתְפְּקָדוּ לְגַבֵּיהּ, וְאָזִיל לֵיהּ. מַאי טַעְמָא חַיִּין. בְּגִין דְּהַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי גָּרִים.

וְאִי תֵּימָא, הָא בְּנֵי נָשָׁא סַגִּיאִין אִינּוּן דְּמִתְעָרִין בְּלֵילְיָא, בְּעוֹד דְּאִילָנָא דְּמוֹתָא שַׁלִּיט. אֶלָּא, וַדַּאי הַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי קָא עָבִיד. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים יד) לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דּוֹרֵשׁ אֶת אֱלֹהִים. וְלָא יְהֵא לֵיהּ פִּתְחוֹן פֶּה לְבַר נָשׁ, דְּיֵימָא, אִלְמָלֵי שְׁלִיטְנָא בְּנַפְשָׁאי בְּלֵילְיָא אִשְׁתַּדְלָנָא בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַאי בְּיִשְׂרָאֵל וַדַּאי וְהָכִי הוּא. אֲבָל בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם דַּחֲמִינָא כְּהַאי גַּוְונָא, מַאי טַעְמָא. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי שַׁפִּיר הוּא דְּקָא אֲמָרַת.

פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מָה אֶקֹּוב לֹא קַבֹּה אֵל וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם יְיָ. תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דְּאִית לְעֵילָּא, אִית לְתַתָּא. לְעֵילָּא אִית יְמִינָא וְאִית שְׂמָאלָא. לְתַתָּא יִשְׂרָאֵל וְעַמִּין. יִשְׂרָאֵל אִתְאַחֲדָן לִימִינָא, בְּקִדּוּשָׁא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לְשְׂמָאלָא, לְסִטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא. וְכֻלְּהוּ לְתַתָּא מִכֻּלְּהוּ דַּרְגִּין דְּשְׂמָאלָא. וְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין אֲחִידָן דָּא בְּדָא, (דף קי"ט ע"ב) עַד דְּתַלְיָין מִן רֵישָׁא. וּכְגַוְונָא דְּרֵישָׁא נָטִיל, בְּהַהוּא גַּוְונָא נָטִיל זַנְבָא, דְּאִיהִי תַּתָּאָה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאָחִיד בֵּיהּ. וּבְגִין כַּךְ, עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּהַהוּא סִטְרָא מְסָאֲבָא דְּלְהוֹן, הָכִי אִתְדַּבָּרוּ.

בִּלְעָם הוּא אִשְׁתַּמַּשׁ בְּכֻלְּהוּ כִּתְרִין (נ"א דַּרְגִּין) תַּתָּאִין. וְהוּא

וְהָוָה חָמֵי בְּהַאי תַּתָּאָה דְּאִיהוּ זַנְבָא, דְּלָא יָכִיל לְאִתְדַּבְּרָא אֶלָּא בְּרֵישָׁא. בְּגִין כַּךְ אָמַר, מָה אֶקּוֹב לֹא קַבֹּה אֵל, (דְּאִיהוּ רֵישָׁא בְּגִין) דְּהַהוּא רֵישָׁא עִלָּאָה, לָא אִשְׁתְּכַח בְּדִינָא בְּאִינּוּן יוֹמִין.

וְאַף עַל גַּב דְּהַאי אֵל אוֹקִימְנָא, הַאי מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא נָטִיל שְׁמָא כְּגַוְונָא דְּכֹלָּא, וְהַאי טַב וְחֶסֶד דְּהַאי עָלְמָא (ס״א אוֹקִימְנָא בְּאֲתָר אַחֲרָא עִלָּאָה וְהוּא טַב וְחֶסֶד עָלְמָא הַאי מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא נָטִיל שְׁמָא כְּגַוְונָא דְּעֵילָּא) וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי אֵל, אֶלָּא דְּאִיהוּ (לעיל ל״ב) זוֹעֵם בְּכָל יוֹם, דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ דִּינָא.

וְתָא חֲזֵי, אֵל שַׁדַּי (שמות רנ״ג ע״א) הָא אוֹקִימְנָא דְּבֵיהּ סְפוּקָא דְּעָלְמָא וְאִיהוּ אָמַר לַעוֹלָם דַּי, דְּהָא הַאי אֵל הוּא דְּאִזְדַּוּוג בַּהֲדֵיהּ, וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי אֵל שַׁדַּי, אֵל דְּשַׁדַּי. וְעַל דָּא מַה אֶקּוֹב לֹא קַבֹּה אֵל. בְּגִין כַּךְ, כְּגַוְונָא דְּאִתְעַר רֵישָׁא, הָכִי נָמֵי אִתְעַר תַּתָּאָה.

בָּכָה רִבִּי אֶלְעָזָר, פָּתַח וְאָמַר (ירמיה מו) קוֹלָהּ כַּנָּחָשׁ יֵלֵךְ וגו׳. הַשְׁתָּא (כְּהַאי גַּוְונָא) דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִיהִי וַדַּאי אַזְלָא כְּנָחָשׁ. חִוְיָא כַּד אִיהוּ (ד״א בְּדִינָא) כָּפִיף רֵישָׁא לְעַפְרָא, סָלִיק זַנְבָא, שַׁלִּיט וּמָחֵי לְכָל אִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ קַמֵּיהּ. אוּף הָכִי הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, כְּהַאי גַּוְונָא, רֵישָׁא כָּפִיף לְעַפְרָא, וְזַנְבָא שַׁלִּיט. מַאן עָבִיד לְזַנְבָא דְּיִסְתְּלִיק לְעֵילָּא וְשָׁלִיט וּמָחֵי, רֵישָׁא דְּאִתְכַּפְיָא לְתַתָּא. וְעִם כָּל

דָּא, מַאן מַדְבָּר לֵיהּ לְזַנְבָא, וּמַאן נָטִיל לֵיהּ לְמַטַלְנוֹי. הַאי רֵישָׁא. אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ כְּפִיף לְעַפְרָא, הוּא מַדְבָּר לְמַטַלְנוֹי, בְּגִין דָּא קוֹלָהּ כַּנָּחָשׁ יֵלֵךְ.

וְהַשְׁתָּא שְׁאַר עַמִּין דְּאִינּוּן אַחִידָן בִּזְנָבָא, סַלְקִין לְעֵילָּא, וְשַׁלְטִין וּמַחְיָין, וְרֵישָׁא כְּפִיף לְעַפְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם וגו'. וְעִם כָּל דָּא, הַאי רֵישָׁא מַדְבַּר לְזַנְבָא וְנָטִיר (ס"א וְנָטִיל) לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים א) שָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, אִלֵּין עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִינּוּן זַנְבָא. אָתָא רִבִּי יְהוּדָה וְנָשִׁיק יְדוֹי, אָמַר אִלְמָלֵי לָא שָׁאִילְנָא מִלָּה בְּעָלְמָא, אֶלָּא דְּשָׁאִילְנָא דָּא וְרַווּחָנָא לֵיהּ, דַּי לִי. דְּהַשְׁתָּא יְדַעְנָא עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן הֵיךְ מִתְדַּבָּר. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּעָלַייְהוּ כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ וגו'.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, מַהוּ לְסִגּוּלָתוֹ. אָמַר לֵיהּ, תְּלַת אַבָּהָן אִלֵּין אִקְרוֹן סְגוּלָה, בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דָּא כֹּהֲנִים לְוִיִּים וְיִשְׂרְאֵלִים, וְכוּלָּא חַד. וְאִלֵּין סְגוּלָתוֹ שֶׁל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, וּסְגוּלָתוֹ לְתַתָּא, וְדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יט) וְהָיִיתֶם לִי סְגוּלָה מִכָּל הָעַמִּים. (במדבר ב) וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם וגו'. לְבָתַר מַה

כְּתִיב, וְנָסַע דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצִבְאוֹתָם יָמָּה. הַיְינוּ שְׁכִינְתָּא שְׁרוּיָה בְּמַעֲרָב, וְאוֹקְמוּהָ. כְּתִיב (בראשית מח) וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְגוֹ'. וַיָּשֶׂם אֶת אֶפְרַיִם וְגוֹ'. בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן.

אֶלָּא בְּךָ יִתְבָּרֵךְ יִשְׂרָאֵל לָא כְּתִיב, אוֹ בְּךָ יְבוֹרָךְ יִשְׂרָאֵל, מַהוּ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא, יִשְׂרָאֵל קַדִּישָׁא לָא יְבָרֵךְ לְעָלְמָא, אֶלָּא בְּךָ, דְּאַנְתְּ בְּמַעֲרָב. וּכְתִיב (בראשית לה) אָנֹכִי אֵל שַׁדַּי פְּרֵה וּרְבֵה. אוֹלִיפְנָא דְּחָמָא עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וּכְדֵין אָמַר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר. בְּךָ יְבָרֵךְ לְעָלְמָא.

וְהֵיאַךְ חָמָא, וְהָכְתִיב (בראשית מח) וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן וְגוֹ'. אֶלָּא שִׁכֵּל אֶת יָדָיו כְּתִיב. מַאי שִׁכֵּל. אֶלָּא יְמִינָא הֲוָה זָקִיף, וְסָטֵי לֵיהּ שְׁכִינְתָּא כְּלַפֵּי אֶפְרַיִם, וְאָרַח רֵיחָא דְּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ, כְּדֵין אָמַר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל. וְחָמָא דְּאִיהוּ לְמַעֲרָב.

וַדַּאי שְׁכִינְתָּא בְּמַעֲרָב, וְהָא אוֹקִימְנָא בְּגִין דְּלִהֱוֵי בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּלְאִתְחַבְּרָא בְּגוּפָא, וּלְמֶהֱוֵי בְּזִווּגָא חַד. וְצָפוֹן מְקַבְּלָא לָהּ תְּחוֹת רֵישָׁא, וְדָרוֹם מְחַבְּקָא לָהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וְהָא אוֹקִימְנָא וַדַּאי, מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה בֵּין צָפוֹן

לְדָרוֹם, וּלְאִתְחַבְּרָא בְּגוּפָא, וּכְדֵין כְּלָלָא חַד לְאִתְבָּרְכָא עָלְמָא. תְּנַן, כָּל הָאוֹמֵר תְּהִלָּה לְדָוִד ג׳ פְּעָמִים בְּכָל יוֹמָא, מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, (דף ק"כ ע"א) וְהָא אוֹקִימְנָא בְּגִין לְזַוּוגָא לָהּ לְהַאי תְּהִלָּה, וּלְאִשְׁתַּכְּחָא בְּכָל יוֹמָא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם.

אָתֵי בַּר נָשׁ בְּצַפְרָא, מְקַבֵּל עָלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם (בְּמֶה דְּאִתְמַר מְסַדֵּר שְׁבָחָא) בְּאִינּוּן תּוּשְׁבְּחָן דְּקָאָמַר (עִם) תְּהִלָּה לְדָוִד, וְכֻלְּהוּ הַלְלוּיָהּ דְּאִינּוּן סִדּוּרָא דַּעֲשָׂרָה תּוּשְׁבְּחָן, דַּעֲשָׂרָה כְּתָרִין קַדִּישִׁין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כַּךְ עֲשָׂרָה אִינּוּן הַלְלוּיָהּ. לְבָתַר סְיֵים בַּעֲשָׂרָה תּוּשְׁבְּחָן, דְּאִינּוּן הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ וְגוֹ׳. הַלְלוּהוּ וְגוֹ׳. מַאן אִינּוּן עֲשָׂרָה הַלְלוּיָהּ, וְהָא חֲמִשָּׁה אִינּוּן. אֶלָּא שָׁרֵי שְׁבָחָא בְּהַלְלוּיָהּ, וְסִיֵּים בְּהַלְלוּיָהּ.

לְבָתַר עִלּוּיָא דְּסִדּוּר שְׁבָחָא, בְּאָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, דְּאִית בֵּיהּ כְּלָא. וּבְדָא מְקַבֵּל עָלֵיהּ עוֹל מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא. לְבָתַר אַשְׁרֵי לֵהּ בְּחֶסֶד, בְּסִיּוּמָא דִּצְלוֹתָא, לְאִתְקַדְּשָׁא בֵּיהּ. לְבָתַר בִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּגִבּוּרָה תַּלְיָיא, וְדִינָא שָׁאֲרֵי. אִשְׁתְּכַח בְּכָל דָּרוֹמָא (ס"א יוֹמָא) דָּא מִטָּה דְּאִתְיְהִיבַת בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. לְאִתְחַבְּרָא בְּזִוּוגָא דָּא בְּגוּפָא כְּדְקָא יָאוֹת. וּמַאן דְּמְסַדֵּר וּמְחַבֵּר לָהּ בְּכָל יוֹמָא כְּהַאי גַּוְונָא, וַדַּאי הוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּגִין כַּךְ הַאי דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם יָמָּה, וְאִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. דָּרוֹם רְאוּבֵן מִן סִטְרָא חַד, דִּכְתִיב דֶּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן תֵּימָנָה. צָפוֹן דָּן מִסִּטְרָא אַחֲרָא, דִּכְתִיב דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן צָפוֹנָה. אֶפְרַיִם, בֵּין דָּא לְדָא. אִשְׁתְּכַח מַעֲרָב דְּאִיהוּ אֶפְרַיִם, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, כֻּלָּא כְּגַוונָא דִּלְעֵילָּא. רָזָא לְיַתְבֵי דְּרוֹמָא אֲחוּנָא. וְהָכִי שָׁדַר לוֹן אֲחוּנָא, מִסִּטְרָא דְּבוּצִינִין (ס״א מְסַדְּרֵי בּוּצִינִין) בְּרָזִין קְטִירִין, דְּבָעִיתוּ לְיַחֲדָא יְחוּדָא בְּטוּפְסָרָא דְּקִטְרָא עִלָּאָה, קַבִּילוּ עֲלַייכוּ עוֹל מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא בְּכָל יוֹמָא בְּקַדְמִיתָא, וּבְדָא תַּעֲלוּן (ס״א בְּקִשׁוּרָא) בְּקִסוֹרָא (ס״א בְּקִסְטְרָא) קַדִּישָׁא דְּדָרוֹם, וְאַסְחֲרוּ סִטְרֵי עָלְמָא, עַד דְּמִתְקַשְּׁרָן בְּקִטוּרָא חֲדָא, וּבְדָרוֹם תְּקִיפוּ (ס״א תְּקִיעוּ) דּוּכְתָּא, וְתַמָּן תִּשְׁרוּן.

רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי, אָמַר לֵיהּ, סִימָנָא לְזִווּגָא דְּיִחוּדָא מִנַּיִן. אָמַר לֵיהּ בְּרִי, אַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא מִלִּין לְכָל סְטַר וּסְטַר, וְאִתְפָּדְרוּ הָכָא מִלָּה וְהָכָא מִלָּה סִימָנָא דָּא נְקוֹט בִּידָךְ, וְהָכִי הוּא, כְּעֵין סָחֲרָא דְּמַדְבְּחָא, דְּתָנָן, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, מִזְרָחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. אָמַר לֵיהּ וְהָא לָא יָכִיל עַד דְּמִקַּבֵּל עָלֵיהּ בַּר נָשׁ עוֹל מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וְיָהִיב עָלֵיהּ עוֹל דָּא, וְאַתְּ אָמְרַת דְּיֵיתֵי לְדָרוֹם בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר לֵיהּ, כֹּלָּא הָא אֲמִינָא לָךְ, דְּהָא וּבָא לוֹ לְקֶרֶן, אֲמִינָא בְּקַדְמִיתָא, וְהָא יְדַעְתָּא רָזָא דְּקֶרֶן, וְדָא הוּא עוֹל מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא. לְבָתַר דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, דְּתַמָּן הוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. וְדָא לְאִזְדַּוּוגָא לֵיהּ בְּמִזְרָח דְּאִיהוּ אַבָּא עִלָּאָה. דְּהָא בֵּן מִסְטְרָא דְּאַבָּא קָא אָתֵי. וּבְגִין כַּךְ, מִדָּרוֹם לְמִזְרָח, דְּתוּקְפָּא דְּדָרוֹם בְּמִזְרָח הוּא, וּבָעֵי לְאִתְקַשְּׁרָא כַּחֲדָא, דָּרוֹם בְּמִזְרָח.

וּמִזְרָח דְּאִתְקַשַּׁר בְּצָפוֹן, (כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים י"ז) וּצְפוּנְךָ תְּמַלֵּא בִּטְנָם)

בְּגִין דְּהַאי אַשְׁלִים וּמַלֵּי נַחֲלִין וּמַבּוּעִין, וְעַל דָּא מִזְרָחִית צְפוֹנִית, אִלֵּין אַבָּא וְאִמָּא דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, וְהָא אוֹקִימְנָא. וּמַה דְּאִתְמַר צְפוֹנִית, דְּאִיהוּ טְמִירָא עִלָּאָה, וּמִסְטַר דִּילָהּ נָפִיק צָפוֹן, וְדִינִין מִסְטְרָא דִּילָהּ מִתְעָרִין, אַף עַל גַּב דְּהִיא רַחֲמֵי וְחֵידוּ. וְהָא אוֹקִימְנָא. וְכַד אִיהִי נָפְקַת, צָפוֹן נָפְקַת בֵּיהּ, דְּאִיהוּ אִתְכְּלִיל וְאִתְקַשַּׁר בַּדָּרוֹם.

לְבָתַר צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, דְּהָא מִסְטְרָא דְּאַבָּא נָפִיק בֵּן, וּמִסְטְרָא דְּאִמָּא נְפִיקַת בַּת. וּבְגִין כַּךְ צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, וְדָא הוּא קֶרֶן דְּקַדְמִיתָא, (ס"ה ע"א) דְּהַשְׁתָּא אִתְקַשַּׁר בַּצָּפוֹן סְתָם. לְבָתַר בָּעֵי לְקַשְּׁרָא לָהּ בַּדָּרוֹם, דְּתַמָּן הוּא קִשּׁוּרָא דִּכְלָּא, וְגוּפָא בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח, וְעַל דָּא מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית.

אִשְׁתְּכַח הַאי קְרָן ג׳ זְמִנִין, חַד לְקַבְלָא לֵיהּ בַּר נָשׁ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר הָכִי לְקַשְׁרָא לָהּ בִּתְרֵי דְּרוֹעֵי, לְאִתְחַבְּרָא בְּגוּפָא, וּלְמֶהֱוֵי כְּלָא חַד. וְדָא הוּא סִדּוּרָא דְּיִחוּדָא שְׁלִים. וְכָל סְטָר וּסְטָר בְּהַהוּא קִשּׁוּרָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְלָא יַחְלִיף סִטְרָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּלָא אִיתְחֲזֵי לֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִתְעַנַּשׁ. מַאן דְּעָבִיד (דף ק"כ ע"ב) יִחוּדָא דָּא כַּדְקָא חֲזֵי כְּמָה דַּאֲמִינָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּהָא יָדַע לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָארֵיהּ, וְיִחוּדָא דְּמָארֵיהּ, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ. עָלֵיהּ כְּתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (תהלים כה) לְדָוִד אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי וְגוֹ׳, מַאי קָא חָמָא דָּוִד לְסַדְּרָא הַאי שְׁבָחָא הָכִי. וְכֻלְּהוּ שְׁבָחֵי דְּאִינּוּן בְּאַלְפָּא בֵּיתָא כְּלְהוּ שְׁלֵמִין, וְהַאי חַסְרָא דְּלָא אִית בֵּיהּ ו׳. וַאֲמַאי סִדּוּרָא דָּא לְמִנְפַּל עַל אַנְפִּין.

אֶלָּא (תא חֲזֵי) רָזָא עִלָּאָה הוּא, גְּנִיז בֵּין חַבְרַיָּיא. בְּשַׁעֲתָא דְּלֵילְיָא עָאל, (וְשָׁלְטָא) אִילָנָא תַּתָּאָה דְּתַלְיָיא בֵּיהּ מוֹתָא פָּרִישׁ עַנְפּוֹי וּמְכַסְיָא לְכֹלָּא. וְעַל דָּא אִתְחֲשַׁךְ. וְכָל בְּנֵי עָלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְאַקְדִּים בַּר נָשׁ וְיָהִיב לֵיהּ פִּקְדוֹנָא דְּנַפְשֵׁיהּ, וְאַפְקְדֵיהּ בִּידֵיהּ בְּפִקְדוֹנָא. וּבְגִין

דְּנָטִיל לוֹן בִּפְקִדּוֹנָא, תָּב פִּקְדּוֹנָא לְמָארֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי צַפְרָא. כַּד אָתֵי צַפְרָא וְתָב לְגַבֵּיהּ פִּקְדּוֹנֵיהּ, בָּעֵי לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ מְהֵימָנָא עִלָּאָה. לְבָתַר דְּקָם, עָאל לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, מְעַטַּר בְּטוֹטָפֵי. אִתְכְּסֵי בְּכִיסּוּי דְּצִיצִית. עָאל וּמַדְכֵּי גַּרְמֵיהּ בְּקוּרְבְּנִין בְּקַדְמִיתָא. לְבָתַר קָבִיל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּתָא בְּסִדּוּרָא דְּשַׁבָּחֵי דְּדָוִד, דְּאִינּוּן סִדּוּרָא דְּעוֹל מַלְכוּתָא. וּבְסִדּוּרָא דְּשַׁבָּחָא דָּא, אַשְׁרָא עֲלֵיהּ הַהוּא עוֹל. לְבָתַר סִדּוּרָא דְּצְלוֹתָא דְּמִיּוּשָׁב, וּצְלוֹתָא דְּמְעוּמָד, לְקַשְׁרָא לוֹן כַּחֲדָא. תָּא חֲזֵי רָזָא דְּמִלָּה אַף עַל גַּב דְּצְלוֹתָא תַּלְיָיא בְּמִלּוֹלָא וְדִבּוּרָא דְּפוּמָא, כֻּלָּא תַּלְיָיא בְּעִקָּרָא דְּעוֹבָדָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר בְּדִבּוּרָא וּבְמִלּוֹלָא דְּפוּמָא. מַאן עוֹבָדָא, אֶלָּא הַהוּא עוֹבָדָא דְּעָבִיד בַּר נָשׁ בְּקַדְמִיתָא, כְּגַוְונָא דְּצְלוֹתָא הוּא, וְלָא יְצֵלֵי בַּר נָשׁ צְלוֹתָא, עַד דְּיִתְחֲזֵי עוֹבָדָא בְּקַדְמִיתָא כְּגַוְונָא דְּצְלוֹתָא.(שמות ר״א ע״ב)

עוֹבָדָא דְּקַדְמֵיתָא (ס״א בְּקַדְמִיתָא עוֹבָדָא) בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ קָאִים, בָּעֵי לְדַכְּאָה גַּרְמֵיהּ בְּקַדְמִיתָא. וּלְבָתַר יְקַבֵּל עֲלֵיהּ הַאי עוֹל, לְפָרְשָׁא עַל רֵישֵׁיהּ פְּרִישׁוּ דְּמִצְוָה. לְבָתַר יִתְקַשַּׁר קְשׁוּרָא דְּיִחוּדָא דְּאִינּוּן תְּפִלִּין, (מַהוּ תְּפִלִּין) תְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ, וְשֶׁל יָד. וּלְאַתְקָנָא לוֹן בְּקְשׁוּרָא חֲדָא בְּשִׁמְאלָא, וְעַל לְבָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ

תַּחַת לְרֹאשִׁי וְגוֹ׳. וּכְתִיב (שיר השירים ח) שְׂמֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ. וְהָא אוֹקִימְנָא. וְדָא הוּא עוֹבָדָא בְּקַדְמִיתָא.

לְבָתַר בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ עָאל לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, יְדֵכִי גַּרְמֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, בְּקָרְבְּנִין, בְּמִלּוֹלָא דְּפוּמָא. לְבָתַר יְקַבֵּל עָלֵיהּ הַאי עוֹל מַלְכוּת, לְפָרְשָׁא עַל רֵישֵׁיהּ (פְּרִישׁוּ דְּמָצְוָה) בְּשִׁבְחֵי דְּדָוִד מַלְכָּא. כְּגַוְונָא דְּעוֹבָדָא דְּפָרִישׁ עַל רֵישֵׁיהּ פְּרִישׁוּ דְּמָצְוָה. וּלְבָתַר צְלוֹתָא דְּמִיוּשָׁב, לְקַבֵּל תְּפִלָּה שֶׁל יַד. לְבָתַר צְלוֹתָא דְּמְעוּמָד, דְּהִיא לְקַבֵּל תְּפִלָּה דְּרֵישָׁא. וְדָא כְּגַוְונָא דְּדָא. עוֹבָדָא כְּגַוְונָא דְּדִבּוּרָא. וְדַאי בְּעוֹבָדָא וּמִלּוֹלָא תַּלְיָיא צְלוֹתָא.

וְאִי פְּגִים עוֹבָדָא, מִלּוֹלָא לָא אַשְׁכַּח אֲתַר דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ, וְלָאו אִיהוּ צְלוֹתָא, וְאִתְפְּגִים הַהוּא בַּר נָשׁ לְעֵילָּא וְתַתָּא. (וְלֹא עוֹד אֶלָּא) דְּבָעֵינָן לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא, וּלְמַלְּלָא מִלּוֹלָא עָלֵיהּ, וְדָא הוּא צְלוֹתָא שְׁלִים. וַוי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּפָגִים צְלוֹתֵיהּ, פּוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ. עָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה א) כִּי תָבוֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי וְגוֹ׳. גַּם כִּי תַרְבּוּ תְּפִלָּה אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ, דְּהָא בְּעוֹבָדָא וּבְמִלּוֹלָא תַּלְיָא מִלְּתָא.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ עָבִיד צְלוֹתָא כְּגַוְונָא דָּא, בְּעוֹבָדָא וּבְמִלּוֹלָא, וְקָשִׁיר קִשּׁוּרָא דְּייִחוּדָא, אִשְׁתְּכַח דְּעַל יְדֵיהּ מִתְבָּרְכָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין. כְּדֵין בָּעֵי

לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַחָזָאָה גַּרְמֵיהּ, בָּתַר דְּסִיֵּים צְלוֹתָא דַּעֲמִידָה, כְּאִלּוּ אִתְפְּטַר מִן עָלְמָא, דְּהָא אִתְפְּרַשׁ מִן אִילָנָא דְּחַיֵּי, וְכָנִישׁ רַגְלוֹי לְגַבֵּי הַהוּא אִילָנָא דְּמוֹתָא, דְּאָהֲדָר לֵיהּ פִּקְדוֹנֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מט) וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה. דְּהָא אוֹדֵי חֶטְאוֹי, וְצַלֵּי עָלַיְיהוּ.

הַשְׁתָּא בָּעֵי לְאִתְכַּנְּשָׁא לְגַבֵּי הַהוּא אִילָנָא דְּמוֹתָא, וּלְמִנְפַּל, וְלֵימָא לְגַבֵּיהּ אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא.

בְּקַדְמִיתָא, (דף קכ"א ע"א) יְהִיבְנָא לָךְ בְּפִקְדוֹנָא, הַשְׁתָּא דְּקַשִּׁירְנָא יִיחוּדָא, וְעָבִידְנָא עוֹבָדָא וּמִלּוֹלָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְאוֹדֵינָא עַל חֲטָאַי, הָא נַפְשִׁי מָסִירְנָא לָךְ וַדַּאי. וְיֶחֱזֵי בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ כְּאִילּוּ פָּטִיר מִן עָלְמָא, דְּנַפְשֵׁיהּ מָסִיר לְהַאי אֲתָר דְּמוֹתָא, בְּגִין כַּךְ לָא אִית בֵּיהּ וָא"ו, דְּוָא"ו אִילָנָא דְּחַיֵּי הוּא, וְהַאי אִילָנָא דְּמוֹתָא הוּא. וְהָא קָא מַשְׁמַע לָן, דְּרָזָא דְּמִלָּה, (מַאי קָא מַשְׁמַע לָן רָזָא דְּמִלָּה) דְּאִית חוֹבִין דְּלָא מִתְכַּפְּרָן, עַד דְּאִתְפְּטַר בַּר נָשׁ מֵעָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כב) אִם יְכוּפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן, וְהַאי יָהִיב גַּרְמֵיהּ וַדַּאי לְמוֹתָא, וּמָסִיר נַפְשֵׁיהּ לְהַאי אֲתָר. לָאו בְּפִקְדוֹנָא כְּמָה בְּלֵילְיָא, אֶלָּא כְּמַאן דְּאִתְפְּטַר מִן עָלְמָא וַדַּאי.

וְתִקּוּנָא דָּא בָּעֵי בְּכַוָּונָא דְּלִבָּא וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֵם עֲלוֹי, וּמְכַפֵּר לֵיהּ לְחוֹבֵיהּ. זַכָּאָה הוּא בַּר

נָשׂ דְּיָדַע לְמִפְתֵּי לֵיהּ, וּלְמִפְלַח לְמָארֵיהּ, בִּרְעוּתָא וּבְכַוָּונָא דִּלְבָּא. וַוי לֵיהּ לְמַאן דְּאָתֵי לְמִפְתֵּי לְמָארֵיהּ, בִּלְבָּא רְחִיקָא, וְלָא בִּרְעוּתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים עח) וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ. הוּא אוֹמֵר (תהלים כה) אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא, וְלָאו כָּל מִלּוֹי אֶלָּא בִּלְבָּא רְחִיקָא, הָא גָּרַם עֲלֵיהּ לְאִסְתַּלְקָא מֵעָלְמָא, עַד לָא מָטוּן יוֹמוֹי, בְּזִמְנָא דְּהָא אִילָנָא אִתְעַר בְּעָלְמָא לְמֶעְבַּד דִּינָא.

וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַדְבְּקָא נַפְשֵׁיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּמָארֵיהּ, וְלָא יֵיתֵי לְגַבֵּיהּ בִּרְעוּתָא כְּדִבָּא, בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. מַאי לֹא יִכּוֹן. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּהוּא אַתְקִין גַּרְמֵיהּ לְהַאי, וְלִבֵּיהּ רְחִיקָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קָלָא נָפִיק וְאָמַר, לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. (אֲמַאי) הַאי בָּעֵי לְאַתְקָנָא גַּרְמֵיהּ, לֹא יִכּוֹן, לָא בָּעֵינָא דְּיִתְתָּקַן. כָּל שֶׁכֵּן אִי אָתֵי לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלָא מְיַחֵד לֵיהּ כְּדָקָא יָאוֹת.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עָלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה סו) וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי וְגוֹ׳. וּכְתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ וְגוֹ׳. אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוֹי. אָמַר, אִלְמָלֵא לָא אֲתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין דַּיָּי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה

חוּלָקָנָא, וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מִתְדַּבְּקִין בִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים וְגוֹ'. (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ'.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פְּרַשַׁת נָשֹׂא

(במדבר ד) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, נָשֹׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים לב) אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחֲשׁוֹב יְיָ לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. הַאי קְרָא, לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ, וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. וְאִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דִּינָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, וְיִצְחָק תִּקֵּן צִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, וּגְבוּרָה עִלָּאָה שַׁלְטָא בְּעָלְמָא, עַד דְּאָתֵי וְעָאל לֵילְיָא, בְּגִין לְקַבְּלָא לֵיהּ (לֵילְיָא), וּמִזְּמְנָא דְּשָׁארֵי צִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, אִתְפְּרַשׁ שְׁמָאלָא לְקַבְּלָא (לֵיהּ) וְאִתְעַר לֵילְיָא. בָּתַר דְּאִתְעַר כָּל אִינּוּן נְטוּרֵי פִּתְחִין דִּלְבַר, כֻּלְּהוּ מִתְעָרִין בְּעָלְמָא וְאִתְפָּשְׁטוּ. וְכָל בְּנֵי עָלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא.

וְהָא אִתְּמַר. בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ, אִתְעַר שְׁמָאלָא כְּמִלְקַדְּמִין, וּוַרְדָּא קַדִּישָׁא סַלְקָא רֵיחִין, וְהִיא מְשָׁבַּחַת וַאֲרִימַת קָלָא, וּכְדֵין סַלְקָא וְשָׁרְיָא רֵישָׁא לְעֵילָּא בִּשְׁמָאלָא, (דף קכ"א ע"ב) וּשְׁמָאלָא מְקַבֵּל לָהּ.

כְּדֵין כְּרוֹזָא קָאֲרֵי בְּעָלְמָא, דְּהָא עִידָּן הוּא לְאִתְעָרָא לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְמַלְכָּא. וּכְדֵין תּוּשְׁבְּחָן מִתְעָרִין, וְאִתְבַּסְּמוּתָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִתְעַר לְזַווּגָא זַווּגָא דָּא. כַּד אָתֵי צַפְרָא, וִימִינָא אִתְעַר וּמְחַבְּקָא לָהּ, כְּדֵין זַווּגָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח כַּחֲדָא. (ס"א לְמַלְכָּא, כַּד אָתֵי צַפְרָא וִימִינָא אִתְעַר וּמְחַבֵּק לָהּ כְּדֵין זַווּגָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח כַּחֲדָא וּכְדֵין תּוּשְׁבַּחְתָּן מִתְעָרִין וְאִתְבַּסְּמוּתָא דְּכֹלָּא אִשְׁתְּכַח זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מָאן דְּאִתְעַר לְזַווּגָא זַווּגָא דָּא)

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דִּבְנֵי נָשָׁא דְּמִיכִין, וְטַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְנִשְׁמְתָא סַלְקָא לְעֵילָּא, קַיְימָא בַּאֲתָר דְּקַיְימָא, וְאִתְבְּחִינַת עַל עוֹבָדָהָא דְּעַבְדַּת כָּל יוֹמָא, וְכַתְבִין לְהוּ עַל פִּתְקָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּנִשְׁמְתָא סַלְקָא לְעֵילָּא, וְאַסְהִידַת עַל עוֹבָדוֹי דְּבַר נָשׁ, וְעַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּנָפִיק מִפּוּמֵיהּ.

וְכַד הַהִיא מִלָּה דְּאַפִּיק בַּר נָשׁ מִפּוּמֵיהּ אִיהִי כְּדְקָא יָאוּת, מִלָּה קַדִּישָׁא דְּאוֹרַייְתָא וּצְלוֹתָא. הַהִיא מִלָּה סַלְקָא, וּבָקַע רְקִיעִין, וְקַיְימָא בְּאֲתָר דְּקַיְימָא, עַד דְּעָאל לֵילְיָא, וְנִשְׁמְתָא סַלְקָא וְאָחִיד לְהַהִיא מִלָּה, וְעָאיל לָהּ קַמֵּי מַלְכָּא.

וְכַד הַהִיא מִלָּה לָאו אִיהִי כְּדְקָא יָאוּת, וְאִיהִי מִלָּה מְמִילִין בִּישִׁין, מִלִּישָׁנָא בִּישָׁא, הַהִיא מִלָּה סַלְקָא לַאֲתָר דְּסַלְקָא, וּכְדֵין אִתְרְשִׁים הַהִיא מִלָּה, וְהַהוּא חוֹבָה עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) מְשׁוֹכֶבֶת חֵיקֵךְ

שְׁמוֹר פִּתְחֵי פִיךָ. וּבְגִין כָּךְ (תהלים לב) **אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחֲשׁוֹב יְיָ לוֹ עָוֹן. אֵימָתַי. כְּשֶׁאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.**

רעיא מהימנא

(במדבר ד) מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא לַעֲבוֹד עֲבוֹדַת עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדַת מַשָּׂא בְּאֹהֶל מוֹעֵד. פִּקּוּדָא דָּא לִהְיוֹת הַלְוִיִּם מְשׁוֹרְרִים בַּמִּקְדָּשׁ. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא לְעֵילָּא, הָכָא צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ מִלִּין, דְּהָא כֹּהֵן אִיהוּ מַקְרִיב קָרְבְּנָא, וְאִיהוּ מִיכָאֵל. לֵוִי אִיהוּ גַּבְרִיאֵל. אִיהוּ צָרִיךְ לְנַגְּנָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ, דָּא חֶסֶד כַּהֲנָא רַבָּא דְּמִיכָאֵל אִיהוּ כֹּהֵן הֶדְיוֹט לְגַבֵּי מָאֲרֵיהּ, וְעִם כָּל דָּא דְּהֶדְיוֹט אִיהוּ אֲצַל מָאֲרֵיהּ. מֶלֶךְ דְּחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ אִיהוּ. וּבְרִכַּת הֶדְיוֹט אַל תְּהִי קַלָּה בְּעֵינֶיךָ, וְהַאי אִיהוּ יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ.

וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי, דָּא גְּבוּרָה. שִׁירָה: (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל, וְגַבְרִיאֵל שְׁלוּחֵיהּ, וְצָרִיךְ לְשׁוֹרֵר וּלְנַגֵּן בְּחֶדְוָה בְּחַמְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, (לְאִתְעַסְקָא לְשָׁלְחָא קָרְבְּנָא קַמֵּי מַלְכָּא בְּחֶדְוָה וּמָאן דְּלֵית לֵיהּ רֵשׁוּ) לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא, יְקַיֵּים (איכה ב) קוּמִי רֹנִּי בַלַּיְלָה לְרֹאשׁ אַשְׁמוּרֹת.

וַיְיָמָא בְּאַשְׁמוּרוֹת, כַּמָּה סְלִיחוֹת וְתַחֲנוּנִים וּבַקָּשׁוֹת, בְּכָל מִינֵי רְנָּה בִּגְרוֹנֵיהּ, דְּאִיהוּ כִּנּוֹר לְאַפָּקָא בֵּיהּ קָלָא, בְּשִׁית כַּנְפֵי רֵיאָה עִם וַורְדָא. בְּשִׁית עִזְקָאן דְּקָנֵהּ. וְדָא ו'. וְיִפּוֹק לֵיהּ מִלְּבָּא, דְּתַמָּן בִּינָה. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הַלֵּב מֵבִין. יִפּוֹק בֵּן מִבִּינָה, מִבֶּן יָהּ, דְּאִיהוּ ו', דְּאִיהוּ אֶפְרוֹחַ בְּשִׁית גַּדְפִּין. וְיִסַּלֵּק לֵיהּ בְּשִׁית עִזְקָאן דְּקָנֵהּ, דְּאִינּוּן (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא.

וּב' כְּרָסְיָין אִינּוּן (ירמיה יז) כִּסֵּא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן, וְאִינּוּן לְבָּא וּפוּמָא. לֵ"ב, (שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיְיָ

בַּעֲמָלֵק, (בנה"ר) כָּבֵד, סָמָא"ל, פּוּמָא דְּכִסֵּ"ה, כֵּ"ס י"ה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר וְגוֹ'.

מַאי שׁוֹפָר. קָנֶה, וֹ', קוֹל דְּסָלִיק מִן הַקָּנֶה, לְגַבֵּי פּוּמָא, דְּתַמָּן ה'.

בְּה' מִינֵי תְּקוּנִין דְּדִבּוּרָא, דְּאִינּוּן שִׁפְוָון וְשִׁינַיִם וְחִיךְ. שִׁפְוָון תְּרֵין. שִׁינַיִם וְטוֹחֲנוֹת תְּרֵין מִינִין. וְחִיךְ, הָא חָמֵשׁ. דְּטָחֲנִין כְּנָהָר דְּאִיהוּ קוֹל, כְּגַוְונָא דְּטָחֲנִין רֵיחַיָּיא. לְאַפָּקָא קוֹל וְדִבּוּר, דְּנָפִיק מִבִּינָה דִּלְבָּא. בְּמַחֲשָׁבָה.

דְּאִיהוּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ בְּעֶשֶׂר מִינֵי תְּלִים. וּבְשׁוֹפָר, אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת. וְאוֹרַיְיתָא, קָלָא דִּילָהּ, דִּיבּוּר דִּילָהּ, בִּינָה דִּילָהּ, דְּאוּקְמוּהָ אֵיזֶהוּ חָכָם הַמֵּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. מַחֲשָׁבָה דִּילֵיהּ. חָשִׁיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל קָרְבְּנִין וְעֹלָוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה וְלַמִּנְחָה.

(ע"כ רעיא מהימנא) (כ"ד ע"ב פקודא דא המועל בהקדש וכו')

(במדבר ה) **אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם וְגוֹ'.**

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שופטים ד) **וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרָד מִקַּיִן מִבְּנֵי חוֹבָב חוֹתֵן מֹשֶׁה וְגוֹ', וְחֶבֶר הַקֵּינִי מִבְּנֵי בְּנוֹי דְּיִתְרוֹ הֲוָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (שמואל א טו) **וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל הַקֵּינִי וְגוֹ'. אֲמַאי אִקְרֵי קֵינִי. וְהָא אוּקְמוּהָ. וּכְתִיב** (בראשית טו) **אֶת הַקֵּינִי וְאֶת הַקְּנִיזִּי. וְאִתְמַר דְּעַבַד קִנְאָה בְּמַדְבְּרָא, כְּעוֹפָא דָּא, בְּגִין לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְפְּרַשׁ מִן מָתָא, נִפְרָד מִקַּיִן, אִתְפְּרַשׁ מֵהַהוּא עַמָּא דְּהֲוָה בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְדַּבָּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִפְרַד מִקַּיִן.**

זַכָּאָה בַּר נָשׁ דְּזָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לְמֵיזַל לְאִתְדַּבְּקָא

בְּאוֹרְחוֹי. דְּכַד בַּר נָשׁ אָזִיל (דף קכ"ב ע"א) בְּאוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, מָשִׁיךְ עָלֵיהּ רוּחָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה לב) עַד יֵעָרֶה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם. וְכַד בַּר נָשׁ סָטֵי אוֹרְחוֹי, מָשִׁיךְ עָלֵיהּ רוּחָא אַחֲרָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא, דְּהוּא סִטְרָא דְּמִסְאֲבָא. וְסִטְרָא דְּמִסְאֲבָא אִתְּעַר מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, דְּתַמָּן מָדוֹרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, דְּנַזְקֵי לִבְנֵי נָשָׁא, דְּאִקְרוּן נַזְקֵי עָלְמָא. דְּהָא (קמ"ג ע"א ע"ב) מִסִּטְרָא דְּקַיִן קַדְמָאָה אִשְׁתְּכָחוּ.

וְיִתְרוֹ בְּקַדְמִיתָא כּוּמְרָא לְעַבּוֹדָה זָרָה הֲוָה, וּלְהַהוּא סִטְרָא הֲוָה פָּלַח, וּמָשִׁךְ עָלֵיהּ רוּחָא מֵהַהוּא אֲתָר. וְעַל דָּא אִקְרֵי קֵינִי לְבָתַר נִפְרָד מִקַּיִן (וַדַּאי), וְאִתְדַּבַּק (נ"א וְאִתְחַבַּר) בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (מַאי מַשְׁמַע) דְּכָל מַאן דְּאִתְדַּבָּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּבְיָכוֹל, הוּא קַיֵּים עָלְמִין, עָלְמָא דִּלְעֵילָּא וְעָלְמָא דִּלְתַתָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ, וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם כְּתִיב.

וְכָל מַאן דְּעָבַר עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּבְיָכוֹל פָּגִים לְעֵילָּא, פָּגִים לְתַתָּא, פָּגִים לְגַרְמֵיהּ, פָּגִים לְכָל עָלְמִין. מְתַל לְאִינּוּן מַפְרִישֵׁי יָמִין דְּשָׁאטֵי (ס"א דְּטַרְיִן) בְּאַרְבָּא, קָם חַד שַׁטְיָיא בֵּינַיְיהוּ, בָּעָא לְנַקְבָא וְכוּ'. וְעַל דָּא אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגוֹ', הָאָדָם וְגוֹ'. (תְּא חֲזֵי) (הושע ו) וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית. אָדָם עָבַר עַל

פִּקּוּדָא חַד דְּאוֹרַיְיתָא, גָּרִים לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ מִיתָה, וְגָרַם לְכָל עָלְמָא, פָּגִים לְעֵילָּא, פָּגִים לְתַתָּא, וְהַהוּא חוֹבָא תַּלְיָיא, עַד דְּיקַיְּימִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא כְּמִלְקַדְמִין, וְיִתְעַבַּר הַהוּא פְּגִימוּ מֵעָלְמָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כה) **בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגוֹ'. וּבְגִין כָּךְ כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם.** (כְּתִיב) **הָאָדָם, אָדָם קַדְמָאָה.**

לְמֵעוֹל מַעַל בַּיְיָ, דְּמַאן דְּיִפּוֹק מֵרַחֲמֵי, וְיַנְקָא מִן דִּינָא, הוּא גָּרִים פְּגִימוּ וְכוּ', וְעַל דָּא, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן מֵחַיָּיבֵי דְּהַאי עָלְמָא, וּמִן פְּגִימוּ דִּלְהוֹן, כַּמָּה זַכָּאִין מִסְתַּלְּקֵי בְּגִינַיְיהוּ, בַּר כָּל מַה דְּגַרְמֵי לְעֵילָּא וְתַתָּא.

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה (יִצְחָק) **נֵימָא מִילִּין דְּאוֹרַיְיתָא וְנֵזִיל. פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה** (ס"א יִצְחָק) **וְאָמַר,** (שמות כא) **כִּי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְגוֹ'. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם וְגוֹ'. וּמַה עַל דָּא כַּךְ, מַאן דְּגָרִים לְאַבְאָשָׁא עָלְמָא**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא דָּא, הִיא מִצְוַת תְּשׁוּבָה. וְדָא אִיהִי בִּינָה. וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ מִדְּהָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לָא אִשְׁתְּאַר לָנוּ אֶלָּא וִדּוּי דְּבָרִים לְבַד, וְדָא מַלְכוּת. וּמַאי בִּינָה. בֶּן יָ"ה. וְהַאי בֶּן, ו' אִיהוּ וַדַּאי. וְכָל מַאן דְּחָזַר בְּתִיּוּבְתָּא, כְּאִלּוּ חָזַר אֶת ה' לְאֶת ו', דְּאִיהוּ בֶּן יָ"ה, וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ יְדֹוָ"ד. וְדָא אִיהוּ תְּשׁוּבָה,

בְּחוֹבוֹי עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.
אֶלָּא תַּוּוהָנָא דְּאַף עַל גַּב דְּאַבְאִישׁ עָלְמָא, אֲמַאי אִית לֵיהּ תְּשׁוּבָה, כְּמָה דְּכְתִיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגוֹ׳ וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטָּאתָם וְהֵשִׁיב. אֶלָּא וַדַּאי דָּא מְהַנְיָא לְהוּ,
בְּגִין דְּעָבִיד תְּשׁוּבָה, כְּבֵיכוֹל הוּא עָבִיד לֵיהּ מַמָּשׁ. דְּהָא מַה דְּפָגִים לְעֵילָּא, אַתְקִין לֵיהּ, וּבְמָה בְּתְשׁוּבָה. דְּכְתִיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגוֹ׳, וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטָּאתָם וְהֵשִׁיב, וּתְשׁוּבָה אַתְקִין כֻּלָּא, אַתְקִין לְעֵילָּא, אַתְקִין לְתַתָּא, אַתְקִין לְגַרְמֵיהּ, אַתְקִין לְכָל עָלְמָא.

פְּתַח רִבִּי יִצְחָק (ס"א יְהוּדָה) **אַבַּתְרֵיהּ וְאָמַר,** (דברים ד) **בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כָּל**

תָּשׁוּב ה' וַדַּאי לְגַבֵּי ו'.
דְּאָת ה' וַדַּאי אִיהוּ וְדוּי דְּבָרִים, וְרָזָא דְּמִלָּה, (הושע יד) קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אִמְרוּ אֵלָיו וְגוֹ׳ וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. דְּוַדַּאי כַּד בַּר נָשׁ אִיהוּ חוֹטֵא, גָּרִים לְאִתְרַחֲקָא ה' מֵאָת ו'. דְּאִסְתְּלַק בֶּן יָ"ה, דָּא יה"ו, מֵאָת ה'. וּבְגִין דָּא אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַמָּן, וְאִתְגְּלוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא. וּבְגִין דָּא, כָּל מַאן דְּעָבִיד תְּשׁוּבָה, גָּרִים לְאַחְזָרָא ה' לְאָת ו', וּפוּרְקָנָא בְּדָא תַּלְיָיא. וּבְגִין דָּא הַכֹּל תָּלוּי בִּתְשׁוּבָה. דְּכַךְ אָמְרוּ קַדְמָאֵי, כָּל הַקִּצִּים כָּלוּ, וְאֵין הַדָּבָר תָּלוּי אֶלָּא בִּתְשׁוּבָה, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְּשְׁמֵיהּ.

וְעַל דָּא (יחזקאל כ) וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי. וְעוֹד (ישעיה מח) לְמַעֲנִי לְמַעֲנִי אֶעֱשֶׂה. וְאִם לָאו חַזְרִין, אֲנָא אַעֲמִיד

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגוֹ'. בַּצַּר לְךָ, מִכָּאן דִּתְשׁוּבָה מֵעַלְיָא מִכֹּלָּא, עַד לָא יִשְׁרֵי דִּינָא בְּעָלְמָא. דְּבָתַר דְּשָׁרֵי דִּינָא תַּקִּיף חֵילֵיהּ מַאן יַעְבַּר לֵיהּ מֵעָלְמָא וְיסַלֵּק לֵיהּ. דְּהָא (דף קכ"ב ע"ב) כֵּיוָן דְּשָׁארֵי דִּינָא, לָא אִסְתְּלִיק עַד דְּיִשְׁתְּלִים. בָּתַר דְּאִשְׁתְּלִים, וְעָבַד תְּשׁוּבָה, אַתְקִין עָלְמִין כֻּלְּהוּ. מַשְׁמַע, דְּכְתִיב וּמְצָאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וּכְתִיב וְשַׁבְתָּ עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'.

בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, מַאי אִיכָּא הָכָא.

אֶלָּא לְאַכְלָלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְאִשְׁתְּכַחַת בְּעָאקוּ דִּלְהוֹן, וְלָא שַׁבְקַת לוֹן לְעָלְמִין. לוֹן מַלְכָּא, שֻׁקְשִׁין גְּזֵרוֹתָיו מִשֶּׁל פַּרְעֹה, וַיַּחְזְרוּן עַל כָּרְחַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְשַׁבְתָּ עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ, עַד יִדְוָ"ד וַדַּאי.

וּתְשׁוּבָה דָּא אִתְקְרִיאַת חַיִּים, (משלי ד) כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל. וְאִיהוּ הֶבֶל דְּנָפַק וְעָאל בְּפוּמָא דְּבַר נָשׁ, בְּלָא עָמָל וּבְלָא יְגִיעָה. ה' דְּבְהַבְרָאָם. וְעָלָה אִתְמַר, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי יְיָ יִחְיֶה הָאָדָם. וְהִיא עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ. עָלָה אִתְמַר, (במדבר יב) וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט. (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ.

וּבְגִין דְּאִיהִי עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵיזַל ד' אַמּוֹת בְּגָלוּי דְּרֵישָׁא, דְּאִם הִיא אִסְתָּלַקַת מֵעַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, מִיַּד אִסְתָּלָקוּ חַיִּים מִנֵּיהּ.

וְאִי תֵּימָא דְּכַד שַׁרְיָא עַל

וּבְגִין כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַף עַל גַּב דְּאַשְׁרֵי דִּינָא בְּעָלְמָא, בָּעֵי דְּיַהֲדְרוּן יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה, לְאוֹטָבָא לְהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֵית לָךְ מַאן דְּקָאִים קַמֵּי תְּשׁוּבָה.

תָּא חֲזֵי, אֲפִילּוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָה אִקְרֵי. וְאִי תֵּימָא (תְּשׁוּבָה) עִלָּאָה (ס"א מֵעִלָּיָא) (נ"א וְאֶת עִלָּאָה) מִכָּל אֲתַר לָא שְׁכִיחַ, אֶלָּא דָּא אִקְרֵי תְּשׁוּבָה, כַּד אַהְדַּר רַחֲמֵי לְקִבְלָהָא, וְהִיא תָּבַת עַל כָּל אִינּוּן אוֹכְלְסִין וְיַנְקָא לוֹן. וּתְשׁוּבָה מֵעַלְיָא, כַּד אִתְמְסַר נַפְשָׁא לְגַבָּהּ, וְנָטִיל לָהּ בְּזִמְנָא דְּאִיהִי בִּתְשׁוּבָה, כְּדֵין כֻּלָּא אִתְתָּקַן לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְאִתְתָּקַן הוּא, וְכָל עָלְמָא.

אוּמִין דְּעָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְבְּרֵי בְּהוֹן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל תּוֹלְדִין דִּבְהוֹן. לָא שַׁרְיָא וַדַּאי, דְּמִשָּׁה בָּעָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא תִּשְׁרֵי שְׁכִינָה עַל אוּמִין דְּעָלְמָא, וְיָהִיב לֵיהּ. הָבְלָא דְּכַיְימָא עַל אוּמִין דְּעָלְמָא מֵאָן נָפְקָא. אוֹ עַל חַיְיבַיָּא דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב מְעוֹרְבִין עִם יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא וַדַּאי לֵית כָּל אַפַּיָּא שָׁוִין, אֲפִילּוּ יִשְׂרָאֵל לָאו אִינּוּן שָׁוְיָן, כָּל שֶׁכֵּן אַחֲרָנִין.

אֶלָּא וַדַּאי עַל הַאי דְּיוֹקְנָא דְּאָת ה' אוֹקְמוּהָ, מַתָּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי וְשַׁבָּת שְׁמָהּ. וְכַד הַאי שַׁרְיָא עַל יִשְׂרָאֵל, לֵית לוֹן יְגִיעָה וְלָא שְׁעִבּוּד. וּבָהּ נֶפֶשׁ עַמְלָה וְיֵגִיעָה (שמות לא) שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ.

דְּנֶפֶשׁ אַחֲרָא אִית עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּאִתְקְרִיאַת עֶבֶד. וְאִיהוּ דְּיוֹקְנָא עַל בַּר

חַיָּיבָא חַד בְּעָלְמָא, קַלְקוּלָא דְּכַמָּה אַחֲרָנִין בְּגִינֵיהּ. וַוי לַחַיָּיבָא, וַוי לִשְׁבִיבֵיהּ. תָּא חֲזֵי, יוֹנָה, בְּגִין דְּלָא בָּעָא לְמֵהַךְ בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵיהּ, כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא הֲווֹ אִתְאַבִּידוּ בְּגִינֵיהּ בְּיַמָּא, עַד דְּכֻלְּהוּ אָהַדְּרוּ עֲלוֹי, וְדָאִינוּ לֵיהּ בְּדִינָא בְּיַמָּא, וּכְדֵין אִשְׁתְּזִיבוּ כֻּלְּהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עָלֵיהּ לְבָתַר, וְשֵׁזִיב כַּמָּה אוֹכְלֹסִין בְּעָלְמָא. אֵימָתַי. כַּד אַהְדָּר לְמָארֵיהּ מִגּוֹ עַקְתֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יונה ב) **קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל יְיָ וַיַּעֲנֵנִי. וּכְתִיב,** (תהלים קיח) **מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ וְגוֹ'.**

נָשׂ. וְאִיהִי עֶבֶד דְּמַלְכָּא, דְּמִנַּעְנָעָא כָּל אֵבְרִין דְּבַר נָשׂ, לְמֵיזַל בְּאָרְחִין טָבִין, וּלְקַיְימָא בְּהוֹן רמ"ח פִּקּוּדִין, לְשַׁרְיָא עָלַיְיהוּ ה' דְּבִהְבָרְאָם, דְּכַד סָלִיק הִבָּרְאָם לְרמ"ח.

וּדְיוּקְנָא אַחֲרָא עַל רֵישֵׁיהּ, דְּאִתְקְרִיאַת יְרָאָה, וְדָא י'. וְעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. תְּרִין דְּיוּקְנִין טָבִין, דְּאִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא. דְּכַר מִסְטְרָא דְּאָת י'. נוּקְבָא מִסְטְרָא דְּאָת ה'.

וּתְרִין אַתְוָון אַתְעָרִין לֵיהּ לְבַר נָשׂ לַתּוֹרָה וְלַמִּצְוָה. י' יְרָאָה, וְדָא אִיהִי עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׂ, וּמְנָהּ יֵיעוּל דְּחִילוּ לְלִבָּא דְּבַר נָשׂ, לְמִדְחַל מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְנַטְרָא גְּרְמֵיהּ דְּלָא יֵעְבַּר עַל פִּקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה. ה' אַהֲבָה עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׂ, וּמִנֵּיהּ עָאל רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, עַל רמ"ח אֵבָרִין דִּילֵיהּ, לְקַיְּמָא בְּהוֹן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה. וּ' אִיהִי עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, וּמְגִיהּ יְיעוּל עַל פּוּמָא דְּבַר נָשׁ מְלוּלִין לְאוֹלָפָא בְּאוֹרַיְיתָא.

וּבְהַאי קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ. וּבְהַאי דִּיהֵא בְּכוֹן הַיְרָאָה וְהָאַהֲבָה וְהַתּוֹרָה יִתְחַזֵּר יְדָ"ד דְּאִיהוּ בִּינָה תְּשׁוּבָה, וּ' תָּשׁוּב לְגַבֵּי ה', דְּאִיהוּ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וְאִיהִי ל"ב אֱלֹהִים. (דף קכ"ג ע"א) וְיִשְׁתְּלִים יְדָוִד וּבָה יְהֵא לְכוֹן נַיְיחָא מִכֹּלָּא, וּבָהּ שָׁבַת וַיִּנָּפֵשׁ.

וּבָהּ יִתְכְּלִיל יד"ו, וּבְגִין דָּא וַיְכֻלּוּ: שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. בָּהּ, אִתְבְּרֵי כָּל עָלְמָא, וְעָלָהּ קַיְימִין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וַיַּמָּא וְכָל בְּרְיָין דְּאִתְבְּרוּן, דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּהֹ' בְּרָאָם. וְאִם הִיא אִתְרַחֲקַת מֵעָלְמָא אֲפִילּוּ רִגְעָא, כֹּלָּא אִתְחֲרַב וְאִתְבָּטֵל, וְלָא הֲוֵי קִיּוּמָא בְּעָלְמָא.

הַאי ה' לָא תֵּיזִיל מִגּוֹפָא, וּבָהּ קַיְימָא וְכַד הִיא תֵּיזִיל מִינֵּיהּ, הוּא סַם הַמָּוֶת תֵּיתֵי וְתִשְׁרֵי עֲלֵיהּ, דְּתִתְקְרֵי טוּמְאָה, נְבֵלָה, פְּסוּלָה, מַלְאַךְ הַמָּוֶת, חֹשֶׁךְ, אֲפֵלָה, וְשַׁרְיָא עַל גּוּפָא דְּבַר נָשׁ. וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְקְרֵי בַּר נָשׁ מֵת. וְרָזָא דְּמִלָּה, (יחזקאל יח) כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם יְיָ אֱלֹהִים וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ.

כָּל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דַּהֲווֹ עֲתִידִין לְשַׁרְיָא בְּרמ"ח אֵבָרִין דִּילֵיהּ, כֻּלְּהוּ מִתְאַבְּלִין עָלֵיהּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ישעיה נז) דְּרָכָיו רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְגוֹ'. וְלַאֲבֵלָיו. מַאי וְלַאֲבֵלָיו. אִילֵּין רמ"ח אֵבָרִין, דְּקָא מִתְאַבְּלִין עָלֵיהּ, דְּאִינּוּן דִּיוּקְנָא עִלָּאָה דְּשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, דְּבָהּ שַׁרְיָא הַוָ"ה. דִּכְמָה דְּאִית (וישלח קס"ה, שמות ק"ו ע"ב) דִּיוּקְנָא טָבָא עַל צַדִּיק, וּמַנְהִיג לֵיהּ לְכָל עוֹבָדִין טָבִין, לְזַכָּאָה לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כַּךְ אִית דִּיוּקְנָא בִּישָׁא, עַל רֵישָׁא דְּחַיָּיבָא, לְאַנְהָגָא לוֹן

בְּעוֹבָדִין בִּישִׁין, דְּיַרְתּוּן גֵּיהִנָּם. וּבְגִין דָּא אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל, אִית הֶבֶל טָב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי יְיָ יִחְיֶה הָאָדָם. וְאִית הֶבֶל בִּישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת ב) גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ.

וְתָא חֲזֵי בְּעוֹבָדִין דְּבַר נָשׁ אִשְׁתְּמוֹדַע פַּרְצוּפָא, דְּאִיהִי עָלֵיהּ, וּפַרְצוּפָא דְּאַנְפּוֹי. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה ג) הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָם. בְּדִיוּקְנָא, אִשְׁתְּמוֹדַע פַּרְצוּפָא דְּחַיָּה דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ, אִם הוּא אַרְיֵה, אוֹ שׁוֹר אוֹ נֶשֶׁר, אוֹ אָדָם. מֵהַמֶּרְכָּבָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. אוֹ מֵהַמֶּרְכָּבָה דְּמַלְאָךְ שַׂר הַפָּנִים. אוֹ מֵהַמֶּרְכָּבָה בִּישָׁא דְּסָמָאֵל. אוֹ מֵהַמֶּרְכָּבָה דְּאַרְבַּע יְסוֹדִין דְּעָלְמָא. וְלֵית בְּהוֹן לָא הַיֶּצֶר טוֹב, וְלָא הַיֶּצֶר הָרָע, אֶלָּא כִּבְעִירִין דְּעָלְמָא.

וּבְגִין דָּא כַּמָּה הֲבָלִים אִית בִּבְנֵי נָשָׁא, כָּל חַד לְמִינֵיהּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּבְגִין דָּא, בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ. וּבְכָל פַּרְצוּפָא אִית מְמָנָא עָלֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, לְשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, לְכָל חַד אִית לֵיהּ פַּרְצוּפֵיהּ, דְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאַנְהִיג לֵיהּ, וְלָא תִּשְׁכַּח יוֹם דְּלֵית בֵּיהּ טוֹב. וְאַף עַל גַּב דְּבְיוֹמָא תִּנְיָינָא לָא אִית בֵּיהּ טוֹב, בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה תִּשְׁכַּח לֵיהּ. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ תְּרֵי זִמְנֵי טוֹב.

וְכָל יוֹמָא אִית לֵיהּ גְּדֵר מִלְבַר, דְּלָא יֵיעוּל כָּל בַּר נָשׁ לְהַהוּא טוֹב. כְּגוֹן חֹשֶׁךְ דְּכַסֵּי לִנְהוֹרָא. דְּתִשְׁכַּח בְּיוֹמָא קַדְמָאָה אוֹר, וְתִשְׁכַּח בֵּיהּ חוֹשֶׁךְ. בְּכָל יוֹמָא תִּשְׁכַּח נְטִירָא. וְאִינּוּן נְטִירִין אִינּוּן, כְּגוֹן קוֹצִים לַכֶּרֶם. וְאִית נְטִירִין אַחֲרָנִין, כְּגוֹן נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וּשְׂרָפִים, וְנַטְרִין הַהוּא טוֹב, דְּלָא יֵיעוּל תַּמָּן דְּלָאו אִיהוּ

רָאוּי לְמֵיעַל. וְאִי לָאו, כָּל חַיָּיבַיָּא הֲווֹ עָאלִין בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דָּא מַאן דְּאִיהוּ חַיָּיבָא, וְייעוּל לְמִנְדַּע רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, כַּמָּה מַלְאֲכֵי חַבָּלָה דְּאִתְקְרִיאוּ חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה, נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים חֵיוַת בָּרָא אִתְקְרִיאוּ, וּמְבַלְבְּלִין מַחֲשַׁבְתֵּיהּ, דְּלָא ייעוּל לַאֲתָר דְּלָאו דִּילֵיהּ.

אֲבָל מַאן דְּאִיהוּ טוֹב, כָּל אִלֵּין נְטִירִין אינוּן לְמֶמְרֵיהּ, וְקַטֵּיגוֹר נֶעֱשָׂה סַנֵּיגוֹר, וְייָעֲלוּן (ליה) לְטוֹב הַגָּנוּז, וְיִימְרוּן לֵיהּ מָרָנָא, הָא בַּר נָשׁ טוֹב וְצַדִּיק יְרֵא שָׁמַיִם, בָּעֵי לְאַעָלָא קֳדָמָךְ, אֲמַר לָנוּ, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ. הַהוּא טוֹב הַגָּנוּז ייֵמָא לוֹן, פִּתְחוּ לֵיהּ בְּהַאי תַּרְעָא דְּאִתְקְרֵי אַהֲבָה, אוֹ בְּהַאי תַּרְעָא דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה. כָּל צַדִּיק ייעוּל כְּפוּם דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק וְגוֹ'.

כְּעַן צָרִיךְ לְאָהַדְּרָא עַל פֶּתַח הַתְּשׁוּבָה. וְכִי מִכַּמָּה מִינִין אִיהוּ תְּשׁוּבָה דְּעַבְדִין בְּנֵי נָשָׁא, כֻּלְּהוּ טָבִין, אֲבָל לָאו כָּל אַפַּיָּיא שָׁוִין. אִית בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ רָשָׁע גָּמוּר כָּל יָמָיו, וְאִיהוּ עוֹבֵר עַל כַּמָּה פִּקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה, וּמִתְחָרֵט וּמוֹדֶה עָלַיְיהוּ, וּלְבָתַר בֵּן לָא עָבֵד לָא טַב וְלָא בִּישׁ. לְדָא וַדַּאי יְמְחוֹל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲבָל לָא דְּיִזְכֶּה לִתְשׁוּבָה עִלָּאָה. אִית בַּר נָשׁ לְבָתַר דְּייתוּב מֵחַטָּאָיו, וּמִתְכַּפֵּר לֵיהּ, אִיהוּ אָזִיל בְּדֶרֶךְ מִצְוָה, וּמִתְעַסֵּק בְּכָל כֹּחוֹ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דָּא זָכֵי לִתְשׁוּבָה תַּתָּאָה, דְּאִתְקְרֵי ה'. וְדָא אִיהוּ תְּשׁוּבָה תַּתָּאָה.

וְאִית בַּר נָשׁ לְבָתַר דְּמִתְחָרֵט מֵחוֹבוֹי, וְיַעְבִּיד תְּשׁוּבָה, וְיִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס. דָּא זָכֵי לְאָת ו', וְאִיהוּ בֶּן יָ"ה, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי בִּינָה, וְדָא גָּרִים דְּתָשׁוּב ו' לְגַבֵּי ה'. וּמִלַּת תְּשׁוּבָה כַּךְ הִיא, תָּשׁוּב ו' לְה'.

וּלְעוֹלָם לָא שַׁרְיָא ה' בְּבַר נָשׁ, וְלֹא ו', (דף קכ"ג ע"ב) בְּלָא דְּחִילוּ וּבְלָא רְחִימוּ, דְּאִינּוּן יָ"ה, יְרָאָה וְאַהֲבָה קָרִינָן לֵיהּ וַדַּאי. וּמִתַּמָּן אִתְיְהִיבוּ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה דְּאִינּוּן בֵּן וּבַת. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל מְקַיְּימִין הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, אִתְקְרִיאוּ בָּנִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

הַנִּסְתָּרוֹת: יְרָאָה וְאַהֲבָה, דְּאִינּוּן בְּמוֹחָא וְלִבָּא. בַּחֲלָלָא דְּגוּפָא. וּבְרֵישָׁא. וְהַנִּגְלוֹת: הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, דְּאִינּוּן בְּגוּפָא וּבְרֵישָׁא לְבַר. וְרָזָא דְּמִלָּה הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּאִי בַּר נָשׁ דָּחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹ רָחִים לֵיהּ, דָּא לָא יָדַע בַּר נָשׁ אַחֲרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מִלָּה דְּלָא אִתְגַּלְיָא אֶלָּא בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ.

אֲבָל בַּר נָשׁ דְּמִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא, וְאָזִיל בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דָּא אִתְגַּלְיָא לְכָל בַּר נָשׁ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבֵד לֵיהּ פּוּמָא בְּאִתְגַּלְיָא, לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְעַיְינִין לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ, וְאוּדְנִין לְמִשְׁמַע בָּהּ. וְעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבַר נָשׁ, יְדִין וְרַגְלִין וְגוּפָא, לְמֶעְבַּד בְּהוֹן פִּקּוּדִין דְּעֲשֵׂה.

אִם כֵּן חוֹטָמָא לְמַאי נָפְקָא מִנֵּיהּ. (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, דָּא אִיהִי דְּיוּקְנָא דְּעַל בַּר נָשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כח) וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֻלָּם. סֻלָּם וַדַּאי אִיהִי נִשְׁמַת חַיִּים, כְּרִסְיָא לְשֵׁם יְדָוָ"ד דְּאִיהוּ הַיְרָאָה וְהָאַהֲבָה הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה וּבָהּ שַׁרְיָא, וְהַאי כְּרִסְיָא, מִנָּהּ גְּוִורוֹת כָּל נִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִיהִי דְּיוּקְנָא עַל רֵישָׁא דְּבַר נָשׁ.

וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. אִלֵּין הֲבָלִים דְּסַלְקִין וְנָפְקִין בְּגוּפָא, בְּהַאי סֻלָּם. אִיהוּ חַד, שְׁבִיעָאָה דְּכֻלָּא. וְאִיהוּ מָצָב אַרְצָה, תְּרִין. וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, תְּלַת. וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים, תְּרֵי. וְיוֹרְדִים תְּרֵי. אִינּוּן לָקְבֵל ד' רוּחוֹת

וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְרָזָא, דִּמְלָה (קהלת א) הֶבֶל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת הֶבֶל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל. אִינּוּן שִׁבְעָה, לָקֳבֵל כּוּרְסְיָיא, דְּאִיהוּ הַסֶּלָם, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְד' יְסוֹדִין דְּעָלְמָא, וְאִינּוּן שִׁבְעָה. לָקֳבֵל שִׁבְעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית. אִית כָּל בִּרְיָין דִּשְׁמַיָּא, וַיָּמָא, וְאַרְעָא. כְּגוֹן חַיּוֹת עוֹפוֹת בְּהֵמוֹת דָּגִים, וְכַמָּה תּוֹלָדִין דְּתַלְיָין מִינֵּיהּ. וּבְגִין דְּכֹלָּא אִתְבְּרֵי בְּהַאי צוּלְמָא, דְּעַל כָּל יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי צַדִּיק, אִתְּמַר בְּהוֹן (בראשית ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמָיִם וְגוֹ'. וְדָא מְמַלֵּל עַל בְּנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן מְתִילִין לְחֵיוָן בָּרָא, וּלְבְעִירָן, וּלְעוֹפִין, וּלְנוּנֵי יַמָּא. דְּאִית בַּר נָשׁ דְּמַזָּלֵיהּ שׁוֹר, וּמַזָּלֵיהּ אַרְיֵה, וּמַזָּלֵיהּ נָשֶׁר, וּמַזָּלֵיהּ אָדָם. וְכָל אִלֵּין, לָמָּה מִתְפַּחֲדִין מֵהַאי דְּיוּקְנָא דְּאִינּוּן מִתַּמָּן אִתְבְּרִיאוּ. אֶלָּא מִשּׁוּם דִּשְׁם יְדָוָ"ד שַׁרְיָא עָלֵיהּ. רָזָא דְּמִלָּה, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ וְגוֹ'. וְכָל מַאן דְּפָגִים עוֹבָדוֹי, אִתְפְּגִים דְּיוּקְנֵיהּ. וְשֵׁם יְיָ לָא שַׁרְיָא בַּאֲתָר פָּגִים, וּבְהַהוּא פְּגִימוּ שַׁרְיָא חִשָּׁךְ, בְּגִין פְּגִימוּ דְּסִיהֲרָא דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ חַשׁוֹכָא. וְהַאי בַּר נָשׁ כְּמָה דְּאִיהוּ פָּגִים דְּיוּקְנֵיהּ, כַּךְ אִתְפְּגִים אִיהוּ לְתַתָּא, אוֹ אִתְעֲבִיד אִלֵּם, אוֹ חֵרֵשׁ, אוֹ סוּמָא, אוֹ חִגֵּר. בְּגִין דְּיֵהָא רָשִׁים לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וְהַהוּא חִשָּׁךְ שַׁרְיָא בִּפְגִימוּ דִּילֵיהּ, וּמֵיד אִשְׁתְּמוֹדָעָאן בֵּיהּ דַּרְגִּין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן חֵילוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְרַחֲקִין מִנֵּיהּ, דִּכְבַר יַדְעִין דִּבְהַהוּא פְּגִימוּ לָא שַׁרְיָא מַלְכָּא. וּבְגִין דָּא חֵילוֹי דְּמַלְכָּא מִתְרַחֲקִין מִנֵּיהּ, דְּחַיָּילִין דְּמַלְכָּא לָא שַׁרְיָין, וְלָא מִתְקָרְבָן, אֶלָּא בְּאֲתָר דְּמַלְכָּא שַׁרְיָא, דְּכַךְ אִינּוּן מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרֵיהּ, כְּאֵבָרִין בָּתַר גּוּפָּא.

וּבְהַהוּא אֲתָר דְּשָׁרֵי הַהוּא חֵשֶׁךְ, כַּמָּה מַלְאָכֵי חַבָּלָה, דְּאִתְקְרִיאוּ נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, מִתְקָרְבִין לֵיהּ, וְיָהֲבִין לֵיהּ כַּמָּה נְשִׁיכִין, וְאִלֵּין אִינּוּן יְסוּרִין. וְאִי אִית לֵיהּ מָמוֹנָא דְּעוֹבָדִין טָבִין דְּעָבִיד, אִתְמַעֲטוּן מִנֵּיהּ. וְאֵיךְ אִתְמַעֲטוּן מִנֵּיהּ, אֶלָּא כָּל זְכוּת דְּנָחִית לֵיהּ מִלְעֵילָּא, יָהִיב לֵיהּ לְאִלֵּין מַלְאָכֵי חַבָּלָה, וּבַטְלִין מִנֵּיהּ יְסוּרִין. וְאִי לֵיהּ לֵיהּ זְכוּ, וְלָא חוֹבָא לְעֵילָּא, אֶלָּא כֹּלָּא לְתַתָּא, בְּכָל זְכוּ דְּעָבִיד נָחִית לֵיהּ מָמוֹנִין, וְאוּמִין דְּעָלְמָא מִתְקָרְבִין לֵיהּ, לְקַבֵּל מַלְאָכֵי חַבָּלָה, וְיָהִיב לוֹן מָמוֹנָא, וְאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ.

וּבְגִין דָּא הֲווּ יִשְׂרָאֵל מִקָּרְבִין לַעֲזָאזֵל, לְגַבֵּי הַהוּא חֵשֶׁךְ. וְשִׁבְעִים פָּרִים, לְקַבֵּל שִׁבְעִים אוּמִין, לְקַיְּימָא קְרָא, (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם. וּמִיַּד דְּהַדְרִין בְּתִיּוּבְתָּא, אִתְעַבַּר הַהוּא חֵשֶׁךְ מֵהַהוּא פְּגִימוּ, וְיִשְׁתְּלִים. וְרָזָא דְּמִלָּה, (שמואל ב יב) גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. וּמִיַּד אִתְהַדָּר בֵּיהּ שְׁמָא דַּיְיָ, וְאִתְרָעֵי (נ"א וְיִתְרַפֵּי) בֵּיהּ, מֵאִנּוּן נְשִׁיכִין דְּיִסּוּרִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ו) וְשָׁב וְרָפָא לוֹ. וּמִנַּיִן דְּאִתְהַדָּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִיַּד דְּהַדַּר בְּתִיּוּבְתָּא וְאִשְׁתְּלִים הַהוּא פְּגִימוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי ג) שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם.

וְדָא אִיהוּ בִּתְשׁוּבָה גְּמוּרָה, דְּגָרִים לְאָהַדְּרָא בִּינָה דְּאִיהוּ יד"ו, לְגַבֵּי ה' דְּאִיהִי מַלְכוּת. דְּאַזְלָא מִנַּדְּדָא מִן (דף קכ"ד ע"א) קְנָהָא, דְּאִיהִי הַהִיא דְּיוּקְנָא, דְּמִתְקַטְּרִין בָּהּ כָּל פְּקוּדִין. וּבָהּ מִתְקַטְּרִין עֶשֶׂר סְפִירָן. כַּד בַּר נָשׁ עָבֵד פְּקוּדָא חָדָא וְלָא יַתִּיר, וְעָבִיד לָהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִינָהּ שַׁרְיָין עָלֵיהּ י' סְפִירָן. וְכָל מַאן דְּקַיֵּים פְּקוּדָא חַד כַּדְקָא יָאוֹת, כְּאִלּוּ מְקַיֵּים רמ"ח פְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְּלֵית פְּקוּדָא דְּלָאו אִיהוּ כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ רמ"ח.

(ע"כ רעיא מהימנא).

(במדבר ה) אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וְגוֹ'. מַאי הַאי לְגַבֵּי הַאי. אֶלָּא כְּמָה דְּכְתִיב, (במדבר ה) **לִמְעוֹל מַעַל בַּיְיָ. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אִישׁ אִישׁ, מַאי אִישׁ אִישׁ, דְּהָא בְּחַד סַגֵּי, אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל אִישׁ אִישׁ, מַשְׁמַע אִישׁ דְּאִיהוּ אִישׁ, וְקַיֵּים קְרָא דְּכְתִיב,** (משלי ה) **שְׁתֵה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְגוֹ'. כְּדֵין הוּא אִישׁ בְּעָלְמָא, אִישׁ לְגַבֵּי אִתְּתֵיהּ. וּמָעֲלָה בּוֹ מָעַל, הָא בְּחַד סַגֵּי, אֲמַאי תְּרֵי. אֶלָּא חַד לְעֵילָּא וְחַד לְתַתָּא. חַד לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְחַד לְבַעְלָהּ. בְּגִין כַּךְ וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.**

אֲמַאי אֶל הַכֹּהֵן. רָזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּכַהֲנָא שׁוּשְׁבִינָא אִיהוּ

רעיא מהימנא

אֱלִיָּהוּ, קוּם אַפְתַּח עַמִּי בְּפִקּוּדִין, דְּאַנְתְּ הוּא עוֹזֵר לִי, בְּכָל סִטְרָא. דְּהָא עַלָּךְ אִתְּמַר בְּקַדְמִיתָא, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. וּבֶן אַהֲרֹן וַדַּאי אִיהוּ אָח דִּילִי, (משלי יז) אָח לְצָרָה יִוָּלֵד.

פְּתַח וְאָמַר, פִּקּוּדָא לָדוּן בְּדִינֵי סוֹטָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְעָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא וְגוֹ'. וַדַּאי רוּחַ טוּמְאָה מִתְּרִין סִטְרִין אִשְׁתְּכַח, חַד בְּשִׂקְרָא, וְחַד בְּקִשּׁוּט. בְּגִין דָּא, בְּרוּחַ שִׂקְרָא וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהִיא לֹא נִטְמָאָה. וְתָנֵינָא, וְעָבַר עָלָיו וְגוֹ', וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִיא נִטְמָאָה.

וְכִי אִית קוּשְׁטָא בְּרוּחַ מְסָאֲבָא. אֶלָּא בְּבַר נָשׁ מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, תַּמָּן יֵצֶר הָרָע, נָחָשׁ. בְּזִמְנָא דְּאִית לְבַר נָשׁ

דְּמַטְרוֹנִיתָא. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, הָא כְּתִיב (ויקרא א) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר, וְשָׁחַט אַחֲרָא, וְלָאו כַּהֲנָא, דְּכַהֲנָא אָסִיר לֵיהּ בְּדִינָא, בְּגִין דְּלָא יַפְּגִּים הַהוּא אֲתָר דְּאָחִיד בֵּיהּ, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ, וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן, לְמֵידָן דִּינָהָא. אֶלָּא וַדַּאי כַּהֲנָא לְדָא חֲזֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ שׁוּשְׁבִינָא לְמַטְרוֹנִיתָא, וְכָל נְשֵׁי עָלְמָא מִתְבָּרְכָן (נ"א אִתְאַחֲדַת) בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא אִתְּתָא דְּלִתַּתָּא מִתְבָּרְכָא בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת, דַּאֲחִידַת בָּהּ בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכַהֲנָא קָאִים לְאַתְקָנָא מִלֵּי דְּמַטְרוֹנִיתָא, וּלְעַיְינָא בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, בְּגִין כַּךְ כַּהֲנָא לְדָא, וְלָא אַחֲרָא.

וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ עָבִיד אִתְּתָא שַׁפִּירָא, בְּכָל עוֹבָדִין טָבִין, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. יֵצֶר הָרָע אִית לֵיהּ קִנְאָה, כְּגַוְונָא דְּאַשְׁכַּחְנָא דְּקַנְאֵי אָדָם עַל אִנְתְּתֵיהּ, עַד דְּפַתֵּי לָהּ, וְגָרַם לָהּ מִיתָה. וּלְזִמְנִין שַׁלִּיט עָלָהּ בְּחוֹבִין, וּמְסָאֵב לָהּ, וְהָא אִתְּעֲבִידַת נְבֵלָה. וְיֵצֶר הָרָע, מִסְּטְרָא דִּימִינָא, דִּילֵיהּ, דַּרְגָּא דְּיִשְׂמָעֵאל, אִתְקְרֵי נָחָשׁ. וּמִסְּטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דַּרְגֵּיהּ דְּעֵשָׂו סָמָא"ל, אִתְקְרֵי כֶּלֶב, מִמָּנָא דְּגֵיהִנָּם דְּצַוַּוחַ הַב הַב, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ל) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב, וּבִרְעוּתָא דִּילֵיהּ לְמֵיכַל נִשְׁמָתָא מִסְּאָבָא, בְּנוּרָא דִּילֵיהּ, גֵּיהִנָּם. וְעָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּקִשּׁוּט, וְהִיא נִטְמָאָה.

וּבְגִינָהּ אִתְּמַר, (ויקרא כא) וּבַת אִישׁ כֹּהֵן, דָּא מִיכָאֵל, כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת אֶת

דִּינָא, לָאו הָכִי, אֶלָּא לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעָלְמָא קָא אִשְׁתָּדַל בְּהַאי, וּלְאַסְגָּאָה חֶסֶד. דְּאִי הַהִיא אִתְּתָא אִשְׁתְּכַחַת זַכָּאָה, כַּהֲנָא אַסְגֵּי שְׁלָמָא בְּהוּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּמִתְעַבְּרָא בִּבְרָא דְּכַר, וְאִתְעָבִיד שְׁלָמָא עַל יְדֵיהּ. וְאִי לָא אִשְׁתְּכַחַת זַכָּאָה, אִיהוּ לָא עָבִיד דִּינָא, אֶלָּא הַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִיהִי קָא מְשַׁקְּרַת בֵּיהּ, הוּא עָבִיד דִּינָא, וְהוּא בָּדִיק לָהּ.

תָּא חֲזֵי, כַּהֲנָא לָא עָיֵיל גַּרְמֵיהּ לְהַאי, אֶלָּא כַּד הִיא יָהֲבַת גַּרְמָהּ קַמֵּיהּ, מִפְּאָה (נ"א לְזַכָּאָה) (דף קכ"ד ע"ב) זִמְנָא, וּתְרֵין שָׁאִיל לָהּ, כֵּיוָן דְּאִיהִי בַּעְיָא לְאִשְׁתְּכָחָא זַכָּאָה, כְּדֵין כַּהֲנָא עָבִיד עוֹבָדָא, בְּגִין לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא.

אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף. וְתַמָּן אִתּוֹקְדַת הַהִיא זוּהֲמָא, וְאִתְלַבְּנַת אִיהִי מִנֵּיהּ, כַּכֶּסֶף דְּאִתְלַבַּן בְּנוּרָא, וְהַהִיא עוֹפֶרֶת דְּזוּהֲמָא אִתּוֹקַד, וְאִתְעָבִיד עָפָר, וְאִתְאֲבִיד.

כְּגַוְונָא דָּא בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד אִינּוּן מְחַלְּלִין אוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵיעוּל לוֹן בְּגָלוּתָא דִּבְנֵי עֵשָׂו וּבְנֵי יִשְׁמָעֵאל, תְּחוֹת שִׁעְבּוּדָא דִּלְהוֹן, דְּדַרְגַּיְיהוּ כֻּלָּ"ב וְנָחָ"שׁ, וְאִתָּדְנוּ תַּמָּן, וּבְהוֹן יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצּוֹרְפוּ כְּצָרוֹף הַכֶּסֶף וְכִבְחוֹן הַזָּהָב, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יג) וּצְרַפְתִּים כִּצְרוֹף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחַנְתִּים כִּבְחֹן אֶת הַזָּהָב, עַד דְּיִתְקַיֵּים בְּהוּ, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ.

וְאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, בְּגִינֵיהּ אִתְּמַר, (שמות טו) וַיּוֹרֵהוּ יְיָ עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל

כַּהֲנָא כְּתִיב שְׁמָא קַדִּישָׁא חַד זִמְנָא בְּאַרַח מֵישָׁר, לְבָתַר כָּתַב לֵיהּ לְמַפְרֵעַ אַתְוָון (נ"א סְרִיטִין) **טְרִיסִין בְּטָהִירִין, דִּינָא בְּדִינָא, רַחֲמֵי בְּרַחֲמֵי, רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְדִינָא בְּרַחֲמֵי. אִשְׁתְּכַחַת זַכָּאָה, אַתְוָון רַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ, וְדִינִין סַלְּקִין. לָא אִשְׁתְּכַחַת כַּדְקָא יָאוּת, רַחֲמֵי סַלְּקִין, וְדִינִין אִשְׁתְּאָרוּ, וּכְדֵין דִּינָא אִתְעֲבִיד.**

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (שמות טו) **וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם, הָא אוּקְמוּהָ. אָמַר, תַּוּוהָנָא אֵיךְ בְּנֵי עָלְמָא לָא מִסְתַּכְּלִין וְלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, אֲמַאי** מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם וְגוֹ'. בְּגִין דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל עִם עֵרֶב רַב, כֻּלְּהוּ הֲווֹ אִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, וְעַל דָּא, חֲצִיוֹ מָתוֹק מִסְּטָרָא דִּימִינָא. וְחֲצִיוֹ מַר, מִסְּטָרָא דִּשְׂמָאלָא. וּבְזִמְנָא דְּעֵרֶב רַב הֲווֹ מַחֲטִיאִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הֲווֹ כְּאִילּוּ הֲווֹ כֻּלְּהוּ מִסְּטָרָא דְּרָע. וּמַיָּא אִתְהַדְרָא כֻּלְּהוּ מְרִירִין, כְּהַהוּא עֵץ מַר בְּמַיָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם.

וְהַאי עֵץ מַר, אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּנִסְיוֹנָא דְּסוֹטָה, אִי סָטַת תְּחוֹת בַּעְלָהּ, אִינּוּן מַיִן דְּאַשְׁקְיָין לָהּ אִתְהַדְּרוּ מְרִירִין, וּבְהוֹן וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ, וְאִי לָא סָטַת מַה כְּתִיב, וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע, וְאוֹלִידַת בַּר. אוּף הָכָא וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם.

כְּגַוְונָא דָּא, יִתְעֲבִיד לְנִסְאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּפוּרְקָנָא

כְּתִיב הָכָא שָׁם שָׁם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ.
אֲבָל וַדַּאי רָזָא דִּמְלָה, דְּהָכָא עַל מַיָּיא חַוָּה, בְּגִין דְּמִצְרָאֵי חַוּוֹ אָמְרֵי, דִּבְנַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל חַוּוֹ מְנַיְיהוּ, וַחַוּוֹ כַּמָּה בְּיִשְׂרָאֵל דְּחַשְׁדִין לְאִנְתְּתַיְיהוּ בְּדָא. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָטָא לוֹן לְהַאי אֲתָר, וּבָעֵי לְמִבְדַּק לוֹן, מַה כְּתִיב וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְגוֹ׳. וְיִצְעַק אֶל יְיָ וְגוֹ׳.
אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה מַה אַתְּ בָּעֵי, הָא כַּמָּה חֲבִילִין קַיְימִין גַּבַּייכוּ הָכָא, וַאֲנָא בָּעֵינָא לְמִבְדַּק הָכָא נְשֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, כְּתוּב שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּרְמִי לְמַיָּיא, וְיִבְדְּקוּן כֻּלְּהוֹן, נְשֵׁי בַּתְרַייתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל יב) יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים, דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּטוֹב, וְקַיְימִין בְּנִסְיוֹנָא. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּרַע, וְיִתְקַיֵּים בְּהוֹן (יחזקאל יג) וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ וְקָטִיל לוֹן.
(דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יָבִינוּ, מִסִּטְרָא דְּבִינָה, דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, בְּגִינַיְיהוּ אִתְּמַר, (דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ בְּהַאי חִבּוּרָא דִּילָךְ דְּאִיהוּ סִפְרָא דְּזוֹהַר, מִן זוֹהֲרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה תִּשּׁוּבָה. בְּאִלֵּין לָא צָרִיךְ נִסָּיוֹן, וּבְגִין דַּעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמִטְעַם מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִיהוּ הַאי סִפְרָא דְּזוֹהַר, יִפְקוּן בֵּיהּ מִן גָּלוּתָא בְּרַחֲמֵי. וְיִתְקַיֵּים בְּהוֹן, (דברים לב) יְיָ בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר.
וְאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ

וְגוּבְרִין, וְלָא יִשְׁתְּאַר לַעֲזָ
עַל בָּנַי. וְעַד דְּיִבְדְּקוּן כֻּלְּהוּ
הָכָא, לָא אַשְׁרֵי שְׁמִי
עָלַיְיהוּ, מִיַּד וַיּוֹרֵהוּ יְיָ עֵץ
וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם, דָּא שְׁמָא
קַדִּישָׁא, הַהוּא דְּהָוָה כְּוֹתֵב
כַּהֲנָא לְמִבְדַּק נְשֵׁיהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדֵין, שָׁם שָׂם לוֹ
חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ.
וְאִי תֵּימָא נְשֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל
יָאוּת, אִינּוּן אָמַאי.
אֶלָּא אוּף אִינּוּן בַּעְיָין, דְּלָא
אִסְתַּאֲבוּ בִּנְשֵׁיהוֹן דְּמִצְרָאֵי.
וּנְשֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל לָא
אִסְתַּאֲבוּ בְּמִצְרָאֵי, כָּל אִינּוּן
שְׁנִין דַּהֲווֹ בֵּינַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ
נָפְקוּ גּוּבְרִין וְנוּקְבִין זַכָּאִין,
וְאִשְׁתְּכַחוּ זַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל
קַדִּישִׁין, זַכָּאִין, כְּדֵין (דף קכ"ה
ע"א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁרֵי
שְׁמֵיהּ בֵּינַיְיהוּ, וְעַל דָּא עַל

אִיסּוּר וְהֶיתֵּר טוּמְאָה
וְטָהֳרָה, לָא שַׁלְטָא עַל
יִשְׂרָאֵל יַתִּיר, דְּהָא פַּרְנָסָה
דִּילָן לָא לִיהֱוֵי, אֶלָּא
מִסְּטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי,
דִּלֵּית תַּמָּן לָא קַשְׁיָא
מִסְּטָרָא דְּרַע, וְלָא מַחֲלוֹקֶת
מֵרוּחַ הַטּוּמְאָה, דִּכְתִיב,
(זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה
אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.
דְּלָא יִתְפַּרְנְסוּן תַּלְמִידֵי
חֲכָמִים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ,
אֶלָּא מִסְּטָרָא דְּטוֹב, דְּאָכְלִין
טָהֳרָה כָּשֵׁר הֵיתֵּר, וְלָא
מֵעֵרֶב רַב, דְּאָכְלִין טוּמְאָה
פָּסוּל אִיסּוּר, דְּאִינּוּן
מְסָאֲבִין, דִּמְסָאֲבִין גַּרְמַיְיהוּ
בְּנִדָּה שִׁפְחָה גּוֹיָה זוֹנָה. בְּגִין
דְּאִינּוּן בְּנוֹי דְּלִילִית, דְּאִיהִי,
נִדָּה שִׁפְחָה גּוֹיָה זוֹנָה חַזְרִין
לְשָׁרְשַׁיְיהוּ. וְעָלַיְיהוּ אִתְּמַר,
(ישעיה יד) כִּי מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא
צֶפַע.
וּבְזִמְנָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרַע
שַׁלְטָא, דְּאִיהוּ חוּלִין

מַיָּא וַדַּאי, שָׁם שָׁם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ אוֹף הָכָא, בְּמַיָּא בָּדִיק כַּהֲנָא לְאִתְתָּא, וּבִשְׁמָא קַדִּישָׁא.

(במדבר ה) **וּמִן הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן. מַאן הֶעָפָר. הָא תָּנֵינָן, כְּתִיב** (קהלת ג) **הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הֶעָפָר הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר, אֲפִילּוּ גַּלְגַּל חַמָּה, כָּל שֶׁכֵּן בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתְּכָחוּ מִנֵּיהּ.**

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִלּוּ כְּתִיב וּמִן הֶעָפָר וְלָא יַתִּיר, הֲוֵינָא אָמַר הָכִי. אֲבָל כֵּיוָן דִּכְתִיב וּמִן הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן, מַשְׁמַע דְּאַחֲרָא הוּא. אֶלָּא כְּתִיב (ישעיה מא) **יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ, אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּקִיסְטִין וּבַלִּיסְטְרָאִין, מָארֵי דְּדִינָא דְּטַהֲרָה, וְחוּלִין דְּטוּמְאָה. אִינּוּן חֲכָמִים דְּדַמְיָין לְשַׁבָּתוֹת וְיוֹם טוֹב, לֵית לוֹן אֶלָּא מַה דְּיָהֲבִין לוֹן אִינּוּן חוּלִין. כְּגַוְונָא דְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּלֵית לֵיהּ, אֶלָּא מַה דְּמִתַּקְנִין לֵיהּ בְּיוֹמֵי דְּחוֹל. וּבְזִמְנָא דְּשַׁלְטָא אִילָנָא דְּחַיֵּי, אִתְכַּפְיָא אִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, וְלָא יְהֵא לְעַמֵּי הָאָרְצוֹת, אֶלָּא מַה דְּיָהֲבִין לוֹן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְאִתְכַּפְיָין תְּחוֹתַיְיהוּ, וּכְאִלּוּ לָא הֲווּ בְּעָלְמָא.**

וְהָכִי אִיסּוּר וְהֶיתֵּר, טוּמְאָה וְטַהֲרָה, לָא אִתְעֲבָר מֵעַמֵּי הָאָרֶץ. דְּמִסְטָרַיְיהוּ לֵית בֵּין גְּלוּתָא לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ (לְגַבַּיְיהוּ) **אֶלָּא שִׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת בִּלְבַד דְּאִינּוּן לָא טַעֲמִין מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְצָרִיךְ לוֹן מַתְנִיתִין בְּאִיסּוּר וְהֶיתֵּר טוּמְאָה וְטָהֳרָה. אֶלָּא יְהוֹן מְבוּזִים קֳדָם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּגַוְונָא דַּחֲשׁוֹכָא**

קַשְׁיָא. מַשְׁמַע דִּכְתִיב בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן, דַּאֲחִידָן לְתַתָּא. וְעַל דָּא יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמָּיִם.

מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים, אִלֵּין מֵי יַמָּא, דְּאִינּוּן מְרִירִין. מַאי הוּא. דָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתְּכַח בְּדִינָא, כְּדֵין אִקְרוּן מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים. וּבְגִין כָּךְ מַיָּא דְּיַמָּא דְּלְתַתָּא כְּלְהוֹן מְרִירִין.

תָּא חֲזֵי, הַאי יַמָּא קַדִּישָׁא כַּמָּה נַהֲרִין מְתִיקִין עָאלִין בְּגַוָּוהִ, וּבְגִין דְּאִיהִי דִּינָא דְּעָלְמָא, מֵימוֹי מְרִירָן, בְּגִין דְּאָחִיד בָּהּ מוֹתָא לְכָל בְּנֵי עָלְמָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן מְרִירָן, כַּד מִתְפַּשְׁטִין מְתִיקִין אִינּוּן. לְזִמְנִין מַיִין דְּיַמָּא מְרִירָן. לְזִמְנִין יַמָּא קַמֵּי נְהוֹרָא, דְּעֵרֶב רַב אִינּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ אִינּוּן חֲשׁוּכִין. וְלָא אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא עַבְדִּין זְבִינִין לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאִינּוּן כִּבְעִירִין. וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְיִשְׂרָאֵל אִתְקְרִיאוּ אָדָם, וּמִנַּיִן דְּאִית בְּהוֹן בְּעִירָא וְאָדָם. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי, אִינּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, טָבִין, מִסְטָרָא דְּטוֹב. אָדָם אַתֶּם, תַּלְמִידֵי חֲכָמִים.

וּבְקֹרָא דָּא נָמֵי רָמִיז לֵיהּ, (תהלים פא) לוֹ עַמִּי שׁוֹמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. בָּתַר דְּאָמַר עַמִּי, אֲמַאי קָאָמַר יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא עַמִּי: עַמֵּי הָאָרֶץ. יִשְׂרָאֵל: תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. וּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר (שמות יד) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה.

כְּגַוְונָא דְּפָלִיג לוֹן קוּדְשָׁא

דְּבָלַע לְכָל שְׁאַר מֵימִין, וְאִקְרֵי יַמָּא דְּקַפָּא, וּבָלַע כָּל אִינּוּן אַחֲרָנִין, וְשָׁאִיב לוֹן בְּגַוֵּויהּ, וְלָא נִיגְרִין לְבַר. לְזִמְנִין שָׁאֲרָן מַיָּיא, וְנַגְדִּין מֵהַהוּא יַמָּא, כָּל מַה דְּנָגִיד לְתַתָּאי. וּבְכַמָּה גְּוונִין קַיְימָא הַאי יַמָּא. הַמַּיִם הַמְאָרְרִים, בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי חִיוָּיא וְאָטִיל זוּהֲמָא, כְּדֵין הַמַּיִם הַמְאָרְרִים וְעַל דָּא כַּהֲנָא עָבִיד עוֹבָדָא לְתַתָּא, וְאוֹמֵי אוֹמָאָה, וְאִתְעֲבִיד דִּינָא.

תָּא חֲזֵי, אִי אִתְּתָא אִשְׁתְּכַחַת זַכְיָיתָא, אִלֵּין מַיִין עָאלִין בְּגַוָּוהּ, (דף קכ"ה ע"ב) וְאִתְהַפְּכָן מְתִיקָן, וְנָקְאָן גַּרְמָהּ, וְקַיְימִין בְּגַוָּוהּ, עַד דְּמִתְעַבְּרָא. כֵּיוָן דְּמִתְעַבְּרָא, הַוּוֹ מְשַׁפְּרֵי בְּרִיךְ הוּא בְּטוּרָא דְּסִינַי, הָכִי פָּלִיג לוֹן בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַייתָא, דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (שמות יג) וַחֲמוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִינּוּן נ' שְׁנִין דְּיוֹבְלָא. אִתְמַר בְּהוֹן, (שמות יט) הֲמָה יַעֲלוּ בָהָר. וּבְהוֹן (שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. וְלוֹן אִתְמַר (שמות יט) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים, דְּאִינּוּן עֲנָנֵי כָּבוֹד. וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה, הָכִי יָפִיק לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, בְּכָל הַאי יְקָר.

וּכְגַוְונָא דְּאִתְמַר בְּעַמֵּי הָאָרֶץ מִסְטְרָא דְּטוּב, (שמות יט) וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר. הָכִי יְהוֹן בְּמַפְקָנָא בַּתְרַייתָא, תְּחוֹת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּעַבְדָּא דְּאָזִיל לְרַגְלַיָּא דְּסוּסְיָא דְּמָארֵיהּ. וּכְגַוְונָא דְּאָמַר לוֹן

בְּשַׁפִּירֵי לְעוּבָּרָא דִּמְעָהָא, וְנָפִיק בְּרָא שַׁפִּירָא, נָקִי בְּלָא מוּמָא דְּעָלְמָא. וְאִי לָאו, אִינּוּן מַיִין עַיְילִין בְּגַוָּוהּ, וְאָרְחָא רֵיחָא דְּזוּהֲמָא, וְאִינּוּן מַיִין מִתְהַפְּכִין לְחִוְיָא בִּמְעָהָא, בְּמָה דְּקִלְקְלָה אִתְפְּסַת, וְאִתְחֲזֵי קְלָנָא לְכֹלָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן נְשֵׁי עָלְמָא, בְּאַתְרַייהוּ קַיְימֵי וְאִתְּדָנוּ, וְעַל דָּא הַהוּא אֲתָר מַמָּשׁ דְּאִינְהוּ קַיְימֵי, בֵּיהּ אִתְּדָנוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבָעֵי לְדַכְּאָה לְהוּ.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (תהלים קכח) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה וְגוֹ', מַה גֶּפֶן לָא מְקַבֵּל בִּתְחִתִּית הָהָר, אִם תְּקַבְּלוּ תּוֹרָתִי מוּטָב, וְאִם לָאו שָׁם תִּהֵא קְבוּרַתְכֶם. הָכִי יֵימָא בְּמַפְּקָנוּ פּוּרְקָנָא בַּתְרַייתָא, אִם תְּקַבְּלוּן עֲלֵיכוֹן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּמַפְּקָנוּ דְּגָלוּתָא, כְּאָדָם דְּרָכִיב עַל סוּסְיָא, וְעַבְדָא דְּמְשַׁמֵּשׁ לֵיהּ מוּטָב. וְאִם לָאו תַּמָּן תִּהֵא קְבוּרַתְכֶם, בְּגָלוּתָא.

וְעֵרֶב רַב כְּגַוְונָא דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, (שמות כ) וַיַּרְא הָעָם וַיָּנועוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק. הָכִי יְהוֹן רְחִיקִין מִן פּוּרְקָנָא, וְיֵחָמוּן לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, וּלְעַמָּא קַדִּישָׁא בְּכָל הַאי יְקָר, וְאִינּוּן רְחִיקִין מִנַּייהוּ. וְאִי בָּעוּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדַייהוּ מַה כְּתִיב בְּהוּ, (שמות יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה. בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, (דברים לב) יְיָ בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, וְהָא אוּקְמוּהָ אֵין מְקַבְּלִין גֵּרִים

עָלֵיהּ אֶלָּא מִדִּידֵיהּ, כַּךְ אִתְּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, קַיְימָא בְּהַאי גַּוונָא, דְּלָא מְקַבְּלָא עָלָהּ אֶלָּא הַהוּא בַּר זוּגָהּ. כְּשַׁפְּנִינָא (נ"א בְּתוֹרָא) דָּא, דְּלָא מְקַבְּלָא אֶלָּא הַהוּא בַּר זוּגָהּ. וְעַל דָּא כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ. מַהוּ פּוֹרִיָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים כט) פּוֹרֶה רֹאשׁ. פּוֹרִיָּה: פּוֹרַחַת, דְּאַפִּיקַת עֲנָפִים לְכָל סְטָרָא. וְאָן. בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ, וְלָאו לְבַר בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלָא תֵּיתֵי לְשַׁקְרָא בִּבְרִית עִלָּאָה.

וּשְׁלֹמֹה אָמַר, (משלי ב) הָעוֹזֶבֶת אַלּוּף נְעוּרֶיהָ וְאֶת בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שָׁכֵחָה. מַאן בְּרִית אֱלֹהֶיהָ. הַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי בְּרִית. וְהֵיא אִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, בְּגִין כַּךְ בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ.

לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. (שמואל א ב) וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמוּ, אִינּוּן עֵרֶב רַב. וּבְגִין דָּא אָמַר נְבִיאָה עָלַיְיהוּ, (יחזקאל יג) וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ. אָמַר אֱלִיָּהוּ, רַעְיָא מְהֵימָנָא, הָא שַׁעֲתָא אִיהִי לְסַלְקָא לְעֵילָּא, בְּאוֹמָאָה אִיהִי אִמָּא אַנְתְּ, דְּהָא בְּגִינָךְ אֲנָא בָּעֵי לְסַלְקָא. דְּיָהִיב לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְשׁוּ, לְאִתְגַּלְיָיא לָךְ בְּבֵית אֲסוּרִים דִּילָךְ, בְּקִבּוּרָה דִּילָךְ, וּלְמֶעְבַּד עִמָּךְ טִיבוּ, דְּאַנְתְּ מְחוֹלָל בְּחוֹבִין דְּעַמָּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ. אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ בִּשְׁמָא דִּידָוִ"ד, לָא תְּאַחַר בְּכָל יְכוֹלְתָּךְ, דְּהָא אֲנָא בְּצַעֲרָא סַגִּי. (שמות ב) וַיְפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ, עוֹזֵר לִי, לְאַפָּקָא לִי מֵהַאי צַעֲרָא, בְּהַאי קִבּוּרָה דְּאִתְמַר עָלַי, (ישעיה נג) וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, תּוּנְבָּא לֵיתֵי עַל הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּשָׁבַק לְאִנְתְּתֵיהּ דְּתִתְחַזֵּי מִשַּׁעֲרָא דְּרֵישָׁהּ לְבַר. וְדָא הוּא חַד מֵאִינּוּן צְנִיעוּתָא דְּבֵיתָהּ. וְאִתְתָּא דַּאֲפִיקַת מִשַּׁעֲרָא דְּרֵישָׁהּ לְבַר, לְאִתְתַּקָּנָא בֵּיהּ, גָּרִים מְסָכְּנוּתָא לְבֵיתָא. וְגָרִים לִבְנָהָא דְּלָא יִתְחַשְּׁבוּן בְּדָרָא. וְגָרִים מִלָּה אַחֲרָא דְּשַׁרְיָא בְּבֵיתָא. מַאן גָּרִים דָּא. הַהוּא שַׁעֲרָא דְּאִתְחַזֵּי מֵרֵישָׁהּ לְבַר. וּמַה בְּבֵיתָא הַאי, כָּל שֶׁכֵּן בְּשׁוּקָא, וְכָל שֶׁכֵּן חֲצִיפוּתָא אַחֲרָא. וּבְגִין כָּךְ אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, שַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא (דף קכ"ו ע"א) **דְּאִתְתָּא דְּאִתְגַּלְיָיא, גָּרִים קִבְרוֹ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן בִּי, וַאֲנִי חָשִׁיב בְּעֵינַיְיהוּ בֵּין עֵרֶב רַב רַשִׁיעַיָּיא, כְּכֻלֵּב מֵת דְּפָרַח בֵּינַיְיהוּ, דְּחָכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח בֵּינַיְיהוּ, בְּכָל קַרְתָּא וְקַרְתָּא, וּבְכָל אֲתָר דְּיִשְׂרָאֵל מְפוּזָרִין בֵּינַיְיהוּ בֵּין מַלְכְוָן. וְאִתְהַדְּרוּ אִינּוּן עֵרֶב רַב רַעְיָין עַל יִשְׂרָאֵל, עָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בְּהוּ** (יחזקאל לד) **וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם, וְלֵית לוֹן יְכוֹלֶת לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים.**

וְאַנְשֵׁי חַיִל וְיִרְאֵי חֵטְא מְסוֹבְבִים מֵעִיר לָעִיר וְלֹא יְחוֹנְנוּ, וּמַחֲרִימִין עֵרֶב רַב בֵּינַיְיהוּ. וְלָא יַהֲבִין לוֹן בְּאַתְרִין סַגִּיאִין אֶלָּא דָּבָר קָצוּב, דְּלָא יְהֵא תְּקוּמָה לְנָפִילוּ דִּלְהוֹן, וַאֲפִילּוּ חַיֵּי שָׁעָה. וְכָל חֲכָמִים וְאַנְשֵׁי חַיִל וְיִרְאֵי חֵטְא בְּצַעֲרָא בְּדוּחֲקָא

שַׁעֲרָא אַחֲרָא לְאִתְגַּלְיָיא, וּלְאַפְּגְּמָא לָהּ. בְּגִין כַּךְ, בַּעְיָא אִתְתָּא דְּאַפִּילוּ טְסִירֵי דְּבֵיתָא, לָא יֵיחֲמוּן שַׁעֲרָא חַד מֵרֵישָׁא, כָּל שֶׁכֵּן לְבַר.

תָּא חֲזֵי, כְּמָה בְּדְכוּרָא שַׁעֲרָא הוּא חוּמְרָא דְּכֹלָּא, הָכִי נָמֵי לְנוּקְבָא. פּוּק חֲמֵי, כַּמָּה פְּגִימוּ גָּרִים הַהוּא שַׁעֲרָא דְּאִתְתָּא. גָּרִים לְעֵילָּא, גָּרִים לְתַתָּא, גָּרִים לְבַעְלָהּ דְּאִתְלַטְיָיא, גָּרִים מְסָכְּנוּתָא, גָּרִים מִלָּה אַחֲרָא בְּבֵיתָא, גָּרִים דְּיִסְתְּלַק חַשִּׁיבוּתָא מִבְּנָהָא. רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבוּן, מֵחֲצִיפוּ דִּלְהוֹן.

וְעַל דָּא, בַּעְיָא אִתְתָּא לְאִתְכַּסְיָיא, בְּזִיווֹתֵי דְּבֵיתָא. וְאִי עַבְדַת כֵּן מַה כְּתִיב, (תהלים קכח) בָּנֶיךָ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים. מַהוּ כִּשְׁתִילֵי זֵיתִים. מַה זַּיִת דָּא, בֵּין בְּסִתְוָא, בֵּין בְּקַיְיטָא, לָא בְּיַגוֹנָא, חֲשִׁיבִין כִּכְלָבִים. (מיכה ד) בָּנִים הַמְסוּלָּאִים בַּפָּז אֵיכָה נֶחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי חֶרֶשׂ בְּרָאשׁ כָּל חוּצוֹת. דְּלָא אַשְׁכָּחוּ אַכְסַנְיָא בֵּינַיְיהוּ. וְאִינּוּן עֵרֶב רַב, אִינּוּן עַתִּירִין, בְּשַׁלְוָה, בְּחֶדְוָא, בְּלָא צַעֲרָא, בְּלָא יְגוֹנָא כְּלָל, גַּוְלָנִין מָארֵי שׁוּחַד, דְּאִינּוּן דַּיָּינִין רֵישֵׁי עַמָּא. (בראשית ו) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם, עָלַיְיהוּ אִתְּמַר (איכה א) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ. בְּאוֹמָאָה עָלָךְ זִמְנָא תִּנְיָינָא, בְּחַי יְיָ צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, דְּכָל אִלֵּין מִלִּין לָא יִפְלוּן מִפּוּמָךְ, בְּכָל יְכָלְתָּךְ לְמַלְלָא בְּהוֹן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאַחְזָאָה דּוּחֲקָא דִּלְהוֹן. (ע"כ רעיא מהימנא) (אמור פ"ט ע"א כי אם בתולה וכו')

אִתְאַבִּידוּ טַרְפּוֹי, וְתָדִיר אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ חֲשִׁיבוּת יַתִּיר עַל שְׁאַר אִילָנִין. כַּךְ בְּנָהָא יִסְתַּלְקוּן בַּחֲשִׁיבוּ עַל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּבַעְלָהּ מִתְבָּרֵךְ בְּכֹלָּא, בְּבִרְכָאן דִּלְעֵילָּא, בְּבִרְכָאן דִּלְתַתָּא, בְּעוּתְרָא, בִּבְנִין, בִּבְנֵי בְּנִין. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קכח) הִנֵּה כִּי כֵן יְבוֹרַךְ גֶּבֶר יְרֵא יְיָ. וּכְתִיב (תהלים קכח) יְבָרֶכְךָ ה׳ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּרְאֵה בָּנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. (יִשְׂרָאֵל

סָבָא קַדִּישָׁא)

(במדבר ו) אִישׁ כִּי יַפְלִיא לִנְדּוֹר וְגוֹ׳. רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה נ) מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ וְגוֹ׳. מַדּוּעַ בָּאתִי. כַּמָּה חֲבִיבִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּבְכָל אֲתָר דְּאִינּוּן שַׁרְיָין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, בְּגִין דְּלָא אַעְדֵּי רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ מִנְּהוֹן, מַה כְּתִיב, (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם. וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ סְתָם, דְּכָל בֵּי כְּנִישְׁתָּא דְּעָלְמָא מִקְדָּשׁ אִקְרֵי. וְהָא אוּקְמוּהָ. וּשְׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת לְבֵי כְּנִישְׁתָּא.

זַכָּאָה הַהוּא בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּכַּח מֵאִינּוּן עַשְׂרָה קַדְמָאָה בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, בְּגִין דִּבְהוּ אִשְׁתְּלִים מַה דְּאִשְׁתְּלִים, וְאִינּוּן מִתְקַדְּשֵׁי בְּקַדְמִיתָא בִּשְׁכִינְתָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהָא בַּעְיָא דְּיִשְׁתַּכְּחוּ עַשְׂרָה בְּזִמְנָא חָדָא בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא. וְלָא יֵיתוּ פִּסְקֵי פִּסְקֵי, דְּלָא יִתְעַכֵּב שְׁלִימוּ דְּשַׁיְיפִין, דְּהָא בַּר

נָשֹׂ֗א בְּזִמְנָא חַד עָבֵד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקִין לֵיהּ כַּחֲדָא כָּל שַׁיְיפֵי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים לב) הוּא עָשְׂךָ וַיְכוֹנְנֶךָּ. (חסר וזהו הוא)

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ אִשְׁתְּלִימוּ שַׁיְיפוֹי, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְתַּקַּן לְכָל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא כַּדְקָא יָאוֹת. כְּגַוְונָא דָּא, כֵּיוָן דְּשִׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, בַּעְיַין עַשְׂרָה דְּיִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן כַּחֲדָא, וְיִשְׁתְּלִים מַה דְּיִשְׁתְּלִים. וּלְבָתַר דְּאִתְתַּקַּן כֻּלָּא. וּבְמָה הִיא תִּיקוּנָא דִּכְלָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי יד) בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, וְעַל דָּא עַמָּא דְּאַתְיָיאן לְבָתַר כֵּן, כְּלְהוּ תִּיקוּנָא דְּגוּפָּא.

וְכַד אָתַת אַקְדִּימַת שְׁכִינְתָּא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא אַתְיָיאן כַּחֲדָא כַּדְקָא יָאוֹת. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי, מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. מַאי וְאֵין אִישׁ. דְּלָא מִתְתַּקְנֵי שַׁיְיפֵי, וְלָא אִשְׁתְּלִים גּוּפָא. דְּכַד גּוּפָא לָא אִשְׁתְּלִים, אֵין אִישׁ. וּבְגִין כָּךְ, וְאֵין אִישׁ דַּיְיקָא. וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּגוּפָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, קְדוּשָׁה עִלָּאָה אַתְיָא וְעָאל בְּהַאי גּוּפָא, וְאִתְעֲבִיד תַּתָּאָה, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא מַמָּשׁ. וּכְדֵין, כְּלָא בַּעְיַין דְּלָא יִפְתְּחוּן פּוּמָא בְּמִילֵי דְּעָלְמָא. בְּגִין דְּהָא קַיְימֵי יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלִימוּ עִלָּאָה, וּמִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדוּשָׁה עִלָּאָה, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

(במדבר ו') אִישׁ כִּי יַפְלִיא וְגוֹ'. מַאי כִּי יַפְלִיא. דְּאִתְפְּרַשׁ

מִשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, לְאִתְקַדְּשָׁא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּלְאִשְׁתַּכְחָא שְׁלִים. בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אָתֵי לְאִתְדַּכְּאָה, מַדְכִּין לֵיהּ. בַּר נָשׁ דְּבָעֵי לְאִתְקַדְּשָׁא, מְקַדְּשִׁין לֵיהּ. וּפַרְסֵי עָלֵיהּ קְדוּשָׁה דִּלְעֵילָּא, קְדוּשָׁה דְּאִתְקַדַּשׁ בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (חסר)

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים קג) לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כָּרוֹזָא קָאֲרֵי וְאָמַר, (משלי א) עַד מָתַי פְּתָאִים תְּאֲהַבוּ פֶּתִי וְגוֹ'. (ירמיה ג) שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים אֶרְפָּא מְשׁוּבוֹתֵיכֶם. וְלֵית מַאן דְּיַרְכִּין אוּדְנֵיהּ, אוֹרַיְיתָא קָא מַכְרְזָא קַמַּיְיהוּ, וְלֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח.

תָּא חֲזֵי, בַּר נָשׁ אָזִיל בְּהַאי עָלְמָא, וְהוּא חָשִׁיב דְּדִילֵיהּ הוּא תָּדִיר וְיִשְׁתְּאַר בְּגַוֵּיהּ לְדָרֵי דָּרִין, עַד דְּאִיהוּ אָזִיל בְּעָלְמָא, יָהֲבִין לֵיהּ בְּקוּלְרָא, עַד דְּאִיהוּ יְתִיב, דַּיְינִין לֵיהּ בְּקִינְפּוֹן עִם שְׁאַר בְּנֵי דִּינָא. אִי אִשְׁתְּכַח לֵיהּ סַנֵּיגוֹרָא, הָא אִשְׁתְּזִיב מִן דִּינָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יָשְׁרוֹ וַיְחֻנֶּנּוּ וַיֹּאמֶר וְגוֹ'. מַאן (דף קכ"ו ע"ב) הוּא סַנֵּיגוֹרָא. אִלֵּין עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן, דְּקַיְימִי עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ.

וְאִי לָא יִשְׁתְּכַח עֲלֵיהּ סַנִיגּוֹרָא, הָא אִתְחַיָּיב מִן דִּינָא לְאִסְתַּלְקָא מִן עָלְמָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כַּד אִיהוּ שָׁכִיב בְּקוּלְרָא דְּמַלְכָּא, עַד דְּזָקִיף עֵינוֹי, חָמָא דְּאִתְיַין לְגַבֵּיהּ תְּרִין, דְּכַתְבִין קַמֵּיהּ כָּל מַה דְּעָבִיד בְּהַאי עָלְמָא. וְכָל מַה דְּאַפִּיק מִן פּוּמָא, וְיָהִיב דִּינָא (נ"א חוּשְׁבָּנָא) עַל כֻּלָּא וְכַתְבִין קַמֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (עמוס ד) כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שִׂיחוֹ וְגוֹ'. וְהוּא אוֹדֵי עֲלַיְיהוּ.

מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דְּהַהוּא עוֹבָדָא דְּאִיהוּ עָבִיד, סַלְקָא וְקַיְימָא עֲלֵיהּ לְאַסְהָדָא בֵּיהּ, וְקַיְימִין לְאַסְהָדָא עֲלֵיהּ, וְכֻלְּהוּ נַחְתִין וְאִתְרְשִׁימוּ קַמֵּיהּ, וְקַיְימֵי קַמֵּיהּ, וְלָא מִתְעַבְּרָן מִנֵּיהּ, עַד שַׁעֲתָא דְּאִתְדָּן בְּהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּעָבִיד בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ זְמִינִין וְקַיְימֵי לְאַסְהָדָא בֵּיהּ, וְלָא אִתְאֲבִידוּ מִינֵּיהּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּמַפְקֵי לֵיהּ לְקִבְרָא, כֻּלְּהוּ מִתְעַתְּדָן וְאָזְלֵי קַמֵּיהּ. וּתְלַת פָּרוּזֵי מַכְרְזֵי. חַד קַמֵּיהּ, וְחַד מִימִינֵיהּ, וְחַד מִשְּׂמָאלֵיהּ. וְאָמְרֵי דָּא פִּלַנְיָיא דְּמָרִיד בְּמָאתַיְרִיהּ. מָרִיד לְעֵילָּא, מָרִיד לְתַתָּא, מָרִיד בְּאוֹרַיְיתָא, מָרִיד בְּפִיקּוּדוֹי. חָמוּ עוֹבָדוֹי, חָמוּ מִלּוֹי, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי.

עַד דְּמָטֵי לְגַבֵּי קִבְרָא, כֻּלְּהוּ מְתִין אִתְרַגְּזוּן מִדּוּכְתַּיְיהוּ עֲלֵיהּ, וְאָמְרֵי וַוי וַוי דָּא אִתְקְבַר בְּגַוָּון. עוֹבָדוֹי

וּמִלּוֹי אַקְדָּמָן וְעָאלִין לְקִבְרָא, וְקַיְימֵי עֲלֵיהּ דְּהַהוּא גּוּפָא, וְרוּחֵיהּ אָזְלָא וְשָׁאט, וּמִתְאַבְּלָא עַל גּוּפָא. כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ אִתְטְמַר בְּבֵי קִבְרֵי, דּוּמָ"ה קָדִים (ס"א קָאִים) וְנָפִיק תְּחוֹת יְדֵיהּ, תְּלָתָא בֵּי דִּינָא, דִּי מְמָנָן עַל דִּינָא דְּקִבְרָא, וּתְלַת שַׁרְבִּיטֵי דְּאֶשָּׁא בִּידַיְיהוּ, וְדַיְינִין רוּחָא וְגוּפָא כַּחֲדָא. וַוי עַל הַהוּא דִּינָא, וַוי עַל עוֹבָדוֹי.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ תָּפִיס בְּקוּלְרָא דְּמַלְכָּא, וְאִתְדָּן דִּינֵיהּ, וְאִשְׁתְּלִים, דְּלָא אִשְׁתְּכַח עָלֵיהּ סַנֵּיגוֹרְיָא. וְסַנְטִירָא דְּמַלְכָּא נָחִית, וְקָאִים קָמֵיהּ, לְרַגְלוֹי, וְחַד סַייְפָא שַׁנְנָא בִּידֵיהּ.

זָקִיף בַּר נָשׁ עֵינוֹי, וְחָמֵי כְּתָלֵי בֵּיתָא דְּמִתְלַהֲטָן בְּאֶשָּׁא (דְּזִיקָא) מְגִיהּ אַדְהָכִי חָמֵי לֵיהּ קָמֵיהּ כּוּלֵיהּ מָלֵי עַיְינִין, לְבוּשֵׁיהּ אֶשָּׁא דְּלָהִיט קָמֵיהּ דְּבַר נָשׁ. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא חָמוּ מַלְאָכָא בְּשׁוּקָא, וְקַיְימֵי קָמֵיהּ, וּשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא לָא חָמָאן לֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וְגוֹ'. הֵיךְ יָכִיל לְאִתְחַזָּאָה בְּאַרְעָא. אֶלָּא מִלָּה דָּא, הָא אוּקְמוּהָ, דְּכֵיוָן דְּנָחִית מַלְאָכָא לְאַרְעָא, אִתְלַבַּשׁ בְּגוּפָא, וְאִתְחַזֵּי לְמַאן דְּאִתְחֲזֵי, בְּהַהוּא לְבוּשָׁא דְּאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ. וְאִי לָאו, לָא יָכִיל לְמִסְבַּל לֵיהּ עָלְמָא וּלְאִתְחַזָּאָה. כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַאי דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא צְרִיכִין לֵיהּ.

תְּלַת טִפִּין בְּחַרְבֵּיהּ וְכוּ׳, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא. כֵּיוָן דְּחָמֵי לֵיהּ, אִזְדַּעְזָע כָּל גּוּפֵיהּ וְרוּחֵיהּ, וְלִבֵּיהּ לָא שָׁכִיךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ מַלְכָּא דְּכָל גּוּפָא. וְרוּחָא דִּילֵיהּ אַזְלָא בְּכָל שַׁיְיפֵי גּוּפָא, וְאִשְׁתְּאִיל מִנַּיְיהוּ, כְּבַר נָשׁ דְּאִשְׁתְּאִיל מֵחַבְרֵיהּ, לְמֵהַךְ לַאֲתָר אַחֲרָא. כְּדֵין הוּא אוֹמֵר וַוי עַל מַה דְּעָבַד, וְלָא מְהַנְיָא לֵיהּ, אֶלָּא אִי אַקְדִּים אַסְוָותָא דִּתְשׁוּבָה, עַד לָא מָטָא הַהִיא שַׁעֲתָא.

דָּחִיל הַהוּא בַּר נָשׁ, וּבָעֵי לְאִתְטַמְּרָא וְלָא יָכִיל. כֵּיוָן דְּחָמֵי דְּלָא יָכִיל, הוּא פָּתַח עֵינוֹי, וְאִית לֵיהּ לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְאִסְתָּכַל בֵּיהּ בְּעַיְינִין פְּקִיחִין. וּכְדֵין הוּא מָסִיר גַּרְמֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ. וְהַהוּא שַׁעֲתָא, הוּא עִידָּן דְּדִינָא רַבָּא, דְּבַר נָשׁ אִתְדָּן בֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא. וּכְדֵין רוּחָא אָזְלָא בְּכָל שַׁיְיפֵי גּוּפָא, וְאִשְׁתְּאִיל מִינַּיְיהוּ, וְשָׁאט בְּכָל שַׁיְיפִין, וְאִזְדַּעְזָעָא לְכָל סִטְרִין וְכָל שַׁיְיפֵי גּוּפָא כְּלְהוּ מִזְּדַּעְזָעָן.

כַּד מָטָא רוּחָא לְכָל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא, וְאִשְׁתְּאִיל מִנֵּיהּ. נָפַל זִיעָא עַל הַהוּא שַׁיְיפָא, וְרוּחָא אִסְתָּלִיק מִנֵּיהּ. וּמִיַּד מִית הַהוּא שַׁיְיפָא. וְכֵן בְּכֻלְּהוּ.

כֵּיוָן דְּמָטֵי רוּחָא לְמֵיפַק, דְּהָא אִשְׁתְּאִיל מִכָּל גּוּפָא, כְּדֵין שְׁכִינְתָּא קַיְימָא עָלֵיהּ. וּמִיַּד פַּרְחָא מִן גּוּפָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּאִתְדְּבַק בָּהּ, וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּרָחִיקִין מִנָּהּ, וְלָא מִתְדַּבְּקִין בָּהּ.

וְכַמָּה בֵּי דִּינָא אַעְבַּר בַּר נָשׁ כַּד נָפִק מֵהַאי עָלְמָא. חַד הַהוּא דִּינָא עִלָּאָה דְּקָאֲמַרָן, כַּד נָפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. וְחַד דִּינָא, כַּד עוֹבָדוֹי וּמִלּוֹי אָזְלִין קַמֵּיהּ, וְכָרוֹזֵי מַכְרְזֵי עֲלוֹי. וְחַד דִּינָא, כַּד עָיֵיל לְקִבְרָא (דף קכ"ז ע"א) וְחַד דִּינָא דְּקִבְרָא. וְחַד דִּינָא דְּתוֹלַעְתָּא. וְחַד דִּינָא דְּגֵיהִנָּם. וְחַד דִּינָא דְּרוּחָא דְּאָזְלָא וְשָׁאט בְּעָלְמָא, וְלָא אַשְׁכַּח אֲתָר, עַד דְּיִשְׁתְּלִימוּ עוֹבָדוֹי. וַדַּאי שִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹי. בְּגִין כַּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ, כַּד אִיהוּ אִשְׁתְּכַח בְּהַאי עָלְמָא, לְדַחֲלָא מִן מָארֵיהּ, וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעוֹבָדוֹי, וְייתוּב מִנַּייהוּ קַמֵּי מָרֵיהּ.

כַּד אִסְתַּכַּל דָּוִד מַלְכָּא בְּאִינּוּן דִּינִין דְּבַר נָשׁ, כַּד אִסְתַּלַּק מֵהַאי עָלְמָא, אַקְדִּים וְאָמַר, (תהלים קג) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ, עַד דְּלָא תִּפּוֹק מֵעָלְמָא, הַשְׁתָּא דְּאַנְתְּ אִשְׁתְּכַחַת עִם גּוּפָא. וְכָל קָרְבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ, אַתּוּן שַׁייְפֵי דְּמִשְׁתַּתְּפֵי בְּרוּחָא, הַשְׁתָּא דְּאִשְׁתְּכַחַת עִמְּכוֹן, אַקְדִּימוּ לְבָרְכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, עַד לָא יִמְטֵי זִמְנָא, דְּלָא תֵּיכְלוּן לְבָרְכָא לֵיהּ, וּלְאוֹדָאָה עֲלַייכוּ.

תָּא חֲזֵי אִישׁ כִּי יַפְלִיא לִנְדּוֹר נֶדֶר, נָזִיר דְּאַקְדִּים בְּהַאי עָלְמָא, לְאִתְקַדְּשָׁא בִּקְדוּשָׁה דְּמָארֵיהּ (במדבר ו) מִיַּיִן וְשֵׁכָר יָזִיר חוֹמֶץ יַיִן וְגוֹ׳. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, כֵּיוָן דְּאָסִיר לֵיהּ חַמְרָא, עֲנָבִים לָמָּה. דְּהָא בְּכַהֲנֵי כְּתִיב יַיִן

וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ וגו', יָכוֹל עֲנָבִים נָמֵי לָא, בַּעֲנָבִים שָׂרֵי.
הָכָא לַנָּזִיר, מַאי טַעְמָא אָסַר לֵיהּ עֲנָבִים.
אֶלָּא, עוֹבָדָא דָּא, וּמִלָּה דָּא, רָזָא עִלָּאָה הוּא,
לְאִתְפָּרְשָׁא מִן דִּינָא בִּכְלָּא. וְהָא יְדִיעָא הַהוּא
אִילָנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, עֲנָבִים הֲווֹ. וְדָא הוּא רָזָא
דְּמִלָּה, דְּהָא יַיִן וְשֵׁכָר וַעֲנָבִים, בְּסִטְרָא חַד אִתְאַחָדוּ. יַיִן
לְעֵילָּא וְאוֹקְמוּהָ. שֵׁכָר לְשִׂמְאלָא, דְּהָא שֵׁכָר מִיַּין נָפְקָא.
עֲנָבִים דְּכָנִישׁ כֻּלְּהוּ לְגַבַּייהוּ, וְדָא הוּא אִילָנָא דְּחָב בֵּיהּ
אָדָם קַדְמָאָה. בְּגִין כָּךְ כֻּלָּא בְּחַד סִטְרָא אִתְאַחָד. וְאִי
תֵּימָא דְּהַאי נָזִיר שָׁבִיק מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה. (ס"א בְּלוּם) לָאו
הָכִי, אֶלָּא לָא אִתְחֲזֵי בֵּיהּ עוֹבָדָא מִסְּטַר שִׂמְאלָא כְּלוּם.
תָּא חֲזֵי, דְּהָכִי אוֹלִיפְנָא מִסִּפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, וְהָכִי
הוּא. כְּתִיב גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ, בָּעֵי דְּיִתְרְבֵּי שְׂעַר
רֵישֵׁיהּ וְדִיקְנֵיהּ, וְיִתְפְּרֵשׁ מִיַּין וְשֵׁכָר וַעֲנָבִים, בְּגִין
דְּכֻלְּהוּ סִטְרָא שִׂמְאלָא, וְלָא תַּלְיִין שַׁעֲרָא. יַיִן אִימָּא
עִלָּאָה. שֵׁכָר סִטְרָא דַּאֲחִידוּ בֵּיהּ לֵיוָאֵי וְנַפְקֵי מִיַּין עִלָּאָה
וְלָא תָּלֵי שַׁעֲרָא. וּבְגִין כָּךְ כַּד סְלִיקוּ לֵיוָאֵי לְהַהוּא אֲתָר,
בָּעַיִין לְאַעְבָּרָא כָּל שַׁעֲרָא דִּלְהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר
ח) וְהַעֲבִירוּ תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם. (קכ"א ע"ב).
עֲנָבִים אִימָּא תַּתָּאָה, דְּכָנִישׁ יַיִן וְשֵׁכָר לְגַוָּוהּ, וְעַל דָּא
אִתְפְּרַשׁ מִכָּל סִטְרָא שִׂמְאלָא, דְּלָא לְאַחֲזָאָה

עוֹבָדָא דִּילְהוֹן לְגַבֵּיהּ. עֲנָבִים דָּא לָא תָּלֵי שַׁעֲרָא וְדִיקָנָא. דְּהָא נוּקְבָא בַּעְיָא לְסַפְּרָא שַׁעֲרָא, כַּד אַתְיָא לְאִזְדַּוּוגָא בִּדְכוּרָא, וְהָא דִּיקָנָא לָא אִשְׁתְּכַח בָּהּ. בְּגִין כָּךְ הוּא תָּלֵי שַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא וְדִיקְנָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (שופטים יג) נְזִיר אֱלֹהִים אִקְרֵי, וְלָא נְזִיר יַיִן, פְּרִישׁ מִדִּינָא כֻּלָּא.

תָּא חֲזֵי, עַל דָּא כְּתִיב, וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ וגו׳. עַל נַפְשׁוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא עַל הַנֶּפֶשׁ סְתָם. וּמַאי אִיהוּ. דָּא עֲנָבִים, דְּאִקְרֵי נֶפֶשׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב חָטָא, בְּגִין דְּסָטַר דִּילֵיהּ יַיִן וְשֵׁכָר הוּא, וְגָרַע מִנַּיהּ אֲתָר דִּינָא. חָטָא, מַאי חָטָא. אֶלָּא גָּרַע דִּינָא שֶׁל הַנֶּפֶשׁ.

אִי הָכִי, אֲמַאי וְכִפֶּר עָלָיו. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא קָא אַתְיָא לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָא מְקַבְּלָן לֵיהּ הָנֵי אַתְרֵי, עַד דְּיִמָּלֵךְ בְּכַהֲנָא, וִיכַפֵּר עָלֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שָׁדֵי לוֹן לְבַר בְּקַדְמִיתָא, כֵּיוָן דְּהַשְׁתָּא אָתֵי לְגַבַּייהוּ, בָּעֵי לְאִתְחַבְּרָא תִּקוּנָא דְּכַפָּרָה, וִיקַבְּלוּן לֵיהּ, וְדָא הוּא רָזָא דְּמִלָּה. (וַדַּאי בְּכֹלָּא).

וְאִי תֵּימָא, שִׁמְשׁוֹן נְזִיר אֱלֹהִים הֲוָה, אֲמַאי אִתְעַנָּשׁ. אֶלָּא שַׁפִּיר הוּא מִלָּה, דְּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר. וַהֲוָה לֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא בְּדִידֵיהּ, בְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וְהוּא דְּהַוָה קַדִּישׁ, אַעְרֵב הַהִיא קְדוּשָּׁה בְּבַת אֵל נֵכָר, וְשָׁבִיק אַתְרֵיהּ, דְּאִתְחֲזֵי לְהַהִיא קְדוּשָּׁה, וּבְגִין כָּךְ אִתְעַנָּשׁ.

וְאִית מַאן דְּאָמַר, דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַהוּא עָלְמָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאָמַר (שופטים ט"ז) תָּמוּת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתִּים, וּמָסַר חוּלָקֵיהּ בְּחוּלָקָא דְּפִלְשְׁתָּאֵי, דְּיִמּוּת נַפְשֵׁיהּ עִמְּהוֹן בְּהַהוּא עָלְמָא. כַּךְ (דף קכ"ז ע"ב) הֲווֹ מַכְרְזֵי עַל נְזִירָא, לֵךְ לֵךְ אֲמְרִין נְזִירָא, סְחוֹר סְחוֹר, לְכַרְמָא לָא תִּקְרַב. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

לֵיוָאֵי מַה כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר ח) וְכֹה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם. כֵּיוָן דְּעַבְדֵי שַׁעֲרָא, וְעַבְדֵי כּוּלֵי הַאי, כְּדֵין אִקְרֵי לֵיוָאֵי טָהוֹר, וְלָא קָדוֹשׁ. אֲבָל הַאי נָזִיר בְּגִין דְּאִתְפְּרַשׁ מֵהַאי סִטְרָא, אִקְרֵי קָדוֹשׁ וְלָא טָהוֹר. בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ וְגוֹ' אֲשֶׁר יַזִּיר לַיְיָ קָדוֹשׁ יִהְיֶה וְגוֹ'.

גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ, מִשּׁוּם הָא דִּכְתִיב, (דניאל ז) וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא, דְּבֵהַאי דָּמֵי לְגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּר רַב, בְּשַׁעֲרֵי מַמָּשׁ אִשְׁתְּמוֹדַע דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים.

תָּאנֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִלְמָלֵי יַדְעֵי בְּנֵי נָשָׁא, מַאי קָאָמְרֵי בְּהַאי שַׁעֲרָא, וּבְרָזָא דִּילֵיהּ, (ס"א בְּהָנֵי שַׁעֲרֵי וּבְהָנֵי מִילִּין) כְּמָה דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּרָזִין, אִשְׁתְּמוֹדְעָן לְמָארֵיהוֹן, בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. עַד כָּאן רָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה כְּתְרֵי (נ"א סִתְרֵי) תּוֹרָה, (ישעיה כג) סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ קֹדֶשׁ לַיְיָ.

אמר אברהם המגיה להסיר מכשול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדין אור בקבלה השומע ישמע והמבין יבין כי כל המלות אשר הביא האלהי רשב"י בזה הספר הקדוש כגון מצחא דגולגלתא, שערי דרישא, חללי דמוחא, חוטמא דעתיקא, אודנין, ידין, ורגלין וזולתם מהכלים הגשמיים ותארים אחרים שתאר בהם ה' ית' ובפרט באדרא קדישא רבא ובאדרא קדישא זוטא כי באלו השני מקומות רבו התארים הללו, הלא המה מורים מדות וספירות וענינים פנמיים שכליים וכל האברים שבנו החכמים הללו הם לדמיון וסימנים לדברים לא לשום סתומים ונעלמים דבר גשמי וחמרי חלילה וחס כי אין דמיון בינו ית' ובינינו בשום צד מהצדדים וכל שכן מצד העצם והתבנית ה' יצילנו משגיאות. אכי"ר.

האדרא רבא קדישא

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, עַד אֵימַת נֵיתִיב בְּקַיְימָא דְּחַד סַמְכָא. כְּתִיב (תהלים קיט) **עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ. יוֹמִין זְעִירִין, וּמָארֵי דְּחוֹבָא דָּחִיק. כָּרוֹזָא קָארֵי כָּל יוֹמָא, וּמְחַצְדֵי חַקְלָא זְעִירִין אִינּוּן. וְאִינְהוּ בְּשׁוּלֵי** (נ"א בְּשׁוּרֵי) **כַּרְמָא. לָא אַשְׁגְּחָן, וְלָא יַדְעִין, לְאָן אֲתָר אָזְלִין כְּמָה דְּיָאוּת. אִתְכַּנָּשׁוּ חַבְרַיָּיא לְבֵי אִדְּרָא, מְלוּבָּשִׁין שַׂרְיָין סַייְפֵי וְרוּמְחֵי בִּידֵיכוֹן, אִזְדָּרְזוּ בְּתִקּוּנֵיכוֹן. בְּעֵיטָא, בְּחָכְמְתָא. בְּסוּכְלְתָנוּ. בְּדַעְתָּא. בְּחֵיזוּ. בְּיָדִין. בְּרַגְלִין** (נ"א בְּחֵילָא דְּיָדִין וְרַגְלִין)**. אַמְלִכוּ עֲלֵיכוֹן לְמַאן** (ס"א לְמַלְכָּא) **דְּבִרְשׁוּתֵיהּ חַיֵּי וּמוֹתָא. לְמִגְזַר מִלִּין דְּקִשׁוֹט. מִלִּין דְּקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין צַיְיתֵי לְהוּ, וַחֲדָאן לְמִשְׁמַע לְהוּ, וּלְמִנְדַּע לְהוּ.**

יָתִיב רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבָכָה, וְאָמַר וַוי אִי גָּלֵינָא, וַוי אִי לָא גָּלֵינָא. חַבְרַיָּיא דְּהַוָּה תַּמָּן אִשְׁתִּיקוּ. קָם רַבִּי אַבָּא וְאָמַר לֵיהּ, אִי נִיחָא קַמֵּיהּ דְּמָר לְגַלָּאָה, הָא כְּתִיב (תהלים

כה) סוֹד יְיָ לִירֵאָיו, וְהָא חַבְרַיָּיא אִלֵּין דַּחֲלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן, וּכְבַר עָאלוּ בְּאַדְרָא דְּבֵי מַשְׁכְּנָא, מִבָּהוֹן עָאלוּ, מִבָּהוֹן נַפְקוּ.

תָּאנָא, אִתְמָנוּ חַבְרַיָּיא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאִשְׁתְּכָחוּ, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. וְרַבִּי אַבָּא. וְרַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסֵי בַּר יַעֲקֹב. וְרַבִּי יִצְחָק. וְרַבִּי חִזְקִיָּה בַּר רַב. וְרַבִּי חִיָּיא. וְרַבִּי יוֹסֵי. וְרַבִּי יֵיסָא. יְדִין יָהֲבוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאֶצְטְבָעָן זַקְפוּ לְעֵילָּא. וְעָאלוּ בְּחַקְלָא בֵּינֵי אִילָנֵי וְיָתְבוּ. קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, יָתִיב בְּגַוְוּייהוּ וְאָמַר, כָּל חַד יְשַׁוֵּי יְדוֹי בְּתוּקְפֵּיהּ. שַׁוּוּ יְדַיְיהוּ, וְנָסִיב לוֹן פָּתַח וְאָמַר (דברים כז) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמַסֵּכָה מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ (דף קכ"ח ע"א) וְשָׂם בַּסָּתֶר וְעָנוּ (ס"א כָּל הָעָם) כֻּלָּם וְאָמְרוּ אָמֵן.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת לַייָ, אַמַּאי עֵת לַעֲשׂוֹת לַייָ. מִשּׁוּם דְּהֵפְרוּ תּוֹרָתֶךָ. מַאי הֵפְרוּ תּוֹרָתֶךָ, תּוֹרָה דִּלְעֵילָּא. דְּאִיהִי מִתְבַּטְלָא אִי לָא יִתְעֲבִיד בְּתִקּוּנוֹי (ס"א שְׁמָא) דָּא. וּלְעַתִּיק יוֹמִין אִתְּמַר. כְּתִיב (דברים לג) אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ. וּכְתִיב, (שמות טו) מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִם יְיָ.

קָרָא לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אוֹתְבֵיהּ קַמֵּיהּ, וּלְרַבִּי אַבָּא מִסְטְרָא אַחֲרָא, וְאָמַר אֲנָן כְּלָלָא דְּכוֹלָא. עַד

הַשְׁתָּא אִתְתָּקָנוּ קַיְימִין. אִשְׁתִּיקוּ, שַׁמְעֵי קָלָא, וְאַרְכּוּבָתָן דָּא לְדָא נַקְשָׁן. מַאי קָלָא. קָלָא דִּכְנוּפְיָיא עִלָּאָה דְּמִתְכַּנְּפֵי.

חַדֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) יְיָ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. (אָמַר) (קל"ח ע"ב) הָתָם יֵאוֹת הָוָה לְמֶהֱוֵי דָּחִיל. אֲנָן בַּחֲבִיבוּתָא תַּלְיָיא מִלְּתָא, דִּכְתִיב, (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וּכְתִיב (דברים ז) מֵאַהֲבַת יְיָ אֶתְכֶם, וּכְתִיב (מלאכי א) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם וְגוֹ'.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי יא) הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה סוֹד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר. הוֹלֵךְ רָכִיל, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, (כְּיוָן דְּאִתְמַר רָכִיל אֲמַאי הוֹלֵךְ) אִישׁ רָכִיל מְבָעֵי לֵיהּ לְמֵימַר, מַאן הוֹלֵךְ. אֶלָּא מַאן דְּלָא אִתְיַישַׁב בְּרוּחֵיהּ, וְלָא הֲוֵי מְהֵימְנָא, הַהוּא מִלָּה דְּשָׁמַע, אָזִיל בְּגַוְויהּ כְּחִיזְרָא בְּמַיָּא, עַד דְּרָמֵי לֵיהּ לְבַר. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּלֵית רוּחֵיהּ רוּחָא דְּקִיּוּמָא. אֲבָל מַאן דְּרוּחֵיהּ רוּחָא דְּקִיּוּמָא, בֵּיהּ כְּתִיב, וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר. וְנֶאֱמַן רוּחַ, קִיּוּמָא דְּרוּחָא. (כְּמוֹ (ישעיה כ"ב) וּתְקַעְתִּיו יָתֵד בְּמָקוֹם נֶאֱמָן) בְּרוּחָא תַּלְיָיא (נ"א בְּרָזָא) מִלְּתָא. וּכְתִיב, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ.

וְלֵית עָלְמָא מִתְקַיְימָא אֶלָּא בְּרָזָא. וְכִי אִי (קל"ח ע"א) בְּמִלֵּי עָלְמָא אִצְטְרִיךְ רָזָא. בְּמִלִּין רָזִין דְּרָזַיָּא דְּעַתִּיק

יוֹמִין, דְּלָא אִתְמַסָּרָאן אֲפִילוּ לְמַלְאָכִין עִלָּאִין עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לִשְׁמַיָּא לָא אֵימָא דְּיֵצִיתוּן (ס"א דְּיֵצִיתָן), לְאַרְעָא לָא אֵימָא דְּתִשְׁמַע, דְּהָא אֲנָן קְיוּמֵי עָלְמִין. תָּנָא רָזִין דְּרָזִין, כַּד פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרָזֵי דְּרָזִין, אִזְדַּעְזָע אַתְרָא, וַחֲבֵרִין אִתְחַלְחָלוּ.

גַּלֵּי בְּרָזָא וּפָתַח וְאָמַר, כְּתִיב (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ מֶלֶךְ וְגוֹ'. זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּאִתְגְּלֵי לְכוֹן רָזֵי דְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא אִתְגַּלְיָין לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, מַאן יַשְׁגַּח בְּהַאי, וּמַאן יִזְכֶּה בְּהַאי, דְּהוּא סַהֲדוּתָא עַל מְהֵימְנוּתָא (דִּמְהֵימְנוּתָא) דִּכְלָא (ק"ל ע"ב, קכ"ט ע"א, קל"ו ע"א). (דְּנָהִיר לְמָאתָאן וְשִׁבְעִין עָלְמִין וּמְנַיֵּהּ נָהִיר אוֹרַיְיתָא דִּנְהִירִין בֵּיהּ צַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נָכוֹן הַיּוֹם. מִן הַהוּא אָרְחָא מִתְפָּרְשָׁן לְשִׁשִּׁית מֵאָה וּתְלֵיסַר אוֹרְחִיהּ דְּפַלְיָג בְּזָעֵיר אַנְפִּין דִּכְתִיב (תְּהִלִּים כ"ה) כָּל אָרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנוֹצְרֵי בְּרִיתוֹ וגו') צְלוֹתָא בְּרַעֲוָא יְהֵא, דְּלָא יִתְחַשַּׁב לְחוֹבָא לְגַלָּאָה דָּא.

וּמַה יֵימְרוּן חַבְרַיָּיא, דְּהַאי קְרָא קַשְׁיָא הוּא, דְּהָא לָא הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב הָכִי, דְּהָא חֲזֵינָן כַּמָּה מְלָכִים הֲווֹ, עַד דְּלָא יֵיתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַד לָא יְהֵי מַלְכָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַה אִתְחֲזֵי הָכָא, וּבְדָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא. אֶלָּא רָזָא דְּרָזִין הוּא, דְּלָא יַכְלִין בְּנֵי נָשָׁא לְמִנְדַּע וּלְאִשְׁתְּמוֹדָע וּלְמִרְחַשׁ בְּדַעֲתַיְיהוּ בְּהַאי.

תָּאנָא, (קל"ד, קמ"ב ע"א) **עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, טְמִירָא דְּטְמִירִין, עַד לָא זַמִּין תִּקּוּנוֹי** (דְּמַלְכָּא), **וְעִטּוּרֵי עִטּוּרִין, שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא לָא הֲוָה. וַהֲוָה מַגְלִיף וּמְשַׁעֵר בֵּיהּ. וּפָרִיס קַמֵּיהּ חַד פַּרְסָא, וּבָה גְּלִיף וְשִׁיעֵר מַלְכִּין. וְתִקּוּנוֹי לָא אִתְקְיָימוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. מַלְכָּא קַדְמָאָה, לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל קַדְמָאָה. וְכֻלְּהוּ דִּגְלִיפוּ** (וְלָא אִתְקְיָימוּ) **בִּשְׁמָהָן אִתְקְרוּן. וְלָא אִתְקְיָימוּ, עַד דְּאָנַח לְהוּ, וְאַצְנַע לְהוּ, וּלְבָתַר זִמְנָא הוּא אִסְתַּלַּק** (נ"א הֲוָה מִסְתַּבֵּל) **בְּהַהוּא פַּרְסָא, וְאִתְתַּקַּן בְּתִקּוּנוֹי.**

וְתָאנָא, כַּד סָלִיק בִּרְעוּתָא, לְמִבְרֵי אוֹרַיְיתָא טְמִירָא תְּרֵי אַלְפֵּי שְׁנִין, וְאַפְּקָהּ, מִיַּד אָמְרָה קַמֵּיהּ, מַאן דְּבָעֵי לְאִתְקְנָא וּלְמֶעְבַּד (קל"ה ע"א), **יִתְקַן בְּקַדְמִיתָא תִּקּוּנוֹי.**

תָּאנָא בִּצְנִיעוּתָא דִּסְפָרָא, עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, סְתָרָא דִּסְתִרִין טָמִיר דִּטְמִירִין, אִתְתַּקַּן (דף קכ"ח ע"ב) **וְאִזְדַּמַּן,** (כְּלוֹמַר אִשְׁתְּכַח, וְלָא אַשְׁכַּח מַמָּשׁ, אֶבָל אִתְתַּקַּן וְלָא דְיָדַע לֵיהּ מִשּׁוּם דַּהֲוָה עַתִּיק דְּעַתִּיקִין) (אֶבָל בְּתִיקוּנֵי יְדִיעַ) **כְּחַד סָבָא דְּסָבִין, עַתִּיק מֵעַתִּיקִין, טָמִיר מִטְּמִירִין, וּבְתִיקוּנוֹי יְדִיעַ וְלָא יְדִיעַ. מָארֵי דְּחִוָּור כְּסוּ** (ס"א בְּסוּמָק), **וְחֵיזוּ בּוּסְיָטָא** (ס"א בּוּצִינָא) **דְּאַנְפּוֹי** (נ"א בְּאַנְפּוֹי), **יָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא דְּשִׁבִיבִין, לְאַכְפְיָיא לוֹן.**

אַרְבַּע מְאָה אַלְפֵי עָלְמִין, אִתְפְּשָׁט חִוָּרָא דְּגוּלְגַּלְתָּא דְּרִישׁוֹי. וּמִנְּהִירוּ דְּהַאי חִוָּרָא, יַרְתֵּי צַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, ד׳ מְאָה עָלְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כג) **אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עוֹבֵר לַסּוֹחֵר.**

בְּגוּלְגַּלְתָּא, (בְּכָל יוֹמָא) **יַתְבִין תְּלֵיסַר** (ס״א תְּרֵיסַר) **אַלְפֵי רִבּוֹא עָלְמִין, דְּנַטְלִין עֲלוֹי רַגְלִין, וְסַמְכִין עֲלוֹי. וּמֵהַאי גוּלְגַּלְתָּא נָטִיף טַלָּא, לְהַהוּא דְּלְבַר, וּמַלְיָיא לְרֵישֵׁיהּ בְּכָל יוֹמָא, דִּכְתִיב,** (שיר השירים ה) **שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל.**

וּמֵהַהוּא טַלָּא דְּאַנְעַר מֵרֵישֵׁיהּ, הַהוּא דְּאִיהוּ לְבַר, יִתְעָרוּן מֵתַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב (שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל, מְלֵאתִי טָל לָא כְּתִיב, אֶלָּא נִמְלָא) **דִּכְתִיב** (ישעיה כו) **כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ, אוֹרוֹת נְהוֹרָא דְּחִוָּורְתָּא דְּעַתִּיקָא. וּמֵהַהוּא טַלָּא, מִתְקַיְּימִין קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין. וְהוּא** (רצ״ב) **מָנָא דְּטַחֲנֵי לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְנָטִיף הַהוּא טַלָּא לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (שמות טז) **וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחוּסְפָּס. וְחֵיזוּ הַהוּא טַלָּא חִוָּור. כְּהַאי גַּוְונָא דְּאַבְנִין** (מ״ט) **דִּבְדוֹלְחָא, דְּאִתְחַזְיָיא כָּל גַּוְונִין בְּגַוָּוהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (במדבר יא) **וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח.**

הַאי גוּלְגַּלְתָּא. חִוָּורָא דִּילֵיהּ, אַנְהִיר לְתְלֵיסַר (רפ״ח) **עִיבָּר**

גְּלִיפִין בְּסַחֲרָנוּי. לְאַרְבַּע עִיבָר בְּסִטְרָא חַד, וּלְאַרְבַּע עִיבָר בְּסִטְרָא דָּא, בְּסִטְרָא דְּאַנְפּוֹי. וּלְאַרְבַּע עִיבָר בְּסִטְרָא דָּא, לְסִטְרָא דְּאָחוֹרָא. וְחַד לְעֵילָּא דְּגוּלְגַּלְתָּא.

(בְּלוֹמַר לְסִטְרָא דִּלְעֵילָּא).

וּמֵהַאי אִתְפְּשָׁט אוֹרְכָא דְּאַנְפּוֹי, לִתְלַת מְאָה וְשִׁבְעִין רִבּוֹא עָלְמִין. וְהַהוּא אִתְקְרֵי אֱרֶךְ אַפַּיִם. (בְּלוֹמַר אוֹרְכָא דְּאַנְפִּין) וְהַאי עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין אִתְקְרֵי אֲרִיכָא דְּאַנְפִּין. וְהַהוּא דִּלְבַר אִתְקְרֵי זְעֵיר אַנְפִּין. לָקָבְלֵיהּ דְּעַתִּיקָא סָבָא, קַדִּישׁ קַדִּישִׁים דְּקַדִּשַׁיָּא. וּזְעֵיר אַנְפִּין (קל"ה ע"ב) כַּד אִסְתַּכַּל לְהַאי, כֻּלָּא (ס"א טַלָּא) דִּלְתַתָּא אִתְתַּקַּן, וְאַנְפּוֹי מִתְפַּשְּׁטִין וַאֲרִיכִין בְּהַהוּא זִמְנָא, אֲבָל לָא כָּל שַׁעֲתָא כְּמָה דְּעַתִּיקָא.

וּמֵהַאי גּוּלְגַּלְתָּא, נָפִיק חַד עִיבָר חִיוָּר לְגוּלְגַּלְתָּא דְּזְעֵיר אַנְפִּין, לְתַקָּנָא רֵישֵׁיהּ. וּמֵהַאי לְשָׁאַר גּוּלְגַּלְתִּין דִּלְתַתָּא, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא. וְכָל גּוּלְגַּלְתָּא יָהֲבִין אֲגַר חִיוָרְתָּא (ס"א אוֹרָאוּתָא) לְעַתִּיק יוֹמִין. כַּד עָאלִין בְּחוּשְׁבָּנָא תְּחוֹת שַׁרְבִּיטָא. וְלָקְבִיל דָּא, (קל"ו) בָּקַע לַגּוּלְגּוֹלֶת לְתַתָּא, כַּד עָאלִין בְּחוּשְׁבָּנָא.

בְּחַלָּלָא דְּגוּלְגַּלְתָּא, קְרוּמָא דַּאֲוִירָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה סְתִימָה דְּלָא פָּסַק. וְהַאי לָא שְׁכִיחַ (קכ"ט), וְלָא אִתְפְּתַח. וְהַאי קְרוּמָא אִתְחַפְיָיא עַל מוֹחָא דְּאִיהוּ חָכְמְתָא

סְתִימָאָה. וּבְגִינֵי כַּךְ אִתְכַּסְיָא (ס"א וּבְגִין דְּאִתְכַּסְיָא) הַאי חָכְמְתָא בְּהַהוּא קְרוּמָא, דְּלָא אִתְפַּתְחָא. (ס"א בְּגִין דְּא אִקְרֵי חָכְמְתָא סְתִימָאָה). וְהַאי מוֹחָא, דְּאִיהוּ הַאי חָכְמְתָא סְתִימָאָה. שָׁקִיט וְאִשְׁתְּכִיךְ בְּאַתְרֵיהּ, כַּחֲמָר טַב עַל דּוּרְדְּיֵיהּ, וְהַיְינוּ דְּאָמְרֵי סָבָא דַּעְתּוֹי סָתִים, וּמוֹחֵיהּ סָתִים וְשָׁכִיךְ. וְהַאי קְרוּמָא אִתְפְּסָק מִזְּעֵיר אַפִּין, וּבְגִינֵי כַּךְ מוֹחֵיהּ אִתְפְּשַׁט וְנָפִיק לְתִלְתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דִּקְרוּמָא אִתְפְּסָק, דְּלָא מְחַפְיָא עַל מוֹחָא. (וְעַל כָּל פָּנִים קַרוּמָא פָּסִיק לְתַתָּא) וְהַיְינוּ דְּתָנֵינָן בְּרֵישׁוּמֵי אַתְוָון, תְּי"ו רָשִׁים רֵישׁוּמָא לְעַתִּיק יוֹמִין דְּלֵית דִּכְוָותֵיהּ. (דְּבֵיהּ תַּלְיָא תְּמִים דֵּעוֹת שְׁלִים מִכָּל סְטָרוֹי וְסָתִים וְשָׁכִיךְ וְשָׁקִיט כַּחֲמָר טַב עַל דּוּרְדְּיֵיהּ)

תָּאנָא, בְּגוּלְגַּלְתָּא דְּרֵישָׁא, תַּלְיָין אֶלֶף אַלְפִין רְבוֹא, וְשִׁבְעַת אַלְפִין, וַחֲמֵשׁ מְאָה קוֹצֵי דְּשַׂעְרֵי, חָוֵור וְנָקִי, כְּהַאי עַמְרָא כַּד אִיהוּ נָקִי, דְּלָא אִסְתְּבַךְ דָּא בְּדָא. דְּלָא לְאַחֲזָאָה עִרְבּוּבְיָה בְּתִקּוּנוֹי. אֶלָּא כֻּלָּא עַל בּוּרְיֵיהּ, דְּלָא נָפִיק נִימָא מִנִּימָא, וְשַׂעֲרָא מִשַּׂעֲרָא. וְכָל קוֹצָא וְקוֹצָא, אִית בֵּיהּ אַרְבַּע מְאָה וְעֶשְׂרִים נִימֵי דְּשַׂעְרֵי, כְּחוּשְׁבַּן קָדוֹ"שׁ. וְכָל נִימָא וְנִימָא (דף קכ"ט ע"א) לָהִיט בְּאַרְבַּע מְאָה וְעֶשְׂרִים עָלְמִין. וְכָל עָלְמָא וְעָלְמָא סָתִים וְגָנִיז, וְלֵית דְּיֵדַע לוֹן, בַּר אִיהוּ. וְלָהִיט לְשָׁבַע (ס"א לְאַרְבַּע) מְאָה וְעֶשְׂרִים עִיבָּר.

וּבְכָל נִימָא וְנִימָא, אִית מַבּוּעָ דְּנָפִק מִמּוֹחָא סְתִימָאָה, (דִּבְתַר כּוֹתְלָא) וְנָהִיר וְנָגִיד בְּהַהוּא נִימָא, לְנִימִין דְּזְעֵיר אַנְפִּין. וּמֵהַאי מִתְקַן (ס"א מִתְזַן) מוֹחֵיהּ. וּכְדֵין, נָגִיד הַהוּא מוֹחָא, לְתִלְתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין.

וְכָל קוֹצָא וְקוֹצָא מִתְלַהֲטָן, וְתַלְיָין. מִתְתַּקְנָן בְּתִקוּנָא יָאֶה, בְּתִקוּנָא שַׁפִּירָא. מְחַפְּיָין עַל גּוּלְגַּלְתָּא. מִתְתַּקְנֵי קוֹצֵי דְּנִימִין, מֵהַאי סִטְרָא, וּמֵהַאי סִטְרָא, עַל גּוּלְגַּלְתָּא. וְתָאנָא, כָּל נִימָא וְנִימָא, אִקְרֵי (ס"א אִיהִי) מְשִׁיכָא מִמַּבּוּעַ (ס"א מִמַּבּוּעִין) (ס"א וְאִינּוּן מַבּוּעִין) סְתִימִין, דְּנָפְקִין מִמּוֹחָא סְתִימָאָה.

וְתָאנָא, מִשַּׁעְרוֹי דְּבַר נָשׁ, אִשְׁתְּמוֹדַע מַאי הוּא, אִי דִּינָא אִי רַחֲמֵי. מִכַּד עַבְרִין עֲלוֹי אַרְבְּעִין שְׁנִין. וַאֲפִילּוּ כַּד אִיהוּ עוּלֵם, בְּשַׁעֲרֵיהּ בְּתִיקוּנֵיהּ (ס"א בְּדִיוּקְנֵיהּ) (ס"א בְּדִיקְנֵיהּ) וּבְגַבֵּיני עֵינוֹי.

קוֹצִין דְּשַׁעֲרֵי, תַּלְיָין בְּתִקוּנֵי נַקְיֵי כַּעֲמַר נְקָא עַד כְּתִפּוֹי. עַד כְּתִפּוֹי סַלְקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא עַד רֵישֵׁי דְּכְתִפּוֹי, דְּלָא אִתְחֲזֵי קוּדְלָא. מִשּׁוּם דִּכְתִיב, (ירמיה ב) כִּי פָנוּ אֵלַי עוֹרֶף וְלֹא פָנִים. וְשַׁעֲרָא סָלִיק אֲבַתְרוֹי דְּאוּדְנִין, דְּלָא לְחַפְיָא עֲלוֹי, דִּכְתִיב לִהְיוֹת אָזְנֶיךָ פְּקוּחוֹת.

שַׁעֲרָא דְּנָפִיק מִבָּתַר אוּדְנוֹי, כּוּלֵיהּ בְּשִׁקּוּלָא. לָא נָפִיק

דָּא מִן דָּא, תִּקּוּנָא שְׁלִים. תִּקּוּנָא יָאֶה. תִּקּוּנָא שַׁפִּירָא. תָּאִיב לְמֵחֲמֵי. תִּיאוּבְתָּא וְחֶדְוָותָא דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן בִּזְעֵיר אַפִּין, לְמֵחֲמֵי וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּתִקּוּנוֹי. דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה דְּכֹלָּא.

י"ג נִימִין דְּשַׂעְרִין, קַיְימֵי מֵהַאי סִטְרָא, וּמֵהַאי סִטְרָא דְּגוּלְגַּלְתָּא, לָקְבֵיל אַנְפּוֹי. וּבְאִינּוּן שַׁרְיָין שַׂעֲרֵי לְאִתְפַּלְגָא. לֵית שְׁמָאלָא בְּהַאי עַתִּיקָא סְתִימָאָה, כֹּלָּא יְמִינָא. אִתְחֲזֵי וְלָא אִתְחֲזֵי. סָתִים וְלָא סָתִים. וְהַאי בְּתִקּוּנֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן בֵּיהּ. (שמות פ"ד ע"ב).

וְעַל הַאי, תְּאִיבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְצַרְפָּא בִּלְבָּהוֹן, דִּכְתִיב, (שמות יז) הֲיֵשׁ יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן. בֵּין זְעֵיר אַנְפִּין דְּאִקְרֵי יְיָ, וּבֵין אָרִיךְ אַנְפִּין דְּאִקְרֵי אֵי"ן. אֲמַאי אִתְעֲנָשׁוּ. מִשּׁוּם דְּלָא עַבְדוּ בַּחֲבִיבוּתָא, אֶלָּא בִּנְסִיוֹנָא. דִּכְתִיב, (שמות יז) וְעַל נַסּוֹתָם אֶת יְיָ לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן.

בְּפַלְגוּתָא דְּשַׂעֲרֵי, אָזִיל חַד אָרְחָא דְּנָהִיר לְמָאתָן וְשִׁבְעִין עָלְמִין. וּמְנִיהּ נָהִיר אָרְחָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין, דְּנָהִירִין בֵּיהּ צַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. וּמִן הַהוּא אָרְחָא אִתְפָּרְשָׁא לְשִׁית מְאָה וְתְלֵיסָר אוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּפָלִיג בִּזְעֵיר אַפִּין. דִּכְתִיב

בֵּיהּ (תהלים כה) כָּל אָרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וֶאֱמֶת וְגוֹ'.
מִצְחָא דְּגַלְגַּלְתָּא רַעֲוָא דְּרַעֲוִין, רְעוּתָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין
לָקְבְלֵי הַהוּא רְעוּתָא (נ"א מִצְחָא דְּגוּלְגַּלְתָּא, רָצוֹן אִקְרֵי. דְּהָא
רַעֲוָא דְּרַעֲוִין אִתְגְּלֵי בְּהַהוּא מִצְחָא לְקָבֵל דָּא לְתַתָּא. כְּתִיב) דְּכְתִיב (שמות כח) וְהָיָה
עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן וְגוֹ' וְהַהוּא מִצְחָא דְּאִקְרֵי רָצוֹן,
הוּא גְּלוּיָיא דְּכָל רֵישָׁא וְגוּלְגַּלְתָּא, דְּמִתְכַּסְיָיא בְּאַרְבַּע
מְאָה וְעֶשְׂרִין (נ"א וְעֶשֶׂר) עָלְמִין.
וְכַד אִתְגַּלְיָא, אִתְקַבְּלָא צְלוֹתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. אֵימָתַי
אִתְגַּלְיָא. שְׁתִיק רַבִּי שִׁמְעוֹן. שָׁאַל תִּנְיָינוּת אֵימָתַי.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אֵימָתַי אִתְגַּלְיָא.
אָמַר לֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּצְלוֹתָא (רפ"ח) דְּמִנְחָה דְּשַׁבְּתָא. אָמַר
לֵיהּ מַאי טַעְמָא. אָמַר לֵיהּ, מִשּׁוּם דְּהַהִיא שַׁעֲתָא בְּיוֹמֵי
דְּחוֹל, תַּלְיָא דִּינָא לְתַתָּא בְּזֵעִיר אַפִּין.
וּבְשַׁבְּתָא אִתְגַּלְיָא מִצְחָא דְּאִתְקְרֵי רָצוֹן. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא
אִשְׁתְּכִיךְ רוּגְזָא. וְאִשְׁתְּכַח רַעֲוָא, וּמִתְקַבְּלָא
צְלוֹתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים סט) וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ
עֵת רָצוֹן. וְעֵת רָצוֹן מֵעַתִּיק יוֹמִין, לְגַלָּאָה מִצְחָא. וּבְגִין
כָּךְ אִתְתָּקַן הַאי קְרָא, לְמֵימְרֵיהּ בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה
בְּשַׁבְּתָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, בְּרִיךְ בְּרִי
לְעַתִּיק יוֹמִין, רַעֲוָא דְּמִצְחָא תִּשְׁכַּח בְּשַׁעֲתָא דְּתִצְטְרִיךְ
לֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בִּשְׁאָר (ס"א בְּשַׁעֲתָא) **דִּלְתַתָּא, כַּד אִתְגְּלֵי מִצְחָא אִשְׁתְּכַח חוּצְפָּא, הָדָא הוּא דִכְתִיב** (תָּא חֲזֵי בִּשְׁאָר דִּלְתַתָּא כַּד אִתְגְּלֵי מִצְחָא דִינָא אִתְעַר וְאִשְׁתְּכַח וְאִתְעֲבִיד מִצְחָא דְאַשְׁגְּחוּתָא לַחֲיָיבֵי עָלְמָא לְאִינּוּן דְּלָא מִתְכַּסְּפֵי בְּעוֹבָדַיְיהוּ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר) (ירמיה ג) **וּמֵצַח** (קל"ו) **אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם. וְהָכָא כַּד אִתְגְּלֵי מִצְחָא, תִּיּוּבְתָּא** (ס"א חֲבִיבוּתָא) **וְרַעֲוָא שְׁלִים אִשְׁתְּכַח, וְכָל רוּגְזִין אִשְׁתְּכָכוּ וּמִתְכַּפְיָין קַמֵּיהּ.**

מֵהַאי מִצְחָא (ס"א דִּלְתַתָּא), **נַהֲרִין אַרְבַּע מְאָה בָּתֵּי דִינִין. כַּד אִתְגַּלְיָיא הַאי עֵת רָצוֹן, כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְכִין קַמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב,** (דניאל ז) **דִּינָא יִתִּיב.** (בְּלוֹמַר יָתִיב בְּאַתְרֵיהּ (דף קכ"ט ע"ב) **וְדִינָא לָא אִתְעֲבִיד) וְתָאנָא, שַׂעֲרָא לָא קָאִים בְּהַאי אֲתָר, מִשּׁוּם דְּמִתְגַּלְיָיא, וְלָא אִתְכַּסְיָיא. אִתְגַּלְיָא, דְּיִסְתַּכְּלוּן מָארֵי דְּדִינָא, וְיִשְׁתַּכְכוּן. וְלָא אִתְעֲבִידוּ.**

תָּאנָא, הַאי מִצְחָא אִתְפְּשָׁט בְּמָאתָן וְשִׁבְעִין אַלְפִין נְהִירִין בּוּצִינִין (ס"א דְּנַהֲרִין) **מֵעֵדֶן עִלָּאָה. דְּתַנְיָא, אִית עֵדֶן דְּנָהִיר לְעֵדֶן. עֵדֶן עִלָּאָה לָא אִתְגַּלְיָיא, וְהוּא סָתִים בִּסְתִימָא וְלָא מִתְפָּרְשָׁא לְאָרְחִין כְּדְקָאמְרָן. וְהַאי עֵדֶן דִּלְתַתָּא, מִתְפָּרֵשׁ בְּשִׁבִילוֹי, לִתְלָתִין וּתְרִין** (עִיבָּר) **שְׁבִילִין.**

וְאַף עַל גַּב דְּמִתְפָּרֵשׁ הַאי עֵדֶן בְּשִׁבִילוֹי, לֵית דְּיֵדַע לֵיהּ, בַּר הַאי זְעֵיר אַפִּין. וְעֵדֶן דִּלְעֵילָּא, לֵית דְּיֵדַע

לֵיהּ, וְלָא שְׁבִילוֹי, בַּר הַהוּא אֲרִיךְ אַנְפִּין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ, דָּא עֶדֶן דִּלְתַתָּא, דְּיָדַע וְעֵיר אַפִּין. וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, דָּא עֶדֶן דִּלְעֵילָּא, דְּיָדַע עַתִּיק יוֹמִין, סְתִימָאָה דְּכֹלָּא.

עֵינוֹי דְּרֵישָׁא חִוָּרָא, מִשְׁתַּנְיָין מִשְּׁאַר עַיְינִין, לֵית כְּסוּתָא עַל עֵינָא. וְלֵית גְּבִינִין עַל עֵינָא. מַאי טַעְמָא. דִּכְתִיב (תהלים קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא. וּכְתִיב (ירמיה לב) אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת. וְתָאנָא, כָּל מַה דְּאָתֵי בְּרַחֲמֵי, לֵית כְּסוּתָא עַל עֵינָא, וְלֵית גְּבִינִין עַל עֵינָא. כָּל שֶׁכֵּן רֵישָׁא חִוָּרָא, דְּלָא בָּעָא מִידֵי. (ס"א נְטִירוּ)

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אַבָּא לְמָאי הִיא רְמִיזָא. אָמַר לֵיהּ לְנוּנֵי יַמָּא, דְּלֵית כְּסוּתָא עַל עֵינָא, וְלֵית גְּבִינִין עַל עֵינָא, וְלָא נַיְימִין, וְלָא בַּעְיָין נְטוּרָא עַל עֵינָא. כָּל שֶׁכֵּן עַתִּיקָא דְּעַתִּיקָא, דְּלָא בָּעֵי נְטוּרָא. וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִיהוּ מַשְׁגַּח לְכֹלָּא, וְכֹלָּא מִתְּזָן בֵּיהּ וְלָא נָאִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא.

כְּתִיב (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו. וּכְתִיב (זכריה ד) עֵינֵי יְיָ הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. לָא קַשְׁיָא, הָא

בִּזְעֵיר אַפִּין. הָא בַּאֲרִיךְ אַנְפִּין. וְעִם כָּל דָּא תְּרֵי עַיְינִין אִינּוּן וְאִתְחַוָּורוּ (ס"א וְאִתְחַזְּרוּ) לְחַד, עֵינָא דְּאִיהִי חִוָּור בְּגוֹ חִוָּור וְחִוָּור דְּכָלִיל כָּל חִוָּור.

חִוָּורָא קַדְמָאָה, נָהִיר וְסָלִיק, וְנָחִית לְאִסְתַּכְּלָא (ס"א לְאִתְכַּלְלָא), דְּצָרִיר בִּצְרוֹרָא. תָּאנָא, בָּטַשׁ הַאי חִיוָּרָא, וְאַדְלִיק ג׳ בּוֹצִינֵי, דְּאִקְרוּן: הוֹד. וְהָדָר. וְחֶדְוָה. וְלַהֲטִין בְּחֶדְוָותָא בִּשְׁלֵימוּתָא.

חִוָּורָא תִּנְיָינָא, נָהִיר, וְסָלִיק וְנָחִית, וּבָטַשׁ וְאַפִּיק (ס"א וְאַדְלִיק) ג׳ בּוֹצִינִין אַחֲרָנִין, דְּאִקְרוּן נֶצַח וְחֶסֶד וְתִפְאֶרֶת, וְלַהֲטִין בִּשְׁלֵימוּתָא בְּחֶדְוָותָא.

חִוָּורָא תְּלִיתָאָה, לָהִיט וְנָהִיר, וְנָחִית וְסָלִיק, וְנָפִיק מִסְּתִימוּתָא דְּמוֹחָא, וּבָטַשׁ בִּבוּצִינָא אֶמְצָעִיתָא שְׁבִיעָאָה. וְאַפִּיק אָרְחָא לְמוֹחָא תַּתָּאָה, (נ"א וְאַפִּיק אָרְחָא לְלִבָּא תַּתָּאָה) וּמִתְלַהֲטָן כֻּלְּהוּ בּוֹצִינִין דִּלְתַתָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן יָאוּת הוּא, וְעַתִּיק יוֹמִין יִפְקַח עֵינָא דָּא עָלָךְ, בְּשַׁעֲתָא דְּתִצְטָרִיךְ לֵיהּ.

תָּאנָא חִוָּור בְּגוֹ חִוָּור. וְחִוָּור דְּכָלִיל כָּל חִוָּור. חִוָּורָא קַדְמָאָה, נָהִיר, וְסָלִיק. וְנָחִית לְתַתָּא (ס"א לְתַלְתָּא) בּוּצִינֵי דִּלְסַטַר שְׂמָאלָא, וְלַהֲטִין וְאַסְחַן בְּהַאי חִוָּורָא, כְּמַאן דְּאַסְחֵי גּוּפֵיהּ בְּבוּסְמִין טָבִין, וּבְרֵיחִין, עַל מַה דַּהֲווֹ עֲלוֹי בְּקַדְמִיתָא.

חִוָּורָא תִּנְיָינָא, נָחִית, וְסָלִיק, וְנָהִיר לְתִלַּת בּוֹצִינֵי, דִּלְסִטַר יְמִינָא. וְלַהֲטִין וְאַסְחִין בְּהַאי חִוָּורָא, כְּמַאן דְּאַסְחֵי בְּבוּסְמִין טָבִין וּבְרֵיחִין, עַל מַה דַּהֲווֹ עֲלוֹי בְּקַדְמִיתָא.

חִוָּורָא תְּלִיתָאָה, נָהִיר וְסָלִיק וְנָחִית, וְנָפִיק נְהִירוּ דְּחִוָּורָא, דִּלְגוֹ לְגוֹ מִן מוֹחָא, וּבָטַשׁ בְּשַׁעְרָא אוּכְמָא, כַּד אִצְטְרִיךְ. וּבְרֵישָׁא. וּבְמוֹחָא דְּרֵישָׁא. וְנָהִיר לְתִלַּת כְּתְרִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה. אִי נִיחָא קַמֵּי עַתִּיק סְתִימָא דְּכֹלָּא.

וְתָאנָא לָא סָתִים הַאי עֵינָא. וְאִינּוּן תְּרִין וּמִתְחַוְּורָן (ס״א וְאִתְחֲזָרוּ) לְחָד. כֹּלָּא הוּא יְמִינָא. לָא הֲוֵי (ס״א לֵית בֵּיהּ) שְׂמָאלָא. לָא נָאִים וְלָא אַדְמִיךְ, וְלָא בָּעֵי נְטִירוּתָא. לֵית מַאן דְּאָגִין עָלֵיהּ. הוּא אָגִין עַל כֹּלָּא, וְהוּא אַשְׁגַּח עַל כֹּלָּא. וּמֵאַשְׁגָּחוּתָא דְּהַאי עֵינָא מִתְזָנָן כָּלְהוּ.

תָּאנָא, אִי עֵינָא דָּא אַסְתִּים רְגָעָא חֲדָא, לָא יַכְלִין לְקַיְּימָא כָּלְהוּ, בְּגִין כָּךְ אִקְרֵי עֵינָא פְּקִיחָא. עֵינָא עִלָּאָה. עֵינָא קַדִּישָׁא. עֵינָא דְּאַשְׁגָּחוּתָא. עֵינָא דְּלָא (דף ק״ל ע״א) אַדְמִיךְ וְלָא נָאִים. עֵינָא דְּהוּא נְטוּרָא דְּכֹלָּא. עֵינָא דְּהוּא קַיּוּמָא דְּכֹלָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, אַל תִּקְרֵי יְבוֹרָךְ אֶלָּא יְבָרֵךְ. דְּהַאי אִתְקְרֵי טוֹב עַיִן, וּמְגִיהּ מְבָרֵךְ לְכֹלָּא.

וְתָאנָא, לֵית נְהִירוּ לְעֵינָא תַּתָּאָה, לְאִסְתַּחֲאָה מֵאַדְמִימוּתָא מֵאוּכְמוּתָא בַּר כַּד חֲזֵי (ס"א אִתְחֲזֵי) (ס"א אִתְסָחֵי) מֵהַאי נְהוֹרָא חִוָּורָא דְּעֵינָא עִלָּאָה דְּאִקְרֵי טוֹב עַיִן. וְלֵית דְּיָדַע כַּד נָהִיר עֵינָא עִלָּאָה דָּא קַדִּישָׁא וְאִסְתַּחֵי לְעֵינָא תַּתָּאָה דָּא. בַּר אִיהוּ.

וּזְמִינִין צַדִּיקַיָּיא, זַכָּאֵי עֶלְיוֹנִין, לְמֵחֱמֵי דָּא בְּרוּחָא דְּחָכְמְתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ. אֵימָתַי. בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן. וּכְתִיב (במדבר יד) אֲשֶׁר עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה אַתָּה יְיָ. וְאִלְמָלֵא עֵינָא טָבָא עִלָּאָה, דְּאַשְׁגַּח וְאִסְתַּחֵי לְעֵינָא תַּתָּאָה, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמֵיקַם רְגָעָא חֲדָא.

תָּאנָא בְּצִנְיעוּתָא דְּסִפְרָא, אַשְׁגְּחוּתָא דְּעֵינָא תַּתָּאָה, כַּד אַשְׁגַּח נְהִירוּ עִלָּאָה בֵּיהּ, וְעָיֵיל הַהוּא נְהִירוּ דְּעִלָּאָה בְּתַתָּאָה. דְּמִנֵּיהּ נָהִיר כֻּלָּא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אֲשֶׁר עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה אַתָּה יְיָ.

כְּתִיב (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו. וּכְתִיב (זכריה ד) עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. זָכוּ, עֵינֵי יְיָ אֶל יְרֵאָיו, עֵינָא דִּלְעֵילָּא. לָא זָכוּ, עֵינֵי יְיָ הֵמָּה מְשׁוֹטְטוֹת, עֵינָא דִּלְתַתָּא.

דְּתַנְיָא, מִפְּנֵי מַה זָכָה יוֹסֵף דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ עֵינָא בִּישָׁא, מִפְּנֵי שֶׁזָּכָה לְאִשְׁתַּגְּחָא בְּעֵינָא טָבָא

עִילָּאָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, בֶּן פּוֹרָת יוֹסֵף בֶּן (בראשית מט)
פּוֹרָת עֲלֵי עָיִן. אֲמַאי הוּא בֶּן פּוֹרָת. עֲלֵי עָיִן. כְּלוֹמַר עַל
סִבַּת עַיִן דְּאִשְׁתְּגַח בֵּיהּ.

וּכְתִיב טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, מַאי טַעְמָא. כִּי נָתַן מִלַּחְמוֹ
לַדָּל. מַאי טַעְמָא אִקְרֵי חַד. תָּא חֲזֵי, בְּעֵינֵיהּ
דְּתַתָּאָה אִית עֵינָא יְמִינָא, וְאִית עֵינָא דִּשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן
תְּרֵי, בְּתְרֵי גַּוְונֵי. אֲבָל הָכָא, לֵית עֵינָא שְׂמָאלָא.
וְתַרְוַוייְהוּ בְּדַרְגָּא חַד סַלְקֵי, וְכוּלָּא יְמִינָא. וּבְגִינֵי כַּךְ,
עֵינָא חַד, וְלָא תְּרֵין.

וְתָאנָא, עֵינָא דָּא, דְּהוּא עֵינָא דְּאַשְׁגָּחוּתָא. פְּקִיחָא
תְּדִיר. חַייְכָאן תְּדִיר. וְחַדָּאן (ס״א וְחַזָּאן) תְּדִיר,
דְּלָא חֲוֵי הָכִי לְתַתָּאָה, דְּכֻלִּילָן בְּסוּמָקָא וּבְאוּכְמָא
וּבְחַוָּורָא, בְּג׳ גַּוְונֵי, וְלָא חֲוָה תְּדִיר פְּקִיחָא (ס״א דְּלֵיהּ גְּבִינָא)
דְּלֵית גַּבְהָנָא סוּטָרָא (ס״א כֻּלֵּיהּ גְּבִינֵי סוּדָרָא) (ס״א דְּלֵיהּ עֵינֵיהּ בְּגַוְונֵי
דְּמִכַּסְיָא) עַל עֵינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים מד) עוּרָה לָמָּה תִישַׁן
יְיָ. (מלכים ב יט) פְּקַח יְיָ עֵינֶיךָ.

כַּד אִתְפְּקַח, אִית לְמַאן דְּאִתְפְּקַח לְטָב. וּלְמַאן דְּלָא
אִתְפְּקַח לְטָב. וַוי לְמַאן דְּאִתְפְּקַח וְעֵינָא אִתְעָרָב
בְּסוּמָקָא, וְסוּמָקָא אִתְחֲזֵי לָקְבֵלֵיהּ, וּמְכַסְיָא עֵינָא. מַאן
יִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ. אֲבָל עַתִּיק יוֹמִין, טָבָא דְּעֵינָא. חִוָּור בְּגוֹ
חִוָּור. חִוָּור דְּכֻלִּיל כָּל חִוָּורִי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, לְמַאן דְּיִשְׁגַּח

עִלָּוֵיהּ, חַד חִוָּור מִנַּיְיהוּ. וְעַל דָּא וַדַּאי כְּתִיב טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ. וּכְתִיב (ישעיה ב) בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְיָ.

תָּאנָא, (עם כָּל דָּא) שְׁמֵיהּ דְּעַתִּיקָא סָתִים מִכֹּלָּא, וְלָא מִתְפָּרַשׁ בְּאוֹרַיְיתָא, בַּר מִן אָתָר חַד, דְּאוֹמֵי זְעֵיר אַפִּין לְאַבְרָהָם, דִּכְתִיב, (בראשית כב) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ. נְאֻם דְּזְעֵיר אַפִּין. וּכְתִיב, (בראשית מח) בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא. וּכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, לְיִשְׂרָאֵל קָאָמַר דָּא. וְתָנֵינָן עַתִּיק יוֹמִין אֲמָרוּ וְהַאי וְהַאי שַׁפִּיר.

תַּנְיָא, כְּתִיב (דניאל ז) חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָּרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב. כָּרְסָוָן רְמִיו, מַאן הוּא. אָמַר לְרַבִּי יְהוּדָה, קוּם בְּקִיּוּמָךְ וְאַתְקִין כָּרְסְיָיא דָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (דניאל ז) כּוּרְסְיֵיהּ שְׁבִיבִין דְּינוּר. וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב עַל הַאי כָּרְסְיָיא. מַאי טַעְמָא. דְּתַנְיָא אִי עַתִּיק יוֹמִין לָא יְתִיב עַל הַאי כָּרְסְיָיא, לָא יָכִיל לְאִתְקַיְּימָא עָלְמָא, מִקַּמֵּי הַהוּא כּוּרְסְיָיא. כַּד יְתִיב עַתִּיק יוֹמִין עָלֵיהּ לְכַפְיָיא (ס"א אִתְכַּפְיָיא) לְהַהוּא כּוּרְסְיָיא, וּמַאן דְּרָכִיב שַׁלִּיט. בְּעִידָנָא דְּנָטִיל מֵהַאי כָּרְסְיָיא, וְיָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא אַחֲרָא, כּוּרְסְיָיא קַדְמָאָה רְמִיו, דְּלָא שַׁלְטָא אֶלָּא אִיהוּ דְּרָכִיב בֵּיהּ עַתִּיק יוֹמִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבִּי יְהוּדָה, יִתְתַּקַּן אָרְחָךְ, וְיֵיתֵי בָּךְ מֵעַתִּיק יוֹמִין.

וְתָא חֲזֵי כְּתִיב (ישעיה מא) **אֲנִי יְיָ רִאשׁוֹן וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא. כְּלָא הוּא, וְהוּא סָתִים מִכָּל סְטָרוֹי.** (בְּהַאי) **חוֹטָמָא. תָּאנָא, בְּחוֹטָמָא אִשְׁתְּמוֹדַע פַּרְצוּפָא.**

וְתָא חֲזֵי מַה (דף ק״ל ע״ב) **בֵּין עַתִּיקָא, לְזְעֵיר אַפִּין. דָּא מָארֵיהּ דְּחוֹטָמָא מֵחַד נוּקְבָא חַיִּין, וּמֵחַד נוּקְבָא חַיִּין דְּחַיִּין. הַאי חוֹטָמָא. הוּא פַּרְדַּשְׁקָא, דְּבֵיהּ נָשִׁיב רוּחָא דְּחַיֵּי, לְזְעֵיר אַפִּין. וְקָרִינָן לֵיהּ סְלִיחָה. וְהוּא נַחַת רוּחַ, אִתְבַּסְּמוּתָא דְּרוּחָא.**

דְּרוּחָא דְּנָפִיק (מֵהָכָא) **מֵאִינּוּן נוּקְבֵי, חַד רוּחָא נָפִיק לְזְעֵיר אַפִּין. לְאַתְעָרָא** (ס״א חַיִּין מִכָּל סִטְרִין, חֵירוּ מִכָּל סִטְרֵי, חַיִּין דְּחַיִּין) **לֵיהּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְחַד רוּחָא דְּחַיֵּי, דְּבֵיהּ זַמִּין לְזַמָּנָא לְבָרְיָהּ דְּדָוִד, לְמִנְדַּע חָכְמְתָא. וּמֵהַהוּא נוּקְבָא, אִתְעַר וְנָפִיק רוּחָא מְמוֹחָא סְתִימָאָה, וְזַמִּין לְאַשְׁרָאָה עַל מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דִּכְתִיב,** (ישעיה יא) **וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ. הָא הָכָא ד׳ רוּחִין, וְהָא רוּחָא חֲדָא אַמְרִינָן. אֲמַאי תִּלַת. קוּם רְבִי יוֹסֵי בְּקִיּוּמָךְ.**

קָם רְבִי יוֹסֵי וְאָמַר. בְּיוֹמוֹי דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, לָא יֵימְרוּן חַד לְחַד, אֲלִיף לִי חָכְמְתָא, דִּכְתִיב, (ירמיה לא) **וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגוֹ׳, כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם. וּבְהַהוּא זִמְנָא, יִתְעַר עַתִּיק יוֹמִין,**

רוּחָא דְּנָפִיק מִמּוֹחָא סְתִימָאָה דְּכֹלָּא, וְכַד יִשְׁלוֹף דָּא, כָּל רוּחִין דִּלְתַתָּא יִתְעָרוּן עִמֵּיהּ. וּמַאן אִינּוּן. אִינּוּן (תִּרִין) כִּתְרִין קַדִּישִׁין דְּזְעֵיר אַפִּין. וְאִינּוּן שִׁיתָּא רוּחִין אַחֲרָנִין, דְּיַהֲבִי (ס״א דְּהָכִי) אִינּוּן (ס״א שִׁיתָּא רוּחִין, ג׳ רוּחִין אִינּוּן דְּכַלִּילָן תְּלָת אָחֳרָנִין) דְּכְתִיב רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ.

דְּתָנֵינָן, כְּתִיב (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְיָ. וּכְתִיב (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא זַמִּין לְמֵיתַב בְּשִׁבְעָה. שִׁיתָּא אִינּוּן וְרוּחָא דְּעַתִּיק יוֹמִין דְּעָלַייהוּ, הָא שִׁבְעָה. כְּמָה דְּאִתְמַר. (ג׳ רוּחֵי אִינּוּן דְּכַלִּילָן ג׳ אָחֳרָנִין) אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, רוּחֲךָ יָנוּחַ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְיָ (בראשית קל״ט ע״א, רל״ה ע״א) מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וְגוֹ׳. וְכִי אַרְבַּע רוּחֵי עָלְמָא, מַאי עַבְדֵי הָכָא. אֶלָּא אַרְבַּע רוּחֵי יִתְעָרוּן. ג׳ אִינּוּן. וְרוּחָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָא אַרְבַּע, וְהָכִי הֲווֹ. דְּכַד יִפּוֹק דָּא, נָפְקִין עִמֵּיהּ תְּלָתָא, דְּכִלִּילָן בְּגוֹ תְּלָתָא אַחֲרָנִין.

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא חַד רוּחָא דְּכָלִיל מִכֻּלְּהוּ. דְּכְתִיב מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ. אַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי לָא כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי. וּבְיוֹמֵי דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, לָא יִצְטָרְכוּן לְמֵילַף חַד לְחַד,

דְּהָא רוּחָא דִּלְהוֹן דְּכָלִיל מִכָּל רוּחִין. יְדִיעַ כֹּלָּא. חָכְמָה וּבִינָה עֻצָּה וּגְבוּרָה (רוחַ) דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ. מִשּׁוּם רוּחָא דְּכְלִילָא מִכָּל רוּחִי. בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, דְּאִינּוּן אַרְבַּע דִּכְלִילָן בְּשִׁבְעָה דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאַמָּרָן. וְתָאנָא, דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי רוּחָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, דְּנָפִיק מִמּוֹחָא סְתִימָאָה לְנוּקְבָא דְּחוֹטָמָא.

וְתָא חֲזֵי, מַה בֵּין חוֹטָמָא לְחוֹטָמָא. חוֹטָמָא דְּעַתִּיק יוֹמִין חַיִּין מִכָּל סִטְרוֹי. חוֹטָמָא דְּזֵעִיר אַפִּין, כְּתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל וְגוֹ'. עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ, וּמֵהַהוּא עָשָׁן דָּלִיק נוּר, כַּד סָלִיק תְּנָנָא לְבָתַר. גֻּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ. מַהוּ מִמֶּנּוּ (ג' נוסְחֵי). מֵאוֹתוֹ עָשָׁן. מֵהַהוּא חוֹטָמָא, מֵהַהוּא אֶשָּׁא.

תָּאנָא, כַּד הַוָּה רַב הַמְנוּנָא סָבָא בָּעֵי לְצַלָּאָה צְלוֹתֵיהּ, אָמַר לְבַעַל הַחוֹטֶם אֲנִי מִתְפַּלֵּל, לְבַעַל הַחוֹטֶם אֲנִי מִתְחַנֵּן. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (ישעיה מח) וּתְהִלָּתִי אֶחֱטָם לָךְ, הַאי קְרָא לְעַתִּיק יוֹמִין אֲמָרוֹ.

תָּנָא, אוֹרְכָא דְּחוֹטָמָא, תְּלַת מְאָה וע"ה עָלְמִין, אִתְמַלְיָין מִן הַהוּא חוֹטָמָא. וְכֻלְּהוּ מִתְדַּבְּקָן בְּזֵעִיר אַפִּין. הַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּתִקּוּנָא דְּחוֹטָמָא הוּא. וְכָל תִּקּוּנֵי דְּעַתִּיק יוֹמִין, אִתְחָזוּן וְלָא אִתְחָזוּן, אִתְחָזוּן לְמָארֵי מִדִּין, וְלָא אִתְחָזוּן לְכֹלָּא.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַוי מַאן דְּאוֹשִׁיט יְדוֹי בְּדִיקְנָא יַקִּירָא עִלָּאָה, דְּסָבָא קַדִּישָׁא, טְמִירָא וּסְתִימָא (נ"א טָמִיר וְסָתִים) **מִכֹּלָּא דְּיִקְנָא דְּהַהִיא תּוּשְׁבַּחְתָּא. דְּיִקְנָא דְּסָתִים וְיַקִּיר מִכָּל תִּקּוּנוֹי. דְּיִקְנָא דְּלָא יְדָעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. דְּיִקְנָא דְּהִיא תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּכָל תּוּשְׁבָּחִין. דְּיִקְנָא דְּלָא הֲוֵי בַּר נָשׁ נְבִיאָה וְקַדִּישָׁא דְּיִקְרַב לְמֵחֱמֵי לֵיהּ. דְּיִקְנָא דְּהִיא תַּלְיָיא בְּשַׂעֲרוֹי עַד טַבּוּרָא דִּלְבָּא. חָוְורָא כְּתַלְגָּא יַקִּירָא דְּיַקִּירִין. טְמִירָא דְּטְמִירִין. מְהֵימְנוּתָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא.**

תָּאנָא, בְּצִנִּיעוּתָא (דף קל"א ע"א) **דְּסִפְרָא, דְּהַאי דְּיִקְנָא מְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא, נָפִיק מֵאוּדְנוֹי, וְנָחִית סוֹחֲרָנֵיהּ דְּפוּמָא קַדִּישָׁא, וְנָחִית וְסָלִיק וְחָפֵי, בְּתַקְרוּבְתָּא** (סַגִּי) **דְּבוּסְמָא טָבָא, חָוְורָא דְּיַקִּירָא** (ס"א דְּבְּדִיקְנֵיהּ)**. וְנָחִית** (ס"א חָוְורָא יַקִּירָא דְּדִיקְנֵיהּ נָחִית) **בְּשִׁקּוּלָא, וְחָפֵי עַד טַבּוּרָא. הוּא דְּיִקְנָא יַקִּירָא, מְהֵימָנָא שְׁלֵימָא, דְּנַגְדִּין בֵּיהּ י"ג נְבִיעִין, מַבּוּעִין דְּמְשַׁח רְבוּת טָבָא, בְּתִלַּת עֲשַׂר תִּקּוּנִין מִתְתַּקְּנָא. תִּקּוּנָא קַדְמָאָה. מִתְתַּקֵּן שַׂעֲרָא מִלְּעֵילָּא, וְשָׁאֲרֵי מֵהַהוּא תִּקּוּנָא דְּשַׂעַר רֵישֵׁיהּ, דְּסָלִיק בְּתִקּוּנוֹי לְעֵילָּא מֵאוּדְנוֹי, וְנָחִית מִקַּמֵּי פִּתְחָא דְּאוּדְנִין, בְּחַד חוּטָא בְּשִׁקּוּלָא טָבָא, עַד רֵישָׁא דְּפוּמָא.**

תִּקּוּנָא תְּנְיָינָא. מִתְתַּקַּן שַׁעֲרָא מֵרֵישָׁא דְּפוּמָּא, (וְסָלִיק)
עַד רֵישָׁא אַחֲרָא דְּפוּמָּא, בְּתִקּוּנָא שָׁקִיל.
תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה. מֵאֶמְצָעִיתָא דְּתִחוֹת (ס"א דְּהַאי) חוֹטָמָא,
מִתִּחוֹת תְּרֵין נוּקְבִין, נָפִיק חַד אוֹרְחָא, וְשַׁעֲרָא
אִתְפְּסַק בְּהַהוּא אָרְחָא, וּמַלְיָא מֵהַאי גִּיסָא, וּמֵהַאי גִּיסָא
שַׁעֲרָא, מִתִּקּוּנָא שְׁלִים סוֹחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא אוֹרְחָא.
תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה. מִתְתַּקַּן שַׁעֲרָא (וְנָחִית) תְּחוֹת פּוּמָּא,
מֵרֵישָׁא חֲדָא לְרֵישָׁא חֲדָא, בְּתִקּוּנָא שְׁלִים.
תִּקּוּנָא חֲמִישָׁאָה. תְּחוֹת פּוּמָּא נָפִיק אָרְחָא אַחֲרָא,
בְּשִׁקּוּלָא דְּאָרְחָא דִּלְעֵילָּא, וְאִלֵּין תְּרֵין אָרְחִין
רְשִׁימִין עַל פּוּמָּא, מִכָּאן מִכָּאן.
תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה. מִתְתַּקַּן שַׁעֲרָא, וְסָלִיק וְנָפִיק מִלְּרַע
לְעֵיל לְרֵישָׁא דְּפוּמָּא. וְחָפֵי תַּקְרוּבְתָּא דְּבוּסְמָא
טָבָא, עַד רֵישָׁא דְּפוּמָּא דִּלְעֵילָּא. וְנָחִית שַׁעֲרָא לְרֵישָׁא
דְּפִתְחָא דְּאוֹרְחָא תַּתָּאָה דְּפוּמָּא.
תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה. פָּסִיק שַׁעֲרָא, וְאִתְחָזֵן תְּרֵין תַּפּוּחִין,
בְּתַקְרוּבְתָּא דְּבוּסְמָא טָבָא, שַׁפִּירָן וְיָאִין לְמֶחֱזֵי.
בְּגִינֵיהוֹן אִתְקְרֵים עָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי טז) בְּאוֹר
פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.
תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה. נָפִיק חַד חוּטָא דְּשַׁעֲרֵי סוֹחֲרָנֵי
דְּדִיקְנָא, וְתַלְיָין בְּשִׁקּוּלָא עַד טַבּוּרָא.

תִּקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה. מִתְעָרֵי וּמִתְעָרְבִין שַׁעֲרֵי דִּיקְנָא, עִם אִינּוּן שַׁעֲרֵי דְּתַלְיָין בְּשִׁקּוֹלָא, (דְּתַלְיָין) וְלָא נַפְקֵי דָּא מִן דָּא.

תִּקּוּנָא עֲשִׂירָאָה. (מִתְעָרְבִין) נַחְתִּין שַׁעֲרֵי תְּחוֹת דִּיקְנָא. וְחַפְיָין בְּגַרוֹנָא תְּחוֹת דִּיקְנָא.

תִּקּוּנָא חַד סָר. דְּלָא נָפְקִין נִימָא מִן נִימָא, וּמִתְשַׁעְרָן בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים.

תִּקּוּנָא תְּרֵיסָר. דְּלָא תַלְיָין שַׁעֲרֵי עַל פּוּמָא, וּפוּמָא אִתְפְּנֵי מִכָּל סִטְרוֹי. וְיָאן שַׁעֲרֵי סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ.

תִּקּוּנָא תְּלֵיסַר. דְּתַלְיָין שַׁעֲרָן בְּתְחוֹת דִּיקְנָא, מִכָּאן וּמִכָּאן, בִּיקָרָא יָאָה, בִּיקָרָא שַׁפִּירָא. מְחַפְיָין עַד טַבּוּרָא. לָא אִתְחֲזֵי (ס"א לְאִתְחֲזָאָה) מִכָּל אַנְפֵּי תַּקְרוֹבָא דְּבוּסְמָא, בַּר אִינּוּן תַּפּוּחִין שַׁפִּירִין חִוָּורִין, דְּמַפְקִין חַיִּין לְעָלְמָא, וּמְחַזְיָין חֲדוּ לְזֵעִיר אַפִּין.

בְּתְלֵיסָר תִּקּוּנִין אִלֵּין, נַגְדִּין וְנָפְקִין תְּלֵיסַר מַבּוּעִין דְּמְשַׁח רְבוּת, וְנַגְדִּין לְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא. וּנְהִרִין בְּהַהוּא מְשָׁחָא. וּמְשִׁיחִין מַהַהוּא מְשָׁחָא, דְּבְתְלֵיסָר תִּקּוּנִין אִלֵּין. בְּתְלֵיסָר תִּקּוּנִין אִלֵּין אִתְרְשִׁים דִּיקְנָא יַקִּירָא, סְתִימָאָה דְּכֹלָּא, דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִין. מִתְרֵי תַּפּוּחִין שַׁפִּירָן דְּאַנְפּוֹי, נְהִירִין אַנְפּוֹי דְּזֵעִיר אַנְפִּין, וְכָל חִיוָּור (ס"א חֵיזוּר) וְשׁוּשָׁן דְּאִשְׁתַּכְחָן לְתַתָּא, נְהִירִין וּמִתְלַהֲטִין

מֵהַהוּא נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא. תִּקּוּנִין תְּלֵיסַר אִלֵּין, אִשְׁתְּכָחוּ בְּדִיקְנָא, וּבְשְׁלֵימוּת דִּיקְנָא בְּתִקּוּנוֹי, אִתְקְרֵי בַּר נָשׁ נֶאֱמָן. דְּכָל דְּחָמֵי דִּיקְנֵיהּ, תָּלֵי בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא.

תָּאנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, תְּלֵיסַר תִּקּוּנִין אִלֵּין דְּתַלְיָין בְּדִיקְנָא יַקִּירָא, בִּשְׁבִיעָאָה (מִנְהוֹן) מִשְׁתַּכְּחֵי בְּעָלְמָא, וּמִתְפַּתְּחֵי בְּתֵלֵיסָר תַּרְעֵי דְּרַחֲמֵי. וּמַאן דְּאוֹשִׁיט יְדֵיהּ לְאוּמָּאָה, כְּמַאן דְּאוֹמֵי בְּתֵלֵיסָר תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא. הַאי בַּאֲרִיךְ אַפִּין. בְּזְעֵיר אַפִּין בְּכַמָּה. אָמַר לְרִבִּי יִצְחָק, קוּם בְּקִיּוּמָךְ, וְסַלְסֵל בְּסַלְסָלָא דְּתִקּוּנָא דְּמַלְכָּא (ס"א בְּדִיקְנָא) קַדִּישָׁא הֵיאַךְ יִתְתַּקְּנוּן.

קָם רִבִּי יִצְחָק, פָּתַח וְאָמַר, (מיכה ז) מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְגוֹ', יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ וְגוֹ', תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב וְגוֹ'. תָּאנָא, תְּלֵיסַר מְכִילִין אִתְחָזוּן הָכָא, וְכֻלְּהוּ נָפְקִין מִתְּלֵיסַר מַבּוּעִין דְּמְשַׁח רְבוּת דְּתִיקּוּנֵי (דף קל"א ע"ב) דִּיקְנָא קַדִּישָׁא, עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. טְמִירָא דְּטְמִירִין. תָּנָא, תִּקּוּנָא דְּדִיקְנָא טָמִיר וְסָתִים, טָמִיר וְלָא טָמִיר. סָתִים וְלָא סָתִים. בְּתִקּוּנוֹי יְדִיעַ וְלָא יְדִיעַ.

תִּקּוּנָא קַדְמָאָה. הָא תָּנֵינָן, דְּכָל שַׁעֲרָא וְשַׁעֲרָא וְכָל נִימָא וְנִימָא לָא מִתְדַּבְּקָא לְחַבְרְתָּהּ. וְשָׁאֲרוּ נִימִין דְּדִיקְנָא לְאַתְקָנָא, מִתִּקּוּנָא דִּשְׁעַר רֵישָׁא.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, אִי כָּל נִימִין דִּשְׁעַר רֵישָׁא, וְנִימִין

דְּדִיקְנָא יַקִּירָא עִלָּאָה, בְּחַד נִימָא אִתְכְּלָלוּ, (ס"א בְּחַד מַתְקְלָא אִתְקְלוּ) אֲמַאי אִלֵּין אֲרִיכִין, וְאִלֵּין לָא אֲרִיכִין. אֲמַאי נִימִין דְּדִיקְנָא לָא אֲרִיכִין כּוּלֵי הַאי, וְקַשְׁיָין. וְאִלֵּין דְּרִישָׁא לָא קַשְׁיָין, אֶלָּא שְׁעִיעִין.

אֶלָּא, כָּל נִימִין שְׁקִילִין דְּרִישָׁא וְדִיקְנָא. דְּרִישָׁא אֲרִיכִין עַל כַּתְפִּין, לְמֵיגַד לְרִישָׁא (ד"א מֵרִישָׁא) דְּזָעִיר אַפִּין, מֵהַהוּא מְשִׁיכָא דְּמוֹחָא, לְמוֹחָא דִּילֵיהּ. וּבְגִינֵי כַּךְ לָא הֲווֹ קַשְׁיָין. וְעַל דָּא אִתְחָזוֹן לְמֶהֱוֵי רְכִיכֵי.

תָּאנָא, מַאי (ע"ח ע"א, ק"מ ע"א, רס"ב ע"א) דִּכְתִיב, (משלי א) חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָּה. וּלְבַסּוֹף כְּתִיב, בָּרְחוֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ. הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ, וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. אֶלָּא חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָּה, כַּד נָגִיד מִמּוֹחָא סְתִימָאָה דַּאֲרִיךְ אַפִּין, לְמוֹחָא דְּזָעִיר אַפִּין, בְּאִינּוּן נִימִין. כְּאִלּוּ מִתְחַבְּרָאן לְבַר, תְּרִין (בראשית קמ"א ע"ב, ק"מ) מוֹחִין, וְאִתְעָבִיד חַד מוֹחָא, בְּגִין דְּלֵית קִיּוּמָא לְמוֹחָא תַּתָּאָה, אֶלָּא בְּקִיּוּמָא דְּמוֹחָא עִלָּאָה. וְכַד נָגִיד מֵהַאי לְהַאי, כְּתִיב תִּתֵּן קוֹלָהּ חַד.

וּבְגִין דְּנָגִיד מִמּוֹחָא לְמוֹחָא בְּאִינּוּן נִימִין (כְּאִלּוּ מִתְחַבְּרָאן לְבַר תְּרִין מוֹחִין וְאִתְעָבִיד חַד מוֹחָא בְּאִינּוּן נִימִין) אִינּוּן לָא אִשְׁתְּכָחוּ קְשִׁישִׁין. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּאִי אִשְׁתַּכְּחוּ קְשִׁישִׁין, לָא נָגִיד חָכְמְתָא לְמוֹחָא בְּהוֹן. בְּגִינֵי כַּךְ, לֵית חָכְמְתָא נָפְקָא

מִבַּר נָשׁ דְּאִיהוּ קְשִׁישָׁא (ס"א קַשִׁיָּא) וּמָארֵי דְּרוּגְזָא. דְּכְתִיב, (קהלת ט) דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים. וּמֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּשַׁעְרוֹי דְּרֵישֵׁיהּ קְשִׁישָׁן, לָאו חָכְמְתָא מִתְיַשְׁבָא עִמֵּיהּ.

וְעַל דָּא אִינּוּן אֲרִיכֵי, לְמֵיתֵי תּוֹעַלְתָּא לְכֹלָּא. מַאי לְכֹלָּא. לְמֵיעַל עַל חוּטָא דְּשִׁדְרָה, דְּמִתְשַׁקְיָין מִן מוֹחָא. וּבְגִין דָּא לָא תָּלֵי שַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא עַל שַׁעֲרָא דְּדִיקְנָא. דְּשַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא תָּלֵי וְסָלִיק עַל אוּדְנִין לַאֲחוֹרוֹי, וְלָא תָּלֵי עַל דִּיקְנָא, מִשּׁוּם דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרְבָא אִלֵּין בְּאִלֵּין. דְּכֻלְּהוּ מִתְפָּרְשָׁן בְּאָרְחַיְיהוּ. תָּאנָא, כֻּלְּהוּ שַׁעֲרֵי בֵּין דְּרֵישָׁא, בֵּין דְּדִיקְנָא, כֻּלְּהוּ חָוְורֵי כְּתַלְגָּא. וְתָאנָא, אִינְהוּ דְּדִיקְנָא קְשִׁישָׁאֵי כֻּלְּהוּ. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּאִינּוּן תַּקִּיפָא דְּתַקִּיפִין, לְאַחָסִין (נ"א לְאַחֲתָא) אִינּוּן י"ג מְכִילָן, מֵעַתִּיק דְּעַתִּיקִין. וַהֲנֵי מְכִילָן מִקַּמֵּי אוּדְנוֹי שַׁרְיָין, וַהֲנֵי מְכִילָן סְתִימָן אִינּוּן. דְּלָא יִתְעָרְבוּן בְּאַחֲרָנִין. (דְּאִתְחַסִינוּ לְתַתָּא וַהֲכִי תָּנֵינָא מִקַּמֵּי אוּדְנוֹי שַׁרְיָין שַׁעֲרֵי מִשּׁוּם דְּבִלְחוֹדַיְיהוּ אִינּוּן וְלָא אִתְעָרְבוּ בְּאַחֲרָנִין).

וְאִי תֵּימָא דְּלֵית אַחֲרָנִין כְּוָותַיְיהוּ. לָא. דְּתַנְיָא תְּלֵיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא: מִי אֵל כָּמוֹךָ, חַד. (ק"מ) נוֹשֵׂא עָוֹן, תְּרֵי. וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, תְּלַת. לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ, אַרְבַּע. לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ, חֲמֵשׁ. כִּי חָפֵץ חֶסֶד

הוּא, שִׁית. יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ, שִׁבְעָה. יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ, תְּמַנְיָא. וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם, תִּשְׁעָה. תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, עֲשָׂרָה. חֶסֶד לְאַבְרָהָם, חַד סָר. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ, תְּרֵיסָר. מֵימֵי קֶדֶם, תְּלֵיסַר. לָקֵבִיל דָּא, אֵל רַחוּם וְחַנּוּן וְגוֹ׳, אִינּוּן לְתַתָּא.

וְאִי תֵּימָא, מֹשֶׁה אֵיךְ לָא אָמַר אִלֵּין עִלָּאִין. (קל״ח) אֶלָּא, מֹשֶׁה לָא אִצְטְרִיךְ, אֶלָּא לְאַתָּר דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח, וּבַאֲתָר דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח, לָא בָּעֵי הָכִי לְמֵימַר. וּמֹשֶׁה לָא אָמַר, אֶלָּא בְּעִידָנָא דְּיִשְׂרָאֵל חָאבוּ, וְדִינָא הֲוָה תַּלְיָיא, וּבְגִינֵי כַּךְ לָא אָמַר מֹשֶׁה, אֶלָּא בַּאֲתָר דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח. אֲבָל בְּהַאי אֲתָר, סִדּוּרָא דִּשְׁבָחָא דְּעַתִּיק יוֹמִין מְסַדַּר נְבִיאָה.

וְאִינּוּן תְּלֵיסַר תִּקּוּנִין דְּדִיקְנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, טְמִירָא דְּטְמִירִין, תַּקִּיפִין, לְתַבְרָא וּלְאַכְפְּיָיא כָּל גִּזְרֵי דִּינִין. מַאן חָמֵי דִּיקְנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, טְמִירָא דְּטְמִירִין דְּלָא אַכְסִיף (קל״ב) (ס״א אִתְכַּסֵּי) מִנֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ, כָּל שַׁעֲרוֹי קִשִּׁישִׁין, וְתַקִּיפִין בְּתִקּוּנוֹי (דף קל״ב ע״ב).

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי הָא שַׁעֲרֵי דִּלְתַתָּא, אִינּוּן אוּכְמֵי, אֲמַאי לָא הֲווֹ דָּא כְּדָא. דְּתַנְיָא כְּתִיב, (שיר השירים ה) קְווּצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב. וּכְתִיב, (דניאל ז) וּשְׂעַר רֵישֵׁיהּ כַּעֲמַר נְקֵא. לָא קַשְׁיָא, הָא בְּדִיקְנָא עִלָּאָה, הָא

בְּדִיקְנָא תַּתָּאָה. וְעַל דָּא, כַּד אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא
לְיִשְׂרָאֵל, אִתְיְיהִיבַת בְּאֵשׁ שְׁחוֹרָה עַל גַּבֵּי אֵשׁ לְבָנָה.
וְעִקָּרָא דְּמִלָּה מִשּׁוּם דְּהָנֵי שַׁעֲרֵי בְּגִין דְּמִמּוֹחָא אִשְׁתְּכָחוּ
לְאִתְמַשְׁכָא לְמוֹחָא דִּלְתַתָּא וְאִינּוּן לְעֵילָּא מִן
דִּיקְנָא דִּיקְנָא בִּלְחוֹדוֹי הוּא. וְכָל תִּקּוּנוֹי בִּלְחוֹדַיְיהוֹן
אִשְׁתְּכָחוּ. דִּיקְנָא בִּלְחוֹדוֹי. וְשַׁעֲרֵי בִּלְחוֹדַיְיהוּ.
תִּקּוּנָא קַדְמָאָה תִּקּוּנָא דְּשָׁארֵי מֵרֵישָׁא דְּשַׁעֲרֵי דְּרֵישָׁא.
וְתָאנָא, כָּל תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא
(מְחוּמָּא דִּלְבָּא) מִמּוֹחָא דְּרֵישָׁא, (ס"א מֵתִּיקּוּנֵי דְּרֵישָׁא) וְהָכָא לָא פָּרִישׁ
הָכִי, דְּהָא לָא הֲוֵי. אֶלָּא תִּקּוּנָא דָּא, דְּנָחִית מִן רֵישָׁא
דְּשַׁעֲרֵי דְּרֵישָׁא, הָכִי אִשְׁתְּכַח. (חסר באן)
וּמֵהַאי דִּיקְנָא אִשְׁתְּמוֹדַע, כָּל מַה דַּהֲוֵי בְּרֵישָׁא, דְּאֶלֶף
עָלְמִין דְּחַתִּימִין (ס"א אֶלֶף עָלְמִין חַתִּימִין) בְּעִזְקָא דְּדַכְיָא.
עִזְקָא, דְּכָלִיל כָּל עִזְקִין.
אוֹרְכָא דְּכָל שַׁעֲרָא, דְּנָחִית מִקַּמֵּי אוּדְנוֹי, לָא הֲוֵי
אֲרִיכָא. וְלָא אִתְדַּבַק דָּא בְּדָא, וְלָא (ס"א דִּכְלָא)
נַחְתִּין. אִלֵּין שַׁעֲרִין. מִכַּד נַגְדִּין אִתְמַשְׁכָן (ס"א אֶלָּא מִכַּד נַחְתִּין
אִלֵּין, שַׁעֲרִין. נַגְדִּין וְאִתְמַשְׁכָן) וְתַלְיָין.
וְשִׁירוּתָא דִּתִקּוּנָא קַדְמָאָה, תְּלָתִין וְחַד קוֹצֵי, שְׁקִילָן,
אִתְמַשְׁכָן עַד רֵישָׁא דְּפוּמָא. וּתְלַת מְאָה
וְתִשְׁעִין נִימִין אִשְׁתַּכְחָן בְּכָל קוֹצָא וְקוֹצָא.

תְּלָתִין וְחַד קוֹצֵי שְׁקִילִין, דַּהֲווּ בְּתִקוּנָא קַדְמָאָה תַּקִּיפִין, לְאַכְפְּיָא לְתַתָּא, כְּחוּשְׁבָּן אֵ"ל. מַהוּ אֵ"ל. תַּקִּיף יָכוֹל. וּבְכָל קוֹצָא וְקוֹצָא, מִתְפָּרְשִׁין תְּלָתִין וְחַד עָלְמִין, תַּקִּיפִין שָׁלְטִין, לְאִתְעָיְיָנָא (ס"א לְאִתְפָּשְׁטָא) (ס"א לְאַכְפְּיָא, וְאִתְפָּשְׁטוּ) ל"א בְּהַאי סְטָר, וְל"א בְּהַאי סְטָר. וְכָל עָלְמָא וְעָלְמָא מִגֵּיהּ, מִתְפָּרֵשׁ לְאֶלֶף עָלְמִין דִּכְסִיפִין לְעִדּוּנָא רַבָּא. וְכֻלָּא סָתִים בְּרֵישָׁא דְּדִיקְנָא, דְּכָלִיל תַּקִּיפָא, וּכְלִילָן בְּהַאי אֵ"ל. וְעִם כָּל דָּא, הַאי אֵ"ל אִתְכַּפְיָא לְרַחֲמֵי, דְּרַחֲמֵי דְּעַתִּיק יוֹמִין, (אִתְבַּסַּם) וְאִתְכְּלַל וְאִתְפָּשַׁט בֵּיהּ.

אֲמַאי עַד פּוּמָא. מִשּׁוּם דִּכְתִיב, (דניאל ז) דִּינָא יְתִיב וְסִפְרִין וְגוֹ'. מַאי דִּינָא יְתִיב. יְתִיב לְאַתְרֵיהּ דְּלָא שַׁלְטָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ט) פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר. אֵל דְּהוּא גִּבּוֹר, וְאִתְבְּסָם בְּדִיוּקְנָא (ס"א בְּדִיקְנָא) קַדִּישָׁא דְּעַתִּיק יוֹמִין. וְרָזָא דִּכְתִיב, מִי אֵל כָּמוֹךָ בְּעַתִּיק יוֹמִין אִתְמַר, בְּתִקוּנָא קַדְמָאָה דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

עָלְמָא קַדְמָאָה, דְּנָפִיק מִתִּקוּנָא קַדְמָאָה, שַׁלִּיט וְנָחִית. וְסָלִיק לְאֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְבָן מָארֵי תְּרִיסִין. וּמִגֵּיהּ מִתְאַחֲדִין, בְּקִסְטָא בְּעִזְקָא רַבָּא.

עָלְמָא תִּנְיָינָא. דְּנָפִיק מֵהַאי תִּקוּנָא. שַׁלִּיט וְנָפִיק, וְנָחִית וְסָלִיק, לְשִׁבְעָה וְחַמְשִׁין אֶלֶף דַּרְגִּין,

מָארֵי דִּיבָּבָא. וּמִתְאַחֲדָן מִגֵּיהּ, לְאַכְפְּיָיא בְּקוּדְלָא בְּחִיוָרָא. (ס"א בְּחִוָּרָא)

עָלְמָא תִּלִיתָאָה. דְּנָפִיק מֵהַאי תִּקוּנָא שַׁלִּיט וְנָחִית, וְסָלִיק לצ"ו אַלְפִין מָארֵי דִּילָלָה, וּמִתְאַחֲדָן מִגֵּיהּ (בְּבוּסְיטָא לְקוּסְטִירָא) (ס"א כְּבוּסִינָא לְקוּסְרָא) (בְּבוּצִינָא קְמוּרָא), וּמֵהַאי תִּקוּנָא, מִתְכַּפְיָין כֻּלְהוּ, וּמִתְבַּסְמָן בִּמְרִירָא דְּדִמְעִין, דְּמִתְבַּסְמִין בְּיַמָּא רַבָּא.

מַאן חָמֵי תִּקוּנָא דָּא, דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא, עִלָּאָה, יַקִּירָא, דְּלָא אַכְסִיף מִגֵּיהּ. מַאן חָמֵי טְמִירוּתָא (ס"א יַקִּירוּתָא) דְּקוּצִין דְּשַׂעֲרֵי דְּתַלְיָין מֵהַאי סָבָא. יְתִיב בְּעִיטָרָא דְּעִטְרִין, עִטְרִין דְּכָל עִטְרִין. עִטְרִין דְּלָא אִתְכְּלָלוּ בְּעִטְרִין. עִטְרִין דְּלָא כְּשְׁאַר עִטְרִין. עִטְרִין, דְּעִטְרִין דְּלִתַּתָּא מִתְאַחֲדָן מִנְּהוֹן. וּבְגִין כָּךְ, הָנֵי תִּקוּנִין, אִינּוּן תִּקוּנִין דְּלִתַּתָּא מִנְּהוֹן מִתְאַחֲדִין.

תִּקוּנֵי דְּאִתְתְּקַן, דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְבָּרְכָא, מַאן דְּבָעֵי בְּרָכָה. דְּכָל תִּקוּנִין דְּאִתְתְּקַן בְּקָבְלֵהוֹן, בִּרְכָאן מִשְׁתַּכְחִין (לְקָבְלֵיהוֹן) וְאִתְעֲבִיד מַה דְּאִתְעֲבִיד. כֹּלָּא כְּלִיל בְּהָנֵי תִּקוּנִין. כֹּלָּא זַקְפָן לָקְבֵלְיָה תִּקוּנִין דְּמַלְכָּא תַּקִּיפָא, עַתִּיקָא, סְתִימָא דְּכֹלָּא. וְכֻלְּהוּ אִתְבַּסְמָן מִתִּקוּנִין אִלֵּין.

(דְּמַלְכָּא עַתִּיקָא)

תָּאנָא. אִי עַתִּיק דְּעַתִּיקִין, קַדִּישָׁא דְּקַדִּישִׁין, לָא

אִתְתַּקַּן בְּאִלֵּין תִּקּוּנִין, לָא אִשְׁתְּכָחוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְכֹלָּא חֲוֵי כֹּלָּא חֲוֵי. וְתַנְיָא, עַד כַּמָּה זְהִירִין אִלֵּין (ס"א אִתְתַּקַּן בְּאִלֵּין ל"ג) תִּקּוּנֵי דְּדִיקְנָא. עַד תְּלֵיסַר (דִּלְתַתָּא), וְכָל זִמְנָא (דף קל"ב ע"ב) דִּתְלֵיסָר אִלֵּין מִשְׁתַּכְחִין, זְהִירִין אִלֵּין דִּלְתַתָּא. וְכֹלָּא. בְּחוּשְׁבָּנָא דְּאִלֵּין תְּלֵיסַר, אִשְׁתְּכַח דִּיקְנָא דְּמַלְכָּא עַתִּיקָא יַקִּירָא מִכֹּלָּא. כֹּלָּא בְּחַד אִיהוּ טְמִירָא וְיַקִּירָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ יַקִּירָא וּטְמִירָא מִכֹּלָּא, לָא אִדְכַּר בֵּיהּ בְּאַתָּר דְּאוֹרַיְיתָא (ס"א לָא אִדְכַּר בְּאוֹרַיְיתָא), וְלָא אִתְגַּלְיָיא. וּמַה דִּיקְנָא אִתְגַּלְיָיא. דִּיקְנָא דְּכַהֲנָא רַבָּא עִלָּאָה. וּמֵהַאי דִּיקְנָא, נָחִית לְדִיקְנָא דְּכַהֲנָא רַבָּא דִּלְתַתָּא. (מַאי דִּיקְנָא דְּכַהֲנָא רַבָּא) דִּיקְנָא דְּכַהֲנָא רַבָּא בְּתַמְנְיָא תִּקּוּנִין אִתְתַּקַּן. וּבְגִין כַּךְ, תַּמְנְיָא תִּקּוּנִין לְכַהֲנָא רַבָּא, כַּד מִשְׁחָא נָחִית עַל דִּקְנֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן וְגוֹ'. וּמְנָא לָן. דִּכְתִיב, (תהלים קלג) שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד. גַּם לְרַבּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל דִּלְתַתָּא. דְּכָל זִמְנָא דְּכַהֲנָא רַבָּא דִּלְתַתָּא, מְשַׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָא רַבָּא, כְּבִיכוֹל כֹּהֵן גָּדוֹל דִּלְעֵילָּא, מְשַׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָא רַבָּא.

דָּא תִּקּוּנָא חַד, דְּדִיקְנָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָא דְּכֹלָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, יָאוּת אַנְתְּ רִבִּי יִצְחָק, לְמֵחֱמֵי בְּיַקִּירָא דְּתִקּוּנֵי דְּדִיקְנָא, וּסְבַר אַפֵּי דְּעַתִּיק יוֹמִין,

עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. זַכָּאָה חוּלָקָךְ, וְזַכָּאָה חוּלָקִי עִמְּכוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

תִּקּוּנָא תְּנְיָינָא. מִתְתַּקֵּן שַׁעֲרָא, מֵרֵישָׁא דְּפוּמָּא, עַד רֵישָׁא אַחֲרָא דְּפוּמָּא, בְּתִקּוּנָא שָׁקִיל.

קוּם רַבִּי חִזְקִיָּה, וְקָאִים בְּקִיּוּמָךְ, וְאוֹקִיר יְקָרָא דְּתִקּוּנָא דָּא דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא. קָם רַבִּי חִזְקִיָּה, שָׁאֲרֵי וְאָמַר, (שיר השירים ז) אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ מִי גָּרַם שֶׁאֲנִי לְדוֹדִי. מִשּׁוּם דְּעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ.

מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא, וַאֲרוּ חָמִית, נְהוֹרָא יַקִּירָא דְּבוּצִינָא עִלָּאָה, נָהִיר וְסָלִיק לְתִלַּת מְאָה וַחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִין עִיבָּר. וְחַד חָשׁוֹךְ הֲוָה אִתְסָחֵי בְּהַהוּא נְהוֹרָא, כְּמַאן דְּאִתְסְחֵי בְּהַהוּא נַהֲרָא עַמִּיקָא, דְּמֵימוֹי מִתְפַּלְגִין, וּנְהִרִין, וְנַגְדִּין לְכָל עִיבָּר, מִמָּה דְּעָלוֹי. וְסָלִיק הַהוּא נְהוֹרָא, בִּשְׁפָתָא דְּיַמָּא עִלָּאָה עַמִּיקָא, דְּכָל פִּתְחִין טָבִין וַיַקִּירִין, בְּהַהוּא פִּתְחָא אִתְפַּתְחָן.

אֲנָא שָׁאִיל מֵהֶם (ס"א מִהוּ), פִּשְׁרָא דְּחָמֵית. פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, נוֹשֵׂא עָוֹן חָמֵיתָא. אָמַר, דָּא הוּא תִּקּוּנָא תְּנְיָינָא. יָתִיב. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָאִידָּנָא אִתְקַשַּׁר (ס"א אִתְבְּסָם) עָלְמָא. בְּרִיךְ אַנְתְּ רַבִּי חִזְקִיָּה, לְעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּלְהוּ בּוּצִינִין חַבְרִין, דְּאַתְיָין בְּהַאי

עִזְקָא קַדִּישָׁא. אַסְהַדְנָא עָלַי שְׁמַיָּיא עִלָּאִין דְּעִלָּאִין, וְאַרְעָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּעִלָּאָה. דַּאֲנָא חָמֵי הַשְׁתָּא, מַה דְּלָא חָמָא בַּר נָשׁ, מִיּוֹמָא דְּסָלִיק מֹשֶׁה זִמְנָא תִּנְיָינָא לְטוּרָא דְּסִינַי. דַּאֲנָא חֲמֵינָא אַנְפִּאי נְהִירִין, כִּנְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא תַּקִּיפָא, דְּזַמִּין לְמִיפַּק בְּאַסְוָותָא לְעָלְמָא. דִּכְתִיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ. וְעוֹד דַּאֲנָא יָדַעְנָא דְּאַנְפִּאי נְהִירִין, וּמֹשֶׁה לָא יָדַע וְלָא אִסְתַּכַּל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לד) וּמֹשֶׁה לָא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו.

וְעוֹד, דַּאֲנָא חָמֵי בְּעֵינַי, תְּלֵיסַר מְכִילִין גְּלִיפִין קַמָּאי, וּנְהִירִין כְּבוּצִינִין. וְכַד אִתְפְּרִישׁ כָּל חַד מִנַּיְיהוּ מִפּוּמֵיכוֹן, אִסְתָּלִיק וְאִתְתְּקַן, וְאִתְעַטָּר וְאִתְטַמַּר בְּטָמִירוּתָא דְּתִקוּנֵי דְּדִיקְנָא, וְכָל אַחֲרָנִין אִשְׁתַּאֲרָן. וּבְעוֹד דְּכָל חַד מִתְפְּרַשׁ בְּפוּמַיְיכוּ, נָהִיר וְאִתְעַטָּר וְיָתִיב כְּמַלְכָּא בְּגוֹ חֵילֵיהּ. וְכַד אִסְתַּיָּים לְאִתְפָּרְשָׁא, סָלִיק וְאִתְעַטָּר בְּעִטָּרָא קַדִּישָׁא, וְאִתְתָּקַן וְאִתְטַמַּר, וְיָתִיב בְּתִקוּנוֹי דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא, וְכֵן לְכָל חַד וְחַד. אִזְדָּרוּ חַבְרִין קַדִּישִׁין, דְּהָא בְּקִיּוּמָא דָּא, לָא יֵהָא עַד דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא.

קוּם רְבִּי חִזְקִיָּה תִּנְיָינוּת. וְאוֹקִיר תִּיקוּנָא תְּלִיתָאָה, דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא. תָּנָא, עַד לָא קָם רְבִּי חִזְקִיָּה,

קָלָא נָפַק וְאָמַר, אֵין מַלְאָךְ אֶחָד עוֹשֶׂה שְׁתֵּי שְׁלִיחוּת. אִתְרְגִישׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַדַּאי כָּל חַד וְחַד בְּאַתְרֵיהּ. וַאֲנָא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי, וְרִבִּי אַבָּא, אִשְׁתְּלִים שְׁלֵימָתָא עִלָּאָה.

קוּם רִבִּי חִיָּיא. קָם רִבִּי חִיָּיא, פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה א) וָאוֹמַר אֲהָהּ יְיָ אֱלֹהִים הִנֵּה לָא יָדַעְתִּי דַּבֵּר כִּי נַעַר אָנֹכִי. וְכִי יִרְמְיָה לָא הֲוָה יָדַע לְמַלְלָא, וְהָא כַּמָּה מִלּוֹלִין נַפְקֵי מִפּוּמּוֹי, עַד לָא אָמַר דָּא. וְהוּא אָמַר מִלָּה כְּדִיבָּא, דְּכְתִיב הִנֵּה לֹא יָדַעְתִּי דַּבֵּר. אֶלָּא (תְּאנָא) חַס וְשָׁלוֹם דְּאִיהוּ אָמַר עַל דָּא. אֶלָּא הָכִי תְּאנָא, מַה בֵּין דִּבּוּר לַאֲמִירָה. אֲמִירָה הוּא דְּלָא בָּעֵי לְאַרְמָא קָלָא, (דף קל"ג ע"א) דִּבּוּר, בָּעֵי לְאַרְמָא קָלָא, וּלְאַכְרָזָא מִלִּין.

דְּכְתִיב, (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר. וְתָאנָא, כָּל עָלְמָא שְׁמָעוּ הַהוּא דִּבּוּר, וְכָל עָלְמָא אִזְדַּעֲזָעוּ. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב וַיְדַבֵּר, וְלָא כְּתִיב וַיֹּאמֶר. אוֹף הָכָא כְּתִיב הִנֵּה לֹא יָדַעְתִּי דַּבֵּר, לְאַכְרָזָא מִלָּה וּלְאוֹכָחָא בְּרוּחַ קֻדְשָׁא לְעָלְמָא.

אִי הָכִי, הָא כְּתִיב (שמות ו) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. אֶלָּא, מַאן הוּא נְבִיאָה עִלָּאָה כְּמֹשֶׁה, דְּלָא זָכָה בַּר נָשׁ כְּוָותֵיהּ. דְּהוּא שָׁמַע דִּבּוּר בְּהַכְרָזָה, וְלָא דָּחִיל, וְלָא אִזְדַּעְזָע. וּשְׁאַר נְבִיאִים אִזְדַּעֲזָעוּ, אַפִּילּוּ בַּאֲמִירָה, וְדָחֲלִין בִּדְחִילוּ.

וְתָאנָא, תִּקּוּנָא קַדְמָאָה דִּדִיקְנָא, וְתִנְיָינָא לְאָתְבָא (ס"א לְאַיְתָאָה) (ס"א לְאַכְפָּא) **לְתִלִיתָאָה. דִּכְתִיב,** (איוב לג) **הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר.** (תֵּרִין נוּסְחִי) **וְתָא חֲזִי דִּתְרִין תִּקּוּנִין קַדְמָאִין לְמֵיתֵי לְתִלִיתָאָה הֲווּ דְּהוּא תִּקּוּנָא תִּלִיתָאָה. מֵאֶמְצָעִיתָא דִּתְחוֹת חוֹטָמָא, מִתְּחוֹת תְּרֵין נוּקְבִין. נָפִיק חַד אָרְחָא, וְשַׂעֲרָא אַפְסִיק** (ס"א אִתְפְּסָק) **בְּהַהוּא אָרְחָא. אֲמַאי אִתְפְּסָק. מִשּׁוּם** (דִּכְתִיב וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע) **דְּהַאי אוֹרְחָא אִתְתָּקַן לְאַעְבָּרָא בֵּיהּ. וּבְגִין כַּךְ, יְתִיב תְּחוֹת נוּקְבֵי חוֹטָמָא הַאי אוֹרְחָא. וְשַׂעֲרָא לָא אִתְרַבֵּי בְּהַאי אוֹרְחָא, מִשּׁוּם דִּכְתִיב וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, לְמֵיהַב אַעְבָּרָא עַד** (עַל) **פּוּמָא קַדִּישָׁא, דְּיֵימָא סָלַחְתִּי. תָּאנָא, כַּמָּה עַרְקִיסָאוֹת מְחַכָּאן לְהַהוּא פּוּמָא, וְלָא אִתְגְּלֵי לְחָד מִנַּיְיהוּ, דְּהָא אִסְתְּלַק וְאִתְעַטָּר, יְדִיעַ וְלָא יְדִיעַ.**

תָּאנָא, בְּצִנְיעוּתָא דְּסִפְרָא, מַהוּ דִּכְתִיב פֶּשַׁע. זָכוּ עוֹבֵר, לֹא זָכוּ פֶּשַׁע. (מַאי מַשְׁמַע עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, שֶׁפַּע דְּאַקְדִּים ש' לְפ', לֹא זָכוּ עוֹמֵד וְלֹא עוֹבֵר) (הַאי) **בְּזָעִיר אַפִּין.**

מַאי בֵּין הַאי לְהַאי. בְּזָעִיר אַפִּין, כַּד נָחִית הַהוּא אוֹרְחָא מִתְּחוֹת נוּקְבֵי חוֹטָמוֹי, כְּתִיב, (במדבר יב) **וַיִּחַר אַף יְיָ בָּם וַיֵּלַךְ. מַאי וַיֵּלַךְ. דְּנָפִיק רוּחָא דְּרוּגְזָא מֵאִינּוּן נוּקְבֵי, וּמַאן דְּאַשְׁכַּח קַמֵּיהּ, אָזִיל וְלָא אִשְׁתְּכַח. הֲדָא הוּא**

דִּכְתִיב, (ישעיה מ) כִּי רוּחַ יְיָ נָשְׂבָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ (ס"א כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ). בְּאַרְיךְ אַפִּין כְּתִיב, (מיכה ז) וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. וּכְתִיב, (איוב לז) וְרוּחַ עָבְרָה וַתְּטַהֲרֵם. וְתָאנָא, הָכָא כְּתִיב, עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע בְּהַהוּא אָרְחָא. הָתָם, (שמות יב) וְעָבַר יְיָ לִנְגּוֹף אֶת מִצְרַיִם.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּזָכֵי לְהַאי. וְדָא הוּא תִּקוּנָא תְּלִיתָאָה, (דאורחא) דְּדִיקְנָא יַקִּירָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַסְגֵּי לְאוֹטָבָא לָךְ, וְיֵחְדֵּי לְאַגָּנָא עֲלָךְ.

וְתָאנָא, מַאי דִּכְתִיב, (ישעיה סא) שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּייָ, בְּעַתִּיק יוֹמִין אִתְּמַר. דְּהָא הוּא חֶדְוָותָא דְּכֹלָּא. תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְגְּלֵי הַאי אוֹרְחָא דְּדִיקְנָא דְּעַתִּיק יוֹמִין. כָּלְהוּ מָארֵי דִּיבָּבָא וִילָלָה, וּמָארֵיהוֹן דְּדִינָא סְתִימִין וּשְׁתִיקִין, וְלֵית דְּיִפְתַּח פִּטְרָא לְאַבָּאשָׁא. מִשּׁוּם דְּהַאי אוֹרְחָא אִתְגַּלְיָיא לְתַקָּנָא. וּמֵהַאי, מַאן דְּאָחִיד (נ"א דְּאָחִית) וְאַזְהַר (מִשּׁוּם דְּהַאי אוֹרְחָא סִימָנָא לְשְׁתִיקוּתָא וּמֵהַאי הוּא מַאן דְּאָחֵזִי וְאַזְהַר) לְשַׁתְקָאָה, לְהַאי אוֹרְחָא רְשִׁים, דְּהוּא סִימָנָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

תִּקוּנָא רְבִיעָאָה, מִתְתַּקַּן שַׁעֲרָא (וְנָחִית) תְּחוֹת פּוּמָא, מֵרֵישָׁא חֲדָא לְרֵישָׁא חֲדָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים ב יט) וְנָשָׂאתָ

תִּפְלָה בְּעַד הַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה. הַנִּמְצָאָה מַמָּשׁ. שְׁאֵרִית דְּכְתִיב, (צפניה ג) שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עַוְלָה. תִּקּוּנָא חֲמִישָׁאָה. נָפִיק אוֹרְחָא אַחֲרָא מִתְּחוֹת פּוּמָא, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, (מיכה ז) לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ. קוּם רְבִּי יוֹסֵי. קָם רְבִּי יוֹסֵי, פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ. מַהוּ שֶׁכָּכָה לּוֹ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה, שָׁכִיךְ מֵרוּגְזֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר. שָׁכִיךְ בְּרוּגְזֵיהּ, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר יא) וְאִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הָרְגֵנִי נָא הָרוֹג. דָּא הוּא דִּינָא דְּדִינָא. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו, רַחֲמֵי דְּרַחֲמֵי. דָּבָר אַחֵר, שֶׁכָּכָה, שְׁמָא דְּכְלִיל כָּל שְׁמָהָן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַעֲבַר רוּגְזֵיהּ, וַאֲנַח בֵּיהּ לְזֵעִיר אַנְפִּין, וּמַעֲבִיר עַל כָּל אִינּוּן דִּלְבַר.

דְּתַנְיָא, אָרְחָא, עִלָּאָה דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא, (עִלָּאָה עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִי) דְּאִיהוּ נָחִית (בְּדִיקְנֵיהּ) תְּחוֹת נוּקְבֵי דְּחוֹטָמָא דְּעַתִּיקִי. וְהַאי אָרְחָא דִּלְתַתָּא. שְׁקִילָן אִינּוּן בְּכֻלָּא. דָּא (דף קכ"ג ע"ב) לְעֵילָּא, וְדָא לְתַתָּא. לְעֵילָּא, עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. לְתַתָּא, לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ. וְתָנִינָן, לֹא הֶחֱזִיק: דְּלָא אִית אֲתָר לְמֵיתַב. כְּמָה דִּלְעֵילָּא יָהִיב אַתְרָא לְאַעְבָּרָא. כַּךְ לְתַתָּא, יָהִיב אֲתָר לְאַעְבָּרָא.

תָּנָא, בְּכָל אֲתָר דִּבְהַאי עַתִּיקָא טְמִירָא דִּכְלָּא אָרְחָא אִתְגַּלְיָיא, טַב לְכֻלְּהוּ דִּלְתַתָּא, דְּהָא אִתְחֲזֵי עֵיטָא לְמֶעְבַּד טַב לְכֹלָּא. מַאן דְּסָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָיא, לֵית עֵיטָא, וְלֵית מַאן דְּיֵדַע לֵיהּ, אֶלָּא הוּא בִּלְחוֹדוֹי. כְּמָה דְּעֵדֶן עִלָּאָה, לֵית דְּיֵדַע לֵיהּ אֶלָּא הוּא עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. וְעַל הַאי כְּתִיב, מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן יִתְתַּקְנוּן עוֹבָדָךְ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. מֵעִם עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין.

תִּקוּנָא שְׁתִיתָאָה. מִתְתַּקֵּן שַׁעֲרָא וְסָלִיק מִלְּרַע לְעֵילָּא, וְחָפֵי תַּקְרוּבְתָּא דְּבוּסְמָא טָבָא עַד רֵישָׁא דְּפוּמָּא דִּלְעֵילָּא. וְנָחִית שַׁעֲרָא (דְּרֵישָׁא) לְרֵישָׁא דְּפִתְחָא דְּאָרְחָא תַּתָּאָה דְּפוּמָּא.

קוּם רִבִּי יֵיסָא וְאַתְקִין תִּקוּנָא דָּא. קָם רִבִּי יֵיסָא, פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נד) וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ, וּכְתִיב (ישעיה נד) וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ, הָנֵי קְרָאֵי קַשְׁיָין אַהֲדָדֵי. וְלָא אַקְשׁוּ, דְּתָנֵינָן, אִית חֶסֶד וְאִית חֶסֶד. אִית חֶסֶד דִּלְגוֹ, וְאִית חֶסֶד דִּלְבַר. חֶסֶד דִּלְגוֹ, הָא דְּאָמְרָן דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְהוּא סָתִים בְּסִטְרָא דָּא דְּדִיקְנָא, דְּאִקְרֵי פְּאַת הַזָּקָן. וְלָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְחַבְּלָא הַאי סִטְרָא, מִשּׁוּם הַאי חֶסֶד דִּלְגוֹ דְּעַתִּיק יוֹמִין. וּבְגִין כָּךְ, בְּכֹהֵן דִּלְתַתָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (ויקרא כא) לֹא יִקְרַחָה קָרְחָה בְּרֹאשָׁם

וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא לְחַבְּלָא אוֹרְחוֹי דְּחֶסֶד דְּעַתִּיקָא, דְּכֹהֵן מִסְטָרָא דָּא קָא אָתֵי. וְתָאנָא בְּצִנִּיעוּתָא דְּסִפְרָא, בְּכֹלָּא אִצְטְרִיךְ חֶסֶד לְאִתְרַבְּאָה וּלְמִבְנֵי, וְלָא לְקַטְעָא לֵיהּ, וְלָא אִשְׁתְּצֵי מֵעָלְמָא. וְהַאי דְּכְתִיב וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ, חֶסֶד דְּעַתִּיק יוֹמִין. וּבְחֶסֶד עוֹלָם, חֶסֶד דְּאִקְרֵי חֶסֶד עוֹלָם, וְהַאי הוּא אַחֲרָא דְּזָעִיר אַנְפִּין, דְּכְתִיב, (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה.

וְהַאי חֶסֶד דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִין, הוּא חֶסֶד דְּקִשּׁוֹט. וְחֶסֶד דְּקִשּׁוֹט לָאו בְּחַיֵּי גוּפָא אִתְמַר, אֶלָּא בְּחַיֵּי דְּנִשְׁמְתָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (מיכה ז) כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא. דָּא הוּא תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה דְּדִיקְנָא יַקִּירָא, דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִין. תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה. פְּסִיק שַׂעֲרָא, וְאִתְחָזֵן ב׳ תַּפּוּחִין בְּתִקְרוּבְתָּא דְּבוּסְמָא, שַׁפִּירָן וְיָאִין לְמֶחֱזֵי.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וגו׳. מַה תַּפּוּחַ זֶה כָּלִיל בְּתִלַת גְּוָונִי, כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תְּרִין תַּפּוּחִין כָּלִיל שִׁיתָּא גְּוָונִי, וּתְרֵין תַּפּוּחִין אִלֵּין, דְּאִינּוּן תִּקּוּנָא ז׳, אִינּוּן כְּלָלָא דְּכָל שִׁיתָּא תִּקּוּנִין דַּאֲמִינָא. וּבְגִינֵיהוֹן אִתְקְרֵים (משלי טז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

וְתָאנָא, מֵהָנֵי תַּפּוּחִין נָפְקִין חַיִּין לְעָלְמָא, וּמְחַזְּיִין חֵידוּ לְזְעֵיר אַפִּין. כְּתִיב (במדבר ו) **יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ. וּכְתִיב** (משלי טז) **בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים. בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ אִלֵּין אִינּוּן תְּרִין תַּפּוּחִין דְּתִקְרוֹבְתָּא דְּבוּסְמָא דַּאֲמִינָא. יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ, פָּנִים דִּלְבַר, דְּכַד נְהִרִין מִתְבָּרֵךְ עָלְמָא.**

וְתָאנָא, כָּל זְמַן דְּהָנֵי בּוֹצִינֵי דִּלְבַר נְהִירִין, כָּל עָלְמָא מִתְבָּרֵךְ, וְלָא אִשְׁתְּכַח רוּגְזָא בְּעָלְמָא. וּמָה אִי הָנֵי דִּלְבַר כַּךְ. תְּרִין תַּפּוּחִין דִּנְהִרִין תְּדִירָא, דְּחַדָּאן תְּדִירָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

תַּנְיָא, כַּד אִתְגַּלְיָין תְּרִין תַּפּוּחִין אִלֵּין, אִתְחֲזֵי זְעֵיר אַפִּין בְּחֶדְוָותָא. וְכָל אִינּוּן בּוֹצִינִין דִּלְתַתָּא, בְּחֶדְוָותָא. וְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, נְהִרִין, וְכָל עָלְמִין חַדָּאן, וּשְׁלֵימִין מִכָּל שְׁלֵימוּתָא. וְכוֹלָא חַדָּאן וּנְהִרִין. וְכָל טִיבוּ לָא פָּסִיק. כְּלְהוּ אִתְמַלְיָין בְּשַׁעֲתָא חֲדָא, כְּלְהוּ חַדָּאן בְּשַׁעֲתָא חֲדָא.

תָּא חֲזֵי, פָּנִים דִּלְבַר, אִית זְמַן דִּנְהִרִין, וְאִית זְמַן דְּלָא נְהִרִין. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ. (תהלים סז) **יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה. מִכְּלָל דְּלָא הֲווֹי תְּדִירָא. אֶלָּא כַּד אִתְגַּלְיָין תַּפּוּחִין דִּלְעֵילָּא.**

תָּאנָא, אִלֵּין תַּפּוּחִין דִּסְתִימִין, נְהִירִין וְחָוְורִין תְּדִירָא. וּמְנַהְוֹן נְהִירִין לְתַלַת מְאָה וְשִׁבְעִין עִיבָּר. וְכָל

שִׁיתָא תִּקּוּנִין קַדְמָאִין דִּבְדִיקְנָא בֵּיהּ כְּלִילָן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ. יָשׁוּב, מִכְּלָל דְּזִמְנִין טְמִירִין, וְזִמְנִין אִתְגַּלְיָין. הָכָא, הוּא יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ. וּבְהַאי דִּלְתַתָּא, הוּא וְאֵמָת. דָּא הוּא תִּקּוּנָא (דף קכ"ד ע"א) שְׁבִיעָאָה, דְּכָלִיל שִׁיתָּא, בְּתְרִין תַּפּוּחִין דִּבְעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה. נָפִיק חַד חוּטָא דְּשַׁעֲרֵי סוֹחֲרָנֵיהּ דְּדִיקְנָא, וְתַלְיָין בְּשִׁקּוּלָא עַד טַבּוּרָא. קוּם אֶלְעָזָר בְּרִי, אַתְקִין תִּקּוּנָא דָּא.

קָם רִבִּי אֶלְעָזָר (בְּרִיהּ), פָּתַח וְאָמַר, הַכֹּל תָּלוּי בְּמַזָּל, וַאֲפִילּוּ סֵפֶר תּוֹרָה בָּהֵיכָל. מִלָּה דָּא אוֹקִימְנָא בְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא, וְהָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, וְכִי הַכֹּל תָּלוּי בְּמַזָּל, וְתָנֵינָן, סֵפֶר תּוֹרָה קֹדֶשׁ, וְנִרְתֶּקוּ קֹדֶשׁ, וְהֵהֵיכָל קֹדֶשׁ. וּכְתִיב (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, הָא תְּלַת אִינּוּן. וְסֵפֶר תּוֹרָה. לָקְבֵלֵיהוֹן, נִרְתֶּקוּ קֹדֶשׁ, וְהֵהֵיכָל קֹדֶשׁ, וְהוּא קָדוֹשׁ. וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּג׳ קְדוּשׁוֹת. בְּשָׁלֹשׁ מַעֲלוֹת, בְּיָמִים שְׁלֹשָׁה, שְׁכִינָה בְּשָׁלֹשׁ, לוּחוֹת וַאֲרוֹן וְהֵיכַל בְּסֵפֶר תּוֹרָה תַּלְיָא, וְאִיהוּ תַּלְיָא בְּמַזָּל, וּכְתִיב (ירמיה י) וּמֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ. מַאן דְּאִיהוּ בִּקְדוּשׁוֹת הַלָּלוּ לֶהֱוֵי תַּלְיָא בְּמַזָּלָא.

אֶלָּא הָכִי אוֹקִימְנָא בְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא, הַאי חוּטָא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, דְּכָל שַׁעֲרֵי דְּדִיקְנָא תַּלְיָין בֵּיהּ,

אִתְקְרֵי מַזָּל. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּכָל קָדְשֵׁי קוֹדָשִׁין דְּקוּדְשָׁא, בְּהַאי מַזָּלָא תַּלְיָין. וְסֵפֶר תּוֹרָה, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ קָדוֹשׁ לָא חָל עָלֵיהּ עֻשַּׁר קְדוּשִׁין עַד דְּעָיֵיל לְהֵיכָל. כֵּיוָן דְּעָיֵיל לְהֵיכָל, אִתְקְרֵי קָדוֹשׁ בְּעֻשַּׁר קְדוּשׁוֹת. כְּגַוְונָא דָּא דְּלָא אִתְקְרֵי הֵיכָל, אֶלָּא כַּד אִתְחַבְּרָן עֻשַּׁר קְדוּשׁוֹת. וְתָאנָא, הַכֹּל תָּלוּי בְּמַזָּל, דְּאִיהוּ הַאי חוּטָא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, דְּכָל שַׁעֲרִין תַּלְיָין בֵּיהּ.

אָמַאי אִקְרֵי מַזָּל. מִשּׁוּם דְּמִנֵּיהּ תַּלְיָין מַזָּלֵי, וּמַזְלֵי מִנֵּיהּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וּבְגִין כָּךְ אִיהִי תַּלְיָיא. וּבֵיהּ תַּלְיָין כָּל מִלֵּי דְּעָלְמָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וַאֲפִילּוּ סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבְּהֵיכָל, דְּמִתְעַטַּר בְּעֻשַּׁר קְדוּשׁוֹת, לָא נָפִיק מִכְּלָלֵיהּ עִם שְׁאַר קְדוּשִׁין וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין בְּהַאי. וּמַאן דְּחָמֵי לְהַאי תִּקוּנָא, אִתְכַּבְּשָׁן חוֹבֵיהוֹן מִקַּמֵּיהּ וּמִתְכַּפְּיָין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) יְכִבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא דְּקַדִּישִׁין, עַתִּיק מִכֹּלָּא.

תִּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה. מִתְעָרְבִין שַׁעֲרֵי עִם אִינּוּן שַׁעֲרֵי דְּתַלְיָין, וְלָא נָפְקִין דָּא מִן דָּא. קוּם רַבִּי אַבָּא, קָם רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, אִלֵּין (אינון) שַׁעֲרֵי דְּמִתְעָרְבִין עִם אִינּוּן דְּתַלְיָין, אִקְרוֹן מְצוּלוֹת יָם. מִשּׁוּם דְּנַפְקֵי מִמּוֹתְרֵי מוֹחָא, וּמֵהַאי אַתְרָא רְמִיז, כָּל מָארֵי דְּתַבְעִין חוֹבֵי דִּבְנֵי נָשָׁא וּמִתְכַּפְּיָין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ תְּהֵא לְעַתִּיק יוֹמִין.

תִּקּוּנָא עֲשִׂירָאָה. נַחְתִּין שַׁעֲרֵי תְּחוֹת דִּיקְנָא, וְחַפְיָין בִּגְרוֹנָא תְּחוֹת דִּיקְנָא. קוּם רִבִּי יְהוּדָה. קָם רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צוּרִים וּבִמְחִלּוֹת עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד יְיָ וְגוֹ'. מִפְּנֵי פַּחַד יְיָ, הָא אִתְיְדַע דְּמַאן דְּאִיהוּ לְבַר, פַּחַד יְיָ אִתְקְרֵי. וּמֵהַדַּר גְּאוֹנוֹ, אִינּוּן שַׁעֲרֵי דְּתְחוֹת דִּיקְנָא, וְאִתְקְרוּן הַדַּר גְּאוֹנוֹ, תְּרֵי. תִּקּוּנָא עֲשִׂירָאָה, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. וְחַד סָר, דְּלָא נַפְקֵי נִימָא מִן נִימָא, חֶסֶד לְאַבְרָהָם.

תִּקּוּנָא דְּתְרֵיסָר. דְּלָא תַּלְיָין שַׁעֲרֵי עַל פּוּמָא, וּפוּמָא אִתְפְּנֵי מִכָּל סִטְרִין, וְיָאִין שַׁעֲרֵי סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח טַרְחוּתָא, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. טַרְחוּתָא בְּמַאי קָא מַיְירֵי. דִּינָא. בַּאֲתָר (נ"א בַּתַּר) דִּינָא טַרְחוּתָא אִשְׁתְּכַח. וְכִי שַׁעֲרֵי דְּדִיקְנָא טִרְחָא אִינּוּן, אוֹ דִּינָא אִינּוּן, וְהָא כֻּלָּא רַחֲמֵי אִתְחָזוּן. אֶלָּא דְּלָא אִתְטָרַח בִּישׁוּבָא (ס"א בִּנְשׁוּבָא) דְּרוּחָא דְּזָעִיר אַפִּין. דְּתָאנָא מֵהַאי פּוּמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, קֻדֶּשׁ קָדָשִׁים, נָשְׁבָא רוּחָא. מַאי רוּחָא. רוּחָא דְּאִיתְרַק (ס"א דְּאִתְדַּבָּק) בֵּיהּ, דְּמִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ (נ"א דְּאִתְתָּקַן וּמִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ) זְעִיר אַפִּין. וּמֵהַאי רוּחָא מִתְלַבְּשִׁין כָּל אִינּוּן דִּלְתַתָּא. וְכַד הַהוּא רוּחָא נָפִיק, אִתְפְּרַשׁ לְתִלְתִּין וְשִׁבְעָה אֶלֶף עִיבָּר. וְאִתְפָּשַׁט (ס"א וְאִתְפָּרְשָׁא) כָּל חַד בִּלְחוֹדוֹי לְאַתְרֵיהּ, וְכָל מַאן

דְּאִתְחֲזֵי לְאִתְלַבְּשָׁא מִנַּיהּ אִתְלַבַּשׁ. וְעַל דָּא שַׁעֲרִין לָא אִשְׁתְּכָחוּ עַל פּוּמָא קַדִּישָׁא, מִשּׁוּם דְּרוּחֵיהּ נָפִיק, וְלָא בָּעֵי מִלָּה אַחֲרָא לְאִתְעָרְבָא בֵּיהּ, וּלְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ.

וְדָא הוּא טְמִירוּתָא דִּכְלָא, דְּלָא אִתְדְּבַק לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא. וְהוּא סָתִים בְּסִתִּימָא דְּסִתִּימִין דְּלָא אִתְיְדַע.

דָּא הוּא דְּלָא אִתְתָּקַן, וְלָא הֲוָה בֵּיהּ תִּקוּנָא. (דף קכ"ד ע"ב)

וּבְגִין כַּךְ, רוּחַ דְּנָפִיק לְבַר (ס"א דְּנָפִיק מֵהַהוּא דְּלִבַּר), וּמִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, אִתְקְרֵי פֶּה יְיָ. אֲבָל בְּהַאי עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין לָא אִתְפְּרַשׁ. וְלֵית מַאן דְּיֵדַע רוּחֵיהּ בַּר אִיהוּ.

וּבְגִין כַּךְ שַׁעֲרוֹי שְׁקִילִין סוּחֲרָנָא דְּפוּמָא, וּפוּמָא אִתְפְּנֵי מִכָּל סְטָרוֹי.

וּבְהַאי אִתְרְחִיצוּ אֲבְהָתָנָא, לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהַאי רוּחָא, דְּמִתְפַּשַּׁט לְכַמָּה עִיבָרִין, בַּאֲתַר דְּכָל שַׁעֲרֵי שְׁקִילִין בְּסוּחֲרָנוֹי. (הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ). וְדָא הוּא תִּקוּנָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּתִרֵיסָר. דְּמִכָּאן אִשְׁתַּלְשְׁלוּ י"ב תְּחוּמִין לְעֵילָּא. י"ב תְּחוּמִין לְתַתָּא. י"ב תְּחוּמִין לי"ב שִׁבְטֵי אֲבָהָתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ.

תִּקוּנָא דְּתִלֵיסָר. תַּלְיִין שַׁעֲרֵי דְּתְחוֹת דִּיקְנָא מִכָּאן וּמִכָּאן, בִּיקָרָא יָאָה, וּבִיקָרָא שַׁפִּירָא, וְחַפְיָין עַד טַבּוּרָא וְלָא אִתְחֲזָיִין מֵאַנְפֵּי תַּקְרוֹבָא דְּבוּסְמָא, בַּר אִינּוּן תַּפּוּחִין שַׁפִּירָן חִוָּורִין.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּאִשְׁתְּכַח בְּהַאי אִדְּרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דַּאֲנָן בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. דַּאֲנָן יַתְבִין בִּקְדוּשָׁא עִלָּאָה, אֶשָּׁא עִלָּאָה אַסְחַר לָן (ס"א בֵּין אֶשָּׁא עִלָּאָה דְּאַסְחַר לָן) וְהָא כָּל תִּקּוּנִין עִלָּאִין (לְדִיוּקָנָא) דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא אִתְתָּקָנוּ, וְאִתְעַטְּרוּ וְאַסְחַרוּ לְדוּכְתַּיְיהוּ.

וְהַאי תִּקּוּנָא דְּתִלֵּיסָר, הוּא תִּקּוּנָא יָאֶה, דְּבֵיהּ אַחִידָן כֹּלָּא. כֻּלְּהוּ מִתְכַּסְּפִין לְמִזְקַף רֵישָׁא לָקָבְלֵיהּ. מִנַּיְיהּ תַּלְיָין כָּל אִינּוּן דְּבִזְעִיר אַפִּין אַחִידָן. מִנַּיְיהּ תַּלְיָין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְכָל גְּנִזִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין גְּנִיזִין בֵּיהּ, וּבֵיהּ כְּלִילָן. וְאִיהוּ מַזָּלָא דְּמִתְזַלָּא מִנַּיְיהּ כֹּלָּא, דָּא הוּא תִּקּוּנָא שְׁלִימְתָּא, דְּאַשְׁלִים לְכָל תִּקּוּנִין, דָּא אַשְׁלִים לְכֹלָּא.

תָּאנָא, אִלֵּין תִּקּוּנִין אִקְרוּן יְמֵי קֶדֶם, יוֹמִין קַדְמָאִין דְּקַדְמָאֵי. וְאִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ בִּזְעִיר אַפִּין, אִקְרוּן (ישעיה סג) יְמֵי עוֹלָם. וְתָאנָא, אִלֵּין יְמֵי קֶדֶם, כֻּלְּהוּ מִתְתָּקְנָן בְּתִקּוּנָא דְּדִיקְנָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, טְמִירָא דְּטְמִירִין (כְּלִיל בְּהוּ). וְהַאי דְּתִלֵּיסָר כְּלִיל לְהוֹן, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְדָא יוֹמָא לָא אִתְכְּלִיל בַּהֲדַיְיהוּ, אֶלָּא הוּא כְּלִיל כֹּלָּא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְעַר עַתִּיק יוֹמִין בְּתִקּוּנִין דִּלְעֵילָּא, הַהוּא אִתְקְרֵי יוֹם אֶחָד, דְּבֵיהּ זַמִּין לְאוֹקִיר דִּיקְנֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יד) יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע

לַיְיָ. הוּא בִּלְחוֹדוֹי יַתִּיר מִכֹּלָּא. הוּא דְּכָלִיל כֹּלָּא, הוּא דְּאִתְקְרֵי בְּשִׁמָּא יְדִיעָא.

דְּתָנֵינָן, בַּאֲתָר דְּאִית יוֹם אִית לַיְלָה דְּלֵית יוֹם בְּלָא לַיְלָה. וּמִשּׁוּם דְּהַהוּא זִמְנָא, זְמַן יְהֵא דִּיקָרָא דְּדִיקְנָא, וְהוּא בִּלְחוֹדוֹי יִשְׁתְּכַח. לָא אִתְקְרֵי לָא יוֹם וְלָא לַיְלָה. דְּלֵית יוֹם אִקְרֵי, אֶלָּא מִסְטְרָא דִּילָן. וְלֵית לַיְלָה אִקְרֵי, אֶלָּא מִסְטְרָא דִּילָן. וּמִשּׁוּם דְּהַאי תִּקוּנָא כָּלִיל כֹּלָּא, לָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְחֲזֵי מִגֵּיהּ, וּמִגֵּיהּ נָגִיד מִשְׁחָא דְּרְבוּתָא לְתִלֵּיסַר עִיבָּר מַבּוּעִין. לְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, דְּנָהֲרִין בְּהַהוּא מִשְׁחָא. (אִתְתָּקְנוּ)

בְּתִלֵּיסָר תִּקוּנִין אִלֵּין אִתְתַּקְנָא דִּיקְנָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְאִלֵּין תִּקוּנִין דִּבְהַאי דִּיקְנָא, מִתְתַּקְנָן וְנַחְתָּן לְכַמָּה עִיבָּר. וְלָא אִתְחָזוּן הֵיךְ מִתְפַּשְׁטִין וְהֵיךְ נָפְקִין, מִכֹּלָּא אַסְתִּימוּ, וּמִכֹּלָּא אִתְטַמָּרוּ. לֵית דְּיָדַע אֲתָר לְהַאי עַתִּיקָא, בְּפִשִׁיטוּתָא דִּלְהוֹן כְּלִילָן, כְּמָה דְּאִתְמַר, אִתְיְדַע וְלָא אִתְיְדַע. טָמִיר וְלָא טָמִיר. עָלֵיהּ אִתְקְרֵי, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן. וּכְתִיב (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. וּכְתִיב (דניאל ז) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב. בְּאַתְרֵיהּ יְתִיב וְלֵית יְדִיעַ לֵיהּ. יְתִיב וְלָא שְׁכִיחַ, וּכְתִיב (תהלים קלט) אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי וְגוֹ׳.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, כַּד אִתְפְּרִיס פְּרִיסָא דָּא,

דְּאַתּוּן חָמָאן עֲלָנָא, אֲנָא חֲמֵינָא דְּנַחְתּוּ כֹּל תִּקּוּנִין בְּגַוָּוה, וּנְהִירוּ בְּאַתָר דָּא. וְחַד פָּרוֹכְתָּא בּוּצִינָא דְּקוּדְשָׁא (ס"א בּוּסְיטָא דְּקֻדוּשָׁא) בְּרִיךְ הוּא, פְּרִיסָא בְּאַרְבַּע סַמְכִין, לְאַרְבַּע עִיבָר. (דף קל"ה ע"א)

סַמְכָא חַד הוּא יָתִיב מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְחַד מַגְרוֹפְיָא בִּידֵיהּ. וּבְמַגְרוֹפְיָא אַרְבַּע מַפְתְּחֵי שְׁנִינָן (ס"א שַׁנְיָין) מִכָּל סִטְרוֹי. וּמִתְאַחֲדָן פַּרְסָא, וְנַחְתִּין לָהּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וְכֵן לְסַמְכָא תִּנְיָינָא, וּתְלִיתָאָה וּרְבִיעָאָה. וּבֵין סַמְכָא לְסַמְכָא, אַחִידָן תְּמָנְיסָר רַגְלֵי דְּסַמְכֵי וּמִתְנַהֲרִין בְּבוּצִינָא דְּגְלִיפָא (בְּבוּסְיטָא דְּגֻלִּיפִין) בְּהַהוּא פְּרִיסָא. וְכֵן לְדֹ' עִיבָר. וַחֲמֵינָא אִלֵּין תִּקּוּנִין דְּנְהִרִין עָלָּהּ, וַהֲווּ מְחַכָּאן מִלֵּי דְּפוּמָּא, לְאִתְעַטָּרָא וּלְאִסְתַּלְקָא כָּל חַד בְּאַתְרֵיהּ. וְכַד הֲווּ מִתְתַּקְנָן מִפּוּמָּא, כָּל חַד וְחַד סָלִיק וְאִתְעַטָּר וְאִתְתָּקַן בְּהַהוּא תִּקּוּנָא דְּאִתְתְּקַן הָכָא, מִכָּל (ס"א בַּהֲבַל דְּכָל) פּוּמָּא דְּחַד מִינָּן. וּבְשַׁעֲתָא דְּחַד מִינָּן פָּתַח פּוּמָּא, לְתַקָּנָא בְּהַהוּא תִּקּוּנָא, הַהוּא תִּקּוּנָא הֲוָה יָתִיב וּמְחַכֶּה לְמִלָּה דְּנָפִיק מִפּוּמֵיכוֹן, וּכְדֵין סַלְקָא בְּדוּכְתֵּיהּ וְאִתְעַטָּר. וְכָל סַמְכִין מִכָּאן וּמִכָּאן, חַדָּאן עַל דְּשַׁמְעִין מַה דְּלָא יָדְעוּ, וְצַיְיתִין לְקַלֵּיכוֹן. כַּמָּה רְתִיכִין קַיְימִין הָכָא בְּגִינֵיכוֹן. זַכָּאִין אַתּוּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּכֻלְּהוּ מִלֵּי דְּנָפְקֵי מִפּוּמֵיכוֹן, כֻּלְּהוּ מִלִּין קַדִּישִׁין. מִלִּין כַּשְׁרָן דְּלָא אַסְטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי לְמִשְׁמַע, וְצַיִית לְהָנֵי מִלֵּי, עַד דְּהוּא אַגְמַר (ס"א אִגְזַר) דִּינָא, דִּי לְעָלְמָא דְּאָתֵי תֵּימְרוּן זִמְנָא אַחֲרָא כָּל הָנֵי מִלֵּי קַדִּישִׁין. עָלַיְיכוּ כְּתִיב, (שיר השירים ז) וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב וְגוֹ', דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים. מַאי דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים. דְּאַפִּילּוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי מְרַחְשָׁן שִׂפְוָותַיְכוּ אוֹרַיְיתָא קַמֵּיהּ.

הַשְׁתָּא אִתְתָּקָנוּ וְאִתְכַּוָונוּ דַּעְתָּא, לְמִתְקַן תִּקּוּנוֹי דְּזֵעִיר אַפִּין, הֵיךְ יִתְתַּקַּן, וְהֵיךְ יִתְלַבַּשׁ בְּתִקּוּנוֹי מִתִּקּוּנֵי עַתִּיק יוֹמִין, קַדִּישָׁא דְּקַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּטְמִירִין, טְמִירָא מִכֹּלָּא. דְּהַשְׁתָּא חוֹבָתָא (חָכְמְתָא) עָלַיְיכוּ, לְמִגְזַר דִּינָא קוּשְׁטָאָה יָאָה וְשַׁפִּירָא וּלְאַתְקָנָא כָּל תִּקּוּנִין עַל בּוֹרְיֵיהּ.

תִּקּוּנֵי דְּזֵעִיר אַפִּין, מִתִּקּוּנֵי דַּאֲרִיךְ אַפִּין אִתְתָּקָנוּ. וְאִתְפָּשָׁטוּ תִּקּוּנוֹי מִכָּאן וּמִכָּאן, כְּחֵיזוּ בַּר נָשׁ, לְמִשְׁלְטָא (ס"א וּמִשְׁלְחָא) בֵּיהּ רוּחָא דְּטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. בְּגִין לְמֵיתַב עַל כּוּרְסְיָיא, דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. כְּמַרְאֵה אָדָם: דְּכָלִיל כָּל דְּיוּקְנִין. כְּמַרְאֵה אָדָם: דְּכָלִיל כָּל שְׁמָהָן. כְּמַרְאֵה אָדָם: דְּבֵיהּ סְתִימִין כָּל עָלְמִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. כְּמַרְאֵה אָדָם: דְּכָלִיל כָּל רָזִין דְּאִתְאֲמָרוּ וְאִתָּתְקָנוּ עַד דְּלָא אִבְרֵי עָלְמָא, וְאַף עַל גַּב דְּלָא אִתְקָיְימוּ.

תָּאנָא בִּצְנִיעוּתָא דִּסְפָרָא, עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין עַד לָא זַמִּין תְּקוּנוֹי, בְּאנֵי מַלְכִין, כְּנֶס מַלְכִין, (נ"א (קכ"ח) גְּלִיף מַלְכִין) וּמְשַׁעַר מַלְכִין, וְלָא הֲווֹ מִתְקַיְימֵי, עַד דְּדָחֵי (ס"א דְּאָנַח) לוֹן, וְאַצְנַע לוֹן לְבָתַר זִמְנָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם. בְּאֶרֶץ אֱדוֹם, בְּאַתָר דְּכָל דִּינִין מִתְקַיְימִין תַּמָּן, וְכֻלְּהוּ לָא אִתְקַיְימוּ. עַד דְּרִישָׁא חִוָּרָא עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין אִתְתָּקַן. כַּד אִתְתָּקַן, תַּקִּין כָּל תִּקּוּנִין דִּלְתַתָּא, תַּקִּין כָּל תִּקּוּנִין דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל רֵישָׁא דְּעַמָּא, דְּלָא אִתְתָּקַן הוּא בְּקַדְמִיתָא, לֵית עַמָּא מִתְתַּקְנָא. וְאִי אִיהוּ מִתְתַּקָּן, כֻּלְּהוּ מִתְתַּקְנָן. וְאִי אִיהוּ לָא מִתְתַּקֵּן בְּקַדְמִיתָא, לָא יַכְלִין עַמָּא לְאִתְתַּקְנָא.

מְנָלָן. מֵעַתִּיק יוֹמִין. דְּעַד לָא אִתְתָּקַן הוּא בְּתִקּוּנוֹי, לָא אִתְתָּקְנוּ כָּל אִינּוּן דְּבָעוּ לְאִתְתַּקְנָא, וְכֻלְּהוּ עָלְמִין אִתְחָרְבוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לו) וַיִּמְלוֹךְ בֶּאֱדוֹם בֶּלַע בֶּן בְּעוֹר. וַיִּמְלוֹךְ בֶּאֱדוֹם, רָזָא חַדָּא (ס"א יַקִּירָא) הוּא. אֲתַר דְּכָל דִּינִין מִתְקַטְרִין תַּמָּן, וְתַלְיָין, מִתַּמָּן. בֶּלַע בֶּן בְּעוֹר, תָּאנָא הוּא גְּזֵרַת דִּינָא, תַּקִּיפָא דְּתַקִּיפִין, דִּבְגִינֵיהּ מִתְקַטְרָן אֶלֶף אַלְפִין מָארֵי דִּיבָבָא וִילָלָה. (בראשית לו) וְשֵׁם עִירוֹ דִּנְהָבָה. מַאי דִּנְהָבָה. כְּלוֹמַר דִּין הָבָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ב) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב.

כֵּיוָן דְּסָלִיק לְאִתְיַשְּׁבָא, בֵּיהּ לָא קָאִים, וְלָא הַוָה יָכִיל לְמֵיקָם, וְכֻלְּהוּ עָלְמִין אִתְחָרְבוּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּאָדָם לָא אִתְתָּקַן. דְּתִקוּנָא דְּאָדָם בְּדִיוּקְנֵיהּ, כָּלִיל כְּלָא, וְיָכִיל (דף קכ"ה ע"ב) כְּלָא לְאִתְיַשְּׁבָא בֵּיהּ.

וּבְגִין דְּתִקוּנָא דָּא דְּאָדָם, לָא אִשְׁתְּכַח. לָא יָכִילוּ לְמֵיקָם וּלְאִתְיַשְּׁבָא, וְאִתְבְּטָלוּ. וְאִתְבְּטָלוּ סַלְקָא דַּעְתָּךְ וְהָא כֻּלְּהוּ בְּאָדָם אִתְכְּלִילָן. אֶלָּא אִתְבְּטָלוּ וְאִסְתַּלָּקוּ מֵהַהוּא תִּקוּנָא, עַד דְּייֵתֵי תִּקוּנָא (נ"א דִּיוּקְנָא) דְּאָדָם. וְכַד אָתָא הַאי דִּיוּקְנָא, אִתְגַּלְּפוּ (ס"א אִתְכְּלִלוּ) כֻּלְּהוּ, וְאִתְחַזָּרוּ לְקִיּוּמָא אַחֲרָא. מִנְּהוֹן אִתְבְּסָמוּ, (ס"א מִנְּהוֹן אִתְבְּסָמוּ וְלָא אִתְבְּסָמוּ) וּמִנְּהוֹן לָא אִתְבְּסָמוּ כְּלָל.

וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב וַיָּמָת, וַיָּמָת. דְּאִתְבְּטָלוּ לְגַמְרֵי. לָאו הָכִי, אֶלָּא כָּל מַאן דְּנָחִית מִדַּרְגָּא קַדְמָאָה דְּהַוָה בֵּיהּ, קָאֲרֵי בֵּיהּ מִיתָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ב) וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, דְּנָחַת מִדַּרְגָּא קַדְמָאָה דְּהַוָה קָם בֵּיהּ. וְכֵיוָן דְּאִתְתָּקַן אָדָם, אִתְקְרוּן בִּשְׁמָהָן אַחֲרָנִין, וְאִתְבְּסָמוּ בְּקִיּוּמָא בֵּיהּ, וְקַיְימִין בְּדוּכְתַּייהוּ.

וְכֻלְּהוּ אִתְקְרוּן בִּשְׁמָהָן אַחֲרָנִין מִן קַדְמָאִין, בַּר הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, (בראשית לו) וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּהָנֵי לָא אִתְבְּטָלוּ כִּשְׁאַר אַחֲרָנִין. מִשּׁוּם דְּהַוָה דְּכַר וְנוּקְבָא. כְּהַאי תְּמָרָא,

דְּלָא סַלְקָא אֶלָּא דְּכַר וְנוּקְבָּא. וּבְגִין כָּךְ הַשְׁתָּא דְּאִשְׁתְּכָחוּ דְּכַר וְנוּקְבָּא, לָא כְּתִיב בְּהוּ מִיתָה כְּאַחֲרָנִין, וְאִתְקְיָימוּ. אֲבָל לָא אִתְיַשָּׁבוּ, עַד דְּאִתְתַּקַּן דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, וְכֵיוָן דְּאִתְתַּקַּן דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, אִתְחַזָּרוּ וְאִתְקְיָימוּ בְּקִיּוּמָא אַחֲרָא, וְאִתְיַישָּׁבוּ.

תָּאנָא, כַּד סָלִיק בְּרֵעוּתָא דְּרֵישָׁא חִוָּרָא, לְמֶעְבַּד יְקָרָא לִיקָרֵיהּ, תַּקִּין וְזַמִּין וְאַפִּיק מְבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, חַד נִיצוֹצָא, נָשַׁב בֵּיהּ אִתְתּוֹקַר (ס"א אִתְתַּקַּן) וְסָלִיק (רְעוּתֵיהּ) וְאִתְפַּשַּׁט לְתַלַּת מְאָה וְשִׁבְעִין עִיבָּר. וְנִיצוֹצָא קָאִים, וְשָׁארֵי נָפִיק אֲוִירָא דַּכְיָא וּמִתְגַּלְגְּלָא, נָשַׁב בֵּיהּ אִתְתַּקַּן. וְנָפִיק חַד גּוּלְגַּלְתָּא תַּקִּיפָא, וְאִתְפַּשַּׁט לְאַרְבַּע סְטָרִין.

וּבְהַאי אֲוִירָא דַּכְיָא, אִשְׁתְּאִיב נִיצוֹצָא וְאִתְאַחַד, וְכָלִיל (ס"א וְאִתְכְּלִיל) בֵּיהּ. בֵּיהּ סַלְקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא אִתְטַמַּר בֵּיהּ. וּבְגִין כַּךְ, הַאי גּוּלְגַּלְתָּא אִתְפַּשַּׁט בְּסִטְרוֹי, וְהַאי אֲוִירָא הוּא טָמִיר דְּטָמִירִין דְּעַתִּיק יוֹמִין, בְּרוּחָא דְּגָנִיז. בְּהַאי גּוּלְגַּלְתָּא אִתְפְּשָׁטוּ אֶשָּׁא מִסְטַר חַד, וַאֲוִירָא מִסְטַר חַד. וַאֲוִירָא דַּכְיָא קָאִים עָלֵיהּ מֵהַאי סְטָר. וְאֶשָּׁא דַּכְיָא קָאִים מֵהַאי סְטָר. מַאי אֶשָּׁא הָכָא. אֶלָּא לָאו הוּא אֶשָּׁא, אֲבָל בּוּצִינָא דָּא (נ"א נִיצוֹצָא) דְּאִתְכְּלִיל בַּאֲוִירָא דַּכְיָא, נָהִיר לְמָאתָן וְשִׁבְעִין עָלְמִין, וְדִינָא

מִסְטָרוֹי אִשְׁתְּכַח, וּבְגִין דָּא, הַאי גּוּלְגַּלְתָּא, אִתְקְרֵי גּוּלְגַּלְתָּא תַּקִּיפָא.

בְּגוּלְגַּלְתָּא דָּא, יַתְבִין תִּשְׁעָה אַלְפֵי רִבּוֹא עָלְמִין, דְּנַטְלִין עֲלוֹי וְסַמְכִין עֲלוֹי. בְּהַאי גּוּלְגַּלְתָּא, נָטִיף טַלָּא מֵרִישָׁא חִיוָרָא, דְּאִתְמְלֵי מִנֵּיהּ תָּדִיר. וּמֵהַאי טַלָּא דְּאַנְעַר מֵרִישֵׁיהּ זְמִינִין מֵיתַיָּיא לְאַחָיָאָה.

וְהוּא טַלָּא דְּאִתְכְּלִיל בְּתְרֵי גְוָונֵי, מִסְטָרָא דְּרִישָׁא חִיוָרָא, חִיוָּור בְּגַוֵויהּ (ס"א בְּגִינֵיהּ). דְּכָלִיל כֻּלְּהוּ חִיוָורֵי (וְכֻלְּהוּ חִיוָורֵי) אֲבָל כַּד אִתְיַישְׁבָן בְּהַאי רֵישָׁא דְּזֵעִיר אַפִּין, אִתְחֲזֵי בֵּיהּ סוּמָקָא. כְּהַאי בְּדוֹלְחָא דְּאִיהוּ חִיוָּור, וְאִתְחֲזָיָיא גַּוְונָא סוּמָקָא בְּגַוְונָא חִיוָרָא.

וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם. לְחַיֵּי עוֹלָם, בְּגִין דְּאִתְחֲזִיאוּ לְהַהוּא חִיוָרָא, דְּאָתֵי מִסְטַר דְּעַתִּיק יוֹמִין, אֲרִיכָא דְּאַנְפִּין. לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם, בְּגִין דְּאִתְחֲזִיאוּ לְהַהוּא סוּמָקָא דְּזֵעִיר אַפִּין. וְכֹלָּא כָּלִיל בְּהַהוּא טַלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ. אוֹרוֹת: תְּרֵין. וְהַהוּא טַלָּא דְּנָטִיף, נָטִיף כָּל יוֹמָא לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִים. כְּגַוְונֵי חִיוָרָא וְסוּמָקָא.

הַאי גּוּלְגַּלְתָּא אַנְהִיר בְּתְרֵי גְוָונֵי, לְהַאי סִטָר וּלְהַאי

סְטָר. וּמֵהַאי אֲוִירָא דַּכְיָא, אִתְפַּשָּׁט מְגוּלְגַּלְתָּא לְאַנְפּוֹי ק"נ רִבּוֹא עָלְמִין. וּבְגִין כַּךְ אִתְקְרֵי זְעֵיר אַפִּין. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ, אִתְפְּשָׁטוּ אַנְפּוֹי וַאֲרִיכִין בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּגִין דְּאַשְׁגַּח בְּאַנְפּוֹי דְּעַתִּיקֵי דְּעַתִּיקִין, וְחָיֵים לְעָלְמָא.

וּמֵהַאי גּוּלְגַּלְתָּא, נָפִיק חַד עִיבָר, לְכָל אִינּוּן דִּלְתָתָא. וְיַהֲבִי אַגָּר אוֹרָאוּתָא לְעַתִּיק יוֹמִין. כַּד עָאלִין בְּחוּשְׁבָּנָא, (דף קל"ו ע"א) תְּחוֹת שַׁרְבִּיטָא. וְלָקְבֵיל דָּא. (שמות לח) בָּקַע לַגּוּלְגֹּלֶת לְתַתָּא, כַּד עָאלִין בְּחוּשְׁבָּנָא. וְהַאי בָּקַע אַגָּר אוֹרָאוּתָא, אִשְׁתְּכַח מִנַּיהּ לְעַתִּיק יוֹמִין.

בַּחֲלָלֵיהּ דְּגוּלְגַּלְתָּא, (ס"א בְּגוּלְגַּלְתָּא דָּא) ג' חַלָּלִין אִשְׁתְּכָחוּ, דְּשַׂרְיָיא מוֹחָא בְּהוּ, וּקְרוּמָא דָּקִיק חַפְיָיא עֲלַיְיהוּ. אֲבָל לָא קְרוּמָא קְשִׁישָׁא סְתִימָא כְּעַתִּיק יוֹמִין. וּבְגִין דָּא, הַאי מוֹחָא אִתְפְּשָׁט וְנָהִיר (ס"א וְנָפִיק) לְתִלָּתִין וּתְרִין שְׁבִילִין. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן.

וְתָאנָא, בִּתְלַת חַלָּלִין דְּגוּלְגַּלְתָּא מוֹחָא שַׂרְיָיא. מֵחַלָּלָא חַד מִתְבַּקַע (ס"א וּמִתְפַּשֵּׁט) חַד מַבּוּעָא לְד' סְטָרִין, וְנָפִיק מֵהַהוּא מוֹחָא דְּשַׂרְיָיא בְּהַאי חַלָּלָא, תִּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין רוּחִין דְּחָכְמְתָא.

מֵחַלָּלָא תִּנְיָינָא, מִתְבַּקַע וּמִתְפַּשַּׁט חַד מַבּוּעָא אַחֲרָא.

וּמִתְפַּתְחִין ן׳ תַּרְעִין. מֵאִלֵּין ן׳ תַּרְעִין, אִתְאַחֲדָן ן׳ יוֹמִין דְּאוֹרַיְיתָא. ן׳ שְׁנִין דְּיוֹבְלָא. ן׳ אֶלֶף דָּרִין, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָתְבָא רוּחֵיהּ לֵיהּ, וּלְשַׁרְיָיא בֵּיהּ.

מַחֲלָלָא תְּלִיתָאָה, נָפְקִין אֶלֶף אַלְפִין אִדְּרִין וְאַכְסַדְרָאִין, דְּדַעְתָּא שַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ, וְדָרֵי בְּהוּ. וְהַאי חַלָּלָא שָׁרֵי חֲלָלֵיה (ס"א מְדוֹרֵיהּ) בֵּין הַאי חַלָּלָא וּבֵין הַאי חַלָּלָא, וְאִתְמַלְיָין מִתְּרִין סִטְרִין. כָּל אִינּוּן אִדְּרִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי כד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ. וְאִלֵּין ג׳ מִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא. וּבְאִינּוּן אֶחָיד כָּל גּוּפָא וְאֶחָיד בְּהוּ גּוּפָא מִכָּל סִטְרוֹי. וּבְכָל גּוּפָא אִתְפַּשְׁטָן וְאִשְׁתַּכְחָן.

תָּאנָא, בְּגוּלְגַּלְתָּא דְּרֵישָׁא, תַּלְיָין אֶלֶף אַלְפֵי רִבּוֹא וְרִבּוֹא רִבְבָן קוֹצֵי דְּשַׂעֲרֵי אוּכְמָן, וּמִסְתַּבְּכִין דָּא בְּדָא, וּמִתְעָרְבִין דָּא בְּדָא. וְלֵית חוּשְׁבָּנָא לְנִימִין דְּכָל קוֹצָא וְקוֹצָא, דַּאֲחִידָן בֵּיהּ דַּכְיָין וּמַסְאָבָן. וּמִכָּאן אִתְאַחֲדָן טַעֲמֵי אוֹרַיְיתָא, בְּדַכְיָא בְּמַסְאָבָא. בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין דְּאִינּוּן דַּכְיָין, בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין דְּאִינּוּן מִסְאָבָן. יַתְבִין קוֹצֵי מִסְתַּבְּכִין וְתַקִּיפִין. מִנְּהוֹן שְׁעִיעִין, וּמִנְּהוֹן תַּקִּיפִין. וּבְכָל קוֹצָא וְקוֹצָא, יַתְבִין נִימִין תְּלִין עַל תְּלִין. מִתְלַהֲטָן וְתַלְיָין כְּגִיבָּר תַּקִּיף, מָארֵי נַצָּח קְרָבִין. בְּתִקּוּנָא יָאֶה בְּתִקּוּנָא שַׁפִּירָא תַּקִּיפָא (בְּחוּר כְּאַרְזִים). רַבְרְבִין

וְתַקִּיפִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) בָּחוּר כָּאֲרָזִים. מִתְתַּקְּנִין קוֹצִין דְּשַׂעֲרֵי, וְתַלְיָין תִּלִּין עַל תִּלִּין, מֵהַאי סְטָרָא לְהַאי סְטָרָא, עַל גּוּלְגַּלְתָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) קְווּצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים. וְתָאנָא יַתְבִין תִּלֵּי תִּלִּין, מִשּׁוּם דְּמְשִׁיכִין מִמַּבּוּעִין סַגִּיאִין, דְּתִלַּת רַהֲטֵי מוֹחָא. מִמַּבּוּעָא חַלָּא חַד דְּגוּלְגַּלְתָּא, אִתְמַשְׁכָן שַׂעֲרֵי בְּמְשִׁיכוּתָא, וּמִתְעָבְדִין תִּלִּין, דְּתַלְיָין מִכַּמָּה מַבּוּעִין, דְּאִתְמַשְׁכָן מֵהַאי חַלָּא. מֵחַלָּא תִּנְיָינָא, נַפְקֵי חַמְשִׁין מַבּוּעִין, וְאִתְמַשְׁכָן שַׂעֲרֵי מֵאִינּוּן מַבּוּעִין בְּמְשִׁיכוּתָא, וְאִתְעָבְדִין תִּלִּין, דְּתַלְיָין וּמִתְעָרְבִין בְּקוֹצִין אַחֲרָנִין. מֵחַלָּא תְּלִיתָאָה, נָפְקֵי אֶלֶף אַלְפִין אִדְּרִין וְאַכְסַדְרָאִין, וְאִתְמַשְׁכָן שַׂעֲרֵי בְּמְשִׁיכוּתָא מִכֻּלְהוּ. (וּמִתְעָבְדִין תִּלִּין עַל תִּלִּין וּמִתְעָרְבִין בְּקוֹצִין אַחֲרָנִין) וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן קוֹצִין, תִּלִּין עַל תִּלִּין. וְכֻלְּהוּ מְשִׁיכָן דְּאִתְמַשְׁכָן מִג׳ חַלָּלִין דְּמוֹחָא דְּגוּלְגַּלְתָּא.

וְכָל אִינּוּן נִימִין וְכָל אִינּוּן קוֹצֵי תַּלְיָין וְחַפְיָין לְסִטְרָא דְּאוּדְנִין. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (דניאל ט) הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע. וּבְהַאי תִּלִּין, תַּלְיָין (נ"א וּבְהַאי תַּלְיָין) יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, נְהוֹרָא וַחֲשׁוֹכָא, רַחֲמֵי וְדִינָא. וְכָל יְמִינָא וּשְׂמָאלָא תְּלֵי בְּהַאי, וְלָא בְּעַתִּיקָא.

בְּפַלְגוּתָא דְּשַׂעֲרֵי, אִתְחֲזֵי חַד אוֹרְחָא דָּקִיק, דְּמִתְאַחֲדָא מֵהַהוּא אָרְחָא דְּעַתִּיק יוֹמִין. וּמֵהַהוּא אָרְחָא,

אִתְפָּרְשָׁן שִׁית מְאָה וּתְלֵיסָר אָרְחִין, דְּאִתְפַּלְגוּן בְּאָרְחִין דְּפִקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא. דִּכְתִיב, (תהלים כה) כָּל אָרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנוֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו.

תָּנָא, בְּכָל קוֹצָא וְקוֹצָא, מִתְאַחֲדָן אֶלֶף אַלְפִין מָארֵי דִּיבָּבָא וִילָלָה, דְּתַלְיָין בְּכָל קוֹצָא וְקוֹצָא מֵאִינּוּן תַּקִּיפִין. וּמֵאִינּוּן שְׁעִיעִין מָארֵיהוֹן דְּמַתְקְלָא, (ס״א מָארֵיהוֹן דְּרָחִימוּתָא וְאִיהוּ מַתְקְלָא בֵּינַיְיהוּ) בְּגִין כָּךְ אִית יְמִינָא וְאִית שְׂמָאלָא. מִצְחָא דְּגוּלְגַּלְתָּא. אַשְׁגָּחוּתָא דְּאַשְׁגָּחוּתָא. וְלָא מִתְגַּלְיָיא, בַּר הַהוּא זִמְנָא, דְּצְרִיכִין חַיְיבַיָּא לְאִתְפַּקְדָא, וּלְעַיְינָא בְּעוֹבָדֵיהוֹן. וְתָאנָא, כַּד אִתְגַּלְיָיא הַאי מִצְחָא, אִתְעָרוּ כָּל מָארֵיהוֹן דְּדִינָא, וְכָל עָלְמָא בְּדִינָא אִתְמְסַר. בַּר הַהִיא שַׁעֲתָא, (דף קל״ו ע״ב) כַּד סְלִיקוּ צְלוֹתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל לְקַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין, וּבָעֵי לְרַחֲמָא עַל בְּנוֹי, גַּלֵּי מִצְחָא דְּרַעֲוָא דְּרַעֲוִין, וְנָהִיר בְּהַאי דְּזָעִיר אַפִּין, וְאִשְׁתְּכִיךְ דִּינָא.

בְּהַאי מִצְחָא, נָפִיק חַד (פקודי רל״ז ע״ב) שַׂעֲרָא, דְּמִתְפְּשָׁט בֵּיהּ מִמּוֹחָא דְּאַפִּיק חַמְשִׁין תַּרְעִין. וְכַד אִתְפְּשָׁט, אִתְעֲבִיד מִצְחָא דְּאַשְׁגָּחוּתָא, לְחַיָּבֵי עָלְמָא, לְאִינּוּן דְּלָא מִתְכַּסְפֵי בְּעוֹבָדֵיהוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה ג) וּמֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם.

וְתַנְיָא, שַׂעֲרָא לָא קָאִים בְּהַאי אַתָּר דְּמִצְחָא, בְּגִין

דְּאִתְגַּלְיָיא לְאִינּוּן דְּחַצִּיפִין בְּחוֹבַיְיהוּ. וְשַׁעֲתָא דְּמִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא, נְהִירִין אַנְפּוֹהִי דְּעַתִּיק יוֹמִין, בְּאַנְפּוֹי דְּזְעֵיר אַפִּין, וּמִתְגַּלְיָא מִצְחֵיהּ, וְנָהִיר לְהַאי מִצְחָא, וּכְדֵין אִתְקְרֵי עֵת רָצוֹן. וְכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא דְּדִינָא תָּלֵי, וְהַאי מִצְחָא דְּזְעֵיר אַפִּין אִתְגַּלְיָיא, אִתְגַּלְיָיא מִצְחָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְאִשְׁתְּכִיךְ דִּינָא, וְלָא אִתְעֲבִיד.

תָּאנָא, הַאי מִצְחָא, אִתְפְּשַׁט בְּמָאתָן אֶלֶף סוּמָקֵי דְּסוּמָקֵי, דְּאִתְאַחֲדָן בֵּיהּ, וּכְלִילָן בֵּיהּ. וְכַד אִתְגַּלְיָיא מִצְחָא דְּזְעֵיר אַפִּין, אִית רְשׁוּתָא לְכֻלְּהוּ לְחַרְבָּא. וְכַד אִתְגַּלְיָיא מִצְחָא דְּרַעֲוָא דְּרַעֲוִין, דְּנָהִיר לְהַאי מִצְחָא, כְּדֵין כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְכִין. (קכ"ט, רל"ג)

וְתַנְיָא, עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע בָּתֵּי דִינִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּהַאי מִצְחָא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן נֶצַח (ס"א מִצְחָא וְכָל חַד אִקְרֵי נֶצַח).

וּבְאַתְוָון (דְּאַפִּין) רְצוּפִין, הוּא מֻצַח. וְאִית נֶצַח דְּאִינּוּן נְצָחִים. וְהַיְינוּ דְּתָנָן נֶצַח נְצָחִים. וְאִינּוּן בְּמִצְחָא, וּמִתְפַּשְׁטָן מִנֵּהוֹן בְּגוּפָא, בְּאַתְרִין יְדִיעָן.

תָּנְיָא, מַאי דִּכְתִיב, (שמואל א טו) וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם. הַאי רָזָא אוֹקִימְנָא, כָּל הַהוּא נֶצַח דְּאִתְפְּשַׁט בְּגוּפָא, זִמְנִין דְּתָלֵי עַל עָלְמָא לְמִידָּן, וְתָב וּמִתְחָרֵט וְלָא עָבִיד דִּינָא, אִי

תַּייבִין. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּקָאֵי בְּדוּכְתָּא דְּאִקְרֵי אָדָם, וְיָכִיל לְאִתְחָרְטָא. אֲבָל אִי בְּאֲתָר דְּאִתְקְרֵי רֹאשׁ, (בְּהַאי מִצְחָא) אִתְחֲזֵי וְאִתְגַּלְיָיא הַאי נֶצַח, לָאו הוּא עִידָּן וַאֲתָר לְאִתְחָרְטָא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּלָא הֲוָה מֵאֲתָר דְּאִקְרֵי אָדָם, דְּהָא לָא אִתְגְּלֵי פַּרְצוּפָא וְחוֹטָמָא, אֶלָּא מִצְחָא בִּלְחוֹדוֹי. וּבַאֲתָר דְּלָא אִשְׁתְּכַח פַּרְצוּפָא, לָא אִקְרֵי אָדָם. וּבְגִין כָּךְ לֹא אָדָם הוּא לְהַנְחֵם כְּנֶצַח דְּבִשְׁאַר תְּקוּנֵי גּוּפָא.

עֵינוֹי דְּרִישָׁא, מִשְׁתַּנְיָין מִשְׁאַר עַיְינִין, שְׁרִקוּתָא דְּבַגְבָּתָא, דְּעַל רֵיסֵי עַיְינִין, מִכַּחֲלָן (דְּכָל עַיְינִין מְכַחֲלָן) בְּאוּכְמָתָא, תַּלְיָין תִּלִּין עַל תִּלִּין דְּשַׂעֲרֵי, וְאִינּוּן תְּקוּנָא דְּעַל עַיְינִין, בְּרִישָׁא דְּמִצְחָא, וּמִתְאַחֲדָן מִתַּרְוַוייהוּ שְׁבַע מְאָה אַלְפֵי מָארֵי דְּאַשְׁגָּחוּתָא. (דְּעַל תְּרֵיסֵי דְּעַיְינִין)

בְּכִסוּתָא דְּעַיְינִין, לַהֲטִין אֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה רְבוֹא, דְּמִתְאַחֲדָן בְּגַבְינִין דְּאִינְהוּ כְּסוּתָא. וְאַשְׁגָּחוּתָא דְּעֵינָא דְּעַתִּיק יוֹמִין עָלַייהוּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּסַלְקִין אִינּוּן כְּסוּתָא, אִתְחֲזֵי כְּמַאן דְּאִתְעַר מִשְׁנָתֵיהּ, וְאִתְפַּקְחָן עֵינוֹי, וְחָמָאן לְעֵינָא פְּקִיחָא, וְאִתְסָחָן בְּחַד חְוָורָא דְּעֵינָא טָבָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) רוֹחֲצוֹת בֶּחָלָב. מַאי בֶּחָלָב. בְּחְוָורָא דְּלְעֵילָּא קַדְמָאָה (נ"א בְּחְוָורָא קַדְמָאָה דְּעֵינָא טָבָא). וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתְּכַח אַשְׁגָּחוּתָא דְּרַחֲמֵי. (ס"א וּבְגִין כָּךְ צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל סַלְקָא בְּגִין דְּיִפְקַח עֵינוֹי, וְיִתְסָחוּן בְּהַהוּא חְוָורָא)

וְעַל דָּא צַלֵּי דָּוִד, (תהלים מד) **עוּרָה לָמָּה תִּישָׁן יְיָ הָקִיצָה.**
דְּיִפְקַח עֵינוֹי, וְיִתְסְחוּן בְּהַהוּא חְוָורָא. וְכָל זִמְנָא דְּעֵינוֹי לָאו מִתְפַּקְחָן, כָּל מָאֲרִיהוֹן דְּדִינִין, כַּפְיָין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּשְׁאַר עַמִּין שַׁלְטִין עָלַיְיהוּ. וּבְזִמְנָא דְּיִפְקַח עֵינוֹי, יִתְסָחֲן בְּעֵינָא טָבָא, וְרַחֲמֵי עַל יִשְׂרָאֵל. וְאִסְתְּחַר (ס"א וְאִתְזְהַר) **עֵינָא, וְעָבִיד נוּקְמִין בְּשְׁאַר עַמִּין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (תהלים לה) **הָעִירָה וְהָקִיצָה. הָעִירָה: לְאִתְסָחֲאָה בְּהַהִיא חְוָורָא. הָקִיצָה: לְמֶעְבַּד נוּקְמִין לְאִינּוּן דְּכַפְיָין לוֹן.**

עֵינוֹי כַּד אִתְפַּקְחָן, אִתְחָזוּן שַׁפִּירִין כְּהֲנֵי יוֹנִים, בְּסוּמָק וְאוּכָם וְיָרוֹק, חְוָור לָא אִתְגְּלֵי, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאִסְתְּכַל בְּעֵינָא טָבָא, וּמִסְתְּחָאן כָּל אִינּוּן גַּוְונִין, בְּהַהוּא חְוָור.

מֵאִינּוּן גַּוְונִין דְּמִתְגַּלְיָין, נָפְקִין שִׁבְעָה עַיְינִין דְּאַשְׁגָּחוּתָא. דְּנַפְקֵי מֵאוּכְמָא (דף קל"ז ע"א) **דְּעֵינָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (זכריה ג) **עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם. מַאן אֶבֶן אַחַת. אוּכְמְתָא דְּעֵינָא.**

מִסּוּמָקָא, נָפְקִין שִׁבְעָה רְהִיטִין, דְּסַמְכִין (נ"א דְּסַחֲרָן) **לְסִטַר שְׂמָאלָא, וּמִתְלַהֲטִין בְּאֶשָּׁא דְּלִסְטַר צָפוֹן, וּמִתְאַחֲדָן לְאִתְפַּשְׁטָא בְּעָלְמָא, לְגַלָּאָה אָרְחִין דְּחַיָּיבַיָּא**

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (זכריה ד) שִׁבְעָה (ויחי רמ״ט) אֵלֶּה עֵינֵי יְיָ הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ.

מִירוֹקָא, נָפְקִין שִׁבְעָה טְהִירִין (ס״א נְהִירִין) דִקְטָרָא דִלְסִטְרָא דְרוֹמָא, (נ״א רְהִיטִין דְסַחֲרָאן לְסִטְרָא) וּמִתְאַחֲדָן לְאִתְפַּשְׁטָא בְעָלְמָא, לְגַלָאָה אָרְחִין וְעוֹבָדִין דִבְנֵי נָשָׁא, בֵּין טַב בֵּין בִּישׁ, דִכְתִיב, (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דַרְכֵי אִישׁ וְגוֹ׳.

וְכַד אִסְתְּחָאן בְּחִוָּרָא, מִשְׁתַּכְחִין כֻּלְהוּ לְאַשְׁגָּחָא לְכָל מָארֵי קִשׁוֹט, לְאוֹטָבָא עָלְמָא בְּגִינֵיהוֹן. וְכָל אַשְׁגָּחוּתָא דְהַהוּא חִוָּרָא, הֲוֵי לְטַב עַל יִשְׂרָאֵל. וְאַשְׁגַּח בְּסוּמָקָא לְמַאן דְעָאקִין לְהוּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ג) רָאֹה רָאִיתִי. רָאֹה: לְאוֹטָבָא לוֹן. רָאִיתִי: לְנַקָמָא לוֹן, מִדְעָקִין לוֹן, וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (תהלים מד) עוּרָה לָמָּה תִישַׁן יְיָ הָקִיצָה אַל תִּזְנַח לָנֶצַח. עוּרָה, וְהָקִיצָה, תְּרֵי אַשְׁגָּחוּתָא. תְּרֵי פְּקִיחִין. תְּרֵי טָבָן. רַחֲמֵי וְנוּקְמִין.

גַּוְונָא קַדְמָאָה, סוּמָקָא בְּגוֹ סוּמָקָא כָּלִיל וְסָתִים כָּל סוּמָקִין, מִקָמֵיהּ לָא אִתְחָזוֹן. סוֹחֲרָנֵיהּ דְהַהוּא סוּמָקָא, אַסְחַר חַד חוּטָא אוּכְמָא, וְאָקִיף לֵיהּ.

גַּוְונָא תִנְיָינָא, אוּכְמָא. כְּאַבְנָא חַד דְנָפִיק מִתְּהוֹמָא, חַד זְמַן לְאֶלֶף שְׁנִים, בְּיַמָּא רַבָּא. וְכַד נָפִיק הַאי אַבְנָא, אָתֵי רִגְשָׁא וְתָקְפָא עַל יַמָּא. וְקָלֵיהּ דְיַמָּא,

וְגַלְגַּלּוֹהִי אַזְלִין, וְאִשְׁתַּמְעוּ לְנוּנָא רַבָּא, דְּאִקְרֵי לְוִיָתָן. וְנָפִיק מִתְּהוֹמָא. וְהַאי אַבְנָא מִתְגַּלְגְּלָא בְּתוּקְפָּא דְּיַמָּא, וְנָפִיק לְבַר. וְהִיא אוּכְמָא, דְּכָל אוּכְמִין סְתִימִין קָמֵיהּ. (ס"א וְהָא אוּקְמוּהָ דְּכָל אוּרְחִין סְתִימִין קַמָּה) וְכַךְ הִיא אוּכְמוּתָא דְּעֵינָא אוּכְמָא, דְּכָלִיל וְסָתִים כָּל שְׁאַר אוּכְמִין. וְסוּחֲרָנִיהּ דְּהַהוּא אוּכְמָא, אַסְחַר חַד חוּטָא סוּמָקָא, (ס"א לְסִטַר חַד) וְאָקִיף לְהַהוּא אוּכְמָא.

גַּוְונָא תְּלִיתָאָה. יְרוֹקָא דִּירוֹקֵי, דְּכָלִיל וְסָתִים כָּל יְרוֹקִין. וּבְסוֹחֲרָנִיהּ דְּהַהוּא יְרוֹקָא, אַסְחָרוּ תְּרֵין חוּטִין. חוּטָא סוּמָקָא לְסִטַר חַד. וְחַד חוּטָא אוּכְמָא לְסִטַר חַד. וְאַקִּיפִין לְהַהוּא יְרוֹקָא.

וְכַד אִסְתְּחַר (נ"א אִתְגְּלֵי) חִוָּרָא, וְאִסְתְּחָרֵי עֵינָא, כָּל אִינּוּן גַּוְונִין לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וּמִשְׁתַּקְּעִין לְתַתָּא (סוּמָקָא יְרוֹקָא אוּכְמָא). לָא אִתְחֲזֵי בַּר הַהוּא חִוָּרָא, דְּנָהִיר מֵעַתִּיק יוֹמִין. וּנְהִירִין מִנֵּיהּ כָּל אִינּוּן דִּלְתַתָּא. (נ"א הוּא).

וְלֵית גַּוְונָא אִתְחֲזֵיָא, בַּר הַהוּא חִוָּרָא בִּלְחוֹדוֹי. וּבְגִין כַּךְ אִסְתְּלָקוּ כָּל מָאֲרֵיהוֹן דְּסוּמָקָא וְאוּכְמָא, דְּאִינּוּן תְּאוֹמִין כַּחֲדָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ד) שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת. מַאי מִן הָרַחְצָה. מֵהַהוּא אַסְחוּתָא דְּעֵינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת. מִתְעָרְבָן דָּא בְּדָא, וְאִתְדַּבְּקָן דָּא בְּדָא.

וּמַה דְּאָמַר שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת. כְּלוֹמַר, חֲוָורָא דִּלְהוֹן, כְּהַהוּא חֲוָורָא דְּעַיְינִין, כַּד אַסְחָן בְּחַוָורְתָּא דְּעֵינָא עִלָּאָה.

וְדָא זְמִינִין לְמִנְדַּע צַדִּיקַיָּיא, לְמֶחֱזֵי בְּרוּחָא דְּחָכְמְתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נד) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ. אֵימָתַי בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן. וּכְתִיב (במדבר יד) אֲשֶׁר עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה אַתָּה יְיָ, וּכְדֵין פִּקְיחוּתָא דְּעַיְינִין לְטַב.

וְאִית פִּקְיחוּתָא דְּעַיְינִין לְטַב. וְאִית פִּקְיחוּתָא דְּעַיְינִין לְבִישׁ. כְּמָה דִּכְתִיב, (דניאל ט) פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְגוֹ׳. וְדָא הָכָא לְטַב, וּלְבִישׁ. וּכְתִיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָה יְרוּשָׁלַם נָוֶה שַׁאֲנָן אֹהֶל בַּל יִצָּעֵן בַּל יִסַּע יְתֵדוֹתָיו לָנֶצַח הָא הָכָא לְטַב וּלְבִישׁ. דְּלָא אִתְעֲבִיד דָּא בְּלָא דָּא.

תָּנָא בְּצִנְיעוּתָא דְּסִפְרָא, מַהוּ עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָה יְרוּשָׁלַם נָוֶה שַׁאֲנָן. וְכִי יְרוּשָׁלַם נָוֶה שַׁאֲנָן הוּא, וְהָא כְּתִיב (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ. וּבַאֲתָר דְּאִשְׁתְּכַח צֶדֶק, לָאו שָׁקִיט, וְלָאו שַׁאֲנָן הוּא. אֶלָּא עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָה יְרוּשָׁלַם נָוֶה שַׁאֲנָן, נָוֶה שַׁאֲנָן, לְעַתִּיק יוֹמִין אִתְמַר, (דְּיִשְׁגַּח בְּאִלֵּין עַיְינִין) דְּהַהוּא עֵינָא שָׁקִיט וְשַׁאֲנַן. עֵינָא דְּרַחֲמֵי, עֵינָא דְּלָא נָטִיל מֵאַשְׁגָּחוּתָא דָּא, לְאַשְׁגָּחוּתָא אַחֲרָא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב (קמ״ו ע״ב), עֵינֶךָ תִּרְאֶינָּה חָסֵר יו״ד, וְלָא עֵינֶיךָ. וּמַה דְּאָמַר

יְרוּשָׁלַם וְלָא צִיּוֹן, הָכִי אִצְטְרִיךְ, לְאַכְפְּיָיא (דף קל"ז ע"ב)
לְדִינָא, דְּאִשְׁתְּכַח בָּהּ וּלְרַחֲמָא עָלָהּ.
וְתָאנָא, כְּתִיב (דברים יא) עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה
וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה, (הֲדָא הוּא דִכְתִיב צַדֶּק יָלִין בָּהּ דְּבָהּ אִשְׁתְּכַחוּ
גִּזְרֵי דִּדִינִין יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר אַתְרֵי) (נ"א דִכְתִיב צַדֶּק יָלִין בָּהּ דְּבָהּ אִשְׁתְּכַחוּ גִּזְרֵי דִּדִינִין יַתִּיר
מִכָּל שְׁאַר אַתְרֵי וְתָאנָא, כְּתִיב (דברים יא) עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה)
וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, יִשְׁתְּכַח בָּהּ עֵינָא חַד דְּרַחֲמֵי. עֵינָא
דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים
גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ. כֵּיוָן דְּאָמַר רַחֲמִים, מַהוּ גְּדוֹלִים. אֶלָּא
אִית רַחֲמֵי, וְאִית רַחֲמֵי. רַחֲמֵי דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִין, אִינּוּן
אִקְרוּן רַחֲמִים גְּדוֹלִים. רַחֲמֵי דְּזְעֵיר אַנְפִּין, אִקְרוּן רַחֲמִים
סְתָם. (מהנ"א הוא: מְשׁוּם דְּאִית בֵּיהּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי) וּבְגִין כָּךְ
וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ, דְּעַתִּיק יוֹמִין.
תָּאנָא בְּהָנֵי עַיְינִין, בְּתְרִין גַּוְונִין מִנַּיְיהוּ, בְּסוּמָקָא
וְאוּכְמָא, שָׂרָאן תְּרִין דִּמְעִין. וְכַד בָּעֵי קוּדְשָׁא
דְּקוּדְשִׁין לְרַחֲמָא עַל יִשְׂרָאֵל, אָחִית תְּרִין דִּמְעִין,
לְאִתְבַּסְמָא בְּיַמָּא רַבָּא. מַאן יַמָּא רַבָּא. יַמָּא דְּחָכְמְתָא
עִלָּאָה. כְּלוֹמַר דְּיִתְסְחוֹן בְּנַהֲרָא (ס"א בְּחִוָּרָא) בְּמַבּוּעָא דְּנָפִיק
מֵחָכְמְתָא רַבָּא, וּמְרַחֵם לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.
חוֹטָמָא. תָּאנָא בְּצִנִּיעוּתָא דְּסִפְרָא, חוֹטָמָא דְּזְעֵיר
אַנְפִּין. בְּחוֹטָמָא אִשְׁתְּמוֹדַע פַּרְצוּפָא. בְּהַאי

חוֹטָמָא אִתְפָּרְשָׁא מִלָּה דִּכְתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְגוֹ'. עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ, בְּהַאי תְּנָנָא, אִתְכְּלָלוּ אֶשָּׁא, וְגַחֲלֵי דְּנוּרָא. דְּלֵית (ס"א בְּחוֹטָמָא אִשְׁתְּמוֹדַע פַּרְצוּפָא תְּלַת שַׁלְהוֹבִין מִתּוֹקְדָן בְּנוּקְבוֹי מְהַאי חוֹטָמָא אִתְפַּשְׁטָן תְּלַת גַּוְונֵי תְּנָנָא וְאֶשָּׁא וְגַחֲלֵי דְּנוּרָא דִּכְתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ. וְלֵית) תְּנָנָא בְּלָא אֶשָּׁא, וְלָא אֶשָּׁא בְּלָא תְּנָנָא. וְכֻלְּהוּ אִסְתְּלִיקוּ (ס"א אִתְדְּלִיקוּ) וְנָפְקֵי מֵחוֹטָמוֹי.

וְתָאנָא, כַּד אִתְחַבָּרוּ תְּלַת אִלֵּין, דִּכְלִילָן בְּהַאי תְּנָנָא, דְּנָפִיק מֵחוֹטָמָא. אִתְקַמַּט חוֹטָמָא, וְנָשִׁיב וְנָפִיק תְּנָנָא אוֹכְמָא וְסוֹמָקָא. וּבֵין תְּרֵי (נ"א בְּתַרֵי) גְּוונֵי. וְקָרֵינָן לֵיהּ, אַף וְחֵימָה וּמַשְׁחִית. וְאִי תֵּימָא אַף וְחֵימָה כְּתִיב, (דברים ט) כִּי יָגוֹרְתִּי מִפְּנֵי הָאַף וְהַחֵימָה, דְּאִינּוּן תְּנָנָא אוֹכְמָא וְסוֹמָקָא, מַשְׁחִית מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (בראשית יג) לִפְנֵי שַׁחֵת יְיָ אֶת סְדוֹם וְאֶת עֲמוֹרָה. שַׁחֵת הַמַּשְׁחִית, בְּנוּרָא דָּלִיק מוֹקְדָא.

וְתָאנָא, חֲמֵשׁ גְּבוּרָאן אִינּוּן, בְּהַאי זְעֵיר אַנְפִּין. וְאִסְתְּלָקוּ לְאֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה גְּבוּרָאן. וּמִתְפַּשְׁטָאן בְּחוֹטָמוֹי. בְּפוּמָא. בְּדְרוֹעוֹי. בִּידִין. בְּאֶצְבְּעִין. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ. גְּבוּרוֹת כְּתִיב, כְּתִיב הָכָא גְּבוּרוֹת, וּכְתִיב הָתָם, (דברי הימים א כט) לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כַּד אִתְחַבְּרָאן כֻּלְּהוּ גְּבוּרָאן כַּחֲדָא, אִתְקְרֵי גְּבוּרָה חֲדָא.

וְכֻלְּהוּ גִּבּוֹרָאן, שִׁרְיָאן לְנַחְתָּא מֵחוֹטָמוֹי. וּמֵהַאי תַּלְיָין, אֶלֶף (אַלְפִין) וְאַרְבַּע מְאָה רִבּוֹא, לְכָל חַד מִנַּיְיהוּ. וּבְהַאי תְּנָנָא דְּאַפִּיק מֵחוֹטָמוֹי, תַּלְיָין אֶלֶף (אַלְפִין רִבּוֹא) וְאַרְבַּע מְאָה (וְחָמֵשׁ) דְּסָטַר גְּבוּרָה דָּא. וְכֻלְּהוּ גִּבּוֹרָאן תַּלְיָין מֵהַאי חוֹטָמָא, דְּכְתִיב, (תהלים קמה) דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וְגוֹ'. וְכַד שָׁאֲרֵי גְּבוּרָה דָּא, כֻּלְּהוּ גִּבּוֹרָאן מִתְלַהֲטָן וְשָׁטָאן, (נ"א וְנַחְתִּין) עַד דְּנַחְתָּן לְלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. כְּתִיב, (בראשית יט) כִּי מַשְׁחִיתִים אֲנַחְנוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה. וּכְתִיב (בראשית יג) לִפְנֵי שִׁחֵת יְיָ אֶת סְדוֹם אֶת עֲמוֹרָה. וּכְתִיב, (בראשית יט) וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, לֹא דַּיִּין לָרְשָׁעִים וְכוּ', אֶלָּא דְּמְהַפְּכֵי מִדַּת רַחֲמִים לְמִדַּת הַדִּין.

וְהֵיאַךְ מְהַפְּכֵי, וְהָא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי. אֶלָּא בְּכָל זִמְנָא דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִין, רֵישָׁא חִוָּורָא, (אִתְגַּלְיָיא) רַעֲוָא דְּרַעֲוִין, אִתְגַּלְיָין, רַחֲמִין רַבְרְבִין אִשְׁתְּכָחוּ בְּכֻלָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא, כָּל זַיְינִין (ס"א דִּינִין) דְּזָעִיר אַפִּין זְמִינִין, וְכִבְיָכוֹל רַחֲמֵי, עָבִיד דִּינָא, הַהוּא עַתִּיקָא דְּכֻלָּא. דְּתַנְיָא, כַּד אִתְגַּלְיָיא עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, רַעֲוָא דְּרַעֲוִין, כֻּלְּהוּ בּוֹצִינֵי דְּאִתְקְרוּן בִּשְׁמָא דָּא, נְהִירִין. וְרַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ בְּכֻלָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּלָא אִתְגְּלֵי טְמִירָא דְּטְמִירִין, וְלָא אִתְנְהָרָן אִלֵּין בּוֹצִינֵי. מִתְעָרִין דִּינִין,

וְאִתְעֲבִיד דִּינָא. מַאן גָּרִים לְהַאי דִּינָא. רַעֲוָא דְּרַעֲוִין דְּלָא אִתְגְּלֵי, וּבְגִין כָּךְ מְהַפְּכִין חַיְּיבַיָּא רַחֲמֵי לְדִינָא. וּמָה דְּאָמַר הָכָא, מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. בְּזֵעִיר אַפִּין אִתְמַר. וּמַשְׁמַע דִּכְתִיב מִן הַשָּׁמַיִם, אֵשׁ וּמַיִם. רַחֲמֵי וְדִינָא. לְאַפָּקָא מַאן דְּלֵית בֵּיהּ דִּינָא כְּלָל.

תָּאנָא, הַאי חוֹטָמָא זְעִיר. וְכַד שָׁאֲרֵי תְּנָנָא (דף קל"ח ע"א) לְאַפָּקָא, נָפִיק בִּבְהִילוּ, וְאִתְעֲבֵד דִּינָא. וּמַאן מְעַכֵּב לְהַאי חוֹטָמָא דְּלָא יָפִיק תְּנָנָא, חוֹטָמָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּהוּא אִקְרֵי אֶרֶךְ אַפַּיִם מִכֹּלָּא.

וְהַיְינוּ רָזָא דְּתָנֵינָן, (שמות לד) יְיָ יְיָ פָּסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ. בְּכֻלְּהוּ אַתָּר דְּשָׁמָא אַדְכַּר תְּרֵי זִמְנֵי, פָּסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ, כְּגוֹן (בראשית כב) אַבְרָהָם אַבְרָהָם. (בראשית מו) יַעֲקֹב יַעֲקֹב. (שמואל א ג) שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל. כֻּלְּהוּ פָּסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ. חוּץ מִמֹּשֶׁה, דְּלָא פָּסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ. מַאי טַעֲמָא. אַבְרָהָם אַבְרָהָם, בַּתְרָאָה שְׁלִים, קַדְמָאָה לָא שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא שְׁלִים בְּעֶשֶׂר נִסְיוֹנֵי, וּבְגִין כַּךְ פָּסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ, דְּהַשְׁתָּא לָא הֲוָה אִיהוּ כִּדְקַדְמֵיתָא.

יַעֲקֹב יַעֲקֹב, בַּתְרָאָה שְׁלִים, קַדְמָאָה לָא שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא אִתְבָּשַׂר בְּיוֹסֵף, וְשָׁרַאת עָלֵיהּ שְׁכִינְתָּא. וְעוֹד, דְּהַשְׁתָּא אִשְׁתְּלִים בְּאַרְעָא, אִילָנָא קַדִּישָׁא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, בְּשִׁבְעִין עַנְפִין, מַה דְּלָא הֲוָה

בְּקַדְמִיתָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, בַּתְרָאָה שְׁלִים, קַדְמָאָה לָא שְׁלִים, וּפְסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ. שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, טַעֲמָא פְּסִיק בְּגַוֵּיהּ. מַאי טַעְמָא. בַּתְרָאָה שְׁלִים, קַדְמָאָה לָא שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא הוּא נְבִיאָה, וְקוֹדֶם לָכֵן לָא הֲוָה נְבִיאָה. אֲבָל מֹשֶׁה מֹשֶׁה, לָא אַפְסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ, דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִיד, שְׁלִים הֲוָה. דִּכְתִיב, וַתֶּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. (שמות ב)

אוּף הָכָא יְיָ יְיָ, פְּסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ, קַדְמָאָה שְׁלִים, בַּתְרָאָה שְׁלִים בְּכֻלְּהוּ. וּמֹשֶׁה, בַּאֲתַר דְּיָנָא אָמַר, לְנַחְתָּא לוֹן מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, רַחֲמִין לְזָעִיר אַנְפִּין. דְּהָכִי תָּנֵינָן, כַּמָּה חֵילָא דְּמֹשֶׁה, דְּאָחִית מְכִילָן דְּרַחֲמֵי לְתַתָּא. וְכַד אִתְגְּלֵי עַתִּיקָא בְּזָעִיר אַפִּין, כֻּלָּא בְּרַחֲמֵי אִתְחָזוֹן. וְחוֹטָמָא אִשְׁתְּכִיךְ, וְאֶשָּׁא וּתְנָנָא לָא נָפִיק, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה מח) וְתִהְלָתִי אֶחֱטָם לָךְ.

וְתָאנָא, בְּתֵרִין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, בְּחַד נוּקְבָא נָפִיק תְּנָנָא, לָהִיט, וּמִשְׁתַּקְעָא בְּנוּקְבָא דְּתִהוֹמָא רַבָּא. וּמֵחָד נוּקְבָא, נָפִיק אֶשָּׁא דְּאוֹקִיד בְּשַׁלְהוֹבוֹי, וּמִתְלַהֲטָא (בְּאַרְבַּע אֶלֶף) בְּאֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה עָלְמִין דְּבִסְטַר שְׂמָאלָא. וּמַאן דְּגָרִים לְקָרְבָא בְּהַאי, אִקְרֵי אֵשׁ יְיָ. אֶשָּׁא דְּאָכְלָא וְאוֹקִיד כָּל שְׁאַר אֶשִּׁין. וְהַאי אֶשָּׁא לָא אִתְבְּסָם, אֶלָּא בְּאֶשָּׁא דְּמַדְבְּחָא. וְהַאי תְּנָנָא דְּנָפִיק מִנּוּקְבָא

אַחֲרָא, לָא אִתְבְּסָם אֶלָּא בִּתְנָנָא דְּקָרְבְּנָא. (דְּמַדְבְּחָא).
וְכֹלָּא תַּלְיָיא בְּחוֹטָמָא, בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, (בראשית ח) **וַיָּרַח יְיָ**
אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. דְּכֹלָּא בְּחוֹטָמָא תַּלְיָין, לְאָרְחָא
הַאי חוֹטָמָא, בִּתְנָנָא, וְאֶשָּׁא סוּמָקָא. וּבְגִין כַּךְ אִתְקַבָּל
בְּרַעֲוָא. וְהַאי (הוא) **דִּכְתִיב,** (במדבר יב) **וַיִּחַר אַף יְיָ.** (דברים יא)
וְחָרָה אַף יְיָ. (שמות כב) **וְחָרָה אַפִּי.** (דברים ו) **פֶּן יֶחֱרֶה אַף יְיָ.**
כֹּלָּא בְּזִעִיר אַפִּין אִתְמַר, וְלָא בְּעַתִּיקָא.
תָּאנָא, כְּתִיב (דניאל ט) **הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמַע הַאי** (ס"א
תָּאנָא בְּצִנְיעוּתָא דְּסִפְרָא דְּרִגְּא (ס"א עַקִּימָא) עֲמִיקָא לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ וְדָא)
אִיהוּ אוּדְנָא דְּאִתְעֲבִיד תְּחוֹת שַׁעֲרֵי. וְשַׁעֲרֵי תַּלְיָין עֲלֵיהּ.
(וְאוּדְנָא הוּא לְמִשְׁמַע) **וְאוּדְנָא אִתְעֲבִיד בִּרְשׁוּמֵי דְּרִשְׁימִין לְגָאוֹ.**
כְּמָה דְּעֲבִיד (ס"א דְּבָארֵי) **דַּרְגָּא בְּעַקִּימָא,** (לְהַאי וּלְהַאי) **מַאי**
טַעְמָא בְּעַקִּימָא. (ס"א בְּגִין דְּיִתְעֲבַד קָלָא לְאָעְלָא לְמוֹחָא וְיִבְחִין בְּמוֹחָא וְלָא
בְּבֶהֱילוּ) **בְּגִין לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ וְתָאנָא, מֵהַאי עַקִּימָא דְּבְגוֹ**
אוּדְנִין, תַּלְיָין כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּגַדְפִּין, דִּכְתִיב בְּהוּ, (קהלת
י) **כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר.**
בְּגוֹ אוּדְנָא, נָטִיף מִגּ' חַלְּלֵי דְּמוֹחָא, לְהַאי נוּקְבָּא
דְּאוּדְנִין. וּמֵהַהוּא נְטִיפָא, עָיֵיל קָלָא בְּהַהוּא
עַקִּימָא, וְאִתְצְרִיךְ בְּהַהוּא נְטִיפָא, בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. טָב,
דִּכְתִיב, (תהלים סט) **כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ. בִּישׁ, דִּכְתִיב,**
(במדבר יא) **וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ.**

וְהַאי אוּדְנָא סָתִים לְבַר. וַעֲקִימָא עָיֵיל לְגוֹ, לְהַהוּא נוּקְבָא דִּנְטִיפָא מִן מוֹחָא, בְּגִין לְמִכְנַשׁ קָלָא לְגָאוּ, דְּלָא יִפּוּק לְבַר, וְיֵהֵא נָטִיר וְסָתִים מִכָּל סִטְרוֹי. בְּגִין כָּךְ הוּא רָזָא. וַוי לְהַהוּא דְּמְגַלֵּי רָזִין, דְּמַאן דְּמְגַלֵּי רָזִין כְּאִילּוּ אַכְחִישׁ תִּקּוּנָא דִּלְעֵילָּא. דְּאִתְתְּקַן לְמִכְנַשׁ רָזִין, וְלָא יִפְּקוּן לְבַר.

תַּנְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּצַוְוחִין יִשְׂרָאֵל בְּעָאקָא, וְשַׁעֲרֵי מִתְגַּלְיָין מֵעַל אוּדְנִין, כְּדֵין עָיֵיל קָלָא בְּאוּדְנִין, בְּהַהוּא נוּקְבָא דְּנָטִיף מִמּוֹחָא, וְכָנַשׁ (וּבָטַשׁ) בְּמוֹחָא. וְנָפִיק בְּנוּקְבֵי דְּחוֹטָמָא. וְאִתְזְעַר חוֹטָמָא, וְאִתְחַמָּם, (ס"א וְאִתְקַמַט) וְנָפִיק אֶשָּׁא וּתְנָנָא מֵאִינּוּן נוּקְבִין, וּמִתְעָרִין (דף קכ"ח ע"ב) כָּל גְּבוּרָאן, וְעָבִיד נוּקְמִין.

וְעַד לָא נָפְקִין מֵאִינּוּן נוּקְבִין אֶשָּׁא וּתְנָנָא,, סָלִיק הַהוּא קָלָא לְעֵילָּא, וּבָטַשׁ בְּרִיחָא דְּמוֹחָא (ס"א בְּרֵישָׁא בְּמוֹחָא), וְנַגְדִּין תְּרִין דְּמְעִין מְעַיְינִין, וְנָפַק מִנְּחִירוֹי תְּנָנָא וְאֶשָּׁא, בְּהַהוּא קָלָא דְּנָגִיד לוֹן לְבַר.

בְּהַהוּא קָלָא דְּעָיֵיל בְּאוּדְנִין, אִתְמַשְׁכָאן וּמִתְעָרָן (ס"א מִתְעָרְבִין) כּוּלֵי הַאי, בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ. בְּהַהִיא שְׁמִיעָה דְּהַהוּא קָלָא, אִתְעַר מוֹחָא. (כְּלָא) תָּנָא, כְּתִיב הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ, כְּלוֹמַר אַרְכִּין (ס"א אוּדְנִין). שִׁית מְאָה אֶלֶף רִבּוֹא אִינּוּן

מָארֵיהוֹן דְּגַדְפִּין, דְּתַלְיָין בְּאִלֵּין אוּדְנִין. וְכֹלָּא אִתְקְרוּן אָזְנֵי יְיָ. וּמַה דְּאִתְמַר הַטֵּה יְיָ אָזְנְךָ, אָזְנְךָ בְּוַדַּאי אַפִּין אִתְמַר.

מִסְטָרָא דְּחַד חַלָּא דְּמוֹחָא תַּלְיָין אוּדְנִין. וּמֵחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּנָפְקִין מֵהַהוּא חַלָּא, דָּא הוּא (ס״א אִית) תַּרְעָא חַד, דְּנָגִיד וְנָפִיק וְאִתְפַּתַּח בְּהַהוּא נוּקְבָא דְּאוּדְנָא, דִּכְתִיב, (איוב לד) כִּי אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן. וּכְתִיב (תהלים ז) וּבוֹחֵן לִבּוֹת וּכְלָיוֹת. וּמִסְטָרָא דְּאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּהַהוּא חַלָּא, דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּאִתְפַּשְׁטוּתָא בְּגוּפָא, בַּאֲתָר דְּלִבָּא שַׁארֵי, מִתְפַּשַּׁט הַהוּא חַלָּא דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין, וְאוּדְנָא קָרֵי בֵּיהּ בְּחִינָה, וּבְלִבָּא קָרֵי בֵּיהּ בְּחִינָה, מִשּׁוּם דְּמֵאֲתָר חַד מִתְפַּשְׁטִין. (ס״א בְּהַהוּא נוּקְבָא דְּאוּדְנָא וּמִסְטָרָא דְּאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּהַהוּא חַלָּא דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין אִתְפְּשָׁט בְּגוּפָא בַּאֲתַר דְּלִבָּא שָׁארֵי וְעַל דָּא בְּאוּדְנָא קָרֵי בֵּיהּ בְּחִינָה וּבְלִבָּא קָרֵי בֵּיהּ בְּחִינָה דִּכְתִיב כִּי אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וּכְתִיב בּוֹחֵן לִבּוֹת וּכְלָיוֹת מִשּׁוּם דְּמֵאֲתָר חַד מִתְפַּשְׁטִין)

תָּאנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, כְּמָה דְּאוּדְנָא דָּא אַבְחַן בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ, כַּךְ כֹּלָּא. דְּבִזְעִיר אַפִּין אִית סִטְרָא דְּטָב וּבִישׁ. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. רַחֲמֵי וְדִינָא. וְהַאי אוּדְנָא כְּלִיל בְּמוֹחָא וּמִשּׁוּם דְּאִתְכְּלִל בְּמוֹחָא וּבַחֲלָּא חַד. אִתְכְּלִיל בְּקָלָא דְּעָיֵיל בֵּיהּ. וּבְאוּדְנָא קָרֵי בֵּיהּ שְׁמִיעָה. וּבְשְׁמִיעָה אִתְכְּלִיל בִּינָה. שְׁמַע: כְּלוֹמַר, הָבֵן אִשְׁתְּכַח (ס״א וְאִסְתַּכַּל) דְּכֹלָּא בְּחַד מַתְקָלָא אִתְקַל. וּמִלִּין אִלֵּין לְמָארֵיהוֹן

דְּמָארִין אִתְיְהָבָן, לְמִשְׁמַע וּלְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (חבקוק ג) יְיָ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי וְגוֹ׳, הַאי קְרָא אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּכַד נְבִיאָה קַדִּישָׁא, (ס"א מְהֵימְנָא) שָׁמַע, וְאִסְתַּכַּל, וְיָדַע, וְקָאִים עַל תְּקוּנִין אִלֵּין, כְּתִיב יָרֵאתִי, תַּמָּן יָאוּת הוּא לְדַחֲלָא וּלְאִתְבָּר קַמֵּיהּ, הַאי בְּזֵעִיר אַפִּין אִתְמַר.

כַּד אִסְתַּכַּל וְיָדַע מַה כְּתִיב. יְיָ פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ. הַאי לְעַתִּיק יוֹמִין אִתְמַר. וּבְכֹל אֲתָר דְּיִשְׁתְּכַח, יְיָ יְיָ, בְּיו"ד ה"א תְּרֵי זְמָנֵי, אוֹ בְּאָלֶף דָּל"ת, וְיו"ד ה"א, חַד לְזֵעִיר אַפִּין, וְחַד לְעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ חַד, וְחַד שְׁמָא אִקְרוּ.

וְתָנֵינָן אֵימָתַי אִקְרֵי שֵׁם מָלֵא. בְּזִמְנָא דְּכְתִיב יְיָ אֱלֹהִים. דְּהַאי הוּא שֵׁם מָלֵא דְּעַתִּיק דְּכֻלָּא, וְדְזֵעִיר אַנְפִּין. וְכֻלָּא הוּא שֵׁם מָלֵא אִקְרֵי. וּשְׁאַר לָא אִקְרֵי שֵׁם מָלֵא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, (בראשית ב) וַיְטַע יְיָ אֱלֹהִים, שֵׁם מָלֵא בְּנִטְיעוּת גִּנְתָּא. וּבְכֹל אֲתָר, יְיָ אֱלֹהִים, אִתְקְרֵיא שֵׁם מָלֵא. יְיָ יְיָ, כֻּלָּא הוּא בְּכֻלָּא. וְהַהוּא זִמְנָא אִתְעָרוּן רַחֲמִין בְּכֻלָּא.

יְיָ פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ, לְעַתִּיק יוֹמִין אִתְמַר. מַאן פָּעָלְךָ. זְעֵיר אַפִּין. בְּקֶרֶב שָׁנִים, אִינּוּן שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, דְּאִקְרוּן יְמֵי קֶדֶם, וְלָא אִקְרוּן שְׁנוֹת עוֹלָם.

שְׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת אִינּוּן יְמֵי קֶדֶם. שְׁנוֹת עוֹלָם אִלֵּין יְמֵי עוֹלָם. וְהָכָא בְּקֶרֶב שְׁנִים, מַאן שְׁנִים. שְׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת. חַיֵּיהוּ לְמַאן. חַיֵּיהוּ לְזֵעִיר אַפִּין. דְּכָל נְהִירוּ דִּילֵיהּ מֵאִינּוּן שְׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת אִתְקְיָימוּ, וּבְגִין כָּךְ אָמַר חַיֵּיהוּ. בְּרוֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר, לְהַהוּא חֶסֶד עִלָּאָה דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, דְּבֵיהּ אִתְעַר רַחֲמִין לְכֹלָּא, לְמַאן דְּבָעֵי לְרַחֲמָא, וּלְמַאן דְּיֵאוֹת לְרַחֲמָא.

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַסְהַדְנָא עָלַי שְׁמַיָּא, וּלְכָל אִלֵּין דְּעָלְמָא קַיְימִין. דְּחַדָּאן מִלִּין אִלֵּין, בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. וְחַדָּאן בִּלְבָאֵי מִלָּי, וּבְגוֹ פָּרוֹכְתָּא עִלָּאָה דְּפַרְיְסָא עַלְמָא, מִתְטַמְּרִין, וְסַלְּקִין, וְגָנְיז לְהוּ עַתִּיקָא דְּכֹלָּא, גָּנִיז וְסָתִים מִכֹּלָּא. וְכַד שָׁרֵינָא לְמַלְּלָא, לָא הֲווֹ יָדְעִין חַבְרַיָּיא, דְּכָל הָנֵי מִלִּין קַדִּישִׁין מִתְעָרִין הָכָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיכוֹן חַבְרַיָּיא דְּהָכָא. וְזַכָּאָה חוּלָקִי עִמְּכוֹן, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ'. מַאן עַמָּא קַדִּישָׁא כְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בֵּהּ (דברים לג) אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ, דְּכְתִיב (שמות טו) מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ. מִשּׁוּם דְּאִתְדַּבְקוּתָא דִּלְהוֹן הוּא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּעָלְמָא דֵּין. וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי יַתִּיר מֵהָכָא. (דף קל"ט ע"א) דְּהָתָם לָא מִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ, מֵהַהוּא צְרוֹרָא דְּצְרִירִין

בֵּיהּ צַדִּיקַיָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ, וְלָא כְּתִיב הַדְּבֵקִים לַיְיָ, אֶלָּא בַּיְיָ מַמָּשׁ.

תָּאנָא, כַּד נָחִית מִן דִּיקְנָא יַקִּירָא עִלָּאָה, דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סָתִים וְטָמִיר מִכֹּלָּא, מִשְׁחָא דְּרְבוּת קַדִּישָׁא, לְדִיקְנָא דְּזְעֵיר אַפִּין. אִתְתָּקַן דִּיקְנָא דִּילֵיהּ, בְּתִשְׁעָה תִּקוּנִין. וּבְשַׁעֲתָא דְּנָהִיר דִּיקְנָא יַקִּירָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, בְּהַאי דִּיקְנָא דְּזְעֵיר אַפִּין, נַגְדִּין תְּלִיסַר מַבּוּעִין דְּמִשְׁחָא עִלָּאָה, בְּהַאי דִּיקְנָא. וּמִשְׁתַּכְחִין בֵּיהּ, עֶשְׂרִין וּתְרֵין תִּקוּנִין. וּמִנֵּיהּ נַגְדִּין, עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון (ס״א דְּאוֹרַיְיתָא) **דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.** (מתחיל מסוף קל״ח ע״ב) (נ״א וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, מְשׁוּם דְּאִתְדַּבְּקוּתָא דִּילְהוֹן הוּא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי יַתִּיר מֵהָכָא דְּהָתָם לָא מִתְפָּרְשִׁין מֵהַהוּא צְרוֹרָא דְּחַיֵּי דְּצַרוֹרִין בֵּיהּ צַדִּיקַיָּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ בַּיְיָ מַמָּשׁ עֲלַיְיכוּ כְּתִיב אֲשֶׁרְיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָּמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיְיָ וּכְתִיב מִי כָּמוֹךָ בָּאֵלִים יְיָ הַשְׁתָּא אִתְכַּוָונוּ דַּעְתָּא לְאוּקוֹרֵי לְמַלְכָּא וּלְאוּקִיר יְקָרָא דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא, תָּנָא מִתְתָּקֵן דִּיקְנָא עִלָּאָה דִּיקְנָא קַדִּישָׁא בט׳ תִּקוּנִין וְדָא אִיהוּ דִּיקְנָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין וְכַד נָחִית מִן דִּיקְנָא יַקִּירָא עִילָּאָה דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא בְּהַאי דִּיקְנָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין נַגְדִּין י״ג מַבּוּעִין דְּמִשְׁחָא עִילָּאָה בְּהַאי דִּיקְנָא וּמִשְׁתַּכְחִין בֵּיהּ כ״ב תִּקוּנִין וּמִנֵּיהּ נַגְדִּין כ״ב אַתְוָון דש״ק)

וְאִם תֹּאמַר דִּיקְנָא לָא אִשְׁתְּכַח, וְלֹא אָמַר שְׁלֹמֹה אֶלָּא לְחָיָיו. (שיר השירים ה) (וְלָא קְאָרֵי דִּיקְנָא) **אֶלָּא הָכִי תָּאנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, כָּל מַה דְּאַטְמַר וְגָנִיז, וְלָא אִדְכַּר וְלָא אִתְגַּלְיָיא. הַהוּא מִלָּה חֲוֵי עִלָּאָה וְיַקִּירָא מִכֹּלָּא,** (מְשׁוּם) **וּבְגִין דָּא הוּא סָתִים וְגָנִיז. וְדִיקְנָא מְשׁוּם דְּהוּא שְׁבָחָא וּשְׁלֵימוּתָא, וְיַקִּירוּתָא מִכָּל פַּרְצוּפָא, גַּנְזֵיהּ קְרָא, וְלָא אִתְגַּלְיָיא.**

וְתָאנָא, הַאי דִּיקְנָא דְּאִיהוּ שְׁלֵימוּתָא דְּפַרְצוּפָא וְשַׁפִּירוּתָא דְּזְעֵיר אַפִּין, נָפִיק מֵאוּדְנוֹי, וְנָחִית וְסָלִיק וְחָפֵי, בְּתַקְרוֹבָא דְּבוּסְמָא. מַאי תַּקְרוֹבָא דְּבוּסְמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ה) לְחָיָיו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם (וְלֹא עֲרוּגוֹת). בְּתִשְׁעָה תִּקּוּנִין, אִתְתָּקַן הַאי דִּיקְנָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין. בְּשַׁעֲרֵי (דְּדִיקְנָא) אוּכְמֵי, מִתַּתְקָנָא בְּתִקּוּנָא שַׁפִּיר. כְּגַבָּר תַּקִּיף שַׁפִּיר לְמֶחֱזֵי. דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) בָּחוּר כָּאֲרָזִים.

תִּקּוּנָא קַדְמָאָה. מִתַּתְקָן שַׁעֲרָא מִלְּעֵילָּא, וְנָפִיק הַהוּא נִיצוֹצָא (בראשית ט' ע"א) בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וְנָפִיק מִכְּלָלָא דַּאֲוִירָא דַּכְיָא, וּבָטַשׁ בִּתְחוֹת שַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא, מִתְּחוֹת קוֹצִין דְּעַל אוּדְנִין. וְנָחִית מִקַּמֵּי פִּתְחָא דְּאוּדְנִין נִימֵי עַל נִימֵי, עַד רֵישָׁא דְּפוּמָא.

תִּקּוּנָא תִּנְיָינָא. נָפִיק שַׁעֲרָא, וְסָלִיק מֵרֵישָׁא דְּפוּמָא, עַד רֵישָׁא אַחֲרָא דְּפִתְחָא דְּפוּמָא. וְנָחִית מִתְּחוֹת פּוּמָא, עַד רֵישָׁא אַחֲרָא, נִימִין עַל נִימִין, בְּתִקּוּנָא שַׁפִּירָא.

תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה. מֵאֶמְצָעִיתָא דְּתִחוֹת חוֹטָמָא, מִתְּחוֹת תְּרֵין נוּקְבִין, נָפִיק חַד אָרְחָא, וְשַׁעֲרִין זְעִירִין תַּקִּיפִין, מַלְיָין לְהַהוּא אָרְחָא, וּשְׁאַר שַׁעֲרִין מַלְיָין מֵהַאי גִּיסָא, וּמֵהַאי גִּיסָא, סוֹחֲרָנִיהּ דְּהַהוּא אָרְחָא. וְאָרְחָא לָא

אִתְחֲזֵי לְתַתָּא כְּלַל, אֶלָּא הַהוּא אָרְחָא דִּלְעֵילָּא, דְּנָחִית עַד רֵישָׁא דְּשִׁפְוָותָן, וְתַמָּן שְׁקִיעָא הַהוּא אָרְחָא.

תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה. נָפִיק שַׂעֲרָא, וְאִתְתָּקַן, וְסָלִיק וְחָפֵי בְּעִלְעוֹי דְּתִקְרוֹבָא דְּבוּסְמָא.

תִּקּוּנָא חֲמִשָּׁאָה. פָּסִיק שַׂעֲרָא, וְאִתְחֲזָיִין תְּרֵין תַּפּוּחִין, מִכָּאן וּמִכָּאן, סוּמָקָן כְּהַאי וַרְדָּא סוּמָקָא. וּמִתְלַהֲטָן בְּמָאתָן וְשִׁבְעִין עָלְמִין, דְּמִתְלַהֲטִין מִתַּמָּן (ס"א מִנְהוֹן).

תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה. נָפִק שַׂעֲרָא כְּחַד חוּטָא בְּסַחֲרָנֵיהּ דְּדִיקְנָא, וְתַלְיָין עַד רֵישָׁא דְּמֵעוֹי, וְלָא נָחִית עַד טַבּוּרָא.

תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה. דְּלָא תַּלְיָין שַׂעֲרֵי עַל פּוּמָא, וּפוּמָא אִתְפְּנֵי מִכָּל סְטָרוֹי. וְיַתְבִין שַׂעֲרֵי בְּתִקּוּנָא סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ.

תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה. דְּנַחְתִּין שַׂעֲרֵי בְּתְחוֹת דִּיקְנָא, דְּמִחַפְּיָין קְדָלָא, דְּלָא אִתְחֲזָיָא. כֻּלְּהוּ שַׂעֲרֵי דְּקִיקִין, נִימִין עַל נִימִין. מַלְיָין מִכָּל סְטָרוֹי.

תִּקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה. (מִתְעָרְבִין שַׂעֲרֵי עִם אִינּוּן) דְּמִתְחַבְּרָן (נ"א אִתְמַשְּׁכָן) שַׂעֲרֵי כֻּלְּהוּ בְּשִׁקּוּלָא מְעַלְיָיא, (ס"א מַלְיָיא) עַד (נ"א עִם) אִינּוּן שַׂעֲרֵי דְּתַלְיָין. כֻּלְּהוּ בְּשִׁקּוּלָא שַׁפִּיר, כְּחַד גִּיבָּר תַּקִּיף, מָאתַי נָצַח קְרָבִין.

בְּתִשְׁעָה תִּקּוּנִין אִלֵּין, נַגְדִּין וְנָפְקִין ט׳ מַבּוּעִין דְּמִשְׁחָ

רְבוּת דִּלְעֵילָּא. וּמֵהַהוּא מִשַּׁח רְבוּת, נַגְדִּין לְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא. ט' תִּקּוּנִין אִלֵּין אִשְׁתְּכָחוּ בְּדִיקְנָא דָּא. וּבְשְׁלֵימוּת תִּקּוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא, אִתְקְרֵי (בר נ"ש לְתַתָּא) גִּיבָּר תַּקִּיף. דְּכָל מַאן דְּחָמֵי דִּיקְנָא קַיְּימָא בְּקִיּוּמֵיהּ, תַּלְיָיא בֵּיהּ גְּבוּרָה תַּקִּיפָא. עַד כָּאן תִּקּוּנָא דְּדִיקְנָא עִלָּאָה דְּזְעֵיר אַפִּין.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, קוּם בְּרִי (קדישא), סַלְסֵל תִּקּוּנָא דְּדִיקְנָא (נ"א דְּמַלְכָּא) קַדִּישָׁא, בְּתִקּוּנוֹי אִלֵּין. (דף קל"ט ע"ב) קָם רִבִּי אֶלְעָזָר, פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ וְגוֹ'. עַד מִבְּטוֹחַ בִּנְדִיבִים. תָּנָא, הָכָא ט' תִּקּוּנִין דְּבְדִיקְנָא דָּא. לְהָנֵי תִּקּוּנִין אִצְטְרִיךְ דָּוִד מַלְכָּא, בְּגִין לְנַצָּחָא לְשְׁאַר מַלְכִין, וְלִשְׁאַר עַמִּין.

תָּא חֲזֵי, כִּיוָן דְּאָמַר הָנֵי ט' תִּקּוּנִין, לְבָתַר אָמַר כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם. אָמַר, הָנֵי תִּקּוּנִין דַּאֲמִינָא, לְמַאי אִצְטְרִיכְנָא. מִשּׁוּם דְּכָל גּוֹיִם סְבָבוּנִי. וּבְתִקּוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא, ט' תִּקּוּנִין, דְּאִינּוּן שֵׁם יְיָ, אַשְׁצִינּוּן מִן עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם. וְתָנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, תִּשְׁעָה תִּקּוּנִין אָמַר דָּוִד, הָכָא, שִׁיתָּא אִינּוּן בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. דְּשִׁית שְׁמָהָן הַוּוֹ, וּתְלַת אָדָם. וְאִי תֵּימָא תְּרִין אִינּוּן. תְּלָתָא הַוּוֹ, דְּהָא נְדִיבִים בְּכֹלָל אָדָם הַוּוֹ.

תָּנָא שִׁיתָּא שְׁמָהָן, דִּכְתִיב: מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ, חַד.
עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ, תְּרִין. יְיָ לִי לֹא אִירָא, תִּלַת. יְיָ לִי בְּעוֹזָרָי, אַרְבַּע. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ, חֲמִשָּׁה. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ, שִׁיתָּא. אָדָם תִּלַת, דִּכְתִיב: יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם, חַד. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ בָּאָדָם, תְּרֵי. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ בִּנְדִיבִים, תִּלַת.

וְתָא חֲזֵי רָזָא דִּמְלָה, דִּבְכָל אֲתָר דְּאִדְכַּר אָדָם הָכָא, לָא אִדְכַּר אֶלָּא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. דְּהָכִי אִתְחֲזֵי. מִשּׁוּם דְּלָא אִקְרֵי (הַוָּה) אָדָם, אֶלָּא בְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וּמַאי אִתְחֲזֵי לֵיהּ. שְׁמָא קַדִּישָׁא. דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מָלֵא, דְּהוּא יְיָ אֱלֹהִים. כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ וּבְגִין כָּךְ הָכָא לָא אִדְכַּר אָדָם אֶלָּא בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

וְתָנָא, כְּתִיב מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ, תְּרֵי זִמְנֵי יָ"הּ יָ"הּ, לְקַבֵּיל תְּרֵי עִלְּעוֹי, דְּשַׁעֲרֵי אִתְאַחֲדָן בֵּהּ. וּמִדְּחָמָא דְּשַׁעֲרֵי אִתְמַשְׁכָאן וְתַלְיָין, שָׁאֲרֵי וְאָמַר יְיָ לִי לֹא אִירָא. יְיָ לִי בְּעוֹזָרָי. בִּשְׁמָא דְּלָא חָסֵר. בִּשְׁמָא דְּהוּא קַדִּישָׁא. וּבִשְׁמָא דָּא, אַדְכַּר אָדָם. וּמַה דְּאָמַר מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם, הָכִי הוּא. דְּתָנָא כָּל אִינּוּן כִּתְרִין קַדִּישִׁין דְּמַלְכָּא, כַּד אִתְתַּקְנָן בְּתִקּוּנוֹי. אִתְקְרוּן אָדָם. דְּיוּקְנָא דְּכֻלִּיל כֻּלָּא. וּמַה דְּמַשְׁלְפָא בֵּהּ, אִתְקְרֵי

שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְתַעְרָא וּמַה דְּבֵיהּ, אִתְקְרֵי יִדו"ד, וְאִתְקְרֵי אָדָם בְּכֹלָּא דְּתַעְרָא, וּמַה דְּבֵיהּ.

וְאִלֵּין תִּשְׁעָה תִּקּוּנִין דְּאָמַר דָּוִד הָכָא, לְאַכְנָעָא שַׁנְאוֹי בְּגִין דְּמַאן דְּאָחִיד דִּיקְנָא דְּמַלְכָּא, וְאוֹקִיר לֵיהּ בְּיָקִירוּ עִלָּאָה, כָּל מַה דְּבָעֵי מִן מַלְכָּא. מַלְכָּא עָבִיד בְּגִינֵיהּ. מַאי טַעְמָא דִּיקְנָא, וְלָא גּוּפָא. אֶלָּא גּוּפָא אָזִיל בָּתַר דִּיקְנָא, וְדִיקְנָא לָא אָזִיל בָּתַר גּוּפָא. (ס"א וּמָה דְּאִשְׁתְּלִיף

מִתְעַרְא אִתְקְרֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא, תַּעְרָא וּמָה דְּבֵיהּ אִתְקְרֵי יהו"ה אִתְקְרֵי אָדָם בְּכֹלָּא תַּעְרָא וּמָה

דְּבֵיהּ) (ול"ג מן ודיקנא עד וגופא)

וּבְתְרֵי גְּוֹונֵי אָתֵי הַאי חוּשְׁבָּנָא, חַד כִּדְקַאמְרָן. תְּרֵין: מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ, חַד. עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ, תְּרֵי. ה' לִי לֹא אִירָא, תְּלַת. מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם, אַרְבַּע. ה' לִי בְּעוֹזְרָי, חֲמֵשׁ. וַאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׂוֹנְאָי, שִׁיתָּא. טוֹב לַחֲסוֹת בַּה', שְׁבָעָה. מִבְּטוֹחַ בָּאָדָם, תְּמַנְיָא. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטוֹחַ בִּנְדִיבִים, תִּשְׁעָה. (ס"א טוֹב לַחֲסוֹת בַּה', מִבְּטוֹחַ בָּאָדָם. ז. טוֹב לַחֲסוֹת

בַּה'. ח. מִבְּטוֹחַ בִּנְדִיבִים)

מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָ"הּ, מַאי קָא מַיְירֵי אֶלָּא דָּוִד, כָּל מָה דְּאָמַר הָכָא, עַל תִּקּוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא קָאָמַר. (רִבִּי יְהוּדָה

אָמַר) **מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ, מֵאָתָר דְּשָׁארֵי דִּיקְנָא לְאִתְפַּשְׁטָא, דְּהוּא אָתָר דָּחִיק, מִקַּמֵּי פִּתְחָא דְּאוּדְנִין מֵעֵילָּא, תְּחוֹת שַׁעֲרֵי דְּרֵישָׁא. וּבְגִין כָּךְ אָמַר יָ"הּ יָ"הּ תְּרֵי זִמְנֵי. וּבַאֲתָר** (ס"א וּבַתַּר) **דְּאִתְפַּשַּׁט דִּיקְנָא, וְנָחִית מֵאוּדְנוֹי,**

וְשָׁארִי לְאִתְפַּשְׁטָא, אָמַר יְיָ לִי לֹא אִירָא, דְּהוּא אֲתָר דְּלָא דָּחִיל (ס״א דְּחִיק) וְכָל הַאי אִצְטְרִיךְ וְכוּ׳, (אָדָם אִתְקְרֵי וְעַל אִתְפַּשְׁטוּתָא הַאי אִצְטְרִיךְ) דָּוִד לְאַכְנָעָ תְּחוֹתֵיהּ מַלְכִין וְעַמִּין, בְּגִין יְקָרָא דְּדִיקְנָא דָּא.

וְתָאנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, כָּל מַאן דְּחָמֵי בְּחֶלְמֵיהּ דְּדִיקְנָא דְּבַר נָשׁ עִלָּאָה אָחִיד בִּידֵיהּ, אוֹ דְּאוֹשִׁיט יְדֵיהּ לֵיהּ. יִנְדַּע דְּשָׁלִים הוּא עִם עִלָּאֵי, וְאַרְמֵיהּ תְּחוֹתֵיהּ אִינּוּן דְּמְצַעֲרִין לֵיהּ. תָּנָא, מְתַתְקָן דִּיקְנָא עִלָּאָה בְּתִשְׁעָה תִּקּוּנִין, וְהוּא דִּיקְנָא דְּזֵעִיר אַפִּין, בְּט׳ תִּקּוּנִין מְתַתְקָן.

תִּקּוּנָא (דף ק״מ ע״א)קַדְמָאָה. מְתַתְקָן שַׂעֲרָא מֵעֵילָּא, וְנָפִיק מִקַּמֵּי פִּתְחָא דְּאוּדְנִין, מִתְחוֹת קוֹצֵי דְּתַלְיָין עַל אוּדְנִין, וְנַחְתִּין שַׂעֲרֵי, נִימִין עַל נִימִין, עַד רֵישָׁא דְּפוּמָא. תָּאנָא, כָּל אִלֵּין נִימִין דְּבְדִיקְנָא, תַּקִּיפִין יַתִּיר מִכָּל נִימִין דְּקוֹצִין דְּשַׂעֲרֵי דְּרֵישָׁא, וְשַׂעֲרֵי דְּרֵישָׁא אֲרִיכִין (וְכַפְיָין), וְהָנֵי לָאו אֲרִיכִין, וְשַׂעֲרֵי דְּרֵישָׁא, מִנְּהוֹן שְׁעִיעֵי, וּמִנְּהוֹן קְשִׁישִׁין.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְמַשְׁכָן שַׂעֲרֵי חִוָּורֵי דְּעַתִּיק יוֹמִין, לְשַׂעֲרֵי דְּזֵעִיר אַפִּין, כְּתִיב, (משלי א) חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָּה. מַאי בַּחוּץ. בְּהַאי זְעִיר אַפִּין. דְּמִתְחַבְּרָן תְּרֵי מוֹחֵי. תְּרֵי מוֹחֵי סַלְקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא אִימָּא אַרְבַּע מוֹחֵי. תִּלַת

מוֹחֵי דַּהֲווֹ בִּזְעֵיר אַפִּין, וְאִשְׁתָּכְחוּ בִּתְלַת חַלָּלֵי דְּגוּלְגַּלְתָּא דְּרִישָׁא. וְחַד מוֹחָא שָׁקִיט עַל בּוּרֵייהּ, דְּכָלִיל כָּל תְּלַת מוֹחֵי. דְּאִתְמְשָׁךְ מִנֵּיהּ מְשִׁיכָן כְּלִילָן שְׁקִילָן, בְּשַׁעֲרֵי חִוָּורִי. לְהַאי זְעֵיר אַפִּין לִתְלַת מוֹחֵי דְּבֵיהּ.

וּמִשְׁתַּכְחָן אַרְבַּע מוֹחֵי בְּהַאי זְעֵיר אַפִּין. בְּגִין כַּךְ אִשְׁתִּלִימוּ אַרְבַּע פָּרְשִׁיוֹת דְּכְתִיבִין בִּתְפִילִין, דְּאִתְכְּלִיל בְּהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּעַתִּיק יוֹמִין, עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וּזְעֵיר אַפִּין. דְּהַאי הוּא שְׁלִימוּתָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא. דִּכְתִיב, (דברים כח) וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלֶיךָ וְיִרְאוּ מִמֶּךָּ. שֵׁם יְיָ. שֵׁם יְיָ מַמָּשׁ, דְּאִינּוּן אַרְבַּע רְהִיטֵי בָּתֵּי דִּתְפִילִין.

וּבְגִין כָּךְ, (קל״א ע״ב, רס״ב ע״א) חָכְמוֹת בָּחוּץ תָּרֹנָּה. דְּהָכָא מִשְׁתַּכְּחִין. דְּהָא עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, סְתִימָא דְּסְתִימִין, לָא אִשְׁתְּכַח, וְלָא זָמִין חָכְמְתָא דִּילֵיהּ, מִשּׁוּם דְּאִית חָכְמְתָא סְתִימָא דְּכֹלָּא וְלָא אִתְפְּרַשׁ. וּבְגִין דְּאִתְחַבָּרוּ אַרְבָּעָה מוֹחִין בְּהַאי זְעֵיר אַפִּין. אִתְמַשְׁכָן אַרְבַּע מַבּוּעִין מִנֵּיהּ לְאַרְבַּע עִיבָּר, וּמִתְפָּרְשָׁן מֵחַד מַבּוּעָא, דְּנָפִיק מִכֻּלְּהוּ. וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן אַרְבַּע.

וְתָאנָא, הַאי חָכְמְתָא דְּאִתְכְּלִילָא בְּאַרְבַּע, אִתְמַשְׁכָא בְּהָנֵי שַׁעֲרֵי, דְּאִינּוּן תַּלְיָין תִּלִּין עַל תִּלִּין. (נ״א הוּא) וְכֻלְּהוּ קַשְׁיָין וְתַקִּיפִין, וְאִתְמַשְׁכוּ וּנְגִידוּ כָּל חַד

לְסִטְרוֹי. וְאֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְבָן תַּלְיָין, מִנַּיְיהוּ דְּלֵיתְהוֹן בְּחוּשְׁבָּנָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) קְווּצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים. תְּלֵי תְּלִים. וְכֻלְּהוּ קַשְׁיָין וְתַקִּיפִין לְאִתְחַבְּרָא, כְּהַאי חַלָּמִישׁ תַּקִּיף. וּכְהַאי טִנָּרָא דְּאִיהִי תַּקִּיפָא. עַד דְּעַבְדִין נוּקְבִין וּמַבּוּעִין מִתְּחוֹת שַׁעֲרָא, וְנַגְדִּין מַבּוּעִין תַּקִּיפִין לְכָל עִיבָּר וְעִיבָּר לְכָל סְטָר וּסְטָר. וּבְגִין דְּהָנֵי שַׁעֲרֵי אוּכְמֵי וַחֲשׁוֹכָן, כְּתִיב (איוב יב) מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת מִנִּי חֹשֶׁךְ וַיּוֹצֵא לָאוֹר צַלְמָוֶת.

וְתָנָא, הָנֵי שַׁעֲרֵי דְּדִיקְנָא תַּקִּיפִין (בְּלִחוֹדֵי) מִשְּׁאַר שַׁעֲרֵי דְּרִישָׁא, מִשּׁוּם דְּהָנֵי בְּלִחוֹדַיְיהוּ מִתְפָּרְשָׁן וּמִשְׁתַּכְחָן, וְאִינּוּן תַּקִּיפִין בְּאוֹרְחַיְיהוּ. אֲמַאי תַּקִּיפִין. אִי תֵּימָא, מִשּׁוּם דְּכֻלְּהוּ דִּינָא, לָאו הָכִי, דְּהָא בְּתִקּוּנִין אִלֵּין אִשְׁתְּכָחוּ רַחֲמֵי (וְדִינָא). וּבְשַׁעֲתָא דְּנַחְתִּין תְּלֵיסַר מַבּוּעֵי נַהֲרֵי דְּמִשְׁחָא, אִלֵּין כֻּלְּהוּ רַחֲמֵי.

אֶלָּא תָּאנָא, כָּל הָנֵי שַׁעֲרֵי דְּדִיקְנָא, כֻּלְּהוּ תַּקִּיפִין. מַאי טַעְמָא. כָּל אִינּוּן דְּרַחֲמֵי, בַּעְיָין לְמֶהֱוֵי תַּקִּיפִין. לְאַכְפְיָא לְדִינָא. וְכָל אִינּוּן דְּאִינְהוּ דִּינָא, הָא תַּקִּיפִין אִינּוּן. וּבֵין כַּךְ וּבֵין כַּךְ בַּעְיָין לְמֶהֱוֵי תַּקִּיפִין, מִתְּרִין סִטְרִין. כַּד בָּעֵי עָלְמָא רַחֲמֵי תַּקִּיפִין וְנַצְחִין עַל דִּינָא. וְכַד בָּעֵי דִּינָא, דִּינָא תַּקִּיף, וְנָצַח עַל רַחֲמֵי. וּבְגִין כָּךְ בַּעְיָין לְמֶהֱוֵי תַּקִּיפִן מִתְּרִין סִטְרִין, דְּכַד בָּעוּ רַחֲמֵי,

שַׁעֲרֵי דְּאִינּוּן בְּרַחֲמֵי, קַיְימִין וּמִתְחַזְיָא (ס״א מִתְאַחֲדָא) דִּיקְנָא בְּאִינּוּן שַׁעֲרֵי, וְכֹלָּא הַוּוֹ רַחֲמֵי. וְכַד בַּעְיָא דִּינָא, אִתְחַזְיָא דִּיקְנָא בְּאִינּוּן שַׁעֲרֵי. וְכֹלָּא אִתְקַיָּים בְּדִיקְנָא. וְכַד אִתְגַּלְיָיא דִּיקְנָא קַדִּישָׁא חִוָּורָא, כָּל הָנֵי וְכָל הָנֵי מִתְנַהֲרִין וּמִסְתַּחְיָין, כְּמַאן דְּאִסְתְּחִי בְּנַהֲרָא עֲמִיקָא מִמָּה דְּהָוָה בֵּיהּ. וְאִתְקְיֵימוּ כֻּלְּהוּ בְּרַחֲמֵי, וְלֵית דִּינָא אִשְׁתְּכַח, וְכָל הָנֵי תִּשְׁעָה כַּד נַהֲרִין כַּחֲדָא, כֻּלְּהוּ אִסְתַּחְיָין בְּרַחֲמֵי.

וּבְגִין כָּךְ אָמַר מֹשֶׁה זְמָנָא אָחֳרָא, (במדבר יד) יֵי אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד. וְאִלּוּ אֱמֶת לָא קָאָמַר. מִשּׁוּם דְּדָוָא דְּמִלָּה, אִינּוּן תִּשְׁעָה מְכִילָן דְּנַהֲרִין מַעְתִּיק יוֹמִין לְזִעֵיר אַפִּין. וְכַד אָמַר מֹשֶׁה זְמָנָא תִּנְיָינָא, תִּשְׁעָה תִּקּוּנִין אָמַר. וְאִינְהוּ תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא דְּמִשְׁתַּכְחֵי בְּזִעֵיר אַפִּין, וְנַחְתִּין מַעְתִּיק יוֹמִין וְנַהֲרִין (דף ק״מ ע״ב) בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ אֱמֶת תַּלְיָיא בְּעַתִּיקָא, וְהַשְׁתָּא לָא אָמַר מֹשֶׁה וֶאֱמֶת.

תָּנָא, שַׁעֲרֵי דְּרִישָׁא דְּזִעֵיר אַפִּין, כֻּלְּהוּ קְשִׁישֵׁי, תִּלִּין עַל תִּלִּין. וְלָא שְׁעִיעִין. דְּהָא חֲמִינָא דְּתַלַּת מוֹחֵי בְּתַלַּת חֲלָלֵי מִשְׁתַּכְחִין בֵּיהּ, וּנְהִרִין מִמּוֹחָא סְתִימָאָה. וּמִשּׁוּם דְּמוֹחָא דְּעַתִּיק יוֹמִין, שָׁקִיט וְשָׁכִיךְ כַּחֲמָר טַב עַל דּוּרְדֵּיהּ, שַׁעֲרוֹי כֻּלְּהוּ שְׁעִיעִין, וּמְשִׁיחִין בְּמִשְׁחָא טַב. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (דניאל ז) רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא.

וְהַאי דְּזְעֵיר אַפִּין, קְשִׁישִׁין וְלָא קְשִׁישִׁין. דְּהָא כְּלְהוּ תַּלְיָין וְלָא מִתְקַמְטֵי, וּבְגִין כָּךְ חָכְמְתָא נָגִיד וְנָפִיק. אֲבָל לָא חָכְמְתָא דְּחָכְמְתָא, דְּאִיהִי שְׁכִיכָא וּשְׁקִיטָא. דְּהָא תָּנֵינָא דְּלֵית דְּיָדַע מוֹחֵיהּ דְּעַתִּיק יוֹמִין, בַּר אִיהוּ. וְהַאי דִּכְתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, (קכ״ט ע״ב) בְּזְעֵיר אַפִּין אִתְמַר. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בָּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תִּקוּנָא תִּנְיָינָא. נָפִיק שַׁעֲרָא, וְסָלִיק מֵרִישָׁא דְּפוּמָא, עַד רֵישָׁא אַחֲרָא דְּפִתְחָא דְּפוּמָא, וְנָחִית מִתְּחוֹת פּוּמָא, עַד רֵישָׁא אַחֲרָא, נִימִין עַל נִימִין, בְּתִקוּנָא שַׁפִּיר. קוּם רִבִּי אַבָּא. קָם רִבִּי אַבָּא, פָּתַח וְאָמַר, כַּד תִּקוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא מִתְתָּקַן בְּתִקוּנָא דְּמַלְכָּא, (ס״א בְּתִיקוּנֵי מַלְכִין) (ס״א כַּד תִּקוּנָא דָּא מִתְתָּקַן בְּדִיקְנָא דְּמַלְכָּא אִתְחָזֵי) כְּגַבָּר תַּקִּיף שַׁפִּיר לְמֶחֱזֵי, רַב וְשָׁלִיט, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמז) גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ. וְכַד אִתְבְּסָם בְּתִקוּנָא דְּדִיקְנָא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, וְיִשְׁגַּח בֵּיהּ, אִקְרֵי בְּנְהִירוּ דִּילֵיהּ, אֵל רַחוּם וְגוֹ׳. וְהַאי תִּקוּנָא תִּנְיָינָא אִתְתָּקַן, כַּד נָהִיר בְּנְהִירוּ דְּעַתִּיק יוֹמִין, אִקְרֵי רַב חֶסֶד. וְכַד מִסְתַּכְּלִי דָּא בְּדָא, אִתְקְרֵי בְּתִקוּנָא אַחֲרָא וְאֱמֶת. דְּהָא נְהִירוּ אַנְפִּיהּ. (ס״א דָּא נְהִירוּ דְּאַנְפִּין) וְתָאנָא, נוּשָׁא עָוֹן אִתְקְרֵי דָּא תִּקוּנָא תִּנְיָינָא, כְּגַוְונָא

דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. אֲבָל מִשּׁוּם הַהוּא אוֹרְחָא דְּנָפִיק, בְּתִקוּנָא תְּלִיתָאָה תְּחוֹת תְּרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, וְשַׂעֲרִין תַּקִּיפִין זְעִירִין מַלְיָין לְהַהוּא אוֹרְחָא. לָא אִתְקְרוּן הָכָא נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, וְאִתְקְיָימוּ בְּאַתָר אַחֲרָא.

וְתַנְיָא, תִּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חַסָּדִים, כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעַתִּיק יוֹמִין, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן חַסְדֵּי קַדְמָאֵי. דִּכְתִיב, (תהלים פט) אַיֵּה חֲסָדֶיךָ הָרִאשׁוֹנִים. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכֹלָּא. וְחֶסֶד דְּזְעֵיר אַפִּין אִקְרֵי חֶסֶד עוֹלָם.

וּבְסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא, (שמות קע״ז ע״ב) קְרֵי בֵּיהּ לְחֶסֶד קַדְמָאָה דְּעַתִּיק יוֹמִין רַב חֶסֶד. וּבְזְעֵיר אַפִּין, חֶסֶד סְתָם. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הָכָא, (שמות לד) וְרַב חֶסֶד. וּכְתִיב, (שמות לד) נוֹצֵר חֶסֶד לַאֲלָפִים סְתָם. וְאוֹקִימְנָא, הַאי רַב חֶסֶד, מַטֵּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, לְנַהֲרָא לֵיהּ, וּלְאַדְלָקָא בּוֹצִינֵי.

דְּתָנָא הַאי אוֹרְחָא דְּנָחִית תְּחוֹת תְּרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, וְשַׂעֲרִין זְעִירִין מַלְיָין לְהַהוּא אָרְחָא, לָא אִקְרֵי הַהוּא אָרְחָא עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, דְּלֵית אֲתָר לְאַעְבָּרָא לֵיהּ בְּתֵרֵי גְּוָונֵי. חַד מִשּׁוּם שַׂעֲרֵי דְּאִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא אָרְחָא, הוּא אֲתָר קַשְׁיָא לְאַעְבָּרָא. וְחַד, מִשּׁוּם דְּנָחִית אַעְבָּרָא דְּהַהוּא אוֹרְחָא עַד רֵישָׁא דְּפוּמָא, וְלָא יַתִּיר.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים, סוֹמְכִין

כְּוַרְדָּא, נוֹטְפוֹת מוֹר עוֹבֵר, סוּמָקָא תַּקִּיף, וְהַאי אוֹרְחָא דְּהָכָא, בִּתְרֵי גְּוָונֵי לֹא (ס"א בִּתְרֵי גְּוָונֵי אַגְוָזִים וְלָא) אִתְבְּסָם. מִכָּאן מַאן דְּבָעֵי לְאַגְוָזָא, תְּרֵי זְמְנֵי בָּטַשׁ בִּידֵיהּ בְּהַאי אוֹרְחָא. תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה נָפִיק שַׁעֲרָא, וְאִתְתָּקַן, וְסָלִיק וְחָפֵי בְּעִלְעוֹי, בְּתִקְרוּבְתָּא דְּבוּסְמָא. הַאי תִּקּוּנָא יָאֶה וְשַׁפִּירָא, לְאִתְחַזְיָא הוֹד וְהָדָר הוּא (ס"א הוֹד עִלָּאָה). וְתַנְיָא, הוֹד עִלָּאָה, נָפִיק וְאִתְעַטָּר וְנָגִיד לְאִתְאַחֲדָא (ס"א לְיאָה דְּעַלְעִין) בְּעִלְעוֹי, וְאִתְקְרֵי הוֹד זָקֵן. וּמֵהַאי הוֹד וְהָדָר, תַּלְיָין אִלֵּין לְבוּשֵׁי, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, וְאִינּוּן פּוּרְפִּירָא יַקִּירָא דְּמַלְכָּא. דִּכְתִיב, (תהלים קד) הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ, תִּקּוּנִין דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, וְאִתְתָּקַן בְּהַאי דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, יַתִּיר מִכָּל דְּיוּקְנִין. וְתָאנָא (דף קמ"א ע"א) הַאי הוֹד, כַּד אִתְנְהַר בִּנְהִירוּ דְּדִיקְנָא עִלָּאָה, (נ"א דְּא) וְאִתְפְּשַׁט בִּשְׂאַר תִּקּוּנִין נְהִירִין. הַאי הוּא נוֹשֵׂא עָוֹן מֵהַאי גִּיסָא, וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע מֵהַאי גִּיסָא. וּבְגִין כָּךְ, (שיר השירים ה) לְחָיָיו כְּתִיב. וּבְצִנִּיעוּתָא דְּסִפְרָא אִקְרֵי, הוֹד וְהָדָר וְתִפְאֶרֶת. דְּהָא תִּפְאֶרֶת הוּא עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יט) וְתִפְאַרְתּוֹ עֲבוֹר עַל פֶּשַׁע. אֲבָל הַאי תִּפְאֶרֶת לָא אוֹקִימְנָא, אֶלָּא בְּתִקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְתִפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם. וְתַמָּן אִקְרֵי תִּפְאֶרֶת. וְכַד אִתְתַּקַּל (ס"א אִסְתַּכַּל), בְּמַתְקְלָא חַד סַלְקִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, יֵאוֹת אַנְתְּ רַבִּי אַבָּא,

לְאִתְבָּרְכָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּכָל בִּרְכָאן נָפְקִין מִנֵּיהּ.
תִּקּוּנָא חֲמִישָׁאָה. פְּסִיק שַׁעֲרָא, וְאִתְחָזוּן תְּרֵין תַּפּוּחִין מִכָּאן וּמִכָּאן, סוּמָקָן כְּהַאי וַרְדָּא סוּמָקָא.
וּמִתְלַהֲטָן בְּמָאתָן וְשִׁבְעִין עָלְמִין, הָנֵי תְּרֵי תַּפּוּחִין, כַּד נְהַרִין (מֵתְרֵין סִטְרִין) מִנְּהִירוּ דְּתְרֵין תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין דְּעַתִּיקָא, אִתְמְשַׁךְ סוּמָקָא, וְאָתֵי חִיוָרָא. בְּהַאי כְּתִיב, (במדבר ו) יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. דְּכַד נְהַרִין מִתְבָּרְכָא עָלְמָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְעַבְּדוּ סוּמָקָא, כְּתִיב יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ, כְּלוֹמַר יִסְתַּלַּק. וְלָא יִשְׁתְּכַח רוּגְזָא בְּעָלְמָא.
תָּאנָא, כְּלְהוֹן נְהוֹרִין דְּאִתְנַהָרָן מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, אִתְקְרוּן חַסְדֵּי קַדְמָאֵי. וּבְגִין אִינּוּן, נַהֲרִין כָּל אִינּוּן חַסְדֵּי עוֹלָם.
תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה. נָפִיק שַׁעֲרָא, כְּחַד חוּטָא דְּשַׂעֲרֵי בְּסַחֲרָנֵיהּ דְּדִיקְנָא. (ס"א וְתַלְיָין עַד רֵישָׁא דְּמֹעוֹי וְלָא נָחִית עַד טַבּוּרָא, תָּנָא תִּקּוּנָא דָּא הוּא דְּאִקְּרֵי) פְּאַת הַזָּקָן וְאִיהוּ חַד מֵחָמֵשׁ פֵּאִין, דְּתַלְיָין בְּחֶסֶד (וּבְרַחֲמֵי), וְלָא אִבְעֵי לְחַבְּלָא הַאי חֶסֶד, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וּבְגִין כַּךְ, (ויקרא יט) לֹא תַשְׁחִית אֵת פְּאַת זְקָנֶךָּ כְּתִיב.
תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה. דְּלָא תַלְיָין שַׁעֲרָא עַל פּוּמָא, וּפוּמָא אִתְפְּנֵי מִכָּל סִטְרוֹי, וְיַתְבִין שַׁעֲרִין בִּתְקוּנָא סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ. קוּם רִבִּי יְהוּדָה. קָם רִבִּי יְהוּדָה, פָּתַח

וְאָמַר, (דניאל ד) בְּגִזֵּירַת עִירִין פִּתְגָמָא. כְּמָה אֱלֵף רִבְבָן מִתְנַשָּׂן (ס"א מִתְיַשְּׁבָן) וּמִתְקַיְּימָן בְּהַאי פּוּמָא, וְתַלְיָין מִנֵּיהּ, וְכֻלְּהוֹן אִקְרוֹן פֶּה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּמֵהָהוּא רוּחָא דְנָפִיק מִפּוּמָא, מִתְלַבְּשָׁן. כָּל אִינּוּן דִּלְבַר, תַּלְיָין מֵהַאי פּוּמָא. וּמֵהַאי פּוּמָא (ס"א רוּחָא) כַּד אִתְפָּשַׁט הַאי רוּחָא, מִתְלַבְּשָׁן בֵּיהּ כַּמָּה נְבִיאֵי מְהֵימְנָא, וְכֻלְּהוּ פֶּה יְיָ אִתְקְרוֹן. וּבַאֲתַר דְּרוּחָא נָפִיק, לָא אִתְעָרְבָא מִלָּה אַחֲרָא וְכֻלְּהוּ (פ"ו ת) מִתְכָּאן לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהָהוּא רוּחָא דְנָפִיק. וְהַאי תְּקוּנָא שַׁלִּיטָא עַל כֻּלְּהוּ שִׁיתָּא. מִשּׁוּם דְּהָכָא מִתְקַיְּימָן כֻּלְּהוּ וּמִתְאַחֲדָן. וּבְגִינֵי כַּךְ שַׁעְרוֹהִי שְׁקִילִין סוֹחֲרָנֵיהּ דְּפוּמָא. וְאִתְפְּנֵי מִכָּל סִטְרוֹי, וְהַאי תְּקוּנָא שַׁלִּיטָא עַל כֻּלְּהוּ מִשּׁוּם דְּהָכָא מִתְקַיְּימָן כֻּלְּהוּ וּמִתְאַחֲדָן. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ אַנְתְּ לְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה דְּנַחְתִּין שַׁעֲרֵי בְּתְחוֹת דִּיקְנָא, מְחַפְּיָין קְדָלָא דְּלָא אִתְחֲזֵי. דְּתַנְיָא, אֵין לְמַעְלָה לֹא עֹרֶף וְלֹא עִפּוּי, וּבְזִמְנָא דְּאַגָּח (ס"א דְּנָצַח) קְרָבֵי אִתְחֲזֵי. מִשּׁוּם לְאַחֲזָאָה גְּבוּרְתָּא. דְּהָא תָּנֵינָן, אֶלֶף עָלְמִין אִתְאַחֲדִין מִנֵּיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ד) אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים. וְאֶלֶף הַמָּגֵן רָזָא הוּא. בְּצִנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים דְּאָתוּ מִסִּטְרָא גְּבוּרָה חַד, מֵאִינּוּן גְּבוּרָאן.

תִּקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה. דְּאִתְמַשְׁכָן (ס"א דְּמִתְחַבְּרָן) **שַׁעְרֵי בְּשִׁקּוּלָא מַלְיָא, עִם אִינּוּן שַׁעְרֵי דְּתַלְיָין, כְּלְהוּ בְּשִׁקּוּלָא שַׁפִּיר, כְּחַד גִּיבָּר תַּקִּיף, מָארֵי נַצְחָן קְרָבַיָּיא. מְשׁוּם דְּכֻלְּהוּ שַׁעְרֵי אִתְמַשְׁכָן בָּתַר אִינּוּן דְּתַלְיָין. וּכְלָּא דְּכֻלְּהוּ בְּאִינּוּן דְּתַלְיָין. וְכוּלָּא אִתְמְשַׁךְ,** (חסר כאן) **וְעַל דָּא כְּתִיב,** (משלי כ) **תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם.** (וְנַרְאֶה עַל הַיָּם כְּבָחוּר טוֹב הֲדָא הוּא דִּכְתִיב) **כְּתִיב** (שיר השירים ה) **בָּחוּר כָּאֲרָזִים, כְּגִיבָּר עָבִיד גְּבוּרָאן, וְדָא הוּא תִּפְאֶרֶת, חֵילָא וּגְבוּרְתָּא וְרַחֲמֵי.**

תָּנָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כָּל הָנֵי תִּקּוּנִין, וְכָל הָנֵי מִלִּין, בָּעֵינָא לְגַלָּאָה לְמָארֵיהוֹן דְּאִתְקְלוּ בְּמַתְקְלָא, וְלָא לְאִינּוּן דְּלָא עָאלוּ (נ"א דְּעָאלוּ וְלָא נַפְקוּ) **אֶלָּא לְאִלֵּין דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ, דְּכָל מָאן דְּעָיֵיל וְלָא נָפִיק, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי.**

כְּלָלָא דְּכָל מִלִּין, עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְזְעֵיר אַפִּין, כּוּלָּא חַד. כּוּלָּא הֲוָה. כּוּלָּא הֲוֵי. כּוּלָּא יְהֵא. לָא יִשְׁתַּנֵּי. וְלָא מִשְׁתַּנֵּי. וְלָא שְׁנָא. אִתְתָּקַן בְּתִקּוּנִין אִלֵּין. אִשְׁתְּלִים דְּיוּקְנָא דְּכָלִיל כָּל דְּיוּקְנִין. דְּיוּקְנָא דְּכָלִיל כָּל שְׁמָהָן. דְּיוּקְנָא (דף קמ"א ע"ב) **דְּאִתְחֲזֵי בְּגַוְונַיָּיה כְּהַאי דְּיוּקְנָא** (נ"א בְּגַוְויהּ כָּל דְּיוּקְנִין) **לָאו הַאי דְּיוּקְנָא הֲוֵי, אֶלָּא כְּעֵין הַאי דְּיוּקְנָא. כַּד אִתְחַבְּרָן עִטְרִין וְכִתְרִין, כְּדֵין הוּא אַשְׁלְמוּתָא דְּכוּלָּא. בְּגִין, דְּדְיוּקְנָא דְּאָדָם, הֲוֵי דְּיוּקְנָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין**

דְּאִתְכְּלָלוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דְּהַאי דִּיוּקְנָא כְּלִיל עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אַתְקִין עַתִּיקָא קַדִּישָׁא תִּקוּנוֹי, וְתִקוּנָא דְּזְעֵיר אַפִּין, בְּהַאי דִּיוּקְנָא וְתִקוּנָא.

וְאִי תֵּימָא מַה בֵּין הַאי לְהַאי. כֹּלָּא הוּא בְּמַתְקְלָא חֲדָא, אֲבָל מִכָּאן (נ"א מִנָּן) אִתְפָּרְשָׁן אָרְחוֹי. (נ"א אִתְפַּשְׁטָן רַחֲמֵי) וּמִכָּאן (נ"א וּמִנָּן) אִשְׁתְּכַח דִּינָא. וּמִסִּטְרָא דִּילָן הֲווֹ שַׁנְיִין דָּא מִן דָּא. וְרָזִין אִלֵּין לָא אִתְמְסָרוּ, בַּר לְמְחַצְּדֵי חַקְלָא קַדִּישָׁא. וּכְתִיב סוֹד יְיָ לִירֵאָיו. (תהלים כה)

כְּתִיב (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בִּתְרֵי יוּדִי"ן. אַשְׁלִים תִּקוּנָא גּוֹ תִּקוּנָא, טַבְרָקָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא. וְדָא הוּא וַיִּיצֶר. תְּרֵין יוּדִין לָמָּה. רָזָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְרָזָא דְּזְעֵיר אַפִּין. וַיִּיצֶר, מַאי צָר. צָר צוּרָה בְּגוֹ צוּרָה. (וְדָא הוּא וַיִּיצֶר) וּמַהוּ צוּרָה בְּגוֹ צוּרָה. תְּרֵין שְׁמָהָן, דְּאִתְקְרֵי שָׁם מָלֵא, יְיָ אֱלֹהִים. וְדָא הוּא רָזָא דְּתְרֵין יוּדִי"ן דְּוַיִּיצֶר, דְּצָר צוּרָה גּוֹ צוּרָה. תִּקוּנָא דִּשְׁמָא שְׁלִים, יְיָ אֱלֹהִים.

וּבְמָה אִתְכְּלִילוּ. בְּדִיוּקְנָא עִלָּאָה דָּא, דְּאִקְרֵי אָדָם. דְּכָלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא. וְעַל דָּא כְּתִיב אֶת הָאָדָם דְּכָלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא. אֶת: לְאַפָּקָא וּלְמִסְגֵּי זִינָא דְּנָפִיק מִנַּיהּ. (מִדְּכַר וְנוּקְבָא)

עָפָר מִן הָאֲדָמָה: דִּיוּקְנָא בְּגוֹ דִּיוּקְנָא. וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים: טַבְרָקָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא גּוֹ בְּגוֹ. וְכָל דָּא

לָמָּה. בְּגִין לְאִשְׁתַּלְפָּא וּלְעַיְילָא בֵּיהּ סָתִים דְּסָתִימָא עִלָּאָה, עַד סוֹפָא דְּכָל סְתִימִין. (הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים) נִשְׁמְתָא, דְּכָל חַיֵּי דְּעֵילָּא וְתַתָּא תַּלְיָין מֵהַהִיא נִשְׁמְתָא, וּמִתְקַיְימֵי בָּהּ.

וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, לְאַתְרָקָא, וּלְעַיְילָא בְּתִקוּנִין כְּגַוְונָא דָּא, וּלְאַשְׁלְפָא לְהַהִיא (נ"א מְהַהִיא) נִשְׁמְתָא. מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא עַד סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִין. בְּגִין דִּיהֱוֵי הַהִיא נִשְׁמְתָא מִשְׁתַּכְחָא בְּכֹלָּא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכֹלָּא. וּלְמֶהֱוֵי כֹּלָּא בְּיִחוּדָא חַד. וּמַאן דְּפָסִיק הַאי יִחוּדָא מִן עָלְמָא, כְּמַאן דְּפָסִיק נִשְׁמְתָא דָּא, וּמְחֲזֵי דְּאִית נִשְׁמְתָא אַחֲרָא, בַּר מֵהַאי. וּבְגִין כַּךְ, יִשְׁתְּצֵי הוּא וְדוּכְרָנֵיהּ מִן עָלְמָא לְדָרֵי דָּרִין.

בְּהַאי דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, שַׁארֵי וְתָקִין כָּלָּא דְּכַר וְנוּקְבָא. כַּד אִתְתָּקַן הַאי דִּיוּקְנָא בְּתִקוּנוֹי, שָׁאֲרֵי מֵהַדּוֹי, מִבֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין. בְּאַתָּר דְּתַלְיָין שַׁעֲרֵי דְּדִיקְנָא, דְּאִתְקְרוּן (נ"א דְּאִתְקְרֵי) תִּפְאֶרֶת. וְאִתְפַּשַּׁט הַאי תִּפְאֶרֶת, וְתָקִין תְּרֵין חַדִּין, וְאִשְׁתַּלַּיף לַאֲחוֹרוֹי, וְעָבַד גּוּלְגַּלְתָּא דְּנוּקְבָא. כֻּלָּא סְתִימָא מִכָּל סִטְרוֹי. בְּשַׁעֲרָא בְּפַרְצוּפָא דְּרֵישָׁא. וּבְכֻלָּא חֲדָא אִתְעֲבִידוּ בְּהַאי תִּפְאֶרֶת, וְאִקְרֵי אָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מד) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת.

כַּד אִתְבְּרֵי פַּרְצוּפָא דְּרֵישָׁא דְּנוּקְבָא, תַּלְיָיא חַד קוֹצָא דְּשַׂעְרֵי מֵאֲחוֹרוֹי דְּזְעִיר אַפִּין, וְתָלֵי עַד רֵישָׁא דְּנוּקְבָא. וְאִתְעֲרוּ שַׂעְרֵי בְּרֵישָׁהָא, כֻּלְּהוּ סוּמָקֵי דְּכִלְלָן בְּגוֹ גְּוָונֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן. מַהוּ אַרְגָּמָן. גְּוָונֵי דְּכִלִּילָן בְּגוֹ גְּוָונֵי.

תָּאנָא, אִתְפַּשָּׁט הַאי תִּפְאֶרֶת מִטַּבּוּרָא דְּלִבָּא, וְנָקִיב וְאִתְעֲבַר בְּגִיסָא אַחֲרָא, וְתָקִין פַּרְצוּפָא דְּנוּקְבָא עַד טַבּוּרָא. וּמִטַּבּוּרָא שָׁאֲרֵי, וּבְטַבּוּרָא שְׁלִים.

תּוּ אִתְפְּשָׁט הַאי תִּפְאֶרֶת, וְאִתְקַן מֵעוֹי דְּדְכוּרָא, וְעָיֵיל (וְאִתְתָּקַן) בְּהַאי אֲתָר כָּל רַחֲמִין, וְכָל סִטְרָא דְּרַחֲמֵי. וְתָאנָא, בְּהָנֵי מֵיעַיִין אִתְאַחֲדָן, שִׁית מֵאָה אֶלֶף רִבּוֹא מָאנֵי דְּרַחֲמֵי. וְאִתְקְרוּן בַּעֲלֵי מֵיעַיִין. דִּכְתִיב, (ירמיה לא) עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְיָ.

תָּאנָא, הַאי תִּפְאֶרֶת, כְּלִיל בְּרַחֲמֵי, וְכָלִיל בְּדִינָא, וְאִתְפְּשַׁט רַחֲמֵי בְּדְכוּרָא, וְאִתְעֲבַר וְנָקִיב (ס"א וְנָהִיר) לְסִטַר אַחֲרָא, וְתָקִין מֵיעוֹי דְּנוּקְבָא, וְאִתְתְּקָנוּ מְעָהָא בְּסִטְרָא דְּדִינָא.

תָּאנָא, אִתְתָּקַן דְּכוּרָא בְּסִטְרִיהּ, בְּמָאתָן וּתְמַנְיָא וְאַרְבְּעִין תְּקוּנִין דְּכִלִּילָן בֵּיהּ, וּמְנָהוֹן לְגוֹ, וּמְנָהוֹן לְבַר. מְנָהוֹן רַחֲמֵי. וּמְנָהוֹן דִּינָא. כֻּלְּהוּ (דף קמ"ב ע"א) דְּדִינָא, אִתְאַחֲדוּ בְּדִינָא דַּאֲחוֹרוֹי, דְּנוּקְבָא אִתְפַּשָּׁטַת תַּמָּן. וְאִתְאַחֲדוּ וְאִתְפַּשָּׁטוּ בְּסִטְרָהָא.

וְתָאנָא, חֲמִשָּׁה עֲרָיָיתָא (נ"א תִּקּוּנִין) אִתְגַּלְיָין בָּה, בְּסִטְרָא דְּדִינִין חֲמִשָּׁה. וְדִינִין ה' (נ"א בְּסִטְרָא דְּדִינָא וְדִינָהָא) אִתְפַּשְׁטָן, בְּמָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא אֲרָחִין. וְהָכִי תָּאנָא, קוֹל בְּאִשָּׁה עֶרְוָה. שֵׂעָר בְּאִשָּׁה עֶרְוָה. שׁוֹק בְּאִשָּׁה עֶרְוָה. יַד בְּאִשָּׁה עֶרְוָה. רֶגֶל בְּאִשָּׁה עֶרְוָה. דְּאַף עַל גַּב דְּתְרִין אִלֵּין לָא שַׁנִּיוּהָ חַבְרָנָא, וּתְרִין אִלֵּין יַתִּיר מֵעֶרְוָה אִינּוּן. וְתָאנָא בְּצִנִּיעוּתָא דְּסִפְרָא, אִתְפַּשַּׁט דְּכוּרָא וְאִתְתָּקַן בְּתִקּוּנוֹי. אִתְתָּקַן תִּקּוּנָא דְּכְסוּתָא דַּכְיָא. וְהָאי הַוְיָא אַמָּה דַּכְיָא. אָרְכֵּיהּ דְּהַהוּא אַמָּה, מָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא עָלְמִין. וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין בְּפוּמָּא דְּאַמָּה, דְּאִתְקְרֵי יו"ד. וְכֵיוָן דְּאִתְגַּלְיָיא יו"ד פּוּמֵיהּ דְּאַמָּה, אִתְגְּלֵי חֶסֶד עִלָּאָה. וְהַאי אַמָּה חֶסֶד הוּא דְּאִתְקְרֵי, וְתָלֵי (נ"א וְהַאי חֶסֶד הוּא תָּלֵי) בְּהַאי פּוּם אַמָּה. וְלָא אִקְרֵי חֶסֶד, עַד דְּאִתְגַּלְיָיא יו"ד דְּפוּם אַמָּה.

וְתָא חֲזֵי, דְּלָא אִתְקְרֵי אַבְרָהָם שְׁלִים בְּהַאי חֶסֶד, עַד דְּאִתְגַּלְיָיא יו"ד דְּאַמָּה. וְכֵיוָן דְּאִתְגְּלֵי אִקְרֵי שְׁלִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָּמִים, תָּמִים מַמָּשׁ. וּכְתִיב (שמואל ב כב) וָאֱהִיֶה תָּמִים לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעֲוֹנִי. מַאי קָא מַיְירֵי, רֵישָׁא וְסִיפָא. אֶלָּא כָּל דְּגַלֵּי הַאי יו"ד, וְאִסְתְּמַר דְּלָא עַיְילֵיהּ לְיו"ד בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא. לְיהֱוֵי שְׁלִים לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֶהֱוֵי צָרִיר בִּצְרוֹרָא

דְּחַיֵּי. מַאי בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא. דִּכְתִיב, (מלאכי ב) וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, וְאֶהְיֶה תָּמִים לוֹ, דְּכֵיוָן דְּהוּא תָּמִים בְּגִלּוּיָיא דְּיו"ד, וְאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעָוֹנִי.

וְכֵיוָן דְּאִתְפְּשַׁט אַמָּה דָּא, אִתְפְּשָׁט סְטָר גְּבוּרָה מֵאִינּוּן גִּבּוֹרָאן (בְּשִׁמְאלָא) דְּנוּקְבָּא, וְאִשְׁתְּקַע בְּנוּקְבָּא בַּאֲתָר חַד, וְאַרְשֵׁם בְּעֶרְיָיתָא, כְּסוּתָהּ דְּכָל גּוּפָא דְּנוּקְבָּא. וּבְהַהוּא אֲתָר אִקְרֵי עֶרְוָה דְּכֹלָּא. אֲתָר לְאַצְנָעָא לְהַהוּא אַמָּה, דְּאִקְרֵי חֶסֶד. בְּגִין לְאִתְבַּסְּמָא גְּבוּרָה דָּא דְּכָלִיל חֲמֵשׁ גִּבּוֹרָאן, בְּהַאי חֶסֶד דְּכָלִיל בְּחֲמֵשׁ חֲסָדִין. חֶסֶד יְמִינָא, גְּבוּרָא שְׂמָאלָא. אִתְבְּסָם דָּא בְּדָא, וְאִקְרֵי אָדָם, כָּלִיל מִתְּרִין סִטְרִין. וּבְגִין כַּךְ, בְּכֻלְּהוּ כְּתִרִין אִית יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּיָנָא וְרַחֲמֵי.

תָּאנָא, עַד לָא זַמִּין תִּקּוּנוֹי דְּמַלְכָּא, עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, בָּנָה עָלְמִין, וְאַתְקִין תִּקּוּנִין לְאִתְקַיְּימָא. הַהוּא נוּקְבָּא לָא אִתְבַּסְּמָא, וְלָא אִתְקַיְּימוּ, עַד דְּנָחִית (רפ"ט ע"ב) חֶסֶד עִלָּאָה וְאִתְקַיְּימוּ, וְאִתְבְּסָמוּ תִּקּוּנֵי נוּקְבָּא, בְּהַאי אַמָּה דְּאִקְרֵי חֶסֶד. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם, אֲתָר דְּכָל דִּינִין מִשְׁתַּכְּחִין תַּמָּן (וְאִינּוּן תִּקּוּנֵי אִתְּתָא, אֲשֶׁר הָיוּ לָא כְּתִיב אֶלָּא אֲשֶׁר מָלְכוּ) וְלָא אִתְבְּסָמוּ, עַד דְּאִתְקַן כֻּלָּא, וְנָפִיק הַאי חֶסֶד, וְאִתְיְשַׁב בְּפוּמָא דְּאַמָּה. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וַיָּמָת וַיָּמָת, דְּלָא אִתְקַיְּימוּ, וְלָא אִתְבְּסָמוּ, דְּיָנָא בְּדִינָא.

וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי דִּדִינָא כְּלְהוּ, וְהָא כְּתִיב וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מֵרְחוֹבוֹת הַנָּהָר, וְהָא לָא אִתְחֲזֵי דִּינָא. דְּתָנֵינָן, רְחוֹבוֹת הַנָּהָר אִיהוּ בִּינָה, דְּמִינָהּ מִתְפַּתְּחִין חַמְשִׁין תַּרְעִין דִּנְהוֹרִין וּבוּצִינִין, לְשִׁית סִטְרֵי עָלְמָא. תָּאנָא, כְּלְהוּ דִּינָא, בַּר מֵחָד דְּאִתְקַיָּים בַּתְרָאָה, וְהַאי שָׁאוּל מֵרְחוֹבוֹת הַנָּהָר, דָּא הוּא חַד סִטְרָא, דְּאִתְפָּשַׁט וְנָפִיק מֵרְחוֹבוֹת הַנָּהָר.

וְכְלְהוּ לָא אִתְקָיְימוּ, לָא תֵּימָא דְּאִתְבָּטְלוּ, אֶלָּא דְּלָא אִתְקָיְימוּ בְּהַהוּא מַלְכוּ, (וּבְסִטְרָא נוּקְבָא) עַד דְּאִתְעַר וְאִתְפָּשַׁט הַאי בַּתְרָאָה מִכְּלְהוּ, דְּכְתִיב וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר. מַאי הֲדַר. חֶסֶד עִלָּאָה. וְשָׁם עִירוֹ פָּעוּ, מַאי פָּעוּ. בְּהַאי פָּעִי בַּר נָשׁ דְּזָכֵי לְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא וְשָׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל, בְּכָאן אִתְבְּסָמוּ דָּא בְּדָא, וְאִתְקְרֵי אִשְׁתּוֹ, מַה דְּלָא כְּתִיב בְּכְלְהוּ.

מְהֵיטַבְאֵל, אִתְבַּסְמוּתָא דְּדָא בְּדָא. בַּת מַטְרֵד, תִּקוּנִין דְּמִסְטַר גְּבוּרָה. בַּת מֵי זָהָב, אִתְבְּסָמוּ וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, מֵי זָהָב: רַחֲמֵי וְדִינָא. כָּאן אִתְדַּבְּקוּ אִתְתָּא בְּדְכוּרָא.

בְּסִטְרוֹי, אִתְפָּרְשָׁן בְּדְרוֹעִין, בַּשׁוֹקִין. דְּרוֹעִין דְּדְכוּרָא, חַד יְמִינָא, חַד שְׂמָאלָא דְּרוֹעָא קַדְמָאָה (ס"א קַדִּישָׁא) (דף קמ"ב ע"ב) תְּלַת קְשִׁרִין אִתְקְשָׁרוּ בֵּיהּ, וְאִתְכְּלִילוּ ב׳

דְּרוֹעִין. וְאִתְכְּלִילוּ סַלְקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא ג׳ קִשְׁרִין בִּימִינָא, וְג׳ קִשְׁרִין בִּשְׂמָאלָא. ג׳ קִשְׁרִין דִּימִינָא, אִתְכְּלִילָן בְּג׳ קִשְׁרִין דִּשְׂמָאלָא. וּבְגִין כָּךְ, דְּרוֹעָא לָא כְּתִיב אֶלָּא חַד. אֲבָל יְמִינָא, לָא כְּתִיב בֵּיהּ זְרוֹעַ, אֶלָּא (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ. (תהלים קיח) יְמִין יְיָ אִתְקְרֵי, בְּג׳ קִשְׁרִין דַּאֲבָהָתָא דְּאַחֲסִינוּ לְחוּלָקֵיהוֹן.

וְאִי תֵּימָא הָא בְּתַלַת חֲלָלִין מוֹחָא דְּגוּלְגַּלְתָּא מִשְׁתַּכְחִין.

תָּאנָא, כְּלָהוּ ג׳ מִתְפַּשְׁטִין, וּמִתְקַשְׁרָן בְּכָל גּוּפָא, וְכָל גּוּפָא אִתְקְשַׁר בְּהָנֵי תְּלַת, וּמִתְקַשְׁרָן בִּדְרוֹעָא יְמִינָא. וּבְגִין כַּךְ תָּאִיב דָּוִד וְאָמַר, (תהלים קי) שֵׁב לִימִינִי. מִשּׁוּם דְּהוּא אִתְחַבָּר עִמְּהוֹן דַּאֲבָהָתָא, וְיָתִיב תַּמָּן לְכוּרְסְיָא שְׁלֵימְתָא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים וְגוֹ׳, מִשּׁוּם דְּיָתִיב לִימִינָא. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (דניאל יב) וְתָנוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין, כְּלוֹמַר, כְּמַאן דְּזָכֵי לַחֲבִיבוּתָא דְּמַלְכָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּמַאן דְּפָרִישׁ מַלְכָּא יְמִינֵיהּ. וְקָבִיל לֵיהּ תְּחוֹת יְמִינֵיהּ. וְהַאי יְמִינָא כַּד יְתִיב, קִשְׁרִין אִתְפַּשְׁטָא.

וּדְרוֹעָא לָא אוֹשִׁיט יְדֵיהּ (ס״א וְקִשְׁרִין לָא אִתְפַּשְׁטוּ וּדְרוֹעָא לָא אוֹשִׁיט יְתִיב) בְּתַלַת קִשִׁירִין דְּאַמָּרָן. וְכַד מִתְעָרִין חַיָּיבַיָּא, וּמִתְפַּשְׁטָן בְּעָלְמָא, מִתְעָרִין תְּלַת אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן דִּינָא קַשְׁיָא, וְאוֹשִׁיט דְּרוֹעָא וְכַד אוֹשִׁיט דְּרוֹעָא,

יַד יְמִינָא הוּא, אֲבָל אִתְקְרֵי (ישעיה נא) **זְרוֹעַ יְיָ,** (דברים ט) **זְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה** (נ"א תְּלַת קִשְׁרִין אִתְקְשָׁרוּ בֵּיהּ וְאִתְכְּלִילוּ תְּלַת קִשְׁרִין דִּימִינָא וּתְלַת קִשְׁרִין דִּשְׂמָאלָא בְּג' קִשְׁרִין דְּאַבָּהָתָא דְּאִתְחַסִינוּ לְחוֹלְקֵיהוֹן. וְאִי תֵּימָא הָא בְּג' חֲלָקֵי מוֹחָא דְּגוּלְגַּלְתָּא מִשְׁתַּכְּחִין. תָּאנָא כּוּלְּהוּ ג' מִתְפַּשְׁטִין וּמִתְקַשְׁרִין בְּכָל גּוּפָא וְכָל גּוּפָא אִתְקַשַּׁר בְּהָנֵי תְּלָתָא וּמִתְקַשְׁרִין בְּדְרוֹעָא יְמִינָא. וְהַאי יַמִּינָא כַּד יָתִיב (קִשְׁרִין לָא אִתְפַּשְׁטוּ וּדְרוֹעָא לָא אוֹשִׁיט וְיָתִיב) בְּתְלַת קִשְׁרִין דְּאֻמָּרָן. וְכַד חַיְיבִיָּא מִתְעָרִין. מִתְעָרִין תְּלַת אֲחֻרָנִין דְּאִינּוּן דִּינָא קַשְׁיָא וְאוֹשִׁיט דְּרוֹעָא וְאִתְקְרֵי זְרוֹעַ יְיָ זְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה) **בְּזִמְנָא דְּג' אִלֵּין אִתְכְּלִילָן בג' אַחֲרָנִין, אִקְרֵי כֻּלָּא יְמִינָא, וְעָבִיד דִּינָא בְּרַחֲמֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב, בְּגִין דְּמִתְעָרִין רַחֲמֵי בְּהוּ.**

וְתָאנָא, בְּהַאי יְמִינָא מִתְאַחֲדָן תְּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין אֶלֶף רִבּוֹא, דְּאִקְרוֹן יְמִינָא. וּמְאָה וְתִמְנִין וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף רִבּוֹא, מִזְּרוֹעַ דְּאִקְרֵי זְרוֹעַ יְיָ. מֵהַאי וּמֵהַאי תַּלְיָיא זְרוֹעָא, וְהַאי וְהַאי אִקְרֵי תִּפְאֶרֶת, דִּכְתִיב, (ישעיה סג) **מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה, הָא יְמִינָא. זְרוֹעַ, הָא שְׂמָאלָא. דִּכְתִיב,** (ישעיה סג) **זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ, דָּא בְּדָא.**

וְתָאנָא, בִּידָא שְׂמָאלָא, מִתְאַחֲדָן אַרְבַּע מְאָה וַחֲמִשִּׁין רִבּוֹא מָארֵי תְּרִיסִין, מִתְאַחֲדָן בְּכָל אֶצְבְּעָא וְאֶצְבְּעָא. וּבְכָל אֶצְבְּעָא וְאֶצְבְּעָא עֶשֶׂר אַלְפִין מָארֵי תְּרִיסִין מִשְׁתַּכְּחִין. פּוֹק וַחֲשׁוֹב, כַּמָּה אִינּוּן דִּבִידָא. וְהַהוּא יְמִינָא אִקְרֵי סִיּוּעָא קַדִּישָׁא, דְּאָתֵי מִדְּרוֹעָא דִּימִינָא, מִתַּלַת קִשְׁרִין. (וְאַף עַל גַּב דְּאִקְרֵי יַד חֵוֵי סִיּוּעָא) **דִּכְתִיב** (וּכְתִיב) (שמואל ב ג) **וְהִנֵּה יָדִי עִמָּךְ. וּמִתְאַחֲדָן מֵהַאי, אֶלֶף וְאַרְבַּע רִבּוֹא,**

וּתְמַנְיָא, וְחָמֵשׁ מְאָה אַלְפִין מָאֲרֵיהוֹן דְּסִיּוּעִין בְּכָל עָלְמָא. וְאִקְרוֹן יַד יְיָ עִלָּאָה. יַד יְיָ תַּתָּאָה. וְאַף עַל גַּב דְּבְכָל אֲתָר יַד יְיָ שְׁמָאלָא. זָכוּ יְמִין יְיָ, אִתְכְּלִל יְדָא בִּזְרוֹעָא, וַהֲוֵי סִיּוּעָא, וְאִקְרֵי יָמִין. וְאִי לָאו, יַד יְיָ תַּתָּאָה. תָּאנָא, כַּד מִתְעָרִין דִּינִין קַשְׁיָין לְאַחֲתָא בְּעָלְמָא, הָכָא כְּתִיב, סוֹד יְיָ לִירֵאָיו. (תהלים כה)

וְתָאנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, דְּכָל דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְחִין מִדְּכוּרָא, תַּקִּיפִין בְּרִישָׁא, וְנַיְיחִין בְּסוֹפָא. וְכָל דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְחִין מִנּוּקְבָא, נַיְיחִין בְּרִישָׁא, וְתַקִּיפִין בְּסוֹפָא. וְאִלְמָלֵא דְּאִתְעֲבִידוּ כַּחֲדָא, לָא יַכְלִין עָלְמָא לְמִסְבַּל. עַד דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִי סְתִימָא דְּכֹלָּא, פָּרִישׁ דָּא מִן דָּא, וְחָבַר לוֹן לְאִתְבַּסְּמָא כַּחֲדָא.

וְכַד פָּרִישׁ לוֹן, אָפִיל דּוּרְמִיטָא לְזֵעִיר אַפִּין, וּפָרִישׁ לְנוּקְבָא מֵאֲחוֹרוֹי דְּסִטְרוֹי, וְאַתְקִין לָהּ כָּל תִּקּוּנָהָא, וְאַצְנְעָא לְיוֹמָא דִּילֵיהּ, לְמֵיתָהָא לְדִכוּרָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיַּפֵּל יְיָ אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן. מַהוּ וַיִּישָׁן. הַאי הוּא דִּכְתִיב, עוּרָה לָמָּה תִּישָׁן יְיָ. וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו, מַאי אַחַת. דָּא הִיא נוּקְבָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמָּתִי, וְסַלְקָא, וְאִתְתַּקְנָא. וּבְאַתְרָהָא שְׁקִיעַ רַחֲמֵי וְחֶסֶד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּסְגּוֹר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה. וּכְתִיב (בראשית ב)

(יחזקאל לו) **וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר.**

וּבְשַׁעֲתָא דְּבָעָא לְמֵיעַל שַׁבְּתָא הֲוָה בָּרֵי רוּחִין וְשֵׁדִין וְעִלְעוּלִין, וְעַד לָא סְיֵים לוֹן, אָתַת מַטְרוֹנִיתָא בְּתִקוּנָהָא, וְיָתְיבַת קַמֵּיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּיָתְיבַת קָמֵיהּ, אֲנַח לוֹן לְאִינּוּן בְּרְיָיאן, וְלָא אִשְׁתְּלִימוּ. כֵּיוָן דְּמַטְרוֹנִיתָא יַתְבַת עִם מַלְכָּא, (דף קמ"ג ע"א) **וְאִתְחַבָּרוּ אַפִּין בְּאַפִּין, מַאן יֵיעוּל בֵּינַיְיהוּ, מַאן הוּא דְּיִקְרַב בַּהֲדַיְיהוּ.** (בְּגִין כָּךְ סְתִימָא דְּמִלָּה עוֹנָתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּיַדְעִין רָזָא דְּנָא מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת.) **וְכַד אִתְחַבְּרוּ, אִתְבְּסָמוּ דָּא בְּדָא. יוֹמָא דְּכֹלָּא אִתְבְּסָם בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ, אִתְבְּסָמוּ דִּינִין דָּא בְּדָא, וְאִתְתְּקָנוּ עָלָאִין וְתַתָּאִין.**

וְתָאנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, בָּעָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא לְמֶחֱזֵי, אִי אִתְבְּסָמוּ דִּינִין, וְאִתְדְּבָקוּ תְּרֵין אִלֵּין דָּא בְּדָא, וְנָפַק מִסְטָרָא דְּנוּקְבָּא דִּינָא תַּקִּיפָא, (דְּלָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל) **דְּכְתִיב,** (בראשית ד) **וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי וגו׳. וְלָא הֲוָה יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל, מִשּׁוּם דְּלָא אִתְבַּסְּמַת, וְחַוְיָא תַּקִּיפָא אַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וּבְגִין כָּךְ לָא הֲוָה יָכִיל לְאִתְבַּסְּמָא. וְכַד נָפִיק דָּא קַיִן מִסְטַר דְּנוּקְבָּא, נָפַק תַּקִּיף קַשְׁיָא, תַּקִּיף בְּדִינוֹי, קַשְׁיָא בְּדִינוֹי. כֵּיוָן דְּנָפַק אִתְחַלָּשַׁת**

וְאִתְבַּסְמַת. בָּתַר דָּא, אַפִּיקַת אַחֲרָא בְּסִימָא יַתִּיר, וְסָלִיק קַדְמָאָה דְּהַוָה תַּקִּיפָא קַשְׁיָא, וְכָל דִּינִין לָא אִתְעָרְבוּ (ס"א אִתְעָרְעוּ) קָמֵיהּ (ס"א וְכָל דִּינִין (לָא) אִתְעָרוּ) עַמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (בראשית ד) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה. בַּשָּׂדֶה: דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לְעֵילָּא. בַּשָּׂדֶה דְּאִקְרֵי שָׂדֶה דְּתַפּוּחִים. וְנָצַח הַאי דִּינָא לַאֲחוּה, מִשּׁוּם דְּהַוָה קַשְׁיָא מִנַּיהּ, וְאַכְפְּיֵיהּ וְאַטְמְרֵיהּ תְּחוֹתֵיהּ. עַד דְּאִתְעַר בְּהַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַעְבְּרֵיהּ מִקַּמֵּיהּ. וְשַׁקְעֵיהּ בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. וְכָלִיל לַאֲחוּי בְּשִׁקּוּעָא דְּיַמָּא רַבָּא, דְּמְבַסֵּם דְּמִעִין עִלָּאִין. וּמִנְּהוֹן נַחְתִּין נִשְׁמָתִין לְעָלְמָא, אֵינָשׁ לְפוּם אוֹרְחוֹי.

וְאַף עַל גַּב דְּטָמִירִין אִינּוּן. מִתְפַּשְׁטִין דָּא בְּדָא, וְאִתְעֲבִידוּ גּוּפָא חַד וּמֵהַאי גּוּפָא, נַחְתִּין נִשְׁמָתְהוֹן דְּרַשְׁיעַיָּיא חַיָּיבַיָּא, תַּקִּיפֵי רוּחָא. מִתַּרְוִיהוֹן כַּחֲדָא סַלְקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא דָּא לְסִטְרוֹי, וְדָא לְסִטְרוֹי. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּמִשַּׁלְפֵי נִשְׁמָתְהוֹן מֵהַאי גּוּפָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי אָדָם, דְּכָלִיל כֹּלָּא, אֲתָר דְּעִטְרִין וְכִתְרִין קַדִּישִׁין מִתְחַבְּרָאן תַּמָּן, בִּצְרוֹרָא דְּאַתְקְלָא (ס"א דְּאַתְכְּלָא).

זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, (ס"א אַתּוּן חַבְרַיָּיא) דְּכָל הָנֵי מִלִּין קַדִּישִׁין, דְּאִתְמָרוּ בְּרוּחַ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, רוּחַ דְּכָל קַדִּישִׁין עִלָּאִין אִתְכַּלְלָן בֵּיהּ, אִתְגַּלְיָין לְכוּ. מִלִּין דְּעִלָּאִין

וְתַתָּאִין צַיְיתִין לְהוּ, זַכָּאִין אַתּוּן מָארֵיהוֹן דְּמָארִין, מְחַצְּדֵי חַקְלָא, דְּמִלִּין אִלֵּין תְּנַדְּעוּן וְתִסְתַּכְּלוּן בְּהוּ, וְתְנַדְּעוּן לְמָארֵיכוֹן אַפִּין בְּאַפִּין, עֵינָא בְּעֵינָא. וּבְהָנֵי מִלִּין תְּזְכּוּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ וגו'. יְיָ: עַתִּיק יוֹמִין הוּא הָאֱלֹהִים. וְכוּלָּא הוּא חַד, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמֵינָא עִלָּאִין לְתַתָּא, וְתַתָּאִין לְעִילָּא. עִלָּאִין לְתַתָּא, דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, דְּהוּא תִּקּוּנֵי עִלָּאָה, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ. (חסר)

תָּאנָא, כְּתִיב (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּכָלִיל שִׁית בְּקַרְטוֹפָא כַּחֲדָא. וְהַאי הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ.

וְתָאנָא בִּצְנִיעוּתָא דִּסְפָרָא, בָּאָדָם אִתְכְּלִילוּ כְּתְרִין עִלָּאִין, בְּכֶלֶל וּבְפֶרֶט. וּבְאָדָם אִתְכְּלִילוּ כְּתְרִין תַּתָּאִין, בְּפֶרֶט וּכְלָל. כְּתְרִין עִלָּאִין בְּכֶלֶל, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּדִיוּקְנָא דְּכָל הָנֵי תִּיקוּנִין (ס"א דִּיוּקְנִין). בְּפֶרֶט: בְּאֶצְבְּעָן דִּידָן, חֲמֵשׁ כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ. כְּתְרִין תַּתָּאִין, בְּאֶצְבְּעִין דְּרַגְלִין דְּאִינּוּן פֶּרֶט וּכְלָל. דְּהָא גּוּפָא לָא אִתְחֲזֵי בַּהֲדֵייהוּ. דְּאִינּוּן לְבַר מִגּוּפָא. וּבְגִין כָּךְ לָא הֲווֹ בְּגוּפָא. דְּגוּפָא אַעְדִּיו מִנַּייהוּ.

אִי הָכִי, מַאי (זכריה יד) וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא. אֶלָּא רַגְלָיו דְּגוּפָא, מָארֵיהוֹן דְּדִינִין (ס"א דְּמָארִין) לְמֶעְבַּד נוּקְמִין וְאִקְרוּן בַּעֲלֵי רַגְלַיִם. וּמְנָהוֹן תַּקִּיפִין. וּמִתְאַחֲדָן מָארֵיהוֹן דְּדִינִין דִּי לְתַתָּא, בְּכִתְרִין תַּתָּאִין.

תָּאנָא, כָּל אִינּוּן תְּקוּנֵי דִּלְעֵילָּא, דִּבְגוּפָא קַדִּישָׁא, (בְּדִכַר וְנוּקְבָא) כְּלָלָא דְּאָדָם, אִתְמְשִׁיךְ דָּא מִן דָּא, וּמִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא, וְאַשְׁקוֹן דָּא לְדָא. כְּמָה דְּאִתְמְשָׁךְ דָּמָא בְּקִטְפִין דְּוָרִידִין לְדָא וּלְדָא, לְהָכָא וּלְהָכָא, מֵאַתָר דָּא לְאַתָר אַחֲרָא, וְאִינּוּן מַשְׁקִין (ס"א קַסְטִין) דְּגוּפָא (נ"א לְגוּפָא). אַשְׁקְיָין דָּא לְדָא, מְנַהֲרִין דָּא לְדָא. עַד דְּאַנְהִירוּ כְּלְהוּ עָלְמִין, וּמִתְבָּרְכָאן בְּגִינֵיהוֹן.

תָּאנָא, כָּל אִינּוּן כִּתְרִין (דף קמ"ג ע"ב) דְּלָא אִתְכְּלִלוּ בְּגוּפָא, כְּלְהוּ רְחִיקִין וּמְסָאֲבִין, וּמְסַאֲבָן כָּל מַאן דְּיִקָּרֵב לְגַבֵּיהוֹן, לְמִנְדַּע מִנְהוֹן מִלִּין.

תָּאנָא, מַאי תִּיאוּבְתָּא דִּלְהוֹן לְגַבֵּי תַּלְמִידֵי חַכָּמִים. אֶלָּא מִשּׁוּם דְּחָמָן בְּהוּ גוּפָא קַדִּישָׁא, וּלְאִתְכַּלְלָא בְּהוּ בְּהַהוּא גוּפָא. וְכִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הָא מַלְאָכִין קַדִּישִׁין וְלֵיתְהוֹן בְּכְלָלָא דְּגוּפָא. לָא. דְּחַס וְשָׁלוֹם אִי לֵיהֱוֹוֹן לְבַר מִכְּלָלָא דְּגוּפָא קַדִּישָׁא, לָא הֲווֹ קַדִּישִׁין וְלָא מִתְקַיְּימֵי. וּכְתִיב (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ. וּכְתִיב (יחזקאל א) וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם. (דניאל ט) וְהָאִישׁ

גַּבְרִיאֵל. כְּלְהוּ בְּכְלָלָא דְּאָדָם. בַּר מֵהָנֵי דְּלֵיתְהוֹן בְּכְלָלָא דְּגוּפָא, דְּאִינּוּן מִסְאֲבִין, וּמְסַאֲבָן כָּל מַאן דְּיִקְרַב בַּהֲדַייהוּ.

וְתָאנָא, כְּלְהוּ מֵרוּחָא דְּשְׁמָאלָא, דְּלָא אִתְבְּסָם בְּאָדָם מִשְׁתַּכְחִין, וְנַפְקוּ מִכְּלָלָא דְּגוּפָא קַדִּישָׁא, וְלָא אִתְדַּבְקוּ בֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ כְּלְהוּ מִסְאֲבִין וְאָזְלִין וְטָאסִין עָלְמָא, וְעַיְילִין בְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, לְאִתְדַּבְּקָא בְּהַהוּא דִּינָא קַדְמָאָה דְּאִקְרֵי קַיִן, דְּנָפִיק בְּכְלָל דְּגוּפָא דְּלְתַתָּא. וְשָׁאטִין וְטָאסִין כָּל עָלְמָא, וּפָרְחָן וְלָא מִתְדַּבְּקָאן בְּכְלָלָא דְּגוּפָא, וּבְגִינֵי כַּךְ אִינּוּן לְבַר, מִכָּל מַשְׁרְיָין דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא. מִסְאֲבִין אִינּוּן. בְּהוּ כְּתִיב (ויקרא יג) מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ.

וּבְרוּחָא דְּאִקְרֵי הֶבֶל, דְּאִתְבְּסָם יַתִּיר בְּכְלָלָא דְּגוּפָא קַדִּישָׁא. נָפְקִין אַחֲרָנִין דְּמִבַּסְמָן יַתִּיר, וּמִתְדַּבְּקָן בְּגוּפָא, וְלָא מִתְדַּבְּקָן. כְּלְהוּ תַּלְיָין (ע"ו ע"ב) בַּאֲוִירָא וְנָפְקִין מֵהַאי כְּלָלָא דְּאִלֵּין מִסְאֲבִין. וְשַׁמְעִין מַה דְּשַׁמְעִין מֵעֵילָּא, וּמְנַייהוּ יַדְעֵי לְתַתָּא דְּקָאֲמְרֵי לְהוּ.

וְתָאנָא בְּצִנִּיעוּתָא דְּסִפְרָא, כֵּיוָן דְּאִתְבְּסָמוּ לְעֵילָּא כְּלָלָא דְּאָדָם, גּוּפָא קַדִּישָׁא, דְּכַר וְנוּקְבָא. אִתְחַבָּרוּ זִמְנָא תְּלִיתָאָה, וְנָפַק אִתְבַּסְמוּתָא דְּכוּלָּא. וְאִתְבְּסָמוּ עָלְמִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וּמִכָּאן אִשְׁתְּכְלָל עָלְמָא

דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, מִסְטְרָא דְּגוּפָא קַדִּישָׁא. וּמִתְחַבְּרָן עָלְמִין, וּמִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא, וְאִתְעֲבִידוּ חַד גּוּפָא. (וּבְגִין דְּכֻלְּהוּ חַד גּוּפָא, שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא, שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא,קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא,) וּמְשַׁלְּפָא רוּחָא, וְעַיְילָא בְּחַד גּוּפָא. וּבְכֻלְּהוּ לָא אִתְחֲזֵי אֶלָּא חַד. (ישעיה ו) קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. דִּכְלָּא הוּא חַד גּוּפָא.

תָּאנָא, כֵּיוָן דְּאִתְבְּסָמוּ דָּא בְּדָא, (בְּתִיב (שיר השירים א) תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַכָּסֶף) אִתְקְשָׁרוּ דֵּינָא וְרַחֲמֵי. (אִתְבַּסְמָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי) וְאִתְבַּסְמַת נוּקְבָא בִּדְכוּרָא. וּבְגִינֵי כַּךְ לָא סַלְקָא דָּא בְּלָא דָּא, כְּהַאי תָּמָר, דְּלָא סַלְקָא דָּא בְּלָא דָּא. וְעַל הַאי תְּנִינָן, מַאן דְּאַפִּיק גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא מִכְּלָלָא דְּאָדָם, לְבָתַר כַּד נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא, לָא עָיֵיל בְּכְלָלָא דְּאָדָם, דְּאִקְרֵי גּוּפָא קַדִּישָׁא. אֶלָּא בְּאִינּוּן דְּלָא אִקְרוֹן אָדָם, וְנָפִיק מִכְּלָלָא דְּגוּפָא.

תַּנְיָא, תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַכָּסֶף, דְּאִתְבְּסָמוּ דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְלֵית דִּינָא, דְּלָא הֲווֹ בֵּיהּ רַחֲמֵי. וְעַל הַאי כְּתִיב, (שיר השירים א) נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתּוֹרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים. בַּתּוֹרִים: כְּמוֹ דִּכְתִיב, תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ וְגוֹ'. בַּחֲרוּזִים: כְּמָה דִּכְתִיב, עִם נְקוּדוֹת הַכָּסֶף. צַוָּארֵךְ, בִּכְלָלָא דִּנוּקְבָא, דָּא מַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכַח בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא, וִירוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא (ס"א וּמַקְדְּשָׁא דִּכְלָּא)

וּמַקְדְּשָׁא. וְכָל דָּא מִדְאִתְבְּסָמַת בְּדִכּוּרָא, וְאִתְעֲבִיד כְּלָלָא דְּאָדָם, וְדָא הוּא כְּלָלָא דְּמְהֵימְנוּתָא. מַאי מְהֵימְנוּתָא. דְּבְגַוֵּיהּ אִשְׁתְּכַח כָּל מְהֵימְנוּתָא.

(שייך פרשת כי תצא) וְתָאנָא, מַאן דְּאִקְרֵי אָדָם, וְנִשְׁמְתָא נַפְקַת מִגֵּיהּ, וּמִית. אָסִיר לְמֵיבַת לֵיהּ בְּבֵיתָא, לְמֶעְבַּד לֵיהּ לִינָה עַל אַרְעָא, מִשּׁוּם יְקָרָא דְּהַאי גּוּפָא, דְּלָא יִתְחֲזֵי בֵּיהּ קְלָנָא, דִּכְתִיב, אָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין, אָדָם דְּהוּא יָקָר מִכָּל יְקָרָא, בַּל יָלִין. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּאִי יַעַבְדוּן הָכִי, נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ. מַה בְּעִירֵי לָא הֲווֹ בִּכְלָלָא דְּאָדָם, וְלָא אִתְחֲזֵי בְּהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא, אוֹף הָכָא כִּבְעִירֵי, גּוּפָא בְּלָא רוּחָא, וְהַאי גּוּפָא, דְּהוּא יְקָרָא דִּכְלָא, לָא יִתְחֲזֵי בֵּיהּ קְלָנָא.

וְתָאנָא בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, כָּל מַאן דְּעָבִיד לִינָה לְהַאי גּוּפָא קַדִּישָׁא, בְּלָא רוּחָא, עָבִיד פְּגִימוּתָא בְּגוּפָא דְּעָלְמִין. דְּהָא בְּגִין (דף קמ"ד ע"א) דָּא, לָא עָבִיד לִינָה בְּאַתְרָא קַדִּישָׁא, בְּאַרְעָא דְּצַדֶּק יָלִין בָּהּ, (ס"א דִּכְתִיב קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא בְּאַרְעָא דִּכְתִיב (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ) מִשּׁוּם דְּהַאי גּוּפָא יְקָרָא, אִתְקְרֵי דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא. וְאִי עָבִיד בֵּיהּ לִינָה, חֲוֵי כְּחַד מִן בְּעִירָא. (הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מט) נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת (ע"ב) נִדְמוּ) תָּאנָא, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. (ס"א בְּנֵי הָאֱלֹהִים) אִינּוּן (ס' ע"ב) דְּאִטְמַרוּ, וְנָפְלוּ בְּנוּקְבָא

דְּתְהוֹמָא רַבָּא. אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, (הָאָדָם הַיְדוּעַ). וּכְתִיב וְיָלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם וְגוֹ'. מֵהַהוּא דְּאִקְרֵי עוֹלָם. כְּדְתָנֵינָן יְמֵי עוֹלָם. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, מִנְּהוֹן נַפְקוּ רוּחִין וְשֵׁדִין לְעָלְמָא, לְאִתְדַּבְּקָא בְּרַשְׁיעַיָּיא.

הַנְּפִילִים הָיוּ בָאָרֶץ, לְאַפָּקָא אִלֵּין אַחֲרָנִין. דְּלָא הֲווֹ בָּאָרֶץ. הַנְּפִילִים: עַזָּ"א וְעַזְאֵ"ל הֲווֹ בָּאָרֶץ.

בְּנֵי הָאֱלֹהִים לָא הֲווֹ בָּאָרֶץ. וְרָזָא הוּא וְכֹלָּא אִתְמַר.

כְּתִיב (בראשית ו) וַיִּנָּחֶם יְיָ כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ, לְאַפָּקָא אָדָם דְּלְעֵילָּא, דְּלָא הֲוֵי בָּאָרֶץ. וַיִּנָּחֶם יְיָ הַאי בְּזִעֵיר אַפִּין אִתְמַר. וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ, וַיֶּעְצַב לֹא נֶאֱמַר. אֶלָּא וַיִּתְעַצֵּב, אִיהוּ אִתְעַצָּב, דְּבֵיהּ תַּלְיָיא מִלְּתָא. לַאֲפוּקֵי מִמַּאן דְּלָא אִתְעַצָּב. אֶל לִבּוֹ, בְּלִבּוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶל לִבּוֹ. כְּמַאן דְּאִתְעַצָּב (וּמְקַבֵּל) לְמָארֵיהּ, דְּאַחְזֵי הַאי לְלִבָּא דְּכָל לִבִּין.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְגוֹ'. לְאַפָּקָא אָדָם דְּלְעֵילָּא. וְאִי תֵּימָא אָדָם דְּלְתַתָּא בְּלִחוֹדוֹי. לָאו לְאַפָּקָא כְּלָל. מִשּׁוּם דְּלָא קָאִים דָּא בְּלָא דָּא.

וְאִלְמָלֵא חָכְמָה סְתִימָא דְּכֹלָּא, כֹּלָּא אִתְתָּקַן כְּמַרִישָׁא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ח) אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה. אַל תִּקְרֵי שָׁכַנְתִּי, אֶלָּא שְׁכִינָתִי (ס"א שִׁיכַּנְתִּי).

וְאִלְמָלֵא הַאי תִּקּוּנָא דְּאָדָם, לָא קָאִים עָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ג) יְיָ בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. וּכְתִיב (בראשית ו) וְנָח מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ.

וְתָאנָא, כְּלְהוּ מוֹחִין תַּלְיָין בְּהַאי מוֹחָא. וְהַחָכְמָה הוּא כְּלָלָא דְּכֹלָּא הוּא. וְדָא חָכְמָה סְתִימָא, דְּבָהּ אִתְתָּקִיף וְאִתְתַּקַּן תִּקּוּנָא דְּאָדָם, לְאִתְיַישְׁבָא כֹּלָּא עַל תִּקּוּנֵיהּ, כָּל חַד בַּאֲתַרֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) הַחָכְמָה תָּעוֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים, דְּאִינּוּן תִּקּוּנָא שְׁלִימָא דְּאָדָם. וְאָדָם הוּא תִּקּוּנָא דִּלְגוֹ, מְנֵיהּ קָאִים רוּחָא. (הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמואל א טז) כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לַעֵינַיִם וַיהוָה יִרְאֶה לַלֵּבָב, דְּאִיהוּ בִּלְגוֹ לְגוֹ)

וּבְהַאי תִּקּוּנָא דְּאָדָם, אִתְחֲזֵי שְׁלִימוּתָא מְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא, דְּקָאִים עַל כּוּרְסְיָיא. דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. וּכְתִיב (דניאל ז) וַאֲרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אָתֵה הֲוָא וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וּקְדָמוֹהִי הַקְרִבוּהִי. עַד כָּאן סְתִימָאן מִלִּין. וּבְרִירָן טַעֲמִין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּיָדַע וְיַשְׂגַּח בְּהוֹן. וְלָא יִטְעֵי בְּהוֹן. דְּמִלִּין אִלֵּין לָא אִתְיְהִיבוּ, אֶלָּא לְמָארֵי מְדִין וּמְחַצְדֵי חַקְלָא, דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ. דִּכְתִיב, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם.

תָּאנָא, בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר, אִי בְּמִלִּין

דִּילָן, דְּאִתְגַּלְיָין הָכָא, אִתְגְּנִיזוּ חַבְרַיָּיא בְּאִדְּרָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִסְתַּלָּקוּ מֵהַאי עָלְמָא, יָאוּת וְשַׁפִּיר הֲוָה, בְּגִין דְּלָא אִתְגַּלְיָין לְחַד מִבְּנֵי עָלְמָא. הָדָר וְאָמַר, הַדְרִי בִּי, דְּהָא גַּלֵּי קָמַיהּ דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, דְּהָא לָא לִיקָרָא דִּילִי עֲבִידְנָא, וְלָא לִיקָרָא דְּבֵית אַבָּא, וְלָא לִיקָרָא דְּחַבְרַיָּיא אִלֵּין, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יִטְעוּן בְּאוֹרְחוֹי, וְלָא יַעֲלוּן בְּכִסּוּפָא לְתַרְעֵי פַּלְטְרוֹי, וְלָא יִמְחוֹן בִּידֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלָקִי עִמְּהוֹן, לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּנָא, עַד לָא נַפְקוּ חַבְרַיָּיא מֵהַהוּא אִדְּרָא, מִיתוּ (צ"ע ע"א ע"א) רִבִּי יוֹסֵי בַּרְבִּי יַעֲקֹב, וְרִבִּי חִזְקִיָּה, וְרִבִּי יֵיסָא. וְחָמוּ חַבְרַיָּיא, דַּהֲווֹ נַטְלִין לוֹן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין בְּהַהוּא פַּרְסָא. וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה, וְאִשְׁתְּכַח. צָוַוח וְאָמַר, שְׁמָא חַס וְשָׁלוֹם גְּזֵרָה אִתְגְּזַר עָלָנָא לְאִתְעַנְּשָׁא, דְּאִתְגְּלֵי עַל יְדָנָא מַה דְּלָא אִתְגְּלֵי מִיּוֹמָא דְּקָאִים מֹשֶׁה עַל טוּרָא דְּסִינַי, דִּכְתִיב, (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם יְיָ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגוֹ'. מַה אֲנָא הָכָא. אִי בְּגִין דָּא אִתְעַנָּשׁוּ.

שְׁמַע קָלָא, זַכָּאָה אַנְתְּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאָה חוּלָקָךְ וְחַבְרַיָּיא, אִלֵּין דְּקַיְימִין בַּהֲדָךְ, דְּהָא אִתְגְּלֵי לְכוֹן מַה דְּלָא אִתְגְּלֵי לְכָל חֵילָא דִּלְעֵילָּא, (דף קמ"ד ע"ב) אֲבָל תָּא חֲזֵי, דְּהָא כְּתִיב, (יהושע ו) בִּבְכוֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב

דִּלְתֵיהָ. וְכָל שֶׁכֵּן דִּבְרֵעוּ סַגִּי וְתַקִּיף, אִתְדַּבָּקוּ נַפְשָׁתְהוֹן בְּשַׁעֲתָא דָּא דְּאִתְנְסִיבוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן, דְּהָא **בְּשֶׁלֵימוּתָא אִסְתָּלָקוּ.** (דְּלָא הֲוָה כֵּן לְאִינּוּן דְּהֲווֹ קָמַיְיהוּ, אֲמַאי מִיתוּ) **תָּאנָא, בְּעוֹד דְּאִתְגַּלְיָין מִלִּין, אִתְרְגִישׁוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין,** (דְּאִינּוּן רְתִיכִין) **וְקָלָא אִתְעַר בְּמָאתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין דְּהָא מִלִּין עַתִּיקִין לְתַתָּא אִתְגַּלְיָין, וְעַד** (נ"א וְעוֹד) **דְּאִלֵּין מִתְבַּסְּמָן נִשְׁמָתַיְיהוּ בְּאִינּוּן מִלִּין, נַפְקָא נִשְׁמָתַיְיהוּ בִּנְשִׁיקָה, וְאִתְקַשָּׁר בְּהַהוּא פַּרְסָא, וְנַטְלִין לְהוּ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי, וְסַלְקִין לוֹן לְעֵילָּא. וַאֲמַאי אִלֵּין. מְשׁוּם דְּעָאלֵן וְלָא נַפְקוּ זִמְנָא אָחֳרָא מִן קַדְמַת דְּנָא, וְכֻלְּהוּ אַחֲרִינֵי עָאלוּ וְנַפְקוּ.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּהָנֵי תִּלְתָּא, וְזַכָּאָה חוּלָקָנָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי בְּגִין דָּא. נָפַק קָלָא תְּנִיְינוּת וְאָמַר, (דברים ד) **וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. קָמוּ וְאַזְלוּ. בְּכָל אֲתָר דַּהֲווֹ מִסְתַּכְּלֵי סָלִיק רֵיחִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁמַע מִינָּהּ, דְּעָלְמָא מִתְבָּרְךְ בְּגִינָן. וַהֲווּ נַהֲרִין אַנְפּוֹי דְּכֻלְּהוּ, וְלָא הֲווֹ יַכְלִין בְּנֵי עָלְמָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ.**

תָּאנָא, עַשְׂרָה עָאלוּ, וְשִׁבְעָה נַפְקוּ, וַהֲוָה חַדֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְרַבִּי אַבָּא עָצִיב. יוֹמָא חַד הֲוָה יָתִיב רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אַבָּא עִמֵּיהּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה,

וְחָמוּ לְאִלֵּין תִּלְתָּא דַּהֲווֹ מַיְיתִין לְהוֹן מַלְאָכִין עִלָּאִין, וּמְחַזְּיָין לְהוּ גְּנִיזִין וְאוֹצָרִין דִּלְעֵילָּא, בְּגִין יִקָּרָא דִּלְהוֹן. וַהֲווּ עַיְילֵי לוֹן בְּטוּרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא. נַח דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אַבָּא.

תָּאנָא, מֵהַהוּא יוֹמָא לָא אַעְדּוּ חַבְרַיָּיא מִבֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְכַד הֲוָה רַבִּי שִׁמְעוֹן מְגַלֶּה רָזִין, לָא מִשְׁתַּכְּחִין תַּמָּן אֶלָּא אִינּוּן. וַהֲוָה קָאֲרֵי לְהוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, שִׁבְעָה אֲנָן עֵינֵי יְיָ. דִּכְתִיב, (זכריה ד) שִׁבְעָה אֵלֶּה עֵינֵי יְיָ וְעָלָן אִתְּמַר. אָמַר רִבִּי אַבָּא, אֲנָן שִׁיתָּא בּוֹצִינֵי, דְּנַהֲרָאן מִשְּׁבִיעָאָה. אַנְתְּ הוּא שְׁבִיעָאָה דְּכוּלָּא. דְּהָא לֵית קִיּוּמָא לְשִׁיתָּא, בַּר מִשְּׁבִיעָאָה. דְּכוּלָּא תָּלֵי בְּשְׁבִיעָאָה. רִבִּי יְהוּדָה קָאֲרֵי לֵיהּ שַׁבָּת, דְּכוּלְּהוּ שִׁיתָּא מְנַיֵּהּ מִתְבָּרְכִין, דִּכְתִיב, (שמות כ) שַׁבָּת לַיְיָ, קֹדֶשׁ לַיְיָ, מַה שַּׁבָּת לַיְיָ קֹדֶשׁ, אוּף רִבִּי שִׁמְעוֹן שַׁבָּת לַיְיָ קֹדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תַּוּוהְנָא עַל הַהוּא חַגִּיר חַרְצָן, מָאֲרֵיהּ דְּשַׁעֲרֵי, אֲמַאי לָא אִשְׁתְּכַח בְּבֵי אִדְּרָא דִּילָן, בְּזִמְנָא דְּאִתְגַּלְיָין מִלִּין אִלֵּין קַדִּישִׁין. אַדְּהָכִי, אָתָא אֵלְיָהוּ, וּתְלַת קַטְפּוֹרֵי נְהִירִין בְּאַנְפּוֹי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי טַעְמָא לָא שְׁכִיחַ מָר בְּקַרְדּוּטָא (ס"א בְּקַרְטָמָא) גְּלִיפָא דְּמָאֲרֵיהּ, בְּיוֹמָא דְּהִלּוּלָא.

אָמַר לֵיהּ, חַיֶּיךָ רִבִּי שֶׁבַע יוֹמִין אִתְבְּרִירוּ קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, כָּל אִינּוּן דְּיֵיתוּן וְיִשְׁתַּכְחֵן עִמֵּיהּ, עַל לָא עַיְילִתּוּן בְּבֵי אִדָּרָא דִּלְכוֹן, וּבָעֵינָא לְאִשְׁתַּכְחָא, זַמִּין קָטִיר בְּכַתְפּוֹי (ס"א נ"ל שכן צריך לומר, וַאֲנָא הֲוָה זַמִּין תַּמָּן, וּבָעֵינָא קָמֵיהּ לְאִשְׁתַּכְחָא, וּכְדֵין קָטִיר בְּכַתְפּוֹי) וְלָא יָכִילְנָא, דְּהַהוּא יוֹמָא שָׁדַרְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֶעְבַּד נִסִּין לְרַב הַמְנוּנָא סָבָא וְחַבְרוֹי, דְּאִתְמְסָרוּ בְּאַרְמוֹנָא (ס"א בְּקִרוֹנְיָא) דְּמַלְכָּא, וְאַרְחִישְׁנָא לְהוּ בְּנִסָּא, דְּרָמֵינָא לְהוּ כּוֹתָלָא דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וְאִתְקְטָרוּ בְּקִטְרוֹי, דְּמִיתוּ אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה פַּרְדַּשְׁכֵּי. וַאֲפֵיקְנָא לְרַב הַמְנוּנָא וְחַבְרוֹי וְרָמֵינָא (ס"א וְאוֹלִיבְנָא) לוֹן לְבִקְעַת אוֹנוֹ, וְאִשְׁתְּזִיבוּ. וְזַמִּינְנָא קַמַּייהוּ נָהֲמָא וּמַיָּא, דְּלָא אֲכָלוּ תְּלָתָא יוֹמִין. וְכָל הַהוּא יוֹמָא לָא בָּדִילְנָא מִנַּייהוּ.

וְכַד תַּבְנָא, אַשְׁכַּחְנָא פַּרְסָא דְּנָטְלוּ כָּל אִינּוּן סַמְכִין, וּתְלַת מִן חַבְרַיָּיא עֲלָהּ, וְשָׁאֲילְנָא לוֹן. וְאָמְרוּ חוּלָקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵהַלּוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרוֹי. זַכָּאָה אִנְתְּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְזַכָּאָה חוּלָקָךְ, וְחוּלָקָא דְּאִינּוּן חַבְרַיָּיא דְּיַתְבִין קַמָּךְ. כַּמָּה דַּרְגִּין אִתְתָּקְנוּ לְכוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כַּמָּה בּוֹצִינִין דְּנְהוֹרִין זְמִינִין לְנַהֲרָא לְכוּ. וְתָא חֲזֵי, יוֹמָא דֵּין בְּגִינָךְ אִתְעַטָּרוּ חַמְשִׁין כִּתְרִין לְרַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר חָמוּךְ. וַאֲנָא אֲזִילְנָא עִמֵּיהּ בְּכָל אִינּוּן נַהֲרֵי דְּטוּרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, וְהוּא בָּרִיר

דּוּכְתֵּיהּ, וְאִתְתָּקַן. (ס"א וַאֲנָא הָא חֲזִינָא דְּהָא בְּרִיר וכו') אָמַר לֵיהּ, קְטוֹרִין צַדִּיקַיָּיא בְּקַרְטוֹפָא דְּעִטְרִין, (דף קמ"ה ע"א) בְּרֵישׁ יַרְחֵי וּבְזִמְנֵי וְשַׁבָּתֵי, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר יוֹמִין.

אָמַר לֵיהּ, וְאַף כָּל אִינּוּן דִּלְבַר, דְּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ וְגוֹ'. אִי אִלֵּין אַתְיָין, כָּל שֶׁכֵּן צַדִּיקַיָּיא. מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ, לָמָּה. מִשּׁוּם דְּמִתְעַטְּרֵי אַבָהָתָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא. וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ, דְּמִתְעַטָּר שְׁבִיעָאָה דְּכָל אִינּוּן שִׁיתָּא יוֹמִין, דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'.

וְאַנְתְּ הוּא רַבִּי שִׁמְעוֹן, שְׁבִיעָאָה דְּשִׁיתָּא, תְּהֵא מִתְעַטָּר וּמִתְקַדָּשׁ יַתִּיר מִכֹּלָּא. וּתְלַת עִדּוּנִין דְּמִשְׁתַּכְחִין בְּשְׁבִיעָאָה, זְמִינִין חַבְרַיָּיא אִלֵּין צַדִּיקַיָּיא לְאִתְעַדְּנָא בְּגִינָךְ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וּכְתִיב (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לְשַׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכוּבָּד. מַאן הוּא קְדוֹשׁ יְיָ. דָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּאִקְרֵי מְכוּבָּד בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עד כאן

האדרא קדישא רבא

(במדבר ו') דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ וְגוֹ'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קג) וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא (כ"ב) דָּא לְבָרְכָא כַּהֲנָא יַת עַמָּא בְּכָל יוֹמָא, בִּזְקִיפוּ דְּאֶצְבְּעָן. וּלְבָרְכָא בִּרְכָתָא בְּכָל יוֹמָא, לְאִשְׁתַּכְחָא בִּרְכָאן עֵילָּא

לִבְנֵי בָנִים. כַּמָּה גְּדוֹלָה הַיִּרְאָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁבְּכֻלַּל הַיִּרְאָה עֲנָוָה, וּבְכֻלַּל הָעֲנָוָה חֲסִידוּת. נִמְצָא שֶׁכָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִרְאַת חֵטְא, יֶשְׁנוֹ בְּכֻלָּן וּמִי שֶׁאֵינוֹ יֵרֵא שָׁמַיִם, אֵין בּוֹ לֹא עֲנָוָה וְלֹא חֲסִידוּת.

תָּאנָא, מִי שֶׁיֵּצֵא מִן הַיִּרְאָה, וְנִתְלַבֵּשׁ בַּעֲנָוָה, עֲנָוָה עָדִיף, וְנִכְלַל בְּכֻלְּהוּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי כב) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְיָ. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם, זוֹכֶה לַעֲנָוָה. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲנָוָה, זוֹכֶה לַחֲסִידוּת. וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם, זוֹכֶה לְכֻלָּם. לַעֲנָוָה, דִּכְתִיב עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְיָ. לַחֲסִידוּת, דִּכְתִיב וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו.

וְתַתָּא. דְּהָא אֶצְטְרִיךְ לְמֵימַר בְּרָזָא עִלָּאָה, חָמֵשׁ גּוֹ חָמֵשׁ. חָמֵשׁ דִּימִינָא, וְחָמֵשׁ דִּשְׂמָאלָא. חָמֵשׁ דִּימִינָא, אִינּוּן שְׁבָחָא יְתֵירָא עַל אִינּוּן דִּשְׂמָאלָא, בְּגִין, דְּהָא יְמִינָא אִית לֵיהּ שְׁבָחָא יְתֵירָא עַל שְׂמָאלָא. וְעַל דָּא בְּבִרְכָתָא דְּקָא בָּרִיךְ כַּהֲנָא יַת עַמָּא, אִצְטְרִיךְ לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא. וּלְעַיְינָא בְּעֵינָא טָבָא.

וְכַד פָּרִישׂ יְדוֹי כַּהֲנָא, שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עַל אִינּוּן אֶצְבְּעָן, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּכַּם עִמֵּיהּ דְּכַהֲנָא בְּאִינּוּן בִּרְכָאן. וְיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִין מִתְּרִין סִטְרִין מֵעֵילָא וְתַתָּא. מֵעֵילָא, שְׁכִינְתָּא דְּשַׁרְיָא עַל אִינּוּן אֶצְבְּעָן. וְכַהֲנָא דְּקָא מְבָרֵךְ.

תָּא חֲזֵי, מִלִּין דְּקָא עַבְדֵי, מִתְעָרִין מִלִּין לְעֵילָא. כְּגַוְונָא דָּא בִּפְרִישׁוּ דְּאֶצְבְּעָן

דְּכַהֲנָא לְתַתָּא, אִתְעָרַת שְׁכִינְתָּא לְמֵיתֵי וּלְשַׁרְיָא עֲלָן. וְכֵן כַּמָּה מִלִּין אִינּוּן בְּעָלְמָא, דְּמִתְעָרִין מִלִּין לְעֵילָּא. דְּהָא בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, אִתְעַר חֵילָא אַחֲרָא לְעֵילָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי. וְהַיְינוּ טַעֲמָא דְּלוּלָב, וְהַיְינוּ טַעֲמָא דְּשׁוֹפָר. וּכְמָה אִינּוּן בְּהַאי גַּוְונָא עֶשֶׂר אֶצְבָּעָן, מִתְעָרֵי שְׁכִינְתָּא לְשַׁרְיָא עָלַיְיהוּ. מִתְעָרֵי עֶשֶׂר דַּרְגִּין אַחֲרָנִין לְעֵילָּא לְאַנְהָרָא, וְכֹלָּא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא.

וְעַל דָּא, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְזַקְפָּא אֶצְבְּעָן בִּזְקִיפוּ לְמַגָּנָא, אֶלָּא בִּצְלוֹתָא, וּבִבְרָכָאן, וּבִשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּאִינּוּן אַתְעָרוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְרָזָא דְּמֵהֵימְנוּתָא. זְקִיפוּ דְּאֶצְבְּעָאן, מְמָנָן בְּהַהוּא זְקִיפוּ דִּלְהוֹן, עֲשָׂרָה שַׁלִּיטִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְכַהֲנָא בָּעֵי לְבָרְכָא בְּעֵינָא טָבָא, בְּאִסְתַּכְּמוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דִּבְרִכְתָּא דָּא נָפְקָא מִפּוּמֵיהּ דְּכַהֲנָא, אִינּוּן שִׁתִּין אַתְוָון, נָפְקִין וְטָסִין בִּרְקִיעָא, וּמְמָנָן שִׁתִּין רַבְרְבִין, עַל כָּל אָת וְאָת. וְכֻלְּהוּ אוֹדָן עַל כָּל אִלֵּין בִּרְכָאן. מַאי טַעֲמָא שִׁתִּין אַתְוָון בִּבְרָכָן אִלֵּין. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל שִׁתִּין רִבּוֹא אִינּוּן, וְרָזָא דְּשִׁתִּין רִבּוֹא קַיְימִין בְּעָלְמָא, וְכָל חַד וְחַד אִיהוּ חַד רִבּוֹא.

שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּנָפְקָא מֵהַאי, סַלְקָא לְעֵילָּא, עַד דַּהוּא כֻּרְסְיָיא דִּלְעֵילָּא. וְכֹלָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וּשְׁכִינְתָּא דִּלְתַתָּא, אוֹדָן בְּכַהֲנָא בְּאִינּוּן בִּרְכָאן, וְכָל אִינּוּן שִׁתִּין מְמָנָן. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרֲכֵם. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. (ע"כ) (פקודא כ"ג לכבד אב וכו' פ"ג ע"א)

תָּאנָא, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חַסִידוּת, נִקְרָא מַלְאַךְ (דף קמ"ה ע"ב) יְיָ צְבָאוֹת. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (מלאכי ב) כִּי שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זָכָה כֹּהֵן לְהִקָּרֵא מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַה מַּלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת, כֹּהֵן לְמַעְלָה, אַף כֹּהֵן מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת לְמַטָּה.

וּמַאן הוּא מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת לְמַעְלָה. זֶה מִיכָאֵ"ל הַשַּׂר הַגָּדוֹל, דְאָתֵי מֵחֶסֶד שֶׁל מַעְלָה, וְהוּא כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה, כְּבִיכוֹל, כֹּהֵן גָּדוֹל דִלְתַתָּא, אִקְרֵי מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת, מִשּׁוּם דְאָתֵי מִסִּטְרָא דְחֶסֶד. מַהוּ חֶסֶד. רַחֲמֵי גּוֹ רַחֲמֵי. וּבְגִין כַּךְ, כֹּהֵן לָא אִשְׁתְּכַח מִסִּטְרָא דְדִינָא. מַאי טַעְמָא זָכָה כֹּהֵן לְחֶסֶד, בְּגִין הַיִּרְאָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קג) וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו.

עוֹלָם וְעוֹלָם מַהוּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק כְּמָה דְאִתְּתָקַן בְּאִדְּרָא קַדִּישָׁא, עוֹלָם חַד, וְעוֹלָם תְּרֵי. אָמַר רִבִּי חִיָּיא אִי הָכִי מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, תְּרֵי עָלְמֵי נִינְהוּ. וְאִתְּהַדְּרוּ לְחַד. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי יִצְחָק עַד מָתַי תִּסְתּוֹם דְּבָרִיךְ. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, כְּלָלָא דְּרָזָא עִלָּאָה, אָדָם דִלְעֵילָּא, וְאָדָם דִלְתַתָּא, וְהַיְינוּ עוֹלָם וְעוֹלָם. וּכְתִיב יְמֵי עוֹלָם, וּכְתִיב שְׁנוֹת עוֹלָם, וְהָא אוּקְמוּהָ בְּאִדְּרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

עַל יְרֵאָיו, דְּכָל מַאן דְּאִיהוּ דָּחִיל חַטָּאָה, אִקְרֵי אָדָם.
אֵימָתַי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִית בֵּיהּ יִרְאָה עַנָּוָה
חֲסִידוּת, כְּלָלָא דְּכוּלָּא.
אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא תָּנִינָן אָדָם כְּלָלָא דְּדַכַּר וְנוּקְבָא.
אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכָא הוּא, בְּכְלָלָא דְּאָדָם, דְּמַאן
דְּאִתְחַבָּר דְּכַר וְנוּקְבָא, אִקְרֵי אָדָם, וּכְדֵין דָּחִיל חַטָּאָן.
וְלֹא עוֹד אֶלָּא שַׁרְיָא בֵּיהּ עַנָּוָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּשַׁרְיָא
בֵּיהּ חֶסֶד. וּמַאן דְּלָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, לָא הֲוֹוּ בֵּיהּ
לֹא יִרְאָה וְלֹא עַנָּוָה וְלֹא חֲסִידוּת. וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי אָדָם
כְּלָלָא דְּכוּלָּא, וְכֵיוָן דְּאִקְרֵי אָדָם, שַׁרְיָיא בֵּיהּ חֶסֶד,
דִּכְתִיב, (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה וְגוֹ׳. וְלָא יָכִיל
לְאִתְבְּנָאָה, אִי לָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא.
וּכְתִיב וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו. יְרֵאָיו
כְּלָלָא דְּאָדָם. דָּבָר אַחֵר וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד
עוֹלָם, אִלֵּין אִינּוּן כַּהֲנֵי דְּאִתּוּ מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, וְאַחֲסִינוּ
אַחֲסָנָא דָּא דְּנָחִית מֵעוֹלָם דִּלְעֵילָּא לְעוֹלָם דִּלְתַתָּא. עַל
יְרֵאָיו, כַּהֲנֵי דִּלְתַתָּא, דִּכְתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד
בֵּיתוֹ לְאִתְכַּלְלָא בְּכְלָלָא דְּאָדָם. וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים,
מְשׁוּם דְּזָכָה לִבְנֵי בָנִים. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, מַהוּ
וְצִדְקָתוֹ, וְחַסְדּוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ.
אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַיְינוּ רָזָא דְּתָנִינָן בְּזֹאת, (בראשית ב) כִּי

מֵאִישׁ לְקָחָה זֹאת. וּכְתִיב (בראשית ב) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה, וְזֹאת אִתְכְּלִילַת בְּאִישׁ, דְּהַיְינוּ חֶסֶד, וְזֹאת נוּקְבָא. חֶסֶד דְּכַר. וּבְגִין כַּךְ דְּכַר דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּחַוָּרָא דָּא, אִקְרֵי חֶסֶד. וְזֹאת אִתְקְרֵי צֶדֶק, דְּאַתְיָא מִסְטַר סוּמָקָא. וּבְגִין כַּךְ אִקְרֵי אִשָּׁה. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב וְצִדְקָתוֹ, מַאי וְצִדְקָתוֹ. צִדְקָתוֹ דְּחֶסֶד, בַּת זוּגוֹ, דְּאִתְבְּסְמָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כַּךְ תָּנֵינָן, כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵין לוֹ בַּת זוּג, אָסוּר בַּעֲבוֹדָה, דִּכְתִיב וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִשּׁוּם דְּלֵית שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא, בְּמַאן דְּלָא אַנְסִיב, וְכַהֲנֵי בַּעְיָין יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עַמָּא, לְאַשְׁרְיָא בְּהוּ שְׁכִינְתָּא. וְכֵיוָן דְּשַׁרַת בְּהוּ שְׁכִינְתָּא, שַׁרְיָא בְּהוּ חֶסֶד, וְאִקְרוּן חֲסִידִים. וּבַעְיָין לְבָרְכָא עַמָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה. וּכְתִיב, (דברים לג) תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וּמִשּׁוּם דְּכַהֲנָא אִקְרֵי חָסִיד, בָּעֵי לְבָרְכָא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרֲכוּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּאִקְרוּן חֲסִידִים, וּכְתִיב וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה.

כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם, כֹּה תְבָרֲכוּ, בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. כֹּה תְבָרֲכוּ, בִּירָאָה. כֹּה תְבָרֲכוּ, בַּעֲנָוָה. אָמַר רִבִּי אַבָּא, כֹּה תְבָרֲכוּ, תָּאנָא, הַאי צֶדֶ"ק אִתְקְרֵי כ"ה, דְּכָל דִּינִין מִתְעָרִין מִכ"ה (נ"א מִנֵּיהּ), וְהַיְינוּ

דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַהוּ מַכָּה רַבָּה. (ס"א דִּכְתִיב) כְּלוֹמַר, מַכָּה מִן כֻּלָּה. וּכְתִיב (שמות ז) וְהַנָּה לֹא שָׁמַעְתָּ עַד כֹּ"ה, כְּמָה דְּאַגְזִים מֹשֶׁה. וּכְתִיב (שמות ז) בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְיָ, וְכֻלָּא חַד, וּכְתִיב (שמות ז) וְלֹא (דף קמ"ו ע"א) שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת, דְּזִמְנָא לְחַרְבָּא אַרְעֵיהּ.

וּמֵהַאי כֹּ"ה מִתְעָרִין דִּינִין. וּמִדְּאִתְחַבָּר עִמָּהּ חֶסֶד, אִתְבַּסְּמַת. וּבְגִין כַּךְ, אִתְמְסַר דָּא לַכֹּהֵן, דְּאָתֵי מֵחֶסֶד, בְּגִין דְּתִתְבָּרֵךְ וְתִתְבְּסֵם כֹּ"ה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה תְבָרֲכוּ, כְּלוֹמַר, אַף עַל גַּב דְּהַאי כֹּה אִשְׁתְּכַחַת בְּדִינִין, תְּבַסְּמוּן לָהּ, וּתְבָרְכוּן לָהּ, דִּכְתִיב כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, תְּבָרֲכוּ בְּהַאי חֶסֶד לְכֹ"ה, וּתְבַסְּמוּן לָהּ לְקַבְלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכְּחוּן בָּהּ דִּינִין.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם.

אִמְרוּ לֹא כְּתִיב, אֶלָּא אָמוֹר, לְאַפְקָא מִשָּׁרְבּוּ הַפְּרִיצִים, דְּלָא מְפַרְסְמִין מִלָּה, דְּהָא לָא אִתְפְּקָדוּ לְפַרְסְמָא שְׁמָא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב אָמוֹר לָהֶם. אָמוֹר סְתָם. דָּבָר אַחֵר אָמוֹר כֵּיוָן דִּכְתִיב כֹּה תְבָרֲכוּ, אַמַּאי לָא כְּתִיב תֹּאמְרוּ. אֶלָּא תָּנֵי רִבִּי יְהוּדָה, אָמוֹר לָהֶם. זָכוּ לָהֶם, לֹא זָכוּ אָמוֹר סְתָם.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (דניאל י) וְרָאִיתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל לְבַדִּי אֶת הַמַּרְאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת

הַמַּרְאָה וגו׳. וְרָאִיתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל לְבַדִּי. וְהָא תָּנִינָן, אִינְהוּ נְבִיאֵי, וְאִיהוּ לָאו נָבִיא, וּמַאן נִינְהוּ. חַגַּי זְכַרְיָה וּמַלְאָכִי. אִי הָכִי, אִתְעֲבִיד קֻדְשׁ חוֹל, וְהָא כְּתִיב לֹא רָאוּ, אֲמַאי דְּחִילוּ. וּבְדָנִיֵּאל כְּתִיב וְרָאִיתִי אֲנִי, וְלָא דְּחִיל. וְאִיהוּ לָאו נָבִיא, הָא חוֹל קֻדְשׁ.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כְּתִיב (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ. בְּזֹאת, הָא דְּאָמְרָן זֹאת עַדְבָּא חוּלָקֵיהּ, לְאִתְחַסָּנָא, וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נוּקְמִין. וְתָנָא, עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדָוִד, רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִם אֲבָהָתָא, כְּתִרִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין דְּכֻלָּא, דְּאַחֲסִינוּ אֲבָהָתָא. וְתָאנָא, מָלְכוּ יְרִית דָּוִד לִבְנוֹי בַּתְרוֹי. וּבַאֲתָר מַלְכוּ דִּלְעֵילָּא, אִתְקַף, וְאַחֲסִין הוּא וּבְנוֹי מָלְכוּ דָּא, דְּלָא אַעְדֵּי מִשּׁוּלְטָנֵהוֹן לְדָרֵי דָּרִין.

וְתָאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי כְּתָרָא דְּמַלְכוּתָא אִתְעַר לִבְנוֹי דָּוִד, לֵית מַאן דְּקָאִים קַמֵּיהּ. וְרָאִיתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל לְבַדִּי אֶת הַמַּרְאָה, מִשּׁוּם דְּמִבְּנוֹי דָּוִד הֲוָה, דִּכְתִיב, (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה וגו׳. וְהוּא חָמָא וְחַדֵּי בְּהַאי דְּהוּא מִסְטַר אַחֲסָנַת חוּלָקָא עַדְבָּא דַּאֲבוֹי, וּמִשּׁוּם דְּהֲוָה דִּילֵיהּ הוּא סָבִיל, וְאַחֲרִינִי לָא סַבְלֵי. דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי כ״ה אִתְעַר בְּדִינוֹי, לָא יַכְלִין בְּנֵי עָלְמָא לְמֵיקָם קָמֵיהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּפַרְסִין כַּהֲנֵי יְדֵייהוּ, דְּאַתְיָין מֵחֶסֶד, אִתְעַר חֶסֶד דִּלְעֵילָּא, וְאִתְחַבָּר בְּהַאי כֹּה, וּמִתְבַּסְמָא וּמִתְבָּרְכָא בְּאַנְפִּין נְהִירִין לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִתְעָדֵי מִנְּהוֹן דִּינִין, דְּהָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָא לִשְׁאַר עַמִּין.

בְּגִין כַּךְ כֹּהֵן, וְלָא אַחֲרָא. כֹּהֵן בְּגִין דְּיִתְעַר הַאי כְּתָרָא דִּילֵיהּ חֶסֶ"ד, עַל יְדוֹי, דְּאִקְרֵי חָסִיד, דִּכְתִיב, (דברים לג) **לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וְהוּא אָתֵי מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד. וּכְתִיב** (תהלים קמה) **וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה, אַל תִּקְרֵי יְבָרְכוּכָה, אֶלָּא יְבָרְכוּ כ"ה. כֹּה תְּבָרְכוּ, בְּשֵׁם הַמְפוֹרָשׁ. כֹּה תְּבָרְכוּ, בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.**

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא דִּלְתַתָּא קָם וּפָרִיס יְדוֹי, כָּל כִּתְרִין קַדִּישִׁין דִּלְעֵילָּא מִתְעָרִין, וּמִתְתַּקְנִין לְאִתְבָּרְכָא, וְנַהֲרִין מֵעוּמְקָא דְּבֵירָא, דְּאִתְמְשָׁךְ לְהוּ מֵהַהוּא עוּמְקָא דְּנָפַק תְּדִיר, וְלָא פָּסִיק בִּרְכָאן דְּנַבְעָן, מַבּוּעִין לְכֻלְּהוּ עָלְמִין וּמִתְבָּרְכָן וּמִתְשַׁקְיָין מִכֻּלְּהוּ.

וְתָאנָא, בְּהַהוּא זִמְנָא, לְחִישׁוּתָא וּשְׁתִיקוּתָא חֲוֵי בְּכָל עָלְמִין. לְמֶלֶךְ דְּבָעֵי לְאִזְדַּוּוגָא בְּמַטְרוֹנִיתָא, וּבָעֵי לְמֵעַאל לָהּ בְּלְחִישׁוּ, וְכָל שַׁמָּשִׁין מִתְעָרִין בְּהַהוּא זִמְנָא וּמִתְלַחֲשִׁין, הָא מַלְכָּא אָתֵי לְאִזְדַּוּוגָא בְּמַטְרוֹנִיתָא.

מַאן מַטְרוֹנִיתָא. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַאן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל סְתָם.

תָּאנָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כֹּהֵן בָּעֵי לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, דִּכְתִיב, (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם. יָדוֹ כְּתִיב, וְלָא יָדָיו. מִשּׁוּם דְּשַׁבָּחָא דִּימִינָא עַל שְׂמָאלָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, רָזָא הוּא, מִשּׁוּם דִּכְתִיב, (בראשית ג) וְהוּא יִמְשׁוֹל בָּךְ.

תָּאנָא, כֹּהֵן דְּבָעֵי לְפָרְסָא יְדוֹי, בָּעֵי דְּיִתּוֹסַף קְדוּשָּׁה (דף קמ"ו ע"ב) עַל קְדוּשָּׁה דִּילֵיהּ, דְּבָעֵי לְקַדְּשָׁא יְדוֹי, עַל יָדָא דְּקַדִּישָׁא. מַאן יָדָא דְּקַדִּישָׁא. דָּא לֵיוָאָה. דְּבָעֵי כַּהֲנָא לִיטוֹל קְדוּשָּׁה דְּמַיָּיא מִידוֹי, דִּכְתִיב וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, הָא אִינּוּן קַדִּישִׁין. וּכְתִיב בְּהוּ בַּלְוִיִּם, (במדבר יח) וְגַם אֶת אַחֶיךָ מַטֵּה לֵוִי וְגוֹ'. שֵׁבֶט אָבִיךָ כְּלָל. מִכָּאן, דְּכָל כֹּהֵן דְּפָרִיס יְדוֹי, בָּעֵי לְאִתְקַדְּשָׁא עַל יְדֵי דְּקַדִּישָׁא, לְיִתּוֹסַף קְדוּשָּׁה עַל קְדוּשָּׁתֵיהּ. וְעַל דָּא, לָא יִטּוֹל קְדוּשָּׁה דְּמַיָּיא, מִבַּר נָשׁ אַחֲרָא, דְּלָא חֲוֵי קַדִּישָׁא.

וּבְצִנְיעוּתָא דְּסִפְרָא תָּאנָא, לֵוִי דְּאִתְקַדָּשׁ כַּהֲנָא עַל יְדוֹי, בָּעֵי הוּא לְאִתְקַדְּשָׁא בְּקַדְמִיתָא. וַאֲמַאי לֵוִי, וְיִתְקַדַּשׁ עַל יָדָא דְּכַהֲנָא אַחֲרָא. תָּאנָא, כַּהֲנָא אַחֲרָא לָא בָּעֵי, דְּהָא כֹּהֵן דְּלָא שְׁלִים, לָא בָּעֵי הַאי כַּהֲנָא שְׁלִים, לְאִתְפְּגָמָא עַל יָדָא דִּפְגִימָא דְּלָא שְׁלִים.

אֲבָל לֵוִי דְּאִיהוּ שִׁלִּים, וְאִתְחֲזֵי לְסַלְקָא בְּדוּכְנָא, וּלְמִפְלַח בְּמִשְׁכַּן זִמְנָא, הָא שִׁלִּים הוּא, וְהָא אִקְרֵי קָדוֹשׁ, דְּכְתִיב וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, אַף אִקְרֵי טָהוֹר, דְּכְתִיב, (במדבר ח) וְטִהַרְתָּ אוֹתָם. וּבְגִין כַּךְ בָּעֵי לְאוֹסָפָא כַּהֲנָא קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתֵיהּ.

תָּאנָא, כַּהֲנָא דְּפָרִיס יְדוֹי, בָּעֵי דְּלָא יִתְחַבְּרוּן אֶצְבְּעָן דָּא בְּדָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן כְּתְרִין קַדִּישִׁין, כָּל חַד וְחַד בִּלְחוֹדוֹי, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. בְּגִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בָּעֵי לְאִתְפָּרְשָׁא בְּאַתְוָון רְשִׁימִין דְּלָא לְאַעְרָבָא דָּא בְּדָא. וְלָא יִתְכַּוְוון (נ"א וּלְאִתְכַּוְונָא) בְּאִינּוּן מִלִּין.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְבָּרְכוּן עִלָּאֵי, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן תַּתָּאֵי, וְיִתְבָּרְכוּן עִלָּאֵי דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין בִּקְדוּשָׁה עִלָּאָה, עַל יְדָא דְּתַתָּאֵי, דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין בִּקְדוּשָׁה עִלָּאָה, דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין מִכָּל קַדִּישִׁין דִּלְתַתָּא, דְּכְתִיב, (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל כֹּהֵן דְּלָא יָדַע רָזָא דָּא, וּלְמַאן מְבָרֵךְ, וּמַאן הִיא בִּרְכָתָא דְּמְבָרֵךְ, לָאו בִּרְכָתָא דִּילֵיהּ בִּרְכָתָא, וְהַיְינוּ דְּכְתִיב, (מלאכי ב) כִּי שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַּעַת וְתוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ. מַאי דַּעַת. דַּעַת סְתָם. וְתוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ, עִלָּאִין, יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ. וּמַאי יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ. תּוֹרָה. תּוֹרָה סְתָם, הֵיךְ אֲחִידָא תּוֹרָה דְּלְעֵילָּא

דְּאִקְרֵי תּוֹרָה סְתָם. דְּתַנְיָא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה בְּאִינּוּן כְּתְרִין עִלָּאִין דְּאִתְקְרוּן הָכִי. מַאי טַעְמָא. כִּי מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת הוּא. וְתָנֵינָא, דְּבָעֵי כַּהֲנָא לְכַוְונָא בְּאִינּוּן מִלִּין דִּלְעֵילָּא, לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תָּאנָא בְּצִנְיעוּתָא דְּסִפְרָא, שְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְגַּלְיָיא וְאִתְכַּסְיָיא. דְּאִתְגַּלְיָיא, כְּתִיב בְּיו"ד ה"א וָא"ו ה"א. דְּאִתְכַּסְיָיא כְּתִיב בְּאַתְוָון אַחֲרָן, וּמֵהַהוּא דְּאִתְכַּסְיָיא הַהוּא טְמִירָא (ס"א אַחֲרָנִין וְהַהוּא דְּאִתְכַּסְיָיא הוּא טְמִירוּ) דְּכֹלָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַאֲפִילּוּ הַהוּא דְּאִתְגַּלְיָיא, אִתְכַּסְיָא בְּאַתְוָון אַחֲרָן, בְּגִין הַהוּא טְמִירָא דְּטְמִירִין בְּגוֹ. דְּהָא הָכָא בָּעֵי כַּהֲנָא לְצָרְפָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְמֵיחַת רַחֲמֵי,

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, בִּרְכַּת כֹּהֲנִים יְבָרֶכְךָ יְיָ. יָאֵר יְיָ. יִשָּׂא יְיָ. מִקּוֹרָא מִתְּלַת שְׁמָהָן אִלֵּין, יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ס"א יו"ד הֵ"י וָא"ו הֵ"י). קְדוּשָׁה, אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה, דְּמִקּוֹרָא דִּילֵיהּ, יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. קְשׁוּרָא דְּתַרְוַיְהוּ, יְחוּד דְּתַרְוַוְיְהוּ, אֲדנ"י, דְּבֵיהּ א"י, דְּרְמִיזִין אֵיהדונה"י (ס"א יאהדונהי וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי יאהדונהי) (ס"א מְקוֹרָא מג' שְׁמָהָן אִלֵּין יו"ד ה"י וי"ו ה"י דְּרְמִיזִין יאהדונהי וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא שְׁכִינְתָּא אִיההדונה"י נ"א אידהונה"י) וּרְמִיזִין א"י רְבִיעָאָה, מִתְּרֵי שְׁמָהָן מְפָרְשָׁן, דְּרִשִׁימִין בְּהוֹן (ע"כ רַעְיָא מְהֵימְנָא) (תצא רע"ז ע"א כי ימצא איש נערה)

(כֻּלְּהוּ) דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּדִיבּוּר דְּכ"ב אַתְוָון (ס"א בְּתַרֵי כִּתְרֵי) כִּתְרֵי דְּרַחֲמֵי. וּבְהָנֵי אַתְוָון דְּהַאי שְׁמָא, סְתִימָאן כ"ב מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, וי"ג דַּעֲתִיקָא סָתִים וְגָנִיז מִכֹּלָּא, וְט' דְּאִתְגַּלְיָין מִזְּעֵיר אַנְפִּין (בְּזְעֵיר אַנְפִּין) וּמִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ בְּצֵרוּפָא דְּשְׁמָא חַד, דְּהָוָה מְכַוּון כַּהֲנָא כַּד פָּרִיס יְדוֹי בְּכ"ב אַתְוָון גְּלִיפָן.

וְתָאנָא, כַּד הָוָה צְנִיעוּתָא בְּעָלְמָא, הָוָה מִתְגַּלְיָיא שְׁמָא דָּא לְכֹלָּא. מִדְּאַסְגֵי חֲצִיפוּתָא בְּעָלְמָא, סָתִים בְּאַתְוָוי. דְּכַד הָוָה מִתְגַּלְיָיא. כַּהֲנָא מְכַוִּין, וּשְׁמָא מִתְפָּרֵשׁ. בְּמַאי מְכַוִּין. מְכַוִּין בְּסִתִימָא דְּטָמִיר וְגָנִיז, וּמִתְגַּלְיָיא וּמִתְפָּרֵשׁ. מִדְּאַסְגֵי חֲצִיפוּתָא בְּעָלְמָא, סָתִים כֹּלָּא בְּאַתְוָון רְשִׁימִין.

וְתָא חֲזֵי, דְּכָל הָנֵי כ"ב אַתְוָון (ס"א דְּכָל הָנֵי כ"ב מְכִילָן דְּרַחֲמֵי), (דף קמ"ז ע"א) מֹשֶׁה אֲמָרָן בְּתְרֵי זִמְנֵי. זִמְנָא קַדְמָאָה אָמַר, י"ג מְכִילָן דַּעֲתִיקָא דְּעַתִּיקִין סְתִימָא דְּכֹלָּא, לְנַחְתָּא אִלֵּין לְאַתָּר דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח, לְאַכְפְּיָא לְהוּ. זִמְנָא תִּנְיָינָא, אָמַר ט' מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּכִלִּילָן בְּזְעֵיר אַנְפִּין, וּנְהִירִין מֵעַתִּיקָא סְתִימָאָה דְּכֹלָּא. וְכֻלְּהוּ כְּלִיל כַּהֲנָא כַּד פָּרִיס יְדוֹי לְבָרְכָא עַמָּא, וּמִשְׁתַּכְחָן דְּמִתְבָּרְכִין כֻּלְּהוּ (ס"א עִלָּאִין) עִלְּמִין בְּסִטְרָא דְּרַחֲמֵי, דְּאִתְמַשְּׁכָן מֵעַתִּיקָא טְמִירָא סְתִימָאָה דְּכֹלָּא. וְכָל הָנֵי כ"ב אַתְוָון, מְכִילָן סְתִימָאן.

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ, אִלֵּין תְּלַת קְרָאֵי, וְג׳ שְׁמָהָן דְּתְרֵיסָר אַתְוָון כְּלִילָן לָקְבֵלֵיהוֹן, וּבְכֹלָּא אִתְכְּוון כַּהֲנָא. וְכָל עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי מִתְבַּסְּמָן בְּכ״ב אַתְוָון, דְּסִתִּימִין בְּהָנֵי ג׳ קְרָאֵי, לָקָבֵיל כ״ב (אַתְוָון) מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְּכָלִיל כֹּלָּא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב אָמוֹר, וְלָא אִמְרוּ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. אָמוֹר. דְּבָעֵי לְכַוְונָא בְּכָל הָנֵי סִתִּימִין, בְּכָל הָנֵי דַּרְגִין. אָמוֹר: בְּמִלִּין סְתִימִין דְּלְעֵילָּא. אָמוֹר: חוּשְׁבָּן רמ״ח אֲבָרִין דְּבְאָדָם חָסֵר חַד. מַאי טַעְמָא. דְּבְחַד תַּלְיָין כֻּלְּהוּ. וְכֻלְּהוּ מִתְבָּרְכָאן בְּהַאי בִּרְכָתָא, בְּהָנֵי תְּלַת קְרָאֵי, כְּדְאָמְרָן. לָהֶם: לְאִתְכַּלְלָא בְּהַאי בִּרְכָתָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין. תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, יוֹמָא חַד יָתִיבְנָא קַמֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רִבִּי שִׁמְעוֹן, שָׁאִילְנָא לֵיהּ, אֲמֵינָא, רִבִּי מַאי קָא חָמָא דָּוִד דְּקָאָמַר (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ, אָדָם תִּינַח, בְּהֵמָה לָמָּה. אָמַר לֵיהּ יָאוּת שָׁאַלְתְּ, כֹּלָּא בְּמִנְיָינָא הוּא, זְכוּ אָדָם, לָא זְכוּ בְּהֵמָה. אֲמֵינָא, רִבִּי, רָזָא דְּמִלָּה קָא בָּעֵינָא. אָמַר לֵיהּ כֹּלָּא אִתְמַר, וְתָא חֲזֵי, קְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל אָדָם, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְקָרָא לְהוּ בְּהֵמָה, וְכֹלָּא בְּחַד קְרָא, דִּכְתִיב (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי וְגו׳. וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי, הָא בְּהֵמָה. אָדָם אַתֶּם, הָא אָדָם. וְיִשְׂרָאֵל אִקְרוּ אָדָם וּבְהֵמָה, וּבְגִין כָּךְ אָדָם וּבְהֵמָה

תּוּשִׁיעַ יְיָ. וְעוֹד רָזָא דִּמְלָה, זָכוּ אָדָם כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. לָא זָכוּ, בְּהֵמָה אִקְרוּן. וְכֻלְּהוּ מִתְבָּרְכָאן בְּשַׁעֲתָא חֲדָא. אָדָם דִּלְעֵילָּא. וּבְהֵמָה דִּלְתַתָּא. וְכָל שֶׁכֵּן דִּכְלָּא אִית בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ. וְתָא חֲזֵי, לֵית בִּרְכָתָא לְתַתָּא אִשְׁתְּכַח, עַד דְּיִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא. וּמִדְּאִשְׁתְּכַח לְעֵילָּא אוֹף לְתַתָּא אִשְׁתְּכַח, וּכְלָּא הָכִי תַּלְיָא לְטָב וּלְבִישׁ. לְטָב, דִּכְתִיב (הושע ב) אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. לְבִישׁ, דִּכְתִיב (ישעיה כד) יִפְקוֹד יְיָ עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּגִין כָּךְ (הַאי תִּפְאֶרֶת פַּתַּח בֵּיהּ) כְּתִיב אָמוֹר לָהֶם סְתָם, לְאִתְבָּרְכָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. דִּכְתִיב כֹּה תְבָרְכוּ בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כַּךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם סְתָם, לְאִתְבָּרְכָא כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, יְבָרֶכְךָ יְיָ, לְעֵילָּא. וְיִשְׁמְרֶךָ, לְתַתָּא. יָאֵר יְיָ פָּנָיו, לְעֵילָּא. וְיִחֻנֶּךָּ, לְתַתָּא. יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו, לְעֵילָּא. וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם לְתַתָּא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא מִתְבָּרְכָאן, בְּכ"ב אַתְוָון גְּלִיפָן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִתְכְּלַל וְסָתִים הָכָא, בְּכ"ב אַתְוָון מִתְבָּרְכָאן כֻּלְּהוּ. וְאִינּוּן רַחֲמֵי גּוֹ רַחֲמֵי, דְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ דִּינָא. וְלָא, וְהָכְתִיב יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, יִשָּׂא: יִסָּלֵק וְיִעְבַּר בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח דִּינָא כְּלָל.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פְּרִיס יְדוֹי, אָסִיר לֵיהּ לְעַמָּא לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, מִשּׁוּם דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא בִּידוֹי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, כֵּיוָן דְּלָא חָמָאן מַה אִכְפַּת לְהוּ, דְּהָא כְּתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי, בְּחַיֵּיהוֹן לָא חָמָאן, אֲבָל בְּמִיתָתְהוֹן חָמָאן. אָמַר לֵיהּ, מִשּׁוּם דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא רְמִיזָא בְּאֶצְבְּעָן דִּידוֹי, וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְדַחֲלָא, אַף עַל גַּב דְּלָא חָמָאן שְׁכִינְתָּא, לָא בָּעָאן לְאִסְתַּכְּלָא בִּידַיְיהוּ דְּכַהֲנֵי, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכְּחוּן עַמָּא חֲצִיפָאן לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא.

תָּאנָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פְּרִיס יְדוֹי, צְרִיכִין עַמָּא לְמֵיתַב בִּדְחִילוּ, בְּאֵימָתָא, וְלִינְדַּע דְּהַהִיא שַׁעֲתָא, עִידָּן רְעוּתָא אִשְׁתְּכַח בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וּמִתְבָּרְכָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְלֵית דִּינָא בְּכֻלְּהוּ. וְהוּא שַׁעֲתָא, דְּאִתְגְּלֵי סִתִּימָא עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין בִּזְעֵיר אַנְפִּין וְאִשְׁתְּכַח שְׁלָמָא בְּכֹלָּא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּהָנֵי תִּלַּת קְרָאֵי (דף קמ"ז ע"ב) רִישֵׁיהוֹן יו"ד יו"ד יו"ד, יְ"בָרֶכְךָ יְ"אֵר יְ"שָׂא. כֻּלְּהוּ לְאַחֲזָאָה מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָא. וּלְאִתְבָּרְכָא מֵעַתִּיקָא מַאן דְּאִצְטְרִיךְ. יו"ד יו"ד יו"ד, לְאִתְבָּרְכָא זְעֵיר אַנְפִּין

מֵעַתִּיקָא דְּכֹלָּא. וּבְגִין כָּךְ יְבָרֶכְךָ יְיָ לְעֵילָּא, וְיִשְׁמְרֶךָ הוּא לְתַתָּא, וְכֵן כְּלְהוּ.

וְתָאנֵי תָּנָא קָמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי מַאן דְּמִצָּעֵר בְּחֶלְמֵיהּ, לֵיתֵי בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנֵי פַּרְסֵי יְדֵיהוּ, וְלֵימָא רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שֶׁלְּךָ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלְּךָ וְכוּ׳. אֲמַאי. מִשּׁוּם דְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתְּכָחוּ רַחֲמֵי בְּעָלְמִין כְּלְהוּ, וּמַאן דְּיִבְעֵי צְלוֹתֵיהּ בְּצַעֲרֵיהּ, אִתְהַפָּךְ לֵיהּ דִּינָא לְרַחֲמֵי.

(במדבר ו׳) וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי. מַהוּ וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יְתַקְּנוּ. כְּמָה דְּכְתִיב, (במדבר ד) וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ וְאֶל מַשָּׂאוֹ. לְאַתְקָנָא בְּבִרְכָתְהוֹן כְּתְרִין דִּימִינָא לִימִינָא, וְכְתְרִין דְּשְׂמָאלָא לְשְׂמָאלָא, כַּדְּקָא חֲזֵי. דְּבַעְיָא דְּלָא יִטְעוּן בְּהוֹן, לְאַתְקָנָא כֹּלָּא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

וְאִי יַעַבְדוּן הָכִי, מַה כְּתִיב. וַאֲנִי אֲבָרֵכֵם. לְמַאן. לְאִינּוּן כַּהֲנֵי, דְּכְתִיב, (בראשית כז) וּמְבָרֲכֶיךָ בָּרוּךְ. וּכְתִיב (בראשית יב) וַאֲבָרְכָה מְבָרֲכֶיךָ. אִינּוּן מְבָרְכִין לְעַמָּא, וַאֲנָא אֲבָרֵךְ לְהוּ. וּלְפִיכָךְ כְּתִיב וְשָׂמוּ, וְלָא כְּתִיב יֹאמְרוּ, אוֹ יְזַכְּרוּ.

תָּאנָא, כָּל כֹּהֵן דְּלָא רַחֲמִין לֵיהּ עַמָּא, לָא יִפְרוֹס יְדוֹי. וְעוֹבָדָא הֲוָה בְּחַד כֹּהֵן דְּקָם וּפָרִיס יְדוֹי, וְעַד

דְּלָא אַשְׁלִים, אִתְעֲבִיד תְּלָא דְּגַרְמֵי. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּלָא בְּרִיךְ בַּחֲבִיבוּתָא. וְקָם אַחֵר וּפָרִיס יְדוֹי וּבָרִיךְ, וְאִתְתָּקַן הַהוּא יוֹמָא. כָּל כֹּהֵן דְּהוּא לָא רָחִים לְעַמָּא, אוֹ עַמָּא לָא רַחֲמִין לֵיהּ, לָא יִפְרוֹס יְדוֹי לְבָרְכָא לְעַמָּא, דִּכְתִיב, (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ אַל תִּקְרֵי יְבוֹרָךְ, אֶלָּא יְבָרֵךְ.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתִיב בְּהַהוּא רָשָׁע דִּבְלָעָם, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמְסַר לֵיהּ לְבָרְכָא לְיִשְׂרָאֵל, הֲוָה מַשְׁגַּח בְּעֵינָא בִּישָׁא, בְּגִין דְּלָא יִתְקַיְּים בִּרְכָתָא, וַהֲוָה תָּלֵי מִלּוֹי בְּהַהוּא עֵינָא בִּישָׁא, דִּכְתִיב, (במדבר כד) נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְּעוֹר. מַאי בְּנוֹ בְּעוֹר. מֵהַהוּא דְּהֲוָה סָאנֵי לְהוּ יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתוּם הָעָיִן, דְּסָתִים עֵינָא טָבָא מִנַּיְיהוּ, בְּגִין דְּלָא יִתְבָּרְכוּן, וְלָא יִתְקַיְּים בִּרְכָתָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּאִשְׁתְּכַח פְּקִיעָא (ס"א דְּאִשְׁתַּכְחָן פְּקִיחָא) דְּעֵינָא לְבָרְכָא, דִּכְתִיב, (דניאל ט) פְּקַח עֵינֶיךָ, בְּגִין לְבָרְכָא. וּבִרְכָתָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, הָכִי אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְקַח עֵינוֹי עָלָךְ. וּבְהַהוּא רָשָׁע כְּתִיב, שְׁתוּם הָעָיִן. בְּגִין דְּלָא יִתְבָּרְכוּן עַל יְדוֹי. וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּגִין כָּךְ כַּהֲנָא דְּבָרִיךְ בְּעֵינָא טָבָא, בִּרְכָתֵיהּ אִתְקַיְּים. וּדְלָא מְבָרֵךְ בְּעֵינָא טָבָא, כְּתִיב, (משלי כג) אַל

תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עָיִן וְאַל תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו, כְּלוֹמַר אַל תִּבְעוּ מִנַּיְהּ בִּרְכָתָא כְּלָל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (דברים כג) וְלֹא אָבָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמוֹעַ אֶל בִּלְעָם וְגוֹ'. לִשְׁמוֹעַ אֶל בִּלְעָם, אֶל בָּלָק מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא עָבִיד בָּלָק כֹּלָּא, מַהוּ אֶל בִּלְעָם. אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהַוָה סָתִים עֵינוֹי, בְּגִין דְּלָא יִתְבָּרְכוּן יִשְׂרָאֵל. תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבִלְעָם, רָשָׁע, אַתְּ סָתִים עֵינָךְ בְּגִין דְּלָא יִתְבָּרְכוּן בָּנַי. אֲנָא אַפְקַח עֵינָי, וְכָל מִלִּין דְּתֵימָא, אֶהֱפוֹךְ לְהוּ לִבְרָכָאן. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַיַּהֲפֹךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ וְגוֹ'.

וְעַל דָּא כְּתִיב, טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ כִּי נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל. מַהוּ מִלַּחְמוֹ. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (ויקרא כא) לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים וְגוֹ'. מַשְׁמַע דְּקָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים לֶחֶם אֱלֹהָיו נָפַק מִנַּיְהּ. וּבְגִין כָּךְ כִּי נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל. תַּנְיָא, כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעַלָּאֵי לָא מִתְבָּרְכֵי אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

דְּתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא יִכָּנֵס בִּירוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה, עַד שֶׁיִּכָּנְסוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם שֶׁל מַטָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יא) בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבֹא בְּעִיר.

כְּלוֹמַר, כָּל זִמְנָא דִּשְׁכִינְתָּא הָכָא בְּגָלוּתָא, שְׁמָא דִּלְעֵילָּא לָא אִשְׁתְּלִים. וְכָל תִּקוּנִין לָא אִתְקָנוּ, כְּבֵיכוֹל אִשְׁתַּאַר (דף קמ"ח ע"א) שְׁמָא קַדִּישָׁא חַסְרָא.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה אָזִיל לְלוּד, פָּגַע בֵּיהּ רִבִּי זֵירָא בַּר רַב, אָמַר לֵיהּ הָא חֲמֵינָא אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, וּמַאן דְּחָמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, בָּעֵי לְמֵיזָל וּלְרַהֲטָא בַּתְרָאָה. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (הושע ו) וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה לָדַעַת אֶת ה׳. וּכְתִיב (ישעיה ב) וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ וְגוֹ׳. כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְגוֹ׳. וַאֲנָא בָּעֵינָא לְמֵהַךְ בָּתְרָךְ, וּלְמֵילַף מֵאִינּוּן מִלֵּי מְעַלְּיָיתָא, דְּאַתּוּן טַעֲמִין כָּל יוֹמָא, מֵאַדְּרָא קַדִּישָׁא.

מַאי דִּכְתִיב, (בראשית טו) וְהֶאֱמִין בַּייָ וַיְחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲשָׁבָהּ לְאַבְרָהָם, אוֹ אַבְרָהָם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַאֲנָא שְׁמַעְנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲשָׁבָהּ לְאַבְרָהָם, וְלָא אִתְיְשְׁבָא בִּלְבָאי. אָמַר לֵיהּ הָכִי אוֹקִימְנָא, וְלָאו הָכִי הֲוֵי. תָּא חֲזֵי, וַיְחְשְׁבֶהָ, וַיְחְשׁוֹב לוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיְחְשְׁבֶהָ, אַבְרָהָם וַדַּאי חֲשָׁבָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּתַנְיָא, כְּתִיב (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צֵא מֵאִצְטַגְנִינוּת שֶׁלְּךָ, לָאו הַהוּא אוֹרְחָא לְמִנְדַּע שְׁמִי, אַת חֲמֵי, וַאֲנָא חֲמֵינָא, אַבְרָם אֵינוֹ מוֹלִיד, אַבְרָהָם מוֹלִיד. מִכָּאן וּלְהָלְאָה,

אִשְׁתְּדָלוּ בְּאָרְחָא אַחֲרָא, כ"ה יְהֵא זַרְעֲךָ. מַאי כ"ה. הֵיא כְּתָרָא עַשְׂרָאָה קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא, לְמִנְדַּע שְׁמֵיהּ, וְהֵיא כְּתָרָא דְּדִינִין מִתְעָרִין מִנָּהּ.

וְתָאנָא, כֹּה יְהֵא זַרְעֲךָ מַמָּשׁ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא חַדֵּי אַבְרָהָם, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע שְׁמֵיהּ, וּלְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, מִשּׁוּם דְּאִתְבְּשַׂר בְּכ"ה, וְאַף עַל גַּב דְּדִינִין מִתְעָרִין מִנָּהּ, חֲשָׁבָהּ אַבְרָהָם לְהַהוּא כְּתָרָא, אַף עַל גַּב דְּהִיא דִּינָא, כְּאִלּוּ הִיא רַחֲמֵי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיַּחְשְׁבֶהָ. מַאי וַיַּחְשְׁבֶהָ. לְהַהוּא כְּתָרָא. צְדָקָה רַחֲמֵי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כ"ה כְּתָרָא עַשְׂרָאָה הִיא, וְאִתְקְרֵי צֶדֶ"ק, וְדִינִין מִתְעָרִין מִנָּהּ, וְאַבְרָהָם אַף עַל גַּב דְּיָדַע דְּדִינִין מִתְעָרִין מִנָּהּ מֵהַאי צֶדֶק. הוּא חֲשָׁבָהּ צְדָקָה, דְּדִינִין לָא מִתְעָרִין מִנָּהּ, בְּגִין דְּהוּא רַחֲמֵי.

תּוּ אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי דִּכְתִיב, וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברי הימים א כט) כִּי כָל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. וּכְתִיב כֹּה תְּבָרְכוּ, דִּבְגִינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרֵךְ הַאי כ"ה עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְיִשְׁתְּכַח בִּרְכָתָא בְּכֹלָּא וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי (ס"א כְּתִיב) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קלד) יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וְגוֹ'. (תהלים קלה) בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם.

(במדבר ז') וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה וְגוֹ'. תָּנָא רִבִּי יוֹסֵי, בְּיוֹם

שֶׁנִּכְנָסָה כַּלָּה לַחוּפָּה. בְּמַאי אוֹקִימְנָא בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה. אֶלָּא מִלַּמֵּד, דְּעַל יְדוֹי דְּמֹשֶׁה נִכְנָסָה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְכִי עַד הַשְׁתָּא אִתְעַכְּבַת דְּלָא עַיְילַת לְדוּכְתָּהּ, וְהָכְתִיב (שמות מ) וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי יִצְחָק אֵין מוּקְדָּם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה.

וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה, כַּלַּת שֶׁל מֹשֶׁה וַדַּאי. דְּתָנֵינָן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי דִּכְתִיב, (תהלים סח) עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי וְגוֹ'. אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שמות ג) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, אִזְדַּעְזָע הָהָר, אָמַר מִיכָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם תִּבְעֵי לְסִתּוֹר אָדָם. וְהָא כְּתִיב (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, וְלֵית בִּרְכָתָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא בְּמַאן דְּאִיהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, וְאַתְּ אֲמָרַת לְאִתְפָּרְשָׁא מֵאִתְּתֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ הָא קַיְימִים מֹשֶׁה פְּרִיָה וּרְבִיָה, הַשְׁתָּא אֲנָא בָּעֵינָא דְּיִתְנְסַב בִּשְׁכִינְתָּא, וּבְגִינֵיהּ יֵחוּת שְׁכִינְתָּא לְדַיְירָא עִמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי. וּמַאי שֶׁבִי. שְׁכִינְתָּא דְּאִתְנְסִיבַת עִמָּךְ. לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם. בְּאָדָם לָא כְּתִיב, אֶלָּא בָּאָדָם הַיְדוּעַ לְמַעְלָה. וּבְיוֹמָא דְּנַחְתַּת שְׁכִינְתָּא, הַהוּא יוֹמָא דְּאִתְנַסְּבָא בְּמֹשֶׁה נַחְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כַּלַּת מֹשֶׁה, כַּלַּת מֹשֶׁה מַמָּשׁ.

וּבִיהוֹשֻׁעַ דְּאַנְפּוֹי כְּאַנְפֵּי סִיהֲרָא כְּתִיב, (יהושע ה) שַׁל נַעֲלְךָ, דְּלָא אִתְפְּרַשׁ אֶלָּא בְּזִמְנִין יְדִיעָן, דְּהָא לָא אִתְנְסִיבַת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא כָּל כַּךְ, וְלָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ, דִּכְתִיב (יהושע ה) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ עַל פָּנָיו אַרְצָה. אֲבָל הָכָא כַּלַּת מֹשֶׁה וַדַּאי. מַתָּנוֹת בָּאָדָם, מַתְּנַת כְּתִיב, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּמָאֲרִיהּ בָּעֵי בִּיקָרֵיהּ, עַל כָּל שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא.

(במדבר ז) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה נָשֹׂיא אֶחָד לַיּוֹם. מַהוּ לַיּוֹם. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יוֹמִין דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְחַנְּכוּ (דף קמ"ח ע"ב) לְאִתְבָּרְכָא, בְּאִינּוּן תְּרֵיסָר תְּחוּמִין, דְּמִתְפָּרְשָׁא, וְכָל חַד אִתְתָּקַן וְאִתְחַנָּךְ בִּבְרָכָתָא עַל יְדוֹי דְּאִלֵּין דִּלְתַתָּא. תָּאנָא, כְּלְהוּ מִתְבָּרְכָן בְּגִין מַדְבְּחָא דִּלְעֵילָּא, וַאֲפִילּוּ תַּתָּאָה וַאֲפִילּוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת מִתְבָּרְכָן.

דְּתַנְיָא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִלְמָלֵא לָא אַקְרִיבוּ אִלֵּין תְּרֵיסָר נְשִׂיאִין, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמֵיקַם קַמֵּי תְּרֵיסָר נְשִׂיאֵי יִשְׂמָעֵאל, דִּכְתִיב, (בראשית כה) שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִים לְאוּמֹתָם. מִדְּאַקְרִיבוּ אִלֵּין דְּיִשְׂרָאֵל, נָסִיבוּ שׁוּלְטָנוּתָא דְּכְלְהוּ, בְּגִין כָּךְ נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם.

וְכָל מַה דְּאַקְרִיבוּ, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא אַקְרִיבוּ, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן כְּלְהוֹן. אֵילִם שִׁשִּׁים, עַתּוּדִים שִׁשִּׁים, כְּמָה דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ, דְּבִסְטַר

גְּבוּרָה. כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב וגו׳, וְהָא אִתְּמַר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵרִיק עָלַיְיהוּ בִּרְכָאן, וְצַיִית צְלוֹתְהוֹן, וְעָלַיְיהוּ כְּתִיב, (תהלים קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם וגו׳.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ ה׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת בְּהַעֲלוֹתְךָ

(במדבר ח׳) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת וגו׳, רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים יט) וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחוּפָּתוֹ וגו׳. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוֹן, וְיָהֵב לְהוֹן אוֹרַיְיתָא דִּקְשׁוֹט, אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּבֵיהּ אָחִיד בַּר נָשׁ (ס״א יְרִית) חַיִּין לְהַאי עָלְמָא, וְחַיִּין לְעָלְמָא דְּאָתֵי. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא וְאָחִיד בָּהּ, אִית לֵיהּ חַיִּין (ס״א אָחִיד בַּחַיִּין). וְכָל מַאן דְּשָׁבִיק מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְפְּרַשׁ מֵאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ מִתְפְּרַשׁ מֵחַיִּין, בְּגִין דְּהִיא חַיִּין, וְכָל מִלּוֹי חַיִּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ד) כִּי חַיִּים הֵם וגו׳. וּכְתִיב (משלי ג) רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וגו׳.

תָּא חֲזֵי, אִילָנָא דְּחַיֵּי, אָחִיד מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וְהַאי שִׁמְשָׁא דְּנָהִיר לְכֹלָּא, נְהוֹרָא דִּילֵיהּ שָׁאֲרֵי מֵרִישָׁא, וְאִתְפָּשַׁט בְּגוּפָא דְּאִילָנָא בְּאַרַח מִישָׁר, ב׳ סִטְרִין אַחִידָן

בֵּיהּ, חַד לַצָּפוֹן, וְחַד לַדָּרוֹם. חַד יְמִינָא, וְחַד שְׂמָאלָא.
(וְאִינּוּן) בְּשַׁעֲתָא דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר כְּמָה דְּאִתְּמַר, מֵהַהוּא גּוּפָא
(ס"א נוּקְבָא) דְּאִילָנָא, אַתְקִיף לְדָרוֹעָא דִּימִינָא, וְאַנְהִיר
בְּתוֹקְפֵּיהּ. וּמִתּוֹקְפֵּיהּ נָהִיר שְׂמָאלָא, וְאִתְכְּלִיל בְּנְהוֹרֵיהּ.
וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, מַאן אִיהוּ חֻפָּתוֹ. דָּא אִיהוּ (שיר
השירים ג) עֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ. יוֹצֵא
מֵחֻפָּתוֹ, דָּא אִיהוּ רֵישָׁא דְּכָל נְהוֹרָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
בַּקְּרָא דַּאֲבַתְרֵיהּ, מְקֻצֵּה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, דָּא שֵׁירוּתָא
דְּכוֹלָּא, דְּאִקְרֵי מְקֻצֵּה הַשָּׁמַיִם. וּכְדֵין, נָפִיק כְּחָתָן מַמָּשׁ,
כַּד נָפִיק לְאַעְרָעָא לְכַלָּתֵיהּ, רְחִימָתָא דְּנַפְשׁוֹי, וּפָרִישׁ
דְּרוֹעוֹי, וּמְקַבֵּל לָהּ.

כְּהַאי גַּוְונָא וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, אַזְלָא שִׁמְשָׁא
וְאִתְפַּשַּׁט לְגַבֵּי מַעֲרָב, כִּיּוָן דְּמַעֲרָב אִתְקְרִיב,
סְטָר צָפוֹן אִתְּעַר לְקָבְלֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְקָרִיב לְמַעֲרָב,
וְזָיֵג לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּכְתִיב, (שיר השירים ב)
שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. וּלְבָתַר סְטָר דָּרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא,
דְּכְתִיב וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. כְּדֵין יָשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח,
לְאַנְהָרָא סִיהֲרָא וְאוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזֵי, בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת
הַנֵּרוֹת, אִלֵּין בּוֹצִינִין עִלָּאִין, דְּכֻלְּהוּ נְהִירִין כַּחֲדָא מִן
שִׁמְשָׁא. (חסר באן)

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים פט) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְיָ

בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזֵי, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לוֹן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, (דף קמ"ט ע"א) וְאוֹלִיף לוֹן אָרְחוֹי, לְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ, וּלְמִיטַר פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, לְמִזְכֵּי בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְקָרִיב לְהוּ בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם, דְּהָא כְּדֵין אַפִּיק לוֹן מֵרְשׁוּתָא אַחֲרָא, וְסָלִיק לוֹן לְאִתְאַחֲדָא בִּשְׁמֵיהּ, וּכְדֵין אִקְרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי חוֹרִין מִכֹּלָּא. דְּלָא יָתְבוּ תְּחוֹת רְשׁוּתָא אַחֲרָא, וְסָלִיק לוֹן לְאַחֲדָא בִּשְׁמֵיהּ, דְּסָלִיק עַל כֹּלָּא, דְּשַׁלִּיט עַל עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

וּמִגּוֹ רַחֲמוֹתָא דִּלְהוֹן, קְרָא לוֹן (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, כְּגַוְונָא (דִּקְדוּשָׁה) עִלָּאָה (וְעַל דָּא). קָטַל (ס"א וְקָטַל) כָּל בְּכוֹר דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְשָׁרָא קְטִירִין וְאַסִּירִין דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, בְּגִין לְאַפָּקָא לוֹן, וְעָבִיד לוֹן בְּנֵי חוֹרִין מִכֹּלָּא. וְעַל דָּא לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא מַלְאָךְ, וְלָא שָׂרָף, אֶלָּא אִיהוּ. וְעוֹד, דְּהָא אִיהוּ יָדַע לְאַבְחָנָא וּלְמִנְדַּע כֹּלָּא, וּלְמִשְׁרֵי אַסִּירִין, וְלָאו אִינּוּן בִּרְשׁוּתָא דְּשַׁלִּיחָא אַחֲרָא אֶלָּא בִּידֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקָטְלָא כָּל אִינּוּן בְּכוֹרֵי כְּמָה דְּאִתְמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּרָמַשׁ לֵילְיָא, אָתוּ מְזַמְּרִין לְזַמָּרָא קַמֵּיהּ, אָמַר לוֹן, לָאו עִידָּן הוּא דְּהָא שִׁירְתָא אַחֲרָא, מְזַמְּרִין בְּנֵי בְּאַרְעָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלִיג לֵילְיָא, אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדֵין עָבַד נוּקְמִין, וְיִשְׂרָאֵל עָבְדִין שִׁירָתָא בְּקוֹל רָם, (ס"א וְיִשְׂרָאֵל מְזַמְּרִין וְאָמְרִין הַלֵּילָא בְּקוֹל רָם) **וּכְדֵין עָבַד לוֹן בְּנֵי חוֹרִין מִכְּלָא, וּמַלְאָכִין עִלָּאֵי, וְכָל מַשְׁרְיָין כְּלְהוּ, הֲווֹ צַיְיתִין לְהוֹן לְקַלֵּיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. בָּתַר דְּאִתְגְּזָרוּ, רְשִׁימוּ לְבָתֵּיהוֹן, מֵהַהוּא דָּמָא, וּמִדָּמָא דְּפִסְחָא, בִּתְלַת רְשִׁימִין.** (שמות יב) **עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת.**

מַאי טַעְמָא. הָא אוּקְמוּהָ בְּגִין דְּאִיהוּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וּמְחַבְּלָא כַּד אִיהוּ נָפִיק, וְחָמֵי הַהוּא דָּמָא דְּהַוָה רָשִׁים עַל הַהוּא פִּתְחָא, חָיִיס עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח וְגוֹ'. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי וְקָטִיל בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְלָא שְׁלִיחַ אַחֲרָא, רְשִׁימָא דָּא דְּעַל פִּתְחָא לָמָּה, וְהָא כֹּלָּא גַּלֵי קַמֵּיהּ. וְתוּ, מַהוּ וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית, וְלֹא יַשְׁחִית מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, דִּכְתִיב, (שמות יב) **וַיְיָ הִכָּה כָּל בְּכוֹר. וַיְיָ: הוּא וּבֵית דִּינוֹ. וְהַהוּא בֵּי דִּינָא הָכָא אִשְׁתְּכַח.** (ס"א מִכָּאן דִּבְכֹלָּא) **וּבְכֹלָּא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא, בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא. דְּהָא כְּגַוְונָא דָּא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח מְחַבְּלָא.**

הַאי בְּעוֹבָדָא, וּבְזִמְנָא דְּלָא אִצְטְרִיךְ הַאי, כְּגוֹן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, וּמָאֲרִיהוֹן דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא קַיְימִין עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, בָּעֵינָן מִלִּין, צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וּבָעֵינָן לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא (ס"א בְּרוּחָא וְנַפְשָׁא) כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְהָא אִתְּמַר, וּבְמָה. בַּשּׁוֹפָר. (לְאַחֲזָאָה שׁוֹפָר) לְאַתְעָרָא שׁוֹפָרָא אַחֲרָא. וַאֲנָן מְפִיקִין בְּהַהוּא קָלָא, רַחֲמֵי וְדִינָא כַּחֲדָא, כְּלָא כַּדְקָא יָאוֹת. כְּמָה דְּהַהוּא שׁוֹפָר עִלָּאָה, אַפִּיק קָלָא דְּאִיהוּ כְּלָלָא כַּחֲדָא. וּלְאַתְעָרָא רַחֲמֵי קָאֲזֵלְינָן, וּלְתַבְּרָא מָאֲרִיהוֹן דְּדִינָא, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּהַאי יוֹמָא. וְכַד רַחֲמֵי מִתְעָרִין, כְּלְהוּ בּוּצִינִין עִלָּאִין נַהֲרִין מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא. כְּדֵין (משלי טז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא (רבא) אִתְכְּוִון לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין לְתַתָּא, וַהֲוָה קָרִיב קְטוֹרֶת בּוּסְמִין, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא כְּדֵין בּוּצִינִין עִלָּאִין נַהֲרִין, וְאִתְקְטַר כְּלָא כַּחֲדָא, וְחִדּוּ וְחֶדְוָותָא אִשְׁתְּכַח בְּכָלְהוּ עָלְמִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטוֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב, וְעַל דָּא בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יִצְחָק, הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, פָּגְעוּ בְּאִינּוּן טוּרֵי קַרְדּוֹ, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, זָקַף עֵינוֹי רַבִּי אֶלְעָזָר, וְחָמֵי אִינּוּן טוּרֵי רָמָאֵי, וַהֲווֹ חֲשׁוֹכָן, וְדַחֲלָן בְּדְחִילוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאִינּוּן חַבְרַיָּיא, אִלּוּ אַבָּא

הָכָא, לָא הַוָה דָּחִילְנָא, אֲבָל כֵּיוָן דַּאֲנָן תְּלָתָא, וּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא בֵּינָנָא, דִּינָא הָכָא לָא אִשְׁתְּכַח.

פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, כְּתִיב וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וגו׳, עַל הָרֵי אֲרָרָט וגו׳, כְּמָה חֲבִיבִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דִּבְכָל מִלָּה וּמִלָּה, אִית רָזִין עִלָּאִין, וְאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, עִלָּאָה אִיקְרֵי. וְתָנֵינָן בְּתֵלִיסָר מְכִילָן דְּאוֹרַיְיתָא, כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל, וְיָצָא מִן הַכְּלָל, לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא.

דְּהָא אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי (דף קמ"ט ע"ב) כְּלָלָא עִלָּאָה, אַף עַל גַּב דְּנָפֵק מִנָּהּ, חַד סִפּוּר בְּעָלְמָא. וַדַּאי לָא אָתֵי לְאַחְזָאָה עַל הַהוּא סִפּוּר, אֶלָּא לְאַחְזָאָה מִלִּין עִלָּאִין, וְרָזִין עִלָּאִין. וְלֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא. בְּגִין דְּהַהוּא סִפּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ הַהוּא עוֹבָדָא, אַף עַל גַּב דְּהוּא נָפֵק מִכְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, לָאו לְאַחְזָאָה עַל גַּרְמֵיהּ נָפַק בִּלְבַד, אֶלָּא לְאַחְזָאָה עַל הַהוּא כְּלָלָא עִלָּאָה דְּאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא נָפַק.

כְּגוֹן הַאי דִּכְתִיב, (בראשית ח) וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט. וַדַּאי הַאי קְרָא מִכְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא נָפַק, וְאָתֵי בְּסִפּוּר דְּעָלְמָא. מַאי אִכְפַּת לָן, אִי שָׁרֵי בְּהַאי, אוֹ בְּהַאי, דְּהָא בַּאֲתָר חַד

לִישָׁרֵי. אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא. וְזַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְיְהִיב לְהוּ אוֹרַיְיתָא עִלָּאָה אוֹרַיְיתָא דִּקְשׁוֹט. וּמַאן דְּאָמַר, דְּהַהוּא סִפּוּרָא דְּאוֹרַיְיתָא, לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא סִפּוּר בִּלְבַד קָאָתֵי, תִּיפַּח רוּחֵיהּ. דְּאִי הָכִי, לָאו אִיהִי אוֹרַיְיתָא עִלָּאָה, אוֹרַיְיתָא דִּקְשׁוֹט, אֶלָּא וַדַּאי אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אִיהִי אוֹרַיְיתָא דִּקְשׁוֹט.

תָּא חֲזֵי, מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, לָאו יְקָרָא דִּילֵיהּ הוּא, לְאִשְׁתַּעֵי מִלָּה דְּהֶדְיוֹטָא, כָּל שֶׁכֵּן לְמִכְתַּב לֵיהּ, וְאִי סָלִיק בְּדַעְתָּךְ, דְּמַלְכָּא עִלָּאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הֲווֹ לֵיהּ מִלִּין קַדִּישִׁין, לְמִכְתַּב וּלְמֶעְבַּד מִנַּיְיהוּ אוֹרַיְיתָא, אֶלָּא דְּאִיהוּ כָּנִישׁ כָּל מִלִּין דְּהֶדְיוֹטִין, כְּגוֹן מִלִּין דְּעֵשָׂו. מִלִּין דְּהָגָר. מִלִּין דְּלָבָן בְּיַעֲקֹב. מִלִּין דְּאָתוֹן. מִלִּין דְּבִלְעָם. מִלִּין דְּבָלָק. מִלִּין דְּזִמְרִי. וְכָנִישׁ לְהוּ, וְכָל שְׁאָר סִפּוּרִין דְּכְתִיבִין, וְעָבִיד מִנַּיְיהוּ אוֹרַיְיתָא.

אִי הָכִי, אֲמַאי אִקְרֵי (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת, (תהלים יט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה, פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים, מִצְוַת יְיָ בָּרָה, יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה, מִשְׁפְּטֵי יְיָ אֱמֶת, וּכְתִיב הַנֶּחְמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב. אִלֵּין אִינּוּן מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. אֶלָּא וַדַּאי אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּקְשׁוֹט, תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה. וְכָל מִלָּה וּמִלָּה, אַתְיָיא לְאַחֲזָאָה מִלִּין (אַחֲרָנִין) עִלָּאִין, דְּהַהוּא מִלָּה דְּהַהוּא סִפּוּר,

לָאו לְאַחֲזָאָה עַל גַּרְמֵיהּ בִּלְבַד קָא אָתֵיא, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא כְּלָלָא קָאָתֵי, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי וַתְּנַח הַתֵּיבָה וְגוֹ'. הַאי קְרָא כַּךְ, כָּל שֶׁכֵּן אַחֲרָנִין, (ס"א הַאי קְרָא כַּךְ אִיהוּ וְהָא אִתְּמַר) בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תָּלֵי עַל עָלְמָא, וְדִינִין שַׁרְיָין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא דְּדִינָא לְמֵידָן עָלְמָא בְּהַהוּא כּוּרְסְיָיא, כַּמָּה רְשִׁימִין אִתְרְשִׁימוּ בֵּיהּ, כַּמָּה פִּיתְקִין גְּנִיזִין בְּגַוֵּיהּ, בְּגוֹ אַחְמְתָא דְּמַלְכָּא, כֻּלְּהוּ סְפָרִים דְּפִתְיְחוּ תַּמָּן אִתְגְּנִיזוּ, וּבְגִין כַּךְ לָא אִתְנְשֵׁי מִלָּה מִן מַלְכָּא, וְהַאי כּוּרְסְיָיא לָא אִתְקָן, וְלָא שַׁרְיָא. אֶלָּא בְּחַדֶּשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, יוֹמָא דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא אִתְפַּקְדוּן בֵּיהּ, כֻּלְּהוּ עַבְרִין קַמֵּי הַהוּא כְּרְסְיָיא. וְעַל דָּא, וַתְּנַח הַתֵּבָה בְּחַדֶּשׁ הַשְּׁבִיעִי, בְּחַדֶּשׁ הַשְּׁבִיעִי וַדַּאי, דְּאִיהוּ דִּינָא דְּעָלְמָא.

עַל הָרֵי אֲרָרָט, אִלֵּין (סַמְכֵי כּוּרְסְיָיא) מָארֵיהוֹן דְּדִינִין, מָארֵיהוֹן דִּיבָּבָא וִילָלָא, וְכֻלְּהוּ שְׁלִיחִין (ס"א דְּכֻלְּהוּ שְׁכִיכִין) בְּהַהוּא יוֹמָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכַמָּה מָארֵי תְּרִיסִין אִתְעֲרוּ בְּהַאי יוֹמָא, וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי תְּחוֹת הַהוּא כְּרְסְיָיא, בְּדִינָא דְּעָלְמָא.

וְיִשְׂרָאֵל מִצַּלָּאן צְלוֹתָא בְּהַהוּא יוֹמָא, וּבָעָאן וּמִתְחַנְּנָן קַמֵּיהּ, וְתַקְעִין בַּשּׁוֹפָר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עָלַיְיהוּ, וּמְהַפֵּךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי. וְכָל עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי,

פָּתְחֵי וְאָמְרֵי, (תהלים פט) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. וְעַל דָּא בָּעֵינָא בְּהַהוּא יוֹמָא, דְּהַהוּא דְּתָקַע, דְּיָדַע עִקָּרָא דְּמִלָּה, וְיִכְוֵון בֵּיהּ בְּתְרוּעָה, וְיַעְבִּיד מִלָּה בְּחָכְמְתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, וְלָא כְּתִיב תּוֹקְעֵי תְרוּעָה, וְהָא אִתְּמַר.

אָזְלוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא, כַּד רָמַשׁ לֵילְיָא, סְלִיקוּ לְחַד אֲתָר, וְאַשְׁכָּחוּ חַד מְעַרְתָּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לִיעוּל חַד גּוֹ מְעַרְתָּא, אִי אִשְׁתְּכַח אֲתָר דְּאִיהוּ יַתִּיר מְתַתְקָן. עָאל רִבִּי יוֹסֵי, וְחָמָא מְעַרְתָּא אַחֲרָא בְּגַוֵּיהּ, נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא בֵּיהּ, שָׁמַע חַד קָלָא דְּהָוָה אָמַר, בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת. הָכָא נָטְלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נְהוֹרָא, וְאִמָּא עִלָּאָה (דף ק"נ ע"א) מִתְעַטְּרָא, וְכֻלְּהוּ בּוּצִינִין מִינָהּ נַהֲרִין. בָּהּ תְּרִין טוּפְסִירִין דְּקִיקִין פַּרְחִין, שׁוּשְׁבִינִין (ס"א שָׁבְשֵׁבִין) כֻּלְּהוּ קְטִרִין לְגַבֵּי עִלָּאָה, וּמִתַּמָּן לְתַתָּא.

שָׁמַע רִבִּי יוֹסֵי וְחַדֵּי, אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, נֵיעוּל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים לָן הַאי יוֹמָא, לְאִתְרַחֲשָׁא לָן בְּנִסִּין. עָאלוּ, כֵּיוָן דְּעָאלוּ, חָמוּ תְּרִין בְּנֵי נָשָׁא, דַּהֲווֹ לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, (תהלים לו) מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן. קָמוּ אִלֵּין, וְיַתְבֵי כֻּלְּהוּ, וְחַדּוּ כֻּלְּהוּ, אָמַר

רִבִּי אֶלְעָזָר, מָה יָקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים, דְּאַשְׁכַּחְנָא לְכוּ. חֶסֶד עָבַד לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּאֲתָר דָּא, הַשְׁתָּא אַדְלִיקוּ בּוּצִינִין.

פְּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר. (במדבר ח') בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת, בְּהַעֲלוֹתְךָ מַמָּשׁ, בְּאַדְלָקוּתָךְ. דְּהָא כַּחֲדָא אִתְעֲבִיד עַל יְדָא דְּכַהֲנָא תְּרִין פּוּלְחָנִין. דְּאִינּוּן קְשׁוֹרָא חֲדָא. וּמַאן אִינּוּן. שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת. כְּדִכְתִּיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. דִּכְתִּיב, (שמות ל) וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן וְגוֹ'. וּכְתִיב וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה. מַאי שְׁנָא הָכָא בְּהֵטִיבוֹ, וּמַאי שְׁנָא הָתָם וּבְהַעֲלוֹת. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֻּלָּא חַד מִלָּה.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, בְּהֵטִיבוֹ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיָּיִן. טוֹבִים: רָווּי חַמְרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה מד) וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנִּהְיֶה טוֹבִים. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, הֲטָבָה מַמָּשׁ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד. וּבְהַעֲלוֹת, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאִתְשַׁקְיָין וְאִתְרַוְיָין מִשְׁקְיוּ דְּנַחֲלָא, כְּדֵין עִלָּאִין עִלּוּיָא, וּבִרְכָאן (ס"א עִלָּאִין מִתַּתָּאִין) אִשְׁתַּכְחוּ בְּכֻלְּהוּ, וְחַדּוּ בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא וּבְהַעֲלוֹת.

רִבִּי אַחָא אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דַּעֲמִיקָא דְּכֻלָּא נָהִיר, (ס"א דְּסִתִּימָא דְּכֻלָּא נָהִיר) נָהִיר בְּנַחֲלָא. וְנַחֲלָא, נָגִיד (ס"א נָהִיר) בְּאֹרַח

מֵישָׁר לְאַשְׁקָאָה כֻּלָּא. כְּדֵין כְּתִיב, בְּהַעֲלוֹת (נ"א בְּהֵטִיבוֹ) בְּגִין דְּהָא מֵעוּמְקָא דְּכֻלָּא נָפְקֵי, בְּהַעֲלוֹת דְּאָתֵי מִסִּטְרָא עִלָּאָה, (בראשית כ"א א') דְּעַמִּיקָא (ס"א דְּסְתִימָא) דְּכֻלָּא, דְּאִקְרֵי מַחֲשָׁבָה. וְכֻלָּא חַד מִלָּה, וּכְדֵין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְבָּרְכָא, וּבִרְכָאן אִשְׁתַּכְחֵי בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, כְּתִיב (מלכים א ח) בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבוּל לָךְ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים. בֵּית זְבוּל, בֵּית זְבוּל וַדַּאי, כַּד אִתְפְּקָדוּ בִּידָהָא, כָּל גִּנְזֵי מַלְכָּא, וְשַׁלְטָא בְּהוּ. כְּדֵין אִקְרֵי בֵּית זְבוּל. וְרָקִיעַ חַד אִית דְּאִקְרֵי זְבוּל, דְּהָא דָּא אַשְׁכַּח לְקַבְּלָא בִּרְכָאן, וּלְסַדְּרָא כֻּלָּא, וְהַאי אִקְרֵי בֵּית זְבוּל.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (דברים לג) וְלִזְבוּלֵן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאָהָלֶךָ, מִלַּמֵּד דְּאִשְׁתְּתָפוּ כַּחֲדָא. דָּא נָפִיק וְאָגַח קְרָבָא, וְדָא יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְדָא יָהִיב חוּלָקָא לְדָא, וְדָא יָהִיב חוּלָקָא לְדָא. בְּחוּלָקֵיהּ דִּזְבוּלוּן יַמָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי יָם כִּנֶּרֶת. וְהָכִי אִתְחֲזֵי, בְּגִין דְּהָא תִּכְלֶת נָפִיק מִתַּמָּן, וְאוֹקְמוּהָ, דְּהָא לְתַתָּא כִּגְוָונָא דִּלְעֵילָּא, יָם כִּנֶּרֶת לְעֵילָּא, יָם כִּנֶּרֶת לְתַתָּא. תִּכְלֶת לְעֵילָּא, תִּכְלֶת לְתַתָּא, וְכֻלָּא בַּאֲתַר חַד.

וְעַל דָּא יָרִית זְבוּלוּן, לְמֵיפַּק לְאַגָּחָא קְרָבָא, וּמִנָּלָן דְּהָכִי הוּא. דִּכְתִיב, (דברים לג) עַמִּים הַר יִקְרָאוּ שָׁם

יְזִבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק. זִבְחֵי צֶדֶק וַדַּאי. מַאי טַעְמָא. כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִינָקוּ. וְיִשָּׂשכָר חוּלָקֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְיָהִיב לִזְבוּלוּן חוּלָקָא דְּאוֹרַיְיתָא וַדַּאי, וְעַל דָּא אִשְׁתַּתָּפוּ כַּחֲדָא, לְאִתְבָּרְכָא זְבוּלוּן מִיִּשָּׂשכָר, דִּבְרָכָתָא דְּאוֹרַיְיתָא, הִיא בִּרְכָתָא דִּכְלָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אַחֲסַנְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא וַדַּאי הָכִי הוּא,

וְדַרְגָּא דָּא שְׁתִיתָאָה יָהִיב אֲגַר (ס"א חַד שְׁתִיתָאָה יָהִיב אֲגַר)

אוֹרַיְיתָא, וְאַחֲסִין לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַחֲסִין חְוּרָא לִתְכֶלְתָּא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, מְשַׁכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן, דְּיִשְׁתְּמוֹדָעַן גְּוָונֵי, דְּהָא כְּדֵין אִקְרֵי בְּקַ"ר, וְחְוּרָא אָתֵי לְעָלְמָא, וּתְכֶלְתָּא אִתְעֲבַר. וְעַל דָּא כָּל קָרְבִּין דְּמַלְכָּא, וְכָל זַיְינֵי מַלְכָּא בִּידָהָא אִתְמְנָן, וְהָא אוֹקִימְנָא. (חסר תחילת המאמר ועיין פרשת וילך רפ"ו ע"א)

(במדבר כא) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, בְּאֵר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפָרוּהָ שָׂרִים, דָּא אַבָּא וְאִמָּא, דְּאוֹלִידוּ לָהּ. כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אִלֵּין אֲבָהָן. דִּכְתִיב, (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְגוֹ'. בְּגִין (דף ק"נ ע"ב) לְאִתְבָּרְכָא מִנְּהוֹן, עַל יְדֵי דְּדַרְגָּא חַד, וּמַנּוֹ. צַדִּיק דְּקָאִים עָלָה. וְעַל דָּא אַמְרִינָן, כַּד הַאי בְּאֵר נַטְלָא, בְּסִיוּעָא דַּאֲבָהָן נַטְלָא.

וְאִקְרֵי בְּאֵר, וְאִקְרֵי יָם. אִקְרֵי בְּאֵר, בְּשַׁעֲתָא דְּיִצְחָק

נָפִק מִזַּיְינָא מִסִּטְרָא דְּאִימָּא, וְאָתֵי לְאַמְשָׁכָא אֲבַתְרָא דְּדָא, וּמַלֵּי לָהּ, כְּדֵין אִקְרֵי בְּאֵר דְּיִצְחָק. בְּאֵר דְּמַרְיָם. וְהָא אוּקְמוּהָ. יָם כַּד אִתְנַהֲרָא מִנַּהֲרָא עִלָּאָה דְּאַבָּא, כְּדֵין אִקְרֵי יָם, דְּנַחֲלִין אַזְלִין לְגַוֵּוהִי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. וּמִיּוֹמָא דְּגָלְתָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, כְּתִיב (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, דָּא צַדִּיק. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד וְגוֹ'. דְּהוּא הֲוָה נָהָר עִלָּאָה וְיַקִּירָא, דְּעָיֵיל בְּגַוֵּוהִי, וְהוּא כָּנִישׁ כָּל אִינּוּן נַהֲרִין וּנְחָלִין, דְּנַגְדִּין מִנְּגִידוּ דְּהַהוּא נָהָר קַדִּישָׁא, דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין, דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן עִלָּאָה, וְהוּא עָיֵיל בְּגַוֵּוהִי וּמַלֵּי אַגְמָהָא, וּמִתַּמָּן יָרְתִין עָלְמִין כֻּלְּהוּ (אִתְּזָנוּ וְיָרְתִין) בִּרְכָן בְּכֹלָּא. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבָּרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עָלְמִין כֻּלְּהוּ אִתְבָּרְכָן, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, יַנְקִין וּמִתְבָּרְכָן בְּגִינָהּ. וְהָא אוּקִימְנָא דְּהִיא אַגָּנָא עָלַיְיהוּ, דְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

כְּתִיב (שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ וְגוֹ'. מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהָא אוּקִימְנָא, דְּהַהִיא שַׁעֲתָא, בְּסִיּוּעַ דַּאֲבָהָן נַטְלָא. וְכַד אִינּוּן מִשְׁתַּכְחִין לְגַבָּהּ, כֻּלָּא מִשְׁתַּכְחֵי. וּבְגִין כָּךְ אִתְמְסַר בְּאִלֵּין

קְרָאֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּכָלִיל בְּהוֹן אֲבָהָתָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. חַד קְרָא כְּסִדְרָא, וְחַד לְמַפְרֵעַ, וְחַד כְּסִדְרָא. וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ וְגוֹ', דָּא כְּסִדְרָא בְּגִין דְּאַבְרָהָם אִשְׁתְּכַח הָכָא, וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרֵיהּ, וְעַל דָּא אִיהוּ כְּסִדְרָא כְּגַוְונָא דָּא. (אמר המגי"ה כאן מצאתי כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון ותמצאם כולם בסוף ח"ב בסוף שמות)

הָכָא אִתְעַטָּר אַבְרָהָם בְּעִטְרוֹי, וְאַעְטַר לָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִלֵּין אַתְוָון כְּלְהוּ בְּאַרַח מֵישָׁר, לְמֵיהַךְ בֵּימָמָא. דִּכְתִיב (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּסַּע, אֵימָתַי נַטְלִין בְּמַטְלַנַיְיהוּ, הֲוֵי אֵימָא בֵּימָמָא, כַּד נָהִיר שִׁמְשָׁא. וְדָא חַד קְרָא דְּאִיהוּ בְּשִׁבְעִין וּתְרֵין אַתְוָון.

תִּנְיָינָא דְּיִצְחָק, הָכִי נָמֵי דְּאִשְׁתְּכַח בְּע"ב אַתְוָון, לְאִשְׁתַּכְחָא בְּדִינָא לְגַבֵּי מִצְרָאֵי וּלְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, לָקָבִיל אִלֵּין וְלָקָבִיל אִלֵּין. וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ, דְּהָכִי הוּא יוֹמָא דְּיִצְחָק, דְּעִיבָא הֲוֵי, עֲנָנָא וַחֲשׁוֹכָא מִגֵּיהּ הוּא. וּבְגִין כַּךְ סִדּוּרָא דְּאַתְוָון לְמַפְרֵעַ, (בְּאוֹרְחָא עֲקִימָא) וְלָא בְּאַרַח מֵישָׁר, כְּגַוְונָא דָּא. (כאן מצאתי כתוב פסוק ויבא למפרע כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון)

וְעַל דָּא אַתְוָון כְּלְהוּ לְמִפְרַע, דִּכְתִיב וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ, דְּכְיוָן דְּעָאל יִצְחָק בְּדִינוֹי, לֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה. כְּתִיב זֶה אֶל זֶה, אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם, לָא קְרִיבוּ דָּא בְּדָא. דְּהָא לָא יַכְלִין, בְּגִין דְּהַאי בְּאֵר אִתְדַּבְקָא בִּיצְחָק. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַיָּאֵר אֶת הַלָּיְלָה. דְּכַד אִתְמַלְיָיא לְאִתְחַבְּרָא (ס"א לְאִתְקַפָּא) בִּיצְחָק, לֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה, וְלָא יָכִיל לְקָרְבָא. עַד דְּאָתָא יַעֲקֹב, וְאִתְחַבָּר בְּאַבְרָהָם, וְנָטַל לְיִצְחָק, וְשָׁאֲרִי לֵיהּ בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּדֵין אִתְקְשַׁר מְהֵימְנוּתָא דָּא בְּדָא וְדָא בְּדָא, וְאִשְׁתְּזִיבוּ יִשְׂרָאֵל.

וְתָנֵינָן, בַּאֲתַר דַּאֲבָהָתָא אִשְׁתַּכְחֵי, שְׁאָר צַדִּיקַיָּיא מִשְׁתַּכְחֵי גַּבַּייהוּ, וְעַל דָּא שְׁמָא דָּא, סָלִיק לְסִטְרִין אַחֲרָנִין מִתְפָּרְשָׁן, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ נָפְקִין לְאַרְחָא חַד.

כַּד נַהֲרָא הַאי בְּאֵ"ר מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק, וְאִתְקָשַׁר בֵּיהּ, אִתְעֲבִיד יַמָּא רַבָּא תַּקִּיפָא, וְגַלְגִּלִין תַּקִּיפִין, סַלְּיקִין וְנַחְתִּין בְּזַעַף וְרוּגְזָא בְּתִקְיפוּ, נָטִיל לְעֵילָּא, (דף קנ"א ע"א) סָלִיק, וְנָחִית לְתַתָּא, אַבְרָהָם אָתֵי לְקַבְּלָא (ס"א לְקַבְּלֵיהּ), וּמְגוֹ רוּגְזָא וְזַעְפָּא וְחֵימָתָא וּתְקִיפוּ, זֶה אֶל זֶה לָא הֲווֹ מִתְקָרְבִין, עַד דְּאָתָא יַעֲקֹב, וְשָׁכִיךְ רוּגְזָא, וּמָאִיךְ וְתָבַר גַּלְגַּלֵּי יַמָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ

עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה וְגוֹ'. מַאי בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה. דָּא רוּחַ יַעֲקֹב, עַזָּה תַּקִּיף לָקָבְלֵיהּ, לְתַבְרָא רוּגְזָא דְּהַאי יַמָּא. וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם (נ"א הוּא) אָרִיךְ יַמָּא מֵימֵי רוּגְזִין, וְאִתְפְּלִיגוּ מַיָּא לְסִטְרָא דְּאַבְרָהָם וּלְסִטְרָא דְּיַעֲקֹב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא. וְעַל דָּא אַתְוָון כְּלְהוּ בְּאֹרַח מֵישָׁר כַּדְקָא יָאוּת. (כאן היה כתוב פסוק ויט כסדר כל אות

ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון)

אִלֵּין אַתְוָון בְּאֹרַח מֵישָׁר, בְּסִטַר דְּיַעֲקֹב, וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרֵיהּ, וְכַד אָתָא יַעֲקֹב, אִתְחַבָּר בְּאַבְרָהָם, וְנָטַל לְיִצְחָק, וְשָׁארִי לֵיהּ בְּאֶמְצָעִיתָא. כְּדֵין אִתְקְשַׁר מְהֵימְנוּתָא דָּא בְּדָא וְדָא בְּדָא. וְעַל דָּא, עוֹבָדָא בְּתִקוּנָא בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא בְּזִוּוגָא דַּאֲבָהָן אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּאִיהוּ קְשׁוֹרָא חַד, קְשׁוֹרָא מְהֵימָנָא, לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא שְׁלֵימְתָא. וּבְזִוּוגָא דַּאֲבָהָן כַּחֲדָא, אִתְעֲבִיד כֹּלָּא.

וְיַדְעִין חַבְרַיָּיא לְמֵיהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר, לְאַתְקָנָא עוֹבָדִין כַּדְקָא יָאוּת, וּבְשִׁמָּא דָּא קְשׁוֹרָא דַּאֲבָהָן, אִשְׁתְּכָחוּ אוֹרְחִין לְדִינָא, וּלְרַחֲמֵי, לְסַיְּיעָא, לְחֶסֶד, לְדַחְילוּ, לְאוֹרַיְיתָא, לְחַיֵּי, לְמוֹתָא, לְטָב, לְבִישׁ. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְעִין לְמֵיהַךְ בְּאוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא

דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. (וכאן מצאתי הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מג' אותיות בבית אחד ישר הפוך ישר, וסימניך יהי אור ולא הדפסתי אותו מפני יקר תפארת קדושתו)

הָא אִבָּהָן בְּמַטְלָנִין, בְּעוֹבָדִין, בְּקִשּׁוּרִין דְּמִתְקַשְּׁרֵי דָּא בְּדָא. וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, לֵית מַאן דְּיָקוּם קַמַּייהוּ. וְתָנֵינָן, בַּאֲתָר דַּאֲבָהָתָא אִשְׁתְּכָחוּ, שְׁאַר צַדִּיקַיָּיא מִשְׁתַּכְחֵי גַּבַּייהוּ. וְעַל דָּא שְׁמָא דָּא סָלִיק לְסִטְרִין אַחֲרָנִין מִתְפָּרְשָׁן, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ נָפְקִין לְאָרְחָא חַד.

השלמה מההשמטות (סימן ח)

שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין, בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא. וַעֲלַייהוּ שָׁתִיל וּבָנֵי עָלְמִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְתִיב בְּשִׁשֶּׁת. וְלָקָבִיל אִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין עִילָּאִין, בָּרָא בְּאַרְעָא שִׁבְעָה זַכָּאֵי קְשׁוֹט, לְקַיְּימָא לוֹן, וּלְאַנְהָרָא לוֹן, כָּל חַד וְחַד לָקָבִיל יוֹמֵיהּ. וְשָׁתִיל לְהוֹ, כָּל חַד וְחַד בְּדָרָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וְאִינּוּן אִבָּהָן דְּעָלְמָא, אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד. וְאִינּוּן אִיקְרוֹן הָרִים, הָרֵרֵי קֶדֶם, דְּאִינּוּן תַּלְיָין מֵאִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין עִילָּאִין דַּאֲמָרָן. ו' יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְז' דְּקַיְּימָא קַמַּייהוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יב) וּבֵית דָּוִד כֵּאלֹהִים כְּמַלְאַךְ ה' לִפְנֵיהֶם.

וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, רְבִיעָאָה אִיהוּ בְּיוֹמִין. וְיוֹסֵף אִיהוּ שְׁבִיעָאָה. אֲבָל כַּד אִתְכְּלִילַת בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, וְיָהֵיב לֵיהּ תּוֹסֶפֶת תַּפְנוּקָא מִבֵּי מַלְכָּא, אִקְרֵי אוֹף אִיהִי שְׁבִיעָאָה.

וְכֻלְּהוֹ אֲחִידוּ בַּה בִּשְׁכִינְתָּא, בְּרָזָא דְּשִׁבְעָה. בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא אִיקְרֵי בַּת שֶׁבַע. בַּת מֵאִימָּא עִילָּאָה, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּשֶׁבַע דַּרְגִּין דְּעִמַּהּ. וְאִיהִי דַּרְגָּא דְּצֶדֶק, עֲשִׂירָאָה דְּאִינּוּן סְפִירִין, דְּאִיקְרֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִיקְרֵי שְׁבִיעָאָה בִּקְרָא, (דברי הימים א כט) דִּלְךָ ה׳ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל וכו׳, עַד הַמַּמְלָכָה. וּמַאי טַעְמָא, וְהָא רְבִיעָאָה הִיא לְיוֹמֵי. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהִי נְטִיעָה בַּתְרָאָה, וְאִתְכְּלִילַת בְּשְׁבִיעָאָה, בְּגִין כָּךְ נָטְלָה שְׁמֵיהּ, וְכוֹלָּא חַד.

וְכָל חַד וְחַד מֵאִנּוּן, יָדַע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דִּילֵיהּ. אַבְרָהָם יָדַע לֵיהּ, מִגּוֹ חֶסֶד, דְּאִיהוּ מִדַּת הַגְּדוּלָּה, מִדַּת הַחֶסֶד, יָמִינָא דְּמַלְכָּא. וְעַל דָּא אָחִיד בֵּהּ, וְלָא שָׁבִיק לֵהּ לְעָלְמִין, וְעָבִיד טִיבוּ עִם בְּנֵי נָשָׁא, וְאוֹקְמוּהָ. דְּהָא עוֹבָדוֹי סְלִיקוּ לֵיהּ בְּהַאי דַּרְגָּא.

יִצְחָק יָדַע לֵיהּ בְּדַרְגָּא דִּגְבוּרָה, דְּאִקְרֵי פַּחַד יִצְחָק,

וְדָחִיל לֵיהּ לְעָלְמִין. יַעֲקֹב יָדַע לֵיהּ מִגּוֹ דַּרְגָּא דְּתִפְאֶרֶת. דְּאִיהוּ כְּלִיל מֵחֶסֶד וּמִפַּחַד, וְאִקְרֵי אֱמֶת, וְאָחִיד בַּהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. יוֹסֵף יָדַע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגּוֹ הַהִיא אַסְפַּקְלַרְיָא, דְּאִקְרֵי כֹּל. וְעַל דָּא אִיקְרֵי יוֹסֵף כְּלְכֵל, דִּכְתִיב (בראשית מז) וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף. וְאִיקְרֵי יְסוֹד עוֹלָם.

מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אִינוּן תְּרֵין כְּרוּבִין, דְּאִשְׁתְּמַע קָלָא דִּלְעֵילָּא מִבֵּינַיְיהוּ, וְעַל דָּא אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא עַל יָדַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ וגומר. וְאִינוּן תְּרֵין כְּרוּבִין דִּלְעֵילָּא, אִינוּן נֶצַח וְהוֹד, וְאִינוּן תְּרֵין סַמְכִין דְּגוּפָּא.

כְּגַוְונָא דָּא, אִית לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא לְתַתָּא, תְּרֵין כְּרוּבִין תְּחוֹתָהּ, דְּיָנְקִין מִינָהּ. וְאִינוּן עִילָּאִין וַדַּאי, עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת, דְּאִיקְרֵי צֶדֶק, אֲרוֹנָא דְּעֵדוּת. וּמַאן עֵדוּת, דָּא יוֹסֵף, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ. וְאִיקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְהַאי אֲרוֹנָא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

תָּא חֲזֵי, כָּל אִינוּן אֲבָהָן עִילָּאִין דַּאֲחִידָן לְעֵילָּא, רְמִיזָן כֻּלְּהוֹ בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, תּוֹרַת ה׳. וְדָוִד דְּאִיהוּ אָחִיד בְּבָרְיְיתָא, דְּאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה,

רְמִיזָא בְּדִבְרֵי קַבָּלָה. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי קַבָּלָה, דְּמְקַבֶּלֶת נְהִירוּ מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּאִיקְרֵי צַדִּיק, וְאִיקְרֵי יוֹסֵף, וְאִיקְרֵי כֹּל.

וְאִינּוּן תְּרִין כְּרוּבִין עִילָּאִין, קָיְימִין עַל הַהוּא סַהֲדוּתָא דְּאַרוֹנָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברי הימים א כט) וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְדָא אִיהוּ סִיּוּמָא דְּשִׁמַיָּא וּמְזַוֵּוג לְהַאי אֶרֶץ.

וְהָכֵי הוּא, דְּכָל מַה שֶּׁבָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, בָּרָא לְקִבְלֵיהּ לְתַתָּא. וְיוֹסֵף אִקְרֵי עֵדוּת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ. וְעַל דָּא שְׁמָא דְיוֹסֵף שְׁלִים בְּכֹלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא תָּנִינָן, אָרוֹן דְּיוֹסֵף וְאָרוֹן דְּשִׁכִינְתָּא, בַּהֲדֵי הֲדָדֵי הֲווֹ אָזְלִין בְּמִדְבְּרָא, וַהֲווּ כּוּלֵי עָלְמָא אָמְרֵי מַה טִיבָן שֶׁל שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת אֵלּוּ. וּמְתִיבִין לוֹן, קַיְימִים זֶה מַה שֶּׁכָּתוּב בָּזֶה. קַיְי"ם וַדַּאי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, אִיהוּ קַיּוּמָא דְּעָלְמָא.

אָתָא דָּוִד דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, דַּאֲבָהָן אָחִיד בַּהּ, בְּהַאי בַּת שֶׁבַע, דְּאִיהִי מַמְלָכָה, וְלָא שָׁבִיק לָהּ לְעָלְמִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל לז) וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם. וּכְתִיב, (תהלים פט) כִּסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי. וְכָל

דָּא אוֹלִיף לָן אוֹרַיְיתָא, דְּכָלְהוֹ אֲחִידָן בַּהּ בְּשִׁכִּינְתָּא בְּרָזָא דְּשַׁבַּע.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם בּוּצִינָא קַדְמָאָה קַדִּישָׁא דְּעָלְמָא, כַּד בָּעָא לְסַלָּקָא לְדַרְגֵּיהּ, לָא יָכִיל, עַד דְּסָלֵיק וְאִשְׁתְּמוֹדַע בְּאִינּוּן תְּלַת דַּרְגִּין עִילָּאִין דַּעֲלֵיהּ, דְּהַהוּא חוּלָקָא דִּילֵיהּ.

כֵּיוָן דְּסָלֵיק וְאִשְׁתְּמוֹדַע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ אִינּוּן תְּלַת דַּרְגִּין, דְּעִם אִינּוּן שִׁבְעָה, דְּאִיקָּרוֹן כֶּתֶר עֶלְיוֹן חָכְמָה בִּינָה, וְאִינּוּן שְׁלִימוּ דְּעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאִיקָּרֵי בֵּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵיוָן דְּסָלֵיק אַחַר כַּךְ בְּאִינּוּן תְּלָתָא, דְּאִינּוּן עַתִּיקָא וְאַבָּא וְאִימָּא, דְּנָגִיד מִנְּהוֹן נְהִירוּ לְתַתָּא, כְּדֵין אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ, הַהוּא דַּרְגָּא דְּתִתְחוֹתַיְיהוּ דְּאִינּוּן תְּלָתָא, דְּאִיקָּרֵי חֶסֶד.

וְכָלְהוֹ אַדְבֵּיק לוֹן, מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּשַׁלְטָא בְּלֵילְיָא, דְּבֵהּ מַמָּשׁ לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּיָדַע כְּלוּם. וְעַל דָּא תָּנִינָן, בֶּן שְׁלֹשָׁה שָׁנִים, הִכִּיר אַבְרָהָם אֶת בּוֹרְאוֹ, בֶּן שְׁלֹשָׁה דַּייְקָא.

וְתָא חֲזֵי, רָזָא דְּהַנֵּי שְׁלֹשָׁה שִׁנִּין, וְלָא פָּחוֹת, בְּגִין דְּשִׁכִּינְתָּא אִקְרֵי בַּת שֶׁבַע, וְלָא יָכִיל לְאִתְקָרְבָא בַּהֲדָהּ, עַד דְּסָלֵיק בְּאִינּוּן תְּלַת דַּרְגִּין עִילָּאִין, דְּעִם אִינּוּן ז׳, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא מִגַּוָּוּן, וּלְאִתְנַהֲרָא בְּכָל מַאי

דְּאִיהוּ לְתַתָּא, וְג׳ וְז׳, הָא עֶשֶׂר דַּרְגִּין עִלָּאִין, רָזָא דִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכֵיוָן דְּהַוָה מִתְנַהֵיר בְּאִינּוּן שְׁלשָׁה, בָּעָא לְסַלְקָא בְּאִינּוּן שֶׁבַע, בְּרָזָא דִּכְתִיב, (בראשית כא) וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת שֶׁבַע כִּבְשֹׂת הַצֹּאן. וְרָזָא דָּא רָמִיז לַאֲבִימֶלֶךְ, דְּלָא יִשְׁלְטוּן עֲלֵיהוֹן בְּנוֹי, עַד דְּיִשְׁתְּלִימוּ אִינּוּן שִׁבְעָה זַכָּאֵי קְשׁוֹט בְּיִשְׂרָאֵל, לָקָבֵיל אִינּוּן שִׁבְעָה דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא.

כֵּיוָן דְּיִשְׁתְּלִימוּ, יָתֵיב עָלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא עִילָּאָה. בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וְייֵתֵי דָּוִד, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, וְיִתְעַר לְהַהִיא בַּת שֶׁבַע דִּלְעֵילָּא, דְּאִיהִי נָקְמָא נְקַמַּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְיִתְפְּרַע מִנְּהוֹן.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמואל ב ח) וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיַּךְ דָּוִד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מֶתֶג הָאַמָּה מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. מַאי וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן. בָּתַר דְּאִשְׁתְּלִימוּ יִשְׂרָאֵל, וַהֲווּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּדֵין וַיַּךְ דָּוִד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם. דְּהָא עַד הַשְׁתָּא לָא יָכִילוּ יִשְׂרָאֵל לְמִיתְבַּר תּוֹקְפֵיהוֹן, וְהָא אִיתְעָרוּ חַבְרַיָּיא בְּהַהוּא מֶתֶג הָאַמָּה, וְאוֹקְמוּהָ.

וְתָא חֲזִי, הַאי דְּרָמַז לֵיהּ אַבְרָהָם בְּכִבְשׂוֹת הַצֹּאן, וְלֹא בְּעִזִּים, וְלֹא בִּמְילֵי אַחֲרִינִי, בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטְרָא

דְּחֶסֶד, מֵאִינוּן מְמַנָּן דְּיָנְקִין מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, יָנְקִין לְתַתָּא אִינוּן כְּבָשִׂים, תְּחוֹת שׁוּלְטָנֵיהוֹן. וְאַבְרָהָם אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ מִדַּת הַחֶסֶד, וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, מַאן דְּשָׁרֵי גּוֹ עָאנָא, לָא מִסְתַּכֵּן לְעָלְמִין. וְאִי אִיהוּ שָׁרֵי גּוֹ עִזַּיָּיא, וְרָעֵי לוֹן, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין, יָתְבִין לְקַבְלֵיהּ לְאַסְטָאָה לֵיהּ, בְּגִין דְּאִינוּן מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא.

אֲבָל כַּד אָתָא יִצְחָק לְמִגְזַר עִמֵּיהּ קְיָים, גָּזַר עִמֵּיהּ בְּשִׁבְעָה, דְּאִתְגַּלְיָיא מִגּוֹ הַהִיא בֵּירָא, דִּכְתִיב (בראשית כו) וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שִׁבְעָה.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם קָרָא לְהַהִיא בֵּירָא דְּמַיִין, בְּאֵר שֶׁבַע. יִצְחָק קָרָא לָהּ, שִׁבְעָה. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא בְּגִין דְּיִצְחָק אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ דַּרְגָּא דְּפַחַד, דְּאִיהוּ דִּינָא, וְעַל דָּא אוֹסִיף בָּהּ ה׳. וְה׳ בְּכָל אֲתַר מִדַּת הַדִּין. וְסִימָנָךְ (יחזקאל טז) הֵא דַּרְכֵּךְ בְּרֹאשׁ נָתַתִּי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שִׁבְעָה. דְּלָא עֲבַד בְּחוּרְפַּן, כְּמָה דַּעֲבַד אֲבוּהָ, וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, וְאוֹסִיף בָּהּ ה׳, לְאַחֲזָאָה דְּאִיהִי חוּלָקֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא לֵיהּ בְּדִינָא. כֵּיוָן דְּחָזָא דְּלָא מִתְקַיֵּים, שְׁתַּף בֵּיהּ חֶסֶד. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כ (בראשית ב) בְּהִבָּרְאָם, בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה׳

אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוּהָ בְּאַבְרָהָם אִיתְקַיֵּים עָלְמָא. בְּגִין כָּךְ הַאי בֵּירָא, בֵּיתָא דְּעָלְמָא, עַל שְׁמֵיהּ אִיתְקְרֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם כא) עַל כֵּן קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע. אַף עַל גַּב דְּהַאי בֵּירָא אִתְדַּבַּק בְּיִצְחָק, דִּכְתִיב (שם כו) וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה. שְׁמָהּ בְּאֵר שָׁבַע, סִטְרָא דְּאַבְרָהָם, וְלֹא בְּאֵר שִׁבְעָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.

וְתָא חֲזֵי, ד׳ מְאִינּוּן שִׁבְעָה זַכָּאֵי קְשׁוֹט, כַּד בָּעוֹ לְאִתְקָרָבָא בִּשְׁכִינְתָּא, בְּרָזָא דְּשֵׁבַע, כָּלְהוֹ אִיעָרְעוּ בְּהַאי בְּאֵר, דְּלָא פָּסְקוּ מִימוֹי לְעָלְמִין.

אַבְרָהָם כָּרֵי לָהּ לְהַאי בֵּירָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אוֹלִיף לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, דְּיִפְלְחוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵיוָן דְּכָרֵי לָהּ, אַפִּיק מַיִין נָבְעִין דְּלָא פָּסְקִין לְעָלְמִין. וְכֵיוָן דְּמֵת אַבְרָהָם, מַה כְּתִיב (בראשית כו) וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי אַבְרָהָם. בְּאֵרֹת כְּתִיב, וְחַד הֲוָה, דִּכְתִיב בְּאֵר שָׁבַע, וְקָרוֹ לֵיהּ בְּאֵרוֹת, דְּמַשְׁמַע דְּסַגִּיאִין הֲווֹ. בְּגִין דְּהַאי בֵּירָא, מִתְחֲזֵי לוֹן לַאֲבָהָן בְּכָל דּוּכְתָּא דַּהֲווֹ אָזְלִין, וַהֲוָה מִתְחֲזֵי לוֹן כְּבִירִין סַגִּיאִין.

כֵּיוָן דְּמִילְאוּ פְּלִשְׁתִּים עַפְרָא, רָזָא דְּאַהֲדְרוּ בְּנֵי עָלְמָא לַעֲבוֹדָה זָרָה, הֲוָה עָלְמָא שָׁמֵם, דְּלֵית

דְּיָדַע לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּיוָן דְּאָתָא יִצְחָק, מַה כְּתִיב, וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו. מַאי וַיָּשָׁב, אֶלָּא דַּאֲתֵיב עָלְמָא לְתִיקוּנֵיהּ, וְאוֹלִיף לוֹן לִבְנֵי עָלְמָא דְּיֵדְעוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם כה) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ.

וַיָּשָׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִ"י, הַאי בֵּירָא מִמַּאן הוּא. מִמַּאן דְּכָל חַיִּין עִילָּאִין וְתַתָּאִין וְקַיּוּמֵיהוֹן תַּלְיָין בֵּיהּ. וְחָזֵי כֹּלָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל ב) יָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵא.

וְתָא חֲזֵי, אִינּוּן עַבְדֵי יִצְחָק בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, כַּד חָפְרוּ לָהּ, מַה כְּתִיב, שִׂטְנָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ, עַד דְּאָתָא אִיהוּ (בראשית כו) וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֶרֶת וְגוֹ', וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוֹבוֹת וַדַּאי. אֲבָל עַבְדֵי אָבִיו, בְּגִין דְּכֻלְּהוֹ אַתְיָין מִסְטְרָא דִּימִינָא, לָא הֲוָה שִׂטְנָא בְּעָלְמָא, וְלָא נָפִיק דִּינָא בְּהַאי בֵּירָא, לְאַשְׁטָנָא לוֹן, כַּד לָא מַכְשְׁרֵי עוֹבָדֵיהוֹן.

וּמֵהַאי בֵּירָא, אִיהוּ פְּתָחָא לְמִינְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ. וְעַד דְּלָא סָלִיק יִצְחָק מֵעָלְמָא, בָּרִיךְ לֵיהּ לְיַעֲקֹב, וּשְׁלָחֵיהּ לְחָרָן, לְאוּזְדַּוְגָא.

וְכַד אָזֵיל לְחָרָן מַה כְּתִיב (בראשית כט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה, כֵּיוָן דְּחָזָא יַעֲקֹב יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ הַהוּא בֵּירָא, דְּאִקְרֵי בְּאֵר שָׁבַע. כְּדֵין אָמַר לֵיהּ לְלָבָן, אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְךָ הַקְּטַנָּה דַּייְקָא. תָּא חֲזֵי, לָקֵבֵל אינוּן שִׁבְעָה זַכָּאין, פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא, לְקָרְבָּא קָרְבַּן מוּסַף, בְּשֶׁבַע זְמִנִין בְּשַׁתָּא. בְּגִין לְאוֹסָפָא לְהוֹ עִדּוּנִין וְתַפְנוּקִין מִבֵּי מַלְכָּא, דְּיִשְׁבְּעוּן אֲבָהָן בְּקַדְמִיתָא, וּבָתַר כֵּן בְּנִין. וְאִינוּן ז׳ זְמִנִין וְלָא יַתִּיר.

בְּשַׁבַּתָּא לָקֵבֵל צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּאִקְרֵי כֹּל, וְאִקְרֵי שַׁבָּת, לְאוֹסָפָא לֵיהּ עִידּוּנִין מִמּוֹחָא סְתִימָאָה, וּבְרִישׁ יַרְחָא, לָקֵבֵל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקְרִיאַת סִיהֲרָא.

וּבְט״ו יוֹמָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה, לָקֵבִיל אַבְרָהָם אֲבוּהוֹן, דְּאָחִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וְאִקְרֵי רֹאשׁוֹן. וּבַעֲצֶרֶת דְּבַחֲדֶשׁ הַג׳, דְּאִתְיְהִיבַת בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת, לָקֵבִיל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאי לַאֲבָהָן, וְאָחִיד בְּקוֹל קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, לָקֵבִיל יִצְחָק, דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ, וַאֲנַן מַדְכְּרִינָן בֵּיהּ עֲקֵדַת יִצְחָק, וְאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, לָקֵבֵל מִדַּת הַדִּין דְּאָחִיד בַּהּ.

בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לָקֵבִיל מֹשֶׁה, דְּקַבִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא בֵּיהּ צְלוֹתֵיהּ, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְאַהֲדַר לֵיהּ לוּחֵי אוֹרַיְיתָא. בְּחַג הַסְּפוֹת, לָקְבִיל אַהֲרֹן, דְּבִזְכוּתֵיהּ הֲווֹ אָזְלִין שִׁבְעָה עֲנָנִין, דְּחָפָן עַל יִשְׂרָאֵל כְּסוּכּוֹת, וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן עָבְדִין סוּכָּה. וְכָל אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה רָזִין עִילָּאִין סְתִימִין בַּהּ, וְכַד אִלֵּין שִׁבְעָה מִתּוֹסְפִין בְּבִרְכָאן, כָּל עָלְמָא בִּשְׁלִימוּ סַגִּיאָה. (עד כאן מההשמטות)

שִׁבְעָה קִשּׁוּרִין אִינּוּן, דְּמִתְקַשְּׁרֵי בֵּהּ ג׳ אֲבָהָן, וְד׳ אַחֲרָנִין. רֵישָׁא וְאֶמְצָעִיתָא בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּחַפְרוּ בֵּירָא דְּמַיָּא. תְּנַיְינָא זֶה אֵל זֶה, וְאִינּוּן קִשּׁוּרָא חֲדָא, בְּתִלַּת יוּדִין.

תְּלִיתָאָה, שְׁלִימוּ דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. רְבִיעָאָה, תְּרֵין קַיְימִין, דְּגוּפָא קַיְימָא עָלַיְיהוּ. חֲמִישָׁאָה, טַב וּבִישׁ, נַהֲרָא דְּנָפִיק אִילָנָא דְּחַיֵּי וּמוֹתָא, (בראשית רכ"א ע"א) עֲמִיקְתָא דְּכוּלָּא. שְׁתִיתָאָה, דִּינָא בְּרַחֲמֵי. שְׁבִיעָאָה, בְּקַדְמִיתָא אִתְמַר, בְּהַהוּא רֵישָׁא דְּאַמָּרָן, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶמְצָעִיתָא דְּכוּלָּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אֶמְצָעִיתָא דְּכוּלָּא, אִקְרֵי (שמות נ"ה ע"א) אֲנִי, קַיּוּמָא דְּכָל עַנְפִין דְּמִתְאַחֲדָן מִסַּחֲרָנֵיהּ. שִׁבְעָה דַּרְגִּין אִלֵּין, מִדַּרְגָּא חֲדָא לְדַרְגָּא חֲדָא (ס"א אַחֲרָא), אִשְׁתְּמוֹדְעָא רְתִיכָא חֲדָא, בְּכָל אִינּוּן דְּמִתְאַחֲדָן בֵּיהּ. וְכֵן מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, וְכֻלְּהוּ אִתְנַהֲגָן אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְפַּקְדָא עָלַיְיהוּ, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין דַּרְגִּין מִשְׁתַּכְחֵי, כָּל מְהֵימְנוּתָא אִשְׁתְּכַח, וְאִלֵּין שִׁבְעָה עַנְנִין דְּאִסְתַּחֲרוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ כַּד נַטְלָא שְׁכִינְתָּא, בַּאֲבָהָתָא נַטְלָא. וְכַד אִלֵּין נַטְלִין, כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין אַחֲרָנִין נַטְלִין בְּהוּ, וּכְדֵין אִתְעַטָּרַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כַּדְקָא יָאוֹת.

תָּא חֲזֵי, זְבוּלֻן דְּקָאַמְרַן יָרִית יָם כִּנֶּרֶת. יָם כִּנֶּרֶת סְתָם, וְהָכִי אִתְחֲזֵי. אִי הָכִי יְהוּדָה מַה חוּלָקָא אִית בֵּיהּ, אֶלָּא יְהוּדָה נָטַל מַלְכוּתָא כֻּלָּא, וְאִתְאַחִיד בֵּיהּ בְּכָל סִטְרִין.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַאי פִּרְשְׁתָּא, הָא אִתְּמַר עוֹבָדָא דְּמַנְרְתָּא וְתִקוּנָהָא וְכָל מַה דְּבָהּ, אֲמַאי הָכִי זִמְנָא אַחֲרָא. אֶלָּא כֵּיוָן דִּנְשִׁיאִים קָרִיבוּ (לְעֵילָּא) קוּרְבָּנָא דְּמַדְבְּחָא, וְכָל תִּקוּנָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, אָתָא קָרָא וְאִשְׁתָּעֵי עוֹבָדָא דְּמַנְרְתָּא, דְּהִיא תִּקוּנָא עַל יְדָא דְּאַהֲרֹן, דְּהָא לְעֵילָּא מְנַרְתָּא, וְכָל בּוּצִינִין (ס"א תִּקוּנִין) דִּילָהּ, עַל יְדָא דְּאַהֲרֹן נַהֲרִין כֻּלָּא.

תָּא חֲזֵי, מַדְבְּחָא, תְּרֵיסָר נְשִׂיאִין הֲווֹ לְחַנְכָא לֵיהּ, וּלְאַתְקָנָא לֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ תְּרֵיסָר אִינּוּן שְׁבָטִין, לְד׳ סִטְרִין, ד׳ דְּגָלִים, וְכֻלְּהוּ תְּרֵיסָר. וְכֻלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. מְנַרְתָּא (דף קנ"א ע"ב) אִתְמְנֵי בְּשִׁבְעָה בּוּצִינִין, לְאַדְלָקָא עַל יְדָא דְּכַהֲנָא, וְכֻלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

וּמְנַרְתָּא, עַל אָת קַיְימָא, וּבְנִיסָא אִתְעֲבִידַת, וְהָא אוּקְמוּהָ בְּעוּבָדָא דִּמְנַרְתָּא.

וּמַדְבַּח פְּנִימָאָה, וּמְנַרְתָּא, קַיְימֵי כַּחֲדָא, לְחֶדְוָותָא דְּכֹלָּא. דִּכְתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. וְאוּקִימְנָא דְּתַרְוַיְיהוּ מַדְבְּחָן הַוּוֹ, חַד פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא, וְהַאי קַיְימָא לְחֶדְוָותָא. וְחַד לְבַר, לְקָרְבָּא קָרְבְּנִין. וּמֵהַאי פְּנִימָאָה נָפִיק לְהַאי דִּלְבַר, וּמַאן דְּחָמֵי וְיִסְתָּכַל, יִנְדַּע חָכְמְתָא עִלָּאָה, רָזָא דִּמְלָּה אֲדֹנָי יְדוֹד. וְעַל דָּא לָא אִתְקְרַב קְטָרְתָּא, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּשֶׁמֶן אִשְׁתְּכַח.

אֲשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, קְטֹרֶת הוּא לְחֶדְוָה, וּלְסַלְּקָא מוֹתָנָא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּדִינָא מֵהַאי דִּלְבַר אִשְׁתְּכַח, וְחֶדְוָותָא וְחַדוּ וְקִשׁוּרָא דִּנְהִירוּ, מֵהַהוּא פְּנִימָאָה, דְּכָל חֵידוּ בֵּיהּ קַיְימָא. וְכַד הַאי אַתְעַר, כָּל דִּינָא אִסְתַּלָּק מֵהַאי, וְלָא יָכִיל לְמֶעְבַּד דִּינָא. וּבְגִין כָּךְ קְטֹרֶת קַיְימָא לְבַטְלָא מוֹתָנָא, וְעַל דָּא, קְטֹרֶת קְשִׁירוּ הוּא דְּכֹלָּא, וְדָא אִתְקְרִיב בְּהַהוּא פְּנִימָאָה. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עָלַייְהוּ כְּתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳.

(במדבר ח׳) קַח אֶת הַלְוִיִּם וְגוֹ׳, הָא אוּקְמוּהָ דְּבָעֵי לְדַכְּאָה (ס"א לְדַבְּרָא) לוֹן, וּלְאַמְשָׁכָא לוֹן, לְאִתְקַשְּׁרָא בְּאַתְרַייְהוּ, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, וְסִטְרָא דְּדִינָא,

וְכָל מַאן דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דִּדִינָא, בָּעֵי דְּלָא יַרְבֵּי שַׁעֲרָא, בְּגִין דְּאַסְגֵּי דִּינָא בְּעָלְמָא. וְעַל דָּא אִתְּתָא כְּהַאי גַּוְונָא, דְּלָא יִתְחֲזֵי שַׁעֲרָא לְבַר, וּבַעְיָא לְאִתְחַפְיָיא רֵישַׁהּ, וּלְכַסֵּי שַׁעְרָהָא, וְאוֹקִימְנָא, וְהָא אִתְּמַר. וּכְדֵין אִתְבָּרְכָן כָּל אִינּוּן דְּאַתְיָין מִסִּטְרָא דִּדִינָא. וְעַל דָּא בְּלִיְוָאֵי כְּתִיב, וְכֹה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם וְגוֹ׳, וְהֶעֱבִירוּ תַּעַר וְגוֹ׳. וְאִתְּמַר לֵיוָאֵי לָא סַלְקִין לְאַתְרַייְהוּ, עַד דְּיָרִים לוֹן כַּהֲנָא, בְּגִין דִּימִינָא מַדְבַּר תְּדִיר לִשְׂמָאלָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בְּיוֹמָא דְּסַלְקִין לֵיוָאֵי בְּדוּכְתַּייְהוּ, בִּתְרִין פָּרִים. מַאי טַעְמָא פָּרִים. אֶלָּא אִינְהוּ כְּפָרִים, לְקַבְּלָא בִּשְׂמָאלָא לְהַאי פָּרָה דְּאִקְרֵי פָּרָה אֲדוּמָה. כַּהֲנָא כָּל חֵילָא וְכָל תִּקּוּנָא בֵּיהּ תַּלְיָיא, בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְּגוּפָא בִּדְרוֹעָא יְמִינָא קַיְימָא. וְעַל דָּא כַּהֲנָא דְּרוֹעָא דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ חֲווֹ. וּבֵיהּ קַיְימָא לְאַתְקָנָא כֻּלָּא וּלְאַתְקָנָא עָלְמָא (ס"א מָאי טַעְמָא פָּרִים אֶלָּא אִינְהוּ שְׂמָאלָא כְּפָרִים לְקַבְּלָא בִּשְׂמָאלָא. תָּא חֲזֵי כַּהֲנָא דְּרוֹעָא יַמִּינָא דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ חֲווֹ וּבֵיהּ קַיְימָא לְאִתְתַּקָּנָא עָלְמָא וּלְאִתְתַּקָּנָא כֻּלָּא בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְּגוּפָא בִּדְרוֹעָא יַמִּינָא קַיְימָא וְכָל תִּקּוּנָא בֵּיהּ תַּלְיָיא) וְעִם כָּל דָּא, לָא אִשְׁתְּכַח בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא בְּגוּפָא וּשְׂמָאלָא, וְגוּפָא עִקָּרָא הוּא דְּכֻלָּא.

השלמה מההשמטות (סימן ט)

וְהֵנִיף אַהֲרֹן אֵת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ. רַבִּי יְהוּדָה שָׁאִיל לְרַבִּי אַבָּא, לָמָּה הָיָה הַכֹּהֵן מֵנִיף אֵת

הַלְוִיִּם. אָמַר לוֹ, מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְתִינוֹק. כְּשֶׁהוּא בּוֹכֶה וְכוֹעֵס, מָה עוֹשִׂין כְּדֵי לְפַיְּסוֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, מֵנִיפִין אוֹתוֹ וּמְנָעְנְעִים אוֹתוֹ כְּדֵי לְשָׁתְקוֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מִלָּה זֹאת בָּאָה לְיָדְךָ וְלֹא חֲקַרְתָּ בָּהּ, וַהֲלֹא יִשְׁמְעוּ אָזְנְךָ מָה שְׂפָתֶיךָ מְדַבֵּר. כַּךְ הִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה כּוֹעֶסֶת וְרוֹגֶזֶת. דִּכְתִיב, שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי חֲמָס מְכֵרוֹתֵיהֶם. וּכְתִיב אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם כִּי קָשָׁתָה. לְפִי שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים וּמִתְקַשִּׁים בְּאַפָּם וְעֶבְרָתָם לַצֵּאת לַעֲשׂוֹת דִּין לְכַלּוֹת וּלְהַכְרִית בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲזַי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא הַחֶסֶד הָעֶלְיוֹן מֵנִיף אוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הַלְוִיִּם שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כְּדֵי לְשָׁכֵּךְ וּלְשַׁקֵּט רָגְזָה וְכַעֲסָה, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּבְּרוּ הַשַּׁעֲרוֹת מִכָּל שׁוּלֶיהָן וְלֹא יִתְגַּבְּרוּ וְלֹא יִתְחַזְּקוּ. כְּעֵין דּוּגְמָא זוֹ, הַכֹּהֵן שֶׁמֵּנִיף אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה כְּדֵי שֶׁיִּשְׁקוֹט הַצַּד שֶׁל גְּבוּרָה שֶׁלָּהֶן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעוֹרֵר הַדִּין בָּעוֹלָם.

בָּא רַבִּי יְהוּדָה וְנָשַׁק אֶת יָדָיו. וּכְשֶׁיִּתְעוֹרְרוּ הַדִּינִין בָּעוֹלָם, כָּל הַדִּינִים הַנִּמְצָאִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הוּא דּוֹחֶה אוֹתָם לַחוּץ וְאֵינָם עוֹמְדִים לְפָנָיו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. (תהלים ז) (עד כאן מההשמטות)

(במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לַלְוִיִּם וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, לֵיוָאָה בַּר חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִין שְׁנִין יִפְלַח בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין סְלִיק לְדוּכְתֵּיהּ וְאִתְעַטָּר. וְחָמֵשׁ וְעֶשְׂרִין יִפְלַח דְּהָא בַּר נָשׁ (ס"א תָּא חֲזֵי לֵיוָאָה בַּר חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִין שְׁנִין לְדוּכְתֵּיהּ וְאִתְעַטָּר. וְחָמֵשׁ וְעֶשְׂרִין יִפְלַח עַד דְּסָלִיק לְדַרְגָּא דְּחַמְשִׁין)• כַּד סָלִיק לְהַאי דַּרְגָּא דְּחַמְשִׁין שְׁנִין וּלְהָלְאָה, נָחִית מִן תּוּקְפָּא דְּאֶשָּׁא דְּבֵיהּ, וְכֵיוָן דְּאֶשָּׁא וַחֲמִימוּתָא אִתְקָרַר, הָא פָּגִים לְהַהוּא אֲתָר דְּאִתְקְשַׁר בֵּיהּ.

וְעוֹד, דְּקָלָא דְּזִמְרָא לָא אִתְקְשַׁר בַּהֲדֵיהּ כָּל כַּךְ. וְקָלָא בָּעֵי דְּלָא יִתְפְּגֵם, אֶלָּא בָּעֵי לְאִתְקְפָא, דְּהָא בַּאֲתָר דְּדִינָא תַּקִּיף קַיְימָא, וְלָא בְּחַלְשָׁא. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי דְּלָא יַפְגִּים הַהוּא אֲתָר דְּאִתְקְשַׁר בֵּיהּ, דְּאִיהוּ דִּינָא תַּקִּיפָא, וְלָא חַלְשָׁא, וְעַל דָּא לָא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה חוּלְשָׁתָא כְּלָל בְּכָל סִטְרִין. זַכָּאָה הוּא בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְיִנְדַּע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא סָטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, דִּכְתִיב (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ.

(במדבר ט) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי טַעְמָא אַזְהַר לְהוֹן הָכָא עַל פִּסְחָא, וְהָא אִתְמַר לְהוּ בְּמִצְרַיִם. אֶלָּא בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית הֲוָה, דְּיִשְׂרָאֵל חָשִׁיבוּ דְּהָא פֶּסַח לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּמִצְרַיִם, וְכֵיוָן דְּעָבְדוּ לֵיהּ זִמְנָא חָדָא בְּמִצְרַיִם, חָשִׁיבוּ דְּלָא אִצְטְרִיךְ יַתִּיר. אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַזְהַר לוֹן עָלֵיהּ, דְּלָא יַחְשְׁבוּן

דְּהָא קָא עָבַר זִמְנֵיהּ בְּמִצְרַיִם, וְלֹא יְצִטְרִיךְ. בְּגִין (דף קנ"ב ע"א) כַּךְ בְּמִדְבַּר סִינַי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית, לְאַתְקָנָא לְהוּ לְדָרֵי דָּרִין.

וְאַף עַל גַּב דְּהָא אַזְהַר לְהוּ בְּמִצְרַיִם, הַשְׁתָּא פָּקִיד לוֹן זִמְנָא אַחֲרָא, בְּהַהוּא אֲתָר דְּכָל פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא בֵּיהּ אִתְיְהִיבוּ. וְעַל דָּא בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית. מַאי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה הִיא, חַד שָׁנָה. וְחַד חֹדֶשׁ. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. חֹדֶשׁ: דָּא סִיהֲרָא. שָׁנָה: דָּא שִׁמְשָׁא, דְּנָהִיר לְסִיהֲרָא. וּכְדֵין הֲוָה בְּזִמְנָא דְּכָל פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא אִתְמְסָרוּ בֵּיהּ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וַוי לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּאָמַר, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אָתָא לְאַחֲזָאָה סִפּוּרִין בְּעָלְמָא, וּמִלִּין דְּהֶדְיוֹטֵי. דְּאִי הָכִי, אֲפִילּוּ בְּזִמְנָא דָּא, אֲנַן יָכְלִין לְמֶעְבַּד אוֹרַיְיתָא, בְּמִלִּין דְּהֶדְיוֹטֵי, וּבְשִׁבָחָא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. אִי לְאַחֲזָאָה מִלָּה דְּעָלְמָא, אֲפִילּוּ אִינּוּן קַפְסִירֵי דְּעָלְמָא, אִית בֵּינַייְהוּ מִלִּין עִלָּאִין יַתִּיר. אִי הָכִי נְזִיל אֲבַתְרַייְהוּ, וְנַעְבֵּיד מִנַּייְהוּ אוֹרַיְיתָא, כְּהַאי גַּוְונָא. אֶלָּא כָּל מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, מִלִּין עִלָּאִין אִינּוּן, וְרָזִין עִלָּאִין.

תָּא חֲזֵי, עָלְמָא עִלָּאָה וְעָלְמָא תַּתָּאָה בְּחַד מַתְקָלָא אִתְקָלוּ. יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי לְעֵילָּא. מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי כְּתִיב בְּהוּ, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת.

(הַאי בַּאֲתָר עִלָּאָה) **בְּשַׁעֲתָא דְּנַחְתִּין לְתַתָּא** (אַף עַל גַּב דְּנַחְתִּין),
מִתְלַבְּשִׁי בִּלְבוּשָׁא דְּהַאי עָלְמָא. וְאִי לָאו מִתְלַבְּשִׁי בִּלְבוּשָׁא כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא, לָא יַכְלִין לְמֵיקָם בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא סָבִיל לוֹן עָלְמָא. וְאִי בְּמַלְאָכֵי כַּךְ, אוֹרַיְיתָא דְּבָרָא לְהוּ, וּבָרָא עָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְקַיְימִין בְּגִינָהּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כֵּיוָן דְּנַחְתַּת לְהַאי עָלְמָא, אִי לָאו דְּמִתְלַבְּשָׁא בְּהָנֵי לְבוּשִׁין דְּהַאי עָלְמָא, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל.

וְעַל דָּא הַאי סִפּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, לְבוּשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא. אִיהוּ.

מַאן דְּחָשִׁיב דְּהַהוּא לְבוּשָׁא אִיהוּ אוֹרַיְיתָא מַמָּשׁ, וְלָא מִלָּה אַחֲרָא, תִּיפַּח רוּחֵיהּ, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין כַּךְ אָמַר דָּוִד, (תהלים קיט) **גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ. מַה דְּתְחוֹת לְבוּשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא.**

תָּא חֲזֵי, אִית לְבוּשָׁא דְּאִתְחֲזֵי לְכֹלָּא, וְאִינּוּן טִפְּשִׁין כַּד חָמָאן לְבַר נָשׁ בִּלְבוּשָׁא דְּאִתְחֲזֵי לוֹן שַׁפִּירָא, לָא מִסְתַּכְּלִין יַתִּיר. חָשִׁיבוּ דְּהַהוּא לְבוּשָׁא, גּוּפָא, וַחֲשִׁבוּ דְּגוּפָא, נִשְׁמְתָא.

כְּהַאי גַּוְונָא אוֹרַיְיתָא, אִית לָהּ גּוּפָא, וְאִינּוּן פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאִקְרוּן גּוּפֵי תּוֹרָה. הַאי גּוּפָא מִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשִׁין, דְּאִינּוּן סִפּוּרִין דְּהַאי עָלְמָא. טִפְּשִׁין דְּעָלְמָא, לָא מִסְתַּכְּלֵי אֶלָּא בְּהַהוּא לְבוּשָׁא, דְּאִיהוּ סִפּוּר

דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יָדְעֵי יַתִּיר, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בְּמָה דְּאִיהוּ תְּחוֹת הַהוּא לְבוּשָׁא. אִינּוּן דְּיַדְעִין יַתִּיר, לָא מִסְתַּכְּלָן בִּלְבוּשָׁא, אֶלָּא בְּגוּפָא, דְּאִיהוּ תְּחוֹת הַהוּא לְבוּשָׁא. חַכִּימִין עַבְדֵי דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, אִינּוּן דְּקַיְימוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי, לָא מִסְתַּכְּלֵי אֶלָּא בִּנְשִׁמְתָא, דְּאִיהִי עִקָּרָא דְּכֹלָּא אוֹרַיְיתָא מַמָּשׁ. (וּלְעָלְמָא) וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, זְמִינִין לְאִסְתַּכְּלָא בִּנְשִׁמְתָא דִּנְשִׁמְתָא דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא, אִית לְבוּשָׁא, וּגוּפָא, וְנִשְׁמְתָא, וְנִשְׁמְתָא לְנִשְׁמְתָא. שְׁמַיָּא וְחֵילֵיהוֹן. אִלֵּין אִינּוּן לְבוּשָׁא. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דָּא גוּפָא, דְּמַקְבְּלָא לְנִשְׁמְתָא, דְּאִיהִי תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אִיהוּ גוּפָא לְנִשְׁמְתָא. נִשְׁמְתָא דְּאָמְרָן דָּא תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא מַמָּשׁ. וְנִשְׁמְתָא לְנִשְׁמְתָא, דָּא אִיהוּ עַתִּיקָא קַדִּישָׁא. וְכֹלָּא אָחִיד דָּא בְּדָא.

וַוי לְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא, דְּאָמְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא לָאו אִיהִי אֶלָּא סִפּוּרָא בְּעָלְמָא, וְאִינּוּן מִסְתַּכְּלֵי בִּלְבוּשָׁא דָּא וְלָא יַתִּיר. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא כַּדְקָא יָאוֹת. חַמְרָא לָא יָתִיב אֶלָּא בְּקַנְקָן. כַּךְ אוֹרַיְיתָא לָא יְתִיב אֶלָּא בִּלְבוּשָׁא דָּא. וְעַל דָּא לָא בָּעֵי לְאִסְתַּכְּלָא, אֶלָּא בְּמָה דְּאִית תְּחוֹת לְבוּשָׁא. וְעַל דָּא כָּל אִינּוּן מִלִּין, וְכָל אִינּוּן סִפּוּרִין, לְבוּשִׁין אִינּוּן.

(במדבר ט) **וְיַעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ מַאי וְיַעֲשׂוּ.**

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא אִתְּמַר, כָּל מַאן דְּאַחְזֵי עוֹבָדָא לְתַתָּא כַּדְקָא יָאוֹת, כְּאִילּוּ עָבִיד לֵיהּ לְעֵילָּא. דְּהָא בְּגִינֵיהּ אִתְּעַר הַהוּא מִלָּה, כִּבְיָכוֹל, כְּאִילּוּ הוּא עָבִיד לֵיהּ, וְהָא אִתְּמַר.

(דף קנ"ב ע"ב)

(במדבר ט) **אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא וְגוֹ'. אִישׁ אִישׁ תְּרֵי זִמְנֵי, אֲמַאי, אֶלָּא אִישׁ דְּהוּא אִישׁ, וְיִתְחַזֵּי לְקַבְּלָא נִשְׁמְתָא עִלָּאָה, וְהוּא פָּגִים גַּרְמֵיהּ. דְּלָא שַׁרְיָיא עֲלוֹי שְׁכִינְתָּא** (ס"א שֵׁירוּתָא) (ס"א נִשְׁמְתָא) **עִלָּאָה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ גָּרִים, וְהוּא מְסָאֵב לֵיהּ לְגַרְמֵיהּ. וְעַל דָּא אִישׁ אִישׁ. אִישׁ דְּיִתְחַזֵּי לְמֶהֱוֵי אִישׁ, וְהוּא מְסָאֵב גַּרְמֵיהּ, דְּלָא יִשְׁרֵי עֲלוֹי קְדוּשָּׁה דִּלְעֵילָּא.**

(במדבר ט) **אוֹ בְדֶרֶךְ רְחוֹקָה, דָּא**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא לְמֶעְבַּד פֶּסַח שֵׁנִי, עַל אִינּוּן דְּלָא יָכִילוּ, אוֹ דְּאִסְתָּאֲבוּ בְּמָסָאֲבוּ אַחֲרָא. אִי רָזָא דְּפֶסַח, רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל עָאלִין בֵּהּ, שַׁלְטָא בְּנִיסָן, וּכְדֵין אִיהוּ זִמְנָא לְחַדְוָה, אֵיךְ יַכְלִין אִלֵּין דְּלָא יָכִילוּ, אוֹ דְּאִסְתָּאֲבוּ, לְמֶעְבַּד בִּירְחָא תִּנְיָינָא, דְּהָא אַעְבָּר זִמְנָא. אֶלָּא כְּיוָן דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרָהָא בְּנִיסָן, לָא אִתְעֲדִיאַת כִּתְרָהָא וְעִטְרָהָא מִנַּהּ תְּלָתִין יוֹמִין. וְכָל אִינּוּן לֵ׳

אִיהוּ חַד מֵעַשְׂרָה דְּאִינּוּן נְקוּדִים בְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלְּהוּ אַתְיָין לְאַחֲזָאָה מִלָּה. מַאי בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה. בְּגִין דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ מַסְאִיב גַּרְמֵיהּ, מְסָאֲבִין לֵיהּ לְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּמְסָאֲבִין לֵיהּ לְעֵילָּא, הָא אִיהוּ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה. מֵהַהוּא אֲתָר וְאָרְחָא דְּזַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אֲחִידָן בֵּיהּ, הָא בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה אָחִיד, דְּאִתְרְחַק (נ"א מִלְּמִקְרַב) לְמִקְרַב לְכוֹן, וּלְאִתְקַשְּׁרָא בְּכוֹן, כְּמָה דְּאַתּוּן מִתְקַשְּׁרִין.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְהָא כְּתִיב כִּי יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה, דְּאִתְחֲזֵי תְּרִין מִלִּין. מַשְׁמַע דִּכְתִיב אוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כָּאן, עַד לָא מְסָאֲבִין לֵיהּ. כָּאן, בָּתַר דְּמְסָאֲבִין לֵיהּ. וּמַשְׁמַע

אֲפִילּוּ הַאי, אוֹ הַאי, לָא
יִשְׁרֵי עֲלוֹי קְדוּשָּׁה דִּלְעֵילָּא,
וְלָא יַעַבְדוּן פִּסְחָא בְּזִמְנָא
דְּיִשְׂרָאֵל עָבְדִין לֵיהּ.
וְאִי תֵּימָא, הָא בִּירְחָא
תִּנְיָינָא עָבִיד אִי לָא
מְתַקֵּן גַּרְמֵיהּ. לָא, אֶלָּא כֵּיוָן
דְּמִתַּדְכֵי וּמְתַקֵּן גַּרְמֵיהּ, הָא
יַרְחָא תִּנְיָינָא לְמֶעְבַּד
פִּסְחָא. מִכָּאן, כָּל בַּר נָשׁ
דְּמִדָּכֵי גַּרְמֵיהּ, מְדָכָּאן לֵיהּ.
דְּאִי תֵּימָא דִּבְדַרְגָּא עִלָּאָה
יַתִּיר קָאִים בִּירְחָא
תִּנְיָינָא. לָאו הָכִי, דְּהָא
יִשְׂרָאֵל זַרְעָא קַדִּישָׁא
דְּעָבְדוּ פִּסְחָא בְּזִמְנֵיהּ, נַטְלוּ
לֵיהּ לְסִיהֲרָא וּלְשִׁמְשָׁא כְּחָד.
וּמַאן דְּנָטִיל יְסוֹדָא
בְּקַדְמִיתָא, נָטִיל בְּנַיְינָא.
מַאי יְסוֹדָא. לָא תֵּימָא
יְסוֹדָא עִלָּאָה דְּצַדִּיקָא
יוֹמִין מִן יוֹמָא דְּנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל
מִפֶּסַח יָתְבָא מַטְרוֹנִיתָא
בְּעִטָּרָהָא, וְכָל חֵילָהָא
בְּחֶדְוָה. מַאן דְּבָעֵי לְמֵחֱמֵי
לְמַטְרוֹנִיתָא, יָכִיל לְמֵחֱמֵי.
כָּרוֹזָא כָּרִיז, כָּל מַאן דְּלָא
יָכִיל לְמֵחֱמֵי מַטְרוֹנִיתָא,
ייֵתֵי וְיֶחְמֵי עַד לָא יִנְעֲלוּן
תַּרְעֵיהּ. אֵימָתַי כָּרוֹזָא כָּרִיז.
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לְיַרְחָא
תִּנְיָינָא, דְּהָא מִתַּמָּן עַד
שִׁבְעָה יוֹמִין, תַּרְעִין פְּתִיחָן.
מִכָּאן וּלְהָלְאָה יִנְעֲלוּן תַּרְעֵי.
וְעַל דָּא פֶּסַח שֵׁנִי. (ע"כ) (פקודא

דא לספור ספירת העומר צ"ז ע"א)

פִּקּוּדָא דָּא, שְׁחִיטַת הַפֶּסַח
בִּזְמַנּוֹ. וַאֲתַרְיֵהּ
פֶּסַח רִאשׁוֹן וּפֶסַח שֵׁנִי
לֶאֱכוֹל אוֹתָן כְּמִשְׁפָּטָן.
וּטְמֵאִים לִהְיוֹת נִדָּחִים
לְפֶסַח שֵׁנִי, דְּאִיהוּ פִּקּוּדָא
תְּלִיתָאָה. תָּנָאִין וַאֲמוֹרָאִין,
אִית בְּנֵי נָשָׁא כְּחוּלִין
דְּטָהֳרָה, מִסְּטָרָא דְּמִיכָאֵל.
וּכְחוּלִין דְּהֶקְדֵּשׁ, כְּגוֹן בְּשַׂר

דְּעָלְמָא, אֶלָּא יְסוֹדָא דְּאֶבֶן טָבָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְהַאי הוּא אֶבֶן דְּשָׁארֵי עָלֵיהּ מַאן דְּשָׁארֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וַדַּאי כֹּלָּא נָטִיל אֲפִילּוּ בֵּירְחָא תְּנַיְינָא. אֲבָל לָאו אִיהוּ כְּמַאן דְּנָטִיל לֵיהּ בְּזִמְנֵיהּ. מַאי טַעֲמָא. דָּא דְּנָטִיל פִּסְחָא בְּזִמְנֵיהּ, נָטִיל מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְלָא נָחִית. בְּגִין דְּמַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ, וְלָא מוֹרִידִין. וְדָא דְּנָטִיל בָּתַר זִמְנֵיהּ, (דף קנ"ג ע"א) נָחִית מֵעֵילָּא לְתַתָּא. בְּגִין כָּךְ שַׁוְיָן בְּכֹלָּא, וְלָא שַׁוְיָן. דְּדָא סָלִיק וְלָא נָחִית, וְדָא נָחִית וְלָא סָלִיק. בְּגִין כַּךְ מַאן דְּמִקָּרֵב פִּסְחָא בְּזִמְנֵיהּ, שְׁבָחָא יַתִּיר אִית לֵיהּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, קַדִּישׁ, וְאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּגַבְרִיאֵל. כֹּהֵן וְלֵוִי. וְאִית בְּנֵי נָשָׁא דְּאִינּוּן כְּיוֹמִין טָבִין, וְאִינּוּן קַדִּישִׁים. שְׁכִינְתָּא אִיהִי פֶּסַח רִאשׁוֹן, מִימִינָא. וּפֶסַח שֵׁנִי, מִשְּׂמָאלָא. פֶּסַח רִאשׁוֹן מִימִינָא, דְּתַמָּן חָכְמָ"ה. פֶּסַח שֵׁנִי מִשְּׂמָאלָא, דְּתַמָּן בִּינָה. וּבְגִין דְּבִגְבוּרָה מִתְעַבְּרִין כָּל אֻשִּׁין נוּכְרָאִין, דְּאִינּוּן כִּקַּשׁ וְתֶבֶן לְגַבֵּי אֵשׁ דִּגְבוּרָה, טְמֵאִים נִדָּחִים לְפֶסַח שֵׁנִי.

וְכָל טוּמְאָה נִדָּה, וּמְצוֹרָע, וְזָב וְזָבָה וְיוֹלֶדֶת, בְּאֶשָּׁא דִּגְבוּרָה אִיהוּ שׁוֹרֵף. דִּנְשְׁמְתָא אִיהוּ מָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהוּ לָא שָׁרֵי בָּהּ, עַד דְּאִתְלַבְּנַת בְּאֶשָּׁא דִּגְבוּרָה, דִּכְתִיב, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ. וּבְהַאי אֶשָּׁא, אִם בַּרְזֶל הוּא מִתְפּוֹצֵץ, וְאִם אֶבֶן הוּא נִמּוֹחַ.

דְּזַכָּאן בְּכֹלָּא, דְּזַכָּאן בְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל מַאן דְּזָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי לֵיהּ בְּשִׁמְאּ קַדִּישָׁא. זַכָּאין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וּבִימִינָא (נ"א וּבְמַיָּא) דְּתַמָּן תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּאִיהִי מַיִם, (ויקרא יב) וְטָהֳרָה מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ, וְאִתְדַּכֵּי בָּהּ מְצוֹרָע, וְטָמֵא מֵת, וְזָב וְטָמֵא בְּכָל מִינֵי שֶׁרֶץ. (דף קנ"ג ע"א) הָדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל לג) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם וְגוֹ'.

בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מָאנָא אִתְיַחֲדַת בְּבַעְלָהּ, דְּאִיהִי אִתְתָּא, בָּתַר דְּאִתְקַדְּשַׁת בִּשְׁמָאלָא, וְאִתְדַּכְּאַת בְּמֵי מִקְוֶה בִּימִינָא, וְאוֹמְרִים עַל מָאנֵי דְּפִסְחָא, כֵּלִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶן בְּצוֹנֵן, מַטְבִּילָן בְּצוֹנֵן, וְהֵן טְהוֹרִים. אִינּוּן נְשָׁמָתִין דְּאִינּוּן מִסְּטְרָא דְּרַחֲמֵי, וְאִינּוּן רַחֲמָנִים, מָארֵי חִנָּא וְחִסְדָּא, לָא צְרִיכִין לְאַדְכָּאָה בְּמַיִם פּוֹשְׁרִים כַּבֵּינוֹנִיִּים. כָּל שֶׁכֵּן בְּחַמֵּי חַמִּין, דִּבְהוֹן מִתְדַּכִּין רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּמִחַמְּמִין גַּרְמַיְיהוּ בְּאֶשָּׁא דְּיֵצֶר הָרָע. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָּאֵשׁ. בְּגִין דְּזוּהֲמָא דִּלְהוֹן נְפִישָׁא. אֲבָל צַדִּיקִים גְּמוּרִים בְּצוֹנֵן. דְּעָלַיְיהוּ אִתְמַר, כָּל הַמַּשִּׁים רֵיוַח בֵּין הַדְּבֵקִים, מְצַנְּנִים לֵיהּ גֵּיהִנָּם.

וְאִי נְשָׁמָתִין חָמְרִיִּים, דְּאִינּוּן כְּמָאנֵי חֶרֶס, שְׁבִירָתָן זוֹ הִיא טַהֲרָתָן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר נִשְׁבָּרוּ, נִטְהָרוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְגוֹ'. אֲבָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וּבְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִינּוּן אֵשׁ וּמַיִם, וְאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּרָזֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ אוֹר, דִּכְתִיב בָּהּ, (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר, בְּאוֹרַיְיתָא אִינּוּן מִתְדַּכִּין בָּהּ.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הָרוֹאֶה, הָרוֹאֶה תְּמָרִים בַּחֲלוֹם, תַּמּוּ עֲוֹנוֹתָיו. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איכה ד) תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן. בְּגִין דִּתְמָרִים, בֵּיהּ תַּם, דַּרְגָּא דְיַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם.

חוֹבִין תְּמָרִים, וְעַל דָּא תְּמָרִים: תַּמָּן תּ"ם, וְתַמָּן מ"ר.

הָכָא רָמִיז, וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות טו) וַיּוֹרֵהוּ יְיָ עֵ"ץ וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. מֵהָכָא, מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ עֵ"ץ. חוֹבִין דִּילֵיהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות א) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל לֵיהּ, וְיִתְחַזְרוּן מְתִיקִין. דְּיוֹמִין יֵיתוּן, דְּיִתְקַיָּים בְּהוּ כְּמַפְקָנוּ דְּמִצְרַיִם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות א) וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא. וּבְגָלוּתָא בַּתְרָאָה, לֵית מִיתָה אֶלָּא עוֹנִי דְעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת. לְקַיֵּים בְּהוֹן (צפניה ג) וְהִשְׁאַרְתִּי בְךָ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ בְּשֵׁם יְיָ. לְאִתְקַיְּמָא בְּהוֹן (שמואל ב כב) וְאֶת עַם עָנִי תוֹשִׁיעַ. וְאִלֵּין עֲתִירִים דְּיִשְׁתַּאֲרוּן בְּהוֹן יִתְקַיֵּים בְּהוֹן, (שמות ה) נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים. נִרְפִּים הֵם בְּאוֹרַיְיתָא. נִרְפִּים הֵם, לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם מָארֵי תוֹרָה. וְאַנְשֵׁי חַיִל הַמְסוֹבְבִים מֵעִיר לָעִיר וְלָא יְחוֹנְנוּ.

וְנִרְפִּים הֵם בְּכוֹבָד הַמַּס, דְּאִי תֵּימָא כְּבֵדִין אִינּוּן בְּכוֹבָד הַמַּס, וְלָא עַבְדִין טִיבוּ, בְּגִין דָּא תִּכְבַּד הָעֲבוֹדָה עַל הָאֲנָשִׁים וְיַעֲשׂוּ בָהּ, דְּכוֹבָד הַמַּס עָלַיְיהוּ, וְאַל יִשְׁעוּ בְּדִבְרֵי שָׁקֶר, דְּאִינּוּן מְשַׁקְּרִין וְאָמְרִין דְּכוֹבָד הַמַּס עָלַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא לָא יַעַבְדוּן טִיבוּ. אִינּוּן מְשַׁקְּרָן בְּמִלּוֹלַיְיהוּ, וְאָמְרִין דְּמֵהַכּוֹבָד דְּתִכְבַּד עָלַיְיהוּ, תָּבֵן אֵין נִתָּן, מָמוֹנָא דְּשַׁקְּרָא, דְּבֵיהּ טוֹעִין (ס"א שׁוֹעִין) לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְגִין דְּלָא יִשְׁעוּן בֵּיהּ, וְלָא חָסוּ בְּשֵׁם יְיָ, אֵין נִתָּן לַעֲבָדֶיךָ.

וְאִלֵּין דְּאִית לוֹן, טָמִיר וְגָנִיז מָמוֹנָא מִלְּגוֹ, דְּאִיהוּ תּוֹכָן, כְּגוֹן תּוֹךְ

הָאוֹצָר וְתֵיבָה, אִתְקַיָּים בְּהוּ וְתוֹכָן לִבְנִים תִּתֵּנוּ. וְדָא כְּסָפִים לִבְנִים, דִּיהוֹן בְּהַהוּא דָּרָא.

בְּהַהוּא זִמְנָא (שמות ט"ו) שָׁם שָׂם לוֹ חוֹק וּמִשְׁפָּט, וְאִינּוּן מָארֵי מִשְׁנָה. אוּף הָכָא וַיָּבֹאוּ מָרָתָה, אִתְהַדָּר לוֹן אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, מָרָה בְּדַחֲקִין סַגִּיאִין, בַּעֲנִיוּתָא, דְּיִתְקַיָּים בְּהוּ, (שם א) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה: זוֹ קוּשְׁיָא. בְּחֹמֶר: דָּא כַּל וָחוֹמֶר. וּבִלְבֵנִים: דָּא לִבּוּן הֲלָכָה. וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה: דָּא בָּרַיְיתָא. אֵת כָּל עֲבוֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ: דָּא תֵּיקו"ו.

וְרַעְיָא מְהֵימָנָא, תַּמָּן אִתְקַיָּים בָּךְ, שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. וּבְהַאי עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ אִיסּוּר וְהֵיתֵּר. וּבְאִינּוּן רָזִין דְּאִתְגַּלְיָין עַל יָדָךְ, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. כַּמָּלַח דְּמַמְתְּקַת בִּשְׂרָא, הָכִי יִתְמַתְּקוּן בְּרַזָיָא דְּאִתְגַּלְיָין עַל יָדָךְ, כָּל אִינּוּן קוּשְׁיָין וּמַחְלוֹקוֹת, דְּמַיִין מְרִירָן דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, אִתְהַדָּרוּ מְתִיקָן מֵי אוֹרַיְיתָא, וְיִסּוּרִין דִּילָךְ, בְּרָזִין אִלֵּין דְּאִתְגַּלְיָין עַל יָדָךְ, יְהוֹן לָךְ מְתִיקִן, וִיהַדְּרוּן לָךְ כָּל דַּחֲקִין דִּילָךְ, כְּחֶלְמִין דְּעַבְרִין. וַחַל"ם, בְּהִיפּוּךְ אַתְוָון מָל"ח. דְּמַמְתְּקַת יַת בִּשְׂרָא. אוּף יִסּוּרִין מְמַתְּקִים. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְלָרְשָׁעִים מִתְהַדְּרָן יִסּוּרִין מֶלַח סְדוֹמִית, דְּאִיהִי מְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם, לְקַיְימָא בְּהוּ (איוב י"א) וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה. וְאִינּוּן (דף קנ"ג ע"ב) עֵרֶב רַב רַשִׁיעַיָּא, דְּיִתְקַיָּים בְּהוּ בְּהַהוּא זִמְנָא, (דניאל י"ב) יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ: אִינּוּן מָארֵי מִשְׁנָה. וְיִצָּרְפוּ: אִינּוּן זַרְעָא קַדִּישָׁא דְּשִׁאַר עַמָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה י"ג) וּצְרַפְתִּים כִּצְרוֹף אֶת הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים, אִינּוּן עֵרֶב רַב.

(דניאל י"ב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יָבִינוּ, אִינּוּן מָארֵי קַבָּלָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן

(דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. אִלֵּין אִינּוּן דְּקָא מְשַׁתַּדְּלִין בְּזֹהַר דָּא, דְּאִקְרֵי סֵפֶר הַזֹּהַר, דְּאִיהוּ כְּתִיבַת נֹחַ, דְּמִתְכַּנְּשִׁין בָּהּ שְׁנַיִם מֵעִיר, וְשֶׁבַע מִמַּלְכוּתָא. וּלְזִמְנִין אֶחָד מֵעִיר, וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה. דִּבְהוֹן יִתְקַיֵּים (שמות א) כָּל הַבֵּן הַיִלּוֹד הַיְאוֹרָה תַּשְׁלִיכוּהוּ. וְדָא אוֹרָה דְּסִפְרָא דָּא, וְכֹלָּא עַל סִיבָּה דִּילָךְ.

וּמַאן גָּרִים דָּא. עוֹרֵב דְּאַנְתְּ תְּהֵא בְּהַהוּא זִמְנָא, כַּיּוֹנָה. דְּשָׁלִיחַ אַחְרָא דְּאִקְרֵי בִּשְׁמָךְ, כָּעוֹרֵב דְּאִשְׁתְּלַח בְּקַדְמִיתָא, וְלָא אִתְהַדָּר בִּשְׁלִיחוּתָא, דְּאִשְׁתְּדַל בַּשְׁקָצִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, עַמִּי הָאָרֶץ שֶׁקֶץ. בְּגִין מָמוֹנָא דִּלְהוֹן, וְלָא אִשְׁתְּדַל בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ לְאָהַדְרָא לְצַדִּיקַיָּא בִּתְיוּבְתָא. כְּאִילּוּ לָא עָבִיד שְׁלִיחוּתָא דְּמָאֲרֵיהּ.

וּבָךְ יִתְקַיֵּים רָזָא דְּיוֹנָה, דְּעָאל בְּעִמְקִין דִּתְהוֹמֵי יַמָּא, הָכִי תֵּיעוּל אַנְתְּ בַּעֲמִיקוּ דִּתְהוֹמֵי אוֹרַיְיתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יונה ב) וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים. וְיֵהוֹן חָכְמָה חֶסֶד נָצַח לִימִין. דִּבְגִינַיְיהוּ אָמַר דָּוִד, (תהלים קיח) יְמִין יְיָ עוֹשָׂה חָיִל יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ עוֹשָׂה חָיִל. וּתְלַת מִשְׁמָאלָא יִתְקַשְּׁרוּן כַּחֲדָא, דְּאִינּוּן בִּינָה גְּבוּרָה הוֹד. וְג' דַּרְגִּין דְּאֶמְצָעִיתָא, כֶּתֶר תִּפְאֶרֶת יְסוֹד, דַּאֲחִידָן בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא.

וּבְגִין דְּחָזָא לָךְ נָבִיא מִתְקַשָּׁר בִּתְלַת דַּרְגִּין דְּאֶמְצָעִיתָא, פָּתַח עָלָךְ הַאי קְרָא, (ישעיה נב) הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד. וּבְגִין דְּאַנְתְּ תְּהֵא אָחִיד בִּתְרִין מְשִׁיחִין, אָמַר דָּוִד עַל ג' יְמִינִין דְּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, יְמִין יְיָ תְּלַת זִמְנִין. לָקֳבֵיל ג' שְׂמָאלִין, דְּאָחִיד בְּהוֹן מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, אָמַר מִסְטְרָא דְּחַד שְׂמָאלָא, גְּבוּרָה, לֹא אָמוּת. כִּי אֶחְיֶה, מִסְטְרָא דִּשְׂמָאלָא דְּהוּ"ד דִּילָךְ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְנִתַּן הַהוֹד לְמֹשֶׁה. אִתְיְיהִיב בָּךְ, מִסְטְרָא דְּבִינָה.

בְּגִין דְּבֵיהּ חֲוֵית אַנְתְּ חָרֵב וְיָבֵשׁ בְּכֹלָּא, בְּגִין מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם,
בְּאוֹרַיְיתָךְ, בִּנְבִיאוּתָךְ עָלֵיהּ, בְּגוּפָךְ דְּסִבִילַת כַּמָּה מִינֵי יִסּוּרִין, בְּגִין דְּלָא יְמוּת הוּא. וּבָעִית רַחֲמֵי עָלֵיהּ. אִתְּמַר בֵּיהּ כִּי אֶחְיֶה, מִסְּטְרָא דְּבִינָה. וּבְגִין דָּא לָא אָמוּת, מִסְּטְרָא דִּגְבוּרָה. כִּי אֶחְיֶה מִסְּטְרָא דְּבִינָה, אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִתְגַּבָּר עָלֵיהּ קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית, וְקִשּׁוּר לֵיהּ בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִילִין, בִּימִינָא דְּאַבְרָהָם, דְּאִיהוּ שַׁחֲרִית.

וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ, מִסְּטְרָא דְּהוֹד. יַסּוֹר יִסְּרַנִּי יָהּ, חָכְמָה וּבִינָה, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, בְּתִלַּת יְמִינִין, וּתְלַת שְׂמָאלִין. וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּגִ' דְּכָלִיל כֻּלָּא, וְצַדִּיק, וְאִיהוּ בֶּן יָ"הּ. וּמִיַּד יָקוּם וְ' לְהִ' בְּיָ"הּ, בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, בְּרַחֲמֵי וְתַחֲנוּנֵי, בְּכַמָּה פִּיּוּסִים לָהּ וְלִבְנָהָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת. וּבְגִין דָּא אָמַר נָבִיא, (ירמיה לא) בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם.

קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְנָשִׁיק לֵיהּ, וּבָרִיךְ לֵיהּ, וְאָמַר וַדַּאי שְׁלִיחָא דְּמָארֵךְ אַנְתְּ לְגַבָּן. פְּתִחוּ תָּנָאִין וַאֲמוֹרָאִין וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימְנָא, אַנְתְּ חֲוֵית יְדַע כָּל דָּא, וְעַל יְדָךְ הִיא אִתְגַּלְיָיא, אֲבָל בַּעֲנָוָה דִּילָךְ, דְּאִתְּמַר בָּךְ (במדבר יב) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד, בְּאִלֵּין אַתְרִין דְּאַנְתְּ מִתְבַּיֵּישׁ לְאַחְזָקָא טִיבוּ לְגַבָּךְ, מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָן, וּלְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי בִּידָךְ וּבְפוּמָךְ בְּאִלֵּין אַתְרִין.

(ע"כ רעיא מהימנא) (ע"ח ע"א פקודא בתר דא וכו')

(במדבר ט') **וּבְיוֹם הָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח,** (תהלים קיב) **פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים צִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד קַרְנוֹ**

תָּרוּם בְּכָבוֹד. פִּזַּר לָאֶבְיוֹנִים, מַאי פִּזַּר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי יא) יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסָף עוֹד. יָכוֹל פִּזּוּר בְּעָלְמָא, קָא מַשְׁמַע לָן פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים, כֵּיוָן דְּיָהִיב לְמִסְכְּנֵי, הַאי פִּזּוּרָא יָאוּת. מַאי וְנוֹסָף עוֹד. בְּכֹלָּא. וְנוֹסָף עוֹד בְּעוּתְרָא. וְנוֹסָף עוֹד בְּחַיֵּי.

הַאי קְרָא הָכִי מִבָּעֵי לֵיהּ, יֵשׁ מְפַזֵּר וְיוֹסֵף עוֹד, מַאי וְנוֹסַף. אֶלָּא הַהוּא אֲתָר דְּשָׁרֵי בֵּיהּ מִיתָה, הוּא גָּרִים לֵיהּ דְּיִתּוֹסַף מֵחַיִּים דִּלְעֵילָּא לְאוֹסְפָא לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רִבִּי חִיָּיא, קְרָא אַסְהִיד, דְּכָל מַאן דְּיָהִיב לְמִסְכְּנֵי, אִתְעַר אִילָנָא דְּחַיֵּי, לְאוֹסְפָא לְהַהִיא אִילָנָא דְּמוֹתָא, וּכְדֵין אִשְׁתְּכַח חַיִּים וְחֵדוּ לְעֵילָּא. וּבַר נָשׁ דְּגָרִים דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ, הַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי קָאִים עָלֵיהּ, וְהַהוּא אִילָנָא דְּמוֹתָא אַגִּין עֲלוֹי. וּבְגִין כַּךְ וְנוֹסַף עוֹד. (כְּמָה דְאַתְּ אָמַר)

(תהלים קיב) צִדְקָתוֹ (דף קנ"ד ע"א) עוֹמֶדֶת לָעַד. מַאי עוֹמֶדֶת לָעַד. עוֹמֶדֶת עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, לְזַמְנָא לֵיהּ קִיּוּמָא וְחַיִּים, כְּמָה דְּאִיהוּ יָהִיב לֵיהּ חַיִּים, וְאַתְעַר לְגַבֵּי חַיִּין, הָכִי נָמֵי יַהֲבִין לֵיהּ. וְאִינּוּן תְּרֵי אִילָנִין (יַהֲבִין לֵיהּ) קַיְימִין עָלֵיהּ לְשֵׁיזָבָא לֵיהּ, וּלְאוֹסְפָא לֵיהּ חַיִּין.

קַרְנוֹ תָּרוּם בְּכָבוֹד, תָּא חֲזֵי עָלְמָא דְּאַמְרָן, הַהוּא (ק"ב ע"א) קֶרֶן תָּרוּם. וּבְמָה. בְּכָבוֹד דִּלְעֵילָּא, דְּהַאי בַּר נָשׁ

גָּרִים לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא, וּלְאַרְקָא בִּרְכָאן לְעֵילָּא וְתַתָּא.
רִבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכָל זִמְנָא דְּמַשְׁכְּנָא אִתְקָם בְּעוֹבָדֵיהוֹן
דִּבְנֵי נָשָׁא, כְּדֵין הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּחֶדְוָה דְּכֹלָּא,
וּמָשַׁח רְבוּת קַדִּישָׁא אִתְרַק בְּהַנָּהוּ בּוּצִינִין, וְנַהֲרִין כֻּלְּהוּ.
מַאן דְּגָרִים דָּא, גָּרִים לֵיהּ (בְּהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי) דְּיִשְׁתְּזִיב בְּהַאי
עָלְמָא, וְיֵהֵא לֵיהּ חַיִּים בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,
(משלי יא) וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת, וּכְתִיב (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים
כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם.
(במדבר י) עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף וְגוֹ'. רִבִּי שִׁמְעוֹן
פָּתַח, (יחזקאל א) וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם
וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים. וּבְלֶכֶת
הַחַיּוֹת, בְּקוּזְפִּירָא דִּלְעֵילָּא הֲווֹ אָזְלִי. דְּאִי תֵּימָא דְּהַאי
לְעֵילָּא לְעֵילָּא. לָאו, לְתַתָּא. אֶלָּא כְּגַוְונָא הַאי מִקַּמֵּי
אַנְפִּין, וְהַאי לְבָתַר אַנְפִּין.
זִיקָא מֵאַרְבַּע זִיקִין, בְּדֵ' מָדוֹרִין, וּבְדֵ' סִטְרִין, בְּזִיוָון
דְּאִתְבְּרוּן בְּקוֹלְמִיטִין דְּאַנְפִּין נְהִירִין. בְּגִין כַּךְ
כְּעֵין (נאש"ר) כְּמַרְאֵה הַחַיּוֹת, דְּאִינּוּן אַרְבַּע זְוָיִין, דְּגָלִין
פְּרִישָׁן, אַרְיֵ"ה. נֶשֶׁ"ר. שׁוֹ"ר. אָדָ"ם. דְּכָלִיל כֻּלְּהוּ דִּ'
מַלְאָכִין דְּשַׁלְטִין וּכְלִילָן כֻּלָּא.
דִּגְלָא קַדְמָאָה, מַשְׁרְיָא מַזָּיְינָא, אַרְיֵ"ה. מִיכָאֵ"ל, רָשִׁים
בִּפְרִישׁוּ דִּגְלָא פְּרִישָׁא לִימִינָא. מִזְרָח שִׁירוּתָא

דְּשִׁמְשָׁא, אָזִיל בְּמַטְלָנוֹי, בִּנְהִירוּ. תְּרִין מְמָנָן תְּחוֹת יְדֵיהּ, יוֹפִי"אֵל, צַדְקִי"אֵל. חַד לְאוֹרְתָא (נ"א לְאוֹרַיְיתָא). וְחַד, לְמֵיהַךְ בְּשׁוּקָא דְּאָזִיל

כַּד אִלֵּין נַטְלִין, נַטְלִין כַּמָּה מַשְׁרְיָין מְזַיְּינִין, מִסְטְרָא דִּימִינָא, וְכוּלָּא חַד. לְסִטְרָא שְׂמָאלָא, שִׁמְשָׁא אָזִיל (ס"א נָטַל כַּד חַד לְסִטְרָא שִׁמְשָׁא, שִׁמְשָׁא אָזִיל) וְנָהִיר, וּמְעַטֵּר לְהוּ. אֶלֶף וְרִבְוָון מְמָנָן תְּחוֹתוֹי. וְכֻלְּהוּ בְּדְחִילוּ בְּאֵימָתָא בְּזִיעַ בְּרֶתֶת.

אַרְיֵה אוֹשִׁיט יְדֵיהּ יְמִינָא, כָּנִישׁ לְכָל חֵילוֹי לְגַבֵּיהּ, תְּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין אֶלֶף אַרְיָוותָא, סוֹחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא אַרְיֵ"ה, וְאִיהוּ בֵּינַיְיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא.

כַּד גָּעֵי הַאי אַרְיֵה, מְזַדְּעְזָעָן רְקִיעִין, וְכָל חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין מְזַדְּעְזְעִין, מִדְּחִילוּ דִּילֵיהּ. מַהַהוּא קָלָא, נְהַר דִּי נוּר מִתְלַהֲטָא, וְנָחִית בְּאֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה דַּרְגִּין דְּגֵיהִנָּם לְתַתָּא, כְּדֵין כֻּלְּהוּ חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם מְזַדְּעְזָעָן, וּמְלַהֲטָן אֶשָּׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (עמוס ג) אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא.

גָּעֵי תִּנְיָינוּת, תְּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין אֶלֶף אַרְיָוותָא, כֻּלְּהוּ גָּעָאן. אוֹשִׁיט יְדֵיהּ שְׂמָאלָא, כָּל מָאריְהוֹן דְּדִינָא לְתַתָּא דַּחֲלִין, וְאִתְכַּפְיָין תְּחוֹת הַהוּא יְדָא. וְהַהוּא יְדָא פָּשִׁיט עֲלַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ תְּחוֹתֵיהּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית מט) יָדְךָ בְּעוֹרֶף אוֹיְבֶיךָ.

אַרְבַּע גַּדְפִּין לְכָל חַד וְחַד, מֵאֶשָׁא חִוָּרָא. כְּלְהוּ מְלַהֲטִין. כָּל אַפִּין דְּחִוּוּר וְשׁוּשָׁן בְּחִוָּרְתָּא דְּהַהוּא אֶשָׁא שְׁקִיעָן.

אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חַד וְחַד לְאַרְבַּע סִטְרִין, כְּלְהוּ נְהִירִין בְּחִוָּרָא דְּשִׁמְשָׁא. חַד לְסִטַר מִזְרָח, נָהִיר בְּחֵדּוּ. וְחַד לְסִטַר מַעֲרָב, (ס"א דְּא בְּנִישׁ) דְּאִתְכְּנִישׁ נְהוֹרֵיהּ. וְחַד לְסִטַר צָפוֹן, חָשׁוֹךְ בְּלָא נְהִירוּ, כְּצִלָּא דְּשִׁמְשָׁא לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא. צִלָּא חָשׁוֹךְ, שִׁמְשָׁא נָהִיר. בְּגִין דְּשִׁמְשָׁא וְצִלָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאַזְלָא כַּחֲדָא. חַשׁוֹכָן (ס"א חוּשְׁבַּן) דְּאַזְלִין עִמֵּיהּ, כָּל אִינּוּן דְּנַטְלִין זַיְינָא.

וְכֻלְּהוּ מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא בִּתְלַת רֵישִׁין. רֵישָׁא חֲדָא דְּיֵלֵיהּ, שִׁבְעִין וְאַרְבַּע אֶלֶף, וְשִׁית מְאָה. אִלֵּין אִינּוּן רֵישָׁא חַד. נָפְקֵי חֵילָא בִּימִינָא, דְּאִיהוּ אָרִים עָלַיְיהוּ. בַּר כָּל אִינּוּן מְמָנָן דְּלְתַתָּא, תְּחוֹת אִלֵּין. שְׁלְטוֹנִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, דַּרְגִּין תַּתָּאִין עִם עִלָּאִין, דְּיֵלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא.

רֵישָׁא תִּנְיָינָא, דְּאָזִיל בְּרֵישָׁא קַדְמָאָה, חוּשְׁבָּן דְּיֵלֵיהּ חַמְשִׁין וְאַרְבַּע אֶלֶף, וְאַרְבַּע מְאָה. בַּר כָּל (דף קנ"ד ע"ב) אִלֵּין מְמָנָן דְּתְחוֹת לְד' סִטְרִין, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא. רֵישָׁא תְּלִיתָאָה, דְּאָזִיל בַּתְרַיְיהוּ, חַמְשִׁין וְשִׁבְעָה אֶלֶף, וְאַרְבַּע מְאָה. כְּגַוְונָא דְּנַטִיל יְמִינָא, הָכִי נָמֵי נָטִיל

שְׁמָאלָא, הָכִי נָמֵי מִקַּמַּייהוּ, הָכִי נָמֵי מִבַּתְרַייהוּ.
כֵּיוָן דְּנָטִיל הַאי קַדְמָאָה, וְהוֹרֵד הַמִּשְׁכָּן. וְכֻלְּהוּ לֵיוָואֵי
אַמְרֵי שִׁירָתָא, מָארֵי דְּתוּשְׁבְּחָן כֻּלְּהוּ מִסְטָרִיהּ.
כְּדֵין (יחזקאל א) כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים כְּתִיב.
דִּגְלָא תְּנַיְינָא. מַשְׁרְיָיא מִזַּיְינָא, נְשִׂ"ר, אוּרִיאֵ"ל,
דָּרוֹ"ם. תְּרֵי מְמָנָן עַמֵּיהּ, שַׁמְשִׁיאֵ"ל חַסְדִּיאֵ"ל.
הַאי נְשֶׂר סָלִיק, וְכָל מָארֵיהוֹן דְּגַדְפִּין מִקַּמֵּיהּ. כַּמָּה
מַשְׁרְיָין סַלְקִין בְּכָל סִטְרִין. כָּל חַד וְחַד בְּתוּקְפָּא
דִּשְׁמָשָׁא.
רוּחָא דְּרוּחָא פְּנִימָאָה נָפִיק, וְהַהוּא רוּחָא מָטֵי לְהַאי
נְשֶׂר, וְסָלִיק אֲבְרוֹי וּמְכַסְיָיא לְגוּפָא. כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (איוב לט) הֲמִבִּינָתְךָ יַאֲבֶר נֵץ יִפְרוֹשׂ כְּנָפָיו לְתֵימָן.
כְּגַוְונָא כְּדוּגְמָא כְּעֵין כְּנֶשֶׂר יָעִיר קִנּוֹ הַאי נְשֶׂר נֵץ
בַּהֲדֵיהּ יוֹנָה, בַּהֲדֵיהּ נֵץ, וְכָל מָארֵי דְּגַדְפִּין כֻּלְּהוּ
מְצַפְצְפָן וְחַדָּאן. חַד מִסְטָרָא (ס"א חַד סַמְכָא) קָמֵיהּ, סָלִיק
מִתַּתָּא לְעֵילָּא. כַּמָּה צִיפְּרִין נַחְתִּין וְעָאלִין, מְצַפְצְפָן
וְחַדָּאן, אַזְלִין וְשָׁאטִין.
כַּד נָטִיל, אוֹשִׁיט גַּדְפָּא יְמִינָא, כָּנִישׁ לְכָל חֵילוֹי, תְּלַת
מְאָה וְחַמְשִׁין אֶלֶף מָארֵי דְּגַדְפִּין, בִּתְרֵי גּוּפֵי, נְשֶׂ"ר
וְאַרְיֵ"ה כַּחֲדָא. אָרִים קָלָא, כֻּלְּהוּ אַחֲרָנִין סַלְקִין וְנַחְתִּין,
מְצַפְצְפָן מִסְטָרַייהוּ, מִכַּמָּה דַּרְגִּין.

ג' רֵישִׁין אִינּוּן כַּחֲדָא, בְּמַשְׁרְיָין אִלֵּין. וְכֻלְּהוּ בְּחַד חוּשְׁבָּן. וְחוּשְׁבָּן דְּאִלֵּין רֵישִׁין, רֵישָׁא חָדָא, אַרְבְּעִין וְשִׁית אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה. רֵישָׁא תִּנְיָנָא חַמְשִׁין וְתֵשַׁע אֶלֶף וּתְלַת מְאָה. רֵישָׁא תְּלִיתָאָה, אַרְבְּעִין וַחֲמֵשׁ אַלְפִין, וְשִׁית מְאָה וְחַמְשִׁין.

מֵאִלֵּין תְּרֵי סִטְרִין, נָפִיק תְּרִין כָּרוֹזֵי, דְּאָזְלֵי מִקַּמֵּי כֻּלְּהוּ מַשְׁרְיָין. כַּד אִלֵּין תְּרֵי מַכְרִיזֵי, כָּל חֵילִין, וְכָל מַשְׁרְיָין, חֵיָוון וְעִירִין עִם רַבְרְבָן, כֻּלְּהוּ מִתְכַּנְּשִׁי. מַאן חָמֵי נְטִילָא דְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין, כּוּלְּהוּ נַטְלִין בְּמַטּוּלָא בְּמַשְׁרְיָין, לְקַמֵּיהּ דְּהַהוּא מַשְׁכְּנָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּחַד מִנַּיְיהוּ, הַהוּא דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּאַרְיֵה, פָּשִׁיט קָלָא, בְּגִין דְּלָא יִזְדַּעְזְעוּן כָּל אִינּוּן קַלִּין. כְּדֵין מִתְכַּנְּשִׁין כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין. בְּשַׁעֲתָא דְּאַחֲרָא קָרֵי, מַתְבָּר קָלָא וְלָא פָּשִׁיט, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּהַאי נֶשֶׁר, כֻּלְּהוּ מִתְכַּנְּשׁוּ לְנַטְלָא בְּמָטַלְנַיְיהוּ. לָקֲבֵיל אִינּוּן, שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף, כְּגַוְונָא דָּא כְּלָא לְתַתָּא. תָּא חֲזֵי, כַּד אִלֵּין נַטְלִין מַה כְּתִיב, (יחזקאל א) וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם, אִינּוּן דְּמִתְכַּנְּשׁוּ לְגַבַּיְיהוּ, כְּגַוְונָא דְּרֵישָׁא אִסְתַּכַּל, הָכִי נָמֵי כֻּלְּהוּ.

דְּגְלָא תְּלִיתָאָה. שׁוֹר. גַּבְרִיאֵל. צָפוֹן. תְּרִין מְמָנָן עַמֵּיהּ, קַפְצִיאֵ"ל חִזְקִיאֵ"ל. הַאי שׁוֹר מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאלָא.

קַרְנוֹי סַלְקִין בֵּין תְּרֵין עֵינוֹי. רָגִיז בְּאִסְתַּכְלוּתָא, עַיְינִין מְלַהֲטָן כְּאֶשָּׁא דְּנוּר דָּלִיק. נָגַח וְרַפְסָא בְּרַגְלוֹי וְלָא חָיִיס. כַּד גָּעֵי הַאי שׁוֹר, נָפְקִין מְנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, כַּמָּה חֲבִילֵי שְׁרִיקִין (ס"א טְרִיקִין), כֻּלְּהוּ גָּעָאן וְשָׁטָאן קָמֵיהּ, וְחֵימָתָא, וְאַחְמָתָא דְּכָל חוֹבִין תַּלְיָיא קָמֵיהּ, דְּהָא כָּל חוֹבֵי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ בְּסִפְרָא סְלִיקִין וּכְתִיבִין.

שִׁבְעָה נַהֲרֵי דְּאֶשָּׁא נַגְדִּין קַמֵּיהּ, כַּד צָחֵי אָזִיל לְגַבֵּי הַהוּא נְהַר דִּינוּר, וְשָׁאִיב לֵיהּ בִּגְמִיעָא חֲדָא. וְהַהוּא נָהָר אִתְמְלֵי כִּדְבְקַדְמֵיתָא, וְלָא כָּדִיב. כָּל אִינּוּן חַיָּילִין, שָׁאֲבִין אֶשָּׁא אַכְלָא אֶשָּׁא. וְאִלְמָלֵא דְּמִסְטָרָא דְּאַרְיֵה, נָפִיק חַד נַהֲרָא דְּמַיָּא, דְּמִכַּבִּין גַּחֲלָתַיְיהוּ, לָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל.

חֲשׁוֹכָא דְּשִׁמְשָׁא תַּמָּן אִשְׁתְּכַח, לָא אִשְׁתְּכַח נְהִירוּ. כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין אָזְלִין וְשָׁטָאן בְּחֲשׁוֹכָא וַהֲוּא נָהָר דְּדָלִיק בְּסִטְרָא דָּא, נוּרָא אוּכְמָא חֲשׁוֹךְ. וְאִי תֵּימָא, דְּלָא אִית אֶשָּׁא חִוָּורָא, אֶשָּׁא אוּכְמָא, אֶשָּׁא סוּמָקָא, אֶשָּׁא דְּתְרֵי גְּוָונֵי. לָא תֵּימָא, דְּהָא וַדַּאי הָכִי הוּא, וְעִם כָּל דָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא הָכִי אִשְׁתְּכַח, וּמִתַּמָּן נָגִיד לְאִלֵּין תַּתָּאֵי.

תָּנֵינָן אוֹרַיְיתָא בְּמָה אִשְׁתְּכַחַת. אֶשָּׁא חִוָּורָא, וְאֶשָּׁא אוּכְמָא עַל גַּבֵּי אֶשָּׁא חִוָּורָא. בִּתְרֵי אִשֵּׁי

אִשְׁתְּכַחַת אוֹרַיְיתָא. תָּא חֲזֵי, אֶשָּׁא חֲדָא הוּא, וְהַאי אִתְפְּלִיג לְאַרְבָּעָה. מַיָּא חֲדָא (דף קנ"ה ע"א) אִיהוּ, וְהַאי אִתְפְּלִיג לְאַרְבַּע. רוּחָא חֲדָא אִיהוּ, וְהַאי אִתְפְּלִיג לְאַרְבַּע. תְּלַת רֵישִׁין אִשְׁתְּכָחוּ (ס"א אִתְחַבְּרוּ) בְּמַשְׁרְיָין אִלֵּין. חוּשְׁבָּן דִּלְהוֹן, רֵישָׁא חֲדָא שִׁתִּין וּתְרֵי אֶלֶף וּשְׁבַע מְאָה. רֵישָׁא ב׳, אַרְבְּעִין וְחַד אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה. רֵישָׁא תְּלִיתָאָה, תְּלַת וְחַמְשִׁין אֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה. בַּר כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין אַחֲרָנִין דְּאִתְפָּרְשָׁן בְּסִטְרַיְיהוּ, וְלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא. כְּלְהוּ דַּרְגִּין עַל דַּרְגִּין. בַּר כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין דְּאִינּוּן לְתַתָּא, חֲצִיפִין כְּכַלְבָּא, נַשְׁכִין כְּחַמָּרָא, וַוי מַאן דְּאִשְׁתְּכַח גַּבַּייהוּ, וְדִינָא דִּלְהוֹן בְּסִטְרָא דְּבִיעָאָה.

דִּגְלָא דְּבִיעָאָה, אָדָ״ם דְּפָאֵ״ל. מַעֲרָב. בַּהֲדֵיהּ אַסְוָותָא. בְּסִטְרָא דְּאָדָם אִתְכְּלִיל דִּינָא עִלָּאָה עֲלֵיהּ אַתְּסִי. הַאי (ס"א חַד) אָחִיד בְּקַרְנוֹי דְּשׁוֹר, כַּד מִבָּעֵי לְאַעֲלָא לוֹן לְתִהוֹמָא רַבָּא. וְכָפִית לוֹן, דְּלָא יוֹקִיד עָלְמָא. בָּתַר דָּא שַׁרְיָא קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה דִּינָא. (ס"א הָכָא) מִלָּה בַּחֲשַׁאי, לָא מִשְׁתְּמַע מִלָּה דְּהַבָּרָה כְּלָל.

בְּסִטְרָא דָּא, שַׁרְיָא מַאן דְּשַׁרְיָא, סָלִיק מַאן דְּסָלִיק, שְׁמְשָׁא אִתְכְּנִישׁ לְאַנְהָרָא לְהַאי אַתָּר. בְּגִין כַּךְ וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה, בְּסִטַר דָּרוֹם. אֲבָל הָכָא, לָאו הַאי וְלָאו הַאי. אֲמַאי תְּרוּעָה. לְאַכְפְּיָיא סִטְרָא צָפוֹן, וּבְגִין כָּךְ סִטְרָא צָפוֹן לַאֲחוֹרָא.

תָּא חֲזֵי, שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת, בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטָרֵי תְּרֵי דְּקָאֲמְרֵי, מִמִּזְרָח וּמִדָּרוֹם. אִינְהוּ זְמִינִין לְתַבְרָא דִּינִין, וּלְאַכְפְּיָא לוֹן. וְעַל דָּא אִינּוּן מִכֶּסֶף. וּבְגִין כָּךְ וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגוֹ', וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצוֹצְרוֹת, סְתָם, בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהוֹן, וְיָהִיב לוֹן חוּלָקָא עִלָּאָה עַל כָּל שְׁאַר עַמִּין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּבַח בְּהוּ בְּתוּשְׁבַּחְתַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

(במדבר י') וַיְהִי בִּנְסוֹעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְגוֹ'. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, נ' דְּאִיהִי (ס"א מְנוּזָּרָא) מְחַזְּרָא לַאֲחוֹרָא הָכָא בְּתְרֵי דּוּכְתֵּי, אֲמַאי. וְאִי תֵּימָא נ' כְּפוּפָה, הָא יְדִיעָה נ' כְּפוּפָה נוּקְבָא. נ' פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא דְּדִכַר וְנוּקְבָא. וְהָא אוֹקִימְנָא בַּאֲתָר דָּא, וַיְהִי בִּנְסוֹעַ הָאָרוֹן. אֲמַאי אִתְּהַדָּר לְבָתַר כְּגַוְונָא דָּא .

תָּא חֲזֵי, נ בְּאַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ לָא אִתְּמַר, בְּגִין דְּהִיא בְּגָלוּתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא דִּכְתִיב, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. אֶלָּא מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַאֲרוֹן בְּרִית יְיָ נוֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לָתוּר לָהֶם מְנוּחָה. כֵּיוָן דְּהַוָה נָטִיל אֲרוֹנָא, נו"ן נָטִיל עָלֵיהּ (נ"א עִמֵּיהּ), וְהָא שְׁכִינְתָּא עַל גַּבֵּי אֲרוֹנָא יְתִיב.

תָּא חֲזֵי, חֲבִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן סָטָאן מֵאַרַח מֵישָׁר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי לְשַׁבְקָא לוֹן, וּבְכָל זִמְנָא אַהְדָּר אַנְפּוֹי לָקְבָלַייהוּ, דְּאִי לָאו הָכִי לָא יְקוּמוּן בְּעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, אֲרוֹנָא דְּהָוָה נָטַל קַמַּייהוּ אַרְחַ תְּלָתָא יוֹמִין, נ לָא הֲוָה מִתְפָּרֵשׁ מִנַּיְיהוּ, וְנָטִיל עִמַּיְיהוּ. וּמִגּוֹ רְחִימוּ דִּלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, אַהְדָּר אַנְפּוֹי וְאִסְתְּחַר מִלְּגַבֵּי אֲרוֹנָא, כְּהַאי אַיָּילָא דְּעָזַלְתָּא, כַּד אִיהוּ אָזִיל, אַהְדָּר אַפּוֹי לַאֲתָר דְּנָפִיק. וְעַל דָּא בִּנְסוֹעַ הָאָרוֹן, נו"ן אַסְחַר אַנְפִּין לָקְבָלַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְכַתְפֵּי גוּפָא לְגַבֵּי אֲרוֹנָא.

וְעַל דָּא כַּד אֲרוֹנָא הֲוָה נָטִיל, מֹשֶׁה אָמַר קוּמָה יְיָ, לָא תִּשְׁבּוֹק לוֹן, אַהְדָּר אַנְפָּךְ לְגַבָּן, כְּדֵין נו"ן אִתְהַדָּר לְגַבַּייהוּ כְּגַוְונָא דָּא כְּמַאן דְּמְהַדָּר אַנְפֵּיהּ לְמַאן דְּרָחִים, וְכַד הֲוָה שָׁאֲרֵי אֲרוֹנָא (וְיִשְׂרָאֵל) לְמִשְׁרֵי, כְּדֵין אַהְדָּר נוּן אַנְפּוֹי מִיִּשְׂרָאֵל, וְאִתְהַדָּר לְגַבֵּי אֲרוֹנָא, וּבְכֹלָּא אִתְהַדָּר.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר, בְּוַדַּאי הָכִי הוּא, אֲבָל הָכָא לָא אַהְדָּר אַנְפּוֹי מִיִּשְׂרָאֵל, דְּאִי הָכִי בָּעֵי נוּן לְאִתְהַפְּכָא מִגַּוְונָא דְּאַחֲרָא עִלָּאָה (ס"א דְּלְעֵילָּא), הַאי מְנוּזָר לַאֲחוֹרָא וְהַאי בְּאוֹרַח מֵישָׁר לְגַבֵּי אֲרוֹנָא.

אֶלָּא וַדַּאי לָא אַהְדַּר אַנְפּוֹי מִנַּיְיהוּ, וּמָה עֲבִיד בְּשַׁעֲתָא דְּשָׁאֲרֵי אֲרוֹנָא לְמִשְׁרֵי. אָמַר מֹשֶׁה שׁוּבָה יְיָ, כְּדֵין שָׁאֲרֵי אֲרוֹנָא, וּשְׁכִינְתָּא קָאִים בְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְאַנְפִּין לָקְבַלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָקְבְלֵיהּ דַּאֲרוֹנָא. (וּבְגִין כָּךְ) וּכְדֵין כֹּלָּא כָּלִיל (לְגַוָּוהּ) לְכַוָּונָא, (דף קנ"ה ע"ב) לַאֲרוֹנָא, וּלְיִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דְּיִשְׂרָאֵל גָּרְמוּ לְבָתַר, דְּכְתִיב וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאוֹנְנִים.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אֲנָא דְּאַמָּרָן מִסְפָּרָא דְּרַב יֵיבָא סָבָא, דְּאָמַר דְּבֵין בְּהַאי גִּיסָא, וּבֵין בְּהַאי גִּיסָא, אִתְהַדָּר. אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר קָאָמַר, אֲבָל דָּא דַּאֲמֵינָא, הָכִי תִּשְׁכַּח בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, וְהָכִי הוּא וַדַּאי.

וְהָמָן (במדבר י"א) כִּזְרַע גָּד הוּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לְקַיְימָא זַרְעָא וְחֵילִין בְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מט) גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ. מַה זַרְעָא דְּגָד נַטְלֵי חוּלָקֵיהוֹן בְּאַרְעָא אַחֲרָא, כַּךְ מָן שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא.

דָּבָר אַחֵר כִּזְרַע גָּד הוּא. כִּזְרַעָא דְּגָד חִוָּורָא, וְאִקְּפֵי כַּד נָחִית לַאֲוִירָא, וְאִתְנַגְּרִיס (ס"א וְאִתְגֵּשִׁים) (ס"א וְאִתְבְּלַע) בְּגוּפָא, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדוֹלַח, כְּהַהוּא בְּדוֹלְחָא דְּאִיהוּ חִוָּור, כְּגַוְונָא דִּימִינָא (ס"א חִוָּורָא דְּעֵינָא) דִּלְעֵילָּא. (כִּזְרַע גָּד הֵכִי לָא אִקְרוֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָאֵי אֶבָל לְכָךְ מְחָרְשֵׁי זְרִיעָא כִּזְרַע גָּד הוּא כִּזְרַע גַּדָּא חִוָּורָא וְאַתְקְפִיהּ כַּד נָחִית מִלְעֵילָּא לְתַתָּא)

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַאי שְׁנָא (דְּאָמַר) דְּמֹשֶׁה בְּמִלָּה דָּא (חָלִישׁ) לְעֵילָּא כְּנוּקְבָא, דִּכְתִיב אִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי, אַתְּ, אַתָּה מְבָעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לַאֲתָר דְּמוֹתָא שָׁאֲרֵי בֵּיהּ קָאָמַר, וְהַהוּא אֲתָר דְּנוּקְבָא אִיהוּ. בְּגִין כַּךְ אָמַר הָרְגֵנִי נָא הָרוֹג, וְדָא אִילָנָא דְּמוֹתָא. וְהָא אוּקִימְנָא דְּבְאִילָנָא דְּחַיֵּי לָא שַׁרְיָיא בֵּיהּ מוֹתָא. וְעַל דָּא אִתְּהַדָּר לְגַבֵּי אִילָנָא דְּמוֹתָא וְאָמַר אַתְּ, וְלָא אָמַר אַתָּה, וְהָכִי מְבָעֵי לֵיהּ.

מִיָּד (במדבר י״א) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אֱסֹף לִי שִׁבְעִים אִישׁ וגו׳. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתְּ בָּעֵי מוֹתָא בְּכָל זִמְנָא, חֲרֵי לָךְ, וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ וגו׳. תָּא חֲזֵי, דְּהָכָא יָדַע מֹשֶׁה דְּאִיהוּ יְמוּת, וְלָא יֵיעוּל לְאַרְעָא, דְּהָא אֶלְדָּד וּמֵידָד מִלָּה דָּא הַוּוֹ אֲמְרֵי.

עַל דָּא, לָא לִבְעֵי לֵיהּ לֶאֱינָשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזָא שָׁאֲרֵי בֵּיהּ, לְלַטָיָיא גַּרְמֵיהּ. דְּהָא כַּמָּה קַיְימֵי עָלֵיהּ דְּמְקַבְּלֵי הַהִיא מִלָּה. בְּזִמְנָא אוֹחֲרָנָא דְּבָעָא מִיתָה, לָא קַבִּילוּ מִנֵּיהּ. בְּגִין דְּכֹלָּא לְתוֹעַלְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל הֲוָה. הַשְׁתָּא לָאו אִיהוּ, אֶלָּא מִגּוֹ רוּגְזָא וְדוּחֲקָא, וּבְגִין כָּךְ קַבִּילוּ מִנֵּיהּ. וְעַל דָּא אִשְׁתְּאַרוּ לְבָתַר אֶלְדָּד וּמֵידָד, וְאָמְרוּ דָּא, דְּמֹשֶׁה יִתְכְּנִישׁ, וְיהוֹשֻׁעַ יֵיעוּל לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא. וּבְגִין כָּךְ אָתָא יְהוֹשֻׁעַ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, וְקַנֵּי עָלֵיהּ דְּמֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה לָא אַשְׁגַּח בִּיקָרָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא אָמַר,

אֲדֹנִי מֹשֶׁה כְּלָאֵם. מַאי כְּלָאֵם. מָנַע מִנְּהוֹן אִינּוּן מִלִּין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לו) וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא. (בראשית ח) וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמָיִם. מְנִיעוּתָא מַמָּשׁ. וּמֹשֶׁה לָא בָּעָא. פּוּק חֲמֵי עַנְוָותָנוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה, מַה כְּתִיב הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי וְגוֹ'. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ סָלִיק עַל כֻּלְּהוּ נְבִיאֵי עִלָּאֵי (נ"א דְּעִלְּמָא). אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל שְׁאַר נְבִיאִין לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּסִיהֲרָא לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה יָתִיב לֵילְיָא חַד, וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וַהֲווּ עִמֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּמָּה אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא תַּקִּיפּוּ לְבָּא, דְּלָא מַשְׁגְּחֵי בְּמִלֵּי דְּהַהוּא עָלְמָא כְּלוּם. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בִּשְׂרָא דִּלְבָּא, דַּאֲחִידָא בְּכָל שַׁייְפֵי גוּפָא, קָא עָבִיד לוֹן. פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ו) יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא עַל הָאָדָם. יֵשׁ רָעָה: דָּא אִיהִי תּוּקְפָּא בִּישָׁא דִּלְבָּא, דְּבָעֵי לְשַׁלְטָאָה בְּמִלֵּי דְּהַאי עָלְמָא, וְלָא אַשְׁגַּח בְּמִלֵּי דְּהַהוּא עָלְמָא מִדֵּי. אֲמַאי אִיהִי רָעָה. קְרָא דְּבַתְרֵיהּ אוֹכַח, דִּכְתִיב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עוֹשֶׁר וּנְכָסִים וְגוֹ'. הַאי קְרָא קַשְׁיָא, כֵּיוָן דִּכְתִיב וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה, אֲמַאי וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ, דְּהָא אֵינוֹ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ כְּלוּם אֶלָּא. רָזָא אִיהוּ, וְכָל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, מִתְלַבְּשָׁן אִינּוּן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, כְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן מִתְלַבְּשָׁן בְּסִפּוּרֵי עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, אַף עַל גַּב דְּבָעֵינָן לְאִסְתַּכְּלָא בִּלְבוּשָׁא, הַשְׁתָּא הַאי קְרָא הָכִי קָאָמַר, דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּהַאי עָלְמָא, וְיָהִיב לֵיהּ (דף קנ"ו ע"א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עוּתָרָא, בְּגִין דְּיִזְכֵּי בֵּיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיִשְׁתְּאַר לְגַבֵּיהּ קְרֶן. מַאי קְרֶן. הַהוּא דְּאִיהוּ קַיָּים, דְּאִיהוּ אֲתָר לְאִתְצַרְרָא בֵּיהּ נִשְׁמְתָא. בְּגִין כָּךְ בָּעֵי לְאַשְׁאָרָא אֲבַתְרֵיהּ (נ"א עוּתְרֵיהּ) לְהַאי קְרֶן, וְהַאי קְרֶן יְקַבֵּל לֵיהּ, בָּתַר דְּיִפּוֹק מֵהַאי עָלְמָא.

בְּגִין דְּהַאי קְרֶן, הוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּהַהוּא עָלְמָא, וְלָא קַיְּימָא בְּהַאי עָלְמָא, אֶלָּא הַהוּא אִיבָּא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ, וְעַל דָּא אִיבָּא דִּילֵיהּ אָכִיל בַּר נָשׁ, דְּזָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְהַקֶּרֶן קַיְּימָא לֵיהּ לְהַהוּא עָלְמָא, לְמִזְכֵּי בֵּיהּ בַּחַיִּין עִלָּאִין דִּלְעֵילָּא.

וּמַאן דְּסָאִיב גַּרְמֵיהּ, וְאִתְמְשַׁךְ בָּתַר גַּרְמֵיהּ, וְלֵיתֵיהּ חָסֵר לְנַפְשֵׁיהּ וּלְגַרְמֵיהּ כְּלוּם. וְהַהוּא אִילָנָא אִשְׁתְּאַר, וְלָא שַׁוְּיהּ לָקָבְלֵיהּ בְּדְחִילוּ, וּלְקַבְּלָא לֵיהּ לְעֵילָּא. כְּדֵין וְלָא יַשְׁלִיטֻנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ, וּלְמִזְכֵּי בְּהַהוּא עוּתָרָא, וַדַּאי אִישׁ אַחֵר יֹאכְלֶנּוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כז) יָכִין וְצַדִּיק יִלְבַּשׁ. בְּגִין כָּךְ, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמִזְכֵּי, בְּמַה דְּיָהִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא עָלְמָא, וּכְדֵין אָכִיל מִינֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְיִשְׁתְּאַר לְגַבֵּיהּ הַהוּא קֶרֶן לְעָלְמָא אַחֲרָא, לְמֶהֱוֵי צְרוֹרָא בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַדַּאי.

תּוּ אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב אִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הָרְגֵנִי נָא וְגוֹ' וְכִי מֹשֶׁה דְּאִיהוּ עָנָו מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא, בְּגִין דְּשָׁאִילוּ מִנֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְמֵיכַל, מָסַר גַּרְמֵיהּ לַמִּיתָה, אֲמַאי. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הַאי מִלָּה אוֹלִיפְנָא, וְרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, מֹשֶׁה לָא אַבְאִישׁ קַמֵּיהּ, וְלָא שָׁאַל לַמִּיתָה עַל דְּשָׁאִילוּ יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה אִתְאַחַד, וַהֲוָה סָלִיק בְּמַה דְּלָא אִתְאַחַד נְבִיאָה אַחֲרָא. (דְּהָא אָחִיד צַדָּקָה חֲוִי) **וּבְשַׁעֲתָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה,** (שמות טז) **הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם. חֲדֵי מֹשֶׁה וְאָמַר, וַדַּאי הַשְׁתָּא הַהוּא שְׁלִימוּ בִּי אִשְׁתְּכַח. דְּהָא בְּגִינַי אִשְׁתְּכַח מָן לְיִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן דְּחָמָא מֹשֶׁה דְּאָהַדְּרוּ לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא אַחֲרָא, וְשָׁאִילוּ בָּשָׂר, וְאָמְרֵי וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלוֹקֵל. אָמַר אִי הָכִי הוּא, הָא דַּרְגָּא דִּילִי פָּגִים. דְּהָא בְּגִינֵי יֵיכְלוּן יִשְׂרָאֵל מָן בְּמַדְבְּרָא** (קפ"א)**, הָא אֲנָא פְּגִימָא, וְאַהֲרֹן פָּגִים, וְנַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב פָּגִים.**

אָמַר וְאִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הָרְגֵנִי נָא הָרוֹג, דַּחֲשִׁיבְנָא נוּקְבָא בְּמֵיכְלָא דִּילָהּ, (וַאֲנָא נָחִית מִן שְׁמַיָּיא דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה, לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא דְּנוּקְבָא, וַאֲנָא עָדִיף מִן שְׁאַר נְבִיאֵי עָלְמָא, וְעַל דָּא אָמַר וְאַל אֶרְאֶה (אֶחוֹתִי) בְּרָעָתִי כַּמֵּת וַדַּאי לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא תַּתָּאָה. כְּדֵין וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִי שִׁבְעִים אִישׁ. אַתְּ שְׁאִיל אֲתַר דְּמִיתָה לָא תַּבְעֵי אֲתַר דְּלָא תְּהֵא פָּגִים בְּדַרְגָּא דִּילָךְ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ דְּכֻלְּהוּ אִינּוּן דְּתַמָּן אִתְאַחֲדוּ). (ס"א וַאֲנָא נָחִית מִן שְׁמַיָּיא לְאַרְעָא. אַתְּ עוֹשֶׂה לִי לְנַחְתָּא לַאֲתַר דְּנוּקְבָא, וּלְמִפְּגָם לְאַתְרֵי וְדַרְגֵי אִי הָכִי הַרְגֵנִי נָא הָרוֹג אִם נָא מָצָאתִי

חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעָתִי. רָעָתִי הִיא וַדַּאי לְאַחְדָּא בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה. כְּדֵין וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. הָא אִינּוּן לְמֵיתַן לְהוּ מֵיכְלָא אַחֲרָא, וְלָא תְּהֵא פָּגִים בְּדַרְגָּא דִּילָךְ. וְעַל דָּא וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִינּוּן אִתְאַחֲדוּ בְּסִיהֲרָא וכו') **בְּסִיהֲרָא וּבָעֵי שְׁמָשָׁא לְאַנְהָרָא לָהּ. וְעַל דָּא וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם, בְּגִין לְאַנְהָרָא מִן שְׁמָשָׁא, כְּנְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא.** (ס"א וּבְגִינֵי הַאי מֵיכְלָא דָּא, לָא) **אַתְיָיא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, בְּגִין דְּלָא יִתְפְּגִים.**

זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהּ, עָלֵיהּ כְּתִיב (משלי כג) **יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְגוֹ'. יִשְׂמַח אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִמֶּךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ: דָּא אִימָּא דְּמֹשֶׁה דְּלַתַּתָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לֵיהּ יַתִּיר מִכָּל נְבִיאֵי עָלְמָא, בְּלָא, אֶמְצָעִי כְּלָל.** (ס"א דְּהָא מֹשֶׁה אִסְתְּלַק עַל כָּל נְבִיאֵי עַלְמָא בְּלָא אֶמְצָעִי כְּלָל כְּמָה) **דִּכְתִיב פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ, וְהָא אוֹקִימְנָא בְּכַמָּה אֲתָר.**

(במדבר י"ב) **וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל יְיָ לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ.**

הָא אוּקְמוּהָ, וְהוּא רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, מֵחַד סְרֵי אַתְוָון, וְלָא בָּעָא מֹשֶׁה לְצַלָּאָה יַתִּיר, בְּגִין דְּעַל דִּידֵיהּ לְמַלְכָּא לָא בָּעֵי (דף קנ"ו ע"ב) **לְאַטְרְחָא יַתִּיר. בְּגִין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא עַל יְקָרָא דְּמֹשֶׁה. וּבְכָל אֲתָר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא עַל יְקָרֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, יַתִּיר עַל דִּילֵיהּ. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִתְבַּע עֲלְבוֹנָא דְּיִשְׂרָאֵל מֵעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וּלְמֵחֱדֵי לוֹן**

בְּחֶזְוָותָא דְּצִיּוֹן. דִּכְתִיב, (ירמיה לא) וּבָאוּ וְרִנְּנוּ בְּמְרוֹם צִיּוֹן וְגוֹ'. וּכְדֵין (ישעיה נט) וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְגוֹ'.
בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת שְׁלַח לְךָ

(במדבר י"ג) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתוּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (איוב לח) הַמְיַמֶּיךָ צוּיתָ בֹּקֶר יְדַעְתָּ הַשַּׁחַר מְקוֹמוֹ. שַׁחַר כְּתִיב, ה"א אִתְרַחֲקָא מִשַּׁחַר. מַאי טַעְמָא. אֶלָּא אָמַר רִבִּי חִיָּיא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָטֵי עֲרֶב, וְשִׁמְשָׁא נָטֵי לְמֵיעַל, כְּדֵין אִתְחַלָּשׁ תּוּקְפֵּיהּ, כְּדֵין שַׁלְטָא שְׁמָאלָא, וּמְשִׁתְכַּח דִּינָא בְּעָלְמָא, וְאִתְפְּשַׁט (לְעֵילָּא). וּכְדֵין בָּעֵי בַּר נָשׁ לְצַלָּאָה, וּלְכַוְּנָא רְעוּתָא (ס"א לְצַלָּאָה דְּיִשְׁבַּח רְעוּתָא) קַמֵּי מָארֵיהּ.
דְּאָמַר רִבִּי יֵיסָא, כַּד נָטֵי שִׁמְשָׁא, וְאִתְחַלָּשׁ, כְּדֵין אִתְפְּתַח חַד פְּתִיחוּ בְּשִׁמְשָׁא, וְאִתְכְּנִישׁ חֵילֵיהּ, וּשְׁמָאלָא שַׁלִּיט. וְיִצְחָק כָּרֵי בֵּירָא תְּחוֹתֵיהּ.
כֵּיוָן דְּעָאל לֵילְיָא, פִּתְקָא דְּקוּטְפָא בְּאַחֲמָתֵיהּ שְׁכִיחַ. וְכַמָּה חֲבִילִין טְרִיקָן (אַזְדְּרִיקוּ) אִתְפְּשָׁטוּ בְּעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ שָׁטָאן בְּעִרְבּוּבְיָא, וְאָזְלֵי וְחַיְיכָאן בְּנַפְשָׁן דְּרַשִׁיעַיָּיא, (ס"א דִּבְנֵי נָשָׁא) וּמוֹדְעִין לוֹן מִלִּין, מִנְּהוֹן כְּדִיבָן, וּמִנְּהוֹן קְשׁוֹט, וּמַאן דְּאִשְׁתְּכַח בֵּינַיְיהוּ, אִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ

לְחַבְּלָא, וְכֻלְּהוּ בְּנֵי עָלְמָא נַיְימִין, (וְאִתְכַּנְּשׁוּ) וְטַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן, כְּדֵין אִתְקַבְּלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בִּשְׁמָאלָא, וְאִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא וְשַׁרְיָא בִּדְרוֹעָא בְּאַתְרָהָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וּכְדֵין כָּל מַאן דְּיִתְעַר לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַהוּא שַׁעֲתָא. הָא אִשְׁתְּתַף בַּהֲדָהּ, בְּגִין דְּהִיא (יַתְבַת) וְכָל אֲכְלוּסִין דִּילָהּ, מְשַׁבְּחָן לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וְכָל אִינּוּן דְּאִשְׁתְּכָחוּ (נ"א דְּאִשְׁתְּתָפוּ בַּהֲדָהּ) בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא, כְּלְהוּ כְּתִיבִין בִּבְנֵי הֵיכָלָא, וְאִקְרוּן בִּשְׁמֵהוֹן, וְאִלֵּין רְשִׁימִין בִּימָמָא.

תָּא חֲזֵי שְׁמָא חָדָא קַדִּישָׁא אִית בִּגְלוּפֵי אַתְוָון, דְּהוּא שַׁלְטָא מִפַּלְגוּ לֵילְיָא וְאֵילָךְ, וְאִינּוּן אַתְוָון (כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה) ם דְּמַנְצַפְּךְ כָּלִיל לוֹן, אוּקְמוּהָ, (ישעיה ט) לְמַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה. נ׳ הֲוָה אַסְתִּים לְהַאי וּלְהַאי, כְּדֵין כְּתִרִין כְּלִילָן הוּא ו׳ (נ"א י׳) דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא אַתְקִין לֵיהּ. וְסָתִים מַבּוּעָהָא.

בָּתַר דְּאוֹלִידַת, פְּתִיחָא הֲוַת בְּחַד רֵישָׁא דְּפִתְחָא.

כַּד אִתְחֲרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, אַסְתִּימוּ מַבּוּעִין מִכָּל סִטְרִין. (ס"א אָתָּ דְּאַכְלִיל אַתְוָון) וְאַכְלִיל אַתְוָון אַחֲרָן, וְאִינּוּן שִׁבְעָה. תְּלַת מֵהַאי סִטְרָא, וְאַרְבַּע מֵהַאי סִטְרָא. כל"ך. וְסִימָן (שיר השירים ד) כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ, ן׳ דְּכַר וְנוּקְבָא

כְּלִיל כַּחֲדָא, דָּא כְּלִיל תְּלַת מִכָּאן וּתְלַת מִכָּאן וְאִינּוּן שִׁית. וְאוֹקִימְנָא בְּאִלֵּין תְּרִין אַתְוָון ם׳ ן׳ (נ"א ס׳ ו׳) אִתְכְּלָלוּ (תְּלֵיסָר) תְּרֵיסָר אַתְוָון סָלִיק מִנַּייהוּ תְּרֵי. חַד לַאֲתָר חַד, וְחַד לַאֲתָר חַד. (נ"א לְאָת חַד וְחַד לְאָת חַד)

כל"ך סעפ"ה יאע"וצה, הָכִי אִתְגְּלִיפוּ אַתְוָון, וְרָזָא דָּא בְּכִי תֵּצֵא לַמִּלְחָמָה, קְרָא דִּכְתִיב, (דברים כב) כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְתוּלָה. נַעַר כְּתִיב, בָּתַר דְּאִסְתָּלַק לֵילְיָא, וְצַפְרָא נָהִיר, כְּדֵין ה׳ סַלְקָא וְאִתְכְּלִילַת בִּנְהוֹרָא עִלָּאָה. וּכְדֵין יְדַעְתָּ הַשַּׁחַר מְקוֹמוֹ, דְּיָדַע (דְּוַדַּאי) שַׁחַר מְקוֹמוֹ דְּהֵ"א, וְאִתְכְּלִילַת בְּגַוֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה הֲוָה שְׁמָשָׁא, וּבָעָא לְאַעְלָאָה לְאַרְעָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, כַּד אָתֵי נְהוֹרָא דִּשְׁמָשָׁא, אִתְכְּלִיל סִיהֲרָא (דף קנ"ז ע"א) בְּגַוֵּויהּ, הַשְׁתָּא דְּאַנְתְּ שְׁמָשָׁא, הֵיךְ יְקוּמוּן כַּחֲדָא שְׁמָשָׁא וְסִיהֲרָא, לָא נָהִיר סִיהֲרָא אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְכְּנִישׁ שְׁמָשָׁא, אֲבָל הַשְׁתָּא לֵית אַנְתְּ יָכִיל. אִי תִּבְעֵי לְמִנְדַּע מִנָּהּ שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים, לְגַרְמָךְ, בְּגִין לְמִנְדַּע.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה, אִי תֵּימָא דְּהוּא לָא יָדַע דְּלָא יְיעוּל לְאַרְעָא בְּזִמְנָא דָּא. לָאו הָכִי, אֶלָּא יָדַע, וַהֲוָה בָּעֵי לְמִנְדַּע מִנָּהּ, עַד לָא יִסְתָּלַק, וְשִׁלַּח לְאִלֵּין מְאַלְלֵי, כֵּיוָן דְּלָא אָתִיבוּ מִלָּה כַּדְקָא יָאוּת, לָא שָׁלַח זִמְנָא אָחֳרָא, עַד

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְזֵי לֵיהּ, דִּכְתִיב, (דברים לב) עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ. וּכְתִיב (דברים לד) וַיַּרְאֵהוּ יְיָ אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא כָּל אִינּוּן דִּזְמִינִין לְמֵיקָם בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, כֻּלְּהוּ אַחְזֵי לֵיהּ לְמֹשֶׁה. וְאִתְּמַר, וְאוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

כֵּיוָן דְּשָׁארִי מֹשֶׁה לְמִשְׁלַח, מַה אָמַר לוֹן. הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ. וְכִי מַה הוּא דְּקָאָמַר, וְאִי תֵּימָא דְּלָא יָדַע. (לְקָמָן ייִמָּא מִלָּה אֲבֵל הָכָא) אֶלָּא הָכִי אָמַר מֹשֶׁה, אִם יֵשׁ בָּהּ עֵץ, הָא יְדַעְנָא דַּאֲנָא אִיעוּל לְתַמָּן. מַאי עֵץ. דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. וְתַמָּן לָא הֲוָה אֶלָּא בְּגַן עֵדֶן דְּאַרְעָא. אָמַר אִם יֵשׁ בָּהּ עֵץ דָּא, אֲנָא אִיעוּל לְתַמָּן. וְאִי לָא, לָאו אֲנָא יָכִיל לְמֵיעַל.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כְּתִיב (במדבר טו) וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. מַאן עֵצִים הָכָא. וּמַאן הוּא דָּא. אֶלָּא דָּא צְלָפְחָד, וַהֲוָה דָּייִק עַל אִלֵּין אִילָנִין, הֵי מִנַּייהוּ רַב עַל אַחֲרָא, וְלָא חָשַׁשׁ לִיקָרָא דְּמָארֵיהּ, וְאַחֲלַהּ שַׁבָּת לְשַׁבָּת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כז) כִּי בְחֶטְאוֹ מֵת, בְּחֵטְא ו׳ מֵת. (וְרָזָא דְּכֹלָּא וַדַּאי מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים) בְּגִין כַּךְ, הֲוָה דִּייֵיהּ סָתִים, וְלָא אִתְפָּרַשׁ דִּייֵיהּ. כְּדִינִין אַחֲרָנִין. בְּגִין דְּמִלָּה דָּא בָּעֵי בַּחֲשַׁאי וְסָתִים וְלָא גַּלְיָיא. וְעַל דָּא לָא אִתְּמַר בְּאִתְגַּלְיָיא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד יְקָר לִיקָרֵיהּ.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, שְׁאַר עֵצִים בַּהֲדֵי שַׁבָּת הֲוָה מְקוֹשְׁשִׁי, וְקַבִּיל עוֹנְשָׁא לְפוּם שַׁעֲתָא, וְאִתְכְּפַר חוֹבֵיהּ. וְעַל דָּא אִתְקְשִׁי מֹשֶׁה בְּדִינָא דִּבְנָתָא, דְּלָא יָדַע אִי אִתְכַּפַּר לְמֶהֱוֵי לִבְנָתֵיהּ חוּלָק וְאַחֲסָנָא אִי לָאו. כֵּיוָן דְּדָכַר שְׁמֵיהּ (דִּצְלָפְחָד) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דּוֹבְרוֹת, אִתְיְדַע דְּהָא אִתְכַּפַּר חוֹבֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, ב׳ אִילָנִין אִינּוּן, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא, בְּדָא חַיִּין, וּבְדָא מוֹתָא. מַאן דְּאַחְלָף לוֹן, גָּרִים לֵיהּ מוֹתָא בְּהַאי עָלְמָא, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַהוּא עָלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכוֹל דַּיֶּךָ וְגוֹ׳.

אָרוֹן וְתוֹרָה בְּחַד קַיְימֵי. תּוֹרָה עִקָּרָא, אֲרוֹן בֵּיתָא. וְעַל דָּא, אָרוֹן חָסֵר בְּלָא וָא״ו בְּכָל אֲתָר, אֲרֹן הַבְּרִית, אֲרֹן הָעֵדוּת. בְּכָל אֲתָר אַהֲרֹן דְּרוֹעָא יְמִינָא, בַּר בְּחַד, דִּכְתִיב (במדבר ג) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, נָקוּד לְעֵילָּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה אִילָנָא דְּחַיֵּי נָקַט, וְעַל דָּא בָּעָא לְמִנְדַּע, אִי הֲוָה שְׁכִיחַ בְּאַרְעָא, אִי לָאו, וּבְגִין כָּךְ אָמַר, הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם אַיִן וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ. דְּהָא אִילָנָא דְּחַיֵּי אִתְחֲמַד לְכֹלָּא. וְאִינּוּן לָא אַיְיתִיאוּ אֶלָּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וּתְאֵנִים, בְּאִילָנָא אַחֲרָא תַּלְיִין וַאֲחִידָן.

תָּא חֲזֵי, (במדבר י"ג) שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים: בְּגִינָךְ. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי כה) כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו וְנֶפֶשׁ אֲדוֹנָיו יָשִׁיב. כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר, דְּאַהֲנֵי לְגוּפָא וּלְנַפְשָׁא. צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו, אֵלּוּ כָּלֵב וּפִנְחָס דַּהֲווֹ שְׁלִיחֵי מְהֵימְנֵי לְגַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ. וְנֶפֶשׁ אֲדוֹנָיו יָשִׁיב, דְּאָהַדְרוּ שְׁכִינְתָּא לְדַיְירָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִסְתָּלָקָא מִנַּיְיהוּ.

וְאִלֵּין דְּשָׁדַר מֹשֶׁה, גְּרִימוּ בְּכַיֶּיה לְדָרִין בַּתְרָאִין, וְגָרִימוּ לְאִסְתַּלְקָא מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן. וְגָרִימוּ לְסַלְקָא שְׁכִינְתָּא מֵאַרְעָא מִבֵּינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. אִינּוּן דְּשָׁדַר יְהוֹשֻׁעַ, וְנֶפֶשׁ אֲדוֹנָיו יָשִׁיב.

רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יֵיסָא הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אָמַר רִבִּי יֵיסָא לְרִבִּי חִזְקִיָּה. חֲמֵינָא בְּאַפָּךְ דְּהַרְהוֹרָא אִית בְּגַוָּוךְ. אָמַר לֵיהּ, הָא וַדַּאי הַאי קְרָא אִסְתַּכְלָנָא בֵּיהּ, כֵּיוָן דְּאָמַר שְׁלֹמֹה, (קהלת ג) כִּי מִקְרֶה בְנֵי הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד לָהֶם וְגוֹ'. וְתָנֵינָן, דְּכָל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, כֻּלְּהוּ סְתִימִין מִדַּרְגִּין דְּחָכְמְתָא. אִי הָכִי, הַאי קְרָא אִית בֵּיהּ לְאִסְתַּכְלָא, דְּהָא פִּתְחָא לְאִינּוּן דְּלָאו בְּנֵי (דף קנ"ז ע"ב) מְהֵימְנוּתָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וְאִית בֵּיהּ לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְלָא. אַדְּהָכִי חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהַוָּה אָתֵי, שָׁאַל לוֹן מַיָּיא,

דְּהָוָה צָחֵי, וַהֲוָה לָאֵי בְּתוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא. אָמְרוּ לֵיהּ, מַאן אַתְּ. אָמַר לוֹן יוּדָאי אֲנָא, וַאֲנָא לָאֵי וְצָחֵינָא. אָמְרוּ לָעִית בְּאוֹרַיְיתָא, אָמַר לוֹן, עַד דַּאֲנָא עִמְּכוֹן בְּמִלִּין, אֶסְלַק לְהַאי טוּרָא, וְתַמָּן אֶסַּב מַיָּא וְאַשְׁקֵי.

אַפִּיק רִבִּי יֵיסָא חַד זְפִירָא מָלֵי מַיִין, וִיהַב לֵיהּ. בָּתַר דְּשָׁתָה, אָמַר נִסַּלֵּק עִמָּךְ לְמַיָּא. סְלִיקוּ לְטוּרָא, וְאַשְׁתְּכָחוּ חַד חוּטָא דְּמַיָּא דָּקִיק, וּמַלֵּי קַטְפוֹרָא חַד. יָתְבוּ. אָמַר לוֹן הַהוּא בַּר נָשׁ, הַשְׁתָּא שָׁאִילוּ, דְּהָא אֲנָא אִשְׁתַּדַּלְנָא בְּאוֹרַיְיתָא, עַל יְדוֹי דְּחַד בְּרִי, דַּאֲנָא עַיְּילִית לֵיהּ לְבֵי רַב, וּבְגִינֵיהּ רָווּחָנָא בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה אִי עַל יְדָא דִּבְרָךְ, טַב הוּא. אֲבָל מִלָּה דַּאֲנָן בֵּיהּ, אֲנָא חֲמֵינָא דְּלַאֲתָר אַחֲרָא בָּעֵי לְאִסְתַּלְקָא. אָמַר הַהוּא בַּר נָשׁ, אֵימָא מִלָּךְ, דִּלְזִמְנִין בְּאָפַּרְקָסְתָּא דַּעֲנָיָא תִּשְׁכַּח מַרְגָּנִיתָא.

אָמַר לֵיהּ הַאי קְרָא דְּאָמַר שְׁלֹמֹה, סַח לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, וְכִי (נ"א כְּמָה) בְּמָה אַתּוּן פְּרִישָׁן מִשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא יַדְעֵי. אָמְרוּ לֵיהּ וּבְמָה. אָמַר לוֹן, עַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה הַאי קְרָא, וְלָא אָמַר הַאי מִגַּרְמֵיהּ, כְּשְׁאַר אִינּוּן מִלִּין. אֶלָּא אַהֲדָר אִינּוּן מִלִּין דְּטִפְּשָׁאֵי עָלְמָא דְּאָמְרֵי כַּךְ, וּמַאי אָמְרֵי. כִּי מִקְרֶה הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וְגוֹ', טִפְּשָׁאֵי דְּלָא יַדְעֵי וְלָא מִסְתַּכְּלָן בְּחָכְמְתָא אָמְרֵי דְּהַאי עָלְמָא אָזִיל

בִּמְקֹרָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַשְׁגַּח עָלַיְיהוּ, אֶלָּא מִקְרֶה הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד וְגוֹ׳.

וְכַד שְׁלֹמֹה אִסְתַּכַּל בְּאִלֵּין טִפְשָׁאִין דְּקָאֲמְרֵי דָּא קָרָא לוֹן בְּהֵמָה, דְּאִינּוּן עַבְדִּין גַּרְמַיְיהוּ בְּהֵמָה מַמָּשׁ, בְּגִין דְּאַמְרֵי מִלִּין אִלֵּין. וּמְנָלָן. קְרָא דְּעָלֵיהּ אוֹכַח, דִּכְתִיב, (קהלת ג) אָמַרְתִּי אֲנִי בִלְבִּי עַל דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם. אָמַרְתִּי אֲנִי בִלְבִּי וַחֲשִׁיבְנָא בְּהַאי לְאִסְתַּכְלָא עַל מָה, עַל דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם. עַל הַהוּא מִלָּה דְּטִפְּשׁוּתָא, דְּאִינּוּן אַמְרֵי לְבָרָם הָאֱלֹהִים בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְלָא יִתְחַבְּרוּן בַּהֲדֵי בְּנֵי נָשָׁא אַחֲרָנִין דְּאִית לוֹן מְהֵימְנוּתָא, וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בְּהוּ אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, שֶׁהֵם בְּהֵמָה מַמָּשׁ, וְדַעְתַּיְיהוּ כְּבְעִירָא. הֵמָּה לָהֶם בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְלָא לְאַעֲלָאה לְבְנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּדַעְתָּא דְּטִפְּשׁוּתָא דָּא, וְעַל דָּא הֵמָּה לָהֶם, וְלָא לְאַחֲרָנִין. וּמַה דַּעְתָּא דִּלְהוֹן. כִּי מִקְרֶה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד לְכֻלָּם וְגוֹ׳. תִּיפַּח רוּחֵיהוֹן דְּאִינּוּן בְּעִירֵי. אִינּוּן טִפְּשָׁאֵי. אִינּוּן מְחוּסְרֵי מְהֵימְנוּתָא. וַוי לוֹן וַוי לְנַפְשָׁתַיְיהוּ. טַב לְהוּ דְּלָא יֵיתוּן לְעָלְמָא.

וּמַה אָתִיב לוֹן שְׁלֹמֹה עַל דָּא. קְרָא אֲבַתְרֵיהּ, וְאָמַר, וּמִי

יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ. מִי יוֹדֵעַ בְּאִינּוּן טִפְשָׁאֵי, דְּלָא יַדְעֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה, הִיא לְמַעְלָה, לַאֲתַר עִלָּאָה, לַאֲתַר יְקָר, לַאֲתַר קַדִּישָׁא, לְאִתְּזָנָא מִנְּהִירוּ עִלָּאָה, מִנְּהִירוּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי צְרוֹרָא בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, וְאִשְׁתְּכַחַת קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא עוֹלָה תְּמִימָה וְדָא הוּא הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה.

וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ, וְלַאו לְהַהוּא אֲתַר דְּהַוָה כָּל בַּר נָשׁ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וּכְתִיב (משלי ב) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם. הֵיךְ אֲמְרֵי אִינּוּן טִפְשָׁאֵי דְּלָאו מִבְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל, תִּיפַּח רוּחֵיהוֹן, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (תהלים לה) יִהְיוּ כְּמוֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמַלְאַךְ יְיָ דּוֹחֶה. אִלֵּין יִשְׁתַּאֲרוּן בַּגֵּיהִנָּם, לְאִינּוּן דַּרְגִּין תַּתָּאִין, וְלָא יִסְתַּלְקוּן לְדָרֵי דָּרִין. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (תהלים קד) יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אָתוּ רַבִּי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יֵיסָא, וְנַשְׁקוּ רֵישֵׁיהּ, אָמְרוּ וּמַה כָּל כַּךְ הַוָה עִמָּךְ וְלָא יְדַעְנָא, זַכָּאָה הַאי שַׁעֲתָא דְּאַעְרַעְנָא בָּךְ.

(דף קנ"ח ע"א)

תּוּ אָמַר, וְכִי עַל דָּא בִּלְחוֹדוֹי תַּוָּה שְׁלֹמֹה, וְהָא בַּאֲתַר

אַחֲרָא אָמַר כְּגַוְונָא דָּא, פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רָע בְּכֹל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. זֶה רָע וַדַּאי. מַאי זֶה רָע. דָּא הוּא מַאן דְּאוֹשִׁיד זַרְעָא בְּרִיקָנְיָא, וְחָבִיל אוֹרְחוֹי, בְּגִין דְּהַאי לָאו מָדוֹרֵיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע. עַל דָּא אָמַר, זֶה רָע, דְּלָא יְהֵא לֵיהּ מָדוֹרָא לְעֵילָּא.

כִּי מִקְרֶה אֶחָד לַכֹּל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מָלֵא רָע (בְּגִין דְּא) וְהוֹלֵלוֹת בִּלְבָבָם. בְּחַיֵּיהֶם שִׁטוּתָא תָּקִיעַ בִּלְבַּייהוּ, וְאִינּוּן מְחוֹסְרֵי מְהֵימְנוּתָא, וְלֵית לוֹן חוּלָקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְאִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, לָאו בְּעָלְמָא דֵּין, וְלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ט) וְאַחֲרָיו אֶל הַמֵּתִים.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהַר לִבְנֵי עָלְמָא וְאָמַר, (דברים ל) וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה, (בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי) וְחַיִּין דְּהַהוּא עָלְמָא נִינְהוּ. אִינּוּן חַיָּיבִין מְחוֹסְרֵי מְהֵימְנוּתָא מַאי קָא אָמְרֵי. (קהלת ט) כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגוֹ'. אַף עַל גַּב דְּיִבְחַר בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא (ס"א בְּהַהוּא עָלְמָא) כְּמָה דְּאָמַר, לָאו הוּא כְּלוּם, דְּהָא מְסִירָא דָּא בִּידָנָא, (קהלת ט) אֶל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בִּטָּחוֹן, וּמְסִירָא דָּא בִּידַיְיהוּ, (קהלת ט) כִּי לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן הָאַרְיֵה הַמֵּת. הֵיךְ יְהֵא לָן חַיִּין

בְּהַהוּא עָלְמָא. וְעַל דָּא זֶה רָע וַדַּאי, דְּלָא יְדוּרוּן בְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וְלָא יֵהֵא לוֹן חוּלָקָא בֵּיהּ.

וְאַף עַל גַּב דְּכָל הָנֵי קְרָאֵי תִּשְׁכַּח סְמִיכִין לְחַבְרַיָּיא בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, אֲבָל וַדַּאי שְׁלֹמֹה קָא אָתָא לְגַלָּאָה עַל אִינּוּן חַיָּיבִין מְחוּסְרֵי מְהֵימְנוּתָא, דְּלֵית לוֹן חוּלָקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר לֵיהּ, תִּבְעֵי דְּנִתְחַבָּר בַּהֲדָךְ וְתֵזִיל בַּהֲדָן. אָמַר לְהוּ, אִי עֲבִידְנָא הָכִי, אוֹרַייְתָא יְקָרֵי עָלַי כְּסִיל, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאִתְחַיַּיבְנָא בְּנַפְשָׁאי. אָמְרוּ לֵיהּ לָמָּה. אָמַר לוֹן דְּהָא שְׁלִיחָא אֲנָא, וְשַׁדְּרוּ לִי בִּשְׁלִיחוּתָא, וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר, (משלי כו) מְקַצֶּה רַגְלַיִם חָמָס שׁוֹתֶה שׁוֹלֵחַ דְּבָרִים בְּיַד כְּסִיל. תָּא חֲזֵי, מְרַגְּלִים עַל דְּלָא אִשְׁתְּכָחוּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא וּשְׁלוּחֵי מְהֵימְנוּתָא, אִתְחַיָּיבוּ בְּנַפְשַׁייְהוּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. נָשַׁק לוֹן, וְאָזַל לֵיהּ.

אַזְלוּ רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יֵיסָא, עַד דַּהֲווֹ אָזְלוּ פָּגְעוּ בְּאִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא. שָׁאֲלוּ רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יֵיסָא עָלֵיהּ, אָמְרוּ מַה שְׁמֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ. אָמְרוּ, רִבִּי חַגַּי הוּא, וְחַבְרָא דְּבֵין חַבְרַיָּיא הוּא, וְשַׁדְּרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּיא דְּבָבֶל, לְמִנְדַּע מִלִּין מֵרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא. אָמַר רִבִּי יֵיסָא, וַדַּאי דָּא הוּא רִבִּי חַגַּי, דְּכָל יוֹמוֹי לָא בָּעָא לְאַחֲזָאָה גַּרְמֵיהּ בְּמַה דְּיָדַע, וְעַל דָּא אָמַר לָן דְּהָא בְּרִיהּ

זָכָה לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאָמַר קְרָא, (משלי כו) רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ. וַדַּאי שְׁלִיחָא מְהֵימָנָא אִיהוּ, (וְזַכָּאָה הוּא שְׁלִיחָא מְהֵימָנָא) וְזַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּשָׁדַר מִלּוֹי בִּידָא דִּשְׁלִיחָא מְהֵימָנָא.

תָּא חֲזֵי, אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם מִבְּנֵי כְּנַעַן הֲוָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (הושע יב) כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה. וּכְנַעַן כְּתִיב עָלֵיהּ, (בראשית ט) אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו. וּבְגִין דְּהַהוּא שְׁלִיחָא מְהֵימָנָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (בראשית כד) בֹּא בְרוּךְ יְיָ. בְּרוּךְ יְיָ מַמָּשׁ. וְעַל דָּא אַכְתִּיב הָכִי בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּנָפַק מֵהַהִיא קִלָלָה, וְאִתְבָּרַךְ. וְלָא דַּי לֵיהּ דְּנָפִיק מִנָּהּ, אֶלָּא דְּאִתְבָּרַךְ בִּשְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאוֹלִיפְנָא דְּאָתָא מַלְאָךְ, וְאָעִיל מִלָּה דָּא בְּפוּמֵיהּ דְּלָבָן.

וַיִּשְׁלַח אוֹתָם מֹשֶׁה וְגוֹ', כֻּלָּם אֲנָשִׁים. כְּלְהוּ זַכָּאִין הֲווֹ, וְרֵישֵׁי דְּיִשְׂרָאֵל הֲווֹ. אֲבָל אִינּוּן דִּבְרוּ לְגַרְמַיְיהוּ עֵיטָא בִּישָׁא. אֲמַאי נַטְלֵי עֵיטָא דָּא. אֶלָּא אָמְרוּ, אִי יֵיעֲלוּן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, נִתְעַבָּר אֲנָן מִלְּמֶהֱוֵי רֵישִׁין, וְיִמְנֵי מֹשֶׁה רֵישִׁין אַחֲרָנִין, דְּהָא אֲנָן זָכֵינָן בְּמַדְבְּרָא לְמֶהֱוֵי רֵישִׁין, אֲבָל בְּאַרְעָא לָא נִזְכֵּי. וְעַל דְּנַטְלֵי עֵיטָא בִּישָׁא לְגַרְמַיְיהוּ, מִיתוּ אִינּוּן, וְכָל אִינּוּן דְּנַטְלָן מִלַּיְיהוּ.

(דף קנ"ח ע"ב)

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה וְגוֹ', אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה אִסְתַּכַּל וְיָדַע דְּלָא יִצְלְחוּן בְּאָרְחַיְיהוּ, כְּדֵין צַלִּי עֲלֵיהּ דִּיהוֹשֻׁעַ. כְּדֵין כָּלֵב הֲוָה בְּדוּחֲקָא, אָמַר, מַה אַעְבִּיד, הָא יְהוֹשֻׁעַ אָזִיל בְּסִיְיעְתָּא עִלָּאָה דְּמֹשֶׁה, דְּשָׁדַר בֵּיהּ נְהִירוּ דְּסִיהֲרָא, וְהוּא אַנְהִיר עֲלֵיהּ בְּצִלּוֹתֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שִׁמְשָׁא. מָה עֲבַד כָּלֵב. אִשְׁתְּמִיט מִנַּיְיהוּ, וְאָתֵי לְגַבֵּי קִבְרַיָּיא דַּאֲבָהָן, וְצַלִּי תַּמָּן צְלוֹתֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אַרַח אַחֲרָא נָטִיל, וְעָקִים שְׁבִילִין, וּמָטָא עַל קִבְרֵי דַּאֲבָהָן, וְאִסְתַּכַּן בְּגַרְמֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב וְשָׁם אַחִימָן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק. אֲבָל מַאן דְּאִיהוּ בְּדוּחֲקָא, לָא אִסְתַּכַּל מִדִּי. כַּךְ כָּלֵב, בְּגִין דְּהֲוָה בְּדוּחֲקָא, לָא אִסְתַּכַּל מִדִּי, וְאָתָא לְצַלָּאָה עַל קִבְרֵי אֲבָהָן, לְאִשְׁתְּזָבָא מֵעֵיטָא דָּא.

(במדבר יג) **וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכִי הוֹשֵׁעַ קְרָאֵיהּ קְרָא, וְהָא כְּתִיב** (שמות יז) **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ.** (שמות לג) **וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר.** (שמות יז) **וַיַּחֲלוֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ מֹשֶׁה, יָהּ יוֹשִׁיעֲךָ מִנַּיְיהוּ.**

רִבִּי אַבָּא אָמַר, כִּיוָן דְּשַׁדְּרֵיהּ לְמֵיעַל לְתַמָּן, אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי שְׁלִים. וּבְמָה. בִּשְׁכִינְתָּא. דְּעַד הַהִיא שַׁעֲתָא

נַעַר אִקְרֵי, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא קָשִׁיר לֵיהּ מֹשֶׁה בַּהֲדָהּ, וְאַף עַל גַּב דְּאַשְׁכְּחָן יְהוֹשֻׁעַ בְּקַדְמִיתָא, קְרָא קַרְייֵהּ הָכִי עַל הַהוּא דְּזַמִּין לְמִקְרְייֵהּ. אָמַר מֹשֶׁה, וַדַּאי לָא אִצְטְרִיךְ דָּא לְמֵיעַל תַּמָּן, אֶלָּא בְּשָׁכִינְתָּא, וְהָכִי אִתְחֲזֵי.

(במדבר יג) הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם אַיִן וְגוֹ', רִבִּי חִיָּיא אָמַר, וְכִי לָא הֲוָה יָדַע מֹשֶׁה דְּאִית בָּהּ כַּמָּה אִילָנִין מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, וְהָא הוּא שִׁבַּח לָהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה זִמְנִין, וְהוּא אִסְתַּפַּק בְּדָא. וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא, דְּהִיא אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא אַתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא, דִּכְתִיב, (איוב א) אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עוּץ אִיּוֹב שְׁמוֹ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, רָמַז לָהֶם רְמִיזָא דְּחָכְמְתָא, עַל מַה דְּשָׁאִילוּ בְּקַדְמִיתָא. דִּכְתִיב, (שמות י"ז) הֲיֵשׁ יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן. אָמַר, תַּמָּן, תֶּחֱמוּן, אִי הִיא אִתְחֲזָיָא לְהַאי, אוֹ לְהַאי. אָמַר לוֹן, אִי תֶּחֱמוּן דְּאִיבָּא דְּאַרְעָא כְּשָׁאַר אַרְעֵי דְּעָלְמָא, יֵשׁ בָּהּ עֵץ אִילָנָא דְּחַיֵּי, וְלָא מֵאַתָּר עִלָּאָה יַתִּיר. וְאִי תֶּחֱמוּן דְּאִיבָּא דְּאַרְעָא יַתִּיר וּמְשַׁנְיָיא מִכָּל אַתָּר דְּעָלְמָא, תִּנְדְּעוּן, דְּהָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא קָא נָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ הַהוּא שִׁנּוּיָיא עִלָּאָה, מִכָּל אַתְרֵי דְּעָלְמָא. וּבְדָא תִּנְדְּעוּן, הֲיֵשׁ בָּהּ עֵ"ץ, אִם אַיִ"ן,

וְדָא בָּעִיתוּן בְּקַדְמִיתָא (דִּבְמֵעֵיכוֹן בָּעִיתוּן) לְמִנְדַּע דָּא, דִּכְתִיב, (שמות יז) הַיֵּשׁ יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ. בְּקִרְבֵּנוּ דַּיְיקָא, אוֹ אִם אַיִן. וְעַל דָּא וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ, לְמִנְדַּע שְׁנוּיָיא דִּילֵיהּ.

וְהַיָּמִים יְמֵי בִּכּוּרֵי עֲנָבִים. וְהַיָּמִים, מַאי קָא מַיירֵי, דְּהָא וְאָז בִּכּוּרֵי עֲנָבִים סַגֵּי לֵיהּ. אֶלָּא וְהַיָּמִים, אִינּוּן דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן, כֻּלְּהוּ הֲווֹ מִתְחַבְּרָן בְּהַהוּא זִמְנָא בְּהַהוּא אִילָנָא דְּחָטָא בֵּיהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן. כְּמָה דְּתָנֵינָן עֲנָבִים הָיוּ וְעַל דָּא, וְהַיָּמִים: אִינּוּן דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן, יְמֵי בִּכּוּרֵי עֲנָבִים דַּיְיקָא.

(במדבר יג) וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. וַיָּבֹאוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כָּלֵב הוּא דְּאָתָא לְצַלָּאָה עַל קִבְרֵי אֲבָהָתָא. אָמַר כָּלֵב, יְהוֹשֻׁעַ הָא בָּרְכֵיהּ מֹשֶׁה בְּסִיעָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְיָכִיל לְאִשְׁתְּזָבָא מִנַּייהוּ, וַאֲנָא מַה אַעְבִּיד. אִימְלָךְ, לְמִבָּעֵי בָּעוּתָא עַל קִבְרֵי אֲבָהָתָא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּזִיב מְרָזַיהוֹן (ס"א מֵעֵיטָא בִּישָׁא) דְּשָׁאַר מְאַלְּלִין. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, מַאן דְּהַוָה רָשִׁים מִכְּלְהוּ דָּא עָאל בְּגַוֵּויהּ דְּבֵיהּ תַּלְיָא כֻּלָּא. וְתָא חֲזֵי, מַאן הוּא מִשְׁאַר אָחֳרִי דְּיֵכוֹל לְאַעֲלָא תַּמָּן, דְּהָא כְּתִיב וְשָׁם אֲחִימָן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי, וּמִדְּחִילוּ דִּלְהוֹן מַאן יָכִיל לְאַעְלָאָה (דף קנ"ט ע"א) בְּמַעֲרְתָּא. אֶלָּא שְׁכִינְתָּא עָאלַת תַּמָּן בְּכָלֵב, לְבַשְּׁרָא

לַאֲבָהָן, דְּהָא מָטָא זִמְנָא לְאַעֲלָא בְּנַיְיהוּ לְאַרְעָא, דְּאוֹמֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא הוּא וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן.

תָּאנָא, אַחֵימָן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי, מִמַּאן נַפְקוּ. זַרְעָא הֲווֹ מֵאינּוּן נְפִילִין, דְּאָפִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְאוֹלִידוּ מִבְּנַת אַרְעָא, וּמִנַּיְיהוּ נַפְקוּ גִּיבָּרֵי עָלְמָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית ו) הַמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם. אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שַׁמָּשֵׁי (נ"א מִדְּאִתְבְּרִי) עָלְמָא מִשְׁתַּכְחֵי. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם אַחֵימָן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי.

(במדבר יג) וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכּוֹל וְגוֹ', רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל יְיָ בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם וְגוֹ'. כַּמָּה אִית לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכְּלָא בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה אִית לְהוּ לְאִסְתַּכְּלָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִילּוּ מְקָרֵב כָּל קוּרְבְּנִין דְּעָלְמָא לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לֵיהּ עַל כָּל חוֹבוֹי, וּמִתְקְנִין לֵיהּ כַּמָּה כּוּרְסְיִין לְעָלְמָא דְּאָתֵי, (חסר).

רִבִּי יְהוּדָה הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא בַּהֲדֵי רִבִּי אַבָּא, שָׁאַל לֵיהּ, אָמַר מִלָּה חַד בָּעֵינָא לְשָׁאֲלָא, כֵּיוָן דְּיָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּזִמִּין בַּר נָשׁ לְמֶחֱטֵי קַמֵּיהּ, וּלְמִגְזַר עָלֵיהּ מִיתָה, אֲמַאי בָּרָא לֵיהּ. דְּהָא אוֹרַיְיתָא הֲוָה תְּרֵי אַלְפִין שְׁנִין עַד לָא אִיבְּרֵי עָלְמָא. וּכְתִיב בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, (במדבר

יט) **אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל.** (במדבר כז) **אִישׁ כִּי יָמוּת. וַיָּמָת. וַיִּחִי פְּלוֹנִי וַיָּמָת.** מַאי קָבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, דְּאַפִּילוּ אִי אִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא יְמוּת, וְאִי לָא אִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא יְמוּת, כֹּלָּא בְּחַד אָרְחָא, בַּר פְּרִישׁוּתָא דְּהַהוּא עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת ט) **כַּטּוֹב כַּחוֹטֶא.**

אָמַר לֵיהּ, אוֹרְחוֹי דְּמָארֵךְ, וְגַזְרֵי דְּמָארֵךְ, מַה לָךְ לְמִטְרַח בְּהוּ. מַה דְּאִית לָךְ רְשׁוּ לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא שָׁאִיל, וּדְלֵית לָךְ רְשׁוּ לְמִנְדַּע, כְּתִיב (קהלת ה) **אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ,** דְּאוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסִתְרִין, גְּנִיזִין עִלָּאִין, דְּהוּא סָתִים וְגָנִיז לֵית לָן לְשָׁאֲלָא. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, הָא אוֹרַיְיתָא כֹּלָּא סָתִים וְגָנִיז, דְּהָא הִיא שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה חַיָּיו, וּמַאן דְּמִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא כְּאִלּוּ אִתְעַסָּק בִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, וְאִי הָכִי, לֵית לָן לְשָׁאֲלָא וּלְאִסְתַּכְּלָא.

אָמַר לֵיהּ אוֹרַיְיתָא כֹּלָּא סָתִים וְגַלְיָיא, וּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא סָתִים וְגַלְיָיא, וּכְתִיב (דברים כט) **הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ,** הַנִּגְלוֹת לָנוּ, דְּאִית רְשׁוּ לְשָׁאֲלָא, וּלְעַיְינָא וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ וּלְמִנְדַּע בְּהוּ. אֲבָל הַנִּסְתָּרוֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ, דְּיֵלֵיהּ אִינּוּן, וְלֵיהּ אִתְחֲזָיִין, דְּמַאן יָכִיל לְמִנְדַּע וּלְאִתְדַּבְּקָא דַּעְתּוֹי סְתִימָא, וְכָל שֶׁכֵּן לְמִשְׁאַל.

תָּא חֲזֵי, לֵית רְשׁוּ לִבְנֵי עָלְמָא לְמֵימַר מִלִּין סְתִימִין וּלְפָרְשָׁא לוֹן, בַּר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא רַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּכַּם עַל יְדוֹי. וּבְגִין דְּדָרָא דִּילֵיהּ רְשִׁימָא הוּא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְעַל דָּא מִלִּין אִתְמָרוּ בְּאִתְגַּלְיָיא עַל יְדוֹי, וְלָא יְהֵא דָּרָא כְּדָרָא דָּא דְּאִיהוּ שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ, עַד דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ (בְּכֹלָּא הוּא כְּעֵין דּוּגְמָא דְּעֵילָּא תָּא חֲזֵי) רָזָא דְּמִלָּה, תִּלַת עָלְמִין אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ גָּנִיז בְּגַוָּוייהוּ. עָלְמָא קַדְמָאָה, הַהוּא עִלָּאָה טְמִירָא דְּכֹלָּא, דְּלָא אִסְתַּכַּל בֵּיהּ, וְלָא אִתְיְדַע בֵּיהּ, בַּר אִיהוּ, דְּאִיהוּ גָּנִיז בְּגַוֵּיהּ.

עָלְמָא תִּנְיָינָא, דְּאִיהוּ קָשִׁיר בְּהַהוּא דִּלְעֵילָּא, וְדָא הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדַע מִנֵּיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ. וְדָא הוּא עָלְמָא תִּנְיָינָא.

עָלְמָא תְּלִיתָאָה, הַהוּא עָלְמָא תַּתָּאָה מִנַּיְיהוּ, דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ פְּרוּדָא, וְדָא הוּא עָלְמָא, דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי שַׁרְיָין בְּגַוֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, וְלָא אִשְׁתְּכַח. אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ הַשְׁתָּא, כַּד בָּעָאן לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע לֵיהּ, אִסְתַּלָּק מִנַּיְיהוּ, וְלָא אִתְחֲזֵי, עַד דְּכֻלְּהוּ

שְׁאֵלִי אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.
וְהַאי הוּא עָלְמָא דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ תְּדִירָא.
כְּגַוְונָא דָּא, (בראשית ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.
כְּדֵין אִית (דף קנ"ט ע"ב) לֵיהּ תְּלַת עָלְמִין. עָלְמָא
קַדְמָאָה: הַאי עָלְמָא דְּאִקְרֵי עָלְמָא דְּפִירוּדָא, וּבַר נָשׁ
אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ וְלָא אִשְׁתְּכַח. כַּד בָּעָאן לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ,
אִסְתַּלָּק מִנַּיְיהוּ וְלָא אִתְחֲזֵי.
עָלְמָא תִּנְיָינָא, עָלְמָא דְּאִיהוּ קָשִׁיר בְּהַהוּא עָלְמָא
עִלָּאָה, וְדָא הוּא גַּן עֵדֶן דְּי בְּאַרְעָא, דְּדָא הוּא
קָשִׁיר בְּעָלְמָא אַחֲרָא עִלָּאָה, וּמֵהַאי אִתְיְדַע וְאִשְׁתְּמוֹדַע
עָלְמָא אַחֲרָא.
עָלְמָא תְּלִיתָאָה, עָלְמָא עִלָּאָה טְמִירָא, גָּנִיז וְסָתִים,
דְּלֵית מַאן דְּיֵדַע לֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה סד) עַיִן
לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. וְכֹלָּא כְּגַוְונָא
עִלָּאָה, (קדמאה דאמינא ובקשוט) דִּכְתִיב, (בראשית ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
עָשָׂה אֶת הָאָדָם. (תא חֲזֵי וַדַּאי)
עַל דָּא כְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם וגו׳, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ. וְאִלֵּין אִינּוּן בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, וְאִלֵּין יָרְתִין
יְרוּתָא עִלָּאָה כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא אַזְהַר בְּאוֹרַיְיתָא,
(דברים יד) לֹא תִתְגּוֹדְדוּ וְלֹא תָשִׂימוּ קָרְחָה. דְּהָא לָא
אִתְאֲבִיד, וְהָא שְׁכִיחַ בְּעָלְמִין טָבִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין, לֶהֱוֹון
חַדָּן כַּד אִסְתַּלַק (צדיקא) מֵהַאי עָלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, אִלְמָלֵי לָא חָב אָדָם, לָא יִטְעַם טַעֲמָא דְּמוֹתָא בְּהַאי עָלְמָא, בְּזִמְנָא דְּעָיֵיל לְעָלְמִין אַחֲרָנִין. אֲבָל בְּגִין דְּחָב, טַעַם טַעֲמָא דְּמוֹתָא, עַד לָא יֵיעוּל לְאִינּוּן עָלְמִין, וְאִתְפַּשַּׁט רוּחָא מֵהַאי גּוּפָא, וְאַשְׁאַר לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְרוּחָא אִסְתַּחְיָא בְּנַהֲר דִּינוּר לְקַבְלָא עוֹנְשָׁא. וּלְבָתַר עַיְילָא לְגַן עֵדֶן דִּבְאַרְעָא, וְאִזְדַּמְנָא לֵיהּ מָאנָא אַחֲרָא דִּנְהוֹרָא, כְּהַאי פַּרְצוּפָא דְּגוּפָא דְּהַאי עָלְמָא מַמָּשׁ. וְאִתְלְבָּשׁ וְאִתְתָּקַן בֵּיהּ. וְתַמָּן הוּא מָדוֹרָא דִּילֵיהּ תָּדִיר. וְאִתְקְשַׁר בְּרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי בִּנְשִׁמְתָא. וְסָלִיק וְאִתְעַטָּר לְעֵילָּא לְעֵילָּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ וגו׳.

מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ אַמַאי. אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה, בְּגִין חַדְתּוּתֵי דְּסִיהֲרָא, דְּאִתְעַטָּרָא (עטרו׳) לְאַנְהָרָא מִן שִׁמְשָׁא בְּהַהוּא זִמְנָא. וְכֵן מִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ, מִדֵּי שַׁבָּת דָּא סִיהֲרָא. בְּשַׁבַּתּוֹ דָּא שִׁמְשָׁא. דִּנְהוֹרָא אַתְיָא לָהּ מִן תַּמָּן. וְעַל דָּא כֻּלָּא חַד מִלָּה. וְדָא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, בַּר לְחַיָּיבַיָּא דִּכְתִיב בְּהוּ מִיתָה לְכֻלְּהוּ עָלְמִין, כָּרֵת מִכֻּלְּהוּ עָלְמִין. וְאִשְׁתַּצְיָין מִכֻּלָּא, כַּד לָא עַיְילֵי בִּתְשׁוּבָה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּשָׁאֵילְנָא וְרַוּוחָנָא מִלִּין אִלֵּין, וְקָאִימְנָא עָלַיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִפַּרְשְׁתָּא דָּא אוֹלִיפְנָא רָזָא

דְּחָכְמְתָא, וְאִשְׁתְּמָעוּ מִנָּהּ רָזִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח בְּאוֹרַיְיתָא, וְאָמַר אַזִילוּ בָּאוֹרְחַי, אִשְׁתַּדְּלוּ בְּפוּלְחָנַי, וְהָא אֲנָא מְעַיֵּיל לְכוֹן לְעָלְמִין טָבִין, לְעָלְמִין עִלָּאִין. בְּנֵי נָשָׁא דְּלָא יַדְעֵי, לָא מְהֵימְנֵי, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אַזִילוּ אַלִּילוּ הַהוּא עָלְמָא טָבָא, הַהוּא עָלְמָא עִלָּאָה דְּכְסוּפָא. אִינּוּן אֲמָרֵי, אֵיךְ נֵיכוֹל לְאַלָּלָא לֵיהּ, וּלְמִנְדַּע כָּל הַאי. מַה כְּתִיב. עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב, אִשְׁתְּדָלוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְתֶחֱמוּן דְּהָא הִיא קַיְימָא קַמַּייכוּ, וּמִנָּהּ תִּנְדְּעוּן לֵיהּ. (במדבר יג) וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מַה הִיא וְגוֹ'. תֶּחֱמוּן מִנָּהּ הַהוּא עָלְמָא, דְּהָא יְרוּתָא דְּאַחֲסָנָא, דַּאֲנָא עָיֵיל לְכוּ בָּהּ. וְאֶת הָעָם הַיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ, אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּקַיְימָן שׁוּרִין שׁוּרִין בִּיקָרָא עִלָּאָה, בְּדַרְגִּין עִלָּאִין. הֶחָזָק הוּא הָרָפֶה, בָּהּ תֶּחֱמוּ אִי זָכוּ לְכָל הַאי כַּד אַתְקְפוּ עַל יְצִרְיהוֹן, וְתַבְּרוּ לֵיהּ, אִי לָא. אוֹ כַּד אַתְקְפוּ בְּאוֹרַיְיתָא, לְמִלְעֵי בָּהּ יְמָמָא וְלֵילְיָא. אוֹ אִי אַרְפּוּ יְדַייהוּ מִנָּהּ. וְזָכוּ לְכָל הַאי. הַמְעַט הוּא אִם רָב, אִי סַגְיִאין אִינּוּן דְּאִשְׁתַּדְּלוּ בְּפוּלְחָנִי, וְאַתְקִיפוּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּזָכוּ לְכָל הַאי אִי לָא.

(במדבר י"ג) וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׁמֵנָה הִיא אִם רָזָא. מִדְּאוֹרַיְיתָא תִּנְדְּעוּן מַה הָאָרֶץ. מַה הַהוּא עָלְמָא אִי אַסְגִּי טִיבוּ

עִלָּאָה לְיִתְבָּהָא, אוֹ אִי אַזְעִיר מִנֵּהּ כְּלוּם. הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם אַיִן, הֲאִית בָּהּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, אוֹ אִי צְרוֹרָא דְּחַיֵּי אִשְׁתְּכַח בְּגַוָּוהִי, אִם לָא.

(דף ק"ס ע"א)

(במדבר י"ג) וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב, בְּנֵי נָשָׁא סַלְקִין בְּגַוָּוהִי בַנֶּגֶב, בִּלְבָּא עַצְלָא, כְּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּמַגָּנָא, בִּנְגִיבוּ, דְּחָשִׁיב דְּלֵית בָּהּ אֲגָר, חָמֵי דְּהָא עוּתָרָא דְּהַאי עָלְמָא אָבִיד בְּגִינָהּ, חָשִׁיב דְּכֹלָּא הוּא. בַּנֶּגֶב: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ח) חָרְבוּ הַמַּיִם, וּמִתַּרְגְּמִינָן נְגִיבוּ.

לְבָתַר וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן, עַד דְּאָתֵי לְאִתְחַבְּרָא בָּהּ, קָאֲרֵי וְשָׁאנֵי בָּהּ. (במדבר י"ג) וְשָׁם אֲחִימָן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי, תַּמָּן חָמֵי פְּלִיגָן סַגִּיאִין, טָמֵא וְטָהוֹר, אָסוּר וּמוּתָּר, (נ"א כָּשֵׁר וּפָסוּל) עוֹנָשִׁין וְאַגָּרִין. אִלֵּין אִינּוּן אָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּקִדּוּקֵי אוֹרַיְיתָא. יְלִידֵי הָעֲנָק, דְּאִתְיְלִידוּ מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה.

וְחֶבְרוֹן שֶׁבַע שָׁנִים נִבְנְתָה, אִלֵּין אִינּוּן שִׁבְעִין אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא, שִׁבְעִין פָּנִים אִית לָהּ, לְכָל סִטְרָא עַשְׂרָה. וְחֶבְרוֹן, דָּא אוֹרַיְיתָא, מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ אִקְרֵי חָבֵר. לְפָנֵי צוֹעַן מִצְרַיִם, תָּנֵינָן אוֹרַיְיתָא אִית לָקָבֵל אוֹרַיְיתָא. וְהַיְינוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְהַאי

(מַלְכוּת) חֶבְרוֹן. מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב נַפְקַת. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי ז) אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. וְהַאי נִבְנְתָה שִׁבַּע שְׁנִין, דְּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי בַּת שֶׁבַע. לִפְנֵי צֹעַן מִצְרָיִם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכָּל חָכְמַת מִצְרָיִם.

(במדבר י"ג) וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכּוֹל, אִלֵּין אִינּוּן מִלֵּי אַגָּדָה, דְּרָשָׁה, דְּתַלְיָין מִסִּטְרָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוֹרָה וְגוֹ', אוֹלְפִין מִתַּמָּן רָאשֵׁי פִּרְקִין, רָאשֵׁי מִלִּין, אִינּוּן דִּבְנֵי מְהֵימְנוּתָא, חַדָּאן בְּמִלִּין, וּמִתְבָּרְכָן מִלִּין בְּגַוְייהוּ, וּמִסְתַּכְּלָן שְׁרָשָׁא חַד וְעִקָּרָא חַד, וְלָא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ פִּרוּדָא. אִינּוּן דְּלָא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, וְלָא אוֹלְפֵי אוֹרַיְיתָא לְשָׁמָהּ, שַׁוְיָן לֵיהּ לְמְהֵימְנוּתָא בְּפִרוּדָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּשָּׂאוּהוּ בַּמּוֹט בִּשְׁנַיִם, בְּפִרוּדָא. מַהוּ בַּמּוֹט. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קכא) אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ. וּמִן הָרִמּוֹנִים וּמִן הַתְּאֵנִים, כֻּלָּא שָׁוִין לְהָנֵי מִילֵי לְסִטְרָא אַחֲרָא, לְסִטְרָא דִּמְינָאֵי, לְסִטְרָא דִּפְרוּדָא.

הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר הָאָרֶץ. וַיָּשֻׁבוּ, תַּייבִין לְסִטְרָא בִּישָׁא, וְתַייבִין מֵאָרְחָא דְּקִשׁוֹט. אֲמַרִי, מַאי אִכְפַּת לָן. עַד יוֹמָא לָא חֲמִינָא טַב לְעָלְמָא, אַעְמַלְנָא בָּהּ, בֵּיתָא רֵיקָם. יָתִיבְנָא בִּקְלָנָא דְּעַמָּא, וּלְהַהוּא עָלְמָא מַאן יְזַכֵּי וּמַאן יֵיעוֹל לְגַוּוֹיהּ, טַב לָן דְּלָא

אַטְרַחְנָא כּוּלֵי הַאי. (במדבר י"ג) וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגוֹ', הָא אַעְמַלְנָא וְלָאֵינָא, בְּגִין לְמִנְדַּע חוּלָקָא דְּהַהוּא עָלְמָא. וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִיא, טַב הוּא הַהוּא עָלְמָא עִלָּאָה,

כְּמָה דְּיָדַעְנָא בְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל מַאן יָכִיל לְמִזְכֵּי בֵּיהּ.

(במדבר י"ג) אֲפֵס כִּי עַז הָעָם, תַּקִּיף הוּא, דְּלָא יַחֲשִׁיב כָּל עָלְמָא כְּלָל, בְּגִין דְּיֵהָא לֵיהּ עוּתָרָא סַגִּיא לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ, מַאן הוּא דְּיִזְכֵּי בָּהּ. וַדַּאי אֲפֵס כִּי עַז הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּאָרֶץ, מַאן דְּבָעֵי לְמִזְכֵּי בָּהּ, בָּעֵי לְמֶהֱוֵי תַּקִּיף בְּעוּתָרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי יח) וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוּת. וְהֶעָרִים גְּדוֹלוֹת בְּצוּרוֹת. בָּתִּין מַלְיָין כָּל טוּבָא, דְּלָא יַחְסְרוּן מִכְּלָא. וְעִם כָּל דָּא וְגַם יְלִידֵי הָעֲנָק רָאִינוּ שָׁם, בָּעֵי גּוּפָא תַּקִּיף, גִּיבּוֹר כַּאֲרִי. (דְּאִשְׁתְּכַח תַּמָּן תְּדִירָא) בְּגִין דְּהִיא מַתֶּשֶׁת חֵילֵיהּ דְּבַר נָשׁ לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּהַהוּא אִיסּוּר וְהֶתֵּר, טָמֵא וְטָהוֹר, כָּשֵׁר וּפָסוּל. מַאן יֵיכוּל לְזַכָּאָה בָּהּ. וְעוֹד, (במדבר י"ג) עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. אִי יֵימָא בַּר נָשׁ, דְּאַפִּילוּ בְּכָל דָּא יְזֵכִּי. עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, הָא יְצָרָא בִּישָׁא, קַטֵּיגוֹרָא, מְקַטְרְגָא דְּבַר נָשׁ, דְּיִשְׁתְּכַח תְּדִיר בְּגוּפָא. וְהַחִתִּי וְהָאֱמוֹרִי וְגוֹ', כַּמָּה מְקַטְרְגֵי מִשְׁתַּכְחֵי תַּמָּן. דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵיעַל בְּהַהוּא עָלְמָא כְּלָל, מַאן יְזֵכֵּי לֵיהּ, וּמַאן יֵיעוּל בְּגַוֵּיהּ, בְּמִלִּין אִלֵּין, (במדבר לב) וַיָּנִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאַפִּיקוּ

שׁוּם בִּישׁ עָלָהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיּוֹצִיאוּ אֶת דִּבַּת הָאָרֶץ. אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא מַאי קָא אָמְרִי, אִם חָפֵץ בָּנוּ יְיָ וּנְתָנָה לָנוּ. כֵּיוָן דְּיִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא בָּעֵי מִנָּן אֶלָּא לְבָא, וְיִסְתַּמְרוּן הַהוּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ.

אֲבָל, (דף ק"ס ע"ב) (במדבר י"ד) אַךְ בַּיְיָ אַל תִּמְרוֹדוּ, בָּעֵי דְּלָא יִמְרְדוּן בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאוֹרַיְיתָא לָא בָּעֵי עוּתָרָא, וְלָא מָאנֵי דְּכַסְפָּא וְדַהֲבָא. וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ, דְּהָא גּוּפָא תְּבִירָא, אִי יִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, יִשְׁכַּח אַסְוָותָא בְּכֹלָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ג) רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. וּכְתִיב (משלי ד) וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא. וְכָל אִינּוּן מְקַטְרְגֵי, אִינּוּן מַכְרָזָאן וְאָמְרִי, פַּנּוּ אֲתָר לְפִלְנְיָיא עַבְדָּא דְּמַלְכָּא.

בְּגִין כַּךְ אַל תִּירְאוּ, כִּי לַחְמֵנוּ הֵם, אִינּוּן בְּגַרְמַיְיהוּ מְזַמְּנָן מְזוֹנֵי בְּכָל יוֹמָא לְאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלכים א יז) וְאֶת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכְּלֶךָ. וּכְתִיב (מלכים א יז) וְהָעוֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר. סָר צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם. מַאן צִלָּם. דָּא תּוּקְפָּא דְּדִינָא קַשְׁיָא. מַאי טַעֲמָא אַעְדֵּי. מִשּׁוּם דְּיָיְ אִתָּנוּ אַל תִּירָאוּם. כֹּלָּא אַעְדִּיאוּ בְּגִין אוֹרַיְיתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן

דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, דְּהָא מִתְקַשְּׁרֵי בִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמָּשׁ. וְאִקְרוֹן אַחִים וְרֵעִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם בָּךְ.

(במדבר י"ג) וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכּוֹל וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא אָמַר, כָּרְתוּ הַהוּא אֶשְׁכּוֹל, אָתוּ לְסַלְקָא לֵיהּ לָא יָכִילוּ. אָתוּ לְנַטְלָא לֵיהּ, לָא יָכִילוּ. אָתוּ כֻּלֵּב וִיהוֹשֻׁעַ, נַטְלוּ לֵיהּ, וּסְלִיקוּ לֵיהּ, וְאִזְדַּקַּף עַל יְדַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּשָּׂאוּהוּ בַּמּוֹט בִּשְׁנָיִם. בִּשְׁנַיִם בְּאִינּוּן שְׁנַיִם יְחִידָן. זְמוֹרָה מַאי קָא בָּעָאן. אֶלָּא אֶשְׁכּוֹל הָוָה תַּלְיָיא בֵּיהּ, וּבְעוֹד דְּהָוָה מִתְחַבָּר בְּאַתְרֵיהּ, אִקְרֵי זְמוֹרָה. לְבָתַר קַרְיֵיהּ מוֹט, דִּכְתִיב וַיִּשָּׂאוּהוּ בַּמּוֹט. הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע. הַהוּא דְּכָרְתוּ.

מִכָּאן יְדָעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, דְּאִינּוּן אִתְחַזְיָין לְמֵיעַל לְאַרְעָא, וּלְמֶהֱוֵי לוֹן בָּהּ חֶלָק וְאַחֲסָנָא. עַד דַּהֲווֹ אַתְיָין אַמְלְכוּ עֲלַיְיהוּ כֻּלְּהוּ, קָאִים כָּלֵב בְּאִיבָּא, אָמַר אִיבָּא אִיבָּא, אִי בְּגִינָךְ אֲנָן מִתְקַטְלִין, מַה אֲנָן בְּחוּלָקָךְ. מִיַּד קָלִיל גַּרְמֵיהּ. וְיָהֲבוּ לוֹן.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לָא יְהַבוּ לְאָחֳרִי, דְּהָא כְּתִיב וַיִּשָּׂאֻהוּ בַּמּוֹט, וּכְתִיב בִּשְׁנָיִם, וּבְכֻלְּהוּ לָא הֲווֹ שְׁנַיִם כְּוָותַיְיהוּ. וּמִכָּאן אוֹלִיף יְהוֹשֻׁעַ לְבָתַר, דִּכְתִיב, (יהושע ב) וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים.

וְהָנֵי שְׁנַיִם הָא אוּקְמוּהָ קַדְמָאֵי. וְכַד מָטוּ לְגַבַּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, יָהֲבוּ לוֹן, וְאִינּוּן אִשְׁתָּאֲרוּ, וְעַבְדוּ גַּרְמַייהוּ שִׁירַיִים.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כַּד הֲווֹ מָטָאן לְגַבַּייהוּ דְּאִינּוּן עַנָקִים, הֲווֹ שַׁוְויָין הַהוּא חוּטְרָא דְּמֹשֶׁה קַמַּייהוּ, וְאִשְׁתְּזִיבוּ. וּמְנָלָן דְּהַהוּא חוּטְרָא יָהִיב לוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עַלוּ זֶה בַּנֶּגֶב. כְּתִיב הָכָא עֲלוּ זֶה, וּכְתִיב הָתָם (שמות ד) וְאֶת הַמַּטֶּה הַזֶּה וְגוֹ', וּבְגִינֵיהּ אִשְׁתְּזִיבוּ. דְּאִי תֵּימָא הָנֵי עֲנָקַיָּיא שַׁבְקִי לוֹן. אֶלָּא אָתוּ לְנַסְּבָא לוֹן, וַהֲווֹ שַׁוְויָין לְקַמַּייהוּ הַהוּא חוּטְרָא, וּמִשְׁתֵּזְבִי (ס"א ומשתמטי) מִקַּמַּייהוּ. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, מָסוֹרֶת שְׁמָא קַדִּישָׁא מָסַר לוֹן מֹשֶׁה, וּבְגִינֵיהּ אִשְׁתְּזִיבוּ מִנַּייהוּ.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, תִּלַת שְׁמָהָן אִקְרוּן, נְפִילִים. עֲנָקִים. רְפָאִים. וְכֻלְּהוּ אוֹרְכֵי יוֹמֵי. נְפִילִין אִקְרוּן בְּקַדְמִיתָא, לְבָתַר כַּד אִתְחַבְּרוּן בִּבְנַת בְּנֵי נָשָׁא, וְאוֹלִידוּ מִנַּייהוּ, אִקְרוּן עֲנָקִים. לְבָתַר דַּהֲווֹ אָזְלֵי וְשָׁטָאן בְּהַאי עָלְמָא, וּמִתְרַפְיָין מֵהַהוּא דִּלְעֵילָּא, אִקְרוּן רְפָאִים. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (איוב כו) הָרְפָאִים יְחוֹלָלוּ, (דברים ב) רְפָאִים יֵחָשְׁבוּ אַף הֵם כַּעֲנָקִים. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא, בְּגִין דַּעֲנָקִים אָתוּ מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, וְאִתְיְאֲשׁוּ יַתִּיר בְּאַרְעָא. כְּגַוְונָא דָּא רְפָאִים, וּמִנַּייהוּ

נַפְקֵי, וַהֲווּ אוֹרְכֵי יוֹמֵי. וְכַד מִתְחַלְּשֵׁי אִתְחַלָּשׁ פַּלְגוּת גּוּפָא, וּפַלְגוּת קָאִים. כֵּיוָן דְּפַלְגוּת גּוּפָא הָוָה מִית, הֲווּ נַסְבֵי עִשְׂבָּא מֵעִשְׂבֵי בָּרָא וְשַׁדְיָין לְפוּמַיְיהוּ, וּמִיתוּ. וּבְגִין דְּאִינּוּן בָּעָאן לְקָטְלָא גַּרְמַיְיהוּ, אִקְרוּן רְפָאִים. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, שַׁדְיָין גַּרְמַיְיהוּ בִּימָּא רַבָּא, וְטַבְעָן וּמִתְיָן. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב כו) הָרְפָאִים יְחוֹלָלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשׁוֹכְנֵיהֶם.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, אִלְמָלֵא הֲווּ עַיְילִין יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, בְּסִימָנָא (נ"א בְּאוּמָנָא) (דף קס"א ע"א) דִּלִישָׁנָא בִּישָׁא, לָא הָוָה קָאִים עָלְמָא רִגְעָא חַד. מַאן אוּמָנָא דִּלִישָׁנָא בִּישָׁא, נָחָשׁ. וְרָזָא דְּמִלָּה, מִדְּאָתָא נָחָשׁ עַל חַוָּה אַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְעַל כֻּלָּא מָחַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר מִן לִישָׁנָא בִּישָׁא. בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים יב) אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשׁוֹנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה עָבֵד הַהוּא לִישָׁנָא בִּישָׁא, גָּזַר עַל אֲבְהָתָנָא דְּלָא יֵיעוֹל לְאַרְעָא וּמִיתוּ אִינּוּן דְּאָמְרוּ. וְאִתְגְּזַר בְּכְיָה לְדָרֵי דָּרִין. (כָּל שֶׁכֵּן הָכָא דְּאַפִּיקוּ לִישָׁנָא בִּישָׁא עַל כֻּלָּא) כְּבֵיכוֹל כֵּיוָן דְּאַפִּיקוּ עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא, כְּאִילּוּ אַפִּיקוּ עָלַיְיהוּ. בְּגִין כַּךְ קַנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דָּא, (כְּלוֹמַר קַנֵּי לִשְׁמֵיהּ) וְקָאִימוּ יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ לְאִשְׁתְּצָאָה מֵעָלְמָא, אִלְמָלֵא בָּעוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה.

(במדבר י"ג) וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מַאי שְׁנָא הָכָא וַיְסַפְּרוּ, וְלָא כְּתִיב וַיַּגִּידוּ, אוֹ וַיֹּאמְרוּ. אֶלָּא כָּל חַד אוֹלִיף מִלָּה בִּלְחוֹדוֹי. וַיַּגִּידוּ, בְּכָל אֲתָר רָמֵז קָא רָמִיז בְּחָכְמְתָא, וְהָא אִתְּמַר. וַיֹּאמֶר, אֲמִירָה בְּעָלְמָא. וַיֹּאמְרוּ, הֲרָהוּרָא דְּלִבָּא. וַיֹּאמְרוּ, תַּפְקִידְתָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּכַמָּה אֲתָר. וַיְסַפְּרוּ, פְּרִישׁוּתָא דְּמִלָּה בְּכָל אֲתָר.

בָּאנוּ אֶל הָאָרֶץ, הֲלַכְנוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בָּאנוּ, עָאלָנָא לְתַמָּן לְהַהִיא אַרְעָא דַּהֲוֵית מְשַׁבַּח בְּכָל יוֹמָא, וַהֲוֵית אָמְרַת דְּלֵית דְּכְוָותָהּ. וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִיא. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, מַאן דְּבָעֵי לְמֵימַר כְּדִיבָּא, אָמַר מִלָּה דְּקִשׁוֹט בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּיֵהֶמְנוּ לֵיהּ כְּדִבּוֹי.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, (אֶלָּא) הָכִי אָמְרוּ, עָאלָנָא לְהַהִיא אַרְעָא דַּהֲוֵית מְשַׁבַּח לָהּ כָּל יוֹמָא וְאָמְרַת דְּלֵית דְּכְוָותָהּ, (וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִיא), וְאַרְמַת שְׁבָחָא עַל כֻּלָּא. וְלָאו הָכִי, דְּהָא זֶה פִּרְיָהּ, אַתְּכְלָא חַד מֵאִינּוּן זְעִירִין קַטְפוּ. אָמְרוּ, אִי לְדָא אַחֲסִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְסַבְלוּ כָּל אִינּוּן עַקְתִּין וְלֵיאוּתִין, הָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אִית אַתְּכְלִין וְאִיבִין דְּאַרְעָא יַתִּיר, עַל חַד תְּרֵין.

(במדבר י"ג) אֶפֶס כִּי עַז הָעָם, אוֹרְחֵיהּ דְּעָלְמָא דְּאִינּוּן גִּבָּרִין מַגִּיחֵי קְרָבָא יַתְבִין לְבַר, לְאִסְתַּמְּרָא אָרְחִין. וְהָכָא

אֲפִילוּ אִינּוּן בְּנֵי מָתָא, תַּקִּיפִין גִּבּוֹרִין. וְהֲעָרִים בְּצוּרוֹת, דְּאֲפִילוּ כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא יִתְכַּנְּשׁוּ עֲלַיְיהוּ. לָא יַעַבְדוּן בְּהוּ פְּגִימוּתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כָּל מַה דְּאָמְרִי, בִּלִישָׁנָא בִּישָׁא אָמְרוּ, וְקַשְׁיָא מִכֻּלְּהוּ, דִּכְתִיב עַמָּלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. לְבַר נָשׁ דִּנְשָׁכֵיהּ חִוְיָא, כַּד בָּעָאן לְאַגְזָמָא לֵיהּ, אַמְרֵי הָא חִוְיָא הָכָא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, וַדַּאי דָּא קַשְׁיָא מִכָּל מַה דְּאָמְרִי, כְּלוֹמַר, הַהוּא דְּאַגָּח קְרָבָא בְּכֹלָּא, הָא הָכָא זַמִּין. וּבְאָן אֲתָר. בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, דְּהָא הוּא אֲתָר לְאַעְלָאָה בֵּיהּ. מַיָּד וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם. קְבִיעוּ בְּכְיָה לַדּוֹרוֹת, לְעָלְמִין, בְּהַהוּא לֵילְיָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, עֵיטָא נָסִיבוּ עַל כֹּלָּא, לְאַפָּקָא שׁוּם בִּישׁ. מַאי עַל כֹּלָּא. עַל אַרְעָא, וְעַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, עַל אַרְעָא תִּינַח. עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַיִן. אָמַר לֵיהּ מַשְׁמַע דִּכְתִיב, אֶפֶס כִּי עַז הָעָם. מַאן יָכִיל בְּהוּ. כִּי עַז הָעָם דַּייְקָא. וּכְתִיב עַמָּלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, כְּדֵין גָּרְמוּ כָּל הַאי, כְּמָה דְּאִתְמַר. וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשֵׁיצָאָה לוֹן מִן עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו וְגוֹ׳.

(במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ יְיָ. רִבִּי אַחָא וְרִבִּי יוֹסֵי אַמְרֵי,

זַכָּאי אִינּוּן יִשְׂרָאֵל מֵעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וְאִתְכְּנֵי בְּהוּ, וְאִתְפָּאַר בְּהוּ, דְּהָא עָלְמָא לָא אִבְרֵי אֶלָּא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּחַד בְּחַד אִתְקַשְּׁרָן. וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּהַאי עָלְמָא, אִינּוּן קִיּוּמָא דִּילֵיהּ, וְקִיּוּמָא דְּכָל שְׁאַר עַמִּין, אֵימָתַי בְּזִמַּן דְּעַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא, אַתְקִין לֵיהּ כְּגַוְונָא עִלָּאָה (יַקִּירָא), וְיָהַב לֵיהּ חֵילֵיהּ וְתוּקְפֵּיהּ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּגוּפָא, דְּתַמָּן שַׁרְיָא לְבָא. דְּהוּא (מְזוֹנָא) תּוּקְפָּא דְּכָל גּוּפָא, וּמִתַּמָּן אִתְּזָן כָּל גּוּפָא. (וְכָל אִינּוּן שַׁיְיפֵי דְּגוּפָא מִתַּמָּן אִתְּזָנוּ) וְהָא לְבָא אָחִיד (דף קס"א ע"ב) וְאִתְקַף בַּאֲתָר עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא. דְּאִיהוּ מוֹחָא דְּרֵישָׁא, דְּשָׁארֵי לְעֵילָּא (וְאָחִיד בֵּיהּ), וְדָא אִתְקְשַׁר בְּדָא.

וּבְגַוְונָא דְּדָא, אַתְקִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא. וְעַבַד (לֵיהּ) חַד גּוּפָא, וְאַתְקִין שַׁיְיפֵי דְּגוּפָא סַחֲרָנֵיהּ דִּלְבָא, וְלִבָּא שָׁארֵי בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָל גּוּפָא. וְכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין אִתְּזָנוּ מֵהַהוּא לְבָא, דְּהוּא תּוּקְפָּא דְּכוּלָּא, וְכוּלָּא בֵּיהּ תַּלְיָין. וְהַהוּא לְבָא, אִתְקְשַׁר וְאִתְאַחַד בְּמוֹחָא עִלָּאָה דְּשַׁרְיָא לְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, אַשְׁרָא (ס"א

(אסדר) לְיַמָּא דְּאוֹקְיָנוּס דְּאַסְחַר כָּל יִשּׁוּבָא דְּעָלְמָא. וְיִשּׁוּבָא דְּכָל שִׁבְעִין אוּמִין כֻּלָּא אַסְחַר לִירוּשָׁלַם. וִירוּשָׁלַם בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָל יִשּׁוּבָא שַׁרְיָא. וְהִיא אַסְחָרָא לְהַר הַבַּיִת. וְהַר הַבַּיִת אַסְחַר לַעֲזָרוֹת דְּיִשְׂרָאֵל. וְאִינּוּן עֲזָרוֹת סָחֲרָן לְלִשְׁכַּת הַגָּזִית, דְּתַמָּן סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה יַתְבִין. וְתָנֵינָן, לֵית יְשִׁיבָה בַּעֲזָרָה, אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִד בִּלְחוֹדַיְיהוּ.

וְלִשְׁכַּת הַגָּזִית אַסְחַר לַמִּזְבֵּחַ. וְהַמִּזְבֵּחַ אַסְחַר לְבֵית הָאוּלָם. וְהָאוּלָם לְהֵיכָל. וְהֵיכָל לְבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, דְּתַמָּן שְׁכִינָה שַׁרְיָא, וְכַפֹּרֶת וּכְרוּבִים וַאֲרוֹן. וְהָכָא הוּא לְבָא, דְּכָל אַרְעָא וְעָלְמָא. וּמֵהָכָא אִתְּזָנוּ כָּל אִינּוּן אַתְרֵי דְּיִשּׁוּבָא, דְּאִינּוּן שַׁיְיפֵי דְּגוּפָא. וְלִבָּא דָּא אִתְּזָן מִמּוֹחָא דְּרֵישָׁא, וְאִתְאַחִיד דָּא בְּדָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו) מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ. כְּגַוְונָא דָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְאִיהוּ בְּרָזָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, בְּרָזָא יַקִּירָא סְתִימָאָה.

יַמָּא עִלָּאָה לָקְבֵיל דָּא. דְּאִית יַמָּא לְעֵילָּא מִן יַמָּא, וְיַמָּא מִן יַמָּא. תָּא חֲזֵי, נְהַר דִּינוּר אַסְחַר לְכַמָּה מַשְׁרְיָין. מְקָבְלֵיהּ שִׁבְעִין סְטָרִין, גְּלִיפִין מִשְּׁבָעָה דְּלִיקִין, וְאִינּוּן סָחֲרָן, לְאִינּוּן שַׁמָּשֵׁי דְּלִגּוֹ מִנַּיְיהוּ. וְאִינּוּן סָחֲרִין לְאַרְבַּע רְתִיכִין. וְאִינּוּן סָחֲרָן לְהַהִיא קַרְתָּא דְּקַדִּישָׁא דְּרְבִיעָא עֲלַיְיהוּ.

וְתָאנָא, תַּמָּן עֲזָרוֹת לְגוֹ מֵעֲזָרוֹת. וְלִית יְשִׁיבָה בַּעֲזָרָה דְּתַמָּן, אֶלָּא לְמַלְכֵּיהוֹן דְּבֵית דָּוִד בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְתַמָּן מִשְׁתַּכְחֵי וְיַתְבֵי. וְסַהֲדָרֵי גְּדוֹלָה, מִשְׁתַּכְחֵי תַּמָּן בִּלְשְׁכַּת הַגָּזִית. וְהַהוּא בֵּי דִינָא עָלַיְיהוּ, דְּמְשַׁמֵּשׁ לַאֲתָר דְּמְשַׁמֵּשׁ. וְדִינָא אִתְיְהִיב מִתַּמָּן, לְקַדִּישִׁין עֶלְיוֹנִין, עַד דְּמָטָא לַאֲתָר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, דְּבֵיהּ כֻּלָּא, וְתַמָּן הוּא לְבָא שַׁרְיָיא, וְדָא אִתְּזָן מִן מוֹחָא דְּלְעֵילָּא, וְאִתְאַחִיד דָּא בְּדָא.

כְּגַוְונָא דָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְאִיהוּ בְּרָזָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, בְּרָזָא יַקִּירָא סְתִימָאָה. עַד דְּאִשְׁתְּכַח, דְּכֻלָּא אִתְּזָן מִמּוֹחָא עִלָּאָה, סְתִימָאָה דְּכֻלָּא. וְכַד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי, כֻּלָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא וְדָא בְּדָא.

תָּא חֲזֵי, כַּד אַנְהִיר עַתִּיקָא סְתִימָא בְּמוֹחָא, וּמוֹחָא אַנְהִיר לְלִבָּא, בְּדֶרֶךְ נֹעַם יְיָ. וְהָא אוֹקִימְנָא, וְדָא הוּא כֹּחַ יְיָ. הַהוּא חֵילָא דְּאָתֵי מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. יִגְדַּל נָא, דְּיִתְרְבֵּי וְיִסְגֵּי לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְיִתְנַגִּיד וְיִתְמְשַׁךְ לְתַתָּא. כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ. לֵאמֹר, לְמֵילַךְ מֵהָכָא כָּל דָּרִין בַּתְרָאִין, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. לֵאמֹר, לְמֵימַר לְדָא בְּשַׁעֲתָא דְּעַקְתָּא. לְמֵימַר דָּא, בְּשַׁעֲתָא דִּרְוָוחָא. וּמַאי הוּא. יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וְגוֹ׳, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֱמֶת אֲמַאי סָלִיק מִכָּאן. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אִינּוּן גָּרְמוּ לֵיהּ דְּאִסְתָּלִיק מִכָּאן, דְּהָא בְּשִׁקְרוּ דִּבְּרוּ גַּרְמַיְיהוּ בְּהַהוּא מִדָּה דְּבַר נָשׁ מוֹדֵד בָּהּ, מוֹדְדִין לֵיהּ. וְכֵן שְׁאַר אָחֳרֵי אִסְתָּלָקוּ, דְּלָא יָכִיל מֹשֶׁה לְמֵימְרִינְהוּ, בְּגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ. סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶיךָ, כִּדְבָרֶיךָ מַמָּשׁ, וְהָא אַתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא, וְהָא אִתְּמַר. (אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר)

דָּא עִם דָּא, מַה דְּלָא הֲווֹ יְכִלִין לְמַלְלָא מִקַּדְמַת דְּנָא. נַפְקוּ מֵהַהִיא פִּתְחָא, וְיָתְבוּ בְּגִנְתָּא תְּחוֹת אִילָנִין. אָמְרוּ דָּא לְדָא, כִּיוָן דַּאֲנָן הָכָא, וְחָמֵינָן כָּל דָּא, אִי נְמוּת הָכָא, וַדַּאי נֵיעוּל לְעָלְמָא דְּאָתֵי. יָתְבוּ. שֵׁינְתָּא נַפְלַת עֲלַיְיהוּ. וְדַמְכוּ. אַדְהָכִי, הָא הַהוּא מְמָנָא אָתָא, (דף קס"ב ע"א) **וְאַתְעַר לוֹן, אָמַר לוֹן, קוּמוּ פּוּקוּ לְגוֹ פַּרְדֵּס דְּאַבְרָא. נַפְקוּ, חָמוּ לְאִלֵּין מָארֵי מִקְרָא, דַּהֲווּ אָמְרֵי בְּהַהוּא קְרָא,** (במדבר י"ד) **בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ, הָא בַּאֲתָר אַחֲרָא לָא. וְשָׁם יָמוּתוּ, הָא בַּאֲתָר אַחֲרָא לָא, וְדָא בְּגוּפִין, אֲבָל בְּנִשְׁמָתִין לָא, כְּגַוְונָא דִּבְנֵי גִנְתָּא.**

אָמַר לוֹן הַהוּא מְמָנָא, פּוּקוּ. נַפְקוּ בַּהֲדֵיהּ, אָמַר לוֹן, שְׁמַעְתּוּן מִדֵּי לְגוֹ הַהוּא דַּרְגָּא. אָמְרוּ, שְׁמַעְנָא דְּהָא חַד קָלָא הֲוָה אָמַר, מַאן דְּפָסַק, יִתְפְּסַק. מַאן דְּקָצַר, יִתְקַצַּר. מַאן דְּקָצַר, יִתְאָרֵךְ. אָמַר לוֹן, יְדַעְתּוּן מַאי הַאי.

אָמְרוּ, לָא. אָמַר לוֹן, חֲמִיתוּן הַהוּא נְשְׁרָא רַבְרְבָא, וְהַהוּא יְנוֹקָא דְּקָא מְלַקֵּט עֲשָׂבִין, רִבִּי אִילְאִי דְּנְצִיבִין הֲוָה. הוּא וּבְרֵיהּ, וּמָטָא הָכָא, וְחָמָא הוּא וְינוֹקָא בְּרֵיהּ מְעַרְתָּא דָּא, כֵּיוָן דְּעָאלוּ לְגוֹ חָשׁוּךְ, לָא יָכִילוּ לְמִסְבַּל, וּמִיתוּ.

וְהַהוּא יְנוֹקָא בְּרֵיהּ, קַיְימָא בְּכָל יוֹמָא קָמֵיהּ דְּבַצַלְאֵל, בְּשַׁעֲתָא דְּנָחִית מִמְּתִיבְתָּא עִלָּאָה, וְאָמַר קָמֵיהּ תְּלַת מִלִּין, עַד לָא יִפְתַּח בְּצַלְאֵל בְּרָזִין סְתִימִין דְּחָכְמְתָא, דְּכָל מִלּוֹי רָזִין סְתִימִין אִינּוּן, (ישעיה סד) דְּעַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ. הַאי (מאן) דְּאָמַר, מַאן דְּפָסַק יִתְפְּסַק. מַאן דְּפָסַק מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, עַל מִלִּין בְּטֵלִין, יִתְפַּסְקוּן חָיּוֹהִי מֵהַאי עָלְמָא, וְדִינֵיהּ קַיְימָא בְּהַהוּא עָלְמָא. מַאן דְּקָצַר יִתְקַצַּר, מַאן דְּקָצַר אָמֵן, וְלָא מַאֲרִיךְ בֵּיהּ גּוֹ נַיְיחָא, יִתְקְצַר מֵחַיִּין דְּהַאי עָלְמָא. מַאן דְּקָצַר יִתְאָרַךְ, מַאן דְּאָמַר אֶחָד, אִצְטְרִיךְ לְחַטְפָא אָלֶף, וּלְקַצְרָא קְרִיאָה דִּילֵהּ, וְלָא יְעַכֵּב בְּהַאי אָת כְּלָל. וּמַאן דְּעָבִיד דָּא, יִתְאָרְכוּן חַיָּיו.

אָמְרוּ לֵיהּ, תּוּ אָמַר, תְּרֵין אִינּוּן, וַחֲדָא אִשְׁתְּתַף בְּהוּ, וְאִינּוּן תְּלָתָא. וְכַד הֲווֹ תְּלָתָא, אִינּוּן חַד. אָמַר לוֹן, אִלֵּין תְּרֵין שְׁמָהָן דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן יְיָ יְיָ. אֱלֹהֵינוּ אִשְׁתְּתַף בְּהוּ, וְאִיהוּ חוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא, אֱמֶת.

וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא אִינּוּן חַד בְּיִחוּדָא חֲדָא.
תּוּ אָמַר, תְּרֵין אִינּוּן וְחַד אִתְהַדָּר. כַּד שַׁלִּיט. טָאס עַל
גַּדְפֵּי רוּחָא, וְשָׁאט בְּמָאתָן אֶלֶף, וְאִתְטָמַר. אָמַר לוֹן,
אִלֵּין תְּרֵין כְּרוּבִים, דְּהַוָה רָכִיב בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּמִן יוֹמָא דְּאַגְנִיז יוֹסֵף מֵאֲחוּי, אַגְנִיז אִיהוּ (ס"א חַד),
וְאִשְׁתְּאַר חַד לְגַבֵּי בִּנְיָמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יח)
וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף וַיֵּדָא עַל כַּנְפֵי רוּחַ. וְאַגְנִיז בְּמָאתָן
אֶלֶף עָלְמִין וְאִתְטָמַר, הַהוּא דְּרָכִיב עָלֵיהּ, דְּאִינּוּן מָאתָן
אֶלֶף גְּנִיזִין, אִינּוּן דִּילֵיהּ, בְּרִיךְ הוּא.
פּוּקוּ מֵהָכָא, זַכָּאִין אַתּוּן, נַפְקוּ, יָהַב לוֹן הַהוּא מִמָּנָא
וַורְדָא (אַחֲרָא) חֲדָא וְנַפְקוּ. כַּד נַפְקוּ אַסְתִּים פּוּם
מְעַרְתָּא, וְלָא אִתְחֲזֵי כְּלָל. חָמוּ הַהוּא נִשְׁרָא, דְּהַוָה נָחִית
מֵהַהוּא אִילָנָא, וְעָאל גּוֹ מְעַרְתָּא אַחֲרָא. אַרְחוּ אִינּוּן
בְּהַהוּא וַורְדָא, וְעָאלוּ תַּמָּן, אַשְׁכָּחוּ הַהוּא נִשְׁרָא אַפּוּם
מְעַרְתָּא, אָמַר לוֹן עוּלוּ זַכָּאֵי קִשׁוֹט חַבְרִין, דְּהָא לָא
חֲמֵינָא חֶדְוָה דְּחַבְרוּתָא, מִן יוֹמָא דַּאֲנָא הָכָא, אֶלָּא בְּכוּ.
עָאלוּ מָאטוּ לַפַּרְדֵּס אַחֲרָא, וְהַהוּא נִשְׁרָא בַּהֲדַיְיהוּ, כַּד
מָטוּ לְגַבֵּי אִינּוּן מָאתָן דְּמִשְׁנָה, אִתְהַדַּר הַהוּא
נִשְׁרָא בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם, בִּלְבוּשׁ יְקָר, מְנַהֲרָא כְּוָותַיְיהוּ,
וְיָתִיב עִמְּהוֹן כַּחֲדָא, אָמַר לְאִינּוּן דְּיִתְבֵי, הָבוּ יְקָר
לְמָארֵי מַתְנִיתָא דְּאָתוּ הָכָא, דְּהָא מָארֵיהוֹן אַחֲמֵי לוֹן

פִּלְיָאן רַבְרְבָן הָכָא. אָמַר חַד מִנַּיְיהוּ, אִית בְּכוּ סִימָנָא. אָמְרוּ הֵין. אַפִּיקוּ תְּרֵין וְרָדִין, וְאַרְחוּ בְּהוּ. אָמְרוּ, תִּיבוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא, תִּיבוּ זַכָּאֵי קְשׁוֹט, אֲחִידוּ בְּהוּ, וְיָתְבוּ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אוֹלְפוּ תַּמָּן תִּלְתִּין הֲלָכוֹת, דְּלָא הֲווֹ יַדְעֵי מִקַּדְמַת דְּנָא, וְרָזִין אַחֲרָנִין דְּאוֹרַיְיתָא.

אָהַדְרוּ לְגַבֵּי אִינּוּן מָארֵי מִקְרָא, אַשְׁכָּחוּ דַּהֲווֹ אָמְרֵי, (תהלים פב) אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם. אֲנִי אָמַרְתִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַקְדִּימְתּוּן עֲשִׂיָּה לַשְּׁמִיעָה. דְּהָא אֱלֹהִים אַתֶּם וְגוֹ'. כֵּיוָן דְּאַמְשִׁכְתּוּן בָּתַר יֵצֶר הֲרַע, אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וְגוֹ'. מַה מִּיתָתוֹ שֶׁל אָדָם אַחֵית לֵיהּ לְעַפְרָא, בְּגִין דְּיִתְמְחֵי הַהוּא יֵצֶר הָרָע דִּי בְּגַוֵּיהּ, וְהַהוּא יֵצֶר הָרָע אִיהוּ דְּמִית, וְאִתְעֲכָּל בְּגַוֵּיהּ.

(דף קס"ב ע"ב)

אָמַר הַהוּא סָבָא דְּעָלַיְיהוּ, אוּף הָכָא כְּתִיב, וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה. מַאי פִּגְרֵיכֶם. דָּא יֵצֶר הָרָע, כָּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא. חֻסְרוֹנִין דְּאִית בְּכוּ, דְּיֵצֶר הָרָע נָחִית תָּדִיר לְחֻסְרוֹנָא, וְלָא סָלִיק. בַּקֹּדֶשׁ מַעֲלִין וְלָא מוֹרִידִין, בְּמָסְאֲבוּ מוֹרִידִין תָּדִיר, וְלָא מַעֲלִין. וְעַל דָּא אִקְרוֹן פִּגְרֵיכֶם, חֻסְרוֹנִין דִּלְכוֹן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א ל) אֲשֶׁר פִּגְרוּ מֵעֲבוֹר אֶת הַנַּחַל וְגוֹ', סוֹפָא דְּקְרָא אוֹכַח, דְּכְתִיב יִפְּלוּ, וְלָא תִּפְּלוּ. וְעַל דָּא, בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ

אִינּוּן פְּגָרִים וְשָׁם יְמוּתוּ, בְּגִין דִּרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשֵׁיצָאָה לְהָנֵי פְּגָרִים מֵעָלְמָא, לְעָלַם.

אָמַר לְהוּ רִבִּי אִילָאִי, זַכָּאֵי קְשׁוֹט, עוּלוּ וְתֶחֱמוּ, דְּהָא רְשׁוּ אִתְמְסַר לְכוּ, לְמֵיעַל עַד הַהוּא אֲתָר דְּפָרוֹכְתָּא פְּרִיסָא. זַכָּאָה חוּלָקְכוֹן. קָמוּ וְעָאלוּ גּוֹ דּוּכְתָּא חֲדָא, וַהֲווּ תַּמָּן מָאתַיְהוֹן דְּאַגָּדָה, וְאַנְפֵּיהוֹן מְנַהֲרָן כִּנְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא. אָמְרוּ מַאן אִלֵּין. אָמַר לְהוֹן, אִלֵּין מָאתַיְהוֹן דְּאַגָּדָה. וְחָמָאן בְּכָל יוֹמָא נְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא כַּדְּקָא יָאוֹת. קַיְימוּ, וּשְׁמָעוּ כַּמָּה מִלִּין חַדְתִּין בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּ לְמֵיעַל לְגַוַּיְיהוּ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אִילָאִי, עוּלוּ לְדוּכְתָּא אַחֲרָא וְתֶחֱמוּ. עָאלוּ לְגוֹ גִּנְתָּא אַחֲרָא, וְחָמוּ אוּף הָכִי כָּרָאן קִבְרִין, וּמַיִד מֵתִין. וּמִתְהַדְּרִין חַיִּין בְּגוּפִין מְנַהֲרָן קַדִּישִׁין. אָמְרִי לֵיהּ, מַאי הַאי. אָמַר לֵיהּ, דָּא עַבְדֵי בְּכָל יוֹמָא, וּמַיִד דְּשַׁכְבֵי מִתְעַכְּלָא הַהוּא זוּהֲמָא בִּישָׁא דְּקַבִּילוּ בְּקַדְמִיתָא, וְקַיְימִין מַיִד בְּגוּפִין חַדְתִּין מְנַהֲרִין, בְּאִינּוּן גּוּפִין קַדִּישִׁין דְּקַיְימֵי עַל טוּרָא דְּסִינַי, כְּגַוְונָא דְּאַתּוּן חָמָאן, קַיְימוּ כֻּלְּהוּ עַל טוּרָא דְּסִינַי, בְּגוּפִין בְּלָא לְכְלוּכָא כְּלַל, כְּיוֹן דְּאַמְשִׁיכוּ עֲלַיְיהוּ יֵצֶר הָרָע, אִתְהַדְּרוּ בְּגוּפִין אַחֲרָנִין, דְּגוּפִין קַדְמָאִין, גּוּפִין נוּכְרָאִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב.

קָלָא אִתְעַר, זִילוּ אִתְכְּנָשׁוּ, הָא אֲהָלִיאָב קָאִים עַל קִיּוּמֵיהּ, וְכָל אִינּוּן קַתְרָאִין קַמֵּיהּ. לְשַׁעֲתָא פָּרְחוּ כֻּלְּהוּ, וְלָא חָמוּ מִדִּי, אִשְׁתָּאֲרוּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ תְּחוֹת אִילָנִין דְּגִנְתָּא. חָמוּ פִּתְחָא אַחֲרָא, עָאלוּ תַּמָּן, חָמוּ הֵיכָלָא חֲדָא, עָאלוּ וְיָתִיבוּ תַּמָּן. תְּרִין עוּלֵימִין הֲווֹ תַּמָּן. זָקְפוּ עַיְינִין, וְחָמוּ חַד מַשְׁכְּנָא מְרַקְמָא בְּכָל זִינֵי צִיּוּרִין וּגְוָונִין דְּעָלְמָא, וְעָלֵיהּ פְּרֵיס פְּרִיסָא דִּנְהוֹרָא מְנַצְצָא, דְּלָא יַכְלִין עַיְינִין לְאִסְתַּכְּלָא (וּבְפוֹן תְּרִין מִלִּין חָמוּ גּוֹ ההוא מַשְׁכְּנָא עַד אֶתַר פָּרוֹכְתָּא פְּרִיסָא דְּלָא חָמוּ), מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לָא חָמוּ כְּלוּם.

אַרְכִּינוּ אוּדְנִין, וּשְׁמָעוּ חַד קָלָא דְּהָוָה אָמַר, בְּצַלְאֵל רְבִיעָאָה אִיהוּ לְנְהוֹרִין עִלָּאִין. יוֹסֵף רְבִיעָאָה אִיהוּ גּוֹ נְהוֹרִין דְּאָדָם קַדְמָאָה. סְלִיקוּ דִּלְעֵילָּא, חֲבִיבָא דְּכֹלָּא. עָלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הַהִין בַּקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳. מַאן דְּיִסְתַּכַּל וְחָמֵי, יִסְמוֹן עֵינֵיהּ. מַאן דְּלָא יִסְתַּכַּל, חָמֵי וְאִתְפְּתַח. אִילָנָא דְּתַמְנֵי סְרֵי, כַּד כָּפִיף, יְזַקּוֹף וְיִתְקַיֵּים. אִי לָא כָּפִיף, חִוְיָא בִּישָׁא אָכִיל לֵיהּ. מַאן דְּעָאל תְּרִין כְּרוּבִין לְגוֹ, רְעוּתֵיהּ אִתְעֲבִיד. מַאן דִּמְעַיֵּין, רָחִיק מֵרְעוּתֵיהּ. קָרְבְּנָא דְּרַבְיָא, שְׁלִים לְאִתְקַבְּלָא. פְּסַק הַהוּא קָלָא.

אָמְרוּ אִינּוּן תְּרִין עוּלֵימִין, סִימָנָא אִית בְּגַוַּייכוּ. אָמְרוּ הִין. אַפִּיקוּ אִינּוּן תְּרִין וְרָדִין, אַרְחוּ בְּהוּ, אָמְרוּ

תִּיבוּ, עַד דְּתִשְׁמְעוּן תְּרִין מִלִּין, בְּרָזִין עַתִּיקִין, מִגּוֹ מָארֵי מְתִיבְתָּא, וְיהוֹן תָּדִיר בְּרָזָא בְּגַוַּייכוּ. אָמְרוּ הֵן.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל הָנֵי מִלִּין, וְכָל מַה דְּחָמוּ, כַּתְבוּ.

וְכַד מָטוּ הָכָא, הֲוָה כְּתִיב (תהלים לט) אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא בִלְשׁוֹנִי. וַאֲנָא שְׁאֵילְנָא לַאֲבִי אַבָּא, כַּמָּה הֲווֹ אִינּוּן תְּרִין מִלִּין, וְאָמַר לִי חַיֶּיךָ בְּרִי, אִינּוּן תְּרִין מִלִּין, בָּאנוּ עָלְמִין, וְחָרִיבוּ עָלְמִין, מַאן דְּאִשְׁתַּמָּשׁ בְּהוּ.

כֵּיוָן דְּשַׁמְעוּ אִלֵּין תְּרִין מִילִּין, אָמְרוּ אִינּוּן יְנוּקֵי, פּוּקוּ פּוּקוּ, לֵית לְכוּ רְשׁוּתָא יַתִּיר לְמִשְׁמַע. אַפִּיק חַד מִנַּייהוּ, תַּפּוּחַ אֶחָד, וְיָהַב לוֹן. וְאָמַר, אַרְחוּ בְּדָא, אַרְחוּ בֵּיהּ, וְנַפְקוּ, וּמִכָּל דְּחָמוּ לָא אַנְשׁוּ כְּלוּם. נַפְקוּ.

הָא מְמָנָא אַחֲרָא, אָתָא אָמַר לוֹן, חַבְרַיָּיא, רִבִּי אִילָאִי שָׁדַרְנִי לְכוּ, תּוֹרֵיכוּ לֵיהּ הָכָא אַפּוּם מְעַרְתָּא, וְהוּא יֵיתֵי וְיוֹדַע לְכוּ מִלִּין עִלָּאִין דְּלָא יְדַעְתּוּן. דְּאִיהוּ תָּבַע מִגּוֹ (דף קס"ג ע"א) מְתִיבְתָּא, דְּיֵהָא לֵיהּ רְשׁוּ לְגַלָּאָה לְכוּ מִלִּין. נַפְקוּ בַּהֲדֵיהּ וְאוֹרִיכוּ אַפּוּם מְעַרְתָּא, וַהֲווּ מְהַדְּרִין מִלֵּי דָּא לְדָא, מִכָּל מַה דְּחָמוּ וְאוֹלִפוּ תַּמָּן.

אַדְּהָכִי, הָא רִבִּי אִילָאִי אָתָא, נָהִיר כְּשִׁמְשָׁא. אָמַר לֵיהּ אוֹרַייְתָא חַדְתָּא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לוֹן וַדַּאי, וּרְשׁוּ יְהַבוּ לִי לְמֵימַר לְכוּ מִלֵּי. אִתְחַבְּרָא כַּחֲדָא אַפּוּם מְעַרְתָּא, וְיָתְבוּ. אָמַר לוֹן זַכָּאִין אַתּוּן, דְּאַחְמֵי לְכוֹן מָארֵיכוֹן

כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְהָא לֵית לְכוּ דְּחִילוּ וְאֶמְתָּנוּ, אָמְרוּ וַדַּאי הָא אִתְנְשֵׁי מִנָּן אָרְחָא דִּבְנֵי נָשָׁא, וּתְוֹוהָא אִיהוּ עַל כָּל מַה דַּחֲמֵינָן בְּהַאי טוּרָא.

אָמַר לוֹן, חֲמִיתוּן אִלֵּין טוּרַיָּא, כֻּלְּהוּ רָאשֵׁי מְתִיבְתֵי לְעַמָּא דָּא דִּבְמַדְבְּרָא. וְזָכוּ הַשְׁתָּא, מַה דְּלָא זָכוּ כַּד הֲווֹ בַּחַיִּין. וְאִלֵּין רֵישֵׁי מְתִיבְתֵי, כֻּלְּהוּ בְּרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי וּמוֹעֲדַיָּיא, מִתְכַּנְּשֵׁי לְגַבֵּי טוּרָא דְּאַהֲרֹן כַּהֲנָא, וּמִתְעָרֵי לְגַבֵּיהּ, וְעָאלִין גּוֹ מְתִיבְתָּא דִּילֵיהּ, וּמִתְחַדְּשָׁן תַּמָּן, בְּדַכְיוּ דְּטַלָּא קַדִּישָׁא דְּנָחִית עַל רֵישֵׁיהּ, וּמְשַׁח רִבּוּ דְּנָגִיד עָלֵיהּ, וְעִמֵּיהּ מִתְחַדְּשָׁן כֻּלְּהוּ בְּחִדּוּשִׁין דְּרָזִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, עַד דְּאִקְרֵי הָכָא מְתִיבְתָּא דְּרָזִימוּתָא.

וְאִיהוּ נָטִיל בְּכָל מְתִיבְתָּא, בְּטָמִירוּ דָּקִיק מִתְעַפְּפָן כְּנִשְׁרִין גּוֹ מְתִיבְתָּא דְּנְהוֹרָא, וְאִיהִי מְתִיבְתָּא דְּמֹשֶׁה, וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי לְבַר, וְלָא עָאלִין לְגוֹ, בַּר אַהֲרֹן בִּלְחוֹדוֹי וּכְפוּם שַׁעֲתָא אִקְרוֹן בִּשְׁמָא.

וְלֵית מַאן דְּחָמֵי לֵיהּ לְמֹשֶׁה, דְּהָא הַהוּא מַסְוֶה דְּאַנְפּוֹי, פְּרִיס קָמֵיהּ. וּשְׁבַע עֲנָנֵי יְקָר סַחֲרֵיהּ. אַהֲרֹן קָאִים גּוֹ פַּרְגּוֹדָא דִּלְתַתָּא מִן מֹשֶׁה. וּפַרְגּוֹדָא פְּסִיק, וְלָא פְּסִיק בְּגַוְויֵיהוּ. וְכָל רֵישֵׁי מְתִיבְתֵי, לְבַר מִפָּרוֹכְתָּא דְּפַרְגּוֹדָא דָּא. וְכָל שְׁאָר, לְבַר מֵאִינּוּן עֲנָנִין. וּכְפוּם חִדּוּשֵׁי דְּנְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְנַהֲרָא, הָכִי מְנַהֲרָן אִינּוּן עֲנָנִין.

וְאִתְקְלִישׁוּ בִּדְקִיקוּ דִּנְהוֹרָא, עַד דְּאִתְחֲזֵי הַהוּא מַסְוֶה, וּמִגּוֹ הַהוּא מַסְוֶה, חָמָאן נְהוֹרָא דְּנָהִיר יַתִּיר מִכָּל נְהִירִין דְּעָלְמָא. וְאִינּוּן אַנְפֵּי מֹשֶׁה. אַנְפּוֹי לָא אִתְחָזוֹן כְּלָל, וְלֵית מַאן דְּחָמֵי לוֹן, בַּר הַהוּא נְהִירוּ דְּנָפִיק מִגּוֹ הַהוּא מַסְוֶה, בָּתַר כָּל אִינּוּן עַנָנִין.

מֹשֶׁה אָמַר מִלָּה סְתָם לְאַהֲרֹן, וְאַהֲרֹן פָּרִישׁ לְרַבְרְבֵי מְתִיבְתֵּי. בְּמַה פָּרִישׁ. בְּכָל אִינּוּן מַבּוּעִין דְּאַסְתִּימוּ מִנֵּיהּ, כַּד מָטָא זִמְנֵיהּ דְּיהוֹשֻׁעַ. וְהַשְׁתָּא אִיהוּ מְהָדַּר לוֹן. בְּכַמָּה פִּלְיָאן, וּמְקוֹרִין וּמַבּוּעִין וּנְחָלִין דְּנַבְעִין מִכָּל מִלָּה וּמִלָּה.

כָּל נָשִׁין זַכְיָין דְּהַאי דָּרָא, אָתָאן לְמִרְמֵי אוּף הָכָא בְּהָנֵי זִמְנִין. וּכְדֵין סַלְקִין כְּלְהוּ, כִּתְמָרוֹת עָשָׁן גּוֹ מַדְבְּרָא דָּא. וְהַהוּא יוֹמָא, אִקְרֵי יוֹמָא דְּהִלּוּלָא. נָשִׁין בְּלֵילֵי שַׁבָּתוֹת וּבְלֵילֵי יוֹמִין טָבִין, כְּלְהוּ אָתָאן לְגַבֵּי מִרְיָם, וְיַדְעִין אִשְׁתַּדְּלוּתָא בִּידִיעָה דְּמָארֵי עָלְמָא. זַכָּאָה דָּרָא דָּא, מִכָּל דָּרִין דְּעָלְמָא. נַפְקֵי מִמְּתִיבְתָּא דְּמֹשֶׁה, וּפָרְחֵי לְגַבֵּי מְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, וְאִינּוּן דְּאִתְחָזוֹן פָּרְחֵי לְגַבֵּי מְתִיבְתָּא עִלָּאָה. עַל הַהוּא דָּרָא כְּתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו.

פָּתַח רִבִּי אִילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ. מַה בֵּין תָּם לְתָמִים. בְּאַבְרָהָם כְּתִיב,

(בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. יַעֲקֹב דְּאִשְׁתְּלִים יַתִּיר, כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. אֲמַאי אִקְרֵי אִישׁ תָּם. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּאַר בֵּיהּ פְּסוֹלֶת כְּלַל, דְּהָא פְּרִיעָה הֲוָה בֵּיהּ.

בְּמָה אִתְפְּרַע, (ס"א פְּרִיעָה הֲוָה בֵּיהּ דְּאִתְפְּרַע) וְאִתְדַּכִּי מֵהַהוּא פְּסוֹלֶת בְּגִין דְּהַהוּא אֲתָר דְּאַתְקִיף לְפְסוֹלֶת, דְּלְגוֹ אֲתָר דְּפְרִיעָה שָׁאֲרֵי, אִיהוּ שׁוֹר, דְּיוּקְנָא דְּשִׁמְאלָא דְּכָרְסַיָּא דִּילֵיהּ. וְהַהוּא שׁוֹר, אִקְרֵי שׁוֹר תָּם. דְּהָא רְתִיכָא דְּכָרְסַיָּא, רְשִׁימָא דִּבְרִית אִית בֵּיהּ. וְעַל דָּא, הַאי שׁוֹר אִקְרֵי תָּם. וְיַעֲקֹב אָחִיד בֵּיהּ בְּגַוְויהּ, וּבְהַאי שׁוֹר עָבִיד פְּרִיעָה, וְאַעְבַּר זוּהֲמָא דְּפְסוֹלֶת כֻּלָּא.

בְּמַתְנִיתָא דִּבְצַלְאֵל כְּתִיב, (בראשית ל) וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל. בְּשָׂרָה כְּתִיב (בראשית כא) פְּקִידָה, וּבְרָחֵל כְּתִיב זְכִירָה, אֲמַאי. בְּגִין דְּזָכוֹר אִתְרְשִׁים בְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּרִית שְׁלִים, כַּד (אִתְעֲבִיד) אִתְיְלִיד יוֹסֵף. וּבְמָה. כַּד נָטַל שׁוֹר בַּהֲדֵיהּ, דְּלָא יַתְקִיף לְסִטְרָא אַחֲרָא. וּבְגִין כָּךְ, אִתְקְרֵי יוֹסֵף (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר דְּהַהוּא שׁוֹר (דף קס"ג ע"ב) דְּנָטַל יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, (וְדָחֵי לְהַהוּא שׁוֹר).

וַדַּאי, וְהַהוּא שׁוֹר שׁוֹר תָּם, וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. רִבּוֹן וְשָׁלִיט, מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא, דְּהַהוּא שׁוֹר תָּם שָׁאֲרֵי בְּגַוְויהּ. בְּגִין דְּאִית שׁוֹר מוּעָד בִּסְטָר עָרְלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה

גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין נַפְקִין מִנֵּיהּ, עַד דַּרְגָּא בַּתְרַייְתָא דְּאִקְרֵי שְׁאִי"ה. הַהוּא דְּאָפִיל בֵּיתִין דְּעָלְמָא, דְּלָא דַּיְירִין בֵּהּ בְּנֵי נָשָׁא. וְכֻלְּהוּ נַפְקָא מֵהַהוּא שׁוּר מוּעָד. וְדָא בְּחִבּוּרָא דַּחֲמוֹר בִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ (דברים כב) לֹא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּיו. בְּגִין דְּלָא לְאַתְעָרָא לְהוּ.

וּבְהַהוּא מְתִיבְתָּא דִּבְצַלְאֵל, וְכֵן בְּתֵרִין מְתִיבְתָּא, וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, בַּעְלָה דְּהַהוּא תָּם. וּמַאן אִיהוּ א׳ רָזָא דְּוָ"ו. וְכַד הֲווֹ כְּלַל דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, כְּדֵין נָטִיל כָּל אַתְוָון אִלֵּין אֵת"ם, וְאִיהוּ אֵמ"ת. (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, כְּלַל דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

אַבְרָהָם לָא אִתְפְּקַד עַל פְּרִיעָה, וְכַד עָאל, עָאל לְהַאי תָּם, וּלְגוֹ דַּרְגִּין דִּילֵיהּ, דְּאִקְרוֹן כַּחֲדָא יָם. וְהַיְינוּ תָּמִים. לְבָתַר אִסְתַּלַּק אַבְרָהָם, וְעָאל לְגוֹ, וְאִתְקְשַׁר עִם יְמִינָא עִלָּאָה.

תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וַדַּאי, כְּמָה דְּאִיהוּ תָּמִים כְּלָלָא חֲדָא, אוֹף אַנְתְּ תְּהֵא עִמֵּיהּ תָּמִים, עִמֵּיהּ וַדַּאי. בְּמָה אִתְעֲבִיד בַּר נָשׁ תָּמִים, דְּיֵהָא תְּ"ם יָם. תָּם כְּמָה דְּאִתְמַר. יָ"ם כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין קַדִּישִׁין דִּילֵיהּ אִקְרוֹן יָ"ם, וְלָא אִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. (תְּרֵי נוּסְחֵי) אוֹף אַנְתְּ כְּגַוְונָא דָּא, לְאַעֲדָאָה מִנָּךְ דַּרְגִּין נוּכְרָאִין, וּלְאִתְקַשְּׁרָא בְּתָמִים, לְמֶהֱוֵי בָּךְ דַּרְגִּין קַדִּישִׁין, רָזָא דְּיָם, וְדַרְגָּא

קַדִּישָׁא, תָּ"ם. לְקַבְּלָא א' רָזָא דְּיַעֲקֹב. בַּר נָשׁ אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בְּכָל יוֹמָא, תָּ"ם יָ"ם. כְּגַוְונָא דָּא מַמָּשׁ.

הַשְׁתָּא פָּרִישׁ מַאן דְּפָרִישׁ, בְּמִתִּיבְתָּא, דְּסִיהֲרָא קַדִּישָׁא שַׁפִּירָא, אִיהוּ בְּחָוְורוּ, וְכָל גַּוְונִין מְנַצְּצָן בָּהּ וּמַרְקָמָן, וְאִיהוּ כְּהַהוּא שְׁפִירוּ וְחָוְורוּ דִּשְׁמָשָׁא מַמָּשׁ. וּבְהַהוּא יַמָּא דִּילָהּ, גּוֹ שִׁבְעִין שְׁנִין, נָפְקָא נוּנָא חֲדָא, וְאַפִּיק מִגֵּיהּ גַּוְון תְּכֵלֶת, וְאִיהִי נַטְלָא גַּוְון דָּא, וְתַקִּינַת לֵיהּ, וְאִתְחַפְּיָיא לְבַר בְּהַאי גַּוְון.

לָאו דְּהַאי גַּוְון לְבוּשָׁא דִּילָהּ, דְּהָא (משלי לא) שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ. אֲבָל חוּפָּאָה דִּלְבַר הַאי גַּוְון הוּא. כְּגַוְונָא דָּא הֲוָה מַשְׁכְּנָא, דְּכוּלֵיהּ בְּשִׁפִּירוּ מְרָקְמָא לְגוֹ, וּלְבָתַר (במדבר ד) וּפָרְשׂוּ בֶּגֶד כְּלִיל תְּכֵלֶת. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּתִתְחוֹת יָם דָּא, אִית מְצוּלוֹת יָ"ם, כְּלַל דְּכַר וְנוּקְבָא, וְאִית לוֹן עֵינָא בִּישָׁא לְאִסְתַּכְּלָא, וְכַד מִסְתַּכְּלִין, זַמִּין לְעֵינַייְהוּ גַּוְון תְּכֵלָא, וְלָא יַכְלָא עֵינַייְהוּ לְשַׁלְטָאָה, וְאִיהִי אִתְתְּקָנַת לְגוֹ, בְּכָל גַּוְונִין מְרָקָמָן כַּדְקָא יָאוּת, מִתְּתַחְמָן לְד' סִטְרִין דְּעָלְמָא.

כְּגַוְונָא דָּא בַּר נָשׁ דִּלְבִישׁ צִיצִית, אִתְעֲבִיד בְּכָל יוֹמָא תָּמִים. תָּ"ם, בְּד' כְּנָפַיִם מִתְקְנָן כַּדְקָא יָאוּת. יָ"ם, בְּהַהוּא תְּכֵלֶת דְּנוּנָא, דְּשִׁבְעִין דַּרְגִּין דְּיַמָּא, סְטָרָא בִּישָׁא כַּד אִסְתַּכַּל בְּהַאי בַּר נָשׁ לָא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ

בְּעֵינָא בִּישָׁא. וּכְדֵין אִיהוּ תָּם יָ"ם, עִם יְיָ אֱלָהָיו מַמָּשׁ, בְּתִקוּנָא חֲדָא, אִיהִי לְעֵילָּא, וְאִיהוּ לְתַתָּא.

לְבָתַר אִסְתָּלָקַת אִיהִי גּוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין. אוֹף הָכִי בַּר נָשׁ, אִסְתַּלָּק אִיהוּ לְבָתַר בִּתְפִלִּין, גּוֹ דַּרְגִּין עִלָּאִין. וְעַל דָּא תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלָהֶיךָ, עִמֵּיהּ וַדַּאי. וַדַּאי בְּשַׁעֲתָא חֲדָא, בְּרִגְעָא חֲדָא, אִיהִי אִתְקְנָת לְעֵילָּא, וּבַר נָשׁ אִתְקַן לְתַתָּא.

אָמַר רִבִּי אִילָאִי, כָּל אִלֵּין דְּהָכָא, כְּגַוְונָא דָּא מִתַּקְנָן, לְמֶהֱוֵי כָּל חַד תָּמִים עִם יְיָ. וְעַל רָזָא דָּא, בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ. אִי תֵּימְרוּן דְּכַד אִתְמַר לְבִישׁ אִתְמַר, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָוָה לוֹן לְמֶהֱוֵי כָּל חַד תָּמִים עִם יְיָ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אֲתָר דַּיְיָ שָׁאֲרֵי תַּמָּן, לְמֶהֱוֵי אַפִּין בְּאַפִּין כַּחֲדָא עִמֵּיהּ, וְהַשְׁתָּא כָּל חַד הֲוֵי תָּמִים בְּמַדְבְּרָא דָּא לְבַר, אֲתָר רָחִיק מִתַּמָּן, דְּלָא יִסְתַּכַּל אַנְפִּין בְּאַנְפִּין בַּהֲדֵיהּ לְמֶהֱוֵי עִם יְיָ כַּדְקָא יָאוֹת. וְשָׁם יָמוּתוּ, כְּמָה דַּחֲמִיתוּן דְּעַבְדִין בְּכָל יוֹמָא.

זַכָּאָה חוּלָקְכוֹן חַבְרַיָּיא קַדִּישִׁין, דְּזָכִיתוּן לְכָל הַאי. הֲנֵי תְּרֵי מְעַרְתֵי אַחֲרָנִין דִּילְכוּ, דְּלָא תִּשְׁכְּחוּ כָּל דָּא תַּמָּן, דְּאִינּוּן גּוֹ מְתִיבְתָּא דְּמֹשֶׁה, יַתְבֵי מֵרָחִיק. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמֹשֶׁה, עָנָו מְאֹד מִכֹּל (במדבר יב) (דף קס"ד ע"א) הָאָדָם. וּנְבִיאָה עִלָּאָה, קַבִּיל לוֹן לְמִתִיבְתָּא דִּילֵיהּ, מִיּוֹמָא

דְּשָׁאֲרֵי לְמֵחֲמֵי כָּל דָּא, עַד הַהִיא שַׁעֲתָא שְׁבִעָה יוֹמִין. וְהָא לָא הֲווֹ מִסְתַּכְּלִין בְּהַאי עָלְמָא כְּלוּם.

אָמַר לוֹן רִבִּי אִילָאִי, זַכָּאִין קַדִּישִׁין, אִימָא לְכוּ מִלִּין דִּשְׁמַעְתּוּן. וּמִלָּה קַדְמָאָה כַּד תִּנְדְּעוּן מְדִידוּ דְּמִשְׁחָתָא, בִּשְׁמָא גְּלִיפָא מְפָרָשׁ, תִּנְדְּעוּן (וְאַף עַל גַּב) דְּבְצַלְאֵל רְבִיעָאָה אִיהוּ, דְּנָהוֹרִין עִלָּאִין. דְּכְתִיב, (שמות לא) וָאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת. מַאן דְּלָא אִסְתַּכַּל חָמֵי וְאִתְפַּתַּח.

מַאן דְּלָא אִסְתַּכַּל, בְּאִינּוּן תְּלַת מִלִּין טְמִירִין, מַה לְעֵילָּא, מַה לְתַתָּא וְכוּ׳. זַמִּין אִיהוּ לְאִתְפַּתְּחָא בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְפַקְּחָא עַיְינִין בָּהּ. אִילָנָא דְּתַמְנֵי סָרֵי, שְׁדְּרָתוֹ דְּבַר נָשׁ, כַּד כָּפִיף קַמֵּי מָארֵיהּ, יְזַקּוֹף וְיִתְקַיֵּים לְתַחַיֵּית מֵתַיָּיא. אִי לָא כָּפִיף בְּמוּדִים, אִתְעֲבִיד חִוְיָא, וְלֵית לֵיהּ תְּקוּמָה לְהַהוּא זִמְנָא. מַאן דְּעָאל בֵּין תְּרֵין כְּרוּבִים לְגוֹ.

מַאן דְּעָאל שִׁיעוּר תְּרֵין פִּתְחִין, לְגוֹ בֵּי כְּנִשְׁתָּא, אִתְדַּבָּק בְּמָארֵיהּ, וּרְעוּתֵיהּ אִתְעֲבִיד. מַאן דְּמַעַיֵּין בִּצְלוֹתֵיהּ, וְאִסְתַּכַּל בָּהּ, רָחִיק מֵרְעוּתֵיהּ דְּשָׁאִיל. קָרְבָּנָא דְּרַבְיָא, כַּד קָרֵב בַּר נָשׁ בְּרֵיהּ לְבֵי סַפְרָא, אוֹ לְמִילָה, דָּא קָרְבָּנָא שְׁלִים לְאִתְקַבְּלָא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה רְחִימִין, זִילוּ. (חסר)

אֶלְעָזָר בְּרִי, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, כְּפוּם מַה דְּאוֹלִיפַת. אֲבָל חַס וְשָׁלוֹם, דְּאַף עַל גַּב דְּרָחֵל חֲוַת עַקָּרָא בְּהַהוּא זִמְנָא, יַעֲקֹב חַכִּים הֲוָה. וְאִלְמָלֵא לָא יָדַע יַעֲקֹב, דְּלֵאָה אִנְתְּתֵיהּ, לָא קָבִיר לָהּ בְּמַעֲרְתָּא, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ, בְּחִבּוּרָא חָדָא, וִיהֵא קָבִיר לָהּ לְבַר מֵאַרְעָא. אֲבָל לְלֵאָה אָעִיל לָהּ גּוֹ אַרְעָא, וּלְרָחֵל שַׁוֵּי לְבַר. מִית יַעֲקֹב, אִתְקְבַר בְּגַוָּוהּ, בְּחִבּוּרָא חָדָא.

כְּמָה דְּעָבְדוּ כָּל שְׁאַר אֲבָהָן, אוּף הָכִי אָדָם. מֵתָה חַוָּה בְּקַדְמִיתָא, אִתְקַבְּרַת תַּמָּן. וְתַמָּן יָדַע אָדָם, דְּהַאי דּוּכְתָּא אִתְחֲזֵי לֵיהּ. מִית אָדָם, אִתְקְבַר בְּגַוָּוהּ בְּחִבּוּרָא חָדָא. מֵתָה שָׂרָה אִתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְחַוָּה חֲמָאת, וְחַדָּאת לָקְבְלָהּ, וְקָמַת וְקַבְּלָה לָהּ. שִׁיעוּרָא דְּחַוָּה לְגַבֵּי שָׂרָה, שִׁיעוּרָא דְּתֵרִין אַמִּין, וְלָא יַתִּיר. מֵת אַבְרָהָם, אִתְקְבַר לְגַבֵּי שָׂרָה, בְּחִבּוּרָא חָדָא. מֵתָה רִבְקָה, אִתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְשָׂרָה חֲמָאת, וְקָמַת וְקַבְּלַת לָהּ. מֵת יִצְחָק, אִתְקְבַר בַּהֲדָהּ בְּחִבּוּרָא חָדָא. מֵתָה לֵאָה, אִתְקַבְּרַת תַּמָּן, וְרִבְקָה חֲמָאת, וְקָמַת, וְקַבְּלָה לָהּ. מֵת יַעֲקֹב, אִתְחַבָּר בַּהֲדָהּ בְּחִבּוּרָא חָדָא. וְכֻלְּהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, בְּחִבּוּרָא חָדָא. סִדּוּרָא דִּלְהוֹן הֵיךְ שָׁכְנֵי. נָשִׁין לְגַבֵּי נָשִׁין, וּדְכוּרִין לְגַבֵּי דְּכוּרִין. אָדָם בְּרֵישָׁא, חַוָּה סָמִיךְ לֵיהּ. שָׂרָה לְגַבֵּי חַוָּה. אַבְרָהָם סָמִיךְ לְשָׂרָה. יִצְחָק סָמִיךְ לְאַבְרָהָם. רִבְקָה

סָמִיךְ לְיִצְחָק. לֵאָה סָמִיךְ לְרִבְקָה. יַעֲקֹב סָמִיךְ לְלֵאָה. אִשְׁתְּכַח אָדָם בְּסִטְרָא דָּא, יַעֲקֹב בְּסִטְרָא דָּא, דָּא רֵישָׁא, וְדָא סִיפָּא.

בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אִיהוּ כַּדְקָא יָאוֹת וְהָכִי הוּא, אָדָם וְחַוָּה בְּקַדְמִיתָא. וְשָׂרָה וְאַבְרָהָם סָמִיךְ לוֹן. יִצְחָק וְרִבְקָה לְזַוְיָא אַחֲרָא, בְּאַרַח מֵישָׁר בְּשׁוּרָה חֲדָא. יַעֲקֹב וְלֵאָה בְּאֶמְצָעִיתָא. וְאִינּוּן נָשִׁין לְגַבֵּי נָשִׁין. וּדְכוּרִין לְגַבֵּי דְּכוּרִין. וְאָדָם וְחַוָּה, שָׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב וְלֵאָה, רִבְקָה וְיִצְחָק. אָדָם בְּסִטְרָא דָּא, וְיִצְחָק בְּסִטְרָא דָּא, וְיַעֲקֹב בְּאֶמְצָעִיתָא. יִצְחָק לְגַבֵּי אֲבוּהָ לָאו אַרַח עָלְמָא. וְעִם כָּל דָּא יַעֲקֹב אִצְטְרִיךְ בְּאֶמְצָעִיתָא.

וּבְכָל אִינּוּן זוּגִין, כְּמָה דְּאִתְקְבָרוּ, הָכִי יְקוּמוּן, וְהָכִי יִשְׁתַּכְּחוּן. לֵאָה תְּחֵדֵי בַּהֲדֵי מָשִׁיחַ, בְּרֵיהּ דְּדָוִד, דְּנָפִיק מִנָּהּ לְגוֹ. רָחֵל תְּחֵדֵי בַּהֲדֵי מָשִׁיחַ, בְּרֵיהּ דְּיוֹסֵף, דְּנָפִיק מִנָּהּ לְבַר מִירוּשָׁלַם. וְכֻלָּא לְדוּכְתַּייהוּ.

אִלֵּין הָכָא וְאִלֵּין הָכָא. דְּאִינּוּן (ס"א מִגְדָּלִין) מַרְגָּלָן דְּאֶבֶן טָבָא כֻּלְּהוּ. בֵּין כֻּלְּהוּ מִגְדָּלִין אִית חַד מִגְדָּל דְּאֶבֶן טָבָא בְּאֶמְצָעִיתָא. וְדָא סָלִיק לְרוּם רְקִיעָא, וְלָא אִתְחֲזֵי הַשְׁתָּא, עַד הַהוּא זִמְנָא דְּיִתְגְּלֵי. רַב מְתִיבְתָּא חָמָא לֵיהּ, וַהֲוָה רָשִׁים בֵּיהּ לְעֵילָּא הַאי קְרָא, (משלי יח) מִגְדָּל עֹז שֵׁם יְיָ בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב. וּפְרִישׁ רַב מְתִיבְתָּא קְרָא דָּא,

מִגְדָּל עֹז: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. (דף קס"ד ע"ב) בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק: בֵּיהּ רְעוּתֵיהּ דְּצַדִּיק תָּדִיר. וְעַל דָּא, וְנִשְׂגַּב לַהּ הוּא מִגְדָּל, דְּלָא יִנְפּוֹל לְעָלְמִין, כְּמָה דְּהַוָה.

וְרִבִּי כְּרוּסְפְּדָאי חָמִיד לְבָא, פָּרִישׁ לַהּ אִי קְרָא עַד לָא אִסְתַּלָּק, וּפָרִישׁ שַׁפִּיר. מִגְדָּל עֹז: דָּא תֵּיבָה, וְסֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיהוּ עֹז, לְשַׁוָּאָה בֵּיהּ, וּלְאַפָּקָא לֵיהּ מִגּוֹ הֵיכָל, דְּיוּקְנָא דְּהֵיכָל פְּנִימָאָה, דְּמִנֵּיהּ נָפְקָא תּוֹרָה, וְהַהוּא מִגְדָּל שֵׁם יְיָ אִיהוּ, וּדְיוּקְנָא דִּילֵיהּ וְאִצְטְרִיךְ בְּשִׁית דַּרְגִּין.

בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק, בְּמַאן. בְּמִגְדָּל, אוֹ בְּסֵפֶר תּוֹרָה. אֶלָּא קְרָא דָּרִישׁ בְּהַאי וּבְהַאי. כַּד דָּרַשׁ בְּמִגְדָּל, אִצְטְרִיךְ צַדִּיק דָּא דִּלְיֵהֲוֵי חֲזַן הַכְּנֶסֶת, זַכָּאָה דְּקִשּׁוֹט, וּדְיוּקְנָא דְּצַדִּיק עִלָּאָה. כַּד דָּרִישׁ לְסֵפֶר תּוֹרָה, מַאן דְּסָלִיק לְסֵפֶר תּוֹרָה לְמִקְרֵי אוֹרַיְיתָא, אִצְטְרִיךְ צַדִּיק. וְצַדִּיק אִקְרֵי. מַאן אִקְרֵי צַדִּיק מִכֻּלְּהוּ. שִׁתִּיתָאָה, דְּסָלִיק מֵאִינּוּן שִׁבְעָה. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי, דְּאִיהוּ לָא סָלִיק כָּל יוֹמוֹי, אֶלָּא שִׁתִּיתָאָה לְאִינּוּן דְּסַלְּקִין. בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק, בְּסֵפֶר תּוֹרָה יָרוּץ דִּבְרֵי צַדִּיק דָּא. וְנִשְׂגַּב מִמַּאן. מִדְּחִילוּ דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּהָא אוֹרִיךְ יוֹמִין. וְנִשְׂגַּב דְּלָא יִתְנַזָּק לְעָלְמִין.

בְּהַהוּא מִגְדָּל דְּסַלְּקָא בֵּין אִינּוּן מִגְדָּלִין, קַיְימָא נְהִירוּ

חַד, בְּדִיוּקְנָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, כַּד אָתֵי הַהוּא צִיפְּרָא, נַטְלָא הַהוּא מִגְדָּל מֵאַתְרֵיהּ, וְקָאִים גּוֹ אֶמְצָעִיתָא דַּעֲזָרָה, גּוֹ גַּדְפֵּי דִּכְרוּבִים דְּהַוָה. (ס"א ומה דהוה). רוּמֵיהּ לְרוּם שְׁמַיָּא מָאִיךְ וְעָאל תְּחוֹת אִינּוּן כְּרוּבִים, וְשׁוּרוֹי בֵּין רֵישֵׁי כְּרוּבִים. תְּלַת מְאָה פִּתְחִין תַּמָּן, בְּפִתְחָא דְּאֶמְצָעִיתָא, קַיְימָא נְהִירָא דָּא, דְּיוּקְנָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, בֵּיהּ זַמִּין מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְמִקְרֵי בְּפָרָשַׁת הַקְהֵל. וְדָא לִיהֱוֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְלָא אַחֲרָא.

וּבְהַהוּא סֵפֶר תּוֹרָה דְּהַהוּא נְהִירוּ, אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, זַכָּאָה אִיהוּ דְּמִפּוּמֵיהּ יִשְׁמְעוּ, קָל נְעִימוּ דְּמִלּוֹי מֵאִינּוּן מִלִּין סְתִימִין דְּפָרִישׁ בְּאוֹרַיְיתָא. בְּכָל רֵישׁ יַרְחֵי, וְשַׁבַּתֵּי וּמוֹעֲדַיָּיא וְזִמְנַיָּיא, כַּד בָּעָאן כָּל בְּנֵי מְתִיבְתֵּי לְסַלְקָא לְעֵילָּא לְגוֹ מְתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא, כְּלְהוּ מִתְכַּנְפֵי לְגַבֵּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְאִיהוּ פָּרִישׁ מִלִּין, וּמִגּוֹ מְתִיקוּ דְּמִלּוֹי בְּתִיאוּבְתָּא, סַלְקִין. כְּלְהוּ עֶשֶׂר מִלִּין, גְּנִיזִין לָךְ מֵאִינּוּן מִלִּין דְּאִיהוּ פָּרִישׁ, לְיוֹמָא דְּשַׁאֲלְתִּין דִּילָךְ.

כַּד קַיְימָא הַהוּא מִגְדָּל בְּאֶמְצָעוּ דַּעֲזָרָה, וּפִתְחָא דָּא פָּתַח, פָּתְחִין אִינּוּן כְּרוּבִין פּוּמַיְיהוּ, וּפַרְשֵׁי גַּדְפַּיְיהוּ, וְנָהִיר נְהִירוּ עִלָּאָה עַל הַהוּא פִּתְחָא. וְהַהוּא סֵפֶר תּוֹרָה פָּתִיחַ, וְאִינּוּן כְּרוּבִים פַּתְחֵי וְאַמְרֵי (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ

אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ וגו׳. סָגִירוּ פְּתִחִין, וְסֵפֶר תּוֹרָה אִתְגְּלִיל.

מַאן חָמָא, נְהִירוּ דְּנַהֲרָא דְּהַהוּא סֵפֶר תּוֹרָה, כּוּלֵּיהּ נְהוֹרָא דְּנָהִיר, אַתְוון דִּילֵּיהּ, שַׁלְהוֹבֵי דְּאֶשָּׁא מֵד׳ גַּוּונֵי, דְּאִינּוּן דְּעָלְמָא עִלָּאָה, כְּלְהוּ בַּלְטֵי וּמְנַצְצֵי, לֵית מַאן דְּיָכִיל לְמֵיקָם בְּהוּ, בַּר מָשִׁיחַ. סָגִיר פְּתָחָא דָּא, כְּרוּבִים מִשְׁתַּכְכֵי. וְהַהוּא מִגְדָּל פָּרַח, וְקַיְימָא בְּאַתְרֵיהּ בֵּין שְׁאַר מִגְדָּלִין.

בְּהַהוּא פְּתָחָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִית עַטָרָה דְּפָז עִלָּאָה וְיַקִּירָא גְּנִיזָא, דְּלָא אִתְחֲזֵי הַשְׁתָּא, גְּלִיפָא וּמְחֻקָּקָא בְּכָל זִינֵי אַבְנֵי יְקָר, וּזְמִינָא לְמֶהֱוֵי עַל רֵישָׁא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, כַּד סָלִיק בְּהַהוּא מִגְדָּל, וְתֵרִין נְשָׁרִין, דָּא מִסְטָרָא דָּא, וְדָא מִסְטָרָא דָּא, נַטְלֵי לֵיהּ בִּידַיְיהוּ. כַּד סָלִיק מַלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְתָּקְנִין נְשָׁרִין, וְנַטְלֵי עַטָרָא דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרֵי לְמִקְרֵי, יִתְפַּתַּח פְּתָחָא אַחֲרָא, וּמִתַּמָּן תִּפּוֹק הַהִיא יוֹנָה, דְּשָׁדַר נֹחַ בִּימֵי טוֹפָנָא, דִּכְתִיב, (בראשית ח) וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה, הַיּוֹנָה: הַהִיא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא, וְלָא מַלִּילוּ בָּהּ קַדְמָאֵי, וְלָא יָדְעוּ מַה הִיא, אֶלָּא מֵהָכָא נַפְקַת, וַעֲבַדַת שְׁלִיחוּתָא.

וּבְשַׁעֲתָא דִּכְתִיב וְלָא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, לָא יָדַע בַּר נָשׁ לְאָן אָזְלַת, וְהִיא תָּבַת לְאַתְרָהּ, וְאִתְגְּנִיזַת

בְּפִתְחָא דָּא וְאִיהִי תִּטּוֹל עֲטָרָה בְּפוּמָהָא, וּתְשַׁוֵּי עַל רֵישֵׁיהּ דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, מָטֵי וְלָא מָטֵי, וּכְדֵין כְּתִיב, (תהלים כא) תָּשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פָּז.

וְכֵיוָן דְּיִקְרֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה. יְקוּמוּן תְּרֵין נְשָׁרִין, דָּא מִכָּאן וְדָא מִכָּאן, וְיוֹנָה מָאיךְ, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא נָחִית, וְעִטְרָה עַל רֵישֵׁיהּ, עַד דַּרְגָּא בַּתְרָאָה. וּתְרֵין נְשָׁרִין פַּרְחִין לְעֵילָּא עַל רֵישֵׁיהּ, וְיוֹנָה תָּבָאת (דף קס"ה ע"א) וַעֲטָרָה בְּפוּמָהּ, וְיַקְבְּלוּן לָהּ אִלֵּין תְּרֵין נְשָׁרִין.

דָּוִד מַלְכָּא, זַיִת רַעֲנָן אִקְרֵי קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (תהלים נב) וַאֲנִי כְּזַיִת רַעֲנָן בְּבֵית וגו׳. עֲלֵה זַיִת, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּרֵיהּ דְּדָוִד. וְדָא אִיהוּ דְּרָמִיז יוֹנָה דָּא בְּיוֹמוֹי דְּנֹחַ, דִּכְתִיב, (בראשית ח) וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ. הַהוּא עֲלֵה זַיִת, טָרָף וְחָטַף לִיקָּרָא דִּילֵיהּ. בְּמָה. בְּפִיהָ. דְּקַיְימָא עַל רֵישֵׁיהּ, וּמְקַבְּלָא יְקָר מֵהַאי יוֹנָה וְהַאי דִּכְתִיב טָרָף, וְלָא טָרְפָה, (אֶלָּא) כְּדְכוֹרָא דָּא, דְּעָבִיד חֵילָא וְנָצַח. בְּמִתְיבְתָּא דְּרַקִּיעַ, יוֹנָה דְּכַר הוּא, מִגּוֹ דְּאִקְרֵי יוֹנָה, כְּתִיב כְּנוּקְבָּא, וּכְתִיב כְּדְכוֹרָא, בְּזִמְנָא דְּמְקַבְּלָא יְקָר (חסר) דָּא.

מִגְדָּ״ל דָּא כַּד תָּב לְאַתְרֵיהּ, נָהִיר כְּנְהִירוּ דְּעֵינָא דְּשִׁמְשָׁא, דִּכְתִיב, (תהלים פט) כְּסָאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי. וְאַף דְּכָרְסְיָא אַחֲרָא לֵיהֱוֵי לֵיהּ בְּנִסִּין וְאָתִין רַבְרְבִין.

בְּרֵישׁ מִגְדָּל דָּא, אִית עוֹפִין דְּנוּר (דִּרוֹרָא) דְּקָא מְצַפְצְפָאן, כַּד סָלִיק צַפְרָא, צְפְצוּפָא דִּנְעִימוּ, דְּלֵית נְעִימוּ וְנִגּוּנָא כְּהַהוּא נְעִימוּ.

לְעֵילָּא מִכֻּלְהוּ, זִינִין אַחֲרָנִין, וְשַׁפְנִינִין אַחֲרָנִין, דְּקָא פַּרְחִין בַּאֲוִירָא, סַלְקֵי וְנַחְתֵי, נַחְתֵי וְסַלְקֵי, לָא מִשְׁתַּכְכִין לְעָלְמִין. אַתְוָון רַבְרָבָן, וְאַתְוָון זְעִירָן, פַּרְחִין בֵּינַיְיהוּ.

אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְוָון פַּרְחִין, חָמֵי בַּר נָשׁ בְּאַתְוָון רַבְרָבָן. כְּתִיב בַּאֲוִירָא לְפוּם שַׁעֲתָא, (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ (וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְגוֹ׳, מֵהָכָא אֲהַדְרֵי אַתְוָון רַבְרָבָן בְּמִלְקַדְמִין) בַּטְשֵׁי אַתְוָון זְעִירָן בְּהוּ, וּפַרְחִין, וְאִתְחַזֵּי מִנַּיְיהוּ כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וְגוֹ׳, וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר וְגוֹ׳. לְבָתַר מְהַדְּרֵי אַתְוָון זְעִירָן, וּבַטְשֵׁי בְּאַתְוָון רַבְרָבָן, וּמִתְחַזֵּי מִנַּיְיהוּ דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ וְגוֹ׳. וְכֵן כָּל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, פְּלִיאָן רַבְרָבָן, וְחֵדּוּ לְעַיְינִין עוֹבָדָאן דְּאַתְוָון אִלֵּין, זַכָּאָה עַמָּא דְּכָל דָּא מְחַכָּאן.

אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, מַאן דְּנָטִיר בְּרִית, שַׁוִּי לֵיהּ אֲבַתְרוֹי, וְאִיהִי לְקָמָא. וְאִי תֵּימָא, מַאן נָטִיר לַאֲחוֹרָא. הָא נְטִירוּ רַב וְעִלָּאָה מִכֻּלָּא, דְּנָטִיר לֵיהּ. וּמַאן אִיהוּ. צַדִּיק עִלָּאָה בְּרַחִימוּ סַגִּי. עָאל בֵּין צַדִּיק וְצֶדֶק. וְאִשְׁתְּכַח נָטִיר

מִכָּל סִטְרִין. זַכָּאָה מַאן דְּנָטִיר בְּרִית דָּא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל, אִתְחָזוּן כָּל דְּכוּרִין, דְּנַטְרִין אָת קַיְימָא דָּא, קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. מַאן אִיהוּ דְּיָכִיל לְנַזָּקָא לְבָרָא, דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעוּ אֲבוּהָ מִכָּאן, וְאִמֵּיהּ מִכָּאן, וְאִיהוּ בֵּינַיְיהוּ. וְדָא כַּד אִיהוּ אַחֲרֵי יְיָ.

תָּא חֲזֵי הַהוּא רָקִיעַ כַּד סָחֲרָא בְּגִלְגּוּלָא מְנַגְּנָא בְּנִגּוּנָא, וּמִקַּל נְהִימוּ דְּמַיִין דְּנַבְעִין, לָא יְדִיעַ הַהוּא נִגּוּנָא. כָּל אִינּוּן אַגָּנִין דִּי בְּאַרְבַּע סִטְרִין, מַלְיָין מִנְּבִיעוּ דְּמַיִין דְּנַבְעִין. מַאן דְּאִיהוּ לְגוֹ, בְּתֵרִין סִטְרִין קַיְימָא תַּמָּן. חַד בְּחֶדְוָה, דְּלֵית חֶדְוָה כְּהַהִיא חֶדְוָה בְּעָלְמָא, לְקַיְימָא (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה. וְחַד בְּיִרְאָה, דְּלֵית דְּחִילוּ כְּהַהוּא דְּחִילוּ בְּעָלְמָא, לְקַיְימָא (תהלים ב) עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּיִרְאָה.

חַד מַעְיְינָא דְּמַיָּא, דְּנָבְיעַ מִסְּטַר מִזְרָח, דָּא הוּא דְּאָמַר יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה. מֵהַאי מַעְיְינָא, לָא יָכְלִין לְסַיְימָא שְׁבָחָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא. בַּאֲתַר דְּאִתְיְילִיד תַּמָּן לְסִטַר מִזְרָח, לֵית עוּמְקָא וְרוּמָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא זְרָתָא וְלָא יַתִּיר. כַּד נַבְעִין מַיָּא וְסַלְקִין, סַלְקִין כָּל זִינֵי מַרְגְּלָאן דְּעָלְמָא, וְלָא נַפְלִין לְבַר, הַשְׁתָּא אִתְחָזוּן בְּגַוָּון חַד, לְפוּם שַׁעֲתָא נַפְלִין אִלֵּין, וְהָא סַלְקִין, אָחֳרָנִין, כְּגַוָּון אָחֳרָא, בְּכָל זִינֵי גַּוְונִין דְּעָלְמָא. נַפְלֵי אִינּוּן מַרְגְּלָאן, וְלָא נַפְלֵי לְבַר.

סַחֲרָנִין דְּהַהוּא נְבִיעוּ, חֵיזוּר וְשׁוּשָׁן סָחֲרִין. וְלָא יַכְלִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא לְמֵיקָם עַל אִינּוּן גַּוְונִין, כְּלְהוּ שַׁלְהוֹבִין מִלָּהֲטָאן, וְלָא יַכְלִין לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ. לָא יְדִיעַ חַשִׁיבוּ דְּעוֹבָדָא. טַרְפִּין דְּלְהוֹן מְנַצְצָן בְּכַמָּה גַּוְונִין. עוֹבֵד צִיּוּר, אוּמָנוּ דְּמָארֵי עָלְמָא, חַפְיָין עַל תְּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִין דְּתְחוֹתַיְיהוּ, בָּתַר שְׁבָכִין אֲחָרָנִין לְגוֹ. וְאִינּוּן שְׁבָכִין סְחוֹר דַּעֲזָרָה לְגוֹ.

וּלְעֵילָּא מִנְּהוֹן, אִינּוּן (דף קס"ה ע"ב) גּוּפְנִין פְּרִישָׁאן, תְּחוֹת גּוּפְנִין אִינּוּן כְּרוּבִין, כְּלְהוּ גַּדְפִּין פְּרִישָׁן, מְשַׁלָּבָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. הָכָא אָמַר רַב מְתִיבְתָּא, דְּכָל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בְּאִינּוּן גּוּפְנִין, מְנַהֲרִין אַנְפּוֹי כִּנְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא. אִינּוּן שְׁבָכִין דְּאִתְחָמָן סְחוֹר סְחוֹר דַּעֲזָרָה, כְּלְהוּ מְרֻקָּמָן, בְּחוּטִין דִּנְהִרִין בְּגַוְונִין סַגִּיאִין, מְלַהֲטָן בְּד׳ מִינֵי זְהוֹרִין דְּאֶשָּׁא. שַׁלְהוֹבִין סַלְקִין, וּגְוונִין מְנַצְצָן, וּלְזַמְנִין שַׁלְהוֹבִין מִשְׁתַּכְּכֵי, וּנְהוֹרִין וּגְוונִין סַלְקִין, וּבַטְשֵׁי אִלֵּין בְּאִלֵּין.

שִׁית אֶלֶף אַגָּנִין, לְגַבֵּי אִינּוּן שְׁבָכִין, ד׳ גַּוְונִין, לְד׳ סִטְרִין דַּעֲזָרָה, אִלֵּין אִינּוּן רַבְרְבִין, וּנְבִיעוּ דְּמַיִין חַיִּין בְּכָל סִטְרֵי. וְאִינּוּן נַפְלֵי בְּאִינּוּן אַגָּנִין, וּבַלְעֵי בְּאַתְרַיְיהוּ וְאִלֵּין מַיִין לָא יַדְעֵי לְאָן אָזְלִין.

בְּאֶמְצָעוּ דַּעֲזָרָה, יְקוּמוּן כְּלְהוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְחַזּוּן קַמֵּי

מַלְכָּא קַדִּישָׁא. בִּסְטָר דָּרוֹם בַּעֲזָרָה דָּא, אִתְיִילִיד חַד מַעְיָינָא דְּמַיָּא, וְאִתְרְמֵי (ס"א וְאִתְדְּמֵי) (ס"א וְאִתְרַבֵּי) דְּקָא יְשַׁטְפוּן מַיָּא כָּל עָלְמָא. מַאן דְּיֵיעוּל בֵּהּ, יְהוֹן עַד בִּרְכַּיִם, יֵיעוּל בֵּהּ גִּיבָּר רַב יֵיעוּל בֵּהּ עַד בִּרְכַּיִם, אִי תִּינוֹק בַּר יוֹמָא עַד בִּרְכַּיִם. מַאן דְּשָׁתֵי מִנַּיְיהוּ יִתְחַכָּם, וְיִתְפַּקַּח בְּחָכְמְתָא. מַעְיָינָא דָּא נָפִיק מִגּוֹ מַרְגְּלָא חֲדָא וְעֵירָא, בְּכוֹתָלָא דְּדָרוֹם. אִינּוּן מַיִין בַּלְעֵי גּוֹ אַתְרָא (ס"א גּוֹ אֲתַר דָּא), וּמִתַּמָּן יִפְקוּן לְבַר מִמַּקְדְּשָׁא, עַד דְּיַעֲלוּ לְנַחַל שִׁטִּים, יְשַׁטְפוּן הַהוּא זִמָּה, דְּאוֹלְדִין מַיָּא דְּשִׁטִּים. וְעַל דָּא מַיִין אִלֵּין בַּעֲזָרָה, בְּגִין אִינּוּן דְּאִתְחָזוּן תַּמָּן דְּכוּרִין. הֲווֹ שָׁתָאן מִן מַיָּא, לָא חַיִישֵׁי בְּנוּקְבֵי, בְּמֵיתַיְהוֹן לְאִתְחָזָאָה קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. תּוּ, דְּהָא יִתְפַּקְחוּן לְמִנְדַּע מִלִּין סְתִימִין דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, גּוֹ מַקְדְּשָׁא דָּא כָּל הָרְהוּרִין יִשְׁתַּכְּחוּן, בַּר הִרְהוּרָא דְּחֶדְוָה דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

עַנְפָּא חַד נָפִיק, גּוֹ אֶמְצָעוּ דְּהַהוּא מַעְיָינָא. אָמַר רַב מִתִּיבְתָּא, כַּד קָרִיבְנָא לְהַהוּא עַנְפָּא גּוֹ מַעְיָינָא, אִסְתַּלָּק עַנְפָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, כָּל מַה דְּקָרִיבְנָא, הָכִי אִסְתַּלָּק, יְסוֹדָא וְשָׁרְשָׁא דְּהַהוּא עַנְפָּא לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּמַיָּא. הַהוּא עַנְפָּא חֲפֵי עָלְמִין. כָּל גַּוְונִין דְּעָלְמָא בְּאִינּוּן טַרְפִּין דִּילֵיהּ. אִיבָּא דִּילֵיהּ, לָא יְדִיעַ מַהוּ. וְלָא יַכְלִין לְמִנְדַּע. וְאָמַר, דְּקָא שָׁאִיל לְמָשִׁיחַ עַל הַהוּא אִיבָּא,

וְאָמַר, אִיבָּא דָּא גְּנִיז, (זכריה ח) לְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מֵרוֹב יָמִים. מַאן דְּזָכֵי לְמִנְדַּע דָּא, לִינְדַּע.

רָקִיעַ חַד אִית עַל הַהוּא עַנְפָּא, פָּרִישׁ לְעֵילָּא. מֵהַהוּא רָקִיעָ, אָזִיל טַלָּא עַל גַּבֵּי מַעְיָינָא דָּא, וְלָא יַתִּיר. כַּד אִסְתָּכַל בַּר נָשׁ לְהַהוּא רָקִיעַ מֵרָחִיק, דָּמֵי תִּכְלָא. קָרִיב יַתִּיר, דָּמֵי סוּמָקָא. קָרִיב יַתִּיר, דָּמֵי יָרוֹק קָרוֹב יַתִּיר, דָּמֵי חִוָּור, דְּלֵית חִוָּור בְּעָלְמָא כְּגִינֵיהּ. טַלָּא דְּקָא אָזִיל מִנֵּיהּ, אִשְׁתְּאִיב בְּהַהוּא עַנְפָּא, וְעָבִיד אִיבָּא דָּא, וְאִתְרַבֵּי. הַהוּא רָקִיעָא, אִיהוּ אָזִיל בְּגִלְגּוֹלָא יַתִּיר, מִמָּה דְּעַיְינִין יַכְלִין לְאִסְתַּכְּלָא.

כָּל אִינּוּן נְטוּרֵי קַיְימָא קַדִּישָׁא, (ס"א בְּעוֹן) דְּבָעוֹן לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מַלְכָּא, דְּהָא לָא אִתְחָזוֹן, אֶלָּא בְּגִין לְאַחְזָאָה דְּאִינּוּן בְּנֵי גְּזִירוּ קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא, (שמות כג) יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ, אִינּוּן בְּנֵי קַיְימָא קַדִּישָׁא. דָּייק רַב מְתִיבְתָּא, זְכוּרְךָ, וְלָא זְכָרְךָ. דְּהָא זָכָר כְּתִיב, וְלָא זָכוּר, מַאי זְכוּרְךָ. אֶלָּא כָּל אִינּוּן דְּנַטְרִין קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְלָא חָבָאן בֵּיהּ, אִינּוּן הַוּוּ בְּנֵי מַלְכָּא, דְּבְכָל יוֹמָא מִשְׁתָּבַח בְּהוּ וְדָכִיר לוֹן תְּדִיר. וְעַל דָּא זְכוּרְךָ, הַהוּא דְּאִית בֵּיהּ קַיְימָא קַדִּישָׁא, דְּדָכִיר לוֹן מַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא, דְּלֵית שְׁבָחָא קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, (אֶלָּא) כְּמַאן דְּנָטִיר קַיְימָא דָּא.

וְעַל דָּא בָּעֵי דְּיִתְחַזּוּן תְּלַת זִמְנִין בְּשַׁתָּא קַמֵּיהּ. תְּלַת זִמְנִין אֲמַאי. אֶלָּא בְּגִין אֲבָהָן קַדְמָאֵי, דְּקַבִּילוּ לְהַאי בְּרִית, קַדְמָאָה לְכָל פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין כָּךְ תְּלַת זִמְנִין אִינּוּן בְּשַׁתָּא. אַבְרָהָם קַבִּיל בְּרִית. יִצְחָק קַבִּיל בְּרִית. יַעֲקֹב הֲוָה שְׁלִים מִכֻּלְּהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים מִכֻּלָּא.

אַבְרָהָם תָּמִים אִקְרֵי, וְלָא הֲוָה כָּל כַּךְ שְׁלִים, אֲבָל תָּם: שְׁלִים מִכֻּלָּא. מַה כְּתִיב בְּנֹחַ, (בראשית ו) אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. הֲוָה רְשִׁים בִּרְשִׁימוּ קַדִּישָׁא בֵּינַיְיהוּ. וְאָמַר רַב מְתִיבְתָּא, בְּכָל אֲתָר דִּכְתִיב תָּמִים, דְּרָשִׁים בִּרְשִׁימוּ קַדִּישָׁא, בְּאָת קַיָּימָא דִּבְרִית, וּבְגִין (דף קס"ו ע"א) דְּנָטַר בְּרִית, אִקְרֵי תָּמִים בְּדוֹרוֹתָיו. מַה דְּלָא הֲווֹ כֻּלְּהוּ הָכִי, דְּאִינּוּן מְחַבְּלָן אָרְחַיְיהוּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ. וְכִי מַאן יָכִיל לְמֵיהַךְ עִמֵּיהּ. אֶלָּא כָּל מַאן דְּנָטִיר בְּרִית קַדִּישָׁא, אִזְדַּוּוּגַת בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וְשָׁרְיָא עָלֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תִּהְיֶה, וּלְבָתַר עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ. בְּזִוּוּגָא חֲדָא. דְּכֵיוָן דְּנָטִיר בְּרִית דָּא, עִם יְיָ לְהֱוֵי, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ.

בְּאַבְרָהָם כְּתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים, גְּזִירוּ דָּא קַיָּימָא. הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי, מֵהָכָא,

דְּלָא יְהַךְ גְּבַר בָּתַר אִתְתָּא, אֶלָּא קַמָּהָא, אֹרַח כָּשֵׁר אִיהוּ. וְהָא כְּתִיב, (שמות כג) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁולֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ. (שמות לג) וְשָׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ. לְאַבְרָהָם דְּלָא הֲוָה גָּזִיר, דָּחָה לֵיהּ לְקַמָּהּ. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב הֱוֵה תָּמִים, וְהִתְהַלֵּךְ לְפָנַי. אֶלָּא הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי, דְּלָא יֵאוֹת אַנְתְּ, עַד שֶׁתְּהֵא תָּמִים. וְכֵן בְּכָלְהוּ, כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ תָּמִים, וְנָטִיר לֵיהּ, מִיַּד הִיא לְקָמֵיהּ, וְאִיהוּ אֲבַתְרָהּ, כָּשֵׁר אִיהוּ לְדָא. לְגַרְעוֹנָא מַה כְּתִיב, (שמואל א טו) כִּי שָׁב מֵאַחֲרַי.

נֹחַ גָּזִיר הֲוָה, וְתָמִים, פְּרִיעָה לָא הֲוָה בֵּיהּ, וּבְגִין דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ פְּרִיעָה מַה כְּתִיב, אֶת הָאֱלֹהִים, וְלָא אַחַר הָאֱלֹהִים, לְקַמָּא לָא הֲוָה, בְּגִין דְּהֲוָה גָּזִיר, לַאֲחוֹרָא לָא הֲוָה, בְּגִין דְּלָא אִתְפְּרַע. אֵיךְ הֲוָה. אֶת הָאֱלֹהִים, סָמִיךְ לֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּלָאו כָּשֵׁר כָּל כַּךְ.

בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב, (שמות יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ וגו׳. כֵּיוָן דְּאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, (שמות יד) הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם וגו׳. כִּי טוֹב לָנוּ עֲבוֹד אֶת מִצְרַיִם. כְּבֵיכוֹל, אִתְחַלָּשׁ דַּעְתָּא. כְּתִיב וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם, וַיִּסַּע לְמֶעְבַּד בְּהוּ נוּקְמִין. (חסר)

וְעַל דָּא חַדֵּי מָשִׁיחַ, וְחַדֵּי רַב מְתִיבְתָּא, דְּקָא אִתְבָּשַׂר בְּדָא. וְאָמַר רַב מְתִיבְתָּא, דְּהָא דָּיִיק לְמָשִׁיחַ וְאָמַר,

מְנָא הֲוָה לְדָנִיֵּאל דְּקָאָמַר, (דניאל ה) פְּרֵיס פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ וִיהִיבַת לְמָדַי וּפָרָס. מֵאִינּוּן אַתְוָון דְּוּפַרְסִין אִשְׁתְּמַע לֵיהּ. וְהָכָא מַאי הוּא. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, פְּרֵיס פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ חַיְיָא, עַל יְדֵי דְּמָשִׁיחַ אַחֲרָא, וּלְבָתַר יִשְׁלוֹט מֶלֶךְ פָּרָס, וְיִטּוֹל מַלְכְּוָון סַגִּיאִין, וְהוּא יִשְׁלֹט עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא תְּרֵיסָר יַרְחֵי, וְהוּא יִשְׁלוֹט וְיִקְטוֹל סַגִּיאִין, וַהֲהוּא מְשִׁיחָא, וּלְבָתַר יִפּוֹל, וְיִקַּבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין.

וְעַל דָּא, וּפַרְסִין, מַלְכָּא דְּפָרַס, אִשְׁתְּמַע הָכָא.

אִי חַסִידָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה חֶדְוָה עַל חֶדְוָה, בַּהֲהוּא מַעְיְינָא. בַּהֲהוּא מַעְיְינָא, מְגַדְּלָא כָּל זִינֵי אִילָנִין, דְּנָצִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגַן עֵדֶן, וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי לְאַסְוָותָא, טַרְפִּין וְאִיבִין וַעֲנָפִין, וּלְחַדּוּ לְבָא תָּדִיר. וְלֵית בֵּינַייְהוּ כַּפְנָא, וּדְאָגָה, וַאֲנָחָה, לְעָלְמִין. זַכָּאָה עַמָּא דְּכָל דָּא מְחַכָּאן, וְכָל דָּא גָּנִיז לוֹן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּקַרְקַע דְּהַאי מַקְדְּשָׁא, אִית מֵאִלֵּין מ פְּלִיאָן, אָמַר לֵיהּ, אִי רִבִּי, אִי רִבִּי, זַכָּאָה חוּלָקָךְ דְּכָל הַאי. בַּהֲהוּא. עַל גַּבֵּי הַהוּא מַעְיְינָא רְקִימָא, אֲבָל לֵית מַאן דְּיָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, לְזִמְנִין נְהִירוּ דִּילֵיהּ נְהוֹרָא. לְזִמְנִין חֲשׁוֹכָא, לְזִמְנִין גַּוְון אַרְגְּוָונָא. מִנַּצְצָן דְּלָא יַכְלִין עַיְינִין לְאִסְתַּכְּלָא לְעֵילָּא. (ס"א הַהִיא) הִיא דְּשָׁאֲלַת חַסִידָא קַדִּישָׁא, מֵהַהוּא קַרְקַע דְּמַקְדְּשָׁא, רַב

מְתִיבְתָּא לָא פָּרִישׁ מִנֵּיהּ, דְּהָא גְּנִיזִ אִיהוּ גּוֹ יַרְדְּנָא, וְהָא אֲמִינָא לָךְ מַה דַּאֲמִינָא, אֲבָל נִשְׁאַל מִלָּה דָּא, וְתִנְדַּע מַה דְּתִנְדַּע.

יַרְדֵּן דָּא, עָאל וְאִתְמְשַׁךְ זִמְנָא חֲדָא בְּשַׁתָּא, גּוֹ הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, לָאו מֵאִינּוּן אַרְבַּע נַהֲרִין דְּאִתְמַשְׁכָן מִנֵּיהּ, אֶלָּא בֵּיהּ מַמָּשׁ. כֵּיוָן דְּמָטֵי לְגַבֵּיהּ, אִיהוּ אִתְמְשַׁךְ וְאִתְפְּשַׁט וְעָאל גּוֹ יַרְדְּנָא. וְכֵיוָן דְּמָטֵי גּוֹ קַרְקַע דְּמַקְדְּשָׁא, אִשְׁתְּכַח תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין, וְלָא אִתְפְּשָׁט וְלָא אִתְמְשַׁךְ לְאַתָּר אַחֲרָא. וְאָמַר רַב מְתִיבְתָּא, דְּכַד אַהֲדָּר הַהוּא נָהָר לְאַתְרֵיהּ, שָׁבִיק תַּמָּן, כָּל זִינֵי צִיּוּרִין, דְּקָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגַן עֵדֶן, דְּאִינּוּן צִיּוּרִין גְּנִיזִין, דְּתַחוֹת דּוּכְתַּייהוּ. (חסר)

אִלֵּין הָכָא וְאִלֵּין הָכָא, וְסַלְקֵי וְנַחְתֵּי כִּדְקַדְמֵיתָא. בְּהַהוּא סְטָר דָּרוֹם, אִית תְּלַת מְאָה וְחַמְשִׁין עַמּוּדִין, מִכָּל זִינֵי מַרְגְּלָאן. וְאִלֵּין אִינּוּן דִּנְהָרִין תָּדִיר, וְנַטְפִין בּוֹסְמִין טְמִירִין, דְּלָא אִתְגַּלּוּ לְעָלְמִין. אַרְבַּע אַגָּנִין בְּכָל (דף קס"ו ע"ב) עַמּוּדָא וְעַמּוּדָא נְעִיצִין. וְכַד אִינּוּן בּוֹסְמִין נַטְפִין, מֵאִינּוּן עַמּוּדִין, נַפְלֵי בְּהוּ, וְאִתְמַלְיָין כְּלְהוּ אַגָּנוֹת, וְלָא נָפְקִין בּוֹסְמִין לְבַר.

מֵאִינּוּן בּוֹסְמִין, זְמִינִין לְזִמְנָא דְּאָתֵי, לְאַקְטָרָא בְּכָל יוֹמָא קְטוֹרְתָּא, קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. דְּלָא יֵהוּ

מִכְּתִישׁוּ דִּבְנֵי נָשָׁא. אִינּוּן בּוּסְמִין לָא יְדִיעַ עִקָּרָא דִּלְהוֹן, וּמִמָּה הֲווֹ, אֶלָּא מֵאִינּוּן עֲמוּדִין נַפְלִין תַּמָּן. תְּרִין נְשָׁרִין בְּכָל עֲמוּדָא וְעַמוּדָא, מִתְנַצְּצָן מִתְלַהֲטִין בְּכָל גַּוונִין. שֶׁבַע מְאָה נְשָׁרִין. אִינּוּן, פַּרְחִין, אִלֵּין הָכָא וְאִלֵּין הָכָא, בְּגִלְגּוּלָא דַּעֲמוּדִין. כַּד אִסְתַּחָרָן, לָא יָכְלִין עַיְינִין לְאִסְתַּכְּלָא, דּוּכְתָּא דִּבְהוּ. תְּלַת אַתְוָון בַּלְטִין וּפַרְחִין, מִפּוּמָא דָּא לְפוּמָא דָּא. בְּגִלְגּוּלָא דַּעֲמוּדִין וּנְשָׁרִין. כָּל אִינּוּן אַתְוָון מְרַקְּמָן בְּאֶשָּׁא חִוָּרָא, וְדַהֲבָא יְרוֹקָא. תְּרִין אַלְפִין וּמְאָה מְנַרְתִּין, תַּלְיָין בֵּין אִינּוּן עַמוּדִין. וּתְרִין אַלְפִין וּמְאָה שְׂרָגִין, בְּכָל מְנַרְתָּא וּמְנַרְתָּא. דַּלְקִין בִּימָמָא, וּבְלֵילְיָא מִתְדַּעֲכִי, עַל צַעֲרָא דְּיִשְׂרָאֵל. כַּד אָתֵי צַפְרָא, דַּלְקִין כֻּלְּהוּ מִגַּרְמַיְיהוּ.

אַדְהָווֹ יַתְבִי, אָמְרִי הָא רָמַשׁ לֵילְיָא. אָמַר לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, נְהִירוּ דְּעָלְמָא, טוֹל פִּנְקְסָא דְּאַחְמָתָא דָּא, וְטוֹל שְׂרַגָּא, וּכְתוֹב מִלִּין אִלֵּין, דְּהָא מָטָא זִמְנָא דִּילָן, לְפַקְּדָא כָּל חַד וְחַד לְגוֹ קִבְרֵיהּ, עַד פָּלְגוּ לֵילְיָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל גּוֹ גִּנְתָּא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בַּהֲדֵי צַדִּיקַיָּיא וּכְדֵין כָּל חַד וְחַד פָּרַח לְתַמָּן. וּלְמָחָר נֶהֱוֵי גַּבָּךְ, הוֹאִיל וְיַהֲבוּ לָן רְשׁוּ, לְאַשְׁלְמָא דּוֹרוֹנָא דְּקָא מְשַׁדְּרֵי לָךְ. פַּרְחֵי, בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְגָעָא.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) **אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן דַּדֶּיהָ יְרַוּךָ בְכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגֶּה תָמִיד. אוֹרַיְיתָא אוֹרַיְיתָא, נְהִירוּ דְּכָל עָלְמִין, כַּמָּה יָמִין, וּנְחָלִין, וּמְקוֹרִין, וּמַבּוּעִין, מִתְפַּשְׁטֵי מִנָּךְ לְכָל סִטְרִין. מִנָּךְ כֹּלָּא, עֲלָךְ קַיְימֵי עִלָּאִין וְתַתָּאִין, נְהִירוּ עִלָּאָה** (וְדָא) **מִנָּךְ נָפְקָא. אוֹרַיְיתָא אוֹרַיְיתָא, מַה אֵימָא לְגַבָּךְ, אַיֶּלֶת אֲהָבִים אַנְתְּ, וְיַעֲלַת חֵן** (גַּבֵּי) **עֵילָּא וְתַתָּא רְחִימִין דִּילָךְ. מַאן יְזַכֵּי לְיַנְקָא מִנָּךְ כְּדְקָא יֵאוֹת. אוֹרַיְיתָא אוֹרַיְיתָא שַׁעֲשׁוּעִים דְּמָארָךְ, מַאן יָכִיל לְגַלָּאָה, וּלְמֵימָר סִתְרִין וּגְנִיזִין דִּילָךְ. בָּכָה, וְאָעִיל רֵישֵׁיהּ בֵּין בִּרְכּוֹי, וְנָשַׁק לְעַפְרָא.**

אַדְּהָכִי חָמָא כַּמָּה דְּיוֹקְנִין דְּחַבְרַיָּיא סַחֲרֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, לָא תִּדְחַל בְּרֵיהּ דְּיוֹחָאי, לָא תִּדְחַל בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, כְּתוֹב וְחַדֵּי גּוֹ חֶדְוָה דְּמָארָךְ. כָּתַב כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּשָׁמַע בְּהַהוּא לֵילְיָא, וְלָעָא לוֹן, וְלָהַג לוֹן, וְלָא אַנְשֵׁי מִלָּה. וְהַהוּא שְׁרָגָא נָהִיר קָמֵיהּ כָּל הַהוּא לֵילְיָא, עַד דְּאָתָא צַפְרָא. כַּד אָתָא צַפְרָא, זָקַף עֵינוֹי, וְחָמָא חַד נְהִירוּ דְּהַוָּה נָהִיר בִּרְקִיעָא, מָאִיךְ עֵינוֹי לְתַתָּא. אַהְדָּר כְּמִלְקַדְמִין, וְחָמָא נְהִירוּ בְּכָל רְקִיעָ, דְּנָהִיר וְסָלִיק בְּהַהוּא נְהִירוּ דְּיוֹקְנָא דְּבֵיתָא, בְּכַמָּה צִיּוּרִין. חֲדָא רַבִּי שִׁמְעוֹן, וּלְפוּם רִגְעָא, אַגְנִיז הַהוּא נְהוֹרָא.

אַדְּהָכִי, הָא אִינּוּן תְּרִין שְׁלִיחָן אַתְיָין. אַשְׁכְּחוּהוּ לֵרֵישֵׁיהּ

בֵּין בִּרְכוֹי. אָמְרוּ לֵיהּ שִׁלְמָא עֲלֵיהּ דְּמֹר, שְׁלָמָא לְמַאן דְּעָלְאִין וְתַתָּאִין בָּעָאן לְאַקְדָּמָא לֵיהּ שְׁלָם. קוּם. קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וַחֲדָא בְּהוּ. אָמְרוּ לֵיהּ, וְלָא חָמִית נַיְיחָא דְּרוּחָא דְּעָבַד לָךְ מָארָךְ, חָמִית נְהִירוּ דְּבֵיתָא בִּרְקִיעָא. אָמַר לוֹן חֲמֵינָא, אָמְרוּ לֵיהּ בֵּיהּ שַׁעֲתָא, אַפִּיק תְּהוֹמָא בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאַעְבְּרֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּימָא רַבָּא, וּמְנְהִירוּ דִּילֵיהּ, הֲוָה נָהִיר בִּרְקִיעָא.

אָמְרוּ לֵיהּ, רַב מְתִיבְתָּא בָּעָא בִּשְׁלָמָךְ, וְהָא יָדַע דַּאֲנָן שְׁלִיחָן לְגַבָּךְ. וְכַמָּה מִלִּין חַדְתִּין עַתִּיקִין, אִתְחַדָּשׁ בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי לֵילְיָא. אָמַר לוֹן, בְּמָטוּ מְנַיְיכוּ, אָמְרוּ חַד מִלָּה מְנַיְיהוּ. אָמְרוּ, לָא אִתְיְיהִיב לָן רְשׁוּ לְמַאי דְּאָתֵינָן לְגַבָּךְ, אֲבָל מִלָּה חַדְתָּא הֲוָה לְגַבָּךְ הַשְׁתָּא.

פְּתַח רַב מְתִיבְתָּא וְאָמַר (בראשית יב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וְגוֹ׳, דָּא בְּגִין דְּאִתְנַהֲרָא בֵּיהּ נְהִירוּ כְּגַוְונָא דָּא. מַאן דְּלָא זָכֵי בַּאֲתָר דָּא, יְהַךְ וְיִנְטַל גַּרְמֵיהּ לַאֲתָר אַחֲרָא, וְיִזְכֵּי בֵּיהּ. אָעָא דְּדָלִיק, וּנְהוֹרָא לָא סָלִיק וְנָהִיר בֵּיהּ, יְנַעְנְעוּן לֵיהּ, וְיסַלֵּק בֵּיהּ נְהוֹרָא, וְאַנְהִיר. וַהֲוֵינָן זְמִינִין לְמִשְׁמַע, אֲבָל בְּגִין לְמֵיתֵי גַּבָּךְ, (דף קס"ז ע"א) לָא בָּעֵינָן לְאִתְעַכְּבָא, חַדֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן.

אָמְרוּ לֵיהּ, אִי חַסִידָא קַדִּישָׁא, כָּל מִלִּין דִּי בְּגַוְון בְּאוֹרַיְיתָא, מִלִּין זְעִירִין אִינּוּן, בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה.

וְאִינּוּן מִלִּין זְעִירִין, כַּמָּה אִינּוּן מִלִּין רַבְרְבִין וְעִלָּאִין, עַד דְּלֵית לוֹן שִׁיעוּרָא. דְּהָא לֵית בְּגַוְונָן סְפֵקָא, אֶלָּא בְּרִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא עַל בּוּרְיֵיהּ. וְהַשְׁתָּא רַב מְתִיבְתָּא פָּרִישׁ מִלִּין סְתִימִין עַל דָּא, בְּגִין דְּעִקָּרָא דִּנְשִׁמְתָא, אֲמַאי לָא נָהִיר בַּאֲתָר דָּא, וְזָכֵי לְאִתְנַהֲרָא בַּאֲתָר אַחֲרָא. וְעַד כְּעַן לָא זָכִינָן בֵּהּ, בְּגִין לְמֵיתֵי גַּבָּךְ.

וּמִלָּה אַחֲרָא זָכִינָן לְמִשְׁמַע מִנַּיְיהּ, רוּחָא דְּאַזְלָא בְּעַרְטוּרָא בְּהַהוּא עָלְמָא בְּלָא בְּנִין, אִנְתְּתֵיהּ יְתֵעֲבִיד לֵיהּ מָאנָא לְאִתְבַּנָּאָה אֵיהוּ. מַאי טַעֲמָא. אִנְתְּתֵיהּ אִיהִי שִׁרְגָּא, דְּאִתְדְּלִיקַת מִנַּיְיהּ, וְתַרְוַוייהוּ שִׁרְגָּא חֲדָא הֲווֹ, נְהוֹרָא דָּא נָפֵק מִנְּהוֹרָא דָּא, אִתְדָּעַךְ דָּא, אִתְדְּלִיק מִגּוֹ נְהוֹרֵיהּ מַמָּשׁ, בְּגִין דַּחֲדָא נְהוֹרָא הֲווֹ. הַשְׁתָּא רִבִּי, נֶהְדַּר לְמִלִּין קַדְמָאִין, וְכַד נֶהְדַּר לְאַתְרִין, נְטוֹל רֵישׁוּ מֵרַב מְתִיבְתָּא, בְּאִינּוּן מִלִּין דְּנִקַבֵּל מִנַּיְיהּ, וְנֵימָא קַמָּךְ. זַכָּאָה חוּלָקָךְ, דְּאַתְּ זָכֵי לְנְהוֹרִין סְתִימִין, מִכָּל סִטְרִין, מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, מֵהַאי עָלְמָא, וּמֵעָלְמָא אוֹחָרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִלָּה חֲדָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע, אִי תֵּיכוֹל לְאוֹדָעָא לִי. נָשִׁין בְּהַהוּא עָלְמָא, אִי זַכָּאִין לְסַלְקָא לְעֵילָּא, אוֹ הֵיךְ אִינּוּן תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ, אִי רִבִּי אִי רִבִּי, בְּדָא אִית לָן רָזָא יַתִּירָא (ס"א יַקִּירָא). בְּגִין דְּלָא לְגַלָּאָה סִתְרִין דְּתַמָּן, אֲבָל דָּא יְהַךְ וְיִטּוֹל רֵישׁוּ, וְנֵימָא

לָךְ. אַדְהָכִי פָּרַח חַד, וְאִתְכַּסֵּי מִנַּייהוּ, וְאָזַל לֵיהּ.
וּלְפוּם שַׁעֲתָא תָּב לְגַבַּייהוּ, אָמַר לוֹן, זִמְנָא חֲוֵינָא לְמֵיעָאל, וַהֲווּ כֻּלְּהוּ בְּעִטּוּרָא חָדָא, דְּדַיְּינֵי דִּינָא דְּחַד בַּר נָשׁ, דְּקָאִים עַל פִּתְחָא דְּגַן עֵדֶן, וְאִינּוּן כְּרוּבִין אֲחִידוּ בֵּיהּ, וְלָא שָׁבְקוּ לֵיהּ לְמֵיעָאל תַּמָּן, וַהֲוָה בְּצַעֲרָא בֵּינַייהוּ, וְצַוּוח צַוְוחִין עַל גַּבֵּי פִּתְחָא, וּשְׁמָעוּ כּוּלְּהוּ צַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן, וְהַשְׁתָּא הֲווּ מִתְכַּנְּפֵי כָּל בְּנֵי מְתִיבְתֵּי, לְמֵיעָאל לְגַבֵּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, לְעַיְּינָא בְּדִינֵיהּ. וַאֲתֵינָא לְאוֹדָעָא לְכוּ, וְדָא חַבְרָאי אִצְטְרִיךְ לְמֵהַךְ תַּמָּן, דְּכָרוֹזָא הֲוָה אַעְבָּר בְּכָל אִינּוּן בְּנֵי מְתִיבְתֵּי. דְּלִיהֱווֹן כְּנִישִׁין הַשְׁתָּא קַמֵּי מָשִׁיחַ. נָטַל פִּתְקָא חָדָא, וְיָהַב לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, טוֹל דָּא, וְעַיֵּין בְּמָה דְּתַמָּן, עַד דְּנֵיתֵי גַּבָּךְ, פַּרְחוּ תַּרְוַוייהוּ.

וְרִבִּי שִׁמְעוֹן נָטַל פִּתְקָא, וְחָמָא מַה דְּחָמָא, בְּרָזִין דְּתַמָּן, כָּל הַהוּא יוֹמָא. בְּלֵילְיָא חָמָא שְׁרָגָא, וְנָפִיל בֵּיהּ שִׁינָתָא, וְדָמַךְ עַד צַפְרָא. כַּד נָהֲר יְמָמָא, קָם וּפָרַח הַהוּא פִּתְקָא מִנֵּיהּ, וְהָא אִינּוּן תַּרְוַוייהוּ אַתְיָין, אָמַר לֵיהּ, קוּם רִבִּי, זַכָּאָה חוּלָקָךְ, קוּם. בְּגִינָךְ חֲמִינָן וְזָכִינָן לְכַמָּה סִתְרִין עִלָּאִין, כַּמָּה חֶדְוָה אַחְזִיוּ לָן, כַּד יָהֲבוּ רְשׁוּ לְגַלָּאָה לָךְ, כָּל מַה דְּאַתְּ בָּעֵי. רֵישׁ מְתִיבְתָּא עִלָּאָה נָפַק לְגַבָּן, וְאָמַר, שָׁאִילוּ בִּשְׁלָמֵיהּ דְּבַר יוֹחָאי, אַתְרֵיהּ דְּבַר יוֹחָאי,

הָא פָּנוּ לֵיהּ מִכַּמָּה יוֹמִין. לֵית מַאן דְּיִקְרַב לְגַבֵּיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ.

רִבִּי רִבִּי, כַּד פָּרַחְנָא (בגינך) מִגַּבָּךְ, עָאלְנָא וַחֲמֵינָא כָּל בְּנֵי מְתִיבְתִּי, דְּהָא מִתְכַּנְּפִי לְגוֹ הֵיכָלָא חֲדָא, דְּמָשִׁיחַ תַּמָּן, וְדַיְינוּ דְּיָנָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּקָאִים עַל פִּתְחָא, שְׁמֵיהּ לֵית לָן רְשׁוּ לְגַלָּאָה. אִצְטַעַר רִבִּי שִׁמְעוֹן עַל דָּא, אָמַר לֵיהּ, לָא תִּצְטַעַר רִבִּי עַל דָּא, אַנְתְּ תֵּדַע בְּדָא לֵילְיָא בְּחֶלְמָךְ. אֲבָל דְּיָנָא דַּיְינוּ עֲלֵיהּ, דְּגָזַר מָשִׁיחַ, דְּלֶהֱוֵי הַהוּא בַּר נָשׁ לְבַר בְּהַהוּא צַעֲרָא אַרְבְּעִין יוֹמִין. לְסוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין, יְצַעֲרוּן לֵיהּ בְּדִינָא, בְּצַעֲרָא דְּגֵיהִנָּם, שַׁעֲתָא וּפַלְגָּא.

וְכָל דָּא, בְּגִין דְּיוֹמָא חֲדָא, חַד מִן חַבְרַיָּיא הֲוָה פָּרִישׁ מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, כַּד מָטָא לְחַד מִלָּה, יָדַע הַאי בַּר נָשׁ דְּיִתְכַּשַּׁל בֵּיהּ, וְאָמַר לְחַבְרַיָּיא שְׁתוֹקוּ, לָא תֵּימְרוּן מִדִּי. וּבְגִין דְּשְׁתִיקוּ חַבְרַיָּיא אִתְכַּשַּׁל בְּהַהוּא מִלָּה, וְאִכְסִיף. וְהַהוּא כְּסוּפָא. דְּגָרִים הַאי בַּר נָשׁ, דַּיְינִין לֵיהּ בְּהַאי דִּינָא (דף קס"ז ע"ב) קַשְׁיָא, בְּגִין דְּלָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשַׁבְקָא חוֹבָא דְּאוֹרַיְיתָא, אֲפִילּוּ כְּמִלָּא נִימָא.

דַּיְינוּ דִּינֵיהּ, וְנַפְקוּ כָּל בְּנֵי מְתִיבְתָּא. וַאֲנָא שְׁאֵילְנָא רְשׁוּ, דְּהָא בְּרִיהּ דְּיוֹחָאי, שָׁאִיל שְׁאֵלְתָּא דָּא. וְעַל דָּא אַחְזִיו לִי, מַה דְּלָא יְדַעְנָא מִקַּדְמַת דְּנָא. אִי רִבִּי,

שִׁית הֵיכָלִין אַחְזִיו לִי, בְּכַמָּה עִנּוּגִין וְעִדּוּנִין, בַּאֲתָר דְּפָרוֹכְתָּא פְּרִישָׁא בְּגִנְתָּא. דְּהָא מַהַהוּא פָּרוֹכְתָּא וּלְהָלְאָה, לָא עָאלִין דְּכוּרִין כְּלַל.

בְּהֵיכָלָא חֲדָא, אִית בַּתְיָה בַּת פַּרְעֹה, וְכַמָּה רִבּוֹא וְאַלְפֵי נָשִׁין, זַכְיָין בַּהֲדָהּ, וְכָל חֲדָא וַחֲדָא מִנַּיְיהוּ, דּוֹכְתִין דִּנְהוֹרִין וְעִדּוּנִין, בְּלָא הֶחָקָא כְּלָל אִית לָהּ. תְּלַת זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא, כָּרוֹזֵי אַכְרִיזוּ, הָא דְּיוֹקְנָא דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא אָתֵי, וּבַתְיָה נַפְקַת, לַאֲתָר דְּפַרְגּוֹדָא חֲדָא דְּאִית לָהּ, וְחָמָאת דְּיוֹקְנָא דְּמֹשֶׁה, וְסָגִידַת לְגַבֵּיהּ, וְאָמְרָה, זַכָּאָה חוּלָקִי דְּרָבִיתִי נְהִירוּ דָּא. וְדָא אִיהוּ עִנּוּגִין דְּיָלָהּ, יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ.

אַהֲדַרַת לְגַבֵּי נָשִׁין, וְאִשְׁתַּדְּלָן בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. כֻּלְּהוּ בְּאִינּוּן דְּיוֹקְנִין דַּהֲווֹ בְּהַאי עָלְמָא, בִּלְבוּשָׁא דְּנְהוֹרָא, בִּלְבוּשָׁא (ס״א כִּלְבוּשָׁא) דְּדְכוּרִין, בַּר דְּלָא נַהֲרֵי הָכִי, פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא זָכוּ לְקַיְּימָא לוֹן בְּהַאי עָלְמָא, מִשְׁתַּדְּלֵי בְּהוּ, וּבְטַעֲמַיְיהוּ, בְּהַהוּא עָלְמָא. וְכָל הָנֵי נָשִׁין, דְּיַתְבִין בַּהֲדֵי בַּתְיָה בַּת פַּרְעֹה, אִקְרוּן נָשִׁים שַׁאֲנַנּוֹת, דְּלָא אִצְטַעְרוּ בְּצַעֲרָא דְּגֵיהִנָּם כְּלַל.

בְּהֵיכָלָא אַחֲרָא, אִית סָרַח בַּת אָשֵׁר, וְכַמָּה נָשִׁין רִבּוֹא וְאַלְפִין בַּהֲדָהּ. תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא מַכְרִיזִין קַמֵּה, הָא דְּיוֹקְנָא דְּיוֹסֵף צַדִּיקָא אָתָא, וְאִיהִי חַדָּאת,

וְנַפְקַת לְגַבֵּי פַּרְגּוֹדָא חֲדָא דְּאִית לָהּ, וְחָמָאת נְהִירוּ דְּדִיוּקְנָא דְּיוֹסֵף, וְחַדָּאת, וְסָגִידַת לְגַבֵּיהּ, וְאָמְרַת, זַכָּאָה הַאי יוֹמָא, דְּאִתְעָרִית בְּשׁוֹרָה דִּילָךְ לְגַבֵּי סָבָאי. לְבָתַר אַהְדְּרַת לְגַבֵּי שְׁאַר נָשִׁין, וּמְשַׁתְּדְּלִין בְּתוּשְׁבְּחָן דְּמָארֵי עָלְמָא, וּלְאוֹדָאָה שְׁמֵיהּ. וְכַמָּה דּוּכְתִין וְחֵידוּ, אִית לְכָל חֲדָא וַחֲדָא. וּלְבָתַר אַהְדְּרָן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וּבְטַעֲמַיְיהוּ.

בְּהֵיכָלָא אַחֲרָא, אִית יוֹכֶבֶד, אִמֵּיהּ דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, וְכַמָּה אַלְפִין וְרִבְבָן בַּהֲדָהּ. בְּהֵיכָלָא דָּא, לָא מַכְרְזֵי כְּלַל, אֶלָּא ג׳ זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, אוֹדֵת וּמְשַׁבָּחַת לְמָארֵי עָלְמָא, אִיהִי וְכָל אִינּוּן נָשִׁין דִּי בַּהֲדָהּ. וְשִׁירְתָא דְּיַמָּא מְזַמְּרִין בְּכָל יוֹמָא, וְאִיהִי בִּלְחוֹדָהָא אֲמַרַת מֵהָכָא, (שמות טו) וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה וְגוֹ׳, אֶת הַתּוֹף בְּיָדָהּ וְגוֹ׳. וְכָל אִינּוּן צַדִּיקָיָיא דִּי בְגַן עֵדֶן, צַיְיתִין לַקָּל נְעִימוּ דִּילָהּ. וְכַמָּה מַלְאָכִין קַדִּישִׁין אוֹדָאן וּמְשַׁבְּחָן עִמָּהּ לִשְׁמָא קַדִּישָׁא.

בְּהֵיכָלָא אַחֲרָא, אִית דְּבוֹרָה, אוּף הָכִי וְכָל שְׁאַר נָשִׁין בַּהֲדָהּ, אוֹדָן וּמְזַמְּרָן בְּהַהִיא שִׁירְתָא דְּאִיהִי אֲמַרַת בְּהַאי עָלְמָא. אִי רִבִּי, אִי רִבִּי, מַאן חָמֵי חֶדְוָה דְּצַדִּיקָיָיא, וּדְנָשִׁין זַכָיָין דְּעַבְדִּין לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְגוֹ לְגוֹ דְּאִינּוּן הֵיכָלִין, אִית אַרְבַּע הֵיכָלִין טְמִירִין,

דְּאִמָּהָן קַדִּישִׁין דְּלָא אִתְמַסָּרָן לְאִתְגַּלָּאָה, וְלֵית מַאן דְּחָמֵי לוֹן. בְּכוּלֵּיהּ יוֹמָא אִינּוּן בִּלְחוֹדֵיהוֹן, כְּמָה דַּאֲמִינָא לְךָ, וְגוּבְרִין אוּף הָכִי.

וּבְכָל לֵילְיָא אִתְכְּלִילָן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, בְּגִין דְּשַׁעְתָּא דְּזִוּוּגָא אִיהוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, בֵּין בְּהַאי עָלְמָא, בֵּין בְּהַהוּא עָלְמָא. זִוּוּגָא דְּהַהוּא עָלְמָא, אִתְדַּבְּקוּתָא דִּנְשָׁמָתָא בְּנִשְׁמָתָא נְהוֹרָא בִּנְהוֹרָא. זִוּוּגָא דְּהַאי עָלְמָא, גּוּפָא בְּגוּפָא. וְכֹלָּא כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי, זִינָא בָּתַר זִינֵיהּ, זִוּוּגָא בָּתַר זִוּוּגָא, גּוּפָא בָּתַר גּוּפָא, זִוּוּגָא דְּהַהוּא עָלְמָא, נְהוֹרָא בָּתַר נְהוֹרָא. הֵיכָלִין דְּאַרְבַּע אִמָּהָן, אִקְרוּן הֵיכָלִין דִּבְנוֹת בּוֹטְחוֹת. וְלָא זָכֵינָא בְּהוּ לְמֵחֱמֵי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, גּוּבְרִין וְנוּקְבֵי דְּאָזְלֵי בְּאוֹרַח מֵישָׁר בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין לְכֻלְּהוּ עִנּוּגִין דְּהַהוּא עָלְמָא. אִי רִבִּי, אִי רִבִּי, אִלְמָלֵא בַּר יוֹחָאי אַנְתְּ, לָא אִתְמְסַר לְגַלָּאָה. זִוּוּגָא דְּהַהוּא עָלְמָא, אִתְעֲבִיד אִיבָּא (דף קס"ח ע"א) יַתִּיר, מֵאִיבָּא דְּאִתְעֲבִיד בְּהַאי עָלְמָא. בְּזִוּוּגָא דִּלְהוֹן, בְּזִוּוּגָא דְּהַהוּא עָלְמָא, בְּתִיאוּבְתָּא דִּלְהוֹן כַּחֲדָא, כַּד מִתְדַּבְּקָן נִשְׁמָתִין דָּא עִם דָּא, עַבְדֵי אֵיבִין, וְנַפְקֵי נְהוֹרִין מִנַּיְיהוּ, וְאִתְעַבְדֵי שְׂרָגִין. וְאִינּוּן נִשְׁמָתִין, לַגַּיְּוֹרִין דְּמִתְגַּיְּירִין, וְכָל הָנֵי עַיְּילִין לְהֵיכָלָא חֲדָא.

וְכַד מִתְגַּיְּרָא גַּיְּוֹרָא חֲדָא, פַּרְחָא מֵהַהוּא הֵיכָלָא

נִשְׁמְתָא, וְעָאלַת תְּחוֹת גַּדְפָּהָא דִּשְׁכִינְתָּא, וְנַשְׁקַת לָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ אִיבָּא דְּצַדִּיקַיָּיא, וּמְשַׁדְּרַת לָהּ לְגוֹ הַהוּא גִּיּוֹרָא, וְשָׁרַאת בֵּיהּ. וּמַהַהוּא זִמְנָא, אִקְרֵי גֵּר צֶדֶק. וְהַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, (משלי יא) פְּרִי צַדִּיק עֵץ חַיִּים. מַה אִילָנָא דְּחַיֵּי אַפִּיק נִשְׁמָתִין, אוֹף הָכִי צַדִּיק, אִיבָּא דִּילֵיהּ עָבִיד נִשְׁמָתִין.

רַב מְתִיבְתָּא אָמַר, כְּתִיב (בראשית יא) וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד. מַאי דְּאָמַר וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה, לֵית אֲנָא יוֹדֵעַ דְּלֵית לָהּ וָלָד, מַאי אֵין לָהּ וָלָד. אֶלָּא הָכִי אָמַר רַב מְתִיבְתָּא, וָלָד לָא הֲוָת מוֹלְדָא, אֲבָל נִשְׁמָתִין הֲוָת מוֹלְדָא בְּאִתְדַּבְּקוּתָא דְּתִיאוּבְתָּא, דְּאִינּוּן תְּרִין זַכָּאִין הֲווֹ מוֹלִידֵי נִשְׁמָתִין לְגִיּוֹרֵי כָּל הַהוּא זִמְנָא דַּהֲווֹ בְּחָרָן. כְּמָה דְּעַבְדִין צַדִּיקַיָּיא בְּגַן עֵדֶן. כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית יב) וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן, נֶפֶשׁ עָשׂוּ וַדַּאי.

חַבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ הַהוּא גַּבְרָא, אִי רִבִּי, מָה אֵימָא לְךָ, בְּכָל רֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי וּמוֹעֲדַיָּיא וְזִמְנַיָּיא, אִינּוּן דְּכוּרִין סַלְקִין לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּכוּרִין וְלָא נוּקְבִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כג) יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ. וְכַד אַהְדְּרָן מֵהַדְּרָן בְּכַמָּה מִלֵּי חַדְתִּין, וְאַהְדְּרָן מִלִּין קַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא.

יוֹמָא דָּא אַהְדְּרָן מִלִּין חַדְתִּין קַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא, עַל רָזִין

עַתִּיקִין, צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, צַדִּיק וָרָע לוֹ. דְּכֻלְּהוּ סַלְּקִין גּוֹ מַתְקְלָא דְּאִילָנָא, עַד לָא ייתוּן לְעָלְמָא, וּכְפוּם טַקְלָא דְּמַתְקְלָא, הָכִי אִית לוֹן בְּהַאי עָלְמָא. רַב מְתִיבְתָּא, נָחִית וְגַלֵּי מִמָּה דְּשָׁמַע לְעֵילָּא, מִלָּה חַדָּא גַּלֵּי וְלָא יַתִּיר. אָעָא דְּלָא סָלִיק נְהוֹרֵיהּ, יְבָטְשׁוּן בֵּיהּ וְאַנְהִיר. גּוּפָא דְּלָא סַלְּקָא בֵּיהּ נְהוֹרָא דִּנְשְׁמְתָא, יְבָטְשׁוּן בֵּיהּ, וְיסַלֵּק נְהִירוּ דִּנְשְׁמְתָא, וְיִתְאַחֲדוּן דָּא בְּדָא לְאַנְהָרָא. (תְּרֵי נוּסְחֵי)

בְּגִין דְּאִית גּוּפָא דְּנְהִירוּ דִּנְשְׁמְתָא לָא נָהִיר בֵּיהּ, עַד דְּיִבָּטְשׁוּן בֵּיהּ, כְּדֵין נָהִיר נְהִירוּ דִּנְשְׁמְתָא, וְאִתְאַחֲדַת בְּגוּפָא, וְגוּפָא אִתְאַחַד בָּהּ. גּוּפָא כְּדֵין סָלִיק נְהִירוּ מִגּוֹ נִשְׁמְתָא, מֵהַדַּר מְרוֹמַם וּמְשַׁבַּח, מְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ וּבָעוּתֵיהּ, מְבָרֵךְ לְמָארֵיהּ, הָא כְּדֵין כֻּלָּא נָהִיר. בְּגִין דְּאִית גּוּפָא, דְּלָא יָכִילַת נִשְׁמְתָא לְאַנְהָרָא בֵּיהּ, עַד דְּיִבָּטְשׁוּן בֵּיהּ, וּכְדֵין נָהִיר וְאִתְאַחַד דָּא בְּדָא. אִית אָעָא דְּלָא אִתְאַחַד בִּנְהוֹרָא, וְלָא סָלִיק נְהוֹרָא בֵּיהּ, עַד דְּיִבָּטְשׁוּן בֵּיהּ, וּכְדֵין נָהִיר.

סִטְרָא אַחֲרָא, בָּעֵי לְמֶעְבַּד הָכִי, וּבָטַשׁ בְּחַיָּיבָיָא, וְכָל מַה דְּבָטַשׁ, כְּדֵין (משלי יג) וְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ. מְחָרֵף וּמְגַדֵּף לְכָל סִטְרִין, וְלָא יָכִיל לְאַנְהָרָא כְּלַל, וּכְדֵין כְּתִיב (קהלת ב) כִּי מֶה הָאָדָם שֶׁיָּבֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ. וּבָעֵי לְאִתְדַּמֵּי

לֵיהּ, וְלָא יָכִיל. וְעַל דָּא (תהלים יא) יְיָ צַדִּיק יִבְחָן, וּבָטַשׁ בֵּיהּ, וּכְדֵין נָהִיר וְאִתְקַף בִּנְהִירוּ. יִבְחָן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה כח) אֶבֶן בֹּחַן. גָּחִין רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְנָשִׁיק לְעַפְרָא. אָמַר, מִלָּה מִלָּה אֲבַתְרָךְ דְּרִדִיפְנָא, מִיּוֹמָא דַּהֲוֵינָא, וְהַשְׁתָּא אִשְׁתְּמוֹדְעָא לִי מִלָּה, מִגּוֹ שָׂרְשָׁא וְעִקָּרָא דְּכוֹלָּא. אָמַר לֵיהּ, אִי רִבִּי, אִי רִבִּי, כַּד סַלְקִין לְעֵילָּא, כָּל אִינּוּן רוּחִין דְּכוּרִין וְנוּקְבִין, בְּהַהוּא זִמְנָא, שַׁמְעִין (ס"א בְּמָה) מִלִּין חַדְתִּין וְעַתִּיקִין, נַחְתִּין וְעָאלִין לְגוֹ מְתִיבְתָּא, וְאַהֲדְרָן מִלֵּי קַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא, וְאִיהוּ אוֹלִיף לוֹן מִלָּה עַל קְיוּמֵיהּ. כַּד סַלְקִין מִתְפַּשְׁטִין מַלְבּוּשֵׁיהוֹן וְסַלְקִין. כַּד נַחְתִּי, מִתְלַבְּשִׁין בִּלְבוּשֵׁיהוֹן דְּהַהוּא גּוּפָּא.

אִי רִבִּי, אִי רִבִּי, כַּמָּה חַדְתִּין מִלִּין מִגּוֹ רַב מְתִיבְתָּא.

זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַזְעַר גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, כַּמָּה אִיהוּ רַב וְעִלָּאָה בְּהַהוּא עָלְמָא. וְהָכִי פָּתַח רַב מְתִיבְתָּא, מַאן דְּאִיהוּ זְעֵיר, אִיהוּ רַב. וּמַאן דְּאִיהוּ רַב, אִיהוּ זְעֵיר. דִּכְתִיב, (בראשית כג) וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים. מֵאָה דְּאִיהוּ חֶשְׁבּוֹן רַב, כְּתִיב בֵּיהּ שָׁנָה, זְעִירוּ דְּשָׁנִין, חַד אַזְעִיר לֵיהּ. שֶׁבַע, דְּאִיהוּ חֶשְׁבּוֹן זְעֵיר, אַסְגֵּי לֵיהּ, וְרַבֵּי לֵיהּ דִּכְתִיב שֶׁבַע שָׁנִים. תָּא חֲזֵי, דְּלָא רַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא לְדַאֲזְעִיר. לָא אַזְעִיר אֶלָּא לְדַרְבֵּי. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַזְעִיר

גַּרְמֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, כַּמָּה אִיהוּ רַב בְּעִלּוּיָא בְּהַהוּא עָלְמָא.

אַדְּהָכִי שַׁמְעוּ שִׁירְתָא דִּימָּא, בְּקָל נְעִימוּ דְּלָא שָׁמְעוּ מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ, קָל נְעִימוּ דְּשִׁירְתָא, כְּהַהוּא נְעִימוּ דַּהֲווֹ אָמְרֵי. וְכַד סְיֵימוּ (שמות טו) יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. חָמוּ דְּ דְּיוּקְנִין בְּרִקִיעַ. וְחַד מִנַּייְהוּ רַב וְעִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ. וְהַהוּא רַב וְעִלָּאָה מִנַּייְהוּ, אִתְעַר קָלָא וְאָמַר, (ירמיה ב) כֹּה אָמַר יְיָ זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתָיִךְ וְגוֹ'. שָׁאט בְּרִקִיעָא וַאֲגִנִיז, קָם אַחֲרָא אָבַתְרֵיהּ וְאָמַר, (ישעיה מב) וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ בִּנְתִיבוֹת לֹא יְדָעוּם וְגוֹ'. סְיֵים וְשָׁאט בְּרִקִיעָא וַאֲגִנִיז. פְּתַח אִידָךְ וְאָמַר, (ישעיה לה) יָשׂוֹשׂוֹם מִדְבָּר וְצִיָּה וְתָגֵל עֲרָבָה וְתִפְרַח כַּחֲבַצָּלֶת. וְשָׁאט בְּרִקִיעָא, וַאֲגִנִיז. פְּתַח אִידָךְ וְאָמַר, (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ בּוֹרַאֲךָ יַעֲקֹב וְגוֹ', (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה וְגוֹ'. תְּכַבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה וְגוֹ'. סְיֵים וְשָׁאט בְּרִקִיעָא, וַאֲגִנִיז. כְּדֵין דְּחִילוּ סַגִּיא וְאֶמְתָּנִי נָפַל עֲלַייְהוּ.

כַּד הֲוָה נָהִיר יְמָמָא, קָלָא אִתְעַר כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר, עַמָּא תַּקִּיפָא כְּאַרְיֵה, גִּבָּרִין כִּנְמָרִין, הָבוּ יְקָר לְמָארֵיכוֹן. דִּכְתִיב, (ישעיה כה) עַל כֵּן יְכַבְּדוּךָ עַם עָז וְגוֹ'.

שְׁמְעוּ קָל. חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דַּהֲווֹ אַמְרֵי, (דברי הימים א כט) לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד וְגוֹ', עַד וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. תַּווֹהוּ וְאָזְלוּ. אַדְּהָכִי נָהַר יְמָמָא, אַהְדְּרוּ רֵישָׁא, וְחָמוּ כָּל מַדְבְּרָא חָפֵי בַּעֲנָנֵי יְקָר, מְנַהֲרָן, מְנַצְּצָן, בִּגְוָונִין סַגִּיאִין.

אָמְרוּ דָּא לְדָא, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאִשְׁתַּבְּחָא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּדָרָא דְּמַדְבְּרָא, דְּלָא הֲוָה בְּעָלְמָא, דָּרָא עִלָּאָה, כְּדָרָא דָּא. וְלָא יְהֵא עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא וַדַּאי כָּל מַה דְּאַחְמֵי לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הֲוָה, אֶלָּא בְּגִין לְאוֹדָעָא לָן חֲבִיבוּ דְּמָארֵיהוֹן עָלַייְהוּ. לְאוֹדָעָא דְּאִית לוֹן חוּלָקָא טָבָא, וְאִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כַּד יוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵתַיָּיא, זְמִינִין אִלֵּין לְאַחָיָיא בְּקַדְמִיתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ, וְאִלֵּין אִינּוּן דָּרָא דְּמַדְבְּרָא.

אָמַר לֵיהּ, אִי מִלָּה חַדְתָּא יַדְעַת, דַּאֲנָא עַרְטִירָא בָּהּ.

אָמַר לֵיהּ אִימָא. אָמַר קָלָא דְּהַדְרָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע. בַּר נָשׁ יָהִיב קָלָא בְּחַקְלָא, אוֹ בַּאֲתָר אַחֲרָא, וְהַדְרָא קָלָא אַחֲרָא, וְלָא יְדִיעַ. אָמַר לֵיהּ, אִי חַסִידָא קַדִּישָׁא, עַל מִלָּה דָּא, כַּמָּה קָלִין אִתְעֲרוּ, וְכַמָּה דְּקָדוּקִין הֲווֹ קָמֵי רַב מְתִיבְתָּא, וְכַד נָחֵת רַב מְתִיבְתָּא, אָמַר, הָכִי אוּקְמוּהָ מִלָּה בְּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, וְרָזָא יַקִּירָא אִיהִי.

תָּא חֲזֵי, תִּלַת קָלִין אִינּוּן, דְּלָא אִתְאֲבִידוּ לְעָלְמִין, בַּר קָלִין דְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא, דְּאִלֵּין סַלְקִין לְעֵילָּא, וּבָקְעִין רְקִיעִין. אֲבָל קָלִין אַחֲרָנִין אִינּוּן דְּלָא סַלְקִין, וְלָא אִתְאֲבִידוּ.

וְאִינּוּן תִּלַת: קוֹל חַיָּה בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי עַל קַלְבִּיטָא, הַהוּא קָלָא מְשַׁטְטָא וְאָזְלָא בַּאֲוִירָא, מְסַיְּיפֵי עָלְמָא עַד סַיְּיפֵי עָלְמָא. קוֹל דְּבַר נָשׁ, בְּשַׁעֲתָא, דְּנָפִיק נְשְׁמָתֵיהּ מִגּוּפֵיהּ, הַהוּא קָלָא מְשַׁטְטָא וְאָזְלָא בַּאֲוִירָא, מְסַיְּיפֵי עָלְמָא עַד סַיְּיפֵי עָלְמָא. קוֹל נַחַשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּפָשִׁיט מַשְׁכֵּיהּ, הַהוּא קָלָא מְשַׁטְטָא בַּאֲוִירָא, וְאָזְלָא מְסַיְּיפֵי עָלְמָא עַד סַיְּיפֵי עָלְמָא.

אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה מִלָּה דָּא רַבָּא וְיַקִּירָא. אִלֵּין קָלִין, מַה אִתְעֲבִיד מִינַּיְיהוּ, וּלְאָן אַתָּר עָאלִין וְשָׁרָאן. אִלֵּין קָלִין דְּצַעֲרָא אִינּוּן, וְאָזְלִין וּמְשַׁטְטֵי בַּאֲוִירָא, וְאָזְלֵי מְסַיְּיפֵי עָלְמָא, עַד סַיְּיפֵי דְּעָלְמָא, וְעָאלִין גּוֹ נְקִיקִין וּמְחִילִין דְּעַפְרָא, וְאִתְטַמְּרָן תַּמָּן. וְכַד (דף קס"ט ע"א) יָהִיב בַּר נָשׁ קָלָא, אִינּוּן מִתְעָרִין לְגַבֵּי הַהוּא קָלָא. קָלָא דְּנָחָשׁ, לָא אִתְעַר לְגַבֵּי קָלָא דְּבַר נָשׁ. הֵיאַךְ יִתְעַר. בְּמָחָאָה. כַּד מָחֵי בַּר נָשׁ מָחָאָה אִתְעַר קָלָא דְּנָחָשׁ, דְּאִתְטַמַּר לְגַבֵּיהּ הַהוּא קָלָא, וְלָאו קָלָא אַחֲרָא. קָלָא אִתְעַר בָּתַר קָלָא, זִינָא בָּתַר זִינֵיהּ.

וְעַל דָּא בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, קוֹל שׁוֹפָר, אִתְעַר קוֹל שׁוֹפָר אַחֲרָא, זִינָא בָּתַר זִינֵיהּ אָזְלָא. אָרְחֵיהּ דְּנָחָשׁ לְבִישׁ אִיהוּ, לְקָטְלָא וּלְמָחָאָה, בְּהַהוּא קָלָא מַמָּשׁ, לָא אִתְעַר קָלָא דְּהַאי נָחָשׁ, אֶלָּא בָּתַר זִינֵיהּ. וְדָא אִיהוּ, כַּד בַּר נָשׁ מָחֵי בְּחוּטְרָא בְּאַרְעָא, וְקָרֵי לֵיהּ לְזִינֵיהּ, כְּדֵין אִתְעַר הַהוּא קָלָא דְּנָחָשׁ, לְאָתְבָא לְזִינֵיהּ. וְרָזָא דָּא אִיהוּ טְמִירוּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי מִלָּה דָּא מִלָּה סְתִימָא הִיא. וְתַוּוּהְנָא אֵיךְ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא לָא יָדַע מִלָּה דָּא. אָמַר לֵיהּ, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא מִנְדַּע יָדַע, וְלָא כָּל כַּךְ. אֲבָל מַה דְּלָא יָדַע, הַהוּא קָלָא מַה תּוֹעַלְתָּא אִית בֵּהּ, וְהֵיךְ יָתְבָא. וְרַב מְתִיבְתָּא הָכִי אָמַר, דְּקוּדְקָא דָּא לָא יָדַע שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּהָא הַהוּא קָלָא, אִיהִי כְּלִילָא רוּחָא וְנַפְשָׁא, וְהַבַל גַּרְמֵי מֵעִצְבוֹנָא דְּבִשְׂרָא, וּמְשַׁטְּטָא בַּאֲוִירָא, וְכָל חַד מִתְפְּרַשׁ דָּא מִן דָּא. וְכַד מָטָא לְהַהוּא אֲתָר דְּעָאל בֵּיהּ, יָתְבָא כְּמֵיתָא. וְכָל אִינּוּן חַרְשִׁין וְקוֹסְמִין יַדְעִין אַתְרִין אִלֵּין בְּחַרְשַׁיְיהוּ, וְגַחְנִין לְאַרְעָא, וְשַׁמְעִין קָלָא דָּא, דְּמִתְחַבְּרוּן אִינּוּן רוּחָא וְנַפְשָׁא, וְהַבַל דְּגַרְמֵי, וְאוֹדְעִין מִלָּה. וְדָא אִיהוּ (ישעיה כט) אוֹב מֵאֶרֶץ. וְעַל דָּא רָדִיךְ שְׁלֹמֹה, לְמִנְדַּע מַה דְּאִתְעֲבִיד מֵהַהוּא קָלָא, וְלָא יָדַע. זַכָּאָה חוּלָקָךְ רִבִּי, דְּאִתְבְּרִיר לָךְ מִלָּה דְּקִשׁוֹט.

כַּד בַּר נָשׁ אִתְעַר קָלָא, מִיַּד (מִתְחַבְּרָן) אִתְעַר הַהוּא קָלָא, וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַרְכָּא יַתִּיר. אֶלָּא כְּעֵין הַהוּא קָלָא, דְּאִתְעַר בַּר נָשׁ, וְלָא יַתִּיר. וְאִי אָרִיךְ בַּר נָשׁ קָלֵיהּ, אִיהוּ לָא אָרִיךְ כָּל כַּךְ בָּהֲדֵיהּ, אֶלָּא לְסוֹפָא דְקָלָא, בְּגִין דְּלָא יָכִיל לְאַרְכָּא. מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דְּכַד נָפְקָא בְּקַדְמִיתָא, אִתְאֲרִיךְ מִסַּיְיפֵי עָלְמָא עַד סַיְיפֵי עָלְמָא, וְהַשְׁתָּא דְּעָאל תַּמָּן, לָא יָכִיל לְאַרְכָּא קָלָא, דְּהָא לֵית לֵיהּ אֲתָר לְאִתְפַּשְׁטָא תַּמָּן כִּדְבְקַדְמֵיתָא.

חַדֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, אִלְמָלֵי לָא זָכֵינָא לְמִשְׁמַע, אֶלָּא מִלָּה דָּא, דַּי לִי, לְמֶהֱוֵי חַדֵּי, דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּקִשׁוֹט, דְּהַהוּא עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ, אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא. אִלְמָלֵי יְדַעַת חֶדְוָה דְּמִלִּין בְּהַהוּא עָלְמָא קַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא, תְּהֵא חַדֵּי יַתִּיר.

אָמַר לֵיהּ, מַאי חִדּוּשָׁא הֲוָה הַשְׁתָּא, כַּד אָתֵית לְגַבָּי. אָמַר, רַב מְתִיבְתָּא פָּתַח וְאָמַר, (בראשית מו) וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ. חֶדְוָה הוּא. אֲמַאי סְתִימוּ דְּעַיְינִין לְמִיתָא. בְּגִין דְּעַיְינִין, גַּוונִין דְּהַאי עָלְמָא אִינּוּן, וְחֵיזוּ וּדְיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא בְּהוּ, אִיהוּ אַסְתִּים מִנַּיהּ הַאי עָלְמָא, חֵיזוּ דְּהַאי עָלְמָא. אַסְתִּימוּ עֵינוֹי, כָּל חֵיזוּ דְּהַאי עָלְמָא, הָא אִתְחַשָּׁךְ מִנַּיהּ. וְחֶשְׁכִין מִנַּיהּ חֵיזוּ דְּעֵינוֹי, לֵית לֵיהּ חֵיזוּ בְּהַאי עָלְמָא, מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה. אָמַר רַבִּי

שִׁמְעוֹן, יָאוּת תְּקוּנָא דְּקַדְמָאֵי, וְחָכְמְתָא דִּלְהוֹן יַתִּיר מִמַּלְאָכִין קַדִּישִׁין.

אָמַר לֵיהּ, יוֹסֵף אֲמַאי יָשִׁית יָדוֹ מִכָּל בְּנוֹי. וְאִי תֵּימָא עַל בְּשׂוֹרָה דִּילֵיהּ, מִבָּעֵי לֵיהּ וְיוֹסֵף חַי תִּרְאֶה. אָמַר לֵיהּ יָשִׁית יָדוֹ בְּגִין דְּרַחִימוּ דִּילֵיהּ הֲוָה, וּבְגִין כָּךְ דָּא אַסְתִּים מִינֵּיהּ נְהִירוּ דְּהַאי עָלְמָא, וְדָא נָטִיל לֵיהּ. מַאן דְּאַסְתִּים עֵינוֹי, רְחִימָא דִּילֵיהּ אַחְזֵי הָכִי: חֵיזוּ דִּילָךְ דְּהַאי עָלְמָא אִתְאֲבִיד, הָא אֲנָא חֵיזוּ דִּילָךְ בְּאַתְרָךְ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה יִתַּתְקְנוּן לָךְ חֵיזוּ אַחֲרָא, דְּהַהוּא עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַה אִתְּהֲנֵי הַאי לְמִיתָא, וּמַה תּוֹעַלְתָּא אִית לֵיהּ בְּהַאי. מַאן דְּיִבְעֵי לְמִשְׁאַל יוֹמָא מַה דְּאִצְטְרִךְ לְאַפְקָחָא עֵינוֹי, בְּגִין לְאַחֲזָאָה דְּעַדַיִין אִזְדְּמַן אִיהוּ, לְאָתְבָא לְחֵיזוּ דְּהַאי עָלְמָא כְּדְבְקַדְמִין.

אָמַר לֵיהּ אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי אִי לָא אַסְתִּים מִנֵּיהּ כָּל חֵיזוּ דְּהַאי עָלְמָא, וְלָא אִתְאֲבִיד כְּלָא מִנֵּיהּ, לָא לֶהֱוֵי לֵיהּ חֵיזוּ וְחוּלָקָא דְּהַהוּא עָלְמָא. עָלְמָא דָּא, בְּהַפּוּכָא אִיהוּ מֵהַהוּא עָלְמָא דַּאֲנָן בֵּיהּ, דִּבְזִמְנָא דִּתְחַיִית מֵתַיָּיא, אֲפִילּוּ כְּחוּטָא דְּשַׂעֲרָא לָא הֲוָה מֵעוֹבָדָא דְּהַאי עָלְמָא, דִּכְלָא אִתְאֲבִיד בְּקַדְמִיתָא, (טָלָא יַבְטִיל לֵיהּ, וְיִשְׁוֵי לֵיהּ) בְּהַהוּא (דף קס"ט ע"ב) טָלָא (בְּקַדְמִיתָא) וְיִתְעֲבַר מִנֵּיהּ כָּל זוּהֲמָא, וּלְבָתַר יִתְעֲבִיד כַּחֲמִירָא דָּא, וּמִנֵּיהּ יִתְעֲבִיד גּוּפָא בְּרִיָּה חַדְתָּא, כַּךְ הָכָא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי יְדַעְנָא דְּאַתּוּן מְלוּבָּשִׁין תַּמָּן, בִּלְבוּשׁ יְקָר, דְּגוּפָא דַּכְיָא קַדִּישָׁא. אִי הָוֵה בְּגַוְונָא דָּא בְּהַאי עָלְמָא, בַּר נָשׁ דְּאִתְחֲזֵי בְּהַהוּא גּוּפָא, כְּגַוְונָא דְּאַתּוּן קַיְימִין בְּהַהוּא עָלְמָא.

אָמַר לֵיהּ, מִלָּה דָּא שָׁאִילוּ קַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא, תְּרֵין עוּלֵימִין דְּאִתְלַבָּשׁוּ בֵּינָנָא, בָּתַר דְּסַבְלוּ צַעֲרָא עַל חוֹבָא, דְּלָא אִתְחֲזֵי לְגַלָּאָה, וְשָׁאִילוּ דָּא קַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא. וְאִיהוּ אָמַר, דְּהָא הָוֵה בְּהַאי עָלְמָא הָכִי. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (אסתר ה) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, אִתְלַבְּשַׁת בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּהַהוּא עָלְמָא. מַלְכוּת: דָּא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּהָא מַלְכוּת שְׁמַיָּא, נָשִׁיב רוּחָא, מֵהַהוּא רוּחָא דַּאֲוִירָא דְּהַהוּא עָלְמָא, וְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ אֶסְתֵּר.

וְכַד עָאלַת קַמֵּי מַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְחָמָא הַהוּא לְבוּשָׁא דִּנְהוֹרָא, דְּיוּקְנָאָה אִדְמֵי לְמַלְאַךְ אֱלֹהִים. פִּרְחָה מִנֵּיהּ נִשְׁמְתָא לְפוּם שַׁעֲתָא. מָרְדְּכַי אוּף הָכִי, דִּכְתִיב (אסתר ח) וּמָרְדְּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת. לְבוּשׁ מַלְכוּת, וַדַּאי, דְּיוּקְנָא דְּהַהוּא עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (אסתר ט) כִּי נָפַל פַּחַד מָרְדְּכַי עֲלֵיהֶם. פַּחַד מָרְדְּכַי, וְלָא פַּחַד אַחַשְׁוֵרוֹשׁ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה מְתִיקִין אִינּוּן מִלִּין, זַכָּאָה חוּלָקִי, וְהָא יְדַעְנָא דְּצַדִּיקַיָּיא (ס"א בְּהַאי) בְּהַהוּא עָלְמָא, מִתְלַבְּשָׁן בִּלְבוּשָׁא דְּאִקָּרֵי לְבוּשׁ מַלְכוּת, וְהָכִי הוּא וַדַּאי.

אָמַר לֵיהּ, אֲוִירָא דְּגַן עֵדֶן, נְשִׁיבוּ דְּרוּחַ קוּדְשָׁא אִינּוּן, וּמִתְלַבְּשָׁן בֵּיהּ צַדִּיקַיָּיא, כְּגַוְונָא דַּהֲווֹ בְּהַאי עָלְמָא. וּלְבָתַר, רוּחַ קוּדְשָׁא שָׁרָאת, עַל רִישָׁא דְּכָל חַד וְחַד. וְאִתְעַטָּר וְאִתְעֲבִידָא לֵיהּ עָטָרָא. וְכַךְ הֲוָה לְמָרְדְּכַי, דְּכְתִיב בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת, דְּיוּקְנָא דְּהַהוּא עָלְמָא. וּלְבָתַר וַעֲטָרַת זָהָב גְּדוֹלָה, דָּא עֲטָרָת, דְּשִׁרְיָאת עַל רִישֵׁיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּהַהוּא עָלְמָא. כַּד קַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא, כְּגַוְונָא דָּא הֲוָה לְהוֹן. עַד דְּחָבוּ, דִּכְתִיב בֵּהּ, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב. אִתְפְּשָׁטוּ מֵהַהוּא לְבוּשָׁא.

וְכֵן כְּתִיב בִּיהוֹשֻׁעַ כַּהֲנָא רַבָּא, (זכריה ג) הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצוֹאִים מֵעָלָיו. וּכְתִיב וַיַּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים, אִלֵּין לְבוּשִׁין דְּהַהוּא עָלְמָא. מֵהָכָא מִלִּין קַדְמָאִין. וּמֵהָכָא, דְּכָל זִמְנָא דְּגוּפָא דְּהַאי עָלְמָא קַיְימָא בְּקִבְרָא בְּקִיּוּמָא, לָא אִתְלְבַּשׁ רוּחָא בִּלְבוּשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא. דִּכְתִיב וַיָּסִירוּ הַבְּגָדִים הַצוֹאִים מֵעָלָיו בְּקַדְמִיתָא. וּלְבָתַר וַיַּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים. וּמַלְאַךְ יְיָ עוֹמֵד, מַהוּ עוֹמֵד. אֶלָּא דָּא הִיא עָטָרָא, דְּאִקְרֵי מַלְאַךְ יְיָ, דְּקַיְימָא עַל רִישֵׁיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא וְדָא אִיהוּ עוֹמֵד. עוֹמֵד עַל רִישָׁא לְעֵילָּא.

לְבָתַר דְּאִתְלַבְּשָׁן בְּהַאי לְבוּשָׁא דִּיקָר.

תְּרִין גּוּפִין כַּחֲדָא, לָא יָכְלִין לְמֵיקָם, כָּל זִמְנָא דְּהַאי

קַיָּים, רוּחָא לָא מְקַבְּלָא אַחֲרָא. אִתְעַבָּר דָּא, הָא אַחֲרָא זְמִינָא מִיַּד, וַדַּאי, דָּא נָפִיק, וְדָא עָאל. כְּגַוְונָא דְּיֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע. בְּהַאי עָלְמָא. לָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּתַרְוַוייהוּ יְקוּמוּן כַּחֲדָא.

אָמַר לֵיהּ, תַּוּוהְנָא עַל מַה דִּכְתִיב, (זכריה ג) וְהַשָּׂטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ. וְכִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק כַּךְ, שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר לֵיהּ, חַסִידָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה טְמִירִין סְתִימִין מִלִּין אִלֵּין, (אָמַר לֵיהּ) אַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא יַדְעִין בְּמִלִּין דְּהַהוּא עָלְמָא, לָא יַכְלִין לְמִנְדַּע בְּרָזִין אִלֵּין.

אָמַר לֵיהּ, כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא, מַה תּוֹעַלְתָּא אִית לְהַהוּא שָׂטָן לְאַסְטָאָה לֵיהּ, וְלָא דַּי לֵיהּ דְּאַפִּיק נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ, וְקָטִיל לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אִי חַסִידָא קַדִּישָׁא, זַכָּאָה חוּלָקָךְ. תָּא חֲזֵי תִּיאוּבְתָּא דְּשָׂטָן לָא הֲוָה, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יִתְלַבָּשׁ הַהוּא זַכָּאָה בִּלְבוּשָׁא דַּכְיָא קַדִּישָׁא, דְּכֵיוָן דְּחָזֵי הַהוּא שָׂטָן, דִּלְבוּשָׁא דִּילֵיהּ אִתְדַּחְיָא, וְלָא אִתְחֲשִׁיב, עַל דָּא אַסְטֵי לֵיהּ. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִי אִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא לְבוּשׁ יְקָר, מִיַּד לְבוּשָׁא דְּזוּהֲמָא, וְעַבִידְתָּא דְּהַהוּא שָׂטָן, יִתְבַּטַל וְיִתְעַבַּר מֵעָלְמָא, וְלָא נִיחָא לֵיהּ לְשָׂטָן.

וְתוּ, דְּבְכָל זְמָנָא דְּלָא אִתְלַבַּשׁ, פַּקְדָּא רוּחָא לְהַהוּא

גּוּפָא דְּזוּהֲמָא דִּילֵיהּ, וְנִיחָא לֵיהּ לְשָׁטָן. וְכֵיוָן דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא לְבוּשׁ יְקָר, הָא אִתְבְּטֵל גְּוָונֵי דְּיִצְרָא בִּישָׁא, וְגוּפָא דִּילֵיהּ, וְלֵית לֵיהּ דּוּכְרָנָא בַּהֲדֵיהּ לְעָלְמִין. וְאִי תֵּימָא, דַּאֲנָן פַּקְדִין לְבֵי קְבְרֵי בְּרִישׁ כָּל לֵילְיָא, לָאו עַל גּוּפָא אֶלָּא עַל נַפְשָׁא. (דְּאַזְלָא עֲרִטְיָרָאָה) דְּהָא כָּל זִמְנָא דְּבִשְׁרָא קַיְימָא, רוּחָא פַּקְדָא עָלָה דְּנַפְשָׁא, וְנַפְשָׁא פַּקְדָא לְגוּפָא. אֲבָל הַשְׁתָּא, פִּקְדוֹנָא דִּילָן אִיהוּ לְנַפְשָׁא, דְּאִיהִי מְשְׁתַּכְּחָא. וְאִשְׁתְּאַרַת בְּשִׁכּוּכֵי גּוֹ גַּרְמֵי. וּבְגִין כָּךְ, בְּרִישׁ כָּל לֵילְיָא, פִּקְדוֹנָא דְּרוּחָא לְנַפְשָׁא, וְלָא עַל בִּשְׁרָא.

אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, תָּא וְאַגְלֵי לָךְ מִלָּה סְתִימָא. בְּנַיְינָא דְּגוּפָא דְּבַר נָשׁ הָכִי הוּא, רוּחָא מֵעִם רוּחָא דְּקוּדְשָׁא. (יתרו ע״ג, צ״ט ע״ב, רל״ו ע״ב) נִשְׁמְתָא מִגּוֹ אִילָנָא דְּחַיֵּי. כֵּיוָן דְּרוּחָא קַדִּישָׁא, יָהַב חֵילָא, מִיַּד רְתִיכִין דִּילֵיהּ. יָהֲבִין חֵילַייהוּ. חֵילָא דִּלְהוֹן, גַּרְמֵי וְשַׁייְפִין. כְּלְהוּ מִסְטָרָא דִּלְהוֹן, וְתִקּוּנַייהוּ דָּא עַל דָּא. סִטְרָא אַחֲרָא יָהֲבַת בִּשְׁרָא, וּמִסְטָרָא דִּילָהּ, אַתְיָא בִּשְׁרָא, וְלָא מִלָּה אַחֲרָא. רְתִיכִין דִּילָהּ, יָהֲבִין כָּל אִינּוּן גִּידִין וְעַרְקִין, לְאַמְשָׁכָא דָּמָא לְבִשְׁרָא. בָּתַר דְּאִלֵּין יָהֲבֵי חֵילַייהוּ, שְׁמַיָּא יָהֲבֵי חֵילַייהוּ, וּמַאן אִינּוּן. עוֹר דְּאִתְמְשָׁךְ עַל כֻּלָּא. כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן.

לְבָתַר מִתְחַבְּרָן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא כַּחֲדָא, וְיַהֲבֵי דֵּ יְסוֹדֵי אִלֵּין: אֶשָּׁא, וּמַיָּא וַאֲוִירָא, וְעַפְרָא. לְאַגָּנָא עַל אִלֵּין, וּלְחַפְיָא עַל כֹּלָּא. לְבָתַר, כָּל חַד נָטִיל חוּלָקֵיהּ דְּיַהֲב, וְאִתְבָּטֵל. רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, וּרְתִיכִין דִּילֵיהּ, חוּלָקַיְיהוּ קַיְימָא. רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, רוּחָא דִּילֵיהּ קַיְימָא וְנִשְׁמְתָא סַלְקָא. רְתִיכִין דְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא, גַּרְמִין דִּלְהוֹן קַיְימִין. וְעַל דָּא חָשִׁיבוּ דְּגוּפָא, גַּרְמִין הֲווֹ. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (ישעיה נח) וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ. וּבְשְׂרָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ הָכִי.

וְכָל זִמְנָא דִּבְשְׂרָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא קַיְימָא בְּקִיּוּמָא, הַהוּא שָׂטָן קַיְימָא לְאַסְטָנָא. אִתְאֲבִיד בְּשְׂרָא, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַסְטָנָא, דְּהָא לֵית לֵיהּ עַל מַה דְּיִסְתְּמִיךְ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב לג) יִכֶּל בְּשָׂרוֹ מֵרֹאִי וְשֶׁפּוּ עַצְמוֹתָיו לֹא רָאוּ. מֵהַהוּא חֵיזוּ דְּשָׂטָן דְּקַיְימָא לְאַסְטָנָא, דְּלָא יָכִיל, כֵּיוָן דְּיִכֶּל בְּשָׂרוֹ. וְשֶׁפּוּ עַצְמוֹתָיו לֹא רָאוּ, לָא אִתְחָזוֹן לְקָרְבָּא לְגַבֵּיהּ, דְּלֵית לֵיהּ בְּהוֹן חוּלָקָא, כֵּיוָן דְּשָׁף כָּל חַד וְחַד מִדּוּכְתֵּיהּ, לָא תָּבַע עֲלַיְיהוּ, וְלָא קָאִים לְאַסְטָנָא בְּגִינַיְיהוּ.

לְבָתַר דִּבְשְׂרָא מִתְעַכְּלָא, הָא לָא יִתְבַּע דִּינָא, וְלָא קָאִים לְאַסְטָנָא, דְּהָא לֵית לֵיהּ עַל מַה דְּיִסְתְּמִיךְ, וְלָא אִדְכַּר לְבַר נָשׁ בְּשׁוּם מִלָּה דְּעָלְמָא. אָמַר רִבִּי

שִׁמְעוֹן, הַשְׁתָּא יְדַעְנָא מִלִּין עַל תִּקּוּנַיְיהוּ, וַדַּאי יָאוּת הוּא לֵיהּ לְאַסְטָנָא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי (שִׁמְעוֹן), חֲגוֹר זֵינָךְ, וְתָקִין גַּרְמָךְ, אִי תִּבְעֵי לְמִנְדַּע מִלִּין דְּשָׁארִית. אוֹ אִי תִּשְׁאַל בְּהָנֵי מִלִּין, אֵימָא לִי. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי, הָא יְדַעְנָא דְּבֵיתָאי שְׁכִיבַת, דְּלָא יְדַעְנָא מִבָּה כְּלוּם. וְחַבְרַיָּיא יַדְעִין. נָשִׁין מַאי טַעְמָא דַּעְתַּיְיהוּ קַלָּה.

אָמַר לֵיהּ דַּעְתָּא אַתְיָא בְּשִׁית דַּרְגִּין, וְכָל חַד נָטִיל חוּלָקֵיהּ, מַה דְּאִשְׁתְּאַר, קַל אִיהוּ. אֲבָל יַקִּירָא דָּא, אִי לָאו דְּאֵשֶׁת כְּסִילוּת אִשְׁתַּתַּף בָּהּ. בְּמִלָּה דָּא לָא תִּשְׁאַל, דְּהָא יְדַעְנָא דְּלָאו עַל דְּבֵיתָךְ שָׁאַלְתָּ, אֶלָּא עַל מַה דִּכְתִיב, (ישעיה יט) הִנֵּה יְיָ רוֹכֵב עַל עָב קַל. וְהַהוּא עָב קַל אִקְרֵי דַּעַת, מֵהַהִיא כַּלָּה יִרְאַת יְיָ, וְאִיהִי קַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא כְּגַוְונָא דְּדַעַת עִלָּאָה, אֲבָל (וְעַל דָּא) אִקְרֵי קַל. וְהָא יְדַעְנָא שְׁאֵלְתָּא דִּילָךְ מַאי הִיא.

אֲבָל שָׁארֵי וַחֲגוֹר זֵינָךְ, וְקַטִּיר קִטְרָךְ, דְּהָא עִידָּנָא הוּא לְגַלָּאָה, כְּמָה דְּשָׁארִית עוֹבָדָא. דְּעַל אַנְפֵּי רוֹחַב בֵּיתָא, אוּלָם דַּעֲזָרָה לְגוֹ. בְּהַאי עֲזָרָה, אִית תְּרֵיסָר פִּתְחִין, לְפוּם חוּשְׁבָּן שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל. בְּפִתְחָא חֲדָא, כְּתִיב רְאוּבֵן. וּבְפִתְחָא אַחֲרָא, כְּתִיב שִׁמְעוֹן. וְכֵן כָּל שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל, רְשִׁימִין עַל אִינּוּן פִּתְחִין. בְּזִמְנָא

דְּיִסַּלְקוּן לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מָארֵיהּ דְּעָלְמָא. מַאן דְּעָייל בְּפִתְחָא דְּרָשִׁים בֵּיהּ רְאוּבֵן, אִי מִשְׁבְּטָא דִּרְאוּבֵן אִיהוּ, מְקַבְּלִין לֵיהּ פִּתְחִין, וְאִי לָא פַּלְטִין לֵיהּ לְבַר. וְכֵן בְּכֻלְּהוּ, דְּלָא יְקַבְּלוּן פִּתְחִין, אֶלָּא לְמַאן דְּאִיהוּ מֵהַהוּא שִׁבְטָא דְּרָשִׁים בְּהוֹן. וּבְדָא יִתְחַקְּקוּן וְיִשְׁתְּמוֹדְעָן כָּל חַד וְחַד.

תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ עַמּוּדִין דִּנְהוֹרָא מִלָּהַטָּא, אִית בְּכָל סִטְרָא, מֵאִינּוּן אַרְבַּע סִטְרִין. כָּל אִלֵּין עַמּוּדִין, אִקְרוֹן עַמּוּדִים חַיִּים. בְּגִין דְּלָא קַיְּימָא נְהוֹרָא דִּלְהוֹן (דף ק״ע ע״ב) שָׁכִיךְ בְּאַתָּר חַד. וְכֻלְּהוּ, אִלֵּין סַלְּקִין, וְאִלֵּין נַחְתִּין. יַהֲבֵי דּוּכְתָּא דָּא לְדָא. אִלֵּין דְּסַלְּקִין בַּטְשִׁין דָּא בְּדָא, וּמְנַגְּנֵי נְגוּנָא. וְאִלֵּין דְּנַחְתִּי אוּף הָכִי. אִלֵּין דְּסַלְּקֵי דְּנַגְּנֵי נְגוּנָא, מַאי נְגוּנָא מְנַגְּנֵי. שִׁיר יַתְמָא. מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה וְגוֹ׳. שִׁיר חָדָשׁ, וְכִי אִית שִׁיר עַתִּיק. אֶלָּא שִׁיר, דְּעַד כְּעַן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין לָא שַׁבָּחוּ לֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ חָדָשׁ. מַאי טַעֲמָא אִיהוּ חָדָשׁ. בְּגִין דְּהַהוּא דְּמְחַדֵּשׁ עוּלֵימוּי, מְשַׁבַּח לֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ. וְהָכִי אָמַר רַב מְתִיבְתָּא, דָּא אִקְרֵי חָדָשׁ וְאִיהוּ חָדָשׁ. בְּגִין דְּדָבִיק בִּשְׁמָשָׁא, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ. לְאַפָּקָא סִטְרָא אַחֲרָא, דְּלֵית בֵּיהּ חִדּוּשָׁא, דְּכִתִּיב בֵּיהּ (קהלת א) וְאֵין כָּל חָדָשׁ. זָקֵן הוּא וְאִתְבְּלִי, וְלָא אִתְחַדָּשׁ. (ס״א וְלָא עָבִיד תּוֹלְדִין דְּאִלְמָלֵא עָבִיד תּוֹלְדִין

תּוּ פָּתַח רַב מְתִיבְתָּא. שָׂרָה אִתְחַדְּשַׁת בְּעִדּוּנָא, דַּרְגָּא דִּילָהּ גָּרִים, דִּכְתִיב, (בראשית יח) אַחֲרֵי בְלוֹתִי הָיְתָה לִי עֶדְנָה. מַאי עֶדְנָה, מְשִׁיכוּ דְּעֵדֶן עִלָּאָה. וּבְגִין דְּאִתְמְשָׁךְ עָלָהּ מִסְטַר דְּנוּקְבָא, כְּתִיב עֶדְנָה בְּהֵ"א וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב הָיְתָה, וְלֹא הָיָה.

וַאדֹנִי זָקֵן. וְכִי אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ זָקֵן, לָא אִתְחֲזֵי לְאוֹלָדָא. אֶלָּא לָאו מִלְּתָא וְעֵירְתָּא אָמְרָה לְגַבֵּיהּ, (דְּאַבְרָהָם אֶלָּא) דִּבְגִין (לְאַזְעָר גַּרְמֵהּ דְּאִתְדַּבְּקַת) הַהוּא (מַלָּךְ) זָקֵן, (ד"א דְּאִתְדַּבְּקָא) (וּכְסִיל) לָא אִתְחַדַּשׁ וְלָא עָבִיד תּוֹלָדִין, דְּאִלְמָלֵא הֲוָה עָבִיד תּוֹלָדִין הֲוָה מְטַשְׁטְשָׁא עָלְמָא. (אֶלָּא אָמְרָה לְגַבֵּי דְּאַבְרָהָם, בְּגִין דְּהוּא זָקֵן לָא יִתְחַדַּשׁ וְלָא עָבִיד תּוֹלָדִין) וְעַל דָּא אַהְדָּר מִלִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָמָּה זֶה צָחֲקָה שָׂרָה וְגוֹ'. וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב (בראשית כד) וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים. אֶלָּא בָּא בַּיָּמִים, בְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, דְּמִתְחַדְּשֵׁי עוֹלְמִין כְּנִשְׁרָא. וְעַל דָּא נְגוּנָא דָּא נְגוּנָא דְּהַהוּא חָדָשׁ אִיהוּ. הוֹשִׁיעָה לוֹ, לְמַאן. לְהַהוּא חָדָשׁ, הוֹשִׁיעָה יְמִינָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וּדְרוֹעָא דִּילֵיהּ.

אִינּוּן דְּנַחְתֵּי, אוֹף הָכִי מְנַגְּנֵי, וְאָמְרֵי שִׁירָה אַחֲרָא יַתְמָא. וּמַאן אִיהוּ. (תהלים ק) מִזְמוֹר לְתוֹדָה, דְּאִיהוּ יַתְמָא, אוֹף הָכִי.

נְהוֹרָא דִּלְהוֹן חַד אִתְחֲזֵי. וְכַד מִתְגַּלְגְּלֵי, אִתְחַזָּן חֲמֵשׁ

גַּוּונִין דִּנְהוֹרִין. בְּכָל עַמּוּדָא וְעַמּוּדָא. עַמּוּדִין אִלֵּין כְּלְהוּ חֲלָלִין מִלְּגָאו. וְכַד סַלְקֵי וְנַחְתֵּי, נַפְקֵי מִנַּייְהוּ שַׁלְהוֹבִין דְּנוּרָא, כְּגַוְונֵי חֵיזוּר וְשׁוּשָׁן. לְעֵילָּא מִכָּל עַמּוּדָא וְעַמּוּדָא, אִית תְּלַת תַּפּוּחִין, דְּבַטְשֵׁי בְּהוּ תְּלַת גַּוּונִין, סוּמָק יָרוֹק וְחִוָּור. בְּכָל גַּוָּון וְגַוָּון מִלַּהֲטָן אַתְוָון בַּלְטֵי, מִשַּׁלְהוֹבָא יְרוֹקָא דְּאֶשָּׁא, וְלָא מִשְׁתַּכְכֵי לְעָלְמִין. וְלֵית מַאן דְּיִקּוּם עָלַיְיהוּ.

אַרְבַּע גַּלְגַּלִּין מִתְחַמָּן עוֹבָד צִיּוּר, בְּכָל עַמּוּדָא וְעַמּוּדָא.

בְּאִינּוּן גַּלְגַּלִּין, אִית פְּלִיאָן רַבְרְבָן. כַּד מִסְתַּחֲרָן מַפְקִין מִנַּייְהוּ זַגִּין דְּדַהֲבָא וְאַבְנֵי יְקָר. וּמִיַּד מִתְכַּנְּשֵׁי בְּגַוַוייְהוּ, וְלָא נַפְלֵי לְאַרְעָא. כַּד נָפְקִין אִינּוּן זַגִּין דְּדַהֲבָא, וְאִינּוּן אַבְנֵי יְקָר גּוֹ אִסְתַּחֲרוּתָא דְּגַלְגַּלִּין, אִשְׁתְּמַע קָלָא דְּאָמְרִי, (ישעיה נד) זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְיָ וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם יְיָ.

תְּרֵין אַרְיֵין בְּכָל גַּלְגַּלָּא וְגַלְגַּלָּא, אַרְיָא חָדָא מִסְטְרָא חָדָא, וְאַרְיָא חָדָא מִסְטְרָא חָדָא, וְכְלְהוּ מֵאֶשָּׁא יְרוֹקָא, וּבְגַלְגּוּלָּא דְּקָא מִסְתַּחֲרָן גַּלְגַּלִּין, מִתְחַבְּקָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְאָזְלֵי כְּלְהוּ, בְּגַלְגּוּלָּא מִתְדַּבְּקָן דָּא בְּדָא. כַּד סַלְקִין עַמּוּדִין, מְנַהֲמָן אַרְיֵין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְתַפּוּחִין פַּרְחִין בַּאֲוִירָא, וְסַלְקִין לְעֵילָּא, וּבַטְשֵׁי אִלֵּין בְּאִלֵּין בַּאֲוִירָא. וְתָבוּ לְאַתְרַייְהוּ, וּמִתְּמָן נָפְלֵי. וְאַרְיֵין פַּשְׁטֵי יְדַייְהוּ

לְנַטְלָא לוֹן, וְסַלְקִין אִלֵּין מִגַּרְמַיְיהוּ. אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, מַאן חָמָא חָכְמְתָא דְּאוּמָנוּ, דְּצַיֵּיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַמּוּדִין אִלֵּין.

בְּפַלְגוּ יוֹמָא נָפְקֵי תְּרִין נְשְׁרִין בְּכָל גַּלְגַּלָּא וְגַלְגַּלָּא, וְלָא יְדִיעַ אֲתָר דְּנָפְקֵי מִתַּמָּן, וְשַׁרְיָין עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּאִלֵּין אַרְיָין. וּכְדֵין מִשְׁתַּכְכֵי עַמּוּדִין וְגַלְגְּלִין, וְקַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ. וְתַפּוּחִין נָפְלֵי עַל פּוּמַיְיהוּ דְּנִשְׁרֵי, וּמְקַבְּלֵי לוֹן. וּמִיַּד פַּרְחִין מִפּוּמָא לְפוּמָא, וְאָזְלִין וּמְשַׁטְטֵי בֵּינַיְיהוּ, וְתָבוּ לְאַתְרַיְיהוּ, וְלָא יְדִיעַ מַאן הִיא. לְבָתַר שַׁעֲתָא וּפַלְגָּא, נְשְׁרִין אֲרִימִין קָלָא, וּמְנַגְּנִין נִגּוּנָא תְּאִיבָא, וְאִתְטַמָּרָן, וְלָא יְדִיעַ בְּהֵי אֲתָר.

סַחֲרַנַיְיהוּ דְּאִינּוּן עַמּוּדִין, אִית שְׁבָכִין עוֹבָד צִיּוּר. אֶשָּׁא סוּמָקָא, וּנְהוֹרָא חִוָּורָא, וְחוּטִין דְּדַהֲבָא, סְחוֹר סְחוֹר, סָחֲרִין לְכָל סְטָר. וּמַעְיְינָא דְּמַיָּא (דף קנ"א ע"א) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַיִם חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם חֶצְיָם אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי וְחֶצְיָם אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן.

הָכָא פָּרִישׁ רַב מְתִיבְתָּא קְרָא דָּא לְגוֹ, וְקַלְיֵה אִשְׁתְּמַע לְבַר. מְדַהֲוָה פָּרִישׁ קְרָא דָּא. (אי קַדִּישָׁא אי קַדִּישָׁא) קַל יְנוֹקָא אִתְעַר מִלְּבַר, הַהוּא יְנוֹקָא דְּהַוָּה פָּרִישׁ תַּלְמוּדֵיהּ, וְגָמִיר קַמֵּי חַד עַמּוּדָא דְּעָלְמָא, בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה, דְּרָבִית אַנְתְּ. וַהֲווּ אַחֲדֵי בֵּיהּ לְדִינָא, וְקַלְיֵה אִתְעַר מִלְּבַר,

בְּהַאי קְרָא, וְאָמַר, מַיָּא דְּאִינּוּן מִלְּרַע הֵיךְ סַלְקִין לְעֵילָּא מִגֵּיהּ, לַאֲתָר עִלָּאָה יַתִּיר מִגֵּיהּ, בְּכַמָּה דַּרְגִּין, וּמַה אִצְטְרִיךְ לוֹן לְאִינּוּן מַיִין לְעֵילָּא. וּמָה אֲתָר דְּכָל (תַּפּוּחֵי) מַבּוּעִין וּנְחָלִין נָפְקִין מִגֵּיהּ, וְלֵית פְּסִיקוּ לְמַבּוּעֵי וְנַחֲלֵי, אִתְשַׁקְיָא מֵאֲתָר נָגִיב, מַאן חָמָא חֲפִירָא דְּבֵירָא, יָהִיב מַיִין לְמַבּוּעָא דִּנְבִיעַ.

וְכִי יְרוּשָׁלַם, יָהִיב מַיִין אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי, אֲתָר דְּכָל מֵימִין דְּעָלְמָא נָפְקֵי מִתַּמָּן, וְנַבְעִין מִגֵּיהּ. אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, לְקָלָא דָּא אִשְׁתְּכַח, וְצָיְיתוּ כָּל קָלִין דִּבְנֵי מְתִיבְתֵּי דְּתַמָּן, וּבְגִין כָּךְ לָא יְכִילוּ מָארֵי דְּדִינָא לְמִקְרַב גַּבֵּיהּ.

בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ לָא תִּבְכֵּי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, זַכָּאָה חוּלָקָךְ, דְּאַפִּילוּ יְנוּקֵי, מִנָּךְ אַמְרֵי רָזִין סְתִימִין דְּאוֹרַיְיתָא. תָּא, וְאֵימָא לָךְ, מַה דְּעָבְדוּ בְּנֵי מְתִיבְתֵּי עַל קַלֵּיהּ דְּהַהוּא יְנוֹקָא, כַּד עָאל קַלֵּיהּ דְּהַהוּא יְנוֹקָא, כְּגִירָא לְגוֹ, וְכֻלְּהוּ צַיְיתֵי לֵיהּ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִזְדַּעְזָע רַב מְתִיבְתָּא, וְכָל אִינּוּן דַּהֲווֹ קַמֵּיהּ, וְאָמַר, מַאן אִינּוּן דְּלָא שַׁבְקִין לְהַהוּא בְּרָא דְּאֵלָּהָא חַיָּיא, לְמֵיעַל. קָמוּ וְאָחִידוּ בֵּיהּ תְּלַת עַמּוּדִין דְּקַיְימֵי קַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא, וְעָאל. וְכָל בְּנֵי מְתִיבְתֵּי אִתְכְּנָשׁוּ לְגַבֵּיהּ, אָמַר רַב מְתִיבְתָּא, אֵימָא קְרָאֵיךְ בְּרָא קַדִּישָׁא.

אָמַר, עַד כְּעַן דָּחִילְנָא, דְּהָא אֲנָא מְמִתִּיבְתָּא אַחֲרִינָא הֲוֵינָא, וְהָכִי אָמְרוּ לִי, כַּד מָאתֵי דְּדִינָא הֲוֹו אַחֲדִין בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, לָא תִּדְחַל בְּרָא קַדִּישָׁא, הָכָא תְּהֵא בֵּינָתָא שְׁבְעָה יוֹמִין, וְתִתְסְחֵי בְּכָל יוֹמָא מִטַּלָּא קַדִּישָׁא. וּלְבָתַר יְסַלְּקוּן לָךְ. לְגוֹ הַהוּא מְתִיבְתָּא בְּשַׁאַר יַנּוּקָא דְּהָכָא.

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא. הַהוּא, לָא יְדִיעַ מַאן הוּא. אֶלָּא בְּכָל אֲתָר בְּיוֹם הַהוּא, יוֹמָא בַּתְרָאָה הוּא, אֲמַאי אִקְרֵי יוֹם הַהוּא. אֶלָּא דָּא הוּא יוֹמָא דְּאָחִיד סוֹפָא בְּשֵׁירוּתָא. שֵׁירוּתָא אִקְרֵי הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר יח) **וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא פּוּלְחָנָא דִּלְוִי, לְדַרְגָּא דְּאִקְרֵי הוּא, טָמִיר וְגָנִיז. וְאִקְרֵי הַהוּא** (ה' הוא)**, לְאַחָזָאָה סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא, וְכוֹלָּא חַד. וּבְגִין דְּאִיהוּ סוֹפָא, אִתּוֹסַף בֵּיהּ ה'.** (ס"א וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא טָמִיר וְגָנִיז. וְאִקְרֵי יוֹם הַהוּא, לְאַחָזָאָה סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, דְּאָחִיד שֵׁירוּתָא וְכוֹלָּא חַד)

זְמִינָא יְרוּשְׁלַם לְאַפָּקָא מַיִין, וּלְנַבְּעָא נְבִיעוּ, הָכָא אִית לוֹמַר, סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, לָאו אִיהוּ יְרוּשְׁלַם, אֶלָּא וַדַּאי יְרוּשְׁלַם וְיוֹמָא הַהוּא כּוֹלָּא חַד. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא יְרוּשְׁלַם, כָּל דַּרְגִּין קַדִּישִׁין דִּילָהּ, כַּד אִסְתַּחָרָן, אִקְרוּן יְרוּשְׁלַם. וְהָכִי אִתְּחָמָאן. וְאִית דַּרְגִּין דְּסַחֲרָן, וְאִקְרוּן עֲזָרוֹת, אִלֵּין פְּנִימָאִין, וְאִלֵּין לְבַר. וְאִית

דַּרְגִּין דְּאִקְרוֹן כַּד אִסְתַּחֲרָן, לְשָׁכוֹת. (ס"א כַּד אִסְתַּחֲרָן אִלֵּין פְּנִימָאִין,
וְאִלֵּין לְבַר. אִקְרוֹן יְרוּשְׁלֵם. וְאִית דַּרְגִּין דְּסַחֲרָן, וְאִקְרוֹן עֲזָרוֹת, וְאִית דַּרְגִּין דְּאִקְרוֹן לְשָׁכוֹת)
וְאִית דַּרְגִּין דְּאִקְרוֹן כַּד אִסְתַּחֲרָן. הֵיכָל וּדְבִיר. לְגוֹ מִכָּל
אִינּוּן דַּרְגִּין, אִית חַד נְקוּדָה, (תהלים מה) כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ
פְּנִימָה. נְקוּדָה דָּא, אִקְרֵי יוֹם הַהוּא, וְסִימָנִיךְ (דברים ג)
הַהוּא יִקָּרֵא אֶרֶץ.
וְכַד יְקוּם יוֹמָא דָּא, מִגּוֹ שְׁבָכִין דַּעֲזָרָה יְקוּם נְבִיעוּ
דְּמַיָּא, וְהַהוּא נְבִיעוּ מִן הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי לֶהֱוֵי. כְּגַוְונָא
דְּאִמָּא, דְּבָרָה בֵּין דְּרוֹעָהָא, וּמְסָגְיאוּ חֲלָבָא דְּיָנִיק,
אִתְמְלֵי פּוּמֵיהּ, וְאִתְרַבֵּי בֵּיהּ, אָרִיק חֲלָבָא לְפוּמָא
דְּאִמֵּיהּ. כַּךְ חֲצָיִם אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי.
נַטְלֵיהּ רַב מְתִיבְתָּא, וּנְשַׁקֵּיהּ. אָמַר חַיֶּיךָ (ס"א חַיִּין דְּעָלְמָא דְּמַלָּה
דָּא הָכִי), אוּקְמוּהָ בְּמְתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא, וְהָכִי הוּא
וַדַּאי. יָם הָאַחֲרוֹן: דַּרְגִּין בַּתְרָאִין דְּיִלָּהּ. אִי חַסִידָא
קַדִּישָׁא, כַּמָּה חֶדְוָה עַל חֶדְוָה, אִתּוֹסַף בְּהַהוּא יַנּוּקָא, גּוֹ
בְּנֵי מְתִיבְתֵּי. כ"ז טַעֲמֵי דְּאוֹרַיְיתָא, אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא.
וְשִׁבְעִין כִּתְרִין אַעְטְרוּהָ לַאֲבוּהָ בְּהַהוּא יוֹמָא. זַכָּאָה
חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּזָכֵי לְמֵילַף לְבְרֵיהּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לָא
זָכָה אֲבוּהָ לְמֵילַף לֵיהּ. אָמַר, אֲבוּהָ שָׁבַק.
וְרָזָא סְתִימָא (דף קנ"א ע"ב) הַוָּה בְּהַאי יַנּוּקָא, עַל מָה
דְּאִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, וְעַל דְּבָעוּ לְמֵידָן דִּינֵיהּ, (ס"א

בְּאִתְגַּלְיָיא) וְאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְהּ, דָּא הַוָּה בְּאִתְגַּלְיָיא, דְּהַוָּה מַכְסִיף לְרַבֵּיהּ קַמֵּי כֹּלָּא, בִּשְׁאֵלְתִּין וְקוּשְׁיָין דִּילֵיהּ, וְלָא חָייֵשׁ לְמֵהַךְ לְאַחֲרָא, לְאִתְקָנָא תַּלְמוּדוֹי, וְחָלִישׁ דַּעְתָּא דְּרַבֵּיהּ. וְעַל דָּא בָּעוּ לְמֵידָן לֵיהּ בְּדִינָא תַּקִּיפָא. וּבְגִין כָּךְ, אַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּזִיב מִמָּארֵיהוֹן דְּדִינָא, לָא אִשְׁתְּזִיב הָכָא. שִׁבְעָה יוֹמִין הֲווֹ דְּלָא אִשְׁתְּלִים דִּיוּקְנֵיהּ. (ס"א דִּינֵיהּ) וְכַד הַוָּה אֶסְתַּחִי, בְּכָאבָא יַתִּירָא קָמֵי כֹּלָּא כָּל אִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין עַד דְּאִשְׁתְּלִים דִּיוּקְנֵיהּ. וְעַל דְּאִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא לָא תִּבְעֵי לְמִנְדַּע. אִי רִבִּי, אִי רִבִּי, זַכָּאָה חוּלָקָךְ.

תָּא חֲזֵי, תְּחוֹת עִגּוּלָא דְּאִינּוּן שְׁבָכִין, דְּתַמָּן בְּאִינּוּן מַיִין דְּהַהוּא נְבִיעוּ דְּמַעְיְינָא, אִתְרְשִׁים נְבִיעוּ חַד, וְאִתְפְּשַׁט וְנָפִיק לְבַר, וְעָאל גּוֹ יַמָּא רַבָּא. (דְּתַמָּן) וְרָשִׁים בֵּיהּ אָרְחָא בִּלְבָּא דְּיַמָּא, וּמִינֵּיהּ שָׁתֵי לְוְיָתָן, וְרַוִּי, וְחַדֵּי, וְאִתְרַבֵּי בְּרִבּוּיָיא. וְכַד נָפִיק נְבִיעוּ אַחֲרָא, הַהוּא נְבִיעוּ אִתְפְּשַׁט וְאָזִיל בִּטְמִירוּ, תְּחוֹת תְּהוֹמָא, לְגוֹ יַמָּא בַּתְרָאָה. וְכֹל אִינּוּן מַיִם זְדוֹנִים, וּמַיִין תַּקִּיפִין, מָאִיךְ לוֹן, וְכָפִיף לוֹן, דְּלָא יִפְקוּן לְחַבְּלָא בְּנֵי עָלְמָא. וְסִימָן (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה.

וּבְאֶמְצָעִיתָא דְּהַהִיא עֲזָרָה, אִית תְּרִין כְּרוּבִים, עוֹבָדָא דְּאוּמָנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְלָא יַכְלִין

לְקַיְימָא בְּהוּ, עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וּתְחוֹתַיְיהוּ זְמִנִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְקַיְימָא, דְּלָא יִפְקוּן מִתְּחוֹת גַּדְפַּיְיהוּ לְבַר, זַכָּאִין לִיהֱוֵון, כָּל דְּעָאלִין תְּחוֹת גַּדְפַּיְיהוּ. תְּלֵיסַר אַלְפֵי מִגְדָּלִין דְּשִׁמְשָׁא, דְּנָהִיר מִנִּיצוֹצָא דְּמַרְגְּלָא בְּצִעְצוּעָא (ס"א בְּנִיצוֹצָא), כְּדְקָא יָאוֹת. רַב מְתִיבְתָּא בְּגִין כָּךְ זָכָה לְהַהוּא יְקָר.

מַאן יָכִיל לְמֵימַר, מֵאִינּוּן מִלִּין דְּקָא מִתְחַדְּשָׁן בְּכָל יוֹמָא, מִקַּמֵּי רַב מְתִיבְתָּא, אִי רִבִּי, בְּכָל זִמְנָא דְּרוּחִין דְּכוּרִין סַלְקִין לְעֵילָּא. נָשִׁין בְּהַהוּא זִמְנָא נָפְקֵי כֻּלְּהוּ, וּמִתְכַּנְּשֵׁי לְגוֹ הֵיכָלָא דְּבַתְיָה תַּמָּן, וְחַדָּאִין תַּמָּן, בְּכַמָּה מִלִּין עַתִּיקִין. וּמִתַּמָּן נָפְקִין, וְעָאלִין כֻּלְּהוּ. וְהִיא עִמְּהוֹן, לְגוֹ הֵיכָלָא דְּסֵרַח. וְחַדָּאן בְּכַמָּה מִלִּין חַדְתִּין וְעַתִּיקִין, וּמִתַּמָּן נָפְקִין וְהִיא עִמְּהוֹן, וְעָאלִין לְגוֹ הֵיכָלָא דְּיוֹכֶבֶד. וְכֵן בְּכָל אִינּוּן הֵיכָלִין.

הַשְׁתָּא רִבִּי אֵימָא לָךְ רָזָא חַדָּא. תָּא חֲזֵי, בְּכָל שִׁמְטָה וּשְׁמִטָּה, כָּרוֹזָא נָפִיק, אִתְכְּנִישׁוּ גּוּבְרִין וְנָשִׁין, וְכָל אִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, וּסְלִיקוּ. כְּדֵין כֻּלְּהוּ מִתְפַּשְׁטִין דְּכוּרִין וְנָשִׁין, וְסַלְקִין. וְכֹל אִינּוּן יַנּוּקֵי מֵחָלָב, עָאלִין לְגוֹ מְתִיבְתָּא (ס"א אִתְכְּנִישׁוּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא גּוּבְרִין וְנָשִׁין וְכָל אִינּוּן יַנּוּקֵי מֵחָלָב וּסְלִיקוּ. כְּדֵין כֻּלְּהוּ מִתְפַּשְׁטִין דְּכוּרִין וְנָשִׁין, וְסַלְקִין. וְכֻלְּהוּ עָאלִין לְגוֹ מְתִיבְתָּא) דְּרְקִיעָא, וְחַדָּאן חֶדְוָה, וְעִלּוּיָא דְּלְהוֹן, וְתַמָּן חֲדוּ עַל

חֲדוּ. וְהַהוּא נַעַר דְּמַפְתְּחָן דְּמָאֲרֵיהּ בִּידֵיהּ, קָם וְאָמַר לוֹן כַּמָּה מִלִּין חַדְתִּין וְעַתִּיקִין, וְכֻלְּהוּ חָמָאן חֲדָוָה, דְּלֵית חֲדָוָה כְּהַהִיא חֲדָוָה.

לְבָתַר עָאלִין כֻּלְּהוּ לְגוֹ כַּמָּה פְּרוֹכְתִין, וְכַמָּה הֵיכָלִין גְּנִיזִין תַּמָּן. דְּאִינּוּן נַהֲרִין בְּנַעֲם יְיָ, בְּגוֹ הֵיכָלָא דְּאַהֲבָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה׳ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. (קב״ז ע״ב, שמות קי״ג ע״ב) לְבָתַר פַּרְחִין יַנּוּקִין לְעֵילָּא, וְאִינּוּן פַּרְחִין לְתַתָּא, וּמְהַדְּרִין לְדוּכְתַּייהוּ, וּמִתְלַבְּשָׁן כִּדְבְקַדְמֵיתָא. זַכָּאָה עַמָּא דְּכָל טוּבָא דְּהַהוּא עָלְמָא מְחַכָּאן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה מְתִיקִין מִלִּין דְּשָׁמַעְנָא. זַכָּאָה חוּלָקָא דִּידִי, דְּזָכֵינָא לְכָל הַאי לְמִשְׁמַע, זַכָּאָה יוֹמָא דְּנָפִיקְנָא הָכָא. אֲמַרִי לֵיהּ רִבִּי, תְּלַת יוֹמִין אִית לָן רְשׁוּ לְמֵיתֵי גַּבָּךְ, וּלְבָתַר יוֹמָא חַד (ס״א נֵיזִיל וְלָא אִית לָן רְשׁוּ לְמֵיתֵי, בְּהַהוּא יוֹמָא אִתּוֹסָף) ם חֲדָוָה דִּילָךְ. ם

אִיהוּ מָשִׁיךְ מְשִׁיכוּ מִסְטָרָא דִּילֵיהּ, וְאִתְטָמַר וְאִתְחָפָּא תְּחוֹת אֲתָר דְּאִקְרֵי (מלכים א יד) תְּא הָרָצִים, עַד פַּלְגוּ לֵילְיָא. מִבָּתַר פַּלְגוּ לֵילְיָא, שַׁלְהוֹבָא דְּעַמּוּדָא דְּיִצְחָק נָפִיק, וּבָטַשׁ בְּהַאי תַּרְנְגוֹלָא דְּאִקְרֵי גְּבֶר, כְּגַוְונָא דְּגֶבֶר אַחֲרָא עִלָּאָה עָלֵיהּ. כֵּיוָן דְּבָטַשׁ בֵּיהּ הַאי גְּבַר, קָרֵי וְיָהִיב שִׁית קָלִין, וְכֻלְּהוּ בְּסָכְלְתָנוּ.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ קָרֵי, כָּל תַּרְנְגוֹלִין דְּהַאי עָלְמָא קָרָאן, וְנָפִיק מִנֵּיהּ שַׁלְהוֹבָא אַחֲרָא, וּמָטֵי לוֹן תְּחוֹת גַּדְפַּיְיהוּ, וְקָרָאן. אִיהוּ מַה קָרֵי. בְּשַׁעֲתָא קַדְמָאָה קָרֵי וְאָמַר, קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ בֶּהָדָר. **וּבְשַׁעֲתָא תִּנְיָינָא קָרֵי וְאָמַר,** (מיכה ו) קוֹל יְיָ לָעִיר יִקְרָא (תהלים כט) **קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים. בְּשַׁעֲתָא תְּלִיתָאָה קָרֵי וְאָמַר, קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ.** (דף קע"ב ע"א) **בְּשַׁעֲתָא רְבִיעָאָה קָרֵי וְאָמַר,** (תהלים כט) **קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר וְגוֹ'. בְּשַׁעֲתָא חֲמִישָׁאָה קָרֵי וְאָמַר, קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם וְגוֹ'. בְּשַׁעֲתָא שְׁתִיתָאָה קָרֵי וְאָמַר, קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וְגוֹ'. לְבָתַר קָרֵי וְאָמַר,** (ישעיה מ) **קוֹל אוֹמֵר קְרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא וְגוֹ'. וְדָא אִיהוּ תַּרְנְגוֹלָא דְּקָרֵי, וְלָא שָׂכִיךְ וּלְבָתַר קָרֵי כְּמִלְקַדְמִין.**

וּמַאי קָרֵי. כָּל עוֹבָדִין דִּבְנֵי עָלְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מָאֲרֵיהּ דְּאַחְמְתָא (ס"א דְּחָכְמְתָא) **וְקֻשְׂטָ הַסּוֹפֵר בְּחַרְצוֹי. וְכָל עוֹבָדִין דִּבְנֵי עָלְמָא כַּתִּיב בְּכָל יוֹמָא. וּבְלֵילְיָא, בָּתַר דְּקָרֵי כָּל קְרִיאָן אִלֵּין, קָרֵי כָּל מַה דִּכְתַב בְּיוֹמָא. וְאִלְמָלֵא רַגְלוֹי אֶצְבְּעָאן דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן תְּרִין דַּרְגִּין, חַד הַהוּא דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא. דְּאִיהוּ רַב. וְהַהוּא דְּקַיְימָא מֵאֲחוֹרָא, דְּאִיהוּ זְעֵיר, דְּקָא מְעַכְּבִין לֵיהּ, יְהֵא מוֹקִיד עָלְמָא בְּשַׁלְהוֹבוֹי. וּמָה עַבְדֵי. כֵּיוָן דְּסָלִיק צַפְרָא, וְחוּטָא דִּנְהִירוּ נָפִיק מִסְטַר דָּרוֹם, כְּדֵין**

מִתְחַבְּרִין כֻּלְּהוּ, וְאִתְעֲבְדִין תְּרֵין רַגְלִין תְּרֵין טַלְפַּיִן כְּעֻגְלָא, לְקַיְּימָא דִּכְתִיב (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, וְהָא יְדִעַת רָזָא דָּא. שְׁאֵלָת עַנְפָּא דְּגוֹרָן.

לְגוֹ בַּעֲזָרָה דָּא, אִית תִּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וַחֲמִשָּׁה הֵיכָלִין, כְּחוּשְׁבָּן יוֹמֵי שַׁתָּא. וּבְכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא כְּתִיב, (תהלים קכב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ. לָא יְדִיעַ מַאי הוּא בְּהָנֵי הֵיכָלִין, אֶלָּא כֻּלְּהוּ, אִתְחַמָּן עוֹבָד צִיּוּר. שֶׁבַע סִדְרִין דְּמַרְגְּלָאן אִתְחַמָּן אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּכָל חַד וְחַד. אִי חַסִידָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה מְשַׁבַּח רַב מְתִיבְתָּא הֵיכָלָא חַדָּא, דְּאִיהוּ בְּרִישׁ סְטַר מִזְרָח דַּעֲזָרָה דָּא, בְּגִין דְּאַרְבַּע אִינּוּן בְּד׳ סִטְרִין דְּעָלְמָא, אֲבָל הֵיכָלָא דְּסִטַר מִזְרָח, אַסְגֵּי נְהוֹרִין דִּילֵיהּ יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ.

יוֹמָא חַד, בְּיַמָּא רַבָּא, לְוִיָתָן נָפִיק, וְכָל יַמָּא אִזְדַּעְזָע, וְכָל נוּנֵי אָזְלִין לְכָאן וּלְכָאן, כַּד מָטֵי לְוִיָתָן בְּפִתְחָא דְּפִתְחָא דְּתִהוֹמָא, שָׁאֲרֵי לְמֶחֱדֵי, וְאִשְׁתְּכַח תַּמָּן תְּהוֹמֵי ם, אֶלָּא הַהוּא ם כְּחֵיזוּ דְּמַעְיָין, וְאִתְחַפְּיָין נְהוֹרִין, וְלָא אִתְחָזוּן כָּל אִינּוּן נְהוֹרִין, בַּר נְהוֹרָא דְּהֵיכָלָא דְּבִסְטַר מִזְרָח דָּא.

הַהוּא מַרְגְּלָא דְּקָא אַפִּיק לְוִיָתָן, מִגּוֹ הַהוּא תְּהוֹמָא דְּאִקְרֵי סַגְדוֹ"ן, מִמָּה אִתְעֲבִיד. אֶלָּא יוֹמָא דָּא דְּקָא אַפִּיק לְוִיָתָן, דְּאִזְדַּעְזָע יַמָּא, יוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי

מַקְדְּשָׁא, ט׳ בְּאָב אִיהוּ. וְהַהוּא מַרְגְּלָא, דְּכַד דָּכִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנוֹי, וְאוֹשִׁיד (שמות ט׳ ע״א) תְּרִין דִּמְעִין לְגוֹ יַמָּא רַבָּא, חַד נָפִיל לְגוֹ תְּהוֹמָא דָּא דְּאִקְרֵי סַגְדּוֹ"ן, וְחַד נָפִיל לְגוֹ תְּהוֹמָא אַחֲרָא דְּאִקְרֵי גִּילְבָּ"א.

בְּגִין דְּחָמֵשׁ תְּהוֹמֵי אַחֲרָנִין אִינּוּן בְּיַמָּא רַבָּא. אֲבָל לָא חֲשִׁיבִין כְּהָנֵי אַחֲרָנִין, וְכֵיוָן דְּנַפְלֵי אִינּוּן דִּמְעִין, קָפָאן גּוֹ תְּהוֹמֵי חַד. וְחַד אַטְבַּע גּוֹ תְּהוֹמָא, דְּאִקְרֵי גִּילְבָּ"א. ם

דְּתַתָּא גּוֹ שְׁמָרִים דְּחַמְרָא, דּוּרְדָּיִין בִּישִׁין, נָפִיק חַד עַרְעוּרָא מְקַטְרְגָא, מַזִּיקָא קַדְמָאָה, וְאִיהוּ בְּרוּחָא דִּיוּקָנָא דְּאָדָם, ם כַּד קָרִיב לְגוֹ קוּדְשָׁא. כֵּיוָן דְּמִתְעַבֵּר מִתַּמָּן, וּבָעֵי לְנַחְתָּא לְתַתָּא, לְאִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשָׁא לְנַזְקָא עָלְמָא, נָחִית הוּא וּרְתִיכוֹי. וּלְבוּשָׁא קַדְמָאָה דְּקָא נָקִיט תַּבְנִית שׁוֹר, דְּיוּקְנָא דְּשׁוֹר. וְקַדְמָאָה לַנְּזִיקִין מֵאִינּוּן אַרְבַּע, שׁוֹר אִיהוּ. וְאִינּוּן אַרְבַּע אָבוֹת לְנַזְקָא עָלְמָא. וְכֻלְּהוּ תְּלָתָא אָבוֹת נְזִיקִין, בַּר שׁוֹר, כֻּלְּהוּ דִּילֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קו) וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב. מַהוּ אוֹכֵל עֵשֶׂב, הָא דַּרְשִׁינָן בֵּיהּ. אֲבָל עִקָּרָא דְּמִלָּה, מִתַּמְצִית הַלֶּחֶם, וְלָא שִׂבְעַת זִינֵי דָּגָן, לֵית לֵיהּ בְּהוּ חוּלָקָא, וְלָא יָאוֹת לֵיהּ לְמֶהֱוֵי תַּמָּן. ם

מְדוּכְתַּיְיהוּ, וְאִלֵּין יַתְבִין בְּדוּכְתַּיְיהוּ, עַד לָא נָפְקֵי אִלֵּין, זְמִינִין אִלֵּין, נְהִירוּ וּנְצִיצוּ דִּלְהוֹן, לָא יַכְלִין עַיְינִין לְמִסְבַּל. אַזְלִין בְּסָחֲרְנִין, לֵית לְהוֹן שְׁכִיכוּ לְעָלְמִין.

כַּד אֶסְתַּכַּל בַּר נָשׁ בְּהַאי הֵיכָלָא, מִיַּד בְּאִסְתַּכְּלוּתָא קַדְמָאָה, אִתְחֲזֵי זְעִיר וְלָא זְעִיר, אֶסְתַּכַּל יַתִּיר, אִתְחֲזֵי רַב. תּוּ אֶסְתַּכַּל, אִתְחֲזֵי יַתִּיר רַב, כָּל מַה דְּאִסְתַּכַּל, הָכִי אִתְחֲזֵי בְּאִתְפַּשְׁטוּתָא רַב וְעִלָּאָה, עַד דְּדָמֵי (דף קע"ב ע"ב) בְּאִסְתַּכְּלוּתָא כְּמִלְּא נִימָא, דִּלֵּית לֵיהּ שִׁיעוּרָא.

עוֹבָדִין סַגִּיאִין לְגוֹ, דְּלָא יְדִיעַ אוּמָנוּ דִּלְהוֹן, מִגֵּיהּ נַהֲרָא עֲזָרָה, וְכָל מַה דְּאִית בָּהּ, בַּר כְּרוּבִים דִּנְהוֹרָא דִּלְהוֹן סַלְקָא עַד רוּם רְקִיעָא, בִּגְוָונִין סַגִּיאִין, וּנְהוֹרִין מְנַצְצָן. אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִין גּוּפְנִין, עַבְדִּין אֵיבִין בַּעֲזָרָה דָּא. ם

יַתִּיר (קהלת ד) חוֹבֵק אֶת יָדָיו, בְּמִרְירוּ וַאֲנִינוּ דִּילֵיהּ, וּלְבָתַר אוֹכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ בְּעַל כָּרְחֵיהּ, דִּלֵּית לֵיהּ רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה עַל מִלָּה אַחֲרָא. מָה אִתְּהַנֵּי לֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִסְטֵי וְעָבִיד וְעָמֵל, דִּלְבָתַר לֵית לֵיהּ רְשׁוּ, אֶלָּא עַל דִּילֵיהּ לְבָתַר מַרְקִיד וְחַדֵּי, כַּכְּסִיל בְּלָא דַּעְתָּא כְּלָל, וְאָזִיל בְּלָא תּוּעַלְתָּא, וְאָכִיל לִבְשָׂרָא. וּבַשְׂאָר לֵית לֵיהּ

רְשׁוּ. מְרִירוּ דְּעֵילָא וְתַתָּא, כַּד יִשְׂרָאֵל בְּעָאקוּ, וְאָכְלֵי לוֹן שַׁנְאֵיהוֹן וְלָא יַהֲבֵי חֵילָא בְּעוֹבָדִין טָבִין דִּלְהוֹן, לְאַפָּקָא מִנַּיְיהוּ.

וַאֲפִילוּ מִבִּשְׂרֵיהּ דְּאִיהוּ מֵהַאי סְטָר, אַבְאִישׁ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ רַחוּם וְחַנּוּן. אֲבָל עַל דִּילֵיהּ, רוּחָא קַדִּישָׁא וְנִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, לֵית עִלָּאִין וְתַתָּאִין יַכְלִין לְשַׁלְטָא עֲלוֹי כְּלָל. וְעַל דָּא כָּל תַּסְקוּפִין, וְכָל מַה דְּאַסְטֵי הַהוּא רָע, דְּחָשִׁיב לְמִשְׁלַט עַל רוּחָא קַדִּישָׁא, וּלְבָתַר לָא יָכִיל, וְיָשׁוּב וְאוֹכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ. מַה תּוֹעַלְתָּא הֲוָה לֵיהּ. וְעוֹד דְּאִינּוּן חָפָּאן כְּלְהוּ כְּעַרְטִילָאָה תַּקִּיף, וְלֵית שְׁכִיכוּ לְעִלָּאִין וְתַתָּאִין.

תָּא וְאֵימָא לָךְ מִלָּה. אִי תֵּימָא, דְּחֵדוּ הוּא לְמַלְאָךְ הַמָּוֶת, כַּד קָטִיל בְּנֵי נָשָׁא. לָאו. אֶלָּא בְּגִין דְּחָמֵי דְּרָעוּתָא דְּמָארֵיהּ בְּכַךְ, אַחְזֵי גַּרְמֵיהּ בְּחֵדוּ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (תהלים קמח) רוּחַ סְעָרָה עוֹשָׂה דְּבָרוֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְהָא אִיהוּ אָזִיל וּמְרַקֵּד בְּחֶדְוָה קַמֵּי נָשִׁין. אָמַר לֵיהּ אִי חַסִידָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי הָכִי הוּא, לְאַחָזָאָה קַמֵּי מַלְכָּא דִּנְיָחָא לֵיהּ בִּרְעוּתֵיהּ דְּמַלְכָּא. אֲבָל נַיְיחָא דִּילֵיהּ בְּהֶסְפֵּדָא דְּנָשִׁין, אִיהוּ רָקִיד וְאוֹדְנֵיהּ לְהֶסְפֵּדָא.

אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי, אֲמַאי אָזִיל וְאַסְטֵי עַל בַּר נָשׁ לְעֵילָּא,

וְאַדְכַּר לְחוֹבוֹי. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ זָקֵן וּכְסִיל, וְחָשִׁיב לְמִשְׁלַט עַל רוּחָא, וְכָל תְּאוּבְתֵּיהּ בְּגִינֵי כַּךְ אִיהוּ, לְסוֹף לָא שַׁלִּיט אֶלָּא עַל דִּילֵיהּ. בִּשְׁרָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ. (תהלים ז)

אָזִיל וּבָעֵי לְאַרְגְּשָׁא עָלְמָא, וּמַיָּא סְלִיקִין מִגּוֹ שְׁאַר תְּהוֹמִין, וּבָעָאן לְחַפְיָא עָלְמָא, אִינּוּן דִּמְעִין דְּרִתִיחִין יַתִּיר מִכָּל אֶשָּׁא דְּעָלְמָא. וּמִגּוֹ תּוֹקֶף דְּרִתִיחוּ דִּלְהוֹן, אַקְפוּ מַיָּא, גּוֹ יַמָּא דְּנָקְבָא. וְאִלְמָלֵא דְּרָמַז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד נְשִׁיבוּ מִסְטָרָא דְּאַבְרָהָם, מֵעַמּוּדָא דִּילֵיהּ, וְאַחֲזֵי עַל עָלְמָא, לָא יָכִיל לְמֵיקָם אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא.

אִינּוּן דִּמְעִין כַּד נַפְלִין גּוֹ יַמָּא, אִשְׁתְּמַע קָלָא בֵּין יַמָּא, עַד מְעַרְתָּא דְּכַפֶּלְתָּא. מִקַּל נְהִימוּ דִּלְהוֹן דְּקָא אִשְׁתְּמַע תַּמָּן, כַּד עָאלִין גּוֹ יַמָּא, מִתְעָרָן אֲבָהָן קַדְמָאֵי, וְקָמוּ, וְחָשְׁבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאָהַפְכָא עָלְמָא, עַד דְּקָלָא נָפִיק וְאָמַר לוֹן, לָא תִּדְחָלוּ רְחִימִין קַדִּישִׁין, בְּגִינְכוֹן דָּכִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִבְנֵיכוֹן, וְאִיהוּ בָּעֵי דְּמִפְרַק לוֹן, וְאַתּוּן תֵּחֲמוּן.

אַלְפָּא בֵּיתִין כֻּלְּהוּ, מְשָׁלְּבָן וּמִתְצָרְפָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְאִתְחַבְּרָן בְּצֵרוּפָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. כֵּיוָן דְּאִתְחָזוֹן אַתְוָון בְּצֵרוּפָא דָּא, אִלֵּין גְּנִיזִין, וְנָפְקִין אַחֲרָנִין, וְכֵן

כֻּלְּהוּ. אִלֵּין גְּנִיזִין, וְאִלֵּין נָפְקִין, כֻּלְּהוּ לְגוֹ בְּחָלוּלָא דְּאִינּוּן כַּפְתּוֹרִים.

תּוּ פַּרְחֵי תִּלַּת זִמְנִין בְּיוֹמָא בַּאֲוִירָא וְנָפְקָא לְבַר, וְקַיְימָא שְׁמָא בְּאַרְבַּע אַתְוָון, תַּלְיָין בַּאֲוִירָא שַׁעֲתָא וּפַלְגָא, לְבָתַר גָּנִיז דָּא, מִיַּד נָפִיק מִגּוֹ אֲוִירָא מֵחָלוּלָא דִּילֵיהּ, שְׁמָא דְּתֵרֵיסָר אַתְוָון, פָּרַח וְתַלְיָא בַּאֲוִירָא, שַׁעֲתָא חֲדָא, וְלָא יַתִּיר. לְבָתַר גָּנִיז דָּא, וְנָפְקָא מִיַּד צְרוּפָא דְּאַתְוָון אַחֲרָנִין, שְׁמָא דכ׳ (דכ"ב) אַתְוָון, וְתַלְיָין בַּאֲוִירָא שַׁעֲתָא אַחֲרָא, וְאַגְנִיז. וּמִיַּד נָפְקֵי אַתְוָון מֵחָלוּלָא אַחֲרָא, שְׁמָא דְּתִמְנְיָא וְעֶשְׂרִין אַתְוָון, מִתְעַטְּרִין כֻּלְּהוּ בִּכְתָרַיְיהוּ, וְקַיְימֵי שַׁעֲתָא וּפַלְגָא, וְאַגְנִיז דָּא. וּמִיַּד נָפְקֵי תַּלְיָא בַּאֲוִירָא, שְׁמָא דְּעֶשְׂרִין וַחֲמֵשׁ אַתְוָון בְּצִרוּפַיְיהוּ, וְקַיְימָא שַׁעֲתָא וּתְלַת רִגְעֵי, נַפְקֵי אַתְוָון דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון. לְעָלְמָא קַיְימָא.

שְׁמָהָן. אֶלָּא אַתְוָון כּוּלְּהוּ, לָא (דף קנ"ג ע"א) מִשְׁתַּכְּכֵי לְעָלְמִין, בַּלְטֵי וּמְנַצְּצֵי לְבַר, וְסַלְקֵי וְנַחְתֵּי, לֵית מַאן דְּיָכִיל לְקַיְימָא בְּהוּ, בַּר מָשִׁיחַ בְּטוֹרַח סַגִּי. דָּא גָּנִיז, לְבָתַר דְּקַיְימָא תְּרֵין שַׁעְתִּין וְעֶשְׂרִין וּתְרֵין רִגְעִין, וְהַאי שְׁמָא גְּלִיפָא דְּע״ב אַתְוָון קָא נָפִיק. וְקַיְימָא וְתַלְיָא בַּאֲוִירָא, שַׁעֲתָא וּפַלְגָא. כָּל הָנֵי שְׁמָהָן לָא נָפְקֵי, וְלָא אִתְחָזוֹן, אֶלָּא זִמְנָא חֲדָא בְּיוֹמָא, אֲבָל אִינּוּן אַלְפָא

בֵּיתִין, אִתְחָזוּן פַּרְחִין בַּאֲוִירָא, וּמְצָרְפִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא.

כַּד פַּרְחָן אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתִין, אִלֵּין פַּרְחִין מִכָּאן, וְאִלֵּין מִכָּאן, וּמִתְצָרְפָן כֻּלְּהוּ. כַּד נָחִית תַּמָּן רַב מְתִיבְתָּא, שָׁאֲרֵי, מָשִׁיחַ חָמָא בְּצַרוּפָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, אַתְוָון כְּמָה דְּחָמָא דָּנִיֵּאל, דְּאִינּוּן ממתוס ננקפי אאלרן.

כָּל מַעֲלֵי שַׁבְּתָא, כַּד מְקַדְּשִׁין יִשְׂרָאֵל יוֹמָא לְתַתָּא, כָּרוֹזָא כָּרִיז לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, אִתְכְּנָשׁוּ מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, אַתְקָנוּ כָּרְסְיָין (קדישין). מַאן חֲמֵי חֶדְוָה, בְּתַלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, כַּמָּה מְמָנָן, כַּמָּה שְׁלְטוֹנִין, מִתְכַּנְּשִׁין לְאַתְרַייהוּ. כֵּיוָן דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַדְּשִׁין (לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא), כְּדֵין אִתְעַר אִילָנָא דְּחַיֵּיא, וְאָקִישׁ בְּאִינּוּן טַרְפִּין דִּילֵיהּ, רוּחַ נְשִׁיבוּ חַד מִגּוֹ עָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִינּוּן עַנָפִין דְּאִילָנָא מִתְנַעְנָעָן, וְסַלְקִין רֵיחִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

הַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי אִתְעַר, וְאַפִּיק נְשָׁמָתִין קַדִּישִׁין, וּפָרִישׁ עַל עָלְמָא. וְעִם כָּל דָּא, נְשָׁמָתִין נָפְקִין, וְנְשָׁמָתִין עָאלִין, אִלֵּין מִתְעָרֵי אִלֵּין, אִלֵּין נָפְקִין וְאִלֵּין עָאלִין, וְאִילָנָא דְּחַיֵּי בְּחֶדְוָה.

וּכְדֵין, יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ מִתְעַטְּרִין בְּעִטְרִין דְּאִינּוּן נְשָׁמָתִין קַדִּישִׁין, כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה בְּנַייָחָא. וְכָל הַשַּׁבָּת, אִית לוֹן הַהוּא חֶדְוָה, וְהַהוּא נַייָחָא, וְכָל צַדִּיקַיָּיא דִּי בְּגִנְתָּא,

כְּלְהוּ סַלְקִין וּמִתְעַנְּגִין בְּעִנּוּגָא עִלָּאָה, דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.
כְּיוָן דְּנָפִיק שַׁבְּתָא, כְּלְהוּ נִשְׁמָתִין פָּרְחִין וְסַלְקִין.
תָּא חֲזֵי, כַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא נִשְׁמָתִין נַחְתִין לְשַׁרְיָיא עַל
עַמָּא קַדִּישָׁא. וְנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא סַלְקִין לְעֵילָּא.
כַּד נָפִיק שַׁבְּתָא, נִשְׁמָתִין סַלְקִין, אִינּוּן דְּשָׁארוּ עָלַיְיהוּ
דְּיִשְׂרָאֵל. וְנִשְׁמָתִין נַחְתִין, אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא.
כְּיוָן דְּסַלְקִין כְּלְהוּ נִשְׁמָתִין דְּשָׁארוּ עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.
סַלְקֵי וְקַיְימִין בְּדִיוּקְנָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל לְכְלְהוּ, מַאי חִדּוּשָׁא הֲוָה לְכוּ
בְּהַהוּא עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּחִדּוּשָׁא
דְּאוֹרַיְיתָא אַמְרַת קַמֵּיהּ. כַּמָּה חֶדְוָה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כְּנִישׁ לְפָמַלְיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, שְׁמָעוּ חִדּוּשָׁא
דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַמְרַת נְשָׁמְתָא דָּא דְּפִלּוֹנִי, וְכְלְהוּ מוּקְמֵי
הַהִיא מִלָּה בְּתְרֵי מְתִיבְתֵי. אִינּוּן לְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְעֵילָּא, חָתִים לְהַהִיא מִלָּה.
תָּא חֲזֵי, כַּד מִלָּה אִתְחַדָּשׁ בְּאוֹרַיְיתָא, וְנִשְׁמְתָא דְּנַחְתָּא
בְּשַׁבְּתָא אִתְעַסְקַת בְּאִינּוּן מִלִּין חַדְתִּין, וְסַלְקֵי
לְעֵילָּא. כָּל פָּמַלְיָא דִּלְעֵילָּא, צַיְיתִין לְהַהוּא מִלָּה, וְחַיּוֹת
הַקֹּדֶשׁ מִתְרָבִין בְּגַדְפִּין, וּמִתְלַבְּשָׁן בְּגַדְפִּין. וְכַד שָׁאִיל
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא תָּבִין וְשַׁתְקִין, כְּדֵין חַיּוֹת
הַקֹּדֶשׁ מַה כְּתִיב, (יחזקאל א) בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶן, כְּמָה

דְּאַתְּ אָמַר (איוב לב) כִּי עָמְדוּ לֹא עָנוּ עוֹד. (נחמיה ח) וּכְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָּל הָעָם.

וְאִי תֵּימָא, שְׁתִיקָה אֲמַאי קָרוּ לֵיהּ עֲמִידָה. אֶלָּא, בְּדִבּוּרָא אִית ז׳ שַׁייְפִין דְּמִתְנַעֲנָעָן בַּהֲדֵיהּ, לְבָא. רֵיאָה. קָנֵה. לָשׁוֹן. שִׁנַּיִים. שִׂפְוָון. בָּשָׂר. וּבִשְׁתִיקָה קַיְימוּ בְּקִיּוּמַייְהוּ, בְּלָא נְעָנוּעָא. וְעַל דָּא קָרֵי לַשְׁתִיקָה עֲמִידָה. דְּהָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, (נ״א רַב מְתִיבְתָּא) (תהלים כ) יְשַׁלַּח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳. מִקֹּדֶשׁ, דָּא קְדוּשׁ יָדַיִם. וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ, דָּא הַמּוֹצִיא, דְּאִיהוּ סָעִיד לְבָא דְּבַר נָשׁ. יִזְכּוֹר כָּל מִנְחוֹתֶיךָ, כָּל לְאַסְגָּאָה מִלָּה אַחֲרָא, דָּא נְטִילַת יָדַיִם בַּתְרַייְתָא. וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה, דָּא בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּזִמּוּן. וְאִי אַתְּ עָבִיד כֵּן, יִתֶּן לְךָ כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא. וּבְשַׁבָּת מְקַדֵּשׁ, דָּא קִדּוּשָׁא רַבָּא. וְעַל מִלָּה דָּא, אִתְעַטָּרוּ צַדִּיקַיָּיא בְּגַן עֵדֶן, מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת אַחֲרָא.

תּוּ פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מ) עַל הַר (דף קע״ג ע״ב) גָּבוֹהַּ עֲלִי לָךְ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן וְגוֹ׳. עַל הַר גָּבוֹהַּ, הַאי וַדַּאי הַר הָעֲבָרִים, אֲתַר דְּמֹשֶׁה אִתְקְבַר. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּשְׁכִינְתָּא תְּסַלֵּק לְתַמָּן, וּתְבַשֵּׂר עָלְמָא. אֲבָל כֹּלָּא אִיהוּ, מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן, דָּא אִיהִי חֶפְצִי בָהּ, אִתְּתָא דְּנָתָן בַּר דָּוִד. אִימָּא אִיהִי דְּמְשִׁיחָא, מְנַחֵם בַּ״ר עַמִּיאֵ״ל, וְאִיהִי תִּיפּוּק וּתְבַשֵּׂר, וְאִיהִי בִּכְלָלָא דְּמְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן.

קָלָא יִשְׁתְּמַע בְּעָלְמָא, וּתְרִין מַלְכִין יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא, לְאַגָּחָא קְרָבָא, וְיִפּוֹק שְׁמָא קַדִּישָׁא עַל עָלְמָא. מַה תְּבַשֵּׂר וְתֵימָא. (ישעיה מ) הִנֵּה יְיָ אֱלֹהִים בְּחָזָק יָבֹא וּזְרוֹעוֹ מוֹשְׁלָה לוֹ. הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו. הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּרִיז בְּכָל פָּמַלְיָא דִּלְעֵילָּא, וְיֵימָא לוֹן, אִתְכַּנָּשׁוּ וְדַאִינוּ דִּינָא. מַאן דְּמָסַר נַפְשָׁתֵיהּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמִי, אַגְרֵיהּ מַאי הוּא. וְאִינּוּן יֵימְרוּן כַּךְ וְכַךְ. מַאן דְּסָבִיל כַּמָּה חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין בְּכָל יוֹמָא עָלַי, מַהוּ אַגְרֵיהּ. אִינּוּן אֲמְרֵי כַּךְ. מַאן דְּאִתְעַנַּשׁ בְּכָל יוֹמָא עָלַי, מַהוּ אַגְרֵיהּ. אִינּוּן אֲמְרֵי כַּךְ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו.

מַהוּ וּפְעֻלָּתוֹ. אֶלָּא כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ וגו׳. פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ. דָּא הוּא פְּעֻלָּתוֹ. נֶגֶד בְּנֵי אָדָם מַהוּ. אֶלָּא נֶגֶד עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ, מַהוּ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ. וְכִי מַאן יִגְזוֹל וְיִטּוֹל מִן יְדוֹי, מַה דְּהוּא בָּעֵי לְמֵיהַב, דִּכְתִיב צָפַנְתָּ.

אֶלָּא פּוּק וְחֲמִי עוֹבָדִין דְּרַחֲמָנוּ דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּמַה דְּאִיהוּ מָחֵי, בֵּיהּ יָהִיב אַסְוָותָא. בְּמַה מָחֵי בִּשְׂמָאלָא, בִּימִינָא קָרִיב, וּבִשְׂמָאלָא מָחֵי. בְּמָה דְּמָחֵי, בֵּיהּ יָהִיב אַסְוָותָא לְעוֹלָם, כְּתִיב (ירמיה א) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, וּבְצָפוֹן מָחֵי. דְּמִתַּמָּן נָפְקֵי כָּל דִּינִין וְכָל

גְּזִירֵי קַשְׁיָין. וּבֵיהּ שָׁרֵי כָּל אֲגַר טַב, וְכָל טִיבוּ, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב לְיִשְׂרָאֵל. לְזִמְנָא דְּאָתֵי, קָרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַצָּפוֹן, וְייֵמָא לֵיהּ, בָּךְ יָהֲבִית כָּל טִיבוּ, וְכָל אֲגַר טוֹב לִבְנַי, דְּסַבְלוּ כַּמָּה בִּישִׁין בְּהַאי עָלְמָא, עַל קִדּוּשַׁת שְׁמִי. הַב אַגְרִין טָבִין דְּיָהֲבִית בָּךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מג) אוֹמַר לַצָּפוֹן תֵּנִי וּלְתֵימָן אַל תִּכְלָאִי וגו׳. וְכִי אָרְחָא הָכִי הוּא דְּדָרוֹם, לְמִמְנַע בִּרְכָאן, וְהָא כָּל בִּרְכָאן מִסְטָרָא דְּדָרוֹם, וְכָל טָבִין דְּעָלְמָא מִדָּרוֹם נָפְקֵי, וְאִיהוּ אָמַר לְתֵימָן אַל תִּכְלָאִי. אֶלָּא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, וְייֵמָא לֵיהּ קוּם, דְּהָא מָטָא זִמְנָא דְּאַנָא פָּרִיק לִבְנָךְ, לְמֵיהַב לוֹן אַגְרָא טַב, עַל כָּל מַה דְּסַבְלוּ בְּגָלוּתָא. וּמִגּוֹ דְּאַבְרָהָם הֲוָה בְּזִבִינוּ דִּלְהוֹן, דִּכְתִיב, (דברים לב) אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם, דָּא אַבְרָהָם. הֲוָה לֵיהּ כְּמַאן דְּלָא טַב בְּעֵינוֹי, וְאַחְמֵי גַּרְמֵיהּ, כְּמַאן דְּבָעֵי דְּיִלְקוֹן עַל חוֹבֵיהוֹן יַתִּיר, וְייֵמָא גְּבוּ מֵחוֹבֵיהוֹן, גְּבוּ מֵחַטָאֵיהוֹן. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, יְדַעְנָא כְּלָא אִיהוּ מַה דְּאָמְרַת לְאַנְפִּין. אֲנָא אוֹף הָכִי לְאַנְפִּין. אַל תִּכְלָאִי, אֲנָא בָּעֵי לְפַיְיסָא לָךְ עַל בָּנָךְ. לָא תִּמְנַע טִיבוּ מִנְּהוֹן, לָא תִּמְנַע אַגְרָא טַב מִנְּהוֹן, כַּמָּה וְכַמָּה סַבְלוּ עַל חוֹבֵיהוֹן, וּבְגִינֵי כַּךְ אוֹמַר לַצָּפוֹן תֵּנִי. וְהַיְינוּ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ, וְדָא הוּא מִלָּה (ס״א דְּתֵהֵא) דְּהַהִיא מְבַשֶּׂרֶת.

וְתוּ תְּבַשֵּׂר זִמְנָא תְּנַיְינָא, בְּשַׁעֲתָא דִּשְׁכִינְתָּא תִּסַּלֵּק עַל
הַהוּא טוּרָא עִלָּאָה, וְתֵהַךְ וּתְבַשֵּׂר לַאֲבָהָן, מִיַּד תֵּהַךְ
לִירוּשָׁלַם, וְתֶחֱמֵי לָהּ בְּחָרְבָּנָא. תֵּיעוּל לְצִיּוֹן, וְתַמָּן
תְּקַרְקַר קִירָא כְּמִלְקַדְמִין, עַל אֲתַר בֵּי מוֹתְבָה, וְעַל יְקָרָא
דִּילָהּ בְּהַהוּא אֲתָר. וְתַמָּן אוֹמְיָאת, דְּלָא תִּיטוֹל מִתַּמָּן,
וְלָא תִּפּוֹק, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְרוֹק לְבְנָהָא, וְדָא
חֶפְצִי בָהּ. תְּבַשֵּׂר כְּמִלְקַדְמִין וְאָמְרַת, (ישעיה יב) צַהֲלִי וָרֹנִּי
יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ וְגוֹ'. מַאי גָּדוֹל בְּקִרְבֵּךְ. דָּא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אָתֵי לְגַבָּהּ, לְאַקָּמָא לָהּ
מֵעַפְרָא, וְיֵימָא לָהּ (ישעיה נב) הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי
יְרוּשָׁלַם. יְרוּשָׁלַם אִיהִי, וִירוּשָׁלַם שְׁמָהּ וַדַּאי.

וּבְדָא אוּף הָכִי, כַּמָּה חֲדוּ עַל חֲדוּ הֲוֵי לְצַדִּיקַיָּיא בְּגַן
עֵדֶן. וּבְגִין כָּךְ זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דְּנִשְׁמָתֵיהּ בְּשַׁבָּת
אַסְהִידַת קָמֵי מַלְכָּא, עַל חֲדוּשָׁא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכָל פָּמַלְיָא דִּילֵיהּ, וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין
דְּצַדִּיקַיָּיא דַּהֲווֹ בְּגַן עֵדֶן, כֻּלְּהוּ מִתְעַטְּרִין בְּהַהוּא מִלָּה.
תּוּ שְׁמַעְנָא בּוּצִינָא (דף קנ"ד ע"א) קַדִּישָׁא, דְּכַמָּה יְקָר עַל
יְקָר, וַעֲטָרָה עַל עֲטָרָה, מְעַטְּרָן לַאֲבוּהָ דְּהַהוּא בַּר
נָשׁ תַּמָּן, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְכְּנָשִׁי
לְמִשְׁמַע חִדּוּשָׁא וּמִלִּין חַדְתִּין דְּאוֹרַיְיתָא, מִשְׁמֵיהּ דְּפִלּוֹנִי
בַּר פְּלוֹנִי, כַּמָּה אִינּוּן דְּנַשְׁקִין עַל רֵישֵׁיהּ. כַּמָּה צַדִּיקַיָּיא

מְעַטְּרִין לֵיהּ, כַּד נַחְתִּין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא מִשְּׁאַר יוֹמִין. (עד כאן)

רעיא מהימנא

(במדבר ט"ו) רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ וְגוֹ', פִּקּוּדָא דָּא לְהַפְרִישׁ חַלָּה לַכֹּהֵן. חַלָּ"ה הָכִי חוּשְׁבָּנֵיהּ, מ"ג בֵּיצִים, וְחוֹמֶשׁ בֵּיצָה, חַד מֵחֲמֵשׁ. וְאִית חוֹמֶשׁ חַד מִן חֲמִשִּׁין, דְּאִיהוּ ן'. וְדָא סִימָן מָגֵ"ן, דְּאִיהוּ מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל. חַלָּה, שְׁכִינְתָּא. דְּבַאֲתָר דְּאִלֵּין מַלְאָכִין תַּמָּן, אֲבָהָן תַּמָּן. וּבְאַתְרָא דַּאֲבָהָן תַּמָּן, שְׁכִינְתָּא תַּמָּן. וּבָהּ וַיָּחַל, בָּהּ צַלֵּינָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לב) וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו. (דברים ג) אֲדֹנָי יֱדוֹד אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ. וּבָהּ חָלָה זְכוּת אָבוֹת. וּבָהּ תָּמָה זְכוּת אָבוֹת לָרְשָׁעִים. דַּהֲווֹ מְקַבְּלִים אַגְרַיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא. דְּמִסְטְרָא דִּימִינָא, דְּתַמָּן י' דְּאִיהוּ חָכְמָה, שֵׁרוּתָא דִּשְׁמָא דַּיְדוָד, דְּאִיהוּ אַחְזֵי זְכוּתָא עַל בְּנָהָא מִימִינָא, דְּתַמָּן רמ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה. מִסְטְרָא דְּאַת ה' בַּתְרָאָה, דְּאִיהִי לִשְׂמָאלָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן לֹא תַעֲשֶׂה, דְּאִינּוּן שס"ה, דְּתַמָּן נְדוֹנִין רְשָׁעִים גְּמוּרִים, תָּמָה לוֹן זְכוּת אָבוֹת, וְאִתְהַפָּךְ לוֹן שֵׁם יְהוָ"ה, הוה"י. וְאוֹלִיפְנָא מֵהָמָן הָרָשָׁע, (אסתר ה) וְכָל זֶה אֵינֶנּוּ שֹׁוֶה לִי. (ע"כ רעיא מהימנא)

(במדבר ט"ו) **וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ' וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדוֹרוֹתָם וְגוֹ'. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח,** (זכריה ג) **וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְגוֹ'. כַּמָּה זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ**

הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵהוֹן עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְיָהֵב לוֹן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, וְיָהֵב לוֹן נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, דְּמְדַבְּרֵי לְהוּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּאַרַח קְשׁוֹט.

תָּא חֲזֵי, כָּל נְבִיאֵי וּנְבִיאֵי דְּאוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כֻּלְּהוּ אִתְגְּלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְיהוּ, בְּדַרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, וְחָמוּ זִיו יְקָרָא קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא מֵאַתָּר עִלָּאָה, אֲבָל לָא קָרִיב כְּמֹשֶׁה, דְּהַוָּה קָרִיב לְמַלְכָּא יַתִּיר מִכֹּלָּא, דְּהָא זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא, דְּעָלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת. וּשְׁאַר נְבִיאֵי, הַוּוֹ חָמָאן מֵאַתָּר רְחִיקָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי.

(שמות י"א ע"ב) אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, הָכִי אוֹלִיפְנָא, כְּתִיב (שמות ב) וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. וַיֵּלֶךְ אִישׁ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לֵוִי: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתָר דְּחָכְמָה עִלָּאָה, וְהַהוּא זוֹהַר (ס"א נְהָר) מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין. מִבֵּית לֵוִי: דְּאַשְׁרֵי לְוָיָתָן (ס"א כָּל חִידוּ) בִּלְחוֹדוֹי בְּעָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קד) לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתָר דְּנְהִירוּ דְּסִיהֲרָא נָהִיר.

וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן. הָאִשָּׁה וַדַּאי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר

(בראשית ב) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה. בְּקַדְמִיתָא בַּת לֵוִי, הָכִי הוּא וַדַּאי. וְכִי בַּת לֵוִי בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְׁתָּא אִשָּׁה. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, אִתְתָּא עַד לָא אִזְדַּוּוגַת, אִתְקְרִיאַת בַּת פְּלוֹנִי, בָּתַר דְּאִזְדַּוּוגַת. אִתְקְרֵי אִשָּׁה, וְהָכָא, בַּת וְאִשָּׁה, כֻּלָּא בְּחַד דַּרְגָּא הוּא.

וַתִּצְפְּנֵהוּ ג׳ יַרְחִים, אִלֵּין תִּלַת יַרְחִין דְּדִינָא קַשְׁיָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא. וּמַאי נִינְהוּ. תַּמּוּ״ז וְאָ״ב וְטֵבֵ״ת. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן. דְּעַד דְּלָא נָחַת מֹשֶׁה לְעָלְמָא, שְׁכִיחַ הַוָּה הוּא לְעֵילָּא, וְעַל דָּא אִזְדַּוּוגַת בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא מִן יוֹמָא דְּאִתְיְלִיד. מִכָּאן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא שְׁכִיחִין אִינּוּן לְעֵילָּא, עַד לָא יֵיחֲתוּן לְעָלְמָא.

וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ וַתִּקַּח לוֹ וגו׳ מַאי וַתִּקַּח לוֹ תֵּיבַת גֹּמֶא. דְּחָפַת לֵיהּ בְּסִימָנָהָא, לְמֶהֱוֵי נָטִיר מֵאִינּוּן נוּבֵי יַמָּא, דְּשָׁאטִין בְּיַמָּא רַבָּא, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קד) שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר. וְהִיא חָפַת לֵיהּ לְמֶהֱוֵי נָטִיר מִנַּיְיהוּ בְּחָפּוּ (ס״א דְּסִטְרָא דְּיוּבְלָא יַקִּירָא) דִּבְנֵי יַמָּא בְּלָא יַקִּירָא בְּתֵרֵי גַּוְונִין, בְּחִיוָּור וְאוּכָּם, וְאָנַח לֵיהּ לְמֹשֶׁה לְמֵישַׁט בֵּינַיְיהוּ, (דף קע"ד ע"ב) לְאִשְׁתְּמוֹדַע בֵּינֵיהוֹן, בְּגִין דְּזִמִּין הוּא לְסַלְּקָא בֵּינַיְיהוּ, זִמְנָא אָחֳרָא, לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא.

וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה. דָּא הִיא, דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא שְׁמָאלָא

דְּדִינָא קַשְׁיָא, כְּמָה דְּאִתְמַר לְרָחוֹץ עַל הַיְאוֹר. עַל הַיְאוֹר דַּיְיקָא, וְלָא עַל הַיָּם. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (שמות יז) וּמַטֶּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאוֹר. וּמֹשֶׁה לָא הִכָּה אֶלָּא בַּיָּם, וְקַרְיֵיהּ קְרָא יְאוֹר. אֶלָּא יְאוֹר הֲוָה דְּמָחֲא אַהֲרֹן עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, וְשַׁוְוּיֵיהּ קְרָא דְּאִיהוּ עֲבַד.

כְּהַאי גַּוְונָא (שמות ז) וַיְמַלֵּא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת יְיָ אֶת הַיְאוֹר, וְאַהֲרֹן הִכָּה, אֶלָּא (ס"א דְּעַל דְּא) עַד דְּאָתָא מִסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קַרְיֵיהּ קְרָא הַכּוֹת יְיָ, לְבָתַר קַרְיֵיהּ בִּשְׁמָא דְּמֹשֶׁה. וְנַעֲרוֹתֶיהָ הוֹלְכוֹת, אִינּוּן שְׁאַר מַשְׁרְיָין דְּאַתְיָין מִסְטָרָא דָּא.

(שמות ב) וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וַתִּרְאֵהוּ, וַתֵּרָא מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי וַתִּרְאֵהוּ. וְהָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ אָת חַד בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא אִית בֵּיהּ רָזִין יַקִּירִין וְעִלָּאִין. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, רִשְׁימָא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכַחַת בֵּיהּ, וְאִינּוּן רִשְׁימָא דְּוָא"ו הֵ"א, מִיַּד וַתַּחְמוֹל עָלָיו וְגוֹ'. עַד כָּאן לְעֵילָּא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה לְתַתָּא, בַּר הַאי קְרָא, דִּכְתִיב וַתֵּתַצֵּב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק. אֲחוֹתוֹ דְּמַאן. אֲחוֹתוֹ דְּהַאי אִיהוּ, דִּקְרָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲחוֹתִי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי. מֵרָחוֹק: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה לא) מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי. מַאי מַשְׁמַע. מַשְׁמַע דְּאִינּוּן זַכָּאִין, עַד דְּלָא נַחְתּוּ

לְעָלְמָא, אִשְׁתְּמוֹדְעָן אִינּוּן לְעֵילָּא לְגַבֵּי כֹּלָּא, וְכָל שֵׁכֵּן מֹשֶׁה. וּמַשְׁמַע דִּנְשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, אִתְמְשַׁךְ מֵאֲתָר עִלָּאָה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְרָזָא דְּמִלָּה אוֹלִיפְנָא, דְּמַשְׁמַע דְּאָב וְאֵם אִית לְנִשְׁמָתָא, כְּמָה דְּאִית אָב וְאֵם לְגוּפָא, בְּאַרְעָא. וּמַשְׁמַע דְּבְכָל סִטְרִין, בֵּין לְעֵילָּא, בֵּין לְתַתָּא, מִדְּכָר וְנוּקְבָא כֹּלָּא אַתְיָא וְאִשְׁתְּכַח. וְהָא אוּקְמוּהָ רָזָא דְּכְתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה, נַפְשָׁא דְּאָדָם קַדְמָאָה עִלָּאָה, כְּמָה דְּאִתְּמַר. אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אָמְרַת, וְהָכָא הוּא כֹּלָּא.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, עַל כָּל שְׁאַר נְבִיאֵי עָלְמָא. בְּגִין כַּךְ, לָא אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ כַּד אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַעֲלֵיהּ לְפַרְגּוֹדֵיהּ. וְעַל דָּא סָלִיק מֹשֶׁה בְּנְבוּאָה עִלָּאָה, וּבְדַרְגִּין יַקִּירִין, מִכָּל נְבִיאֵי עָלְמָא, וּשְׁאַר נְבִיאֵי חֲמָאן בָּתַר כּוֹתָלִין סַגִּיאִין.

(זכריה ג) וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, מַאי קָא חָמָא, דְּהַוָּה קָאִים קָמֵי מַלְאָכָא, וּמִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשִׁין מְלוּכְלָכִין, עַד דְּכָרוֹזָא נָפִיק, וְאָמַר הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מֵעָלָיו. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב הָכָא וְעוֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ, מַאי לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ. דְּהַוָּה דָּאִין דִּינוֹי, הַהוּא

דִּכְתִיב בֵּיהּ, (קהלת ה) **וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן. דְּכָל בַּר נָשׁ דְּלָא זָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, לְאִתְעַטָּפָא בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה, וּלְאִתְלַבָּשָׁא בִּלְבוּשָׁא דְּמִצְוָה. כַּד עָיֵיל בְּהַהוּא עָלְמָא, קָאִים בִּלְבוּשָׁא טָנּוּפָא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וְקָאִים בְּדִינָא עָלֵיהּ.**

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה לְבוּשִׁין מְזַדְּמְנִין בְּהַהוּא עָלְמָא, וְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּלָא זָכֵי בְּהַאי עָלְמָא בִּלְבוּשִׁין דְּמִצְוָה, כַּד עָיֵיל לְהַהוּא עָלְמָא, מְלָבְּשִׁין לֵיהּ בְּחַד לְבוּשָׁא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן דְּגֵיהִנָּם, וְהַהוּא לְבוּשָׁא, וַוי לְמַאן דְּאִתְלְבָּשׁ בֵּיהּ. דְּהָא כַּמָּה

רעיא מהימנא

צִיצִית פִּקּוּדָא דָּא אִיהוּ לְאַדְכָּרָא כָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא בְּגִינָהּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם דָּא אִיהוּ סִימָנָא דְּמַלְכָּא לְאַדְכָּרָא וּלְמַעְבְּדָא. **כְּתִיב** (שמות כח) וְעָשִׂיתָ צִיץ זָהָב, וְהָא אוֹקִימְנָא רָזָא דְּצִיץ לְאִתְעַטָּרָא בֵּיהּ כַּהֲנָא רַבָּא. וְדָא אִיהוּ צִיץ, לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ עַיְינִין, דְּאִיהוּ סִימָן דְּעָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִתְעַטָּר בֵּיהּ כַּהֲנָא רַבָּא. וּבְגִין כַּךְ אִסְתַּכְּלוּתָא דִּילֵיהּ מְכַפְּרָא עַל עֲוֹות פָּנִים, דְּלָא קַיְימָא לְקַמֵּיהּ, אֶלָּא פָּנִים דְּקִשׁוֹט, רָזָא דְּכָל אִינּוּן פָּנִים עִלָּאִין, דְּאִינּוּן פָּנִים דְּקִשׁוֹט, פָּנִים דֶּאֱמֶת. דְּכְלִילָן בֶּאֱמֶת דְּיַעֲקֹב. צִיצִית אִיהוּ נוּקְבָא, רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה. אִסְתַּכְּלוּתָא לְאַדְכָּרָא. צִיץ

גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין, זְמִינִין לְאַחֲדָא בֵּיהּ, וְעַיְילֵי לֵיהּ לַגֵּיהִנָּם. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָוַוח וְאָמַר (קהלת ט) **בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים.**

תָּאנָא בְּרָזָא דְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא,

אַרְבַּע מַלְכִין נָפְקִין לְקַדְמוּת אַרְבַּע. בְּהוּ תַּלְיָין כַּעֲנָבִים בְּאִתְכְּלָא, צְרִירָן בְּהוּ זִ' רְהִיטִין, סָהֲדִין סַהֲדוּתָא. וְלָא קַיְימִין בְּדוּכְתַּייהוּ.

דְּכַר, צִיצִית נוּקְבָא, וְדָא לְכָל בַּר נַשׁ. צִיץ לְכַהֲנָא. וְתָנֵינָן, אָסוּר לְאִסְתַּכְּלָא בִּשְׁכִינְתָּא, בְּגִין כָּךְ אִית תְּכֵלָּא, בְּגִין דִּתְכֵלֶת, אִיהוּ כָּרְסְיָיא לְבֵית דָּוִד, וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ דַּחֲלָא מִן קֳדָם יְיָ לְדַחֲלָא מֵהַהוּא אֲתָר. וְעַל דָּא וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ, וְדָא כָּרְסְיָא דְּדַיְינִין בָּהּ דִּינֵי נְפָשׁוֹת, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, דְּכָל גַּוונִין טָבִין לְחֶלְמָא, בַּר תְּכֵלָּא, דְּאִיהוּ כָּרְסְיָא דְּסָלִיק בְּדִינָא דִּנְפָשׁוֹת.

כְּתִיב וְנָתְנוּ עַל צִיצִית הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת. וְנָתְנוּ עַל הַכָּנָף לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְנָתְנוּ עַל צִיצִית. דְּדָא אִיהוּ דְּחָפֵי עַל שְׁאַר חוּטִין. וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, וּכְתִיב, (דברים כה) זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק. מַאי טַעְמָא דָּא. אֶלָּא לְבָרָא דְּפָרִיץ גְּדָרָא, וּנְשָׁכֵיהּ כַּלְבָּא. כָּל זִמְנָא דַּאֲבוּי בָּעֵי לְאוֹכָחָא לִבְרֵיהּ, הַוָה אָמַר הֲוֵי דָּכִיר כַּד נָשִׁיךְ לָךְ כַּלְבָּא. אוֹף הָכָא וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, דְּדָא אִיהוּ אֲתָר דְּסַלְקִין נִשְׁמָתִין לְמֵידָן.

כְּגַוונָא דָּא, (במדבר כא) וְהָיָה כָּל הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ וָחָי, אֲמַאי. אֶלָּא כַּד סָלִיק לְעֵינוֹי, וְחָמֵי דִּיוּקְנָא דְּהַהוּא דְּנָשִׁיךְ לֵיהּ, הַוָה דָּחִיל, וְצַלֵּי קֳדָם יְיָ, וַהֲוָה יָדַע דְּאִיהוּ עוֹנְשָׁא דְּחַיָּיבִיא. כָּל

זְמַן דִּבְרָא חָמֵי רְצוּעָה דַּאֲבוּי, דָּחִיל מֵאֲבוּי. אִשְׁתְּזִיב מִרְצוּעָה, אִשְׁתְּזִיב מִכֹּלָּא. מַאן גָּרִים לֵיהּ לְאִשְׁתְּזָבָא. הַהוּא דְּחָמֵי בְּעֵינוֹי הַהוּא רְצוּעָה, הַהוּא רְצוּעָה גָּרִים לֵיהּ לְאִשְׁתַּזְבָא. וְעַל דָּא וְרָאָה אֹתוֹ וָחַי, חַמֵּי רְצוּעָה דְּאַלְקֵי לֵיהּ, וְאִיהוּ עָבִיד לֵיהּ לְאִשְׁתְּזָבָא. אוּף הָכָא וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, וַעֲשִׂיתֶם וַדַּאי. וְאִי לָאו, הָא רְצוּעָה, דְּהַאי יִגְרוֹם לְכוֹן, לְמֶהֱוֵי תָּבִין לְפוּלְחָנָא דִּילִי תָּדִיר, וּכְדֵין וַעֲשִׂיתֶם.

וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם, יְמַנַּע מִנְּכוֹן בִּישִׁין אַרְחִין אַחֲרָנִין, וַדַּאי, לֹא תָתוּרוּ, וְלָא תַעֲבְדוּ בִּישִׁין. וְעַל דָּא סַלְקָא גְּוָון תִּבְלָא. דָּא תִּבְלָת, דַּמְיָא לְכִפָּא הַכָּבוֹד, מַה כִּפָּא הַכָּבוֹד, עָבִיד לְבַר נָשׁ לְמֵהַךְ לְאָרְחָא דְּמֵישָׁר, לְדַכְּאָה לֵיהּ. אוּף הַאי תִּבְלָת, עָבִיד לְבַר נָשׁ לְמֵהַךְ בְּאַרַח מֵישָׁר, וַדַּאי דִּכְלָא אִית לְדַחֲלָא מֵהַאי אֲתָר, לְמֵיהַךְ בְּמֵישָׁר.

כְּתִיב (ישעיה כד) מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק וְאוֹמַר רָזִי לִי וְגוֹ'. מִכְּנַף הָאָרֶץ, דָּא כָּנָף דְּצִיצִית, דְּאִיהוּ כָּנָף הָאָרֶץ. זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ, אִלֵּין שְׁאַר חוּטִין, דְּנָפְקִין וְתַלְיָין מֵאֲתָר עִלָּאָה, גּוֹ אִינּוּן שְׁבִילִין עִלָּאִין, דְּנָפְקִין מֵחָכְמָה עִלָּאָה. צְבִי לַצַּדִּיק, דָּא צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים, דְּאִינּוּן חוּטִין אִינּוּן שְׁפִירוּ דִּילֵיהּ, דְּהָא מִנֵּיהּ נָפְקִין, וְכָל חוּטָא כְּלִילָא בִּתְרִין סִטְרִין. וְכַד אִסְתַּכַּלְנָא, אֲמֵינָא רָזִי לִי רָזִי לִי, דְּהָא מִגּוֹ רָזָא עִלָּאָה דְּכָל מְהֵימְנוּתָא נָפְקִין. וְכַד אִסְתַּכַּלְנָא בִּתְבֵלָת, וַחֲמֵינָא רְצוּעָה לְאַלְקָאָה, אֲתָר דְּחִילוּ לְמִדְחַל, אֲמֵינָא אוֹי לִי, דִּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעֵי לְאַשְׁגְּחָא וּלְאִסְתַּכְּלָא עַל מַה מִתְעָנְשִׁין לְשַׁקְרָא, בְּהַאי בּוּגְדִים בָּגָדוּ, דְּהָא קוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע בְּלָא צִיצִית, וְסָהֲדִין סַהֲדוּתָא דְּשִׁקְרָא, וְאִלֵּין אִינּוּן בּוּגְדִים דְּבָגְדוּ, מְשַׁקְּרֵי דְּנַרְמַיְיהוּ.

וּבֶגֶד בּוּגְדִים בָּגָדוּ, לְבוּשָׁא דִּלְהוֹן בִּלָּא צִיצִית, אִקְרֵי בֶּגֶד בּוּגְדִים. לְבוּשָׁא דְּאִינּוּן בּוּגְדִים דְּבָגְדוּ, דִּמְשַׁקְרֵי וְסָהֲדִין סַהֲדוּתָא דְּשִׁקְרָא בְּכָל יוֹמָא. וַוי לוֹן, וַוי לְנַפְשֵׁיהוֹן, דְּסַלְקֵי בְּהַהוּא כָּרְסְיָיא דִּתְכְלָא לְמֵידָן. וְעָלַייהוּ כְּתִיב, (תהלים קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי, הַהוּא בֶּגֶד דִּלְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבֵּי כָּל מָארֵיהוֹן דִּדִינִין. וַוי לוֹן, דְּלֵית לוֹן חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּמַלְבּוּשֵׁיהוֹן וְתַקּוּנֵיהוֹן אִשְׁתְּמוֹדָעָן לְעֵילָּא, לְאוֹטָבָא לוֹן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. (ע"ב) (שמות מ"ג ע"א והיה לאות וכו')

פִּקּוּדָא דָּא מִצַּוֹת צִיצִית, כְּלִיל תְּכֵלֶת וְלָבָן, דְּיִנָּא וְרַחֲמֵי בְּנוּרָא. אֶשָּׁא חִוָּורָא לָא אָכִיל, תְּכֵלָא אָכִיל וְשָׁצֵי. (דברי הימים ב ז) **וַתֹּאכַל הָעוֹלָה, חִוָּור מִימִינָא, תְּכֵלֶת מִשְּׂמָאלָא. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יְחוּד בֵּין תַּרְוַיְיהוּ, יָרוֹק. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ פָּרָשַׁת צִיצִית לְמִקְרֵי לָהּ בְּיִחוּדָא.**

השלמה מההשמטות (סימן ד)

פָּתַח רַבִּי נְהוֹרָאי בְּפָרָשַׁת צִיצִית וְדָרַשׁ, (במדבר טו) **וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדוֹרוֹתָם. מַאי שְׁנָא דְּהָכָא וּבְשַׁבָּת לְדוֹרֹתָם חָסֵר, דִּכְתִיב,** (שמות לא) **לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדוֹרֹתָם, חָסֵר.**

דְּתָנִינָן. תִּקְנוּ פָּרָשַׁת צִיצִית בִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּבְדִירָתוֹ שֶׁל אָדָם, נִמְצָא פָּרָשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע, חוּץ מִפָּרָשַׁת צִיצִית, שֶׁחָסֵר מִשָּׁם. בַּמֶּה נִשְׁלַם. אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם מִתְעַטֵּף בְּבֵיתוֹ בַּצִּיצִית, וְיוֹצֵא בוֹ לְפִתְחוֹ, הֲרֵי נִשְׁלַם.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁמַח בּוֹ, וּמַלְאַךְ הַמָּוֶת זָז מִשָּׁם וְהַיְינוּ לְדִרְתָּם, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלֵם. וְיֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ בְּמִצְוָה זוֹ, וּמַלְאָךְ הַמַּשְׁחִית זָז מִשָּׁם וְנִיצוֹל הָאָדָם מִכָּל נֶזֶק. מְנָלָן. מִמַּאי דִּכְתִיב מְזוּזוֹת, מֵאוֹתִיּוֹתָיו מַשְׁמַע, זָ"ז מָוֶ"ת. שֶׁלֹּא נִיתַּן לוֹ רְשׁוּת לְחַבֵּל, וְזָז מִפִּתְחוֹ.

בְּשַׁבָּת דִּכְתִיב לְדֹרֹתָם, מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי שֶׁכֵּיוָן שֶׁקִּידֵּשׁ הַיּוֹם, דִּירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּנֵר דָּלוּק, וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וּמִטָּה מְמוּצַעַת וְדִירָתָן מְתוּקֶנֶת כְּדִירַת חָתָן לְקַבֵּל בּוֹ הַכַּלָּה. וּמַאי נִיהוּ. שַׁבָּת הִיא כַּלָּה. וּלְעוֹלָם אֵין מַכְנִיסִין אוֹתָהּ אֶלָּא בְּדִירָה מְתוּקֶנֶת לִכְבוֹדָהּ, כְּפִי הָרָאוּי לָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת. וּכְתִיב, לְדֹרֹתָם, לְהַכְנִיס בָּהּ כַּלָּה קְדוֹשָׁה לְדִירָתָהּ וְלִהְיוֹת בְּתוֹכָהּ.

בְּשָׁעָה שֶׁקִּידֵּשׁ הַיּוֹם, וְכַלָּה זוֹ בָּאָה, וְאֵינָהּ מוֹצְאָה דִּירָה מְתוּקֶנֶת, וְשׁוּלְחָן עָרוּךְ, וְנֵר דָּלוּק. כַּלָּה

זוֹ אוֹמֶרֶת, אֵין דִּירָה זוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּתִיב, אֵין זֶה מִיִּשְׂרָאֵל, אֵין דִּירָתוֹ לִקְדוּשָּׁה. עַל כֵּן צָרִיךְ הֵיכֵּר קְדוּשָּׁה בַּבַּיִת. וְעַל דָּא כְּתִיב לְדֹרֹתָם, בְּשַׁבָּת וּבְצִיצִית.

אָמַר רִבִּי נְהוֹרָאי, אַסְהַדְנָא, עַל מַאן דְּנָפַק מִתְּרַע בֵּיתֵיהּ בְּעִיטוּפָא דְּמִצְוָה, וּתְפִילִּין בְּרֹאשׁוֹ, בְּשָׁעָה דְּנָפֵיק בֵּין תְּרֵין תַּרְעִין, אִזְדַּמְנָא שְׁכִינָה עֲלֵיהּ. וּתְרֵין מַלְאָכִין דְּקָיְימִין עֲלֵיהּ, חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְּׂמָאלָא, וְכוּלְהוֹן מְלַוִּין לֵיהּ עַד בֵּי כְנִישְׁתָּא, וּמְבָרְכִין לֵיהּ. וְחַד מְקַטְרְגָא דְּאִיהוּ קָיְימָא קַמֵּי פִּתְחֵי דְּבַר נָשׁ אָזֵיל מִבַּתְרַייהוּ, וְעַל כָּרְחֵיהּ אָתֵיב וַאֲמַר אָמֵן. (עד כאן מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן ה)

ספר הבהיר

מַאי טַעְמָא אָנוּ מֵטִילִין תְּכֵלֶת בַּצִּיצִית, וּמַאי טַעְמָא שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ גַּן נָאֶה וְלוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת וְשָׁם שׁוֹמֵר עֲלֵיהֶן, וְהוֹדִיעוֹ לְבַדּוֹ אוֹתָן הַנְּתִיבוֹת. אָמַר לוֹ, שׁוֹמֵרם וְלֵךְ בָּהֶם בְּכָל יוֹם וְכָל זְמָן שֶׁתַּדְרִיכֵם שָׁלוֹם לָךְ.

מָה עָשָׂה הַשּׁוֹמֵר, אָמַר, אִם אֲנִי אֶהְיֶה לְבַדִּי בְּאֵלֶּה

הַנְּתִיבוֹת, אִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹר אֶחָד לְקַיֵּים אֵלּוּ הַנְּתִיבוֹת. וְעוֹד כִּי יֹאמְרוּ הָעוֹלָם, כֵּילַי הוּא מֶלֶךְ זֶה וְשׁוֹמֵר זֶה. לְכָךְ שָׁם שׁוֹמֵר זֶה, שׁוֹמְרִים אֲחֵרִים עַל הַנְּתִיבוֹת אֵלֶּה שֶׁהֵן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת.

וּמַאי טַעְמָא דְּתִכְלָת אָמַר הַשּׁוֹמֵר שֶׁמָּא יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים, הַגַּן שֶׁלִּי הוּא. נָתַן לָהֶם סִימָן, רְאוּ הַסִּימָן לַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ, שֶׁהַגָּן הַזֶּה וְאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת הוּא תִּקְּנָם, וְאֵינָם שֶׁלִּי וְהִנֵּה חוֹתָמוֹ.

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְמֶלֶךְ וּבְתוֹ שֶׁהָיוּ לָהֶם עֲבָדִים, בִּקְּשׁוּ לֵילֵךְ מֵרָחוֹק, פִּחֲדוּ מִן אֵימַת הַמֶּלֶךְ. נָתַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ סִימָנוֹ. פִּחֲדוּ מִן הַבַּת וְנָתְנָה לָהֶם סִימָן. אָמְרוּ, מֵעַתָּה בִּשְׁנֵי סִימָנִין אֵלּוּ (תְּהִלִּים קכ"א) יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ. (עוֹד שם) וּמַאי נִיהִי, אֶרֶץ דְּנֶחְצָבָה מִמֶּנָּה שָׁמַיִם וְהִיא כִּסְאוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְהִיא אֶבֶן יְקָרָה, וְהִיא יַם הַחָכְמָה. וּכְנֶגְדָּהּ תְּכֵלֶת בְּטַלִּית צִיצִית.

דְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר, מָה נִשְׁתַּנָּה (דְּאָמַר) תְּכֵלֶת מִכָּל מִינֵי צְבָעוֹנִין, מִפְּנֵי שֶׁתְּכֵלֶת דּוֹמֶה לַיָּם. וְהַיָּם דּוֹמֶה לָרָקִיעַ וְהָרָקִיעַ דּוֹמֶה לְכִסֵּא הַכָּבוֹד. שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כ"ד) וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר וּכְתִיב כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. (ע"כ): (עד כאן מההשמטות)

(דף קנ"ה ע"ב)

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה סַהֲדֵי עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַסְהָדָא בְּהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא, וְכֻלְּהוּ בְּעֵיטָא וּבְסַהֲדוּתָא קַיְימִין לָקָבְלֵיהּ. קָם בְּצַפְרָא אוֹשִׁיט רַגְלוֹי לְמֵהַךְ, סָהֲדַיָּיא קַיְימִין לָקָבְלֵיהּ, מַכְרִיזִין וְאָמְרִין, (שמואל א ב) **רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמוֹר וְגוֹ'.** (קהלת ד) **שְׁמוֹר רַגְלְךָ כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ.** (משלי ד) **פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ. אַפְתַּח עֵינוֹי לְאִסְתַּכְּלָא בְּעָלְמָא, סָהֲדַיָּיא אָמְרֵי,** (משלי ד) **עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ. קָם לְמַלְלָא, סָהֲדַיָּיא אָמְרֵי** (תהלים לד) **נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וְגוֹ'. אוֹשִׁיט יְדוֹי בְּמִלֵּי עָלְמָא, סָהֲדַיָּיא אָמְרֵי** (תהלים לד) **סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב.**

אִי צַיְיתִ לְהוּ, יָאוּת. וְאִי לָא, כְּתִיב (זכריה ג) **וְהַשָּׂטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ. כֻּלְּהוּ סָהֲדִין עָלֵיהּ בְּחוֹבוֹי לְעֵילָּא. אִי בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֻּלְּהוּ סָהֲדִין סַנֵּיגוֹרִין קַמֵּיהּ, וְקַיְימִין לְאַסְהָדָא עָלֵיהּ טָבָאן, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ.**

קָם בְּצַפְרָא, מְבָרֵךְ כַּמָּה בִּרְכָאן. אֲנָח תְּפִילִין בְּרֵישֵׁיהּ בֵּין עֵינוֹי. בָּעֵי לְזַקְפָא רֵישֵׁיהּ, חָמֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אָחִיד וְרָשִׁים עַל רֵישֵׁיהּ. וּרְצוּעִין תַּלְיָין מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא עַל לִבֵּיהּ. הָא אִסְתַּכַּל בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ. אוֹשִׁיט יְדוֹי, חָמֵי יְדָא אַחֲרָא, מִתְקַשְּׁרָא

בִּקְשׁוֹרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. אַהֲדָר יְדֵיהּ וְאִסְתָּכַל בִּיקָרֵיהּ דְּמָארֵיהּ. אִתְעַטָּף בְּעִטּוּפָא דִּמְצָוָה, בְּאַרְבַּע זִיוָיִן דִּכְסוּתֵיהּ, אַרְבַּע מַלְכִין נָפְקִין לְקַדְמוּת אַרְבַּע. אַרְבַּע סַהֲדֵי קְשׁוֹט דְּמַלְכָּא, תַּלְיָיא מֵאַרְבַּע זִיוָיִן, וְתַלְיָין בֵּהּ כַּעֲנָבִים בְּאִתְכְּלָא.

מָה אַתְכְּלָא, דְּאִיהוּ חַד, וְתַלְיָין בֵּיהּ כַּמָּה עֲנָבִים, מֵהַאי סְטָר וּמֵהַאי סְטָר. כַּךְ הַאי, מְצָוָה חֲדָא, וְתַלְיָין בֵּיהּ כַּמָּה עֲנָבִים, וְזָגִין וּזְמוֹרִין צְרִירִין בְּהוּ, שִׁבְעָה רְהִיטִין אִלֵּין אִינּוּן שִׁבְעָה צְרִירִין דְּתָכְלְתָּא, דְּבָעֵי לְכַרְכָּא בֵּיהּ בְּכָל חַד וְחַד, אוֹ לְאַסְגָּאָה עַד תְּלֵיסַר, מַאן דְּיוֹסִיף, לָא יוֹסִיף עָלַיְיהוּ עַל תְּלֵיסַר. מַאן דְּיִמְעַט, לָא יִמְעַט מִשִּׁבְעָה.

וְתָאנָא, הַאי תְּכֵלֶת, הוּא רָזָא דְּדָוִד מַלְכָּא. וְדָא חוּטָא דְּאַבְרָהָם, דְּזָכָה בֵּיהּ לְבָנוֹי בַּתְרוֹי. מַאי תְּכֵלֶת. תַּכְלִית דְּכֹלָּא. (וְדַאי) רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּסֵא הַכָּבוֹד אִקְרֵי. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, שִׁבְעָה כְּרִיכָן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא שְׁבִיעָתָא דְּכֹלָּא וַדַּאי. דְּהָא הִיא מִתְבָּרְכָא מִשִּׁיתָּא אַחֲרָנִין, עַל יְדָא דְּצַדִּיק. וְאִי תְּלַת עֲשַׂר, תְּלַת עֲשַׂר אִינּוּן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בִּתְלַת עֲשַׂר מִכִּילָן. וְהַאי הִיא פִּתְחָא דְּכֻלְּהוּ. וְהִיא חוּטָא חַד, וּרְשִׁימָא בִּגְוָונָהָא, וּגְוָונָא דִּילָהּ נָפִיק, מֵחַד נוּנָא דְּאָזִיל בְּיַם כִּנֶּרֶת. וְכִנֶּרֶת עַל שְׁמָהּ

אִתְקְרֵי. וְעַל דָּא, כְּנוֹר הֲוָה תָּלוּי לְעֵילָּא מֵעַרְסָא דְּדָוִד, דְּהָא (דְּדָוד) וַדַּאי אִיהוּ כְּנוֹר דְּדָוִד מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וּבְגִין כָּךְ, גְּוָונוֹי עָיֵיל עַד רְקִיעָא, וּמֵרְקִיעָא עַד כּוּרְסְיָיא.

וְהָכָא כְּתִיב מִצְוָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים ב יח) מִצְוַת הַמֶּלֶךְ הָיא. (אסתר ג) מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֵת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ. (נחמיה יא) כִּי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ. וְתָאנָא, יְסוֹדָא וְשָׁרְשָׁא בְּמַלְכָּא מִתְעַטְּרִין כַּחֲדָא. וְהַאי הוּא כְּתָרָא וּפִתְחָא לְכָל שְׁאַר כְּתָרִין. דִּכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. וּכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ. וְעַל דָּא כְּתִיב, וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ, לְאַכְלְלָא בְּהַאי כָּל שְׁאַר כְּתָרִין. וְעַל דָּא אִינּוּן סַהֲדֵי סַהֲדוּתָא, וְלָא קַיְימֵי בְּדוּכְתַּייְהוּ בְּגִין דְּאִיהִי מִצְוַת.

וְתָנֵינָן, תַּשְׁמִישֵׁי מִצְוָה, נְזָרְקִין. וְאִי תֵּימָא, הָא לוּלָב וַעֲרָבָה וְכוּ׳, תַּשְׁמִישֵׁי קְדוּשָׁה אִינּוּן, אֲמַאי נְזָרְקִין. אֶלָּא תַּשְׁמִישֵׁי קְדוּשָׁה, בְּגִין דְּרִשְׁימִין בַּכְּתִיבָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִינּוּן חוּטִין, לְאַחָזָאָה הֵיךְ תַּלְיָין מִכָּאן וּמִכָּאן, לְד׳ סִטְרֵי עָלְמָא, מֵהַאי אֲתָר. וְאִיהִי שַׁלְטָא עַל כֹּלָּא. בְּרָזָא דִּלֵּב, דְּאִיהִי לִבָּא דְּכָל הַאי עָלְמָא, וְלִבָּא דְּעָלְמָא, וְתַלְיָא בְּלֵב עִלָּאָה. וְכֹלָּא הוּא

בַּלֵּב, דְּנָפַק מֵחָכְמָה עִלָּאָה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, שִׁעוּרָא דְּהַאי, (ס"א וְאוֹרְכָא) דְּהַאי, אִתְּמַר בְּאַתְוָון גְּלִיפָן דְּרִבִּי אֶלְעָזָר.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאן דְּבָעֵי לְמֵהַךְ בָּתַר דָּחַלְתִּי, יְהַךְ בָּתַר לְבָא דָּא, וּבָתַר עַיְינִין דְּקַיְימִין עָלָּה. מַאן אִינּוּן עַיְינִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים לא) עֵינֵי יְיָ אֶל צַדִּיקִים אֲבָל אַתֶּם לֹא תָּתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם. מַאי טַעְמָא (דף קע"ו ע"א) בְּגִין דְּאַתֶּם זוֹנִים אַחֲרֵיהֶם.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מַאי טַעֲמָא הָכָא יְצִיאַת מִצְרַיִם, דִּכְתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֶלָּא, בְּגִין דְּכַד נַפְקוּ מִמִּצְרָיִם, בְּהַאי חוּלָקָא עָאל. וּבְהַאי, קָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָטוּלָא דְּמִצְרַיִם. וְעַל דָּא בְּאַתְרֵיהּ אִתְּדְכַר, וּבְאַתְרֵיהּ אִזְדְּהַר לְהוּ בְּדָא. מַאי בְּאַתְרֵיהּ. בְּגִין דְּהַאי מִצְוָה, הִיא אֲתַר דִּילָהּ.

תָּאנֵי רִבִּי יֵיסָא, כְּתִיב (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. כִּימֵי, כַּיּוֹם מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא בְּחַד זִמְנָא נַפְקוּ וְלָא אִתְעַכְּבוּ. אֶלָּא כְּאִינּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, דְּאִתְבָּרְכָא בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כַּךְ זִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא, וּכְדֵין כְּתִיב (ישעיה יב) וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַייָ קִרְאוּ וְגוֹ', זַמְּרוּ יְיָ כִּי

גַּוּוֹת עָשָׂה מוּדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ. מַאי מוּדַעַת זֹאת. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא אִשְׁתְּמוֹדְעָא זֹאת בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה. בְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּמוֹדְעָא זֹאת, בְּכַמָּה נְמוּסִין דִּילָהּ, דְּיַעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִין וְנִסִּין בְּעָלְמָא, כְּדֵין כְּתִיב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת קֹרַח

וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קְהָת בֶּן לֵוִי וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח (תהלים יט) הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רַב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים. כַּמָּה עִלָּאִין פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה יַקִּירִין אִינּוּן, תְּאִיבִין אִינּוּן לְעֵילָּא, תְּאִיבִין אִינּוּן לְכֹלָּא. בְּגִין דְּאִינּוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְכָל מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתְּדַל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְאִשְׁתְּזִיב מִכֹּלָּא, אִשְׁתְּזִיב בְּעָלְמָא דֵּין, וְאִשְׁתְּזִיב בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. כֵּיוָן דְּאָחִיד בֵּיהּ, בְּכֹלָּא אָחִיד, דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְגוֹ'.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל מַאן דְּיִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, חֵירוּ אִית לֵיהּ מִכֹּלָּא, חֵירוּ מִמִּיתָה, כְּמָה דְּאַמָּרָן. בְּגִין דְּחֵירוּ עָלֵיהּ שַׁרְיָא, וְאָחִיד בֵּיהּ. אִילּוּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרִין

בְּאוֹרַיְיתָא, יִשְׁתְּזִבוּ מִכֹּלָּא, וְלָא יִשְׁתְּכְחוּ בְּגָלוּתָא, וְדָא הוּא דִּכְתִּיב (ס"א אילו ישראל מנטרין אורייתא, אשתזבו מכלא, ולא אשתכחו בגלותא כתיב) (שמות לב) חָרוּת עַל הַלֻּחוֹת, אַל תִּקְרֵי חָרוּת אֶלָּא חֵירוּת. וְחֵירוּת דָּא (אוקמוה) בְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתַּכַּח, אוֹרַיְיתָא אִיהִי חֵילָא דִּימִינָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וּשְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, מַאן דְּעָבִיד יְמִינָא שְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא יְמִינָא, הָא אִיהוּ כְּאִילּוּ חָרִיב עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, אַהֲרֹן יְמִינָא. לֵיוָאֵי שְׂמָאלָא, קֹרַח בָּעֵי לְמֶעְבַּד חִלּוּפָא דִּימִינָא לִשְׂמָאלָא, בְּגִין כָּךְ אִתְעַנַּשׁ. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ לִישָׁנָא בִּישָׁא, וְאִתְעַנַּשׁ בְּכֹלָּא. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל תְּדִיר בִּימִינָא, קֹרַח בָּעָא לְאַחְלָפָא תְּקוּנָא דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בְּגִין כָּךְ אִתְאֲבִיד מֵעֵילָּא וְתַתָּא.

וַיִּקַּח קֹרַח, מַאי וַיִּקַּח. נָסִיב עֵיטָא בִּישָׁא לְגַרְמֵיהּ, כָּל דְּרָדַף בָּתַר דְּלָאו דִּילֵיהּ, אִיהוּ עָרִיק מִקַּמֵּיהּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא מַה דְּאִית בֵּיהּ אִתְאֲבִיד מִנֵּיהּ. קֹרַח רָדִיף בָּתַר דְּלָאו דִּילֵיהּ, דִּילֵיהּ אָבִיד, וְאַחֲרָא לָא רָווּח.

קֹרַח אָזִיל בְּמַחְלוֹקֶת. מַאי מַחֲלוֹקֶת. פְּלוּגְתָּא. פְּלוּגְתָּא דְּלְעֵילָּא וְתַתָּא. וּמַאן דְּבָעֵי לְאַפְלָגָא תְּקוּנָא דְּעָלְמָא, יִתְאֲבִיד מְכֻלְּהוּ עָלְמִין. מַחֲלוֹקֶת, פְּלוּגְתָּא דְּשָׁלוֹם. וּמַאן דְּפָלִיג עַל שָׁלוֹם, פָּלִיג עַל שְׁמָא (דף קע"ו ע"ב)

קַדִּישָׁא, בְּגִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, שְׁלוֹם אִקְרֵי.
תָּא חֲזֵי, לֵית עָלְמָא קָאִים אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, כַּד בָּרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, לָא יָכִיל לְאִתְקַיְּימָא, עַד
דְּאָתָא וְשָׁרָא עָלַיְיהוּ שְׁלוֹם. וּמַאי הוּא. שַׁבָּת, דְּאִיהוּ
שְׁלָמָא דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וּכְדֵין אִתְקַיָּים עָלְמָא. וּמַאן
דְּפָלִיג עָלַיְיהּ, יִתְאַבִּיד מֵעָלְמָא.
צְלָפְחָד פָּלִיג עַל שַׁבָּת, דְּהַוָה מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים. וּמַאן
אִינּוּן עֵצִים. אִינּוּן אִילָנִין אַחֲרָנִין (קנ"ז ע"א)
כִּדְאַמָּרָן. וְאִינּוּן מִלִּין (ס"א אִילָנִין) דְּחוֹל, וְחוֹל בַּקֹּדֶשׁ לָא
שַׁרְיָיא, (מִבָּאן וְהָלְאָה מִילֵי דְּחוֹל בְּשַׁבָּת אָסִיר וַדַּאי) דְּפָלִיג עַל שְׁלָמָא
דְּעָלְמָא.
רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, כְּתִיב (תהלים קיט) שָׁלוֹם רָב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ
וְגוֹ'. אוֹרַיְיתָא הוּא שְׁלוֹם, דִּכְתִיב, (משלי ג) וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. וְקָרַח אָתָא לְאַפְגָּמָא שְׁלוֹם דִּלְעֵילָּא
וְתַתָּא, בְּגִין כָּךְ אִתְעֲנִישׁ הוּא מֵעֵילָּא וְתַתָּאָה.
וַיָּקוּמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. רִבִּי
שִׁמְעוֹן אָמַר, קְרִיאֵי מוֹעֵד קְרָאֵי כְּתִיב, חָסֵר
יו"ד, אֲמַאי קְרָאֵי. אֶלָּא הָכִי הוּא, מַלְכוּתָא דְּאַרְעָא כְּעֵין
מַלְכוּתָא דִּרְקִיעָא. וְרָזָא דָּא, כָּל אִינּוּן כִּתְרִין עִלָּאִין,
דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא אִתְאַחִיד בְּהוּ, כֻּלְּהוּ זְמִינִין מֵאָתָר דְּאִקְרֵי
קֹדֶשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. וְאֵימָתַי

(צ"ח) בְּשַׁעֲתָא דְּמוֹעֵד זַמִּין בְּעָלְמָא, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן כִּתְרִין עִלָּאִין, דְּזִמִּינִין מִקַּדֵּשׁ עִלָּאָה, הָכִי נָמֵי קַדֵּשׁ תַּתָּא זַמִּין לְחֵילוֹי, לְאַעְטָרָא וּלְאַעְלָאָה לֵהּ.

קַדֵּשׁ עִלָּאָה יְדִיעָא, קַדֵּשׁ תַּתָּאָה חָכְמַת שְׁלֹמֹה, הָכִי נָמֵי אִיהִי זְמִינַת לְכָל חֵילָהָא. וְאִינּוּן חַיָּילִין כּוּלְּהוּ, זְמִינִין לְאִתְעַטָּרָא בְּהַאי קַדֵּשׁ תַּתָּאָה, בְּזִמְנָא דְּמוֹעֵד שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא. וּכְגַוְונָא דְּחֵילָהָא קַיְימִין לְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי קַיְימֵי מְמָנָן דְּעַמָּא, כְּדוּגְמָא דִּילָהּ לְתַתָּא, וְעַל דָּא אִקְרוּן קְרָאֵי מוֹעֵד. וּבְגִין דְּאִנּוּן לְתַתָּא, קְרָאֵי מוֹעֵד חָסֵר, (בְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא) אֲבָל בִּשְׁלִימוּ יַתִּיר אִינּוּן.

אַנְשֵׁי שֵׁם וַדַּאי, וְלָא אַנְשֵׁי יְיָ. וְדָא הוּא רָזָא, בְּנָקְבוּ שֵׁם יוּמָת, וְאוֹקִימְנָא. וְעַל דָּא אִקְרֵי הָכָא, אַנְשֵׁי שֵׁם וַדַּאי, כְּיָון דְּמִסְטְרָא דִּגְבוּרָה קָא אַתְיָין, אַנְשֵׁי שֵׁם אִינּוּן, הָא שְׁבָחָא דִּלְהוֹן יַתִּיר, אֲבָל אִינּוּן נַטְלוּ לְגַרְמַייְהוּ. וְאִתְאַחֲדוּ בְּמַחְלוֹקֶת.

בֹּקֶר וְיוֹדַע יְיָ אֶת אֲשֶׁר לוֹ. אֲמַאי בֹּקֶר, וַאֲמַאי קָדוֹשׁ וְלָא טָהוֹר. אֶלָּא אִינּוּן מִסְטְרָא דְּטָהוֹר קָא אַתְיָין, וְקָדוֹשׁ כַּהֲנָא. אָמַר מֹשֶׁה, בֹּקֶר, דִּכְדֵין כְּתִיב דְּכַהֲנָא אִתְעַר בְּעָלְמָא, אִי אַתּוּן כַּהֲנֵי, הָא בֹּקֶר, פַּלְחוּ עֲבוֹדָה דְּבֹקֶר, וּכְדֵין וְיוֹדַע יְיָ אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקָּדוֹשׁ. אֶת אֲשֶׁר לוֹ סְתָם, דָּא לֵיוָאֵי. וְאֶת הַקָּדוֹשׁ, דָּא כַּהֲנָא, כְּדֵין

וְהַקְרֵיב אֵלָיו. וְלֵית מַאן דְּאַבְחִין מִלָּה, אֶלָּא בִּקֵּר, אִי תִּתְחַזּוֹן לְאִשְׁתַּאֲרָא בִּסְטַר דִּינָא, בִּקֵּר לָא סָבִיל לְכוּ, דְּהָא לָאו זְמַנֵּיהּ הוּא. וְאִי תִּתְחַזּוֹן לְאִשְׁתַּאֲרָא בְּחֶסֶד, הָא זְמַנֵּיהּ הוּא, וְתִשְׁתַּאֲרוּן גַּבֵּיהּ, וְיִקַּבֵּל לְכוּ.

בְּמָה. בַּקְטֹרֶת. דְּהָא קְטֹרֶת בָּעֵי לְשׁוּשְׁבִינָא, לְאִתְקַטְּרָא עַל יְדֵיהּ בְּכֹלָּא, וּלְאִתְקַשְּׁרָא. מַאן שׁוּשְׁבִינָא. דָּא כַּהֲנָא. וּבְגִין כָּךְ, וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ הוּא הַקָּדוֹשׁ, וְלָא הַטָּהוֹר. תְּרִין דַּרְגִּין אִינּוּן: קָדוֹשׁ. וְטָהוֹר. כֹּהֵן, קָדוֹשׁ. לֵוִי, טָהוֹר. וְעַל דָּא הַקָּדוֹשׁ כְּתִיב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מָסְרוּ גַּרְמַיְיהוּ לְמִיתָה. בְּמָה, בְּגִין דִּכְתִיב וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת, רוּחַת כְּתִיב, חָסֵר וָא"ו. וּבְגִין כָּךְ אִילָנָא דְּמוֹתָא הוּא, וּבְכָל אֲתָר נְפִילַת אַנְפִּין לְהַהוּא אֲתָר הֲוֵי. וְעַל דָּא אֵל אֱלֹהֵי, אֵל: הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת, דְּאִיהוּ אֲתָר צְרוֹרָא דִּנְשְׁמָתִין דְּעָלְמָא, וְכָל נְשְׁמָתִין תַּמָּן סַלְקִין, וּמִתַּמָּן אַתְיָין. (נ"א תַּמָּן אִתְחַזְיָין)

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב לד) שִׁמְעוּ חֲכָמִים מִלָּי וְיוֹדְעִים הַאֲזִינוּ לִי. הַאי קְרָא אֱלִיהוּא אֲמָרוֹ. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב (איוב לב) וּבִשְׁלֹשֶׁת רֵעָיו חָרָה אַפּוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא מָצְאוּ

מַעֲנֶה וְגוֹ'. דְּהָא אִינּוּן חֲוֹו אַמְרִין מִלִּין, וְאִיּוֹב לָא חֲוָה אִתְנְחִים עֲלַיְיהוּ. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּעָאל לְנַחֲמָא לְאָבֵל, בָּעֵי לְיִסְדָּא מִלִּין בְּקַדְמִיתָא, (דף קנ"ז ע"א) דְּהָא חַבְרַיָּיא דְּאִיּוֹב חֲוֹו אַמְרֵי מִלֵּי קְשׁוֹט, אֲבָל לְנַחֲמָא לֵיהּ לָאו, בְּגִין דְּבָעֵי מִלִּין דְּאִיהוּ יוֹדֵי עֲלַיְיהוּ, (בְּאוֹרַח קְשׁוֹט) וּכְדֵין יְקַבֵּל עָלֵיהּ דִּינָא, וְיוֹדֵי לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא עָלֵיהּ. מַה כְּתִיב, (איוב לב) וְאֵלִיָּהוּ חָכָה אֶת אִיּוֹב בְּדְבָרִים וְגוֹ'. דְּאוֹדֵי לְבָתַר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקַבִּיל עָלֵיהּ דִּינָא דִּשְׁמַיָּא. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (איוב לד) לָכֵן אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חֲלִילָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל. לָכֵן אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי, שְׁלֵימִין בְּכֹלָּא, לְאַבְחָנָא מִלִּין. חֲלִילָה לָאֵל מֵרֶשַׁע, דָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְשַׁדַּי מֵעָוֶל, דָּא סָמִיךְ לָקְבָלָא דָּא, (וְהָא אוּקְמוּהָ) אֵל שַׁדַּי. (איוב לד) כִּי פוֹעַל אָדָם יְשַׁלֵּם לוֹ, הָא בַּר נָשׁ אָזִיל בְּהַאי עָלְמָא, וְעָבִיד עֲבִידְתּוֹי וְחָטֵי קַמֵּי מָארֵיהּ, הַהוּא עוֹבָדָא תַּלְיָא עָלֵיהּ, לְשַׁלָּמָא לֵיהּ דִּינָא, דָּא הוּא דִּכְתִיב כִּי פוֹעַל אָדָם יְשַׁלֵּם לוֹ, הַהוּא עוֹבָדָא יְשַׁלֵּם לוֹ.

וְעִם כָּל דָּא, אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ, כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ שַׁוִּי לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְאָתְבָא קַמֵּי מָארֵיהּ, כְּדֵין אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת רוּחוֹ וּנְשָׁמָתוֹ אֲלָיו יֶאֱסוֹף לְאִתְצַרָּרָא בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, וְלָא שָׁבִיק לְנַפְשֵׁיהּ לְבַר, לְאִתְדָּנָא בְּדִינָא אַחֲרָא.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, הַאי מִלָּה רָזָא (אַחֲרָא) הוּא, בְּדִינִין טְמִירִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי פּוֹעַל אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ, לְאִתְּדָנָא בְּדִינֵיהּ, וּבְאִינּוּן עוֹבְדִין דְּבַר נַשׁ עָבִיד בְּהַאי עָלְמָא, וְסַלִּיק לֵיהּ לְאִתְּדָנָא כְּעוֹבָדּוֹי, וְיִתְאֲבִיד מֵעָלְמָא, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, מִי פָקַד עָלָיו אָרְצָה וּמִי שָׂם תֵּבֵל כֻּלָּהּ. מִי פָקַד עָלָיו אָרְצָה, דָּא הוּא אָחוּהָ דְּפָרִיק לֵיהּ. וּמִי שָׂם תֵּבֵל כֻּלָּהּ, דְּבָאנֵי בֵּיתָא, וּבָנֵי בִּנְיָין עָלְמָא, וְתִקּוּנָא וְיִשּׁוּבָא. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ. הַאי בַּר נָשׁ, דְּפָקִיד עָלֵיהּ לְמִבְנֵי בִּנְיָינָא, בָּעֵי לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא מִיתָא. מִכָּאן, בַּר נָשׁ דְּאָתֵי עַל הַהִיא אִתְּתָא, בְּגִין שְׁפִירוּ וְתִיאוּבְתָּא דִּילָהּ, הָא בִּנְיָין עָלְמָא לָא אִתְבְּנֵי, דְּהָא רְעוּתָא וְלִבָּא לָא אִתְכְּוִון לְגַבֵּי מִיתָא.

וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ, בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא דִּיכַוִּין לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסוֹף, וְאִתְמְשַׁךְ גַּבֵּיהּ, לְאִתְבָּנָאָה בְּהַאי עָלְמָא, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, יִגְוַע כָּל בָּשָׂר יָחַד וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב, יִגְוַע כָּל בָּשָׂר יָחַד, הַהוּא גּוּפָא יִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא, וְכָל הַהוּא בִּשְׂרָא. וְהַשְׁתָּא, אָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב, הָא חַדְתּוּתִין דְּבִנְיָנָא כְּמִלְקַדְמִין, וְיִתוּב עַל עַפְרָא דְּבִנְיָנָא דְּגוּפָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּהַוָה בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא, רוּחָא וְנִשְׁמְתָא

בִּידוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחַיִּים עָלַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּלָא יִתְאַבִּידוּ מֵהַאי עָלְמָא, וּמֵעָלְמָא אַחֲרָא, בְּגִין כַּךְ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל בָּשָׂר.

(במדבר י"ז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח (משלי טז) חֲמַת מֶלֶךְ מַלְאֲכֵי מָוֶת וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה. כַּמָּה אִית לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא. לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבַיְיהוּ, וּלְנַטְרָא עוֹבָדַיְיהוּ, דְּהָא בְּכַמָּה זִמְנִין עָלְמָא אִתְּדָן, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא עוֹבָדִין בְּמַתְקָלָא סַלְקִין, וּמַשְׁגִּיחִין עָלַיְיהוּ לְעֵילָּא, וְאַכְתִּיבוּ קַמֵּיהּ. וְכַד עוֹבָדַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, לָא מִתְכַּשְּׁרָן קַמֵּי מַלְכָּא, סָלִיק רוּגְזָא, וְדִינָא אִתְּעַר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב חֲמַת מֶלֶךְ מַלְאֲכֵי מָוֶת, וְעַל דָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא מֵחוֹבוֹי.

וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה, בְּשַׁעֲתָא דְּמָארֵיהוֹן דְּדִינִין קַיְימִין עַל עָלְמָא, וְרוּגְזָא תָּלֵי, אִי אִשְׁתְּכַח בְּדָרָא זַכָּאָה דְּרָשִׁים לְעֵילָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּכַךְ רוּגְזָא. לְמַלְכָּא דְּאִתְרְגַז עַל עַבְדּוֹי, וַהֲוָה תָּבַע עַל סַנְטִירָא לְמֶעְבַּד דִּינָא, אַדְּהָכִי עָאל רְחִימָא דְּמַלְכָּא, וְקָם קַמֵּיהּ, כְּיָון דְּחָמָא לֵיהּ מַלְכָּא, אִתְנְהִירוּ אַנְפּוֹי. שָׁאֲרֵי הַהוּא רְחִימָא דְּמַלְכָּא לְאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ, וּמַלְכָּא חַדֵּי. לְבָתַר כַּד אָתָא סַנְטִירָא, חָזָא אַנְפּוֹי דְּמַלְכָּא חַדָּאן, אִסְתַּלָּק וְאָזִיל לֵיהּ, וְלָא עָבִיד דִּינָא. וּכְדֵין, הַהוּא

רְחִימָא בָּעֵי לְמַלְכָּא עַל עַבְדּוֹי, וּמְכַפֵּר לְהוּ. וּבְגִין כָּךְ, וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה.

אוֹף הָכָא, כַּד חָמָא מֹשֶׁה דְּרוּגְזָא הֲוָה (דף קנ"ז ע"ב) תָּלֵי, מִיַּד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וּקְטֹרֶת לָא סַלְקָא אֶלָּא בִּידּוֹי, דְּאִיהוּ אַסְגֵּי שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, וְקָשִׁיר קִשְׁרָא דְּמְהֵימְנוּתָא. קְטֹרֶת, הָא אוּקְמוּהָ, חֶדְוָותָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, קִשּׁוּרָא דְּמְהֵימְנוּתָא, סְלִיקוּ דְּרוּגְזָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב, וּכְדֵין וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה, יְנָקֵי וִידָכֵי לְהַהוּא רוּגְזָא, וְרַחֲמִין מִתְעָרִין.

רַבִּי אֶלְעָזָר (נ"א רִבִּי אַבָּא) אָמַר, (במדבר ד) אַל תַּכְרִיתוּ אֶת שֵׁבֶט מִשְׁפְּחוֹת הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם, בְּגִין דְּאִינּוּן גִּוְזָא וְשָׁרְשָׁא דְּלֵיוָאֵי. וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחָיוּ וְלֹא יָמוּתוּ, דְּבָעֵי כַּהֲנָא לְאַתְקָנָא לְהוּ, דְּאַף עַל גַּב דְּקָרִיבִין אִינּוּן לְקוּדְשָׁא, לָא יֵיעֲלוּן אֶלָּא בְּתִקּוּנָא דְּכַהֲנָא, דְּהוּא יָדַע סִימָנָא דִּימְטוּן לְגַבֵּיהּ, וְלָא יַתִּיר. וְכַד מְכַסְּיָא לְמָאנֵי קוּדְשָׁא, כְּדֵין כְּסוּיָא אַחֲרָא שָׁרֵי, וְאָסִיר לוֹן לְקָרְבָא לְמֵחֲמֵי, דְּהָא מִלָּה בַּחֲשָׁאי לָא אִית לְגַבַּייהוּ, אֶלָּא לְכַהֲנָא, (וְעַל דָּא) דְּמִלָּה דְּלְהוֹן וְעוֹבָדָא דְּלְהוֹן בְּרָזָא וּבַחֲשָׁאי וְלֵיוָאֵי לְאַרְמָא קָלָא.

בְּגִין כָּךְ כַּהֲנֵי בַּחֲשָׁאי וּבְרָזָא, וְעַל דָּא אָסִיר לוֹן חַמְרָא,

דְּחַמְרָא לְאָרְמָא קָלָא, וּלְגַלְגָּלָה רָזִין אִיהוּ. בְּגִין כָּךְ לֵיוָאֵי אִתְמְסָרוּ לְאָרְמָא קָלָא, דְּהָא בְּדִינָא אִתְאֲחָד, דִּינָא בְּאִתְגַּלְיָיא אִיהוּ, וּלְפַרְסְמָא מִלָּה קַמֵּי כֹּלָּא. אֲבָל כַּהֲנָא, כָּל מִלּוֹי בְּרָזָא וּבַחֲשָׁאי, וְלָאו בְּאִתְגַּלְיָיא (סִימָנָא דְּכֹלָּא שְׁמָאל תְּהֵא דּוֹחָה, וִימִין מְקָרֶבֶת). בְּגִין דְּאִיהוּ יְמִינָא (מְקָרֵב), כַּד דִּינִין שַׁרְיִין בְּעָלְמָא מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא, יְמִינָא יְהֵא מְקָרֶבָא, וּבְמָה. בְּקְטֹרֶת, דְּאִיהוּ בַּחֲשָׁאי, בְּרָזָא דָּקִיק, וּפְנִימָאָה מִכֹּלָּא.

תָּא חֲזֵי, כַּד הַאי מַדְבְּחָא אַחֲרָא, שָׁאֲרֵי לְאִתְעָרָא אִתְעָרוּתָא, כַּד לָא יִשְׁתְּכָחוּ זַכָּאִין, מַדְבְּחָא פְּנִימָאָה אִתְעַר לְגַבֵּיהּ, וְקָאִים לָקָבְלֵיהּ, וְדִינִין מִשְׁתַּכְכֵי. וְעַל דָּא קַיְימָא לָקָבֵל דָּא, וּכְדֵין דִּינָא אִסְתַּלָּק.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, (במדבר ד') זֹאת עֲבוֹדַת בְּנֵי קְהָת בְּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, בְּשַׁעֲתָא דִּבְנֵי קְהָת נַטְלִין קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, כְּדֵין אָתֵי כַּהֲנָא, וְחָפֵי כֹּלָּא, עַד לָא יִקְרְבוּן לְנַטְלָא לֵיהּ, וְלָא הֲווֹ חָמָאן לְעָלְמִין מַה דְּאִינּוּן נַטְלִין, אֶלָּא כֹּלָּא בְּכִסּוְיָיא מִנַּייהוּ. כְּמָה דִּכְתִיב, (במדבר ד') וּבָא אַהֲרֹן וּבָנָיו בִּנְסוֹעַ הַמַּחֲנֶה וְהוֹרִידוּ אֵת פָּרוֹכֶת הַמָּסָךְ. וְרוֹב כִּסּוְיָיא דְּמָאנֵי מַקְדְּשָׁא, תְּכֵלֶת אִיהוּ, בְּגִין דִּתְכֵלֶת הָא (קכ"ג ע"ב) אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר. בָּתַר דְּאִתְכַּסְיָיא כֹּלָּא, מִקְרְבִין בְּנֵי קְהָת דְּנַטְלִין, וְלָא מְקָרְבִין אֶלָּא

בְּאִינּוּן בַּדִּים דְּנָפְקִין לְבַר. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (במדבר ד') וְכִלָּה אַהֲרֹן וּבָנָיו לְכַסּוֹת אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ', בְּנְסוֹעַ הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי כֵן יָבֹאוּ בְנֵי קְהָת לָשֵׂאת וְגוֹ'.

בְּגִין כָּךְ קְטֹרֶת דְּאִיהִי פְּנִימָאָה, וְכָל מַה דִּי בְרָזָא, לְכַהֲנָא אִתְמְסַר. וְעַל דָּא (במדבר ז') וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל תּוֹךְ הַקָּהָל וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת, דְּאִיהִי פְּנִימָאָה, רָזָא דְכַהֲנָא, כְּדֵין וַיְכַפֵּר עַל הָעָם וַיַּעֲמוֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים, בֵּין אִילָנָא דְחַיֵּי, וּבֵין אִילָנָא דְמוֹתָא, כְּדֵין יְמִינָא קָרִיב דָּא בְדָא, וְתִתְעַצַּר הַמַּגֵּפָה, זַכָּאָה חוּלָקָא דְכַהֲנָא, דְכַהֲנָא אִית לֵיהּ חֵילָא לְעֵילָא, וְאִית לֵיהּ חֵילָא לְתַתָּא, וְהוּא גָּרִים שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא, וּבְכָל זִמְנָא, שְׂמָאלָא פָּלַח לִימִינָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב וְיִלָּווּ עָלֶיךָ וְיִשָּׂרְתוּךָ, וִימִינָא בְּשְׂמָאלָא מִשְׁתַּכְחֵי בַּמִּקְדָּשׁ.

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה קָאִים קַמֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּהָ, אָמַר לֵיהּ, כְּתִיב (קהלת ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ כָּל יְמֵי חַיֵּי הֶבְלֶךָ. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ (ס"א וַהֲוָה אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּתִיב (קהלת ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ) דָּא הוּא רָזָא, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַכְלָלָא חַיִּים בַּאֲתַר דָּא, דָּא בְּלָא דָּא לָא אָזְלָא. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַכְלָלָא מִדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה, וּמִדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם. וְדָא

הוּא רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ מַאי טַעֲמָא בְּגִין כִּי הִיא חֶלְקֵךְ בַּחַיִּים, דְּחַיִּים לָא שַׁרְאָן אֶלָּא עַל דָּא. וּבַעַמָּלֵךְ אֲשֶׁר אַתָּה עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כְּמָה דְּאָמַר (משלי ג) בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ וְהוּא יְיַשֵּׁר אׇרְחוֹתֶיךָ.

וְתָא חֲזֵי כָּל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, כֻּלְּהוּ סְתִימִין לְגוֹ בְּחָכְמְתָא, וְהָנֵי קְרָאֵי אִתְחָזוֹן דְּהוּתָרָה רְצוּעָה, כְּמָה דְּכְתִיב בַּתֹּרָיָה, (נ"א אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב) כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, (קהלת ט) כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה, וְכִי שְׁלֹמֹה (דף קע"ח ע"א) דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה בֵּיהּ, יַתִּיר עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, אָמַר הָכִי.

אֶלָּא (נ"א אָמַר לֵיהּ) כָּל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא עַל רָזָא דְּחָכְמְתָא אִתְּמָרוּ. תָּא חֲזֵי, כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה, דָּא הוּא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאַכְלְלָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וְכָל מַה דְּהוּא עָבִיד, מִבָּעֵי לֵיהּ דְּלָא יְהוֹן אֶלָּא כְּלִילָן בִּימִינָא. כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ, דָּא שְׂמָאלָא. לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ: דָּא הוּא יְמִינָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ. וְכֵיוָן דְּבַר נָשׁ יְזַדְּהַר דְּכָל עוֹבָדּוֹי יֵהוֹן לְסִטְרָא דִּימִינָא, וַיַכְלִיל שְׂמָאלָא בִּימִינָא, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּויהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְיַכְנִישׁ לֵיהּ לְגַבֵּיהּ לְהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי.

וְלָא ייֵמָא בַּר נָשׁ בְּשַׁעֲתָא דַּאֲתֵינָא לְהַהוּא עָלְמָא, כְּדֵין אֶתְבַּע מִן מַלְכָּא רַחֲמֵי, וְאֵיתוּב קַמֵּיהּ, אֶלָּא כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה, בָּתַר דְּיִסְתַּלַק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, אֶלָּא אִי בָּעֵי בַּר נָשׁ, דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יַנְהִיר לֵיהּ לְהַהוּא עָלְמָא, וְיִתֵּן לֵיהּ חוּלָקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, יִשְׁתַּדַּל בְּהַאי עָלְמָא, לְאַכְלְלָא עוֹבָדוֹי בִּימִינָא, וְכָל עוֹבָדוֹי יְהוֹן לִשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לְבָתַר כַּד יִתְכְּנִישׁ מֵהַאי עָלְמָא, לְאִתְדָּנָא בְּדִינָא תַּקִּיפָא, בְּדִינָא דְּגֵיהִנָּם, לֵית תַּמָּן עֵיטָא וְחָכְמָה וְסָכְלְתָנוּ לְאִשְׁתְּזָבָא מִן דִּינָא.

דָּבָר אַחֵר כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בַּשְּׁאוֹל.

בְּגֵיהִנָּם, אִית בֵּיהּ מָדוֹרִין עַל מָדוֹרִין. מָדוֹרָא תַּתָּאָה שְׁאוֹל. מָדוֹרָא תַּתָּאָה מִנֵּיהּ, אֲבַדּוֹן. וְדָא סָמִיךְ לְדָא. מַאן דְּנָחִית לִשְׁאוֹל, יְדוּנוּן לֵיהּ וּמִתַּמָּן יְצַפְּצֵף וְעוֹלֶה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל (שמואל א ב).

וּמַאן דְּנָחִית לַאֲבַדּוֹן, תּוּ לָא סָלִיק לְעָלְמִין.

מַאן דְּאִית בֵּיהּ עוֹבָדָא טָבָא, אוֹ דְּאִיהוּ (ס״א אִי טָבָא אִיהוּ) מָארֵי דְּחוּשְׁבָּנָא, הָא אוּקְמוּהָ דִּבְכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא עַד לָא יִשְׁכַּב, וְעַד לָא נָאִים, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד חוּשְׁבָּנָא מֵעוֹבָדוֹי דְּעַבַד כָּל הַהוּא יוֹמָא, וְיֵתוּב מִנַּייהוּ, וְיִבְעֵי עָלַייהוּ רַחֲמֵי. מַאי טַעְמָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִילָנָא דְּמוֹתָא שָׁארֵי בְּעָלְמָא, וְכָל בְּנֵי

עָלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דִּמוֹתָא, וּבְעֵי בְּהַהִיא שַׁעֲתָא לְמֶעְבַּד חוּשְׁבָּנָא מֵעוֹבָדוֹי, וְיוֹדֵי עָלַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהִי שַׁעֲתָא דִּמוֹתָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן מָארֵי דְּחוּשְׁבָּנָא.

וְכֵן מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּדַעַת וּבְחָכְמָה לְמִנְדַּע לְמָארֵיהּ, כַּד יַעַבְרוּן לֵיהּ לְאִסְתָּכָאָה וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּאִינּוּן חַיָּיבִין דְּאִתְטָרִידוּ בַּגֵּיהִנָּם, וּבְדַרְגָּא דִּשְׁאוֹל, וְכֻלְּהוּ צַוְוחִין מֵאִינּוּן דַּרְגִּין, הוּא לָא יִשְׁתְּאַר תַּמָּן, וְלָא יִשְׁתְּכַח בֵּינַיְיהוּ, וְעַל דָּא אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בִּשְׁאוֹל, וְלָא יִשְׁתְּכַח אֶלָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, בַּאֲתָר דְּכַמָּה נְהוֹרִין וּבוּצִינִין, וְכַמָּה כְּסוּפִין שָׁארָן בֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי (בֵּיהּ) (ס״א וְתָאִיב לֵיהּ) לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם שְׁאַר צַדִּיקַיָּיא דִּי בְּגַן עֵדֶן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עָלַיְיהוּ כְּתִיב (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ.

(במדבר י״ח) וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא אֶת עֲבוֹדַת אָהֶל מוֹעֵד וְגוֹ׳. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (ישעיה מ) הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא, סָלִיק בִּרְעוּתָא קַמֵּיהּ, וּבָרָא לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא. (ס״א כַּד סָלִיק בִּרְעוּתָא קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא אִסְתָּכַל בְּאוֹרַיְיתָא וּבָרָא לֵיהּ) וּבָהּ אִשְׁתַּכְלַל. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ח) בַּהַכִינוֹ שָׁמַיִם שָׁם אָנִי. וּכְתִיב (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן. וְהָא אוּקְמוּהָ, אַל תִּקְרֵי אָמוֹן, אֶלָּא אוּמָן.

כַּד אֲתֵי לְמִבְרֵי אָדָם, וְהָא אִתְמַר, אָמְרָה תוֹרָה וְכִי לְמַגָּנָא אִתְקְרִיאַת אֱרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּנָפִיק אָדָם לְעָלְמָא, הֲוָה זִיו פַּרְצוּפָא דִּילֵיהּ מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, וַהֲווּ דַּחֲלִין מִנֵּיהּ כָּל בְּרִיָּין, וְאוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזֵי, לָא אִתְקַיָּים עָלְמָא, וְלָא אִשְׁתְּלִים, עַד דַּהִיא שַׁעֲתָא דְּנָפַק אָדָם בִּשְׁלִימוּ דְּכוּלָּא, וְאִתְקַדָּשׁ יוֹמָא, וְאִתְתָּקַן כָּרְסְיָיא קַדִּישָׁא לְמַלְכָּא, כְּדֵין אִשְׁתְּלִימוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְאִשְׁתְּכָחוּ חֶדְוָון בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּבָעָא יוֹמָא לְאִתְקַדָּשָׁא, הֲווּ נָפְקֵי רוּחֵיהוֹן דְּשֵׁדִין לְאִתְבְּרֵי גּוּפָא דִּלְהוֹן, וְאִתְקַדָּשׁ יוֹמָא, וְלָא אִתְבְּרִיאוּ, וְאִשְׁתְּאַר עָלְמָא כְּמָה דְּאִתְפְּגִים מֵעֲבִידָתָא (דף קע"ח ע"ב) וְאִסְתַּחַר (ס"א וְאִתְחֲסַר), כֵּיוָן דְּאִתְקַדָּשׁוּ (עָלְמִין) יִשְׂרָאֵל, וְאִשְׁתְּלִימוּ בְּדַרְגֵּיהוֹן, וְאִשְׁתְּכָחוּ לֵיוָאֵי בִּסְטַר שְׂמָאלָא, כַּד (ס"א כְּדֵין) אִשְׁתְּלִים הַהוּא פְּגִימָא דְּעָלְמָא, דְּמִסְטַר שְׂמָאלָא.

וְעַל דָּא בָּעָאן לְאִתְדַּכְּאָה לֵיוָאֵי, וּכְדֵין כֻּלָּא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וְעָלְמָא לָא אִתְפְּגִים, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא. הוּא אַשְׁלִים לְסִטְרָא שְׂמָאלָא. הוּא אַשְׁלִים לְפְגִימוּ דְּעָלְמָא. וַאֲפִילּוּ הַהוּא סִטְרָא דְּצָפוֹן, דְּאִשְׁתְּאַר חָסֵר בְּעָלְמָא, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא. לֵיוָאָה בַּאֲרוֹנָא אַשְׁלִים לְכֻלָּא. מַאי בַּאֲרוֹנָא.

בְּהַהוּא מָטוּלָא דְּהַוּוֹ נַטְלֵי בְּמַשְׁכְּנָא, אִשְׁתְּלִים כָּל הַהוּא פְּגִימוּ עַל יְדֵיהּ.

הוּא: לְעֵילָּא לִשְׁמָאלָא. הוּא: אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, תּוּ הוּא: דָּא עַתִּיקָא. (ס"א תָּא חֲזֵי ול"ג מן תּוּ) אִלְמָלֵי דִּינָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, לָא הֲוּוֹ יַדְעֵי בְּנֵי נָשָׁא מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, וְלָא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יִתְקַיְּימוּ פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, פּוּלְחָנָא שְׁלֵימוּתָא דִּישְׁתְּכַח בְּעָלְמָא לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, מַאן עָבִיד לֵיהּ. הֲוֵי אוֹמֵר דָּא לֵיוָאָה.

וְתוּ וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים ד) כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. הוּא אַשְׁלִים שְׁלֵימוּתָא, לְמֶיהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

הוּא: פְּשִׁיטָא לְקַבְּלָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, בְּגִין לְחַבְּרָא זִוּוּגָא כַּחֲדָא. מַאן אִתְעַר רְחִימוּתָא. הֲוֵי אוֹמֵר הוּא. תּוּ הוּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ס"א תּוּ הוּא דָּא עַתִּיקָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים) (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ עַמּוֹ. בְּגִין כָּךְ הוּא: לְתַתָּא.

הוּא: לְעֵילָּא. הוּא: אִתְגַּלְיָיא. הוּא סָתִים. הוּא אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא, כְּנְהוֹרָא דִּשְׁמְשָׁא. וּנְהוֹרָא דִּשְׁמְשָׁא יְהֵא עַל חַד שְׁבַע זִמְנִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְגוֹ'. וּכְתִיב (ישעיה ס) לֹא יָבֹא עוֹד

שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף. וּכְתִיב (ישעיה ס) לֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ וְגוֹ׳.

רעיא מהימנא

(במדבר יח) כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לְכָל בָּשָׂר וְגוֹ׳, וְאֵת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה. פִּקּוּדָא דָּא לְפִדּוֹת פֶּטֶר חֲמוֹר, לְפִדּוֹת לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִי קוּדֶם דְּאָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא, לָא יִפְדֶּה נַפְשֵׁיהּ וְרוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, עָתִיד לְאַחְזָרָא לְהַאי עָלְמָא כְּדְבְקַדְמֵיתָא. (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו, וְלָקְבֵל נַפְשָׁא וְרוּחָא וְנִשְׁמְתָא.

כְּתִיב (איוב ל"ג) הֵן כָּל אֵלֶּה יְפָעֵל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. וְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּפִדְיוֹן דִּלְהוֹן הֲוָה בְּלָא תוֹרָה, דְּאִיהוּ כֶּסֶף כִּסּוּפָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אָהֲדְרוּ תְּלַת זִמְנִין אַחֲרָנִין בְּגָלוּתָא, וּבְפוּרְקָנָא בַּתְרַיְיתָא דְּפוּרְקָנָא דִּלְהוֹן יְהֵא בְּאוֹרַיְיתָא, לָא יְהַדְּרוּן לְעָלַם בְּגָלוּתָא. אָתוּ רַבָּנָן וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ רַעְיָא מְהֵימָנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְפָדֶּה לָךְ, וְכָל יִשְׂרָאֵל יְפָדוּן עַל יָדָךְ, וְתִתְחַדֵּשׁ עִמְּהוֹן, וְאִינּוּן עִמָּךְ.

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לָדוּן בְּעָרְכֵי בַּיִת. וּבְרָזָא דְּחָכְמְתָא, בַּיִת דְּבַר נָשׁ, דָּא אִתְּתָא. אִי אִיהִי אִתְּתָא דְּטוֹב וְרָע, וּבָעֵי לְהַמִּיר רָעָה בְּטוֹבָה, יְפָדֶּה לָהּ מֵהַהוּא רָע,

וְיָהִיב לֵיהּ עֵרֶךְ דִּילָהּ. אֲבָל אִתְתָּא דְּאִילְּנָא דְּחַיֵּיא, אִתְמַר בָּהּ (איוב כח) לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוּכִית וּתְמוּרָתָהּ כְּלֵי פָּז, וְאֵין לָהּ עֵרֶךְ. כְּמָה דְּאִתְמַר, (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. וְאִתְמַר (משלי לא) אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וגו׳. וְדָא שְׁכִינְתָּא. מַאן דְּגָמִיל חֶסֶד עִמָּהּ, לֵית עֵרֶךְ לְאַגְרָא דִּילֵיהּ. וּמַאן דְּחָאב לְגַבָּהּ, לֵית עֵרֶךְ לְעָנְשָׁא דִּילֵיהּ. כַּמָּה שִׁפְחוֹת אִית לָהּ דְּמְשַׁמְּשִׁין לָהּ, וְכָל חֲדָא וַחֲדָא מִנַּיְיהוּ, אִית לָהּ עֵרֶךְ. וְכָל חַד וְחַד צָרִיךְ פִּדְיוֹן. אֲבָל מַאן דְּיָרִית נִשְׁמְתָא, אוֹ רוּחָא, אוֹ נַפְשָׁא מִשְׁכִינְתָּא, לָא צָרִיךְ פִּדְיוֹן, דִּשְׁכִינְתָּא עָלָהּ אִתְמַר (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן. דְּפִדְיוֹן דִּילָהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּלְיָא. דְּאַמְשְׁכָן לָהּ (לְגַבֵּיהּ) יִשְׂרָאֵל, בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִילִין, בְּאוֹת דְּשַׁבָּת, בְּאוֹת דְּיוֹמִין טָבִין, בְּאוֹת דִּבְרִית, וְתוֹרָה, בְּכַמָּה פִּקּוּדִין. דְּפִדְיוֹן דִּילָהּ תַּלְיָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל ב) וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי, וּבְגִינָהּ (ויקרא כ״ו) וְאַף גַּם זֹאת. הָכִי כַּמָּה פִּקּוּדִין אִינּוּן דְּעַבְדִין בְּנֵי נָשָׁא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס. וְכַמָּה חוֹבִין. וּלְכָל פִּקּוּדָא אִית לֵיהּ עֵרֶךְ בַּהֲהוּא עָלְמָא. (ס״א אֲבָל עוֹנְשָׁא) וּלְכָל עוֹנְשָׁא לְמַאן דְּאַעְבַּר עָלַיְיהוּ, אֵין לֵיהּ עֵרֶךְ וְשִׁיעוּר.

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לָדוּן בְּמַחֲרִים נְכָסָיו לַכֹּהֵן, הֲדָא הוּא

דְּכְתִיב כָּל חֵרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לְךָ יִהְיֶה. וְרָזָא דָּא (בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה)
כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לְכָל בָּשָׂר אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיְיָ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה.
רֶחֶם: בְּהֵיפּוּךְ אַתְוָון כְּחוּשְׁבַּן (דף קע"ט ע"א) רמ"ח אֵבָרִים דְּבַר
נָשׁ, עָלַיְיהוּ אִתְמַר (חבקוק ג) בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר. בָּתַר דְּכָעִיס
בַּר נָשׁ, וּמַחֲרִים הַהוּא בְּעִירָא לְגַבֵּיהּ, הָא שַׁרְיָא אֵל אַחֵר
נָחָשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית ג) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה,
וְאִיהוּ לְשִׁמְאלָא דְּבַר נָשׁ. בְּגִין דָּא מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, לְמֵיהַב לְכַהֲנָא, דְּאִיהוּ רַחֲמֵי בִּרְכָה, לְאִתְכַּפְיָיא
רֹגֶז, דְּאִתְעַר בְּהַהוּא בַּר נָשׁ מָרָה, חַרְבָּא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת,
וְאִתְעַר יְמִינָא לְגַבֵּיהּ בְּרַחֲמֵי, וְאִתְכַּפְיָיא רוּגְזָא
דִּשְׁמָאלָא, וְהַאי אִיהוּ בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר.

מַאן דְּכָעִיס, דְּאִית לֵיהּ בְּכַעַס סַם הַמָּוֶת, דְּעָלֵיהּ
אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִילּוּ עוֹבֵד
עֲבוֹדָה זָרָה. בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתּוֹקְדַת בְּבַר נָשׁ.
וּבְהַהִיא בְּעִירָא דְּיָהִיב לְכַהֲנָא אִתְפְּרַשׁ חֵרֶם מִנֵּיהּ,
וְסָמָאֵל אֵל אַחֵר חֵרֶם, וְנוּקְבָא דִּילֵיהּ קְלָלָה, כְּלוּלָה מִכָּל
קְלָלוֹת שֶׁבַּמִּשְׁנֶה תּוֹרָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּרִיךְ בְּכָל
אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, וְכָל בִּרְכָאן מִימִינָא, דְּאָחִיד בָּהּ כֹּהֵן.
וּבְגִין דָּא כָּל חֵרֶם צָרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ לְכַהֲנָא, דְּאִיהוּ אָכִיל
לֵיהּ בְּנוּרָא, וְשֵׁצִי לֵיהּ מֵעָלְמָא, וְשָׁכִיךְ אֶשָּׁא מִשְּׁמָאלָא
בִּימִינָא, דְּאִיהוּ מַיָּא, וּבֵיהּ (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה.

פְּקוּדָא בָּתַר דָּא לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה, וְאוֹקְמוּהָ תְּרֵי מִמְּאָה, מַאי תְּרוּמָה. רַבָּנָן דְּמַתִיבְתָּא, הַאי תְּרוּמָה דְּצָרִיכִין לְאַפְרָשָׁא תְּרֵי מִמְּאָה, בְּסִתְרֵי תּוֹרָה מַאי נִיהוּ. מַאן דְּבָעֵי לְמִטְעַם, אִי הוּא זָר יוּמַת וְהַיְינוּ אֵל זָר סָמָא"ל. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (שמות כח) **וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, תְּרֵי מִמְּאָה, לְיַחֲדָא לֵיהּ תְּרִין זִמְנִין בְּיוֹמָא, דְּהַיְינוּ תְּרֵי מִמְּאָה, בְּמ"ט אַתְוָון דְּשִׁמַע וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְּעַרְבִית, וּבְמ"ט אַתְוָון דְּשַׁחֲרִית, חֲסֵרִין תְּרֵין מִמְּאָה, אִינּוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְתַתָּאָה, בְּתַרְוַוייהוּ צָרִיךְ לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַמָּה דְּתַרְוַוייהוּ. מְדָּה דְּתַרְוַוייהוּ. מֵאָה בָּאַמָּה. אַמ"ה בְּאַתְוָוי מֵאָ"ה אִיהוּ וְאִיהוּ בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, הַאֵ"ם.**

וְעוֹד (במדבר טו) **וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְּרוּמָה לַיְיָ, תָּרִימוּ, כְּגוֹן** (חבקוק ג) **רוּם יָדֵיהוּ נָשָׂא, וְאִינּוּן עֶשֶׂר אֶצְבָּעָן, דְּסִלִּיקוּ דִּלְהוֹן לְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאִינּוּן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, דְּסִלִּיקוּ מ"ה. וּבְאַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, מָה סְלִיק מֵאָ"ה, י"ם ה"צ. וְהַאי אִיהוּ דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן מָארֵי מַתְנִיתִין,** (דברים י') **וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָ"ה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ, וְאָמְרוּ, אַל תִּקְרֵי מָה אֶלָּא מֵאָה, לָקֶבֶל מֵאָה בִּרְכָאן דְּמִחַיֵּיב בַּר נָשׁ לְבָרְכָא לְמָארֵיהּ בְּכָל יוֹמָא,**

וְהַאי אִיהוּ דְּצָרִיךְ בַּר נָשׁ לְמַטְעַם בְּכָל יוֹמָא לְמָאנֵי׳,
וּבְגִין דָּא וְיִקָּחוּ לִי תְּרוּמָה.
וְכַמָּה תְּרוּמוֹת אִינּוּן, אִית תְּרוּמָה מִדְּאוֹרַיְיתָא, תּוֹרָה
מ׳. וְהַאי אִיהוּ תְּרוּמָה, תּוֹרָה דְּאִתְיְיהִיבַת
בְּאַרְבָּעִים יוֹם. וְאִי תֵּימְרוּן דְּאָכִילְנָא מִנָּהּ (נ"א מִנָּא), הָא
כְּתִיב (שמות לד) וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה. נְטִירַת הָוָה עַד הַשְׁתָּא הַאי
תְּרוּמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵיוָן דְּמַלְכָּא לָא אָכַל, אֵיךְ
אֲכִלִין עַבְדֵי, דְּהָא לְבָתַר דְּאָמַר (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרִי
עִם בְּשָׂמִי, לְבָתַר אִכְלוּ רֵעִים, יֵיכְלוּן עַבְדּוֹי.
פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא לְהַפְרִישׁ (נ"י לֵוִי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְאִיהִי) (נ"א תְּרוּמוֹת)
מַעֲשֵׂר לְלֵוִי, וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא מִסְטַר דִּימִינָא
דְּאִיהוּ חֶסֶד, תְּרוּמָה גְּדוֹלָה לַכֹּהֵן. מִסְטָרָא דְּשִׂמְאלָא,
דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְלֵוִי, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.
יו"ד ה"י וָא"ו ה"י, שְׁלֹשֶׁת עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר, מִסְטָרָא
דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל,
וְדָא גְּבוּרָה. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וְדָא יו"ד ה"א וָא"ו ה"א (נ"א
יו"ד ה"י וא"ו ה"י), דְּסָלִיק לְעֶשֶׂר אַתְוָון, הַאי עִשָּׂרוֹן. וְעֶשֶׂר
לְמ"ה וּמ"ה לְמֵאָה.
אֲבָל שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים י׳ י׳ י׳, (נ"א דָּא יו"ד ה"י וא"ו ה"י) וְסַלְקִין
(ס"א ל׳ ל׳ ו׳ י׳) לֵ׳, וִי׳ סְפִירָן בְּהוֹן, סַלְקִין מ"ג בֵּיצִים

וְכֹלָּא יו"ד, חוֹמֶשׁ בֵּיצָה, תּוֹסֶפֶת מִצַּד ה', וְהָכִי מַעֲשֵׂר, דְּאִיהוּ פְּקוּדָא לְהַפְרִישׁ יִשְׂרָאֵל מַעֲשֵׂר, מִסִּטְרָא דְּאָת י', מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר, חַד מֵחֲמֵשׁ מִסִּטְרָא דְּאָת ה'. כָּל עִשּׂוּרִין דְּאָת י', וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא חַד מֵעֲשֵׂר סְפִירָן. א' מֵחֲמֵשׁ, אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּתִפְאֶרֶת, דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁה מִכֻּתָּר. וְכַד תַּחְשׁוֹב מִמַּלְכוּת עַד תִּפְאֶרֶת, תִּשְׁכַּח תִּפְאֶרֶת חֲמֵשׁ מִתַּתָּא לְעֵילָּא. וּשְׁכִינְתָּא חֲמִשָּׁאָה לְגַבֵּיהּ.

וּמִסִּטְרָא אַחֲרָא אִיהִי שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאֵיל, וּכְלִילַת י' י' הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה י' ה"ה, לָאֵיל דָּא ו', דְּאִיהוּ שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְהַאי אִיהוּ עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְעוֹד, שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים, י' י' מִן וַיִּיצֶר. לָאֵיל ו' מִן וַיִּיצֶר. וְכֹלָּא א', י' לְעֵילָּא, י' לְתַתָּא, ו' בְּאֶמְצָעִיתָא. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים אִינּוּן י' י' י'.

פְּקוּדָא בָּתַר דָּא, לְהַפְרִישׁ תּוֹדָה. וְרַבָּנָן מָאנֵי מַתְנִיתִין אוּקְמוּהָ, דְּתוֹדָה עֶשְׂרִים עֶשְׂרוֹנִים, וּמִתְפַּלְגִין י' עֶשְׂרוֹנִין לְחָמֵץ, וי' לְמַצָּה. וּמִי' שֶׁל מַצָּה, עוֹשִׂים ל' מַצּוֹת. וּמֵעֲשָׂרָה שֶׁל חָמֵץ, עוֹשִׂים י' חַלּוֹת. וְדָא אִיהוּ סֹלֶת חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלוֹת בַּשֶּׁמֶן. מֵי' עֶשְׂרוֹנִים, דְּאִינּוּן יו"ד הֵ"י וָא"ו הֵ"י, הַוּוֹ עַבְדִּין ל' מַצּוֹת, דְּאִינּוּן י' י' י'. הַאי שְׁמָא, זְמִנִּין אִיהוּ לִימִינָא, וְזְמִנִּין אִיהוּ לִשְׂמָאלָא, וְזְמִנִּין בְּאֶמְצָעִיתָא. רַחֲמֵי מִכָּל סִטְרָא, לִימִינֵיהּ וְלִשְׂמָאלֵיהּ.

וְזִמְנִין ׳ לִימִנָא, וְאֵין פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מֵעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת.
וּלְזִמְנִין יו"ד לִשְׂמָאלָא, וְאֵין פּוֹחֲתִין בֵּיהּ
מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת. וּלְזִמְנִין יו"ד (דף קע"ט ע"ב) בְּאֶמְצָעִיתָא,
וְאֵין פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מֵי׳ זְכְרוֹנוֹת.
(במדבר ט) עַל פִּי יְיָ יַחֲנוּ וְעַל פִּי יְיָ יִסָּעוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת יְיָ
שָׁמְרוּ. דְּכָל י׳ אִית לָהּ ד׳ אַנְפִּין, ג׳ חִיוָון אִינּוּן,
לָקְבֵל תְּלַת יוֹדִין, וְד׳ אַנְפִּין לְכָל חַיָּה, לָקְבֵל ד׳ אַנְפִּין
(ס"א אַתְוָון) דְּיְיָ"ה, עַל פִּי יְיָ יַחֲנוּ וְיִסָּעוּ.
שָׁמְרוּ, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּנַטְרָא לְאִינּוּן דְּשָׁמְרֵי שַׁבָּתוֹת
וְיָמִים טוֹבִים, דְּבְגִין כָּךְ לָא זָזָה שְׁכִינָה
מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבָּתוֹת ויוֹם טוֹב, וַאֲפִילוּ בְּשַׁבָּתוֹת (ס"א
בְּיוֹמוֹי) דְּחוֹל, אֶלָּא דְּאִיהוּ סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶּרֶת בְּהוֹן.
וּבְכָל צְלוֹתָא, אִיהוּ עוֹלָה לַיְדָוָ"ד, עַד דְּמָטָאת
לְמֶרְכַּבְתָּא דַּאֲבָהָן עִלָּאִין, דְּאִינּוּן: גְּדוּלָ"ה,
גְּבוּרָ"ה, תִּפְאֶרֶ"ת, דְּאִית לְהוֹן תְּרֵיסָר אַנְפִּין, לָקְבֵל
תְּרֵיסָר שִׁבָטִין. וּכְפוּם דְּאִיהִי אוֹלִיפַת זְכוּת, עַל אִלֵּין
מָארֵי צְלוֹתִין, וּמָארֵי זַכְוָון, בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא
דְּאוֹרַיְיתָא, הָכִי יַחֲנוּ עַל זַכְוָון דִּלְהוֹן וְכֵן יִסָּעוּ לְגַבַּייהוּ.
וְהָכִי נַחְתָּא שְׁמִירָה לְגַבַּייהוּ.
אִינּוּן דְּעַבְדִין זַכְוָון עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, נָחִית קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּמֶרְכַּבְתֵּיהּ דְּעַבַד, וּבְד׳ שׁוֹמְרִין

דִּילֵיהּ, וּמַאן דְּעָבִיד זַכְוֹון שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, נָחִית עָלַיְיהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דִּילֵיהּ. וּלְרַשִּׁיעַיָּא נָחִית עָלַיְיהוּ בְּעוֹבָדַיְיהוּ, בְּאִינּוּן שֵׁדִין וּמַזִּיקִין וּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה בְּמֶרְכַּבְתָּא דִּלְהוֹן, לְאִתְפָּרְעָא מִנְּהוֹן. (ס"א זַכְוֹון שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עָלַיְיהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דִּילֵיהּ וּבְד' חִיוָון דִּילֵיהּ. וּמַאן דְּעָבִיד זַכְוֹון עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס נָחִית עָלַיְיהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דְּעֶבֶד מטטרו"ן וּבְד' שׁוֹמְרִין דִּילֵיהּ. וּלְרַשִּׁיעַיָּא נָחִית עָלַיְיהוּ בְּעוֹבָדַיְיהוּ, בְּאִינּוּן שֵׁדִין וּמַזִּיקִין וּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה עָוֹן וּמַשְׁחִית אַף וְחֵימָה בְּמֶרְכַּבְתָּא דִּלְהוֹן, לְאִתְפָּרְעָא מִנְּהוֹן) **פָּתְחוּ מָארֵי מַתְנִיתִין וְאָמְרוּ. וַדַּאי הָכִי הוּא, זַכָּאָה חוּלָקָךְ רַעְיָא מְהֵימָנָא.** (ע"כ רעיא מהימנא) **בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן**
(תצא ער"ה ע"ב וענשו אותו וכו')

פָּרָשַׁת חֻקַּת

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר (במדבר י"ט) **זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ לֵאמֹר וגו'. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח,** (דברים ד) **וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזֵי, מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא קַדִּישִׁין אִינּוּן, עִלָּאִין אִינּוּן, מִתִּיקִין אִינּוּן. כַּמָּה דְּכְתִיב,** (תהלים יט) **הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְגוֹ'. מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ קָאִים כָּל יוֹמָא עַל טוּרָא דְּסִינַי וְקַבִּיל אוֹרַיְיתָא. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,** (דברים כז) **הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.**

כְּתִיב הָכָא זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, וּכְתִיב וְזֹאת הַתּוֹרָה, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, וְהָכִי אוֹלִיפְנָא, וְזֹאת הַתּוֹרָה: לְאַחֲזָאָה כֹּלָּא בְּיִחוּדָא חַד, וּלְאַכְלְלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִשְׁתַּכְחָא כֻּלָּא חַד. בְּגִינֵי כַּךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲמַאי תּוֹסֶפֶת וָא"ו. אֶלָּא הָא אִתְּמַר, לְאַחֲזָאָה דְּכֹלָּא חַד, בְּלָא פְּרוּדָא. וְזֹאת: כְּלַל וּפְרָט כַּחֲדָא, דְּכַר וְנוּקְבָא. וּבְגִין כָּךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה וַדַּאי. אֲבָל זֹאת בְּלָא תּוֹסֶפֶת וָא"ו, חֻקַּת הַתּוֹרָה וַדַּאי, וְלָא הַתּוֹרָה, דְּיָנָא דְּאוֹרַיְיתָא, גְּזֵרָה דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, (במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לַלְוִיִּם, וְלָא וְזֹאת. דְּהָא מִסְטָרָא דְּדִינָא (קשיא) קָא אַתְיָין, וְלָא מִסְטָרָא דְּרַחֲמֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (במדבר ד) וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחָיוּ. וְדָא בְּלֵיוָאֵי אִתְּמַר, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ זֹאת וְלָא וְזֹאת. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא, וּקְרָא מוֹכֵחַ, מַאן דְּאָחִיד סְמָא דְּמוֹתָא, אִי לָא יְעָרֵב בֵּיהּ סְמָא דְּחַיֵּי, הָא וַדַּאי יְמוּת. וְעַל דָּא, וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחָיוּ, וְלֹא יָמוּתוּ, בְּגִין דְּסְמָא דְּחַיֵּי מְעָרָב בַּהֲדֵיהּ, וְזֹאת עֲשׂוּ וְחָיוּ וְלֹא יָמוּתוּ, וַדַּאי וְזֹאת אִצְטְרִיךְ לְהוּ, וְלָא זֹאת. בְּגִינֵי כַּךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה מַמָּשׁ, בְּיִחוּדָא חַד, בְּיִחוּדָא שְׁלִים, כְּלָלָא דְּדַכַר וְנוּקְבָא. ו"ה. זֹאת: ה׳ בִּלְחוֹדוֹי, וְעַל דָּא זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אַבָּא וְרִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יִצְחָק, הֲווֹ שְׁכִיחֵי בְּבֵי רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, אָמַר רִבִּי פִּנְחָס לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּמָטוֹתָא מִנָּךְ אַנְתְּ דְּאוּקְמֵי עַלָּךְ לְעֵילָּא, וּמִילָּךְ בְּאִתְגַּלְיָיא, מַה דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּתָא לְבַר נָשׁ אַחֲרָא. בְּפַרְשְׁתָּא דָּא אֵימָא מִלָּה חַדְתָּא, אָמַר לֵיהּ וּמַאי הִיא. אָמַר לֵיהּ זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. אָמַר לֵיהּ הָא שְׁאַר חַבְרַיָּיא יֹאמְרוּ. אָמַר לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אֶלְעָזָר קוּם בְּקִיּוּמָךְ, וְאֵימָא מִלָּה חַד בְּפַרְשְׁתָּא דָּא, וְחַבְרַיָּיא יְיֵמְרוּן אַבַּתְרָךְ.

קָם רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּים וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְאִי אִינּוּן קַדְמָאֵי עַבְדֵי הַסְכָּמָה דָּא בְּדִינָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאָתוּ בַּתְרָאֵי וּבְטָלוּהָ, אַמַּאי בְּטָלוּהָ. וְהָא מַאן דְּבָטִיל מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא. כְּאִילּוּ חָרִיב עָלְמָא שְׁלִים. וְאִי לָאו אִיהוּ בְּדִינָא דְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא הַסְכָּמָה בְּעָלְמָא, אַמַּאי נַעַל הָכָא.

אֶלָּא וַדַּאי בְּדִינָא דְּאוֹרַיְיתָא הֲוָה, וּבְרָזָא עִלָּאָה אִתְעָבִידַת מִלָּה, וּבְגִין דַּהֲווֹ קַדְמָאֵי חֲסִידֵי זַכָּאֵי, מִלָּה דָּא אִתְגַּלְיָיא בֵּינַיְיהוּ, וּמִדְּאַסְגִּיאוּ חַיָּיבֵי בְּעָלְמָא, אִתְעָבִידַת (אַעְבְּרוּ) הַאי מִלָּה בְּגַוְונָא אַחֲרָא, בְּגִין לְאִתְכַּסָּאָה מִלִּין דְּאִינּוּן בְּרָזָא עִלָּאָה. (וְהָא אוּקְמוּהָ)

תָּא חֲזֵי, (שמות ג) **וַיֹּאמֶר אַל תִּקְרַב הֲלוֹם שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ וְגוֹ'. וְכִי אֲמַאי נַעַל הָכָא. אֶלָּא אִתְמַר, דְּפָקִיד לֵיהּ עַל אִתְתָּא, לְאִתְפָּרְשָׁא מִנָּהּ, וּלְאִזְדַּוּוגָא** (ס"א בְּאַתָּר) **בְּאִתְתָּא אַחֲרָא, דְּנְהִירוּ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא.**

וְהַהוּא נַעַל אוֹקִים לֵיהּ בַּאֲתָר אַחֲרָא, (ס"א וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא) **אַעְבָּר לֵיהּ מֵהַאי עָלְמָא, וְאוֹקִים לֵיהּ בְּעָלְמָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא, כָּל מַה דְּיָהִיב מִיתָא לְבַר נָשׁ בְּחֶלְמָא טַב. נָטִיל מָאנֵיהּ מִן בֵּיתָא בִּישׁ, כְּגוֹן סַנְדָּלֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַעְבָּר רַגְלֵיהּ, דְּאִינּוּן קִיּוּמָא דְּבַר נָשׁ, מֵהַאי עָלְמָא, וְכָנִישׁ לוֹן לְעָלְמָא אַחֲרָא, אֲתָר דְּמוֹתָא שָׁאֲרֵי בֵּיהּ, דִּכְתִיב,** (שיר השירים ז) **מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב.** (מַאי הִיא בַּת נָדִיב דָּא בַּת אַבְרָהָם דִּכְתִיב, (תהלים מ"ז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְלֹא אֱלֹהֵי יִצְחָק) **וְרָזָא דְּמִלָּה בֵּין חַבְרַיָּיא אִיהוּ.**

וְדָא כַּד מִיתָא נָטִיל לוֹן, אֲבָל בְּזִמְנָא דְּחַיָּיא שָׁלִיךְ מָסָאנֵיהּ, וְיָהִיב לְבַר נָשׁ אַחֲרָא, בְּגִין לְקַיְּימָא קְיָים, קָא עָבִיד בִּגְזֵרָה דִּלְעֵילָּא. נַעַל דַּחֲלִיצָה, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא נַעַל אַחֲרָא, וְכֹלָּא אֲתָר חַד (ס"א כֹּלָּא אִתְיַחַד) (נ"א רָזָא חֲדָא)•

תָּא חֲזֵי, הַהוּא מִיתָא דְּאִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא בְּלָא בְּנִין, הַאי בַּת נָדִיב לָא כְּנִישַׁת לֵיהּ לְהַהוּא בַּר נָשׁ לְגַבָּהּ,

וְאָזִיל לְאִתְטָרְדָא בְּעָלְמָא, דְּלָא אַשְׁכַּח אֲתָר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִיס עָלֵיהּ וּפָקִיד לְאָחוּהִי לְמִפְרַק לֵיהּ, לְאָתְבָא וּלְאִתְתַּקְנָא בְּעַפְרָא אַחֲרָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (איוב לד) וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב (קע״ז ע״א) וְאוֹקְמוּהָ.

וְאִי הַהוּא פָּרוּקָא לָא בָּעֵי לְקַיְימָא לְאָחוּהִי בְּהַאי עָלְמָא, בָּעֵי לְמִקְטַר חַד נַעַל בְּרַגְלֵיהּ, וְהַהוּא אִתְתָּא דְּתִשְׁרֵי לֵיהּ וּמְקַבְּלָא לְהַהוּא נַעַל לְגַבָּהּ. אֲמַאי נַעַל. אֶלָּא בְּגִין דְּהַהוּא נַעַל בְּגִין מִיתָא הוּא (ס״א בְּגִין דְּהַהוּא נַעַל קְיוּמָא דְּמִיתָא הוּא בְּהַאי עָלְמָא), וְאִתְיְהִיב בְּרַגְלֵיהּ דְּחַיָּיא אָחוּהִי, וְאִתְתָּא מְקַבְּלָא לְהַהוּא נַעַל לְגַבָּהּ, לְאַחֲזָאָה דְּהָא הַהוּא מִיתָא בֵּין חַיָּיא אַהְדַּר בְּעוֹבָדָא דָּא.

וְהוּא בְּהִפּוּכָא מֵהַהוּא נַעַל דְּנָטִיל מִיתָא מֵחַיָּיא, וְהַשְׁתָּא הַאי נַעַל נָטִיל חַיָּיא מִמִּיתָא, וּבְהַהוּא נַעַל הַהוּא מִיתָא אָזִיל בֵּין חַיָּיא, (נ״א וּבְעֵי נַעַל דְּהַהוּא מִיתָא דָּא אָזִיל בֵּיהּ בְּחַיּוּהִי) וְאִתְתָּא נַטְלָא לֵיהּ לְגַבָּהּ, לְאַחֲזָאָה דְּהַהִיא אִתְתָּא עַטָּרַת בַּעְלָהּ, נַטְלָא לֵיהּ וּמְקַבְּלָא לֵיהּ לְגַבָּהּ.

וּבָעֵי לְבַטְּשָׁא לֵיהּ לְהַהוּא נַעַל בְּאַרְעָא, לְאַחֲזָאָה דְּשָׁכִיךְ גּוּפֵיהּ דְּהַהוּא מִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזִמְנָא דָּא, אוֹ לְבָתַר זִמְנָא, חָיִיס עָלֵיהּ, וְיַקְבֵּל לֵיהּ לְעָלְמָא אַחֲרָא. תּוּ בְּטָשׁוּתָא דְּהַהוּא נַעַל בְּיָדָא (ס״א מִיָּדָא) דְּאִתְתָּא לְאַרְעָא לְאַחֲזָאָה, דְּהָא יִתְבְּנֵי הַהוּא מִיתָא

בְּעַפְרָא אַחֲרָא דְּהַאי עָלְמָא, וְהַשְׁתָּא יִתּוּב לְעַפְרֵיהּ דְּהַוָּה מִתַּמָּן בְּקַדְמִיתָא, (אַכְדֵּין יִתּוּב לְעַפְרֵיהּ) וּכְדֵין הַהִיא אִתְּתָא תִּשְׁתְּרֵי לְמֶעְבַּד זַרְעָא אַחֲרָא, וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, עַל דָּא מַאן דְּבָעֵי לְקַיְּימָא קְיָמִים, נָטִיל נַעֲלֵיהּ, וְיָהֵב לְחַבְרֵיהּ, לְקַיְּימָא עֲלֵיהּ קַיָּמָא. (דִּבַּת נָדִיב) הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָה. מַאי וְזֹאת. קַיָּמָא שְׁלִים בְּכֹלָּא. לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד הֲווֹ צְנוּעִין קַדִּישִׁין. לְקַיֵּים כָּל דָּבָר, כָּל דָּבָר מַמָּשׁ, דְּהָא דָּא הוּא קְיוּמָא. וּכְדֵין וְזֹאת הַתּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וַדַּאי. דְּלָא תֵּימָא דְּהַסְכָּמָה בְּעָלְמָא הִיא, וּמְדַעֲתַיְיהוּ עַבְדֵי לָהּ, אֶלָּא קְיוּמָא עִלָּאָה הַוָּה, לְמֶהֱוֵי עוֹבָדֵיהוֹן בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא.

כֵּיוָן דְּאַסְגִּיאוּ חַיָּבִין בְּעָלְמָא, כְּסִיאוּ מִלָּה בְּגַוְונָא אַחֲרָא, בְּכַנְפָּא דְּמַלְבּוּשָׁא, וְהַאי מַלְבּוּשָׁא הִיא תְּקוּנָא עִלָּאָה, וְרָזָא דְּמִלָּה, (דברים כג) וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו כְּתִיב.

(דף ק"פ ע"ב)

(במדבר י"ט) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. זֹאת: דָּא אָת קַיָּמָא, דְּלָא אִתְפְּרַשׁ דָּא מִן דָּא (וְכַד אִתְפְּרַע דָּא כֹּלָּא) דְּאִקְרֵי זֶה. וּמְנוּקְבָא עָיֵיל לְדִכַּר. וְעַל דָּא, שְׁמו"ר וְזָכו"ר כַּחֲדָא מִתְחַבְּרָן. חֻקַּת הַתּוֹרָה, חֹק הַתּוֹרָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי חֻקַּת. אֶלָּא חֻקַּת וַדַּאי, (נ"ח, ס"א) וְאוּקִימְנָא, ה' ד' הַוֹת (נ"א חק)

וְהָא אִתְּמַר. אֲבָל ת׳, הוּא ד׳ וְנ׳ מְחֻבָּר כַּחֲדָא. וְנוּ"ן הָא אִתְּמַר, נוּ"ן אֲמַאי אִקְרֵי הָכִי בְּנוּ"ן. אֶלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ. דְּהַשְׁתָּא הִיא בְּאַנְפָּהָא נְהִירִין וְעַבְדָּא אוֹנָאָה לִבְנֵי נָשָׁא, לְבָתַר מַחְיָא כְּחִוְיָא, וְשָׁצֵי וְקָטִיל (משלי ל) וְאָמְרָה לֹא פָעָלְתִּי אָוֶן. וְעַל דָּא הָכִי אִקְרֵי בְּנוּ"ן, דְּאִתְּמַר עָלֵיהּ. ת׳ כֻּלָּא כַּחֲדָא דָּלֶ"ת נוּ"ן. ד׳ נוּ"ן דָּלֶ"ת רֵי"שׁ (ה"א ה"א) (נוּ"ן רֵי"שׁ), רֵי"שׁ וְדָלֶ"ת חַד מִלָּה הוּא. וּבְאַתְוָון גְּלִיפִין אִינּוּן תָּא חֲזֵי חֹק וֹת (ס"א אִינּוּן חֹק וֹת׳) וְכֻלָּא חַד מִלָּה.

דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה, הַאי פָּרָה לְדַכְיוּתָא קָא אַתְיָיא. לְדַכְּאָה לְמִסְאֲבֵי. פָּרָה דְּקַבִּילַת מִן שְׁמָאלָא. וּמַאן הוּא לִשְׂמָאלָא. שׁוֹר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל. אֲדוּמָה, סוּמָקָא כְּוַורְדָּא. דְּכְתִיב, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים. אֲדוּמָה: גְּוָרַת דִּינָא.

רעיא מהימנא

פָּרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם וְגוֹ׳, אָסוּר לַחֲרוֹשׁ בְּשַׁבָּת חֲרִישָׁה דְּשׁוֹר, דְּאִתְּמַר (תהלים קכט) עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אִיהִי פָּרָה אֲדוּמָה, מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה. תְּמִימָה מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָּמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. אֲשֶׁר

תְּמִימָה, מַאי תְּמִימָה. כְּמָה דְּתָנֵינָן, שׁוֹר תָּם וְשׁוֹר מוּעָד. (קס״ג ע״ב) שׁוֹר תָּם דִּינָא רַפְיָיא. שׁוֹר מוּעָד דִּינָא קַשְׁיָא. אוֹף הָכָא תְּמִימָה דִּינָא רַפְיָיא, גְּבוּרָה תַּתָּאָה, דָּא הִיא תְּמִימָה. גְּבוּרָה עִלָּאָה, דָּא הִיא דִּינָא קַשְׁיָא, וְהִיא יַד הַחֲזָקָה תַּקִּיפָא.

לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, מִסְּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי חֵירוּ. בַּאֲתָר דְּאִיהִי שַׁלְטָא, וְהַזָּר הַקָּרֵב לֵית רְשׁוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה. לָא שָׁטָן, וְלָא מַשְׁחִית, וְלָא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּאִינּוּן מִסְּטְרָא דְּגֵיהִנָּם. (ע״כ רעיא מהימנא).

אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד) כְּלָךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל. עַל כְּתִיב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל ב כג) וּנְאֻם הַגֶּבֶר הוּקַם עָל. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהִיא שְׁלוּמֵי אֱמוּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעָלֶיהָ לָאו הִיא אֶלָּא עִמָּהּ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (עמוס ה) בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, (בראשית כד) בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ.

וּנְתַתָּם אוֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר, מִצְוָותָהּ בַּסִּגַּן, וְאוֹקְמוּהָ. מַאי טַעְמָא לֵיהּ וְלָא לְאַהֲרֹן. אֶלָּא אַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. וְעוֹד דְּאַהֲרֹן לָא אָתֵי מִסְּטְרָא דְּטָהוֹר, אֶלָּא (קע״ז ע״ב) מִסְּטְרָא דְּקֻדּוּשׁ, וּבְגִין דְּדָא אַתְיָיא לְטַהֲרָה, לָא אִתְיְיהִיב לֵיהּ.

כָּל מִלָּה דְּהַאי פָּרָה, הִיא בְּשִׁבְעָה, ז׳ כִּבּוּסִים וְכוּ׳, וְהָא (ע"ז ע"ב) אִתְּמַר, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהִיא שְׁבַע שְׁנֵי שְׁמִטָּה, וּבַת שֶׁבַע אִתְקְרֵי, וְעַל דָּא כָּל עוֹבָדּוֹי בְּשֶׁבַע. תָּא חֲזֵי, כָּל מַאי דְּאִתְעֲבִיד מֵהַאי פָּרָה, בְּגִין לְדַכְּאָה, וְלָא לְקַדְּשָׁא, וְאַף עַל גַּב דְּאִתְייְהִיב לַסְּגָן, הוּא לָא שָׁחִיט וְלָא שָׁרִיף, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח דִּינָא בְּסִטְרוֹי, וְכָל שֶׁכֵּן אַהֲרֹן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא שְׁלִים יַתִּיר, דְּלָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּכְּחָא תַּמָּן, וּלְאִזְדַּמְּנָא תַּמָּן.

הַאי פָּרָה, כְּיוָן דְּאִתְעֲבִיד אֵפֶר, בָּעֵי לְמִשְׁדֵּי בֵּיהּ עֵץ אֶרֶז, וְאֵזוֹב, וּשְׁנִי תּוֹלַעַת, וְהָא אִלֵּין אִתְּמָרוּ. וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר, וְלָא קָדוֹשׁ. וְהִנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר, דְּהָא טָהוֹר לָא אִקְרֵי, אֶלָּא מִן סִטְרָא דְּמִסְאֲב בְּקַדְמִיתָא.

רָזָא דְּכֹלָּא, הַאי דְּכְתִיב לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִיא, בְּגִין דְּכָל דִּינִין תַּתְּאִין, וְכָל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דְּמִסְאֲבָא, כַּד אִיהוּ יַנְקָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וְיָתִיבַת בְּדִינָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה לד) מָלְאָה דָם הוּדַּשְּׁנָה מֵחֶלֶב. כְּדֵין כְּלְהוּ מִתְעָרֵי וּמִסְתַּלְקֵי וְשָׁרָאן בְּעָלְמָא. כֵּיוָן דְּעַבְדֵי הַאי עוֹבָדָא דִּלְתַתָּא, וְכָל הַאי דִּינָא בַּאֲתַר דָּא דְּהַאי פָּרָה, וְרָמָאן עָלָהּ עֵץ (דף קפ"א ע"א) אֶרֶז וְגוֹ׳. כְּדֵין אִתְחֲלָשׁ חֵילָא דִּלְהוֹן, וּבְכָל אֲתָר דְּשָׁרָאן אִתְּבְּרוּ וְאִתְחֲלָשׁוּ וְעַרְקִין

מְנֵיהּ, דְּהַאי חֵילָא דִּלְהוֹן אִתְחֲזֵי כְּגַוְונָא דָּא לְגַבַּייהוּ,
כְּדֵין לָא שָׁרָאן בְּבַר נָשׁ, וְאִתְדַּכֵּי.
וְעַל דָּא אִתְקְרֵי מֵי נִדָּה, מַיָּיא לְדַכְיָא. כַּד עָלְמָא שָׁארֵי
בְּדִינָא, וְסִטְרָא מְסָאֲבָא אִתְפְּשַׁט בְּעָלְמָא, הָכָא
אִתְכְּלִילָן כָּל זִינִין מְסָאֲבָא, וְכָל זִינֵי דַּכְיוּ, וּבְגִין כַּךְ
טוּמְאָה וְטָהֳרָה, כְּלָלָא עִלָּאָה דְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹקְמוּהָ
חַבְרַיָּיא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר, עַבְדַּת דְּלָא יֵימְרוּן
חַבְרַיָּיא מִלָּה אֲבַתְרָךְ.
פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים
בַּנְּחָלִים וְגוֹ'. יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי וְגוֹ'. הֲנֵי קְרָאֵי
דָּוִד מַלְכָּא בְּרוּחָא קַדִּישָׁא אֲמָרָן, וְאִית לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ.
תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה בָּטַשׁ בְּגִלִּיפּוֹי, אַף עַל
גַּב דְּהִיא טְמִירָא בְּכָל סִטְרִין, פְּתַח וְאִתְנְגִיד מְנֵיהּ חַד
נַהֲרָא, מַלְיָא (נ"א וּמַלְיָיא לְתַרְעִין) בְּתַרְעִין עִלָּאִין.
כְּמַבּוּעָא וּמְקוֹרָא דְּמַיָּא דְּמָלֵי קוּזְפָא רַבָּא מְנֵיהּ, וּמִתַּמָּן
אִתְמַשְׁכָן מַבּוּעִין דְּנַחֲלִין וְנַהֲרִין בְּכָל סִטָּר, כַּךְ
הַאי, בְּחַד שְׁבִיל דָּקִיק דְּלָא אִתְיְידַע, מָשִׁיךְ וְנָגִיד הַהוּא
נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וּמְמַלֵּי לְהַהוּא נַחֲלָא עַמִּיקָא, וּמִתַּמָּן
אִתְמַשְׁכָן מַבּוּעִין וּנְחָלִין, וְאִתְמַלְיָין מְנֵיהּ. הָדָא הוּא
דִּכְתִיב, הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים וְגוֹ'. אִלֵּין נַהֲרֵי עִלָּאֵי
קַדִּישָׁא דְּאַפְרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, וְכֻלְּהוּ אִתְשַׁקְיָין כְּחַד

מֵהַהוּא נְבִיעָא דְּנַחֲלָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּנָפִיק וְנָגִיד.

לְבָתַר, יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. הָנֵי ד' רָאשִׁין, אִלֵּין אִינּוּן חַיְתוֹ שָׂדָי, כְּלָלָא דְּכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין, דְּאַחִידָן בֵּהּ שָׂדָי, אַל תִּקְרֵי שָׂדָי, אֶלָּא שַׁדָּי. דְּהוּא נָטִיל, וְאַשְׁלִים שְׁמָא מִיסּוֹדָא דְּעָלְמָא.

יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם, אִלֵּין אִינּוּן דִּכְתִיב בֵּהּ, (יחזקאל א) וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים, מַאן חַיָּה. אֶלָּא אִלֵּין חַיְתוֹ שָׂדָי, אַרְבַּע אִינּוּן, וְכָל חַד וְחַד לְחַד סִטְרָא דְּעָלְמָא. וְהַהוּא אִקְרֵי חַיָּה, וְאוֹפַנִּים לָקְבֵיל כָּל חַד וְחַד. וְלָא אַזְלִין אֶלָּא מֵרוּחַ דְּהַהִיא חַיָּה דְּאָזִיל עֲלַיְיהוּ וְכַד אִלֵּין מִתְשַׁקְיָין מֵהַהוּא שַׁקְיוּ עִלָּאָה, כָּל שְׁאַר חַיָּילִין אַחֲרָנִין אִשְׁתַּקְיָין, וְאִתְרַוּוֹן, וּמִשְׁתְּרְשָׁן בְּשָׁרְשַׁיְיהוּ, וְאִתְאַחֲדָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּדַרְגִּין יְדִיעָן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן וְגוֹ'. מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו וְגוֹ'. אִלֵּין שְׁאַר דַּרְגִּין עִלָּאִין.

לְבָתַר כָּל דָּא, מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ, (ס"א לְתַתָּא וְכָל עָלְמִין וכו') אַרְעָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וְכַד אִיהִי מִתְבָּרְכָא, כָּל עָלְמִין כְּלְהוּ חַדָּאן, וּמִתְבָּרְכָאן. דָּא

בְּשַׁעֲתָא דִּבְרָכָאן מִשְׁתַּכְחֵי, מִשְׁקִיו דְּנַחֲלָא (בראשית רכ״א ע״א)
עֲמִיקָא דִּכְלָא.
וּבְשַׁעֲתָא דְּעָלְמָא יְתִיב בְּדִינָא דִּבְרָכָאן לָא מִשְׁתַּכְחֵי לְנַחְתָּא בְּעָלְמָא, כְּדֵין אִסְתַּאַב מִקְדָּשׁ (ס״א

וּבְשַׁעֲתָא דִּבְרָכָאן לָא מִשְׁתַּכְחֵי לְנַחְתָּא בְּעָלְמָא, כְּדֵין עָלְמָא יְתִיב בְּדִינָא, וּמִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא

רוּחָא אִתְעַר וְאִתְפַּשַּׁט בְּעָלְמָא) **וְכַמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין מִשְׁתַּכְחֵי בְּעָלְמָא, וְשָׂרָאן** (בְּכַמָּה אַתְרֵי) **עַל בְּנֵי נָשָׁא, וּמְסָאַב הַהוּא רוּחָא לְהוּ, כְּבַר נָשׁ דְּגָוַע** (ס״א כְּבַר הַאי רוּחַ) **וְרוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ. הָכִי נָמֵי שַׁרְיָא, לְמַעַן דְּיִקָּרֵב בַּהֲדֵיהּ.**
הָדָא הוּא דִּכְתִיב, תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יְבָהֲלוּן וְגוֹ׳. הַאי קְרָא מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יְבָהֲלוּן, דְּהָא לָא אִתְשַׁקְיָין לְאִשְׁתַּכְחָא בִּרְכָאן לְעָלְמִין. תּוֹסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן, (נ״א לְאִתְעָרָא) **וְאִתְעַר רוּחָא אַחֲרָא מִסְּטָרָא שְׂמָאלָא, וְרוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עַל בְּנֵי נָשָׁא, עַל אִינּוּן דְּמֵיתִין, וּמַאן דְּקָאִים בַּהֲדַיְיהוּ, וְעַל שְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא, מַאי אַסְוָותָא דִּלְהוֹן. הָא דִּכְתִיב וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן. דָּא עַפַר שְׂרֵיפַת הַחַטָּאת,** (ס״א דָּא עַפַר מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא) **בְּגִין לְאִתְדַּכְּאָה בֵּיהּ. וְהַיְינוּ רָזָא** (קהלת ג) **הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר, וַאֲפִילּוּ גַּלְגַּל חַמָּה.**
לְבָתַר דְּמְהַדְּרִין לְהַאי עָפָר, בְּגִין לְאִתְדַּכְּאָה בֵּיהּ, מִתְעַבְּרִ רוּחָא מְסָאֲבָא, וְאִתְעַר רוּחָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא, וְשָׁארֵי בְּעָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ

יִבָּרֵאוּן, יִבָּרֵאוּן, וְיִתְסוּן בְּאַסְוָותָא עִלָּאָה, דִּרוּחָא אַחֲרָא. וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה, דְּהָא אִתְדַּכְיָאת, (אִתְתָּא לְבַעְלָהּ) וְחַדְתּוּתֵי דְּסִיהֲרָא אִשְׁתְּכַח, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ מִתְבָּרְכָאן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לוֹן עֵיטָא, דְּכֹלָּא אַסְוָותָא, בְּגִין דְּיִזְכּוּן לְחַיֵּי עָלְמָא דְּאָתֵי, וְיִשְׁתְּכָחוּ דַּכְיִין בְּהַאי עָלְמָא, קַדִּישִׁין לְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַייְהוּ כְּתִיב (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם.

(דף קפ"א ע"ב)

(במדבר כ') וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מִדְבַּר צִין וְגוֹ'. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אַמַּאי פַּרְשְׁתָּא דְּפָרָה, סְמִיכָה לְמִיתַת מְרְיָם. הָא אוּקְמוּהָ. אֶלָּא כֵּיוָן (ס"א בְּמָה) דְּאִתְעֲבִיד דִּינָא בְּהַאי פָּרָה, לְדַכְּאָה לְמִסְאֲבֵי, אִתְעֲבִיד דִּינָא בְּמְרְיָם, לְדַכְּאָה עָלְמָא, וְאִסְתְּלָקַת מִן עָלְמָא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּלָּקַת מְרְיָם, אִסְתַּלָּק הַהוּא בְּאֵר, דְּהַוָה אָזִיל עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא וְאִסְתַּלָּק בֵּירָא בְּכֹלָּא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי עָלָה בִּלְחוֹדָהָא, לָא. אֶלָּא בְּגִין דְּכֹלָּא אִתְּבַר בְּגִינָהּ. בְּגִינָהּ אִתְּבַר יְמִינָא אַבְתְּרָהּ, דְּהַוָה מְקָרֵב לָהּ גַּבֵּי גּוּפָא. וּגוּפָא דְּאִיהוּ שִׁמְשָׁא, אִתְחַשָּׁךְ בְּגִינָהּ. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. גּוּפָא (ס"א בְּגִינָהּ דִּכְתִיב, (ישעיה יג) חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ וּכְתִיב)

דִּכְתִיב, (ישעיה נ) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, דְּהָא שְׁמָשָׁא אִתְחַשָּׁךְ בְּגִינָהּ. כְּגַוְונָא דָּא וַתָּמֹת שָׁם מִרְיָם וְגוֹ'. (במדבר כ') וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה, דְּהָא אִסְתַּלָּק בֵּירָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא לְבָתַר אִתְבַּר יְמִינָא, דִּכְתִיב יֶאֱסֹף אַהֲרֹן אֶל עַמָּיו. וּלְבָתַר אִתְחַשָּׁךְ שְׁמָשָׁא, דִּכְתִיב, (דברים לב) וּמֻת בָּהָר וְגוֹ'. וְהֶאָסֵף אֶל עַמֶּךָ וְגוֹ'. הָא (תצוה קפ"א ע"א) דְּרוֹעָא יְמִינָא אִתְבַּר, וְגוּפָא דְּאִיהוּ שְׁמָשָׁא אִתְחַשָּׁךְ.

וְתָא חֲזֵי, לָא אִשְׁתְּכַח דָּרָא בְּעָלְמָא, כְּדָרָא דְּמֹשֶׁה קַיְימָא בְּעָלְמָא, וְאַהֲרֹן וּמִרְיָם. וְאִי תֵּימָא בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה הָכִי נָמֵי, לָאו. דְּהָא בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה שַׁלִּיט סִיהֲרָא, וְשִׁמְשָׁא אִתְכְּנִישׁ. וּבְיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, אִתְכְּנִישׁ סִיהֲרָא, וְשִׁמְשָׁא שַׁלְטָא.

תְּלַת אַחִין הֲווֹ: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמִרְיָם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מיכה ו) וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם. מִרְיָם, סִיהֲרָא. מֹשֶׁה, שִׁמְשָׁא. אַהֲרֹן, דְּרוֹעָא יְמִינָא. (שמות ס"ו ע"א) חוּר, דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא. וְאַמְרֵי לָהּ, נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב. בְּקַדְמִיתָא מִיתַת מִרְיָם, אִסְתַּלָּקַת סִיהֲרָא, אִסְתַּלָּק בְּאֵר. לְבָתַר אִתְבַּר דְּרוֹעָא יְמִינָא, דְּמִקָּרֵב תְּדִיר סִיהֲרָא, בְּאַחֲוָא, בְּחֵידוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טו) וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן. אֲחוֹת אַהֲרֹן וַדַּאי, דְּאִיהוּ דְּרוֹעָא, דְּמִקָּרֵב לָהּ בְּאַחֲדוּתָא, בְּאַחֲוָה עִם גּוּפָא.

לְבָתַר אִתְכְּנִישׁ שְׁמְשָׁא וְאִתְחֲשַׁךְ, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא דִּכְתִיב וְהֶאָסֵף אֶל עַמֶּךָ גַּם אַתָּה וְגוֹ'. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם, דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּעָלְמָא. בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה, שַׁלְטָא סִיהֲרָא, בְּתִקּוּנָהָא, וְאִתְחֲזֵי בְּעָלְמָא. וְאִתְקְיָים שְׁלֹמֹה בְּחָכְמְתָא דְּנְהִירוּ דִּילָהּ, וְשָׁלִיט בְּעָלְמָא. כֵּיוָן דְּסִיהֲרָא נַחְתָּא בְּחוּבוֹי, אִתְפְּגִים יוֹמָא בָּתַר יוֹמָא, עַד דְּאִשְׁתְּכַח בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית, וְלָא יַתִּיר, וְאִתְיְהִיב שִׁבְטָא חַד לִבְרִיהּ. זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא. כְּתִיב (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּקִימְנָא. אֲבָל וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דְּנָהִיר שִׁמְשָׁא וְלָא סִיהֲרָא. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף וְגוֹ', הָא כְּתִיב וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּמַדְבְּרָא, עִם שְׁאַר מֵתֵי מַדְבְּרָא. כֵּיוָן דְּעָאל שִׁמְשָׁא, לְאָן אֲתָר אִתְכְּנִישׁ. אֶל מְקוֹמוֹ, בְּגִין לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם. דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְכְּנִישׁ, זוֹרֵחַ הוּא שָׁם וַדַּאי. דְּהָא לָא אַנְהִיר סִיהֲרָא, אֶלָּא מִנְּהוֹרָא דִּשְׁמְשָׁא. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (דברים לא) הִנְּךָ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם. אַף עַל גַּב דְּתִתְכַּנֵּשׁ, הִנְּךָ קַיָּים לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא. דָּא הוּא יְהוֹשֻׁעַ.

וְעָלֵיהּ כְּךָ הוּא מֹשֶׁה וְעָלֵיהּ כְּתִיב הַאי קְרָא, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגוֹ'. מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם

בְּכָל עֲמָלוֹ, דָּא יְהוֹשֻׁעַ, דְּאִשְׁתְּדַל לְאַחְסָנָא אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא זָכָה לְאַשְׁלְמָא לְסִיהֲרָא כַּדְקָא יָאוּת, דְּהָא אִיהוּ אַעְמַל בֵּהּ בְּיִשְׂרָאֵל, תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ תְּחוֹתֵיהּ דְּמֹשֶׁה. תָּא חֲזֵי, וַוי לְהַהוּא כְּסוּפָא, וַוי לְהַהוּא כְּלִימָה, בְּגִין דְּפָלַח, וְלָא נָטַל אַתְרֵיהּ מַמָּשׁ, אֶלָּא תְּחוֹת שִׁמְשָׁא, וְלָא הֲוָה לֵיהּ נְהִירוּ מִדִּילֵיהּ, אֶלָּא נְהִירוּ דְּנָהִיר לֵיהּ. וְאִי הָכִי, מַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא הֲוָה לֵיהּ, הוֹאִיל וְלָא אַשְׁלִים לְהָכָא וּלְהָכָא.

וּבְכֹל אֲתָר דְּאָמַר שְׁלֹמֹה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, עַל דַּרְגָּא דִּילֵיהּ קָאָמַר. (קהלת ה) רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. (קהלת ג) וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. (קהלת ט) שַׁבְתִּי וְרָאָה (דף קפ"ב ע"א) תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. וְכֵן כֻּלְּהוּ. וּבְגִין דַּרְגָּא דִּילֵיהּ קָאָמַר. וְדָא הוּא רָזָא דִּמְלָּה וַדַּאי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וַדַּאי מַאן דְּנָטִיל סָמָא דִּמוֹתָא בִּלְחוֹדוֹי, עָלֵיהּ כְּתִיב בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמוֹל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וַדַּאי. וּמַאן הוּא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. הֲוֵי אֵימָא דָּא סִיהֲרָא. וּמַאן דְּאָחִיד סִיהֲרָא בְּלָא שִׁמְשָׁא, עֲמָלוֹ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וַדַּאי. וְדָא הוּא חוֹבָא קַדְמָאָה דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, לָאָדָם קַדְמָאָה, וְכֵן לְכֻלְּהוּ דְּאַתְיָין בַּתְרֵיהּ, דְּחָבוּ בַּאֲתָר דָּא.

הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (דברים לג)

מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. יְמִינוֹ, זֶה דָּרוֹם. אֵשׁ דָּת, דָּא צָפוֹן. וְדָא כְּלִיל בְּדָא.

סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הַשֶּׁמֶשׁ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי הוֹלֵךְ הָרוּחַ. מַאן רוּחָא דָּא, דָּא הוּא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִקְרֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְדָא (הוּא) רוּחַ הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב לְאִלֵּין תְּרֵין סִטְרִין לְאִתְחַבְּרָא בְּגוּפָא. וְעַל דָּא כְּתִיב הָרוּחַ, הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע הַשֶּׁמֶשׁ סְתָם, דְּאִשְׁתְּמוֹדַע (ס"א לְאִתְחַבְּרָא בְּגוּפָא דְּאִיהוּ שִׁמְשָׁא הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע) חוּלָקָא דְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ, מַאן סְבִיבוֹתָיו. אִלֵּין אֲבָהָן, דְּאִינּוּן רְתִיכָא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן תְּלַת, וְדָוִד וְד׳ רוּחֵי דְּאִתְחַבְּרָן בְּהוּ (ס"י וְדָא רוּחָא דְּאִתְחַבְּרָא בְּהוּ) (ס"א וְדָוִד דָּא הוּא רוּחָא רְבִיעָאָה, דְּאִתְחַבָּר בְּהוּ) הָא אִינּוּן רְתִיכָא קַדִּישָׁא שְׁלִימָתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. בְּגִין דְּכָל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא סְתִימִין כְּלְהוּ בְּחָכְמְתָא, וְכֻלְּהוּ לְגוֹ בְּגוֹ דְּהֵיכָלָא קַדִּישָׁא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא מִסְתַּכְּלֵי בְּהוּ, וְחָמָאן מִלּוֹי כְּמִלִּין דְּבַר נָשׁ אַחֲרָא. אִי הָכִי, מַה שְׁבָחָא הוּא לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּחָכְמְתֵיהּ, מִשְּׁאַר בְּנֵי נָשָׁא. אֶלָּא וַדַּאי כָּל מִלָּה וּמִלָּה דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא סְתִים בְּחָכְמְתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה וְיוֹתֵר לְרוֹאֵי

הַשְׁתָּא, אִי לָאו דְּהָא אִתְגַּלְיָיא מִלָּה דָּא, לָא (שמעינא ולא) יְדַעְנָא מַאי קָאָמַר. טוּבָה חָכְמָה, דָּא הִיא חָכְמָה, דְּהִיא תַּחַת הַשְׁתָּא, (ס"א לְכוּרְסְיָיא) כּוּרְסְיָיא מְתְתַּקְנָא לֵיהּ. טוּבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה, יָאָה וְשַׁפִּירָא כַּד אִיהִי שַׁרְיָיא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן נַחֲלָה וְעַדְבָא דִּילָהּ, לְאִתְקַשְׁרָא בָּהּ. אֲבָל תּוּשְׁבַּחְתָּא יַתִּיר לְרוֹאֵי הַשְׁתָּא, לְאִינּוּן דְּזָכוּ לְאִתְחַבְּרָא בְּשִׁמְשָׁא, וּלְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, דְּהָא אֶחָד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וּמַאן דְּאֶחִיד בֵּיהּ, בְּכֻלָּא אֶחִיד, בַּחַיִּין דְּהַאי עָלְמָא, וּבְחַיֵּי דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. מַאי וְיִתְרוֹן דַּעַת. דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. יִתְרוֹן דִּילֵיהּ מַהוּ, הַחָכְמָה וַדַּאי, דְּהָא תּוֹרָה, (שמות ס"ב ע"א) מֵחָכְמָה עִלָּאָה נָפְקָא. תּוּ טוּבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה, טוּבָה חָכְמָה, וַדַּאי עִם נַחֲלָה, דָּא צַדִּיקָא דְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ נְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא, דְּהָא תְּרִין דַּרְגִּין אִלֵּין כַּחֲדָא יַתְבֵי, וְדָא הוּא שִׁפּוּרוֹ דִּלְהוֹן, אֲבָל וְיוֹתֵר לְרוֹאֵי הַשְׁתָּא, לְאִינּוּן דְּמִתְאַחֲדִין בְּשִׁמְשָׁא, תּוּקְפָּא דְּכֻלָּא, שְׁבָחָא דְּכֻלָּא.

וְדָא הוּא דַּעַת, אִילָנָא דְּחַיֵּיא, וְהָא אוּקְמוּהָ (משלי יט) גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. מַאן נֶפֶשׁ. דָּא נֶפֶשׁ טוֹב דְּדָוִד מַלְכָּא. וְדָא חָכְמָה דְּקָאָמְרָן. וּבְגִינֵי כַּךְ יִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה, דְּמִתַּמָּן אִשְׁתְּרְשָׁא אִילָנָא וְאִתְנְטַע לְכָל סִטְרִין,

וְכֵן לְכָל אִינּוּן דַּאֲחִידָן בֵּיהּ בְּהַאי אִילָנָא, וְעַל דָּא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא בְּהַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, וּמִתַּמָּן יָדַע כֹּלָּא, וַהֲוָה אָמַר עוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, וְשַׁבְתִּי וְרָאִיתִי וְגוֹ'. וְכֵן כֻּלְּהוּ. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְיַדְעִין אוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּסְתִימִין עִלָּאִין דִּגְנִיזִין בְּאוֹרַיְיתָא, דִּכְתִיב, כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ וְגוֹ'. (חסר) (הושע יד)

יֶאֱסֹף אַהֲרֹן אֶל עַמָּיו וְגוֹ'. רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (במדבר כ) (קהלת ד) וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִתְּמַר וְאוּקְמוּהָ. תָּא חֲזֵי, כָּל עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִינָא וּקְשׁוֹט, וְלֵית מַאן דְּאַקְשֵׁי לָקָבְלֵיהּ, וְיִמְחֵי בִּידֵיהּ, וְיֵימַר לֵיהּ מַה עַבְדַת, וְכִרְעוּתֵיהּ עָבֵד בְּכֹלָּא. וְשַׁבֵּחַ אֲנִי (דף קפ"ב ע"ב) אֶת הַמֵּתִים. וְכִי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא מְשַׁבַּח לְמֵתַיָּיא יַתִּיר מִן חַיָּיא, וְהָא לָא אִקְרֵי חַי אֶלָּא מַאן דְּאִיהוּ בְּאַרַח קְשׁוֹט בְּהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל ב כג) וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַי, וְהָא (בראשית ו' ע"א, קס"ד ע"א, ר"ז ע"ב) אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְרָשָׁע דְּלָא אָזִיל בְּאַרַח קְשׁוֹט אִקְרֵי מֵת, וְאִיהוּ מְשַׁבֵּחַ לַמֵּתִים מִן הַחַיִּים. אֶלָּא, וַדַּאי כָּל מִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, בְּחָכְמְתָא אִתְּמָרוּ, וְהָא אִתְּמַר, וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אִילּוּ לָא כְּתִיב יַתִּיר, הֲוָה אָמִינָא הָכִי, אֲבָל כֵּיוָן דִּכְתִיב שֶׁכְּבָר

מֵתוּ, אִשְׁתְּכַח מִלָּה אַחְרָא בְּחָכְמְתָא. שֶׁכְּבָר מֵתוּ: זִמְנָא אַחְרָא אִסְתְּלָקוּ מִן עָלְמָא, וְאִתְתָּקַן בְּעַפְרָא, (דְּאִזְדַּמְנָא דִּי מְמַנָּא עָלַיהּ וּמִית בְּחַיֵּי עַלְמָא דִּבְגִין דְּיִתְתַּקַּן (ס"א דְּאִזְדַּמְנָא עָלַיהּ וְתַב בְּהַאי עַלְמָא בְּגִין דְּיִתְתַּקַּן) (ס"א דְּמְמָנָא עָלַיהּ וּמִית בְּהַאי עַלְמָא וְאִתְתְּקַן בְּעַפְרָא בְּגִין דְּיִתְתַּקַּן בַּאֲתַר דְּיִשְׁתְּלִים זִמְנֵיהּ מֵת הַא וַדַּאי דָּא הוּא שְׁבָחָא מִשְׁאָר מְתֵי עַלְמָא אִי תֵּימָא אִתְּדָן זִמְנָא אַחְרָא בְּהַהוּא עַלְמָא הַא כְּתִיב לֹא תָקוּם וגו') בָּתַר דְּאִשְׁתְּלִים זִמְנֵיהּ מִית וַדַּאי הוּא שְׁבָחָא מִשְׁאָר מְתֵי עַלְמָא. אִי תֵּימָא לָא אִתְּדָן זִמְנָא אַחְרָא בְּהַהוּא עַלְמָא, דִּכְתִיב לֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה) **כָּל שֶׁכֵּן דְּהָא קַבִּיל עוֹנְשָׁא זִמְנָא וּתְרִין, וְדָא וַדַּאי, אַתְרֵיהּ אִתְתָּקַן בִּשְׁבָחָא יַתִּיר מֵאִינּוּן חַיֵּי, דְּעַד לָא קַבִּילוּ עוֹנְשָׁא.**

וְעַל דָּא כְּתִיב וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ, דַּיְיקָא, אִלֵּין אִינּוּן חַיִּין, וְאִקְרוּן מֵתִים. מַאי טַעְמָא אִקְרוּן מֵתִים, בְּגִין דְּהָא טָעֲמוּ טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְאַף עַל גַּב דְּקַיְימֵי בְּהַאי עָלְמָא, מֵתִים אִינּוּן, וּמִבֵּין מֵתַיָּיא אָהַדְרוּ. וְעוֹד עַל עוֹבָדִין קַדְמָאִין קַיְימִין לְאִתְקָנָא, וְאִקְרוּן מֵתִים. מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים, דְּעַד לָא טָעֲמוּ טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְלָא קַבִּילוּ עוֹנְשַׁייְהוּ, וְלָא יְדְעֵי אִי זַכָּאן בְּהַהוּא עָלְמָא וְאִי לָאו.

תָּא חֲזֵי, זַכָּאִין דְּזַכָּאן לְאִתְקַשְּׁרָא בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי, אִינּוּן זַכָּאִין לְמֶחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים כז) **לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. וְאִינּוּן מָדוֹרֵהוֹן, יַתִּיר וְעִלָּאָה מִכָּל אִינּוּן מַלְאָכִין**

קַדִּישִׁין, וְכָל דַּרְגִּין דִּלְהוֹן. דְּהָא הַהוּא אַתְרָא (ס"א חֶדְוָה) עִלָּאָה, לָא זַכָּאִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין לְמֵחֱמֵי לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ וְגוֹ'.

וְאִינּוּן דְּלָא זַכָּאן לְסַלְקָא כָּל כַּךְ כְּאִינּוּן, (ס"א דּוּכְתָּא, אִית וכו') דּוּכְתָּיָיא אִית לוֹן לְתַתָּא כְּפוּם אוֹרְחַיְיהוּ, וְאִלֵּין לָא זַכָּאן לְהַהוּא אַתָר, וּלְמֵחֱמֵי כְּמָה דְּחָמָאן אִינּוּן דִּלְעֵילָּא, וְאִלֵּין קַיְימֵי בְּקִיּוּמָא דְּעֵדֶן תַּתָּאָה וְלָא יַתִּיר. וְאִי תֵּימָא מַאן עֵדֶן תַּתָּאָה. אֶלָּא דָּא עֵדֶן דְּאִקְרֵי חָכְמָה תַּתָּאָה, וְדָא קַיְימָא עַל גַּן דִּבְאַרְעָא, וְאַשְׁגָּחוּתָא דְּהַאי עֵדֶן עָלֵיהּ (וְלָא יַתִּיר), וְאִלֵּין קַיְימֵי בְּהַאי גַּן, וְאִתְהֲנוּן מֵעֵדֶן דָּא.

מַאי בֵּין עֵדֶן תַּתָּאָה לְעִלָּאָה. כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ, עֵדֶן תַּתָּאָה, אִקְרֵי עֵדְנָא נוּקְבָא. עֵדֶן עִלָּאָה, אִקְרֵי עֵדֶן דְּכַר, עָלֵיהּ כְּתִיב עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ. הַאי עֵדֶן תַּתָּאָה, אִקְרֵי גַּן לְעֵדֶן דִּלְעֵילָּא, וְהַאי גַּן אִקְרֵי עֵדֶן, לְגַן דִּלְתַתָּא. וְאִלֵּין דְּמִשְׁתַּכְחֵי בְּגַן תַּתָּאָה, אִתְהֲנוּן מֵהַאי עֵדֶן דְּעָלַיְיהוּ, בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, וּבְכָל יַרְחָא וְיַרְחָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ.

וְעַל אִלֵּין אָמַר שְׁלֹמֹה, מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָּה, דְּהָא אִלֵּין בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר מִנַּיְיהוּ. מַאן אִינּוּן.

אִינּוּן שְׁכִבָּר מֵתוּ, וְקַבִּילוּ עוֹנְשָׁא תְּרֵי זִמְנֵי, וְאִלֵּין אִקְרוּן כְּסֵף מְזוּקָק, דְּעָאל לְנוּרָא זִמְנִין וּתְרִין, וְנָפִיק מִנֵּיהּ זוּהֲמָא, וְאִתְבָּרַר וְאִתְנָקֵי. וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר עֲדֶן לֹא הָיָה. הַהוּא רוּחָא דְּקָאִים לְעֵילָּא, וְאִתְעַכָּב לְבַחְתָּא לְתַתָּא, דְּהַאי קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, וְלֵית לֵיהּ לְקַבְּלָא עוֹנְשָׁא, וְאִית לֵיהּ מְזוֹנָא מֵהַהוּא מְזוֹנָא (דף קפ"ג ע"א) עִלָּאָה דְּלְעֵילָּא לְעֵילָּא.

טַב מִכֻּלְּהוּ, מַאן דְּלָא אִתְפְּרַשׁ, וְלָא אִתְגַּלְיָיא, וְכָל מִלּוֹי בְּסִתִּימָא אִינּוּן. דָּא הוּא זַכָּאָה חַסִידָא, דְּנָטַר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְקָיֵים לוֹן, וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי. דָּא אִתְאַחִיד וְאִתְהֲנֵי בְּדַרְגָּא עִלָּאָה עַל כָּל שְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא, וְכֻלְּהוּ אִתְאַחֲדָן (ס"א אִתּוֹקְדָן) מֵחוּפָּה דְּהַאי.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה יֵאָסֵף אַהֲרֹן אֶל עַמָּיו, אִתְחָלַשׁ חֵילָא דִּילֵיהּ, וְיָדַע דְּהָא אַתְבַּר (תצוה קפ"א ע"א) דְּרוֹעָא יְמִינָא דִּילֵיהּ, וְאִזְדַּעְזָעָא כָּל גּוּפֵיהּ, כֵּיוָן דְּאָמַר קַח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, הָא דְּרוֹעָא אַחֲרָא אוֹזִיפְנָא לָךְ (זְמִינִית לְךָ), וְהַפְשֵׁט אֶת אַהֲרֹן וְגוֹ', וְאַהֲרֹן יֵאָסֵף, הֵא אֶלְעָזָר יְהֵא לְגַבָּךְ, זִמְנָא (נ"א יְמִינָא) דָּא תְּחוֹת אֲבוֹי. וְעִם כָּל דָּא לָא אַשְׁלִים אֲתַר בְּהַהוּא זִמְנָא כַּאֲבוֹי, דְּהָא עֲנָנֵי יְקָר אִסְתַּלָּקוּ, וְלָא אָהֲדָרוּ אֶלָּא בִּזְכוּתָא דְּמֹשֶׁה, וְלָא בִּזְכוּתָא דְּאֶלְעָזָר.

(במדבר כ) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה וגו'. אֲמַאי לְעֵינֵי כָּל הָעֵדָה. אֶלָּא, בְּגִין דְּאַהֲרֹן הֲוָה רְחִימָא דְעַמָּא, יַתִּיר מִכֹּלָּא, וְלָא יֵימְרוּן דְּהָא אִתְנְגִיד עַל יְדָא דְמֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה מָשִׁיךְ לְאַהֲרֹן בְּמִלִּין, עַד דְּסָלִיקוּ לְטוּרָא, וְכָל יִשְׂרָאֵל הֲווֹ חָמָאן, בְּשַׁעֲתָא דְאַפְשִׁיט מֹשֶׁה לְבוּשֵׁי דְאַהֲרֹן, וְאַלְבִּישׁ לוֹן לְאֶלְעָזָר.

מַאי טַעֲמָא מֹשֶׁה (נ"א וּלְאַהֲרֹן). אֶלָּא מֹשֶׁה אַלְבְּשִׁינוּן לְאַהֲרֹן כַּד סָלִיק לְכַהֲנָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיַּלְבֵּשׁ מֹשֶׁה אֶת אַהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו, וּכְתִיב (ויקרא ח) וַיַּלְבֵּשׁ אוֹתוֹ אֶת הַמְּעִיל. הַשְׁתָּא. מֹשֶׁה אַעְדֵי מִנַּיהּ, מַה דְּיָהֵב לֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְדֵי מִנַּיהּ, מַה דְּיָהֵב לֵיהּ. וְתַרְוַוייהוּ אַפְשִׁיטוּ לֵיהּ לְאַהֲרֹן מִכֹּלָּא, וּמֹשֶׁה אַעְדֵי לְבַר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגוֹ. וְעַד דְּאַעְדֵי מֹשֶׁה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַעְדֵי, זַכָּאָה חוּלָקָא דְמֹשֶׁה.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהוֹן. אַתְקִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן, עַרְסָא וּמְנַרְתָּא דְדַהֲבָא דְנַהֲרָא. וּמִדִּידֵיהּ נָטִיל, מֵהַהוּא מְנַרְתָּא דְהֲוָה דָּלִיק בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זִמְנֵי וְאַסְתִּים פּוּם מְעַרְתָּא וְנַחְתּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פּוּם מְעַרְתָּא הֲוָה פְּתִיחָא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל הֲווֹ חָמָאן לְאַהֲרֹן שָׁכִיב, וּבוּצִינָא דְמְנַרְתָּא דָּלִיק

קַמֵּיהּ, וְעַרְסִיהּ נָפִיק וְעָיֵיל, וַעֲנָנָא חַד קָאִים עָלֵיהּ. וּכְדֵין יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל דְּהָא אַהֲרֹן מִית. וְחָמוּ דְּהָא אִסְתַּלָּקוּ עֲנָנֵי כָּבוֹד, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָוַע אַהֲרֹן וְגוֹ׳, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא בָּכוּ לְאַהֲרֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, גּוּבְרִין וְנָשִׁין וְטַף, דְּהָא רְחִימָא מִכֻּלְּהוּ הֲוָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הָנֵי תְּלָתָא אָחִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, אֲמַאי לָא אִתְקָבָרוּ בְּאַתָר חַד, וְשַׁיְיפִין אִתְבַּדְּרוּ, חַד הָכָא, וְחַד הָכָא, וְחַד בְּאַתָר אַחֲרָא. אֶלָּא אִית דְּאָמְרִי, בַּאֲתָר דְּבָעָאן יִשְׂרָאֵל לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, מִית כָּל חַד וְחַד, בְּגִין לְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ, וְאִשְׁתְּזִבוּן, אֲבָל כָּל חַד וְחַד מִית כַּדְּקָא חָזֵי עָלַיְיהוּ. מִרְיָם בְּקִדּוּשׁ, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. אַהֲרֹן לִסְטַר יְמִינָא. מֹשֶׁה כַּדְּקָא חָזֵי לֵיהּ. אָחִיד הַהוּא טוּרָא לְטוּרָא דְּאַהֲרֹן, וְכָנִישׁ לִקְבוּרְתָא דְּמִרְיָם לְגַבֵּי הַהוּא טוּרָא, אָחִיד לְתָרֵי סְטָרֵי. וְעַל דָּא אִתְקְרֵי הַר הָעֲבָרִים, דְּתָרֵי סְטָרֵי טוּרָא דְּמַעֲבָרֵי, וְאָחִיד לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן בַּאֲתָר אַחֲרָא, בְּעָלְמָא אַחֲרָא עִלָּאָה, זְכוּתְהוֹן קַיְימָא בְּעָלְמָא דָּא, לְדָרֵי דָּרִין. וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל תַּייְבִין בְּתִיּוּבְתָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּגְזֵרָה אִתְגְּזַר עָלַיְיהוּ, כְּדֵין קָאֲרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לְצַדִּיקַיָּיא דְּקַיְימֵי קַמֵּיהּ לְעֵילָּא, וְאוֹדַע לוֹן, וְאִינּוּן מְבַטְּלֵי הַהִיא גְּזֵרָה, וְחַיֵּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּעָלַיְיהוּ כְּתִיב (ישעיה נח) וְנָחֲךָ יְיָ תָּמִיד וְגוֹ׳.

(במדבר כ״א) וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה וְגוֹ׳. פַּרְשְׁתָּא דָּא, בַּאֲתָר אַחֲרָא אִסְתָּלִיק, עִם אִינּוּן מֵי מְרִיבָה דְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (אסתר ה) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי (דף קפ"ג ע"ב) וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וְגוֹ׳. מְגִלַּת אֶסְתֵּר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמְרָה, וּבְגִין כַּךְ כְּתוּבָה בֵּין הַכְּתוּבִים. וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דְּאִתְחֲלָשׁ חֵילָא דְּגוּפָא, וְהָא קַיְימָא בְּרוּחָא בְּלָא גוּפָא, כְּדֵין וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. מַאי (קפ״ט ע״ב) מַלְכוּת. אִי תֵּימָא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר וְאַרְגְּוָונָא, הָא לָאו הָכִי אִקְרֵי. אֶלָּא וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, דְּאִתְלַבְּשַׁת בְּמַלְכוּת עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וַדַּאי לָבְשָׁה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

מַאי טַעֲמָא זָכְתָה לְהַאי אַתָּר. בְּגִין דְּנַטְרָא פּוּמָהּ דְּלָא לְחַוָּואָה מִדֵּי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (אסתר ב) אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מוֹלַדְתָּהּ. וְאוֹלִיפְנָא כָּל מַאן דְּנָטִיר פּוּמֵיהּ וְלִישָׁנֵיהּ, זָכֵי לְאִתְלַבְּשָׁא בְּרוּחַ דְּקוּדְשָׁא. וְכָל מַאן דְּסָטֵי פּוּמֵיהּ לְמִלָּה בִּישָׁא, הָא וַדַּאי הַהוּא מִלָּה בִּישָׁא עָלֵיהּ. (ס״א וְאִי לָאו), וְאִי תֵּימָא הָא נִגְעִים, אוֹ צָרַעַת, דְּמוֹקְדָן כְּחִוְיָא עָלֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה. דְּאָמְרוּ מִלָּה בִּישָׁא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְתַרְגּוּמוֹ. וְעִם מֹשֶׁה נָצוּ. לָמָּה הֶעֱלִיתוּנוּ, שָׁוּוּ כָּל אַפַּיָּיא שַׁוְוִין בְּגִין כָּךְ אִזְדַּמַּן לְגַבַּייהוּ חִוְויָין, דְּמוֹקְדָן לוֹן כְּאֶשָּׁא, וְעַיִּיל אֶשָּׁא לְמֵעַיְיהוּ וְנַפְלִין מֵתִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וַיִּשְׁלַח יְיָ בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, חִוְויָין הֲווֹ אַתְיָין, מְלַחֲשָׁן בְּפוּמַייהוּ, וְנַשְׁכִין וּמֵתִין. מַאי מְלַחֲשָׁן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת י) **אִם יִשּׁוֹךְ הַנָּחָשׁ בְּלֹא לָחַשׁ. אֶשָּׁא הֲווֹ מְלַהֲטָן בְּפוּמַייהוּ, וְנַשְׁכִין, וְשַׁדְיָין אֶשָּׁא בְּהוּ, וְאִתּוֹקְדָאן מֵעַיְיהוּ וּמֵתִין וְהָא מִלִּין אִלֵּין אִסְתְּלָקוּ לַאֲתַר אַחֲרָא.**

(במדבר כ"א) **וּמִשָּׁם בְּאֵרָה הִוא הַבְּאֵר. מַאי שְׁנָא דְּהָכָא בְּאֵרָה, וּלְבָתַר בְּאֵר. אֶלָּא בְּאֵרָה, לְבָתַר דְּמִתְכַּנְּשֵׁי מַיָּיא לְגוֹ יַמָּא, וְנַחְתֵּי לְתַתָּא. בְּאֵר, בְּשַׁעֲתָא דְּיִצְחָק מַלְּיָיא לֵיהּ. הֵיא הַבְּאֵר, הוּא כְּתִיב וְרָזָא דָּא, כְּמָה דִּכְתִיב,** (במדבר יח) **וַעֲבַד הַלֵּוִי הוּא.**

רִבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכָל אֲתַר הוּא, וְקָרִינָן הִיא, דְּכַר וְנוּקְבָּא כַּחֲדָא. וּכְלָלָא עִלָּאָה, ה' נוּקְבָּא, ו' (רפ"ה ע"ב, פקודי רל"ה ע"ב) **דְּכַר, א' כְּלָלָא דִּכְלָא. דְּהָא א' בִּשְׁלִימוּ שַׁרְיָא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן לְתַתָּא, אִינּוּן אַחִידָן בִּכְלָלָא עִלָּאָה דִּכְלָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב** (תהלים

ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ, בְּאָלֵף כְּתִיב. כְּלָלָא דְּוי"ה וְא' דְּכָלִיל כֹּלָּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, רוּחַ דְּמַיָּא, דָּא הוּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, דְּנָשַׁב בְּקַדְמִיתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד) הָפִיחִי גַּנִּי, לְבָתַר נָזְלִין מַיָּא לְמַלְיָא לָהּ, (כֹּלָּא) הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמז) יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר יִזְּלוּ מָיִם. וְעַד לָא נָשִׁיב הַאי רוּחָא, לָא נָזְלִין מַיָּא. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן, מַשְׁמַע דְּבָעֵי בְּכֹלָּא לְאַתְעָרָא מִלָּה, בְּעוֹבָדָא אוֹ בְּמִלָּה, אוֹ לְאִתְחַזָּאָה כְּחֵיזוּ דְּעוֹבָדָא. וְהָכָא, עַד דְּרוּחָא לָא נָשִׁיב, לָא נָזְלִין מַיָּא לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא רוּחַ.

הוּא הַבְּאֵר, הֵיא הַבְּאֵר קָרִינָן, מַאי שְׁנָא בְּקַדְמִיתָא בְּאֵרָה, וְהַשְׁתָּא בְּאֵר, אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא נוּקְבָא בְּלְחוֹדָהָא, וְהַשְׁתָּא דְּקָאֲמַר הוּא, כְּלָלָא דְּדָכַר וְנוּקְבָא, אִקְרֵי בְּאֵר. וּבַאֲתַר דְּאִשְׁתְּכַח דְּכַר, אֲפִילּוּ מְאָה נוּקְבָא, דְּכַר קָרִינָן לְכֹלָּא.

אֲשֶׁר אָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֱסוֹף אֶת הָעָם, בְּגִין דְּהַאי בְּאֵר לָא אַעְדֵּי (בְּאֵר) מִגַּוַּיהוּ. וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ יַכְלִין לְשָׁאֲבָא מִגֵּיהּ כֹּלָּא, אֶלָּא אִיהוּ נָפִיק לְתִלְיסַר נַחֲלִין, וּנְבִיעַ אִתְמְלֵי וְנָפִיק לְכָל סְטָרִין, וּכְדֵין הַוּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲתָא דְּשָׁאֲרָן וּבַעְיָין מַיָּא, קַיְימִין עָלֵיהּ, וְאָמְרֵי

שִׁירָתָא. וּמַה אַמְרֵי, עֲלִי בְאֵר. סַלְקִי מֵימַיִךְ, לְאַנְפָּקָא מַיִין לְכֹלָּא, וּלְאִתְשָׁקָאָה מִנָּךְ. וְכֵן אַמְרֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּהַאי בְּאֵר, בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים וְגוֹ'. מִלָּה קְשׁוֹט הֲווֹ אַמְרֵי, וְכַךְ הוּא.

מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא (נ"א תָּא חֲזֵי), כָּל מַאן דְּבָעֵי לְאִתְעָרָא מִלִּין דִּלְעֵילָּא, בֵּין בְּעוֹבָדָא בֵּין בְּמִלָּה. אִי הַהוּא עוֹבָדָא, אוֹ הַהוּא מִלָּה, לָא אִתְעָבִיד כַּדְקָא יָאוֹת, לָא אִתְעַר מִדִּי. כָּל בְּנֵי עָלְמָא אַזְלִין לְבֵי כְּנִישְׁתָּא לְאִתְעָרָא מִלָּה דִּלְעֵילָּא, אֲבָל זְעִירִין אִינּוּן דְּיַדְעִין לְאִתְעָרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְכֹלָּא דְּיַדְעֵי לְמִקְרֵי לֵיהּ וּלְאִתְעָרָא מִלָּה כַּדְקָא יָאוֹת, אֲבָל אִי לָא יַדְעֵי לְמִקְרֵי לֵיהּ, לָאו אִיהוּ קָרִיב, דִּכְתִיב (תהלים קמה) קָרוֹב יְיָ לְכָל קוֹרְאָיו וְגוֹ'. מַאי בֶּאֱמֶת. דְּיַדְעֵי לְאִתְעָרָא מִלָּה דְּקְשׁוֹט כַּדְקָא יָאוֹת, וְכֵן בְּכֹלָּא.

אוּף הָכָא, הֲווֹ אַמְרֵי יִשְׂרָאֵל הָנֵי מִלִּין, מִלִּין דְּקְשׁוֹט, בְּגִין לְאִתְעָרָא (דף קפ"ד ע"א) לְהַאי בִּירָא, וּלְאַשְׁקָאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְעַד דְּאַמְרֵי הָנֵי מִלֵּי לָא אִתְעַר. וְכֵן אַפִּילּוּ בְּאִינּוּן חֲרָשֵׁי עָלְמָא, דְּמִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּזִינִין בִּישִׁין, עַד דְּעַבְדֵי עוֹבָדוֹי דְּקְשׁוֹט לְגַבַּייהוּ, אִי לָא אָמְרוּ מִלֵּי דְּקְשׁוֹט, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לוֹן בְּהָנֵי גְּוֹונָא דְּבַעְיָין, לָא מִתְעָרִין לְגַבַּייהוּ, וַאֲפִילּוּ דְּצַוּוחֵי כָּל יוֹמָא בְּמִלִּין

אַחֲרָנִין, אוֹ בְּעוֹבָדָא אַחֲרָא, לָא מַשְׁכִּין לוֹן לְגַבַּייְהוּ לְעָלְמִין, וְלָא מִתְעָרִין לָקְבָלַייְהוּ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (מלכים א יח) וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל וְגוֹ'. מַאי טַעֲמָא. חַד דְּלָאו רְשׁוּ בְּהַהוּא בַּעַל בְּהַאי. וְעוֹד דְּמִלִּין לָא מִתְכַּשְׁרָן בֵּינַייְהוּ, וְאַנְשֵׁי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנְּהוֹן. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (מלכים א יח) וְאַתָּה הַסִבּוֹתָ אֶת לִבָּם אֲחוֹרַנִּית. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעֵי לְמִקְרֵי לְמָארֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָכָא בָּעֵינָא לְגַלָּאָה מִלָּה. תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּיָדַע לְסַדְּרָא עוֹבָדָא כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְסַדְּרָא מִלִּין כְּדְקָא יָאוֹת, הָא וַדַּאי מַתְעֲרֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַמְשָׁכָא מִלִּין עִלָּאִין דְּמִתְכַּשְׁרָן. (ס"א וְאִי לָא, לָא אִתְכַּשַׁר לְגַבַּייְהוּ). וְלָא אִכְשַׁר לְגַבַּייְהוּ אִי הָכִי כָּל עָלְמָא יַדְעֵי לְסַדְּרָא עוֹבָדָא, וּלְסַדְּרָא מִלִּין, מַאי חָשִׁיבוּ דְּלְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעֵי עִקָּרָא דְּמִלָּה וְעוֹבָדָא, וְיַדְעֵי לְכַוְונָא לְבָּא וּרְעוּתָא, יַתִּיר מֵאִלֵּין אַחֲרָנִין, דְּלָא יַדְעֵי כָּל כַּךְ. אֶלָּא אִלֵּין דְּלָא יַדְעֵי עִקָּרָא דְּעוֹבָדָא כּוּלֵי הַאי, אֶלָּא סְדוּרָא בְּעָלְמָא וְלָא יַתִּיר, מַשְׁכִּין עֲלַייְהוּ מְשִׁיכוּ דְּבָתַר כַּתְפּוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא טָס בַּאֲוִירָא דְּשִׁגִּיחוּ אִקָּרֵי.

וְאִלֵּין דְּיַדְעֵי וּמְכַוְונֵי לְבָּא וּרְעוּתָא, מַפְקֵי בִּרְכָאן מֵאַתָּר

דְּמַחֲשָׁבָה, וְנָפְקֵי בְּכָל גִּוְעִין וְשָׁרְשִׁין בְּאַרַח מֵישָׁר כַּדְקָא יָאוּת, עַד דְּמִתְבָּרְכָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה מִתְבָּרַךְ עַל יְדֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְגַבֵּיהוֹן, וְזַמִּין לָקְבֵּלֵיהוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּקָארוּן לֵיהּ, הוּא זַמִּין לוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן בְּעָאקוּ, הוּא לְגַבַּייְהוּ, הוּא אוֹקִיר לוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי.

(במדבר כא) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַל תִּירָא אוֹתוֹ וְגוֹ'. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים. תָּא חֲזֵי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יַנְקָא מִתְּרֵי סִטְרֵי, הַשְׁתָּא בְּרַחֲמֵי, הַשְׁתָּא בְּדִינָא. כַּד בָּעְיָא לְיַנְקָא בְּרַחֲמֵי, אִשְׁתְּכַח אֲתַר לְאִתְיַשְׁבָא בֵּיהּ. כַּד בָּעֵי לְיַנְקָא בְּדִינָא, אֲתָר אִשְׁתְּכַח לְאִתְיַשְׁבָא בֵּיהּ, וּלְמִשְׁרֵי עָלוֹהִי, דְּהָכִי הוּא בְּכָל אֲתָר, לָא שָׁאֲרֵי מִלָּה דִּלְעֵילָּא, עַד דְּאִשְׁתְּכַח אֲתָר לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי. וְעַל דָּא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא תִירָא לְבֵיתָא מִשָּׁלֶג, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל בֵּיתָא לָבוּשׁ שָׁנִים. לָא שַׁרְיָא הַאי, אֶלָּא בְּהַאי חִוָּור בְּסוּמָק, וְסוּמָק בְּחִוָּור. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַל תִּירָא אוֹתוֹ, תְּרִין אוֹתוֹ אִינּוּן שְׁלֵימִין בְּאוֹרַיְיתָא בִּתְרִין וָוִי"ן, חַד דָּא, וְחַד,

(דברים כב) עַד דְּרוֹשׁ אָחִיךָ אוֹתוֹ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִינּוּן אוֹת מַמָּשׁ. עַד דְּרוֹשׁ אָחִיךָ (אָחִיךָ מַמָּשׁ) אוֹתוֹ, דְּבָעֵי לְפָרְשָׁא הַהוּא אוֹת, דְּהַהוּא אֲבִידָה.

אוּף הָכָא דִּין אוֹתוֹ, דָּא עוֹג, דְּאִתְדַּבָּק בְּאַבְרָהָם, וּמֵאַנְשֵׁי בֵּיתֵיהּ הֲוָה, וְכַד אִתְגְּזַר אַבְרָהָם מַה כְּתִיב, וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ וְגוֹ'. דָּא עוֹג דְּאִתְגְּזַר עִמֵּיהּ, וְקַבִּיל הַאי אָת קַדִּישָׁא, כְּיוֹן דְּחָמָא עוֹג דְּיִשְׂרָאֵל מְקָרְבִין גַּבֵּיהּ, אָמַר הָא וַדַּאי אֲנָא אַקְדִּימְנָא זְכוּתָא דְּקָאִים לוֹן, וְדָא שַׁוִּי לְקָבְלֵיהּ.

בֵּיהּ שַׁעֲתָא דְּחִיל מֹשֶׁה, הֵיךְ יָכִיל לְאַעְקָרָא רְשִׁימָא דְּרָשִׁים אַבְרָהָם. אָמַר, וַדַּאי הָא יְמִינָא דִּילִי מִית, דְּהָא יְמִינָא בַּעְיָא לְהַאי. אִי נֵימָא הָא אֶלְעָזָר, יְמִינָא דְּסִיהֲרָא הוּא, וְלָא דִּילִי. וְהַאי אָת לִימִינָא הוּא, דְּאַבְרָהָם לִימִינָא הוּא.

מְיָד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַל תִּירָא אוֹתוֹ, לָא תִּדְחַל לְהַהוּא אֹת דִּילֵיהּ, וַאֲפִילּוּ לִימִינָא לָא אִצְטְרִיךְ. כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי. שְׁמָאלָא דִּילָךְ יַעְקָר לֵיהּ מֵעָלְמָא, דְּהָא הוּא פָּגִים רְשִׁימָא דִּילֵיהּ, וּמַאן דְּפָגִים לְהַאי אָת, אִתְחֲזֵי לְאִתְעַקְּרָא מֵעָלְמָא, כָּל שֶׁכֵּן שְׁמָאלָא דִּילָךְ, דְּאִיהוּ יְדָךְ, יַעְקָר לֵיהּ מֵעָלְמָא, בְּגִין כַּךְ (דף קפ"ד ע"ב) אִתְעַקָּר מֵעָלְמָא, וַאֲפִילּוּ דְּאִיהוּ תַּקִּיפָא מִבְּנֵי גַּבְרֵיָיא, וּבָעָא לְשֵׁיצָאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, נָפַל בִּידֵיהּ דְּמֹשֶׁה וְאִשְׁתֵּצִי.

בְּגִין כַּךְ כֻּלָּא שֵׁצִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנוּי וְכָל עַמִּיהּ, וְכָל דִּילֵיהּ. כְּמָה דִּכְתִיב, וַיַּכּוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ וּכְתִיב, (דברים ב) **וַנַּךְ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָו. בְּנוֹ כְּתִיב חָסֵר יו"ד, וְקָרֵינָן בָּנָיו, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.**

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה הֲוָה בֵּינַייְהוּ, דִּבְגִינֵיהּ עָבִיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל הָנֵי אַתְוָון, וְאוּקְמוּהָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גָּזַר קַיָּימֵיהּ עִם שְׁאַר עַמִּין לְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, אֶלָּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן בְּנוּי דְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב בּוֹ (בראשית יז) **וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. וּכְתִיב** (ישעיה נט) **וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וגו'. לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וגו'.**

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פָּרָשַׁת בָּלָק

(במדבר כ"ב) **וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר וגו'. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וַיַּרְא, מַאי רְאִיָּה חָמָא. רְאִיָּה וַדַּאי מַמָּשׁ חָמָא בְּמַשְׁקוּפָא דְּחָכְמְתָא, וְחָמָא בְּעֵינוֹי. חָמָא בְּמַשְׁקוּפָא דְּחָכְמְתָא, כְּמָה דִּכְתִיב,** (בראשית כו) (ק"מ ע"ב) **וַיִּשְׁקֹף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן. מַאי בְּעַד הַחַלּוֹן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (שופטים ה) **בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה וַתְּיַבֵּב אֵם סִיסְרָא** (אֵלָא) (ס"א וַדַּאי) **חַלּוֹן דְּחָכְמְתָא דְּזַנְבֵי שׁוּלֵיהוֹן דְּכוֹכְבַיָּא, וְאִינּוּן**

חַלּוֹנֵי דְּחָכְמְתָא. וְחַד חַלּוֹן אִית דְּכָל חָכְמְתָא בֵּיהּ שַׁרְיָא, וּבָהּ חָמֵי מַאן דְּחָמֵי בְּעַקָּרָא דְּחָכְמְתָא. אוֹף הָכָא וַיַּרְא בָּלָק, בְּחָכְמְתָא דִּילֵיהּ.

בֶּן צִפּוֹר, כְּמָה דְּאָמְרוּ. אֲבָל בֶּן צִפּוֹר מַמָּשׁ, דְּהָא חֲרָשׁוֹי הָווֹ בְּכַמָּה זִינִין דְּהַהוּא צִפּוֹר, נָטִיל צִפּוֹר, מְכַשְּׁכֵּשׁ בְּעִשְׁבָּא, מִפְּרַח בַּאֲוִירָא. עָבִיד עוֹבָדִין וְלָחִישׁ לְחִישֵׁי, וְהַהוּא צִפּוֹר הֲוָה אָתֵי, וְהַהוּא עִשְׁבָּא בְּפוּמֵיהּ, (ס"א מְפַּרַח בַּאֲוִירָא) מְצַפְצְפָא קַמֵּיהּ. וְאָעִיל לֵיהּ בְּכִלּוּב חַד. מְקַטֵּר קְטֹרְתִּין קַמֵּיהּ, וְאִיהוּ אוֹדַע לֵיהּ כַּמָּה מִלִּין. עָבִיד חֲרָשׁוֹי, וּמְצַפְצְפָא עוֹפָא, וּפָרַח וְטָס לְגַבֵּי גְּלוּי עֵינַיִם, וְאוֹדַע לֵיהּ. וְאִיהוּ אָתֵי. וְכָל מִלּוֹי בְּהַהוּא צִפּוֹר הֲווֹ.

יוֹמָא חַד עֲבַד עוֹבָדוֹי, וְנָטִיל הַהוּא צִפּוֹר, וּפָרַח וְאָזִיל וְאִתְעֲכָּב, וְלָא אֲתָא. הֲוָה מִצְטַעֵר בְּנַפְשֵׁיהּ. עַד דְּאָתָא, חָמָא חַד שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא דְּטָס אֲבַתְרֵיהּ, וְאוֹקִיד גַּדְפּוֹי. כְּדֵין חָמָא מַה דְּחָמָא, וְדָחִיל מִקַּמַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. מַה שְׁמֵיהּ דְּהַהוּא צִפּוֹר. יָדוּ"ע. וְכָל אִינּוּן דְּמִשַּׁמְּשֵׁי וְיַדְּעֵי לְשַׁמְּשָׁא בְּהַהוּא צִפּוֹר, לָא יַדְּעִין חֲרָשׁוֹי, כְּמָה דְּהֲוָה יָדַע בָּלָק.

וְכָל חָכְמְתָא דְּהֲוָה יָדַע, בְּהַהוּא צִפּוֹר הֲוָה יָדַע. וְהָכִי הֲוָה עָבִיד. גָּחִין קַמֵּיהּ, וְקָטִיר קְטֹרְתָּא חָפֵי רֵישֵׁיהּ, וְגָחִין וְאָמַר. אִיהוּ אָמַר הָעָם, וְצִפָּרָא אָתִיב יִשְׂרָאֵל, אִיהוּ אָמַר

מְאֹד, וְצִפָּרְא אָתְיב רַב. עַל שׁוּם רַב עִלָּאָה דְּאָזִיל בְּהוּ. שִׁבְעִין זִמְנִין צִפְצְפוּ דָּא וְדָא. אִיהוּ אָמַר דַּל, וְצִפָּרְא אָמַר רַב. כְּדֵין דָּחִיל, דִּכְתִיב וַיָּגָר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב הוּא, רַב הוּא וַדַּאי.

וּבְזִינֵי חַרְשִׁין (ס"א דְּקַסְרִיאֵ"ל) דְּקַסְדִּיאֵ"ל (נ"א דְּבַשְׁדִּיאֵ"ל) קַדְמָאָה, אַשְׁכְּחָן, דְּצִפָּרְא דָּא הֲוֹו עַבְדִּין לֵיהּ בְּזִמְנִין יְדִיעָן, מִכְּסָף מְעָרָב בְּדַהֲבָא, רֵישָׁא דְּדַהֲבָא. פּוּמָא דְּכֶסֶף. גַּדְפּוֹי מִנְחֹשֶׁת קָלָל מְעָרָב בְּכַסְפָּא. גּוּפָא דְּדַהֲבָא, נְקוּדִין דְּנוּצֵי בְּכֶסֶף. רַגְלִין דְּדַהֲבָא. וְשַׁוְיִין בְּפוּמָא לִישָׁן דְּהַהוּא צִפּוֹר יָדוּ"עַ.

וְשַׁוְיָן לְהַהוּא צִפָּרְא בְּחַלּוֹן חַד. וּפַתְחִין כַּוִּין לָקֳבֵל שִׁמְשָׁא. וּבְלֵילְיָא פַּתְחִין כַּוִּין לְסִיהֲרָא. מְקַטְּרִין קְטֹרֶת, וְעַבְדִין חַרְשִׁין, וְאוֹמָאן לְשִׁמְשָׁא. וּבְלֵילְיָא אוֹמָאן לְסִיהֲרָא, (דף קפ"ה ע"א) וְדָא עַבְדִין שִׁבְעָה יוֹמִין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, הַהוּא לִישָׁנָא מְכַשְּׁכְּשָׁא בְּפוּמָא דְּהַהוּא צִפָּרְא, נַקְדִין לְהַהוּא לִישָׁנָא בְּמַחְטָא דְּדַהֲבָא, וְהִיא מְמַלְּלָא רַבְרְבָן מִגַּרְמֵהּ, וְכֹלָּא הֲוָה יָדַע בָּלָק בְּצִפּוֹר דָּא (וַדַּאי). עַל דָּא בֶּן צִפּוֹר, וּבְגִין כַּךְ חָמָא, מַה דְּבַר נָשׁ אַחֲרָא לָא יָכִיל לְמִנְדַּע, וְלָא יָכִיל לְמֵחֲמֵי. ם

כְּתִיב (תהלים סח) אָמַר יְיָ מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְּצוּלוֹת יָם. אִית לָן לְשַׁוָּאָה לְבָא לְמִהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, דְּכָל מִלּוֹי מִלֵּי קְשׁוֹט, וּמְהֵימְנוּתָא סַגִּיא. דְּכֵיוָן דְּמִלָּה אָמַר, כֹּלָּא אִתְעֲבִיד, וְדָא בַּר נָשׁ דָּחִיק לְבָא, וְאָמַר לְכַמָּה שְׁנִין, וּלְכַמָּה זִמְנִין יִשְׁתְּלִם דָּא, דְּאִיהוּ כַּךְ. כְּפוּם רַבְרְבָנוּ דִּילֵיהּ, דְּכָל עָלְמִין מַלְיָא יְקָרֵיהּ, הָכִי הוּא. מִלּוֹי בַּר נָשׁ זְעֵיר, וְכָל מִלּוֹי אִינּוּן לְפוּם שַׁעֲתָא, הָכִי הוּא לְפוּם שַׁעֲתָא. אֲבָל בְּתִיּוּבְתָּא, וּבָעוּתָא, וּבְעוֹבָדִין טָבִין, וּבִדְמְעִין סַגִּיאִין, אִיהוּ קַדִּישָׁא רַב וְעִלָּאָה עַל כָּל עָלְמָא, אַזְהִיר נְהוֹרֵיהּ, וְקָמִיט קְדוּשָׁתֵיהּ, לְגַבֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ.

אָמַר יְיָ, לְזִמְנָא דְּאָתֵי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְעָרָא וּלְאָתְבָא מִבָּשָׁן, כָּל אִינּוּן דְּקַטְלוּ לוֹן חֵיוָת בָּרָא וַאֲכָלוּ לוֹן. בְּגִין דְּאִית בְּעָלְמָא (ס"א אוף הָכָא מֶלֶךְ הַבָּשָׁן) אֲתָר מוֹתְבָא, דְּכָל חֵיוָן רַבְרְבָן, וְטוּרִין רָמָאִין וְסַגִּיאִין, וּטְמִירִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְעָרוֹד מַדְבְּרָא תַּקִּיפָא תַּמָּן, אִיהוּ עוֹג (בֵּין) עַרוֹדֵי דְּמַדְבְּרָא הֲוָה, וּשְׁכִיחַ תַּמָּן תּוּקְפָּא דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּהֲוָה מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, דְּכָל מַלְכֵי עָלְמָא, לָא יַכְלִין לְאַגָּחָא קְרָבָא בֵּיהּ, בְּגִין תּוּקְפָּא דְּבָשָׁן. וְאָתָא מֹשֶׁה, וְאָגַח בֵּיהּ קְרָבָא.

סִיחוֹן: סַיְיחָא דְּמַדְבְּרָא הֲוָה סִיחוֹן. וְרָחֲצָנוּ דְּמוֹאָב עָלֵיהּ הֲוָה. כִּי אַרְנוֹן גְּבוּל מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין הָאֱמוֹרִי. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּחָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל קַרְתָּא

דְּסִיחוֹן, כָּרוֹזָא אִתְעֲבָר בְּמַלְכוּ דְּשִׁמְיָא, אִתְכְּנָשׁוּ גִּבְרִין שָׁלְטָנִין עַל שְׁאַר עַמִּין, וְתֶחֱמוּן מַלְכוּ דֶּאֱמוֹרָאָה הֵיךְ אִתְחָרַב בְּמַלְכוּ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, כָּל אִינּוּן שָׁלְטָנִין דַּהֲווֹ מְמַנִּין עַל שֶׁבַע עַמְמִין אִתְכְּנָשׁוּ, וּבָעוּ לְאַהֲדָרָא מַלְכוּ לְיוֹשְׁנָהּ.

כֵּיוָן דְּחָמוּ תֻּקְפָּא דְּמֹשֶׁה, אָהֲדְרוּ לַאֲחוֹרָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כא) עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמּוֹשְׁלִים בֹּאוּ חֶשְׁבּוֹן, אִינּוּן שְׁלִטוֹנִין מִמָּנָן עֲלַיְיהוּ דְּאִתְכְּנָשׁוּ, וַהֲווֹ אַמְרֵי בֹּאוּ חֶשְׁבּוֹן, מַאן הוּא דַּיִן דְּחָרִיב לָהּ. תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן כִּדְבְקַדְמֵיתָא, וְתֶהְדַּר מַלְכוּ לְיוֹשְׁנָהּ.

כַּד חָמוּ גְּבוּרְתָּא דְּמֹשֶׁה, וְשַׁלְהוֹבָא דְּמַלְכוּ, אָמְרוּ כִּי אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן לֶהָבָה מִקִּרְיַת סִיחוֹן. כֵּיוָן דִּכְתִיב מֵחֶשְׁבּוֹן, אֲמַאי מִקִּרְיַת סִיחוֹן. דְּהָא קִרְיַת סִיחוֹן חֶשְׁבּוֹן הַוָּה, דִּכְתִיב כִּי חֶשְׁבּוֹן עִיר סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמוֹרִי.

אֶלָּא, שַׁלְהוֹבָא דְּמַלְכָּא שְׁמַיָּא נָפַק, וְחָרִיב כֹּלָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן אֲמְרִין תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן עִיר סִיחוֹן סְתָם, וְלָא אָמְרוּ חֶשְׁבּוֹן, דְּחָשִׁיבוּ דִּבְגִין כַּךְ יִתְבְּנֵי לְמוֹתָבָא דֶּאֱמוֹרָאָה, כְּדֵין אָתִיבוּ וְאָמְרוּ, לָא יְכִילְנָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל אָרְחִין וּשְׁבִילִין אִסְתַּתְמוּ בְּתֻקְפָּא דְּרַב עִלָּאָה דִּלְהוֹן. אִי נֶהְדַּר וְנֵימָא וְנִדְכַּר חֶשְׁבּוֹן דְּתִבָּנֶה, הָא אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן. אִי נֶהְדַּר וְנֵימָא (סְתָם) קִרְיַת סִיחוֹן,

הָא לֶהָבָה יָצְאָה מִקְּרִית סִיחוֹן וַדַּאי. כֵּיוָן דַּהֲהִיא שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא שַׁרְיָא תַּמָּן עָלָהּ, לֵית מַאן דְּיָכִיל לָהּ לְאַהְדָּרָא לָהּ לְיוֹשְׁנָהּ, דְּהָא מִכָּל סִטְרִין לֵית לָן רְשׁוּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה אוֹי לְךָ מוֹאָב, דְּהָא הַהוּא דְּהָוָה מָגֵן עָלָךְ, אִתְּבַר. וּבְגִין כָּךְ מוֹאָב כֵּיוָן דְּחָמוּ דְּמָגֵן דִּלְהוֹן אִתְּבַר, כְּדֵין וַיָּגָר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד. מַאי מְאֹד, יַתִּיר מִמּוֹתָא.

כִּי רַב הוּא. דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ הָוָה רַב, וְרַב הָוָה זְעִיר, דִּכְתִיב (עובדיה א) הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם. וְיִשְׂרָאֵל הָוָה רַב בַּאֲתַר עֲשָׂו, דִּכְתִיב בֵּיהּ וְרַב. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמוּ דְּשַׁלְטוּ יִשְׂרָאֵל, עֵילָא וְתַתָּא. דִּכְתִיב אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמוֹרִי. אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אֵת כָּל. לְאַסְגָּאָה עֵילָא וְתַתָּא, עֵילָא, דְּאַפִּילוּ מִשָּׁלְטָנֵיהוֹן רַבְרְבִין וְשָׁלְטָנִין דִּלְעֵילָא. וַאֲפִילוּ מִשָּׁלְטָנֵיהוֹן רַבְרְבָנִין וְשָׁלְטָנִין דִּלְתַתָּא. וְעַל דָּא אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעַל דָּא כִּי רַב הוּא, בַּאֲתַר דְּרַב בּוּכְרָא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל.

וְאִי תֵּימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא הָכִי, וְלָאו מִן דִּינָא. תָּא חֲזֵי, עֲשָׂו קְלִיפָּה הָוָה, וְסִטְרָא אַחֲרָא הָוָה. כֵּיוָן (דף קפ"ה ע"ב) דְּנָפַק קְלִיפָּה וְאִתְעֲבָר, הָא מוֹחָא שְׁכִיחָא (שִׁפְחָה), עָרְלָה קַדְמָאָה קָאֵי לְבַר. בְּרִית אִיהוּ (ס"א רַב וְעִלָּאָה) יַקִּירָא מִכֹּלָּא, וְאִיהוּ אִתְגְּלִי לְבָתַר.

(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ וְגוֹ'.
רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (זכריה ג) וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְיָ וְגוֹ'. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִסְתַּמְּרָא אוֹרְחוֹי בְּהַאי עָלְמָא, וּלְמֵהַךְ בְּאַרַח קְשׁוֹט. בְּגִין דְּכָל עוֹבָדּוֹי דְּבַר נָשׁ כְּתִיבִין קַמֵּי מַלְכָּא, וּרְשִׁימִין קַמֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ בְּמִנְיָינָא. נְטוּרֵי תַּרְעֵי קַיְימִין וְסָהֲדִין, קַיְימִי וְתָבְעֵי דִּינָא תְּרִיסִין. וְדַיְינָא קַיְימָא לְקַבְּלָא סָהֲדוּתָא, וְאִינּוּן דְּטַעֲנוּ טָעֲנָתָא מְרַחְשָׁן, וְלָא יְדִיעַ אִי יֵהָכוּן מִימִינָא, וְאִם יִשְׁמָאֲלוּן מִשְּׂמָאלָא.
דְּהָא כַּד רוּחֵי בְּנֵי נָשָׁא נָפְקֵי מֵהַאי עָלְמָא, כַּמָּה אִינּוּן מְקַטְרְגִין דְּקַיְימִין קַמַּייהוּ, וְכָרוֹזִין נָפְקִין הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ, כְּפוּם מַה דְּנָפִיק מִן דִּינָא. דְּתַנְיָא, בְּכַמָּה דִּינִין אִתְדָּן בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, בֵּין בְּחַייּוֹי, בֵּין לְבָתַר. דְּהָא כָּל מִלּוֹי בְּדִינָא אִינּוּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּדִיר בְּרַחֲמָנוּ, וְרַחֲמוֹי עַל כֻּלָּא, וְלָא בָּעֵי לְדַיְינָא בְּנֵי נָשָׁא כְּפוּם עוֹבָדַיְיהוֹן, דְּהָכִי אָמַר דָּוִד, (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יָהּ יְיָ מִי יַעֲמוֹד. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, כֵּיוָן דְּאָמַר אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יָ"הּ, אֲמַאי יְיָ (ד"א אֲדֹנָי).
אֶלָּא, תְּלָת דַּרְגִין דְּרַחֲמֵי אַדְכַּר דָּוִד הָכָא. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יָהּ, אִם חוֹבִין סַגִּיאוּ, עַד דְּסַלְקִין לְעֵילָּא לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא, הָא יְיָ (ד"א אֲדֹנָי) דְּאִיהוּ רַחֲמֵי. וְאִי שְׁמָא

דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, יִתְעַר בְּדִינָא וְכָל דַּרְגִּין אַסְתִּימוּ בְּדִינָא, דַּרְגָּא חֲדָא אִית דְּנָהֲדַר לְגַבֵּיהּ, דְּכָל אַסְוָותִין מִינֵּהּ נָפְקִין, אִיהוּ יָחוֹס עֲלָן, וּמַאן אִיהוּ, מִי. מִ"י יַעֲמוֹד וַדַּאי. מִ"י יִרְפָּא לָךְ. (כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איכה ב') כִּי־גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִי יִרְפָּא־לָךְ) וְעַל דָּא יְהֹ יְיָ (ד"א אֲדֹנָי) אִי אִלֵּין שְׁמָהָן יִסְתְּמוּן מִנָּן, מִ"י יַעֲמוֹד, דְּכָל אִרְחִין דְּתִיּוּבְתָּא פְּתִיחָן מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק צַדִּיק גְּמוּר הֲוָה, גַּבְרָא דְּהַוָּה עָאל לְפָנַי לְפָנִים, דְּעַיִילוּהוּ לְמִתְיִבְתָּא דִּרְקִיעָא. אִתְכְּנָשׁוּ כָּל בְּנֵי מִתְיִבְתָּא תַּמָּן, לְעַיְינָא בְּדִינֵיהּ. וְכַד אָרְחוֹי דְּהַהוּא מִתְיִבְתָּא דִּרְקִיעָא, כַּד עַיְילֵי לֵיהּ לְדִינָא, כָּרוֹזָא נָפִיק וְאַכְרִיז, כָּל בְּנֵי מִתְיִבְתָּא עוּלוּ לְאַדְּרָא טְמִירָא, וּבֵי דִינָא מִתְכַּנְּשִׁי.

וְהַהוּא רוּחָא דְּבַר נָשׁ סַלְקָא עַל יְדֵי דִּתְרֵי מְמָנָן, כֵּיוָן דְּעָאל, קָרִיב לְגַבֵּי חַד עַמּוּדָא דְּשַׁלְהוֹבָא מִלָּהֲטָא דְּקַיְימָא תַּמָּן, ם וְאַגְּלִים בְּרוּחָא דַּאֲוִירָא דְּנָשִׁיב בְּהַהוּא עַמּוּדָא, וְכַמָּה אִינּוּן דְּסַלְקִין לוֹן תַּמָּן. ם. בְּגִין דְּכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּמְחַדְּשֵׁי בָּהּ חִדּוּשִׁין, מַיָּד אַכְתּוּב לְגַבֵּי בְּנֵי ם מִתְיִבְתָּא אִינּוּן מִלִּין, כְּדֵין כָּל אִינּוּן בְּנֵי מִתְיִבְתָּא אָתָאן לְמֵחֲמֵי לֵיהּ. אִינּוּן תְּרֵין מְמָנָן נָפְקִין, וְסַלְקִין לֵיהּ לְהַהוּא מִתְיִבְתָּא דִּרְקִיעָא, מַיָּד קָרִיב לְגַבֵּי הַהוּא עַמּוּדָא, דְּאַגְּלִים תַּמָּן.

עָאל לְמִתִּיבְתָּא, וְחָמָאן לֵיהּ. אִי מִלָּה כַּדְקָא יָאוּת זַכָּאָה אִיהוּ, כַּמָּה עִטְרִין מְנַצְצָן, מְעַטְּרִין לֵיהּ כָּל בְּנֵי מִתִּיבְתָּא. וְאִי מִלָּה אַחֲרָא הֲוָה, וַוי לֵיהּ לְהַהוּא כְּסוּפָא, דַּחְיָין לֵיהּ לְבַר, וְקָאִים גּוֹ עַמּוּדָא, עַד דְּעַיְילֵי לֵיהּ לְדִינָא, רַחֲמָנָא לְשֵׁיזְבָן.

וְאִית אַחֲרָנִין דְּסַלְקִין לוֹן תַּמָּן, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלּוּגְתָּא בְּבְנֵי מִתִּיבְתָּא, וְאַמְרֵי מַאן מוֹכַח, הָא פְּלוּנִי דְּאוֹכַח מִלָּה. כְּדֵין סַלְקִין לֵיהּ תַּמָּן, וְאוֹכַח הַהוּא מִלָּה בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבֵין בְּנֵי מִתִּיבְתָּא. וְאִית אַחֲרָנִין דְּסַלְקִין לוֹן תַּמָּן לְדִינָא, וְדַיְינִין לֵיהּ תַּמָּן, לְבָרְרָא לוֹן, וּלְלַבְּנָא לוֹן.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי בְּלָא דִּינָא אִתְפְּטַר בַּר נָשׁ וְאִסְתַּלָּק מֵהַאי עָלְמָא. וְאִי בְּדִינָא אִסְתַּלָּק, אֲמַאי אִתְדָּן זִמְנָא אַחֲרִינָא. אָמַר לֵיהּ, הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְהָכִי שְׁמַעְנָא, דְּהָא וַדַּאי בְּדִינָא אִסְתַּלָּק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, אֲבָל עַד לָא יֵיעוּל לְמִחְיְצָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, סַלְקֵי לֵיהּ לְדִינָא, וְתַמָּן אִתְדָּן בְּהַהוּא מִתִּיבְתָּא דִּרְקִיעָא.

וְתַמָּן קַיְימָא הַהוּא מְמָנָא דְּגֵיהִנֹּם לְאַסְטָאָה. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּזָכֵי מִן דִּינָא, וְאִי לָאו הַהוּא מְמָנָא דְּגֵיהִנֹּם נָטִיל לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּמַסְרִין לֵיהּ בִּידוֹי, וּמִקְלַע לֵיהּ מִתַּמָּן לְתַתָּא, כְּמַאן דְּמִקְלַע אַבְנָא (דף קפ"ו ע"א) בְּקַרְטִיפָּא (ס"א

בְּקוּסְפִּיתָא) דְּכְתִיב, (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע וְגוֹ'. וְשַׁדֵּי לֵיהּ לְגֵיהִנָּם, וְקַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ כְּפוּם מַה דְּאִתְדָּן.

תָּא חֲזֵי, (זכריה ג) וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ וְגוֹ', דְּסָלִיקוּ לֵיהּ לְדִינָא, גּוֹ הַהוּא מְתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּטָר מֵהַאי עָלְמָא. עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְיָ, דָּא הוּא הַהוּא נַעַר, רֵישׁ מְתִיבְתָּא, דְּאִיהוּ חָתִיךְ דִּינָא עַל כֻּלָּא.

וְהַשָּׂטָן, מַאן וְהַשָּׂטָן. הַהוּא דְּמָמָנָא, עַל נַפְשָׁתָא בְּגֵיהִנָּם, דְּתִיאוּבְתֵּיהּ לְמֵיסַב לֵיהּ, וְתָדִיר קַיְימָא וְאָמַר הַב הַב, הָבוּ חַיָּיבִין לְגֵיהִנָּם. לְשִׂטְנוֹ, לְאַדְכָּרָא חוֹבוֹי. כְּדֵין וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר בְּךָ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר ה' בְּךָ, תְּרֵין גְּעָרוֹת אֲמַאי. אֶלָּא חַד לְדוּמָה. וְחַד, לְהַהוּא דְּנָפְקָא מִגֵּיהִנָּם, דְּקַיְימָא תָּדִיר לְאַסְטָאָה.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא שָׂטָן עִלָּאָה נָחִית כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּאַגְלִים בְּדִיוּקְנָא דְּשׁוֹר, וְכָל אִינּוּן רוּחִין בִּישִׁין, דְּאִתְדָּנוּ לְאַעֲלָא בַּגֵּיהִנָּם, לָחִיךְ לוֹן בְּרִגְעָא חֲדָא, וְחָטַף לוֹן, וְנָחִית וְיָהֵב לוֹן לְדוּמָה, לְבָתַר דְּבָלַע לוֹן. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ הַקָּהָל אֶת כָּל סְבִיבוֹתֵינוּ כִּלְחוֹךְ הַשּׁוֹר, דְּאִשְׁתְּמוֹדַע, הַשּׁוֹר דְּקַיְימָא לְבִישׁ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. אֵת יֶרֶק הַשָּׂדֶה, אִינּוּן

רוּחִין דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן יֵרֵק הַשָּׂדֶה. הַשָּׂדֶה, הַהוּא שָׂדֶה דְּאִשְׁתְּמוֹדַע.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי, חַכִּים הֲוָה בָּלָק. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמִנְדַּע כָּל אָרְחוֹי דְּהַהוּא שׁוֹר, וְאִי לָא יַדְּעֵי לְהוּ, לָא יָכִיל לְמֶעְבַּד חָרָשׁוּי וְקִסְמוֹי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַדַּאי הָכִי הוּא, וְיָאוּת אֲמָרַת. וְתוּקְפֵּיהּ דְּהַהוּא שׁוֹר, מִכְּי מַכְרִיזוּ עַל הַתְּבוּאָה. (כאן חסר) כָּל אִינּוּן יוֹמִין דְּמַכְרִיזִין וְכָל יוֹמִין דְּמַכְרִיזֵי עַל רוּחֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא. וְאִינּוּן (קצ"ו ע"ב, ר' אלעזר וכו' שייך כאן) יוֹמֵי נִיסָן, וְיוֹמֵי תִּשְׁרֵי, וְהָא אִתְּמַר. (כאן מתחיל זהר אלה הדברים כי שם שייך ינוקא דפרשת בלק)

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, מָטוּ לְהַהוּא אַתָר דְּכַפַּר סְכְנִין, דְּהַוָּה תַּמָּן רַב הַמְנוּנָא סָבָא, אִתְאַרְחוּ בְּאִתְתָּא דִּילֵיהּ, דְּהַוָּה לָהּ בְּרָא חָדָא זְעֵירָא, וְכָל יוֹמָא הֲוָה בְּבֵי סַפְרָא, הַהוּא יוֹמָא סָלִיק מִבֵּי סַפְרָא, וְאָתָא לְבֵיתָא, חָמָא לוֹן לְאִלֵּין חַכִּימִין. אָמַר לֵיהּ אִמֵּיהּ, קָרִיב לְגַבֵּי אִלֵּין גּוּבְרִין עִלָּאִין וְתִרְוַוח מִנַּייְהוּ בִּרְכָאן. קָרִיב לְגַבַּייְהוּ, עַד לָא קָרִיב, אַהֲדָר לַאֲחוֹרָא. אָמַר לֵיהּ לְאִמֵּיהּ, לָא בָּעִינָא לְקָרְבָא לְגַבַּייְהוּ. דְּהָא יוֹמָא דָּא לָא קָרוּ קְרִיאַת שְׁמַע, וְהָכִי אוֹלְפֵי לִי, כָּל מַאן דְּלָא קָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנָתֵיהּ, בְּנִדּוּי הוּא כָּל הַהוּא יוֹמָא.

שְׁמְעוּ אִינּוּן, וְתַווּהוּ, אָרִימוּ יְדַייְהוּ וּבָרִיכוּ לֵיהּ. אָמְרוּ

וַדַּאי הָכִי הוּא. וְיוֹמָא דָּא אִשְׁתַּדַּלְנָא בַּהֲדֵי חָתָן וְכַלָּה, דְּלָא הֲוָה לוֹן צָרְכַיְיהוּ, וַהֲווּ מִתְאַחֲרָן לְאִזְדַּוּוּגָא, וְלָא הֲוָה בַּר נָשׁ לְאִשְׁתַּדְּלָא עָלַיְיהוּ, וַאֲנָן אִשְׁתַּדַּלְנָא בְּהוּ, וְלָא קָרִינָן קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנָתֵיהּ, וּמַאן דְּאִתְעַסָּק בְּמִצְוָה, פָּטוּר מִן הַמִּצְוָה. אָמְרוּ לֵיהּ, בְּרִי, בְּמָה יָדַעַתְּ. אָמַר לֵיהּ, בְּרֵיחָא דִּלְבוּשַׁייכוּ יָדַעְנָא, כַּד קָרִיבְנָא לְגַבַּייכוּ. תַּווּהוּ. יָתְבוּ, נַטְלוּ יְדַייהוּ וְכָרִיכוּ רִפְתָּא.

רִבִּי יְהוּדָה הֲוָה יָדוּי מְלוּכְלָכָן, וְנָטִיל יָדוֹי, וּבָרִיךְ עַד לָא נָטִיל. אָמַר לֵיהּ, אִי תַּלְמִידֵי דְּרַב שְׁמַעְיָה חֲסִידָא אַתּוּן, לָא הֲוָה לְכוּ לְבָרְכָא בִּידַיִם מְזוּהָמוֹת, וּמַאן דְּבָרִיךְ בִּידַיִם מְזוּהָמוֹת, חַיָּיב מִיתָה.

פָּתַח הַהוּא יַנּוּקָא וְאָמַר, (שמות ל) בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמוּתוּ וְגוֹ'. יַלְפִּינָן מֵהַאי קְרָא, דְּמַאן דְּלָא חָייֵשׁ לְהַאי, וְיִתְחֲזֵי קַמֵּי מַלְכָּא בִּידִין מְזוּהָמָן, חַיָּיב מִיתָה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּידוֹי דְּבַר נָשׁ יַתְבִין בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֶצְבְּעָא חֲדָא אִית בִּידָא דְּבַר נָשׁ, וְאִיהוּ אֶצְבְּעָא דְּאָרְמָא מֹשֶׁה.

כְּתִיב (שם כו) וְעָשִׂיתָ בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וּכְתִיב וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה. וְאִי תֵּימָא, דְּהַהוּא בָּרִיחַ

הַתִּיכוֹן אַחֲרָא הוּא, דְּלָא הֲוָה בִּכְלָלָא דְּאִינּוּן חֲמִשָּׁה. לָאו הָכִי. אֶלָּא הַהוּא בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, מֵאִינּוּן חֲמִשָּׁה הֲוָה. תְּרֵין מִכָּאן, וּתְרֵין מִכָּאן, וְחַד בְּאֶמְצָעִיתָא. הָא הֲוָה בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, עַמּוּדָא דְּיַעֲקֹב, רָזָא דְּמשֶׁה, (דף קפ"ו ע"ב) לְקַבֵּל דָּא, חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן בִּידָא דְּבַר נָשׁ. וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּאֶמְצָעִיתָא, רַב וְעִלָּאָה מִכֹּלָּא, בֵּיהּ קַיְימִין שְׁאַר אַחֲרָנִין.

וְאִינּוּן חָמֵשׁ בְּרִיחִין, דְּאִקְרוֹן חָמֵשׁ מְאָה שְׁנִין, דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי אָזִיל בֵּהּ. וּבְרִית קַדִּישָׁא אִתְעַר (ס"א אִתְגְּזַר), בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָן דִּידָא. וּמִלָּה (נ"א סְתִימָא) תֵּימָא הוּא עַל מַה דְּאַמְרַת. וְעַל דָּא כָּל בִּרְכָאן דְּכַהֲנָא, בְּאֶצְבְּעָן תַּלְיָין. פְּרִישׁוּ דִּידָא דְּמשֶׁה עַל דָּא הֲוָה.

אִי כָּל דָּא אִית בֵּהּ, לֵית דִּינָא לְמֶהֱוֵי בְּנַקְיוּ, כַּד מְבָרְכִין בֵּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּבֵהּ, וּבְדוּגְמָא דִּלְהוֹן, מִתְבָּרֵךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא אַתּוּן דְּחַכְמִיתּוּ טוּבָא, הֵיךְ לָא אַשְׁגַּחְתּוּן לְהַאי. וְלָא שְׁמַשְׁתּוּן לְרִבִּי שִׁמְעִיָה חֲסִידָא, וְאִיהוּ אָמַר, כָּל טִנּוּפָא, וְכָל לְכְלוּכָא, סְלִיקוּ לֵיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא מֵהַאי טִנּוּפָא וּלְכְלוּכָא אִתְזָן. (תרומה קנ"ד ע"ב) וְעַל דָּא מַיִם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְחוֹבָה אִינּוּן.

תַּוּוהוּ וְלָא יָכִילוּ לְמַלְּלָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּרִי, שְׁמָא דְּאָבוּךְ מַאן הוּא. שָׁתִיק יַנּוּקָא רִגְעָא חֲדָא, קָם לְגַבֵּיהּ אִמֵּיהּ וְנָשַׁק לֵהּ, אָמַר לֵיהּ אִמִּי, עַל אַבָּא שְׁאִילוּ לִי אִלֵּין חַכִּימִין, אֵימָא לוֹן. אָמַר לֵיהּ אִימֵּיהּ, בְּרִי, בַּדְקַת לְהוּ. אָמַר הָא בָּדָקִית, וְלָא אַשְׁכְּחִית כַּוְּקָא יָאוּת. לְחִישָׁא לֵיהּ אִמֵּיהּ, וְאַהְדָּר לְגַבַּייהוּ, אָמַר לֵיהּ אַתּוּן שְׁאֶלְתּוּן עַל אַבָּא, וְהָא אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, וּבְכָל יוֹמָא דְּחַסִידֵי קַדִּישִׁין אָזְלִין בְּאָרְחָא, אִיהוּ טַיָּיעָא אֲבַתְרַייהוּ. וְאִי אַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, הֵיךְ לָא אַשְׁכַּחְתּוּן לֵיהּ, אָזִיל טַיָּיעָא אֲבַתְרַייכוּ. אֲבָל בְּקַדְמִיתָא חֲמֵינָא בְּכוּ, וְהַשְׁתָּא חֲמֵינָא בְּכוּ, דְּאַבָּא לָא חָמָא חַמָּרָא דִּלָּא (ס"א דְּלֵוִי) טָעִין אֲבַתְרֵיהּ חַמָּרָא, לְמִסְבַּל עוּלָא דְּאוֹרַייְתָא. כֵּיוָן דְּלָא זְכִיתּוּן דְּאַבָּא יַטְעוּן אֲבַתְרַייכוּ, לָא אִימָּא מַאן הוּא אַבָּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרִבִּי יִצְחָק, כְּדְּמֵי לָן, הַאי יַנּוּקָא לָאו בַּר נָשׁ הוּא. אַכְלוּ. וְהַהוּא יְנוֹקָא הֲוָה אָמַר מִלֵּי דְּאוֹרַייְתָא, וְחַדּוּשֵׁי אוֹרַייְתָא. אָמְרוּ, הַב וְנִבְרִיךְ. אָמַר לְהוּ, יָאוּת אֲמַרְתּוּן. בְּגִין דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא לָא מִתְבָּרַךְ בִּבְרָכָה דָּא, אֶלָּא בְּהַזְמָנָה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת וגו׳. וְכִי מַה חָמָא דָּוִד לוֹמַר אֲבָרְכָה אֶת יְיָ. אֶלָּא, חָמָא דָּוִד דְּבָעֵי הַזְמָנָה, וְאָמַר אֲבָרְכָה. בְּגִין דְּבְשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ

יָתִיב עַל פָּתוֹרָא, שְׁכִינְתָּא קַיְימָא תַּמָּן, וְסִטְרָא אַחֲרָא קַיְימָא תַּמָּן. כַּד אַזְמִין בַּר נָשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינְתָּא אִתְתְּקָנַת (נ"א בְּהַזְמָנָה דָּא) לְגַבֵּי עֵילָּא, לְקַבְּלָא בִּרְכָאן, וְסִטְרָא אַחֲרָא אִתְכַּפְיָיא. (נ"א וְאִי אִתְתְּקָנַת בִּבְרָכְתָּא לְגַבֵּי עֵילָּא, וְסִטְרָא אַחֲרָא לָאו אִיהוּ בִּכְלָלָא) וְאִי לָא אַזְמִין בַּר נָשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סִטְרָא אַחֲרָא שְׁמַע וּמְכַשְׁכְּשָׁא לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַהִיא בִּרְכָה.

וְאִי תֵּימָא, בְּשְׁאַר בִּרְכָאן אַמַּאי לָא אִית הַזְמָנָה. אֶלָּא הַהוּא מִלָּה דִּבְרָכָה, דְּקָא מְבָרְכִין עָלָהּ, אִיהוּ הַזְמָנָה. וְתָא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דְּהַאי דִּמְבָרֵךְ עַל פֵּרִי, הַהוּא פֵּרִי אִיהוּ הַזְמָנָה, וּמְבָרְכִין עָלֵיהּ. וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְקוּדֶם דָּא, דְּהָוָה הַהוּא פֵּרִי בִּרְשׁוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא, לָא מְבָרְכִין עָלֵיהּ. וּכְתִיב (ויקרא יט) לֹא יֹאכַל, בְּגִין דְּלָא יְבָרְכוּן עַל הַהוּא פֵּרִי, וְלָא יִתְבָּרַךְ סִטְרָא אַחֲרָא. כֵּיוָן דְּנָפַק מֵרְשׁוּתֵיהּ, יֹאכַל, וּמְבָרְכִין עָלֵיהּ. וְאִיהוּ הַזְמָנָא לְבִרְכָתָא. וְכֵן כָּל מִילִּין דְּעָלְמָא דְּקָא מְבָרְכִין עָלַיְיהוּ. כְּלָהוּ הַזְמָנָה לְבִרְכָתָא. וְלֵית בְּהוּ חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא.

וְאִי תֵּימָא, אוּף הָכִי לְבִרְכַּת זִמּוּן כַּסָּא דִּבְרָכָתָא הָוָה הַזְמָנָה, אֲמַאי הַב וְנִבְרִיךְ. אֶלָּא, הוֹאִיל וּבְקַדְמֵיתָא כַּד הָוָה שָׁתֵי, אָמַר בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. הָא הַזְמָנָה הֲוֵי.

וְהַשְׁתָּא לְבִרְכַת מְזוֹנָא, בָּעֵינָן שִׁנּוּי, לְהַזְמָנָה אַחֲרָא, דְּהָא כַּסָּא דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי, וְלָאו לְמְזוֹנָא, וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי הַזְמָנָה דְּפוּמָא.

וְאִי תֵּימָא, נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ, דָּא הוּא הַזְמָנָה, בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ דָּא הוּא בְּרָכָה. הָכִי הוּא וְדַאי. אֲבָל נְבָרֵךְ, הַזְמָנָה אַחֲרָא אִיהוּ, הַזְמָנָה דְּבוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. (ס"א דְּפוּמָא) דְּקַדְמֵיתָא אִיהִי הַזְמָנָה לְכוֹס דִּבְרָכָה סְתָם. וְהַאי כּוֹס, כֵּיוָן דְּאַנְטִיל אִיהוּ הַזְמָנָה אַחֲרָא בְּמִלָּה דִּנְבָרֵךְ לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה דְּכָל מְזוֹנִין וּבִרְכָאן מִתַּמָּן נָפְקִין, וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ בְּאַרַח סָתִים, דְּעָלְמָא עִלָּאָה סָתִים אִיהוּ, וְלֵית לְגַבֵּיהּ הַזְמָנָה. אֶלָּא בְּדַרְגָּא דָּא כּוֹס דִּבְרָכָה. (בְּמִלָּה דִּנְבָרֵךְ)

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּמִן (דף קפ"ז ע"א) יוֹמָא דְּעָלְמָא עַד הַשְׁתָּא, לָא שְׁמַעְנָא מִלִּין אִלֵּין, וַדַּאי הָא אֲמֵינָא דְּדָא לָאו בַּר נָשׁ אִיהוּ.

אָמַר לֵיהּ, בְּרָא, מַלְאָכָא דַּיְיָ, רְחִימָא דִּילֵיהּ, הַאי דְּאָמְרַת וְעָשִׂיתָ בְּרִיחִים עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן וְגוֹ׳, וַחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים וְגוֹ׳, וַחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לַיְרֵכָתַיִם יָמָּה. הָא בְּרִיחִים טוּבָא אִיכָּא הָכָא, וְיָדַיִם אִינּוּן תְּרִין. אָמַר לֵיהּ, דָּא הוּא דְּאָמְרִין, מִפּוּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ אִשְׁתְּמַע מַאן אִיהוּ. אֲבָל הוֹאִיל וְלָא אַשְׁגַּחְתּוּן אֲנָא אֵימָא.

פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ב) **הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְגוֹ'. וְכִי בְּאָן אֲתָר עֵינוּי דְּבַר נָשׁ, אֶלָּא בְּרֹאשׁוֹ, דְּיִלְמָא בְּגוּפוֹ אוֹ בְּדְרוֹעֵיהּ, דְּאַפִּיק לֶחָכָם יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. אֶלָּא קְרָא הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּתָנָן, לָא יְהַךְ בַּר נָשׁ בְּגַלּוּי דְּרֵישָׁא ד' אַמּוֹת. מַאי טַעְמָא. דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, וְכָל חַכִּים, עֵינוּי וּמִלּוּי בְּרֹאשׁוֹ אִינּוּן, בְּהַהוּא דְּשַׁרְיָא וְקַיְימָא עַל רֵישֵׁיהּ.**

וְכַד עֵינוּי תַּמָּן, לְיִנְדַּע דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּאַדְלִיק עַל רֵישֵׁיהּ, אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁחָא, בְּגִין דְּגוּפָא דְּבַר נָשׁ אִיהוּ פִּתִילָה, וּנְהוֹרָא אַדְלִיק לְעֵילָּא, וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָוַוח וְאָמַר, (קהלת ט) **וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר, דְּהָא נְהוֹרָא דְּבְרֹאשׁוֹ, אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁחָא וְאִינּוּן עוֹבָדִין טָבָאן.**

וְעַל דָּא הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְלָא בַּאֲתָר אַחֲרָא.

אֲתוּן חַכִּימִין, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עַל רֵישַׁייכוּ, הֵיךְ לָא אַשְׁגַּחְתּוּן לְהַאי, דִּכְתִיב וְעָשִׂיתָ בְּרִיחִים וְגוֹ', לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד. וַחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. הָאֶחָד וְהַשֵּׁנִית אָמַר קְרָא, שְׁלִישִׁית וּרְבִיעִית לָא אָמַר קְרָא. דְּהָא אֶחָד וְשֵׁנִית, דָּא חָשִׁיבוּ דִּתְרִין סִטְרִין, וּבְגִין כָּךְ עָבִיד חוּשְׁבָּנָא בִּתְרִין אִלֵּין.

אָתוּ אִינּוּן וּנְשָׁקוּהוּ, (בְּמִלְקַדְמִין) **בָּכָה רִבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר, רִבִּי שִׁמְעוֹן זַכָּאָה חוּלָקָךְ, זַכָּאָה דָּרָא, דְּהָא**

בִּזְכוּתָךְ אֲפִילּוּ יַנּוּקֵי דְּבֵי רַב, אִינּוּן טָנְרִין רָמְאִין תַּקִּיפִין. אָתָאת אִמֵּיהּ, אָמְרָה לוֹן רַבּוֹתַי, בְּמָטוּ מִנַּייכוּ, לָא תִּשְׁגְּחוּן עַל בְּרִי, אֶלָּא בְּעֵינָא טָבָא. אָמְרוּ לָהּ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ אִתְּתָא כְּשֵׁרָה, אִתְּתָא בְּרִירָא מִכָּל שְׁאַר נָשִׁין, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרִיר חוּלָקָךְ, וְאָרִים דִּגְלָךְ עַל כָּל שְׁאַר נָשִׁין דְּעָלְמָא.

אָמַר יַנּוּקָא, אֲנָא לָא מִסְתַּפֵּינָא מֵעֵינָא בִּישָׁא, דְּבַר נוּנָא רַבָּא וְיַקִּירָא אֲנָא, וְנוּנָא לָא דָּחִיל מֵעֵינָא בִּישָׁא, דִּכְתִיב, (בראשית מח) וְיִדְגּוּ לָרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, מַאי לָרוֹב, לְאַסְגָּאָה עַל עֵינָא. וְתָנֵינָן, מַה דָּגִים דְּיַמָּא, מַיָּא חָפֵּי עֲלֵיהוֹן, וְלֵית עֵינָא בִּישָׁא וְכוּ׳. לָרוֹב וַדַּאי, בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, בְּגוֹ בְּנֵי אֱנָשָׁא עַל אַרְעָא. אָמְרוּ, בְּרָא, מַלְאָכָא דַּיָּיךְ, לֵית בָּנָא עֵינָא בִּישָׁא, וְלָא מִסְטָרָא דְּעֵינָא בִּישָׁא אֲתֵינָן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָפֵּי עֲלָךְ בְּגַדְפּוֹי.

פָּתַח וְאָמַר (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אָמַר יַעֲקֹב בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, אִי בְּרוּחַ קוּדְשָׁא אָמַר לֵיהּ, רָזָא דְּחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ. הַמַּלְאָךְ, קְרֵי לֵיהּ מַלְאָךְ. וְקְרֵי לֵיהּ שְׁמָהָן אַחֲרָנִין. הָכָא, אֲמַאי אִקְרֵי מַלְאָךְ. אֶלָּא כַּד אִיהוּ שְׁלִיחָא מִלְּעֵילָּא, וְקַבִּילַת זְהָרָא מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דִּלְעֵילָּא, (ס"א דכד) דִּכְדֵין מְבָרְכִין אַבָּא וְאִמָּא לְהַאי, אֲמַרִי לָהּ בְּרַתִּי, זִילִי נְטוּרִי בֵּיתִיךְ, פְּקִידִי

לְבֵיתֵיךְ. הָכִי עֲבִידִי לְבֵיתֵיךְ. זִילִי וְזוּנִי לוֹן. זִילִי, דְּהַהוּא עָלְמָא דִּלְתַתָּא מְחַכָּא לָךְ, בְּנֵי בֵּיתָךְ מְחַכָּאן מְזוֹנָא מִנָּךְ, הָא לָךְ כָּל מַה דְּתִצְטָרְכִי לְמֵיהַב לוֹן, כְּדֵין אִיהִי מַלְאָךְ. וְאִי תֵּימָא, וְהָא בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי אִקְרֵי מַלְאָךְ, וְלָא אָתֵי לְמֵיזָן עָלְמִין. וְעוֹד, דִּבְשְׁמָא דָּא לָא זָן עָלְמִין, אֶלָּא בִּשְׁמָא דַּייָ. הָכִי הוּא וַדַּאי, כַּד שָׁלִיחַ מִגּוֹ אַבָּא וְאִמָּא, אִקְרֵי מַלְאָךְ, וְכֵיוָן דְּשָׁארֵי עַל דּוּכְתִּין, עַל תְּרֵין כְּרוּבִין אֲדָנֵי שְׁמֵיהּ.

לְמֹשֶׁה כַּד אִתְחֲזֵי לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, אִקְרֵי (בראשית קי"ג ע"ב) (שמות ג) מַלְאָךְ. לְיַעֲקֹב לָא אִתְחֲזֵי הָכִי, אֶלָּא בְּדוּגְמָא, דִּכְתִיב (בראשית כט) וְרָחֵל בָּאָה, דָּא דִּיוּקְנָא דְּרָחֵל אַחֲרָא, דִּכְתִיב (ירמיה לא) כֹּה אָמַר יְיָ קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגוֹ'. רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ. וְרָחֵל בָּאָה סְתָם, עִם הַצֹּאן דַּרְגִּין דִּילָהּ. אֲשֶׁר לְאָבִיהָ וַדַּאי. וְכֻלְּהוּ אִתְמְנוּן וְאִתְפַּקְּדוּן בִּידָהָא. כִּי רוֹעָה הִיא, אִיהִי מַנְהִיגָא לוֹן, וְאִתְפַּקְּדָא עֲלַיְיהוּ.

וְהָכִי (דף קפ"ז ע"ב) בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, (שמות ג) וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ. וְאִי תֵּימָא יַתִּיר הוּא שְׁבָחָא דְּאַבְרָהָם, דְּלָא כְּתִיב בֵּיהּ מַלְאָךְ, אֶלָּא (בראשית יח) וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא וְגוֹ'. הָתָם בְּאַבְרָהָם, אִתְחֲזֵי לֵיהּ אֲדָנָי, בְּאֶלֶף דָּלֶת, בְּגִין דִּבְהַהוּא זִמְנָא קַבִּיל בְּרִית, וּמַה דְּהַוָה

אִתְכַּסֵּי עַד כְּעָן מִנַּיהּ, אִתְחֲזֵי לֵיהּ רִבּוֹן וְשָׁלִיט, וְהָכִי אִתְחֲזֵי, דְּהָא כְּדֵין בְּהַהוּא דַּרְגָּא אִתְקְשַׁר, וְלָא יַתִּיר.

וּבְגִין כָּךְ, בִּשְׁמָא דַּאֲדוֹן רִבּוֹן עָלֵיהּ.

אֲבָל מֹשֶׁה דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ פִּרוּדָא, דִּכְתִיב (שמות ג) **מֹשֶׁה** מֹשֶׁה דְּלָא פָּסְקָא טַעֲמָא. כְּמָה דִּכְתִיב (בראשית כב) אַבְרָהָם אַבְרָהָם, דְּפַסְקָא טַעֲמָא. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא שְׁלִים, מַה דְּלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא. פְּרִישׁוּ אִית בֵּין אַבְרָהָם דְּהַשְׁתָּא, לְאַבְרָהָם דְּקַדְמֵיתָא. אֲבָל מֹשֶׁה, מִיַּד דְּאִתְיְלִיד, אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא הֲוָת עִמֵּיהּ, דִּכְתִיב (שמות ב) וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. וּכְתִיב (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֹשֶׁה מִיַּד אִתְקְשַׁר בְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ וּבְגִין כָּךְ מֹשֶׁה מֹשֶׁה, וְלָא אַפְסִיק טַעֲמָא.

וְעַל דָּא לְגַבֵּי דְּמֹשֶׁה, אַזְעִיר גַּרְמֵיהּ, דִּכְתִיב מַלְאַךְ יְיָ.

יַעֲקֹב קָרָא לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא סָלִיק מֵעָלְמָא, מַלְאָךְ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָה יָרִית לָהּ, לְשַׁלְטָאָה. מֹשֶׁה בְּחַיָּיו. יַעֲקֹב, לְבָתַר דְּסָלִיק מֵעָלְמָא.

מֹשֶׁה בְּגוּפָא. יַעֲקֹב בְּרוּחָא. זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה.

הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, דְּלָא אִתְקְרִיב לְעָלְמִין לְגַבֵּי סִטְרָא דְּרַע, וְלָא יָכִיל רַע לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ. יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים, כְּדֵין יַעֲקֹב הֲוָה מִתְקַן לְבֵיתֵיהּ, כְּבַר נָשׁ דְּאָזִיל לְבֵיתָא חַדְתָּא, וּמִתְקַן לָהּ בְּתִקּוּנוֹי, וּמְקַשֵּׁט לָהּ

בִּקְשׁוּטוֹי. יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים, אִינּוּן דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן, אִינּוּן דְּאִתְפְּקְדָן עַל עָלְמָא, לְאִתְמַשְׁכָא מְנַיְיהוּ בִּרְכָאן, תְּרֵין כְּרוּבִין אִינּוּן. וְיִקָּרֵא בָּהֶם שְׁמִי, הַשְׁתָּא אַתְקִין בֵּיתֵיהּ, וְאִיהוּ אִסְתַּלָּק בְּדַרְגֵיהּ, בְּגִין דְּחִבּוּרָא בְּיַעֲקֹב הַוֵי. גּוּפָא, אִתְדַּבַּק בַּאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ, וּתְרֵין דְּרוֹעִין בַּהֲדֵיהּ.

לְבָתַר דְּאִינּוּן נְעָרִים מִתְבָּרְכָן כַּדְּקָא יָאוּת, כְּדֵין וְיִדְגּוּ לָרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ. אָרְחָא דְּנוּנִין לְאַסְגָּאָה גּוֹ מַיִין, וְאִי נַפְקָן מִגּוֹ מַיָּא לְיַבֵּשְׁתָּא, מִיָּד מֵתִין. אִלֵּין לָאו הָכִי, אֶלָּא אִינּוּן מִן יַמָּא רַבָּא, וּסְגִיאוּ דְּלְהוֹן לְאַפָּשָׁא וּלְאַסְגֵּי בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אִיהוּ. מַה דְּלֵית הָכִי לְכָל נוּנִין דְּעָלְמָא.

מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמַר, וְלָא אַשְׁכְּחָן לֵיהּ הָכָא בִּרְכָאן, דְּהָא לְבָתַר בָּרִיךְ לֵיהּ, דִּכְתִיב, בֵּן פּוֹרָת יוֹסֵף. אֶלָּא, כֵּיוָן דְּבָרִיךְ לְאִלֵּין נְעָרִים, לְיוֹסֵף בָּרִיךְ. דְּהָא לָא יָכְלִי לְאִתְבָּרְכָא, אֶלָּא מִגּוֹ יוֹסֵף, וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ בִּטְמִירוּ, וְלָא אִתְחֲזֵי לְאִתְגַּלָּאָה, כְּתִיב בִּטְמִירוּ, וְיִקָּרֵא בָּהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבוֹתַי, (לְכַסָּאָה עָלֵיהּ) מִן הָאָבוֹת מִתְבָּרְכָן, וְלָא מֵאֲתָר אַחֲרָא. בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, דָּא הוּא כְּסוּיָא לְחַפָּאָה מַה דְּאִצְטְרִיךְ.

אָתוּ וּנְשָׁקוּהּ כְּמִלְקַדְמִין, אָמְרוּ, הָבוּ וְנִבְרִיךְ. אָמַר אִיהוּ, אֲנִי אֲבָרֵךְ, דְּכָל מַה דִּשְׁמַעְתּוּן עַד הָכָא

מִנַּאי הֲוָה, וַאֲקַיֵּים בִּי (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, קָרֵי בֵּיהּ יְבָרֵךְ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּנָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל. מִלַּחְמָא וּמֵיכְלָא דְּאוֹרַיְיתָא דִּילִי אָכַלְתּוּן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה. בְּרָא רְחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא תָּנֵינָן בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ. אָמַר לֵיהּ, לָאו אֲנָא בַּעַל הַבַּיִת, וְלָאו אַתּוּן אוֹרְחִין. אֲבָל קְרָא אַשְׁכַּחְנָא, וַאֲקַיֵּים לֵיהּ. דְּהָא אֲנָא טוֹב עַיִן וַדַּאי, בְּלָא שָׁאִילוּ דִּלְכוֹן אֲמֵינָא עַד הַשְׁתָּא, וְלַחְמָא וּמֵיכְלָא דִּילִי אֲכַלְתּוּן.

נָטַל כַּסָּא דִּבְרָכְתָא וּבָרִיךְ, וִידוֹי לָא יַכְלֵי לְמִסְבַּל כַּסָּא, וַהֲוּו מְרַתְּתֵי. כַּד מָטָא לְעַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן, אָמַר, (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא. קַיְימָא כַּסָּא עַל תְּקוּנֵיהּ, וְאִתְיְשַׁב בִּימִינֵיהּ, וּבָרִיךְ. לְסוֹף אָמַר, יְהֵא רַעֲוָא דְּלֶחַד מֵאִלֵּין, יִתְמַשְׁכוּן לֵיהּ חַיִּין, מִגּוֹ (נ"א מַלְכָּא) אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּכָל חַיִּין בֵּיהּ תַּלְיָין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֶעֱרַב לֵיהּ, וְיִשְׁפָּח עָרֵב לְתַתָּא, דְּיִסְתַּכֵּם בְּעַרְבוּתֵיהּ, בַּהֲדֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

כֵּיוָן דְּבָרִיךְ, אַסְתִּים עֵינוֹי רִגְעָא חֲדָא, לְבָתַר פָּתַח לוֹן, אָמַר חַבְרַיָּיא, שְׁלוֹם לְכוֹן מֵרִבּוֹן טַב, דְּכָל עָלְמָא דִּילֵיהּ הוּא. תַּווּהוּ, וּבָכוּ, וּבָרִיכוּ לֵיהּ. בָּתוּ הַהוּא לֵילְיָא. בְּצַפְרָא (דף קפ"ח ע"א) אַקְדִּימוּ וְאַזְלוּ. כַּד מָטוּ לְגַבֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן, סָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא. תָּוָה רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר בַּר

טְנָרָא תַּקִּיפָא אִיהוּ, וְיָאוּת הוּא לְכַךְ, וְיַתִּיר מִמַּה דְּלָא חָשִׁיב בַּר נָשׁ, בְּרִיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא הוּא, אִזְדַּעְזָע רִבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר, עָלַי לְמֵיהַךְ לְמֶחֱזֵי לְהַהוּא בּוּצִינָא דְּדָלִיק. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, דָּא לָא סָלִיק בִּשְׁמָא בְּעָלְמָא, דְּהָא מִלָּה עִלָּאָה אִית בֵּיהּ. וְרָזָא אִיהוּ, דְּהָא נְהִירוּ מְשִׁיחוּ (מִשִּׁיכוּ) דַּאֲבוּי מְנַהֲרָא עָלֵיהּ, וְרָזָא דָּא לָא מִתְפַּשְׁטָא בֵּין חַבְרַיָּיא.

יוֹמָא חֲדָא, הֲווֹ חַבְרַיָּיא יַתְבִין וּמִתְנַגְּחִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וַהֲווּ תַּמָּן רִבִּי אֶלְעָזָר, וְרִבִּי אַבָּא, וְרִבִּי חִיָּיא, וְרִבִּי יוֹסֵי, וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא. אָמְרוּ הָא כְּתִיב (דברים ב) אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְאַל תִּתְגָּר בָּם מִלְחָמָה וְגוֹ'. בְּגִין רוּת וְנַעֲמָה, דַּהֲווֹ זְמִינִין לְנָפְקָא מִנַּייהוּ. צִפּוֹרָה אִתַּת מֹשֶׁה דַּהֲוָת מִמְּדָיָן, וְיִתְרוֹ וּבְנוֹי דְּנַפְקוּ מִמְּדָיָן, דַּהֲווֹ כֻּלְּהוּ זַכָּאֵי קְשׁוֹט עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְתוּ מֹשֶׁה דְּרַבִּיאוּ לֵיהּ בְּמִדְיָן, וְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (במדבר לא) נְקוֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אִי הָכִי מַשְׁוֹא פָּנִים אִית בְּמִלָּה, דְּיַתִּיר אִתְחָזוּ בְּנֵי מִדְיָן לְשֵׁזָבָא מִן מוֹאָב.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לָא דָּמֵי מַאן דְּזַמִּין לְמִלְקַט תְּאֵנִי, לְמַאן דְּכְבַר לָקִיט לוֹן. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּכְבַר לָקִיט לוֹן, שְׁבָחָא אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ, מַאן דְּלָא לָקַט תְּאֵנִי, נָטִיר תְּאֵנָה תָּדִיר, דְּלָא יְהֵא בָּהּ פְּגָם,

בְּגִין תְּאֵנִי דְּזִמִּינַת לְאַיְיתָאָה. כֵּיוָן דְּלָקִיט תְּאֵנִי, שָׁבִיק לָהּ לַתְּאֵנָה, וְתוּ לָא נָטִיר לָהּ.

כַּךְ מוֹאָב, דְּזִמְּינָא לְאַיְיתָאָה אִינּוּן תְּאֵנִי, נָטַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב. מִדַּיָּן דְּקָא יְהִיבַת תְּאֵנִי, וְאַלְקִיטוּ לוֹן, כְּתִיב (במדבר כה) צָרוֹר אֶת הַמִּדְיָנִים. דְּהָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה, תְּאֵנָה דָּא לָא זְמִינַת לְאַיְיתָאָה פֵּירִין, וּבְגִין כָּךְ אִתְחֲזַיִית לִיקִידַת אֶשָּׁא. פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כב) וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מִדְיָן וְגוֹ׳, מוֹאָב אִינּוּן שָׁאֲרֵי, וּבְגִין אִינּוּן תְּאֵנִי, דְּזַמִּין מוֹאָב לְאַפָּקָא לְעָלְמָא, אִשְׁתְּזִיבוּ מֵעוֹנְשָׁא.

רִבִּי אֶלְעָזָר בָּעָא לְמֵיחֲמֵי לְרִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חָמוּי. וַהֲווּ אָזְלֵי רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי (ד״א לא גרסינן וְרִבִּי חִיָּיא) בַּהֲדֵיהּ, אָזְלוּ בְּאָרְחָא, וַהֲווּ אַמְרֵי מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא כָּל הַהוּא אָרְחָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְאַל תִּתְגָּר בָּם מִלְחָמָה וְגוֹ׳, וּכְתִיב (דברים ב) וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי עַמּוֹן וְגוֹ׳, מִלָּה דָּא כְּמִלָּה דָּא, מַה הֶפְרֵשׁ בֵּין דָּא לְדָא, אֶלָּא אִתְחֲזֵי דְּשִׁקּוּלֵי הֲווּ. וְתָנֵינָן, כַּד הֲווּ מְקָרְבֵי לְגַבֵּי בְּנֵי מוֹאָב, הֲווּ יִשְׂרָאֵל אִתְחֲזַיִין לְגַבַּייְהוּ בְּכָל מָאנֵי קְרָבָא, (וְלָא ס״א ל״ג) כְּדְבָעוּ אִתְגַּרְיָין בְּהוּ. וּלְגַבֵּי בְּנֵי עַמּוֹן, הֲווּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּפֵי בְּעִטּוּפַייְהוּ,

וְלָא אִתְחֲזֵי מָאנֵי קְרָבָא כְּלָל. וּקְרָאן מוֹכְחָן בְּשִׁקּוּלָא דָּא כְּדָא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָכִי הוּא. וְתָנֵינָן, דְּדָא דַּהֲוַת חֲצִיפָא, וְאָמְרַת מוֹאָב, דִּכְתִיב, (בראשית יט) וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ מוֹאָב. אִתְחָזוֹן יִשְׂרָאֵל חֲצִיפוּ לְגַבַּייהוּ, כְּמָה דְּאִיהִי הַוַת חֲצִיפָא, דְּאָמְרַת מוֹאָב, מֵאָב הַוָה בְּרָא דָּא. אֲבָל זְעֵרְתָּא, דְּאָמְרַת בֶּן עַמִּי, וְכַסְיָאת אָרְחָהָא, יִשְׂרָאֵל הַווֹ מְכַסְיִין אָרְחַייהוּ לְגַבַּייהוּ, מְעַטְפֵי עִטּוּפָא בְּטַלְיִת, וְאִתְחָזוֹן קַמַּייהוּ כְּאַחִין מַמָּשׁ. וְהָא אוּקְמוּהָ.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אִדְכַּר רִבִּי אֶלְעָזָר מֵהַאי יַנּוּקָא, סָטוּ מֵאָרְחָא ג׳ פַּרְסֵי, וּמָטוּ לְהָתָם. אִתְאָרְחוּ בְּהַהוּא בֵּיתָא, עָאלוּ וְאַשְׁכְּחוּ לְהַהוּא יַנּוּקָא, דְּהַוָה יְתִיב, וּמְתַקְּנִין פָּתוֹרָא קַמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹן, קָרִיב גַּבַּייהוּ, אָמַר לֵיהּ, עוּלוּ חַסִידֵי קַדִּישִׁין, עוּלוּ שְׁתִילִין דְּעָלְמָא, אִינּוּן דְּעֵילָּא וְתַתָּא מְשַׁבְּחִין לוֹן. אִינּוּן דְּאַפִּילוּ נוּנֵי יַמָּא רַבָּא, נָפְקִין בְּיַבֶּשְׁתָּא לְגַבַּייהוּ. אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ. הָדָר כְּמִלְקַדְמִין, וּנְשָׁקֵיהּ בְּפוּמֵיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר נְשִׁיקָה קַדְמָאָה עַל נוּנִין דְּשָׁבְקִין מַיָּא, וְאַזְלִין בְּיַבֶּשְׁתָּא. וּנְשִׁיקָה תִּנְיָינָא עַל בֵּיעִין דְּנוּנָא, דְּעָבְדוּ אִיבָּא טָבָא בְּעָלְמָא.

אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, בְּרֵיחָא דִּלְבוּשַׁייכוּ חֲמֵינָא, דְּעַמּוֹן

וּמוֹאָב מִתְגָּרֶן בְּכוּ, הֵיךְ אִשְׁתְּזִבְתּוּן מִנַּיְיהוּ. מָאנֵי קְרָבָא לָא הֲווֹ בִּידַיְיכוּ. וְאִי לָאו, לְרָחֲצָנוּ תֵּהַכּוּן, בְּלָא דְּחִילוּ.

(דף קפ"ח ע"ב) תַּווּהוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְחַבְרַיָּיא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, זַכָּאָה אֲרְחָא דָּא, וְזַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא לְמֵיחֲמֵי דָּא, אַתְקִינוּ פָּתוֹרָא כְּמִלְקַדְמִין.

אָמַר, חַכִּימִין קַדִּישִׁין. תִּבְעוּ נָהֲמָא דְּתַפְּנוּקֵי בְּלָא קְרָבָא, (ס"א אוֹ נָהֲמָא דְּקְרָבָא וּפָתוֹרָא דְּמָאנֵי קְרָבָא). אוֹ פָּתוֹרָא דְּמָאנֵי קְרָבָא. אוֹ נָהֲמָא דְּקְרָבָא. אוֹ תִּבְעוּן לְבָרְכָא לְמַלְכָּא בְּכָל מָאנֵי קְרָבָא דְּהָא פָּתוֹרָא לָא אִסְתְּלִיק בְּלָא קְרָבָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּרָא רְחִימָא חֲבִיבָא קַדִּישָׁא, הָכִי בָּעֵינָן, בְּכָל הָנֵי זִינֵי קְרָבָא אִשְׁתַּדַּלְנָא בְּהוּ, וְיַדְעֵינָן לְאַגָּחָא בְּחַרְבָּא, וּבְקַשְׁתָּא, וּבְרוֹמְחָא, וּבְאָבְנִין דְּקִירְטָא. וְאַנְתְּ רַבְיָא, עַד לָא חָמִית, הֵיךְ מַגִּיחִין קְרָבָא, גּוּבְרִין תַּקִּיפִין דְּעָלְמָא.

חַדֵּי הַהוּא יַנּוּקָא, אָמַר וַדַּאי לָא חֲמֵינָא, אֲבָל כְּתִיב (מלכים א כ) אַל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמִפַּתֵּחַ. אַתְקִינוּ פָּתוֹרָא בְּנַהֲמָא, וּבְכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה חֵדוּ אִית בְּלִבָּאי בְּרַבְיָא דָּא, וְכַמָּה חִדּוּשִׁין יִתְחַדְּשׁוּן עַל פָּתוֹרָא דָּא, וְעַל דָּא אֲמָרִית, דְּיַדַּעְנָא דְּזָגֵי פַּעְמוֹנֵי רוּחָא קַדִּישָׁא, הֲווֹ אָזְלִין בֵּיהּ.

אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, מַאן דְּבָעֵי לְנַהֲמָא, עַל פּוּם חַרְבָּא

ייכול. חַדֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר, אַהֲדָר וְקָרִיב יַנּוּקָא לְגַבֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּשַׁבְחַת גַּרְמָךְ, אִית לָךְ לְמֵיגַח קְרָבָא בְּקַדְמִיתָא, וַאֲנָא אֲמָרִית בְּקַדְמִיתָא, דְּקְרָבָא לִיהֱוֵי בָּתַר אֲכִילָה. אֲבָל הַשְׁתָּא, מַאן דְּבָעֵי סוֹלְתָא, תּוֹלֶה (נ"א יֵיתֵי) מָאנֵי קְרָבָא בִּידוֹי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לָךְ יֵאוֹת לְאַחֲזָאָה מֵאִינּוּן מָאנֵי קְרָבָא דִּילָךְ.

פְּתַח הַהוּא יַנּוּקָא וְאָמַר, (במדבר טו) וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְּרוּמָה לַיְיָ. קְרָא דָּא עַל עוֹמֶר הַתְּנוּפָה אִתְּמַר, מַאי תְּנוּפָה, אִי בְּגִין דְּאָנִיף לֵיהּ כַּהֲנָא לְעֵילָּא אִיהִי תְּנוּפָה. מַאי אִכְפַּת לָן, אִי אָנִיף אִי מָאִיךְ. אֶלָּא וַדַּאי אִצְטְרִיךְ לְאַרְמָא לָהּ לְעֵילָּא, וְהַיְינוּ תְּרוּמָה.

וְאַף עַל גַּב דְּדַרְשִׁינָן תְּרֵי מִמְּאָה, וְהָכִי הוּא, אֲבָל תְּנוּפָה מַאי (ס"א דָּא) הוּא אַרְמוּתָא. וְרָזָא דְּחָכְמְתָא הָכָא. אִי חֲסִידֵי קַדִּישִׁין, מָארֵי דְּרוֹמְחִין, לָא שְׁמַשְׁתּוּן לְרִבִּי שִׁמְעִיָה חֲסִידָא, דְּאִי לָאו תְּנִדְעוּן תְּנוּפָה מַאי הִיא. חִטָּה מַאי הִיא. שְׂעוֹרָה מַאי הִיא.

תְּנוּפָה דְּקָאֲמְרִינָן, הַיְינוּ תְּנ"וּ פֵּ"ה. וְרָזָא דִּילֵיהּ (ירמיה י"ג) תְּנוּ כָּבוֹד לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. דְּהָא פֵּה (עִלָּאָה) הַיְינוּ כָּבוֹד, דְּבָעֵינָן לְמֵיהַב לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא אַבְעֵי לָן לְאַרְמָא לְעֵילָּא, לְאַחֲזָאָה (ס"א דְּלֵית אִינּוּן יָהֲבִין אֶלָּא לְהַאי פֵּה) דִּלֵּיהּ אֲנָן יָהֲבִין לְהַאי פֵּה. דִּלֵּית שְׁבָחָא לְמַלְכָּא

עִלָּאָה, אֶלָּא כַּד יִשְׂרָאֵל מִתְקְנֵי לֵיהּ לְהַאי כְּבוֹד, וְיָהֲבֵי לֵיהּ לְמַלְכָּא כְּבוֹד. וְדָא הוּא תְּנוּ פֶּה, תְּנוּ כְּבוֹד, וְאָרְמָא אִיהוּ וַדַּאי.

קְרָא דְּשָׁרִינָן בֵּיהּ, וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ. וְכִי לָכֶם הָאָרֶץ שְׁעוֹרָה אִיהוּ, לָאו הָכִי. וַאֲנָן שְׁעוֹרָה מְקָרְבִינָן, בְּגִין דְּשְׁעוֹרָה קַדְמָאָה לִשְׁאַר נְהָמָא דְּעָלְמָא. שְׁעוֹרָה אִיהוּ (ס"א שִׁיעוּר ה"א, דְּהָא אֲתָר) שְׁעוֹרָה דְּה"א יְדִיעַ הוּא, בְּשִׁיעוּרָא דְּהֵ"א. (ס"א חִטָּה בְּה"א נְקוּדָּה וכו') חִטָּה נְקוּדָּה בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּלֵית חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּחוֹבָא תַּמָּן. (אֶלָּא) חִטָּה בְּרָתָא דְּמִתְחַטְּאָה לְקַמֵּי אֲבוּהָ, וְעָבִיד לָהּ רְעוּתָא, וּמַה חִטָּה. כְּלָלָא דכ"ב אַתְוָון.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּהַוָּה לָן לְמִשְׁמַע. הָכָא אִית לָן לְמֵימַר, וּלְדַרְכָּא קַשְׁתָּא. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, הָא מָגְנָא לָקָבֵל גִּירָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי חִטָּה הָכִי קָרִינָן לָהּ. אֲבָל חֲמֵינָן בַּשְּׁבָטִים כְּלְהוּ דְּלֵית בְּהוּ חֵ"ט, וּבָהּ אִית חֵ"ט, וְקָרִינָן חִטָּה. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא חֵ"ט שַׁרְיָא סָמִיךְ לָהּ. בְּהוּ בְּשִׁבְטִין, לָא הֲווֹ אַתְוָון אִלֵּין, דְּקָא אָתוּ מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָּׁה דִּלְעֵילָּא, אֲבָל לְגַבָּהּ שַׁרְיָא.

וְאִי בָּעִית לְאַפָּקָא חַרְבָּא, וְתֵימָא אֲמַאי נַקְטַת אַתְוָון אִלֵּין הַהִיא בְּרָתָא, אֶלָּא אִי תִּנְדַּע חוֹבָא דְּאָדָם

הָרִאשׁוֹן, דְּאָמְרוּ חִטָּ"ה הַוָּה, תִּנְדַּע הָא. וְאִילָנָא דָּא כַּד נָצַח, כֻּלָּא סִטְרָא דְּטוֹב, נָקִיט לְכָל סִטְרָא אַחֲרָא, וְכַפְיָיא לֵיהּ.

חַבְרַיָּיא קַדְמָאֵי פְּרִישׁוּ מִלָּה דָּא, וְשָׁרוּ לָהּ מֵרָחִיק, חִטָּה סְתָם. אָתוּ בַּתְרָאֵי וְאָמְרוּ, חִטָּה מַמָּשׁ. אָתָא יְשַׁעְיָה וּפָרִישׁ לָהּ, דִּכְתִיב, (ישעיה נד) וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא תִקָּרֵב אֵלָיִךְ, וְעַל כֵּן נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּלָא יְהֵא חַטָּאָה, דְּאִלּוּ נְקוּדָה לָא הֲוֵי, חַטָּאָה לֶהֱוֵי. וְחִלּוּפָא בֵּין ט׳ לְת׳, תָּבִירוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, בְּרִירוּ (ס"א דִּילָהּ) דְּמִילָה.

אַתּוּן חַבְרַיָּיא, דְּלָא שְׁמַשְׁתּוּן לְרִבִּי (דף קפ"ט ע"א) שְׁמַעְיָה חַסִידָא, אַמְרִין דִּבְחַמֵּשׁ זִינֵי דָּגָן, לָא אִית חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְלָאו הָכִי, דְּהָא כָּל מַה דְּאִתְבְּלֵי בְּאַרְעָא, לְסִטְרָא אַחֲרָא אִית בֵּיהּ חוּלָקָא. וּמַאן חוּלָקָא אִית לֵיהּ. מוֹץ דְּתִדְּפֶנּוּ רוּחַ, דִּכְתִיב, (תהלים א) לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ. וְדָא הוּא רוּחָא דְּקֻדּוּשָׁא, וּכְתִיב (תהלים קג) כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְגוֹ׳. בְּגִין דְּרוּחַ קֻדְשָׁא מְפַזֵּר לֵיהּ בְּכָל סִטְרִין דְּעָלְמָא, דְּלָא יִשְׁתְּכַח. דָּא בְּנוּקְבָא. דְּכוּרָא מַאי הוּא. תֶּבֶן.

וּמוֹץ וְתֶבֶן כַּחֲדָא אַזְלִין, וְעַל דָּא פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר. דְּלֵית בְּהוּ חוּלָקָא בְּקֻדּוּשָׁה. ה׳, דָּגָן בְּנַקְיוּ (דְּדָגָן) בְּלָא תֶּבֶן וּמוֹץ. חֵ"ט דְּכַר וְנוּקְבָא, מוֹץ וְתֶבֶן, ה: בְּנַקְיוּ דְּדָגָן. וְעַל

דָּא שְׁלִימוּ דְּאִילָנָא חִטָּה אִיהוּ וְאִילָנָא דְּחִטָּא בֵּיהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן חִטָּה הֲוָה. דְּכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא, וּבְמִלָּה דְּחִטָּה. (ס"א בְּקִדּוּשָׁה ה' נָקִיו דְּדָגָן בְּלָא תֶּבֶן וּמוֹץ וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְּאִילָנָא חִטָּה אִיהוּ וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּחִטָּה) תָּוָה רִבִּי אֶלְעָזָר, וְתַוּוהוּ חַבְרַיָּיא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָכִי הוּא.

אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, הָכִי הוּא וַדַּאי, קְרָא דְּשָׁרֵינָן בֵּיהּ, דְּהָא שְׁעוֹרָה אַקְדִּים לְמֵיתֵי לְעָלְמָא. וְאִיהוּ מְתַתְקָן לְמֵיכְלָא דִּבְעִירָא סְתָם, אִיהוּ רָזָא דְּאֶלֶף הָרִים, דְּמִגַּדְלִין בְּכָל יוֹמָא, וְהִיא אָכְלָה לוֹן. וְאִקְרֵי לֶחֶם תְּרוּמָה, מֵיכְלָא דְּהַהוּא תְּרוּמָה, (ס"א וְאִתְקְרִיב) וְאִתְקְרִיב בְּלֵילְיָא, דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כב) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקָּדָשִׁים כִּי לַחְמוֹ הוּא. מִן הַקָּדָשִׁים דָּא תְּרוּמָה. מִן הַקָּדָשִׁים, וְלָא קָדָשִׁים, דְּהָא קֹדֶשׁ סְתָם לָא אִקְרֵי תְּרוּמָה, דְּחוֹמֶר בַּקֹּדֶשׁ מִבִּתְרוּמָה תְּנַן.

אַרְעָא קַדִּישָׁא בִּרְשׁוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָת, וּרְשׁוּ אַחֲרָא לָא עָאל תַּמָּן. הֵיךְ אִבְּדִיקַת אַרְעָא, אִי קַיְימַת בִּמְהֵימְנוּתָא, וְלָא אִתְחַבְּרַת בִּרְשׁוּ אַחֲרָא, בְּקָרִיבוּ דִּתְרוּמָה דָּא דְּשָׁעוֹרִים, כְּגַוְונָא דְּרָזָא דְּסוֹטָה. אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי שִׁנְּנָא דְּחַרְבָּא לְגַבָּךְ, אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, וַדַּאי אִתְקַפְּנָא בְּמָגֵן וְצִינָּא לְאַגָּנָא מִנַּיְהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, אַרְעָא קַדִּישָׁא לֵית בָּהּ רְשׁוּ אַחֲרָא, וְלָא עָאל תַּמָּן. מוֹץ וְתֶבֶן מִמַּאן הֲוֹו.

פְּתַח הַהוּא יַנּוּקָא וְאָמַר, (בראשית א) **וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְגוֹ'. וּכְתִיב וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. וְכִי אִי לָאו דְּאָתָא נָחָשׁ עַל חַוָּה לָא יַעְבִיד** (נח ס"א ע"א) **תּוֹלָדִין לְעָלְמָא, אוֹ אִי לָא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבָדָא דְּעֶגְלָא, לָא יַעַבְדוּן תּוֹלָדִין. אֶלָּא וַדַּאי, אִי לָא יֵיתֵי נָחָשׁ עַל חַוָּה, תּוֹלָדִין יַעְבִיד אָדָם מִיָּד וַדַּאי, דְּהָא גְּזֵרָה אִתְגְּזַר מִיָּד דְּאִתְבְּרִי, דִּכְתִיב פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ. וְאִינּוּן תּוֹלָדִין יְהוֹן כְּלְהוֹן בִּנְקִיוּ בְּלָא זוּהֲמָא כְּלַל. אוּף הָכִי אַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּהָא לָא עָאל בָּהּ רְשׁוּ אַחֲרָא, אִית בָּהּ מוֹץ וְתֶבֶן, דְּלָאו מֵהַהוּא סְטָר. וּלְבַר מֵאַרְעָא, הַהוּא מוֹץ וְתֶבֶן דְּסְטָר אַחֲרָא הֲוֵי, דְּאַזְלָא בָּתַר קְדוּשָּׁה, כְּקוּף בָּתַר בְּנֵי נָשָׁא.**

אָתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ, אָמַר לֵיהּ, דָּאמֵי לִי, דְּרַווּחְנָא בְּמָאנֵי קְרָבָא, נָהֲמָא דְּפָתוֹרָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא כָּל זִינֵי קְרָבָא בִּידָךְ אִינּוּן, וּמַצְלְחָן בִּידָךְ, אָתוּ וּנְשָׁקוּהוּ כְּמִלְקַדְמִין.

פְּתַח אִיהוּ וְאָמַר, (בראשית מ) **וּבַגָּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים וְגוֹ'. עַד הָכָא חֶזְיוֹנָא דְּמִלָּה, דְּהָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה חֶזְיוֹנָא דִּילֵיהּ הֲוָה, דִּכְתִיב וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי. אֲבָל חֶזְיוֹנָא דְּמִלָּה, בְּגִינֵיהּ דְּיוֹסֵף הֲוָה וּלְבַשָּׂרָא לֵיהּ, דְּיִשְׁמַע יוֹסֵף וְיִנְדַּע.**

תָּנֵינָן, שִׁבְעָה רְקִיעִין אִינּוּן, וְאִינּוּן (שִׁבְעָה) הֵיכָלִין. וְשִׁית אִינּוּן, וַחֲמֵשׁ אִינּוּן, וְכֻלְּהוּ נַפְקֵי מִגּוֹ יַיִן עַתִּיקָא עִלָּאָה. הַהוּא יַיִן מָשִׁיךְ לֵיהּ יַעֲקֹב מֵרָחִיק, וְסָחִיט לֵיהּ מֵעֲנָבִים דְּהַהוּא גֶּפֶן. כְּדֵין, יַעֲקֹב אַמְשִׁיךְ לֵיהּ הַהוּא יַיִן דְּקָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְחַדִּי וְשָׁתָה. (בראשית קמ"ב ע"ב) הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ. הָכָא אִתְכְּלִיל עֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא אַרְחִיק מִלָּה, וּמָשִׁיךְ לָהּ בְּמִשִּׁיכוּ דְּתֶרֵי תְּנוּעֵי, וְהַיְינוּ לוֹ. לֵיהּ לְתַתָּא, לֵיהּ לְעֵילָּא. (בְּתֶרִין סְטָרִין אָחִיד) חֲנוֹךְ מְטַטְרוֹן אָמַר, וַיָּבֵא לוֹ יַיִן, דְּאַרְמֵי מַיָּא בְּהַהוּא יַיִן, וְאִי לָאו דְּאַרְמֵי בֵּיהּ מַיִם, לָא יָכִיל לְמִסְבַּל, וְשַׁפִּיר אָמַר חֲנוֹךְ מְטַטְרוֹן. וּבְגִין כָּךְ אַמְשִׁיךְ לוֹ בְּתֶרֵי טַעֲמֵי, דְּהָא בְּתֶרִין סְטָרִין אָחִיד, וְהַהוּא יַיִן אָזִיל מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, וְכֻלְּהוּ טַעֲמִין בֵּיהּ, עַד דְּיוֹסֵף צַדִּיקָא טָעִים לֵיהּ, דְּאִיהוּ דָּוִד נֶאֱמָן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים. (דף קפ"ט ע"ב) מַהוּ כְּיֵין הַטּוֹב. דְּאָתָא יַעֲקֹב וְאַרְמֵי בֵּיהּ מַיָּא, דָּא הוּא יֵין הַטּוֹב וְהָכִי הוּא, כְּמָה דְּאָמַר חֲנוֹךְ מְטַטְרוֹן. תָּוֹוה רִבִּי אֶלְעָזָר, וְתַוּוה רִבִּי אַבָּא, אָמְרוּ הָא חַמְרָא (ס"י מַלְאָךְ) דִּילָךְ, הוּא נַצְחַת מַלְאָכָא קַדִּישָׁא, אַפּוּמָא (נ"א פּוּמָא) דְּרוּחַ קוּדְשָׁא.

אָמַר לֵיהּ, עַד כְּעַן הַהוּא גֶּפֶן מְחַכָּא לְמֶעְבַּד פֵּירִין. וּבַגֶּפֶן: דָּא אִיהוּ גֶּפֶן דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּקוּדְשָׁא. בְּגִין

דְּאִית גֶּפֶן אַחֲרָא, דְּאִיהוּ אִקְרֵי גֶּפֶן נָכְרִיָּה. וַעֲנָבִים דִּילָהּ לָא אִינּוּן עֲנָבִים, אֶלָּא קַשְׁיָן, אֲחִידִין לִבָּא, נַשְׁכִין כְּכַלְבָּא. אִינּוּן עֲנָבִים אִקְרוּן, סוּרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה. (ירמיה ב)
אֲבָל גֶּפֶן דָּא, עָלָהּ כְּתִיב וּבַגֶּפֶן, הַהִיא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא. הַהִיא דְּכָל קַדִּישִׁין טָעֲמוּ חַמְרָא עַתִּיקָא, חַמְרָא טָבָא, חַמְרָא דְּיַעֲקֹב יָהִיב בֵּיהּ מַיָּא, עַד דְּכָל אִינּוּן דְּיַדְעִין לְטַעֲמָא חַמְרָא, טָעֲמוּ לֵיהּ, וַהֲוָה טַב לְחִכָּא.

וְהַהִיא גֶּפֶן, כַּד מָטָא לְגַבָּהּ, אוֹשִׁיטַת תִּלְתָּא שָׂרִיגִין, וְאִינּוּן תִּלַּת דְּיוּקְנָא דַּאֲבָהָן, דְּאִתְקַדְּשַׁת בְּהוּ. וְלֵית קְדוּשָּׁה אֶלָּא בְּיַיִן, וְלֵית בִּרְכָתָא אֶלָּא בְּיַיִן. בַּאֲתָר דְּחֶדְוָה שָׁאֲרֵי. וְהִיא כְּפוֹרַחַת, כְּכַלָּה דְּאִתְקַשְּׁטַת וְעָאלַת בִּרְחִימוּ, בְּחֶדְוָה דְּהַהוּא יַיִן דְּאִתְעָרַב בְּמַיָּא. כְּדֵין עָלְתָה נִצָּה, סְלִיקַת רְחִימוּ דִּילָהּ לְגַבֵּי דּוֹדָהּ, וְשָׁרְיָאת לְנַגְנָא וּלְאַעֲלָא בִּרְחִימוּ. וּכְדֵין, אִתְמַלְיָין וְאִתְבַּשְּׁלָן אִינּוּן עֲנָבִין, רְכִיכָן, וּמַלְיָין מֵהַהוּא חַמְרָא טָבָא עַתִּיקָא חַמְרָא דְּיַעֲקֹב אַרְמֵי בֵּיהּ מַיָּא.

וְעַל דָּא מַאן דְּמָבָרֵךְ עַל הַיַּיִן, וּמָטֵי עַל הָאָרֶץ, אִצְטְרִיךְ לְמִרְמֵי בֵּיהּ מַיָּא, בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ לְבָרְכָא רַחֵם ה׳ עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, בַּר בְּמַיָּא גּוֹ חַמְרָא. וְאִי לָאו, מַאן יָכִיל לְמִסְבַּל. דָּא הֲוָה לְבַשְּׁרָא לְיוֹסֵף, בְּגִין דְּבֵיהּ הֲוָה תַּלְיָא מִלְּתָא.

חֲנוֹ"ךְ מְטַטְרוֹ"ן אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, וַדַּאי. לָקְבֵל תְּלַת אֲבָהָן, וְהָא אַרְבַּע אִינּוּן דִּילָהּ. אֶלָּא דָּא הוּא דִּכְתִיב, וְהִיא כְּפוֹרַחַת. בְּזִמְנָא דְּאִיהִי סְלִיקַת וּפַרְחַת בְּכַנְפָהָא לְסַלְקָא, כְּדֵין עָלְתָה נִצָּהּ, דָּא הוּא הַהוּא רְבִיעָאָה דְּאִשְׁתְּאַר, דְּסָלִיק בַּהֲדָהּ, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעֹף. כַּד יָעוֹף. כְּפוֹרַחַת, בְּזִמְנָא דְּפוֹרַחַת. וְשַׁפִּיר אָמַר חֲנוֹךְ מְטַטְרוֹן, וְהָכָא הוּא.

תָּוָה רִבִּי אֶלְעָזָר, וְתָוָה רִבִּי אַבָּא, אָמְרוּ, מַלְאָכָא קַדִּישָׁא, שְׁלִיחָא מִלְּעֵילָּא, הָא חַמְרָא דִּילָךְ, הוּא, נָצַחְתְּ בְּרָזָא דְּרוּחַ קֻדְשָׁא. אָתוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁדַּרְנִי הָכָא.

אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, חַבְרַיָּיא. נָהֲמָא וְחַמְרָא עִיקָּרָא דְּפָתוֹרָא אִינּוּן, כָּל שְׁאַר מֵיכְלָא אֲבַתְרַייהוּ אִתְמְשַׁךְ. וְהָא אוֹרַיְיתָא רַוְוחַת לוֹן, וְדִילָהּ אִינּוּן. אוֹרַיְיתָא בָּעָאת מִנַּייכוּ, בְּבָעוּ, בִּרְחִימוּ, וְאָמְרָה (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וּשְׁתוּ בְיַיִן מָסָכְתִּי. וְהוֹאִיל וְאוֹרַיְיתָא זְמִינַת לְכוּ, וְהִיא בָּעָאת מִנַּייכוּ מִלָּה דָּא, אִית לְכוּ לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דִּילָהּ. (נ"א הוֹא) בְּמָטוּ מִנַּייכוּ, הוֹאִיל וְאִיהִי זְמִינָא לְכוּ, דְּתֶעְבְּדוּן רְעוּתָהּ. אָמְרוּ הָכִי הוּא וַדַּאי. יָתְבוּ וְאָכְלוּ וְחַדוּ בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּאָכְלוּ אִתְעַכְּבוּ עַל פָּתוֹרָא.

פָּתַח אִיהוּ וְאָמַר. (במדבר כ"ב) **וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מִדְיָן וְגוֹ'. וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְאֶל זִקְנֵי מִדְיָן לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיֹּאמֶר מוֹאָב. עוּלֵמִין נַטְלוּ עֵיטָא מִסַּבְיָא, וְסַבְיָא אִתְמְשָׁכוּ אֲבַתְרַיְיהוּ, וְאִינּוּן יַהֲבוּ לוֹן עֵיטָא. מַאי עֵיטָא יָהֲבוּ לוֹן. עֵיטָא בִּישָׁא נַטְלוּ לְגַרְמַיְיהוּ. אָמְרוּ לוֹן לְמוֹאָב, גְּדוּלָא בִּישָׁא גְּדַלְנָא בֵּינָנָא. וּמַנּוֹ. מֹשֶׁה רַבֵּיהוֹן. עַל חַד כּוּמְרָא דְּהַוָּה בֵּינָנָא, דְּרַבֵּי לֵיהּ וְגַדִּיל לֵיהּ בְּבֵיתֵיהּ, וְיָהֵב לֵיהּ בְּרָתֵיהּ לְאִנְתּוּ. וְלָא עוֹד, אֶלָּא יָהֵב לֵיהּ מָמוֹנָא, וְשָׁדַר לֵיהּ לְמִצְרַיִם, לְשֵׁיצָאָה כָּל אַרְעָא. וְאִיהוּ, וְכָל בֵּיתֵיהּ, אִתְמְשָׁכוּ אֲבַתְרֵיהּ. אִי לְהַהוּא רַבֵּיהוֹן, נֵיכוֹל לְאַעְקָרָא מִן עָלְמָא, כָּל עַמָּא דִּילֵיהּ יִתְעַקְּרוּן מִיָּד מֵעָלְמָא. וְכָל עֵיטָא בִּישָׁא מֵהַהוּא מִלָּה דִּפְעוֹר, מִמִּדְיָן הַוָּה.**

וְתָא חֲזֵי, דְּכֹלָּא הַוָּה מִמִּדְיָן. וְכָל עֵיטָא דְּלְהוֹן עַל מֹשֶׁה הַוָּה. וּבְעֵיטָא דְּלְהוֹן, שְׁכְרוּ לְבִלְעָם. כֵּיוָן דְּחָמוּ דְּבִלְעָם לָא יָכִיל, נַטְלוּ עֵיטָא אָחֳרָא בִּישָׁא לְגַרְמַיְיהוּ, וְאַפְקִירוּ נָשַׁיְיהוּ וּבְנָתַיְיהוּ יַתִּיר מִמּוֹאָב, דְּהָא עַל נְשֵׁי מִדְיָן כְּתִיב, (במדבר לא) **הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. וְכֹלָּא מִמִּדְיָן הַוָּה. נַטְלוּ** (דף ק"צ ע"א) **עֵיטָא בַּהֲדֵי נְשֵׁיאָה דְּלְהוֹן, דְּיַפְקִיר בְּרָתֵיהּ. דְּחַשִּׁיבוּ לְנַטְלָא לְמֹשֶׁה בְּרִשְׁתֵּיהוֹן, בְּכַמָּה זִינֵי חַרְשִׁין אַעֲטִרוּ לָהּ, דְּיִתְפֵּס רֵישָׁא דְּלְהוֹן.**

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ישעיה מד) מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר. אִינּוּן חָמָן דְּרִישָׁא יִתְפֵּס בִּרְשׁוּתָא דִּלְהוֹן, וְלָא יְדְעוּ, חָמוּ וְלָא חָמוּ. חָמוּ רִישָׁא דְּעַמָּא דְּנָפִיל בַּהֲדָהּ, וְכַמָּה אַלְפִין אוֹחֲרָנִין, וַחֲשִׁיבוּ דְּמֹשֶׁה הֲוָה, אַפְקִירוּ לָהּ, וּפָקִידוּ לָהּ עַל מֹשֶׁה, דְּלָא תְּזַדַּוּוגִי לְאַחֲרָא, אֶלָּא בֵּיהּ. אָמְרָה לוֹן, בְּמָה אֶנְדַּע. אָמְרוּ הַהוּא דְּתֶחֱמֵי דְּכֻלָּא קַיְימֵי קַמֵּיהּ, בֵּיהּ תְּזַדַּוּוגִי, וְלָא בְּאַחֲרָא. כֵּיוָן דְּאָתָא זִמְרִי בֶּן סָלוּא, קָמוּ קָמֵיהּ אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים (נ״א תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים) אֶלֶף, מִשִּׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן, בְּגִין דְּהַוָה נְשִׂיאָה דִּלְהוֹן, וְהִיא חֲשִׁיבַת דְּהוּא מֹשֶׁה, וְאִזְדַּוּוגַת בֵּיהּ. כֵּיוָן דְּחָמוּ כָּל אִינּוּן שְׁאָר לְדָא, עָבְדוּ מַה דְּעָבְדוּ, וַהֲוָה מַה דְּהַוָה.

וְכֻלָּא הֲוָה מִמִּדָּיָן, בְּכַמָּה זִינִין, וּבְגִין כָּךְ אִתְעַנָּשׁוּ מִדָּיָן.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה, (במדבר לא) נְקוֹם נְקַמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים. לָךְ אִתְחֲזֵי, וְלָךְ יֵאוֹת. לְמוֹאָב אֲנָא שָׁבִיק לוֹן לְבָתַר דְּיִפְקוּן תְּרִין מַרְגְּלָאן מִנַּייהוּ, הָא דָּוִד בְּרֵיהּ דְּיִשַׁי, דְּאִיהוּ יִנְקוֹם נוּקְמִין דְּמוֹאָב, וְיִסְחֵי קְדֵירָה דְּמַלְיָא טִנּוּפָא דִּפְעוֹר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים ס) מוֹאָב סִיר רַחְצִי וַדַּאי, וְעַד דְּאִינּוּן תְּרִין מַרְגְּלָאן לָא נַפְקוּ, לָא אִתְעַנָּשׁוּ, כֵּיוָן דְּנַפְקוּ, אָתָא דָּוִד וְאַסְחֵי קְדֵירָה מִטִּנּוּפָא דִּלְהוֹן. וְכֻלְּהוּ אִתְעַנָּשׁוּ. מִדָּיָן בִּימֵי מֹשֶׁה. מוֹאָב בִּימֵי דָּוִד.

תָּא חֲזֵי, חַיָּיבָיָא דְּמִדִּין, עִם כָּל דָּא לָא שְׁכִיכוּ מִכָּל בִּישִׁין דִּלְהוֹן. לְבָתַר דָּרִין דְּחָמוּ דְּמִית יְהוֹשֻׁעַ, וְכָל אִינּוּן זְקֵנִים דְּאִתְחָזוּ לְמֶעְבַּד נֵס עַל יְדַיְיהוּ, אָמְרוּ, הַשְׁתָּא שַׁעֲתָא קַיְימָא לָן. מָה עַבְדוּ אָתוּ לְגַבֵּי עַמָּלֵק, אָמְרוּ אִית לְכוֹן לְאַדְכָּרָא, מָה עַבְדוּ לְכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמֹשֶׁה רַבֵּיהוֹן, וְיהוֹשֻׁעַ תַּלְמִידָא דִּילֵיהּ, דְּשֵׁיצֵי לְכוֹן מֵעָלְמָא, הַשְׁתָּא הוּא עִדָּנָא דְּלֵית בְּהוּ מַאן דְּאָגִין עָלַיְיהוּ, וַאֲנָן בַּהֲדַיְיכוּ, דִּכְתִיב (שופטים ו) מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי קֶדֶם וְגוֹ׳, (שופטים ו) מִפְּנֵי מִדְיָן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְּנָהָרוֹת וְגוֹ׳. לָא הֲוָה בְּעָלְמָא, מַאן דְּיַעֲבִיד בִּישָׁא בְּכֹלָּא, כְּמִדְיָן. וְאִי תֵּימָא עֲמָלֵק. בְּגִין קְנָאַת בְּרִית דְּקָרִיבוּ לְגַבֵּי בְּרִית. וְעַל דָּא קַנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְנָאָה עָלְמִין, דְּלָא יִתְנַשֵּׁי. אָמְרוּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וְלֵית הָכָא סְפֵקָא בְּעָלְמָא.

פָּתַח וְאָמַר, (דברים ב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְגוֹ׳. וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי, וְכִי עַד הַשְׁתָּא לָא יְדַעְנָא דְּעִם מֹשֶׁה הֲוָה מְמַלֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא עִם אַחֲרָא, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי. אֵלַי לָמָּה. אֶלָּא לְמֹשֶׁה פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא לְאַבְאָשָׁא לְמוֹאָב. אֲבָל לְאַחֲרָא לָא, לְדָוִד לָא פָּקִיד דָּא, וּבְגִין כָּךְ אֵלַי אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב, אֲפִילּוּ לְתִחוּם וְעִירָא דְּלְהוֹן. דְּהָא מִנַּייהוּ יִפּוֹק

מַאן דְּיִתֵּן נוֹקְמִין לְיִשְׂרָאֵל, וְיִנְקוֹם נוֹקְמַייְהוּ, וְאִיהוּ דָּוִד דְּאָתָא מֵרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה.

וְאַל תִּתְגָּר בָּם מִלְחָמָה, כָּל דָּא אִתְפְּקַד לְמֹשֶׁה, הָא לְאַחֲרָא שָׁרֵי. וְאִי תֵּימָא, לִיהוֹשֻׁעַ וּלְאִינּוּן זְקֵנִים דַּהֲווֹ דְּאָרִיכוּ יוֹמִין בַּתְרֵיהּ שָׁרֵי. לָאו הָכִי. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ מִבֵּי דִּינָא דְּמֹשֶׁה הֲווֹ, וּמַה דְּאִתְסַר לְמֹשֶׁה, אִתְסַר לְהוּ וְעוֹד דְּלָא נַפְקוּ עֲדַיִין אִינּוּן מַרְגְּלָאן טָבָאן, דְּהָא בְּיוֹמֵיהוֹן דְּשׁוֹפְטִים נָפְקָא רוּת. וּבְרָתֵיהּ דְּעֶגְלוֹן מַלְכָּא דְּמוֹאָב הֲוָת. מִית עֶגְלוֹן, דְּקָטִיל לֵיהּ אֶהוּד. וּמָנוּ מֶלֶךְ אַחֲרָא, וְדָא בְּרָתֵיהּ אִשְׁתְּאַרַת, וַהֲוָת בְּבֵי אוּמָנָא, וּבְשִׁדֵּי מוֹאָב. כֵּיוָן דְּאָתָא תַּמָּן אֱלִימֶלֶךְ, נַסְבָּהּ לִבְרִיהּ.

וְאִי תֵּימָא דְּגַיְירָהּ אֱלִימֶלֶךְ תַּמָּן. לָא. אֶלָּא כָּל אוֹרְחֵי בֵּיתָא, וּמֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא אוֹלִיפַת. אֵימָתַי אִתְגַּיְירַת. לְבָתַר כַּד אַזְלַת בְּנָעֳמִי, כְּדֵין אֲמַרַת, (רות א) עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי. נַעֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן בְּיוֹמֵי דְּדָוִד נָפְקָא.

כְּדֵין שָׁרָאת רוּחַ קוּדְשָׁא עַל דָּוִד. אָמַר לֵיהּ, דָּוִד, כַּד כָּל עָלְמָא מְדִידְנָא, וְאַפִּילְנָא עַדְבִין, יִשְׂרָאֵל חֶבֶל נַחֲלָתוֹ הֲווֹ, דְּכִירְנָא מַה דְּעָבְדוּ מוֹאָב בְּחֶבֶל נַחֲלָתוֹ. מַה כְּתִיב, (שמואל ב ח) וַיְמַדֵּד בַּחֶבֶל. בְּהַהוּא חֶבֶל נַחֲלַת יְיָ. כָּל אִינּוּן דַּהֲווֹ מֵהַהוּא זַרְעָא, הַהוּא חֶבֶל אָחִיד בְּהוּ.

כְּתִיב (שמואל ב ח) מִלֹּא הַחֶבֶל. מַהוּ מִלֹּא הַחֶבֶל. אֶלָּא הַהוּא

דִּכְתִיב, (ס״א בֵּיהּ) (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וַהֲוָה אָמַר, דָּא הוּא לְאַחֲיָיא, וְדָא הוּא לְקָטְלָא. וְהַהוּא חֶבֶל אָחִיד בְּאִינּוּן דְּאִתְחָזוּן לְקָטְלָא. בְּגִין כָּךְ אָחִיד בְּחֶבֶל, וּפָשִׁיט חֶבֶל, עַל מַה דְּעַבְדוּ בְּהַהוּא חֶבֶל נַחֲלַת יְיָ.

וּמִדֵּין, גִּדְעוֹן שָׁצֵי כָּל הַהוּא זַרְעָא, דְּלָא אַשְׁאִיר מִנַּייהוּ, מִכָּל אִינּוּן דְּאַבְאִישׁוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּעִיטָא, אוֹ בְּמִלָּה אַחֲרָא. וּלְכֻלְּהוּ דְּאַבְאִישׁוּ לְיִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן דְּבָבוּ, וְנָטַל מִנַּייהוּ נוּקְמִין. אֲבָל אִי זְמִינִין לְמֵיתֵי מִנַּייהוּ טַב לְעָלְמָא, (דף ק״צ ע״ב) אָרִיךְ רוּגְזֵיהּ וְאַפֵּיהּ עִמְּהוֹן, עַד דְּיָפִיק הַהוּא טַב לְעָלְמָא, וּבָתַר כֵּן נָטִיל נוּקְמָא וְדִינָא מִנַּייהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא וַדַּאי, וְדָא הוּא בְּרִירוּ דְּמִלָּה. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, חַבְרַיָּיא, אַתְקִינוּ מָאנֵי קְרָבָא בִּידַייכוּ, וְאַגָּחוּ קְרָבָא.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קג) בָּרְכוּ יְיָ (בראשית צ״ח) מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ וְגוֹ׳. דָּוִד מַלְכָּא זַמִּין לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זַמִּין לְחֵילֵי שְׁמַיָּא, דְּאִינּוּן כְּכַבַיָּא וּמַזָּלֵי, וּשְׁאַר חַיָּילִין, וְשָׁתַף לְנִשְׁמְתָא דִּילֵיהּ בַּהֲדַייהוּ, לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בָּרְכוּ יְיָ כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ. חָתִים בְּנַפְשֵׁיהּ כָּל בִּרְכָאן.

זַמִּין לְמַלְאָכֵי מְרוֹמָא לְבָרְכָא לֵיהּ, דִּכְתִיב בָּרֵכוּ יְיָ מַלְאָכָיו וְגוֹ׳, וְעַד לָא אָתוּ יִשְׂרָאֵל, מַלְאָכֵי מְרוֹמָא הֲווֹ עַבְדֵי וְשַׁלְמֵי עֲשִׂיָּה. כֵּיוָן דְּאָתוּ יִשְׂרָאֵל, וְקַיְימוּ עַל טוּרָא דְסִינַי, וְאָמְרוּ (שמות כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, נַטְלֵי עֲשִׂיָּה מִמַּלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, אִתְכְּלִילוּ בִּדְבָרוֹ. וּמִכְּדֵין, עֲשִׂיָּה הֲוַת בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין בִּלְחוֹדַיְיהוּ. יִשְׂרָאֵל גַּמְרִין וּשְׁלִמִין עֲשִׂיָּה. וְעַל דָּא גִּבּוֹרֵי כֹּחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר לִשְׁמוֹעַ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּנַטְלוּ עֲשִׂיָּה מִנַּיְיהוּ, וְאִתְקְיִים בְּהוּ.

אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, נְטַר גַּרְמָךְ וְאַצְלַח בְּמָאנָךְ. וְכִי שְׁבָחָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי נָטְלוּ יִשְׂרָאֵל, וְלָא אַחֲרָא. אָמַר שְׁבָחָא דָּא אֶשְׁכַּחְנָא, וְלָא אַחֲרָא. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, כֵּיוָן דְּחַרְבָּא דִּילָךְ לָא אַצְלַח. אוֹ אַנְתְּ לָא מְנַעְנָעָא לֵיהּ כַּדְקָא חֲזֵי, שְׁבַק חַרְבָּא לְמַאן דְּאַגַּח קְרָבָא. שְׁבָחָא עִלָּאָה דְּלָא אִתְמְסַר לְמַלְאָכֵי עִלָּאֵי בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אֶלָּא בַּהֲדֵי יִשְׂרָאֵל, מַאן אִיהוּ. קָדוֹשׁ. בָּרְכָה אִתְמְסַר לוֹן בִּלְחוֹדַיְיהוּ, כְּמָה דְּאִתְמְסַר לְיִשְׂרָאֵל. אֲבָל קָדוֹשׁ, לָא אִתְמְסַר לוֹן בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אֶלָּא בַּהֲדֵי יִשְׂרָאֵל. דְּלָא מְקַדְּשֵׁי קְדוּשָׁה, אֶלָּא בַּהֲדֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, אֵימָתַי בִּזְמַנָּא

דְּיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא. וְעַד דְּיִשְׂרָאֵל לָא מְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא, אִינּוּן לָא אַמְרֵי קְדוּשָׁה.

בְּגִין דִּקְדוּשָׁה מִתְּלַת עָלְמִין סַלְקָא, וְלָא מִתְּרִין, וְהַיְינוּ, וְקָרָא זֶה, הָא חַד. אֵל זֶה, הָא תְּרִין. וְאָמַר, הָא תְּלָתָא. תְּלַת עָלְמִין, אִינּוּן לָקְבַלַיְיהוּ תְּלַת קְדוּשׁוֹת. וּבְגִין כָּךְ שְׁבָחָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּנַטְלִין קְדוּשָׁא לְתַתָּא בִּלְחוֹדַיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא וַדַּאי, וּמִלִּין אִלֵּין אוֹקִימְנָא לוֹן. וְתוּ אוֹקִימְנָא, דְּהָא תְּלַת קְדוּשׁוֹת אִתְמְסָרוּ לְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. מִן הַאי קְרָא, וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים, כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ. וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם חַד. וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים תְּרִין. כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ, הָא תְּלָתָא. הָכָא אִתְמְסַר לוֹן קְדוּשָׁה. אָמַר לֵיהּ יָאוּת. וְהָא לָא אִדְכְּרַת מֵרוּמְחָא, עַד דְּנַטְלַת לֵיהּ אֲנָא מִבָּתַר כְּתָפָךְ, וְשַׁוֵּי לָךְ בִּידָךְ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה תִּדְכַּר לְרוּמְחָא, דְּאִיהוּ בִּידָךְ. תּוּב לְאַתָּר דְּשַׁבְקַת.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מִלִּין דַּאֲנָן בְּהוּ, בִּבְרָכָה אִינּוּן. בָּרְכוּ, מַאי בָּרְכוּ. מְשִׁיכוּ בִּרְכָאן, מֵאַתָּר דְּכָל בִּרְכָאן נָפְקִין, עַד דְּיִתְעַבְּדוּן בִּרְכָה. בְּסִגְיאוּ מְשִׁיכוּ דְּאִתְמְשִׁיךְ, וּמְגוֹ סִגְיאוּ דְּמַיִין בְּהַהִיא בִּרְכָה, מִיַּד יִפְּשׁוּן מַיִין נוּבֵי סַגְיאִין, לְכַמָּה זִינִין. וְהַהוּא מְשִׁיכוּ מַאי הוּא. ה' מְשִׁיכוּ

דִּנְהוֹרָא דְּנָהִיר, מִגּוֹ הַהוּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא, דְּאִתְמְשָׁךְ מֵעֵילָא לְתַתָּא.

הַאי לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, דְּאִינּוּן בְּבֵי מְרוֹמָא דְּאַדְרָא עִלָּאָה, אִתְמַר בָּרְכוּ יְיָ. אֲנָן דְּיַתְבֵי לְתַתָּא, אֲמַאי בָּרְכוּ אֶת יְיָ. בְּגִין דַּאֲנָן צְרִיכִין לְאַמְשָׁכָא עֲלָן, לְהַאי אֶת, וּבָה נֵיעוּל לְגַבֵּי מַלְכָּא, לְאַחֲזָאָה אַנְפּוֹי. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים יז) אֲנִי בְצֶדֶק אֶחֱזֶה פָּנֶיךָ, אֲנִי בְּצֶדֶק וַדַּאי. וּבְגִין כָּךְ, שִׁירוּתָא דִּצְלוֹתָא, בָּרְכוּ אֶת יְיָ, לְאַמְשָׁכָא עַל רֵישָׁן הַאי אֶת. וְכֵיוָן דַּאֲנָן מַשְׁכָן לְהַאי אֶת עִלָּאָה, אִית לָן לְמֵימַר צְלוֹתָא, וּלְשַׁבְּחָא.

וּבְגִין כָּךְ אָסוּר לְבָרְכָא לְבַר נָשׁ, עַד לָא יְצַלֵּי בַּר נָשׁ צְלוֹתֵיהּ, וְיַמְשִׁיךְ עַל רֵישֵׁיהּ לְהַאי אֶת. וְאִי יַקְדִּים וִיבָרֵךְ לְבַר נָשׁ בְּקַדְמִיתָא, הָא אַמְשִׁיךְ לְהַהוּא בַּר נָשׁ בָּמָה עַל רֵישֵׁיהּ, בַּאֲתָר דְּהַאי אֶת.

וּבְגִין כַּךְ, לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי כְּתִיב בָּרְכוּ יְיָ. וַאֲנָן אֶת יְיָ לְתוֹסֶפֶת אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, וַדַּאי הָא יְדַעְנָא דְּמָאנֵי קָרָבָא דִּילָךְ טָבִין אִינּוּן, אִתְדְּכַר מִנְּהוֹן (ס"א אִי תִּדְכַּר) וְלָא תִּנְשֵׁי לוֹן, וַדָּאי גִּבּוֹרָה דְּבַר נָשׁ דְּאַגַּח קְרָבָא (דף קצ"א ע"א) בְּרוּמְחָא וְחַרְבָּא אִיהוּ. אֲבָל מַהוּ גִּבּוֹרֵי כֹּחַ עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר הָא אֲמָרִית. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, הָא יְדַעְנָא דְּחֵילָא דִּדְרוֹעָא דִּילָךְ אִתְחֲלָשׁ.

הַשְׁתָּא אִיהוּ עִדָּנָא, דְּלָא לְאַמְתְּנָא, אֶלָּא לְאַלְקָאָה בְּקִירְטָא, אַבְנָא בָּתַר אַבְנָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א יז) בַּקֶּלַע וְאֶבֶן. בְּבְהִילוּ דָּא בָּתַר דָּא. חַדֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר. וְחַדּוּ רִבִּי אַבָּא וְחַבְרַיָּא.

פָּתַח הַהוּא יַנּוּקָא וְאָמַר, (שיר השירים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם וְגוֹ'. אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת וְגוֹ'. מִלִּין אִלֵּין הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי גּוֹ רְחִימוּ סַגִּי לְגַבֵּי רְחִימָהָא, מִגּוֹ דְּחִיקוּ רְחִימוּ, דְּלָא יַכְלָה לְמִסְבַּל, אַזְעִירַת (ר"ג ע"ב) גַּרְמָהּ בְּזְעִירוּ סַגִּי, עַד דְּלָא אִתְחֲזְיָאת (אֶת) מִנָּהּ, אֶלָּא זְעִירוּ דִּנְקוּדָה חֲדָא, (ומאי אִיהִי י'). כְּדֵין אִתְכַּסְיָא מִכָּל חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דִּילָהּ. וְאִיהִי אַמְרַת שְׁחוֹרָה אֲנִי, דְּלֵית בְּאָת דָּא חִוָּרָא בְּגַוְויהּ, כְּשְׁאַר אַתְוָון. וְדָא שְׁחוֹרָה אֲנִי, וְלֵית לִי אֲתַר לְאַעֲלָא לְכוֹן תְּחוֹת גַּדְפָּאי. כְּאָהֳלֵי קֵדָר, תָּנֵינָן, דָּא י', דְּלֵית בָּהּ חִוָּורוּ לְגוֹ. כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, דָּא ו'.

וּבְגִין כָּךְ אַל תִּרְאוּנִי. לָא תֶּחֱמוּן בִּי כְּלָל, דַּאֲנָא נְקוּדָה זְעֵירָא. מֶה עָבְדִין גְּבִרִין תַּקִּיפִין, חַיָּילִין דִּילָהּ. שָׂאֲגִין כְּאַרְיָין תַּקִּיפִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לַטָּרֶף. וּמִגּוֹ קָלִין וְשָׂאֲגִין תַּקִּיפִין, דְּקָא מְשָׂאֲגִין כְּאַרְיָין גּוּבְרִין תַּקִּיפִין דְּחֵילָא, שָׁמַע רְחִימָא לְעֵילָּא, וְיָדַע דִּרְחִימָתֵיהּ הִיא בִּרְחִימוּ כְּוָותֵיהּ,

מִגּוֹ רְחִימוּי עַד דְּלָא אִתְחַזְיָאת מִדְּיוּקְנָא וּשְׁפִירוּ דִּילָהּ כְּלָל.

וּכְדֵין, מִגּוֹ קָלִין וְשַׁאֲגִין דְּאִינּוּן גְּבָרֵי חֵילָא דִּילָהּ, נָפִיק דּוֹדָהּ רְחִימְאָה מִגּוֹ הֵיכָלֵיהּ, בְּכַמָּה מַתְנָן, בְּכַמָּה נְבוְבָזָן, בְּרֵיחִין וּבוּסְמִין וְאָתֵי לְגַבָּהּ, וְאַשְׁכַּח לָהּ שְׁחוֹרָה וְזָעִירָא, בְּלָא דְּיוּקְנָא וּשְׁפִירוּ כְּלָל, קָרִיב לְגַבָּהּ, מְחַבֵּק לָהּ, וּמְנַשֵּׁיק לָהּ, עַד דְּאַתְעָרַת וְזָעִיר וְזָעִיר מִגּוֹ רֵיחִין וּבוּסְמִין. וּבְחֶדְוָה דִּרְחִימָהָא דְּעִמָּהּ, וְאִתְבְּנִיאַת, וְאִתְעֲבִידַת בְּתִקוּנָהָא, בְּדְיוּקְנָהָא, בְּשִׁפִּירוּ דִּילָהּ, ה׳ כְּמִלְקַדְמִין.

וְדָא גְּבוּרֵי כֹּחַ, עָשׂוּ לָהּ, וְאַהֲדְרוּ לָהּ לְדְיוּקְנָהָא וּשְׁפִירוּ דִּילָהּ, דְּתוּקְפָּא וּגְבוּרְתָּא דִּלְהוֹן גְּרִימוּ דָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, גְּבוּרֵי כֹּחַ עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ. עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ וַדַּאי, דְּמִתַּקְנִין לֵיהּ לְהַאי דָּבָר, וּמְהַדְּרִין לֵיהּ לְדְיוּקְנָא קַדְמָאָה. (וּמִכָּאן וּלְהָלְאָה) כֵּיוָן דְּאִתַּקְנַת וְאִתְעֲבִידַת בְּדְיוּקְנָהָא שַׁפִּירָא כְּמִלְקַדְמִין, כְּדֵין אִינּוּן, וְכָל שְׁאַר חֵילִין, קַיְימִין לְשַׁמּוֹעַ, מַה דְּאִיהִי אֲמַרַת, וְאִיהִי קַיְימָא כְּמַלְכָּא גּוֹ חֵילֵיהּ, וְדָא הוּא עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ וַדַּאי.

כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, בְּזִמְנָא דְּחַיְיבִין בְּדָרָא, אִיהִי אִתְכַּסְיָא וְאַזְעִירַת גַּרְמָהּ, עַד דְּלָא אִתְחַזְיָאת מִכָּל דְּיוּקְנָהָא, בַּר נְקוּדָא חֲדָא. וְכַד אָתָאן גְּבוּרֵי כֹּחַ,

וְזַכָּאֵי קִשׁוֹט, כִּבְיָכוֹל, עוֹשִׂים לְהַאי דְּבָר. וְאַנְהִירַת זְעֵיר זְעֵיר, וְאִתְעֲבִידַת בְּדִיוּקְנָהָא בְּשִׁפִּירוּ דִּילָהּ ה׳ כְּמִלְקַדְמִין.

אָתוּ חַבְרַיָּיא וּנְשָׁקוּהּ, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִלְמָלֵא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה אָמַר דָּא, תַּוּהָא הֲוֵי בְּעָלְמָא, נַטְלֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וּנְשָׁקֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין, אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא אֲנָא אֲבָרֵךְ. אָמְרוּ, אַתְּ בְּרִיךְ, וְלָךְ יָאוּת לְבָרְכָא. אָמַר כַּמָּה אַתּוּן קַדִּישִׁין, כַּמָּה בָּרְכוֹת זְמִינִין לְכוּ, מֵאִימָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּלָא מְנַעְתּוּן לִי לְבָרְכָא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי יא) מוֹנֵעַ בָּר יִקְּבֻהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר. הַאי קְרָא כְּמַשְׁמָעוֹ. אֲבָל תָּנִינָן, כָּל בַּר נָשׁ חַיָּיב בְּבִרְכַת הַמָּזוֹן. וְאִי לָא יָדַע, אִתְתֵּיהּ, אוֹ בְּנוֹי, מְבָרְכִין לֵיהּ וְתָבֵא מְאֵרָה לְהַהוּא גַּבְרָא, דְּלָא יָדַע לְבָרְכָא, עַד דְּיִצְטְרִיךְ לְאִתְתֵּיהּ וְלִבְנוֹי דְּיִבָרְכוּן לֵיהּ. וְאִי הוּא יָדַע, אִצְטְרִיךְ לְחַנְכָא לִבְרֵיהּ, וּלְמֵהַב לֵיהּ כַּסָּא לְבָרְכָא. וּמַאן דְּמָנַע לֵיהּ, דְּלָא יִתְחַנַּךְ, יִקְּבוּהוּ לְאוֹם. מוֹנֵעַ בָּר דְּלָא לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יִתְחַנַּךְ בְּמִצְוֹת. יִקְּבֻהוּ לְאוֹם, יִקְּבֻהוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ יִקְּבוּהוּ לְאוּמִּים, דְּהָא לְאֹם חַד הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית כה) וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ, מַאי יִקְּבוּהוּ לְאֹם. אֶלָּא לְאֵם כְּתִיב, לְאִימָא קַדִּישָׁא. יִקְּבוּהוּ לְהַאי בָּר נָשׁ, דְּמָנַע

לְהַהוּא בַּר מִלְּבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
אֲנָא בְּרָא יְחִידָא חֲוִינָא לְאִמִּי, הָבוּ לִי כַּסָּא וַאֲבָרֵךְ
לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּיָהֵב בְּבִיתָא דְּאִמִּי, גּוּבְרִין
דְּחֵילָא, דְּמַלִּילָנָא קַמַּייהוּ מִלִּין תַּקִּיפִין, וְזָכֵינָא לוֹן.
וּבְגִין כָּךְ אֲנָא אֲבָרֵךְ. וְקוֹדֶם דָּא אִתְיַשֵּׁב קְרָא עַל
תְּקוּנֵיהּ, הָא (דף קצ"א ע"ב) דְּשָׁרֵינָן בֵּיהּ.
מוֹנֵעַ בָּר יְקָבוּהוּ לְאֹם, מַאן דְּאַמְנַע בַּר כְּמָה דְּאִתְמַר,
יְקָבוּהוּ לְאֹם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כד) וַיִּקֹּב בֶּן
הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם. אוּף הָכָא יְקָבוּהוּ, וַיְפָרְשׁוּן
לֵיהּ לְאֵם, יְפָרְשׁוּ חֲטָאוֹי לְאִמָּא קַדִּישָׁא. וּבְרָכָה לְרֹאשׁ
מַשְׁבִּיר, לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּיִחֲנֵךְ בְּרֵיהּ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּלְחַנְּכָא לֵיהּ בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא.
וְרָזָא דְּמִלָּה, כְּתִיב בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא, (משלי ל') מַה שְּׁמוֹ וּמַה
שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע. הַהוּא שֵׁם יְדִיעָא, יְיָ צְבָאוֹת
שְׁמוֹ. שֵׁם בְּנוֹ. יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹ. דִּכְתִיב (שמות ד) בְּנִי בְכֹרִי
יִשְׂרָאֵל. וְהָא יִשְׂרָאֵל, כָּל מַפְתְּחָן דִּמְהֵימְנוּתָא בֵּיהּ תַּלְיָין.
וְאִיהוּ מִשְׁתַּבַּח וְאָמַר, (תהלים ב) יְיָ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה. וְהָכִי
הוּא וַדַּאי, דְּהָא אַבָּא וְאִמָּא עַטְרוּ לֵיהּ, וּבָרִיכוּ לֵיהּ
בְּכַמָּה בִּרְכָאן, וְאָמְרוּ וּפָקִידוּ לְכֹלָּא, (תהלים ב) נַשְּׁקוּ בַר,
נַשְּׁקוּ יְדָא לְהַאי בַּר. כְּבֵיכוֹל, שְׁלְטָנוּ יָהֵב לֵיהּ עַל כֹּלָּא,
דְּכֹלָּא יִפְלְחוּן לֵיהּ. פֶּן יֶאֱנַף, בְּגִין דְּאַעְטָרוּ לֵיהּ בְּדִינָא

וְרַחֲמֵי. מַאן דְּזָכֵי לְדִינָא, לְדִינָא. מַאן דְּזָכֵי לְרַחֲמֵי, לְרַחֲמֵי.

כָּל בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא, וְתַתָּא לְהַאי בַּר סַלְקִין וּמִתְעַטְּרָן. וּמַאן דְּמָנַע בִּרְכָאן מֵהַאי בַּר, יְפָרְשׁוּן חֶטְאוֹי קַמֵּי מַלְכָּא (ס"א אִימָּא) קַדִּישָׁא, לְאֵם מַמָּשׁ. וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר, מַאן דְּמָבָרֵךְ (קפ"ו ע"ב) וְאַזְמִין בְּכַסָּא דִּבְרָכָה לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ, בְּהַאי אִתְבַּר סִטְרָא אַחֲרָא וְאִתְכַּפְיָא בִּתְבִירוּ. וְאִסְתְּלַק סְטָר קְדוּשָּׁה. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר. כְּמָה דְּאִיהוּ מְסַלֵּק וּמְבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד לִסְטַר אַחֲרָא דְּיִתְבַּר, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָשִׁיךְ עָלֵיהּ בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא, וְהַהוּא דְּאִקְרֵי בְּרָכָה, שַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה חַבְרַיָּיא, הָבוּ וְנִבָרֵיךְ. יְהֵבוּ לֵיהּ כַּסָּא דִּבְרָכָה, וּבָרִיךְ. וְחַבְרַיָּיא כְּלְהוּ חֲוֵי בְּחֶדְוָה, דְּהָא מִיּוֹמָא דְּהִלּוּלָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, לָא חֲדוּ חַבְרַיָּיא, כְּהַהוּא יוֹמָא דְּיִתְבוּ תַּמָּן. אַקְדִּימוּ וּבָרִיכוּ לֵיהּ בְּחֶדְוָה בִּרְעוּ דְּלִבָּא. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, לֵית לְכוּ לְאִתְפָּרְשָׁא, אֶלָּא מִגּוֹ מִלֵּי אוֹרַיְיתָא, וְהָכִי תָּנֵינָן.

פָּתַח וְאָמַר (שמות יג) וַיְהִי הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן וגו'. וַיְהִי, זָקִיף טַעֲמָא לְעֵילָּא, אֲמַאי. אֶלָּא, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא כַּמָּה יָאוֹת וּשְׁפִירוּ חַוָּת לְהַאי כַּלָּה,

דְּאִתְכְּפִיאַת עַד הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, וְהַשְׁתָּא אַזְלַת בְּזִקִיפוּ דְּרִישָׁא בְּאִכְלוּסָהָא בְּחֶדְוָה.

בְּוַיְ זְקִיף טַעֲמָא לְעֵילָּא, הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. עַד הָכָא לָא יָדַע, אִי הַאי כַּלָּה אַזְלַה לְקַמַּייהוּ, אִי לָא, דְּהָא טַעֲמָא אַפְסִיק בְּוַיְהוָ״ה, אֶלָּא אִיהִי חֲוַת תַּמָּן, אֲבָל מַאן דְּאָזִיל קַמַּייהוּ, סָבָא עִלָּאָה, מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא, הַהוּא דְּאוֹמֵי (נ״א דְּאַזְמִין) לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַנּוֹ. אַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ. וּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה. יוֹמָא דְּכָל יוֹמִין כְּלִילָן בֵּיהּ. יוֹמָא דְּשַׁאַר יוֹמִין, אִיהוּ שְׁאַר כָּל יוֹמִין וַדַּאי. וְעַל דָּא אִקְרֵי יוֹמָם, וְלָא יוֹם. וּבְגִין כָּךְ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, הוּא אָזִיל בִּימָמָא, וְכַלָּה אַזְלַת בְּלֵילְיָא, דִּכְתִיב וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם, דָּא כַּלָּה, כָּל חַד כִּדְקָחֲזֵי לֵיהּ. וְאַתּוּן חַבְרַיָּיא, יוֹמָם וָלַיְלָה יְהֵא קַמַּייכוּ, בְּכָל שַׁעֲתָא. נְשָׁקוּהוּ, וּבֵרְכוּהוּ כְּמִלְקַדְמִין, וְאָזְלוּ.

אָתוּ לְגַבֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְסָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא. תָּוֹה, אָמַר כַּמָּה יָאוּת הוּא. אֲבָל לָא סָלִיק בִּשְׁמָא. אָעָא דָּקִיק, כַּד סָלִיק נְהוֹרֵיהּ, סָלִיק לְפוּם שַׁעֲתָא, וּמִיַּד כָּבָה וְאִשְׁתְּקַע. וְתוּ הָא אֲמִינָא נְהוֹרָא דָּא מִמָּה הֲוֵי.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים יְבוֹרָךְ. כַּד בַּר נָשׁ אִיהוּ גִּבּוֹר בָּאָרֶץ, גִּבּוֹר

בְּאוֹרַיְיתָא, גְּבוֹר בְּיִצְרֵיהּ, גְּבוֹר בָּאָרֶץ וַדַּאי. סָלִיק נְהוֹרֵיהּ, וְאִתְמְשַׁךְ בֵּיהּ מְשִׁיכוּ סַגִּי, כְּדֵין דּוֹר יְשָׁרִים יְבֹרָךְ, יְבָרֵךְ כְּתִיב.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, וְהָא חֲמֵינָן יַנּוּקֵי דְּאַמְרִין מִלִּין עִלָּאִין, וְקַיְימִין לְבָתַר רֵישִׁין דְּעָלְמָא. אָמַר לֵיהּ, יַנּוּקָא דְּאָמַר מִלָּה חֲדָא, אוֹ תְּרֵין, לְפוּם שַׁעֲתָא, בְּלָא כַּוָּונָה דִּלְהוֹן, מוּבְטָח בַּר נָשׁ בְּדָא, דְּיִזְכֵּי לְמֵילַף אוֹרַיְיתָא בְּיִשְׂרָאֵל. אֲבָל דָּא, דִּנְהוֹרָא דִּילֵיהּ קַיְימָא עַל קִיּוּמֵיהּ בְּדַעְתָּא שְׁלִים, לָאו הָכִי. וְתוּ, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתִיאוּבְתֵּיהּ דִּילֵיהּ, לְאַרְחָא בְּתַפּוּחָא דָּא, (דף קצ"ב ע"א) זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּכְתִיב בְּכוּ, (מלכים ב יט) וַיִּסְפֶּה פְּלֵיטַת בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמָטָּה וְעָשָׂה פְּרִי לְמָעְלָה. שֹׁרֶשׁ לְמַטָּה, כְּגוֹן אֲבוֹי, דְּאִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, וְאִיהוּ שֹׁרֶשׁ לְמַטָּה, בְּמִתְיבְתָּא דְּרַקִּיעָא. וְעָשָׂה פְּרִי לְמָעְלָה, בְּמִתְיבְתָּא עִלָּאָה. כַּמָּה טָבָא שָׂרְשָׁא וְאִיבָּא. וְאִי לָאו דְּלָא אֲהֵא מְקַטְרְגָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוֹאִיל וְתִיאוּבְתֵּיהּ לְאַרְחָא בֵּיהּ, לָא הֲוָה מַאן דְּייכוּל לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ. אֲבָל יְהֵא רַעֲוָא, דְּאִמֵּיהּ לָא תֶּחֱמֵי צַעֲרָא עָלֵיהּ, וְכֵן הֲוָה.

(במדבר כ"ב) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר וְגוֹ'. הִנֵּה

עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם וְגוֹ'. הָכָא אִית עֶשְׂרִין וּתְמַנְיָא תֵּיבִין, לָקֳבֵל כ"ח דַּרְגִּין דְּחַרְשֵׁי קוּסְמִין דְּצִפּוֹר. וְאִית לְאִסְתַּכְּלָא, מַאן דְּבָעָא לְמַלְּלָא בֵּיהּ בִּבְלְעָם, וּלְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ, אֲמַאי שָׁדַר לֵיהּ מִיַּד, עַד לָא יֵיתֵי לְגַבֵּיהּ, מִלִּין בְּפִירוּשָׁא, דְּקָאָמַר הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם וְעַתָּה לְכָה אָרָה לִי, הַוָּה לֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְפַיְיסָא וּלְשׁוֹחֲדָא לֵיהּ, וּלְבָתַר לְאוֹדָעָא לֵיהּ מִלּוֹי.

אֶלָּא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדַע דְּהָא יָדַע בָּלָק רְעוּתֵיהּ דְּהַהוּא רָשָׁע, דְּבָעָא לְאִתְיַקָּרָא תָּדִיר בְּמִלִּין רַבְרְבִין, וְלֵית לֵיהּ תִּיאוּבְתָּא, אֶלָּא כַּד עָבִיד בִּישִׁין.

בָּלָק קָסָם קְסָמִין וְעָבִיד חַרְשִׁין וְאַתְקִין צִפָּרָא. וְיָדַע דְּדַרְגִּין דְּמִשָּׁה עִלָּאִין וְיַקִּירִין, וְחָרַשׁ בְּחַרְשׁוֹי וְקָסָם בְּקִסְמוֹי, וְיָדַע דְּדַרְגִּין דִּבְלְעָם הֲווֹ לָקֳבְלַיְיהוּ, מִיַּד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר.

פִּתּוֹרָה: שְׁמָא דְּאַתְרָא הֲוָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים כג) מִפְּתוֹר אֲרַם נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָּ. אֲמַאי אִקְרֵי הָכִי. בְּגִין דְּכְתִיב, (ישעיה סה) הָעֹרְכִים לַגַּד שֻׁלְחָן. וּפִתּוֹרָא הֲוָה מְסַדֵּר תַּמָּן כָּל יוֹמָא. דְּהָכִי הוּא תִּקּוּנָא דְּסִטְרִין בִּישִׁין, מְסַדְּרִין קַמַּיְיהוּ פִּתּוֹרָא בְּמֵיכְלָא וּבְמִשְׁתְּיָא, וְעַבְדִּין חַרְשִׁין, וּמְקַטְרִין לְקַמֵּי פִּתּוֹרָא, וּמִתְכַּנְּשִׁין תַּמָּן כָּל רוּחִין

מִסְאָבִין, וְאוֹדְעִין לוֹן מַה דְּאִינּוּן בָּעָאן. וְכָל חַרְשִׁין וְקוֹסְמִין דְּעָלְמָא עַל הַהוּא פִּתוֹרָא הֲווֹ, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי שְׁמָא דְּאַתְרָא הַהוּא פִּתוֹרָא. דְּהָכִי קוֹרִין בְּאֲרַם נַהֲרַיִם לַשֻּׁלְחָן פִּתוֹרָא.

פֶּתַח וְאָמַר (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ'. וּכְתִיב (שמות כה) וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים וְגוֹ'. כָּל אִינּוּן מָאנֵי קוּדְשָׁא, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד קַמֵּיהּ, לְאַמְשָׁכָא רוּחָא קַדִּישָׁא מֵעֵילָּא לְתַתָּא. הַהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם, הֲוָה מְסַדֵּר הָכִי לְסִטְרָא אַחֲרָא. וַהֲוָה מְסַדֵּר שֻׁלְחָן, וְנָהֲמָא דְּאִקְרֵי לֶחֶם מְגוֹאָל, כְּמָה דְּאִתְּמַר. דְּהָכִי אָזִיל סִטְרָא אַחֲרָא בָּתַר קְדוּשָׁה, כְּקוֹף בָּתַר בְּנֵי נָשָׁא. וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָווֹח וְאָמַר, (קהלת ב) כִּי מֶה הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר כְּבָר עֲשׂוּהוּ. וְהָא (קס"ה) אִתְּמַר קְרָא דָּא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שופטים ה) יְיָ בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר בְּצַעְדְּךָ מִשְּׂדֵה אֱדוֹם אֶרֶץ רָעָשָׁה וְגוֹ'. בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אָזַל וְזַמִּין לְהוּ לִבְנֵי עֵשָׂו, וְלָא קַבִּלוּהָ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים לג) יְיָ מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ, וְלָא בָּעוּ לְקַבְּלָהּ. אָזַל לִבְנֵי יִשְׁמָעֵאל, וְלָא בָּעוּ לְקַבְּלָהּ, דִּכְתִיב הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן. כֵּיוָן דְּלָא בָּעוּ, אַהְדַּר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הָכִי תָּנֵינָן.

הַשְׁתָּא אִית לְשָׁאֲלָא, וְהָא תְּנִינָן דְּלֵית חַטָּאָה כַּד בַּר נָשׁ מְדַקְדֵּק דְּיוּקִין דְּאוֹרַיְיתָא, וַיִּשְׁאַל שְׁאֵלְתּוֹ לְאַנְהָרָא מִלּוֹי. הַאי קְרָא לָא אִתְיַישְׁבָא, וְאִית לְשָׁאֲלָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אָזַל לְשַׁעְיר, לְמַאן נְבִיאָה דְּלְהוֹן אִתְגְּלֵי. וְכַד אָזַל לְפָארָן, לְמַאן נְבִיאָה דְּלְהוֹן אִתְגְּלֵי. אִי תֵּימָא דְּאִתְגְּלֵי לְכֻלְּהוּ, לָא אַשְׁכְּחָן דָּא לְעָלְמִין. בַּר לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְעַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה. וְהָא אִתְּמַר דְּהָכִי מְבָּעֵי קְרָא לְמֵימַר, יְיָ לְסִינַי בָּא, וְזָרַח לְשַׁעִיר לָמוֹ, הוֹפִיעַ לְהַר פָּארָן, מַהוּ מְשֻׁעִיר לָמוֹ, וּמַהוּ מֵהַר פָּארָן. כֻּלָּא אִית לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא, וְהָא שָׁאִילְנָא, וְלָא שְׁמַעְנָא, וְלָא יְדַעְנָא.

כַּד אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָתָא וְשָׁאִיל מִלָּה כְּמִלְקַדְּמִין, אָמַר לֵיהּ הָא שְׁאֵלְתָּא דָּא אִתְאֲמַרַת. יְיָ מִסִּינַי בָּא: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות יט) הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן, וּמִסִּינַי בָּא וְאִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ. וְזָרַח (דף קצ"ב ע"ב) מִשֵּׁעִיר לָמוֹ, מִמַּה דְּאָמְרוּ בְּנֵי שָׁעִיר, דְּלָא בָּעָאן לְקַבְּלָא, מֵהַאי, אַנְהַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאוֹסִיף עֲלַיְיהוּ נְהוֹרָא וְחָבִיבוּ סַגִּיא. אוֹף הָכִי, הוֹפִיעַ וְאַנְהַר לְיִשְׂרָאֵל מֵהַר פָּארָן, מִמַּה דְּאָמְרוּ בְּנֵי פָּארָן, דְּלָא בָּעוּ לְקַבְּלָא, מֵהַאי. אוֹסִיפוּ יִשְׂרָאֵל חֲבִיבוּ וּנְהִירוּ יַתִּיר כַּדְקָא יָאוּת.

וּמַה דְּשָׁאַלְתָּ עַל יְדָא דְּמַאן אִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ. (תִּא חֲזֵי) (רי"ח

ע"ב, ר"ע, ריט ע"א) רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְאִתְגְּלֵי מִלָּה עַל יְדָךְ.
אוֹרַיְיתָא נַפְקַת מֵרָזָא עִלָּאָה, דְּרִישָׁא (ס"א קַדִּישָׁא) דְּמַלְכָּא
סְתִימָא, כַּד מָטָא לְגַבֵּי דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, (ס"א יְמִינָא) חָמָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא דְּרוֹעָא, דָּמָא בִּישָׁא דַּהֲוּוּ
מִתְרַבֵּי מִתַּמָּן. אָמַר, אִצְטְרִיךְ לִי לְבָרְרָא וּלְלַבְּנָא דְּרוֹעָא
דָּא. וְאִי לָא יַמְאִיךְ הַהוּא דָּמָא בִּישָׁא, יַפְגִּים כֻּלָּא. אֲבָל
אִצְטְרִיךְ לְבָרְרָא מֵהָכָא כָּל פִּגִּימוּ.

מָה עַבַד. קָרָא לְסָמָאֵל, וְאָתָא קַמֵּיהּ, וְאָמַר לֵיהּ תִּבְעֵי
אוֹרַיְיתָא דִּילִי. אָמַר, מַה כְּתִיב בָּהּ. אָמַר לֵיהּ, לֹא
תִרְצַח. דָּלִיג קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ. אָמַר
חַס וְשָׁלוֹם, אוֹרַיְיתָא דָּא דִּילָךְ הִיא, וְדִילָךְ יְהֵא, לָא
בָּעֵינָא אוֹרַיְיתָא דָּא. אָתִיב וְאִתְחַנָּן קַמֵּיהּ, אָמַר מָארֵיהּ
דְּעָלְמָא, אִי אַתְּ יָהֲבָהּ לִי, כָּל שָׁלְטָנוּ דִּילִי אִתְעֲבַר, דְּהָא
שָׁלְטָנוּ דִּילִי עַל קְטוּלָא אִיהוּ, וּקְרָבִין לָא יֵהוֹן וְשָׁלְטָנוּ
דִּילִי עַל כֻּכָּבָא דְּמַאֲדִים, אִי הָכִי כֻּלָּא אִתְבְּטַל מֵעָלְמָא.
מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, טוֹל אוֹרַיְיתָךְ, וְלָא יְהֵא חוּלָקָא
וְאַחֲסָנָא לִי בָּהּ. אֲבָל אִי נִיחָא קַמָּךְ, הָא עַמָּא
בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, לוֹן אִתְחֲזִי. וְאִיהוּ חָשִׁיב דְּהָא דַּלְטוֹרָא אָמַר
עֲלַיְיהוּ. וְדָא הוּא וְזָרַח מִשֵּׁעִיר לָמוֹ, מִשֵּׁעִיר מַמָּשׁ נָפַק
נְהוֹרָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר סָמָאֵ"ל וַדַּאי, אִי בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב
יְקַבְּלוּן דָּא, יִתְעַבְּרוּן מֵעָלְמָא, וְלָא יִשְׁלְטוּן לְעָלְמִין.

אָתִיב לֵיהּ כַּמָּה זְמָנִין, וְאָמַר דָּא, וְאָמַר לֵיהּ אַנְתְּ בּוּכְרָא, וְלָךְ אִתְחֲזִי. אָמַר לֵיהּ, הָא לֵיהּ בְּכִירוּתָא דִּילִי, וְהָא אֶזְדַּבַן לֵיהּ, וַאֲנָא אוֹדֵיתִי.

אָמַר לֵיהּ הוֹאִיל וְלָא בָּעִית לְמֶהֱוֵי לָךְ בָּהּ חוּלָקָא, אִתְעֲבָר מִנָּהּ בְּכוֹלָּא. אָמַר יָאוּת. אָמַר לֵיהּ, הוֹאִיל וְכַךְ, הַב לִי עֵיטָא, אֵיךְ אַעְבִּיד דְּיִקַּבְּלוּן לָהּ בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב דְּאַתְּ אָמֵר. אָמַר לֵיהּ מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, אִצְטְרִיךְ לְשַׁחֲדָא לוֹן, טוֹל נְהוֹרָא מִנְּהִירוּ דְּחֵילֵי שְׁמַיָּא, וְהָב עֲלַיְיהוּ, וּבְדָא יְקַבְּלוּן לָהּ, וְהָא דִּילִי יְהֵא בְּקַדְמִיתָא. אַפְּשִׁיט מִנֵּיהּ נְהִירוּ דְּחַפְיָא עֲלֵיהּ, וְיָהַב לֵיהּ, לְמֵיהַב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְזָרַח מִשֶּׁעִיר לָמוֹ. מִשֶּׁעִיר מַמָּשׁ, דָּא סָמָאֵ"ל. דִּכְתִיב (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו. לָמוֹ לְיִשְׂרָאֵל.

כֵּיוָן דְּבִיעֵר דָּא, וְאַעְבַּר דָּמָא בִּישָׁא מִדְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, אַהֲדַּר לִדְרוֹעָא יְמִינָא (ס"א שְׂמָאלָא) חָמָא בֵּיהּ אוּף הָכִי, אָמַר הָכִי נָמֵי אִצְטְרִיךְ לְנַקְיָיא, מִדָּמָא בִּישָׁא, דִּרוֹעָא דָּא. קָרָא לְרַהַ"ב אָמַר לֵיהּ, תִּבְעֵי אַתְּ אוֹרַיְיתָא דִּילִי. אָמַר לֵיהּ, מַה כְּתִיב בָּהּ. דָּלִיג לֵיהּ, וְאָמַר לֹא תִנְאַף. אָמַר וַוי אִי יְרוּתָא דָּא יַחֲסִין לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְרוּתָא בִּישָׁא, דְּיִתְעַבָּר בָּהּ כָּל שָׁלְטָנֵי, דְּהָא בִּרְכָתָא דְּמַיָּא נָטִילְנָא, בִּרְכָתָא דְּנוּגֵי יַמָּא, דִּכְתִיב (בראשית א) פְּרוּ

וּרְבוּ וְגוֹ'. וּכְתִיב (בראשית יז) וְהִפְרֵיתִי אוֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי אוֹתוֹ וְגוֹ' וּכְתִיב (בראשית טז) וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם.

שָׁאנֵי לְאִתְחַזְּנָא קַמֵּי מָארֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, מָארֵי דְּעָלְמָא, תְּרֵין בְּנִין נָפְקָנָא מֵאַבְרָהָם, הָא בְּנוֹי דְּיִצְחָק, הַב לוֹן, וְלוֹן אִתְחֲזִי. אָמַר לֵיהּ, לָא יָכִילְנָא, דְּאַנְתְּ בּוּכְרָא, וְלָךְ אִתְחֲזִי, שָׁאנֵי לְאִתְחַזְּנָא קַמֵּיהּ, וְאָמַר מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, בְּכִירוּתָא דִּילִי יְהֵא דִּילֵיהּ, וְהַאי נְהוֹרָא דַּאֲנָא יָרִיתְנָא עַל דָּא, טוֹל וְהַב לוֹן, וְכַךְ עָבֵד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לג) הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן.

מַאי שְׁנָא בְּסָמְאֵ"ל כְּתִיב וְזָרַח, וּבְרַהַ"ב כְּתִיב הוֹפִיעַ.

אֶלָּא נָטַל בְּהַהוּא נְהִירוּ דְּאַפְשִׁיט מִנֵּיהּ סָמְאֵ"ל, חֶרֶב וְקָטוֹלָא, לְקָטְלָא בְּדִינָא, וּלְקָטְלָא כְּדְקָא יָאוּת. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לג) וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ. אַף עַל גַּב דְּלָא הֲוָה דִּילֵךְ. וְנָטַל בְּהַהוּא בִּרְכָתָא דְּאַפְשִׁיט מִנֵּיהּ רַהַ"ב, זְעֵיר, כְּמָאן דְּאוֹפַע זְעֵיר מִבִּרְכָתָא דִּלְהוֹן, לְמֶעְבַּד פִּרְיָה וּרְבְיָה. בְּגִין כַּךְ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן, וְלָא כְּתִיב וְזָרַח.

כֵּיוָן דְּנָטַל מַתְנָן אִלֵּין לְיִשְׂרָאֵל, מֵאִינּוּן רַבְרְבָנִין שָׁלְטָנִין, אָתָא וְקָרָא לְהוּ לְכָל (דף קצ"ג ע"א) רִבְבוֹת קַדִּישׁ, דִּמְמָנָן עַל שְׁאַר עַמִּין, וְאָתִיבוּ לֵיהּ אוֹף הָכִי. וּמִכֻּלְּהוּ קַבִּיל וְנָטִיל מַתְנָן, לְמֵיהַב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. לְאַסְיָא,

דְּהָוָה לֵיהּ חַד מָאנָא מַלְיָא מִסְמָא דְּחַיֵּי, וְנָטִיר לֵיהּ לִבְרֵיהּ. בָּעָא לְמֵיהַב לֵיהּ לִבְרֵיהּ, הַהוּא פְּלַיְיטוֹן דְּסָמָא דְּחַיֵּי. אַסְיָא הָוָה חַכִּים, אָמַר עַבְדִין בִּישִׁין אִית בְּבֵיתִי, אִי יִנְדְּעוּן דַּאֲנָא יָהִיב לִבְרִי נְבַזְבְּזָא דָּא, יַבְאִישׁ בְּעֵינַיְיהוּ, וְיִבְעוּן לְקָטְלָא לֵיהּ.

מָה עֲבַד. נָטַל זְעִיר מִסְמָא דְּמוֹתָא, וְשַׁוִּי אַפְתְּחָא דְּמָאנָא, קְרָא לְעַבְדּוֹי, אָמַר לוֹן, אַתּוּן מְהֵימְנָן קָדָמַי, תִּבְעוּן לְהַהוּא סַמָּא. אָמְרוּ נֶחֱמֵי מַאי הוּא. נַטְלוּ לְמִטְעַם, עַד לָא אַרְחוּ, בָּעוּ לְמֵימַת, אָמְרוּ בְּלַבַּיְיהוּ, אִי הַאי סַמָּא יָהִיב לִבְרֵיהּ, וַדַּאי יְמוּת וַאֲנַן נִירַת לְרִבּוֹנָנָא. אָמְרוּ קַמֵּיהּ, מָרָנָא, סַמָּא דָּא לָא אִתְחֲזֵי אֶלָּא לִבְרָךְ, וְהָא אַגְרָא דְּפוּלְחָנָא שְׁבַקְנָא גַּבָּךְ, זִיל וְהַב לֵיהּ לְשׁוֹחֲדָא, דְּיִקַּבֵּל סַמָּא דָּא.

כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא אַסְיָא חַכִּים, יָדַע דְּאִי יָהִיב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, עַד לָא אוֹדַע לוֹן, בְּכָל יוֹמָא הֲווֹ רַדְפִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל עֲלָהּ, וְקַטְלִין לוֹן. אֲבָל עֲבַד דָּא, וְאִינּוּן יָהֲבוּ לֵיהּ מַתְנָן וּנְבִזְבְּזָן, בְּגִין דְּיִקַּבְּלוּן לָהּ. וְכֻלְּהוּ קַבִּיל לוֹן מֹשֶׁה, לְמֵיהַב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים סח) עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי וגו׳. וּבְגִין כַּךְ יַרְתוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא, בְּלָא עַרְעוּרָא, וּבְלָא קִטְרוּגָא כְּלָל. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

תָּא חֲזֵי, עֲדָיִם דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אִלֵּין מַתְנָן וּנְבִזְבָּזָן דְּקַבִּילוּ. וּבְגִין כָּךְ, לָא הֲוָה שַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ מוֹתָא, וְלָא סִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא דַּי לוֹן דַּי נַטְלוּ אוֹרַיְיתָא בְּלָא עַרְעוּרָא כְּלָל, אֶלָּא דְּקַבִּילוּ נְבִזְבָּזָן וּמַתְנָן מִכֻּלְּהוּ. כֵּיוָן דְּחָטוּ מַה כְּתִיב, (שמות לג) **וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיָם. אִינּוּן** (תהלים סח) **מַתָּנוֹת בָּאָדָם. מַה אִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹן. הַהוּא שְׁבִי, דִּכְתִיב עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי וְגוֹ'.**

אוֹסְפוּ וְחָטוּ, מַה כְּתִיב (במדבר כא) **וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד. וּכְתִיב, וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבְּ מִמֶּנּוּ שֶׁבִי** (וְעִם כָּל דָּא) **וְכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל תָּבִין לַאֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא, אִינּוּן נְבִזְבָּזָן** (וּכְלָא) **יִתְהַדַּר לְגַבַּיְיהוּ, וְאִתְחַפְּיָין בֵּיהּ. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, כְּלָא יִתְהַדַּר דִּכְתִיב,** (דברים ל) **וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְגוֹ'. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֵימָא מִילָּךְ.**

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, (שופטים ה) **יְיָ בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר בְּצַעְדְּךָ מִשְּׂדֵה אֱדוֹם אֶרֶץ רָעָשָׁה. בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּב מִשֵּׂעִיר, דְּלָא קַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, אֶרֶץ רָעָשָׁה וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא רָעָשָׁה. בְּגִין דְּבָעֵאת לְאַהֲדָרָא לְתוֹהוּ וָבוֹהוּ, דְּהָכִי אַתְּנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא, אִי יְקַבְּלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא, מוּטָב. וְאִם לָאו, אַהֲדָר עָלְמָא לְתוֹהוּ וָבוֹהוּ. כֵּיוָן דְּחָמָאת אַרְעָא, דְּהָא אַזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל עַמְמַיָּא דְּיִקַּבְּלוּ אוֹרַיְיתָא, וְלָא קַבִּילוּ. וּמִכָּל**

עַמְמַיָּא לָא אִשְׁתָּאֲרוּ אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, חֲשִׁיבַת אַרְעָא, דְּיִשְׂרָאֵל לָא יְקַבְּלוּן כְּוָותַיְיהוּ, וּבְגִין כָּךְ אֶרֶץ רָעָשָׁה. כֵּיוָן דְּאָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִיָּד שָׁקְטָה, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים עו) אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקָטָה. יָרְאָה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַסּוֹף וְשָׁקְטָה.

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נַעֲשֶׂה, לָא דַּחֲלִין מִן כָּל עַשְׂיָיה, דְּיֵכְלוּן כָּל חַרְשֵׁי דְּעָלְמָא לְמֶעְבַּד, וְלָא מִכָּל קִסְמִין וְחַרְשִׁין דְּעָלְמָא. מַאי טַעְמָא. חַד, בְּגִין דָּא. וְחַד, בְּגִין דְּכַד אַפִּיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמִּצְרַיִם, תָּבַר קַמַּייהוּ כָּל זִינֵי חַרְשֵׁי וּקְסָמִין, דְּלָא יָכְלִין לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיהוּ, וְהַיְינוּ שַׁעֲתָא דְּאָתָא בָּלָק, הֲוָה יָדַע דָּא. מִיָּד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר פְּתוֹרָה אֲשֶׁר עַל הַנָּהָר וגו'. מַאי פְּתוֹרָה. אֶלָּא דְּיַתְקִין פִּתּוֹרָא, וְיִבְעֵי מִתַּמָּן עֵיטָא, מַה יַּעְבִּיד. אֲשֶׁר עַל הַנָּהָר, עַל הַנְּהָרִים מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי עַל הַנָּהָר. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּעַל חַד נַהֲרָא קַיְימָא תְּדִיר.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא, הֲווֹ אָזְלִי לְמֵיחֲמֵי לְרִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוּנְיָא, חֲמוֹי דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְמִלְּעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, יָתְבוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא עִדָּנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, לְאִשְׁתַּעְשָׁע בְּצַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן. אָמַר רִבִּי

אַבָּא, שַׁעֲשׁוּעָא דָּא מַאי הוּא, וְהֵיךְ יִשְׁתַּעְשַׁע בֵּהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מִלָּה דָּא רָזָא סְתִימָא אִיהוּ, (דף קצ"ג ע"ב) טְמִירָא לְגַבֵּי, דְּלָא יְדִיעַ. אָמַר לֵיהּ, וְכִי בְּרִיקָנְיָא הֲווֹ סַמְכִין רַבְרְבִין דְּמִקַּדְמַת דְּנָא בְּהַאי עָלְמָא, דְּלָא יָדְעוּ, וְלָא רָדְפוּ אֲבַתְרָהּ לְמִנְדַּע עַל מַה קַיְימִין בְּהַאי עָלְמָא, וּמַה הֲווֹ מְחַכָּאן בְּהַהוּא עָלְמָא.

פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) יְיָ אֱלֹהַי אַתָּה אֲרוֹמְמֶךָּ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ וְגוֹ'. הַאי קְרָא רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא אִיהוּ. יְיָ, רָזָא עִלָּאָה, שֵׁירוּתָא דְּנִקּוּדָה עִלָּאָה סְתִימָא דְּלָא יְדִיעַ. אֱלֹהַי, רָזָא (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, וְאִיהוּ שֵׁירוּתָא דְּקַיְימָא לְשָׁאֲלָא, וַאֲסִתִּים וְלָא יְדִיעַ, וְלֵית מַאן דְּאָתִיב עָלֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ סָתִים וְטָמִיר וְגָנִיז.

אַתָּה, דָּא יְמִינָא, שֵׁירוּתָא דְּקַיְימָא לְשָׁאֲלָא, וּלְאִתְבָּא בֵּיהּ, וְהוּא כֹּהֵן עִלָּאָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קי) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק. מַאן עַל דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק. אֶלָּא כֹּהֵן עִלָּאָה דָּא, אִיהוּ דְּקַיְימָא עַל דָּבָר, בְּגִין דְּהַהוּא דָּבָר לָא קַיְימָא, אֶלָּא בִּימִינָא. וְהַהוּא דָּבָר מַאן אִיהוּ. מַלְכִּי צֶדֶק, כַּד שְׁמֵיהּ. וּמַאי דְּאָמַר דִּבְרָתִי, בְּגִין דְּאִתְקְשַׁר בֵּיהּ בְּדָוִד. וְכָל מִלֵּי שִׁבְחָא דִּילֵיהּ, בְּהַהוּא דָּבָר אַתְיָין. וְעַל דָּא דִּבְרָתִי. וּבְגִין כָּךְ, אַתָּה דָּא כֹהֵן.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּתַלַּת דּוּכְתֵּי אִינּוּן, דְּאִקְרֵי כָּל חַד אַתָּה. אֲרוֹמְמְךָ כְּלָא כַּחֲדָא. אוֹדֶה שִׁמְךָ כְּדְקָא יָאוּת, וְהַאי שֵׁם יְדִיעַ. כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא, כְּסוּיָא וּלְבוּשָׁא, לְאִתְלַבְּשָׁא נְהוֹרָא סְתִימָא עַתִּיקָא, רֵאשִׁיתָא דַּרְגָּא עִלָּאָה, אָדָם קַדְמָאָה, טְמִירָא בְּכִסּוּיָא דְּנְהוֹרָא אַחֲרָא. דָּבָר אַחֵר כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא, כִּי עָשִׂיתָ אָלֶ"ף. וּמַהוּ אָלֶ"ף. הָא תָּנֵינָן, אָלֶ"ף בֵּי"ת, אָלֶף בִּינָה. אֲבָל דְּיוּקְנָא דְּא׳, אִיהוּ תִּלַּת סְטָרִין. רֵאשִׁית דְּרָזָא עִלָּאָה דְּאָדָם קַדְמָאָה. בְּגִין, דְּבְדִיוּקְנָא דְּא׳, אִית תְּרִין דְּרוֹעִין, חַד מִכָּאן, וְחַד מִכָּאן, וְגוּפָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְכֹלָּא רָזָא חֲדָא. וְאִיהוּ רָזָא דְּיִחוּדָא, א׳. וּבְגִין כָּךְ אָלֶף לְחוּשְׁבָּנָא אֶחָד, וְהַיְינוּ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא. וְרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר הָכִי, כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא, פֶּלֶא דָּא הוּא חַד דַּרְגָּא מֵאִינּוּן פְּלָאוֹת חָכְמָה. וּמַאן אִיהוּ. דָּא (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט. וְאִיהוּ פֶּלֶא.

עֵצוֹת מֵרָחוֹק קָרָא לְהַאי בְּקַדְמִיתָא פֶּלֶא, וְהָכָא אָמַר פֶּלֶא עֵצוֹת מֵרָחוֹק. אֶלָּא הָתָם אִצְטְרִיךְ לְמִמְנֵי שִׁית סְטָרִין לְדַרְגִּין עִלָּאִין, (ישעיה ו) פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי עַד שַׂר שָׁלוֹם. וְהָכָא, לָא אָתָא לְמִמְנֵי חוּשְׁבָּנָא. אֲבָל עֵצוֹת מֵרָחוֹק מַאי נִינְהוּ. תְּרֵי בַּדֵּי עַרָבוֹת. דְּכָל עִיטָא דְּנְבִיאֵי מְתַמָּן אַתְיָא. אִינּוּן אִקְרוֹן עֵצוֹת מֵרָחוֹק.

אֱמוּנָה אוֹמֶן, תְּרֵין דְּאִינּוּן חַד, נָהָר וְגַן. דָּא נָפִיק מֵעֵדֶן, וְדָא אִשְׁתְּקֵי מִינֵּיהּ. הָא הָכָא, כָּל רָזָא סְתִימָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

השלמה מההשמטות (סימן י)

דְּאִינּוּן חַד נָהָר וְגַן. נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן וְגַן דְּאִשְׁתַּקֵי מִנֵּיהּ. הָכָא כָּל רָזָא סְתִימָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְאוֹלִיפְנָא, הַאי מַאן דְּאִתְעָר בְּלֵילְיָא, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּעָאל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵי צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא. אִיצְטְרִיךְ לוֹמַר קְרָא דָּא, בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא. וּלְכַוונָא דַּעְתֵּיהּ בֵּיהּ. וּבָתַר אוֹדֶךָּ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵאתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת מְאֹד. (וּלְבָתַר וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגו') וְהַיְינוּ שְׁבָחָא דְּחַסִידֵי קַדְמָאֵי כַּד מִתְעָרֵי בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וּבָתַר מֶסְדְּרֵי שִׁבְחַיְיהוּ וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא.

שָׁעְשׁוּעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאי הוּא. אֶלָּא, כָּל צַדִּיקַיָּיא דְּקָיְמִין בְּדִיוּקְנֵייהוּ מִתְלַבְּשָׁן בְּגִנְתָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. כֵּיוָן דְּאִתְסָחַאן בְּטַלָּא דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָיא בֵּיהּ מֵתַיָּיא, עָאלִין כּוּלְהוֹן לְגַבֵּי מָשִׁיחַ וְשַׁאֲלִין מָה דְּשָׁאֲלִין, וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא.

לְבָתַר מִתְכַּנְּשִׁין וּמִשְׁתַּדְּלִין כּוּלְהוּ בְּדַעְתָּא עִילָּאָה

דְּכוּלְהוּ מְתִיבְתֵי דְּתַמָּן וְעָלַיְיהוּ כַּמָּה מְמָנָן. וּמִתְחַדְּשֵׁי תַּמָּן כַּמָּה חִדּוּשִׁין בְּאוֹרַיְיתָא. לְבָתַר נָפְקֵי כּוּלְהוּ וְחָמָאן כַּד אָתֵי אֵלְיָהוּ לְגַבֵּי אֲבָהָן. אִיהוּ נָפִיק וְאִינְהוּ עָאלִין וְקַיְימָן קַמֵּי אֲבָהָן וְחַדּוּ בְּהוּ בְּכַמָּה בְּנִין קַדִּישִׁין דְּבְסָחֲרָנֵיְיהוּ וְחַדָּאן כּוּלְהוּ.

כַּד עַיִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא כּוּלְהוּ קַיְימֵי מְתָקְנָן כְּדָקָא יָאוֹת. וְכָל אִשְׁתַּדְלוּתָא דְּאִשְׁתַּדְלֵי כָּל הַהוּא יוֹמָא בְּחִדּוּשֵׁי דְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תִּיאוּבְתֵּיהּ בְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּחַדִּישׁוּ בָּהּ מִילִּין וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ וּבְאִינּוּן מִילִּין.

לְבָתַר כּוּלְהוּ מִתְתַּקְנָן דְּכָר וְנוּקְבָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּתַר דְּאָרַח וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ בְּכָל אִינּוּן מִילִּין רָזִין דְּחָכְמְתָא דִּילְהוֹן, אִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ וְאִינּוּן חֲמָאן בְּהַהוּא נוּעַם יְיָ. כְּדֵין כְּלְהוּ חַדָּאן בְּחֶדְוָה סַגִּי, עַד דְּמִתְפַּשְׁטֵי זִיוָא וּנְהוֹרָא דִּילְהוֹן. וּמַהַהוּא מְשִׁיכוּ זִיוָא וּנְהוֹרָא דְּחֶדְוָה דִּילְהוֹן, עַבְדִין פֵּירִין וְאִיבִּין לְעַלְמָא דָּא. וְהַהוּא פֵּרִי וְאִיבָּא עָאל תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, עַד זִמְנָא דְּאִיצְטְרִיךְ.

וְכֵן מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּכָל צַדִּיק וְצַדִּיק (וְאָמַר) וְאָמְרִין, זַכָּאָה אִיהוּ מַלְכָּא דְּבְנִין אִלֵּין אִתְבְּרִירוּ לְחוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵּיהּ.

קָלָא אִתְעָר מֵאֲמְצָעִיתָא דִּרְקִיעָא וְקָרָא בְּקַל תַּקִּיף וְאָמַר, (תהלים קל"ז) זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ. כְּדֵין עַרְטִירוּ דִּילֵיהּ וְקַרְקוֹרָא דִּילֵיהּ וּמִכָּל צַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן אִשְׁתְּמַע בִּתְלָת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין. בְּגִין דְּלָא אִית חֲדָוָה וְשָׁעֲשׁוּעָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימֵי בְּהוּ (דְּקָאִים בַּהֲדֵי) צַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן. וּבְגִין דָּא אוֹמֵי וְאָמַר, (תהלים קל"ז) אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי תִּדְבָּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי. בְּכָל אֲתָר דְּאִית חֲדָוָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קָלָא דָּא נָפִיק וְקָאֵרִי.

כְּדֵין נָפִיק מִתַּמָּן וְסָלִיק וּבָטַשׁ רְקִיעִין וְשָׁאִיג שְׁאִיגִין, עַד דְּכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא כּוּלְּהוּ בְּעַרְטוּרָא. כְּדֵין נָשְׁבָא רוּחָא וּבָטַשׁ בְּטַרְפִין דְּהַהוּא אִילָנָא רַבְרְבָא וְכָל עַנְפִּין דִּילֵיהּ בַּטְשִׁין דָּא בְּדָא. וְקָלָא אִתְעָר מִגּוֹ נוּפָּא דְּאִילָנָא וְקָרֵי וְאָמַר. (תהלים ק"ה) זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר (דברי הימים א ט"ז) אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק. כֵּיוָן דְּקָלָא דָּא אִתְעָר שָׁמַע אַבְרָהָם סָבָא וְאִתְעַר (כְּדֵין) כַּד אִיהוּ רַעֲוָא לְמַלְכָּא וְאִתְנַחֵם בַּהֲדֵיהּ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְעֲרַת רוּחָא חֲדָא מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם

וְכָל רְעוּ וְחֶדְוָה וְאַסְוָותָא אִתְעָר עַל עַלְמָא. וּכְדֵין סָלִיק צַפְרָא וְרַעֲוָא אִשְׁתְּכַח וְנַיְחָא לְכָל אַסִּירֵי מַלְכָּא דְּאִינּוּן בְּבֵי מָרְעַיְיהוּ. זַכָּאָה עַמָּא דְּיָכְלִין לְמִנְדַּע מֶרָזִין טְמִירִין סְתִימִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא יוֹמָא (ש״ג ע״ב) חַד הֲוִינָא אֲנָא וְרַבִּי יְהוּדָה דְּמִן עַכּוֹ (אַזְלִי) בְּמַדְבְּרָא וְעָאלְנָא בִּמְעַרְתָּא חֲדָא וְאַשְׁכַּחְנָא תַּמָּן סִפְרָא חֲדָא עַתִּיקָא דְּמִן יוֹמִין קַדְמָאִין. פַּתַחְנָא לֵיהּ וְאַשְׁכַּחְנָא דְּהָוָה כְּתִיב בֵּיהּ בְּרֵישׁ מִלּוֹי (ישעיה מ״ב) הָרִאשֹׁונוֹת הִנֵּה בָאוּ וְחַדָּשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד. וְאוֹקִים קְרָא בְּנִשְׁמָתֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. מִן יוֹמָא דְּסָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה לְמִבְרֵי עַלְמָא.

וְעַד לָא אִתְבְּרֵי עַלְמָא כָּל רוּחִין דְּצַדִּיקַיָּיא הֲווּ גְּנִיזִין בְּמַחֲשָׁבָה קָמֵיהּ כָּל חַד וְחַד בִּדְיוּקְנֵיהּ. כֵּיוָן דְּצַיֵּיר עַלְמָא אִתְגַּלְיָין כֻּלְּהוּ וְקַיְימוּ בִּדְיוּקְנָיְיהוּ קָמֵיהּ בִּרוֹמֵי מְרוֹמִים. לְבָתַר יָהַב לוֹן בְּאוֹצָר חַד בִּגְנָתָא דְּעֵדֶן לְעֵילָּא. וְהַהוּא אוֹצָר לָא מַלְיָא לְעָלְמִין, וְתָדִיר קָרֵי הָרִאשׁוֹנוֹת הִנֵּה בָאוּ וְחַדָּשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד. מַאן אִינּוּן אֲנִי מַגִּיד כּוּלְּהוּ בִּשְׁמָהָן וְלֵית תִּיאוּבְתָּא וְכִיסוּפָא לְהַאי אוֹצָר אֶלָּא לְאַרְקָא בֵּיהּ נִשְׁמָתִין תָּדִיר.

כְּמָה דְּגֵיהִנָּם לֵית תִּיאוּבְתָּא וְכִיסוּפָא אֶלָּא לְקַבְּלָא

נִשְׁמָתִין לְאִתְדַּכָּאָה תַּמָּן וְכָל יוֹמָא קָאֲרֵי הַב הַב. מַאי הַב הַב (אֶלָּא) אוֹקִיד אוֹקִיד. וְהַהוּא אוֹצָר נָטִיל כָּל (אִינּוּן) נִשְׁמָתִין אִינּוּן עַד זִמְנָא דְּאַלְבִּישׁ לוֹן וְנָחֲתֵי לְהַאי עַלְמָא. וּמִגּוֹ חוֹבָה דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּאַמְשִׁיךְ סִטְרָא בִּישָׁא לְעַלְמָא אִצְטְרִיכוּ לְאַלְבְּשָׁא אִינּוּן נִשְׁמָתִין בִּלְבוּשָׁא דָּא. דְּהָא לְבוּשָׁא אַחֲרָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבְּשָׁא לְאִינּוּן נִשְׁמָתִין. (ס"א וְאָמַר בְּהַהוּא סִפְרָא) וְהַהוּא (וְהָוָה) אָמַר הַהוּא סִפְרָא עַד הָכָא שְׁתִיקוּ (שְׁתוֹקוּ). וְעוֹד חֲמֵינָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַתְוָון מֵחִיקַּן דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָעָן. וּבָתַר חֲמֵינָא לוֹן בְּחֶלְמָא וְאָמְרוּ לִי שְׁתוֹק וְלָא תְגַלֵּי אֶלָּא לְטִינָרָא תַּקִּיפָא, וְכָךְ עֲבִידְנָא. וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ מָאנִין דִּלְבוּשָׁא אַחֲרָא זְמִין (דְּזָמִין) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבְּשָׁא לְאִינּוּן נִשְׁמָתִין לְזִימְנִין (לְזִמְנָא) דְּאָתֵי. (אִם כֵּן) מֵתִים דְּחַיּוּ עַל יְדָא דְּיֶחְזְקֵאל, מַאי טַעְמָא לָא עֲבָד לוֹן הַהוּא לְבוּשָׁא.

אֶלָּא בְּגִין דְּלָא מָטָא זִמְנָא לְאַעְבָּרָא בְּעַלְמָא הַהוּא אֲוִירָא דַּכְיָא דְּעָבִיד לְבוּשִׁין. וּבְגִין כָּךְ אַלְבִּישׁ לוֹן אֶלָּא כְּמָה דַּהֲווּ, וְכָךְ יְהֵא לְתִחַיַּית הַמֵּתִים, בָּר דְּהַהוּא זוֹהֲמָא דְּקַדְמִיתָא לָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן.

כַּד נָפַק בַּר נָשׁ מֵהַאי עַלְמָא, כְּלְהוּ בֵּין צַדִּיקֵי בֵּין חַסִידֵי וּתְמִימֵי וְחַיָּבֵי וְרָשִׁיעֵי. כְּלְהוּ עַבְרֵי

בַּאֲוִירָא, לְמֶחֱמֵי אָדָם קַדְמָאָה לִבְנֵי עַלְמָא. וּמִתַּמָּן נָטִיל אוֹרְחָא הֵן לְגִנְתָּא דְעֵדֶן הֵן לְגֵיהִנָּם.

כָּל אִינּוּן דְּאוֹרַחַיְיהוּ לְגִנְתָּא דְעֵדֶן, מִתְקָרְבִין לְגַבֵּי חוֹמָה דִּלְבָר מֵאִינּוּן תִּלַּת חוֹמוֹת דְּתַמָּן. וּכְדֵין נָפִיק חַד מְמַנָּא וְאִתְעַר קַמַּיְיהוּ וְקָארֵי וְאָמַר, זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקָיָיא (בְּעַלְמִין כּוּלְהוּ) בְּעָלְמָא. וְהַהוּא מְמַנָּא יעזרי"אל שְׁמֵיהּ, אוֹלִיף לוֹן אוֹרְחָא וְאַזְלִין קָמֵיהּ עַד תַּרְעָא חֲדָא דְּגֵיהִנָּם. הַהוּא מְמוּנֶּה קָארֵי בְּחֵילֵיהּ וְאָמַר, צָנוּן תִּנָּנָא (תְּנַנָּא) צָנוּן יָקִידְתָּא. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא, בִּבְהִילוּ מֵצָנְנִין לָהּ וְעָאלִין כּוּלְהוּ וְטָבְלִין וְעַבְרִין. וְכָל אִינּוּן חַיָּיבִין אִתְמְסָרָן בִּידָא דְּדוּמ"ה וְעָאלִין בְּגֵיהִנָּם. וְכָל אִינּוּן זַכָּאִין, לָא אִתְמְסָרָן בִּידּוֹי. אֶלָּא (בִּידָא) דְּהָא מְמוּנֶּה.

וּבָתַר דְּטָבְלִין וְעַבְרִין, הַהוּא מְמוּנֶּה אָזִיל קַמַּיְיהוּ עַד דְּמָטָאן לְשׁוּר דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן וְהַהוּא מְמוּנֶּה קָארֵי לְפִתְחָא וְאוֹמֵר, (ישעיה כ"ו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֱמוּנִים. כְּדֵין פַּתְחִין פִּתְחָא וְאַעִיל לוֹן, וְכֵן בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא.

כֵּיוָן דְּעָאלִין לְגוֹ אֲתָר דְּצַדִּיקָיָיא, צַדִּיקָיָיא אוֹחֲרָנִין קַיְימִין וְכַמָּה חֶדְוָה עַל חֶדְוָה עַל צַדִּיקָיָיא וְכָל בְּנֵי מְתִיבְתָּא חַדָּאן. לְסוֹף תְּלָתָא יוֹמִין דְּאִתְטַמָּרָן

בְּהֵיכָלִין יְדִיעָן נַפְקֵי וַאֲוִירָא נָשְׁבֵי וּמִתְצַיְּירָן כּוּלְהוּ בְּדִיוּקְנֵייהוּ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה יַרְתִּין אַחְסָנַת יְרוּתָא כְּדְקָא חֲזֵי לְכָל חַד.

חַזּוּתָא דְאִתְחֲזֵי בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן מֵחֵיזוּ יְקָרָא דִּיוּקְנָא דְּכָל דִּיוּקְנִין וְגַוְונִין דְּכָל גַּוְונִין. דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא לָא אִתְגְּלִי בְּהֵיכָלָא וְלָא בְּאַתָּר חַד. אֶלָּא (אִתְפַּתַּח) אִתְפְּשַׁח רְקִיעָא מְרַקְמָא עַל גַּבֵּי גִּנְתָּא לְאַרְבַּע סְטָרִין וְאִתְמַלְיָיא מִזִּיוָא יַקִּירָא קַדִּישָׁא וְאִתְחֲזֵי תַּמָּן, וְאִתְהַנָּן כּוּלְהוּ צַדִּיקַיָּיא. מַאן חָמָא חֶדְוָה וְכִסּוּפָא דְּהַהוּא נוֹעַם יְיָ.

עַד כָּאן הֲוָה לִי רְשׁוּ לְמֶחֱמֵי בְּהַהוּא סִפְרָא.

אַדְמָקִיפְנָא לְמֶחֱמֵי יַתִּיר בֵּיהּ, פְּרַח מִן יָדִי וְלָא חֲמֵינָא לֵיהּ. אִשְׁתָּאַרְנָא עָצִיב וּבָכֵינָא. דַּמִּיכְנָא תַּמָּן בְּהַהוּא מְעַרְתָּא וְחֲמֵינָא לֵיהּ (לְהַהוּא) דְּהָוָה לָבִישׁ מָנָא (מְצָא). אָמַר לִי ר׳ לָמָּה לָךְ לְמִבְכֵּי וְלָא תִּתְעַצֵּב (ס"א מִמָּאן) מִמַּה דְּהָוָה בְּהַהוּא סִפְרָא. פְּרַח לְגַבֵּיהּ וְנָטְלֵיהּ וְעַד לָא יִפּוֹק מֵהַאי עַלְמָא גְּנִיז לֵיהּ בְּהַהוּא מְעַרְתָּא דְּמָדְבְּרָא דָּא, וְהַשְׁתָּא דְּהָוָה מִתְגְּלֵי לְחַיָּיא הָכָא, פְּרַח בַּאֲוִירָא לְנָטְלֵיהּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה זִיל לָךְ לְאוֹרְחָךְ, וּמֵהַהוּא יוֹמָא וְעַד הַשְׁתָּא לָא אִתְגְּלֵי לִי וְלָא זָכִינָא לְמִשְׁמַע

מִמָּאן הֲוָה. וּבְכָל זִמְנָא דְּאָנָא דָּכִירְנָא, אִשְׁתָּאַרְנָא עֲצִיב. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, דִּילְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהּ דְּלָא בָּעֵי דְּיִתְגַּלֵּי בְּעָלְמָא.

עַד דַּהֲווּ יַתְבֵי וְלָעָאן בְּמִלִּין אָחֳרָנִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין נָהַר יְמָמָא קָמוּ וְאָזְלוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַשְׁתָּא עִידָן רַעֲוָא מִקָּמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, נִימָא מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא וְנִתְעַסַּק בָּהּ וְנִשְׁתַּתַּף בִּשְׁכִינְתָּא. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ה) יְהוָ"ה בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרוֹךְ לְךָ וְאֲצַפֶּה. (ע"כ). אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בִּלְעָם חַיָּיבָא, מַאן קַטִּיל לֵיהּ, וְהֵיךְ אִקְטִיל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְכוּ'. (עד כאן מההשמטות)

מזוהר חדש דף מ"ג ע"ב שורה ז"ך (עד כאן מההשמטות)

(ד"ש ע"א) סימן י' (כ"כ בזהר הרש"ב וצ"ל) י"א דף קצ"ט א' שורה כ"ד ודף ר"ב ע"ב שורה כ"ח דף ר"ג ע"ב ור"ו ע"ב (עד כאן מההשמטות)

לֵאמֹר הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם. אִי תֵּימָא דְּהָא צָרִיךְ לְבַטָּלָא פִּיפּוּסִין וְיוּחֲסִין דִּילְהוֹן, לָא אִיצְטְרִיךְ אֶלָּא אוֹרַח כְּלָל דְּכְתִיב הִנֵּה עַם יָצָא. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּהַכִּי קָרֵי לוֹן פַּטְרוֹנָא דִּילְהוֹן כַּמָּה זִמְנִין. וְעַל דָּא לָא תִּטְעֵי דְּכְתִיב (שמות ה) שָׁלַח אֶת עַמִּי בְּכָל זְמָן. וְעוֹד כַּד נַטְלַת עִיטָא עֲלַיְיהוּ עִם פַּרְעֹה בִּלְישָׁנָא דָּא יָכְלִתְּ לְהוּ. דְּכְתִיב, (שמות א) הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

רָב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. אוּף הַשְׁתָּא דִּכְתִיב, הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם וְלָא אַפִּיק לוֹן אַחֲרָא, אֶלָּא אִיהוּ מִגַּרְמֵיהּ נָפַק. וּבְגִין כָּךְ תֵּיכוֹל לְאַבְאָשָׁא לוֹן.

הִנֵּה כִסָּה אֶת עֵין הָאָרֶץ, אִית דְּאַמְרֵי סִיחוֹן וְעוֹג דְּקַטְלֵי (דְּקַטְלוּ) לוֹן יִשְׂרָאֵל, דַּהֲווּ עֵינָא דְּאַרְעָא. אֶלָּא כַּד אַיְיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְבֶּה עַל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כְּתִיב, (שמות י) וַיְכַס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ וַתֶּחְשַׁךְ הָאָרֶץ. אֲמַאי, בְּגִין דְּכָל חַרְשִׁין וְקִסְמִין דְּעָלְמָא לָא יַכְלִין לְמֶעְבַּד חַרְשִׁין אֶלָּא מִלָּה חֲדָא בְּדַרְגָּא חֲדָא, בְּזִמְנָא חֲדָא. וְעַמָּא דָּא אַיְיתֵי עֲרוֹב מֵבּוּלְבַּל מִכַּמָּה זִינִין מֵבּוּלְבָּלִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, עַד דְּלָא יָכְלוּ כָּל חַרְשִׁין וְקִסְמִין לְמֵיקָם. וְדָא הוּא וַיְכַס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ.

וְהָכָא כְּתִיב, וַיְכַס אֶת עֵין הָאָרֶץ וְהָכִי הוּא וַדַּאי.

אָמַר ר׳ אַבָּא בָּלָק וּבִלְעָם לָא הֲוָה בְּעָלְמָא חַרְשִׁין וְקִסְמִין כְּוָותַיְיהוּ (בִּלְעָם) חֵילֵיהּ וְתוּקְפֵיהּ הֲוָה בְּפוּמֵיהּ וְעֵינֵיהּ. בָּלָק חֵילֵיהּ וְתוּקְפֵיהּ הֲוָה בְּעוֹבָדָא דְּיָדִין. וְדָא אִיצְטְרִיךְ לְדָא, דְּהָא כָּל זִינֵי חַרְשִׁין דְּעָלְמָא בְּפוּמָא וְעוֹבָדָא הוּא, וּבְהוּ תַלְיִין. בִּלְעָם הֲוָה לֵיהּ לִישָׁן וְלָא יְדִין, בָּלָק הֲוָה לֵיהּ יְדִין וְלָא לִישָׁן.

אַזְלוּ חַבְרַיָּיא עַד דְּמָטוּ חַד בֵּי חַקַל וְשִׁמְשָׁא הֲוָה תַּקִּיף לַחֲדָא. חָמוּ הַהוּא בֵּי חַקַל בְּשַׁפִּירוּ דְּעִשְׂבִין וּמַיִין

נַפְקִין לְכָל סְטָר וְאִילָנֵי חַקְלָא סַגִּיאִין, יָתְבוּ תַּמָּן.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יְאוֹת אֲתָר דָּא לְנַיְיחָא בֵּיהּ.
אַדְהָווֹ יַתְבִי, הַא חִוְיָא רַבְרְבָא אֲתָא בְּתוּקְפָּא
דְּשִׁמְשָׁא וְאַעֲבַר קַמַּייהוּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי
אֶלְעָזָר, חִוְיָא חִוְיָא, סָטֵי לָךְ מֵאוֹרְחָךְ, דְּהָא תָּב הַהוּא
גַּבְרָא וְאִתְנַחֵם עַל מָה דְּעָבַד, וְלָא יוֹסִיף לְמֶעְבַּד הַהוּא
מִלָּה. תַּווּהוּ חַבְרַיָּיא. אָמַר ר׳ אַבָּא מַאי הוּא. אָמַר לוֹן
שְׁתוֹקוּ.
אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, חִוְיָא חִוְיָא, לְבָתַר דְּלָחִישׁוּ לָךְ מִן
שְׁמַיָּא, אִתְנַחֵם הַהוּא גַּבְרָא וְשַׁוִּי בִּרְעוּתֵיהּ דְּלָא
יְתִיב בֵּיהּ לְעָלְמִין סָטֵי לָךְ מֵאוֹרְחָךְ. קָם חִוְיָא בְּקִיוּמֵיהּ
וְלָא נָטִיל הָכָא וְהָכָא. תָּב כְּמִלְקַדְמִין. אָמַר לֵיהּ, חִוְיָא
חִוְיָא, יָדַעְנָא מָה דְּאַתְּ בָּעֵי, תּוּב מֵאָרְחָךְ. דְּהָא גּוֹי
חַיָּיבָא אָתֵי, דְּעָבִיד בִּישׁ לְחַד יוּדָאי. וְהָא הוּא נָאִים
שָׁכִיב בְּמַעַרְתָּא דִּילָךְ, זִיל וְקַטְלֵיהּ. מִיָּד אַהְדַּר הַהוּא
חִוְיָא וְדִלֵּג דִּלּוּגִין קַמַּייהוּ.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי לָא הֲוֵינָא הָכָא, כַּמָּה בִּישִׁין הֲוָה
עָבִיד הַאי חִוְיָא. דְּהָא כַּד בַּר נָשׁ יוּדָאי עָבָד
עוֹבָדָא דְּחוֹבָא, וְעַד לָא תָּב בְּתִיּוּבְתָא, לְחִישׁוּ לֵיהּ
לְהַאי חִוְיָא לְקַטְלָא לֵיהּ. וְאִימְלָךְ הַהוּא בַּר נָשׁ בֵּין כַּךְ
וּבֵין כַּךְ, וְאִתְנַחֵם מֵחוֹבֵיהּ. וְאָמַר דְּלָא יִתּוּב לְעָלְמִין

לְהַאי חַטָּאָה וְעַל דָּא אִשְׁתְּזִיב מִן דִּינָא.

אֲמְרוּ חַבְרַיָּיא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, בְּמָה יָדַעְתְּ. אָמַר לְהוּ, סִימָנָא יָהֵב לִי אַבָּא, וַאֲנָא אִשְׁתְּמוֹדַעְנָא בֵּיהּ. אֲמְרוּ לֵיהּ, תִּינַח חִוְיָא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעַת בֵּיהּ. הַהוּא דְּאִתְנַחַם וְתַב מֵחוֹבֵיהּ בְּמָה יָדַעְתְּ. אָמַר לְהוּ, כַּד הֲוָה אָזִיל הַהוּא חִוְיָא, קַשְׁקְשׁוֹי הֲווּ סָלְקִין וְזָנְבוֹי זָקִיף וְאִיהוּ דְּאָזִיל (אָזִיל) בִּבְהִילוּ. רוּחָא חָדָא הֲוָה אָזִיל לָקָבְלֵיהּ וְהֲוָה קָאֲרֵי קָמֵיהּ, תּוּב מֵאָרְחָךְ. דְּהָא תָּב מֵחוֹבֵיהּ וְאִתְנְחֵם הַהוּא בַּר נָשׁ.

וְהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא לָא הֲוָה צַיְּית עַד דְּיִתְנוּן לֵיהּ כּוֹפֶר בַּהֲדֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּאִתְחַיָּיב קָטוֹלָא וְתָב. דְּכַךְ אוֹרְחוֹי דְּחִוְיָא עֵילָא וְתַתָּא, כֵּיוָן דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, לָא תָב עַד דְּאַשְׁלִים הַהוּא דִּינָא בִּישָׁא דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְמֶעְבַּד, אוֹ דְּיִתְנוּן לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ חַיָּיבָא אַחֲרָא בְּכוֹפְרָא. דְּהָא בְּרִיקָנַיָּיא לָא יְפוֹק. כֵּיוָן דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ.

אֲמְרוּ לֵיהּ, תִּינַח כָּל דָּא. הַהוּא גּוֹי דְּאַמְרַת דְּיִהַבְתְּ לֵיהּ כּוֹפְרָא, בְּמָאי יָדַעְתְּ. אָמַר לוֹן, כֵּיוָן דְּמַלְּלִית לְחִוְיָא, הַהוּא רוּחָא דְּהֲוָה אָזִיל לָקָבְלֵיהּ וְלָחִישׁ לֵיהּ דְּיִתוּב לְאוֹרְחֵיהּ דְּהָא אִתְנַחֲם הַהוּא בַּר נָשׁ.

דָּלִיג הַהוּא רוּחָא עַל אוּדְנֵיהּ. (אוּדְנֵי וְאָמַר לִי).

תַּוּוהוּ חַבְרַיָּיא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נֵיהַךְ וְנֵחְמֵי, דְּהָא חְוָיָא עֲבַד מָה דְּעָבַד. קָמוּ וְקָרִיבוּ גַּבֵּי חַד טִינָרָא בְּהַהוּא בֵּי חֲקַל, אַשְׁכְּחוּ לְהַהוּא גּוּי דְּמִית וְהַהוּא נָחָשׁ כַּרִיךְ עַל עִקְבֵיהּ וְלָא הֲוָה אַבְדִיל מִנֵּיהּ, וּבָתַר אִתְפְּרַשׁ מֵעַקְבֵיהּ וְסָלִיק עַל גְּרוֹנֵיהּ וְאַכְרִיךְ תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נָחִית עַל עַקְבֵיהּ, דְּלָא הֲוָה מִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ.

אַשְׁכְּחוּ לֵיהּ אַרְנָקִי חַד מַלְיָא דִּינָרִין דְּגָזִיל לְחַד יוּדָאי בְּאָרְחָא וּמְחָא לֵיהּ. נָטַל רַבִּי אֶלְעָזָר יַת אַרְנָקִי. אָמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּבְכוּלָּא עָבִיד שְׁלִיחוּתָא. תָּבוּ לְהַהוּא אֲתָר דַּהֲווּ (אֱזֵל"י).

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (י ש ע"ה מ"ג) מֵאַשֶּׁר יָקַרְתָּ בְעֵינָי נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אָהַבְתִּיךָ וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ. מֵאַשֶּׁר יָקַרְתָּ, יָקָר מִבָּעֵי לֵיהּ, וְהָכִי אִיצְטְרִיךְ. מֵאַשֶּׁר אַתָּה יָקָר בְּעֵינָי, מָהוּ יָקַרְתָּ. מִכְּלַל דְּאִיהוּ מִגַּרְמֵיהּ אִתְיַיקַר. אֶלָּא הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ בְּחִיוּבָא (ד"ש ע"ב) קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא, הוּא מְזָלְזָלָא וְתוֹעֲבָה (תו"ע ב"ת א) קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבָתַר דְּאִימְלָךְ וְתַב מֵחוֹבֵיהּ, הַשְׁתָּא אִיהוּ אִתְיַיקַר מִגַּרְמֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי עָלֵיהּ וְאָמַר, מֵאַשֶּׁר יָקַרְתָּ בְעֵינָי נִכְבַּדְתָּ, אָתְּ מִגַּרְמָךְ יָקַרְתָּ.

בְּעֵינָי נִכְבָּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ. דְּהָא לֵית רְחִימוּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵי בַּר נָשׁ בְּהַאי
עָלְמָא, אֶלָּא בְּמָאן דְּתָב מֵחוֹבֵיהּ. וְעַל דָּא אֲנִי
אֲהַבְתִּיךָ. אֲבָל מָה אַעֲבִיד דְּהָא יַהֲבִית רְשׁוּ לְחִוְיָא
לְנָזְקָא. דָּא הוּא עֵיטָא, וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ. מַאי אִיהוּ
אָדָם דְּיַהֲב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּחוֹתֵיהּ, הַהוּא אָדָם
דְּאָתֵי מֵעַמָּא אַחֲרָא, דְּהַהוּא חִוְיָא מִדִּילֵיהּ יְכִיל,
דְּכְתִיב וְאֶתֵּן אָדָם. אַל תִּקְרֵי אָדָם, אֶלָּא אֱדוֹם.
וּלְאֻמִּים דָּא הוּא, לְאוֹם מִלְאוֹם יֶאֱמָץ, וְדָא זַרְעָא
דְּעֵשָׂו דְּיָהִיב תְּחוֹת נַפְשֵׁיהּ.

אַדְהָווֹ יַתְבִי, הָא הַאי יוּדָאי דְּגָזַל הַהוּא גּוֹי דְּקָטַל
חִוְיָא, אֲתָא בְּאוֹרְחָא לָאֵי וְעַיֵּיף. וּמְגוֹ תַּקִּיפוּ
דְּשִׁמְשָׁא עָאל בְּהַהוּא חַקַל וְיָתִיב תְּחוֹת אִילָנָא חַד,
וְהָוָה מִתְרָעֵם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמָצְדִּיק עָלֵיהּ
דִּינָא, וְאָמַר. מָאֲרֵיהּ דְּעָלְמָא, גָּלוּי וְיָדוּעַ קַמָּךְ דְּאַנָא
לָא חַיִּישְׁנָא עֲלַי וְעַל גּוּפִי וְעַל מָמוֹנִי כְּלוּם, דְּהָא
בְּדִינָא אִתְעֲבִיד כָּל (מה) דְּאִתְעֲבִיד. אֲבָל אַבָּא וְאִימָּא
סָבִין אִית לִי דְּלֵית לִי בְּמָה אַפָּרְנֵס לוֹן, וְעַל דָּא
חַיִּישְׁנָא.

וְתוּ עַל כָּל דָּא, צְרוֹרָא חֲדָא דְּדִינָרִין דְּהָוָה בְּהַהוּא
אַרְנָקִי דְּחַד מִסְכְּנָא לְמֶעְבַּד חוּפָּה לִבְרַתֵּיהּ

עַנְיָיא. מָה אַעְבִיד מָארֵי דְּעָלְמָא, עַל דָּא כַּאיבְנָא בְּלִבָּאי יַתִּיר.

בָּכָה וְאָמַר (תהלים קי"ט) מִשְׁפָּטֶיךָ ה' אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּיו. דִּינִין דְּמָארֵי עָלְמָא, קְשׁוֹט אינוּן. אֲמַאי אִינוּן קְשׁוֹט, בְּגִין דְּצַדְקוּ יַחְדָּיו. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְמֶעְבַּד (דִּינָא), כַּמָּה מָארֵי תְּרִיסִין קַיְימִין מֵהַאי סְטָר וּמֵהָאי סְטָר וּמָצְדִּיקִין אִלֵּין בְּאִלֵּין וּמַגִּיחִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. כֵּיוָן דְּצַדְקוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין וְאִסְתַּכְּמָן כַּחֲדָא, כְּדֵין מִשְׁפָּטֶיךָ ה' אֱמֶת. אֵימָתַי צָדְקוּ יַחְדָּיו. כַּד מַצְדִּיקֵי כָּל בְּנֵי דִּינָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא מָארֵי דְּעָלְמָא, עַל דָּא בַּכְיָנָא וְלָא עַל דִּידִי.

שָׁמַע ר' אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא וְקָמוּ לְגַבֵּיהּ. חָמוּ יָתֵיהּ דְּהָוָה יָתִיב תְּחוֹת הַהוּא אִילָנָא וְאַתְקִיפוּ בֵּיהּ וּנְטָלוּ יָתֵיהּ לְגָבֵיהוֹן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, (לָא תִדְחָל) זַכָּאָה קְשׁוֹט, דְּאִי לָאו זַכָּאָה אַנְתְּ, לָא יַרְחִישׁ לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא רַבְרְבָא כְּמָה דְּעָבַד. בְּקַדְמִיתָא טוֹל אַרְנָקִי דִּילָךְ וְתֵיזִיל וְתֵחֲמֵי מָה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינָךְ.

אָזַל בַּהֲדַייהוּ וְחָמָא הַהוּא גּוֹי מִית וְחַוְיָא הֲוָה עָבִיד בֵּיהּ נוּקְמִין וְהָוָה כְּרִיךְ עַל קַדְלֵיהּ. אִשְׁתַּטַּח הַהוּא יוּדַאי בְּעַפְרָא וְאוֹדֵי וְשַׁבַּח לְמָארֵי עָלְמָא. וְקָם

וְנָשִׁיק יְדוֹי דְּרִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא. אָמַר לוֹן הַשְׁתָּא יָדַעְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְחִישׁ נִיסָא דָּא בְּגִינַיְיכוּ. אֲבָל רָבָנָן, עַל אַבָּא וְאִימָּא סָבִין דְּאִית לִי בַּכִּינָא וְעַל מִסְכֵּנָא דְּיַהִיב לִי צְרוֹרָא. פְּתַח הַאָרְנָקִי וְאַחְמֵי לוֹן צְרוֹרָא וְכֵן אַחְמֵי לוֹן מָחָא דְּעָבַד לֵיהּ הַהוּא גּוֹי.

צַלֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר עָלֵיהּ וְאִתְּסִי.

קְרִיבוּ לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא גּוֹי כְּמִלְקַדְמִין, וְחָמוּ הַהוּא חִוְיָא דְּהָוָה עָבִיד כְּדְבְקַדְמִיתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חִוְיָא כָּל מָה דְּעָבָדְתְּ יְאוֹת עֲבַדְתְּ. וְתוּ דְּאַחְמִית חֵילָךְ וּגְבוּרְתָךְ בֵּיהּ, וְעָבְדָתְ בֵּיהּ נוּקְמִין סַגִּיאִין. וְהָא חֲמֵינָן תְּלַת זִמְנִין וְאַחְמִית כָּל מָה דְּעָבַדְתְּ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה זִיל וְאִתְטַמַּר בְּמַעַרְתָךְ, וְגָזְרְנָא עָלָךְ דְּלָא תַּנְזִיק לְבְרִייָתָא דְּעָלְמָא. אִתְפְּרַשׁ הַהוּא חִוְיָא וְכַפָּף רֵישֵׁיהּ וְאָזַל לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוּדָאי, טוֹל עֲדָאָה דְּשָׁנְאָךְ.

דְּהָא כִּיסָא דְּדַהֲבָא אִית לֵיהּ לְגַבֵּיהּ דְּשָׁבָק לֵיהּ בְּרֵיהּ דְּהַהוּא גּוֹי לְאָבוֹי, וְלָא תִּיטוֹל מִדִּילֵיהּ כְּלוּם. וְזִיל לְגַבֵּיהּ גַּבְרָא דְּדוּךְ פִּלַן, וְתִשְׁכַּח דְּמִיתָא אִתְּתֵיהּ. זִיל לְגַבֵּיהּ וְהַב לֵיהּ כִּיסָא דְּדִינָרִין דָּא, בְּגִין דְּהַהוּא גַּבְרָא אִית לֵיהּ בְּרָא חַד וּשְׁמְעוֹן שְׁמֵיהּ וְהוּא אָזִיל בְּסְחוֹרְתָא עַל יַמָּא. וְאִינּוּן בְּאַרְבָּא, בְּרֵיהּ דְּהַאי גּוֹי גָּנַב לֵיהּ הַאי כִּיסָא, וְיָהַב לֵיהּ לְהַהוּא רָשָׁע. וְאִימָּא

לְהַהוּא יוּדָאי דְּיַסְלִיק כִּיסָא דָּא לִבְרֵיהּ, דְּלַעֲגֵל יֵיתֵי לְגַבֵּיהּ, וְיוֹדֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאַחְזַר אַבִּידַתָּא לְמָארֵיהּ. וְכַךְ עֲבִיד, נָטַל כִּיסָא וְסָגִיד קָמֵיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוֹי, תַּווּהוּ חַבְרַיָּיא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכָל אוֹרְחָא דָּא אִיהוּ תַּווּהָא בְּכָל מָה דְּחַמִּינָן בָּךְ. וְהַשְׁתָּא אִיהוּ תַּווּהָא עַל תַּווּהָא, מָהוּ דֵּין. אָמַר לְהוּ, מִלָּה דָּא, לָאו בְּסִימָנָא אִיהִי, וְלָאו בְּחָכְמָתָא. אֶלָּא רוּחָא דִּילִי אִסְתָּכַל וַאֲנָא חַמֵּינָא כְּאִילוּ בְּעֵינָא חַמֵּינָא. תַּווּהוּ כּוּלְהוּ חַבְרַיָּיא, אַזְלוּ כּוּלְהוּ חַבְרַיָּיא וְהַהוּא יוּדָאי בַּהֲדַייְהוּ. עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּיהּ חַמּוֹי. כֵּיוָן דְּמָטוּ לְתַמָּן, אַשְׁכְּחוּהוּ לְחַמּוֹי דְּהָוָה יָתִיב עַל גַּבֵּי עַרְסוֹי וְלָעֵי בְּאוֹרַייְתָא. בָּרִיךְ בְּרְכָתָא רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ חַבְרַיָּיא וְאִיהוּ חַדֵּי בַּהֲדַייְהוּ:

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ירמיה י"ז) רְפָאֵנִי ה' וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה. כֵּיוָן דְּאָמַר רְפָאֵנִי ה', מָהוּ וְאֵרָפֵא. כֵּיוָן דְּאָמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מָהוּ וְאִוָּשֵׁעָה. כֵּיוָן דְּאַסְיָא מַסֵּי, מַאן הוּא דְּמָחֵי.

אֶלָּא (נ"א אָמַר רַבִּי יוֹסֵי חַמּוֹי), כָּל אַסְוָותָא דְּעָלְמָא בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲבָל אִית מִנְהוֹן עַל יְדָא דְּשִׁלִּיחָא וְאִית מִנְהוֹן דְּלָא אִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּשִׁלִּיחָא. וְאִינוּן דְּאִתְמַסְרוּ בִּידָא (ש"ה ע"א) דְּשִׁלִּיחָא אַסְוָותָא

אִינּוּן, אֲבָל לְזִמְנִין מִתְהַדְּרָן. אֲבָל אִינּוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַסֵּי, לָא מִתְהַדְּרָן לְעָלְמִין, וְעַל דָּא אַסְוָותָא דִּילֵיהּ אִיהִי אַסְוָותָא דְּלֵית בָּהּ מַרְעָא כְּלָל. וּבְגִין כָּךְ, רְפָאֵנִי ה׳ וְאֵרָפֵא, וְדָא בְּלָא קִטְרוּגָא כְּלָל. וְהַשְׁתָּא חַבְרַיָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לִי אַסְוָותָא וְעָשֵׁק לִי וְעָרֵב לִי.

סָחוּ לֵיהּ כָּל הַהוּא עוֹבָדָא תָּוָוה וּבָכָה וְחַדֵּי. אָמַר, חַבְרַיָּיא נָדַרְנָא דְּאֵיהַךְ לְגַבֵּיהּ וְאִתְחַבָּר בַּהֲדֵיהּ, וְנוֹדֵי וּנְשַׁבַּח לְמָארֵי עַלְמָא. חַדֵּי בַּהֲדַיְיהוּ.

אָמְרוּ לֵיהּ, בְּמָאי הֲוֵיתָא מִתְעַסֵּק. אָמַר לוֹן בְּפָרָשַׁת בָּלָק הֲוֵינָא מִתְעַסֵּק וְחַמֵּינָא דְּחָכְמְתָא דִּילֵיהּ, הַוָּה תַּקִּיף וְיַתִּיר מֵחָכְמָתָא דִּבְלְעָם. חָכְמְתָא דִּבְלְעָם רִגְעָא חֲדָא, חָכְמְתָא דְּבָלָק בְּכָל זִמְנָא. אֲבָל מַפְתְּחָן כֻּלְּהוּ בִּידוֹי דִּבְלְעָם הֲוֵי, דְּאִיהוּ הַוָּה שְׁלִים בְּפוּמָא. בָּלָק הַוָּה יָדַע לְמֶעְבַּד חַרְשׁוֹי, וְלָא הַוָּה יָדַע לְאַשְׁלָמָא בְּפוּמָא.

פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְגוֹ׳. הַאי קְרָא (אית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ) אוּקְמוּהָ. אֲבָל אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב מֵחַרְשׁוֹי דִּבְלְעָם וְאַל תֵּחַת מִקַּסְמוֹי דְּבָלָק. תָּא חֲזֵי, הֵיךְ הַווּ תַּרְוַיְיהוּ דָּא בְּדָא בְּעִיטָא בִּישָׁא לְקַבֵּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר בִּלְעָם, יַעֲקֹב בְּבֵיתָא דְּלָבָן

אַבָּא הַוָּה, וְנָחֵשׁ נָחְשִׁין לָקֳבְלֵיהּ, וְיָכִיל לֵיהּ. אֲנָא אֲסַדֵּר נָחְשִׁין לָקֳבְלֵיהּ. אָמַר בָּלָק, וַאֲנָא אֲסָדֵּר קִסְמִין לִשְׁמָא דְּאִקְרֵי יִשְׂרָאֵל.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נָפַק רוּחָא חֲדָא מִסִּטְרָא דְּיוֹסֵף מִגּוֹ עַנְפֵּי אִילָנָא וְנָשִׁיב בְּאִינּוּן נְחָשִׁים וּבָטִיל לוֹן. וְהַיְינוּ דְּאָמַר יוֹסֵף (בראשית מ"ד) כִּי נָחֵשׁ יְנַחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. מַאי אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי, בְּגִינֵי אִית אִישׁ דְּנָחְשִׁים יְבַטֵּל לְבָנָיְיכוּ, בְּגִינֵי אִיהוּ לְעֵילָּא. וְהַיְינוּ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. אִית אִישׁ לְעֵילָּא דְּנָפַק רוּחָא אַחֲרָא מִגּוֹ אִילָנָא דִּלְתַתָּא וְנָשִׁיב בְּהַהוּא קֶסֶם וּבָטִיל לוֹן. וְהַיְינוּ קֶסֶם עַל שִׂפְתֵי מֶלֶךְ. מַאן מֶלֶךְ דָּא, אִילָנָא דִּלְתַתָּא. כְּדֵין אַתְיָא בִּלְעָם וְאָמַר, כִּי לֹא נָחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, וְתַרְוַיְיהוּ הַוּוּ בְּתֵרִין סִטְרִין אִלֵּין.

כִּי אִתָּךְ אֲנִי, לָא הַוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִיָה עָלְמָא דְּאִיצְטְרִיךְ הָכִי לְמֶהֱוֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כְּהַהוּא זִמְנָא דְּבָעָא בִּלְעָם לְשֵׁיצָאָה לְשַׁנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּלְעָם בָּעָא לְשֵׁיצָאָה לְכוּ מֵעָלְמָא, אֲבָל אֲנָא לָא אַעֲבִיד הָכִי. (ירמיה ל) כִּי אֶעֱשֶׂה כַּלָּה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲדַחְתִּיךְ שָׁמָּה וְאוֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כַלָּה.

דְּאִילּוּ יֵיתוּן כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לָא יֵיכְלוּן לְשֵׁיצָאָה לְכוֹן מֵעָלְמָא. אַתָּא לָבָן בְּקַדְמִיתָא וּבְעָא לְאַעְקָרָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹי מֵעָלְמָא, אַתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲגִין עָלֵיהּ. דִּכְתִיב (בראשית ל"ג) הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. אַתָּא פַּרְעֹה וּבָעָא לְשֵׁיצָאָה לוֹן מֵעָלְמָא, אַתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲגִין עֲלַיְיהוּ דִּכְתִיב, (שמות א) וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוֹץ. אַתָּא הָמָן וּבְעָא לְשֵׁיצָאָה לוֹן, אַתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲגִין עֲלַיְיהוּ וַאֲתִיב כְּלָא עַל רֵישֵׁיהּ. וְכֵן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲגִין עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל תְּדִיר. וְיִשְׂרָאֵל אֲמְרֵי (איכה ג) חַסְדֵּי יְיָ כִּי לֹא תַמְנוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו. כִּי לֹא תַמּוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא חַסְדֵּי יְיָ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא הֲווּ בְּסָעֲדָן, כִּי לֹא תַמְנוּ וְלָא אִשְׁתַּצִּינָא. מַאי טַעְמָא, דְּלָא אִתְמַנָּעוּ רַחֲמוֹי מִינָּן, דִּכְתִיב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו.

תָּא חֲזֵי, מָה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר. וּלְבָתַר כְּתִיב, וַיֵּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן. הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים, מַאי טַעְמָא דְּקָא שָׁנֵי מִלָּה מִמַּאי דְּקָאָמַר בְּקַדְמִיתָא. אֶלָּא הַהוּא רָשָׁע דְּבָלָק חַכִּים הֲוָה בְּכָל דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא אִינּוּן דְּקַשְׁרִין קִשְׁרִין לְמֶעְבַּד בְּהוּ חַרְשִׁין

וְקַסְמִין, וְכָל אִינּוּן דַּרְגִּין עִילָּאִין (מִנַּיְיהוּ) מִלַּיְיהוּ, דִּבְהוּ כַּפְיָין לְדַרְגִּין תַּתָּאִין.

אָמַר לֵיהּ, בְּכָל זִמְנָא דַּאֲנַן חַרְשִׁין וְקַסְמִין וְנָחְשִׁין אִית לָן דַּרְגִּין יְדִיעָאן וּמַלְאָכִין יְדִיעָאן דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן לְגַבֵּי חַרְשִׁין וְקַסְמִין. אֲבָל מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִית לָךְ לְעַיְינָא בְּאַתָּר אַחֲרָא עִילָּאָה.

כְּתַב לֵיהּ שְׁמָהָן אַחֲרָנִין בְּאִינּוּן דַּרְגִּין קַדִּישִׁין, וְהָכִי אוֹרְחַיְיהוּ דְּקַסְמִין וְחַרְשִׁין, יַדְעֵי אִינּוּן דַּרְגִּין דְּהַהוּא קֶסֶם שַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ. וְעַבְדִּין חַרְשַׁיְיהוּ וְאוּמָאן לוֹן בְּדַרְגִּין אַחֲרָנִין עִלָּאִין מִנַּיְיהוּ, וְעַבְדִּין מָה דְּעָבְדִין.

שְׁלַח לֵיהּ הָכִי, עַמָּא דָּא, לָאו קִשְׁרָא דִּילְהוֹן כִּשְׁאַר עַמִּין דְּעָלְמָא, אֲבָל קִשְׁרָא דִּילְהוֹן בַּאֲתַר אַחֲרָא עִילָּאָה מִתְקַשְּׁרָן לְעֵילָּא מִכָּל דַּרְגִּין.

כְּתַב וְשַׁלַּח לֵיהּ פִּיפּוֹסָא וּפַטְרוֹנָא דְּתֵרִיסָר נְשִׁיבִין (נְשִׁיאָן) דְּסַחֲרָן גַּלְגַּלֵּי רְתִיכָא דְּכוּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא.

אָמַר לֵיהּ, אִי תִּסְתַּכֵּל, בְּהָנֵי תִּסְתַּכֵּל. בְּגִין דְּהָנֵי תְּרֵיסָר דְּמִתְקַשְּׁרָן בִּי״ב שִׁבְטִין. וְאִי בְּהָנֵי תַּעְבִּיד חַרְשִׁין, בְּדִיּוּקְנָא דִּילְהוֹן לְתַתָּא דְּאִינּוּן י״ב שִׁבְטִין וְי״ב דִּגְלִין פְּרִישִׁין, נֵיכוֹל לְהוּ וְנָגִיחַ בְּהוּ קְרָבָא וְנֵעֱקַר לְהוּ מֵעָלְמָא.

וְהַיְינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים. וַדַּאי הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וּקְסָמִים בְּיָדָם. פִּיפּוּסִין דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין הַוּוּ אַתְיָין בִּידַיְיהוּ. וְאִיהוּ לָא יָדַע דְּכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינוּן. מָה חָשִׁיב בָּלָק, חָשִׁיב דְּעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל אִתְמְסָרוּ לְמַלְאָכִין כִּשְׁאָר עַמִּין דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא כָּתַב שְׁמָהָן דְּאִלֵּין מַלְאָכִין תְּרֵיסָר, וְשַׁלַּח לֵיהּ. וְהַיְינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים.

אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, כָּל דַּרְגִּין דְּאִינוּן מִתְקַשְׁרָן קִשְׁרִין (ש"ה ע"ב) לְתַבְרָא עַמָּא דָא, מִסְטְרָא דְצָפוֹן אִינוּן. וּמִסְטְרָא דְצָפוֹן זְמִינִין לְמִנְפַּל וְשׁוּלְטָנוּ דְחַרְשִׁין דְּיִלָּן בְּסִטְרָא דְצָפוֹן אִינוּן. הַשְׁתָּא נֵיכוֹל לְאַגָּחָא בְּהוֹן קְרָבָא דְּהָא תְּרֵיסָר אִלֵּין (דְּאִינוּן) מִתְקַשְׁרָן בְּהוּ, וּמִסְטְרָא דְצָפוֹן שַׁרְיָין לְמִמְנֵי.

וְהוֹאִיל וּמִשְׁמַאלָא שַׁרְיָין תּוּקְפָּא דְּיִלְהוֹן, אִתְחַלָּשׁ וְאִתְבַּר. בְּגִין דְּכָל תּוּקְפָּא דְּיִלְהוֹן לְהַהוּא סְטָר אִיהוּ. מָהוּ דְּקָאָמַר דִּכְתִיב (דברי הימים ב ד) עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צָפוֹנָה, מִצָּפוֹן שָׁאֲרֵי לְמִמְנֵי. אָמַר הַא תּוּקְפָּא דְּיִלָּן מִצָּפוֹן אִיהוּ וְאִינוּן אַרְבָּעִים חָסֵר חַד, דַּרְגִּין תַּקִּיפִין מִפַּרְזְלָא וּנְחָשָׁא וּתְחוֹתַיְיהוּ לֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא. וְעַל דָּא נֵיכוֹל לְאַגָּחָא קְרָבָא וּלְאִתְגָּרָאָה בְּהוּ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עֲבִיד הָכִי, דְּלָא שָׁבִיק לוֹן לְמַלְאָכִים וְלָא לְחֵילֵי שְׁמַיָּא. אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וְכָל מַלְאָכִין רַבְרְבִין וְשִׁלְטוֹנִין, פְּלַג עַל כָּל שְׁאָר עַמִּין. וְכָד אָתוּ יִשְׂרָאֵל, נָטִיל לוֹן אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי וְאַחֲסִין לוֹן בְּתוֹקְפָא בְּגוּפָא דְּאִילָנָא וְלָא שָׁבָק לוֹן בִּידָא דְּמַלְאָכִין, וְלָא בִּידָא דְּמַמָּנָן וְרַבְרְבִין דְּעָלְמָא. דִּכְתִיב (דברים ל״ב) בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם וגו׳. וְאִלֵּין י״ב תְּחוּמִין מְתַחְמָן בְּד׳ סִטְרֵי עָלְמָא. לְבָתַר דְּבָדַר עַנְפִּין וְטַרְפִּין, נָטַל לְיִשְׂרָאֵל וְאַחֲסִין לוֹן בְּתוֹקְפָא דְּגוּפָא דְּאִילָנָא. דִּכְתִיב, (דברים ל״ב) כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יְאוֹת וְשַׁפִּיר הַאי. זַכָּאָה אוֹרְחָא דִּילָן. וְכַמָּה מִילִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין רַוְוחָנָא לוֹן וְחַמֵּינָא. הַהוּא יוּדָאי הֲוָה תַּמָּן לְקַמַּייהוּ. אָמַר לוֹן, רַבָּנָן, כָּל מִילִין אִלֵּין, כַּמָּה טָבָאן. וּמִילִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין נִינְהוּ. מַאי דִּכְתִיב בַּתְרֵיהּ, יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתוֹהוּ יְלֵל יְשִׁימוֹן וגו׳.

אָמְרוּ לֵיהּ, אִי יָדַעְתְּ בֵּיהּ מִלָּה, אֵימָא. דְּהָא אוּקְמוּהָ בְּאַבְרָהָם, דְּאַשְׁכַּח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא דְּפַלְחֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְלָא הֲוּוּ יַדְעֵי בִּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא כּוּלְהוּ הֲוּוּ טַעֲנָן בָּתַר

עֲבוֹדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם וּפָרַח בֵּינַיְיהוּ עַנָפָא חֲדָא שְׁלִים, קֶדֶם מָארֵי דְּעָלְמָא. וְאַשְׁכַּח לֵיהּ תַּמָּן. מָה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָטַל לֵיהּ לְהַהוּא עַנָפָא, וְאָעַקַר לֵיהּ מִתַּמָּן וְאַשְׁרֵי לֵיהּ, וְאִשְׁתַּדַּל. וְשָׁתֵל לֵיהּ בְּאַרְעָא אַחֲרָא. דִּכְתִיב (בראשית י"ב) לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וגו'. וְעָבִיד מִנֵּיהּ עַמָּא קַדִּישָׁא. וְדָא הִיא מְצִיאָה דְּאַשְׁכַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא בְּאַרְעָא, דְּלָא מְהֵימְנֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא יַדְעֵי מַאן אִיהוּ. אָמַר הַהוּא יוּדָאי שַׁפִּיר הוּא, וְיָאוֹת מִלָּה דָּא. אֲבָל אִית לְשָׁאֲלָא, אִי אַבְרָהָם חֲזָה דִּיוּקְנָא דְּאִיצְטְרִיךְ. וְתוּ דְּהָא קְרָא, לָא אוֹכַח עַל אַבְרָהָם כְּלָל וְלָא אִדְכָּר לְאַבְרָהָם כְּלָל, וְלָא לְיִצְחָק, אֶלָּא לְיַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹי. דִּכְתִיב כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב וגו', וּבְתֵרֵיהּ כְּתִיב, יִמְצָאֵהוּ וגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קַשְׁיָא הָכָא. דְּהָא אַבְרָהָם אַשְׁכְּחֵן דְּנָפַק מִגּוֹ פֻּלְחֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וְהָכָא אַף עַל גַּב דְּיַעֲקֹב אַדְכָּר, הוּא עַל אַבְרָהָם. וְלֵית פִּירוּכָא כְּלָל בְּמִלָּה דָּא. אֲבָל אִי יָדַעְתְּ מִלָּה אוֹ חִדּוּשָׁא אֵימָא: (עד כאן מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן יא)

פָּתַח וְאָמַר הַהוּא יוּדָאי (בראשית א) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ

וָבֹהוּ וְגוֹ'. מַאן אָרֵץ, הַהִיא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע עִילָּאָה וְתַתָּאָה. הָיְתָה תֹהוּ, מַאי תֹהוּ. דָּא קַו יָרוֹק דְּאַקִּיף כָּל עַלְמָא וְאִיקְרֵי קַו תֹהוּ. דִּכְתִיב (ישעיה ל"א) וְנָטָה עָלֶיהָ קַו תֹהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ. בֹהוּ, כְּמָה דְּתָנֵינָן, אֲבָנִין מְפוּלָמוֹת דְּמִשְׁתַּקְעָן גּוֹ תְּהוֹמֵי וּמְנָהוֹן נַפְקֵי מַיִין.

הַשְׁתָּא אִית לְמִנְדַּע. תֹהוּ דְּאִיהוּ קַו יָרוֹק, מַאן הֲוָה (הוא) קַו יָרוֹק, אֶלָּא אַשְׁכְּחָן בְּסִפְרָא דְּאַסְיָא דְּקַרְטִינָאָה וְיוֹדָאן דְּקַסָּרֵי שְׁמֵיהּ, וְקָרָאן שְׁמֵיהּ אַסְיָא קַרְטִינָאָה. בְּגִין דְּהוּא רַב עַל כָּל אַסְיָין וְיַקִּירָא בְּחָכְמָתָא. וְהָכִי אָמַר (אָמְרִי) בְּלָשׁוֹן פַּרְסִי לְבַר נָשׁ יַקִּירָא. וְהוּא אָמַר, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, מַאי תֹהוּ, אִיהִי קַו יָרוֹק דְּאַסְחַר עַלְמָא. וּמָאן אִיהוּ קְלִיפָּא דְּאֶגוֹזָא וְדָא אִיהוּ קְלִיפָּה דִּלְבַר דְּאִיהוּ יָרוֹק.

לְגוֹ מִנֵּיהּ בֹהוּ, וְאִינוּן אֲבָנִין מְפוּלָמוֹת דְּמִנְהוֹן נַפְקֵי מַיִין. מִן תֹהוּ אִתְמַשְׁכָאן עוֹר וּבָשָׂר. מִן בֹהוּ אִתְמְשָׁכוּ גַּרְמֵי לְגוֹ מִנֵּיהּ. וְחֹשֶׁךְ, דָּא מְשִׁיכוּ דְּאִתְמְשָׁךְ מִנֵּיהּ עַמָּא דְּעֵשָׂו. וְאִי תֵּימָא מַאן תֹהוּ. הַרֵי (הָכִי) הוּא וַדַּאי, דְּהָא חֹשֶׁךְ מִנֵּיהּ תַּלְיָיא. אֶלָּא אִינוּן אֲבָנִין מְפוּלָמוֹת, עָאלוּ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּמִנֵּיהּ אִתְמַשְׁכָאן גַּרְמֵי כְּמָה דְּאִתְמַר. וְחֹשֶׁךְ מְשִׁיכוּ דָּקִיק, דְּמִנֵּיהּ אִתְמְשָׁךְ עֵשָׂו.

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא מוֹחָא דְּאֱגוֹזָא, דְּמִתַּמָּן אִתְמְשָׁךְ יַעֲקֹב שְׁלֵימָא, כְּגַוְונָא דְּאֱגוֹזָא דָּא. רָזָא דְּכְתִיב (יחזקאל א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, לָקְבְלֵיהּ דְּתַהוּ. לְגוֹ מִגֵּיהּ, עָנָן גָּדוֹל, לְקָבְלֵיהּ דִּבְהוּ. לְגוֹ מִגֵּיהּ, וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, לְקָבְלֵיהּ דְּחֹשֶׁךְ. לְגוֹ מִגֵּיהּ, וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, לְקָבְלֵיהּ דְּרוּחַ אֱלֹהִים.

וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל, לְגוֹ מִכֹּלָּא. לְקָבְלֵיהּ מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. דָּא רוּחָא דְּאִימָּא עִילָּאָה, דְּקָא מְרַחֶפֶת עַל כֹּלָּא. וְיַעֲקֹב שְׁלֵימָא אִיהוּ, וְדָא מוֹחָא דֶּאֱגוֹזָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר, וַדַּאי. לְבָתַר עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכָל אִינּוּן קְלִיפִּין יְהוֹן כּוּלְהוֹן מִשְׁתַּעְבְּדָן לֵיהּ.

עַד הָכָא הָוָה כְּתִיב בְּהַהוּא סִפְרָא (דְּאַסְיָא) דְּקַרְטִינָאָה אַסְיָא. לְבָתַר הָוָה רָשִׁים בְּהַאי קְרָא, כָּל נְטוּרָא דְּאִיצְטְרִיךְ אַסְיָא, חַכִּים לְמֶעְבַּד לְמֵרַע דְּשָׁכִיב בְּבֵי מָרְעֵיהּ אֲסִירֵי דְּמַלְכָּא, לְמִפְלַח לְמָארֵי עָלְמָא. דְּכַד אָזִיל אַסְיָא חַכִּים לְגַבֵּיהּ, יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתַהוּ יְלֵל יְשִׁימוֹן. מַרְעִין דְּשַׁרְיָין עָלֵיהּ אַשְׁכַּח לֵיהּ (ש"ו ע"א) בַּאֲסִירֵי דְּמַלְכָּא.

אִי תֵּימָא הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְקוֹד לְתַפְשָׁא לֵיהּ דְּלָא יִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ אַבַּתְרֵיהּ, לָאו הָכִי. דְּהָא

דָּוִד אָמַר (תהלים מ"א) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דַּל וְגוֹ' וְדַל הוּא דְּשָׁכִיב בְּבֵי מָרְעֵיתָא. וְאִי אַסְיָא חַכִּים הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לֵיהּ בִּרְכָאן לְהַהוּא דְּיִשְׁתָּדַל בֵּיהּ. וְהַהוּא אַסְיָא יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר, בְּבֵי מָרְעֵיתָא שָׁכִיב. וּבְתוֹהוּ יְלֵל יְשִׁימוֹן, דְּאִינּוּן מַרְעִין דַּחֲקִין לֵיהּ. מָאי אִיצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֶעְבַּד יְסוֹבְבֶנְהוּ, יְסוֹבֵב סִיבּוּב וְיֵיתֵי עִילּוֹת בְּגִין דְּיִמְנַע מִנֵּיהּ אִינּוּן מִלִּין דְּנָזְקִין לֵיהּ, יָקִיז לֵיהּ, וְיִפּוֹק מִנֵּיהּ דָּמָא בִּישָׁא. יְבוֹנְנֶנְהוּ, יִסְתַּכֵּל וְיָבִין, הַהוּא מַרְעָא מִמַּה חֲוֵי. וְיִסְתַּכֵּל בְּגִין דְּלָא יִתְרַבֵּי עֲלוֹי וְיִמְאָךְ לֵיהּ. לְבָתַר יְצָרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ, בְּגִין דְּיֵהֵא נָטִיר כְּדְקָא יָאוֹת בְּאִינּוּן מַשְׁקִין, בְּאִינּוּן אַסְוָותָא דְּאִצְטְרִיכוּ לֵיהּ. וְלָא יִטְעֵי מִנַּיְיהוּ, דְּאִלְמָלֵי יִטְעֵי אֲפִילּוּ בְּמִלָּה חֲדָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עַל אַסְיָא כְּאִילּוּ שָׁפִיךְ דָּמָא וְקַטְלֵיהּ.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי דְּאַף עַל גַּב דְּהַהוּא בַּר נָשׁ אִיהוּ בֵּי אֲסִירֵי דְּמַלְכָּא, דְּיִשְׁתָּדַל בַּר נָשׁ עָלֵיהּ וְיִסְיְיעַ לֵיהּ לְאַפָּקָא לֵיהּ מִבֵּי אֲסִירֵי.

וְהָוָה אָמַר הָכִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן דִּינִי בְּנֵי עַלְמָא לְעֵילָּא, הֵן לָמוּת, הֵן לְשָׁרוּשֵׁי, הֵן לַעֲקוֹר, הֵן לַעֲנוּשׁ נִכְסִין. מַאן דְּאִתְחֲזֵי לַעֲנוּשׁ נִכְסִין, נָפִיל בְּבֵי

מָרְעֵיה וְלָא יִתְסֵי, עַד דְּעָבַר כָּל מָה דְּאִתְגַּזַר עָלֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְעֲנָשׁ בְּמָמוֹנֵיהּ, וְיָהִיב לֵיהּ כָּל מָה דְּאִתְגַּזַר עָלֵיהּ, אִיתְסֵי וְנָפַק מִבֵּי אֲסִירֵי. וְעַל דָּא אִיצְטְרִיךְ לְאִשְׁתָּדְלָא עָלֵיהּ, דְּיִתֵּן עוֹנָשָׁא וְיִפּוֹק.

מַאן דְּאִתְחֲזֵי לְשָׁרוּשֵׁי, יִתְפְּסוּן לֵיהּ, וְיַהֲבֵי לֵיהּ בְּבֵי אֲסִירֵי. עַד דְּיִשְׁתַּרֵשׁ מִכֹּלָא. וּלְזִמְנִין דְּיִשְׁתַּרֵשׁ מִשָּׁייפּוֹי, אוֹ מֵחַד מִנַּיְיהוּ, וּלְבָתַר יִפְקוּן לֵיהּ מִבֵּי אֲסִירֵי.

מַאן דְּאִתְחֲזֵי לָמוּת, הָכִי הוּא, דְּאִילּוּ יִתֵּן כָּל כּוֹפְרָא וְכָל מָמוֹנָא דְּעָלְמָא לָא יִשְׁתְּזִיב. וְעַל דָּא אִיצְטְרִיךְ לְאַסְיָיא חַכִּים לְאִשְׁתָּדְלָא עָלֵיהּ, אִי יָכִיל לְמֵיהַב לֵיהּ אַסְוָותָא מִן גּוּפָא, יֵאוֹת. וְאִי לָאו, יִתֵּן לֵיהּ אַסְוָותָא לְנִשְׁמָתֵיהּ וְיִשְׁתַּדַּל עַל אַסְוָותָא דְּנִשְׁמָתָא. וְדָא הוּא אַסְיָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל עָלֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְׁתָּא לָא שָׁמַעְנָא מֵאַסְיָיא דָּא וּמִסְפָּרָא דָּא, בַּר מִזְמְנָא חָדָא. דְּאָמַר לִי טַיָּיעָא חָדָא דְּשָׁמַע לְאָבוֹי, דְּאַסְיָא חַד הֲוָה בְּיוֹמוֹי. דְּכַד הֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּבֵי מָרְעֵיהּ, הֲוָה אָמַר, דָּא חַי וְדָא מִית. וַהֲווּ אַמְרִין עָלֵיהּ, (דהוא הֲוָה זַכְאָה), דָּחִיל חַטָּאָה. וְכָל מַאן דְּלָא יָכִיל לְמִדְבַּק [אצ"ל לְמִזְבַּן] מָה

דְּאִיצְטְרִיךְ, אִיהוּ הֲוָה קַנֵּי לֵיהּ וְיָהִיב מִדִּילֵיהּ. וַהֲווּ אַמְרִין, דְּלֵית חַכִּים בְּעָלְמָא כְּגִינֵיהּ. וּבְצִלּוֹתֵיהּ הֲוָה עָבִיד יַתִּיר מִמַּה דְּהָוָה עָבִיד בִּידוֹי, וְכַדּוֹמֶה לָן, דָּא הֲוָה הַהוּא אַסְיָא. אָמַר הַהוּא טַיָּיעָא, וַדַּאי סִפְרָא דִּילֵיהּ בִּידֵי אִיהוּ, דְּקָא יְרִיתְנָא מֵאָבִי אַבָּא. וְכָל מִלּוֹי דְּהַהוּא סִפְרָא, כֻּלְּהוּ אִתְיְיסָדָן עַל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא וְרָזִין סְתִימִין אַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ.

וּמִילִּין דְּאַסְוָותָא דְּאִיהוּ אָמַר דְּלָא יֵאוֹת לְמִפְעָל לוֹן, בָּר מַאן דְּאִיהוּ דָּחִיל חַטָּאָה. וְאִינּוּן מִמַּה דְּהָוָה עָבִיד בִּלְעָם דְּהָוָה לַחִישׁ עַל מֵרָע, וְהוּא אָמַר בְּפוּמֵיהּ, וְאִתְּסִי מִיָּד. וְכֻלְּהוּ בָּרִיר לוֹן בְּהַהוּא סִפְרָא.

וְאָמַר, דָּא אָסוּר וְדָא מוּתָּר לְמָאן דְּדָחִיל חַטָּאָה, בְּגִין דְּמָרְעִין סַגִּיאִין אָמַר, דְּתַלְיָיא אַסְוָותָא דִּילְהוֹן בִּלְחִישׁוּ דְּפוּמָא, וְאִינּוּן מִסְטָרָא דְּנָחָשׁ, וּמִנְהוֹן מִסְטָרָא דְּקֶסֶם. וְכָל אִינּוּן דְּאָסוּר לוֹמַר בְּפוּמָא וְאָסוּר לְמֶעְבַּד בְּעוֹבָדָא, הֲוָה אָמַר. עַד דְּאַשְׁכַּחְנָא עַל מַרְעִין יְדִיעָאן דְּאִיצְטְרִיךְ לוֹמַר כָּךְ, וּלְנָדוּיֵי בְּנִדּוּי וּבְשָׁמַתָּא עַל הַהוּא מֵרַע, וְאִיהוּ תַּוּוהָא סַגִּי לְגַבָּן. חַדֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר וְחַדּוּ חַבְרַיָּיא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אִי הַאי סִפְרָא הֲוָה לְגַבָּן, נֵחְמֵי מַאי אִיהוּ. אָמַר, אֲנָא אֶמְסַר בְּמִסִּירָה עַל מְנָת

לְאַחֲוָאָה (לְאַחֲזָאָה) לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא. וְתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַהוּא סִפְרָא הֲוָה בִּידֵי תְּרֵיסָר יַרְחֵי, וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ נְהוֹרִין עִלָּאִין. כַּד מָטֵינָא לְאִינּוּן רָזִין דַּהֲווּ מִבִּלְעָם תַּוְוהְנָא.

יוֹמָא חַד לַחִישְׁנָא בְּאַתָּר חַד, וַהֲווּ אַתְוָון סַלְקָן וְנַחְתָּן. עַד דְּחַמִּינָן בְּחֶלְמָא וְאָמַר לִי, מָה לָךְ לְמֵיעָל בְּתִחוּמָא דְּלָאו דִּילָךְ. אִתְעָרְנָא וַאֲבָאִישׁ קַמָּאי עַל רָזִין סְתִימִין דַּהֲווּ תַּמָּן, שָׁדַרְנָא לְהַהוּא יוּדָאי וְיַהִיבְנָא לֵיהּ סִפְרָא. וּבְרָזִין דִּבִלְעָם אַשְׁכַּחְנָא מֵאִינּוּן שְׁמָהָן דְּמַלְאָכִים דְּשָׁדַר לֵיהּ בָּלָק, וְלָא הֲווּ מִתְסָדְרָן עַל תִּיקוּנֵיהוּ.

אֲבָל כַּמָּה זִינֵי אַסְוָותָא אַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ דְּקָא מִתְתַּקְנֵי עַל תִּקוּנֵי אוֹרַיְיתָא וְרָזִין סְתִימִין דִּילֵיהּ. וְחַמֵּינָא דְּאִינּוּן בְּחַסִידוּתָא וּצְלוֹתִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תֵּימָא דְּהָוָה עֲבִיד אַסְוָותָא בִּפְסוּקֵי דְּאוֹרַיְיתָא, חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא הֲוָה אָמַר רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְעַל הַהוּא רָזָא אַפִּיק רָזִין דְּאַסְוָותָא, דְּלָא חַמֵּינָא כְּהַהוּא גּוֹוָנָא לְעָלְמִין. אֲמֵינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאַחְכִּים לִבְנֵי נָשָׁא בְּחָכְמְתָא דְּלְעֵילָּא. וּמֵאִינּוּן מִלִּין דִּבִלְעָם נָסִיבְנָא. וְחַמֵּינָא בְּהוּ, דְּלָא הֲוָה בְּעָלְמָא חַכִּים בְּחַרְשִׁין כְּגִינֵּיהּ. אֲמֵינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּבָטִיל מֵעָלְמָא חַרְשִׁין דְּלָא

יִטְעוּן בְּנֵי נָשָׁא מִבָּתָר דָּחַלְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בִּלְעָם חַיָּיבָא מַאן קָטִיל לֵיהּ, וְהֵיךְ אַקְטִיל. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, פִּנְחָס וְסִיעָתֵיהּ קַטְלוּהוּ. דִּכְתִיב, (במדבר לא) הָרְגוּ עַל חַלְלֵיהֶם. וְתָנֵינָן, בְּקַרְתָּא דְמִדְיָן הֲוָה עָבִיד בְּחָכְמְתָא דְחַרְשׁוּי, דְטָאסִין בַּאֲוִירָא הוּא וּמַלְכֵי מִדְיָן. וְאִלְמָלֵא צִיץ דְקִדּוּשָׁא, וּצְלוֹתָא דְפִינְחָס, דַּאֲפִילוּ לְהוֹן עַל קְטִילַיָּיא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב עַל חַלְלֵיהֶם. וּכְתִיב (יהושע יג) וְאֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בֶּחָרֶב. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל דָּא יְדַעְנָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר, כָּל מִלּוֹי דְבִלְעָם חַיָּיבָא, תַּקִּיפִין אִינּוּן, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דִּכְתִיב (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, וְאָמְרוּ, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם אֲבָל בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמַנּוּ. בִּלְעָם, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה, מֹשֶׁה לֵית דִּכְוָותֵיהּ, בִּכְתְרִין עִלָּאִין. בִּלְעָם לֵית דִּכְוָותֵיהּ, בִּכְתְרִין תַּתָּאִין. דָּא בְּסִטְרָא דְקִדּוּשָׁה, וְדָא בְּסִטְרָא דְשִׁמְאלָא. וְאִי כָּל דָּא הֲוָה בִּידֵיהּ, וְכָל כַּךְ תַּקִּיף בְּחָכְמְתָא, גְּבַר דְּיִשַּׂבַּח גַּרְמֵיהּ בְּחַיָּלָא תַּקִּיף, דִּכְתִיב וְאָנֹכִי אִקָּרֵה כֹּה, אַעְקַר לְכֹה מֵהַאי. הֵיאַךְ יָכִילוּ לְקָטָלָא לֵיהּ.

אֶלָּא בִּסְפָרָא דְחָכְמְתָא דִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא הָכִי אָמַר, תְּלַת

סִימָנִין אִינּוּן. סִימַן לַעֲבֵרָה, יְרָקוֹן. סִימַן לַשְׁטוּת, מִלִּין. סִימַן דְּלָא יָדַע כְּלוּם, שַׁבּוּחֵי. וְדָא אַכְרַע לִשְׁאַר, שׁוֹטֶה בְּכָל עֲבֵירוֹת, כְּלָא אִית בֵּיהּ.

וְהָא כְּתִיב (משלי כז) יְהַלֶּלְךָ זָר וְלֹא פִיךָ, וְאִם לָא זָר. פִּיךָ. לָאו הָכִי. אֶלָּא אִי לָא הֲוֵי מַאן דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לָךְ, אַפְתַּח פּוּמָךְ לְמַלְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְאוֹדָעָא מִלֵּי קְשׁוֹט בְּאוֹרַיְיתָא. וּכְדֵין פְּתִיחוּ דְּפוּמָךְ בְּאוֹרַיְיתָא, יְשַׁבְּחוּן מִילָךְ, וְיִנְדְּעוּן מַאן אַנְתְּ, דְּלֵית מִלָּה בְּעָלְמָא דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ לְבַר נָשׁ, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאַפְתַּח פּוּמֵיהּ. פּוּמֵיהּ הוֹדַע לִבְנֵי נָשָׁא מַאן הוּא.

הַהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם, שַׁבּוּחֵי מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ בְּכֹלָּא. וְעִם כָּל דָּא, גְּנִיבוּ דְּדַעְתָּא קָא גָּנִיב, וְאִסְתַּלָּק בְּמִלּוֹי. בְּמִלִּין זְעִירִין, הֲוָה עָבִיד רַבְרְבִין. מַה דְּאָמַר עַל אִינּוּן דַּרְגִּין מִלִּין מְסָאֲבִין הֲוָה אָמַר, וּקְשׁוֹט אָמַר. אֲבָל הַהוּא רָשָׁע הֲוָה אָמַר וּמְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ בְּאַרַח סָתִים, וְאִסְתַּלָּק בְּמִלּוֹי, דְּכָל מַאן דְּהֲוָה שָׁמַע, חָשִׁיב דְּאִסְתַּלָּק עַל כָּל נְבִיאֵי עָלְמָא, דִּכְתִיב שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל וְיוֹדֵעַ (דף קצ"ד ע"א) דַּעַת עֶלְיוֹן. מַאן גֶּבֶר בְּעָלְמָא, דְּהֲוָה שָׁמַע מִפּוּמֵיהּ מִלִּין אִלֵּין, דְּלָא חָשִׁיב דְּלֵית בְּעָלְמָא נְבִיאָה מְהֵימָנָא כְּגִינֵיהּ. וּקְשׁוֹט הֲוָה, וְהָכִי הֲוָה. נְאֻם שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל, הָכִי הֲוָה. וְיוֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן הָכִי הֲוָה. וְהַהוּא רָשָׁע הֲוָה

אָמַר עַל דַּרְגִּין דְּאִתְדְּבַק בֵּהּ, שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל, מִלָּה דְּאִיהוּ בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה.

וְהָכִי אָמַר, שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל, הָאֵל לָא כְּתִיב, דְּהָא (תהלים יח) הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ. אֲבָל סְתָם אֵל, אֵל אַחֵר אִיהוּ. (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל, מִלָּה זְעֵירָא אִיהִי. וְדָמִי לְמַאן דְּלָא יָדַע, דְּאִיהוּ רַב וְעִלָּאָה. שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל, הַהוּא דְּאִקְרֵי אֵל אַחֵר, דִּכְתִיב כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר.

וְיוֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן, עַל כָּל דַּרְגִּין דִּמְסָאֲבוּ, אִינּוּן דִּמְנַהֲגֵי אַרְבָּא דְּיַמָּא וּסְעָרָא. אַרְבְּעִין חָסֵר חַד אִינּוּן. וְהַהוּא רַב הַחוֹבֵל, דְּכֻלְּהוּ מִתְנַהֲגֵי עַל יְדוֹי, אִיהוּ עֶלְיוֹן עַל כֻּלְּהוּ. בְּדָא הֲוָה מִתְדַּבֵּק הַהוּא רָשָׁע, וְאָמַר דְּהֲוָה יָדַע דַּעַת עֶלְיוֹן, דַּרְגָּא דְּאִיהוּ עֶלְיוֹן עַל כֻּלְּהוּ מִנַּהֲגֵי אַרְבָּא. מַאן שָׁמַע הָכִי דְּלָא אִתְבְּהִיל בְּדַעְתֵּיהּ, וְיֵימָא דְּלָא הֲוָה כְּגִינֵיהּ בְּעָלְמָא. אֶלָּא הַהוּא רָשָׁע מַשְׁבַּח גַּרְמֵיהּ בְּאַרַח סָתִים וְאָמַר מִלֵּי קְשׁוֹט, וְגָנִיב דַּעְתָּא דִּבְנֵי עָלְמָא.

אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה, מַאן דְּשָׁמַע דָּא, חָשִׁיב דְּהֲוָה חָמֵי מַה דְּלָא חָמֵי אַחֲרָא בְּעָלְמָא. מַחֲזֵה שַׁדַּי, דָּא עַנְפָּא חַדָּא, מֵאִינּוּן עַנְפִין דַּהֲווֹ נָפְקִין מִשַּׁדַּי. וְלָמָּה. דִּבְחָכְמְתָא דָּא, אַחֲזֵי תִּלַת, לָקַבֵּל שׁ׳ דְּשַׁדַּי, לָקַבֵּל תִּלַת

עַנְפִין דְּבֵיהּ, וְאַחְזֵי תְּרֵין נְבִיאִין, בַּדֵּי עַרָבוֹת, דְּתַמְכִין בֵּיהּ. לָקָבֵל ע' תְּרֵין עַנְפִין דְּעִינָא בִּישָׁא, לְסַתְמָא לוֹן. כַּד אָתָא בָּלָק, אָמַר אֲנָא אֵיכוֹל לוֹן. עַמָלֵק בַּהֲדֵי חָכְמְתָא דְּא אָתָא לְגַבַּייהוּ, וְיָכִיל לוֹן.

וְשָׁדַר לְבִלְעָם, וְאָמַר לֵיהּ, אֲנָא תְּרֵי אַתְוָון דַּעֲמָלֵק אִית בִּי, דְּאִינּוּן ל"ק, דְּאִינּוּן סִיּוּמָא דַּעֲמָלֵק. אֲנָא לִי ל"ק, וַעֲמָלֵק ל"ק, לִי סִיּוּמָא, וּבָךְ שֵׁירוּתָא ב"ל. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָכִי אִימָא שֵׁירוּתָא דְּבָלָק ב"ל, וְשֵׁירוּתָא דְּבִלְעָם ב"ל, שֵׁירוּתָא דְּבָלָק הֲוָה בֵּיהּ בִּבְלְעָם. וְסִיּוּמָא דַּעֲמָלֵק, הֲוָה בֵּיהּ בְּבָלָק, וְסִיּוּמָא דְּבִלְעָם, הֲוָה שֵׁירוּתָא דַּעֲמָלֵק.

וְאִי תֵּימָא דְּלָא נֵיכוֹל לְהוֹן, בְּגִין דְּחַרְשַׁיָּא דְּרַבֵּהוֹן מֹשֶׁה, דְּהֲוָה פָּשִׁיט יְדֵיהּ, הַאי יְדָא אִית בְּאִלֵּין רַבְרְבִין, דְּיַכְלֵי בְּחַרְשִׁין לְאִתְתַּקְפָּא יַתִּיר. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב וּקְסָמִים בְּיָדָם, בִּידֵיהֶם לָא כְּתִיב, אֶלָּא בְּיָדָם, יְדָא לָקָבֵל יְדָא, הָכִי שָׁדַר לֵיהּ בָּלָק לְבִלְעָם.

וּלְהָכִי מַחֲזֵה שַׁדַּי כְּדְאַמָרָן, וּלְהָכִי אִתְעֲנָשׁוּ, וְאִתְעֲנָשׁוּ לְעֵילָּא, וְאִקְרוֹן מַחֲזֵה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א ז) וּמוּל מֵחֲזֵה אֶל מֵחֲזֵה. עַנְפָּא דְּנַפַק מִתַּמָן. וּמַאן הַהוּא מַחֲזֵה עַזָּא וְעַזָּאֵל, דְּאִינּוּן נוֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם, וְאִיהוּ מַחֲזֵה שַׁדַּי, דְּהֲוָה חָמָא נוֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם.

אָן הֲוָה בִּלְעָם בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. אִי תֵּימָא בְּמִדְיָן, הָא כְּתִיב וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי. אִי אָזַל לֵיהּ, מַאן יָהֲבִיהּ בְּמִדְיָן. אֶלָּא הַהוּא רָשָׁע, כֵּיוָן דְּחָמָא דְּנָפְלוּ מִישְׂרָאֵל כ"ד אֶלֶף עַל עֵיטוֹי, אִתְעַכָּב תַּמָּן וַהֲוָה בָּעֵי מְנַיְיהוּ אַגְרוֹי. וּבְעוֹד דְּאִתְעַכָּב תַּמָּן, אָתָא פִּנְחָס וְרַבְרְבָנֵי חֵילָא לְתַמָּן.

כֵּיוָן דְּחָמָא לְפִנְחָס, פָּרַח בַּאֲוִירָא, וּתְרֵין בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ, יוֹנוֹס וְיוֹמְבְּרוֹס. וְאִי תֵּימָא, הָא מִיתוּ בְּעוֹבָדָא דְּעֶגֶל, דְּהָא אִינּוּן עַבְדוּ. אֶלָּא הָכִי הֲוָה וַדַּאי, וְדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּפּוֹל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ (שמות לב). וְכִי לָא הֲווֹ יַדְעֵי חוּשְׁבָּנָא זְעֵירָא דָּא, וַהֲרֵי כַּמָּה חוּשְׁבָּנִין אַחֲרָנִין, רָמְאִין עִלָּאִין וְרַבְרְבָנִין, יָדַע קְרָא לְמִמְנֵי, וְהָכָא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ. אֶלָּא אִינּוּן בְּנוֹי דְּבִלְעָם, יוֹנוֹ"ס וְיוֹמְבְּרוֹ"ס, דַּהֲווֹ שַׁקְלֵי כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ.

אֶלָּא הַהוּא רָשָׁע, כָּל חַרְשִׁין דְּעָלְמָא הֲוָה יָדַע, וְנָטַל אוּף הָכִי חַרְשִׁין דִּבְנוֹי, דַּהֲווֹ רְגִילִין בְּהוּ, וּבְהוּ טָאס וְאִסְתְּלַק. פִּנְחָס חָמָא לֵיהּ, דְּהֲוָה בַּר נָשׁ חַד טָס בַּאֲוִירָא, וַהֲוָה מִסְתְּלַק בַּאֲוִירָא מֵעֵינָא, רָמָא קָלָא לְבְנֵי חֵילָא, אָמַר אִית מַאן דְּיֵדַע לְמִפְרַח אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא רָשָׁע, דְּהָא בִּלְעָם אִיהוּ, חָמוּ לֵיהּ דְּהֲוָה טָאס.

צַלְיָה בְּרֵיהּ דְּשִׁבְטָא דְּדָן, קָם וְנָטַל שָׁלְטָנוּ דְּשַׁלִּיט עַל חַרְשִׁין, וּפָרַח בַּתְרֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ הַהוּא רָשָׁע, עַבַד אָרְחָא אוֹחֲרָא בַּאֲוִירָא, וּבָקַע חָמֵשׁ אֲוִירִין בְּהַהוּא אֹרַח, (דף קצ"ד ע"ב) וְאִסְתַּלָּק וְאִתְכַּסֵּי מֵעֵינָא, כְּדֵין אִסְתַּכֵּן צַלְיָה בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וַהֲוָה בְּצַעֲרָא דְּלָא הֲוָה יָדַע מַה יַּעֲבֵיד. רָמָא לֵיהּ קָלָא פִּנְחָס וְאָמַר, טוּלָא דְּתָנִינַיָּיא דְּרַבְעִין עַל כָּל חִוְיִין, הַפּוֹךְ בְּמִזְיָיךְ. מִיַּד יָדַע וְגַלֵּי הַהוּא אַחֲרָא, וְעָאל לְגַבֵּיהּ. מִיַּד אִתְגְּלֵי, וְנַחְתּוּ תַּרְוַיְיהוּ קַמֵּיהּ דְּפִנְחָס.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא רָשָׁע כְּתִיב בֵּיהּ וַיֵּלֶךְ שֶׁפִי, דָּא הוּא עֶלְיוֹן דְּדַרְגִּין דִּילֵיהּ, חִוְיָא דְּכוּרָא. צַלְיָה נָטַל תְּרִין, דְּכַר וְנוּקְבָא. וּבְהַהוּא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּשָׁלְטָנוּ דְּשַׁלִּיט עָלַיְיהוּ נָטַל, וְאִתְכַּפְיָין קַמֵּיהּ. וְדָא הֲוָה (בראשית מט) שְׁפִיפוֹן עֲלֵי אֹרַח. עַל הַהוּא אֹרַח, דְּעָבַד הַהוּא רָשָׁע, דִּכְתִיב (בראשית מט) יְהִי דָן נָחָשׁ עֲלֵי דֶּרֶךְ, דָּא שִׁמְשׁוֹן. שְׁפִיפוֹן עֲלֵי אֹרַח, דָּא צַלְיָה.

הַנּוֹשֵׁךְ עִקְבֵי סוּס, דָּא עִירָה, דַּהֲוָה בַּהֲדֵיהּ דְּדָוִד, דַּהֲוָה אָתֵי מִדָּן, וּבְגִינֵיהּ, תַּלְיָא גְּבוּרְתֵּיהּ בְּדָוִד, דִּכְתִיב (שמואל ב ח) וַיְעַקֵּר דָּוִד אֶת כָּל הָרֶכֶב. וַיִּפּוֹל רוֹכְבוֹ אָחוֹר, דָּא שְׂרָיָה, דְּזַמִּין לְמֵיתֵי בַּהֲדֵי מְשִׁיחָא דְּאֶפְרַיִם, וְאִיהוּ הֲוֵי מִשִּׁבְטָא דְּדָן, וְזַמִּין אִיהוּ לְמֶעְבַּד נוּקְמִין

וּקְרָבִין בִּשְׁאַר עַמִּין. וְכַד דָּא יְקוּם, כְּדֵין מְחַכֵּא לְפוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב (בראשית מט) לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ לְהַאי קְרָא, אֲבָל בְּרִירוּ דְּמִלָּה כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּכְמָה דְּאוֹקְמוּהָ. וְעַל דָּא אָתָא קְרָא וְאוֹכַח. כֵּיוָן דְּנָחַת הַהוּא רָשָׁע לְקַמֵּי פִּנְחָס, אָמַר לֵיהּ, רָשָׁע, כַּמָּה גִּלְגּוּלִין בִּישִׁין עַבָדַת, עַל עַמָּא קַדִּישָׁא. אָמַר לֵיהּ לְצַלְיָה, תָּא וְקַטְלֵיהּ, וְלָא בִּשְׁמָא, דְּלָא אִתְחֲזֵי הַאי, לְאַדְכָּרָא עָלֵיהּ קְדוּשָּׁה עִלָּאָה, בְּגִין דְּלָא תִּיפּוֹק נִשְׁמָתֵיהּ, וְתִתְכְּלִיל בְּמִלִּין דְּדַרְגִּין קַדִּישִׁין, וְתִתְקַיֵּים בֵּיהּ מַה דְּאָמַר תָּמוּת נַפְשִׁי מוֹת יְשָׁרִים.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא עָבַד בֵּיהּ כַּמָּה זִינֵי מוֹתָא, וְלָא מִית, עַד דְּנָטַל חַרְבָּא דְּהַוָּה תָּקִין (ס"א חָקִיק) עֲלוֹי חִוְיָא מֵהַאי סִטְרָא, וְחִוְיָא מֵהַאי סִטְרָא. אָמַר לֵיהּ פִּנְחָס, בְּדִילֵיהּ טוֹל (נ"א קְטוֹל לֵיהּ), וּבְדִילֵיהּ יְמוּת. כְּדֵין קָטַל לֵיהּ, וְיָכִיל לֵיהּ. דְּכַךְ אָרְחוֹי דְּהַהוּא סִטְרָא, מַאן דְּאָזַל אֲבַתְרָאָה, בָּהּ יָמוּת, וּבָהּ תִּפּוֹק נִשְׁמָתֵיהּ, וּבָהּ תִּתְכְּלִיל. וְהָכִי מִית בִּלְעָם, וְדַיְינֵי לֵיהּ בְּדִינִין בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלָא אִתְקְבִיר לְעָלְמִין. וְגַרְמוֹי כֻּלְּהוּ אִתְרָקְבוּ, וְאִתְעֲבִידוּ כַּמָּה חִוְיָין מְזוּהֲמִין, מְנַזְּקֵי שְׁאַר בְּרְיָין, וַאֲפִילוּ תּוֹלַעְתִּין דְּהַווֹ אַכְלֵי בִּשְׂרֵיהּ, אִתְהֲדָרוּ חִוְיָין.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּאַשְׁמוֹדָאי, דְּיַהֲב לֵיהּ לִשְׁלֹמֹה

מַלְכָּא, דְּכָל מַאן דְּהָוָה בָּעֵי לְמֶעְבַּד חַרְשִׁין תַּקִּיפִין סְתִימִין דְּעֵינָא. אִי יְדַע טְנָרָא דְּנָפַל תַּמָּן בִּלְעָם, יִשְׁכַּח מֵאִינּוּן חִוְיִין דַּהֲווֹ מִגַּרְמוֹי דְּהַהוּא רָשָׁע, אִי יַקְטִיל חַד מִנַּיְיהוּ, רֵישָׁא דִּילֵיהּ בֵּיהּ יַעְבִּיד חַרְשִׁין עִלָּאִין, בְּגוּפָא דִּילֵיהּ חַרְשִׁין אַחֲרָנִין, בִּזְנָבָא דִּילֵיהּ חַרְשִׁין אַחֲרָנִין. תְּלַת זִינֵי חַרְשִׁין, אִית בְּכָל חַד וְחַד.

מַלְכַּת שְׁבָא כַּד אָתַת לְגַבֵּי שְׁלֹמֹה, מֵאִינּוּן מִלִּין דְּשָׁאֲלַת לִשְׁלֹמֹה, אַמְרַת, גַּרְמָא דְּחִוְיָא דְּתָלַת חַרְשִׁין בְּמַה נִתְפַּס. מִיָּד (מלכים א י) לֹא הָיָה דָּבָר נֶעְלָם מִן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ, אִיהִי שְׁאֲלַת עַל דָּא, וַהֲוַת אִצְטְרִיכַת לְאִינּוּן חִוְיִין. וְלָא יָכִילַת לְנַטְלָא חַד מִנַּיְיהוּ. מָה אָתִיב לָהּ מִלִּין דַּהֲווֹ בִּלְבָּהּ. כַּךְ אוֹדַע לָהּ, דְּכְתִיב וַיַּגֶּד לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל דְּבָרֶיהָ. אִינּוּן חִוְיִין, לָא יַכְלִין לוֹן כָּל בְּנֵי עָלְמָא, בַּר מִמַּלָּה דְּרָזָא חַדָּא, וּמַאי אִיהוּ. שִׁכְבַת זֶרַע רוֹתַחַת.

וְאִי תֵּימָא מַאן יָכִיל. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא שִׁכְבַת זֶרַע אַפִּיק בַּר נָשׁ, כַּד אִיהוּ בְּתִיאוּבְתָּא, אַפִּיק לָהּ לִשְׁמָא דְּהַהוּא חִוְיָא, בִּרְעוּתָא דְּתִיאוּבְתָּא. כַּד נָפִיק בִּרְתִיחוּ, נַטְלֵי לֵיהּ מִיָּד בִּלְבוּשָׁא חַדָּא, וְהַהוּא לְבוּשָׁא זַרְקִין לְגַבֵּי חִוְיָא, מִיָּד כָּפִיף רֵישֵׁיהּ, וְתַפְסָן לֵיהּ, כְּמָה דְּתָפְסִין תַּרְנְגוֹלָא דְּבֵיתָא. וְאִי בְּכָל מָאנֵי קְרָבִין דְּעָלְמָא,

יִגְחוּן בְּחַד מִנַּייהוּ, לָא יַכְלִין לֵיהּ. וּבְהַאי, לָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא מָאנֵי קְרָבָא, וְלָא מִלָּה אַחֲרָא וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאִסְתַּמְרָא מִנַּייהוּ דְּהָא כֻּלְּהוּ אִתְכַּפְיָין לְגַבֵּיהּ.

כְּדֵין אִתְדָּבָקוּ אִינּוּן מִלִּין בִּלְבָבָהּ, וְתָאִיבַת לְהַאי.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֶלְעָזָר בְּרִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבֵד מַה דְּעָבַד בְּהַהוּא חַיְיבָא, וְרָזִין סְתִימִין אִלֵּין, לָא אִצְטְרִיכוּ לְגַלָּאָה, אֲבָל בְּגִין דְּחַבְרַיָּא דְּהָכָא יִנְדְּעוּן אָרְחִין סְתִימִין דְּעָלְמָא, גָּלֵינָא לְכוּ. דְּהָא כַּמָּה נְמוּסִין סְתִימִין אִינּוּן בְּעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין, וְאִינּוּן פִּלְיָאן סְתִימִין, רַבְרְבָן וְעִלָּאִין. עָלֵיהּ, וְעַל דְּדָמֵי לֵיהּ, קְרָאן (משלי י) **וְשֵׁם** (דף קצ"ה ע"א) רְשָׁעִים יִרָקָב. זַכָּאִין אִינּוּן זַכָּאֵי קִשׁוֹט, עָלַייהוּ כְּתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ וְגוֹ׳.

(במדבר כ"ב) וְעַתָּה לְכָה נָּא אָרָה לִּי אֶת הָעָם הַזֶּה וְגוֹ׳. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים קב) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף וְגוֹ׳, תְּלַת אִינּוּן דִּכְתִיב בְּהוּ תְּפִלָּה. וְאוֹקְמוּהָ מִלָּה דָּא, (אֵבֶל מִלָּה דָּא) חַד הֲוָה מֹשֶׁה, וְחַד הֲוָה דָּוִד, וְחַד עָנִי, דְּאִתְכְּלִיל בְּהוּ, וְאִתְחַבָּר בְּהוּ. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (חבקוק ג) תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא, הָא אַרְבָּע אִינּוּן. אֶלָּא חֲבַקּוּק לָאו בְּגִין תְּפִלָּה הֲוָה, וְאַף עַל גַּב דִּכְתִיב בֵּיהּ תְּפִלָּה, תּוּשְׁבַּחְתָּא וְהוֹדָאָה אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל דְּאַחֲיָא לֵיהּ, וַעֲבַד עִמֵּיהּ נִסָּיוֹן וּגְבוּרָן, דְּהָא בְּרִיהּ דְּשׁוּנַמִּית הֲוָה.

אֲבָל ג׳ אינון דְּאִקְרוֹן תְּפִלָּה. (תהלים צ) **תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, תְּפִלָּה דָּא דְּלִית כְּגִינֵיהּ בְּבַר נָשׁ אַחֲרָא.** (תהלים פו) **תְּפִלָּה לְדָוִד, תְּפִלָּה דָּא אִיהִי תְּפִלָּה, דְּלִית כְּגִינֵיהּ בְּמַלְכָּא אַחֲרָא. תְּפִלָּה לְעָנִי, תְּפִלָּה אִיהִי מֵאִינּוֹן ג׳. מַאן חֲשִׁיבָא מִכֻּלְּהוּ. הֲוֵי אֵימָא תְּפִלָּה דְּעָנִי. תְּפִלָּה דָּא, קָדִים לַתְּפִלָּה דְּמֹשֶׁה. וְקָדִים לַתְּפִלָּה דְּדָוִד, וְקָדִים לְכָל שְׁאַר צְלוֹתִין דְּעָלְמָא.**

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּעָנִי אִיהוּ תְּבִיר לִבָּא. וּכְתִיב, (תהלים לד) **קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְגוֹ׳. וּמִסְכְּנָא עָבִיד תְּדִיר קְטָטָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָצִית וְשָׁמַע מִלּוֹי. כְּיוָן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, פָּתַח כָּל כַּוִּי רְקִיעִין, וְכָל שְׁאַר צְלוֹתִין דְּקָא סַלְקִין לְעֵילָּא, דָּחֵי לוֹן הַהוּא מִסְכְּנָא תְּבִיר לִבָּא, דִּכְתִיב תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף. כִּי יִתְעַטֵּף מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי כִּי יַעֲטוֹף. אֶלָּא אִיהוּ עָבִיד עִטּוּפָא לְכָל צְלוֹתִין דְּעָלְמָא, וְלָא עָאלִין עַד דְּצְלוֹתָא דִּילֵיהּ עָאלַת.**

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, יִתְעַטְּפוּן כָּל צְלוֹתִין, וּצְלוֹתָא דָּא תֵּיעוּל לְגַבָּאי. לָא בָּעִינָא הָכָא בֵּי דִּינָא דִּידוּנוּן בֵּינָנָא, קַמָּאי לְיֵהֲוּוּ תַּרְעוּמִין דִּילֵיהּ, וַאֲנָא וְהוּא בִּלְחוֹדָנָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְיַיחַד בִּלְחוֹדוֹי, בְּאִינּוּן תּוֹרְעָמִין, בְּהַהוּא צְלוֹתָא, דִּכְתִיב וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפּוֹךְ שִׂיחוֹ. לִפְנֵי יְיָ וַדַּאי.

כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא שָׁאלִין אִלֵּין לְאִלֵּין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַאי אִתְעַסַק, בְּמַאי אִשְׁתְּדַל. אֲמְרִין, אִתְיַחֲדָא בְּתִיאוּבְתָּא בְּמָאנִין דִּילֵיהּ, כֻּלְּהוּ לָא יָדְעוּ מָה אִתְעֲבִיד מֵהַהוּא צְלוֹתָא דְּמִסְכְּנָא, וּמִכָּל אִינּוּן תּוּרְעֲמִין דִּילֵיהּ. דְּלֵית תִּיאוּבְתָּא לְמִסְכְּנָא, אֶלָּא כַּד שָׁפִיךְ דְּמָעוֹי בְּתוּרְעֲמוּ, קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְלֵית תִּיאוּבְתָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא כַּד מְקַבֵּל לוֹן, וְאוּשְׁדוּ קַמֵּיהּ וְדָא אִיהִי צְלוֹתָא, דְּעָבִיד עִטּוּפָא לְכָל צְלוֹתִין דְּעָלְמָא.

מֹשֶׁה צַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, וְאִתְעַכָּב כַּמָּה יוֹמִין בְּהַאי תְּפִלָּה.

דָּוִד חָמָא, דְּכָל כַּוִּין, וְכָל תַּרְעֵי שְׁמַיָּא, כֻּלְּהוּ זְמִינִין לְאַפְּתְחָא לְמִסְכְּנָא, וְלֵית בְּכָל צְלוֹתִין דְּעָלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָצִית מִיָּד, כִּצְלוֹתָא דְּמִסְכְּנָא, כֵּיוָן דְּחָמֵי הַאי, עָבֵד גַּרְמֵיהּ עַנְיָא וּמִסְכְּנָא, פָּשַׁט לְבוּשָׁא דְּמַלְכוּתָא, וְיָתִיב בְּאַרְעָא כְּמִסְכְּנָא, אָמַר תְּפִלָּה. דְּכְתִיב, תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְיָ אָזְנְךָ עֲנֵנִי. וְאִי תֵּימָא אֲמַאי. בְּגִין כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוִד, וְלָאו מַלְכָּא אַנְתְּ, וְשַׁלִּיטָא עַל מַלְכִין תַּקִּיפִין, וְאַתְּ עָבִיד גַּרְמָךְ עָנִי וְאֶבְיוֹן. מִיָּד אַהְדָּר צְלוֹתֵיהּ בְּגַוְונָא אַחֲרָא, וְשָׁבַק מִלָּה דְּאֶבְיוֹן וְעָנִי, וְאָמַר שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. וְעִם כָּל דָּא כֻּלָּא הֲוָה בֵּיהּ בְּדָוִד.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ. וְעִם כָּל דָּא (ס"א

וְעַל דָּא) **אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ,** (לְמֶהֱוֵי תַּמָּן עָנִי וְאֶבְיוֹן) **לְמֶעְבַּד גַּרְמֵיהּ עָנִי, בְּגִין דְּתִיעוּל צְלוֹתֵיהּ בְּכָלָּא דְּכָל עֲנִיִּים. דְּהָא כָּל נְטוּרֵי תַּרְעִין, לָא שַׁבְקִין הָכִי לְמֵיעָאל, כְּמָה דְּשָׁבְקִין לְמִסְכְּנִין, דְּהָא בְּלָא רְשׁוּתָא עָאלִין. וְאִי עָבִיד בַּר נָשׁ גַּרְמֵיהּ, וְשַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ תָּדִיר כְּמִסְכְּנָא, צְלוֹתֵיהּ סַלְקָא, וְאִעְרָעַת בְּאִינּוּן צְלוֹתִין דְּמִסְכְּנִין, וְאִתְחַבָּרַת בְּהוּ, וְסַלְקַת בַּהֲדַיְיהוּ, וּבְכָלָּא דְּלְהוֹן עָאלַת, וְאִתְקַבְּלַת בִּרְעוּתָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.**

(בְּהוּ)

דָּוִד מַלְכָּא, שַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ בְּאַרְבָּעָה אָרְחִין, שַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי מִסְכְּנֵי. שַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי חַסִידִים. שַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי עֲבָדִים. שַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי אִינּוּן דְּמַסְרֵי גַּרְמַיְיהוּ וְנַפְשָׁתַיְיהוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ. שַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי מִסְכְּנָא. דִּכְתִיב כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. שַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי חַסִידִים, דִּכְתִיב שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. בְּגִין דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּלָא לְשַׁוְּאָה גַּרְמֵיהּ רָשָׁע. וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי לָא יִפָּרֵט חֵטְאוֹי לְעָלְמִין. לָאו הָכִי. אֶלָּא כַּד יִפָּרֵט חֵטְאוֹי, כְּדֵין אִיהוּ חָסִיד, דְּאָתֵי לְקַבְּלָא תְּשׁוּבָה, אַפִּיק גַּרְמֵיהּ מִסְטָרָא בִּישָׁא, דְּהַוָּה בְּטִנּוּפָא דִּילֵהּ עַד הַשְׁתָּא, וְהַשְׁתָּא אִתְדַּבַּק בִּימִינָא עִלָּאָה, דְּאִיהִי פְּשׁוּטָה לְקַבְּלָא לֵיהּ.

וְלָא תֵימָא, דְּלָא מְקַבֵּל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּיִפְרֵט חֵטְאוֹי מִיּוֹמָא דְּהָוָה בְּעָלְמָא. (ס"א אִי הָכִי) אָן (או) אִינּוּן (דף קצ"ה ע"ב) דְּאִתְכְּסוּן מִנֵּיהּ, דְּלָא יָכִיל לְאַדְבְּקָא. אֶלָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְפָרְשָׁא, בַּר אִינּוּן דְּיִדְכַּר מִנַּיְיהוּ. וְאִי שַׁוִּי רְעוּתֵיהּ בְּהוּ, כָּל אַחֲרָנִין אִתְמַשְׁכָן אֲבַתְרַיְיהוּ. דְּהָא תָּנֵינָן, אֵין בּוֹדְקִין חוֹרֵי בֵּיתָא עִלָּאִין לְעֵילָּא, וְלָא אִינּוּן תַּתָּאִין לְתַתָּא בְּבִיעוּר חָמֵץ. אֶלָּא כֵּיוָן דְּבָדִיק כְּפוּם חֵיזוּ דְּעֵינּוֹי מַה דְּיָכִיל לְאַדְבְּקָא, כְּלָא אִתְמְשַׁךְ בָּתַר דָּא, וְאִתְבְּטִיל בַּהֲדֵיהּ.

וְהָכִי גַּרְסִינָן בִּנְגָעִים, כ"ד רָאשֵׁי אֲבָרִים אִינּוּן דְּלָא מְטַמְּאִין מִשּׁוּם מִחְיָה. וְכַהֲנָא לָא הֲוָה אַטְרַח אֲבַתְרַיְיהוּ, וַהֲיֵינוּ דִּכְתִיב, (ויקרא יג) לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן. אַתָּר דְּיָכִיל כַּהֲנָא לְמֶחֱזֵי מַכְתְּשָׁא בְּאִסְתַּכְּלוּתָא חֲדָא, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְמֵאָכָא גַּרְמֵיהּ, וּלְאָרְמָא עֵינּוֹי הָכָא וְהָכָא. אוֹף הָכִי. לָא אִצְטְרִיךְ לְפַרְטָא חֵטְאוֹי (לְמִבְעֵי) מִן יוֹמָא דְּהָוָה, דְּאִינּוּן חוֹרֵי בֵּיתָא תַּתָּאִין, וְלָא אִינּוּן דְּאִתְכְּסוּ, דְּלָא יָכִיל לְאַדְבְּקָא, דְּאִינּוּן חוֹרֵי בֵּיתָא עִלָּאִין לְעֵילָּא. (ס"א אֶלָּא) תָּא חֲזֵי לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן, וְכֻלְּהוּ אִתְמַשְׁכָן אֲבַתְרַיְיהוּ. וְעַל דָּא שַׁוִּי דָּוִד גַּרְמֵיהּ גּוֹ חַסִידִים.

שַׁוִּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי עַבְדִים, דִּכְתִיב, (תהלים קכג) הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם. וּכְתִיב, (תהלים פו) הוֹשַׁע

עַבְדָּךְ אַתָּה אֱלֹהַי. שַׁוִּי גַּרְמֵיהּ בַּהֲדֵי אִינּוּן דְּמַסְרֵי נַפְשַׁיְיהוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ. דִּכְתִיב, (תהלים פו) שַׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא. בְּכָל הָנֵי אַרְבַּע, עָבֵד גַּרְמֵיהּ דָּוִד מַלְכָּא קַמֵּי מָארֵיהּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אֲרִימִית יְדֵי בִּצְלוֹ לְקַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. דְּהָא תָּנֵינָן, אָסוּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַרְמָא יְדוֹי לְעֵילָּא, בַּר בְּצַלּוֹ, וּבִבְרָכָאן וְתַחֲנוּנִים לְמָרֵיהּ. דִּכְתִיב, (בראשית יד) הֲרִימוֹתִי יָדִי אֶל יְיָ אֵל עֶלְיוֹן, וּמְתַרְגְּמִינָן, אֲרִימִית יְדַי בִּצְלוֹ, דְּהָא אֶצְבְּעָאן דְּיָדִין מְלִין עִלָּאִין אִית בְּהוּ. וְהַשְׁתָּא אֲנָא הָכִי עֲבִידְנָא. וַאֲמִינָא דְּכָל מַאן דְּאִלֵּין אַרְבַּע יְסַדֵּר קַמֵּי מָארֵיהּ, וְעָבִיד גַּרְמֵיהּ בִּרְעוּתָא, בְּתִקּוּנָא דָּא כַּדְקָא יָאוּת, בְּתִקּוּנָא דָּא לָא תֵּהָדַר צְלוֹתֵיהּ בְּרֵיקָנַיָּא.

בְּקַדְמִיתָא עֶבֶד, לְסַדְּרָא שְׁבָחָא קַמֵּי מָארֵיהּ, וּלְזַמְּרָא קַמֵּיהּ. וְדָא בְּתוּשְׁבְּחָן דְּקַמֵּי צְלוֹתָא. וּלְבָתַר עֶבֶד, לְבָתַר דְּצַלֵּי צְלוֹתָא דַּעֲמִידָה, אִיהוּ עַבְדָּא דְּסַדֵּר צְלוֹתָא דְּמָארֵיהּ. וּלְבָתַר עֶבֶד, לְבָתַר דְּצַלֵּי כָּל צְלוֹתֵיהּ, וְאָזִיל לֵיהּ, וְעַל דָּא דָּוִד תְּלַת זִמְנִין עַבַד גַּרְמֵיהּ בִּצְלוֹתָא דָּא עֶבֶד. דִּכְתִיב הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי. שַׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ. וּכְתִיב (תהלים פו) תֶּן עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ. הָא תְּלַת זִמְנִין, אִצְטְרִיךְ לְשַׁוָּאָה גַּרְמֵיהּ עֶבֶד.

לְבָתַר לִשְׁוָאָה גַּרְמֵיהּ גּוֹ אִינּוּן דְּמַסְרֵי נַפְשַׁיְיהוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ, וְהַיְינוּ בִּיהוּדָא דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּכָל מַאן דְּשַׁוֵּי הָכִי רְעוּתֵיהּ בְּהַאי קְרָא, אִתְחֲשִׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ מָסַר נַפְשֵׁיהּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ.

לְבָתַר לִשְׁוָאָה גַּרְמֵיהּ עָנִי, בְּזִמְנָא דְּעָאל וְדַפִּיק דָּשִׁין דְּרוֹמֵי מְרוֹמִים, כַּד אָמַר אֱמֶת וְיַצִּיב, (וסָמִיךְ) גְּאוּלָה לִתְפִלָּה. לְמֶהֱוֵי בְּצִלּוֹתָא דַּעֲמִידָה, תְּבִיר לְבָא, עַנְיָא וּמִסְכְּנָא. וּלְשַׁוְאָה רְעוּתֵיהּ, לְאִתְכַּלְלָא גּוֹ מִסְכְּנֵי, בְּתִבִירוּ דְּלִבָּא, בִּמְאִיכוּ דְּנַפְשָׁא.

לְבָתַר לִשְׁוָאָה גַּרְמֵיהּ גּוֹ חֲסִידִים, בְּשׁוּמְעַ תְּפִלָּה, לְפָרְשָׁא חֲטָאוֹי. דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ יָחִיד בְּשׁוּמְעַ תְּפִלָּה, בְּגִין לְאִתְדַּבְּקָא בִּימִינָא, דְּפִשׁוּטָה לְקַבְּלָא לְאִינּוּן דְּתָבִין, וּכְדֵין אִקְרֵי חָסִיד, הָא אַרְבַּע אִלֵּין כְּדְקָא יָאוֹת.

מַאן כָּלִיל לְכָל הָנֵי, הַהוּא דְּקָא אִצְטְרִיךְ לְכַלְלָא לוֹן, וְהַאי אִיהוּ עֶבֶד, דְּאַכְלִיל לְכָל שְׁאָר. תְּלַת עַבְדִּין אִינּוּן בִּתְלַת דּוּכְתִּין, וְכֻלְּהוּ חַד. וְעָלַיְיהוּ כְּתִיב, הִנֵּה כְעֵינֵי עַבְדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם וְגוֹ'. בֵּין עֶבֶד לְעֶבֶד אִינּוּן אַחֲרָנִין. בֵּין עֶבֶד קַדְמָאָה, לְעֶבֶד תִּנְיָינָא, אִית לֵיהּ לְמִמְסַר נַפְשֵׁיהּ עַל יִחוּדָא דְּקִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ, וּלְשַׁוְאָה גַּרְמֵיהּ עָנִי וּמִסְכְּנָא בִּצְלוֹתָא דַּעֲמִידָה, וּלְשַׁוְאָה גַּרְמֵיהּ

גּוֹ חֲסִידִים בְּשׁוֹמַע תְּפִלָּה. עֶבֶד תְּלִיתָאָה בָּתַר דְּסַיֵּים וְסִדֵּר כֹּלָּא.

תָּנָן, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּסִדֵּר בַּר נָשׁ כָּל הָנֵי סִדּוּרִין אַרְבַּע, בְּרַעוּ דְּלִבָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיחָא קַמֵּיהּ, וּפָרִישׁ יְמִינֵיהּ עָלֵיהּ, בְּהַהוּא עֶבֶד תְּלִיתָאָה, וְקָרָא עָלֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ, עַבְדִּי אַתָּה, דְּכְתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. וַדַּאי צְלוֹתָא (דף קצ"ו ע"א) דְּהַאי בַּר נָשׁ, לָא תֶּהְדַּר בְּרֵיקָנַיָּא לְעָלְמִין. אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשַׁקֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזֵי, תְּרֵי עֶבֶד מֵאִינּוּן תְּלָתָא, אִינּוּן דְּכָלְלֵי כָּל הָנֵי, דְּהָא תְּלִיתָאָה קַיְימָא לְחַתְמָא בֵּיהּ חוֹתָמָא לְעֵילָּא, לְשַׁוָּאָה בֵּיהּ יְדָא מִימִינָא דְּמַלְכָּא, וּלְאִשְׁתַּבְּחָא בֵּיהּ. אֲבָל הָנֵי תְּרֵין, קַדְמָאָה וְתִנְיָינָא, אִינּוּן כְּלָלָא דְּכֹלָּא. וְדָוִד שַׁבַּח גַּרְמֵיהּ בְּהוּ, דְּכְתִיב, (תהלים קטז) אָנָּא יְיָ כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ וְגוֹ', דְּאִלֵּין כְּלָלֵי דְּכָל שְׁאַר. תְּלִיתָאָה בַּךְ קַיְימָא לְמִפְרַק לִי, דְּכְתִיב הוֹשִׁיעָ עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהָי. מַאן דְּמְסַדֵּר דָּא, יְדִיעַ לִיהֲוֵי לֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ, וְקָרָא עָלֵיהּ עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשַׁקֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, עַל דָּא קָרִינָן, (תהלים יט) הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב

וּמִפָּז רַב וְגוֹ', כַּמָּה מְתִיקִין מִלִּין עַתִּיקִין דְּסִדְּרוּ קַדְמָאֵי, וַאֲנָן כַּד טַעֲמִין לוֹן, לָא יְכִלִין לְמֵיכַל. וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָא קְרָא אוֹכַח עַל תְּלָתָא עַבְדִּין, וְאִינּוּן חַד, וּבַאֲתָר חַד. וּתְרִין כְּדְקָאֲמַרַת, וְחַד דְּאִיהוּ לְאִתְעַטָּרָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם וְגוֹ'. (בראשית קל"א ע"ב) לֹא יִמָּכְרוּ מִמְכֶּרֶת עָבֶד. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִצְטְרִיךְ לְאִתְעַטָּרָא בְּהַאי תְּלִיתָאָה. וְעַל דָּא לֹא יִמָּכְרוּ לִשְׁמָא דְּעָבֵד, דְּהָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוֵי.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה נ) מִי בָכֶם יְרֵא יְיָ וְגוֹ'. מַאי שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא ח בְּצִלּוֹתָא, וְהָכִי הוּא. מַאן דְּרָגִיל לְמֵיתֵי לְבֵי כְּנִשְׁתָּא לְצַלָּאָה, וְיוֹמָא חַדָּא לָא אָתֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל עָלֵיהּ וְאָמַר, מִי בָכֶם יְרֵא יְיָ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֹׁכִים וְאֵין נֹגַהּ לוֹ. מַאי שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. בְּמַאן. אִי תֵּימָא בִּנְבִיאָה, אוֹ גְּבַר אַחֲרָא, מַאן יָהֵב נְבִיאָה, אוֹ גְּבַר אַחֲרָא לְצִלּוֹתָא. דִּבְגִין דְּצַלֵּי צִלּוֹתֵיהּ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל נְבִיאָה, אוֹ דִּגְבַר בְּעָלְמָא.

אֶלָּא הַהוּא דְּצַלֵּי צִלּוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ שׁוֹמֵעַ בְּהַהוּא קוֹל, דְּקָרֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ, וְאָמַר דְּאִיהוּ עַבְדּוֹ וַדַּאי. שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל, בְּמַאי קוֹל.

בְּהַהוּא דְּאִקְרֵי עַבְדּוֹ. שִׁבְחָא עִלָּאָה אִיהוּ דְּנָפִיק עָלֵיהּ קוֹל דְּאִיהוּ עַבְדּוֹ. וְתוּ, דְּקָלָא אִשְׁתְּמַע בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, דְּאִיהוּ עַבְדָּא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְדָא הוּא שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ.

אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ לוֹ, וְכִי בְּגִין דְּלָא אָתָא לְצַלּוּיֵי הָלַךְ חֲשֵׁכִים. אֶלָּא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל עַד לָא יִתְכַּנְּשׁוּן יִשְׂרָאֵל לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת לְצַלָּאָה, סִטְרָא אַחֲרָא קַיְּימָא וְסָגִיר כָּל נְהוֹרִין עִלָּאִין, דְּלָא יִתְפַּשְׁטוּן וְיִפְקוּן עַל עָלְמִין. וּתְלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא אַזְלֵי סִטְרָא אַחֲרָא, דְּכַר וְנוּקְבָּא, וּמְשַׁטְטִין בְּעָלְמָא, וְהַהוּא עִידָּן אִתְקַן לְצִלּוֹתָא, בְּגִין דְּלָא הֲוֵי תַּמָּן קִטְרוּגָא כְּלָל.

וּכְדֵין אִיהוּ עִידָּן לְצִלּוֹתָא, בְּגִין (כי תשא קצ"א ע"א) דְּאִינּוּן אָזְלֵי לְמִשַׁטְטָא, בְּטוּרֵי חָשׁוֹךְ, וְהַר נִשְׁפֶּה, כְּדֵין פְּתִיחִין כַּוִּי נְהוֹרִין עִלָּאִין, וְנַפְקֵי וְשָׁרְיָין עַל בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת, בְּרִישֵׁיהוֹן דְּאִינּוּן דְּצַלָּאן צְלוֹתִין, וּמִתְפַּלְּגָן נְהוֹרִין עַל רֵישַׁיְיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל, עַל הַהוּא דְּלָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, וְאָמַר חֲבָל עַל פְּלַנְיָא, דְּהַוָּה רָגִיל הָכָא, וְהַשְׁתָּא דְּהָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאִתְעֲבָר מִקַּמֵּי נְהוֹרִין, וְהָלַךְ לְשַׁטְטָא בְּטוּרַיָּא בְּעָלְמָא, וְנָפַק מֵהַהוּא נֹגַהּ נְהוֹרָא דְּנָהִיר, וְלֵית (ליה) בֵּיהּ חוּלָקָא, אֵין נֹגַהּ לוֹ, כְּמָה דְּאִתְפְּלִיג וְשַׁרְיָא עַל אַחֲרָנִין דְּתַמָּן, כַּמָּה טָבִין אִתְאַבִּידוּ

מִנַּיְהּ. (אֵין נוֹגֵהַּ לוֹ הַשְׁתָּא דְּהָלַךְ חֲשֵׁכִים) **וְאִלּוּ הֲוָה תַּמָּן, יִבְטַח בְּשֵׁם יְיָ, בִּכְלָלָא דְּעֵבֶד קַדְמָאָה. וְיִשָּׁעֵן בֵּאלָהָיו בִּרְזָא דְּעֵבֶד תִּנְיָינָא.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, וַדַּאי רוּחַ נְבוּאָה שַׁרְיָא עֲלָךְ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, אַרְיָא בַּר אַרְיָא, מַאן יְקוּם קַמַּייהוּ, כַּד שָׁאֲגֵי לְמִטְרַף טַרְפָּא. כָּל אַרְיָין דְּעָלְמָא תַּקִּיפִין, וְאִלֵּין יַתִּיר מִכֻּלְהוּ. כָּל אַרְיָין דְּעָלְמָא, קַשְׁיָין לְאַפָּקָא טַרְפָּא מִפּוּמַייהוּ, וְאִלֵּין נוֹחִין לְאַפָּקָא מִפּוּמַייהוּ טַרְפָּא. אִינּוּן טַרְפֵּי טַרְפָּא, וְיָהֲבֵי לְכֹלָּא.

אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים, אֲשֶׁר הָלְכוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, (שמות קפ"ח, קמ"ח ע"ב, צ"ה ע"א) **בְּגִין דְּאִינּוּן שַׁרְיָין בְּחִבּוּרָא, וּמִיָּד מִתְפָּרְשָׁן. הָלַךְ חִבּוּרָא, חֲשֵׁכִים אִתְפָּרְשָׁן. שָׁרָאן בְּחִבּוּרָא, וְאִתְפָּרְשָׁן מִיָּד. כְּגַוְונָא דָּא,** (יחזקאל א) **רוּחַ סְעָרָה בָּאָה, כְּלַל דְּכַר וְנוּקְבָא. בָּאָה** (דף קצ"ו ע"ב) **וְהִיא שַׁבְקַת לֵיהּ, מִיָּד מִתְפָּרְשָׁן.** (לעיל קפ"ז ע"א) (ע"כ מצאתי ולפי דעתי חסר בהעתק)

(במדבר כ"ב) **וַיַּרְא בָּלָק וְגוֹ'. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַדַּאי מַה** (קפ"ו) **דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא, מִלָּה סְתִימָא הֲוָה. אֲבָל כְּתִיב,** (תהלים פד) **גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ וְגוֹ'. וְכִי דָּוִד מַלְכָּא, עַל צִפָּרָא בְּעָלְמָא, הֲוָה אָמַר מִלָּה דָּא. אֶלָּא, כְּמָה דְּתָנֵינָן, כַּמָּה חֲבִיבִין נִשְׁמָתִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִי תֵּימָא כָּל נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא. לָאו**

הָכִי. אֶלָּא אִינּוּן נִשְׁמָתֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּתַמָּן מָדוֹרֵיהוֹן בַּהֲדֵיהּ, מָדוֹרֵיהוֹן לְעֵילָּא, וּמָדוֹרֵיהוֹן לְתַתָּא. וְהָכִי אִתְּמַר. גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, אִלֵּין רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. תָּנֵינָן, תְּלַת שׁוּרִין אִינּוּן לְגַן עֵדֶן, וּבֵין כָּל חַד וְחַד, כַּמָּה רוּחִין וְנִשְׁמָתִין מְטַיְּילִין תַּמָּן, וְאִתְהֲנָן מֵרֵיחָא דְּעִנּוּגִין דְּצַדִּיקַיָּיא דִּלְגוֹ, אַף עַל גַּב דְּלָא זָכוּ לְמֵיעָאל. אֲבָל עִנּוּגָא דְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דִּלְגוֹ, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים וְגוֹ׳.

וְיוֹמִין רְשִׁימִין אִית בְּשַׁתָּא, וְאִינּוּן יוֹמֵי נִיסָן, וְיוֹמֵי תִּשְׁרֵי, דְּאִינּוּן רוּחִין מְשַׁטְּטָן וּפַקְדָן לַאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ. וְאַף עַל גַּב דְּזִמְנִין סַגִּיאִין מְשַׁטְּטָן, אֲבָל יוֹמִין אִלֵּין רְשִׁימִין אִינּוּן, וְאִתְחָזוּן עַל גַּבֵּי שׁוּרִין דְּגִנְתָּא, כָּל חַד וְחַד כְּחֵיזוּ דְּצִפְּרִין מְצַפְצְפָן, בְּכָל צַפְרָא וְצַפְרָא.

וְהַהוּא צִפּוּפָא שְׁבָחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּצְלוֹתָא עַל חַיֵּי בְּנֵי נָשָׁא דְּהַאי עָלְמָא. בְּגִין דְּאִלֵּין יוֹמִין, יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ מִתְעַסְקִין בְּמִצְוֹת, וּבְפִקּוּדִין דְּמָארֵי עָלְמָא. וּכְדֵין בְּחֵדוּ אִתְחָזָן צִפְּרִין מְצַפְצְפָן, וְעַל גַּבֵּי שׁוּרִין דְּגַן עֵדֶן מְצַפְצְפָן מְשַׁבְּחָן וְאוֹדָן וּמְצַלָּן עַל חַיֵּי דְּהַאי עָלְמָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר וַדַּאי שַׁפִּיר קָאָמְרַת, דְּוַדַּאי אִינּוּן רוּחִין תַּמָּן. אֲבָל מַה תֵּימָא וּדְרוֹר קֵן לָהּ.

אָמַר, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דָּא הִיא נְשִׁמְתָּא קַדִּישָׁא, דְּסַלְקָא לְעֵילָּא, וְסַלְקָא לַאֲתַר טָמִיר וְגָנִיז, דְּעַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר וַדַּאי שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ, וְשַׁפִּיר אִיהוּ. אֲבָל כָּל דָּא בְּגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא הִיא, וּכְמָה דְּאָמְרַת הוּא, וְהָכִי הוּא וַדַּאי, גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, אִלֵּין רוּחִין קַדִּישִׁין, דְּזָכוּ לְמֵיעָאל וּלְמֵיפַק לְבָתַּר, בְּגִין דִּמְשַׁטְטָן (קס״ב ע״א) וְאִתְחָזוּן כְּחֵיזוּ דְּצִפּוֹרִין, וְאִלֵּין רוּחִין מָצְאָה בַיִת. וַדַּאי כָּל חַדָּא וַחֲדָא אִית לוֹן מָדוֹרִין יְדִיעָאן לְגַוֹ.

וְעִם כָּל דָּא, כֻּלְּהוּ נִכְוִין מֵחוּפָּה דְּחַבְרַיְיהוּ. אִינּוּן דְּאִית לוֹן דְּרוֹר, וְחֵירוּ מִכֹּלָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְזֵי לוֹן הֵיכָלָא טְמִירוּ חֲדָא גָּנִיז, דְּעַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ, וְהַהוּא הֵיכָלָא אִקְרֵי קַן צִפּוֹר. וּמִתַּמָּן מִתְעַטְּרִין עִטְרִין לְמָשִׁיחַ בְּזִמְנָא דְּאָתֵי, וּבְיוֹמִין רְשִׁימִין, תִּלַּת זִמְנִין בְּשַׁתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, וְאַחְזֵי לוֹן הַהוּא הֵיכָלָא טְמִירָא גָּנִיז, דְּלָא יַדְעִין וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן בֵּיהּ, כָּל צַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן.

אֲשֶׁר שָׁתָה אָפְרוֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ, אִלֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּאִשְׁתָּכְלָלוּ בִּבְנִין קַדִּישִׁין, דְּזָכוּ לַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְלַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה בְּהַאי עָלְמָא. וְאִלֵּין

אִקְרוֹן תְּרִין מַדְבְּחָן. מִתְעַטְּרָן לְקַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא זְכוּתָא דִּבְנַיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, אַגִּין עָלַיְיהוּ, וּמְעַטְּרִין לְהוּ תַּמָּן. מַאן רוּחָא זַכָּאָה לְכָל הַאי. הַאי דְּשָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ, לְאוֹלְפָא לְמִזְבְּחוֹתֶיךָ וְגוֹ'. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֵימָא מִילָּךְ, דְּהָא בְּלָא כְּסוּפָא אִתְחֲזֵינָא תַּמָּן.

פְּתַח כְּמִלְקַדְּמִין רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, דָּא יִתְרוֹ. וּדְרוֹר קֵן לָהּ, דָּא בְּנוֹי, דַּהֲווֹ בִּלְשְׁכַּת הַגָּזִית, אוֹלְפֵי אוֹרַיְיתָא, וְחַתְכִין מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא בְּפוּמַיְיהוּ. מָצְאָה בַיִת מַהוּ. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא נַטְלוּ וְשָׁארוּ בְּמַדְבְּרָא, נַטְלוּ מֵעִנּוּגָא דְּמַדְיָן, וּמְמַתִּיקוּ דְּתַמָּן, וְשָׁרוּ בְּמַדְבְּרָא. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעַל אוֹרַיְיתָא הֲוָה כְּסוּפָא דִּלְהוֹן, מָשִׁיךְ לוֹן מִתַּמָּן, וְאָעִיל לוֹן לִלְשְׁכַּת הַגָּזִית. וּדְרוֹר קֵן לָהּ, כֻּלָּא חַד. צִפּוֹר דְּרוֹר כֻּלָּא אִיהוּ חַד. (שופטים ד) חֶבֶר הַקֵּנִי. (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל הַקֵּנִי וְגוֹ'.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר. וְכִי מַאי שְׁנָא דְּאַדְכִּיר שְׁמָא דַּאֲבוּי מִשְּׁאַר מַלְכִין. אֶלָּא יִתְרוֹ אִתְמְשַׁךְ וְאִתְעֲבַר מֵעֲבוֹדָה זָרָה, וְאָתָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּיִשְׂרָאֵל, הוּא וּבְנוֹי, וְכָל עָלְמָא נְדוּהוּ (דף קצ"ז ע"א) וְרַדְפוּ אֲבַתְרֵיהּ.

בָּלָק מִבְּנֵי בְּנוֹי דְּהָוָה, וְאִתְעֲבַר מֵאַרְחָא דַּאֲבוֹי, כֵּיוָן דְּחָמוּ סָבֵי מוֹאָב וְסָבֵי מִדְיָן, דַּהֲווֹ בַּהֲדֵי הַדָּדֵי

בְּאָחְוָה דִּלְהוֹן בְּעַבּוֹדָה זָרָה, בְּחוּלָקָא דִּלְהוֹן, דְּיִתְרוֹ וּבְנוֹי אִתְדָּבָקוּ בִּשְׁכִינְתָּא, וְדָא אִתְמְשַׁךְ מִנְּהוֹן. אָתוּ וְאַמְלִכוּהוּ עָלַיְיהוּ בְּהַאי שַׁעֲתָא, דִּכְתִיב וּבָלָק בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִיא. בָּעֵת הַהִיא הֲוָה מֶלֶךְ, מַה דְּלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בֶּן צִפּוֹר, מַה דְּלָא אִתְחֲזֵי לְמֶעְבַּד הָכִי. וַיַּרְא בָּלָק, וַיִּשְׁמַע מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ וַיַּרְא. רְאִייָה חָמָא, וְיָדַע דְּזַמִּין הוּא לְמִנְפַּל בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל לְמִנְפַּל בִּידוֹי בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אִיהוּ בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל, וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (שיר השירים א) אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן. כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אַמְרַת לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, מַהוּ כְּנִישְׁתָּא. דָּא אִיהוּ עֲצֶרֶת, כְּנִישׁוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר י) מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת. מַאן דְּכָנִישׁ לְכָל מַשְׁרְיָין עִלָּאִין לְגַבֵּיהּ.

וּמְגוֹ דִּלְזִמְנִין נוּקְבָא אִקְרֵי כְּנִישְׁתָּא, וְאִתְמַר עֲצֶרֶת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית כ) כִּי עָצוֹר עָצַר יְיָ, דְּנָקִיט וְלָא יָהִיב. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא מִגּוֹ מְהֵימְנוּ סַגִּיא דִּילָהּ, דְּלָא אַשְׁכְּחָן בָּהּ מוּמָא, (ס"א מוֹחָא) יָהֲבוּ לָהּ בְּלָא עִכּוּבָא כְּלָל. וְאִיהִי כַּד מָטָא לְגַבָּהּ, כָּל מַאן דִּכְנִישַׁת, עָצַר וּמְעָצֵר וּמְעַכֶּבֶת, דְּלָא נָחִית וְנָהִיר, אֶלָּא כְּפוּם טַלָּא,

טִפִּין טִפִּין, זְעֵיר זְעֵיר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח לְתַתָּא מְהֵימְנוּתָא, אֶלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כח) זְעֵיר שָׁם זְעֵיר שָׁם, זְעֵיר זְכוּתָא, וּזְעֵיר אַנְהָרוּתָא דְּטַלָּא, מִדָּה לְקַבֵּל מִדָּה.

דְּאִלְמָלֵא תִּשְׁכַּח מְהֵימְנוּתָא, כְּמָה דְּאִשְׁתְּכָחוּ בָּהּ, אַרְיַקַת בְּכָל סִטְרָא וְסִטְרָא, בְּלָא עִכּוּבָא כְּלַל, וְאִיהִי חַדָּאת. וּכְדֵין יָהֲבִין לָהּ מַתְּנָן וּנְבִזְבְּזָן סַגִּיאִין דָּא עַל דָּא, וְלָא יֵהוֹן מְעַכְּבִין לָהּ כְּלַל. אֲבָל תַּתָּאִין אִינּוּן מְעַכְּבִין לוֹן, וּמְעַכְּבִין לָהּ, וּכְדֵין אִיהִי עֲצֵרֶת. עָצוֹר עָצַר יְיָ וַדַּאי, כְּבִיכוֹל, יָהִיב תַּמְצִית, וְלָא יַתִּיר.

וְעִם כָּל דָּא כְּאִימָּא יָהֲבַת לְבְנִין בְּטָמִירוּ, דְּלָא יַדְעִין בָּהּ, הָכִי עֲבִידַת לוֹן לְבְנָהָא יִשְׂרָאֵל. וְאוֹלִיפְנָא מִגּוֹ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהִי סְלִיקַת לְמִנְקַט עִנּוּגִין וְכִסּוּפִין, וּמוּמָא אִשְׁתְּכַח בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּדֵין מָטֵי לְגַבָּהּ טִפָּה דְּחַרְדָּל וּמִיָּד אַעְדְּיַאת, וְיָתְיבַת עָלָהּ יוֹמִין בְּמִנְיָן. וּכְדֵין יַדְעִין לְעֵילָּא, דְּמוּמָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וְאִתְעַר שְׁמָאלָא מִיָּד, וּמָשִׁיךְ חוּטָא לְתַתָּא. (בראשית כז) וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, מַה דְּהַוָה מִסְתַּכַּל בְּעַיִן שְׁפִירוּ, בִּכְלָלָא דְּאַבְרָהָם, בְּלָא דִּינָא כְּלַל, כְּדֵין וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, מֵרְאוֹת וַדַּאי, מִלְּאִסְתַּכְּלָא בִּכְלָלָא דְּרַחֲמָנוּ. כְּדֵין אִתְעֲרוּ דְּסָמָאֵ"ל בְּקַל תַּקִּיף, לְאִתְעָרָא עַל

עָלְמָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדוֹל וְגוֹ׳. גָּדוֹל אִיהוּ לְגַבֵּי מַשְׁרְיָין דְּסִטְרָא אַחֲרָא, אִיהוּ גָּדוֹל, וְנָהִיג לְכָל אַרְבִּין דְּיַמָּא, דְּעַרְעוּרָן בְּרוּחָא בִּישָׁא, לְאַטְבְּעָא לוֹן בְּעוּמְקָא דְּיַמָּא, בְּאִינּוּן מְצוּלוֹת יָם דְּיִלֵּיהּ. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא בְּרַחֲמָנוּ, כְּדֵין כָּל חַטָּאִין וְכָל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, יָהִיב לֵיהּ, וְאִיהוּ אַטִּיל לוֹן לְמְצוּלוֹת יָם. כָּל מַשְׁרְיָין דְּיִלֵּיהּ מְצוּלוֹת יָם אִקְרוּן, וְאִינּוּן נַטְלֵי לוֹן, וּמְשַׁטְּטֵי בְּהוֹן לְכָל שְׁאַר עַמִּין. וְכִי חַטָּאִין דְּיִשְׂרָאֵל, וְחוֹבִין דִּלְהוֹן, זַרְקִין וּמִתְפַּלְגִין לְעַמָּא דִּלְהוֹן. אֶלָּא, אִינּוּן מְחַכָּאן וּמְצַפָּאן לְמַתְּנָן דִּלְעֵילָּא, כְּכַלְבֵי לְקַמֵּי פָּתוֹרָא. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל כָּל חוֹבַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְזָרִיק עֲלַיְיהוּ, כְּלְהוּ חַשְׁבֵי דְּמַתְּנָן וּנְבוּזְבָּן דְּאִיהוּ בָּעָא לְמֵיהַב לְיִשְׂרָאֵל, דְּאַעְבָּר מִנַּיְיהוּ, וְיָהֵב לוֹן. וּמִיַּד כְּלְהוּ כַּחֲדָא זַרְקִין (ס"א וְחֵיזוּ וְזַרְקִין) לוֹן עַל שְׁאַר עַמִּין.

תָּא חֲזֵי, כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, אִיהִי אֲמִרַת בְּקַדְמִיתָא, (ס"א בְּגָלוּתָא) (שיר השירים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, אַזְעִירַת גַּרְמָהּ לְקַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וּכְדֵין שְׁאִילַת מִנֵּיהּ וְאָמְרַת, (שיר השירים א) הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם. תֵּרִין זִמְנִין אֵיכָה אֵיכָה אֲמַאי. אֶלָּא אִיהִי רְמִיזָא עַל תֵּרִין חָרְבִּנִין, דְּתֵרִין מִקְדָּשִׁין. דְּקָרָאן

כְּלָא אֵיכָה אֵיכָה. אֵיכָה תִּרְעֶה, בְּחָרְבַן בַּיִת רִאשׁוֹן. אֵיכָה תַּרְבִּיץ, בְּחָרְבַן בַּיִת שֵׁנִי. וְעַל דָּא תְּרֵין זִמְנִין אֵיכָה אֵיכָה.

תִּרְעֶה תַּרְבִּיץ, לָאו דָּא כְּדָא. גָּלוּתָא דְּבָבֶל, דְּאִיהִי זְמַן זְעֵיר, קָאֲרֵי בֵּיהּ תִּרְעֶה. וְעַל גָּלוּתָא דֶּאֱדוֹם, דְּאִיהוּ זְמַן סַגִּי, קָאֲרֵי בֵּיהּ תַּרְבִּיץ. וְעַל דָּא תְּרֵין זִמְנִין אֵיכָה אֵיכָה. וְתוּ תִּרְעֶה תַּרְבִּיץ, יִרְעֶה מִבָּעֵי לֵיהּ, יַרְבִּיץ מִבָּעֵי לֵיהּ אוּף הָכִי, דְּהָא עַל יִשְׂרָאֵל אֲמְרַת. אֶלָּא אִיהִי אֲמְרַת עַל נַפְשָׁהּ אֵיכָה תִּרְעֶה כַּלָּתְךְ לִבְנָהָא בְּגָלוּתָא, דְּיהוֹן בֵּין שְׁאַר עַמִּין. אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרַיִם, הֵיךְ תַּטִּיף אִיהִי עָלַיְיהוּ טַלִּין וּמַיִין, גּוֹ חֲמִימוּ דְּצָהֳרַיִם.

שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעוֹטְיָה, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל קָרָאן מִגּוֹ עָאקוֹ, דְּחִיקוּ דְּלְהוֹן, וּשְׁאַר עַמִּין (דף קצ"ז ע"ב) מְחָרְפִין וּמְגַדְּפִין לוֹן, אֵימָתַי תִּפְקוֹן מִן גָּלוּתָא. אֱלָהֲכוֹן הֵיךְ לָא עָבִיד לְכוֹן נִסִּין. (וְאִינּוּן מְשַׁכְּחָן גַּרְמַיְיהוּ וְאָמְרֵי כֹּה תַּרְעֵי לוֹן בְּיוֹמִין קַדְמָאִין. כֹּה תַּרְבִּיץ בְּמַיִין קַדִּישִׁין לְצַנְּנָא חֲמִימוּ דְּרַשְׁפִּין וְשַׁלְהוֹבִין דִּילְהוֹן. וְאִינּוּן מְשַׁבְּחָא כָּל דָּא) (נ"א וְאִינּוּן מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹדָן לֵיהּ עִם כָּל צַעֲרָא וְאַרְכוּ דְּגָלוּתָא וְאָמְרֵי כֹּה תַּרְעֵי לָן בְּיוֹמִין קַדְמָאִין כֹּה תַּרְבִּיץ עִמָּנָא בְּגָלוּתָא וּפְרוֹק לָנָא לְזִמְנָא בַּתְרָאָה כָּל דָּא שְׁבָחָא וּמֵיהֵמְנוּתָא תְּאִיבִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.) וַאֲנָא יָתִיב כְּעוֹטְיָה, וְלָא יָכִילַת לְמֶעְבַּד לוֹן נִסִּין, וּלְמֵיהַב לוֹן נוּקְמִין. אִיהוּ אָתִיב לְגַבָּהּ, אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים. הַאי קְרָא הָכִי מִבָּעֵי לֵיהּ, אִם לֹא תֵּדְעִי הַיָּפָה בַּנָּשִׁים. לָךְ אֲמַאי. אֶלָּא

אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ: לְאַתְקְפָא גַּרְמָךְ בְּגָלוּתָא, וּלְאִתְקְפָא חֵילָא, לְאַגְנָא עַל בְּנָךְ. צְאִי לָךְ, צְאִי לָךְ לְאִתְקְפָא בְּעִקְבֵי הַצֹּאן. אִינּוּן תִּינוֹקוֹת דְּבֵי רַבָּן, דְּאוֹלְפֵי תּוֹרָה. וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ, אִלֵּין עַתִּיקֵי מִשְׁדָּרִים, דְּקָא מִסְתַּלְקֵי מֵעָלְמָא וְאִתְמַשְׁכָן לְבֵי מְתִיבְתָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, עַל דַּיְיקָא, בְּמִשְׁכָּנוֹת הָרוֹעִים לָא כְּתִיב, אֶלָּא עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, דָּא מְתִיבְתָּא דְּמְטַטְרוֹ"ן, דְּתַמָּן כָּל תַּקִּיפִין וְינוֹקִין דְּעָלְמָא, וּמַנְהִיגֵי אוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא בְּאִיסּוּר וְהֶיתֵּר, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ בְּנֵי עָלְמָא, דְּהָא עִקְבֵי הַצֹּאן אִינּוּן תִּינוֹקוֹת כִּדְאָמְרָן.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, עִקְבֵי הַצֹּאן, אִינּוּן תַּלְמִידֵי דְּבֵי רַב, דְּקָא אַתְיָין לְבָתַר בְּעָלְמָא, וְאַשְׁכְּחָן אוֹרַיְיתָא בְּאֹרַח מֵישָׁר, וְאוֹרְחָא פְּתִיחָא, וְעַל דָּא אִינּוּן מְחַדְּשָׁן מִלִּין עַתִּיקִין בְּכָל יוֹמָא, וּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ, וְצַיְיתָא לְמִלֵּיהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ג) וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָכִי הוּא וַדַּאי, וְכֹלָּא חַד מִלָּה. דָּבָר אַחֵר אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ. לָךְ לָמָּה. אֶלָּא בְּכָל אֲתָר דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִיהִי עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב לָךְ, וּכְתִיב (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. וְדָא הוּא לָךְ. הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, הַיָּפָה, אִיהִי אַמְרַת דְּאִיהִי אוּכְמְתָּא,

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי. וְאִיהוּ אָמַר לְגַבָּהּ, יָפָה אַתְּ, שַׁפִּירְתָּא, הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, שַׁפִּירְתָּא אִיהִי עַל כָּל דַּרְגִּין, וּכְתִיב (שיר השירים א) יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי. דָּבָר אַחֵר הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, טַבְתָּא בְּטִיבוּ. דַּעֲבִידַת טִיבוּ לְבְנָהָא, בְּטִמִּירוּ בִּגְנִיזוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַגִּי טָב עֲלֵיהּ, כָּל מַה דַּעֲבִידַת לְבְנָהָא בְּטִמִּירוּ בִּגְנִיזוּ, אַף עַל גַּב דְּלָא מְכַשְּׁרָן עוֹבָדִין. מִכָּאן דְּאִתְחֲזֵי לְאַבָּא כַּד אִמָּא רַחֲמָא עַל בְּנִין וְתָאִיב עֲלֵיהּ כָּל מַה דְּעַבְדַת לְבְנָהָא רַחֲמִין בְּטִמִּירוּ אַף עַל גַּב דְּלָא מְכַשְּׁרָן עוֹבָדוֹי.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, תַּוּוהְנָא עַל הַהוּא דְּכְתִיב, (דברים כא) כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה וְגוֹ', וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְגוֹ', וְתָנֵינָן, דְּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה כְּתוֹב. אָמַר לֵיהּ מֹשֶׁה, מָאֲרִיהּ דְּעָלְמָא, שָׁבִיק דָּא, אִית אַבָּא דְּעָבִיד כְּדֵין לְבְרֵיהּ. וּמֹשֶׁה מֵרָחִיק הֲוָה חָמֵי בְּחָכְמְתָא, כָּל מַה דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר, מָאֲרִיהּ דְּעָלְמָא, שְׁבוֹק מִלָּה דָּא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, חֲמֵינָא מַה דְּאַתְּ אָמַר, כְּתוֹב וְקַבֵּל אַגְרָא. אַת יַדְעַת וַאֲנָא יָדַע יַתִּיר. מַה דְּאַתְּ חָמֵי, עָלַי הַהוּא עוֹבָדָא. דְּרוֹשׁ קְרָא וְתִשְׂכַּח.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא רָמַז לֵיהּ לְיוֹפִיאֵ"ל, רַבָּנָא דְּאוֹרַיְיתָא, אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנָא דָּרִישְׁנָא לְהַאי קְרָא. כְּתִיב כִּי

יְהֵיֶה לְאִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (שמות טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. בֵּן, דָּא יִשְׂרָאֵל. סוֹרֵר וּמוֹרֶה, דִּכְתִיב, (הושע ד) כִּי כְּפָרָה סוֹרֵרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל. אֵינָנּוּ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְיִסְּרוּ אוֹתוֹ, דִּכְתִיב, (מלכים ב יז) וַיָּעַד יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל נְבִיאֵי כָל חוֹזֶה וְגוֹ׳. וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם, דִּכְתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶל יְיָ וְגוֹ׳. וְתָפְשׂוּ בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, בְּדַעְתָּא חָדָא. בְּהַסְכָּמָה חָדָא.

וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, אֶל זִקְנֵי עִירָם, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמָם, מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶלָּא, אֶל זִקְנֵי עִירוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. זִקְנֵי עִירוֹ, אִלֵּין יוֹמִין קַדְמָאִין, יוֹמִין עַתִּיקִין (ס״א סָבִין) דִּכְלָא. שַׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא מוֹסַף שַׁבָּת. וְעִם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב דִּכְלָא יַדְעִין, דִּינָא לְעֵילָּא אִיהוּ, בְּגִין דְּבֵי דִּינָא דְּאִתְמָא קְרִיבִין אִינּוּן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲדִין בְּהוּ, וְכָל קָרִיב לָא דָּאִין דִּינָא לְקָרִיבִים (לְקָרִיבֵיהּ), וּפָסוּל אִיהוּ לְדִינָא. בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב, אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ, כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינּוּן קְרִיבִין, מִיָּד סָלִיק דִּינָא מִשַּׁעַר מְקוֹמוֹ, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וְאָמְרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ

(דף קצ"ח ע"א) לְחוֹד. וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ.

בְּנֵינוּ זֶה וַדַּאי, וְלָאו דְּשְׁאַר עַמִּין. סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹלֵנוּ. מַאי שְׁנָא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא כְּתִיב זוֹלֵל וְסוֹבֵא, וּלְבָתַר כְּתִיב זוֹלֵל וְסוֹבֵא. אֶלָּא מַאן גָּרִים לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי סוֹרֵר וּמוֹרֶה לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ זוֹלֵל וְסוֹבֵא, בִּשְׁאַר עַמִּין דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם וּכְתִיב וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ, דְּעִקָּרָא וְיסוֹדָא אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, כַּד עַבְדִּין בִּשְׁאַר עַמִּין. דָּא גָּרִים לוֹן, לְמֶהֱוֵי בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא.

וְעַל דָּא וּרְגָמוּהוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים. אִלֵּין כָּל שְׁאַר עַמִּין, דַּהֲווֹ מְקַלְּעִין לְהוּ בָּאֲבָנִים, וְסַתְרִין שׁוּרִין, וּמְנַתְּצִין מִגְדָּלִין, וְלָא מֵהֲנֵי לוֹן כְּלוּם. כֵּיוָן דְּשָׁמַע מֹשֶׁה כְּדֵין, כָּתַב פָּרְשְׁתָּא דָּא.

וְעַם כָּל דָּא הַיְפָּה בַּנָּשִׁים, טָבָא וְיַקִּירָא בַּנָּשִׁים דְּעָלְמָא. צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, הָא אוֹקִימְנָא, אִלֵּין בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ, אִלֵּין יְנוּקֵי דְּבֵי רַב, דְּלָא טָעֲמוּ טַעַם חוֹבָא בְּעָלְמָא. עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, אִלֵּין מִלַּמְּדֵי תִּינוֹקוֹת וְרִישֵׁי יְשִׁיבוֹת.

דָּבָר אַחֵר עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, חָסֵר ו׳. אִינּוּן בִּישִׁין,

אִלֵּין מַלְכֵי הָאֱמוֹרִי, דְּנָטְלוּ יִשְׂרָאֵל אַרְעָא דִּלְהוֹן, לְרַעְיָא מִקְנֵיהוֹן, וּלְבֵי מַרְעֵה יָהֵב יִשְׂרָאֵל אַרְעָא דָּא. כְּדֵין שָׁמַע בָּלָק, דְּאַרְעָא דַּהֲוַת חֲשִׁיבָא כָּל כַּךְ, עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל קְרָבָא דָּא, וְסַתְרוּ לָהּ, עַד דְּשָׁווּ לָהּ בֵּי מַרְעֵה. כְּדֵין אִשְׁתְּדַל בְּכָל מַה דְּאִשְׁתְּדַל, וְשָׁתַף בַּהֲדֵיהּ לְבִלְעָם. **וַיַּרְא** בָּלָק, רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (ישעיה נו) כֹּה אָמַר יְיָ שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי וְגוֹ׳. כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן חָאבוּ קַמֵּיהּ, וְחָבִין קַמֵּיהּ בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, אִיהוּ עָבִיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, זְדוֹנוֹת כִּשְׁגָגוֹת.

וְהָכִי אָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, תְּלַת דִּינִין בָּבֵי דִּינָא, תַּקִּינוּ (ס״א רַבָּנָן) בְּסִדְרֵי מַתְנִיתָא. חֲדָא, קַדְמִיתָא, בְּאַרְבַּע אָבוֹת נְזִיקִין הַשׁוֹר וְכוּ׳. תִּנְיָינָא, טַלִּית דְּאִשְׁתְּכַח. תְּלִיתָאָה, שׁוּתָּפִין וְרָזָא דַּאֲבִידָה. מַאי טַעְמָא. אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל זִמְנָא, עָבִיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל זְדוֹנוֹת כִּשְׁגָגוֹת. וְאִינּוּן דְּסִדְּרוּ מַתְנִיתִין דִּתְלָתָא בָּבֵי, הָכִי סִדְּרוּ, אֹרַח דִּקְרָא נַקְטוּ, דִּכְתִיב, (שמות כב) עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע, וְהַאי פֶּשַׁע אִיהוּ דְּלָאו בְּזָדוֹן, וּמַאן אִיהוּ. עַל שׁוֹר, עַל חֲמוֹר, עַל שֶׂה, דָּא בָּבָא קַמָּא, דְּהָכָא הוּא בְּאִינּוּן מִלִּין. עַל שַׂלְמָה, דָּא בָּבָא מְצִיעָא, עַל כָּל אֲבֵדָה, דָּא בָּבָא תְּלִיתָאָה.

דְּאַרַח קְרָא נַקְטוּ. דְּכַד מָטָא לְבָבָא מְצִיעָא, הֲוָה אָמַר, שֵׁירוּתָא דְּקָא נַקְטוּ בְּטַלִּית דָּא, אֲמַאי. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּכַח קְרָא, אָמַר, וַדַּאי דָּא הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וּבִיאֲרוּ כָּל מִלֵּי דְּרַבָּנָן.

כֹּה אָמַר יְיָ, מַאי שְׁנָא בְּכָל דּוּכְתָּא דִּנְבִיאֵי, דִּכְתִּיב כֹּה אָמַר יְיָ, וּבְמֹשֶׁה לָא כְּתִיב הָכִי. אֶלָּא, מֹשֶׁה דַּהֲוַת נְבִיאוּתֵיהּ מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנַהֲרָא דְּלְעֵילָּא, לָא כְּתִיב בֵּיהּ כֹּה. אֲבָל שְׁאַר נְבִיאִים, דַּהֲווֹ מְנַבְּאִין מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּלָא נַהֲרָא, נָבִיאוּ מִגּוֹ כֹּה. (נ"א לְאַחֲזָאָה דְּכֹלָּא

אִיהוּ חַד בְּלָא פִּירוּדָא דְּאַף עַל גַּב דְּאָמְרוּ וכו', לֹא אֲמָרוּ אֶלָּא מִגּוֹ כ"ה)

(במדבר כ"ב) וְעַתָּה לְכָה נָּא אָרָה לִי אֶת הָעָם הַזֶּה וגו'. וְעַתָּה, רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אָמַר הַהוּא רָשָׁע, וַדַּאי שַׁעֲתָא קַיְימָא לִי לְמֶעְבַּד מַה דַּאֲנָא בָּעֵי. חָמָא, וְלָא חָמָא יָאוּת. חָמָא כַּמָּה אַלְפִין נַפְלִין מִישְׂרָאֵל עַל יְדוֹי לְזִמַּן זְעֵיר, אָמַר וַדַּאי הַשְׁתָּא שַׁעֲתָא קַיְימֵי לִי. וּבְגִין כָּךְ וְעַתָּה, וְלָא בְּזִמְנָא אָחֳרָא.

לְכָה, לֵךְ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי לְכָה. אָמַר, נְזַדְּרֵז גַּרְמַן לְהַהוּא דְּרָחִיק בְּגַדְפּוֹי עָלַיְיהוּ, לְהַהוּא דְּשָׁמֵיהּ כ"ה. וְעַתָּה לְכָה, נִגַּח קְרָבָא בְּהַהוּא כ"ה. (וְעַתָּה לְכָה כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר (מלכים ב' ג') וְעַתָּה לַשְּׁלָל מוֹאָב)

אָמַר, עַד הַשְׁתָּא לָא הֲוָה בְּעָלְמָא מַאן דְּייכוּל לְהוּ, בְּגִין הַהוּא פִּטְרוֹנָא דְּקַיְימָא עָלַיְיהוּ, הַשְׁתָּא דְּשַׁעְתָּא קַיְימָא לָן, לְכֹה נַּעְבֵּיד קְרָבָא. וְכָל עִיטָא דְּהַהוּא רָשָׁע לְכ״ה הֲוָה, דְּכְתִיב וְאָנֹכִי אִקָּרֶה כֹּה אַעְקָר לְהַהוּא כֹּה מֵאַתְרֵיהּ. וְתַרְוַוייהוּ בְּעִיטָא בִּישָׁא לְהַאי כֹּה הֲווֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ב) עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ, לָא יָדְעוּ דְּהָא לְבָתַר, הַאי כ״ה אַעְקָר לוֹן מֵעָלְמָא.

כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי. וְכִי עַד הַהוּא שַׁעֲתָא אָן אַגָּחוּ בֵּיהּ קְרָבָא וְנָצְחוּ לֵיהּ. בְּאָן אֲתָר אַעְרְעוּ בְּחַרְבָּא דְּלְהוֹן, וַהֲווּ גַּבְרִין (דף קצ״ח ע״ב) כְּגִבָּרִין לְאַחֲזָאָה גְּבוּרְתָּא דְּלְהוֹן. מַאי כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי. אֶלָּא הַהוּא רָשָׁע חַכִּים הֲוָה, וְחָמֵי לְמֶרְחִיק, חָמָא לְדָוִד מַלְכָּא, דְּאָתֵי מֵרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה, גִּיּוֹרֵי תַּקִּיף כְּאַרְיֵה, וְעָבִיד קְרָבִין תַּקִּיפִין, וְנָצַח לְמוֹאָב, וְשַׁוֵּי לוֹן תְּחוֹת רַגְלוֹי. אָמַר עָצוּם הוּא. הַהוּא דְּיִרְתָּא הַהוּא גְּבוּרְתָּא, חַד מַלְכָּא דְּלְהוֹן, מִינָּן יִפּוֹק לְשֵׁיצָאָה לְמוֹאָב. אוֹלַי אוּכַל נַכֵּה בּוֹ. הַאי קְרָא הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, אוּלַי אוּכַל אַכֵּה בּוֹ. אוֹ אוּלַי נוּכַל נַכֵּה בּוֹ. אֶלָּא הַהוּא רָשָׁע הֲוָה חַכִּים, אָמַר, חֲמֵינָא יְדָא חָדָא, דְּחַד אַרְיָא תַּקִּיפָא, פָּרִישׁ (קע״ב) רַגְלָא (יְדָא), אִי אִיכוּל עִמָּךְ, דְּנִתְחַבָּר (ס״א תַּרְוַוּנָא) תַּרְוַוייהוּ (וְנִתְחַבָּר) וְנִגְרַע מֵהַהוּא אַרְיֵה יְדָא דָּא, עַד לָא ייתֵי הַהוּא מַלְכָּא לְעָלְמָא, וְלָא יִתְרָךְ יַת מוֹאָב מֵאַתְרֵיהּ.

אָרָה לִי, מַאי אָרָה לִי. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הַהוּא רָשָׁע בִּתְרֵי לִישָׁנֵי קָאָמַר לְבִלְעָם. חַד אָמַר אָרָה לִי, וְחַד אָמַר קָבָה לִי. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא אָמַר לֵיהּ, אָרָה לִי עַשְׁבִּין וְחַרְשִׁין דְּרִישֵׁי דְּחִוְיִין, וְשַׁוִּי לוֹן בַּקְדָרָה דְּחַרְשָׁא, כְּיוָן דְּחָמָא דְּחֵילֵיהּ יַתִּיר בְּפוּמָא, תָּב וְאָמַר, וּלְכָה נָא קָבָה לִי.

וַאֲפִילוּ הָכִי, הַהוּא רָשָׁע דְּבָלָק, לָא שָׁבַק חָרָשׁוּי, אֶלָּא לָקִיט כָּל זִינֵי עִשְׂבִין, חַרְשֵׁי דְּרִישֵׁי דְּחִוְיִין, וְנָטִיל קִדָּרָה דְּחָרְשִׁין, וְנָעִיץ לָהּ תְּחוֹת אַרְעָא אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה אַמִּין, וְגָנִיז לָהּ לְסוֹף יוֹמִין. כְּיוָן דְּאָתָא דָּוִד, כָּרָא בִּתְהוֹמָא, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה אַמִּין (עַל אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה אַמִּין), וְאַפִּיק מַיָּא מִן תְּהוֹמָא, וְנָסִיךְ עַל מַדְבְּחָא. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, אָמַר, אֲנָא אַסְחֵי הַהִיא קִדָּרָה, (תהלים ס) מוֹאָב סִיר רַחְצִי. סִיר רַחְצִי וַדַּאי.

עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי, מַאי אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי. אֶלָּא דָּא אוּף הָכִי לְמֶרְחִיק הֲוָה, דִּכְתִיב, (בראשית כה) וַיֹּאמֶר עֲשָׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף אָנֹכִי. הַלְעִיטֵנִי: הַלְעָטָה מַמָּשׁ, פִּתְיחוּ דְּפוּמָא וּגְרוֹנָא לְמִבְלַע. אָמַר דָּוִד לְהַהוּא בַּלָּעָן, מִלָּעֵט הַלְעַטִּין, אֲנָא אַרְמִי עָלֵיהּ נַעֲלִי, לְמִסְתַּם גְּרוֹנֵיהּ.

עֲלֵי פְלֶשֶׁת אֶתְרוֹעָע, אוּף הָכִי דָּא לְמֶרְחִיק אִסְתָּכִי דָּוִד,

אָמַר, כְּנַעַן סִטְרָא בִּישָׁא דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ, וּפְלִשְׁתִּים מִתַּמָּן אִינּוּן, לְסִטְרָא אַחֲרָא מָה אִצְטְרִיךְ. תְּרוּעָה. דִּכְתִיב, (במדבר י) וְכִי תָּבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם וַהֲרֵעוֹתֶם וְגוֹ׳, לְתַבְרָא חֵילֵיהּ וְתוּקְפֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ עֲלֵי פְּלֶשֶׁת אֶתְרוֹעָע, וְהָכִי אִתְחֲזֵי לוֹן.

וְעַתָּה לְכָה נָּא אָרָה לִּי אֶת הָעָם הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (ישעיה יא) וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו. הַאי קְרָא כְּלָא אִיהוּ חַד. מַאי חִדּוּשָׁא אָתָא לְאַשְׁמוּעִינָן, דְּהָא צֶדֶק הַיְינוּ אֱמוּנָה, וֶאֱמוּנָה הַיְינוּ צֶדֶק. אֵזוֹר מָתְנָיו, הַיְינוּ אֵזוֹר חֲלָצָיו, לָא אַשְׁכְּחַן קְרָא כְּהַאי גַּוְונָא.

אֶלָּא לָאו צֶדֶק כֶּאֱמוּנָה, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חַד, וְחַד דַּרְגָּא אִיהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּקַיְימָא בְּדִינָא קַשְׁיָא, וּמְקַבְּלָא מִסְטַר שְׂמָאלָא, כְּדֵין אִקְרֵי צֶדֶק, דִּינָא מַמָּשׁ. וְהַיְינוּ (ישעיה כו) כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק לָמְדוּ יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל. דְּהַאי דַּרְגָּא דְּמִשְׁפָּט, רַחֲמֵי אִיהוּ. וְכַד אִתְקְרִיב מִשְׁפָּט בְּצֶדֶק, כְּדֵין אִתְבְּסָם (כְּלָא), וַיִּכְלִין בְּנֵי עָלְמָא, לְמִסְבַּל דִּינָא דְּצֶדֶק.

(וְעַל דָּא צֶדֶק לָאו אִיהוּ כְּאֱמוּנָה) אֱמוּנָה, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחַבָּר בָּהּ (כְּדֵין אִיהוּ) אֱמֶת, לְחֶדְוָה. וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין, כְּדֵין אִקְרֵי אֱמוּנָה. וְאִית וַוּתְרָנוּתָא לְכֹלָּא, וְכָל נִשְׁמָתִין סַלְקִין,

מִתְחַיְּבֵי בְּכַמָּה חִיּוּבִין דְּחַיָּבִין בִּישִׁין, וְכֵיוָן דִּבְפִקָּדוֹן סַלְּקִין (אַקְדִּים), אַהְדָּר לוֹן בְּרַחֲמֵי, וְחָס עָלַיְיהוּ. וּכְדֵין אִקְרֵי אֱמוּנָה, וְלֵית אֱמוּנָה בְּלָא אֱמֶת.

הַשְׁתָּא אֵזוֹר מָתְנָיו, וְאֵזוֹר חֲלָצָיו. מַהוּ תְּרֵין אֵזוֹרִין הָכָא. וּמָתְנַיִם וַחֲלָצַיִן אַף עַל גַּב דְּחַד אִינּוּן, תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא. לְעֵילָּא בְּשִׁירוּתָא, אִקְרֵי מָתְנַיִם. לְתַתָּא בְּסוֹפָא, אִקְרֵי חֲלָצַיִן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה לב) וַחֲגוֹרָה עַל חֲלָצַיִם, בְּסוֹפָא, עַל רֵישׁ יֵרֵכִים. כַּד אִתְּתָא בְּצַעֲרָא, מְנַתְּקָן אִינּוּן חֲלָצַיִם, מֵרֵישׁ יֵרֵכִין, וְשַׁוְיאַת יְדָהָא בְּכְאִיבָא עָלַיְיהוּ.

וּבְגִין כָּךְ לִגְבוּרָה וּלְקָרְבָא, צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. לְרַחֲמָנוּ וּלְטָב, אֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו, בְּחַד דַּרְגָּא יְדִין עָלְמָא, וְשַׁלְטָא לְתַרִּין סִטְרִין, חַד רַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל. וְחַד דִּינָא לְשָׁאַר עַמִּין. (דף קצ"ט ע"א)

וְאִי תֵּימָא, צֶדֶק דִּינָא תַּקִּיף אִיהוּ, וְהָא כְּתִיב (ויקרא יט) בְּצֶדֶק תִּשְׁפּוֹט עֲמִיתֶךָ. (דברים טז) צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדּוֹף. וְכַמָּה אִינּוּן. וַדַּאי הָכִי הוּא. דְּהָא צֶדֶק לֵית בֵּיהּ וַותָּרָנוּתָא כְּלַל. אוֹף הָכִי מַאן דְּדָאִין לְחַבְרֵיהּ, לָא אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד לֵיהּ וַותָּרָנוּתָא מִן דִּינָא כְּלָל, אֶלָּא בְּצֶדֶק, דְּלָא יִשְׁגַּח לְרַחֲמוֹי. מֹאזְנֵי צֶדֶק, בְּלָא וַותָּרָנוּ לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, לְמַאן דְּיָהִיב וּלְמַאן דְּמְקַבֵּל.

וּבְגִין כָּךְ חַד דַּרְגָּא אִיהוּ, וְאִתְפְּלֵג לִתְרִין סִטְרִין. וְהַנִי תְּרִין סִטְרִין, ב' אֱזוֹרִין, קַיְימָן, חַד לִשְׂאָר עַמִּין, וְחַד לְיִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁעֲתָא דְּנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, אִתְאַזְּרוּ בְּאֵזוֹרִין אִלֵּין, חַד דְּקָרְבָּא. וְחַד הֲוָה דְּשִׁלְמָא. (חסר כאן)

(וּכְלָא הֲוָה בְּצֶדֶק) כַּד אִתְיְעַט בָּלָק, אָמַר וַאֲגָרַשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ.

אָמַר הַהוּא דַּרְגָּא דְּקָא (ס"א אִתְאַחֲדַת בֵּיהּ הָאָרֶץ וְדָא וכו') אִתְאַחֲדָן בֵּיהּ, מִן הָאָרֶץ וַדַּאי. וְדָא הוּא כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי וַדַּאי, מַאן יֵיכוֹל לְאַגָּחָא וּלְקַיְימָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל דַּרְגָּא דִּלְהוֹן תַּקִּיף הוּא מִדִּילִי. וּבְגִין כָּךְ, וַאֲגָרַשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ. וְאִי מֵהַאי אֶרֶץ אַגָּרַשְׁנוּ, וְאַתְּרֵךְ יָתֵיהּ מִינֵיהּ, אֵיכוֹל לְמֶעְבַּד כָּל רְעוּתִי, חֵילָא דִּלְהוֹן בְּמָאי אִיהוּ.

בְּפוּמָא, וּבְעוֹבָדָא. הָא פּוּמָא דִּילָךְ, וְעוֹבָדָא דִּילִי.

כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ וגו'. וְכִי מַאן הֲוָה יָדַע.

הָא אוּקְמוּהָ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (במדבר כא) וְהוּא נִלְחָם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת כָּל אַרְצוֹ מִיָּדוֹ, דְּאָגַר לֵיהּ לְבִלְעָם וכו'. אֲבָל כִּי יָדַעְתִּי, יְדִיעָה וַדַּאי יָדַע, בְּחָכְמְתָא דִּילֵיהּ. אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ, מַאי אִצְטְרִיךְ הָכָא בְּרָכָה, דְּהָא בְּגִין קְלָלָה הֲוָה אָזִיל. וְאִי הַהוּא מִלָּה דְּהֲוָה יָדַע מִן בִּלְעָם בְּקַדְמִיתָא, קְלָלָה הֲוָה, מַאי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ.

אֶלָּא מִלָּה הָכָא, וְלָא יְדַעְנָא בָּהּ, וְלָא זָכֵינָא בָּהּ, עַד

דְּאָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר וְדָרַשׁ, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי. וּכְתִיב (תהלים טז) אֲבָרֵךְ אֶת יְיָ אֲשֶׁר יְעָצָנִי. מָאן (ס"א אִצְטְרִיךְ) דְּאִצְטְרִיךְ בִּרְכָתָא מִן תַּתָּאִי. אֶת, דָּא אִתְאַחַד בֵּהּ כְּשַׁלְהוֹבָא בְּפִתְיָלָה. וְדָוִד דְּהַוָּה יָדַע דָּא, אָמַר אֲבָרְכָה אֶת. אָמַר הַהוּא רָשָׁע, הַהוּא דַּרְגָּא דִּלְהוֹן, אָחִיד בֵּהּ, בְּגִין בִּרְכָאן דִּלְהוֹן, דְּקָא מְבָרְכִין לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא. חֵילָא אִית לָךְ לְבָרְכָא לְהַהוּא דַּרְגָּא, וּתְעַקַּר לָהּ מִנַּיְיהוּ וְדָא הוּא כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ וְגוֹ'. וּבְדָא נֵיכוֹל בֵּהּ. תְּבָרֵךְ לְהַהוּא דַּרְגָּא וְתִילוּט לִפְתִילָה. וְעַל דָּא אָמַר, וְאָנֹכִי אֶקְרֶה כֹּה, אַעְקַר לָהּ מִנַּיְיהוּ, דְּלָא יִתְאַחַד בֵּהּ.

וְתוּ אֶקְרֶה כֹּה, אַנְגִּיד וְאַמְשִׁיךְ לְהַהוּא דַּרְגָּא, בְּחוֹבִין וּמִסְאַבִי וּבְקָרֵי וּבְטוּמְאָה דְּעָבְדוּ בְּנוֹי, וְהִיא תַּעֲבִיד עִמְּהוֹן גְּמִירָא. מִיַּד וַיֵּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וּקְסָמִים בְּיָדָם, דְּלָא יֵימָא הַהוּא רָשָׁע דְּלָאו הִמְנֵיהּ אִינּוּן זִינִין חַרְשִׁין דְּאִצְטְרִיךְ בְּיָדוֹ לְהִתְעַכֵּב עָלַיְיהוּ (וְיִתְעַכֵּב עָלַיְיהוּ). (מה

שחסר כאן תמצא בסוף הספר סי' י"א (סי' יו"ד)

פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִתְמַר וְאִתְעֲרוּ בֵּיהּ, אֲבָל עַד כְּעַן אִית לְאִתְעָרָא יַתִּיר. אַתָּה, מַאי אִיהוּ. רָזָא אֲרוֹן הַבְּרִית. דְּדָא אִיהוּ דַּרְגָּא דְּאַזְלָא

בִּגְלוּתָא בַּהֲדֵי בְּנָהָא עַמָּא קַדִּישָׁא. מֹשֶׁה בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא רַחֲמִין עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב (במדבר יא) וְאִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הָרְגֵנִי נָא הָרוֹג, וְאוֹקְמוּהָ.

אֲבָל הָכִי אָמַר מֹשֶׁה, דַּרְגָּא חַד דְּיַהֲבִית לִי אִקְרֵי אַתָּה, בְּגִין דְּלֵית לֵיהּ פְּרִישׁוּ מִמָּךְ. ה' דְּיָלָהּ אִתְאַחַד בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. אִי אַתְּ (ס"א תְּשֵׁיצֵי לוֹן מֵעָלְמָא) אֹשְׁתֵּצֵי לוֹן בְּעָלְמָא, הָא ה' דְּשְׁמָא דָּא דְּאִתְאַחַד בְּהוּ אִתְעֲבַר מִנֵּיהּ, אִי הָכִי אַתְּ עוֹשֶׂה לִי, דְּה' עִקָּרָא דְּשְׁמָא דָּא אִתְעֲקַר.

וְעַל דָּא אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לְבָתַר, (יהושע ז) וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, דְּהָא וַדַּאי שְׁמָא דָּא עִקָּרָא וְיסוֹדָא דְּכֹלָּא, אַתָּה הוּא יְיָ. וּמֹשֶׁה אַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר לֵיהּ, הָכִי יָדַע, דְּהָא בְּהָא תַּלְיָיא, וְחוֹבָה גָּרִים. וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְגוֹ', כֹּלָּא חַד. כִּי אִתְּךָ אֲנִי, הָא אוֹקִימְנָא כִּי אִתִּי אַתָּה לָא כְּתִיב, אֶלָּא כִּי אִתְּךָ אֲנִי. כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגוֹ', בְּכָל הַגּוֹיִם אֶעֱשֶׂה כָלָה.

רַב הַמְנוּנָא קַדְמָאָה אָמַר, דְּחִיקוּ וְעָאקוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כַּמָּה טָב וְכַמָּה תּוּעַלְתָּא גָּרִים לוֹן. רְפְיוֹן דְּשְׁאַר עַמִּין, כַּמָּה בִּישִׁין גָּרִים לוֹן. דְּחִיקוּ וְעָאקוּ דְּיִשְׂרָאֵל, גָּרִים לוֹן דְּטָב לְיהֱוֵי וְתוּעַלְתָּא. וּמַאי נִיהוּ. (דף קצ"ט ע"ב) כָּלָה. כֹּלָּא דָּחִיק. רְפְיוֹן דְּשְׁאַר עַמִּין, גָּרִים לוֹן רְפְיוֹן וּבִישׁ, וְהַאי אִיהוּ כָּלָה. וְהָכִי אִתְחֲזִי לוֹן, דְּהָא כָּל רְפְיוֹן בְּלָא דְּחִיקוּ

דְּהַוָּה לוֹן בְּהַאי עָלְמָא, גָּרִים לוֹן רְפִיוֹן לְבָתַר בְּלָא דְּחִיקוּ, כָּלָה. (ישעיה כח) כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה שָׁמַעְתִּי. כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה. כָּלָה בְּרִפְיוֹן. לְיִשְׂרָאֵל דְּהַוָּה לוֹן דְּחִיקוּ וְעָאקוּ, כָּלָה, (ישעיה סא) וְכַכַּלָּה תַּעֲדֶה כֻּלֶּיהָ.

מַאן כֻּלֶּיהָ. אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן כֻּלִּים דְּהַאי כָּלָה, יִשְׂרָאֵל דְּהַוָּה לוֹן דְּחִיקוּ וְעָאקוּ, (עמוס ט) אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת, סֻכַּת שָׁלוֹם. לְשְׁאַר עַמִּין דְּהַוָּה לוֹן רְפִיוֹן צָרָה וְצוּקָה, (צוקה) כָּלָה בְּרִפְיוֹן, כְּמָה דְּהַוָּה לוֹן בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגוֹ׳, וְאוֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה, דְּהָא לָא אִתְחֲזֵי לָךְ. דְּהָא דָּחִיק חֲוֵית בְּקַדְמִיתָא זִמְנִין סַגִּיאִין, בְּדְחִיקוּ, דְּגָלוּתָא תָּדִיר, וְדָחִיק תִּהְיֶה כַּלָּה. (ס"א תָּרִית כֻּלֶּיהָ)

וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט, הַאי קְרָא הָכִי מְבָעֵי לֵיהּ וְיִסַּרְתִּיךָ בַּמִּשְׁפָּט, דְּהָא אֵימָתַי יִיסּוּרֵי בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא. (וְהָכָא לָאו הָכִי אֶלָּא) מַאי וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט. אֶלָּא כְּתִיב (ישעיה ג) יְיָ בְּמִשְׁפָּט יָבֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ. וְהַהוּא יוֹמָא, אַקְדִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְוָותָא לְיִשְׂרָאֵל, עַד לָא יֵיעַלּוּן לְדִינָא, בְּגִין דְּיֵיכְלוּן לְקַיְימָא בֵּיהּ. וּמַאי אַסְוָותָא, הִיא דְּבָכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב יְסוּרִין לְיִשְׂרָאֵל וְעִיר, וְעִיר בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, וּבְכָל דָּרָא וְדָרָא בְּגִין דְּכַד יֵיעַלּוּן וְלִיוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא, דְּיֵיחוּן מִתַּיָּיא, לָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ דִּינָא.

וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ, מַהוּ. אֶלָּא, כַּד יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, וְלָא עָאלִין בְּדִינָא עִם שְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לוֹן לְגוֹ מִשּׁוּרַת הַדִּין, וְהוּא מְכַפֵּר עָלַיְיהוּ. וּבְזִמְנָא דְּעָאלִין בְּדִינָא בְּשְׁאַר עַמִּין, מֶה עָבִיד. יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא סָמָאֵ"ל אַפְּטְרוֹפְּסָא דְּעֵשָׂו, יֵיתֵי לְאַדְכָּרָא חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְכָנִישׁ כֻּלְּהוּ לְגַבֵּיהּ לְיוֹמָא דְּדִינָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים לְהוּ אַסְוָותָא, וְעַל כָּל חוֹבָא וְחוֹבָא לָקֵי וְנַקֵּה לְהוּ בְּיִסּוּרִין וְעֵיר וְעֵיר. וְדָא הוּא וְנַקֵּה, בְּיִסּוּרִין. וּבְגִין כַּךְ בְּדִינָא דִּקְשׁוֹט, לָא אֲנַקֶּךָּ מֵעָלְמָא בְּדִינָא בָּתַר דְּסַבָּלְתְּ יִסּוּרִין וְעֵיר וְעֵיר.

וְתוּ לָא אֲנַקֶּךָּ, אַף עַל גַּב דְּאַתּוּן בָּנַי, לָא אֶשְׁבּוֹק חוֹבֵיכוֹן, אֶלָּא אִתְפְּרַע מִנְּכוֹן וְעֵיר וְעֵיר, בְּגִין דְּתֶהֱוֹוון זַכָּאִין לְיוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא. כַּךְ אָתָאן לְדִינָא, אָתָא סָמָאֵ"ל, בְּכַמָּה פִּתְקִין עָלַיְיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק פִּתְקִין דְּיִסּוּרִין, דְּסַבְלוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל חוֹבָא וְחוֹבָא, וְנִמּוֹחוּ כָּל חוֹבִין, וְלָא עָבִיד לוֹן וַוּתְרָנוּתָא כְּלָל. כְּדֵין תְּשַׁשׁ כֹּחֵיהּ וְחֵילֵיהּ דְּסָמָאֵל, וְלָא יָכִיל לוֹן. וְיִתְעַבָּר מֵעָלְמָא, הוּא, וְכָל סִטְרוֹי, וְכָל עַמִּין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְגוֹ', בְּגִין כָּךְ וְיִסַּרְתִּיךְ לַמִּשְׁפָּט וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ.

וְדָוִד מַלְכָּא אָמַר, (תהלים יא) כִּי הִנֵּה הָרְשָׁעִים יִדְרְכוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנוּ וְגוֹ'. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי קְרָא הָא אוֹקְמוּהָ, עַל שִׁבְנָא וְיוֹאָח מִמָּנָן דְּחִזְקִיָּה אִתְּמַר, אֲבָל הַאי קְרָא עַל סָמָאֵ"ל וְסִיעָתֵיהּ אוּף הָכִי אִתְּמַר, דְּכָל עוֹבָדּוֹי וְעֵיטּוֹי עַל יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ. בָּלָק וּבִלְעָם הַהוּא אַרַח מַמָּשׁ נַקְטוּ, וְהָא אִתְּמַר דַּחֲבוּרָא בִּישָׁא עַבְדוּ. אָמְרוּ, עַמָּלֵ"ק: עָ"ם לָ"ק, עַמָּא דִּלָקָא לוֹן, כְּחִוְיָא דְּמָחֵי בִּזְנָבָא דִּילֵיהּ, הָא אֲנָן יַתִּיר. בָּלָ"ק: בָּ"א לָ"ק. אָתָא מַאן דְּלָקֵי לוֹן כְּרָעוּתֵיהּ. בִּלְעָ"ם: בַּ"ל עָ"ם, לֵית עַמָּא, וְלֵית רַעְיָא. שְׁמָא דִּילָן גָּרִים לְשֵׁיצָאָה לוֹן וּלְאַעְקָרָא לְהוּ מֵעָלְמָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב בְּגַוְונָא אַחֲרָא שְׁמֵיהוֹן, בְּבָלָק בַּ"ל, בִּבְלְעָם בַּ"ל, הָא בִּלְבַּ"ל. מַה אַתְוָון אִשְׁתָּאֲרוּ עֵמֶ"ק, בִּלְבַּל עִמְקָא דְּמַחֲשָׁבָה דִּלְהוֹן, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּעָלְמָא, וְלָא יִשְׁתָּאֲרוּן בְּעָלְמָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר, יָאוּת אֲמַרְתְּ, אֲבָל בָּלָק, תִּפַּח רוּחֵיהּ בְּגֵיהִנָּם. וּבִלְעָם יִשְׁתַּחֲקוּן תַּמָּן גַּרְמוֹי וְרוּחֵיהּ. וְהָכִי הוּא עֵיטָא בִּישָׁא נַטְלוּ עַל פַּטְרוֹנָא. עַל הַאי כֹּה, דְּחָשִׁיבוּ לְאַעְקָרָא לְהַאי כֹּה, וְחָשִׁיבוּ לְסִטְרָא בִּישָׁא לְסַלָּקָא לֵיהּ בְּפוּמָא וּבְעוֹבָדָא.

אָמַר הַהוּא רָשָׁע, קַדְמָאֵי אִשְׁתַּדְּלוּ וְלָא יָכִילוּ. דּוֹר הַפְּלָגָה אִשְׁתַּדְּלוּ, וְלָא יָכִילוּ. עָבְדוּ עוֹבָדָא,

וּפוּמָא חָסֵר מִנַּיְיהוּ, דִּלְיִשָּׁנְהוֹן אִתְבַּלְבָּל, וְלָא יָכִיל. אֲבָל אַנְתְּ, הָא פּוּמָךְ שַׁנָּן, וְלִישָׁנָךְ מִתְתַּקָּן בְּתַרִין סִטְרִין אִלֵּין, אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ, וַאֲשֶׁר תָּאוֹר יוֹאָר, הַהוּא סִטְרָא דְּאַתְּ בָּעֵי לְסַלְקָא לְעֵילָּא בְּפוּמָךְ וְלִישָׁנָךְ, אִסְתְּלִיק. וְהַהוּא סִטְרָא דְּאַתְּ בָּעֵי לְמֵילַט, בְּחֵילָא דְּפוּמָךְ תֵּילוֹט (וְסִטְרָא קַמָּךְ) וְכוֹלָּא בָּךְ תַּלְיָיא (דף ר' ע"א) דְּהָא עוֹבָדָא אִתְתָּקַן. אֲבָל בְּמִלָּה תַּלְיָיא כּוֹלָּא, וְעַל דָּא (ס"א בְּעוֹבָדָא) כְּעוֹבָדָא דְּנָחֲשׁ אֲנָא אַתְקִין. וְאַנְתְּ תַּשְׁלִים כּוֹלָּא בְּפוּמָךְ, הַהוּא סִטְרָא דְּתִתְבָּרֵךְ מְבוֹרָךְ, וְהַהוּא סִטְרָא דְּתָאוֹר יוֹאָר.

וְהוּא לָא יָדַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (איוב יב) מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח, וְכוֹלָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ קַיְימָא. מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים, אִלּוּ דּוֹר הַפְּלָגָה, דְּבִלְבֵּל לִישָׁנֵהוֹן, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּמִלָּה כְּלַל. דִּכְתִיב, (בראשית יא) אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׂפַת רֵעֵהוּ. וְטַעַם זְקֵנִים יִקָּח, אִלּוּ בִּלְעָם וּבָלָק דְּתַרְוַוייְהוּ הֲווֹ בְּעִיטָא חֲדָא, דִּכְתִיב וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם פַּר וְאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם, כָּל עוֹבָדּוֹי לְבִישׁ, בְּרוּם לְבָּא. תַּרְוַוייְהוּ הֲווֹ סַלְקִין קִרְבְּנָא, דִּכְתִיב וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם. וְכָל מַדְבְּחִין בָּלָק הֲוָה מְסַדֵּר, וְאִיהוּ רָשָׁע, הֲוָה מַשְׁבַּח גַּרְמֵיהּ וְאָמַר, אֶת שֶׁבַע הַמִּזְבְּחוֹת עָרַכְתִּי וָאַעַל פַּר וְאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ. וְאִלּוּ לְבָלָק לָא שְׁתַף בַּהֲדֵיהּ. אָמַר

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, כְּלָא יְדַעְנָא, אֶלָּא שׁוּב אֶל בָּלָק, וְאַתְּ לָא צָרִיךְ לְמַלְלָא אֶלָּא וְכֹה תְּדַבֵּר. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְטַעַם זְקֵנִים יִקָּח.

דָּבָר אַחֵר וְטַעַם זְקֵנִים יִקָּח, דִּכְתִיב וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וּקְסָמִים בְּיָדָם. טַעֲמָא דְּאִינּוּן זְקֵנִים נָטַל מִנַּיְיהוּ, וְלָא יָכִילוּ לְמִשְׁלַט בְּחַרְשַׁיְיהוּ כְּלָל. וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דִּבְרֵי בָלָק. מִלִּין בְּאִתְגַּלְיָא, וְלָא בְּלְחִישׁוּ. פָּגִים אוּדָּנָא הַוָּה, וּפְגִים עֵינָא, וּפָגִים רַגְלָא. מִתְּלַת דּוּכְתִין הַוָּה פָּגִים. מִתּוּקָן הַוָּה לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, אֲתַר דְּשַׁרְיָא פָּגִים, זִינָא לְזִינֵיהּ.

(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹּה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁבוֹתִי, אִינּוּן כְּתִיב, וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו. וְאִיהוּ כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. לִינוּ פֹּה הַלַּיְלָה, בְּגִין דְּלֵילְיָא אִיהוּ שַׁעֲתָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא הָוֵי, לְחַרְשַׁיָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּמִשְׁתַּכְּחֵי וְשַׁלְטֵי סִטְרֵי בִּישִׁין וּמִתְפַּשְׁטָן בְּעָלְמָא. כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְיָ אֵלָי. שַׁבּוּחֵי קָא מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ בְּשִׁמְא דַּיְיָ.

וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב, וְשָׂרֵי מִדְיָן אִתְפָּרְשׁוּ מִנַּיְיהוּ, וְלָא בָּעוּ לְמֵיתַב תַּמָּן. וְסָבֵי מוֹאָב אִשְׁתָּאַרוּ, דִּכְתִיב וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב, בִּלְחוֹדַיְיהוּ. יָאוּת עַבְדֵי מִדְיָן, דְּאִתְפָּרְשׁוּ מִכָּל וְכָל מִנַּיְיהוּ. וְאִלְמָלֵא לָא הֲווֹ מָהֲנָן בְּסוֹפָא דַּהֲווֹ בְּעִיטָא דִּבְלְעָם, לְשַׁלְחָא נְשִׁיהוֹן לְיִשְׂרָאֵל

בַּשִּׁטִּים לְמִטְעֵי לוֹן. וּקְרָא אוֹכַח חוֹבָא דִּלְהוֹן, דִּכְתִיב, (במדבר כה) כִּי צוֹרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נִכְּלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כָּזְבִּי בַּת נְשִׂיא מִדְיָן אֲחוֹתָם וְגוֹ'. בִּתְרִין אִלֵּין חָאבוּ. וַהֲוָה חוֹבָא דִּלְהוֹן סַגִּי. מָחוּ בִּזְנָבָא לְבָתַר. וּבְגִין כָּךְ אִלֵּין אִשְׁתָּאַרוּ בַּהֲדֵיהּ, וְאִלֵּין אַזְלוּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ.

דָּבָר אַחֵר וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב עִם בִּלְעָם, כַּמָּה יָאוּת הֲוָה לוֹן לִבְנֵי מִדְיָן דְּאַזְלֵי, אִי רְעוּתָא דִּלְהוֹן הָכִי. אֲבָל יְשִׁיבָה דְּיָתִיבוּ אִינּוּן דְּמוֹאָב, גַּרְמָא לוֹן טַב, בְּגִין דְּאִשְׁתָּאַרוּ תַּמָּן. וּמַאן דְּאָזְלוּ אִינּוּן דְּמִדְיָן, גַּרְמֵי לוֹן בִּישׁ. מַאי טַעְמָא. אִלֵּין חַשְּׁשׁוּ לִיקָרָא דְּמִלָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיָתִיבוּ. וְאִלֵּין לָא חַשְּׁשׁוּ לָהּ כְּלוּם. וְאָזְלוּ לְאָרְחַיְיהוּ.

בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר הַהוּא רָשָׁע, וַהֲשִׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְיָ. מִיַּד אִזְדַּעֲזָעוּ אִינּוּן דְּמוֹאָב לְמִלָּה דָּא, וְיָתִיבוּ תַּמָּן. וְאִינּוּן דְּמִדְיָן לָא חַשְּׁשׁוּ לְדָא כְּלוּם, וְאָזְלוּ לוֹן, וְאִתְעַנָּשׁוּ לְבָתַר. וְעַל דָּא וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב עִם בִּלְעָם. בְּהַהוּא לֵילְיָא, הַהוּא רָשָׁע לָחִישׁ לְחִישִׁין, וְעַבִיד בְּלָטִין, וְאַמְשִׁיךְ עָלֵיהּ רוּחָא מִלְעֵילָּא, מִיַּד וְיָבֵא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם, אֱלֹהִים סְתָם, דַּרְגָּא דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא דִּשְׂמָאלָא.

(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ. דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, מִסְטָרָא אַחֲרָא דְּשִׁמְאלָא הֲוָה, דְּקָא אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל. וְאַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא אַתְּעָרוּ בְּדָא, בְּגַוְונָא אַחֲרָא, וְאִינּוּן אֲמְרֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (עבד בֵּיהּ) נִסְיוֹנָא עֲבַד לֵיהּ בְּמִלּוֹי. תְּלָתָא הֲווֹ, חַד חִזְקִיָּה. וְחַד יְחֶזְקֵאל. וְחַד בִּלְעָם. תְּרִין לָא קַיְימוּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְחַד קָאִים. וּמַנּוּ. יְחֶזְקֵאל. דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) הַתְּחַיֶּינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה, וְאִיהוּ תָּב וְאָמַר, וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים אַתָּה יָדָעְתָּ. חִזְקִיָּהוּ אָמַר, (מלכים ב כ) מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל. בִּלְעָם אָמַר בָּלָק בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי, חָשִׁיב אֲנָא בְּעֵינֵי מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל לֵיהּ לְמִטְעֵי לֵיהּ, דִּכְתִיב, (איוב יב) מַשְׁגִּיא לַגּוֹיִם וַיְאַבְּדֵם וְאוֹקְמוּהָ.

חַד כּוּתִי שָׁאִיל לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ, חֵילָא תַּקִּיפָא חֲמֵינָא בֵּיהּ בְּבִלְעָם, יַתִּיר מִמֹּשֶׁה. דְּאִילּוּ בְּמֹשֶׁה כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּבְבִלְעָם (דף ר' ע"ב) כְּתִיב, וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם, וּכְתִיב וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. אָמַר לֵיהּ, לְמַלְכָּא דְּיָתִיב בְּהֵיכָלֵיהּ עַל כָּרְסְיָיא, חַד סְגִיר קָרָא לְתַרְעָא. אָמַר, מַאן הוּא דְּבָטַשׁ לְתַרְעָא. אָמְרוּ, סְגִיר פְּלָן. אָמַר לָא יֵיעוּל הָכָא, וְלָא יִטַּנֵּף הֵיכָלָא, יְדַעְנָא דְּאִי בְּשִׁלִּיחָא אֵימָא לֵיהּ, לָא חָיִישׁ.

וְייִזִיל בְּרִי וְיִסְתְּאַב וְיִקְרַב בַּהֲדֵיהּ. אֲבָל אֲנָא אֵיזִיל, וְאַגְזִים בֵּיהּ, דְּיִרְחַק אָרְחֵיהּ מִמּוֹתָבָא דִּבְרִי, וְלָא יִסְאַב לֵיהּ. אַקְדִּים מַלְכָּא, וְאָתָא לְגַבֵּיהּ, וְאַגְזִים. וְאָמַר לֵיהּ, סְגִיר סְגִיר, מְנַע רַגְלָךְ מֵאָרְחָא דִּבְרִי שָׁאֲרֵי תַּמָּן, וְאִי לָאו, אוֹמִינָא, דְּחַתִּיכִין יַעַבְדוּן גוּפָךְ בְּנֵי שִׁפְחוֹתַי.

רְחִימָא דְּמַלְכָּא קָרֵי לְדָשָׁא. אָמַר מַלְכָּא, מַאן הוּא. אָמְרוּ, רְחִימָךְ פְּלַנְיָא. אָמַר, רְחִימָא חֲבִיבָא דְּנַפְשָׁאי, לָא יִקְרֵי לֵיהּ קָלָא אַחֲרָא, אֶלָּא אֲנָא. צָוַוח מַלְכָּא וְאָמַר, פְּלַנְיָא פְּלַנְיָא עוּל, חֲבִיבָא דְּנַפְשָׁאי, רְחִימָא דִּילִי, אַתְקִינוּ הֵיכָלִין לְמַלְלָא עִמֵּיהּ.

כַּךְ בִּלְעָם אִיהוּ סְגִיר, רְחִיקָא מִבְּנֵי נָשָׁא, קָרָא לְתַרְעָא דְּמַלְכָּא, שְׁמַע מַלְכָּא, אָמַר סְגִיר מִסְאַבָא לָא ייעוּל, וְלָא יְטַנֵּף הֵיכָלָא דִּילִי. אֲנָא אִצְטְרִיךְ לְמֵיזַל לְאַגְזָמָא לֵיהּ, דְּלָא יִקְרַב לְגַבֵּי תַּרְעָא דִּבְרִי, וְלָא יִסְאַב לֵיהּ, וְעַל דָּא וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם וְגוֹ׳. אָמַר לֵיהּ, סְגִיר סְגִיר לָא תֵּלֵךְ עִמָּהֶם, לֹא תָאוֹר אֶת הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא. לָא תִּקְרַב לְגַבֵּי דִּבְרִי, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ, מִסָּאֵב אַנְתְּ בְּכֹלָּא. אֲבָל בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְּמַלְכָּא, וְלָא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא אַחֲרָא. מֵאֹהֶל מוֹעֵד מֵהֵיכָלָא קַדִּישָׁא, מֵהֵיכָלָא מְתֻקְּנָא, מֵהֵיכָלָא יַקִּירָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין תְּאִיבִין לְגַבֵּיהּ, וְלָא יַכְלִין לְמִקְרַב לְגַבֵּיהּ.

וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן צִפּוֹר. וְהוּא אָמַר מֶלֶךְ מוֹאָב, מַלְכָּא חַשִּׁיבָא שָׁלַח אֵלַי. מֶלֶךְ מוֹאָב. חָמוּ גְּאוּתָא דְּהַהוּא רָשָׁע, (דְּאַפִּילוּ לֵיהּ לְבָלָק לָא חָשִׁיב כְּלוּם) **דְּכְתִיב מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלָא אָמַר לְמוֹאָב, מִכְּלָל גַּבְרָא דְּלָא אִתְחֲזֵי לְמַלְכָּא, וְהָא אִתְעֲבִיד מַלְכָּא לְמוֹאָב. קַדְמָאָה מַה כְּתִיב בֵּיהּ.** (במדבר כא) **וְהוּא נִלְחַם בַּמֶּלֶךְ מוֹאָב הָרִאשׁוֹן, מַלְכָּא בַּר מַלְכָּא. חַשִּׁיבָא בַּר חַשִּׁיבָא. אֲבָל דָּא מֶלֶךְ לְמוֹאָב. וְהָא אִתְעַרְנָא, דְּאִתְכָּוִון הוּא לְגָאוּתָא לְבָא רַב. כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, שַׁלְחִין לְגַבָּאי שְׁלוּחֵיהוֹן.** (ס"א וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי. חָמוּ גְּאוּתָא דְּהַהוּא רָשָׁע, דְּאָמַר מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלָא אָמַר לְמוֹאָב, בְּמַלְכָּא דְּמוֹאָב. קַדְמָאָה מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בַּמֶּלֶךְ מוֹאָב הָרִאשׁוֹן, מַלְכָּא בַּר מַלְכָּא. חֲשִׁיבָא בַּר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מֶלֶךְ לְמוֹאָב כְּתִיב. וּקְרָא אַסְהִיד עֲלֵיהּ מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵית הַהִיא גַּבְרָא דְּלָא אִתְחֲזֵי לְמַלְכָּא וְהָא אִתְעֲבִיד מַלְכָּא. וְהָא אִתְעַרְנָא, דְּמִתְכַּוִּון לְגָאוּתָא דִּלְבָּא רַב. דְּכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא, שָׁלַח לְגַבָּאי שְׁלוּחֵיהּ.) (וַחֲשִׁיבְנָא לְגַבֵּי)

רִבִּי פִּנְחָס הֲוָה אָזִיל לְמֵחֱמֵי בְּרָתֵיהּ, אִנְתּוּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, דַּהֲוָת בְּמַרְעָא. וַהֲווּ אָזְלֵי עִמֵּיהּ חַבְרַיָּיא, וְהוּא הֲוָה רָכִיב בְּחַמְרֵיהּ. עַד דַּהֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, פָּגַע בִּתְרֵין עַרְבָאֵי, אָמַר לוֹן, בַּחֲקָל דָּא אִתְעַר קָלָא מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא. אָמְרוּ לֵיהּ, מִיּוֹמִין דְּעָלְמָא לֵית אֲנָן יַדְעִין. מִיּוֹמִין דִּילָן, אֲנָן יַדְעִין. דְּהָא יוֹמָא חַד, הֲווֹ אִינּוּן לִסְטִין מְקַפְּחֵי אָרְחִין דְּגוּבְרִין בְּהַהוּא חַקְלָא, וּפַגְעוּ בְּאִינּוּן יוּדָאֵי, וְאָתוּ לְקַפְּחָא לוֹן. וְאִשְׁתְּמַע מֵרָחִיק בְּהַאי חַקַל, קַל דַּחֲמָרָא

דָּא, דְּנָהַק תְּרֵי זְמַנֵי, וְאָתָא שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא בְּהַהוּא קָלָא (נ"א בְּהַהוּא חֲקָלָא) וְאוֹקִיד לוֹן. וְאִשְׁתְּזִיבוּ אִינּוּן יוּדָאֵי. אָמַר לֵיהּ. עַרְבָאֵי, עַרְבָאֵי, בְּמִלָּה דָּא דְּקָא אֲמַרְתּוּן לִי, תִּשְׁתֵּזְבוּן יוֹמָא דָּא מִלְּסְטִין אַחֲרָנִין, דְּקָא מְחַכָּן לְכוּ בְּאָרְחָא.

בָּכָה רִבִּי פִּנְחָס, אָמַר, מָאנֵי דְּעָלְמָא רַחֲשָׁא דְּנִיסָא דָּא עַבְדַת בְּגִינֵי, וְאִשְׁתֵּזְבוּן אִינּוּן יוּדָאֵי, וְלָא יְדַעְנָא. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קלו) לְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. כַּמָּה טִיבוּ עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּנֵי נָשָׁא, וְכַמָּה נִסִּין אַרְחִישׁ לוֹן בְּכָל יוֹמָא, וְלָא יָדַע אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי. בַּר נָשׁ קָם בְּצַפְרָא, וְחָזֵי אָתֵי לְקָטְלָא לֵיהּ, וּבַר נָשׁ שַׁוֵי רַגְלֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וְקָטִיל לֵיהּ, וְלָא יָדַע בֵּיהּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, הֲוֵי, לְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאָרְחָא, וְלִסְטִין מְחַכָּאן לְמִקְטְלֵיהּ, אָתָא אַחֲרָא וְאִתְיְיהֵב כּוּפְרָא תְּחוֹתֵיהּ, וְהוּא אִשְׁתְּזִיב. לָא יָדַע טִיבוּ דְּעָבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנִסָּא דְּאַרְחִישׁ לֵיהּ, בַּר אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, הֲוֵי, לְעוֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. לְבַדּוֹ עָבִיד וְיָדַע. וְאַחֲרָא לָא יָדַע.

אָמַר לְחַבְרַיָּיא, חַבְרַיָּיא (דף ר"א ע"א) מַה דְּשָׁאִילְנָא לְהָנֵי עַרְבָאֵי, דְּמִשְׁתַּכְחֵי תָּדִיר בְּחַקְלֵי, אִי קָלָא

דְּחַבְרַיָּיא, דְּאִינּוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא שָׁמְעוּ. דְּהָא רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, אַזְלִין לְקַמָּן, וְלָא יַדְעִין מִנָּן, וְשָׁאֵילְנָא לְהָנֵי עַרְבָאֵי עָלַיְיהוּ. דְּיַדְּעְנָא דְּקַלֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן יַרְגִּיז חַקְלִין וְטוּרִין, וְאִינּוּן גָּלוּ לִי מַה דְּלָא יְדַעְנָא.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלִין, אִינּוּן עַרְבָאֵי אָהַדְּרוּ לְגַבֵּיהּ. אָמְרוּ לֵיהּ,

סָבָא סָבָא אַנְתְּ שָׁאֵילְתָּא לָן מִן יוֹמִין דְּעָלְמָא, וְלָא שָׁאֵילְתָּא עַל יוֹמָא דָּא, דַּחֲמֵינָא תַּוּהָא עַל תַּוּהָא, חֲמֵינָא חַמְשָׁא בְּנֵי נָשָׁא יַתְבִין, וְחַד סָבָא בַּהֲדַיְיהוּ, וַחֲמֵינָא עוֹפֵי מִתְכַּנְּפֵי וְקָא פַּרְשִׂין גַּדְפִּין עַל רֵישַׁיְיהוּ, אִלֵּין אָזְלִין, וְאִלֵּין תָּבִין, וְטוּלָא לָא אִתְעֲבַר מֵעַל רֵישַׁיְיהוּ. וְהַהוּא סָבָא אָרִים קַלֵּיהּ עָלַיְיהוּ, וְאִינּוּן שַׁמְעִין. אָמַר עַל דָּא שָׁאֵילְנָא. עַרְבָאֵי עַרְבָאֵי תֶּהֱכוֹן, וְאָרְחָא דָּא תְּהֵא מִתְקָנָא קַמַּייכוּ, בְּכָל מַה דְּתִתְבְּעוּן. תְּרִין מִלִּין אֲמַרְתּוּן לִי, דַּחֲדֵינָא בְּהוּ. אָזְלוּ. אָמְרוּ לוֹ חַבְרַיָּיא, הַהוּא אֲתָר דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁאֲרֵי בֵּיהּ, הֵיךְ אֲנָן יַדְּעִין. אָמַר לוֹן שְׁבוֹקוּ לְמָארֵי פִּסְיָנָן דְּבְעִירֵי, דְּהוּא יַדְרִיךְ פִּסְיעוֹי לְתַמָּן. לָא הֲוֵי טָעִין חֲמָרֵיהּ, וַחֲמָרֵיהּ סָאטֵי מֵאָרְחָא תְּרִין מִלִּין, וְאָזַל לְתַמָּן.

שָׁאֲרֵי נָהִיק תִּלַּת זִמְנִין, נָחַת רִבִּי פִּנְחָס, אָמַר לְחַבְרַיָּיא, נִתְתָּקַן לְקַבְלָא סִבָּר אַפֵּי יוֹמִין, דְּהַשְׁתָּא יִפְקוּן

לְגַבָּן אַנְפֵּי רַבְרְבֵי וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי. שָׁמַע רַבִּי שִׁמְעוֹן נָהֲיקוּ דַּחֲמָרָא, אָמַר לְחַבְרַיָּיא, נֵיקוּם דְּהָא קָלָא (דְּחֲדָוָה) דְּחַמְרָא דְּסָבָא חַסִידָא אִתְעַר לְגַבָּן. קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְקָמוּ חַבְרַיָּיא. פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר (תהלים צח) חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה וְגוֹ'. מִזְמוֹר זָקִיף טַעֲמָא לְעֵילָּא. אֲמַאי. אֶלָּא רָשִׁים טַעֲמָא רַבָּא, דְּהָא אָתֵי הַהוּא מִזְמוֹר, מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרָא עִלָּאָה לְעֵילָּא עַל רֵישֵׁיהּ וְאָתֵי זָקִיף. מַאן הַוָּה אָמַר שִׁירָה דָּא. אִינּוּן פָּרוֹת, בְּאִינּוּן גּוֹעִין דַּהֲווֹ גָּעָאן. שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר (תהלים צח) חָדָשׁ. לְמַאן הֲווֹ אַמְרִין שִׁירוּ. לְכַמָּה רְתִיכִין, לְכַמָּה מְמָנָן, לְכַמָּה דַּרְגִּין, דַּהֲווֹ אָתָאן תַּמָּן וְנַפְקוּ לְקַבְלָא לֵיהּ לַאֲרוֹנָא (סְתָם), וּלְהוֹן הֲווֹ אַמְרֵי. שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ, דְּכַר. מַאי טַעֲמָא הָכָא שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה, נוּקְבָא. אֶלָּא הָתָם בְּמֹשֶׁה אֲרוֹנָא חָדָא (נ"א לְחוֹדָא), זֹאת, נַפְקַת מִן גָּלוּתָא, הִיא וְאוּכְלוּסָהָא, וְלָא יַתִּיר. וּבְגִין כָּךְ (שמות טו) אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, נוּקְבָא. אֲבָל הָכָא אֲרוֹנָא, וּמַה דְּהַוָּה גָּנִיז בְּגַוֵּיהּ נָפִיק. וּבְגִין הַהוּא דְּהַוָּה גָּנִיז בְּגַוֵּיהּ, אִתְמַר שִׁיר חָדָשׁ, דְּכַר. כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה, מַה דְּעָבַד בַּפִּלְשָׁתִּים, וּמַה דְּעָבַד בְּטַעֲוּתְהוֹן. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, לְמַאן. לְעַצְמוֹ. מַאן עַצְמוֹ. הַהוּא מִזְמוֹר עַצְמוֹ, וְרוּחָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא גָּנִיז

בֵּיהּ. יְמִינוֹ, הַהוּא דְּיָרִית סָבָא. וְדָא יְמִינוֹ, אַתְקִיף בְּהַהוּא מִזְמוֹר, וְלָא שָׁבִיק לֵיהּ בִּידָא דְּאַחֲרָא.

הָכָא אִית לְגַלָּאָה מִלָּה חֲדָא, כָּל זִמְנָא דְּהַהוּא יְמִינָא, הַוָּה לְאַרְחָשָׁא נִיסָא, הַוָּה אַתְקִיף בְּהַאי מִזְמוֹר, וְשַׁוִּי לֵיהּ לְקַמֵּיהּ, לְאַתְקָפָא בֵּיהּ, כְּאַבָּא דְּאַתְקִיף יְמִינֵיהּ בְּחַדּוֹי דִּבְרֵיהּ לְקַמֵּיהּ, וְאָמַר מַאן הוּא דְּיִקְרַב לְגַבֵּי בְּרִי. כֵּיוָן דְּסָרַח לְגַבֵּי אֲבוֹי, שַׁוִּי אֲבוֹי יְדוֹי עַל כַּתְפּוֹי לַאֲחוֹרָא, וְשַׁדְיֵיהּ בִּידָא דְּשַׁנְאוֹי.

כַּבְיָכוֹל, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ. בַּכֹּחַ מַאן. הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא. בְּעַרְבְיָא קוֹרִין לְחַדּוֹי דְּבַר נָשׁ כֹּחַ. הַהוּא יְמִינָא נֶאְדָּרִי וְאַתְקִיף בְּכֹחַ. מַאן הוּא דְּיִקְרַב לְגַבֵּי בְּרִי. לְבָתַר מַה כְּתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, שַׁוִּי יְמִינֵיהּ עַל כְּתְפֵיהּ, וְדָחֵי לֵיהּ בִּידָא דְּשַׁנְאוֹי. בְּקַדְמִיתָא יְמִינֵיהּ לְקַמֵּיהּ בְּחַדּוֹי, לְאַתְקָפָא בֵּיהּ. וּלְבָתַר לַאֲחוֹרָא עַל כַּתְפּוֹי, לְדַחְיָיא לֵיהּ. וְהָכָא הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, תְּרֵין דְּרוֹעִין לְאַתְקָפָא בֵּיהּ.

דְּאִי אִינּוּן פָּרוֹת דְּלָא אִתְרְגִילוּ בְּנִסִּין, אֶלָּא הַהִיא שַׁעֲתָא בְּגוֹעָא דְּלֵהוֹן אָמְרוּ שִׁירְתָא. דָּא נְהִיקוּ דַּחֲמָרָא דְּסָבָא חֲסִידָא דְּרָגִיל בְּנִסִּין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּאָמַר שִׁירָה. חַבְרַיָּיא, אִי תִּימְרוּן דַּחֲמָרָא לָא הַוָּה אָרְחֵיהּ

בְּכַךְ מִיּוֹמָא דְּאִבְּרֵי עָלְמָא, פּוּקוּ וְחָמוּ אָתוֹן דְּבִלְעָם חַיָּיבָא, דְּנַצְחַת לְרִבּוֹנָהּ בְּכֹלָּא. חֲמָרֵיהּ דְּרִבִּי (דף ר"א ע"ב) פִּנְחָס בֶּן יָאִיר עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְתוּ אָתוֹן דְּבִלְעָם כַּד מְלִילַת, מַלְאָכָא עִלָּאָה הֲוָה עָלָהּ מִלְּעֵילָּא.

הַשְׁתָּא אִית לְגַלָּאָה, חַבְרַיָּיא שִׁמְעוּ. פִּי הָאָתוֹן דְּאִבְּרֵי עֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, סַלְקָא בְּדַעְתַּיְיכוּ דְּפוּמָא הֲוָה פְּתִיחָא מֵהַהוּא זִמְנָא. אוֹ תְּנַאי דְּאַתְנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהַהוּא זִמְנָא. לָאו הָכִי. וְרָזָא הָכָא דְּאִתְמְסַר לְחַכִּימֵי, דְּלָא מַשְׁגְּחָן לְטַפְּשׁוּ דְּלִבָּא. פִּי הָאָתוֹן, דַּרְגָּא דְּאַתְנֵי, הַהוּא עִלָּאָה דְּסָטָר נוּקְבֵי. הַהוּא הֲוָה דְּשַׁרְיָא עַל הַהוּא אָתוֹן, וּמַלִּיל עָלָהּ. וְכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי דַּרְגָּא, דְּאִקְרֵי פִּי הָאָתוֹן, סָתָם לֵיהּ בְּגוֹ (הָאָתוֹן) נוּקְבָא דְּתִהוֹמָא רַבָּא, וְאַסְתִּים עָלֵיהּ עַד הַהוּא זִמְנָא. כַּד מָטָא הַהוּא זִמְנָא, פָּתַח הַהוּא נוּקְבָא, וְנָפַק וְשָׁרָא עָלָהּ, וּמַלִּילַת.

כְּגַוְונָא דָּא, (במדבר טז) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֶת, לְאַסְגָּאָה דּוּמָ"ה דְּאִיהוּ פִּי הָאָרֶץ. אֶת פִּי הָאָתוֹן (במדבר כ"ב), לְאַסְגָּאָה קַמְרִיאָ"ל, דְּאִקְרֵי פִּי הָאָתוֹן. פִּי הַבְּאֵר כְּגַוְונָא דָּא. מַאן פִּי הַבְּאֵר. הַהוּא דַּרְגָּא דְּהַוָה מִמָּנָא עָלֵיהּ לְתַתָּא, וְאִיהוּ תְּחוֹת פִּי יָ"ִ, וּמַאן אִיהוּ. יְהַדְרִיאָ"ל שְׁמֵיהּ. תְּלַת פּוּמִין אִלֵּין, אִתְבְּרִיאוּ עֶרֶב שַׁבָּת

בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. בְּשַׁעֲתָא דְּקִדֵּשׁ יוֹמָא סַלְקָא פֵּה דִּמְמָנָא עַל כָּל שְׁאַר פּוּמִין, וּמַאן אִיהוּ. הַהוּא יוֹמָא דְּאִסְתַּלָּק וְאִתְקַדָּשׁ בְּכֹלָּא, הַהוּא דְּאִקְרֵי פִּי יְיָ. עֲרֵב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִבְרוֹן שְׁאַר פּוּמִין. אִתְקַדָּשׁ יוֹמָא סָלִיק פּוּמָא דְּשַׁלִּיט עַל כֹּלָּא פִּי יְיָ.

אֲדָהָכִי, חָמוּ לְרִבִּי פִּנְחָס דְּהַוָּה אָתֵי, מָטוּ לְגַבֵּיהּ, אָתָא רִבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, נְשַׁקְנָא פִּי יְיָ, אִתְבָּסָם בְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דִּילֵיהּ. חֲדוּ כַּחֲדָא, וְיִתְבוּ. כֵּיוָן דְּיָתְבוּ פָּרְחוּ כָּל אִינּוּן עוֹפִין דַּהֲווֹ עַבְדֵי טוּלָא, וְאִתְבַּדָּרוּ. אַהְדָּר רֵישֵׁיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרָמָא לוֹן קָלִין וְאָמַר, עוֹפֵי שְׁמַיָּא לֵית אַתּוּן מַשְׁגִּיחִין בִּיקָרָא דְּמָרֵיכוֹן דְּקָאִים הָכָא. קַיְימוּ, וְלָא נַטְלוּ מִדּוּכְתַּייְהוּ, וְלָא קָרִיבוּ לְגַבַּייְהוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס אֵימָא לוֹן דְּיֵהָכוּן לְאָרְחַייְהוּ, דְּהָא לָא יָהֲבִין לוֹן רְשׁוּ לְאַהַדָּרָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, יְדַעְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְמֶרְחַשׁ לָן נִיסָא. עוֹפִין עוֹפִין זִילוּ לְאָרְחַייְכוּ, וְאָמְרוּ לְהַהוּא דִּמְמָנָא עָלַייְכוּ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲוָה בִּרְשׁוּתֵיהּ, וְהַשְׁתָּא לָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ קַיְימָא. אֲבָל סְלִיקְנָא לֵיהּ לְיוֹמָא דְּטַנָּרָא, כַּד סָלִיק עִיבָּא בֵּין שִׁינֵי תַּקִּיפִין, וְלָא מִתְחַבְּרָאן. אִתְבַּדָּרוּ אִינּוּן עוֹפֵי וְאָזְלוּ.

אֲדָהָכִי, הָא תִּלַת אִילָנִין, מִתְפַּשְׁטָן בְּעַנְפִין לִתְלַת

סְטִרִין עָלַיְיהוּ, וּמַעְיְינָא דְּמַיָּא נַבְעִין קַמַּיְיהוּ. חֲדוּ כְּלְהוּ חַבְרַיָּיא, וְחַדוּ רִבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס טוֹרַח סַגִּי הֲוָה לְאִינּוּן עוֹפֵי בְּקַדְמִיתָא, וְטוֹרַח בַּעֲלֵי חַיִּים לָא בָּעֵינָן. דְּהָא (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו כְּתִיב. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲנָא לָא אַטְרַחְנָא לוֹן. אֲבָל אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלָן לֵית אֲנָן יַכְלִין לְדַחְיָיא מַתְנָן דִּילֵיהּ. יָתְבוּ תְּחוֹת הַהוּא אִילָנָא, וְשָׁתוּ מִן מַיָּא, וְאִתְהֲנוּ תַּמָּן. פָּתַח רִבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. מַעְיַן גַּנִּים, וְכִי לֵית מַעְיָין אֶלָּא הַהוּא מִן גַּנִּים, וְהָא כַּמָּה מַעְיְינִין טָבִין וְיַקִּירִין אִית בְּעָלְמָא. אֶלָּא לֵית כָּל הֲנָאוֹת שָׁוִין. אִית מַעְיָין דְּנָפִיק בְּמַדְבְּרָא, בַּאֲתָר יְבִישָׁא, הֲנָאָה אִית לְמַאן דְּיָתִיב וְשָׁתֵי. אֲבָל מַעְיָין גַּנִּים, כַּמָּה אִיהוּ טַב וְיַקִּירָא, הַהוּא מַעְיָין עָבִיד טִיבוּ לַעֲשָׂבִין וְאִילָנִין, מַאן דְּקָרִיב עָלֵיהּ אִתְהֲנֵי בְּכֹלָּא. אִתְהֲנֵי בְּמַיָּא, אִתְהֲנֵי בַּעֲשָׂבִין, אִתְהֲנֵי בְּאִילָנִין. הַהוּא מַעְיָין מִתְעַטָּרָא בְּכֹלָּא. כַּמָּה וְוָרְדִין, כַּמָּה עֲשָׂבִין דְּרִיחָא סַחֲרָנֵיהּ, כַּמָּה יָאוּת הַהוּא מַעְיָין, מִשְּׁאַר מַעְיְינִין, בְּאֵר מַיִם חַיִּים.

וְהָכִי אוֹקִימְנָא כֹּלָּא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאָמַר, אִיהִי מַעְיָין גַּנִּים. מַאן גַּנִּים. חֲמֵשׁ גַּנִּים אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מִשְׁתַּעְשְׁעָא בֵּהּ. וּמַעְיְינָא חֲדָא עִלָּוַוּיהוּ, דְּקָא אַשְׁקֵי לוֹן, וְרַוֵּי לוֹן, טָמִיר וְגָנִיז, וְכֻלְּהוּ עַבְדִּין פֵּירִין וְאֵיבִין. גִּנְתָּא חֲדָא אִית לְתַתָּא מִנַּיְיהוּ, וְהַהוּא גִּנְתָּא נָטִיר סַחְרָא מִכָּל סִטְרִין דְּעָלְמָא. תְּחוֹת הַאי גִּנְתָּא, אִית גַּנִּים אַחֲרָנִין, עַבְדִּין אֵיבִין לְזִנַּיְיהוּ.

וְהַאי גִּנְתָּא, אִתְּהַפָּךְ וַהֲוֵי מַעְיָין דְּאַשְׁקֵי לוֹן, בְּאֵר מַיִם חַיִּים, כַּד אִצְטְרִיךְ הֲוֵי מַעְיָין, וְכַד אִצְטְרִיךְ הֲוֵי בְּאֵר, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. לָא דָּאמֵי, כַּד אִתְמַשְׁכוּן (דף ר"ב ע"א) מַיָּא מֵאַלַּיְיהוּ, לְכַד שַׁאֲבִין מַיָּא לְאַשְׁקָאָה. וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, מַאי נוֹזְלִים. אִלֵּין נוֹזְלִים אָהֲדְרוּ לְמַעְיָין, (ס"א דְּכֻלְּהוּ) כַּד נַבְעִין מַיִין וְנוֹזְלִים טִפִּין לְעֵילָּא (ס"א מִלְּעֵילָּא) אִלֵּין בָּתַר אִלֵּין, מַיִין מְתִיקָן, דְּנַפְשָׁא אַזְלָא אֲבַתְרַיְיהוּ. כַּךְ אִינּוּן חֲמֵשׁ מְקוֹרִין, דְּנָפְקוּ מִן לְבָנוֹן, אִתְעֲבִידוּ נוֹזְלִים בְּהַאי מַעְיָין. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִישׁ לָן נִיסָא בַּאֲתָר דָּא, קָרֵינָא עַל מַעְיְינָא דָּא קְרָא דָּא. (ס"א מַאי נוֹזְלִים. אִלֵּין חֲמֵשׁ מְקוֹרִין דְּנָפְקוּ מִן לְבָנוֹן לְעֵילָּא, אִתְעֲבִידוּ נוֹזְלִים דְּכַד אָהֲדְרוּ לְמַעְיָין, נַבְעִין מַיִין וְנוֹזְלִים טִפִּין אִלֵּין בָּתַר אִלֵּין מַיִין מְתִיקָן, דְּנַפְשָׁא אַזְלָא אֲבַתְרַיְיהוּ. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִישׁ לָן נִיסָא בַּאֲתָר דָּא, בְּהַאי מַעְיָין וְעַל מַעְיְינָא דָּא קָרֵינָא קְרָא דָּא.)

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (דברים כ) כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֶם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂה וגו׳, כַּמָּה טָבִין אִינּוּן אָרְחִין וּשְׁבִילִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה, אִית כַּמָּה עֵיטִין, כַּמָּה טָבִין לִבְנֵי נָשָׁא, כַּמָּה מַרְגְּלָאן דְּקָא מְנַהֲרָן

לְכָל סִטְרָא, וְלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלֵית בָּהּ כַּמָּה בּוּצִינִין מְנַהֲרָן לְכָל סִטְרָא. הַאי קְרָא אִיהוּ כְּפוּם פְּשָׁטֵיהּ. וְאִית בֵּיהּ כְּפוּם מִדְרָשֵׁיהּ. וְאִית בֵּיהּ חָכְמְתָא עִלָּאָה, לְאִזְדַּהֲרָא לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא תָּדִיר.

מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בָּהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (תהלים א) כִּי אִם בְּתוֹרַת יְיָ חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה, וְהָיָה כְּעֵץ. אֲמַאי דָּא סָמִיךְ לְדָא. אֶלָּא מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא יוֹמָם וָלָיְלָה, לָא לִיהֱוֵי כְּאָעָא יְבִישָׁא, אֶלָּא כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם. מַה אִילָן אִית בֵּיהּ שָׁרְשִׁין, וְאִית בֵּיהּ קְלִיפִין, וְאִית בֵּיהּ מוֹחָא, וְאִית בֵּיהּ עַנְפִין, וְאִית בֵּיהּ טַרְפִין, וְאִית בֵּיהּ פֵּרְחִין, וְאִית בֵּיהּ אִיבָּא. שִׁבְעַת זִינִין אִלֵּין, סַלְקִין לְשִׁבְעָה עָשָׂר, לְשִׁבְעִין. אוּף מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא אִית בְּהוּ פְּשָׁטָא דְּקְרָא. דְּרָשָׁא. רֶמֶז, דְּקָא רָמִיז חָכְמְתָא. גִּימַטְרִיָּאוֹת. רָזִין טְמִירִין. רָזִין סְתִימִין אִלֵּין עַל אִלֵּין. פָּסוּל וְכָשֵׁר. טָמֵא וְטָהוֹר. אִיסּוּר וְהֶיתֵּר. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, מִתְפַּשְׁטָאן עַנְפִין לְכָל סִטְרָא. וְהָיָה כְּעֵץ וַדַּאי, וְאִי לָאו, לָאו אִיהוּ חָכָם בְּחָכְמְתָא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה חֲבִיבִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַפִּילּוּ בְּזִמְנָא דְּדִינָא תַּלְיָא בְּעָלְמָא, וְאִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְמִחַבְּלָא לְחַבְּלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא פָּקִיד לֵיהּ עִלָּוַוייהוּ, עַל אִינּוּן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וְהָכִי אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי תָצוּר אֶל עִיר, בְּגִין חוֹבֵיהוֹן סַגִּיאִין דְּחָטָאן לְקַמָּאי, וְאִתְחַיִּיבוּ בְּדִינָא.

יָמִים רַבִּים, מַאי רַבִּים. (תִּלְתָּא יוֹמָא, דָּא בָּתַר דָּא, אִקְרֵי יָמִים רַבִּים, אוֹף הָכָא כִּי תָצוּר עַל עִיר, יָמִים רַבִּים) תִּלְתָּא יוֹמִין, דָּא בָּתַר דָּא, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא דֶּבֶר בְּמָתָא. מְנָלָן דְּיָמִים רַבִּים תִּלְתָּא יוֹמִין אִינּוּן, דִּכְתִיב, (ויקרא טו) וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים. וְכִי יָמִים רַבִּים אִינּוּן. אֶלָּא תִּלְתָּא יוֹמִין דָּא בָּתַר דָּא, אִקְרֵי יָמִים רַבִּים. אוֹף הָכִי כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים, תִּלְתָּא יוֹמִין דָּא בָּתַר דָּא, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא דֶּבֶר בְּמָתָא. תָּא וַאֲפְקִיד לָךְ עַל (כָּל) בְּנֵי בֵּיתִי. לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ, דָּא תַּלְמִיד חָכָם דְּאִיהוּ בְּמָתָא, דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, אִילָנָא דְּיָהִיב אִיבִין.

דָּבָר אַחֵר אֶת עֵצָהּ, הַהוּא דְּיָהִיב עֵיטָא לְמָתָא, לְאִשְׁתְּזָבָא מִן דִּינָא, וְאוֹלִיף לוֹן אָרְחָא דְּיֵהֲכוּן בָּהּ, וְעַל דָּא לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לְנִדּוֹחַ עָלָיו גַּרְזֶן, לְנַדְּחָא עָלֵיהּ דִּינָא, וְלָא לְאוֹשְׁטָא עָלֵיהּ חַרְבָּא מְלָהֲטָא, חַרְבָּא מְשַׁנְּנָא, הַהִיא דְּקָטְלָא לְשַׁאר אִינְשֵׁי דְּעָלְמָא. כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל. וְכִי הַהוּא מְחַבְּלָא אָכִיל מִנֵּיהּ, לָא. אֶלָּא כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל, הַהִיא טִנְרָא תַּקִּיפָא, הַהִיא דְּכָל רוּחִין

תַּקִּיפִין וְקַדִּישִׁין נָפְקִין מִנָּהּ, דְּלֵית הֲנָאָה וְתִיאוּבְתָּא לְרוּחַ קוּדְשָׁא בְּהַאי עָלְמָא, אֶלָּא אוֹרַיְיתָא דְּהַהוּא זַכָּאָה, כְּבְיָכוֹל אִיהוּ מְפַרְנֵס לָהּ, וְיָהֵיב לָהּ מְזוֹנָא בְּהַאי עָלְמָא, יַתִּיר מִכָּל קָרְבְּנִין דְּעָלְמָא.

בְּקָרְבָּן מַה כְּתִיב. (שיר השירים ה) **אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי אָכְלוּ רֵעִים. וּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּבָטְלוּ קָרְבְּנִין, לֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא אִינּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹרַיְיתָא דְּאִתְחַדְּשָׁא בְּפוּמֵיהּ, בְּגִין כָּךְ כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל, וְלֵית לָהּ מְזוֹנָא בְּהַאי עָלְמָא, אֶלָּא מִמֶּנּוּ, וּמֵאִינּוּן דְּכְוָותֵיהּ. וְכֵיוָן דְּמִמֶּנּוּ תֹאכַל, וְאִיהוּ זָן לָהּ, אוֹתוֹ לֹא תִכְרוֹת, הֲוֵי** (טָמִיר) **זָהִיר בֵּיהּ, דְּלָא תִּקְרַב בֵּיהּ.**

כִּי הָאָדָם (דף ר"ב ע"ב) **עֵץ הַשָּׂדֶה, דָּא אִקְרֵי אָדָם דְּאִשְׁתְּמוֹדַע עֵילָּא וְתַתָּא. עֵץ הַשָּׂדֶה, אִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיף דְּהַהוּא** (בראשית כז) **שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ יְיָ.** (דא) **סָמִיךְ עָלֵיהּ, אִילָן דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לְהַהוּא שָׂדֶה תְּדִיר. לָבֹא מִפָּנֶיךָ בַּמָּצוֹר, מִלָּה דָּא אַהֲדָר לְרֵישָׁא דִּקְרָא, דִּכְתִיב לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ, הַהוּא דְּיָהִיב לוֹן עֵיטָא, וְאַתְקִין לְמָתָא, לָבֹא מִפָּנֶיךָ בַּמָּצוֹר, אִיהוּ יָהִיב לוֹן עֵיטָא, לְאִתְקָנָא וּלְאָהַדְּרָא בְּתִיּוּבְתָּא, וְאַתְקִין לֵיהּ מָאנֵי זַיְינִין, בּוּקִינָס וְשׁוֹפָרִין. לָבֹא מִפָּנֶיךָ, מַאי לָבֹא מִפָּנֶיךָ. לָבֹא**

לְקַמָּאי, וּלְאַעֲלָא מִפָּנֶיךָ. מִקַּמֵּי דְּחִילוּ דִּילָךְ. בַּמָּצוֹר, בַּאֲתָר דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין לָא יָכְלִין לְאַעֲלָא תַּמָּן. וּמַאן אִיהוּ. דַּרְגָּא דְּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עָאלִין תַּמָּן, וּמַאן אִיהוּ. תְּשׁוּבָה. דָּא אִיהוּ מָצוֹר, אֲתָר תַּקִּיף, וְטַנָּרָא תַּקִּיפָא. וְכֵיוָן דְּעִיטָא דָּא נַטְלִין, אֲנָא מְכַפֵּר לְחוֹבַייהוּ וְאִתְקַבְּלָן בְּרַעֲוָא לְקַמָּאי. וְכָל דָּא פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. בְּגִין כָּךְ זַכָּאִין אִינּוּן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא אִינּוּן אִילָנִין רַבְרְבִין בְּהַאי עָלְמָא.

חָמוּ, מַה עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּנָטַע אִילֵּין אִילָנִין, זַכָּאָה אָרְחָא דָּא, וְלָא דֵּי אִילָנָא חַדָּא, אֶלָּא תְּלָתָא אִילָנִין רַבְרְבִין, פְּרִיסָן עַנְפִין לְכָל סְטָר, עֲבַד לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. יְהֵא רַעֲוָא קַמֵּי שְׁמַיָּא, דְּלָא יִתְעַדּוּן לְעָלְמָא אִילָנִין אִלֵּין, וְדָא מַעְיְינָא, מֵאֲתָר דָּא וְעַד יוֹמָא קַיְימִין תַּמָּן, וְהַהוּא מַעְיְינָא דְּמַיָּא. וּקְרָאן לוֹן בְּנֵי נָשָׁא, נְצִיבוּ דְּרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר. (ע"כ) (חסר וזהו)

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בראשית לג) וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמַר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדֶּךָ. תָּא חֲזֵי, הַהוּא רָשָׁע דְּעֵשָׂו, יָהִיב עֵינוֹי לְעַיְינָא עַל נָשִׁין, וּבְגִינֵיהּ אִתְקִין תִּיקוּנוֹי. יַעֲקֹב, שַׁוִּי שְׁפָחוֹת בְּקַדְמִיתָא, וּבְנֵיהוֹן לְבָתַר,

דְּחָשִׁיבוּ יַתִּיר. לֵאָה אַבַּתְרַייהוּ, וּבְנָהָא לְבָתַר. לְבָתַר יוֹסֵף, וּבַתְרָה רָחֵל, וְהוּא עָבַר לְפָנֵיהֶם.

כַּד סְגִידוּ כֻּלְהוֹן, מַה כְּתִיב. (בראשית לג) וַתִּגַּשְׁנָה הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֻיִן. וּלְבָתַר כְּתִיב, וַתִּגַּשׁ גַּם לֵאָה וִילָדֶיהָ וְיִשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וגו׳. וְהָא יוֹסֵף לְבַתְרַייתָא הֲוָה, וְרָחֵל לְקַמֵּיהּ. אֶלָּא בְּרָא טָבָא, בְּרָא רְחִימָא, צַדִּיקָא דְּעָלְמָא, יוֹסֵף, כֵּיוָן דְּחָמָא עֵינֵיהּ דְּהַהוּא רָשָׁע מִסְתָּכַּל בְּנָשִׁין, דָּחִיל עַל אִמֵּיהּ, נָפִיק מֵאֲבַתְרָהּ, וּפָרִישׁ דְּרוֹעוֹי וְגוּפֵיהּ, וְכַסֵּי עֲלָהּ, בְּגִין דְּלָא יִתֵּן הַהוּא רָשָׁע עֵינוֹי בְּאִמֵּיהּ. כַּמָּה אִתְסְגֵי, שִׁית אַמִּין לְכָל סְטָר, וְחָפָא עָלָהּ, וְלָא יָכִיל עֵינֵיהּ דְּהַהוּא רָשָׁע לְשַׁלְטָאָה עָלָהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו, עֵינוֹ כְּתִיב, הַהוּא עֵינָא בִּישָׁא (תְּרֵין עַיְינִין הֲווֹ זָקִיף, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא) דְּבָעָא לְאִסְתַּכְּלָא עֲלַיְיהוּ. וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁוֹכֵן לִשְׁבָטָיו. מַהוּ שֹׁוֹכֵן לִשְׁבָטָיו. אֶלָּא שִׁבְטָא דְּיוֹסֵף הֲוָה תַּמָּן, וְשִׁבְטָא דְּבִנְיָמִין. שִׁבְטָא דְּיוֹסֵף, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּהּ עֵינָא בִּישָׁא, דִּכְתִיב, (בראשית מט) בֵּן פּוֹרָת יוֹסֵף. מַאן בֵּן פּוֹרָת. דְּאִתְסְגֵי לְכַסָּאָה עַל אִמֵּיהּ. בֵּן פּוֹרָת עֲלֵי עָיִן, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ עֵינָא בִּישָׁא. שִׁבְטָא דְּבִנְיָמִין, דִּכְתִיב בֵּיהּ (דברים לג) וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן. וּכְתִיב (דברים לג) יִשְׁכּוֹן לָבֶטַח. מַאי לָבֶטַח.

דְּלָא דָּחִיל מֵעֵינָא בִּישָׁא, וְלָא דָּחִיל מִפְּגָעִין בִּישִׁין.
אָמַר הַהוּא רָשָׁע, אֲנָא אַעְבַּר שׁוּרָה דָּא, דְּלָא אִתְקְיָים,
וַאֲנָא אִסְתַּכַּל כַּדְקָא יָאוּת. רָחֵל הֲוַת תַּמָּן, חָמָאת
דְּעֵינָא דְּהַהוּא רָשָׁע מִשַּׁנְּנָא לְאַבָּאָשָׁא, מַה עַבְדַת. נַפְקַת
וּפְרִישַׁת גַּדְפָּהָא עָלַיְיהוּ, וְחַפָּאת עַל בְּרָהָא. הֲדָא הוּא
דִּכְתִיב וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן
דְּחָמָא רוּחַ דְּקוּדְשָׁא, עֵינָא מִשַּׁנְּנָא, מִיַּד וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ
אֱלֹהִים. עַל מַאן. עַל יִשְׂרָאֵל. דְּפָרִישׁ גַּדְפּוֹי, וְחָפָא
עֲלֵיהוֹן. וּמִיַּד תָּב הַהוּא רָשָׁע לַאֲחוֹרָא.
בְּקַדְמִיתָא בְּרָא חָפָא עַל אִמֵּיהּ. וְהַשְׁתָּא אִימָא חָפָאת
עַל בְּרָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַהִיא
שַׁעֲתָא דְּחָפָא אִיהוּ עַל רָחֵל אִמֵּיהּ, דְּלָא יִשְׁלוֹט עֵינָא
דְּהַהוּא רָשָׁע עָלָהּ, חַיֶּיךָ, בְּשַׁעֲתָא דְּיֵיתֵי עֵינָא בִּישָׁא
אַחֲרָא לְאִסְתַּכְּלָא עַל בָּנָךְ וְעַל בְּנֵי, אִמָּךְ תְּחָפֵּי עָלַיְיהוּ.
אַתְּ חָפִית עַל אִמָּךְ, אִמָּךְ תְּחָפֵּי עָלַיְיהוּ. אַתְּ חָפִית עַל
אִמָּךְ, אִמָּךְ תְּחָפֵּי עָלָךְ.
וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַנָּשִׂים. הַאי קְרָא, בְּרָזָא
דְּחָכְמְתָא אִתְמַר, בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, דִּבְנֵי עָלְמָא
קַיְימֵי בְּדִינָא, וְיִשְׂרָאֵל תַּיְיבִין בְּתִיּוּבְתָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לְכַפָּרָא עַל חוֹבַיְיהוּ. וְהַהוּא מְקַטְרְגָא קַיְימָא
עֲלַיְיהוּ, דְּחָשִׁיב לְאוֹבָדָא לוֹן עַל חוֹבַיְיהוּ, שַׁלְחֵי לֵיהּ

הַהוּא דּוּרוֹנָא, וּכְדֵין כְּתִיב, כִּי אָמַר אֲכַפֵּרָה (בראשית לג) פָּנָיו בַּמִּנְחָה הַהוֹלֶכֶת לְפָנַי. לְבָתַר דְּמִקַּבֵּל הַהוּא מִקַּטְרְגָא לְהַהוּא דּוּרוֹנָא, אִתְהַפָּךְ לְהוּ סַנֵּיגוֹרָא.

זָקִיף וְחָמֵי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, כֻּלְּהוּ מִתְעַנָּן בְּתַעֲנִיתָא, יְחֵפֵי רַגְלִין. חָמֵי נָשִׁין, חָמֵי יַנּוּקִין, כֻּלְּהוּ בְּתַעֲנִיתָא, כֻּלְּהוּ (דף ר"ג ע"א) נְקִיִּים בְּנַקְיוּ. וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ. שְׁמָא קַדִּישָׁא לָךְ. מִי אֵלֶּה לָךְ. שָׁאִיל עַל יַנּוּקֵי, וְאָמַר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדֶּךָ. וְכִי אֲמַאי אִצְטְרִיךְ לְאָתְבָא לֵיהּ כְּלוּם. אֶלָּא כֵּיוָן דְּמִקַּבֵּל הַהוּא שׁוּחַד, אִתְהַפָּךְ לְהוּ סַנֵּיגוֹר. זָקִיף עֵינוֹי, וְחָמֵי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְונָא דָּא,

חָשִׁיב דִּבְגִין דְּחִילוּ דִּילֵיהּ אִינּוּן קַיְימִין כַּךְ.

שָׁאִיל עַל יַנּוּקֵי, וְאָמַר מִי אֵלֶּה לָךְ. (וְאָמַר בְּאוֹרַח סָתִים הַיְלָדִים)

מַהוּ מִי אֵלֶּה לָךְ. אֶלָּא אָמַר, תִּינַח אַתּוּן דְּחַבְתּוּן קַמֵּי מַלְכָּא. אֲבָל אִלֵּין יַנּוּקֵי, אַמַּאי קַיְימִין הָכִי, מִי אֵלֶּה לָךְ. וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים, רוּחַ קָדְשָׁא אָמַר, וְעַל דָּא זָקִיף טַעֲמָא. וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים. בְּאוֹרַח סָתִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדֶּךָ, וְכִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר אֶת עַבְדֶּךָ. אֶלָּא רוּחַ קָדְשָׁא אָמַר, אִלֵּין אִינּוּן יַנּוּקֵי דְּלָא חָאבוּ, וְלָא טָעִימוּ טַעֲמָא דְּחֵטְאָה, וּמָסַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּידָא דְּהַהוּא מְמָנָא דִּילָךְ, וְקָטִיל לוֹן בְּלָא חוֹבָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת ד) וּמִיָּד עוֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ. וְדָא הוּא אֶת עַבְדֶּךָ.

כֵּיוָן דְּשָׁמַע מֵאִינּוּן יַנּוּקֵי, מִיַּד סָלִיק לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, כָּל אָרְחָךְ בְּדִינָא דְּקְשׁוֹט, וְאִי דִּינָא שַׁרְיָא עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִין חוֹבֵיהוֹן אִיהוּ, יַנּוּקִין דְּלֵהוֹן דְּלָא חָאבוּ לְקָמָךְ, אֲמַאי מַסְרַת לוֹן לְקָטְלָא לוֹן בְּלָא חוֹבָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל מִלּוֹי בְּכַךְ, וְחָס עָלַיְיהוּ. וְהַהִיא שַׁעֲתָא, לָא הֲוֵי אַסְכָּרָא בַּתִּינוֹקוֹת. וְהַהוּא מְקַטְרְגָא נָטִיל קִנְאָה מֵהַהוּא מְמָנָא דְּתְחוֹת יְדֵיהּ.

אָמַר, וְכִי לִי יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן דְּמִתְלַבְּשָׁן בְּחֵטְאִין וְחוֹבִין, וּלְהַהוּא מְמָנָא דִּילִי מָסַר יַנּוּקִין בְּלָא חוֹבָא, דְּלָא טַעֲמוּן טַעֲמָא דְּחוֹבָה. מִיַּד אָזַל לְאַפָּקָא לוֹן מִתְּחוֹת יְדֵיהּ, וְלָא יְשְׁלוֹט בְּהוּ. וְעַל דָּא אַקְדִּים לֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ, הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדֶּךָּ. לְהַהוּא עַבְדֶּךָּ, בְּלָא חוֹבָא וּבְלָא חַטָּאָה. וּבְגִין דְּלָא יְהֵא שְׁבָחָא לַמְמָנָא דִּילֵיהּ יַתִּיר מִנֵּיהּ, בָּעָא לְאַפָּקָא לוֹן מִן יְדוֹי.

כַּד סַלְקִין צְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב (בראשית לג) וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם. הָא רוּחַ קוּדְשָׁא אַעְבָּר לְקָמַיְיהוּ, (כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מיכה ב) וַיַּעֲבוֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם) וְהוּא וַדַּאי עָבַר לִפְנֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים, רוּחַ קוּדְשָׁא, אַזְעַר גַּרְמֵיהּ לְגַבֵּי עֵילָּא ז׳ זְמִנִין, לְגַבֵּי ז׳ דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּעָלֵיהּ, וְאַקְטִין גַּרְמֵיהּ, לְאַכְלָלָא

לוֹן עִמֵּיהּ כָּל חַד וְחָד. עַד גְּשָׁתוֹ עַד אָחִיו, לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּרַחֲמֵי, דְּהָא בֵּן וּבַת אִינּוּן. בֵּן, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. בַּת, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רוּחַ קוּדְשָׁא עָבִיד אַזְעִירוּ דְּגַרְמֵיהּ, עַד גְּשָׁתוֹ.

כֵּיוָן דְּמָטָא לְגַבֵּיהּ, תָּבַע מִינֵּיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ צַעֲרָא דִּבְנַיְיהוּ לְתַתָּא. וְתַרְוַויְיהוּ עָאלִין לְהֵיכָלָא טְמִירָא גְּנִיזָא דְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אִימָּא דִּלְהוֹן, וְתַבְעִין עַל יִשְׂרָאֵל לְכַפְּרָא לוֹן, כְּדֵין כְּתִיב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם וְגוֹ'. אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם.

וְהַשְׁתָּא הַיְלָדִים, אִלֵּין חַכִּימִין דְּהָכָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לוֹן רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ, וּלְאִשְׁתַּכְלְלָא (נ"א וּלְאִשְׁתַּדְּלָא) בְּהוּ. עֵינָא בִּישָׁא לָא שַׁלְטָא עָלַיְיהוּ, בְּגִין עֵינָא טָבָא, רוּחַ קוּדְשָׁא דְּרִבִּי פִּנְחָס, דְּשַׁרְיָא עָלַיְיהוּ. אָתָא רִבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר, אִלְמָלֵא לָא אַתֵּינָא אָרְחָא דָּא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין, דַּי לִי. זַכָּאָה אָרְחָא דָּא דְּאָתֵינָא לְגַבָּךְ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכָא, דְּאִסְתַּכַּם עִמָּנָא. וְלָא דַּי אִילָנָא חַד, אֶלָּא תִּלַת. אֲבָל מַעְיְינָא דָּא, דְּיוֹקְנָא עִלָּאָה הוּא, לְגַבֵּי הַהוּא מַעְיְינָא דְּטָמִיר וְגָנִיז. תִּלַת אִילָנִין אִלֵּין, תִּלַת אֲרָזִין אִינּוּן, דְּאִקְרוּן אַרְזֵי

לְבָנוֹן. וְאִינּוּן דִּיוּקְנָא דְּתַלַּת אִילָנִין רַבְרְבִין, רָזָא דַּאֲבָהָן. (ס"א דְּאִסְתַּכַּם עִמָּנָא. מַעְיְינָא דָּא, דִּיוּקְנָא דְּהַהוּא מַעְיְינָא עֵינָא עִלָּאָה דְּטָמִיר וְגָנִיז. תְּלַת אִילָנִין אִלֵּין אִינּוּן דְּתְלַת אִילָנִין רַבְרְבִין, רָזָא דַּאֲבָהָן.) זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא.

אַרְכִּינוּ אִילָנִין, חַד עַל רֵישֵׁיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וְחַד עַל רֵישֵׁיהּ דְּרִבִּי פִּנְחָס, וְחַד עַל רֵישֵׁיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. אִתְפְּשָׁטוּ עַנְפִין, לְכָל סְטַר, עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּחַבְרַיָּיא, בָּכָה (נ"א חַדֵּי) רִבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, זַכָּאָה חוּלָקִי וְזַכָּאִין עֵינַי דְּחָמָאן כַּךְ. וְלָא עַל דִּידָךְ וְעַל דִּידִי חַדֵּינָא בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אֶלָּא עַל רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרָנָא קָא חַדֵּינָא, דְּחָשִׁיב אִיהוּ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא כְּחַד מִינָן. קָם וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר קוּם בְּקִיּוּמָךְ, וְאֵימָא לְקַמֵּי מָארָךְ מִלִּין דִּילֵיהּ. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר.

(דף ר"ג ע"ב)

פָּתַח וְאָמַר (מיכה ו) עַמִּי זְכָר נָא מַה יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וגו'. עַמִּי, כַּמָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַבָּא רַחֲמָן עַל בְּנוֹי, אַף עַל גַּב דְּחָאבוּ גַּבֵּיהּ, כָּל מִלּוֹי בְּרַחֲמוּ לְגַבַּייְהוּ, כְּאַבָּא לְגַבֵּי בְּרֵיהּ. חָטֵי בְּרֵיהּ לְגַבֵּי אֲבוֹי, אַלְקֵי לֵיהּ, כָּל כַּךְ דְּאַלְקֵי לֵיהּ לָא תָּב מֵאָרְחֵיהּ, נָזִיף בֵּיהּ בְּמִלִּין וְלָא קַבִּיל. אָמַר אֲבוֹי, לָא בָּעֵינָא לְמֶעְבַּד לִבְרִי כְּמָה דְּעָבְדָנָא עַד יוֹמָא. אִלּוּ אַלְקֵיהּ יְהֵא חָשִׁישׁ

בְּרֵישֵׁיהּ, הָא כְּאִיבָּא דִּילֵיהּ גַּבָּאי, אֱהֵא נָזִיף בֵּיהּ, הָא דִּיוּקְנֵיהּ מִשְׁתַּנְיָא, מַה אַעְבִּיד, אֶלָּא אֵיזִיל וְאֶתְחַנַּן לְגַבֵּיהּ, וְאֵימָא לֵיהּ מִלִּין רְכִיכִין, בְּגִין דְּלָא יִתְעַצַּב. כֵּן בְּכָל זִינִין, אָזִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל. שָׁאֲרֵי עִמְּהוֹן אַלְקָאָה וְלָא קַבִּילוּ. נָזִיף בְּהוּ, וְלָא קַבִּילוּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲמֵינָא בִּבְרִי, דִּבְגִין מַלְקִיּוּתָא דְּלָקֵינָא לוֹן, אִינּוּן חַשְׁשׁוּ בְּרֵישֵׁיהוֹן. וַוי, דְּהָא מִגּוֹ כְּאִיבָּא דִּלְהוֹן, חַשִּׁישְׁנָא אֲנָא. דִּכְתִיב, (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. נָזִיפְנָא בְּהוּ, אֶשְׁתַּנָּא דִּיוּקְנָא דִּלְהוֹן, דִּכְתִיב, (איכה ד) חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָם לֹא נִכְּרוּ בַּחֻצוֹת. וַוי כַּד אִסְתְּכָלִית בְּהוּ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָעוּ. הַשְׁתָּא, אֱהֵא מִתְחַנְּנָא לְגַבַּייְהוּ גּוֹ תַּחֲנוּנִים. עַמִּי מֶה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הֶלְאֵיתִיךָ. בְּרִי יְחִידָאָה דִּילִי, חֲבִיבָא דְּנַפְשָׁאי, חָמֵי מַה עֲבָדִית לָךְ, שְׁלִיטִית לָךְ עַל כָּל בְּנֵי הֵיכָלִי, שְׁלִיטִית לָךְ עַל כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, וְאִי עֲבָדִית לָךְ עוֹבָדִין אַחֲרָנִין, עֲנֵה בִּי, אַנְתְּ הֲוֵי סָהִיד בִּי.

עַמִּי זְכָר נָא מַה יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמֶה עָנָה אוֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר. זְכָר נָא, הֲוֵי דָּכִיר בְּמָטוּ מִינָּךְ. מַה יָּעַץ הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, מַה הֲוָה עֵיטָא דְּבָלָק עַל עַמָּא קַדִּישָׁא (חסר כאן) וְאוֹרַייְתָא לָא חֲשִׁיבַת לֵיהּ לְבָלָק כְּלוּם, כְּמָה דְּהֲוָה לְלָבָן, דִּכְתִיב, (דברים כו) אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי.

(שייך פרשת שלח לך דף קס"א ע"ב מ' המתחיל דא עם דא)

אֲשׁוּרֵנוּ וְגוֹ', צִיּוּרָא וּדְיוּקְנָא דַּאֲבוֹי, אִתְרְשִׁים בֵּיהּ מַמָּשׁ. וּמֵהַהוּא זִמְנָא דְּהַוָה בְּמֵעָהָא דְּאִמֵּיהּ, מִסְטָרָא דִּילָהּ, אִתְמְתַח וְאוֹשִׁיט פְּסִיעָה לְבַר יַתִּיר. כִּי מֵרֹאשׁ צוּרִים אֶרְאֶנּוּ, דָּא דְּיוּקְנָא וְצִיּוּרָא דַּאֲבוֹי (מַמָּשׁ)**. כֵּיוָן דְּהַוָה בְּמֵעָהָא דְּאִמֵּיהּ, אֲשׁוּרֵנוּ, אוֹשִׁיט פְּסִיעָה לְבַר, כְּגַוְונָא דָּא ת'** (נ"א ו')**.**

וְדָא הוּא וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֵנוּ, בְּמִתְיבְתָּא עִלָּאָה, גְּבָעוֹת חָסֵר ו'. (רְמָאָה דְּכֹלָּא הַהִיא עִלָּאָה דְּכֹלָּא) **בְּמִתְיבְתָּא דְּרָקִיעָא, וּמִגְּבָעוֹת בְּאָת ו'. וְאַשְׁלִים לְתֵרִין סִטְרִין. חַד, דְּהָא הַאי גִּבְעַת לָא אִתְפָּרְשָׁא מִן בָּרָה לְעָלְמִין, וְלָא שַׁבְקַת לֵיהּ. וְעַל דָּא אִתְכְּלִיל ו' בַּהֲדָהּ לְעָלַם. וְחַד, דְּהָא גִּבְעָה דִּלְתַתָּא בָּרָה דְּאִתְכְּלִיל בָּהּ, אִצְטְרִיךְ לְזִמְנָא דְּאָתֵי כַּד יֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, לְנַטְלָא לֵיהּ גִּבְעַת עִלָּאָה, וּלְאַעְלָא לֵיהּ גּוֹ גַּדְפָּהָא, בְּגִין לְאִתְקְפָא לֵיהּ, וּלְאוֹקָמָא לֵיהּ בַּחַיִּין עִלָּאִין, וּמִנָּהּ יִפּוֹק בְּהַהוּא יוֹמָא מְשִׁיחָא דְּדָוִד.**

וְרָזָא דָּא, (תהלים ב) **אֲסַפְּרָה אֶל חֹק יְיָ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. זַמִּין אֲנָא לוֹמַר לְהַהוּא אָתָר דְּאִקְרֵי חֹק, וּלְבַשְּׂרָא לֵיהּ,** (ה' אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ)**.**

בְּהַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ, יָפִיק לֵיהּ הַהוּא חֹק מִתְּחוֹת גַּדְפָּהָא, בְּכַמָּה חַיִּין, בְּכַמָּה עִטְרִין, בְּכַמָּה בִּרְכָאן, כַּדְקָא יָאוֹת.

וְהַהוּא חֹק לָא יִשְׁתְּאַר בִּלְחוֹדוֹי, יִתְכְּלִיל בֵּיהּ מְשִׁיחָא אַחֲרָא בְּרֵיהּ דְּיוֹסֵף, וְתַמָּן יִתְתָּקַף, וְלָא בַּאֲתָר אַחֲרָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ גִּבְעָה תַּתָּאָה, דְּלֵית בָּהּ חַיִּין, יָמוּת מָשִׁיחַ דָּא, וְיִתְקְטֵל, וִיהֵא מִית עַד דְּתִלְקוֹט חַיִּין גִּבְעָה דָּא, מֵהַהִיא גִּבְעָה עִלָּאָה, וְיקוּם.

וּבְגִין כָּךְ, בְּמִתִיבְתָּא דְּרַקִּיעָא וּמִגְּבָעוֹת שְׁלִים בְּאוֹת ו׳, עַל תְּרֵין סְטָרִין אִלֵּין (בְּתִיב). אֲבָל בְּמִתִיבְתָּא עִלָּאָה, חָסֵר, בְּלָא ו׳, לְאַחֲזָאָה מִלָּה דְּלֵית בָּהּ קוּשְׁיָא וְסָפֵק. הֵן עָם לְבָדָד יִשְׁכּוֹן, בִּיהוּדָא, בְּלָא עַרְבּוּבְיָא אַחֲרָא.

כָּל יְהוּדָא שְׁלִים, הָכָא אִיהוּ. יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ. דָּא רָזָא דִּילֵיהּ, מֵרֹאשׁ צוּרִים אִיהוּ, וְאִתְיַיחֵד בְּרֵישָׁא, בְּגִזְעָא וּשְׁבִילָא. יְיָ: דָּא רֵישָׁא עִלָּאָה, אֲוִירָא דְּסַלְקָא. אֱלֹהֵינוּ: דָּא גִּזְעָא, דְּאִתְמַר (ישעיה יא) גֶּזַע יִשַׁי. יְיָ: דָּא שְׁבִילָא דִּלְתַתָּא. וְעַל רָזָא דָּא אִתְיַיחֵד בֵּיהּ כַּדְקָא יָאוֹת. וּבְגִין דְּאִתְמְתַח בֵּיהּ שְׁבִילָא אִצְטְרִיךְ (כאן חסר). רָזָא דְּאִתְגְּזַר בִּתְרֵי מִתִיבְתֵי.

זַכָּאָה חוּלָקָךְ רִבִּי שִׁמְעוֹן, דְּזָכִית לְמִלִּין עִלָּאִין דְּמָארֵיךְ, וּמָארָךְ אִתְרְעֵי בָּךְ, כַּמָּה שִׁיעוּרָא דְּמִתִיחָן דִּשְׁבִילָא דָּא בְּשִׁיעוּרָא עִלָּאָה, דְּרֵישָׁא (דף ר"ד ע"א) וְגִזְעָא וּשְׁבִילָא, וְאִתְלַבְּשָׁן בְּמִתִיחוּ דָּא. (נ"א וְעַל דָּא מִתִיחוּ דְּאֶחָד, שִׁיעוּרָא דְּשִׁית סְטָרִין. וְכוּלָּא אִתְיַחַד בְּהַאי אָת ד׳ אח ד׳), וְעַל דָּא מִתִיחוּ דְּא׳

(נ"א ה') שִׁיעוּרָא דְּשִׁית סְטָרִין. וְכֹלָּא אִתְיַחַד בְּהַאי אָת (נ"א אח) וּבְגִין כָּךְ, לְבָדָד יִשְׁכּוֹן כַּדְקָא יָאוּת.

וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב, יִשְׂרָאֵל אִית לוֹן כְּתָב וְלָשׁוֹן. וּבְכָל אָת, יַכְלִין לְאִסְתַּכְּלָא בְּדִיּוּקָנָא וְצִיּוּרָא כַּדְקָא יָאוּת. אֲבָל בַּגּוֹיִם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, לֹא יִתְחַשָּׁב. רָזָא דְּנָא, בְּגִין דְּלֵית לוֹן כְּתָב וְלָשׁוֹן, וְלֵית לוֹן לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע כְּלוּם, דְּהָא (ירמיה י) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים. וְלָא יִתְחַשָּׁב רָזָא דְּנָא בְּמַחֲשָׁבָה וּבְאִסְתַּכְּלוּתָא דִּלְהוֹן, הוֹאִיל וְלֵית לוֹן כְּתָב. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל.

מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רֹובַע יִשְׂרָאֵל. (מִי) הַהוּא נְקוּדָה עִלָּאָה, רֵישָׁא וְגִזְעָא וּשְׁבִילָא, בְּטָמִירוּ אִיהוּ, וְלָא קַיְימָא לְשָׁאלָא לְבַר. אֲבָל מִשַּׁעֲתָא דְּשָׁארֵי לְאִתְבָּנָאָה, וּלְמֶעְבַּד הֵיכָלָא בִּרְעוּתֵיהּ, וְאִקְרֵי מ"י, שָׁארֵי לְאִתְבָּנָאָה, דִּיּוּקָנָא, דִּילֵיהּ מַמָּשׁ. אַפִּיק נוּקְבָא דִּילֵיהּ, בְּדִיּוּקָנָא דְּאִמֵּיהּ.

מַאי מִי. דָּא רֵישָׁא וְגִזְעָא וּשְׁבִילָא. (י') וְאִתְפַּשַּׁט לְאִתְבָּנָאָה בִּפְשִׁיטוּ דְּחַד הֵיכָלָא, לִתְרִין סְטָרִין בָּאנֵי. וְאַף עַל גַּב דְּאַפִּיק לְיִשְׂרָאֵל. דְּאִיהוּ ו', אוּף הָכִי אַפִּיק לְנוּקְבָא דִּילֵיהּ כַּחֲדָא, וְאַזְמְנָהּ לְגַבֵּיהּ. מָנָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דניאל א) וַיְמַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ (אסתר ט) וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת. יָהַב לֵיהּ נִבְזְבָזָא רַב וְיַקִּירָא, וְאַפִּיק לָהּ כַּחֲדָא מִגֵּיהּ.

בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּאִתְפְּשַׁט אַפִּיק תַּרְוַוייהוּ כַּחֲדָא, (כְּגַוונָא דְּא

פָּשׁוּט לְהָכָא וּלְהָכָא, אַפִּיק בָּרָא וּבְרִתָא בְּרִגְעָא חֲדָא, וְעַל דָּא שָׁמַיִם וָאָרֶץ בְּרִגְעָא חֲדָא

אִתְבְּרִיאוּ כַּחֲדָא) **בְּשַׁעֲתָא חֲדָא.**

וּמְסַפֵּר אֶת רוֹבַע יִשְׂרָאֵל, רוֹבַע יִשְׂרָאֵל רָזָא דָּא בְּגִינָךְ

ר׳ אִתְמַסַר, זַכָּאָה חוּלָקָךְ. רוֹבַע יִשְׂרָאֵל,

רְבִיעִית, מִן מְדִידוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אִיהוּ בְּרִית. אֲמַאי אִקְרֵי

רוֹבַע. אֶלָּא שִׁיעוּרָא דְּגוּפָא אַרְבַּע בְּרִיתוֹת הֲווֹ בְּשִׁיעוּרָא

דִּילֵיהּ. וּבְרִית רוֹבַע אִיהוּ בְּשִׁיעוּרָא דְּמִדִידוּ דְּגוּפָא. כֹּלָּא

אַפִּיק מִי. (ע״ב)

רִבִּי אֶלְעָזָר הֲוָה אָזִיל לְמֵחֱמֵי לְרִבִּי יוֹסֵי חָמוּי, רִבִּי אַבָּא

וְחַבְרוֹי אַזְלוּ עִמֵּיהּ. פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים ה)

יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגוֹ׳. יְיָ בֹּקֶר מַאי בֹּקֶר. אֶלָּא דָּא בֹּקֶר

דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְעַר בְּעָלְמָא. דִּכְתִיב, (בראשית כב) **וַיַּשְׁכֵּם**

אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. דְּהָא כַּד אָתֵי צַפְרָא, הַהוּא בֹּקֶר אִתְעַר

בְּעָלְמָא, וְהוּא עִידָּן רַעֲוָא לְכֹלָּא, וּלְמֶעְבַּד טִיבוּ לְכָל

עָלְמָא, לְזַכָּאִין וּלְחַיָּיבִין. וּכְדֵין עִידָּן צְלוֹתָא הוּא,

לְמִצְלֵי קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

וְעַל דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי צַפְרָא, כָּל אִינּוּן אֲסִירֵי מַלְכָּא,

אִשְׁכָּחוּ נַייְחָא, עִידָּן צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלַייְהוּ. וְכָל שֶׁכֵּן

אִינּוּן דְּתַייְבִין בְּתִיּוּבְתָּא, וּבָעָאן בָּעוּתְהוֹן לְקַמֵּי מַלְכָּא

קַדִּישָׁא. בְּגִין, דְּהַאי שַׁעֲתָא, חַד מְמָנָא נָפִיק לְסַטַר

דָּרוֹם, וּרְפָאֵל שְׁמֵיהּ, וְכָל זִינֵי אַסְוָותָא בִּידוֹי. וּמִסְטַר דָּרוֹם, נָפַק חַד רוּחָא, וּמַטִי לְגַבֵּי הַהוּא מְמָנָא, דִּמְמָנָא עַל אַסְוָותָא. וְכַד מָטֵי צְלוֹתָא לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פָּקִיד לְבֵי דִינָא דִּילֵיהּ, דְּלָא יִפְתְּחוּן בְּדִינָא, בְּגִין דְּחַיִּים בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא בִּידֵיהוֹן.

וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ עִידָּן רַעֲוָא, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְכוּתָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, אִי יִשְׁתְּכַח בְּצְלוֹתָא, (יְאוּת, וְאִי לָא חָשִׁיב לֵיהּ בְּשׁוֹגֵג) אוֹ דְּאִיהוּ מָארֵיהּ דְּתִיּוּבְתָּא, חָס עָלֵיהּ. (קצ"ז ע"ב) בְּהַהִיא שַׁעֲתָא קַל צְפָרִין דְּמַקַּנְנָן אִשְׁתְּמָעוּ, דִּכְתִיב, (תהלים קד) אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ. וְאִינּוּן צְפָרִין אוֹדָאן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַהוּא אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר אִתְּעַר בְּעָלְמָא וְאָמַר, (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ וְגוֹ'. כְּדֵין הַהוּא מְמָנָא נָפִיק, וְעָבִיד כָּל מַה דְּאִתְפְּקַד.

וְאִי תֵּימָא דְּזִינֵי אַסְוָותָא בִּידוֹי כְּמָה דְּאָמְרָן. לָאו הָכִי. דְּהָא אַסְוָותָא לָא הֲוֵי, אֶלָּא בִּידוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְוָותָא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, אִיהוּ נָפִיק, וְכָל אִינּוּן מְקַטְרְגִין דְּמְמָנָן עַל מַרְעִין בִּישִׁין, דַּחֲלִין מִנֵּיהּ. כְּדֵין הַהוּא רוּחָא דְּקָא נָסַע מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם, אוֹשִׁיט לֵיהּ לְהַהוּא בַּר נָשׁ, וְהָא אַסְוָותָא אִשְׁתְּכַח, וְכוּלָּא בִּידוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי. וְלָא כְּתִיב יְיָ בַּבֹּקֶר

תִּשְׁמַע קוֹלִי. אֶלָּא לְגַבֵּי בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם קָאָמַר. (תהלים ה) בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לָךְ וַאֲצַפֶּה. תְּרֵי בֹּקֶר אֲמַאי. אֶלָּא חַד בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם. וְחַד בֹּקֶר דְּיוֹסֵף. דְּכְתִיב, (בראשית מד) הַבֹּקֶר אוֹר, וּמְתַרְגְּמִינָן צַפְרָא (דף ר"ד ע"ב) נְהִיר, נְהִיר וַדַּאי. אֶעֱרָךְ לָךְ וַאֲצַפֶּה, אֶעֱרָךְ לָךְ מַהוּ. אֶלָּא אֲסַדֵּר לָךְ בּוּצִינָא דִּילָךְ לְאַדְלָקָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קלב) עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי. וּלְגַבֵּי בֹּקֶר דְּיוֹסֵף קָאָמַר, דְּהַהוּא סִדּוּרָא דְּבוּצִינָא דִּילֵיהּ הוּא.

וַאֲצַפֶּה, מַהוּ וַאֲצַפֶּה. הָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא מְצַפְּאן וּמְחַכָּאן לְטִיבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַפִּילוּ בְּעִירֵי דְּחַקְלָא, וּמָה שְׁבָחָא דְּדָוִד יַתִּיר מִכֹּל בְּנֵי עָלְמָא, אֶלָּא, מִלָּה דָּא שָׁאִילְנָא, וְהָכִי אָמְרוּ לִי, וְאִיהִי מִלָּה קְשׁוֹט דְּאָתֵי מֵרָחִיק. נְהוֹרָא קַדְמָאָה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַוָּה נָהִיר עַד דְּלָא הֲווֹ יְכִלִין עָלְמִין לְמִסְבְּלֵיהּ. מָה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבֵד נְהוֹרָא לְנְהוֹרֵיהּ, לְאִתְלַבְּשָׁא דָּא בְּדָא. וְכֵן כָּל שְׁאַר נְהוֹרִין, עַד דְּעָלְמִין כְּלְהוּ אִתְקַיְּימוּ בְּקִיּוּמַיְיהוּ, וְיָכְלִין לְמִסְבַּל.

וּבְגִין כָּךְ אִתְפְּשָׁטוּ דַּרְגִין, וְאִתְלַבָּשׁוּ נְהוֹרִין, וְאִינּוּן אִקְרוּן כְּנָפַיִם עִלָּאִין, עַד דְּמָטוּ לְהַאי בֹּקֶר דְּיוֹסֵף, וְאִיהוּ נָטִיל כָּל נְהוֹרִין עִלָּאִין, וּמִגּוֹ דְּכָל נְהוֹרִין עִלָּאִין בֵּיהּ תַּלְיָין, זִיוֵיהּ סָלִיק מִסַּיְיפֵי עָלְמָא עַד סַיְיפֵי עָלְמָא דִּלְעֵילָּא, עַד דְּעָלְמִין דִּלְתַתָּא לָא יָכְלִין לְמִסְבַּל.

אָתָא דָּוִד וְאַתְקַן הַאי בּוּצִינָא, חוּפָּאָה לְהַאי בֵּקֻר דְּיוֹסֵף, לְאִתְחַפָּאָה בֵּיהּ, וּלְקַיְּימָא עָלְמִין דִּלְתַתָּא, בְּסִדּוּרָא דְּבוּצִינָא דָּא וְעַל דָּא כְּתִיב, בֵּקֻר אֶעֱרָךְ לָךְ וַאֲצַפֶּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר. (שמות לז) (נ"א וּבְגִין דְּהַהוּא בּוּצִינָא דָּוִד בֵּיהּ תַּלְיָיא וכו') בְּגִין דְּהַהוּא בּוּצִינָא דְּדָוִד אִיהִי, וּבָהּ תַּלְיָיא, אָמַר דְּאִיהוּ לִיהֱוֵי חוּפָּאָה לְהַאי בֵּקֻר. אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ, אָמַר אִלְמָלֵא לָא נָפְקָנָא בְּאָרְחָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלָּה דָּא דַּיֵּי.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, הָא יוֹנָה חַד מָטָא לְגַבֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר. שְׁרִיאַת, וְקָא מְצַפְצְפָא קַמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יוֹנָה כְּשֵׁרָה מְהֵימְנָת הֲוֵית תְּדִיר בְּשְׁלִיחוּתֵיךְ, זִילִי וְאֵימָא לֵיהּ, הָא חַבְרַיָּיא אָתָאן לְגַבָּךְ, וַאֲנָא עִמְּהוֹן. וְנִסָּא יִתְרְחִישׁ לֵיהּ לְתִלְתָּא יוֹמִין, וְלָא יִנְפּוֹל עָלֵיהּ דְּחִילוּ, דְּהָא בְּחֶדְוָה אֲנָן אָזְלִין לְגַבֵּיהּ. אָתִיב זִמְנָא אַחֲרָא וְאָמַר, לָא חַדֵּינָא סַגְיָא, וּבָאִישׁ בְּעֵינַי סַגִּי, עַל חַד רְמוֹנָא מַלְיָא דְּאִתְיְהִיב תְּחוֹתֵיהּ, וְיוֹסֵי שְׁמֵיהּ. אַזְלַת הַהִיא יוֹנָא מִקַּמֵּיהּ, וְאִינּוּן חַבְרַיָּיא אַזְלוּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא לְרִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי הַאי, תַּוּוהְנָא סַגִּי, מִמָּה דַּחֲמֵינָא. אָמַר לֵיהּ, יוֹנָה דָּא אָתַאת לְגַבָּאי בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי חָמֵי, דְּאִיהוּ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, וְיָדַעְנָא מֵהַאי יוֹנָה דְּאִשְׁתְּזִיב, וְחִלּוּפָא אִתְיְהִיב עָלֵיהּ וְאִתְסִי.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלוּ, הָא עוּרְבָא חַד קָאִים לְקַמַּייהוּ, קָרָא בְּחֵילָא, וּמְצַפְצְפָא צִפְצוּפָא סַגִּי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לְהָכִי אַתְּ קַיְימָא, וּלְהָכִי אַנְתְּ מִתַּקַּן, זִיל לְאָרְחָךְ, דְּהָא יְדַעְנָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, חַבְרַיָּיא נִיזִיל וְנִגְמוֹל חֶסֶד לְרְמוֹנָא, דְּהַוָּה מַלְיָא מִכְלָא, וְרִבִּי יוֹסֵי דִּפְקִיעִין שְׁמֵיהּ אִיהוּ, דְּהָא אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא דֵּין, וְלֵית מַאן דְּחָזֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ, וְאִיהוּ קָרֵב לְגַבָּן.

סָטוּ מֵאָרְחָא, וְאָזְלוּ לְתַמָּן. כֵּיוָן דְּחָמוּ לוֹן כָּל בְּנֵי מָאתָא, נַפְקוּ לְגַבַּייהוּ. וְעָאלוּ תַּמָּן בְּבֵי רִבִּי יוֹסֵי דִּפְקִיעִין, אִינּוּן חַבְרַיָּיא אִלֵּין. בְּרָא זְעֵירָא הֲוָה לֵיהּ לְרִבִּי יוֹסֵי, וְלָא שָׁבִיק לְבַר נָשׁ דִּימְטֵי לְעַרְסָא דַּאֲבוּי, בָּתַר דְּמִית. אֶלָּא הוּא בִּלְחוֹדוֹי הֲוָה סָמִיךְ לֵיהּ, וּבָכֵי עָלֵיהּ, פּוּמֵיהּ בְּפוּמֵיהּ מִתְדַּבְּקָא.

פָּתַח הַהוּא יַנּוּקָא וְאָמַר, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, (דברים כב) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ וְגוֹ', שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְגוֹ'. הַוָּה גָּעֵי הַהוּא יַנּוּקָא וּבָכֵי, אָמַר, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, קַיְימָא מִלָּה דָּא דְּאוֹרַיְיתָא, תְּרֵין בְּנִין הֲוֵינָא מֵאַבָּא וְאִמִּי, אֲנָא וַאֲחֹתִי זְעֵירְתָּא מִנַּאי. הַוָּה לָךְ לְמֵיסַב לָן, וּלְקַיְימָא מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא. וְאִי תֵּימָא מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, אֵם כְּתִיב, וְלָא אָב, הָא הָכָא כּוּלָּא הוּא, אַבָּא וְאִמָּא. אִימָּא מִיתַת, וּנְסִיבַת לָהּ מֵעַל בְּנִין.

הַשְׁתָּא אַבָּא דְּהַוֵי חָפֵי עֲלָן, אִנְסִיב מֵעַל בְּנִין, אָן דִּינָא דְּאוֹרַיְיתָא. בָּכוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא, לָקַבֵּל בְּכְיָה וְגָעוּ דְּהַהוּא יַנּוּקָא.

פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי כה) שָׁמַיִם לָרוּם וָאָרֶץ לָעוֹמֶק וְגוֹ'. עַד דְּהַוָה אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר קְרָא דָּא, הַוָה עַמּוּדָא דְּאֶשָׁא פָּסִיק בֵּינַיְיהוּ, וְהַהוּא יַנּוּקָא הַוָה דָּבִיק בְּפוּמֵיהּ דַּאֲבוּי, וְלָא הַווּ מִתְפָּרְשָׁאן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אוֹ בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִרְחָשׁ נִיסָא, אוֹ בָּעֵי דְּלָא יִשְׁתְּדַל בַּר נָשׁ אַחֲרָא עָלֵיהּ, אֲבָל עַל מִלִּין דְּהַהוּא יַנּוּקָא וְדִמְעוֹי, לָא יָכִילְנָא לְמִסְבַּל.

עַד דַּהֲווֹ יַתְבִין, שָׁמְעוּ חַד קָלָא, דְּהַוָה (דף ר"ה ע"א) אָמַר, זַכָּאָה אַנְתְּ רִבִּי יוֹסֵי, דְּמִלִּין דְּהַאי גַּדְיָא זְעֵירָא, וְדִמְעוֹי, סְלִיקוּ לְגַבֵּי כֻּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְדָנוּ דִּינָא, וּתְלֵיסָר בְּנֵי נָשָׁא אַזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת בְּגִינָךְ, וְהָא עֶשְׂרִין וּתְרֵין שְׁנִין אוֹסִיפוּ לָךְ, עַד דְּתוֹלִיךְ אוֹרַיְיתָא, לְהַאי גַּדְיָא שְׁלֵימָא, חֲבִיבָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

קָמוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא, וְלָא שָׁבְקוּ לְבַר נָשׁ לְמֵיקָם בְּבֵיתָא, מִיַּד חָמוּ הַהוּא עַמּוּדָא דְּאֶשָׁא דְּסָלִיק, וְרִבִּי יוֹסֵי פָּתַח עֵינוֹי. וְהַהוּא יַנּוּקָא דָּבִיק פּוּמֵיהּ בְּפוּמֵיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דַּחֲמֵינָא תְּחִיַּית הַמֵּתִים,

עֵינָא בְּעֵינָא. קְרִיבוּ לְגַבֵּיהּ, וַהֲוָה הַהוּא יַנּוּקָא נָאִים, כְּמָה דְּגָוַע מֵהַאי עָלְמָא, אָמְרוּ זַכָּאָה חוּלָקָךְ רִבִּי יוֹסֵי, וּבָרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאַרְחִישׁ לָךְ נִיסָא, עַל גַּעְיָא וּבְכְיָיא דִּבְנָךְ, וּבְמִלּוֹי, דְּהָכִי דָּחִיק בְּמִלִּין שְׁפִירִין לְתַרַע שְׁמַיָּא, בְּמִלּוֹי וּבְדִמְעוֹי אוֹסִיפוּ לָךְ חַיִּין.

נְטָלוּהוּ לְהַהוּא יַנּוּקָא, וּנְשַׁקוּהוּ וּבָכוּ עִמֵּיהּ מֵחֲדָוָה סַגִּיא. וְאַפְקוּהוּ לְבֵיתָא אַחֲרָא, וְאַתְעַרוּ עָלֵיהּ, וְלָא אוֹדְעוּ לֵיהּ מִיָּד, אֶלָּא לְבָתַר הָכִי. חֲדוּ תַּמָּן תְּלָתָא יוֹמִין, וְחַדִּישׁוּ בַּהֲדֵי הַהוּא רִבִּי יוֹסֵי, כַּמָּה חִדּוּשִׁין בְּאוֹרַיְיתָא.

אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי, חַבְרַיָּיא, לָא אִתְיְהִיבַת לִי רְשׁוּ לְגַלָּאָה מֵהַהוּא דַּחֲמֵינָא בְּהַהוּא עָלְמָא, אֶלָּא לְבָתַר תְּרֵיסָר שְׁנִין. אֲבָל תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וַחֲמֵשׁ דִּמְעִין, דְּאוֹשִׁיד בְּרִי, עָאלוּ בְּחוּשְׁבָּנָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאוֹמֵינָא לְכוּ חַבְרַיָּיא, דִּבְשַׁעֲתָא דְּפָתַח בְּהַהוּא פְּסוּקָא, וְגָעָא בְּאִינּוּן מִלִּין, אִזְדַּעְזָעוּ תְּלַת מְאָה אַלְפֵי סַפְסָלֵי דַּהֲווֹ בְּמִתִּיבְתָּא דִּרְקִיעָא, וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי קַמֵּיהּ דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּבָעוּ רַחֲמֵי עָלַי, וְעָרְבוּ לִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמְלֵי רַחֲמִין עָלַי.

וְשַׁפִּיר קַמֵּיהּ, אִינּוּן מִלִּין, וְהֵיךְ מָסַר נַפְשֵׁיהּ עָלַי. וְחַד אַפִּטְרוֹפְּסָא הֲוָה קַמֵּיהּ, וְקָאָמַר, מָארֵי דְּעָלְמָא,

הָא כְּתִיב (תהלים ח) מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עוֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. יְהֵא רַעֲוָא קַמָּךְ, זְכוּ דְּאוֹרַיְיתָא, וּזְכוּ דְּהַהוּא רַבְיָא, דְּקָא מָסַר נַפְשֵׁיהּ עַל אֲבוּהָ דְּתַחוֹס עָלֵיהּ, וְיִשְׁתֵּזִיב.

וּתְלֵיסָר בְּנֵי נָשָׁא אַזְמִין לֵיהּ תְּחוֹתַי, וְעִרְבוֹנָא יָהַב לֵיהּ, מִדֵּינָא תַּקִּיפָא דָּא. כְּדֵין קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, וּפָקִיד לֵיהּ עָלַי, דְּלֵיתֵב לְבָתַר עֶשְׂרִין וּתְרֵין שְׁנִין, דְּהָא לָאו עִרְבוֹנָא קַמֵּיהּ, אֶלָּא לִיתוּב לִידוֹי, מַשְׁכְּנִין דַּהֲווֹ בִּידוֹי, הַשְׁתָּא חַבְרַיָּיא, בְּגִין דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאַתּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט, אִתְרְחִישׁ נִיסָּא לְעֵינַיְיכוּ.

פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (שמואל א ב) יְיָ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיַּעַל. הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְכִי יְיָ מֵמִית, וְהָא שְׁמָא דָּא סַמָּא דְּחַיִּין אִיהוּ לְכֹלָּא. וּמִלָּה דָּא דְּמוֹתָא, לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ, וּבְכָל אֲתַר שְׁמָא דָּא יָהִיב חַיִּין לְכָל עָלְמָא, מַהוּ יְיָ מֵמִית, חַשְׁבִין בְּנֵי נָשָׁא דְּאִיהוּ קָטִיל לְכָל בְּנֵי נָשָׁא. אֶלָּא יְיָ מֵמִית וַדַּאי דְּאִיהוּ עָלֵיהּ, לָא יַכְלִין כָּל מְקַטְרְגִין דְּעָלְמָא לְנַזָּקָא לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִסְתָּלִיק מִגֵּיהּ, מִיָּד כָּל מְקַטְרְגִין יַכְלִין לֵיהּ, וּמִית בַּר נָשׁ. לָאו הָכִי.

אֶלָּא יְיָ מֵמִית, לְמַאן מֵמִית. לְהַהוּא מְשִׁיכוּ דְּסִטְרָא

אַחֲרָא בִּישָׁא. כֵּיוָן דִּמְשִׁיכוּ דִּסְטָרָא בִּישָׁא, חָמֵי לֵיהּ לְזִיו יְקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד מִית. וְלֵית לֵיהּ קִיּוּמָא אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא. כֵּיוָן דַּהֲהוּא מְשִׁיכוּ דִּסְטָר אַחֲרָא מִית וְאִתְעֲבָר מִן עָלְמָא, מִיַּד מְחַיֶּה. לְמַאן מְחַיֶּה. לְהַהוּא מְשִׁיכוּ דִּרוּחַ קֻדְשָׁא, דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, מְחַיֶּה לֵיהּ, וְאוֹקִים לֵיהּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. כְּלָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִמְנָא חֲדָא. וּמַה דְּאָמַר מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל. מוֹרִיד לְהַהוּא רוּחַ קַדִּישָׁא לִשְׁאוֹל, וְעָבִיד לֵיהּ תַּמָּן טְבִילָה, לְאִתְדַּכָּאָה, וּמִיַּד סָלִיק לֵיהּ, (לִשְׁאוֹל, לְאִתְדָּנָא תַּמָּן, וּמִיַּד סָלִיק לֵיהּ וְעָבִיד לֵיהּ תַּמָּן טְבִילָה) וְעָאל לַאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ בְּגַן עֵדֶן.

וַאֲנָא, חַבְרַיָּיא, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּאִסְתַּלַּקְנָא מֵעָלְמָא, רוּחָא דִּילִי אִסְתַּלַּק וְדָמַךְ מִיַּד, עַד שַׁעֲתָא זְעֵירָא דְּאַחְיָיא לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגוּפָא הֲוָה מִית. בְּשַׁעֲתָא דְּפָתַח בְּרִי בְּאִינּוּן מִלִּין, כְּדֵין פַּרְחָה נִשְׁמָתִיהּ (נ"א נִשְׁמָתִי), וְאִתְעָרַת בִּנְשִׁמְתָא דִּילִי, דְּהֲוָה סַלְקָא מִגּוֹ דַּכְיוּ וּמִגּוֹ טְבִילָה, וְעָאלַת בַּאֲתָר דְּעָאלַת, וְתַמָּן אִתְדָּן דִּינָהָא, וְאִתְיְיהִיבוּ לִי עֶשְׂרִין וּתְרֵין שְׁנִין דְּחַיִּין, בְּגִין דְּמִעַיִן (דף ר"ה ע"ב) וּמִלִּין דִּבְרִי, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִית לִי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּמַה דַּחֲמִינָא, דְּהָא לֵית לִי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּמִלִּין דְּהַאי עָלְמָא. כֵּיוָן דַּחֲמִינָא מַה דַּחֲמִינָא, וּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא יִתְאַבִּיד וְיִתְנַשֵּׁי מִנַּאי כְּלוּם.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) **יַסּוֹר יִסְּרַנִּי יָהּ וְגוֹ', דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא, עַל כָּל מַה** (ס"א דְּאַעְבָּר) **דְּעַבַד בְּהַאי עָלְמָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְּהַוָּה לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא. עַל כָּל מַה דְּאַעְבָּר בְּהַאי עָלְמָא, דְּרְדִיפוּ לֵיהּ, וַהֲוָה** (לֵיהּ) **עָרִיק בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה, בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב, וּבְאַרְעָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי, וּמְכֻלְהוּ שֵׁזִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא שָׁבִיק לֵיהּ לְמוֹתָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְּהַהוּא עָלְמָא.**

אָמַר דָּוִד, אִי הָכָא חַבְנָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אַלְקִינָא, וְקַבִּילְנָא עוֹנְשָׁא דִּילִי, וְאַדְכִּי לִי מִכָּל מַה דְּחַבְנָא, וְלָא שָׁבִיק עוֹנְשָׁא דִּילִי לְהַהוּא עָלְמָא, בָּתַר מִיתָה. וַדַּאי יַסּוֹר יִסְּרַנִּי יָהּ, בְּהַאי עָלְמָא, בְּגִין לְנַקָּאָה לִי. וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי, בְּהַהוּא עָלְמָא, לְנַטְלָא נִקְמָתָא מִנַּאי, וַאֲנָא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְקֵי לִי זִמְנָא חָדָא בְּהַאי עָלְמָא, מִכָּאן וְהָלְאָה אִצְטְרִיכְנָא דְּלָא אֱהֵא בְּכִסּוּפָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח הַהוּא יַנּוּקָא בְּרֵיהּ וְאָמַר, (במדבר כו) **אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה וְגוֹ'. אָבִינוּ, הָא טַעֲמָא לְעֵילָּא, אָרִיךְ מִלָּה וּמָשִׁיךְ לָהּ, אִי חֲסִידִין קַדִּישִׁין, כַּמָּה מְשִׁיכוּ דְּצַעֲרָא בְּמִקְרֵי אָבִינוּ. לֵית צַעֲרָא, וְלֵית כְּאֵבָא דְּרוּחָא וְנַפְשָׁא, אֶלָּא כַּד קָרָאן הָכִי, אָבִינוּ, בִּכְאֵבָא מִלְּבָא. מֵת בַּמִּדְבָּר, וְכִי אַחֲרָנִין לָא מִיתוּ בְּמַדְבְּרָא,**

דְּהָכָא רָשִׁים לֵיהּ, וְאָמַר דְּאִיהוּ מֵת בַּמִּדְבָּר, וְהָא אֶלֶף וְרִבְבָן מִיתוּ בְּמַדְבְּרָא.

אֶלָּא כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא עַרְטִילָאִין עַל דָּא, מִנְּהוֹן אַמְרֵי דְּהוּא מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים הֲוָה, דְּכְתִיב כִּי בְחֶטְאוֹ מֵת. וּמִנְּהוֹן אַמְרֵי הָכִי, וּמִנְּהוֹן אַמְרֵי הָכִי, וַאֲנָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, יוֹמָא דְּאַבָּא נָפַל בְּבֵי מַרְעֵיהּ, אוֹלְפֵי לִי דָּא. וַאֲנָא חֲמֵינָא מַה דַּחֲמֵינָא, דְּפָקִיד לִי אַבָּא דְּלָא לְגַלָּאָה. אֶלָּא כַּמָּה וְכַמָּה הֲווֹ דְּמִיתוּ בְּמַדְבְּרָא, וְלָא עַל חוֹבָא דְּקֹרַח, וְלָא עַל חוֹבָא דְּמַרְגְּלִים, כַּד אִתְגְּזַר גְּזֵרָה, (ס"א וְלָא עַל חוֹבָא דְּעֶגְלָא דְּעָבְדוּ וכו') אֶלָּא קוֹדֶם (ס"א דְּמִיתוּ עַל חוֹבָא דְּקֹרַח, עַל חוֹבָא דְּמַרְגְּלִים, כַּד אִתְגְּזַר גְּזֵרָה, וְקוֹדֶם) מַתַּן תּוֹרָה, וּבָתַר עֶגְלָא דְּעָבְדוּ, אִינּוּן מַטָּעֵי עָלְמָא, וְאִינּוּן דְּאִתְמְשָׁכוּ אֲבַתְרַיְיהוּ.

אֲבָל טַעֲנָה דְּטָעִינוּ אִינּוּן בְּנָתִין, דְּמִית בַּמִּדְבָּר, אִיהוּ, וַהֲוָה צְלָפְחָד רַב לְבֵי יוֹסֵף, וּמִגּוֹ דְּלָא יָדַע אָרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא כַּדְקָא יָאוֹת, לָא הֲוָה נָשִׁיא. וְהוּא הֲוָה דְּלָא נָטַר פּוּמֵיהּ וּמִלּוֹי לָקָבְלֵיהּ דְּמֹשֶׁה, וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר כא) וַיָּמָת עָם רַב מִיִּשְׂרָאֵל. גְּבַר דְּלָא יָדַע אוֹרַיְיתָא, (ס"א לְאוֹ רַב בְּאוֹרַיְיתָא) וְאִיהוּ רַב מִשְׁפָּחָה. רַב דְּזַרְעָא דְּיוֹסֵף, מִבְּנוֹי דִּמְנַשֶּׁה. וּבְגִין דְּחָב בַּמִּדְבָּר בְּמִלּוֹלָא לְגַבֵּי מֹשֶׁה, חָשִׁיבוּ דְּמֹשֶׁה אַנְטִיר דְּבָבוּ. וּבְגִין כָּךְ קְרִיבוּ לְקַמֵּיהּ דְּמֹשֶׁה, וְאֶלְעָזָר, וְכָל הַנְּשִׂיאִין, וְכָל רֵישֵׁי אֲבָהָן, וְלָא מַלִּילוּ עִם

מֹשֶׁה אֶלָּא לְקַמַּיְיהוּ, בְּגִין דְּקַנְיְיאוּ קִנְאָה מִנַּיְיהּ.
מְכָּאן, מַאן דְּחָייֵשׁ מִן דַּיָּנָא, יְקָרֵב אַחֲרָנִין, וְיִסְגֵּי בְּגוּבְרִין בַּהֲדֵי הַהוּא דַּיָּינָא, בְּגִין דְּיִשְׁמְעוּן דַּיָּנָא מִנַּיְיהּ, וְיִדְחַל מִנַּיְיהוּ, וְלָא יְהֵא דָּן אֶלָּא כַּדְקָא יָאוּת, וְאִי לָא, יִדְחֵי לֵיהּ מִן דַּיָּנָא. וְאִינּוּן לָא יָדְעוּ דְּהָא (במדבר יב) מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וְלָא יָדְעוּ דְּמֹשֶׁה לָאו הָכִי.
כֵּיוָן דְּחָמָא מֹשֶׁה כַּךְ, אָמַר חֲמֵינָא דְּכֹל כְּנוּפְיָא דְּגוּבְרִין רַבְרְבִין מִישְׂרָאֵל, וְכָל רֵישֵׁי אַבָהָן וְכָל נְשִׂיאֵי כְּנִשְׁתָּא, עָלַי קְרִיבוּ. מִיַּד אִתְפְּרַשׁ מֹשֶׁה מִן דַּיָּנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כז) וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יְיָ. (אָמַר מֹשֶׁה דָּא לָא אִתְחֲזֵי לְדַיָּנָא) עַנְוָתָנוּתָא דְּמֹשֶׁה, אַקְרִיב אֶת מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יְיָ. דַּיְינִין אַחֲרָנִין, אָרְחָא דָּא לָא נַטְלִי, דְּאַף עַל גַּב דְּכְנוּפְיָא סַגִּי עֲלֵיהוֹן. אִינּוּן דַּיְינֵי אִקְרוֹן עַזֵּי פָּנִים, לֵית בְּהוּ מֵעַנְוָתָנוּתָא דְּמֹשֶׁה כְּלָל. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה. חֲדוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא.
אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, אַהֲדַרְנָא לְמִלִּין קַדְמָאִין. אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר אָבִינוּ הַאי טַעֲמָא דְּאֹמֵי, לְנָחֵשׁ תַּלְיָיא עַל קְדָלֵיהּ, וּמָשִׁיךְ זַנְבֵּיהּ בְּפוּמֵיהּ, בְּטַעֲמָא, דְּהַהוּא דְּאִתְמְשָׁךְ עָלֵיהּ לְעֵילָּא. מֵת בַּמִּדְבָּר, בְּמִלּוֹלָא דְּפוּמֵיהּ. אִתְבְּהִיל הַהוּא יַנּוּקָא בִּבְהִילוּ, וְאַתְקִיף בְּקוּדְלָא דַּאֲבוּי,

וּבָכָה וְאָמַר, צְלָפְחָד דָּא בְּמִלּוּלָא מִית, וְאַנְתְּ אַבָּא בְּמִלּוּלָא אַהֲדְרַת לְעָלְמָא דָּא. אַהֲדָּר אֲבוּי וְנָשִׁיק (דף ר"ו ע"א) לֵיהּ, וְגָפִיף לֵיהּ. בָּכוּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וְחַבְרַיָּיא כֻּלְּהוּ, וַאֲבוּי בָּכָה בַּהֲדַיְיהוּ, נְטָלוּהוּ כֻּלְּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ בְּפוּמּוֹי, עַל רֵישֵׁיהּ, וְעַל עֵינוֹי, וַאֲבוּהּ הֲוָה בָּכֵי בַּהֲדֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִי, הוֹאִיל וְאַמְרַת מִלָּה דָּא, מַהוּ כִּי בְחֶטְאוֹ מֵת. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, אַבָּא, אַבָּא, בְּחַד מִלָּה סַגֵּי לוֹן, בְּחֶטְאוֹ דְּהַהוּא (ס"א בֵּיוָן דְּהַהוּא) נָחָשׁ דְּכָרִיךְ בְּזָנָבֵיהּ לְעֵילָּא, מָשִׁיךְ טַעֲמָא בְּחֶטְאוֹ, מַאי בְּחֶטְאוֹ. בְּחֶטְאוֹ דְּהַהוּא נָחָשׁ. (וְלָא בְּחֶטְא אַחֲרָא) וּמַאי אִיהוּ. מִלּוּלָא דְּפוּמֵיהּ, כִּי בְחֶטְאוֹ מֵת, טַעֲמָא דְּהַהוּא מְשִׁיכוּ דְּהַהוּא נָחָשׁ דְּכָרוּךְ בְּזָנָבֵיהּ, בְּחֶטְאוֹ וַדַּאי.

נַטְלֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר בְּתוּקְפֵּיהּ, בֵּין דְּרוֹעוֹי, וּבָכוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא. אָמַר לוֹן, רַבָּנָן, שְׁבוֹקוּ לִי בַּהֲדֵי אַבָּא, דְּעַד כְּעַן לָא אִתְיַישְׁבָא רוּחִי (ס"א רוּחֵיהּ). אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי יוֹסֵי, אֵימָא כַּמָּה יוֹמִין וְשָׁנִין לְהַאי יַנּוּקָא. אָמַר לוֹן, חַבְרַיָּיא, בְּמָטוּ מִנַּייכוּ לָא תִּבְעוּן דָּא, דְּהָא עַד לָא מָטוּ עֲלוֹי חֲמֵשׁ שְׁנִין.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, חַס וְשָׁלוֹם, דְּהָא בְּעֵינָא טָבָא אַשְׁגַּחְנָא בֵּיהּ. וּמַה דְּאָמְרַת חֲמֵשׁ שְׁנִין, אִינּוּן חֲמֵשׁ שְׁנִין (בראשית מה) אֲשֶׁר אֵין חָרִישׁ וְקָצִיר. דְּלָא תִּקְצוֹר

לֵיהּ לְעָלְמִין. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי אַבָּא, נֵיתִיב הָכָא עַד ז׳ יוֹמִין, בְּגִין דְּאִתְיַישְׁבָא בֵּיתָא. דְּהָא כָּל שִׁבְעָה יוֹמִין דְּנִשְׁמְתָא נַפְקַת מִן גּוּפָא, אַזְלַת עַרְטִילָאָה. וְהַשְׁתָּא דְּאָהֲדָרַת, עַד כָּעַן לָא אִתְיַישְׁבַת בְּדוּכְתָּהָא, עַד שִׁבְעָה יוֹמִין.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב (דברים טו) פָּתוֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לְאָחִיךָ לַעֲנִיֶּךָ וּלְאֶבְיוֹנְךָ, קְרָא דָּא, הָא תָּנִינָן לֵיהּ, דְּלָא יִשְׁבּוֹק בַּר נָשׁ עַנְיָא דִּילֵיהּ, וְיָהֵב לְאַחֲרָא. הָא רִבִּי יוֹסֵי חָמוּךְ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, נֵיזִיל וְנִגְמוֹל חֶסֶד עִמֵּיהּ. וּבָתַר דְּנָהֲדַר, נֵיעוּל בְּהַאי. וְהָא כָּל זִמְנָא דְּנַהֲדַר בְּאָרְחָא דָּא, נָחֲמֵי תְּחִיַּית הַמֵּתִים. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וַדַּאי הָכִי הוּא, נְשָׁקוּהוּ לְהַהוּא יְנוּקָא, בֵּרְכוּהוּ וְאַזְלוּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, תַּוְוהְנָא עַל דַּרְדְּקֵי דְּדָרָא דָּא, כַּמָּה תַּקִּיפָא חֵילַיְיהוּ, וְאִינּוּן טָנָרִין רַבְרְבִין רָאמִין. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּאַבָּא, מָאֲרֵיהּ דְּדָרָא דָּא. דְּהָא בְּיוֹמוֹי, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְקָנָא, תְּרִין מְתִיבְתִּין דִּילֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד לוֹן יְשׁוּבָא רַבְרְבָא וְעִלָּאָה כַּדְקָא יָאוֹת. דְּהָא לָא יְהֵא כְּדָרָא דָּא, עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. אַזְלוּ.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא תָּנִינָן, עַל חַד סְרֵי מִלִּין נִגְעִין אִתְיָין עַל בְּנֵי נָשָׁא. וְאִלֵּין אִינּוּן: עַל

עֲבוֹדָה זָרָה. וְעַל קְלָלַת הַשֵּׁם. וְעַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת. וְעַל גְּנֵיבָה. וְעַל לָשׁוֹן הָרָע. וְעַל עֵדוּת שָׁקֶר. וְעַל דַּיָּינָא דְּמְקַלְקֵל יַת דִּינָא. וְעַל שְׁבוּעַת שָׁוְא. וְעַל דְּעָאל בִּתְחוּמָא דְּחַבְרֵיהּ. וְעַל דְּמְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבִין בִּישִׁין. וְעַל דְּמְשַׁלַּח מְדָנִים בֵּין אֲחִים. וְאִית דְּאָמְרֵי, אַף עַל עֵינָא בִּישָׁא. וְכֻלְּהוּ תְּנִינָן בְּמַתְנִיתָא.

עֲבוֹדָה זָרָה מְנָלַן. דִּכְתִיב, (שמות לב) וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פָרוּעַ הוּא כִּי פֵרָעֹה אַהֲרֹן. מַאי כִּי פָרוּעַ הוּא. דְּאַלְקוּ בְּצָרַעַת. כְּתִיב הָכָא כִּי פָרוּעַ הוּא, וּכְתִיב הָתָם, (ויקרא יג) וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרוּמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָרוּעַ. וְעַל קְלָלַת הַשֵּׁם, דִּכְתִיב, (שמואל א יז) הַיּוֹם הַזֶּה יְסַגֶּרְךָ יְיָ בְּיָדִי, וּכְתִיב, (ויקרא יג) וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מִלָּה דָּא לָא אִתְיַישְׁבָא, וְאִצְטְרִיךְ לְעַיְינָא בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא וַדַּאי, פִּלְשָׁתִי דָּא קָרִיב לְייחוּסָא דְּדָוִד הֲוָה, וּבְרָה דְּעָרְפָּה הֲוָה, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שמואל א יז) מִמַּעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים, אַל תִּקְרֵי מִמַּעַרְכוֹת, אֶלָּא מִמְּעָרוֹת פְּלִשְׁתִּים, דְּשַׁוִּיוּהָ לְאִמֵּיהּ כִּמְעָרְתָא דָּא. וְכֵיוָן דִּכְתִיב, (שמואל א יז) וַיְקַלֵּל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דָּוִד בֵּאלֹהָיו, אִסְתַּכַּל בֵּיהּ דָּוִד בְּעֵינָא בִּישָׁא. וּבְכָל אַתָּר דַּהֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּעֵינָא בִּישָׁא, כָּל זִינֵי צָרַעַת אִתְמַשְׁכָן מֵעֵינֵיהּ דְּדָוִד. וְהָכִי הֲוָה בְּיוֹאָב, כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל בֵּיהּ דָּוִד

בְּעֵינָא בִּישָׁא, מַה כְּתִיב, (שמואל ב ג) וְלֹא יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב זָב וּמְצוֹרָע וְגוֹ'.

וְהָכָא בְּפִלְשְׁתִּי דָּא, כֵּיוָן שֶׁקִּלֵּל אֶת הַשֵּׁם, אִסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּעֵינָא בִּישָׁא, וְחָמָא בְּמִצְחֵיהּ דְּאִצְטְרַע. מִיַּד (שמואל א יז) וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ, וְאִתְדַּבְקַת הַצָּרַעַת בְּמִצְחוֹ. וְכֹלָּא הֲוָה אִשְׁתְּקָעַת עֵינָא בִּישָׁא דְּצָרַעַת בְּמִצְחוֹ, וְאִשְׁתְּקָעַת אַבְנָא מַמָּשׁ בְּמִצְחוֹ, וַדַּאי מְצוֹרָע הֲוָה.

רָשָׁע חַיָּיבָא (דף ר"ו ע"ב) דִּבְלָעָם, עֵינָא דִּילֵיהּ, הֲוָה בְּהַפּוּכָא מֵעֵינָא דְּדָוִד עֵינָא דְּדָוִד הֲוָה מְרַקְּמָא מִכָּל זִינֵי גַּוְונִין, לָא הֲוָה עֵינָא בְּעָלְמָא שַׁפִּירָא לְמֶחֱזֵי, כְּעֵינָא דְּדָוִד. כָּל גַּוְונִין דְּעָלְמָא מִנַּצְצָן בֵּיהּ, וְכֹלָּא בִּרְחִימוּ לְמַאן דְּדָחִיל חַטָּאָה, דִּכְתִיב, (תהלים קיט) יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ. חַדָּאן כַּד חָמָאן לִי. וְכָל אִינּוּן חַיָּיבִין דַּחֲלִין מִקַּמֵּיהּ.

אֲבָל עֵינוֹי דִּבְלָעָם חַיָּיבָא, עֵינָא בִּישָׁא בְּכֹלָּא, בְּכָל אֲתָר דַּהֲוָה מִסְתַּכָּל, כְּשַׁלְהוֹבָא שָׁצֵי לֵיהּ. דְּהָא לֵית עֵינָא בִּישָׁא בְּעָלְמָא, כְּעֵינָא דַּהֲהוּא רָשָׁע, דְּאִיהוּ בְּהַפּוּכָא מֵעֵינוֹי דְּדָוִד.

עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, דִּכְתִיב, (ישעיה ג) וְשֹׂפַח יְיָ קָדְקוֹד בְּנוֹת צִיּוֹן. וּכְתִיב (ויקרא יד) וְלַשְׂאֵת וְלַסַּפַּחַת. עַל הַגְּנֵבָה,

דִּכְתִיב, (זכריה ה) הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית הַגַּנָּב וְגוֹ' וְכִלַּתּוּ וְאֶת עֵצָיו וְאֶת אֲבָנָיו. מַאן הוּא מִלָּה דִּמְכַלֶּה עֵצִים וַאֲבָנִים. דָּא צָרַעַת. דִּכְתִיב, (ויקרא יד) וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו.

עַל לָשׁוֹן הָרָע, דִּכְתִיב, (במדבר יב) וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה וְגוֹ', וּכְתִיב (במדבר יב) וַיִּפֶּן אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצוֹרָעַת. עַל עֵדוּת שֶׁקֶר, בְּגִין דְּסָהִידוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶר, וְאָמְרוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, בְּקַל תַּקִּיף, דִּכְתִיב (שמות לב) קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה. בְּגִין דָּא, (במדבר ה) וִישַׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְגוֹ'.

עַל דַּיָּין דִּמְקַלְקֵל דִּינָא, דִּכְתִיב, (ישעיה ה) כֶּאֱכוֹל קַשׁ לְשׁוֹן אֵשׁ וַחֲשַׁשׁ וְגוֹ' וּפִרְחָם כָּאָבָק יַעֲלֶה וְגוֹ', מַאי טַעֲמָא. כִּי מָאֲסוּ אֶת תּוֹרַת יְיָ צְבָאוֹת. וְאֵין פִּרְחָם, אֶלָּא צָרַעַת. דִּכְתִיב, (ויקרא יג) וְאִם פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת. עַל דְּעָאל בְּתְחוּמָא דְּחַבְרֵיהּ מִנַּיִן. מֵעוּזָיָהוּ. דְּעָאל בְּתְחוּמָא דִּכְהוּנָה. דִּכְתִיב, (דברי הימים ב כו) וְהַצָּרַעַת זָרְחָה בְמִצְחוֹ. וְעַל דְּמִשַּׁלֵּחַ מְדָנִים בֵּין אַחִים. דִּכְתִיב, (בראשית יב) וַיְנַגַּע יְיָ אֶת פַּרְעֹה, דְּאִיהוּ שָׁלַח מְדָנִים בֵּין אַבְרָהָם וְשָׂרָה. וְעַל עֵינָא בִּישָׁא, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְכֻלְּהוּ הֲווֹ בֵּיהּ בְּהַהוּא רָשָׁע דְּבִלְעָם.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, פִּתּוֹרָה אֲשֶׁר עַל הַנָּהָר. מַאי עַל

הַנָּהָר. דְּיַהֲב עֵינָא בִּישָׁא, עַל הַהוּא נָהָר, דְּקַיְימָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (ישעיה סו) הִנְנִי נוֹטֶה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם. וְהוּא אָתָא בְּהַהוּא פִּתוֹרָא, וְאִגְרֵי בְּהוּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּל הָנֵי מִלִּין הֲווֹ וַדַּאי בִּבְלְעָם. אֲבָל גְּלוּי עֲרָיוֹת מְנַיִן, דִּכְתִיב, (במדבר לא) הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם לִמְסָר מַעַל בַּיְיָ וגו'. הָא הָכָא עֲבוֹדָה זָרָה וּגְלוּי עֲרָיוֹת. סַהֲדוּתָא דִּשְׁקְרָא, דִּכְתִיב וְיֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן, וְדַעַת בְּהֶמְתּוֹ לָא הֲוָה יָדַע. קִלְקֵל יַת דִּינָא, דִּכְתִיב לְךָ אִיעָצְךָ. דְּהָא בְּדִינָא קַיְימָא, וְיַהֲב עֵיטָא בִּישָׁא לְאַבָאשָׁא, וְסָטֵי מִן דִּינָא, וְאַמְלִיךְ בִּישִׁין עָלַיְיהוּ. עָאל בְּתִחוּמָא דְּלָאו דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב וַאֲעַל פֹּר וַאֲיִל בַּמִּזְבֵּחַ, וּכְתִיב אֶת שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחוֹת עָרַכְתִּי. מְשַׁלֵּחַ מְדָנִים בֵּין אַחִים, בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לָשׁוֹן הָרָע, לָא הֲוָה בְּעָלְמָא כְּגִינֵיהּ. קִלְלַת הַשֵּׁם, דִּכְתִיב וְאָנֹכִי אִקְּרָה כֹּה. וְכֻלְּהוּ הֲווֹ בֵּיהּ. עֵינָא בִּישָׁא כְּמָה דְּאִתְמַר. וְכֹלָא עַל הַהוּא נָהָר דְּיִשְׂרָאֵל, יָהַב עֵינוֹי לְאִתְגָּרָא בֵּיהּ. אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹ, וְכִי לָא יְדַעְנָא דְּאֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹ הִיא. אֶלָּא רָזָא דָּא, דְּכָל בְּנֵי עַמּוֹ מִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ וְהָא אִתְמַר. (חסר, ועיין בסוף הספר סימן יו"ד)

(במדבר כ"ב) וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר וגו'. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עָיִן וגו'. דָּא בִּלְעָם, דְּבָרִיךְ

לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְאַל תִּתְאָו לְמַטְעֲמוֹתָיו, דָּא בָּלָק, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְרְעֵי לְאִינּוּן עִלָּוון דְּאִתְקִין קַמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּחָמָא בָּלָק דְּהָא סִיחוֹן וְעוֹג אִתְקְטָלוּ, וְאִתְנְסִיבַת אַרְעָהוֹן, חָמָא מַה חָמָא, דְּאִיהוּ אָמַר וַיַּרְא. אֶלָּא חָמָא בְּחָכְמְתָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ, וַחֲמִשָּׁה עִלָּאֵי דְּמִדָּיָן, וְעַמֵּיהּ, נַפְלִין בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל. חָמָא, וְלָא יָדַע, וְעַל דָּא אַקְדִּים לְבִלְעָם, דְּחֵילֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּחֵילֵיהוֹן בְּפוּמֵיהוֹן.

וַאֲפִילּוּ בִּלְעָם תָּאִיב הֲוָה יָתִיר מִבָּלָק. וְהַהִיא יְדִיעָא דְּאִיהוּ הֲוָה יָדַע, בְּלֵילְיָא הֲוָה יָדַע, בְּגִין דְּאִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין וַחֲמָרֵי, לָא שְׁכִיחוּ אֶלָּא בְּמִשְׁמָרָה רִאשׁוֹנָה דְּלֵילְיָא, וְעַל דָּא הֲוָה לֵיהּ אַתְנָא, דְּהַאי גִּיסָא, לְאִתְחַבְּרָא (דף ר"ז ע"א) חֲמָרֵי בַּהֲדָהּ בְּרִישָׁא דְּלֵילְיָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לַיְלָה. הָכִי הוּא וַדַּאי, וְאוֹקִימְנָא הַהוּא מִמָּנָא דְּמִמָּנָא עָלַיְיהוּ, וְהוּא הֲוָה אָתֵי לָקָבְלֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא (בראשית לא) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבָן הָאֲרַמִּי וְגוֹ'. וְכֹלָּא חַד מִלָּה. בְּגִין דָּא אִיהוּ אָמַר לְרַבְרְבֵי בָּלָק לִינוּ פֹּה הַלַּיְלָה.

כֵּיוָן דַּהֲוָה אָתֵי הַהוּא מִמָּנָא, בִּלְעָם הֲוָה אָתֵי לְגַבֵּי אַתְנְיֵיהּ, וַעֲבַד עוֹבַדֵּיהּ, וְאָמַר מִלֵּי, וּכְדֵין אַתְנָא

אוֹדָעָא לֵיהּ. וְאִיהוּ אַחְזֵי עוֹבָדָא לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי הַהוּא רוּחָא. וּמַאי אַחְזֵי. הוּא הֲוָה יָדַע דַּחֲמָרֵי שָׂטָאן וְשָׂרָאן בְּקַדְמִיתָא דְּלֵילְיָא, כְּדֵין אַחְזֵי עוֹבָדָא, וְקָאִים לַאֲתָנֵיהּ בַּאֲתָר מְתַתְקָן, וְעָבִיד עוֹבָדוֹי וְסִדֵּר מִלּוֹי. וּכְדֵין הֲוָה אָתֵי מַאן דְּאָתֵי, וְאוֹדַע לֵיהּ עַל יְדָא דְּהַהִיא אָתוֹן.

כֵּיוָן דְּלֵילְיָא חַד אָמַר לֵיהּ לָא תֵּלֵךְ עִמָּהֶם, מַאי טַעְמָא תָּב תְּנֵיינוּת לְהַאי. אֶלָּא אִינּוּן בִּרְשׁוּתָא דְּלֵעֵילָּא קַיְימֵי, וְהָא תָּנֵינָן, בַּדֶּרֶךְ שֶׁאָדָם רוֹצֶה לָלֶכֶת בָּהּ מוֹלִיכִין וְכוּ׳. בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, לֹא תֵּלֵךְ עִמָּהֶם. כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּרְעוּתָא הוּא לְמֵיהַךְ. אָמַר לֵיהּ קוּם לֵךְ אִתָּם וְאַךְ אֶת הַדָּבָר וְגוֹ׳. מָה עֲבַד בִּלְעָם כָּל הַהוּא לֵילְיָא הֲוָה מְהַרְהֵר וְאָמַר וּמָה אָן הוּא יְקָרָא דִּילִי, אִי בְּקִטּוּרָא אַחֲרָא אִתְקָטַרְנָא. אַשְׁגַּח כָּל הַהוּא לֵילְיָא בְּחַרְשׁוֹי, וְלָא אַשְׁכַּח סִטְרָא, דִּיהֵא הוּא בִּרְשׁוּתֵיהּ, אֶלָּא מִסִּטְרָא דַּאֲתָנֵיהּ.

וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּאִלֵּין כִּתְרִין תַּתָּאִין אִית יְמִינָא וְאִית שְׂמָאלָא. מִסִּטְרָא דִּימִינָא חַמָּרֵי, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וּמִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלֵי אֲתָנֵי וְתָאנָא, עַשְׂרָה אִינּוּן לִימִינָא, וַעֲשָׂרָה לִשְׂמָאלָא. וְדָא הוּא דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, יוֹסֵף כַּד אִתְפְּרַשׁ מֵאֲבוֹי, יָדַע בְּחָכְמְתָא דִּלְעֵילָּא, בְּרָזָא דִּכְתִרִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין. כֵּיוָן

דְּהָוָה בְּמִצְרַיִם, אוֹלִיף בְּהַהִיא חָכְמְתָא דִּלְהוֹן, בְּאִינּוּן כְּתְרִין תַּתָּאִין, הֵיךְ אֲחִידָן אִינּוּן דִּימִינָא, וְאִינּוּן דִּשְׂמָאלָא. עַשְׂרָה דִּימִינָא וַעֲשָׂרָה דִּשְׂמָאלָא חֲמָרֵי וַאֲתָנֵי. וּבְגִין כַּךְ רָמַז לַאֲבוֹי מִמָּה דְּאוֹלִיף תַּמָּן, דִּכְתִיב (בראשית מה) וּלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמוֹרִים וְגוֹ'.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִינּוּן דִּימִינָא כְּלִילָן כֻּלְּהוּ בְּחַד, דְּאִקְרֵי חַמּוֹ"ר. וְהַאי הוּא הַהוּא חֲמוֹר, דִּכְתִיב, (דברים כב) לֹא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹ"ר יַחְדָּיו. וְהַאי הוּא חֲמוֹר, דְּזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְמִשְׁלַט עָלֵיהּ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְאִינּוּן דִּשְׂמָאלָא, כְּלִילָן כֻּלְּהוּ בְּחַד דְּאִקְרֵי אָתוֹן, דְּהָא מִסְטָרָא נָפִיק עִירָה, קִטְרוּגָא דְּדַרְדְּקֵי, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר בֶּן אֲתוֹנוֹת, אֲתָנַת חָסֵר, עֲשָׂרָה דִּכְלִילָן כְּחַד. וְדָא הוּא דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית מט) אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירָה. אֹסְרִי לַגֶּפֶן, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַשְׁרָא בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִקְרוֹן גֶּפֶן. עִירָה. דְּאִיהוּ קַטֵּיגוֹרָא דִּילְהוֹן, וּבְגִין דְּאִקְרוֹן שׂוֹרֵק, דִּכְתִיב, (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק. בְּנִי אֲתוֹנוֹ, הַהוּא דְּנָפִיק מִסִּטְרָא דְּהַאי אָתוֹן.

וְהָנֵי י' מִימִינָא, וְי' מִשְּׂמָאלָא, וְאִתְכְּלִילָן בְּהָנֵי תְּרֵי, כְּלָא אִינּוּן מִשְׁתַּכְחֵי בְּקֶסֶ"ם. וְאִית עֲשָׂרָה אַחֲרָנִין

דִּימִינָא וְעַשְׂרָה דִּשְׂמָאלָא, דְּמִשְׁתַּכְחֵי בְּנַחַ"שׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא, בְּגִין כִּי יְיָ אֱלָהָיו עִמּוֹ. מִסִּטְרָא דְּנָחָ"שׁ, נָפַק שׁוּ"ר, מִסִּטְרָא דְּקֶסָ"ם, נָפַק חֲמוֹ"ר. וְדָא הוּא שׁוֹר וַחֲמוֹר, וְעַל דָּא בִּלְעָם, כְּיוָן דְּיָדַע דְּאִתְקְשַׁר בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא, וְאָמַר לֵיהּ אַךְ אֶת הַדָּבָר וְגוֹ', אַבְאִישׁ לֵיהּ, וְאָמַר, וּמָה אָן הִיא יְקָרָא דִּילִי. מִיָּד אִסְתָּכַל בְּחַרְשׁוֹי, וְלָא אַשְׁכַּח דְּיֵהָא בִּרְשׁוּתֵיהּ, אֶלָּא הַאי אָתוֹן.

מִיָּד (במדבר כ"ב) וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבוֹשׁ אֶת אֲתֹנוֹ לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ בָּהּ, וּרְעוּתָא דְּבָלָק. וְעַל דָּא וַיִּחַר אַף אֱלֹהִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא. הוּא דַּיְיקָא, דְּאַפִּיק גַּרְמֵיהּ מֵרְשׁוּתֵיהּ, מִמַּה דְּאָמַר לֵיהּ וְאַךְ אֶת הַדָּבָר וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא יָהֵב לֵיהּ רְשׁוּתָא, וְאָמַר קוּם לֵךְ אִתָּם, הַשְׁתָּא דְּהָוָה אָזִיל, אֲמַאי וַיִּחַר אַף אֱלֹהִים. אֶלָּא בְּגִין דְּהוֹלֵךְ הוּא, הוּא בִּרְשׁוּתֵיהּ דִּילֵיהּ, לְנָפְקָא מֵהַהוּא דְּאָמַר לֵיהּ וְאַךְ אֶת הַדָּבָר.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף ר"ז ע"ב) רָשָׁע, אַתְּ מְתַקֵּן וּמְזַרֵז זַיְינָךְ לְנָפְקָא מִן רְשׁוּתִי, חַיֶּיךְ אַנְתְּ וַאֲתָנָךְ בִּרְשׁוּתִי תֶּהֱוֹון. מִיָּד וַיִּתְיַצֵּב מַלְאַךְ יְיָ. מַאי וַיִּתְיַצֵּב. אָמַר רִבִּי אַבָּא, נָפַק וְקָאִים בְּאוּמְנוּתָא אַחֲרָא, מֵאוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ, דְּהַאי מַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי הֲוָה. וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי

שִׁמְעוֹן, חַיָּיבַיָּא מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא. לְשָׂטָן לוֹ, דְּהָא לָא אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ הָוָה.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לָא שָׁנֵי מַלְאָכָא, וְלָא נָפַק מֵאוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא בְּגִין דְּהָוָה הַאי מַלְאָכָא מִסְטָרָא דְּרַחֲמֵי, וְקָאִים לַקְבֵלֵיהּ, סָתִיר חָכְמְתָא דִּילֵיהּ, וְקִלְקֵל רְעוּתֵיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב לְשָׂטָן לוֹ. לוֹ הָוָה שָׂטָן, וְאִשְׁתְּכַח שָׂטָן, אֲבָל לְאַחֲרָא לָא הָוָה שָׂטָן.

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה חַכִּים הָוָה בִּלְעָם בְּחַרְשׁוּי, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּאַשְׁגַּח, לְאַשְׁכְּחָא עֵיטָא לְנָפְקָא מֵרְשׁוּתֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵהָהִיא מִלָּה דִכְתִיב, וְאַף אֶת הַדָּבָר וְגוֹ׳. אִסְתָּכַל בְּחַרְשׁוּי, וְלָא אַשְׁכַּח בַּר הָהִיא אָתוֹן, מַה כְּתִיב, וַיַּחֲבוֹשׁ אֶת אֲתוֹנוֹ, אַטְעִין לָהּ בְּכָל חַרְשִׁין, וּבְכָל קְסָמִין דְּהָוָה יָדַע, וְאָעִיל בָּהּ, וְאַכְלִיל לָהּ מִכֻּלְהוּ, בְּגִין לְמֵילָט לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. מִיָּד וַיִּחַר אַף אֱלֹהִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא. הוּא דַּיְיקָא כְּמָה דְּאִתְּמַר. מָה עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַקְדִּים לְמַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי. לְקַיְּימָא לָקְבֵלֵיהּ, וְיִסְתִּיר חָרְשׁוּי וְקִסְמוּי.

וְתָא חֲזֵי, דְּעַד הַשְׁתָּא לָא כְּתִיב יְיָ וְלָא אִתְחֲזֵי בְּקִסְמוּי וְחַרְשׁוּי. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּאִתְקִין אַתְנֵיהּ, וְזַרְזָה בְּתִקּוּנֵי חָרְשׁוּי, בְּסִטְרָא דְּדִינָא לְמֵילָט

לְיִשְׂרָאֵל, אַקְדִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי לָקָבְלֵיהּ, וּבְשִׁמְאָ דְּרַחֲמֵי, בְּגִין לְסִתּוֹר חָכְמְתָא דִּילֵיהּ, וּלְאַסְטָאָה לַאֲתָנֵיהּ מֵהַהוּא אָרְחָא, כְּמָה דִּכְתִיב, וַתֵּט הָאָתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ. מִן הַדֶּרֶךְ דַּיְיקָא. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב וַיִּתְיַצֵּב מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים, וַיַּעֲמוֹד מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים, אֶלָּא מַלְאַךְ יְיָ דְּרַחֲמֵי.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אַתְּ אַטְעֲנַת לַאֲתָנָךְ בְּחַרְשָׁךְ, בְּכַמָּה סִטְרֵי דְּדִינֵי לָקָבֵל בָּנַי. אֲנָא אַעְבַּר טְעוּנָךְ, וְיֵהָפֵךְ מֵאָרְחָא דָּא, מִיָּד אַקְדִּים מַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי לְשָׁטָן לוֹ. לוֹ דַּיְיקָא. כְּמָה דְּאִתְמַר.

(במדבר כ"ב) וַתֵּרֶא הָאָתוֹן אֶת מַלְאַךְ יְיָ וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְכִי אֲמַאי חָמָאת הֵיא, וּבִלְעָם דְּהַוָּה חַכִּים כָּל כַּךְ לָא חָמָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, חַס וְשָׁלוֹם דְּהַהוּא רָשָׁע יִסְתַּכֵּל בְּחֵיזוּ קַדִּישָׁא. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב נוֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם. אָמַר לֵיהּ לָא שְׁמַעְנָא בְּהָא מִידִי וְלָא אִימָא. אָמַר לֵיהּ אֲנָא שְׁמַעְנָא, דְּכַד הַוָּה אִצְטְרִיךְ לְאִסְתַּכְּלָא, הַוָּה נָפִיל וְחָמֵי. וְהַשְׁתָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְאִסְתַּכְּלָא.

אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר הַוָּה עַל כָּל נְבִיאֵי מְהֵימְנוּתָא, דְּאִיהוּ גְּלוּי עֵינַיִם, חָמֵי וְאִסְתָּכַל בִּיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בִּלְעָם בְּחַרְשׁוֹי, הַוָּה יָדַע בְּאִינּוּן כְּתִרִין תַּתָּאִין

דִּלְתַתָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (יהושע יג) וְאֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֵם, קוֹסֵם קַרְיֵיהּ קְרָא, דְּטַנּוּפָא דְּטַנּוּפֵי, הֵיךְ יִסְתָּכַל בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ. וְעוֹד, הָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּחֵיזוּ חַד דְּחָזָא לְפוּם שַׁעֲתָא, דִּכְתִיב וַיִּגַל יְיָ אֶת עֵינֵי בִּלְעָם, אִתְעֲקִימוּ עֵינוֹי, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ דְּהָוָה חָמֵי בְּגִלּוּי דְּעַיְינִין, וְאִסְתָּכַל בִּיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר לֵיהּ, אֲנָא אַהֲדַרְנָא לָךְ קַבְלָךְ. דִּידִי וְדִידָךְ בָּעֵי צָחוּתָא. וַדַּאי רָזֵי אוֹרַיְיתָא עִלָּאִין, וְלָא יָכְלִין בְּנֵי עָלְמָא לְמֵיקָם עֲלַיְיהוּ. בְּגִין כַּךְ אָסִיר לְאַקְדָּמָא בְּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּיִשְׁמַע מִלָּה וְיֵדַע לָהּ עַל בּוּרְיֵיהּ. אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמְרוּ מִלָּה קַמֵּיהּ.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וגו׳, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, דִּמְמָנָן דְּעָלְמָא אֲמְרוּהָ, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק בִּרְעוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי אֱנָשָׁא. קְרָא לְכְתּוֹת כְּתוֹת דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאָה, וְאוֹתִיב לוֹן קַמֵּיהּ. אָמַר לוֹן, בָּעֵינָא לְמִבְרֵי אָדָם. אָמְרוּ קַמֵּיהּ, (תהלים מט) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין וגו׳. אוֹשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצְבְּעָא דִּילֵיהּ, וְאוֹקִיד לוֹן. אוֹתִיב כְּתוֹת אַחֲרָנִין קַמֵּיהּ, אָמַר לוֹן בָּעֵינָא לְמִבְרֵי אָדָם. אָמְרוּ קַמֵּיהּ, (דף ר"ח ע"א) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. מַה טִיבוּ דְּבַר נָשׁ דָּא. אָמַר לוֹן, בַּר נָשׁ דִּיהֵא בְּצַלְמָא דִּידָן, דִּיהֵא חָכְמְתָא דִּילֵיהּ, עִלָּאָה מֵחָכְמָתְכוֹן.

כֵּיוָן דְּבָרָא אָדָם, וְחָטָא, וְנָפִק בְּדִימוּס קַמֵּיהּ, אָתוּ עַזָּ"א וַעֲזָ"אֵל, אָמְרוּ קַמֵּיהּ, פִּתְחוֹן פֶּה אִית לָן גַּבָּךְ, הָא בַּר נָשׁ דְּעַבְדַת חָטֵי קַמָּךְ. אָמַר לְהוּ, אִלְמָלֵי תֶּהֱווֹן שְׁכִיחֵי גַּבַּייהוּ וְכוּ׳. מַה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָפִיל לוֹן מִדַּרְגָּא קַדִּישָׁא דִּלְהוֹן מִן שְׁמַיָּא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַשְׁתָּא אַהֲדַרְנָא לְתִיּוּבְתַּייכוּ. דִּבְלָעָם אָמַר נוֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם, אִי נֵימָא דְּלָא הֲוָה הָכִי, וְשַׁבּוּחֵי קָא מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ, הֵיךְ יְכִתּוֹב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלָּה כְּדִיבָּא בְּאוֹרַייְתָא. וְאִי מִלָּה דְּקִשׁוֹט הִיא, הֵיךְ יִשְׁתַּבַּח הַהוּא רָשָׁע בְּדַרְגָּא עִלָּאָה עַל כָּל נְבִיאֵי מְהֵימְנוּתָא. וְעוֹד, דְּהָא לָא שַׁרְיָא קְדוּשָּׁה דִּלְעֵילָּא, אֶלָּא בְּאַתְרֵיהּ דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ.

הַשְׁתָּא אַהֲדַרְנָא לְמִלָּה קַדְמָאָה. בָּתַר דְּאָפִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאָתָר קַדִּישָׁא דִּלְהוֹן. טָעוּ בָּתַר נְשֵׁי עָלְמָא, וְאַטְעוּ עָלְמָא. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, וְהָא כְּתִיב (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וְגוֹ׳. וְהָא אִלֵּין מַלְאָכִין הַווֹ, אֵיךְ יָכִילוּ לְאִתְקַיְּימָא בְּאַרְעָא. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, כָּל אִינּוּן (מַלְכִים) דִּלְעֵילָּא, לָא קַיְּימִין, וְלָא יַכְלִין לְמֵיקָם, בַּר בִּנְהוֹרָא עִלָּאָה דְּנָהִיר לוֹן, וְקַיְּימִים לוֹן. וְאִי פָּסִיק מִנַּייהוּ הַהוּא נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא, לָא יַכְלִין לְמֵיקָם. כָּל שֶׁכֵּן אִלֵּין דְּאָפִיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּפְסַק מִנַּייהוּ הַהוּא נְהוֹרָא

דִּלְעֵילָּא, דְּאִשְׁתָּנֵי זִיוַוייהוּ. וְכַךְ נַחְתּוּ וְשָׁלִיט בְּהוּ אֲוִירָא דְּעָלְמָא, אִשְׁתָּנוּ בְּדַרְגָּא אַחֲרָא.

תָּא חֲזֵי, מַנָּא דְּהַוָּה נָחִית לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, הַהוּא מַנָּא הַוָּה, מִטַּלָּא דִּלְעֵילָּא, דְּהַוָּה נָחִית מֵעַתִּיקָא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְכַד הַוָּה נָחִית, הַוָּה נְהוֹרֵיהּ נָהִיר בְּכָלְהוּ עָלְמִין, וּמְנֵיהּ אִתְּזָן חַקַל דְּתַפּוּחִין, וּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. וְכַד הַוָּה נָחִית לְתַתָּא, וְשָׁלִיט בֵּיהּ אֲוִירָא דְּעָלְמָא, אִגְלִיד, וְאִשְׁתָּנֵי זִיוֵיהּ, וְלָא הַוָּה זִיוֵיהּ אֶלָּא כְּמָה דְּכְתִיב, וְהַמָּן כִּזְרַע גַּד הוּא וגו׳, וְלָא יַתִּיר. וְכָל שֶׁכֵּן (במדבר יא) מַלְאָכִין, כֵּיוָן דְּנַחְתּוּ וְשָׁלִיט בְּהוּ אֲוִירָא, אִשְׁתָּנוּ מֵהַהוּא דַּרְגָּא קַדְמָאָה דַּהֲווֹ.

מָה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חָמָא דְּאַטְעַיִין עָלְמָא, קָשַׁר לוֹן בְּשַׁלְשְׁלָאֵי דְּפַרְזְלָא בְּטוּרָא דַּחֲשׁוֹכָא, בְּאָן אַתָּר יַתְבֵי. בְּעַמִּיקָא דְּטוּרֵי. אוֹתִיב לֵיהּ לַעֲזָ״א, וּרְמֵי חֲשׁוֹכָא דְּאַנְפִּין. בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּקָשַׁר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְתַּקַּף וְאַרְגִּיז כְּלַפֵּי מַעֲלָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָפִּיל לֵיהּ בְּעוּמְקָא עַד קִדְלֵיהּ, וְזָרִיק חֲשׁוֹכָא בְּאַנְפּוֹי. עֲזָא״ל דְּלָא אִתְתַּקַּף, אוֹתְבֵיהּ גַּבֵּיהּ, וְנָהִיר לֵיהּ חֲשׁוֹכָא. וּבְנֵי עָלְמָא דְּיַדְעִין אַתְרֵייהוּ, אַתְיָין לְגַבַּייהוּ, וְאוֹלְפִין לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא חַרְשִׁין וּנְחָשִׁין וּקְסָמִין. וְאִינּוּן טוּרֵי חֲשׁוֹכָא, אִקְרוּן הָרֵי קֶדֶם. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דַּחֲשׁוֹכָא

אַקְדִּים לִנְהוֹרָא. וּבְגִין כָּךְ, טוּרֵי חַשׁוֹכָא, הַרְרֵי קֶדֶם אִקְרוּן. לָבָן וּבִלְעָם מִנַּייהוּ אוֹלְפֵי חַרְשִׁין. וְהַיְינוּ דְּאָמַר בִּלְעָם, מִן אֲרָם יַנְחֵנִי בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב מֵהַרְרֵי קֶדֶם וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, בִּלְעָם הַוָּה קָא מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ מֵהַאי אֲתָר, וְאָמַר נְאֻם שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל וְגוֹ׳. בְּגִין דַּעֲזָ״א וְעַזָּאֵ״ל, אַמְרֵי לְאִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, מֵאִילֵּין מִלִּין עִלָּאִין, דַּהֲווֹ יַדְעֵי בְּקַדְמִיתָא לְעֵילָּא. וּמִשְׁתָּעֵי מֵעָלְמָא קַדִּישָׁא דַּהֲווֹ בֵּיהּ, דָּא הוּא דִּכְתִיב שׁוֹמֵעַ אִמְרֵי אֵל. שׁוֹמֵעַ קוֹל אֵל, לָא כְּתִיב, אֶלָּא אִמְרֵי אֵל, אִינּוּן אֲמִירָן דְּאַמְרֵי מִנֵּיהּ. מַאן דְּאָתֵי מִפִּרְקָא, וְשָׁאֲלִין לֵיהּ מֵאָן אַתְּ אָתֵי. אָמַר, מִלְּמִשְׁמַע מִלִּין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. כַּךְ נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי אֵל. וְיוֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן, דְּהַוָּה יָדַע שַׁעֲתָא דְּתַלְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא, וּמְכַוִּין שַׁעֲתָא בְּחַרְשׁוֹ.

אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה, מַאן מַחֲזֵה שַׁדַּי. אִלֵּין אִינּוּן נֹפְלִ וּגְלוּי עֵינַיִם. וְאִלֵּין אִינּוּן (לך לך פ״ח ע״ב, לקמן רי״ב ע״א, פנחס רל״ב ע״א) עַזָּ״א וְעַזָּאֵ״ל. נֹפְל: דָּא עַזָּ״א, דְּאָעְמִיק לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוּמְקָא חַשׁוֹכָא, וְיָתִיב בְּעוּמְקָא עַד קְדָלֵיהּ כִּדְקָאמְרָן, וְחַשׁוֹכָא אִזְדָּרַק בְּאַנְפּוֹי. וְעַל דָּא אִקְרֵי נוֹפֵל. נָפַל זִמְנָא חָדָא מִן שְׁמַיָּא, וְנָפַל זִמְנָא אָחֳרָא, לְבָתַר, בְּעוּמְקָא דְּחַשׁוֹכָא. עַזָּאֵ״ל: הוּא גְּלוּי עֵינַיִם, דְּהָא לָא אִזְדָּרַק חַשׁוֹכָא עָלֵיהּ, דְּלָא אִתְתַּקַּף,

וְלָא אַרְגִּיז כְּהַהוּא דִּלְעֵילָּא. (דף ר״ח ע״ב) וּבִלְעָם קָרֵי לוֹן מַחֲזֵה שַׁדַּי, דְּאִינּוּן נִפְּל וּגְלוּי עֵינָיִם.

וּבְהַהוּא זִמְנָא, לָא אִשְׁתְּאַר בְּעָלְמָא, דְּיִשְׁתְּכַח גַּבַּייהוּ, בַּר אִיהוּ. וּבְכָל יוֹמָא, הֲוָה אַסְתִּים בְּאִינּוּן טוּרֵי עִמְּהוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, יַנְחֵנִי בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב מֵהָרְרֵי קֶדֶם. מֵהָרְרֵי קֶדֶם וַדַּאי, וְלָא מֵאֲרַע בְּנֵי קֶדֶם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה זִמְנִין אֲמִינָא מִלָּה דָּא, וְלָא מְסַתְּכְלֵי חַבְרַיָּיא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא, אֶלָּא בַּאֲתָר קַדִּישָׁא, בַּאֲתָר דְּאִתְחֲזֵי לְשַׁרְיָא עֲלוֹי. וְכֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַכְרִיז וְאָמַר, (דברים יח) לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וְגוֹ׳. וְהוּא דְּאָתֵי (ס״א אָתֵי) לְאִתְעָרְבָא בַּהֲדַייהוּ.

אֶלָּא זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַדִּישׁ לוֹן לְשַׁרְיָא בֵּינַייהוּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (דברים כג) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ וְגוֹ׳. וּבְגִין דְּהוּא מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ, כְּתִיב וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְגוֹ׳. וּכְתִיב (ויקרא כ) וְהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים וְגוֹ׳. וּכְתִיב (ויקרא יח) אַל תִּטַּמְּאוּ בְּכָל אֵלֶּה וְגוֹ׳. וּכְתִיב (ויקרא כ) וְאָקֵץ בָּם וְגוֹ׳. דְּלָא יָכִילְנָא לְקָרְבָא גַּבַּייהוּ, וְשָׁרוּ לִי לְבַר. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דִּנְבִיאֵי מְהֵימְנֵי קַדִּישֵׁי, דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין, וְאִית לוֹן חוּלָקָא לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בִּקְדוּשָּׁה עִלָּאָה.

(במדבר כ״ב) **וַתֵּרֶא הָאָתוֹן אֶת מַלְאַךְ יְיָ נִצָּב בַּדֶּרֶךְ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ,** (ס״א בַּדֶּרֶךְ), **בְּהַהוּא אָרְחָא דְּהָוָה אִשְׁתְּקַע** (ס״א אִשְׁתְּכַח) **בְּגַוָּוהִי. וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, וְכִי אִי אִיהוּ נָפִיק לָקֳבֵיל הַאי אָתוֹן, מַאי בָּעֵי חַרְבָּא. וְאִי אִיהוּ נָפִיק לָקֳבְלֵיהּ דִּבְלְעָם, אֲמַאי חָמָאת אַתְּנֵיהּ, וְאִיהוּ לָא חָמָא. אֶלָּא כְּלָא אִזְדַּמַּן. הַהוּא מַלְאָכָא מִזְּדַּמַּן לָקֳבְלֵיהּ דְּאָתוֹן, לְאַפָּקָא לָהּ מִן הַהוּא אָרְחָא דְּאִתְטְעַן בָּהּ. וּבְמָה. בִּרְחַמֵּי. וְאִזְדַּמַּן לָקֳבְלֵיהּ דִּבְלְעָם, לְאַעְנְשָׁא לֵיהּ, עַל דְּאִיהוּ הֲוָה בָּעֵי לְמֵיהַךְ בִּרְשׁוּתֵיהּ, וְלָא בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא** (ס״א דִּלְעֵילָּא)**. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַשְׁתָּא אִית לְשָׁאֲלָא, אִי מִלּוֹי הֲווֹ אַתְיָין מִסְּטָרָא דְּכִתְרִין תַּתָּאִין, וְלָא מֵאַתָּר אַחֲרָא, אֲמַאי כְּתִיב וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם וְגוֹ׳, וְאַף אֶת הַדָּבָר וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי יִצְחָק** (בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אִתְהַדָּר מַלְאָכָא לְמַלְּלָא עִמֵּיהּ. דְּאִי תֵּימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלִּיל עִמֵּיהּ וְהוּא אֲמַר אַף אֶת הַדָּבָר וגו׳. חָס וְשָׁלוֹם דְּהָא הַהוּא מַלְאָכָא אֲמַר לֵיהּ וְאָפֵס אֶת הַדָּבָר וגו׳, דְּאִי תֵּימָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם וגו׳.) **הָכִי אוֹלִיפְנָא. דְּהַאי אֱלֹהִים דְּהָכָא כְּלְהוּ מַלְאָכָא הָוָה. וְהַהוּא אִיהוּ אַתָּר דְּאָתֵי מִסְּטָרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, דְּבֵיהּ אַחִידָן חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּאִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין, דְּהָוָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּ בִּלְעָם. וּבְגִין כָּךְ, וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. דְּלְזִמְנִין אִתְקְרֵי מַלְאָכָא בִּשְׁמָא עִלָּאָה. וַתֵּט הָאָתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ, סְטָאַת מִן הַהוּא אָרְחָא, דַּהֲוַת טְעִינָא מִסְּטָרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, לָקֳבְלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.**

וּבְמָה חָמָא בִּלְעָם, דְּהִיא סָטָאַת מֵהַהוּא אָרְחָא. אֶלָּא הָכִי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאַפִּילוּ בְּאָרְחָא, בָּעָא לְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּחֵילָא דַּאֲתָנֵיהּ. וְכֵיוָן דְּלָא סָלִיק בִּידוֹי, מַה כְּתִיב, וַיַּךְ אֶת הָאָתוֹן בַּמַּקֵּל. אַטְעָן לָהּ, וְאַלְבָּשׁ לָהּ, בְּזִרוּזֵי דִּינָא קַשְׁיָא תַּקִּיפָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב בַּמַּקֵּל. בַּמַּקֵּל דַּייָקָא. דְּאִיהוּ דִּינָא קַשְׁיָא תַּקִּיפָא. בְּמַקְלוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא בַּמַּקֵּל.

פּוּק חֲמֵי, כַּמָּה תַּקִּיפָא חָכְמְתָא דְּהַהוּא רָשָׁע, וְתִיאוּבְתָּא דִּילֵיהּ לְאַבְאָשָׁא לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ אַשְׁגַּח לְנָפְקָא מֵרְשׁוּתָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין דְּתִיאוּבְתֵּיהּ לְאִתְיַיקָּרָא, וּלְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

(במדבר כ"ב) וַיַּעֲמוֹד מַלְאַךְ יְיָ בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים וְגוֹ'. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, וַתֵּט הָאָתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ וַתֵּלֶךְ בַּשָּׂדֶה, וַתֵּלֶךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר, מִסְטָרָא דְּשָׂדֶה, (אִתְעַר) וְאִרְכִּינַת מִמַּה דְּהַוָה בָּהּ. וַיַּךְ בִּלְעָם אֶת הָאָתוֹן לְהַטּוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ לְאַסְטָאָה לָהּ מֵהַהוּא אָרְחָא דְּשָׂדֶה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בֵּין מַלְאָכָא וּבֵין בִּלְעָם הָוֹת אַתְנָא בְּעָאקוּ. לְבָתַר כַּד חָמָא בִּלְעָם, דְּלָא הַוָה יָכִיל, כְּדֵין וַיַּךְ אֶת הָאָתוֹן בַּמַּקֵּל. כְּמָה דְּאִתְמַר.

וַיַּעֲמוֹד מַלְאַךְ יְיָ וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה אִית לָן לְאִסְתַּכְּלָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, הָנֵי קְרָאֵי דְּמִיזֵּי

(דף ר"ט ע"א) בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. וְכִי לְמַגָּנָא נָפֵק הַאי מַלְאָכָא, לְאִתְחַזָּאָה לְחַד אֲתָנָא. אוֹ לְמֵיקָם בֵּין כַּרְמַיָּיא לְקָבְלָהּ, זִמְנָא הָכָא וְזִמְנָא הָכָא. אֶלָּא כֹּלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, וְכֹלָּא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא יִשְׁלְטוּ בְּהוּ זִינִין בִּישִׁין, בְּגִין דְּאִינּוּן חוֹלָקִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וַיַּעֲמוֹד מַלְאַךְ יְיָ וגו'. תָּאנָא, מִסְטְרָא דְּאִמָּא, כַּד אִיהִי מִתְעַטְּרָא, נָפְקִין בְּעִטְרָהָא אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה סִטְרֵי גְּלִיפִין בְּתַכְשִׁיטָהָא. וְכַד בָּעָאת לְאִזְדַּוְּוגָא בְּמַלְכָּא, מִתְעַטְּרָא בְּחַד עַטְרָא דְּאַרְבַּע גְּוונִין. (גְּוָונִין) אִינּוּן גְּוונִין מִתְלַהֲטָן בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, כָּל גְּוָונָא וּגְוָונָא מִתְלַהֲטָא תְּלַת זִמְנִין בְּהַהוּא סִטְרָא. דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר תְּחוּמֵי גְּלִיפִין. וְעָאלִין וְאִתְכְּלִילוּ בְּתְרֵיסַר אַחֲרָנִין. בְּרִישָׁא דְּעַטְרָא, אִית ד' שׁוּרִין לְד' סִטְרִין, וְאִינּוּן מִגְדָּלוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ה) מִגְדְּלוֹת מֻרָקָחִים. מַהוּ מֻרָקָחִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) מִכָּל אַבְקַת רוֹכֵל. וְעַל כָּל מַגְדְּלָא וּמַגְדְּלָא ג' פִּתְחִין, קְבִיעִין בְּאַבְנִין טָבָן, מִכָּל סִטְרָא וְסִטְרָא. הַאי עַטְרָא, נְהִירָא (ס"א טְהִירָא) (ס"א טְמִירָא) בְּדִלּוּגִין דְּאוֹפִיר, בְּגִין יְקָרָא דְּמַלְכָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה יג) אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז וגו'.

תְּחוֹת עַטְרָא, תַּלְיָין זְגֵי דְּדַהֲבָא בְּסַחֲרָנָהָא, זְגָא דְּדַהֲבָא

מִסְטָרָא דָּא, וְזָגָא דְּדַהֲבָא מִסְטָרָא דָּא, וְחַד רִמּוֹנָא. (ס"א בְּגַוֹ) כְּגַוָון הַהוּא רִמּוֹנָא, אִית בֵּהּ אֶלֶף זָגִין, וְכָל זָגָא מִנַּיְיהוּ, מִתְלַהֲטָא בְּסוּמָקָא בְּחִוָּורָא. הַהוּא רִמּוֹנָא אִתְפְּלַג בְּפִלּוּגִין אַרְבַּע, וְקַיְימָא פִּתְיָחָא, לְאִתְחַזָּאָה זָגָהָא. תְּלַת מְאָה וְעֶשְׂרִין וַחֲמֵשׁ זָגִין לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא, עַד דְּמִתְלַהֲטָן אַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, מֵחֵיזוּ דְּכָל פִּלְכָא וּפִלְכָא, וְאִינּוּן אִקְרוּן פֶּלַח הָרִמּוֹן. כְּמָה דְּכְתִיב, כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ. (שיר השירים ד)

אַרְבַּע גַּלְגַּלִּין בְּפִלְכֵי אַרְבַּע זְוָיִין, נַטְלִין בְּגִלְגּוּלָא לְהַהוּא עַטָרָא, וְכַד נַטְלֵי לָהּ, אִזְדַּקְפָן לְעֵילָּא. עַד דְּמָטוּ לְגִלְגּוּלָא דְּפִלְכָא עִלָּאָה, דְּנָהִים יְמָמָא וְלֵילְיָא, מִתְחַבְּרָן כָּל אִינּוּן פִּלְכִין, וְנַטְלִין לְעַטָרָא, וְזַקְפָן לָהּ. וְקָלָא דְּאִינּוּן גַּלְגַּלִּין, אִשְׁתְּמַע בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין. לְקַל נְעִימוּתָא מִתְרַעֲשִׁין כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, וְכֻלְּהוּ שָׁאֲלִין דָּא לְדָא, עַד דְּכֻלְּהוּ אֲמְרֵי (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.

כַּד מְזַדַּוּוג מַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא, סַלְקָא עַטָרָא דָּא, וְאִתְיְשָׁבַת בְּרֵישָׁא דְּמַטְרוֹנִיתָא. כְּדֵין נָחִית חַד עַטָרָא עִלָּאָה, קְבִיעָא דְּכָל אֶבֶן טָבָא, וְחֵיזוּר וְשׁוּשָׁן, בְּסָחֲרָנָהָא. בְּשִׁית גַּלְגַּלִּין אַתְיָא, לְשִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא, שִׁית גַּדְפִּין דְּנָשֶׁר נַטְלִין לָהּ. בְּפִלְכוֹי חֲמִשִּׁין (ס"א פִּלְכִין)

עַנְבִין סַחֲרָנָהָא, דְּגָלִיף בָּה אִימָּא עִלָּאָה. קְבִיעָאן בְּאֵבֶן טָבָא, חָוִור וְסוּמָק יָרוֹק וְאוּכָם תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָונָא. שִׁית מְאָה וּתְלַת עֲשַׂר זְוִויִין, לְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא.

אֶלֶף וְשִׁית מְאָה מִגְדְּלִין, לְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא. וְכָל מַגְדְּלָא וּמַגְדְּלָא, טוּרִין קְבִיעִין. פַּרְחִין לְעֵילָּא, אִשְׁתַּאֲבָן בְּכִיתוּנָא (ס"א בְּפִתּוֹרָא) דְּאִימָּא עִלָּאָה, בְּמִשַּׁח רְבוּת דִּילָהּ. כְּדֵין אִימָּא, בִּלְחִישׁוּ, נָגִיד מַתְנָן עִלָּאִין, וְשָׁדַר וְקָבַע לוֹן בְּהַהוּא עַטָרָא. לְבָתַר אַנְגִיד נַחֲלֵי דְּמִשַּׁח רְבוּת קַדִּישָׁא, עַל רֵישָׁא דְּמַלְכָּא. וּמֵרִישֵׁיהּ, נָחִית הַהוּא מִשְׁחָא טָבָא עִלָּאָה, עַל דִּיקְנֵיהּ יַקִּירָא. וּמִתַּמָּן נָגִיד עַל אִינּוּן לְבוּשֵׁי מַלְכָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן וְגוֹ'.

לְבָתַר אִתְהַדַּר עַטָרָא, וּמְעַטְרָא לֵיהּ אִימָּא עִילָּאָה בְּהַהוּא עַטָרָא, וּפְרִישָׁא עָלֵיהּ, וְעַל מַטְרוֹנִיתָא, לְבוּשֵׁי יְקָר בְּהַהוּא עַטָרָא. כְּדֵין קָלָא אִשְׁתְּמַע בְּכָלְהוּ עָלְמִין, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה וְגוֹ'. כְּדֵין חֶדְוָותָא הוּא בְּכָל אִינּוּן בְּנֵי מַלְכָּא. וּמַאן אִינּוּן. כָּל אִינּוּן דְּאָתוּ מִסִּטְרַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. דְּהָא לָא מִזְדַּוְוגֵי בְּהוּ, וְלָא קַיְימִין עִמְּהוֹן, בַּר אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן בְּנֵי בֵּיתָא, וּמְשַׁמְּשֵׁי לְהוּ. כְּדֵין בִּרְכָאן דִּנְפִיקֵי מִנַּייהוּ, דְּיִשְׂרָאֵל הוּא.

וְיִשְׂרָאֵל נַטְלִין כֻּלָּא, וּמְשַׁדְּרֵי חוּלָקָא מִנֵּיהּ לִשְׁאַר

עַמִּין, וּמֵהַהוּא חוּלָקָא אִתְּזָנוּ כָּל אִינּוּן שְׁאַר עַמִּין. וְתָאנָא, מִבֵּין סִטְרֵי חוּלְקֵיהוֹן דְּמָמָנָן עַל שְׁאַר עַמִּין, נָפִיק (דף ר"ט ע"ב) חַד שְׁבִיל דָּקִיק, דְּמִתַּמָּן, אִתְנַגִּיד חוּלָקָא לְאִינּוּן תַּתָּאֵי, וּמִתַּמָּן מִתְפָּרֵשׁ לְכַמָּה סִטְרִין. וְדָא קָרִינָן לֵיהּ תַּמְצִית, דְּנָפִיק מִסִּטְרָא דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

וְעַל דָּא עָלְמָא כּוּלֵיהּ מִתַּמְצִית דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קָא שָׁתֵי. מַאן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָא אוּקִימְנָא. וּבֵין לְעֵילָּא, וּבֵין לְתַתָּא, כָּל אִינּוּן שְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, לָא אִתְּזָנוּ אֶלָּא מֵהַהוּא תַּמְצִית. וְלָא תֵּימָא דְּאִינּוּן בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא אֲפִילּוּ אִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין, מֵהַהוּא תַּמְצִית שַׁתְיָין. וְדָא הוּא בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, שְׁבִיל מֵרַבְרְבֵי שְׁאַר עַמִּין דְּמִתְבָּרְכָן מִנֵּיהּ.

כַּד חָמָא הַהוּא מַלְאָכָא, דְּהָא בִּלְעָם אַסְטֵי לָאָתוֹן לְהַהוּא שְׁבִילָא, דְּכִתִּיב לְהַטּוֹתָהּ הַדָּרֶךְ, מִיָּד וַיַּעֲמוֹד מַלְאַךְ יְיָ בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, לְאַסְתְּמָא שְׁבִילָא, דְּלָא יִסְתַּיְיעוּן בֵּיהּ אִינּוּן שְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין. וְאָזְלָא הָא, כְּהָא דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (שיר השירים א) שָׁמוּנִי נוֹטֵרָה וְגוֹ', לְנַטְרָא וּלְבָרְכָא לִשְׁאַר עַמִּין בְּגָלוּתָא. וְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן כַּרְמִי שֶׁלִּי, לֹא נָטַרְתִּי, בְּגִין דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא, וְלָא מִתְבָּרְכִין כַּדְּקָא חָזֵי.

גָּדֵר מִזֶּה וְגָדֵר מִזֶּה. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הֵיךְ יָכִיל הַהוּא

מַלְאָכָא לְאַסְתְּמָא הַהוּא שְׁבִילָא. אֶלָּא בְּגִין דְּסִיּוּעָא אַחֲרָא הֲוָה לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אוֹרַיְיתָא מְסַיְּיעָא לֵיהּ, דִּכְתִיב, (שמות לב) מְזֻזָּה וּמְזֻזָּה הֵם כְּתוּבִים.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא מַה כְּתִיב. וַתֵּרֶא הָאָתוֹן וְגוֹ', וַתִּלְחֵץ אֶל הַקִּיר, מַאי וַתִּלָּחֵץ אֶל הַקִּיר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כב) מְקַרְקַר קִיר וְגוֹ'. קִיר: פַּטְרוֹנָא, הַהוּא דְּשַׁלְטָא עָלַיְיהוּ. וַתִּלְחַץ אֶת רֶגֶל בִּלְעָם אֶל הַקִּיר, הֵיא לָא יָהֲבָא לֵיהּ סִיּוּעָא כְּלַל. וּבְעַקוּתָא, (ס"א אַשְׁדַּת) אַשְׁרַת (ס"א אַשְׁדְּרַת) לֵיהּ לְהַהוּא קִיר. וְרַמְזָא לֵיהּ הַאי, כְּדֵין וַיּוֹסֶף לְהַכּוֹתָהּ בְּהַאי סַטְרָא.

וַיּוֹסֶף מַלְאַךְ יְיָ עֲבוֹר וַיַּעֲמוֹד בְּמָקוֹם צָר וְגוֹ'. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אַסְתִּים לָהּ כָּל אַרְחִין, וְכָל סִיּוּעִין, דְּלָא אִשְׁתְּכַח בָּהּ מִכָּל סִטְרָא דְּעָלְמָא סִיּוּעָא. כְּדֵין וַתִּרְבַּץ תַּחַת בִּלְעָם. כַּד חָמָא בִּלְעָם דְּלָא הֲוָה יָכִיל, מַה כְּתִיב. וַיִּחַר אַף בִּלְעָם וַיַּךְ אֶת הָאָתוֹן בַּמַּקֵּל, כְּמָה דְּאוּקְמַר, דְּאַטְעַן לָהּ, וְאַלְבֵּשׁ לָהּ, בְּזִירוּזֵי דִּינָא קַשְׁיָא תַּקִּיפָא.

(במדבר כ"ב) וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאָתוֹן וְגוֹ'. הַיְינוּ חַד מֵאִינּוּן מִלִּין, דְּאִתְבְּרִיאוּ עֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַאי סַגֵּי הַאי לְבִלְעָם, אוֹ לָאָתוֹן, אוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בְּהָנֵי מִלִּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דְּחַיְיכִין בֵּיהּ אִינּוּן

רַבְרְבִין דַּהֲווֹ עִמֵּיהּ, וְכַד מָטוּ לְבָלָק, אָמְרוּ לֵיהּ, וְכִי לְהַאי שַׁטְיָא שַׁדְּרַת לְיָקְרָא, לָא תִּשְׁכַּח בֵּיהּ מַמָּשׁוּת, וְלָא בְּמִלּוֹי. וּבְאִינּוּן מִלָּה דַּאֲתָנָא, אִתְבְּזָא מִן יְקָרֵיהּ. רִבִּי חִיָּיא אָמַר אִלְמָלֵי לָא אַמְרַת אֲתָנָא הַאי, לָא שָׁבִיק בִּלְעָם הַהוּא דִּילֵיהּ, וּבְמִלֵּי דַּאֲתָנָא יָדַע דְּאִתְבַּר חֵילֵיהּ.

רִבִּי אַבָּא רָמֵי, כְּתִיב (במדבר טז) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ וְגוֹ'. וּכְתִיב וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי וְגוֹ'. מַאי שְׁנָא אֶרֶץ מֵאָתוֹן, דְּלָא כְּתִיב בָּהּ וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאָרֶץ. אֶלָּא, הָתָם מֹשֶׁה גָּזַר עַל פּוּמָא, וּפַתְחַת, וְעַבְדַת אַרְעָא פִּקּוּדָא דְּמֹשֶׁה, וְלָא יַאוּת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבֹר פִּקּוּדֵיהּ, דְּהָא מֹשֶׁה גָּזַר וּפָקִיד, (במדבר טז) וּפָצְתָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ. וְעַל דָּא הִיא עַבְדַת פִּקּוּדוֹי. דִּכְתִיב וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֲבָל הָכָא, לָא אִשְׁתְּכַח מַאן דְּגָזַר, אֶלָּא רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה, וְהוֹאִיל וּרְעוּתֵיהּ הֲוָה בְּכַךְ, כְּתִיב וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאָתוֹן. מִגֵּיהּ אָתָא מִלָּה, וּמִגֵּיהּ אִשְׁתְּכַח.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִסְתַּכְּלְנָא בְּפָרְשְׁתָא דָּא, וּבְאִלֵּין מִלִּין, וְאִתְחַזְיָין דְּלָאו מִלִּין דְּצָרִיכִין אִינּוּן. וְכִי מֵאַחַר דִּכְתִיב וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאָתוֹן, בַּעְיָין לְמֶהֱוֵי אִינּוּן מִלִּין מִלֵּי מְעַלְיָיתָא, מִלֵּי דְּחָכְמְתָא, וְאִי כְּמָה דְּאִתְעָרוּ חַבְרָנָא, דְּאִיהוּ מְשַׁבַּח דְּסוּסְיָא דִּילֵיהּ רָעֵי בִּרְטִיבָא, וְהִיא תָּבַת וְאָמְרַת, הֲלֹא אָנֹכִי אֲתוֹנְךָ. מֵהָכָא הֲוָה לָהּ לְמִפְתַּח,

וְהִיא לָא פָּתְחָה אֶלָּא מֶה עָשִׂיתִי לָךְ. וְאִי הָכִי, אֲמַאי קָא
טָרַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִפְתַּח פּוּמָהּ לְהָנֵי מִלִּין.
אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי בְּאִלֵּין מִלִּין אוֹלִיפְנָא דַּעְתָּא
דִּבְלָעָם, דְּלָאו כְּדַאי הוּא לְמִשְׁרֵי עָלֵיהּ רוּחַ
קוּדְשָׁא, וְאוֹלִיפְנָא, דְּהָא לֵית יָכִילוּ בְּאַתְנֵיהּ, לְאַבְאָשָׁא
אוֹ (דף ר״י ע״א) לְאוֹטָבָא. וְאוֹלִיפְנָא מֵהַאי אָתוּן, דְּהָא לֵית
חֵילָא בִּבְעִירֵי לְאַשְׁרָאָה עָלַיְיהוּ דַּעְתָּא שְׁלִים. תָּא חֲזֵי,
בִּלְעָם, בְּהַהִיא מִלָּה דַּאֲתָנֵיהּ, וּבְהַהוּא דַּעְתָּא טִפְּשָׁא לָא
יָכִיל לְמֵיקָם. בְּדַעְתָּא עִלָּאָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.
(במדבר כ״ב) וַתֹּאמֶר לְבִלְעָם מֶה עָשִׂיתִי לָךְ. וְכִי בְּרִשׁוּתִי הֲוָה
לְמֶעְבַּד טַב וּבִישׁ. לָאו. דְּהָא בְּעִירֵי לָא מִתְנַהֲגָן,
אֶלָּא בְּמָה דְּנַהֲגוּ לוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּהַהִיא אֲתָנָא
בְּעַמִּיקְתָּא (ס״א בְּעַקְתָּא) יַתִּיר, לָאו בְּרִשׁוּתָהּ הִיא, דְּהָא הוּא
אַטְעִין לָהּ בְּחַרְשׁוּי, וּבְרִשׁוּתֵיהּ קַיְימָא.
וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לָאָתוֹן כִּי הִתְעַלַּלְתְּ בִּי. הֲוָה לֵיהּ לְחַיְיכָא
מִנָּהּ, וְהוּא אָתִיב לָקַבְלָא טִפְּשׁוּתָא דְּמִלָּהָא,
כְּדֵין חַיְיכוּ מִנֵּיהּ, וְאִתְקְלִיל בְּעֵינַיְיהוּ, וְיָדְעוּ דְּאִיהוּ
שַׁטְיָא. וּמָה אָמַר. כִּי הִתְעַלַּלְתְּ בִּי לוּ יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי.
אָמְרוּ, שַׁטְיָא דָּא אִיהוּ יָכִיל לְשֵׁיצָאָה עַמִּין בְּפוּמֵיהּ, הֵיךְ
לָא יָכִיל לְשֵׁיצָאָה לְאַתְנֵיהּ, וְהוּא בָּעֵי חַרְבָּא. וְאוֹלִיפְנָא,
דְּלֵית חֵילָא בִּבְעִירֵי לְאַשְׁרָאָה עָלַיְיהוּ רוּחָא אַחֲרָא, דְּאִי

יֵימְרוּן בְּנֵי נָשָׁא, אִי יְמַלְלוּן בְּעִירֵי, כַּמָּה דַּעְתָּא שְׁלִים יִפְקוּן לְעָלְמָא, פּוּק וְאוֹלִיף מֵהַאי אֲתָנָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפְתַּח פּוּמָהּ, חֲמֵי מִלּוֹי. (מצאתי כתוב בהעתקות, חסר כאן)

וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בִּלְעָם וגו׳. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, בָּלָק חַכִּים הֲוָה בְּחַרְשִׁין, יַתִּיר מִבִּלְעָם, בַּר דְּלָא הֲוָה מְכַוֵּון שַׁעֲתָא לְלַטְיָיא. מָשָׁל וכו׳. בְּגִין כָּךְ וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בִּלְעָם וגו׳. הוּא הֲוָה אַתְקִין לֵיהּ וְאָחִיד לֵיהּ לְכֹלָּא. וַיַּעֲלֵהוּ בָּמוֹת בָּעַל. מַאי וַיַּעֲלֵהוּ בָּמוֹת בָּעַל. אֶלָּא אַשְׁגַּח בְּחַרְשׁוֹי, בְּמַאי סְטָרָא יִתְאַחִיד בְּהוּ, וְאַשְׁכַּח דְּזִמְינִין יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד בָּמוֹת, וּלְמִפְלַח לְבַעַל. כְּמָה דִּכְתִיב, וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַבַּעַל. וַיַּרְא מִשָּׁם קְצֵה הָעָם, חָמָא רַבְרְבֵי דְּעַמָּא, וּמַלְכָּא דִּלְהוֹן, דְּפָלְחִין לֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב (מלכים א יח) **וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל, וּכְתִיב** (מלכים א יח) **אִם יְיָ הָאֱלֹהִים וגו׳. כֵּיוָן דְּחָמָא בִּלְעָם, דְּזִמְינִין יִשְׂרָאֵל לְהַאי, מִיַּד וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק בְּנֵה לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת.** (חסר כתיב)

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יְהוּדָה, חַד אָמַר לָקָבְלֵי מַדְבְּחָן דְּקַדְמָאֵי, אַקְרִיב אִינּוּן שִׁבְעָה מַדְבְּחָן. וְחַד אָמַר, בְּחָכְמְתָא עָבֵד כֹּלָּא, וְאַשְׁכַּח דְּחוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְעָה דַּרְגִּין אִתְקְשָׁרוּ. בְּגִין כַּךְ אַסְדַּר שִׁבְעָה מַדְבְּחָן.

לְבַר נָשׁ דְּהָוָה לֵיהּ רְחִימָא חַד, דְּשָׁבַק לֵיהּ אֲבוֹי. וּבְנֵי

נָשָׂא מִסְתָּפוּ לְקַטְטָה בַּהֲדֵיהּ, בְּגִין הַהוּא רְחִימָא. לְיוֹמִין, אָתָא בַּר נָשׁ חַד, וּבָעָא לְאַתְעָרָא קְטָטוּ בַּהֲדֵיהּ. אָמַר, מַה אַעְבִּיד, אִי אַתְעַר בֵּיהּ קְטָטָא, הָא הַהוּא רְחִימָא דְּאִתְקְשַׁר בַּהֲדֵיהּ, וְלָא יָכִילְנָא, אָמַר מָה עָבַד, שָׁדַר לֵיהּ דּוֹרוֹן לְהַהוּא רְחִימָא. אָמַר הַהוּא רְחִימָא, וְכִי מָה אִית לֵיהּ לְהַאי בַּר נָשׁ גַּבָּאי, יְדַעְנָא דְּבְגִין הַהוּא בַּר רְחִימָאי הוּא. אָמַר, הַאי דּוֹרוֹן לָא יְיעוּל קַמָּאי, זְמִינוּ לֵיהּ לְכַלְבֵּי וְיִכְלוּנֵיהּ.

כַּךְ בִּלְעָם, אָתָא לְאַתְעָרָא קְטָטוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְחָמָא דְּלָא יָכִיל בְּגִין הַהוּא רְחִימָא עִלָּאָה דִּלְהוֹן, (בְּמָה דְּאַת אָמַר (משלי כז) רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזוֹב.) שָׁאֲרִי לְתַקְנָא קַמֵּיהּ דּוֹרוֹן. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע וּמַה אִית לָךְ גַּבָּאי, אַתְּ בָּעֵי לְאִזְדַּוּוגָא בִּבְנֵי, הֲרֵי דּוֹרוֹנָךְ זְמִין לְכַלְבֵּי. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיִּקַר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לָשׁוֹן קֶרִי וְטוּמְאָה. דּוֹרוֹנָךְ לְאִלֵּין אִתְמְסַר וְלָא יְיעוּל קַמָּאי.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, וַיִּקַר: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קמז) לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמוֹד. הוּא הָוָה זַמִּין, דִּבְהַהוּא דּוֹרוֹן, יָכִיל בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב. וַיִּקַר אֱלֹהִים. קָרִיר גַּרְמֵיהּ מִן דָּא דְּהָוָה חָשִׁיב. וַיִּקַר אֱלֹהִים, כְּמָה דְּאִתְמַר, דְּאִתְעַר עָלֵיהּ מִסְטְרָא דִּמְסָאֲבוּתָא.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיִּקַּר, בִּלְעָם חָשִׁיב דִּבְהַהוּא דִּוּרוֹן
ייעול לְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַעְקַר לֵיהּ מִקַּמֵּיהּ לְהַהוּא דִּוּרוֹן. וְאַעְקַר לֵיהּ לְבִלְעָם,
מִמַּה דְּהֲוָה חָשִׁיב. וְאַעְקַר (ס״א לֵיהּ מֵהַהוּא דַּרְגָּא), לְהַהוּא דַּרְגָּא
הַדָּא הוּא דִכְתִיב וַיִּקַּר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי לו) יִקְּרוּהָ
עוֹרְבֵי נַחַל. אָמַר לֵיהּ, רָשָׁע, לֵית אַנְתְּ כְּדַאי לְאִתְקַשְׁרָא
בַּהֲדָאי (דף ר״י ע״ב) וּלְמֵיעַל קַמָּאי. דִּוּרוֹנָךְ לְכַלְבֵי אִתְמְסַר.
אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי, הַאי רָשָׁע, גַּעֲלָא דִכְלָא הֲוָה.
דְּלָא תִשְׁכַּח בְּכָל פָּרָשְׁתָּא דָּא, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל בִּלְעָם,
אוֹ וַיְדַבֵּר יְיָ, חַס וְשָׁלוֹם. מַה כְּתִיב. וַיָּשֶׂם יְיָ דָּבָר בְּפִי
בִּלְעָם וְגוֹ׳, כְּמַאן דְּשַׁוִּי חִסְמָא בְּפוּם חֲמָרָא, דְּלָא יִסְטֵי
הָכָא אוֹ הָכָא, כַּךְ וַיָּשֶׂם יְיָ דָּבָר בְּפִי וְגוֹ׳.
אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אַתְּ חָשִׁיב דְּעַל יְדָךְ
יֵהֵא וְיִתְקַיֵּים בְּרָכָה בְּבָנַי, אוֹ אִפְּכָא. לָא צְרִיכִין
אִינּוּן לָךְ, כְּמָה דְּאַמְרִין לַצְּרָעָה וְכוּ׳. אֶלָּא אַתְּ שׁוּב אֶל
בָּלָק, וְכַד תִּפְתַּח פּוּמָךְ, לָא יֵהֵא בִּרְשׁוּתָךְ. וְלָא בְּפוּמָךְ
תַּלְיָיא מִלְּתָא, אֶלָּא וְכֹה תְדַבֵּר. הֲרֵי כ״ה, דְּזִמְנָא
לְבָרְכָא לוֹן. כֹּה, תְּמַלֵּל בְּרָכָה דִּבְנַי, דְּכַד תִּפְתַּח פּוּמָךְ,
הִיא תְּמַלֵּל מִלִּין, לְאִתְקַיְּימָא עַל בְּנַי, דְּלָא אֶשְׁבּוֹק מִלִּין
לָךְ.
תָּא חֲזֵי, דְּכַךְ הוּא, כֵּיוָן דְּאָתָא לְבָלָק, וּבָלָק שָׁמַע כָּל

אִינּוּן מִלִּין, הַוָּה חָשִׁיב דְּהָא מִפּוּמֵיהּ דִּבִלְעָם נָפְקִין, אָמַר, לָקוֹב אוֹיְבַי לְקַחְתִּיךָ. אָמַר בִּלְעָם. סַב אִלֵּין חַרְשִׁין בִּידָךְ, בְּגִין לְאַעְכָּבָא הָכָא לְהַאי כַּה, וְאִי אַתְּ תֵּיכוֹל לְאַעְכְּבָא (ס״א לְאַעֲקָרָא) לָהּ בְּהַאי חַרְשִׁין, אֲנָא אַעְקַר לָהּ מֵאִינּוּן מִלִּין דְּהִיא אָמְרָה.

מַה כְּתִיב, הִתְיַצֵּב כֹּה עַל עוֹלָתֶךָ, בְּהַאי, וּבְאִלֵּין חַרְשִׁין, תְּעַכֵּב לָהּ, וְאָנֹכִי אִקָּרֶה כ״ה, כְּלוֹמַר, אַעְקַר לָהּ מֵאִלֵּין מִלִּין. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אֲנָא אַעְקַר לָךְ. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ. וַיִּקַר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. וְהַהוּא דָּבָר אָרִים קָלָא, בְּמִלּוֹלֵי דְּכ״ה. וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל בָּלָק וְכֹה תְּדַבֵּר, כ״ה תְּדַבֵּר וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא לָא כְּתִיב הִתְיַצֵּב כֹּה עַל עוֹלָתֶךָ, אֶלָּא הִתְיַצֵּב עַל עוֹלָתֶךָ וְאֵלְכָה אוּלַי יִקָּרֶה יְיָ לִקְרָאתִי. כֵּיוָן דְּחָמָא דְּכ״ה אָמַר אִינּוּן בִּרְכָאן, כְּדֵין אָמַר הִתְיַצֵּב כ״ה עַל עוֹלָתֶךָ, וְאָנֹכִי אִקָּרֶה כ״ה.

לְכָה אָרָה לִי יַעֲקֹב, כְּלוֹמַר, לְקוֹט. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, אַשְׁדֵּי לוֹן מֵהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִינּוּן קַיְימֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א כ) צְדָקָה אוֹרֶה. אָמַר, אִי תֵּיכוֹל לְמִשְׁדֵּי (ס״א לוֹן מֵהַהוּא דַּרְגָּא) לְהַהוּא דַּרְגָּא דִּלְהוֹן, הָא כֻּלְּהוּ אִתְעֲקָרוּ מֵעָלְמָא. וּלְכָה זוֹעֲמָה יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא, דְּיִשְׁתְּכַח רוּגְזָא קַמֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם.

(במדבר כ״ג) כִּי מֵרֹאשׁ צוּרִים וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֵרֹאשׁ צוּרִים, אִלֵּין אִינּוּן אֲבָהָתָא. דִּכְתִיב (ישעיה נא) הַבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצַבְתֶּם. וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ, אִלֵּין אִמָּהָן, בֵּין מֵהַאי סִטְרָא וּבֵין מֵהַאי סִטְרָא, לָא יָכְלִין לְאִתְלַטָיָיא. רִבִּי אַבָּא אָמַר, כִּי מֵרֹאשׁ צוּרִים, מַאן יָכִיל לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דְּהָא הוּא אָחִיד מֵרֵישָׁא דְּכָל צוּרִים נָפְקִין (שמות ס״ד), וּמַאן אִינּוּן צוּרִים. גְּבוּרָן. דְּהָא כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא מֵאִינּוּן גְּבוּרָן נָפְקֵי, וְאִינּוּן אִתְאַחֲדָן בְּהוּ. וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ, אִלֵּין שְׁאַר מַשְׁרְיָין (ס״א כִּתְרִין) דְּאִתְאַחֲדָן בְּהוּ. הֵן עָם לְבָדָד וְגוֹ׳. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים לב) ה׳ בָּדָד יַנְחֶנּוּ.

מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וְגוֹ׳, הָא אוּקְמוּהָ. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. בְּקַדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, דְּהָא דַּרְגָּא עִלָּאָה יִשְׂרָאֵל הוּא.

מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וְגוֹ׳. לְתַתָּא, מַאן הוּא עָפָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי דִּכְתִיב בֵּיהּ (ישעיה מא) יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ וְגוֹ׳. מַאן חַרְבּוֹ. הָא יְדִיעָא, דִּכְתִיב (ישעיה לד) חֶרֶב לַיְיָ מָלְאָה דָם. עָפָר, הַהוּא אַתָּר דְּאִתְבְּרֵי מִנֵּיהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן, דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר וְגוֹ׳. וּמֵהַהוּא עָפָר, כַּמָּה חַיָּילִין, וְכַמָּה מַשְׁרְיָין נָפְקוּ,

כַּמָּה טַפְסִין, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין, כַּמָּה גִּירִין, כַּמָּה בַּלִּיסְטְרָאוֹת, כַּמָּה רוּמְחִין, וְסַיְיפִין, וְזַיְינִין, אִשְׁתְּכָחוּ מֵהַהוּא עָפָר. (מי מָנָה) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב כה) הֲיֵשׁ מִסְפָּר לִגְדוּדָיו.

וּמִסְפָּר אֶת רוֹבַע יִשְׂרָאֵל. רֹבַע יִשְׂרָאֵל הַיְינוּ ה"א, וְחַד מִלָּה הִיא. רוֹבַע יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כג) רוֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ, רְבִיעַ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה. דָּבָר אַחֵר רֹבַע, כְּמוֹ רְבִיעִית מִיִּשְׂרָאֵל לְתַתָּא, רֹבַע אִתְקְרֵי לְפוּם כְּתְרִין מַשְׁמַע דָּוִד, דְּאִיהוּ רַגְלָא רְבִיעָאָה דְּכוּרְסְיָיא.

דָּבָר אַחֵר מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וְגוֹ׳, כָּל אִינּוּן דַּחֲשִׁיבִין עַפְרָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב הֲיֵשׁ מִסְפָּר לִגְדוּדָיו. רֹבַע יִשְׂרָאֵל כְּמָה (דף רי"א ע"א) דְּאוֹקִימְנָא. דָּבָר אַחֵר מִי מָנָה עֲפַר, אִינּוּן פְּקוּדִין דְּאִינּוּן בְּעַפְרָא, בְּזְרִיעָה, בִּנְטִיעָה, בְּחַצָּדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא יט) בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ. (אָמַר רִבִּי אַבָּא, בָּלָק חַכִּים הֲוָה בְּחַרְשׁוֹ כְּבִלְעָם. בַּר דְּלָא יָדַע לְכַוְּון שַׁעְתָּא לְלַטָיָא).

(במדבר כ"ג) וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר. וַיְדַבֵּר לָא כְתִיב, מַאי וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, הוּא הֲוָה זָקִיף קָלָא לְגַבֵּי הַהוּא מְמַלֵּל, וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ בִּלְעָם. וַיֹּאמַר הַאי כֹּה כְּמָה דְּכְתִיב וְכֹה תְּדַבֵּר, וַאֲמִירָה מִנָּהּ הֲוָה.

תָּא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּחָמָא בִּלְעָם דִּבְכָל חֲרָשׁוֹי וּבְכָל הַהוּא דּוּרוֹן, לָא יָכִיל לְאַעְקָרָא הַהוּא כֹּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְאָנֹכִי אִקָּרֵה כֹּה, אַעְקָר לְהַאי כֹּה. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אַנְתְּ סָבוּר לְאַעְקָרָא לָהּ, אֲנָא אַעְקָר לָךְ מִשֶּׁלְשׁוֹלָךְ, מַה כְּתִיב. וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם, כְּמָה דְּאִתְּמַר. לְבָתַר, כֵּיוָן דְּחָמָא דְּלָא יָכִיל, הָדָר וְאָמַר, וּבֵרֵךְ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה, וְלֹא אֲשִׁיבֶנּוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה וַדַּאי, לְהַהִיא דִּכְתִיב כֹּה, וְכֹה תְּדַבֵּר. לֵית אֲנָא יָכִיל לְאַהַדְּרָא לָהּ.

אָמַר בִּלְעָם, בִּתְרִין דַּרְגִּין בָּעֵינָא לְאַעֲלָא בְּהוּ. בָּעֵינָא לְאַעֲלָא בְּהוּ מִדַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב, וְלָא יָכִילְנָא. בָּעֵינָא לְאַעֲלָא בְּהוּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא יָכִילְנָא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּשְׁמָא דָּא אוֹ דָּא, לָא אִתְקַשַּׁר בְּזִינִין בִּישִׁין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְגוֹ׳.

תָּאנָא, תְּרִין דַּרְגִּין אִינּוּן: נַחַשׁ, וְקֶסֶם. לָקֶבְלֵיהוֹן: עָמָל, וָאָוֶן. אָמַר בִּלְעָם, הָא וַדַּאי אַשְׁכַּחְנָא לָקֶבְלֵי דְּהָנֵי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. אָוֶן, לָקֶבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ קָטִיר בְּנַחַשׁ. עָמָל, לְקֶבְלֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ קָטִיר בְּקֶסֶם. כֵּיוָן דְּחָמָא דְּלָא יָכִיל, אָמַר, וַדַּאי לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְגוֹ׳. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דַּיְיָ אֱלָהָיו עִמּוֹ וְגוֹ׳. וְאִי תֵּימָא, בְּהָנֵי לָא יָכִילְנָא. בְּקֶסֶם וְנַחַשׁ יָכִילְנָא. כְּתִיב

כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְגוֹ'. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּכָל חֵילִין דִּלְעֵילָּא, וְכָל מַשְׁרְיָין כְּלְהוּ, לָא יַדְעֵי וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בְּנִמּוּסָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, עַד דְּשָׁאֲלֵי לְהָנֵי תְּרֵי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. וּמַאי אֲמְרֵי. מַה פָּעַל אֵל. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הָנֵי מִלִּין, כֹּה אָמַר, וְהוּא אָרִים קָלָא לְקָבְלָהּ, וְלָא יָדַע מַאי הוּא, וְלָא אִשְׁתְּמַע בַּר קַלֵּיהּ.

הֵן עָם כְּלָבִיא יָקוּם וְגוֹ', מַאן עַמָּא תַּקִּיפָא כְּיִשְׂרָאֵל.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְנְהִיר צַפְרָא, קָם וּמִתְגַּבַּר כְּאַרְיָא, לְפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, בְּכַמָּה שִׁירִין, בְּכַמָּה תּוּשְׁבְּחָן. מְשַׁתְּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא כָּל יוֹמָא, וּבַלֵּילָה לֹא יִשְׁכַּב וְגוֹ'. כַּד בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמִשְׁכַּב עַל עַרְסֵיהּ, מְקַדֵּשׁ שְׁמָא עִלָּאָה, אַמְלִיךְ לֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נְמוּסִין מִתְקַשְּׁרָן קַמַּייהוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּפַתְחִין פּוּמְהוֹן עַל עַרְסַייהוּ, בְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וּבָעָאן רַחֲמֵי קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּכַמָּה קְרָאֵי דְּרַחֲמֵי.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, הֵן עָם כְּלָבִיא יָקוּם. זְמִינִין הַאי עַמָּא, לְמֵיקַם עַל כָּל עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, כְּאַרְיֵה גִּיבָּר וְתַקִּיף, וְיִתְרְמֵי עֲלַייהוּ. אָרְחַייהוּ דְּכָל אַרְיָוָתָא לְמִשְׁכַּב עַל טַרְפַּייהוּ, אֲבָל עַמָּא דָּא לָא יִשְׁכַּב, עַד יֹאכַל טֶרֶף.

דָּבָר אַחֵר הֵן עָם כְּלָבִיא יָקוּם, לְקָרְבָּא קָרְבְּנִין וְעִלָּוון

קַמֵּי מַלְכְּהוֹן, עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא. וְתָאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּרְבְּנָא אִתּוֹקַד עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, הֲווֹ חָמָן דְּיוּקְנָא דְּחַד אַרְיֵה רְבִיעַ עַל הַהוּא קָרְבְּנָא, וְאָכִיל לֵיהּ.

וְאָמַר רִבִּי אַבָּא, אוּרִיאֵ"ל מַלְאָכָא עִלָּאָה הֲוָה, וְחָמָאן לֵיהּ בְּדְיוּקְנָא דְּאַרְיָא תַּקִּיפָא, רְבִיעַ עַל מַדְבְּחָא, וְאָכִיל לוֹן לְקָרְבְּנִין. וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא הֲווֹ זַכָּאִין כָּל כַּךְ, הֲווֹ חָמָאן דְּיוּקְנָא דְּחַד כַּלְבָּא חֲצִיפָּא רְבִיעַ עֲלֵיהּ, כְּדֵין הֲווֹ יַדְעֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַעְיָין תְּשׁוּבָה, וּכְדֵין תַּיְיבַן. לֹא יִשְׁכַּב וְגוֹ', אִלֵּין קָרְבְּנִין דְּלֵילְיָא כְּגוֹן עַלָּוון. וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲגַח קְרָבָא דִּלְהוֹן עַל שַׂנְאֵיהוֹן.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא יִשְׁכַּב, מַהוּ לֹא יִשְׁכַּב. אֶלָּא בְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, כַּד בַּר נָשׁ אִיהוּ אָזִיל בְּפִקּוּדֵי דְּמָארֵיהּ, לָא (דף רי"א ע"ב) שָׁכִיב עַל עַרְסֵיהּ, עַד דְּקָטִיל אֶלֶף וּמְאָה וְעֶשְׂרִים וַחֲמֵשׁ, מֵאִינּוּן זַיְינִין בִּישִׁין, דְּשַׂרְיָין עִמֵּיהּ. רִבִּי אַבָּא אָמַר, אֶלֶף אִינּוּן דְּסָטָר שְׂמָאלָא, דִּכְתִיב, (תהלים צא) יִפּוֹל מִצִּדְּךָ אֶלֶף. כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קמט) יַעֲלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד וְגוֹ', (תהלים קמט) רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְגוֹ', לַעֲשׂוֹת נְקָמָה וְגוֹ', הָדָא הוּא דִּכְתִיב לֹא יִשְׁכַּב וְגוֹ' וְדָא הוּא לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט וְגוֹ'.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, לָקָבְלֵי תְּלַת זִמְנִין דְּהוּא מָחָא

לְאַתְנֵיהּ, וְאַטְעִין לָהּ בְּחַרְשׁוֹי, אִתְבָּרְכוּן יִשְׂרָאֵל תְּלַת זִמְנִין. רִבִּי חִיָּיא אָמַר, לָקְבְלֵיהּ אִתְבָּרְכוּן יִשְׂרָאֵל תְּלַת זִמְנִין, דְּסַלְקִין יִשְׂרָאֵל לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

(במדבר כ"ג) וַיַּרְא בִּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְיָ וְגוֹ', וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים וְגוֹ'. מַאי לִקְרַאת נְחָשִׁים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דְּהָנֵי תְּרִין זִמְנִין קַדְמָאֵי, הֲוָה אָזִיל בְּכָל חַרָשׁוֹי, וּבָעָא לְמֵילָט לְיִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן דְּחָמָא רְעוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר שׁוּב אֶל בָּלָק, דְּהָא מְלוּלָךְ לָא בַּעְיָין בָּנַי. מִלּוֹלָא אוֹחֲרָא זַמִּין מֵהַאי כֹּה, כְּמָה דְּכְתִיב וְכֹה תְּדַבֵּר. כֹּה תְּדַבֵּר, וְלָא אַנְּתְּ. כֹּה תְּדַבֵּר, דְּשַׁלְטָא עַל כָּל שַׁלִּיטִין חַרְשִׁין וְקִסְמִין וְזִינִין בִּישִׁין, דְּלָא יַכְלִין לְאַבְאָשָׁא לִבְנַי. כְּדֵין בָּעָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ, בְּעֵינָא בִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, הַאי רָשָׁע כַּד אִסְתַּכַּל בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הֲוָה מִסְתַּכַּל בְּאִלֵּין תְּרֵין דַּרְגִּין יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, לְאַבְאָשָׁא לוֹן, אוֹ בְּהַאי אוֹ בְּהַאי בְּחַרְשׁוֹי, בְּגִין כַּךְ כָּל בִּרְכָן וּבִרְכָן יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל אִתְבְּרִיכוּ. וַיַּרְא בִּלְעָם כִּי טוֹב וְגוֹ'. בַּמֶּה חָמָא חָמָא דִּי בְּשַׁעֲתָא דְּאַנְפֵּי מַלְכָּא נְהִירִין, זִינִין בִּישִׁין לָא קַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ, וְכָל חַרְשִׁין וְכָל קִסְמִין לָא סַלְקָאן בְּחַרְשַׁיְיהוּ.

תָּא חֲזֵי, בְּהָנֵי תְּרֵי זְמַנֵּי כְּתִיב וַיִּקַּר. וַיֶּקַר אֱלֹהִים. וַיִּקַּר יְיָ אֶל בִּלְעָם וְגוֹ'. וּכְתִיב וְכֹה תְּדַבֵּר. וְהַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּחָמָא דְּהָא לָא אִשְׁתְּכַח רוּגְזָא, וְחַרְשׁוֹי לָא סַלְקִין, כְּדֵין וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם וְגוֹ'. כֵּיוָן דְּאַפְרִישׁ וְאִסְתַּלָּק גַּרְמֵיהּ מֵחַרְשׁוֹי, שָׁאֲרֵי (בְּרוּחָא אַחֲרָא) בְּאִתְעָרוּתָא אַחֲרָא לְשַׁבְחָא לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי אִתְעָרוּתָא הָכָא. אָמַר לֵיהּ, (רוּחַ אֱלֹהִים וְלֹא רוּחַ יְיָ אֶלָּא) אִתְעָרוּתָא דְּרוּחָא חַדָּא מִסִּטְרָא דִּשְׁמָאלָא, הַהוּא דְּאִתְקְשָׁרוּ תְּחוֹתוֹי אִינּוּן זִינִין וְחַרְשִׁין דִּילֵיהּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּאַפִּילּוּ הַאי זִמְנָא לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים, וּבְכָל אִינּוּן זִמְנִין אָחֲרָנִין לָא כְּתִיב בְּהוּ הָכִי. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, וְהָא אוּקְמוּהָ אַל תִּקְרֵי יְבוֹרָךְ. אֶלָּא יְבָרֵךְ. וּבִלְעָם הָוָה רַע עַיִן, דְּלָא אִשְׁתְּכַח רַע עַיִן בְּעָלְמָא כְּוָותֵיהּ, דְּבְכָל אֲתָר דְּהָוָה מִסְתַּכַּל בְּעֵינוֹי, הָוָה מִתְלַטְיָיא.

וְעַל דָּא אָמְרוּ, הַאי מַאן דְּאַעְבַּר בְּרֵיהּ בְּשׁוּקָא, וּמִסְתַּפֵּי מֵעֵינָא בִּישָׁא, יֶחֱפֵּי סוּדְרָא עַל רֵישֵׁיהּ, בְּגִין דְּלָא יָכִיל עֵינָא בִּישָׁא לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. אוּף הָכָא, כֵּיוָן דְּחָמָא בִּלְעָם, דְּלָא יָכִיל בְּחַרְשׁוֹי וְקִסְמוֹי לְאַבְאָשָׁא לְיִשְׂרָאֵל,

בָּעָא לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוּ בְּעֵינָא בִּישָׁא, בְּגִין דִּבְכָל אֲתָר דְּהָווֹה מִסְתָּכַּל בְּעֵינוּי בִּישִׁין, הָווֹה מִתְלַטְיָיא.

תָּא חֲזֵי מַה רְעוּתֵיהּ דְּיִלֵיהּ לְקָבְלֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, כְּתִיב וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו, כְּתַרְגּוּמוֹ, (וְשַׁוִי (ס"א לְקֶבֶל עֲגָלָא) לְעֶגְלָא דִּי עֲבַדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא אַפּוֹהִי), בְּגִין דְּיֵהָא לֵיהּ סְטַר סִיּוּעָא, לְאַבְאָשָׁא לְהוּ.

הַשְׁתָּא חֲמִי מַה כְּתִיב, וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל. בָּעָא לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוּ בְּעֵינָא בִּישָׁא. בֵּיהּ שַׁעֲתָא, אִלְמָלֵא דְּאַקְדִּים לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְוָותָא, הָווֹה מְאַבֵּד לוֹן בְּאִסְתַּכְּלוּתָא דְּעֵינוּי. וּמַאי אַסְוָותָא יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. דָּא הוּא דִּכְתִיב וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים. וַתְּהִי עָלָיו, עַל יִשְׂרָאֵל קָאָמַר. כְּמַאן דְּפָרִישׁ סוּדְרָא עַל רֵישֵׁיהּ דְּיַנּוּקָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט בְּהוּ עֵינוּי.

כְּדֵין שָׁאֲרֵי וְאָמַר, מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב. תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְּלָא בְּעֵינָא בִּישָׁא, לָא יָכִיל, אֶלָּא כַּד מְשַׁבַּח וְאוֹקִיר לְהַהוּא מִלָּה, דְּבָעֵי לְאַלְטְיָיא בְּעֵינָא בִּישָׁא. וּמַה אָרְחֵיהּ. אָמַר, חָמוּ כַּמָּה טָבָא דָּא. כַּמָּה יָאָה דָּא. בְּגִין דְּיִשְׁלוֹט בֵּיהּ עֵינָא בִּישָׁא. אוֹף הָכָא אָמַר, מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב, כַּמָּה אִינּוּן יָאָן, כַּמָּה (דף רי"ב ע"א) אִינּוּן שַׁפִּירָן, כַּמָּה נְטִיעָן שַׁפִּירָן דְּאִתְנְטָעָן מִנַּייהוּ,

דַּמְיָין לְאִינּוּן נְטִיעִין דְּנָטַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן יָאָיִין. מַאן יְתֵן, וְאִלֵּין (נ"א דְּאִלֵּין) נְטִיעָן אִשְׁתְּכָחוּ מֵאִינּוּן מִשְׁכְּנֵי, דְּבְהוּ.

(במדבר כ"ד) יִזַּל מַיִם מִדָּלְיָו וְגוֹ'. לְבַר נָשׁ דַּהֲווֹ לֵיהּ יְדָן שַׁפִּירָן, יָאָן לְמֶחֱזֵי. אַעְבָּר חַד בַּר נָשׁ דְּעִינָא בִּישָׁא, אִסְתָּכַל בְּאִינּוּן יְדִין, נָקִיט בְּהוּ, שָׁאֲרֵי לְשַׁבְּחָא, אָמַר, כַּמָּה אִינּוּן שַׁפִּירָן, כַּמָּה אִינּוּן יָאָן, חָמוּ אֱצְבְּעָן מְגֻזָּרָה דְּשַׁפִּירוּ עִלָּאָה. לְבָתַר אָמַר, מַאן יְתֵן יְדִין אִלֵּין דְּשַׁרְיָין בֵּין אֲבָנִין יַקִּירִין, וּבִלְבוּשֵׁי יְקָר דְּאַרְגְּוָונָא (ס"א בְּבֵיתָאי וכו' בְּתֵיבוּתָא דִּילֵיהּ) בְּבֵיתֵיהּ לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּהוּ, וְיֵהוֹן גְּנִיזִין בְּתֵיבוּתָא דִּילֵיהּ.

כַּךְ בִּלְעָם, שָׁרֵי לְשַׁבְּחָא, מַה טָּבוּ אָהָלֶיךָ, חָמוּ כַּמָּה שַׁפִּירָן, כַּמָּה יָאָן וְכוּ', לְבָתַר אָמַר יִזַּל מַיִם מִדָּלְיָו, לָא יִשְׁתְּכַח נְטִיעָא שַׁפִּירָא דָּא, נְטִיעָא דְּאוֹרַיְיתָא, לְבַר מֵאִינּוּן מַסְכְּנִין (דָּלְיָו, כְּלוֹמַר מַסְכְּנִין) (נ"א מַשְׁכְּנִין), וְזַרְעוֹ בְּמַיִם רַבִּים, דְּלָא יִסְגֵּי וְלָא יַרְבֵּי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, לָא יַכְלִין עֵינַיְךָ לְאַבָּאשָׁא, הָא פְּרִיסוּ דְּקוּדְשָׁא עָלַיְיהוּ, כְּדֵין אָמַר, אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם וְגוֹ', הָא לָא יַכְלִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא לְאַבָּאשָׁא לוֹן, דְּהָא חֵילָא תַּקִּיפָא עִלָּאָה אָחִיד בְּהוּ, וּמַאי אִיהוּ. אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא

כְּתוֹעֲפוֹת רְאֵם לוֹ, דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְאוֹשָׁטָא יְדֵיהּ עֲלֵיהּ, מִגּוֹ רוּמֵיהּ. וּמִדְּאִשְׁתְּכַח בְּזַקִּיפוּ עִלָּאָה הָכִי, יֹאכַל גּוֹיִם צָרָיו וְגוֹ'. וְלֵית מַאן דְּיָכִיל לְאַבְאָשָׁא לוֹן.

וַאֲפִילוּ בְּזִמְנָא דְּלָא זָקִיף, לָא יַכְלִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כָּרַע שָׁכַב. לָא דָּחִיל, בְּגִין דְּאִשְׁתְּכַח גִּיבָּר כַּאֲרִי וּכְלָבִיא, אֲפִילוּ כַּד אִינּוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וְכָרַע וְשָׁכַב בֵּינַייְהוּ, כַּאֲרִי הוּא יִשְׁתְּכַח בְּנִמּוּסֵי אוֹרַיְיתָא, בְּאוֹרְחֵי אוֹרַיְיתָא. (וְאַף עַל פִּי כֵּן) שׁוּלְטָנוּתָא אִית לְהוּ בְּמָארֵיהוֹן, דְּאֲפִילוּ כָּל מַלְכַיָּא דְּעָלְמָא, לָא יַעְקְרוּן לְהוּ. כְּאַרְיָא דָּא כַּד שָׁכִיב עַל טַרְפֵּיהּ, לָא יַכְלִין לְאָקָמָא לֵיהּ מִנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי וְגוֹ'.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא חַכִּים לְאַבְאָשָׁא, כְּבִלְעָם רִשְׁיָעָא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲוָה אִשְׁתְּכַח בְּמִצְרַיִם, וְעַל יְדוֹי, קְשִׁירוּ מִצְרָאֵי עֲלַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל קְשׁוּרָא, דְּלָא יִפְקוּן מֵעַבְדוּתְהוֹן לְעָלְמִין. וְדָא הוּא דְּאָמַר, מָה אֵיכוֹל לְאַבְאָשָׁא לְהוּ, דְּהָא אֲנָא עַבִּידְנָא דְּלָא יִפְקוּן מֵעַבִּידָתָא דְּמִצְרָאֵי לְעָלְמִין, אֲבָל אֵל מוֹצִיאוֹ, מִמִּצְרַיִם וּלְקָבְלֵיהוֹן (נ"א וְלָקֳבְלֵיהּ) לָא יַכְלִין חַכְמִין וַחֲרָשִׁין דְּעָלְמָא.

(במדבר כ"ד) וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי וְגוֹ' רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (דברים כג) לֹא תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל אֲדוֹנָיו וְגוֹ' עִמְּךָ יֵשֵׁב

בְּקִרְבְּךָ. כַּמָּה חֲבִיבִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. כַּמָּה חֲבִיבָה אוֹרַיְיתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כַּמָּה חֲבִיבָה אוֹרַיְיתָא, דְּאוֹרִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דִּי נַפְקוּ מִמִּצְרַיִם. שְׁמַע בִּלְעָם דְּהָא חֲרָשׁוּי וְקִסְמוֹי, וְכָל אִינּוּן קִשְׁרִין, לָא סְלִיקוּ בֵּהּ בְּיִשְׂרָאֵל, שָׁאֲרֵי לְגַרְרָא גַּרְמֵיהּ, וּלְמֵירַט רֵישֵׁיהּ. אָזַל לְאִינּוּן טוּרֵי חֲשׁוֹכָא, וּמָטָא לְגַבֵּי אִינּוּן שַׁלְשָׁלָאֵי דְּפַרְזְלָא.

וְכַךְ הוּא אָרְחָא דְּמַאן דְּמָטֵי גַּבַּייהוּ, כֵּיוָן דְּעָאל בַּר נָשׁ בְּרֵישֵׁי טוּרַיָּא, חָמֵי לֵיהּ עַזָּאֵ"ל, דַּהוּא דְּאִקְרֵי גְּלוּי עֵינַיִם. מִיַּד אָמַר לַעַזָּ"א, כְּדֵין יָהֲבִין קָלָא, וּמִתְכַּנְּשִׁין גַּבַּייהוּ חִוְיִין רַבְרְבֵי דְּמִתּוֹקָדָן, וְסַחֲרִין לוֹן. מְשַׁדְּרֵי אוֹנִימְתָּא זְעֵירְתָּא לָקָבְלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְתָנָא, כְּמִין שׁוּנְרָא, הֵיא, וְרֵישֵׁהּ כְּרֵישָׁא דְּחִוְיָא, וּתְרִין זַנְבִין בָּהּ, וִידָהָא וְרַגְלָהָא זְעִירִין. בַּר נָשׁ דְּחָמֵי לָהּ, חָפֵי אַנְפּוֹי, וְהוּא מַיְיתֵי חַד קַטוּרְתָּא, מֵאוֹקִידוּ דְּתַרְנְגוֹלָא חִוָּורָא, שָׁדֵי בְּאַנְפָּהָא וְהִיא אָתְיָת עִמֵּיהּ.

עַד דְּמָטֵי לְגַבֵּי רֵישָׁא דְּשַׁלְשָׁלָאֵי, וְהַהִיא רֵישָׁא דְּשַׁלְשָׁלָאֵי, נָעִיץ בְּאַרְעָא, וּמָטֵי עַד תְּהוֹמָא. וְתַמָּן בְּתְהוֹמָא. חַד סָמִיךְ, וְהוּא נָעִיץ בְּתְהוֹמָא תַּתָּאָה, וּבְהַהוּא סָמִיךְ אִתְקְשַׁר רֵישָׁא דְּשַׁלְשָׁלָאֵי. כַּד מָטֵי בַּר נָשׁ לְרֵישָׁא דְּשַׁלְשָׁלָאָה, בָּטַשׁ בָּהּ ג׳ זִמְנִין, וְאִינּוּן קָרָאן לֵיהּ, כְּדֵין

כְּרַע וְסָגִיד עַל בִּרְכּוֹי, וְאָזִיל וְאָטִים עֵינוֹי, עַד דְּמָטֵי גַּבַּייהוּ. כְּדֵין יָתִיב קַמַּייהוּ, וְכָל אִינּוּן חִוְיָין סָחֲרִין לֵיהּ מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא. פָּתַח עֵינוֹי, וְחָמֵי לוֹן, אִזְדַּעְזָע, וְנָפַל עַל אַנְפּוֹי, וְסָגִיד לָקָבְלַייהוּ.

לְבָתַר אוֹלְפִין לֵיהּ חֲרָשִׁין וְקִסְמִין, וְיָתִיב גַּבַּייהוּ (דף רי"ב ע"ב)

נ' יוֹמִין. כַּד מָטָא זִמְנָא לְמֵיהַךְ לְאָרְחֵיהּ, הַהִיא אוֹנִימְתָא, וְכָל אִינּוּן חִוְיָין, אַזְלִין קַמֵּיהּ, עַד דְּנָפִיק מִן טוּרַיָּיא, בֵּין הַהוּא חֲשׁוֹכָא תַּקִּיפָא.

וּבִלְעָם כַּד מָטָא גַּבַּייהוּ, אוֹדַע לוֹן מִלָּה, וְאַסְגַּר גַּרְמֵיהּ בְּטוּרַיָּיא עִמְּהוֹן. וּבָעָא לְקַטְרְגָא לוֹן, לְאָתְבָא לוֹן לְמִצְרַיִם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְבֵּל וְקִלְקֵל כָּל חָכְמְתָא דְּעַלְמָא, וְכָל חַרְשִׁין דְּעַלְמָא, דְּלָא יָכִילוּ לְקָרְבָא בַּהֲדַייהוּ.

תָּא חֲזֵי, הַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּחָמָא בִּלְעָם דְּלָא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא לְיִשְׂרָאֵל, אַהְדַּר גַּרְמֵיהּ, וְאַמְלִיךְ לֵיהּ לְבָלָק, מַה דְּלָא בָּעָא מִנֵּיהּ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לוֹן. וְעֵיטָא דִּילֵיהּ הֲוָה בְּאִינּוּן נוּקְבֵי דְּמִדְיָן דְּאִינּוּן שָׁפִירָן, וְאִלְמָלֵא דְּאָמַר לֵיהּ מֹשֶׁה, לָא הֲוִינָא יָדַע, דִּכְתִיב, הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי (במדבר לא) יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם.

כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵיטָא דִּילֵיהּ, אָמַר, הָא וַדַּאי גַּרְמָךְ בְּעִיטֵּךְ יִפּוֹל. מַה עָבֵד, הַהוּא חֵילָא

דְּשָׁלַט עַל כָּל חֲרָשִׁין, אַחְמֵי לֵיהּ סוֹפָא דְּכֹלָּא. וְכִי אִית לְהוּ רְשׁוּתָא לְזַמָּן רָחִיק. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, עֵינָא חָמָא, וּמִלִּין אִתְמָרוּ מֵהַהוּא דְּקָאִים עָלֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר. מַאן דְּאִית לֵיהּ לְמֵימַר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא יִתְקַיְּימוּן מִלִּין דְּגַעְלָא, בִּרְעוּתָא עִלָּאָה, (ס"א וּבְגִין דְּיִתְקַיְּימוּן מִלִּין דִּלְעֵילָּא) בְּדַעְתָּא עִלָּאָה בְּאוֹרַיְיתָא.

(במדבר כ"ד) אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה, דְּהָא מִלִּין אִלֵּין מִנַּיְיהוּ אִתְקָיְּימוּ בְּהַהוּא זִמְנָא, וּמִנַּיְיהוּ לְבָתַר, וּמִנַּיְיהוּ בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. (מה שחסר כאן תמצא בזוהר חדש דף ס"ח ע"א עי"ש) תְּנָן, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְנֵי יְרוּשָׁלַם, וּלְאַחְזָאָה חַד כְּכָבָא קְבִיעָא, מְנַצְּצָא בְּע' רָהֲטִין, וּבְע' זִיקִין נַהֲרִין מִגֵּיהּ בְּאֶמְצָעוּת רְקִיעַ, וְיִשְׁתָּאֲלוּן בֵּיהּ ע' כְּכָבִין אַחֲרָנִין, וְיֵהֵא נָהִיר וְלָהִיט ע' יוֹמִין.

וּבְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, יִתְחַזֵּי בְּכ"ה יוֹמִין לְיַרְחָא שְׁתִיתָאָה, וְיִתְכְּנִישׁ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, לְסוֹף ע' יוֹמִין, יוֹמָא קַדְמָאָה יִתְחַזֵּי בְּקַרְתָּא (חֶדֶא) דְּרוֹמָא. וְהַהוּא יוֹמָא יִנְפְּלוּן ג' שׁוּרִין עִלָּאִין מֵהַהִיא קַרְתָּא דְּרוֹמִי, וְהֵיכָלָא רַבְרְבָא יִנְפּוֹל, וְשַׁלִּיטָא דְּהַהִיא קַרְתָּא יְמוּת. כְּדֵין יִתְפַּשַּׁט הַהוּא כְּכָבָא לְאִתְחַזָּאָה בְּעָלְמָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְעָרוּן קְרָבִין תַּקִּיפִין בְּעָלְמָא, לְכָל ד' סִטְרִין, וּמְהֵימְנוּתָא לָא יִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ.

וּבְאֶמְצָעוּת עָלְמָא, כַּד יִתְנְהִיר הַהוּא כּוֹכְבָא, בְּאֶמְצָעוּת רְקִיעָא. יְקוּם מַלְכָּא חַד רַב וְשָׁלִיט בְּעַלְמָא, וְיִתְגָּאֶה רוּחֵיהּ עַל כָּל מַלְכִין, וְיִתְעַר קְרָבִין בְּתֵרִין סִטְרִין, וְיִתְגַּבַּר עָלַיְיהוּ.

וּבְיוֹמָא דְּיִתְבְּרֵי (ס"א דְּיִתְכַּסֵּי) **כּוֹכְבָא, יְזַדְּעַזַּע אַרְעָא קַדִּישָׁא מ"ה מִילִין, סַחֲרָנֵיהּ אֲתָר דְּהָוָה בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּמְעַרְתָּא חֲדָא מִן תְּחוֹת אַרְעָא יִתְגְּלֵי. וּמֵהַהִיא מְעַרְתָּא יִפּוֹק אֶשָּׁא תַּקִּיפָא לְאוֹקְדָא עָלְמָא. וּמֵהַהִיא מְעַרְתָּא יִסְגֵּי חַד עוֹפָא** (ס"א עַנְפָּא), **רַבְרְבָא עִלָּאָה, דְּיִשְׁלוֹט בְּכָל עָלְמָא, וְלֵיהּ אִתְיְהִיב מַלְכוּתָא. וְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין יִתְכַּנְּשׁוּן גַּבֵּיהּ. וּכְדֵין יִתְגְּלֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּכָל עָלְמָא, וְלֵיהּ אִתְיְהִיב מַלְכוּתָא.**

וּבְנֵי עָלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְּיִתְגְּלֵי, יְהוֹן מִשְׁתַּכְּחִין בְּעַקְתָּא בָּתַר עַקְתָּא. וְשַׁנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יִתְגַּבְּרוּן, כְּדֵין יִתְעַר רוּחָא דְּמְשִׁיחָא עֲלַיְיהוּ, וְיֵשֵׁיצֵי לֶאֱדוֹם חַיָּיבָא, וְכָל אַרְעָא דְּשָׂעִיר יוֹקִיד בְּנוּרָא. כְּדֵין כְּתִיב, וְיִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה חָיִל. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְהָיָה אֲדוֹם יְרֻשָּׁה וְהָיָה יְרֻשָּׁה שֵׂעִיר אוֹיְבָיו. אוֹיְבָיו דְּיִשְׂרָאֵל. וּכְדֵין וְיִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה חָיִל. וּבַהַהוּא זִמְנָא, יָקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתַּיָּיא דְּעַמֵּיהּ, וְיִתְנַשֵּׁי מִנְּהוֹן מִיתָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קיח) **יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל. לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה. וּכְתִיב** (עובדיה א)

וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים וְגוֹ'. וּכְדֵין (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ.
אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי דִּכְתִיב, (ישעיה נה) כִּי בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ
וְגוֹ'. אֶלָּא כַּד יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא, שְׁכִינְתָּא
נָפְקָא עִמְּהוֹן, וְעִמָּהּ יִפְקוּן. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נה) כִּי
בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ. שָׁשׁוֹן דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רִבִּי יִצְחָק
אָמַר דָּא צַדִּיק. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נה) שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה
יִמָּצֵא בָהּ.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, צַדִּיק שָׁשׂוֹן אִקְרֵי. וּמִן יוֹמָא דְּכְנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל נַפְלַת בְּגָלוּתָא. אִתְמְנָעוּ בִּרְכָן מִלְּנַחְתָּא
לְעָלְמָא מֵהַאי צַדִּיק. בְּהַהוּא זִמְנָא מַה כְּתִיב, (ישעיה יב)
וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן, דָּא צַדִּיק. מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה,
אִלֵּין אַבָּא וְאִמָּא. דָּבָר אַחֵר, אִלֵּין נֶצַ"ח וְהוֹ"ד. וְכֻלָּא
מִמַּבּוּעֵי נְבִיעִין עַמִּיקִן. כְּדֵין (ישעיה יב) וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא
אוֹדְךָ יְיָ וְגוֹ', (ישעיה יב) צַהֲלִי וָרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן וְגוֹ'.
בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמֻלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת פִּנְחָס

(במדבר כ"ה) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגוֹ',
רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנִי מוּסַר
אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. (יתרו פ"ה ע"א) שְׁמַע בְּנִי מוּסַר
אָבִיךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ,

דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַאי מוּסַר אָבִיךָ, מוּסַר, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִית בָּהּ כַּמָּה תוֹכָחִין, כַּמָּה עוֹנָשִׁין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ג) מוּסַר יְיָ בְּנִי אַל תִּמְאָס וְאַל תָּקוֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ. וּבְגִין דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, זָכֵי דְּיִפְתְּחוּן לֵיהּ כַּמָּה תַּרְעִין לְהַהוּא עָלְמָא, כַּמָּה נְהוֹרִין. בְּשַׁעֲתָא דְּיִנְפּוֹק מֵהַאי עָלְמָא, הֵיא אַקְדִּימַת קַמֵּיהּ, וְאַזְלָא לְכָל נְטוּרֵי תַּרְעִין, מַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת, (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק. אַתְקִינוּ כָּרְסְיִין לְפִלָּנְיָא עַבְדָּא דְּמַלְכָּא. דְּלֵית חֲדוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל שֶׁכֵּן בַּר נָשׁ דְּמִתְעַר בְּלֵילְיָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא כָּל צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, צַיְיתִין לְקָלֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִינִי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר הַאי קְרָא רָזָא דְּחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, וְאַזְלָא עִמְּהוֹן בְּעַקְתַיְיהוּ. חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ, מַשְׁרְיָין עִלָּאִין. כְּלְהוּ צַיְיתִין לְקוֹלֵךְ, לְקוֹל תּוּשְׁבַּחְתֵּךְ בְּגָלוּתָא. הַשְׁמִיעִינִי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ב) הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִנִי אֶת קוֹלֵךְ. הַשְׁמִיעִנִי, קָלָא דְּאִינּוּן חַבְרַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא דְּהָא לֵית

תּוּשְׁבַּחְתָּא קַמָּאי, כְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּבְיָכוֹל, כָּל אִינּוּן דְּזַכָּאן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וּמִכַּד פָּלִיג לֵילְיָא, וְאַתְיָין בְּמַטְרוֹנִיתָא כַּד נָהִיר יְמָמָא, לְקַבְּלָא אַנְפֵּי מַלְכָּא, אַתְקִיף וְאַחֲסִין בִּשְׁכִינְתָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ חוּט שֶׁל חֶסֶד, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.
תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּזָכֵי לְאִתְתַּקָּפָא בִּשְׁכִינְתָּא, יִסְתְּמַר גַּרְמוֹהִי מֵאִנּוּן מִלִּין דַּאֲחִידָן לָקָבְלָהּ. כְּגוֹן מַאן. אִינּוּן דְּלָא מְשַׁקְּרֵי בְּאָת קַדִּישָׁא, כְּגוֹן בַּת אֵל נֵכָר. וְכָל מַאן דְּנָטִיר גַּרְמֵיהּ, כְּבְיָכוֹל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַחִידָא בֵּיהּ, וְנַטְרָא לֵיהּ, וְהִיא אַקְדִּימַת לֵיהּ שְׁלָם. וְכָל שֶׁכֵּן אִי זָכֵי וְקָנֵי לְהַאי.
וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִתְחַזְיָין יִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתְּצָאָה בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, בַּר דְּאַקְדִּים פִּנְחָס לְהַאי עוֹבָדָא, וְשָׁכִיךְ רוּגְזָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב וְגוֹ'. דָּבָר אַחֵר, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בֶּן בֶּן תֵּרֵי זְמַנֵי, לְאַשְׁלְמָא אוֹבָדָא (נ"א עוֹבְדָא) קָא אָתֵי.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי בַּר נָשׁ דְּנָטִיל גְּלְגּוֹלָא דִּנְשְׁמְתָא, וְלָא זָכֵי דְּיִתְתַּקַּן בֵּיהּ, כְּאִילּוּ מְשַׁקֵּר בְּקוּשְׁטָא דְּמַלְכָּא. וַאֲנָא קָרִינָא עָלֵיהּ הַאי קְרָא (ויקרא ה) אוֹ מָצָא

אֲבִידָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר. וְכִחֵשׁ בָּהּ, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְּרֵי.

תָּנֵינָן צַדִּיק גָּמוּר, אֵינוֹ נִדְחֶה. וְצַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר, נִדְחֶה. מַאן הוּא צַדִּיק גָּמוּר, וּמַאן הוּא צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר, וְכִי מַאן דְּלָא שְׁלִים בְּמִלּוֹי, צַדִּיק אִקְרֵי. אֶלָּא, צַדִּיק גָּמוּר, יְדִיעַ, דְּהָא לָא נָטִיל גְּלְגּוּלִין עַקִּימִין, וּבְאַחֲסַנְתֵּיהּ בָּנֵי בְּנָיִן, וְאַתְקִין שׁוּרִין, וְחָצַב בֵּירִין, וְנָטַע אִילָנִין.

צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר, דְּבָנֵי בְּנָיִן בְּאַחֲסַנְתָּא אֲחֵרָא, חָפַר בָּהּ בֵּירִין, וְאַעְדָּר, הָא אַתְקִין אַבְנֵי יְסוֹדָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאַעְמַל בָּהּ, וְלָא יָדַע אִי אִשְׁתְּאַר דִּילֵיהּ. מִסְטָרָא דִּילֵיהּ, טַב וְצַדִּיק אִקְרֵי. וּמִסְטָרָא דְּהַהוּא אַחֲסַנְתָּא, לָאו הָכִי.

לְבַר נָשׁ דְּבָנֵי בְּנָיִן שְׁפִירָן, יָאֲן לְמֵחֲזֵי, אִסְתַּכַּל בִּיסוֹדָא, וְחָמֵי לֵיהּ שְׁקִיעַ עַקִּימָא מִכָּל סִטְרִין. הָא בְּנָיָנָא לָא שְׁלִים, עַד דְּסָתַר לֵיהּ, וְאַתְקִין לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין. מִסְטָרָא דְּהַהוּא בְּנָיָנָא דִּילֵיהּ, אִשְׁתְּכַח טַב וְשַׁפִּיר. מִסְטָרָא דְּיִסּוֹדָא, בִּישׁ וְעָקִים. וּבְגִין כַּךְ, לָא אִקְרֵי עוֹבָדָא שְׁלִים, לָא אִקְרֵי בְּנָיָנָא שְׁלִים. בְּגִין כָּךְ צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר אִקְרֵי, וְנִדְחֶה. וְעַל דָּא (חבקוק א) כְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ.

תָּא חֲזֵי, מַאן דִּמְקַנֵּא לִשְׁמָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַפִּילּוּ לָא יְזֵכֵי לַגְּדוּלָה, וְלָא אִתְחֲזֵי לָהּ, (ס"א דְּיָרִית לָהּ) רָוַח לָהּ וְנָטִיל לָהּ. וְדָא יָרִית לָהּ וְעָיִיל לָהּ. פִּנְחָס לָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, וּבְגִין דְּקַנֵּא לִשְׁמָא דְּמָארֵיהּ, רָוַח לְכֹלָּא, וְסָלִיק לְכֹלָּא, וְאִתְתָּקַן בֵּיהּ כֹּלָּא וְזָכָה לְאִשְׁתַּמְשָׁא בִּכְהוּנָּה עִלָּאָה. מֵהַהִיא שַׁעֲתָא, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, דְּאַשְׁלִים לְתֵרִין דַּרְגִּין, בְּגִין דְּקַנֵּא לִשְׁמָא דְּמָארֵיהּ, דְּאִתְתָּקַן מַה דְּאִתְעֲקַם.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדֶּךָ וְגוֹ'. סוֹפֵיהּ דִּקְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, וּלְבָתַר קְרָא כֻּלָּא, סוֹפֵיהּ דִּקְרָא כְּתִיב, הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ, הַבּוֹטֵחַ בָּךְ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ. אֶלָּא כְּבִיכוֹל דָּוִד מַבְטַח לֵיהּ, דְּלָא יַעְבַּר לֵיהּ פַּלְגוּת לֵילְיָא בְּשִׁנְתָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. קַמְתִּי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, אָקוּם, וְאֶתְקַשַּׁר בָּךְ לְעָלְמִין.

שָׁמְרָה נַפְשִׁי, שְׁמוֹר מִבָּעֵי לֵיהּ. וְהָא תָּנִינָן דְּלֵית אָת בְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא אִית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין. שָׁמְרָה. לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, שָׁמְרָה לְהַהוּא חוּלָקָא, דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ נֶפֶשׁ. דְּכַד נַפְשָׁא נָפְקָאת מֵהַאי עָלְמָא, אַתְיָא לְמֵירַת עָלְמָא (דְּאָתֵי). אִי זָכֵי, כַּמָּה חֵילִין

עִלָּאִין נָפְקִין לְקָבְלָא, וּלְנַטְרָא לָהּ, וּלְאַעְלָא לָהּ בְּמָדוֹרָא דְּדוּכְתָּהָא, וְהַאי ה' נָטִיל לָהּ, לְאִתְאַחָדָא עִמָּהּ בְּרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי.

וְאִי לָא זָכֵי, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי טְהִירִין אִזְדַּמְּנָן לְקָבְלָהּ, וְדָחוּ לָהּ לְבַר. וַוי לְהַהִיא נַפְשָׁא, דְּמִתְגַּלְגְּלָא בְּרֵיקָנְיָא, כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. וְדָוִד בָּעֵי בָּעוּתֵיהּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר, שָׁמְרָה נַפְשִׁי, דְּלָא יְדָחוּן לָהּ לְבַר. וְכַד מָטֵי (ס"א לְקַבְלָהּ, יִפְתְּחוּן לָהּ) לָקָבְלָהּ, יִפְתְּחוּן לָהּ פִּתְחִין, וּתְקַבֵּל לָהּ קַמָּךְ. כִּי חָסִיד אֲנִי, וְכִי חָסִיד אִקְרֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִין. דִּכְתִיב, (ישעיה נה) חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים. בְּגִין כַּךְ שָׁמְרָה נַפְשִׁי, דְּלָא תִּשְׁבּוֹק לָהּ לְמֵהַךְ לְבַר.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּצַדִּיק, יָרִית לְהַאי אֶרֶץ, כְּמָה דִכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ'. וְהַאי צַדִּיק חָסִיד אִקְרֵי. אָמַר דָּוִד בָּתַר דְּהַאי אַתָּר אַחִידְנָא, חָסִיד אֲנִי, וּבְגִין כָּךְ שָׁמְרָה נַפְשִׁי, לְאִתְקַשְּׁרָא בָּךְ.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ וְגוֹ'. הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאוֹלִיף שִׁבְעִין פִּתְקִין, וְלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ יַתִּיר. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים פא) שִׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע.

אֲבָל מַאי עֵדוּת. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְתֵּיהּ דְּפוֹטִיפַר חֲוַת אֲחִידָא בֵּיהּ לְהַהִיא מִלָּה, חֲוָה יוֹסֵף עָבִיד גַּרְמֵיהּ כְּמַאן דְּלָא יָדַע לִישָׁנָא דִּילָהּ, וְכֵן בְּכָל יוֹמָא עַד הַהִיא שַׁעֲתָא בַּתְרַייְתָא, דִּכְתִיב (בראשית לט) וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ. מַאי וַתִּתְפְּשֵׂהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּעָבִיד גַּרְמֵיהּ כְּמַאן דְּלָא יָדַע לִישָׁנָא. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָוַוח לָקְבֵלֵיהּ, (משלי ז) לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה אֲמָרְיָהּ הֶחֱלִיקָה. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן. אֶלָּא כָּל מַאן דְּנָטִיר גַּרְמֵיהּ מֵהַאי, אִתְקְשַׁר בָּהּ בִּשְׁכִינְתָּא, וְאָחִיד בְּהַהוּא עֵדוּת. וּמַאי הוּא. ה׳ דְּאִתּוֹסַף בֵּיהּ. דִּכְתִיב, עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ. אוּף הָכָא י׳ אִתּוֹסַף בְּפִנְחָס, עַל דְּקַנֵּי בְּהַאי.

רִבִּי יֵיסָא פָּתַח, (תהלים קלז) עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. אֶת יְרוּשָׁלַם מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קלז) אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי, מַאי בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. לְבַר נָשׁ דְּהַוָה לֵיהּ הֵיכָלָא יַקִּירָא, יָאָה וְשַׁפִּירָא, אָתוּ לְסִטִין וְאוֹקִידוּ לֵיהּ. צַעֲרָא דְּמַאן הוּא, לָאו דְּמָארֵיהּ דְּהֵיכָלָא. אוּף הָכָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא שַׁרְיָא, צַעֲרָא דְּמַאן הוּא, לָאו דְּצַדִּיק. וְאַזְלָא הָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבָד, אָבָד מַמָּשׁ. אוּף הָכָא בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן, בְּזָכְרֵנוּ הַהוּא צַעֲרָא דִּילֵיהּ עַל זִוּוּגָהָא, צַעֲרָא דִּילֵיהּ הוּא.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, מַאן דְּאוֹקִיר שְׁמָא דְּמָארֵיהּ בְּהַאי, וְנָטִיר הַאי, זָכֶה דְּיוֹקִיר לֵיהּ מָארֵיהּ עַל כֻּלָּא. מְנָלָן. מִיּוֹסֵף. דִּכְתִיב, (בראשית מא) וַיַּרְכֵּב אוֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר לוֹ, וּכְתִיב וְנָתַן אוֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם (דף רי"ד ע"א) וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, אַרוֹנָא דְּיוֹסֵף עָאל בְּגוֹ בְּקַדְמִיתָא, וְלָא הֲווֹ מַיָּא קַיְימִין עַל קְיוּמַיְיהוּ קַמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיָּנוֹס. מַאי וַיָּנוֹס. אֶלָּא רָאָה הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית לט) וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

תָּא חֲזֵי, זָכֵי לִיקָרָא בְּחַיָּיוֹי וְזָכֵי לִיקָרָא בְּמִיתָתֵיהּ. בְּחַיָּיו אֲמַאי. בְּגִין הַהוּא זִמָּן דְּלָא בָּעָא לְאִתְדַּבְּקָא בָּהּ, דִּכְתִיב, (בראשית לט) וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו. וּכְתִיב וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ. בְּגִין כַּךְ זָכָה בְּהַאי עָלְמָא. כֵּיוָן דִּכְתִיב וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ, וּכְתִיב וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה, זָכֵי לְבָתַר דְּעָאל לְגוֹ פָּרוֹכְתָּא עִלָּאָה, וְהָכִי אִתְחֲזֵי לֵיהּ, דִּידֵיהּ נָטַל בְּהַאי עָלְמָא, וְדִידֵיהּ נָטַל בְּעָלְמָא אַחֲרָא.

פִּנְחָס זָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכָה בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכָה לְקַיְימָא יַתִּיר מִכָּל אִינּוּן דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְזָכָה לְכַהֲנָא עִלָּאָה, הוּא וְכָל בְּנוֹי אַבְתְּרֵיהּ. וְאִי תֵּימָא דְּלָא (נ"א דְּהָא) זָכָה לְכַהֲנָא עַד לָא עֲבַד עוֹבָדָא דָּא. אִין (ס"א לָא).

דְּהָא אִינּוּן דְּאַמְרֵי (דְּלָא) דְּזָכָה קוֹדֶם. לָאו הָכִי אֶלָּא בְּמַאי אוֹקִימְנָא תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו, דְּמַשְׁמַע דְּבְגִין עוֹבָדָא דָּא רָווח כְּהוּנָתָא, מַה דְּלָא הֲוָה קוֹדֶם.

תָּא חֲזֵי, כָּל כֹּהֵן דְּקָטִיל נֶפֶשׁ, פָּסִיל לֵיהּ כְּהוּנָתֵיהּ לְעָלְמִין. דְּהָא וַדַּאי פָּסִיל הַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ לְגַבֵּיהּ. וּפִנְחָס מִן דִּינָא פָּסִיל לְכַהֲנָא הֲוָה, וּבְגִין דְּקַנֵּא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִצְטְרִיךְ לְיַהֲסָא לֵיהּ כְּהוּנַת עָלְמִין, לֵיהּ, וְלִבְנוֹי אֲבַתְרֵיהּ, לְדָרֵי דָּרִין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, רָשִׁים הוּא פִּנְחָס לְעֵילָּא, וְרָשִׁים הוּא לְתַתָּא, עַד לָא יִפּוֹק לְעָלְמָא דְּהָא עִם אִינּוּן דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם אִתְמְנֵי.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא, הֲווֹ אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא דִּכְתִיב בְּפִנְחָס הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. שָׁלוֹם מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא שַׁלִּיט בֵּיהּ לְעָלְמִין, וְלָא אִתְדָּן בְּדִינוֹי. וְאִי תֵּימָא דְּלָא מִית. וַדַּאי לָא מִית כִּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, וְאוֹרִיךְ יוֹמִין עַל כָּל בְּנֵי דָּרָא, בְּגִין דְּבַהַאי בְּרִית עִלָּאָה אָחִיד, וְכַד אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, בְּתִיאוּבְתָּא עִלָּאָה וּבְדִבִּיקוּתֵיהּ שַׁפִּירָא אִסְתַּלָּק מִשְּׁאַר בְּנֵי עָלְמָא.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (זכריה ג) וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְיָ וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, וַוי

לְאִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא מִסְתַּכְּלָאן בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, וְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כָּרוֹזָא קָארֵי עָלַיְיהוּ, וְלָא מַשְׁגִּיחִין. אָתָא בַּר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה סַנִּיגוֹרִין קַיְימִין לְאַדְכָּרָא עָלֵיהּ לְטָב. אָתָא בַּר נָשׁ וְאַעְבַּר עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, אִינּוּן עוֹבָדִין קַטִּיגוֹרִין עָלֵיהּ לְבִישׁ, קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. יְהוֹשֻׁעַ כֹּהֵן גָּדוֹל הֲוָה, וְאוֹקְמוּהָ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. וְהַשָּׂטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ. וּמַה בְּהַאי כַּךְ, בִּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא דְּלָא מִסְתַּכְּלֵי בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

חֲמֵי מַה כְּתִיב, וִיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים, וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל בְּגָדִים צוֹאִים, וַדַּאי אִינּוּן לְבוּשִׁין דְּאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ רוּחָא בְּהַהוּא עָלְמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּלְבוּשׁוֹי מִתְתַּקְּנִין וּשְׁלֵמִין בְּהַהוּא עָלְמָא. וְהָא אִתְּמַר, כָּל מַאן דְּבָעְיָין לְאַעֲלָא לַגֵּיהִנָּם, אִינּוּן לְבוּשִׁין דְּמִלַּבְּשִׁין לֵיהּ, הֵיךְ אִינּוּן. מַה כְּתִיב הָכָא, וִיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעוֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ. מַאן מַלְאָךְ. דָּא מַלְאָךְ דְּמָמָנָא עַל גֵּיהִנָּם, וּמְמָנָא עַל מַאן דְּחָמֵי בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין. עַד דְּאָתִיב קְלָא וְאָמַר, הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצוֹאִים מֵעָלָיו.

מֵהָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּעוֹבָדִין בִּישִׁין דְּבַר נָשׁ, עַבְדִין לֵיהּ אִינּוּן לְבוּשִׁים צוֹאִים. וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה

הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עֲוֹנֶךָ וְהַלְבֵּשׁ אוֹתְךָ מַחֲלָצוֹת. אַלְבִּישִׁינֵיהּ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין מִתְתְּקָנָן, דִּבְהוּ אִסְתָּכַל בַּר נָשׁ בְּזִיו יְקָרָא דְּמָארֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא פִּנְחָס, דְּלָא אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, עַד דְּאִתְתְּקָנוּ קַמֵּיהּ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין, דִּרוּחָא אִתְהֲנֵי בֵּהּ, לְעָלְמָא (דף רי"ד ע"ב) דְּאָתֵי. בְּשַׁעֲתָא חֲדָא אִתְפְּשַׁט מֵאִלֵּין. וְאִתְלְבָּשׁ בְּאִלֵּין, לְקַיְימָא דִּכְתִיב הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, שְׁמְשָׁא הֲוָה תַּקִּיפָא, וְיָתְבוּ תְּחוֹת צִלָּא דְּחַד טַנָּרָא דְּמַדְבְּרָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי צִלָּא חֲדְוותָא דְּנַפְשָׁא הוּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אִלֵּין יוֹמִין, מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא בַּתְרָאָה דְּחַג, בָּעֵינָא לְמֵיקָם עֲלַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָא אִתְּמַר וְחַבְרַיָּיא אִתְעָרוּ בֵּהּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי הָכִי הוּא, אֲבָל אֲנָא שְׁמַעְנָא לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה מִלָּה בֵּהּ. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא הַהוּא מִלָּה. אָמַר לֵיהּ עַד לָא קָאֵימְנָא בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא אוֹקְמוּ מִלָּה, וְשַׁפִּיר הוּא, אֲבָל סִדּוּרָא דְּהָנֵי יוֹמֵי, רָזָא דְּחָכְמְתָא הוּא, בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא.

תָּא חֲזֵי, הָא אִתְּמַר סִדּוּרָא דְּיִחוּדָא כֻּלָּא בְּחַד הֵיךְ הֲוֵי. וְהָא אִתְּמַר. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נב) חָשַׂף יְיָ אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, דָּא דְּרוֹעָא חֲדָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָא יְשׁוּעָה, דְּבֵיהּ תַּלְיָא

נוּקְמָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָא פּוּרְקָנָא. וְלָמָּה, לְמֵיקָם לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וּלְקַבְּלָא לָהּ לְגַבֵּיהּ, לְאִזְדַּוּוּגָא כַּחֲדָא. וְכַד הַאי אִתְעַר לְקַבְּלָהּ, כַּמָּה דְּחִילוּ שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, עַד דְּיַנַּח הַהוּא דְּרוֹעָא תְּחוֹת רֵישָׁהָא לְאִתְחַבְּרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וְגוֹ', וּכְדֵין נַיְיחָא דִּינָא, וּמְכַפֵּר חוֹבִין.

לְבָתַר אָתֵי יְמִינָא לְחַבְּקָא, כְּדֵין חֶדְוָותָא שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. לְבָתַר אִזְדַּוּוּגַת בְּגוּפָא, וּכְדֵין כֻּלָּא אִקְרֵי אֶחָד, בְּלָא פְּרוּדָא, כְּדֵין הוּא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, וְחֶדְוָותָא דְּכֻלָּא, וְאִתְחִידוּ וַדַּאי, מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח הָכִי בְּשְׁאַר זְמַנִּין.

כְּגַוְונָא דְּהַאי, סִדּוּרָא דְּהָנֵי יוֹמִין, מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא בַּתְרָאָה דְּחַג. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִתְעַר דְּרוֹעָא דְּשְׂמָאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא, וּכְדֵין כָּל עָלְמָא בְּדְחִילוּ בְּדִינָא, וּבְעֵי הַהוּא זִמְנָא בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלִים, לְאִשְׁתַּכְחָא עָלְמָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְבָתַר אַתְיָאת מַטְרוֹנִיתָא, וּבַעְיָין בְּנֵי הֵיכָלָא בְּתִשְׁעָה לְיַרְחָא, לְמֶעְבַּד חֶדְוָותָא, וּלְמִטְבַּל בְּנַהֲרָא, לְדַכְאָה גַּרְמַיְיהוּ בְּזִווּגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּיוֹמָא אַחֲרָא, הוּא זִווּגָא דִּילָהּ לְשַׁוָּואָה שְׂמָאלָא תְּחוֹת רֵישָׁהָא, (נ"א רֵישָׁא דְּמַלְכָּא) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.

וּכְדֵין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוֹבַיְיהוּ, וּמְכַפְּרָא לְהוּ. דְּהָא אִמָּא עִלָּאָה אַנְהִירַת אַנְפָּהָא לְמַטְרוֹנִיתָא בְּזִווּגָהָא, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי הֵיכָלָא. כֵּיוָן דְּשִׁמְאלָא מְקַבְּלָה לָהּ בְּהַאי יוֹמָא, דְּרִישָׁא דְּמַטְרוֹנִיתָא שַׁרְיָא עַל שִׁמְאלָא.

בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, יִתְעַר יְמִינָא לְקַבְּלָה, בְּגִין לְחַבְּקָה וּכְדֵין כָּל חֶדְוָא וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין, וְחֶדְוָותָא דְּמַיִם צְלִילָן, לְנַסְכָא עַל מַדְבְּחָא. וּבַעְיָין בְּנֵי נָשָׁא לְמֶחֱדֵי בְּכָל זִינִין דְּחֶדְוָה, דְּהָא יְמִינָא גָּרִים. בְּכָל אֲתָר דְּשָׁארֵי יְמִינָא, חֶדְוָותָא אִצְטְרִיךְ בְּכוֹלָּא, כְּדֵין חֶדְוָותָא הִיא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא.

לְבָתַר בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה, חֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא הוּא, דְּהָא כְּדֵין זִווּגָא דְּגוּפָא, הוּא זִווּגָא דְּכוֹלָּא, לְמֶהֱוֵי כּוֹלָּא חַד, וְדָא הוּא שְׁלִימוּ דְּכוֹלָּא, וְדָא יוֹמָא דְּיִשְׂרָאֵל אִיהוּ וַדַּאי, וְעַדְבָא דִּידְהוּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ, דְּלֵית בֵּיהּ חוּלָקָא לְאַחֲרָא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ וגו׳.

(במדבר כ״ה) פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו׳. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב ד) זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ, תָּמָן תָּנֵינָן,

מַאן דְּחָמֵי קֻשְׁטָא בִּגְוָונוֹי (ס"א נַהֲרִין)**, אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא בָּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ בְּרִית קַיְימָא קַדִּישָׁא, דְּשַׁוִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** (דף רט"ו ע"א) **בְּאַרְעָא דְּלָא יֵיתֵי עָלָהּ מֵי טוֹפָנָא. בְּגִין דְּכַד סְגִיאוּ חַיְיבִין בְּעָלְמָא, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוֹבָדָא לוֹן, וּכְדֵין דָּכִיר לוֹן הַאי אוֹמָאָה דְּאוֹמֵי לְאַרְעָא, דִּכְתִיב תְּרֵי זְמְנֵי לֹא לֹא.** (בראשית ח) **לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל, וְלֹא אוֹסִיף עוֹד לְהַכּוֹת, דָּא אִיהוּ אוֹמָאָה. כְּמָה דִּכְתִיב,** (ישעיה נד) **אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבוֹר מֵי נֹחַ.** (קשור עם הרעיא מהימנא)

רְבִּי יוֹסֵי אָמַר, קֻשְׁטָא אָתָא לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. לְמַלְכָּא, דְּכָל זְמְנִין דִּבְרֵיהּ חָב לָקָבְלֵיהּ, אָתָא מַלְכָּא לְאַלְקָאָה לֵיהּ, אִתְגַּלְיָא עָלֵיהּ מַטְרוֹנִיתָא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר דְּמַלְכוּ, מַלְכָּא חָמֵי לָהּ סָלִיק רוּגְזָא דִּבְרֵיהּ, וְחַדֵּי בָּהּ, דִּכְתִיב, (בראשית ט) **וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְעַל דָּא, לָא אִתְחֲזֵי קֻשְׁטָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר**

רעיא מהימנא

אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימָנָא, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֲבָל בְּגִין דְּאִלֵּילָהוּ דְּאִיהוּ פִּנְחָס, קַנֵּי עַל בְּרִית, צָרִיךְ לְחַדְּתָא מִלִּין סַגִּיאִין בֵּיהּ, דְּהַאי פִּרְשְׁתָא כְּתִיבָא בְּאוֹרַיְיתָא עַל שְׁמֵיהּ, דְּעָלֵיהּ אִתְּמַר (מלכים א יט) קַנֵּא קִנֵּאתִי, תְּרֵי קְנָאוֹת, חַד בְּשַׁדַּ"י דְּלְעֵילָּא, וְתִנְיָינָא בְּשַׁדַּ"י דְּלְתַתָּא, וּבְגִין דָּא עָבִיד תְּרֵין שְׁבוּעוֹת (נ"א בְּתְרֵין לֹא לֹא) (ס"א בִּתְרֵין זִמְנִין) בְּתַרְוַוֵיהוּ, וּתְרֵין זִמְנִין לֹא לֹא.

דְּמַלְכוּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִית צַדִּיק בְּעָלְמָא, אִיהוּ בְּרִית, לְמֵיקָם בְּרִית, וְאָגִין עַל עָלְמָא. לָא חֲוֵי צַדִּיק, הָא קֶשֶׁת, לְאִתְחַזָּאָה דְּהָא עָלְמָא אִיהוּ קַיְימָא לְאוֹבָדָא, אֶלָּא בְּגִין קֶשֶׁת דָּא.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְעוֹלָם לָא אִתְלַבַּשׁ קֶשֶׁת דָּא, אֶלָּא בִּלְבוּשָׁא דַּאֲבָהָן קַדְמָאֵי. יָרוֹק וְסוּמָק וְחִיוָּור. יְרוֹקָא, דָּא לְבוּשָׁא דְּאַבְרָהָם, אִצְטְבַּע לְבוּשָׁא (ס"א גַּוְון) דָּא, כַּד נָפַק מִנֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל. סוּמָקָא, דָּא גַּוְון יִצְחָק. דְּאַתְיָא סוּמָקָא וְאִצְטְבַּע, כַּד נָפִיק מִנֵּיהּ עֵשָׂו. וְאִתְמְשַׁךְ הַהוּא סוּמָקָא לְתַתָּא, עַד כְּכָבָא דְּמַאְדִּים, דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ אֲבָל רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַאן דְּחָמֵי קֶשֶׁת בִּגְוָונוֹי נְהִירִין, צָרִיךְ לְבָרְכָא בָּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית. וּבְגָלוּתָא דְּלָאו אִיהוּ נָהִיר בִּגְוָונוֹי כְּדְקָא יָאוֹת, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּלְזִמְנִין נָהִיר זְעֵיר, וְזִמְנִין לָא נָהִיר כְּלָל, זִמְנִין אִתְחֲזֵי בִּשְׁלִימוּ, וְזִמְנִין לָאו. דְּקֶשֶׁת קָא רָמִיז גְּוָונוֹי, לְזַכְוָון דְּכֹהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, כַּד אִינּוּן שַׁפִּירִין, דְּנָהִיר קֶשֶׁת בִּגְוָונוֹי דְּאִינּוּן תְּלַת.

קוּם אַנְתְּ רִבִּי יוֹסֵי הַגָּלִילִי, וְאֵימָא, דְּהָא מִלִּין שַׁפִּירִין קָאֲמַרַת בְּחִבּוּרָה קַדְמָאָה, דְּקֶשֶׁת לָא אַתְיָא אֶלָּא לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. לְמַלְכָּא, דִּבְכָל זִמְנָא דִּבְרִיהּ חָב, וּמַלְכָּא חֲזֵי לְמַטְרוֹנִיתָא, סָלִיק רוּגְזָא דִּבְרִיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְעַל דָּא לָא אִתְחֲזֵי קֶשֶׁת, אֶלָּא לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. וְלָא

עֵשָׂו. חִוָּרָא, דָּא אִיהוּ לְבוּשָׁא טָבָא דְּיַעֲקֹב, דְּהָא לָא אִשְׁתְּנוּ אַנְפּוֹהִי לְעָלְמִין. רִבִּי אַבָּא אָמַר יָאוּת הוּא, אֲבָל הָכִי אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, חִוָּור, דָּא אַבְרָהָם. דְּאִתְלָבַן בְּחִוָּרָא דְּנוּרָא. סוּמָקָא, דָּא יִצְחָק וַדָּאי. יָרוֹק, דָּא הוּא יַעֲקֹב, דְּקַיְימָא בֵּין תְּרֵין גַּוְונִין, וּכְתִיב בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, (ישעיה כט) לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ דְּהָא כָּל עַרְסֵיהּ שְׁלִים חֲוָה. וְהָכִי הוּא לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב, לְאִתְחַזָּאָה בְּגַוְונָא סוּמָק, כְּיִצְחָק דְּנָפַק מִנֵּיהּ עֵשָׂו. וְלָא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ, כְּאַבְרָהָם לְאִתְחַזָּאָה בְּגַוְונָא חִוָּור, דְּנָפַק מִנֵּיהּ יִשְׂמָעֵאל. אֶלָּא נָטַל גַּוְונִין, לְאִתְעַטָּרָא אִתְגַּלְיָא, אֶלָּא בִּלְבוּשׁ יְקָר דְּמַלְכוּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּאִית צַדִּיק בְּאַרְעָא, אִיהוּ בְּרִית. לְמֵיקָם בְּרִית.

וְכִי בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְחַק מִמַּטְרוֹנִיתָא, וְאֵיךְ מַטְרוֹנִיתָא אִתְלַבְּשַׁת לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא בְּגָלוּתָא (ס"א ל"ג לא) לֹא. אֲבָל בְּגָלוּתָא, לְבוּשָׁהּ דְּקַדְרוּת, וְאִיהוּ אַמְרַת (שיר השירים א) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שֶׁחַרְחֹרֶת. אֶלָּא וַדַּאי הַהוּא קֻשְׁטָא דְּאִתְגַּלְיָא בְּגָלוּתָא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא מְטַטְרוֹ"ן, דְּאִתְקְרֵי שַׁדַּ"י וְאִיהוּ (בראשית כד) עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ, דְּשַׁלִּיט בְּכָל דִּילֵיהּ (בְּגָלוּתָא), וּבְנוֹי, אִתְקְרִיאוּ עֲבָדִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנֵי מַטְרוֹנִיתָא בָּנִים, וּבְגִין דָּא, אִם בָּנִים אִם כַּעֲבָדִים.

וּבְזִמְנָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, אוּקְמוּהָ דַּעֲבָדִים חָפוּ רֹאשָׁם,

בְּהוּ, עַל אֲבָהָן דִּילֵיהּ, (דף רט"ו ע"ב) **וּבְאִלֵּין לְבוּשִׁין מִתְלַבְּשַׁת קֻשְׁטָ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחָזֵי קַמֵּי מַלְכָּא.**

תָּא חֲזֵי, רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, הִיא אָת יו"ד, דְּמִתְעַטְּרָא בִּרְשִׁימוּ עִלָּאָה, וְהָא (ס"א וְדָא) **אִיהוּ דְּאִתְרְשִׁים בִּבְרִית תָּדִיר לְעָלְמִין, וּבְגִין דְּקַנֵּי פִּנְחָס עַל בְּרִית, אִתְרְשִׁים בִּשְׁמֵיהּ הָכָא אָת דָּא, פִּנְחָס יו"ד זְעֵירָא, אִיהוּ יו"ד דְּאִיהוּ בְּרִית וַדַּאי, דְּנָפִיק מִגּוֹ יו"ד עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא, אִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּלָא אִתְאֲבִיד מִגּוֹ עָלְמָא. וְהָכִי הוּא נָקִי מֵהַהוּא חוֹבָא דִּפְעוֹר, וְלָא אִתְאֲבִיד תָּדִיר מִגּוֹ קַדִּישָׁא דְּעָלְמָא.** (ס"א וְלָא וְנִתְדַּלְדְּלוּ אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה. וַדַּאי אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה אִתְקְרִיאוּ, עַל שֵׁם מַטְרוֹנִיתָא, דְּאִתְמַר עָלָהּ (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה. אֲבָל אִי אִית לֵיהּ צַדִּיק, דְּזַכְוִוי וְעוֹבָדוֹי לְאַנְהָרָא, בְּהוֹן מַטְרוֹנִיתָא, וּלְמִפְשַׁט מִנָּהּ לְבוּשֵׁי קַדְרוּתָא דִּפְשָׁטִין וּלְקַשְׁטָא לָהּ בִּלְבוּשִׁין דִּגְוָונִין נְהִירִין דְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וּרְאִיתִיהָ, בְּרָזִין נְהִירִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאוֹר רָ"ז אִתְקְרֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה תוֹרָה אוֹר. וּבְאִלֵּין רָזִין אִתְמַר וּרְאִיתִיהָ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא סָלִיק מִנֵּיהּ רוּגְזָא דִּבְרִיהּ, (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה, וַיְיתֵי לָהּ מַלְכָּא בְּצִלּוֹתָא דַּעֲמִידָה קַמֵּיהּ, (אסתר ה) מַה

אִתְאֲבִיד מִגּוֹ עָלְמָא) (איוב ד) **וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ, אִלֵּין נָדָב וַאֲבִיהוּא, דְּלָא אִשְׁתְּצִיאוּ מִן הַהוּא עָלְמָא בְּגִינֵיהּ.** שְׁאֵלְתֵּךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה בַּקָּשְׁתֵּךְ. בְּהַהוּא זִמְנָא, שְׁאֵלְתָּא עַל פּוּרְקָנָא דִּילָהּ, וּבְנָהָא עִמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (אסתר ז) תִּנָּתֵן לִי נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי. אֲבָל קֻשְׁטֵ דְּאִתְחַזְיָא בְּעָלְמָא בְּגָלוּתָא, דְּעַבְדָּא אִיהוּ, זִמְנִין דְּנָפִיק בִּשְׁלִימוּ, כַּד בְּנוֹי מַכְשִׁירִין עוֹבָדוֹי, וּלְזִמְנִין לָא אִשְׁתְּכַח בִּשְׁלִימוּ, כַּד בְּנוֹי לָא מַכְשְׁרִין עוֹבָדוֹי (כאן חסר).

וְאִי לָאו בְּגִין אוֹת יו"ד דְּשַׁדַּ"י דְּקַנִּי עֲלָהּ פִּנְחָס דְּאַגִּין לֵיהּ מִשְׁבְּטָא דְּשִׁמְעוֹן הֲוּוּ קַטְלִין לֵיהּ וְאוֹבְדִין לֵיהּ מֵעָלְמָא. וּבְגִין דָּא (איוב ד) זְכוֹר נָא מִי הוּא נָקִי אֲבַד דָּא פִּנְחָס וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחֲדוּ, אִלֵּין דְּמִכַּשְּׁרִין עוֹבָדֵיהוֹן קַמֵּי מַלְכָּא, וּמְקַנְּאִין עַל שְׁמֵיהּ, וּמַקְדִּישִׁין לֵיהּ בָּרַבִּים. הָכִי מְקַדְּשִׁין לֵיהּ לְעֵילָּא, בֵּין מְמָנָן דְּשָׁאַר עַמִּין, וְאִשְׁתְּמוֹדְעִין לֵיהּ כָּל מְמָנָא בִּכְנוּיֵיהּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּמוֹדְעִין לְעֵילָּא כְּלָא בְּשֵׁם יְדָוָ"ד, דְּאִיהוּ חַיֵּי כָּל כְּנוּיִין.

וְכָל שֵׁם וְכִנּוּי סָהִיד עָלֵיהּ, אֵ"ל סָהִיד עָלֵיהּ, דְּאִית לֵיהּ יְכוֹלֶת עַל כָּל אֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב ה) אֲנִי אֶדְרוֹשׁ אֶל אֵל. אֵל, מָארֵי דְּאֵל. אֱלֹהִים סָהִיד עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אֲדֹנָ"י סָהִיד עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. אוּף הָכִי כָּל שֵׁם. דְּכָל (סְפִירָה וּמַלְאָךְ) מַלְאָךְ אִית לְכָל חַד שֵׁם יְדִיעַ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְכָל כַּת בְּהַהוּא שֵׁם דְּמַלְכָּא דִּילֵיהּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִשְׁתְּמוֹדְעָן לֵיהּ בִּיהו"ה.

וְרָזָא דְּמִלָּה, בַּר נָשׁ חַד יָכִיל לְמֶהֱוֵי לֵיהּ כַּמָּה סוּסְוָון, אוּף הָכִי כָּל יִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּנוֹי דְּאָדָם, וְכָל בְּרָא צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ

לַאֲבוּי כַּסּוּם וְכַחֲמוֹר לְמָשׁוּי, וּלְמֶהֱוֵי כְּפִיף תְּחוֹתּוֹי, וְהַאי אִיהוּ רָזָא (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ. דְּאִיהוּ בְּרָא דְּאָדָם, וְעָבִיד גַּרְמֵיהּ כַּבְהֵמָה תְּחוֹתּוֹי.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ פִּקּוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי אָח מְיַבֵּם לְאִתְּתֵיהּ דְּאָח, לְמֶעְבַּד בְּרָא לַאֲחוּי, בְּגִין דְּלָא יִתְאֲבִיד מֵהַהוּא עָלְמָא. וְהַאי אִיהוּ כְּגוֹן רָזָא דְּכִלְאַיִם בְּצִיצִית. דְּאָמְרוּ, מַה שֶּׁאָסַרְתִּי לָךְ כָּאן, הֵתַּרְתִּי לָךְ כָּאן. אָסַרְתִּי לָךְ כִּלְאַיִם דְּעָלְמָא, הֵתַּרְתִּי לָךְ כִּלְאַיִם דְּצִיצִית. אָסַרְתִּי לָךְ אֵשֶׁת אָח, הֵתַּרְתִּי לָךְ יְבָמָה. כְּגוֹן מַרְכִּיבִים תַּפּוּחִים אוֹ דְּקָלִים מִן בְּמִינוֹ. וְאָסוּר לְאַרְכָּבָא מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. וְאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּבַיְבָמָה מַרְכִּיבִין מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, (תיקונים י"ט ע"א ע"ש) בְּגִין דְּלָא לִתְאַבִּיד (לְהַאֲבִיד) נֶפֶשׁ הַמֵּת. (דברים כה) וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּגִלְגּוּל. גַּלְגַּל לֵית לֵיהּ תְּנוּעָה בְּלָא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הָכִי, אֲמַת הַמַּיִם רָזָא דְּאָת ו', בֵּיהּ אִתְעֲבִיד גַּלְגַּל גִּלְגּוּל. וְרָזָא דְּמִלָּה, מַה גַּלְגַּל אֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלָא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הָכִי, גַּלְגַּל אִיהוּ י', וְלֵית לֵיהּ תְּנוּעָה בְּלָא אֲמַת הַמַּיִם דְּאִיהוּ ו'. יְבָמָה ה'. לְהַאי אִיהוּ בִּינָ"ה בֵּ"ן יָ"ה. בְּאוֹת י' בָּרָא עָלְמָא דְּאָתֵי, עוֹלָם אָרוֹךְ, דְּאִיהוּ ו'.

בְּגִין דָּא, מַאן דְּלֵית לֵיהּ בֵּן, לָאו אִיהוּ מִבְּנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּיַמָּא לָקֳבְלֵיהּ, וּמְנִיהּ נָפִיק, מִבֵּינַיְיהוּ (תיקונים ע"ב ע"א) ו', וּמְנֵיהּ מִתְפַּלְגִין כַּמָּה נַחֲלֵי, דְּאִינּוּן מְסַבְּבִין עָלְמָא, עַד דְּחָזְרוּ לְיַמָּא דְּנַפְקוּ מִתַּמָּן, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים וְגוֹ'. עַד דְּאָהֲדְרוּ כְּגַוְונָא דְּנַפְקוּ.

אוֹף הָכִי, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. כְּגַוְונָא דְּיָהִיב לָהּ (דף רט"ז ע"א) שְׁלִימָתָא. אִם תָּשׁוּב בִּתְיוּבְתָא, דְּאִיהוּ בִּינָ"ה בֵּ"ן יָ"הּ, עִלָּאָה. אָת ה' סְלִיקַת בְּאָת י' לְחַמְשִׁין, עֶשֶׂר זְמִנִין חֲמֵשׁ. הָא אִיהוּ יָ"ם, יָ"הּ. בֵּ"ן, נַחַל דְּנָפַק מִן יַמָּא, וְאִתְפְּלִיג לְכַמָּה נַחֲלִין, כְּגַוְונָא דְּאִילָנָא דְּאִתְפְּשַׁט לְכַמָּה עַנְפִּין.

וְאִי לָא חָזַר נִשְׁמְתָא שְׁלִימָתָא, כְּגַוְונָא דְּאִשְׁתְּלַמַת. אִתְּמַר בָּהּ, שָׁם הֵם שָׁבִים לָלָכֶת, אִיהִי וְכָל נִשְׁמָתִין אַחֲרָנִין. אוֹף הָכִי לָאו אִיהוּ שְׁלִים בְּבֶן, אִי לֵית לֵיהּ בַּת, דְּאִיהוּ עָלְמָא דֵּין, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּהַאי עָלְמָא דְּאִתְבְּרִי בֵּהּ', הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. (אֵלֶּא)

יְהֹ"וֹ, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר.

וְרַשְׁעַיָּא דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, (קהלת ח) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ, גַּרְמוּ אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְּמַר עֲלַיְיהוּ, (עמוס ב) עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל. בָּתַר דְּקִלְקְלוּ גַּרְמַיְיהוּ תְּלַת זְמִנִין, וְלָא זָכֵי בְּיהֹ"וֹ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (קהלת יא) מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְוֹ. עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּהַיְינוּ ה'. וְאִתְּדָנוּ בַּגֵּיהִנָּם, בְּמַשְׁחִית אַף וְחֵימָה.

וּלְבוּשִׁין דְּתְלַת אַתְוָון אִלֵּין, אִשְׁתְּמוֹדְעִין בַּקֶּשֶׁת, דְּאִינּוּן חִיּוָור סוּמָק וְיָרוֹק. מַאן דְּיֵיתֵי בְּזִמְנָא חַדָּא, אִיהוּ חִיּוָור. בְּתִנְיָינָא, סוּמָק. בְּתְלִיתָאָה, יָרוֹק. וּבְגִין דְּבִיעַקֹב אִתְכְּלִילוּ אַתְוָון, וְאִשְׁתָּרֵשׁ אִילָנָא וְאִתְנְטַע וְאִתְרַבָּא, וְאִתְעֲבִיד אִיבָּא טָבָא, (ישעיה כט) לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ, לְמֶהֱוֵי מֶרְכַּבְתֵּיהּ בְּיֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ נָחָשׁ, וְכָל מִינֵי חַיָּה בִּישָׁא. וּבְגִין דָּא, (הושע יב) וַיָּשַׂר אֶל מַלְאָךְ וַיּוּכָל. וּבְגִין דְּאִתְקְרֵי אָדָם אִילָנָא, אִיהוּ רָזָא דָּא, לְאִילָנָא דְּאִתְנְטַע בַּאֲתָר דְּלָא עָבִיד אִיבָּא. מָה

עָבֵד. עָקַר לֵיהּ וּנְטָעֵיהּ בַּאֲתָר אַחֲרָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מִכָּל מָקוֹם דְּלָא הֲוֵי מוּחְזָק לְמֶהֱוֵי עָקָר, עַד דְּאָזִיל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְנְטַע תַּמָּן בְּאִתְתָּא.

אוּף הָכִי צַדִּיק, דְּאִיהוּ מִטַּלְטֵל מֵאֲתָר לַאֲתָר, מִבַּית לְבַית, כְּאִילּוּ יֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא זִמְנִין סַגִּיאִין. וְהַיְינוּ (שמות כ) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאוֹהֲבָיו, עַד דְּיִזְכֶּה לְעָלְמָא (דְּאָתֵי) שְׁלִים. אֲבָל לְחַיָּיבָיָא, לָא אַיְיתֵי לֵיהּ יַתִּיר מִתְּלַת זִמְנִין. וְאִי חָזַר בְּתִיּוּבְתָּא, אִתְמַר בֵּיהּ גָּלוּת מְכַפֶּרֶת עָוֹן. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מִכָּל מָקוֹם, צַדִּיקִים שׁוּב אֵינָן חוֹזְרִים לַעֲפָרָם.

אֶלָּא קָא רָמִיז, (ויקרא יד) וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבָּיִת. (איוב לד) וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב. (קהלת יב) וְיָשׁוּב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. בְּגִין דְּהוּא מְנוּגָע, וְלֵית בֵּיהּ אֶלָּא אִשָּׁה רָעָה, יֵצֶר הָרָע, דְּאִתְמַר בָּהּ אִשָּׁה רָעָה צָרַעַת לְבַעְלָהּ. מַאי תָּקַנְתֵּיהּ. יְגָרְשֶׁנָּה וְיִתְרַפֵּא. דְּאִיהִי גַּרְמַת (בראשית ג) וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם הָאָדָם, דָּא נִשְׁמְתָא. אֵ"ת, בַּת זוּגוֹ דְּאָדָם. (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.

וּבְגִין דָּא, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, הַיְינוּ יְבָמָה. וּדְרוֹר קֵן לָהּ, הַיְינוּ גּוֹאֵל, אֲשֶׁר שָׂתָה אֶפְרוֹחֶיהָ, בֵּן וּבַת. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּעָבַד (לוז) קִינָּא, (ויקרא כה) וְגָאַל אֵת מִמְכַּר אָחִיו. דְּאִיהוּ מָכוּר בַּעֲבוּר דְּלָאו דִּילֵיהּ.

וּבְגִין דָּא אָמַר מֹשֶׁה, (דברים ג) וַיִּתְעַבֵּר יְיָ בִּי לְמַעַנְכֶם. הָכָא הוּא סוֹד הָעִבּוּר. רַעְיָא מְהֵימָנָא, שֵׁזִיב שִׁתִּין רִבּוֹא, כַּמָּה זִמְנִין דְּאָתֵי בְּגִלְגּוּלָא, וּבְגִין דָּא זְכוּת כֻּלְּהוּ תַּלְיָיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה בְּמִצְרַיִם שִׁשִּׁים רִבּוֹא בְּכֶרֶס אֶחָד. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנָן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

דְּהָכִי אִתְּמַר דְּמָארֵי רָזִין, אַמְרִין מַרְגָּלִית לְתַלְמִידֵיהוֹן, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּן בֵּיהּ בִּרְמִיזָא, אַהְדָּר לוֹן הַהוּא מִלָּה בְּמִלֵּי שְׁחוֹק, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא דְּאָמַר, דְּבֵיצָה אַחַת, אַפִּילַת שִׁתִּין כְּרָכִין. וְאָתָא בֵּיצָה וְנַפְלַת מִן עוֹפָא דְּהַדְיָה פָּרַח בַּאֲוִירָא, וּמָחֲאַת אִלֵּין שִׁתִּין כְּרָכִין, וּמָארֵי דְּלֵיצָנוּתָא אָמְרוּ, דְּלָא אָמַר הוּא אֶלָּא דְּבַר נָשׁ כָּתַב שִׁשִּׁים כְּרָכִין, וְאָתָא בֵּיצָה דְּנַפְקַת מִן עוֹפָא וּמְחָקַת שִׁתִּין כְּרָכִין דִּכְתִיבָה. וְחָם וְשָׁלוֹם דְּמָארֵי אוֹרַיְיתָא אַמְרִין מִלִּין דִּשְׁחוֹק, וּדְבָרִים בְּטֵלִים בְּאוֹרַיְיתָא.

אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ, (דברים כב) אֲפְרוֹחִים, אִלֵּין מָארֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵּיצִים, אִלֵּין מָארֵי מִקְרָא. וּכְגַוְונָא דְּנָפַל מֵהַהוּא נִפּוֹל, דְּאִיהוּ בַּר נַפְלֵי, נְפִילַת בֵּיצָה דְּאִיהוּ אֶתְרוֹג שִׁיעוּרָא בְּכַבֵּיצָה. וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת. וְנָפְלוּ עַמָּהּ (שיר השירים ו) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, דְּאִינּוּן כְּרִיכִין בָּהּ, כְּגוֹן בֵּיצַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע. וְאִינּוּן לָקְבֵל שִׁשִּׁים מַסֶּכְתּוֹת. וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אִלֵּין (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהֶן רֵעוֹתֶיהָ, דְּאִינּוּן הֲלָכוֹת, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבַּן.

וְהַהוּא נִיפּוֹל אִיהוּ בֶּן יָ"הּ אִיהוּ בְּתוֹךְ נ' תַּרְעִין דְּבִינָ"ה, דְּהַיְינוּ יָ"הּ חֲמֵשׁ זְמְנִין עֶשֶׂר ו' אִיהוּ נִיפּוֹל, דְּנָפַל בָּתַר הַהִיא דְּאִתְּמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן שָׁחַר וְאִקְרֵי נִיפּוֹל, וְלֹא נָפַל, וְלֹא נוֹפֵל. בְּגִין דְּבֵיהּ נִיפּוֹל י"ו וְנָחִית בְּהוֹן לְגַבֵּי ה' ה', דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (רות א) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כב) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח חַד מִבַּיִת רִאשׁוֹן וְתִנְיָינָא מִבַּיִת שֵׁנִי, לְאַקָּמָא לוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דף רט"ז ע"ב) (תהלים צו) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ.

תָּא חֲזֵי, הַאי שְׁמָשָׁא אִתְנַלְיָא בִּימָמָא, וְאִתְכַּסְיָא בְּלֵילְיָא. וְנָהִיר

בְּשִׁתִּין רִבּוֹא כִּכְבַיָּא. אוֹף הָכִי רַעְיָא מְהֵימָנָא, בָּתַר דְּאִתְכְּנִישׁ מֵעָלְמָא, נָהִיר בְּשִׁתִּין רִבּוֹא נִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל, אִי דָּרָא כַּדְקָא יָאוּת. וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּגַלְגּוּלָא, דְּאָמַר עָלֵיהּ קֹהֶלֶת, (קהלת א) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְאוֹקְמוּהָ דְּלֵית דּוֹר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא. וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי, (בראשית כח) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ.

וְעוֹד רָזָא אַחֲרָא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, הַדּוֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא הַדּוֹר שֶׁבָּא, הָלַךְ חִגֵּר בָּא חִגֵּר, הָלַךְ סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּעָתִיד הֲוָה מֹשֶׁה לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא בְּדָרָא דְּטוּפָּנָא, אֶלָּא בְּגִין דַּהֲווֹ רַשִׁיעַיָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ו) בְּשַׁגַּ"ם הוּא בָּשָׂר. בְּשַׁגַּ"ם זֶה מֹשֶׁ"ה. וַאֲמַאי קָרֵי לֵיהּ בְּשַׁגַּם. אֶלָּא קֹהֶלֶת חִסֵּר ב' מִן בְּשַׁגַּ"ם לְכַסָּאָה מִלָּה. אָמַר (קהלת ח) אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל. וְאוֹקְמוּהָ עַל יִתְרוֹ, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ קֵינִי, שֶׁנִּפְרָד מִקַּיִן. קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, עַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ד) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְדֹוָ"ד. דְּחָזָאת לֵיהּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, דַּעֲתִידִין בְּנוֹי לְמֵיתַב בִּלְשְׁכַּת הַגָּזִית.

וְאוֹף הָכִי רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, דְּהֲוָה דְּחִיקָא לֵיהּ שַׁעֲתָא, דְּלָא הֲוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין מְעֻרָב שַׁבָּת לְעֻרָב שַׁבָּת, כְּמוֹ לְרִבִּי חֲנִינָא. אֲמַאי הַאי, בָּתַר דַּהֲוַת בַּת קוֹל נַפְקַת וְאוֹמֶרֶת, כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ נִיזּוֹן אֶלָּא בִּשְׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי.

אֶלָּא אִיהוּ גָּרִים קוֹדֶם, דְּחָרַב ק"ב מִן י', דְּאִיהוּ יַב"ק. אוֹף הָכִי לָא הֲוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין. דְּאָת י' אִיהוּ יְחוּד, וּמְנִיהּ אַתְיָא נְבִיעוּ לְאָת ב', דְּאִיהִי בְּרָכָה, וְאִיהִי קֻדְשָׁה, וּמְנִיהּ אִתְקַדָּשׁ ק', דְּאִיהִי קְדוּשִׁיהּ. וְרִבִּי פְּדָת גָּרִים לְמֶהֱוֵי חֲרוּבִין דִּילֵיהּ ק"ב, דְּאִינּוּן ק"דוּשָׁה בְּ"רָכָה, אוֹף הָכִי לָא הֲוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין,

אוּף הָכִי אִיּוֹב בֶּן יָבָמָה הֲוָה, וּבְגִין דָּא אִתְעַנָּשׁ, עַל מַה דְּאִירַע לוֹ כְּבָר.

וְאִינּוּן דְּלָא יַדְעֵי רָזָא דָּא, אֲמְרֵי בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לָאו בְּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא. וְהָא חֲזִינָא לְאַבְרָהָם דְּחָזָא בְּמַזָּלֵיהּ, דְּלָא הֲוָה עָתִיד לְמֶהֱוֵי לֵיהּ בְּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לֵיהּ לְבָרָא, כְּדִכְתִיב (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט וְגוֹ'. וְאַקְמוּהָ, דְּאָמַר לֵיהּ צֵא מֵאִצְטַגְנִינוּת שֶׁלְּךָ, וְהֶעֱלָהוּ לְמַעְלָה מֵהַכּוֹכָבִים, וְאָמַר לוֹ הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפוֹר הַכּוֹכָבִים. עַד הָכָא מִלִּין דְּרַבָּנָן, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא לוֹן בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

תָּא חֲזֵי, כָּל בִּרְיָין דְּעָלְמָא, קוֹדֶם דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, הֲווֹ תַּלְיָין בְּמַזָּלָא, וַאֲפִילּוּ בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי. אֲבָל בָּתַר דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אַפִּיק לוֹן מֵחִיּוּבָא דְּכֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי. וְדָא אוּלִיפְנָא מֵאַבְרָהָם. בְּגִין דַּהֲווֹ עַתִּידִין בְּנוֹי לְקַבְּלָא ה' מֵאַבְרָהָם, דְּאִיהִי חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּהֵ' בְּרָאָם. אָמַר לְאַבְרָהָם, בְּגִין הַאי ה' דְּאִתּוֹסָף בִּשְׁמָךְ, הַשָּׁמַיִם תַּחְתָּךְ, וְכָל כֹּכָבַיָּא וּמַזָּלֵי דִּנְהִירִין בְּהֵ'. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית מז) הֵ"א לָכֶם זֶרַע, וּזְרַעְתֶּם בְּהֵ"א. (בראשית כא) כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע.

וּבְגִין דָּא, כָּל הַמִּשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא, בָּטִיל מִנֵּיהּ חִיּוּבָא דְּכֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי. אִי אוּלִיף לָהּ כְּדֵי לְקַיְּימָא כְּפִקּוּדָהָא. וְאִם לָאו, כְּאִלּוּ לָא אִשְׁתַּדַּל בָּהּ, וְלָא בָּטִיל מִנֵּיהּ חִיּוּבָא דְּכֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי. כָּל שֶׁכֵּן עַמֵּי הָאָרֶץ דְּאִינּוּן אִתְמַתְּלָן לִבְעִירָן. דְּאוֹקְמוּהָ עֲלַיְיהוּ (דברים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה, דְּלָא אִתְבַּטְלוּן מִנְּהוֹן חִיּוּבָא דְּכֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי.

(תהלים קג) אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ, וְאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי. לְבָתַר (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו. דְּאִילָנָא דְּאִתְקְצִיצוּ עַנְפִין עַתִּיקִין דִּילֵיהּ, וְצָמְחוּ כְּמִלְקַדְמִין בְּשָׁרְשׁוֹי, אָהַדְרוּ בְּעָלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. מִיתוּ סָבִין, וְאִתְהַדְרוּ לְהַאי עָלְמָא עוֹלִימִין. וְהַיְינוּ רָזָא דִּמְחַדֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. דְּמֵתִין אֶלֶף בְּכָל יוֹמָא וּמִתְחַדְּשִׁין אֶלֶף בְּכָל יוֹמָא.

(תהלים קד) וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ, דָּא יֵינָא דְאוֹרַיְיתָא. דְּהָכִי סָלִיק יַיִן, בְּחוּשְׁבַּן סו"ד. וּמַה יַי"ן צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי סָתִים וְחָתִים, דְּלָא יִתְנַסַּךְ לְעַבּוֹדָה זָרָה. אוֹף הָכִי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי סָתִים וְחָתִים סוֹד דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל רָזִין דִּילָהּ, וְלָא אִשְׁתַּכְּחִין אֶלָּא לִיראָיו. וְלָאו לְמַגָּנָא עַבְדִין כַּמָּה פִּקּוּדִין בַּיַּיִן, וּמְבָרְכִין בֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַיִן אִית לֵיהּ תְּרֵי גַּוְונִין, חִיוָּר וְסוּמָק, דְּיָנָא וְרַחֲמֵי, וְהַיְינוּ ב' תּוֹסֶפֶת בַּיַּיִן. כְּגַוְונָא דְּשׁוֹשַׁנָּה חִיוָּרָא וְסוּמָקָא. חִוָּור מִסִּטְרָא דִּימִינָא, סוּמָק מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא.

וּמַאי לְבַב אֱנוֹשׁ, לֵב הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר. אֶלָּא אִית לֵב מָסוּר לַלֵּב. וְאִינּוּן ל"ב אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל' מִן לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, אִיהוּ ל"ב תְּנָיְינָא. דָּא לֵ"ב לֵ"ב (ס"א אִינּוּן) שְׁנַיִם סַלְקָא דַּעְתָּךְ, חֲסַר תְּמַנְיָא לְע"ב, דְּאִיהוּ וַיְכֻלּוּ. אִינּוּן שִׁבְעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית. תְּמִינָאָה מַאי הִיא. ז' יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עִם (בראשית ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. זֶה ע"ב, בְּחוּשְׁבָּן בְּיַיִן.

מַאי לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן. אִינּוּן י"ב פָּנִים, ד' דְּאַרְיֵה, ד' דְּשׁוֹר, ד' דְּנֶשֶׁר, (דף רי"ז ע"א) דְּאִינּוּן מִיכָאֵל אַרְיֵה, אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ יֱהוֹ"ה. אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר, וְאִיהוּ גַּבְרִיאֵל, וְאִינּוּן יַהוֹ"ה. ד' אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, וְאִיהוּ נוּרִיאֵל, וְאִינּוּן יְהוֹ"ה. וְאִינּוּן מְמַנָּן, תְּחוֹת

חֶס"ד פַּח"ד אֶמ"ת, דַּרְגִּין דִּתְלַת אֲבָהָן. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה. וְסַלְקִין (ס"א נְקוּדִין) נְהוֹרִין לְחֶשְׁבָּן יַב"ק. וְאִינּוּן מֶלֶךְ מַלַּךְ יִמְלוֹךְ, יְהוָ"ה אֶהְיֶ"ה אֲדנָ"י. סַךְ הַכֹּל יַב"ק (רִבִּי אבא ורִבִּי יוסי שבע"ב שייך כאן).

רִבִּי שִׁמְעוֹן הַוָּה יָתִיב וְלָעֵי בְּפָרְשְׁתָא דָּא, אָתָא לְקַמֵּיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, נָדָב וַאֲבִיהוּא מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ בְּפִנְחָס. אִי לָא הַוָּה פִּנְחָס בְּעָלְמָא כַּד מִיתוּ, וּבְתַר אָתָא לְעָלְמָא וְאַשְׁלִים דּוּכְתַּיְיהוּ שַׁפִּיר. אֲבָל פִּנְחָס בְּעָלְמָא הַוָּה, (ס"א וּסְגֵן קָאֵי) וְנִשְׁמָתֵיהּ בֵּיהּ בְּקִיּוּמָא קָאֵי.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה הָכָא, וְהָכִי הוּא. דִּבְשַׁעֲתָא דְּאִסְתַּלָּקוּ מִן עָלְמָא, לָא הֲווּ מִתְמַמְּרָן תְּחוֹת גַּדְפֵּי טַנָּרָא קַדִּישָׁא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִּיב, (במדבר ג) וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם, דְּאַזְעִירוּ דְּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא אִינּוּן לָא אִתְחָזוּן לְשַׁמְּשָׁא בִּכְהוּנָה רַבָּה. בְּשַׁעֲתָא דְּקָנֵי פִּנְחָס עַל בְּרִית קַדִּישָׁא, וְעָאל בְּגוֹ כַּמָּה אוּכְלוֹסִין, וְסָלִיק לוֹן, לְגַייְפִין עַל רוּמְחָא, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל. כַּד חָמָא שִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן בְּכַמָּה אֻכְלוּסִין דְּאָתוּ לְגַבֵּיהּ, פַּרְחָא נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ, וּתְרֵין נִשְׁמָתִין דַּהֲווֹ עַרְטִירָאִין בְּלָא דּוּכְתָּא, אִתְקְרִיבוּ בָּהּ, וְאִתְכְּלִילוּ כַּחֲדָא, וְאִתְהַדְּרַת נִשְׁמָתֵיהּ, כְּלִילָא רוּחָא, דְּאִתְכְּלִיל בִּתְרֵין רוּחִין, וְאִתְתָּקְפוּ בֵּיהּ, כְּדֵין רָווּחַ דּוּכְתַּיְיהוּ, לְמֵיהֱוֵי כַּהֲנָא (רְבָּא) מַה דְּלָא (אִתְחֲזֵי) מִן קַדְמַת דְּנָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב ד) זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד, דְּלָא אִתְאֲבִיד בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וְלָא אָבִיד רוּחֵיהּ כַּד פַּרְחָה מִנֵּיהּ. וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ. אִלֵּין בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּאִתְהַדְּרוּ לְעָלְמָא, מַה דְּאָבַד בְּחַיֵּיהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּפִנְחָס בֶּן בֶּן, תְּרֵי זִמְנֵי. פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן.

מַה כְּתִיב לְעֵילָּא מִפָּרָשְׁתָא דָּא. (במדבר כה) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיְיָ נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. וְכִי עַל דְּקַטְלִין בְּלֵילְיָא, אוֹ עַל דְּקַטְלִין בִּימָמָא בְּיוֹמָא דְּעִיבְרָא, כְּתִיב נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דְּתֵהֵא מִיתָתְהוֹן בְּאִתְגַּלְיָיא, כְּמָה דְּחָבוּ בְּאִתְגַּלְיָיא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לָאו בְּגִין כַּךְ אִתְמַר. אֶלָּא מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, בְּדַרְגָּא דְּחָב בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַהוּא אֲתָר אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד תִּקּוּנְתָא לְנַפְשֵׁיהּ. אִינּוּן חָבוּ בִּבְרִית קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי שֶׁמֶשׁ. בְּגִין כַּךְ דִּינָא וְתִקּוּנָא דִּילְהוֹן אִיהוּ כְּנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ, וְלָאו בַּאֲתָר אַחֲרָא. מִכָּאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְתַקָּנָא נַפְשֵׁיהּ, אֶלָּא בְּהַהוּא אֲתָר דְּחָב לְגַבֵּיהּ וּמַאן דְּלָא יַעְבִּיד הָכִי, לֵית לֵיהּ תִּקּוּנָא לְעָלְמִין כַּדְקָא יָאוּת.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קד) יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ וְגוֹ'. וְכִי מַאי הַאי לְהַאי. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, דִּכְתִיב, (תהלים קד) (בראשית י"ח ע"ב) מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְגוֹ'. וְכִי שִׂבְחָא דִּבְהֵמָה דְּאִית לָהּ חָצִיר אָתָא דָּוִד לְמֵימַר בְּרוּחַ קוּדְשָׁא. אֶלָּא מַצְמִיחַ חָצִיר, אִלֵּין אִינּוּן שִׁתִּין אֶלֶף רִבּוֹא דְּמַלְאָכִין, שְׁלִיחָן, דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא דִּבְרֵאשִׁית, וְכֻלְּהוּ אֶשָּׁא מְלַהֲטָא. אִלֵּין אִינּוּן חָצִיר. אֲמַאי חָצִיר. בְּגִין דְּצַמְחִין כֻּלָּא חָצִיר דָּא בְּעָלְמָא, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִתְקְצִירוּ הַשְׁתָּא, וּלְבָתַר צַמְחִין וּמְהַדְּרִין כְּמִלְקַדְמִין.

וְעַל דָּא כְּתִיב מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי יב) יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ, וְתָנֵינָן, אֶלֶף טוּרִין סַלְקִין לָהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וְכָל טוּרָא וְטוּרָא שִׁתִּין רִבּוֹא חֵיוֵי, וְהִיא אָכְלָה. וְעֵשֶׂב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, אִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, דְּהַהוּא

אָדָם דְּרָכִיב וְשָׁלִיט עַל בְּהֵמָה דָּא אָכִיל, וְאָעִיל לוֹן בְּגַוֵּויהּ, וּבְזִכּוּתֵהוֹן אִתְּזָן כָּל עָלְמָא מֵהַהוּא אָדָם, דְּכְתִיב בֵּיהּ, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם וְגוֹ'. וְעַל דָּא כְּתִיב הָאָדָם, הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע, בְּגִין לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, לְאַפָּקָא מְזוֹנָא לְעָלְמָא מִן הָאָרֶץ כַּדְּישָׁא.

וְיַיִן, דָּא חַמְרָא עַתִּיקָא דְּנָגִיד מִלְעֵילָּא. יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ, אֱנוֹשׁ: דָּא רָזָא דְּהַהוּא נַעַר, (דף רי"ז ע"ב) דְּסָלִיק לְסִיבוּ, וְאִתְּהַדָּר כְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קג) אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו.

לְהַצְהִיל פָּנִים: אִלֵּין אִינּוּן פָּנִים, דְּאִקְרוֹן אַנְפֵּי רַבְרְבֵי, וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי. מִשָּׁמֶן: מִנְּגִידוּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, מְשַׁח וּרְבוּ קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד, הַהוּא לֶחֶם דְּאָזִילוּ שְׁחָקִים, וְטַחֲנָן מָנָא לְמֵיכְלָא דְּצַדִּיקַיָּיא סְתָמָא, וּמִתַּמָּן אִתְּנְגִיד לְכַמָּה חַיָּילִין, דְּאִקְרוֹן לְבַב אֱנוֹשׁ. וְכוּלָּא אָתָא מִנְּגִידוּ עִלָּאָה.

יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ, אִלֵּין אִינּוּן אִילָנִין עִלָּאִין פְּנִימָאִין. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע, דְּהָא אִתְּעַקָּרוּ וְנָטַע לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַאי בֵּין עֲצֵי יְיָ, לְאַרְזֵי לְבָנוֹן. עֲצֵי יְיָ, אִלֵּין עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַדַּעַת וְטוֹב וָרָע. אַרְזֵי לְבָנוֹן, אִלֵּין חַמְשִׁין תַּרְעִין, דְּאִקְרוֹן חָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטָע. אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ, בְּטוּלְיְהוֹן, (רצ"ו) מְקַנְּנָן נִשְׁמָתֵהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְכָל חַיָּילִין קַדִּישִׁין אִתְּזָנוּ מִתַּמָּן. חֲסִידָה, בְּרָתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, דְּאִקְרֵי חָסִיד, וְעָבִיד חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי עָלְמָא, בְּגִין כָּךְ אִקְרֵי (שמות צ"ה ע"ב) חֲסִידָה. בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ. בֵּין דְּרוֹעֵי עָלְמָא יָתְבָא. (ע"כ רעיא מהימנא)

רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יוֹסֵי, קָמוּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו שֹׂפִיר קָאָמַר. אֲבָל בְּמַאי אוֹקִימְנָא סוֹפֵיהּ דִּקְרָא, כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי, אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּמָה דְּאָמַר, כְּצִיץ הַשָּׂדֶה הַהוּא שָׂדֶה דְּאִשְׁתְּמוֹדַע. כֵּן יָצִיץ דְּאִתְחַדָּשׁ וְאִתְהַדָּר כְּמִלְקַדְמִין. (הָכִי יָצִיץ וְסָלִיק, מַאי טַעְמָא בְּגִין)

כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ, דָּא הוּא רוּחָא עִלָּאָה טְמִירָא קַדִּישָׁא גְּנִיזָא מִכֹּלָּא, דְּכָלִיל לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. וּכְדֵין

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, שַׁפִּיר אָמְרוּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, אֲבָל (תהלים קג) כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ, הָכָא צָרִיךְ לְמִפְתַּח מִלִּין, מַאי עָבְרָה בּוֹ. דָּא עֶבְרָה וְזַעַם וְצָרָה. חַד מֵאִינּוּן מַלְאֲכִין רָעִים. דִּבְגִין דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעוּ בֵּיהּ אִינּוּן מָארֵי חוֹבִין, צָרִיךְ לְמֶעְבַּד לֵיהּ שִׁנּוּי מָקוֹם, וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם, וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. בְּגַוְונָא דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית יב) לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, הֲרֵי שִׁנּוּי מָקוֹם. (בראשית יז) וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד שִׁמְךָ אַבְרָם, וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם, הֲרֵי שִׁנּוּי הַשֵּׁם. שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה דְּאִשְׁתְּנֵי מֵעוֹבָדִין בִּישִׁין דְּעָבַד בְּקַדְמִיתָא, לְעוֹבָדִין טָבִין. אִיהוּ מְתָלָא. לְרוּחַ דְּהַהוּא דְּמִית בְּלָא בְּנִין. בְּגַוְונָא דָּא

וְאֵינֶנּוּ. וְדָא הוּא רָזָא דַּחֲנוֹךְ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית ה) וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עִלָּאָה. רוּחַ עִלָּאָה, רוּחַ גְּנִיזָא טְמִירָא. וְלָא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. דְּהָא אִתְכְּלִיל רוּחָא זְעֵירָא, בְּרוּחָא עִלָּאָה. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם וְעָאל לֵיהּ כַּהֲנָא רַבָּא לְגוֹ קֻדְשָׁא קְדָשִׁים. וְנָטִיל לֵיהּ, וְאוֹלִיד לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין, וְאִתְחַדָּשׁ כְּנֶשֶׁר עוּלְמִין. וְאִתְהַדָּר אִיהוּ נַעַר.

עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, חָמוּ חַד טוּלָא דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ, אַזְלָא וְאַתְיָא, אַזְלָא וְאַתְיָא, בְּגוֹ בֵּיתָא. תַּווּהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, יוֹסֵי בְּנִי, אֵימָא לָךְ מַה דְּהַוָה לִי עִם עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, כַּךְ תְּרִיךְ לֵיהּ מֵהַהוּא עָלְמָא, וְאַיְיתֵי לֵיהּ לְהַאי עָלְמָא. וְהָא אִתְּמַר לְעֵיל.

(איוב יד) מְשַׁנֶּה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ, וּבְגִין דָּא כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ, חַד מֵאִינּוּן מַלְאָכִין רָעִים, כַּד חֲזֵי לֵיהּ מְשׁוּנָּה, בְּזִמְנָא דְּאִעְרַע (ס"א בֵּיהּ) עִמֵּיהּ, שָׁאַלִין לֵיהּ שְׁאַר מַשְׁחִיתִין עֲלֵיהּ, דָּא הוּא מָארֵי חוֹבָךְ. אִיהוּ עָנֵי לוֹן וְאָמַר, וְאֵינֶנּוּ.

כַּד אִתְתָּרַךְ מֵאַתְרֵיהּ, וְאִתְנְטַע בְּאַתָר אַחֲרָא, אִתְּמַר בֵּיהּ וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. בְּגִין (ויקרא יד) דְּעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת. וְדָא אִיהוּ רָזָא, וְנָתַן אֶת הַבַּיִת אֶת אַבְנָיו וְאֶת עֵצָיו, אִינּוּן גַּרְמִין וְגִידִין וּבְשָׂרָא דְּהַוָה חָזַר עָפָרָא. מַה כְּתִיב בֵּיהּ (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ. בְּגִין

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא. יוֹמָא חַד הֲווֹ יָתְבִין אַזְלִינָן בְּבִקְעָתָא דְּאוֹנוֹ, וַהֲווֹ לָעְאן בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל הַהוּא (דף רי"ח ע"א) יוֹמָא, וּמִגּוֹ תּוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא אוֹתְבָנִין גַּבֵּי חַד טִינָרָא, בְּגוֹ נוּקְבָּא חֲדָא.

אֲמַרְנָא לֵיהּ, מַאי הַאי, דְּבְכָל שַׁעֲתָא דְּחַיָּבִין אַסְגִּיאוּ בְּעָלְמָא, וְדִינָא שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא, זַכָּאִין דְּבְהוֹן לָקָאן עָלַיְיהוּ. דְּהָכִי תָּנֵינָן, בְּחוֹבָא דְּדָרָא, קַדִּישַׁיָּיא וְצַדִּיקַיָּיא יִתְפְּסוּן. אֲמַאי, אִי בְּגִין דְּאִינּוּן דְּלָא מוֹכִיחִין לְעָלְמָא עַל עוֹבָדַיְיהוּ, כַּמָּה אִינּוּן דְּמוֹכִיחִין, וְלָא מְקַבְּלֵי מִנַּיְיהוּ, וְצַדִּיקַיָּיא אִתְכַּפְיָין קַמַּיְיהוּ. וְאִי בְּגִין דְּלָא חֲווֹי מַאן דְּיָגִין עַל עָלְמָא, לָא דְּהַוָּה מְנוּגָע. וּלְבָתַר וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת, וּבָנֵי לֵיהּ גַּרְמִין וְגִידִין. וְאִתְחַדָּשׁ, כְּבֵית יְשָׁנָה דְּעַבְדִין לֵיהּ חֲדָשָׁה. וַדַּאי אִיהוּ דְּאִתְחַדֵּשׁ.

וּמַאי דְּאָמַר וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. עַל רוּחַ, דְּאִתְכְּלִיל רוּחָא זְעֵירָא, בְּרוּחָא עִלָּאָה. הַאי אִיהוּ מְתָלָא, לְאִילָן דְּלָא עָבִיד אִיבִין, נַטְלִין עַנְפִּין דִּילֵיהּ, וּמַרְכִּיבִין לֵיהּ בְּעַנְפָּא דְּאִילָנָא אַחֲרָא עִלָּאָה, (דף בדא ע"א) דְּעָבִיד פֵּירִין, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְעָבִיד פֵּירִין. בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בֵּיהּ, וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ.

אוּף הָכִי בַּר נָשׁ דְּיָתִיב בְּקַרְתָּא דְּיַתְבִין בָּהּ אֲנָשִׁין בִּישִׁין, וְלָא יָכִיל לְקַיְּמָא פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אַצְלַח בְּאוֹרַיְיתָא, עָבִיד שִׁנּוּי מָקוֹם, וְאִתְעֲקַר מִתַּמָּן, וְאִשְׁתְּרַשׁ בַּאֲתַר דְּדַיְירִין

יְהוֹן מֵתִין, וְלָא יִתְפְּסוּן בְּחוֹבַיְיהוּ, דְּהָא חֶדְוָה אִיהוּ לְצַדִּיקַיָּיא בְּאִבּוּדָא דִּלְהוֹן. אָמַר לֵיהּ, בְּחוֹבָה דְּדָרָא וַדַּאי מִתְפְּסִין צַדִּיקַיָּיא, וְהָא אוֹקִימְנָא הָנֵי מִילֵי. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּיִתְפְּסוּן צַדִּיקַיָּיא בְּמַרְעִין, אוֹ בְּמַכְתְּשִׁין, בְּגִין לְכַפָּרָא עַל עָלְמָא חֲוֵי, כְּדֵין יִתְכַּפְּרוּן כָּל חוֹבֵי דָּרָא, מִנָּלָן. מִכָּל שַׁיְיפֵי גוּפָא, בְּשַׁעֲתָא דְּכָל שַׁיְיפִין בְּעָאקוּ, וּמָרָע סַגֵּי שַׁרְיָיא עָלַיְיהוּ, שַׁיְיפָא חֲדָא אִצְטְרִיךְ לְאַלְקָאָה, בְּגִין דְּיִתְסוּן כֻּלְּהוּ, וּמַנּוּ. דְּרוֹעָא. דְּרוֹעָא אַלְקֵי וְאַפִּיקוּ מִינֵּיהּ דָּמָא, כְּדֵין הָא אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפֵי גוּפָא.

אוּף הָכִי בְּנֵי עָלְמָא אִינּוּן בֵּיהּ גּוּבְרִין טָבִין, מָארֵי תּוֹרָה, מָארֵי פִּקּוּדִין, דְּאוֹרַיְיתָא אִקְרֵי עֵץ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וּבַר נָשׁ הוּא עֵץ, דִּכְתִיב, (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּפִקּוּדִין דְּבָהּ, דַּמְיָין לְאִיבָּא, וּמַה כְּתִיב בֵּיהּ, (דברים כ) רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אוֹתוֹ תַּשְׁחִית וְכָרַתָּ. אוֹתוֹ תַּשְׁחִית מֵעָלְמָא דֵּין, וְכָרַתָּ מֵעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְאַעְקָרָא (לֵיהּ מֵהַהוּא) מֵהַהוּא אֲתָר, וְיִתְנַטַּע בַּאֲתָר אַחֲרָא בֵּין צַדִּיקַיָּיא.

מַה בַּר נָשׁ בְּלָא בְּנִין, אִתְקְרֵי עָקָר, וְאִתְתֵּיהּ עֲקָרָה. אוּף הָכִי אוֹרַיְיתָא בְּלָא פִּקּוּדִין, אִתְקְרִיאַת עֲקָרָה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִיקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. אָתוּ חַבְרַיָּיא וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ וַדַּאי כְּעַן אוֹלִיפְנָא חִדּוּשָׁא,

שַׁייְפִין דָּא עִם דָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְעָלְמָא, אַלְקֵי לְחַד צַדִּיקָא בֵּינַייהוּ, בְּמַרְעִין וּבְמַכְתְּשִׁין, וּבְגִינֵיהּ יָהִיב אַסְוָותָא לְכוֹלָּא. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּכָּא מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ וְגוֹ'. וּבַחֲבוּרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וּבַחֲבוּרָתוֹ, אֲקָזוּתָא דְּדָמָא, כְּמַאן דְּאָקִיז דְּרוֹעָא, וּבְהַהוּא חַבּוּרָא נִרְפָּא לָנוּ, אַסְוָותָא הוּא לָנָא לְכָל שַׁייְפִין דְּגוּפָא.

וּלְעוֹלָם לָא אַלְקֵי צַדִּיקָא, אֶלָּא לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְדָרָא, וּלְכַפָּרָא עֲלַייהוּ. (וְרָזָא דָּא צַדִּיק וְרָע לוֹ) דְּהָא נִיחָא לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּדִינָא שַׁלְטָא (לְשַׁלְטָאָה) עַל זַכָּאָה יַתִּיר מִכֹּלָּא, דְּלָא חָיִישׁ כְּדֵין אִיהּ אִתְכְּלִיל רוּחַ בְּרוּחַ, כְּמַאן דְּחָזֵי מִלָּה בְּעֵינָא וְאִתְבְּרִיר לֵיהּ. בְּקַדְמִיתָא הַוָה לָן קַבָּלָה, וּכְעַן בְּרִירוּ דְּמִלָּה.

וְתוּ אִתְמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, דְּהָא נִיחָא לֵיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה עַל זַכָּאָה, יַתִּיר מִכֹּלָּא, וְלָא חָיִישׁ כְּדֵין לְכָל עָלְמָא. אַדְהָכִי, הָא טוֹלָא אִזְדַּמַּן לְגַבַּייהוּ, וְאָמַר לֵיהּ מְנָלָן. מֵאִיּוֹב. דְּחָזָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּדָרָא הֲווֹ מְחוֹיְבִין כְּלָיָיה, וְאָתָא שָׂטָן לְקַטְרְגָא, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (איוב א) הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בְּכָל הָאָרֶץ, לְאִשְׁתְּזָבָא בֵּיהּ דָּרָא. וְאִיהוּ מִתָּלָא לְרַעְיָא דְּאָתָא וְאֵב לְמִטְרַף עָאנֵיהּ, וּלְמֵיבַד לֵיהּ. מַה עָבֵד הַהוּא רַעְיָא דְּהַוָה חַכִּימָא, יָהִיב לֵיהּ אִמְרָא תַּקִּיפָא וּשְׁמָנָה

לְכָל עָלְמָא, וְלָא אַשְׁגַּח בְּהוּ, מֵחֲדְוָה דְּשַׁלִּיט עָלֵיהּ. וְהַהוּא זַכָּאָה זָכֵי לְשׁוּלְטָנָא עִלָּאָה, בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. צַדִּיק (דף רי"ח ע"ב) וְטוֹב לוֹ, דְּלָא חָיִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפָּרָא עַל עָלְמָא.

אֲמֵינָא לֵיהּ, אִלּוּ לָא הֲוֹוּ בְּחַד זִמְנָא, יָאוּת. אֲבָל אִית צַדִּיק הָכָא, וְאִית צַדִּיק הָכָא, לְדָא אִית מַרְעִין וּמַכְתְּשִׁין, וּלְדָא אִית כָּל טִיבוּ דְּעָלְמָא. אָמַר לִי, בְּחַד מִנַּיְיהוּ אוֹ תְּרֵין סַגֵּי, דְּלָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלָּקָאָה כְּלָא, (ס"א כָּל דְּמָה) כְּמָה דְּלָא אִצְטְרִיךְ אֶלָּא דְּרוֹעָא חֲדָא, לְאַלָּקָאָה וּלְאָקָזָאָה לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפִין. אוּף הָכָא, בְּחַד צַדִּיקָא סַגֵּי.

וְרַבְרְבָא מִכֻּלְהוּ, הַהוּא דַּהֲווֹ מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרֵיהּ כֻּלְהוּ. וּבְרַעוּ לְשַׁלְטָאָה עַל הַהוּא אִמְרָא טָבָא, שָׁכַח (נ"א שָׁבַק) לְכֻלְהוּ. מַה עָבֵד הַהוּא רַעְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּהָוָה זְאֵב אִשְׁתָּדַל בְּהַהוּא אִמְרָא, בָּרַח רַעְיָא עִם עָאנָא וְשַׁוֵּי לוֹן בְּאַתְרֵיהוֹן. וּלְבָתַר תָּב לְאִמְרָא, וְשֵׁזִיב לֵיהּ מִזְּאֵב. הָכִי עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם דָּרָא, יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַצַּדִּיק, בְּרִשׁוּ מִקַּטְרְגָא, לְשֵׁזָבָא לְדָרָא בְּגִינֵיהּ. וְאִם הוּא תַּקִּיף כְּיַעֲקֹב, אִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית לב) וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן דְּנָצַח לֵיהּ, עַד דְּאָמַר שַׁלְּחֵנִי. אָמַר טוֹלָא טוֹלָא, הָכִי הוּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ תַּקִּיף לְמִסְבַּל יִסּוּרִין, כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּנָצַח בְּהוֹן לְמִקַּטְרְגָא דִּילֵיהּ. דְּאִיהוּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ עַל כָּל דָּרָא, וְאִתְחֲשִׁיב לֵיהּ כְּאִילּוּ

וְאִי אִתְקַף (ס"א אִתְיַקַּר) **בֵּיהּ מְרָע, עַל כָּל שַׁייְפִין, כְּדֵין אִצְטְרִיךְ תְּרִין דְּרוֹעִין לְאָקָזָאָה. אוּף הָכִי, אִי אַסְגִּיאוּ חוֹבִין יַקִּירִין עַל עָלְמָא, כְּדֵין כָּל זַכָּאִין אַלְקוֹן, לְמֵיהַב אַסְוָותָא עַל כָּל דָּרָא. אֲבָל בִּזְמַן דְּלָא אַסְגִּיאוּ כָּל כַּךְ, כְּדֵין חַד זַכָּאָה אַלְקֵי, וּשְׁאַר צַדִּיקַיָּא בִּשְׁלָם, דְּהָא לָא אִצְטְרִיךְ עָלְמָא דְּיִלְקוּן כֻּלְּהוּ. אִתְסִיאוּ עַמָּא. אִתְסִיאוּ צַדִּיקַיָּיא. וּלְזִמְנִין דְּכָל יוֹמֵיהוֹן קַיְימִין בְּמַרְעִין, לְאַגָּנָא עַל דָּרָא. מִיתוּ, הָא אַתְסִי כֻּלָּא, וְאִתְכְּפַר. לְזִמְנִין דְּחוֹבִין אִינּוּן יַקִּירִין יַתִּיר.**

קַמְנָא וְאָזַלְנָא. וְתוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא הֲוָה יַתִּיר, וְדָחִיק הוּא שֵׁזִיב לוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ רַעְיָא עָלַיְיהוּ בְּאַתְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא זָכָה רַעְיָא מְהֵימָנָא. לְמֶהֱוֵי רוֹעֶה עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּהָכִי אַשְׁלִיט לֵיהּ עָלַיְיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּשֵׁזִיב לוֹן דְּלָא אִתְאֲבִידוּ מִתַּמָּן, דְּאַנְהִיג לוֹן בְּאוֹרַיְיתָא וּבְעוֹבָדִין טָבִין.

אַדְּהָכִי הָא רַעְיָא מְהֵימָנָא, אָמַר לוֹן, וַאֲמַאי לָקֵי דְּרוֹעָא יְמִינָא. דְּאוֹרַח כָּל מָארֵי אַסְוָותָא דַּאֲקִיזִין בְּקַדְמִיתָא דְּרוֹעָא יְמִינָא, וְהָא דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא אִיהוּ קָרִיב לְלִבָּא, אֲמַאי לָא אֲקִיזִין לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי לְאַלְקָאָה יַתִּיר, דְּהָא בְּהַאי סַגִּי, וְאִי אִתְיַקַּר מַרְעָא עַל שַׁייְפִין דְּגוּפָא, אָקִיז דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא.

אָמַר לֵיהּ, אִי לָא הֲווֹ תַּרְוַוייהוּ בְּחַד זִמְנָא, יָאוּת

לָן בְּאוֹרְחָא. חֲמֵינָן אִילָנִין בְּמַדְבְּרָא, וּמַיִין תְּחוֹתַיְיהוּ. יָתִיבְנָא תְּחוֹת חַד טוּלָא דְּאִילָנָא דְּמַדְבְּרָא. שְׁאִילְנָא לֵיהּ, מַאי הַאי דְּכָל עַמִּין דְּעָלְמָא לָא עַבְדִּין נְעָנוּעָא, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, דְּכַד לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, מִתְנַעְנְעָן הָכָא וְהָכָא, בְּלָא לְמוּדָא דְּבַר נָשׁ בְּעָלְמָא, וְלָא יַכְלִין לְמֵיקָם בְּקִיּוּמַיְיהוּ.

אָמַר לִי, אַדְכַּרְתָּן מִלְּתָא עִלָּאָה, וּבְנֵי עָלְמָא לָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין. יָתִיב שַׁעֲתָא וּבָכָה, אָמַר, וַוי לִבְנֵי נָשָׁא דְּאַזְלִין כִּבְעִירֵי חַקְלָא, בְּלָא סוּכְלְתָנוּ. בְּמִלָּה דָּא בִּלְחוֹדוֹי אִשְׁתְּמוֹדָעָן נְשְׁמָתְהוֹן קַדִּישִׁין דְּיִשְׂרָאֵל, בֵּין אֲבָל אִית צַדִּיק הָכָא, וְאִית צַדִּיק הָכָא, לְדָא אִית מַרְעִין וּמַכְתְּשִׁין, וּלְדָא אִית טִיבוּ. אֲמַאי. אִי אִתְיְיקַר בֵּיהּ מַרְעָא יַקִּיז לְתַרְוַוּיְיהוּ, דְּאִינּוּן תְּרִין דְּרוֹעִין, לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפִין, וְאִי לָא אִתְיְיקַר בֵּיהּ מַרְעָא עַל כָּל שַׁיְיפִין, אֲמַאי אָקִיז לְדְרוֹעָא יְמִינָא, יַתִּיר מִשְּׁמָאלָא. אֶלָּא (נ"א אָמַר לֵיהּ)

אִימָא אַנְתְּ.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי גּוּפָא וּתְרֵין דְּרוֹעִין, אִינּוּן לָקֵבֵל אֲבָהָן. רֵישָׁא, לָקֵבֵל אָדָם קַדְמָאָה. דְּרוֹעָא יְמִינָא, לָקֵבֵל אַבְרָהָם. דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, לָקֵבֵל יִצְחָק. גּוּפָא, לָקֵבֵל יַעֲקֹב. וּמִלְּגוֹ לְגוּפָא, כָּבֵד לִימִינָא. טְחוֹל לִשְׂמָאלָא. עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל. לְבָא יַעֲקֹב, בְּאֶמְצָעִיתָא. כַּנְפֵי רֵיאָה וְכוּלְיָין, לָקֵבֵל אַבְרָהָם וְיִצְחָק. רֵיאָה מַיִם. דְּאִינּוּן (ס"א כַּנְפֵי רֵיאָה שׁוֹאֲבִין)

נִשְׁמָתְהוֹן דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נִשְׁמָתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אִתְגְּזָרוּ, מִגּוֹ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא דְּדָלִיק, דִּכְתִיב, (משלי כ) **נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם. וְהַאי נֵר בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְאַחַד** (נ"א דְּאִתְדְּלִיק) (דף רי"ט ע"א) **מִגּוֹ אוֹרַיְיתָא דְּלְעֵילָּא, לָא שָׁכִיךְ נְהוֹרָא עָלֵיהּ אֲפִילּוּ רִגְעָא. וְרָזָא דָּא,** (תהלים פג) **אֱלֹהִים אַל דָּמִי לָךְ. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב,** (ישעיה סב) **הַמַּזְכִּירִים אֶת יְיָ אַל דָּמִי לָכֶם, לָא שְׁכִיכוּ לְכוֹן. נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא כְּיוֹן דְּאִתְאַחַדָּא גּוֹ פְּתִילָה, הַהוּא נְהוֹרָא לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, אֶלָּא מִתְנַעְנְעָא נְהוֹרָא לְכָאן וּלְכָאן, וְלָא מִשְׁתְּכִיךְ לְעָלְמִין.**

כְּגַוְונָא דָּא, יִשְׂרָאֵל, דְּנִשְׁמָתַיְיהוּ מִגּוֹ הַהוּא שׁוֹאֲבִין כָּל מִינֵי מַשְׁקִין. כּוּלְיָין אֶשָּׁא, דְּבָשִׁיל זֶרַע דְּנָחִית מִמּוֹחָא.

וּבְגִין דְּאַבְרָהָם אִיהוּ מַיִם, שַׁוֵּי זַרְעֵיהּ בְּגָלוּתָא דְּאֱדוֹם וּבְגִין דָּא כָּבֵד לִימִינָא דְּאַבְרָהָם, וּמָרָה, דְּכָבֵד חֲרֵב דִּילֵיהּ, אִיהִי מָרָה, אִתְמַר בָּהּ (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה. וְאִי חוֹבִין מִתְרַבִּין בִּבְנוֹי דְּאַבְרָהָם דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא דְּאֱדוֹם, אִתְיְקַר בֵּיהּ מְרָע עָלַיְיהוּ מִסִּטְרָא דְּכָבֵד, דְּרוֹעָא יְמִינָא צָרִיךְ לְאַלְקָאָה לְאָקָנָא דָּמֵיהּ מִנֵּיהּ, דְּמַאן דְּנַטְלִין מִנֵּיהּ מָמוֹנֵיהּ, כְּאִילּוּ שְׁפִיכוּ דָּמֵיהּ, וְאִשְׁתְּאַר עָנִי, דְּעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת.

וְאִי חוֹבִין מִתְרַבִּין מִסִּטְרָא דְּבְנֵי יִצְחָק, דְּאִינּוּן (ס"א בְּגָלוּתָא) בֵּין יִשְׁמָעֵאל, בֵּי מַרְעֵיהּ יִתְיְקַר מִסִּטְרָא דְּטְחוֹל לְשַׁמָּאלָא, וְצָרִיךְ

נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא, כֵּיוָן דְּאָמַר מִלָּה חֲדָא דְּאוֹרַיְיתָא, הָא נְהוֹרָא דָּלִיק, וְלָא יֵכְלוּן אִינּוּן לְאִשְׁתַּכְּחָא, וּמִתְנַעְנְעָן לְכָאן וּלְכָאן, וּלְכָל סִטְרִין. כְּנְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא, דְּהָא (משלי כ) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם כְּתִיב.

וּכְתִיב, (יחזקאל לד) אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְלָא אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נִשְׁמָתִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, מִדְּעֵיכוּ דְּקָשׁ, בְּלָא נְהוֹרָא דְּשַׁרֵי עָלַיְיהוּ. וְעַל דָּא מִשְׁתַּכְּכִין, וְלָא מִתְנַעְנְעָן, דְּהָא לֵית לוֹן אוֹרַיְיתָא, וְלָא דַּלְקִין בָּהּ, וְלָאו נְהוֹרָא שַׁרְיָיא בְּהוֹן, אִינּוּן קַיְימִין כְּעֵצִים בְּגוֹ נוּרָא דְּדָלִיק, בְּלָא לְאָקָנָא דִּרוֹעָא שְׁמָאלָא, וְלָא יַתִּיר.

וְאִי חוֹבִין מִתְרַבְּין בִּבְנֵי יַעֲקֹב, דְּאִינּוּן אֲחִידָן לְתַרִּין סִטְרִין, דְּאִינּוּן מְפוּזָרִים בִּבְנֵי עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, הָא מַרְעָא אִתְיְקַר עַל גּוּפָא, וּבָעֵי לְאָקָנָא ב׳ דְּרוֹעִין. וְאִי כֻּלְּהוּ תְּלַת בְּמַרְעִין כַּחֲדָא. הָא מַרְעָא סָלִיק לְרֵישָׁא, וּבָעֵי לְאָקָנָא וְרִידִין דְּרֵישָׁא, וְאִלֵּין תְּלַת אִתְעֲבִידוּ מֻרְכָּבָה לְאָדָם קַדְמָאָה וְלַאֲבָהָן, וּבְהוֹן אִתְתַּקָּפוּ לְמִסְבַּל יִסּוּרִין, לְאַגָּנָא עַל דָּרָא לְאַרְבַּע סִטְרֵי דְּעָלְמָא.

וַוי לֵיהּ לְדָרָא, דְּנַרְמִין דִּילְקוֹן אֲבָהָן וְאָדָם קַדְמָאָה, וְאִלֵּין צַדִּיקַיָּיא דְּבִינַיְיהוּ, דְּלֵית אַפְרָשׁוּתָא בֵּין אִלֵּין צַדִּיקַיָּיא, לַאֲבָהָן וְאָדָם, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דִּלְהוֹן, וְדוֹחֲקָא וְצַעֲרָא וְיִגּוֹנָא דִּלְהוֹן, מָטֵי לַאֲבָהָן

נְהוֹרָא דְּשַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, וְעַל דָּא מִשְׁתַּכְּכִין בְּלָא נְהוֹרָא כְּלָל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְּמִלָּה, זַכָּאָה חוּלָקִי דְּזָכִינָא לְהַאי, לְמִשְׁמַע דָּא.

וְאָדָם. כְּגַוְונָא דְּיַמָּא, אִלֵּין נַחֲלִין דְּנָפְקִין מִתַּמָּן, אִי חוֹזְרִין עֲכוּרִין וּמְלוּכְלָכִין לְיַמָּא, הָא יַמָּא נָטִיל מִן עָכִירוּ וְלִכְלוּכָא דְּלְהוֹן. וּבְחֵילָא דְּיַמָּא דְּאִיהִי תַּקִּיפָא, לָא סְבִילַת לְכְלוּכָא דְּלְהוֹן, וּזְרִיקַת לֵיהּ לְבַר, וְאִשְׁתְּאָרוּ נַחֲלִין צְלִילִין וְדַכְיָין מֵהַהוּא לְכְלוּךְ.

כְּגַוְונָא דְּאִימָּא, דְּדָכְיָאת לְכְלוּכִין דִּבְנָהָא וְעִירִין, הָכִי אֲבָהָן מְדַכְּאִין חוֹבִין וְלִכְלוּכִין דִּבְנַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד אִשְׁתְּכָחוּ בְּהוֹן צַדִּיקַיָּיא בְּעוֹבָדַיְיהוֹן, תַּקִּיפִין לְמִסְבַּל יִסּוּרִין עַל דָּרֵיהוֹן. בְּהַהוּא זִמְנָא לֵית אַפְרָשָׁא בְּהוֹן. אָתוּ כֻּלְּהוּ וּבְרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ לֵיהּ סִינַ"י סִינַ"י, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מַלִּיל בְּפוּמוֹי, מַאן יָכִיל לְקַיְּימָא קַמֵּיהּ בְּכֹלָּא. זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְחַדְּשָׁא חִבּוּרָא קַדְמָאָה דָּא בָּךְ, לְאַנְהָרָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא.

אָמַר לוֹן, רַבָּנָן דְּכָל דָּרָא הֲווֹ בְּזִמְנַיְיהוֹן, כָּל שֶׁכֵּן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּנָהִיר חָכְמָתֵיהּ בְּכָל דָּרִין דַּהֲווֹ אֲבַתְרֵיהּ, אַל תִּתְּנוּ דָּמִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא, עַד יֵעָרֶה עָלֵינוּ רוּחַ קֻדְשָׁא (לְגַבֵּי שְׁכִינְתֵּיהּ) דְּהָא לָא אִית רְשׁוּ לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּמַטְרוֹ"ן שַׁר הַפָּנִים אֶלָּא לָךְ, דְּאַתְוָון דִּילֵיהּ רְמִיזִין בִּשְׁמָךְ.

וּכְעַן צָרִיךְ אַסְיָא, לְמִנְדַּע בְּכַמָּה דַּרְגִּין אִסְתַּלַּק דְּפִיקוּ דְּהַהוּא חוֹלֶה בְּגָלוּתָא דֶּאֱדוֹם, דְּאִתְּמַר עָלֵיהּ (שיר השירים ה) שְׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי. דְּהָא כַּמָּה אַסְיָין אִתְכְּנָשׁוּ עָלֵיהּ, לְמִנְדַּע קֵץ דְּמַרְעָא דִּילֵיהּ, בְּאִלֵּין דְּפִיקִין, וְלָא הֲוָה חַד מִנַּיְיהוּ דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בְּהוֹן,

דִּדְפִיקוּ דְּהַהוּא חוֹלֶה, לָא כָּל אַסְיָא בָּקֵי לְאִשְׁתְּמוֹדַע בֵּיהּ, דְּאִית דִּפְיקִין דקשר"ק קש"ק קר"ק, דְּאָמַר נָבִיא עָלַיְיהוּ (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ.

וְכֻלְּהוּ עֶשֶׂר שׁוֹפָרוֹת, כְּלִילָן בִּתְלַת, דְּאִינּוּן סִימַן קש"ר, דְּאִיהוּ תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וּתְקִיעָה אַחְזֵי אֲרִיכוּ דְּגָלוּתָא, שְׁבָרִים קְרִיבוּ דְּגָלוּתָא. תְּרוּעָה בֵּיהּ יֵיתֵי פּוּרְקָנָא, דְּאַחְזֵי דּוּחֲקָא בָּתַר דּוּחֲקָא, וְלֵית רְוָוחָא בֵּין דָּא לְדָא, דְּוַדַּאי כֵּיוָן דְּשָׁאַר עַמִּין מְעַכְּבִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, דּוּחֲקָא דִּלְהוֹן מְקָרֵב לוֹן פּוּרְקָנָא. אוּף הָכִי מְהֵירוּ דִּדְפִיקוּ דָּא בָּתַר דָּא, בֵּיהּ נָפִיק נַפְשָׁא דְּבַר נָשׁ, בָּתַר דְּלֵית רֵיוַח בֵּין דָּא לְדָא.

קשר"ק קש"ק קר"ק, אִיהוּ דְּשַׁוֵּי קש"ר, תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה.

דְּאִתְעַבָּר בֵּיהּ שֻׁקָּר מִן עָלְמָא, (דף רי"ט ע"ב) דְּבֵיהּ אוֹמָאָה, (שמות יז) מִלְחָמָה לַיְיָ בַּעֲמָלֵק. יִתְעַר בְּעָלְמָא. שִׁיר פָּשׁוּט, וְכָפוּל, וּמְשׁוּלָּשׁ, וּמְרוּבָּע. דְּאִיהוּ סָלִיק אַתְוָון דִּילֵיהּ, י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב. בְּהַהוּא זִמְנָא, וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וְיָשָׁרִים יַעֲלוֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. ו' תּוֹסֶפֶת, אֶלֶף שְׁתִיתָאָה. קוֹדֶם דִּילֵיהּ עָקֵ"ב, חָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּלְבָתַר דִּילֵיהּ, עַד תַּשְׁלוּם רָעָב, יִהְיֶה עָרֵב. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טז) עָרֵב וַיַּעֲתֶם כִּי יְיָ הוֹצִיא אֶתְכֶם וְגוֹ'. (בראשית מד) כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת הַנַּעַר וְגוֹ'. (ע"כ רעיא מהימנא)

קוּם רְבִי אַבָּא, לְחַדְּשָׁא מִילִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַמָּרַת בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה. פְּתַח רְבִי אַבָּא וְאָמַר, (ישעיה מב) **שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְגוֹ'. כַּמָּה**

חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּחֶדְוָה דִּלְהוֹן וְתוּשְׁבַּחְתָּא דִּלְהוֹן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא (ס"א לְשַׁתְּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּהַהוּא דְּהָכֵי וכו') בֵּיהּ. דְּהָכִי תָּנֵינָן, כָּל חֶדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל דְּלָא מִשְׁתַּתְּפֵי בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (וּשְׁכִינְתֵּיהּ), לָאו אִיהוּ חֶדְוָה. וְזַמִּין אִיהוּ סָמָאֵל וְכָל סַיְיעְתָּא דִּילֵיהּ לְקַטְרְגָא לְהַהוּא חֶדְוָה, (ס"א וְאִתְחֲזָר) וְאִשְׁתְּאַר בְּצַעֲרָא וּבִכְיָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִשְׁתַּתַּף בְּהַהוּא צַעֲרָא.

אֲבָל מַאן דְּשָׁתִיף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּחֶדְוָה דִּילֵיהּ, אִם יֵיתֵי מְקַטְרְגָא לְקַטְרְגָא בְּהַהִיא חֶדְוָה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מִשְׁתַּתְּפִי בְּהַהוּא צַעֲרָא. מַה כְּתִיב בֵּיהּ (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. וּבְמָאי. בְּגִין (תהלים צא) דְּעִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה.

וּמִנָּלָן, דְּאִית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁתְּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּחֶדְוָה דִּלְהוֹן. (בְּגִין דְּלָאו אִיהוּ חֶדְוָה, אֶלָּא בְּשׁוּתָּפוּת דִּילֵיהּ מֵאִלֵּין) דִּכְתִיב, (שם קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו. הַהוּא חֶדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּעוֹשָׂיו. בְּעוֹשָׂיו, בְּעוֹשׂוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אִלֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְאָבִיו וְאִמּוֹ, דְּאַף עַל גַּב דְּמִיתוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְקַר לוֹן מִגַּן עֵדֶן, וְאַייְתֵי לוֹן עִמֵּיהּ לְהַהוּא חֶדְוָה, לְנַטְלָא חוּלָקָא דְּחֶדְוָה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב מ) הָעוֹשׂוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

דָּבָר אַחֵר בְּעוֹשָׁיו, בְּגִין דְּבַר נָשׁ אִתְעֲבִיד בְּשׁוּתָּפוּת, גַּבְרָא וְאִתְּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב, (בראשית א) נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּשׁוּתָּפוּ. דְּתָנֵינָן, תְּלַת אוּמָנִין עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַפָּקָא מִנְּהוֹן עָלְמָא, וְאִלֵּין אִינּוּן: שְׁמַיָּא, וְאַרְעָא, וּמַיָּא. וְכָל חַד שִׁמֵּשׁ חַד יוֹמָא, וְאַהֲדְרוּ כְּמִלְקַדְמִין.

יוֹמָא קַדְמָאָה, אַפִּיק שְׁמַיָּא אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יוֹמָא תִּנְיָינָא, אַפִּיקוּ מַיָּא אוּמָנוּתָא לַעֲבִידְתָּא, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹ'. אִסְתַּלְקוּ פַּלְגָּא מַיָּא לְעֵילָּא, וּפַלְגָּא מַיָּא לְתַתָּא אִשְׁתְּאָרוּ. וְאִלְמָלֵא כַּךְ דַּמָּיָא אִתְפָּרְשׁוּ, עָלְמָא לָא הֲוָה קָאִים. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, עַבִידַת אַרְעָא וְאַפִּיקַת כְּמָה דְּאִתְפַּקְּדַת, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב, וּכְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא וְגוֹ'.

עַד הָכָא כָּל אוּמָנָא מֵאִלֵּין תְּלָתָא, אַפִּיק אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ, וְעַבְדוּ מַה דְּאִתְפְּקָדוּ. אִשְׁתָּאֲרוּ תְּלַת יוֹמִין אַחֲרָנִין. יוֹמָא ד', אִתְפְּקַד אוּמָנָא קַדְמָאָה לְמֶעְבַּד אוּמָנָא דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת וְגוֹ', וְהַיְינוּ שָׁמַיִם. בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁאָה, אַפִּיקוּ מַיָּא דְּאִיהוּ אוּמָנָא אָחֳרָא, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם וְגוֹ'.

בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, עַבְדַת אַרְעָא אוּמָנוּתָא דִּילָהּ, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹ׳.

כֵּיוָן דִּתְלַת אוּמָנִין אִלֵּין אַשְׁלִימוּ עוֹבָדַיְיהוּ.

אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמָנוּתָא חֲדָא אִית לִי לְמֶעְבַּד, וְאִיהוּ אָדָם. אִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא, וַאֲנָא עִמְכוֹן, נַעֲשֶׂה אָדָם, גּוּפָא דִּלְכוֹן, וַאֲנָא אֱהֵא שׁוּתָּפוּ עִמְכוֹן, וְנַעֲשֶׂה אָדָם. כְּמָה דִּבְקַדְמֵיתָא הֲוָה בְּשׁוּתָּפוּ, הָכִי נָמֵי לְבָתַר. אַבָּא, דְּבֵיהּ עָבִיד עֲבִידְתָּא דִּשְׁמַיָּא, וְעַבִידְתָּא דְּמַיָּא. וְאִתְּתָא, דְּאִיהִי אוּמָנָא תְּלִיתָאָה, כְּגַוְונָא דְּאַרְעָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִשְׁתְּתַף בַּהֲדַיְיהוּ. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב בְּעוֹשָׂיו.

וְאַף עַל גַּב דְּאַבָּא וְאִמָּא

רעיא מהימנא

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא וּשְׁכִינְתִּי שׁוּתָּפוּתָא דִּנְשְׁמָתָא, וַאֲבוּי וְאִמֵּיהּ שׁוּתָּפוּתָא דְּגוּפָא, דְּאַבּוּי מַזְרִיעַ לוּבָן, דְּעַיְינִין, וּדְגַרְמִין, וְגִידִין, וּמוֹחָא. וְאִתְּתָא שְׁחוֹר דְּעַיְינִין, וְשַׂעֲרָא, וּבִשְׂרָא, וּמִשְׁכָּא. וְאוֹף הָכִי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְכָל חַיָּילִין דִּלְהוֹן, אִשְׁתְּתָפוּ בִּיצִירָתֵיהּ. מַלְאָכִין, מִנְּהוֹן יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע לְמֶהֱוֵי מְצוּיָיר מִתַּרְוַוייהוּ. שִׂמְשָׂא וְסִיהֲרָא, לְאַנְהָרָא לֵיהּ בִּימָמָא וְלֵילְיָא. חֵיוָן וּבְעִירָן וְעוֹפִין וְנוּנִין, לְאִתְפַּרְנָסָא מִנְּהוֹן. כָּל אִילָנִין וְזַרְעִין דְּאַרְעָא, לְאִתְפַּרְנָסָא מִנְּהוֹן. מַה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַעְקַר לַאֲבוּי וּלְאִמֵּיהּ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאַיְיתֵי לְהוּ עִמֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי עִמֵּיהּ בְּחֶדְוָה

אִתְפָּרְשׁוּ מֵהַאי עָלְמָא, חֶדְוָה בְּכָל שׁוּתָפוּתָא חֲוֵי. דְּתָנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ (דף ר״כ ע״א) שָׁתִיף לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחֶדְוָה דִּילֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְגַבָּתָא דְּעֵדֶן, וְאַעְקַר מִתַּמָּן (ס״א דְּאוֹדַע תַּמָּן) לַאֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ, דְּאִינּוּן שׁוּתָפִין בַּהֲדֵיהּ, וְאַייְתֵי לוֹן עִמֵּיהּ לְהַהוּא חֶדְוָה, וְכֻלְּהוּ זְמִינִין תַּמָּן, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין. אֲבָל בְּעָקוּ דְּבַר נָשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְגַבֵּיהּ בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא אוֹדַע לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יח) בַּצַּר לִי אֶקְרָא יְיָ וְאֶל אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ וְגוֹ׳. אַהֲדָר הַהוּא טוּלָא דְּמִלְקַדְמִין, וְאַזְלָא גּוֹ בֵּיתָא, כְּמוֹ דְּיוּקְנָא דְּבַר נָשׁ. נָפַל עַל אַנְפּוֹי רִבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אַדְכַּרְנָא דְּבַהַאי אַתְרָא חֲמֵינָא לֵיהּ לְרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, יוֹמָא חַד הֲוָה קָאִים בְּהַאי דּוּכְתָּא, וַהֲוָה אָמַר הָכִי, (במדבר כ״ב) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, בְּאָת י׳ זְעֵירָא.

בְּגִין דְּתֵרִין אַלְפִין בֵּיתִין רְשִׁימִין, אַלְפָּא בֵּיתָא דְּאַתְוָון רַבְרְבָן, וְאַלְפָּא בֵּיתָא דְּאַתְוָון זְעִירָן. אַתְוָון רַבְרְבָן, אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאַתְוָון זְעִירָן, אִינּוּן בְּעָלְמָא תַּתָּאָה. י׳ זְעֵירָא, בְּרִית קַיְימָא קַדִּישָׁא. כְּיוָן דְּקַנֵּי פִּנְחָס דִּבְנוֹי, וְלֵית חֶדְוָה כְּחֶדְוָה דִּפּוּרְקָנָא, דִּכְתִיב בָּהּ, (דברי הימים א טז) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ. (דברי הימים א טז) אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. (ע״כ רעיא מהימנא)

עַל בְּרִית דָּא, אִתּוֹסַף בֵּיהּ י׳ זְעֵירָא, רָזָא דִּבְרִית דָּא.
בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָה אַעְבִּיד עִם
מֹשֶׁה, בְּרִית דָּא מִמֹּשֶׁה חֲוִי, וְכַלָּה דִּילֵיהּ חֲוִי.
גְּנַאי הוּא לְמֵיהַב לֵיהּ לְאַחֲרָא, בְּלָא דַּעְתָּא וּרְעוּתָא
דְּמֹשֶׁה, לָאו יָאוּת הוּא. שָׁאֲרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר
לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ
מֹשֶׁה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, אַנְתְּ הוּא דְּמַסְרַת
נַפְשָׁךְ עַל יִשְׂרָאֵל דְּלָא יִשְׁתֵּצוּן מִן עָלְמָא בְּכַמָּה זִמְנִין,
וְאִיהוּ הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. אָמַר מֹשֶׁה
מַה אַתְּ בָּעֵי מִנִּי, הָא כֻלָּא דִּידָךְ.
אָמַר לֵיהּ, הָא כֻלָּא דִּידָךְ הֵיא, אֵימָא לֵיהּ דְּתִשְׁרֵי
בְּגַוֵּיהּ. אָמַר מֹשֶׁה, הָא בִּלְבָּא שְׁלִים תְּהֵא לְגַבֵּיהּ.
אָמַר לֵיהּ אֵימָא אַנְתְּ בְּפוּמָךְ, וְאָרִים קָלָךְ, דְּאַנְתְּ מָסַר
לֵיהּ בִּרְעוּתָא, בִּלְבָּא שְׁלִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, לָכֵן
אֱמוֹר, אַתְּ אֵימָא בִּרְעוּתָא, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי
שָׁלוֹם. מֹשֶׁה הֲוָה אָמַר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ וְגוֹ׳, דְּאִילּוּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר לָכֵן אֱמוֹר לוֹ הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ
אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם, אֲבָל לָא כְּתִיב אֶלָּא לָכֵן אֱמוֹר. וְאִי
תֵּימָא, דְּאִתְעַבְּרַת מִן מֹשֶׁה. לָא. אֶלָּא כְּבוּצִינָא דָּא
דְּאַדְלִיקוּ מִינָּהּ, דָּא יָהִיב וְאַהֲנֵי, וְדָא לָא אִתְגְּרַע מִנָּהּ.
אָתָא הַהוּא טוּלָא, וְיָתִיב, וְנָשִׁיק לֵיהּ. שְׁמַע חַד קָלָא

דְּהָוָה אָמַר, פִּנּוֹן אֲתָר, פִּנּוֹן אֲתָר לְרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, דְּאִיהוּ גַּבַּייכוּ. דְּתָנֵינָן, דְּכָל אֲתָר דְּצַדִּיקָא אִתְחַדָּשׁ בֵּיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, כַּד אִיהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, פָּקִיד לְהַהוּא אֲתָר, וְאָתֵי לֵיהּ לְגַבֵּיהּ. וְכָל שֻׁכִּין כַּד שָׁרָאן בְּגַוּוֹיהּ צַדִּיקַיָּיא אָחֲרָנִין. לְחָדְתָּא בְּהַהוּא אֲתָר, דְּאַמְרִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. כְּגַוְונָא דָּא דְּהָוָה אָתֵי רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר לְמִפְקַד לְאַתְרֵיהּ, וְאַשְׁכַּח אִלֵּין צַדִּיקַיָּיא מְחַדְּתִין מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְחַדָּשׁ כְּמִלְקַדְּמִין, הַהוּא מִלָּה דְּרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר קַמֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, יָאוּת מִלָּה דְּרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, דְּהָא לָא כְּתִיב לָכֵן הִנְנִי נוֹתֵן, אֶלָּא לָכֵן אֱמוֹר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ. וְכִי מִלָּה דָּא הֲוָה גְּנִיזָא מֵחַסִידָא דָּא תְּחוֹת יְדָךְ, וְלָא הֲוֵית אָמַר. זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְמֶהֱוֵי בְּסִיעְתָּא דְּטוּלָא קַדִּישָׁא הָכָא.

אוֹף הוּא פָּתַח וְאָמַר, מִשְּׁמֵיהּ דְּרִבִּי פִּנְחָס (קהלת ט) כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה וגו׳, כַּמָּה יָאוּת לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּעוֹד דְּבוּצִינָא דָּלִיק וְשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, לְאִשְׁתַּדְּלָא וּלְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְּמָארֵיהּ. בְּגִין דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּבוּצִינָא, אִיהִי כ״ח דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר יד) יִגְדַּל נָא כֹּחַ יְיָ. כֹּחַ יְיָ, דָּא הוּא כֹּחַ, דְּשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְכֹל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין

בִּרְעוּתָא דְמָארֵיהוֹן. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, כָּל הָעוֹנֶה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כֹּחוֹ. (דְּא אִיהוּ כֹּחוֹ)

וַדַּאי אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא כָּל שַׁייפּוֹי בְּחֵילָא תַּקִּיף בְּגִין דְּבְאִתְעָרוּתָא תַּקִּיף דְּאִתְקַף, אִתְעַר הַהוּא כֹּחַ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְאִסְתַּלָּק גּוֹ קוּדְשָׁא וְאִתְבַּר חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא (דף ר"כ ע"ב) בְּכֹחֲךָ, אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְמָארָךְ.

כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְגוֹ', בְּגִין דִּבְהַהוּא כֹּחַ אִית מַעֲשֶׂה, אִשְׁתַּדְּלוּתָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּהַאי עָלְמָא דְּאִקְרֵי מַעֲשֶׂה, עָלְמָא דְּעוֹבָדָא, לְמִשְׁלַם סוֹפָא דְּמַחֲשָׁבָה. וְחֶשְׁבּוֹן, דָּא הוּא עָלְמָא, דְּתַלְיָא בְּדִבּוּרָא, דְּהָא חֶשְׁבּוֹן בְּדִבּוּרָא תַּלְיָיא. וְעַל דָּא, כָּל גִּימַטְרִיאוֹת, וּתְקוּפִין, וְעִבּוּרִין דְּעָלְמָא, בְּסִיהֲרָא הֲווֹ. וְדַעַת, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּשִׁית סִטְרִין, דְּתַלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה, וְאִקְרוֹן עָלְמָא דְּהַהוּא מַחֲשָׁבָה. וְחָכְמָה, דְּכוֹלָּא תַּלְיָיא מִנֵּיהּ.

וְכָל אִלֵּין כְּלִילָן בְּהַהוּא כֹּחַ, מַה דְּלָאו הָכִי בְּסִטְרָא דְּשׁוּאוֹל, דַּרְגָּא דְּגֵיהִנָּם. דְּהָא כָּל בַּר נָשׁ דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּהַאי כ"ח, בְּהַאי עָלְמָא, לְאַעְלָאָה בֵּיהּ, בְּמַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה, סוֹפֵיהּ לְאַעְלָאָה בַּשְּׁאוֹל, דְּלֵית בֵּיהּ מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה. דְּהָא סִטְרָא אָחֳרָא, אֹרַח שְׁאוֹל אִיהִי, דִּכְתִיב, (משלי ז) דַּרְכֵי שְׁאוֹל

בֵּיתָהּ. מַאן דְּאִתְרַפֵּי מֵהַאי כ"ח קַדִּישָׁא, אַתְקַף בֵּיהּ סִטְרָא אַחֲרָא, דְּשָׁאוֹל בֵּיתָהּ.

אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה, וְכִי כָּל בְּנֵי עָלְמָא אָזְלֵי לִשְׁאוֹל.

אִין. אֲבָל סַלְקִין מִיַּד, דִּכְתִיב, (שמואל א ב) מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל. בַּר אִינּוּן חַיָּיבִין, דְּלָא הִרְהֲרוּ תְּשׁוּבָה לְעָלְמִין, דְּנַחְתִּין וְלָא סַלְקִין. וַאֲפִילּוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים נַחְתִּין תַּמָּן. אֲמַאי נַחְתִּין. בְּגִין דְּנַטְלִין כַּמָּה חַיָּיבִין מִתַּמָּן, וְסַלְקִין לוֹן לְעֵילָּא. (וְתַמָּן עַבְדִּין לוֹן לְהַרְהֵר בִּתְשׁוּבָה) וּמַאן אִינּוּן. אִינּוּן דְּהִרְהֲרוּ בִּתְשׁוּבָה בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא יָכִילוּ, וְאִסְתַּלָּקוּ מִן עָלְמָא. וְצַדִּיקַיָּיא נַחְתִּין בְּגִינֵיהוֹן דְּחַיָּיבִין גּוֹ שְׁאוֹל, וְנַטְלִין לוֹן, וְסַלְקִין לוֹן מִן תַּמָּן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (קהלת ז) אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן.

חֶשְׁבּוֹן דְּגִימַטְרִייאוֹת דְּקַיְימָן בְּסִיהֲרָא, בְּאָן דַּרְגָּא דִּילָהּ אִינּוּן. לָא אָתִיב לֵיהּ. אָמַר, שְׁמַעְנָא, וְלָא אִדְכַּרְנָא מִלָּה. קָם הַהוּא טוּלָא, וּבָטַשׁ בְּעֵינוֹי דִּרְבִּי אַבָּא, נָפַל עַל אַנְפּוֹי מִגּוֹ דְּחִילוּ. עַד דְּהַוָּה נָפַל עַל אַנְפּוֹי, נָפַל קְרָא בְּפוּמֵיהּ, דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים. וְאִלֵּין עַיְינִין דִּילָהּ, פַּרְפְּרָאוֹת לְגוֹ חָכְמָה עִלָּאָה, דְּאִתְמַשְׁכָא מִלְּעֵילָּא, וּמִגּוֹ חֶשְׁבּוֹן וּתְקוּפִין וְעִבּוּרִין אִתְמַלְיָין, וְאִתְעֲבִידוּ בְּרֵיכוֹת, דְּנַפְקוּ מִיָּמִין, לְכָל סִטְרִין, (נ"א אִינּוּן עַיְינִין) עַד דְּאִתְפְּקְדָן לְכָל חוּשְׁבָּן

וְעִבּוּרִין דְּסִיהֲרָא בִּלְבַד (ס"א דִּלְבַר), וְכֹכָבִין וּמַזָּלֵי לְמֶעְבַּד חֶשְׁבּוֹן, וְדָא אִיהוּ עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים, דָּא אִיהִי סִיהֲרָא דִּלְבַר.

אָמַר רִבִּי אַבָּא לְרִבִּי יוֹסֵי, הַהוּא מַרְגְּלָא קַדִּישָׁא דְּהַוָּה תְּחוֹת יְדָךְ, מִגּוֹ סִיעְתָּא דַּחֲסִידָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ גַּבָּן, כַּמָּה שַׁפִּיר אִיהוּ, וְאָהֲדַרְנָא בֵּיהּ. דְּהָא וַדַּאי לָא אִצְטְרִיךְ לְאַפָּקָא אִתְּתָא, לְמִשְׁרֵי בַּאֲתָר אַחֲרָא, עַד דְּבַעְלָהּ יַפְקֵד לָהּ וְיָהִיב לָהּ רְשׁוּ לְמֵהַךְ. וְאוֹדְעִין לְבַעְלָהּ בְּקַדְמִיתָא, וּמְפַיְּסִין לֵיהּ, דְּהוּא יַפְקֵד לָהּ, וְיָהִיב לָהּ רְשׁוּ לְמֵיהַךְ לְהַהוּא אֲתָר. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּיֵיס לְמֹשֶׁה, וְעַד דְּיָהַב לֵיהּ רְשׁוּ, וְאָמַר לֵיהּ אֵימָא אַנְתְּ, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם, לְמִשְׁרֵי בְּגַוֵּויהּ, וְעַד דְּיָהַב לָהּ רְשׁוּ לְמֵהַךְ תַּמָּן, לָא אַזְלַת.

מְנָלָן. מִצַּדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם, דְּיָהִיב לָהּ רְשׁוּ, לְמִשְׁרֵי גּוֹ צַדִּיקֵי בְּהַאי עָלְמָא. וְיָתְבָא עִמְּהוֹן, כְּכַלָּה גּוֹ קִשּׁוּטָהָא. וְצַדִּיקָא דְּעָלְמָא חָמֵי, וְחַדֵּי בְּהַאי. אֲבָל בֵּין דְּרוֹעֵי דְּבַעְלָהּ שְׁכִיבַת, וְאִתְהַדְּרַת לְמֶהֱוֵי בַּהֲדַיְיהוּ, וְתָבַת לְבַעְלָהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה. בָּעֶרֶב הִיא בָאָה, לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה, לְגַבֵּי צַדִּיקַיָּיא דְּעָלְמָא. וְכֹלָּא בִּרְשׁוּתָא דְּבַעְלָהּ.

(הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לז) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).

וּמֹשֶׁה כַּךְ אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי, כְּמָה דְּצַדִּיק דִּלְעֵילָּא נוֹתֵן, אוֹף אֲנָא הִנְנִי נוֹתֵן, מַתָּנָה לְמֶהֱדָר מַתָּנָה אִיהִי. וּבְגִין בְּרִית דָּא, רָוַוח כְּהוּנָה עִלָּאָה. וְאִי לָא תֵּהֵא בַּהֲדֵיהּ, לָא אִתְקְשַׁר פִּנְחָס בְּדַרְגָּא דִּכְהוּנָה עִלָּאָה, דְּהָא בְּרִית דַּבְקָא אִיהוּ תָּדִיר בִּימִינָא עִלָּאָה. וִימִינָא עִלָּאָה דָּא, זַמִּין לְמִבְנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּאִיהוּ בְּרִית. אָמַר רִבִּי אַבָּא, אִדְכַּרְנָא מִלָּה חַדָּא, דְּשָׁמַעְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּשָׁמַע מִשְּׁמֵיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. יוֹמָא חַד, אָתָא לְקַמֵּיהּ חַד חַכִּים גּוֹי, אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא, תְּלַת בַּעְיָין (דף רכ"א ע"א) בָּעֵינָא לְמִתְבַּע מִנָּךְ. חַד, דְּאַתּוּן אַמְרִין דְּיִתְבְּנֵי לְכוּ בֵּי מַקְדְּשָׁא אָחֳרָא, וְהָא לָא הֲווֹ לְמִבְנֵי אֶלָּא תְּרֵי זִמְנִין, בֵּית רִאשׁוֹן וּבֵית שֵׁנִי, בַּיִת שְׁלִישִׁי (וּבֵית רְבִיעִי) לָא תִּשְׁכַּח בְּאוֹרַיְיתָא, וְהָא מַה דְּהַוָה לֵיהּ לְמִבְנֵי, כְּבַר אִתְבָּנוּן, וּלְעוֹלָם לֵית בֵּיהּ יַתִּיר, דְּהָא תְּרֵי בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל קָרָא לוֹן קְרָא. וּכְתִיב, (חגי ב) גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן.

וְתוּ, דְּאַתּוּן אַמְרִין, דְּאַתּוּן קְרֵבִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עַמִּין, מַאן דְּמִתְקְרִיב לְמַלְכָּא, אִיהוּ חַדֵּי (יַתִּיר) תָּדִיר, בְּלָא צַעֲרָא, בְּלָא דְּחִילוּ, וּבְלָא דְּחִיקוּ. וְהָא אַתּוּן בְּצַעֲרָא וּבְדַחֲקָא וּבִיגוֹנָא תָּדִיר, יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. וַאֲנַן לָא אִתְקְרִיב לָן צַעֲרָא וְדַחֲקָא וִיגוֹנָא כְּלָל.

אֲנָן קְרִיבִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וְאַתּוּן רְחִיקִין מִנַּיְהוּ, וְעַל דָּא אִית לְכוּ צַעֲרָא וְדַחֲקָא אֲבָלָא וִיגוֹנָא, מַה דְּלָא אִית לָן. וְתוּ, דְּאַתּוּן לָא אָכְלֵי נְבֵלָה וּטְרֵפָה, בְּגִין דְּתִתְהַוֵּון בְּרִיאִין, וְגוּפָא דִּלְכוֹן לְהֱוֵי בִּבְרִיאוּתָא. אֲנָן אָכְלִינָן כָּל מַה דְּבָעֵינָן, וַאֲנָן תַּקִּיפִין בְּחֵילָא בִּבְרִיאוּתָא, וְכָל שַׁייפּוֹן דִּילָן בְּקִיּוּמַיְיהוּ. וְאַתּוּן דְּלָא אַכְלִין, חַלָּשִׁין כְּלְכוּ בְּמַרְעִין בִּישִׁין, וּבְתִבִירוּ יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עַמִּין. עַמָּא דְּסָנֵי לְכוֹן אֱלָהֲכוֹן בְּכֹלָּא. סָבָא סָבָא, לָא תֵימָא לִי מִדִּי, דְּלָא אַשְׁמְעִינָךְ, וְלָא אֲקַבֵּל מִנָּךְ. זָקִיף עֵינוֹי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, וַאֲשַׁגַּח בֵּיהּ, וְאִתְעֲבִיד תִּלָּא דְּגַרְמֵי.

כֵּיוָן דְּנָח רוּגְזֵיהּ, אַהְדָּר רֵישֵׁיהּ וּבָכָה, וְאָמַר, (תהלים ח) יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. כַּמָּה תַּקִּיף חֵילָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, תַּקִּיפָא בְּכָל אַרְעָא, וְכַמָּה חַבִּיבִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּלֵית לָךְ מִלָּה וְעֵירָא דְּלָא תִּשְׁכַּח לָהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית מִלָּה וְעֵירָא דְּאַתְיָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא נַפְקַת מִפּוּמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מִלִּין אִלֵּין דְּשָׁאַל הַהוּא רָשָׁע, אֲנָא שָׁאַלְנָא יוֹמָא חַד לְאֵלִיָּהוּ, וְאָמַר דְּהָא בְּמִתִיבְתָּא דְּרַקִּיעָא, אִתְסְדָּרוּ קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכִי הוּא.

דְּכַד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לוֹן בְּאַרְעָא, כְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין לְעֵילָּא,

וּבָעָא לְמִבְנֵי לוֹן בֵּיתָא קַדִּישָׁא, וּלְנַחְתָּא לֵיהּ מִגּוֹ שְׁמֵי רְקִיעִין, וּלְנַטְעָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, נְצִיבָא קַדִּישָׁא, כְּגַוְונָא דְּדִיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות טו) תְּבִיאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ. בְּאָן אֲתַר בְּמָכוֹן לִשְׁבִתְךָ פָּעַלְתָּ יְיָ. בְּהַהוּא דְּפָעַלְתָּ אַנְתְּ יְיָ, וְלָא אַחֲרָא. מָכוֹן לִשְׁבִתְךָ פָּעַלְתָּ יְיָ, דָּא בַּיִת רִאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ יְיָ כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ, דָּא בַּיִת שֵׁנִי.

וְתַרְוַוייְהוּ, אוּמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן.

וּמִדְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיהּ בְּמַדְבְּרָא, מִיתוּ, וְאַכְנָס לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִבְנַייְהוּ בְּאַרְעָא. (אוֹלִיפוּ עוֹבָדַיהוֹן)

וּבֵיתָא אִתְבְּנֵי עַל יְדָא דְּבַר נָשׁ, וּבְגִין כַּךְ לָא אִתְקְיָים. וּשְׁלֹמֹה הֲוָה יָדַע, דִּבְגִין דְּהַאי עוֹבָדָא דְּבַר נָשׁ לָא יִתְקָיֵים, וְעַל דָּא אָמַר, (תהלים קכז) אִם יְיָ לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, דְּהָא לֵית לֵיהּ בֵּיהּ קִיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֶזְרָא, גָּרַם חַטָּאָה, וְאִצְטָרְכוּן אִינּוּן לְמִבְנֵי, וְלָא הֲוָה בֵּיהּ קִיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בִּנְיָינָא קַדְמָאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הֲוָה בְּעָלְמָא, וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְיָ, אִיהוּ וְלָא אָחֳרָא. וּבִנְיָינָא דָּא אֲנָן מְחַכְּאן, וְלָא בִּנְיָינָא דְּבַר נָשׁ, דְּלֵית בֵּיהּ קִיּוּמָא כְּלַל.

בַּיִת רִאשׁוֹן, וּבַיִת שֵׁנִי, יָחִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּחֲדָא מִלְּעֵילָּא. בַּיִת רִאשׁוֹן בְּאִתְכַּסְיָא, וּבַיִת שֵׁנִי בְּאִתְגַּלְיָא. הַהוּא בַּיִת לֶהֱוֵי בְּאִתְגַּלְיָא, דְּאִתְקְרֵי בַּיִת

שֵׁנִי, דְּיִתְחֲזֵי לְכָל עָלְמָא אוּמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
חֲדָוָה שְׁלִים, וּרְעוּתָא דִּלְבָּא בְּכָל קְיוּמָא.
הַהוּא בַּיִת רִאשׁוֹן בְּאִתְכַּסְיָא, אִסְתַּלַּק לְעֵילָּא, עַל גַּבּוֹי
דְּהַהוּא דְּאִתְגַּלְיָא. וְכָל עָלְמָא יֶחֱמוּן, עֲנָנֵי יְקָר
דְּסָחֲרָן עַל גַּבֵּי דְּהַהוּא דְּאִתְגַּלְיָיא, וּבְגוֹ דְּאִינּוּן עֲנָנִין,
חֲזֵי בַּיִת רִאשׁוֹן, בְּעוֹבָדָא טְמִירָא, דְּסָלִיק עַד רוּם יְקָר
שְׁמַיָּיא, וּבְנַיְינָא דָּא אֲנָן מְחַכָּאן.
וְעַד כְּעַן, לָא חֲוָה בְּעָלְמָא, דְּאַפִּילּוּ קַרְתָּא דִּירוּשְׁלֵם לָא
לְיֶחֱוֵי אוּמָנוּתָא דְּבַר נָשׁ, דְּהָא כְּתִיב, (זכריה ב) וַאֲנִי
אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגוֹ'. אִי לְקַרְתָּא כְּתִיב
הָכִי, כָּל שֶׁכֵּן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דִּיוּרָא דִּילֵיהּ. וְעוֹבָדָא דָּא,
חֲזֵי אִתְחֲזֵי לְמֶחֱוֵי בְּרֵישָׁא, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
וְאִסְתַּלַּק עַד לְסוֹף יוֹמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בַּתְרָאָה.
שְׁאֶלְתָּא אַחֲרָא, דְּדַאי אֲנָן קְרֵבִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה, יַתִּיר
מִכָּל שְׁאַר עַמִּין. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּיִשְׂרָאֵל עֲבַד
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָּא דְּכָל עָלְמָא. וְהָכִי אִינּוּן
יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁאַר עַמִּין, כִּלְבָּא בֵּין שַׁיְיפִין, כְּמָה דְּשַׁיְיפִין
לָא יְכִלֵי לְמֵיקַם בְּעָלְמָא אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא בְּלָא לְבָּא,
הָכִי עַמִּין כֻּלְּהוּ, לָא יְכִלִין לְמֵיקַם בְּעָלְמָא, בְּלָא יִשְׂרָאֵל.
וְאוֹף הָכִי יְרוּשְׁלֵם בְּגוֹ שְׁאַר אַרְעָאן, כִּלְבָּא בְּגוֹ שַׁיְיפִין.
וְעַל דָּא אִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכוּלֵי עָלְמָא. כִּלְבָּא גּוֹ
שַׁיְיפִין.

וְיִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגָן גּוֹ שְׁאַר עַמִּין, כְּגַוְונָא דִּלְבָּא גּוֹ שַׁיְיפִין. לִבָּא אִיהִי רָכִיךְ וְחָלָשׁ, וְאִיהוּ קְיוּמָא דְּכָל שַׁיְיפִין, לָא יָדַע מִצַּעֲרָא וְעָקָא וִיגוֹנָא כְּלָל אֶלָּא לִבָּא, דְּבֵיהּ סוֹכְלְתָנוּ, שְׁאַר שַׁיְיפִין לָא אִתְקְרִיב בְּהוּ כְּלָל, דְּהָא לֵית בְּהוּ קְיוּמָא, וְלָא יַדְעִין מִדִּי. כָּל שְׁאַר שַׁיְיפִין לָא קְרִיבִין לְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ חָכְמְתָא וְסוֹכְלְתָנוּ, דְּשַׁרְיָא בְּמוֹחָא, אֶלָּא לִבָּא. וּשְׁאַר שַׁיְיפִין, רְחִיקִין מִנֵּיהּ, וְלָא יַדְעִין מִנֵּיהּ כְּלָל. כַּךְ יִשְׂרָאֵל, לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא קְרִיבִין, וּשְׁאַר עַמִּין רְחִיקִין מִנֵּיהּ.

שְׁאֶלְתָּא אַחֲרָא, דְּיִשְׂרָאֵל לָא אָכְלֵי נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת, וְטִנּוּפָא וְלִכְלוּכָא דִּשְׁקָצִים וּרְמָשִׂים כִּשְׁאַר עַמִּין, הָכִי הוּא, דְּהָא לִבָּא דְּאִיהוּ רָכִיךְ וְחָלַשׁ, וּמַלְכָּא וְקִיּוּמָא דְּכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין, לָא נָטִיל לְמִזּוֹנֵיהּ, אֶלָּא בְּרִירוּ וְצָחוּתָא דְּכָל דָּמָא, וּמִזּוֹנֵיהּ נָקִי וּבְרִירָא, וְאִיהוּ רָכִיךְ וְחָלִשׁ מִכֹּלָּא, וּשְׁאַר פְּסוֹלֶת אֲנָח לְכָל שַׁיְיפִין, וְכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין לָא מַשְׁגְּחִין בְּהַאי, אֶלָּא כָּל פְּסוֹלֶת וּבִישׁ דְּכֹלָּא נַטְלִין, וְאִינּוּן בְּתִקְיפוּ כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לוֹן.

וְעַל דָּא בְּכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין אִית אֲבַעְבּוּעִין, שְׁאֵת אוֹ סַפַּחַת, סְגִירוּ דְּצָרַעַת. לְלִבָּא, לָאו מִכָּל הָנֵי כְּלוּם, אֶלָּא אִיהוּ נָקִי בְּרִירָא מִכֹּלָּא, לֵית בֵּיהּ מוּמָא כְּלָל. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ נָקִי וּבְרִירוּ

דְּלֵית בֵּיהּ מוּמָא עַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ד) כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי, נָשִׁיק יְדוֹי, אָמַר, אִילּוּ לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא, דַּיִּי.

(במדבר כ"ב) וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה וגו'. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַאי קְרָא הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִכָּה פִּנְחָס, וְלֹא הַמֻּכֶּה אֲשֶׁר הֻכָּה, לָא נֶאֱמַר אֶלָּא בְּאַרְח סָתִים.

אֶלָּא הָכִי אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר (נ"א (רצ"ה ע"ב) רִבִּי שִׁמְעוֹן), כֵּיוָן דְּסַלְקִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפִנְחָס לְכַהֲנָא רַבָּא, לָא בָּעָא לְאַדְכָּרָא לֵיהּ לְפִנְחָס בְּקַטְלָנוּתָא דְּבַר נָשׁ. דְּהָא לָא אִתְחֲזֵי לְכַהֲנָא רַבָּא. עַד לָא סַלְקִיהּ לְכַהֲנָא רַבָּא, אַדְכַּר לֵיהּ, וְאָמַר וַיַּרְא פִּנְחָס וַיִּקַּח רֹמַח וגו', וַיִּדְקוֹר אֶת שְׁנֵיהֶם וגו'. כֵּיוָן דְּסַלְקִיהּ לְכַהֲנָא רַבָּא לָא אַדְכַּר שְׁמֵיהּ בְּקַטְלָנוּתָא, דְּלָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְחָס עָלֵיהּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַהֲנָא רַבָּא לָא אִתְחֲזֵי לְאַדְכָּרָא בְּקַטְלָנוּתָא. וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה, אוֹף הָכִי.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, וְרִבִּי יְהוּדָה אָזִיל עִמֵּיהּ, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי פְּגַע בְּהוּ רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, וּתְרֵין גּוּבְרִין טוֹעֲנִין אֲבַתְרֵיהּ. שָׁכִיךְ חֲמָרֵיהּ דְּרִבִּי פִּנְחָס. טָעִינוּ לֵיהּ, וְלָא אָזִיל. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, שְׁבִיקוּ לֵיהּ, דְּהָא רֵיחָא דְּאַנְפִּין חַדְתִּין קָא אָתַר, אוֹ נִסָּא

אִתְעֲבִיד לָן הַשְׁתָּא. עַד דְּאִינּוּן תַּמָּן, נָפַק רִבִּי שִׁמְעוֹן מִבָּתַר חַד טִנָּרָא. נָטַל חֲמָרָא וְאָזִיל, אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וְלָא אֲמָרִית לְכוּ, דְּהָא רֵיחָא דְּאַנְפִּין חַדְתִּין קָא אָתֵי.

נָחַת וְגָפִיף לֵיהּ רִבִּי פִּנְחָס, וּבָכָה, אָמַר לֵיהּ, חֲמִינָא בְּחֶלְמִי, דְּאַתְיָא שְׁכִינְתָּא לְגַבִּי, וְיָהֲבַת לִי נִבְזְבָזָן רַבְרְבָן, וְחַדִּינָא בָּהּ. הַשְׁתָּא כְּמָה דַּחֲמִינָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִקָּל פַּרְסֵי דַּחֲמָרָךְ, יְדַעְנָא דְּאַנְתְּ הוּא. הַשְׁתָּא חֶדְוָה שְׁלִים. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, נֵתִיב בְּדוּךְ חַד, דְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא אִצְטְרִיךְ צָחוּתָא. אַשְׁכָּחוּ עֵינָא דְּמַיָּיא, וְאִילָנָא, יָתְבוּ.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מִסְתַּכַּל הֲוֵינָא דְּהָא לְתִחַיֵּית הַמֵּתִים, בְּאַרְחָא אָחֳרָא יַעְבִּיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַה דְּהַוָּה הַשְׁתָּא קַדְמָאָה, לְיִהֱוֵי כְּדֵין בַּתְרָאָה. מְנָלָן. מֵאִינּוּן עֲצָמוֹת, הַנְהוּ גַּרְמִין דְּאַחֲיָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵי יְחֶזְקֵאל, דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר כְּתִיב (דף רכ"ב ע"א) וְרָאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה וְגוֹ'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. דְּהָא מַה דְּאַפְּשִׁיט בְּקַדְמִיתָא, לְיִהֱוֵי בַּתְרָאָה. בְּקַדְמִיתָא (אַפְּשִׁיט מֵרוּחָא, וּלְבָתַר) עוֹר, וּלְבָתַר בָּשָׂר, בְּקַדְמִיתָא אַפְּשִׁיט מֵרוּחָא, וּלְבָתַר עוֹר, וּלְבָתַר בָּשָׂר, וּלְבָתַר עֲצָמוֹת.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּדָא אַקְשָׁן קַדְמָאֵי, אֲבָל גַּרְמִין אִלֵּין דְּאַחֲיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נְסִין וְאָתִין מְשַׁנְיָין, עֲבַד בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, (איוב י) **זְכָר נָא כִּי כַחוֹמֶר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל עָפָר תְּשִׁיבֵנִי. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי, עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּסוֹכְכֵנִי. זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבָתַר דְּיִתְבְּלֵי בַּר נָשׁ בְּעַפְרָא, וּמָטֵי זִמְנָא דְּתִתְחַיִּית הַמֵּתִים, דְּהַהוּא גַּרְמָא דְּיִשְׁתְּאַר. לְמֶעְבַּד לֵיהּ כְּעִסָּה דָּא, וְכַגְּבִינָה דְּחָלָב, וּנְבִיעַ כְּחָלָב, דְּהוּא נְבִיעוּ נָקִי מְצוּחְצָח בְּצָחוּתָא הַהוּא גַּרְמָא. כַּד יִתְעָרַב הַהוּא גַּרְמָא וְיִתְמְחֵי כְּחָלָבָא, וּלְבָתַר יַקְפִּיא לֵיהּ, וְיִתְצַיֵּיר בְּצִיּוּרָא כַּגְּבִינָה בְּקִפְּיאוּתָא, וּלְבָתַר יִתְמְשַׁךְ עָלֵיהּ עוֹר וּבָשָׂר וַעֲצָמוֹת וְגִידִים.**

הָדָא הוּא דִכְתִיב הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. הִתַּכְתָּנִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא תַּתִּיכֵנִי. הִקְפִּיתָנִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא תַּקְפִּיאֵנִי. הִלְבַּשְׁתָּנִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא תַּלְבִּישֵׁנִי. סוֹכַכְתָּנִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא תְּסוֹכְכֵנִי. כְּלְהוּ לְבָתַר זִמְנָא מַשְׁמַע.

וּלְבָתַר מַה כְּתִיב, חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי, דָּא רוּחָא דְּחַיֵּי. (ס"א וְאִי תֵּימָא) **עָשִׂיתָ עִמָּדִי כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב תַּעֲשֶׂה. אֶלָּא הָכִי אָמַר, חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּהַהוּא**

עָלְמָא שָׁדִית בִּי רוּחָא דְּחַיִּים, אֲבָל וּפְקוּדָתְךָ, דְּמַטְרוֹנִיתָא דְּמַלְכָּא, שְׁמָרָה רוּחִי, אִיהִי נַטְרַת לְרוּחִי, בְּהַהוּא עָלְמָא. מַאי וּפְקוּדָתְךָ, דְּאַתְּ זַמִּין לְפַקְדָא לָהּ בְּקַדְמִיתָא.

(שְׁמָרָה רוּחִי) וְרָזָא דְּמִלָּה דָּא, כָּל נַפְשִׁין דְּצַדִּיקַיָּיא, גְּנִיזִין וּטְמִירִין תְּחוֹת כָּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, וְאִיהִי נַטְרָא לוֹן, לְאָתְבָא לוֹן לְדוּכְתַּייְהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וּפְקוּדָתְךָ שָׁמְרָה רוּחִי. מַאי וּפְקוּדָתְךָ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קט) פְּקוּדָתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדָתְךָ, דָּא מַטְרוֹנִיתָא דְּמַלְכָּא, דְּכָל רוּחִין אִינּוּן פְּקִדוֹנִין בִּידָהָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי וְגוֹ', וְאִיהִי נַטְרָא לוֹן, בְּגִין דָּא שָׁמְרָה רוּחִי, וְאִיהִי נַטְרַת לָהּ.

כְּגַוְונָא דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. שָׁמְרָה: דָּא מַטְרוֹנִיתָא דְּמַלְכָּא. דְּאִיהִי נַטְרָא נַפְשִׁי, בְּגִין כִּי חָסִיד אֲנִי. וּבְכָל אֲתַר דִּכְתִיב סְתָם, דָּא מַטְרוֹנִיתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות כד) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. (שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

בָּכָה רִבִּי פִּנְחָס, וְאָמַר, וְלָאו אֲמָרִית לָךְ דְּשִׁכִינְתָּא יָהֲבַת לִי נְבִזְבְּזָן וּמַתְנָן, זַכָּאָה חוּלְקִי דְּזָכֵינָא לְמֵחֱמֵי לָךְ, וְשָׁמַעְנָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא, תִּינַח הַהוּא גַּרְמָא, שְׁאַר גַּרְמִין דְּיִשְׁתַּכְחוּן מַה יִתְעֲבִיד מִנְּהוֹן. אָמַר

לֵיהּ, כֻּלְּהוּ יִתְכְּלִילוּ בְּהַהוּא נְבִיעוּ דְּהַאי גַּרְמָא, וְיִתְכְּלִילוּ בַּהֲדֵיהּ, וְיִתְעֲבִיד כֹּלָּא עִסָּה חֲדָא, וְתַמָּן יִתְצַיֵּיר צִיּוּרָא, כְּמָה דְּאִתְמַר. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נח) **וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ. מַאי יַחֲלִיץ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (הושע ה) **חָלַץ מֵהֶם. כֻּלְּהוּ יִתְעַבְּרוּן מִקְיוּמַיְיהוּ, וְיִתְכְּלִילוּ בְּהַאי גַּרְמָא, לְמֶהֱוֵי עִסָּה חֲדָא. וּכְדֵין** (ישעיה נח) **וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם וְגוֹ'.** (אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא)

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן אֲטִימִין לִבָּא, סְתִימִין עַיְינִין, דְּלָא יַדְעִין דְּכַד אָתֵי לֵילְיָא, תַּרְעִין דְּגֵיהִנָּם אִתְפְּתָחוּ, דְּאִיהִי מָרָה. וַעֲשָׁנִין דִּילָהּ דְּמִתְפַּשְׁטִין, סַלְקִין עַד מוֹחָא. וְכַמָּה חַיָּילִין דְּיֵצֶר הָרָע, מִתְפַּשְׁטִין בְּכָל אֵבָרִין דְּגוּפָא. וְתַרְעִין דְּגַן עֵדֶן, דְּאִיהוּ עַיְינִין דִּלְבָּא, מִסְתַּתְמִין וְלָא מִתְפַּתְחִין. דְּכָל נְהוֹרִין דְּעַיְינִין, מִלְּבָּא נָפְקִין.

וְתַרְעִין דְּלִבָּא, אִינּוּן עַיְינִין מִסְתַּתְמִין, בְּגִין דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּאִלֵּין מַזִּיקִין, דְּאִינּוּן לִילִית. וְלָא שַׁלְטִין בִּנְהוֹרִין דְּלִבָּא, דְּאִינּוּן מַלְאָכִים דְּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל אֵבָרִים, כְּעַנְפִין דְּאִילָנָא לְכָל סִטְרָא. בְּהַהוּא זִמְנָא אִינּוּן כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין סְתִימִין בְּלִבָּא, וּמִתְכַּנְּשִׁין לְגַבֵּיהּ, (ישעיה סא)

כְּיוֹנִים אֶל אֲרֻבּוֹתֵיהֶם. כְּנֶסֶת וְאִתְּתֵיהּ, וְכָל מִין וּמִין, דְּעָאלוּ עִמֵּיהּ בַּתֵּיבָה.

וּמַזִּיקִין דְּמִתְגַּבְּרִין עַל כָּל אֲבָרִים דְּגוּפָא, כְּמֵי טוֹפָנָא דְּגָבְרוּ עָלֵיהּ ט"ו אַמָּה, בְּגִין דְּחָב בְּי"ה, וְאִסְתַּלָּק יָ"ה מִן גּוּפָא, וְאִשְׁתְּאַר אִלֵּם, בְּלָא רְאִיָּה וּשְׁמִיעָה וְרֵיחָא וְדִבּוּר. וְרָזָא דְּמִלָּה, נֶאֱלַמְתִּי דּוּמִיָּה (תהלים לט) (הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר), דּוּמִיָּ"ה: דּוֹ"ם יָ"ה. כְּהַהוּא זִמְנָא, חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, גָּבְרוּ מַזִּיקִין עַל גּוּפָא. וְאִינּוּן כְּכִסְלָא לְעוּגְיָא. (דף רכ"ב ע"ב).

וּכְגַוְונָא דְּנֹחַ, שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ. אוּף הָכִי שָׁלַח נִשְׁמְתָא בְּאָדָם. רוּחֵיהּ בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְפַקְּדָא לָהּ בְּמַטְרוֹנִיתָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי. וְאִם הִיא אַסִּירָא בְּחוֹבוֹי דְּגוּפָא, בִּידָא דְּחַיָּילִין דְּיֵצֶר הָרָע, מַה כְּתִיב, בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָ אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת.

וְעוֹד בְּזִמְנָא דְּאִיהִי חַיֶּיבֶת, מַה כְּתִיב בְּרוּחֵיהּ, יָד (משלי יא) לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע. דְּאָזִיל מִיָּד לְיָד, בְּמַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הָרָע, דְּשַׁרְיָין עָלֵיהּ בְּחוֹבִין דִּילֵיהּ, וְזַרְקִין לֵיהּ מֵאַתָּר לַאֲתָר. וְהַאי אִיהוּ דְּאַחְזֵי גַּרְמֵיהּ בִּמְדִינָה אַחֲרָת, אוֹ בְּמַלְכוּ אַחֲרָא, וּלְזִמְנִין בָּאַשְׁפָּה, כְּפוּם חוֹבוֹי. וְאִי אִיהוּ זַכָּאָה, כָּל מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר טוֹב כֻּלְּהוּ, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם

וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַבְּלָה רוּחִיהּ, וְסַלְקִין לֵיהּ לְעֵילָּא, לַאֲתָר דְּחֵיוָן דְּכָרְסְיָיא, וְתַמָּן חֲזֵי, כַּמָּה חֶזְיוֹנוֹת, דְּמְיוֹנוֹת, וּמַרְאוֹת דְּנְבוּאָה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּחַלּוֹם אֶחָד מִשִּׁשִּׁים בַּנְּבוּאָה.

וְעוֹד (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ בַּגְּמָרָא וְלָא חָסִיד אֲנִי שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יְשֵׁנִים עַד ד' שָׁעוֹת וַאֲנִי (תהלים קי"ט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב וכו' וַאֲנִי יָדַי מְלוּכְלָכוֹת בְּדָם שַׁפִּיר וְשִׁלְיָא כְּדֵי לְטַהֵר אִשָּׁה לְבַעְלָהּ. מְיַד אִזְדַּמַּן לֵיהּ צְפַרְדֵּעַ וְאָמַר לֵיהּ לָמָּה אַתְּ מְשַׁבַּחַת גַּרְמָךְ לְמֵימָר חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ וַאֲנָא כָּל לֵילְיָא לָא שָׁכִיבְנָא לְשַׁבְּחָא לֵיהּ וּלְנַגְּנָא קַמֵּיהּ. אֲמַר דָּוִד וַוי לְמָמָנָא דְּהַהוּא צְפַרְדֵּעַ דְּלָא יָדַע מַאי דְּאָנָא אֲמֵינָא דְּלָא אֲמֵינָא כִּי חָסִיד אֲנִי.

אֶלָּא בְּגִין דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן. וְלֹא עָם הָאָרֶץ חָסִיד.

דְּאוֹרַיְיתָא אִתְיְהִיבַת מִימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין דָּא, מַאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְקְרֵי חָסִיד. בְּגִין דָּא, אֲמֵינָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שָׁמְרָה נַפְשִׁי, וְלָא תִּדּוֹן לָהּ כְּעוֹבְדֵי אִלֵּין עַמֵּי הָאֲרָצוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוּ וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד. וְאִי תֵּימָא, כַּמָּה עַמֵּי הָאֲרָצוֹת אִינּוּן דְּעָבְדוּ חֶסֶד. אֶלָּא הָכִי אוֹקְמוּהָ, אִי זֶהוּ

חָסִיד, זֶה הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ. כְּגוֹן דָּוִד דְּהַוָה מְחַבֵּר. וּמַאי הַוָה מְחַבֵּר, אוֹרַיְיתָא דְּלְעֵילָּא הַוָה מְחַבֵּר עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא, שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי.

וְכַד בַּר נָשׁ מִית, מַה כְּתִיב בֵּהּ בְּהַאי נֶפֶשׁ (משלי ו) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ לְתְחַיֵּית הַמֵּתִים, הֵיא תִּשִׂיחֶךָ. דָּא לְתְחַיֵּית הַמֵּתִים שַׁפִּיר, דְּיוֹקִים לֵיהּ לְבַר נָשׁ, אֲבָל לְאַגְרָא לְנִשְׁמְתָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, מַאי הַוֵי.

אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלְבִּישׁ לָהּ כְּקַדְמֵיתָא בַּעֲנָנֵי כָּבוֹד. כְּקַדְמֵיתָא תֵּיעוּל בְּמַרְאָה, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּגוּפָא, כָּלִיל בְּרמ"ח אֵיבָרִים. אוּף הָכִי תֵּיעוּל בַּמַּרְאָה, כָּלִיל בְּמָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה פִּיקוּדִין וּברמ"ח. נְהִירִין דְּמִתְפָּרְשָׁן מֵהַהוּא מַרְאָה. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יְיָ בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. וּבְלְבוּשִׁין דַּעֲנָנֵי כָּבוֹד (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה הַמְאִירָה. (במדבר יב) בַּחֲלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נַהֲרָא. כָּלִיל מש"ה נְהִירִין, כְּחֶשְׁבַּן יְשֵׁנָה. וְהַיְינוּ (שיר השירים ה) אֲנִי יְשֵׁנָה. חַד בְּעָלְמָא דֵּין. וְחָד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִינּוּן בְּעוֹבְדֵי יְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְרָזָא דְּלְהוֹן, (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. יְ"ה עִם שְׁמִי, שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים. וי"ה עִם זִכְרִי, מָאתַיִם

וּשְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים. וְכָרוֹזִין נַחְתִּין וְסַלְקִין קַמֵּיהּ, הָבוּ יְקָר לִיקָרָא דְּמַלְכָּא.

(ס"א לְדִיוּקְנָא)

וְהַיְינוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא דְּעַבַד לֵיהּ בִּתְרִין דְּיוּקְנִין, בִּתְרִין גַּוְנִים (נ"א פָּנִים) דְּאִתְּמַר עָלַיְיהוּ (שיר השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים אֵיהוּ עִילַּת עַל כֹּלָּא דְּאִתְּמַר עָלָהּ (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. וְעַל שְׁאַר דְּיוּקְנִין כְּתִיב, תְּמוּנַת כָּל וְגוֹ'. (במדבר יב) וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט. וְתַרְיַ"ג מַלְאָכִין סַלְקִין לָהּ לְנִשְׁמְתָא. בְּאִלֵּין דְּיוּקְנִין, כֻּלְּהוּ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַיֵּים קְרָא דִּכְתִיב בְּהוֹן (שמות יט) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי.

כְּגַוְונָא דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְאַזְלוּ בַּעֲנָנֵי כָּבוֹד, וּבְכָל הַהוּא יְקָר, כְּהַהוּא גַּוְונָא תְּהֵא מַפְקָנוּתָא דְּנִשְׁמְתָא, מִגּוֹפָא דְּטִפָּה סְרוּחָה, לְמֵיזַל לְתַרִין גַּנִּים, דְּאִתְּבְּרֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא דְּלְהוֹן בְּשֵׁם יְיָ. וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר, (תהלים צו) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ. בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בִּבַר נָשׁ (ישעיה ל) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְגַבָּיךָ, (ישעיה ו) בְּשִׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו, אֶלָּא וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. וּמִסְטָרָא דְּאִלֵּין מַרְאוֹת, זָכָה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, רַבָּן שֶׁל נְבִיאִים וַחֲכָמִים. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ הוּא דְּזָכִית בְּחַיָּיךְ, לְמָה דְּיִזְכּוּן צַדִּיקַיָּא בָּתַר חַיֵּיהוֹן, זַכָּאָה חוּלָקָךְ.

דָּבָר אַחֵר שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אֲמַאי. כְּדֵי שֶׁאֶתְחַסֵּד עִם אֲנ"י. דְּאִתְמַר בֵּיהּ אֲנ"י וְה"ו. וַוי לֵיהּ לְמַאן דְּאַפְרִישׁ (דף רכ"ג ע"א) אֲנִי מִן הוּא. דְּאִתְמַר (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. דְּכֹלָּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל. אֲנִי יְדוָ"ד, אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְדָא אֲנִי מִן אֲדנָ"י. יְדוָ"ד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

וּבְגִין דְּיְדוָ"ד אִיהוּ לִימִינָא דְּאִיהִי חֶסֶד, אָמַר, שָׁמְרָה נַפְשִׁי דְּאֶתְחַסֵּד בָּךְ עִם אֲנִי, וְאִיהוּ אֲדנָ"י לַגְּבוּרָה. וּבְתִפְאֶרֶת, אִתְחַבְּרָן תְּרִין שְׁמָהָן יאהדונה"י. וְרָזָא דְּמִלָּה בְּחֶסֶד וּבִגְבוּרָה, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה וּבְתִפְאֶרֶת, דְּאִתְקְרֵי (שמות טו) יְדוָ"ד אִישׁ מִלְחָמָה, מַה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁתַּיִם חוֹבְרוֹת אִישׁ, תַּרְתֵּין שְׁמָהָן מִתְחַבְּרָן בֵּיהּ כַּחֲדָא. וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיּוֹתֵיהֶנָּה. תִּפְאֶרֶת אִתְקְרֵי גּוּף, (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כַּתַּרְשִׁישׁ יאההויה"ה. (תהלים פו) הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי שַׁמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ תְּנָה עֶוְךָ לְעַבְדֶּךָ. תְּלַת זִמְנִין אִתְעֲבִיד דָּוִד עֶבֶד בִּתְהִלָּה דָּא, לָקֳבֵל ג׳ זִמְנִין, דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶהֱוֵי עַבְדָּא בִּצְלוֹתָא. בִּבְרָכָאן קַדְמָאִין, כְּעַבְדָּא דְּמִסַּדֵּר שְׁבָחוֹי קֳמֵי רַבֵּיהּ. בְּאֶמְצָעִיוֹת, כְּעַבְדָּא דְּבָעֵי

פְּרָס מֵרַבִּיהּ. בַּאֲחֲרוֹנוֹת, כְּעֶבֶד דְּמוֹדֶה קָדָם רַבֵּיהּ, בַּפְּרַס דְּקַבִּיל מִינֵּיהּ, וְאָזִיל לֵיהּ.

וּתְלַת זִמְנִין דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד עֶבֶד, מִסְטָרָא דְּעַבּוֹדָה.

דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלֵית עֲבוֹדָה אֶלָּא תְּפִלָּה. וּתְלַת אֲבָהָן, אִתְקְרִיאוּ עֲבָדִים מִסְטָרָא, עַל שֵׁם שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עֲבוֹדַת יְיָ. וְאוֹף הָכִי מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת. וְאִיהִי אֲמַאי אִתְקְרִיאַת עֲבוֹדָה. כְּאוֹרַח דְּאִתְּתָא לְמִיפְלַח לְבַעְלָהּ, וְאוֹרַח בְּנִין, לְמִפְלַח לַאֲבוּהוֹן.

וְדָוִד, אִתְעֲבִיד עָנִי, חָסִיד, וְעֶבֶד. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ. אִתְעֲבִיד עָנִי לְתַרְעָא דְּמַלְכָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ, (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. אֲדֹנָ"י הֵיכַ"ל, אִתְעֲבִיד עָנִי לְתַרְעָא דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. וּמַה כְּתִיב. הַטֵּה אָזְנְךָ עֲנֵנִי וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. דְּאִיהוּ אֹזֶן לְקַבְּלָא צְלוֹתִין וּלְמִשְׁמַע לוֹן. כְּדִכְתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ.

דְּאִיהוּ אִתְעֲבִיד עָנִי וְדָל, מִסְטָרָא דְּאַת ד׳ מִן אֶחָד,

לְמִשְׁאַל מִן א"ח, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. לְקַיְּימָא בֵּיהּ, (תהלים קטז) דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, דְּלָא יְמוּת מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשָׁאִיל מִנֵּיהּ בְּהַהוּא תַּרְעָא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל הַעֲנִיִּים, לְקַיְּימָם בְּהוּ (שמואל ב כב) וְאֶת עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ.

וּלְבָתַר שָׁאִיל בְּגִין כַּהֲנַיָּיא, דְּיַחֲזוֹר עֲבוֹדָה לְמִקּוֹמָהּ, וְאִתְעֲבִיד עֶבֶד. וּלְבָתַר דְּיָהִיב לוֹן אוֹרַיְיתָא מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, לְמֶעְבַּד גְּמוּל עִם דָּלְי"ת מִן אוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא אִתְעֲבִיד חָסִיד. כַּד מָטָא לְג' סְפִירָאן עִלָּאִין, פָּתַח וְאָמַר (תהלים קלא) יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדוֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הָא בִּינָה אִיהִי דְּמֹשֶׁה, אֶשְׁאַל בְּחָכְמָה עִלָּאָה, דְּאִיהִי לְעֵיל מִדַּרְגֵּיהּ. מַה כְּתִיב, (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי. וְהָא כְּתִיב (מלכים א ה) וַיְיָ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. חָכְמָה זְעֵירָא. וּבָעָא לְסַלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, דְּאִתְרְחִיקַת מִנֵּיהּ. בְּגִין דְּאַפִּילוּ לַבִּינָה לֵית בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא דְּיָכִיל לְסַלְקָא, בַּר מִמֹּשֶׁה, כָּל שֶׁכֵּן לְעֵילָּא מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ חָכְמָה עִלָּאָה, מִסִּטְרָא דִּילֵהּ חָכָם עָדִיף מִנָּבִיא. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ בְּאַרְחָ דְּדָרְשָׁא, עַל פָּרָה אֲדוּמָה. שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

רִבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְּשָׁא מִלִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, דִּי תְּהֵא

עֵזֶר לְאָבִיךָ, דִּשְׁמָא גָּרִים, עֵזֶר אֵל, אֵל מִימִינָא, עֵזֶר מִשְׁמָאלָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בְּמַאי. בְּזֶרַע שַׁפִּיר, דְּאִיהוּ הֶפֶךְ עֵזֶר. וְיֵקוּם רִבִּי יוֹסֵי עִמָּךְ, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא שְׁלִימְתָא לְמָארֵיהּ, דְּהָכִי סָלִיק יוֹסֵי, לְחֶשְׁבּוֹן הַכֹּ"א, אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבָּן.

וְיֵקוּם עִמֵּיהּ רִבִּי יְהוּדָה, דְּבֵיהּ הוֹ"ד, וּבֵיהּ יָ"הּ, וּבֵיהּ יְדִוָד ד', ד' חַיָּון. (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, כֻּלְּהוּ, לְקַבְּלָא לֵיהּ. וּמִנֵּיהּ דָּוִד, דְּהוּדָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּרְגָּא בְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מִצַּד הוֹד. וְיֵקוּם עִמֵּיהּ רִבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימַטְרִיָא יַב"ק, בָּקִי בְּהִלְכְתָא.

וְיֵקוּם עִמֵּיהּ רִבִּי יוּדָאי, דְּחוּשְׁבָּנֵיהּ אֵ"ל. כְּגוֹן מִיכָאֵל, מַלְאָכִין רְשִׁימִין בְּאֵל. כְּגוֹן (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל יָדִי. וְרָזָא דְּאֵל, א' דְּמוּת אָדָם. ל' תִּלַּת חֵיוָן, דְּאִינּוּן ד' אַנְפִּין לְכָל חַד, דְּרָמִיזִין (ס"א בְּהּ) בְּהּ' בְּחוּשְׁבָּן ל' תִּלַּת יוֹדִין, (נ"א עוֹלִים ל') וְאִינּוּן בְּרֵאשֵׁי תִּלַּת אַזְכָּרוֹת, דְּאִינּוּן יְיָ מֶלֶךְ, יְיָ מָלַךְ, יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וְיֵקוּם רִבִּי אַבָּא עִמְּהוֹן, דְּאִיהוּ חוּשְׁבָּנֵיהּ ד', ד' חַיָּון. (דף רכ"ג ע"ב)

רִבִּי שִׁמְעוֹן אִיהוּ כְּאִילָנָא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְחַבְרוֹי, דְּאִינּוּן חֲמִשָּׁה דְּאַדְכַּרְנָא, כַּעֲנָפִין דְּאִילָנָא רַבְרְבִין דְּדַמְיָין לְדְּרוֹעִין וְשׁוֹקִין.

קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְיִתְחַדְּשׁוּן מִלִּין מִפּוּמָךְ, בְּהַאי קְרָא דְּמִלְקַדְּמִין. לַמְנַצֵּחַ, תַּמָּן נֶצַח, נִגּוּן צַח. וּבֵיהּ אִתְקְרֵי יְדוּד מָאנֵי נָצְחָן קְרָבִין, לְגַבֵּי אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, וְרַחֲמִין וְדִינָא לְיִשְׂרָאֵל. וְרָזָא דְּמִלָּה, (משלי יא) **וּבַאֲבוֹד רְשָׁעִים רִנָּה. מ"ל, שִׁבְעִין שְׁמָהָן אִית לֵיהּ, וְעִם נֶצַח וְהוֹד, ע"ב, כְּחוּשְׁבַּן חֶסֶ"ד, וְרָזָא דְּמִלָּה,** (תהלים טז) **נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.**

הוֹד, בֵּיהּ (דברי הימים א טז) **הוֹדוּ לַיְיָ. צַדִּיק, בֵּיהּ** (תהלים לג) **רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ. וּבֵיהּ** (ירמיה לא) **רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. תִּפְאֶרֶת, בֵּיהּ הַלְלוּ אֵל. הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ יָהּ. דְּתַמָּן יְדוּ"ד. בְּנִגּוּן וּבְזֶמֶר, חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבִבְרָכָה, חָכְמָה וּבִינָה. בְּאַשְׁרֵי, כֶּתֶר. בִּתְהִלָּה, מַלְכוּת.**

מִזְמוֹר, בֵּיהּ רָ"ז, וּבֵיהּ מו"ם. מִסְטָרָא דְּזֶמֶר דְּאוֹרַיְיתָא וְזֶמֶר דְּצִלּוֹתָא. זֶמֶר מִסְטָרָא אַחֲרָא, אִיהִי מו"ם זָ"ר. זִמְרָא בְּבֵיתָא, חָרְבָּא בְּבֵיתָא. נְדָה שִׁפְחָה בַּת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת זוֹנָה. וְדָא אַתְוָון מִזְמוֹ"ר. נִגּוּ"ן, תַּמָּן גַּ"ן. הָכִי שְׁפִירוּ דְּנִגּוּנָא, בֵּיהּ הַלֵּל. כְּגוֹן (שמות יב) **לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא לַיְיָ לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אַשְׁרֵי דְּבֵיהּ שְׁרֵי עָלְמָא מִשַּׁבְּחִין,** (תהלים קמד) **אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ. בְּבִרְכָה,** (תהלים לד) **אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בַּתְּהִלָּה, תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי.**

(תהלים ס) עַל שׁוּשַׁן עֵדוּת, דָּא הוֹד. דְּאִיהוּ שׁוּשַׁן, סוּמָק שַׁלִּיט עַל חִוָּור, דְּנָצַח שַׁלִּיט אִיהוּ חִוָּור עַל סוּמָק. מַאי עֵדוּת. דָּא צַדִּיק. אִיהוּ בְּרִית, דְּאִיהוּ אָחִיד לִשְׁמָיָא וְאַרְעָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים ד) הַעִידוֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מַאי מִכְתָּם. מ"ך ת"ם מָךְ, אִיהוּ צַדִּיק. תָּם, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דַּרְגָּא דְיַעֲקֹב. אִישׁ תָּם. גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. לְלַמֵּד, חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּמִתַּמָּן אוֹרַיְיתָא אִתְיְהִיבַת, לְלְמוֹד וּלְלַמֵּד.

אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָאָמְרַת, אֲבָל (תהלים יב) לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית, דְּלָא תָּזוּז נָצַח מִן הוֹד, דְּאִיהִי סְפִירָה ח׳, אָמַר לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אִי הָכִי, בִּינָה דַּרְגָּא דִילָךְ, וַאֲמַאי אוֹקְמוּהָ וְנִתָּן הַהוֹד לְמֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כז) וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו.

אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר קָא שָׁאֲלְתְּ. ה׳ סַלְקָא בְּאָת י׳, חֲמֵשׁ זְמִנִין עֶשֶׂר, לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דִּלְהוֹן מֵחֶסֶד עַד הוֹד, הֵן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה בְּכָל סְפִירָה, אִינּוּן חַמְשִׁין. וּבְגִין דָּא, מִבִּינָה עַד הוֹד, כֻּלָּא אִתְפַּשְׁטוּתָא חֲדָא. לְבָתַר אָתָא צַדִּיק, וְנָטִיל כָּל חַמְשִׁין תַּרְעִין בִּלְחוֹדוֹי, לְמֶהֱוֵי שָׁקִיל לְכָל חֲמֵשׁ, וְאִתְקְרֵי כָּל, דְּנָטִיל כָּל חַמְשִׁין תַּרְעִין. וְאוֹף הָכִי כַּלָּה, נְטִילַת לְהוּ כֻּלְּהוּ. אָמַר, כְּעַן וַדַּאי אִתְיַישַׁב מִלָּה עַל בּוּרְיֵיהּ.

וְעוֹד לַמְנַצֵּחַ, תַּמָּן מ"ל עִם נֶצַח. וְדָא מ"ל מִן חַשְׁמַ"ל.
מִן ח"ש, הוֹד וְנֶצַח, אִינּוּן לָקְבִיל תְּרִין שְׁפָוִון.
וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ שְׁפָוִון, חִיָּון אֶשָּׁא מְמַלְלָא. וּבַחֲגִיגָה
עַד הֵיכָן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, וְאוֹקְמוּהָ מִן וָאֵרָא עַד חַשְׁמַל.
דְּמִסְטָרָא דִּגְבוּרָה אִתְקְרִיאוּ חִיָּון אֶשָּׁא. וְנָהָר דְּנָפִיק
מִזֵּיעָן דִּלְהוֹן, יְסוֹד. כְּלָהוּ תְּלַת אִינּוּן מֶרְכָּבָה לְתִפְאֶרֶת,
אָדָם.
מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, דָּא מַלְכוּת. וּבְתְלַת אִלֵּין, אִיהוּ חָכְמָה
וּבִינָה וְדַעַת. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין,
דְּאֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא
חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ.
וְאִית מֶרְכָּבָה לְתַתָּא מִזֵּעִיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ מְטַ"טְרוֹן.
אָדָם הַקָּטָן. דְּבַמֶּרְכָּבָה דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ פַּרְדֵּס, רְדִיפֵי
מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּנָפִיק מִגּוֹ פַּרְדֵּס דִּילֵיהּ, לְתִתַּל
מֵאַרְבַּע, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לַפַּרְדֵּס. וְהָא
אִתְמַר.
דְּאִיהוּ צִפְרָא דְּחָזָא רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה, לְכִיף יַמָּא
דְּאוֹרַיְיתָא, דְּיַמָּא מָטֵי עַד קוֹרְסוּלוֹי. וְרִישֵׁיהּ
מָטֵי עַד צֵית שְׁמַיָּא, וְלָא אַכְשִׁילוּ תְּלַת בֵּיהּ, מִשּׁוּם
דְּנָפִישִׁי מַיָּא דִּילֵיהּ, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּרְדִיפֵי מַיָּא וְאוֹקְמוּהָ.
אבג כְּלִיל לוֹן דְּסַלְקִין לְשִׁית, לָקְבֵל אַתְוָון מְטַטְרוֹ"ן.

רְבִיעָאָה ד׳, (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, דְּתַמָּן אָתֵי מַלְכָּא. וְאִיהוּ אָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא.

אי״י, מַיִם עֶלְיוֹנִים, וּמַיִם תַּחְתּוֹנִים. דְּלֵית בֵּינַיְיהוּ אֶלָּא כְּמִלָּא נִימָא, דְּאִיהוּ ו׳, נָטוּי בֵּינַיְיהוּ, בָּרָקִיעַ דְּאִיהוּ מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמַיִם, דְּיֵהָא הַבְדָּלָה בֵּין נוּקְבָא לְדְכוּרָא. בְּגִין דָּא (בראשית א) וְיהִי מַבְדִּיל וְרָזָא דְמִלָּה, יאהדונהי. מַיִם עֶלְיוֹנִים זְכָרִים י׳ עִלָּאָה, מַיִם תַּחְתּוֹנִים נְקֵבוֹת, י׳ תַּתָּאָה. שִׁית אַתְוָון בֵּינַיְיהוּ, כְּחוּשְׁבַּן ו׳, דָּא מְטַטְרוֹן, דְּאִיהוּ בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו׳ גַּלְגַּל. וְלֵית תְּנוּעָה בְּגַלְגַּל בְּשִׁית סִטְרִין כְּחוּשְׁבַּן ו׳, אֶלָּא בְּהַהִיא נְקוּדָה. וְהַהוּא נְקוּדָה אִיהוּ יְחוּדָא דְּכֹלָּא, וְאַסְהִידַת עַל הַהוּא יָחִיד, דְּלֵית לֵיהּ שֵׁנִי, דְּאוֹקְמוּהָ עֲלֵיהּ רַבָּנָן, שֶׁצָּרִיךְ לְיַחֲדוֹ כְּדֵי שֶׁתַּמְלִיכֵהוּ עַל (דף רכ"ד ע"א) הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל ד׳ רוּחוֹת עָלְמָא. ב׳, שָׁמַיִם וָאָרֶץ. ג׳, עַמּוּדָא סָבִיל לוֹן. ד׳, אַרְבַּע חֵיוָון. ה׳ כְּרְסְיָיא. ו׳, שִׁית דַּרְגִּין לְכֻרְסְיָיא. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט: אָדָם. י׳ יְיחוּד דִּילֵיהּ, מַלְכוּת, עַשִּׁירָאָה דְּאָדָם. תֵּשַׁע, אִיהוּ לָקַבֵּל תֵּשַׁע אַתְוָון. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רָזָא דְמָארֵיהוֹן.

דָּבָר אַחֵר, צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחוֹחִי. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּקָרְבָּנָא

אִית עָשָׁן, וְאִית רֵיחַ, וְאִית רֵיחַ נִיחוֹחַ, עָשָׁן אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּדִינָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְיָ. (תהלים יח) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל. רֵיחַ נִיחוֹחִי, רַחֲמֵי. (שיר השירים נ) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְהָא תַּרְוַוייהוּ עָשָׁן וְרֵיחַ, אִינּוּן בְּאַף, וּקְרָאִין סַהֲדִין. חַד, עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ. וְתִנְיָינָא, וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים. וַאֲמַאי אִתְקְרֵי חַד עָשָׁן דְּיָנָא וְתִנְיָינָא רַחֲמֵי. אֶלָּא, בְּחוֹטָמָא אִית תְּרִין חַלּוֹנִין, וְאִתְמַר בִּשְׁמָאלָא, עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ, מַאי עָלָה. אֶלָּא מִלְבָּא דְּאִיהוּ בִּשְׁמָאלָא, לְקַבֵּל גְּבוּר. מִימִינָא נָחִית רוּחָא לְגַבֵּיהּ, לְקַרְרָא לֵיהּ, וּלְשַׁכְּכָא רוּגְזֵיהּ, מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּתַמָּן מוֹחָא. חָכְמָה לִימִינָא, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. בִּינָה בִּלְבָּא, כְּלַפֵּי שְׂמָאלָא, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. וּבְגִין דָּא עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ, מִן בִּינָה לְגַבֵּי חָכְמָה, דְּאִיהִי לִימִינָא, וּמְקַבֵּל לֵיהּ בְּחֶדְוָה, בְּנִגּוּנָא דְּלֵיוָאֵי.

וְהַאי עָשָׁן לָא סָלִיק, אֶלָּא עַל יְדֵי אֵשׁ, דְּאַדְלִיק בְּעֵצִים, דְּאִינּוּן אֲבָרִים מַלְיָין פִּקּוּדִין, עֲצֵי עוֹלָה. מָארֵי תּוֹרָה, אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי אַדְלִיקָת בְּהוֹן, אֵשׁ בְּתוּקְפָּא דִּגְבוּרָה, וְעָלָה עָשָׁן בְּהוֹן. בַּבִּינָה עָשָׁן הַמַּעֲרָכָה.

וּמִדְּסַלְיקַת לְאַף, אִתְקְרֵי קְטֹרֶת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,

(דברים לג) יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ. וְלֵית דְּבָטִיל מוֹתָנָא בְּעָלְמָא, כַּקְטֹרֶת, דְּאִיהוּ קְשׁוֹרָא דְּדִינָא בְּרַחֲמֵי, עִם רֵיחַ נִיחוֹחַ בְּאַף. תַּרְגּוּם דְּקֶשֶׁר קְטִירוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּרַוּוחָנָא מִלִּין סְתִימִין בְּאִתְגַּלְיָיא. עוֹד אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּבָתַר דְּצִלּוֹתָא אִיהִי כְּקָרְבְּנָא, מַאן דְּיֵימָא פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת, בָּתַר תְּהִלָּה לְדָוִד, בָּטִיל מוֹתָנָא מִבֵּיתָא.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, כְּעַן בָּעֵי לְמִנְדַּע, אֵיךְ אַתְקִינוּ צְלוֹתִין לָקְבֵל קָרְבְּנִין. אֶלָּא תְּלַת צְלוֹתִין, לָקְבֵל אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, דָּא צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית, דְּאִתְמַר בָּהּ, (בראשית יט) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי יְיָ. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּלֵית עַמִּידָה אֶלָּא צְלוֹתָא. וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם, לְקַבֵּל צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, דְּתַקִּין לָהּ יִצְחָק. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עֶרֶב. וְלֵית שִׂיחָה, אֶלָּא צְלוֹתָא. צְלוֹתָא דְּעַרְבִית, לָקְבֵל אֱמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְּלִין כָּל הַלַּיְלָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ. וְלֵית פְּגִיעָה, אֶלָּא צְלוֹתָא.

אַדְּהָכִי דַּאְנָן בְּאַתָּר דָּא, אֲמַאי כְּתִיב וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא,

וְכִי לָא הֲווֹ לֵיהּ כָּרִים וּכְסָתוֹת לְמִשְׁכַּב. אֶלָּא הוֹאִיל וְאָתָא חָתָן לְגַבֵּי כַּלָּה, אַף עַל גַּב דְּלָא הֲוָה אָרְחוֹי לְמִשְׁכַּב אֶלָּא בְּכָרִים וּכְסָתוֹת, וְאִיהִי יְהִיבַת לֵיהּ אֲבָנִים לְמִשְׁכַּב, יְקַבֵּל כֻּלָּא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, וְהָא אִתְּמַר. וְאוֹף הָכִי אִתְּמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה. מַהוּ דִּכְתִיב, (בראשית לב) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תִּיב. וְאֵימָא קְרָא,** (ע"כ רעיא מהימנא) (ככתוב דף רכ"ה ע"ב אלא פגיעה בר"מ שם)

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מִסְתָּכַּל הֲוֵינָא, שְׁמִירָה בַּלֵּב אִיהוּ וַדַּאי, (דְּחָמָא בַּלֵּב) (ס"א וְלֵב דּוּגְמָא דְּלֵב עִילָּאָה) **וְעַל דָּא שָׁמוֹר בַּלֵּב, וְלָאו בַּאֲתָר אַחֲרָא. זְכִירָה בַּזָּכָר, בְּמוֹחָא, דְּרָכִיב וְשָׁלְטִיט עַל הַלֵּב. וְלֵית זְכִירָה אֶלָּא בְּמוֹחָא. וְעַל דָּא זָכוֹר לְזָכָר וְשָׁמוֹר לִנְקֵבָה. מוֹחָא דְּאִיהוּ דְּכוּרָא, רָכִיב וְשָׁלְטִיט עַל הַלֵּב. לֵב שַׁלְטִיט וְרָכִיב עַל הַכָּבֵד. כָּבֵד סָמָאֵל וְנָחֵשׁ דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ חַד.** (ס"א וְאִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָּא) (דף רכ"ד ע"ב) **יוֹתֶרֶת**

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, לֵית קְרִבְנִין, אֶלָּא לְרַחֲקָא סִטְרִין מִסְאֲבִין, וּלְקָרְבָא דַּרְגִין קַדִּישִׁין. וְאִתְּמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, דִּלְהוֹן, (עַרְקִין דְּכַבְדָּא, אִלֵּין אִישִׁים וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין וְאִתְּמַר) עַרְקִין דְּכַבְדָּא אִית מִנְּהוֹן רַבְרְבִין, אִית מִנְּהוֹן רַבְרְבִין וּזְעִירִין, וּמִתְפַּשְׁטִין מִנְּהוֹן לְכַמָּה סִטְרִין. וְאִלֵּין נַטְלִין אֵבָרִין וֶאֱמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְלִין כָּל הַלַּיְלָה, דְּהָא קָרְבָּן כֻּלָּא לַיְיָ.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא

הַכָּבֵד וְכָבֵד. וְעַל דָּא בְּקוּרְבָּנָא, יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, דָּא נָחָשׁ. כָּבֵד מֵיכְלָא דְּדְכוּרָא, רָזָא דְּסָמָאֵ"ל.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי כַּךְ הוּא, וְיָאוּת הוּא. וּבְרִירָא דְּמִלָּה, וְרָזָא וְסִתְרִין דְּקָרְבָּן, הָכִי הוּא. כָּבֵד נָטִיל בְּקַדְמִיתָא, הוּא וְיוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ, (ס"א וּלְבָתַר יוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ) סָמָאֵל וּבַת זוּגוֹ. (ס"א וּלְבָתַר כָּל וכו' דְּאִינּוּן חַיָּילִין) וְכָל אִינּוּן עַרְקִין דְּכַבְדָּא. חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דְּלֶהוֹן. וּנְטִילוּ דְּלֶהוֹן, דְּאַכְלִין חֲלָבִין שַׁמְנִינוּ דְּקָרְבְּנָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כט) וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם. וּכְדֵין קָרִיב כֻּלָּא לְגַבֵּי לֵב.

וְלֵב לָא נָטִיל מִכֻּלָּא. אֶלָּא וְדַוִי דְּאִתְעֲבִיד בֵּיהּ, וְסָלִיק מְהֵימָנָא, וַהֲלֹא אָמְרַת לְעֵיל דְּקָרְבְּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו אִינּוּן אֶלָּא לְקָרְבָּא י' בְּה' ו' בְּה'. אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּכָל קָרְבָּנִין צְרִיכִין לְקָרֵב קַמֵּיהּ, אִיהוּ פָּלִיג לְכָל מַשְׁרְיָין, מַאֲכָלִין דְּקָרְבְּנִין, לְכָל חַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, לְשִׁכְלִיִּים, מְזוֹנֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וּמִשְׁתְּיָיא דְּיֵינָא וּמַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא. לְטִבְעִיִּים, דְּאִינּוּן שֵׁדִים דְּאִינּוּן כִּבְנֵי אָדָם, יָהִיב לוֹן אִלֵּין מַאֲכָלִין טִבְעִיִּים, דְּנָחִית אֶשָּׁא דְּלֶהוֹן, לְמֵיכַל לוֹן.

כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, אִי זָכוּ, הַוָּה נָחִית כְּמוֹ אַרְיֵה דְּאֶשָּׁא לְמֵיכַל קָרְבְּנִין. וְאִי לָא, הַוָּה נָחִית תַּמָּן כְּמִין כַּלְבָּא דְּאֶשָּׁא. וְאוֹף הָכִי כַּד מִית בַּר נָשׁ, אִי זָכֵי, נָחִית בִּדְמוּת אַרְיֵה, לְקַבְלָא נַפְשֵׁיהּ. וְאִי לָאו בִּדְמוּת כֶּלֶב, דְּאָמַר דָּוִד עָלֵיהּ, (תהלים כב) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי.

בְּהַהוּא תְּנָנָא וּצְלוֹתָא דְּאִתְעֲבִיד עֲלֵיהּ דְּקָרְבְּנָא. לֵב קָרִיב לְגַבֵּי מוֹחָא, רְעוּתָא דְּיִחוּדָא דְּכַהֲנָא בֵּיהּ, וְחֶדְוָותָא דְּלֵיוָאֵי. מוֹחָא דָּא, נְהוֹרָא דְּאַתְיָא מִמּוֹחָא עִלָּאָה. מוֹחָא קָרִיב לְגַבֵּיהּ טָמִיר מִכֹּלָּא, דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל. (ס"א לְגַבֵּיהּ, מִכְּלָל דְּלָא אִתְפְּרַע כְּלָל) וְכֹלָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא. וּמוֹחָא קָרִיב נַחַת רוּחַ דְּכֹלָּא.

עַרְקִין דְּכַבְדָּא, אִלֵּין אִישִׁים, וְכָל אֵינוּן חַיָּילֵיהוֹן. כָּבֵד, כְּמָה דְּאִתְמַר. יוֹתֶרֶת נְקֵבָה, נוּקְבָא דִּילֵיהּ. אֲמַאי יוֹתֶרֶת. דְּלָא אִתְחַבְּרַת בְּדְכוּרָא אֶלָּא כַּד אַשְׁאָרַת לָהּ שַׁעֲתָא, לְבָתַר דְּעַבְדַת נְאוּפָא, וְשַׁבְקָא לֵיהּ. תּוּ, יוֹתֶרֶת וּבְגִין לְשֵׁיזָבָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוּפֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִנְּהוֹן וְנַפְשֵׁיהוֹן. מָנֵי, לְקָרֵב קָרְבְּנִין דִּבְעִירָן וְגוּפָן בְּאַתְרַיְיהוּ, לְקַיֵּים (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא נָטִיל אֶלָּא רְעוּתָא דְּלִבָּא, וּתְבִירוּ דִּילֵיהּ (דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל). הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כְּגַוְונָא דִּכְלֵי חֶרֶס, דְּאִתְמַר בְּהוֹן נִשְׁבָּרוּ נִטְהָרוּ. כַּהֲנָא מוֹחָא. לֵוִי לִבָּא. גּוּפָא יִשְׂרָאֵל. וְאִתְמַר בְּהוֹן, כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם, וּלְוִיִּם בִּדוּכָנָם, וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְאִי כָּבֵד בָּעֵי לְקָרְבָא לְגַבֵּי דְּלִבָּא, חֶלְבֵיהּ דְּאִינּוּן מִסְאַבִין, אִיהוּ לָא נָטִיל. אֶלָּא שַׁמְנוּנוֹ דְּחֵלֶב טָהוֹר. כְּגַוְונָא דְּאִית בְּגוּפָא, חֵלֶב טָהוֹר וְחֵלֶב טָמֵא, דָּם צָלִיל

נְקֵבָה, דְּכַד בַּעְיָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַר נָשׁ, אִתְעָבִידַת לְגַבֵּיהּ שִׁיּוּרִין, דְּלָא אִתְחֲשָׁבַת כְּלַל. לְבָתַר אִיהִי אִתְקְרַבַת וְעִיר וְעֵיר לְגַבֵּיהּ, עַד דְּאִתְעֲבִידָא לֵיהּ חִבּוּרָא חֲדָא. וּמֵאִלֵּין עַרְקִין דְּכַבְדָא, מִתְפַּשְׁטָן אָחֳרָן וְעִירִין, לְכַמָּה זַיְינִין, וְכֻלָּא נַטְלִין אֵמוּרִין וּפְדָרִין. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בַּכָּבֵד.

לֵב דְּאִיהוּ עִקָּרָא בְּקִדּוּשָׁה, נָטִיל וּמַקְרִיב לְמוֹחָא כְּמָה דְּאִתְּמַר. לֵב שַׁרְיָא עַל תְּרֵין כּוּלְיָין, וְאִינּוּן תְּרֵין כְּרוּבִין. יָהֲבִין עֵיטָא. וְאִינּוּן רְחִיקִין קְרִיבִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְכֻלְּהוּ נַטְלִין וְאָכְלִין כָּל חַד כַּדְקָא יָאוֹת, עַד דְּאִתְקְשַׁר כֻּלָּא כַּחֲדָא.

(תהלים נא) **זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ** בְּלָא פְּסוֹלֶת, וְדָם עָכוּר בְּפְסוֹלֶת. וְעַרְקִין דִּלְבָּא, חַיָּילִין קַדִּישִׁין. וְעַרְקִין דְּכָבֵד, חַיָּילִין מְסָאֲבִין. אוּף הָכִי אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הָרָע, וּמַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, אִלֵּין מְמָנָן עַל עַרְקִין דִּלְבָּא, וְאִלֵּין מְמָנָן עַל עַרְקִין דְּכַבְדָא. אוּף הָכִי תְּרֵי אוּמֵי, יִשְׂרָאֵל, וְאוּמִין דְּעָלְמָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימָנָא, שַׁפִּיר קָא אָמְרַת בְּכֹלָּא, אֲבָל אֲפִילּוּ יִשְׂרָאֵל לָאו כֻּלְּהוּ שָׁוִין, דְּאִית בְּהוֹן בְּנֵי מַלְכוּת, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת קַדִּישָׁא, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, וּמִכָּל הַוָּויָין וְכִנּוּיִין. וְאִית מִנְּהוֹן עַבְדִּין, מִסִּטְרָא דְּעֶבֶד, דְּאִיהוּ (בראשית כד) עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ. וְאִית מִנְּהוֹן כִּבְעִירָן, וְאִתְּמַר בְּהוֹן, (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאִינּוּן דְּדַמְיָין לְעָנָא, קוּדְשָׁא

נִשְׁבָּרָה, דָּא מִתְקָרִיב לַלֵּב, רוּחַ נִשְׁבָּרָה, וְדָוִי וּצְלוֹתָא. דְּהָא וַדַּאי (קהלת יב) **וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל** (דף רכ"ה ע"א) **הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. וְכָבֵד מַקְרִיב לֵיהּ לְגַבֵּיהּ לֵב, דְּאִיהוּ סַנֵּיגוֹרָא עָלֵיהּ, וְכֹלָּא קְשׁוּרָא כַּחֲדָא בְּקוּרְבְּנָא. מִן כָּבֵד, נָפְקִין כָּל מַרְעִין, וְכָל מַכְתְּשִׁין, לְכָל שַׁיְיפֵי גוּפָא, וּבֵיהּ שַׁרְיָין. לֵב, אִיהוּ זָכִיךְ מִכֹּלָּא. מִנֵּיהּ נָפְקִין כָּל טַב, וְכָל בְּרִיאוּתָא דְּשַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ, וְכָל תּוּקְפָּא, וְכָל חֶדְוָה, וְכָל שְׁלִימוּ דְּאִצְטְרִיךְ לְכָל שַׁיְיפִין.**

בְּרִיךְ הוּא מָנֵי לְקָרְבָּא בְּעִירָן בְּאַתְרַיְיהוּ, לְכַפְּרָא עָלַיְיהוּ. וְאִינּוּן דְּדַמְיָין לְמַלְאָכִין, קָרְבְּנִין דִּלְהוֹן אִינּוּן עוֹבָדִין טָבִין, דְּמְמָנָן עָלַיְיהוּ מַלְאָכִים, דְּמַקְרִיבִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַתְרַיְיהוּ.

וְאִינּוּן דַּהֲווֹ בְּנִין לַיְדָוִד, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים יד) **בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם.** בְּחוֹבִין דִּלְהוֹן מִתְפָּרְדֵי אַתְוָון, וְתִקּוּנָא (ס"א דִּלְהוֹן הוּא אוֹרַיְיתָא), הוּא דְּלֶהֱוֵי אוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ שֵׁם יְדָוִד, לְקָרְבָּא אַתְוָון, י' בְּה', ו' בְּה', בְּקָרְבְּנָא דִּלְהוֹן.

חֲדֵי בְּכָל קָרְבְּנִין, בֵּין דִּבְעִירֵי, בֵּין דְּמַלְאָכִין דְּמְמָנָן עַל פִּקּוּדִין, בֵּין בְּמַלְכוּתָא, בֵּין בִּשְׁמֵיהּ. כֹּלָּא צָרִיךְ לְקָרְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דְּאוֹרַיְיתָא דִּילֵיהּ) בְּאַתְוָון קַדִּישִׁין. וְאִיהוּ רָכִיב בְּאַרְבַּע חֵיוָן דְּמַלְאָכִים. וְאִיהוּ רָכִיב בְּאַרְבַּע יְסוֹדִין, דְּמִנְּהוֹן אִתְבְּרִיאוּ אַרְבַּע חֵיוָן טְבְעִיִּים. וְאִיהוּ הוּא דְּמְקָרֵב מַיָּא בְּאֶשָּׁא, וְרוּחָא בְּעַפְרָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב כה) **עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו.** וְאוֹף הָכִי הוּא מְקָרֵב מִיכָאֵל דְּאִיהוּ מַיִם שִׁכְלִיִּים, עִם גַּבְרִיאֵל. דְּהוּא אֵשׁ שִׁכְלִי. וְאִיהוּ מְקָרֵב אוּרִיאֵל, דְּאִיהוּ אֲוִיר. דְּהַיְינוּ רוּחַ

שִׁבְלִי. עִם רְפָאֵל, דְּאִיהוּ אֵפֶר, דְּהַיְינוּ עָפָר שִׁבְלִית. דְּמִיָּד דְּאִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִבֵּינַיְיהוּ, לֵית בְּהוֹן חַיָּלָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב בְּכָל קָרְבְּנִין לַיְדָוָ"ד, וְאֵיךְ אָמַרְנָא דְּאִית פְּרוּדָא בְּאַתְוָון. אֶלָּא הַאי אִתְּמַר, בְּדַרְגִּין דְּאִתְבְּרִיאוּ וְאִתְקְרִיאוּ בִּשְׁמֵיהּ. וְלָא דְּאִינּוּן אִיהוּ מַמָּשׁ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו. דְּאִית אַתְוָון דַּיְדָוָ"ד בַּאֲצִילוּת, דְּלֵית בְּהוֹן פְּרוּדָא וְהַפְסָקָה, דְּאִינּוּן כְּמַבּוּעִין לְגַבַּיְיהוּ, דְּאַשְׁקְיָין לְאִילָנִין. וּבְגִין אִלֵּין דְּאִתְבְּרִיאוּ, אִדְּמְיָין י' לְרֵישָׁא, ו' לְגוּפָא, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֶצְבְּעָן. אֲבָל עִלּוֹת הָעִלּוֹת עַל כֻּלָּא, דְּאִתְקְרֵי יְדָוָ"ד, אִתְּמַר בֵּיהּ, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי. לָא מָטֵי בֵּיהּ חוֹבִין לְאַפְרְשָׁא אַתְוָוי, י' מֵה', ו' מֵה', דְּלֵית בֵּיהּ פְּרוּדָא. וְעָלֵיהּ אִתְּמַר, (תהלים ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע. אִיהוּ שַׁלִּיט עַל כֻּלָּא, וְלֵית מַאן דְּשָׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ תָּפִיס בְּכֻלָּא, וְלֵית מַאן דְּתָפִיס בֵּיהּ. וְאִיהוּ לָא אִתְקְרֵי יְדָוָ"ד, וּבְכָל שְׁמָהָן, אֶלָּא בְּאִתְפַּשְׁטוּת נְהוֹרִיהּ עָלַיְיהוּ. וְכַד אִסְתְּלִיק מִנַּיְיהוּ, לֵית לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ שֵׁם כְּלָל מִנְּהוֹן. (קהלת ז) עָמוֹק עָמוֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ.

לֵית נְהוֹרָא יָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּלָא אִתְחַשְׁכַת. אֲפִילּוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן, דְּאִיהוּ נְהוֹרִיהּ תַּקִּיף עַל כָּל דַּרְגִּין, וְעַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִתְּמַר עָלֵיהּ, (תהלים יח) יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ. וְעַל חָכְמָה וּבִינָה, (תהלים צז) עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו. כָּל שֶׁכֵּן שְׁאַר סְפִירָאן. כָּל שֶׁכֵּן חַיָּון. כָּל שֶׁכֵּן יְסוֹדִין, דְּאִינּוּן מֵתִים. אִיהוּ סוֹבֵב עַל כָּל עָלְמִין, וְלֵית סוֹבֵב לוֹן לְכָל סִטְרָא, עֵילָּא וְתַתָּא, וּלְאַרְבַּע סִטְרִין, בַּר מִנֵּיהּ. וְלֵית מַאן דְּנָפִיק מֵרְשׁוּתֵיהּ לְבַר. אִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין. וְלֵית (ס"א אֱלָהָא וכו' לוֹן בָּר מִינֵּיהּ) אוֹחֲרָא מְמַלֵּא לוֹן.

אִיהוּ מְחַיֶּה לוֹן וְלֵית עָלֵיהּ אֶלָּהָא אַחֲרָא, לְמֵיהַב לֵיהּ חַיִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כּוּלָּם. וּבְגִינֵיהּ אָמַר דָּנִיֵּאל, (דניאל ד) וְכָל דְּאָרֵי אַרְעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין וּכְמַצְבֵּייהּ עָבִיד בְּחֵיל שְׁמַיָּא. אִיהוּ מְקַשֵּׁר וּמְיַחֵד זִנָּא לְזִינֵיהּ, עֵילָּא וְתַתָּא. וְלֵית קוּרְבָּא לְהוּ בְּד' יְסוֹדִין, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ בֵּינַיְיהוּ.

מַיִד דְּחָבוּ, אִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹקֵיכֶם, אִסְתַּלַּק מִן אַתְוָון, אִשְׁתְּאָרוּ בְּפֵרוּדָא. וּמַאי תִּקּוּנֵיהּ, לְקָרְבָּא אַתְוָון בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, י' בְּה', ו' בְּה'. אוֹף הָכִי אִינּוּן עַבְדִּין דִּילֵיהּ, מִסְטְרָא דְּחֵיוָן. בְּחוֹבִין דִּלְהוֹן גָּרְמוּ לֵיהּ, לְאִסְתַּלְּקָא מִנְּהוֹן. מַאי תָּקַנְתָּא דִּלְהוֹן. לְנַחְתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ, לְקָרְבָּא לוֹן. אוֹף הָכִי אִינּוּן דַּהֲווֹ מֵאַרְבַּע יְסוֹדִין, דְּאִינּוּן עָאנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּגָרְמוּ לְסַלְּקָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינַיְיהוּ. מַאי תַּקָּנָה. לְקָרְבָּא לוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין דָּא בְּכָלְהוּ מָנֵי, קָרְבָּן לַיְיָ, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. אוֹף אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. וּכְתִיב (וְלַקַחְתָּ) (ויקרא ה) שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה, כָּל זִנָּא אָזִיל לְזִינֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב כֹּלָּא בַּאֲתָר דָּא, אִיהוּ עִלַּת עַל כֹּלָּא, דְּלֵית אֱלָהָא בַּר מִנֵּיהּ. וְלֵית מַאן דְּיָכִיל לְקָרְבָּא חֵילִין, בַּר מִנֵּיהּ.

אֲבָל חֵילִין דְּאוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אִינּוּן מִסְטְרָא דְּפֵרוּדָא. וַוי לְמַאן דְּגָרִים בְּחוֹבוֹי, לְאַעֲלָא אַתְוָון וְחֵיוָן וְיסוֹדִין. דְּמִיָּד אִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל. וְיֵיעָלוּן אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בֵּינַיְיהוּ. לֵית לוֹן קְרִיבוּת בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵית קוּרְבְּנִין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וּבְגִין דָּא

אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין, נַחְתּוּ כָּל אַתְוָון קַדִּישִׁין, וְחַיְוָן קַדִּישִׁין, וְדִ' יְסוֹדִין, לְגַבֵּיהּ, וּבָרִיכוּ לֵיהּ וְאָמְרוּ, עַל יְדָךְ רַעְיָא מְהֵימְנָא, נָחִית עָלָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְקָרְבִין זִינָא (דף רכ"ה ע"ב) לְזִינֵיהּ, בְּרִיךְ אַנְתְּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַרְבַּע יְסוֹדִין. כְּעַן אִתְבְּרִיר כֻּלָּא עַל בּוּרְיֵיהּ. (ע"כ רעיא מהימנא) (ובחבורא קדמאה קיבה רל"ד ע"ב)

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לא) **בְּטַח בַּיְיָ וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה. בְּטַח בַּיְיָ, כַּדְקָא יָאוּת. וַעֲשֵׂה טוֹב, תִּקּוּנָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא. דְּתִהֵא מְתַקֵּן לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ כַּדְקָא יָאוּת. וְאִי תַּעֲבִיד דָּא, אַנְתְּ תְּהֵא הָכָא בְּאַרְעָא, וְיִתְּנֵן מִנָּךְ, וְיִתְפַּרְנֵס מִנָּךְ, הַהִיא אֱמוּנָה דִּלְעֵילָּא.**

וְתוּ, (ס"א מְתַקֵּן לֵיהּ וְנָטִיר לֵיהּ. שְׁכָן אֶרֶץ אֶרֶץ קַדִּישָׁא עִילָּאָה אֶרֶץ הַחַיִּים דְּהַהִיא אֶרֶץ תִּשְׁרֵי בְּהַהוּא טוֹב. וּרְעֵה אֱמוּנָה הַהִיא אֱמוּנָה דִּלְעֵילָּא יִתְּנֵן וְיִתְפַּרְנֵס מִנֵּיהּ עַל יְדָךְ. וְאִי תַּעֲבִיד דָּא) **תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְיִתֵּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ. כָּל דָּא אִתְתָּקַנַת בְּתִקּוּנָא דִּבְרִית. כֵּיוָן דְּאִתָּקַנַת בְּרִית, אִתְקַן כֻּלָּא. פִּנְחָס בְּגִין דְּקַנֵּי עַל בְּרִית דָּא, זָכָה לְכֻלָּא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאָגִין עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבֵיהּ אִתְקַיָּים וְהִתְעַנַּג עַל יְיָ. דְּהָא סָלִיק וְאִתְקְשַׁר לְעֵילָּא,** (וְאַנְהִיר) **בְּאוֹר קַדְמָאָה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגָנִיז לֵיהּ. בְּהַהוּא אוֹר דְּאִתְהֲנֵי אַבְרָהָם מִנֵּיהּ, וְאַהֲרֹן כַּהֲנָא אִתְקְשַׁר בֵּיהּ.**

לְבָתַר דְּאִסְתַּלָּק לְכַהֲנָא רַבָּא, לָא אַדְכַּר לֵיהּ קַטְלָנוּתָא דְּזִמְרִי, וְלָא יָאוּת בְּגִין דְּלָא יִתְאַחַד כְּלַל בְּעַנְפּוֹי דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא אִתְחֲזֵי לְאַדְכָּרָא עָלֵיהּ. דְּכָל מַאן דְּקָטִיל, עַנְפִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא אִית בֵּיהּ. וּפִנְחָס הָא מִתְאַחִיד בִּימִינָא, וְלֵית לֵיהּ חוּלָק בְּסִטְרָא אָחֳרָא כְּלָל, וְעַל דָּא לָא אַדְכַּר הָכָא. מַה דְּאִתְחֲזֵי שְׁבָחָא, אִיהוּ גְּנַאי לֵיהּ, וּנְחִיתוּ מִדַּרְגָּא עִלָּאָה דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב הַמּוּכֶּה אֲשֶׁר הוּכָּה סְתָם, וְשָׁם הָאִשָּׁה הַמּוּכָּה, וְלָא אַדְכַּר עַל יְדָא דְּמַאן.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, זַכָּאָה דָּרָא דְּשַׁמְעִין מִילָךְ בְּאוֹרַיְיתָא, וְזַכָּאָה חוּלָקִי דְּזָכֵינָא לְכַךְ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאָה דָּרָא, דְּאַנְתְּ וַחֲסִידוּתָךְ אִשְׁתְּכַח בְּגַוָּויהּ. עַד דַּהֲווֹ יַתְבִין וּמְפַיְּיסִין דָּא לְדָא, אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וַאֲשְׁכַּח לוֹן תַּמָּן. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וַדַּאי דִּכְתִיב, (בראשית לב) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, תִּיב בְּרִי, וְאֵימָא קְרָא. יָתִיב רִבִּי אֶלְעָזָר.**

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית לב) **וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. מַאי וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. אֶלָּא אִית פְּגִיעָה לְטָב.**

רעיא מהימנא

אֶלָּא פְּגִיעָה אִיהִי פִּיּוּסָא, דְּכַד יֵיתֵי חָתָן לְגַבֵּי כַּלָּה, לֵית אַרַח לְחָתָן לְיִיחַדָּא בְּכַלָּה, אֶלָּא

וְאִית פְּגִיעָה לְבִישׁ. וְאִית פְּגִיעָה לְצִלּוֹתָא. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָה אָזִיל לְחָרָן, מַה כְּתִיב. (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, צְלוֹתָא דְּעַרְבִית הַוָה דְּצַלֵּי בְּהַהוּא מָקוֹם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לג) הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי. וּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית בְּהַהוּא אֲתָר אִתְחֲזֵי.

תּוּ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, מִלֵּי פִּיּוּסִין אִיהוּ. דְּאָתָא שִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא לְגַבֵּי סִיהֲרָא, בַּעְלָה לְגַבֵּי אִתְּתָא. מִכָּאן דְּלָא יֵאוֹת לַבַּעַל לְמֵיתֵי לְגַבֵּי אִתְּתָא, אִי לָא הֲוֵי בְּמִלֵּי פִּיּוּסִין לְפַיְּיסָא לָהּ. דִּכְתִיב וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, וּלְבָתַר וַיָּלֶן שָׁם. כַּד הֲוָה אָתֵי יַעֲקֹב מֵחָרָן, מַה כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בוֹ, שַׁדְרַת הִיא לְפַיְּיסָא לֵיהּ, לְמֵיתֵי לְגַבָּהּ. בִּפְיוּסָא. וּלְבָתַר יַעְבֵּד עִמָּהּ לֵינָה. וַהֲיֵינוּ (ד"א וַיָּלֶן שָׁם) כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, אִי הָכִי מַאי נִיהוּ כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ דְּהָא אוֹרַח דְּרָשָׁא אוּקְמוּהָ, לְשׁוֹן כְּבִיָּה, וַהֲיֵינוּ כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ. אֶלָּא מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, מַאן דִּמְיַחֵד בְּאִתְּתֵיהּ, צָרִיךְ בְּלֵילְיָא לְמִכְבֵּי שְׁרָגָא, וּבִימָמָא לָאו אוֹרַח דְּרַבָּנָן לְשַׁמֵּשׁ מִטָּתָן, אֶלָּא בַּלֵּילָה, אוֹרַח צְנִיעָא. וּבְגִין דָּא, מָתַי אִתְעֲבִיד לֵינָה. כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִתְפְּנֵי שִׁמְשָׁא מֵעָלְמָא. וּבְגִין דָּא, אוּף הָכִי דְּצָרִיךְ לְאִתְכַּסְיָא מִן שִׁמְשָׁא, וְהָכִי צָרִיךְ לְאִתְכַּסְיָא מֵאִלֵּין מַלְאָכִין, דְּאִינּוּן מִיֵּצֶר הַטּוֹב מִימִינָא, בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין. וּמִיֵּצֶר הָרָע, דְּאָזִיל לִשְׂמָאלָא בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין. וּבְגִין דָּא, בָּתַר דְּאָתָא צַפְרָא, אָמַר כַּאֲשֶׁר

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם. מַאי כַּאֲשֶׁר רָאָם. אִלֵּין מַלְאָכִין דְּיוֹם, וּמַלְאָכִין דְּלֵילְיָה הָווֹ, וְאִתְכְּסִיאוּ מִנֵּיהּ, וּלְבָתַר אִתְגַּלְיָין לֵיהּ. וְעַל דָּא כַּאֲשֶׁר רָאָם, כְּתִיב מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. מֵהָכָא דַּהֲווֹ אִלֵּין דְּיוֹמָא, וְאִלֵּין דְּלֵילְיָא. אִינּוּן דְּלֵילְיָא כְּתִיב בְּהוּ, (דף רכ"ו ע"א) **מַחֲנֵה אֱלֹהִים, וְאִינּוּן דְּיוֹמָא, כְּתִיב בְּהוּ, זֶה. וְעַל דָּא וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. תְּרִין מַשְׁרְיָין. וְהַשְׁתָּא מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין חֲמֵינָא הָכָא. זַכָּאָה אָרְחִי דַּאֲתֵינָא הָכָא.**

(דף רכ"ו ע"א)

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאן דְּפָתַח פִּתְחָא יֵיאוֹת. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תָּנִינָן, כָּל רָאָם. וּמִסְּטְרָא דְּיַעֲקֹב דְּהַוָּה אִישׁ תָּם, לָא הַוָּה עִמֵּיהּ אֶלָּא חַיָּילִין דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וּבְגִין דָּא וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. אִינּוּן מַלְאָכִין דְּיוֹמָא כְּתִיב. כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. וְכַד אָתוּ מַלְאָכִים דְּלֵילְיָא, דְּאִתְכְּנָשׁוּ בַּהֲדֵיהּ, לְנַטְרָא לֵיהּ אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם.

בְּגִין דְּצִלּוֹתָא אִיהִי כְּלָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) **אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי וְגוֹ'. אִתְקְרֵי הָכָא אִתִּי. וּבְאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב אִתְמַר עָלָהּ,** (שמות לג) **הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי. וּבְגִין דְּאִיהִי אִתְקְרִיאַת מָקוֹם בְּעָלְמָא דֵּין, אִתְמַר בָּהּ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם.**

וּבְגִין דָּא אִיהִי אֲמַרַת, (ירמיה ט) **מִי יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. דַּהֲוַת רְשׁוּ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְלָאו עִם אִינּוּן**

מַאן דְּאָמַר תְּהִלָּה לְדָוִד בְּכָל יוֹם תְּלַת זִמְנִין, אִיהוּ בַּר עָלְמָא דְּאָתֵי. וְהָא אִתְּמַר טַעֲמָא. אִי בְּגִין פַּרְנָסָה וּמְזוֹנָא דְּכָל עָלְמִין, תְּרֵין זִמְנִין אִינּוּן בְּכָל יוֹמָא בְּצַפְרָא וּבְפַנְיָיא, דִּכְתִיב, (שמות טו) **בְּתַת יְיָ לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר וְגוֹ׳, אֲמַאי תְּלַת זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא. אֶלָּא תְּרֵין לְמְזוֹנָא דִּבְנֵי אִינָשֵׁי וּדְכָל עָלְמָא. וְחַד לְמֵיהַב תּוּקְפָּא לְהַהוּא אֲתָר דְּפִתְיְחוּ יְדוֹי. וּתְרֵין מְזוֹנִין אִלֵּין מִשְׁנַיְיִן דָּא מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ תְּלַת מְזוֹנֵי כְּתִיבֵי הָכָא,** (תהלים קמה) **וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ, דָּא מְזוֹנָא דַּעֲתִירֵי, דְּיָהִיב מֵיכְלָא סַגִּי בְּעִתּוֹ, הָא חַד. תְּרֵין, דִּכְתִיב וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, דָּא** דְּקַבְעִין לָהּ חוֹבָה עִמְּהוֹן, בְּלָא חָתָן דִּילָהּ. וּבְכָל שַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ מְצַלֵּי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים וְנָטַר לֵיהּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, (בראשית כד) וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָהּ. וְלֵית אִישׁ, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, כְּגוֹן (זכריה ט) וְיָצָא כַּבָּרָק חִצּוֹ.

וְאִי תֵּימְרוּן, דְּהָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, לְעַשְׂרָה קַדְמָא שְׁכִינְתָּא וְאַתְיָא, לְאֶחָד עַד דְּיִתְיב. לְעַשְׂרָה דְּהֵיא י׳ קַדְמָה ה׳. לְאֶחָד דְּאִיהוּ ו׳, עַד דְּיִתְיב, לָא אַתְיָא לְגַבֵּיהּ ה׳ תִּנְיָינָא. וְרָזָא דְּמִלָּה, דְּבַאֲתָר דְּלֵית תַּמָּן יְ״ה, לָא אַתְיָא תַּמָּן ה׳. וּמַאן דְּבָעֵי לְיַחֲדָא אַתְוָון, צָרִיךְ בִּתְחִנָּה וּבְתַחֲנוּנִי. וּבְגִין דָּא, (דברים ג) וָאֶתְחַנַּן אֶל יְיָ, בַּאֲדֹנָ״י

מְזוֹנָא דְּמִסְכְּנֵי, דְּאִינּוּן שְׁבֵעִין מַרָצוֹן, וְלָא מִגּוֹ מֵיכְלָא סַגִּי. תְּלַת דְּכְתִיב פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ, דָּא תּוּקְפָּא לְהַהוּא אֲתָר, וּבְפִתְיחוּ דְּיָדוֹי, נַפְקָא רָצוֹן וְשַׂבְעָא לְכֹלָּא.

תּוּ הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּלָא אִיהוּ אֶלָּא תְּרֵי זִמְנֵי, בְּגִין מְזוֹנָא וּפַרְנָסָה בְּכָל יוֹמָא. דְּאִלֵּין חִיוּבָא עַל בַּר נָשׁ. וְאִי אָמַר יַתִּיר, לָאו בְּגִין חוֹבָה אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין שְׁבָחָא גּוֹ תּוּשְׁבְּחָן דְּזִמִּירוֹת דְּדָוִד מַלְכָּא. (ס"א דְּנָפִיק יְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבָרִיךְ לְשַׂבְּעָה מֵרָצוֹן וְעַל דָּא לָאו חִיוּבָא הוּא אֶלָּא תְּרֵי זִמְנֵי בְּיוֹמָא וּשְׁבָחָא אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָתֵת לוֹ זְמִירוֹת דְּדָוִד מַלְכָּא) מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּפַרְנָסָה לָא חָזֵי לְמִשְׁאַל אֶלָּא בָּתַר צְלוֹתָא לִשְׁכִינְתָּא בְּתַחֲנוּנִים. וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵי, עַד הָכָא.

אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. דְּאִיהוּ רָזָא דְּכַבְשֵׁי דְּרַחֲמָנָא, דְּאוֹקְמוּהָ עָלַיְיהוּ רַבָּנָן, גַּבֵּי כַּבְשֵׁי דְּרַחֲמָנָא לָמָּה לָךְ. אֶלָּא מִלִּין דִּיהוֹן תְּחוֹת כִּבְשׁוֹנֵי דְּעָלְמָא, יְהוֹן מְכוּסִין תְּחוֹת לְבוּשָׁךְ. מַה לְּבוּשׁ אִיהוּ מְכַסֶּה עַל גּוּפָא, אוּף הָכִי צָרִיךְ לְכַסָּאָה רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. כָּל שֶׁכֵּן רָזִין דְּקָרְבְּנִין, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּקָרִיבוּ דְּאִתְתָּא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ.

וּמַה קָרִיבוּ דְּתַרְוַוייהוּ צָרִיךְ בְּאִתְכַּסְיָא. אוּף הָכִי צָרִיךְ קָרְבָּן לְכַסָּאָה לוֹן, מִבְּנֵי עַרְיָין רַשְׁיעַיָּא חֲצוּפִין, דְּלֵית לוֹן בּוּשָׁת פָּנִים וְלָא עֲנָוָה. וְכַמָּה מִינֵי מַמְזֵרִין אִינּוּן, בְּנֵי עֲרָיוֹת,

וּפַרְנָסָה דְּמָארֵיהּ. מַלְכָּא יֵיכוּל בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר יֵיכְלוּן עַבְדּוֹי.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) **בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַלָּה אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, לְבָתַר אִכְלוּ רֵעִים. אָכַלְתִּי יַעְרִי, דָּא צְלוֹתָא דְּמִיוּשָׁב. עִם דְּבְשִׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע. אָכַלְתִּי יַעְרִי דָּא צְלוֹתָא דְּמִיוּשָׁב, הַהוּא יַעַר** (דף רכ"ו ע"ב) **לְבָנוֹן, יוֹצֵר אוֹר** (ס"א מְשָׁרְתִים) **וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ,** (כּוּלָם קְדוֹשִׁים) **כָּל הָנֵי אִקְרוּן יַעַר אִילָנִין וּנְצִיבִין דְּבֵיהּ. עִם דְּבְשִׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִיהוּ מְתִיקוּ דְּכוּלָּא, בְּכַמָּה צוּפִין וּמְתִיקִין.**

שָׁתִיתִי יֵינִי, דָּא צְלוֹתָא, דְּמְעוּמָּד, מְטִיבוּ (ס"א מְשִׁיכוּ) בְּנֵי נִדָּה, דְּנָד ה' מִנָּהּ, וְאִשְׁתְּכַח בְּאַתְרָהּ. שִׁפְחָה בַּת אֵל נֵכָר זוֹנָה. וְהַאי אִיהוּ רָזָא, (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹ', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לָחֶם וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. דְּנָד ה' מֵאַתְרָאָה, דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא, יֵצֶר הַטּוֹב. וְעָאלָא בְּאַתְרָהָא שִׁפְחָה יֵצֶר הָרָע.

וְרָזָא דְּמִלָּה, (ויקרא יד) כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבַּיִת, הַיְינוּ דָּם טָמֵא דְּנִדָּה. וּמַה הָתָם וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים. **אוֹף הָכִי** (ויקרא טו) **שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ.** (ולית מצורע וכו' עד לה' אלהיכם נדפס בפרשת צו דף ל"ג ע"ב) **זַכָּאִין אִינּוּן אֲבָרִים דְּמִתְקַדְּשִׁי בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ, דְּאִינּוּן עֲצֵי הָעוֹלָה, דַּאֲחִידָן בְּהוֹן אֻשִּׁין קַדִּישִׁין, שֵׁם יְדוֹד דְּאָחִיד בְּאֻשִּׁין דִּלְהוֹן. וּבְגִין דָּא** (ישעיה כד) **בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יְיָ עַל כֵּן**

דְּיֵינָא עִלָּאָה דְּאִתְנְטַר. וְדָא בְּשָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת רִאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי, אִלֵּין אִינּוּן שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וְאִתְכְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. עַד כָּעַן מֵיכְלָא דְּמַלְכָּא. לְבָתַר דְּאָכַל מַלְכָּא, אִכְלוּ רֵעִים לְעֵילָּא, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים לְתַתָּא. וְעַל דָּא לֵית חִיוּבָא דְּמְזוֹנָא אֶלָּא לְבָתַר צְלוֹתָא. בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה (בַּעֲרֵב) קוֹדֶם צְלוֹתָא מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּעַד לָא אִשְׁתְּכַח דִּינָא קַשְׁיָא, בְּעוֹד דְּאַנְפִּין דְּמַלְכָּא נְהִירִין, יַיְמָא תְּהֵלָּה לְדָוִד, בְּהַאי סִדּוּרָא דְּמְזוֹנָא. דְּלְבָתַר דְּדִינָא שַׁרְיָא וְתָלֵי עַל עָלְמָא, לָאו שַׁעֲתָא אִיהוּ. אָתָא רִבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקֵיהּ.

כִּבְשֵׂי דְּרַחֲמָנָא, הַיְינוּ אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם.

שְׁלִימוּ דְּקְרָא, וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת.

זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַנְגִּיד מִמּוֹחֵיהּ, טְפָּה סֹלֶת נְקִיָּה בְּלָא פְּסוֹלֶת. וְאִיהִי רְמִיזָא בְּאָת י' מִן אֲדנ"י, כְּלִילָא בְּעֶשֶׂר סְפִירָאן. דְּאִיהִי בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִית הַהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה, בַּמִּקְרָא, בַּמִּשְׁנָה, בַּתַּלְמוּד, בְּקַבָּלָה. (כאן שייך מה שכתוב בדף רמ"ד ע"א אמר רעיא מהימנא ועשירית האיפה)

יְחֶזְקֵאל כַּד חָמָא שְׁכִינְתָּא מְגוֹ קְלִיפִּין, חָזָא עִמָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָאן. בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל. וְאִלֵּין אִינּוּן מוֹחָא, מִלְּגוֹ, כֻּלְּהוּ חָזָא לוֹן מְגוֹ נְהַר כְּבָר דְּלְתַתָּא, אִיהִי (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם, כָּל רִבּוֹא עֶשֶׂר

אַלְפִין, רִבּוֹתַיִם כ' אֶלֶף, אַפִּיק תְּרֵי שֵׁאינָן, אִשְׁתָּאֲרוּ תִּמְנֵי סָר, בְּחוּשְׁבַּן ח"י עָלְמִין. דְּכָלִיל עֶשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּט"ט מִן מְטַטְרוֹן. ט"ט מִן טַטָּפֹת, וְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים ו) וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. מַאן עַיְינִין. אִלֵּין לְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בְּהוּ (יחזקאל א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. מַאן מַרְאוֹת. אִלֵּין אִינּוּן עֲשָׂרָה מַרְאוֹת דִּמְטַטְרוֹן, דְּחָזָא כִּשְׁרָנָא בְּגוֹ עֲשִׁישִׁיתָא. תְּשַׁע בְּאִתְגַּלְיָיא, וְחַד סָתִים.

מַרְאָה חֲדָא דְּאִיהוּ חֵזוּ קַדְמָאָה מֵאִלּוּ עֲשָׂרָה, דָּא אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְפְּרַשׁ לְעֵילָּא, צָרִיךְ לְחָדְתָּא עָלֵיהּ מִלִּין דְּחִדּוּשִׁין.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָּא, מַאן דְּמָצְלֵי, בֵּין יְהֵא גְּבוֹר, בֵּין יְהֵא חָכָם, בֵּין יְהֵא עָשִׁיר. בְּזַכְוָון גְּבוֹר. חָכָם בַּתּוֹרָה. וְעָשִׁיר בַּמִּצְוֹת. לָא ייעוּל בְּהֵיכָלָא דָּא צְלוֹתֵיהּ, עַד דְּתִתְחַזּוֹן בֵּיהּ סִימָנִין אִלֵּין, דְּיָהֲב גַּרְמֵיהּ בֵּיהּ תְּקוּנִין דִּילִי. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, אִם הָרַב דּוֹמֶה לְמַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת תּוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ. לְמַאן דְּיֵהֵא רָשִׁים בְּאִלֵּין סִימָנִין בִּלְבוּשֵׁיהּ, תְּקַבְּלוּן צְלוֹתֵיהּ. סִימָנָא חֲדָא דְּיֵהֵא רָשִׁים בְּצְלוֹתֵיהּ, בִּתְכֵלֶת, בְּכַנְפֵי מִצְוָה צִיצִית. דְּאִיהוּ דָּמֵי לָרָקִיעַ, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹן. דְּיוֹקְנָא דִּילֵיהּ, תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית.

וּבְגִין דָּא, שִׁיעוּר הַצִּיצִית אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, טַלִּית שֶׁהַקָּטָן מִתְכַּסֶּה בָּהּ רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ. וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה יא) וְנַעַר קָטֹן נוֹהֵג בָּם. וְהַאי אִיהוּ נוֹהֵג בְּד' חֵיוָן, דְּאִינּוּן ד', וְאִיהוּ כָּלִיל (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, דְּאִינּוּן ו'. וּבְגִין דְּאִיהוּ כָּלִיל עֶשֶׂר,

מִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ עֶשֶׂר סְפִירָאן, י'. וּבֵיהּ הַוָּה אִתְחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, לְנְבִיאֵי. וּמִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה, תְּכֵלֶת שֶׁבַּציצִית, אִיהוּ תְּכֵלֶת דְּכָל גַּוְונִין.

דְּאִיהִי תַּכְלִית דִּי' סְפִירָאן. וּבֵיהּ (שמות לט) וַתֵּכֶל כָּל עֲבוֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד. וְאִיהִי לָשׁוֹן כַּלָּה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר ז) וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, כַּלַּת כְּתִיב, וְאִיהוּ תְּכֵלֶת דְּשַׁרְגָּא, דְּאָכִיל תְּרֵבִין וְעִלָּוֹן.

וְעָלֶיהָ אָמַר יְחֶזְקֵאל (יחזקאל א) דְּמוּת כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. סְגוּלָה דְּהַאי אֶבֶן, מַאן דְּיָרִית לָהּ, לָא שַׁלְטָא נוּרָא דְּגֵיהִנָּם עָלֵיהּ. לֵית נוּרָא בְּעָלְמָא מְקַלְקֵל לָהּ, וְלָא כָּל מִינֵי מַתְּכוֹת. כָּל שֶׁכֵּן מַיָּא, דְּלָא מַזִּיקוּ לָהּ. מַאן דְּיָרִית לָהּ, אִתְקַיָּים בֵּיהּ (ישעיה מג) כִּי תַּעֲבוֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וְגוֹ'. וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא דַּחֲלִין מִנֵּיהּ. תְּכֵלֶת דְּיַמָּא בְּגִינֵיהּ אִתְּמַר, כִּי תַּעֲבוֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי. דִּבְסִגּוּלָה דָּא, (שמות טו) סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם, דָּא מְמָנָא דְּמִצְרַיִם.

מְגָנָּוון דָּא, דַּחֲלִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. מַשְׁרְיָין דְּיַמָּא דַּחֲלִין מִנֵּיהּ. וּמַשְׁרְיָין דִּרְקִיעָא דְּאִיהוּ תְּכֵלֶת, מִנֵּיהּ דַּחֲלִין. מַשְׁרְיָין דְּתְכֵלֶת (ס"א וּמַשְׁרְיָין דִּרְקִיעִין וּמַשְׁרְיָין) דְּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם דַּחֲלִין מִנֵּיהּ.

וְהַאי תְּכֵלֶת (דף רכ"ז ע"א) אִיהוּ דִּין. דִּינָא אֲדֹנָ"י. דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וּתְרֵין גַּוְונִין רְשִׁימִין בְּטַלִּית, חַד חִוָּור, וְחַד תְּכֵלֶת. וְעַל תְּרֵין גַּוְונִין אִלֵּין אִתְּמַר, (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר. לִבְנַת, לוּבֵן דְּסַפִּיר. דְּאִיהוּ כָּלִיל בִּתְרֵין גַּוְונִין, רַחֲמֵי וְדִינָא, חִוָּור וְאוּכָם. אוּכְמוּ דִּתְכֵלֶת. וְעַל תְּרֵין גַּוְונִין, רְמִיזוּ רַבָּנָן,

מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. לְמֶהֱוֵי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, קְרִיאַת שְׁמַע, יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּלִיל מִתְּרִין גַּוְונִין אִלֵּין, דְּאִינּוּן יְדָו"ד אֲדָנָ"י, רַחֲמֵי וְדִינָא. כְּגַוְונָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלִיל ב' גַּוְונִין, יְהוָ"ה אֲדָנָ"י לְמֶהֱוֵי רַחֲמֵי וְדִינָא, כְּפָא דִּין וְכָפָא רַחֲמִים. (מטטרון)

(יחזקאל א) כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. מַאי דְּמוּת כִּסֵּא. אֶלָּא לָקַבֵּל כֻּרְסְיָא, דְּאִית לֵיהּ ע"ב גְּשָׁרִים. דְּיֵהֵא בַּר נָשׁ רָשִׁים בְּע"ב קְשָׁרִים, וְחוּלְיָין דְּציצִית, לָקַבֵּל ע"ב גְּשָׁרִים דְּכֻרְסְיָא. דְּאִינּוּן ח"י קְשָׁרִים, וְחוּלְיָין לְכָל סִטְרָא. דְּכֻרְסְיָא דְּאִיהוּ ה', לְכָל סִטְרָא בְּד' חֵיוָן דְּכֻרְסְיָא, דְּאִינּוּן ד'. וְשִׁית דַּרְגִּין דְּכֻרְסְיָא, דְּאִינּוּן ו', וְדָא מְטַטְרוֹן, אִיהוּ כָּלִיל ד' חֵיוָון. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה יא) וְנֵעֵר קָטֹן נוֹהֵג בָּם. וְאִינּוּן מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵל נוּרִיאֵל רְפָאֵל. מְטַטְרוֹן (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, דְּסַלְקִין שִׁית מְאָה, צִיצִית בִּתְרִין יוּדִי"ן. וְאִי חָסֵר יוֹד, הָא חִירֵק בְּאַתְרֵיהּ, הָכִי סַלְקָא. בְּכָל סִטְרָא בְּד' כַּנְפֵי, ציצית וּתְלַת עֲשַׂר חֻלְיָין דְּציצִית, אִינּוּן תרי"ג.

וְעוֹד. שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, בְּרָזָא דָּא וָא"ו, סָלִיק לְחֵשְׁבָּן י"ג, דְּאִתְרְמִיז בִּתְלַת תֵּיבִין, וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט. דְּאִינּוּן וָהוּ אֲנִי וָהוּ. חָמֵשׁ קְשָׁרִין, ה' לְכָל סִטְרָא. א' טָלִית חַד לְכֻלְּהוּ. וּבְאָת ה' אִשְׁתְּלִים ח"י. דְּאִינּוּן ט"ט. לְמֶהֱוֵי חַיָּה לְכָל סִטְרָא. כָּלִיל ד' חַיּוֹת. וּלְכָל חַיָּה, אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין, אִינּוּן ל"ב אַנְפִּין וְגַדְפִּין. וְאִינּוּן תַּלְיָין מַחֲיָה דְּאִיהוּ אָדָם.

וְאִינּוּן ל"ב, כְּחוּשְׁבַּן יו"ד ה"א ה"א. שְׁלִימוּ דִּלְהוֹן, וָא"ו. תְּלִיסַר חוּלְיָין בְּכָל ד' כַּנְפֵי, וְהַוָּא"ו מִתְיַיחֵד עִם כָּל אַרְבַּע חַיּוֹת,

וְאַשְׁלִים לְעֵילָּא, אַשְׁלִים לְתַתָּא. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ מְטַטְרוֹן, לְאַשְׁלְמָא לְעֵילָּא, כְּגַוְונָא דְּתִפְאֶרֶת, שְׁמֵיהּ כְּשֵׁם רַבֵּיהּ. בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ אִתְּבְּרֵי. דְּאִיהוּ כָּלִיל כָּל דַּרְגִּין, מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְאִיהוּ אָחִיד בְּאֶמְצָעִיתָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

וְאִיהוּ כָּלִיל ד' אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין דְּכָל חַיָּה וְחַיָּה דִּלְעֵילָּא, דְּאִינּוּן, יְאַדְדוֹנָהִי. אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה. בְּכָל חַיָּה אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין, כְּגַוְונָא דָּא. א"ז בְּאַרְיֵה. א"ז בְּשׁוֹר. א"ז בַּנֶּשֶׁר. א"ז בָּאָדָם. דְּאִינּוּן ל"ב אַנְפִּין וְגַדְפִּין, בְּחוּשְׁבַּן א"ז ד' זִמְנִין. וְאִינּוּן ד' אַנְפִּין: יְדָוָ"ד. אַרְבַּע גַּדְפִּין: אֲדֹנָי. לָקֳבֵל ד' בִּגְדֵי זָהָב, וְאַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן, דְּלָבִישׁ כַּהֲנָא לְכַפָּרָא עַל יִשְׂרָאֵל. לָקֳבֵל, (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וּצְלוֹתָא. דְּתִפְלָּה יְדָוָ"ד, בַּחֲתִימָה ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא. וְתִמְנֵי סָרֵי זִמְנִין יְדָוָ"ד, אִית בְּהוֹן ע"ב אַתְוָון, בְּחוּשְׁבַּן וַיִּכְלוּ, דִּכְלִילָן בְּצַדִּיק ח"י עָלְמִין. וּבְאַרְבַּע חִיָּון, יְדָוָ"ד אֲדֹנָי. תִּמְנֵי לְכָל סִטְרָא, אִינּוּן ל"ב אַתְוָון, וי"ג אַתְוָון, דְּאִשְׁתְּכָחוּ מִן וָה"וּ אֲנִי וָה"וּ, הָא תְּלַת עֲשַׂר, דִּכְלִילָן עֵילָּא וְתַתָּא. בְּהוֹן אִשְׁתְּלִים אָדָם, דְּאִיהוּ מ"ה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

לְעֵילָּא בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, לֵית, קְלִיפִין. (אסתר ד) כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק. לְתַתָּא אִית קְלִיפִין בִּמְטַטְרוֹן, דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. דִּבְזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר מִמַּלְכוּתֵיהּ, אִתְכַּסֵּי בְּגַדְפִּין וְאַנְפִּין דְּעֶבֶד דִּילֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמואל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף.

וְאִינּוּן קְלִיפִּין דְּסָחֲרִין לְדֹ' חֵיוָן דִּמְטַטְרוֹן, אִינּוּן: תֹּהוּ, (מלכים א יט)
וְהֶבֶל רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לֹא בָרוּחַ יְיָ. בֹּהוּ, וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְיָ, הָא תְּרֵין קְלִיפִּין, יָרוֹק וְחִוָּור, דִּקְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא, חַד תֹּהוּ, כַּוָּו יָרוֹק, תִּנְיָינָא בֹּהוּ, אֲבָנִין מְפוּלְמִין, קְלִיפָּא תַּקִּיפָא, כְּאַבְנָא מְפוּלָמָא. לָקֶבֶל תְּרֵין קְלִיפִּין אִלֵּין, מוֹץ וְתֶבֶן דְּחִטָּה.
קְלִיפָּא תְּלִיתָאָה, דְּקִיקָא. לָקֶבֶל סוּבִין דְּחִטָּה, דְּהָכָא אִיהוּ מִתְדַּבַּק בָּחִטָּה, וְלָא יָכִיל לְאִתְפָּרְשָׁא מִתַּמָּן, עַד דְּטָחֲנִין לֵיהּ בְּרֵיחַיָּיא, דְּאִינּוּן לָקֶבֶל טוֹחֲנוֹת דְּפוּמָא דְּבַר נָשׁ, דְּצָרִיךְ לְמִטְחַן בְּהוֹן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּיהוֹן כְּקֶמַח סֹלֶת נְקֵיָּה, וּבְנָפָה דְּאִיהִי שָׁפָה, אִתְבְּרִיר פְּסוֹלֶת דְּאִיהִי סוּבִין (דְּאוֹרַיְיתָא) עַד דְּיִשְׁתְּכַח הַלָּכָה סֹלֶת נְקֵיָּה. בְּהַהוּא זִמְנָא, נָטִיל לָהּ לְבָּא וּמוֹחָא,"וְכָל אֲבָרִין דְּגוּפָא דְּאִתְפְּשַׁט בְּהוֹן נִשְׁמְתָא, וְאִתְפַּרְנַסַת בָּהּ נִשְׁמְתָא, כְּגַוְונָא דְּגוּפָא אִתְפַּרְנַסַת בְּמִלִּין דְּעָלְמָא, (קהלת ז) דְּזֶה לְעוּמַת זֶה עָשָׂה אֱלֹהִים, נָהֲמָא דְּגוּפָא, וְנָהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא.
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי.
וְהַאי קְלִיפָּא, אִיהוּ כְּקְלִיפָּא דְּמִתְדַּבְקָא בְּמוֹחָא דֶּאֱגוֹזָא, וּבְזִמְנָא דֶּאֱגוֹזָא אִיהִי רְכִיכָא, אִתְפְּרַשׁ הַהִיא קְלִיפָּא מִמּוֹחָא דֶּאֱגוֹזָא, בְּלָא קוּשְׁיָא. וּבְזִמְנָא דֶּאֱגוֹזָא אִיהִי (דף רכ"ז ע"ב) יְבֵשָׁה, קָשֶׁה לְבַר נָשׁ לְאַעְבְּרָא לֵיהּ מִתַּמָּן, כִּי עֲדַיִין הַקּוּשְׁיָא בְּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת. וּבְגִין דָּא מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, לְאָהֲדָרָא בְּתִיּוּבְתָּא בְּבַחְרוּתֵיהּ, קוֹדֶם דְּיַזְקִין בֵּיהּ יֵצֶר הָרָע. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא יט) מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם, קוֹדֶם שֵׂיבָה דִּילָךְ. וְהַאי קְלִיפָּה אִיהִי אֵשׁ, וְאִתְמַר בָּהּ וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְיָ.

רְבִיעָאָה, תְּהוֹם. חָלָל דֶּאֱגוֹזָא, בֵּיהּ קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, תַּמָּן קָא אָתֵי מַלְכָּא, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. וְאִינּוּן קְלִפִּין, אִינּוּן רְשִׁימִין בִּד' אֲבָרִים דְּגוּפָא. בְּרֵיאָה, תַּמָּן לֵיחָא, דְּמִינָהּ אִשְׁתְּכָחוּ סִרְכוֹת דְּרֵיאָה, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמוֹכוּ. וְתַמָּן רוּחַ חָזָק מְפָרֵק, דְּדָפִיק בְּכַנְפֵי רֵיאָה דְּבַר נָשׁ, וְהַאי אִיהוּ רוּחָא דְּאַסְעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נָשׁ, מַה דְּכָפֵף לֵיהּ אַלְיָהוּ תְּחוֹתוֹי, וְסָלִיק לְעֵילָּא בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמַיְמָה. וְהַאי דָּפִיק עַל רֵיאָה, דְּשׁוֹתָה כָּל מַשְׁקִין. וּבְהוֹן, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, הַאי אִיהוּ קְלִיפָּה לְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא. לִשְׁמָאלָא, רוּחַ סְעָרָה, עָלַיְיהוּ אִתְמַר, (קהלת י) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ.

דָּוִד אַעְבָּר לֵיהּ מִלְּבּוֹי, וְקָטִיל לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קט) וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי וּבְגִין דָּא זָכָה, לְנִשְׁבָּא רוּחַ צְפוֹנִית, בְּכִנּוֹר דִּילֵיהּ. וְאִתְמַר בֵּיהּ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְיָ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, וַהֲוָה מְנַגֵּן בֵּיהּ בַּכִּנּוֹר, בִּד' מִינֵי נִגּוּנִין, בְּשִׁיר פָּשׁוּט, דְּאִיהוּ י'. וּבְשִׁיר כָּפוּל, דְּאִיהוּ י"ד. וּבְשִׁיר מְשׁוּלָּשׁ, דְּאִיהוּ יד"ו. וּבְשִׁיר מְרוּבָּע, דְּאִיהוּ יְדָו"ד. הָא אִינּוּן עֶשֶׂר אַתְוָון. דְּעַבַד דָּוִד לָקֳבְלַיְיהוּ, י' מִינֵי תְּלִים. וְסַלְקִין לְע"ב אַנְפִּין, כְּחוּשְׁבַּן י' אַתְוָון אִלֵּין.

וּמָתַי סְלִיקוּ בְּע"ב מִינֵי נִגּוּנָא. כַּד אִתְעֲבָר שׁוּלְטָנוּתָא דְּעָוֹן מַשְׁחִית אַף וְחֵימָה. דְּבְהוֹן דָּפִיק רוּחַ סְעָרָה. בְּאַרְבַּע סִטְרִין, דְּסַלְקִין לִי' כִּתְרִין לְע"ב אוּמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יא) וּבַאֲבוֹד רְשָׁעִים רִנָּה.

דְּמִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל, שַׁלְטִין עַל ד' סִטְרִין (ס"א יְסוֹדִין) טָבִין דְּבַר נָשׁ, דְּאִינּוּן מַיָּא וְאֶשָּׁא וְרוּחָא וְעַפְרָא, וְכָל חַד אִית לֵיהּ ד' אַנְפִּין. עַוֹן מַשְׁחִית אַף וְחֵימָה, תַּלְיָין (ס"א שַׁלְטִין) עַל מָרָה לְבָנָה, דְּרִיאָה דְּעָבִיד סִרְכָּא. וּבְמָרָה סוּמָקָא דְּכָבֵד, דְּאִתְאַדָּם בְּמַאֲדִים. וּבְמָרָה יְרוֹקָא דַּאֲחִידָא בְּכַבְדָּא, דְּאִיהוּ חַרְבָּא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּאִתְמַר בֵּהּ (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת. וּבְמָרָה שְׁחוֹרָה, לִילִית, שַׁבְתַּי, שׁוּלְטָנוּתָא בַּטְחוֹל, דְּאִיהוּ עֲצִיבוּ, שְׁאוֹל תַּחְתִּית, עֲנִיוּתָא וַחֲשׁוֹכָא בִּכְיָה וְהֶסְפְּדָא וְרַעֲבוֹן.

מַיָּד דְּמִתְעָבְרִין אִלֵּין קְלִיפִין מִבַּר נָשׁ, שַׁלְטָא עָלֵיהּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, בְּע"ב אַנְפִּין, דְּאִינּוּן י' ה' יד"ו יְדָו"ד, דְּאִשְׁתְּכָחוּ עֲשָׂרָה תַּלְיָין מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, דְּאִינּוּן יְדָוִד, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, כֹּה אָמַר יְדָוִד מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, דָּא הוּא רוּחוֹ דְּמָשִׁיחַ. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְ', כַּד אִיהוּ מְנַשֵּׁב בְּאֻוֵּן יְמִינָא דִּלְבָא, דְּתַמָּן חָכְמָה מִפִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּבֵיהּ הָרוּצָה לְהַחְכִּים יַדְרִים בְּחָכְמָה. וְחֶס"ד נָשַׁב בַּבִּינָה, דְּבַחָכְמָה י'. בַּבִּינָה ה'. בְּתִפְאֶרֶת ו'. בַּמַּלְכוּת ה'. יְדָוִד דָּפִיק בְּכָלְהוּ אַרְבַּע. דְּסַלְקִין לְעֶשֶׂר. ולע"ב מַחֲשָׁבָה דִּלְבָּא.

דָּא יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, יְמִינָא אִיהוּ מַיִם. וְאִיהוּ יַד הַגְּדוֹלָה. מְשָׁמָאלָא אֵשׁ. וְאִיהִי יַד הַחֲזָקָה. בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יְ"ד רָמָה. דְּאִיהִי רוּחָא דְּקֻדְשָׁא. וְכֻלָּא בֵּן י"ד.

(יחזקאל א) כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ. בֵּיהּ מִתְנַהֲגִים מַיָּא וְאֶשָּׁא. דְּאָחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ, וְדָפִיק בְּעַרְקִין דְּמוֹחָא, דְּאִיהוּ מַיִם. וּבְעַרְקִין דִּלְבָּא, דְּאִיהוּ אֵשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רֵיאָה.

בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא, אִשְׁתְּכַח גַּלְגַּלֵּי יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְגַלְגַּלֵּי רְקִיעָא, דְּאִינּוּן אֶשָּׁא. כֻּלְּהוּ סַלְקִין וְנַחְתִּין בֵּיהּ. וְאִיהוּ אַתְרֵיהּ בֵּין רְקִיעָא וְיַמָּא, מָאנָא דִּילֵיהּ אַרְעָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. וּכְגַוְונָא דְּעוֹפִין, פְּתִיחוּ גַּדְפַּיְיהוּ, לְקַבְלָא רוּחָא לְפַרְחָא בֵּיהּ. הָכִי כָּל אֵבָרִים דְּגוּפָא, פְּתִיחָן בְּכַמָּה מְקוֹרִין, בְּכַמָּה פְּרִקִין, בְּכַמָּה עַרְקִין, בְּכַמָּה אַדָּרִין דְּלִבָּא, אַדָּרִין דְּמוֹחָא, לְקַבְלָא לֵיהּ. דְּאִי לָאו דְּנָשִׁיב בְּבָתִּין דְּלִבָּא, הַוָּה נוּרָא דְּלִבָּא, אוֹקִיד כָּל גּוּפָא. וְכַמָּה סוּלְמִין, וְאַדָּרִין, דְּעַרְקִין דְּקָנֶה דְּלִבָּא, וְקָנֶה דְּרֵיאָה, כֻּלְּהוּ מִתַּתְקְנִין לְגַבֵּיהּ.

כַּד סָלִיק דְּבוּרָא, עַל כַּנְפֵּי דְּרֵיאָה, אִתְעָבִיד קוֹל. בְּהַהוּא זִמְנָא (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל. (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם. מִסְּטָרָא דְּמַיָּא, דְּאִיהוּ מוֹחָא, דְּתַמָּן סָלִיק בְּכַנְפֵּי רֵיאָה. קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, מִסְּטָרָא דְּלִבָּא, כַּד נָפִיק מִפּוּמָא, אִתְקְרֵי דִּבּוּר.

וְלָקֵבֶל תְּרֵין כַּנְפֵּי רֵיאָה, דְּפַתְחִין גַּדְפִּין לְקַבְלָא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה. הָכִי שִׁפְוָון נַטְלִין לֵיהּ לְדִיבּוּר, וּפַרְחִין לֵיהּ לְעֵילָּא.

וּכְגַוְונָא דְּאִינּוּן חֲמִשָּׁה כַּנְפֵּי (ס"א עַנְפֵּי) רֵיאָה, כֻּלְּהוּ פְּתִיחָן בְּלָא סִרְקָא, לְקַבְלָא הַאי קוֹל, הָכִי נָמֵי צְרִיכִין לְמֶהֱוֵי חֲמִשָּׁא תְּקוּנִין דְּפוּמָא, כֻּלְּהוּ פְּתִיחָן בְּלָא סִירְקָא, בְּחָמֵשׁ תְּקוּנִין דְּאִינּוּן: (דף רכ"ח ע"א) **אחהע** בַּגָּרוֹן. **בומף** בְּשִׂפְוָון. **גיכק** בַּחֵיךְ. **דטלנת** בְּלִישָׁנָא. **זסשרץ** בַּשִּׁנַּיִם.

וְדִבּוּר דְּיֵהֵא בְּהוֹן, בְּלָא סִרְקָא וְעִכּוּבָא כְּלַל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת.

דָּא צְלוֹתָא, דְּאִיהוּ דִּבּוּר. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, אִם שִׁגּוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁמְּקוּבָּל. וְאִי אִית סִרְכָּא וְנָפְקָא בְּעִבּוּבָא, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁמְּטוּרָף. בְּגִין (ס"א כְּגוֹן) סִרְכָּא בְּרֵיאָה דְּאִיהִי טִרָפָה.

וְקוֹל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּבֵיהּ (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם.

וְדָא יְדִוָ"ד דְּאִיהוּ קוֹל, כַּד נָפִיק לְקַבְּלָא שְׁכִינְתָּא בְּצְלוֹתָא בַּחֲשָׁאי, דְּאִיהוּ דִּבּוּר, דְּבֵיהּ אֲדֹנָ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, כָּל אֵבָרִין פְּתִיחָן כֻּלְּהוּ גַּדְפַּיְיהוּ, בְּרמ"ח תֵּיבִין, דְּאִינּוּן בְּד' פָּרְשָׁיָין דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דִּבְהוֹן נָחִית קָלָא.

וְכַד נָחִית, כַּמָּה צִפָּרִין מְצַפְצְפִין לְגַבֵּיהּ, בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּן, כֻּלְּהוּ עַל אֵבָרִין דְּגוּפָא, דְּאִינּוּן עַנְפֵי אִילָנָא. וּבְכָל גַּדְפִּין דְּכָל אֵבֶר, דְּתַמָּן דְּיוּרָא דְּצִפּוֹרָא, דְּאִיהִי אֲדֹנָ"י, בְּכָל עַנְפָּא וְעַנְפָּא, אִשְׁתְּכַח פְּתִיחָא לְגַבֵּי דְּבַעְלָהּ. אֲדֹנָ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אִיהוּ פְּתָחָא לְגַבֵּיהּ, בְּצְלוֹתָא דַּעֲמִידָה. לֵית אֵבֶר מרמ"ח אֵבָרִים דִּשְׁכִינְתָּא, דְּלָאו אִיהִי פְּתִיחָא לְקַבְּלָא לֵיהּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת שִׂיחַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. אִיהוּ צִפְצוּף עוֹפוֹת, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּשַׂרְיָין בָּאֵבָרִים. אִיהִי שִׂיחַת דְּקָלִים, דְּאִינּוּן עַנְפִין דְּאִילָנָא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא, דְּנָחִית יְדִוָ"ד לְגַבֵּי אֲדֹנָ"י בְּכָל אֵבֶר, אִתְמַר בְּהוּ, (יחזקאל א) בְּעָמְדָם תִּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם. וְהַאי רָזָא דְּחַשְׁמַל. חַיּוֹת אֵשׁ, עִתִּים חָשׁוֹת, וְעִתִּים מְמַלְּלוֹת. וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּמַתְנִיתָא תָּנָא, כְּשֶׁהַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, חָשׁוֹת, וּכְשֶׁאֵין הַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מְמַלְּלוֹת. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְיַיחֲדִין קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא, דְּאִינּוּן יְאַהְדוֹנָהִי, חָשׁוֹת. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּפָנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, יְדִוָ"ד מִן אֲדֹנָ"י בְּפֵרוּדָא, אִיהוּ אִשְׁתְּכַח בְּאַרְבַּע אַנְפֵּי חַיָּון, כֻּלְּהוּ פְּתִיחָן, לְקַבְּלֵיהּ

מְמַלְּלוֹת, לְמִשְׁאַל מְזוֹנָא, בְּגִין (דניאל ד) דְּמָזוֹן לְכׇלָּא בֵּיהּ. אֲדֹנָ"י אִשְׁתְּכַח בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת, כֻּלְּהוּ פִּתְיָחָן לְגַבֵּי חֵיוָן.

שָׁאֲגִין בְּקוֹל דְּאִיהוּ יְדֹוָ"ד, כֻּלְּהוּ בִּימִינָא. אוֹפַנִּים מְצַפְצְפָן בְּדִבּוּר, דְּאִיהוּ אֲדֹנָ"י בִּשְׂמָאלָא. בִּשְׂרָפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדִבּוּר בְּאֶמְצָעִיתָא. יְאֲהֲדֹנָהִי. בְּהוֹן (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ו) וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. וְאִתְּמַר בְּהוֹן, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר. וּשְׂרָפִים שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מִסִּטְרָא דְּאָת ו', דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כָּלִיל יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ כָּלִיל שִׁית תֵּיבִין, (ישעיה ו) בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף סִימָן.

תְּקוּנָא תְּנִינָא, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. רְשִׁימוּ דְּסֵפֶר תּוֹרָה, וְאִיהוּ (ישעיה מד) כְּתִבְנִית אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת.

וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְשַׁחֲרִית, כְּאִילּוּ מְקַיֵּים (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. דְּטַלִּית לְבָנָה, אִיהוּ לִימִינָא מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד. וְאִתְּמַר, אֵל מָלֵךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת. (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא. חֶסֶד סָלִיק ע"ב חוּלְיִין וְקִשְׁרִין דְּטַלִּית.

וְאִית טַלִּית מִסִּטְרָא דְּמַטְרוֹ"ן, דְּאִיהוּ ט"ט, כָּלִיל ח"י, בֵּין קִשְׁרִין וְחוּלְיִין לְכָל סִטְרָא. ה' קִשְׁרִין לָקָבֵל ה' חוֹמָשֵׁי תּוֹרָה. וּתְלֵיסָר חוּלְיִין, לָקָבֵל תְּלֵיסַר מִכִּילָן דְּרַחֲמֵי דְּאוֹרַיְיתָא. דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, בי"ג מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת.

וּבְגִינָהּ אִתְּמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. בְּדִיוּקְנָא דְּתִפְאֶרֶת,

דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. וְאִתְקְרֵי בִּשְׁמֵיהּ, יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו. וּלְעֵילָּא כְּמַרְאֵה אָדָם, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי כְּחֵיזוּ דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּד' אַנְפִּין, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִינּוּן אָדָם. וְאַרְבַּע אַנְפִּין דְּאָדָם, אַרְבַּע אַתְוָון. וְאִינּוּן י"ד אַתְוָון, וּבְהוֹן (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה.

וְעוֹד אִתְקְרֵי חַ"י, מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק, וּבֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְקְרֵי אָז אָדָם, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, טַ"ל, וּשְׁכִינְתֵּיהּ ה'. וּבְה' אִיהוּ אָדָם. בְּגִין דְּטַ"ל הָכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן יו"ד ה"א וָא"ו. וְהַאי אִיהוּ מוֹרִיד הַטַּ"ל, לְגַבֵּי ה"א. קֶשֶׁר דְּתַלְיִת, חַ"י עָלְמִין, דְּקָשִׁיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכָל סִטְרִין, בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת דְּתַלְיִת.

תְּפִלִּין מְשָׁמְאָלָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ. בִּימִינוֹ, זוֹ תוֹרָה. וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ, אֵלּוּ תְּפִלִּין. יְהוָ"ה בְּד' פָּרְשִׁיָין. אֲדנָ"י הֵיכָלָא לְד' אַתְוָון, בְּד' בָּתֵּי דִּתְפִלִּין. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין דְּיַד, דָּא צַדִּיק חַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ קְשׁוֹרָא דְּתַרְוַויְיהוּ. בִּזְרוֹעַ שְׂמָאלָא. קֶשֶׁר דְּרֵישָׁא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאָחִיד בֵּיהּ יְדָו"ד אֱהֵי"ה לְעֵילָּא, דְּאִינּוּן (פֶּתֶ"ר) חָכְמָ"ה וּבִינָ"ה.

קְרִיאַת שְׁמַע דְּאִיהוּ יִחוּדָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ אָחִיד בֵּין צִיצִית וּתְפִלִּין, דְּכֻלְּהוּ פָּרְשִׁיָין דְּצִיצִית וּתְפִלִּין, אִינּוּן כְּלִילָן בְּיִחוּדָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּמִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ טַלִּית וּתְפִלִּין, דְּאִתְמַר בְּהוּ, (שמות יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְטוֹטָפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ. (במדבר טו) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית.

(דף רכ״ח ע״ב)

ש׳ שֶׁל תְּפִילִין, הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלֶיךָ וְיִרְאוּ מִמְּךָ. וְאוּקְמוּהָ מַאי שֵׁם יְדָוָ״ד. אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ. ש׳ שֶׁל תְּפִלִּין. תְּרֵין שִׁינִין שִׁית מְאָה. שִׁית דַּרְגִּין. וְשֶׁבַע עַנְפִּין דִּתְרֵין שִׁינִין, הָא תְּלַת עֲשַׂר, וְכֹלָּא תרי״ג. וְלֵית פִּקּוּדָא דְּלָאו אִיהִי שְׁקִילָא לְכָל אוֹרַיְיתָא. כְּגַוְונָא דָּא, כָּל מִצְוָה אִיהִי יְהוָ״ה. יָ״ה עִם שְׁמ״י שס״ה. ו״ה עִם זְכְרִי רמ״ח. וּבְגִין דָּא כָּל מִצְוָה אִיהִי שְׁקִילָא לְתרי״ג. וְהָא אוּקְמוּהָ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כָּלִיל תרי״ג, מִסְטְרָא דִּציצִית. וְתרי״ג מִסְטְרָא דִּתְפִלִּין אִיהוּ בְּכָל אֲתָר.

וְהָיוּ לְטוֹטָפוֹת, טֹטָפֹת: טט, ח״י עָלְמִין, צַדִּיק, לְקָבְלֵיהּ מְטַטְרוֹן. פַּת, תִּפְאֶרֶת. מְטַטְרוֹן סוּם דִּתְפְאֶרֶת, דְּבֵיהּ כָּל סְפִירָאן מִתְלַבְּשִׁין. וְהָכִי אִיהוּ כְּגוּפָא לְנִשְׁמְתָא. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ, אִשְׁתְּאַר אִלֵּם, לֵית לֵיהּ קוֹל וְלָא דִּבּוּר. אִשְׁתְּכַח, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִיהוּ קוֹל וְדִבּוּר. דְּכָל מַלְאָךְ וּמַלְאָךְ. וּבְכָל קָלָא וְדִבּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְכָל קָלָא דִּצְלוֹתָא. וּבְכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא. בְּכָל אֲתָר שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּעָלְמִין וְתַתָּאִין, אִיהוּ חַיִּים דְּכֹלָּא, אִיהוּ סָבִיל כֹּלָּא.

וְלֵית אֲדָנָי בְּלָא יְדָוָד, כְּגַוְונָא דְּלֵית דִּבּוּר בְּלָא קוֹל. וְלֵית קוֹל בְּלָא דִּבּוּר. וְהַאי אִיהוּ קִשׁוּט, בְּעָלְמָא דַּאֲצִילוּת. אֲבָל בְּעָלְמָא דְּפֵרוּדָא, אִית קוֹל בְּלָא דִּבּוּר. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שַׁדַּי, אֶחָד בֵּיהּ עֵילָא וְתַתָּא. וְדָא צַדִּיק חַי עָלְמִין, אֶחָד (ס״א בֵּיהּ) בֵּין קוֹל וְדִבּוּר.

אַדְהָכִי, הָא רַעְיָא מְהֵימְנָא אִזְדְּמַן לְגַבֵּי סָבָא, וְאָמַר סָבָא סָבָא,
תְּפִלִּין וְצִיצִית וּפָרָשַׁת מְזוּזָה, אִינּוּן ג' פִּקּוּדִין, כְּלִילָן
בְּקְרִיאַת שְׁמַע. וְקְרִיאַת שְׁמַע פִּקּוּדָא רְבִיעָאָה. וְצִיצִית אַדְכַּר ג'
זְמָנִין. וּבַתְּפִלִּין אַדְכַּר בְּהוּ תְּרִין זְמָנִין אוֹת. וּבַצִּיצִית ז' שֶׁל
תְּזְכְּרוּ דְּצָרִיךְ לְהַתְיָיזָ בָּהּ. וּבְמְזוּזָה, שַׁדַּי מְלְבַר, יְדָוָ"ד מִלְּגוֹ.
וּפָרְשַׁיָּין סְתִימִין וּפְתִיחָן אֲמַאי. וְשִׁיעוּר אָרְכָּהּ דְּצִיצִית וְרוֹחְבָּהּ,
דְּתָקִינוּ אוֹרֶךְ כָּל הַצִּיצִית תְּרִין עֲשַׂר אֻצְבְּעָן בְּגוּדָל.
מִצְוַת תְּכֵלֶת, שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עֲנָף. וּבֵין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר
כְּמִלְּא גוּדָל. וְכָל חוּלְיָא וְחוּלְיָא תִּהְיֶה מְשׁוֹלֶשֶׁת. וְהָכִי תְּפִלִּין
אֲמַאי בְּמוֹחָא. וְלָקֳבֵל לִבָּא. וְשִׁיעוּר רְצוּעָתְהוֹן אֲמַאי אִינּוּן עַד
לִבָּא לִשְׂמָאלָא. וְעַד טַבּוּרָא לִימִינָא. וּרְצוּעָא דְּיַד עַד דְּיִכְרוֹךְ
וִישַׁלֵּשׁ תְּלַת זְמָנִין בְּאֶצְבַּע צְרָדָא.
אֶלָּא, וַדַּאי בֶּגֶד חָשׁוּב לָאו אִיהוּ, אֶלָּא שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ לְכָל
סִטְרָא. אִינּוּן תְּרֵיסָר, לָקֳבֵל ד' בִּנְדֵי לָבָן, וְד' בִּנְדֵי זָהָב,
וְד' בִּנְדֵי דְּכֹהֵן הֶדְיוֹט. וּמִסְטְרָא דְּבִרְכַּת כֹּהֵן הֶדְיוֹט קָא רָמִיז,
אַל תְּהִי בִּרְכַּת הֶדְיוֹט קַלָּה בְּעֵינֶיךָ. שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי
עֲנָף, דְּאִיהוּ תְּכֵלֶת.
וְכָל חוּלְיָא מְשׁוֹלֶשֶׁת, כָּל מְשׁוֹלָשׁ מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָׁה. הַדָּא הוּא
דִּכְתִיב קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה, בְּגִין (שמות יד)
דְּוָשָׁלִישִׁים עַל כֻּלּוֹ. דְּצִיצִית מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא,
דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה לַאֲבָהָן, וְכָל דָּבָר מְשׁוֹלָשׁ, וה"ו יל"י, כָּל תֵּיבָה
מְשׁוֹלֶשֶׁת מִסִּטְרוֹי. חוּלְיָא כְּלִילָא מִתְּלַת כְּרִיכוֹת מְשָׁלָשִׁין, דָּא
שְׁכִינְתָּא. קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְאִיהִי מְשׁוֹלֶשֶׁת בְּעַמּוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא, כָּלִיל תְּלַת עַנְפֵּי אֲבָהָן, דְּאִינּוּן ש' מִן שַׁבָּת,

שְׁכִינְתָּא בַּת יְחִידָה. (ס"א מַלְיָא מִן) חֶלְיָא, תִּכְלֶת שֶׁבַּצִּיצִית.
זַכָּאָה גּוּפָא, דְּהָכִי אִיהוּ רָשִׁים, בִּשְׁכִינְתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
עַל כַּנְפֵי דְּמְצְוָה. רָשִׁים בִּרְצוּעָא דְּאִיהוּ תְּפִלָּה דְּיָד, בִּתְלַת
כְּרִיכוּת בְּאֶצְבַּע צְרָדָא. דְּאִיהִי כְּנַוּונָא דְּחוּלְיָא, כְּרִיכָא בִּתְלַת
כְּרִיכוּת בְּאֶצְבְּעָא. רָשִׁים בְּקֶשֶׁר דְּתְפִלִּין, כָּלִיל בִּתְרִין קִשְׁרִין,
סַלְקִין חַמְשָׁה עֲשַׂר מְשׁוּלָּשִׁין, תְּרִין בְּקִשְׁרָא חַד.
שְׁלֹשָׁה עֲשַׂר חוּלְיָין, אִית בְּהוֹן תִּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים כְּרִיכָן, כְּחוּשְׁבַּן
טַ"ל. וּשְׁלֹשָׁה עֲשַׂר חֻלְיָין, כְּחוּשְׁבַּן אֶחָד. סַלְקִין בֵּ"ן. וְהַאי
אִיהוּ בֶּן יָ"ה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.
כָּל קֶשֶׁר בְּדִיוּקְנָא דְּכַף יְמִינָא, כָּל חוּלְיָא בְּדִיוּקְנָא דְּאֶצְבַּע,
דְּאִית בֵּיהּ תְּלַת פִּרְקִין, לָקֶבֶל תְּלַת כְּרִיכוֹת. וְהָכִי בְּכָל
אֶצְבַּע תְּלַת פִּרְקִין, לְבַר מִגּוּדָל. דְּאִיהוּ שִׁיעוּר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר
דְּצִיצִית, כְּמִלְּא גּוּדָל. אִיהִי מִדָּה דְּחוֹטָמָא. וּמִדָּה דְּעַיִן יְמִינָא
וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ מִדָּה בֵּין עַיִן לְעַיִן. וּמִדָּה דְּאוֹזֶן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא.
וּמִדָּה דְּכָל שָׂפָה וְשָׂפָה. וּמִדָּה דְּלִישָׁנָא. (שמות כו) מִדָּה אַחַת לְכָל
הַיְרִיעוֹת.
אַמָּה שִׁיעוּר דְּגוּפָא, לְאַרְבַּע סְטָרִין וְעֵילָּא וְתַתָּא. דְּאִינּוּן שִׁית
אַמּוֹת. וּבְכָל אַמָּה וְאַמָּה שְׁלֹשָׁה פִּרְקִין, ח"י פִּרְקִין בְּשִׁית
אַמִּין. וְאִינּוּן רָזָא דח"י נְעָנוּעִין דְּלוּלָב. לְשִׁית סְטָרִין. תְּלַת
נְעָנוּעִין לְכָל סְטָרָא. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, (שיר השירים ז) זֹאת קוֹמָתֵךְ
דָּמְתָה לְתָמָר. וְדָא שִׁיעוּר קוֹמָה, מִקְוֶה יִשְׂרָאֵל בִּשְׁכִינְתָּא, אִיהוּ
ח"י אַרְבַּע זְמָנִין, דְּאִינּוּן אַרְבַּע סַלְקִין שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם.
וְרָזָא דְּחַיָּון, קוֹמָה דִּלְהוֹן (דף רכ"ט ע"א) (יחזקאל א) וְגַבֵּיהֶם וְגוֹבַהּ לָהֶם
וְיִרְאָה לָהֶם וְגַבּוֹתָם וְגוֹ', וְגַבֵּיהֶם, אַרְבַּע חַיָּון דְּמֶרְכַּבְתָּא

תַּתָּאָה. וְגוֹבַה לָהֶם, ד' חֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא מְצִיעָתָא. וְגַבּוֹתָם, אַרְבַּע חֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא תְּלִיתָאָה. וְכֻלְּהוּ י"ב. וְאִינּוּן מְלֵאוֹת עֵינַיִם, כְּגַוְונָא דָּא סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן, יְדָוִד יְדָוִד יְדָוִד.

וּמָארֵי דְּקוֹמָה רְשִׁימִין בְּהוֹן בִּצְלוֹתָא, בְּאָן אֲתָר. אֶלָּא כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ. וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם. זְקִיפוֹת אַרְבָּעָה. וּכְרִיעוֹת ד'. הָא הָכָא קָא רָמִיז בְּאִלֵּין זְקִיפוֹת וּכְרִיעוֹת, מוֹלִיךְ וּמֵבִיא לְמִי שְׁד' רוּחוֹת הָעוֹלָם שֶׁלּוֹ, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שֶׁלּוֹ. וְאִינּוּן שִׁית סִטְרִין, שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְד' רוּחוֹת. לָקֳבֵל תְּלַת בִּרְכָאן קַדְמָאִין, וּתְלַת בַּתְרָאִין, בְּעוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו ד', כְּרִיעָה וְזִקִּיפָא לִשְׂמָאלָא, וּכְרִיעָה וְזִקִּיפָא לִימִינָא. וְהַאי אִיהוּ נוֹתֵן שָׁלוֹם לִשְׂמָאלוֹ וִימִינוֹ, לִשְׂמָאל רַבּוֹ, וְלִימִין רַבּוֹ.

הָא אִינּוּן תְּרֵיסָר, בֵּין (בְּרִיכוֹת) וּכְרִיעוֹת וְזִקִּיפוֹת. וּבְהוֹן ע"ב עַיְינִין. ו' כְּרִיעוֹת בְּהוֹן ח"י נְעָנוּעִין, ג' בְּכָל פַּעַם, רֹאשׁ וְגוּף וְזָנָב, דְּצָרִיךְ לְמִכְרַע. בְּח"י חוּלְיָין סַלְקִין ע"ב. בְּאִלֵּין ע"ב עַיְינִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַהֲרִין ע"ב גַּדְפִּין דִּשְׁכִינְתָּא, וְקָמַת עָלַיְיהוּ, וְאִתְקְרִיאַת עֲמִידָה. דִּבְקַדְמֵיתָא נְפִילָה אִיהִי, וְצָרִיךְ לְאַקָּמָא לָהּ בְּשֵׁם יְדָוִד, בְּח"י עָלְמִין, וּבְאַרְבַּע זְקִיפוֹת בְּשִׁית בִּרְכָאן, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, כְּלִיל תְּלַת בִּרְכָאן קַדְמָאִין, וּתְלַת בִּרְכָאן בַּתְרָאִין. וּלְמִכְרַע בְּח"י עָלְמִין, וְהַאי אִיהוּ ו"ו ו'. כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם יְהוָה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק ו"ו ו'. עִלָּאָה בִּינָה בֵּן י"ה וְאִינּוּן רְמִיזִין בְּוַיַּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט ו' עִלָּאָה. בֵּן י"ה אָחִיד בְּזִקִּיפָה וּכְרִיעָה, וְכֻלְּהוּ סַלְקִין ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא. ד' כְּרִיעוֹת בַּאֲדָנָי, ד' זְקִיפוֹת בַּיְדָוִד, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּשְׁכִינְתָּא חַי עָלְמִין, קָשִׁיר לוֹן, וְדָא יְאַהֲדוֹנָה"י, אָמֵן, בְּכָל

בִּרְכָתָא מח"י בִּרְכָאן, ח"י זִמְנִין יְדָוִד אִינּוּן ע"ב עַיְינִין, דְּנָהֲרִין בְּע"ב גַּדְפִּין, דְּאִינּוּן ח"י זִמְנִין אֲדֹנָי.

וְרָזָא דְּמִלָּה, וְגַבֵּיהֶן, וְגוֹבַהּ לָהֶם, וְגַבּוֹתָם. וְגַבֵּיהֶן: גַּדְפִּין. וְגוֹבַהּ לָהֶם: אַנְפִּין. וְגַבּוֹתָם: דְּאִינּוּן עָלַיְיהוּ. מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן, כֻּלְּהוּ מְרוּבָּעוֹת. וְכֻלָּא קִשׁוֹט, ע' עַנְפִּין (נ"א אַנְפִּין) לְאוֹרַיְיתָא. גַּדְפִּין, אֲדֹנָי. אַנְפִּין, יְהוָה. עַיְינִין, אֶהְיֶה. וְסַלְקִין יַב"ק בְּחוּשְׁבַּן, אֲדֹנָי, בְּמַעֲשֶׂה. יְדָוִד, בְּדִבּוּר. אֶהְיֶה, בְּמַחֲשָׁבָה.

בְּכָל עַיִן וְעַיִן, שִׁיעוּר גּוּדָל. וְדָא ו' בֵּינוֹנִי. וְב' פִּרְקִין בְּגוּדָל, אִינּוּן י' י'. לָקֵבֶל חוֹטָמָא ו'. לָקֵבֶל ב' נָקְבֵי חוֹטָמָא, י' י'. וְסַלְקִין יוֹד הֵא. וְדָא וַיִּצֶר. שִׁיעוּר דְּכָל מִדָּה וּמִדָּה, יוֹד הֵא, בְּכָל אֲתָר שֶׁלְּטָנוּתֵיהּ, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר. כָּל אֵבֶר, כְּגוֹן (דברים לב) יִפְרוֹשׂ כְּנָפָיו יְקָחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ.

לֵית אֵבֶר בְּכָל מֶרְכַּבְתּוֹ, דְּלָאו אִיהוּ כָּל אֵבֶר בְּדִיוּקְנֵיהּ. וּבְכָל אֲתָר אִשְׁתְּכַח, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה. לָקֵבֶל פָּרְשִׁיִין פְּתִיחָן דִּתְפִלִּין. לָקֵבֶל תּוֹרָה. וְכַד לְתַתָּא, אִינּוּן סְתִימִין פָּרְשִׁיִין, לָקֵבֶל יְאַדְדוָנָדִי עָלַיְיהוּ. בְּאַנְפּוֹי וְגַדְפּוֹי.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל לְקַבְּלַיְיהוּ, בְּצִלּוֹתָא לְמֶהֱוֵי חֲבֵרִים בַּהֲדַיְיהוּ, לְמִכְרַע בְּכָל גּוּפַיְיהוּ, בְּתִמְנֵי סְרֵי בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא, לְאַמְלְכָא עָלַיְיהוּ אָמֵן, וְאִיהוּ יְאַדְדוָנָהִי, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דִּלְהוֹן, וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאן דְּלָא חֲוֵי רָשִׁים קֳדָמַיְיכוּ, לְמֶהֱוֵי כּוֹרֵעַ בִּבְרוּךְ, וְזוֹקֵף בַּיְיהוָה, בְּקוֹמָה דְּגוּפָא, לָא יֵיעוּל צְלוֹתֵיהּ בְּהֵיכְלָא דִּילִי, דְּאִיהוּ אֲדֹנָי. לָא תְּקַבְּלוּן מִלִּין דִּילֵיהּ, עַל גַּדְפַּיְיכוּ וְאַנְפַּיְיכוּ, דְּכָל מַאן דְּמַצְלֵי בַּאֲדֹנָי, וּמְצָרֵף לַיְידָוִד אַנְפִּין (ס"א עַנְפִּין) דְּמַלְאָכִין, וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת

לְעֵילָא, (ס"א לְנַטְלָא) יְאַהֲדוֹנָה"י, בְּמִלִּין דִּצְלוֹתָא דְּנָפְקִין מִפּוּמוֹי דְּבַר נָשׁ.

וְגָדוֹל הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ. דִּלְגַבֵּי אֲדֹנָי יְהוָה בִּצְלוֹתָא, וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת. לָקֳבֵל יְהוָה בְּאַנְפִּין, אֲדֹנָי בְּגַדְפִּין, (שמות כה) כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וּכְרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה. אֲבָל כַּד חָזַר שְׁלִיחַ צִבּוּר צְלוֹתָא, וְעוֹנֶה אָמֵן, אִיהוּ בַּמַּחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית, מִתְחַבְּרִין תְּרֵין שְׁמָהָן בַּמַּחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית. בְּקַדְמִיתָא, (שמות כו) מַקְבִּילוֹת הַלּוּלָאוֹת אַחַת אֶל אֶחָת בַּקְרָשִׁים, דְּאִינּוּן קֶשֶׁר אֶצְבְּעָאן. אֲבָל בְּאָמֵן, (שמות כו) וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, דְּבֵיהּ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ.

תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה סֵדֶר דִּבּוּרָא (ס"א חֵדֶר דְּדִבּוּרָא) דִּצְלוֹתָא, דְּבֵיהּ חֵיוָן אֶשָּׁא מְמַלְלָן. וְהַאי הִיא (יחזקאל א) וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב. הַאי אִיהוּ רָזָא דְּחַשְׁמַל. דְּאִינּוּן חֵיוָן אֶשָּׁא, עִתִּים חָשׁוֹת עִתִּים מְמַלְלוֹת. וְאִינּוּן דְּחָשׁוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה, בְּזִמְנָא דְּדִבּוּר נָפִיק מִפִּי הַקּוֹרֵא, אִיהוּ חָשִׁיב לְגַבַּיְיהוּ, כְּאִלּוּ מְקַבְּלִים אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְּסִינַי. וּבְזִמְנָא דְּאָמַר אִיהוּ אָנֹכִי, לָא אִשְׁתְּמַע קָלָא, וְלָא דִּבּוּרָא אַחֲרָא דְּחֵיוָן, אֶלָּא דִּילֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, כַּד דִּבּוּרָא דָּא נָפִיק מִפּוּמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַיּוֹת אֵשׁ חָשׁוֹת. וּבְזִמְנָא דְּשָׁתִיק חַיּוֹת אֵשׁ מְמַלְלוֹת. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים (דף רכ"ט ע"ב) אֶת הַקּוֹלוֹת, קָלִין דְּחֵיוָן, דַּהֲווֹ שָׁאֲגִין. וְאֶת הַלַּפִּידִים, דַּהֲווֹ נָפְקִין בְּדִבּוּר דְּחֵיוָן, בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּן קֶדֶם מַלְכָּא. וְאִלֵּין דְּאִינּוּן דְּחָשׁוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה, אִינּוּן בְּדִיוּקְנַיְיהוּ דְּחֵיוָן. וּמָנֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעֲלָא לוֹן, בְּחֵדֶר דְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ.

וְעוֹד אִינּוּן דְּחָשׁוֹת (ס"א וְעוֹד אִינּוּן דְּנָפִיק מִנַּיְיהוּ דִּבּוּרָא בְּצִלּוֹתָא דְּבֵיהּ חֵיוָן אֶשָּׁא
מְמַלְלָן וְאִינּוּן דְּחָשׁוֹת) בְּצִלּוֹתָא בח"י בִּרְכָאן, יֵיעָלוּן בְּחֵדֶר דְּמַרְאָה דָּא. וְעוֹד אִינּוּן דְּחָשׁוֹת לַהֲלָכָה, דְּאִתְמַר בָּהּ, אַגְרָא דְּשָׁמַעְתָּא סְבָרָא, יֵיעָלוּן בְּחֵדֶר דְּאִיהוּ הֵיכָל דְּמַרְאָה דָּא, דְּאוֹרַיְיתָא, עָלָהּ אִתְמַר (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ וּכְפַטִּישׁ יְפוֹצֵץ סָלַע. וְדָא סֶלַע דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כ) וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו. אִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לִשְׁמָהּ, נָפִיק לוֹן מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא מְתִיקָן, וְאִתְמַר בְּהוֹן, (במדבר כ) וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם. וְאִלֵּין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לִשְׁמָהּ, נָפִיק לוֹן מַיִם מְרִירִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות א) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה: דָּא קוּשְׁיָא. בְּחוֹמֶר: דָּא קַל וָחוֹמֶר. וּבִלְבֵנִים: בְּלִבּוּן הֲלָכָה.

תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה וַחֲמִשָּׁאָה, (יחזקאל א) מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה. דְּבְהוֹן שׁוֹקֵי הַחַיּוֹת כְּנֶגֶד כֻּלָּן, וּבִסְפִירָן נֶצַח וְהוֹד. מְטַטְרוֹן אוֹת בְּצָבָא דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּצַדִּיק. דְּצַדִּיק אוֹת בְּצָבָא דִּלְעֵילָּא, וּמְטַטְרוֹן אִיהוּ אוֹת בְּצָבָא דִּלְתַתָּא. מְטַטְרוֹן שַׁדַּי בֵּיהּ, (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק.

וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, דְּרַגְלִין דְּמַזִּיקִין כֻּלְּהוּ עֲקַלְתּוֹן. וְרַגְלֵיהֶן, וְרַגְלִין דְּחֵיוָן, קַדִּישִׁין, אִתְמַר בְּהוֹן וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, מִצַּד חַיָּה דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל כָּלִיל תְּלַת חֵיוָן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה.

(יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, מִסִּטְרָא דְּחַיָּה דְּאִיהוּ שׁוֹר. וְנוֹצְצִים כְּעֵין נְחוֹשֶׁת קָלָל, מִסִּטְרָא דְּנָחָשׁ בָּרִיחַ דְּיַמָּא. דְּאִיהוּ סָלִיק לְגַבֵּיהּ בְּיַבֶּשְׁתָּא. רָצוֹא, מִסִּטְרָא דְּנוּרִיאֵל, דְּסָלִיק

רָצוֹא. וָשׁוֹב, מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא. דְּהָכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן. וְאִיהוּ סָלִיק מְטַטְרוֹן.

וְכַד הֲווֹ יִשְׂרָאֵל שַׁמְעִין קָלָא מִמְּזָרָח, הֲווֹ רָצִין תַּמָּן. וְלִמַּעֲרָב הָכִי, וְכֵן לַדָּרוֹם וְלַצָּפוֹן. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, אִלֵּין דְּרַהֲטִין לְצִלּוֹתָא דִּמְצָוָה, וְרַהֲטִין לְפִרְקָא בְּשַׁבְּתָא, וְרַהֲטִין לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דִּילִי, וְתַיְּבִין בְּתִיּוּבְתָּא. קַבִּילוּ לוֹן בְּהֵיכָלָא דְּהַאי מַרְאָה, דִּבְאִלֵּין סִימָנִין, אִינּוּן חֲבֵרִים בַּהֲדַיְיכוּ, אִינּוּן דְּרָצִין וְשָׁבִין בְּאוֹרַיְיתָא, בְּדִבּוּרָא דַּהֲלָכָה, אִינּוּן רְשִׁימִין בַּהֲדַיְיכוּ, וְאָעִילוּ לוֹן בְּהַאי הֵיכָלָא.

הָכִי כַּד מְצַלִּין יִשְׂרָאֵל, מִיכָאֵ"ל טָאס עָלְמָא בְּטִיסָא חֲדָא.

וְגַבְרִיאֵ"ל טָאס בִּתְרִין טָאסִין. וְכַד נָפִיק דִּבּוּרָא מִיִּשְׂרָאֵל, בַּהֲלָכָה, בִּצְלוֹתָא, וּבְכָל פִּקּוּדָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּמָּן. אִינּוּן רָצִין לְגַבָּהּ, וְשָׁבִין בָּהּ בִּשְׁלִיחוּת מָארֵיהוֹן. וּבְכָל אֲתָר דְּשַׁמְעִין קָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן רָצִין לְגַבֵּי הַהוּא קָלָא, וְתַיְּבִין בָּהּ בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵיהוֹן. דִּבְכָל קָלָא דְּשַׁם יְדֹוָ"ד לֵית תַּמָּן, בְּדִבּוּרָא דְּלֵית תַּמָּן אֲדָנָי, לָא רָצִין וְשָׁבִין תַּמָּן. וּבְגִין דָּא, וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְדֹוָ"ד, בַּאֲתָר דְּיְדֹוָ"ד תַּמָּן, אִיהוּ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה. וְאִי לֵית תַּמָּן יְדֹוָ"ד, לָאו אִיהוּ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה.

וְעוֹד רַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּמַאן דִּמְצַלֵּי, בָּעֵי לְתַקָּנָא רַגְלוֹי בִּצְלוֹתֵיהּ, כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת. כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, לְמֶהֱוֵי רָשִׁים בַּהֲדַיְיהוּ. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ לְכַוֵּון אֶת רַגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל. וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִלֵּין דְּאִינּוּן רְשִׁימִין בִּצְלוֹתַיְיהוּ הָכִי, לְכַוֵּון

רַגְלוֹי כְּוָותַיְיכוּ, אַפְתְּחוּ לוֹן תַּרְעֵי הֵיכָלָא, לְאַעָלָא בְּמַרְאָה דָּא. תְּקוּנָא שְׁתִיתָאָה, (יחזקאל א) רָאִיתִי כְּמַרְאֵה אֵשׁ, הָכָא רְאִיָּיה מַמָּשׁ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאן דְּיֵיעוּל בְּחֵיזוּ דָּא, וְיֶהֱא בְּצְלוֹתֵיהּ לְבֵיהּ לְעֵילָא, לְשֵׁם יְדֹוָ"ד, וְעֵינוֹי לְתַתָּא בִּשְׁמָא דַּאֲדֹנָ"י, תֵּיעָלוּן בְּהֵיכָלָא דָּא, כְּגַוְונָא דְּמַלְאָכִין, וְגַבֵּיהֶן לְעֵילָא, וְיִרְאָה לָהֶם לְתַתָּא, לָקַבֵּל שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי יִרְאַת יְדֹוָ"ד. וּבְרִאָיָה וּשְׁמִיעָה וְרֵיחָא וְדִבּוּר, שַׂרְיָא יְדֹוָ"ד. בַּעֲשָׂיָה, בְּמִשּׁוּשׁ, שְׁמוּשׁ, הִלּוּךְ, שַׂרְיָא אֲדֹנָי. וְדָא רְאִיָּה, דְּאוֹר וְנֵר (ס"א דְּאוֹרַיְיתָא), דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. רֵיחָא דְּקָרְבְּנִין, דְּאִינּוּן צְלוֹתִין, דִּבּוּר בְּאוֹרַיְיתָא, דִּבּוּר בִּצְלוֹתָא. וַעֲשָׂיָה דְּמִצְוָה, וְשִׁמּוּשׁ דִּילָהּ, וּמִשּׁוּשׁ דִּילָהּ, וְהִלּוּךְ דִּילָהּ. וּרְאִיָּה וּשְׁמִיעָה, דְּלֵית תַּמָּן אוֹרַיְיתָא וּמִצְוָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא שַׂרְיָא תַּמָּן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׂרְיָא בִּרְאִיָּה, וְכֵן שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאוֹרַיְיתָא וְתוֹרָה אוֹר, שְׁכִינְתֵּיהּ רְאִיָּה דִּילֵיהּ יְדֹוָד (במדבר יב) בְּמַרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע שְׁכִינְתֵּיהּ). בְּמַחֲשָׁבָה מִלְּגוֹ בִּינָה, בֶּן יָהּ. יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה. הִרְהוּר חָכְמָה, לְחַכִּימָא בִּרְמִיזָא. חָכְמָה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ בִּינָה, מַחֲשָׁבָה וְהִרְהוּר כֹּלָּא חַד. חָכְמָה לָא אִשְׁתְּמוֹדַע אֶלָּא בְּבִינָה, וּבִינָה בַּלֵּב. וּבְגִין דָּא, מַחֲשָׁבָה בַּלֵּב, הִרְהוּר בַּלֵּב. וְכֵן אוֹרַיְיתָא סֵפֶר תּוֹרָה. מִצְוָה (דף ר"ל ע"א) לִשְׁמוֹעַ. וְכֵן בְּחוֹטָמָא, רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ"ה. שְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּן דִּילֵיהּ, עוֹלָה דִּילֵיהּ, וְצְלוֹתָא אִיהִי כְּקָרְבָּן, וּכְרֵיחַ נִיחוֹחַ סְלִיקַת לְגַבֵּיהּ, וְאִתְקְרִיבַת לְגַבֵּיהּ בְּצְלוֹתָא, וְהָכִי בְּדִבּוּר, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְדֹוָ"ד. ה' שְׁכִינְתָּא, דִּבּוּר דִּילֵיהּ.

כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא, אִיהִי מַרְאָה דִּילֵיהּ, שְׁמִיעָה דִּילֵיהּ, רֵיחַ נִיחֹחַ דִּילֵיהּ, דִּבּוּר דִּילֵיהּ, בְּרִישָׁא. הָכִי אִיהוּ בְּיָדִין, עֲשִׂיַּית מִצְוָה דִּילֵיהּ, בְּגוּפָא כְּרִיעָא דִּילֵיהּ. בְּצִלּוֹתָא וְקִיפָא דִּילֵיהּ, בְּצִלּוֹתָא עֲמִידָה דִּילֵיהּ, (דְּאִיהִי מַזָּלֵיהּ) דְּאִיהוּ דְּקַיְימָא קַמֵּיהּ בְּכָל אֲתָר, וּכְרָעַת לְגַבֵּיהּ, וְאִתְנַפְּלַת לְרַגְלוֹי בִּנְפִילַת אַפַּיִם, לְמִשְׁאַל מִנֵּיהּ רַחֲמִים עַל בְּנָהָא, אִיהִי עֲנָוָה לְגַבֵּיהּ, וְאִית לָהּ בֹּשֶׁת פָּנִים מִינֵּיהּ.

וְלָא כְּשִׁפְחָה בִּישָׁא, לִילִית, חֲצוּפָה בְּלָא עֲנָוָה, לֵית לָהּ בֹּשֶׁת פָּנִים, אִימָּא דְּעֶרֶב רַב, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה. דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מַטְרוֹנִיתָא, שִׁפְחָה דִּילָהּ לִילִית, לֵית לָהּ עֲנָוָה, וְלָא בֹּשֶׁת אַנְפִּין מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָכִי בְּנָהָא עֶרֶב רַב, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָתִיד לְאַעְבְּרָא לָהּ וְלִבְנָהָא מֵעָלְמָא, דְּמַמְזֵרִים אינוּן מִבְּנֵי ט' מִדּוֹת, אסנ"ת משגח"ת, (ר"ת אנוס"ה, שנוא"ה, נידוי, תמורה, מורדת, שכורה, גרושת הלב, חצופה, תערובת) מַמְזֵרֵי דְּרַבָּנָן.

וְכֵן שְׁכִינָה אִיהִי שְׁמוּשׁ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְחוּד דִּילֵיהּ בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין. וְאִיהִי הַלִּיכָה דִּילֵיהּ, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, דְּהִיטַת לְגַבֵּיהּ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. בְּרִאָיָה, בִּשְׁמִיעָה, בְּרֵיחָא, בְּדִבּוּר, בַּעֲשִׂיָּה, בְּגוּפָא, בִּשְׁמוּשׁ, בְּהִלּוּךְ, בְּכָל אֵבֶר, אִיהִי מְצָוָה לְשַׁמְּשָׁא לֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ.

וּבְנָהָא, הָכִי אִינּוּן בְּדִיוּקְנָהָא, בְּנֵי עֲנָוָה, בְּנֵי בֹּשֶׁת אַנְפִּין, כְּלָהוּ כְּמִדּוֹת דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, (שמות יח) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים אַנְשֵׁי

אֱמֶת שׁוֹנְאֵי בָצַע. אַנְשֵׁי חַיִל, מִסִּטְרָא דִּימִינָא דְּאַבְרָהָם, דְּתַמָּן רְאִיָּיה דְּאוֹרַיְיתָא, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים, מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק, דְּתַמָּן שְׁמִיעָה, דְּאָמַר חֲבַקּוּק נְבִיאָה (חבקוק ג) יְיָ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. אַנְשֵׁי אֱמֶת, מִסִּטְרָא דְּיַעֲקֹב, דְּתַמָּן רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְדִוָד, בְּחוֹטָמָא. שׂוֹנְאֵי בָצַע, מִסִּטְרָא דְּדִבּוּר, סַמְכָא רְבִיעָאָה, דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, דְּאִתְחַבָּר בַּאֲבָהָן. תִּלַּת חֵיוָן אִינּוּן, אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, בִּרְאִיָּיה שְׁמִיעָה רֵיחָא, אָדָם בְּדִבּוּר.

וְשַׁמְתָּ עֲלֵיהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים, מִסִּטְרָא דְּאָת א׳. וְשָׂרֵי מֵאוֹת, מִסִּטְרָא דְּאָת ד׳, ד׳ מֵאוֹת שָׁנָה דְּאִשְׁתַּעְבִּידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. (בְּדָלוּת דְּאוֹרַיְיתָא) שָׂרֵי חֲמִשִּׁים נ׳. וְשָׂרֵי עֲשָׂרוֹת י׳.

יִשְׂרָאֵל בְּאִינּוּן מִדּוֹת אִשְׁתְּמוֹדְעוּן, דְּאִינּוּן בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. לְמֶהֱוֵי בְּהוֹן אַנְשֵׁי חַיִל, כְּגוֹן אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, מָארֵי דְּחֶסֶד. יִרְאֵי אֱלֹהִים. אַנְשֵׁי אֱמֶת, וְלָא אַנְשֵׁי שֶׁקֶר, דִּבְנֵי (צפניה ג) יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית. וְשׂוֹנְאֵי בָצַע, כְּבַר נָשׂ שָׁמֵחַ בְּחֶלְקוֹ. וְלָא כְּעֶרֶב רַב בְּנוֹי דְּשִׁפְחָה בִּישָׁא, דְּאִינּוּן כְּחִוְיָא דְּכָל אַרְעָא קַדְמֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סה) וְנָחַשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וְדַחִיל לְמִשְׁבַּע מֵעַפְרָא, דְּדַחִיל דְּתֶחְסַר לֵיהּ. וְהָכִי מָארֵי בָצַע. דְּלָא שְׂבִעִין מִכָּל מָמוֹן דְּעָלְמָא.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִיקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ סָתִים בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה, בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדַע. בַּמִּצְוֹת, דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי דִּיוּקְנֵיהּ. כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ עָנָו, שְׁכִינְתֵּיהּ עֲנָוָה. אִיהוּ חָסִיד, וְאִיהִי חֲסִידָה. אִיהוּ גִּבּוֹר, וְאִיהִי גְּבֶרֶת עַל כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא. אִיהוּ

אֱמֶת, וְאִיהִי אֱמוּנָה. אִיהוּ נָבִיא, וְאִיהִי נְבִיאָה. אִיהוּ צַדִּיק וְאִיהִי צַדֶּקֶת. אִיהוּ מֶלֶךְ, וְאִיהִי מַלְכוּת. אִיהוּ חָכָם, וְאִיהִי חָכְמְתָא. אִיהוּ מֵבִין, וְאִיהִי תְּבוּנָה דִּילֵיהּ. אִיהוּ כֶּתֶר, וְאִיהִי עֲטָרָה דִּילֵיהּ, עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. כְּדִיוּקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ תּוֹכוֹ וּשְׁכִינְתָּא בָּרוֹ, אִיהוּ תּוֹכוֹ מִלְּגוֹ, וְאִיהִי בָּרוֹ מִלְּבַר. וְלָא אִשְׁתְּנִיאַת אִיהִי דִּלְבַר, מֵהַהוּא דִּלְגוֹ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא דְּהִיא אֲצִילוּתֵיהּ, וְלֵית אַפְּרָשׁוּתָא תַּמָּן כְּלָל, (שמות כה) דְּמִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ.

וּבְגִין דְּאִיהוּ יְדִיד, סָתִים מִלְּגָיו, לָא אִתְקְרֵי אֶלָּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, אֲדָנָי. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ רַבָּנָן, לֹא כְּשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בָּעוֹלָם הַזֶּה, נִכְתָּב אֲנִי בַּיְדָוָ"ד, וְנִקְרָא אֲנִי בַּאֲדֹנָ"י. אֲבָל בָּעוֹלָם הַבָּא, נִכְתָּב בַּיְדָוָ"ד, וְנִקְרָא בַּיְדָוָ"ד. לְמֶהֱוֵי רַחֲמֵי מִכָּל סִטְרָא וּבְגִין דָּא מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, מַאן דְּלָא יְהֵא תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, בְּכָל אֲבָרִין פְּנִימָאִין וְחִצוֹנִין, לָא יֵיעוֹל בְּהֵיכָלָא דָּא. וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ. (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה, (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם. אָמְרוּ רַבָּנָן, מִן (יחזקאל א) וָאֵרָא עַד כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת הֵן הֵן מַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. וְאָמְרוּ חֲכָמִים, כְּשֶׁהָיָה רִבִּי עֲקִיבָא דּוֹרֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, יָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם, וְסִבְּבָה הָאִילָנוֹת. וְהָיוּ מִתְקַבְּצִין מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת כִּבְמִזְמוּטֵי (דף ר"ל ע"ב) חָתָן וְכַלָּה. בְּגִין דְּלֵית יְחוּדָא וְקִשׁוּרָא וּמֶרְכָּבָה, לְשֵׁם יְדָוָ"ד בַּאֲדֹנָ"י, אֶלָּא בְּצַדִּיק. דְּאִיהוּ קֶשֶׁת, דְּאִיהִי (ד"א דְּבִיהּ) מֶרְכַּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא דִּלְעֵילָּא, יְאֲהַדּוֹנָה"י.

שְׁכִינְתָּא אִיהִי מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְאוֹקְמוּהָ, אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם. בְּגִין דְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא, אִינּוּן פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה בְּכַנְפֵי חֵיוָן, יְדָו"ד לִימִינָא, אֲדנ"י לִשְׂמָאלָא. חָתָן לִימִינָא, כַּלָּה לִשְׂמָאלָא. כַּד אַתְיָין לָהּ לַחוּפָּה, בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּנָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא לוֹן לְתַתָּא, בְּשִׁירוֹת וְתֻשְׁבְּחוֹת, בְּכָל מִינֵי נִגּוּנָא בִּצְלוֹתָא, הָא קָא אַתְיָין לַחוּפָּה.

וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמֵיהַב קִדּוּשִׁין לַכַּלָּה. מֵחָתָנָא, בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִלָּה דְּיָד, לְמֶהֱוֵי קְשִׁירָא לֵיהּ, וּלְעַטָרָא לוֹן בִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא, דְּאִיהוּ פְּאֵר, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל כד) פְּאֵרְךָ חָבוֹשׁ עָלֶיךָ. וּתְלַת כְּרִיכִין דִּרְצוּעָה, לָקֳבֵל ג' קְדוּשׁוֹת, דְּאִינּוּן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, (רְצוּעָה) קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְצָרִיךְ לְבָרְכָא לוֹן בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן, דְּאִינּוּן שֶׁבַע בְּרָכוֹת דִּקְרִיאַת שְׁמַע, בַּשַּׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ. וּבָעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ.

וְכַלָּה בְּחוּפָּה, דְּאִיהִי בְּדִיוּקְנָא דְּכַנְפֵי מִצְוָה, בְּציצִיוֹת מְזוּזָה תְּכֵלֶת וְלָבָן, כִּסְּאָ דִּין וְכִסְּאָ רַחֲמִים, כָּלִיל דָּא בְּדָא. וְכַמָּה קְשָׁרִים וְחֻלְיָין, סַחֲרָנֵיהּ. בְּכַמָּה מַרְגְּלָאן וַאֲבָנִין יְקִירִין, מַלְיָין סְגוּלוֹת, סַחֲרִין לְגַבֵּיהּ, כְּדִיוּקְנָא דְּזָגִין וְרִמּוֹנִין, דִּלְבוּשֵׁי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִינּוּן ד' בִּגְדֵי לָבָן, וְד' בִּגְדֵי זָהָב, מִסְּטָרָא דִּתְרִין שְׁמָהָן, יְדָו"ד אֲדנ"י, כִּשְׁמוֹ כֵּן כִּסְאוֹ, כֵּן חוּפָּתוֹ, כֵּן לְבוּשׁוֹ. רָשִׁים שְׁמֵיהּ בְּכֻלָּא, כַּד בָּעֵי לְאַעֲלָא בְּהֵיכָלֵיהּ, לְמֶהֱוֵי תַּמָּן חָתָן בְּכַלָּתֵיהּ, בְּח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, דְּאִיהִי (נ"א בְּהֵיכָלָא לְיַחֲדָא תַּמָּן בִּצְלוֹתָא בְּח"י בִּרְכָאן דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת.

אֵין דּוֹרְשִׁין בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד, בְּגִין דְּהַדּוֹרֵשׁ לְיָחִיד, עִמֵּיהּ הָא אִינּוּן שְׁנַיִם בַּדְּרָשָׁא. וְלָא צָרִיךְ תַּמָּן לְמִשְׁמַע קָלָא בִּצְלוֹתֵיהּ.

אֶלָּא (שמואל א א) רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ, וּבְהַאי רָזָא (במדבר ג) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. וְהָכִי בַּאֲצִילוּת (ד"א בְּצִלּוֹתָא) כָּל חַד מְצַלֵּי בַּחֲשַׁאי, דְּלָא אִשְׁתְּמַע צְלוֹתֵיהּ לְגַבֵּי חַבְרֵיהּ. כְּגוֹן מַאן דְּדָרִישׁ לְחַבְרֵיהּ, וְיַשְׁתִּיק דִּבּוּר לְגַבֵּיהּ, לָא צָרִיךְ לְמֶעְבַּד אֶלָּא דִּבּוּר בַּחֲשַׁאי, דְּלָא יִשְׁמַע חַבְרֵיהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, כָּל הַמַּשְׁמִיעַ קוֹלוֹ בִּתְפִלָּתוֹ, ה"ז מִקַּטְנֵי אֲמָנָה.

וּבְגִין כָּךְ חֵיוָון אֶשָּׁא לְעֵילָּא, מְמַלְלָן כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא, דַּהֲווֹ מִתְקַבְּצִין תַּמָּן, בְּמִזְמוּטֵי חָתָן וְכַלָּה. בְּאָן אֲתָר. בְּקִרְיַאת שְׁמַע, דְּתַמָּן וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. דְּאִינּוּן ס"ד לְד' גַּדְפִּין, ד' זְמִנִּין ס"ד, סַלְקִין רנ"ו. וְהַאי אִיהוּ, (ירמיה לא) רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. אֵימָתַי. לְבָתַר דְּנָטִיל נוּקְמָא מִשַּׂנְאוֹי, וְיוֹקִיד טַעֲוָון דִּלְהוֹן, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יא) וּבַאֲבוֹד רְשָׁעִים רִנָּה. אִיהוּ הַנֵּר (ס"א מ' שְׁנִין) לְאַשְׁלְמָא ע"ב ע"ב, ע"ב. וְתַלְיָין ס"ד.

וְתַלְיָין ס"ד, מִן תְּמַנְיָא א"ז. וְהָכִי ס"ד מִתְמַנְיָא א"ז לְד' סִטְרִין, רנ"ו. וְכַד מָטֵי לל"ב, דְּאִינּוּן א"ז א"ז א"ז, דְּאִינּוּן ח' ח' ח', אִתְחַבָּר י' לְכָל סִטְרָא, לְמֶהֱוֵי ח"י יְהוָ"ה, בְּח"י בִּרְכָאן דְּצְלוֹתָא, דְּאִית בְּהוֹן ח"י זְמִנִּין יְדוָ"ד, דְּסַלְקִין ע"ב. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְחַבְּרָא יְהוָ"ה בַּאֲדֹנָ"י בְּח"י עָלְמִין יְאֲהדֹנָהי, מִיַּד חֵיוָון דְּאֵשׁ חָשׁוֹת. מַה כְּתִיב בְּהוֹן. (יחזקאל א) בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶם, בְּעָמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא (נ"א בְּצִלּוֹתָא), תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶם, דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעוּן עַד הַהִיא שַׁעֲתָא.

וְהַאי אִיהוּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת. דְּאִינּוּן כַּנְפֵי הַחַיּוֹת, וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ. מַה דַּהֲוֵי חַשְׁמַל, חֵיוָון אֶשָּׁא מְמַלְלָן, אִינּוּן חָשׁוֹת. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ צְלוֹתָא בַּחֲשַׁאי, וְהָכִי מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה בַּחֲשַׁאי,

לְמַלְּאָ תַּמָּן בַּחֲשַׁאי, בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ. ג' צְלוֹתִין תַּקִּינוּ, וּבְכָלְהוּ ח"י יְהוָ"ה, דְּאִינּוּן ע"ב אַתְוָון, בְּכָל צְלוֹתָא, בְּתַמְנֵי סְרֵי בִּרְכָאן, דְּאִינּוּן רי"ו, וּכְלִילָן בְּחֶסֶד, בְּע"ב, עִם ל"ב נְתִיבוֹת, וְהַיְינוּ ר"ן חֲסִרִין ב'. דְּכְלִילָן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

דְּמִקָּרְבְנָא אִשְׁתְּמַע צְלוֹתָא, צְלוֹתָא מִקָּרְבְנָא. כְּגַוְונָא דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. הָכִי בַּכְּרוּבִים, (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו. כְּגַוְונָא דְּכֻלָּא סַלְקִין וְנַחְתִּין בֵּיהּ קָרְבְנִין וְעֲלָוִון. הָכִי בִּצְלוֹתָא, מַלְאָכִין סַלְקִין תְּרֵי וְנַחְתֵּי תְּרֵי. וּכְגַוְונָא דְּסִינַי, דְּבֵיהּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן סַלְקִין וְנַחְתִּין, סַלְקִין תְּרִין וְנַחְתִּין ב'. וּבְפִקּוּדָא דָּא, אִתְרְמִיזוּ כָּל פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא.

וְהָכִי כַּד הַוָה פָּתַח רִבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, פּוּמֵיהּ הַוָה סִינַי, וְקַלֵּיהּ הַוָה סָלָם, דְּבֵיהּ מַלְאָכִין סַלְקִין וְנַחְתִּין. בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר דִּילֵיהּ, הַוָה רָכִיב עָלֵיהּ מַלְאָךְ מְטַטְרוֹ"ן. אִיהוּ רֶכֶב לִשְׁכִינְתָּא, דְּכְלִילָא בֵּיהּ סְפִירָן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א מִלְּגוֹ. דִּשְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִי' סְפִירָן, דִּלְבַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, רֶכֶב וּמֶרְכָּבָה. (עלות הָעלוֹת) עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, רֶכֶב לְעִלַּת הָעִלּוֹת. וּשְׁכִינְתֵּיהּ, רֶכֶב לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְעִלַּת הָעִלּוֹת אִיהוּ דְּמְיַחֵד לְכֹלָּא, וּמְסַדֵּר לְכֹלָּא, וְנָהִיר בְּכֹלָּא. נְהוֹרֵיהּ אַעְבַּר בְּנִשְׁמָתָא וְגוּפָא וּלְבוּשָׁא. וְלֵית בֵּיהּ שְׁנוּי וְשׁוּתָּפוּ וְחוּשְׁבָּן וּתְמוּנָה וְדְמְיוֹן מִכָּל מֶרְכַּבְתָּא, וּמַרְאָה וְדְמְיוֹן דְּאִתְחַזְיָא בְּעֵין הַשֶּׂכֶל. דַּרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִינּוּן רֶכֶב וּמֶרְכַּבְתָּא לְגַבֵּיהּ, וְעָלֵיהּ לֵית מַאן דְּרָכִיב.

קֶשֶׁת, סִימָן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְאִינּוּן סִימָן מֶרְכָּבָה דַּאֲבָהָן.

תִּקְיעָה, דְּאַבְרָהָם. שְׁבָרִים, דְּיִצְחָק. תְּרוּעָה, דְּיַעֲקֹב. דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כג) וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וְג' גַּוְונִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ, חִוָּור סוּמָק וְיָרוֹק. וּמִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, אִתְקְרֵי (דף רל"א ע"א) (שמואל א ב) קֶשֶׁת גִּבּוֹרִים חַתִּים. וּמִסְטָרָא דִּימִינָא, (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם. כַּד אִתְחַזֵּי בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם, אַחְזֵי רַחֲמֵי. וְכַד אִתְחַזֵּי בְּלָא מִטְרָא, אַחְזֵי דִּינָא. מְעוּרָב בֵּין מִטְרָא וְשִׁמְשָׁא, אַחְזֵי דִּינָא וְרַחֲמֵי כְּלִיל. וְהַאי אִיהוּ שׁ' מִן שַׁדַּי, תְּלַת עַנְפֵּי אֲבָהָן, דְּאִינּוּן יְדָוָ"ד אֱלֹהֵי"נוּ יְדָוָ"ד, תְּלַת שְׁמָהָן לָקְבֵל תְּלַת עַנְפֵּי אֲבָהָן. וּבְהוֹן י"ד אַתְוָון, בְּחוּשְׁבַּן ד"י מִן שַׁדַּי. וּלְבוּשׁ דְּשַׁדַּי, מְטַטְרוֹן, דְּהָכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן שַׁדַּי. (ע"כ רעיא מהימנא) (ובחבורא קדמאה תמן תנינן דחזי קשת רי"ד ע"ב אמר רעיא מהימנא שפיר קאמר שם רט"ו ע"א).

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לֵימָא לָן מַר, (ס"א מֵאלֵּין) מִלִּין מְעַלְיָתָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל אֲתָר דִּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צַעַר, וַיְהִי בִּימֵי צַעַר. וַדַּאי, וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ צַעַר, וְדָא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ דִּינָא קַשְׁיָא עַל עָלְמָא. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֵם, יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה. וּבְכָל אֲתָר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה.

בְּכָל זִמְנָא תְּרִין יוֹמִין אִינּוּן, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין, דְּלְהֱוֵי יִצְחָק כְּלִיל דִּינָא וְרַחֲמֵי, תְּרִין יוֹמִין וְלָא חַד.

דְּאִלְמָלֵא יִשְׂתְּכַח יְחִידָאי, יַחֲרִיב עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב תְּרִין זְמִנִין, וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אִלֵּין בֵּית דִּין רַבְרְבָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדַּאי, בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קְרִיבִין לְגַבֵּיהּ. וְאִינּוּן שִׁבְעִין מְמָנָן, דְּסָחֲרִין תְּדִירָא לְמַלְכָּא. וְאִינּוּן חַתְכִין דִּינָא עַל עָלְמָא. לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ, וְכִי עַל יְיָ קַיְימִי. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין קַיְימִי עַל דִּינָא, דִּינָא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא בֵּיהּ, מַאן הוּא. דְּלָא יוֹקִיר לִשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּדְלָא יוֹקִיר לְאוֹרַיְיתָא וּלְעַבְדּוֹי. אוּף הָכִי, מַאן הוּא דְּלָא חָייֵשׁ עַל יְקָרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּלָא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא. מַאן הוּא דְּלָא חָייֵשׁ לִיקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאן הוּא דְּלָא שַׁוֵּי יְקָר לִשְׁמָא דָּא. וַיָּבֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם, גַּם, לְרַבּוֹת הַהִיא נוּקְבָא דִּילֵיהּ. אוּף הָכִי לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ, דְּאִיהוּ חָייֵשׁ נָמֵי לִיקָרָא דִּשְׁמָא דָּא.

הָכָא אַפְלִיגוּ עַמּוּדִין קַדְמָאִין דְּעָלְמָא. חַד אָמַר, אִיּוֹב מֵחַסִידֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם הֲוָה. וְחַד אָמַר, מֵחַסִידֵי יִשְׂרָאֵל הֲוָה. וְאַלְקֵי, לְכַפְּרָא עַל עָלְמָא. דְּהָא יוֹמָא חַד אַשְׁכְּחֵיהּ רַב הַמְנוּנָא לְאֵלִיָּהוּ. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי תָּנֵינָן דְּאִית צַדִּיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר, צַדִּיק, כָּל שְׁמְמוּעַטִין לוֹ חוֹבוֹתָיו נוֹתְנִין לוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה חוֹבוֹ, וְעַל כֵּן צַדִּיק וְרַע לוֹ. וְכָל שְׁמְרוּבִין עֲוֹונוֹתָיו, וּמְמוּעַטִין

זְכִיוּתָיו, נוֹתְנִין לוֹ שְׂכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר לֵיהּ, דִּינוּי דְּמָארֵי עָלְמָא עַתִּיקִין (ס"א עֲמִיקִין) אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפְּרָא חוֹבִין דְּעָלְמָא, אַלְקֵי בְּדְרוֹעָא דִּלְהוֹן, וְאָסֵי לְכוּלְהוּ. מְתַל לְאַסְיָיא, דְּאַלְקֵי לְדְרוֹעָא, לְשֵׁיזָבָא לְכָל שַׁייְפִין. כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגוֹ'. (רי"ח)

כְּמָה דְּאִתְמַר, בְּהַהוּא יוֹמָא שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקַיְימִין שִׁבְעִין קַתֶּדְרָאִין לְמֵידָן דִּינָא לְעָלְמָא, כַּמָּה אִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין, קַטֵּיגוֹרִין, דְּקַיְימֵי לְעֵילָּא. אִלֵּין מַיְימִינִין לְזַכּוּ וְאִלֵּין מַשְׂמְאִלִין לְחוֹבָא, לְאַדְכָּרָא חוֹבִין דְּעָלְמָא, חוֹבִין דְּכָל חַד וְחַד. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְבַר נָשׁ, לְפָרְשָׁא חוֹבוֹי, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִיהוּ, בְּגִין דְּמַאן דְּמְפָרֵשׁ חֶטָאוֹי, לָא אִתְמְסַר דִּינֵיהּ, אֶלָּא בִּידָא דְּמַלְכָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וּמַאן דְּדָאִין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ לְטָב. וְעַל דָּא בָּעָא דָּוִד מַלְכָּא, (וְאָמַר) (תהלים מג) שָׁפְטֵנִי אֱלֹקִים, אַנְתְּ, וְלָא אַחֲרָא. וְכֵן שְׁלֹמֹה אָמַר, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ, הוּא, וְלָא אַחֲרָא, וְכָל בֵּית דִּין בְּדֵילִין מִמֶּנּוּ.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לוֹן לְפָרְשָׁא חוֹבִין דְּכָל שַׁייְפָּא וְשַׁייְפָּא, וְכָל מַה דְּעָבִיד בִּפְרָט. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לב) חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְגוֹ'. לְבָתַר וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן

חָטָאתִי סֶלָה. מְנָלָן. מִמֹּשֶׁה, דִּכְתִיב (שמות לב) אָנָּא חָטָא הָעָם הַזֶּה וְגוֹ'. בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב, (שמואל א יב) חָטָאנוּ כִּי עָזַבְנוּ אֶת יְיָ, דְּאִי תֵּימָא הַאי בְּיָחִיד, אֲבָל בְּצִבּוּר לָא. הָא כְּתִיב קְרָא דָּא. וְאִי תֵּימָא הָא בְּצִבּוּר, אֲבָל שְׁלִיחָא דִּלְהוֹן לָא, הָא כְּתִיב (שמות לב) וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל יְיָ וְגוֹ'. וּכְתִיב (שמות לב) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא. מַאן דְּמְפָרֵשׁ חוֹבֵיהּ, בֵּי דִּינָא בְּדֵילִין מִינֵּיהּ, בְּגִין דְּבַר נָשׁ קָרִיב לְגַרְמֵיהּ, וְלָא אִתְדָּן עַל פּוּמֵיהּ.

וְתוּ, לָא שָׁבִיק לְמִקַּטְרְגָא לְאוֹלְפָא עָלֵיהּ חוֹבָא מוּמָא. דְּבַר נָשׁ יַקְדִּים (דף רל"א ע"ב) וְיֵימָא, וְלָא יָהִיב דּוּכְתָּא לְאַחֲרָא לְמֵימַר. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כח) וּמוֹדֶה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

בְּיוֹמֵי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, מְתַקְּנִין בֵּי דִּינָא כּוּרְסְיָיא לְמַלְכָּא, לְמֵידָן כָּל עָלְמָא. וְיִשְׂרָאֵל עָאלִין בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא קַמֵּיהּ, דְּלִיפּוּשׁ רַחֲמֵי. (ס"א קַמֵּיהּ דְּלִיפּוּשׁ רוּגְזָא) תְּנַן וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ מַאי הוּא. אֶלָּא הָנֵי תְּרֵי יוֹמִין דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲמַאי תְּרֵי יוֹמִין. בְּגִין דְּאִינּוּן תְּרֵי בֵּי דִּינָא, דְּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא. דִּינָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ קַשְׁיָא, בְּדִינָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ רַפְיָא, וְתַרְוַוייהוּ מִשְׁתַּכְחֵי.

וְעַל דָּא לָא יָדְעֵי הָנֵי בַּבְלָאֵי, רָזָא דִּיבָּבָא וִילָלוּתָא,

וְלָא יַדְעֵי דְּתַרְוַוייהוּ אִצְטְרִיכוּ, יְלָלוּתָא דְּאִיהוּ דִּינָא תַּקִּיפָא. תְּלַת תְּבִירִין דְּאִיהוּ דִּינָא רַפְיָא, גְּנוּחֵי גָּנַח רַפְיָא. אִינּוּן לָא יַדְעֵי, וְעַבְדִין תַּרְוַוייהוּ. וַאֲנָן יַדְעֵינָן, וְעַבְדֵינָן תַּרְוַוייהוּ. (ס״א וְעַל דָּא רָזָא דִּיבָּבָא וִילָלָה וְתַרְוַוייהוּ אִצְטְרִיכוּ, הֲנֵי

בַּבְלָאֵי, אִינּוּן לָא יַדְעֵי, וְעַבְדִין תַּרְוַוייהוּ.) **וְכֹלָּא נָפְקִין לְאַרַח קְשׁוֹט.**

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) **תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר, מַאי בַחֹדֶשׁ. דָּא בֵּי דִּינָא רַפְיָא, דְּאִקְרֵי חֹדֶשׁ. בַּכֶּסֶה:** (כֶּס דְּעַלְמָא עִילָּאָה, כ״ס ה׳ דָּא פַּחַד יִצְחָק דְּאִיהוּ כֶּס לְמַלְכָּא עִילָּאָה, תּוּ בַּכֶּסֶה) **דָּא דִּינָא קַשְׁיָא, פַּחַד יִצְחָק. דִּינָא דְּאִתְכַּסְיָיא תָּדִיר, דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא בְּאִתְגַּלְיָיא. כִּי חֹק, דָּא דִּינָא רַפְיָא. וּמִשְׁפָּט,** (דָּא דִּינָא קַשְׁיָא) **דָּא דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְתַרְוַוייהוּ אִינּוּן כַּחֲדָא. בְּגִין כָּךְ תְּרֵין יוֹמִין, וְתַרְוַוייהוּ בְּרָזָא חֲדָא.**

(תהלים פט) **אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְגוֹ׳, לָא כְּתִיב שֹׁמְעֵי, אוֹ תּוֹקְעֵי תְּרוּעָה, אֶלָּא יוֹדְעֵי תְּרוּעָה. בְּגִין** (ס״א בְּגוֹן) **חַכִּימִין דְּדַיְירִין בַּאֲוִירָא דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אִינּוּן יְדְעֵי תְּרוּעָה. רָזָא דִּתְרוּעָה, כְּמָה דִּכְתִיב,** (תהלים ב) **תְּרוֹעֲם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל. מַאן עַמָּא כְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רָזִין עִלָּאִין דְּמָארֵיהוֹן, לְמֵיעַל קַמֵּיהּ, וּלְאִתְקַשָּׁרָא בֵּיהּ. וְכָל אִינּוּן דְּיַדְעֵי רָזָא דִּתְרוּעָה, יִתְקָרְבוּן לְמֵיהַךְ בְּאוֹר פָּנָיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אוֹר קַדְמָאָה דְּגָנִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּיא. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע לָהּ.**

כְּתִיב (ויקרא ט) **הַיּוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד. וּכְתִיב** (ויקרא ג) **וְאֶת הַיּוֹתֶרֶת עַל הַכָּבֵד.** (בְּתַר דְּעַבִּידַת נִיאוּפָא, אִסְתָּלִיק עֲלֵיהּ.)

יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד, דָּא אֵשֶׁת זְנוּנִים, דְּאַזְלָא וְנָפְקָא מִן הַכָּבֵד, לְאַסְטָאָה בְּנֵי עָלְמָא, וּלְאַסְטָנָא עָלַיְיהוּ. וְשַׁבְקַת לְדְכוּרָא, לְמֶעְבַּד זְנוּנִים. וּבְגִין דָּא הַיּוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד, יוֹתֶרֶת עַל הַכָּבֵד. בָּתַר דְּעַבְדַת נִיאוּפָא, אִסְתָּלַקַת עָלֵיהּ. מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה. אִתְגַּבְּרַת עַל בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ כָּבֵד, בְּכַעַס דְּמָרָה, אֵשֶׁת מְדָנִים, וְכַעַס, דְּשַׁלְטָא אִיהִי עַל דְּכוּרָא דִּילָהּ. מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה שַׁלְטָא עַל הַכָּבֵד, אֵשֶׁת מְדָנִים וְכַעַס.

יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד, מִן הַכָּבֵד נָפְקָא לְאַבְאָשָׁא לְכָל עָלְמָא, וּלְמֶעְבַּד נִיאוּפִין עִם כֹּלָּא. לְבָתַר אִיהִי סַלְקָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא, מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה, בְּעַזּוּתָא דְּאַנְפִּין, וּכְדֵין אִיהִי עַל הַכָּבֵד. וְעוֹד, יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד אִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא אַחֲרָא, בָּתַר דְּנַפְקַת לְנַאֲפָא עִם כֹּלָּא, יְהִיבַת שִׁיוּרִין לְבַעְלָהּ, וְהַאי אִיהִי יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד.

מִגּוֹ כָּבֵד, וְיוֹתֶרֶת דִּילָהּ, נַפְקַת מָרָה, וְאִיהִי חַרְבָּא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּנַפְקוּ מִנָּהּ טִפִּין מְרִירָן לְקַטְלָא בְּנֵי נָשָׁא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ה) **וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה. וְאִיהִי תַּלְיָא בַּכָּבֵד, כָּל מַרְעִין וּמוֹתָא בֵּיהּ תַּלְיָין.**

וְהַהוּא יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (מַשְׁמָעוּתָא) מְשַׁטְּטָא בְּעָלְמָא, לְמִכְנַשׁ כָּל חוֹבֵי עָלְמָא וּכְדֵין כָּל אֲבָרִין דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, אִינּוּן בְּעָאקוּ, דְּאִינּוּן אֲבָרֵי דְּמַטְרוֹנִיתָא, (משלי כ) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם, שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא. וּכְדֵין כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעָאקוּ, וְנַטְלֵי שׁוֹפָר לְאַתְעָרָא בֵּיהּ הַהוּא תְּקִיעָה וּשְׁבָרִים וּתְרוּעָה.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַדַּאי בָּתַר דְּאֲבָרִים וְעַרְקִין דִּלְבָּא, דְּדַמְיָין לְיִשְׂרָאֵל, אִינּוּן בְּעָאקוּ. צְרִיכִין לְאַתְעָרָא בְּקָנֶה, דְּאִיהוּ שׁוֹפָר. וְדָא קָנֶה דְּרִיאָה. בָּתַר דְּכַנְפֵי רֵיאָה לָא יַכְלִין לְשַׁכְּכָא (דף רל"ב ע"א) רוּגְזָא דְּמָרָה דְּאִתְגַּבַּרְתְּ עַל עַרְקִין דִּלְבָּא, וְעַל כָּל עַרְקִין דְּאֲבָרִים דְּגוּפָא. הַהוּא רוּחָא דְּנָשִׁיב בְּהוֹן, סָלִיק בְּקָנֶה, דְּאִיהוּ שׁוֹפָר, עָלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ, וְשֵׁט, דּוֹמֶה לְעָלְמָא דֵּין, דְּבֵיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. קָנֶה, דּוֹמֶה לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּלֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה.

וּלְבָתַר דְּשֵׁט וְ׳ מִן וְשֵׁט, בְּרִבּוּי אֲכִילָה דְּגֻזָּל אִתְאַרַךְ וְאִתְעֲבִיד שָׁטָן. וּמַאן גָּרִים דָּא. (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, שָׁטוּתָא דִּלְהוֹן דְּאִתְעָרְבוּ בְּעֵרֶב רַב שַׁטְיָין, דְּתַאֲוָה דִּלְהוֹן אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה דְּגֻזָּל וְחָמָס, (תהלים יב) דְּשׁוֹד

עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים. בְּנוֹן כְּפוּפָה שַׁטְיָין, דְּאַכְלִין בְּלָא טְחִינָה. מַה כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר יא) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת וְאַף יְיָ חָרָה בָּעָם. אִתְפְּשַׁט ו' דְּשָׁטוּ, אִיהוּ דְּרוֹחֵיהּ כָּפוּף, וְאִיהוּ נ'. וְדָא גָּרַם דְּאִתְפְּשַׁט שָׂטָן בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְאִתְגְּבָר עַל כָּל אֵבָרִין וְעַרְקִין בְּשס"ה לֹא תַעֲשֶׂה. כְּחוּשְׁבָּן הַשָּׂטָ"ן חָסֵר חַד, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּלֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה.

וְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּקָנֶה, וְאִיהוּ ו' בֶּן יָ"הּ, מִן בִּינָה. וּבְגִינֵיהּ אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָרוֹאֶה קָנֶה בַּחֲלוֹם, זוֹכֶה לַחָכְמָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ד) קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה. דְּלֵית קָנֶה דְּאִיהוּ פָּחוּת מִתַּרְוַוייְהוּ, דְּאִינּוּן י' חָכְמָה, ה' בִּינָה. וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאִתְעָרָא בַּשּׁוֹפָר, דְּאִיהוּ קָנֶה, עָלְמָא דְּאָתֵי, עוֹלָם אָרוֹךְ, אֶרֶךְ אַפַּיִם, דְּמִשְׁתַּכְּחֵי מִינֵּיהּ י"ג מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, כְּחוּשְׁבָּן וָא"ו, א' אֶרֶךְ, ו' ו' אַפַּיִם.

וְאִימָּא עִלָּאָה אִיהִי תְּקִיעָה, מִסְטָרָא דְּאַבְרָהָם. שְׁבָרִים, מִסְטָרָא דְּיִצְחָק. תְּרוּעָה, מִסְטָרָא דְּיַעֲקֹב. שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, קֶשֶׁר דְּכֻלְּהוּ. דְּהַיְינוּ: ק' תְּקִיעָה. ש' שְׁבָרִים. ר' תְּרוּעָה. וְכֻלְּהוּ מְשַׁלְּשִׁין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, קְדוּשָׁה לְךְ יְשַׁלֵּשׁוּ. דְּלֵית קָלָא יָכִיל לְנָפְקָא לְבַר, אֶלָּא מִן הַפֶּה. אוּף הָכִי, לֵית לְאַפְרָשָׁא שְׁכִינְתָּא

מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים כט) קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ. וּשְׁכִינְתָּא תִּפְלַת כָּל פֶּה. וְאִינּוּן סִימָנִין, קשר״ק קש״ק קר״ק. (עד כאן).

זהר:

נַטְלִין שׁוֹפָר, לְאִתְעָרָא בֵּיהּ, תְּרוּעָה וּתְקִיעָה, דִּינָא קַשְׁיָא בְּרַחֲמֵי, וּשְׁבָרִים דִּינָא קַשְׁיָא בְּלָא רַחֲמֵי (ס״א דִּינָא רַפְיָא בְּרַחֲמֵי) וּכְדֵין הָכִי יִתְעָרוּ לְעֵילָּא לְאִתְעָרְבָא דָּא בְּדָא.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּהַאי אִתְבְּסַם שָׁטָן, וְקָמִיט נו״ן מִן וֶשֶׁט, מַה דְּהַוָה שָׁטָן לְפָנִים, תָּב לַאֲחוֹרָא, וְאִתְהַדַּר וֶשֶׁט, כִּדְבְקַדְמֵיתָא. בְּגִין דְּהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב. יִשְׂרָאֵל לֵית חֵילֵיהוֹן בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, כְּשַׂאר עַמִּין, דְּיַרְתִּין עָלְמָא דֵּין, דְּחֵילֵיהוֹן בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. אֶלָּא חֵילֵיהוֹן בְּקוֹל דָּא, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, עוֹלָם אָרוֹךְ, דְּאִתְבְּרֵי בְּאָת יו״ד, וּבְגִין דְּקוֹל שׁוֹפָר מְנִיהּ נָפִיק, אָמְרוּ רַבָּנָן אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת. וּבְאוֹת י׳ וַדַּאי, אִתְעֲבִיד עוֹלָם אָרוֹךְ, דְּאִיהוּ ו׳ עָלְמָא דְּאָתֵי וּבְאָת ה׳, בָּרָא עָלְמָא דֵּין, דְּאִיהִי ה׳ זְעֵירָא, דְּבָהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה דְּאוֹרַיְיתָא.

וְעוֹד רָזָא אַחֲרָא, בָּתַר דְּאִתְגְּזַר גְּזֵרָה בִּתְרִין אַתְוָון, דְּאִינּוּן ה׳ ה׳, תְּרִין בָּתֵּי דִּינִין, מַאן יָכִיל לְבַטָּלָא גְּזֵרָה דְּתַרְוַוייהוּ. י״ו. דְּאָת ה״א אִימָּא עִלָּאָה. י׳ אָב. וּמַה כְּתִיב, (במדבר ל) כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבוּעַת אִסָּר לְעַנּוֹת נָפֶשׁ, דְּאִיהִי ה׳, אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ. וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאִתְעָרָא קָלָא דְּאִיהוּ ו׳, בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, דְּאִינּוּן י׳. וְעִקָּרָא דִּלְהוֹן בִּנְשִׁימָה אַחַת, כָּל סִימָן וְסִימָן, בַּפֶּה, דְּאִיהִי י׳ מֵעֲשָׂרָה.

מַיְ״ד דְּשָׁמְעוּ מִלִּין רַבִּי שִׁמְעוֹן וְכָל חַבְרַיָּיא, אָמְרוּ, בְּרִיךְ אֱלָהָא דְּזַכְּינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין, מֵהַהוּא דְּאִתְקְרֵי רַבָּן שֶׁל נְבִיאִים, רַבָּן דַּחֲכָמִים, רַבָּן דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מְדַבֵּר עַל פּוּמוֹי, וְכָתַב עַל יְדוֹי רָזִין אִלֵּין, דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ כְּוָותַיְיהוּ מִמַּתָּן תּוֹרָה, וְעַד כְּעַן.

אָמַר לֵיהּ, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, אַשְׁלִים מִלּוֹלֵי דְּרָזִין דְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, לְפָרְשָׁא לוֹן, דְּהָא כָּל מָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְעֵילָּא, וּמָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְתַתָּא, כֻּלְּהוּ מְזוּמָנִין לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמָךְ, וּפִירוּשִׁין דִּילָךְ. דְּהָא חֶדְוָה וּפוּרְקָנָא, יִתְעַר בְּהוֹן לְעֵילָּא וְתַתָּא. אַל תִּתְּנוּ דָּמִי, לֹא אַנְתְּ, וְכָל סִיעָתָא דִּילָךְ. (ע״כ רעיא מהימנא).

זהר:

בִּתְרוּעָה וּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים, אִתְבְּסַם כֻּלָּא דָּא בְּדָא. וְכָל מַה דְּהַהוּא כְּבֵד נָקִיט, אַקְרִיב לְגַבֵּי לֵב, דְּאִיהוּ מַלְכָּא, לְזַיְּינָא (לְדִינָא)**. וְהַהוּא לֵב, לָאו אוֹרְחֵיהּ, וְלָאו תִּיאוּבְתֵּיהּ, בַּעֲכִירוּ דְּעוֹבָדִין דְּעַמִּיהּ. אֶלָּא נָקִיט כָּל בְּרִירוּ, וְכָל צָחוּתָא,** (דף רל״ב ע״ב) **וְכָל זַכְיָין, וְכָל עוֹבָדִין טָבִין. וְכָל הַהוּא עָכִירוּ וְטִנּוּפִין וְלִכְלוּכָא דְּאִינּוּן עוֹבָדִין בִּישִׁין,** (ס״א ליתא) (זְרִיק לוֹן לְשַׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הַהוּא כְּבֵד) **אֲנָח לְכָבֵד. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ,** (בראשית כז) **עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר. וְכָל עַרְקִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן שְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,** (ויקרא טז) **וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. מַאי עֲוֹנוֹתָם. עֲוֹנוֹת תָּם. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ,** (בראשית כה) **וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. וְחוֹבִין דְּעַמּוּדָא** (ס״א דְּעַמֵּיהּ) **דְּאִינּוּן עַרְקִין וְדַפְקִין דִּלְבָּא.**

וּבְגִין דָּא, שְׁחִין וְצָרַעַת וְסַפַּחַת, לְכָל אִינּוּן אֲבָרִין, מִכָּבֵד אִשְׁתְּכָחוּ, מֵאִילֵּין לִכְלוּכִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ בֵּיהּ. מִלְּבָּא אָתֵי כָּל בְּרִיאוּתָא, לְכָל אֲבָרִין. דְּהָכִי הוּא, כֵּיוָן דְּלִבָּא נָטִיל כָּל זְכִיכוּ וּבְרִירָא וְצָחוּתָא. כָּבֵד נָטִיל כָּל מַה דְּאִשְׁתְּכַח וְאִשְׁתְּאַר מִן לִכְלוּכָא וְטִנּוּפָא. וְזָרִיק לְכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין, דְּאִינּוּן שְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אַחֲרָנִין, בַּעַל כָּרְחַייהוּ. וּמִפְּסוֹלוֹת דְּפִסּוֹלֶת דְּכָבֵד, נָטַל

טְחוֹל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א) **יְהִי מְאוֹרֹת.** (משלי ג) **מְאֻרַת יְיָ בְּבֵית רָשָׁע.**

רעיא מהימנא

עוֹד אָמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן עֲלֵיהּ, טְחוֹל שׂוֹחֵק. וְאִיהוּ (קהלת ז) **שְׂחוֹק הַכְּסִיל. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁהַשָּׁעָה מְשַׂחֶקֶת לוֹ. וְקֹהֶלֶת אָמַר** (קהלת ז) **טוֹב כַּעַס מִשְּׂחוֹק. טוֹב כַּעַס דְּכָבֵד, דְּאִיהִי מָרָה, רְצוּעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְצוּעָה לְאַלְקָאָה בָּהּ צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין בְּמַרְעִין בִּישִׁין, בְּמַכְתְּשִׁין, מִשְּׂחוֹק דְּשָׂחִיק לוֹן בַּטְחוֹל, בְּלִכְלוּכָא דְּהַאי עָלְמָא, דְּשׂוֹחֵק לוֹן שַׁעֲתָא בְּעוּתְרָא. וְעוֹד, אֶרֶס דְּטְחוֹל אִיהוּ זְחִיל עָפָר, וְאִיהוּ תַּקִּיף יַתִּיר מֵאֶרֶס דְּמָרָה.**

וּבְגִין דְּעֶרֶב רַב אִינּוּן שְׁאוֹר שֶׁבָּעִיסָה, וְאִינּוּן אוּמִּין דְּעָלְמָא דַּמְיָין לְמוֹץ, יַתִּיר מְעַכְּבִין בְּגָלוּתָא עֶרֶב רַב לְיִשְׂרָאֵל, מֵאוּמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, מִי מְעַכֵּב. שְׁאוֹר שֶׁבָּעִיסָה מְעַכֵּב. דְּאִינּוּן דְּבֵקִין בְּיִשְׂרָאֵל, כַּשְּׁאוֹר בַּעִיסָה. אֲבָל אוּמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, לָאו אִינּוּן אֶלָּא (תהלים א) **כַּמּוֹץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ.**

וְעוֹד (ויקרא טז) **וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו, כַּד רְעוּתֵיהּ לְמֶעְבַּד קוּרְצָיָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ נָשָׂא כָּל חוֹבִין דְּיָכִיל לְמִסְבַּל לוֹן, עַד דְּאִתְעֲבִיד כְּבֵד,** (תהלים לח) **כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חוֹבִין עַל גַּדְפּוֹי. מֶה עָבִיד, סָלִיק לְטוּרָא עִלָּאָה, כַּחֲמָרָא כַּד אִיהוּ בָּעֵי לְסַלְקָא לְטוּר גָּבוֹהַּ, כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבַּד עָלֵיהּ. כַּד אִיהוּ לְעֵילָּא, וּבָעֵי לְסַלְקָא לְפִי מְעוּט דְּאִשְׁתְּאַר לֵיהּ, אִתְיַקַּר עָלֵיהּ מָטוּלָא, וְנָפִיל, וְאַפִּיל גַּרְמֵיהּ לְתַתָּא, וּבְכֹבֶד מַשָּׂא דְּאִתְתַּקַּף עָלֵיהּ, אִתְעֲבִידוּ כָּל אֵבָרִין דִּילֵיהּ פְּסָקוֹת, דְּלָא אִשְׁתְּאַר אֵבֶר שָׁלִים. אוּף הָכָא אִירָע לְסָמָאֵל וְנָחַשׁ, כְּבֵד וְיוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, יֵצֶר הָרָע וּבַת זוּגֵיהּ זוֹנָה. מִתַּמָּן כָּל בַּת אֵל נֵכָר זוֹנָה.** (ע״כ רעיא מהימנא) (ובחבורא קדמאה אמר ר׳ פנחס רכ״ד ע״א שייך רל״א ע״ב)

זהר:

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, אוֹרְחָא דָּא הֲוָה מִתְקָנָא לִי, לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין מֵעַתִּיק יוֹמִין, זַכָּאָה עָלְמָא דְּאַנְתְּ שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ. וַוי לְעָלְמָא, דְּיִשְׁתַּאֲרוּן יַתְמִין, וְלָא יַדְעִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא כַּדְקָא יָאוֹת. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּכָבֵד נָטִיל כֻּלָּא טַב וּבִישׁ. וְאַף עַל גַּב דְּמִשַּׁטְּחָא וְלָקִיט כָּל חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמֵי זַכְיָין דִּלְהוֹן לָקִיט, בְּגִין לְקַיְּימָא קוּרְצֵיהּ. וְכֻלָּא הַאי וְהַאי מַקְרִיב לְגַבֵּי לֵב. וְאוֹרְחוֹי דְּלֵב,

לָא נָטִיל אֶלָּא זְכִיכוּ וּבְרִירוּ וְצָחוּתָא דִּכְלָא, כְּמָה דְּאָמְרַת. וּשְׁאַר טִנּוּפָא וְלִכְלוּכָא, אַהֲדַּר לְכָבֵד, וְנָטִיל כְּלָא בְּעַל כָּרְחֵיהּ, דִּכְתִיב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו וְגוֹ'. מִלָּה דָּא אַהֲדַרְנָא, בְּגִין דְּיִתְבְּסֵם לְפוּמֵי כְּמִתְקָא דְּדוּבְשָׁא,

זַכָּאָה חוּלָקִי דְּזָכֵינָא לְהַאי, לְמֵחֲמֵי דָּא בְּעֵינַי.

אוֹף הוּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי וְגוֹ', הַאי קְרָא אָמַר דָּוִד, בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָה אָזִיל עַל כֵּיף נַהֲרָא, (וַהֲוָה אָמַר) רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָוָה בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא, דְּאוֹדֵי וּמְשַׁבַּח לְמָארֵיהּ כְּוָותִי. אִזְדַּמְנַת לֵיהּ צְפַרְדֵּעַ, אָמַר לֵיהּ, דָּוִד, לֹא תִתְגָּאֶה, דַּאֲנָא עֲבִדִית יַתִּיר מִנָּךְ, דְּמָסְרִית גּוּפָאי עַל מֵימְרָא דְּמָארִי, דִּכְתִיב (שמות ז) וְשָׁרַץ הַיְאוֹר צְפַרְדְּעִים, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתוּ דַּאֲנָא מְשַׁבַּח וּמְזַמֵּר לֵילְיָא וְיוֹמָא, בְּלָא שְׁכִיכוּ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָמַר דָּוִד, יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי. (כאן חסר)

דָּא הוּא קָרְבְּנָא, דְּבְכָל יוֹמָא, וּבְכָל זְמַן וּזְמַן, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִתְכְּלִילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, בֵּין כָּל שְׁאַר אֻכְלוּסִין, וְכָל אִילֵּין פּוּלְחָנִין, אַפִּיקוּ לָהּ מִבֵּין גּוּבִין, וּמִבֵּין (דף רל"ג ע"א) שְׁאַר עַמִּין. כַּךְ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן דְּאִינּוּן אֲטִימֵי לִבָּא, וְלָא פַּתְחִין בְּתִיּוּבְתָּא, לָא סַלְקִין רֵיחָא, וְלָא אַפִּיק לוֹן מִגּוֹ גּוּבִין. אֲבָל כַּד פַּתְחִין

בְּתִיּוּבְתָּא, מִיַּד סַלְקִין רֵיחָא, וְיַפִּיק לוֹן מִבֵּין גּוּבִין, וְיִתְהֲנֵי בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי. דְּכָל זְמַן דְּשׁוֹשַׁנָּה אַטִימָא, לֵית לָהּ רֵיחָא, וְלָא סָלִיקָא מִבֵּין גּוּבִין, וְדִיוּרָהָא בֵּינַיְיהוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁדַר לָן לְמֵהַךְ אוֹרְחָא דָּא, אֶלָּא לְאוֹלִיף מִלִּין אִלֵּין.

עַד דַּהֲווֹ יָתְבִי, אָתָא נִשְׁרָא, וּמָאִיךְ, וְנָטִיל חַד שׁוֹשַׁנָּה מִבֵּינַיְיהוּ, וְאַזְלַת. אָמְרוּ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, נְהַךְ לְאוֹרְחִין. קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד הָכָא אוֹרְחָא דְּרִבִּי פִּנְחָס, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָזַל לֵיהּ, אִיהוּ וְרִבִּי אֶלְעָזָר, וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, וְרִבִּי פִּנְחָס וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא.

פָּתַח וְאָמַר רִבִּי פִּנְחָס עַל זֶה, (תהלים ס) לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד, מַאי לְלַמֵּד. לְאוֹלְפָא לִבְנֵי עָלְמָא חָכְמְתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ, שׁוֹשַׁן עֵדוּת, אִלֵּין סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה. דִּכְתִיב בָּהּ, (שיר השירים ז) סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מִכְתָּם לְדָוִד סִימָנָא דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ לְדָוִד, כַּד שָׁדַר לְיוֹאָב לַאֲרַם נַהֲרַיִם וּלְאֲרַם צוֹבָא, לְאַגָּחָא בְּהוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, דָּא אִיהוּ שׁוֹשַׁן עֵדוּת דְּקַיְימָא הָכָא, הָא כְּכָבְיָא בִּשְׁמַיָּא, שְׁכִינְתָּא עֲלָן, וְדַרְגִּין עִלָּאִין בַּהֲדָהּ, וְסַיְיעָתָא קַדִּישָׁא לְתוּשְׁבַּחְתָּא, דָּא אִיהוּ שׁוּשָׁן בְּשִׁלִּימוּ כְּדְקָא יָאוֹת. קָמוּ וְאָזְלוּ. אִלֵּין הָכָא וְאִלֵּין הָכָא. אָזַל לֵיהּ רִבִּי

פִּנְחָס, וּבַת בְּכַפַּר עַקִּימִין, וְרִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי חִיָּיא בַּהֲדֵיהּ. עַד דְּאַקְדִּימוּ לְמֵיזָל, יָתְבוּ וּמְחַכּוּ לְנְהוֹרָא דְּצַפְרָא, זָקִיף עֵינוֹי רִבִּי חִיָּיא, וְחָמָא אִלֵּין כּוֹכְבַיָּיא דְּשַׁרְבִּיטָא, דְּקָא מְרַהֲטָן וְאָזְלָן. אָמַר, וַדַּאי בְּכַמָּה זִמְנִין שָׁאַלְנָא עַל אִלֵּין כּוֹכְבַיָּיא.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, אִלֵּין כּוֹכְבַיָּיא דְּשַׁרְבִּיטָא יְדִיעָן בְּסוּכְלְתָנוּ דְּחַבְרַיָּיא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא כָּל אִינּוּן כּוֹכְבֵי רְקִיעָא, רַבְרְבִין וּזְעִירִין. וְכֻלְּהוּ אוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (דִּכְתִיב, (תהלים קמז) מוֹנֶה מִסְפָּר לַכֹּכָבִים) וְכַד מָטָא זִמְנַייהוּ לְשַׁבְּחָא, קָרָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁמָא, דִּכְתִיב, (ישעיה מ) לְכוּלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וּכְדֵין רַהֲטֵי, וְאוֹשִׁיטוּ שַׁרְבִּיטָא דְּנְהוֹרָא, לְמֵהַךְ לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִתְפַּקְדָן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. וְגוֹ׳. אַדְּהָכִי אָתָא נְהוֹרָא, קָמוּ וְאָזְלוּ.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, אָתָא נְשָׁרָא רַבְרְבָא, אַסְחַר עַל רֵישַׁייהוּ, וְקַיְימָא עֲלַייהוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וַדַּאי עִידָּן רְעוּתָא הוּא הַשְׁתָּא, בָּהּ שַׁעֲתָא, אִתְפְּתָחוּ תַּרְעֵי דְּרַחֲמֵי, לְכָל אִינּוּן בֵּי מַרְעֵי, וְהוּא זִמְנָא לְאַסְוָותָא לוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן אֲסִירִין לְמַלְכָּא (ס"א דְּמַלְכָּא). דְּהָא נְשָׁרָא דָּא סִימָנָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (דברים לב) **כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף וְגוֹ'. לֵיכָּא בְּעָלְמָא מַאן דְּאִיהוּ בְּרַחֲמֵי עַל בְּנוֹי כְּנִשְׁרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ דְּכְתִיב,** (משלי ל) **וְיֹאכְלוּהָ בְּנֵי נֶשֶׁר, דְּאִיהוּ רַחֲמָנָא עַל בְּנוֹי. וּמִגּוֹ דְּהַשְׁתָּא עִידָּן דְּרַחֲמֵי, אָתָא נִשְׁרָא דָּא וְאַסְחַר עֲלָנָא. בְּשַׁעֲתָא דָּא אִיהוּ רַחֲמֵי, לְכָל אִינּוּן בֵּי מַרְעֵי. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב,** (תהלים ה) **יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי. וְדָא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, וְאִתְעֲרוּתָא דִּילֵיהּ.**

אַדְּהָכִי, אַסְחַר נִשְׁרָא וְאַעְבַּר לְקָמַייהוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, נִשְׁרָא נִשְׁרָא, מָה אַנְתְּ לְגַבָּן, אִי בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָרָךְ אָתִית, הָא אֲנָן הָכָא. אִי בְּגִין מִלָּה (ס"א סִימָנָא) **אַחֲרָא אָתִיתָא, הָא אֲנָן הָכָא זְמִינִין. אִתְרָם נִשְׁרָא לְעֵילָּא, וְאִתְכַּסֵּי מִנַּייהוּ, וְאִינּוּן יָתְבוּ.**

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא זוּטַרְתִּי (ס"א תִּיּוּהָא) **הוּא, דְּתָנֵינָן, נִשְׁרָא רַבְרְבָא הֲוָה אָתֵי לְגַבֵּיהּ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וַהֲוָה שְׁלֹמֹה מַלְכָּא רָכִיב עַל גַּדְפָּהָא, וְאוֹבִיל לֵיהּ ד' מְאָה פַּרְסֵי בְּשַׁעֲתָא חֲדָא. לְאָן אוֹבִיל לֵיהּ לְתַרְמוּ"ד בַּמִּדְבָּר בֶּהָרִים. אֲתָר כַּד אִיהוּ, לְגַבֵּי טוּרֵי דַּחֲשׁוֹכָא, דְּאִקְרֵי** (מלכים א ט) **תַּרְמוֹד בַּמִּדְבָּר וְלָאו אִיהוּ אֲתָר דְּתַרְמוֹדָאֵי, אֶלָּא תַּרְמוֹד דְּאִיהוּ בַּמִּדְבָּר בֶּהָרִים, וְתַמָּן מִתְכַּנְּשֵׁי כָּל רוּחִין וְסִטְרִין אַחֲרָנִין. וַהֲוָה נִשְׁרָא הֲוָה טָאס לְתַמָּן, בְּשַׁעֲתָא חֲדָא.**

כֵּיוָן דְּקָאִים עַל הַהוּא דּוּכְתָּא, אַגְבַּהּ נִשְׁרָא, וּשְׁלֹמֹה כָּתַב פִּתְקָא, וְאַרְמֵי תַּמָּן, וְאִשְׁתְּזִיב מֵאִינּוּן רוּחִין. וְנִשְׁרָא הֲוָה מִסְתָּכַּל גּוֹ חֲשׁוֹכָא דְּטוּרִין, לַאֲתָר דְּתַמָּן עַזָּא וְעַזָּאֵל, דְּאִינּוּן תַּמָּן אֲסִירִין בְּשַׁלְשְׁלָאֵי דְּפַרְזְלָא, נְעִיצָן גּוֹ תְּהוֹמֵי. וְלֵית יָכִילוּ (ס״א רְשׁוּ) לְבַר נָשׁ בְּעָלְמָא (דף רל״ג ע״ב) לְמֵיעַל תַּמָּן, וַאֲפִילּוּ עוֹפֵי שְׁמַיָּא, בַּר בִּלְעָם.

וְכֵיוָן דְּנִשְׁרָא מִסְתָּכַּל גּוֹ חֲשׁוֹכָא רַבְרְבָא, מָאִיךְ לְתַתָּא, וְנָטִיל לֵיהּ לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא תְּחוֹת גַּדְפָּהָא שְׁמָאלָא, וּמְכַסְיָיא לֵיהּ. וְקַיְימָא עַל אִלֵּין שַׁלְשְׁלָאֵי, וְאַזְלָא וּמְקָרְבָא לְגַבַּייהוּ, וּשְׁלֹמֹה כְּדֵין אַפִּיק עִזְקָא, (שׁוּרְטִיגָּא) דְּחָקִיק עֲלֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְשַׁוִּי בְּפוּמָא דְּנִשְׁרָא. וּמִיַּד, אִינּוּן הֲווֹ אַמְרֵי, כָּל מַה דְּבָעֵי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וּמִתַּמָּן הֲוָה יָדַע שְׁלֹמֹה חָכְמְתָא (עִילָּאָה). הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ט) וַיִּבֶן וְגוֹ׳ אֶת תַּדְמוֹד בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ. וְכִי בְּנָיֵנָא הֲוָה עָבִיד בָּאָרֶץ. אֶלָּא מַהוּ וַיִּבֶן. אִסְתַּכַּל בְּסִכְלְתָנוּ, וְיָדַע לְהַהוּא דּוּכְתָּא, לְמִנְדַּע בֵּיהּ חָכְמְתָא. (עִילָּאָה כְּמָה דְּאַת אָמַר (נחמיה ח) וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא).

עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, הָא נִשְׁרָא אַתְיָא לְגַבַּייהוּ, וְשׁוֹשַׁנָּה חֲדָא בְּפוּמֵהּ, וְשַׁדֵּי קַמַּייהוּ, וְאַזְלַת לָהּ, חָמוּ וְחַדוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וְלָאו אֲמִינָא לְכוּ, דְּנִשְׁרָא דָּא בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵהּ, אַזְלָא וְאַתְיָא. שׁוֹשַׁנָּה דָּא, אִיהִי שׁוֹשַׁן עֵדוּת

דְּקָאֲמִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר לֵיהּ לְגַבָּן.

פָּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר, לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת (תהלים ס)

מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשַׁן עֵדוּת מַאי סַהֲדוּתָא סָהִיד. אֶלָּא שׁוֹשַׁן דָּא אִיהִי סַהֲדוּתָא לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְאִיהִי סַהֲדוּתָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. סַהֲדוּתָא לִיחוּדָא עִלָּאָה, וְדָא אִיהוּ. בְּגִין דְּשׁוֹשַׁנָּה דָּא אִית בָּהּ תְּלֵיסַר עָלִין, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בְּעִקָּרָא חַדָּא, וְאִית בָּהּ חֲמֵשׁ עָלִין לְבַר תַּקִּיפִין, דְּחַפְיָין לְדָא שׁוֹשַׁנָּה וְאַגִּינוּ עָלָהּ.

וְכֹלָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא הוּא, תְּלֵיסַר עָלִין, אִלֵּין תְּלֵיסַר מִכְיָלָן דְּרַחֲמֵי, דְּיָרְתָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִלְּעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ אֲחִידָן בְּעִקָּרָא חַדָּא, (ד״א דְּאִינּוּן י״ג תִּיקוּנִין דְּדִיקְנָא תַּתָּאָה דְּאַרִיךְ אַנְפִּין, דְּאִינּוּן י״ג תִּיקוּנִין עִלָּאִין דְּזְעֵיר אַנְפִּין) **וְאִיהוּ בְּרִית חַדָּא וְדוּגְמָא דִּבְרִית** (ס״א יְחוּדָא) יְסוֹדָא דְּכֹלָּא. חֲמֵשׁ תַּקִּיפִין דְּסַחֲרָן עָלֵיהּ, אִלֵּין חַמְשִׁין תַּרְעִין, חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין (דְּיְסוֹדָא, יְסוֹדָא (נ״א בְּבֵי מַקְדְּשָׁא) בְּרִית קַדִּישָׁא) דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, אַזְלָא בְּהוּ.

סַהֲדוּתָא לְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. כָּל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, **כֻּלְּהוּ** (ס״א חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין דְּיְסוֹדָא בְּרִית קַדִּישָׁא כֻּלְּהוּ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית תַּיְיבִין וכו׳) תֵּיבִין יְדִיעָן בְּסוּכְלְתָנוּ, וְקַיְימָא בְּחוּשְׁבָּנָא אֱלֹהִים דְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית. אַחְזֵי לְעֵילָּא, וְאַחְזֵי לְתַתָּא. אַחְזֵי לְעֵילָּא, בְּרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאַחְזֵי לְתַתָּא, בְּרָזָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

שׁוֹשַׁנָּה סַהֲדוּתָא לְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּקַיְימָא בְּכָל הָנֵי סִימָנִין, דִּכְתִיב (ס"א דָּא) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, דָּא שׁוֹשַׁנָּה. תְּלֵיסַר עָלִין, (נ"א אינון) תְּלֵיסַר תִּיבִין עַד אֱלֹהִים תִּנְיָינָא. וְאינון: אֵת, הַשָּׁמַיִם, וְאֵת, הָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ, הָיְתָה, תֹהוּ, וָבֹהוּ, וְחֹשֶׁךְ, עַל, פְּנֵי, תְּהוֹם, וְרוּחַ. הָא תְּלֵיסַר עָלִין דְּשׁוֹשַׁנָּה. חֲמֵשׁ תַּקִּיפִין דְּסַחֲרָן לְאִלֵּין, אינון: מְרַחֶפֶת, עַל, פְּנֵי, הַמָּיִם, וַיֹּאמֶר. הָא חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין. לְבָתַר יְהִי אוֹר, הָא עִיקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּשׁוֹשַׁנָּה דְּכֹלָּא וַאֲחִידָן בָּהּ.

סַהֲדוּתָא לִיחוּדָא. חֲמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין, שָׁרְשָׁא וִיחוּדָא, דַּאֲחִידָן בֵּיהּ תְּלֵיסַר עָלִין אִלֵּין. (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ, הָא חֲמֵשׁ עָלִין דְּשׁוֹשַׁנָּה. אֶחָד, דָּא הִיא עִיקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכֻלְּהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ. רָזָא (ס"א סַהֲדוּתָא לִיחוּדָא. חֲמֵשׁ תִּיבִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ, אינון חֲמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דְּשׁוֹשַׁנָּה. שָׁרְשָׁא וְיסוֹדָא אֶחָד בֵּיהּ דָּא הוּא אֶחָד, וְאִיהוּ עִיקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכֻלְּהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ. תְּלֵיסַר עָלִין אִלֵּין

רָזָא) דִּתְלֵיסַר בְּחוּשְׁבָּנָא, גּוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא (שיר השירים ב) דְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, הָכִי אִינוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין עַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְהָכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בֵּין שְׁאַר אֻכְלוּסִין רַבְרְבָן מִמָּנָּן. כָּל זְמַן דְּשׁוֹשַׁנָּה קַיְימָא אַטִימָא, דְּלָא פְּתִיחָא, לֵית בָּהּ רֵיחָא, וְלָא סַלְקִין לָהּ, וְלָא מַפְקִין לָהּ מִגּוֹ גּוּבִין, בְּשַׁעֲתָא

דְּשׁוֹשַׁנָּה פִּתְיָחָא, סַלְקָא רֵיחָא, כְּדֵין אַפִּיקוּ לָהּ מִגּוֹ גוּבִין. וְיִתְהַנֵּי בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁדְרָה לָן אֶלָּא לְמֵיהַךְ לְאוֹרְחָן.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לַאֲבוּהִי, הָא שְׁמַעְנָא אִלֵּין שַׁיְיפִין אֲטִימִין, בְּרָזָא דְּקָרְבְּנִין. שַׁיְיפִין אַחֲרָנִין, רָזָא דִּלְהוֹן מַאי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי (דף רל"ד ע"א) שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אֶלְעָזָר בְּרִי, כָּל שְׁאַר שַׁיְיפִין דִּלְגוֹ, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, לְבָא הָא אִתְּמַר, אֲבָל לֵב דָּא אִיהוּ נוּרָא דְּדָלִיק, וְאִלְמָלֵא דְּזַמִּין לְגַבֵּיהּ מַלְכָּא עִלָּאָה כַּנְפֵי רֵיאָה, דְּאַתְיָין לְקַמֵּיהּ רוּחָא, מֵרוּחָא דְּנָשִׁיב מִגּוֹ בּוּסְמִין עִלָּאִין, הֲוָה אוֹקִיד לְעָלְמָא בְּרִגְעָא חֲדָא.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, כָּל מַה דְּאַמְרַת שַׁפִּיר, אֲבָל מוֹחָא אִיהוּ מַיִם, לֵב אִיהוּ אֵשׁ, וְתַרְוַוּיְהוּ אִיהוּ רַחֲמֵי וְדִינָא, דָּא בְּסִפָּא רַחֲמֵי, וְדָא בְּסִפָּא דִּינָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ, עוֹמֵד מִבְּסִפָּא דִּין, דְּאִיהוּ לֵב. וְיוֹשֵׁב עַל בְּסִפָּא רַחֲמִים, דְּאִיהוּ מוֹחָא.

וְכַד חוֹבִין מִתְרַבְּיָין עַל אִבָּרִים, וְעַל עַרְקִין דִּלְבָּא, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָיא דְּדִינָא. אִתְּמַר בְּלִבָּא, (אסתר ז) וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן, דְּאִיהוּ יֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְזִמְנָא דְּכַנְפֵי רֵיאָה נָשְׁבִין עַל לִבָּא,

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית יט) **וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ, אֲמַאי אוֹקִיד לוֹן. בְּגִין דְּכַנְפֵי רֵיאָה לָא נְשִׁיבוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. וְסִתְרָא דְּכַנְפֵי רֵיאָה, דָּא** (תהלים סח) **כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֵינוֹן רְפָאֵל, וְצַדְקִיאֵל. וְעָלַיְיהוּ אִתְּמַר,** (תהלים קד) **עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, לְנַשְׁבָּא תָּדִיר קַמֵּי מַלְכָּא** (ס"א לְבָא)**.**

(יחזקאל א) **וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם)** (אסתר ז) **וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה.** דִּתְרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, (שמות כח) **וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפּוֹרְתָּא דִּלְבָּא.**

וּבְמַאי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה.

בְּגִין דְּוָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם (במדבר ז) **וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל, דָּא קוֹל תּוֹרָה, קוֹל דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וַיְדַבֵּר אֵלָיו, בְּצִלּוֹתָא דְּפוּמָא,**

דְּאִיהוּ (תהלים נא) **אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ.**

וְהַהוּא רוּחָא דְּנָשִׁיב בְּכַנְפֵי רֵיאָה, אִיהוּ אַפִּיק קָלָא בְּקָנֶה,

דְּאִיהוּ קָנֶה חָכְמָה קָנֵה בִינָה. **וְאִתְּמַר בֵּהּ,** (יחזקאל לז) **כֹּה אָמַר יְיָ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ. דְּאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון יְדָוָ"ד, וְהַאי אִיהוּ רוּחַ דְּדָפִיק בְּכָל עַרְקִין דִּלְבָּא, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן,** (יחזקאל א) **אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.**

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי רַעְיָא מְהֵימָנָא, דַּרְגָּא דִּילָךְ אִיהִי,

דְּבֵיהּ **וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה.** (תהלים קמד) **אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה"ה, בְּגִימַטְרִיָא מֹשֶׁה. אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ אַנְתְּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בּוּצִינָא דְּדָלִיק קַמֵּי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. נֵר יְיָ, אִיהִי נְשָׁמָה דִּילָךְ.**

אָמַר לֵיהּ, הָא אַמְרַת מוֹחָא וְלִבָּא וְכַנְפֵי רֵיאָה, תְּרֵי כּוּלְיָין מַאי נִיהוּ. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, הָא אוֹקִימְנָא בְּכַנְפֵי רֵיאָה, עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, כּוּלְיָין מִשְׁרָתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. וְאִינּוּן תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וּתְרֵין כּוּלְיָין, לָקֳבֵל ד׳ חֵיוָן דְּכָרְסְיָא. כָּרְסְיָא, אִיהוּ לִבָּא בְּאֶמְצָעִיתָא.

וְכֵן מוֹחָא, אִית לֵיהּ אַרְבַּע חֵיוָן, דְּאִיהוּ כָּרְסְיָא דְּרַחֲמֵי. וּמַאי נִיהוּ. רְאִיָּיה שְׁמִיעָה רֵיחָא דִּבּוּר. רְאִיָּיה: אַרְיֵה. שְׁמִיעָה: שׁוֹר. רֵיחָא: נִשְׁרָא. וְד׳ אַנְפִּין וְד׳ כַּנְפִּין לְכָל חַד. דִּבּוּר: אָדָם אִיהוּ. אָחִיד עֵילָּא וְתַתָּא, דְּרוֹעִין דִּבְהוֹן וְיָדֵינוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. גּוּף אַרְיֵה, וְשׁוֹקַיִם, (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל. וְעַל גּוּפָא אִתְמַר, (בראשית מא) מֻרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. מִשְׁנָה כְּתִיב, לִישָׁנָא דְּמַתְנִיתִין. (ע״כ רעיא מהימנא).

זהר:

טְחוֹל, פְּתַח בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, (קהלת ד) **וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׁוּקִים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִּמְעַת הָעֲשׁוּקִים. מַאן אִינּוּן עֲשׁוּקִים. אִלֵּין יַנּוּקִין דְּאִינּוּן בְּתוּקְפָּא דְּאִמְּהוֹן. דְּסַלְקִין מֵעָלְמָא, עַל יְדֵי מַלְאָךְ הַמָּוֶת. וְכִי מַלְאָךְ הַמָּוֶת קָטִיל לוֹן, דְּאִיהוּ עוֹשֵׁק. אֶלָּא הָדָר וְאָמַר, וּמִיָּד עוֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. מַאן הַהוּא כֹּחַ. דָּא הוּא דִּכְתִיב,** (בראשית א) **יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְדָא הוּא מְאֹרֹת חָסֵר וָאו, וְדָא לִילִית, דְּאִיהִי מִמָּנָּא דְּהַהוּא עוֹשֵׁק.**

וְאִיהִי אִקְרֵי טְחוֹל, וְאִיהִי אַזְלַת (משפטים קי״ד) **וְחַיְיכָא**

בְּיַנּוּקֵי, וּבָתַר עָבְדַת בְּהוּ רוּגְזָא וְדִמְעָה, לְמִבְכֵּי עָלַיְיהוּ. טְחוֹל לְזִינָא דְּכָבֵד אַזְלָא. דָּא אִבְרֵי בַּשְׁנִי, וְדָא בָּרְבִיעִי בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וּבְגִין דָּא, לֵית סִימָנָא טָבָא בַּשְׁנִי וּבָרְבִיעִי. כָּבֵד מוֹתָא דְּרַבְרְבֵי, טְחוֹל מוֹתָא דְּזוּטְרֵי.

רעיא מהימנא

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה, אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּכָבֵד אִיהוּ דַּרְגָּא דְּעֵשָׂו. עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם. הוּא כָּנִישׁ כָּל דָּמִין, בֵּין צְלוּלִין, בֵּין עֲכוּרִין. וְלֹא אַבְחִין בֵּין טַב לְבִישׁ. לָא עָבִיד אַפְרָשׁוּתָא בֵּינַיְיהוּ. לְבָא אִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאַבְחִין בֵּין טַב לְבִישׁ, בֵּין דָּם טָמֵא לְדָם טָהוֹר, וְלָא נָטִיל אֶלָּא בְּרִירוּ וְנַקְיוּ דְּהַהוּא דָּמָא, כְּבוֹרֵר אוֹכֶל מִגּוֹ פְּסוֹלֶת.

וּלְבָתַר דְּנָטִיל לְבָא, דְּאִיהוּ יַעֲקֹב, בְּרִירוּתָא דְּדָמִים, דְּאִיהוּ לְעֵילָּא. וְאִשְׁתְּאַר כָּבֵד דְּאִיהוּ (דף רל"ד ע"ב) עֵשָׂו בִּפְסוֹלֶת. אִיהוּ כָּעִיס עָלֵיהּ בְּמָרָה, דְּאִיהִי גֵּיהִנֹּם, דְּאִתְבְּרִיאַת בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, מוֹתָא דְּרַבְרְבֵי, וְאִיהִי נוּקְבָא בִּישָׁא, אֵשׁ זָרָה, עֲבוֹדָה קָשָׁה, עֲבוֹדָה זָרָה קָרִינָן לָהּ. וּבְגִין דְּמִינָהּ אִתְעַר כַּעַס לְכָבֵד, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן בְּמַתְנִיתִין, כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִילּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּלֵית שְׁרִיפָה וַחֲמִימוּת בְּכָל מַרְעִין

דְּאִבְרִין דְּגוּפָא, אֶלָּא מִמָּרָה. דְּאִיהִי אַדְלִיקַת בְּשַׁלְהוֹבִין עַל עַרְקִין דְּכָבֵד, וּבָעֵי לְאוֹקָדָא כָּל גּוּפָא. וְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּיַמָּא, כַּד אִיהוּ כָּעִיס, דְּגַלֵּי יַמָּא סַלְקִין עַד רְקִיעָא, וּבָעוּ לְנַפְקָא מִגְּבוּלַיְיהוּ, לְתַבְרָא (ס״א לְחַרְבָּא) עָלְמָא. אִי לָאו שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי לַחוֹלָה כְּחוֹל דְּאַסְחַר לְיַמָּא, דְּלָא נַפְקַת מִפּוּמָהָא, אוּף הָכִי שְׁכִינְתָּא אַסְחֲרַת לְגוּפָא, וְסָמִיךְ לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים מא) יְיָ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הַמְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה, לָא לֵיתִיב לְמֵרְאַשׁוֹתָיו, מִשּׁוּם דִּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ. וְלָא לְרַגְלוֹי דְּמַלְאֲךְ הַמָּוֶת לְרַגְלוֹי. הַאי לָאו לְכָל בַּר נָשׁ, אֶלָּא לַבֵּינוֹנִי. אֲבָל לַצַּדִּיק גָּמוּר, יְיָ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי, עַל רֵישֵׁיהּ. וּשְׁכִינְתָּא אַסְחַר גּוּפֵיהּ, עַד רַגְלוֹי. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּיַעֲקֹב, (בראשית מט) וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. לְרָשָׁע גָּמוּר, מַלְאֲךְ הַמָּוֶת אַסְחַר לֵיהּ בְּכָל סִטְרָא. וְדָא יֵצֶר הָרָע, דְּמַלְאֲךְ הַמָּוֶת אַסְחַר לֵיהּ בְּכָל סִטְרָא, חַרְבָּא דִּילֵיהּ, דְּפָנָיו מוּרִיקוֹת, בְּטִפָּה חֲדָא מֵאִינּוּן ג׳ טִפִּוֹת, דְּזָרִיק בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה. כָּבֵד דָּא דִּכְוָרָא. יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד נוּקְבָא. (עד

באן).

זהר:

קֵיבָה, אִיהוּ דַּרְגָּא חַד מִשְּׁתִּין דְּמוֹתָא. וְדָא אִתְקְרֵי תַּרְדְּמָה. עֲסְטִירְאָה (נ"א עֲסִירְטָא), דַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת. וּמִגּוֹ דְּאָתֵי מֻרְחִיק, אִיהוּ מִסְטְרָא דְּמוֹתָא. וְלָאו מוֹתָא. רַמְזָא, חַד מִשְּׁתִּין דְּמוֹתָא.

רַעְיָא מְהֵימָנָא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בָּתַר דְּגוּפָּא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, לֵית אֵבֶר בְּגוּפָּא, דְּלָא אִית בֵּיהּ יֵצֶר הָרָע וְיֵצֶר טוֹב, לַבֵּינוֹנִיִּים. וְלַצַּדִּיקִים גְּמוּרִים, תְּרֵין יְצִירוֹת, דְּדִכַּר וְנוּקְבָא, תַּרְוַוייהוּ טוֹבִים. כְּגַוְונָא דְּחָתָן וְכַלָּה. לָרְשָׁעִים גְּמוּרִים, תְּרֵין יְצִירוֹת בִּישִׁין, דְּכַר וְנוּקְבָא, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, מִסְטְרָא דְּסָמָאֵל וְנָחָשׁ.

וּבְגִין דָּא מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, קֵיבָה אִית בָּהּ תְּרֵין דַּרְגִּין. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, קֵיבָה יָשֵׁן. וְאִית שֵׁינָה, אַחַת מִשְּׁתִּין בְּמוֹתָא. וְשֵׁינָה, אַחַת מִשְּׁתִּין בַּנְּבוּאָה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן מָארֵי מְתִיבְתָּא, (זכריה י) הַחֲלוֹמוֹת שָׁוְא יְדַבֵּרוּ, וְהָכְתִיב (במדבר יב) בַּחֲלוֹם אֵדַבֶּר בּוֹ. לָא קַשְׁיָא, כָּאן עַל יְדֵי שֵׁד. כָּאן עַל יְדֵי מַלְאָךְ. חֲלוֹם עַל יְדֵי מַלְאָךְ, חַד מִשְּׁתִּין בַּנְּבוּאָה. חֲלוֹם עַל יְדֵי שֵׁד, אִיהוּ שָׁוְא, מִסְטְרָא דְּמוֹתָא. וְאִיהוּ תֶּבֶן, דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ,

כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבַר בְּלֹא תֶּבֶן, כַּךְ אִי אֶפְשָׁר לַחֲלוֹם בְּלֹא דְּבָרִים בְּטֵלִים.

אִצְטוֹמְכָא דָּא קְרִקְבָן נִקְלָף. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, קוּרְקְבָן טוֹחֵן, דְּאִיהוּ נָטִיל כֹּלָּא, וְשׂוֹחֵק, וּמְשַׁדֵּר לְכָל אֲבָרִין. אִי אֲבָרִין בְּלָא חוֹבִין, כְּגַוְונָא דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּאִית מִלִּין דְּמְעַכְּבִין יַת קָרְבָּנָא, דְּלָא נָחִית לְקַבְלָא לֵיהּ, הַהוּא דְּשָׁדַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְלָא דּוֹרוֹנָא דִּילֵיהּ. דְּאִית דְּמְקַבֵּל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵי אַרְיֵה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָכִיב עָלֵיהּ, וְנָחִית בֵּיהּ, לְקַבְלָא הַהוּא דּוֹרוֹנָא.

וְאִית דּוֹרוֹנָא דְּמְקַבֵּל לֵיהּ עַל יְדֵי שׁוֹר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּן. וְאִית דּוֹרוֹנָא, דְּמְקַבֵּל עַל יְדֵי דְּנֶשֶׁר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. דְּאִינּוּן שְׁתֵּי תּוֹרִים, אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה. וְאִית דּוֹרוֹנָא, דְּמְקַבֵּל לֵיהּ עַל יְדֵי דְּאָדָם דְּכְתִיב בֵּיהּ, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ. בְּדִיוּקְנָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ. (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. יְדוָ״ד נָחִית עָלַיְיהוּ, לְקַבְלָא דּוֹרוֹנָא.

וְאִית חֵיוָן טְבְעִיוֹת, מְמָנָן עַל גּוּפִין, דְּאִינּוּן מֵאַרְבַּע יְסוֹדִין, וְאִינּוּן דַּכְיָין. וְלָקְבָלַיְיהוּ אַרְבַּע חֵיוָן

דְּוֹרְסִין, מִסְאֲבִין, (נ"א מַלְאָכִין מְמָנָן) עַל ד' מְרִירָן, דְּאִינּוּן: מָרָה חִוָּורָא, מָרָה סוּמָקָא, מָרָה יְרוֹקָא, מָרָה אוּכְמָא. וְאִית חֵיוָן שִׁכְלִיוּת, דְּסָחֲרִין לְכַרְסְיָיא. וְאִית לְעֵילָּא מִנַּיְיהוּ, וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם, וְאִינּוּן חֵיוָן אֱלָהִיוּת, מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָׁה. וְאִית חֵיוָן דְּסִטְרָא אָחֳרָא. וְאִתְקְרִיאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְאֱלָהִיוּת דְּקוּדְשָׁא, אֱלֹהִים חַיִּים. וְאִלֵּין אֱלָהִיוּת דְּקְדוּשָׁה, אִתְקְרִיאוּ אֱלֹהֵי הָאֱלָהִיוּת, וְעִלַּת עַל כֹּלָּא, אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל זִינָא אָזִיל לְזִינֵיהּ. וּבְגִין דְּאִית אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אָמַר עָלַיְיהוּ, (שמות כב) זוֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַיְיָ"ד לְבַדּוֹ. בְּגִין דְּלָא יִתְעָרֵב אֱלֹהִים חַיִּים עִם אֱלֹהִים אֲחֵרִים. (ס"א וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה) (עד כאן)

זהר: (דף רל"ה ע"א)

אִצְטוֹמְכָא דָּא, נָטִיל וְשָׁחִיק, וּמְשַׁדַּר לְכָל סִטְרִין דִּלְתַתָּא, וּמְגַיֵּיהּ אִתְזָנוּ תַּתָּאֵי. מֵאִינּוּן שָׁתִין שְׁמָרִים לְתַתָּא, כָּל אִינּוּן רוּחִין וְסִטְרִין אַחֲרָנִין דְּאִיתְזָנוּ בְּלֵילְיָא, מֵאִינּוּן אֲבָרִים וּפְדָרִים. וּשְׁאַר נַטְלִין כָּל שַׁיְיפִין, וְנָטִיל כֹּלָּא כְּבַד, וְקָרִיב לַלֵּב, כַּמָּה דְּאִתְמַר. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין. וְעַל דָּא אִתְחֲזֵי עַל מַדְבְּחָא, כְּגַוְונָא דְּאַרְיֵה אָכִיל קָרְבְּנִין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה כָּל שְׁאַר שַׁיְיפִין, בְּרָזָא דְּגוּפָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי אִצְטוֹמְכָא בְּקַדְמִיתָא נָטִיל כֹּלָּא, עַד שִׁית שַׁעְתִּין, וְאוֹפֶה. קֻרְקְבָן, אִיהוּ אוֹפֶה. וְרִיאָה, אִיהִי מַשְׁקֶה. לְבָא מַלְכָּא. וְאִינּוּן תְּרִין, אִינּוּן וַדַּאי אוֹפֶה וּמַשְׁקֶה, לְמֵיהַב לְמַלְכָּא, מְשַׁפִּירוּ דְּכָל מַאֲכָלִין וּמַשְׁקִין, רֵישָׁא דְּכֻלְּהוּ, מִבְּחַר לְכֻלְּהוּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) **אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. לְבָתַר, אִכְלוּ רֵעִים, שְׁאַר אֲבָרִים, דְּאִינּוּן חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְכָּא, דְּפָלִיג לוֹן מִזּוֹנָא, עַל יְדֵי שַׁר הָאוֹפִים. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, עַל יְדֵי שַׁר הַמַּשְׁקִים.**

וְכָבֵד אִיהוּ לִימִינָא דְּבַר נָשׁ. וּבְגִין דָּא, וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּן לִימִינָא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ לְבָא. טְחוֹל, לְשְׂמָאלָא. אִלֵּין אִינּוּן מִסְטָרָא אַחֲרָא, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְׂמָאל. מַשְׁקֶה חַמְרָא מָזוּג בְּמַיָּא לְמַלְכָּא. וְאַרְיֵה אָכִיל, דָּא כָּבֵד, כְּנִישׁ מִזּוֹנָא קַמֵּי מַלְכָּא, דְּאִיהוּ לְבָא. וְאִית לְאַקְשׁוּיֵי עַל הַאי. אִי כָּבֵד אִיהוּ עֵשָׂו, אֵיךְ הוּא מְתַקֵּן מִזּוֹנָא לְלִבָּא. אֶלָּא וַדַּאי לְבָא אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּיִצְחָק. כָּבֵד עֵשָׂו, דְּאִיהוּ הַצָּד צַיִד. וְיֵימָא לֵיהּ, (בראשית יז) **יָקוּם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ. אִלֵּין אִינּוּן צְלוֹתִין, דְּאָזְלִין וּמִתְתַּרְכִין מֵעָנִיִּים, וְיִצְחָק בְּצַעֲרָא וּבִיגוֹנָא,**

דְּלָא יַכְלִין לְכַוּונָא לְצִלּוֹתָא. וּבְגִין דָּא לָא אָמַר וְיֹאכַל מִצֵּידִי, אֶלָּא וְיֹאכַל מְצֵיד בְּנוֹ. (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. כְּגַוְונָא דָּא, לֵית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מְזוֹנָא בְּגָלוּתָא, אֶלָּא עַל יְדֵי אוּמִין דְּעָלְמָא.

אֲבָל כַּד אִינּוּן בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, מְזוֹנֵיהוֹן עַל יְדֵי שְׁכִינְתָּא. וְיֵהוֹן תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה מַשְׁקִין אוּמָה, שַׂר הַמַּשְׁקִים. וּתְרֵין כּוּלְיָין הָאוֹפִים, דְּמְבַשְּׁלִין הַזֶּרַע דְּנָחִית מִן מוֹחָא, וּמְבַשְּׁלִין מַיָּא דְּמְקַבְּלִין מִכַּנְפֵי רֵיאָה. וּלְבָתַר דְּייכוּל מַלְכָּא, דְּאִיהוּ לִבָּא, אִתְמַר בִּתְרֵין כְּלְיָין דִּילֵיהּ, אִכְלוּ רֵעִים. וְלִתְרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים.

דְּלִבָּא אִיהוּ כְּסָא דִּין, אַרְבַּע חֵיוָן שְׁלִיחָן דִּילֵיהּ. תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וּתְרֵין כְּלְיָין, דְּכַנְפֵי רֵיאָה וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה, לְקַבְּלָא עֲלַייהוּ מַלְכָּא, דְּאִיהוּ (ישעיה יא) רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ. דְּיָתִיב עַל כָּרְסְיָיא, דְּאִיהוּ לִבָּא, דְּכָל אִינּוּן דְּפִיקִין מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרֵיהּ, כְּחַיָּילִין בָּתַר מַלְכֵּיהוֹן. וְרוּחָא דְּנָשִׁיב מִכַּנְפֵי רֵיאָה, נָשִׁיב עַל תְּרֵי נוּקְבֵי חוֹטָמָא. וְאִיהוּ קָרִיר וּצְנִינָא מִשְּׁמָאלָא. וְחָם מִימִינָא. וּמִסְטָרָא דְּמוֹחָא דְּאִיהוּ כָּרְסְיָיא דְּרַחֲמֵי, אִיהוּ רוּחַ קָר לִימִינָא, דְּחֶסֶד. וְחָם מִשְּׁמָאלָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן

לְבָּא. וּמוֹחָא מָזִיג בֵּיהּ, בְּאֶמְצָעִיתָא דְּתַרְוַוייהוּ. אוּף הָכִי לְבָּא מָזִיג, מִקּוֹר וָחוֹם. וּמוֹחָא אוּף הָכִי, דְּמְקַבְּלִין דִּין מִדִּין.

וּשְׁמָרִים דְּכֻלָּא, נָטִיל טְחוֹל, וּמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, דְּאָמַר עָלַייהוּ שְׁלֹמֹה, (קהלת ב) קָנִיתִי לִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. תְּרֵין כּוּלְיָין אִתְקְרִיאוּ אִשִּׁים, עַל שֵׁם אִשִּׁים דְּלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בְּהוּ (דברים יח) אִשֵּׁי יְיָ וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן.

וּבַקָּנֶה שִׁית עִזְקָאן, דְּעָלַייהוּ אִתְמַר, (תהלים כט) הָבוּ לַייָ בְּנֵי אֵלִים. דְּבְהוֹן סָלִיק קָלָא, דְּאִתְפְּלִיג לְוֹ׳ קָלִין דְּשִׁכִינְתָּא. וּשְׁבִיעָאָה סָלִיק לְפוּמָא, דְּאִיהוּ כְּרְסְיָיא. וְשִׁית עִזְקָאן דְּקָנֶה, אִינּוּן כְּגַוְונָא דְּשִׁית דַּרְגִּין דְּכְרְסְיָיא דְּמַלְכָּא. וְקָנֶה אִיהוּ סֻלָּם, דְּבֵיהּ (בראשית כח) מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, דְּאִינּוּן הֲבָלִים סַלְּקִין בֵּיהּ מַלְכָּא (נ"א מִלְּבָּא), וְרוּחִין דַּאֲוִירָא (חוֹרִין נְפִקִין) נַחְתִּין בֵּיהּ בְּלְבָּא, לְקַרְרָא חֲמִימוּתָא, דְּלָא לוֹקִיד גּוּפָא.

וְכַד רוּחָא נָחִית, נָחִית בְּכַמָּה רוּחִין, כְּמַלְכָּא עִם חֵילֵיהּ. וְכַנְפֵי רֵיאָה מְקַבְּלִין לְרוּחָא, דְּאִיהוּ מַלְכָּא עָלַייהוּ, כְּמָה דַּאֲמִינָא. (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, (שמות כה) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה.

אִי זַכָּאן אֲבְרִין דְּבַר נָשׁ בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה דְּמַלְכָּא עִלָּאָה

דְּאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, נָחִית בְּסִלְּם, דְּאִיהוּ גָּרוֹן, בְּכַמָּה רוּחִין קַדִּישִׁין, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וְסַלְּקִין לָקֳבֵל אִלֵּין הַבָּלִים דְּלִבָּא, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר (תהלים כט) קוֹל יְדוָ"ד חוֹצֵב (דף רל"ה ע"ב) לַהֲבוֹת אֵשׁ. בְּגִין דְּלִבָּא אֲדָנָי, דְּמִנֵּיהּ סַלְּקִין לַהֲבוֹת אֵשׁ בְּפוּמָא דְּאִיהוּ יְדוָ"ד, דְּנַחְתִּין עִמֵּיהּ כַּמָּה רוּחִין דִּקְדוּשָׁה, מֵאַרְבַּע אַתְוָון יְהוָה. דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְדוָ"ד מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ.

קָנֶ"ה, אִיהוּ קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה, דְּאִינּוּן לִימִינָא דְּחֶסֶד, וּלְשִׂמְאלָא דִּגְבוּרָה. תִּפְאֶרֶת, סֶלָּם בְּאֶמְצָעִיתָא, בְּגוּפָא כָּלִיל תְּרֵין דְּרוֹעִין, וְגוּף וּבְרִית, וּתְרֵין (סְטְרִין) שׁוֹקִין. לָקֳבֵל שִׁית עִזְקָאן דְּקָנֶה.

וְכַד נָחִית יְדוָ"ד לְלִבָּא, לְגַבֵּי אֲדָנָ"י, מִתְחַבְּרִין דִּינָא בְּרַחֲמֵי בְּלִבָּא. דְּאִיהוּ יְאֲהדוֹנָהי. וְכַד סָלִיק אֲדָנָי לְפוּמָא, דַּאֲדָנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, לְקַבְּלָא יְהוָה בְּפוּמָא, לְאִתְחַבְּרָא תַּמָּן תְּרֵין שְׁמָהָן בְּחִבּוּרָא חֲדָא, יְאֲדדוֹנָדי, כְּגַוְונָא דְּמִתְחַבְּרָאן בְּלִבָּא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, אִי לֵית לוֹן פּוּמָא וְלִבָּא שָׁוִין. (עד כאן).

זהר:

קָנֶה שִׁית עִזְקָאן בְּקָנֶה, מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן אִקְרוּן בְּנֵי אֱלִים, מַפְקֵי רוּחָא לְנַשְׁבָּא עַל עָלְמָא. וְאַתְיָין מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה. וְכַד אִינּוּן מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִינּוּן כְּגַוְונָא דְּשׁוֹפָר. וְאִלֵּין אִקְרוּ שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אַיִל שֶׁל יִצְחָק. אֱלִים בְּנֵי בָּשָׁן, הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֱלִים. אֱלִים דְּיִצְחָק, וּמַפְקִין רוּחָא וְקָלָא. וְהַהוּא קָלָא נָפִיק, וְאִעְרַע בְּעָבֵי מִטְרָא, וְאִשְׁתְּמַע לְבַרְיְיתָא לְבַר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב כו) וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן. דְּוַדַּאי מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה קָא אַתְיָין. וּבְגִין דָּא (ס"א וּמַה אָמַר הַהוּא קָלָא, קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם אֵל הַכָּבוֹד וגו') אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים. אֵל הַכָּבוֹד רוֹעֵם לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים, עַל יְדָא דִּבְנֵי אֱלִים. וְלֵית מַאן דְּיָדַע בִּשְׁבָחָא דְּהַאי קָלָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב מִי יִתְבּוֹנָן.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, פָּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן אַטִימִין לִבָּא, סְתִימִין עַיְינִין, דְּלָא יַדְעִין אַבְרִים דְּגוּפֵיהוֹן עַל מַה אִינּוּן מִתְתַּקְנִין, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א קְנֵ"ה) תְּלַת חֵילִין כְּלִילָן בֵּיהּ, חַד הֶבֶל, דְּאִיהוּ לַהַב אֵשׁ, דְּנָפִיק מִן לִבָּא

וְאִתְפְּלַג לְז׳ הֲבָלִים, דְּאָמַר קֹהֶלֶת. תְּנֵיְינָא, אַוִּיר דְּעָאל לְגַבֵּיהּ מִלְּבַר. תְּלִיתָאָה, מַיִם דְּכַנְפֵי רֵיאָה, דְּאִינּוּן דְּבוּקִים בְּקָנֶה. וּמִתְּלַת אִלֵּין אִתְעַבִּיד קוֹל, מַיִם וְרוּחַ וְאֵשׁ, וּמִתְּפְלֵג כָּל חַד לְז׳, וְאִינּוּן ז׳ לְהָבִים, ז׳ אֲוִירוֹת, ז׳ נְחָלִים.

וְכַד אַעְרָעוּ לְהָבִים דִּלְבָּא, בְּעָבֵי מִטָּרָא, דְּאִינּוּן כַּנְפֵי רֵיאָה, אֹרַח קָנֶה דְּרֵיאָה. הַאי אִיהוּ וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן. דְּבֵיהּ לֵב מֵבִין בַּבִּינָה, דְּאִיהִי בִּלְבָּא לִשְׁמָאלָא, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד לִימִינָא, מַיִם דְּכַנְפֵי רֵיאָה. וְתַמָּן חָכְמָה מוֹחָא, וּמְגִיהּ, (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. דְּאִיהוּ לְבוּנָא דְּמוֹחָא, נוֹזְלִים עַל קָנֶה דְּרֵיאָה. בָּתַר דְּאִסְתָּלָקוּ עֲנָנִים דְּבִינָה לְגַבֵּי מוֹחָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה (שיר השירים ג) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כִּתִימְרוֹת עָשָׁן. וְדָא עָשָׁן הַמַּעֲרָכָה, דְּסָלִיק מִן לְבָּא לְמוֹחָא. דְּכָל רוּחִין דְּעָלְמָא, לָא זָזִין לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ. חָכְמָה: כח מ״ה. כֹּחַ: בְּלִבָּא. מָה: בְּמוֹחָא. קָנֶה: תִּפְאֶרֶת, כְּלִיל ו׳ סְפִירָאן. ו׳ דַּרְגִּין אִינּוּן לְכַרְסְיָיא, דְּאִיהִי אִימָּא. לְנַחְתָּא חָכְמָה לְגַבָּהּ, מִן מוֹחָא לְלִבָּא, דְּבָהּ לֵב מֵבִין. וּבְגִין דָּא, (משלי ד) קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה. בֵּיהּ אַבָּא נָחִית. בֵּיהּ אַבָּא סָלִיק. וְהַאי אִיהוּ סֻלָּם דְּבֵיהּ (ס״א עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ) עוֹלִים תְּרֵי, וְיוֹרְדִים תְּרֵי. (ע״כ רעיא מהימנא).

זהר:

וְשֵׁט דְּבָלַע מֵיכְלָא, וּמִתַּמָּן עָאל לְכָלְהוּ שַׁיְיפִין, דְּאִיהִי (ס"א דְּא אִיהוּ רָזָא) **בְּדַרְגָּא דְּאִשִּׁים. אִשִּׁים אִינּוּן קָרְבִּין מִיַּד, וּבַלְעֵי וְנַטְלֵי כַּלִּיל** (ס"א כְּלָא) **מִגּוֹ אֶשָּׁא עִלָּאָה, דְּכָלִיל לְאִשִּׁים. וְרָזָא דָּא,** (דברים יח) **אִשֵּׁי יְיָ וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן. אִלֵּין אַכְלִין וּבַלְעִין, וּשְׁאָר לָא אַכְלִין הָכִי.**

וְכָל בְּנֵי עָלְמָא (ס"א לְבַר) **לְבַד, לָא יַדְעִין אֵיךְ אַכְלִין, וְלָאו רָזָא דִּלְהוֹן, אֶלָּא דַּרְגִּין דִּלְגוֹ אִינּוּן יַדְעִין, וְנַטְלִין מִנַּיְיהוּ. וְשֵׁט לֵית לֵיהּ בְּדִיקָה מִבַּחוּץ, דְּלָא יַדְעֵי, אֶלָּא מִבִּפְנִים יַדְעֵי וְנַטְלֵי עַד דְּעָאל לְבֵי טוֹחֲנָא, וְאִשְׁתְּחִיק וְאִתְבְּשַׁל. וְנָטִיל כֻּלָּא כְּבַד כְּמָה דְּאִתְמַר. מֵאִלֵּין אִשִּׁים נַפְקֵי דַּרְגִּין, דְּאַקְדְּמֵי וְנַטְלֵי מִכְּבַד בְּקַדְמִיתָא,** (וּמַאן אִינּוּן, אִלֵּין) **הַטּוֹחֲנוֹת, אַכְלֵי קָרְבְּנִין וְטַחֲנֵי. וְעַל דָּא מִדְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא כְּתִיב,** (קהלת יב) **וּבָטְלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ. אִלֵּין טַחֲנִין בְּקַדְמִיתָא.**

כֵּיוָן דְּאִתְטַחֲנָן, אִינּוּן דְּשַׁלְטֵי עָלַיְיהוּ, בַּלְעֵי וְנַטְלֵי, וְאִקְרוּן וְשֵׁ"ט. אֲמַאי. אֶלָּא וְשֵׁט, דִּיוּקְנָא דְּוָא"ו, (דף רל"ו ע"א) **אִיהוּ וְשֵׁט כָּפוּף. וּלְבָתַר, שֵׁט לְמֵיכַל מִשְׁתְּיָא, חַמְרָא וּמַיָּא. דִּכְתִיב,** (במדבר יא) **שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ. מֵיכְלָא לְמֵיכַל, מִשְׁתְּיָא חַמְרָא וּמַיָּא, נְסוּכָא דְּיַיִן, וְנִסּוּכָא דְּמַיִם. בְּהַאי וְשֵׁט עָאל וְאִשְׁתְּאִיב בָּרִיאָה, אִלֵּין שְׂרָפִים,** (ס"א

שַׁיְיפִין) בְּשַׁלְהוֹבִיתָא דְּלְהוֹן נַטְלֵי מְשִׁתְיָא, וְאִקְרוֹן רֵיאָה, בְּחִבּוּרָא חֲדָא, וְאִשְׁתְּאִיב כֻּלָּא בְּהוֹן. וְכָל אִלֵּין, נַטְלִין כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וּמִדְּחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא, (קהלת יב) וּבָטְלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מִעֲטוּ כֻּלְּהוּ. דְּאַזְעִירוּ דִּיוּקְנַיְיהוּ וּמְזוֹנַיְיהוּ, וְלֵית יוֹמָא דְּלֵית בֵּיהּ מְאֵרָה, אָרִים קָלֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַוי יְרוּשְׁלֵם קַרְתָּא קַדִּישָׁא, וַוי לְעַמָּא, דְּכָל טָבָאן אִלֵּין אַבְדִין, רַבְרְבָן גִּיבָּרִין מְמָנָן אַזְעִירוּ דִּיוּקְנַיְיהוּ, עַל דָּא בָּכוּ חַבְרַיָּיא. אָמְרוּ, וַוי רִבִּי, כַּד תִּסְתַּלַּק מִן עָלְמָא, מַאן יְגַלֵּה רָזִין סְתִימִין עַמִּיקִין כְּאִלֵּין, דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ מִן יוֹמָא דְּשְׁלֵמוֹה מַלְכָּא, וְעַד הַשְׁתָּא. זַכָּאָה דָּרָא דְּשַׁמְעִין מִלִּין אִלֵּין, וְזַכָּאָה דָּרָא דְּאַנְתְּ בְּגַוֵּויהּ, וַוי לְדָרָא דְּיִשְׁתַּאֲרוּן יַתְמִין מִנָּךְ.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה פָּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, וְהָא כְּתִיב, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחַבֵי רָקִיעַ. וְשֶׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן: וִילוֹן. רָקִיעַ. שְׁחָקִים. זְבוּל. מָעוֹן. מָכוֹן. עֲרָבוֹת. שְׁחָקִים. דִּבְהוֹן רֵיחַיִם דְּטוֹחֲנִים מָן לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. וְאִינּוּן אִקְרוּן שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שמות ל) וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק, וְאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד, עָלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה מה) וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ צֶדֶק, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

וילון, דְּבֵיהּ מַכְנִיס עַרְבִית וּמוֹצִיא שַׁחֲרִית. רָקִיעַ, אִיהוּ יְסוֹד. דְּבֵיהּ נַהֲרִין שִׁמְשָׁא וְסַהֲרָא, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נֶצַח וְהוֹד. וְעֵדוּת, בֵּין תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת. נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין פַּלְגֵי גוּפָא אִינּוּן, כְּגַוְונָא דִּתְרֵין תְּאוֹמִים. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ שְׁחָקִים. תַּרְוַוֵיהוּ כַּחֲדָא וי"ו אִינּוּן, מִן וֶשֶׁט, מִסְטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן תְּרֵין טוֹחֲנוֹת, מִסְטְרָא דִּימִינָא.

(שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עַצְמוֹת צַדִּיק יְסוֹד עָלְמִין, דַּרְגָּא דְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. וְלִית לֶחֶם, אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְאִינּוּן: אַשְׁכְּלוֹת דְּצַדִּיק. וְצַדִּיק, עֵץ פְּרִי. וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר, (במדבר יג) וַיִּשָּׂאוּהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם. וַאֲמַאי בַמּוֹט. בְּגִין דְּלָא הֲוָה תַּמָּן צַדִּיק.

וּבְגִינַיְיהוּ אִתְּמַר בֵּיהּ, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק, דְּאִיהוּ עֵץ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (במדבר יג) הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם אַיִן. אַעְקְרוּ עֵץ דְּאִיהוּ צַדִּיק, אִלֵּין דְּאַפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, וְגָרְמוּ, וַיִּשָּׂאוּהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם, ו' ו'.

עָלַיְיהוּ אִתְּמַר, סָחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יְסוֹד, בֵּיהּ סוֹד,

דְּאִיהוּ יַיִן הַמְשׁוּמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. דְּאִינּוּן ו׳ דַּרְגִּין דְּאָת ו׳. וְאִינּוּן שְׂרָפִים, ו׳ ו׳, (ישעיה ו) שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מִשְּׁמָאלָא. וְאִינּוּן אַפִּיקוּ מַיִם מִימִינָא. וְצָחִין בְּשַׁלְהוֹבִיתָא דִּלְהוֹן מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, וְשׁוֹאֲבִין מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד.

וְעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּנַשְׁבִין עַל לְבָא, דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עֲשִׂירָאָה בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּאִיהוּ בֵּינַיְיהוּ. וְאִיהוּ ו׳, אוֹת בְּצָבָא דִּילֵיהּ, כָּלִיל ו׳ פִּרְקִין דְּתֵרִין שׁוֹקִין, דִּכְתִיב בֵּהּ (שיר השירים ה) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְדָא צַדִּיק אוֹת בְּרִית.

ו׳ עִלָּאָה, תִּפְאֶרֶת. בֵּין שִׁית פִּרְקִין דְּתֵרִין דְּרוֹעִין. וּבְגִין דָּא, ו׳ ו׳, גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. וְאִינּוּן (שמות כה) פּוֹרְשֵׁי כְּנָפַיִם לְמַעְלָה, לְקַבֵּל ו׳ עִלָּאָה עֲלַיְיהוּ. וּמִסִּטְרֵיהּ, אִתְקְרִיאוּ נְבִיאֵי הָאֱמֶת. סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל בְּרִית, דְּאִיהוּ ו׳ תְּנָיְינָא, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וּבְגִין דָּא, נֶצַח וְהוֹד, טוֹחֲנִים מָן לְצַדִּיקַיָּיא, דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּאִיהוּ בֵּינַיְיהוּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ טוֹחֲנוֹת.

וּמִסִּטְרָא דְּוֵשֵׁט, (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, אִינּוּן לְקוּטוֹת דְּפִסְקוֹת דְּמַתְנִיתָא. וְטָחֲנוּ בָּרֵיחַיִם,

מֵהָכָא, מַאן דְּאַפִּיק מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, צָרִיךְ לְמִטְחַן לוֹן בְּשִׁנַּיִים, וּלְאַפָּקָא מִלִּין שְׁלֵימִין, וְאִינּוּן מִלִּין אִתְקְרִיאוּ שְׁלָמִים. וְאוֹחָרְנִין, דְּאִינּוּן שַׁטְיָין, דְּאַכְלִין מִלִּין בְּהַלְעָטָה, וְלָא טוֹחֲנִין לוֹן בַּטוֹחֲנוֹת דִּלְהוֹן וּבְשִׁנֵּיהוֹן, מַה כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר יא) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם וְאַף יְיָ חָרָה בָּעָם, דְּאִינּוּן, מִגְּזָעָא דְּמַאן דְּאָמַר (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי נָא. וְנֶצַח וְהוֹד אִתְקְרִיאוּ כְּרוּבִים.

וּתְמַנְיָא אִינּוּן: חָכְמָה, בִּינָה, גְּדוּלָה, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, מַלְכוּת, נֶצַח, הוֹד, צַדִּיק, עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ. דְּאִיהוּ לֵית לֵיהּ זוּג. וּמַאי עֲטָרָה דִּילֵיהּ. כֶּתֶר עֶלְיוֹן. וּבְגִינֵיהּ (דף רל״ו ע״ב) אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם. וְהַיְינוּ דְּאוֹקְמוּהָ, אָמְרָה שַׁבָּת קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכָלְהוּ יוֹמֵי נָתַתָּ בֶּן זוּג וְלִי לֹא נָתַתָּ בֶּן זוּג. (ע״כ רעיא מהימנא) (רעיא מהימנא רי״ג ע״א)

זהר:

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. ע׳ רַבְרְבָא, ד׳ אוּף הָכִי. וְסִימָנָא דָּא עֵד. הַיְינוּ דִּכְתִיב, (שמואל א יב) עֵד יְיָ בָּכֶם. אִשְׁתַּאֲרוּן אַתְוָון ש״מ, מ׳ פְּתוּחָה. מַאי טַעְמָא לָא סְתִימָא, בְּגִין דְּם׳ סְתִימָא, מַלְכָּא (ס״א עָלְמָא) עִלָּאָה. מ׳ פְּתִיחָא, מַלְכָּא (ס״א

עָלְמָא) תַּתָּאָה. אַתְוָון אַחֲרָנִין, אִשְׁתָּאֲרוּ א"ח, (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר כְּתִיב.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, כָּל מַאן דְּמְיַיחֵד יְחוּדָא דָּא בְּכָל יוֹמָא, חֶדְוָה זְמִינָא לֵיהּ מִלְּעֵילָּא, מֵרָזָא דְּאַתְוָון אִלֵּין, ש"מ מֵהַאי סִטְרָא. א"ח, מֵהַאי סִטְרָא. וּמְצָרֵף אַתְוָון, לְמַפְרַע (שְׁדֵי) שַׁרֵי, וּבְמֵישָׁר (חַיִּים) סַיֵּים. וְסִימָן אֶשְׁמַח. דְּכְתִיב, (תהלים קד) אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיְיָ. מַמָּשׁ. דָּא יְחוּדָא קַדִּישָׁא. וְשַׁפִּיר אִיהוּ. וְהָכִי הוּא בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, דְּאָמַר כִּי הַאי גַּוְונָא, דְּמַאן דְּמְיַיחֵד יְחוּדָא דָּא בְּכָל יוֹמָא, חֶדְוָה זְמִינָא לֵיהּ מִלְּעֵילָּא.

תּוּ אִית בֵּיהּ ש"מ, דְּאִתְכְּלִיל מִן ע' רַבְרְבָא. אִלֵּין שִׁבְעִין שְׁמָהָן בְּרָזָא דַּאֲבָהָן קַדִּישִׁין, וְדָא הוּא שְׁמַע: שֵׁם ע'. יִשְׂרָאֵל, יְיָ, אֱלֹהֵינוּ, יְיָ, אִלֵּין אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין, דְּאָחִיד לוֹן א"ח. הַהוּא דְּאָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי. ד': דָּא קֻשָּׁר שֶׁל תְּפִלִּין, דְּהִיא אֲחִידַת בֵּהּ. רָזָא לְחַכִּימִין אִתְמְסַר, דְּלָא לְגַלָּאָה. שָׁתִיק רִבִּי שִׁמְעוֹן. בָּכָה וְחַייֵךְ, אָמַר, אֵימָא, דְּהָא וַדַּאי רַעֲוָא אִשְׁתְּכַח, וְלֵית כְּדָרָא דָּא עַד דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּיֵהֵא רְשׁוּ לוֹן לְגַלָּאָה.

תְּרִין רְצוּעִין נָפְקִין, מִסִּטְרָא דָּא וּמִסִּטְרָא דָּא, רָזָא דִּתְרִין יַרְכִין דִּלְתַתָּא דְּהַאי א"ח, דִּנְבִיאֵי קְשׁוֹט

אַחִידָן בְּהוּ. דְּהָא מִלְּעֵילָּא נָפְקִין תְּרִין רְצוּעִין, חָזָא דְּתְרִין דְּרוֹעִין, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, וְדָלֶ״ת אִתְאַחִידַת בְּהוּ. לְבָתַר נַחְתָּא, וְאִתְפְּשָׁטוּ יַרְכִין לְתַתָּא. כֵּיוָן דְּהִיא אִתְאַחִידַת לְעֵילָּא כַּדְקָא יָאוֹת, נַחְתָּא לְתַתָּא, לְאִתְאַחָדָא בְּאֶכְלוּסָהָא. וְכַד אִיהִי אִתְאַחָדַת, אֲחִידָא בְּשִׁפּוּלֵי יַרְכִין, וּרְשִׁימוּ דְּיוֹד בְּרִית קַדִּישָׁא עָלָהּ מִלְּעֵילָּא, כְּדֵין אִיהִי אִתְאַחָדַת בְּיִחוּדָא חַד.

יו״ד דָּא אִיהִי רָזָא דִּבְרִית, (וְעַל דָּא) כָּל מַאן דְּנָטַר בְּרִית דָּא, אִיהוּ אִשְׁתְּזִיב לְעֵילָּא, וְאִשְׁתְּזִיב לְתַתָּא. (מְנָא לָן) פִּנְחָס, בְּגִין דְּאִיהוּ קַנֵּי עַל בְּרִית דָּא, אִשְׁתְּזִיב מִן דִּינָא עִלָּאָה, וּמִן דִּינָא דִּלְתַתָּא, וּבְגִין כָּךְ אִתְרְשָׁם יו״ד דָּא בְּגַוֵּויהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְגוֹ׳.

יו״ד דָּא, אִצְטְרִיךְ דְּלָא יִתְעַדֵּי כְּלָל מִגּוֹ תְּפִלָּה דְּיַד, דְּלָא יַעְבִּיד פְּרוּדָא. וְכָל חֻדְוָה דִּילָהּ, בְּהַאי י׳. אִיהוּ יו״ד דָּא בִּדְכוּרָא אִיהִי, וְלָא בְּנוּקְבָא, אִיהוּ צַדִּיק, וְאִיהִי צֶדֶק. וּבְגִין כַּךְ, אִתְקְרִיבַת בַּהֲדָהּ, וּמַאן דְּרָחִיק לֵיהּ מֵאַתָּר דָּא, רָחִיק הוּא מֵעִדּוּנָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

בִּדְכוּרָא אִיהוּ צַדִּיק, וְאִיהִי צֶדֶק בְּלָא יו״ד. אִיהוּ אִישׁ. וְאִיהִי אִשָּׁה, בְּלָא יו״ד. וּבְגִין כָּךְ חֻדְוָה (נ״א תִּיּוּבְתָּא) דִּילָהּ, לְאִתְקָרְבָא בָּהּ, וּלְאִתְעַדְּנָא בַּהֲדָהּ. מַאן

דְּרָחִיק עִדּוּנָא דָּא, יְרַחֲקוּן לֵיהּ מֵעִדּוּנָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, פִּנְחָס קָאִים קָמֵי דִּינָא תַּקִּיפָא דְּיִצְחָק, וְסָתִים פַּרְצָה, בְּגִין כַּךְ אַשְׁלִים לְגַבֵּי פִּנְחָס רָזָא דְּיִצְחָק. קָם קַמֵּי פַּרְצָה דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיַּעֲמוֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל. קָם בְּפַרְצָה קַמֵּי דִּינָא דְּיִצְחָק, בְּגִין לְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

(ס״א פִּנְחָס קָאִים קַמֵּי דִּינָא תַּקִּיפָא דְּיִצְחָק לְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיַּעֲמוֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל. מָאי וַיַּעֲמוֹד, דְּקָם בְּפַרְצָה קַמֵּי דִּינָא דְּיִצְחָק, בְּגִין כַּךְ אַשְׁלִים לְגַבֵּי פִּנְחָס רָזָא דְּיִצְחָק.) וְעַל דָּא כְּלִיל דָּא בְּדָא בְּחוּשְׁבָּנָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא חוּשְׁבָּנָא לָא תַּלְיָיא אֶלָּא בְּעַיְינִין דִּילָהּ, וְהָכָא חוּשְׁבָּנָא לְעֵילָּא בְּיִצְחָק. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּיִצְחָק תַּלְיָא וְאִשְׁתַּמְּשָׁא (ס״א וְאִתְמְשַׁךְ) בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִינּוּן עַיְינִין, דְּתַמָּן דַּיְינִין דִּינִין דְּכָל עָלְמָא, דְּהָא עַיְינִין דִּילָהּ, אִינּוּן שִׁבְעִין קַתֻּדְרָאִין, אֲתָר דְּדִינִין דְּעָלְמָא, וְאִקְרוּן סַנְהֶדְרִין. וְעַל דָּא כֻּלָּא חַד, בְּגִין דְּיִצְחָק וְאִינּוּן כַּחֲדָא אַזְלִין, וְכֻלָּא שַׁפִּיר.

פִּנְחָס דָּא יִצְחָק, וְקָם פִּנְחָס וְדָאִין דִּינָא, וּמִתְלַבָּשׁ בִּגְבוּרָה תַּקִּיפָא דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא. וּבְגִין כָּךְ זָכָה לִימִינָא. הָכָא אִתְכְּלִיל שְׂמָאלָא בִּימִינָא. הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, מַאי הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. אֶלָּא אִלֵּין אִינּוּן ג׳ מְמוּנִים דְּגֵיהִנָּם: מַשְׁחִית, אַף, וְחֵימָה. (ד״א חַד עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, חַד עַל גִּילּוּי

עֲרִיוֹת, וְחַד עַל עֲבוֹדָה זָרָה.) בְּגִין דְּחָמָא הַהוּא חֵמָה, דְּהַוָה פָּשִׁיט וְאִתְמְשַׁךְ מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק, מָה עֲבַד, אִתְלְבַשׁ אִיהוּ בְּיִצְחָק, וְאָחִיד בְּהַהוּא חֵימָה, כְּמַאן (דף רל"ז ע"א) דְּאָחִיד בְּחַבְרֵיהּ, וְאָתִיב לֵיהּ לַאֲחוֹרָא.

וּכְדֵין דָּן דִּינָא, וְעָבִיד דִּינָא. דָּן דִּינָא, דְּכָל בּוֹעֵל אֲרַמִּית קַנָּאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. וְעָבִיד דִּינָא, דְּכְתִיב וַיִּדְקוֹר אֶת שְׁנֵיהֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב הָכָא, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. וּכְתִיב הָתָם, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, מַה לְהַלָּן לַאֲחוֹרָא, הָכִי נָמֵי לַאֲחוֹרָא. וְעַל דָּא יו"ד דְּפִינְחָס הָכָא, יו"ד דְּיִצְחָק. וְכֹלָּא הוּא מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכַד חָמָא הַהוּא חֵמָה, חָמָא לֵיהּ דְּהַוָה נָחִית עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

מַאי חָמָא. חָמָא מ׳, אֶת דָּא דְּהַוָה טָאס בִּרְקִיעָא, וְדָא הוּא סִימָנָא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּבַעְיָא לְאִתְבָּנָאָה בְּאָת וָא"ו וְאָת ת׳. מָה עֲבַד פִּנְחָס. דְּהַוָה מִתְלַבַּשׁ בְּיִצְחָק, כְּדֵין נָטִיל הַהוּא אָת מ׳, וְחָטַף לֵיהּ, וְחַבֵּר לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּפִנְחָס חָטַף לֵיהּ לְהַהוּא מ׳ בַּהֲדֵיהּ, מִיַּד תָּב לַאֲחוֹרָא.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַד קַנָּאֵי בְּלִבֵּיהּ פִּינְחָס, אִתְלְבַשׁ בְּיִצְחָק, וְאִסְתַּלָּק לְמֶהֱוֵי בְּחוּשְׁבָּנָא ר"ח, וְהָכִי סָלִיק שְׁמֵיהּ ר"ח, וְהָכִי סָלִיק יִצְחָק. כֵּיוָן דְּחָמָא לְאָת מ׳

טָאס בִּרְקִיעָא, חָטַף לֵיהּ, וְחַבֵּר לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ וְאִתְעֲבִיד מִיָּד רמ"ח, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ.

בְּגִין דְּאוֹת מ' הַוָּה סִימָנָא קַדְמָאָה לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, לְמִבְנֵי מָוֶת עַל עָלְמָא, בְּגִין דְּאַת דָּא הַוָּה טָאס עַל רֵישֵׁיהּ דְּאָדָם, בְּשַׁעֲתָא דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ, מ' פִּרְיוֹ. וַהֲוָה מְחַכָּא ו"ת, בְּזִמְנָא דִּכְתִיב, (הקדמת בראשית י"ב ע"ב) וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתִּפָּקַחְנָה. כְּדֵין אִתְבְּנֵי מָוֶת עַל עָלְמָא.

פִּנְחָס הַוָּה חָמֵי לֵיהּ הַשְׁתָּא הַהוּא אָת מ', טָאִים עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְהֵיאַךְ חָמָא לֵיהּ. חָמָא דְּיוּקְנָא דְּמ' פְּתוּחָה, מַלְיָא דָּמָא. כֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ, אָמַר הָא וַדַּאי סִימָנָא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, מִיָּד חָטַף לָהּ, אַדְכַּר עָלָהּ שְׁמָא מְפָרָשׁ, וְנָחִית לְהַאי אָת לְגַבֵּיהּ. וּמַה דְּהַוָּה ר"ח, אִתְצְרִיךְ רמ"ח. כְּדֵין וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי, דְּקַנֵּי לִשְׁמָא קַדִּישָׁא, דַּהֲווֹ מְחַבְּרִין לֵיהּ בִּרְשׁוּ אַחֲרָא. בְּתוֹכָם, מַאי בְּתוֹכָם. בְּגִין דְּהַוָּה אָזֵל וְעָאל בְּגוֹ כַּמָּה אוּכְלוּסִין, כַּמָּה רַבְרְבָן, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמוֹתָא בֵּינַיְיהוּ. אֲבָל בְּתוֹכָם, בְּתוֹךְ מ', בְּתוֹךְ מ' הַוָּה הַהוּא קִנְאָה דְּקַנֵּי.

מַאי טַעְמָא מ'. בְּגִין דְּאִיהִי סִימָנָא דְּמָוֶת, אִיהִי סִימָנָא דְּמ' מַלְקִיוֹת. אִיהִי סִימָנָא דְּד' מִיתוֹת בֵּית דִּין.

וּמִתַּמָּן סָלִיק וְנָחִית, נָחִית וְסָלִיק, סָלִיק לְמ׳, וְנָחִית לְד׳. נָחִית מְד׳, אִינּוּן ד׳ רוּחִין, דְּמִתְפָּרְשָׁן מִגּוֹ דְּכַר וְנוּקְבָא מִמְּסָאֲבוּתָא, וּבְגִינַיְיהוּ ד׳ מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִתַּמָּן סַלְקִין לְמ׳. וְהַיְינוּ מ׳ סִימָנָא וּמָאנִין דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת. וְדָא נָטִיל פִּנְחָס, וְקָם בְּתוֹךְ מ׳, וְעַל דָּא וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי.

וְכִי הַאֵיךְ הֵשִׁיב פִּנְחָס חֲמָתֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכְתִיב וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה וְגוֹ׳, אִי לָא מִית חַד מִנַּיְיהוּ, הֲוָה אֲמִינָא הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, אֲבָל כֵּיוָן דְּכָל הָנֵי מִיתוּ, מַאי טַעְמָא הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא וַדַּאי בְּרִירָא דְּמִלָּה, וַוי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּפָגִים זַרְעֵיהּ, וַוי לֵיהּ לְמַאן דְּלָא נָטִיר זַרְעֵיהּ כַּדְקָא יָאוֹת, חַס וְשָׁלוֹם דְּאַפִּילּוּ חַד מִיִּשְׂרָאֵל מִית, אֶלָּא שִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן, כַּד אָתֵי אִינּוּן עֵרֶב רַב, אִתְעָרְבוּ בְּנָשִׁין דְּשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן, בָּתַר דְּאִתְגְּיָירוּ, וְאוֹלִידוּ בְּנִין,

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, מַאי הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. אֶלָּא ג׳ מְמוּנִים דְּגֵיהִנָּם, חַד עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְחַד עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְחַד עַל עֲבוֹדָה זָרָה. וְאִינּוּן: מַשְׁחִית, אַף, וְחֵימָה. הוּא (חֵמָא דְּהַוָּה) (ס״א חֵימָה דְּהַוָּה) טָאם בְּעָלְמָא. אָמַר הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָא אָמַר מֵעַל הָעָם, דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב, דְּאִתְמַר וַיִּפּוֹל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ, דְּהָכִי אוֹקִימְנָא וְשָׁאִילוּ לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא. (ע״ב).

מִנְּהוֹן מִיתוּ בַּעֲגֶל, וּמִנְּהוֹן מִיתוּ בְּמוֹתָנָא, וְאַחֲרָנִין מִיתוּ הָכָא, אִינּוּן דְּאִשְׁתָּאָרוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה, אֲשֶׁר מֵתוּ לָא כְתִיב, אֶלָּא הַמֵּתִים, מֵתִים דְּמֵעִיקָּרָא הֲווֹ.

וּבְגִין דְּאִסְתָּמָרוּ יִשְׂרָאֵל, וְכָל אִינּוּן זַרְעָא קַדִּישָׁא, אִתְמְנוֹן כֻּלְּהוּ, בְּגִין דְּלָא חָסֵר אֲפִילּוּ חַד מִנַּיְיהוּ. וְעַל דָּא כְתִיב, וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכְּלָל דְּאַחֲרָנִין כָּלוּ. וְכֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב, אֲבָל מֵעַל אַחֲרָנִין דַּהֲווֹ עֵרֶב רַב, לָא הֵשִׁיב. וְעַל דָּא רָשִׁים קְרָא וְאָמַר, מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אִתְמְנוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִלְקַדְמִין, וְחִבֵּר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא בְּעוֹבָדָא דְּעֵגֶל, דִּכְתִיב, וַיִּפּוֹל מִן הָעָם וְגוֹ'. כָּל אִינּוּן מֵעֵרֶב רַב הֲווֹ. וּלְאַחְזָאָה דְּלָא הֲווֹ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב לְבָתַר, וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(דף רל"ז ע"ב)

(שמות לה) קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה. תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (שמות כה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. כְּלָא

רעיא מהימנא

וּמַה כְּתִיב, קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ, וְלָא מֵעֵרֶב רַב, דְּלָא אִתְקְרִיאוּ קְהָלָה וְחִבּוּר, עַד דְּאִתְעֲבָר

בְּכֻלָּל. כֵּיוָן דְּאִינּוּן עֶרֶב רַב עָבְדוּ דָּא, וּמִיתוּ מִנַּיְיהוּ אִינּוּן דְּמִיתוּ, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְפַּיְיסָא בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹן, אִתְחַבְּרוּ כֻּלְכוּ לְסִטַּר חַד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לה) וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אָמַר לוֹן, בָּנַי, בְּכוֹן אֲנָא בָּעֵי לְמִשְׁרֵי, עִמְּכוֹן תְּהֵא דִּיוּרָא דִּילִי.

וְעַל דָּא, (שמות כה) קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה, מֵאִתְּכֶם, וְלָא מֵאַחֲרָא, לָא בָּעֵינָא דִּתְהֵא שִׁתּוּפָא לְאַחֲרָנִין בַּהֲדִי, וְלָא בַּהֲדַיְיכוּ, וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּצִיאוּ. אוּף הָכָא הָא אִינּוּן מֵאִינּוּן גִּזְעָא בִּישָׁא הֲווֹ, וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים. הַמֵּתִים, מִנְּהוֹן עֵרֶב רַב, כְּבִיכוֹל בְּזִמְנָא דְּמִתְעָרְבִין בֵּינַיְיהוּ, כְּאִילּוּ לָא הֲווֹ גּוֹי אֶחָד. וּבְגִין דָּא קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה, וְלָא מִשּׁוּתָּפוּ אַחֲרָא, דְּלָא בָּעֵינָא לְשַׁתְּפָא אַחֲרָנִין בֵּינֵי וּבֵינַיְיכוּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּד עֵרֶב רַב אִינּוּן מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב (איכה א) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ. וְיִשְׂרָאֵל בָּתַר דְּמִתְעַבְּרֵי מִנַּיְיהוּ אִלֵּין מַה כְּתִיב, שְׁאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא בָּעֵי לְדַיְירָא עִמְּכוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, עָלַיְיהוּ אִתְּמַר מִי מְעַכֵּב שְׁאוֹר שֶׁבְּעִסָּה, וְהָא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּזִמְנָא דְּעֵרֶב רַב אִינּוּן רָאשִׁים עַל

וַדַּאי מֵתִים, וְלָא מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ מָנָה לוֹן, דִּכְתִיב שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָרִימוּ רֵישַׁיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, כַּמָּה יָאוֹת הוּא, אִי לָא אַשְׁכַּחְנָא פְּלוּגְתָּא עַל דָּא. אָמַר לֵיהּ בְּרִי אֵימָא. אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (במדבר כה) **וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְתָנֵינָן דְּאִתְחַבָּרוּ יִשְׂרָאֵל בַּהֲדֵיהּ, כְּצִמְדָּא דָּא דְּאִתְחַבָּר בְּבַר נָשׁ בְּקִשּׁוּטוֹי, הָכִי אִתְחַבָּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא, וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלָּא אֲנָא לָא אֲמָרִית דְּאִתְדְּכוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַהוּא חוֹבָה, אֶלָּא דְּאִתְדְּכוּ מִמּוֹתָא, דְּלָא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ מוֹתָא.**

יִשְׂרָאֵל, כְּבְיָכוֹל כְּאִילּוּ (ס"א עַבְרִין שׁוּלְטָנֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא), עַבְדִין שׁוּלְטָנוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיֵיעָלוּן בְּמִשְׁפְּטֵי כְּכָבַיָּא וּמַזָּלֵי. וּבְגִין דָּא צַוְוחִין וְאָמְרִין, (ישעיה כו) יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ אֲדוֹנִים זוּלָתֶךָ.

דָּבָר אַחֵר, פִּנְחָס וְכוּ'. קוּם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאַפְּתַח מִלֵּי קַמֵּי שְׁכִינְתָּא. קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר, בְּחִבּוּרָה קַדְמָאָה אִתְּמַר הָכִי. תָּא חֲזֵי, פִּינְחָס קָאִים קַמֵּי דִּינָא תַּקִּיפָא דְּיִצְחָק, וְקָם קַמֵּי פִּרְצָה, דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיַּעֲמוֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה, בְּגִין לְאַגָּנָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא כָּלִיל דָּא וְדָא בְּחוּשְׁבָּנָא, פִּינְחָס כְּמִנְיַן יִצְחָק, וְהָכָא צָרִיךְ לְחַדְּתָא מִלִּין.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלְיָהוּ רְחִימָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, חָזָא מ"ם מִן

אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב, (במדבר כה) **קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם. אָמַר לֵיהּ רָאשֵׁי הָעָם וַדַּאי, וְלָא רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם אִית לָן לְמֵילַף, כְּתִיב הָכָא הָעָם, וּכְתִיב הָתָם** (שמות לב) **וַיַּרְא הָעָם.** (שמות לב) **וַיְקָהֵל הָעָם.** (שמות לב) **וַיִּפְרֹל מִן הָעָם. אֲבָל תָּא חֲזֵי, וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְלָא פַּלְחוּ לֵיהּ, אֲבָל מִן סִיפֵּיהּ דִּקְרָא אוֹכַח, דִּכְתִיב וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ, וְלָא כְּתִיב וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא הָעָם, כֵּיוָן דִּכְתִיב וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל, מַאי וַיֹּאכַל הָעָם. אֶלָּא הַהוּא זַרְעָא בִּישָׁא, הֲווֹ חוֹבָה דְּיִשְׂרָאֵל.**

(דף רל"ח ע"א)

מַהוּ דִּכְתִיב, (במדבר כה) **וַיִּצָּמֶד** מָוֶת טָאם בַּאֲוִירָא, חָמַשׁ לָהּ, וְשָׁתַף לָהּ עִם ר"ח, דְּאִיהוּ יִצְחָק, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבָּן פִּינְחָס, וְאִשְׁתְּלִים בָּהּ רמ"ח. לְבָתַר חָזָא ו' מִן מָוֶ"ת טָם בִּרְקִיעָא, וְחָמַשׁ לֵיהּ, וְשַׁוִּי לֵיהּ בְּרָמָ"ח, וְאִשְׁתְּלִים רוֹמַ"ח. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּקַּח רוֹמַח בְּיָדוֹ.

וְאִיהוּ, בְּמָה יָכִיל לַחֲטוֹף תְּרִין אַתְוָון אִלֵּין. בְּתְרִין רוּחִין דְּאִשְׁתְּמָרוּ (ס"א דְּאִתְטַמָּרָן) לְעֵילָּא, דְּאִשְׁתְּתָפוּ בְּפִנְחָס. פְּנֵ"י חָ"ס. בְּתְרִין פָּנִים אִלֵּין, חָס עַל יִשְׂרָאֵל דְּלָא אִתְאֲבִידוּ, בְּחֵילָא דְּתַרְוַוֵיהוּ, וַיִּדְקוֹר אֶת שְׁנֵיהֶם, בְּתְרִין אַתְוָון מ"ו. וְהַיְינוּ בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם.

וַאֲמַאי אִשְׁתְּתַף בְּיִצְחָק. בְּגִין דְּיִצְחָק מָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה. וּבְגִין דָּא אִשְׁתְּתַף לֵיהּ לְיִצְחָק, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ עֵזֶר. דְּמִסְטְרָא דִּתְרִין

יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר. תָּא חֲזֵי, וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְבַעַל פְּעוֹר. קִשּׁוּטִין וְתוּקְפָּא יָהֲבוּ לְבַעַל פְּעוֹר, בְּלָא דַּעְתָּא, בְּגִין דְּפוּלְחָנָא דְּפְּעוֹר הוּא, לְמִפְרַע גַּרְמֵיהּ, וּלְאַפָּקָא קַמֵּיהּ צוֹאָה רוֹתַחַת. וְהַהוּא עַיבִידְתָּא אַהֲנֵי לֵיהּ, וְאִתְתָּקַף מִנֵּיהּ. וְיִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּחָמוּ דָּא, חֲשִׁיבָא דְּזִלְזוּלָא דִּילֵיהּ אִיהוּ, וְקִלְקוּלָא דִּילֵיהּ, דְּהָא בְּעַבוֹדָה זָרָה כְּתִיב, (ישעיה ל) **צֵא תֹּאמַר לוֹ. וְאִינּוּן בְּגִין זִלְזוּלָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, פַּרְעוּ גַּרְמַיְיהוּ בְּלָא יְדִיעָה, וְעַל הָנֵי כִּפֶּר פִּנְחָס, וּבְטֵל מוֹתָנָא, דִּכְתִיב וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.** (וּמַה כְּתִיב)

עִיזְלֵי דְּאַיְילְתָּא, אִשְׁתַּתְּפֵי בֵּיהּ אַבְרָהָם וְיַעֲקֹב, דְּאַבְרָהָם דַּרְגֵּיהּ חֶסֶד אִשְׁתְּתַף בח"ס דְּפִנְחָ"ס. יַעֲקֹב אִיהוּ פְּנֵ"י א"ל (ס"א יַעֲקֹב אִיהוּ פְּנֵ"י דְּפִנְחָס) דְּפִנְחָס בְּגִין דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לב) כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל, (ס"א שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנֵ"י) פְּנֵ"י אֵ"ל. בְּגִין דְּכַד עָלְמָא אִיהוּ בְּדוּחֲקָא, וְאִית צַדִּיק בְּעָלְמָא מְקַנֵּי עַל בְּרִית, אֲבָהָן אִשְׁתָּתָפוּ בֵּיהּ, וּבְגִינַיְיהוּ אָמַר מֹשֶׁה בְּדוּחֲקָא דְּיִשְׂרָאֵל, (שמות לב) זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. וּבְתַלַת אַתְוָון יה"ו מִן אֵלֵּיהוּ, זָכָה לֵהּ' מִן הַנָּבִיא, וְדָא אִיהוּ אֵלִיָּהוּ, ה' נָבִיא, (ס"א וְדָא רָזָא אֵל יָהוּ נָבִיא) וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ יְדִוָ"ד.

י' דְּזָכָה פִּנְחָס בֵּיהּ, בְּגִין דְּקַנֵּי עַל בְּרִית, זָכָה לִבְרִית.

וּתְרִין יוּדִין אִינּוּן, יוּד עִלָּאָה מִן יְדִוָ"ד, דְּכָרַת בָּהּ לְאַבְרָהָם, בֵּין י' אֶצְבְּעוֹת דְּיָדִין. יוּ"ד זְעֵירָא אִיהִי מִן אֲדָנָי, דְּכָרַת בָּהּ בֵּין י' אֶצְבְּעָאן דְּרַגְלִין וְאִיהִי אָת קַדִּישָׁא, דְּמִתְעַטְּרָא בִּרְשִׁימוּ עִלָּאָה.

וְדָא אִתְרְשִׁים תָּמִיד לְעָלְמִין, אִיהִי אוֹת דְּשַׁבָּת, אוֹת דְּתִפְלִין, אוֹת דְּיוֹמִין טָבִין, אוֹת דְּשַׁדַּי דְּרָשִׁים (דברים ו) עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ. לְמֶהֱוֵי בָּהּ רְשִׁימִין יִשְׂרָאֵל בִּרְצוּעַיְיהוּ, בִּבְרִית דְּלְהוֹן, דְּאִינּוּן בְּנוֹי דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּנוֹי דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּבְאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן רְשִׁימִין בְּאָת י' עִלָּאָה, דְּאִינּוּן בְּנֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְהָא אִתְּמַר (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת יוֹד דְּשַׁדַּי, אִיהוּ חוּלְיָא דְּשַׁלְשֶׁלֶת, עַל קוּדְלָא דְּשֵׁד יֵצֶר הָרָע, דְּלָא לְנָזִיק לֵיהּ לְבַר נָשׁ. דְּעָלֵיהּ אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי. אִיהוּ נָחָשׁ, אִיהוּ כֶּלֶב, אִיהוּ אַרְיֵה. דְּעָלֵיהּ אָמַר דָּוִד, יֶאֱרוֹב בַּמִּסְתָּר כְּאַרְיֵה בְּסָכֹּה. וְהַנָּבִיא קָרָא לֵיהּ הוֹב, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איכה ג) דֹּוב אוֹרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים. (תהלים מט) נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת, נִמְשַׁל לְכָל חַיְוָן מִסְאֲבָן, דְּאִינּוּן דּוֹרְסִין, אִתְמְתִיל לְכָל בַּר נָשׁ, כְּפוּם חוֹבוֹי, וְהָא אִתְּמַר.

וְהַאי אִיהוּ כֶּלֶב וְנָחָשׁ וַחֲמוֹר נוֹעֵר, דְּמַרְכִּיבִין עָלֵיהּ נַפְשָׁא. וּמִיַּד דְּאִשְׁתְּמוֹדַע הַהוּא דְּרָכִיב עָלֵיהּ דְּאִיהוּ חַיְיָבָא, עָלֵיהּ כְּתִיב, (בראשית מט) וַיִּפֹּל רוֹכְבוֹ אָחוֹר. וְרָזָא דְּמִלָּה, (דברים כב) כִּי יִפּוֹל הַנּוֹפֵל מִמֶּנּוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר אִיּוֹב, (איוב יב) לֹא נוֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם. וְצַדִּיק דְּרָכִיב עָלֵיהּ, קָשִׁיר לֵיהּ בִּקְשִׁירוּ דִּרְצוּעִין דִּתְפִלִין. אוֹת תְּפִלִין דְּאִיהוּ אוֹת יוֹד. דְּשַׁדַּי, חוּלְיָא עַל קְדָלֵיהּ. ש דִּתְפִלִין, שַׁלְשֶׁלֶת עַל קְדָלֵיהּ.

וּבֵיהּ רָכִיב אֱלִיָּהוּ, וְסָלִיק לִשְׁמַיָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֱלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם. וּבֵיהּ (איוב לח) וַיַּעַן יְדוָ"ד אֶת אִיּוֹב מִן הַסְּעָרָה. וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתָא עָלֵיהּ, אֵיזֶהוּ

גְּבוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וְאִית לְמַאן דְּמִתְהַדָּר לֵיהּ חֲמוֹר, דְּלָאו אִיהוּ מְצַטַּעֲר רוֹכְבוֹ. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּקַל וָחוֹמֶר. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמוֹרוֹ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר עַל מָשִׁיחַ, (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר.

וּבְגִין דָּא י׳ מִן שַׁדַּ״י, דְּאִיהוּ חוּלְיָא דְּשַׁלְשֶׁלֶת, מִינָהּ (ס״א מְפַחֲדִין) מְפוּזָרִים כָּל שֵׁדִין וּמַזִּיקִין, וּמִיַּד דְּחַזְיָין לֵיהּ בַּמְּזוּזוֹת דְּתַרְעִין, בַּרְחִין, דְּבָהּ אִתְמַר, (תהלים קמט) לֶאְסוֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִיקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל. כָּל שֶׁכֵּן כַּד חַזְיָין לָהּ בְּאוֹת תְּפִלִּין עַל דְּרוֹעִין, וּרְשִׁימִין בָּהּ בְּאוֹת בְּרִית בִּבְשָׂרֵיהוֹן, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, לֵית זָר, אֶלָּא יֵצֶר הָרָע, דְּדַמְיָא לְכָל חֵיוָן וְעוֹפִין הוֹרְסִין.

וּבְגִין דָּא, (איוב ד) זְכוֹר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד, דָּא פִּנְחָס, דְּקַנֵּי עַל בְּרִית, וְאִתְרְשִׁים בֵּיהּ, דְּאִיהוּ בְּרָא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. קַנֵּי בְּמַחֲשָׁבָה, וְזָכֵי לְאָת י׳ מִן יְהוָ״ה. וְקַנֵּי בְּעוֹבָדוֹי, וְזָכָה לְאוֹת י׳ מִן אֲדֹנָי. וְהַאי אִיהוּ חָכְמָה בָּרֵאשׁ. וְחָכְמָה בַּסּוֹף. וּבְגִין דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲוָה רֵשׁוּם בְּתַרְוַוייהוּ, אוֹקְמוּהָ עָלֵיהּ רַבָּנָן, דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן לַמַּחֲשָׁבָה, אַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה. אַדְּהָכִי דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין אִתְכַּסֵּי מִנַּיְיהוּ. אָמַר (דף רל״ח ע״ב) רִבִּי אֶלְעָזָר, (לְחַבְרוֹי) זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין מִבְּנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי.

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה. לָכֵן אֱמֹר, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, אִם הוּא בִּרְעוּתָךְ, וְאִי לָאו, אִימָא. רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר. הַהוּא טוּלָא בָּטַשׁ בְּעֵינוֹי דְּרִבִּי אַבָּא, וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי הֲוָה בִּרְעוּתֵיהּ, אִם לָאו. אָמַר לֵיהּ, אִם לֵיהּ גָּלוּי, מִי גָּלוּי לְאַחֲרִינִי, וּבְגִין דָּא לָכֵן אֱמֹר.

וְתוּ אִתְמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, (תהלים ס) מִכְתָּם לְדָוִד, סִימָנָא

דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ לְדָוִד, כַּד שָׁדַר לְיוֹאָב לַאֲרָם נַהֲרַיִם וּלְאֲרָם צוֹבָה לְאַנָּחָא בְּהוּ קְרָבָא. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, שׁוּשַׁן עֵדוּת: דָּא סַהֲדוּתָא דְּשָׁכִינְתָּא, דְּאִיהוּ שׁוּשַׁן עֵדוּת. דְּאִיהִי סַהֲדוּתָא דְּקַיְימָא עֲלָן, וְסָהֲדַת עָלָן קַמֵּי מַלְכָּא, וְדַרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין בַּהֲדָהּ, וְסַיְיעָתָא קַדִּישָׁא לְתוּשְׁבַּחְתָּא.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, שׁוּשַׁן עֵדוּת דְּאִינּוּן סָהֲדִין עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן אֲבָרִים, וְאִיהִי נִשְׁמְתָא עָלַיְיהוּ. אִיהוּ סַיְיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא. דְּאִתְמַר בָּהּ, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אִיהִי סַיְיעְתָּא קַדִּישְׁתָּא, (ומנה תליא) דְּאִתְמַר עָלָהּ תַּנְיָא דְּמְסַיְיעַ לָךְ. (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. אֵיתָ״ן: תַּנְיָ״א. תַּמָּן קְנָא דְּנִשְׁרָא עִלָּאָה, וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא. וְעָלָהּ אִתְמַר, (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף, דְּאִינּוּן שׁוֹנֵי הֲלָכוֹת וּמִשְׁנָיוֹת. וְכָל דְּבוּר וְדִבּוּר דְּנָפִיק מִפּוּמּוֹי דְּהַהוּא תַּנְיָ״א, דְּאַפִּיק בֵּין לִשְׁמָא דִּידָוִד, בֵּין בְּאוֹרַיְיתָא, בֵּין בְּצִלּוֹתָא, בֵּין בִּבְרָכָה, בֵּין בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. יִפְרוֹשׂ כְּנָפָיו, הַהוּא נִשְׁרָא דְּהוּא דְּבוּר, דְּבֵיהּ יְהוָ״ה.

יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ, מַאי עַל אֶבְרָתוֹ. עַל הַהוּא אֵבֶר דְּבַר נָשׁ, (ס״א על ההוא נשרא) דְּבֵיהּ מִצְוָה יְדָוִ״ד, אִתְקְרֵי אֵבֶר דִּשְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ. יִשָּׂאֵהוּ: כְּגוֹן (במדבר ו) יִשָּׂא יְדָוִ״ד פָּנָיו אֵלֶיךָ.

וּמַאי וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. אֶלָּא אָמַר דָּוִד עָלַיְיהוּ, (שמואל ב כב) יְיָ סַלְעִי וּמְצוּדָתִי. אוּף הָכִי תָּנָא, דְּאִיהוּ בֵּיהּ הֲלָכָה תַּקִּיפָא כַּסֶּלַע, דְּלֵית פַּטִּישׁ יָכִיל לְפַצָּצָא יָתָהּ בְּכָל קוּשְׁיִין דְּעָלְמָא. בְּהַאי אִיהוּ מְקַנְּנָא נִשְׁרָא, וְכָל תַּנָּאִים אִתְקְרִיאוּ קִנִּים דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא, (דברים כב) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּאֹרַח מִקְרֶה, זִמְנָא חֲדָא

כְּאוּשְׁפִּיזָא וְאַכְסְנַאי, דְּאִזְדְּמַן לְפוּם שַׁעֲתָא בְּבֵי אוּשְׁפִּיזֵיה.
וְאִית דְּאִינּוּן בְּמַתְנִיתָא דִּלְהוֹן דִּירָה לִשְׁכִינְתָּא, הַדָּא הוּא
דִּכְתִיב, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹ', לְדוֹרוֹתָם, לְדַרְתָּם חָסֵר, לָשׁוֹן דִּירָה. וְאִית מָארֵי מִשְׁנָה דִּתוֹרָתָם אוּמָנוּתָם, דְּלָא זָזַת שְׁכִינְתָּא מִנְּהוֹן כָּל יוֹמֵיהוֹן. אֲבָל אִלֵּין, כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּהוֹן שְׁכִינְתָּא בְּאַרַח מִקְרֶה, זִמְנִין שַׁרְיָא
עֲלַיְיהוּ וְאִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן, וְזִמְנִין לָא אִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן.
וְרָזָא דְּמִלָּה, זִמְנִין דְּאִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן, לֹא תִקַּח הָאֵם. וְזִמְנִין דְּלָא
אִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶפְרוֹחִים אִלֵּין
מָארֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵיצִים, מָארֵי מִקְרָא בְּאִלֵּין דְּלָא קַבְעִין
לְמוּדַיְיהוּ, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאִלֵּין דְּקַבְעִין לְמוּדַיְיהוּ,
לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְאִית מָארֵי הֲלָכוֹת, דְּדַמְיָין לְכֻכְבַיָּא,
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל יב) וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכֹּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד.
לָאו כַּכֹּכָבִים, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (נחמיה ט) וְכָל צְבָאָם יְבוּל. אֶלָּא
כְּאִינּוּן כֻּכְבַיָּא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִינּוּן לְעוֹלָם וָעֶד קַיְימֵי תְּדִיר.
(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, בָּתַר דְּאַשְׁלִימוּ
לַעֲבִידְתַּיְיהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אוּמָנוּתָא חֲדָא אִית לִי לְמֶעְבַּד, דְּיֵהֵא שׁוּתָּפָא דִּכְלָנָא.
אִתְחַבָּרוּ כֻּלְכוּ כַּחֲדָא, לְמֶעְבַּד בֵּיהּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵחוּלָקָא
דִּילֵיהּ, וַאֲנָא אֶשְׁתַּתַּף עִמְּכוֹן, לְמֵיהַב לֵיהּ מֵחוּלָקָא דִּילִי. וְהַיְינוּ
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּלֵית אָדָם אֶלָּא
יִשְׂרָאֵל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי
אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם אָדָם, וְלָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּבְגִין דָּא
(תהלים קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו.
אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי הַהוּא תָּנָא דְּאִתְטְמַר בְּסֶלַע דְּחִוְיָא

אָמַר דָּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. דִּתְלַת אֲבָהָן נִקְרָאוּ אֵיתָנִים, וּרְבִיעָאָה אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ. דְּבֵיהּ מִתְיַשְּׁבָא הַלָּכָה, דְּאִתְמַר בָּהּ הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. דְּאִיהוּ אִתְפְּשַׁט עַל שִׁתִּין רִבּוֹא דְּיִשְׂרָאֵל, וְנָהִיר לוֹן בְּאוֹרַיְיתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיהֲרָא) דְּאִתְכַּסֵּי בְּלֵילְיָא, וְנָהִיר לְכָל כַּכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. וְלֵית לֵילְיָא אֶלָּא גָּלוּתָא, וְאִיהִי (ישעיה כא) שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה. וְאִתְגַּלְיָא בִּימָמָא, דְּאִתְמַר (בראשית מד) הַבֹּקֶר אוֹר, בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טז) וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ. (רות ג) חַי יְיָ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

אַדְּהָכִי, הָא רַעְיָא מְהֵימָנָא נָפִיק מֵהַהוּא סֶלַע, וְאָמַר, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, מַה מּוֹעִיל לִי לְאִתְמַמְּרָא מִקַּמָּךְ, דְּהָא לָא שְׁבַקְנָא אֲתָר דְּלָא עָאלִית לְאִתְמַמְּרָא מִנָּךְ, וְלָא אַשְׁכַּחְנָא, אִי הָכִי לֵית לִי לְאִתְכַּסְיָא מִנָּךְ.

אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בָּתַר דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, מַאי נִיהוּ דְּאָמַר לְבָתַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ. אָמַר לֵיהּ, מַה דְּאוֹקְמוּהָ עַל דָּא מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּמִנְּהוֹן הַוּוֹ אַמְרִין יִבָּרֵא, וּמִנְּהוֹן אַמְרִין לָא יִבָּרֵא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ, דִּכְתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי (דף רל"ט ע"א) אִיהוּ, לָא יְהֵיב חוּלָקָא בֵּיהּ חַד מִנַּיְיהוּ, וְלָא אִתְעֲבִיד בְּדִיוּקְנָא דִּלְהוֹן, אֶלָּא בְּאִיקוּנִין דְּמַלְכָּא בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ, דְּאִיהוּ צֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ. אָמַר הָכִי אִשְׁתְּמוֹדַע.

אָמַר חֲם וְשָׁלוֹם. אֶלָּא אֲנָא אֲמִינָא לָךְ, דְּאִתְבְּרִי בְּכֹלָּא, וְאַשְׁלְטֵיהּ עַל כֹּלָּא. וְאִי הַוָּה יָהֵיב כָּל חַד בֵּיהּ חוּלָקֵיהּ, בְּזִמְנֵיהּ דְּהַוָּה כַּעְסֵיהּ עָלֵיהּ, כָּל חַד, הַוָּה נָטִיל חוּלָקֵיהּ מִנֵּיהּ, (ישעיה ב) כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא.

אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ (כָּל חַד וְחַד) בְּדִיוּקְנֵיהּ, דָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי תְּמוּנַת כֹּל. דְּבָהּ אִסְתָּכַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָרָא עָלְמָא, וְכָל בְּרְיָין דְּבָרָא בְּעָלְמָא, וְכָלַל בָּהּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל, וְכָלַל בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָן, וְכָל שְׁמָהָן וְכִנּוּיִין וְהַוָיָין. וְעִלַּת עַל כֹּלָּא, דְּאִיהוּ אֲדוֹן עַל כֹּלָּא, וְלֵית אֶלָהָא בַּר מִנֵּיהּ, וְלָא יִשְׁתְּכַח בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין פָּחוּת מִינָּהּ. בְּגִין דְּאִיהִי קֶשֶׁר דְּכֻלְּהוּ, שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ, לְקַיְּימָא בֵּיהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. וּבְגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח עִלַּת עַל כֹּלָּא בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין פָּחוּת מִנָּהּ, אַפִּילּוּ בְּחַד מִנַּיְיהוּ, אִתְקְרִיאַת אֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטְרָא דְּעִלַּת עַל כֹּלָּא, אִתְּמַר בָּהּ, (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה, אֲבָל מִסְטְרָא דְּשָׁאַר בְּרְיָין. אִתְּמַר בָּהּ, (במדבר יב) וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט.

אָתָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ, וַדַּאי כְּעַן לֵית מַאן דְּיָכִיל לְמֵיטַל מִנֵּיהּ חוּלָקֵיהּ, דְּלָא יָהִיב בֵּיהּ חוּלָקָא חַד בְּעָלְמָא, אֶלָּא בּוֹרֵא עָלְמִין, עִלַּת עַל כֹּלָּא, וּבֵיהּ תַּלְיָא עָנְשֵׁיהּ, אוֹ אַגְרֵיהּ, וְלָא בְּמַלְאָךְ וְשָׂרָף, וְלָא בְּשׁוּם בְּרְיָה דְּעָלְמָא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, הַמְשַׁתֵּף שֵׁם שָׁמַיִם וְדָבָר אַחֵר, נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם. מִיַּד דְּשָׁמַע מִלִּין אִלֵּין דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא חֲדָא רַעְיָא מְהֵימְנָא. (ס"א דְּאָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא חֲדָא) וְכָל חַבְרַיָּיא בָּרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימְנָא, אִי לָא הַוָה אָתֵי בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיָּי. זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, לְמִנְדַּע לִשְׁכִינְתָּא, לְאוֹקִיר לָהּ בְּכָל פִּקּוּדִין, וּלְמִסְבַּל בְּגִינָהּ כַּמָּה דּוּחֲקִין. כְּמָה דְּאִתְּמַר, אֲנָרָא דְּכַלָּה דּוּחֲקָא. (בראשית כח) וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, אִם יֵשׁ כ"ב אוֹתִיּוֹת דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהִי שְׁכִיבַת עִמֵּיהּ.

מַאן י"ש. חָכְמָה מֵאַיִן. דִּבְאַתָר דִּשְׁכִינְתָא עִלָּאָה תַּמָּן, חָכְמָה תַּמָּן. וּבְגִינָהּ אִתְמַר, (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. וְהַיְינוּ (שמות כ) וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאוֹהֲבָי. מִסִּטְרָא דְּאַהֲבַת חֶסֶד. וְיֵשׁ דְּאִיהִי חָכְמָה לִימִינָא, דְּהָכִי אוּקְמוּהָ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. וּבְגִין דָּא, לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ.

תָּא חֲזֵי בְּרָזִין סְתִימִין, בְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהִיא מִדָּה דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ, וְדַכְרִין בָּהּ, עָלָהּ אִתְמַר, בַּמִּדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ. וְשִׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא, וְהַאי אִיהוּ (שמות כ) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי, תַּזְכִּיר אֶת שְׁמִי מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בְּהַהִיא מִדָּה דְּאַזְכִּיר אֶת שְׁמִי, בְּהַהִיא מִדָּה אָבֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ. (ע"כ רע"מ).

זהר:

(במדבר כ"ו) **עַל פִּי הַגּוֹרָל תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב לִמְעָט. רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,** (קהלת ג) **יָדַעְתִּי כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרוֹעַ וְגוֹ'. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּחָכְמָתֵיהּ יַתִּיר עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, לָא יְדַעְנָא כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם, וְאִיהוּ אָמַר יָדַעְתִּי, מַה דְּלָא יָדַע בַּר נָשׁ אַחֲרָא. אֶלָּא וַדַּאי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא חָכְמָתֵיהּ סַלְקָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וּמַה דְּאִיהוּ יָדַע לָא יָדְעֵי כָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, שְׁאַר אוּמָנֵי דְּעָלְמָא, כַּד אִיהוּ עָבִיד עֲבִידְתָּא, אַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְאִסְתַּכַּל זִמְנָא וּתְרִין זִמְנִין וְעָבִיד לֵיהּ, וּלְבָתַר אוֹסִיף עָלֵיהּ, אוֹ גָּרַע מִנֵּיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לָאו הָכִי, אַפִּיק עֲבִידְתָּא לַאֲמִתּוֹ מִתְּהוּ, דְּלֵית בָּהּ מַמָּשׁוּת כְּלָל, וְאִיהוּ מַמָּשׁ אִתְתָּקַן כַּדְּקָא יָאוּת, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאוֹסָפָא וּלְאַגְרָעָא מִנֵּיהּ. בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. תּוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים, לְתִקּוּנָא דְּעָלְמָא, וַדַּאי הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִי הָכִי מַהוּ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו. אֶלָּא הַאי קְרָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְהוּא רָזָא עִלָּאָה בֵּין חַבְרָנָא, הַאי קְרָא הָכִי מְבָּעֵי לֵיהּ, כִּי כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם, מַהוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה, וְהָא כְּתִיב מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה, וְאֵת אָמְרַת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה.

אֶלָּא מִקְרָא אַחֲרָא אִשְׁתְּמַע, כְּתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. יַעֲשֶׂה, עָשִׂיתָ מִבָּעֵי לֵיהּ. לִמְחַכֵּה לוֹ, לָךְ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אֲתָר עִלָּאָה הוּא, דְּנָגִיד וְנָפִיק וְאַדְלִיק בּוֹצִינִין כֻּלְּהוּ לְכָל עִיבָר, וְאִקְרֵי עוֹלָם הַבָּא. וּמִנֵּיהּ נָפִיק חַד אִילָנָא, (דף רל"ט ע"ב) לְאִתְשַׁקְיָא וּלְאִתְתַּקָּנָא. וְהַאי אִילָנָא עִלָּאָה וְיַקִּירָא הוּא עַל כָּל שְׁאַר אִילָנִין, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְהַהוּא עוֹלָם הַבָּא דְּנָגִיד וְנָפִיק, אַתְקִין לֵיהּ לְהַאי אִילָנָא תְּדִיר, אַשְׁקֵי לֵיהּ, וּמְתַקֵּן לֵיהּ בַּעֲבִידְתֵּיהּ, מְעַטֵּר לֵיהּ בְּעִטְרִין, לָא פָּסִיק מַבּוּעֵי מִנֵּיהּ לְעָלַם לְעָלְמֵי עָלְמִין.

בְּהַהוּא אִילָנָא תַּלְיָא מְהֵימְנוּתָא, בֵּיהּ שַׁרְיָא מִכָּל שְׁאַר אִילָנִין, קִיּוּמָא דִּכְלָא בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. וַדַּאי הוּא הָיָה הוּא הֹוֶה וְהוּא יִהֶא. עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף, וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרוֹעַ. וְעַל דָּא בְּאוֹרַיְיתָא כְּתִיב, (דברים יג) לֹא תוֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ. דְּאִילָנָא דָּא, דְּאוֹרַיְיתָא הוּא. וַאֲתַר דָּא אַתְקִין הָאֱלֹהִים תָּדִיר. הָאֱלֹהִים סְתָם, דָּא גְּבוּרָה מֵאֵין סוֹף וּמֵאֵין חֵקֶר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה מ) אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ, הָאֱלֹהִים, וְלָא אֱלֹהִים. וְעַל דָּא עָשָׂה, יַעֲשֶׂה תָּדִיר, כְּמַבּוּעַ דְּלָא פַּסְקָן מֵימוֹי לְדָרֵי דָּרִין.

בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו. אַתְקִין לֵיהּ לְהַאי אִילָנָא, בְּתִקוּנָא שְׁלִים, דְּאָחִיד לְכָל סְטָר עֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּיִרְאוּ מִלְּפָנָיו. וְלָא יַחְלְפוּן לֵיהּ בְּחִלּוּפָא אַחֲרָא לְדָרֵי דָּרִין.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אָמְרַת, אֲבָל תּוּ אִית לְאִסְתַּכְּלָא, בְּקַדְמִיתָא יַעֲשֶׂה, וּלְבָתַר וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא (תְּדִיר) וַדַּאי יַעֲשֶׂה וְאַתְקִין לְהַאי אִילָנָא, דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְדָרֵי דָּרִין. וּלְבָתַר עָשָׂה, מַהוּ עָשָׂה. אֶלָּא עָשָׂה הָאֱלֹהִים אִילָנָא אַחֲרָא לְתַתָּא מִנֵּיהּ. וְלָא יַעֲשֶׂה כְּהַאי. דְּהַאי אִילָנָא תַּתָּאָה, עָבִיד לֵיהּ וְאַתְקִין לֵיהּ, בְּגִין דְּמַאן דְּיֵיעוּל לְאִילָנָא

עִלָּאָה, יֵיעוּל בִּרְשׁוּ, וְיִשְׁכַּח לְאֵילָנָא תַּתָּאָה, וְיִדְחַל לְמֵיעָאל, אֶלָּא כְּדְקָא חֲזֵי.

תָּא חֲזֵי, דְּהַאי, נָטִיר פִּתְחָא הוּא. וְעַל דָּא אִקְרֵי (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל וְדָא אִילָנָא תַּתָּאָה עָשָׂה, אִתְשַׁקְיָא וּמִתְזָן מֵאִילָנָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב יַעֲשֶׂה, אֶלָּא עָשָׂה. מַאי טַעְמָא. שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי עָלְמָא, וְלָא יִקְרְבוּן לֵיהּ, אֶלָּא אִינּוּן דְּיִתְחַזּוּן לְקָרְבָא, וְלָא אַחֲרָא, וְיִסְתַּמְרוּן בְּנֵי נָשָׁא אָרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יִסְטוּן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

תָּא חֲזֵי, עַל הַאי אִילָנָא דְּכָל חֵילוֹי בֵּיהּ שַׁרְיָא, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי. מַהוּ גּוֹרָלִי. דָּא עַדְבָּא דְּאָחִיד בֵּיהּ דָּוִד מַלְכָּא. וְעַל דָּא, עַל פִּי הַגּוֹרָל (ס"א בֵּן בֵּיהּ עַל פִּי) כְּתִיב. וְכֵן הוּא עַל פִּי יְיָ. וַיָּמָת שָׁם עַל פִּי יְיָ. הַגּוֹרָל כְּתִיב. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, וְיַדְעֵי אָרְחוֹי. וְאִינּוּן אַכְלֵי בְּכָל יוֹמָא מִזּוֹנָא עִלָּאָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. דְּהָא אוֹרַיְיתָא דִּלְעֵילָּא מֵאַתָּר דָּא אִתְּזָן, וְהָא אִתְּמַר עָלַיְיהוּ, (ישעיה סה) הִנֵּה עֲבָדַי יֹאכֵלוּ.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ. דָּא קוֹל דְּאָחִיד לְהַאי רָקִיעַ, וְאִשְׁתְּתַף בַּהֲדֵיהּ. וְדָא הוּא (תהלים קיא) זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְהַהוּא רְקִיעָא קָאִים

עָלַיְיהוּ, עַל אִינּוּן חִיָּוון. וְדָא הוּא דְּאִבְרֵי בַּשַּׁנִי, (בראשית א) לְהַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם.

וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּשִׁבְעָה רְקִיעִין לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וַדַּאי וילון אֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ, דְּהָא לֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ, אֶלָּא מַה דְּיָהֲבִין לֵיהּ. וּמִסְכְּנֵי בֵּיהּ אִתְאַחֲדוּ, דָּא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (דברי הימים ב כב) וּבְעָנְיִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית אֱלֹהַי. וְדָא מַכְנִיס שַׁחֲרִית וּמוֹצִיא עַרְבִית. דְּהָא בְּלֵילְיָא, אַפִּיק חַיָּלוֹי לְכָל סִטְרִין, וְשַׁלְטָא עַל אִינּוּן חַיָּילִין וְאָכְלוֹסִין. וּבְשַׁחֲרִית כָּנִישׁ לְכֻלְּהוּ, וְאָעִיל לְנִקְבַיְיהוּ, וְלָא שַׁלְטִין. דְּהָא בִּקֶּר כָּלִיל כֻּלְּהוּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְקוֹל אִית עַל הַאי רָקִיעַ, מְנֵיהּ אִתְּזָן הַאי רָקִיעַ, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי קוֹל אִתְעַר, כֻּלְּהוּ אָכְלוּסִין לָא נַטְלִין, וְלֵית בְּהוּ רְשׁוּ, אֶלָּא לְמֵיקָם בְּדוּכְתַיְיהוּ, וְאַקְרֵבִי חֵילֵיהוֹן וּמְחַכָּאן, לְהַהוּא טִיבוּ דְּנָגִיד לְהַהוּא רָקִיעַ, וְיִתְבָּרְכָן בְּגִינֵיהּ, וְעַל דָּא אִיהוּ מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם.

תָּא חֲזֵי וּמֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר, דָּא אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית כט) וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן וְגוֹ׳. חַד אֶבֶן נַחְתָּא מִלְּעֵילָּא, כַּד בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵירַת

אַרְעָא, וּכְתִיב בֵּיהּ גּוֹרָל. וְאִיהוּ אָמַר, דָּא לְפִלַנְיָא, וְדָא לְפִלַנְיָא. וְדָא אֶבֶן הוּא מִתְּחוֹת (דף ר״מ ע״א) כְּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא נַחְתָּא. וַדַּאי (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל כְּתִיב. וּבְגִינֵי כַּךְ עַל פִּי הַגּוֹרָל וַדַּאי תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ.

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, פָּגַע בְּהוּ רִבִּי אֶלְעָזָר, רָהֲטוּ אֲבַתְרֵיהּ. אָמְרוּ, וַדַּאי נַרְהִיט אֲבַתְרֵיהּ דְּשְׁכִינְתָּא. עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּיהּ, אָמְרוּ וַדַּאי נִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדֵךְ, וְנִשְׁמַע מִלָּה חַדְתָּא.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שִׁמְעוּ אֵלַי רוֹדְפֵי צֶדֶק מְבַקְשֵׁי וְגוֹ׳. שִׁמְעוּ אֵלַי רוֹדְפֵי צֶדֶק, אִינּוּן דְּאָזְלִין בָּתַר מְהֵימְנוּתָא, רוֹדְפֵי צֶדֶק, וַדַּאי אִינּוּן מְבַקְשֵׁי ה׳. אִי בָּעִיתוּ לְמִנְדַּע מְהֵימְנוּתָא, וּלְאַחָדָא לְהַאי צֶדֶק, לָא תִּסְתַּכְּלוּן בָּהּ בִּלְחוֹדָהָא כִּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, דְּגַרְמוּ מִיתָה לְגַרְמַיְיהוּ עַל דָּא. אֲבָל (ישעיה נא) הַבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצַבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר נוּקַרְתֶּם.

(רבי חייא הוה אזיל למחמי לר׳ אלעזר וכו׳ עד אשרי אדם עוז לו בך. תוספתא היא וכבר נדפסה בפרשת לך לך דף פ״ט ע״א שורה ל״ה. ואלו החילופים מצאתי בין הכתוב בהעתק אשר לפני לבין הכתוב שם. ע״ב שורה כ״ה צ״ל ואמר אמאי אחסין דוד מלכא מלכותא דאיהו. שם שורה כ״ט במקום בדוד צ״ל שלמה, דף צ׳ שורה י״א צ״ל קלא דהוה אמר אי קדישא הביאני המלך חדריו בכל אינון אידרין דסבא דאנפין עולימא קדישא אתמסרו בידיה כל מפתחן דבגינך ובחייך קדישא כל חילי שמיא נגילה ונשמחה בך, ודחילו שורה ט״ז במקום אזלו צ״ל יתבו תמן).

(במדבר כ״ח) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי

לַחְמִי וְגוֹ'. כְּתִיב (שמואל א טו) הַחֵפֶץ לַיְיָ בְּעוֹלוֹת וּזְבָחִים כִּשְׁמוֹעַ בְּקוֹל יְיָ וְגוֹ'. לֵית רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיֵחוּב בַּר נָשׁ, וְעַל חוֹבֵיהּ יַקְרִיב קָרְבָּן. אֶלָּא קָרְבָּן דְּאִיהוּ בְּלִי חוֹבָה, דָּא אִיהוּ קָרְבָּן שְׁלִים, וְאִקְרֵי שְׁלָמִים, וְקָרְבָּן תָּמִיד אוּף הָכִי, וְאַף עַל גַּב דְּמְכַפֵּר עַל חוֹבִין.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, דִּרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִתְרְעֵי בְּקָרְבָּן דְּבַר נָשׁ עַל חוֹבוֹי, אֶלָּא רוּחַ נִשְׁבָּרָה. וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעֵי מַאי קָאֲמֵרִי, וְהָכִי שְׁמַעְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּכַד אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּאֲבָא בְּחוֹבוֹי, אַמְשִׁיךְ עָלֵיהּ רוּחַ, מִסִּטְרָא דְּמִסְאֲבָא, וְאִתְגָּאֵי עַל בַּר נָשׁ, וְשָׁלְטָא עָלֵיהּ לְכָל רְעוּתָא. וְהַהוּא סִטְרָא מִסְאֲבָא, אִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ וְאִתְתַּקַּף, וְשָׁלְטָא עָלֵיהּ לִרְעוּתֵיהּ. אָתֵי בַּר נָשׁ וְשָׁלְטָא עָלֵיהּ לְאִתְדַּכְּאָה, מְדַכְּאִין לֵיהּ.

בְּזִמְנָא דְּהַוָה בֵּי מַקְדְּשָׁא קַיָּים, אַקְרִיב קָרְבָּנֵיהּ, כָּל כַּפָּרָה דִּילֵיהּ תַּלְיָא עָלֵיהּ, עַד דְּאִתְחָרֵט, וְתָבַר לְהַהוּא רוּחַ מִגּוֹ גָּאוּתָא דִּילֵיהּ, וּמָאִיךְ לֵיהּ. וְדָא הוּא תְּבִירוּ, דְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּמִסְאֲבָא. וְכַד אִתְבַּר הַהוּא רוּחַ מִסְאֲבָא, וְקָרִיב קָרְבָּנֵיהּ, דָּא אִיהוּ דְּאִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא כַּדְקָא יָאוֹת.

וְאִי לָא אִתְבַּר הַהוּא רוּחַ, לָאו קָרְבָּנֵיהּ כְּלוּם, וּלְכַלְבֵי

אִתְמְסַר, דְּהָא קָרְבְּנָא דָּא לָאו דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִכַּלְבֵי. וּבְגִין כָּךְ זִבְחֵי אֱלֹהִים כַּדְקָא יָאוּת, הוּא רוּחַ נִשְׁבָּרָה, דְּיִתְבַּר הַהוּא רוּחָא מִסְאֲבָא, וְלָא יִשְׁלוֹט. וְעַל דָּא מַאן דְּיִתְבַּר לֵיהּ כַּדְקָא יָאוּת, עָלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים עח) רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב. לְיֵהֱוֵי הַהוּא גַּבְרָא בְּאַבְטָחוּתָא, דְּלָא יִתוּב לְגַבֵּיהּ לְעָלְמִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְלֹא יָשׁוּב. לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, הַהוּא גַּבְרָא דְּלָא אִתְגָּאֵי, וְלָא אִתְעַנַּג בְּעִנּוּגִין דְּעָלְמָא, אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, בִּיקָרָא אִיהוּ לְגַבֵּיהּ. (במדבר כ״ח) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַאי צַו. דָּא עֲבוֹדָה זָרָה. בְּגִין דְּלָא יֵיעוּל גַּרְמֵיהּ לְאִסְתַּאֲבָא בְּרוּחַ מִסְאֲבָא, דְּאִיהוּ עֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ.

רִבְּי אֶלְעָזָר פָּתַח. (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַּלָּה וְגוֹ׳. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל אִית סְתָרִים בְּקָרְבָּנָא (ס״א שִׁית סִדְרִין דְּקָרְבָּנָא) הָכָא, וְכֻלָּא אִתְמַר. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, יָאוּת הוּא, דְּשָׁרִית מִלָּה, וְסַתָּמִת, אֵימָא. (ס״א נִסְתָּמִת אֵמַאי) אָמַר, בְּגִין דַּחֲמֵינָא בְּסִפְרָא דְּחֲנוֹךְ מִלָּה, וְאוֹלִיפְנָא. אָמַר, אֵימָא הַהִיא מִלָּה דְּחָמִית (דף ר״מ ע״ב) וְשַׁמְעַת.

אָמַר כֻּלָּא חַד מִלָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר דָּא, בָּאתִי לְגַנִּי, בְּגִין דְּכָל קָרְבְּנִין דְּעָלְמָא כַּד סַלְקִין, כֻּלְּהוּ עַיְילִין לְגוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן בְּקַדְמִיתָא, רָזָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְהֵיאַךְ בְּקַדְמִיתָא וְשִׁירוּתָא דְקָרְבְּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אוֹדֵי חֲטָאוֹי עָלָּה, וּנְכִיסוּ וּזְרִיקוּ דְּדָמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא. הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, הֵיאַךְ אִינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין אִתְהֲנוּן מֵהַאי. וּמַאי טַעְמָא דְּקָרְבְּנָא דִּבְהֵמָה, וְהָא יַתִּיר הֲוָה סַגְיָא, לְתַבְרָא בַּר נָשׁ הַהוּא רוּחָא, וּלְאָתְבָא בְּתִיּוּבְתָא מַאי טַעְמָא נְכִיסוּ דִּבְהֵמָה, וּלְאוֹקְדָא לֵיהּ בְּנוּרָא דְּמַדְבְּחָא.

אֶלָּא רָזָא הוּא, בְּגִין דְּאִית בְּהֵמָה דִּרְבִיעָא עַל אֶלֶף טוּרִין, וְאֶלֶף טוּרִין אַכְלַת בְּכָל יוֹמָא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן (תהלים נ) בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אֶלֶף. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, דְּאִית בְּעִירָא אָכִיל בְּעִירֵי. וּמַמָּה הֲוֹוּ. מֵאֶשָׁא. וְכֻלְּהוּ לָחִיךְ לוֹן הַהִיא בְּהֵמָה בִּלְחִיכָא חֲדָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא. וְכָל מַיָּא דְיַרְדֵּן, דְּאַמְלָא בְּשִׁית שְׁנִין, הִיא עַבְדַת לֵיהּ גְּמִיעָה חֲדָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב מ) יִבְטַח כִּי יַגִּיחַ יַרְדֵּן אֶל פִּיהוּ.

סִתְרָא דְּמִלָּה, חֲמִירָא דְּכָל הָנֵי, עִקָּרָא וִיסוֹדָא לְהָנֵי בְּעִירֵי דִּלְתַתָּא. בְּגִין דְּרוּחָא מְנַיְיהוּ מִתְפַּשְׁטָא (ס״א דְּרוּחֵי דִּבְעִירֵי מְנַיְיהוּ אִתְפַּשְׁטוּ) לְתַתָּא, וְאִתְצַיָּיר הַהוּא רוּחָא לְתַתָּא בִּבְעִירֵי. וְכַד חָב בַּר נָשׁ, אַיְיתֵי בְּעִירָא לְקָרְבְּנָא, וְהַהוּא רוּחָא דִּבְעִירָא דָּא, סַלְקָא וְתָב לְאַתְרֵיהּ, וּמִתְפַּשַׁט הַהוּא רוּחָא בְּכֻלְּהוּ. וְכָל אִינּוּן דְּזִינָא דָּא, מִתְקָרְבִין

וְאַתְיָין וְאִתְהַנְיָין מֵהַהוּא חֶלְבָּא וְדָמָא, דְּהַהוּא לְבוּשָׁא דְּרוּחָא דָּא, דְּהָא מִסְטְרָא דִּלְהוֹן הֲוָה (בגין) הַהוּא רוּחָא (דִּלְהוֹן). וְכֻלְהוֹן אִתְהַנוּ וְאִתְזָנוּ, וְאִתְעַבְּדוּן סַנִּיגוֹרִין עַל הַהוּא בַּר נָשׁ. וְעָאל דֶּרֶךְ וֶשֶׁט, כְּמָה דְּאִתְמַר. וּבְגִין כָּךְ קָרְבְּנָא מִן הַבְּהֵמָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלָךְ אִתְמַר (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ. יִשְׂמַח אָבִיךְ, דִּלְעֵילָּא. וְאִמֶּךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ, דָּא בְּרָתֵיהּ דְּרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר חֲסִידָא. אֶלְעָזָר בְּרִי אֵימָא, הָא קוּרְבָּנָא דִּבְהֵמָה, קָרְבְּנָא דְּעוֹפֵי מַאי. דִּכְתִיב, (ויקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קָרְבָּנוֹ. אָמַר לֵיהּ, לָא חֲמֵינָא, אֲבָל אִסְתַּכְּלְנָא מֵהַאי מִלָּה דִּבְהֵמָה, מִלָּה דְּעוֹפֵי. וְלָא אֵימָא, בְּגִין דְּלָא חֲמֵינָא, וְעַד כְּעַן לָא שְׁמַעְנָא.

אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר, יַאוּת אֲמָרַת. אֲבָל רָזָא דְּקָרְבְּנִין סְתִירִין סַגִּיאִין תַּמָּן, וְלָא אִתְמְסָרוּ לְגַלָּאָה, בַּר לְזַכָּאֵי קִשׁוֹט, דְּרָזָא דְּמָארֵיהוֹן לָא אִתְכַּסֵּי מִנַּייהוּ. סְתָרָא דְּקָרְבְּנִין, דָּא אִיהוּ סְתָרָא, לְאִינּוּן מָאנִין (ס״א חֵיוָן) קַדִּישִׁין. ד׳ דְּיוּקְנִין חָקוּקִין בְּכִסֵּא, וְדָא אִיהוּ כּוּרְסַיָּיא וּפַרְנָסָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. פְּנֵי שׁוֹר. פְּנֵי נָשֶׁר. פְּנֵי אַרְיֵה. פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם דְּכָלִיל לְכֻלְהוּ. וְכָל אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין אִלֵּין לְאִלֵּין, וְאִתְכְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, וּמִנַּייהוּ מִתְפַּשְׁטָן לְכַמָּה

סִטְרִין וְרִבְוָון, עֵילָא וְתַתָּא, דִּלֵּית לוֹן שִׁיעוּרָא וּמְנַיְינָא וְחֶשְׁבּוֹן.

פְּנֵי שׁוֹר, אִתְפְּשָׁט לְבְעִירֵי רוּחָא מְנִיהּ, לְאַרְבְּעָה זַיְינִין, וְאִתְכְּלִילָן בְּחַד, וְאִלֵּין אִינּוּן: פָּרִים, וּכְבָשִׂים, וְעַתּוּדִים, וְעִזִּים. וְאִלֵּין קַיְימִין לְקָרְבְּנָא. וּבְגִין דְּמִנְּהוֹן הַוּוֹ, אִינּוּן חַיָּילִין קַדִּישִׁין דְּמִתְפַּשְׁטֵי מֵהַהוּא פְּנֵי שׁוֹר, מִתְקָרְבִין לִיסוֹדָא דִּלְהוֹן, וְאִתְהַנּוּן מֵהַהוּא יְסוֹדָא וּלְבוּשָׁא דִּלְהוֹן. וְאִי לָא דַּהֲווּ לְהוּ יְסוֹדָא דְּהַאי עָלְמָא, לָא מִתְקָרְבִין תַּמָּן.

כְּגַוְונָא דַּהֲוֵי נַיְיחָא לִשְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, מֵרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְאִתְקְרִיבַת לְקַבְּלָא רוּחָא דְּהַהוּא זַכָּאָה, וְאִתְהֲנָאַת מְנִיהּ, בְּגִין דְּמִנָּהּ הֲוָה הַהוּא רוּחַ. כַּךְ אִלֵּין אִתְהַנּוּן מִסִּטְרָא דִּיסוֹדָא דִּלְהוֹן, וְאִתְהַנּוּן מֵהַהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקָרְבֵי לֵיהּ, (ס״א דְּהָא) רוּחַ מַלְבּוּשָׁא (ס״א כַּךְ אִלֵּין מִתְהַנּוּן מֵהַהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקָרְבוּ מִסִּטְרָא דִּיסוֹדָא דִּלְהוֹן, דְּהָא חֶלְבָּא וְדָמָא לְבוּשָׁא) דְּרוּחָא דִּלְהוֹן הֲוָה. וּבְגִין כָּךְ אִתְהַנּוּן מִנַּיְיהוּ.

פְּנֵי נָשֶׁר אִתְפְּשָׁט לְעוֹפָא רוּחַ מְנִיהּ. וְנָשֶׁר בִּתְרִין סִטְרִין אִיהוּ. וְרָזָא דָּא (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, תְּרֵין רוּחִין. וּבְגִין כַּךְ אִתְפְּשָׁט וְנַחְתָּא (ס״א וְנָשֶׁר בִּתְרֵין סִטְרִין אִיהוּ. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְרָזָא דָּא (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, וּבְגִין כַּךְ תְּרֵין רוּחִי מִתְפְּשָׁטוּ מְנִיהּ וְנַחְתָּו) מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא קָרְבְּנָא דְּעוֹפֵי.

מִכָּל סְטָר דַּכְיָא, לָא אִתְקְרִיב אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, דְּאִינּוּן בְּקִשּׁוּט לְזִווּגַיְיהוּ, (דף רמ"א ע"א) מִכָּל שְׁאַר עוֹפִין. וְהֵם נִרְדָּפִין, וְלֹא רוֹדְפִין. וּמְהֵימְנָא דָּא לְדָא, נוֹקְבָא לְבַר זוּגוֹ. וְעַל דָּא קָרְבְּנָא מִנַּיְיהוּ. וְנַחְתֵּי וּמִתְקָרְבֵי אִינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין, וְאִתְהַנְיָין מִיְּסוֹדָא וְעִקָּרָא דִּלְהוֹן.

וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ אִתְפְּשַׁט זְעֵיר מֵהַאי יוֹנָה, אוֹ מִשַּׁפְנִינָא דָּא, לְכַמָּה סְטָרִין חַיָּילִין דְּלֵית לוֹן שִׁיעוּרָא. אוֹ מִן בְּעִירָא חֲדָא אוֹף הָכִי. תָּא חֲזֵי. חַד שְׁרָגָא דָּקִיק דָּלִיק, אִתְמַלְיָיא מִנֵּיהּ כָּל עָלְמָא. תּוּ אָעָא דָּקִיק, אַדְלִיק לְרַבְרְבָא.

עַד הָכָא קָרְבְּנָא מִתְּרִין סְטָרִין דְּחָקִיקִין בְּכִסֵּא. הַשְׁתָּא אִית לְמִשְׁאַל, דְּ דְּיוּקְנִין אִינּוּן, דְּחָקוּקִין בְּכִסֵּא, מַאי טַעְמָא לֵית קָרְבְּנִין מֵאֲחָרָנִין. אֶלָּא וַדַּאי מִכֻּלְּהוּ אִית קָרְבְּנָא. אַרְיֵה חָקוּק בְּכוּרְסְיָיא, בְּשַׁעֲתָא דְּקָרְבְּנָא שְׁלִים, אַרְיֵה נָחִית וְעָאל בְּאֶשָּׁא, וְאָכִיל וְאִתְנַהֵי מִתַּמָּן. אָדָם חָקוּק בְּכוּרְסְיָיא, אָדָם עִקָּרָא דְּכֹלָּא, וּמַקְרִיב תַּמָּן רוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ, וְאָדָם עִלָּאָה אִתְהַנֵּי מֵאָדָם תַּתָּאָה, וְכָל זִינָא אִתְקְרִיב לְזִינֵיהּ, וְאִתְהַנֵּי מִנֵּיהּ מִדִּילֵיהּ מַמָּשׁ, וּמִיסוֹדָא דִּילֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא, הָא אַרְיֵה דִּלֵית לֵיהּ יְסוֹדָא לְתַתָּא בְּהַהוּא קָרְבְּנָא. אַרְיֵה כָּלִיל בְּכֻלְּהוּ, דְּהָא לִימִינָא חֲוֵי,

וּבְגִין כָּךְ אָכִיל בְּכֻלְּהוּ, וְכָל שְׁאַר לָא אָכְלִין (ס״א מְזִינֵיהּ) מִזִּינֵיהּ, בְּגִין דִּימִינָא הוּא. הָא כָּל ד׳ דִּיוּקְנִין דְּחָקוּקִין בַּכִּסֵּא, מִתְקָרְבִין לְקָרְבְּנָא, וּבְגִין כָּךְ חֲוֵי קָרְבְּנָא שְׁלִים. וְכַד אִתְהֲנוּן מֵעִקָּרָא וְיסוֹדָא דִּלְהוֹן, כְּדֵין נַחַת רוּחַ לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין עִלָּאִין.

כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵלִי, יָהֲבֵי (ס״א אִינּוּן) יְסוֹדָא וְעִקָּרָא לְאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין דִּלְהוֹן. וְכָל דַּרְגָּא יָהִיב לִיסוֹדֵיהּ ד׳ דִּיוּקְנִין דְּכוּרְסְיָיא בְּקַדְמִיתָא. כִּדְאַמָּרָן זִינָא לָקֳבֵל זִינֵיהּ, וּמִתְקָרְבֵי אִינּוּן בְּקַדְמִיתָא זִינָא לְזִינֵיהּ. פְּנֵי שׁוֹר כֻּלְּהוּ פָּנִים דְּמִתְפַּשְׁטָן לְאִינּוּן זִינִין כִּדְקָאַמָּרָן, כֻּלְּהוּ מִתְקָרְבֵי לְעִקָּרָא וְיסוֹדָא דִּלְהוֹן. פְּנֵי נֶשֶׁר, כִּדְאַמָּרָן. פְּנֵי אַרְיֵה, כִּדְאַמָּרָן. פְּנֵי אָדָם, דְּמַקְרִיב רוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ מִתְקָרֵיב לְגַבֵּי אָדָם עִלָּאָה.

כַּהֲנָא דְּמִיחַד שְׁמָא קַדִּישָׁא, מִתְקָרֵיב לְגַבֵּי כַּהֲנָא עִלָּאָה. הַהוּא דְּעָאל לְבֵית קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים. וְאִתְקְרִיב דָּא, וְאַדְלִיק בְּתִקּוּנֵיהּ בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין (ס״א דְּאַתְוָון), לְקַדְמוּת כַּהֲנָא דִּלְתַתָּא. לֵיוָאֵי דִּי מְנַגְּנֵי בְּחֶדְוָה, הַהוּא סִטְרָא דִּלְהוֹן חַדֵּי, וְאַנְהִיר אַנְפִּין. יִשְׂרָאֵל דְּקָרִיב, (ס״א דְּקַיְימוּ) עַל קָרְבְּנָא בְּצִלּוֹתָא, דְּהָא צְלוֹתָא עַל כֹּלָּא הָוָה. אִתְעַר לְגַבַּייהוּ יִשְׂרָאֵל סָבָא (ס״א עִילָּאָה), סְתָמָא (ס״א חוֹטְמָא) קַדִּישָׁא, וְאַנְהִיר אַנְפִּין.

כָּל זִינָא לְזִינֵיהּ, וְכָל מִלָּה בָּתַר יְסוֹדָא דִּילֵיהּ אַזְלָא וְאַתְעָרוּ דַּרְגִּין תַּתָּאִין לְדַרְגִּין עִלָּאִין, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ מִתְעָרִין, וְאַתְעָרוּ דַּרְגִּין דְּחָקִיקִין בַּכִּסְא, לְגַבֵּי דַּרְגִּין דְּאַרְעָא, יְסוֹדָא דִּלְהוֹן. וְאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּמִטַּמְרָן, כֻּלְּהוּ מִתְעָרֵי וּמִתְקָרְבֵי לְסְעוּדָתָא, וּמִתְעַדְּנֵי. אֲבָל לֵית רְשׁוּ לְחַד מִנַּייהוּ לְמֵיכַל, לָא לְדַרְגֵּי עִלָּאֵי, וְלָא לְדַרְגֵּי תַּתָּאֵי, וּלְמִתְהַנֵּי שׁוּם הֲנָאָה, וְלָא לְאוֹשִׁיט יְדָא בְּקָרְבָּנָא, עַד דְּמַלְכָּא עִלָּאָה אָכִיל וְאִתְהַנֵּי, וְיָהִיב לוֹן רְשׁוּ.

לְבָתַר דְּיָהֵב לוֹן רְשׁוּ, כָּל חַד וְחַד אִתְהַנֵּי וְאָכִיל (בְּדֶקָא יָאוּת). וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי, אִלֵּין אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין. מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי, אַכְלֵי וְאִתְהַנֵּי כַּדְּקָא יָאוּת. (ס"א דָּא דְּרוֹעָא יְמִינָא, בְּיַרְכָא שְׂמָאלָא). אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי, דָּא יַעֲקֹב בְּרָחֵל, דָּא אַכִּילָה כַּדְּקָא יָאוּת. שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, דָּא דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, בְּיַרְכָא יְמִינָא. הָא כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין (ס"א קְרֻבְּנִין) עִלָּאִין, דְּאִתְהַנֵּי בְּהוּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא. וְדָא מֵיכְלָא דִּילֵיהּ וַהֲנָאָה דִּילֵיהּ. עַד הָכָא מֵיכְלָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה בְּקַדְמִיתָא.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, יָהִיב רְשׁוּ לְד' דְּיוּקְנִין דְּחָקִיקִין בְּכוּרְסַיָּיא, וּלְכָל אִינּוּן דְּמִתְפַּשְׁטָן מִנַּייהוּ, לְאִתְהַנֵּי וּלְמֵיכַל. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ

וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים. אִכְלוּ רֵעִים, אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע דִּיוּקְנִין דְּאַמָּרָן. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, כָּל אִינּוּן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מִנַּייהוּ, וְכֻלְּהוּ אַכְלֵי וּמִתְפַּשְׁטֵי, וְאִתְהַנּוּן כַּדְקָא יָאוּת, וְאַנְהִירוּ אַנְפִּין, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה, (דף רמ"א ע"ב) וְכָל חַד וְחַד, בֵּין דַּרְגִּין עִלָּאִין, וּבֵין דַּרְגִּין תַּתָּאִין, בִּיסוֹדָא דִּלְהוֹן מִתְקָרְבִין וּמִתְהַנְּין. דָּא אִיהוּ רָזָא וְסִתְרָא דְּקָרְבְּנָא כַּדְקָא חֲזֵי.

אָתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, אִלְמָלֵא לָא אִתְמְסַר אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְּסִינַי, אֶלָּא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא בַּר יוֹחָאי אוֹרַיְיתָא וְסִתְרִין דִּילִי, דַּיֵּי לְעָלְמָא. וַוי כַּד תִּסְתַּלַּק מִן עָלְמָא. מַן יַנְהִיר בּוּצִינִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּלָא יִתְחַשַּׁךְ מֵהַהוּא יוֹמָא. דְּהָא עַד דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, לָא לִיהֲוֵי דָּרָא כְּדָרָא דָּא, דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁרֵי בְּגַוֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עַל רָזָא דָּא, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְטַעֲמָא כְּלוּם, עַד דְּיֵיכוּל מַלְכָּא עִלָּאָה, וּמַה אִיהוּ. צְלוֹתָא. צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, כְּגַוְונָא דָּא, בְּקַדְמִיתָא, מְזַמְּנִין לְדִיוּקְנִין דְּחָקִיקִין בְּכוּרְסְיָיא, עַל אִינּוּן בְּרִיָּין, דְּמִתְפַּשְׁטֵי רוּחִין דְּלְהוֹן, עַל עוֹפֵי וּבְעִירֵי, לְקָרְבְּנָא בְּרִיָּין דְּרוּחָא דְּלְהוֹן יְסוֹדָא בְּהַאי עָלְמָא מִנַּייהוּ, וְהַיְינוּ (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ, דְּהָא בְּרִיָּין דְּאִתְחַזְיָין לְקָרְבְּנָא רוּחָא

דִּילְהוֹן, מִתְפַּשְׁטָ עָלַיְיהוּ אַרְבַּע דִּיוּקְנִין, מְזַמְּנָן עַל קָרְבְּנִין אִלֵּין. וְהַיְינוּ דְּקָאָמַרְן, וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין אַחֲרָנִין דְּקָא מִתְפַּשְׁטֵי מִנַּיְיהוּ.

וּלְבָתַר כַּהֲנָא רַבָּא דְּקָא מְיַיחֵד שְׁמָא קַדִּישָׁא, הַיְינוּ אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבְתָּנוּ וְכוּ'. יְחוּדָא דְּקָא מְיַיחֵד, הַיְינוּ (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. וּלְבָתַר לֵיוָאֵי, דְּקָא מִתְעָרֵי לְנִגּוּנָא, הַיְינוּ (דברים יא) וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ וְגוֹ', הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה וְגוֹ'. דָּא נִגּוּנָא דְּלֵיוָאֵי, בְּגִין לְאַסְתָּרָא סִתְרָא (ס"א לְאַתְעָרָא סִטְרָא) דָּא, בְּקוּרְבָּנָא דָּא. וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל, דָּא אֶמֶת וַיַּצִּיב וְנָכוֹן, יִשְׂרָאֵל סָבָא דְּקַיְימָא עַל קָרְבָּנָא, (קָרְבָּנָא עִילָּאָה הָא דִּרְגִּין) דְּאִיהִי י' דַּרְגִּין עִלָּאִין פְּנִימָאִין דְּכוּלָּא, קַיְימָא עַל פָּתוֹרָא.

אֲבָל לֵית רְשׁוּ לְחַד מִנַּיְיהוּ לְמֵיכַל, וּלְאוֹשִׁיט יְדָא לְקָרְבְּנָא, עַד דְּמַלְכָּא עִלָּאָה אָכִיל. וְהַיְינוּ ג' רֵאשׁוֹנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אָכִיל, יָהִיב רְשׁוּ לְד' דִּיוּקְנִין, וּלְכָל אִינּוּן סִטְרִין דְּמִתְפָּרְשָׁן מִנַּיְיהוּ, לְמֵיכַל. כְּדֵין אָדָם, דְּאִיהוּ דִּיוּקְנָא דְּכָלִיל כָּל שְׁאַר דִּיוּקְנִין, מָאִיךְ וְנָפִיל עַל אַנְפּוֹי, וּמָסִיר גַּרְמֵיהּ וְרוּחֵיהּ לְגַבֵּי אָדָם דִּלְעֵילָּא, דְּקַיְימָא עַל אִינּוּן דִּיוּקְנִין, דְּכָלִיל כָּל דִּיוּקְנִין, לְאַתְעָרָא לֵיהּ עָלֵיהּ כַּדְקָא חֲזֵי, וְהַיְינוּ (תהלים כה)

אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא, לְאַתְעָרָא (תְּלַת) **דִּיוּקְנִין אַחֲרָנִין, וְכָל אִינּוּן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מִנַּיְיהוּ. וְהַיְינוּ** (תהלים קמה) **יַבִּיעוּ. יְרַנְּנוּ. יֹאמְרוּ. יְדַבְּרוּ. וְכֻלְּהוּ אַכְלִין וְאִתְהַנְּיָין כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.**

מִכָּאן וּלְהָלְאָה לֵימָא בַּר נָשׁ עָאקוּ דִּילֵיהּ בֵּיהּ (ס״א דִּלְבֵּיהּ)**,**

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים כ) **יַעַנְךָ יְיָ בְּיוֹם צָרָה. עָאקוּ כְּעוּבָּרְתָּא דְּיָתְבָא בְּעָאקוּ, לְאִתְהַפְּכָא כֻּלְּהוֹן סַנִּיגּוֹרִין עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב** (תהלים קמד) **אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ וְגוֹ׳.**

רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָזִיל לְטִבֶּרְיָא, פָּגַע בֵּיהּ אֵלִיָּהוּ, אָמַר לֵיהּ שְׁלָמָא עָלֵיהּ דְּמָר. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּמַאי קָא עָסִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְקִיעָא. אָמַר לֵיהּ בְּקַרְבָּנוֹת עָסִיק, וְאָמַר מִלִּין חַדְתִּין מִשְּׁמָךְ, זַכָּאָה אַנְתְּ, וַאֲתֵינָא לְאַקְדָּמָא לְךָ שְׁלָם, וּמִלָּה חַדָּא בָּעֵינָא לְמִשְׁאַל מִנָּךְ, לְאַסְפָּמָא. בְּמִתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא שְׁאֵלְתָּא שָׁאִילוּ, עָלְמָא דְּאָתֵי לֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְהָא כְּתִיב (שיר השירים ה) **בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַּלָּה וְגוֹ׳, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי וְגוֹ׳. מַאן דְּלֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, אֵיהוּ אָמַר אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאי קָא אָתִיב לוֹן. אָמַר לֵיהּ, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא בַּר יוֹחָאי

יֵימָא. וַאֲתֵינָא לְמִשְׁאַל מִנָּךְ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה חֲבִיבוּ חִבִּב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּמִסְגִּיאוּ דְּרְחִימוּ דְּרָחִים לָהּ, שָׁנֵי עוֹבָדוֹי מִמַּה דְּהוּא עָבִיד. דְּאַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחוֹי בְּמֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא, בְּגִין רְחִימוּתָא, אָכִיל וְשָׁתֵה. הוֹאִיל וְאָתֵי לְגַבָּהּ, עָבִיד רְעוּתָהּ. כַּלָּה עַיְּילַת לַחוּפָּה, וּבָעָת לְמֵיכַל, לֵית דִּין דְּיֵיכוּל חֲתָנָהּ בַּהֲדָהּ, אַף עַל גַּב דְּלָאו אָרְחֵיהּ לְמֶעְבַּד הָכִי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב בָּאתִי לְגַנִּי אֲחוֹתִי כַּלָּה. הוֹאִיל וַאֲתֵינָא לְגַבָּהּ, וּלְמֵיעַל בַּהֲדָהּ לַחוּפָּה, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי (דף רמ"ב ע"א) וְגוֹ'.

וַיַּלְפֵּינָן מִדָּוִד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשָׁנֵי עוֹבָדוֹי מִמַּה דְּאָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל וְעָבִיד רְעוּתֵיהּ. זַמִּין לְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא בַּהֲדֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ. מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא כַּחֲדָא, בְּגִין דְּלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן, שָׁנֵי מָאנִין, וְשָׁנֵי עוֹבָדִין דְּמַלְכָּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, כְּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ (תהלים לב) יְרַנֵּנוּ בַּעֲבוּר דָּוִד וְגוֹ', כְּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק, לְוַיֶּיךָ מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא צֶדֶק מִסְטְרָא דְּלֵיוָאֵי אִיהוּ. וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ, לְוַיֶּיךָ יְרַנְּנוּ מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא רִנָּה וְזִמְרָה בְּלֵיוָאֵי נִיהְוּ, וְאִיהוּ שָׁנֵי וְאָמַר, כְּהֲנֶיךָ וַחֲסִידֶיךָ, דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דִּימִינָא.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוִד לָאו אוֹרַח דִּילִי הָכִי.

אָמַר דָּוִד, בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תִּקּוּנָא דַּאֲנָא תַּקִּינַת, לָא תִּשְׁנֵה לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, דָּוִד, הוֹאִיל וְזַמִּינַת לִי, אִית לִי לְמֶעְבַּד רְעוּתָךְ, וְלָאו רְעוּתִי. וְיַלְפִּינָן מֵהַאי, אוֹרְחָא דְּעָלְמָא, דְּמַאן דְּמְזַמֵּן לְאַחֲרָא, הַהוּא דְּאָתֵי לְגַבֵּיהּ, אִית לֵיהּ לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

כַּךְ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וגו׳, הוֹאִיל וְאָתָא חָתָן לְגַבֵּי כַּלָּה, אַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ לְמִשְׁכַּב. אֶלָּא בְּכָרִים וּכְסָתוֹת, וְאִיהִי יְהַבָּה לֵיהּ אֲבָנִין לְמִשְׁכַּב, כֹּלָּא יְקַבֵּל בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, עַל אִינּוּן אֲבָנִין, אַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ. **אוּף** נָמֵי הָכָא, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי אַף עַל גַּב דְּלָאו אָרְחוֹי בְּכַךְ, בְּגִין רְחִימוּ דְּכַלָּה. וְעִם כָּל דָּא בְּבֵיתָא דְּכַלָּה וְלָא בַּאֲתָר אַחֲרָא. בְּאַתְרֵיהּ לָא אָכִיל וְלָא שָׁתֵי, בַּאֲתָר דִּילָהּ אָכִיל וְשָׁתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בָּאתִי לְגַנִּי. מַלְאָכִין דְּשַׁדַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, לָא אֲכָלוּ וְלָא שָׁתוּ בְּאַתְרַייהוּ, בְּגִין אַבְרָהָם אֲכָלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לֵיהּ, רִבִּי. חַיֶּיךָ, מִלָּה דָּא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵימַר, וּבְגִין דְּלָא לְמֶחְזָק טִיבוּ לְגַרְמֵיהּ, קַמֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, סָלִיק מִלָּה לְגַרְמָךְ, זַכָּאָה אַנְתְּ בְּעָלְמָא, דְּמָארָךְ מִשְׁתַּבַּח

בָּךְ לְעֵילָּא. וְעָלָךְ כְּתִיב, (שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים.

(במדבר כ"ח) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי וְגוֹ', רִבִּי יוּדָאִי אָמַר, בְּקָרְבָּנָא אִית עָשָׁן, וְאִית רֵיחַ, וְאִית נִיחוֹחַ. עָשָׁן: אִינּוּן מָארֵי דְּרוּגְזָא. דִּכְתִיב, (דברים כט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְיָ. אִינּוּן אִתְהַנּוּן מֵעָשָׁן. וְעָשָׁן רוּגְזָא, בְּחוֹטָמָא אִיהוּ. רֵיחַ: אִינּוּן דְּאִקְרוּן תַּפּוּחִין. אָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּתַּפּוּחִים. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) וְרֵיחַ אַפֵּיךְ כַּתַּפּוּחִים.

(במדבר כ"ח) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר. מַאי בַבֹּקֶר. דָּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. מְנָלָן דְּהַאי בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם הוּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מֵהָכָא, (בראשית מד) הַבֹּקֶר אוֹר. בֹּקֶר אוֹר לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַבֹּקֶר אוֹר, וְדָא אוֹר קַדְמָאָה, דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְעַל דָּא תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, בַּבֹּקֶר דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא. וְלָקָבֵל בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, אִתְקְרִיב קָרְבְּנָא דָּא. קָרְבָּן דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, דָּא יִצְחָק, וְלָקָבֵל עֶרֶב דְּיִצְחָק אִתְקְרִיב. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב. וְעֶרֶב דְּיִצְחָק הוּא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא דָּא לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם, וּלְהַקְרִיב קָרְבָּן

מוֹסַף שַׁבָּת. וַאֲבַתְּרֵיהּ לְהַסְדִּיר לֶחֶם הַפָּנִים וּלְבוֹנָה. וְקָרְבָּן מוֹסַף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, בְּכָל יוֹמָא צָרִיךְ לְשַׁדּוּרֵי דּוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. אִי אִיהִי בִּרְשׁוּ בַּעְלָהּ, צָרִיךְ תּוֹסֶפֶת, כְּגוֹן מוֹסַף בְּשַׁבָּת וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּמוֹסַף דְּכָל יוֹמִין טָבִין.

דְּאִיהִי רְשׁוּת הַיָּחִיד דִּילֵיהּ וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ בַּעְלָהּ דְּהַאי רְשׁוּת. וְיַעֲקֹב דְּתִקֵּן צְלוֹתָא דְּעַרְבִית, אִיהוּ דַּרְגָּא דִּילֵיהּ דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת, דְּאַף עַל גַּב דְּבָגְלוּתָא דְּדוֹמֶה לְלַיְלָה, דְּשַׁלְטִין תַּמָּן סְמָאֵל וְנָחָשׁ, וְכָל מְמָנָן דְּאָכְלוּסִין דִּילֵיהּ, וּשְׁכִינְתָּא נַחְתַּת בְּגָלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, אִיהִי בִּרְשׁוּ דְּבַעְלָהּ אִשְׁתַּכְּחַת, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן (ישעיה מב).

וּבְגִין דָּא וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, לֵית פְּגִיעָה, אֶלָּא פִּיוּסָא. כְּגוֹן אַל תִּפְגְּעִי בִי. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דַּיְיסַת לֵיהּ, דְּלָא יָזוּז מִינָּהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. מַאי עוֹלָם. דָּא שְׁכִינְתָּא. תַּרְגּוּם עוֹלָם, עָלְמָא, לִישָׁנָא דְּעוּלִימָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, הָעַלְמָה. וּמַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיָּלֶן שָׁם, אִתְפַּיֵּס עִמָּהּ, לְמֵיבַת תַּמָּן בְּגָלוּתָא עִם שְׁכִינְתָּא. וְאִי

תֵּימָא דְּיַעֲקֹב פָּיֵיס לָהּ, שַׁפִּיר. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּכָל לֵילְיָא, דְּאִיהוּ גָּלוּתָא, בִּרְשׁוּ בַּעְלָהּ, אוֹקְמוּהָ תִּפְלַת עַרְבִית רְשׁוּת. וּפִירוּשָׁא אַחֲרִינָא, אִיהוּ תֻּבָּן לְמֵיכַל לִבְעִירָן חוֹמְרִיִּים בְּקַל וָחוֹמֶר. נַחְתּוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ, וְחַדֵּי בְּהַאי מִלָּה, וְקַשְׁרוּ לָהּ בְּכַמָּה קִשְׁרִין דְּרָזִין סְתִימִין. וְאַעְטְרוּ לָהּ, וּסְלִיקוּ לָהּ לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא דְּאִשְׁתָּאֲרוּ תַּמָּן.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דָּא בִּשְׁאַר צְלוֹתִין אִיהוּ חוֹבָה, דְּשַׁטַר חוֹב עָלַיְיהוּ, לְסַמְכָא לָהּ בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּבֵיהּ כָּל הַסּוֹמֵךְ גְּאוּלָה לַתְּפִלָּה, אֵינוֹ נִזּוֹק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמַאי סְמִיכַת עַל יְסוֹד. בִּדְרוֹעָא יְמִינָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (רות ג) חַי יְיָ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

כַּד מָטֵי זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, בָּעֶרֶב הִיא בָּאָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ח) וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב. בְּגִין דְּמִנְחָה שְׁלוּחָה הִיא לַאֲדוֹנִי, (אֲדֹנָי מִבָּעֵי לֵיהּ) בְּגָלוּתָא דְּעֵשָׂו, (שם לב) וְהִנֵּה גַּם הוּא אַחֲרֵינוּ. וְעוֹד לַאֲדוֹנִי (אֲדוֹנִי לַאֲדוֹנִי), דָּא אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא צַדִּיק, מִתַּמָּן יוֹסֵף הַצַּדִּיק, (דברים לג) בְּכֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. דְּעָתִיד לְנַפְקָא מִנֵּיהּ מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (בראשית לז) וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסוֹבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה לַאֲלֻמָּתִי. וּבַצַּדִּיק, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימְנָא, בָּךְ אִתְמַר (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף. בְּגִין דְּגוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. וּבְגִין דָּא עָלָךְ אִתְמַר, וְהִנֵּה קָמָה אֲלוּמָתִי וְגַם נִצָּבָה. דְּכַךְ תִּפְלָה מֵעוּמָד. וְכֵן כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם. וּבַצַּדִּיק, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְהַיְינוּ וַתִּשְׁתַּחֲוֶיָנָה לַאֲלָמָתִי. דְּאַנְתְּ אָחִיד בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, בְּגוּף וּבְרִית. וּלְבָתַר תִּסְתָּלַק עָלַיְיהוּ לַבִּינָה, לְמִפְתַּח בָּהּ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחֵירוּ לְיִשְׂרָאֵל. לְקַיְימָא, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת, וּבְגִין דָּא צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית חוֹבָה, דְּעַרְבִית רְשׁוּת.

בְּעַרְבִית אִיהוּ הַשְׁכִּיבֵנוּ, דְּשְׁכִיבַת בֵּין דְּרוֹעֵי מַלְכָּא בְּגָלוּתָא. כַּד יֵיתֵי צַפְרָא, פֶּסַח אָחִיד בֵּיהּ בִּימִינָא. אֲבָל בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא דְּיִצְחָק, תִּשְׂרֵי. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, מִן גָּלוּתָא. וּבְגִין דְּלָא נַפְקֵי מִסְטָרָא דְּדִינָא, יַעֲקֹב (בראשית מח) שִׂכֵּל אֶת יָדָיו, וְשַׂוֵּי שׁוּר בִּימִינָא, אַרְיֵה בִּשְׂמָאלָא. וּבְגִין דָּא (תהלים קי) נְאֻם יְיָ לַאדוֹנִי שֵׁב לִימִינִי, דָּא צַדִּיק, לָקְבֵלֵיהּ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְאָמַר לֵיהּ שֵׁב לִימִינִי, דְּרוֹעָא דְּאַבְרָהָם, בְּגָלוּתָא דְּיִשְׁמָעֵאל, עַד אָשִׁית אוֹיְבֶיךָ הֲדוֹם לְרַגְלֶיךָ. **בַּהֲהוּא** זִמְנָא, יִתְעַר רוּחַ יְתֵירָה תּוֹסֶפֶת עַל יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יואל ג) אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל

כָּל בָּשָׂר, וְיֵהֲוֵי נַיְיחָא לְיִשְׂרָאֵל מֵאוּמִין דְּעָלְמָא, (אסתר ט)
וְנוֹחַ מֵאוֹיְבֵיהֶם. כְּגַוְונָא דְּשַׁבָּת, דְּאִתּוֹסָף בְּבַר נָשׁ נֶפֶשׁ
יְתֵירָה בְּשַׁבָּת, וְאִית לוֹן בָּהּ נַיְיחָא, אִי בְּנֶפֶשׁ יְתֵירָה אִית
לוֹן נַיְיחָא, דְּאִיהִי נוּקְבָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָא דְּאִיהוּ דְּכוּרָא.
וְתַנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים, נֶפֶשׁ יְתֵירָה בְּשַׁבָּת לְכָל יִשְׂרָאֵל
כַּחֲדָא, חַד אִיהִי. אֲבָל לְכָל בַּר נָשׁ, אִיהוּ כְּפוּם
עוֹבָדוֹי. וְאִלֵּיפְנָא מִקַּל וָחוֹמֶר דְּתִיּוּבְתָּא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל
כַּחֲדָא, בְּכָל זִמְנָא דְּחָזְרִין כֻּלְּהוּ, מִתְקַבְּלִי. הָדָא הוּא
דִּכְתִיב, (דברים ד) כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו, דְּשֵׁם יְיָ
מוּכְתָּר עָלַיְיהוּ בְּכִתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן. וְהַאי אִיהוּ
נְשָׁמָה יְתֵירָה דְּכָל יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין. וּבְגִין דָּא
תַּקִּינוּ בְּכָל יוֹמִין, לְמִחְתַּם בְּשֵׁם יְדִוֹד, דְּאִיהוּ חוֹתָם דְּכָל
בִּרְכָאן דְּצְלוֹתִין, וְלָא אַמְרִין מוּסַף בְּלָא כֶּתֶר. וּבְשַׁבָּת,
תַּקִּינוּ לְמֵימַר בְּמוּסָף, כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ.
אֲבָל לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל, הָכִי נָחִית לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה,
כְּפוּם דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. אִי הוּא חָסִיד, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ
יְתֵירָה מִמִּדַּת חֶסֶד, כְּפוּם דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. אִי אִיהוּ גִּבּוֹר,
יְרֵא חֵטְא, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, מִמִּדַּת גְּבוּרָה. וְאִי
אִיהוּ אִישׁ תָּם, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, מִמִּדַּת אֱמֶת.
וְנֶפֶשׁ יְתֵירָה דָּא מַלְכוּת, דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן,
וּכְפוּם מְדָּה דְּבַר נָשׁ. אִם נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל, אוֹ חָכָם, אוֹ

מֵבִין בְּחָכְמָה, אוֹ בַּתּוֹרָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (משלי א) לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה. אוֹ בַּנְּבִיאִים, אוֹ בַּכְּתוּבִים. הָכִי יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, דְּאִתְקְרִיאַת כֶּתֶר מַלְכוּת.

וְאִי חָכָם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא הַמַּחְכִּים לְכָל אָדָם, דְּאִתְמַר (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִתַּמָּן. וְאִם הוּא מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר בְּאוֹרַיְיתָא, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא חָכָם בַּנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִנֻּצַח וְהוֹד. וְאִי אִיהוּ צַדִּיק גָּמוּר דְּנָטַר אוֹת בְּרִית, אוֹת שַׁבָּת, אוֹת יוֹמִין טָבִין, אוֹת תְּפִילִין, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִצַּדִּיק, וּבְכָל אֲתַר, נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִמַּלְכוּת.

וְאִי אִיהוּ בַּר נָשׁ מִכָּל מִדּוֹת אִלֵּין, יָהֲבִין לֵיהּ כֶּתֶר בְּשֵׁם יְדִידְיָה, כַּיְדִידְיָה (דף רמ"ג ע"א) אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו. אֵין קָדוֹשׁ כַּיְדִידְיָה. מֵעָלְמָא דְּדִכּוּרָא, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, מֶלֶךְ מוּכְתָּר בְּכֶתֶר עִלָּאָה, דְּבֵהּ יִמְלוֹךְ בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ יְתֵירָה. וְכֶתֶר נְשָׁמָה יְתֵירָה, יְהוָ"ה, רוּחַ, דְּאִתְמַר (יואל ג) אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר, וְאִיהוּ כָּלִיל י׳ סְפִירָאן מֵעֵילָּא לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דָּא: י׳ חָכְמָה. ה׳ בִּינָה. ו׳ כָּלִיל שִׁית סְפִירָאן, מֵחֶסֶד עַד יְסוֹד. ה׳ מַלְכוּת. כ׳ מִן כַּיְדִידְיָה אֱלֹהֵינוּ, כֶּתֶר עַל רֵישֵׁיהּ. וְהַאי אִיהוּ נְשָׁמָה דְּאִתּוֹסְפָא בְּיוֹם שַׁבָּת.

וּבְגִין דְּעִלַּת הָעִלּוֹת, מוּפְלָא וּמְכוּסֶּה בְּהַאי כֶּתֶר, וְאִתְפְּשַׁט בְּשֵׁם יְהוָה בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, לֵית שׁוּלְטָנוּתָא לְסָמָאֵל וּלְנָחָשׁ וּלְכָל מְמָנָן דִּילֵיהּ, וְלֵית לֵיהּ שֻׁלְטָנוּתָא לַגַּיְהִנָּם, נוּקְבָא בִּישָׁא דְּסָמָאֵל, וְלָא לְמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, כֻּלְּהוּ מִתְטַמְּרִין מִן קֳדָם מַשְׁרְיָיתָא דְּמַלְכָּא, כְּגַוְונָא דְּיִתְטָמַּרָן אוּמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, כַּד יִתְגְּלֵי מְשִׁיחָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ב) וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צוּרִים (ישעיה ז) וּבִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים.

קָמוּ תַּנָּאִין וַאֲמוֹרָאִין, וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימָנָא, אַנְתְּ הוּא שָׁקִיל לְכָל יִשְׂרָאֵל, מְמוּלָא מִכָּל מְדוֹת טָבִין, וַדַּאי בָּךְ שַׁרְיָיא, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (שמואל א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ. אַנְתְּ כֶּתֶר עַל כָּל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ בַּר נָשׁ, דְּיֵהָא כֶּתֶר עָלָךְ, לָא נָשִׂיא, וְלָא חָכָם, וְלָא מֵבִין, וְלָא חָסִיד, וְלָא גִּבּוֹר, וְלָא תָּם, וְלָא נָבִיא, וְלָא צַדִּיק, וְלָא מֶלֶךְ. אַנְתְּ הוּא בְּדִיוּקְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָא בְּדִיוּקְנָא דַּאֲבוּהִי, כְּגַוְונָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אַשְׁלִים פִּקּוּדִין דְּמָארֵךְ, דְּלֵית פִּקּוּדִין מֵאִלֵּין דִּילָךְ, דְּלָא יִתְעַטַּר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עֵילָּא וְתַתָּא, בְּכֶתֶר עִלָּאָה, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה.

פְּתַח וְאָמַר, תַּנָּאִין וַאֲמוֹרָאִין, דְּכַד הֲוָה קָרֵי לְכֻלְּהוּ,

לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּכָל זִמְנָא, אָמַר לוֹן, אֲנָא מְשַׁבַּחְנָא לְכוּ, כְּפוּם נְדִיבוּת דִּלְכוֹן, דְּאַתּוּן בְּנֵי נְדִיבִים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. לֵית מַאן דְּיָכִיל לְשַׁבְּחָא לְכוֹן, אֶלָּא מָרֵי עָלְמָא, דְּאַפִּילוּ אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ עַד אֵין סוֹף, בְּכוּ הִיא תַּלְיָא. כְּגַוְונָא דְּאִתְּמַר בְּאוֹרַיְיתָא, (איוב יא) אַרוּכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּה וּרְחָבָה מִנִּי יָם, הָכִי שֵׁבַח דִּילְכוּ. אֲבָל יִתְקַיֵּים בְּכוּ, מַה דְּאִתְקַיָּים בִּי, דַּחֲדֵינָא בִּיקָרָא דְּאַהֲרֹן אָחִי, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, הַלֵּב שֶׁשָּׂמַח בִּגְדוּלַת אָחִיו, יִלְבַּשׁ אוּרִים וְתוּמִּים.

וְתַנָּאִין וַאֲמוֹרָאִין, כָּל מוֹסָפִין דְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, כָּל מוּסַף דְּאַמְרִינָן בֵּיהּ כֵּתֶר, מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין. וְכָל צְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל, רֵיחָא דִּלְהוֹן, כְּרֵיחָא (שיר השירים ג) דְּמֹר וּלְבוֹנָה וְכָל אַבְקַת רוֹכֵל, בִּשְׁאַר יוֹמִין. אֲבָל בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, חָשִׁיב עָלֵיהּ מִכָּל מִינֵי בְּשָׂמִים.

בְּגִין דְּבְיוֹמִין טָבִין, סַלְקִין מִכָּל אַבְקַת רוֹכֵל, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (בראשית לב) וַיֶּאֱבַק אִישׁ עִמּוֹ. דְּצְלוֹתָא דְּאִיהִי פְּגִימָה, אִתְאֲבָק עִמָּהּ סָמָאֵל, לְאַגָּחָא עִמֵּהּ בְּהַהוּא פְּגִימוּ דַּעֲבִירָה, בְּהַהוּא אֲבָק דְּדָא, וְדָא סָלִיק עַד שְׁמַיָּא. אֲבָל דְּיַעֲקֹב, לְאוֹלָפָא זְכוּתָא עַל צְלוֹתָא, בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין דְּחוֹבִין (ד"א דְּזַכְוון) דְּאִינּוּן (ס"א חֲיָלִין) חֲבִילִין

וּמַשְׁרְיָין, דְּמִתְכַּנְּשִׁין עִמֵּיהּ, לְאוֹלְפָא זְכוּ עָלָהּ. וְאָבָק דַּרְגָּא דְּסָמָאֵל, סָלִיק בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין דְּחוֹבִין, לְאוֹלְפָא חוֹבִין עָלָהּ, וְדָא צְלוֹתָא דְּעַרְבִית, דְּאִקְרֵי סֻלָּם דְּיַעֲקֹב, דְּבָהּ (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. אִלֵּין דְּסַלְקִין חוֹבִין, וְנַחְתֵי זַכְוָון תְּחוֹתַיְיהוּ, וְאִלֵּין סַלְקִין זַכְוָון, וְנַחְתִין חוֹבִין תְּחוֹתַיְיהוּ. וּמַשְׁפִּילִין לוֹן בְּכַמָּה קְרָבִין.

דְּאִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין, בְּמִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, עַד דְּיִשְׁתְּמַע קְרָבָא לְטוּרִין רַבְרְבִין, דְּאִינּוּן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ו) שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ. רִיב דְּצְלוֹתָא. רִיב דְּאוֹרַיְיתָא. וְהַאי קְרָבָא דְּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית, עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. דְּרָבָן גַּמְלִיאֵל אוֹקְמָהּ, עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. דְּתִפְלַּת עַרְבִית זְמָנָהּ כָּל הַלַּיְלָה, אֶלָּא דְּחַכָּמִים עָבְדוּ גְּדֵר עַד חֲצוֹת.

וּבְגִין דָּא וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר, מַאן שַׁחַר. צְלוֹתָא דְּעַרְבִית. דְּשִׁיעוּרָהּ עַד בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, דְּאִיהִי אַרְבַּע שָׁעוֹת (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. בְּרִישׁ שַׁעֲתָא קַדְמָאָה, בְּסוֹף הַשַּׁחַר, (דְּאִיהוּ) נֶצַח יַעֲקֹב, דְּתַמָּן (תהלים כב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, לְנַטְלָא נוּקְמָא מִסָּמָאֵל, דְּנָגַע בְּיַרְכָּךְ שְׁמָאלָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ הוֹד, דְּבֵיהּ אִתְּמַר (איכה א) נְתָנַנִי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוֶה, הוֹד, מִסִּטְרָא

דְּהוֹד, אֶלֶף חֲמִישָׁאָה, אִשְׁתְּאַרַת בֵּי מַקְדְּשָׁא חֻרְבָּה וִיבֵשָׁה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, דָּא הוֹד דִּילָךְ רַעְיָא מְהֵימָנָא, דְּבֵיהּ אַנְתְּ חָרֵב, מִגְּבוּאָה דִּילָךְ מִשְּׁמָאלָא, וּבְגִין דְּאַנְתְּ (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה דְּאִיהוּ נֶצַח, רֵישָׁא דְּשַׁחְרִין, (משלי ה) אַיֶּלֶת אֲהָבִים, פְּתַח דָּוִד לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, דְּבֵיהּ יֵתֵי מָאנֵי נַצָּחָן קָרְבָּנֵיָא. וּבְגִין דְּנֶצַח וְהוֹד תְּרֵין שַׁחְרִין, אוּקְמוּהָ בְּמַתְנִיתִין מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִין, וְלָא אָמַר בַּשַּׁחַר. אֶלָּא בְּשַׁחְרִין תְּרֵין.

וּתְרֵין מְשִׁיחִין יִתְעָרוּן לְגַבַּייהוּ, מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, לְקַבֵּל נֶצַח, וְאִתְקְשַׁר בַּבֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים טז) נְעִימוֹת (דף רמ"ג ע"ב) בִּימִינְךָ נֶצַח. הוֹד בִּגְבוּרָה, דְּבֵיהּ מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אָחִיד. אַנְתְּ בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּדַרְגָּא דִּילָךְ תִּפְאֶרֶת, דְּאִתְקְשַׁר בָּךְ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְיסוֹד חַי עָלְמִין בְּדַרְגָּא דִּילָךְ. וְחָכְמָה בַּיָּמִין, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. וּבִינָה לִשְׂמָאלָא, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. אִיהִי הַקֶּשֶׁת גַּבָּךְ, וְהַאי אִיהוּ לְבוּשָׁא דִּשְׁכִינְתָּא. לְבוּשָׁא דְּצַדִּיק, דְּאִתְקְרֵי בְּרִית הַקֶּשֶׁת. וְאִיהוּ אוֹת שַׁבָּת, וְאוֹת יוֹם טוֹב, וְאוֹת תְּפִילִין, וְאוֹת בְּרִית מִילָה. וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאן דְּלָאו אִיהוּ רָשִׁים בְּהַאי אוֹת, לָא יֵיעוֹל בְּמַרְאָה דָּא, בְּחֶדֶר דָּא. וְהַאי אִיהוּ מַטֵּה,

דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מַטֶּה בֵּיהּ כְּלַפֵּי חֶסֶד לַצַּדִּיקִים גְּמוּרִים, לְמֵיהַב לוֹן זַכְוָון, בְּח"י בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא. וּמַטֶּה כְּלַפֵּי חוֹבָה לְרַשִּׁיעַיָּיא, לְמֵידָן לוֹן בִּגְבוּרָה לְדִינָא, כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן. וּבְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מַאֲרִיךְ עַל בֵּינוֹנִים.

וְהַאי אִיהוּ ש׳.

תְּלַת גַּוְונִין דְּקֶשֶׁת, אוֹת בְּרִית הַקֶּשֶׁת, בַּת יְחִידָה, שַׁבָּת מַלְכְּתָא. וְאִית לָהּ שִׁית דַּרְגִּין, תְּחוֹת שׁוּלְטָנוּתָא, דְּאִינּוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, דְּכְלִילָן בִּמְטַטְרוֹן. דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, (שמות כג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ. אֲבָל בַּת יְחִידָה, שַׁבָּת לַיְיָ, הָעוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה יוּמָת.

יְהוָ"ה אִתְקְרֵי בְּאוֹת ה׳. וּמִסְטָרָא דָּא, יד"ו לִימִינָא. דְּאִיהוּ ה׳ שְׁלִימוּ דִּילֵיהּ. וְהָכִי לְכָל סִטְרָא בְּשִׁית סִטְרִין, ידו, דוי, ויד, יוד, דיו, ודי. אִינּוּן ח"י אַתְוָון, דְּכְלִילָן בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין. וְאִיהִי רְבִיעִית הַהִין בְּכָל סִטְרָא.

וְאִיהִי ה"א, מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאל מִפָּרֵשׁ, יו"ד ה"א וָא"ו. יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בִּגְבוּרָה, וָא"ו בְּתִפְאֶרֶת. כַּד שַׁלְטָא הַאי ט"ל, אָסְרוּ חַכְמִים אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת. וְאִתְקְרִיאוּ אָבוֹת מְלָאכוֹת, עַל שֵׁם דְּאִינּוּן לָקְבֵל אִבָּהָן, דְּשָׁלִיט עָלַיְיהוּ ט"ל, דְּאִיהוּ אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת. וּבְאִלֵּין אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר חַד, לָקָה עֲשָׂרָה מַלְקִיוֹת

לָאָדָם. וַעֲשָׂרָה לְחַוָּה. וַעֲשָׂרָה לַנָּחָשׁ. וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא.
וּבְגִין דְּט"ל שַׁלְטָא בְּשַׁבָּת דְּאִיהוּ ה', אֵין לוֹקִין בְּשַׁבָּת.
וְהַאי ט"ל לָאו אִיהוּ כְּט"ל דְּחוֹל, מִסִּטְרָא דְּעֵבֶד מְטַטְרוֹן.
וְאַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת, הֵם הַזּוֹרֵעַ וְהַחוֹרֵשׁ וְכוּ'.
סָבָא סָבָא, שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי אֱלֶ"ף דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי.
מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד אִתְקְרִיאַת מַיִם. וּמִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה
אִתְקְרִיאַת אֵשׁ. וּמִסִּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אֲוִיר.
וְאִיהִי אֶרֶץ, קַרְקַע לְכֻלְּהוּ.
וּבְגִין דִּנְשִׁמְתָּא יְתֵירָה אִתְפַּשְׁטָא בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי
שַׁבָּת מַלְכְּתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל
מָשָׁלָה, מִשָּׁם אִיהִי מַלְכוּת, דְּשָׁלְטָנוּתָהָא עַל אַרְעָא, וְעַל
אִילָנִין וּזְרָעִין. (וטורין ואבנין) וּבְגִין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּהִיא
נִשְׁמְתָּא יְתֵירָה דְּבְשַׁבָּת, בָּהּ תּוֹלָדִין דִּילָהּ, אִית נַיְיחָא
לְאַרְעָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.
וּבְגִין דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִתְפַּשְׁטַת בְּאַרְעָא, דְּאִתְמַר בָּהּ
(במדבר יט) פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם
אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, אָסוּר לַחֲרוֹשׁ בְּשַׁבָּת חֲרִישָׁה
בַּשּׁוֹר. דְּאִתְמַר (תהלים קכט) עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים.
וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי פָּרָה אֲדֻמָּה מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה.
תְּמִימָה, מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְמַר

בֵּיהּ (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, מִסְטְרָא דִשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְאִיהִי חֵירוּ, בַּאֲתָר דְאִיהִי שַׁלְטָא (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, לֵית רְשׁוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה, לֹא שָׂטָן, וְלֹא מַשְׂחִית, וְלֹא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְאִינּוּן מִסְטְרָא דְגֵיהִנָּם.

וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמִין דְחוֹל, אַמְרִין יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׂחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְגוֹ'. בְּגִין דִּבְיוֹמִין דְחוֹל, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְלַבְּשַׁת בְּאִלֵּין קְלִיפִין דְמִיתָה דְדִינָא. וּבְשַׁבָּת אִתְפַּשְׁטַת מִנַּיְיהוּ, בְּגִין דְאִילָנָא דְחַיֵּי דְאִיהוּ בֵּן י"ד, יד"ו, אִתְחַבָּר בְּהֵ"א. בְּהַהוּא זִמְנָא נַייְחָא אִשְׁתְּכַח לְהֵ"א, וְכָל מַה דְאִיהוּ תְּחוֹתָהּ, וְלָא צָרִיךְ לְמֵימַר בֵּיהּ וְהוּא רַחוּם. וּמַאן אִינּוּן (ס"א תְּחוֹתָהּ). תְּחוֹת י' יִשְׂרָאֵל. וְכָל אֲתָר דְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחִין, נְטִירוּ אִשְׁתְּכַח וְנַייְחָא.

וּבְגִין דָּא, אָסוּר לְמֶחֱרַשׁ בְּאַרְעָא, וּלְמֶעְבַּד בָּהּ גּוּמּוֹת, דַּהֲוֵי כְּאִילּוּ עָבִיד פִּגִּימוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא. וְאָסוּר לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בִּכְלִים דְאַרְעָא בְּשַׁבָּת. וַאֲפִילּוּ לְטַלְטֵל אֶבֶן. וְלָא כְּלִי בְּעִלְמָא. דְּהֲוֵי נַייְחָא לוֹן בִּזְכוּ דִשְׁכִינְתָּא דְאִתְקְרִיאַת אַבְנָא, דִּכְתִיב בָּהּ (בראשית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה, בִּצְלוֹתָא. עַמִּידָה אִיהִי

לְיִשְׂרָאֵל, דִּבְגִינָהּ אִית לוֹן קִיּוּמָא בְּעָלְמָא. וְעָלַיְהּ אִתְּמַר, (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. (זכריה ג) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים.

וּבְגִין דָּא (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. צָרִיךְ לְנַטְרָא לָהּ בְּדִיּוּקָנָהּ, דְּלָא יִפְקוּן מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן (דף רמ"ד ע"א) אַרְבַּע, הוֹצָאָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת, וְהַכְנָסָה נָמֵי יְצִיאָה קָרֵי לָהּ. וְאִינּוּן סַמָּאֵל וְנָחָשׁ, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְנַטְרָא לוֹן, דְּלָא יֵיעֲלוּן לְדִיּוּרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי רְשׁוּת הַיָּחִיד. מַאן רְשׁוּת הָרַבִּים. חֲלָלָה שִׁפְחָה זוֹנָה נִדָּה גּוֹיָה, רְשׁוּת דְּסַמָּאֵל וְנָחָשׁ, וְשִׁבְעִין מְמָנָן דְּעַמִּין. (ע"כ רעיא מהימנא) פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי וְכוּ', עד חלבי חסר.

נדפס בפרשת ויקרא דף ג' ע"ב. וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, (בדף רמ"א ע"א) אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי, דְּרוֹעָא יְמִינָא בִּירְכָא שְׂמָאלָא. אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי, יַעֲקֹב בְּרָחֵל. שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא בִּירְכָא יְמִינָא. דְּרוֹעָא יְמִינָא בִּירְכָא שְׂמָאלָא, אִינּוּן חֶסֶד עִם הוֹד. יַעֲקֹב בְּרָחֵל, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בַּמַּלְכוּת. דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא בִּירְכָא יְמִינָא גְּבוּרָה בְּנֶצַח.

וַאֲמַאי שְׁנֵי מִדּוֹת דִּילֵיהּ הָכִי. אֶלָּא רָזָא דְּנִימָא הָכָא,

דָּוִד אָמַר הָכָא, (תהלים קלב) כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ. וְאִתְּמַר הָתָם, וּלְוִיֶּיךָ מִבָּעֵי לֵיהּ לְמֵימַר. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו אַרַח לְשַׁנּוֹת מִדּוֹתַי, אֶלָּא בָּתַר דְּזַמֵּינַת לִי, אִית לִי לְמֶעְבַּד רְעוּתָךְ. וּמֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּבַעַל הַבַּיִת דְּמְזַמִּין אֲפִילּוּ לְמַלְכָּא, אִית לֵיהּ לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, כָּל מַה שֶּׁאוֹמֵר לָךְ בַּעַל הַבַּיִת עֲשֵׂה חוּץ מִצֵּא. וְעִם כָּל דָּא דְּרָזָא דָּא שַׁפִּיר אִיהוּ, הָא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי, וּבְכָל קָרְבְּנִין לָא כְּתִיב בְּהוֹן אֶלָּא לַיְדָוִד, אֵיךְ יָכִיל לְמֶהֱוֵי דְּיִשַּׁנֵּי דַּרְגִּין דִּשְׁמֵיהּ בְּקָרְבְּנָא.

אֶלָּא, אָרִיתִי מוֹרִי: יוֹצֵר אוֹר. עִם בְּשָׂמִי: אַהֲבַת עוֹלָם. אָכַלְתִּי יַעְרִי: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עִם דִּבְשִׁי: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. שָׁתִיתִי יֵינִי: וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, עַד וַיֹּאמֶר. עִם חֲלָבִי: מִן וַיֹּאמֶר, עַד אֱמֶת. אִכְלוּ רֵעִים: ג׳ רִאשׁוֹנוֹת, וְג׳ אַחֲרוֹנוֹת. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים: שְׁאַר בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא.

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה, סִתְרָא דְּקָרְבְּנָא, פָּרִים וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים וְעִזִּים, אִינּוּן ד׳, פְּנֵי שׁוֹר. פְּנֵי נָשֶׁר וְגוֹ׳, שְׁתֵּי תּוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא. אַרְיֵה נָחִית לְגַבֵּי שׁוֹר, דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא, לְאִתְקַשְׁרָא חֶסֶד בִּגְבוּרָה. אָדָם נָחִית לְגַבֵּי נָשֶׁר. דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב. וּבְגִין דָּא

אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, שׁוּפְרִיהּ דְּיַעֲקֹב שׁוּפְרִיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲוָה. וּמַאן גָּרִים לְאִסְתַּלְקָא לְאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (בראשית לב) **לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, דְּיִהֱוֵי יִשְׂרָאֵל עִקָּר לְאַפְרְשָׁא בֵּינַיְיהוּ.** (ע"ב רעיא מהימנא) (רמ"ז ע"א ובחבורא קדמאה סולת למנחה וכו').

(במדבר כ"ח) **וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה, אֲמַאי. אֶלָּא עֲשִׂירִית הָאֵיפָה, לָקָבֵל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה דְּדַרְגִּין, וְאִצְטְרִיכָא לְאִתְיַיהֲבָא בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין, וְאִיהִי סֹלֶת נָהֲמָא, וְאִיהִי נָהֲמָא. וּבְגִין דְּאִיהִי נָהֲמָא, לָא אִתְפְּקַד עַל נָהֲמָא דַּחֲמֵשֶׁת מִינִין, דְּאִיהִי חִטָּה, וּשְׂעוֹרָה, וְשִׁיפּוֹן וְכוּ', מְמָנָא דְּעָלְמָא. וְלָא שַׁוִּי מְמָנָא עָלַיְיהוּ, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.**

וּבְגִין דָּא, מַאן דְּמְזַלְזֵל בְּנַהֲמָא, וְזָרִיק לֵיהּ בְּאַרְעָא,

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, מַאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִרוּרִין דְּנַהֲמָא, וְזָרִיק לוֹן בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ. הַאי כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִין דְּמוֹתָא, דְּאִינּוּן טִפִּין דְּזֵרַע, דְּזָרִיק לוֹן בְּאַרְעָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ו) כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ. אוֹ דְּזָרִיק לוֹן בְּנִדָּה, אוֹ בְּבַת אֵל נֵכָר, אוֹ בְּשִׁפְחָה אוֹ בְּזוֹנָה. וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מַאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִין דְּנַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן קוּצֵי אַתְוָון, וְתָגֵי אַתְוָון, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ כָּל הַמְּשַׁתֵּמֵשׁ בְּתָגָא חֲלָף.

עֲנִיוּתָא רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ. וְחַד מְמָנָא אִתְפְּקַד עַל דָּא, וְאִיהוּ רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ, לְמֵיהַב לֵיהּ עֲנִיוּתָא, וְלָא יִפּוּק מִן עָלְמָא, עַד דְּיִצְטְרִיךְ לָבְרְיָין. וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (איוב טו) **נוֹדַד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה. נוֹדֵד הוּא, וְיַהֲךְ מְטַלְטֵל, וְגַלֵּי מֵאָתָר לַאֲתָר, לַלֶּחֶם אַיֵּה הוּא. וְלֵית** (דף רמ"ד ע"ב) **מַאן דְּיַשְׁגַּח עָלֵיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב אַיֵּה. מַאן דְּיָרַחֵם עָלֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִשְׁכַּח.** (ובחבורא קדמאה אמר רעיא מהימנא מאן דמזלזלא)

כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּמָסַר רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְסִתְרֵי קַבָּלָה, וְסִתְרֵי מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי אַתְוָון דְּשִׁמְא מְפָרֵשׁ, לַאֲנָשִׁים דְּלָאו אינּון הֲגוּנִים, דְּשָׁלִיט עֲלַיְיהוּ יֵצֶר הָרָע, אִשָּׁה זוֹנָה, דְּאִתְמַר עָלָהּ, (משלי ו) כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם. וְלֵית לֶחֶם אֶלָּא כ"ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. וְלֵית כִּכָּר, אֶלָּא אַפִּילּוּ הֲלָכָה אַחַת. (ועוד רעיא מהימנא)

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, לָא גַּלֵּי רָזָא בְּאִלֵּין פְּרוּרִין, אֶלָּא בְּאוֹרַח פְּשָׁט, וְלָא יָהִיב בְּהוֹן שִׁיעוּרָא. אֲבָל אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּשִׁיעוּרָא דְּפִירוּרִין כַּזַּיִת לְפָחוֹת, כָּל שֶׁכֵּן אִי אִינּון כַּבֵּיצָה. דְּמָארֵי מַתְנִיתִין דִּקְדְּקוּ עָלַיְיהוּ, עַד כַּזַּיִת עַד כַּבֵּיצָה לְבָרְכָא עָלַיְיהוּ.

רעיא מהימנא

וְאוֹרַח רָזָא, א"ח הוּא ט' פְּרוּרִין, שָׁלֹשׁ לְכָל סְטָר, תְּלַת מִן ד', תְּרִין עֲשַׂר. רְבִיעִית אִיהוּ שְׁלִימוּ, לְאַשְׁלְמָא בֵּיהּ עֶשֶׂר. וּלְאַשְׁלְמָא ד', דְּאִינּון יְדוֹד. מַאי עֶשֶׂר. אִינּון: יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

קוֹצָא דְּאָת ד׳ מִן אֶחָד, שִׁיעוּרָא כַּזַּיִת. י׳ מִן יְדוֹד, שִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ כַּבֵּיצָה.

אִיהִי ד׳, שְׁלִימוּ דְּמֶרְכַּבְתָּא דְּאָדָם, וּשְׁלִימוּ דְּאַרְבַּע אַנְפִּין דְּאָדָם. וּבְגִין דָּא, (במדבר ו) יִשָּׂא יְדוֹד פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, וְהָכְתִיב (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָּנִים. אֶלָּא אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא אָמַרְתִּי לָהֶם (דברים יא) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ, וְהֵם דְּקָדְקוּ עֲלֵיהֶם, עַד כַּזַּיִת אוֹ עַד כַּבֵּיצָה, וְאֵיךְ לֹא אֶשָּׂא לָהֶם פָּנִים. וְרַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין וַאֲמוֹרָאִין, כָּל תַּלְמוּדָא דִּלְהוֹן, עַל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא סְדִרוּ לֵיהּ.

קָם רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְסָלִיק יְדוֹי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ,

וְאָמַר הָכִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ, לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא שְׁלֵימְתָּא, לְתַקָּנָא לְגַבָּךְ, וּלְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִתְמַר עָלָהּ, (תהלים כב) כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם. וּלְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא תִּנְיָינָא, דְּאִתְמַר בָּהּ וְזִמְנָא תִּנְיָינָא, (עובדיה א) וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. לְתַקָּנָא פָּתוֹרָא שְׁלֵימְתָּא, מִכָּל עִדּוּנִין, וּמִכָּל מַאֲכָלִין.

וַאֲנָא מְזַמֵּן עִמָּךְ, לְכָל מָארֵי מַתְנִיתִין, וּלְמָארֵי מִקְרָא, וּלְמָארֵי תַּלְמוּד, וְכָל שֶׁבֶּן לְמָארֵי סִתְרֵי תוֹרָה דִּילָךְ, כַּלָּה דִּילָךְ, מַטְרוֹנִיתָא קַדִּישָׁא דִּילָךְ, עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וְכוֹלָּא בִּרְשׁוּת דְּעִלַּת כָּל עִלָּאִין, אֲדוֹן כָּל הָאֲדוֹנִים, מֶלֶךְ עַל כָּל הַמְּלָכִים דְּעֵילָא וְתַתָּא, דְּאִיהוּ יָחִיד בְּלָא תִּנְיָינָא, וְלֵית אָת וּנְקוּדָה דְּמִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדֵיהּ, וְלָא שְׁנוּי גַּוְונִין דְּאֵינָשָׁא. דְּאִיהוּ מָארֵי כָּל מַפְתְּחָאן, דְּרָזִין דְּהַוָּויוֹת, וּשְׁמָהָן וְכִנּוּיִין, וְכָל רָזִין גְּנִיזִין דְּחָכְמְתָא, דְּתִפְתַּח לוֹן כֻּלְּהוּ לִיקָרָא דִּילָךְ, עִלַּת עַל כָּל עִלּוֹת. אֲנָא מִתְחַנֵּן קֳדָמָךְ,

דְּתִפְתַּח לוֹן לִיקָרָא דִּילָךְ, דִּיקָרָא דִּילָךְ אִיהוּ מֵאָבִי וְאִמִּי דִּשְׁמַיָּא, וְאָב דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְאֵם דִּלְהוֹן, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א) וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, וְעִמָּךְ לֵית שׁוּתָפוּ דְּאֵם בְּעָלְמָא.

קָם זְמָנָא תְּנָיָנָא, וְאָמַר מָארֵי מַתְנִיתִין, נִשְׁמָתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין דִּלְכוֹן, אַתְעֲרוּ כְּעַן כּוּלְהוּ, וְאַעְבָּרוּ שֵׁינָתָא מִנְּכוֹן, דְּאִיהִי וַדַּאי מִשְׁנָה, אֹרַח פְּשָׁט דְּהַאי עָלְמָא. דַּאֲנָא לָא אַתְעַרְנָא בָּכוּ, אֶלָּא בְּרָזִין עִלָּאִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאַתּוּן בְּהוֹן (תהלים קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן.

פָּתַח וְאָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בְּה' מִן הַמּוֹצִיא. וּתְרֵין הֵהֵין אִינּוּן, לָקֵבֵל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. שְׁתֵּי כִּכָּרוֹת דְּשַׁבָּת. י', אִיהִי כַּבִּיצָה לְכָל חַד וְחַד. וּמַאן אִיהוּ בַּעַל הַבַּיִת דְּבוֹצֵעַ. הָא ו'.

אַדְּהָכִי, הָא סָבָא דְּסָבִין קָא נָחִית לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא חֲזוֹר בָּךְ. דְּהָא לֶחֶם אִיהוּ ו', שְׁתֵּי כִּכָּרוֹת דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאַמְרַת אִינּוּן ה' ה'. וַדַּאי ו' אִיהוּ לָקֵבֵל יַעֲקֹב. ה' ה' לָקֵבֵל לֵאָה וְרָחֵל. י', כַּבִּיצָה לְכָל חַד.

אָמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, וְהָא בְּכַמָּה אַתְרִין אוֹקְמוּהָ, דְּיַעֲקֹב אִיהוּ בַּעַל הַבַּיִת, וְיוֹסֵף אוֹרֵחַ, דְּדַרְגֵּיהּ יְסוֹד חַי עָלְמִין, כָּלִיל ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ עָלֵיהּ, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא, וְכֹלָּא קְשׁוֹט. כָּל רָזָא בְּאַתְרֵיהּ, מַה דַּאֲנָא אֲמָרִית, וּמַה דְּאַתְּ אֲמָרַת. אֲבָל הַהוּא דְּפָלִיג נָהֲמָא מַאן הוּא.

אָמַר לֵיהּ, סָבָא אֲנָתְּ בְּדִיוּקְנֵיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, וְדָא אָדָם דְּמֻרְכַּבְתָּא עִלָּאָה, דְּאַנְפִּין דִּילֵיהּ יְהוָה. וּבְגִין דָּא, ו'

לֶחֶם, דְּאִינּוּן ה' ה'. וְשִׁיעוּרָא דְּאוּקְמוּהָ כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה, הָא אִתְמַר כַּזַּיִת בְּאָן שְׁמָא מְשַׁעֲרִין, דְּהָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּאֵין עוֹשִׂין מִצְוֹת חֲבִילוֹת, אוּף הָכִי, לָא יַהֲבִינָן תְּרֵין שִׁיעוּרִין בְּאָת י', לְמֶהֱוֵי כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה. אֶלָּא תְּרֵי אַלְפָּא בֵּיתוֹת אִינּוּן, אִית י' עִלָּאָה, וְאִית י' זְעֵירָא, י' מִן יְדוֹד, עִלָּאָה. י' מִן אֲדֹנָי, זְעֵירָא. וְאִלֵּין תְּרֵין, חַד בְּכַזַּיִת, וְחַד בְּכַבֵּיצָה, בְּרָזָא דָּא יְאַהֲדוֹנָהִי. אָתָא סָבָא וְנָשִׁיק לֵיהּ.

אַדְּהָכִי קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי כְּעַן מִתְחַבְּרִין (משלי ל) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ, חֲדוּ חַבְרַיָּיא וְאָמְרוּ, זַכָּאָה הוּא מַאן דְּזָכֵי לְמֵיכַל מֵהַאי נְהָמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְזַכָּאָה נַפְשָׁא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא כב) מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל. (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִתְמַר, (מלאכי ב) הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ. וְנַפְשָׁא דְּאִתְעַסְקַת בְּאוֹרַיְיתָא, מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל.

וּמַאן גָּרִים לָהּ דְּאַכְלַת מִלֶּחֶם אָבִיהָ. בְּגִין דְּתָבַת בִּתְיוּבְתָּא (דף רמ"ה ע"א) וְאִתְאַחֲדַת (נ"א וְאִתְחַדַּת) כְּנֶעוֹרֶיהָ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כב) וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ, כְּגוֹן (איוב לג) וְיָשׁוֹב לִימֵי עֲלוּמָיו. כְּגַוְונָא דְּאִילָנָא דְּקָצִיצוּ לֵיהּ, וְאִתְחַדָּשׁ בְּשָׁרְשׁוֹי. וְהַאי אִיהוּ רָזָא, דְּמַאן דְּמִית בְּלָא זָרַע.

וְעוֹד אִית רָזָא אַחֲרָא, דִּלְבָתַר יֵיתֵי בִּגְלְגּוּלָא, וְיִתְחַדֵּשׁ כְּמִלְקַדְמִין. וְהַיְינוּ אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה, דְּאִתְתָּרַכַת מִגַּוְונָא דְּעָדָן, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת גְּרוּשָׁה, כְּגוֹן (בראשית ג) וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם. וּמַאן גָּרִים לָהּ. בְּגִין דְּזָרַע אֵין לָהּ, דְּמִית בְּלָא בְּנִין. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ, דְּתָבַת בְּהַאי עָלְמָא בְּהַהוּא נַעַר

בֶּן יָבָם, וְהַיְינוּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ. וּלְבָתַר דְּזַכָּת לְזֶרַע מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכַל. וְכָל זָר לָא יֹאכַל בּוֹ וְגוֹ'. (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, לְאִישׁ זָר.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, הִלֵּל וְשַׁמַּאי, דְּאָתוּן, חַד מִסִּטְרָא דְּרַחֲמֵי, וְחַד מִסִּטְרָא דְּדִינָא, דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, דַּרְגִּין דְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק. וְאַתּוּן מִגַּוְעַיְיהוּ, אִתְכְּנָשׁוּ הָכָא, אַתּוּן וּתְמַנְיָן תַּלְמִידִים דַּהֲווֹ לֵיהּ לְהִלֵּל. וְאוֹף הָכִי תַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי, לְסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא.

הָא אוֹקְמְתּוּן, אַתּוּן וְחַבְרַיָּיא דְּעִמְּכוֹן, מָארֵי דְּהוֹרָאוֹת, דְּאוֹקְמְתּוּן, אֵין הַבּוֹצֵעַ רַשָּׁאי לְמֵיכַל, עַד שֶׁיַּעֲנוּ אָמֵן מָארֵי סְעוּדָתָא, וְלֵית מָארֵי סְעוּדָתָא רַשָּׁאִין לְמֵיכַל, עַד שֶׁיֹּאכַל הַבּוֹצֵעַ. וַדַּאי כַּד בָּצַע בַּעַל הַבַּיִת, וּבָצַע לְאִינּוּן מָארֵי סְעוּדָתָא, לָאו לְכָלְהוּ מְשַׁעֵר שְׁעוּרָא חֲדָא, דְּלָאו אוֹרַח אִלֵּין בּוֹצְעִין, לְבְצוֹעַ בְּשָׁוֶה, דִּלְזִמְנִין יָהִיב לְדָא כַּבֵּיצָה, וּלְדָא כַּזַּיִת.

וְכַד עוֹנִין אָמֵן עַל הַאי בְּצִיעָא, קַדֶּם דְּייכוּל בַּעַל הַבַּיִת, מְחַבְּרִין תְּרֵין שִׁיעוּרִין כַּחֲדָא, בְּכַזַּיִת וְכַבֵּיצָה, יְאַהֲדוֹנָהִי, אָמֵן, דָּא לָאו אִיהוּ עַל הָאַכִילָה, אֶלָּא עַל הַבְּצִיעָה, לְבָתַר דְּאִינּוּן שִׁיעוּרִין מִצְטָרְפִין בְּאָמֵן, ייכוּל בַּעַל הַבַּיִת. וְהַיְינוּ (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי, וּלְבָתַר אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים. אִכְלוּ רֵעִים, מָארֵי סְעוּדָתָא. דִּיהוֹן בְּנִין בְּדִיוּקְנָא דְּאָבוּהוֹן.

הָא הָכָא לֶחֶם בִּשְׁתֵּי כִּכָּרוֹת, וְשִׁיעוּרוֹ כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה. מַאי נִיהוּ לֶחֶם הַפָּנִים דְּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא. אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאִית לֵיהּ תְּרֵיסָר אַנְפִּין. וּמַאי נִיהוּ. אֶלָּא אִינּוּן ד' אַנְפֵּי אַרְיֵה. ד' אַנְפֵּי

שׁוֹר. ד׳ אַנְפֵּי נָשֶׁר. וְאִינּוּן (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְדוָד. יָאֵר יְדוָד. יִשָּׂא יְדוָד.

וּמְנָלָן דְּלֶחֶם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְּתוֹרָא דְּמַלְכָּא. דִּכְתִיב, (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְדוָד. ז״ה: י״ב אַנְפִּין. וְאוֹף הָכִי, מַאן דְּאִית לֵיהּ, בָּעֵי לְתַקָּנָא וּלְסַדְּרָא עַל פָּתוֹרֵיהּ, אַרְבַּע כִּכָּרוֹת בְּכָל סְעוּדָתָא דְּשַׁבָּת, לְתִלַּת סְעוּדָתֵי תְּרֵיסָר אַנְפִּין.

וְאִי תֵּימָא לָאו אִינּוּן אֶלָּא שִׁית מִדְּאוֹרַיְיתָא, מִשּׁוּם לֶחֶם מִשְׁנֶה. אֶלָּא לָא נֵיכוֹל לְמִדְכַּר ו׳, בְּלָא חַבְרֵיהּ, ו׳ ו׳, שִׁית מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא, וְשִׁית מִלְּתַתָּא לְעֵילָּא. לָקֳבֵל שִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסְיָיא עִלָּאָה. וְשִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסְיָיא תַּתָּאָה. שִׁית בְּאִתְכַּסְיָיא. וְשִׁית בְּאִתְגַּלְיָיא. (דברים כט) הַנִּסְתָּרוֹת לַיְדוָ״ד אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחְמֵי תוֹדָה אִינּוּן מ׳ חַלּוֹת, י׳ רְקִיקִין. י׳ רְבוּכִין. י׳ (קרח קע״ט ע״א) שֶׁל חָמֵץ. י׳ שֶׁל מַצָּה. הָא אִינּוּן מ׳. לָקֳבֵל י׳ מִן יְדוָ״ד. ד׳ אַנְפֵּי אָדָם. י׳ מִן יְדוָ״ד, ד׳ אַנְפֵּי אַרְיֵה. י׳ מִן יְדוָ״ד, ד׳ אַנְפֵּי שׁוֹר. י׳ מִן יְדוָ״ד, ד׳ אַנְפֵּי נָשֶׁר. הַאי אִיהוּ תִּקּוּנָא קַדְמָאָה דְּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, דְּאִינּוּן י׳ דְּבָרִים דְּצָרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַנְהָגָא בְּפָתוֹרָא דְּשַׁבָּת.

חַד, לְתַקָּנָא פָּתוֹרָא כְּמַאן דְּאָכִיל קַמֵּי מַלְכָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְדוָ״ד. תִּנְיָינָא, נְטִילַת יָדַיִם, עַד שְׁעוּרָא דְּגָזְרוּ רַבָּנָן, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ קְשָׁרִין, דִּבְהוֹן י״ד פְּרָקִין. וְאוֹף הָכִי י״ד פְּרָקִין אִינּוּן, דְּיָד שְׂמָאלָא. וְאִינּוּן כ״ח פְּרָקִין. לָקֳבֵלַיְיהוּ כ״ח יְדוָ״ד, דְּאִינּוּן כ״ח אַתְוָון דִּקְרָא קַדְמָאָה דְּעוֹבָדָא

דִּבְרֵאשִׁית. דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ יְדוָד. וְעֶשֶׂר אֶצְבָּעָן, רְמִיזֵי לְעֶשֶׂר אֲמִירָן דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מַאן דִּמְזַלְזֵל בִּנְטִילַת יָדַיִם, נֶעֱקַר מִן הָעוֹלָם. אֲמַאי. בְּגִין דְּאִית בְּהוֹן רָזָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, וכ"ח אַתְוָון, דִּבְהוֹן אִתְבְּרֵי עָלְמָא.

תְּלִיתָאָה, כּוֹס דִּבְרָכָה, דְּתָקִינוּ בֵּיהּ עַשְׂרָה דְּבָרִים. הַדָּחָה. שְׁטִיפָה. עִטּוּר. עִטּוּף. חַי. מָלֵא. מְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו. וְנוֹתְנוֹ בַּיָּמִין. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמַגְבִּיהוֹ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח. וּמְשַׂגְּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ.

וְאוֹרַח רָזָא, כּוֹס (דברים לג) מָלֵא בִּרְכַּת יְיָ. כּוֹס בגי' אֱלֹהִי"ם. וּמִתַּמָּן נִשְׁמְתָא, דְּאִיהִי עַל שְׁמֵיהּ כּוֹס. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. מַאן יְשׁוּעוֹת. ה' אֶצְבָּעָן. דְּאִינּוּן לָקֳבֵל ה' סְפִירָן דְּכוֹס. דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים בִּינָה (דף רמ"ה ע"ב) מִתְפַּשְׁטָא בְּהוֹן, לְחַמְשִׁין תַּרְעִין. ה' זְמִנִין עֶשֶׂר. בְּאָת י', דְּאִיהוּ י' דְּבָרִים דְּתָקִינוּ רַבָּנָן בְּכוֹס, דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים, ה' אַתְוָון, בְּחֶשְׁבַּן ה'.

וְאוּקְמוּהָ בְּכוֹס, שֶׁצָּרִיךְ הַדָּחָה וּשְׁטִיפָה. הַדָּחָה מִבַּחוּץ, וּשְׁטִיפָה מִבִּפְנִים. וְרָזָא דְּמִלָּה, שֶׁיְּהֵא תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ. מַאן דְּזָכֵי לְנִשְׁמְתָא מֵהַאי כּוֹס, לְמֶהֱוֵי נִשְׁמְתָא דַּכְיָא מִלְּגוֹ וּמִלְּבַר. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ויקרא טז) וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ, טָהֳרָה מִבִּפְנִים, וּקְדוּשָׁה מִבַּחוּץ. וּמַה כּוֹס לָאו טַהֲרָתֵיהּ וּקְדוּשָׁתֵיהּ מִלְּגוֹ וּמִלְּבַר בְּלָא מַיָּא. אוּף הָכִי נִשְׁמְתָא, לָאו טַהֲרָתָהּ וּקְדוּשָׁתָהּ מִלְּגוֹ וּמִלְּבַר בְּלָא אוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דָּא אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ לֹא יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. בְּגִין דְּלָאו אִיהוּ מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

עִטּוּר, אוֹקְמוּהָ מְעַטְּרוֹ בַּתַּלְמִידִים. וְאִרַח רָזָא, ה' אִיהוּ כּוֹס, מְעַטְּרוֹ בַּתַּלְמִידִים בְּאָת י', דְּאִיהוּ עֲטָרֶת עַל ה'. עִטּוּף, צָרִיךְ לְאַעְטָפָא רֵישֵׁיהּ בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, אָסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְמֵיהַךְ ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ. מְשׁוּם (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שֶׁכֵּן בִּבְרָכָה, וּבְאַדְּכָרַת שְׁמָא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ.

דְּאָת י' מִן יְדוֹד, אִיהִי אִתְעַטַּף בָּאוֹר, וְאִתְעָבִיד אַוִּיר. (וְהַיְינוּ אַוִּירָא דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מַחְפִּים) בְּגִין דְּאָת י' דְּאִיהִי חָכְמָה בַּאֲוִיר, וְהַיְינוּ אוֹר דְּאִתְעַטַּף בֵּיהּ כַּד בָּרָא עָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה. וְהַאי אִיהוּ (בראשית א) יְהִי אוֹר יְהִי אַוִּיר. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי סִתְרֵי תוֹרָה, בְּטֶרֶם נִתְהַוָּה כָּל דָּבָר, נִתְהַוּוּ הָהַוָּיוֹת. וּבְגִין דָּא יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, דְּהַוָּה מִקַּדְמַת דְּנָא.

ח"י אוֹקְמוּהָ, חַי מִן הֶחָבִית. וְאִרַח רָזָא, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי תְּמִינָאָה דִּסְפִירָאן מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת ח', וְאִתְמַר בָּהּ (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת. וְהַיְינוּ חָבִית: ח' בַּי"ת. וּבְגִין דְּאִיהִי חַיִּים, דִּכְתִיב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, יַיִן מִתַּמָּן אִיהוּ ח"י. וְדָא אִיהוּ יֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא. מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ, אִקְרֵי ח"י. וְעוֹד, צַדִּיק ח"י. אִיהוּ חַי מִן הֶחָבִית.

יַיִן אִית מִנַּיהּ תְּרֵין גַּוְונִין, חִוָּור וְסוּמָק. יַיִן, ע' אַנְפִּין. הָא ע"ב. וְלָקַבֵּל תְּרֵין גַּוְונִין דְּיַיִן, אִיהִי זָכוֹר וְשָׁמוֹר דְּשַׁבָּת, וְע' תֵּיבִין דְּקִדּוּשׁ וַיְכֻלּ"ו, הָא ע"ב.

מָלֵא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב כּוֹס (דברים לג) מָלֵא בִּרְכַּת יְיָ. וְאוֹף דְּאִיהוּ מָלֵא מִיֵּינָא דְּאוֹרַיְיתָא. בַּר נָשׁ הָכִי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי שְׂלִים, בְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית כה) אִישׁ תָּם: גְּבַר שְׂלִים. כְּמוֹ (בראשית לג)

וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, הָכִי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי נִשְׁמְתָא שְׁלִימָתָא, וְלָא יְהֵיה בָּהּ פְּגָם, (ויקרא כא) דְּכָל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב. אוּף הָכִי אִלֵּם עִם יָ"ה, הוּא אֱלֹהִים, כְּחוּשְׁבַּן כּוֹס. (שם י"ח) אִיהוּ מָלֵא, וַהֲפוֹךְ אִלֵּם וְתִמְצָא מָלֵא. אֵימָתַי. כַּד אִית תַּמָּן יָ"ה. וְהַיְינוּ (שמות יז) כִּי יָד עַל כֵּס יָ"ה. אֲדָנָ"י חוּשְׁבָּנֵיהּ ו"ה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מָלֵא מִן (תקונים ע' ע"א) תַּרְוַוֵיהוּ. וּבְגִין דָּא שַׁרְיָא עָלֵיהּ אָדָם, דְּהוּא שְׁמָא מְפֹרָשׁ.

מְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו, כְּגַוְונָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָוָה בִּתְרִין לוּחִין, ה' דִּבְרָן בְּלוּחָא חֲדָא, לָקֳבֵל ה' אֶצְבְּעָאן דְּיַד יְמִינָא. וְה' בְּלוּחָא תִּנְיָינָא, לָקֳבֵל ה' אֶצְבְּעָן דְּיַד שְׂמָאלָא. וְאִתְיְיהִיבוּ בִּימִינָא דְּהַיְינוּ בְּיַד יָמִין. וּבְגִין דָּא, שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ, וְלָא בְּיָדָיו. וְהַאי אִיהוּ דְּאַסְהִיד קְרָא, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.

וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, בְּגִין דְּהַאי כּוֹס, דְּאִיהוּ לָקֳבֵל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְּמַר בָּהּ, (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְעַיְינִין דִּלְעֵילָּא, אִינּוּן שִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין, וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָלַיְיהוּ. תְּרֵין עַיְינִין עִלָּאִין. חַד עַיִן יָמִין, וְחַד עַיִן שְׂמָאלָא, וְאִינּוּן ע"ב, כְּמִנְיָן בֵּינַיִן. וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּנוֹתֵן בַּכּוֹס עֵינוֹ.

וּמַגְּבִיהוֹ מִן הַקַּרְקַע טָפַח, בְּגִין דְּאָת ה' אִיהִי כּוֹס, בָּעֵי לְסַלְקָא לָהּ בְּאָת י', דְּאִיהִי טָפַח, דְּבֵיהּ אִתְפַּתְּחַת ה' בְּה' אֶצְבְּעָאן. וּמְשַׁגְּרוֹ לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ בְּמַתָּנָה, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ דְּבִיתְהוּ, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ, דְּאִתְּמַר בָּהּ (במדבר יא) נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל, וְאִתְבָּרְכַת וְאִתְעֲבִידַת פֵּרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא.

רְבִיעָאָה, לְמֶהֱוֵי עַל פָּתוֹרֵיהּ דִּבְרֵי תוֹרָה, דְּלָא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ בְּנַוְונָא דְּעַמֵּי הָאָרֶץ, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ (ישעיה כח) כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה. אֲבָל בְּסִתְרֵי תוֹרָה אוֹקְמוּהָ, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, יִתֵּן שֻׁלְחָן לַצָּפוֹן, הֲרֵי שֻׁלְחָן לִשְׁמָאלָא, דְּאִיהוּ דִּין, בָּעֵי לְקַשְׁרָא בֵּיהּ יְמִינָא, דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְהִיבַת מֵחֶסֶד, דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, יְמִין ה'.

חֲמִישָׁאָה, אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּצָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ עַל פָּתוֹרֵיהּ, בְּגִין עֲנִיִּים. וְרָזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּצָדָקָה יַאֲרִיךְ יוֹמוֹי, דְּלָא יִתְקַצְרוּן. בְּנַוְונָא דְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ אֲרִיכוּת יוֹמִין, בִּתְרִין עָלְמִין, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי לְנִשְׁמְתָא. אוּף הָכִי צְדָקָה, אִיהִי אֲרִיכוּת יוֹמִין לְגוּפָא, בִּתְרִין עָלְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ. כִּי הוּא חַיֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ בָּעוֹלָם הַבָּא. דְּעָלְמָא דְּאָתֵי לְגוּפָא (דף רמ"ו ע"א) לְתְחַיֵּית הַמֵּתִים, דִּלְבָתַר דְּייקוּם לָא יָמוּת. וּכְנַוְונָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי יְהֵא קַיָּים, הָכִי עָלְמָא דֵּין יְהֵא קַיָּים.

שְׁתִיתָאָה, שֶׁלֹּא יְהֵא גַּרְגְּרָן וּבַלְעָן עַל פָּתוֹרֵיהּ דְּמַלְכָּא, כְּנַוְונָא דְּעֵשָׂו דְּאָמַר (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי, אֹרַח הַלְעָטָה, אֶלָּא בְּאֹרַח טְחִינָה. אוּף הָכִי, מַאן דְּאַפִּיק מִלִּין דְּצִלּוּתִין אוֹ דְּאוֹרַיְיתָא מִפּוּמוֹי, בָּעֵי לְאַפָּקָא לוֹן בְּהַטְחָנָה שְׁלֵמִים, וְלָא בְּהַלְעָטָה חֲסֵרִים. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בְּגִין סַכָּנָה דְּשָׁמָא יַקְדִּים קָנֶה לָוֵשֶׁט.

שְׁבִיעָאָה, מַיִם אַחֲרוֹנִים. וְאוֹקְמוּהָ, מַיִם רִאשׁוֹנִים מִצְוָה. וְאַחֲרוֹנִים חוֹבָה. וְאֶמְצָעִיִּים רְשׁוּת. מַיִם רִאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְסַלְקָא אֶצְבְּעָן, בְּגִין דְּלָא יְהַדְּרוּן מַשְׁקִין וִיטַמְּאוּ אֶת

הַיָּדִים. וְאִית מֵרַבָּנָן דְּאַמְרֵי, דְּאַחֲרוֹנִים מִשּׁוּם מֶלַח סְדוֹמִית, שֶׁלֹּא תִסַּמֵּא אֶת הָעֵינַיִם. וְאִי הָכִי אַפְקִין לוֹן מֵחוֹבָא. וְסַתְרֵי מִילִּין, אִלֵּין דְּאָמְרוּ עָלַיְיהוּ חוֹבָה, וְלָאו אֹרַח אַרְעָא לְסַתְרָא גְּאוֹנִים מִלִּין, (ס"א מֵאִלֵּין דְּאָמְרֵי עָלַיְיהוּ) אֶלָּא דְּאִתְקְרֵי עָלַיְיהוּ, (דברים יז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאָמְרוּ עָלַיְיהוּ ג' קְדוּשׁוֹת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים. וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם אֵלּוּ מַיִם רִאשׁוֹנִים. וְהִיִיתֶם קְדוֹשִׁים אֵלּוּ מַיִם אַחֲרוֹנִים. כִּי קָדוֹשׁ, זֶה שֶׁמֶן עָרֵב. אֲנִי יְיָ, זוֹ בְּרָכָה. וְאֶמְצָעִיִים, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר. וּבְגִין דָּא, וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ. זַבָּאִין עַמָּא, דְּמָארֵיהוֹן יְשַׁוֵּי לוֹן לְגַבֵּיהּ.

אוֹף הָכִי וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם, בְּשַׁעַת תַּשְׁמִישׁ. מַיִם רִאשׁוֹנִים דְּזָרַע בַּר נָשׁ, מִצְוָה. אַחֲרוֹנִים דְּנוּקְבָא, חוֹבָא. וְאֶמְצָעִיִים קָא רָמִיז, וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב י) הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. וְהַאי אִיהוּ דְּקָא רָמִיז, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי.

תְּמִינָאָה, לִשְׁלֹשָׁה צָרִיךְ כּוֹס. אֲמַאי. בִּינָה אִיהִי תְּלִיתָאָה מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לָא צָרִיךְ כּוֹס. (ד"א) לִשְׁלֹשָׁה צָרִיךְ כּוֹס, קָא רָמִיז קִדּוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאוֹרַיְיתָא לָא נַחֲתָא פָּחוֹת מִג', כֹּהֲנִים, לְוִיִם, יִשְׂרְאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּיֵרַח תְּלִיתָאי, בְּיוֹם תְּלִיתָאי. וְדָא בִּינָה, יִד"וֹ. וּבְגִינָה אִתְמַר, שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת הַוֵי' הַלַּיְלָה. מַלְכוּת ה' רְבִיעִית, עָלָהּ אִתְמַר אַרְבָּעָה מִשְׁמָרוֹת הַוֵי הַלַּיְלָה. וְשׁ' דְּתֵלַת עַנְפִין לָקְבֵל תְּלַת מִשְׁמָרוֹת. וְ דְּאַרְבַּע עַנְפִין, לָקְבֵל אַרְבָּעָה מִשְׁמָרוֹת.

תְּשִׁיעָאָה, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, רְבִיעִית לוֹג, וְשִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ, לְקַבֵּל ה', רְבִיעָאָה דְּשֵׁם יְדוֹ"ד. עֲשִׂירָאָה, בְּעַשָּׂרָה אוֹמֵר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ. וּשְׁכִינְתָּא תַּתְּאָה, אִיהִי רְבִיעִית, וַעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְדוֹד. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירִין. דְּאִינּוּן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְכַמָּה צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְנַטְרָא גַּרְמֵיהּ, דְּלָא לְזָרוֹק מִלִּין אִלֵּין בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ. כְּמוֹ מַאן דְּזָרִיק נָהֲמָא. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּזָרִיק נָהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, לְבַר מִפְּתוֹרֵיהּ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. דְּאִתְּמַר בָּהּ, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. (ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה, תְּלַת אִינּוּן דְּגַרְמִין בִּישׁ לְגַרְמַיְיהוּ. תְּרֵין בְּהַאי עָלְמָא, וְחַד בְּעָלְמָא אָחֳרָא, וְאִלֵּין אִינּוּן: מַאן דְּלָיֵיט גַּרְמֵיהּ, דְּתָנֵינָן חַד מִמָּנָא אִתְפְּקַד קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, וּבְשַׁעֲתָא דְּלָיֵיט גַּרְמֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, הַאי מִמָּנָא, וְשִׁבְעִין אָחֳרָנִין דְּמִמָּנָן תְּחוֹתֵיהּ, נַטְלִין הַהִיא מִלָּה, וְאַמְרֵי אָמֵן, וְסַלְקֵי לָהּ לְעֵילָּא, וְדַיְינִין לָהּ, וְאִיהוּ רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ, עַד דְּעָבִיד לֵיהּ, וְאַשְׁלִים לֵיהּ הַהוּא מִלָּה. מַאן לָךְ רַב מִמֹּשֶׁה, דְּאָמַר (שמות לב) **וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ, וְאָמַר לְצוֹרֵךְ, וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד רְעוּתֵיהּ, עִם כָּל דָּא לָא אִשְׁתְּזִיב מֵעוֹנְשָׁא, וְהָא אִתְּמַר דְּלָא אִדְכַּר בְּפָרָשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה, וְאִתְמְחֵי מִתַּמָּן. וְהָא אוֹקְמוּהָ. מַאן לָךְ רַב מִדָּוִד מַלְכָּא, דְּאָמַר** (תהלים לט) **אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְּרָכַי מֵחֲטוֹא**

בִּלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי, מַאי בְּעוֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי. הַהוּא מְמָנָא דְּאִתְפְּקַד עַל דָּא, וְנָטִיל הַהִיא מִלָּה לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ לְבַר נָשׁ.

וְחַד מַאן דְּזָרִיק נָהֲמָא, אוֹ פִּירוּרִין דְּנַהֲמָא בְּאַרְעָא, וְקָא עָבִיד בֵּיהּ זִלְזוּלָא, כְּמָה דְּאִתְמַר. הָנֵי תְּרֵי בְּהַאי עָלְמָא. וְחַד בְּהַהוּא עָלְמָא, מַאן דְּאוֹקִיד שְׁרָגָא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, עַד לָא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לִקְדוּשָׁא דְּסִדְרָא, בְּגִין דְּקָא מְחַלֵּל שַׁבְּתָא, וְגָרִים לְנוּרָא דְּגֵיהִנָּם לְאִתּוֹקָדָא, עַד לָא מָטָא (דף רמ"ו ע"ב) זְמְנֵיהּ.

חַד דּוּכְתָּא אִית בְּגֵיהִנָּם, לְאִינּוּן דְּקָא מְחַלְּלֵי שַׁבְּתָא. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אוֹקִיד שְׁרָגָא עַד לָא מָטָא זְמְנֵיהּ, חַד מְמָנָא אִית בְּגֵיהִנָּם בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְאוֹקִיד בְּקַדְמֵיתָא לְהַהוּא דּוּכְתָּא, וְאָמַר הַאי דּוּכְתָּא דִּפְלָנְיָא. וְכָל חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם, מְסַיְּיעֵי לְאוֹקָדָא הַהוּא דּוּכְתָּא. הַהוּא מְמָנָא קָאֲרֵי וְאָמַר, (ישעיה כב) הִנֵּה יְיָ מְטַלְטֵלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר וְעֹטֵף עָטֹה. חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם אֲמָרֵי, (ישעיה כב) כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שָׁמָּה תָּמוּת וְגוֹ׳. בְּגִין דְּאִיהוּ גָּרִים לוֹן לְאִתּוֹקָדָא, עַד לָא מָטָא זְמַנַּיְיהוּ. הָא לָן תְּלָתָא, דְּגַרְמֵי בִּישׁ לְגַרְמַיְיהוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר.

השלמה מההשמטות (סימן יב)

(בראשית כ"ח) וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סוּלָם, דָּא צְלוֹתָא. מְצֻב

אַרְצָה, דִּמְצַלִּין בְּנֵי נָשָׁא לָהּ בְּאַרְעָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא וּמָטַאת לִשְׁמַיָּא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְּמַר (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְרָזָא דְּמִלָּה (תהלים ח) ה' אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם.

וּבְזִמְנָא דְּמוֹדָע לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינְתָּא דְּסָלְקָא בְּהַהִיא צְלוֹתָא. מַיָּד (בראשית כ"ח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, בְּהַהוּא בַּר נָשׁ. כּוּלְהוּ פַּתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ לְקַבֵּל שְׁכִינְתָּא (בְּהַהִיא) בְּהַהוּא צְלוֹתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה. וְהַאי אִיהוּ עוֹלִים שְׁכִינְתָּא עַל גַּדְפַּיְיהוּ. וְיוֹרְדִים בּוֹ, מַאי בּוֹ, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עֲלַיְיהוּ לְקַבְּלָא שְׁכִינְתָּא, וּמִתְיַיחֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹ (בְּהַהִיא) בְּהַהוּא צְלוֹתָא. דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מְצָוָה כְּלִילָא מִשֵּׁם הַוְי"ה, יהו"ה אִיהִי חַיָּה דִּילֵיהּ, וּמְצָוָה בְּלָא מַחְשָׁבָה לֵית לָהּ סְלִיקוּ.

וּמַחְשָׁבָה אִיהוּ אָדָם יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, תִּפְאֶרֶת מְצָוָה, מַלְכוּת כְּלִילָא מֵאַרְבַּע חֵיווֹן דְּמֶרְכַּבְתָּא כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון אִיהִי נוּקְבָא דִּילֵיהּ אַנְפִּין דִּילֵיהּ, אַנְפֵּי רַחֲמֵי. בְּגִינָהּ אֲמִינָא, (שמות ל"ג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִסְטָרָא דְצַדִּיק אִתְקְרֵי אֲחוֹרוֹי, חַיָּה כְּלִילָא ח"י חוּלְיָין דְּאִינּוּן מֵאָחוֹר דְּבַר נָשׁ לְקַבֵּל ח"י נְעָנוּעִין דְּלוּלָב דְּדוֹמֶה לְשִׁדְרָה דְּבֵיהּ ח"י חוּלְיָין. אִיהוּ אָחוֹר לְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְקֶדֶם לְמַחֲשָׁבָה דְּאִתְמַר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה. מָה לָאו הָכִי בַּאדָם, דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּאִיהוּ אָחוֹר לְמַעֲשֶׂה וְקֶדֶם לְפוּרְעָנוּת. קָמוּ תַּנָּאִים וֶאֱמוֹרָאִים וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימָנָא, יְתַקַּיֵּים בָּךְ הַאי קְרָא (ישעיה ס"ב) אַל תִּתְּנוּ דְּמִי לוֹ. דְּהָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין מְקַנְּנִין בְּצוּלְמָא דִּידָךְ. מַשִּׁרְיָין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינּוּן מְמִתִּיבְתָּא עִילָּאָה וּמַשִּׁרְיָין דְּמַטְרוֹנִיתָא דְּאִינּוּן מְמִתִּיבְתָּא תַּתָּאָה, עֲלָךְ אִתְּמַר (בראשית כ"ח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים וְגוֹ'. בָּךְ סָלְקִין מַשִּׁרְיָין דִּשְׁכִינְתָּא בְּצִלּוֹתָא דִּילָךְ, וְנָחֲתִין מַשִּׁרְיָין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא בְּכַמָּה שִׁירִין וְנִיגוּנִין בְּצִלּוֹתָא. וְאַנְתְּ הוּא קְרִיבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִלּוֹתָא דִּילָךְ דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.

(במדבר כ"ח) בְּצַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי דְּתַקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין קָרְבָּנִין בְּצִלּוֹתָא מִסְטָרָא דִּימִינָא, דְּתַמָּן אִישׁ חֶסֶד כֹּהֵן. וְתַקִּינוּ זְמִירוֹת דְּאִינּוּן שִׁיר דְּלְוִיִּם אַבַּתְרַייהוּ מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה. וְהוֹד דַּרְגָּא דְּדָוִד

מַלְכָּא אִתְקַשַּׁר בִּשְׁמָאלָא. וְאַהֲרֹן דְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ נֶצַ״ח אִתְקַשַּׁר בְּחֶסֶד. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ט״ז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

לְבָתַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחוּדָא, כַּלִיל בָּרְכוּ וּקְדוּשָׁה, אִיהוּ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּבְרָכָה מִסִטְרָא דִּימִינָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר ו) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּקְדוּשָׁה מִסִטְרָא דִלְוִיִּם עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא קִשּׁוּר יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִיהוּ קִשּׁוּרָא דִתְפִילִין דְּרֵישָׁא דְאִיהִי אִימָא עִילָאָה תְּפִילִין עַל רֵישֵׁיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בִּתְפִילֵי דְּמָארֵי עַלְמָא, מָה כְּתִיב בְּהוּ. וְאִיהוּ קִשּׁוּרָא דִתְפִלִין דְּיָד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וְהַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הֵרָאָהוּ לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין. ש שֶׁל תְּפִילִין מֹשֶׁה, כַּלִיל תְּלַת עַנְפִין דְּאַבָּהָן לְעֵילָּא, דְּתַקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין דְּאִינוּן סִימָן שמ״ע, דְּאִיהִי שָׁחֲרִי״ת מִנְחָ״ה עַרְבִי״ת, מ״ה דִּילָךְ צְלוֹתָא דְּשַׁבָּת דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א) וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹ׳.

וְאַנְתְּ כַּלִיל מֶרְכָּבָה תַּתָּאָה דְּאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה וְאָדָם קַדְמָאָה לְעֵילָּא וּבַת זוּגֵיהּ לְתַתָּא, אִם כָּל חַ״י דְּאִיהוּ צַדִּיק חַי עָלְמִין. וּבְגִין דָּא אַהֲרֹן אַף עַל גַּב

דְּאִיהוּ יְמִינָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן בֵּיהּ, אַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא.

יַעֲקֹב אִיהוּ כַּלִּיל תְּלַת אֲבָהָן דְּבֵיהּ רָכִיב אָדָם קַדְמָאָה, דְּלָאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, שׁוּפְרִיהּ דְּיַעֲקֹב כְּשׁוּפְרִיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה.

אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימָנָא חֲזִינָן דְּכַפָּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָךְ. וְאָמַר, מֹשֶׁה מֹשֶׁה, לְאַכְלָלָא לָךְ בְּמֶרְכַּבְתָּא עִילָאָה וּבְמֶרְכַּבְתָּא תַּתָּאָה, לְאַכְלָלָא בָּךְ אָדָם קַדְמָאָה מִסְטָרָא דְּאַבָהָן, וּלְאַכְלָלָא בָּךְ חַוָּה מִסְטָרָא דְּאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה. לָמָּה לֹא כָּפַל שֵׁם יַעֲקֹב הָכִי.

אָמַר לֵיהּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא בְּגִין, דְּקָרָא לֵיהּ יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב לִישָׁנָא דְּעִקְּבִין דְּהַיְינוּ נוּקְבָא. דְּאִתְּמַר, עֲקֵבוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה מַכְהֶה גַּלְגַּל חַמָּה. וְאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל דְּתַמָּן רֵאשׁ דְּכוּרָא, רֵישָׁא לְנוּקְבָא דְּהַיְינוּ עָקֵב. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחִוְיָא, (בראשית ג) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. וְדָא גָּרַם שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא דְּאִתְּמַר בָּהּ, (משלי כ"ב) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה׳.

חֲדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַדּוּ מָארֵי מַתְנִיתִין וְאָמְרוּ, פּוּמָא דְּשְׁכִינְתָּא סִינַי, מַאן יָכִיל לְמֵיקָם (קַמֵּי) פּוּמָךְ

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מְמַלְּלִין בֵּיהּ וְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמִתִּיבְתָּא עִילָּאָה וְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמִתִּיבְתָּא תַּתָּאָה מְמַלְּלִין בֵּיהּ עַל פּוּמָךְ. וְעַלָּךְ אִתְּמַר, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ.

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה סוּלָּם, פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סִינַי דָּא סוּלָּם וְאִיהוּ קַל וְרָזָא דְּמִלָּה הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל ע"ב קַ"ל ע"ב, יו"ד הֵ"י וָ"ו ה"י. וְעוֹד ע"ב י', י"ה, יה"ו, יְהוָ"ה. קַ"ל יו"ד, יו"ד הֵ"א, יו"ד הֵ"א וא"ו, יו"ד הֵ"א וא"ו הֵ"א. אַתְוָון קַדְמָאִין סָלְקִין לְע"ב אַתְוָון, וְאִינּוּן תּוֹלָדִין דִּילְהוֹן סָלְקִין קַ"ל. ע"ב קַ"ל סָלְקִין (ש"ז ע"א) מָאתָן וּתְרִין כְּחוּשְׁבָּן ב"ר. וְאַנְתְּ הוּא רַעְיָא מְהֵימָנָא, עָלָךְ אִתְּמַר (תהלים ב) נַשְּׁקוּ בָּר. וְאַנְתְּ רָב לְתַתָּא רַבָּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל רַבָּן דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, בָּר לְעֵילָּא, בָּר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. אִתְּמַר לְגַבֵּי דָּוִד (שמואל ב י"ד) גַּם יֵי הֶעְבִּיר חַטָּאתְךָ לֹא תָּמוּת, בְּהַאי גַּם אִתְכַּפַּר דָּוִד. וְהַאי אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְּחָלָה, מ"ג בֵּיצִים וְתוֹסֶפֶת חוֹמֶשׁ בֵּיצָה, רָמִיז (ויקרא ה) וַחֲמִישִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו.

זַכָּאָה צְלוֹתָא דְּנָפְקָא מִפּוּמָךְ, כְּגַוְונָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עַל טוּרָא דְּסִינַי וְאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים כ"ט) כִּי אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וגו'. הָכִי בָּר (כַּד) אַנְתְּ תִּשְׁתַּדַּל

בְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ עִלָּאִין וְתַתָּאִין וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דַּהֲווּ וְכָל דְּעָתִידִין לְמֶהֱוֵי וְכָל מַשִּׁרְיָין דְּמַלְאָכִים וְנָחִית בְּצוּלְמָא דִּילָךְ לְקַבְּלָא צְלוֹתָא דִּילָךְ וְאוֹרַיְיתָא דִּילָךְ. בְּגִין דְּמַחֲשָׁבְתָא דִּילָךְ לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכָל מָשְׁרְיָין דִּילֵיהּ עֵילָא וְתַתָּא בְּאוֹרַיְיתָךְ וּבְצְלוֹתָךְ.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲשָׁבָה טוֹבָה מִצְרָפָה לְמַעֲשֶׂה. וּכְגַוְונָא דְּאִיהוּ אָמַר אָנֹכִי, וְכֻלְּהוּ אָמְרוּ (שמות כ"ד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ דְּכֻלְּהוּ שָׁתְקִין וְשָׁמְעִין לְמִלּוֹלָךְ, בְּגִין דִּרְעוּתָךְ בְּהוֹן לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ.

וְכָל מָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַבְטַח לְמֶעְבַּד לָךְ כַּמָּה טָבִין דְּלֵית לוֹן סוֹף, כֻּלְּהוּ אָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וּבְגִין דָּא (תהלים ק"ג) בָּרְכוּ ה' מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, וְאִתְתַּקַּף בָּךְ. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וְכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ אִסְתַּכְּמוּ לְמֶעְבַּד כָּל רְעוּתָךְ וְיַתִּיר, מָה דְּאִיהוּ כָּתוּב עַל יָדָךְ. וְלָא נָפִיל מִלָּה זְעִירָא מִכְּתִיבַת יָדָךְ דְּלָא אִתְקַיַּים.

זַכָּאָה בַּר נָשׁ דְּמָארֵיהּ חָשִׁיב לֵיהּ כְּגוּפֵיהּ וְעָבִיד לֵיהּ יְקָרָא כְּדְיוּקְנֵיהּ לְמֶהֱוֵי שָׁקִיל מִילּוֹלִין דְּפוּמוֹי

בְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא כְּמִלּוֹי בְּטוּרָא דְסִינָי. וְלֵית חַד דְּפָתַח פּוּמּוֹי לְקַטְרְגָא לֵיהּ אֶלָּא כֻּלְּהוּ עָלְאִין וְתַתָּאִין בְּאַסְכָּמוּתָא חֲדָא וּבְרָעוּתָא חֲדָא: (עד כאן מההשמטות)

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא דוכתין וכו' עד על אתוון (נדפס בספר ויקרא דף ט"ז ע"ב)

דָּבָר אַחֵר (בראשית כח) וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֻלָּם, רַעְיָא מְהֵימָנָא, מַה לֹ' אִסְתַּלָּק עַל כָּל אַתְוָון, הָכִי אַתְּ עָתִיד לְאִסְתַּלָּקָא עַל כָּל בְּרְיָין. בְּגִין דְּאִסְתְּלַק לְשָׁמָא דְיוֹ"ד הֵ"י וָא"ו הֵ"י. דְּבֵיהּ יְיָ, דְּחוּשְׁבָּנֵיהּ ל'. דְּבְקַדְמֵיתָא חֲוֵית בְּשֵׁם יוֹ"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, דְּאִיהוּ יאאא, בְּי"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּאִינּוּן אֶחָד. כְּעַן תִּסְתַּלַק בְּאֵל, דְּאִיהוּ ייא"י. דְּתְרִין שְׁמָהָן סַהֲדִין, הֲלֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (מלאכי ב) הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ.

וּבְג' יוּדִין אִלֵּין, יִתְקְיְימוּן בָּךְ, (ישעיה נב) יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד, בְּמַ"ה. דְּהָכִי סָלִיק מְאַ"ד, לְחִשְׁבָּן אָדָ"ם. וּבְהַפּוּכָא אַתְוָון, מְאֹד הוּא אָדָם. יָרוּם: בְּאַרְבַּע אַנְפִּין דְּאַרְיֵה, דְּאִינּוּן (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְדֹוָ"ד. וְנִשָּׂא: בְּאַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר, דְּאִינּוּן יִשָּׂא יְדֹוָ"ד בְּשִׁמְאלָא. וְגָבַהּ מְאֹד: יָאֵר יְדֹוָ"ד, בְּאֶמְצָעִיתָא. וְדָא יוֹד הֵי וָאו הֵי, יִשָּׂא יְדֹוָ"ד פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם. רְבִיעָאָה יְדֹוָ"ד, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם.

מִסְטָרָא דִּימִינָא, אִתְקְרִיאַת אֻבָּן. וְכַמָּה אֲבָנִין מְפוּלָמִין יַקִּירִין אִשְׁתְּכָחוּ מִנָּהּ, דְּמִנַּייהוּ מַיָּא דְּאוֹרַייְתָא נָפְקִין. וּבְגִינֵיהוֹן אִתְּמַר, אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם שֶׁמָּא תִּסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשְׁכֶם. לָא תֵּימְרוּן דְּאִינּוּן מַיִם, מַיִם מַמָּשׁ. מְשׁוּם (תהלים קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. דְּאִלֵּין מַיִם, דָּא אוֹרַייְתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. וּבְגִין דְּהַאי נְהוֹרָא נְבִיעַ בְּמַבּוּעָא דְּמַיָּא, (ישעיה נח) אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו, אִתְקְרֵי מַיִם.

וּמִסְטָרָא דְּשִׁמְאלָא, הַאי אֻבָּן דְּאִיהִי י׳, אִתְקְרֵי גַּחֶלֶת. וּמִתַּמָּן עָשֵׂר סְפִירָן כְּשַׁלְהֶבֶת קְשׁוּרָה בַּגַּחֶלֶת. וְאִית לָהּ ד׳ גַּוְונִין, (וַעֲשָׂרָה) אִינּוּן, יוֹד הֵא וָאו הֵא. יְדָו״ד. וְאִיהִי יַד הַגְּדוֹלָה בִּימִינָא, יַד הַחֲזָקָה בִּשְׂמָאלָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מִתַּמָּן אִיהִי יַד רָמָה, כְּלִיל מִמ״ב גַּוְונִין. וּבְגִין דְּאִיהִי מִסְטָרָא דִּימִינָא אֻבָּן, וּמִסְטָרָא דְּשִׂמְאלָא גַּחֶלֶת, בָּהּ נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמָא, מִישְׁמָעֵאל וֶאֱדוֹם, דְּאִינּוּן אִישִׁין נוּכְרָאִין, וּמַיִם הַזֵּדוֹנִים. וּמִמָּנָּן דִּלְהוֹן סָמָאֵל וְנָחָשׁ. סָמָאֵל אֵשָׁא דְּגֵיהִנָּם, מְמוּנֶּה עַל אוּמָּה דְּעֵשָׂו. נָחָשׁ מְמוּנֶּה עַל אוּמָּה דְּיִשְׁמָעֵאל, וְאִיהוּ רָהָב דְּמִמָּנָּא עַל מַיָּא.

בִּימִינָא דְּאַבְרָהָם, דְּדַרְגֵּיהּ חֶסֶד, נָטִיל נוּקְמָא

מִיּשְׁמָעֵאל, וּמִמָּנָּא דִּילֵיהּ. וּבִשְׁמָאלָא דְּיִצְחָק, דְּדַרְגֵּיהּ פַּחַד, נָטִיל נוּקְמָא מֵעֵשָׂו, וּמִמָּנָּא דִּילֵיהּ. בְּתְרִין מְשִׁיחִין, דְּאִינּוּן חַד מִימִינָא, מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְחַד מִשְּׂמָאלָא, מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וּבְדַרְגָּא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהִי לָקָבְלֵיהּ, בְּרָזָא (בראשית מח) דְּשִׂכֵּל אֶת יָדָיו (כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר). אַרְיֵה לְשְׂמָאלָא. שׁוֹר לִימִינָא, דְּיִשְׂמָעֵאל. בְּגִין דִּיהוּדָה גָּלָה בְּעֵשָׂו, אִשְׁתְּכַח יְמִינָא דְּקִדּוּשָׁה, עִם שְׂמָאלָא דְּעֵשָׂו. וּשְׂמָאלָא דְּקִדּוּשָׁה עִם יְמִינָא מִסְּאַבָא דְּיִשְׁמָעֵאל, (בראשית מט) עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה, רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּדַרְגֵּיהּ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, נָטִיל נוּקְמָא מֵעֵרֶב רַב.

בְּתַלַת דַּרְגִּין אִלֵּין, יִפְקוּד (נ"א יִפָּקוֹן) כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, מִן גָּלוּתָא. וּבְהוֹן נָטִיל נוּקְמָא, מֵעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל וְעֵרֶב רַב. כְּגַוְונָא דְּעֵרֶב רַב מְעוֹרְבִין בְּעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, הָכִי יַעֲקֹב מְעוֹרֵב בְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק, עֵרוּב דְּתַרְוַוייהוּ. וְהָכִי מִתְעָרֵב שִׁילֹה, עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְיֵהָא שַׁלְשֶׁלֶת דְּתַרְוַוייהוּ, כְּהַהוּא זִמְנָא דְּחָזָא בִּלְעָם בַּנְבוּאָה דִּילֵיהּ, דְּהָכִי מִתְקַשְּׁרֵי תְּרִין מְשִׁיחִין בְּרַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּתַלַת אָבָהָן, בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה.

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלָהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וְכֹלָּא לְקַיְּימָא קְרָא, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ. בְּהַהוּא

זִמְנָא מִתַּבְרִין קְלִיפּוֹת, דַּהֲווֹ מְסָחֲרִין לִשְׁכִינְתָּא. מִיַּד אִתְגַּלְיָיא אַבָּא חַדָּא מִתְּלַת אֲבָנִין, דְּאִינּוּן סְגוֹלְתָא. דְּעָלַייהוּ אִתְּמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְאִינּוּן יְיָ בָּרְבִיעִי, אַבָּא רְבִיעָאָה. (דף רמ"ז ע"א) בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ, אַבָּא חֲמִשָּׁאָה. לָקָבְלַייהוּ, (שמואל א יז) וַיִּקַּח דָּוִד חֲמִשָּׁה חַלּוּקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל. וְאִינּוּן לָקָבְלַייהוּ חָמֵשׁ תֵּיבִין, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְדֹוָ"ד אֱלֹהֵינוּ יְדֹוָ"ד.

(יחזקאל א) וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה, דָּא שְׁכִינְתָּא, בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד. וּ בְּתוֹסֶפֶת וַאֲנִי, הוּא נָהָר, צַדִּיק חַי עָלְמִין. (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, מַאי עֵדֶן. דָּא בִּינָה, נָהָר דְּנָפִיק מִנָּהּ, דָּא וּ, בֵּן יָ"ה, דַּרְגָּא דְּרַעְיָא מְהֵימָנָא, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא, נָפִיק מֵאִימָּא עִלָּאָה, וְאִתְפְּשַׁט בְּשִׁית סְפִירָאן עַד צַדִּיק, וּמִנֵּיהּ אַשְׁקֵי לְגִנְתָּא (דְּעֵדֶן), דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

מַאי כְּבָ"ר. כ׳, כֶּתֶר. ב׳, בִּינָה. ר׳, רֵאשִׁית חָכְמָה. כֶּתֶר בִּימִינָא, חָכְמָה בִּשְׂמָאלָא, בִּינָה בְּאֶמְצָעִיתָא. רֵכֶב לְעֵילָּא לְעִלַּת הָעִלּוֹת. י׳ סְפִירָאן כֻּלְּהוּ, אִתְכְּלָלוּ בְּנָהָר, דְּאִיהוּ אִתְפְּשַׁט עַד צַדִּיק, דְּאִיהוּ כָּל, כָּלִיל כּוֹלָּא. וּבְגִינֵיהּ אוֹקְמוּהָ, (דניאל ד) אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף, וּמָזוֹן לְכוֹלָּא בֵּיהּ. מִנֵּיהּ תַּלְיָא כּוֹלָּא. כַּד חָמָא שְׁכִינְתָּא מִגּוֹ קְלִיפִין, חָזָא עִמָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָן. (ע"כ רעיא מהימנא) (עיין רכ"ו ע"ב) (ס"א ובחבורא קדמאה)

זהר:

סִלְּת לְמִנְחָה, לְאַעְלָאָה לְהַאי סִלְּת, קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה לְמִנְחָה. בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין.

רעיא מהימנא (זה בא אחרי דרועין)

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, מֵהַאי אִשֶּׁתְמוֹדַע, הָנֵי מִילִּין סְתִימִין אִינּוּן, וְצָרִיךְ לְמִפְתַּח לוֹן קַמֵּי חַבְרַיָּיא, אַבְרָהָם יִצְחָק דְּתָקִינוּ שַׁחֲרִית וּמִנְחָה, אִתְּמַר עָלַיְיהוּ, (ישעיה מח) **אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ, דָּא יִצְחָק. וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם, דָּא אַבְרָהָם. דְּדַרְגִּין דִּלְהוֹן חֶסֶד וָפַחַד. דְּאִתְּמַר עָלַיְיהוּ** (ישעיה סב) **נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ, וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ, אִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יְדָוֹ"ד, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. סִלְּת דִּילֵיהּ, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, נְהוֹרָא דִּילֵיהּ, סִלְּת נְקִיָּיה מִסְּטְרוֹי בְּלָא פְּגִימוּ דַּחֲשׁוֹכָא, וּבְלָא תַּעֲרוֹבֶת חֲשׁוֹכָא כְּלָל. דְּהָכִי אִינּוּן חֲשׁוֹכִין עִם נְהוֹרִין, כְּבַר קָדָם מוֹץ וְתֶבֶן.**

וּבְחוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מִתְעָרְבִין חֲשׁוֹכִין בִּנְהוֹרִין, וּכְגַוְונָא דְּדָשׁ בַּר נָשׁ תִּבוּאָה, וּלְבָתַר אִיהוּ בּוֹרֵר לָהּ, כְּבוֹרֵר אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת. כַּךְ יִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לְמֶעְבַּד בְּרוּחֵיהוֹן, כַּד אִתְעָרָב בְּהוֹן חֲשׁוֹכִין. וְרָזָא דְּמִלָּה, (תהלים נא) **זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְגוֹ'. דְּבְהָכִי אִתְבַּר חֲשׁוֹכָא, דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, דְּמִכַּסֵּי עַל רוּחָא, כְּמוֹץ**

דְּמְכַסֶּה עַל חֲטָה. אוֹ כְּעָנָן, דְּמְכַסֶּה עַל שִׁמְשָׁא, וְלָא מָנַח לֵיהּ לְאַנְהָרָא.

וּבְזִמְנִין דְּחֹשֶׁךְ, דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, מְכַסֶּה עַל יֵצֶר הַטּוֹב, דְּאִיהוּ אוֹר. אִיהוּ כְּמַאן דְּתָפִיס בְּבֵית הָאֲסוּרִין דְּיֵצֶר הָרָע. וְאוֹף הָכִי, כַּד יֵצֶר הַטּוֹב אִיהוּ תָּפִיס בִּרְשׁוּ דְּיֵצֶר הָרָע, הָכִי אִינּוּן תְּפִיסִין חַיָּילִין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, בִּרְשׁוּ דְּחַיָּילִין דְּיֵצֶר הָרָע. וּבְזִמְנָא דְּיִתְבַּר בַּר נָשׁ רוּחֵיהּ, בְּכָל אֲבָרִין דִּילֵיהּ, קָדָם יְדֹוָ"ד, מַה כְּתִיב. (ישעיה מט) לֵאמֹר לַאֲסוּרִים צְאוּ וְלַאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ.

אֲבָל שְׁכִינְתָּא אִיהִי סֹלֶת נְקִיָּיה, דְּלֵית חַשּׁוֹכָא וְקַבָּלָא יָכִיל לְאִתְעָרְבָא בָּהּ. אִיהִי כַּגָּפֶן, דְּלָא מְקַבְּלָא הַרְכָּבָה מִמִּין אַחֵרָא, דְּלָאו אִיהִי מִינָהּ. וְהַאי סֹלֶת בֵּין דְּרוֹעֵי מַלְכָּא אִיהִי יָתְבָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

(וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה) בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, בְּשֶׁמֶן, בְּהַהוּא שֶׁמֶן דְּנָגִיד וְנָפִיק מִלְּעֵילָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, יָאוּת אֲמַרְתְּ. אֲבָל מַאי כָּתִית. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ. דְּכֵיוָן

רעיא מהימנא

(שייך לקמן סוף ע"ג (נ"ל דצ"ל ע"ב))

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה מְתִיקִין מִילָּךְ, וַדַּאי אִתְמַר הָכָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית. וְאִתְמַר הָתָם, בְּאוֹרַיְיתָא דְּבְעַל פֶּה, בְּלוּלָה בַּמִּקְרָא, בַּמִּשְׁנָה,

דְּאִיהוּ שֻׁמָּן, מַאי כָּתִית. אֶלָּא רָמֵז הוּא דְּקָא רָמִיז לְשַׁמְּשָׁא בְּנוּקְבָא, לְאַנְגְּדָא לְגַבָּהּ שֻׁמָּן כָּתִית כַּדְקָא יָאוּת לָהּ, לָא הֲוֵי אֶלָּא כָּתִית (ס"א אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, דְּקָא רָמִיז לְאַנְגְּדָא לְגַבָּהּ שֻׁמָּן כָּתִית כַּדְקָא יָאוּת לָהּ), לְאַפָּקָא מִזֵּיתִים, דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, וּלְאַמְשָׁכָא הַהוּא נְגִידוּ מִלְּעֵילָּא, בְּכָל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא. (לָא הֲוֵי אֶלָּא כָּתִית)

וְצַדִּיק אִיהוּ דְּכָתִישׁ (דף רמ"ז ע"ב) כְּתִישִׁין, וְאַפִּיק מִכָּל אִינּוּן שַׁיְיפִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן זֵיתִין קַדִּישִׁין, מְשַׁח רְבוּ בְּתִיאוּבְתָּא שְׁלִים, לְגַבֵּי נוּקְבֵיהּ. וְאִי לָא כָּתִישׁ, לָא יִפּוּק הַהוּא מִשְׁחָא, אֶלָּא בְּלָא תִּיאוּבְתָּא דְּשַׁיְיפִין, וְהַהוּא נְגִידוּ, לָא אִתְהֲנֵי בַּהֲתַלְמוּד. וְעוֹד אִית רָזָא תְּנִיְינָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית. וַדַּאי לָאו אוֹרַיְיתָא אִיהִי בְּלוּלָה. אֶלָּא לְמַאן דְּסָבִיל כַּמָּה מַכְתְּשִׁין בְּגִינָהּ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלֵית אוֹרַיְיתָא מִתְקַיֶּימֶת, אֶלָּא בְּמִי שְׁמֵמִית גַּרְמֵיהּ עָלָהּ. וְעוֹד אָמְרוּ, בְּזִמַּן שֶׁאַתָּה מְכַתֵּת רַגְלֶיךָ מִמְּדִינָה לַמְּדִינָה, תְּזֻכֶּה לִרְאוֹת פְּנֵי שְׁכִינָה. וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, דָּא הוּא דִּמְקַיֵּים פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל, (יחזקאל ד') וּמַיִם בַּמְּשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה. וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּכָּא מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ. וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, דָּא צַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּנָגִיד טִפִּין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן פִּירוּרִין כַּזֵּיתִים, מְמוּחָא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן חַד עֶשְׂרוֹן לָקָבֵל י'. וּשְׁנֵי

מְנֵיהּ נוּקְבָא, וְלָא חֲוֵי כַּדְקָא יָאוּת, עַד דְּתֵהֵא בְּלוּלָה מְנֵיהּ מִכָּל שַׁייְפִין. וְעַל דָּא בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, לְאִתְהֲנָאָה וּלְאִתְזְנָא מְנֵיהּ.
(אמר רעיא מהימנא)

עֶשְׂרוֹנִים, י' י'. וּשְׁלִשָּׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר, י' י' י'. וְאִינּוּן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וב' עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל, וּשְׁלִשָּׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר.

וְרָזָא דְּמִלָּה אָמְרוּ בְּתַעֲנִיּוֹת, אֵין טִפָּה יוֹרֶדֶת מִלְּמַעְלָה, שֶׁאֵין עוֹלִין כְּנֶגְדָּהּ טִפִּים. וְאִינּוּן בְּרָזָא דָּא ג' וּרְמִיזוּ דִּילְהוֹן לְקַבֵּל תְּלָת מוֹחִין. חַד מוֹחַ הַזִּכָּרוֹן. תִּנְיָינָא מוֹחַ הַמַּחֲשָׁבָה. תְּלִיתָאָה מוֹחַ הַדִּמְיוֹן. הַדִּמְיוֹן וְהַזִּכָּרוֹן סָלְקִין מִן לְבָּא הַמָּחְשָׁבִית נַחְתָּא עַל לְבָּא וּמְקַבְּלִין לָהּ עָלַיְיהוּ כְּמַלְכָּא בְּגִין דְּהַאי אָדָם דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה דְּרָכִיב וְשָׁלִיט עַל חֵיוָא תְּלִיתָאָה וְנָחִית עָלָהּ לְגַבֵּי תְּרִין חֵיוָון וּפַתְחִין גַּדַּפַּיְיהוּ לְקַבְּלָא לָהּ כְּגוֹן חוֹלֵם עַל צִיּרֵי אִתְעֲבִיד סֻגּוֹלְתָּא וְדָא כֶּתֶר עֶלְיוֹן עַל חָכְמָה וּבִינָה.

עִשָּׂרוֹן וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים, רְמִיזִין לִתְלַת חֵיוָון דְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה.

דְּאִינּוּן: גְּדוּלָה, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת. שְׁלִשָּׁה עֶשְׂרוֹנִין, רְמִיזִין: לְנֶצַח, הוֹד, יְסוֹד. מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. רְבִיעִית הַהִין: דָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא, ה' רְבִיעָאָה מִן שֵׁם יְדוֹ"ד. דְּאִיהוּ אַרְבַּע אַנְפֵּי אָדָם. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

רְבִיעִית הַהִין, רַגְלָא רְבִיעָאָה לְכֻרְסְיָיא עִלָּאָה, וְאִיהוּ עוֹלָה תָּמִיד לְגַבֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, עַד מַחֲשַׁבְתָּא עִלָּאָה, דְּלֵית לָהּ סוֹף. וּבְגִין דָּא, עוֹלָה קָא אַתְיָא עַל הַרְהוּר הַלֵּב.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה אָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא, הַהִיא תָּגָא דְּזַרְקָא, אִיהִי יוֹד, רְבִיעִית. אוּף הָכִי בַּחֲיָה דְּשִׁמָּה אָדָם, דְּאַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ דְּאִינּוּן יְדוֹ"ד, מַקָּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. תִּלַת חֵיוָן, דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר שְׁבָטִין.

(ע"ב רעיא מהימנא)◆

זהר:

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, עוֹלַת תָּמִיד, אִיהִי רֶגֶל רְבִיעָאָה לְכַרְסְיָיא עִלָּאָה, דָּא עוֹלָה תָּמִיד בְּכָל יוֹם, מֵאִינּוּן יוֹמִין שִׁית דִּבְרֵאשִׁית. בְּשַׁבָּת עַל חַד תְּרִין, בְּגִין דְּיִתּוֹסַף בָּהּ נְהִירוּ וּשְׁלֵימָא כַּדְקָא יָאוּת, וְהָא אִתְּמַר.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, מַלְכוּ. בְּשִׁית סְפִירָן אִיהִי עוֹלָה תָּמִיד לְגַבֵּי ו', דְּאָחִיד בְּהוֹן. בֶּן יָ"ה, גָּנִיז בַּבִּינָה. וּבְאָן סְפִירָה מֵאִינּוּן שִׁית סְלִיקַת לְגַבֵּיהּ. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִקְרֵי תִּפְאֶרֶת. דְּבְיוֹם הַשַּׁבָּת אִתּוֹסַף עִמֵּיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, דְּאִיהִי בִּינָה. ה' עִלָּאָה. י' אוֹת בְּשַׁבָּת, חָכְמָה עִלָּאָה. מֶלֶךְ מְעוּטָר בְּכֶתֶר, וּבְגִין דָּא, בְּתִפְלַת מוּסַף כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ.

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם, וְכִי כַּמָּה רֵישִׁין אִית לָהּ לְסִיהֲרָא.

אֶלָּא אִינּוּן תְּרֵין נְקוּדִין, כְּגַוְונָא דָּא נְקוּדָה תַּתָּאָה סִיהֲרָא, תְּרֵין רֵישִׁין דְּיָלָהּ, תְּרֵין נְקוּדִין דְּאִינּוּן עַלָּה, סָגוֹל. בְּקַדְמִיתָא הֲוָה כֶּתֶר עֲלֵי תְּרֵי מַלְכִין כְּגַוְונָא דָּא, וַהֲוָת סְגוֹלְתָּא. וּלְבָתַר דְּאַמְרַת אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ. וּנְחִיתַת לְרַגְלוֹי דְּתְרֵין מְלָכִים, כְּגַוְונָא דָּא וְהַיְינוּ סָגוֹל, מַה דַּהֲוָת סְגוֹלְתָּא, אִתְהַדְּרַת סָגוֹל.

וְרָזָא דְּמִלָּה, לָקָבֵל תְּרֵין נְקוּדִין, דְּאִינּוּן תְּרֵין מְלָכִים, קָא רָמִיז פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם, וְלָקָבֵל נְקוּדָה עַטָרָה עַל רֵישַׁייהוּ, אָמַר, וְאַיִל אֶחָד, כְּמוֹ כֶּתֶר אֶחָד. בָּתַר דְּאַמְרַת אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד, אַזְעִירַת גַּרְמָהּ אוֹף הָכִי, וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת. אַיִל דְּיִצְחָק, אִתְהַדַּר שָׂעִיר. אִתְהַפַּךְ מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, וְאִתְזְעִיר.

וּבְגִין דָּא שָׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, וְלֹא אָמַר לְעוֹלָה, לְמֶהֱוֵי כֶּתֶר. וּמִנָּלָן דְּאִית יְרִידָה בַּחַטָּאת, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ט) וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחַטָּאת. וַאֲמַאי שָׁתַף עוֹלָה עִם חַטָּאת בַּיְרִידָה. אֶלָּא לְאוֹלְפָא, דְּעוֹלָה הֲוָת בְּקַדְמִיתָא מִדַּת הָרַחֲמִים, וּלְבָתַר אִתְהַפְּכַת לְדִינָא בַּיְרִידָה, וְאִתְקְרִיאַת חַטָּאת, וְכֻלָּא חַד.

וּבְגִין דָּא, הָבִיאוּ עָלַי (דף רמ״ח ע״א) כַּפָּרָה, עָלַי וְהַוֹת סִיהֲרָא כְּתֶר וַדַּאי, כְּגַוְונָא דָּא ׳וּלְבָתַר אִתְמְעִיטַת, וְנַחֲתַת לְרַגְלִין דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דָּא ׳ וּבְזִמְנָא דָּא הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה, אִיתְמַר בָּהּ, (ויקרא ו) הִיא הָעוֹלָה, סְלִיקַת מֵרַגְלוֹי. דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. לְמֵימַר בָּהּ, הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי. וְהַאי אִיהוּ רָזָא, (שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים. דְּמְהַפֵּךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי. וְרָזָא דְּמִלָּה, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. כְּגַוְונָא דָּא, דוד״י. יְדִוָד.

וְעוֹד, כֶּבֶשׂ א׳ וּשְׁנֵי כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים, לָקֳבֵל תְּלַת סְפִירָן. שִׁבְעָה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה, לָקֳבֵל שֶׁבַע סְפִירָן. שִׁבְעָה כְּבָשִׂים, אִינּוּן ז׳ יוֹמִין דְּסִיהֲרָא. בְּנֵי שָׁנָה, בְּנוֹי דְּסִיהֲרָא, דְּאִקְרֵי שָׁנָה. דְּאִיהִי חַדָּא מֵאִינּוּן שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת. (ע״כ רעיא מהימנא).

זהר:

וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וְגוֹ׳. וְכִי כַּמָּה רָאשִׁין אִינּוּן לְסִיהֲרָא. וְהָא לֵית רֵישָׁא לְסִיהֲרָא, אֶלָּא שִׁמְשָׁא, דְּאִיהוּ רֵישָׁא לְגַבָּהּ. אֶלָּא רָאשֵׁי תְּרִין בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא. וְאִינּוּן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף, דְּמִתְחַדְּתֵי עַל סִיהֲרָא. וְעַל דָּא בָּעוּ לְחַדְּתָא לָהּ.

פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם, אִלֵּין אִינּוּן דְּאָמְרָה סִיהֲרָא, דְּהֵיךְ

יִשְׁתַּמְשׁוּן בָּהּ כַּחֲדָא, וְאַזְעִירַת גַּרְמָהּ תְּחוֹתַיְיהוּ. וְאֵיל אֶחָד, דָּא אַיִל דְּיִצְחָק. וְכִי אַבְרָהָם לְאָן אָזִיל. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְעַר תַּמָּן עֵשָׂו, אִתְכְּנִישׁ אַבְרָהָם, דְּלָא יֶחֱמֵי לֵיהּ, וּמַאן אִיהוּ שָׂעִיר דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ. (תְּרֵי נוּסְחֵי) וּבְגִין דְּזַמִּין לְאִתְעָרָא תַּמָּן עֵשָׂו דְּאִיהוּ שָׂעִיר אִתְכְּנִישׁ אַבְרָהָם, וְלָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, יִצְחָק, אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, דְּרַחִימוּ דִּילֵיהּ לְגַבֵּיהּ, כְּחַמְרָא עַל דּוּרְדֵּיהּ. יַעֲקֹב אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, לְתַבְרָא אַנְפּוֹי. יוֹסֵף דְּאִיהוּ שׁוֹר (ס״א שָׂטָן) דִּילֵיהּ, לְגַבֵּי רָחֵל.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַדַּאי בְּנֵי שָׁנָה אִתְקְרִיאוּ עַל שֵׁם חַמָּה, (נ״א מַלְכוּת) אִמָּא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמַר בָּהּ פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חַמָּה. (ס״א סִיהֲרָא דְּאִקְרֵי שָׁנָה דְּאִית בָּהּ שנ״ה יוֹמִין, כְּחוּשְׁבַּן) שָׁנָה אִית בָּהּ שס״ה יוֹמִין, כְּחוּשְׁבַּן שס״ה לֹא תַעֲשֶׂה. וְאִיהוּ עַל דָּא לִשְׁמָאלָא. אִמָּא עִלָּאָה, סִיהֲרָא בִּימִינָא. אֲסוּרָה בְּרַתָּא לְאַבָּא דְּאִיהוּ לִימִינָא חֶסֶד. וְאִיהִי כְּלִילָא מרמ״ח פְּקוּדִין. אִשְׁתְּכַח ו׳ עִם אִמָּא לִשְׁמָאלָא. בְּרַתָּא עִם אַבָּא לִימִינָא דְּחֶסֶד. (וְאִיהִי כְּלִילָא מרמ״ח פְּקוּדִין. אִשְׁתְּכַח ו׳ עִם אִמָּא, בְּרַתָּא עִם אַבָּא לִימִינָא) וְרָזָא דְּמִלָּה, (משלי ג) בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ. חָכְמָה אַבָּא. אֶרֶץ בְּרַתָּא. כּוֹנֵן שָׁמַיִם דְּאִיהוּ בְּרָא, עִם אִמָּא דְּאִיהוּ תְּבוּנָה, וְהַאי אִיהוּ ידד״ו, הַוָּיוֹת בְּאֶמְצַע.

וְעוֹד וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד, תְּרֵין שְׂעִירִין אִינּוּן, דְּאִתְּמַר עֲלַייְהוּ (ויקרא טז) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ' גּוֹרָל אֶחָד לַיְיָ וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. שָׂעִיר לַיְיָ, בְּגִין מִיעוּט סִיהֲרָא, וְאִיהוּ שָׂעִיר אֶחָד לַיְדוֹ"ד לְחַטָּאת. אֶחָד: מִסִּטְרָא דִּיחוּדָא. אֲבָל שָׂעִיר דַּעֲזָאזֵל, לָא כְּתִיב בֵּיהּ אֶחָד, לָא קָרְבָּן, וְלָא אִשֶּׁה, וְלָא עוֹלָה. אֶלָּא וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. וְשִׁלַּח, כְּדְאָמַר יַעֲקֹב (בראשית לב) מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו. אוּף הָכִי שׁוּחַד, לְתַבְרָא רוּגְזָא דְּסָמָאֵ"ל, דְּלָא יִתְקְרִיב לְמַקְדְּשָׁא לְקַטְרְגָא.

לְכַלְבָּא דְּאִיהוּ רָעֵב, וּמַאן דְּבָעֵי דְּלָא נָשִׁיךְ לֵיהּ, יָהִיב לֵיהּ בִּשְׂרָא לְמֵיכַל, אוֹ נָהֲמָא, וַיַּשְׁקֵי לֵיהּ מַיָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה, (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְגוֹ'. וּבְדָא יִתְהַדַּר רְחִימוּ דְּבַר נָשׁ, דְּלָא דַּיֵי דְּלָא נָשִׁיךְ לֵיהּ בְּכַמָּה יִסּוּרִין, אֶלָּא אִתְּהַדָּר לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סַנֵּיגוֹרָא, וְאִתְּהַדָּר רְחִימוּ.

וַאֲמַאי הֲווֹ שַׁלְחִין לֵיהּ בְּיַד אִישׁ עִתִּי, פְּגִים. בְּגִין דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין כֻּלְּהוּ מָארֵי מוּמִין, וְאִתְקְרִיאוּ שְׂעִירִים, דִּכְתִיב, (ישעיה יג) וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם. וְאִתְּמַר בְּהוֹן, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִים. דְּעָלַייְהוּ אִתְּמַר, (דברים לב) יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלוֹהַּ. וּבְשָׂעִיר דָּא, אִתְפְּרַשׁ מִכֻּלָּא, וְנוֹשֵׂא כָּל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל

עָלֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. וְעוֹד, בָּתַר דְּנָטִיל אִיהוּ וְנָשָׂא. קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא נוֹשֵׂא עָוֹן. (שמות לד) מַאי בֵּין נוֹשֵׂא לְנָשָׂא. נָשָׂא: מָטוּלָא. נוֹשֵׂא: סְלִיקוּ דְּמָטוּלָא. (וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה) (ע״כ רע״מ) זהר:

וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים, תְּלַת דַּרְגִּין קַדְמָאִין דִּילָהּ, דְּכָל חַד וְחַד עֶשֶׂר, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא עֶשְׂרוֹנִים, חַד מֵעֲשָׂרָה. וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד, אֲמַאי אִקְרֵי חַטָּאת. בְּגִין דְּאִיהוּ חַטָּאת, וּמִסְטְרָא דְּחַטָּאת הוּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא כְּתִיב לַיְיָ. (דף רמ״ח ע״ב) אֶלָּא לַיְיָ אִתְקְרִיב וַדַּאי, דִּכְתִיב לְכַפֵּר. לְתַבְרָא אַנְפִּין, וְכֹלָּא יִתְקְרִיב לְמַקְדְּשָׁא, אֶלָּא יְהַבֵי חוּלָקָא חָדָא לְסָמָאֵל, וְאָכִיל לֵיהּ, וְלָא אָחִיד בְּשְׂאַר קָרְבְּנִין. וְדָא אִיהוּ לְחוֹדֵיהּ, דְּלָא אִשְׁתְּתַף אַחֲרָא עִמֵּיהּ לְמֵיכַל בֵּיהּ.

אִיהוּ אִתְהֲנֵי בְּגוֹ סְעוּדְתָא דְּמַלְכָּא בְּחוּלָקָא דָּא, וְעַל דָּא חַדֵּי, וְאִתְפְּרַשׂ מִישְׂרָאֵל, וְלָא מְקַטְרְגָא עָלַיְיהוּ. וְאִי לָאו דְּהַוָה מִיעוּטָא דְּסִיהֲרָא, לָא הֲווֹ יָהֲבֵי לֵיהּ בְּסְעוּדְתָא דְּמַלְכָּא כְּלוּם. וְכִי בְּמִיעוּטָא דְּסִיהֲרָא מַאי קָא עָבִיד. אֶלָּא בְּגִין דְּקָרִיב וְיָנִיק, וְנָטִיל חֵילָא לְעַמֵּיהּ, מִגּוֹ סִטְרָא שְׂמָאלָא דְּסִיהֲרָא, וְאִתְתְּקַף בֵּיהּ. וּבְשָׂעִיר דָּא אִתְפְּרַשׂ מִכֹּלָּא, וְאִתְהֲנֵי בְּהַאי. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אַזְעִיר לָהּ לְסִיהֲרָא, מְקָרְבִין לֵיהּ לְהַאי שָׁעִיר, בְּגִין דְּיִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ, וְלָא יִתְקְרִיב לְמַקְדְּשָׁא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה. עָלַי: בְּגִינֵי, דְּאַזְעִירַת לָהּ, בְּגִין סִבַּת דִּילִי אַתּוּן צְרִיכִין דָּא.

רעיא מהימנא

(גם זה רעיא מהימנא) (במדבר כ״ח) **וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם, אִינּוּן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף.** (בראשית לז) **אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, דְּמִחַדְּתֵי עַל סִיהֲרָא. אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ דְּאָמַר, כְּמָה דִּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, דְּאִתְדַּכְיָאת סִיהֲרָא לְאִתְקְרָבָא בְּבַעְלָהּ, אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לְסִטְרָא אַחֲרָא חוּלָקָא חֲדָא, בְּהַהוּא זִינָא דִּילָהּ. אוּף הָכִי נָמֵי אִצְטְרִיכַת לְאִתְּתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְדַּכְיָאת לְאִתְקְרָבָא בְּבַעְלָהּ, לְמֵיהַב חוּלָקָא חֲדָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, בְּהַהוּא זִינָא דִּילֵיהּ.**

וּמַאן אִיהוּ. הַהוּא חוּלָקָא טוּפְרָהָא בְּטִנּוּפָא דִּלְהוֹן. וּזְעֵיר מֵרֵישׁ דְּשַׁעֲרָא, בְּגִין דְּבָעֵי לְאַסְרָקָא רֵישָׁא, וּלְאַכְרְכָא לוֹן דָּא בְּדָא, וְלָא יֵזִיל אֲבַתְרָהּ הַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, לְאַבָאָשָׁא לָהּ, וְאִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ בְּכָל סִטְרִין. וּמַה תַּעֲבִיד, מֵהַהוּא שַׁעֲרָא וְטוּפְרִין. לְבָתַר דְּתַכְרִיךְ לוֹן כַּחֲדָא, אִצְטְרִיךְ לְאָנָחָא לוֹן בַּאֲתָר דְּלָא עַבְרִין תַּמָּן בְּנֵי נָשָׁא, אוֹ בְּגוֹ חוֹרִין תַּתָּאִין דַּחֲצֵרָא, וְתַגְנִיז לוֹן תַּמָּן. (ועוד ובראשי חדשיכם אמרו, שייך כאן)

רעיא מהימנא

וְעוֹד וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם אָמְרוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, דְּכַד הֲווֹ מְקַדְּשִׁין יַרְחִין עַל פִּי בֵּית דִּין, הֲווֹ מַשְׁיְאִין מַשּׁוֹאוֹת בְּרָאשֵׁי הֶהָרִים, וַהֲווּ אַמְרִין כָּזֶה רְאֵה וְקַדֵּשׁ. לְזִמְנִין סַהֲרָא הֲוַת כְּגַוְונָא דָּא הֲוָה מִסְתַּכְלָא לְעֵילָא בְּקַרְנָא. וּלְזִמְנִין מִסְתַּכְלָא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דָּא לְזִמְנִין מִסְתַּכְלָא לְמִזְרָח כְּגַוְונָא דָּא כ לְזִמְנִין לְמַעֲרָב כְּגַוְונָא דָּא לְזִמְנִין לְדָרוֹם וּלְזִמְנִין לַצָּפוֹן וְהַאי אִיהוּ כ אִסְתַּכְלוּתָהּ דִּילָהּ לְשִׁית סִטְרִין דְּכָלִיל לוֹן תִּפְאֶרֶת דְּאִיהוּ ו׳ גְּדוּלָּה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת. נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

נְקוּדָא דְּנָגִיד עָלֶיהָ מִלְּגוֹ, הִיא חָכְמָה. וְהַהִיא חוּט דְּאַסְחַר עָלָהּ, אִיהוּ כֶּתֶר. וְהַהִיא נְקוּדָא אִיהוּ לְזִמְנִין עַטָרָה, וּלְזִמְנִין כִּסֵּא, לְמֵיתַב עָלֶיהָ, לְזִמְנִין שִׁרְפְּרָף לַהֲדוֹם רַגְלָיו.

וַאֲמַאי אִתְקְרִיאַת לְבָנָה. עַל שֵׁם לִבּוּן הַהֲלָכָה, דְּאִיהִי מִלְּגוֹ, (תהלים מה) כָּל כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה. וּבְאֶשָּׁא דְּבִינָה דְּנָחִית עָלָה אִיהִי מִתְלַבְּנַת. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וּמַאי דַּהֲוַת אֲדָנֵי דִּינָא, סוּמָקָא בִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה. אִתְלַבְּנַת מִסְּטָרָא דְּחֶסֶד, דְּתַמָּן חָכְמָה, וְאִתְהַדְּרַת יְדִוָד.

וּמַה גָּרִים לְאִתְהַפְּכָא מִדִּינָא לְרַחֲמֵי צַדִּיקִים גְּמוּרִים דְּסִיהֲרָא מִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, אִיהִי קְלִיפָּא דִּילֵיהּ חֲשׁוּכָא, אִם בַּהֶרֶת שְׂחוֹרָה, הִיא יֵצֶר הָרָע, שְׂפְחָה. (ויקרא יג) וּשְׁפָלָה אֵינָנָּה וְהִיא כֹּהֶה, וְלֵית לָהּ מִדִּילָהּ, אֶלָּא הַהוּא חוּט דְּנָהִיר בָּהּ, דְּאִיהוּ לְוָה לָהּ בְּלֵילְיָא, דְּאִיהִי גָּלוּתָא. וְאִתְעֲבַר מִנָּהּ בִּימָמָא, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּבֵיהּ (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

אֲבָל סִיהֲרָא דְּעֵץ הַחַיִּים, הַהִיא נְקוּדָה דִּלְגָו מִנָּהּ, אִיהִי כְּמַבּוּעָא דְּלֵית לֵיהּ פְּסָק, דִּכְתִיב בָּהּ, (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. וְאִתְקְרִיאַת אַיָּלֶת אֲהָבִים מִסְטְרָא דְּחֶסֶד, דִּהַיְינוּ (ירמיה לא) אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חֶסֶד. וּתְרֵין קַרְנַיִן אִית לָהּ מִן נְהוֹרָא, כְּגַוְונָא דָּא לְזִמְנִין הָאַחַת גָּבוֹהַּ מִן הַשֵּׁנִית כְּגַוְונָא דָּא. . לְזִמְנִין קַרְנִין אִינּוּן שָׁוִין . (ע"כ רעיא מהימנא).

(דף רמ"ט ע"א)

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים מב) כְּאַיָּל תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ,

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא בההוא זמנא אלין מארי חכמתא וכו' עד אתעבר נחש מעלמא (נדפס בפרשת אחרי מות דף ס"ז ע"ב ואחריו נמשך מה שכתוב בסמוך)

וְאִי תֵּימָא דִּלְעִ' תָּחִיל וּלְבִ' שְׁנִין אוֹלִידַת, בָּתַר אֶלֶף

כְּתִיב הָכָא אַיָּל וּכְתִיב הָתָם אַיָּלֶת בְּגִין דְּאִית דְּכַר וְאִית נוּקְבָא (וְאַף עַל גַּב דְּאִית דְּכַר וְנוּקְבָא, כּוֹלָּא חַד. הַאי אַיָּל, אִיהוּ אִקְרֵי דְּכַר. וְאִיהוּ אִקְרֵי נוּקְבָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כְּאַיָּל תַּעֲרוֹג וְלָא כְּתִיב יַעֲרוֹג. וְכֹלָּא חַד. אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר)•

מַאי אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. אֶלָּא דָּא אִיהִי חַיָּה חֲדָא רַחֲמָנִית, דְּלֵית בְּכָל חֵיוָן דְּעָלְמָא רַחֲמָנִית כְּוָותָהּ. בְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דְּדָחִיקַת לָהּ שַׁעֲתָא, וְאִצְטְרִיכַת לְמִזוֹנָא לָהּ וּלְכָל חֵיוָן. אִיהִי אַזְלַת לְמֵרָחִיק לְאַרָח רְחִיקָא. וְאָתְיָאת וְאוֹבִילַת מְזוֹנָא. וְלָא בָּעָאת לְמֵיכַל, עַד דְּתֵיתֵי וְתִתְהַדָּר לְאַתְרָהָא. אֲמַאי. בְּגִין דְּיִתְכַּנְשׁוּן לְגַבָּהּ שְׁאַר חֵיוָן, וּתְחֻלֵּק לוֹן מֵהַהוּא מְזוֹנָא. וְכַד אָתַת, מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבָּהּ כָּל שְׁאַר חֵיוָן, וְהִיא קַיְימָא וּמָאתָן, כְּחוּשְׁבַּן רע"ב. הָא כְּתִיב (ישעיה סו) בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלְדָה. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ישעיה סה) וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד וְגוֹ'. וּמַאי (ס"א יוֹמָא) בְּטֶרֶם. אֶלָּא קֻדָּם דְּיִשְׁתְּלִימוּ, שִׁבְעִין וּתְרֵין שְׁנִין, בָּתַר אֶלֶף וּמָאתָן, אִינּוּן חֲבָלִים דְּיוֹלֵדָה, יִתְגַּלְיָין ב' מְשִׁיחִין בְּעָלְמָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא (תהלים כט) וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד, וְהָא אוֹקְמוּהָ (משלי ג) כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אִלֵּין מָארֵי תּוֹרָה יֵהוֹן נִכְבָּדִים. אִלֵּין דְּסָבִילוּ כַּמָּה חֲבָלִים וְצִירִין כַּיּוֹלֵדָה, וַהֲווּ מְבוּזִין בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ, יְהוֹן נִכְבָּדִים. וּמְיַד (תהלים כט) יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב, לְרַשְׁיָעָא. אֵין מַבּוּל, אֶלָּא דִּינִין דְּמַבּוּל. כְּגַוְונָא דְּנִפְתָּחוּ (בראשית ז) מַעְיְינוֹת תְּהוֹם וַאֲרוּבּוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ בְּיוֹמֵי

בְּאֶמְצָעִיתָא, וּפַלְגַת לְכָל חַד וְחַד. וְסִימָן, (משלי לא) **וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ'. וּמִמַּה דִּפְלִיגַת לוֹן, אִיהִי שַׁבְעָה, כְּאִלּוּ אָכְלָה יַתִּיר מֵיכְלָא מִכֻּלָּא.**

(אֵימָתַי פְּלִיגַת לוֹן).

וְכַד ייתֵי **צַפְרָא דְּאִקְרֵי שַׁחַר. ייתֵי לָהּ חֲבָלִים דְּגָלוּתָא. וּבְגִין דָּא, אִתְקְרִיאַת אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. עַל שֵׁם קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא. דַּחֲבָלִים לָהּ כַּיּוֹלֵדָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב,** (ישעיה כו) **כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ וְגוֹ'.** (אמר רעיא מהימנא בההוא זמנא שייך אחרי זה)

אֵימָתַי פַּלְגַת לְהוֹן. כַּד צַפְרָא בָּעֵי לְמֵיתֵי. בְּעוֹד דְּאִיהִי לֵילְיָא, וְקַדְרוּתָא סְלִיקַת לְאַנְהָרָא. טוּפְנָא, אוּף הָכָא יִתְעָרוּן דִּינִין לְגַבַּייהוּ עֵילָּא וְתַתָּא, עַד דְּלֵית סוֹף וְתַכְלִית, וְכָל בְּזוּיִין וּקְלָנָא, דְּעָבְדוּ אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, לְשֵׁם יְהוָה וּלְעַמֵּיהּ, וְכַמָּה חֵרוּפִין דְּסָבִילוּ יִשְׂרָאֵל מִנַּייהוּ עַל שֵׁם יְיָ, מִכֻּלְהוּ נָטִיל נוּקְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אִתְקְרֵי, (נחום א) **נוֹקֵם יְיָ וְנוֹטֵר וּבַעַל חֵמָה לְגַבַּייהוּ.**

וּבְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, מַאן רֵאשׁוֹן. דָּא נִיסָן. תַּמָּן אוֹלִידַת הַהִיא חַיָּה, לְקַיֵּים מַה דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּנִיסָן נִגְאֲלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִגָּאֵל. וּבְי"ד דִּילֵיהּ, (שמות יז) **וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ, תַּמָּן אוֹמֵי לְאַעְבְּרָא מֵעָלְמָא זַרְעָא דְּעֵשָׂו עֲמָלֵקִים, בְּהַהוּא זִמְנָא** (שמות יב) **מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח. מִשְׁכוּ:** (הושע ז)

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ'. כֵּיוָן דְּאַנְהִיר צַפְרָא, כֻּלְּהוּ שַׁבְעִין בִּמְזוֹנָא דִּילָהּ.

כְּדֵין, קָלָא חָדָא אִתְעַר בְּאֶמְצָעִיתָא דִּרְקִיעַ, קָארֵי בְּחַיִל וְאָמַר, קְרִיבִין עוּלוּ לְדוּכְתַּייכוּ. רְחִיקִין. פּוּקוּ. כָּל חַד וְחַד לִיכָּנֵשׁ לְאַתְרֵיהּ דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. כֵּיוָן דְּאַנְהִיר שִׁמְשָׁא, כָּל חַד וְחַד אִתְכְּנִישׁ לְאַתְרֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְגוֹ'. וְאִיהִי אַזְלַת בִּימָמָא, וְאִתְגַּלְיָא בְּלֵילְיָא. וּפַלְגָא בְּצַפְרָא. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי, אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר.

לְבָתַר אִתְתְּקַפַת כְּגִיבָּר וְאַזְלַת, וְאִקְרֵי אַיָּל. לְאָן אַתְּ אַזְלַת. אַזְלַת שִׁתִּין פַּרְסֵי מֵהַהוּא (דף רמ"ט ע"ב) אַתְּר דְּנָפְקָא, וְעָאלַת לְגוֹ טוּרָא דַּחֲשׁוֹכָא. (וּמִתַּמָּן אַרְחַת מְזוֹנָא) אַזְלַת בְּגוֹ הַהוּא טוּרָא דַּחֲשׁוֹכָא, אָרַח לְרַגְלָהּ חִוְיָא חָדָא עַקִּימָא, וְאָזִיל לְרַגְלָהּ. וְאִיהִי סַלְקָא מִתַּמָּן, לְגַבֵּי טוּרָא דִּנְהוֹרָא. כֵּיוָן דְּמָטַת תַּמָּן, זַמִּין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁךְ יָדוֹ אֶת לוֹצְצִים.

בְּהַהוּא זִמְנָא, כֹּה אָמַר יְיָ לָרוֹעִים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וְאוֹמֵר, (יחזקאל יג) וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ. וְאִלֵּין אִינּוּן רוֹעִים דְּעָנָא, פַּרְנָסֵי דָּרָא. וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלַיְיהוּ, (הושע ב) הִנֵּה אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהוֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּרָה. (יחזקאל כ) וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם וְגוֹ', כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם דְּקָטִיל לוֹן בְּמַכַּת חֹשֶׁךְ. (ע"כ רעיא מהימנא)

(ר' אלעזר וכו' שהוא בהפך הדף)

חִוְיָא אַחֲרָא, וְנָפִיק וּמְקַטְרְגָא דָּא בְּדָא, וְאִיהִי אִשְׁתְּזִיבַת. וּמִתַּמָּן נַטְלַת מְזוֹנָא, וְתָבַת לְאַתְרָהּ, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וּמְפַלְגוּ לֵילְיָא, שַׁרְיָא לְפַלְגָא, עַד דְּסְלִיקַת קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא. כֵּיוָן דְּאַנְהִיר יְמָמָא, אַזְלַת, וְלָא אִתְחֲזְיַאת, כְּמָה דְּאִתְמַר.

וּבְשַׁעֲתָא דְּעָלְמָא אִצְטְרִיךְ לְמִטְרָא, מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבָּהּ כָּל שְׁאַר חֵיוָן, וְהִיא סְלִיקַת לְרֵישׁ טוּרָא רַמָּאָה, וְאִתְעַטְּפַת רֵישָׁהָא בֵּין בִּרְכָהָא, וְגָעַת גּוֹעָה בָּתַר גּוֹעָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע קָלָהּ, וְאִתְמְלֵי רַחֲמִין, וְחָס עַל עָלְמָא. וְהִיא נַחְתַּת מֵרֵישׁ טוּרָא, וְרָהֲטַת, וּטְמִירַת גַּרְמָהָא. וְכָל שְׁאַר חֵיוָתָא אַבַּתְרָהָא רָהֲטִין, וְלָא מַשְׁכְּחִין לָהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כְּאַיָּל תַּעֲרוֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם (תהלים מב). מַאי עַל אֲפִיקֵי מָיִם. עַל אֲפִיקֵי מָיִם מֵהַנְהוּ דְּאִתְיְבָּשׁוּ, וְעָלְמָא צָחֵי עַל מַיָּיא, כְּדֵין תַּעֲרוֹג.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַבְּרַת, אַסְתִּימַת, כֵּיוָן דְּמָטָא זִמְנָא לְמֵילַד, גָּעָאת וְרָמַאת קָלִין, קָלָא בָּתַר קָלָא, עַד שִׁבְעִין קָלִין, כְּחוּשְׁבַּן תֵּיבִין דְּיַעֲנֵךְ יְיָ בְּיוֹם צָרָה (תהלים כ), דְּאִיהִי שִׁירְתָא דְּעוּבְּרְתָא דָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע לָהּ, וְזַמִּין לְגַבָּהּ. כְּדֵין אַפִּיק חַד חִוְיָא רַבְרְבָא, מִגּוֹ טוּרֵי חָשׁוּךְ וְאָתֵי בֵּין טוּרִין, פּוּמֵיהּ מְלַחֲכָא בְּעַפְרָא, מָטֵי עַד הַאי אַיָּל, וְאָתֵי וְנָשִׁיךְ לָהּ בְּהַהוּא אֲתָר, תְּרֵי זִמְנֵי.

זִמְנָא קַדְמָאָה נָפִיק דָּמָא, וְאִיהִי לָחִיךְ. זִמְנָא תִּנְיָינָא, נָפִיק מַיָּיא וְשָׁתוּ כָּל אִינּוּן בְּעִירָן דִּי בְּטוּרַיָּיא, וְאִתְפַּתְחַת וְאוֹלִידַת. וְסִימָנָךְ (במדבר כ) וַיֵּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם. וּכְתִיב וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עָלָה עַל (ס"א עוֹבָדָא) עוּבַּרְתָּא דְּנָחָשׁ (ס"א דְּחַיָּה) דָּא. מַה כְּתִיב, (תהלים כט) קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וְגוֹ', קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, אִינּוּן חַבָּלִין וְצִירִין, לְאַתְעָרָא אִינּוּן שִׁבְעִין קַלִּין. מִיַּד וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת, לְאַעְבָּרָא (נ"א לְאַתְעָרָא) הַהוּא נָחָשׁ, וּלְאִתְגַּלְיָיא הַהִיא חַיָּה בֵּינַייְהוּ לְמֵיהַךְ. וּבְהֵיכָלוֹ, מַאי וּבְהֵיכָלוֹ. בְּהֵיכָלוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל אִינּוּן אָכְלוּסִין, פַּתְחִין וְאַמְרִין כָּבוֹד. מַאי כָּבוֹד. (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.

(במדבר כ"ח) וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, מַאן חֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן. דָּא אִיהוּ חֹדֶשׁ, דְּהַאי חַיָּה אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ וְאִתַּתְקְפַת בֵּיהּ, וְנָפְקָא לְעָלְמָא בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, אִלֵּין שְׁאַר חֵיוָותָא, דְּאִינּוּן י' י' לְכָל סְטָר, בְּד' סְטִרִין דְּעָלְמָא. וּבְסִפְרֵי קַדְמָאֵי, אִיהוּ י', וְחַד לְכָל סְטָר לְאַרְבַּע סְטִרִין, וְאִינּוּן אַרְבַּע עָשָׂר. כְּיוָן דְּאִינּוּן אַרְבַּע, מִתְחַבְּרָאן וּמִתְתַּקְנָן עִם אִינּוּן עֶשֶׂר דִּבְסִטְרָא דִּימִינָא, כְּדֵין י"ד, בְּחֶדְוָה לְאִתְתַּקְנָא חַיָּה דָּא (ס"א לְאַתְקָנָא סִיהֲרָא חַיָּה דָּא) בְּתִקּוּנָהָא.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא. וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב (שמות יב) מִמֶּנּוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן וְגוֹ', מִשְׁכּוּ, (בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה) מַאי מִשְׁכּוּ. כְּמַאן דְּמָשִׁיךְ מֵאֲתָר אַחֲרָא, לַאֲתָר דָּא. מִשְׁכּוּ יוֹמִין עִלָּאִין לְגַבֵּי יוֹמִין תַּתָּאִין. יוֹמִין עִלָּאִין אִינּוּן שס"ו, (דף ר"נ ע"א) כְּחוּשְׁבַּן מִשְׁכּוּ. יוֹמִין תַּתָּאִין, זִמְנִין דְּאִינּוּן שנ"ה, וּבְזִמְנָא, דְּאִתְנַהֲרָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, סְלִיקוּ לְמֶהֱוֵי אִינּוּן יוֹמִין שס"ה, כְּחוּשְׁבַּן מִשְׁכּוּ חָסֵר חַד.

מִשְׁכּוּ יוֹמִין עִלָּאִין לְגַבֵּי יוֹמִין תַּתָּאִין, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא. וּמַאן מָשִׁיךְ לוֹן. אִינּוּן עֶשֶׂר דְּלִסְטַר יְמִינָא, דִּכְתִיב בֶּעָשׂוֹר, בַּעֲשָׂרָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי בֶּעָשׂוֹר. אֶלָּא (תצוה ק"פ ע"א) ט' אִינּוּן לְכָל סְטָר, וּנְקוּדָה חֲדָא דְּאַזְלָא בְּאֶמְצָעִיתָא. כְּגַוְונָא דָּא, וְהַהִיא נְקוּדָה אֲשְׁלִימַת לְעֶשֶׂר וְעַל דָּא בְּעָשׂוֹר כְּמָה דְּאִתְמַר זָכוֹר וְשָׁמוֹר לְשַׁמּוּשָׁא בַּעֲשָׂרָה אִינּוּן יוֹמִין תֵּשַׁע בְּהַהוּא נְקוּדָה. לַחֲדָשׁ הַזֶּה יוֹמִין דְּלִסְטַר יְמִינָא בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא זֹאת בָּזֶה לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד.

וּבְזִמְנָא דְּאִינּוּן ד' אִתְקְשָׁרוּ לְד' סִטְרִין (מִתְחַבְּרָן) בַּהֲדֵייהוּ.

כְּדֵין אוֹלִידַת הַהוּא חַיָּה וְחִוְיָא אָזִיל לֵיהּ וּבְהַהוּא זִמְנָא מְקַדְּשִׁין לְעֵילָּא לְהַאי חַיָּה וְקָרָאן לָהּ כָּבוֹד. וּכְדֵין אִתְקַדָּשׁ מוֹעֲדָא. מַה דְּלָא הֲוָה עַד הַשְׁתָּא, וּכְעַן קָרָאן לָהּ כָּבוֹד, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים כט) וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד. (אמר רעיא מהימנא מילין אלין שייך כאן)

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, מִלִּין אִלֵּין סְתִימִין, וְצָרִיךְ לְמִפְתַּח לוֹן לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא, דְּמַאן דְּסָתִים לוֹן גְּנִיזִין דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ מְצַעֵר לוֹן. דִּלְרַשְׁיעַיָּיא נְהוֹרִין דְּרָזִין, אִתְחַזָּרָן לוֹן חֲשׁוֹכִין. וְאִיהוּ מָתְלָא לְמָמוֹנָא דְּאִיהוּ גְּנִיז, מַאן דְּחָפַר לֵיהּ, עַד דְּגַלֵּי לֵיהּ, וְלָאו אִיהוּ דִּילֵיהּ, אִתְהַדָּר בְּסוּכְלְתָנוּתֵיהּ בַּחֲשׁוֹכָא וְקַבְלָא. וּלְמַאן דְּאִיהוּ דִּילֵיהּ, נָהִיר לֵיהּ. וּבְגִין דָּא, אִית לְבַר נָשׁ לְגַלָּאָה רָזִין סְתִימִין דְּבְאוֹרַיְיתָא.

בֶּעָשׂוֹר: ט׳ אִינּוּן לְכָל סִטָּר, לָקְבֵל ט׳ יַרְחִין דְּיוֹלֵדָה, כְּחוּשְׁבַּן א״ח. מַאן יוֹלֶדֶת. ד׳ מִן אֶחָד. א״ח, אִיהוּ ט׳, לְד׳ סִטְרִין דְּאָת ד׳, וְאִינּוּן אַרְבָּעִים. א״ח זָכוֹר, ד׳ שָׁמוֹר. הָא אַרְבְּעִין וּתְרֵין.

אִשְׁתְּאַר כְּבוֹד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְאִיהוּ כְּבוֹד ל״ב, ד׳ זִמְנִין לְכָל סִטָּר דְּאָת ד׳, הֲרֵי ס״ד לְד׳ סִטְרִין, רנ״ו. וְאוֹקְמוּהָ, כְּבוֹד לְעֵילָּא, ל״ב לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא מְיַיחֲדִין בְּכָל יוֹמָא תְּרֵין זִמְנִין, דְּאַמָּרָן בְּהוּ תְּרֵין זִמְנִין כְּבוֹד, דְּאִיהוּ ס״ד. וּתְרֵין זִמְנִין ד׳ ד׳ מִן אֶחָ״ד, הֲרֵי ע״ב. הֲרֵי ד׳ דְּאֶחָ״ד, שְׁלִימוּ דְּמ״ב שְׁמָהָן. וּשְׁלִימוּ דְּע״ב שְׁמָהָן. וּבְגִין דָּא אַמְרִין בְּמִזְמוֹר לְדָוִד (תהלים כד) מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר.

וּבְזִמְנָא תִּנְיָינָא מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. (ע"כ רעיא מהימנא) (אמר רעיא מהימנא מילין אלין שייך כאן).

זהר:

מַאן הֵיכְלוֹ. דָּא הֵיכָל עִלָּאָה פְּנִימָאָה, דְּתַמָּן מִתְקַדְּשָׁא כֻּלָּא. תַּמָּן מְקַדְּשִׁין לְמַאן דְּחָזֵי לְאִתְקַדְּשָׁא. הֵיךְ מְקַדְּשִׁין לֵיהּ בְּהַהוּא הֵיכָלָא. בְּקַדְמִיתָא אִתְפְּתָחוּ תַּרְעִין, וְחַד מַפְתְּחָא סְתִימָא, אַתְקִין וּפָתַח תַּרְעָא חַד, לְסִטְרָא דָּרוֹם, כְּדֵין עָאל כַּהֲנָא רַבָּא בְּהַהוּא פִּתְחָא, וְאִזְדָּרַז בְּהֵימְיֵינוּ, וְתִקּוּנוּי. וְאִתְעַטָּר בְּעִטָּרָא דְּקֻדּוּשָׁה וּלְבִישׁ חוֹשְׁנָא וֶאֱפוֹדָא, וּמְעִילָא דְּשִׁבְעִין זָגִין וְרִמּוֹנִין, דְּאִינּוּן (שמות כח) **פַּעֲמוֹן זָהָב וְרִמּוֹן. וְצִיץ נִזְרָא דְּקוּדְשָׁא עַל מִצְחֵיהּ, דְּאִתְקְרֵי צִיץ נֶזֶר הַקֹּדֶשׁ, וְאִתְקְשַׁט בְּד׳ בְּגִדֵּי זָהָב, וּבְד׳ בְּגִדֵּי לָבָן. וְעַל הַהוּא צִיץ מ״ב אַתְוָון מִלַּהֲטָן בֵּיהּ, וּמְנַצְּצָן עֲלֵיהּ, וְנָהִיר כָּל הַהוּא הֵיכָלָא בְּנְהוֹרִין עִלָּאִין.** (רעיא מהימנא אסתחר ההוא היכלא לקמן וכו')

אִסְתְּחַר הַהוּא מַפְתְּחָא, וּפָתַח סִטְרָא אַחֲרָא דְּבִסְטַר צָפוֹן, כְּדֵין עָאל לֵוִי, מַעְשֵׂרָא דְּיַעֲקֹב, דְּאַפְרִישׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִנּוֹר דְּעֶשֶׂר נִימִין עִמֵּיהּ, וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, וּכְדֵין אִסְתְּחַר מַפְתְּחָא, וּפָתַח בְּהַהוּא הֵיכָלָא חַד תַּרְעָא, הַהוּא תַּרְעָא דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, עַמּוּדָא דְּלִסְטַר מִזְרָח (דף ר"נ ע"ב) **עָאל וְאִתְעַטָּר בְּשִׁבְעִין**

עִטְרִין, וְאִתְעַטָּר בְּאַרְבַּע אַתְוָון, דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר. וְאִתְעַטָּר בְּגִלּוּפִין דְּמָאתָן וְע׳ אֶלֶף עָלְמִין, וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרִין דְּסַיְיפֵי עָלְמָא עַד סַיְיפֵי עָלְמָא, בְּכַמָּה לְבוּשֵׁי יְקָר, בְּכַמָּה עִטְרִין קַדִּישִׁין.

אִסְתְּחַר הַהוּא מַפְתֵּחָא, וּפָתַח לֵיהּ כָּל תַּרְעִין גְּנִיזִין, וְכָל תַּרְעִין דְּקֻדּוּשִׁין טְמִירִין, וְאִתְקַדָּשׁ בֵּהּ, וְקַיְימָא תַּמָּן כְּמַלְכָּא. מִתְבָּרֵךְ בְּכַמָּה בִּרְכָאן, מִתְעַטַּר בְּכַמָּה עִטְרִין. כְּדֵין נַפְקֵי כֻּלְּהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא, מִתְעַטְּרָן בְּעִטְרַיְיהוּ כַּדְקָא יָאוּת. כֵּיוָן דְּנַפְקֵי אִתְעַר לֵיהּ בְּקִשּׁוּטוֹי. וְהַאי חַיָּה אִתְעָרָא, וְאַזְעִירַת גַּרְמָהּ, מִגּוֹ רְחִימוּ דְּשִׁירָתָא, הֵיךְ אַזְעֲרַת גַּרְמָהּ מִגּוֹ רְחִימוּ דְּשִׁירָתָא, אַזְעֲרַת גַּרְמָהּ זְעֵיר זְעֵיר, עַד דְּאִתְעֲבִידַת נְקוּדָה חֲדָא. כֵּיוָן דְּאִיהִי אַזְעִירַת גַּרְמָהּ, (בְּשִׁירָתָא) כְּדֵין כְּתִיב, (שמות ב) וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. בַּת לֵוִי וַדַּאי, מִסִּטְרָא דְּשַׁמְאלָא. הֵיאַךְ אָחִיד לָהּ. אוֹשִׁיט שַׁמְאלָא תְּחוֹת רֵישַׁהּ מִגּוֹ חֲבִיבוּ.

וְאִי תֵּימָא, כֵּיוָן דְּאִיהִי נְקוּדָה חֲדָא, אֵיךְ יָכִיל לְאַחֲדָא בְּנְקוּדָה זְעֵירָא. אֶלָּא לְגַבֵּי עֵילָּא, כָּל מַה דְּהוּא מִלָּה זְעֵירָא, דָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא, וְדָא עִלּוּיָיא וְרַב בִּרְבוּ עִלָּאָה. מִיַּד כַּהֲנָא רַבָּא אִתְעַר לָהּ, וְאָחִיד לָהּ, וְחָבִיק לָהּ, דְּאִלּוּ חֲוָוֹת רַבְרְבָא, לָא יָכְלִין לְאַחֲדָא כְּלַל. אֲבָל

כְּיוָן דְּאַזְעִירַת גַּרְמָהּ, וְאִיהִי נְקוּדָה חֲדָא, כְּדֵין אֲחָדִין בָּהּ, וְסַלְקִין לָהּ לְעֵילָּא, כְּיוָן דְּסַלְקִין לָהּ, וְיָתְבָא בֵּין תְּרִין סִטְרִין אִלֵּין, כְּדֵין הַהוּא עַמּוּדָא דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְחַבָּר בַּהֲדָהּ בְּחָבִיבוּ דִּנְשִׁיקִין, בִּרְחִימוּ דְּחִבּוּרָא חֲדָא. כְּדֵין (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, בִּרְחִימוּ דִּנְשִׁיקִין מִתְדַּבְקָן דָּא בְדָא, בְּלָא פְּרוּדָא, עַד דְּנַקְטָא נַפְשָׁא דְּעַנּוּגִין כַּדְקָא יָאוּת.

בְּשַׁעֲתָא דְּנַקְטָא נַפְשָׁא דְּעַנּוּגִין כַּדְקָא יָאוּת, וּבַעְיָא לְפַקְדָא לְחֵילָהָא, מִתְכַּנְּשִׁין כֻּלְּהוּ, וְקָרְיִין לָהּ מִגּוֹ הֵיכָלָא קַדִּישָׁא, קְבוֹד קְבוֹד קְבוֹד. בְּהֵיכָלָא קַדִּישָׁא אַבָּא וְאִמָּא, פַּתְחֵי וְאַמְרֵי מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. כְּדֵין יַרְחָא אִתְקַדָּשׁ כַּדְקָא יָאוּת. וּכְדֵין כְּתִיב, וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, רִאשׁוֹן וַדַּאי, וְעַל דָּא מִשְׁכּוּ וְגוֹ׳. וְעַל דָּא בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה, דְּאִתְחַבָּר סִיהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא, וּמַה דַּהֲוֹת (נקטא) נְקוּדָה חֲדָא, כַּד נַחְתָּא אִתְפְּשָׁט זְעֵיר זְעֵיר, וְאִתְמַלְיָיא, וְאִתְעֲבִידַת ה׳, מַלְיָיא מִכָּל סִטְרִין, מִתְקַדְּשָׁא כַּדְקָא יָאוּת.

רעיא מהימנא

(דף ר"נ ע"א)

אִסְתְּחַר הַהוּא הֵיכָלָא, וּפָתַח תַּרְעָא אַחֲרָא דְּסִטְרָא דְּרוֹם (ד"א צפון) בְּשִׁבְעִין וּתְרִין עִטְרִין. לְבָתַר אַפְתַּח תַּרְעָא תִּלִיתָאָה, לְסִטְרָא מִזְרָח, בְּחַמְשִׁין (ותרין) נְהוֹרִין,

דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה. לְבָתַר אַפְתַּח תַּרְעָא אַחֲרָא דְּלִסְטַר צָפוֹן (ד"א מַעֲרָב), בְּע"ב עִטְרִין, וְכֻלְּהוּ רמ"ח בְּחוּשְׁבַּן תֵּיבִין דְּפָרְשָׁיִין דְּקְרִיאַת שְׁמַע. וּמַה דְּבַקַדְמֵיתָא הַהִיא חַיָּה הֲוַת זְעֵירָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְרְבִיאַת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּאִיהוּ כְּבוֹד עִלָּאָה וְתַתָּאָה.

כַּד מָטֵי לְחַ"י עָלְמִין, דְּבֵיהּ ח"י בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא, וּפְתַח בֵּיהּ (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ. כְּדֵין עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְחַבָּר בַּהֲדָהּ בְּחָבִיבוּ דְּנְשִׁיקִין דְּשִׁפְוָון, וְאִינּוּן נָצַח וְהוֹד, דְּלָשׁוֹן אִיהוּ צַדִּיק בֵּינַיְיהוּ. לְשׁוֹן לְמוּדִים בְּהַהוּא זִמְנָא, (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, כְּדֵין קָרָאן לְהַהִיא חַיָּה כָּבוֹד כְּבוֹד אַבָּא וְאִימָּא, מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. כְּדֵין יַרְחָא אִתְקַדְּשָׁא כַּדְקָא יָאוּת, כְּדֵין וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וַדַּאי.

וּכְדֵין מִשְׁכּוּ. וְעַל דָּא בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה, דְּאִתְחַבָּר סִיהֲרָא קַדִּישָׁא בְּשִׁמְשָׁא. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים פד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים (צְבָאוֹת). וּמַה דַּהֲוַת נְקוּדָה זְעֵירָא, (ס"א כְּגַוְונָא דָּא) אִתְמַלְּאַת בְּסִיהֲרָא, וּכְדֵין אִיהִי הַחֹדֶשׁ מָלֵא. (דף ר"נ ע"ב) וְסִיהֲרָא אִתְמַלְיָיא כְּגַוְונָא דָּא · מָלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בְּקַדְמֵיתָא חָסֵר, וּכְעַן בְּשְׁלִימוּ. (ע"כ רעיא מהימנא) (ר'

חייא פתח וכו')

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח וְגוֹ'. אִימְּרָא דְּאִיהוּ פִּסְחָא אֲמַאי. אֶלָּא דַּחְלָא דְּמִצְרָאֵי, וֶאֱלָהָא דִּלְהוֹן, הֲוָה אִמְרָא. בְּגִין דְּמִצְרָאֵי פַּלְחִין לְמַזָּל טָלֶה, וּבְגִין כָּךְ פַּלְחִין לְאִימְּרָא. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שמות ח) **הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. מַאי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. וְכִי עַל דְּשַׁנְאֵין לֵיהּ, כְּתִיב תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. אֶלָּא דַּחְלָא דְּמִצְרָאֵי, וֶאֱלָהָא דִּילְהוֹן, אִקְרֵי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. כְּמָה דִּכְתִיב,** (דברים יח) **כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם, דַּחְלָא דְּשָׁאַר עַמִּין. תָּא חֲזֵי חָכְמְתָא דְּיוֹסֵף, דִּכְתִיב,** (בראשית מז) **וּמִקְצֵה אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים, וְאוֹלִיף לוֹן לְמֵימַר,**

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בְּגוֹן לִישָׁנָא דְּאִיהוּ מַקֵּל לְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתֵיהּ, וְאִיהוּ לִישָׁנָא דְּאָת ו', וְאִיהוּ מַטֵּה דְּבֵיהּ עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת, וּבֵיהּ מָחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדוֹי י' מָחָאן. וּבְגִין דְּכָל מָחָאן הֲווֹ מִסְטְרָא דְּה' ה', רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ מַכּוֹת וְכוּ', אֱמוֹר מֵעַתָּה וְכוּ'. וְאָת ה' סַלְקָא בְּאָת י' לְחַמְשִׁין מָחָאן, חָמֵשׁ זְמְנִין חַמְשִׁין, אִינּוּן ר"ן. וּבְגִין דָּא, וְעַל הַיָּם לָקוּ ר"ן מַכּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטַב אֶרֶץ מִצְרַיִם רַעְמְסֵס הִיא, וְהַהִיא אַרְעָא אַפְרִישׁוּ לְדַחְלָן דִּלְהוֹן, לְרַעְיָא וּלְמֵיהַךְ בְּכָל עִנּוּגִין דְּעָלְמָא. וְכָל מִצְרָאֵי חָשִׁיבוּן לְאִינּוּן

אַנְשֵׁי מִקְנֶה הָיוּ עֲבָדֶיךָ. וְכִי מַלְכָּא דְּהַוָה שַׁלִּיט עַל כָּל אַרְעָא, וְאַבָּא לְמַלְכָּא, עָבִיד כְּדָא, וְעָבִיד לַאֲחוֹי דְּיִשְׁנָאוּן (דף רנ"א ע"א) לְהוֹן, וְלָא יַחְשְׁבוּן לְהוֹן. (לְמֶעְבַּד לְהוֹן רוֹעֵי צאן) אֶלָּא וַדַּאי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם, דַּחֲלָא וְאֶלָהָא דִּילְהוֹן אִקְרֵי הָכִי, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל (בראשית מז) מֵיטַב מִצְרַיִם הִיא אֶרֶץ רַעְמְסֵס, וְהַהִיא אַרְעָא אַפְרִישׁוּ לְדַחֲלָא דִּילְהוֹן, לְרַעְיָא וּלְמֵיהַךְ בְּכָל עִנּוּגִין דְּעָלְמָא. וְכָל מִצְרָאֵי חָשִׁיבוּ לְאִינּוּן דְּרָעָאן לְדַחֲלֵיהוֹן, כְּדַחֲלֵיהוֹן. אַעֲבִיד לְאַחַי דִּירָתוּן הַהִיא אַרְעָא, וְיִסְגְּדוּן לוֹן מִצְרָאֵי,

בְּרַעְיָא שֶׁהַחֲלִיהוֹן, יִכְּאֲבוּ לְתִחְזוֹן וְרֵאוֹת. שְׁאִלְתָּא חוֹסֶךְ אִמְּפוּקָנוּ לְשַׁלְטָאוּתִי נָאוּ לְעֵלִי דַּתָּקָ מְטַנָּאֵי, לְאַתְּצָפְיָיךְ אֶתְחָזָא חִלְיוֹן בְּעֶשְׂרִים דִּישְׁבָּאג מַלְכִּי יִתְעֲבַד בָּטְהֶוֵיְנָא. כְּלִדּוּ מִתְּכָפָן (שמות ח) אַלִּשְׁאכְלוּ מִסְטַכְּמוּן, נָא וְבָאֵל מְשַׁמְּשׁ בְּמָלְמָאי אֶתְּאִלִּישׁ רְאוּשׁ עֲאַרְבַּעִין וְעַל מְתָנָן, לְמֶחֱוֵת דָּן בְּאֵשׁ צְלִיחוּמָנִי לְזַרְקָא וְלַאֲמָזָה לְחוֹן לְיִדְאִיהּ בְּשׁוּקָא בְּבָזוּי. וּבְאוּרְתָּא (שמות ח) עֲצָא הוּא תַּשְׁפֹּרֶת, בְּשׁוּבָנִי תְּבוֹכְלָא אֶלִּיעֲאִתְצַתָּם רֵאֶשְׁשָׁה שֶׁפְּשֶׁם גְּאֵנִיּוּמִידוּד. קְשַׁפָּה מְסֵעָבִיק בְּלִבְרִיקִינָא. וַעֲדָא נַקְמָאהוּלוֹן אֶלוּבָּת. מַכְרְכִּשִׁין דְּטָלָא מִמָּנָא קוּדִישָׁא, אִידִּיחַ הָא, עַל עָלְ מֶמָּצָ דֶּאֶלַבְּיָ פֶּחֲרְמָא. מָנָלְאקוּעְטָא אֶתְּלִיקְ הָמָאֵילִישְׁלָאל, (שמות ב) וַיִּקְרָה בָּרְמָאוּפְשָׁאשְׁדּוּמִלְבִּיתְדְּאָמָאת שְׁמוּ לַבִּישׁוּקָאנָא מְלָאט יְכִלוֹן עֲלֵשְׁדָּא וְלִתְּשָׁשִׁידְאִי קְשִׁיאָפְלִשׁ

וְיַחְשְׁבוּן לוֹן כַּדְקָא יָאוּת. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (בראשית מז) **כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל רוֹעֵה צֹאן, מְחַשְׁבִין לוֹן כְּדַחֲלֵיהוֹן.**

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהָא תָּנֵינָן כְּמָה דְּאִתְפְּרַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוּן דְּפַלְחֵי לְעַבּוֹדָה זָרָה, הָכִי אִתְפְּרַע מֵעַבּוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ, וְכִי יוֹסֵף עָבִיד לַאֲחוֹי עֲבוֹדָה זָרָה. אָמַר לֵיהּ, לָא עָבִיד יוֹסֵף לַאֲחוֹי עֲבוֹדָה זָרָה, אֶלָּא עָבִיד לוֹן לְשַׁלְטָאָה עַל עֲבוֹדָה זָרָה דְּיִלְהוֹן, וּלְאַכְפְּיָא עֲבוֹדָה זָרָה דְּיִלְהוֹן תְּחוֹת יְדַיְיהוּ, וּלְרַדָּאָה לוֹן בַּמַּקֵּל. (אמר רעיא מהימנא בגון, בסוף דף שקודם זה) **אָמַר יוֹסֵף, אִי יִשְׁלְטוּן אַחַי עַל עֲבוֹדָה זָרָה דְּיִלְהוֹן, כָּל שֶׁכֵּן דְּיִשְׁלְטוּן מִכֹּלָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִתְמַר בְּהוּ,** (שמות יב) **וּמִקֹּל כֻּלְכֶם בְּיֶדְכֶם, לְאִתְכַּפְיָא כָּל דַּחֲלָן דְּמִצְרָאֵי, תְּחוֹת יְדַיְיהוּ. וּבְגִין דְּאִינְהוּ בְּכוֹרוֹת מְמָנָן, כְּתִיב** (שמות יב) **וַיְיָ הִכָּה כָּל בְּכוֹר. בָּתַר כָּל דָּא כְּתִיב,** (דברים טז) **לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עוֹנִי. וּכְתִיב** (שמות יב) **כָּל מַחֲמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, אֲמַאי מָנֵי דְּלָא לְמֵיכַל חָמֵץ שִׁבְעַת יוֹמִין, וּלְמֵיכַל בְּהוֹן מַצָּה. וַאֲמַאי לֹא יֵאָכֵל, וַאֲמַאי לֹא תֹאכְלוּ. אֶלָּא ז' כִּכְבֵי לֶכֶת וְאִינּוּן: שצ"ם חנכ"ל. וְאִינּוּן מִסְטְרָא דְּטוֹב וָרָע, נְהוֹרָא דִּלְגוֹ מַצָּה. קְלִיפָּה דִּלְבַר חָמֵץ. וְאִינּוּן חָמֵץ דְּכַר מַחֲמֶצֶת נוּקְבָא. מַצָּה דִּלְגוֹ שְׁמוּרָה. וְאִינּוּן,** (אסתר ב) **שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת לָהֶת לָהּ מִבֵּית**

עַל גַּרְמַיְיהוּ, וּבְגִין כָּךְ אוֹתִיב לוֹן בְּמֵיטַב אַרְעָא, וְאַשְׁלִיט לוֹן עַל כָּל אַרְעָא. וְעַל דָּא אִמְרָא דְּאִיהוּ פֶּסַח אֲמַאי. אֶלָּא דַּחֲלָא דְּמִצְרָאֵי, וֶאֱלָהָא דִּילְהוֹן הֲוָה אִימְרָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִבְּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ סִיבוּ דַּחֲלָא דִּילְהוֹן דְּמִצְרָאֵי, וְתִפְּשׁוּ לֵיהּ, וְיֵהֵא אָסוּר וְתָפִישׁ בְּתִפִּישָׁה דִּילְכוֹן, יוֹמָא חַד וּתְרֵין וְג׳, וּבְיוֹמָא ד׳, אַפִּיקוּ לֵיהּ לְדִינָא, וְאִתְכְּנָשׁוּ עָלֵיהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּמִצְרָאֵי הֲווֹ שַׁמְעִין קָל דַּחֲלָא דִּילְהוֹן, דְּתָפִישׁ בְּתִפִּישָׁה דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא יַכְלִין לְשֵׁזָבָא לֵיהּ, הֲווֹ בָּכָאן, וַהֲוָה קַשְׁיָא עָלַיְיהוּ, כְּאִילּוּ גַּרְמַיְיהוּ אִתְעֲקִידוּ הַמֶּלֶךְ. וְאִתְמַר עָלַיְיהוּ, (שמות יב) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצוֹת. מַצָּה אִיהִי שְׁמוּרָה לְבַעְלָהּ, דְּאִיהוּ ו׳. וּבֵיהּ אִתְעֲבִיד מִצְוָה.

וּמַאן דְּנָטִיר לָהּ לְגַבֵּי יָהּ, דְּגִנִּיזִין בְּמ״ץ מִן מַצָּה, וְאִינּוּן. י״ם ה״ץ. וּמָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָרֵךְ לָהּ שֶׁבַע בְּרָכוֹת לֵיל פֶּסַח, דְּאִינּוּן שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת דִּילָהּ, שצ״ם חנכ״ל. וּמָנֵי לְאַעְבָּרָא מִנְּהוֹן חָמֵץ וּמַחְמֶצֶת, דְּאִינּוּן עֲנָנִים חֲשׁוּכִין דְּמַכְסְיָין עַל נְהוֹרִין, דְּשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית מא) וַתָּבֶאנָה אֶל קִרְבֶּנָּה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבֶּנָּה וּמַרְאֵיהֶן רַע, חָשׁוּךְ כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה. דְּכָל כַּךְ חֲשׁוֹכָא דַּעֲנָנִין דִּילְהוֹן, דְּלָא יַכְלִין נְהוֹרִין לְאַנָהָרָא לְהוֹן, וּבְגִין דָּא וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבֶּנָּה. (ע״כ רעיא מהימנא).

לְקָטְלָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהֵיהּ תָּפִישׁ בִּרְשׁוּתַיְיכוּ, יוֹמָא בָּתַר יוֹמָא, אַרְבָּעָה יוֹמִין, בְּגִין דְּיֵחָמוּן יָתֵיהּ תָּפִישׁ, וּבְיוֹמָא רְבִיעָאָה אַפִּיקוּ לֵיהּ לְקָטְלָא, וְיֵחָמוּן לֵיהּ מִצְרָאֵי הֵיךְ אַתּוּן עֲבְדִין בֵּיהּ דִּינָא, וְדָא קַשְׁיָא לְהוּ מִן כָּל מַכְתְּשֵׁי דְּעָבַד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן דִּינִין דְּיַעַבְדוּן בְּדַחֲלֵיהוֹן.

לְבָתַר דַּיְינִין לֵיהּ (דף רנ"א ע"ב) בְּנוּרָא, דִּכְתִיב, (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. דְּלָא יֵימְרוּן בִּרְעוּתָא וּבְתִיאוּבְתָּא דְּדָחֲלְנָא, אֲכִלִין לֵיהּ הָכִי. אֶלָּא אַתְקִינוּ לֵיהּ צָלִי, וְלֹא מְבוּשָׁל, דְּאִלּוּ מְבוּשָׁל יְהֵא טָמִיר, וְלָא יֵחָמוּן לֵיהּ, אֶלָּא תְּקוּנָא דִּילֵיהּ דְּיֵחָמוּן לֵיהּ הָכִי מוֹקְדָא בְּנוּרָא, בְּגִין דְּרֵיחֵיהּ נוֹדֵף.

וְתוּ רֵישֵׁיהּ עָלֵיהּ כָּפוּף עַל קַרְסוּלוֹי, דְּלָא יֵימְרוּן דְּחַיָּה, אוֹ מִלָּה אַחֲרָא הוּא, אֶלָּא דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, דְּאִיהוּ דַּחֲלָא דִּלְהוֹן. וְתוּ, דְּלָא יֵיכְלוּן לֵיהּ. בְּתִיאוּבְתָּא, אֶלָּא עַל שַׂבְעָא, אַרַח קָלָנָא וּבְזָיוֹן. וְתוּ, עֻצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ, אֶלָּא דְּיֵחָמוּן גַּרְמוֹי רָמָאן בְּשׁוּקָא, וְלָא יֵיכְלוּן לְשֵׁזָבָא לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר לג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה ה' שְׂפָטִים. דִּינִין סַגִּיאִין. תּוּ וּמַקֵּלְכֶם בְּיֶדְכֶם, וְלָא חַרְבָּא וְרוֹמְחָא וּשְׁאַר מָאנֵי קְרָבָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא אוֹקְמוּהָ, דִּמְצָרָאֵי פַּלְחֵי לְמַזָּל טָלֶה, וּבְגִין כָּךְ פַּלְחִין לְאִימְרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי, טָלֶה יִפְלְחוּן, וְלָא אִימְרָא. אָמַר לֵיהּ, כֹּלָּא פַּלְחִין, אֶלָּא מַזָּל טָלֶה נָחִית וְסָלִיק בְּטָלֶה וְאִימְרָא, וּבְגִין כָּךְ פַּלְחִין לְכֹלָּא. אָמַר לֵיהּ הָכִי שְׁמַעְנָא, דְּכָל בְּעִירָא רַבָּא (ס"א דְּצֹאן) דַּחֲלָא דְּלְהוֹן הַוָה, וְעַל דָּא קָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל בְּכוֹר בְּהֵמָה. וְהָא אִתְּמַר דְּאִלֵּין אִינּוּן דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, דְּאִקְרוּן הָכִי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ, וּכְתִיב (שמות יג) לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. אֶלָּא דָּא דְּכַר, וְדָא נוּקְבָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, בְּדָא (זה שייך ברעיא מהימנא אחר קרבנא) כְּתִיב לֹא תֹאכֵלוּ, וּבְדָא כְּתִיב לֹא יֵאָכֵל, אֲמַאי לָא כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ. אֶלָּא, נוּקְבָא דְּאִיהִי אַסְטִיאַת אָרְחָהָא, בְּאַזְהָרָה וַדַּאי, דְּכַר דְּאִיהוּ אָחִיד בְּחוּטָא דְּדַכְיוּ יַתִּיר, בְּבַקְשָׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכְלוּ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּא, וְהָא כְּתִיב (דברים טז) לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. אָמַר לֵיהּ, אַסְגֵּי תָּבִין יְתֵירִין לִיקָרָא לְקָרְבְּנָא. אֲבָל בְּקַדְמִיתָא בְּבַקְשָׁה לֹא יֵאָכֵל. אֲבָל לְבָתַר בְּאַזְהָרָה, לֹא תֹאכְלוּ, דְּהוּא קַשְׁיָא מִתַּרְוַוייהוּ. מַחְמֶצֶת מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּרֵיחָא דְּמוֹתָא אִית תַּמָּן. חָמֵץ, דְּכַר.

מַחְמֶצֶת, נוּקְבָא. (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, בְּרֵישָׁא וְסִיפָא דְּתֵיבָה, תִּשְׁכַּח לָהּ. וּבְגִין דָּא מַאן דְּאָכִיל חָמֵץ בְּפֶסַח, אִיהוּ אַקְדִּימַת לֵיהּ מוֹתָא, וְלִינְדַע דְּמִית הוּא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּתִיב (שמות יב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא.

מַצָּה, אֲמַאי (ס״א אִתְקְרִיאַת מַצָּה). אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, שַׁדַּי: בְּגִין דְּאָמַר לְעוֹלָמוֹ דַּי, דְּיֹאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דַּי. אוּף הָכִי מַצָּה, בְּגִין דְּקָא מְשַׁדֵּד דְּמַבְרָחַת לְכָל סִטְרִין בִּישִׁין, וְעָבִיד קְטָטָה בְּהוּ, כְּגַוְונָא דְּשַׁדַּי דְּמְזוּזָה, דְּמַבְרִיחַ לְשֵׁדִים וּמַזִּיקִים דְּתַרְעָא, אוּף הָכִי אִיהִי מַבְרַחַת לוֹן מִכָּל מִשְׁכְּנֵי קְדוּשָׁה, וְעָבִיד מְרִיבָה וּקְטָטָה בְּהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יז) מַסָּה וּמְרִיבָה. עַל דָּא כְּתִיב מַצָּה. וְהָא מַסָּה בְּסָמֶךְ אִיהוּ. אֶלָּא תַּרְגּוּמוֹ דְּמַסָּה, אִיהוּ מָצוּתָא.

רְבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סח) גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים. גְּעַר חַיַּת, דָּא חַיָּה דְּאִתְאַחַד בָּהּ עֵשָׂו. קָנֶה: תָּנֵינָן, דְּבְיוֹמָא דְּנָסַב שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בַּת פַּרְעֹה, בָּא גַּבְרִיאֵל, נָעַץ קָנֶה בְּיַמָּא רַבָּא, וְעָלֶיהָ

רעיא מהימנא

רְבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים. גְּעַר חַיַּת קָנֶה, דָּא קָנֶה דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ עֵשָׂו, דְּאִיהִי קַרְתָּא דְּרוֹמִי רַבְּתָא, דְּנָעַץ גַּבְרִיאֵל קָנֶה בְּיַמָּא רַבָּא, וּבָנוּ עָלֶיהָ כְּרַךְ גָּדוֹל דְּרוֹמִי. קָנֶה דְּחָמֵץ. וְכַד יֵיתֵי פּוּרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל, יִתְבַּר

אִתְבְּנֵי קַרְתָּא דִּרוֹמִי. מַאי קָנֶה. דָּא דְּכוּרָא דְּהַאי חַיָּה (דף רנ"ב ע"א) בִּישָׁא, דְּאִית לֵיהּ סִטְרָא זְעִירָא בְּאַחֲדוּתָא דְּקִדּוּשָׁה. וְדָא אִיהוּ קָנֶה, דְּנָעִיץ בְּיַמָּא רַבָּא. וּבְגִין כָּךְ אִיהִי שַׁלְטָא עַל עָלְמָא, וְעַל שׁוּלְטָנוּ דָּא כְּתִיב, (ישעיה יט) קָנֶה וָסוּף קָמְלוּ. קָנֶה, שׁוּלְטָנוּתָא וְרֹאשׁ לְכָל מַלְכְּוָון. תּוּ קָנֶה, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַבְּרָא לֵיהּ כְּקָנֶה דָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּמִצְרַיִם אִיהִי שַׁלְטָא, וּמְנָהּ נַפְקוּ כַּמָּה שַׁלְטָנִין לְזַנְיֵיהוּ, וְכֹלָּא בְּרָזָא דְּחָמֵץ, כְּיוָן דְּתָבַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַפִּיק חָמֵץ וְאָעִיל מַצָּה. בְּמָה. בְּחוּטָא זְעִירָא מִכֹּלָּא, תָּבַר ח׳ חָמֵץ, וְאִתְעֲבִיד מַצָּה. לֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת. וּמִתְעַבְּר מִיַּד חָמֵץ מֵעָלְמָא. מַחְמֶצֶת דִּילֵיהּ רוֹמִי. וְיִתְגַּלְיָא מַצָּה בְּעָלְמָא, דְּאִיהִי בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּבַיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא (ס"א רַעְיָא מְהֵימְנָא), דְּאִינּוּן לָקֳבֵל בַּת עַיִן יָמִין, וּבַת עַיִן שְׂמֹאל. וְאִינּוּן לָקֳבֵל (לֶחֶם מִשְׁנֶה) רוֹמִי רַבָּתִי, רוֹמִי זְעִירָא. לָקֳבֵל תְּרֵין עֲנָנִין, דְּמִכַּסְיָין עַל בַּת עֵינָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן לָקֳבֵל שְׂאוֹר וְחָמֵץ. וְעַד דְּאִלֵּין יִתְבַּעֲרוּן מֵעָלְמָא בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא חַד מִנַּיְיהוּ, בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי לָא יִתְגַּלְיָין בְּעָלְמָא.

וְאַסְוָותָא דַּעֲנָנָא עֵינָא, דְּאַחֲשִׁיךְ לְבַת עֵינָא יָמִין וּשְׂמֹאל, מַה יְהֵא אַסְוָותָא דִּלְהוֹן. מָרָה דְּעָגְלָא. וְהָיְינוּ (ישעיה כז) שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל וְשָׁם יִרְבָּץ. שָׁם

אִינּוּן אַתְוָון. אֶלָּא דְּתָבַר ח׳ דְּהַאי חַיָּה, דְּאִקְרֵי חָמֵץ. וְעַל דָּא אִקְרֵי חַיַּת קָנֶה, דְּנוֹחַ לְאִתְבָּרָא כְּקָנֶה דָּא. בְּמָה אִתְבַּר. בְּחוּטָא וְעֵירָא כְּנִימָא, תָּבַר ח׳ וְאִתְעֲבָר מֵאֵיתָנָהּ, וַהֲוָה מַצָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, גְּעַר חַיַּת קָנֶה, גָּעַר בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְבַּר ח׳ חָמֵץ, וְאִתְעֲבִיד ה׳. (ס"א וְאִתְעֲבַר ח׳ חָמֵץ וְאִתְאֲבִיד)

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְתַבְּרָא לֵיהּ לְהַהוּא קָנֶה, כְּגַוְונָא דָּא, יִתְבָּר רַגְלֵיהּ דְּק׳ מִקָּנֶה, וְיִשְׁתְּאַר הִנֵּה. (ישעיה מ) הִנֵּה יְיָ אֱלֹהִים בְּחָזָק יָבֹא וּזְרוֹעוֹ מוֹשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו. מַאי וּפְעֻלָּתוֹ. דָּא פֹּעַל דְּהַהִיא ק׳ (ס"א פְּעוּלָּה דְּהַהוּא חָמֵץ) דְּיִתְבַּר לָהּ, וְאִיהִי פְּעוּלָּה לְפָנָיו, אִיהוּ יַעְבַּר יִרְעֶה עֵגֶל, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. וְשָׁם יִרְבָּץ, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. חַד אַעְבָּר רוּמֵי רַבָּתִי. וְחַד אַעְבָּר רוּמֵי זְעֵירָתָא. דְּמִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵ״ל לָקֳבְלַיְיהוּ אִינּוּן.

וּבְגִין דָּא ח׳, דְּאִיהוּ חוּטָא זְעֵירָא, תָּבַר לָהּ, וְיִיעוּל ה׳ בְּאַתְרָהָא. דִּבְקַדְמֵיתָא קָנֶה וָסוּף קָמְלוּ. קָנֶה שֶׁלְּטָנוּתָא דְּרוּמֵי, וָסוּף לְכָל מַלְכִין, דְּעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַבְּרָא לֵיהּ. גְּעַר חַיַּת קָנֶה, גְּעַר חַיָּה בִּישָׁא, ח׳ מִן חָמֵץ, וְאַתְבַּר רַגְלֵיהּ מִן מַחֲמֶצֶת, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ח) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת. וְעוֹד גְּעַר חַיַּת קָנֶה, יִתְבַּר רֶגֶל קוֹף מִן קָנֶה, וְיִשְׁתְּאַר הִנֵּה. מִיָּד הִנֵּה יְיָ אֱלֹהִים בְּחָזָק יָבֹא, (ישעיה מא) רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן. הִנֵּה: ס׳ בָּתַר אֶלֶף וּמָאתָן.

רַגְלֵיהּ, וְיהֵא הִנֵּה (ישעיה מא) **רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְגוֹ'.**
וְאָמַר (שמות מט) **בּוּצִינָא קַדִּישָׁא,** (בראשית מ"ו) **כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב**
שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ. שִׁשִּׁים, לְאַתְעָרוּתָא דְּמָשִׁיחַ רִאשׁוֹן. וָשֵׁשׁ,
לְאַתְעָרוּתָא דְּמָשִׁיחַ שֵׁנִי. אִשְׁתָּאֲרוּ ו' שָׁנִים לְע"ב, לְקַיֵּים בְּהוּ,
(ויקרא כה) **שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמוֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ**
אֶת תְּבוּאָתָהּ, דְּאִתְמַר (ירמיה ב) **קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית**
תְּבוּאָתוֹ.
אִם כֵּן, מַה כְּתִיב לְעֵיל (ירמיה לא) **רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. אֶלָּא אַרְבַּע**
גְּאוּלּוֹת עֲתִידִין לְמֶהֱוֵי, לְקַבֵּל אַרְבַּע כּוֹסוֹת דְּפֶסַח. בְּגִין
דְּיִשְׂרָאֵל מְפוּזָּרִין בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת עָלְמָא, וְאִינּוּן דִּיהוֹן רְחוֹקִין
מֵאוּמִּין, אַקְדִּימוּ לְרָנּוּ. וְתִנְיָינִין, לְשִׂמְחָה. וּתְלִיתָאִין, לְשִׂמְחַת
וְשִׁית. וּרְבִיעָאִין לְע"ב.
וּפוּרְקָנִין אִלֵּין, יְהוֹן בְּאַרְבַּע חֵיוָן, בְּשֵׁם יְדֹוָד דְּרָכִיב עֲלַיְיהוּ.
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (חבקוק ג) **כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ**
מַרְכְּבוֹתֶיךָ יְשׁוּעָה. דְּלָקֳבַלַיְיהוּ, יִתְעַר לְתַתָּא אַרְבַּע דְּגָלִין,
וּתְרֵיסָר שְׁבָטִין. בְּרָזָא דַּיְדֹוָד מֶלֶךְ, יְדֹוָד מָלָךְ, (שמות טו) **יְדֹוָד**
יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. תְּרֵיסָר אַתְוָון אִינּוּן, לָקֳבֵל תְּרֵיסָר שְׁבָטִין,
וְי"ב אַנְפִּין דִּתְלַת אֲבָהָן, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ הָאָבוֹת הֵן הֵן
הַמֶּרְכָּבָה. וְאִינּוּן עֶשֶׂר שְׁבָטִין, אֶלֶף שְׁנִין. תְּרִין שְׁבָטִין, מָאתָן
שְׁנִין. וּמִי"ב אַתְוָון, תַּלְיָין ע"ב שְׁמָהָן, דְּאִינּוּן ע"ב שְׁנִין, בָּתַר
אֶלֶף וּמָאתָן.
וְאִינּוּן כ"ד, לְכָל חַיָּה מִתְּלַת חֵיוָן. כ"ד רָזָא דִּילֵיהּ, (ישעיה ו) **וְקָרָא**
זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. וְאִינּוּן תְּלַת כְּתוֹת, מִן כ"ד צוּרוֹת. כַּת
אַחַת אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ, וְכַת תִּנְיָינָא אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ, וְכַת תְּלִיתָאָה
אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ. מִיַּד אִתְעַר שְׁמָאלָא בְּמ"ב אַתְוָון, דְּעָבַד דִּינָא
בַּעֲמָלֵק.

(דברים כב) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ מָאנֵי מִקְרָא. בְּכָל עֵץ, מָאנֵי מִשְׁנָה. דְּאִינּוּן בָּאֲפְרוֹחִים, דִּמְקַנְּנִין בְּעַנְפֵי אִילָנָא. אִית דְּאַמְרֵי, בְּכָל עֵץ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. (דף רנ״ב ע״ב) דְּאִתְמַר בְּהוּ, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי. אוֹ עַל הָאָרֶץ, אִלֵּין מָאנֵי תּוֹרָה (ד״א מִשְׁנָה), דְּאִתְמַר בְּהוּ, עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל. אֲפְרוֹחִים: אִלֵּין פִּרְחֵי כְּהוּנָּה. אוֹ בֵּיצִים: אִלֵּין דְּזָן לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִקַּרְנֵי רְאֵמִים וְעַד בֵּיצֵי כִּנִּים. וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֲפְרוֹחִים, בְּזִמְנָא דַּהֲווֹ קָרְבִין קָרְבְּנִין. מַה כְּתִיב לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

חָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּבָטְלוּ קָרְבְּנִין, מַה כְּתִיב, שַׁלֵּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. וְגָלוּ הַבָּנִים, וְהַיְינוּ וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, מִסְּטְרָא דְּא׳ דְּאָת ו׳, דְּאִיהוּ עוֹלָם אָרוֹךְ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים כב) לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרוֹךְ.

וּבַאֲתָר דְּקָרְבְּנִין, תַּקִּינוּ צְלוֹתִין, וּמְצַפְּצְפִין בְּקָלִין דְּשִׁירִין. בְּקוֹל דְּקְרִיאַת שְׁמַע, לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא. דְּהָא אִימָּא וּבְרָתָא בְּגָלוּתָא, וּמַיָּד דְּנָחִית, קַשְׁרִין לֵהּ בִּבְרָתָא, דְּאִיהִי יַד בֵּהָה, לְמֶהֱוֵי קָשִׁיר ו׳ עִם ה׳, בְּשִׁית סְפִירָאן. מַיָּד מְלַחֲשִׁין לְגַבֵּי חָכְמָה, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אֲחָ״ד כָּבוֹ״ד, גִּימַטְרִיָּא מ״ה מִן חָכְמָה. דְּנָחִית לֵיהּ לְגַבֵּי אִמָּהּ, וּמַיָּד דְּנָחִית, קַשְׁרִין לֵיהּ עַמָּא בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא. וּבְגִין דָּא בְּאַרְבַּע פָּרְשָׁיָן דִּתְפִילִין, קַדֵּשׁ לִי, חָכְמָה. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ, בִּינָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל תִּפְאֶרֶת, כָּלִיל ו׳ סְפִירָן, בְּשִׁית תֵּיבִין. וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, מַלְכוּת, יַד בֵּהָה. צְלוֹתָא כֻּתָּר כ׳ עַל רֵישֵׁיהּ, אֵין קָדוֹשׁ כַּידָוָד, דְּסַנְדַּלְפוֹן קוֹשֵׁר כָּל צְלוֹתִין, וְעָבִיד לוֹן כֻּתָּר.

בְּהַהוּא זִמְנָא צָרִיךְ לְסַדְּרָא מְנוֹרָא (ס״א פְּתוֹרָא) לְסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא,
וּמַשְׁכְּנָא וּמְנַרְתָּא וַאֲרוֹנָא וּמַדְבְּחָא, וְכָל מִינֵי שְׁמוּשָׁא
דְּבֵיתָא דְּמַלְכָּא. וְלָאו בָּתַר פְּתוֹרָא אַזְלִינָן דְּלָאו עוֹבָדָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא אַזְלִינָן אֶלָּא בָּתַר פְּתוֹרָא דְּאִיהוּ
עוֹבָדֵי יְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ שְׁכִינְתֵּיהּ. מִשְׁכָּן דִּילֵיהּ,
פְּתוֹרָא דִּילֵיהּ, מְנַרְתָּא דִּילֵיהּ, אֲרוֹנָא דִּילֵיהּ, מַדְבְּחָא דִּילֵיהּ,
אִיהִי כְּלִילָא מִכָּל מָאנֵי שְׁמוּשָׁא לְמַלְכָּא עִלָּאָה.
אִינְהוּ אִינּוּן דְּמְתַקְּנֵי חַמְרָא וְנָהֲמָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בְּהוּ
אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, דְּלֵית לְקָרְבָּא לֵיהּ לְגַבֵּיהּ אֶלָּא
אִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ אִשֵּׁי יְיָ. וּבְגִין דָּא אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי.
דְּעָלֵיהּ אִתְמַר, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְאִתְקְרֵי לֶחֶם הַפָּנִים,
דְּאִינּוּן י״ב אַנְפִּין, (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְהוָה, יָאֵר יְהוָה, יִשָּׂא יְהוָה,
תְּרֵיסָר אַנְפִּין דְּתַלַת חֵיוָן.
מַאי לֶחֶם דְּאִלֵּין פָּנִים. דָּא נַהֲמָא דְּאָדָם, דְּאִיהוּ יו״ד ה״א וָא״ו
ה״א. וְאִית לֵיהּ נַהֲמָא בְּאַרְבַּע אַנְפִּין, דְּאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון
יְדוֹד. הַאי נַהֲמָא דְּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, אִיהוּ סֹלֶת נְקִיָּה.
כִּבְשָׁן דִּילֵיהּ, דְּאוֹפֶה בֵּיהּ נַהֲמָא, שְׁכִינְתָּא. תַּמָּן אִתְבְּשַׁל
וְאִשְׁתְּלִים. וּבְגִין דָּא, אֵין בּוֹצְעִין אֶלָּא מֵאֲתַר דְּגָמַר
בִּשּׁוּלָא. כְּגַוְונָא דִּשְׁלִימוּ דְּפֶרִי, אִיהוּ גְּמַר בִּישּׁוּלוֹ. וְהַאי אִיהוּ
אֲדָנָי, גְּמַר וּשְׁלִימוּ דַּיְדוֹד, דְּאִיהוּ לֶחֶם הַפָּנִים. אֲדָנָי, כִּבְשָׁן
דִּילֵיהּ. דְּאִיהִי כְּבוּשָׁה תְּחוֹת בַּעְלָהּ. וּבְגִינָהּ אִתְמַר, (שמות יט) וְהַר
סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן
הַכִּבְשָׁן. וְלֹא כִּכִבְשָׁן דְּאֵשׁ דְּהֶדְיוֹט, אֶלָּא כִּכִבְשָׁן, דְּבֵיהּ כָּבֵשׁ
רַחֲמָיו לְעַמֵּיהּ, כַּד מְצָלִין וּבָעוּן בָּעוּתִין, בֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת
כַּעַסְךָ. וּבֵיהּ כִּבְשִׁי דְּרַחֲמָנָא לָמָּה לָךְ.

וּבְנַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, אִית סִלְּת דְּיָהֲב לֵיהּ מַלְכָּא, לְאִינּוּן דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. מֵיכָלָא דְּצַדִּיקַיָּיא. וְאִית נַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ פִּסּוֹלֶת, לְאִינּוּן עַבְדִּין וּשְׁפָחוֹת, דְּבֵי מַלְכָּא. וּבְגִין דָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא אִתְמַר (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, דְּאִינּוּן מָארֵי מַתְנִיתִין. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּמֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סוֹלֶת וַדַּאי, וְדָא יו"ד מִן אֲדֹנָי, אִיהִי עֲשִׂירִית. וְדָא סִלְּת דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא

אַשְׁבְּחַת (ד"א דְּמֵיכָלָא דְּמַלְכָּא אִשְׁתְּכַחַת).

קוּם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרָךְ, וְרִבִּי אַבָּא, וְרִבִּי יְהוּדָה, וְרִבִּי יוֹסֵי, וְרִבִּי חִיָּיא, וְרִבִּי יוּדָאי, לְתַקָּנָא דּוּרוֹנָא לְמַלְכָּא, וּלְקָרְבָּא כָּל אֵבְרִין, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, קָרְבְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא דְּאִתְקְרֵי נְשָׁמָה, לְגַבֵּי אֵבְרִים שְׁכִינְתָּא קַדִּישְׁתָּא, אֵשׁ שֶׁל גְּבוֹהַּ. דְּאָחִיד בְּעֵצִים, דְּאִתְקְרִיאוּ עֲצֵי הָעוֹלָה, דְּאִינּוּן עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ אִתְקְרִיאוּ, אִינּוּן מָארֵי תּוֹרָה, דְּאִתְאַחִידַת בְּהוֹן אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ.

וְאִתְמַר בָּהּ, עוֹלָה לַיְיָ, קָרְבָּן לַיְיָ, אִשֶּׁה לַיְיָ, וְאִתְמַר אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. וְהָא כְּתִיב דְּלֵית לְקָרְבָּא קָרְבָּן אֶלָּא לַיְיָ, מַאי נִיהוּ, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. אֶלָּא אָרְחָא, דְּמַאן דְּקָרִיב דּוּרוֹנָא, לְמִקְרַב לֵיהּ לְמַלְכָּא, וּלְבָתַר אִיהוּ פָּלִיג לֵיהּ, לְמַאן דְּבָעֵי. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל, מַקְרִיבִין אוֹרַיְיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף רנ"ג ע"א) דְּאִיהוּ לַחְמוֹ, וְאִיהוּ יֵינוֹ, וְאִיהוּ בָּשָׂר דִּילֵיהּ, וְאִתְמַר בָּהּ, (בראשית ב) עֶצֶם מֵעַצְמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. בְּשַׂר קֹדֶשׁ, דְּאוֹקְמוּהָ עָלָּה מָארֵי מְתִיבְתָּאן, בְּבָשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עַסְקִינָן. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאי עָבִיד מֵהַהוּא דּוּרוֹנָא. לְמַלְכָּא דְּאָכִיל עַל

פָּתוֹרָא. דְּקַרְבִּין עַל פָּתוֹרֵיהּ מִכָּל מִין וָמִין, סֹלֶת, וּבֵינוֹנִי, וּפְסוֹלֶת. וְאִיהוּ פָּלִיג מִפָּתוֹרֵיהּ, לְכָל מָארֵי סְעוּדָתָא, לְכָל חַד כַּדְקָא יָאוּת, עַל יְדֵי מְמָנָן דִּילֵיהּ. וּמֵהַהוּא נַהֲמָא, דְּאִיהוּ סֹלֶת, דְּמַלְכָּא אָכִיל, אִיהוּ מָנֵי לְמֵיהַב לְאִינּוּן דְּרְחִימִין גַּבֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִחוֹחִי. דְּהַיְינוּ (דברים יח) אִשֵּׁי יְיָ וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן (וְדָא הוּא הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וּשְׁתוּ בְּיַיִן מָסָכְתִּי.) הַאי אִיהוּ מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. אֲבָל מִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, מָנֵי לְמֵיהַב בֵּינוֹנִי, לְמַלְאָכִים. וּפְסוֹלֶת לַשֵּׁדִין וּמַזִּיקִין, דְּאִינּוּן מְשַׁמְּשִׁין לְסוּסְוָון וּלְפָרַשְׁיָין דְּמַלְכָּא.

וְאוֹף הָכִי דְּפָרְשִׁין דְּמַלְכָּא, הַוּוֹ מָארֵי מִשְׁנָה, דְּאִינּוּן כְּמַלְאָכִים. מְשַׁמְּשִׁין לוֹן שֵׁדִים יְהוּדָאֵי, דְּאִינּוּן רְשִׁימִין בְּאוֹת שַׁדַּי, (ס"א בְּאוֹת י') וְאִית שֵׁדִין וּמַזִּיקִין מִסְטְרָא דְּמָסָאֲבוּ, דְּאִתְקְרִיאוּ שֵׁדִים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. (קהלת ז) וְזֶה לְעוּמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאִינּוּן ג' מִינִין מִינַּיְיהוּ, חַד מִין דְּלֵהוֹן כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת. וּמִין תִּנְיָינָא, כִּבְנֵי אָדָם. וּמִין תְּלִיתָאי, כִּבְעִירָן. וְאִית בְּהוֹן חַכִּימִין בְּאוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב וְדִבְעַל פֶּה. אִתְקְרֵי יוֹסֵף שִׁידָא, עַל שֵׁם דְּאוֹלִיד לֵיהּ שֵׁד. וְלָאו לְמַגָּנָא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אִם הָרַב דּוֹמֶה לְמַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת תּוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאַשְׁמְדָאי מַלְכָּא, הוּא וְכָל מִשְׁפַּחְתֵּיהּ, הָא אוֹקִימְנָא דְּאִינּוּן שֵׁדִין יְהוּדָאִין, דְּאִתְכַּפְיָין בְּאוֹרַיְיתָא, וּבִשְׁמָהָן דְּאוֹרַיְיתָא.

וּבְנֵי אַהֲרֹן, בְּגִין דַּעֲרִיכוּ קָרְבְּנֵהוֹן, בְּגִין דָּא אִתְעֲנָשׁוּ, דְּכֻלְּהוּ קָרְבְּנִין אַף עַל גַּב דְּאִתְקְרִיבוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, אִיהוּ פָּלִיג לוֹן לְכָל חַד כַּדְקָא חָזֵי. וְנָטַל לְחוֹלָקֵיהּ מַה דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ. (ע"כ רעיא מהימנא).

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה (במדבר כ"ח) **וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי אַבָּא, יוֹם הַבִּכּוּרִים, מַאן יוֹם. דָּא נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ יוֹמָא מֵאִינּוּן בְּכוֹרִין עִלָּאִין. וְדָא אִיהוּ דְּאוֹרַיְיתָא תַּלְיָא בֵּיהּ, וְאִיהוּ אַפִּיק כָּל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, פֵּרֵי אִילָנִין אִצְטְרִיכוּ לְאַיְיתָאָה.**

רעיא מהימנא

(במדבר כ"ח) **וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגוֹ'.**

רִבִּי אַבָּא אָמַר, יוֹם הַבִּכּוּרִים אִינּוּן בְּכוּרִים עִלָּאִין דְּאוֹרַיְיתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כג) **רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא וְגוֹ'. אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, כְּגַוְונָא דִּבְכוֹרִים לְאִמְהוֹן, אוֹף הָכִי אִתְקְרִיאוּ פֵּירוֹת בְּכוּרִים, דְּפֵירוֹת דְּאִילָנִין,** (הושע ט) **כְּבִכּוּרָה בַּתְּאֵנָה, הָכִי יִשְׂרָאֵל קַדְמוֹנִים וּבְכוּרִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל אוּמִין דְּעָלְמָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (ירמיה ב) **קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ"ד וְגוֹ'. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן,** (שמות כג) **תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וּבְגִין דָּא אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן** (ישעיה ט) **וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה. יֶאֱשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם.**

אוֹף הָכִי ו' דְּכָלִיל שִׁית סְפִירָאן, וְאִיהוּ בֶּן י"ד, אִתְקְרֵי

בְּכ"ר. וְכָל עַנְפִין דְּנָפְקִין מִנֵּיהּ דִּבְהוֹן רָאשִׁין, כְּגַוְונָא דָּא ☜ אִתְקְרִיאוּ בְּכוּרִים. ו' אִיהוּ נָהָר, מֵאִינּוּן בְּכוּרִים עִלָּאִין, וְהַהוּא נָהָר נָפִיק מֵעֵדֶן. וְדָא אִיהוּ דְּאוֹרַיְיתָא תַּלְיָיא בֵּיהּ. וְכַד נָפִיק נַפְקֵי כָּל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי אוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא (נ"א חָדָא הֵיא) דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וּפְקוּדִין דִּילָהּ דַּמְיָין לְאִיבָּא פְּרִי דְּאִילָנִין, אִצְטְרִיכוּ לְאַיְיתָאָה.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאִי תֵּימְרוּן אֲמַאי בְּכוּרִים, דִּלְהוֹן אִתְקְרִיאוּ מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִשִּׁית יַרְחִין לְשִׁית יַרְחִין. וּמִבַּר נָשׁ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לְתִשַּׁע יַרְחִין, אוֹ לְשִׁבְעָה. וּבְעִירָא אוּף הָכִי, (ויקרא כב) שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה, לְקָרְבָּא קָרְבְּנָא קָדָם יְיָ. וְעוֹד סְפִירָאן, בְּהוֹן שֵׁם יְהוָה, וְכָל כְּנוּיִין דִּילֵיהּ, אֲמַאי אִתְקְרִיאוּ בְּשֵׁם חֵיוָן.

אֶלָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה בְּאֹרַח רָזָא, דָּא שְׁכִינְתָּא. מִשִּׁית יַרְחִין לְשִׁית יַרְחִין, אִינּוּן שִׁית סְפִירָאן, דְּאִתְקְרִיאוּ שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת לִבְרִיאַת עָלְמָא, דְּאִינּוּן שִׁיתָּא אַלְפֵי שְׁנִין הֲוֵי עָלְמָא, מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה. וּמִסִּטְרָא דְּאִמָּא תַּתָּאָה, אִתְקְרִיאוּ יַרְחִין. וּבְגִין דְּקַדְמוּ לְעָלְמָא, וְכָל בְּרְיָין, אִתְקְרִיאוּ בְּכוּרִים.

וּשְׁכִינְתָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִסִּטְרָא דְּחַיָּה, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וְאִיהוּ תִּשַּׁע לְחֶשְׁבּוֹן זְעֵיר דְּחָנוֹךְ. אִיהוּ בַּר נָשׁ (דף רנ"ג ע"ב) דְּאִתְיְלִיד לְתִשַּׁע יַרְחִין דְּעוּבָּרָא, דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה. וּבְדָא כָּלִיל מִכֻּלְּהוּ, וְאִתְקְרֵי בֵּן בּוּכְרָא, עַל שֵׁם אוֹת בְּרִית, דְּאִיהוּ י׳, טִפָּה קַדְמָאָה דְּאִתְמְשַׁךְ מִנֵּיהּ זֶרַע יוֹרֶה כַּחֵץ. דְּאִיהוּ ו׳, וְאִיהוּ י׳, סָלִיק עַל ו׳, כְּאִיבָּא דְּסָלִיק עַל עַנְפָּא דְּאִילָנָא.

וְאַף עַל גַּב דְּכַמָּה עַנְפִּין אִית בְּאִילָנָא, וְכַמָּה תְּאֵנִים עָלַיְיהוּ, אִינּוּן דְּאַקְדִּימוּ בְּקַדְמִיתָא, אִתְקְרִיאוּ בְּכוּרִים. אִלֵּין אִינּוּן רֵישִׁין דְּכֻלְּהוּ. כְּגַוְונָא דְּלְהוֹן אִתְמַר (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. (במדבר א) שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. שְׁעָרִים אִלֵּין, אִינּוּן חַמְשִׁין

תַּרְעִין דְּבִינָה. דְּאִיהִי מְתִיבְתָּא דִּלְעֵילָּא. וּשְׁאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, דְּמְתִיבְתָּא תַּתָּאָה, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא לְסוֹף מִתְנַשֵּׁא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, אִם נָבַלְתָּ בְּהִתְנַשֵּׂא. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַמְנַבֵּל עַצְמוֹ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה, לְסוֹף מִתְנַשֵּׂא, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וְלֵית כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה.

מֵהָכָא, מַאן דְּיָלִיף אוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְרִיאַת כָּבוֹד, אִקְרֵי מֶלֶךְ. וְלָא תֵּימָא בְּהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי וְלָא יַתִּיר, אֶלָּא מֶלֶךְ בְּתְרִין עָלְמִין, בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ. וּבְגִין דָּא כָּפוּל פְּסוּקָא תְּרֵין זִמְנִין, חַד מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. תִּנְיָינָא מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, מַאי רָאשֵׁיכֶם תְּרֵין זִמְנִין. אִינּוּן חֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה, וְחֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא תַּתָּאָה. וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה (ע"כ רעיא מהימנא).

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח קְרָא וְאָמַר, שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְּמַר. אֲבָל שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, אִלֵּין אִינּוּן תַּרְעִין עִלָּאִין, תַּרְעִין דְּסָכְלְתָנוּ עִלָּאָה. וְאִינּוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין. רָאשֵׁיכֶם,

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, מִלִּין אִלֵּין, כַּמָּה סְתִימִין אִינּוּן, לְמַאן דְּלָא יָדַע, וְגַלְיָין לְמַאן דְּיָדַע בְּהוּ. וַדַּאי הַהוּא צִפּוֹרָא אִיהוּ שְׁכִינְתָּא. קֵן דִּילָהּ, דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא. וְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן אֶפְרוֹחִין, דְּאִמָּא יָתְבָא עָלַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים כב) וְהָאֵם

אִינּוּן רָאשִׁים מַאן אִינּוּן. אֶלָּא, כָּל חַד וְחַד, אִית לֵיהּ רֵישָׁא לְאִתְפַּשְׁטָא וּלְמֵיעַל דָּא בְּדָא, וּלְאַכְלְלָא דָּא בְּדָא.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, שְׁאוּ שְׁעָרִים, אִלֵּין אִינּוּן תַּרְעִין דִּלְתַתָּא מֵאֲבָהָן, וְאִינּוּן תְּלָתָא בַּתְרָאִין. רָאשֵׁיכֶם: אִלֵּין אִינּוּן רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִינּוּן אֲבָהָן עִלָּאֵי, וְאִינּוּן רָאשִׁין דְּאִינּוּן תַּרְעִין. וּבְגִין אִלֵּין דְּאִינּוּן אוֹפַנִּים, דְּסָחֲרָן וְנַטְלִין לוֹן עַל כַּתְפַּיְיהוּ, אֲמֵרִי שְׁאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, שְׁאוּ לְמַאן. לְרָאשֵׁיכֶם. דְּאִינּוּן רָאשִׁין עָלַיְיכוּ, וְשָׁלְטָנִין עָלַיְיכוּ. וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם. אִלֵּין אִמָּהָן וְאַרְבַּע אִינּוּן דִּלְתַתָּא.

רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים, וְאִינּוּן מָאנֵי מִשְׁנָה, דְּפַרְחִין בְּפִקּוּדִין דִּילָהּ. אוֹ בֵּיצִים, אִינּוּן מָאנֵי מִקְרָא.

וּבְזִמְנָא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, מַה כְּתִיב. שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וְאִינּוּן מָאנֵי שִׁיתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה כְּתִיב בְּהוּ, וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ. דְּאִינּוּן שִׁית, מִסְטָרָא דְּשִׁית בְּנִין דְּתִתְחוֹת אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן בְּשִׁית תֵּיבִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע. אוֹ בְּשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט וּבְלִבַּד שֶׁיְּכַוֵּין לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם. וְקַשְׁרִין לוֹן בְּקַשְׁרִין דִּתְפִלִּין, עַל רֵישָׁא וְעַל דְּרוֹעָא.

וּבְמַאי נַטְלִין בְּנִין בְּכַמָּה צְפִצוּפִין דְּקַלִּין דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּלְבָתַר לַחֲשִׁין בִּלְחִישׁוּ בְּצִלּוֹתָא

וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה דְּכוּלָּא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ מֵהַהוּא כָּבוֹד, דְּנָהִיר לְסִיהֲרָא, וּמַאן אִיהוּ. יְיָ צְבָאוֹת. וַיָּבֹא, לְאָן אֲתָר. לְמֵיעַל אוֹרַיְיתָא בַּאֲרוֹנָא, בְּחִבּוּרָא חֲדָא, כַּדְקָא יָאוֹת. וְכֵיוָן דְּהַאי עָאל לְאַתְרֵיהּ, כַּדִּין אוֹרַיְיתָא עָאל בַּאֲרוֹנָא. וְאִתְחַבָּר חִבּוּרָא חֲדָא, אוֹרַיְיתָא עִלָּאָה, בְּאוֹרַיְיתָא (דף רנ"ד ע"א) דְּבְעַל פֶּה, מִתְחַבְּרוּ לְפָרְשָׁא מִילִּין סְתִימִין. אֵימָתַי. בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם. לְמִנְיָינָא דְּאַתּוּן מוֹנִין. דִּבְכָל שַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדִּין חוּשְׁבָּנִין לְיַרְחִין וְזִמְנִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין תֵּיבָה גּוֹ אִינּוּן רְקִיעִין, וְאַעְבַּר כָּרוֹזָא, הָא דַּחֲשַׁאי, לְגַבֵּי אִמָּא וּבְרַתָּא, וְאִינּוּן ה' ה', וְנַחְתִּין לְגַבֵּיהּ ו', בְּקֶשֶׁר דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ יו"ד. וְשַׁרְיָא ה' עִלָּאָה, עַל ו', תִּפְלִין עַל רֵישֵׁיהּ. ה' זְעֵירָא, נָחַת לְגַבֵּי י', דְּאִיהוּ קֶשֶׁר דְּה' עִלָּאָה, עַל רֹאשׁ ו', וְאִיהוּ ו', קֶשֶׁר עִמָּהּ בְּה' דְּיָד כֵּהָה. וּבְגִין דָּא, אֶפְרוֹחִים מִסְּטָרָא דְּאָת ו', כָּלִיל ו' סִדְרֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵּיצִים, אִלֵּין. מָארֵי מִקְרָא, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, בֶּן ה' שָׁנִים לְמִקְרָא, וְדָא ה'. בְּנִין מִסְּטָרָא דְּבֶן י"ה, אִלֵּין מָארֵי קַבָּלָה. עָלַיְיהוּ אִתְמַר (דברים כב) לֹא תְקַח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וּמָארֵי קַבָּלָה, אִינּוּן מָארֵי תַּלְמוּד. וְאִתְמַר עָלַיְיהוּ, (דברים ו) וְשִׁנַּנְתָּם. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מָתְנִיתִין, אַל תִּקְרֵי וְשִׁנַּנְתָּם, אֶלָּא וְשִׁלַּשְׁתָּם, דְּאִינּוּן שְׁלִישׁ בַּמִּקְרָא, שְׁלִישׁ בַּמִּשְׁנָה,

בָּנָי לְתַתָּא, קַדְּשׁוּ יַרְחָא, קַדְּשׁוּ זִמְנָא, אִתְקַדָּשׁוּ כֻּלְכוּ לְעֵילָּא. וְעָבִיד לְכָל חֵילֵי דִּבְשְׁמַיָּא, דְּמִתְקַדְּשִׁין כַּחֲדָא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ נַטְרֵי כַּחֲדָא, נְטִירָא חֲדָא, וְעַל דָּא בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם, לְמִנְיָינָא דְּאַתּוּן מוֹנִין אִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת.

וּכְדֵין מָשִׁיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְשִׁיכוּ דְּשָׁבַע דַּרְגִּין לְתַתָּא, בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְאַחַד בֵּהּ, בְּאִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת. (ס״א בְּאִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת. וּכְדֵין מָשִׁיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְשִׁיכוּ דְּשָׁבַע דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, בְּהַהוּא דַּרְגָּא לְתַתָּא דְּאִתְאַחַד בְּאִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת). וְאִי תֵּימָא, וְהָא שִׁיתָּא אִינּוּן וְלָא יַתִּיר. אֶלָּא כְּדֵין אִמָּא יָתְבָא עַל אֶפְרוֹחִין, וְאִשְׁתְּכַחַת רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ. וַאֲנָן מְפָרְחִין לָהּ, וְנַטְלִין אִינּוּן שִׁית בְּנִין. שְׁלִישׁ בַּתַּלְמוּד. וְרָזָא דְּמִלָּה, (דברים כב) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ, בְּמָאנֵי מִקְרָא. (שמות כה) וְעָשִׂיתָ מְנוֹרַת זָהָב טָהוֹר. הָא אוֹקְמוּהָ, וְעָשִׂיתָ מְנוֹרַת, כְּלָל. זָהָב, פְּרָט. מִקְשָׁה, כְּלָל. וְכַמָּה מִקְרָאִין מָאנֵי מַתְנִיתִין, אִינּוּן מַרְבִּין וּמְמַעֲטִין, כְּגוֹן רִיבָּה וּמִיעֵט. אוֹף הָכִי, מַרְבִּין, אַל תִּקְרֵי מַה. אֶלָּא מֵאָה.

אוֹף הָכִי, אַל תִּקְרֵי וְשִׁנַּנְתָּם, אֶלָּא וְשִׁלַּשְׁתָּם. וְדַרְשִׁינָן מִנֵּיהּ, שְׁלִישׁ בַּמִּקְרָא, שְׁלִישׁ בַּמִּשְׁנָה, שְׁלִישׁ בַּתַּלְמוּד. כְּדְאִיתָא בְּקִדּוּשִׁין. אוֹף הָכִי, (במדבר ז) בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה, כַּלַּת דַּרְשִׁינָן בֵּיהּ. אִי תֵּימָא דְּדַרְשִׁינָן לוֹן מִנֵּהוֹן. בֵּיצַד מֵאַלְפָּא בֵּיתָא, וְלָא מֵעַצְמָן דְּאִינּוּן לֵית לוֹן רְשׁוּ, לְאוֹסָפָא, וְלָא לְמִגְרַע אוֹת מִנֵּיהּ, (דְּהֵיא ו׳) אוֹ לְאַחְלָפָא

בְּהַאי דַּרְגָּא דִּלְתַתָּא, לְקַיְּימָא דִּכְתִיב, (דברים כב) **שַׁלֵּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים וְגוֹ׳.**

רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, **בְּהַאי יוֹמָא, לָא נַטְלִין יִשְׂרָאֵל אֶלָּא חָמֵשׁ בְּנִין, וְאִינּוּן חֲמִשָּׁה חוּמָשֵׁי תּוֹרָה. וְאִי תֵּימָא שִׁית אִינּוּן. אֶלָּא שֶׁבַע אִינּוּן, בְּחַד צִפּוֹרָא דְּאִשְׁכְּחַת בֵּין גַּדְפָּהָא דְּאִימָּא. וְיִשְׂרָאֵל, יַדְּעֵי לְמֵיצַד צֵידָא טָבָא, רַבָּא וְיַקִּירָא. מַה עָבְדֵי. מַפְקֵי מִתְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמָּהָא, הַהוּא צִפּוֹרָא, בִּלְחִישׁוּ דְּפוּמָא מְלַחֲשׁוּ לְגַבָּהּ, לְחִישׁוּ בָּתַר לְחִישׁוּ.**

וְהַהוּא צִפּוֹרָא דְּחָיֵישׁ לְאִינּוּן (ס"א דְּרָחִים) **לְחִישִׁין, וּלְאִינּוּן קָלִין, דְּקָא אָת דָּא בְּאָת אַחֲרָא. הָא כְּתִיב כַּלּוֹת מָלֵא בְּאוֹרַיְיתָא. מַאן יָהִיב לוֹן רְשׁוּת לְמִגְרַע אוֹת מִנַּיהּ, דְּהוּא ו׳, הָא לָא אִית הָכָא מִלָּה דְּאִתְחַלְיָיף בְּאַלְפָּא בֵּיתָא. אֶלָּא עַל אִלֵּין תֵּיבִין חֲסֵרִין, דְּאִינּוּן מְלֵאִים. וּמְלֵאִים, דְּאִינּוּן חֲסֵרִים. וְעַל כָּל פֵּירוּשִׁין דְּיַכְלִין לְמֶעְבַּד לְקַשְׁטָא כַּלָּה בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנֵי לְמֶעְבַּד, כְּמָה דְּיֵימְרוּן, וּלְמֶהֱוֵי מַאֲמִין לוֹן, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,** (דברים יז) **עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.**

לְאוּמָן דְּחָתַךְ מָאנֵי לְבוּשִׁין דְּמַלְכוּתָא, וְעָבִיד מִנְּהוֹן חֲתִיכָן סַגִּיאִין, אִינּוּן דְּיַדְעִין אַתְרִין דְּחָסְרִין אִלֵּין חֲתִיכוֹת, אוֹ אִלֵּין דְּמִשְׁתַּאֲרִין, אִינּוּן מְתַקְּנִין אִינּוּן לְבוּשִׁין, וְשָׁוְיָן אִינּוּן חֲתִיכוֹת דְּאִתּוֹסְפָן, בַּאֲתָר דְּמִעוּטִין, וַחֲתִיכוֹת דְּאִינּוּן

מִלַּחֲשֵׁי לְגַבָּהּ. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי תְּחוֹת גַּדְפֵּי אִמָּהָא, זָקִיף רֵישָׁא וְאִסְתַּכְּלַת לְגַבֵּי הַהוּא לְחִישׁוּ דְּקָלָא, וּפַרְחַת לְגַבַּייהוּ, וְנַפְקַת מִתְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמָּא. כֵּיוָן דְּיִשְׂרָאֵל נַטְלֵי לָהּ, אַתְקִיפוּ בָּהּ, וְלַחֲשִׁין לָהּ, וְקַשְׁרִין לָהּ בְּקִשּׁוּרָא דְּלָא תִּפְרַח וְתֵזִיל. מִיַּד נַטְלֵי לָהּ יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא קִשּׁוּרָא, וְאִיהִי בָּעָאת לְמִפְרַח וּלְמֵיזַל, וְלָא יָכִילַת לְמֵיזַל לָהּ.

וּבְעוֹד דְּהִיא קִשִּׁירָא בִּידַיְיהוּ, אִינּוּן מִלַּחֲשֵׁי בְּקַלְיְיהוֹן, וְאִיהִי מְצַפְצְפָא בַּהֲדַיְיהוּ, (דף רנ"ד ע"ב) וּפַרְחַת לְעֵילָא, וְנַחְתַּת. וְכָל אִינּוּן בְּנִין דְּתְחוֹת גַּדְפֵּי אִמְּהוֹן, כֵּיוָן דְּשָׁמְעֵי הַהוּא צְפְצָפָא דְּאַחֲתְהוֹן, וּלְחִישׁוּ מְעַטְּפִין, מוֹסִיפִין עָלַיְיהוּ, וְהַאי אִיהוּ עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

וְאִי תֵּימָא, אִי כַּךְ הוּא, מַאי אִיהוּ דְּלְזִמְנִין טָעֵי חַד מִנַּייהוּ, וְיֵימָא הַדְרֵי בִּי. אֶלָּא עַד דְּיָעַבְדֵי הוֹרָאָה מֵהַהִיא מִלָּה דְּחוֹלְקִין עָלָהּ, יָכִיל הַהוּא דְּאַקְשֵׁי עָלָהּ, לְמֵימַר הַדְרֵי בִּי. דְּלָא כָּל מְפָרְקֵי תַּכְשִׁיטִין דְּכַלָּה, יַדְעִין בַּחֲתִיכוֹת לְאָן אָזְלָן, עַד דְּיֵהָא פְּסָק עַל בּוּרְיֵיהּ, פְּרוּקִין דַּהֲלָכוֹת עַל בּוּרְיֵיהוֹן.

מְנוֹרָה, שֶׁבַע בּוֹצִינִין דִּילָהּ, (אסתר ב) אֵת שֶׁבַע הַנַּעֲרוֹת הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. לָקַבֵּל שִׁי"ן דְּתַלַת רָאשִׁין ש. וְשִׁי"ן דְּאַרְבַּע רָאשִׁין דְּתְפִילִין . וְאִינּוּן לָקַבֵּל ז' בִּרְכָאן דְּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִינּוּן בַּשַּׁחַר מְבָרֵךְ שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב

דְּהַהוּא קָלָא, מִיַּד נַפְקֵי מִתְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמְּהוֹן, וּפַרְחֵי לְגַבֵּי הַהוּא צִפּוֹרָא, וְיִשְׂרָאֵל נַטְלֵי לוֹן, וְאַחְדֵי בְּהוּ. וְאִלְמָלֵא הַהוּא צִפּוֹרָא דְּקָא אַחְדֵי בְּקַדְמִיתָא, אִינּוּן לָא פַּרְחֵי לְגַבֵּייהוּ לְעָלְמִין, וְלָא יָכְלִין לְאַחֲדָא בְּהוּ.

הֵיךְ צָדִין צֵידָה דְּהַאי צִפָּרָא קַדִּישָׁא. מְתַקְנִין לְקָמָא מֵיכְלָא יַקִּירָא בְּחֶדְוָה, וְכָל עִנּוּגִין, וְעָאלִין לְבֵי כְּנִשְׁתָּא וּלְבֵי מִדְרָשָׁא, וּמְצַפְצְפָן לְגַבָּהּ בְּקַל לְחִישׁוּ כַּדְקָא יָאוּת. וְאִיהִי דְּמַטְמְרָא תְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמָּא, זַקְפַת רֵישָׁא, וְחָמָאת פָּתוֹרִין מְתֻקָּנָן, וְצִפְצוּפִין לְגַבָּהּ כַּדְקָא יָאוּת. נַפְקַת וּפָרְחַת לְגַבַּייהוּ כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּבָהּ אַחְדִין כָּל אִינּוּן בְּנִין.

מְבָרֵךְ שִׁתִּים לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ. לְבָתַר, כַּהֲנָא רַבָּא בַּעֲבוֹדָה, דְּמְשַׁמֵּשׁ בִּכְנֶפֵי מִצְוָה, פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים, אִינּוּן קִשְׁרִין וְחוּלְיָין וְצִיץ תְּפִילִין, מִתַּמָּן וְאֵילָךְ (שמות ל) וְעָשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטַר קְטֹרֶת. פָּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא, (ד"א רִבִּי שִׁמְעוֹן) וְאָמַר, כְּתִיב בְּפַרְשָׁתָא דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עוֹלָה לַיְיָ. וְאוֹקְמוּהָ, דְּעוֹלָה לְאִשִּׁים. וּבְגִין כָּךְ סָמַךְ עוֹלָה לְאִשֶּׁה. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, דְּלֵית עוֹלָה אַתְיָא אֶלָּא עַל הִרְהוּר הַלֵּב. וַדַּאי, כָּל קָרְבְּנִין לָא אַתְיָין, אֶלָּא לְכַפָּרָא. כָּל קָרְבְּנָא וְקָרְבְּנָא, עַל כָּל אִבְרִין דְּבַר נָשׁ, כְּפוּם הַהוּא חֵטְא דְּהַהוּא אֵבֶר. עַל טִפִּין דְּמוֹחָא, (שמות יב) עוּגוֹת מַצוֹת כִּי לֹא חָמֵץ. אִי זָרִיק טִפִּין קַדְמָאִין, קֻדָּם דְּאַחְמִיצוּ, בַּאֲתָר דְּלָאו דִּילֵיהּ. וְעַל אִלֵּין דְּאַחְמִיצוּ, וְזָרִיק לוֹן

וּמְשַׁלְּחִין לְהַהוּא דְּרְבִיעָא עָלַיְיהוּ וְאַזְלַת.

בְּגִין דְּהָא מִן רְקִיעָא שְׁבִיעָאָה וּלְעֵילָּא, בַּמְכוּסֶּה מִמֶּךָּ אַל תִּדְרוֹשׁ. שָׁלַח לֵיהּ, דְּלָא תִּיכוֹל לְאַדְבְּקָה וְעַל דָּא כְּתִיב, שָׁלַח (דברים כב) **תְּשַׁלַּח וְגוֹ'.**

מִקְרָא קֹדֶשׁ, דָּא קְרִיאָה וְצִפְּצוּפָא, דְּעַבְדִּין לְהַהוּא צִפָּרָא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא. וְכֵיוָן דְּאַחְדִּין בָּהּ שְׁאַר יוֹמִין, אִקְרוֹן מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. הַאי צִפָּרָא אִקְרֵי קֹדֶשׁ, דִּכְתִיב, כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. וּבְגִין דְּאִיהִי קֹדֶשׁ, אִיהִי קָרְאָה לְכוּלְּהוּ וְאַתְיָין לְגַבָּהּ. וּבְגִין כַּךְ אִקְרוֹן מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.

אִיהִי קָרְאָה, וְיִשְׂרָאֵל מְצַפְּצְפָן בַּהֲדָהּ, וּקְרָאן אוֹף בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ, צָרִיךְ לְאַיְיתָאָה עָלַיְיהוּ לֶחֶם חָמֵץ, וְאִינּוּן לַחְמֵי תּוֹדָה הָכִי הֲווֹ, מִנְּהוֹן חָמֵץ, וּמִנְּהוֹן מַצָּה.

פָּרִים מִסְטָרָא דְּדִינָא, כְּבָשִׂים וְאֵילִים וַעֲתוּדִים וְעִזִּים. בְּגִין דְּאִינּוּן אַנְפֵּי דְּשׁוֹר, כְּלְהוּ שְׁחִיטָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. שְׁחִיטָה וְקַבָּלָה וּזְרִיקָה כֻּלָּם בַּצָּפוֹן. לְבַסְּמָא מִדַּת הַדִּין, דְּאָתֵי לְבֵית דִּין מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה. בֵּית דִּין הַגָּדוֹל מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה. בֵּית דִּין הַקָּטָן, מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת. וְכָל אִינּוּן שׁוֹפְכֵי דָּמִים לְמִצְוָה, אִינּוּן מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה.

וּמַה דְּאוֹקְמוּהָ, עוֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ וְלָא בְּשַׁבָּת אָחֳרָא, בְּגִין דְּעָבַר יוֹמוֹ בָּטֵל קָרְבָּנוֹ. דְּקָרְבָּן דּוֹחֶה שַׁבָּת, וְאַדְלִיק אֵשׁ בְּשַׁבָּת, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶשָּׁא קַדּוֹשָׁה. דְּכָל אֵשׁ דְּקָרְבְּנִין אִיהוּ קֹדֶשׁ,

הָכִי. וְעַל דָּא אִינּוּן אַתְיָין לְגַבַּייהוּ, וְאַחֲדֵי בְּהוּ. בְּגִין כַּךְ (ויקרא כג) **אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם. מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, בְּצִפְצוּפָא דִּלְהוֹן, וּבְהַהוּא צִפְרָא קַדִּישָׁא קֹדֶשׁ, דִּקְרָא לוֹן.**

וְשַׁבָּת קֹדֶשׁ, אַחִידָן דָּא בְּדָא.

אֲבָל אֵשׁ דְּחוֹל, אָסִיר לְאַחֲדָא לֵיהּ בַּקֹּדֶשׁ, וּבְגִין דָּא מָנֵי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, (שמות לה) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. דְּהַאי אִיהוּ כְּלָאַיִם דְּטוֹב וָרָע. וּבְשַׁבָּת דְּשַׁלְטָא אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּלֵית בֵּיהּ תַּעֲרוֹבְתָּא,

(אָסִיר לְאָבְעָרָא בֵּיהּ דְּחוּלִין, דְּהַאי אֵשׁ דְּחוּלִין דְּטוּמְאָה וְלָא דְּחוּלִין דְּטָהֲרָה) וְחוּלִין דְּטָהֲרָה אָסִיר לְעָרְבָא בְּאֵשׁ דְּקִדּוּשָׁה. כָּל שֶׁכֵּן חוּלִין דְּטוּמְאָה, דְּאָסִיר לְעָרְבָא לוֹן בִּקְדוּשָׁה. אוּף הָכִי כָּל קָרְבְּנִין, אִתְקְרִיאוּ בְּשַׁר קֹדֶשׁ. וְכָל קָרְבְּנִין דְּכָל מִין, אִית בְּהוֹן חוּלִין דְּטָהֲרָה, וְאִית בְּהוֹן (דף רנ"ה ע"א) קֹדֶשׁ וְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

(המשך) **רעיא מהימנא**

וְרָזָא, דְּאִית הֶפְרֵשׁ בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. אוּף הָכָא אֶשּׁוֹת דְּקָרְבְּנִין, לָאו אִינּוּן שָׁוִין. דְּאֵשׁ שֶׁל גָּבוֹהַּ מְקוּדָּשׁ מֵאֵשׁ דְּקֹדֶשׁ דִּלְתַתָּא. דְּאִתְקְרֵי אֵשׁ עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ, אוֹ אֵשׁ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ. וְאֶשָּׁא דְּקוּדְשָׁא, אִית בֵּיהּ הַפְרָשָׁה לְבֵין אֵשׁ הֶדְיוֹט. אַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ עָלֵיהּ, דְּמִצְוָה לְהָבִיא מִן הַהֶדְיוֹט, אַף עַל גַּב דְּאִית אֵשׁ דְּקוּדְשָׁא, דְּכָל חַד צָרִיךְ לְאַתְרֵיהּ. וּמַתְלָא אִמְתִּילוּ יִשְׂרָאֵל קַדְמָאֵי לְהַאי רָזָא יִשְׂרָאֵל.

(נ"א יִשְׂרָאֵל אִמְּתִילוּ לְהַאי. דְּהָא יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל) **אִתְקְרִיאוּ מְלָכִים כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. אֲבָל כַּד הֲווֹ עָאלִין לְבֵי מַקְדְּשָׁא, כָּל חַד שַׁרְיָיא בְּאַתְרֵיהּ, כַּדְקָא יָאוּת לֵיהּ. אוּף הָכִי כָּל קָרְבְּנִין לָאו אִינּוּן שָׁוִין, דְּאַף עַל גַּב דְּבְכוּלְּהוּ כְּתִיב קָרְבָּן לַיְיָ, אִיהוּ פָּלִיג כֹּלָּא כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא יָאוּת. וְרָזָא דָּא, אִשְׁתְּמוֹדַע בְּפָרֵי חֻגָּא, דַּהֲווֹ קְרִיבִין לוֹן יִשְׂרָאֵל קָדָם יְיָ.**

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, קוּם רַעְיָא מְהֵימָנָא מִשְׁנָתָךְ, דְּאַנְתְּ וַאֲבָהָן יְשֵׁנֵי עָפָר אִתְקְרוּן, דְּעַד כְּעַן הֲוֵיתוּן מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, בְּאִינּוּן יְשֵׁנִים בַּמִּשְׁנָה, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן. וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה. אַתּוּן אִינּוּן (בְּנֵי) **בִּכּוּרִים דְּשִׁכִינְתָּא, וּבְעוֹבָדִין דִּלְכוֹן, אִיהִי אִתְחַדְּשַׁת בְּצִלּוֹתִין דַּאֲבָהָן בְּכָל יוֹמָא. דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד אָבוֹת תִּקָּנוּם. וּבְקִרְיַאת שְׁמַע דְּאָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאוֹקְמוּהָ כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם, כְּאִלּוּ הוּא מְקַיֵּים** (יהושע א) **וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. וַדַּאי בְּצִלּוֹתִין דִּלְכוֹן, בְּקִרְיַאת שְׁמַע דִּלְכוֹן, שְׁכִינְתָּא אִיהִי אִתְחַדְּשַׁת קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה. בְּצִלּוֹתִין דְּאִינּוּן בַּאֲתָר דְּקָרְבְּנִין. בְּאָן קָרְבְּנִין דִּצְלוֹתִין אִיהִי מִתְחַדֵּשׁ.**

בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם. דְּהַיְינוּ שָׁבוּעוֹת, דְּבֵיהּ מַתַּן תּוֹרָה, וְאִתְקְרֵי חֲמִשִּׁים יוֹם לָעוֹמֶר. וּבֵיהּ שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, מִסְטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, וְאִיהִי מַלְכוּת כַּלָּה. כְּלִילָא מִשִּׁבְעָ סְפִירָן, כְּלִילָא בַּבִּינָה, דְּאִיהִי אִתְפַּשְׁטַת בֵּהּ סְפִירָאן לְחַמְשִׁין. יְסוֹד כָּל, כָּלוּל מֵאִלֵּין חַמְשִׁין. כַּלָּ"ה: כָּ"ל ה'. כְּלִילָא מֵחַמְשִׁים, כְּלִהוּ נִבְלָעִים בְּגוֹ חַמְשִׁים, חָכְמָה דְּאִיהִי, י' עִלָּאָה, מוּבְלַעַת בְּגוֹ חַמְשִׁין. ה' זְמִנִין עֶשֶׂר. ה' בִּינָה. י' חָכְמָה. עֶשֶׂר זְמִנִין ה' הַיְינוּ חַמְשִׁין וּבְחוּשְׁבָּן כָּ"ל. וּבְחוּשְׁבָּן י"ם. וְאִיהוּ יַם הַתּוֹרָה. מְקוֹרָא דְּיִלֵּיהּ כֻּתֵּר, דְּלֵית לֵיהּ סוֹף. שְׁאַר סְפִירָאן, אִתְקְרִיאוּ עַל שְׁמָהּ שִׁבְעַת יָמִים. וּמַלְכוּת יַם סוּף, סוֹף דְּכָל יָמִים.

וּבְגִין דָּא דְּאִינּוּן חַמְשִׁין, שֶׁבַע שָׁבוּעוֹת, מִנְחָתָם שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים, וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים. חֲמֵשׁ, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ זְמִנִין עֶשֶׂר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים. וְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים, לָקֳבֵל (ויקרא כג) שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. כָּל חַד עִם שִׁית יוֹמִין דִּילֵיהּ.

(במדבר כט) וּבָעֲשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיהוּ תִּשְׁרֵי. מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים. דְּאִיהוּ עֲשִׂירִי

י', כְּלִיל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתַקִּינוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבְּרָא לָהּ עִם ה'. (מַאי מִקְרָא קֹדֶשׁ. יִהְיֶה לָכֶם דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִיהִי עֲשִׂירִי

י', כְּלִיל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתַקִּינוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבְּרָא עִם ה')**מַאי מִקְרָא קֹדֶשׁ. לְאַפְרָשָׁא לֵיהּ מִשְּׁאַר יוֹמִין, דְּאִית בְּהוּ פּוּלְחָנָא דְּחוֹל. וּבְגִין דָּא, כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. דְּיוֹמִין דְּאִית בְּהוֹן מְלֶאכֶת חוֹל, אִינּוּן מִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. דְּאִתְהַפָּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה. לְכָל חַד כְּפוּם עוֹבָדוֹי, וְדָא מְטַטְרוֹן מַטָּה, נָחָשׁ, סָמָאֵל. אֲבָל בְּהַאי יוֹמָא דְּאִיהוּ יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִתְקְרֵי קֹדֶשׁ, שַׁלְטָא אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּלָא אִשְׁתְּתַף עִמֵּיהּ שָׂטָן וּפֶגַע רָע. וּמִסְטְרֵיהּ** (תהלים ה) **לֹא יְגוּרְךָ רָע. וּבְגִין דָּא, בֵּיהּ נַיְיחִין עַבְדִּין בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי,** (נ"א וְאִשְׁתְּתַפָּן גַּבֵּיהּ) **וּבֵיהּ נַפְקָן לְחֵירוּת, בֵּיהּ נַפְקֵי מִשְּׁלְשֵׁלְיֵהוֹן.**

אִינּוּן דְּאִית עָלַיְיהוּ גְּזַר דִּין, בְּנֶדֶר וּבִשְׁבוּעָה, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְמֵימַר בֵּיהּ, כָּל נִדְרֵי וְאִיסָרֵי וְכוּ', כּוּלְהוֹן יְהוֹן שְׁבִיתִין וּשְׁבִיקִין לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּימִין. וּבְגִין דָּא נֶדֶר דַּיְדוֹ"ד, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. וּשְׁבוּעָה דַּאֲדֹנָי, דְּאִיהוּ מַלְכוּת. דְּעַבְדוּ עַל גָּלוּתָא דִּלְהוֹן, בְּחָכְמָה וּבִינָה יְהוֹן שְׁבִיקִין וּשְׁבִיתִין לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּימִין, (במדבר טו) **וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּחֶסֶד אִיהוּ מַיִם. גְּבוּרָה אֵשׁ. תִּפְאֶרֶת אֲוִיר. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הַתָּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בַּאֲוִיר.**

וּבְגִין דִּשְׁבוּעָה מִמַּלְכוּת, דְּאִיהִי לְתַתָּא מִינַּיהּ. אוֹקְמוּהָ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלִים. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, כָּל הַנִּשְׁבַּע כְּאִילּוּ נִשְׁבַּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. וְכָל הַנּוֹדֵר כְּאִילּוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ. הַמֶּלֶךְ עַצְמוֹ, אֲדֹנָי. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ, יְדוָ"ד. וּבְגִין דָּא (במדבר ל) כִּי יִדּוֹר נֶדֶר לַידוָ"ד.

וְאוֹף הָכִי אִית רָזָא אַחֲרָא, חַיֵּי (דף רנ"ה ע"ב) הַמֶּלֶךְ, חָכְמָה. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. כָּל הַנּוֹדֵר בַּיהוָה, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. כְּאִילּוּ נוֹדֵר בַּחָכְמָה, דְּאִיהוּ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל הַנִּשְׁבַּע בַּאדֹנָי, כְּאִילּוּ נִשְׁבַּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. עַצְמוֹ דָּא אִימָּא עִלָּאָה, כְּאִילּוּ נִשְׁבַּע בָּהּ, דְּאִיהִי (שמות כד) עֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטוֹהַר. מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, (בראשית ב) עֶצֶם מֵעֲצָמַי. וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דָּא מַלְכוּת. וּבְחָכְמָה דְּאִיהִי חַיֵּי תִּפְאֶרֶת, אִיהוּ סָלִיק לְאִתְקְרֵי אָדָם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מד) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם.

וְאִתְמַר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. (ויקרא טז) וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. תַּקִּינוּ בֵּיהּ ה' עִנּוּיִים, בְּגִין דְּתִתְלַבֵּן ה' זְעֵירָא בְּה' עִלָּאָה, דְּאִיהוּ ה' צִלּוֹתִין. לְקַיֵּים בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּלָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית, בְּגִין דְּכָל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל

מָטוּן לְגַבֵּי מַלְכוּת. וּתְשׁוּבָה דְּאִיהִי בִּינָה, מְלַבֶּנֶת לוֹן. בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ, (ויקרא טז) הַשּׁוֹכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאוֹתָם.

וְד׳ בִּגְדֵי לָבָן, וְד׳ בִּגְדֵי זָהָב לְמִלְבַּשׁ, יְאַהֲדוֹנָהִי. וְתַקִּינוּ לִתְקוֹעַ שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לְסַלְּקָא קוֹל דְּאִיהוּ ו׳, לְחֵרוּת. דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר, בְּא׳, וּבוֹ׳, קְרֵי וּכְתִיב. וַעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים אִיהִי בַּאֲרִיכוּת, וְאִיהִי כְּלִילָא מִתְּלַת דַּרְגִּין, בְּמַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

(ויקרא כג) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ׳, דְּאִיהִי תִּשְׁרֵי, מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגּוֹתֶם אוֹתוֹ חַג לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים וְגוֹ׳. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר, מִסִּטְרָא דְּי״ה. וְחַגּוֹתֶם אוֹתוֹ, דָּא אוֹת ו׳, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. שִׁבְעַת יָמִים, מִסִּטְרָא דְּבַת שֶׁבַע, דְּאִיהִי מַלְכוּת. אֲבָהָן, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא, וְאַהֲרֹן, דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, הָא אִינּוּן שֶׁבַע, לָקְבֵל שֶׁבַע סְפִירָאן. אֲנָא בָּעֵינָא לְתַקָּנָא לְכוֹן סֻכָּה, דְּאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה, לְסַכָּכָא עָלַיְיהוּ, כְּאִמָּא עַל בְּנִין.

וּבְגִין ז׳ סְפִירָאן אָמַר קְרָא, (ויקרא כג) כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּמַפְקָנוּתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, בְּז׳ עֲנָנֵי כָּבוֹד. סוּכָּה (אית בְּאָת ו׳, בַּסוּכּוֹת חָסֵר ו׳, דְּאִתְמַר בָּהּ בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, אִיהִי אִמָּא אֲבָל סוּכָּה) בְּאָת ו׳, אִיהוּ בְּרָזָא (דְּתַיְבִין) דְּתֵרִין

בְּנִין, יְדִיד אֲדֹנָי. וְהָכִי סָלִיק סוּכָּ"ה בְּחוּשְׁבַּן יְיָ אֲהֲדוֹנָהִי. תְּרֵין כְּרוּבִים, דְּהֵם (שמות כה) סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו.

וְאִית עַשְׂרָה טְפָחִים בַּכְּרוּבִים מִתַּתָּא לְעֵילָּא, מֵרַגְלֵיהוֹן עַד רֵישֵׁיהוֹן, וּמֵרֵישֵׁיהוֹן וְעַד רַגְלֵיהוֹן, וְשַׁרְיָין עַל טֶפַח דְּאִיהוּ י׳. וַעֲשָׂרָה עַשְׂרָה מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא, הַיְינוּ יו"ד. וּבְגִין כָּךְ, שִׁיעוּרָא דְּסָכָּה אָמְרוּ רַבָּנָן, לֹא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, וְלֹא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים. סָכָּה הַעֲשׂוּיָה כִּכְבָשָׁן מִסְטָרָא דְּאִימָּא, עֲלָהּ אִתְּמַר, (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן. (וְאוּקְמוּהּ מַאי (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, כְּאוּר הַיּוֹצֵא מִפִּי הַכִּבְשָׁן) וְכוּלָּא חַד.

(ישעיה ד) וְסָכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם, דְּסִכַּךְ בָּעֵינָן. וּסְכַךְ אִתְעֲבִיד לַצֵּל. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (תהלים צא) בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן. וְלֹא בְּצֵל סֻכַּת הֲדָיוֹט, דְּאָגִין עַל גּוּפָא מִשְּׁמֶשָׁא. אֶלָּא צֵל לְאַגָּנָא עַל נְשָׁמְתָא. (שיר השירים ב) בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי. (איכה ד) אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בַגּוֹיִם. צֵל עִם ם׳, אִיהִי צֶלֶם. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ אִישׁ. ם׳ סְתוּמָה אִית לָהּ אַרְבָּעָה דְּפָנוֹת.

וּמַה דְּאוּקְמוּהָ שְׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן וּשְׁלִישִׁית אֲפִילּוּ טֶפַח. וּלְמַאן דְּאָמַר שְׁלֹשָׁה כְּהִלְכָתָן וּרְבִיעִית אֲפִילּוּ

טֶפַח. וְאִינּוּן בְּגִין דָּא, תְּרִין, תְּלַת, אַרְבַּע, הָא תְּשַׁע, טֶפַח אִיהִי עֲשִׂירָאָה, לְאַשְׁלְמָא כָּל חֶסְרוֹן. וּבְגִין דָּא, שִׁיעוּר סְכָּה לֹא פָּחוּת מֵעֶשֶׂר, דְּאִיהִי מַלְכוּת, עֲשִׂירָאָה דְּכָל דַּרְגִּין. וְלָא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִין, דְּאִיהִי כ׳, כֶּתֶר עֶלְיוֹן, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ עֵינָא. כָּבוֹד עִלָּאָה, עָלֵיהּ אָמַר מֹשֶׁה, (שמות לג) הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדֶךָ. וְאָתִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי. וְלֵית כָּבוֹד, בְּלָא כ׳.

וּבְגִין דָּא שִׁעֲרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לָקְבַלַיְיהוּ, סְכָּה הַעֲשׂוּיָה כְּמָבוֹי, מִסְטָרָא דְּאַת ב׳, כְּמִין גא״ם, מִסְטָרָא דְּאָת ג׳. כְּמִין צְרִיף, מִסְטָרָא דְּאַת ד׳. וְשֶׁבַע אַתְוָון אִינּוּן, בְּגִין דָּא כפר״ת. כ׳, כְּבְשָׁן. ב׳, בּוּרְגָּנִין. וּשְׁאַר סְכּוֹת. וְכֻלְּהוּ רְמִיזֵי לְגַבֵּי מָארֵי מַתְנִיתִין. וְלֵית לְאַרְכָּא בְּהוֹן.

וְאִינּוּן לָקְבַלַיְיהוּ שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וְאִינּוּן דְּכַר וּנוּקְבָא. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ ז׳ כְּפוּלוֹת. כְּגוֹן שִׁבְעָה שַׁרְגִּין דְּמַנְרְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ. הָכִי (זכריה ד) שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת. הָכִי שִׁבְעָה סְפִירָאן כְּפוּלוֹת. וְשִׁבְעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית לְתַתָּא, שִׁבְעָה לְעֵילָּא, (קהלת א) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

לוּלָב דָּא צַדִּיק. דְּדָמֵי לְחוּט הַשִּׁדְרָה, דְּבֵיהּ ח״י חוּלְיָין,

לָקָבֵל ח"י נְעָנוּעִין דִּלּוּלָב. וְאִינּוּן לָקָבֵל ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא. לָקָבֵל שְׁמֹנֶה עֲשַׂר אַזְכָּרוֹת, (תהלים כט) דְּהָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים. לָקָבֵל שְׁמֹנֶה עֲשַׂר אַזְכָּרוֹת דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וְנַעֲנוּעַ לְשִׁית סִיטְרִין, בְּחוּשְׁבַּן ו'. תְּלַת נְעָנוּעִין בְּכָל סִטְרָא, אִינּוּן ח"י.

לוּלָב בַּיְמִין, כָּלִיל שִׁשָּׁה מִינִין (דְּאִינּוּן) ג' (דף רנ"ו ע"א) הֲדַסִּין, גְּדוּלָה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת. וְדַמְיָין לִתְלַת גַּוְונֵי עֵינָא. ב' בַּדֵּי עֲרָבוֹת, נֶצַח וְהוֹד. וְדַמְיָין לִתְרִין שִׁפְוָון. לוּלָב, יְסוֹד, דּוֹמֶה לַשִּׁדְרָה. דְּבֵיהּ קִיּוּם דְּכָל גַּרְמִין. וְעָלֵיהּ אָמַר דָּוִד, (תהלים לה) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. אֶתְרוֹג, מַלְכוּת. דּוֹמֶה לְלִבָּא. דְּבֵיהּ הִרְהוּרִין.

וְנַעֲנוּעִין דְּהַלֵּל, אִינּוּן מְשׁוּתָּפִין בִּנְעָנוּעִין דִּנְטִילַת לוּלָב, וְאִינּוּן ח"י בְּאָנָא. ח"י ח"י, בְּהוֹדוּ תְּחִלָּה וְסוֹף. ח"י דִּנְטִילַת לוּלָב, הֲרֵי ע"ב. וּבְגִין דָּא לוּלָב בְּחוּשְׁבַּן ח"ס, וְד' מִינִין דִּלּוּלָב, הָא חֶסֶד, דְּרוֹעָא יְמִינָא. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לוּלָב בַּיְמִין, לְסִטְרָא דְּחֶסֶד. אֶתְרוֹג לְסִטְרָא דִּגְבוּרָה, לְשְׂמָאלָא לְבָא. וּבְגִין דָּא אֶתְרוֹג הַדּוֹמֶה לַלֵּב, תַּקִּינוּ לְמֶהֱוֵי בְּיַד שְׂמֹאל. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, לוּלָב בַּיְמִין, וְאֶתְרוֹג בִּשְׂמֹאלוֹ. אִינּוּן לָקָבֵל זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וּמַאן נָטִיל תַּרְוַוייהוּ. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. לוּלָב בִּימִינֵיהּ, וְאֶתְרוֹג בִּשְׂמָאלֵיהּ.

אָתוּ אֲבָהָן, וְרַעְיָא מְהֵימָנָא, וְאַהֲרֹן וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה, וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ לֵיהּ, אַנְתְּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְחַבְרַיָּיא דִּילָךְ דְּאִינּוּן שִׁית, לָקַבֵּל אִינּוּן ז׳. וְאַנְתְּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא נֵר מַעֲרָבִי בְּאֶמְצַע, דְּכָל שִׁית נְרוֹת נְהִרִין מִנָּךְ. בְּכָל חַד אִתְּמַר בֵּיהּ, (משלי כ) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם. וְרַעְיָא מְהֵימָנָא נָהִיר בָּךְ, וְאַנְתְּ בְּחַבְרַיָּיא דִּילָךְ, וְכוּלָּא חַד, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל. וּמִתַּמָּן וְאֵילָךְ מִתְפַּשְׁטִין עַנְפִין לְכָל מָאנֵי חָכְמְתָא, אַשְׁלִים מִלִּין דַּחֲבוּרָא קַדְמָאָה דִּילָךְ לְאַעְטָרָא לוֹן.

פְּתַח בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה אִתְּמַר (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה וְגוֹ׳. מַאי בּוּז. יוֹמָא תִּנְיָינָא, וְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּסוּכּוֹת. דִּבְהוֹן הֲווֹ מְנַסְּכִים מַיִם וְיַיִן.

דְּשֻׁבַע יוֹמִין דְּסוּכּוֹת, בְּהוֹן הֲיוּ מַקְרִיבִין יִשְׂרָאֵל שִׁבְעִים פָּרִים, לְכַפָּרָא עַל שִׁבְעִין מִמָּנָן, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּאַר עָלְמָא חָרוּב מִנַּיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר תְּמִימִם. וּבְיוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים י״ב. וּבְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי י״א. וּבְיוֹם הָרְבִיעִי עֲשָׂרָה. וּבְיוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה. וּבְיוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה. וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבְעָה. וְכֻלְּהוּ שִׁבְעִין. וּבְכָל יוֹמָא הֲווֹ חֲסֵרִים. אֲמַאי חֲסֵרִים.

אֶלָּא הָכָא קָא רָמִיז, (בראשית ח) **וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וּמַה הָתָם בְּיַמֵּי טוֹפָנָא,** (בראשית ח) **וְהַמַּיִם הָלְכוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר. אוּף הָכִי בְּתִשְׁרֵי, דְּאִיהוּ יַרְחָא שְׁבִיעָאָה, דְּבֵיהּ כַּמָּה פִּקּוּדִין, רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, סֻכָּה וְלוּלָב אֶתְרוֹג, מִינִין דְּלוּלָב שׁוֹפָר. שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה שַׁרְיָיא עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה, סוּכָּה. אֶתְרוֹג, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ לוּלָב. מַיִד וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, מִתְמַעֲטִין חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, אוּף הָכִי מִתְמַעֲטִין מְמָנָן דְּאִינּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, דְּמְמָנָן עָלַיְיהוּ, דְּדַמְיָין לְמֵי טוֹפָנָא. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, עָשָׂה עֲבֵרָה אַחַת קָנָה לוֹ קַטֵּיגוֹר אֶחָד. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְמָעֲטִין חוֹבִין, מִתְמַעֲטִין פָּרִים דִּלְהוֹן, מִתְמַעֲטִין מְמָנָן דְּע׳ אוּמִין, מִתְמַעֲטִין ע׳ אוּמִין, מִתְמַעֲט טוּבָא דִּלְהוֹן.**

תֵּיבַת נֹחַ, מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעֲלָא עִמֵּיהּ (בראשית ז) **שִׁנַּיִם שִׁנַּיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה, לְקָרְבָּנָא, לְאַגָּנָא עַל נֹחַ, וְעַל כָּל אִינּוּן דְּעָאלִין עִמֵּיהּ לַתֵּיבָה. אוּף הָכִי אִלֵּין דְּמִנַּטְרִין חַגִּין וּזְמַנִּין, דְּאִינּוּן יָמִים טוֹבִים, שִׁנַּיִם שִׁנַּיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה, שְׁנַיִם שְׁנַיִם תְּרִין יוֹמִין דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּתְרִין יוֹמִין דְּשָׁבוּעוֹת, וּבְגִין דְּאִינּוּן תְּרִין מִנַּיְיהוּ בְּסָפֵק, הָא אִית שְׁנֵי יְמֵי הַפּוּרִים בְּאַתְרַיְיהוּ. שִׁבְעָה שִׁבְעָה, ז׳ יוֹמִין דְּפֶסַח, ז׳ יוֹמִין**

דְּסוּכּוֹת. נֹחַ לָקְבֵל יוֹם הַשַּׁבָּת, וְהַאי אִיהוּ מִכָּל הַחַי.
סְכָּה קָא אָגִינָת עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב,
(ישעיה ד) וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם מֵחֹרֶב. סְכָּה קָא
אָגִינָת. מַה תֵּיבַת נֹחַ לְאַגָּנָא, אוּף הָכִי סְכָּה לְאַגָּנָא.
(תיקונין ב ע"א) וְעוֹד מִכָּל הַחַי, ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, מֵאִינּוּן
ט' ט', בִּרְכָתָא דִּמִינִין בָּהּ אִשְׁתְּלִימוּ י' סְפִירָאן מֵעֵילָּא
לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְאִיהוּ לָקְבֵל נֹחַ.
וְעוֹד מִכָּל הַחַי, שְׁכִינְתָּא אָגִינָת עַל אִלֵּין דְּנַטְרִין י',
אוֹת שַׁבָּת בְּתְחוּמָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ ח' אַלְפִים, תְּרִין
אַלְפִין לְכָל צַד. וְעוֹד, מִכָּל הַחַי, אִלֵּין דְּנַטְרִין י' אוֹת
בְּרִית, דְּאִיהוּ בְּח' יוֹמִין, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, (ויקרא יב) וּבַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. וְעוֹד, מִכָּל הָחַי, אִלֵּין
דְּנַטְרִין אוֹת י', תְּפִלִּין בְּתְמַנְיָיא פָּרְשָׁיָין.
שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סוּכָּה, אָגִינָת עָלַיְיהוּ, וּפְרִישַׂת גַּדְפָּאָה
עָלַיְיהוּ, כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ
לְבָרְכָא, הַפּוֹרֵס סוּכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וּבְגִין דָּא בִּירְחָא
שְׁבִיעָאָה, דְּבֵיהּ כָּל פִּקּוּדִין אִלֵּין, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים
לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה. עַם יִשְׂרָאֵל בַּאֲבוּהוֹן
שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְלֵית מַיִם רַבִּים, אֶלָּא כָּל אוּמִין וּמְמָנָן דְּלְהוֹן.
אִם יִתֵּן אִישׁ, דְּאִיהוּ סָמָאֵל, כָּל מַה דְּאִית לֵיהּ בְּעָלְמָא
דֵּין, בְּגִין (דף רנ"ו ע"ב) דְּיִשְׁתָּתַּף בְּאִלֵּין פִּקּוּדִין עִם יִשְׂרָאֵל,
בּוּז יָבוּזוּ לוֹ.

וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד, הָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְמַלְכָּא דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזִין, לְבָתַר דְּשָׁלַח לוֹן, אָמַר לְאִלֵּין בְּנֵי בֵּיתָא דִּילֵיהּ, אֲנָא וְאַתּוּן נַּעְבִּיד סְעוּדָה קְטַנָּה. וּמַאי עֲצֶרֶת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א ט) **זֶה יַעְצוֹר בְּעַמִּי, וְלֵית עֲצָר אֶלָּא מַלְכוּת. מִסְּטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, עָבִיד סְעוּדָתָא רַבְרְבָא, וּמִסְּטָרָא דְּמַלְכוּתָא, סְעוּדָתָא זְעֵירָא. וְנוֹהֲגִין לְמֶעְבַּד יִשְׂרָאֵל עִמָּהּ חֶדְוָה, וְאִתְקְרִיאַת שִׂמְחַת תּוֹרָה. וּמְעַטְרָן לְסֵפֶר תּוֹרָה בְּכֶתֶר דִּילֵיהּ, רֶמֶז סֵפֶר תּוֹרָה לְתִפְאֶרֶת, שְׁכִינְתָּא עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת.**

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אֲמַאי מִסְּטָרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, זַמִּין לְכָל מְמָנָן דְּכָל אוּמִּין, וּמִסְּטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, לָא זַמִּין אֶלָּא לְאוּמָּה יְחִידָה, לָקְבֵל פַּר יְחִידָא. אָמַר לֵיהּ בְּרִי, שַׁפִּיר שְׁאֵילַת. בְּגִין דְּמַלְכוּת אִיהִי רְמִיזָא לְבָרְתָּא, דְּאִיהִי צְנוּעָה בְּבֵית אָבִיהָ וְאִמָּהּ. וְאִיהִי אַרְוָסָה וְלָא נְשׂוּאָה. לָאו אוֹרַח אַרְעָא, לְמֵיכַל עִם אוּשְׁפִּיזִין. אֲבָל אִמָּא דְּהִיא נְשׂוּאָה, אוֹרַח אַרְעָא אִיהוּ (לְמֵיכַל עִם אוּרְחֵי) **בָּתַר דְּמַזְמִין בַּעְלָהּ אוּשְׁפִּיזֵי, לְמֵיכַל עַל פָּתוֹרָא עִם בַּעְלָהּ. וְאִי אִינּוּן אוּשְׁפִּיזִין נָכְרָאִין, לָא אַכְלֵי עִמְּהוֹן, לָא אַבָּא, וְלָא אִמָּא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּרַתָּא. וּבְגִין כַּךְ בְּסְעוּדָתָא דְּשִׁבְעִין מְמָנָן, לָא אִשְׁתְּתַף לְמֵיכַל עִמְּהוֹן,**

חַד מִן מָארֵי מַלְכָּא, בְּגִין דְּאִינּוּן נוּכְרָאִין. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי כְּעַן אִתְיַישְׁבַת מִלָּה בִּלְבָאִי, עַל בּוּרְיֵיהּ.

עוֹלַת תָּמִיד, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּסִלִּיקַת לְעֵילָּא בְּהַהוּא דַּרְגָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ עֶרֶב וָבוֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד, וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי סְלִיקַת בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תָּדִיר עִמָּהּ בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל.

וּלְאָן סְלִיקַת. לְאַתָּר דְּאִתְגְּזָרַת מִתַּמָּן, דְּאִיהוּ אֵין סוֹף, וְאִיהוּ גָּבוֹהַּ מִכָּל סְפִירָאן. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ. עוֹלָה כְּלָהּ לַגָּבוֹהַּ סַלְקָא. וְכַד אִיהִי סְלִיקַת, אֲחִידָן בָּהּ כָּל סְפִירָן, וְאִינּוּן סַלְקִין עִמָּהּ. וּמַאי סְלִיקוּ דִּילָהּ. לְרֵיחַ נִיחוֹחַ, לְמֵיהַב רֵיחָא טָבָא קָדָם יְיָ, וּלְבָתַר אִתְמַר בָּהּ, (ויקרא ט) וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחַטָּאת וְהָעוֹלָה. נַחְתַּת מַלְיָא כַּפָּרָה מִכָּל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל.

וְהָא סְלִיקוּ דִּילָהּ אִיהוּ, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. אוּף הָכִי נְחִיתוּ דִּילָהּ אִיהוּ בֵּיהּ, וְכָל חַיָּילִין דִּילָהּ, וּבְגִין דָּא אִקְרֵי סֻלָּם, דְּבֵיהּ כָּל הַוָּויָין (נ"א כְּנוּיִין) סַלְקִין וְנַחְתִּין, דְּאִינּוּן תַּלְיָין מִן יְדוֹד. וּבְגִין דָּא, כָּל קָרְבְּנִין וְעֹלָוֹון אִינּוּן לַיְדוֹד. וְאִתְקְרִיאַת קָרְבָּן, עַל שֵׁם דְּאִתְקְרִיבוּ בָּהּ כָּל כְּנוּיִין לַיְדוֹד.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלָהּ, (במדבר ז) קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת. לֵית דַּרְגָּא דְּאִתְקְרִיב לְגַבֵּי יְדוֹד, פְּחוּת מִנָּהּ. וְלֵית

צְלוֹתָא וּפְקוּדָא מִכָּל פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל קָרְבְּנִין וְעֹלָוון, דְּאִינּוּן לְבַר מִנָּהּ. בְּכָל דַּרְגִּין דִּסְפִירָאן לָא מִתְקַבְּלָן קֳדָם יְדָוִד, לְבַר מִנָּהּ. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר עָלָהּ, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּבְגִין דָּא אָמַר נָבִיא, (ירמיה ט) כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל.

אִיהִי שְׁלָמִים, שְׁלִימוּ דִּשְׁמָא דַּיְידָוִד, בְּכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא. אִיהִי ה׳. אֲדֹנָי. י׳ דַּיְידָוִד. אִיהִי ה׳ מִן אֱלֹהִים. אִיהִי ה׳ מִן אֶהְיֶה. י׳ מִן שַׁדַּי. סוֹף דְּכָל הַוָיָה וְכִנּוּי. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בָּהּ, (קהלת יב) סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹהִים יְרֵא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר. אִיהִי סוֹף מֵעֲשֶׂר סְפִירָאן, יַם סוּף. שְׁלִימוּ דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין. אִיהוּ תַּרְעָא לְאַעְלָא לְכָל חָכְמְתָא, לְכָל כִּנּוּי וַהֲוָיָה, וּלְאַעְלָא בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, יְדִיעָה דְּכוֹלָא. וּפְחוּת מִינָהּ, לֵית רְשׁוּ לְשׁוּם בְּרִיָה, לְאַשְׁגָּחָא לְשׁוּם יְדִיעָה בָּעוֹלָם. עָלָהּ אִתְּמַר, (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ.

אִיהוּ שֵׁם מ״ב אַתְוָון, דְּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. (וְאִלֵּין אִינּוּן אַתְוָון כִּנּוּיִין לְאַתְוָון דַּהֲווֹיִין דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ עִלָּאִין) אִיהִי אִתְקְרִיאַת עַיִן מִסְטָרָא דִּימִינָא, (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יְדָוִד אֶל יְרֵאָיו. וְאִתְקְרִיאַת אֹזֶן מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא, (דניאל ט) הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע. וְאִתְקְרִיאַת רֵיחַ מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאִתְקְרִיאַת פֶּה, מִגַּרְמָהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ.

אִתְקְרִיאַת פְּקוּדָא קַדְמָאָה אָנֹכִי, מִסְטְרָא דְּכֶתֶר, דְּאִיהוּ אַי"ן מֵאֱלֹהֵינוּ. אָנֹכִי בֵּיהּ כ', כֶּתֶר. וּבֵיהּ אַיִן. וְכֶתֶר אִתְקְרֵי מִסְטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה. דְּאִדְכַּר לְגַבָּהּ חַמְשִׁין זִמְנִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִיהִי בַּ"ת מִן בְּרֵאשִׁית, דְּכִלִּילָא עֶשֶׂר אֲמִירָן, מִסְטְרָא דְּחָכְמָה בַּת י', (משלי ג) בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ. בְּאַבָּא יָסַד בְּרַתָּא. וְאִיהוּ (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עַיִט, דְּכָלִיל ל"ב נְתִיבוֹת, דְּאִינּוּן ל"ב אֱלֹהִים מִסְטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְקְרֵי כָּבוֹד. וְכַד אִתְכְּלִילָן בִּבְרַתָּא, אִתְקְרֵי ל"ב. וּבְגִין דָּא כָּבוֹד לְעֵילָּא, ל"ב לְתַתָּא.

וְי' דִּבְרָן אִתְיְיהִיבוּ. חֲמֵשׁ בִּלּוּחָא חֲדָא, וַחֲמֵשׁ בִּלּוּחָא תִּנְיָינָא. אִיהִי כְּלִיל לוֹן, ה' מִכֶּתֶר עַד גְּבוּרָה. וְה' מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עַד (דף רנ"ז ע"א) בְּרַתָּא. וְאִינּוּן ה' ה'. וְכִי אִית לְמַלְלָא בַּעֲשָׂרָה פִּיּוֹת. אֶלָּא כְּלִיל לוֹן בְּבַת יְחִידָה י' וְאִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ חֲדָא. אוּף הָכִי ו', אִתְקְרֵי קוֹל, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בֵּיהּ, עַד דְּאִשְׁתְּתַף עַד (ס"א עִם) דְּבוּר. וּבְגִין דָּא, (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים.

אִיהִי פְּקוּדָא תִּנְיָנָא מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, יִרְאָה בְּחוּשְׁבָּן. וּרְמִיזָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, יָרֵא בּשֵׁת. וְאוֹקְמוּהָ, מַאן דְּלֵית לֵיהּ בּשֶׁת פָּנִים, וַדַּאי דְּלָא עָמְדוּ אֲבָהָתּוֹי עַל טוּרָא דְּסִינַי.

אִיהִי פִּקּוּדָא תְּלִיתָאָה, דְּאִתְקְרֵי אַהֲבַת חֶסֶד. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה לא) **אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד. אַהֲבָה כְּלִילָא מֵאֲבָהָן, דְּאִתְקְרֵי בְּהוֹן בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל. וְרָזָא דְּמִלָּה,** (ירמיה ב) **זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתָיִךְ.**

וְאִיהִי פִּקּוּדָא רְבִיעָאָה, יְחוּד, מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי כ"ה כ"ה אַתְוָון, עִמֵּיהּ בְּשִׁית תֵּיבִין, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וּבְגִינָהּ אָמַר אַבְרָהָם (בראשית כב) **נֵלְכָה עַד כ"ה וְנִשְׁתַּחֲוֶה.** (שמות יט) **כ"ה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב.**

אִיהוּ א"ח, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהִי ד', שְׁלִימוּ דְּיִחוּדָא דִּילֵיהּ, לְאַשְׁלָמָא בֵּיהּ אֶחָד. א"ח, כְּלִיל ט' סְפִירָאן, דְּאִינּוּן א' אֵין סוֹף. ח' תְּמַנְיָא סְפִירָאן, מֵחָכְמָה עַד יְסוֹד. ד' מַלְכוּת, קוֹצָא דִּילָהּ, בָּהּ אִשְׁתְּלִימוּ לְעֵשָׂרָה, דְּאִינּוּן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. ד' כְּלִילָא מְד' אַתְוָון יְדוֹד.

פִּקּוּדָא חֲמִישָׁאָה, (יהושע א) **וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. אִיהִי אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב מִסְטְרָא דְּחֶסֶד. וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה. דִּבְהוֹן חָכְמָה וּבִינָה. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַוייהוּ,**

וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי שָׁמַיִם, כְּלִיל אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ דִּגְבוּרָה, וּמַיִם דְּחֶסֶד.

וּבְגִין דָּא כֶּתֶר, (תיקונין קל״ד) דְּאִיהִי כַּף, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. דְּאִינּוּן יה״ה, תְּלַת אַתְוָון, אִתְעֲבִידוּ כַּף, עַל ו׳. וְהַיְינוּ כְּנֶגֶד כֶּתֶר תּוֹרָה, ו׳ הַיְינוּ סֵפֶר תּוֹרָה, כַּף עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ. וְכֻלָּא יְדָו״ד, כ״ו בְּחוּשְׁבַּן.

פְּקוּדָא שְׁתִיתָאָה, אִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, בְּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא. וּמִסְטָרָא דִּגְבוּרָה ה׳ דְּיַד כֵּהָה, מִכֶּתֶר וְעַד גְּבוּרָה, ה׳ סְפִירָאן, וְאִינּוּן תְּפִילִּין דְּרֵישָׁא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאִיהִי קֶשֶׁר תְּלַת רְצוּעוֹת, דְּאִינּוּן נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

וְאִיהִי פְּקוּדָא שְׁבִיעָאָה, מִצְוַת צִיצִית, כְּלִיל תְּכֵלֶת וְלָבָן, דְּיָנָא וְרַחֲמֵי. בְּנוּרָא, אֶשָּׁא חִוָּרָא לָא אָכִיל.תְּכֵלָא, אָכִיל וְשָׁצֵי, (מלכים א יח) וַתֹּאכַל אֵת הָעוֹלָה. חִוָּור מִימִינָא, תְּכֵלֶת מִשְּׂמָאלָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יְחוּד בֵּין תַּרְוַוייהוּ, יָרוֹק. בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִין מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ פָּרָשַׁת צִיצִית, לְמִקְרֵי לָהּ בְּיִחוּדָא.

וְאִיהִי פְּקוּדָא תְּמִינָאָה, מְזוּזָה. שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת

מְזוּזָה, מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְאַתְוָון דַיְדְוָ"ד. וּמִסְטְרָא דְצַדִּיק, רָזָא דִבְרִית, אִתְקְרֵי שַׁדַּי. שַׁדַּי חוֹתָמָא דְמַלְכָּא, דְאִיהוּ יְדִוָד.

פְּקוּדָא תְּשִׁיעָאָה, שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת אוֹת בְּרִית, מִסְטְרָא דְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. (בראשית ט) זֹאת אוֹת הַבְּרִית. (שמות לא) בֵּינִי, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, נֶצַח הוֹד. אוֹת, דָּא צַדִּיק. הִיא, דָּא שְׁכִינְתָּא. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם, מִכָּתֵר עַד עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. דְּלֵית שִׁית בְּכָל אַתָר, אֶלָּא מִסְטְרָא דְּאָת ו'. וְלֵית שְׁבִיעִי, אֶלָּא מִסְטְרָא דְּאָת י', עַטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ חָכְמָה עִלָּאָה. אוֹת הוּא. חָכְמָה תַּתָּאָה, אוֹת הִיא.

וְתַקִּינוּ לְמִגְזַר לִתְמַנְיָא, דְּאִינּוּן ח', מִן חָכְמָה עַד יְסוֹד. לְקַבְּלָא בְּהוֹן י' זְעֵירָא, לְסַלְקָא לָהּ עַד כֶּתֶר, לְמֶהֱוֵי עַטָרָה עַל רֵאשֵׁיהוֹן. וְתַקִּינוּ לְשַׁוּוְיָא לַעֲרָלָה בְּמָנָא דְעַפְרָא, לְקַיֵּים (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ.

פְּקוּדָא עֲשִׂירָאָה, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת שַׁבָּת, מִסְטְרָא דְּתִלַת דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאִינּוּן ש', ג' כְּתִרִין: כֶּתֶר, חָכְמָה, וּבִינָה. וְאִיהִי בַּת, רְבִיעָאָה לוֹן. שִׁית יוֹמִין, מֵחֶסֶד עַד יְסוֹד, בְּהוֹן תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, בְּגִין דִּבְנַיְינָא מַתְחִיל מֵחֶסֶד, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים פט) עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. אֲבָל מִבִּינָה

וּלְעֵילָּא, אִיהִי מְנוּחָה וְעֹנֶג וּשְׁבִיתָה לְכָל עוֹבָדָא.
פְּקוּדָא חַד סָר, אִיהִי אִתְקְרִיאַת צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית מִנְחָה
עַרְבִית, מִסְטְרָא דְּתִלַּת אֲבָהָן, וְאִיהִי תְּפִלַּת כָּ"ל
פֶּ"ה, לֵית כָּל, אֶלָּא צַדִּיק דְּכְתִיב, (דברי הימים א כט) כִּי כֹל
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתִרְגֵּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל, דְּאָחִיד
בִּשְׁמַיָּיא וּבְאַרְעָא. פֶּ"ה כְּחוּשְׁבַּן מִילָה. וּמַה בְּרִית בֵּיהּ
מִתְיַחֲדִין דְּכַר וְנוּקְבָא דִּלְתַתָּא, אוּף בַּיְסוֹד, מִתְיַיחֵד חָתָן
וְכַלָּה דִּלְעֵילָּא, הוּא חַי עָלְמִין כָּלִיל חַ"י בְּרָכָאן, הַדָּא
הוּא דִּכְתִיב, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.
וּבְגִין דָּא, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף
בַּשֵּׁם. דָּא שְׁכִינְתָּא, בְּשֵׁם דַּיְדָו"ד, בֵּיהּ צָרִיךְ
לְזַקְפָּא שְׁכִינְתָּא. הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא
תוֹסִיף (דף רנ"ז ע"ב) קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי דַּרְגָּא אַחֲרָא,
וּבְגִין דָּא (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.
הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים קמו) יְדָו"ד זוֹקֵף כְּפוּפִים.
פְּקוּדָא תְּרֵיסָר, אִיהִי אִתְקְרִיאַת חַג הַמַּצּוֹת, וְחַג
הַשָּׁבוּעוֹת, וְחַג הַסֻּכּוֹת, מִסְטְרָא דְּג' אֲבָהָן.
וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִסְטְרָא דְּיִלְהּ, דְּינָא דְּמַלְכוּתָא דְּינָא. וְאִית
דְּיֵימָא, פֶּסַח דְּרוֹעָא יְמִינָא. שָׁבוּעוֹת, מַתַּן תּוֹרָה,
דְּאִתְיְיהִיבַת בְּמַדְבְּרָא, דְּאִיהוּ מְמָנָא עָלֵיהּ שׁוּר, מִסְטְרָא
דִּגְבוּרָה. סֻכּוֹת (בראשית לג) וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכּוֹתָה.

פִּקּוּדָא תְּלִיסַר, קְרִיאַת שְׁמַע. וְאִית לְמִנְדַּע, דְּאִיהוּ אִתְקְרֵי חָכָם בְּכָל מִינֵי חָכְמוּת. וּמֵבִין, בְּכָל מִינֵי תְּבוּנוֹת. וְחָסִיד, בְּכָל מִינֵי חֲסָדִים. וְגִבּוֹר, בְּכָל מִינֵי גְּבוּרוֹת. וְיוֹעֵץ, בְּכָל מִינֵי עֵצוֹת. וְצַדִּיק, בְּכָל מִינֵי צְדָקוֹת. וָמֶלֶךְ, בְּכָל מִינֵי מַלְכוּת. עַד אֵין סוֹף. עַד (ס"א כֶּתֶר) **אֵין חֵקֶר. וּבְכָל אִלֵּין דַּרְגִּין, בְּחַד אִקְרֵי רַחֲמָן. וּבְחַד אִקְרֵי דַּיָּין. וְהָכִי בְּכַמָּה דַּרְגִּין, עַד אֵין סוֹף. אִי הָכִי שִׁנּוּי אִית, בֵּין רַחֲמָן לְדַיָּין. אֶלָּא קוּדֶם דְּבָרָא עָלְמָא, אִתְקְרֵי הוּא בְּכָל אִלֵּין דַּרְגִּין, עַל שֵׁם בְּרְיָין דַּהֲווֹ עֲתִידִין לְהִבָּרְאוֹת, דְּאִי לָאו בְּרְיָין דְּעָלְמָא, אֲמַאי אִתְקְרֵי רַחוּם דַּיָּין, אֶלָּא עַל שֵׁם בְּרְיָין דַּעֲתִידִין.**

וּבְגִין דָּא, כָּל שְׁמָהָן, אִינּוּן כִּנּוּיִין דִּילֵיהּ. עַל שֵׁם עוֹבָדִין דִּילֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא, בָּרָא נְשָׁמְתָא, בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ, דְּאִתְקְרִיאַת עַל שֵׁם פְּעוּלוֹת דִּילָהּ, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא, דְּאִתְקְרֵי עָלְמָא זְעִירָא. כְּגַוְונָא דְּמָארֵי עָלְמָא, אִתְנַהִיג בְּכָל בְּרְיָין. וּבְכָל דָּרָא, כְּפוּם עוֹבָדוֹי. כַּךְ נְשָׁמְתָא, כְּפוּם עוֹבָדוֹי דְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר. הַהוּא אֵבֶר דְּעָבִיד בֵּיהּ פִּקּוּדָא, אִתְקְרֵי נְשָׁמְתָא, לְגַבֵּי חֶמְלָה וְחִסְדָּא חִנָּא וְרַחֲמֵי. וּבְהַהוּא אֵבֶר דְּעָבִיד בֵּיהּ עֲבֵירָה, אִתְקְרֵי נְשָׁמְתָא לְגַבֵּי, דִּינָא וְחֵימָה וָכַעַס. אֲבָל לְבַר מִן גּוּפָא, לְמַאן תְּהֵא חֶמְלָה, אוֹ אַכְזָרִיוּת.

אוף הָכִי מָארֵי עָלְמָא, קֹדֶם דְּבָרָא עָלְמָא, וּבָרָא בְּרַיְין דִּילֵיהּ, לְמַאן אִתְקְרֵי רַחוּם וְחַנּוּן אוֹ דַּיָּין. אֶלָּא כָּל שְׁמָהָן דִּילֵיהּ, אִינּוּן כִּנּוּיִין, וְלָא אִתְקְרֵי בְּהוֹן, אֶלָּא עַל שֵׁם בְּרַיְין דְּעָלְמָא, וּבְגִין דָּא, כַּד מָארֵי דָּרָא אִינּוּן טָבִין, אִיהוּ אִתְקְרֵי לְגַבַּייהוּ, יְהוָ"ה בְּמִדַּת רַחֲמִים. וְכַד מָארֵי דָּרָא אִינּוּן חַיָּיבִין, אִתְקְרֵי אֲדֹנָ"י בְּמִדַּת הַדִּין. לְכָל דָּרָא, וּלְכָל בַּר נָשׁ, כְּפוּם מְדָּה דִּילֵיהּ. אֲבָל לָאו דְּאִית לֵיהּ מְדָּה וְלָא שֵׁם יְדִיעַ.

כְּגַוְונָא דְּסִפִּירָאן, דְּכָל סְפִירָה אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ, וּמְדָּה, וּגְבוּל, וּתְחוּם. וּבְאִלֵּין שְׁמָהָן מָארֵי עָלְמָא אִיהוּ אִתְפַּשַּׁט, וְאַמְלִיךְ בְּהוֹן, וְאִתְקְרֵי בְּהוֹן, וְאִתְכַּסֵּי בְּהוֹן, וְדָר בְּהוֹן, כְּנִשְׁמְתָא לְגַבֵּי אֵבָרִים דְּגוּפָא. וּמַה רְבוֹן עָלְמִין, לֵית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ וְלָא אַתָּר יְדִיעַ, אֶלָּא בְּכָל סִטְרָא שׁוּלְטָנוּתֵיהּ. אוף הָכִי לֵית לָהּ לְנִשְׁמְתָא שֵׁם יְדִיעַ, וְלָא אַתָּר יְדִיעַ, בְּכָל גּוּפָא אֶלָּא בְּכָל סִטְרָא שׁוּלְטָנוּתֵיהּ, וְלֵית אֵבֶר פָּנוּי מִנָּהּ.

וּבְגִין דָּא, לֵית לְרַשְׁמָא לָהּ בְּחַד אַתָּר, דְּאִי לָאו הָא חָסֵר שׁוּלְטָנוּתָא בִּשְׁאַר אֵבָרִים. וְלָא לְאִתְקְרֵי לָהּ בִּשְׁמָא חַד, אוֹ בִּתְרֵין, אוֹ בְּגַ'. לְמֵימָר דְּאִיהִי חָכְמָה מְבִינָה, וְאִית לָהּ דַּעַת, וְלָא יַתִּיר. דְּאִי עָבִיד הָכִי, הָא חָסֵר לָהּ מִשְּׁאַר דַּרְגִּין.

כָּל שֶׁכֵּן לְמָארֵי עָלְמָא, דְּלֵית לְרִשְׁמָא לֵיהּ בַּאֲתָר יְדִיעַ, אוֹ לְאִתְקְרֵי לֵיהּ בִּשְׁמָהָן, אוֹ לְשַׁנָּאָה לֵיהּ בְּהוֹן, אוֹ לְשַׁלְטָאָה לֵיהּ כְּגוֹן דַּרְגָּא דְּמֶרְכַּבְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, דְּכָל דַּרְגִּין דְּכָל מַרְכְּבוֹת דִּילֵיהּ, אִינּוּן מְשׁוּלָּשִׁים, כְּגוֹן הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה, דְּאִינּוּן דְּמוּת אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, דְּאִינּוּן מֶרְכָּבָה לְאָדָם. דְּאִתְמַר עֲלֵיהּ, (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וּמִסְטָרָא דְּנוּקְבָא, אִינּוּן שַׁלְטִין עַל אָדָם, וְנוּקְבָא אִיהִי מֶרְכָּבָה לְגַבַּייהוּ. וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלָהּ, קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ.

וְאוֹף הָכִי אַתְוָון, דְּאִינּוּן אַנְפִּין דְּחֵיוָון, מְשׁוּלָּשִׁין, כְּגַוְונָא דָּא: יד"ו. הו"י. וה"י. ה' רְבִיעָאָה, קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. אִיהִי שְׁלָמִים דִּכְלִהוּ, לְאַשְׁלָמָא בְּכְלִהוּ שֵׁם יְדוָ"ד. אֲבָל לְמָארֵיהּ דִּכְלָא, לֵית לְשַׁלְשָׁא בֵּיהּ בִּשְׁמָהָן, וְלָא בְּאַתְוָון, אֶלָּא אִיהוּ אִתְקְרֵי בְּכָל שְׁמָהָן, וְלֵית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ. וְכָל שֵׁם וְשֵׁם אַסְהִיד עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ אֲדוֹן כָּל עָלְמִין. אַסְהִיד עָלֵיהּ אֲדֹנָי.

וְלֵית דְּיַדְּעִין דְּאִית בַּר נָשׁ, דְּיָרִית ג' מְאָה וְעֶשֶׂר עָלְמִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. כְּפוּם דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, דְּאִתְקְרֵי יֵשׁ מֵאַיִן. וְדָא חָכְמָה עִלָּאָה. וְאִית בַּר נָשׁ דְּלָא יָרִית אֶלָּא עָלְמָא חַד, כְּפוּם דַּרְגָּא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

וְהָכִי יְרִית עָלְמִין כָּל בַּר נָשׁ מִישְׂרָאֵל, כְּפוּם דַּרְגָּא דִּילֵיהּ לְעֵילָּא. אֲבָל לְמָארֵי עָלְמָא, לֵית לְרַשְׁמָא לֵיהּ עָלְמִין בְּחוּשְׁבָּן, אֶלָּא אֲדוֹן כָּל עָלְמִין, וְאַדְנָ"י קָא סָהִיד עָלֵיהּ. אוֹף הָכִי יְהוָ"ה, מִגֵּיהּ תַּלְיָיא כָּל הַוָיִין, וְאִיהוּ וְכָל הַוָיִין דִּילֵיהּ, סָהֲדִין עַל מָארֵי עָלְמָא, דְּאִיהוּ הַוָה קַדָּם כָּל הַוָיִין. וְאִיהוּ בְּתוֹךְ כָּל הַוָיָה. וְאִיהוּ לְאַחַר כָּל הַוָיָה. וְדָא רָזָא, דְּסָהֲדִין הַוָיִין עָלֵיהּ, הָיָה, הֹוֶה, וְיִהְיֶה.

דִּינָא, בְּהִפּוּךְ אַתְוָון אַדְנָ"י. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. שֵׁם א"ל סָהִיד עַל מָארֵי דְּכוֹלָּא, דְּלֵית יְכוֹלֶת לְכָל שֵׁם, וַהֲוָיָה וְדַרְגָּא. כָּל שֵׁכֵן לִשְׁאַר בְּרְיִין, פְּחוּת מִגֵּיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל ד) כְּלָא (דף רנ"ח ע"א) חַשִׁיבִין וּכְמִצְבְּיֵהּ עָבֵיד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְגוֹ'. אֱלֹהִי"ם, סָעִיד עַל אֱלָהוּת דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ אֱלֹהִי"ם וֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְאִיהוּ אֱלוֹהַּ עַל כֹּלָּא, וְלֵית אֱלוֹהַּ עָלֵיהּ. צְבָאוֹ"ת, סָהִיד עָלֵיהּ כְּדִכְתִיב, וּכְמִצְבְּיֵהּ עָבִיד בְּחֵיל שְׁמַיָּא. שַׁדַּ"י, סָהִיד עָלֵיהּ, דְּכַד אִיהוּ אָמַר לְעוֹלָם דַּי עָמַד בְּתִחוּמֵיהּ, וְלָא אִתְפְּשָׁט יַתִּיר. וְאוֹף לְמַיָּא וְרוּחָא וְאֶשָׁא.

וְאוֹף הָכִי, כָּל הַוָיָה, וְשֵׁם, סָהֲדִין עָלֵיהּ. דְּכַד הַוָה אִיהוּ יָחִיד קוֹדֶם דְּבָרָא עָלְמָא, אֲמַאי הַוָה אִיהוּ צָרִיךְ לְאִתְקְרֵי בִּשְׁמָהָן אִלֵּין, אוֹ בִּשְׁאַר כִּנּוּיִין, כְּגוֹן (שמות לד)

רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְגוֹ׳, דַּיָּין אֲמִיץ חָזָק. וְסַגִּיאִין בְּכָל אִינּוּן שְׁמָהָן וְכִנּוּיִין, אִתְקְרֵי עַל שֵׁם כָּל עָלְמִין וּבְרַיָּין דִּלְהוֹן, לְאַחֲזָאָה שׁוּלְטָנוּתֵיהּ עֲלַיְיהוּ.

אוֹף הָכִי נְשְׁמְתָא, (תיקונין כ״ד ע״א) עַל שׁוּלְטָנוּתָא דְּכָל אֲבָרִים דְּגוּפָא, אַמְתִּיל לָהּ לְגַבֵּיהּ. לָאו דְּאִיהִי אַדְמְיָא לֵיהּ אִיהִי בְּעַצְמָהּ, דְּהוּא בָּרָא לָהּ, וְלֵית לֵיהּ אֱלוֹהַ עֲלֵיהּ דְּבָרָא לֵיהּ. וְעוֹד, נְשְׁמְתָא אִית לָהּ כַּמָּה שְׁנוּיִים וּמִקְרִים וְסִבּוֹת, דְּאִתְקְרִיאוּ לָהּ. מַה דְּלָאו הָכִי לְמָארֵי כֹּלָּא. וּבְגִין דָּא הִיא אַדְמְיָא בְּשׁוּלְטָנוּתָא דִּילָהּ עַל כָּל אֲבָרֵי גוּפָא, אֲבָל לָא בְּמִלָּה אַחֲרָא.

וְעוֹד, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֵׁם ע׳ רַבָּתִי, ד׳ מִן אֶח״ד רַבָּתִי, הַיְינוּ עֵ״ד, בֵּין שֵׁ״ם מִן שְׁמַע, א״ח מִן אֶח״ד. (שמואל א יב) עֵד יְיָ בָּכֶם. וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד דְּמְיַחֵד אוֹתוֹ בָּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים קד) אָנכִי אֶשְׂמַח בַּיְיָ, (עיין לעיל רל״ו ע״ב) ש״מ מִן שְׁמַע, א״ח מִן אֶח״ד, הֲרֵי אֶשְׂמַח.

וְעוֹד. ד׳ רַבָּתִי, ד׳ בָּתֵּי תְּפִילִין, דְּמָנַח לְהוֹן א״ח, וְאִתְעַטָּר בְּהוּ, וְאִינּוּן פְּאֵר עַל רֵישֵׁיהּ. וְאִינּוּן יהו״ה (ס״א יהה״ו), י׳ עַטָּרָא עַל ה׳, דְּאִיהִי בְּרַתָּא, וְהַיְינוּ (משלי ג) יְדוֹ״ד בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, אַבָּא יָסַד בְּרַתָּא. ה׳, אִמָּא עִלָּאָה, עַטָּרָה עַל ו׳, דְּאִיהוּ בְּרָא, וְהַיְינוּ (משלי ג)

כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה. בְּאִמָּא כּוֹנֵן בְּרָא. וְהַאי אִיהוּ דְּעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה, אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם.

וּבְרַתָּא אִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, כֵּהָ"ה. י׳ קֻשְׁיָא דִּילֵיהּ. ה׳ עִלָּאָה אִימָּא, תְּפִלִּין דְּרִישָׁא עַל רֹאשׁ תִּפְאֶרֶת. תְּפִלִּין דִּילֵיהּ, כְּסֵדֶר יְדוֹ"ד, דְּאִיהוּ קַדֵּשׁ לִי. וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ. שְׁמַע. וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ. אֲבָל בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, הֲוָיוֹת בְּאֶמְצַע, דְּאִינּוּן ה׳ ה׳. וּבְגִין דָּא אָמַר הַנָּבִיא, (ירמיה ט) בְּזֹאת יִ"תְהַלֵּל הַ"מִּתְהַלֵּל הַ"שְּׂכֵל וְ"יָדוֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְדוֹ"ד. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאִית בְּרִישָׁא אַתָּר, לְאָנָחָא תְּרֵי זוּגֵי דִּתְפִלִּי. וְדָא זָכֵי לִתְרִין פְּקוּדִין, דְּאוֹקְמוּהָ עֲלַיְיהוּ, לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה לִשְׁתֵּי שׁוּלְחָנוֹת.

י׳ חָכְמָה. ה׳ בִּינָה. ו׳ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. ה׳ מַלְכוּת קַדִּישָׁא. רֵישָׁא דְּאִתְעַטָּר בְּאַרְבַּע אַתְוָון, דָּא כֶּתֶר רֵיהֲטָא דְּרִישָׁא דְּאַסְחַר לוֹן, וְכַסֵּי לוֹן. אַהֲבָה חֶסֶד קְרִיאַת שְׁמַע, דְּשִׁקִּילָא לְאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְיהִיבַת מִימִינָא. תְּפִלִּין עִזּ, מִשְּׁמָאלָא דִּגְבוּרָה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּלִיל כֹּלָּא, כַּנְפֵי דְּמִצְוָה, נֶצַח וְהוֹד, תִּכְלֶת וְלָבָן. מְזוּזָה רָשִׁים שַׁדַּי, צַדִּיק. וּשְׁכִינְתָּא תַּרְעָא דְּמְזוּזָה, זֶה הַשַּׁעַר לַיְדוֹ"ד.

וְעוֹד ש׳ תִּלַת רְצוּעוֹת. ד׳ קֻשְׁיָא שֶׁל תְּפִלִּין מֵאֲחוֹרוֹי. י׳ קֻשְׁיָא דִּתְפִלִּין דְּיָד. וּבְגִין דָּא שַׁדַּ"י מִלְּבַר, יְדוֹ"ד

מִלְגּוֹ, דְּאִיהִי ד' פָּרְשִׁיָּין. דד' רָאשִׁין רֶמֶז לד' בָּתֵּי דִּתְפִילִין, שַׁדַּ"י אוֹת דִּילֵיהּ עוֹלֶה מטטרו"ן.

וְעוֹד. י' חָכְמָה קַדֵּשׁ לִי. ה' בִּינָה, וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ. ו' שְׁמַע, שִׁית תֵּיבִין, רְמִיזָא לְשִׁית סְפִירָן, שִׁית עַנְפִין דְּאִילָנָא, דְּכָלַל לוֹן תִּפְאֶרֶת. ה' וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ מַלְכוּת. אִלֵּין אִינּוּן דְּרִישָׁא, דְּאִיהוּ כֶּתֶר, כ', (שמואל א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ.

שַׁדַּי, רָמִיז רְצוּעֵי וּבָתֵּי וְקִשְׁרֵי דִּתְפִלִּין מִלְבַר. אוֹף הָכִי בַּמְזוּזָה, יְדָוָ"ד מִלְגּוֹ, שַׁדַּ"י מִלְבַר, דְּאַרְבַּע רָאשִׁין עִם ד' רָמִיז לד' בָּתֵּי וּלְקֶשֶׁר תְּפִלִּין מֵאָחוֹר ד' כְּפוּלָה אוֹף הָכִי ש' כְּפוּלָה, י' קֶשֶׁר דְּיָד כֵּהָה דְּאִיהוּ בֵּיתָא חֲמִישָׁאָה ד' (ס"א י') דְּשַׁדַּ"י אִיהוּ מוֹחָא דְּאוֹקְמוּהָ עָלֵיהּ בַּמָּקוֹם שְׁמוֹחוֹ שֶׁל תִּינוֹק רוֹפֵס בּוֹ, וְדָא תִּינוֹק יוֹנֵק מִשַּׁדַּי אִמּוֹ שַׁדַּ"י.

תְּפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, כֶּתֶר. וּמַאי נִיהוּ כֶּתֶר דְּמָארֵי עָלְמָא. יְדָוָ"ד. דְּאִיהוּ: י' חָכְמָה. ה' בִּינָה. ו' תִּפְאֶרֶת. כְּלִיל שִׁית סְפִירִין. ה' מַלְכוּת. וּבְגִין דָּא (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל (דברים ד) כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרוֹבִים אֵלָיו, כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו. אַרְבַּע קְרָאֵי, כְּלִילוּ רְשִׁימִין בְּכ', רָזָא דְּאָת כ': י' י'. דְּאִיהִי י' י' מִן יְאַהְדוֹנָהִי, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף

בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, כ׳ מִן כְּתָר, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, כְּלִילָן מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּמֵעֶשֶׂר סְפִירָאן מִתַּתָּא לְעֵילָא.

וְאִלֵּין אִינּוּן, (תהלים קמח) וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם, מַיִם עֶלְיוֹנִים זְכָרִים, מַיִם תַּחְתּוֹנִים נְקֵבוֹת. וְעָלַיְיהוּ אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר, אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, שֶׁמָּא תִּסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשְׁכֶם. דְּלָאו אִינּוּן מַיִם כְּמַשְׁמָעָן. אֶלָּא אִיהוּ אוֹר נוֹבֵעַ. וּבְגִין דָּא, אִדְּמוּ לְמַיִם נוֹבְעִים. וְהַאי נְהוֹרָא לֵית לֵיהּ פְּסָק, וְלָא קְצוּץ, וּפְרוּד. וּבְגִין דְּאִינּוּן מִכְּתָר, אִתְקְרִיאָן שֶׁאֵין לָהֶם סוֹף, דִּכְתָר אֵין סוֹף אִתְקְרֵי. (ע״ב רעיא מהימנא)

(דף רנ״ח ע״ב)

(במדבר כ״ח) וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ. תָּא חֲזֵי, בְּפֶסַח כְּתִיב, וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עוֹלָה לַיְיָ. וְהָכָא לָא כְּתִיב אִשֶּׁה, (דְּהָא בְּיוֹמָא דָּא אִשֶּׁה לָא כְּתִיב בֵּיהּ) אֶלָּא וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה. מַאי טַעֲמָא. יוֹמָא דָּא, יוֹמָא דְּעַיְילַת כַּלָּה לְחוּפָּה אִיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל מָנוּ יוֹמִין דְּדַכְיוּ. יוֹמִין וְשָׁבוּעִין, וְאִתְכְּלִילוּ וְעָאלוּ בְּיוֹמִין דְּדַכְיוּ. וְהִיא נַפְקַת מִכָּל סִטְרָא בִּישָׁא, וְנַטְרַת יוֹמֵי דַּכְיוּ כַּדְקָא חֲזֵי. וְרָזָא דָּא, מַלְכָּא טַעֲם בְּתוּלָה טָעִים. בְּגִין כָּךְ לָא כְּתִיב בֵּיהּ אִשֶּׁה, דְּהָא אַחֲרָא לָא קָרִיב לְמַשְׁכְּנָא, וְהָא אִתְרַחַק מִתַּמָּן. וְעַל דָּא אִשִּׁים לָאו הָכָא, וְלָאו אִצְטְרִיכוּ לְהָכָא, וְיִשְׂרָאֵל מְרַחֲקָן אִינּוּן

מִן סִטְרָא בִּישָׁא. (וּמִנָּן יוֹמִין דְּדַכְיוּ, יוֹמִין וְשָׁבוּעִין, וְאִתְכְּלִילוּ וְעָאלוּ בְּיוֹמִין דְּדַכְיוּ). **אָמַר רִבִּי אַבָּא, עַדַיִין צְרִיכִין אֲנָן לְפִתְחָא דָּא לְמִפְתַּח.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲרִימִית יְדַי בְּצַלּוּ לְמַאן דְּבָרָא עָלְמָא, וְרָזָא דָּא, אַשְׁכְּחָן בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, אִשִּׁים אִינּוּן בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאַתְיָין בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא, אִדַּבְּקוּ בְּאִילָנָא דְּדַעַת טוֹב וָרָע, אִדַּבְּקָן בְּרָע, וְאִדַּבְּקָן בְּטוֹב. וּבְגִין כָּךְ, בְּשְׁאַר יוֹמִין כְּתִיב בְּהוּ אִשֶּׁה עוֹלָה. אֲבָל בְּהָנֵי יוֹמָא, דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי קַיְימָא, וְלָא אַחֲרָא, לֵית אֲנָן צְרִיכִין לְאִשֶּׁה, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי תַּמָּן. וְיוֹמָא דָּא, יוֹמָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי אִיהוּ, וְלָא דְּדַעַת טוֹב וָרָע. וּבְגִין דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ, וְלָא אִשֶּׁה לַיְיָ עוֹלָה. וְעוֹלָה, לָשׁוֹן (נ"א לְשֵׁם) **עוֹלֶה, כְּמָה דְּאִתְמַר, וְהָא אִתְעַרְנָא מִלֵּי דְּפָרִים בְּנֵי בָקָר, וְכָל הַהוּא קָרְבָּן.**

(במדבר כ"ט) **וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, כְּמָה דְּאִתְמַר, יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דִּינָא דְּכָל עָלְמָא, דִּינָא תַּקִּיפָא, וְדִינָא רַפְיָא. וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה, וְהִקְרַבְתֶּם מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּשְׁאַר כָּל יוֹמִין, מַאי וַעֲשִׂיתֶם. אֶלָּא בְּיוֹמָא דָּא,** (בראשית כז) **וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים כְּתִיב. כַּמָּה מַטְעַמִּים וְתַבְשִׁילִים עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהָנֵי יוֹמֵי, בְּעוֹד דְּמִקַּטְרְגָא אָזִיל לְפַשְׁפְּשָׁא בְּחוֹבִין דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב וְהִקְרַבְתֶּם, אֶלָּא וַעֲשִׂיתֶם**

עוֹלָה. וְלָא אִשֶּׁה עוֹלָה. וְכֵן בְּכָל שְׁאַר יוֹמִין, (ס"א בְּקָרְבְּנִין)
לָא כְּתִיב אִשֶּׁה, דְּלֵית לוֹן חוּלָקָא בְּכָל הָנֵי יוֹמֵי. כָּל שֶׁכֵּן
בְּהַאי יוֹמָא, דַּאֲנָן עַבְדִּין מַטְעַמִּים וְתַבְשִׁילִים בְּלָא
דַּעְתָּא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא יִצְחָק מְשַׁדַּר לֵיהּ לָצוּד צֵידָה
דְּחוֹבִין דִּבְנֵי עָלְמָא, וּלְאַייְתָאָה לְגַבֵּיהּ.
וּבְעוֹד דְּאִיהוּ אָזִיל, יִשְׂרָאֵל נַטְלֵי עֵיטָא בִּרְבָקָה, וְעַבְדִּין
כָּל אִינּוּן פּוּלְחָנִין, כָּל אִינּוּן צְלוֹתִין, מְזַמְּנֵי
שׁוֹפָר וְתַקְעִין לֵיהּ, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי. וְהָא אוֹקִימְנָא,
(בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ, דְּאָתֵי (ס"א דְּאָכַל) מֵרָחוֹק, מִגּוֹ
אֲתָר דְּחַמְרָא עַתִּיקָא, וְשָׁתֵי. וְאַטְעִים לֵיהּ, וְחַדֵּי. וְאַחַר
כַּךְ מְבָרֵךְ לֵיהּ בְּכַמָּה בִּרְכָאן, וְאַעְבַּר עַל חוֹבוֹי. מַה
כְּתִיב, (בראשית כז) וַיְהִי אַךְ יָצוֹא יָצָא יַעֲקֹב וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא
מִצֵּדוֹ, טָעִין מִכַּמָּה טוֹעֲנֵי כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְהָא אוֹקִימְנָא
מִלָּה.
וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ יוֹמָא דִּיבָבָא, וְקָרְבְּנָא אִיהוּ עוֹלָה. אַיִל
אֶחָד, כְּמָה דְּאִתְּמַר, בְּגִין אֵילוֹ דְּיִצְחָק. וּשְׂעִיר
עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, שׁוֹחַד לְסַמָּאֵל לְכַפָּרָה (לְתַבְּרָא) אַנְפּוֹי,
בְּהַהוּא בְּכִיָּה דְּאִיהוּ בָּכֵי בְּהַאי יוֹמָא, כְּיוֹן דְּחָמֵי דְּלָא
אִתְעֲבִיד רְעוּתֵיהּ, וְהָא לְמַגָּנָא צַד צֵידָה. כְּמָה דְּאִתְּמַר.
כְּגַוְונָא דָּא יוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, וְהָא כְּתִיב בְּפָרָשַׁת אֱמוֹר.
(במדבר כ"ט) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (בראשית

ח) וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ', תָּא חֲזֵי, כָּל הָנֵי יוֹמִין, אַזְלַת אִימָּא עַל בְּנַהָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט סִטְרָא אַחֲרָא עָלַיְיהוּ, וּבְגִין לְשֵׁזָבָא לוֹן. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּזִיבוּ בְּנָהָא, וְהָא יַתְבִין בַּסְפִינוֹת, מִתְנַטְּרִין בִּנְטוּרָא. יוֹמָא קַדְמָאָה, וְיוֹמָא תִּנְיָנָא, פַּקְדַת לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְמֶעְבַּד סְעוּדָתָא לְמִמָּנָן דְּשִׁאַר עַמִּין, וְאִיהִי לָא שַׁרְיָא תַּמָּן. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִיהוּ י"ז לַחֹדֶשׁ, שָׁרִיאַת לְמִשְׁרֵי עָלַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט, טוּרִין דְּכָל לְוָוטִין וּמְרָדִין שָׁרָאן בְּגַוַוייהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, לָא שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, וְלָא יוֹמָא תִּנְיָינָא, אֶלָּא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאוֹסִיף וְגָרַע שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, אוֹסִיף אַתְוָון, וְגָרַע קָרְבְּנִין. דִּכְתִיב עַשְׂתֵּי עָשָׂר וְגוֹ'. וְהָכִי אִתְחֲזֵי לְרַע עַיִן, בְּגִין דְּיוֹמָא קַדְמָאָה וְיוֹמָא תִּנְיָינָא חֲדָוָה דִּבְנָהָא, וְאִינּוּן מְפַלְגֵי עִדָּאן לוֹן. מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה וּלְהָלְאָה, דְּאִיהִי שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, מַה כְּתִיב. (בראשית ח) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים (דף רנ"ט ע"א) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, אִלֵּין קָרְבְּנִין, דְּאַזְלִין וּמִתְמַעֲטִין. וּכְמָה דְּאִינּוּן מִתְמַעֲטִין, הָכִי נָמֵי אִתְמְעַט טוּבָא דְּלְהוֹן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר, תָּא חֲזֵי, מִיּוֹמָא תִּנְיָינָא שָׁרְיאוּ מַיָּא לְאִתְחַזָּאָה, כְּיוָן דְּשָׁרְיאוּ מַיִם, מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה אִיהִי שָׁרַת עָלַיְיהוּ, וְאִינּוּן מַיִם לָא הֲווֹ יַדְעֵי בַּבְלָאֵי (ס"א בְּכוּלָּא), אֲמַאי רְשִׁימִין הָכָא, דְּהָא טוּבָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא הֲווֹ בַּאֲתָר דְּמִעוּטָא, אֶלָּא בַּאֲתָר דְּרִבּוּיָיא. וּבְגִין דְּאִלֵּין מַיִין דְּרִשִׁימִין הָכָא אִתְמַעֲטָן, אָתֵי קְרָא לְאַשְׁמְעִינָן דְּכִתִּיב, וְהַמַּיִם אִינּוּן דִּידִיעָן בְּיוֹמֵי דְּחַג, אִינּוּן דְּרִשִׁימִין גּוֹ קָרְבְּנִין, דְּאִינּוּן טוּרֵי לְוָוטִין, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר טוּבָא דְּלְהוֹן, וּנְגִידוּ דְּאַנְגִּיד עָלַיְיהוּ, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, וּבְגִין דְּאִינּוּן מַיִם דְּלְהוֹן הוּא, לָא אִתְחַבָּרָן אַתְוָון, דְּלָא יִתְחַבַּר טוּבָא דְּלְהוֹן, אֶלָּא זְעִיר זְעִיר.

אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מְקוּדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב. וְדוֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב (תהלים לד). רֵישֵׁיהּ דִּקְרָא, כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ, אִלֵּין מְמָנָן דְּשָׁאַר עַמִּין. וְדוֹרְשֵׁי יְיָ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב, אִלֵּין אַזְלִין וְאִסְתַּלָּקוּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ, טוּבָא דְּלְהוֹן דְּאִינּוּן מַיִם, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר. עַד הַחֹדֶשׁ הָעַשִׁירִי. דָּא טֵבֵת, דְּהָא כְּדֵין יְמֵי הָרָעָה הֲווֹ, וְאִתְעֲרַת הַהִיא רָעָה וְאִתְתַּקְפַת, וְכַלָּה קַדִּישָׁא לָא אַנְהִירַת מִגּוֹ שִׁמְשָׁא, כְּדֵין נְרָאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים, אִלֵּין אִינּוּן הֲרֵי חֲשׁוֹכָא, טוּרִין דְּלְוָוטִין אִתְחָזוּן וְאִתְתַּקְפוּ, וַעֲבַדִין בִּישִׁין בְּעָלְמָא.

בְּיוֹמִין אִלֵּין, אִשֶּׁה בְּהַאי עוֹלָה, דְּהָא כְּדֵין הָנֵי אִשִּׁים אָכְלֵי חוּלָקֵיהוֹן. שִׁבְעִים פָּרִים אִלֵּין, אִינּוּן לָקְבֵל שִׁבְעִים מִמָּנָן, דְּשַׁלְטוּ עַל שִׁבְעִין עַמִּין. וְסַלְקִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְנַחְתֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְאִקְרוּן פָּרִים מְנַגְּחִין בְּיוֹמִין דִּלְהוֹן. אֵילִם, (חסר) אַרְבִּיסָר, תְּרִין בְּכָל יוֹמָא אִינּוּן יְ"ד יְהוָ"ה. יְדָא דְּשַׁלִּיטָא עֲלַיְיהוּ תָּדִיר, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. אֲמְרִין בְּנֵי שְׁנָה, מִנַּיְינָא דִּלְהוֹן חֵ"ץ.

וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי, רַע עַיִן הֲוֵינָן לְגַבַּיְיהוּ. אִין, דְּהָא כְּתִיב, (משלי כה) כִּי גֶּחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ. אֲבָל אָנָן לָא יָהֲבֵינָן אֶלָּא בְּחֶדְוָותָא, דְּלֵית בְּיוֹמֵי שַׁתָּא, חֶדְוָותָא, כְּאִלֵּין יוֹמִין. וּבְגִין דַּאֲנָן יָהֲבִין בְּטוּב לְבָּא, וּבְחֶדְוָותָא דִּרְעוּתָא, אִתְהַפַּךְ עֲלַיְיהוּ גֶּחָלִים עַל רֵישֵׁיהוֹן, גּוּמְרִין מִלַּהֲטָן, דְּחֶדְוָותָא דִּילָן, עֲבַדִי לוֹן בִּישׁ. י"ד, (ס"א ה') ע', וחץ. כַּךְ סַלְקִין בְּחוּשְׁבָּנָא דִּילְהוֹן.

וְכָל דָּא אִיתֵּימָא מַאן יָהִיב לָן לְאַקְרָבָא עֲלַיְיהוּ, דִּלְמָא אִינּוּן לָא בָּעָאן כָּל דָּא. אֶלָּא לֵית חֶדְוָה לְכָל אִינּוּן מִמָּנָן, בְּכָל אִינּוּן תּוֹרִים אֵילִים וְאִמְרִין כְּהָנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל יַהֲבֵי לוֹן סְעוּדְתִּין אִלֵּין. וְעִם כָּל דָּא לָא מִתְקָרְבוּ כְּלָל, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְאִינּוּן מִתְקָרְבֵי תַּמָּן, וְאִיהוּ פָּלִיג לוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם, אִלֵּין אִינּוּן קָרְבְּנִין דְּחָג.

וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם, אִלֵּין מַיִם דִּרְשִׁימִין הָכָא בְּיוֹמֵי דְּחָג. וּבְיוֹמָא תְּנְיָינָא, וּבְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה וּשְׁבִיעָאָה, וְסִימָן (שיר השירים ח) בּוֹ"ז יָבוּזוּ לוֹ.

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה, אִלֵּין אִינּוּן מַיִם, דִּי מְנַסְּכֵי יִשְׂרָאֵל, בְּחֶדְוָה וּבְרַחֲימוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (ישעיה יב) וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן. וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ, אִלֵּין אִינּוּן נַהֲרֵי דְּאַפְרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, דְּכֻלְּהוּ דַּבְקֵי וּמִתְקַשְּׁרֵי בִּרְחִימוּ דָּא. אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ, דָּא סַמָּאֵל, בְּאַהֲבָה דְּיִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חוּלָקָא בַּהֲדַיְיהוּ, בְּאִינּוּן מַיִם דִּרְשִׁימִין הָכָא בְּפַרְשְׁתָּא, דִּכְתִיב אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ, סִימָנָא דְּאִינּוּן מַיִם בּוֹ"ז, יָבוּזוּ לוֹ וַדַּאי, דְּהָא כֻּלְּהוּ אִתְחַשִּׁיבוּ לְגַבָּן, חֲרֵשׁ נִשְׁבָּר, דְּלֵית לֵיהּ תְּקָנָה לְעָלְמִין.

מַיִם דְּלֹהוֹן אִתְפְּלִיגוּ בְּיוֹמִין בּוֹ"ז, אִשְׁתָּאֲרוּ שְׁאַר יוֹמִין, דְּאִינּוּן ג' ד' ה' (נוטָרִיקוֹן) חֲמִישִׁי רְבִיעִי שְׁלִישִׁי, וְסִימָן, (ישעיה מה) חֲרֵ"שׁ אֶת חַרְשֵׁי הָאֲדָמָה, וְלֵית לוֹן תְּקוּנָא בַּהֲדָן, וְלָא לְעָלְמִין. וְאִי תֵּימָא בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ כְּתִיב. הָתָם (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת.

יוֹמָא קַדְמָאָה מַאי עָבִיד לֵיהּ. אֶלָּא לָא אִקְרֵי רִאשׁוֹן, וְלָא אִקְרֵי אֶחָד, אֶלָּא חֲמִשָּׁה עָשָׂר סְתָם, בְּלָא

רְשׁוּמָא כְּלַל. אֲבָל שֵׁירוּתָא דִּרְשִׁימוּ דְּמַיִין, מִיּוֹם שֵׁנִי חֲוֵי. וְהָכִי אִתְחֲזֵי, בְּגִין דְּלֵית טוֹב בַּשֵּׁנִי, וּבְגִין כָּךְ, לָא רְשִׁים רֵאשׁוֹן וְלָא אֶחָד כְּלַל, וַחֲוֵי בְּסִתָּם, וְשָׁרֵי רְשִׁימוּ דְּיוֹמִין, בְּיוֹם שֵׁנִי. וְאִתְפְּלָגוּ מַיִם בְּבוּ"ז, וְאִשְׁתָּאֲרוּ בְּיוֹמִין חֵ"שׁ, כְּמָה דְּאִתְמַר, וּכְלָא כַּדְקָא יָאוֹת.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעֵי (דף רנ"ט ע"ב) לְאַעְלָאָה לְגוֹ מוֹחָא דְּאֻגוֹזָא. וּבְגִין לְמֵיעָאל לְגוֹ מוֹחָא, מְתַבְּרִין קְלִיפִין אִלֵּין, וְעָאלִין. מַה כְּתִיב לְבָתַר כָּל הַאי. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. לְבָתַר דְּתַבְּרוּ כָּל הָנֵי קְלִיפִין, וְתַבְּרוּ כַּמָּה גְּוִיזִין, וְכַמָּה נְחָשִׁים קַטְלוּ, וְכַמָּה עַקְרַבִּים דַּהֲווֹ לוֹן בְּאִינּוּן טוּרֵי דַּחֲשׁוֹכָא, עַד דְּאַשְׁפָּחוּ אַתָּר דִּישׁוּבָא, וְקַרְתָּא קַדִּישָׁא, מַקְפָּא שׁוּרִין סְחוֹר סְחוֹר, כְּדֵין עָאלוּ לְגַבָּהּ, לְמֶעְבַּד נַייְחָא תַּמָּן, וּלְמֶחֱדֵי בָּהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה.

וְדָא אִיהוּ עֲצֶרֶת, כְּנִישׁוּ. אַתָּר דְּמִתְכְּנַשׁ כֹּלָּא לְגַבָּהּ. תִּהְיֶה לָכֶם, וְלָא לְאַחֲרָא, לְמֶחֱדֵי אַתּוּן בְּמָאֲרֵיכוֹן, וְאִיהוּ בַּהֲדַייכוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, שִׂמְחוּ בַיְיָ וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהָרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב. (תהלים לב) אמר ר' שמעון כל מאן דחדי וכו' עד שלא

ראשי המטות

(במדבר לא) **וְכָל הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לָא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר. תַּמָּן תְּנִינָן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם מִתְנַהֵג אֶלָּא בִּתְרֵי גַּוונִין, דְּאָתוּ מִסְטַר אִתְתָא דְּאִשְׁתְּכַחַת חַכִּימַת לִבָּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב,** (שמות לה) **וְכָל אִשָּׁה חַכְמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן. וּמַאי מַתְיָין. אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן, גַּוונִין דְּכִלִּילָן בְּגוֹ גַּוונֵי.**

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי לא) **דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ. וּכְתִיב בְּיָדֶיהָ טָווּ, מַאי טָווּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, טָווּ בְּדִינָא, טָווּ בְּרַחֲמֵי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֲמַאי אִתְקְרֵיָא אִשָּׁה. אָמַר לֵיהּ דְּכִלִּילָא בְּדִינָא, וּכְלִילָא בְּרַחֲמֵי.**

תָּא חֲזֵי, דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אִתְתָא בְּדִינָא אִתְקְרֵיָא, עַד דְּאַטְעֲמָא טַעֲמָא דְּרַחֲמֵי. דְּתַנְיָא, מִסְטָרָא דְּבַר נָשׁ, אָתֵי חִוָּרָא. וּמִסְטָרָא דְּאִתְתָא, אָתֵי סוּמָקָא. טַעֲמָא (ס"א אִתְתָא) **דְּאִתְתָא מֵחִוָּרָא, וְחִוָּרָא עָדִיף.**

וְתָא חֲזֵי אֲמַאי אִסְתָּרְן נְשֵׁי שְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת, דְּיַדְעֵי מִשְׁכְּבֵי דְּכוּרָא. מִשּׁוּם דְּתָנִינָן, אִית יְמִינָא, וְאִית שְׂמָאלָא. יִשְׂרָאֵל, וּשְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזָּלוֹת. וְגַן עֵדֶן, וְגֵיהִנָּם. עָלְמָא דָּא, וְעָלְמָא

דְּאָתֵי. יִשְׂרָאֵל לָקְבְלֵי דְּרַחֲמֵי, וּשְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לָקְבְלֵי דְּדִינָא. וּתְנַן, אִתְתָּא דְּאַטְעֲמָא טַעֲמָא דְּרַחֲמֵי, רַחֲמֵי נַצְחָא. אִתְתָּא דְּטַעֲמָא טַעֲמָא דְּדִינָא, דִּינָא בְּדִינָא אִתְדַּבְּקַת, וְעָלַיְיהוּ אִתְקְרֵי (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה.

וְעַל דָּא תָּנֵינָן, הַנִּבְעֶלֶת לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת קְשׁוּרָה בּוֹ כַּכֶּלֶב. מַה כַּלְבָּא תַּקִּיפָא בְּרוּחֵיהּ חַצִּיפָא. אוּף הָכָא דִּינָא בְּדִינָא, חַצִּיפָא בְּכוֹלָּא. הַנִּבְעֶלֶת לְיִשְׂרָאֵל, תָּנֵינָן, כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דִּנְשְׁמְתָא דְּיִשְׂרָאֵל, אַתְיָיא מֵרוּחָא דֵּאֱלֹהִים חַיִּים. דִּכְתִיב (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף, מַשְׁמַע דִּכְתִיב מִלְּפָנַי. וּבְגִין כָּךְ, אִתְתָּא דְּהִיא בְּתוּלְתָּא, וְלָא אִתְדַּבְקַת בְּדִינָא קַשְׁיָא דִּשְׁאַר עַמִּין, וְאִתְדַּבְקַת בְּיִשְׂרָאֵל, רַחֲמֵי נַצְחָא וְאִתְכְּשָׁרַת.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. מַאי חֶסֶד. הוּא חַד מִכְּתְרֵי עִלָּאֵי דְּמַלְכָּא, דִּנְשְׁמְתָא דְּיִשְׂרָאֵל קָרָא לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד. עַל תְּנַאי דְּיִתְבְּנֵי, וְלָא יִשְׁתֵּיצֵי חֶסֶד מֵעָלְמָא. מַשְׁמַע דִּכְתִיב יִבָּנֶה. בְּגִין כָּךְ תָּנֵינָן, מַאן דְּשַׁצֵּי חֶסֶד מֵעָלְמָא, אִשְׁתֵּיצֵי הוּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, בְּגִין לְמֶעְבַּד חֶסֶד עִם מִיתָא. וְאִתְעֲבִיד בְּנַיְיָנָא, דִּכְתִיב, (תהלים פט) עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה.

חומש דברים

פרשת אלה הדברים הוא בפרשת בלק דף קפ"ו ע"א ושם ביתו וכך הסכימו הקדמונים

פָּרָשַׁת וָאֶתְחַנַּן

(דף ר"ס ע"א)

(דברים ג') **וָאֶתְחַנַּן אֶל יְיָ בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר. אֲדֹנָ"י יֱדִוֹ"ד אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ וְגוֹ'. רִבִּי** (בראשית י"א) **יוֹסֵי פָּתַח,** (ישעיה לח) **וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה הוּא חֵילָא תַּקִּיפָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְכַמָּה הוּא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לָא דָּחִיל מֵעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְלָא דָּחִיל מֵעַרְעוּרִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְאָכִיל מִנֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא.**

דְּהָא אוֹרַיְיתָא אוֹלִיף לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְמֵיהַךְ בְּאָרַח קְשׁוֹט. אוֹלִיף לֵיהּ עֵיטָא הֵיךְ יִתּוּב קַמֵּי מָארֵיהּ (לְבַטָּלָה לְהַהִיא גְּזֵרָה)**. וַאֲפִילּוּ יִתְגְּזַר עָלֵיהּ מוֹתָא, כֹּלָּא יִתְבַּטֵּל וְיִסְתְּלַק מִנֵּיהּ, וְלָא שַׁרְיָא עֲלוֹי.** (עֵיטָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא) **וְעַל דָּא בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי, וְלָא יִתְעַדֵּי מִנַּהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,** (יהושע א) **וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. וְאִי אַעְדֵּי מִינֵּיהּ אוֹרַיְיתָא, אוֹ אִתְפְּרַשׁ מִנַּהּ, כְּאִלּוּ אִתְפְּרַשׁ מִן חַיֵּי.**

תָּא חֲזֵי, עֵיטָא דְּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ סָלִיק בְּלֵילְיָא עַל

עַרְסֵיהּ, בָּעֵי לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּתָא דִּלְעֵילָּא, בִּלְבָּא שְׁלִים. וּלְאַקְדְּמֵי לְמִימְסַר גַּבֵּיהּ פִּקְדּוֹנָא דְּנַפְשֵׁיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, בְּגִין דְּכָל עָלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, דְּהָא אִילָנָא דְּמוֹתָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, וְכָל רוּחֵי דִּבְנֵי נָשָׁא נָפְקִין, וְסַלְקִין וְאִתְטַמָּרָן (ס"א וְאִתְמַסָּרוּ) גַּבֵּיהּ. וּבְגִין דְּאִינּוּן בְּפִקְדּוֹנָא, כֻּלְּהוּ תַּיְּבִין לְאַתְרַייְהוּ.

תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְכָרוֹזָא נָפִיק. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, כְּדֵין מִתְכַּוְונֵי (נ"א מִתְעָרֵי) כָּל בְּנֵי מַטְרוֹנִיתָא, וְכָל בְּנֵי הֵיכָלָא, לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּכְדֵין כָּל אִינּוּן פִּקְדּוֹנִין דְּרוּחִין דְּאִתְמַסְּרָן בִּידֵהּ, כֻּלְּהוּ אָתְיִב לְמָארֵיהוֹן. וְרוּבָּא דִּבְנֵי עָלְמָא מִתְעָרִין בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וְהָא פִּקְדּוֹנֵיהּ דְּכֻלְּהוּ אָתְיִב לְגַבַּייְהוּ.

אִינּוּן דִּבְנֵי הֵיכָלָא עִלָּאָה קַיְימֵי בְּקִיּוּמַייְהוּ, מִתְעָרֵי מִשְׁתַּדְּלֵי בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּאוֹרַייְתָא, וּמִשְׁתַּתְּפֵי בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּנָהִיר יְמָמָא. כַּד אָתֵי צַפְרָא, הֵיא, וְכָל בְּנֵי הֵיכָלָא (דְּמַלְכָּא) כֻּלְּהוּ אַתְיָין לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן אִקְרוּן בְּנִין דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וְהָא אוּקְמוּהָ.

כַּד אָתֵי צַפְרָא, בָּעֵי לְנַקָּאָה גַּרְמֵיהּ בְּכֹלָּא, וּלְמֵיזַן זַייְנֵיהּ, לְאִשְׁתַּדְּלָא עִם מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא

בְּלֵילְיָא אִשְׁתְּדַל בְּמַטְרוֹנִיתָא. הַשְׁתָּא אַתְיָא עִם מַטְרוֹנִיתָא, לְזַוּוגָא לָהּ עִם מַלְכָּא.

אָתֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, מַדְכֵי גַּרְמֵיהּ בְּקַרְבְּנִין, מְשַׁבַּח בְּתוּשְׁבַּחְתַּיְיהוּ דְּדָוִד מַלְכָּא. אָחִיד תְּפִילִין בְּרֵישֵׁיהּ, (ס"א בִּידֵיהּ וּבְרֵישֵׁיהּ) וְצִיצִית בְּגַדְפֵּיהּ, אוֹמֵר תְּהִלָּה לְדָוִד. וְהָא אוּקְמוּהָ, צַלֵּי צְלוֹתָא קַמֵּי מָארֵיהּ, בְּצְלוֹתָא בָּעֵי לְמֵיקָם, כְּגַוְונָא (ס"א בְּזַוּוגָא) דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדַיְיהוּ, דְּאִינּוּן אִקְרוּן הָעוֹמְדִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (זכריה ג) וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים. וּלְכַוְונָא רְעוּתֵיהּ קַמֵּי מָארֵיהּ, וְיִתְבַּע בָּעוּתֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מְעָרְסֵיהּ, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, כְּרוֹזָא קָאֵרִי עָלֵיהּ וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת. הַשְׁתָּא כַּד אִיהוּ קָאִים בְּצְלוֹתָא קַמֵּי מָארֵיהּ, הַהוּא כְּרוֹזָא קָאֵרִי עָלֵיהּ וְאָמַר, וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה.

בָּתַר דְּמְסַיֵּים צְלוֹתָא בִּרְעוּ (וְקָאִים בְּעִיטָא) קַמֵּי מָארֵיהּ, הָא אוּקְמוּהָ, דְּבָעֵי לְמִימְסַר נַפְשֵׁיהּ בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, לְהַהוּא אַתָּר דְּאִצְטְרִיךְ. וְכַמָּה עֵיטִין אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּכֹלָּא. (דף ר"ס ע"ב) וּבְשַׁעֲתָא דְּצְלוֹתָא קַיְימָא (ס"א סַיְימָא), כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּאַפִּיק בַּר נָשׁ מִפּוּמֵיהּ בְּהַהִיא צְלוֹתָא, כְּלְהוּ

סַלְקִין לְעֵילָּא, וּבָקְעִין אֲוִירִין וּרְקִיעִין, עַד דְּמָטוּ לְהַהוּא אֲתָר דְּמָטוּ וּמִתְעַטְּרוּ בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא, וְעָבִיד מִנַּייהוּ עֲטָרָה. וְהָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, צְלוֹתָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכַוְונָא דְּיהֵא צְלוֹתָא תַּחֲנוּנִים. מְנָלָן. מִמּשֶׁה, דִּכְתִיב וָאֶתְחַנַּן אֶל יְיָ. דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא מֵעַלָּיָא.

תָּא חֲזֵי, מַאן דְּקָאִים בִּצְלוֹתָא, בָּעֵי לְכַוְונָא רַגְלוֹי, וְאוֹקְמוּהָ. וּבָעֵי לְחַפְיָא רֵישֵׁיהּ, כְּמַאן דְּקָאִים קַמֵּי מַלְכָּא. וּבָעֵי לְמִכְסְיָיה (לְמִכְסְיָיא) (ס"א לְאַסְתָּמָא) עֵינוֹי, בְּגִין דְּלָא יִסְתָּכַּל בִּשְׁכִינְתָּא. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, מַאן דְּפָקַח עֵינוֹי בְּשַׁעֲתָא דִּצְלוֹתָא, אוֹ דְּלָא מָאיךְ עֵינוֹי בְּאַרְעָא, אַקְדִּים עָלֵיהּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְכַד תִּיפּוֹק נַפְשֵׁיהּ, לָא יִסְתָּכַּל בִּנְהִירוּ דִּשְׁכִינְתָּא, וְלָא יָמוּת בִּנְשִׁיקָה. מַאן דְּמִזְלְזֵל בִּשְׁכִינְתָּא מִתְזַלְזֵל הוּא בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ בֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלּוּ. (שמואל א ב)

הַאי מַאן דְּאִסְתָּכַּל בִּשְׁכִינְתָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ מְצַלֵּי. וְהֵיךְ יָכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בִּשְׁכִינְתָּא. אֶלָּא לִינְדַּע דְּוַדַּאי שְׁכִינְתָּא קַיְימָא קַמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּתַמָּן שָׁאֲרֵי שְׁכִינְתָּא. בְּגִין כָּךְ לָא בַּעְיָא לְמֶהֱוֵי חוֹצֵץ בֵּינוֹ וּבֵין הַקִּיר, וְאוֹקְמוּהָ. (ישעיה לח)

מַאן דְּקָאִים בִּצְלוֹתָא, בָּעֵי לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָארֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר יִתְבַּע בָּעוּתֵיהּ. דְּהָא מֹשֶׁה הָכִי אָמַר בְּקַדְמִיתָא, אַתָּה הַחִלּוֹתָ וְגוֹ'. וּלְבַסּוֹף אֶעְבְּרָה וְגוֹ'. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַאי שְׁנָא הָכָא דְּכְתִיב אֲדֹנָ"י בְּקַדְמִיתָא, בְּאָלֶ"ף דָּלֶ"ת נוּ"ן יוּ"ד, וּלְבַסּוֹף יְדוּ"ד, וְקָרֵינָן אֱלֹהִי"ם. אֶלָּא סְדוּרָא הָכִי הוּא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּלְאַכְלָלָא מִדַּת יוֹם בְּלֵילָה, וּמִדַּת לַיְלָה בְּיוֹם וּלְזַוּוגָא כְּלָא כַּחֲדָא כַּדְקָא יָאוּת.

(דברים ג) **אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ. מַאי שֵׁירוּתָא הָכָא. אֶלָּא וַדַּאי מֹשֶׁה שֵׁירוּתָא הֲוָה בְּעָלְמָא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכֹלָּא. וְאִי תֵּימָא יַעֲקֹב שְׁלִים הֲוָה, וְאִילָנָא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל מַה דְּהָוָה לְמֹשֶׁה, לָא הָוָה לְבַר נָשׁ אַחֲרָא, דְּהָא אִתְעַטָּר בִּשְׁלִימוּ יַתִּיר, בְּכַמָּה אַלְפִּ וְרִבְבָן מִיִּשְׂרָאֵל, בְּאוֹרַיְיתָא, בְּמַשְׁכְּנָא, בְּכֹהֲנִין, בְּלֵיוָאֵי, בְּתֵרִיסַר שְׁבָטִין, רַבְרְבִין מִמָּנָן עָלַיְיהוּ, בְּשִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין. הוּא אִשְׁתְּלִים בְּגוּפָּא שְׁלִים. אַהֲרֹן לִימִינָא, נַחְשׁוֹן לְשְׂמָאלָא, הוּא בֵּינַיְיהוּ. בְּגִין כַּךְ אֶת גְּדֻלָּךְ, מִימִינָא, דָּא אַהֲרֹן. וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה, מִשְּׂמָאלָא, דָּא נַחְשׁוֹן. וְהָא אִתְמַר. בְּגִין כָּךְ מֹשֶׁה שֵׁירוּתָא בְּעָלְמָא הֲוָה. וְאִי תֵּימָא מַאן הֲוָה סִיּוּמָא** (דְּהָא מֹשֶׁה שֵׁירוּתָא הֲוָה)**. סִיּוּמָא מַלְכָּא מְשִׁיחָא הוּא, דְּהָא**

כְּדֵין יִשְׁתְּכַח שְׁלִימוּ בְּעָלְמָא, מַה דְּלָא הֲוָה כֵּן לְדָרֵי דָּרִין. בְּהַהוּא זִמְנָא יִשְׁתְּכַח שְׁלִימוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְיֵהוֹן עָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּזִווּגָא חַד, כְּדֵין כְּתִיב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

(דברים ד׳) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֵלַי רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, רַב לָךְ דְּאִזְדַּווּגַת בִּשְׁכִינְתָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַל תּוֹסֶף, רִבִּי יִצְחָק אָמַר, רַב לָךְ בִּנְהִירוּ דִּשְׁמְשָׁא דְּהָוָה גַּבָּךְ, אַל תּוֹסֶף, דְּהָא זִמְנָא דְּסִיהֲרָא מָטָא, וְסִיהֲרָא לָא יָכִיל לְאַנְהָרָא, עַד דְּיִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא. אֲבָל וְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ. אַנְתְּ דְּהוּא שִׁמְשָׁא, בָּעֵי לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא, וְהָא אִתְּמַר.

(דברים ד׳) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ׳. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ וְגוֹ׳. זַכָּאָה עַמָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּחַר בְּהוּ מִכָּל עַמִּין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְסָלִיק לוֹן לְעַדְבֵיהּ, וּבָרִיךְ לוֹן בִּבְרָכָתָא דִּילֵיהּ בִּבְרָכָתָא דִּשְׁמַיָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סא) כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְיָ׳, בֵּרַךְ יְיָ׳ מַמָּשׁ.

תָּא חֲזֵי, כָּל שְׁאַר עַמִּין דְּעָלְמָא, יָהֵב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַבְרְבֵי מְמָנָן, דְּשַׁלְטִין עֲלַיְיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל אָחִיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַדְבֵיהּ, לְחוּלָקֵיהּ, לְאִתְאַחֲדָא

בֵּיהּ מַמָּשׁ. וְיָהִיב לוֹן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, בְּגִין לְאִתְאַחָדָא בִּשְׁמֵיהּ, (דף רס"א ע"א) וְעַל דָּא וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ', וְלָא בְּמָמָנָא אַחֲרָא כִּשְׁאַר עַמִּין, וְהָא אוֹקְמוּהָ בְּכַמָּה אֲתָר.

(דברים ד') וַיְדַבֵּר יְיָ' אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ, קוֹל דְּבָרִים, מַאי קוֹל דְּבָרִים. אֶלָּא קוֹל דְּאִקְרֵי דִּבּוּר, דְּכָל דִּבּוּרָא בֵּיהּ תַּלְיָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיְדַבֵּר ה' אֲלֵיכֶם, דְּהָא דִּבּוּר בַּאֲתָר דָּא תַּלְיָא, לְהַאי אִקְרֵי קוֹל דְּבָרִים.

אַתֶּם שׁוֹמְעִים, דִּשְׁמִיעָה לָא תַּלְיָא אֶלָּא בְּהַאי. בְּגִין דִּשְׁמִיעָה בְּדִבּוּר תַּלְיָא. וּבְגִין כָּךְ אַתֶּם שׁוֹמְעִים.

(ס"א אַתֶּם שׁוֹמְעִים, וּשְׁמִיעָה בְּדִבּוּר תַּלְיָא) וְהָא אוֹקְמוּהָ, (שמות כא) וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ, בְּגִין דְּפָגִים אַתְרָא דְּאִקְרֵי שְׁמִיעָה, וְהוּא דִּבּוּר וְהוּא שְׁמִיעָה.

קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים. מַאי וּתְמוּנָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר יב) וּתְמוּנַת יְיָ' יַבִּיט. דָּבָר אַחֵר וּתְמוּנָה, דָּא קוֹל פְּנִימָאָה, דְּלָא הֲוָה מִתְחֲזֵי כְּלָל. זוּלָתִי קוֹל, דָּא קוֹל אַחֲרָא דְּקָאֲמַרְן. וּתְמוּנָה, אֲמַאי אִקְרֵי הָכִי. בְּגִין דְּכָל תִּקּוּנָא דְּגוּפָא מִינֵּיהּ נָפְקָא. וְאִי תֵּימָא אַחֲרָא אִקְרֵי הָכִי נָמִי. אִין. דְּהַאי אַחֲרָא תִּקּוּנָא דִּלְתַתָּא מִינֵּיהּ נָפְקָא, וּבְגִין כָּךְ, ה' עִלָּאָה

ה' תַּתְּאָה, ה' עִלָּאָה, קוֹל גָּדוֹל וְלָא יָסָף, דְּלָא פַּסְקֵי מַבּוּעֵי לְעָלְמִין, וְכָל אִינּוּן קוֹלוֹת תַּמָּן אִשְׁתְּכָחוּ כַּד אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל. וּכְלָא נָפְקָא מֵהַהוּא קוֹל פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא, בְּגִין דְּבֵיהּ תַּלְיָא מִלְּתָא.

הַאי דְּאִקְרֵי מִשְׁנֵה תּוֹרָה, מֹשֶׁה מִפִּי עַצְמוֹ אֲמָרָן. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה. אֲמַאי הָכִי. אֶלָּא חָכְמָה עִלָּאָה, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא אִתְקְרֵי, וּמִנָּהּ נָפְקָא כֹּלָּא, בְּהַהוּא קוֹל פְּנִימָאָה. לְבָתַר מִתְיַשְּׁבָא כֹּלָּא וְאִתְאַחַד, בַּאֲתַר דְּאִקְרֵי עֵץ הַחַיִּים, וּבֵיהּ תַּלְיָא כְּלַל וּפְרָט, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְשֶׁבְּעַל פֶּה, וְהוּא אִקְרֵי תּוֹרָה וּמִשְׁנֵה תּוֹרָה. בְּקַדְמִיתָא גְּבוּרָה דְּלָא פָּסִק, וְהַשְׁתָּא כֹּלָּא כַּחֲדָא. בְּגִין כָּךְ הָכָא בְּאִלֵּין י' הַדִּבְּרוֹת, כֹּלָּא רָשִׁים בְּוָא"ו, וְלֹא תִנְאָף, וְלֹא תִגְנוֹב, וְלֹא תַעֲנֶה, וְלֹא תַחְמוֹד, וְלֹא תִתְאַוֶּה, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי וְלֹא תִתְאַוֶּה, כֵּיוָן דִּכְתִיב וְלֹא תַחְמוֹד, דְּהָא בְּהַאי סַגֵּי. אָמַר לֵיהּ, זַכָּאִין אִינּוּן מָארֵי קְשׁוֹט. חֲמִידָה חַד דַּרְגָּא. תַּאֲוָה דַּרְגָּא אַחֲרָא. חֲמִידָה, דְּאִי יָכִיל, אָזִיל לְמֵיסַב דִּילֵיהּ בְּגִין דַּהֲיָא חֲמִידָה דְּנָקַט, אָזִיל לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא. תַּאֲוָה, לָאו הָכִי. דְּהָא אֲפִילּוּ דְּלָא יִנְקוּט אוֹרְחָא לְמֵהַךְ אֲבַתְרֵיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי, אֲמַאי לָא כְּתִיב וְלֹא תִרְצַח, כְּהָנֵי

אַחֲרִינִי. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּדַרְגָּא דִּדִינָא בְּגִבּוּרָה תַּלְיָא, וְלָא בַּאֲתָר דְּרַחֲמֵי, בְּגִין כָּךְ לֹא תִרְצַח לָא כְּתִיב בֵּיהּ וָא"ו. וּבְגִין דְּבַעְיָין ה' וָוִין אִתּוֹסָף וָא"ו וְלֹא תִתְאַוֶּה, דְּהָא בְּלֹא תִרְצַח לָא בָּעֵי לְמִשְׁרֵי וָא"ו, וְאִתּוֹסַף הָכָא.

שְׁמַע רִבִּי פִּנְחָס דְּיָתִיב אֲבַתְרֵיהּ, וּנְשָׁקֵיהּ. בָּכָה וְחָיֵיךְ.

אָמַר גּוֹר אַרְיֵה, לֵית מַאן דְּקָאִים קַמַּייהוּ, מַאן יָכִיל לְקַיְּימָא קַמֵּיהּ וַאֲבוּהָ בְּעָלְמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְזַכָּאָה חוּלָקִי בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּזָכֵינָא לְהַאי. עַל דָּא כְּתִיב, (איוב כב) יִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִשְׂמָחוּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (דברים ה) קְרַב אַתָּה וּשְׁמַע וְגוֹ'.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, (בִּלְהוּ) כְּלְהוֹן קוֹלוֹת אִשְׁתְּכָחוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא, וְדָא מִגּוֹ דְּדָא אִתְחֲזֵי, וּמִלּוֹלָא דְּדָא נָפִיק מִגּוֹ עִלָּאָה דְּעִלַּיהּ, וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (דברים ה) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְיָ' עִמָּכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, דְּמִלּוֹלָא נָפְקָא, וּמַלְיִל מִגּוֹ אֶשָּׁא וְשַׁלְהוֹבָא, דְּדָחֵי לֵיהּ לְבַר, בִּדְפִיקוּ דְּרוּחָא וּמַיָּיא, דְּיָהֲבִין חֵילָא. דְּאֶשָּׁא וְרוּחָא וּמַיָּיא, מִגּוֹ שׁוֹפָר, דְּאִיהוּ כָּלִיל לְכָלְהוּ נָפִיק. וְיִשְׂרָאֵל אִתְרַחִיקוּ מִדְּחִילוּ דָּא. וּבְגִין כָּךְ, וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ, לָא בָּעֵינָן בְּתוּקְפָּא עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא, אֶלָּא מֵאֲתָר דְּנוּקְבָא וְלָא יַתִּיר, וְאַתְּ

תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ וְגוֹ'. אָמַר מֹשֶׁה וַדַּאי חָלַשְׁתּוּן חֵילָא דִּילִי, חָלַשְׁתּוּן חֵילָא אַחֲרָא, דְּאִלְמָלֵא לָא אִתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁמְעוּן כָּל (דף רס"א ע"ב) הַהִיא מִלָּה כַּד בְּקַדְמִיתָא, לָא הֲוָה יָכִיל עָלְמָא לְמֶהֱוֵי חָרִיב לְבָתַר, וְאִינּוּן הֲווֹ קַיְימִין לְדָרֵי דָּרִין.

דְּהָא בְּשַׁעֲתָא קַדְמִיתָא מִיתוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ, דְּהָא אִילָנָא דְּמוֹתָא גָּרִים. לְבָתַר דְּחַיִּיו (דְּחַיּוּ) וְקָמוּ וְקָא סָגוּ, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲלָא לוֹן לְאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּקָאִים עַל הַהוּא אִילָנָא דְּמוֹתָא, בְּגִין לְמֶהֱוֵי קַיְימִין לְעָלְמִין, אִתְרְחַק וְלָא בָּעוּן, כְּדֵין אִתְחַלָּשׁ חֵילָא דְּמֹשֶׁה עֲלַיְיהוּ, וְאִתְחַלָּשׁ חֵילָא אַחֲרָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא בָּעֵינָא לְקַיְימָא לְכוּ בַּאֲתָר עִלָּאָה, וּלְאִתְדַּבְּקָא בַּחַיִּים, אַתּוּן בָּעִיתוּן אֲתָר דְּנוּקְבָּא שַׁרְיָא. וּבְגִין כָּךְ, לֵךְ אֱמוֹר לָהֶם וְגוֹ'. כָּל חַד יְהַךְ לְנוּקְבֵיהּ, וְיִתְיַחֵד בָּהּ.

וְעַם כָּל דָּא, כֵּיוָן דְּיִשְׂרָאֵל לָא עָבְדוּ, אֶלָּא בְּדִחְילוּ עִלָּאָה דְּהַוָּה עֲלַיְיהוּ, לָא אִתְמַר עֲלַיְיהוּ, אֶלָּא מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם וְגוֹ'. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל מַאן דְּעָבִיד מִלָּה, וְלִבָּא וּרְעוּתֵיהּ לָא שַׁוִּי לְסִטְרָא בִּישָׁא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בִּישׁ, הוֹאִיל וְלָא עָבִיד בִּרְעוּתָא, עוֹנְשָׁא לָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ. וְלָא כְּבַר נָשׁ אַחֲרָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא דָּאִין לֵיהּ לְבִישׁ.

(דברים ה) וְאַתָּה פֹּה עֲמוֹד עִמָּדִי. מֵהָכָא, אִתְפְּרַשׁ מִכֹּל וָכֹל, מְאִתְּתֵיהּ, וְאִתְדַּבָּק וְאִסְתַּלָּק בַּאֲתָר אַחֲרָא דִּדְכוּרָא, וְלָא בְּנוּקְבָּא. זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, דְּזָכָה לְדַרְגִּין עִלָּאִין, מַה דְּלָא זָכָה בַּר נָשׁ אָחֳרָא לְעָלְמִין. עַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ז) טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמָּלֵט מִמֶּנָּה. מַאי טוֹב. דָּא מֹשֶׁה. דִּכְתִיב, (שמות ב) כִּי טוֹב הוּא. וּבְגִין דְּהַוָה טָב, סָלִיק לְדַרְגָּא אַחֲרָא עִלָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, עוֹמֵד עָלָיו דַּיְיקָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין כִּי טוֹב הוּא, וְטוֹב הוּא דְּכוּרָא.

וְאִי תֵּימָא, דְּהָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא דָּוִד דִּכְתִיב בֵּיהּ טוֹב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א טז) וְטוֹב רֹאִי, אַמַּאי לָא הַוָה יַתִּיר. אָמַר לֵיהּ וְטוֹב רֹאִי כְּתִיב. טוֹב רֹאִי, דָּא דְּאִיהוּ חֵיזוּ לְאִסְתַּכְּלָא, הָכִי הַוָה דָּוִד. טוֹב רֹאִי, הַוָה טוֹב דְּאִיהוּ חֵיזוּ. וּבְמֹשֶׁה כְּתִיב טוֹב הוּא מַמָּשׁ, וְהָכָא טוֹב רֹאִי. וְעִם כָּל דָּא, בְּתַרְוַוייהוּ הַוָה אָחִיד, דְּהָא דָּא בְּדָא אָחִיד. וּמֹשֶׁה לְבָתַר דְּהַוָה טַב, סָלִיק לְמֶהֱוֵי גּוּפָא אִישׁ. (דברים כ"ג) אִישׁ הָאֱלֹהִים, (במדבר יב) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּכָל עוֹבָדוֹי, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוְּאָה לָקָבְלֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא אוּקִימְנָא מִלָּה. רִבִּי יְהוּדָה לְטַעֲמֵיהּ, דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַאי מַאן דְּאָזִיל

בְּאָרְחָא, יְכַוִּין לְתִלַּת מִלִּין, וְעֵילָא מִנְּהוֹן צְלוֹתָא, וְאַף עַל גַּב דְּצְלוֹתָא יַתִּיר עִלָּאָה מִכֹּלָּא, תְּרֵי חַבְרֵי אוֹ תְּלָתָא דְּלָעָאן בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. דְּהָא לָא מִסְתַּפֵּי, בְּגִין דְּשָׁכִינְתָּא (ס"א וְעֵילָא מִנְּהוֹן צְלוֹתָא, וְעִלָּאָה מִכֻּלְהוּ, חַבְרַיָּיא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. דְּהָא שְׁכִינְתָּא) אִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדַיְיהוּ.

(בִּי הָא דְּ) רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי חִיָּיא הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר (ס"א חִיָּיא) כְּתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר. וְכִי עַד הַשְׁתָּא פְּשִׁיטֵי הֲווֹ מֵהַהוּא עוֹר. אִין. אֶלָּא מָאנֵי לְבוּשֵׁי יְקָר הֲווֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא, אִי הָכִי לָא אִתְחָזוֹן לְהוּ אֲפִילּוּ כָּתְנוֹת עוֹר. וְכִי תֵּימָא דְּעַד לָא חָאבוּ אַלְבִּישׁוּ לְהוּ, לָא. אֶלָּא לְבָתַר דְּחָבוּ כְּתִיב, וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם וְגוֹ'.

אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, בְּקַדְמִיתָא הֲווֹ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וּמִתְפַּשְׁטִן מִן גַּוְונֵי דִּלְתַתָּא, וַהֲוָה נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא אַסְחַר עָלַיְיהוּ. וּלְבָתַר דְּחָבוּ, אַהְדַּר לוֹן בִּגְוונֵי דְּהַאי עָלְמָא, וְאַעְבַּר מִנַּיְיהוּ גַּוונֵי דִּלְעֵילָּא. מַה כְּתִיב. וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם מִגַּוְונָא דְּהַאי עָלְמָא. כְּתִיב (שמות כט) וְאֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כָּתְנוֹת, הָתָם כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. הָכָא כְּגַוְונָא דִּלְתַתָּא. הָתָם כָּתְנוֹת שֵׁשׁ, הָכָא

כְּתִנּוֹת עוֹר. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ הָכִי, שַׁפִּירָא דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין סָלִיק עַל כֻּלָּא.

(בראשית ג) וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם (בְּטִיפְסָא) (בְּעִפּוּשָׁא) דְּהַאי עָלְמָא, מַה דְּלָא הֲוָה קוֹדֶם, דַּהֲווֹ מַשְׁגִּחִין וּפַקְחִין לְעֵילָּא. לְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (ישעיה מב) וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ וְגוֹ'. זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָחָא עַיְינִין דְּלָא חַכִּימִין, וּלְאִסְתַּכְּלָא (דף רס"ב ע"א) בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וּלְאִתְדַּבְּקָא בְּמַאי דְּלָא אִתְדָּבָקוּ בְּהַאי עָלְמָא, בְּגִין דְּיִנְדְּעוּן לְמָארֵיהוֹן. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיִזְכּוּן לְהַהִיא חָכְמְתָא, דְּלָאו חָכְמְתָא כְּהַהִיא חָכְמְתָא, וְלָאו יְדִיעָה כְּהַהִיא יְדִיעָה, וְלָאו דְּבֵקוּתָא כְּהַהִיא דְּבֵקוּתָא. עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, חֲזוּ אִינּוּן לְסִטִּים אָזְלֵי בַּתְרַייהוּ, לְאַקְפְּחָא לוֹן. אִסְתַּכַּל בְּהוּ רִבִּי אֶלְעָזָר, אָתוּ תְּרֵין חֵיוָן בָּרָא וְקַטְלֵי לוֹן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁיזְבָן, קְרָא עָלַיְיהוּ, (משלי ד) בְּלֶכְתְּךָ לֹא יֵצַר צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל, וּכְתִיב (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ וְגוֹ'. וּכְתִיב (שם) כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ.

תָּאנָא בְּרָזָא עִלָּאָה בְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא, ג' חַלָּלִין דְּאַתְוָון רְשִׁימִין, אִתְגַּלְיָין בָּהּ בְּגוּלְגַּלְתָּא דְּזֵעִיר אַנְפִּין. וְתָנֵינָן, ג' מוֹחֵי אִינּוּן, דְּסְתִימוּ בְּאִינּוּן חַלָּלִין. וּמְשֵׁירוּתָא (וּמִמְּשִׁיכוּתָא) דְּמוֹחָא עִלָּאָה סְתִימָאָה

דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּאִתְמְשִׁיךְ בְּהַהוּא זְעֵיר אַנְפִּין, אִשְׁתְּכָחוּ ד' מוֹחֵי. וְאִלֵּין ד' מוֹחִין, (ס"א דִּינָא לֵית כְּתָרָאֵי מִכָּל כִּתְרֵי מַלְכָּא) מְשְׁתַּכְּחִין וּמִתְפַּשְׁטִין (ס"א בְּכֹלָּא וְאִינּוּן) בְּכָל גּוּפָא וְאִינּוּן ד' רִיהֲטֵי, דְּאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִילִין, דְּאָנַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין כָּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לַאֲנָחָא בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּאִינּוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה בְּאַתְווֹי רְשִׁימָן, דִּכְתִיב, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלֶיךָ. וּתְנָן, שֵׁם יְיָ מַמָּשׁ, וְאִלֵּין תְּפִלִּין דְּרִישָׁא. (מוֹחָא עִלָּאָה דְּאִתְמְשָׁךְ בְּמוֹחָא תַּתָּאָה

אִקְרוֹן תְּרֵי מוֹחִין וְאִינּוּן דִּכְתִיב חָכְמוֹת, וּמִתְפָּרְשָׁן בְּחַד)

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, הוּא דִּכְתִיב, (שמות יג) קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, דָּא הִיא כִּתְרָא דְּכָלִיל וְאַסְתִּים כָּל אִינּוּן אַחֲרָנִין. (כָּל בְּכוֹר כָּל בְּכוֹר סְתָם, לְעִלָּאָה) מְשִׁיכוּתָא (ס"א מַשְׁרְיָיתָא) דִּלְעֵילָּא סְתִימָא בֵּיהּ. (דִּכֹלָּא) וְדָא אִקְרֵי פֶּטֶר כָּל רֶחֶם, פְּתִיחוּתָא דְּכָל מְשִׁיכוּתָא דְּרַחֲמֵי, וְיסוֹדָא (נ"א וּנְהִירוּ) דִּלְעֵילָּא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְסָתִים בְּיו"ד דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְדָא (ס"א יו"ד) חַד בֵּיתָא דִּתְפִלִּין, דְּהוּא קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר סְתָם. מוֹחָא (נ"א אַבָּא) עִלָּאָה, חָכְמָה.

בֵּיתָא תִּנְיָינָא, וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְיָ (אֱלֹהֶיךָ). אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מוֹחָא דְּתַרְעוֹי נָפְקִין לְחַמְשִׁין תַּרְעִין. תַּרְעִין סַגִּיאִין, וְאִינּוּן לָקֳבֵל זִמְנִין סַגִּיאִין דִּכְתִיב, (שמות כ) אֲשֶׁר

הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. (שמות יג) הוֹצִיאֲךָ יְיָ מִמִּצְרַיִם. וְאִדְּכַּר זִמְנִין סַגִּיאִין דּוּכְרָנָא דְּמִצְרַיִם. וְאִינּוּן חַמְשִׁין לָקָבֵל חַמְשִׁין.

וְתָנֵינָן בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, דְּאָמַר תַּרְעִין סַגִּיאִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, תָּבַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּהֲווֹ סְתִימִין וּמִתְקַטְרִין בְּשַׁלְשְׁלֵיהוֹן, בְּגִין לְאַפָּקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל (לְבַר). דְּהָא מֵאִלֵּין תַּרְעִין דְּהַהוּא מוֹחָא, מִתְפַּתְּחֵי וּמְשַׁתְּרוּ כָּל שְׁאַר תַּרְעִין. וְאִלְמָלֵא דְּאִתְעָרוּ וְאִתְפַּתְּחוּ אִינּוּן תַּרְעִין דְּהַאי מוֹחָא, לָא הֲווֹ מִתְפַּתְּחִין אִינּוּן אַחֲרָנִין לְמֶעְבַּד דִּינָא, וּלְאַפָּקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִן עַבְדוּתָא.

וְכֹלָּא סְתִים בְּהַאי דְּאִקְרֵי אִימָּא עִלָּאָה, דְּמִנָּהּ אִתְעַר חֵילָא לְאִימָּא תַּתָּאָה. וּמַאי אִיהוּ. דִּכְתִיב בָּהּ (ישעיה נא) וּלְאוּמִּי אֵלַי הַאֲזִינוּ. אַל תִּקְרֵי לְאוּמִּי, אֶלָּא לְאִמִּי. דְּלָא זָז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵחַבְּבָהּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַד דִּקְרָאָהּ אִמִּי. וְהַאי נָפְקָא מֵאִימָּא עִלָּאָה, דְּהִיא בֵּיתָא תִּנְיָינָא, דְּאִקְרֵי ה' דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְפַּתְּחָא לְחַמְשִׁין תַּרְעִין. וּמֵהַאי נָפַק רוּחָא לְחַד נוּקְבָּא דְּפַרְדַּשְׁקָא דְּחוֹטְמָא.

וְתָנֵינָן, יוֹבְלָא דְּנָפְקִין בֵּיהּ עַבְדִּין לְחֵירוּ, בְּהַאי מוֹחָא אִתְאַחַד. וְאִינּוּן חַמְשִׁין שְׁנִין דְּיוֹבְלָא. וְאִינּוּן חַמְשִׁין יוֹמִין דְּחוּשְׁבָּנָא דְּעוֹמֶר, בֵּיהּ אִתְאַחֲדוּ. דְּבְהוּ

נַיְיחִין רוּחֵי דְּעַבְדִּין, וּמַפְקֵי רוּחֵיהוֹן (נ"א ומַפִּיק רוּחֵיה) לְנַיְיחָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה יד) בְּיוֹם הָנִיחַ יְיָ׳ לְךָ מֵעָצְבְּךָ וּמֵרָגְזֶךָ וּמִן הָעֲבוֹדָה וְגוֹ׳. וּבְגִין כַּךְ, ה׳ נַיְיחָא דְּרוּחָא, וּלְאַפָּקָא רוּחָא לְחֵירוּ. וְהַאי בֵּיתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם בָּהּ תַּלְיָיא, וּבְאָת ה׳ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּאִתְמַר. עַד כָּאן כְּלָלָא דְּי"ה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, מִסְטָרָא דְּאַבָּא נָפִיק חֶסֶד. מִסְטָרָא דְּאִמָּא נָפִיק גְּבוּרָה. וְכוֹלָּא אֲחִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטָּר בְּהוּ, אָת וָא"ו.

(דף רס"ב ע"ב)

בֵּיתָא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. תָּאנָא רִבִּי שִׁמְעוֹן, דָּא הוּא רָזָא עִלָּאָה, דְּיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה אִתְעַטָּר בְּסִטְרָא דְּאַבָּא. וּמַאי אִיהוּ. אַבְרָהָם. וְאִתְעַטָּר בְּסִטְרָא דְּאִמָּא. וּמַאי אִיהוּ. יִצְחָק.

תָּנֵינָן, וְאָהַבְתָּ מַאן דְּרָחִים לֵיהּ לְמַלְכָּא, עָבִיד יַתִּיר טִיבוּ חֶסֶד עִם כֹּלָּא. וְחֶסֶד יַתִּירָא, הַהוּא דְּאִקְרֵי חֶסֶד דֶּאֱמֶת, דְּלָא בָּעֵי אַגָּר עֲלֵיהּ, אֶלָּא בְּגִין רַחֲמוּתָא דְּמַלְכָּא, דְּרָחִים לֵיהּ יַתִּיר, וּבְרַחֲמוּתָא דְּמַלְכָּא תַּלְיָא חֶסֶד. וְעַל דָּא אִקְרֵי (ישעיה מא) אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. וּבְגִין דְּרָחִים לֵיהּ יַתִּיר, אַסְגֵּי חֶסֶד בְּעָלְמָא. וְעַל דָּא, הָכָא וְאָהַבְתָּ.

וּבְרַחֲמוֹתָא תַּלְיָא חֶסֶד, וְדָא הִיא בֵּיתָא תִּלְיָתָאָה. בֵּיתָא רְבִיעָאָה, וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ. הִשָּׁמְרוּ לָכֶם. וְחָרָה אַף יְיָ׳. גְּבוּרָה תַּקִּיפָא, וְדִינָא קַשְׁיָא הִיא, וְנַפְקַת מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה. וְתָנֵינָן, אַף עַל גַּב דְּלֵית הִיא דִּינָא, מִסִּטְרָהָא נָפְקָא דִּינָא, (דְּנָפַק) גְּבוּרָה עִלָּאָה. וְאִי תֵּימָא, וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ דְּלָאו הִיא דִּינָא. לֵית כְּתָרָא מִכָּל כְּתָרֵי מַלְכָּא, דְּלָא יִתְכְּלִיל דִּינָא וְרַחֲמֵי, כָּל שֶׁכֵּן גְּבוּרָה דְּאִתְכְּלִיל טַב וּבִישׁ.

וְאִלֵּין אַרְבָּעָה נָטִיל לוֹן וָא״ו, וְאִתְעַטָּר בְּהוּ. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּפִילִין דְּאַנַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּנֵינָן, הַאי וָא״ו סָלִיק וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, וְאָחִיד לְהַאי וּלְהַאי, וְאִתְעַטָּר בְּכֻלְּהוּ, וְעַל דָּא וָא״ו, אֶמְצָעִיתָא דְּכוֹלָּא, דְּעֵילָּא וְתַתָּא, לְאַחָזָאָה חָכְמְתָא שְׁלִימְתָא מִכָּל סִטְרוֹי. (שייך לפרשת עקב) (תָּאנֵי רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב (דברים י) רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁק יְיָ׳.

מִכָּאן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲבָהָתָא אִינּוּן רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וּכְתִיב חָשַׁק יְיָ׳. תָּא חֲזֵי, כְּמָה דְּאִית רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְתַתָּא, כַּךְ אִית רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא. וּמַאי נִיהוּ, הָא דְּאָמְרָן, רְתִיכָא קַדִּישָׁא כּוּלָּא אִקְרֵי, וְכוּלָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, וְאִתְעֲבִיד כּוּלָּא חַד.

רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ תִּלְתָּא, וּרְתִיכָא אַרְבְּעָה, ד׳ מְנָלָן. דִּכְתִיב (דברים י) וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם. מַאי מַשְׁמַע. לְאַכְלָלָא

בְּהוּ דָּוִד מַלְכָּא, דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה, לְאִתְתַּקָּנָא בִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא. דְּתָנֵינָן, אֲבָהָתָא תִּקּוּנָא וּשְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא, וְגוּפָא בְּהוּ אִשְׁתַּכְלָל וְאִתְבְּנֵי, וּבְהוּ אִתְאַחִיד. אָתָא דָּוִד מַלְכָּא, וְשַׁכְלִיל כֹּלָּא, וְאַתְקִין גּוּפָא, וְאַשְׁלְמֵיהּ בְּהוּ. וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּמָה דְּזָכוּ אֲבָהָתָא לְאִתְעַטָּרָא בִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא, כַּךְ זָכָה דָּוִד לְאִתְתַּקָּנָא בְּסַמְכָא רְבִיעָאָה דִּרְתִיכָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב בֵּיהּ בְּדָוִד, (שמואל א טז) וְהוּא אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי. מַאי טַעֲמָא אַדְמוֹנִי. מְשׁוּם דְּחוּלָקָא דְּעַדְבֵיהּ גַּרְמָא לֵיהּ. אַדְמוֹנִי דְּיָנָא וַדַּאי. עִם יְפֵה עֵינַיִם, דְּיָנָא בְּרַחֲמֵי. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נה) חַסְדֵי דָּוִד הַנֶּאֱמָנִים.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, חַסְדֵי דָּוִד, בְּאַתְרֵיהּ אוֹקִימְנָא. אֶלָּא וְהוּא אַדְמוֹנִי, כְּדְאַמָּרָן. עִם יְפֵה עֵינַיִם, אִלֵּין אֲבָהָתָא. תָּא חֲזֵי, יְרוּשָׁלַיִם וְצִיּוֹן, דְּיָנָא וְרַחֲמֵי. וְאַף עַל פִּי כֵּן כְּתִיב, (מלכים א ח) עִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן. וּכְתִיב (הושע יא) בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבֹא בְּעִיר, נִשְׁבַּע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֶׁלֹּא יִכָּנֵס בִּירוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה וְכוּ'. אֵימָתַי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּד אִתְהַדָּר מַלְכוּ בֵּית דָּוִד לְאַתְרֵיהּ לְתַתָּא.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, ש' דִּרְשִׁימָא בְּתִלַּת קְשָׁרֵי, (דִּד' קְשָׁרִין

רְמִיזָא הִיא לְתִלָּתָא וּרְמִיזָא לְאַרְבְּעָה, תִּלַּת הַא דְּאַמָּרָן. אַרְבָּעָה לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא קַדִּישָׁא כַּחֲדָא. דְּהָא הוּא כְּלָלָא דְּתִקּוּנָא עִלָּאָה וּמֵהָכָא מִתְפָּרְשָׁן וְאִתְמַשְׁכָן תַּתָּאֵי בְּאוֹרְחַיְיהוּ

בִּרְצוּעֵיהוֹן דְּתַלְיָין בְּהָנֵי שַׁעֲרֵי דְּרֵישָׁא דְּתַלְיָין בְּהוּ וְאִתְמַשְׁכָן מִנַּיְיהוּ כָּל אִינּוּן אַחֲרָנִין עַד דְּאִתְקַשְׁרָן בְּאַתְרַיְיהוּ׃

תָּנֵינָן, וְ׳ נָטִיל אִינּוּן עִלָּאֵי דְּאַמָּרָן, וְאִלֵּין תְּפִלִּין דְּאָנַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין כַּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְפָּאָרָא בְּהוּ, עָלֵיהּ כְּתִיב (דברים כח) **וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ׳ נִקְרָא עָלֶיךָ, שֵׁם יְיָ׳ מַמָּשׁ. וְאִלֵּין אִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, תְּפִלִּין דְּדְרוֹעָא הֵיא שְׁמָאלָא, דְּאִקְרֵי עֹז, וְיָרְתָא מֵעֹז, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (שמות יג) **וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה בְּהֵ״א, וְהֵיא הֵ״א דְּאוֹקִימְנָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן** (דף רס"ג ע"א) **דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, הֵ״א בַּתְרָאָה נַטְלָא תְּפִלִּין, דְּהֵיא שְׁמָאלָא.**

לְמַאן (נ״א וּמַאן) **אִינּוּן אִלֵּין אַרְבָּעָה, דְּאִינּוּן חַד גּוּפָא, וְעַל דָּא כְּלִילָן בְּחַד, וּמַאן אִינּוּן. תְּפִאֶרֶת נֶצַח הוֹד יְסוֹד. וְהֵיא הֵ״א דְּיָדְכָה, וְכֻלְּהוּ אַחִידָא בָּהּ, בְּגִין לְאִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ, וּכְלִילָא מִכֻּלְּהוּ.**

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אִי הָכִי הָא כְּתִיב (שמות לג) **וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי, וְתָנֵינָן דָּא קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין. אָמַר לֵיהּ, הָא אוֹקְמוּהָ, וְשַׁפִּיר הוּא, וְכֹלָּא בְּרִירָא דִּמְלָה. וְעַל דָּא מֵהַאי תַּלְיָיא רְצוּעָה חַד לְתַתָּא, דְּהָא מִנָּהּ תַּלְיָין תַּתָּאֵי, וְאִתְזָנוּ מִנָּהּ. וְעַל דָּא אִיתְקְרֵי אוֹת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית ט) **זֹאת אוֹת הַבְּרִית. וּכְתִיב** (שמות יג) **וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה בְּהּ׳ וְהָא אוֹקְמוּהָ.**

(דברים ו') **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי יֵיסָא, יִשְׂרָאֵל סָבָא. רִבִּי יִצְחָק אָמַר ע' רַבְרְבָא, לְאַכְלְלָא שִׁבְעִין שְׁמָהָן, סַהֲדוּתָא דְּכֹלָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּכְתִיב,** (ישעיה א) **שִׁמְעוּ שָׁמַיִם. וּכְתִיב** (דברים לב) **הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם. אוֹף הָכָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָּא חַד מִלָּה הוּא. יְדָו"ד, רֵישָׁא דְּכֹלָּא, בִּנְהִירוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. וְהַאי הוּא דְּאִקְרֵי אָ"ב. אֱלֹהֵינוּ, עַמִּיקְתָּא דְּנַחֲלִין וּמַבּוּעִין, דְּנָפְקִין וְנָגְדִּין לְכֹלָּא.**

יְדָו"ד, גּוּפָא דְּאִילָנָא שְׁלִימוּ דְּשָׁרְשִׁין.

אֶחָד, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָּא חַד שְׁלִימוּתָא, וְאִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח פְּרוּדָא, אֶלָּא כֹּלָּא חַד.

רעיא מהימנא

(דברים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד, פִּקּוּדָא דָּא, (ד) (עיין בהקדמה י"ג ע"ב) לְיַחָדָא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, דְּהָא כְּמָה דְּמַיַּחֲדֵי שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא, הָכִי אִתְיַחַד שְׁמֵיהּ לְעֵילָּא. אִשְׁתְּכַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחִידָאי עֵילָּא וְתַתָּא. מַאן דְּמַיַּחֵד שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְשַׁוֵּי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּהַהוּא יְחוּדָא דְּקַאמְרָן, וְיִסְתַּבֵּר כָּל שַׁיְיפּוּי בְּהוּא יְחוּדָא בְּהַהוּא רְעוּתָא לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ אֶחָד. כְּמָה דְּשַׁוֵּי כָּל שַׁיְיפּוּי בְּרָזָא דְּחַד, הָכִי לְעֵילָּא מְחַבֵּר כָּל שַׁיְיפִין עִלָּאִין בְּהַהוּא יְחוּדָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ חַד.

בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְיַיחֲדָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא כֻּלְּהוּ, קַיְימִין שׁוּרִין שׁוּרִין,

תָּנֵי רִבִּי יִצְחָק, רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִילִין דְּאָנַח ו׳. כְּמָה דְּאִתְמַר. רְתִיכָא קַדִּישָׁא אָחָרָא, אַרְבַּע אַחֲרָנִין דִּכְלִילָן בְּחַד, דְּאָנַח ה׳ בַּתְרָאָה כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ.

בְּגִין לְאִתְתַּקָּנָא וּלְאִתְכַּלְלָא כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא יִחוּדָא, לְמֵיקָם בְּרָזָא דְּחַד בְּיִחוּדָא חֲדָא. כֻּלְּהוּ מִתְתַּקְּנָן בְּתִקּוּנֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת. בְּהַאי שַׁעֲתָא קַיְימָא חַד מְמָנָא שַׁמָּשָׁא, דְּקַיְימָא תְּחוֹת רמ״ח עָלְמִין, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן שַׁיְיפִין דְּגוּפָא. וְדָא אִקְרֵי הלנ״ו, קַיְימָא מְחַבָּה לְהַהוּא יִחוּדָא, וְדָא אִיהוּ מְלַקֵּט שׁוֹשַׁנִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ו) וְלִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים. דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין דְּגוּפָא.

שַׁיְיפִין עִלָּאִין לָקִיט לוֹן שְׁמָא עִלָּאָה, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא דְּקָא אִתְיַיחַד בְּרָזָא דמ״ב שְׁמָהָן. וְלָקִיט כָּל אִינּוּן שׁוֹשַׁנִּים עִלָּאִין, וְשַׁמְּשָׁא דָּא לָקִיט כָּל אִינּוּן תַּתָּאִין, דִּי כֻּלְּהוּ מְמָנָן בִּכְלָלָא דְּע״ב שְׁמָהָן, וְאִתְלְקִיטוּ כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא יִחוּדָא, וְאִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ גוּפָא חֲדָא. בְּרָזָא חֲדָא. וְהַהוּא יִחוּדָא סַלְקָא, וְקָא מְיַיחֵד כֹּלָּא בִּתְרִין סִטְרִין בְּיִחוּדָא חֲדָא. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא מִתְלַקְּטִין שַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ, וּמִתְחַבְּרָן בְּחִבּוּרָא חֲדָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ בְּרָזָא דְּחַד, עֵילָּא וְתַתָּא, בְּרָזָא דַּיְידָוְד אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וְעַל דָּא מַאֲרִיכִין בְּאֶחָד, בִּתְרֵי אַתְוָון. לְמִלְקַט שׁוֹשַׁנִּים, לְאִתְיַיחֲדָא בְּרָזָא דְּאֶחָד בְּיִחוּדָא שְׁלִים. בֵּיוָן דְּאִתְיַיחֲדָן שַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ, בְּרָזָא חֲדָא דְּיִחוּדָא חֲדָא, כְּדֵין אִתְקְרֵי כֻּלָּא קָרְבָּן שְׁלִים. וְעַל רָזָא דָּא, אָעִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגַן עֵדֶן לְאָדָם קַדְמָאָה, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית ב) לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ. וְתָנֵינָן, דְּאִלֵּין אִינּוּן קָרְבְּנִין תְּרִין, רָזָא דַּיְידָוְד אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. דְּאִינּוּן קָרְבְּנִין

כְּתִיב, וְלִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים. (ד"א דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ לָקֵיט שׁוֹשַׁנִּים לָקֵיט כָּל אִינּוּן שַׁיְיפִין דְּעִילָּא וְתַתָּא לְחַבְּרָא לוֹן בְּיִחוּדָא בְּהַהוּא דְּקָאֲמָרָן. כְּדֵין אִתְעָר מָאן דְּאִתְעָר לִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים) אִלֵּין שַׁיְיפִין דְּתֵרִין סִטְרִין, דְּאִינּוּן חַד. שׁוֹשַׁנִּים רָזָא אִיהוּ. דְּכַד מִתְחַבְּרָן כָּל (אִינּוּן) שַׁיְיפִין כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ בְּיִחוּדָא חֲדָא, רָזָא דְּקָרְבָּן, כְּדֵין מִתְעַטַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעֲטָרָה בְּרִישָׁא דְּכֻתָּם פָּז, לְמֶהֱוֵי בִּיקָרוֹי מִתְעַטְּרָא. וְרָזָא דָּא הֲוֵי דִּכְתִיב שׁוֹשַׁנִּים, רָזָא דְּכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין דְּעִילָּא וְתַתָּא. וְרָזָא דְּהַהוּא פָּז, עִטּוּרָא דְּמִתְעַטְּרָא וְסַלְקָא מִבֵּינַיְיהוּ, וְכוּלָּא אִיהוּ בֵּיהּ.

בְּהָנֵי שׁוֹשַׁנִּים אִית בָּהּ שִׁית מְאָה וּתְלֵיסָר פְּקוּדִין, דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין דְּתֵרִין סִטְרִין, רָזָא דַּיְידָוְד אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. (דף רס"ג ע"ב) וְאִית בֵּיהּ סְלִיקוּ דְּהַהוּא פָּז, דְּקָא סָלִיק מִבֵּינַיְיהוּ. וּבְכָל אֲתָר דְּאִינּוּן מְשִׁתַּכְּחִין, הַהוּא סְלִיקוּ עִלָּאָה אִשְׁתְּכַח מִבֵּינַיְיהוּ לְאִסְתַּלְקָא. וְרָזָא דָּא (שיר השירים ב) תַּפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר. וְשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים. דָּא וְדָא אִצְטְרִיךְ לְאִסְתַּלְקָא כַּחֲדָא בְּיִחוּדָא שְׁלִים. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּקָרִיב קָרְבְּנִין אִלֵּין, וַדַּאי לְרַעֲוָא לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פְּקוּדָא לְיִרְאָה (ה) בְּאֹרַח כְּלָל, וּבְאֹרַח פְּרָט. וְהָא יִרְאָה אוֹקִימְנָא, בְּגִין דְּאִית עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ לְדַחֲלָא מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּדִיר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים כח) לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וּבְגִין יִרְאָה דָּא, יִסְתָּמֵר בְּאָרְחוֹי. וְיִרְאָה, אֲתָר הוּא דְּאִקְרֵי יִרְאָה, בְּגִין דְּתַמָּן שַׁרְיָא דַּחֲלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ יִרְאַת יְיָ לְדַחֲלָא מִנֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, וּמְמַקְּדָשַׁי תִּירָאוּ בְּהַאי יִרְאָה שַׁרְיָא פּוּלְחָא

דְּנוּרָא, לְאַלְקָאָה לוֹן לְחַיָּבַיָּא, דְּלָא נַטְרִין פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וְעַל דָּא בְּאֹרַח כְּלַל, אִית לְדַחֲלָא.

וּבְתַר בְּאֹרַח פְּרָט, כַּד יָדַע בַּר נָשׁ מַאן אִיהִי יִרְאַת יְיָ, וְדָא אִיהוּ דַּחֲלָא דַּחֲבִיבוּתָא, דְּאִיהִי עִיקָּר וְיסוֹדָא לְמִרְחַם לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (פְּתַר) דַּאי יִרְאָה עָבִיד לְנַטָּרָא כָּל פִּקּוּדוֹי דְּאוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי בַּר נָשׁ עֶבֶד נֶאֱמָן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּדְקָא יָאוֹת. (יִרְאָה)

פִּקּוּדָא (ו) לְאַהֲבָה, וְהָא אוֹקִימְנָא רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְרַחֲמָא לֵיהּ רְחִימוּ סַגֵּי כְּאַבְרָהָם, דְּרָחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה רְחִימוּ, וּמָסַר גּוּפֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ לְגַבֵּיהּ. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּרָחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ מְקַיֵּים עֶשֶׂר אֲמִירָן עֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כָּל אִינּוּן עֶשֶׂר אֲמִירָן, כָּל נִסְיוֹנֵי דְּאִתְנַסָּא אַבְרָהָם, וְקָאִים בְּכֻלְּהוּ לָקַבֵּל עֶשֶׂר אֲמִירָן, כָּל נִסְיוֹנָא אֲמִירָא הִיא, וְאִתְנָסָא בְּהַהוּא אֲמִירָא, וְקָאִים בֵּיהּ.

וְעַל דָּא אִינּוּן עֶשֶׂר נִסְיוֹנֵי, וְכֻלְּהוּ קָאִים בְּהוּ אַבְרָהָם, בְּגִין דְּאִתְקְשַׁר וְאִתְדַּבָּק בִּימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי אַהֲבָה רַבָּה. מַאי טַעְמָא אִיקְרֵי אַהֲבָה רַבָּה. בְּגִין מַאן דְּקָאִים בְּהַאי אַהֲבָה, אִתְקְשַׁר בְּעָלְמָא עִלָּאָה. אַהֲבַת עוֹלָם, דָּא רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִתְקְשַׁר בֵּיהּ רְחִימוּ דִּילֵיהּ, וּכְלָּא רָזָא חָדָא, בְּלָא פְּרוּדָא, וְהָא אִתְמַר רָזָא דְּאַהֲבָה, רְחִימוּ דָּא סָלִיק עַל כָּל פּוּלְחָנִין דְּעָלְמָא, בְּהַאי אִתְיַיקַר שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר מִכֻּלָּא, וְאִתְבְּרַךְ. בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, וְרָזָא דְּאַהֲבָה אִתְמַר. ע"כ (קע"ב ע"ב ציצית וכו')

פִּקּוּדָא (ז) לְמִקְרֵי קְרִיאַת שְׁמַע ב' זְמִנִין בְּכָל יוֹמָא. חַד, לָקַבֵּל

דַּרְגָּא דִּימָמָא. וְחַד, לָקֳבֵל דַּרְגָּא דְּלֵילְיָא. וּלְאַכְלָלָא בִּימָמָא דַּרְגָּא דְּלֵילְיָא, וּלְאַכְלָלָא בְּלֵילְיָא דַּרְגָּא דִּימָמָא, וְהָא אִתְּמַר.

וְעַל דָּא תְּרִין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא, חַד בִּימָמָא וְחַד בְּלֵילְיָא.

פְּקוּדָא לְמִקְבַּע בַּר נָשׁ מְזוּזָה לְתַרְעֵיהּ, לְמֶהֱוֵי כָּל בַּר נָשׁ נָטִיר מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד נָפִיק וְכַד עָיִיל. וְרָזָא (תהלים קכא) יְיָ׳ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. בְּגִין דְּרָזָא דִּמְזוּזָה אִיהוּ קָאִים תָּדִיר לְפִתְחָא. וְדָא אִיהוּ פִּתְחָא דִּלְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי שׁוֹמֵר, לְאִשְׁתַּכְחָא בִּנְטִירוּ.

דְּבַר נָשׁ לָאו אִיהוּ נָטִיר, בַּר נְטִירוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ נָטִיר תָּדִיר, וְקָאִים לְפִתְחָא, וּבַר נָשׁ לְגַו. וְתוּ, דְּלָא יִנְשֵׁי בַּר נָשׁ דּוּכְרָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמִין. וְדָא אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּצִיצִית, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר טו) וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת וְגוֹ׳. בֵּיוָן דְּחָמֵי בַּר נָשׁ לְהַאי דּוּכְרָנָא, אִדְכַּר בְּגַרְמֵיהּ לְמֶעְבַּד פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ. וְרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, מְזוּזָה כְּלָלָא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא.

בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה, סָמִיךְ לְפִתְחָא, לָקֳבֵל תְּרִין דַּרְגִּין, אִזְדַּמַּן חַד שִׁידָּא (וְדָא אִיהוּ) וְאִית לֵיהּ רֵשׁוּ לְחַבְּלָא. וְאִיהוּ קָאִים לְסִטַּר שְׂמָאלָא. זָקִיף בַּר נָשׁ עֵינוֹי, חָמֵי לֵיהּ לְרָזָא דִּשְׂמָא דְּמָארֵיהּ, וְאִדְכַּר לֵיהּ, וְלָא יָכִיל לֵיהּ לְאַבָאָשָׁא. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי כִּי נָפִיק בַּר נָשׁ מִתַּרְעֵיהּ לְבַר, הָא הַהוּא שִׁידָּא קָאִים לִימִינֵיהּ, וּמְזוּזָה לִשְׂמָאלֵיהּ, וְהֵיאַךְ אִתְנְטִיר בַּר נָשׁ, אִי אִיהוּ שָׁאֲרֵי לִשְׂמָאלֵיהּ.

אֶלָּא כָּל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מִלָּה וּמִלָּה אִתְמְשַׁךְ בָּתַר זִינֵיהּ. בְּבַר נָשׁ קַיְימִין תְּרִין דַּרְגִּין, חַד מִימִינָא, וְחַד

מִשְׁמָאלָא. הַהוּא דִּימִינָא אִקְרֵי יֵצֶר הַטּוֹב, וְהַהוּא דִּשְׂמָאלָא אִקְרֵי יֵצֶר הָרָע. בֵּינָן דְּנָפַק בַּר נָשׁ מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵיהּ, הַהוּא שִׂיְדָא זָקִיף עֵינוֹי, וְחָמֵי לְיֵצֶר הָרָע, דְּשָׁארִי לִשְׂמָאלָא, אִתְמְשַׁךְ לְהַהוּא סִטְרָא וְאִתְעֲדֵי מִימִינָא. וּבְהַהוּא סִטְרָא, קָאִים שְׂמָא דְּמָארֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְקָרְבָא וּלְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, וְנָפִיק בַּר נָשׁ (דף רס״ד ע״א) וְאִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ. כַּד עָיִיל, הָא שְׂמָא קַדִּישָׁא לִימִינָא קָאִים, וְלָא יָכִיל לְקַטְרְגָא בַּהֲדֵיהּ.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, דְּלָא יַעְבִּיד (ס״א יַעֲבִיר) טִנּוּפָּא וְלִכְלוּכָא בְּתַרְעָא דְּבֵיתֵיהּ, וְלָא יוֹשִׁיד מַיִין עֲכוּרִין. חַד, דְּלָא יַעְבִּיד קְלָנָא לְגַבֵּי שְׂמָא דְּמָארֵיהּ. וְחַד, דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְהַהוּא מְחַבְּלָא לְחַבְּלָא. וּבְגִין כָּךְ יְזַדְּהַר בַּר נָשׁ מֵהַאי, וְיִזְדַּהַר בַּר נָשׁ דְּלָא יִמְנַע מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵיהּ שְׂמָא דְּמָארֵיהּ.

וְכַד בַּר נָשׁ אַתְקִין מְזוּזָה לְפִתְחֵיהּ, כַּד עָיִיל (ס״א הַהוּא בַּר נָשׁ), הַהוּא יֵצֶר הָרָע וְהַהוּא שִׂיְדָא בַּעַל כָּרְחַיְיהוּ נַטְרֵי לֵיהּ, וְאַמְרֵי (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ. וְכַד לָא קָאִים מְזוּזָה לְפִתְחֵיהּ דְּבַר נָשׁ, יֵצֶר הָרָע וְהַהוּא שִׂיְדָא מִתְתַּקְנִין כַּחֲדָא, שַׁוּוּ יְדַיְיהוּ עַל רֵישֵׁיהּ בְּזִמְנָא דְּעָיִיל, פַּתְחִי וְאַמְרִי, וַוי לֵיהּ לְפִלַנְיָא, דְּהָא נָפַק מֵרְשׁוּתָא דְּמָארֵיהּ, מֵהַהוּא זִמְנָא קָאִים בְּלָא נְטִירוּ, דְּלֵית מַאן דְּנָטִיר עָלֵיהּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן (צ״א ע״ב פקודאי לאומאה וכו׳). (דברים ו׳) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, דָּא אִיהוּ יִחוּדָא חַד.

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, הָא יִחוּדָא אַחֲרָא, לְמֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ רָזָא חַד. וְרָזָא דָּא, (מלכים א יח) יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כַּד אִינּוּן בְּיִחוּדָא חַד.

וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי בְּנַוְונָא דִּכְתִיב, (זכריה יד) יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד,

(נדפס בתרומה קע"א ע"ב) לָאו אִיהוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דְּאִי כְּתִיב יְיָ וּשְׁמוֹ הוּא אֶחָד, הֲוֵינָא אַמְרֵי הָכִי, לָא כְּתִיב אֶלָּא יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְאִצְטְרִיךְ לוֹמַר בְּגַוְונָא דָּא, יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים הוּא, וְיִתְחַזֵי יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

אֶלָּא כֹּלָּא חַד, דְּכַד אִתְאַחֲדָן תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין, דָּא בְּיִחוּדָא חַד, וְדָא בְּיִחוּדָא חַד, כְּדֵין תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין אִתְעֲבִידוּ חַד, וְאִתְכְּלִילָן דָּא בְּדָא, וַהֲוֵי כֹּלָּא שְׁמָא שְׁלִים בְּיִחוּדָא חֲדָא, וּכְדֵין יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא כְּדֵין אִתְכְּלִיל כֹּלָּא דָּא בְּדָא לְמֶהֱוֵי חַד, וְעַד דְּאִתְיַחֲדוּ כָּל חַד דָּא בִּלְחוֹדוֹי וְדָא בִּלְחוֹדוֹי, לָא אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא, הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אִיהִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דָּא הוּא דִּכְתִיב יְיָ. תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דִּכְתִיב הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאוֹרַיְיתָא אִיהִי רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אִקְרֵי הָכִי.

תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דָּא כְּלָל, וְדָא פְּרָט. כְּלַל אִצְטְרִיךְ לְפָרָט, וּפָרָט אִצְטְרִיךְ לְכְלָל, וְאִתְיַחֲדוּ דָּא בְּדָא, וַהֲוֵי כֹּלָּא חַד. וְעַל דָּא כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ כְּלָלָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בְּגִין דִּשְׁמָא דָּא לְעֵילָּא, וּשְׁמָא דָּא לְתַתָּא. דָּא רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. וְדָא רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא כְּלָלָא דִּכֹלָּא, וְכָל דָּא דְּאָמָרָן, אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְמִנְדַּע בְּהַאי עָלְמָא.

וְאִי תֵּימָא, פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא אָן אִינּוּן הָכָא, בִּכְלָלָא דָּא. אֶלָּא דָּא אִיהוּ זָכוֹר. וְדָא אִיהוּ שָׁמוֹר. וְכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא בְּהָנֵי כְּלִילָן, בְּרָזָא דְּזָכוֹר, וּבְרָזָא דְּשָׁמוֹר, וְכֹלָּא אִיהוּ חַד.

פְּתַח רִבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הָא דְּתָנֵינָן צְלוֹתָא דְּעַרְבִית חוֹבָה אִיהוּ, וַדַּאי בְּגִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית חוֹבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְיַחַד בְּלֵילְיָא, כְּמָה דְּאִתְיַחַד בִּימָמָא. וּמִדַּת לַיְלָה אִתְכְּלִיל בִּימָמָא, וּמִדַּת יְמָמָא אִתְכְּלִיל בְּלֵילְיָא, וְאִתְעֲבִיד יִחוּדָא. וּמַאן דְּאָמַר רְשׁוּת, בְּגִין אֵימוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְעַכְּלֵי בְּלֵילְיָא. וְהָא אוֹקִימְנָא.

דִּכְתִיב וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא, וְאוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל אִית לְשָׁאֲלָא, אִי בְּהַאי יִחוּדָא דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אִתְכְּלִיל כֹּלָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, אֲמַאי כְּתִיב לְבָתַר וְאָהַבְתָּ, וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, דְּהָא בְּיִחוּדָא אִתְכְּלִילוּ. אֶלָּא הָתָם בִּכְלָל. הָכָא בִּפְרָט. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ.

וּבְרָזָא דְּיִחוּדָא דְּהָא
אִתְעַרְנָא בֵּיהּ,
יִחוּדָא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּתְפִלִּין
דְּרֵישָׁא, וּתְפִילִין דִּדְרוֹעָא,
בִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא ד׳ פַּרְשִׁיָּין,
וְהָא אִתְמַר. וְהָכָא ג׳ שְׁמָהָן
אִינּוּן. הָתָם אַרְבַּע פַּרְשִׁיָּין,
וְכָל חַד וְחַד בִּלְחוֹדוֹי. וְהָכָא
ג׳ שְׁמָהָן, מַה בֵּין הַאי לְהַאי.

אֶלָּא אִינּוּן אַרְבַּע פַּרְשִׁיָּין הָא אַתְעָרוּ בְּהוּ, חַד נְקוּדָה (ס״א עִלָּאָה) קַדְמָאָה. וְחַד רָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְחַד יְמִינָא (דף רס"ד ע"ב) וְחַד שְׂמָאלָא. אִלֵּין רָזָא דִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא. וְהָכָא בְּרָזָא דָּא, יְחוּדָא דָּא תְּלַת שְׁמָהָן עִלָּאִין, אִינּוּן כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן אַרְבַּע פַּרְשִׁיָּין. יְיָ

קַדְמָאָה, דָּא נְקוּדָה עִלָּאָה, רֵאשִׁיתָא דִּכְלָא. אֱלֹהֵינוּ, רָזָא דְּעִלְמָא דְּאָתֵי. יְיָ בַּתְרָאָה, כְּלָלָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא כַּחֲדָא, בִּכְלָלָא חֲדָא וְאִלֵּין אִינּוּן תְּפִלָּה דְּרִישָׁא, וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא קַדְמָאָה.

תְּפִלִּין דְּדִרוֹעָא, כְּלָלָא (גו תְּפִלִּין דְּדִרוֹעָא כְּלָלָא) דִּכְלָ הָנֵי כַּחֲדָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. (עיין בהקדמה י"ג ע"ב) הָכָא כְּלָלָא דְּאִינּוּן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, דְּאִתְכְּלִילוּ גּוֹ תְּפִלִּין דְּדִרוֹעָא.

וְרָזָא דָּא, בָּרוּךְ: דָּא רָזָא דִּנְקוּדָה עִלָּאָה, דְּאִיהוּ בָּרוּךְ, דִּכְלָ בִּרְכָאן נַבְעִין מִתַּמָּן. וְאִי תֵּימָא, עָלְמָא דְּאָתֵי אִקְרֵי בָּרוּךְ. לָאו הָכִי. דְּהָא נְקוּדָה עִלָּאָה אִיהוּ דְּכַר, עָלְמָא דְּאָתֵי נוּקְבָא, אִיהוּ בָּרוּךְ, וְאִיהִי בְּרָכָה, בָּרוּךְ דְּכַר, בְּרָכָה נוּקְבָא. וְעַל דָּא בָּרוּךְ אִיהוּ נְקוּדָה עִלָּאָה. שֵׁם: דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ שֵׁם גָּדוֹל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יהושע ז) וּמַה תַּעֲשֶׂה לִשְׁמְךָ הַגָּדוֹל. כְּבוֹד: דָּא כְּבוֹד עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, דְּאִיהוּ מַלְכוּתוֹ. וְנָטִיל כֻּלָּא בְּנַוֵּיהּ, וּבְהַאי אִתְכְּלִילָן בְּהַאי מַלְכוּת, עָלְמִין כֻּלְּהוּ, לְמֵיזָן לוֹן, וּלְסַפְּקָא לוֹן, בִּכְמָה דְּאִצְטְרִיכוּ.

וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא דִּתְפִלִּין דְּרִישָׁא וּתְפִלִּין דְּדִרוֹעָא, כְּגַוְונָא דְּרָזָא דְּיִחוּדָא דִּתְפִלִּין, הָכִי הוּא יְחוּדָא דִּכְלָא. וְדָא אִיהוּ בְּרִירוּ דְּמִלָּה. וְהָא סָדַרְנָא יְחוּדָא דָּא קַמֵּי בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר לִי דְּהָא בְּד' גַּוְונִין אִתְסָדַּר יְחוּדָא, וְדָא בְּרִירָא דְּכֻלְּהוּ. וְהָכִי אִיהוּ וַדַּאי, וְכֻלְּהוּ רָזָא דְּיִחוּדָא, אֲבָל סִדּוּרָא דִּתְפִלִּין, דָּא הוּא יְחוּדָא עִלָּאָה כַּדְקָא יָאוֹת.

וּמִגּוֹ דְּאִתְכְּלִילוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּרָזָא דְּשֻׁמָּא חַד בְּאַרַח כְּלָל, אִצְטְרִיךְ לְבָתַר לְאַפָּקָא לוֹן. בְּאַרַח פְּרָט, אֲבָל לָאו בְּאַרַח יִחוּדָא, דְּהָא יִחוּדָא בִּקְרָאֵי קַדְמָאֵי אִיהוּ, לְמֶהֱוֵי יְיָ אֶחָד, בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא. וּשְׁמוֹ אֶחָד, בִּתְפִלִּין דְּדְרוֹעָא. וַהֲוֵי כֹּלָּא חַד. כֵּיוָן דְּיִחוּדָא אִתְסָדַּר כֹּלָּא בִּכְלָלָא, מֵרֵישָׁא דִּנְקוּדָה עִלָּאָה, אִצְטְרִיךְ לְבָתַר לְאִתְעַטָּרָא מֵרֵישָׁא דִּנְהוֹרָא קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּכֹלָּא. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

גָּלִיף וְאַתְקִין מִשֶּׁה, כ"ה אַתְוָון בְּרָזָא דִּפְסוּקָא דְּיִחוּדָא, דִּכְתִיב שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. וְאִינּוּן כ"ה אַתְוָון גְּלִיפִין, מְחָקְקִין בְּרָזָא דְּלֵעֵילָּא. יַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקָנָא לְתַתָּא, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא, וְאַתְקִין בְּכ"ד אַתְוָון, וְאִינּוּן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלָא אַשְׁלִים לְכ"ה אַתְוָון, בְּגִין דְּעַד לָא אִתְתַּקַּן מַשְׁכְּנָא. כֵּיוָן דְּאִתְתַּקַּן מַשְׁכְּנָא, וְאִשְׁתְּלִים מִלָּה דְּהַוָּה נָפִיק מִגֵּיהּ, כַּד אִשְׁתְּלִים, לָא מַלִּיל אֶלָּא בְּכ"ה אַתְוָון, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אִשְׁתְּלִים דָּא, כְּגַוְונָא דְּלֵעֵילָּא, דִּכְתִיב, (ויקרא א) **וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר, הָא כ"ה אַתְוָון.**

וְעַל דָּא כ"ה זִינִין, לְאַשְׁלְמָא תִּקּוּנָא דְּמַקְדְּשָׁא, וְכָל הָנֵי אַתְוָון אוֹקִימְנָא בְּאִינּוּן אַתְוָון גְּלִיפִין דְּאוֹלִיפְנָא מִמַּר. וּבְגִין דְּמַשְׁכְּנָא אִשְׁתְּלִים בְּרָזִין אִלֵּין, אִקְרֵי כ"ה, בְּיִחוּדָא דְּשְׁלִימוּ דְּמַשְׁכְּנָא. וְעַל דָּא (תהלים קמה) **וַחֲסִידֶיךָ**

יְבָרְכוּכָה כְּתִיב, רָזָא דְּשְׁלִימוּ דְּכָל מַשְׁכְּנָא, וְתִקוּנָא דִּילֵיהּ.

כ"ה: לָקֵבֶל כ"ב אַתְוָון, וְתוֹרָה וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, דְּאִינּוּן כְּלָלָא חַדָּא, רָזָא חַדָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל קָא מְיַחֲדֵי יְחוּדָא בְּהַאי קְרָא, בְּרָזָא דְּכ"ה אַתְוָון, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ׳ אֱלֹהֵינוּ יְיָ׳ אֶחָד, וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּאִינּוּן כ"ד אַתְוָון, וְיִכְוִין כָּל חַד בְּהוּ, כְּלְהוּ אַתְוָון מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְסַלְקִין לְחִבּוּרָא חַד, תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים תַּרְעִין, בְּרָזָא דְּיוּבְלָא. וּכְדֵין אִצְטְרִיךְ לְסַלְקָא וָעֶד, לָא יַתִּיר. וּכְדֵין אִתְפְּתָחוּ תַּרְעִין, וְחָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, כְּאִילּוּ קַיֵּים אוֹרַיְיתָא כְּלָהּ, דְּאִיהִי אַתְיָא בְּמ"ט פָּנִים בְּכוֹלָּא.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְכַוְונָא רְעוּתָא בְּכ"ה וּבְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין, לְסַלְקָא לוֹן בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, בְּתֵשַׁע וְאַרְבְּעִין תַּרְעִין דְּקַאמְרָן, כֵּיוָן דְּאִתְכַּוְון בְּהַאי, יִתְכַּוְון בְּהַהוּא יְחוּדָא דְּאָמַר מַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳ בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא כּוֹלָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיִתְכַּוְון בְּהוּ, וַדַּאי כְּלָלָא אִיהוּ דְּכָל אוֹרַיְיתָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאָדָם, שְׁלִימוּ דְּדִכְרָא וְנוּקְבָא, וְרָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. עַד כָּאן.

(דף רס"ה ע"א)

רִבִּי אַבָּא שָׁלַח לֵיהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר לֵיהּ, הַאי דְּאוּקְמֵיהּ מַר בַּתְּפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, ד׳ פָּרְשִׁיָּין אִינּוּן קוּדְשָׁא דְּקוּדְשִׁין, שַׁפִּיר. מִשְׁכָּא דְּעַל תְּפִילִּין, וְאִינּוּן רְצוּעִין אִקְרוּ קְדוּשָּׁה, אַסְמַכְתָּא מְנָלָן. שָׁלַח לֵיהּ (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יְיָ׳ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ וְגוֹ׳, דַּייְקָא וְהָכִי אוּקְמֵיהּ רַב הַמְנוּנָא סָבָא. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּרִישָׁא, וּדְרוֹעָא יָדְכָה בְּהֵ״א, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִית מַאן דְּמַתְנֵי בְּהַאי גַּוְונָא, וְהָיָה דְּרוֹעָא שְׁמָאלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִקְרֵי גְּבוּרָה. אִי הָכִי לָא אִשְׁתַּאֲרָן בְּרִישָׁא אֶלָּא תְּלַת. וְאִינּוּן אַרְבַּע. אֲבָל תְּרִין רְתִיכִין קַדִּישִׁין אִינּוּן, דָּא אִתְקְשַׁר בְּלִבָּא, וְדָא אִתְקְשַׁר בְּמוֹחָא. וְלִבָּא וּמוֹחָא, אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא. וְזִווּגָא חַד לְהוּ, וְשַׁפִּיר קָאָמְרוּ חַבְרַיָּיא. וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה, כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְלָא אִקְרֵי אֶלָּא אוֹת.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אַקְדִּים בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, וְקָם וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּנָהִיר צַפְרָא. בְּצַפְרָא אֲנָח תְּפִילִּין בְּרִישֵׁיהּ, וּתְפִילִּין בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא בִּדְרוֹעֵיהּ, וְאִתְעַטָּף בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה, וְאָתֵי לְנָפְקָא מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵיהּ. אִעְרַע בַּמְּזוּזָה, רִשְׁמָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּתַרְעָא דְּבֵיתֵיהּ. אַרְבַּע מַלְאָכִין קַדִּישִׁין

מִזְדַּוְּוגִין עִמֵּיהּ וְנָפְקִין עִמֵּיהּ מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵיהּ, וְאוֹזְפֵי לֵיהּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא. וּמַכְרְזֵי קַמֵּיהּ, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, הָבוּ יְקָרָא לְבְרֵיהּ דְּמַלְכָּא, לְפַרְצוּפָא יְקָרָא דְּמַלְכָּא. רוּחָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא עָלֵיהּ, אַכְרִיז וְאָמַר (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

השלמה מההשמטות (סימן י"ד)

בָּתַר הָכִי אִית לֵיהּ לְמִקְרֵי פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, עַד וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד. דְּאִיהִי עִלּוּיָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּכוֹלָא. לְבָתַר יִתְעַסֵּק בְּפָרָשַׁת הַקָּרְבָּנוֹת לְכַפָּרָא עֲלוֹי. וְיֵימָא, צַו אֵת אַהֲרֹן, עַד תּוֹקַד בּוֹ. בְּגִין דְּכָל הֵרְהוּרִין וּמַחֲשָׁבִין דְּלֵילְיָא יִתְכַּפְּרוּ. לְבָתַר יְשַׁבַּח תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּדָוִד, וּבְגִין כָּךְ יֵיעוֹל בַּר נָשׁ בְּתַרְעִין דְּבֵהוֹן כּוֹלָא וְאִיהוּ אִתְתַּקַּנַת דַּרְגִּין.

כֵּיוָן דְּמָטֵי לְיוֹצֵר אוֹר דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא דְּצְלוֹתָא דְּמִיּוֹשֵׁב, כְּדֵין כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין פַּתְחִין תַּרְעִין וּכְדֵין (שיר השירים ג) כְּתִימְרוֹת עָשָׁן כְּתִיב. מָה תִּמְרוֹת עָשָׁן דְּקְטוֹרֶת, סַלְקָא וּמִתְחַבְּרָאן דַּרְגִּין אִלֵּין בְּאִלֵּין. אוּף הָכָא אִיהִי צְלוֹתָא דְּאִיהִי כְּתִמְרוֹת עָשָׁן דְּמִתְחַבְּרָאן וּמִתְקַשְּׁרָאן אִלֵּין בְּאִלֵּין. דְּהָא אִיהוּ מְקַשֵּׁר לוֹן וְאוֹמֵר, כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם קְדוֹשִׁים וְכוּ׳.

לְבָתַר אַהֲבָה רַבָּה, לְסַלְקָא וּלְאִתְקַשְּׁרָא בִּימִינָא

וְיחוּדָא דִּשְׁמַע. ע' רַבְרְבָא, ד' רַבְרְבָא. וְסִימָנָא ע"ד. הַיְינוּ דִּכְתִיב (שמואל א י"ב) עֵ"ד ה' בָּכֶם. אִשְׁתְּאַרוּ אַתְוָון ש"מ בְּמ' פְּתוּחָה. לְפִי שְׁמ' פְּתוּחָה מֶלֶךְ תַּתָּאָה, מ"ם סְתוּמָה מֶלֶךְ עִילָּאָה. אִשְׁתְּאַרוּ אַתְוָון ש"מ א"ח, מֵהַאי סִטְרָא ש"מ, וּמֵהָאי סִטְרָא א"ח.

אָמַר רָב הַמְנוּנָא סָבָא כָּל מַאן דְּמְיַחֵד דָּא בְּכָל יוֹמָא, חֶדְוָה זָמִין לֵיהּ מִלְעֵילָּא מֵאַתְוָון אִלֵּין. ש"מ מֵהַאי סִטְרָא, א"ח מֵהַאי סִטְרָא. וּמְצָרֵף אַתְוָון אִלֵּין לְמַפְרַע שָׁרֵי וּבְמֵישַׁר סְיָים. וְסִימָן אֶשְׁמָח דִּכְתִיב (תהלים ק"ד) אָנכִי אֶשְׁמָח בַּה'. בְּה' מַמָּשׁ, וְהָכִי אִיתָא בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ.

תּוּ, אִית בֵּיהּ עַי"ן רַבְרְבָא, רֶמֶז לְאִלֵּין שִׁבְעִין שְׁמָהָן רָזָא דְּאַבָּהָן קַדִּישִׁין. יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה', אִלֵּין אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִילִין דְּאַחִיד לוֹן (א"ח). ד' רַבְרְבָא דָּא קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין דְּאִיהִי אַחִידַת בֵּהּ, וְהוּא רָזָא לַחֲכִימִין וְלָא אִתְמְסָר לְגַלָּאָה. וּתְרִין רְצוּעִין נַפְקִין מִסִּטְרָא דָּא וּמִסִּטְרָא דָּא, רָזָא דִּתְרִין יַרְכִין דְּהַאי א"ח דִּנְבִיאֵי קְשׁוֹט אַחִידָן בֵּיהּ. וְעוֹד א"ח רֶמֶז לַפְּסוּק דְּאָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי, וּלְבָתַר אֻמַּת וַיַּצִיב. וַאֲמַאי וַיַּצִיב, דָּא תִּרְגּוּמוֹ. אֶלָּא דָּא יַעֲקֹב וְדָא יוֹסֵף וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְדַּבְקָא בְּתַרְוַוייהוּ.

וּלְבָתַר צְלוֹתָא מְעוֹמֶד. תְּלַת קַדְמָאִין דְּאִינּוּן מָגֵן, וּמְחַיֶּה, וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ. מָגֵן, אִית בֵּיהּ מ"ב תֵּיבִין, רָזָא דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא דמ"ב אַתְוָון. וְאִית לְאַכְלָלָא לֵיהּ בְּלִבָּא וּלְאִתְקַשְׁרָא כְּשַׁלְהוֹבָא בְּגַוַּתְלָתָא בִּרְחִימוּ. וְדָא אִיהוּ בִּרְכָתָא דִּימִינָא.

מְחַיֶּה, אִית בֵּיהּ מ"ט תֵּיבִין בְּרָזָא דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין חָסֵר חַד. וְאִית שְׁמָא בִּגְבוּרָה ה', וְאִיהוּ אַתּ"ה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָ"י. וְרָזָא דִּילֵיהּ אגל"א וּבְרָזָא אַחֲרָא יג"לא. וְכוּלָּא רָזָא חֲדָא מִגְּבוּרָתָא דְּבִרְכָאן דִּיהוּדָה, (בראשית מ"ט) אַ"תָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ, ג"וּר אַרְיֵה יְהוּדָה, ל"א יָסוּר שֵׁבֶט מִיְּהוּדָה, א"וְסְרִי לַגֻּפֵּן עִירֹה. בְּדָא אִתְעָר יְהוּדָה בִּגְבוּרָתָא קַדִּישָׁא וְדָא אִיהִי בִּרְכָתָא דִּשְׁמַאלָא. קְדוּשָׁה אִית בָּהּ אַרְבֵּיסָר תֵּיבִין, עֶשֶׂר אָמִירָן וְד' אַתְוָון. וְדָא כַּלִּיל לְכָל סִטְרִין וְאַחִיד מִסַּיְּפֵי עַלְמָא עַד סַיְּפֵי עַלְמָא. תְּלַת בַּתְרָאי לָאו אִינּוּן בְּחוּשְׁבָּן דָּא בְּתֵיבִין, וְאִינּוּן רָצָה וּמוֹדִים תְּרִין עַמּוּדִים תַּמְכֵי דְּאוֹרַיְיתָא.

שִׂים שָׁלוֹם אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, שְׁלָמָא דְּכֹלָּא. (ש"ז ע"ב) וּבֵינַיְיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא אִינּוּן בִּרְכָאן דְּתַקִּינוּ קַדְמָאֵי וְהָכִי אוֹקְמוּהָ.

לְבָתַר דְּסַיֵּים צְלוֹתֵיהּ וְאוֹדֵי עַל חוֹבֵיהּ, נְפִילַת אַנְפִּין.

דְּהַכִי אוּקְמוּהָ דְּיַעֲבִיד כָּל מָה דְּעָבַד מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עַלָּיו הַשָּׁלוֹם (צְלוֹתִין וְתַחֲנוּנִים) תַּחֲנוּנִין וּבָעוּתִין וּנְפִילַת אַנְפִּין, דִּכְתִיב (דברים ט) וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי ה׳. וְכֵיוָן דְּעָאל בְּכָל אִינוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין וְאִתְקַשַּׁר כּוּלָּא בְּכֻלְּהוּ, אִית לְנַחְתָּא לְתַתָּא. הוֹאִיל וְנָחִית לְתַתָּא, אִיצְטְרִיךְ נְפִילַת אַנְפִּין בְּאַלְפָּא בֵּיתָא.

מַאי טַעְמָא, כֵּיוָן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ וְאוֹדֵי עַל חוֹבֵיהּ מִכָּאן וּלְהָלְאָה אַחֲזֵי גַּרְמֵיהּ דְּמָסַר נַפְשֵׁיהּ לְמָארֵיהּ בִּרְחִימוּ דִּכְתִיב (תהלים כ"ה) אֵלֶיךָ ה׳ נַפְשִׁי אֶשָּׂא. וְנִיחָא לֵיהּ לְהַהוּא סִטְרָא דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ מוֹתָא (דְּעָבִיד) וְעָבִיד לֵיהּ נַיְיחָא. וְעַל דָּא בְּאַלְפָּא בֵּיתָא דָּא, לֵית בָּהּ, לָא וא"ו וְלָא קו"ף וְלָא בי"ת, וְאִית בֵּיהּ פ׳ בְּאַתְרֵיהּ (ס"א בְּסוֹפֵיהּ). מַאי דְּמָסַר טַעְמָא, בְּגִין דִּנְפִילָה דָּא דְּמָסַר בַּר נָשׁ נַפְשֵׁיהּ לְמוֹתָא אִיצְטְרִיךְ לְכַוְונָא רְעוּתֵיהּ וּלְמֶעֱבַד נָחַת רוּחַ לְהַהוּא סִטְרָא דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ מוֹתָא, כְּמָה דְּעָבִיד הַקּוֹף בְּחַרְבָּה בְּהָרִים. אַחֲזֵי גַּרְמֵיהּ כְּמִית קָמֵיהּ חַיּוֹת, בְּגִין דְּדָחִיל מִנְּהוֹן. וְכָד קְרִיבִין לְגַבֵּיהּ וַחֲשִׁיבִי לְמֵיכַל וּלְקַטְלָא יָתֵיהּ, חֲמָאן יָתֵיהּ דְּנָפִיל וּמִית וַחֲשִׁיבִי דְּאִיהוּ מִית וּכְדֵין תָּבַן לַאֲחוֹרָא. וְעַל דָּא אִסְתָּלָקוּ תְּלַת אַתְוָון אִלֵּין, דְּלָא יָדְעֵי בְּהוּ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.

וְעִם כָּל דָּא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא שָׁוֵי גַּרְמֵיהּ וּמָסַר לֵיהּ נַפְשֵׁיהּ בִּרְחִימוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עֲלוֹי כְּאִילּוּ נָטִיל נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ. בְּגִין דְּאִית חוֹבִין דְּעָבִיד בַּר נָשׁ דְּלָא מִתְכַּפְּרָאן אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּנַפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ מֵהַאי עָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה כ"ב) אִם יֵכּוּפַּר הֲעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן.

וְהַשְׁתָּא דְּאִתְחַשִּׁיךְ לֵיהּ דְּנָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמָתֵיהּ וְאִיהוּ יָהִיב לֵיהּ בִּרְעוּתָא, וְהַהִיא שַׁעֲתָא קַיְימָא לְכַפָּרָה עַל כָּל חוֹבוֹי וַאֲשְׁלִים לְכָל סִטְרִין, וּלְהַהוּא סִטְרָא דְּאִתְמַר דְּאִתְמַר. וְעַל כָּל דָּא עוֹלָה וְאִסְתַּלְקָא בֵּין תְּרִין דְּרוֹעִין בְּחִבּוּקָא דְּרִחִימוּ כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִיהִי מְקֻטֶּרֶת מוֹר וּלְבוֹנָה מִכָּל אַבְקַת רוֹכֵל.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְטַעֲמָא כְּלוּם, עַד דְּיֵכוּל מַלְכָּא עִילָּאָה, וּמַאי אִיהוּ צְלוֹתָא. וּצְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ כְּגַוְונָא דָּא, בְּקַדְמִיתָא מָזְמִין לְדִיוּקְנִין דְּחַקִּיקִין בְּכוּרְסַיָּיא עַל אִינּוּן בְּרָיָין דְּמִתְפַּשְׁטֵי רוּחִין דִּילְהוֹן (ס"א יְסוֹדָא) יְחוּדָא בְּהַאי עָלְמָא מִנַּיְיהוּ וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' כֻּלָּם בְּחָכְמָה וגו'.

דְּאִיבָּרִין דְּאִתְחַזּוּן לְקָרְבְּנָא רוּחָא דִּילְהוֹן מִתְפַּשְׁטֵי

עֲלַייהוּ אַרְבַּע דְּיוּקְנִין וּמְזַמְּנָן עַל בְּרָיָין אִלֵּין. וְהַיְינוּ דְּקַאֲמְרִינָן וְהָאוֹפַּנִּים וְחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ וְכָל אִינּוּן חֵיָילִין אַחֲרָנִין דְּקָא מִתְפַּשְׁטֵי מִנַּייהוּ.

וּלְבָתַר כַּהֲנָא רַבָּא קַאֲמַר חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא, הַיְינוּ אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבְתָּנוּ וְגוֹ'. וְיִחוּדָא רַבָּא מֵיַּחֲדֵי, דְּהַיְינוּ (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וּלְבָתַר לֵיוָאֵי קָא מִתְעָרֵי לְנִגּוּנָא דְּהַיְינוּ (דברים י"א) וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ וְגוֹ'. דָּא נִגּוּנַיָּא דְּלֵיוָאֵי בְּגִין לְאִתְעָרָא סִטְרָא חַד. וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל, דָּא אֱמֶת וְיַצִּיב, יִשְׂרָאֵל סָבָא דְּקַיְימָא עַל קָרְבְּנָא. דָּא הִיא דַּרְגִּין עִלָּאִין פְּנִימָאִין וְכוּלָּא קַיְימָא עַל פְּתוֹרָא.

אֲבָל לֵית רֵשׁוּ לְחַד מִנַּייהוּ לְאוֹשָׁטָא יְדָא וּלְמֵיכַל מִן קָרְבְּנָא עַד דְּמַלְכָּא עִילָּאָה אָכִיל, וְהֵם שָׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת וְשָׁלֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אָכִיל, יָהִיב רֵשׁוּ לְאַרְבַּע דְּיוּקְנִין וּלְכָל אִינּוּן סִטְרִין דְּמִתְפָּרְשָׁן מִנַּייהוּ לְמֵיכַל.

כְּדֵין אָדָם דְּאִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּכֻלִּיל כָּל שְׁאָר, מַאיִךְ וְנָפִיל עַל אַנְפּוֹי וּמָסַר רוּחֵיהּ וְגַרְמֵיהּ לְגַבֵּי אָדָם דְּחַקּוּק עַל אִינּוּן דְּיוּקְנִין וּלְאִתְעָרָא לֵיהּ עָלֵיהּ כְּדְקָא חֲזֵי, וְהַיְינוּ אֵלֶיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא. תְּלַת דְּיוּקְנִין אַחֲרָנִין וְכָל אִינּוּן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מִנַּייהוּ, תְּהִלָּה לְדָוִד וְהַיְינוּ יַבִּיעוּ

יְרַנְנוּ יֹאמְרוּ יְדַבְּרוּ, כְּלְהוּ אַכְלֵי וְאִתְהַנּוּן כָּל חַד וְחַד כְּדְחָזֵי לֵיהּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה לֵימָא בַּר נָשׁ עָאקוּ דִּלְבֵּיהּ (תהלים כ) יַעַנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה עָאקוּ דְּעוּבָּרְתָּא דְּיִתְבָּא בְּעָאקוּ וּמִתְהַפְּכֵי כְּלְהוּ סְנִיגּוֹרִין עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְשָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת שֶׁעוֹשֶׂה הַכַּוָּנָה בָּהֶם לְמִכָּאֵ"ל וְגַבְרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל שֶׁיֵּצֵא מִשָּׁלֹשׁ מַחֲנוֹת שְׁכִינָה וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קמ"ד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֱלֹהָיו. (כְּדֵין וְגוֹ' רס"ה א' שורה י"ד) (עד כאן מההשמטות)

כְּדֵין הַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא סַלְקָא לְעֵילָּא, וְאַסְהִיד עָלֵיהּ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, כְּדֵין פָּקִיד מַלְכָּא עִלָּאָה, לְמִכְתַּב קַמֵּיהּ כָּל אִינּוּן בְּנֵי הֵיכָלֵיהּ, כָּל אִינּוּן דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן קַמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ' וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מַאי וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לה) (ס"א חֵשֶׁב הָאֵפוֹד) וְחוֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבוֹת, אִינּוּן דְּעַבְדִּין לִשְׁמֵיהּ, אוּמָנוּתָא בְּכֹלָּא, אוּמָנוּתָא דִּתְפִילִין, בְּבָתֵּיהוֹן בִּרְצוּעֵיהוֹן וּכְתִיבָתְהוֹן. אוּמָנוּתָא דְּצִיצִית, בְּחוּטֵיהוֹן, בְּחוּטָא דִּתְכֶלְתָּא. אוּמָנוּתָא דְּמִזוּזָה. וְאִלֵּין אִינּוּן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. וּכְתִיב (שם) וְחוֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבוֹת. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ, וּמַכְרִיז עָלֵיהּ בְּכָל הוּ עָלְמִין, חָמוּ מַה בְּרִיָּה עַבְדִית בְּעוֹלָמִי.

וּמַאן דְּיֵיעוּל קַמֵּיהּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, כַּד נָפִק מִתַּרְעֵיהּ, וְלָא תְּפִילִין בְּרִישֵׁיהּ וְצִיצִית בִּלְבוּשֵׁיהּ, וְאוֹמֵר (תהלים ה) אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אָן הוּא מוֹרָאִי, הָא סָהִיד סַהֲדוּתָא דְּשִׁקְרָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסִי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּהָכָא אָמַר אֱלֹהֵינוּ. (נ"א אֱלֹהֶיךָ) דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מֹשֶׁה בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר אִתְאַחַד, עַל שְׁאַר נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי. וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִלְמָלֵא הֲווֹ יַדְעֵי בְּנֵי נָשָׁא מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, לְינַדְעוּן דְּהָא לֵית שׁוּם מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא, אוֹ אָת בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא אִית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב, (שמות יט) מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל. וְתָנֵינָן, מַאי בְקוֹל. בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. וְשַׁפִּיר הוּא, בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה דַּיְיקָא, בְּהַהוּא קוֹל דְּאִיהוּ אָחִיד בֵּיהּ, עַל כָּל שְׁאַר נְבִיאִין. (מִתַּמָּן מֹשֶׁה אִתְּזַן עַל כֻּלְּהוּ) וּבְגִין דְּאִיהוּ אִתְאַחִיד עַל כֻּלְּהוּ, בְּהַהוּא קוֹל, דַּרְגָּא עִלָּאָה, הֲוָה אָמַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, יְיָ׳ אֱלֹהֵיךָ, אִיהוּ דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי שְׁכִינְתָּא, דְּשַׁרְיָיא בְּגַוַויְיהוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּנֵינָן, קְלָלוֹת שֶׁבְּתוֹרַת כֹּהֲנִים, מֹשֶׁה מִפִּי הַגְּבוּרָה אֲמָרָן. וְשֶׁבְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, מֹשֶׁה מִפִּי עַצְמוֹ אֲמָרָן. מַאי מִפִּי עַצְמוֹ. וְכִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאַפִּילּוּ אָת זְעִירָא בְּאוֹרַיְיתָא, מֹשֶׁה אֲמַר לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ.

אֶלָּא שַׁפִּיר הוּא, וְהָא אִתְעַרְנָא, מֵעַצְמוֹ לָא תְּנִינָן, אֶלָּא מִפִּי עַצְמוֹ. וּמַאי אִיהוּ. הַהוּא קוֹל דְּאִיהוּ אָחִיד בֵּיהּ. וְעַל דָּא, הַלָּלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה. וְהַלָּלוּ מִפִּי עַצְמוֹ. מִפִּי הַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְקְשַׁר בֵּיהּ עַל שְׁאַר נְבִיאֵי מֵהֵימְנֵי. וְעַל דָּא, בְּכָל אֲתָר אֱלֹהֶיךָ, וְהָכָא אֱלֹהֵינוּ.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִית לְהוּ לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְּרָא אוֹרְחַיְיהוּ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּדְּלוּן בְּפִלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, וְיִזְכּוּן לְחַיֵּי עָלְמִין. תְּחוֹת כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, אִית מָדוֹרִין עִלָּאִין. וּבְהַהוּא אֲתָר דְּכוּרְסְיָיא, מְזוּזָה אִתְקְשַׁר, לְאִשְׁתְּזָבָא מִכַּמָּה מָארֵי דִּינִין, (דף רס"ה ע"ב) דְּזִמִּינִין לְאַתְעָרָא בְּהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא, בְּהַהוּא עָלְמָא. כְּגַוְונָא דָּא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְיָהַב לְהוּ פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּיִשְׁתַּדְּלוּן בָּהּ וְיִשְׁתֵּזְבוּן בְּהַאי עָלְמָא, מִכַּמָּה מָארֵי דִּינִין, מִכַּמָּה מְקַטְרְגֵי, דְּאִזְדַּמְּנוּן בְּהוּ בִּבְנֵי נָשָׁא בְּכָל יוֹמָא.

רִבִּי חִיָּיא אָמַר, הַאי מַאן דְּבָעֵי דְּיִסְתַּמַּר אוֹרְחוֹי, לָא יֵעְבַּר עַל מַיָּיא דְּאוֹשְׁדִין קַמֵּי פִּתְחָא. בְּגִין דְּתַמָּן שָׁרֵי חַד שִׁידָּא, וְהוּא בֵּין תְּרֵין דָּשִׁין דְּפִתְחָא, וְאַנְפּוֹי לָקְבֵלֵיהּ דְּפִתְחָא, וְאִסְתַּכֵּי כָּל מַה דְּעַבְדִין בְּבֵיתָא, וְלָא לְבָעֵי לֵיהּ לְאֱנוֹשׁ (לְאֵינִישׁ) דְּיִשְׁדֵּי מַיָּיא בֵּין תְּרֵי תַּרְעֵי. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, מַיִין צְלִילָן לֵית לָן בָּהּ. וְהוּא דְּלָא יוֹשִׁיט לוֹן

אַרַח קְלָנָא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְנַזְקָא. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּיֶהְדַּר רֵישֵׁיהּ לָקְבְלֵי בֵּיתָא, וּבְכָל מַה דְּאִסְתְּכַל אִתְלַטְיָיא.

תְּלַת מְאָה וּשְׁתִּין וְחָמֵשׁ, כְּחוּשְׁבָּן יְמֵי שַׁתָּא, אִית לֵיהּ שַׁמָּשִׁין, דְּהוּא שַׁלִּיט עָלַיְיהוּ, וְכֻלְּהוּ נָפְקִין עִם בַּר נָשׁ, כַּד נָפִק מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל דָּא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְרָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְקִין שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא, וְאוֹרַיְיתָא כֻּלָּא חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהוּ, וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתַּדַּל בִּשְׁמֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, בָּעֵי בַּר נָשׁ בְּפִתְחָא דְּבֵיתָא לְרַשְׁמָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ מְהֵימְנוּתָא דְּכֹלָּא. דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִשְׁתְּכַח, זִינִין בִּישִׁין לָא מִשְׁתַּכְּחֵי תַּמָּן, וְלָא יָכְלִין לְקַטְרְגָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים צא) לֹא תְאוּנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְגוֹ׳.

(מְזוּזָא אִקְרֵי). אֲתָר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא שַׁרְיָא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, אֲתָר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא עִלָּאָה שַׁרְיָא, מְזוּזָא אִקְרֵי. דְּהוּא תְּקוּנָא דְּבֵיתָא, וּפִתְחָא דְּבֵיתָא. מֵהַהִיא מְזוּזָה עַרְקִין מָארֵי נִימוּסִין, מָארֵי דְּדִינִין קַמֵּיהּ לָא מִשְׁתַּכְּחִין. וְקַבֵּל דָּא לְתַתָּא, כַּד בַּר נָשׁ אַתְקִין מְזוּזָה לְפִתְחָא דְּבֵיתָא, וְהַאי שְׁמָא קַדִּישָׁא רָשִׁים בְּאַתְווֹי, הַאי בַּר נָשׁ

אִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי דְּמָארֵיהּ, וְלָא קָרְבִין לְפִתְחָא דְּבֵיתֵיהּ זִינִין בִּישִׁין, וְלָא מִשְׁתַּכְּחֵי תַּמָּן.

רִבִּי אַבָּא הֲוָה אָתֵי מִלְּמֵחֲמֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, פָּגַע בֵּיהּ רִבִּי יִצְחָק, אָמַר לֵיהּ מֵאַן אָתֵי, מָארֵיהּ דְּנְהוֹרָא, גְּבַר דְּאִתְדַּבָּק בְּנוּרָא דְּאַכְלָא כָּל יוֹמָא, הָא נְהוֹרָא עִמֵּיהּ שָׁרֵי. אָמַר לֵיהּ, תָּנֵינָן דְּחִיּוּבָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, לְקַבְּלָא אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, בְּכָל רֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי. וּמַאן אִיהוּ. רַבֵּיהּ. כָּל שֶׁכֵּן בּוּצִינָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא בָּעָאן לְקַבְּלָא אַנְפּוֹי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַהֲדַרְנָא עִמָּךְ, וְאַקְבֵּל אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, וְאַטְעַם מֵאִינּוּן מִלִּין עִלָּאִין, דְּאַטְעַמַת קַמֵּיהּ.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ (תהלים קכג) נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמַיִם. שִׁיר דָּא, לָא כְּתִיב מַאן אָמְרוֹ. אֶלָּא בְּכָל אֲתָר דְּאִיהוּ סָתִים, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרוֹ עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמַיִם, הַיּוֹשֵׁב מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי הַיּוֹשְׁבִי.

אֶלָּא אוֹקִימְנָא, מַאן דְּבָעֵי לְצַלָּאָה צְלוֹתֵיהּ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בָּעֵי לְמִבְעֵי מֵעֲמִיקְתָּא דְּכֹלָּא, לְאַרְקָא בִּרְכָאן לְתַתָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת (תהלים קל) מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ. וְהַאי יוֹ"ד יַתִּיר, עֲמִיקְתָּא דְּכֹלָּא הִיא, וּבְהַאי בָּעֵי לְמִבְעֵי בָּעוּתֵיהּ, לְאַרְקָא בִּרְכָאן לְהַהוּא

אַתָּר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, לְאַתְזָנָא מְנִיהּ כֹּלָּא, וְעַל דָּא הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמַיִם, בַּשָּׁמַיִם מַמָּשׁ, דְּכַד אִינּוּן בִּרְכָאן נְגִידוּ וְאִתְמְשָׁכוּ מֵהַהוּא אַתָּר עִלָּאָה דְּכֹלָּא, וְאִתְיְשָׁבָן בַּאֲתָר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, כְּדֵין בִּרְכָאן מִשְׁתַּכְחֵי בְּעָלְמָאֵי וְתַתָּאֵי.

כְּעֵינֵי עַבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם, מַאי כְּעֵינֵי עַבָדִים. אִלֵּין אִינּוּן שְׁאַר רַבְרְבֵי עַמִּין, דְּלָא אִתְזָנוּ אֶלָּא מִשִּׁיוּרָא (מִשִּׁיוּרֵי) (ס"א גוּפָא) נוּפָא דְּאִילָנָא, דְּיִשְׂרָאֵל מִתְדַּבְּקֵי בֵּיהּ. וְכַד יִשְׂרָאֵל עַטְלִין בִּרְכָאן מֵהַהוּא אֲתָר, כֻּלְּהוּ מִתְבָּרְכָן מִיִּשְׂרָאֵל.

כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִירְתָּהּ, דָּא הִיא שִׁפְחָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּקָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֵילָא דְּיִלָּהּ בְּמִצְרַיִם, דְּהָא לֵית חֵילָא דִּידָהּ, אֶלָּא כַּד אִתְנַגִּיד מִתַּמְצִית דְּהַאי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (דף רס"ו ע"א) גְּבִירְתָּהּ אִקְרֵי. וְעַל הַאי כְּתִיב, (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ. מַאן אֶרֶץ. דָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאִתְּמַר. תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, אִלֵּין אִינּוּן עַבָדִים דְּקָאֲמָרָן. כַּד אִתְיְהִיב שְׁלְטָנוּתָא לְחַד מִנַּיְיהוּ. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים. שִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ (ס"א מַאי הִיא) דָּא הִיא שִׁפְחָה דְּקָאֲמָרָן.

תָּא חֲזִי, מִסְטָרָא דְּהַאי שִׁפְחָה, נַפְקֵי כַּמָּה גַּרְדִּינֵי טְהִירִין, מְקַטְרְגִין לָקֳבְלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּלְקַטְרְגָא

לוֹן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל נְטִירוּ, כְּאַבָּא דְּבָעֵי לְנַטָּרָא לִבְרֵיהּ מִן כֹּלָּא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כַּמָּה מְקַטְרְגִין וְמִינִין לָקָבְלַייכוּ, אִשְׁתְּדָלוּ בְּפוּלְחָנִי, וַאֲנָא אֶהֱא נָטִיר לְכוּ לְבַר. וְאַתּוּן תֶּהֱווֹן זְמִינִין בְּבָתֵּיכוֹן מִלְגּוֹ, וְנַיְימֵי בְּעַרְסֵיכוֹן, וַאֲנָא אֶהֱא נָטִיר לְכוּ לְבַר, וְסוֹחֲרֵנִי עַרְסַייכוּ.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן זִינִין בִּישִׁין קְרִיבִין לְפִתְחָא דְּבַר נָשׁ זַקְפָּן רֵישָׁא, וּמְסְתַּכְּלָן בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִתְחֲזֵי לְבַר, דְּאִיהוּ שַׁדַּי, דְּמִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, שְׁמָא דָּא שַׁלִּיט עַל כֻּלְּהוּ, מְגִיהּ דַּחֲלִין וְעַרְקִין, וְלָא קָרְבִין לְפִתְחָא דְּבַר נָשׁ.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, יִרְשׁוֹם בַּר נָשׁ שְׁמָא דָּא בְּפִתְחָא דְּבֵיתָא, וְלָא יַתִּיר, אַמַּאי כָּל פַּרְשְׁתָּא.

אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר הוּא, דְּהָא שְׁמָא דָּא לָא אִתְעַטָּר, אֶלָּא בְּאִינּוּן אַתְוָון כֻּלְּהוּ, רְשִׁימִין בִּרְשִׁימָא דְּמַלְכָּא, וְכַד אַכְתָּב כָּל פַּרְשְׁתָּא, כְּדֵין שְׁמָא דָּא מִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי וְנָפִיק מַלְכָּא בְּכָל חֵילוֹי, כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בִּרְשִׁימָא דְּמַלְכָּא, כְּדֵין דַּחֲלִין מִגִּיהּ, וְעַרְקִין מִקַּמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, וְהָיָה שְׁמָא קַדִּישָׁא, מִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא, שַׁדַּי אִתְרְשִׁים מִלְבַר, לָקְבְלֵי שְׁמָא דָּא. וְהָיָ"ה מִלְגַּו, שַׁדָּ"י מִלְבַר. לְמֶהֱוֵי נָטִיר בַּר נָשׁ מִכָּל סִטְרִין

מִלְּגַאו וּמִלְּבַר. אָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּמָּה חַיָּילִין קַדִּישִׁין זְמִינִין בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאָנַח בַּר נָשׁ מְזוּזָה לְתַרְעֵיהּ, כְּלָהוּ מַכְרְזֵי וְאָמְרֵי (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ וגו'.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדֵין אִשְׁתְּמוֹדָעָן יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן בְּנֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא כְּלָהוּ אִתְרְשִׁימוּ מִנֵּיהּ. אִתְרְשִׁימוּ בְּגוּפַיְיהוּ, בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא. אִתְרְשִׁימוּ בִּלְבוּשַׁיְיהוּ, בְּעִטּוּפַיְיהוּ דְּמִצְוָה. אִתְרְשִׁימוּ בְּרֵישַׁיְיהוּ, בִּבָּתֵּי דְּתְפִילִּי, בִּשְׁמָא דְּמָארֵיהוֹן. אִתְרְשִׁימוּ בִּידַיְיהוּ, בִּרְצוּעֵי דְּקֻדּוּשָׁא. אִתְרְשִׁימוּ בִּמְסָאנַיְיהוּ, בִּמְסָאנָא דְּמִצְוָה. אִתְרְשִׁימוּ לְבַר, בִּזְרִיעָה בְּחַצְדָּא. אִתְרְשִׁימוּ בִּבָּתֵּיהוֹן, בִּמְזוּזָה דְּפִתְחָא. בְּכֹלָּא רְשִׁימִין דְּאִינּוּן בְּנֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי דִּכְתִיב, (ירמיה ב) אוֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לַחְצוֹב לָהֶם בֹּארוֹת וגו'. אוֹתִי עָזְבוּ, דָּא הוּא מַאן דְּמִשַּׁקֵּר בְּאָת רִשְׁימָא קַדִּישָׁא. וּבְמָה מְשַׁקֵּר בֵּיהּ. דְּעָיִיל לֵיהּ בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ב) וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר, דְּאִקְרֵי (ירמיה ב) בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים. דְּהָא עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אִקְרוּ בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים.

וְדִישְׂרָאֵל, אִקְרֵי בְּאֵר מְקוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא רְשׁוּתָא קַדִּישָׁא, מְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא. וְאִקְרֵי בְּאֵר

מַבּוּעֵי דִּמַיִין צְלִילָן, נָפְקִין וְנָזְלִין מִנָּהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד) **וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן.** (משלי ה) **וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ.** **וּכְתִיב** (שיר השירים ד) **מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים. סִטְרָא אַחֲרָא אִקְרֵי בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים. אֲשֶׁר לֹא יָכִילוּ הַמָּיִם.** (ס״א

מַהוּ, אֶלָּא הַהוּא וכו׳).

תָּא חֲזֵי, נַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק, אַשְׁקֵי לְכָל גִּינְתָּא, (ס״א וְרַוֵּי לְכָל גִּינְתָּא) **וְרַוֵּי לְכָל אֲתָר וַאֲתָר, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, עַד דְּמָלֵי** (נ״א דְּמָטֵי) **לְהַהוּא אֲתָר בְּגִנְתָּא, דְּאִקְרֵי בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וּמִתַּמָּן אִתְּזָנוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין,** (נ״א עִלְּמִין תַּתָּאִין) **כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית ב) **וּמִשָּׁם יִפָּרֵד.**

וְכָל אִינּוּן סִטְרִין דִּסְטָר שְׂמָאלָא, לָא מִשְׁתַּקְיָין מֵהַהוּא נְבִיעוּ דְּמַיִין נְבִיעִין, בְּגִין דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דִּשְׂאַר עַמִּין, וְאִקְרוּ בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים. וּמַאן דְּמְשַׁקֵּר בִּשְׂמָא (נ״א בְּרִשְׁימָא) **קַדִּישָׁא בְּהַהוּא סִטְרָא, אִתְדַּבַּק בְּבוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים אֲשֶׁר לֹא יָכִילוּ הַמָּיִם, וְלָא עַיְילֵי לְתַמָּן. וְהַהוּא דְּזָכֵי לְנַטְרָא לֵיהּ, זָכֵי לְאִתְשַׁקְיָא מֵהַהוּא נְבִיעוּ דְּנַחֲלָא** (בְּעָלְמָא דִּין) **בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכֵי דְּאִתְמְלֵי הַהוּא בְּאֵר עִלָּאָה, לְנַגְדָּא בִּרְכָאן לְעֵילָּא וְתַתָּא. זַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עַל דָּא כְּתִיב,** (ישעיה נח) **וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו.**

וַוי לְמַאן דְּמְשַׁקֵּר בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא, דְּהָא מְשַׁקֵּר (דף רס״ו

ע"ב) בִּשְׁמָא עִלָּאָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּגָרִים לְהַאי בְּאֵר דְּלָא אִתְבָּרְכָא, וְקָרִינָן עָלֵיהּ (דברים כב) כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל דַּיְיקָא. וְאוֹקְמֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּאַתְרֵיהּ, מַאן דְּשַׁוֵּי תִּסְקוֹפֵי מִלִּין עַל אִנְתְּתֵיהּ קַדְמִיתָא, וְאַפִּיק עֲלָהּ שׁוּם בִּישׁ, כְּמָה דְּאַפִּיק לְעֵילָּא, דְּכְתִיב כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל סְתָם.

וְאַזְלָא הָא, כִּי הָא דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא אָמַר רִבִּי יוֹסִי, בְּתוּלָה יָרְתָא שֶׁבַע בְּרָכוֹת, דְּאִתְבָּרְכָא בְּשֶׁבַע, בְּגִין דִּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל יָרְתָא שֶׁבַע בִּרְכָן, וְעַל דָּא אִתְקְרֵי בַּת שֶׁבַע.

וְאִנְתְּתָא אַחֲרָא, מַאן בִּרְכָאן דִּילָהּ. בִּרְכָתָא דְּבֹעַז וְרוּת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (רות ד) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וְהַזְּקֵנִים עֵדִים יִתֵּן יְיָ אֶת וְגוֹ', דְּוַדַּאי בְּתוּלָה בְּזִ' אִתְבָּרְכָא, וְלָא אִתְּתָא אַחֲרָא בִּרְזָא דָּא. כֵּיוָן דְּמָטוּ בַּחֲקָל חַד, חָמוּ אִילָנִין, יָתְבוּ תְּחוֹתַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא צָחוּתָא דְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. נְתִיב.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹ'. וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא, מַאן בַּיּוֹם הַהוּא. אֶלָּא הַהוּא יוֹמָא דְּאִתְיְדַע לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַיְיָ'. תּוּ, בַּיּוֹם הַהוּא,

כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (יחזקאל לח) בְּיוֹם בֹּא גוֹג עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל. יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל. מַה לָּן בֵּיהּ, אִי הוּא רַב אוֹ זְעֵיר.

אֶלָּא הַהוּא שׁוֹפָר עִלָּאָה, דְּבֵיהּ נָפְקִין עַבְדִּין לְחֵירוּ תְּדִיר, וְהַאי אִיהוּ יוֹבְלָא, דְּיוֹבְלָא עִלָּאָה וְרַבְרְבָא הוּא. וְכַד הַאי אִתְּעַר, כָּל חֵירוּ דְּעָלְמִין מִתְעָרִין בֵּיהּ, וְהַהוּא אִקְרֵי שׁוֹפָר גָּדוֹל.

וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר. הָאֲבוּדִים מִבָּעֵי לֵיהּ, אוֹ הַנֶּאֱבָדִים, מַאי הָאוֹבְדִים. הָאוֹבְדִים מַמָּשׁ, בְּגִין דְּאִינּוּן בְּאַרְעָא אַחֲרָא, וּמַאן דְּשָׁארִי בְּאַרְעָא אַחֲרָא, יָנִיק מֵרְשׁוּתָא אַחֲרָא וּכְאִלּוּ לָא שַׁרְיָא בִּמְהֵימְנוּתָא, בְּגִין כָּךְ אוֹבְדִים אִקְרוּן. אוֹבְדִים אִינּוּן בְּכָל סִטְרִין, דְּכַד יִשְׂרָאֵל שַׁרְיָין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, זַכָּאִין, זַכָּאִין תְּדִיר בְּכוּלָּא, זַכָּאן לְעֵילָּא וְתַתָּא.

השלמה מההשמטות (מחלק א' סימן כ"ב)

וְשָׁחֲטוּ הַפֶּסַח אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִבְּעַשּׁוּר לַחֹדֶשׁ סִבּוּ דַּחֲלָא דְּמִצְרָיִם וְתִפְסוּן לֵיהּ וְיֵהֵא אָסוּר וְתָפִיס תְּלָתָא יוֹמִין וּבְיוֹמָא רְבִיעָאָה אַפִּיקוּ לֵיהּ לְדִינָא וְאִתְכְּנָשׁוּ עָלֵיהּ לְקַטְלֵיהּ, וְיֵחְמוּן לֵיהּ מִצְרָאֵי הֵיךְ אָתוּן עַבְדִין בֵּיהּ דִּינָא. וְדָא קַשְׁיָא לְהוּ מִכָּל מַכְתָּשִׁין דְּעָבַד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן דִּינִין דְּעָבְדוּ בְּדָחֲלֵיהוֹן. לְבָתַר דָּיְינִין לֵיהּ בְּנוּרָא בְּגִין דִּכְתִיב (דְּבָרִים ז') פְּסִילֵי

אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות י"ב) אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא, דְּלָא יֵימְרוּן בְּתִיאוּבְתָּא דְּדָחֲלָא אַכְלִין לֵיהּ, אֶלָּא אַתְקִינוּ לֵיהּ צְלִי וְלֹא מֵבוּשָׁל דְּאִילּוּ מֵבוּשָׁל יְהֵא טָמִיר וְלָא יְחֲמוּן לֵיהּ, אֶלָּא תַּקִּינוּ לֵיהּ מוֹקְדָא בִּנוּרָא דְּרֵיחֵיהּ נוֹדֵף. וְתוּ רֵישֵׁיהּ עָלֵיהּ, דְּלָא יֵימְרוּן דְּחַיָּה אוֹ דְּמַלָּה אַחֲרָא הִיא. וְתוּ עֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, אֶלָּא דְּיֵחְמוּן גַּרְמוֹי רָמָאן בְּשׁוּקָא וְלָא יַכְלִין לְשֵׁזָבָא לֵיהּ וְעַל דָּא כְּתִיב (במדבר ל"ג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְיָ שְׁפָטִים. הַהוּא קַדְמָאָה דְּאִשְׁתַּכַּח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא וְאָרִיךְ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּאִיהוּ קַיָּימָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא (מִשְׁלֵי ח') וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאוּנְנִי, דָּא סָלִיק בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה. וְאִי תֵּימָא הַא תָּנֵינָן בְּשַׁעְתָּא דְּאָתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וְלָא אַשְׁכַּח תַּמָּן עֲשָׂרָה מִיָּד כּוֹעֵס. לְמַלְכָּא דְּשָׁלַח לְכָל מַלְכֵי (ס"א אֲנָשֵׁי) מְדִינְתָּא דְּיִשְׁתַּכְּחוּן עַמֵּיהּ בְּיוֹם פְּלַן בְּדוּךְ פְּלַן. עַד דַּהֲווּ מְזַמְּנֵי גַּרְמַיְיהוּ אִינּוּן בְּנֵי מַתָּא אַקְדִּים חַד וְאָתָא לְהַהוּא אֲתַר בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ אָתָא מַלְכָּא אַשְׁכַּח לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּאַקְדִּים תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ בְּנֵי מַתָּא פְּלוֹנִית אָן אִינּוּן. אָמַר לֵיהּ, מָארֵי, אֲנָא אַקְדֵּימְנָא מִנַּיְיהוּ וְהָא אִינּוּן אַתְיָין אֲבַתְרַאי לְפִקּוּדָא דְּמַלְכָּא. כְּדֵין טָב בְּעֵינֵי מַלְכָּא וְיָתִיב תַּמָּן בַּהֲדֵיהּ וּמְשַׁתְּעֵי עִמֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד רְחִימָא

דְּמַלְכָּא. בֵּין כַּךְ אָתוּ כָּל עַמָּא וְאִתְפַּיְּיסִ עִמַּיְיהוּ.
אֲבָל אִי בְּנֵי מַתָּא לָא אַתְיָין וְחַד לָא אַקְדִּים וְאִשְׁתָּעֵי
קַמֵּי מַלְכָּא לְאַחֲזָאָה (לְאִתְחֲזָאָה) בְּגִינֵּהוֹן. מִיָּד כַּעַס
מַלְכָּא. מָה כְּתִיב (יְשַׁעְיָה נ') מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. וּמָאן
דְּאִשְׁתָּעֵי בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא וַוי לֵיהּ דְּאַחֲזֵי פְּרוּדָא. וַוי לֵיהּ
דְּגָרַע מְהֵימְנוּתָא, וַוי לֵיהּ דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בֶּאֱלָהָא
דְּיִשְׂרָאֵל דְּאַחֲזֵי דְּלֵית לֵיהּ אֱלָהָא. וְלָא אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן,
וְאַנְהִיג קְלָנָא בְּתַקִּיפָא עִלָּאָה. כָּל גַּוְונִין טָבִין בְּחָכְמָא
בָּר מִתְכְּלָא בְּגִין דְּאִיהוּ כּוּרְסַיָּיא לְמֵידָן דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין
וְהָא דַּרְגָּא חָדָא אִיהוּ. אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּקַיְּימֵי בְּדִינֵי נַפְשָׁא
כְּדֵין אִיהוּ גַּוְונָן תִּכְלָא וְהָא אוּקִימְנָא.
וּבְשַׁעְתָּא דְּחָמֵי בַּר נָשׁ לְהַאי גַּוְונָן אִדְכַּר בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד
פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ כְּגַוְונָא דְּנָחֲשׁ דַּהֲוּוּ חֲמָאן
לֵיהּ וַהֲוּוּ דַּחֲלֵי מִקָּמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמְנַטְרִין
גַּרְמַיְיהוּ, וּבְהַהוּא דְּחֵילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַלְקָא
עֲלַיְיהוּ מַיָּא וְאִתְכַּסְיָין. מָאן גָּרַם לוֹן, הַהוּא נָחָשׁ, הַהוּא
רְצוּעָה דְּמִסְתָּכְלָאן בֵּיהּ אוּף הָכִי תִּכְלֶת וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ
וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ מֵהַהוּא דְּחֵילוּ דִּילֵיהּ: (עד כאן
מההשמטות)

דָּבָר אַחֵר וּבָאוּ הָאוֹבְדִים, מַאן אִינּוּן. אִלֵּין צַדִּיק וּכְנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. דְּאִקְרוּן אוֹבְדִים. מְנָלָן. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

דִּכְתִיב, (ירמיה ט) עַל מַה אָבְדָה הָאָרֶץ, אֲבוּדָה אוֹ נֶאֱבֶדֶת לָא כְּתִיב, אֶלָּא אָבְדָה הָאָרֶץ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. צַדִּיק, דִּכְתִיב, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבָד, אָבוּד אוֹ נֶאֱבַד לָא כְּתִיב, אֶלָּא אָבָד, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְאִי תֵּימָא, וּבָאוּ, מֵאָן אֲתָר אֲתָיִין אִלֵּין אוֹבְדִים. אֶלָּא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא. צַדִּיק, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, דִּכְתִיב (תהלים קכו) בְּשׁוּב יְיָ׳ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן, בְּגִין דְּיֵיתוּב לְאַתְרֵיהּ, וְיֵיתֵי לְאִתְחַבְּרָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר. וְהִשְׁתַּחֲווּ לַייָ׳ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם, מַאי קָא מַיירֵי. אֶלָּא מִלָּה דָּא דְּהַנְּדָחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, כִּבְיָכוֹל, יִשְׂרָאֵל לָא יִפְקוּן מִן גָּלוּתָא, אֶלָּא בִּשְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, וְאִינּוּן נְדָחִים הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ׳.

תּוּ אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תהלים קכא) יְיָ׳ יִשְׁמוֹר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. יִשְׁמָר צֵאתְךָ תִּינַח. אֶלָּא וּבוֹאֶךָ, מַאי קָא מַיירֵי, דְּהָא מַאן דְּעָאל לְבֵיתֵיהּ לָא מִסְתָּפֵי. אֶלָּא הַאי בַּר נָשׁ דְּשַׁוֵּי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא לְבֵיתֵיהּ, בְּמִלִּין דִּשְׁמָא עִלָּאָה, הַאי אִתְנְטִיר מִכֹּלָּא. כַּד נָפִיק הַהוּא דְּמָדוֹרֵיהּ לְתַרְעָא דְּבֵיתֵיהּ, זָקִיף וְחָמֵי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְעָיֵין (ס"א נָעִיץ) בִּפְתְחֵיהּ. כַּד נָפִיק בַּר נָשׁ, הוּא אוֹזִיף לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ. כַּד עָיִיל לְבֵיתֵיהּ, הוּא אַכְרִיז

קַמֵּיהּ, אִזְדַּהֲרוּ בִּיקָרָא דִּדְיוּקְנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְכָל דָּא, בְּגִין הַהוּא רְשִׁימָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְרְשִׁים בְּתַרְעֵיהּ.

וְלָאו דַּי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּאִתְנַטַּר בְּבֵיתֵיהּ, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לֵיהּ כַּד עָיֵיל, וְכַד נָפִיק. דִּכְתִיב, יְיָ׳ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, הַאי רוּחָא בִּישָׁא דְּשָׁארֵי (דף רס"ז ע"א) בֵּין תַּרְעֵי. וַוי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּלָא יָדַע לְאִזְדַּהֲרָא מִנֵּיהּ, וְלָא רָשִׁים לְפִתְחָא דְּבֵיתֵיהּ שְׁמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּיִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ. דְּהָא אִית לֵיהּ תִּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ שַׁמָּשִׁין בִּישִׁין מְקַטְרְגִין, כָּל חַד מְשַׁמֵּשׁ יוֹמֵיהּ, וְכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי עִמֵּיהּ כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, וּמְקַטְרְגֵי בֵּיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְכֻלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי בֵּיהּ בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא. בִּימָמָא, לְקַטְרְגָא לֵיהּ. בְּלֵילְיָא, לְצַעֲרָא לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ.

כַּד נָפִיק לְקַטְרְגָא לֵיהּ, כַּד עָאל, שַׁוְוין יְדַיְיהוּ עָלֵיהּ דִּכְתִיב, וְאַמְרִין לֵיהּ, וַוי לֵיהּ לְפִלַנְיָא דְּנָפַק מֵרְשׁוּתָא דְּמָארֵיהּ. וַוי לֵיהּ לְפִלַנְיָא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין כָּךְ בָּעָאן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, לְמֶהֱוֵי רְשִׁימִין בְּכֹלָּא, לְמֶהֱוֵי רְשִׁימִין בִּרְשִׁימָא דְּמָארֵיהוֹן, לְאִזְדַּעְזָעָא מִנַּיְיהוּ כָּל סִטְרִין זִינִין בִּישִׁין, לְמֶהֱוֵי נְטִירִין

בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. זַכָּאִין חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, עָלַייְהוּ כְּתִיב (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ וְגוֹ'.

(דברים ו') וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (ישעיה נב) וְעַתָּה מַה לִּי פֹּה נְאֻם יְיָ כִּי לֻקַּח עַמִּי חִנָּם וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, רְחִימוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב דְּחוֹבַייְהוּ גָּרְמוּ לְאִסְתַּלָּקָא מִבֵּינַייְהוּ, וְאִתְבָּדָרוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא, הוּא תָּבַע עֶלְבּוֹנָא דִּלְהוֹן.

וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל שָׁרָאן בְּאַרְעָהוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשָׁע בְּגִנְתֵּיהּ, וְקָרִיב לְגַבַּייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְשָׁמַע קָלַּיְהוֹן, וְאִשְׁתְּבַח בְּהוּ.

כֵּיוָן דְּגָרְמוּ חוֹבַייְהוּ, וְאִתְגְּלֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָאל בְּגִנְתֵּיהּ, וְלָא מִשְׁתַּעֲשָׁע בֵּיהּ. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאִיהוּ צָוַוח וְאָמַר, וְעַתָּה מַה לִּי פֹּה נְאֻם יְיָ, וּכְתִיב הָתָם (תהלים קלב) פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ. כִּי לֻקַּח עַמִּי חִנָּם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נב) חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם.

וּמֵהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְגְּלִיאוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָהוֹן, לָא אִשְׁתְּכַח חֶדְוָותָא קָמֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נ) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם. וְכָל דָּא, בְּגִין רַחֲמוּתָא דִּלְהוֹן, דְּדָחִים

לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלאכי א) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ׳. (וְעַל דָּא) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. וְאָהַבְתָּ: דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְקַשְּׁרָא בֵּיהּ בִּרְחִימוּתָא עִלָּאָה, דְּכָל פּוּלְחָנָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמִפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיִפְלַח בִּרְחִימוּ. דְּלֵית לָךְ פּוּלְחָנָא, כְּמוֹ רְחִימוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רִבִּי אַבָּא אָמַר, הָנֵי מִלֵּי כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא אִינּוּן, בְּגִין דְּעֻשַּׁר אֲמִירָן דְּאוֹרַיְיתָא, הָכָא אִתְּכְּלִילוּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

תָּא חֲזֵי, לֵית לָךְ מִלָּה בַּחֲבִיבוּתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַאן דְּרָחִים לֵיהּ כַּדְקָא יָאוֹת. וּמַה הוּא. כְּמָה דִּכְתִיב, בְּכָל לְבָבְךָ. בְּכָל, מַאי קָא מַיְירֵי, בְּלִבָּבְךָ מִבָּעֵי לֵיהּ. בְּנַפְשְׁךָ, בְּמֹאדֶךָ, מַהוּ בְּכָל לְבָבְךָ. אֶלָּא לְאַכְלְלָא תְּרֵין לִבִּין, חַד טַב וְחַד בִּישׁ. בְּכָל נַפְשְׁךָ: חַד טַב, וְחַד בִּישׁ. בְּכָל מְאֹדֶךָ, דָּא לָא אַתְיָא לְדָרְשָׁא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַאֲפִילּוּ הַאי לְדָרְשָׁא הוּא. מַאי טַעְמָא. בֵּין דְּנָפַל לֵיהּ מָמוֹנָא מִירוּתָא, אוֹ מִסְטָרָא אַחֲרָא, אוֹ בֵּין דְּאִיהוּ רָוּוח לֵיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּכָל מְאֹדֶךָ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, אַהֲדְרָנָא לַקְּרָא וְאָהַבְתָּ. מַאן דְּרָחִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְעַטָּר בְּחֶסֶד מִכָּל סִטְרִין, וְעָבִיד חֶסֶד בְּכוּלָּא, וְלָא חָיִיס עַל גּוּפֵיהּ וְעַל מָמוֹנֵיהּ. מְנָלָן. מֵאַבְרָהָם. כְּמָה דְּאִתְּמַר, דְּהָא לָא חָס בִּרְחִימוּתָא

דְּמָאֲרִיהּ, עַל לְבֵיהּ, (דְּהוּא יְצָרִיהּ) וְעַל נַפְשֵׁיהּ, וְעַל מָמוֹנֵיהּ. עַל לְבֵיהּ לָא אַשְׁגַּח, עַל רְעוּתָא דִּילֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּתָא דְּמָאֲרִיהּ. עַל נַפְשֵׁיהּ, דְּלָא חָס עַל בְּרִיהּ, וְעַל אִתְּתֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּתָא דְּמָאֲרִיהּ. עַל מָמוֹנֵיהּ, דְּהַוָּה קָאִים בְּפָרָשַׁת אָרְחִין, וְאַתְקִין מְזוֹנֵי לְכָל עָלְמָא. בְּגִין כָּךְ, אִתְעַטָּר בְּעִטָּרָא דְּחֶסֶד. כְּמָה דִּכְתִיב, (מיכה ז) חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וּמַאן דְּאִתְקְשַׁר בִּרְחִימוּתָא דְּמָאֲרִיהּ, זָכָה לְהַאי. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ מִתְבָּרְכָן בְּגִינֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה, אַל תִּקְרֵי יְבָרְכוּכָה, אֶלָּא יְבָרְכוּ כ"ה. (דִּכְתִיב, (בראשית יב) וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה)

יוֹמָא חַד, הֲוָה חָלַשׁ רִבִּי יוֹסִי, עָאל (עָאלוּ) לְגַבֵּיהּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יִצְחָק, חָמוּ לֵיהּ דְּהַוָּה נָפִיל עַל אַנְפּוֹי וְנָאִים. יָתְבוּ. כַּד אִתְעַר, חָמוּ לֵיהּ לְאַנְפּוֹי דְּחַיְיכִין. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, מִלָּה חַדְתָּא חֲמֵיתָא. (דף רס"ז ע"ב) אָמַר לֵיהּ וַדַּאי, דְּהַשְׁתָּא סַלְקָא נַפְשִׁי, וְחָמֵית יְקָרָא, מֵאִינּוּן דְּמָסְרוּ גַּרְמַיְיהוּ עַל קִדּוּשָׁה דְּמָאֲרִיהוֹן, דַּהֲווֹ עָאלִין בְּתִלֵּיסָר נַהֲרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ. וַחֲמֵינָא מַה דְּלָא יָהֲבוּ לִי רְשׁוּתָא לְמֵימַר. וְשָׁאֵילְנָא לוֹן, אֲמֵינָא, הַאי יְקָרָא דְּמַאן הוּא. אָמְרוּ לִי, מֵאִינּוּן דְּרִחִימוּ לְמָאֲרִיהוֹן בְּהַהוּא עָלְמָא.

וּמִמָּה דְּחָמִית, נַפְשָׁאי וְלִבָּאי אִתְנְהִיר, וְעַל דָּא אַנְפָּאי חַיְיכִין.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, זַכָּאָה חוּלָקָךְ, אֲבָל אוֹרַיְיתָא אַסְהִיד בְּהוּ, דִּכְתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְהוּדָה, הָא שָׁאִילוּ חַבְרַיָּיא, דָּא דִּכְתִיב יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מִבָּעֵי לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ, הָא אִתְּמַר. אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה, הַיְינוּ דִּכְתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. וְאוֹקְמוּהָ, נֹעַם יְיָ, הַהוּא דְּאַתְיָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּיהּ. דְּהָא הַהוּא נֹעַם מֵעַתִּיקָא נָפְקָא. וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, בְּהֵיכָלָא עִילָּאָה עַל כֹּלָּא. אוּף הָכָא, עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה. מַאן, הַהוּא עַתִּיקָא סְתִימָא דְּכֹלָּא, דְּהָא בֵּיהּ תַּלְיָא, אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּרְחִימוּתָא דְּמָארֵיהוֹן מִתְדַּבְּקָן בְּהוּ, לְאִלֵּין לֵית שִׁעוּרָא לְחוּלָקֵיהוֹן בְּהַהוּא עָלְמָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כַּמָּה מָדוֹרִין עַל מָדוֹרִין אִית לְהוּ לְצַדִּיקַיָּיא בְּהַהוּא עָלְמָא, וּמָדוֹרָא עִלָּאָה דְּכֹלָּא, אִינּוּן דְּרְחִימוּתָא דְּמָארֵיהוֹן אִתְקְשַׁר בְּהוּ, דְּהָא מָדוֹרֵיהוֹן אִתְקְשַׁר בְּהֵיכָלָא דְּסָלִיק עַל כֹּלָּא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי אִתְעַטָּר.

תָּא חֲזֵי, (ס"א כְּלָא אַהֲבָה) הֵיכָלָא דָּא, אַהֲבָה אִתְקְרֵי, וּבְגִין אַהֲבָה קַיְימָא כּוּלָּא. כְּמָה דִּכְתִיב, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה. וְכוּלָּא בִּרְחִימוּתָא קַיְימָא, דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא הָכִי אִשְׁתְּכַח דְּהָא אוּקְמוּהָ, י׳ לָא מִתְפָּרַשׁ קוֹצָא דִּלְעֵילָּא מִן י׳ לְעָלְמִין. דְּהָא בִּרְחִימוּתָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ, וְלָא מִתְפָּרַשׁ מִנֵּיהּ לְעָלְמִין. ה׳, הָא אוּקְמוּהָ, דְּיוֹד לָא מִתְפָּרַשׁ מִנָּהּ, וְאִשְׁתְּכָחוּ כַּחֲדָא בַּחֲבִיבוּתָא, לָא אִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא. כְּגַוְונָא דָּא ה׳ וְהָא אִתְּמַר, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תָּדִיר לְעָלְמִין, בַּחֲבִיבוּתָא אִתְדַּבְּקָן.

ו״ה כַּד אִתְדַּבְּקָן דָּא בְּדָא, אִתְדַּבְּקָן בַּחֲבִיבוּתָא כַּחֲדָא, חָתָן בְּכַלָּה, דְּאַרְחַייהוּ תָּדִיר בַּחֲבִיבוּתָא אִשְׁתְּכַח. י׳ בְּה׳, ה׳ עִם ו׳, ו׳ עִם ה׳. וְדָא בְּדָא אִתְקְשַׁר בַּחֲבִיבוּתָא. וְכוּלָּא אַהֲבָה אִקְרֵי. וְעַל דָּא מַאן דְּרָחִים לְמַלְכָּא, הָא אִתְקְשַׁר בְּהַהוּא אַהֲבָה. וּבְגִין כָּךְ, וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגוֹ׳. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים לה) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ׳ מִי כָמוֹךָ מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ. הַאי קְרָא דָּוִד אֲמָרֵיהּ (אָמְרוּ) בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא, כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה, וְכִי מַאן חָמָא גַּרְמֵי דְּאָמְרוּ שִׁירָתָא. אֶלָּא הַאי קְרָא, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאַחָיָיא מֵתָיָיא, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְקָנָא גַּרְמֵי, וּלְקָרְבָא כָּל חַד וְחַד לְאַתְרַיְיהוּ, דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) וַתִּקְרְבוּ עַצְמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ. וּכְתִיב (ישעיה נח) וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ. כְּדֵין זְמִינִין אִינּוּן לְמֵימַר שִׁירְתָא. מַאי שִׁירְתָא אֲמְרֵי. יְיָ׳ מִי כָמוֹךָ (מִקַּדְמֵי) וְדָא שִׁירְתָא מְעַלְיָיא, מִמַּה דְּאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דְּהָא אִינּוּן לָא אַדְכְּרוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא בָּתַר תְּלַת מִלִּין, דִּכְתִיב, (שמות טו) מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יְיָ׳. וְהָכָא אִינּוּן מַקְדְּמֵי לִשְׁמָא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב יְיָ׳ מִי כָמוֹךָ. מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ, דָּא יֵצֶר טוֹב, מִיֵּצֶר רָע. בְּגִין דְּיֵצֶר הָרָע תַּקִּיף הוּא כְּאַבְנָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (יחזקאל לו) וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן. וְיֵצֶר טוֹב הוּא בִּשְׂרָא, דִּכְתִיב, (שם) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר. תָּא חֲזֵי, יֵצֶר הָרָע לְמָה הוּא דּוֹמֶה. בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי לְאִזְדַּוּוגָא בְּבַר נָשׁ, הוּא כְּפַרְזְלָא, עַד דְּעָאלִין לֵיהּ בְּנוּרָא. בָּתַר דְּיִתְחַמֵּם אִתְהַדַּר כְּלָא כְּנוּרָא. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, יֵצֶר הָרָע כַּד אָתֵי לְאִזְדַּוּוגָא בֵּיהּ לְבַר נָשׁ, דָּמֵי לְבַר נָשׁ דְּקָרִיב לְפִתְחָא, וְחָמֵי דְּלָא אִית מַאן דְּמָחֵי בִּידֵיהּ. עָאל לְבֵיתָא, וְאִתְעֲבִיד לֵיהּ אַרְחַ. חָמָא דְּלָא אִית מַאן דְּמָחֵי בִּידֵיהּ, וְיֵיזִיל לֵיהּ לְאָרְחֵיהּ. כֵּיוָן דְּעָיִיל לְבֵיתָא, וְלָא אִית דִּימְחֵי בִּידֵיהּ, אִתְמְנָא עָלֵיהּ וְאִתְעֲבִיד מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא (דף רס"ח ע"א) עַד דְּיִשְׁתְּכַח דְּכָל בֵּיתָא קָאִים בִּרְשׁוּתֵיהּ.

מֵאַן אוֹלִיפְנָא. מִפַּרְשְׁתָּא דְּדָוִד אוֹלִיפְנָא. מַה כְּתִיב, (שמואל ב יב) וַיָּבֹא הֵלֶךְ לְאִישׁ הֶעָשִׁיר, הֵלֶךְ דְּקָרִיב לְפִתְחָא, וְלָא בָּעֵי לְאִתְעַכְּבָא תַּמָּן, אֶלָּא לְמֵהַךְ לְאָרְחֵיהּ. כַּךְ הוּא יֵצֶר הָרָע, כְּמָה דְּמִקָּרֵב לְבֵיתָא, מִתְקָרֵב גַּבֵּי דְּבַר נָשׁ, אִתְעַר עָלֵיהּ בְּחוֹבָא וְעֵיר, דָּא הוּא אוֹרַח עַרָאי. חָמֵי דְּלֵית דְּמְחֵי בִּידֵיהּ, מַה כְּתִיב, לַעֲשׂוֹת לָאוֹרַח הַבָּא אֵלָיו, אִתְעָבִיד לֵיהּ אוֹרַח אַכְסְנַאי בְּבֵיתָא, אִתְעַר עָלֵיהּ בְּחוֹבוֹי יַתִּיר, יוֹמָא חַד, אוֹ תְּרֵין יוֹמִין, כְּהַאי אוֹרַח דְּשָׂרָאן לֵיהּ בְּבֵיתָא, יוֹמָא חָדָא, אוֹ ב׳ יוֹמִין, (בְּגִין דְּאִיהוּ אוֹרַח) כֵּיוָן דְּחָמֵי דְּלֵית מַאן דְּמְחֵי בִּידֵיהּ, מַה כְּתִיב, (שם) וַיַּעַשׂ לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו, אִתְעָבִיד מָארֵי דְּבֵיתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מב) הָאִישׁ אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ. (רות א) אִישׁ נָעֳמִי. כַּךְ הוּא יֵצֶר הָרָע, אִתְעָבִיד לָקָבְלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אִישׁ, בַּעַל הַבַּיִת, הָא אִתְקְשַׁר בַּר נָשׁ בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְהוּא עָבִיד בֵּיהּ רְעוּתֵיהּ.

וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא עָלֵיהּ תָּדִיר, בְּגִין דְּיֵהָא הַהוּא יֵצֶר הָרָע תָּבִיר בְּהוּ, דְּלֵית לֵיהּ מְקַטְרֵג לְיֵצֶר הָרָע, בַּר מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגוֹ׳, עַל לִבָּבֶךָ, עַל תְּרֵי יְצָרֶיךָ, יֵצֶר הַטּוֹב אִתְעַטָּר בְּהוּ, וְיֵצֶר הָרָע אִתְכְּנַע בְּהוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יֵצֶר הַטּוֹב, מַה בָּעֵי מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

אָמַר לֵיהּ, יֵצֶר הַטּוֹב אִתְעַטָּר בְּהוּ. וְיֵצֶר הָרָע, כֵּיוָן דְּחָמֵי בַּר נָשׁ לָא תָּב, וְלָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין הוּא סָלִיק לְעֵילָּא, וְאוֹלִיף עָלֵיהּ חוֹבָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ג) וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן.

כַּד אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, הָא וַדַּאי פִּרְשְׁתָּא דְּקְרִיאַת שְׁמַע רְמִיזָא בֵּיהּ י׳ אֲמִירָן כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, וְהָכִי הוּא וַדַּאי. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן אִינּוּן. וּבְגִין כָּךְ י׳ פִּקּוּדִין אִית הָכָא, לְקַבֵּל י׳ פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא. וּמַאן אִינּוּן. וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ. וְדִבַּרְתָּ בָּם. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ. וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ. וּבְשָׁכְבְּךָ. וּבְקוּמֶךָ. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ. וְהָיוּ לְטוֹטָפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ. וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ. וּבִשְׁעָרֶיךָ. הָא י׳, לְקַבֵּל י׳ אֲמִירָן. וְעַל דָּא פָּרְשִׁיַּין אִלֵּין כְּלַל רַב אִינּוּן בְּאוֹרַיְיתָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּאַשְׁלִים לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זִימְנֵי, דְּהָא אִתְקַדָּשׁ בְּפוּמֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא כַּדְקָא יָאוֹת.

רִבִּי אַחָא, הֲוָה קָאִים עִמֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר לֵילְיָא חַד בָּתַר פַּלְגוּת לֵילְיָא, וַהֲווּ מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר, (נ"א רִבִּי אַחָא) וְאָמַר, (דברים לב) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, עַל כָּל תְּנָאִין (נ"א פִּקּוּדִין) דְּגָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד עָאלוּ לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, גְּזֵרָה דְּאוֹרַיְיתָא הֲוָה.

מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא לָא מִתְיַיְשְׁבָא בְּאַרְעָא, אֶלָּא בְּאוֹרַיְיתָא. וְלָא מִתְיַיְשְׁבָא לְעֵילָּא, אֶלָּא בְּאוֹרַיְיתָא.

דְּהָכִי אָמַר (רִבִּי שִׁמְעוֹן) אַבָּא, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לָא אִשְׁתְּמוֹדָע, אֶלָּא בְּגִין תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. שְׁכִינְתָּא לָא מִתְיַיְשְׁבָא לְעֵילָּא אֶלָּא עִם תּוֹרָה דִּלְתַתָּא. דְּכָל זִמְנָא דְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ (דִּבַּר נָשׁ), יַכְלָא לְמֵיקָם בְּעָלְמָא.

(נ"א תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב לָא אִשְׁתְּמוֹדַע אֶלָּא בְּגִין תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לָא אִשְׁתְּמוֹדַע אֶלָּא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וַדַּאי כְּלָל הַצָּרִיךְ לִפְרָט, וּפֵרָט הַצָּרִיךְ לִכְלָל. שְׁכִינְתָּא לָא מִתְיַיְשְׁבָא לְעֵילָּא אֶלָּא בְּאוֹרַיְיתָא דִּלְתַתָּא. דְּכָל זִמְנָא דְּאוֹרַיְיתָא אִשְׁתְּכַחַת יַכִילָא לְמֵיקָם בְּעָלְמָא) הָדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה. עַל הָאֲדָמָה סְתָם. וְאִי לָאו דְּאַפְסִיק מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא לָא יַכְלָא לְמֵיקָם. דִּכְתִיב, (ירמיה ט) עַל מַה אָבְדָה הָאָרֶץ. וּכְתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי. עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, מָאִיךְ רִבִּי שִׁמְעוֹן רֵישֵׁיהּ. אָמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא וְדָא הוּא דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, וְאוֹקִים קְרָא דָּא, בְּרָזָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (שמות כא) שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ לָא יִגְרָע. וְאִי אִתְמְנָעוּ מִנָּהּ, מָה כְּתִיב, וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נ) אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ. וּכְתִיב, (ישעיה נב) חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף תִּגָּאֲלוּ. וּמַאן דְּמָנַע אוֹרַיְיתָא מִנָּהּ, כְּמַאן דְּנָסַב מָאנֵי (ס"א שְׁאֵרָהּ) דְּאִתְּתָא, וּמָנַע לֵיהּ מִנָּהּ, דָּא אִשְׁתָּאֲרַת כְּאַרְמַלְתָּא, וְלָא

אַרְמַלְתָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איכה א) הָיְתָה כְּאַלְמָנָה, וְלָא אַלְמָנָה.

יָתְבוּ אִתְעַסְקוּ בְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּנָהִיר יוֹמָא. בָּתַר דְּנָהִיר יוֹמָא, קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דַּהֲווֹ אָזְלוּ, חָמוּ חַד גְּבָר דְּהֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וְרִישֵׁיהּ עָטִיף, קְרִיבוּ גַּבֵּיהּ, וַהֲוָה רָחִישׁ (דף רס"ח ע"ב) בְּשִׁפְוָותֵיהּ, וְלָא אָתִיב לוֹן מִדִי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הַאי אִמַּלַּךְ בְּמָארֵיהּ. יָתִיב רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַחָא וְצַלּוּ צְלוֹתָא, וַהֲוּא גְּבַר קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ בַּאֲתַר אַחֲרָא. בָּתַר דְּסַיְימוּ צְלוֹתָא, אָזְלוּ בְּאָרְחָא, וַהֲוּא גַּבְרָא אִשְׁתְּמִיט מִנַּייְהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי גַּבְרָא, אוֹ טִפְּשָׁא הוּא, אוֹ אָרְחוֹי לָא מִתְיַשְּׁרָן. אָמַר, נִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא שַׁעֲתָא הִיא.

פָּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי ג) כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן. כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ, זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִתְעַסְּקֵי בְּאוֹרַיְיתָא. עַד לָא פָּתַח מִלָּה, קָרִיב הַהוּא בַּר נָשׁ גַּבַּייְהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לֵית לָן לְמִפְסַק מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי לְמֵירַת יְרוּתָא דְּאַחֲסָנָא דִּלְעֵילָּא, בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְזָכֵי לְמֵירַת יְרוּתָא דְּאַחֲסָנָא בְּהַאי עָלְמָא, וּמַאי אִיהוּ. הַהוּא דְּאִקְרֵי כְּבוֹד יְיָ, דְּלָא פְּסַק מִנַּייְהוּ לְעָלְמָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ, הַהוּא דְּאִקְרֵי כְּבוֹד יְיָ.

וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן, מַאי הוּא. תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ אָזַל בְּאֹרַח מֵישָׁר קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, הָא הַהוּא כְּבוֹד יְיָ יְרִית לְגַרְמֵיהּ, וְכַמָּה אַפְטְרוֹפְּסִין סַגִּיגוֹרִין אִשְׁתַּכְחוּ לְעֵילָּא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְכֻלְּהוּ אוֹלְפִין עָלֵיהּ זְכוּ, קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִי בַּר נָשׁ לָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אָזַל בְּאֹרַחָא דְּמָארֵיהּ, הוּא עָבִיד קַטֵּיגוֹרָא עָלֵיהּ. וְהַהוּא קַטֵּיגוֹרָא שָׁאט בַּאֲוִירָא (וְאָזִיל לֵיהּ), וְלָא סָלִיק לְעֵילָּא, דִּלְמָא יִתּוּב אָדָם מֵחוֹבוֹי. כֵּיוָן דְּחָמֵי דְּבַר נָשׁ לָא תָּב, וְלָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין הוּא סָלִיק לְעֵילָּא, וְאוֹלִיף עָלֵיהּ חוֹבָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן, וְסָלִיק לְעֵילָּא וְעָבִיד קִטְרוּגָא.

פָּתַח וְאָמַר, (זכריה יד) וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עֲלֵיהֶם תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה וְגוֹ'. מַאי שְׁנָא מִצְרַיִם הָכָא, מִכָּל שְׁאַר עַמִּין, דְּהָא לְכֻלְּהוּ כְּתִיב (שם) וְלֹא עֲלֵיהֶם יְהִי הַגֶּשֶׁם, וְהָכָא לָא. אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּהָא אַרְעָא דְּמִצְרַיִם לָא אִצְטְרִיךְ לְמִטְרָא, וְעַל דָּא לָאו הֵיא בִּכְלָלָא דְּאִינּוּן דְּבָעַן מִטְרָא, אֲבָל אִינּוּן, דִּינָא אַחֲרָא אִסְתַּלָּק עָלַיְיהוּ, וְשַׁפִּיר קָאָמְרוּ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (דברים יא) כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא כְאֶרֶץ מִצְרַיִם הִיא אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִשָּׁם

וְגוֹ'. דְּהָא נַהֲרָא סָלִיק, (ומניה) מִנֵּיהּ מִשְׁתַּקְיָא אַרְעָא, אֲבָל הָכָא לְמִטַּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מָיִם, דְּהָא אַרְעָא קַדִּישָׁא מִן שְׁמַיָּיא אִתְשַׁקְיָא תָּדִיר. וְכַד יִשְׂרָאֵל הֲווֹ עַסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא, הֲוָה אִתְשַׁקְיָא כְּדְקָא יָאוּת. וּמַאן דְּמָנַע אוֹרַיְיתָא מִנָּהּ, כְּאִילּוּ מָנַע טַב מִן כָּל עָלְמָא. עָאלוּ לְגוֹ מְעַרְתָּא חֲדָא דְּהֲוָה בְּאָרְחָא, עָאל הַהוּא גְּבַר עִמְּהוֹן, יָתְבוּ.

פְּתַח הַהוּא גַּבְרָא וְאָמַר, (שמות לג) וְדִבֶּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר וְגוֹ', הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. וְלָא מִלָּה דָּא כְּמִלָּה דָּא, בְּקַדְמִיתָא וְדִבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים שַׁפִּיר, לְבָתַר וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה, לְבָתַר וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר, מַהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בִּיקָרָא דִּילָן, דְּהַשְׁתָּא זִווּגָא דִּילָן בִּשְׁכִינְתָּא, וּשְׁכִינְתָּא לָא אִתְעֲדֵי מִנָּן. מַאן דְּפָתַח פִּתְחָא, לֵימָא מִלָּה.

פְּתַח וְאָמַר, וְדִבֶּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים, בְּכַמָּה דַּרְגִּין עִלָּאִין וְיַקִּירִין, אִתְפְּרַשׁ מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, עַל כָּל שְׁאַר נְבִיאֵי דְּעָלְמָא. דְּהָא כְּלְהוּ לָקְבְלֵיהּ, כְּקוֹף בִּפְנֵי בְּנֵי נָשָׁא. שְׁאַר נְבִיאֵי הֲווֹ מִסְתַּכְּלֵי בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהִיר, וְעִם כָּל דָּא לָא הֲווֹ זַקְפָן אַנְפִּין לְעֵילָּא לְאִסְתַּכְּלָא, אֶלָּא כְּמָה דִּכְתִיב, (דניאל י) וַאֲנִי הָיִיתִי

נִרְדָּם עַל פָּנַי וּפָנַי אָרְצָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּמִלִּין לָא הֲווֹ גַּבַּייהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא.

וּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא לָאו הָכִי, דְּהוּא הֲוָה מִסְתָּכַּל בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, וְקָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּהֲוָה זָקִיף רֵישָׁא לְאִסְתַּכְּלָא, כְּמַאן דְּאָמַר לְחַבְרֵיהּ, זָקוֹף רֵישָׁךְ, וְיִסְתַּכְּלוּן אַנְפָּךְ בְּאַנְפֵּי (בְּאַנְפָּאי), בְּגִין דְּתִנְדַּע מִלֵּי. כַּךְ מֹשֶׁה, פָּנִים אֶל פָּנִים זָקִיף רֵישָׁא, בְּלָא דְּחִילוּ, אַנְפּוֹי זַקְפָאן וּמִסְתַּכַּל (דף רס"ט ע"א) בְּזִיו יְקָרָא עִלָּאָה, וְלָא אִשְׁתַּנֵּי דַּעְתּוֹי וְאַנְפּוֹי, כְּשְׁאַר נְבִיאִין, דְּכַד הֲווֹ (מִתְנַבְּאַן) נַבְאָן (ס"א בָּעָאן) לְאִסְתַּכְּלָא, נַפְקָא מֵרְשׁוּתַייהוּ וּמִדַּעְתַּייהוּ, וְאִשְׁתָּנֵי זִיו אַנְפַּייהוּ, וְלָא הֲווֹ יַדְעֵי מַהַאי עָלְמָא כְּלוּם.

וּמֹשֶׁה לָאו הָכִי, דְּמֹשֶׁה בְּהַהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה מַמָּשׁ הֲוָה מִסְתָּכַּל, וְלָא נָפַק מֵרְשׁוּתֵיהּ וּמִן דַּעְתֵּיהּ, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּהֲוָה מִסְתָּכַּל בְּזִיו יְקָרָא עִלָּאָה, מִיַּד וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה, לְמַלְּלָא עִמְּהוֹן בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיכָאן, וְדַעְתּוֹי מִתְיַשְּׁבָא בֵּיהּ כְּקַדְמִיתָא, וְיַתִּיר. וְדָא הוּא וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה. וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר, וַדַּאי דְּהֲוָה יָנִיק מִתּוֹךְ הָאֹהֶל, אוֹלִיף לְאִסְתַּכְּלָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א ג) וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת יְיָ.

תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּהֲוָה יְהוֹשֻׁעַ לְגַבֵּי דְּמֹשֶׁה, הֲוָה אוֹלִיף

(וְיָנִיק) וְאָנִיק מִתּוֹךְ הָאוֹהֶל, וְלָא דָּחִיל. בָּתַר דְּאִתְפְּרַשׁ מִמֹּשֶׁה, וַהֲוָה בִּלְחוֹדוֹי, מַה כְּתִיב, (יהושע ה) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ עַל פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ, דְּלָא הֲוָה יָכִיל לְאִסְתַּכָּלָא, וְהַאי מֵחַד שְׁלִיחָא, כָּל שֶׁכֵּן מֵאָתָר אַחֲרָא.

לְבַר נָשׁ, דְּאַפְקִיד מַלְכָּא גַּבֵּיהּ מָאנֵי דְּהָב וְאַבְנֵי יְקָר, כָּל זְמָנָא דְּמִשְׁתַּכַּח גַּבֵּיהּ, שַׁמָּשָׁא דְּבֵיתֵיהּ, אָחִיד בֵּהּ וְאִסְתַּכַּל בֵּהּ. כֵּיוָן דְּסָלִיק הַהוּא בַּר נָשׁ מֵעָלְמָא, לָא שָׁבִיק מַלְכָּא לְגַבֵּי שַׁמָּשָׁא כְּלוּם, וְאָחִיד פִּקְדּוֹנָא דִּילֵיהּ. אָמַר הַהוּא שַׁמָּשָׁא, וַוי דְּאָבְדִית. בְּיוֹמוֹי דְּמָארִי, כָּל אִלֵּין הֲווֹ בִּידִי.

כַּךְ יְהוֹשֻׁעַ, בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה הֲוָה יָנִיק בְּכָל יוֹמָא מִתּוֹךְ הָאֹהֶל, וְלָא דָּחִיל. בָּתַר דְּשָׁכִיב, וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ עַל פָּנָיו. וַאֲנָא בְּגִין דַּאֲנָא שְׁכִיחַ בְּגַוְוייכוּ, אֶסְתָּכַּל בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אֲהָא דָּחִיל. בָּתַר דְּאֶתְפְּרַשׁ מִנַּייכוּ, וְלָא אִיכוֹל לְאִסְתַּכָּלָא בִּלְחוֹדָאי.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (דברים ו) וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם וְגוֹ׳.

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים מה) חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים. דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְחַדְּדָא מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא לִבְרִיהּ, כְּחַרְבָּא דְּאִיהוּ שְׁנָנָא בְּתָרֵי סְטָרוֹי, בְּגִין דְּיֵיעוּל לֵיהּ חִדּוּדָא וְחֶדְוָה (דְּאוֹרַיְיתָא) בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יִשְׁתַּכַּח לִבֵּיהּ בְּטִפְשׁוּתָא. וְדִבַּרְתָּ בָּם, כָּל מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, כָּל חַד וְחַד אוֹרְחָא לֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי. וְדִבַּרְתָּ

בָּם, וּתְדַבֵּר מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַנְהָגָא גַּרְמֵיהּ בְּהוּ, וּלְאִתְנַהָגָא גַּרְמֵיהּ, דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. בְּשָׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, לְאַנְהָגָא גַּרְמֵיהּ בְּבֵיתֵיהּ בְּאַרַח מֵישָׁר וּבְאַרַח תְּקוּנָא, דְּיִלְפוּן מִנֵּיהּ בְּנֵי בֵּיתֵיהּ לְאַנְהָגָא גַּרְמֵיהּ עִמְּהוֹן בְּנַחַת וּבְחֵידוּ, וְלָא יָטִיל דְּחִילוּ בִּבְנֵי בֵּיתֵיהּ יַתִּיר, וְכָל עוֹבָדוֹי בְּבֵיתֵיהּ בְּאַרַח תְּקוּנָא. וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, לְאַנְהָגָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, וּלְתַקָּנָא גַּרְמֵיהּ בְּהוּ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וּלְדַבְּרָא גַּרְמֵיהּ בְּאוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְיתָא. וּמַאי אִיהוּ. כְּמָה דְּיַעֲקֹב. לְדוּרוֹן. לְקָרְבָּא. לְצְלוֹתָא. וּצְלוֹתָא בָּעֵי לְצַלָּאָה לְמָארֵיהּ, וְעֵילָּא מִנְּהוֹן מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

וּבְשָׁכְבְּךָ, לְדַבְּרָא גַּרְמֵיהּ בִּדְחִילוּ דְּמָארֵיהּ, בִּקְדוּשָׁה, בַּעֲנָוָה דְּלָא יִשְׁתְּכַח חָצִיף לָקָבְלֵיהּ דְּמָארֵיהּ. וּבְקוּמֶךָ, לְמֵיהַב תּוּשְׁבְּחָן לְמָארֵיהּ דְּאָתִיב נִשְׁמָתֵיהּ. דְּהָא בְּכַמָּה חִיּוּבִין אִשְׁתְּכַח קַמֵּי מָארֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד עִמֵּיהּ חֶסֶד, וְאָתִיב לָהּ לְגוּפֵיהּ. (דברים ו) וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ. הָא אוּקְמוּהָ, עַל יַד כֻּלָּה, וְדָא הוּא שְׁמָאלָא. וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא אָמַר, עַל יַד כ"ה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית טו) כ"ה יִהְיֶה זַרְעֶךָ.

וְחַבְרַיָּיא יַתְבֵי דָּרוֹמָא אוּקְמוּהָ בְּרָזָא דִּלְהוֹן, אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִילִין כְּהַאי גַּוְונָא. (נ"א בְּגַוְונָא אַחֲרָא)

קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר סְתָם, לְקַבֵּל כִּתְרָא עִלָּאָה דִּכְלָא. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ, לְקַבֵּל חָכְמָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאָהַבְתָּ, לְקַבֵּל בִּינָה. וְהָיָה לְקַבֵּל חֶסֶד. לְבָתַר כְּלִילָן כֻּלְּהוּ בִּדְרוֹעָא שְׁמָאלָא, דְּאִקְרֵי עֹז. וּכְתִיב, (ישעיה סב) וּבְזְרוֹעַ עֻזּוֹ. וְאֵין עֹז, אֶלָּא תּוֹרָה, וְאֵין עֹז, אֶלָּא תְּפִלִּין.

וּמִלִּין לָא מִתְיַשְּׁבָן לְגַבָּן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב עִלָּאָה הוּא כָּלִיל כֹּלָּא, דִּלְאוֹ הוּא בְּחוּשְׁבָּנָא.

וְעוֹד, וְהָיָה (דף רס"ט ע"ב) כִּי יְבִיאֲךָ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם תַּלְיָיא, הַהוּא אֲתָר דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ חֵירוּ לְעַבְדִּין, וְעַל דָּא לָא מִתְתַּקְנָן בְּאָרְחַיְיהוּ. וַאֲנָן מֵחָכְמָה שַׁרְיָין, וְהָכִי הוּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לוֹן, אַרְבַּע לְעֵילָּא, אַרְבַּע לְתַתָּא, אַרְבַּע בַּאֲתָר דְּמוֹחָא. אַרְבַּע בַּאֲתָר דְּלִבָּא שַׁרְיָיא. בְּגִין דְּדָא בְּדָא אִתְקְשַׁר.

וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. דִּכְתִיב, (דברים כח) וְרָאוּ כֹּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ׳ וְגוֹ׳. וְכָל מַאן דְּמִתְעַטָּר בְּעִטָּרָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דָּא, אִקְרֵי מֶלֶךְ בְּאַרְעָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ בִּרְקִיעָ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים. כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ לְעֵילָּא, הָכִי נָמֵי הוּא מֶלֶךְ לְתַתָּא. (וְעִם כָּל דָּא) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ, בְּגִין דִּיהֱוֵי בַּר נָשׁ שְׁלִים בְּכֹלָּא, וְיִשְׁתְּכַח שְׁלִים בְּפִקּוּדֵי דְּמָארֵיהּ,

רָשִׁים לְעֵילָּא, רָשִׁים לְתַתָּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.
פְּתַח רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, תְּרֵי קְרָאֵי אַשְׁכַּחְנָא, דְּאַף עַל
גַּב דְּכֹלָּא בְּחַד דַּרְגָּא תַּלְיָין, לָאו אִינּוּן מִדַּרְגָּא חַד.
חַד קְרָא כְּתִיב, (חגי א) כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וְחַד קְרָא
כְּתִיב, (ישעיה ו) כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהִים. מַה בֵּין הַאי לְהַאי.
אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּכְתִיב כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת, כְּדֵין מִלָּה אַתְיָא
בְּרַחֲמֵי. וּבְזִמְנָא דְּכְתִיב כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהִים, כְּדֵין מִלָּה
אַתְיָא בְּדִינָא.
כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת, בְּגִין דְּהַאי כֹּה, אִתְבָּרְכָא מִצַּדִּיק
וּמְנָצַח וְהוֹד, דְּאִקְרֵי יְיָ צְבָאוֹת. וּכְדֵין, מִלָּה
בְּאִתְבַּסְּמוּתָא אַתְיָא, דְּהָא מֵאַתַר דָּא קָא אַתְיָא. כֹּה
אָמַר יְיָ אֱלֹהִים, כְּדֵין הַאי כֹּה יִנְקָא מִסִּטְרָא דְּדִינָא,
מֵאַתַר דְּגְבוּרָה עִלָּאָה, וְאוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, דְּדִינָא הוּא
בְּרַחֲמֵי, בְּגִין דְּכְתִיב יְיָ אֱלֹהִים.
דְּהָא אֱלֹהִים גְּבוּרָה הוּא בְּכָל אֲתַר אֲדֹנָי, גְּבוּרָה תַּתָּאָה
הִיא בְּכָל אֲתַר. וְעַל דָּא אִשְׁתְּמוֹדְעָן מִלֵּי מִפּוּמָא
דִּנְבִיאָה, וְהוּא הֲוָה מִתְכַּוִּין לְמֵימַר מִלָּה מֵאַתְרֵיהּ. וּכְדֵין
הֲווֹ יַדְעֵי אִלֵּין בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, מֵאָן אֲתַר תַּלְיָא מִלְּתָא.
פְּתַח רִבִּי אַחָא וְאָמַר (שופטים ה) אוֹרוּ מֵרוֹז אָמַר מַלְאַךְ יְיָ
וגו'. תָּא חֲזֵי, הַאי קְרָא רָזָא הוּא בְּרָזִין עִלָּאִין.
בְּשַׁעֲתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא מָסַר בֵּיתֵיהּ בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא

כָּל זַיְינִין וְרוּמְחִין וּבַלִּיסְטָרָאוֹת דִּילֵיהּ אַפְקִיד בִּידָהָא, וְכָל אִינּוּן מַגִּיחֵי קְרָבָא דִּילֵיהּ אַפְקִיד עִמָּהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְכַד אֲגַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרָבָא, בְּאִינּוּן גִּבּוֹרִין מַגִּיחֵי קְרָבָא דְּקָאָמַרַן אַגָּח, וְאִינּוּן אִקְרוּן מְלוּמְדֵי מִלְחָמָה.

כְּתִיב (שופטים ה) מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם נִלְחֲמוּ עִם סִיסְרָא וְגוֹ'. וּתְנָן, בְּהַאי שַׁעֲתָא דְּאִתְנְדִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְגַלָּאָה רְשִׁימָא קַדִּישָׁא בִּבְשָׂרְהוֹן, כְּדֵין הַאי חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית, כָּנַשׁ כָּל חֵילָא דִּילֵיהּ, וְכָל זַיְינִין, וְכָל אִינּוּן מַגִּיחֵי קְרָבָא, לְאַגָּחָא קְרָבָא עִמֵּיהּ (נ"א דְּסִיסַרָא) דְּסִיסְרָא. וְכוֹכָבַיָּיא הֲווֹ אוֹשְׁדִין נוּרָא מִלְעֵילָּא. וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל כּוֹכָב וְכוֹכָב אִית לֵיהּ שְׁמָא בִּלְחוֹדוֹי, וְכֻלְּהוּ בִּשְׁמָהָן אִקְרוּן.

אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְעַתְּדוּ לְנַקְמָא נוּקְמָא דְּבָנַי. תְּרֵי נוּקְמֵי אֲנָא זַמִּין לְאִתְפְּרָעָא מִנַּייְהוּ. חַד נוּקְמָא דְּשִׁית מְאָה רְתִיכִין דְּאוֹזִיף לֵיהּ לְרַבְרְבָא דְּמִצְרָאֵי, בְּגִין לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (שמות יד) וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם. וְחַד נוּקְמָא דְּבָנַי, דְּעָאקוּ לְהוּ עַד הַשְׁתָּא. וּבְגִין כַּךְ אִתְּדִנוּ בִּתְרֵין דִּינִין, חַד בְּמַיָּיא, וְחַד בְּאֶשָׁא. בְּמַיָּיא, דִּכְתִיב,

(שופטים ה) נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם. בְּאֶשָּׁא, דִּכְתִיב הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם.

וּבְאִינּוּן כְּכָבַיָּיא, אִית כְּכָבָא חַד דְּלָא אָתָא לְהַהוּא נוּקְמָא, וְאִתְלַטְיָא לְעָלְמִין, דְּכַד שָׁאֲרֵי לְאַנְהָרָא, אָתָאן שְׁאַר כְּכָבַיָּיא וּבַלְעִין לֵיהּ, וּלְכָל סִיעָתָא דִּילֵיהּ, וְאִתְאֲבִידוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, אוֹרוּ מֵרוֹז אָמַר מַלְאַךְ יְיָ. וְכִי רְשׁוּת אִית לְמַלְאָכָא בְּהַאי. אֶלָּא דָּא הוּא מַלְאָךְ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (שמות יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא דְּכָל קְרָבִין דִּילֵיהּ אִינּוּן.

(דף ע"ד ע"א)

כִּי לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת יְיָ, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. לְעֶזְרַת יְיָ בַּגִּבּוֹרִים, בְּאִינּוּן שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים כַּד אִזְדַּמְּנוּ קְרָבָא עִם סִיסְרָא. וְדָא מַלְאָךְ, רָזָא דְּכָל דִּינִין וְכָל קְרָבִין דְּמַלְכָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ. וְעַל דָּא אָמַר, מַלְאַךְ יְיָ. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי וְגוֹ', וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא. וְדָא זִמְנָא לְמֶהֱוֵי עִלָּאָה וְיַקִּירָא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. וּבְדָא יִתְרַבֵּי שְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְדָא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְפָּרְעָא מֵעַמִּין עַבּוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְגוֹ'. אַזְלוּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. כֵּיוָן דְּחָמָא

לוֹן, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא שְׁכִינְתָּא הָכָא. וַדַּאי צְרִיכִין אֲנָן לְמֶחְזָק טִיבוּ לְאַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא.

פְּתַח וְאָמַר (בראשית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, דְּכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעָרוּן תְּשׁוּבָה לְקָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּזִכּוּ אוֹרַיְיתָא יִתּוּבוּן לַאֲרָעָא קַדִּישָׁא, וְיִתְכַּנְּשׁוּן מִן גָּלוּתָא. דְּהָא וַדַּאי יוֹמָא חַד יֵהֵא גָּלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְלָא יַתִּיר. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (איכה א) נְתָנַנִי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוֶה. וְאִי לָא יִתּוּבוּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא עֵת הֶאָסֵף הַמִּקְנֶה, בְּלָא זְכוּ וּבְלָא עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן. אֲבָל אַסְוָתָא חַד לְכוּ, הַשְׁקוּ הַצֹּאן, אִשְׁתַּדָּלוּ בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְשַׁקְיוּ מֵימֵי אוֹרַיְיתָא. וּלְכוּ רְעוּ, לַאֲתָר דְּנַיְיחָא לַאֲתָר טָבָא וְכִסּוּפָא דְּאַחֲסַנְתִּיכוֹן.

דָּבָר אַחֵר הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, דָּא הוּא יוֹם דְּאִקְרֵי (ישעיה כב) יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה, דְּי בְּהַהוּא יוֹם אִתְחֲרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְנָפְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וּבְגִין עוֹבָדִין בִּישִׁין, הַהוּא יוֹמָא אִתְמְשַׁךְ וְאִתְרְבֵּי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא עֵת הֶאָסֵף הַמִּקְנֶה, בְּגִין דְּאִינּוּן מַשְׁכִּין לֵיהּ לְהַהוּא יוֹמָא. הַשְׁקוּ הַצֹּאן, כְּמָה דְּאִתְמַר בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא בִּזְכוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא.

יִשְׂרָאֵל מַאי קָא אָמְרִי. וַיֹּאמְרוּ לֹא נוּכַל עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל הָעֲדָרִים, עַד דְּיִתְכַּנְּשׁוּ כָּל שְׁאַר יוֹמִין עִלָּאִין. וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן, וְיִגַּנְדְּרוּן לְהַהוּא דְּינָא קַשְׁיָא דְּהַהוּא יוֹמָא דְּשַׁלְטָא עַל פִּי הַבְּאֵר, וְאִשְׁתְּכָחַת הַהִיא בְּאֵ"ר בְּגָלוּתָא עִמָּנָא. וְכַד אִתְגַּלְיָיא הַאי בְּאֵ"ר, וְהַהוּא אֶבֶן לָא שַׁלְטָא עָלָהּ, מִיַּד וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן.

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּסוֹף יוֹמַיָּיא, לְאַהֲדָרָא לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא קַדִּישָׁא, וּלְאַכְנְשָׁא לוֹן מִגָּלוּתָא. וּמַאן אִינּוּן סוֹף יוֹמַיָּיא, הַהוּא דְּהִיא אַחֲרִית הַיָּמִים. בְּהַאי אַחֲרִית הַיָּמִים, יִשְׂרָאֵל סַבְלוּ גָּלוּתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וּכְתִיב (דברים לא) וְקָרָאת אֶתְכֶם הָרָעָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. בְּאַחֲרִית הַיָּמִים דַּיְיקָא, וְדָא הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְעִם אַחֲרִית הַיָּמִים דָּא, קַבִּילוּ עוֹנְשָׁא בְּגָלוּתָא. וּבְדָא יַעְבִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמִין לְיִשְׂרָאֵל תְּדִירָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כד) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. וּבְכָל אֲתַר דָּא הִיא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאָתְבָא לָהּ לְאַתְרָהָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ב) וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ וְגוֹ' וְדָא הוּא יוֹם.

וּמִדְּשָׁאֲרֵי צֵל לְמֶעְבַּד בְּשִׁירוּתָא דְּיוֹמָא אָחֳרָא, כְּמָה

בִּזְמָנָא דְּאִתְחָרִיב מַקְדְּשָׁא הָוָה, וְנָטָה צֵל לְמִיעַל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עָרֶב. יוֹם וְצֵל, הוּא סוֹף גָּלוּתָא. וְשִׁיעוּרָא דְּהַאי צֵל, שִׁית קְמָצִין וּפַלְגָּא. וּבְגוּדָל דְּמִשְׁחָא דְּבַר נָשׁ, גְּבַר בֵּין גּוּבְרִין. וְדוּכְרָנָא דְּהַאי רָזָא דְּבֵין חַבְרַיָּיא, דִּכְתִיב, (איוב ח) כִּי תְמוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נֵדָע כִּי צֵל יָמֵינוּ עָלֵי אָרֶץ. כִּי תְמוֹל אֲנַחְנוּ בְּגָלוּתָא, וְלָא הֲוֵינָא יַדְעֵי כִּי צֵל יָמֵינוּ עָלֵי אָרֶץ, לְאַשְׁרָאָה לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵי אָרֶץ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּחָמֵי לֵיהּ, וְזַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּלָא חָמֵי לֵיהּ. וַוי לְמַאן דְּיִזְדַּמַּן כַּד יִתְבַּע אַרְיֵא רַבְרְבָא, לְאִתְחַבְּרָא לְנוּקְבֵיהּ. כָּל שֶׁכֵּן בְּשַׁעֲתָא דְּיִזְדַּוּוגָן כַּחֲדָא, עַל הַהִיא שַׁעֲתָא כְּתִיב, (עמוס ג) אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (ירמיה כה) שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ. וּבְהַהוּא זִמְנָא כַּד יִפּוּק לְקַבְּלָא לְבַת זוּגוֹ, כְּדֵין אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא יְיָ׳ אֱלֹהִים דִּבֶּר מִי לֹא יִנָּבֵא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כְּתִיב, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְגוֹ׳. וְשָׁב מַאי הוּא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁב כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, וְשָׁב צַדִּיק לְאִזְדַּוּוגָא (דף ע"ר ע"ב) בְּאַתְרֵיהּ. כְּדֵין כְּתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ.

מַתְנִיתִין, לְכוֹן בְּנֵי נָשָׁא, מְאֵרֵי דְּחָכְמְתָא, מָאֵרֵי דְּסִכְלְתָנוּ, קָלָא קָרֵי. מַאן מִנְּכוֹן דְּאִתְחַכָּם וְיָדַע, בְּשַׁעֲתָא דְּרֵישָׁא חִיוָרָא, אַתְקִין רֵישָׁא, רְשִׁימָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא. אַתְקִין סְטָר צָפוֹן, בְּעִטּוּרָא דְּקוּנָּארִיתָא, בֵּיהּ רָשִׁים עוּמְקָא דְּתִהוֹמָא עִלָּאָה, דְּסָלִיק וְנָחִית בְּגַוֵּויהּ. נָחִית חַד דַּרְגָּא טְמִירָא, בְּאֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה רְשִׁימִין, דְּאֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה עָלְמִין. (דניאל ד) תְּחוֹתֵיהּ תַּטְלֵל חַד חֵיוַת בָּרָא, (דניאל ז) וְקַרְנַיִן עֶשֶׂר לָהּ. וַאֲרוּ עַיְינִין כְּעַיְינֵי אֱנָשָׁא לְחֵיוְתָא, וּפוּם מְמַלֵּל רַבְרְבָן. כַּד סַלְקָא, אַזְלָא בִּימָמָא, טְמִירָא בְּלֵילְיָא. כַּד נַחְתָּא, טְמִירָא בִּימָמָא, וְאַזְלָא בְּלֵילְיָא. כַּד נַטְלָא, מִזְּדַּעְזָעָן אַרְבַּע מַגְרוֹפֵי דַּאֲחִידָן בִּידָהָא. וְנַטְלִין עִמָּהּ שִׁתִּין פּוּלְסִין דְּנוּרָא, כָּל חַד חַרְבָּא שְׁנָנָא עַל יְרֵיכֵיהּ. סָלִיק בִּרְעוּתָא, לְאַפָּקָא בַּר נָשׁ שַׁלִּיטָא לְתַתָּא. אַתְקִין בְּהַאי חֵיוְתָא חַד עַפְרָא דְּקִיקָא, כְּלִיל מִכֹּלָּא. נָשַׁב בֵּיהּ, אִתְפְּשַׁט בְּד׳ סִטְרֵי עָלְמָא. וְד׳ פּוּלְסִין אִתְגַּלְגָּלוּ, חַד לְעֵילָּא, חַד לְתַתָּא, חַד לְצָפוֹן, חַד לְדָרוֹם. אִילָנָא חַד רַבְרְבָא וְתַקִּיף, אִתְחַבָּר וְאִזְדַּוּוג בָּהּ בְּחַד עַנְפָּא שַׁפִּירָא, דְּחֵזוּ חֶדְוָותָא דְּכֹלָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים מח) יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ. בֵּיהּ אִזְדַּוּוג, אַפִּיקוּ חַד רוּחָא טְמִירָא, וּמַלְיָא לְהַהוּא גְּבִילוּ דְּעַפְרָא,

וְקָאִים עַל רַגְלוֹי, וְאַמְלִכֵיהּ עַל כָּל עָלְמָא, וְשַׁלְטֵיהּ עַל כּוּלָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים ח) תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ וְגוֹ'. אִתְפְּקִיד עַל הַהוּא אֵילָנָא, לָא נָטַר פְּקוּדָא, אָתִיב מַלְכָּא רוּחֵיהּ לְגַבֵּיהּ, וְהַהוּא חֵיוָתָא נַטְלָא לֵיהּ. כְּדֵין זְמִינִין מָנָא אַחֲרָא, וְקָאִים בֵּינַיְיהוּ. בְּקוּטְרָא דְּגִלִיפִין בֵּין מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, בְּטוּפְסָרָא (ס"א בְּטַפְסָא) דְּעַטוּרִין אִתְאַחֲדָן. דָּרִין בַּתְרָאִין, תְּפִיסִין בְּחוֹבַיְיהוּ. אִשְׁתְּלִיף רוּחֵיהוֹן מֵהַהוּא מָאנָא דִּלְבוּשָׁא, לְבָתַר אַגְנִיז בְּעַפְרָא, בֵּין רִגְבֵי נַחֲלָא אִתְטְמַרוּ וְאִתְגְּנִיזוּ. בְּחַד גַּרְמָא תַּקִּיף דְּהַהוּא מָאנָא, יִתְבְּנוּן בְּקַדְמִיתָא, וְיקוּמוּן חֵילִין חֵילִין תְּנָיְינוּת, בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא מִתְעָרִין.

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִגְבַּל הַהוּא עַפְרָא קַדְמִיתָא, דְּהַהוּא מָאנָא מַמָּשׁ. וּלְאַעֲלָא בֵּיהּ גְּבִילוּ דָּקִיק כְּהַאי חֲמִירָא דְּעִיסָה. וּמֵהַהוּא גְּבִילוּ דְּאִיהוּ צָחוּתָא דִּלְעֵילָּא, יִתְתָּקַן וְיִתְיַשַּׁר מָאנָא דְּכַשְׁרָא. כְּגַוְונָא דְּאָמַר קְרָא, (יואל ד) וּמַעְיָן מִבֵּית יְיָ יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת נַחַל הַשִּׁטִּים. בְּגִין דְּהַהוּא נַחַל אַסְגֵּי חֲבִיבוּתָא (ס"א זְנוּתָא) (ס"א זְנוּתָא) בְּעָלְמָא. וְכַד הַהוּא מַעְיְינָא קַדִּישָׁא, יִפּוּק וְיֵיעוּל לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין יִתְתָּקַן וְיִתְיַשַּׁר, וְלָא יְהֵא בְּסוּרְחָנֵיהּ כְּקַדְמִיתָא.

וְאִינּוּן דְּלָא זָכָאן, יְקוּמוּן לְאִתְדָּנָא בְּדִינָא דְּמַלְכָּא

עִלָּאָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם. וּכְדֵין כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים לְפָנַי נְאֻם יְיָ׳ כֵּן יַעֲמוֹד זַרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם.

בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פָּרָשַׁת עֵקֶב

רעיא מהימנא

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֵת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְגוֹ׳, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ׳. פִּקּוּדָא (י"ח) דָּא לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל מַה דְּאָכִיל וְשָׁתֵי, וְאִתְהַנֵּי בְּהַאי עָלְמָא. וְאִי לָא בָּרִיךְ, אִקְרֵי גַּזְלָן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ. וְהָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. בְּגִין דִּבְרָכָאן דְּבָרִיךְ בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָתֵי לְאַמְשָׁכָא חַיִּין מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי, לְשַׁמְיָה (קַדִּישָׁא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַדִּישָׁא, וּלְאַרְקָא עָלֵיהּ מֵהַהוּא מִשְׁחָא עִלָּאָה, וְאָתֵי לְאִתְמַשְׁכָא מִתַּמָּן לְכָל עָלְמָא.

וּכְתִיב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ (דף רע"א ע"א) וְאִינּוּן בִּרְכָאן, אָרִיךְ בַּר נָשׁ בְּאִינּוּן מִלִּין מֵהַהוּא

מְקוֹרָא עִלָּאָה, וְאִתְבָּרְכָאן כָּל אִינּוּן דַּרְגִּין וּמְקוֹרִין, וְאִתְמַלְיָין לְאַרְקָא עַל כָּל עָלְמִין. וְאִתְבָּרְכָאן כְּלְהוּ כַּחֲדָא.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּרָזָא דִּבְרָכָאן, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן אֲבָהָן וּבְנִין, כְּלָא כַּחֲדָא. וּמַאן דִּמְבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְבָּרַךְ, וְנָטִיל חוּלָקֵיהּ מֵאִינּוּן בִּרְכָאן בְּקַדְמִיתָא דְּכָל עָלְמָא לְתַתָּא. כְּיוָן דִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְבָּרֵךְ מִתַּמָּן, נָחִית וְשָׁרָא עַל רֵישֵׁיהּ חוּלָקָא קַדְמָאָה. וְהָא אוֹקִימְנָא דִּכְתִיב, (שמות כ) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ. (אַזְכִּיר כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (תהלים כ) יִזְכּוֹר כָּל מִנְחוֹתֵיךְ) כְּיוָן דְּהַהִיא בִּרְכָה אַתְיָיא וְשַׁרְיָיא עַל רֵישֵׁיהּ, מִתַּמָּן אִתְפְּשַׁט בְּכָל עָלְמָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן בִּרְכָאן נַחְתִּין, מִתְעַטְּרָן גּוֹ חֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין, וּפַגְעֵי בְּהוּ כַּמָּה דַּרְגִּין דִּמְמָנָן בְּעָלְמָא, וְנַחְתֵּי בְּהוּ, וְאָמְרֵי וּמַכְרִיזֵי דָּא אִיהוּ דּוֹרוֹנָא דְּשַׁדַּר פְּלוֹנִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאָן אֲתָר נַחְתֵּי, לְבָתַר דְּנַחְתֵּי מֵאֲתָר רֵישָׁא חַדָּא דְּצַדִּיק. תַּמָּן סַלְקִין, מִתְעָרֵי לְנַחְתָּא אַחֲרָנִין מִלְּעֵילָּא, וְאִתְמַלְיָיא מִלְּעֵילָּא וּמִתַּתָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק. כְּיוָן דְּהַאי דַּרְגָּא אִתְמַלְיָיא, אָרִיק לְהַאי כַּלָּה, וּמִתַּמָּן נַגְדִּין וְאִתְמַשְּׁכָן לְתַתָּא.

כַּד סַלְקִין אִינּוּן בְּרָכָאן מִתַּתָּא, לֵית פֻּתְחָא וּפֻתְחָא לְעֵילָּא, וְלֵית מְמָנָא לְעֵילָּא, דְּלָא פָּתַח כָּל אִינּוּן פֻּתְחִין. וּמַכְרְזֵי וְאָמְרֵי בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, דָּא אִיהוּ דּוֹרוֹנָא דְּמַלְכָּא דְּשָׁדַר פְּלוֹנִי, דָּא הוּא דּוֹרוֹנָא בְּקִיּוּמָא כַּדְקָא יָאוּת. וּמַאן אִיהוּ. בִּרְכָה דְּאָתִיבוּ עָלֵיהּ אָמֵן. דְּכָל בִּרְכָה דְּאָתִיבוּ עָלֵיהּ אָמֵן, דָּא אִיהוּ בְּקִיּוּמָא כַּדְקָא יָאוּת. וְכֵיוָן דְּהַאי בִּרְכְתָּא סַלְקָא, כָּל דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, כְּלְהוּ זְמִינִין לְגַבֵּי הַהוּא נְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר, בְּגִין לְאַנְהָרָא לְגַבָּהּ. וְכָל שֻׁכִּין אִי הֵיא בִּרְכְתָּא דְּסַגִּיאִין מִבָּרְכָן לָהּ, וּמְעַטְּרִין לָהּ בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין, (עיין לקמן סוד אמן רפ"ה ע"א) בְּרָזָא דְּאָמֵן. אָמֵן הוּא רָזָא דְּקִשְׁרֵי, דְּכָל יְחוּדָא וּקְדוּשָּׁה בְּרָזָא דְּמָארֵיהּ. וּמְעַטֵּר לְהַהִיא בִּרְכְתָּא בְּעִטְרִין עִלָּאִין כַּדְקָא יָאוּת.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, בְּאִינּוּן דְּמְבָרְכִין לֵיהּ, וְתִיאוּבְתֵּיהּ בְּבִרְכְתָּא דִּלְתַתָּא, דְּהַהִיא בִּרְכְתָּא סַלְקָא, וְאַנְהִיר בּוּצִינָא דְּלָא נָהִיר, וְאַתְקִיף לָהּ בְּתוּקְפָּא תַּקִּיפָּא, לְסַלְקָא לְעֵילָּא. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד, אִלֵּין אִינּוּן דְּמְבָרְכִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבוֹזַי יֵקָלּוּ, אִלֵּין אִינּוּן דְּלָא מְבָרְכִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַנְעִין בִּרְכְתָּא מִפּוּמַיְיהוּ.

רָזָא דְּרָזִין, לְאִינּוּן דְּיַדְעֵי חָכְמְתָּא דְּמָארֵיהוֹן, לְמִנְדַּע

רָזָא דִּבְרָכָאן, בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וּבְכָל הַנָּאִין וְכִסּוּפִין דְּהַאי עָלְמָא, לְאַרְקָא בִּרְכָאן מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

כַּד (ס"א בַּר) בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, דְּאִינּוּן תִּקּוּנָא דְּמָארֵיהוֹן, מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא. בִּרְכָאן דִּלְאו אִינּוּן בִּצְלוֹתָא, סַלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, עַד דְּמָטוּ גּוֹ נְהוֹרָא דִּלָּא נָהִיר, וּמִתְעָרֵי (לְעֵילָּא) בְּתוּקְפָּא, לְהַהוּא נְהוֹרָא דִּלָּא נָהִיר, בְּהַהִיא בִּרְכָה, וְסַלְקָא אִתְעֲרוּ לְעֵילָּא, עַד דְּמָטוּ לְכֻרְסַיָּיא עִלָּאָה, מְקוֹרָא דְּכָל חַיִּין. כְּדֵין נָפְקוּ מֵהַהוּא מְקוֹרָא עִלָּאָה, בִּרְכָאן אַחֲרָנִין, וְאִתְעֲרוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְנַשְׁקֵי אִלֵּין לְאִלֵּין, וְאָתָאן וְשַׁרְיָין לְרֵישׁ צַדִּיק, לְאַרְקָא לְתַתָּא. וְכַד נַחְתִּין, אִתְבָּרְכָן אֲבָהָן וּבְנִין, וְכָל שְׁרָגִין דִּלְהוֹן.

וְרָזָא דְּאִלֵּין בִּרְכָאן לְאִתְעָרָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, בְּרָזָא דָּא, בָּרוּךְ: דָּא רָזָא דְּמְקוֹרָא עִלָּאָה מִכְּלָּא, לְאַרְקָא וּלְאַמְשָׁכָא וּלְאַנְהָרָא כָּל בּוֹצִינִין. וְאִיהוּ בָּרוּךְ (נ"א בְּרִיךְ) תָּדִיר, דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי. וּמִתַּמָּן שִׁירוּתָא דְּאִקָּרֵי עָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִיהוּ קְצֵה הַשָּׁמַיִם, דְּהַהוּא קָצֶה, קָצֶה עִלָּאָה אִיהוּ. בְּגִין דְּאִית קָצֶה כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, וְאִיהוּ עָלְמָא תַּתָּאָה. וְאִקְרֵי אוּף הָכִי בָּרוּךְ, לְקַבֵּל תַּתָּאֵי, לְאַרְקָא לְתַתָּא, וּלְאִתְעָרָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא בִּבְרָכָאן דִּצְלוֹתָא. וּבָרוּךְ (קַדְמָאָה) דָּא אִקְרֵי הָכָא, בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה,

דְּאַמְלֵי לְהַהוּא אֲתָר, בְּחַד שְׁבִיל דָּקִיק דְּאָעִיל בֵּיהּ. אַתָּה: לְבָתַר שָׁאֲרֵי לְאִתְגַּלְיָיא, דְּהָא הַאי בָּרוּךְ סָתִים אִיהוּ, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי בְּאֹרַח סָתִים בָּרוּךְ, מְקוֹרָא עִלָּאָה דְּלָא אִתְגַּלְיָיא. אַתָּה, שִׁירוּתָא לְאִתְגַּלְיָיא לְבַר, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי אַתָּה. וּמַאן אִיהוּ. דָּא רָזָא דִּימִינָא, וְאִקְרֵי כֹּהֵן לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר. וְרָזָא דָּא (תהלים קי) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם, מַאן כֹּהֵן לְהַהוּא עוֹלָם, אַתָּה. וְדָא אִיהוּ יְמִינָא עִלָּאָה, דְּהָא אִשְׁתְּכַח לְאִתְגַּלְיָיא.

יְהוָה: דָּא רָזָא דְּאֶמְצָעִיתָא. רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא בְּכָל סִטְרִין. (דף רע"א ע"ב) אֱלֹהֵינוּ: דָּא סִטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דְּכָלִיל בִּימִינָא, וִימִינָא בֵּיהּ, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי חַד. וְעַד הָכָא, אִתְקְשָׁרוּ בִּרְכָאן, דְּכִיוָן דְּאִלֵּין אִתְבָּרְכָאן, כֻּלְהוֹן דִּלְתַתָּא אִתְבָּרְכָאן.

לְבָתַר דְּאִינּוּן אִתְבָּרְכָאן, וְנַטְלֵי בִּרְכָאן לְגַרְמַיְיהוּ, אִתְהַדָּרוּ כְּלִילָן כְּחַד לְהַהוּא מְקוֹרָא, דְּאִינּוּן לָא יַכְלִין לְאִתְהַדָּרָא לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר, עַד דְּאִתְבָּרְכָן. כֵּיוָן דְּאִתְבָּרְכָן בְּקַדְמִיתָא, אִתְהַדָּרוּ וְעָאלִין לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר, לְנַטְלָא בִּרְכָאן יְתֵירִין אַחֲרָנִין, לְאַרְקָא לְתַתָּא. וְעַד דְּאִינּוּן אִתְבָּרְכָאן, לָא עָאלִין וְלָא תָּאבִין לְגַבֵּיהּ. וְרָזָא דָּא (שמות כג) וְלֹא יֵרָאוּ פָּנַי רֵיקָם.

וְכַד תָּבִין לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר, וְעָאלִין תַּמָּן, כְּדֵין אִקְרֵי

הַהוּא אֲתָר מֶלֶךְ. וּמֶלֶךְ לָא אִתְקְרֵי, בַּר כַּד אִינּוּן מִתְקָרְבִין לְגַבֵּיהּ, וּמִתְבָּרְכָן. וּמַלְכָּא אֵימָתַי אִקְרֵי מֶלֶךְ. כַּד רַבְרְבָנוֹי אַתְיָין לְגַבֵּיהּ עַתִּירִין, מִסְתַּפְקָן בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ, בְּלָא חֶסְרוֹנָא, כְּדֵין אִיהוּ מֶלֶךְ. מֶלֶךְ לְתַתָּא, כַּד אִלֵּין מְעַטְרָן לֵיהּ בְּסִפּוּקָא, בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין. וְהָכָא אִקְרֵי מֶלֶךְ. וּמַאן אִיהוּ. הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְצִוָּנוּ. וּבְגִין דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא לְבַר, וְאִיהוּ סָתִים, קָרֵי לֵיהּ הָכִי בְּאַרַח סָתִים. וְעַל דָּא לָא אִקְרֵי, אֶלָּא בְּאַרַח סָתִים. וּלְעוֹלָם יִמְינָא אַתָּה, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְעַל דָּא כֹּהֵן, כָּפִיף לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר, בְּרֵישָׁא וּבְסוֹפָא. וְעָלְמָא תַּתָּאָה, כַּד אִתְקַשַּׁר לִימִינָא, וְאִתְדַּבָּק בֵּיהּ, קָרֵי מִתַּתָּא לְעֵילָּא בָּרוּךְ, וְלָא אִקְרֵי בָּרוּךְ, בַּר בְּרָזָא דִּמְקוֹרָא דְּאִתְדְּבַק בַּהֲדֵיהּ (בֵּיהּ), וְעָיְיל בֵּיהּ, וְאַמְלֵי לֵיהּ. אַתָּה, רָזָא דְּהַהוּא כֹּהֵן, לְאִתְדַּבְּקָא בַּהֲדֵיהּ, וְעַל דָּא, בְּצִלּוֹתָא בַּר נָשׁ כּוֹרַע בְּבָרוּךְ, דְּאִיהוּ עָלְמָא כָּפוּף לְגַבֵּי עֵילָּא, וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּי בֵּין בָּרוּךְ דְּצִלּוֹתָא, וּבֵין בָּרוּךְ דִּשְׁאַר בִּרְכָאן. וְכוּלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, לְאַרְקָא בִּרְכָאן לְכָל עָלְמִין. בָּרוּךְ דְּצִלּוֹתָא, בַּר נָשׁ כּוֹרַע בֵּיהּ בִּבְרִכּוֹי, וְגָחִין רֵישָׁא בְּאַתָּה, בְּגִין דְּאַתָּה אִקְרֵי רֹאשׁ. וְעַל דָּא כֹּהֵן נָטִיל בָּרֹאשׁ, וְאִיהוּ רֹאשׁ תָּדִיר. וּבְגִין כָּךְ כְּרִיעָה בְּבָרוּךְ. וְגָחִינוּ דְּרֵישָׁא בְּאַתָּה. וְכֹהֵן בְּכָל אֲתָר דְּאִקְרֵי אַתָּה, גָּחִין

בִּצְלוֹתָא. מֶלֶךְ בָּתַר דְּגָחִין, תּוּ לָא זָקִיף, מַאי טַעְמָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ לְסִיהֲרָא, זִילִי אַזְעִירִי גַּרְמִיךְ, וְתוּ לָא זָקְפָא. וּבְגִין דָּא, בִּרְכָתָא דְּבַר נָשׁ בָּרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְעַר לְאַרְקָא בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא לְעָלְמִין כְּלְהוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

כְּתִיב, (ישעיה סג) כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם וְגוֹ'. תָּנֵינָן, לְזִמְנָא דְּאָתֵי אַמְרִין לֵיהּ לְיִצְחָק וְכוּ', בְּגִין דְּשְׁמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, אֲבָל יְמִינָא מְנָלַן דְּאִקְרֵי אָב. דִּכְתִיב וַיְשַׁמֵּהוּ לוֹ לְאָב וּלְכֹהֵן, וְאַף עַל גַּב דְּלְעֵילָּא אִקְרֵי אָב, וַאֲפִילּוּ לְנְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְדְּבַק בִּימִינָא אִקְרֵי אַתָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם) אַתָּה יְיָ אָבִינוּ גּוֹאֲלֵנוּ וְגוֹ'.

אַדְהָכִי, סָבָא אִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא, תַּקִּין פָּתוֹרָא לְמָארֵךְ, לֵיהּ וּלְמָטְרוֹנִיתָא. מִכָּל מִינֵי עִדּוּנִין, לְקַיְימָא בֵּיהּ (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. וְהָא עַד כְּעַן כְּלְהוּ מִתְעַנְּגֵי מִפָּתוֹרָא דְּמַלְכָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְדָא נַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, וְיֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה. וְתַמָּן כַּמָּה מַטְעַמִּים מִינֵי טַעֲמֵי תוֹרָה, דְּמִתְיקִין, מִכָּל מַאֲכָלִין וְעִדּוּנִין דְּעָלְמָא, וּדְמַלְכָּא.

קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, אַהֲרֹן כַּהֲנָא קוּם מְשַׁיְּנָתָךְ, לְמִדְבַּח תּוֹרִין וְעָאנִין וְאִמְּרִין וְעוֹפִין, וְכָל מִינִין דְּצָרִיכִין לִסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא. וְלֶחֶם הַפָּנִים, דְּאִינּוּן לָקְבֵל תְּרִין לוּחֵי דְּאוֹרַיְיתָא, (שמות לב) דְּמִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתוּבִים. זֶה: תְּרֵיסָר אַנְפִּין. דְּאִינּוּן: (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְיָ, יָאֵר יְיָ, יִשָּׂא יְיָ. זֶה תְּנַיְינָא, אֲדנ"י אֲדנ"י אֲדנ"י. דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר חֵיוָן, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּן, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּן, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. וְאִתְּמַר עֲלַיְיהוּ, (שם) אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת (לָהֶם). וְהַאי אִיהוּ, (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, לָקְבֵל עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע סִפְרֵי תּוֹרָה. וְהַאי אִיהוּ זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. מָאנִין דְּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, אִינּוּן מָאנֵי מַתְנִיתִין, מָאנֵי צְלוֹתִין, דְּתָקִינוּ לוֹן לָקְבֵל קָרְבְּנִין.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, מִנְהָגִין טָבִין וְשַׁפִּירָן הֲווֹ נַהֲגֵי מָאנֵי דְּסִעוּדָתָא דְּמַלְכָּא, לְאַחֲזָאָה דְּאִינּוּן מִבְּנֵי פָּתוֹרָה דְּמַלְכָּא. חַד (חֲדָא), רַבְרְבָא מִבְּנֵי סְעוּדָתָא, נָטִיל יְדוֹי בְּזִמְנָא דְּיֵיעַלוּן (דְּיֵיעוּל) לְסְעוּדָתָא לְהָסֵב, גָּדוֹל מֵסֵב בָּרֹאשׁ, תְּנַיְינָא תְּחוֹתֵיהּ, וּתְלִיתָאָה תְּחוֹת תְּנַיְינָא. וְאִלֵּין אִתְקְרִיאוּ ג' מִטּוֹת, לָקְבֵל תְּלַת אֲבָהָן, וְלָקְבֵל (דף ער"ב ע"א) כְּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים. מִכָּאן וְאֵילָךְ, לֵית לוֹן סִדָּר, אֶלָּא כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה.

תְּנָיְינָא, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ, כְּדֵי שֶׁיִּבְצַע בְּעַיִן יָפָה. וּמַשְׁלִים בִּרְכָתָא, וּלְבָתַר בּוֹצֵעַ. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, דְּאֵין הַמְסוּבִּין רַשָּׁאִין לִטְעוֹם, עַד שֶׁיִּטְעוֹם הַמְבָרֵךְ. וְלֵית הַבּוֹצֵעַ רַשָּׁאי לִטְעוֹם, עַד שֶׁיִּכְלֶה אָמֵן מִפִּי הַמְסוּבִּין. וְאִם רְעוּתֵיהּ לְחַלֵּק כָּבוֹד, הָרְשׁוּת בִּידֵיהּ. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, דְּאוֹרַח מְבָרֵךְ, בְּגִין דְּיִבָרֵךְ לְבַעַל הַבַּיִת.

וְאוֹרַח רָזָא, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ קַו הָאֶמְצָעִי. וּבְשַׁבָּת צָרִיךְ לִבְצוֹעַ מִשְּׁנֵי כִּכָּרוֹת, דְּאִינּוּן ה' ה'. בַּעַל הַבַּיִת, דָּא ו' דְּאֶמְצָעִיתָא. (וּכְגַוְונָא דָּא וּבְגִין דָּא) וּבְגִין דְּלָא לְאִתְחַזָּאָה כְּרַעֲבְתָּנוּתָא, יָכִיל לְמִבְצַע בָּהּ לְכָל חַד וְחַד כַּבֵּיצָה. מַאי כַּבֵּיצָה. י' וי'. אִינּוּן נְקוּדִין דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא, אִתְקְרֵי פְּרוּרֵי בְּכַזַּיִת. וְאִלֵּין לָקְבֵל טְפִין דְּזֵרַע, וּמַאן דְּמְזַלְזֵל בְּהוֹן, וְזָרִיק לוֹן בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ, עֲנִיּוּתָא קָא רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ, וְאָזִיל נָע וָנָד. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איוב טו) נוֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה. וְלֵית לֶחֶם אֶלָּא תּוֹרָה, וְהוּא צַוַּוח אַיֵּה מַאן דְּמְרַחֵם עָלֵיהּ, וְלָא יִשְׁכַּח.

וּפְרוּרִים בְּכַזַּיִת, אִינּוּן בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ כַּתִּישׁ כְּתִישׁוּ מֵאִינּוּן זֵיתִים. וְאוֹרַח מְבָרֵךְ, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ. (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק חַי עָלְמִין, וּבְגִין דָּא אוֹרַח מְבָרֵךְ.

אַדְּהָכִי, הָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא אָתָא לְגַבֵּיהּ. וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא, יוֹמָא חַד אֲזִילְנָא אֲנָא וְחַבְרַיָּיא לְאַכְסַנְיָא חֲדָא, וַהֲוָה תַּמָּן יְנוּקָא חֲדָא. קָם וְתָקִין לָן מְנַרְתָּא וּפָתוֹרָא אִיהוּ מִגַּרְמֵיהּ, כְּאִלּוּ הֲוָה מֵעֶשְׂרִין שְׁנִין, וְלָא הֲוָה אֶלָּא מִבֶּן חָמֵשׁ שְׁנִין. וְתָקִין פָּתוֹרָא מִכָּל מִינֵי מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה. אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּבַעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ, אֲבָל (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם. עַד דְּאֶטּוֹל רְשׁוּת מִכֶּם. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא בְּרִי מַלְאָכָא דַּיְיָ׳. אָמַר לָן, אַתּוּן בָּעִיתוּן לֶחֶם תַּפְנוּקֵי בְּלָא קְרָבָא, אוֹ לֶחֶם בִּקְרָבָא. דְּהָכִי אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, שְׁעַת אֲכִילָה שְׁעַת מִלְחָמָה. וְאִי בָּעִיתוּ לְמֶהֱוֵי קְרָבָא עֲלֵיהּ, לֵית חַד אָכִיל, אֶלָּא מַאן דְּנָצַח קְרָבָא, אִיהוּ אָכִיל וּבוֹצֵעַ לְכֻלְּהוּ. אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּיא, בְּרִי אַנְתְּ זְעֵיר, וַעֲדַיִין לָא יָדְעַת אֵיךְ מְגִיחֵי גַּבְרִין רַבְרְבִין בְּחַרְבָּא, בְּנְעוּנוּעָ דְּחַרְבָּא. בְּרוֹמְחָא, בְּקַשְׁתָּא, בְּגִירִין דְּקַשְׁתָּא, בְּקִירְטָא, בְּאַבְנִין דְּקִירְטָא.

אָמַר לְהוּ, (מלכים א כ) אַל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמַפְתִּחַ. דְּהָא וַדַּאי בִּקְרִיאַת שְׁמַע אוּקְמוּהָ, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ, כְּאִילּוּ אוֹחֵז חֶרֶב פִּיפִיּוֹת, דִּכְתִיב, (תהלים קמט) רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. וְנְעוּנוּעָא

דְּחַרְבָּא, צָרִיךְ לְנַעְנְעָא לֵיהּ לְשִׁית סִטְרִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, כְּדֵי שֶׁתַּמְלִיכוּהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל ד' רוּחוֹת הָעוֹלָם. וְדָא ו', גּוּף הַחֶרֶב. י', רֹאשׁ הַחֶרֶב. ה"ה, תְּרֵי פְּיוֹת. נַרְתִּקָא דְּחַרְבָּא, אֲדֹנָי.

רוּמְחָא, רמ"ח בְּקְרִיאַת שְׁמַע, עִם שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, הָא רוֹמַ"ח. מָגֵ"ן עִם חַרְבָּא, מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵל נוּרִיאֵל שַׁמָּשִׁין דְּג' אֲבָהָן. קֶשֶׁת דְּזָרִיק חִצִּים, וְכָל זֶרַע דְּאִינוּן יוֹרֶה כַּחֵץ אִינוּן מוֹלִיד. קִירְטָא, דָּא קְרִיאַת שְׁמַע. ה' אֲבָנִין דְּקִירְטָא, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ. לָקָבְלַיְיהוּ, (שמואל א יז) וַיִּקַּח דָּוִד חֲמִשָּׁה חַלּוּקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל. וְכַד שַׁוִּי לְהוֹן בְּקִירְטָא, דְּאִיהִי שָׁפָה, וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, אִתְעֲבִידוּ חַד כְּלִלְהוּ ה', וְקָטִיל לְפִלְשְׁתָּאָה.

וְעַד כְּעַן זָרִיקְנָא הַאי אַבְנָא לְסָמָאֵל, דְּאִיהוּ אֶבֶן מָצוֹר, וְהָרַסְנָא מָצוֹר דִּילֵיהּ, וְאַשְׁפַּלְנָא לֵיהּ לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא אֲמִינָא לְכוֹן, אַל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמְפַתֵּחַ. כְּעַן יִתְבָּרֵר לְכוֹן, דַּאֲנָא יְדַעְנָא אֵיךְ מַגִּיחִין גִּבְּרִין רַבְרְבִין בְּסַיְיפִין, בְּרוּמְחָא, בְּקַשְׁתָּא, בְּקִירְטָא. תַּוּוהְנָא וְלָא יָכִילְנָא לְמִלְּלָא קַמֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ רַבָּנָן, כְּעַן נֶחֱזֵי מַאן יְהֵא מָרְוָוח נַהֲמָא, דְּאִיהוּ לֶחֶם הַמּוֹצִיא.

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר טו) וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְּרוּמָה לַיְיָ. בְּמַאי (נ"א בְּהַאי) אַתְרִימַת שְׁכִינְתָּא,

דְּאִיהִי ה׳ דְּהַמּוֹצִיא, דְּאוֹקִימוּ עָלָהּ מָאנֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַבּוֹצֵעַ, צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בָּהּ׳. אֶלָּא וַדַּאי הָא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, מוֹץ וְתֶבֶן פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְכַד הִיא בְּמוֹץ וְתֶבֶן, אִיהִי בְּבֵית אֲסוּרִין, וְלֵית לָהּ רְשׁוּ לְאָרְמָא לְגַבֵּי מ׳, לְמֶעְבַּד עִמָּהּ מַ״ה. וְהַאי אִיהוּ תְּרוּמָה, תּוֹרָ״ה דְּאִיהִי ה׳ חוּמָּשֵׁי תּוֹרָה, דְּבָהּ (שמות כד) וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְגוֹ׳.

וּבְמוֹץ וְתֶבֶן דְּחִטָּה, עָלֶיהָ אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, (קפ״ח ע״ב) אִילָן שֶׁאָכַל אָדָם הָרִאשׁוֹן חִטָּה הֲוָה. קָרִיב ח״ט, דְּאִיהוּ מוֹץ וְתֶבֶן, לְאָת ה׳. וְאִסְתְּלִיק מִנֵּיהּ י׳, דְּאִיהוּ עִשּׂוּר דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא כַּד אִיהוּ בְּמוֹץ וְתֶבֶן (שֶׁלָּהּ), דְּאִינּוּן לָקְבֵל עָרְלָה וּפְרִיעָה, פָּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְלֵית רְשׁוּ לְאָת י׳, לְחַבְּרָא בְּאָת ה׳, דְּאִינּוּן אִישׁ וְאִשָּׁה. וּבְגִין דָּא, כָּל הַבּוֹצֵעַ צָרִיךְ (דף ער״ב ע״ב) לְדַקְדֵּק בָּהּ. וְצָרִיךְ לְמִבְצַע מֵאַתָּר דְּבִשּׂוּלוֹ יָפֶה, בְּגִין דְּבִשּׂוּל אִיהוּ גֶּמֶר פְּרִי, וְדָא ו׳.

וַעֲשָׂרָה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לְמֶעְבַּד בִּסְעוּדָתָא. חַד, נְטִילַת יָדַיִם. תִּנְיָינָא לְתַקָּנָא שְׁתֵּי כִּכָּרוֹת לְשַׁבָּת. תְּלִיתָאָה, לְמֵיכַל תְּלַת סְעוּדָתִין, וּלְאוֹסָפָא מֵחוֹל עַל הַקֹּדֶשׁ. רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פָּתוֹרָא בְּשַׁרְגָּא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וּמְנוֹרָה בַּדָּרוֹם. וְצָרִיךְ הַסֵּבָּה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ הֵסֵבוּ אֶחָד מִבָּרֵךְ לְכֻלָּם.

וּבְשַׁבָּת, בְּכָל מִלּוֹי, צָרִיךְ לְאִתּוֹסָפָא מֵחוֹל עַל הַקֹּדֶשׁ, בֵּין בְּמַאֲכָלָיו, וּמִשְׁתָּיו, בֵּין בִּלְבוּשׁוֹי, בֵּין בַּהֲסֵבַתֵּיהּ. דְּצָרִיךְ לְתַקָּנָא לֵיהּ מִסְבָּה שַׁפִּירָא, בְּכַמָּה כָּרִים וּכְסָתוֹת מְרֻקָּמָן, מִכָּל דְּאִית בְּבֵיתֵיהּ, כְּמַאן דְּתַקִּין חוּפָּה לְכַלָּה. דְּשַׁבְּתָא אִיהִי מַלְכְּתָא, וְאִיהִי כַּלָּה. וּבְגִין דָּא הַוּוֹ נַפְקֵי מָאנֵי מַתְנִיתִין עֶרֶב שַׁבָּת לְאַקְדָּמוּתֵי לְאַרְחָא, וַהֲווּ אַמְרֵי בֹּאִי כַּלָּה בֹּאִי כַּלָּה. וּצְרִיכִין לְאַתְעָרָא שִׁירָה וְחֶדְוָה לְפָתוֹרָה לְגַבָּהּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִית רָזָא אָחֳרָא. כְּגַוְונָא דְּצָרִיךְ לְקַבְּלָא גְּבִירְתָּהּ, בְּכַמָּה נְהוֹרִין דְּשַׁרְגִּין בְּשַׁבָּת, וּבְכַמָּה עִנּוּגִין, וּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין, וּבֵיתָא מְתֻקָּנָא, בְּכַמָּה מָאנֵי דְּתִקּוּנָא, בַּהֲסֵבָּה יָפָה לְכָל חַד וְחַד. וּבְהַאי חֶדְוָה וְתִקּוּנָא, גַּרְמִין דְּאִשְׁתְּאָרַת שִׁפְחָה בִּישָׁא בַּחֲשׁוֹכָא, בְּרַעֲבוֹן, בִּבְכְיָה, בְּהֶסֵּפֶד. בִּלְבוּשִׁין אוּכְמִין כְּאַרְמַלְתָּא. דְּאִי מִלֵּאָה זוֹ, חֲרֵבָה זוֹ.

יֵצֶר טוֹב, מַטְרוֹנִיתָא קַדִּישָׁא. מַלְכוּת הַקֹּדֶשׁ דְּנַחְתָּא בְּשַׁבָּת. כְּלִילָא מֵעֲשָׂר סְפִירָן. מְעַטְּרָא בְּשֶׁבַע שְׁמָהָן שְׁאִינָן נִמְחָקִין. בְּכַמָּה מַרְכְּבוֹת דְּחֵיוָון. וּבְכַמָּה חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין. וּמַלְכָּא נָפִיק לְקַבְלָא בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין. וְאִשְׁתְּאַרַת יֵצֶר הָרָע שִׁפְחָה בִּישָׁא בַּחֲשׁוֹכָא, כְּאַרְמַלְתָּא בְּלָא בַּעְלָהּ בְּלָא מֶרְכָּבוֹת.

וְאִלֵּין דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ, לַמְזַבְּחִין וְלַמְקַטְּרִין לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְלַמַּזָּלוֹת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי, הוּא פּוּלְחָנָא דְּשִׁפְחָה בִּישָׁא, דְּשַׁלְטֵי בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת וְעַרְבֵי לֵילֵי רְבִיעָיוֹת. מַה הֲווֹ אִלֵּין עַבְדִין. הֲווֹ נַטְלִין לְבוּשִׁין אוּכְמִין, וְחַשְׁכָּאן נְהוֹרִין, וְעַבְדִין הֶסְפְּדָא בְּלֵילֵי שַׁבָּתוֹת כְּדֵי לְאִשְׁתַּתְּפָא בַּהֲדָהּ כְּמָה דְּאִיהִי שַׁרְיָא, כִּי (קהלת ז) גַּם זֶה לְעוּמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

בָּתַר דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, אִתְמַר בִּשְׁכִינְתָּא אִימָּא קַדִּישָׁא, (איכה א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר רַבָּתִי עָם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה, וּמְכַבִּין בְּלֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב נְהוֹרִין וּשְׁרָגִין, וְעַבְדִין הֶסֵּפֶד, וְיַתְבִין כַּאֲבֵלִים לְאִשְׁתַּתְּפָא בְּדוּחֲקָא דִּשְׁכִינְתָּא. בְּגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ לָהּ כָּל הַהוּא תִּבְירוּ.

חֲמִשָּׁאָה, כּוֹס דִּוַיכְלוּ. שִׁתִּיתָאָה, לְמֶהֱוֵי עַל פָּתוֹרָא מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. שְׁבִיעָאָה, לְאַרְכָּאָה עַל פָּתוֹרָא, בְּגִין דַּעֲנִיִּים יֵיתוּן עַל פָּתוֹרֵיהּ. תְּמִינָאָה, נְטִילַת יָדַיִם בְּמַיִם אֲחָרוֹנִים. תְּשִׁיעָאָה, בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. עֲשִׂירָאָה, כּוֹס דִּבְרָכָה. וְצָרִיךְ לְאַחְזָרָא עֲלַיְיהוּ, וּלְתַקָּנָא לוֹן בְּרָזָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, וְאִיהוּ פָּתוֹרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה. וּבְגִין כַּךְ אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן.

חַד (עיין לעיל ברעיא מהימנא פרשת פנחס רמ"ה ע"א. כוונת י' דברים של שולחן שבת)

נְטִילַת יָדַיִם, דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, יָדַיִם מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לַבְּרָכָה, בְּגִין דְּאִינּוּן שְׁנִיּוֹת לַטּוּמְאָה, דְּאִיהוּ אַב הַטּוּמְאָה. דְּאִיהוּ רִאשׁוֹן כַּד אִינּוּן מְסָאֲבוֹת, וְכַד אִינּוּן טְהוֹרוֹת אִינּוּן שְׁנִיּוֹת לַבְּרָכָה. דִּבְרָכָה לָא שַׁרְיָא אֶלָּא עַל טַהֲרָה. כַּהֲנָא דְּאִיהוּ אִישׁ טָהוֹר, אִישׁ חֶסֶד, שַׁרְיָא עָלֵיהּ בִּרְכָתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלג) **כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגוֹ'. וּבְגִין דָּא,** (במדבר ו) **דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. וְאוֹקְמוּהָ, כָּל כֹּהֵן הַמְבָרֵךְ, מִתְבָּרֵךְ. וְשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ, אֵין מִתְבָּרֵךְ. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל בְּרָכָה שֶׁאֵין בָּהּ אַזְכָּרָה וּמַלְכוּת לָאו שְׁמֵיהּ בְּרָכָה. מַלְכוּת אַדְנָי.**

וְעוֹד, נְטִילַת יָדַיִם צָרִיךְ לִיטּוֹל לוֹן עַד פִּרְקָא, דְּגָזְרוּ עָלֵיהּ י"ד פִּרְקִין, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא שַׁרְיָא יַד יְיָ עָלֵיהּ, וְאִיהִי יַד דִּבְרָכָה מִסְטְרָא דְּחֶסֶד דְּבֵיהּ חָכְמָה בְּיַד יְמִינֵיהּ. וְאִיהִי יַד דִּקְדוּשָׁה, מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, וְשַׁרְיָא בְּדִינָא. (נ"א וְדָא דִּשְׂמָאלָא) **וְאִיהִי יַד דְּיִחוּדָא, מִסְטְרָא דְּתִפְאֶרֶת, דְּשַׁרְיָא בְּי"ד פִּרְקִין דְּגוּפָא, דְּאִינּוּן שְׁנֵים עָשָׂר פִּרְקִין בִּתְרִין דְּרוֹעִין, וּתְרֵין שׁוֹקִין. וּתְרֵין בְּגוּפָא וּבְרִית.**

וּתְלַת זְמִנִין י"ד, אִיהוּ מ"ב, יי"י, מִן י"ד י"ד, י"ד,

רָמוּז יְבָ"רֵכְךָ יְ"אֵר יְ"שָׂא, מִן הוי"ה הוי"ה הוי"ה. ד' ד' ד' מִי"ד י"ד י"ד, אִינּוּן רְמִיזִין בַּאֲדנָ"י אֲדנָ"י אֲדנָ"י. וְאָמַר הַנָּבִיא עָלַיְיהוּ, (ירמיה ז) הֵיכַל יְיָ' הֵיכַל יְיָ' הֵיכַל יְיָ' הֵמָּה. וְהַאי נְטִילָא בְּיַד דְּאִתְּתְקָנַת.

וְכָל סְטָר מִג' אַנְפֵּי חֵיוָן, דְּאִינּוּן יְיָ' יְיָ' יְיָ'. וּמִתְּלַת גַּדְפֵּי חֵיוָן, דְּאִינּוּן ד' ד' ד', כְּלְהוּ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי מִכֹּחַ (דף רע"ג ע"א) אָדָם. וְאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א. כֹּחַ דִּילֵיהּ, יו"ד וא"ו דָּל"ת, ה"א אָל"ף, וא"ו אָל"ף וא"ו, ה"א אָל"ף. וּמַטְרוֹנִיתָא לָא שַׁרְיָא בְּכֹחַ דִּילֵיהּ, בְּפִרְקִין דְּאֲצְבָּעָן, עַד דְּאִתְעֲבָר מִנַּיְיהוּ זוּהֲמָא, שְׁפִחָה בִּישָׁא פְּסוּלָה, אִנְתּוּ דְּפָסוּל. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, יָדַיִם מְזוּהֲמוֹת פְּסוּלוֹת לַבְּרָכָה.

וְאִינּוּן מַיִם לְדַכְאָה יַד, דְּשַׁרְיָיא תַּמָּן יַד יְיָ'. יַד יְיָ', דָּא מַיִם דְּאוֹרַיְיתָא. דְּעַמֵּי הָאָרֶץ אִינּוּן שֶׁרֶץ, מַה מּוֹעִיל לוֹן טְבִילָה, וְהַשֶּׁרֶץ שְׁפִחָה בִּישָׁא בִּידֵיהוֹן, בְּגֶזֶל דְּבִידֵיהוֹן. בְּגֶזֶל דְּבִרְכָאן דְּגַזְלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יַדְעֵי לְבָרְכָא, וְלָא יַדְעֵי מַאי אִיהִי בְּרָכָה, וּמַאי אִיהִי זוּהֲמָא.

מַיִד כְּשֶׁשָּׁמְעוּ מִלִּין אִלֵּין חַבְרַיָּיא וַאֲנָא עִמְּהוֹן, לָא יָכִילְנָא לְמִסְבַּל דְּיִשְׁלִים עֲשָׂרָה מִלִּין דִּבְרָכָה, וְאִשְׁתְּטַחְנָא לְגַבֵּיהּ. וּבְוַדַּאי לֵית בַּר נָשׁ דְּיֵימָא מִלִּין

אִלֵּין, אֶלָּא אַנְתְּ. דְּאַנְתְּ הוּא כְּגַוְונָא דְּד' מְחִיצוֹת דְּגַן עֵדֶן. דְּבַר נָשׁ עָאל בְּהוֹן (נ"א דְּכַד אַנְתְּ) בְּמְחִיצַת יְנוּקִין, וְאִתְעֲבִיד תִּינוֹק. וּבְמְחִיצַת נְעָרִים, וְאִתְעֲבִיד נַעַר. וּבְמְחִיצַת בַּחוּרִים, וְאִתְעֲבִיד בָּחוּר. וּבְמְחִיצַת זְקֵנִים, וְאִתְעֲבִיד זָקֵן. וּבְגִין כָּךְ אִתְמַר עָלָךְ, (תהלים לג) 'מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ' הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. וְאַנְתְּ הוּא דְּאִתְמַר עָלָךְ, (בראשית ו) בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, בְּדָרָא דְּדוֹר הַפְּלָגָה הֲוֵית. וּבְכָל דָּרָא וְדָרָא בְּגִלְגּוּלָא. כְּגַלְגַּל דְּמִתְהַפֵּךְ לְכַמָּה גַּוונִין. וְלָא נִגְלֵית, אֶלָּא בְּדָרָא דְּאִתְיְהִיב בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא עַל יָדָךְ.

מַיָּד דְּאִתְכְּנִישַׁת מֵעָלְמָא, אַנְתְּ הוּא כְּשִׁמְשָׁא דְּנָהִיר בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּכַד אִתְכַּנַּשׁ שִׁמְשָׁא בְּלֵילְיָא, נָהִיר בְּסִיהֲרָא, וּבְשִׁתִּין רִבּוֹא כּוֹכְבַיָּא. הָכִי אַתְּ (אַנְתְּ), דְּאַנְתְּ נָהִיר בְּשִׁתִּין רִבּוֹא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא. וְהַאי אִיהוּ דְּקָא רָמֵז קֹהֶלֶת, (קהלת א) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, אֵין דּוֹר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, הַדּוֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא שֶׁבָּא, לְקַיֵּים (שם) מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה. מִכָּאן וְאֵילָךְ, אַשְׁלִים עַשְׂרָה דְּבָרִים דְּפָתוֹרָא בְּאִתְגַּלְיָיא. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא זַכָּאָה חוּלָקָךְ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי לָךְ, מַה דְּלָא גַּלֵּי לְכָל נָבִיא וְחוֹזֶה, וְלָא לְמַאן וּלְמַאן.

תְּנַיְינָא, לְמִבְצַע עַל שְׁנֵי כִּכָּרוֹת בְּשַׁבָּת, דְּאִינּוּן רְמִיזִין בִּתְרֵי לְוּחֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְיהִיבוּ בְּשַׁבָּת זוּגוֹת. דְּבְיוֹמָא תְּלִיתָאָה נַחְתּוּ, דְּבֵיהּ תְּרֵי זְמָנֵי טוֹב, וּבְשַׁבָּת אִתְיְיהִיבַת, תְּרֵין נוּקְבִין לִתְרֵין טָבִין. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ דְּשֵׁדִים מְמֻנִּן עַל זוּגוֹת, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ שְׁנֵי בֵּיצִים, שְׁנֵי אֱגוֹזִים. הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי שְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינָן נִזּוֹקִין.

וְאִי תֵּימָא, וְהָא תָּנֵינָן, אֵין מַתְחִילִין בַּשִּׁנִּי, וְאֵין מְסַיְּימִין בְּד׳, דְּהַיְינוּ בְּב׳ ד׳ עִם עֶרֶב רַב, דְּלָא הֲווֹ שְׁלוּחֵי מִצְוָה, דְּלָא אִתְגַּיִּירוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּלְבָתַר דְּאִתְעַבָּרוּ מֵעָלְמָא, מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְלָא (שמות לד) שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים כְּרִאשׁוֹנִים, וְאָמַר, (שם) וְכָתַבְתִּי עַל הַלּוּחוֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלּוּחוֹת וְגוֹ׳.

וּתְרֵין כִּכָּרוֹת בְּשַׁבָּת, רְמִיזִין לִתְרֵין יוֹדִין יְיָ אֲהַדְוָנָהִי. דַּאֲדָנָי אִיהִי יְחִידָה מִבַּעְלָהּ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוֹל, וּבְשַׁבָּת נָחִית לְגַבָּהּ. וּבְגִין דָּא בְּשַׁבָּת, כָּל נִשְׁמָתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין נָפְקִין וְנַחְתִּין זוּגוֹת, וְאֵין שָׂטָן וְאֵין מַזִּיק שַׁלִּיט בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא. וַאֲפִילּוּ גֵּיהִנֹּם לָא שַׁלִּיט, וְלָא אוֹקִיד בְּשַׁבָּת. וּבְגִין דָּא, (שמות לה) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְדָא אֵשׁ נוּכְרָאָה, אֶלָּא אֵשׁ דְּקָרְבְּנָא, אֵשׁ דִּקְדוּשָׁה. וְלֵית לְאַרְכָאָה בִּבְצִיעָא דִּלְהוֹן, דְּהָא אִתְמַר לְעֵילָּא.

תְּלִיתָאָה לְמֵיכַל שְׁלֹשָׁה סְעוּדָתִין בְּשַׁבָּת, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, דְּאָמַר חַד מִינַיְיהוּ, יְהֵא חֶלְקִי עִם גּוֹמְרֵי שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבָּת, דְּאִינּוּן שְׁלִימוּ דְּשָׁבַע בִּרְכָאן דְּצְלוֹתָא, לְאַשְׁלְמָא בְּהוֹן לְעֵשֶׂר. וְרָזָא דְּעִנְיָן, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וּמַאן דְּלָא מְקַיֵּים לוֹן, וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְקַיְּימָן, אִתְהַפָּךְ לֵיהּ לְנֶגַע צָרַעַת. וּבְגִין דְּלָא יֵיתֵי לְהַאי, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ישעיה נח) לְוּוּ עָלַי וַאֲנִי פּוֹרֵעַ, אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ׳.

רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פָּתוֹרָא בְּמַנְרְתָּא. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ קַדְמָאִין, שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, מְנוֹרָה בַּדָּרוֹם, דְּפָתוֹרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי צְרִיכָא לְמֶהֱוֵי.

חֲמִישָׁאָה, כּוֹס דְּוַיכְלוּ. כו"ס, בְּחֶשְׁבּוֹן אֱלֹהִים. וַיְכֻלּוּ ע"ב, דְּכָלִיל לוֹן כַּלָּה קַדִּישָׁא, דְּהַאי כּוֹס מָלֵא יֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא, צָרִיךְ לְאַסְהָדָא עַל עוֹבָדָא דְּבְרֵאשִׁית.

שְׁתִיתָאָה, לְמֶהֱוֵי עַל פָּתוֹרָא דְּבְרֵי תוֹרָה, דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, ג׳ שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וְלָא אָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה וכו׳. וְרָזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּהָא אוֹקְמוּהָ שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וְאוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת מִימִינָא. לְחַבְּרָא יְמִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, בְּשִׂמְאלָא דְּאִיהוּ דִּינָא. דְּאוֹרַיְיתָא אִיהִי יְיָ׳ מִימִינָא, פָּתוֹרָא אֲדָנֵי מִשְׂמְאלָא,

וְצָרִיךְ לְחַבְּרָא לוֹן. דִּבְגִין דְּפָתוֹרָא מִשְׁמָאלָא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו (דף רע"ג ע"ב) שֶׁל אָדָם כִּקְרִיעַת יַם סוּף. וּבְגִין כַּךְ, צָרִיךְ תַּלְמִיד חָכָם לְזַמְּנָא עִמֵּיהּ, לְמַאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּפִתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא.

שְׁבִיעָאָה, לְאַרְכָּאָה עַל פָּתוֹרָא, בְּגִין עֲנִיִּים. וּבְגִין דָּא, כָּל הַמַּאֲרִיךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. וּבְגִין כָּךְ (משלי י) וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת. דְּעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת, וְאִיהוּ מְחַיֶּה לֵיהּ, אוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחַיֶּה לֵיהּ.

וְעוֹד בְּאוֹרַח רָזָא, דְּכֻלְּהוּ עֲנִיִּים מִסְטְרָא דְּאָת ד׳, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קטז) דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד׳ דְּאֶחָד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בָּהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב לְהַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ, וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פָּתוֹרָא, דְּאִיהִי ד׳, כְּלִילָא מִד׳ רַגְלִין דְּפָתוֹרָא. בְּגִין יִקָּרָא דְּאָת דָּלֶי״ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פָּתוֹרָא, בְּגִין עֲנִיִּים.

וּבְגִינֵיהּ אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּבִקֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִדָּה יָפָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלָא אַשְׁכַּח כְּמִדָּה דְּדַלּוּת. וְאַקְשׁוּ עָלָהּ, בְּגִין דְּאוֹקְמוּהָ קַדְמָאֵי, כְּחוּשְׁבָּן מִינֵי מִיתוֹת דְּאִינּוּן כְּחוּשְׁבָּן תּוֹצָאוֹת, וְחֻסְרוֹן כִּיס קָשֶׁה מִכּוּלָּן, וְאֵיךְ אֲמְרִין אִינּוּן, דְּלָא אַשְׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל מִדָּה יָפָה כַּעֲנִיּוּתָא.

אֶלָּא, בְּגִין (דְּכָל עַמָּא וְלִישָׁנָא), **דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת** (ישעיה ח) **וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקִלֵּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה לְמָעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִינּוּן קַיָּימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי מְדָּה, וְלָא אַכְחִישִׁין בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא, בְּמִדָּה דָּא יִתְפָּרְקוּן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (שמואל ב כב) **וְאֶת עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ. וְעָנִי לִישָׁנָא דְּעִנּוּי, דְּאַפִּילוּ אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ עוּתְרָא, וְאִיהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתְּשִׁין, עָנִי אִתְקְרֵי, אוֹ דְּדַחֲקִין לֵיהּ בְּגִינֵיהּ, וְצַעֲרִין לֵיהּ כָּל יוֹמָא. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּאִיהוּ רַשׁ מִנֵּיהּ, וְאִיהוּ הוֹלֵךְ מֵאֲתָר לַאֲתָר.**

וְעוֹד אִית עָנִי, דְּאִסְתְּלָק מִנֵּיהּ דַּעְתֵּיהּ, כְּגוֹן אִיּוֹב. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (איוב לד) **אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר. אוּף הָכִי אִיהִי ד׳, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, כַּד אִסְתַּלָּק מִנָּהּ א״ח דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִקְרֵי דַּעַת. וְהַאי לֵית לֵהּ חוֹבִין בְּמִלָּה דְּיֵימָא. וְעוֹד, א״ח אִיהוּ תּוֹרָה, כְּלִיל תרי״ג פִּקּוּדִין הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (שמות ג) **זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וְגוֹ׳. שְׁמ״י עִם י״ה שס״ה. זִכְרִי עִם ו״ה רמ״ח. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, אֵין עָנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת דְּשָׁאַר עָנִי לָאו אִיהוּ אֶלָּא עִנּוּי. וְאָת ד׳ מִן אֲדֹנָי, אוּף הָכִי אִיהִי עָנִי בְּלָא יְהוָ״ה.**

תְּמִינָאָה, מַיִם אַחֲרוֹנִים דְּתָקִינוּ לוֹן, בְּגִין מֶלַח סְדוֹמִית, הַמְּסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם. אֲמַאי אִקְרוֹן

חוֹבָה. אֶלָּא בְּאַרַח רָזָא, סַם הַמָּוֶת שַׁרְיָא עַל יְדוֹי מְזוּהָמִין, דְּעַבְדֵי בְּהוּ בְּרָכָה. וְעַל כּוֹס דְּמְבָרְכֵי עָלֵיהּ בְּלָא טָהֳרָה, אִקְרֵי טָמֵא. וּמַה כּוֹס דְּשׁוֹתִין בּוֹ, טָמֵא לְבָרְכָה עַד דַּהֲווֹ מְטָהֲרֵי לֵיהּ בְּהַדָּחָה מִלְגוֹ וּמִלְבַר. כָּל שֶׁכֵּן יְדוֹי. וּבְגִין דָּא, מַיִם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ויקרא כ) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם: אֵלּוּ מַיִם רִאשׁוֹנִים. וְהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים: אֵלּוּ מַיִם אַחֲרוֹנִים. כִּי קָדוֹשׁ: זֶה שֶׁמֶן עָרֵב. לָקֳבֵל, קָדֹשׁ קָדֹשׁ קָדֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת. וּבְגִין דָּא וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וְגוֹ', לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּאַתּוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

תְּשִׁיעָאָה, כּוֹס דִּבְרָכָה. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי דְּמַתְנִיתִין, עֲשָׂרָה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בְּכוֹס דִּבְרָכָה וְאִלֵּין אִינוּן. עִטּוּ"ר. עִטּוּ"ף. הַדָּחָ"ה. שִׁטִּיפָ"ה. חַ"י. מָלֵ"א. וּמְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו. וְנוֹתְנוֹ בַּיָּמִין. וּמְסַלְּקוֹ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמְשַׂגְּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ. וְעַכְשָׁיו, אֵין לָנוּ אֶלָּא אַרְבָּעָה שֶׁהֵן הַדָּחָה. וְשִׁטִּיפָה. חַי. מָלֵא. וְיֵשׁ אוֹמְרִים חַי מִן הֶחָבִית, וְיֵשׁ אוֹמְרִים חַי, הַכּוֹס שָׁלֵם. שֶׁשְּׁבִירָתוֹ זוֹ הִיא מִיתָתוֹ.

כּוֹס עַל דֶּרֶךְ הַחָכְמָה, הוּא אֱלֹהִים. וְהוּא (מָלֵא בְּיִ"ה וְהֵם) וְהָכָא שָׁלֵם, כ"ס בְּלָא ו' כְּמוֹ כֵּס שֶׁהוּא פָּגוּם וְחָסֵר בְּלָא אָלֶ"ף, כֵּן הוּא חָסֵר בְּלָא וָי"ו, וְהוּא פָּגוּם. הַכְסֵ"א כֵּן עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָא כּוֹס.

כּוֹס הֵיא ה"א, וְצָרִיךְ עֲשָׂרָה דְּבָרִים, כְּנֶגֶד י'. וְהֵם:
עִטּוּ"ר בְּסוֹד הָעַטָּרָה, עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת. וְזֶהוּ סוֹד עִטּוּר, שֶׁאָמְרוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה מְעַטְּרוֹ בַּתַּלְמִידִים, וְהֵיא עֲטֶרֶת הַבְּרִית. עִטּוּ"ף, (תהלים קב) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף. שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת וְהַתְּפִלּוֹת מִתְעַטְּפִים, עַד שֶׁתַּעֲלֶה תְּפִלַּת הֶעָנִי.

הַדָּחָ"ה וּשְׁטִיפָ"ה, כְּמוֹ (ויקרא טז) וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ. הַטָּהֳרָה מִיָּמִין הַחֶסֶד. וְהַקְּדוּשָׁה מִשְּׂמֹאל דִּגְבוּרָה. כּוֹס דִּבְרָכָה מַלְכוּת מִצַּד בִּינָה הַנִּקְרֵאת אֱלֹהִים. וְנִקְרָא עַטָּרָה מִצַּד הַכֶּתֶר. חַ"י, מִצַּד יְסוֹד, הַנִּקְרָא שָׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְיָ'. מָלֵא, מִצַּד תִּפְאֶרֶת. מְקַבְּלוֹ בְּשִׁתֵּי יָדָיו, ה' ה'.

וְנוֹתְנוֹ בַּיָּמִין, כִּי ה' עֶלְיוֹנָה לָחֶסֶד, ה' שְׁנִיָּה לַגְּבוּרָה. וּמְסַלְּקוֹ מִן הַקְּרַקַּע טֶפַח, בְּסוֹד יו"ד כִּי סְלוּק ה' הוּא יו"ד. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, שֶׁהֵם בְּסוֹד יְאֲהַדֻנָהִי. יְיָ' (ד"א יו"ד) מֵאִיר בְּבַת עַיִן. יֵ"וּ"ד בְּשִׁלְשָׁה צְבָעֵי הָעַיִן. אֲדַנָּי מְאִירָה בִּשְׁנֵי כְּרוּבֵי הָעַיִן, וְאִישׁוֹנִי עַפְעַפֵּי הָעַיִן. וּמְשַׁגְּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי (דף עד"ר ע"א) בֵּיתוֹ. הֵיא בִּינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ, יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ.

עַשִּׂירָאָה, בִּרְכַּת מְזוֹנָא, הָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, בִּשְׁלֹשָׁה, צָרִיךְ כּוֹס. וְרָזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּאִיהִי (ירמיה ב)

אַהֲבַת כְּלוּלוֹתָיִךְ, דְּאִינּוּן אֲבָהָן, בַּכ"ל מִכ"ל כ"ל. וְלֵית לְאַרְכָּאָה יַתִּיר.

בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִן הַתּוֹרָה מִנַּיִן. שֶׁנֶּאֱמַר, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּגוֹ'. וְשָׂנִינוּ בַּבְּרַייְתָא, וּבֵרַכְתָּ זוּ בִּרְכַּת הַזָּן. אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ זוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. עַל הָאָרֶץ, זוּ בִּרְכַּת הָאָרֶץ. הַטּוֹבָה, זוּ בּוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, (דברים ג) הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן. אֵין לִי אֶלָּא לְאַחֲרָיו, לְפָנָיו מִנַּיִן. שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר נָתַן לָךְ, מִשָּׁעָה שֶׁנָּתַן לְךָ, חַייָב אַתָּה לְבָרְכוֹ.

וְדָרְשׁוּ חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, מֹשֶׁה תִּיקֵּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל בִּרְכַּת הַזָּן, בְּשָׁעָה שֶׁיָּרַד לָהֶם הַמָּן. יְהוֹשֻׁעַ תִּיקֵּן לָהֶם בִּרְכַּת הָאָרֶץ, בְּשָׁעָה שֶׁהֶכְנִיסָן לָאָרֶץ. דָּוִד וּשְׁלֹמֹה תִּקְּנוּ בּוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם. עוֹד נִמְצָא בְּפָרָשַׁת הַמָּן, רֶמֶז לְבִרְכַּת מָזוֹן בַּמָּן עַצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טז) וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, רָזָא דְּאִינּוּן שֶׁבַע זַיְינִין דִּרְשִׁימִין בִּתְפִלִּין, דְּהוּא ז' שִׁבְעִין (נ"א שִׁבַּשִּׁינִין), דִּרְמִיזִין לְז' אוּנֵי דְּרִיאָה דְּבַר נָשׁ, דִּבְהוֹן שָׁאִיב רוּחָא, וּמְנִיה מַפִּיק צוּצִיתָא דְּנוּר, דְּדָלִיק מִפּוּמֵיה. וְעוֹד דְּאִינּוּן רֶמֶז לְשִׁבְעָה יוֹמֵי וּשְׁבוּעֵי דְּמִפְּסַח לַעֲצֶרֶת. וְעוֹד דְּאִינּוּן רְמִיזִין לְשִׁבְעָה קְנֵי מְנָרְתָא, דְּאִית עֲלַייְהוּ שֶׁבַע בּוּצִינֵי קַדִּישִׁין.

וְעוֹד דְּאִינּוּן רְמִיזִין לְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, דְּאִינּוּן מְנַהֲרֵי בִּרְקִיעָא. וְעוֹד דְּאִינּוּן רְמִיזִין לְשִׁבְעָה מַדְרֵגִין, דְּעָלְמָא עֲלַיְיהוּ קַיְימָא. וְאִינּוּן יְסוֹדָא וְשׁוֹרְשָׁא וְעִיקָּרָא דְּכֹלָּא. וְעַלַּיְיהוּ אֲמְרֵי חַבְרַיָּיא, כָּל מַאן דְּבָעֵי לְאַנָּחָא תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, מְבָעֵי לֵיהּ לְאִסְתַּכְּלָא בְּאִינּוּן תְּרֵי שִׁינִין, דְּאִינּוּן רְמִיזִין לְאִינּוּן ז׳ זַיְינִין, דְּאִית בְּהוֹן רֶמֶז רָזִין סְתִימִין, עַמִּיקִין רְמִיזִין ע״כ.

כִּי יְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדוֹל וְגוֹ׳. תַּנְיָנָן, (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. אִלֵּין לָאו אִינּוּן כְּאִינּוּן כְּרוּבִים, אִינּוּן אַנְפֵּי רַבְרְבִין, כְּרוּבִים אַנְפֵּי זוּטְרֵי, כְּרַבְיָא. פְּנֵי אָדָם, כָּל דְּיוּקְנָא כְּלִילָן בְּהוּ, בְּגִין דְּאִינּוּן אַנְפֵּי רַבְרְבִין, וּמִתְצַיְירִין בְּהוּ צִיּוּרִין גְּלִיפִין, בְּגִלּוּפֵי שְׁמָא דְּמִפָּרֵשׁ, בְּד׳ סִטְרִין, מִזָּרָ״ח מַעֲרָ״ב צָפוֹ״ן דָּרוֹ״ם.

מִיכָאֵ״ל רָשִׁים בִּרְשִׁימוּ לְסִטַר דָּרוֹם, וְכָל אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין לְגַבֵּי פְּנֵי אָדָ״ם, פְּנֵי אַרְיֵ״ה פְּנֵי נָשֶׁ״ר פְּנֵי שׁוֹ״ר. אָדָם אִיהוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, וְלֹא אִתְקְרֵי אָדָם בַּר הָכִי. וּמִנַּיְיהּ אִתְצַיְירִין צִיּוּרִין, (תהלים סח) דְּרֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן.

שִׁנְאָן, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ צִיּוּרִי, שׁוֹ״ר, נָשֶׁ״ר, אַרְיֵ״ה, וְדָא אִיהוּ אָדָם. פִּשִׁיטוּ דְּאִתְכְּלִיל כְּחָדָא, בְּרָזָא

(דְּדַכַר) דְּכַר וְנוּקְבָא. וְכֻלְּהוּ אַלְפִין וְרִבְבָן, כֻּלְּהוּ נָפְקִין מֵהַנֵּי רָזָא שִׁנְאָן. מֵהַנֵּי דְּיוּקְנִין מִתְפָּרְשָׁן כָּל חַד וְחַד בְּסִטְרַיְיהוּ, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לוֹן.

אִלֵּין אִינוּן דְּקָא מְשַׁלְּבָן חַד בְּחַד, וְכָלִיל חַד בְּחַד, לְמֶהֱוֵי כֹּל חַד כָּלִיל בְּחַבְרֵיהּ, שׁוּ"ר נְשֵׁ"ר אַרְיֵ"ה אָדָ"ם, אִתְנַהֲגָן בְּרָזָא דְּאַרְבַּע שְׁמָהָן גְּלִיפָן סַלְקִין לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא.

סַלִּיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא שׁוּר לְאַנְפֵּי אָדָם, סָלִיק שְׁמָא אַחֲרָא, מִתְעַטְּרָא מְחָקְקָא בְּרָזָא דְּתְרִין גְּוָונִין, וְאִיהוּ אֵל. כְּדֵין אִתְהַדַּר לְאַחוֹרָא, וְכָרְסְיָיא חָקִיק וְגָלִיף לֵיהּ, וְאִתְרְשִׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא.

וְסַלִּיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא נֶשֶׁר לְאַנְפֵּי אָדָם, סָלִיק שְׁמָא חָדָא, מִתְעַטְּרָא מִתְנַהֲגָא בְּרָזָא דִּתְרִין אַנְפִּין וּגְוָונִין, לְאִתְנַהֲגָא לְאִסְתַּלְּקָא בְּסִלִּיקוּ בְּעִטּוּרָא, וְאִיהוּ גָּדוֹל, כְּדֵין אִתְהַדַּר לְאַחוֹרָא, וְכָרְסְיָיא חָקִיק וְגָלִיף לֵיהּ, וְאִתְרְשִׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא.

סַלִּיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא אַרְיֵה לְאַנְפֵּי אָדָם, סַלִּיק שְׁמָא חָדָא מִתְעַטְּרָא מְחָקְקָא בְּרָזָא דִּתְרִין אַנְפִּין וּגְוָונִין, לְאִתְתַּקְפָּא וּלְאִתְקַשְּׁרָא בְּתוּקְפֵּיהּ, וְאִיהוּ גִּבּוֹר. כְּדֵין אִתְהַדַּר לְאַחוֹרָא, וְכָרְסְיָיא חָקִיק וְגָלִיף לֵיהּ, וְאִתְרְשִׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרָזָא דִּשְׁמָא דָּא.

אָדָם אִסְתָּכַל בְּכֻלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ סַלְקִין וּמִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ, כְּדֵין כֻּלְּהוּ אִצְטַיְירָן בִּגְלוּפַיְיהוּ בְּצִיּוּרָא דָּא, בְּרָזָא דִּשְׁמָא חַד, דְּאִקְרֵי נוּרָא. וּכְדֵין כְּתִיב עֲלַיְיהוּ, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי דְּיוּקְנָא, וְהַאי דְּיוּקְנָא כְּלִיל לוֹן.

וְעַל רָזָא דָּא, אִתְקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. דְּהָא שְׁמָהָן אִלֵּין גְּלִיפִין אִינּוּן לְעֵילָּא, בְּרָזָא דְּרָתִיכָא עִלָּאָה, כְּלִילָא בְּאַרְבַּע אַתְוָון ידוד, דְּאִיהוּ שְׁמָא דְּכָלִיל כָּל דְּיוּקְנִין, אִלֵּין מְחָקְקָן גְּלִיפִין בְּכָרְסַיָּיא, וְכָרְסַיָּיא גְּלִיפָא מְרַקְמָא בֵּהּ. חַד לִימִינָא, וְחַד לִשְׂמָאלָא, וְחַד לְקַמָּא, וְחַד לְאַחוֹרָא. רְשִׁימָא בְּד׳ סִטְרִין דְּעַלְמָא.

כָּרְסְיָיא כַּד סַלְקָא, רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע דְּיוּקְנִין אִלֵּין. אִלֵּין אַרְבַּע שְׁמָהָן עִלָּאִין, נָטְלִין לְהַאי כָּרְסְיָיא. וְכָרְסְיָיא אִתְכְּלֵל בֵּהּ, עַד דְּנָקְטָא וְלָקְטָא אִינּוּן עִנּוּגִין וְכִסּוּפִין, נָחֲתָא מַלְיָיא כְּאִילָנָא דְּמַלֵּי עַנְפִין לְכָל סְטַר, וּמַלְיָיא אִבִּין. כֵּיוָן דְּנָחֲתָא, נְפָקוּ אִלֵּין ד׳ דְּיוּקְנִין, מְצוּיָרִין בְּצִיּוּרַיְיהוּ, גְּלִיפִין מְנַהֲרָן, נְצִיצָן מִלַּהֲטָן, וְאִינּוּן זַרְעִין זַרְעָא עַל עָלְמָא.

פָּרָשַׁת שׁוֹפְטִים
רעיא מהימנא

(דף עד"ר ע"ב)

(דברים ט"ז) **שֹׁופְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לְךָ וְגוֹ'. בְּפִקּוּדָא דָּא, מָנֵי שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים. וְעוֹד** (תהלים עה) **כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, כִּי י'** (מ', מְנֵיהּ) **יו"ד דְּחוּשְׁבָּנֵיהּ כ', כֶּתֶר** (בְּתַר) **הָכָא, כ' אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, זֶה יַשְׁפִּיל ה"א ה"א** (ה"ה), **וְזֶה יָרִים דָּא** (וָ"ו) **ו' ו'.**

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לָדוּן בְּסַיִיף. לָדוּן בְּחֶנֶק. לָדוּן בְּדִין סְקִילָה. לָדוּן בְּדִין שְׂרֵיפָה. לָדוּן בְּסַיִיף לְמַאן, לְסָמָאֵל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לד) **כִּי רְוּתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד.**

חֶרֶב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, י' רֵישָׁא דְּחַרְבָּא. ו' גוּפָא דְּחַרְבָּא. ה"א ה"א, תְּרֵין פִּיפִיּוֹת דִּילָהּ. צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדּוֹף, חַתְכִין תְּרֵין דִּינִין, דִּינָא מִפֵּי בֵּית דִּין דִּלְעֵילָּא, וְדִינָא מִפֵּי בֵּית דִּין דִּלְתַתָּא. וּמֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדָע, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה עַד שֶׁנִּתַּן לוֹ רְשׁוּת מִלְּמַעְלָה. נַרְתִּקָא דְּחַרְבָּא אֲדֹנָי. תַּמָּן אִשְׁתְּכַח דִּינָא. בְּקִרְיַאת שְׁמַע ידוד. חַרְבָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלָהּ אִתְּמַר (תהלים קמט) **רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, כְּלִיל חַ"י בְּרָכָאן, דְּבֵיהּ אֲדֹנָי שְׂפָתַי**

אָדָם אִסְתָּכַל בְּכֻלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ סַלְקִין וּמִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ, כְּדֵין כֻּלְּהוּ אִצְטַיְירָן בִּגְלוּפַיְיהוּ בְּצִיּוּרָא דָּא, בְּרָזָא דִּשְׁמָא חַד, דְּאִקְרֵי נוּרָא. וּכְדֵין כְּתִיב עֲלַיְיהוּ, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי דְּיוּקְנָא, וְהַאי דְּיוּקְנָא כְּלִיל לוֹן.

וְעַל רָזָא דָּא, אִתְקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. דְּהָא שְׁמָהָן אִלֵּין גְּלִיפִין אִינּוּן לְעֵילָּא, בְּרָזָא דְּרָתִיכָא עִלָּאָה, כְּלִילָא בְּאַרְבַּע אַתְוָון ידוד, דְּאִיהוּ שְׁמָא דְּכָלִיל כָּל דְּיוּקְנִין, אִלֵּין מְחָקְקָן גְּלִיפִין בְּכָרְסַיָּיא, וְכָרְסַיָּיא גְּלִיפָא מְרַקְמָא בֵּהּ. חַד לִימִינָא, וְחַד לִשְׂמָאלָא, וְחַד לְקַמָּא, וְחַד לְאַחוֹרָא. רְשִׁימָא בְּד׳ סִטְרִין דְּעַלְמָא.

כָּרְסְיָיא כַּד סַלְקָא, רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע דְּיוּקְנִין אִלֵּין. אִלֵּין אַרְבַּע שְׁמָהָן עִלָּאִין, נָטְלִין לְהַאי כָּרְסְיָיא. וְכָרְסְיָיא אִתְכְּלֵל בֵּהּ, עַד דְּנָקְטָא וְלָקְטָא אִינּוּן עִנּוּגִין וְכִסּוּפִין, נָחֲתָא מַלְיָיא כְּאִילָנָא דְּמַלֵּי עַנְפִין לְכָל סְטַר, וּמַלְיָיא אִבִּין. כֵּיוָן דְּנָחֲתָא, נְפָקוּ אִלֵּין ד׳ דְּיוּקְנִין, מְצוּיָרִין בְּצִיּוּרַיְיהוּ, גְּלִיפִין מְנַהֲרָן, נְצִיצָן מִלַּהֲטָן, וְאִינּוּן זַרְעִין זַרְעָא עַל עָלְמָא.

פָּרָשַׁת שׁוֹפְטִים
רעיא מהימנא

(דף עד"ר ע"ב)

(דברים ט"ז) **שֹׁופְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לְךָ וְגוֹ'. בְּפִקּוּדָא דָּא, מָנֵי שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים. וְעוֹד** (תהלים עה) **כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, כִּי י'** (מ', מְנֵיהּ) **יו"ד דְּחוּשְׁבָּנֵיהּ כ', כֶּתֶר** (בְּתַר) **הָכָא, כ' אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, זֶה יַשְׁפִּיל ה"א ה"א** (ה"ה), **וְזֶה יָרִים דָּא** (וָ"ו) **ו' ו'.**

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לָדוּן בְּסַיִיף. לָדוּן בְּחֶנֶק. לָדוּן בְּדִין סְקִילָה. לָדוּן בְּדִין שְׂרֵיפָה. לָדוּן בְּסַיִיף לְמַאן, לְסָמָאֵל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לד) **כִּי רְוּתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד.**

חֶרֶב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, י' רֵישָׁא דְּחַרְבָּא. ו' גוּפָא דְּחַרְבָּא. ה"א ה"א, תְּרֵין פִּיפִיּוֹת דִּילָהּ. צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדּוֹף, חַתְכִין תְּרֵין דִּינִין, דִּינָא מִפֵּי בֵּית דִּין דִּלְעֵילָּא, וְדִינָא מִפֵּי בֵּית דִּין דִּלְתַתָּא. וּמֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדָע, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה עַד שֶׁנִּתַּן לוֹ רְשׁוּת מִלְּמַעְלָה. נַרְתִּקָא דְּחַרְבָּא אֲדֹנָי. תַּמָּן אִשְׁתְּכַח דִּינָא. בְּקִרְיַאת שְׁמַע ידוד. חַרְבָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלָהּ אִתְּמַר (תהלים קמט) **רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, כְּלִיל חַ"י בְּרָכָאן, דְּבֵיהּ אֲדֹנָי שְׂפָתַי**

תִּפְתָּח וּפִי, בֵּיהּ עָאל חַרְבָּא בְּנַרְתִּיקָהּ, (אסתר ז) וַחֲמַת
הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה, וּמִתְחַבְּרִין תְּרֵין שְׁמָהָן יְיָ אֲהַדְוָנָהִי.
לָדוּן בְּחֶנֶק, זַרְקָא. תַּמָּן קַו, י׳ כְּרִיכָא בֵּיהּ, וְקַו, ו׳
דְּאִתְפַּשְׁטָא מִנֵּיהּ. בֵּיהּ תָּפִיס לְסָמָאֵל, (במדבר יג)
וַיִּשָּׁאוּהוּ בַּמּוֹט בִּשְׁנָיִם. מַאי מוֹט דְּהַהוּא רָשָׁע. אָדָם
דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, מַ"ה, וְד׳ אַתְוָון יְדוֹד, הֲרֵי
תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים, כְּחוּשְׁבָּן תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים אַתְוָון,
דְּאִינּוּן בְּשִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא עִלָּאָה, וּבְשִׁית תֵּיבִין
דְּיִחוּדָא תַּתָּאָה, דְּאִינּוּן ו׳ ו׳, וְהַאי הוּא וַיִּשָּׁאוּהוּ בַּמּוֹט
בִּשְׁנָיִם, בְּפִרוּדָא מִנַּיְיהוּ, בְּלָא א׳ בְּאֶמְצַע וָ"ו, דְּלֵית
יִחוּדָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, אֶלָּא וַיִּשָּׁאוּהוּ בַּמּוֹט בִּשְׁנָיִם,
סָמָאֵל וּבַת זוּגֵיהּ, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים.
בְּחֶבֶל דְּיֶחֱנַק בֵּהּ, אַחִידָן הֵ"א הֵ"א, בֵּהּ׳ אֶצְבְּעָאן דְּיַד
יְמִינָא, וּבֵהּ׳ דְּיַד שְׂמָאלָא. ו׳ חֶבֶל. י׳ חֲנִיקָא
דְּלֵהוֹן. שְׁמָא דַּיְדוֹ"ד, מִיתָה לְסָמָאֵ"ל וְנָחָשׁ, וְחַיִּים
לְיִשְׂרָאֵל. (עיין בראשית כ"ב ע"ב) וּבְגִין דָּא (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי
אֲנִ"י אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אָמִית לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים בִּשְׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הֵימְנוּ בִּי. וַאֲחַיֶּה לְאִינּוּן
דְּהֵימְנִין וְנַטְרִין פִּקּוּדִין דִּילִי.
לָדוּן בִּסְקִילָה לְסָמָאֵל, בְּאֶבֶן דְּאִיהִי יו"ד, זָרִיק לָהּ (צַדִּיק)
לְגַבֵּיהּ, בַּחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּאִינּוּן ה׳, וּבַקָּנֶה

דְּדְרוֹעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכָתֵף דְּתַמָּן ה'. וְזָרִיק לָהּ לְגַבֵּיהּ מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׁמָא מְפָרָשׁ יו"ד ה"א וא"ו ה"א. לָדוּן בְּשֶׁרְפָּה לְסָמָאֵל. עֵצִים לְאַדְלָקָא בְּהוֹן נוּרָא. זַכָּאָה אִיהוּ גּוּפָא דְּאִיהוּ עֵץ, וְאֵבָרִים דִּילֵיהּ עֵצִים, לְאוֹקָדָא בְּהוֹן אֶשָּׁא, דְּאִיהוּ נֵר מִצְוָה, בְּכָל אֵבֶר, לְאוֹקָדָא לְסָמָאֵל, בְּשִׁכִינְתָּא עִלָּאָה, בְּעֵץ דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, וּבְכָל עֵצִים דַּאֲחִידָן בֵּיהּ. דִּבְזִמְנָא דְּאֵשׁ עַל גָּבוֹהַּ נָחִית הָוָה, עַל גַּבֵּי עֵצִים דְּקָרְבְּנָא, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, דְּאִתּוֹקַד בֵּיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ויקרא ו) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, בְּגוּפֵיהּ, בְּאֵבָרִים דִּילֵיהּ, נֵר כָּל עַנְפָּא וְעַנְפָּא נֵר מִצְוָה ברמ"ח פִּקּוּדִין דִּילֵיהּ.

כַּד אָחִיד בֵּיהּ תַּרְוַויְהוּ, יִתְקַיֵּים (שמות ג) וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אוֹכֵל. וְסָמָאֵל וְנָחָשׁ וְכָל מְמָנָן דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן קוֹצִין, אִתּוֹקָדוּ. וַעֲנָפִין דְּסְנֶה, וְאִיבָּא דִּילֵיהּ, וְעָלִין דִּילֵיהּ, לָא אִתּוֹקָדוּ. דָּא אַחְזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְדַאי יִשְׂרָאֵל אִינּוּן עֵצִים יְבֵשִׁים בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דַּאֲחִידוּ בְּאֵשׁ דְּהֵדְיוֹט, לָאו אִינּוּן כַּדְקָא חֲזִי, לְמֶעְבַּד בְּהוֹן נִיסָא, מִיַּד דְּאַנְתְּ נָחִיתַ עָלַיְיהוּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִינָךְ נָחַת עָלַיְיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי,

וּמְצָוָה דְּאִיהוּ נֵר יְיָ׳ וַאֲחִידַת בְּהוֹן וְיֵהוֹן חַיִּין. וְאוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, אִתּוֹקָדָן בְּהַהוּא נֵר. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר נָבִיא, (ירמיה מו) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אוֹתְךָ אָנִי וְגוֹ׳. (ארבעים יכנו וגו׳ ר"פ ע"ב)

(דף ער"ה ע"א)

(דברים י"ט) לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עָוֹן וְגוֹ׳. עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר. פִּקּוּדָא דָּא, לְהָעִיד עֵדוּת בְּבֵית דִּין, דְּלָא יַפְסִיד חַבְרֵיהּ מָמוֹנָא בְּגִינֵיהּ, אִי אִית לֵיהּ עֵדוּת בַּהֲדֵיהּ. וְלֵית סַהֲדוּתָא פָּחוֹת מִתְּרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וְגוֹ׳ יָקוּם דָּבָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עֵד אֶחָד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מָתְנִיתִין, מִי מֵעִיד עַל הָאָדָם, קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ מְעִידִין עָלָיו. מַאי קִירוֹת בֵּיתוֹ. אִינּוּן קִירוֹת לִבּוֹ. (ישעיה לח) וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, מִלַּמֵּד שֶׁהִתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ מִקִּירוֹת לִבּוֹ. אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, אִינּוּן רמ"ח אֵבָרִים דִּילֵיהּ. דְּהָכִי אוּקְמוּהָ מָארֵי מָתְנִיתִין, רָשָׁע עֲוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים עַל עַצְמוֹתָיו. וְהָכִי צַדִּיק, זְכִיוּתָיו חֲקוּקִים לוֹ עַל עַצְמוֹתָיו. וּבְגִין כָּךְ אָמַר דָּוִד (תהלים לט) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה. וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר, וּמִי מְעִידִין עַל הָאָדָם קוֹרוֹת בֵּיתוֹ. גַּרְמִין בְּנוּיִין

עַל מוֹחָא דְּאִיהוּ מַיָּא. וְעָלַיְיהוּ קָא רָמִיז, (תהלים קד) הַמְקָרֶה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו, הַמְקָרֶה לָשׁוֹן קוֹרוֹת.

וַאֲמַאי בְּגַרְמִין יַתִּיר מִבְּשָׂרָא וְגִידִין וּמִשְׁכָּא. בְּגִין דְּגַרְמִין אִינּוּן חָוְורִין, וּכְתִיבָא אוּכְמָא, לָא אִשְׁתְּמוֹדְעָא אֶלָּא מִגּוֹ חָוְורוּ. כְּגַוְונָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי חָוְורוּ מִלְּגָאו, אוּכָם מִלְּבַר. אוּכָם וְחָוְור, חֹשֶׁךְ וְאוֹר. וְאִית חֹשֶׁךְ תְּכֵלֶת, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים קלט) גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ. וּתְכֵלֶת אוּכָם, אִיהוּ נוּקְבָא לְגַבֵּי חָוְורוּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּגוּפָא עַל גַּרְמִין עָתִיד לְמֵיקָם. וּבְגִין דָּא זַכְווּי וְחוֹבוּי חָקוּקִין עַל גַּרְמִין דִּילֵיהּ, וְאִם יְזַכֶּה יְקוּם גּוּפָא עַל גַּרְמִין דִּילֵיהּ. וְאִי לָאו, לָא יְקוּם, וְלָא יְהֵא לֵיהּ תְּחִיַּית הַמֵּתִים. וְלָא עוֹד, אֶלָּא תְּרֵין סָהֲדִין אִינּוּן עַל בַּר נָשׁ, עַיִן רוֹאָה וְאוֹזֶן שׁוֹמַעַת, וּבֵית דִּין סוֹפֵר, וְדָן חוֹבוֹי. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא סָהֲדִין עַל בַּר נָשׁ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. מַאי בַּכֶּסֶה. בְּיוֹמָא דְּסִיהֲרָא מִתְכַּסֶּה. וַאֲמַאי מִתְכַּסֵּת. בְּגִין דְּכַד מָטֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יֵיתֵי סָמָאֵל לְמִתְבַּע דִּינָא לִבְנוֹי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא יֵימָא לֵיהּ דְּיֵיתֵי סָהֲדִין. וְהוּא יֵיתֵי לְשִׁמְשָׁא עִמֵּיהּ. אָזַל לְמַיְיתֵי סִיהֲרָא, וְהִיא מִתְכַּסְיָא. בְּאָן אֲתָר מִתְכַּסֵּת. אֶלָּא סְלִיקַת, לְהַהוּא אֲתָר, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ בַּמְכוּסֶּה מִמֶּךָּ אַל תַּחְקוֹר, לְפַיְיסָא לֵיהּ עַל בְּנָהָא.

וְהַאי הוּא דְּאָמַר קְרָא, תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. לַאֲתָר דְּבֵיהּ סְלִיקַת שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וּבַמְכוּסֶה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר. וְחוֹבִין בְּאִתְכַּסְיָיא, תַּמָּן צָרִיךְ לְמֵידָן בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. וְחוֹבִין דְּאִתְגַּלְיָיא דְּעָבַד לוֹן, אִתְּמַר (משלי כח) מְכַסֶּה פְּשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ. דִּשְׁכִינְתָּא מִסְטָרָא דְּכֻתָּר אִיהִי עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא, וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מָתְנִיתִין, דְּצָרִיךְ בַּר נָשׁ לְחַבְרָא לָהּ לְהַהוּא אַתְרָא. בְּהַהוּא זִמְנָא מָטֵי זִמְנָא דְּרַחֲמֵי, וְאַעְבַּר דִּינָא. וּבְגִין דָּא לְחַבְרֵיהּ אָמַר לְזַכָּאָה לֵיהּ בְּעִדּוּתֵיהּ, אֲבָל לְרָשָׁע אֵין מְזַכִּין לוֹ.

וְעוֹד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ סָהֲדִין עַל בַּר נָשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים א) הַעִדוֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֶת הַשָּׁמַיִם, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֶת הָאָרֶץ, הַהוּא דְּאִתְּמַר בָּהּ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. וְעוֹד, תְּרֵין סָהֲדִין: עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק. וְאִינּוּן ע"ד, מִן שְׁמַ"ע אֶחָד. עֵד, מִן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת, דָּא סָמָאֵל, מֵת מֵעִקָּרוֹ (במדבר יג) וַיִּשָּׁאוּהוּ בַּמּוֹט בִּשְׁנָיִם. לֹא יוּמַת עַל פִּי עֵד אֶחָד, דְּלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּאֵל אֶחָד.

כִּי יָקוּם עֵד חָמָס בְּאִישׁ וגו' וְדָרְשׁוּ הַשּׁוֹפְטִים הֵיטֵב וגו',
וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וגו'. פִּקּוּדָא דָּא לְדָרוֹשׁ
וּלְחַקּוֹר הָעֵדִים בְּזֹ' חֲקִירוֹת, קוֹדֶם דְּיָדִין לֵיהּ בְּעוֹנְשָׁא
דְּמוֹתָא, בְּשֶׁבַע חֲקִירוֹת, שֶׁבַע לָקָבֵל (זכריה ד) שִׁבְעָה אֵלֶּה
עֵינֵי יְיָ' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. בְּהוֹן (ויקרא כו) וְיִסַּרְתִּי
אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע.

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לַעֲשׂוֹת לְעֵד זוֹמֵם כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת
לְאָחִיו. תְּרִין סַהֲדֵי שִׁקְרָא דְּאִינּוּן סָמָאֵל וְנַחַשׁ,
אִי יֵיתוּן לְאַסְהָדָא סָהֲדוּתָא דְּשִׁקְרָא עַל יִשְׂרָאֵל, דְּטָעוּ בֵּין
וְ' לְזֹ' דְּאִינּוּן אַתְוָון זוּ. וְהַאי אִיהוּ (ישעיה מג) עַם זוּ יָצַרְתִּי
לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ.

וְלָא יִתְיַיחֵד וְ' עִם זֹ', אֶלָּא בְּשִׁרְפַת חָמֵץ, דְּבֵין וְ' לְזֹ'.
וְאַף עַל גַּב דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ עַד סוֹף שִׁית, גָּזְרוּ
רַבָּנָן, אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל חָמֵשׁ, וְשׁוֹרְפִין
בְּתַחְלַת שֵׁשׁ. וְאוֹלְפֵי מָארֵי מַתְנִיתִין מִסַּהֲדוּתָא דְּשַׁעְתֵּי
דְּחָמֵץ, לְסַהֲדוּתָא דִּבְדִיקוֹת דְּסָהֲדֵי, דְּהַהוּא דְּהָרַג אֶת
הַנֶּפֶשׁ. וְכֻלָּא מְפָרָשׁ בְּמַתְנִיתִין. וְיִקָּיֵם בְּהוֹן, אֲרֵי
בְּפִתְגָּמָא דְּחָשִׁיבוּ מִצְרָאֵי לְמֵידָן וְכוּ'. וְהַאי אִיהוּ
וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם.

(דף ער"ה ע"ב)

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לְקַבֵּל בֵּית דִּין הַגָּדוֹל עֲלַיְיהוּ, בִּינָה,

מִסְטָרָא דִּגְדוּלָה אִקְרֵי אֱלֹהִים, בֵּית דִּין הַגָּדוֹל, רַב בְּדִינוֹי, וְרַב בְּזַכְווֹי, כְּגַוונָא דְּאִתְמַר שׁוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ בְּפִקּוּדָא, שׁוֹם לְעֵילָּא, תָּשִׂים לְתַתָּא. הָכִי לְקַבֵּל עָלֵיהּ בֵּית דִּין רַבְרָבָא, אַף עַל גַּב דְּקַבִּיל עָלֵיהּ בֵּית דִּין זְעֵירָא. בֵּית דִּין זְעֵירָא, בֵּית דִּין שֶׁל שִׁלשָׁה, מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. בֵּית דִּין רַבְרָבָא, מֵאִלֵּין סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, שִׁבְעִים סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה הֲווֹ, וְאַנְתְּ רַבְרָבָא עַל כֻּלְּהוּ, (שמות יח) וְהָיָה כָּל הַדָּבָר הַגָּדוֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפְּטוּ הֵם. אֵלּוּ. (הֵם סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה, סַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה). סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, סַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

מֹשֶׁה שׁוּשְׁבִינָא דְּמַלְכָּא, אַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא.

וְעִמְּהוֹן שִׁבְעִין וּתְרֵין סַנְהֶדְרִין, כְּמִנְיַן חֶסֶד, וּמֵהָכָא סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה. סַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה, מִסְטָרָא דִּשְׁמָאלָא, (בראשית א) אֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה. וּבְגִין דָּא, תִּפְאֶרֶת אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ. אֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה, (שם) וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. שִׁיר דְּלְוִיִּים, וְדָא יְסוֹד. (שמואל א כ) בֶּן יִשַׁי חַי עַל הָאֲדָמָה. דְּתָקִין עֶשֶׂר מִינֵי תְּהִלִּים, בְּשִׁירָה. וְאִיהוּ צַדִּיק

לִשְׁמָאלָא, אֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן, וְדָא שְׁכִינְתָּא, דְּאַתְּנְטִילַת מִשְּׁמָאלָא. ע"כ (יתרו כ"ג, כבד את אביך וכו') כי תצור אל עיר וכו' עד בהאי עלמא נדפס בפרשת בלק דף קצ"ו ע"א.

פָּרָשַׁת כִּי תֵצֵא

כי יהיה לאיש בן וכו', ורישי ישיבות נדפס בפרשת בלק דף קצ"ו ע"א

לא תלין נבלתו וכו', עד כבהמות נדמו. נדפס בפרשת נשא באדרא דף קמ"ג ע"ב

דברא קודשא בריך הוא עלמא וכו', עד ובעלמא דאתי. נדפס בפרשת קדושים דף פ"ו ע"א

רעיא מהימנא

(דברים כ"ב) **וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגוֹ'. פִּקּוּדָא דָּא, לָדוּן בְּדִין מוֹצִיא שֵׁם רָע. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. רַבָּנָן, וְהַאי אִיהוּ בָּתַר נְשׁוּאִין, דְּאָמַר לָא מָצָאתִי לְבִתְּךָ בְּתוּלִים, וְלָאו כָּל שֵׁם רָע שָׁקוּל, דְּמְרַגְּלִים דְּאַפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, אִתְעֲנָשׁוּ בְּגִינָהּ, וּמִיתוּ וְלָא זָכוּ לָהּ. וְאִתְּתָא קַרְקַע אִיהִי בְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, אֶסְתֵּר קַרְקַע עוֹלָם הָיְתָה.**

וְאִי תֵּימְרוּן שׁוּם בִּישׁ עָלָהּ, דְּאִסְתְּאֲבַת בַּאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְזָכְתָה לְאִתְלַבְּשָׁא בָּהּ רוּחָא דְּקֻדְשָׁא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (אסתר ה) **וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,** (ישעיה מב) **אֲנִי יְיָ' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים. וְרוּחָא דְּקֻדְשָׁא שְׁכִינְתָּא הֲוַת, דְּאִיהִי שֵׁם דְּאִתְלַבְּשַׁת בְּאֶסְתֵּר.**

אֲבָל רַבָּנָן, וַוי לְאִינּוּן דְּאַכְלִין תֶּבֶן תְּבֵל דְּאוֹרַיְיתָא (חֲמוֹר דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְחֲשֵׁיב ח׳כם מ׳ופלא ו׳רב ר׳בנן) וְלָא יָדַע בְּסִתְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא קַלִּין וַחֲמוּרִין דְּאוֹרַיְיתָא, קָלִין תֶּבֶן דְּאוֹרַיְיתָא, חוּמְרָא דְּאוֹרַיְיתָא, חִטָּה, חֵט ה׳, אִילָנָא דְּטוֹב וְרָע.

לֵית דַּרְכָּא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, לְמִרְכַּב עַל חֲמָרָא, אֶלָּא עַל סוּסְוָון. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (חבקוק ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבוֹתֶיךָ יְשׁוּעָה. דְּאֵין מְזַלְזְלִין בְּמַלְכוּתָא, לְמִרְכַּב מַטְרוֹנִיתָא עַל חֲמָרָא. כָּל שֶׁכֵּן מַלְכָּא, לֵית דִּין אַתָּר דֶּדְיוֹט עֶבֶד, דְּאָרְחֵיהּ לְמִרְכַּב עַל חֲמָרָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּמָשִׁיחַ, (זכריה ט) עָנִי (דף רע"ו ע"א) וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. עָנִי אִיהוּ תַּמָּן בְּסִימָן, עֲרוּבִין נְדָה יְבָמוֹת, וּשְׁאַר מַתְנִיתִין בִּכְלָל. וְלָא אִתְקְרֵי תַּמָּן מֶלֶךְ, עַד דְּרָכִיב בְּסוּסְיָא דְּיֵלֵיהּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ, לָאו אִיהוּ מֶלֶךְ. וְכַד אִתְהַדַּר לְאַתְרֵיהּ, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ׳ לְמֶלֶךְ. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, אִתְמַר בְּהוֹן, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּגַוְונָא דְּאַבָּא, אִינּוּן בְּנוֹי. לָאו אִינּוּן בְּנֵי מְלָכִים, עַד דְּיהַדְרוּן לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא דְּהָדְיוֹט דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ הֶדְיוֹט לְגַבֵּי מָארֵיהּ, עֲלֵיהּ אִתְמַר, אַל תְּהִי בִּרְכַּת הֶדְיוֹט קַלָּה בְּעֵינֶיךָ. וְהֶדְיוֹט

דָּא לְגַבֵּי מַלְכָּא עֶבֶד מְטַטְרוֹן. וְאָדָם קַדְמָאָה דְּלָא נָטַר יְקָר דְּיַהֲבוּ לֵיהּ, נַחְתּוּ לֵיהּ לְמֵיכַל עִם חֲמוֹרִים (חֲמָרֵיהּ), וְאָמַר אֲנִי וַחֲמוֹרִי נֹאכַל בְּאֵבוּס אֶחָד. וְיִשָּׂשְׂכָר בְּהַאי חֲמָרָא, זָכָה לְאִתְקְרֵי יִשָּׂשְׂכָר חֲמוֹר גָּרֶם. (בראשית מט)

וְרַבָּנָן מָארֵי מָתְנִיתִין, מַטְרוֹנִיתָא אִתְמַר בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, בָּתַר דְּאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ אֶסְתֵּר, שְׁלִיטַת אֶסְתֵּר עַל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְאוּמָתֵיהּ. וְאִתְמַר בְּהוּ וְהָרוֹג בְּשׂוֹנְאֵיהֶם. וְאִי תֵּימָא דְּאִתְיַיחַד עִמָּהּ. אַף עַל גַּב דַּהֲווֹ בְּבֵיתָא חֲדָא, חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא, כְּגַוְונָא דְּיוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, וַתִּתֵּן בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ, וְלָא לְבוּשׁוֹ, אֶלָּא בִּגְדוֹ, לִישָׁנָא דְּבוּגְדִים בָּגָדוּ. (בראשית לט) (ישעיה כד)

וְהָכָא סִתְרָא רַבְרְבָא. וּבְגִין דָּא, אֶסְתֵּר, לִישָׁנָא דְּסִתְרָאָה, אַתָּה סֵתֶר לִי, שְׁכִינְתָּא אַסְתִּירַת לָהּ מֵאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וְיָהִיב לֵיהּ שִׁידָה בְּאַתְרָהּ, וְאִתְהַדְּרַת אִיהִי בְּדִרוֹעֵיהּ דְּמָרְדְּכַי. וּמָרְדְּכַי דְּהַוָּה יָדַע שְׁמָא מִפַּרְשׁ, וְשִׁבְעִין לָשׁוֹן, עֲבַד כָּל דָּא בְּחָכְמְתָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאַפִּילוּ בְּלָא דָּא, אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ קוֹדֶם דְּיִתְיַחֵד עִם אִתְּתֵיהּ, לְמַלְּלָא עִמָּהּ, בְּגִין דְּשָׁמָא שִׁידָה אִתְחַלְּפָא בְּאִתְּתֵיהּ.

וְדָא בְּאִתְתָּא מֵאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, אֲבָל אִם הִיא מִשְׁכִּינְתָּא, לֵית לָהּ שִׁנּוּי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי

ג) אֲנִי יְיָ׳ לֹא שָׁנִיתִי. אֲנִי, דָּא שְׁכִינְתָּא. וְלֵית לָהּ דְּחִילוּ מִכָּל סִטְרִין אַחֲרָנִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ.

וּבְאַתְרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּמָּן, כַּמָּה סְגוּלוֹת תַּמָּן. וּבְגִין דְּאֶסְתֵּר אִתְלַבְּשַׁת שְׁכִינְתָּא בָּהּ, חַזְיָא הֲוַת לְמֶעְבַּד עִמָּהּ כַּמָּה סְגוּלוֹת (ס"א צומות). כְּגַוְונָא דְּשָׂרָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לָהּ, בְּגִין שְׁכִינְתָּא דַּהֲוַת עִמָּהּ, נָטִיר לָהּ מִפַּרְעֹה, וַאֲפִילוּ לְבוּשָׁהּ וְתַכְשִׁיטָהּ בְּכֻלְּהוּ שַׁוְוי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְגוּלוֹת, בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא, אָתָא פַּרְעֹה לְסַנְדָּלָא, מָחָא לֵיהּ עִמֵּיהּ. וְהָכִי נָמֵי בְּכָל תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ. בְּכָל תַּכְשִׁיט וְתַכְשִׁיט דְּהַוָה נָגַע בֵּיהּ, מָחֵי לֵיהּ, עַד דְּאִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ הַהוּא טָמֵא, וְאַחְזָר לָהּ לְבַעְלָהּ.

וְאִי בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ כַּךְ, כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּנָגַע בְּגוּפָא. וַאֲפִילוּ בְּאֶצְבַּע דִּילָהּ, לְסִטְרָא דְּיִחוּדָא, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְמִקְרַב גַּבָּהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ׳ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן.

וּבְגִין דָּא, לָא כָּל שֵׁם רָע שָׁקוּל. מְרַגְּלִים דְּאַפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל מִיתוּ. מַאן דְּאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל שְׁכִינְתָּא, כָּל שֶׁכֵּן דְּלַקְיָין בִּנְשְׁמָתְהוֹן. דְּאִלֵּין

דְּאַפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, לָקוּ בְּגוּפַיְיהוּ, וּמִיתַת גַּרְמַיְיהוּ מִיתוּ. אֲבָל מַאן דְּאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל שְׁכִינְתָּא, נִשְׁמְתָא דִּלְהוֹן לָקְאָה. וְהַאי לְמַאן דְּיָדַע רָזָא דָּא, וְעֵינוֹי פַּתְחִין. אֲבָל מַאן דְּעֵינוֹי סְתִימִין, לֵית לֵיהּ עוֹנְשָׁא כָּל כַּךְ.

וּמַה דְּרַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין שַׁוְיָין קַמַּיְיהוּ, דְּאִתְתָּא אֲנוּסָה מוּתֶּרֶת לְבַעְלָהּ. וַדַּאי אִיסּוּר וְהֶיתֵּר דְּמַתְנִיתִין לָא מְמַלֵּל אֶלָּא בְּמִילֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, וְאִתְתָּא דְּאִיהִי מֵאִילָנָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. אֲבָל אִתְתָּא דְּאִיהִי מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, לָאו לָהּ דִּינָא כְּאִלֵּין, (דְּאִינוּן מֵאִילָנָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע) דְּהַהוּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, צַדִּיק וְטוֹב לוֹ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, (משלי יב) לֹא יְאוּנֶּה לַצַּדִּיק כָּל אָוֶן, וְלָא לְבַת זוּגוֹ צַדֶּקֶת. וְאוֹלִיפְנָא מִשָּׁרָה בְּבֵיתָא דְּפַרְעֹה, דְּלָא הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּ לְמִקְרַב בַּהֲדָהּ. וּמַאן דְּאִיהוּ צַדִּיק וְרָע לוֹ, הַאי דְּאִיהוּ מֵאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, דְּכֵיוָן דְּרָע עִמֵּיהּ, (קהלת ז) אֵין צַדִּיק אֲשֶׁר לֹא יֶחֱטָא בְּהַהוּא רָע, בָּתַר דְּאִיהוּ עִמֵּיהּ. רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, דְּאִתְגַּבָּר יֵצֶר הָרָע עַל יֵצֶר טוֹב, אִתְמַר וְטוֹב לוֹ, טוֹב אִיהוּ תְּחוֹת רְשׁוּתֵיהּ, וּבְגִין דְּרָע שַׁלִּיט עַל טוֹב, רָשָׁע אִיהוּ, דְּהַהוּא דְּאִתְגַּבָּר נָטִיל שְׁמָא. רָשָׁע וְרָע לוֹ, אֵל אַחֵר סָמָאֵל, וְרָע לוֹ, סַם הַמָּוֶת דִּילֵיהּ עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, (תהלים לד) תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה. וּבְגִין דָּא, אֲנוּסָה

לָאו אִיהִי, אֶלָּא אִי אִית בָּהּ תַּעֲרוֹבֶת בְּהַהִיא נִשְׁמְתָא, דְּטוֹב וְרָע.

וְאוֹרַיְיתָא דְּאִתְבְּרִיאַת (נ"א דְּאִתְיְיהִיבַת), אִתְבָּרוּ לוּחִין דִּילָהּ, דְּאִינּוּן מְשׁוּלִים לַבְּתוּלִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַדַּר יָהִיב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְנַטָּרָא לָהּ, אוֹרַיְיתָא דְּבְעַל פֶּה אִתְקְרִיאַת הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וְחָתָן דִּידָהּ, תָּבַר בְּתוּלִים דִּילָהּ. וּמַאן דְּאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עָלָהּ, דְּיֵימָא דְּהָא הַהִיא אוֹרַיְיתָא לָאו אִיהִי דָּא, דְּהָא לוּחִין דִּילָהּ אִתְבָּרוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵימָא לֵיהּ, דְּאִיהוּ אֲבִי הַנַּעֲרָה. בַּת, דְּאִיהוּ בְּתֵיבַת בְּרֵאשִׁית, אִיהִי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר וּפָרְשׁוּ הַשִּׁמְלָה, וְאִתְפַּתְחַת יְרִיעָה מִסֵּפֶר תּוֹרָה, וְיֶחֱזוּן דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (שמות לד) פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים כָּרִאשׁוֹנִים וְכָתַבְתִּי עַל הַלּוּחוֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל (דף רע"ו ע"ב) הַלּוּחוֹת הָרִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ.

מַיְּד קָם אֵלְיָהוּ, וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּא, וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ סִינַי סִינַי, הָכִי אִתְחַזְיָיא לְמִשְׁמַע מִלִּין דִּילָךְ וְלִשְׁתּוֹק, אֲבָל בִּרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, אֲנָא בָּעֵי לְמַלְּלָא מִלָּה לְגַבָּךְ, לִיקָרָא דִּילָךְ. אָמַר לֵיהּ אֵימָא.

פָּתַח וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא, הַאי כַּלָּה דִּילָךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לָהּ לְאַבְרָהָם לְגַדְּלָא לָהּ לְגַבָּךְ,

וּבְגִין דְּאִיהוּ נָטִיר לָהּ, אִתְקְרִיאַת בְּרָתֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בַּת הָיְתָה לוֹ לְאַבְרָהָם וּבַכֹּל שְׁמָהּ. וּבָהּ קַיְּים כָּל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ, וַאֲפִילּוּ עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁמַרְתִּי וְגוֹ'. וְאִיהוּ הֲוָה לְגַבָּהּ אוֹמֵן, כְּגוֹן (אסתר ב) וַיְהִי אוֹמֵן אֶת הֲדַסָּה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרִיךְ לֵיהּ בְּגִינָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיְיָ' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וְגַדִּיל לָהּ מִכָּל מִדּוֹת טָבִין, וְגָמִיל לָהּ חֶסֶד, וְסָלִיק לָהּ בִּגְדוּלָה בְּמַדַּת חֶסֶד דְּאַבְרָהָם, וַהֲוָה בֵּיתֵיהּ בְּגִינָהּ פָּתוּחַ לָרְוָוחָה, לְמִגְמַל חֶסֶד עִם כָּל בָּאֵי עוֹלָם.

וּבְגִין דְּאִיהוּ גָּמִיל חֶסֶד עִמָּהּ, כַּד בְּנוֹי דְּאַבְרָהָם הֲווֹ מְמוּשְׁכָּנִין בְּכַמָּה חוֹבִין בְּמִצְרַיִם, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָךְ רַעְיָא מְהֵימָנָא, זִיל וְגָמִיל טִיבוּ, לְמַאן דְּגָמִיל לֵיהּ עִמָּךְ, דְּדָא כַּלָּה דִּילָךְ, יְהִיבַת לָהּ לֵיהּ, לְגַדְּלָא לָהּ בְּמִדּוֹת טָבִין, וְאִיהוּ גָּדִיל לָהּ בִּתְלֵיסָר מִכְיָלָן דְּרַחֲמֵי, דִּרְמִיזִין בִּתְלַת תֵּיבִין וָהּ"וֹ אֲנ"י וָהּ"וֹ, דְּאִינּוּן וָא"ו. דְּכָלִיל בְּהוֹן ע"ב שְׁמָהָן, כְּמִנְיַן חֶסֶד. דִּבְהוֹן הֲוָה אִתְגַּבָּר אַבְרָהָם עַל ע"ב אוּמִין וּבְכַלָּה דִּילָךְ, הֲוָה לֵיהּ סְגוּלָה בְּע"ב שְׁמָהָן, וַהֲוָה נָצַח לְכָל אוּמָה וְלִישָׁן.

וּבְגִין דָּא, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ. וּבוֹקֵעַ מַיִם, דְּיַמָּא קַרְעַת לֵיהּ קָדָם בְּנוֹי, בִּתְרֵיסַר

קְרָעִין, בְּחוּשְׁבָּן וָ"ו, וּבְזְכוּת א' (ס"א וּבְגִינָהּ) עַבְרַת (ס"א עַבְדַּת) יַמָּא יַבֵּשְׁתָּא. וּבָהּ טוּבְעוּ מִצְרַיִם, דְּלָא מַהֵימְנִין בְּוָא"ו דְּאִיהוּ אֶחָד. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת, יִתְקַיֵּים בְּיִשְׂרָאֵל זַרְעָא דְּאַבְרָהָם. וּבָךְ יִתְקַיֵּים, (דְּאַנְתְּ) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ (זְרַע דְּאַבְרָהָם) וּבוֹקֵעַ מַיִם דְּאוֹרַיְיתָא קָדָמֵהוֹן, לְמֶהֱוֵי לָךְ שֵׁם עוֹלָם. וְתַמָּן תַּרְוִיחַ כַּלָּה דִּילָךְ.

וּבְגִין דְּבַת דָּא, אִתְיְיהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי הֲלָכָה דִּילָךְ, מִסְטָרָא דְּשַׂמְאלָא, הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. דְּהָא מִסְטָרָא דִּימִינָא, ה' הֲלָכָה דִּילָךְ, מִסְטָרָא דְּשַׂמָּא דְּאַבְרָהָם. י' דְּיִצְחָק. וְכֹלָּא ה"י מִן אֱלֹהִים. וְאַנְתְּ וָא"ו, מָלֵא דִּילָהּ, שְׁלֵימוּת דִּילָהּ, כּוֹס מָלֵא. בְּקַדְמִיתָא כ"ס י"ה, וּלְבַסּוֹף כּוֹס מָלֵא בִּרְכַת יְיָ.

וּבְגִין דְּאִתְיְיהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל עַל יָדָךְ, דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִית לְגַלָּאָה אֲמַאי אִתְיְיהִיבַת לוֹן דְּהָא וַדַּאי אַבְרָהָם הָא אִתְמַר אֲמַאי אִתְיְיהִיבַת לֵיהּ. וְאַנְתְּ גְּמִילַת חֶסֶד עִם בְּנוֹי, כְּגַוְונָא דְּגָמִיל הוּא עִמָּךְ. לְיִצְחָק יָהַב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ וּלְזַרְעֵיהּ, לְנַטְרָא (נ"א לְעַטָּרָא) לָהּ מֵאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע. וְעַבְדוּ לָהּ כַּמָּה גְּדָרִין, וַחֲתִיכוּ לָהּ כַּמָּה לְבוּשִׁין, דְּאִינּוּן לְבוּשֵׁי דַּהֲבָא, בְּכַמָּה פְּסָקוֹת. וַהֲווּ חוֹלְקִין וּמַקְשִׁין עָלַיְיהוּ עַל

אִלֵּין פְּסָקוֹת, לְתַקְנָא לָהּ בְּכַמָּה פְּרוּקִין, לְקַשְּׁטָ לָהּ בְּכַמָּה מִינֵי קִשּׁוּטִין, לְשַׁבְּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, לְמֶהֱוֵי מְקֻשְּׁטָא לְגַבְּךָ בְּזִמְנָא דְּתֵיתֵי לְגַבָּהּ בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַייְתָא,

דְּאִתְמַר בָּהּ (קהלת א) מַ"ה שֶּׁ"הָיָה הוּא". (חסר באן)

וּבְגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ לָךְ, וַעֲבִידוּ עִמָּךְ טָבִין, אַנְתְּ סְבִילַת בְּגִינַיְיהוּ כַּמָּה מַכְתְּשִׁין, בְּגִין דְּלָא יִתְקְטִיל מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל, מִזַּרְעָא דְּיוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. וּבְגִין דְּלָא יִתְחַלֵּל הוּא וְזַרְעֵיהּ בֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּחוֹבֵיהּ דְּיִרְבְּעָם דְּעַבַד עֲבוֹדָה זָרָה, הֲוָה הוּא לְאִתְחַלְּלָא בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הוּא וְזַרְעֵיהּ, בְּגִין דְּיִרְבְּעָם בֶּן נְבָט מִזַּרְעֵיהּ אִיהוּ, בְּגִינֵיהּ אִתְמַר בָּךְ, (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגוֹ', וּבַחֲבוּרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ.

וְיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּאִינּוּן כְּלִילָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, תַּמָּן הֵ"י דִּילָךְ בְּשָׁלִימוּ הֲוָה, אִית לָךְ לְאִתְיַחֲדָא עִמָּהּ בֵּינַיְיהוּ. וּבְגִין דְּאִתְמַר בָּךְ, כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, אִתְמַר בָּךְ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה, לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו, בְּגָלוּתָא לָא יָכִיל לְמִפְרַשׁ לֵיהּ מִנָּהּ כָּל יוֹמוֹי. וְאֵיךְ הוּא שֵׁם רָע דְּאַפִּיקַת עַלָּהּ. אֶלָּא בָּתַר דְּאִתְיְיהִיבַת אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מַאן דְּאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאִילּוּ אַפִּיק עָלָהּ. וְשׁוּם בִּישׁ הֲוָה, דְּאַמְרַת

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שמות לב) לָמָּה יְיָ׳ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְכִי אַנְתְּ אַפֵּיק שׁוּם בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל דְּעַבְדוּ יַת עֶגֶל, לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ. עֶרֶב רַב וַדַּאי, דְּאַנְתְּ גַּיְירַת לוֹן עַבְדוּ יַת עֶגְלָא. וּבְגִין דָּא כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

קָם רַעְיָא מְהֵימָנָא, נָשִׁיק לֵיהּ בְּאַנְפּוֹי, וְעַל עֵינוֹי וּבָרִיךְ לֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, תְּהֵא מְבָרַךְ מִפּוּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּכָל מְדָּה וּמְדָּה דִּילֵיהּ, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָן דִּילֵיהּ, וּבְכָל שְׁמָהָן דִּילֵיהּ, וּבְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן, וּבְכָל מַלְאָכִין. וְעָנוּ כֻּלְּהוּ וְאָמְרוּ אָמֵן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ הוֹדוּ בְּבִרְכָתֵיהּ. אֵלְיָהוּ, קוּם אַפְתַּח פּוּמָךְ בְּפִקּוּדִין עִמִּי, דְּאַנְתְּ הוּא עוֹזֵר דִּילִי, מִכָּל (דף רע"ז ע"א) סִטְרָא, דְּהָא עֲלָךְ אִתְּמַר בְּקַדְמִיתָא, (במדבר כח) פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, בֶּן אַהֲרֹן וַדַּאי, בֶּן אָח דִּילִי הוּא, (משלי יז) וְאָח לְצָרָה יִוָּלֵד. (נשא קכ"ד ע"א פקודא לדון בדיני סוטה)

כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אוֹרָשָׂה וְגוֹ׳.

פִּקּוּדָא דָּא, לָדוּן בִּמְפַתָּה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אוֹרָשָׂה. אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאוּ בַּת. וּתְפָשָׂהּ וְשָׁכַב עִמָּהּ וְנִמְצָאוּ וְנָתַן לַאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו. רַבָּנָן וְכָל מָארֵי

מִתִּיבְתָּא, אִישׁ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, מִסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּתְפָשָׁה, בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִילִין. וּתְפָשָׁה, בְּכַנְפֵי מְצָוָה. אֲשֶׁר לֹא אוֹרָשָׁה, בַּת יְחִידָה, דָּא נְשָׁמָה. וְשָׁכַב עִמָּהּ, בְּצִלּוֹתָא דְּשִׁכְיבָא, בְּהַשְׁכִּיבֵנוּ. וְנָתַן לַאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף, כ"ה כ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא.

קוּם רַעְיָא מְהֵימָנָא, דְּוַדַּאי מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בַּהֲלָכָה שְׁלֹא לִשְׁמָהּ, וְרָווּחַ הֲלָכָה, וַדַּאי בְּתִפִּישָׁה אִיהִי לְגַבֵּיהּ. וְעִם כָּל דָּא אוֹקְמוּהָ, לְעוֹלָם יַעֲסוֹק אָדָם בַּתּוֹרָה אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ בָּא לִשְׁמָהּ. וְהַאי הֲלָכָה מִסְטָרָא דְּנַעַר טוֹב, דְּאִתְפְּרַשׁ מֵאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, דְּאִיהוּ אִיסּוּר וְהֶיתֵּר, טוּמְאָה וְטָהֳרָה, כָּשֵׁר וּפָסוּל. וְעַל שֵׁם נַעַר, אִתְקְרִיאַת אִיהִי נַעֲרָה. דְּעָתִיד לְקַיֵּים בָּהּ, (איוב לח) וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה, דְּאִינּוּן אִיסּוּר טָמֵא וּפָסוּל, סָמָאֵל וּמַשְׁרְיָיתֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (הושע יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאוֹהֲבֵהוּ, נַעַר מִסְטָר דְּמִטַּטְרוֹ"ן. וְאֵין אִישׁ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה, בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בָּהּ (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. (הושע ב) הִנֵּה אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהוֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר, וְלִבָּתַר אַפְתַּח לוֹן חַמְשִׁין תַּרְעִין

דְּחֵירוּ, דְּאִינּוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּרַחֲמֵי, מִסְטְרָא דְּאַבְרָהָם אֲבוּהוֹן. וְהַאי אִיהוּ וְנָתַן לַאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף, וְכֶסֶף מִדְּרָגָא דְּחֶסֶד, דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם.

דִּבְמִפְקָנוּ דְּמִצְרַיִם, חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחֵירוּ אַפְתַּח לוֹן, מִסְטְרָא דְּדִינָא דְּשְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ אֲדֹנָי, דְּתַמָּן (בראשית טו) דָּן אָנֹכִי. קַדֵּם דִּינָא דָּן אָנֹכִי, וּלְבָתַר נַפְקוּ. אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַייְתָא, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים, מִסְטְרָא דְּאַבְרָהָם, וּגְדוּלָה דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, דְּבִינָה, תַּמָּן אִיהִי יַד הַגְּדוֹלָה, תַּמָּן אִיהִי נ׳ כֶּסֶף. וּלְבָתַר לֹא יוּכַל שַׁלְחָהּ בְּגָלוּתָא כָּל יָמָיו, בְּגִין דְּלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה, כְּמָה דְּאִתְּמַר (הושע ב) וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם. וּקְרָא אַחֲרִינָא, (ישעיה נד) כִּי בוֹעֲלַיִךְ עוֹשַׂיִךְ יְיָ׳ צְבָאוֹת שְׁמוֹ. (ישעיה סב) לֹא יֵאָמֵר לָךְ עוֹד עֲזוּבָה. דְּאַף עַל גַּב דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא זָז מִנָּהּ.

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לִישָׁא אֲנוּסָתוֹ. דְּדַאי אֲנוּסָה אִית מִתְּרִין סִטְרִין, אֲנוּסָה בִּרְחִימוּ דִּילֵיהּ לְגַבָּהּ, וְאִיהִי לָא רְחִימַת לֵיהּ. וְאִית אֲנוּסָה דִּרְחִימַת אִיהִי לֵיהּ, וּדְחִילַת לְאִזְדַּוּוגָא עִמֵּיהּ בְּלָא קִדּוּשִׁין וּבִרְכָה, וְאִיהִי לָא בָּעֵאת אִם הִיא הֶדְיוֹטָא לְגַבֵּיהּ, וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אִית לָן לְהַמְשִׁיל מָשָׁל, נִשְׁמְתָא אִית דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא. וְנִשְׁמְתָא אִית, דְּאִיהִי אָמָה.

כְּגוֹן (שמות כא) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה. וְנִשְׁמְתָא אִית, דְּאִיהִי שִׁפְחָה חֲדִיוֹטָא דְּבַר נָשׁ. אוּף הָכִי, אִית דְּאִיהוּ עֶבֶד שִׁפְחָה לְגַבֵּי נִשְׁמְתָא. וּלְזִמְנִין נִשְׁמְתָא אַזְלָא בְּרָזָא דְּגִלְגּוּלָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ח) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ, וְיֵצֶר הָרָע רָדִיף אֲבַתְרָהָא, לְאַעֲלָא בְּגוּפָא, דְּאִיהוּ שִׁפְחָה לְגַבֵּי יֵצֶר הָרָע. אִיהוּ שֵׁד יְהוּדִי. וְנִשְׁמְתָא י׳, אַמָּה הָעִבְרִיָּה. וּבָהּ הַהוּא שֵׁד, אִתְהַדָּר שַׁדַּי, דְּנָטִיר לָהּ לְהַהִיא נִשְׁמְתָא, וְתָב בָּהּ בְּתִיּוּבְתָּא, וּמְבָרֵךְ בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא בְּבָרוּךְ. וּמְקַדֵּשׁ בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקָדֵשׁ קָדֵשׁ קָדֵשׁ. וּמְיַחֵד עִמָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקְרִיאַת שְׁמַע. מַה דְּהַוָה אִיהוּ שֵׁד, אִתְהַדָּר מַלְאָךְ דִּידֵיהּ מְטַטְרוֹן, (רוּחָא מְנֵיהּ) וְאִתְהַדָּר שַׁדַּי דְּהָכִי סָלִיק (מְטַטְרוֹן) בְּמְטַטְרוֹן, בְּחוּשְׁבַּן שַׁדַּי. וּמִיָּד יִתְקְיָים בֵּיהּ, וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו. וְאִי לָא חָזַר בְּתִיּוּבְתָּא, אִיהִי לְגַבֵּיהּ מִשְׁתַּעְבְּדָא בְּחוֹבִין דְּעַבְדַת, וְיִתְקְיָים בֵּיהּ (שמות כא) הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדוֹנֶיהָ. וְאִתְמַר בְּהַהוּא שֵׁד בַּעַל חוֹבֵיהּ, וְהוּא יֵצֵא בְּגַפּוֹ. וְהַאי שֵׁד, אִיהוּ כְּמַטֵּה דְּמֹשֶׁה, דְּאִתְהַפַּךְ מִמַּטֵּה לְנָחָשׁ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטֵּה, הָכִי הַאי שֵׁד, אִתְהַפַּךְ מִשֵּׁד לְמַלְאָךְ, וּמִמַּלְאָךְ לְשֵׁד, כְּפוּם עוֹבָדוֹי דְּבַר נָשׁ.

וְעַל שֵׁם שֵׁדִים דְּאָתוּ מֵהַאי, אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאִית מִנְּהוֹן כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, וְאִינּוּן תַּלְמִידֵי חַכָּמִים דְּיַדְעִין מַאי דְּהָוָה, וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי. וְאִינּוּן בְּדִיוּקָנַיְיהוּ בְּאַרְעָא, אִינּוּן מָארֵי פִּילוֹסוֹפְיָא, אִצְטַגְנִינֵי יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין מַאי דְּהָוָה, וּמַאי דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי, מֵאוֹתוֹת דְּחַמָּה וְסִיהֲרָא, לָקוּתָא דִּלְהוֹן, וְכָל כּוֹכָב וּמַזָּל, וּמָה אַחֲזֵי בְּעָלְמָא.

וְאִית מִנְּהוֹן (דף רע"ז ע"ב) כַּבְּהֵמָה, פָּרִין וְרָבִין כַּבְּהֵמָה, דְּיוּקְנָא דִּלְהוֹן לְתַתָּא אִינּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאִינּוּן שֶׁקֶץ, וּבְנוֹתֵיהוֹן שֶׁרֶץ. וְעַל בְּנוֹתֵיהֶן נֶאֱמַר, (דברים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְאִינּוּן שׁוֹנְאִים לְתַלְמִידֵי חַכָּמִים מָארֵי מִשְׁנָה, דְּאִינּוּן מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַמָּשׁ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, עַל בַּר נָשׁ אִי יְהֵא (מלאכי א) כְּמַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת תּוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ, וְאִי לָאו לֹא יְבַקְשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וְאִית אַחֲרָנִין מָארֵי סִתְרֵי תוֹרָה, מָארֵי מִדּוֹת, דְּאִינּוּן יָרְתִין נִשְׁמָתִין מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן. דְּמַאן דְּיָרִית לָהּ, וְזָכֵי לָהּ, זָכֵי לְעֶשֶׂר סְפִירָן בְּלָא פְּרוּדָא, עֶשֶׂר וְלָא תִשַּׁע, דְּאִי הֲוֹו יָרְתִין לְמַלְכוּתָא יְחִידָאָה, הֲוֹו תִּשַּׁע בְּפְרוּדָא מִנָּהּ, בְּגִין דְּלֵית תַּמָּן פְּרוּדָא, אָמַר בַּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא תִשַּׁע.

וְאִי תֵּימָא דְּסִלִּיקַת לְעֵילָּא מֵעֶשֶׂר. שְׁמָא מִפָּרָשׁ יו"ד
ה"א וָא"ו ה"א, הָא עֶשֶׂר, יו"ד דְּמִתְיַיחֵד בָּהּ, וְלָא
סְלִיק לְעֵילָּא מֵעֶשֶׂר. וּבְגִין דָּא י', וְלָא י"א. אֲבָל מַאן
דְּמְחַבֵּר יו"ד, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה. וּמַטְרוֹנִיתָא
כְּלִילָא מִי', בְּשֵׁד דְּעַבּוֹדָה זָרָה סָמָא"ל אִתְּדָן בַּגֵּיהִנָּם.
דְּמַאן דְּיָרִית בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא מַלְכוּת, לָא זָכֵי לָהּ, אֶלָּא
בְּרָא דְּמַלְכָּא, דְּאִתְקְרֵי (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל,
דְּמִסְטָרָא דָּא אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם,
וּמַלְכוּת דָּא דַּאֲצִילוּת.

וְאִית לְקַבְּלָהּ מַלְכוּת דִּבְרִיאָה, וְאִיהִי מַלְכוּת לְמַלְאָכִים
דִּבְרִיאָה. וְאִיהִי נַעֲרָה דְּמַטְרוֹנִיתָא, מְשַׁמְּשָׁא
דִּילָהּ, וְאִיהִי דְּיוּקְנָא דְּגְבִירְתָּא דִּילָהּ, כְּלוּלָה מִי'. הַאי
בְּחוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, יָכִילַת לְאִתְחַלְּלָא בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא.
אֲבָל מַלְכוּת דַּאֲצִילוּת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלָהּ אִתְּמַר
(ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי
לַפְּסִילִים, לָא יָהִיב לָהּ לְמַאן דְּמְחַלֵּל שַׁבָּתוֹת וְיָמִים
טוֹבִים, אֶלָּא לְמַאן דְּאִיהוּ בְּרָא דְּמַלְכָּא, וְנָטִיר אוֹרַיְיתָא
וּפִקּוּדִין, בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, וְלָא עַל מְנָת לְקַבֵּל
פְּרָס, אֶלָּא כְּבֵן דְּאִיהוּ מְחוּיָב לְמֶעְבַּד צִוּוּיֵיהּ דַּאֲבוֹי,
דְּעָלֵיהּ אִתְּמַר (שמות כ) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. אֶת אָבִיךָ

דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת אִמֵּךְ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְעִם כָּל דָּא, מַאן דִּמְחַלֵּל נַעֲרָה דְּמַלְכָּא, אִתְחַשִּׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ מְחַלֵּל מַטְרוֹנִיתָא דִּילֵיהּ.

וְרַבָּנָן, כָּל שֵׁדִין לָאו אִינּוּן שְׁקוּלִין, וְלָא כָּל עַבְדִּין דִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב בָּהּ, (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. אִית לָהּ כַּמָּה נַעֲרוֹת עִבְרִיוֹת, וּשְׁפָחוֹת עִבְרִיוֹת. וְאִית לָהּ עַבָּדִים וּשְׁפָחוֹת נָכְרִיוֹת, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח מַלְכוּתָא אָחֳרָא בְּעָלְמָא, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי שַׁלְטָא.

וְאִלֵּין שְׁפָחוֹת נָכְרִיוֹת, מִסְטְרָא דְּסַם הַמָּוֶת, נוּקְבָא דְּסָמָאֵל. דְּשִׁפְחָה הֲוַת לְמַטְרוֹנִיתָא. נוּקְבָא וְסָמָאֵל אֵל אַחֵר, עֶבֶד הֲוָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבָתַר דַּעֲבִידוּ גַּרְמַיְיהוּ אֱלוֹהוּת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָתִיד לְאַעְבָּר לוֹן מֵעָלְמָא, וּלְמִמְחֵי לוֹן.

וְאִי תֵּימְרוּן, אִי בְּנֵי נָשָׁא עַבְדִּין לוֹן אֱלָהוּת, וְלָא בְּרְעוּתָא דִּלְהוֹן, אֲמַאי אִתְעֲנָשׁוּ. אֶלָּא כַּד הֲווֹ דּוֹר הַמַּבּוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה יַדְעֵי בְּהוֹן, וַהֲווּ מְקַטְרְגִין (נ"א מְקַטְּרִין) לוֹן, וְסַגְּדִין לוֹן, וּבְהַהוּא חֵילָא דַּהֲווֹ מְקַטְרְגִין (נ"א מְקַטְּרִין) לוֹן, וְסַגְּדִין לוֹן, הֲווֹ נַחְתֵּי לְגַבַּייהוּ, וְעַבְדֵי רְעוּתַיְיהוּ, וּמְמַלְּלָן בְּהוֹן בְּאִינּוּן צוּלְמִין, הָא אִתְעֲבִידוּ אֱלוֹהוּת וְעַבּוּדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. בְּגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָתִיד לְאַעְבָּרָא לוֹן, וְיִמְחֵי לוֹן מֵעָלְמָא, צוּלְמִין דִּלְהוֹן דַּהֲווֹ פַּלְחִין בְּהוֹן, וְאִשְׁתַּאֲבוּ מִנְּהוֹן רוּחִין וְצוּלְמִין.

וְכַד אִית בְּעָלְמָא עֵרֶב רַב, נַחְתִּין לְאִתְגַּשְּׁמָא בְּהוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעְבַּר לוֹן מִן עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִי תֵּימְרוּן, בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, לֵית עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, בְּגִין דְּלָא יַדְעִין בְּנֵי עָלְמָא בְּהוֹן. וְאִינּוּן דְּיַדְעִין בְּעֵרֶב רַב תַּמָּן, אִשְׁתְּכַח לוֹן דְּמַכְעִיסִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְיִשְׂרָאֵל בֵּינַיְיהוּ, וְעֵרֶב רַב מַצְלִיחִין בְּהוֹן, לְקַיֵּים מַאי דִּכְתִיב, (דברים ז) וּמְשַׁלֵּם לְשׂוֹנְאָיו אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ.

קָמוּ כֻּלְּהוּ תַּנָּאִין וַאֲמוֹרָאִין וּבָרִיכוּ לְרַעְיָא מְהֵימָנָא, וְאָמְרוּ לֵיהּ סִינַי סִינַי, מַאן יָכִיל לְמִלְּלָא קָדָמָךְ, דְּאַנְתְּ בְּדִיוּקְנָא דְּמָארָךְ, דִּבְזִמְנָא דְּמַלִּיל בְּטוּרָא דְּסִינַי, כָּל חֵיוָן דְּמַלְאָכִין, וְחֵיוָן דְּכָרְסְיָיא, וְעִלָּאִין וְתַתָּאִין, שַׁתְקוּ, וְלָא אִשְׁתְּכַח דִּבּוּר אָחֳרָא אֶלָּא דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּאַתְּ בְּרֵיהּ בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ, צָרִיךְ לְמִשְׁמַע כֻּלְּהוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא מִלִּין מִפּוּמָךְ, אַל תִּתֵּן שִׁתִּיקָה לְמִלּוּלָךְ. (קרח קע"ח ע"ב כל פטר רחם)

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בַּצָּבָא וגו'. וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח. פִּקּוּדָא (טו) דָּא, חָתָן לְמֶחְדֵּי בְּאִתְּתֵיהּ שַׁתָּא חַד, דִּכְתִיב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אֶחָת.

וְאִינּוּן י"ב יַרְחִין אִינּוּן מִדִּילָהּ. דְּהָא שָׁנָה אִיהִי כַּלָּה, וְלֵית כַּלָּה בַּר בְּי"ב יַרְחִין, דִּכְתִיב, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר. וְהוֹאִיל וְלֵית תִּקוּנָא דְּכַלָּה, בַּר בְּי"ב, אִצְטְרִיךְ חָתָן לְמֶחְדֵּי לָהּ, וּלְבֵיתָהּ, לָהּ וּלְתִקוּנָהָא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. אַבְנֵי הַמָּקוֹם י"ב הֲווֹ, וּמַאן דְּחַדֵּי לְכַלָּה, חַדֵּי לְעוֹלֵימְתָהָא, (דף רע"ח ע"א) וְעוּלֵימָתָן י"ב הֲווֹ. וְכֹלָּא אִיהוּ רָזָא דְּשָׁנָה. בְּגִין כַּךְ אִצְטְרִיךְ לְחָתָן לְמֶחְדֵּי בְּאִתְתֵּיהּ שָׁנָה אֲחָת.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּחֶדְוָה דָּא, לָאו דִּילֵיהּ הִיא, אֶלָּא דִּילָהּ.

דִּכְתִיב וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ. וְיִשְׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְשִׂמַּח, יַחֲדֵי לְכַלָּה. כְּגַוְונָא דָּא, לָאו חֲדוּ לְכַלָּה, בַּר בְּגוּפָא וְתִקוּנָהָא. וּמַאן חַדֵּי לוֹן. צַדִּיק. וְעַל דָּא נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ. נָקִי, דְּלָא יַעֲמוֹל בְּמִלֵּי דְּעָלְמָא, דְּהָא בֵּיהּ רַעֲוָא לְמֶחְדֵּי לָהּ. נָקִי מִכֹּלָּא. נָקִי לְמַסִּין וּלְאַרְנוּנִין וְגוּלְגַּלְתִּין. נָקִי דְּלָא יִפּוֹק לְחֵילָא לְאַגָּחָא קְרָבָא. לְאִשְׁתַּכְּחָא חֶדְוָה עֵילָּא וְתַתָּא, וּלְאַתְעָרָא חֶדְוָה לְעֵילָּא. זַכָּאִין עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּמָארֵיהוֹן חַדֵּי בְּהוֹן, זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. (פקודא י"ו

למיהך בר נש באורחוי דקודשא בריך הוא, פקודא י"ז לאורחא וכו' פ"ה ע"ב)

(דברים כ"ד) בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְגוֹ'. פְּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא

וְאָמַר, פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לָתֵת שִׂכַר שָׂכִיר בְּזִמְנוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ. מָארֵי מְתִיבְתָּאן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, שְׁמָעוּ. מְטַטְרוֹן אִיהוּ שִׂכַר שָׂכִיר, מֵחַ"י עָלְמִין, שְׁלִיחַ דִּילֵיהּ, לְקַבְּלָא חַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, בְּכָל יוֹמָא, תְּלַת זִמְנִין. וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ, דָּא צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית. וְלֹא תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, דָּא צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, דְּאִי עָבַר יוֹמוֹ, בָּטֵל קָרְבָּנוֹ. כִּי עָנִי הוּא (דְּצַדִּיק) וַדַּאי, עָנִי הוּא בְּגָלוּתָא, לֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ, אֶלָּא מַאי דְּיַהֲבִינָן לֵיהּ בִּצְלוֹתָא, בְּגִין דָּא צְלוֹתָא תְּפִלָּה דִּילֵיהּ, (תהלים קב) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף, בַּעֲטִיפַת צִיצִית, תְּפִלָּה דְּיָד אִיהִי.

וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפִלַּת עַרְבִית, דְּאִיהִי אֵמוּרִים וּפְדָרִים, שִׁיּוּרִין דְּקָרְבְּנִין דְּיוֹמָא. וְאִינוּן כְּגוֹן פֶּרֶט הַכֶּרֶם, (ויקרא יט) וּפְאַת שָׂדְךָ, דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, שִׁיֵרי מִצְוָה מְעַכְּבִין אֶת הַפּוּרְעָנוּת. לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזוֹב אוֹתָם, דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בַּר מֵאַתְרֵיהּ, גֵּר אִתְקְרֵי. וּבְגִין דָּא, אֲנָא דְּדַרְגָּא דִּילִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, קָרֵינָא גַּרְמָאי גֵּר בְּגָלוּתָא קַדְמָאֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות ב) גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה, דְּאִיהוּ בְּגָלוּתָא רְבִיעָא בְּגִינַיְיהוּ. שָׁאִילוּ לֵיהּ מָארֵי מַתְנִיתִין, רַעְיָא מְהֵימָנָא, הָא פִּקּוּדָא דָּא הֲווֹ מְקַיְּימִין יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל (או לא).

אָמַר לוֹן, בְּגִין לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי, עַל אִלֵּין דְּמִתְרְכֵי מֵאַתְרַייְהוּ. דְּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ, גַּיְּוָרָא אִתְקְרֵי, כָּל שֶׁכֵּן עַל נִשְׁמָתִין דְּאַזְלִין עַרְטִילָאִין מֵהַהוּא עָלְמָא, וְאַתְיָין לְעָלְמָא דֵּין. בְּגִינַייְהוּ, הַאי אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא, (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ, דָּא נִשְׁמְתָא, דְּשָׁכְנָתָא לָא זָזָה מִנָּהּ. כֵּן אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דְּאִיהוּ נָע וָנָד מֵאַתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, בִּינָה. וָנָד אֲבַתְרָהּ בְּעָלְמָא דֵּין, עַד דְּתַשְׁלִים יוֹמִין דְּאִתְחַיְּיבַת לְמֵיזַל לְבַר מֵאַתְרָהָא. וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וְאוֹמֵי דְּלָא יַחֲזוֹר אִיהוּ לְאַתְרֵיהּ, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וּמַאן דְּחָזַר בְּתִיּוּבְתָּא, כְּמַאן דְּאַחְזָר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּא לְאַתְרָהָא. וְדָא רָזָא דְּפוּרְקָנָא, דְּאָמַר (תהלים צה) הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ.

אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּמִתִיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, רַעְיָא מְהֵימְנָא, אֲנָן שְׁלִיחָן דְּמָארֵי עָלְמָא לְגַבָּךְ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ, דְּאַנְתְּ בַּעַל תְּשׁוּבָה, שָׁקוּל לְשִׁתִּין רִבְוָון דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַנְתְּ הַדְרַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לְאַתְרֵיהּ, עֵילָּא וְתַתָּא. וּבְגִינָךְ יִתְפָּרְקוּן יִשְׂרָאֵל וְיַחֲזְרוּן לְאַתְרַייְהוּ. וְלֵית חֵילָא לַמִּשִׁיחִין. לְמִפְרַק לְיִשְׂרָאֵל, בַּר מִינָּךְ. וּבְגִינָךְ אִינּוּן מִתְעַכְּבִין. אַשְׁלִים מִלִּין יְקָרִין אִלֵּין,

דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, (תהלים יט) הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים.

אָמַר לוֹן, מָארֵי מְתִיבְתָּאן, בְּגִין הַאי שָׁכִיר, דְּאִיהוּ עֶבֶד, דְּאָתֵי לְקַבְּלָא תְּלַת צְלוֹתִין, תַּקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דִּלְכוֹן, לְמֶהֱוֵי בַּר נָשׁ, בִּתְלַת בִּרְכָאן קַדְמָאִין, כְּעֶבֶד דְּמְסַדֵּר שְׁבָחִין קַמֵּי מָארֵיהּ. וּבְאֶמְצָעִיוֹת, כְּעֶבֶד דְּמְקַבֵּל פְּרָס מִמָּארֵיהּ. וּבְבַתְרָאֵי, כְּעֶבֶד דְּנָטַל פְּרָס מִמָּארֵיהּ, וְאָזִיל לֵיהּ.

וּבְגִין דָּא, עֶבֶד אַבְרָהָם, וְרִבְקָה, אִיהוּ אַמְתַּלָּא לְהַאי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׁלַח לְמִטַּטְרוֹן דְּאִיהוּ עַבְדָּא דִּילֵיהּ, בְּגִין צְלוֹתָא אִיהוּ יֵימַר לְגַבֵּיהּ, (בראשית כד) אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי. כְּלוֹמַר, אוּלַי צְלוֹתָא לָא בָּעֵי לְמֵיזַל אֲבַתְרָאי. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנִקְיָתָ מִשְּׁבוּעָתִי זֹאת. דְּחָכְמָה אִיהוּ אַבָּא, דְּנָחִית בְּצַדִּיק, לְנַטְרָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וּמִתַּמָּן שָׁלַח בְּגִינָהּ. אָמַר לֵיהּ הַהוּא שָׁלִיחַ, הַב לִי סִימָנִין, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּצְלוֹתָא, דְּתַמָּן בְּרַתָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָיָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר אוֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה. (דף רע"ח ע"ב) וְאִם לָאו, אֶלָּא דְּאַשְׁכַּח כָּל אֲבָרִין דְּגוּפָא מַלְיָין חוּבִין, וְלָא אַשְׁכַּחַת בֵּיהּ אֵבֶר (נ"א בְּאַפֵּי אַבְרָהָם) לְשַׁרְיָיא בֵּיהּ תּוֹרָה, דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּעַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא. וְלָא מִצְוָה, דְּאִיהוּ דִּיוּקְנָא דְּרִבְקָה, דְּהַוָה שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, דְּאִינּוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים. (שיר השירים ב) מָנֵי לְעַבְדֵיהּ מְטַטְרוֹן, הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תָּשִׁיב אֶת בְּנִי שָׁמָּה, דְּאִיהוּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּהָא מִצְוָה אִיהוּ נַפְשָׁא, רוּחָא אִיהוּ תּוֹרָה. (בראשית כד)

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִיקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. וּבַאֲתָר אַחֲרָא אָמְרוּ, כָּל שֶׁיִּרְאַת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת וְכוּ׳. יִרְאַת חֶטְאוֹ, אִימָּא עִלָּאָה, תְּשׁוּבָה. חָכְמָה, אַבָּא עִלָּאָה. כַּד אַקְדִּים ה׳ וְעֵירָא, דְּאִיהִי מִצְוָה, שַׁרְיָא עָלֵיהּ תּוֹרָה, דְּאִיהוּ ו׳. וְכַד אַקְדִּים יִרְאָה לַחָכְמָה, דְּאִיהִי ה׳ עִלָּאָה, שַׁרְיָא עָלֵיהּ חָכְמָה, דְּאִיהִי י׳. וְאִקְרֵי בֵּן. וּמִכָּאן, בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם. (דברים יד)

וְהַאי אִיהוּ זֶה שְׁמִי י״ה לְעוֹלָם, וְזֶה זִכְרִי ו״ה. שְׁמִי עִם י״ה, שס״ה. זִכְרִי עִם ו״ה, רמ״ח. וְכֻלְּהוּ תרי״ג. דְּהַיְינוּ תרי״ג פִּקּוּדִין, דְּאִתְיְהִיבוּ לִבְנִין קַדִּישִׁין, לְמֶהֱוֵי לוֹן חוּלָקָא בִּשְׁמֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ. (שמות ג) (דברים לב)

וְכַד אַקְדִּים תּוֹרָה לְמִצְוָה, אוֹ חָכְמָה לְיִרְאָה. אִתְהַפָּךְ שְׁמֵיהּ עָלֵיהּ לְנוּקְבָא, מִדַּת הַדִּין, כְּגַוְונָא דָּא הוה״י. דְּאִתְהַפָּךְ לֵיהּ כֹּלָּא לְדִינָא, וְקָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו

בְּאוֹרַיְיתָא, כִּקְרִיעַת יַם סוּף. וּכְגַוְונָא דָּא פּוּרְקָנָא, אִם זָכוּ יִפָּקוּן בְּרַחֲמֵי, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) בְּטֶרֶם יָבֹא חֵבֶל לָהּ וְהִמְלִיטָה זָכָר, וְיִפָּקוּן בְּרַחֲמֵי. וְאִי לָאו אַקְדִּים רַחֲמֵי, וְיִפָּקוּן בְּצַעֲרָא. וְשַׁפִּיר דְּאַקְדִּים צַעֲרָא וְדִינָא לְרַחֲמֵי. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, מָארֵי מַתְנִיתִין לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא.

וּמַפְקָנוּ דְּנַפְשָׁא, מִקּוֹדֶם דְּנַפְקַת אִית לָהּ צַעֲרָא, לְבָתַר דְּנַפְקַת בְּרַחֲמֵי. וְרָזָא דְּמִלָּה (ירמיה לא) בְּבֶכִי יָבֹאוּ, לְבָתַר וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם, וּבְגִין דָּא, (ירמיה ל) וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ, וְיִפָּקוּן בְּרַחֲמֵי. וּכְגַוְונָא דְּשָׁלַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיוֹנָה, וְלָא אַשְׁכַּח אֲתַר לְשַׁרְיָא. הָכִי שָׁלַח לָךְ רַעְיָא מְהֵימָנָא בְּקַדְמִיתָא.

וּמַה כְּתִיב בְּהוֹן. (שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. דְּכֻלְּהוֹן חַיָּיבִין, וְלָא אַשְׁכַּחַת בְּהוֹן אִישׁ זוֹכֶה לְאַפָּקָא מִן גָּלוּתָא. וּבְגִין דָּא סַרְבַת לְמֵיזַל תַּמָּן, וְאָמְרַת, (שמות ד) שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח. וְהָא אַנְתְּ כְּגוֹן בְּהַהוּא זִמְנָא, בָּךְ יִתְקַיֵּים עִם יִשְׂרָאֵל, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. וּבְגָלוּתָא בַּתְרָאָה, תְּרֵין מְשִׁיחִין יִשְׁלַח עִמָּךְ, לְקַבֵּל תְּרֵין גַּדְפִּין דְּיוֹנָה. דְּאַנְתְּ כְּגוּפָא בְּגָלוּתָא רְבִיעָאָה, לֵית לָךְ גַּדְפִּין. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא הֲווֹ יִשְׂרָאֵל כְּגוּפָא, וְאַנְתְּ וְאַהֲרֹן, כִּתְרֵין גַּדְפִּין דְּיוֹנָה, וּבְהוֹן פָּרְחוּ יִשְׂרָאֵל.

השלמה מההשמטות (סימן ט״ו)

צוּלְמָא עַל בַּר נָשׁ כּוּרְסַיָּיא מֵרוּבָּעַת בְּאַרְבַּע חֵיוָון וְאָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא. כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּהַאי צוּלְמָא אִיהוּ מַלְאַךְ דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין עֲשָׂה מִצְוָה אַחַת קָנָה לוֹ פַּרְקְלִיט אֶחָד.

צוּלְמָא בְּרַשְׁיעַיָּיא עֲבוֹדָה זָרָה, ד׳ חֵיוָון דִּילֵיהּ, עָוֹן מַשְׁחִית אַף וְחֵמָה ד׳ אַנְפִּין דְּעֲבוֹדָה זָרָה נְדָה, שִׁפְחָה, גּוֹיָה, זוֹנָה. וּבְגִין דָּא (בראשית א) **וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֵת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, דָּא מְטַטְרוֹ״ן. מַאן אֱלֹהִים דְּבָרָא לֵיהּ, דָּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם.**

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ סמ״אל, דְּמִנֵּיהּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות כ) **לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנַי. אִם זָכָה בָּרָא לֵיהּ אֱלֹהִים בְּצוּלְמָא דממטרו״ן, עֶבֶד תְּחוֹת רַבֵּיהּ. וְהַאי אִיהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֵת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּהַאי דְּיוּקְנָא. וְאִם לֹא זָכָה צֶלֶם דְּסמ״אל.**

תַּנְיָנָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּאִיהוּ תְּחוֹת רְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵידָן בֵּיהּ בַּר נָשׁ בְּגֵיהִנָּם, (ש״ח ע״א) **אִם לָאו הוּא צַדִּיק. וּבְגִין דָּא וַיִּיצֶר, יְצִירָה לְטַב, מְטַטְרוֹ״ן. לְמֶעְבַּד** (לְמֶהֱוֵי) **לֵיהּ עוֹזֵר בְּאוֹרַיְיתָא בְּפִקּוּדִין,**

וְהַאי אִיהוּ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר. וְאִם לֹא זָכָה, יְצִירָה לְבִישׁ, סמ"אל. דְּאִיהוּ כְּנֶגְדּוֹ לְמֶחֱטֵי לֵיהּ לְמִידָן לֵיהּ בְּגֵיהִנָּם.

וְתַרְוַיְהוּ אַזְלִין עִם בַּר נָשׁ בְּתֵרִין צוּלְמִין.

וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, דָּא צוּלְמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מָשָׁלָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי צוּלְמָא שָׁלִיט עַל תַּרְוַיְהוּ. וְהַאי צוּלְמָא תֵּיבַת נֹחַ. עוֹרֵב וּבַת זוּגוֹ לְקֶבֶל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּגָלוּתָא, אַרְמִיז רָזָא דָּא.

וַיְשַׁלַּח אֵת הָעוֹרֵב בְּקַדְמִיתָא, דָּא יֵצֶר הָרָע דְּשָׁלַח לֵיהּ עִם בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא דְּאַקְדִּים, כְּגַוְונָא דְּאַקְדִּים לְיַעֲקֹב וּכְגַוְונָא דְּתֶבֶן דְּאַקְדִּים לַחִטָּה. אִי אַשְׁכַּח הַהוּא גּוּף מְחוּיָב בְּכַמָּה חוֹבִין, מֵלוּכְלָךְ בְּטִנּוּפִין דְּעֲבֵירוֹת. אִתְמַר בֵּיהּ, וְלָא חָזַר עוֹרֵב בְּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵיהּ. לְבָתַר וַיְשַׁלַּח אֵת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ, דָּא יֵצֶר הַטּוֹב: (עד כאן מההשמטות)

לֵית פְּקוּדָא, דְּלָא אִתְכְּלִילוּ תַּמָּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת. בַּתֵּיבָה תַּחְתָּיִם שְׁנִיִּים וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂיהָ. לְאַכְלָלָא בָּהּ, כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים. תֵּיבָה שְׁכִינָה עִמְּהוֹן, תּוֹרַת יְיָ, אִיהִי רְבִיעִית הַהִין, ה' רְבִיעָאָה. וּמְשׁוּלֶּשֶׁת בְּיהּ"ו, לְאַשְׁלָמָא בֵּיהּ יְדוֹד. וְעַשָּׂרָה דַּרְגִּין דְּאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ, דְּאִינּוּן יוֹ"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. לְאִתְקַיְּימָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל,

(דברים ד) **וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ׳,** (דברים יד) **בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ׳ אֱלֹהֵיכֶם. הַאי שְׁמָא שְׁלְטָנוּתֵיהּ בְּצוּלְמָא דְּבַר נָשׁ, וְעַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר דִּילֵיהּ.**

פִּקּוּדָא בָּתַר דָּא, לָדוּן בְּדִינֵי חַגָּבִים, דְּאִתְמַר דָּגִים וַחֲגָבִים אִינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֶלָּא אֲסִיפָתָם הִיא הַמַּתֶּרֶת אוֹתָם. הָכִי מָאנֵי מַתְנִיתִין, אֵינָן צְרִיכִין שְׁחִיטָה, אֶלָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף עַל עַמָּיו. מַה נּוּבֵי יַמָּא, חִיּוּתָן בְּיַמָּא, אוּף תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, מָאנֵי מַתְנִיתִין, חִיּוּתַיְיהוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִי אִתְפָּרְשָׁן מִנָּהּ מְיָד מֵתִים. תַּנְיָנָא (נ״א תָּנָאִין) **דְּמַתְנִיתִין, דְּבָהּ אִתָּרְבּוּ תַּנִּינֵי יַמָּא. וְאִי אִינּוּן דְּבְיַבֶּשְׁתָּא יַעֲלוּן** (נ״א יִפְלוּן) **לְמַיָּא, וְלָא יַדְעִין לְשַׁטְּאָא, אִינּוּן מַיְיתִין. אֲבָל אָדָם דְּאִינּוּן מָאנֵי קַבָּלָה, אִינּוּן לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ, בְּהוּ אִתְמַר** (בראשית א) **וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, דְּאִינּוּן מָאנֵי מַתְנִיתִין, תַּנִּינָיָא. הַתַּנִּין הַגָּדוֹל,** (ישעיה כז) **נָחָשׁ בָּרִיחַ, לָקָבֶל** (שמות כו) **וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים.**

בְּזִמְנָא דְּתַנִּינָן (דְּתַנְיִינִין) **מָאנֵי מִשְׁנָה, אִית בְּהוֹן מַחֲלוֹקֶת, וּמַקְשִׁין דָּא לְדָא, בָּלַע לְחַבְּרֵיהּ. וְהַאי אִיהוּ תַּלְמִיד זְעִיר, שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה, וּמוֹרֶה, חַיָּיב מִיתָה. וְאִי אִינּוּן שָׁוִין דָּא לְדָא, וְאִית בְּהוֹן מַחֲלוֹקֶת וְקוּשְׁיָא, אִתְמַר בְּהוֹן לְסוֹף,** (במדבר כא) **וְאֶת וָהֵב בְּסוּפָה, וְאוֹקְמוּהָ אַהֲבָה בְּסוֹפָה.**

אַדְּהָכִי, הָא נוּנָא רַבָּא אִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. תַּנְיָא דְּמִסַּיְיעַ לָךְ. דְּהָא נוּנִין בַּסֶּלַע קָנָא דִּלְהוֹן, אֵיתָן בְּהִפּוּכָא, תַּנְיָא. אֵיתָנִים בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, תַּנָּאִים. אִסְתְּמַר מִנַּיְיהוּ, דְּהָא אַנְתְּ כְּבַד פֻּה וּכְבַד לָשׁוֹן, וּמַאן דְּבָעֵי לְאַתְקָפָא בַּסֶּלַע דְּנוּנֵי יַמָּא, דְּמָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאִינּוּן תַּנָּאִים, בָּעֵי לְמֶהֱוֵי תַּקִּיף, לִישָׁנָא חֲדִידָא חֲרִיפָא, (דִּלִינְקוּב) לִינְקוּב עַד דְּמָטֵי לְתְהוֹמָא רַבָּא דְּתַמָּן. (חבקוק ב) כִּי עוֹד (דף רע"ט ע"א) חָזוֹן לַמּוֹעֵד וְיָפֵחַ לַקֵּץ וְלֹא יְכַזֵּב, וְאוֹקְמוּהָ דְּהַאי קְרָא נוֹקֵב וְיוֹרֵד, עַד תְּהוֹמָא רַבָּא. מַאן הוּא דְּנָחִית לְתְהוֹם רַבָּא, לְאַשְׁכְּחָא זִמְנָא דָּא, אֶלָּא אַנְתְּ, דְּאִתְמַר בָּךְ (תהלים לו) צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. כַּמָּה מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּבָעוּ לְנַחְתָּא לְעוּמְקָא דַּהֲלָכָה, לְאַשְׁכְּחָא תַּמָּן קֵץ דְּפִרְקָנָא, וְנַחְתוּ תַּמָּן, וְלָא סְלִיקוּ. וְאַף עַל גַּב דְּלִישָׁנְהוֹן הַוֹת כְּפַטִּישׁ יְפוֹצֵץ סֶלַע, חֲלִישׁ פַּטִּישׁ דִּלְהוֹן, לְנַקָּבָא בְּהַהוּא סֶלַע. וּמַאן דְּנָקִיבוּ דִּילֵיהּ בְּהַהוּא סֶלַע בְּלָא רְשׁוּ, אָתָא חִוְיָא לְנַשְׁכָא לֵיהּ. וְאִית אַחֲרָנִין דְּנָקִיבוּ לָהּ, עַד דְּמָטוּ לְתְהוֹמָא רַבָּא, וְלָא סְלִיקוּ מִתַּמָּן.

וּבְזִמְנָא דְּנוּקְבָא פִּתְיָחָא, כָּל מַאן דְּהַוָה נָפִיל תַּמָּן, לָא הַוָה סְלִיק. וּמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נָפַל תַּמָּן עִם מָשִׁיחַ

בֶּן יוֹסֵף. דְּחָד אִיהוּ (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. וְחַד אִיהוּ, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְהַאי אִיהוּ (שמות כא) כִּי יִכֶּרֶה אִישׁ בּוֹר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר. וּבְגִין דָּא אִקְרֵי מָשִׁיחַ, בַּר נַפְלֵי. וְאִיהִי נַפְלַת בַּתְרַייהוּ, וְאִתְמַר עָלָהּ, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְאַנְתְּ הוּא (שמות כא) בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לִבְעָלָיו. וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּעָתִיד לְאִתְקַטְלָא. (מצאתי כאן חלק כמו ד' שורות ונראה שחסר)

נָחַת בְּגִינֵיהּ. דְּוַדַּאי אַרְבַּע גָּלְיוֹת הֲווֹ, תְּלַת, לָקְבֵל תְּלַת קְלִיפִּין דְּאֱגוֹזָא, דְּאִינּוּן תֹּהוּ, קַו יָרוֹק, קְלִיפָּה יְרוֹקָא דְּאֱגוֹזָא. תְּנַיְינָא בֹּהוּ, אַבְנִין מְפוּלָמִין, דְּאִינּוּן סְלָעִים תַּקִּיפִין, דְּמִכָּל מָקוֹם פַּסְקוּ מִינַּייהוּ כַּמָּה פְּסָקוֹת, וְנָקִיט לוֹן, לְאַפָּקָא מַיָּא דְּאוֹרַייְתָא. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ אַבְנִים מְפוּלָמוֹת, דְּמִנַּייהוּ מַיִין נָפְקִין. קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה, דְּקִיקָא, גְּלוּתָא תְּלִיתָאָה, דְּהַוָּה זְעִיר, וְהַאי אִיהוּ וְחֹשֶׁךְ. גְּלוּתָא רְבִיעָאָה, תְּהוֹם רַבָּה, חָלָל דֶּאֱגוֹזָא. וְהַאי אִיהוּ, (בראשית א) וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם.

וְאִתְקְרֵי בּוֹר, דְּנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר, דָּא דִּכְתִיב בְּיוֹסֵף, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לז) וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ הַבּוֹרָה. נוּקְבָא בִּישָׁא. וְהַבּוֹר רֵק, דְּכוּרָא (נ"א דִּבּוּרָא), רֵק בְּלָא תוֹרָה, אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֵשׁ בּוֹ.

וְדָא גְּלוּתָא רְבִיעָאָה, דּוֹר דִּרְשָׁעִים מָלֵא נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, רַמָּאִים כִּנְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, דְּעַקְרִין מִלֵּי דְּרַבָּנָן, וְדַיְינִין לְשַׁקְרָא, עָלַיְיהוּ אִתְמַר, (איכה א) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ.

(שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ דְּיִשְׂרָאֵל, בְּאִלֵּין רַשִׁיעַיָּא עֵרֶב רַב, וְדָא בְּסוֹף גָּלוּתָא. וּבְגִין דָּא קֵץ דְּפוּרְקָנָא נוֹקֵב עַד הַתְּהוֹם רַבָּה. וְרַעְיָא מְהֵימָנָא, תְּהוֹם הוּא הַמָּוֶת בְּהֵיפּוּךְ אַתְוָון, וְלֵית מָוֶת אֶלָּא עַנְיוּתָא, אַנְתְּ נְחִיתַת תַּמָּן. וְהָא קָא אִתְבְּרִיר לְעֵילָּא, קַמֵּי תַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים, וְכֻלְּהוּ נַחְתִּין בְּגִינָךְ בְּתְהוֹמָא לְסַיְיעָא לָךְ. וְאַנְתְּ תַּנְיָא דְּמְסַיְיעַ לָךְ יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, בְּגִין דְּאַנְתְּ לְוָיְתָן (נָחָשׁ בָּרִיחַ) דְּיַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, מָאֲרִיהּ דְּכָל נוּנִין לְוָיְתָן אִתְקְרֵי, עַל שֵׁם אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי א) כִּי לְוִיַת חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ. וּבָךְ (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ׳. אָדָם דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וְאוֹקְמוּהָ מָאֲרֵי מַתְנִיתִין, אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּימֶת אֶלָּא בְּמִי שְׁמֵמִית עַצְמוֹ עָלֶיהָ, וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עַנְיוּתָא. וּבְהֵמָה, אִלֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּאִינּוּן מִתְכַּפְיָין כַּסּוּס כַּפֶּרֶד תְּחוֹת מָאֲרֵי מַתְנִיתִין.

אַדְּהָכִי הָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא אָתָא, פָּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, מָאֲרֵי מַתְנִיתִין מַאן אִיהוּ לְוָיְתָן. אָמַר

לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, הַאי אִיהוּ דְּדַרְגֵּיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. וְאִתְרַבֵּי בִּימָא דָּא, דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, יָם, דְּבָהּ מְיַיחֲדִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כ"ה כ"ה אַתְוָון, דְּאִינּוּן יָם בְּחוּשְׁבָּן, וְאִיהוּ בָּהּ. אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַדַּאי לְוָיָתָן דְּקָאִים עַל שִׂפַּת הַיָּם, וְעָלְמָא קָאֵי עַל סַנַּפִּירוֹי, דָּא (משלי י) צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּכָל עָלְמָא קָאִים עֲלוֹי. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, זַכָּאָה חוּלָקָךְ רַעְיָא מְהֵימְנָא. (באן חסר)

בַּת קוֹל בְּגָלוּתָא, עַד דְּתֵיתֵי אִנְתְּ לְגַבָּהּ, דְּאַנְתְּ קוֹל דִּילָהּ, דְּכָל אִשָּׁה בַּת בַּעְלָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר וַתְּהִי לוֹ לְבַת. מְאוֹרָשָׂה אִיהִי לָךְ, עֲדַיִין לָא עַבְדַת (ד"א עָאלַת עִמֵּיהּ) עִמָּהּ לַחוּפָּה.

אִתְמַר, צָעֲקָה הַנַּעֲרָה הַמְאוֹרָשָׂה וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ. הָכִי שְׁכִינְתָּא, אִימָּא דִּילָהּ (נ"א עִלָּאָה), צוֹעֶקֶת עַל בְּנָהּ, וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ, עַד דְּיֵיתֵי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּגִינָהּ, דְּאִיהוּ מוֹשִׁיעַ. דִּבְגִינָהּ אִתְמַר, (זכריה ט) הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע. הוּא מוֹשִׁיעַ לְעֵילָּא, וְאַנְתְּ לְתַתָּא. וּבְגִין דְּאַנְתְּ בְּדִיוּקְנֵיהּ, אִתְמַר בָּךְ, (דברים ה) וְאַתָּה פֹּה עֲמוֹד עִמָּדִי. דְּכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל אָהֲדְרוּ לְאָהֳלֵיהוֹן, וְאַנְתְּ לָאו, עַד פּוּרְקָנָא בַּתְרַייְתָא. וּמַאן גָּרַם דָּא, עֵרֶב רַב. דִּבְגִינַייְהוּ, (שמות לב) וַיִּשְׁלַח מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחוֹת. וּמֵהַהִיא

שַׁעֲתָא נָפְלָה, וְלָא אִתְפְּרַקַת מֵעֲרֵב רַב, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות יב) וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם. בְּכָל דָּא לָא אִתְפְּרָשָׁן מִיִּשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה מִגְּבִרְתָּהּ, עַד פּוּרְקָנָא בַּתְרַייְתָא.

אַנְתְּ בְּרָא דְּמַלְכָּא, כְּגַוְונָא דִּילָךְ אִתְמַר בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא (דף רע"ט ע"ב) בְּכֹלָא, חֲדָוָה דִּילָךְ, כְּחֶדְוָה דִּילֵיהּ יְהֵא, כַּד יֵיתֵי לְמִפְרַק לְכַלָּתֵיהּ, (תהלים יט) וְהוּא כֶּחָתָן יוֹצֵא מֵחוּפָּתוֹ וְגוֹ'. דְּהָא לְבוּשִׁין דִּילָהּ בְּגָלוּתָא חֲשׁוֹכִין, וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי מִתְלַבְּשַׁת בְּהוֹן, אִיהִי אָמְרָה (שיר השירים א) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת. וְאִלֵּין קְלִיפִּין אִינּוּן, מַשְׁחִית אַף וְחֵמָה, נוֹקְבָא בִּישָׁא, שִׁפְחָה בִּישָׁא, שַׁבְתַּאי, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, דְּאִיהִי שַׁבָּת מַלְכְּתָא.

מַשְׁחִית אַף וְחֵמָה, סָחֲרִין לִתְלָתָא אֲבָהָן.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא מַה דַּהֲוֹת בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, י' עַל הו"ה, דְּכִלִּילָן בַּאֲבָהָן, ה' קַדְמָאָה בְּאַבְרָהָם. ה' תִּנְיָינָא בְּיִצְחָק. ו' בְּיַעֲקֹב. וַהֲוֹת י' רִישָׁא עָלַיְיהוּ. אִתְמַר, (איכה ה) נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ. וְאַמְתִּילוּ רַבָּנָן מִתְלָא, לְמַלְכָּא דְּהַוָה לֵיהּ עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, וְאִילָן יָאֶה קָדָמֵיהּ, אַתְיָא לֵיהּ שְׁמוּעָה בִּישָׁא, אַרְמֵי עֲטָרָה מֵעַל רֵישֵׁיהּ. וּמַה דַּהֲוֹת י' עַל הו"ה. י' לְעֵילָּא, אִתְהַדָּר הוה"י, י' לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה מֵאֵת יְיָ' הָיְתָה זֹאת.

קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא, טוֹל אַבְנָא דָּא בִּידָךְ, דְּאִתְמַר בָּהּ, (זכריה ג) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם. לְתַבְרָא קְלִיפִּין דְּאֶגוֹזָא, דְּהָא כַּמָּה רוֹעִים פַּרְנְסֵי דָּרָא, אִתְכְּנָשׁוּ עַל הַאי אַבְנָא, דְּאִיהִי סֻלַּע דִּילָךְ, לְאַפָּקָא מַיָּא מִתַּמָּן, דְּכַלָּה דִּילָךְ מַעְיַן הַחָכְמָה. בְּהַאי סֻלַּע, דִּנְבִיעָא דִּילָהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּרָזִין סְתִימִין לֵית סוֹף. וְעָלָהּ אִתְמַר, (איוב כח) וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא.

וְכָל תּוּקְפָּא דִּלְהוֹן לְאַעְבָּרָא קְלִיפָּה דִּלְעֵילָּא, וְכַד מָטָן לַקְלִיפָּה תִּנְיָינָא, דְּאִיהִי תַּקִּיפָא, אִיהִי קַשְׁיָא לוֹן, וּמָחָאן בָּהּ כָּל יוֹמֵיהוֹן כֻּלְּהוּ, בְּלִישָׁנֵהוֹן דְּאִינּוּן תַּקִּיפִין כְּפַטִּישִׁין, וְלֵית לוֹן רְשׁוּ לְאַפָּקָא מִינָהּ מַיָּא. אֶלָּא אִלֵּין טִפִּין דְּנָפְקִין עַל יָדָךְ, בְּזִמְנָא דְּאִתְמַר בָּהּ, (במדבר כ) וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם. וּבְמָחָאָה תִּנְיָינָא נַפְקֵי אִלֵּין טִפִּין. וְאִלֵּין אִינּוּן רְמִיזִין דְּחָכְמָה, רְמִיזִין דְּקַבָּלָה, דְּאִינּוּן בַּחֲגִיגָה, וּשְׁאַר מַתְנִיתִין. וְהַאי אֶבֶן לֵית מַאן דְּאַפִּיק מִינָהּ חָכְמָה, דְּאִיהִי מִלְּגָאו, דְּלֵית לָהּ סוֹף, (דְּאִיהוּ מוֹחָא מִלְּגָאו) בַּר אַנְתְּ, דְּאִתְמַר בָּךְ הַלָּכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.

פָּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, סָבָא סָבָא, אִית סֻלַּע, וְאִית סֻלַּע, אִית אֶבֶן, וְאִית אֶבֶן. אִית אֶבֶן דִּשְׁמָא דְּיְיָ"ה, עָלָהּ אִתְמַר (דניאל יב) וְאַבְנָא דִּי מְחָת לְצַלְמָא הֲוָת לְטוּר רַב. וְאִית אֶבֶן דְּאִיהִי (ויקרא כו) אֶבֶן מַשְׂכִּית, דְּלֵית תַּמָּן נְבִיעוּ דְּמַיָּא דְּחָכְמְתָא, וְלָא דְּבוּר.

אֶלָּא אֶבֶן דְּאִיהִי (חסר) **סֶלַע, דְּמֹשֶׁה, עָלָהּ אִתְּמַר** (במדבר כ) **וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו. דְּאִיהִי בַּת קוֹל וְלָא תַלְיָא בָּהּ אֶלָּא דִּבּוּר וּפִיּוּסָא. אֲבָל שִׁפְחָה, סֶלַע אַחֲרָא, דְּאִתְקְרִיאַת** (קְלִיפָּה) **מִשְׁנָה. נוּקְבָא דְּעֶבֶד נַעַר. עָלָהּ אִתְּמַר,** (משלי כט) **בִּדְבָרִים לֹא יִוָּסֵר עָבֶד, אֶלָּא דְּמָחָאן וּמְתַבְּרִין מִינָּהּ כַּמָּה פִּסְקוֹת, וְלַקְטִין לוֹן, וְאִתְקְרוֹן לְקוּטוֹת. וְעַל דְּמַלְקְטֵי לוֹן, אִתְקְרִיאוּ לְקוּטוֹת, בְּלָא נְבִיעוּ דְּחָכְמָה וְקַבָּלָה.**

אֲבָל סֶלַע דִּילִי, אִיהִי בְּרָתָא דְּמַלְכָּא, בְּגִינָהּ אִתְּמַר, וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו, בְּדִבּוּר וּפִיּוּס, כִּבְרָתָא דְּמַלְכָּא. וּבְגִין דְּמָחֵינָא בָּהּ, לָקֵינָא עָלָהּ, וְאִתְגְּזַר עֲלָנָא מוֹתָא. דְּמַאן דְּמְסָרֵב לְמַטְרוֹנִיתָא, חַיָּיב מִיתָה. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּמָחָא לִבְרָתֵיהּ דְּמַלְכָּא. וּבְגִין דָּא אִתְגְּזַר עָלַי, דְּלָא אִיעוּל לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וַאֲנָא קָבוּר בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה, וְאִתְעַבְּרַת מִינִי. וְאִתְּמַר, (שמואל ב כג) **וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשָּׁבֻט. וְהַאי שֵׁבֶט, אִיהוּ חַד מִשְׁבְּטַיָּא דִּילִי, דַּאֲנָא עָתִיד לְנַחְתָּא תַּמָּן לְמֶהֱוֵי עִם יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְכֻלָּא אִתְרְמִיז, וּבַאֲתָר אוֹחֲרָא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין.**

(חסר)

דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וּשְׁמָא דְּמָשִׁיחַ, אִתְקְרִיאוּ בְּשֵׁם יְדוֹד. וְדָא אַרְבַּע אַנְפֵּי אָדָם, וְאִינּוּן דְּשִׁבְטָא דִּלְוִי, אִינּוּן נַפְקָן

מֵחֵיוָן דְּאִינּוּן שְׁאַר שִׁבְטִין, וְעָאלוּ בְּחוּלָקָא דְּאָדָם, דְּאִינּוּן אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ. וּמֹשֶׁה אִיהוּ אָדָם בְּדִיוּקְנָא דְּהַהוּא אָדָם קַדְמָאָה דִּלְעֵילָּא. מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ. וּבְגִין דָּא, כַּהֲנַיָּא וְלֵיוָאֵי, מְזוֹנֵיהוֹן עַל יְדָא דְּמַלְכָּא אָכִיל בְּפָתוֹרֵיהּ, וּשְׁאַר חַיָּילִין דְּמַלְכָּא, כָּל חַד יָהֲבִין לֵיהּ לְמֵיכַל בְּבֵית מוֹשָׁב דִּילֵיהּ. וְרַעְיָא מְהֵימָנָא אִיהוּ כִּבְרָא דְּמַלְכָּא, קָרִיב לְמַלְכָּא יַתִּיר מֵאִלֵּין דְּאָכְלִין לְפָתוֹרֵיהּ, דְּלֵית מַאן דְּקָרִיב לְמַלְכָּא מִכָּל בְּנֵי מַלְכוּתָא, כִּבְרֵיהּ.

קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, סָבָא סָבָא, בְּמִלִּין דִּילָךְ אִשְׁתְּמוֹדַע מַאן אַנְתְּ. אַנְתְּ הוּא אָדָם קַדְמָאָה. מַה שְׁמוֹ, אִתְּמַר עָלָךְ. מַה שֵּׁם בְּנוֹ, אִתְּמַר עַל רַעְיָא מְהֵימָנָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ חֲדַשׁ כַּמָּה חִדּוּשִׁין בְּאוֹרַיְיתָא,

חֲדָוָה זְמִינָא לְגַבָּךְ, (משלי י) דְּבֵן חָכָם יְשַׂמַּח אָב. (חסר)

רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּפַרְשְׁתָא דָּא, הָוָה אַדְכַּר כְּנִישׁוּ דִּילָךְ לְהַהוּא עָלְמָא, דִּכְתִיב (במדבר כז) (עֲלֵה) (דף ר"פ ע"א) אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר נְבוֹ וְגוֹ', וְרָאִיתָ אוֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל עַמֶּךָ וְגוֹ', כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אָחִיךָ וְגוֹ'. וּבְהַאי פַּרְשְׁתָא, אִית לָךְ לְאָהַדְּרָא לְעָלְמָא וּלְהַחֲיוֹת, וּלְאַעֲלָא לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וּלְאִתְחַבְּרָא בְּפַרְשְׁתָא דָּא בְּכַלָּה דִּילָךְ, דִּכְתִיב בָּהּ, (במדבר כה) הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. וּבְגִין דָּא לָא אָמַר לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכָא רֵד, אֶלָּא עֲלֵה. דְּמִנַּיהּ, אַנְתְּ תֵּהֵא עָאל לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל.

וּמַה דְּאָמַר בָּךְ, (דברים לד) **וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וַי לְאִינּוּן אֲטִימִין לִבָּא, סְתִימִין עַיְינִין, דְּלָא יַדְעֵי קְבוּרָה דִּילָךְ, דַּהֲוַית אַנְתְּ בָּעֵי רַחֲמֵי מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יֵיעוּל לָךְ בְּהַהוּא קְבוּרָה, דְּבָהּ אַנְתְּ מִתְקְרֵי מֵת. הָדָא הוּא דִכְתִיב,** (יהושע א) **מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת. וְאִינּוּן טִפְשָׁאֵי אָמְרִין, וְכִי מֹשֶׁה הֲוָה מְפָחֵד מִמִּיתָה, לְנָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא, לְעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּשְׁאַר בְּרְיָין. וְאִינּוּן לָא יַדְעִין דִּקְבוּרָה דִּילָךְ, וּמוֹתָא דִּילָךְ אֵיךְ הֲיָא. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּמֵתֵי חוּצָה לָאָרֶץ אֵינָם חַיִּים. לָא אָמְרֵי דְּאֵינָם עֲתִידִים לְהַחֲיוֹת, דְּאִלְמָלֵי כַּךְ הֲווֹ כַּפְרִין בִּתְחִיַּית הַמֵּתִים. אֶלָּא הָכָא רָזָא רַבְרְבָא, קְבוּרָה דִּילֵיהּ בְּצוּלְמָא דְּלָאו הַגּוּנָה לֵיהּ, דְּאִיהִי** (תהלים מב) **אֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם, וְלֵית מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה, וּבָהּ** (ישעיה נג) **לֹא תֹאַר לוֹ וְלֹא הָדָר. וּמַאן דְּחָזֵי לֵיהּ בְּהַהוּא צוּלְמָא, וְנִרְאֵהוּ וְלֹא מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ. וּבְגִין דָּא, נְבוּאַת יְשַׁעְיָה** (ישעיה נב) **הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי, קָא רָמִיז עָלֵיהּ.**

וּבְגִין הַהוּא קְבוּרָה, הֲוָה בָּעֵי רַחֲמֵי דְּלָא יְמוּת תַּמָּן בְּחוּצָה לָאָרֶץ, לְפוּם דְּהַוָה בְּאָרֶץ צִיָּה רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא בְּלִי מַיִם, דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלֵיהּ, עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה. מִשְׁפְּלוּתָא דִּילֵיהּ, אַחְזֵי לֵיהּ

מַעֲלָתֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ קָבוּר בַּאֲתָר דְּלָאו הָגוּן לָךְ, עָרוּם בְּלָא לְבוּשִׁין דִּילָךְ, דְּאִינּוּן עוֹר וּבָשָׂר (תַּלְבִּישֵׁנִי), נָע וָנָד מֵאֲתָר דִּילָךְ, וּמְטַלְטֵל וְגָלֵי. הָא פְּנָחָס דְּעַבְדַּת טִיבוּ עִמֵּיהּ, דְּאִתְמַר עָלָךְ, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם, הָא אִיהוּ יַעְבִּיד טִיבוּ עִמָּךְ, וּבֵיהּ תִּסְתַּלַּק בְּפַרְשְׁתָּא דִּילֵיהּ.

דְּבָה כַּלָּה דִּילָךְ, תַּמָּן תִּתְיַיחֵד עִמָּהּ, כֻּחָתָן עִם כַּלָּתֵיהּ. דְּהָא אַנְתְּ (תּוֹעֶלֶת גְּדוֹל לְיִשְׂרָאֵל בִּקְבוּרָתָךְ), אִי לָא הֲוֵית קָבוּר לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, לְבַר מִכַּלָּה דִּילָךְ, לָא הֲווֹ יִשְׂרָאֵל נָפְקִין מִגָּלוּתָא. וּבְגִינָךְ אִתְמַר, (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ. אִתְעֲבִידַת חוֹל בְּגִין חוֹבָה וְפֻשַׁע דְּיִשְׂרָאֵל בִּקְבוּרָה דִּילָךְ, דְּאִתְמַר בָּךְ (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ בַּגַּיְא. וּמַה כְּתִיב בִּקְבוּרָה דִּילָךְ. (ישעיה מ) כָּל גֵּיא יִנָּשֵׂא, כָּל שָׁפֵל וְנָמוּךְ יִנָּשֵׂא בְּגִינָךְ, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן שְׁפָלִים מִכָּל אוּמָה וְלִישָׁן. וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ, דְּאִינּוּן רַשְׁיָיֵא, וְגַסֵּי הָרוּחַ.

וְהַאי אִיהוּ, (ישעיה נג) וּבַחֲבוּרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ, (בְּחִבּוּרָא) בְּחִבּוּרָה דְּאִתְחַבָּר עִמָּנָא בְּגָלוּתָא, נִרְפָּא לָנוּ. דְּאַנְתְּ הוּא כְּשִׁמְשָׁא דְּנָהִיר, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְכְּנַשׁ בְּלֵילְיָא, נָהִיר הוּא בְּסִיהֲרָא, וּבְכָל כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. הָכִי אַנְתְּ נָהִיר, בְּכָל מָארֵי הֲלָכוֹת וְקַבָּלוֹת. וְלָךְ אִשְׁתַּקְיַין בִּגְנִיזוּ, כְּמַבּוּעָא דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנִין תְּחוֹת שָׁרְשֵׁיהוֹן בִּגְנִיזוּ, עַד דְּאִתְבְּקַע

מֵימוֹי בְּאִתְגַּלְיָיא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ה) יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה.

דְּאַנְתְּ הוּא אוּף הָכִי, כְּשִׁמְשָׁא דְּאָזִיל בִּימֵי הַחוֹרֶף תְּחוֹת מַבּוּעִין, וְכַד מָטֵי פּוּרְקָנָא, תֵּהֵא כְּשִׁמְשָׁא דְּאָזִיל בַּקַּיִץ לְעֵילָּא מִמַּבּוּעִין, וְיֵהוֹן צוֹנְנִין בְּרַחֲמֵי. דְּכַד אַנְתְּ תְּחוֹתַיְיהוּ, אִינּוּן חַמִּין בְּדִינָא. אָתָא רַעְיָא מְהֵימָנָא, וּבָרִיךְ לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר וַדַּאי אַנְתְּ הוּא דְּנָהִיר לִי, בְּזִמְנָא דְּאִתְמַר עָלַי, (בראשית כח) כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, כְּבָה הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאַחֲשִׁיךְ נְהוֹרֵיהּ. יְהֵא רַעֲוָא, דִּידו"ד יַנְהִיר שְׁמֵיהּ עָלָךְ.

וְעוֹד אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי אַנְתְּ הוּא כְּלָא, (ס"א וַיֹּאמֶר וגו') דְּאָמַר, (במדבר יב) אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם וְגוֹ'. וּבְגִין דָּא, כַּד אִתְגַּלְיָיא אִימָּא עִלָּאָה לָךְ, אֲמָרַת (שמות ג) אֲסוּרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדוֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה. בְּגִין דְּאִיהִי רַחֲמֵי, אִתְמַר בָּהּ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה.

וְחָמֵשׁ נְהוֹרִין אִית לָהּ, דְּאִתְקְרִיאוּ קַרְנֵי הַחַמָּה, עַד הוֹד, וּמִתַּמָּן עַד הוֹד, הֲווֹ נְהִרִין בָּךְ רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְהַאי אִיהוּ וְנָתַן הוֹד לְמֹשֶׁה, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּכֻלְּהוּ לָךְ אִתְיְיהִיבוּ, אֲפִילּוּ עַד הוֹד. וּבְגִין דָּא, פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה. וְאִלֵּין חֲמֵשׁ, סַלְּקִין לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה.

וּבְאִלֵּין חָמֵשׁ דְּאִתְמַר, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ אוֹר דְּיוֹמָא קַדְמָאָה, דְּאִינּוּן לָקָבֵל חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָן דִּימִינָא אִתְחַזְיָא לָךְ בַּסְנֵה. בְּגִין דְּעָתִיד אַנְתְּ לְאַפָּקָא זַרְעָא דְּאַבְרָהָם מִן גָּלוּתָא, דְּאִיהוּ דַּרְגָּא (דְּאַבְרָהָם) יְמִינָא. וּמִתַּמָּן בְּינָה אִיהוּ רַחֲמִים גְּמוּרִים, יַד הַגְּדוֹלָה. (אֲבָל) מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, יַד הַחֲזָקָה, חֲמֵשׁ רָקִיעַ, בְּיוֹם שֵׁנִי, לָקָבֵל חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָן דִּשְׂמָאלָא. אֲבָל מִסְטְרָא דְּדַרְגָּא דִּילָךְ, (שמות יד) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה. דְּגוּף וּתְרֵין דְּרוֹעִין וּתְרֵין שׁוֹקִין, לָקָבֵל חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָן, ה' ה' ה'. ה' אֶצְבְּעָן דְּיָד יְמִין, וה' דְּיָד שְׂמֹאל, וּתְרֵין דְּרוֹעִין וּתְרֵין (דף ר"פ ע"ב) שׁוֹקִין וְגוּף, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ דְּסַלְקִין יָ"ה.

אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימְנָא, בְּרִיךְ אַנְתְּ לְאִמָּא עִלָּאָה. אֲבָל הַאי י"ה שַׁוְיָא לִי (נ"א לי"ה) ה', בְּגִין מַטֵּה הָאֱלֹהִים, דְּאִיהוּ ו'. וְאָמַר וַדַּאי הָכִי הוּא. אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימְנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, לְאִתַּתְקְפָא מִלִּין דִּילָךְ, דְּמַרְאֶה אִיהִי לִימִינָא, חָשׁוּב בַּמַּרְאָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר יב) בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, וְתִשְׁכַּח רמ"ח, דְּסָלִיק בְּחִשְׁבַּן אַבְרָהָם. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אִתְחֲזִי לָךְ הַאי חֵיזוּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. וּלְבָתַר דְּאָמְרַת, (שמות ג) אָסוּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדוֹל הַזֶּה. דְּאַדְכִּיר בֵּיהּ ה' זִמְנִין הַסְנֵה. כְּעַן אִתְגַּלְיָיא לָךְ חֵיזוּ דָּא, ברמ"ח פִּקּוּדִין אִלֵּין,

דְּאִינּוּן בַּחֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְנָשִׁיק לֵיהּ, וּבָרִיךְ לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, הַאי מַרְאָה, לְזִמְנִין אִיהוּ בְּאוֹת ה׳ הַמַּרְאָה הַגָּדוֹל. וּלְזִמְנִין אִיהוּ בְּאוֹת ב׳, בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. וּלְזִמְנִין במ״ם, (יחזקאל א) מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה. וּלְזִמְנִין בכ׳ (שם) כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו. וּלְזִמְנִין בו׳, (שמות כד) וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְיָ׳. וּלְזִמְנִין לְמַרְאֵה. לָא הֲוָה לֵיהּ לְמֶהֱוֵי תּוֹסֶפֶת אֶת כְּלַל, בַּר ב׳ מִן בַּמַּרְאָה. אֶלָּא וַדַּאי, הַאי מַרְאֵה כְּלִילָא אִיהִי מֵעֶשֶׂר סְפִירָן, וְכָל אֶת אַחְזֵי סְפִירָה דִּילָהּ, כְּגוֹן כְּמַרְאֵה בְּאֶת כ׳, אַחְזֵי עַל כֶּתֶר, וְהָכִי שְׁאַר אַתְוָון, כָּל חַד אַחְזֵי עַל סְפִירָה דִּילָהּ.

וְלָא צָרִיךְ לְאַרְכָּא הָכָא, וּלְחַכִּימָא בְּרָמִיזָא.

וְכַמָּה חֶזְיוֹנוֹת אִית לָהּ, וְדִמְיוֹנוֹת וּמַרְאוֹת אִית לָהּ,

וְכֻלָּא אִשְׁתְּמוֹדַע בְּעֵין הַשֵּׂכֶל דִּלְבָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ הַלֵּב יוֹדֵעַ הַלֵּב מֵבִין. וּמַה דְּאָמַר, (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה. דִּמְיוֹן לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּשֵׂכֶל דִּלְבָּא, וְלָאו כְּדִמְיוֹן דְּעֵינָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל. וְאִית חֶזְיוֹנוֹת כְּגוֹן הַחוֹזִים בַּכּוֹכָבִים, אֲבָל חֶזְיוֹן דִּנְבוּאָה אִיהוּ כְּחֶזְיוֹן לַיְלָה.

דִּמְיוֹנוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת, כְּגוֹן הַמֵּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר,

וְהַמְדַמֶּה דָּבָר לְדַבֵּר. אֲבָל מַרְאֶה דְּאִיהִי בְּעֵין הַשֵּׂכֶל, אִיהִי כְּאוֹר דְּנָהִיר בְּבַת עֵינָא. דְּבַת עֵינָא אִיהִי אוּכְמָא. שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, אוֹר דְּנָהִיר בָּהּ הַהוּא חִוָּורוּ דִּלְגוֹ. וְהַאי בַּת עֵינָא, אִיהִי (משלי ו) נֵר מִצְוָה. נְהוֹרָא דְּנָהִיר בָּהּ מִלְּגוֹ, וְתוֹרָה אוֹר.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא הַיְינוּ מַאי דַּאֲמִינָא דִּכְעָן בְּאוֹרַיְיתָא אִתְגַּלְיָא לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְהַאי אִיהוּ יְהוָ"ה, בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. בַּמַּרְאָה, אִימָא עִלָּאָה. אִתְיְדַע, לָךְ בְּדַעַת. בֵּן יָ"הּ. בַּחֲלוֹם אֲדַבֶּר בּוֹ, ה"א בַּתְרָאָה.

חֶלְמָא, בִּסְתִימוּ דְּעַיְינִין. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאה שְׁאֵינָה מְאִירָה. נְבוּאָה אִיהִי מַרְאֶה בִּפְתִיחוּ דְּעַיְינִין. וּשְׁלֹשָׁה גַּוונִין בְּעֵינָא, לָקֳבֵל תְּלַת אֲבָהָן. דִּבְהוֹן נְהִירָא בַּת יְחִידָאָה, תְּרִין כַּנְפֵי עֵינָא, נֶצַח וְהוֹד. מַרְאֶה לָא אִתְחֲזְיָא אֶלָּא בְּהוֹן, כַּד אִינּוּן פְּתִחִין, אִיהִי מַרְאֶה בְּהָקִיץ. וְכַד אִינּוּן סְגִירִין, אִיהוּ מַרְאֶה בַּחֲלוֹם.

אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּרִיךְ אַנְתְּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּם אַשְׁלִים פִּקּוּדִין, לְאַנְהָרָא מַרְאֶה עִלָּאָה בְּהוֹן, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, י', אִיהִי בַּת עֵינָא, כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר ה"ו מַנְהִיר בָּהּ

ה', ג' גַּוונִין דְּעֵינָא, וּתְרֵין כַּנְפֵי עֵינָא. חָמֵשׁ אוֹר נְהִרִין בָּהּ מִלְּגָאו, ה' עִלָּאָה דְּאִיהִי אוֹר הַמַּרְאֶה. (אורה מראה) ע"כ

(פרשת צו, כ"ז ע"א פקודא לעשות העולה)

השלמה מההשמטות (סימן ט"ז)

פִּקּוּדָא לְיַבֵּם אֵשֶׁת הָאָח. וְרָזָא דָּא הָא אוּקִימְנָא, דְּאִיהוּ עֲבִיד טִיבוּ וּקְשׁוֹט עִם אֲחוּהִי מֵיתָא, דְּלָא לִישְׁתֵּצֵי מֵהָהוּא עַלְמָא. בְּגִין דְּהָהוּא בַּר נָשׁ דְּמִית בְּלָא בְּנִין לָא אַעְבַּר כּוֹתָלָא דְּפַרְזְלָא לְמֵיעַל גּוֹ פַּלְטֵרִין דְּמַלְכָּא. בְּגִין דְּכֹתָלָא דְּפַרְזְלָא קַיָּימָא בֵּין הַאי עַלְמָא לְעַלְמָא אָחֳרָא, וּבַתַּר הָהוּא כּוֹתָלָא קַיְימָן אֶלֶף וְשִׁיתִּין רִיבּוֹא מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן מָארֵי תְּרִיסִין, מָארֵי דְּבָבוּ. סַיְיפֵי שְׁנַנָּן דְּנוּרָא מֵלַהֲטַן בִּידַיְיהוּ.

וְגוֹ הָהוּא כּוֹתָלָא אִית [בֵּיהּ] שִׁיתִּין אַלְפֵי הֵיכָלִין דְּחַשׁוֹכָא. וְכָל הֵיכָלָא וְהֵיכָלָא אִית בֵּיהּ כַּוִּין פִּתִיחָן לְגֵיהִנָּם. וְכָל אִינּוּן דְּלָא זָכוּ בְּבָנִין בְּהַאי עַלְמָא, כַּד נַפְקִין מִגֵּיהּ וְאָזְלִין לְאָעְלָא לְהָהוּא עַלְמָא אָחֳרָא וּפָגְעוּ גּוֹ הָהוּא כּוֹתָלָא. וְנָפְקִין כָּל אִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין וְטַרְדִין לוֹן, וְעָאלִין לוֹן גּוֹ אִינּוּן הֵיכָלִין וְיַתְבִין תַּמָּן עַד דְּיִתְפָּרְקוּן.

וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּגֵיהִנָּם, אַף עַל גַּב

דְּאִיהוּ זַכָּאָה. בָּר אִי זְכוּתֵיהּ סַגִּי וּזְכוּתָא דְּאַבָּהָן. וְהָנֵי אִינּוּן דְּאִשְׁתְּדָלוּ בֵּהּ וְלָא יָכְלוּ. בְּגִין דְּכָל אִינּוּן דְּלָא אִתְפְּשָׁט מִנְּהוֹן דִּיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא בְּהַאי עַלְמָא לָא עָאלִין גּוֹ הַהוּא עַלְמָא. וְכָל אִינּוּן דְּלָא אִשְׁתְּדָלוּ בְּהַאי עַלְמָא בִּבְנִין כַּד נַפְקֵי מֵהַאי עַלְמָא קְרִיבוּ גּוֹ הַאי כּוֹתַלָא וְנָפְקִין הַנְהוּ מָארֵי תְּרִיסִין וְטַרְדִין לוֹן בְּנוּרָא מְלַהֲטָא.

וְגוֹ' אִינּוּן הֵיכָלִין אִית הֵיכָלָא חֲדָא. וְהַהוּא הֵיכָל אִקְרֵי הֵיכָל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְנָטְלִין לֵיהּ וְעָאלִין לֵיהּ בְּהַהוּא הֵיכָלָא וְתַמָּן אִתְטְרִיד בְּכָל יוֹמָא וְדָא קָשֶׁה מִגֵּיהִנָּם. אִי אִית לֵיהּ פָּרוֹקָא, יֵאוֹת. וְאִי לָאו, לָא נָפִיק מִתַּמָּן לְעָלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קכ"ז) אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם וְגוֹ'. כַּד אִית לוֹן פָּרוֹקָא לְאִינּוּן דְּלָא זָכוּ, אִיצְטְרִיךְ לְהַהִיא אִתְּתָא מַמָּשׁ. דְּהוּא שָׁבָק תַּמָּן, בְּאַתָּר דְּנַפְשֵׁיהּ וּרְעוּתֵיהּ הֲוָה שַׁוִּי תָּדִיר וְאַדְבָּק בְּרַעוּתָא וְתִיאוּבְתָּא. וְכָד אִשְׁתַּמַּשׁ בְּהַהוּא אֲתָר אֲחוּהָ דְּמִיתָא, הַהוּא דַּבִּיקוּ דְּתִיאוּבְתָּא דְּנַפְשָׁא דְּשָׁבָק בְּהַהוּא אֲתָר אִתְעָר בְּאִתְעָרוּתָא דְּאִתְּתֵיהּ דְּאִתְעָרַת לְגַבֵּיהּ וְאַחוּהָ דְּשַׁוִּי רְעוּתֵיהּ בַּאֲחָוָה בְּהַהוּא אֲתָר. כְּדֵין אִתְעָרוּ דָּא מִתְעָר לְהַהוּא מֵיתָא בְּאִינּוּן הֵיכָלִין וְנָפַק מִתַּמָּן.

וְחַד מִמַּנָּא מֵאִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין אָתֵי עִמֵּיהּ וְאִתְּהַדָּר בַּר נָשׁ לְהַהוּא אֲתָר וְיָשׁוּב לִימֵי עָלוּמָיו. הַהוּא מִמַּנָּא קָרֵי עָלֵיהּ, וַוי דְּנָפִיק אַגְרֵיהּ בְּטִיקוּלֵיהּ. מַאן דְּהָוָה סִיב אִתְּהַדָּר רַבְיָא לְחַיָּכָא בֵּיהּ. וְעִם כָּל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתֵיהּ לְמֶעְבַּד עִמֵּיהּ טִיבוּ לְאִתְּתַקָּנָא בְּהַאי עָלְמָא, וְדָא אִיהוּ דְּמָארֵיהּ אִתְּרְעֵי בֵּיהּ. רַבְיָא מִתְּרֵיסָר שְׁנִין דְּלָא אַשְׁלִים לְעַשְׂרִין אוֹ דְּאִיהוּ רַבְיָא דְּלָא נָסִיב, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְקַר לֵיהּ, וְשָׁתִיל לֵיהּ לְבָתַר בְּסִטְרָא דְּאָבוּי בְּקַשְׁיוּ, וְדָא לָא אָזִיל לְהַהוּא כּוֹתֲלָא.

בֵּין גַּן עֵדֶן וְגֵיהִנָּם אִיכָּא חַד טִינָרָא וְדָא הוּא טִינָרָא דְּמַחְלוֹקֶת. אֲמַאי אִקְרֵי הָכִי, בְּגִין דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא עַבְדִּין פְּלִיגָא בְּמָארֵיהוֹן עַל הַהוּא רַבְיָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי בֵּיהּ דְּלָא יִצְלַח, דְּאִי אִתְּקַשֵּׁי לָא אִתְּנַטַּע בִּנְטִיעָא שַׁפִּיר. וְהַשְׁתָּא דְּאִיהוּ רְכִיכָא וְיָאוֹת לְאִתְּעַקָּרָא, אִתְּעַקָּר וְשָׁתִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כַּד אִתְּעַקָּר עָאל לְגַבֵּיהּ הַהוּא טִינָרָא וְתַמָּן הֵיכָלִין יְדִיעָאן לְאֵילִין וַחֲיָלִין וּמַשְׁרְיָין סַגִּיאִין קַיְימִין תַּמָּן דְּמְמוּנִין עֲלַיְיהוּ. וְכֻלְּהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא קַיְימֵי, וְקַיְימֵי תַּמָּן עַד דְּאִתְּפְּרִיקוּ בְּסִטְרָא דְּאָבוּי. וְאִי לָאו אָבוּי, זִמְנִין דְּקַיְימֵי לְחַמְשִׁין שְׁנִין וְעָבִיד בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא טִיבוּ וְאִיפְּרָק בְּקִרְיָא דְקָרִיב לֵיהּ אוֹ אֲחוּהָ.
וְכַמָּה פְּרוּקֵי אַזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא בַּר נָשׁ.
גּוּפָא קַדְמָאָה מָה תְּהֵא מִנֵּיהּ. שְׁאֵלְתָּא שָׁאֲילוּ
קָמֵיהּ חַבְרַיָּיא, אִי יִתְקַיֵּים הַהוּא גּוּפָא, אִי לָאו. אִי
תֵּימָא דְּלָא יִתְקַיֵּים, וְכִי יֵיבְדוּן עוֹבָדֵי יְדוֹי דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. אִי חַיָּיבָא הֲוָה סַגִּי וְלָא אִתְחֲזֵי לְאִתְקַיְּימָא,
לָא שְׁאִילְנָא. דְּוַדַּאי אִתְאֲבִיד וְלָא אִתְקַיֵּים.
אֲבָל כַּמָּה אִינּוּן דְּאִתְהַדָּרוּ לְהַאי עַלְמָא וְאִתְתְּקָנוּ
גּוּפָא מָה תְּהֵא מִנֵּיהּ. הַהוּא גּוּפָא לָא אִתְאֲבִיד,
דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יֵאֲבֵד עוֹבָדֵי יְדוֹי וּבְרִיָּין
זְמִינִין לְמֶעְבַּד מִנַּיְיהוּ. וְאִינּוּן הֲווּ גּוּפִין דְּאִתְהַדָּרָן (ש"ז ע"ב) בְּלָא רוּחָא.
כַּד זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָא מֵתַיָּיא, אִלֵּין
יִתְבְּנוּן וְיקוּמוּן אַרְבְּעִין יוֹמִין בְּלָא רוּחָא.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַס עֲלַיְיהוּ וּמְשַׁדַּר עֲלַיְיהוּ רוּחָא
דְּנָשִׁיב בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן וְיקוּמוּן בְּקִיּוּמֵיהוֹן וִיהוֹן שַׁמָּשִׁין
לְצַדִּיקַיָּיא דְּמִתְעַסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִלֵּין יְמוּתוּן
כְּמִלְקַדְמִין וּלְבָתַר יְקַיְּמוּן לוֹן, וְעַל דָּא כְּתִיב (קהלת ד)
וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ, מִקַּדְמַת דְּנָא.
כַּד יְקוּמוּן יִנְדְּעוּן לְמָארֵיהוֹן יְדִיעָה דְּלָא בְּרִירָא
כְּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא וְאִלֵּין שַׁמָּשִׁין דְּעַמָּא קַדִּישָׁא.

בְּסִפְרָא דִשְׁלֹמֹה עַל אִלֵּין גּוּפִין כְּתִיב, (דניאל י"ב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עֲפַר יָקִיצוּ אֵלֶּה וְגוֹ' וְאֵלֶּה וְגוֹ'. בֵּין זַכָּאִין בֵּין חַיָּיבִין יְקוּמוּן, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ בְּאוֹרַח סָתִים, וְרַבִּים. וְלָא כְּתִיב מַאן אִינוּן.

וּבְגִין כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּאַמְרִינָן דְּאִתַּבָּרוּ לָאו הָכִי.

דְּהָא לֵית לָן גּוּפָא מֵאִלֵּין דְּלָא יְקוּמוּן מִדּוֹר הַמַּבּוּל וְדוֹר הַפַּלָּגָה, וְיִתְבְּרוּן כְּמִלְקַדְמִין. דּוֹר הַמַּבּוּל מָה כְּתִיב בְּהוּ כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ, מְחַבְּלִין הַהוּא שְׁיֵיפָא. בְּגִין כָּךְ אִתְעַנְשׁוּ. אוּף הָכָא כָּל אִינוּן דְּלָא זָכוּ לְבִנְיָן, לֵית לוֹן חוּלָקָא בְּהַהוּא עַלְמָא עַד דְּמִתְתַּקְנָן. וַאֲפִילּוּ לְחַמְשִׁין דָּרִין אַהֲדַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. פְּקוּדָא לַחֲלוֹץ אֶת יִבְמְתּוֹ, הָא אִתְּמַר הוֹאִיל וְלֵית רְעוּתָא דְּהַאי אוֹ דְּהַאי, וְלָא אִתְתַּקְּנָן בְּחַבִּיבוּ, אִית לַחֲלוֹץ.

וְאִי תֵּימָא בְּאַתָּר דְּשַׁרְיָין חַיִּים אִית סַנְדָּל בְּשַׁפִּירוּ דְּתִקּוּנָא דְּרַגְלִין, דִּכְתִיב (שיר השירים ז) מָה יָפוּ פְּעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב וְגוֹ' בְּגִין דְּדָא אִיהוּ אֲתָר דְּשַׁרְיָין בֵּיהּ חַיִּים. וּבַאֲתַר דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ מוֹתָא לֵית סַנְדָּל כְּלָל, בְּגִין דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּלֵית בֵּיהּ תִּיקוּנָא דְּרַגְלִין דְּבַר נָשׁ. וּבְגִין כָּךְ לֵית בֵּיהּ סַנְדָּל. וְכָל אִינוּן סִטְרִין דְּמִתְפַּשְׁטִין מִגֵּיהּ, כּוּלְהוּ מְשַׁנְיָין רַגְלִין עַד דְּאִשְׁתַּנֵי כְּרַגְלָא דְּתַרְנְגוֹלָא.

מָלְכַּת שְׁבָא כְּתִיב (מלכים א י) וַתָּבֹא לְנַסּוֹתוֹ בְּחִידוֹת,
חֲדָא דְּעָבִיד לְרַגְלוֹי סָנְדָּלָא דְּסִטְרָא אוֹחֲרָא.
מָה כְּתִיב (מלכים א י) וַיַּגֶּד לָהּ הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל לְבָבָהּ, וְלָא
כְּתִיב וַיַּעַשׂ לָהּ. גָּלֵי לָהּ רָזָא וְלָא אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד לָהּ
סָנְדָּלָא, דְּלָאו אוֹרְחָא לְהַאי סִטְרָא בְּהַאי.
וּבְגִין כָּךְ מַאן דְּחָמֵי בְּחֶלְמֵיהּ דְּיַהֲבִין לֵיהּ סָנְדָּלִין
לְרַגְלוֹי, וַדַּאי חַיִּין אִתְמְסְרִין לֵיהּ. וּמָאן דְּחָמֵי
דְּאַעֲדָן מִנֵּיהּ סָנְדָּלָא, בְּדִינָא סִטְרָא אוֹחֲרָא יִתְמְסַר,
אִי לָא יֵתוּב. וְעַל דָּא אִית לְאַשְׁלַפָּא לְהַאי וּלְמֵיהַב לֵיהּ
גּוֹ עַפְרָא, רָזָא דָּא סָנְדָּלָא דְּאִיהוּ רָגִיל בֵּיהּ לָא
תִּשְׁלוֹף, בְּגִין דְּלָא לְאַעֲדָאָה מִנֵּיהּ. אֲבָל אִיצְטְרִיךְ
סָנְדָּלָא אַחֲרָא לְמִשְׁלָף מִנֵּיהּ, וְכַמָּה אִינּוּן.
וְאִלֵּין מָארֵי תְּרִיסִין בְּהַהוּא סִטְרָא דְּמִתְכַּנְפֵי תַּמָּן
לְאַנְעָלָא הַהוּא סָנְדָּלָא לְהַהוּא סִטְרָא, וְלָא
יַכְלִין. אַהֲדַר לְגַבֵּיהּ הַהוּא מֵיתָא וְקָא טָעִין עָלֵיהּ קָמֵיהּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיחַס עָלֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
חַס עָלֵיהּ.
וּבְגִין הַהוּא סָנְדָּלָא, אַהֲדַר לְהַהוּא אֲתָר אַרְבְּעִין יוֹמִין
וְאִתְעֲדֵי מֵהַהוּא מֵיתָא וְכָל אִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין
דִּילֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ עוֹנָשָׁא וּפָרִיק
לֵיהּ, אֲבָל לָא עַאל גּוֹ מַקְדְּשָׁא. וַאֲתָר מִתְתַּקְנָא לְהוּ

לְבָר מִגִּנְתָּא דְעֵדֶן וְתַמָּן קַיְימִין וְאוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחָמָאן לֵיהּ מֶרְחִיק וְהַהוּא נְהִירוּ דְעִדּוּנָא דְצַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן וְאִכְסָפוּ בְּעוֹבָדִין. זַכָּאִין אִינוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי. (עד

כאן מההשמטות)

(דברים כ"ה) אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יוֹסִיף וְגוֹ', פִּקּוּדָא דָּא לְהַלְקוֹת לְרָשָׁע, דְּאִיהוּ סָמָאֵל, דְּעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחֲאָה לֵיהּ חַמְשִׁין מָחָאן. בְּגִין דְּעָבַד גַּרְמֵיהּ אֱלוֹהַּ. יֵיתֵי יְחוּדָא, דְּמַיְיחֲדָן בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא, בְּכ"ה אַתְוָון, וִימְחֵי בְּהוֹן, לְמַאן דְּשַׁוִּי גַּרְמֵיהּ אֱלוֹהַּ, וְלָאו אִיהוּ אֶלָּא עֶבֶד מְטוּנָּף. וְאִלֵּין דְּסָרְחוּ בֵּהּ תַּקִּין לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (לְמָחְאָה) בְּיוֹ"ד הֵ"א וָא"ו, דְּאִינוּן אַרְבָּעִים חָסֵר חַד. וּבְהַאי שְׁמָא, מָחֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲשָׂרָה מַכְתְּשִׁין לְאָדָם. וְעַשְׂרָה לְחַוָּה. וַעֲשָׂרָה לְנָחָשׁ. וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ סָרְחוּ בְּאָת ה'. וּבְגִין דָּא, (בראשית ג) כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת. (ע"כ) (משפטים קי"ז ע"ב מדבר שקר תרחק)

(דברים כ"ה) כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ וְגוֹ', יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ. פִּקּוּדָא דָּא, לְיַבֵּם אֵשֶׁת אָח דְּאִשָּׁת אָח אִיהִי ד', וְעִם א"ח אִיהִי אֶחָד. וְאִם חַס וְשָׁלוֹם לְבֵיהּ לָאו אִיהוּ, לְמַיְיתֵי אָח עַל ד', דְּאִיהִי אִתְּתֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ דא"ח, עָבִיד פִּרוּדָא,

וְעָאל סָמָאֵל אֵל אַחֵר בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לח) וְשִׁחֵת אַרְצָהּ לְבִלְתִּי וְגוֹ', דְּאִסְתַּלָּק קוּצָא דְּאָת ד' מִן אֶחָד. וּבְגִין דָּא, וְהָיָה אִם בָּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָהּ לְבִלְתִּי נְתָן זֶרַע לְאָחִיו. וְהַשְׁחָתַת זַרְעָא, מָנַע מִנֵּיהּ כַּמָּה בִּרְכָאן, וּפִרוּדָא דְּייחוּדָא. וּבְגִין דָּא וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיְמִיתֵהוּ ה'.

וְייחוּדָא דְּאָח עִם ד' בְּצַדִּיק. וּבְעַזּ בְּגִין דְּאִתְתְּקַף עַל יְצִרֵיהּ, אִקְרֵי צַדִּיק. וְהַאי אִיהוּ בּוֹעַ"ז, ב"ו ע"ז, תַּקִּיף בְּיִצְרֵיהּ. (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יְפָעֵל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וְדָא יה"ו (דף רפ"א ע"א) דְּכִלִּילָן תְּלַת אַתְוָון (ס"א אֲבָהָן) בְּצַדִּיק, לְיַבֵּם ה'.

וּבִינָה בֶּן י"ה, בְּגִינָהּ אִתְמַר, (רות ד) וְזֹאת לַפָּנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָה וְעַל הַתּוֹרָה לְקַיֵּים כָּל דָּבָר. הָכָא קָא רָמִיז שְׁנוּי הַשֵּׁם, וְדָא מצפ"ץ הָכָא, וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל. וְדָא שְׁנוּי מָקוֹם, אֶהְיֶ"ה, אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ. יה"ו, אִיהוּ אֶהְיֶ"ה, וְדָא שְׁנוּי מָקוֹם. שְׁנוּי מַעֲשֶׂה, אֲדנָ"י, א' אֶדְיֶ"ד, י' ידוד, תַּרְוַוייהוּ מִשְׁתַּנִּים בַּאֲדנָ"י.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, הַתְּעוּדָה, אִימָּא עִלָּאָה, (ישעיה ח) צוֹר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמּוּדָי. אִיהוּ חוֹתָם דְּעָלְמָא, חוֹתָם דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא. עַל הַתּוֹרָה, שְׁכִינְתָּא

תַּתְאָה. בְּאָן אַתָּר אִתְטַמַּרַת. בְּעוּלֵימָא דִּילָהּ, מִטַּטְרוֹ"ן, וְיִשְׁנָה תַּמָּן, אִיהִי מְשַׁנָּה. וְאָדָם דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, (איוב יד) מְשַׁנֶּה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא כְּשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא בָּעוֹלָם הַזֶּה, נִכְתָּב יִדּוֹד, וְנִקְרָא אֲדֹנָ"י. וְהָא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ' לֹא שָׁנִיתִי. בַּכְּתִיבָה לֹא אִשְׁתַּנֵּי, אֲבָל בַּקְּרִיאָה אִשְׁתַּנֵּי. דִּכְתִיבָה דְּאִיהוּ אַתְרֵיהּ, לָא אִשְׁתַּנֵּי. בַּקְּרִיאָה דְּאִיהִי לְבַר מֵאַתְרֵיהּ, אִשְׁתַּנֵּי. (שמות כג) הִשָּׁמֶר מִפָּנָיו וּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ אַל תַּמֵּר בּוֹ. בְּגִין דְּשִׁפְחָה דִּילֵיהּ אֲדֹנָ"י, שְׁמָהּ כְּשֵׁם מַטְרוֹנִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִשְׁתַּנֵּי, בְּגִין דְּאִיהוּ נַעַר. בֵּיהּ רָזָא (רוּחָא) (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו.

אֲבָל שְׁכִינְתָּא אֵצֶל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מִשְׁתַּנֵּית, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבָּהּ לָא אִשְׁתַּנֵּי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ' לֹא שָׁנִיתִי, אֲנִי, שְׁכִינְתָּא. יְיָ', עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ, דָּא סַנְדַּלְפוֹן, סַנְדָּל אִיהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנַעַל לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא. אֲבָל תִּפְאֶרֶת, דְּכָלִיל שִׁית סְפִירָן, אִיהוּ גּוּפָא לַיְדָוָ"ד. וּמַלְכוּת, גּוּפָא לִשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהוּ אֲדֹנָי. (דברים כ"ה) וְנִגְּשָׁה יִבְמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְגוֹ'. פִּקּוּדָא דָּא, לַחֲלוּץ. וְהַאי אִיהוּ

חֲלִיצַת רוּחָא מֵהַהוּא גּוּפָא, דְּבָעֵי לְאַנְהָגָא עִמֵּיהּ כְּאָח, וְהַהוּא קְשִׁירָא דְּאַחְוָה דְּעִם אָחוֹהָ מַתִּיר מִנֵּיהּ, וְהַהוּא רוּחָא אָזִיל נָע וָנָד, עַד דְּאַשְׁכַּח פָּרוֹקָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כה) אוֹ דוֹדוֹ אוֹ בֶן דּוֹדוֹ יִגְאָלֶנּוּ אוֹ מִשְּׁאֵר בְּשָׂרוֹ וְגוֹ'. וְאִי לָא אַשְׁכַּח, וְהִשִּׂיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל. כְּאוֹרַח דְּאָזִיל מֵאָתָר לַאֲתָר, אוֹ כְּעֶבֶד דְּאָזִיל בְּשַׁלְשֶׁלֶת עַל צַוָּארֵיהּ, עַד דְּאַשְׁכַּח פִּדְיוֹן מֵאָדוֹן דִּילֵיהּ עַל חוֹבֵיהּ. וַוי לְמַאן דְּלָא אֲנָח בֵּן לְמִפְרַק יָתֵיהּ.

וְאֵלְיָהוּ וְרַבָּנָן וּמָארֵי מְתִיבְתָּאן, הָכָא רָמִיז, אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין. דְּאִיהוּ קְשׁוֹר בִּקְשׁוֹרָא דִּתְפִלִּין דְּיָד, וְאָסוּר בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, כַּד לֵית (לֵיהּ) בֵּן לְמִפְרַק לֵיהּ, מִסְטְרָא דְּבֵן יְ"ה. בְּהַהוּא קְשִׁירוּ אִיהוּ אָח חָבוּשׁ וְאָסוּר, דְּלֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִפְרַק יַת גַּרְמֵיהּ, דְּאִיהוּ ד' עַצְמוֹ דְּאָח, (בראשית ב) עֶצֶם מֵעַצְמַי קָרָא לָהּ לְגַבֵּיהּ, בְּקַרְקַפְתָּא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא. וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי קָרָא לָהּ מִסְטְרָא דִּלְבָּא.

וְלָא לְמַגְנָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבִגְמִילוּת חֲסָדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר, מַעֲלֶה אֲנִי עָלָיו כְּאִלּוּ פָּדָאנִי לִי וּלְבָנַי מִבֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְכַמָּה בְּנֵי נָשָׁא דְּקָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְעַבְדֵי גְּמִילוּת חֲסָדִים, וּמְצַלִּין, וְלָא אִתְפְּרַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּשְׁכִינְתֵּיהּ וְיִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לְחַבֵּר יָתָהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּגְמִילוּת חֶסֶד, הָא אוֹקְמוּהָ, דְּהָא אֵין חָסִיד אֶלָּא הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ, דְּכָל פִּקּוּדִין דְּעָבִיד, לְמִפְרַק בְּהוּ שְׁכִינְתֵּיהּ, וּבְהָא עָבִיד חֶסֶד עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַאן דְּגָמִיל חֶסֶד בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּמִיל. בְּגִין דְּכַד חָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה בָּעֵי לְיַסְּרָא לוֹן, אִימָּא הֲוֹת רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ, עַד דְּנַפְקוּ לְתַרְבּוּת רָעָה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה עָבִיד. תָּרִיךְ בְּנֵי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וְאִיהוּ אוֹמֵי, דְּלָא יֵהָדַר לְאַתְרֵיהּ, עַד דְּמַטְרוֹנִיתָא אִתְהַדְּרַת לְאַתְרָהָא. וּמַאן דְּהָדַר בִּתְשׁוּבָה, וְגָמִיל חֶסֶד בִּשְׁכִינְתָּא, וּבְכָל אוֹרַיְיתָא וּבְפִקּוּדִין דִּילָהּ, וְלָאו אִיהִי (איהו) אֶלָּא לְמִפְרַק שְׁכִינְתָּא, דָּא עָבִיד חֶסֶד עִם קוֹנוֹ, וּכְאִילּוּ פָּרִיק לֵיהּ וּלְשְׁכִינְתֵּיהּ וְלִבְנוֹי.

אָמַר אֱלִיָּהוּ וְכָל רָאשֵׁי מְתִיבְתָּאן, רַעְיָא מְהֵימָנָא, אַנְתְּ הוּא הַאי בַּר נָשׁ, אַנְתְּ הוּא בַּר מִן מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילָךְ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָאו כְּמַאן דְּעָבִיד חֶסֶד עִם קוֹנוֹ, אֶלָּא כִּבְרָא דְּמְחַוְּיִיב לְשַׁוּוּיֵיהּ גַּרְמֵיהּ וְתוּקְפֵּיהּ לְמִפְרַק אַבָּא וְאִימָּא, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לַמִּיתָה עֲלַיְיהוּ. דְּמַאן דְּלָאו אִיהוּ בְּרָא

דְּמַלְכָּא, וְעָבִיד טִיבוּ עִם מַלְכָּא וְעִם מַטְרוֹנִיתָא, וַדַּאי הַאי אִתְחַשִּׁיב דְּעָבִיד חֶסֶד עִם קוֹנוֹ.

קָם רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְאִשְׁתְּטַח קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבָכָה, וְאָמַר כֵּן יְהֵא רַעֲוָא דִּילֵיהּ, דְּיִתְחַשִּׁיב לִי כְּבַר, דְּעוֹבָדִין דִּילִי לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ יְהוֹן לְגַבֵּיהּ כִּבְרָא דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהוֹן בָּתַר אֲבוֹי וְאִמֵּיהּ, דְּרָחִים לוֹן יַתִּיר מִגַּרְמֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ רוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ, וְכָל מַה דְּהַוָה לֵיהּ הַוָה חָשִׁיב לוֹן לְאַיִן, (דף רפ״א ע״ב) לְמֶעְבַּד בְּהוֹן רְעוּתֵיהּ דְּאַבָּא וְאִמָּא, וּלְמִפְרַק לוֹן בְּהוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּיַדַּעְנָא דְּכֻלָּא בִּרְשׁוּתֵיהּ, רַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי. בְּהַהוּא זִמְנָא אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְנָשִׁיק לֵיהּ, וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא, וַדַּאי אַנְתְּ הוּא בְּרָא דִּילִי, וּדְשֻׁכִינְתָּא. רַבָּנָן וּמַלְאָכִין נַשְׁקוּ בַּר קָמוּ כֻּלְּהוּ וְנַשְׁקוּ לֵיהּ, וְקַבִּילוּ לֵיהּ לְרַב וּמַלְכָּא עָלַיְיהוּ. (נשא קמ״ז ע״ב יברך ה׳)

(דברים כ״ה) וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ׳, תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק וְגוֹ׳. פִּקּוּדָא דָּא, לְהַכְרִית זַרְעוֹ שֶׁל עֲמָלֵק. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵי, דְּלָא יַחֲזוֹר עַל כָּרְסֵיהּ, עַד דְּיִטּוֹל נוּקְמָא מִגֵּיהּ. פְּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר. וַדַּאי, בְּגִין דָּא הַוּוֹ אַזְלֵי בְּמַדְבְּרָא וְעַל יַמָּא, וְלָא יֵיעַלוּן בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, עַד דְּיִטּוֹל נוּקְמָא מִגֵּיהּ דַּעֲמָלֵק. עֲמָלֵק מַאן הוּא לְעֵילָּא, דְּהָא חֲזֵינָן דִּבְלְעָם וּבָלָק מִתַּמָּן

הַוּוֹ נִשְׁמָתִין דִּלְהוֹן, וּבְגִין דָּא הַוּוֹ שַׁנְאִין לְיִשְׂרָאֵל יַתִּיר מִכָּל אוּמָה וְלִישָׁן, וּבְגִין דָּא עֲמָלֵק רָשִׁים בִּשְׁמֵהוֹן, ע"ם מִן בִּלְעָם, ל"ק מִן בָּלָק, וּדְכָר וְנוּקְבָא אִינּוּן עֲמָלֵקִים. וְעָלַייהוּ אִתְמַר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל.

כְּגַוְונָא דְּאִית בְּיִשְׂרָאֵל אַרְבַּע אַנְפִּין, יַעֲקֹב, יִשְׂרָאֵל, רָחֵל, לֵאָה. יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה, יַעֲקֹב עִם רָחֵל, לָקָבֵל, (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּם. הָכִי אִית אַרְבַּע אַנְפִּין לַעֲמָלֵק, קֶסֶם, וְנַחַשׁ, עָמָל, וָאָוֶן. עָמָל רָשִׁים בַּעֲמָלֵק. וְהָמָן דְּהַוָה מִסִּטְרָא דַּעֲמָלֵק, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְכָל אַלּוּפֵי עֵשָׂו מֵעֲמָלֵק הַוּוֹ. וּלְעֵילָּא עֲמָלֵק, סָמָאֵל. עָמָל, נַחַשׁ, אָוֶן, וּמִרְמָה. דְּמִפַּתֵּי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֶחֱטֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קֶסֶ"ם, ק' מִן עֲמָלֵק ס"ם מִן סָמָאֵ"ל. נַחַ"שׁ, אֵ"ל מִסָּמָאֵל (כאן חסר)

עָלֵיהּ אִתְמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב) לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, בֵּית מוֹלָד דִּילָךְ, מֵאִלֵּין בָּתֵּי סִיהֲרָא, אוֹ בָּתֵּי שַׁבְּתַאי, אוֹ בָּתֵּי מַאֲדִים. דְּבָתֵּי מַאֲדִים וּבָתֵּי שַׁבְּתַאי וּלְבָנָה, עָלַייהוּ אִתְמַר, אֵין מַתְחִילִין בְּב"ד (אֵין מַתְחִילִין בְּב' וְאֵין מְסַיְּימִין בְּד'). דְּמַאֲדִים סוּמָקוּ דְּחַמָּה, גֵּיהִנֹּם, אִימָא דְּעֵשָׂו, דְּאִתְיִילִידַת בְּיוֹמָא תְּנִיְינָא. וְסִיהֲרָא, אִיהוּ טוֹב וְרָע, טוֹב בְּמִילּוֹאָהּ. וְרַע בְּחֶסְרוֹנָהּ.

וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִטּוֹב וְרָע, מוֹנִין בָּהּ יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִין בָּהּ בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל. וְכַד לָקַת בְּמִלּוּאָהּ, סִימָנָא לָא טַב לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד לָקַת בְּחֶסְרוֹנָהּ, סִימָן רָע לַיִּשְׁמָעֵאלִים. וּבְהַאי (ישעיה כט) וְאָבְדָה חָכְמַת חַכָמָיו, חָכְמָה דְּיִשְׁמָעֵאלִים, וּבִינַת נְבוֹנִים תִּסְתַּתָּר, דְּאִינּוּן לָא יַדְעִין בִּבְרִיאָתָן, אֶלָּא בִּשְׁמוּשָׁא דִּילְהוֹן, כְּפִי שִׁנּוּי עָלְמָא בַּהֲלִיכָתָן וְשִׁימּוּשָׁן. וְסִיהֲרָא אִתְבְּרִיאַת בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וּבְחֶסְרוֹנָהּ דִּילָהּ עֲנִיוּת, אִתְבְּרִיאַת לִילִית, שַׁבְּתַאי, דְּאִיהוּ רָעָב וְצָמָאוֹן וְלָקוּתָא דִּנְהוֹרִין. עָלָהּ אִתְּמַר, יְהִי מְאֹרֹת חָסֵר. (משלי ג) מְאֵרַת יְיָ׳ בְּבֵית רָשָׁע. (קהלת ז) וְחוֹטֵא יִלָּכֵד בָּהּ, בְּבֵית הַסֹּהַר דִּילָהּ, וְצַדִּיק יִמָּלֵט מִמֶּנָּה.

וְאִית כֹּכָבָא אַחֲרָא, נְקוּדָה זְעִירָא, נָקוּד עַל שִׁפְחָה (נ״א סִיהֲרָא) דְּאִיהוּ מְאֹרֹת, וְדָא חוֹלָם, בַּת מֶלֶךְ, שַׁבָּת מַלְכְּתָא. דְּשָׁלְטָנוּתָא דְּתַרְוַוייהוּ בְּיוֹם שְׁבִיעִי, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (דברים ה) לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ. דְּסֵדֶר בְּרִיאָתָן לָאו כְּסֵדֶר שִׁמּוּשָׁן. וּבְגִין דָּא חַמָּ״ה וּמַ״אֲדִים סוֹמְקֵי דְּגִיהִנָּם, אִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא תְּנִיְינָא. לְבָנָה שַׁבְּתַאי, אִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, כַּפְנָא וַחֲשׁוֹכָא. וּבְגִין דָּא אֵין מַתְחִילִין בְּב״ד, בְּגִין דְּגִיהִנָּם אִתְבְּרֵי בְּיוֹמָא תְּנִיְינָא, וְלָקוּתָא דִּנְהוֹרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה.

כ״כ, עָלֵיהּ אִתְּמַר, (במדבר כד) דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. דְּדַרְגֵּיהּ

בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וּבְיוֹם (שמות יט) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר, דְּבֵיהּ נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יְחִידָה, לְמֶהֱוֵי עִמֵּיהּ שַׁבָּת מַלְכְּתָא. דְּאִיהוּ יוֹם שְׁלִישִׁי, כָּלִיל תְּלַת עַנְפֵּי אֲבָהָן, ש׳, בַּת (מַלְכְּתָא) יְחִידָאָה, דְּשַׁלְטָנוּתָא דִּילָהּ בְּלֵיל שַׁבָּת, בֵּיהּ אִתְעָבִידַת שַׁבָּת.

וּבְגִין דָּא חוֹלְקִין מָארֵי מַתְנִיתִין עַל מַתַּן תּוֹרָה, בַּת יְחִידָה. דָּא אָמַר, בַּשְּׁלִישִׁי נִתְּנָה תּוֹרָה. וְדָא אָמַר, בַּשְּׁבִיעִי נִתְּנָה תּוֹרָה. וְאִיהִי בַּת יְחִידָה, דַּאֲחִידַת בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תְּלִיתָאָה לַאֲבָהָן. וּבְצַדִּיק, שְׁבִיעִית לֵיהּ בַּת יְחִידָאָה. וְכַד אִיהִי עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, אִתְקְרֵי בֵּיהּ שְׁבִיעִי, דְּהוּא שִׁשִּׁי הֲוָה, דְּכֹכָב דִּילֵיהּ צָדֵק, וּבַת יְחִידָה שַׁבָּת מַלְכְּתָא אִתְקְרֵי צָדֵק. וּבְגִין דָּא, תּוֹרָה אֲחִידָא בֵּין יוֹם ג׳ וְז׳.

וְאִיהוּ כ״ב מִן כּוֹכָ״ב, כ״ו (תהלים פד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְדָוָ״ד צְבָאוֹת, שְׁכִינְתָּא מַלְכוּת הַקֹּדֶשׁ, (בראשית מח) בְּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל, כ״ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. כּוֹכָב, כְּלִילָא מִתְּלַת דַּרְגִין, כ׳, כֶּתֶר. ב׳ בִּינָה. יְדָוָ״ד כָּלִיל תַּרְוַוייהוּ, חָכְמָה. וְכֻלָּא כָּלִיל כּוֹכָ״ב, דַּרְגָּא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי לְבָנָה, לְבוּן הַהֲלָכָה, רַחֲמֵי, בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד. וְאִתְקְרִיאַת חַמָּה, בָּרָה כַּחַמָּה,

מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה. סִיהֲרָא אַפֵּילָה, מְעוּט דְּסִיהֲרָא, שִׁפְחָה דִּילָהּ גֵּיהִנֹּם, חַמָּה בִּישָׁא. שִׁפְחָה דִּילֵיהּ שַׁבְתַּאי, לָקוּתָא דִּנְהוֹרִין, חִילּוּל שַׁבָּת. שִׁפְחָה, דְּאָהֲדַרַת עוֹרֶף לְגִבִירְתָּהּ בְּכָל יוֹמָא (דף רפ"ב ע"א) וְיוֹמָא וְאִתְגַּבְּרַת עָלָהּ בְּחוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָהָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. דְּשׁוּלְטָנוּתָא דְּשִׁפְחָה, לָא הֲוֵי אֶלָּא בְּיוֹמָא תְּנְיָינָא, בַּגֵּיהִנֹּם. וּבָרְבִיעִי, בְּלָקוּתָא דִּנְהוֹרִין. וְאִתְהַדְּרַת לְשַׁלְטָאָה בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא.

וּבַת מֶלֶךְ, אֲסִירָא בְּסַרְכוֹת, בְּבֵית הַסֹּהַר, בְּגָלוּתָא דִּילָהּ.

וְאִיהִי קִינָּא דְּסָמָאֵל בֵּין כְּכָבַיָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵי, (עובדיה א) אִם תַּגְבִּיהַ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם יְיָ. וּשְׁכִינְתָּא נִגָּהּ, וְנִגַּהּ לָאֵשׁ, וּמֵהָכָא קָרוּ לְבֵי כְּנִשְׁתָּא אֵשׁ נוֹגַהּ.

אֵשׁ מַאֲדִים לִישָׁנָא דְּאוֹדֶם, (שמות כח) טוּר אוֹדֶם פִּטְדָה.

נוֹגַהּ אֶשָּׁא חִיוָּרָא. וְתַרְוַוייהוּ פְּנֵי חַמָּה וּפְנֵי סִיהֲרָא, נֶצַח וְהוֹד, אִינּוּן דְּנָטְלוּ חֻוָּורוּ מֵחֶסֶד, וְסוֹמְקוּ מִגְּבוּרָה. אַהֲרֹן וְדָוִד מִתַּמָּן הֲווֹ, חַד נָטִיל רַחֲמֵי, וְחַד נָטִיל דִּינָא, דָּוִד מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא, (שמואל א טז) וְהוּא אַדְמוֹנִי. אַהֲרֹן אִישׁ חֶסֶד, וְתַרְוַוייהוּ נְבִיאֵי קְשׁוֹט מִתַּמָּן. פְּנֵי מֹשֶׁה הֲווֹ נְהִירִין בִּנְבוּאָה דְּבִינָה, אִיהוּ חַמָּה (אימא) עִלָּאָה מִתַּמָּן נְבוּאָה דִּילֵיהּ.

בְּהוֹן עֵשָׂו חַיָּיבָא עֵבֶד אֱדוֹם, וְנוּקְבָא דִּילֵיהּ מַאֲדִים,
אִיהִי שְׁפִיכוּת דָּמִים דְּיִשְׂרָאֵל, וְגַרְמָה דְּמַטְרוֹנִיתָא
אִתְקַיָּים בָּהּ, (איכה א) **נְתָנַנִי יְיָ׳ בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם,** (שם)
נְתָנַנִי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה. הוֹד, דָּוָה אִתְהַדָּר. דְּנָצַח
וְהוֹד לָקְבָלַיְיהוּ. יָכִין וּבוֹעַז. שְׁתֵּיהֶן (שְׁנֵיהֶם) **אֲשֶׁר הַבַּיִת**
נִשְׁעַן עֲלֵיהֶם. דְּבֵי כְּנִשְׁתָּא אִתְקְרִיאַת עַל שְׁמַיְיהוּ אֵשׁ
נוֹגַהּ כַּדְקָא אֲמִינָא.

וְשִׂפְחָה רָעָה אִיהִי קְבוּרָה, וּבָהּ אָסִירָא לְגְבִירְתָּא. וְאִיהִי
שַׁבְתַּאי, קָרָה וִיבֵשָׁה, בְּקִבּוּרְתָּא דְּעַפְרָא, וְאִיהִי
מָוֶת דַּעֲנִיּוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִיהִי קִבּוּרַת עָנִי, מְכוּסֶּה בָּהּ
בְּשֶׁבַע מִינֵי מָדוּרוֹת, דְּאִיהִי כְּלִילָא מִשֶּׁבַע כְּכָבְיָא, כְּמָה
דְּשַׁבָּת מַלְכְּתָּא כְּלִילָא מִשֶּׁבַע. וְאִינּוּן שֶׁבַע כְּכָבְיָא
מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה (ס"א דִּגְבִירְתָּא) (בראשית מא) **שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע,**
מִסְטָרָא דְּשִׂפְחָה שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב. דְּעָלַיְיהוּ אָמַר נָבִיא
(עמוס ח) **לֹא רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לִשְׁמוֹעַ אֶת**
דִּבְרֵי יְיָ׳. (מכאן עד תיבת לא יטמא ליתא בדפוס וילנא ונראה דהוא השמטת הצנזור

(מהמגיה מו"ל.)

גְּבִירְתָּה גַּן. שִׂפְחָה אַשְׁפָּה מְטוּנָּפֶת, מִסְטָרָא דְּעֵרֶב רַב
אַשְׁפָּה מְעוּרֶבֶת בַּגַּן, לְגַדְּלָא זְרָעִים, מִסְטָרָא
דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. מִסְטָרָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, אִתְקְרִיאַת
שַׁבְתַּאי, לִילִית, אַשְׁפָּה מְטוּנָּפֶת, בְּגִין דְּצוֹאָה מְעוּרֶבֶת

מִכָּל מִינֵי טִנּוּף וְשֶׁרֶץ, דְּזַרְקִין בָּהּ כְּלָבִים מֵתִים וַחֲמוֹרִים מֵתִים. בְּנֵי עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל קְבוּרִים בָּהּ. עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּאִינּוּן כְּלָבִים מֵתִים, קְבוּרִים בָּהּ. וְאִיהִי קֶבֶר דַּעֲבוֹדָה זָרָה, דְּקַבְּרִין בָּהּ עֲרֵלִים, דְּאִינּוּן כְּלָבִים מֵתִים, שֶׁקֶץ וְרִיחַ רָע, מְטוּנָּף, (מוסָרח) מְסוֹרָח, מִשְׁפְּחָה בִּישָׁא אִיהִי סִרְכָּא, דַּאֲחִידָא בְּעֵרֶב רַב, מְעוֹרָבִים בְּיִשְׂרָאֵל. וַאֲחִידַת בְּעֶצֶם וּבָשָׂר, דְּאִינּוּן בְּנֵי עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, עֶצֶם מֵת, וּבָשָׂר טָמֵא, בָּשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה, דְּעָלָהּ אִתְמַר, (שמות כב) לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ.

וּכְגַוְונָא דְּאִית תְּרֵיסַר מַזָּלוֹת, מִסְטְרָא דְּטוֹב. הָכִי אִית תְּרֵיסַר מַזָּלוֹת, מִסְטְרָא דְּרָע. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כה) שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִים לְאֻמֹּתָם. (קהלת ז) דְּזֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, וְרַשְׁיעַיָּיא אִינּוּן אֲבִי אֲבוֹת הַטּוּמְאָה, דְּאִינּוּן טְמֵא מֵת וְשֶׁרֶץ, דְּמִטַּמְּא לְבַר נָשׁ מֵאֲוִירוֹ וּמִתּוֹכוֹ וּמִגַּבּוֹ. וַאֲפִילּוּ תּוֹךְ תּוֹכוֹ דְּכַהֲנָא מִסְתָּאֵב בְּהוֹן. וּבְגִין דָּא (ויקרא כא) עַל כָּל נַפְשׁוֹת מֵת לֹא יָבֹא. דְּרָשָׁע קָרוּי מֵת. וּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יְטַמָּא. (ע"כ).

הָכָא אַשְׁכַּחְנָא אַסְוָותָא לְגַבֵּי, דְּאִתְמַר בִּי (ישעיה נג) וְיִתֵּן אֶת רְשָׁעִים קִבְרוֹ. בָּתַר דְּקְבוּרָה דָּא בְּגִין אַבָּא וְאִימָּא, דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, אִתְקָנָּיִם בִּי קְרָא

וְלֹא יִטְמָא. אֱלִיָּהוּ, לָא תִתְעַכַּב מִלְּנַחְתָּא, דְּאַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ כַּהֲנָא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ (לא) יִטְמָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּגָלוּתָא, דְּאִיהִי קְבוּרָה לוֹן, וַאֲנָא קָבוּר בֵּינַייְהוּ. בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, בְּשֵׁם יְיָ׳ חַי וְקַיָּים, לָא תִתְעַכַּב מִלְּנַחְתָּא. מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, מָארֵי דְּגַדְפִּין, בְּאוֹמָאָה עֲלַייכוּ, טוֹלוּ אוֹמָאָה דָּא, וּסְלִיקוּ לָהּ עַל גַּדְפַּייכוּ. שְׁבוּעַת יְיָ׳ בְּחַ״י צַדִּיק וְקַיָּים עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. טוֹלוּ אוֹמָאָה דָּא, וּסְלִיקוּ לָהּ עַל גַּדְפַּייכוּ. בְּמַטְרוֹנִיתָא בִּיקָרָא דִּילָהּ, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַלְאָכִין עִלָּאִין, שְׁלִיחָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִימְנָא. וּמַלְאָכִין שְׁלִיחָן דִּילֵיהּ, מְשַׁמָּאלָא. וּמַלְאָכִים דְּאַבָּא וְאִמָּא, יֵהוֹן סָתְרִין (סָחְרִין) לָהּ עֵילָא וְתַתָּא, וּמְכַסִּין לָהּ בְּאָת ו׳, בְּשִׁית גַּדְפִּין דִּילֵיהּ. דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם וגו׳ בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו דִּשְׁבוּעָה דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי ה׳, רְבִיעָאָה. וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו דִּילָהּ, וּבִשְׁתַּיִם מְעוֹפְפִים לָהּ.

וְאַנְתְּ אֱלִיָּהוּ, דְּסַלְּקַת לְעֵילָא, לְעֵילַת הָעֵילוֹת, וְהוּא טָעִין לָךְ מִכָּל טוּב, נָחִית לְגַבָּהּ, וְתֶחֱוֵי כְּרוּב תְּחוֹתָא, לְנַחְתָּא לָהּ מְלֵאָה כָּל טוּב. וּמַלְאָכִין דְּאַבָּא וְאִמָּא, דְּאִינּוּן יְ״הֹ, (ס״א אַסְתַּרוּ לָהּ) אַסְחַרוּ לָךְ, בִּנְחִיתוּ דִּילָהּ. וּמַלְאָכִין דְּבַעְלָהּ, בְּרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, ו׳, כַּסְיָאוּ

לָהּ, וּמְעַפְּפִין לָהּ, מִשִּׁית גַּדְפִּין (דף רפ"ב ע"ב) אב"ג ית"ץ, וּבְל"ו דְּתַלְיָין מִנַּייהוּ כְּחֻשְׁבּוֹן ל"ו. וַדָּאי אִיהוּ שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. וּנְחִיתַת ה' (נ"א י"ה) דִּילֵיהּ, טְמִירָא מְכוּסָּה בְּהוֹן. וּמַלְאָכִין דְּאִינּוּן דְּצַדִּיק חַ"י עָלְמִין, אַסְמִיכוּ לָהּ עָלַייכוּ כְּחֵיוָן דְּסַמְכִי לְכַרְסְיָיא.

דְּאַף עַל גַּב דְּהַ"א דַּאֲצִילוּת, דְּשַׁמָּא דִּידָוָ"ד, אִיהִי סְמִיכַת לְכֻלְּהוּ, לֵית לְכוֹן לְפָרְחָא לְעֵילָּא, וּלְנַחְתָּא לְתַתָּא, בַּר מִינָהּ. כְּאַבְרִין דְּגוּפָא, דְּלֵית לְהוֹן תְּנוּעָה בַּר מִנִּשְׁמָתָא, דְּאַבְרִין דְּאִית לָהּ, אִתְפַּשָּׁטוּ עָלַייכוּ, לְסַמְכָא לְכוֹן בְּהוֹן. דְּהָכִי אִיהִי ה', כְּיַמָּא, אִי אִית לָהּ מָאנִין, מִתְמַלְיָין מִנָּהּ, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּהוֹן, כַּנְחָלִים דְּמִתְפַּשְׁטִן מִן יַמָּא עַל אַרְעָא. וְאִי לָאו, אִיהִי ה' בְּגַרְמָא יְחִידָאָה, בְּלָא אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּנַחְלִין.

הָכִי מָאנִין דִּשְׁכִינְתָּא, אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין לְעֵילָּא, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אִי אִית בְּהוֹן מָארֵי מִדּוֹת, מָארֵי חֶסֶד חַסִידִים, גִּבּוֹרִים מָארֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים וּכְתוּבִים, צַדִּיקִים, אַנְשֵׁי מַלְכוּת, דְּאִתְמַר בְּהוּ (דניאל א) וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמוֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, בַּעֲמִידָה דִּצְלוֹתָא. בְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא אֲדֹנָ"י, מַלְכָּא דִּילֵהּ יְדוָ"ד. וְהֵם חֲכָמִים וּנְבוֹנִים רָאשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וְלָא רָאשֵׁי עֵרֶב רַב, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (איכה א) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ. אִיהִי אִתְפַּשְׁטַת עָלַייהוּ בְּעֶשֶׂר סְפִירָן

דִּילָהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא, נָחִית עִלַּת הָעִלּוֹת, בְּיוֹד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, לְנַחְתָּא עָלַיְיהוּ, לְאָקָמָא שְׁכִינְתָּא עֲלַיְיהוּ.

וּבְזִמְנָא (שמות ב) דְּוַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ, אִיהִי אָמְרַת, (שיר השירים א) שַׁלְמָה אֶהְיֶה כְּעוֹטִיָּה, מְעוֹטֶפֶת בְּגַרְמָא דְּלָא אִתְפַּשְׁטַת עָלַיְיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צָוַוח עָלַהּ וְאָמַר, (איכה א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד.

אַדְּהָכִי, קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמָא, הָא הָכָא רַעְיָא מְהֵימָנָא. דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר יב) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד, עַד כְּעַן וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. הָא הָכָא וְהָאִישׁ מֹשֶׁה, דְּשָׁקִיל לְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּיִשְׂרָאֵל. וּבֵיהּ (תהלים לג) מִמְכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ. דְּבֵיהּ אִתְמַר לְגַבֵּי דָּרָא דְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, (ישעיה נג) וַיְיָ הִפְגִּיעַ בּוֹ אֶת עֲוֹן כֻּלָּנוּ. וְאִיהוּ כָּלִיל בְּעֶשֶׂר מִדּוֹת, דְּבִגִּינַיְיהוּ אֲמָרַת (בראשית יח) לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה. נָחִית עָלֵיהּ, לְאַשְׁגְּחָא עַל עָלְמָא, וְקַיֵּים מִילָךְ, דְּאַנְתְּ קְשׁוֹט, וְכָל מִילָךְ קְשׁוֹט. דְּאִיהוּ גָּמַל חֶסֶד עִם שְׁכִינְתָּא, וְקָטִיר שִׁפְחָה דִּילָהּ בִּגְבוּרָה, לְמֶהֱוֵי שִׁפְחָה אַסִּירָא תְּחוֹת גְּבִירְתָּהּ, בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִלִּין. וְאִשְׁתְּדַל בְּגִינָהּ, בְּתוֹרַת אֱמֶת. (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ. וְאִשְׁתְּדַל בָּהּ, בַּנְּבִיאִים וּכְתוּבִים. בִּנְבִיאֵי, בְּכַמָּה נֶחָמוֹת. בַּכְּתוּבִים, בְּעֲשָׂרָה מִינֵי תְּהִלִּים. בְּצַדִּיק, בְּי"ח בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא.

וּמָאנֵי מַתְנִיתִין, לָא אִשְׁתְּמוֹדָעָן לֵיהּ לְרַעְיָא מְהֵימְנָא.
אֱלִיָּהוּ, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ בִּשְׁמָא דְּיִדְוָ"ד, וּבְשְׁמַיָּה מְפָרֵשׁ, גַּלֵּי לֵיהּ לְכָל רֵישֵׁי מָאנֵי מַתְנִיתִין, דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, וְלָא יִתְחַלֵּל יַתִּיר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (לְגַבֵּי עָלְמָא) (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ. לֵית לָךְ צוֹרֶךְ לְמֵיטַל רִשּׁוּ דְּהָא אֲנָא שְׁלִיחָא דְּמָאנֵי עָלְמָא, וְיָדַעְנָא דְּאִי אַנְתְּ עָבִיד דָּא, דְּיוֹדֵי לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵיהּ, וְיִסְתַּלְקוּן בְּנָךְ בְּגִינֵיהּ, עֵילָא וְתַתָּא. וְלָא תִתְעַכָּב לְמֶעְבַּד, לָא שָׁבוּעַ וְלָא חֹדֶשׁ וְלָא שָׁנָה, אֶלָּא מִיַּד. (כאן חסר)

רַעְיָא מְהֵימְנָא, מָאנֵי דְּפִסְחָא, בְּזִמְנָא דְּשָׁלִיט עָלַיְיהוּ לֵיל שְׁמוּרִים, כְּלְהוּ צְרִיכִים לְמֶהֱוֵי שְׁמוּרִים, וּנְטוּרִים מֵחָמֵץ וּשְׁאוֹר בְּכָל שֶׁהוּא, וְכָל מַאֲכָלִים וּמַשְׁקִים (ס"א מָאנֵי דְּפִסְחָא) כְּלְהוּ נְטוּרִין. וּמַאן דְּנָטִיר לוֹן מֵחָמֵץ וּשְׁאוֹר. גּוּפֵיהּ, אִיהוּ נָטִיר מִיֵּצֶר הָרָע לְתַתָּא, וְנִשְׁמְתָא (וְנִשְׁמָתֵיהּ) לְעֵילָא. וְאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע. בְּגִין דְּהָא אִתְעֲבִיד גּוּפֵיהּ קֻדְשׁ, וְנִשְׁמָתֵיהּ קֻדְשׁ קָדָשִׁים. וְאִתְמַר בְּיֵצֶר הָרָע (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת.

פֶּסַח, דְּרוֹעָא יְמִינָא דְּאַבְרָהָם, כֶּסֶף מְזוּקָק. מַאן דְּעָרַב בֵּיהּ עוֹפֶרֶת, מְשַׁקֵּר לֵיהּ. הָכִי מַאן דְּעָרַב חָמֵץ אוֹ שְׁאוֹר כָּל שֶׁהוּא בְּמַצָּה, כְּאִלּוּ מְשַׁקֵּר חוֹתָמָא (בְּמוֹנִיטָה)

דְּמַלְכָּא. וְהָכִי מַאן דְּעָרַב בְּטִפָּה דִּילֵיהּ שׁוּם תַּעֲרוֹבֶת, כְּאִילּוּ מְשַׁקֵּר חוֹתָמָא דְּמַלְכָּא, דָּא בְּדָא תַּלְיָיא.

רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא דְּיִצְחָק. תַּמָּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת,

וַעֲקֵדָה דְּיִצְחָק תַּמָּן הֲוָה. דְּעָקִיד לֵיהּ אַבְרָהָם. קִשׁוּרָא דִּתְפִלָּה דְּיָד, דּוּמְיָא דַּעֲקֵדָה דְּיִצְחָק. זַכָּאָה אִיהוּ בְּרָא דְּאִתְעֲקַד בַּאֲבוֹי, וְאִתְקְשַׁר בֵּיהּ, לְמֶעְבַּד עוֹבָדוֹהִי, בְּאוֹרַיְיתָא וּבְמִצְוָה. וְזַכָּאָה עֶבֶד דְּאִתְקְשַׁר תְּחוֹת רַבֵּיהּ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ, אִיהוּ בַּאֲתַר דִּבְרָא דְּמַלְכָּא.

מְטַטְרוֹ"ן, זַכָּאָה אַנְתְּ, וְזַכָּאִין בְּנָךְ, דְּאִינּוּן קְשִׁירִין וַעֲקִידִין בִּתְפִלִּין תְּחוֹת רְשׁוּתָא דְּמָארָךְ.

וּבְגִין דָּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ עֶבֶד לְמָארָךְ, מַלְכָּא אַנְתְּ עַל כָּל מְמָנָן דְּשָׁאַר עַמִּין. מַלְכָּא עַל כָּל מַלְאָכִין. מַלְכָּא, דְּשֵׁדִים וְכָל מַשְׁרְיָיתֵיהּ, דַּחֲלִין מִנָּךְ. מַאן גָּרִים דָּא, בְּגִין דְּאַנְתְּ שַׁרְפָּרָף לְמָארָךְ, וְאַנְתְּ מְשַׁמֵּשׁ לְמָארָךְ. שַׁדַּי דְּמִזּוּזָה לְבַר, שׁוֹמֵר הַפֶּתַח. יְדוֹ"ד דְּאִיהוּ מָארָךְ, מִלְּגָאו. וְהָכִי אִיהוּ כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית לְשַׁלְטָאָה עַל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ טוֹב מְטַטְרוֹ"ן. רָע סָמָאל, שֵׁד, מַלְכָּא דְּשֵׁדִים. (דף רפ"ג ע"א) מְטַטְרוֹן מַלְאָךְ, מַלְכָּא דְּמַלְאָכִים. אֲבָל מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, שַׁדַּי אִיהוּ יְסוֹד. וּבְגִין דָּא לְמַטָּה, שְׁנַיִם, עֶבֶד וְרַבּוֹ, דִּלְאוֹ אִינּוּן יְחוּדָא חַדָּא, וּלְמַעְלָה, אֶחָד. תִּפְאֶרֶת יְסוֹד, דְּגוּף וּבְרִית חַשְׁבִּינָן חַד, דְּאִיהִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק.

כְּגַוְונָא דִּתְפִלִּין דְּרֹאשׁ, דְּאִיהוּ בִּינָה עַל תִּפְאֶרֶת, מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דַּאֲצִילוּת, וּמַלְכוּת תְּפִלָּה דְּיָד. הָכִי לְתַתָּא בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דִּבְרִיאָה, מִסְטָרָא דְּכֻרְסְיָיא עִלָּאָה, תְּפִלִּין דְּרֹאשׁ מְטַטְרוֹן. תְּפִלִּין דְּיַד דִּילֵיהּ, כִּסֵּא תַּחְתּוֹן. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר נָבִיא עָלֵיהּ, (ירמיה יז) כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן.

אֲבָל מִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִלִּין, אִתְקְשַׁר יֵצֶר הָרָע תְּחוֹת יֵצֶר הַטּוֹב, כְּעַבְדָּא תְּחוֹת מָארֵיהּ, בְּקָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּקָלָא דְּצִלּוֹתָא, בְּקוֹל דְּשׁוֹפָר. קָלָא אִיהוּ רוּמַ"ח לְגַבֵּיהּ. וְדָא קוֹל הַשּׁוֹפָר, קוֹל דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל אֶשָּׁא מַיָּא וְרוּחָא. דְּאִינּוּן תִּלַּת אַבָּהָן, דִּבְהוֹן הי"ו, ה' בְּאַבְרָהָם, י' בְּיִצְחָק, בְּכָל אֲתַר ה' דְּשָׁלִיט עַל י' דִּינָא הוּא, וְהַאי אִיהוּ ה"י מִן אֱלֹהִים. וּבְגִין דָּא (תהלים מז) עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה. ו' מִן וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, וְדָא רוּחַ הַשּׁוֹפָר, שְׁכִינְתָּא מָנָא דְּכֻלְּהוּ תִּלַּת, וְאִיהוּ ה' מִן הַשּׁוֹפָר.

דְּאִינּוּן י' שׁוֹפָרוֹת, דְּאִינּוּן קשר"ק קש"ק קר"ק, מִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן הֵ"א יו"ד וָא"ו הֵ"א, דְּכָל אַתְוָון אִלֵּין (ס"א אינון) דִּינִין לְסִטְרִין אַחֲרָנִין וּלְחַיָּיבַיָּא.

השלמה מההשמטות (סימן י"ז)

וְכָל אַתְוָון אִלֵּין אִינּוּן (ס"א דִּינִין) לְסִטְרִין אַחֲרָנִין

וּלְחַיָּבַיָּיא, אִינּוּן כְּשֶׁלְשֶׁלְאִין וְרוּמְחִין לְשַׁיְיפִין. תְּרוּעָה שַׁלְשֶׁלֶת וּתְרִין תְּרוּעוֹת בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת וְאִינּוּן חַד מִן קשר"ק, וְתִנְיָינָא מִן קר"ק, וְאִינּוּן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

וְתַנְיָא צַדִּיק כָּל חַד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יִשְׂרָאֵל.

שְׁלִישִׁיָּה לִתְקִיעָה דְּאַבְרָהָם רַחֲמִין פְּשׁוּטִים וּלְשָׁבָרִים דְּיִצְחָק דִּינִין תַּבְרִין דְּלִבָּא, דְּשָׁבָרִים לְשׁוֹן תְּבִירוּ אִינּוּן, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כ"ג) שַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבוֹתֵיהֶם. צַדִּיק אִיהוּ שַׁלְשֶׁלֶת תְּלִיתָאָה מְמוּצָע בֵּין צְבָאוֹת דִּילֵיהּ תְּרִין שִׁפְוִון, תְּקִיעָה לְפָנֶיהָ וּתְקִיעָה לְאַחֲרֶיהָ.

שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף אִתְקְרִיאוּ כַּד נָטְלֵי מְרַחֲמֵי דְּאִיהוּ יְמִינָא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב אִתְקְרִיאוּ מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה דְּתַמָּן כְּרוּבִים, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְׁמָאל. וְכֻלְּהוּ עֶשֶׂר אִתְקְשָׁרוּ בְּקֶשֶׁר אַחַר דְּאִיהוּ סִימָן קש"ר תקיע"ה שברי"ם תרוע"ה.

לְקַבְלֵיהּ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הֵרָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא קִשׁוּרָא דִּתְלַת אַבָּהָן לְעֵילָּא, וְצַדִּיק קִשׁוּרָא דְּנָצַ"ח הוֹ"ד יְסוֹ"ד. וְהַאי אִיהוּ קֶשֶׁר בְּתוֹךְ קֶשֶׁר, חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם לְמֶהֱוֵי חַמְרָא דְּאוֹרַיְיתָא

נָטִיר מִלְּגָאו, וְהָכִי חוּלְיָא לֵית פָּחוֹת מִתְּלַת כְּרִיכַן. וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בַּת יְחִידָא קְשׁוֹרָא בְּשִׁין דְּשַׁבָּת, אִיהוּ אוֹת דְּתִפְלִין קְשׁוֹרָא בְּשִׁין דְּתִפְלִין דְּאִיהִי תְּלַת עַנְפֵּי דְּאִילָנָא. וְדָא י"ש דְּשַׁדַּ"י אִשְׁתָּאַר דַּלְיָ"ת לְמֶהֱוֵי אַרְבַּע בָּתֵּי דְּתִפְלִין.

בְּהַאי קְשׁוֹרָא אִתְקַשַּׁר שׁ"ד בְּשַׁלְשֶׁלֶת, בִּקְשׁוֹרָא דְּתִפְלִין בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ קַשִּׁיר. אִם יַצִּילֵהוּ אֱלוֹהַ יִפְטוֹר גַּרְמֵיהּ מִשַּׁלְשֶׁלָאָה דְּמַלְכָּא. בְּגִין דְּתִרוּעָה אִיהִי בַּדַּעַת וְאִיהִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, קֶשֶׁר תְּלַת אִלָּנִין. אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, וְלֹא אָמַר שׁוֹמְעֵי. וּמִיַּד דְּאִתְקַשַּׁר שְׂמֹאלָא בִּימִינָא, אִתְכַּפְיָיא (ש"ט ע"א) דִּינָא וְאִתְגַּבַּר רַחֲמֵי.

וְקְשׁוֹרָא דְּתַרְוַוייהוּ דַּעַת. שַׁלְשֶׁלֶת קָשׁוּר בִּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים. וְעַל דָּא פֶּסַח יְמִינָא, רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׂמֹאלָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מַתָּן תּוֹרָה. וְאִינּוּן שְׁבָעָה בְּשִׁבְעָה מוּצָקוֹת, וְאִינּוּן שְׁכִינָה עִילָּאָה כְּלִילָא מִשֶּׁבַע סְפִירִין. שְׁכִינָה תַּתָּאָה בַּת שֶׁבַע וְאִינּוּן אַרְבִּיסָר. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַוייהוּ בְּיַד יְהוָ"ה יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְכָל שֶׁבַע מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קי"ט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, לְקַבְּלָהָא עַבְדִין שֶׁבַע הַקָּפוֹת.

סוּכָ"ה יאהדו"נהי, כ"ו ה"ס. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לוּלָב, וּשְׁכִינְתָּא אֶתְרוֹג. לוּלָב דּוֹמֶה לְגוּפָא וְאֶתְרוֹג לְלִבָּא. וּבְגוּפָא אִית חַ"י חוּלְיָין, לוּלָב חַ"י נִעְנוּעִין דְּלוּלָב. בִּנְטִילַת לוּלָב חַ"י נִעְנוּעִין בְּאַנָּא ה', חַ"י נִעְנוּעִין בְּהוֹדוּ לַה', חַ"י נִעְנוּעִין תְּחִילָה וְסוֹף ע"ב, לְמִבְרַח בְּהוֹן ע"ב מְמָנָן דְּמַמָּנָן עַל רוּחִין בִּישִׁין וּטְלָלִין בִּישִׁין.

שִׁבְעַת יוֹמֵי דְסוּכָּה שֶׁבַע סְפִירָן. סוּכָּה אִימָּא עִילָּאָה דְּמַסְכְּכָא עֲלַיְיהוּ. נִסּוּךְ הַמַּיִם וְנִיסּוּךְ הַיַּיִן מִסְטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וְחַג שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, לְצִיפְרָא דְּמִצַּפְצְפִין לָהּ בְּנָהָא בְּכָל יוֹמָא בְּכַמָּה צִפְצוּפִין, וְאִיהִי רְבִיעַת עֲלַיְיהוּ. בָּתַר דְּאִתְרְבִיאוּ גַּדְפַּיְיהוּ דִּבְנָהָא, פַּרְחוּ כֻּלְּהוּ בָּתַר אִימָּא.

צַיָּיד חַד הֲוָה חַכִּים, בָּעָא לְצַיְידָא לוֹן. מָה עָבַד צַיָּיד, נָטַל לְאִימָּא דִּילְהוֹן וְקָשִׁיר לָהּ, וְאִיהִי צַוְוחַת בְּגִין בְּנָהָא, שָׁמְעוּ בְּנִין קָלָהּ וְנַחְתוּ לְגַבָּהּ וְקַשִּׁירוּ לוֹן. כְּגַוְונָא דָּא אִימָּא עִילָּאָה דְּאִתְמַר בָּהּ (דברים כ"ב) וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבֵּצִים וְאִינוּן יִשְׂרָאֵל מִצַּפְצְפִין לָהּ בְּכַמָּה צִפְצוּפִין דְּצִלּוֹתִין וְכוּ': (עד כאן מההשמטות)

כְּשַׁלְשְׁלָאִין וּרוּמְחִין וְסַיְיפִין. תְּרוּעָה שַׁלְשֶׁלֶת אִיהִי. וּתְרֵי תְּרוּעוֹת אִית בְּעַשְׂרָה שׁוֹפָרוֹת.

וְאִינּוּן חַד. (חסר)

דְּאִתְמַר בָּהּ וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים (או עַל הַבֵּיצִים וְאִינּוּן).

יִשְׂרָאֵל מְצַפְּצְפִין לָהּ בְּכַמָּה צִפְצוּפִין דִּצְלוֹתִין, וְאִיהִי לָא בָּעְיָא לְנַחְתָּא לְגַבַּייהוּ. יִשְׂרָאֵל מַה עָבְדִין. נָטְלִין אִימָּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בַּהֲדַייהוּ, וְקַשְׁרִין לָהּ בִּקְשׁוּרָא דִּתְפִלִּין. כַּד מָטָאן לִקְרִיאַת שְׁמַע, קָרָאן בְּנִין דִּילָהּ בְּשִׁית תֵּיבִין דְּייחוּדָא, דְּאִינּוּן (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, הָא קָא נַחְתִּין לְגַבֵּי אִמְּהוֹן, קַשְׁרִין לוֹן עִמָּהּ. וְהַאי אִיהִי (ויקרא כג) אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם, דְּאִיהִי עוֹנָתָהּ, כְּמוֹ מוֹעֲדַי.

הָכִי בְּגַוְונָא דָּא מַצָּה, בָּהּ מְזַמְּנִין לְשִׁבְעָה יוֹמִין דְּפֶסַח. מְזַמְּנִין לְשִׁבְעָה יוֹמִין דְּסֻכּוֹת, בְּשִׁבְעָה מִינֵי, דְּאִינּוּן לוּלָב, וְאֶתְרוֹג, וְגׄ הֲדַסִּים, וּבׄ בַּדֵּי עֲרָבָה. (בְּשָׁבוּעוֹת) שְׁבוּעוֹת, קָרָאן לוֹן בְּאוֹרַייְתָא. רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹמָא דְּדִינָא, כָּל חַד בְּמִינֵיהּ.

כָּל מַאן דְּקָרָא, כָּל דַּרְגָּא בְּמִינֵיהּ, יִתְקַיֵּים בֵּיהּ, (ישעיה נח) אָז תִּקְרָא וַיְיָ יַעֲנֶה. אָ"ז, זׄ יוֹמִין דְּסֻכּוֹת, וְחַג שְׁמִינִי עֲצֶרֶת. אָ"ז, מַצָּה, וְזׄ יוֹמִין דְּפֶסַח. אָ"ז, סוּכָּה, וְזׄ מִינִין דְּלוּלָב, דְּאִינּוּן שָׁלֹשׁ הֲדַסִּים, וּשְׁנֵי עֲרָבוֹת, לוּלָב,

וְאֶתְרוֹג, וּכְלִילָן בְּד', הָא חַד סָרֵי, כְּחוּשְׁבַּן ה"ו. וְצָרִיךְ לוֹמַר הַלֵּל עָלַיְיהוּ, הַלְלוּיָהּ, לְאַשְׁלְמָא שֵׁם יְדוֹד. וְצָרִיךְ לְסַלְקָא לָהּ בְּמַחֲשָׁבָה, בְּאַרְבַּע מִינִין, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ז) אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר. אֶעֱלֶ"ה סִימַן: אֶתְרוֹ"ג, עֲרָבָ"ה, לוּלָ"ב, הֲדַ"ס. וּמַחֲשָׁבָה שְׁמָא מְפָרֵשׁ, אִשְׁתְּלִים בָּהּ י"ד, כְּגַוְונָא דְי"ד פִּרְקִין דִּידָא דִּימִינָא, דְּבֵיהּ צָרִיךְ לְנַטְלָא לוּלָב. הֲרֵי מַתַּן תּוֹרָה, שָׁבֻעוֹת, שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה י"ד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, י"ד בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר, וּבְעָשֹׂר שׁוֹפָרוֹת, כְּדְאוּקִימְנָא לְעֵילָא. בַּפֶּסַח, אִיהִי שְׁכִינְתָּא יְ"ד הַגְּדוֹלָה, מִסְטְרָא דְחֶסֶד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהִי יְ"ד הַחֲזָקָה, מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה. בְּמַתַּן תּוֹרָה, יְ"ד רָמָה, מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. וּתְלַת זִמְנִין י"ד, מ"ב. וּתְלַת אַבָּהָן דְתַלְיָין מִנַּיְיהוּ, סַלְקִין חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים, כְּחוּשְׁבַּן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(קפ"ז ע"ב, פיקודא ליתן מחצית השקל)

פָּרָשַׁת וַיֵּלֶךְ

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (ישעיה סג) **מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם וְגוֹ', זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבְגִין דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ, קָרָא לוֹן בְּנִין** (דף רפ"ג ע"א) **בּוּכְרִין קַדִּישִׁין, אַחִין** (כִּבְיָכוֹל), **נָחַת לְדַיְּירָא עִמְּהוֹן. הָדָא הוּא דִכְתִיב,** (שמות כה) **וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם. וּבָעָא לְאַתְקָנָא לְהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְשָׁארִי עֲלַיְיהוּ שִׁבְעָה עֲנָנֵי יְקָר, שְׁכִינְתֵּיהּ אַזְלָא קַמַּיְיהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב,** (שמות יג) **וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם.**

תְּלַת אַחִין קַדִּישִׁין אַזְלִין בֵּינַיְיהוּ, וּמַאן אִינּוּן. מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמִרְיָם. וּבְזִכּוּתְהוֹן, יָהַב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַתְנָן עִלָּאִין (וְהָא אִתְּמַר). **כָּל יוֹמוֹי דְּאַהֲרֹן, לָא אַעְדּוּ עֲנָנֵי יְקָר מִישְׂרָאֵל. וְהָא אוֹקְמוּהָ,** (בְּגִין) **דְּאַהֲרֹן דְּרוֹעָא יְמִינָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲוָה. וְהַיְינוּ דִכְתִיב,** (במדבר כא) **וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד וְגוֹ', כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וְגוֹ'. כְּבַר נָשׁ דְּאָזִיל בְּלָא דְּרוֹעָא, וְסָמִיךְ גַּרְמֵיהּ לְכָל אֲתָר, וּכְדֵין וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבְּ מִמֶּנּוּ שֶׁבִי, בְּגִין דַּהֲווֹ בְּלָא דְּרוֹעָא יְמִינָא.** (וְעַל דָּא אִצְטְרִיכוּ יִשְׂרָאֵל לְמִנְדַּר נֶדֶר עֲלֵיהּ הָדָא הוּא דִכְתִיב,

(במדבר כא) וַיִּדַּר יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לַיְיָ וַיֹּאמַר אִם נָתֹן תִּתֵּן וגו')

תָּא חֲזֵי, אַהֲרֹן דְּרוֹעָא יְמִינָא דְּגוּפָּא הֲוָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ. וּמַאן אִיהוּ. אַהֲרֹן.

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה, מַאי וַיֵּלֶךְ, לְאָן הָלַךְ. אֶלָּא וַיֵּלֶךְ, כְּגוּפָּא בְּלָא דְּרוֹעָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איכה א) וַיֵּלְכוּ בְּלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף. דְּהָא מִית אַהֲרֹן דְּרוֹעָא יְמִינָא, וּבָעָא לְאִסְתַּלְּקָא גוּפָּא. (כָּל יוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה שִׁמְשָׁא נָהִיר בְּעָלְמָא).

כָּל יוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, אַכְלוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. כֵּיוָן דְּאָתָא יְהוֹשֻׁעַ, מַה כְּתִיב (יהושע ה) וַיִּשְׁבּוֹת הַמָּן מִמָּחֳרָת וְגוֹ'. וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמָּחֳרָת הַפֶּסַח. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא דָּא מִלְעֵילָּא וְדָא לְתַתָּא. (מִכָּאן אוֹלִיפְנָא)

כָּל זִמְנָא דְּמֹשֶׁה אִשְׁתְּכַח, גּוּפָּא דְּשִׁמְשָׁא שַׁלִּיט, וְנָהִיר לְעָלְמָא. כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק מֹשֶׁה, אִתְכְּנַשׁ גּוּפָּא דְּשִׁמְשָׁא, וְנָפִיק גּוּפָּא דְּסִיהֲרָא.

כְּתִיב (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה וּבַמֶּה יִוָּדַע אֲפוֹא וְגוֹ', הָכִי אוֹלִיפְנָא, כֵּיוָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות לב) הִנֵּה מַלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ, אָמַר מֹשֶׁה, וּמַה קַסְטִיפָא דְּשִׁמְשָׁא דְּיִתְכְּנִישׁ, וְיַדַּבַּר סִיהֲרָא, גּוּפָּא דְּסִיהֲרָא לָא בָּעֵינָא. אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים, גּוּפָּא דְּשִׁמְשָׁא בָּעֵינָא, וְלָאו דְּסִיהֲרָא. כְּדֵין גּוּפָּא דְּשִׁמְשָׁא אִתְנְהִיר, וְאִתְעֲבִיד מֹשֶׁה, כְּגַוְונָא דְּגוּפָּא

דְּשִׁמְשָׁא קַמַּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן דְּאִתְכְּנִישׁ מֹשֶׁה, אִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא, וְאִתְנְהִיר סִיהֲרָא, וַהֲוָה יְהוֹשֻׁעַ מִשְׁתַּמֵּשׁ לִנְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא. וַוי לְהַהוּא כְּסוּפָא.

(דברים לא) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגוֹ'. תַּיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַרְבְּעִין שְׁנִין נָהִיר שִׁמְשָׁא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאִתְכְּנִישׁ לְסוֹף אַרְבְּעִין שְׁנִין, וְנָהִיר סִיהֲרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי הָכִי הוּא, תַּיְינוּ דִּכְתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְלֹא מִשְׁפָּט וְהָא אַתְעַרוּ חַבְרַיָּיא. וַאֲנָן נוֹקִים לֵיהּ לַקְרָא. אֲבָל עַל מַה דְּאַתְעַרוּ חַבְרַיָּיא כְּלָא הוּא אִצְטְרִיךְ לְעָלְמָא, לְגַלָּאָה (ס"א לְתוֹעַלְתָּא דִּבַּר נָשׁ), דְּבַר נָשׁ דְּיִתְכְּנַשׁ עַד לָא מָטוּן יוֹמוֹי.

תָּא חֲזֵי, וְהָא אִתְּמַר, דְּכָל רוּחִין דְּנָפְקִין מִלְּעֵילָּא, דְּכַר וְנוּקְבָּא נַפְקֵי, וּמִתְפָּרְשָׁן. וּלְזִמְנִין תִּפּוּק נְשִׁמְתָּא דְּנוּקְבָּא, עַד לָא נַפְקַת דְּכַר, דְּהוּא בַּר זוּגָהּ. וְכָל זִמְנִין דְּדִכוּרָא לָא מָטָא זִמְנֵיהּ לְאִזְדַּוּוגָא בַּהֲדֵי נוּקְבֵיהּ, וְאָתֵי אַחֲרָא וְאִתְנְסִיב בַּהֲדָהּ, כֵּיוָן דְּמָטָא זִמְנָא דְּהַאי לְאִזְדַּוּוגָא, כַּד אִתְעַר צֶדֶק בְּעָלְמָא, לְמִפְקַד עַל חוֹבֵי עָלְמָא. כָּנִישׁ לֵיהּ לְהַאי אַחֲרָא, דְּהַוָה נָסִיב בַּהֲדָהּ, וְאָתֵי אַחֲרָא וְנָטִיל לָהּ. וְעַל דָּא קְשִׁין זִוּוגִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכָל דָּא בִּגִין דְּסָרַח דְּכוּרָא עוֹבָדוֹי, וְאַף עַל גַּב דְּלָא

סָרַח כָּל כַּךְ עוֹבָדוֹי בַּחֲטָאֵיהּ, אִתְכְּנִישׁ בְּהַהוּא זִמְנָא, עַד לָא מָטוּן יוֹמוֹי. דְּלָא עָבִיד הָכִי בַּמִּשְׁפָּט. וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וְאָעְרַע בֵּיהּ דִּינָא דְּצַדֶּק בְּחוֹבוֹי, בְּגִין דְּמָטָא זִמְנֵיהּ דְּאַחֲרָא, וְנָסִיב לָהּ, דְּהָא דִּידֵיהּ הִיא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וַאֲמַאי, יַפְרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְייֵתֵי אַחֲרָא וְיָהִיב לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ דָּא הוּא תּוֹעַלְתָּא דְּדַבַּר נָשׁ, וְטִיבוּ דְּעָבִיד עִמֵּיהּ, דְּלָא יִמְטֵי (ס"א יֵחֵמֵי) אִתְּתֵיהּ בִּידָא אַחֲרָא.

וְתָא חֲזֵי, אִי הַאי (דף רפ"ד ע"א) לָא כַּשְׁרָן עוֹבָדוֹי, אַף עַל גַּב דְּדִילֵיהּ הִיא הַהִיא אִתְּתָא, לָא אִתְדְּחֵי הַאי אַחֲרָא מִקַּמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי, שָׁאוּל מַלְכָּא נָטַל מָלְכוּ. (אֲמַאי) בְּגִין דְּעַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ דְּדָוִד לְהַאי. דְּהָא מָלְכוּ הֲוָה וַדַּאי דְּדָוִד, וְאָתָא שָׁאוּל וְנָטִיל לֵיהּ. כֵּיוָן דְּמָטָא זִמְנֵיהּ דְּדָוִד לְמֵירַת דִּילֵיהּ, כְּדֵין אִתְעַר צַדֶּק (מַלְכוּתָא דִּלְעֵילָּא) וְכָנִישׁ לֵיהּ לְשָׁאוּל בְּחוֹבוֹי, וְאִתְדְּחֵי מִקַּמֵּי דָּוִד, וְאָתָא דָּוִד וְנָטַל דִּילֵיהּ.

וַאֲמַאי לָא אַעְדֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשָׁאוּל מִמַּלְכוּ, וְלָא יְמוּת. אֶלָּא טִיבוּ עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמֵּיהּ, דְּכָנִישׁ לֵיהּ בְּמַלְכוּתָא, וְלָא יֵחֵמֵי עַבְדֵּיהּ שַׁלִּיט עָלֵיהּ, וְנָטִיל מַה דְּהֲוָה דִּילֵיהּ בְּקַדְמִיתָא. כַּךְ הַאי. בְּגִין

כְּךָ, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמִבְעֵי רַחֲמֵי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד אִזְדַּוּוג, דְּלָא יִתְדְּחֵי מִקַּמֵּי אַחֲרָא.

כְּתִיב, (דברים ג) וַיֹּאמֶר יְיָ׳ אֵלַי רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי וגו׳ וְהָא אוֹקִימְנָא, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, תִּבְעֵי לְאַחְדְּשָׁא (ס"א לְאַכְחָשָׁא) עָלְמָא, חָמִית מִן יוֹמָךְ שִׁמְשָׁא פָּלַח לְסִיהֲרָא. חָמִית מִן יוֹמָךְ דִּישְׁלוֹט סִיהֲרָא בְּעוֹד דִּשְׁמְשָׁא קַיְימָא. אֶלָּא, הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ לָמוּת קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ. יִתְכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא, וְיִשְׁלוֹט סִיהֲרָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אִי אַנְתְּ תֵּיעוֹל לְאַרְעָא, יִתְכְּנִישׁ סִיהֲרָא מִקַּמָּךְ, וְלָא יִשְׁלוֹט. וַדַּאי שׁוּלְטָנוּתָא דְּסִיהֲרָא מָטָא, וְלָא תִּשְׁלוֹט בְּעוֹד דְּאַנְתְּ קַיְימָא בְּעָלְמָא.

(דברים לא) קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וגו׳. וּמַאי קָאָמַר הִנְּךָ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וגו׳. וְלָא אַשְׁכַּחְנָא, דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ, אֶלָּא לְמֹשֶׁה. דְּאָמַר לֵיהּ לְמֹשֶׁה כָּל הַאי. דִּכְתִיב, (דברים לא) וַעֲזָבַנִי וְהֵפֵר אֶת בְּרִיתִי, וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַיּוֹם הַהוּא. וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמְּדָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׂימָהּ בְּפִיהֶם, אִי הָכִי מַהוּ וְאַצַּוְּנוּ.

אֶלָּא קְרָא אָמַר, הִנְּךָ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ תִּשְׁכּוֹב עִם אֲבָהָתָךְ, הָא אַנְתְּ קַיְימָא תָּדִיר לְאַנְהָרָא

לְסִיהֲרָא. כְּמָה דְּשִׁמְשָׁא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְכְּנִישׁ, לָא אִתְכְּנִישׁ אֶלָּא לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא. וּכְדֵין אַנְהִיר לְסִיהֲרָא, כַּד אִתְכְּנִישׁ. וְעַל דָּא, הִנֵּךְ שׁוֹכֵב לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא וַאֲצַוֵּנּוּ. וּכְדֵין (ס"א אִתְבְּשַׂר) אִתְבְּשַׂר יְהוֹשֻׁעַ לְאִתְנַהֲרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ, לְאַנְהָרָא לִיהוֹשֻׁעַ, וְדָא הוּא וְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ. וְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ כְּלָהוּ לְאַנְהָרָא.

כִּי אַתָּה תָּבֹא, וּלְבָתַר תָּבִיא מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא חַד תָּבֹא, לְבַשָּׂרָא לֵיהּ דְּייעוּל לְאַרְעָא, וְיִתְקַיֵּים בֵּהּ. וְחַד תָּבִיא, לְבַשָּׂרָא לֵיהּ שָׁלְטָנוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, וְאִתְבְּשַׂר עַל קְיוּמָא דְּגַרְמֵיהּ, וְאִתְבְּשַׂר עַל שָׁלְטָנוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (ישעיה כד) מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק וְגוֹ', וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, לְאִינּוּן דְּלָא מַשְׁגִּחִין וְלָא מִשְׁתַּדְּלִין בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בִּקְדוּשָׁא (בְּקֻדּוּשָׁה) עִלָּאָה, לְאִתְקַדְּשָׁא בְּהַאי עָלְמָא, לְמֶהֱוֵי קַדִּישִׁין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. מִכְּנַף הָאָרֶץ, דָּא (צ"ו ע"א, קמ"ב) כְּסוּתָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב לה) נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה, זְמִירוֹת תּוּשְׁבְּחָן דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּלָּיְלָה. בַּלָּיְלָה, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִזְדַּמְנָא (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) (ס"א אִזְדַּוּוגָא דְּשִׁכִּיחָא) וּשְׁכִיחָא לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בַּלָּיְלָה, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִזְדַּוּוגָא)

(אזדווגת) וּמִשְׁתַּעֲשָׁע עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.
וְאֵימָתַי. מִפַּלְגוּת לֵילְיָא וְאֵילָךְ. וּכְדֵין זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ
(בַּלֵּילָה), תּוּשְׁבְּחָן. וּזְמִירוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא
כה) לֹא תִזְמוֹר. וּכְתִיב (ישעיה כח) זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה,
אַעְקְרוּתָא מֵאַתְרַיְיהוּ כָּל אִינּוּן תַּקִּיפִין, דְּהָא כַּד עָיִיל
לֵילְיָא, כַּמָּה עֲרִיצִים גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין שְׁכִיחִין בְּעָלְמָא,
אָזְלִין וְשַׁיְיטָן (וְשַׁטְיָין) בְּעָלְמָא לְקַטְרָגָא. מִפַּלְגוּת לֵילְיָא
וְאֵילָךְ, אִתְּעַר רוּחָא חַדָּא וְאַעְקַר לְכֻלְּהוּ מֵאַתְרַיְיהוּ,
וְאַעְבַּר לוֹן דְּלָא יִשְׁלְטוּן. זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ, תּוּשְׁבְּחָן
דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּלֵילְיָא, וְכָל דָּא לָמָּה. צְבִי לַצַּדִּיק,
לְאִזְדַּוְּוגָא בְּזִוּוּגָא חַדָּא (לְקוּדְשָׁא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף רפ"ד
ע"ב) וּלְאִתְקַדְּשָׁא בְּקִדּוּשָׁה חַדָּא.
וְאוֹמֵר רָזִי לִי רָזִי לִי, דָּא הוּא רָזָא עִלָּאָה. דָּא הוּא רוּחַ
קַדִּישָׁא, אֲבָל אוֹי לִי עַל דָּרָא, וְעַל עָלְמָא.
בּוֹגְדִים בָּגָדוּ, דִּכְלְהוּ מְשַׁקְּרָן בֵּיהּ. מְשַׁקְּרָן בְּהוּ
בְּגַרְמַיְיהוּ, וְלָא דַּי דְּמְשַׁקְּרָן בְּגַרְמַיְיהוּ (מַמָּשׁ), אֶלָּא אִינּוּן
בְּנִין דְּאוֹלִידוּ מִתְשַׁקְּרָן בְּהַהוּא שִׁקְרָא דְּלְהוֹן, וְאִשְׁתְּכָחוּ
פְּגִימִין לְעֵילָּא וְתַתָּא.
כֵּיוָן דְּאִסְתַּכַּל יִשַּׁעְיָהוּ בְּהַאי, כָּנִישׁ לְאִינּוּן דַּחֲלִין
חַטָּאָה, וְאוֹלִיף לוֹן אוֹרַח קַדִּישָׁא לְאִתְקַדְּשָׁא
בְּקִדּוּשָׁה דְּמַלְכָּא, וּלְאִשְׁתַּכְּחָא בְּנַיְיהוּ קַדִּישִׁין. כֵּיוָן

דְּאִתְקְדָּשׁוּ אִלֵּין, אִינּוּן בְּנִין דְּאוֹלִידוּ אִקָּרוֹן עַל שְׁמֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ח) הִנֵּה אָנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְיָ׳ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, דִּפְרִישָׁן מִשְּׁאַר עַמִּין.

דָּבָר אַחֵר מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וַאֲרוֹן קַיְימָא קַדִּישָׁא קַמַּייהוּ, שָׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל דְּמִסְטָרָא חַד דְּאַרְעָא, תּוּשְׁבְּחָן וְחֵדוּ וְקַל מְזַמְּרֵי עִלָּאֵי, דְּמְזַמְּרֵי בְּאַרְעָא. כְּדֵין צְבִי לַצַּדִּיק, תּוּשְׁבְּחָא דְּמשֶׁה הֲוָה בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. דִּבְכָל אֲתָר דְּאָרוֹן הֲוָה שָׁאֵרֵי בְּאַרְעָא, הֲווֹ שַׁמְעֵי קָלָא דְּאַמְּרֵי, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל אוֹי לִי דְּבוּגְדִים בָּגָדוּ, דְּזִמִּינִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁקְּרָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִתְעַקְּרָא מֵאַרְעָא זְמָנָא חֲדָא. וּבְגִין דְּאִתְאַחֲדוּ בֵּינַייהוּ שִׁקְרָא דְּלְהוֹן, יִתְעַקְּרוּן זְמָנָא תִּנְיָינָא, עַד דְּיִשְׁתְּלִים חוֹבַייהוּ בְּאַרְעָא אַחֲרָא.

(דברים לא) לָקוֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְגוֹ׳. הָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי. אֱלֹהֵיכֶם. אֱלֹהֶיךָ. אֵל. אֱלֹהֵינוּ. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב, (שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא. אַדְמַת קֹדֶשׁ וַדַּאי, דְּהַיְינוּ אֶרֶץ הַחַיִּים. אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו, עָלָיו וַדַּאי, הַיְינוּ בְּקַדְמִיתָא, וְכָל שֶׁכֵּן לְבָתַר. תָּאנָא, אָמַר

רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד, לְעֵד וַדַּאי דְּיִסְהִיד סַהֲדוּתָא.

תְּלָתָא אִינּוּן דְּקַיְימוּ בְּסַהֲדוּתָא לְאַסְהָדָא, וְאִלֵּין אִינּוּן: בְּאֵר דְּיִצְחָק, גּוֹרָל, וְאַבְנָא דְּשַׁוִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְדָא שִׁירְתָא, סַהֲדוּתָא יַתִּיר מִכֹּלָּא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק אִי הָכִי אַרְבַּע אִינּוּן. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי, אֲבָל גּוֹרָל לָא כְּתִיב בֵּיהּ סַהֲדוּתָא.

בְּאֵר דְּיִצְחָק מְנָלָן. דִּכְתִיב, (בראשית כא) בַּעֲבוּר תִּהְיֶה לִּי לְעֵדָה וְגוֹ׳. גּוֹרָל, דִּכְתִיב, (במדבר כו) עַל פִּי הַגּוֹרָל תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ, דְּהַוָה אָמַר, דָּא לִיהוּדָה, וְדָא לְבִנְיָמִין, וְכֵן לְכֻלְּהוּ. אַבְנָא דִּיהוֹשֻׁעַ, דִּכְתִיב, (יהושע כד) הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה בָּנוּ לְעֵדָה. וְהָכָא, וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד. וּכְתִיב, וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד, הֵיא וַדַּאי אַסְהִידַת בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי דִּכְתִיב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגוֹ׳, אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוּמָם. הָכָא אִית לְאִסְתַּכְלָא, מַהוּ אֶת דִּבְרֵי, אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִבָּעֵי לֵיהּ. וּמַהוּ עַד תּוּמָם. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא בְּרָזָא דְּמַתְנִיתִין, כָּל אִינּוּן מִלֵּי דְּאָמַר מֹשֶׁה, כֻּלְּהוּ מִתְגַּלְּפֵי בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל אִינּוּן מִלִּין הַווֹ אַתְיָין, וְסַלְקִין וְנַחֲתִין, וּמִתְגַּלְּפִין תַּמָּן. וְכָל מִלָּה וּמִלָּה הַוָה אַתְיָא קַמֵּי מֹשֶׁה

לְאִתְגַּלְפָּא עַל יְדוֹי וְקַיְימָא קַמֵּיהּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב עַד תּוּמָם.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת מִבָּעֵי לֵיהּ: מַאי קָא רָמִיזָא. אֶלָּא שִׁירְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים א) שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, מַלְכָּא דְשַׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי. (דִּתַנְיָא כְּתִיב) (תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מַמָּשׁ. שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר) (וְהָכָא אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר)

אֶלָּא הָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, הָתָם שִׁיר, וְהָכָא שִׁירָה. דָּא דְּכַר, וְדָא נוּקְבָא. וְהָא תָּנֵינָן, כָּל נְבִיאֵי כְּלְהוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוֹף בְּעֵינַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, וְאִינּוּן אָמְרוּ שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמִנָּלָן דְּהַאי נוּקְבָּא הוּא, דִּכְתִיב וְעָנְתָה הַשִּׁירָה וגו')

מֹשֶׁה הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר שִׁיר, וְאִינּוּן שִׁירָה. אֶלָּא דָּא הִיא רָזָא דִּמְלָה, מֹשֶׁה לְגַרְמֵיהּ לָא קָאָמַר דָּא, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, לָאו הָכִי, אֶלָּא, מֹשֶׁה וַדַּאי מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר מִכֻּלָּא. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְאִינּוּן נַחְתֵּי מֵעֵילָּא לְתַתָּא. הוּא סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כְּמָה דְּתָנֵינָן מַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ

וְאֵין מוֹרִידִין. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא, דְּאָמַר שִׁירָה תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִיהִי מְשָׁבַּחַת לְמַלְכָּא. וּמֹשֶׁה בְּכֹלָּא (ס"א בְּמַלְכָּא) אִתְאַחַד. וְאִינּוּן נַחְתֵי מֵעֵילָּא לְתַתָּא, דְּאָמְרוּ שִׁיר, דְּהוּא שְׁבָחָא דְּמְשַׁבְּחָא מַלְכָּא לְמַטְרוֹנִיתָא, וְאִינּוּן בְּמַטְרוֹנִיתָא אִתְאַחָדוּ. וְעַל דָּא, בְּהַאי אִשְׁתְּמוֹדַע שְׁבָחָא דְּמֹשֶׁה, יַתִּיר מִכֻּלְהוּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שמות טו) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ, שִׁירְתָּא דְּמַטְרוֹנִיתָא לְמַאן. לַיְיָ. וּבְגִין כָּךְ, וַיִּכְתּוֹב מֹשֶׁה אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת.

וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְעָנוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא רָזָא דִּמְלָּה כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (איוב כ) וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ, וּמֹשֶׁה בְּכֹלָּא אִסְתַּכַּל, וְעַל דָּא אָמַר שִׁירָה, בְּגִין לְאִתְאַחָדָא מִלִּין בַּאֲתָר דָּא, לְמֶהֱוֵי עָלַייְהוּ דִּינָא, דִּכְתִיב וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו. וְלָמָּה. דִּכְתִיב כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת יִצְרוֹ, וּכְתִיב כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי וגו'. וְכַד תַּעְבְּדוּ דָּא, מִיַּד וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (איוב כ) יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְלָא יַתִּיר, אֲבָל וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ. בְּהַאי, דִּינָא אִתְעֲבִיד לְמַאן דְּאִתְעֲבִיד. כְּתִיב, (שמואל ב כב) וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיְיָ אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת. הַשְׁתָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּדָוִד הוּא, בְּגִין דְּאָמַר

שִׁירָה מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְזָכָה לְהַאי דַּרְגָּא, וְלָא אָמַר הַאי שִׁירָה, אֶלָּא בְּסוֹף יוֹמוֹי, דְּהַוָה בְּשִׁלִימוּ יַתִּיר מֵהַאי שִׁירָה. כְּמָה דְּתָנֵינָן, אַל תַּאֲמֵן בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ. וְהָכָא, אֲמַאי זָכָה דָּוִד לְמֵימַר שִׁירָתָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, בְּסוֹף יוֹמוֹי. דְּהַוָה בְּנַיְיחָא מִכָּל סִטְרוֹי, דִּכְתִיב, (שם) בְּיוֹם הִצִּיל יְיָ׳ אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אוֹיְבָיו.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, שִׁירָתָא מְעַלְיָא מִכֹּלָּא מַאי הִיא. כְּמָה דְּתָנֵינָן בְּרָזָא דְּמַתְנִיתִין, בְּמִלִּין וּבְעוֹבָדָא הָכִי (ס"א הוא) נָמֵי מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא. וּלְבָתַר לְכַוּוֹנָא בְּלִבָּא, וּלְקַשְׁרָא כֹּלָּא בְּחַד קִשְׁרָא.

מִנָּלָן מִמֹּשֶׁה, בְּקַדְמִיתָא, מִתַּתָּא לְעֵילָּא, (דברים לב) כִּי שֵׁם יְיָ׳ אֶקְרָא. מַאי אֶקְרָא. כְּמָה דִּכְתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, דָּא שְׁכִינְתָּא. לְבָתַר, הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ, דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה. לְבָתַר נָחִית בְּדַרְגּוֹי מֵעֵילָּא לְתַתָּא, דִּכְתִיב צַדִּיק וְיָשָׁר. לְבָתַר קְשִׁיר קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא וְאָמַר, הוּא, וְדָא הוּא קִשְׁרָא לְכֹלָּא.

בְּגִין כָּךְ, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָארֵיהּ כְּהַאי גַּוְונָא, בְּקַדְמִיתָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, לְסַלְקָא יְקָרָא דְּמָארֵיהּ, לַאֲתָר דְּשַׁקְיוּ דַּעֲמִיקָא (ע' ע"א) דְּבִירָא נָגִיד וְנָפִיק. לְבָתַר (נָגִיד) לְאַמְשָׁכָא מֵעֵילָּא לְתַתָּא, מֵהַהוּא שַׁקְיוּ דְּנַחֲלָא, לְכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, עַד דַּרְגָּא בַּתְרָאָה,

לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן לְכֹלָּא, מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא. לְבָתַר בָּעֵי לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא בְּכֹלָּא, קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְדָא הוּא בַּר נָשׁ דְּאוֹקִיר לְשִׁמָּא דְּמָארֵיהּ, לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד, כִּי מְכַבְּדַי לְעָלְמָא דָּא, אֲכַבֵּד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

וּבוֹזַי יֵקָלּוּ, מַאי וּבוֹזַי יֵקָלּוּ. דָּא הוּא מַאן דְּלָא יָדַע לְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וּלְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן לַאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ, וּלְאוֹקִיר שְׁמָא דְּמָארֵיהּ. וְכָל מַאן דְּלָא יָדַע לְאוֹקִיר שְׁמָא דְּמָארֵיהּ, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וּבוֹזַי יֵקָלּוּ, מַאן דְּלָא יָדַע לְאוֹקִיר לְמָארֵיהּ, וְלָא אִתְכַּוֵּון בְּאָמֵן, דְּתָנֵינָן גָּדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ. וְהָא אוֹקִימְנָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמֵן, מָשִׁיךְ בִּרְכָאן מִמַּבּוּעָא לְמַלְכָּא, וּמִמַּלְכָּא לְמַטְרוֹנִיתָא (דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל). וּבְאַתְוָון גְּלִיפִין דְּרִבִּי אֶלְעָזָר, מֵאָלֶ"ף לְמֵ"ם, וּמִמֵּ"ם לְנוּ"ן. כֵּיוָן דְּמָטוּ בִּרְכָאן לְנוּן, מִתַּמָּן נַגְדִּין (דף רפ"ה ע"ב) וְנָפְקִין בִּרְכָאן לְעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וּמִתְפַּשְׁטֵי בְּכֹלָּא. וְקָלָא נָפִיק אִתְשַׁקְיוּ מִשַּׁקְיוּתָא דְּבִרְכָן, דְּאַפִּיק פְּלַגְיָא עַבְדָּא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

וְכַד יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מְשַׁמְּרִין לְאָתְבָא אָמֵן, לְכַוְונָא לְבַיְיהוּ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, כַּמָּה פִּתְחִין דִּבְרָכָאן פְּתִיחָן

לֵיהּ לְעֵילָּא, כַּמָּה טָבָאן מִשְׁתַּכְחִין בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, כַּמָּה חֶדּוּ בְּכֻלָּא. מַאי אֲגַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל דְּגַרְמִין הַאי. אֲגַר לְהוּ בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּעָלְמָא דֵּין בְּשַׁעֲתָא דְּעָאקִין לְהוּ (לְיִשְׂרָאֵל), וּמְצַלָּן צְלוֹתָא קַמֵּי מָארֵיהוֹן, קָלָא מַכְרְזָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבוֹא גּוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֱמוּנִים אַל תִּקְרֵי אֱמוּנִים, אֶלָּא אֲמַנִּים. פִּתְחוּ שְׁעָרִים, כְּמָה דְּיִשְׂרָאֵל פַּתְחִין לְהוּ תַּרְעִין דְּבִרְכָאן, כַּךְ הַשְׁתָּא פִּתְחוּ שְׁעָרִים, וְתִתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן מֵאִינּוּן דְּעָאקִין לְהוּ.

הַאי בְּעָלְמָא דֵּין, בְּעָלְמָא דְּאָתֵי מַאי אַגְרַייהוּ. דְּכַד יְפוּק בַּר נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא, דְּהָוָה שׁוֹמֵר לְאָתְבָא אָמֵן. מַאי שׁוֹמֵר. כְּלוֹמַר, נָטִיר הַהִיא בִּרְכָה דְּאָמַר הַהוּא דְּמְבָרֵךְ, וּמְחַכֵּה לֵיהּ לְאָתְבָא אָמֵן, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. נְשָׁמָתֵיהּ סַלְקָא וּמַכְרְזֵי קַמֵּיהּ, פִּתְחוּ שְׁעָרִים קַמֵּיהּ, כְּמָה דְּאִיהוּ הָוָה פָּתַח תַּרְעִין כָּל יוֹמָא, כַּד הָוָה שׁוֹמֵר אֱמוּנִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי אָמֵן. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא אוּקְמוּהָ כֻּלָּא, אָמֵן אִקְרֵי מַבּוּעָא דְּהַהוּא נַחֲלָא דְּנָגִיד, אָמֵן אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, אַל תִּקְרֵי אָמוֹן, אֶלָּא אָמֵן. קִיּוּמָא דְּכֻלְּהוּ הַהוּא נַחֲלָא (ס"א טַלָּא) דְּנָגִיד וְנָפִיק, אָמֵן אִקְרֵי. דְּתַנְיָא, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, עוֹלָם דְּלְעֵילָּא, עוֹלָם

דִּלְתַתָּא. אוֹף הָכָא אָמֵן וְאָמֵן, אָמֵן דִּלְעֵילָּא, אָמֵן דִּלְתַתָּא. אָמֵן קִיּוּמָא דְּכֻלְּהוּ, וְהָא אוֹקִימְנָא אָמֵן בְּאִינּוּן אַתְוָון.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, אֶלֶף עַמִּיקָא דְּבִירָא דְּכָל בִּרְכָאן מִתַּמָּן נַבְעִין וְנָפְקִין, וּמִשְׁתַּכְחִין. מ"ם פְּתוּחָה, נַהֲרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק, וְאִקְרֵי מ"ם. וְהוּא רָזָא דְּתָנֵינָן, מ"ם פְּתוּחָה, מ"ם סְתוּמָה. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, (ישעיה ט) לְסַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה.

נוּן פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא דְּתֵרִין נוּנִין, נוּן פְּשׁוּטָה, נוּן כְּפוּפָה. נוּן פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְּאָת וָא"ו, כְּלָלָא דְּנוּן כְּפוּפָה (ס"א פְּשׁוּטָה)• (ס"א מ"ם פְּתוּחָה, כְּלָלָא דְּתֵרִין נוּנִין, נוּן פְּשׁוּטָה, נוּן כְּפוּפָה. נוּן פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְּאָת וָא"ו,) בְּגִין כָּךְ כֻּלָּא אִקְרֵי נוּן וָאו נוּן. וּבְרָזָא דְּמַתְנִיתָא הָכִי תָּאנָא, ו' דְּכַר, ן' פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְּדָכַר וְנוּקְבָא, נוּן כְּפוּפָה, בְּכְלָלָא דְּפְשׁוּטָה הִיא. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, מֵם דְּהָכָא, הִיא נוֹטָרִיקוֹן מֶלֶ"ךְ, וְהַיְינוּ אָמֵן, אָמֵ"ן נוֹטָרִיקוֹן, אֵ"ל מֶ"לֶךְ נֶ"אֱמָן. כְּלָלָא דְּכֹלָּא, וְשַׁפִּיר הוּא, וְהָא אִתְּמַר.

תָּאנָא, כָּל מַאן דְּשָׁמַע בִּרְכָה מֵהַהוּא דְּמְבָרֵךְ, וְלָא אִתְכַּוֵּון בְּאָמֵן, עָלֵיהּ נֶאֱמַר וּבוֹזַי יֵקָלוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלאכי א) לָכֶם הַכֹּהֲנִים בּוֹזֵי שְׁמִי. מַאי עוֹנְשֵׁיהּ. כְּמָה דְּלָא פָּתַח בִּרְכָאן לְעֵילָּא, כַּךְ לָא פַּתְחִין לֵיהּ. וְלֹא

עוֹד אֶלָּא כַּד נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא, מַכְרִיזֵי קַמֵּיהּ, וְאָמְרֵי, טְרוּקוּ גַּלֵּי קַמֵּיהּ דִּפְלַנְיָיא, וְלָא לִיעוּל, וְלָא תְּקַבְּלוּן לֵיהּ, וַוי לֵיהּ, וַוי לְנִשְׁמָתֵיהּ.

תָּאנָא, חַיָּיבֵי דְּגֵיהִנָּם, כֻּלְּהוּ סַלְקֵי בִּמְדוֹרִין יְדִיעָן, וְכַמָּה פִּתְחִין אִית לֵיהּ לַגֵּיהִנָּם, וְכֻלְּהוּ פִּתְחִין לָקָבֵל פִּתְחִין דְּגַן עֵדֶן. וּבְשַׁעֲתָא דְּאַפְקֵי לְאִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּקַבְּילוּ עוֹנְשַׁייְהוּ, אִינּוּן פַּתְחֵי פִּתְחִין, וְשַׁוְיָין (ס"א וְשָׁאֲבִין) לוֹן לְבַר. וְכֻלְּהוּ פִּתְחִין בִּשְׁמָהָן אִקְרוֹן, לָקָבְלֵיהוֹן דְּפִתְחִין דְּגַן עֵדֶן, וְכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא, אִקְרֵי שְׁמָא, לָקָבְלֵי הַהוּא פִּתְחָא דְּגֵיהִנָּם, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן פִּתְחִין לָקָבְלֵיהוֹן פִּתְחִין, אִינּוּן פִּתְחִין דְּגַן עֵדֶן.

בַּגֵּיהִנָּם אִית מָדוֹרָא בַּתְרָאָה תַּתָּאָה דְּכֻלְּהוּ, וְהַהוּא מָדוֹרָא חֲוֵי מָדוֹרָא עַל מָדוֹרָא, וְאִקְרֵי (איוב י) אֶרֶץ עֵיפָתָה. מַהוּ עֵיפָתָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כח) רָבוּעַ יִהְיֶה כָּפוּל, וּמִתַּרְגְּמִינָן מְרוּבַּע יִהְיֶה עִיף, אוֹף הָכָא עֵיפָתָה, כְּלוֹמַר כְּפוּלָה. וְהַהוּא אִקְרֵי שְׁאוֹל תַּחְתִּית, שְׁאוֹל הוּא מָדוֹרָא חַד. תַּחְתִּית, הוּא מָדוֹרָא תַּתָּאָה. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי אֶרֶץ עֵיפָתָה תַּחְתִּית, וְאִקְרֵי אֲבַדּוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כז) שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן. וְכֻלְּהוּ מָדוֹרִין לָא אַכְפָּלוּ, וְכֻלְּהוּ לָא עַיְיפִין בַּר מֵהַאי.

וְתָאנָא, מַאן דְּנָחִית לַאֲבַדּוֹן (דף רפ"ו ע"א) דְּאִקְרֵי תַּחְתִּית,

לָא סָלִיק לְעָלְמִין. וְהַהוּא אִקְרֵי גֶּבֶר דְּאִשְׁתְּצֵי וְאִתְאֲבִיד מִכֻּלְּהוּ עָלְמִין. וְתָאנָא, לְהַהוּא אֲתָר נַחְתִּין לְהַנְהוּ גַּבְרֵי דְּמְבַזֵּי לְאָתָבָא אָמֵן, וְעַל אָמֵן סַגִּיאִין דְּאִתְאֲבִידוּ מִנַּיְהּ, דְּלָא חָשִׁיב לְהוּ, דַּיְינִין לֵיהּ בַּגֵּיהִנָּם, וְנַחְתִּין לֵיהּ בְּהַהוּא מָדוֹרָא תַּתָּאָה, דְּלֵית בָּהּ פִּתְחָא, וְאִתְאֲבִיד וְלָא סָלִיק מִנַּיְהּ לְעָלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב ז) כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לָא יַעֲלֶה. וְלָא, וְהָא כְּתִיב (יונה ב) מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ וְגוֹ׳. וּכְתִיב (שמואל א ב) מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל. אֶלָּא הָכָא שְׁאוֹל, הָתָם תַּחְתִּית. וְאוֹקִימְנָא הָא דְּאַהְדַּר בֵּיהּ, הָא דְּלָא אַהְדַּר בֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי דִּכְתִיב, (ירמיה ב) כִּי שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה עַמִּי אוֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לַחְצוֹב לָהֶם בֹּארוֹת וְגוֹ׳. אוֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא הוּא דְּלָא בָּעֵי לְקַדְּשָׁא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאָמֵן. מַאי עוֹנְשֵׁיהּ. כְּתִיב לַחְצוֹב לָהֶם בֹּארוֹת בֹּארוֹת נִשְׁבָּרִים, דְּנַחְתִּין לַגֵּיהִנָּם דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, עַד דְּנַחְתִּין לַאֲבַדּוֹן דְּאִקְרֵי תַּחְתִּית. וְאִי אִיהוּ קַדִּישׁ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכַוְונָה בְּאָמֵן כַּדְקָא יָאוֹת, סָלִיק דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, לְאִתְעַדְּנָא מֵהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּנָגִיד תְּדִיר לָא פָּסִיק, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לא) אֱמוּנִים נוֹצֵר יְיָ׳ וּמְשַׁלֵּם עַל יֶתֶר עוֹשֵׂה גַּאֲוָה.

תָּאנָא, שִׁירָה מָשִׁיךְ בִּרְכָאן מֵעֵילָא לְתַתָּא, עַד דְּיִשְׁתַּכְחוּן בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. (אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִינּוּן

יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר שִׁירָתָא, שְׁלִימָתָא שִׁירָה דְּכָלִיל כָּל שְׁאַר שִׁירִין הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה יב)

וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו). אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זְמִינִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר שִׁירָתָא, מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמֵעֵילָא לְתַתָּא. וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרָא דְּמְהֵימְנוּתָא. דִּכְתִיב, (במדבר כא) **אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. אָז שָׁר לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא אָז יָשִׁיר. וְכֵן כֻּלְּהוּ כְּהַאי גַּוְונָא. אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, מִתַּתָּא לְעֵילָא. עֲלִי בְאֵר עֱנוּ לָהּ, עֲלִי בְאֵר, כְּלוֹמַר סָק לְאַתְרִיךְ, לְאִתְאַחֲדָא בְּבַעְלִיךְ, דָּא הוּא מִתַּתָּא לְעֵילָא. וּלְבָתַר מֵעֵילָא לְתַתָּא,** (דְּהָא עַד הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא אִשְׁתְּכַחַת עִמָּנָא) **בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים, דְּאוֹלִידוּ לָהּ אַבָּא וְאִימָּא,** (לְעֵילָּא) **כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אִלֵּין אֲבָהָן, דְּאִקְרוֹן** (תהלים מז) **נְדִיבֵי עַמִּים. כָּרוּהָ, אַתָּר לְאִזְדַּוְוגָא בָּהּ מַלְכָּא, בִּבְרָכָן. וּבְמָה הוּא זְוּוגָא. בְּמִחוֹקֵק, דָּא יְסוֹד. בְּמִשְׁעֲנוֹתָם, דָּא נֶצַח וְהוֹד, מֵעֵילָא לְתַתָּא. וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה, וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל, וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת. הָא קִשׁוּרָא שְׁלִימָא, קִשׁוּרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, קִשׁוּרָא קַיְימָא דְּכֹלָּא בֵּיהּ.**

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר שִׁירָתָא שְׁלִימָתָא. שִׁירָתָא דְּכָלִיל כָּל שְׁאַר שִׁירִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,

וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַה' קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו. בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּכְתִיב (תהלים קכו) אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ' לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה.

בָּרוּךְ יְיָ' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלוֹךְ יְיָ' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ

(דברים לב) הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי, רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ה) פִּתְחִי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר וְגוֹ', בְּקַשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלָא עָנָנִי. מַה כְּתִיב לְעֵילָּא. אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר וְגוֹ'. אֲנִי יְשֵׁנָה, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֲנִי יְשֵׁנָה, מִפִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, בְּזִמְנָא דַּאֲזִילְנָא בְּמַדְבְּרָא. וְלִבִּי עֵר, לְאַעֲלָא לְאַרְעָא, לְמֶעְבַּד לְהוּ (נימוסין) דְּהָא כָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא בְּאַרְעָא מִשְׁתַּכְחִין. קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דָּא מֹשֶׁה. דְּאוֹכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וְיכּוּחִין, (דף רפ"ו ע"ב) בְּכַמָּה קְטָטִין. דִּכְתִיב, (דברים א) אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ', (דברים ט) מַמְרִים הֱיִיתֶם וְגוֹ'. (דברים ט) וּבְחוֹרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגוֹ'. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) דּוֹפֵק.

וְעִם כָּל דָּא דְּמֹשֶׁה אוֹכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בִּרְחִימוּתָא הֲוֹו

כָּל מִלּוֹי, דִּכְתִיב, (דברים ז) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ. וּבְךָ בָּחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִהְיוֹת לוֹ לְעָם וְגוֹ' (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ. וְעַל דָּא (דברים כז) וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ. (דברים ז) כִּי מֵאַהֲבַת יְיָ אֶתְכֶם. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי.

מַה כְּתִיב. (שם) קַמְתִּי אֲנִי לִפְתוֹחַ לְדוֹדִי, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹד דַּהֲוֵינָן זְמִינִין לְמֵיעַל לְאַרְעָא, וּלְקַבְּלָא אִינּוּן פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא עַל יְדוֹי דְּמֹשֶׁה. מַה כְּתִיב, (שם) וְדוֹדִי חָמַק עָבָר. דִּכְתִיב, (דברים לד) וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ. בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ, דִּכְתִיב וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי, דְּלָא הֲוָה דָּרָא כְּדָרָא דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע לְקָלֵיהוֹן, וְעָבַד לְהוּ נִסִּין וְנִימוּסִין, כְּמָה דְּעָבַד עַל יְדוֹי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, קַמְתִּי אֲנִי לִפְתוֹחַ לְדוֹדִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, דְּכָל יוֹמוֹי לָא בָּעָא דְּמַלְאָכָא וּשְׁלִיחָא לְדַבְּרָא עִמֵּיהּ, דִּכְתִיב, (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים וְגוֹ'. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתְּכַם לְרָעוּתֵיהּ. וְדוֹדִי חָמַק עָבָר, בְּיוֹמוֹי דִּיהוֹשֻׁעַ, דִּכְתִיב, (יהושע ה) לֹא כִּי אֲנִי שַׂר צְבָא יְיָ.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה דַּהֲוָה שָׁמַע קָלָא קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה,

וְלָא אִזְדַּעְזָע, וְכָל שֵׁכִּין מַלְאָכָא, דְּלָא בָּעָא (וְלֹא קִבְּלִיה). בָּתַר דְּשָׁכִיב מַה כְּתִיב. וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שַׂר צְבָא יְיָ׳. וּכְתִיב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פָּנָיו אַרְצָה. עַתָּה בָּאתִי, בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה רַבָּךְ אֲתֵינָא, וְלָא קַבְּלָנִי. בֵּיהּ שַׁעֲתָא, יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שְׁבָחָא דְּמֹשֶׁה. בְּהַהוּא זִמְנָא בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִזְדַּמַּן לְהוּ הָכִי כְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בְּקַשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ וְגוֹ׳.

(דברים לב) הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה, רִבִּי חִיָּיא אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, יַתִּיר מִכָּל נְבִיאֵי עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (ישעיה א) שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ כִּי יְיָ׳ דִּבֶּר. שִׁמְעוּ שָׁמַיִם, יְשַׁעְיָה דְּהָוָה יַתִּיר רְחִיקָא מִמַּלְכָּא, כְּתִיב שִׁמְעוּ שָׁמַיִם. מֹשֶׁה דְּהָוָה יַתִּיר קָרִיב לְמַלְכָּא, כְּתִיב הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם.

תָּאנָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאָמַר יְשַׁעְיָהוּ שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ. כַּמָּה גַּרְדִּינֵי טְהִירִין אִזְדַּמְנוּ לְתַבְרָא רֵישֵׁיהּ, נָפְקָא קָלָא וְאָמַר, מַאן הוּא דֵּין דְּבָעֵי לְאַרְעָשָׁא עָלְמִין. עַד דְּפָתַח וְאָמַר, לָאו אֲנָא, וְלָאו דִּידִי, אֶלָּא כִּי יְיָ׳ דִּבֶּר, וְלָא אֲנָא. בְּמֹשֶׁה מַה כְּתִיב. הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה, אֲנָא וְלָא אַחֲרָא. וַאֲדַבֵּרָה בְּלָא דְּחִילוּ. וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי, וְלָא מֵאַחֲרָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּאַתְוָון גְּלִיפָן דְּרִבִּי אֶלְעָזָר,

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, הָכָא אִתְרְמִיז שְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, תּוּ מַה בֵּין מֹשֶׁה לִישַׁעְיָהוּ. מֹשֶׁה אָמַר הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם, הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם עִלָּאִין, אִינּוּן דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָן, דְּאִקְרוֹן שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, אֶרֶץ עִלָּאָה, הַהִיא דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא, וְאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים. בִּישַׁעְיָה כְּתִיב, שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְלָא הַשָּׁמַיִם. הַאֲזִינִי אֶרֶץ, וְלָא הָאָרֶץ. וְאִינּוּן שָׁמַיִם וָאָרֶץ תַּתָּאִין. וְעִם כָּל דָּא, בָּעוּ לְאַעְנָשָׁא לֵיהּ, עַד דְּאָמַר כִּי יְיָ׳ דִּבֶּר, וְלֹא אֲנָא. וּמֹשֶׁה אָמַר כּוּלֵי הַאי, דִּכְתִיב הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי.

רִבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב) **כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגוֹ׳.**

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּהָא כָּל שְׁאַר עַמִּין אִתְיְהִיבוּ לְרַבְרְבָן מִמָּנָן, בְּשֶׁלְטָנוּתָא עָלַיְיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּלָא יָהַב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא לְמַלְאָכָא, וְלָא לְשָׁלִיטָא אַחֲרָא, אֶלָּא הוּא אָחִיד לוֹן לְחוּלָקֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ. וּכְתִיב, (תהלים קלה) **כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ. כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר, מַה תַּפּוּחַ מִתְפָּרְשָׁא בִּגְוָונוֹי, עַל כָּל שְׁאַר אִילָנֵי חַקְלָא, כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּרֵשׁ וְאִתְרְשִׁים עַל כָּל חֵילִין**

עִלָּאִין וְתַתָּאִין, בְּגִין כָּךְ (ישעיה מח) יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת הוּא בְּכָל חֵילָא דִּלְעֵילָּא.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתַפּוּחַ, דְּאִית בֵּיהּ תְּלַת גַּוְונִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשַׁנָּה. מַאן שׁוֹשַׁנָּה. אָמַר רִבִּי אַבָּא, שׁוֹשַׁנָּה סְתָם, שׁוֹשַׁנָּה דְּאִתְכְּלִילַת בְּשִׁית טַרְפֵּי, שׁוֹשַׁנָּה דָּא גַּוְונֵיהּ חִוָּור וְסוּמָק. וְכוּלָּא הוּא תְּרֵין גַּוְונֵי, סוּמָק וְחִוָּור, הָכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתַפּוּחַ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשַׁנָּה. דְּהָכִי אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שיר השירים ח) תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ. תַּחַת הַתַּפּוּחַ (דף רפ"ז ע"א) בְּאָן אֲתָר הִיא. אֶלָּא אִלֵּין אֲבָהָתִין דְּאָמְרָן. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, דָּא יוֹבְלָא. רִבִּי אַבָּא אָמַר, כֻּלָּא שַׁפִּיר, אֶלָּא אִלֵּין אֲבָהָן דְּקָאָמְרָן, אִלֵּין אִינּוּן ג' גַּוְונֵי, דְּמִתְחַבְּרָן בַּתַּפּוּחַ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאָן אֲתָר אִתְכְּלִילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹשַׁנָּה. בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין דְּרַחֲמוּתָא, דְּאִתְדַּבָּקַת בְּמַלְכָּא עִלָּאָה, נַטְלָה תְּרֵי שׁוֹשַׁנִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים ה) שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים. וּבְגִין כָּךְ אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שם א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. (כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית מא) וְעַל פִּיךָ יִשַּׁק כָּל עַמִּי) בְּגִין דְּאִתְכְּלִילַת בַּשּׁוֹשַׁנִּים, בִּתְרֵי שִׂפְוָון דִּילֵיהּ.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַיִם אִקְרֵי. וּבְגִין

דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם, כָּל אִינּוּן רְקִיעִין דְּאִתְכְּלִילָן בִּשְׁמָא דָּא, (ס"א שִׁבְעָה אִינּוּן דְּכַד מִתְחַבְּרָן וכו') כַּד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִקְרוּ שָׁמַיִם, וְאִקְרוּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַאן אִינּוּן רְקִיעִין. שִׁבְעָה אִינּוּן.

כְּמָה דְּתָנֵינָן, וִילוֹן, רָקִיעַ, שְׁחָקִים, זְבוּל, מָעוֹן, מָכוֹן, עֲרָבוֹת. וּבְאַגַּדְתָּא דְּבֵי רַב הַמְנוּנָא סָבָא, הָכִי תָּנֵינָן. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, הָנֵי בָּרַיְיתֵי דְּבֵי רַב הַמְנוּנָא סָבָא הָכִי, וְסַגִּיאִין אִינּוּן בְּכָל הָנֵי גְוָונֵי. כְּמָה דְּתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, תָּנֵינָן בְּאִינּוּן בָּרַיְיתֵי, (ס"א דִּלְבַר) דִּלְגַבֵּי דְּכָל הָנֵי שִׁבְעִין כִּתְרִין דְּמַלְכָּא. לָקָבְלֵיהוֹן שַׁוְויִין ז' רְקִיעִין, וְז' כְּכָבַיָּא דְּרַהֲטִין וְאָזְלִין, וְקָרֵי לוֹן שְׁמָהָן בִּשְׁמָהָן. וְאַף עַל גַּב דְּשַׁוְויִין כֻּלְּהוּ כִּסְאֵי דִּרְקִיעִין, דְּשִׁבְעָה כְּכָבַיָּא, שַׁבְּתַאי, צֶדֶק, מַאְדִּים, חַמָּה, נוֹגַהּ, כּוֹכָב, לְבָנָה. וְשָׁוִין אִלֵּין לָקָבֵיל אִלֵּין, בְּכִסּוּיָא דְּמִלִּין. לְגַבֵּי אִינּוּן דִּכְתִיב, (ישעיה מז) יַעַמְדוּ נָא וְיוֹשִׁיעוּךְ הוֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחוֹזִים בַּכּוֹכָבִים. כֻּלְּהוּ מִלִּין מִתְכַּסְיָין, וְאַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא. וַאֲנָן בָּתַר אוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא קָא אָזְלִינָן, כְּמָה דִּכְתִיב, (בראשית כו) וַיִּקְרָא לָהֶן שֵׁמוֹת כַּשֵּׁמוֹת אֲשֶׁר קָרָא לָהֶן אָבִיו, כְּמָה דְּמַלִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָזְלִינָן, וּבַהֲדֵיהּ אָזְלִינָן, כְּמָה דִּכְתִיב, (דברים כח) וְהָלַכְתָּ בִּדְרָכָיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, פִּשִׁיטִין מִלִּין אִלֵּין לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא,

וְאִשְׁתְּמוֹדָעָן מִלֵּי בְּהוּ, וְאַף עַל גַּב דְּאִתְכַּסְיָין. אָמַר לֵיהּ וְהָכִי תְּנָן, כְּמָה דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְקַמָּן. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאִינּוּן בָּרַיְיתֵי, דְּתָנָא בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, וּבְאַתְרִין סַגִּיאִין אִשְׁתְּמוֹדָעָן מִלֵּי דְּאִינּוּן בָּרַיְיתֵי.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲרִימִית יְדַי בְּצַלּוּ לְקַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּמִלִּין אִלֵּין אִתְגְּלִיאוּ עַל יְדֵי, בְּהַהוּא עָלְמָא, כְּמָה דְּאִתְכְּסִיאוּ בְּלִבָּאי. וְלֵית אֲנָן בְּאִינּוּן אֲרְחִין דְּאִינּוּן בָּרַיְיתֵי, אוֹרְחֵי דְּאוֹרַיְיתָא נַקְטִינָן.

תָּאנָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאן לָךְ רַב בְּחָכְמְתָא כְּדָוִד מַלְכָּא, וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּרֵיהּ, בְּהַאי כִּתְרָא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בְּבָרַיְיתֵי אִלֵּין. וְסִיהֲרָא קַרְייֵהּ דָּוִד מַלְכָּא צַדֶּק, דְּהָא דִּילֵיהּ הוּא, דִּכְתִיב, פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא הָכִי נָמֵי, וְאִיהוּ אִתְקְרֵי צֶדֶק, וּשְׁמֵשָׁא דְּאִתְקְרֵי בְּבָרַיְיתֵי בְּרִית, אִיהוּ אִקְרֵי מִשְׁפָּט. וְאִינּוּן כְּרֵסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא, דִּכְתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ. צַדִּיק וְצֶדֶק הָכִי נָמֵי בְּחַד דַּרְגָּא הֲווֹ. תָּאנָא, ז׳ כִּתְרִין אוֹקְמוּהָ, תִּשְׁעָה אִקְרוּן. וַאֲפִילּוּ בְּאִינּוּן בָּרַיְיתֵי, שִׁבְעָה רְקִיעִין אִינּוּן תִּשְׁעָה הֲווֹ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עַד אֵימָתַי יִקְרוֹן חַבְרַיָּיא בְּהָנֵי מִלִּין. הָא אֲנָן בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְלִינָן, וַאֲנָן יַדְעֵי

מִלִּין, וְהָא אִתְגְּלֵי עַל יְדָן מִלָּה דָּא, מַה דְּלָא אִתְגְּלֵי לְקַדְמָאֵי. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, כָּל אִינּוּן מִלִּין, וְכָל אִינּוּן בָּרַיְיתֵי, סְלִיקוּ לְהוּ לְאִינּוּן דְּלָא עָאלוּ וְנַפְקוּ, וּבְנֵיהוֹן אַתְיָין לְשָׁאֲלָא. וְכַד יִשְׁאֲלוּן, יֵימְרוּן חַבְרַיָּיא, וַוי לְדָרָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אִסְתְּלִיק מִגֵּיהּ. אֲבָל תָּא חֲזֵי מִכָּאן וּלְהָלְאָה, לָא יֵהֵא דָּרָא כְּדָרָא דָּא, וְלָא אוֹרַיְיתָא אִתְגְּלֵי עַל חַבְרַיָּיא.

תָּא חֲזֵי, דָּרָא בַּתְרָאָה דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם, יָדְעוּ כֹּלָּא, דְּהָא מֹשֶׁה גַּלֵּי לוֹן כָּל אִינּוּן מ׳ שְׁנִין דַּהֲווֹ בְּמַדְבְּרָא, כְּמָה דַּאֲמִינָא. תָּאנָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְאַף מֹשֶׁה לָא גַּלֵּי דָּא, אֶלָּא בְּהַהוּא יוֹמָא דְּהַוָּה סָלִיק מִן עָלְמָא, דִּכְתִיב, (דברים לא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם, בְּהַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ, וְעִם כָּל דָּא לָא אָמַר, עַד דְּיַהֲבוּ לֵיהּ רְשׁוּתָא. דִּכְתִיב, (שם) וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. וְכַד גַּלֵּי, לָא אָמַר הַאֲזִינוּ יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב אֶת הַשִּׁירָה, וְכִי שִׁירָה אִקְרֵי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק שִׁירָה וַדַּאי, מַה (דף רפ"ז ע"ב) שִׁירָה אִתְמַשְׁכָא בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, אוּף הָכִי מִלִּין אִלֵּין אִתְמַשְׁכָן בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּבְגִין כָּךְ אָמַר מֹשֶׁה שִׁירָה.

תָּא חֲזֵי, כּוּלֵי הַאי אָמַר מֹשֶׁה, וְקָרָא לְעִלָּאִין, עַד לָא

יֵימָא מִלָּה, דִּכְתִיב הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם. יַעֲרוֹף כַּמָּטָר וְגוֹ'. וְכָל כַּךְ לָמָּה. מִשּׁוּם כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא. עַד דְּיֵימָא מִלָּה, אַרְעִיש כֻּלְּהוּ עָלְמִין.

תָּאנָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאָמַר מֹשֶׁה הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה, אִתְרְגִישׁוּ עָלְמִין. נָפַק קָלָא וְאָמַר, מֹשֶׁה מֹשֶׁה, אֲמַאי אַתְּ מַרְעִישׁ עָלְמָא כֻּלָּא. אַתְּ בְּרִיהּ דְּבַר נָשׁ, וּבְגִינָךְ אִתְרְגִישׁ עָלְמָא. פְּתַח וְאָמַר, כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתְּתָקוּ, וַאֲצִיתוּ מִלּוֹי.

השלמה מההשמטות (סימן י"ח)

תָּנוּ רַבָּנָן, כְּשֶׁחָלָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי. עָאלוּ קַמֵּיהּ ר' פִּנְחָס, וְר' חִיָּיא, וְר' אַבָּהוּ. אָמְרוּ לוֹ, מַאן (דְּהוּא) קַיְימָא דְּעָלְמָא, שָׁכִיב. אָמַר לוֹן, לָא בִּי דִּינָא דִּלְעֵילָּא מְעַיְינִין בְּדִינָאי, דְּהָא אֲנָא חֲזָאי דְּלֵית אֲנָא מִתְייַהִיב לְמַלְאָכָא וּלְדַיְינָא דִּלְעֵילָּא. דַּאֲנָא לָאו כְּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. אֶלָּא הַאי דִּינָא דִּילִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דַּייְנֵיהּ, וְלָא בִּי דִּינֵיהּ. וְהַיְינוּ דְּאָמַר דָּוִד, בְּבָעוּתֵיהּ קַמֵּיהּ (תהלים מג) שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי. וְכֵן שְׁלֹמֹה אָמַר, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ, הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא אַחֲרָא.

דְּהָא תְּנַן (תַּנְיָנָן), כְּשֶׁהָאָדָם שָׁכִיב, בֵּי דִּינָא דִּלְעֵילָּא מִסְתַּכְּלִין בְּדִינוֹי, אִית מִנְּהוֹן דְּנָטָאן לְכַף זְכוּת,

דְּאַחְזְיֵין זְכוּתָא דְּבַר נָשׁ, וְאִית מִנְּהוֹן דְּנָטָאן לְכַף חוֹבָה, דְּאַחְזְיֵין חוֹבָה דְּבַר נָשׁ. וְלָא נָפִיק אִינִישׁ מִן דִּינָא, כְּמָה דְּהַוָה בָּעֵי.

אֲבָל מַאן דְּדָאִין לֵיהּ מַלְכָּא עִילָּאָה, דְּשַׁלִּיט עַל כּוֹלָּא, הוּא טַב, וְלָא יָכִיל אִינִישׁ לְמֶהֱוֵי בְּהַהוּא דִּינָא, בַּר טַב. מַאי טַעְמָא, דְּהָא תְּנַן, מְכִילוּי דְּמַלְכָּא עִילָּאָה, נָטֵי לְזְכוּתָא תָּדִיר, וְהוּא כּוּלֵּיהּ צַד דְּמְהֵימָנוּתָא, וּבְיָדוֹ לְשַׁבְקָא לְחֶטְאִין וְחוֹבִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קל) כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה וְגוֹ', וְלֹא עִם אַחֵר. וּבְגִין כָּךְ בָּעֵינָא קַמֵּיהּ דְּהוּא (יְהֵא) יָדִין דִּינָאי, וַאֲנָא אָעֵיל תְּלֵיסַר אַבָּבֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּלָא אֲעַבְרוּ לוֹן בַּר אֲבָהָתָא, וְלָא יְהֵא מַאן דִּימְחֵי בְּיָדִי, וְעוֹד דְּלָא אֶתְבַּע רְשׁוּתָא מִנְּהוֹן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה, וְחָמוּ בֵּי מַרְעֵיהּ, דְּלָא הֲוָה תַּמָּן. תְּוָוהוּ, וְלָא (הֲוָה) יָכִיל חַד מִנְּהוֹן לְמַלָּלָא בְּפוּמֵיהּ, מִדְּחִילוּ רַבָּה דַּהֲוָת עֲלֵיהוֹן. עַד דַּהֲווֹ יָתְבִין, סָלִיק לוֹן רֵיחִין דְּבוּסְמֵי סַגִּיאִין, וְכָל חַד וְחַד מִנְּהוֹן אִתְיַישַׁב, עַד דְּחָמוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וַהֲוָה מְמַלֵּל מִלִּין, וְלָא הֲוָה חָמָאן אַחֲרָן בַּר מִינֵּיהּ. לְבָתַר עִידָּן, אָמַר לוֹן רַבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמִיתוּן מִידֵי. אָמַר לֵיהּ ר' פִּנְחָס, לָא. אֶלָּא כּוּלָּנָא תְּוָוהִין עַל דְּלָא חָמֵינָא לָךְ בְּבֵי מַרְעָךְ זְמַן

רַב. וְכַד חָמֵינָא לָךְ סָלֵיק לָן רֵיחִין דְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְשָׁמַעְנָא קָלָךְ מְמַלֵּל, וְלָא יְדַעְנָא מָאן מְמַלֵּל עִמָּךְ. אָמַר לוֹן, וְלָא שְׁמַעְתּוּן מִלָּה אוֹחֲרָנָא בַּר מִדִּידִי. אָמְרוּ לָאו. אָמַר לוֹן, לֵית אַתּוּן חַזְיָין לְמֶחֱמֵי סִבַּר אַפִּין דְּעַתִּיק יוֹמִין.

אָמַר לוֹן, אִימָא לְכוּ מִלָּה, תַּוְוהְנָא עַל ר׳ פִּנְחָס, דְּלָא חָמָא. דַּאֲנָא חָמִית לֵיהּ כְּעַן בְּהַהוּא עָלְמָא, לְתַתָּא מִינֵיהּ מֵרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי. וּכְעַן שָׁדְרוּ בְּדִילִי מִלְּעֵילָא, וְאַחְזְיָן לִי אַתְרָא דְּצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא אִתְיַישַׁר בְּלִבָּאי דּוּכְתָּאי, בַּר עִם אֲחָיָה הַשִּׁילוֹנִי. וּבָרִירְנָא דּוּכְתָּאי, וְאָתֵינָא, וַאֲתוּ עִמִּי תְּלַת מְאָה נְשָׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, וְעֵילָא מִנְּהוֹן אָדָם הָרִאשׁוֹן, דְּהַוָּה יָתֵיב גַּבָּאי, וְהוּא הַוָּה מְמַלֵּל עִמִּי. וּבָעֵי, דְּלָא יִתְגַּלֵּי חוֹבֵיהּ לְכָל עָלְמָא. בַּר הַהוּא דְּאָמַר אוֹרַיְיתָא בְּגִינֵיהּ, וְאִתְכַּסֵּי בְּהַהוּא אִילָנָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וַאֲנָא אֲמֵינָא לֵיהּ דְּהָא חַבְרַיָּיא (ס"א כְּבָר) גְּלוּ.

אָמַר הַהוּא דְּגִלּוּ חַבְרַיָּיא בֵּינַיְיהוּ טַב וְשַׁפִּיר, אֲבָל לְשָׁאָר בְּנֵי עָלְמָא לָא. מַאי טַעְמָא, דְּחָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְקָרֵיהּ, וְלָא בָּעָא לְפִרְסוּמֵי חוֹבֵיהּ, אֶלָּא בְּהַהוּא אִילָנָא דַּאֲכִיל מִינֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּלֵי לֵיהּ (לי) בְּרָזָא דְּקוּדְשָׁא, לַחֲבִירָנָא, דְּלָא

אִשְׁתָּעוֹ אִינוּן בַּהֲדֵייהוּ בֵּינַיְיהוּ, וְלָא לְרַוּוֹקֵי חַבְרַיָּיא, וּלְאִינוּן דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא.

וְהוּא מִלָּה דְּלָא בָּעֵי כָּל אִינִישׁ, וְטָעֵי בֵּיהּ, לָאו מִשּׁוּם חוֹבָתָא דְּחָב, אֶלָּא מִשּׁוּם יְקָרָא דְּשְׁמָא עִילָּאָה, דִּבְנֵי נָשָׁא לָא זְהִירִין בֵּיהּ, וּכְתִיב (שמות ג) **זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. וְיֵיתוּן לְמִשְׁאַל מַה דְּלָא צְרִיכֵי לוֹן. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב,** (שמות יט) **פֶּן יֶהֱרְסוּ אֶל** (ש"ט ע"ב) **ה' לִרְאוֹת וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב,** (מַאי וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב)**. הַרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס בְּאוֹתוֹ עָוֹן. הַכִי גָּזַרְנָא, הַאי חַבְרַיָּיא** (ס"א חַבְרָא) **דְּאוֹרַי שְׁמָא קַדִּישָׁא** (לְכוֹלָא)**, הוּא נָפִיל** (וְנִתְפַּס) **וְאִיתָּא בְּהַהוּא חוֹבָא, יַתִּיר מִנַּיְיהוּ, דִּכְתִיב וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב, הַרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס בְּאוֹתוֹ עָוֹן.**

קָרֵיב לְגַבֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, אַבָּא, מָה אֲנָא הָתָם. אָמַר לֵיהּ (ס"א זַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּרִי, זְמַן סַגֵּי יְהֵא דְּלָא תִּתְקַבֵּר גַּבָּאי, אֶבָל) **בְּרִי דְּלָא תִּדְכַּר הָכָא אֲבָל בְּהַהוּא עָלְמָא, דּוּכְתָּא דִּידִי וְדִידָךְ בָּרִירָנָא. זַכָּאִין אֲנָן עִם אִינוּן צַדִּיקַיָּא, דְּזַמִּינִין אִינוּן לְשַׁבְּחָא לְמָארֵי עָלְמָא, דְּאִינוּן מַלְאָכִין דְּמִשְׁתַּמְּשִׁין** (שַׁמָּשִׁין) **דְּקַמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (תהלים קמ) **אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ. תאנא וכו':** (כמו שיבא בדף רפ"ז שורה ח')**:** (עד כאן מההשמטות)

האדרא זוטא קדישא

תָּאנָא בְּהַהוּא יוֹמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בָּעָא לְאִסְתַּלָּקָא מִן עָלְמָא וַהֲוָה מְסַדֵּר מִלּוֹי. אִתְכְּנָשׁוּ חַבְרַיָּא לְבֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן. וַהֲווּ קָמֵי רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְרִבִּי אַבָּא וּשְׁאָר חַבְרַיָּא. וַהֲוָה מַלְיָא בֵּיתָא.

זָקִיף עֵינוֹי רִבִּי שִׁמְעוֹן וַחֲמָא דְּאִתְמְלֵי בֵּיתָא. בָּכָה רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר. בְּזִמְנָא אַחֲרָא כַּד הֲוֵינָא בְּבֵי מַרְעֵי, הֲוָה רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר קַמָּאי. וְעַד דְּבָרִירְנָא דּוּכְתָּאי אוֹרִיכוּ לִי עַד הַשְׁתָּא. וְכַד תַּבְנָא אַסְחַר אֶשָּׁא מִקַּמָּאי וּמֵעַלְמִין לָא אִתְפְּסָק. וְלָא הֲוָה עָאל בַּר נָשׁ אֶלָּא בִּרְשׁוּתָא. וְהַשְׁתָּא חֲמֵינָא דְּאִתְפְּסַק וְהָא אִתְמְלֵי בֵּיתָא. עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי. פָּתַח עֵינוֹי רִבִּי שִׁמְעוֹן וְחָמָא מַה דְּחָמָא וְאַסְחַר אֶשָּׁא בְּבֵיתָא. נָפְקוּ כֻּלְּהוּ וְאִשְׁתְּאַרוּ רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְרִבִּי אַבָּא. וּשְׁאָר חַבְרַיָּא יָתְבוּ אַבָּרָאי.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, פּוֹק חֲזֵי אִי הָכָא רִבִּי יִצְחָק דְּאַנָא מְעָרְבְנָא לֵיהּ. אִימָא לֵיהּ דִּיסַדֵּר מִלּוֹי וְיֵתִיב לְגַבָּאי זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְיָתִיב וְחַיֵּיךְ וְחַדֵּי. אָמַר אָן אִנּוּן חַבְרַיָּא. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָעִיל לוֹן וְיַתְבוּ קָמֵיהּ. זָקִיף יְדוֹי רִבִּי שִׁמְעוֹן וּמְצַלֵּי צְלוֹתָא וַהֲוָה חַדֵּי וְאָמַר. אִנּוּן חַבְרַיָּא

דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּבֵי אִדְּרָא יְזַדְּמְנוּן הָכָא. נָפְקוּ כֻּלְּהוּ וְאִשְׁתְּאֲרוּ רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְרִבִּי אַבָּא וְרִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא. אַדְּהָכִי עָאל רִבִּי יִצְחָק. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן כַּמָּה יָאוֹת חוּלָקָךְ כַּמָּה חֵידוּ בָּעֵי לְאִתּוֹסָפָא לָךְ בְּהָאי יוֹמָא. יָתִיב רִבִּי אַבָּא בָּתַר כְּתִפּוֹי וְרִבִּי אֶלְעָזָר קָמֵיהּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן הָא הַשְׁתָּא שַׁעְתָּא דְּרַעוּתָא הוּא. וַאֲנָא בָּעֵינָא לְמֵיעַל בְּלָא כְּסוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְהָא מִלִּין קַדִּישִׁין דְּלָא גָּלְיָאן עַד הַשְׁתָּא, בָּעֵינָא לְגַלָּאָה קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּלָא יֵימְרוּן דְּהָא בִּגְרִיעוּתָא אִסְתַּלַּקְנָא מֵעָלְמָא. וְעַד כְּעַן טְמִירִן הֲווֹ בִּלְבָּאי, לְמֵיעַל בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְכַךְ אַסְדַּרְנָא לְכוּ, רִבִּי אַבָּא יְכִתּוֹב, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי יִלְעֵי, וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא יְרַחֲשׁוּן בְּלִבַּיְיהוּ. קָם רִבִּי אַבָּא מִבָּתַר כְּתִפּוֹי. וְיָתִיב רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ קַמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ קוּם בְּרִי, דְּהָא אַחֲרָא יְתִיב בְּהַהוּא אֲתָר, קָם רִבִּי אֶלְעָזָר.

אִתְעַטָּף רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְיָתִיב. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קטו) לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוּמָה. לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, אִינּוּן דְּאִקְרוּן מֵתִים, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַי אִקְרֵי, וְהוּא שְׁאָרֵי בֵּין אִינּוּן דְּאִקְרוּן חַיִּים, וְלָא עִם אִינּוּן דְּאִקְרוּן מֵתִים. וְסוֹפֵיהּ

דְּקְרָא כְּתִיב, וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוּמָה, וְכָל אִינּוּן דְּנַחְתִּין לְדוּמָה, בַּגֵּיהִנָּם יִשְׁתַּאֲרוּן. שָׁאנֵי אִינּוּן דְּאִקְרוּן חַיִּים, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהוֹן.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה שַׁנְיָא שַׁעֲתָא (דף רפ"ח ע"א) דָּא מֵאֲדָרָא. דְּבַאֲדָרָא אִזְדַּמַּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּרְתִיכוֹי. וְהַשְׁתָּא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵיכִי (הָכָא), וְאָתֵי עִם אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא דְּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, מַה דְּלָא אִעְרַעוּ בַּאֲדָרָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא יַתִּיר מִיקָרָא דִּילֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב בִּירָבְעָם, דְּהַוָּה מְקַטֵּר וּמַפְלַח לְעַבּוֹדָה זָרָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרִיךְ לֵיהּ. וְכֵיוָן דְּאוֹשִׁיט יְדֵיהּ לְקָבְלֵי דְּעִדּוֹ נְבִיאָה, אִתְיְבַשׁ יְדֵיהּ, דִּכְתִיב, (מלכים א יג) וַתִּיבַשׁ יָדוֹ וגו׳. וְעַל דְּפַלַח לְעַבּוֹדָה זָרָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא עַל דְּאוֹשִׁיט יְדֵיהּ לְעִדּוֹ נְבִיאָה. וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרָא דִּילָן, וְכֻלְּהוּ אָתָאן עִמֵּיהּ.

אָמַר, הָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא הָכָא, וְסַחֲרָנֵיהּ ע׳ צַדִּיקֵי גְּלִיפָּן בְּעִיטְרִין, מְנַהֲרִין כָּל חַד וְחַד מִזִּיהֲרָא דְּזִיוָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְהוּא אָתֵי לְמִשְׁמַע בְּחִדְוּתָא, אִלֵּין מִלִּין דַּאֲנָא אֵימָא. עַד דְּהַוָּה יָתִיב, אָמַר, הָא רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר הָכָא, אַתְקִינוּ דּוּכְתֵּיהּ, אִזְדַּעֲזָעוּ חַבְרַיָּיא דַּהֲווֹ תַּמָּן, וְקָמוּ וְיָתְבוּ בְּשִׁיפּוּלֵי בֵּיתָא. וְרִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא, אִשְׁתָּאֲרוּ קַמֵּיהּ

(נ"א עמ"ה) דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּאַדְּרָא אִשְׁתְּכַחְנָא דְּכָל חַבְרַיָּיא הֲווֹ אֲמְרֵי, וַאֲנָא עִמְּהוֹן. הַשְׁתָּא אֵימָא אֲנָא בִּלְחוֹדָאי, וְכֻלְּהוּ צַיְיתִין לְמִלּוֹלִי, עִלָּאִין וְתַתָּאִין. זַכָּאָה חוּלָקִי יוֹמָא דֵּין.

פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ז) אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ. כָּל יוֹמִין דְּאִתְקְטַרְנָא בְּהַאי עָלְמָא, בְּחַד קִטְרָא אִתְקְטַרְנָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ הַשְׁתָּא וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ. דְּהוּא וְכָל סִיעָתָא קַדִּישָׁא דִּילֵיהּ, אָתוּ לְמִשְׁמַע בְּחֶדְוָה, מִלִּין סְתִימִין, וּשְׁבָחָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, פָּרִישׁ וְאִתְפָּרַשׁ מִכֹּלָּא, וְלָא פָּרִישׁ, דְּהָא כֹּלָּא בֵּיהּ מִתְדַּבַּק, וְהוּא מִתְדַּבַּק בְּכֹלָּא הוּא כֹּלָּא.

עַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, אִתְתַּקַּן וְלָא אִתְתַּקַּן. אִתְתַּקַּן, בְּגִין לְקַיְּימָא כֹּלָּא. וְלָא אִתְתַּקַּן, בְּגִין דְּלָא שְׁכִיחַ.

כַּד אִתְתַּקַּן, אַפִּיק ט׳ נְהוֹרִין, דְּלַהֲטִין מִגֵּיהּ, מִתְקוּנוֹי. וְאִינּוּן נְהוֹרִין מִגֵּיהּ, מִתְנַהֲרִין וּמִתְלַהֲטִין, וְאָזְלִין וּמִתְפַּשְׁטִין לְכָל עִיבָר. כְּבוּצִינָא דְּאִתְפַּשְׁטִין (דְּמִתְפַּשְׁטִין) מִגֵּיהּ נְהוֹרִין לְכָל עִיבָר. וְאִינּוּן נְהוֹרִין דְּמִתְפַּשְׁטִין, כַּד יִקְרְבוּן לְמִנְדַּע לוֹן, לָא שְׁכִיחַ אֶלָּא בּוּצִינָא בִּלְחוֹדוֹי. כַּךְ הוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, (הוא) בּוּצִינָא עִלָּאָה, סְתִימָא דְּכָל

סְתִימִין. וְלָא שְׁכִיחַ בַּר אִינּוּן נְהוֹרִין דְּמִתְפַּשְׁטָן, דְּמִתְגַּלְיָין, וּטְמִירָן. וְאִינּוּן אִקְרוֹן שְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ כְּלָא חַד.

וּמַה דְּאָמְרִי חַבְרָנָא בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, דְּאִינּוּן דַּרְגִּין דְּאִתְבְּרִיאוּ, וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְגְּלֵי בְּהוּ, בְּכָל חַד וְחַד. מִשּׁוּם דְּאִינּוּן תִּקּוּנִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. לָאו הַשְׁתָּא עִידָּנָא לְהָנֵי מִלִּין דְּהָא אֲמִינָא לוֹן בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא. וַחֲמִינָא מַה דְּלָא יְדַעְנָא הָכִי, וְעַד הַשְׁתָּא אַסְתִּים בְּלִבָּאי מִלָּה. וְהַשְׁתָּא אֲנָא בִּלְחוֹדָאי אַסְהִידְנָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכָל הָנֵי זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּאָתוּ לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין. גּוּלְגַּלְתָּא דְּרֵישָׁא חִוָּרָא, לָאו בֵּיהּ שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא. קוּלְטָרָא דְּקִטְפּוֹי, אִתְפַּשָּׁט וְאִתְנְהִיר, וּמְנֵיהּ יַרְתּוֹן צַדִּיקַיָּיא דִּ מְאָה עָלְמִין דְּכִסּוּפִין לְעָלְמָא דְּאָתֵי. מֵהַאי קוּלְטָרָא דְּקִטְפָּא, דְּהִיא גּוּלְגַּלְתָּא חִוָּרָא, נָטִיף טַלָּא כָּל יוֹמָא, לְהַהוּא זְעִיר אַנְפִּין, לַאֲתָר דְּאִתְקְרֵי שָׁמַיִם, וּבֵיהּ זְמִינִין מֵיתַיָּיא לַאֲחַיָּיא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב, (בראשית כז) וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמָיִם. וְאִתְמַלְיָיא רֵישֵׁיהּ, וּמֵהַהוּא זְעִיר אַפִּין, נָטִיף לַחֲקַל תַּפּוּחִין. וְכָל חֲקַל תַּפּוּחִין, נְהִירִין מֵהַהוּא טַלָּא.

הַאי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא טָמִיר וְגָנִיז. וְחָכְמְתָא עִלָּאָה סְתִימָאָה, בְּהַהוּא גּוּלְגַּלְתָּא מִשְׁתְּכַח, וְדַאי בְּהַאי

עַתִּיקָא, לָא אִתְגַּלְיָיא אֶלָּא רֵישָׁא בִּלְחוֹדוֹי, בְּגִין דְּאִיהוּ רֵישָׁא לְכָל רֵישָׁא. חָכְמְתָא עִלָּאָה, דְּאִיהִי רֵישָׁא, בֵּיהּ סָתִים, וְאִקְרֵי מוֹחָא עִלָּאָה. מוֹחָא סְתִימָא. מוֹחָא דְּשָׂכְיךְ וְשָׁקִיט. וְלֵית דְּיֵדַע לֵיהּ, בַּר אִיהוּ.

תְּלַת רֵישִׁין אִתְגַּלְּפָן, דָּא, לְגוֹ מִן דָּא. וְדָא, לְעֵילָּא מִן דָּא. רֵישָׁא חַדָּא, חָכְמְתָא סְתִימָאָה, דְּאִתְכַּסְיָיא, וְלָאו מִתְפַּתְחָא. וְחָכְמְתָא דָּא סְתִימָאָה, רֵישָׁא לְכָל (רֵישֵׁי) רֵישִׁיהּ, דְּשָׁאַר חָכְמוֹת. (בראשית קמ״ז ע״א) רֵישָׁא עִלָּאָה, עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. רֵישָׁא דְּכָל רֵישָׁא, (דף רפ״ח ע״ב) רֵישָׁא דְּלָאו רֵישָׁא. וְלֹא יָדַע, וְלָא אִתְיְדַע, מַה דַּהֲוֵי בְּרֵישָׁא דָּא, דְּלָא אִתְדְּבַק (לָא) בְּחָכְמְתָא, וְלָא בְּסוּכְלְתָנוּ. וְעַל הַאי אִקְרֵי, (במדבר כד) בְּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ. (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב.

וּבְגִין כַּךְ עַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִקְרֵי אַיִן. דְּבֵיהּ תַּלְיָיא אַיִן. וְכָל אִינּוּן שַׁעֲרֵי, וְכָל אִינּוּן נִימִין, מִמּוֹחָא סְתִימָאָה נָפְקִין. (תַּלְיִין) וְכֻלְּהוּ שְׁעִיעִין, (ס״א יַתְבִין) בְּשִׁקּוּלָא. וְלָא אִתְחֲזֵי קְדָלָא.

כֻּלָּא הוּא, בְּגִין דְּהַאי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא בְּחַד הֲוֵי. כֻּלָּא בְּחֵידוּ, וְלָא שַׁנְיָא מֵרַחֲמֵי לְעָלְמִין. בִּתְלַת עֲשַׂר מִכְיָלָן דְּרַחֲמִין אִשְׁתְּכַח. בְּגִין דְּהַאי חָכְמְתָא סְתִימָאָה דְּבֵיהּ, מִתְפָּרֵשׁ תְּלַת זִמְנִין לְאַרְבַּע אַרְבַּע. וְהוּא עַתִּיקָא, כָּלִיל לוֹן, וְשָׁלִיט (לוֹן) עַל כֻּלָּא.

חַד אָרְחָא דְּנָהִיר בְּפַלְגוּתָא דְּשַׁעֲרֵי דְּנַפְקֵי מִמּוֹחָא, הוּא אָרְחָא דְּנְהִירִין בֵּיהּ צַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִיב (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ וְגוֹ׳. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נח) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ׳. וּמֵהַאי אָרְחָא מִתְנַהֲרִין כָּל שְׁאַר אָרְחִין, דְּתַלְיָין בְּזֵעִיר אַנְפִּין.

הַאי עַתִּיקָא סָבָא דְּסָבִין, כְּתָרָא עִלָּאָה, לְעֵילָּא. דְּמִתְעַטְּרִין בֵּיהּ כָּל עִטְרִין, וְכִתְרִין, מִתְנַהֲרִין. וְכָל שְׁאַר בּוֹצִינִין מִנֵּיהּ מִתְלַהֲטִין (וּמִתְנַהֲרָן). וְהוּא, הוּא בּוּצִינָא עִלָּאָה, טְמִירָא דְּלָא אִתְיְדַע. (וְכָל שְׁאַר בּוֹצִינִין מִנֵּיהּ מִתְלַהֲטִין וּמִתְנַהֲרִין)

(רצ״ב ע״ב)

הַאי עַתִּיקָא אִשְׁתְּכַח בְּתִלַת רֵישִׁין, וּכְלִילָן בְּחַד רֵישָׁא. וְהַהוּא (נ״א וְהוּא) רֵישָׁא עִלָּאָה, לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וּבְגִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְרְשִׁים בְּתִלַת, אוּף הָכִי כָּל שְׁאַר בּוֹצִינִין דְּנַהֲרִין מִנֵּיהּ, כְּלִילָן בְּתִלַת. עוֹד, עַתִּיקָא אִתְרְשִׁים בְּתְרִין. כְּלָלָא דְּעַתִּיקָא בְּתְרִין. הוּא כְּתָרָא עִלָּאָה דְּכָל עִלָּאִין, רֵישָׁא דְּכָל רֵישֵׁי. וְהַהוּא דַּהֲוֵי לְעֵילָּא מִן דָּא, דְּלָא אִתְיְדַע. כַּד כָּל שְׁאַר בּוֹצִינִין, סְתִימִין בְּתְרִין. עוֹד עַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְרְשִׁים וְאַסְתִּים בְּחַד, וְהוּא חַד, וְכוּלָּא הוּא חַד. כַּד כָּל שְׁאַר בּוֹצִינִין, מִתְקַדְּשִׁין, מִתְקַשְּׁרִין, וּמִתְהַדְּרִין בְּחַד, וְאִינּוּן חַד.

מִצְחָא דְּאִתְגְּלֵי בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, רָצוֹן אִקְרֵי, דְּהָא

רֵישָׁא עִלָּאָה דָּא סָתִים לְעֵילָּא, דְּלָא אִתְיְדַע פָּשִׁיט חַד טוּרְנָא בְּסִימָא, יָאָה, דְּאִתְכְּלִיל בְּמִצְחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ (נ״א דְּהַהוּא) רַעֲוָא דְּכָל רַעֲוִין, אִתְתְּקַן בְּמִצְחָא, וְאִתְגַּלְיָיא בְּבוּסִיטָא (ס״א אִתְגְּלִיף בְּפָּסִיטָא), הַאי מִצְחָא אִקְרֵי רָצוֹן. וְכַד רָצוֹן דָּא אִתְגַּלְיָיא, רַעֲוָא דְּרַעֲוִין אִשְׁתְּכַח בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וְכָל צְלוֹתִין דִּלְתַתָּא מִתְקַבְּלִין, וּמִתְנַהֲרִין אַנְפּוֹי דְּזֵעִיר אַנְפִּין, וְכֻלָּא בְּרַחֲמֵי אִשְׁתְּכַח, וְכָל דִּינִין אִתְטַמָּרָן וְאִתְכַּפְיָין.

בְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה, דְּהוּא עִידָּן דְּכָל דִּינִין מִתְעָרִין, אִתְגַּלְיָיא הַאי מִצְחָא, וְאִתְכַּפְיָין כָּל דִּינִין, וְאִשְׁתְּכָחוּ רַחֲמִין בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתְּכַח שַׁבָּת בְּלָא דִּינָא, לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא. וַאֲפִילּוּ אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם אִשְׁתְּקַע (ס״א אִשְׁתְּכַךְ) בְּאַתְרֵיהּ, וְנַיְיחִין חַיָּיבַיָּא. וְעַל דָּא אִתּוֹסַף נִשְׁמְתָא דְּחֵדוּ בְּשַׁבְּתָא.

וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחֱדֵי בִּתְלַת סְעוּדָתֵי דְּשַׁבְּתָא, דְּהָא כָּל מְהֵימְנוּתָא, וְכָל כְּלָלָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח, וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְסַדְּרָא פָּתוֹרָא, וּלְמֵיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי דִּמְהֵימְנוּתָא, וּלְמֶחֱדֵי בֵּהּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אַסְהֲדָנָא עָלַי לְכָל אִלֵּין דְּהָכָא, דְּהָא מִן יוֹמָאי לָא בָּטִילְנָא אִלֵּין ג׳ סְעוּדָתֵי, וּבְגִינֵיהוֹן

לָא אִצְטְרִיכְנָא לְתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא. וַאֲפִילּוּ בְּיוֹמֵי אַחֲרִינֵי לָא אִצְטְרִיכְנָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּשַׁבְּתָא. דְּמַאן דְּזָכֵי בְּהוּ, זָכֵי לְמֶהֱימְנוּתָא שְׁלֵימָתָא. חַד, סְעוּדָתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. וְחַד, סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְחַד, סְעוּדָתָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וּבְהַהוּא עָלְמָא יִזְכֵּי בְּהוּ לְאִלֵּין. הַאי רָצוֹן כַּד אִתְגַּלְיָיא, כָּל דִּינִין אִתְכַּפְיָין מִשּׁוּלְשְׁלֵיהוֹן.

תִּקוּנָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְתָּקַן בְּתִקוּנָא חַד, כְּלָלָא דְּכָל תִּקוּנִין. וְהִיא חָכְמָה עִלָּאָה, סְתִימָאָה. כְּלָלָא דְּכָל שְׁאָר, וְהַאי אִקְרֵי עֵדֶן עִלָּאָה סְתִימָא. וְהוּא מוֹחָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. וְהַאי מוֹחָא אִתְפְּשַׁט לְכָל עִיבָרָ, מְנִיהּ אִתְפְּשַׁט עֵדֶן אַחֲרָא. וּמֵהַאי עֵדֶן אִתְגַּלַּף.

וְהַהוּא (דף רפ"ט ע"א) רֵישָׁא סְתִימָא דְּבְרֵישָׁא דְּעַתִּיקָא דְּלָא אִתְיְדַע, כַּד פָּשִׁיט חַד טוּרְנָא (ס"א גַּוונָא), דְּהַוָה מִתְתַּקֵּן לְאִתְנַהֲרָא, בָּטַשׁ בְּהַאי מוֹחָא (נ"א מִצְחָא), וְאִתְגַּלַּף, וְאִתְנְהִיר בְּכַמָּה נְהִירִין, וְאַפִּיק וְאַרְשִׁים כְּבוֹסְיטָא דָּא, בְּהַאי מִצְחָא. וְאִתְרְשִׁים בֵּיהּ חַד נְהוֹרָא, דְּאִקְרֵי רָצוֹן. וְהַאי רָצוֹן אִתְפְּשַׁט לְתַתָּא בְּדִיקְנָא, עַד הַהוּא אֲתָר דְּמִתְיַשְּׁבָא בְּדִיקְנָא, וְאִקְרֵי חֶסֶד עִלָּאָה. וְדָא אִיהוּ נוֹצֵר חֶסֶד. וּבְהַאי רָצוֹן כַּד אִתְגַּלְיָיא, מִסְתַּכְּלִין מָארֵי דְּדִינָא וּמִתְכַּפְיָין.

עֵינוֹי דְּרֵישָׁא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, תְּרֵין בְּחַד שְׁקִילָן.
דְּאַשְׁגְּחִין תָּדִירָא, וְלָא נָאִים. דִּכְתִיב, (תהלים קכא)
לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל קַדִּישָׁא, בְּגִין
כַּךְ לָא אִית לֵיהּ גְּבִינִין עַל עֵינָא, וְלָא כְּסוּתָא.
הַהוּא מוֹחָא אִתְגְּלִיף וְנָהַר בְּתַלַת חִוָּורִין דְּעֵילָא (נ"א
דְּעֵינָא), בְּחִוָּורָא חֲדָא מִסְתַּחְיָין עֵינִין דְּזְעֵיר אַנְפִּין,
דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) רוֹחֲצוֹת בֶּחָלָב. דְּהוּא (נ"א בְּהַהוּא) חִוָּורָא
קַדְמָאָה. וּשְׁאַר חִוָּורִין אִסְתַּחְיָין וְנַהֲרִין לִשְׁאַר בּוּצִינִין.
מוֹחָא אִקְרֵי נְבִיעָא דִּבְרָכָתָא, נְבִיעָא דְּכָל בִּרְכָאן מִגֵּיהּ
אִשְׁתְּכָחוּ. וּבְגִין דְּהַאי מוֹחָא לָהִיט בְּגַ' חִוָּורִין
דְּעֵינָא, בְּעֵינָא תָּלָא בֵּיהּ בִּרְכָתָא, דִּכְתִיב, (משלי כב) טוֹב
עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, דְּהָא בְּמוֹחָא תַּלְיָין חִוָּורוּ דְּעֵינָא. הַאי
עֵינָא כַּד אַשְׁגַּח בְּזְעֵיר אַנְפִּין, (עָלְמִין) (ס"א אִתְנַהֲרָן אַנְפִּין כֻּלְּהוּ בְּחֵדוּ)
אַנְהָרָן כֻּלְּהוּ בְּחֵדוּ. עֵינָא דָּא, הוּא כּוֹלָא יְמִינָא, לֵית בֵּיהּ
שְׂמָאלָא. עַיְינִין דְּתַתָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, תְּרֵי, בְּתְרֵי
גַּוְונִין.
בִּצְנִיעוּתָא דְּסִפְרָא אוֹלִיפְנָא, דְּהָא י' עִלָּאָה, י' תַּתָּאָה.
ה' עִלָּאָה, ה' תַּתָּאָה. ו' עִלָּאָה, ו' תַּתָּאָה.
כָּל אִלֵּין עִלָּאִין, בְּעַתִּיקָא תַּלְיָין. תַּתָּאִין, בְּזְעֵיר אַנְפִּין
אִינּוּן. לָאו תַּלְיָין, אֶלָּא אִינּוּן מַמָּשׁ. וּבְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא
תַּלְיָין. דְּהָא שְׁמָא דְּעַתִּיקָא אִתְכַּסְיָיא מִכֹּלָּא, וְלָא

אִשְׁתְּכַח. אֲבָל אִלֵּין אַתְוָון דְּתַלְיָין בְּעַתִּיקָא. בְּגִין דְּיִתְקַיְּימוּן אִינּוּן דִּלְתַתָּא. דְּאִי לָאו הָכִי לָא יִתְקַיְּימוּן. וּבְגִין כַּךְ, שְׁמָא קַדִּישָׁא סָתִים וְגַלְיָיא. הַהוּא דְּסָתִים לְקָבְלֵיהּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכֹלָּא. וְהַהוּא (אִתְגַּלְיָיא בְּגִינֵיהּ דְּתַלְיָיא) (ס"א דְּאִתְגְּלֵי בְּגִינֵיהּ דְּהַהוּא דְּאִתְגַּלְיָיא) (דְּתַלְיָיא) בְּזָעִיר אַפִּין. וּבְגִין כַּךְ, כָּל בִּרְכָאן בַּעְיָין סָתִים וְגַלְיָיא. אִלֵּין אַתְוָון סְתִימָן דְּתַלְיָין (בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. תַּלְיָין, אַמַּאי תַּלְיָין (תַּלְיָא) י׳ לְקַיְּימָא י׳ דִּלְתַתָּא (ס"א וְדָאי בְּגוֹלְגַּלְתָּא בְּמִצְחָא בְּעִינִין תַּלְיָא י׳ (ס"א אַמַּאי) אִמָּא תַּלְיָא לְקַיְּימָא לִי׳ דִּלְתַתָּא)

חוֹטָמָא, בְּהַאי חוֹטָמָא, בְּנוּקְבָא דְּפַרְדַּשְׁקָא דְּבֵיהּ, נָשִׁיב רוּחָא דְּחַיֵּי לְזָעִיר אַפִּין. וּבְהַאי חוֹטָמָא, בְּנוּקְבָא דְּפַרְדַּשְׁקָא, תַּלְיָיא ה׳, לְקַיְּימָא ה׳ אַחֲרָא דִּלְתַתָּא. וְדָא רוּחָא נָפִיק מִמּוֹחָא סְתִימָאָה, וְאִקְרֵי רוּחָא דְּחַיֵּי. וּבְהַאי רוּחָא, זְמִינִין לְמִנְדַּע חָכְמְתָא, בְּזִמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. דִּכְתִיב, (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ׳ רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה וְגוֹ׳. הַאי חוֹטָמָא, חַיִּין מִכָּל סִטְרִין, חֵדוּ שְׁלֵימָא. נַחַת רוּחַ. אַסְוָותָא. בְּחוֹטָמָא דְּזָעִיר אַנְפִּין (בְּמָה דְּאוֹקִימְנָא) כְּתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְגוֹ׳. וְהָכָא כְּתִיב (ישעיה מח) וּתְהִלָּתִי אֶחֱטָם לָךְ.

וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא, דְּבֵי רַב יֵיבָא סָבָא, אוֹקִים, ה׳ בְּפוּמָא, וְהָכָא לָא מִתְקַיְּימָא הָכִי, וְלָא אִצְטָרְפָא (ס"א אִצְטְרִיכָא), אַף עַל גַּב דְּבַחַד סַלְקָא, אֶלָּא בְּהֵ׳

דִּינָא תַּלְיָא, וְדִינָא בְּחוֹטָמָא תַּלְיָא, דְּכְתִיב עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל. עִקָּרָא דְּרוּגְזָא בְּחוֹטָמָא תַּלְיָא.

כָּל תִּקּוּנִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, בְּמוֹחָא שָׁקִיט וְסָתִים מִתְתַּקְנָן. וְכָל תִּקּוּנִין דְּזְעֵיר אַנְפִּין, בְּחָכְמָה תַּתָּאָה מִתְתַּקְנָן. דִּכְתִיב, כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, וְה׳ כְּלָלָא דְּכֹלָּא וַדַּאי. מַה בֵּין ה׳ לְה׳. ה׳ דְּהָכָא, דִּינָא אִתְעַר מִנָּהּ. וּדְהָכָא רַחֲמֵי גּוֹ רַחֲמֵי.

בְּדִיקְנָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, תַּלְיָא כָּל יְקִירוּ דְּכֹלָּא. מַזָּלָא דְּכֹלָּא אִקְרֵי. מֵהַאי דִּיקְנָא, מַזָּלָא יַקִּירוּתָא (נ"א מֵהַאי מַזָּלָא יַקִּירָא) (מִמַּזָּלָא יַקִּירָא) דְּכָל יַקִּירִין, מַזָּלֵי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. כְּלְהוּ מַשְׁגִּיחִין לְהַהוּא מַזָּלָא. בְּהַאי מַזָּלָא תַּלְיָא חַיֵּי דְּכֹלָּא, מְזוֹנֵי דְּכֹלָּא. בְּהַאי מַזָּלָא תַּלְיָין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. גִּשְׁמִין דְּרַעֲוָא. בְּהַאי מַזָּלָא, אַשְׁגָּחוּתָא דְּכֹלָּא. בְּהַאי מַזָּלָא תַּלְיָין כָּל חַיָּילִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

(דף רפ"ט ע"ב)

תְּלַת עֲשַׂר נְבִיעִין, דְּמִשְׁחָא דִּרְבוּתָא טָבָא, תַּלְיָין בְּדִיקְנָא דְּמַזָּלָא יַקִּירָא דָּא. וְכְלְהוּ נָפְקִין לְזְעֵיר אַנְפִּין. לָא תֵּימָא כְּלְהוּ, אֶלָּא תִּשְׁעָה מִנַּיְיהוּ, מִשְׁתַּכְחָן בְּזְעֵיר אַנְפִּין, לְאַכְפְיָא דִּינִין.

(וכד) הַאי מַזָּלָא, תַּלְיָיא בִּשְׁקוּלָא עַד טַבּוּרָא. כָּל קְדוּשֵׁי

קְדוּשִׁין דְּקְדוּשָׁא בֵּיהּ תַּלְיָין. בְּהַאי מַזָּלָא, פָּשִׁיט פְּשִׁיטוּתָא דְּקוּטְרָא עִלָּאָה. הַהוּא רֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין, דְּלָא אִתְיְדַע, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדַע, וְלָא יְדְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. בְּגִין כַּךְ כְּלָא בְּהַאי מַזָּלָא תַּלְיָיא.

בְּדִיקְנָא דָּא, ג׳ רֵישִׁין דַּאֲמִינָא, מִתְפַּשְׁטָן. וְכֻלְּהוּ מִתְחַבְּרָן בְּהַאי מַזָּלָא, וּמִשְׁתַּכְחִין בֵּיהּ. וּבְגִין כַּךְ, כָּל יְקִירוּ דְּיַקִּירוּתָא, בְּהַאי מַזָּלָא תַּלְיָיא. כָּל אִלֵּין אַתְוָון דְּתַלְיָין בְּהַאי עַתִּיקָא, כּוּלְּהוּ תַּלְיָין בְּהַאי דִּיקְנָא, וּמִתְחַבְּרָן בְּהַאי מַזָּלָא, וְתַלְיָין בֵּיהּ, לְקַיְּימָא אַתְוָון אַחֲרָנִין. דְּאִלְמָלֵי לָא סְלִיק אִלֵּין אַתְוָון בְּעַתִּיקָא, לָא קַיְּימִין אִלֵּין אַחֲרָנִין. וּבְגִין כַּךְ אָמַר מֹשֶׁה כַּד אִצְטְרִיךְ, יְיָ׳ יְיָ׳, תְּרֵי זִימְנָא (זִימְנֵי), וּפְסִיק טַעֲמָא בְּגַוְוייהוּ. דְּהָא בְּמַזָּלָא תַּלְיָיא כְּלָא. מֵהַאי מַזָּלָא, מִתְכַּסְּפֵי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וּמִתְכַּפְּיָין קַמֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּזָכֵי לְהַאי. הַאי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, לָא אַדְכַּר, וְלָא אִשְׁתְּכַח. וּבְגִין דְּאִיהוּ רֵישָׁא עִלָּאָה לְכָל עִלָּאִין, לָא אִדְכַּר, בַּר רֵישָׁא חַדָּא, בְּלָא גּוּפָא, לְקַיְּימָא כְּלָא.

וְהַאי (נ״א דְּכָל סְתִימִין (ס״א בְּגִין דְּאִיהוּ) רֵישָׁא (עִלָּאָה) עִלָּאִין לְכָל עִלָּאִין, לָא אִדְכַּר, אֶלָּא רֵישָׁא חַדָּא, בְּלָא גּוּפָא, לְקַיְּימָא כְּלָא. וְהוּא) **טָמִיר וְסָתִים וְגָנִיז מִכְּלָא, תִּקּוּנוֹי אִתְתָּקְנָן, בְּהַהוּא מוֹחָא סְתִימָאָה דְּכְלָא,**

דְּאִתְפְּשַׁט וְאִתְתַּקַּן כּוּלָּא וְנָפִיק חֶסֶד עִלָּאָה, וְחֶסֶד עִלָּאָה אִתְפְּשַׁט וְאִתְתַּקַּן וְאִתְכְּלִיל כּוּלָּא בְּמוֹחָא סְתִימָאָה דָּא. כַּד אִתְתַּקַּן חִוָּרָא דָּא בְּנְהִירוּ דָּא, בָּטַשׁ מַאן דְּבָטַשׁ, בְּהַאי מוֹחָא וְאִתְנְהִיר, וְתַלְיָיא מִמַּזָּלָא יַקִּירָא מוֹחָא אַחֲרָא, דְּאִתְפְּשַׁט וְנָהִיר לְתִלָּתִין וּתְרִין שְׁבִילִין. כַּד אִתְנְהִיר נָהִיר מִמַּזָּלָא יַקִּירָא. אִתְנְהִירוּ ג׳ רֵישִׁין עִלָּאִין, תְּרִין רֵישִׁין, וְחַד דְּכָלִיל לוֹן. וּבְמַזָּלָא תַּלְיָין, וְאִתְכְּלִילָן בֵּיהּ.

מִכָּאן שָׁאֲרֵי לְאִתְגַּלְיָיא יְקִירוּ דְּדִיקְנָא, דְּאִיהוּ מַזָּלָא סְתִימָאָה. וְאִינּוּן מִתְתַּקְנָן (בֵּיהּ), כְּמָה דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא תְּלַת רֵישִׁין מִתְעַטְּרִין בֵּיהּ, הָכִי כּוּלָּא בִּתְלַת רֵישִׁין. וְכַד אִתְנַהֲרָן, תַּלְיָין כְּלְהוּ דָּא בְּדָא בִּתְלַת רֵישִׁין, תְּרִין מִתְּרִין סְטָרִין, וְחַד דְּכָלִיל לוֹן.

וְאִי תֵּימָא, מַאן עַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזֵי, לְעֵילָּא לְעֵילָּא, אִית דְּלָא אִתְיְדַע, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדַע, וְלָא אִתְרְשִׁים, וְהוּא כְּלִיל כּוּלָּא, וּתְרִין רֵישִׁין בֵּיהּ כְּלִילָן (ס"א תַּלְיָין). וּכְדֵין כּוּלָּא (חָדָא) הָכִי אִתְתַּקַּן. וְהַהוּא לָאו בְּמִנְיָינָא, וְלָא בְּכִלְלָא וְלָא בְּחוּשְׁבָּן אֶלָּא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, עַל דָּא אִתְּמַר, אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְּרָכַי מֵחֲטֹא בִּלְשׁוֹנִי.

אַתָּר דְּשֵׁירוּתָא אִשְׁתְּכַח, מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְנְהִיר מִמַּזָּלָא, הוּא נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא, דְּאִתְפְּשַׁט לְתִלָּתִין

וּתְרֵין עִיבָר. וְנָפְקָא מֵהָהוּא מוֹחָא סְתִימָאָה, מִנְּהִירוּ דְּבֵיהּ. וּמַה דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא נָהִיר בְּקַדְמִיתָא (ס"א בְּחָכְמְתָא), דָּא הִיא. וְשֵׁירוּתָא מִמָּה דְּאִתְגַּלְיָיא (חֲוִי), וְאִתְעֲבִיד לְתִלַת רֵישִׁין, וְרֵישָׁא חֲדָא כָּלִיל לוֹן. וְאִלֵּין תִּלַת מִתְפַּשְׁטָן לְזֵעִיר אַנְפִּין, וּמֵאִלֵּין נַהֲרִין כְּלָא.

אִתְגְּלִיף הַאי חָכְמְתָא, וְאַפִּיק חַד נַהֲרָא, דְּנָגִיד וְנָפִיק לְאַשְׁקָאָה גִּנְתָּא וְעָיְיל (נ"א וְעָיְילָן) בְּרֵישָׁא דְּזֵעִיר אַנְפִּין, וְאִתְעֲבִיד חַד מוֹחָא וּמִתַּמָּן אִתְמְשִׁיךְ וְנָגִיד בְּכָל גּוּפָא, וְאַשְׁקֵי כָּל אִינּוּן נְטִיעָאן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וגו'.

תּוּ אִתְגְּלִיף הַאי חָכְמְתָא, וְאִתְמְשַׁךְ וְעָיְיל בְּרֵישָׁא דְּזֵעִיר אַנְפִּין, וְאִתְעֲבִיד מוֹחָא אָחֳרָא (הַהוּא אָחֳרָא). הַהוּא נְהִירוּ דְּאִתְמַשְׁכָא מִנֵּיהּ אִלֵּין תְּרֵין מְשִׁיכָן אִתְגְּלִיפוּ, מִתְחַבְּרָן בְּחַד רֵישָׁא דְּעַמִּיקָא דְּבֵירָא, דִּכְתִיב, (משלי ג) בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. וְעָיְיל בְּרֵישָׁא דְּזֵעִיר אַנְפִּין, וְאִתְעֲבִיד מוֹחָא אָחֳרָא, וּמִתַּמָּן אִתְמְשִׁיךְ וְעָיְיל לְגוֹ גּוּפָא, וּמַלְיָיא כָּל אִינּוּן אִדְּרִין וְאַכְסַדְרִין דְּגוּפָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ.

וְאִלֵּין נַהֲרִין, מִנְּהִירוּ דְּהַהוּא מוֹחָא עִלָּאָה סְתִימָאָה, דְּנָהִיר בְּמַזְלָא (עַתִּיקָא קַדִּישָׁא). וּכְלָא דָּא בְּדָא תַּלְיָין. וְאִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, וְדָא בְּדָא, עַד דְּיִשְׁתְּמוֹדָע דִּכְלָא חַד,

וְכֹלָּא הוּא עַתִּיקָא, (דף ר"צ ע"א) וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ כְּלוּם. אִלֵּין תִּלַת נְהוֹרִין, נְהִרִין לְתִלַת אַחֲרָנִין, דְּאִקְרוּן אֲבָהָן. וְאִלֵּין נַהֲרִין לִבְנִין. וְכֹלָּא נָהִיר מֵאַתָּר חַד. כַּד אִתְגַּלְיָיא הַאי עַתִּיקָא, רַעֲוָוא דְּרַעֲוָון, כֹּלָּא נָהִיר וְכֹלָּא אִשְׁתְּכַח בְּחַדּוּ שְׁלֵימָתָא.

הַאי חָכְמְתָא אִקְרֵי עֵדֶן, וְהַאי עֵדֶן אִתְמְשַׁךְ מֵעֵדֶן עִלָּאָה, סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין. וּמֵהַאי עֵדֶן, אִקְרֵי שִׁירוּתָא. דִּבְעַתִּיקָא לָא אִקְרֵי, וְלָא הֲוֵי שִׁירוּתָא וְסִיוּמָא. וּבְגִין דְּלָא הֲוֵי בֵּיהּ שִׁירוּתָא וְסִיוּמָא, לָא אִקְרֵי אַתָּה. בְּגִין דְּאִתְכַּסְיָיא וְלָא אִתְגַּלְיָיא. וְאִקְרֵי הוּא. וּמֵאַתָּר דְּשִׁירוּתָא אִשְׁתְּכַח אִקְרֵי אַתָּה, וְאִקְרֵי אָב. דִּכְתִיב, (ישעיה סג) כִּי אַתָּה אָבִינוּ.

בְּאַגַּדְתָּא דְּבֵי רַב יֵיבָא סָבָא, כְּלָלָא דְּכֹלָּא, זְעֵיר אַנְפִּין אִקְרֵי אַתָּה. עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּאִתְכַּסְיָיא, אִקְרֵי הוּא. וְשַׁפִּיר. וְהַשְׁתָּא קָרִינָן בַּאֲתָר דָּא דְּשִׁירוּתָא אִשְׁתְּכַח, אַתָּה. אַף עַל גַּב דְּאִתְכַּסְיָיא, מִנֵּיהּ הֲוֵי שִׁירוּתָא, וְאִקְרֵי אָב. וְהוּא אָב לַאֲבָהָן. וְהַאי אָב נָפִיק מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דִּכְתִיב (איוב כח) וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא. וּבְגִין כָּךְ לָא אִשְׁתְּמוֹדַע.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (איוב כח) אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ, דַּרְכָּהּ מַמָּשׁ. אֲבָל וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, מְקוֹמָהּ מַמָּשׁ. וְכָל שֶׁכֵּן

דַּרְכָּה. (מְקוֹמָהּ מַמָּשׁ. וְלָא דַּרְכָּהּ. מְקוֹמָהּ מַמָּשׁ. וְכָל שֶׁכֵּן דַּרְכָּהּ.) וְכָל שֶׁכֵּן הַהוּא חָכְמָה דְּסִתִּימָא בֵּיהּ בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. הַאי חָכְמָה שֵׁירוּתָא דְּכֹלָּא, מִגֵּיהּ מִתְפַּשְׁטָן תִּלְתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין. (שְׁבִילִין וְלָא אוֹרְחִין) וְאוֹרַיְיתָא בְּהוּ אִתְכְּלִילַת בְּעֶשְׂרִין וּתְרִין אַתְוָון, וְעֶשֶׂר אֲמִירָן. הַאי חָכְמָה אָב לַאֲבָהָן. וּבְהַאי חָכְמָה, שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא אִשְׁתְּכַח. וּבְגִין דָּא, חָכְמָה עִלָּאָה חָכְמָה תַּתָּאָה. כַּד אִתְפַּשָּׁט חָכְמָה, אִקְרֵי אָב לַאֲבָהָן. כֹּלָּא לָא אִתְכְּלִיל אֶלָּא בְּהַאי. (ס"א כַּד מִתְפַּשְׁטָן חָכְמוֹת, אִתְקְרֵי אָב לַאֲבָהָן. כֹּלָּא לָא אִתְכְּלִיל אֶלָּא בְּהַאי) דִּכְתִיב, (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.

זָקֵן רִבִּי שִׁמְעוֹן יְדִיד, וְחַדֵּי, אָמַר, וַדַּאי עִידָּן הוּא לְגַלָּאָה, וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ בְּשַׁעֲתָא דָּא. תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, בָּעָא לְאִתְקָנָא כֹּלָּא, אִתְקִין כְּעֵין דְּכַר וְנוּקְבָא. בַּאֲתָר דְּאִתְכְּלִילוּ דְּכַר וְנוּקְבָא לָא אִתְקְיָימוּ, אֶלָּא בְּקִיּוּמָא אַחֲרָא (ס"א כְּעֵין דְּכַר) (אֶלָּא בְּדְכַר) דְּדְכַר וְנוּקְבָא. וְהַאי חָכְמָה כְּלָלָא דְּכֹלָּא, כַּד נָפְקָא וְאִתְנְהִיר מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, לָא אִתְנְהִיר אֶלָּא בְּדְכַר וְנוּקְבָא. דְּהַאי חָכְמָה אִתְפַּשַּׁט, וְאַפִּיק מִינֵּיהּ בִּינָה, וְאִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. הוּא, חָכְמָה אָב. בִּינָה אֵם. חָכְמָה וּבִינָה, בְּחַד מִתְקְלָא אִתְקְלוּ, דְּכַר וְנוּקְבָא. וּבְגִינַיְיהוּ כֹּלָּא אִתְקְיָים בְּדְכַר וְנוּקְבָא, דְּאִלְמָלֵא הַאי, לָא מִתְקַיְּימִין.

שֵׁירוּתָא דָּא אָב לְכֹלָּא, אָב לְכֻלְּהוּ אֲבָהָן, אִתְחַבָּרוּ דָּא בְּדָא, וּנְהִירוּ דָּא בְּדָא. (חָכְמָה אָב. בִּינָה אֵם. (משלי ב) כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא) כַּד אִתְחַבָּרוּ, אוֹלִידוּ, וְאִתְפַּשְׁטַת מְהֵימְנוּתָא. בְּאַגַּדְתָּא דְּבֵי רַב ייְבָא סָבָא, הָכִי תָּאנֵי, מַהוּ בִּינָה. אֶלָּא כַּד אִתְחַבָּר דָּא בְּדָא, יו"ד בְּהֵ"א, אִתְעַבְּרַת, וְאַפִּיקַת בֵּן, וְאוֹלִידַת. וּבְגִין כָּךְ, בִּינָה אִקְרֵי, בֵּן יָ"ה, שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא. אִשְׁתְּכָחוּ תַּרְוַוייְהוּ דְּמִתְחַבְּרָן, וּבֵן בְּגַוַוייְהוּ. כְּלָלָא דְּכֹלָּא. בְּתִקּוּנַיְיהוּ אִשְׁתְּכַח שְׁלֵימוּתָא (נ"א בֵּן יָ"ה, תַּרְוַוייְהוּ דְּמִתְחַבְּרָן, וּבֵן בְּגַוַוייְהוּ. בְּתִקּוּנַיְיהוּ אִשְׁתְּכַחוּ שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא בְּלָלָא) דְּכֹלָּא, אָב וְאֵם. בֵּן וּבַת.

מִלִּין אִלֵּין, לָא אִתְיְיהִבוּ לְגַלָּאָה, בַּר לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ, וְיַדְעִין אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא סָטָאן בְּהוּ לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא. דִּכְתִיב, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ׳ וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וְגוֹ׳. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּמַאן דְּזָכֵי לְמִנְדַּע אוֹרְחוֹי, וְלָא סָטֵי, וְלָא יִטְעֵי בְּהוּ. דְּמִלִּין אִלֵּין סְתִימִין אִינּוּן וְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין נְהִירִין בְּהוּ, כְּמַאן דְּנָהִיר מִנְּהִירוּ דְּבוּצִינָא. לָא אִתְמְסָרוּ מִלִּין אִלֵּין, אֶלָּא לְמַאן דְּעָאל וְנָפִיק. דְּמַאן דְּלָא עָאל וְנָפַק, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי. דְּהָא גַּלְיָא קַמֵּי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, דְּמִלִּין אִלֵּין נְהִרִין בִּלְבָאי, בְּאַשְׁלְמוּתָא דְּרַחֲמוּתָא וּדְחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִלֵּין בְּנֵי דְּהָכָא,

יְדַעְנָא בְּהוּ דְּהָא עָאלוּ וְנַפְקוּ, וְאִתְנְהִירָן בְּאִלֵּין מִלִּין, וְלָא בְּכֻלְּהוּ. וְהַשְׁתָּא אִתְנְהִירוּ בִּשְׁלֵימוּתָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. זַכָּאָה חוּלָקִי עִמְּהוֹן, בְּהַהוּא עָלְמָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל מַה דַּאֲמִינָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. וְכָל מַה דַּאֲמִינָא דְּזְעֵיר אַנְפִּין. כֻּלָּא חַד, כֻּלָּא הוּא חַד מִלָּה. לָא (דף ר"צ ע"ב) תַלְיָיא בֵּיהּ פִּירוּדָא. בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, שִׁירוּתָא דָּא דְּאִקְרֵי אָב, אִתְכְּלִיל בְּיוֹ"ד, דְּתַלְיָיא מִמַּוְזָלָא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ, יוֹ"ד כָּלִיל אַתְוָון אַחֲרָנִין. י' סְתִימָא דְּכָל אַתְוָון אַחֲרָן. י' רֵישָׁא וְסִיפָא דְּכֻלָּא.

וְהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, אִקְרֵי עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאָתֵי תָּדִיר וְלָא פָּסִיק. וְהַאי הוּא עִדּוּנָא דְּצַדִּיקַיָּא, לְזַכָּאָה לְהַאי עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאַשְׁקֵי תָּדִיר לְגִנְתָּא, וְלָא פָּסִיק. עָלֵיהּ כְּתִיב (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. וְהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי, אִבְרֵי בְּיוֹ"ד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. י' כָּלִיל תְּרֵין אַתְוָון ו"ד.

בְּאַגַּדְתָּא דְּבֵי רַב יִיבָא סָבָא תָּנֵינָן, אֲמַאי ו"ד כְּלִילָן בְּיוֹ"ד. אֶלָּא נְטִיעָה דְּגִנְתָּא (ס"א וַדַּאי) דָּא, אִקְרֵי ו'. אִית גִּנְתָּא אַחֲרָא, דְּאִיהִי ד'. וּמַהַאי ו', אִשְׁתַּקְיָיא ד'.

(דְּאִיהִי אַרְבָּעָה רֵאשִׁים) **וְהַיְינוּ רָזָא דִּכְתִיב, וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגוֹ'. מַאי עֵדֶן. דָּא חָכְמָה עִלָּאָה, וְדָא י'. לְהַשְׁקוֹת. אֶת הַגָּן, דָּא הוּא ו'. וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים, דָּא הוּא ד', וְכֻלָּא כָּלִיל בְּיו"ד.**

וּבְגִין כַּךְ, אִקְרֵי אָב לְכֹלָּא. אָב לַאֲבָהָן. שֵׁירוּתָא דְּכֹלָּא, (אִקְרֵי) **בֵּיתָא דְּכֹלָּא, דִּכְתִיב,** (משלי כד) **בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת.** (מֵהַאי י' שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְּכֹלָּא) **וּכְתִיב,** (תהלים קד) **כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. בְּאַתְרֵיהּ, לָא אִתְגַּלְיָיא, וְלָא אִתְיְדַע. מִדְּאִתְחַבָּר בְּאִימָּא אִתְרְמִיז בְּאִימָּא וּבְגִין כַּךְ אִימָּא כְּלָלָא דְּכֹלָּא, בָּהּ אִתְיְדַע וּבָהּ אִתְרְמִיז, שֵׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְּכֹלָּא.** (חָכְמָה אִקְרֵי) **דְּבָהּ סָתִים כֹּלָּא.**

כְּלָלָא דְּכֹלָּא, שְׁמָא קַדִּישָׁא. עַד הַשְׁתָּא רָמִיזְנָא, וְלָא אֲמֵינָא כָּל אִלֵּין יוֹמִין. וְהָאִידָּנָא מִתְגַּלְפִין סִטְרִין, י', כְּלִיל בְּהַאי חָכְמָה. ה' דָּא אִימָּא, וְקָרֵינָן בִּינָה. ו"ה, אִלֵּין תְּרֵין בְּנִין, דְּמִתְעַטְּרָן מֵאִימָּא. וְהָא תָּנֵינָן, דְּבִינָה אִתְכְּלִיל מִכֹּלָּא. יו"ד דְּמִתְחַבְּרָא בְּאִימָּא, וּמַפְקִין בֵּ"ן. וְהַיְינוּ בִּינָה, אָ"ב וָאֵ"ם דְּאִינּוּן י"ה, בֵּן בְּגַוְוּייהוּ.

הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, בִּינָה, וְאִקְרֵי תְּבוּנָה, אֲמַאי אִקְרֵי תְּבוּנָה, וְלָא בִּינָה. אֶלָּא תְּבוּנָה אִקְרֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיַנְקָא לְתְרֵין בְּנִין, בֵּ"ן וּבַ"ת, דְּאִינּוּן ו"ה,

וְהַהִיא שַׁעֲתָא אִקְרֵי תְּבוּנָה. דִּכְלָא כָּלִיל בְּאִלֵּין אַתְוָון, בֵּ"ן וּבַ"ת, אִינּוּן ו"ה. וְכֹלָּא חַד כְּלָלָא, וְהַיְינוּ תְּבוּנָה.

בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, תִּקוּנָא קַדְמָאָה דְּגַלֵּי וְאָמַר, (שיר השירים א) הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי מֵהַאי הוּא. וְתִקוּנָא תִּנְיָינָא, אִקְרֵי כַּלָּה, דְּאִיהִי נוּקְבָא דִּלְתַתָּא. וְאִינּוּן דְּאָמְרֵי, דְּתַרְוַוייהוּ לְהַאי נוּקְבָא דִּלְתַתָּא אִינּוּן, לָאו הָכִי. דְּהֵ"א קַדְמָאָה לָא אִקְרֵי כַּלָּה. וְהֵ"א בַּתְרָאָה, אִקְרֵי כַּלָּה, לְזִמְנִין (יְדִיעָן) יְדִיעִין (לְזִמְנִין סַגִּיאִין). דְּהָא זִמְנִין סַגִּיאִין אִינּוּן, דְּדְכוּרָא לָא אִתְחַבַּר עִמָּהּ, וְאִסְתַּלָּק מִינָּהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (ויקרא יח) וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְדַּכְּאַת נוּקְבָא, וּדְכוּרָא בָּעֵי לְאִתְחַבְּרָא עִמָּהּ, כְּדֵין אִקְרֵי כַּלָּ"ה. כְּכַלָּ"ה מַמָּשׁ אַתְיָיא.

(אֲבָל) הַאי אִימָּא, לָא אַפְסִיק רְעוּתָא דְּתַרְוַוייהוּ לְעָלְמִין, בְּחַד נָפְקִין, בְּחַד שַׁרְיָין. לָא אַפְסִיק דָּא מִן דָּא, וְלָא אִסְתַּלַּק דָּא מִן דָּא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תָּדִיר, וְלָא אַפְסִיק. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב רַעְיָתִי, בְּרְעוּתָא דְּאַחְוָה שַׁרְיָין, בְּאַחֲדוּתָא שְׁלֵימוּתָא (שְׁלֵימָתָא). אֲבָל הָכָא אִקְרֵי כַּלָּה, דְּכַד אָתָא דְּכוּרָא לְאִתְחַבְּרָא עִמָּהּ, הִיא כַּלָּה, כְּכַלָּה אִיהִי אַתְיָיא מַמָּשׁ.

וּבְגִין כָּךְ, תְּרֵי (ויחי רמ"ב) **תִּקּוּנִין דְּנוּקְבֵי פְּרִישׁ שְׁלֹמֹה.**

תִּקּוּנָא דְּקַדְמֵיתָא סְתִימָא, בְּגִין דְּאִיהִי סְתִימָא. וְתִקּוּנָא תִּנְיָינָא פָּרִישׁ יַתִּיר, וְלָא סָתִים כּוּלֵי הַאי. וּלְבָתַר תַּלְיָא כָּל שִׁבְחָא בְּהַהִיא דִּלְעֵילָּא. דִּכְתִיב, (שיר השירים ו) **אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ. וּבְגִין דְּאִיהִי אִימָּא מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרָא דְּכַלָּה, וּרְעוּתָא דְּיו"ד לָא אַפְסִיק מִנָּהּ לְעָלְמִין, אִתְיְהִיב בִּרְשׁוּתָהּ כָּל חֵירוּ דְּעַבְדִין. כָּל חֵירוּ דְּכוֹלָּא. כָּל חֵירוּ דְּחַיָּיבַיָּא, לְדַכָּאָה לְכוֹלָּא. דִּכְתִיב,** (ויקרא טז) **כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם. וּכְתִיב** (ויקרא כח) **וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה יוֹבֵל הִיא. מַאי יוֹבֵל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (ירמיה יז) **וְעַל יוֹבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו. מְשׁוּם הַהוּא נָהָר דְּאָתֵי וְנָגִיד וְנָפִיק, וְאָתֵי תָּדִיר, וְלָא פָּסִיק.**

כְּתִיב (דף רצ"א ע"א) (משלי ב) **כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא לַתְּבוּנָה תִּתֵּן קוֹלֶךָ. כֵּיוָן דְּאָמַר כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא, אֲמַאי לַתְּבוּנָה. אֶלָּא כּוֹלָּא כְּמָה דַּאֲמִינָא. הֵי מִנַּייהוּ עִלָּאָה. בִּינָה עִלָּאָה מִתְּבוּנָה. בִּינָה אָב וְאֵם וּבֵן. י"ה: אָב וְאֵם, וּבֵן בְּגַוְוייהוּ. תְּבוּנָה: כּוֹלָּא כְּלָלָא דִּבְנִין, בֵּן וּבַת, ו"ה. וְלָא אִשְׁתְּכַח אָב וְאֵם, אֶלָּא בְּאִימָּא דְּאִימָּא וַדַּאי** (ס"א בַּבִּינָה. וּבִתְבוּנָה וַדַּאי אִימָּא) **רְבִיעָא עָלַייהוּ, וְלָא אִתְגַּלְיָיא. אִשְׁתְּכַח דְּכוֹלָּא דְּתְרִין בְּנִין, אִקְרֵי תְּבוּנָה. וּכְלָלָא דְּאָב אֵם וּבֵן, אִקְרֵי בִּינָה. וְכַד בָּעֵי לְאַכְלְלָא כּוֹלָּא, בְּהַאי אִתְכְּלִיל.**

וְהַאי אָב וְאֵם וּבֵן, אִקְרוֹן חָכְמָה בִּינָה וְדַעַת. בְּגִין דְּהַאי בֵּן נָטִיל סִימָנִין דְּאַבּוֹי וְאִמֵּיהּ, אִקְרֵי דַּעַת, דְּהוּא סַהֲדוּתָא דְּתַרְוַוייהוּ. וְהַאי בֵּן, אִקְרֵי בּוּכְרָא. דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דְּאִקְרֵי בּוּכְרָא, נָטִיל תְּרֵין חוּלָקִין. וְכַד אִתְרַבֵּי בְּעִטְרוֹי, נָטִיל תְּלַת חוּלָקִין. וּבֵין כַּךְ וּבֵין כַּךְ, תְּרֵין חוּלָקִין, וּתְלַת חוּלָקִין כֹּלָּא חַד מִלָּה. וְהַאי וְהַאי הַכִי (ס"א חַד) הֲווֹי, יְרוּתָא דְּאָבוֹי וְאִמֵּיהּ יָרִית.

מַאי יְרוּתָא דָּא. אַחֲסַנְתָּא דְּאָבוֹי וְאִמֵּיהּ, וּתְרֵין עִטְרִין דַּהֲווֹ גְּנִיזִין בְּגַוַוייהוּ, וְאַחֲסִינוּ לְבֵן דָּא. מִסִּטְרָא דְּאָבוֹי, הֲוָה גָּנִיז בְּגַוַויהּ חַד עִטְרָא, דְּאִקְרֵי חֶסֶד. וּמִסִּטְרָא דְּאִמָּא, חַד עִטְרָא דְּאִקְרֵי גְּבוּרָה. וְכֻלְּהוּ מִתְעַטְּרִין בְּרֵישֵׁיהּ, וְאָחִיד לוֹן. וְכַד נַהֲרִין אִלֵּין אָב וְאֵם עָלֵיהּ, כֻּלְּהוּ אִקְרוֹן תְּפִילִין דְּרֵישָׁא. וְכֹלָּא נָטִיל בֵּן דָּא, וְיָרִית כֹּלָּא, וְאִתְפְּשַׁט בְּכָל גּוּפָא. וְהַאי בֵּן יָהִיב לְבַרְתָּא. וּבְרַתָּא מְגִיהּ אִתְּזָן. וְעַל כָּל פָּנִים מִכָּאן, בְּרָא יָרִית וְלָא בְּרַתָּא. בְּרָא יָרִית לַאֲבוֹי וּלְאִמֵּיהּ וְלָא בְּרַתָּא. וּמְגִיהּ אִתְּזָן בְּרַתָּא. כְּמָה דְּכְתִיב, (דניאל ד) וּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵיהּ. (וְאִי תֵּימָא כָּל

הַאי וְהַאי אִקְרוֹן צַדִּיק וְצַדָּק בְּחַד אִינוּן וְחַד כֹּלָּא).

הָנֵי אָב וְאֵם, כְּלִילָן וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא. וְאָב טָמִיר יַתִּיר. וְכֹלָּא אָחִיד מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְתַלְיָא מִמַּוְלָא קַדִּישָׁא, יָקִירוּ (יְקִירָא) דְּכָל יַקִּירִין. וְאִלֵּין אָב וְאֵם, מִתַּקְנִין

בֵּיתָא, כְּמָה דַּאֲמִינָא דִּכְתִיב, בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת (משלי כד) וּבִתְבוּנָה יִתְכּוֹנָן וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים. וּכְתִיב (משלי כב) כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנֶךָ. (הַנֵי כְּלָלָא דִּכְלָא,

כְּמָה דַּאֲמִינָא וְתַלְיָין מִמַּזָּלָא קַדִּישָׁא יָקִירָא).

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּאִדְרָא לָא גְּלֵינָא כְּלָא. וְכָל הָנֵי מִלִּין, טְמִירִין בְּלִבָּאי הֲווֹ עַד הַשְׁתָּא, וּבָעֵינָא לְאַטְמָרָא לוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, מִשּׁוּם דְּתַמָּן שְׁאֵלְתָּא שָׁאִיל לָנָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה לג) וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּךָ חוֹסֶן יְשׁוּעוֹת חָכְמָה וְדַעַת וְגוֹ', וְחָכְמָה בַּעְיָין מִינִי, וְהַשְׁתָּא רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי, הָא בְּלָא כְּסוּפָא אִיעוּל קַמֵּי פַּלְטְרוֹי.

כְּתִיב (שמואל א ב) כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ'. דֵּעוֹת וַדַּאי. הוּא הַדַּעַת. בְּדַעַת כָּל פַּלְטְרֵי אִתְמַלְיָין. דִּכְתִיב, וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ. (בְּגִין כָּךְ) דַּעַת אַחֲרָא לָא אִתְגַּלְיָא, דְּהָא טְמִירָא אָזִיל בְּגַוֵויהּ, וְאִתְכְּלִיל בֵּיהּ. דַּעַת נָהִיר בְּמוֹחִין, וְאִתְפְּשַׁט בְּמוֹחָא כְּלָא. (בְּמוֹחָא, בְּגוּפָא כְּלָא, כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ')

בְּסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא תָּנֵינָן, כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ', אַל תִּקְרֵי דֵּעוֹת, אֶלָּא עֵדוּת. דְּהוּא סַהֲדוּתָא דִּכְלָא, סַהֲדוּתָא דְּתֵרִין חוּלָקִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים עח) וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי מִלָּה, אוֹקְמוּהָ בְּסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא בְּגַוְונָא אַחֲרָא. הָתָם בְּאַתְרֵיהּ שְׁלִים, הָכָא כְּלָא שַׁפִּיר, וְכִלָּא חֲוֵי, כַּד אַסְתִּים מִלָּה.

הַאי אָב וְאֵם, כְּלִהוּ בְּהוּ כְּלִילָן, כֻּלָּא בְּהוּ סְתִימָן, וְאִינּוּן סְתִימָן בְּמַזְלָא קַדִּישָׁא, עַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין. בֵּיהּ סְתִימָן. בֵּיהּ כְּלִילָן. כֻּלָּא הוּא, כֻּלָּא חַוִּי. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

כָּל מִלִּין דְּאַדְרָא יָאוּת, וְכֻלְּהוּ מִלִּין קַדִּישִׁין, מִלִּין דְּלָא סָטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, כְּלְהוּ מִלִּין דְּסִתִימִין, וְאִתְגַּלְיָין לְאִינּוּן דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ, וְכֻלָּא הָכִי הוּא. וְעַד הַשְׁתָּא הֲווֹ מִתְכַּסְיָין אִלֵּין מִלִּין דְּדָחִילְנָא לְגַלָּאָה, וְהַשְׁתָּא אִתְגַּלְיָין. וְגַלֵּי קַמֵּי (מלכא) עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּהָא לָא לִיקָרָא דִּילִי וּדְבֵית אַבָּא עֲבִידְנָא, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא קָמֵי פַּלְטְרוֹי עֲבִידְנָא. וְעוֹד, הָא חֲמֵינָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל הָנֵי זַכָּאֵי קְשׁוֹט דְּהָכָא מִשְׁתַּכְחָן, כְּלְהוּ מִסְתַּכְּמִין עַל יְדֵי. דְּהָא חֲמֵינָא דְּכֻלְּהוּ חַדָּאן בְּהַאי הִלּוּלָא דִּילִי, וְכֻלְּהוּ זְמִינִין (דף רצ״א ע״ב) בְּהַהוּא עָלְמָא בְּהִילּוּלָא דִּילִי, זַכָּאָה חוּלָקִי.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּד סַיִּים מִלָּה דָּא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בּוּצִינָא עִלָּאָה, אָרִים יְדוֹי, וּבָכָה וְחַייךְ. בָּעָא לְגַלָּאָה מִלָּה חֲדָא. אָמַר, בְּמִלָּה דָּא אִצְטַעַרְנָא כָּל יוֹמָאי, וְהַשְׁתָּא לָא יָהֲבִין לִי רְשׁוּתָא. אִתְתַּקַּף, וְיָתִיב, וְרָחִישׁ בְּשִׂפְוָותֵיהּ, וְסָגִיד תְּלַת זִמְנִין, וְלָא הֲוָה יָכִיל בַּר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בַּאֲתְרֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן בֵּיהּ. אָמַר, פּוּמָא

פּוּמָא, דְּזָכִית לְכָל הַאי, לָא אַנְגִּיבוּ מַבּוּעָךְ. מַבּוּעָךְ נָפִיק וְלָא פָּסַק. עֲלָךְ קָרֵינָן (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. וּכְתִיב (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. הָאִידָּנָא אַסְהַדְנָא עָלַי. דְּכָל יוֹמִין דְּקָאֵימְנָא, תְּאִיבְנָא לְמֶחֱמֵי יוֹמָא דָּא, (נ"א רְעוּתָא לְגַלָּאָה רָזָא דָּא) וְלָא סָלִיק בְּרַעוּתִי (ס"א בִּידִי), בַּר הָאִידָּנָא, דְּהָא בְּעִטְרָא דָּא מִתְעַטָּר הַאי יוֹמָא. וְהַשְׁתָּא בָּעֵינָא לְגַלָּאָה מִלִּין, קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא כֻּלְּהוּ מִתְעַטְּרִין בְּרֵישֵׁי (בְּרֵישִׁיהּ). וְהַאי יוֹמָא לָא יִתְרַחֵק לְמֵיעַל לְדוּכְתֵּיהּ, כְּיוֹמָא אַחֲרָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא דָּא בִּרְשׁוּתִי קַיְימָא. וְהַשְׁתָּא שָׁרֵינָא לְגַלָּאָה מִלִּין, בְּגִין דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְהָא שָׁרֵינָא אֵימָא.

כְּתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָּנֶיךָ. מַאן חַכִּימָא, יִסְתָּכַּל בְּהַאי, לְמֶחֱמֵי אוֹרְחוֹי (ס"א דִּינוֹי) דְּקַדִּישָׁא עִלָּאָה, דִּינִין דְּקִשׁוֹט, דִּינִין דְּמִתְעַטְּרִין בְּכִתְרֵי עִלָּאִין. דְּהָא חֲמֵינָא דְּכֻלְּהוּ בּוּצִינִין נַהֲרִין מִבּוּצִינָא עִלָּאָה, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין לְאִתְנַהֲרָא. (נ"א וְכֻלְּהוּ אִינּוּן דַּרְגִּין לְאִתְנַהֲרָא) וּבְהַהוּא נְהוֹרָא דִּבְכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, אִתְגַּלְיָיא מַה דְּאִתְגַּלְיָיא, וְכֻלְּהוּ נְהוֹרִין אַחִידָן, נְהוֹרָא דָּא בִּנְהוֹרָא דָּא, וּנְהוֹרָא דָּא, בִּנְהוֹרָא דָּא, וְנַהֲרִין דָּא בְּדָא, וְלָא מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא.

נְהוֹרָא דְּכָל בּוּצִינָא וּבוּצִינָא, דְּאִקְרוּן תִּקּוּנֵי מַלְכָּא, כְּתִרֵי מַלְכָּא, כָּל חַד וְחַד, נָהִיר וְאָחִיד בְּהַהוּא נְהוֹרָא דִּלְגוֹ לְגוֹ, וְלָא מִתְפָּרֵשׁ לְבַר. וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא בְּחַד דַּרְגָּא אִסְתְּלַק, וְכֹלָּא בְּחַד מִלָּה אִתְעַטָּר, וְלָא מִתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא, אִיהוּ וּשְׁמֵיהּ חַד הוּא. נְהוֹרָא דְּאִתְגַּלְיָיא, אִקְרֵי לְבוּשָׁא דְּמַלְכָּא. נְהוֹרָא דִּלְגוֹ לְגוֹ, (בְּהַהוּא נְהוֹרָא הוּא מָה) נְהוֹרָא סָתִים, וּבֵיהּ שַׁרְיָא הַהוּא דְּלָא אִתְפָּרַשׁ וְלָא אִתְגַּלְיָיא.

וְכֻלְּהוּ בּוּצִינֵי, וְכֻלְּהוּ נְהוֹרִין, נַהֲרִין מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, בּוּצִינָא עִלָּאָה. וְכַד מִסְתַּכְּלָן, כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין דְּאִתְפַּשְׁטָן. לָא אִשְׁתְּכַח בַּר בּוּצִינָא עִלָּאָה, דְּאַטְמַר וְלָא אִתְגַּלְיָיא.

בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דְּיִקָר, לְבוּשֵׁי קְשׁוֹט, תִּקּוּנֵי קְשׁוֹט, בּוּצִינֵי קְשׁוֹט, אִשְׁתְּכָחוּ תְּרִין בּוּצִינִין, תִּקּוּנָא דְּכוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, וְאִקְרוּן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט. וְאִינּוּן שֵׁירוּתָא, וּשְׁלֵימוּתָא, בְּכָל מְהֵימְנוּתָא. וּבְהָנֵי מִתְעַטְּרִין כָּל דִּינִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְכֹלָּא סָתִים בְּמִשְׁפָּט. וְצֶדֶק מֵהַאי מִשְׁפָּט אִתְּזַן. וּלְזַמְּנִין קָרִינָן לָהּ, (בראשית יד) וּמַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם.

כַּד מִתְעָרִין דִּינִין מִמִּשְׁפָּט, כֻּלְּהוּ רַחֲמֵי, כֻּלְּהוּ בְּשְׁלִימוּ. דְּהַאי מְבַסֵּם לְהַאי צֶדֶק, וְדִינִין מִתְתַּקְּנִין, וְכֻלְּהוּ

נַחְתִּין לְעָלְמָא בִּשְׁלִימוּ, בְּרַחֲמֵי. וּכְדֵין (אקרי) שַׁעֲתָא דְּמִתְחַבְּרָן דְּכַר וְנוּקְבָא, וְכָל עָלְמִין כְּלְהוּ בְּרַחֲמֵי, וּבְחֶדְוָותָא.

וְכַד אַסְגִּיאוּ חוֹבֵי עָלְמָא, וְאִסְתַּאֲבַת מַקְדְּשָׁא, וּדְכוּרָא אִתְרְחַק מִן נוּקְבָא, וְחִוְיָא תַּקִּיפָא שַׁרְיָא לְאַתְעָרָא, וַוי לְעָלְמָא דְּמִתְּזָן בְּהַהוּא זִמְנָא מֵהַאי צֶדֶק. כַּמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין מִתְעָרִין בְּעָלְמָא, כַּמָּה זַכָּאִין מִסְתַּלְּקִין מֵעָלְמָא. וְכָל כַּךְ לָמָּה. בְּגִין דְּאִתְרְחַק דְּכוּרָא מִן נוּקְבָא, וּמִשְׁפָּט לָא קָרֵב בְּצֶדֶק דָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב, (משלי יג) וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, דְּמִשְׁפָּט אִתְרְחַק מֵהַאי צֶדֶק, וְלָא אִתְבַּסְמָא, וְצֶדֶק יַנְקָא מֵאַתַר אָחֳרָא.

וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְגוֹ׳, הָבֶל דָּא, (ס״א ל״ג הֶבֶל דָּא) הָבֶל חַדָּא, מֵהֲבָלִים דִּלְעֵילָּא, דְּאִקְרוּן אַפֵּי מַלְכָּא, וְדָא אִיהוּ מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דְּכַד הִיא מִתְעָרָא בְּדִינוֹי, כְּתִיב יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּמִשְׁפָּט אִתְרְחַק מִצֶּדֶק. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי, וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. תָּא חֲזֵי, כַּד אִשְׁתְּכַח זַכָּאָה עִלָּאָה בְּעָלְמָא, רְחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַפִּילּוּ כַּד אִתְעָר צֶדֶק בִּלְחוֹדוֹי, יָכִיל עָלְמָא לְאִשְׁתְּזָבָא בְּגִינֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהּ, וְלָא מִסְתָּפֵי (דף רצ״ב ע״א) מִן דִּינָא. וְכַד

הַהוּא זַכָּאָה לָא קַיְימָא בְּקִיּוּמֵיהּ, מִסְתָּפֵי אֲפִילּוּ מִמִּשְׁפָּט, וְלָא יָכִיל לְמֵיקָם בֵּיהּ. כָּל שֶׁכֵּן בְּצֶדֶק. דָּוִד מַלְכָּא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר, בְּחָנֵנִי יְיָ׳ וְנַסֵּנִי. (תהלים כו)

דְּהָא אֲנָא לָא מִסְתַּפֵּינָא מִכָּל דִּינִין, אֲפִילּוּ מֵהַאי צֶדֶק, וְכָל שֶׁכֵּן דַּאֲחִידְנָא בֵּיהּ, מַה כְּתִיב. אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָּנֶיךָ, בְּצֶדֶק וַדַּאי. לָא מִסְתַּפֵּינָא לְמֵיקָם בְּדִינוֹי. בָּתַר דְּחָב, אֲפִילּוּ מִמִּשְׁפָּט מִסְתָּפֵי, דִּכְתִיב, (תהלים קמג) וְאַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ.

תָּא חֲזֵי, כַּד מִתְבַּסְּמָא הַאי צֶדֶק מִמִּשְׁפָּט, כְּדֵין אִקְרֵי צְדָקָה. וְעָלְמָא מִתְבַּסְּמָא בְּחֶסֶד, וְאִתְמַלְיָא מִנֵּיהּ. דִּכְתִיב, (תהלים לג) אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ׳ מָלְאָה הָאָרֶץ.

אַסְהֲדָנָא עָלַי, דְּכָל יוֹמָאי הֲוֵינָא מִצְטַעֵר עַל עָלְמָא, דְּלָא יֶעֱרַע בְּדִינוֹי דְּצֶדֶק, וְלָא יוֹקִיד עָלְמָא בְּשַׁלְהוֹבוֹי. כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי ל) אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, כְּפוּם כָּל חַד, כְּפוּם בֵּירָא עֲמִקָּא, וְהָא בְּדָרָא דָּא אִית בֵּיהּ זַכָּאִין, וּזְעִירִין אִינּוּן דִּיקוּמוּן לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא, וְעַל עָאנָא, מֵאַרְבָּעָה זִיוָין. (ס"א עַל עָלְמָא, וְעַלֵּינָא בַּעֲיָין).

עַל כֵּן אֲחִידָן מִלֵּי דָּא בְּדָא, וּמִתְפָּרְשָׁן מִלִּין דִּסְתִימִין בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְהֵיךְ אֲחִידָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. מִכָּאן לְהָלְאָה, מִלִּין דְּזֵעִיר אַנְפִּין, אִינּוּן

דְּלָא אִתְגַּלְיָין בְּאִגְּרָא. אִינּוּן דַּהֲווֹ סְתִימִין בְּלִבָּאי, וְתַמָּן לָא אִתְקָנוּ. (עד כָּאן סְתִימָן מִלִּין) הַשְׁתָּא אִתְתְּקָנוּ וְאִתְגַּלְיָין, וְכֻלְּהוּ מִלִּין סְתִימִין, וּבְרִירִין כֻּלְּהוּ. זַכָּאָה חוּלָקִי, וְאִינּוּן דְּיַרְתוּ יְרוּתָא דָּא, דִּכְתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ וְגוֹ'.

הַאי דְּאוֹקִימְנָא, אָב וָאֵם בְּעַתִּיקָא אֲחִידָן, בְּתִיקוּנִי, הָכִי הוּא. דְּהָא מִמּוֹחָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין תַּלְיָין, (נ"א נָפְקִין) וּמִתְאַחֲדָן בֵּיהּ. (וְאַף עַל גַּב דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְתָּקַן בְּלִחוֹדוֹי) וְכַד יִסְתַּכְּלוּן (בְּכָל) מִלָּי. כֻּלָּא הוּא עַתִּיקָא בְּלִחוֹדוֹי, הוּא הָוֵי, וְהוּא יְהֵא. וְכָל הָנֵי תִּקוּנִין בֵּיהּ. (בס"י לא נמצא אֲחִידָן בֵּיהּ סְתִימָן לָא מִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ מוֹחָא סְתִימָאָה לָא אִתְגַּלְיָיא וְלָא תַלְיָא בֵּיהּ) אָ"ב וָא"ם מֵהַאי מוֹחָא נַפְקוּ, אִתְכְּלִילוּ בְּמַזָּלָא, וּבֵיהּ תַּלְיָין, וּבֵיהּ אֲחִידָן. זְעֵיר אַנְפִּין, בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא תַּלְיָיא וְאָחִיד. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי בְּאִגְּרָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּיָעֵאל וְנָפִיק, וְיִנְדַּע אוֹרְחִין דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וּמַאן דְּלָא עָאל וְנָפַק, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי. וּכְתִיב (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ'.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא כָּל יוֹמָא בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִיב, (תהלים לד) בַּייָ' תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ. וְהָאִידָּנָא אִתְקָיְּים קְרָא כֻּלָּא. בַּייָ' תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי וַדַּאי, דְּהָא נִשְׁמָתִי בֵּיהּ אֲחִידָא, בֵּיהּ לַהֲטָא, בֵּיהּ

אִתְדַּבְּקַת וְאִשְׁתַּדְּלַת וּבְאִשְׁתַּדְּלוּתָא דָּא תִּסְתָּלַק לְאַתְרָהָא. יִשְׂמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ, כָּל הָנֵי צַדִּיקַיָּיא, וְכָל בְּנֵי מְתִיבְתָּא קַדִּישָׁא, וְזַכָּאִין דְּאַתְיָין הַשְׁתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֻּלְּהוּ שַׁמְעִין מִלַּי, וְחַדָּאן. בְּגִין כַּךְ, (תהלים לד) גַּדְּלוּ לַיְיָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּיו.

פָּתַח וְאָמַר, כְּתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מח) כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּיו. נוֹעֲדוּ, בְּאָן אֲתָר. בְּאֶרֶץ אֱדוֹם. בַּאֲתָר דְּדִינִין מִתְאַחֲדִין תַּמָּן. עָבְרוּ יַחְדָּיו, דִּכְתִיב וַיָּמָת וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו. הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ, דְּלָא אִתְקָיְימוּ בְּאַתְרַיְיהוּ, בְּגִין דְּתִקּוּנִין דְּמַלְכָּא לָא אִתְקְנוּ, וְקַרְתָּא קַדִּישָׁא וְשׁוּרוֹי, לָא אִזְדַּמְנוּ.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ וְגוֹ', דְּהָא כֻּלְּהוּ לָא אִתְקָיְימוּ, וְהִיא אִתְקַיְימַת הַשְׁתָּא, בְּסִטְרָא דְּדִכּוּרָא, דְּשַׁרְיָא עִמָּהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב. מֵי זָהָב וַדַּאי כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּאַדְרָא.

וְהָא בְּסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אִתְמַר, וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר. הֲדַר וַדַּאי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא בג) פְּרִי עֵץ הָדָר. וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר

כַּפּוֹת תְּמָרִים. וּכְתִיב, (תהלים צב) צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, דְּאִיהִי דְּכַר וְנוּקְבָא. הַאי אִתְקְרִיאַת בַּת מַטְרֵד, בַּת מֵהַהוּא אֲתָר דְּטַרְדִין כֹּלָּא לְאִתְדַּבְּקָא, וְאִקְרֵי אָב. וּכְתִיב (איוב כח) לֹא יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. דָּבָר אַחֵר, בַּת מֵאִימָּא, דְּמִסְטָרָהָא מִתְאַחֲדִין דִּינִין, דְּטַרְדִין (דף רצ״ב ע״ב) לְכֹלָּא. בַּת מֵי זָהָב, דְּיָנְקָא בִּתְרִין אַנְפִּין, דִּנְהִירוּ בִּתְרֵין גַּוונִין. בְּחֶסֶד וּבְדִינָא.

עַד לָא אִבְרֵי עָלְמָא, לָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּבְגִין כַּךְ, עָלְמִין קַדְמָאֵי אִתְחָרְבוּ, וְעָלְמִין קַדְמָאֵי בְּלָא תִקּוּנָא אִתְעֲבִידוּ. וְהַהוּא דְּלָא הֲוָה בְּתִקּוּנָא, אִקְרֵי זִיקִין נְצוֹצִין, כְּהַאי אוּמָנָא, מַרְצֵפָא (ס״א מַרְזַפְתָּא), כַּד אַכְתִּשׁ בְּמָנָא (בראשית קנ״ו ע״א) דְּפַרְזְלָא, אַפִּיק זִיקִין לְכָל עִיבָר, וְאִינּוּן זִיקִין דְּנָפְקִין, נָפְקִין לְהִיטִין וּנְהִירִין, וְדַעֲכִין לְאַלְתָּר. וְאִלֵּין אִקְרוּן עָלְמִין קַדְמָאֵי. וּבְגִין כַּךְ אִתְחָרְבוּ וְלָא אִתְקַיְּימוּ. עַד דְּאִתְתָּקַן עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְנָפִיק אוּמָנָא (ד״א מָאנָא) לְאוּמָנוּתֵיהּ.

וְעַל הַאי תָּנֵינָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, (דְּנִיצוֹצָא) דְּבוּצִינָא אַפִּיק זִיקִין (שמות רנ״ד ע״ב, בראשית ק״ז ע״ב סתרי תורה) בָּזִיקִין (נ״א דְּבוּצִינָא אַפִּיק זִיקִין נִיצוֹצִין) לְתַלַת מְאָה וְעֶשְׂרִין עִיבָר. וְאִינּוּן זִיקִין, עָלְמִין קַדְמָאֵי אִקְרוּן, וּמִיתוּ לְאַלְתָּר. לְבָתַר נָפִיק אוּמָנָא (ס״א מָאנָא) לְאוּמָנוּתֵיהּ, וְאִתְתָּקַן בְּדְכַר וְנוּקְבָא, וְהָנֵי זִיקִין

דְּאִתְדַּעֲכוּ וּמִיתוּ, הַשְׁתָּא אִתְקַיֵּים כֻּלָּא. מִבּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, נָפַק נִיצוֹצָא, פַּטִישָׁא תַּקִּיפָא, דְּבָטַשׁ, וְאַפִּיק זִיקִין עָלְמִין קַדְמָאֵי, וּמִתְעָרְבֵי (ד״א וּמִתְדַּבְּקֵי) בַּאֲוִירָא דַּכְיָא, וְאִתְבַּסְמוּ דָּא בְּדָא.

כַּד אִתְחַבָּר אַבָּ״א וְאִימָּ״א, וְהַהוּא אָב הוּא, מֵרוּחָא דְּגָנִיז בְּעַתִּיק יוֹמִין, בֵּיהּ אִתְגְּנִיז הַאי אֲוִירָא, וְאַכְלִיל לְנִיצוֹצָא, דְּנָפַק מִבּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא דְּגָנִיז בְּמֵעוֹי דְּאִימָּא. וְכַד אִתְחַבָּרוּ תַּרְוַוייהוּ, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא. נָפִיק גּוּלְגַּלְתָּא חַד תַּקִּיפָא, וְאִתְפַּשַׁט בְּסִטְרוֹי, דָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְדָא בְּסִטְרָא דָּא. כְּמָה דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא תִּלַת רֵישִׁין אִשְׁתְּכָחוּ בְּחַד, כַּךְ כֻּלָּא אִזְדַּמַּן בִּתְלַת רֵישִׁין, כְּמָה (רפ״ח ע״ב) דַּאֲמִינָא.

בְּהַאי גּוּלְגַּלְתָּא דְּזֵעִיר אַנְפִּין, נָטִיף טַלָּא מֵרִישָׁא חִוָּרָא (וְאָחִיד לֵיהּ), וְהַהוּא טַלָּא אִתְחֲזֵי בִּתְרֵי גַּוְונֵי. וּמִנֵּיהּ מִתְּזָן חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וּמֵהַאי טַלָּא דְּגוּלְגַּלְתָּא דָּא, טַחֲנִין מָנָא לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּבֵיהּ זְמִינִין מֵתַיָּיא לַאֲחַיָּיא. וְלָא אִזְדַּמַּן מָנָא דְּנָפַל מֵהַאי טַלָּא, בַּר הַהוּא זִמְנָא בְּזִמְנָא דְּאָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבְּרָא, וְזָן לְהוּ עַתִּיקָא דְּכֻלָּא, מֵהַאי אֲתָר. מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח לְבָתַר. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, הִנֵּנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות טז) וַיִּתֵּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל (בראשית כז)

הַשְׁמַיִם וְגוֹ'. הַאי בְּהַהוּא זִמְנָא. לְזִמְנָא אַחֲרָא תְּנִינָן, קְשִׁים מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא בְּמַזָּלָא תַּלְיָיא בְּמַזָּלָא וַדַּאי. וְעַל כֵּן בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, לָאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָיא מִלְּתָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָיא מִלְּתָא, וְכֹלָּא תַּלְיָין בְּהַאי מַזָּלָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

תִּשְׁעָה אַלְפִין רִבּוֹא עָלְמִין, נַטְלִין וְסַמְכִין עַל הַאי גּוּלְגַּלְתָּא. וְהַאי אַוִּירָא דַּכְיָא אִתְכְּלִיל בְּכֹלָּא, כְּיוָן דְּהוּא כָּלִיל מִכֹּלָּא וְכֹלָּא אִתְכְּלִיל בֵּיהּ, אִתְפְּשָׁטוּ אַנְפּוֹי לְתֵרִין סִטְרִין, בִּתְרֵי נְהוֹרִין כְּלִילָן מִכֹּלָּא. וְכַד אִסְתָּכְלוּ אַנְפּוֹי, בְּאַנְפִּין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, כֹּלָּא אֲרֵךְ אַפַּיִם אִקְרֵי. מַאי אֲרֵךְ אַפַּיִם. (אֲרִיךְ אַפַּיִם מִבָּעֵי לֵיהּ) אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, בְּגִין דְּאָרִיךְ אַפֵּיהּ לְחַיָּיבַיָּא. אֲבָל אֲרֵךְ אַפַּיִם, אַסְוָותָא דְּאַנְפִּין. דְּהָא לָא אִשְׁתְּכַח אַסְוָותָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאַשְׁגְּחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין.

בַּחֲלָלָא דְּגוּלְגַּלְתָּא, נְהִירִין תְּלַת נְהוֹרִין. וְאִי תֵּימָא תְּלַת, אַרְבַּע אינוּן, כְּמָה דַּאֲמִינָא, אַחֲסַנְתֵּיהּ דַּאֲבוּי וְאִמֵּיהּ, וּתְרֵין גְּנִיזִין דְּלֵהוֹן, דְּמִתְעַטָּרָן כֻּלְּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ, וְאִינוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא. לְבָתַר מִתְחַבְּרָן בְּסִטְרוֹי, וְנַהֲרִין וְעָאלִין בְּתַלְתָּ חֲלָלֵי דְּגוּלְגַּלְתָּא. נָפְקִין כָּל חַד בְּסִטְרוֹי, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא.

וְאִלֵּין מִתְחַבְּרִין בִּתְרֵי מוֹחֵי. וּמוֹחָא תְּלִיתָאָה כָּלִיל לוֹן,

וְאָחִיד (וְאִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא. וְאִלֵּין מִתְחַבְּרִין בְּתַרֵי מוֹחֵי. וּמוֹחָא תְּלִיתָאָה כְּלִיל לוֹן, וְנַהֲרִין וְעָאלִין בְּתַלַת חֲלָלֵי דְּגוּלְגַּלְתָּא. לְבָתַר נָפְקִין כָּל חַד בְּסִטְרוֹי, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וְהַאי מוֹחָא תְּלִיתָאָה אָחִיד) **בְּהַאי סִטְרָא וּבְהַאי סִטְרָא, וּמִתְפַּשַּׁט בְּכָל גּוּפָא, וְאִתְעֲבִיד מְגִיהּ תְּרֵי גְּוָונֵי כְּלִילָן כַּחֲדָא. וּמֵהַאי נָהִיר אַנְפּוֹי, וְאַסְהִיד בְּאַבָּא וְאִמָּא גְּוָונֵי דְּאַנְפּוֹי. וְהוּא אִקְרֵי דַּעַת, בְּדַעַת** (ס״א בְּדָא) **כְּתִיב,** (שמואל א ב) **כִּי אֵל דֵּעוֹת ה׳ וְגוֹ׳, בְּגִין דְּאִיהוּ בִּתְרֵי גְּוָונֵי לוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִילוֹת. אֲבָל לְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָאָה, לָא נִתְכְּנוּ. מַאי טַעְמָא נִתְכְּנוּ לְהַאי. בְּגִין דְּיָרִית תְּרֵין חוּלְקֵי, וּכְתִיב** (שמואל ב כב) **עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד וְגוֹ׳.**

וְהָא בְּקִשּׁוּט אוֹקִימוּ חַבְרַיָּיא, דִּכְתִיב, (בראשית כט) **וַיַּגֶּד יַעֲקֹב** (דף רצ״ג ע״א) **לְרָחֵל כִּי אֲחִי אָבִיהָ הוּא. וַיַּגֶּד, הָא אוֹקְמוּהָ, דְּכֻלָּא רָזָא דְּחָכְמְתָא. וְכִי בֶּן רִבְקָה הוּא. בֶּן רִבְקָה, וְלָא כְּתִיב בֶּן יִצְחָק. רֶמֶז, וְכֻלָּא רְמִיזָא בְּחָכְמְתָא. וְעַל הַאי אִקְרֵי שִׁלִּים בְּכֻלָּא. וּבֵיהּ אִתְחֲזֵי מֵהֵימְנוּתָא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, וַיַּגֶּד יַעֲקֹב, וְלָא כְּתִיב וַיֹּאמֶר. הָנֵי גְּוָונֵי, כְּמָה דְּנַהֲרִין בְּעִטָּרָא דְּרֵישָׁא, וְעָאלִין בַּחֲלָלֵי דְּגוּלְגַּלְתָּא. הָכִי מִתְפַּשְּׁטִין בְּכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אִתְאַחִיד בְּהוּ.** (אֲבָל) **לְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא, לָא נִתְכְּנוּ, וְלָא יָיאֲן לֵיהּ, דְּהָא כֻּלָּא בְּחַד אִשְׁתְּכַח, חֵידוּ לְכֻלָּא, חַיִּים לְכֻלָּא. לָא תַלְיָיא בֵּיהּ דִּינָא. אֲבָל בְּהַאי, לוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִילוֹת וַדַּאי.**

בְּגוּלְגַּלְתָּא דְּרִישָׁא, תַּלְיָין כָּל אִינּוּן רִבְוָון וְאַלְפִּין (קוֹצֵי)
מְקוֹצֵי דְּשַׂעְרִין, דְּאִינּוּן אוּכְמִין. וּמִסְתַּבְּכִין
דָּא בְּדָא, אֲחִידָן דָּא בְּדָא, דַּאֲחִידָן בְּנְהִירוּ עִלָּאָה
דְּמְעַטֵּר (דְּמִתְעַטָּר) בְּרִישֵׁיהּ מֵאַבָּא, וּמִמּוֹחָא דְּאִתְנְהִיר
מֵאַבָּא. לְבָתַר נָפְקִין נִימִין עַל נִימִין, מְנְהִירוּ דְּמִתְעַטָּר
בְּרִישֵׁיהּ מֵאִמָּא, וּמִשְּׁאַר מוֹחֵי. וְכֻלְּהוּ אֲחִידָן, וּמִסְתַּבְּכֵי
בְּאִינּוּן שַׂעְרֵי דַּאֲחִידָן מֵאַבָּא, בְּגִין דְּאִינּוּן מִתְעָרְבִין דָּא
בְּדָא, וּמִסְתַּבְּכִין דָּא בְּדָא.
וְכֻלְּהוּ מוֹחֵי אֲחִידָן בְּגוּלְגּוּלְתָּא, בְּמוֹחָא עִלָּאָה. וְכֻלְּהוּ
מְשִׁיכָן (דְּאִתְמַשְּׁכָן) אִתְמַשְּׁכָן מִתְּלַת חֲלָלֵי דְּמוֹחָא,
(אֲחִידָן בְּמוֹחֵי) מִתְעָרְבָן דָּא בְּדָא, בְּדַכְיָא בְּמִסְאָבָא. בְּכָל אִינּוּן
טַעֲמִין וְרָזִין, סְתִימִין וּמִתְגַּלְיָין. וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ מוֹחֵי
דְּמִיזֵי (כך נמצא בס"י) בְּאָנֹכִי יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ וְכוּ׳, כְּמָה דְּנְהוֹרִין
בְּעִטָּרָא דְּרִישָׁא, וְעָאלִין בַּחֲלָלֵי דְּגוּלְגַּלְתָּא.
כָּל אִינּוּן קוֹצִין אוּכְמִין, חַפְיָין וְתַלְיָין לְסִטְרָא דְּאוּדְנִין.
וְהָא אוּקִימְנָא, דְּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (מלכים ב יט) הַטֵּה יְיָ׳
אָזְנְךָ וּשְׁמָע. מִכָּאן אוּקִימְנָא, מַאן דְּבָעֵי דְּיַרְכִּין מַלְכָּא
אוּדְנֵיהּ לָקַבְלֵיהּ, יְסַלְסֵל בְּרִישֵׁיהּ דְּמַלְכָּא, וְיִפְנֶה שַׂעְרֵי
מֵעַל אוּדְנוֹי, וְיִשְׁמַע לֵיהּ מַלְכָּא בְּכָל מַה דְּבָעֵי.
בְּפַלְגוּתָא דְּשַׂעְרֵי, מִתְאַחֲדָא חַד אוֹרְחָא, בְּאָרְחָא
דְּעַתִּיק יוֹמִין, וּמִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ כָּל אוֹרְחוֹי

דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, (וְאִתְמְנָן עֲלַיְיהוּ) כָּל מָארֵיהוֹן דִּיבָּבָא וִילָלָא תַּלְיָין בְּכָל קוֹצָא וְקוֹצָא, וְאִינּוּן מַפְרְשִׁין רִשְׁתָּא לְחַיָּיבַיָּא, דְּלָא יַדְעִין אִינּוּן אָרְחִין. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה. וְכָל אִלֵּין תַּלְיָין בְּקוֹצִין תַּקִּיפִין, וּבְגִין כָּךְ כְּלְהוּ תַּקִּיפִין. וְאוֹקִימְנָא בְּאִינּוּן שְׁעִיעָן אִתְאַחֲדָן מָארֵיהוֹן דְּמַתְקְלָא, (ס״א דְּרַחֲמוּתָא) דִּכְתִיב, (תהלים כה) כָּל אָרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וֶאֱמֶת. וְכָל כַּךְ, בְּגִין דְּמַשְׁכִּין מְמוֹחִין סְתִימִין דְּרְהִיטֵי דְּמוֹחָא.

וּבְגִין כָּךְ מִשְׁתַּכְחֵי כָּל חַד כְּפוּם אוֹרְחוֹי, מֵחַד מוֹחָא בְּאִינּוּן קוֹצִין שְׁעִיעָן, אִתְמַשְׁכָן מָארֵיהוֹן דְּמַתְקְלָא, (דְּרַחֲמוּתָא) דִּכְתִיב כָּל אָרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וֶאֱמֶת.

מְמוֹחָא תִּנְיָינָא, בְּאִינּוּן קוֹצִין תַּקִּיפִין, אִתְמַשְׁכָן וְתַלְיָין מָארֵיהוֹן דִּיבָּבָא וִילָלָא דִּכְתִיב בְּהוּ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ. מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא לֹא יָדְעוּ, כְּלוֹמַר לָא יַדְעִין, וְלָא בָּעָאן לְמִנְדַּע, בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ. אַל תִּקְרֵי בַּמֶּה, אֶלָּא בְּאִימָּא יִכָּשֵׁלוּ. בְּאִינּוּן דְּמִתְאַחֲדִין בִּסְטַר דְּאִימָּא. מַאי סִטְרָא דְּאִימָּא. גְּבוּרָה תַּקִּיפָא מִינֵּהּ מִתְאַחֲדָן מָארֵיהוֹן דִּיבָּבָא וִילָלָא.

מְמוֹחָא תְּלִיתָאָה, בְּאִינּוּן קוֹצִין דְּאִינּוּן בְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְמַשְׁכָן וְתַלְיָין מָארֵיהוֹן דְּמִידִין (דְּמָארִין). וְאִקְרוּן אַפִּין נְהִירִין וְלָא נְהִירִין. וּבְהָנֵי כְּתִיב (משלי ד) פַּלֵּס

מַעְגַּל רַגְלֶיךָ. וְכֻלָּא אִשְׁתְּכַח בְּאִינּוּן קוֹצִין דְּשַׁעֲרֵי דְּרִישָׁא.

מִצְחָא דְּגוּלְגַּלְתָּא, מִצְחָא לְאִתְפַּקְּדָא (ס״א לְאִתְפַּקְּרָא) חַיָּיבַיָּא עַל עוֹבָדֵיהוֹן. וְכַד הַאי מִצְחָא אִתְגַּלְיָיא, מִתְעָרִין מָארֵיהוֹן דְּדִינִין, לְאִינּוּן דְּלָא מִתְכַּסְּפִין בְּעוֹבָדֵיהוֹן. הַאי מִצְחָא סוּמָקָא כְּוָורְדָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְגַּלְיָיא מִצְחָא דְּעַתִּיקָא בְּהַאי מִצְחָא, אִתְהַדְּרַת חִוָּורָא כְּתַלְגָּא. וְהַהִיא שַׁעֲתָא, עֵת רָצוֹן אִקְרֵי לְכֻלָּא.

בְּסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא דְּבֵי רַב יֵיבָא סָבָא אָמַר, מֵצַח. זְכֵי מֵצַח, מִצְחָא דְּעַתִּיקָא. וְאִי לָאו, אַשְׁדֵי ח׳ בֵּין תְּרֵין אַתְוָון, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (במדבר כד) וּמָחַץ פַּאֲתֵי מוֹאָב. וְאוֹקִימְנָא, דְּאִקְרֵי נֶצַח בְּאַתְוָון רְצוּפִין. וְכַמָּה נְצָחִים הָווֹ. וְאַף עַל גַּב דְּנֶצַח אַחֲרָא (בְּאַתְרָא) בְּנֶצַח אָחְרָא אִסְתַּלַּק, וְאִית נְצָחִים אָחֳרָנִין דְּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וּבְגִין דְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, בְּגִין דְּלָא יִתְעַר דִּינִין, גַּלְיָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא מִצְחָא דִּילֵיהּ, וְכָל דִּינִין אִתְכַּפְיָין וְאִשְׁתְּכָכוּ וְלָא אִתְעֲבִידוּ.

בְּהַאי מִצְחָא תַּלְיָין כ״ד בָּתֵּי דִּינִין, לְכָל אִינּוּן דְּחַצִּיפִין בְּעוֹבָדֵיהוֹן. כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים עג) וְאָמְרוּ אֵיכָה יָדַע אֵל וְיֵשׁ דֵּעָה בְּעֶלְיוֹן. וְהָא עֶשְׂרִים אִינּוּן, ד׳ (דף רצ״ג ע״ב) לָמָּה. לְקַבְלֵיהוֹן דְּד׳ מִיתוֹת בֵּית דִּינָא לְתַתָּא, דְּתַלְיָין

מִלְעֵילָא. וְאִשְׁתָּאֲרוּ עֶשְׂרִין. וּבְגִין כָּךְ לָא מַעֲנִישִׁין בֵּי דִּינָא עִלָּאָה, עַד דְּיַשְׁלִים (נ״א עֶשְׂרִין) וְסַלְקָא לְכ׳ שְׁנִין, לָקְבְלֵיהוֹן דְּכ׳ בָּתֵּי דִּינָא. בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תָּנֵינָן, לָקְבְלֵיהוֹן דְּכ״ד סִפְרִים דְּאִתְכְּלִילָן בְּאוֹרַיְיתָא. עַיְינִין דְּרִישָׁא, אִינּוּן עַיְינִין דְּלָא מִסְתַּמְּרִין מִנַּיְיהוּ חַיְיבַיָּא. עַיְינִין דְּנַיְימִין וְלָא נַיְימִין. וּבְגִין כָּךְ אִקְרוּ (שיר השירים ה) עֵינָיו כְּיוֹנִים. מַאי יוֹנִים. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ויקרא כה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צד) וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָ״הּ וְגוֹ׳. וּכְתִיב (שם) הֲנוֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע וְגוֹ׳.

תִּקּוּנָא דְּעַל עֵינָא, שַׁעֲרֵי דְּמִתְּשַׁעְרָן בְּשִׁעוּרָא שְׁלִים. מֵאִינּוּן שַׁעֲרִין תַּלְיָין אֶלֶף וְז׳ מְאָה מָארֵי דְּאַשְׁגָּחוּתָא, לְאַגָּחָא קְרָבָא. וּכְדֵין קַיְימֵי כְּלְהוּ מְשׁוּלְשְׁלֵיהוֹן וּמִתְפַּקְחִין עַיְינִין.

כְּסוּתָא דְּעַל עַיְינִין, גְּבִינִין מִתְאַחֲדָן בְּהוּ. וְאֶלֶף (וְד׳ מְאָה) רִבְוָון מָארֵי תְּרִיסִין אִתְאַחֲדָן בְּהוּ, וְאִינּוּן אִקְרוּן כְּסוּתָא דְּעַיְינִין. וְכָל אִינּוּן דְּאִקְרוּן עֵינֵי יְיָ׳, לָא פַּקְחִין, וְלָא אִתְעָרוּן, בַּר בְּזִמְנָא דְּאִלֵּין כְּסוּתֵי דְּגְבִינִין, מִתְפָּרְשִׁין אִינּוּן תַּתָּאֵי מֵעִלָּאֵי. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְפָּרְשָׁן גְּבִינֵי תַּתָּאֵי מֵעִלָּאֵי, וְיָהֲבִין אֲתָר לְאַשְׁגָּחָא מִתְפַּקְחִין עַיְינִין, וְאִתְחֲזֵי כְּמַאן דְּאִתְעַר מִשֵּׁינָתֵיהּ (מִשְּׁנָתֵיהּ). אִסְתַּחֲרוּ

עַיְינִין וְחָמָא לְעֵינָא פְּקִיחָא, וְאִסְתָּחַן בְּחִוָּרָא דִּילֵיהּ. וְכַד אִסְתַּחְיָין, אִתְכַּפְיָין מָאנֵי דִּינִין לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים מד) עוּרָה לָמָּה תִישַׁן יְיָ הָקִיצָה וְגוֹ'.

אַרְבַּע גַּוְונִין אִתְחַזְיָין בְּאִינּוּן עַיְינִין. מֵאִינּוּן נְהִירִין ד' בָּתֵּי דִּתְפִילִין, דְּנַהֲרִין בִּרְהִיטֵי מוֹחָא. ז' דְּאִקְרוּן עֵינֵי ה'. וְאַשְׁגָּחוּתָא (נַפְקָא) נַפְקֵי, מִגַּוָּון אוּכְמָא דְּעֵינָא. כְּמָה דְּאוּקִימְנָא בְּאַדְּרָא, דִּכְתִיב, (זכריה ג) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם. וְאִינּוּן גַּוְונִין מִתְלַהֲטִין בְּסִטְרַיְיהוּ. מִסּוּמָקָא, נָפְקִין אוֹחָרְנִין, מָאנֵי דְּאַשְׁגָּחוּתָא לְדִינָא. וְאִינּוּן אִקְרוּן, (דברי הימים ב טז) עֵינֵי יְיָ מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ. מְשׁוֹטְטוֹת, וְלָא מְשׁוֹטְטִים. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ דִּינָא. מִירוֹקָא, נָפְקִין אוֹחָרְנִין, דְּקַיְימִין לְגַלָּאָה עוֹבָדִין, בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. דִּכְתִיב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דַּרְכֵי אִישׁ. וְאִלֵּין אִקְרוּן, (זכריה ד) עֵינֵי יְיָ מְשׁוֹטְטִים. מְשׁוֹטְטִים, וְלָא מְשׁוֹטְטוֹת. בְּגִין דְּאִינּוּן לְתַרִין סִטְרִין, לְטָב וּלְבִישׁ. מֵחִוָּרָא, נָפְקִין כָּל אִינּוּן רַחֲמֵי, כָּל אִינּוּן טָבָאן, דְּמִשְׁתַּכְחֵי בְּעָלְמָא, לְאוֹטָבָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וּכְדֵין אִסְתַּחְיָין (נ"א אִסְתַּחֲרָן) כָּל אִינּוּן תִּלַת גַּוְונֵי, לְרַחֲמָא עָלַיְיהוּ. אִלֵּין גַּוְונִין מִתְעָרְבִין דָּא בְּדָא, וְאִתְדַּבְקָן דָּא בְּדָא. כָּל חַד אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ מִגַּוְונֵי דִּילֵיהּ, בַּר מֵחִוָּרָא, דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ כַּד אִצְטְרִיךְ, וְהוּא חָפֵי עַל כֹּלָּא. כָּל

גַּוּונִין דִּילַתָּא, לָא יַכְלִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא, לְאַסְחָרָא לוֹן חָוָרָא, לְאוּכְמָא לְסוּמָקָא וְלִירוֹקָא. וְהָכָא בְּאַשְׁגָּחוּתָא חַד, כְּלְהוּ אִתְאַחֲדָן וְאִסְתַּחְיָין בְּחָוָרָא.

גְּבִינוֹי לָא מִשְׁתַּכְּחִין, בַּר כַּד בַּעְיָין גַּוּונִין דְּחָוָרָא לְאַשְׁגָּחָא, בְּגִין דִּגְבִינִין יָהֲבִין אַתָּר לְאַשְׁגָּחָא, לְכָלְהוּ גַּוָונֵי. וְאִי אִינּוּן לָא יָהֲבִין אַתָּר, לָא יַכְלִין לְאַשְׁגְּחָא וּלְאִסְתַּכְּלָא. גְּבִינִין לָא קַיְימִין, וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין שַׁעֲתָא חָדָא שְׁלֵימוּתָא (שְׁלֵימָתָא), אֶלָּא פַּקְחִין וְסַתְמִין, סַתְמִין וּפַקְחִין, מִשּׁוּם עֵינָא פְּקִיחָא דְּקָאֵי עָלַיְיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב. וְהָא אוֹקִימְנָא. כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם נָוֶה שַׁאֲנָן, וּכְתִיב (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְגוֹ'. דְּהָא יְרוּשָׁלַם בַּעְיָא כֵּן, דִּכְתִיב, (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ. וּבְגִין כָּךְ יְרוּשָׁלַם, וְלָא צִיּוֹן. דִּכְתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְגוֹ', דִּכְלָא רַחֲמֵי.

עֵינֶיךָ, עֵינָךְ כְּתִיב, עֵינָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דִּכְלָא. הַשְׁתָּא, עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ, לְטָב וּלְבִישׁ, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי. (לְסוּמָקָא וְלִירוֹקָא. וְהָכָא בְּאַשְׁגָּחוּתָא חַדָּא, כְּלְהוּ אֶסְתַּרָן וְאִסְתַּחְיָין בְּחָוָרָא. גְּבִינוֹי לָא מִשְׁתַּכְּחִין, בַּר כַּד בַּעְיָין גַּוּונִין לְאַשְׁגְּחָא) בְּגִין כָּךְ לָא אִתְקַיְימוּ בְּקִיּוּמָא תָּדִיר. וְהָתָם עֵינָךְ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם, כְּלָא לְטָב, כְּלָא בְּרַחֲמֵי. דִּכְתִיב, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ.

תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה. מֵרֵאשִׁית חָסֵר א׳ כְּתִיב, וְלָא רֵאשִׁית בְּאָלֶ"ף. מַאן הִיא. ה"א דִּלְתַתָּא. וּלְעֵילָּא כְּתִיב, (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעֲמָא הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. מִשּׁוּם דִּכְתִיב, (ישעיה נ) אַלְבִּישׁ (דף רצ"ד ע"א) שָׁמַיִם קַדְרוּת, וְעַיְינִין בְּקַדְרוּתָא, בְּגַוְונָא אוּכְמָא אִתְחָפוּ.

מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה, מֵאָן אַתָּר מִסְתַּכְּלִין בִּירוּשְׁלֵם אִלֵּין עֵינֵי יְיָ׳, חָזַר וּפֵירַשׁ, מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה, דְּהוּא דִּינָא בְּלָא אָלֶ"ף, וְדִינָא אִתְאַחַד מִסְטָרָהָא, אַף עַל גַּב דְּלָאו הוּא דִּינָא מַמָּשׁ. וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה, אַחֲרִית שָׁנָה וַדַּאי דִּינָא אִשְׁתְּכַח. דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ, דְּהִיא אַחֲרִית הַשָּׁנָה.

תָּא חֲזֵי, א׳ בִּלְחוֹדוֹי אִקְרֵי רֵאשׁוֹן, דִּכְתִיב. בְּאָלֶ"ף סָתִים וְגָנִיז מַה דְּלָא אִתְיְדַע. כַּד אִתְחַבָּר הַאי אָלֶ"ף בַּאֲתָר אַחֲרָא, אִקְרֵי רֵאשִׁית. וְאִי תֵּימָא דְּאִתְחַבָּרָא. לָא. אֶלָּא אִתְגַּלְיָא בֵּיהּ, וְנָהִיר לֵיהּ, וּכְדֵין אִקְרֵי רֵאשִׁית. וַאֲפִילּוּ בְּהַאי רֵאשִׁית, לָא אַשְׁגַּח בִּירוּשְׁלֵם, דְּאִלְמָלֵא הַוֹת בְּהַאי, אִתְקַיְימַת תְּדִירָא. אֲבָל מֵרֵאשִׁית כְּתִיב. וּלְעָלְמָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (ישעיה מא) רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְגוֹ׳.

חוֹטָמָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין, תִּקּוּנָא דְּפַרְצוּפָא. כָּל פַּרְצוּפָא בֵּיהּ אִשְׁתְּמוֹדַע. חוֹטָמָא דָּא, לָא כְּחוֹטָמָא

דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין. דְּחוֹטָמָא דְּעַתִּיקָא, חַיִּים דְּחַיִּים לְכֹלָּא. דְּהָא מִתְּרִין נוּקְבִין, נָפְקִין רוּחִין דְּחַיִּין, לְכֹלָּא. בְּהַאי זְעֵיר אַנְפִּין כְּתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְגוֹ'.

בְּהַאי תְּנָא כָּל גַּוָונֵי (תְּרֵי גַּוָונֵי) אַחִידָן בֵּיהּ, בְּכָל גַּוָונָא וּגַוָונָא, אַחִידָן כַּמָּה מָאֲרֵיהוֹן דְּדִינָא קַשְׁיָא. דַּאֲחִידָן בְּהַהוּא תְּנָא. (וּבְגִין כָּךְ) וְלָא מִתְבַּסְּמִין כֻּלְּהוּ, אֶלָּא בְּתְנָא דְּמַדְבְּחָא דִּלְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ח) וַיָּרַח יְיָ' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. מַהוּ הַנִּיחֹחַ. אִתְבַּסְּמוּתָא דְּמָאֲרֵי דִּינָא, נַחַת רוּחַ.

וַיָּרַח יְיָ' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ, אֶת רֵיחַ הַקְּרְבָּן לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. דְּכֻלְּהוּ גְּבוּרָאן דַּאֲחִידָן בְּחוֹטָמָא, וְכָל דְּאִתְאַחֲדָן בְּהוּ, כֻּלְּהוּ מִתְבַּסְּמָן. וְכַמָּה גְּבוּרָאן מִתְאַחֲדָן כַּחֲדָא, דִּכְתִיב (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ' יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. וְהַאי חוֹטָמָא, מֵחַד נוּקְבָא נָפַק אֶשָּׁא דְּאַכְלָא כָּל שְׁאַר אֶשִּׁין. בְּחַד נוּקְבָא תְּנָא. וְהַאי וְהַאי אִשְׁתְּכַח בְּאֶשָּׁא וּתְנָא דְּמַדְבְּחָא. וְאִתְגַּלְיָיא הַאי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְאִשְׁתְּכַח כֹּלָּא. הַיְינוּ דְּאִתְמַר (ישעיה מח) וּתְהִלָּתִי אֶחֱטָם לָךְ.

חוֹטָמָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אָרִיךְ, וּמִתְפַּשֵּׁט. וְאִקְרֵי אֲרֻךְ אַפַּיִם. וְהַאי חוֹטָמָא, זְעֵיר. וְכַד תְּנָא שָׁרֵי נָפִיק

בִּבְהִילוּ, וְאִתְעֲבִיד דִּינָא. וּמַאן מְעַכֵּב לְהַאי. חוֹטָמָא דְּעַתִּיקָא. וְכֹלָּא כְּמָה דַּאֲמִינָא בְּאִדְּרָא, וְאִתְעֲרוּ חַבְרַיָּיא. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אוֹקִים הָנֵי תְּרֵי נוּקְבֵי. מֵחַד תְּנָנָא וְאֶשָּׁא. וּמֵחַד נַיְיחָא וְרוּחָא טָבָא. דְּאִית בֵּיהּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּכְתִיב (ס"א דִּכְתִיב) (הושע יד) וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן. וּבְנוּקְבָא כְּתִיב, (שיר השירים ז) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים.

וּמַה בְּנוּקְבָא הָכִי, כָּל שֶׁכֵּן בֵּיהּ. וְשַׁפִּיר קָאָמַר.

וּמַה דְּאָמַר וַיָּרַח יְיָ׳ אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. הַנִּיחֹחַ בִּתְרֵי סִטְרֵי, חַד נַיְיחָא, דְּאִתְגַּלְיָיא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, דְּהַאי הוּא נַיְיחָא וְאִתְבַּסְּמוּתָא לְכֹלָּא. וְחַד אִתְבַּסְּמוּתָא דִּלְתַתָּא, בְּהַהוּא תְּנָנָא וְאֶשָּׁא דְּמַדְבְּחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מִתְּרִין סִטְרִין, כְּתִיב נִיחֹחַ. וְכֹלָּא בְּזִעֵיר אַנְפִּין אִתְמַר.

תְּרֵי אוּדְנִין, לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ. וְתַרְוַוייהוּ סַלְקִין לְחַד.

דִּכְתִיב, (מלכים ב יט) הַטֵּה יְיָ׳ אָזְנְךָ וּשְׁמָע. אוּדְנָא לְגוֹ בְּגוֹ דִּילֵיהּ, תַּלְיָיא בִּרְשִׁימִין עַקִּימִין, בְּגִין דְּיִתְעַכַּב קָלָא לְאַעֲלָא בְּמוֹחָא, וְיַבְחִין בֵּיהּ מוֹחָא, וְלָא בִּבְהִילוּ, דְּכָל מִלָּה דַּהֲוֵי בִּבְהִילוּ, לָא הֲוָה בְּחָכְמְתָא שְׁלִימְתָא.

מֵאוּדְנִין אִלֵּין תַּלְיָין כָּל מָאֲרִיהוֹן דְּגַדְפִּין, דְּנַטְלִין קָלָא מֵעָלְמָא, וְכֻלְּהוּ הָכִי אִקְרוֹן אָזְנֵי יְיָ׳, דִּכְתִיב בְּהוּ, (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וְגוֹ׳. כִּי עוֹף

הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, הַשְׁתָּא מַאי קוֹל אִיכָּא הָכָא, דְּהָא רִישָׁא דִּקְרָא כְּתִיב גַּם בְּמַדָּעֲךָ מֶלֶךְ אַל תְּקַלֵּל, בְּמַדָּעֲךָ כְּתִיב, וּבְחַדְרֵי מִשְׁכָּבְךָ וְגוֹ׳. מַאי טַעֲמָא כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, וְהָא לֵיכָּא הָכָא קָלָא.

אֶלָּא וַדַּאי כָּל מַה דְּחָשִׁיב בַּר נָשׁ, וְכָל מַה דְּיִסְתַּכַּל בְּלִבּוֹי, לָא עָבִיד מִלָּה, עַד דְּאַפִּיק לֵיהּ בְּשִׂפְוָותֵיהּ, וְהוּא (וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ) לָא אִתְכְּוִון בֵּיהּ. וְהַהִיא מִלָּה דְּאַפִּיק, מִתְבַּקַּעָא בַּאֲוִירָא, (דף רצ״ד ע״ב) וְאָזְלָא וְסַלְקָא וְטָסָא בְּעָלְמָא, וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ קָלָא. וְהַהוּא קָלָא נַטְלִין לֵיהּ מָארֵי דְּגַדְפִּין, וְסַלְקִין לֵיהּ לְמַלְכָּא, וְעָיֵיל בְּאוּדְנוֹי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ה) וַיִּשְׁמַע יְיָ׳ אֶת קוֹל דִּבְרֵיכֶם. (במדבר יא) וַיִּשְׁמַע יְיָ׳ וַיִּחַר אַפּוֹ.

וּבְגִין כָּךְ, כָּל צְלוֹתָא וּבָעוּתָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּעֵי לְאַפָּקָא מִלִּין בְּשִׂפְוָותֵיהּ, דְּאִי לָא אַפִּיק לוֹן, לָאו צְלוֹתֵיהּ צְלוֹתָא, וְלָאו בָּעוּתֵיהּ בָּעוּתָא. וְכֵיוָן דְּמִלִּין נָפְקִין, מִתְבַּקְּעִין בַּאֲוִירָא, סַלְקִין וְטָסִין וְאִתְעֲבִידוּ קָלָא, וְנָטִיל לוֹן מַאן דְּנָטִיל, וְאָחִיד לוֹן לְאַתְרָא (נ״א לְכִתְרָא) קַדִּישָׁא, בְּרִישָׁא דְּמַלְכָּא.

מִתְּלַת חַלָּלֵי דְּמוֹחֵי, נָטִיף נְטִיפָא לְאוּדְנִין, וְהַהוּא אִקְרֵי נַחַל כְּרִית. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים א יז) נַחַל כְּרִית,

כְּלוֹמַר, כְּרוּתָא דְּאוּדְנִין. וְקָלָא עַיִּיל בְּהַהוּא עַקִּימָא, וְאִשְׁתְּאַב בְּהַהוּא נַהֲרָא, דְּהַהוּא נְטִיפָא. וּכְדֵין אִתְעַכָּב תַּמָּן, וְאִתְבְּחִין בֵּין טַב לְבִישׁ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב לד) כִּי אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן. וּמַאי טַעְמָא אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן. מִשּׁוּם דְּאִתְעַכָּב קָלָא בְּהַהוּא נַהֲרָא דִּנְטִיפָא, בַּעֲקִימוּתָא דְּאוּדְנִין, וְלָא עַיִּיל בִּבְהִילוּ. וּבְגִין כָּךְ אִתְבְּחִין בֵּין טַב לְבִישׁ, (שם) וְחֵיךְ יִטְעַם לֶאֱכוֹל. מַאי טַעְמָא חֵיךְ יִטְעַם לֶאֱכוֹל. בְּגִין דְּיִתְעַכָּב תַּמָּן, וְלָא עַיִּיל בִּבְהִילוּ בְּגוּפָא,

וְעַל דָּא יִטְעַם וְיִתְבְּחַן, בֵּין מְתִיקָא לְמָרִירוּ.

בְּהַאי נוּקְבָא דְּאוּדְנִין, תַּלְיָין נוּקְבִין אוֹחָרָנִין, נוּקְבָא דְּעַיְינִין. נוּקְבָא דְּפוּמָא. נוּקְבָא דְּחוֹטָמָא. מֵהַהוּא קָלָא דְּעַיִּיל בְּנוּקְבָא דְּאוּדְנִין, אִי אִצְטְרִיךְ עַיִּיל לְנוּקְבֵי דְּעַיְינִין, וְנַבְעִין דְּמְעִין. מֵהַהוּא קָלָא אִי אִצְטְרִיךְ, עַיִּיל לְנוּקְבָא דְּחוֹטָמָא דְּפַרְדַּשְׁקָא, וּמַפְקֵי תְּנָנָא וְאֶשָּׁא מֵהַהוּא קָלָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר יא) וַיִּשְׁמַע יְיָ׳ וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ׳. וְאִי אִצְטְרִיךְ, עַיִּיל הַהוּא קָלָא לְנוּקְבָא דְּפוּמָא, וּמַלִּיל וְגָזַר מִלִּין (נ״א גְּזִרִין) מֵהַהוּא קָלָא. כְּלָא מֵהַהוּא קָלָא דְּאוּדְנִין. עַיִּיל בְּכָל גּוּפָא וְאִתְרְגִישׁ מִגֵּיהּ כְּלָא. (ס״א כְּמָה תַּלְיָיא) וְכֹלָּא תַּלְיָיא בְּהַאי אוּדְנָא. זַכָּאָה מַאן דְּנָטִיר מִלּוֹי. עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לד) נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה.

הַאי אוּדְנָא קָרֵי בֵּיהּ שְׁמִיעָה. וּבִשְׁמִיעָה אִתְכְּלִילָן אִינּוּן מוֹחֵי. חָכְמָה אִתְכְּלִיל בֵּיהּ, דִּכְתִיב, (מלכים א ג) וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ. בִּינָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמואל א ג) דַּבֵּר כִּי שׁוֹמֵעַ עַבְדֶּךָ. (מלכים ב יח) כִּי שׁוֹמְעִים אֲנָחְנוּ. (וּבְהָנֵי תַּלְיָין כֹּלָּא) דַּעַת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי ד) שְׁמַע בְּנִי וְקַח אֲמָרָי. (משלי ב) וּמִצְוֹתַי תִּצְפּוֹן אִתָּךְ. הָא כֹּלָּא תַּלְיָין בְּאוּדְנִין בְּהַאי אוּדְנָא תַּלְיָין צְלוֹתִין וּבָעוּתִין וּפִקְיָחָא דְעַיְינִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים ב יט) הַטֵּה יְיָ׳ אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה.

הָא כֹּלָּא בֵּיהּ תַּלְיָיא.

בְּהַאי אוּדְנָא, תַּלְיָין רָזִין עִלָּאִין, דְּלָא נָפְקִין לְבַר, בְּגִין כָּךְ הִיא עֲקִימָא לְגוֹ. וְרָזָא דְּרָזִין סְתִימִין בֵּיהּ, וַוי לְהַהוּא מְגַלֶּה רָזִין. וּבְגִין דְּהַאי אוּדְנָא כְּנִישׁ רָזִין, וַעֲקִימוּתָא דִּלְגוֹ נָטִיל לוֹן, לָא גַּלֵּי רָזִין לְאִינּוּן דַּעֲקִימִין בְּאָרְחַיְיהוּ, אֶלָּא לְאִינּוּן דְּלָא עֲקִימִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים כה) סוֹד יְיָ׳ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם, דְּנַטְלֵי אָרְחוֹי וְנַטְלֵי (וְנַטְרֵי) מִלִּין.

וְאִינּוּן דַּעֲקִימִין בְּאָרְחַיְיהוּ, נַטְלֵי מִלִּין וְעַיְילִין לוֹן בִּבְהֵילוּ, וְלֵית בְּהוּ אֲתָר לְאִתְעַכְּבָא. וְכָל נוּקְבִין אַחֲרָנִין, מִתְפַּתְחִין בֵּיהּ, עַד דְּנָפְקִין מִלִּין בְּנוּקְבָא דְּפוּמָא. וְאִלֵּין אִקְרוּ חַיְיבֵי דָּרָא, שְׁנוּאֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּמַתְנִיתָא דִּילָן תְּנָן, כְּאִילּוּ קָטִיל גּוּבְרִין, וּכְאִלּוּ

פָּלַח לְעַבּוֹדָה זָרָה. וְכֹלָּא בְּחַד קְרָא, דִּכְתִיב, (ויקרא יט) לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּךָ לֹא תַעֲמוֹד עַל דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְיָ. מַאן דְּעָבַר עַל הַאי רִישָׁא דִּקְרָא, כְּאִילּוּ עָבַר עַל כֹּלָּא.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּעָלַייְהוּ כְּתִיב, (משלי יא) וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָּבָר. נֶאֱמַן רוּחַ וַדַּאי, דְּהָא רוּחָא דִּלְהוֹן מֵאַתָּר עִלָּאָה קַדִּישָׁא אִשְׁתְּלִיף, וּבְגִין כָּךְ נֶאֱמַן רוּחַ אִקְרוּן. וְסִימָן דָּא אוּקִימְנָא, הַהוּא דְּמִגַּלֶּה רָזִין, בְּיָדוּעַ דְּנִשְׁמָתֵיהּ, לָאו אִיהוּ מִגּוּפָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ לֵית בֵּיהּ רָזָא, וְלָא מֵאַתָּר דְּרָזָא הוּא. וְכַד תִּיפּוֹק נִשְׁמָתֵיהּ, לָא אִתְדַּבְקָא בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא לָא אַתְרֵיהּ הוּא. וַוי לְהַהוּא בַּר נָשׁ, וַוי לֵיהּ, וַוי לְנִשְׁמָתֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּמִכַּסִּין רָזִין, כָּל שֶׁכֵּן רָזִין עִלָּאִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (רָזִין עִלָּאִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא) עָלַייְהוּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כּוּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ.

(דף רצ"ה ע"א)

אַנְפּוֹי, כִּתְרִין תַּקְרוֹבִין דְּבוּסְמָא. (כְּלִהוּ) סַהֲדוּתָא עַל מַה דַּאֲמִינָא, דְּהָא סַהֲדוּתָא בְּהוּ תַּלְיָא. וּבְכֹלָּא תַּלְיָא סַהֲדוּתָא. אֲבָל הָנֵי תַּקְרוֹבֵי דְּבוּסְמָא, חְוָורָא וְסוּמָקָא, סַהֲדוּתָא לְאַבָּא וְאִימָּא. סַהֲדוּתָא לְאַחְסָנָא דְּיָרִית וְאָחִיד לוֹן. וְהָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן אוּקִימְנָא, כַּמָּה

פָּרְסֵי בֵּין חִוָּרָא לְסוּמָקָא, וְאִתְכְּלִילָן בֵּיהּ כַּחֲדָא בְּסִטְרָא דְּחִוָּרָא.

כַּד אִתְנְהִיר מְנְהִירוּ דְּחִוָּרָא דְּעַתִּיקָא, חַפְיָיא הַהוּא חִוָּרָא עַל סוּמָקָא. וְכֻלְּהוּ בְּנְהִירוּ אִשְׁתְּכַח. וּכְדֵין כְּתִיב, (במדבר ו) יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְכַד חַיָּיבִין סַגִּיאִין, תַּלְיָין דִּינִין בְּעָלְמָא, אִשְׁתְּכָחַת סִגִּירוּתָא בְּכֹלָּא (ס"א בְּעָלְמָא). וְסוּמָקָא אִתְפְּשַׁט בְּאַנְפִּין, וְחָפָא כָּל (נ"א עַל) חִוָּרָא. וּכְדֵין כֹּלָּא אִשְׁתְּכַח בְּדִינָא. וּכְדֵין כְּתִיב (תהלים לד) פְּנֵי יְיָ בְּעוֹשֵׂי רָע. (בְּגִדֵי קִנְאָה כְּתִיב (ישעיה נט) בִּגְדֵי נָקָם) וְכֹלָּא בְּהַאי תַּלְיָיא, וּבְגִין דָּא סַהֲדוּתָא הוּא בְּכֹלָּא.

כַּמָּה וְכַמָּה מָארֵי תְּרִיסִין מְחַכָּאן לְהָנֵי גְּוָונֵי, מְצַפָּאן לְהָנֵי גְּוָונֵי. כַּד נְהִירִין גְּוָונֵי, כָּל עָלְמִין כְּלְהוּ בְּחֵדוּ. בְּזִמְנָא דְּנָהִיר חִוָּרָא, כֹּלָּא אִתְחָזוּ בְּהַהוּא גַּוְונָא. וְכַד אִתְחֲזֵי בְּסוּמָקָא כֹּלָּא הָכִי אִתְחָזוּ בְּהַהוּא גַּוְונָא.

בְּאִלֵּין תַּקְרוֹבִין דְּבוּסְמָא, שַׁארֵי דִּיקְנָא לְאִתְחֲזָאָה, מֵרֵישָׁא דְּאוּדְנִין, וְנָחִית וְסַלִּיק בְּתַקְרוֹבָא דְּבוּסְמָא, שַׁעֲרִין אוּכְמִין דְּדִיקְנָא, בְּתִקוּנָא יָאֶה שַׁפִּיר. כְּגִיבָּר תַּקִּיף, שַׁפִּיר. מִשְׁחָא דְּרִבּוּת דְּדִיקְנָא עִלָּאָה דְּעַתִּיקָא, בְּהַאי דִּיקְנָא דְּזָעִיר אַנְפִּין אִתְחֲזֵי, וְנָהִיר. שַׁפִּירוּ דְּהַאי דִּיקְנָא, בְּט' תִּקוּנִין אִשְׁתְּכַח. וְכַד מִשְׁחָא דְּרִבּוּת, דְּתִלַת עֲשַׂר נְבִיעִין דְּדִיקְנָא דְּעַתִּיקָא

קַדִּישָׁא נָהִיר בְּהַאי דִּיקְנָא, אִשְׁתְּכַחוּ כ"ב תִּקּוּנִין. וּכְדֵין מִתְבָּרְכִין כֻּלְּהוּ. וְיִשְׂרָאֵל סָבָא מִתְבָּרְכָא בְּהַאי, וְסִימָן, (בראשית מח) בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל. כָּל תִּקּוּנִין דְּדִיקְנָא דָּא, אוֹקִימְנָא בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא, דְּכֻלְּהוּ מִתִּיקוּנִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אִתְקָנוּ. וְהָכָא בָּעֵינָא לְגַלָּאָה, מַה דְּלָא אִתְגְּלֵי תַּמָּן, בְּגִין לְמֵיעַל בְּלָא כִּסּוּפָא. (הַא כָּל תִּקּוּנִין דְּדִיקְנָא אוֹקִימְנָא דְּכֻלְּהוּ מִתִּיקוּנִין דְּדִיקְנָא (דְּעַתִּיקָא) עַתִּיקָא קַדִּישָׁא אוֹקִימְנָא בְּאַדְרָא קַדִּישָׁא)

שִׁיתָּא אִינּוּן, ט׳ אִקְרוּן. תִּקּוּנָא קַדְמָאָה, נָפַק הַהוּא נִיצוֹצָא בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וּבָטַשׁ בְּתְחוֹת שַׁעֲרָא דְּרֵישָׁא, מִתְּחוֹת קוֹצִין דְּעַל אוּדְנִין, וְנָחִית מִקַּמֵּי פִּתְחָא דְּאוּדְנִין עַד רֵישָׁא דְּפוּמָא. הָא תִּקּוּנָא דָּא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא לָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא כַּד נָגִיד מַזְּלָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְתַלְיָיא מִנֵּיהּ הַהוּא מַבּוּעָא דְּחָכְמְתָא (חסר), כַּד אִמָּא אִתְמַשְׁכָא וְאִתְכְּלִילַת בַּאֲוִירָא דַּכְיָא, הַהוּא חִוָּורָא נָקִיט אִמָּא (חסר), וְנִיצוֹצָא עָאלַת וְנַפְקַת, וְאִתְאַחַד דָּא בְּדָא, וְאִתְעֲבִידַת חַד תִּקּוּנָא.

וְכַד אִצְטְרִיךְ סַלְקָא דָּא עַל דָּא, וְאִתְכַּסְיָא חַד מִקַּמֵּי חֲדָא. וּבְגִין כָּךְ כְּלָא אִצְטְרִיךְ, חַד לְמֶעְבַּד נוּקְמִין. וְחַד לְרַחֲמָא. וְעַל הַאי תְּאִיב לְהַאי דִּיקְנָא דָּוִד מַלְכָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

בְּהַאי דִּיקְנָא ט׳ תִּקּוּנִין אִשְׁתְּכַחוּ, שִׁיתָּא רִבְוָון דְּתַלְיָין

בְּהוּ, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וְאִלֵּין שִׁיתָּא דְּתַלְיָין, תַּלְיָין בְּשַׁעֲרֵי דְּתְחוֹת תַּקְרוּבָא דְּבוּסְמִין. תְּלַת מֵהַאי סִטְרָא, וּתְלַת מֵהַאי סִטְרָא. וּבְיַקִּירוּתָא דְּדִיקְנָא, תַּלְיָין תְּלַת אַחֲרָנִין. חַד לְעֵילָּא בְּשִׂפְוָון, וּתְרִין בְּאִינּוּן שַׂעֲרִין דְּתַלְיָין עַד טַבּוּרָא. וְכָל הָנֵי שִׁיתָּא, ג׳ מִכָּאן וְג׳ מִכָּאן, אִתְמַשְׁכָן וְתַלְיָין כְּלְהוֹן, בְּאִינּוּן שַׂעֲרֵי דְּתַלְיָין וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא.

וּבְגִין דְּהָנֵי תְּלָתָא אִינּוּן בְּיַקִּירוּ דְּדִיקְנָא יַתִּיר מִכְּלְהוּ, כְּתִיב בְּהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא. דִּכְתִיב, (תהלים קיח) מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ, עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ, יְיָ׳ לִי לֹא אִירָא. וְהָא דְּאוֹקִימְנָא בְּאִדְּרָא, מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ, מֵאַתָּר דְּשַׁרֵי דִּיקְנָא לְאִתְפַּשְׁטָא, דְּהוּא אֲתַר (ס"א דְּחִיק) רָחִיק מִקַּמֵּי אוּדְנִין, שַׁפִּיר הוּא.

וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא דְּבֵי רַב יֵיבָא סָבָא, הָכִי אָמַר וְאוֹקִים, דְּשֵׁירוּתָא דְּדִיקְנָא מֵחֶסֶד עִלָּאָה, דִּכְתִיב, (דברי הימים א כט) לְךָ יְיָ׳ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְגוֹ׳. וְכֻלָּא הוּא, וְהָכִי שָׁאֲרֵי, וְתִשְׁעָה אִתְמַשְׁכָן וְתַלְיָין בְּדִיקְנָא, וּמִקַּמֵּי אוּדְנִין, הָכִי שָׁאֲרֵי, וְקִיּוּמָא לָא מִתְקַיְּימִין אֶלָּא בַּאֲתַר אָחֳרָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

וְכַד אִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְרַחֲמֵי, אִתְגַּלְיָיא מַזָּלָא קַדִּישָׁא. וְכָל הָנֵי תִּקּוּנִין דְּבְדִיקְנָא יַקִּירָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין,

כְּלְהוּ רַחֲמֵי מִשְׁתַּכְחֵי. וְכַד אִצְטְרִיךְ לְדִינָא, מִתְחַזְיָיא דִּינָא, וּכְדֵין עַבְדִּין נוּקְמִין לְשַׁנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לְאִינּוּן דְּעָקִין לְהוּ. כָּל יְקִירוּ דְּדִיקְנָא, בְּאִינּוּן שַׁעֲרֵי (דף רצ״ה ע״ב) דְּתַלְיָין אִינְהוּ, מִשּׁוּם דְּכֹלָּא בְּהַאי תַּלְיָין.

כָּל הָנֵי שַׁעֲרֵי דְּדִיקְנָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין, כְּלְהוּ קְשִׁישִׁין תַּקִּיפִין, מִשּׁוּם דְּכֻלְּהוּ אַכְפְּיָין לְדִינִין, בְּשַׁעֲתָא דְּמַזָּלָא קַדִּישָׁא אִתְגְּלֵי. וְכַד בָּעָא לְאַגָּחָא קְרָבָא, בְּהַאי דִּיקְנָא אִתְחֲזֵי כְּגִבָּר תַּקִּיף, מָארֵי נַצָּחָן קְרָבַיָּא. וּכְדֵין מָרִיט מַאן דְּמָרִיט, וְאַגְלִישׁ מַאן דְּאַגְלִישׁ.

הָנֵי תִּשְׁעָה תְּקוּנִין, אֲמָרָן מֹשֶׁה זִמְנָא תְּנָיְינָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לְאָהֲדָרָא לוֹן כְּלְהוּ רַחֲמֵי. דְּאַף עַל גַּב דְּתִלְיסָר תְּקוּנִין לָא אֲמָרָן הַשְׁתָּא, בְּכַוָּונָא תַּלְיָיא מִלְּתָא, דְּהָא לָא יְיעוּל בְּהָנֵי תְּקוּנִין לְאַדְכָּרָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא אִתְכְּוָון, וְאַדְכַּר לֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר יד) עַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ יְיָ׳. מַאן כֹּחַ יְיָ׳. הַהוּא דְּאִקְרֵי מַזָּלָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. דְּחִילָא דָּא, וּנְהִירוּ דָּא, מִמַּזָּלָא תָּלֵי. וְכֵיוָן דְּאָמַר מֹשֶׁה דָּא, וְאַדְכַּר דָּא, וְאִתְכְּוָון בֵּיהּ, אָמַר הָנֵי תִּשְׁעָה תְּקוּנִין, דְּתַלְיָין בְּזֵעִיר אַנְפִּין. בְּגִין דְּיַנְהִירוּ כְּלְהוּ, וְלָא יִשְׁתְּכַח דִּינָא. וְעַל דָּא כֹּלָּא בְּמַזָּלָא תָּלֵי.

הַאי דִּיקְנָא כַּד שָׁרָאן שַׁעֲרֵי (ס״א לְאִתְעָרְבָא) לְאִתְעָרָא

(לְאִתְאָרְכָא), **אִתְחֲזֵי כְּגִיבָּר תַּקִּיף כְּגִיבָּר מָארֵי נָצַח קְרָבִין. בְּהַאי דִּיקְנָא, נָגִיד מְשַׁח דְּרְבוּת מֵעַתִּיקָא סְתִימָאָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (תהלים קלג) **כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן.**

אִלֵּין שַׂעֲרֵי לָא חַפְיָין עַל שִׂפְוָון, וְשִׂפְוָון כְּלְהוּ סוּמָקִין כְּוַורְדָא. דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) **שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים. שִׂפְוָון מְרַחְשָׁן גְּבוּרָה, מְרַחְשָׁן חָכְמְתָא. בְּאִינּוּן שִׂפְוָון תַּלְיָין טַב וּבִישׁ, חַיֵּי וּמוֹתָא. מֵאִלֵּין שִׂפְוָון תַּלְיָין מָארֵיהוֹן דְּאַתְעָרוּתָא, דְּכַד מְרַחֲשִׁין אִלֵּין שִׂפְוָון, מִתְעָרִין כֹּלָּא לְמִגְזַר** (מָארֵי) **דִּינָא, בְּכָל בָּתֵּי דִּינִין,** (דְּמָרֵיהוֹן בְּהוֹן, וּבְגִין כָּךְ) **דְּאִקְרוּן עִירִין. דִּכְתִיב,** (דניאל ד) **בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּבְמֵאמַר וְגוֹ'.** (וּבְמֵימַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָּא)

מַאי עִיר. בְּסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל א כח) **וַיְהִי עָרֵךְ. דְּמִתְעָרִין דִּינִין לְאִינּוּן דְּלָא אִתְרַחֲמוּ לְעֵילָּא, בְּגִין כָּךְ מִתְעָרִין אִלֵּין דְּאִינּוּן מָארֵי דְּבָבוּ,** (ס"א לְהוּ) (בְּכֻלְּהוּ) **וְעִם כָּל דָּא בְּתַרֵי גַּוְונֵי בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, וְעַל דָּא אִקְרוּן עִיר וְקַדִּישׁ דִּינָא וְרַחֲמֵי.**

וּבְאִלֵּין שִׂפְוָון, אִתְחֲזֵי פּוּמָא כַּד אִתְפְּתַח. רוּחָא דְּנָפִיק מִן פּוּמָא, בֵּיהּ מִתְלַבְּשִׁין כַּמָּה אֶלֶף וְרִבְבָן. וְכַד אִתְפְּשַׁט, מִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ נְבִיאָן מְהֵימְנֵי. וְכֻלְּהוּ פֶּה יְיָ אִקְרוּן. כַּד מִלִּין נָפְקִין מִן פּוּמָא, וּמִתְרַחֲשִׁין בְּשִׂפְוָון,

מִתְנַהֲרִין לְכָלְהוּ תִּמְנֵי סָרֵי אַלְפִין עָלְמִין, עַד דְּמִתְקַטְרִין כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, בְּתַמְנֵיסָר אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן. וְכֹלָּא מְחַכָּאן לְפוּמָא דָּא, (בְּדָא) בְּלִישָׁן מְמַלֵּל רַבְרְבָן בְּקִיטְרָא דְּטִיהֲרָא בְּעוּטְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) חִכּוֹ מַמְתַקִּים, מַמְתַקִּים וַדַּאי. מַאי חִכּוֹ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (איוב לד) וְחֵיךְ יִטְעַם לֶאֱכוֹל. וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים, אֵשׁ וּמַיִם. אֵשָׁא וּמַיָּא מִתְתַּקְנָן, (ס״א מִתְדַּבְּקִין וְיָאוֹן) יָאָן בְּצִיּוּרוֹי, (בְּצִיּוּרוֹי) דְּהָא גְּוָונֵי מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא.

חִכּוֹ, בְּאַתְוָון רְשִׁימָן, דְּמִתְגַּלְפָן בְּעִטְרוֹי גְּלִידִין (גְּלִיפִין) אחה״ע בַּגָּרוֹן. א׳, דְּטָרִיד מַלְכִין, (דניאל ב) וּמְהַעֲדֵא מַלְכִין, וּמְהָקֵם מַלְכִין. ח׳, דְּטָרִיד וְנָחִית, וְסָלִיק וְעָטִיר, כְּבִישׁ בְּאֶשָׁא גְּלִיף בְּרוּחָא. ה׳ יְנִיקָה דְּאִימָא, סָטִיר לְנוּקְבָא, אִתְפְּשַׁט לְנוּקְבָא רַבָּא, בְּתִיאוּבְתָא דְּקַרְתָּא קַדִּישָׁא, (עַד דְּמִתְקַטְרֵי) מִתְקַטְרֵי אַתְרִין דָּא בְּדָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ד) הַר הַמּוֹר גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה. ע׳ טִיהֲרָא דְּטִיפְסָא, גְּלִיפָא בְּטִיפְסָא, רְהִיטִין דַּעֲנָפִין מִתְאַחֲדָן, לְסִטְרוֹי לְרוּחִין גְּלִיפִין.

וְהָא בְּרָזֵי דְּאַתְוָון דִּשְׁלֵמָה מַלְכָּא, אִתְעַטָּרוּ אִלֵּין אַתְוָון ד׳, בד׳ גיכ״ק בַּחֵיךְ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְחֵיךְ יִטְעַם לֶאֱכוֹל, (איוב ו) הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח וגו׳. וּכְתִיב (ישעיה לב) וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שָׁלוֹם. (תהלים יט) הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים וגו׳. מְתוּקִים וַדַּאי.

דָּוִד מַלְכָּא אָמַר, גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם וגו'. אַסְהַדְנָא עָלַי דְּכָל יוֹמָאי אִזְדְּהַרְנָא בְּהוּ, דְּלָא לְאַטְעָאָה בְּהוּ, בַּר יוֹמָא חַד דְּעָטִירְנָא עִטְרֵי מַלְכָּא, בְּמַעַרְתָּא דְּמֵרוֹנְיָא, וַחֲמֵינָא בּוּצִינָא דְּאֶשָּׁא מִתְלַהֲטָא אַפּוּתְיָא דְּמֵרוֹנְיָא (נ"א דְּמַעַרְתָּא), וְאִזְדַּעֲזַעְנָא. מֵהַהוּא יוֹמָא אִזְדְּהַרְנָא בְּדַעְתָּאי בְּהוּ, וְלָא שָׁבִיקְנָא לוֹן כָּל יוֹמָאי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִזְדְּהַר בְּמִתְיְקָא דְּמַלְכָּא, וְטָעִים בְּהוּ כְּדְקַחֲזֵי. עַל דָּא כְּתִיב, טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ וגו'. וּכְתִיב (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וגו'.

אִתְפְּשַׁט דְּכוּרָא בְּדַעַת, וְאִתְמַלְיָין אַכְסַדְרִין וְאִדְּרִין, מֵרִישָׁא דְּגוּלְגַּלְתָּא שָׂרֵי, וְאִתְפְּשַׁט בְּכָל גּוּפָא, מְחַדּוֹי וּדְרוֹעוֹי וּבְכוּלָּא. מֵאֲחוֹרוֹי, אִתְדְּבַק נִיצוֹצָא דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וְלַהֲטָא וְאַפִּיק (דף רצ"ו ע"א) גְּלְגַּלְתָּא חֲדָא, סְתִימָא מִכָּל סִטְרוֹי, וּנְהִירוּ (ס"א וּנְחִיתוּ) דְּתֵרֵי מוֹחֵי גְּלִיפָן בָּהּ, וְאִתְדַּבְּקַת בְּסִטְרוֹי דְּדְכוּרָא. בְּגִין כַּךְ אִתְקְרֵי (שיר השירים ה) יוֹנָתִי תַּמָּתִי, אַל תִּקְרֵי תַּמָּתִי אֶלָּא תְּאוֹמָתִי וַדַּאי.

שַׁעֲרוֹי דְּנוּקְבָא כְּלִילָן בֵּיהּ גְּוָונֵי (ס"א גְּוָונֵי בְּגוֹ גְּוָונֵי), כְּדְכְתִיב, (שיר השירים ז) וְדַלַּת רֹאשׁךְ כָּאַרְגָּמָן. אִתְקְטַר גְּבוּרָה בַּחֲמֵשׁ גְּבוּרָאן, וְאִתְפַּשְׁטַת נוּקְבָא בְּסִטְרָהָא, וְאִתְדַּבְּקַת בְּסִטְרוֹי דְּדְכוּרָא.

עַד דְּאִתְפָּרְשָׁא מִסְטְרוֹי. וְאָתְיָאת לְאִתְחַבְּרָא עִמֵּיהּ אַפִּין בְּאַפִּין. וְכַד מִתְחַבְּרָן מִתְחַזְיָין חַד גּוּפָא מַמָּשׁ. מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּכַר בִּלְחוֹדוֹי, אִתְחֲזֵי פְּלַג גּוּפָא, וְכֻלְּהוּ (וְכֻלָּא אִיהוּ) רַחֲמֵי. וְכַךְ נוּקְבָא. וְכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִתְחֲזֵי כֻּלָּא חַד גּוּפָא מַמָּשׁ, וְהָכִי הוּא. אוּף הָכָא, כַּד דְּכַר אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָא, כֻּלָּא הוּא חַד גּוּפָא, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחֵידוּ, דְּהָא כֻּלְּהוּ מְגוּפָא שְׁלִים מִתְבָּרְכָן.

וְהַיְינוּ רָזָא, (שמות כ) עַל כֵּן בֵּרַךְ יְיָ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ. דְּהָא אִשְׁתְּכַח כֻּלָּא בְּחַד גּוּפָא שְׁלִים, דְּהָא מַטְרוֹנִיתָא אִתְדַּבְּקַת בְּמַלְכָּא, וְאִשְׁתְּכַח גּוּפָא חַד. וְעַל כֵּן בִּרְכָאן מִשְׁתַּכְּחִין בְּהַאי יוֹמָא. וּמֵהָכָא, מַאן דְּלָא אִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא, אִקְרֵי פְּלַג גּוּפָא, וְלֵית בִּרְכָתָא שַׁרְיָא בְּמִלָּה פְּגִימָא וַחֲסִירָא, אֶלָּא בַּאֲתָר שְׁלִים, בְּמִלָּה שְׁלִים, וְלָא בְּפַלְגוּת מִלָּה, וּפַלְגוּת מִלָּה לָא אִתְקְיָים לְעָלְמִין, וְלָא אִתְבָּרְכָן לְעָלְמִין.

נוֹי דְּנוּקְבָא, כֻּלָּא מִנּוֹי דְּדְכוּרָא הוּא. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי, וְאִשְׁתְּמוֹדָעָן בֵּינֵי חַבְרַיָּיא. מֵהַאי נוּקְבָא מִתְאַחֲדָן כָּל אִינּוּן דְּלְתַתָּא. מִנָּהּ יַנְקִין, וּבָהּ תָּבִין, וְהִיא אִתְקְרִיאַת אֵם לְכֻלְּהוּ. כְּמָה דְּאַחֲרָא אֵם לְגוּפָא, וְכָל גּוּפָא מִנָּהּ (ס"א לְגַוָּתָא וְכָל גַּוָּתָא מִנָּהּ) יַנְקָא. כַּךְ הַאי אֵם לְכֻלְּהוּ אַחֲרָנִין דְּלְתַתָּא.

כְּתִיב, (משלי ז) **אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ. אִית חָכְמָה וְאִית חָכְמָה, וְהַאי נוּקְבָא, אִתְקְרֵי חָכְמָה זְעֵירָא לְגַבֵּי אַחֲרָא וְעַל דָּא כְּתִיב,** (שיר השירים ח) **אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ וְגוֹ'. דְּהָא דָּא בְּגָלוּתָא אִתְמְשַׁךְ. אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה, וַדַּאי קְטַנָּה אִתְחֲזֵי אֲבָל רַבְרְבָא הִיא, וְסָגִיאָה הִיא, דְּהָא הִיא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא מִכֹּלָּא. כְּמָה דִּכְתִיב,** (שם) **אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת. וְשָׁדַי, דְּהָא מַלְיָין אִינּוּן לְיַנְקָא לְכֹלָּא. כַּמִּגְדָּלוֹת, דְּאִינּוּן נַהֲרִין רַבְרְבִין דְּנַפְקוּ מֵאִימָּא עִלָּאָה.**

תּוּ אִתְפְּשַׁט דְּכוּרָא בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, בִּירוּתָא דְּאַחֲסָנָא. וְכַד גְּוָונֵי אִתְחַבְּרוּ, אִקְרֵי תִּפְאֶרֶת. וְאִתְתַּקַּן כָּל גּוּפָא, וְאִתְעֲבִיד אִילָנָא רַבְרְבָא, וְתַקִּיף, שַׁפִּיר וְיָאֶה, (דניאל ד) **תְּחוֹתוֹהִי תַּטְלֵל חֵיוַת בָּרָא, וּבַעֲנָפּוֹהִי יְדוּרוּן עוֹפֵי שְׁמַיָּא, וּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵּיהּ. דְּרוֹעוֹי יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. בִּימִינָא חַיִּים וָחֶסֶד, בְּשְׂמָאלָא מִיתָה וּגְבוּרָה. מֵעוֹי, אִתְתַּקַּן בְּדַעַת, וְאִתְמַלְיָין כָּל אַכְסַדְרִין וְאִדָּרִין, כְּמָה דַּאֲמִינָא, דִּכְתִיב,** (משלי כד) **וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ.**

תּוּ אִתְפְּשָׁט גּוּפָא, בִּתְרִין שׁוֹקִין. וּמִתְאַחֲדָן בֵּינַיְיהוּ תְּרִין כּוּלְיָין, וּתְרִין בֵּיעֵי דְּדִכּוּרָא. דְּכָל מִשְׁחָא וּרְבוּת וְחֵילָא (דְּדִכּוּרָא) **דְּכָל גּוּפָא, בְּהוּ אִתְכְּנַשׁ, דְּכָל חַיָּילִין דְּנָפִיק, מִנְּהוֹן נָפְקִין. וְשַׂרְיָין כֹּלָּא בְּפוּם אַמָּה. וּבְגִין כָּךְ**

אִקְרוֹן צְבָאוֹת, (דְּכָל גּוּפָא, בְּהוּ אִתְכְּנַשׁ, וְשַׁרְיָין כֹּלָּא בְּפוּם אַמָּה. וּבְגִין כָּךְ אִקְרוֹן צְבָאוֹת, דְּכָל חַיָּילִין (דְּנַפְקֵי) דְּנָפִיק, מִנֵּהוֹן נַפְקֵי) **וְאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד. תִּפְאֶרֶת, יְדוֹ"ד. נֶצַח וְהוֹד, צְבָאוֹת. וּבְגִין כָּךְ יְדוֹ"ד צְבָאוֹת. אַמָּה דְּדִכּוּרָא, סִיּוּמָא** (נ"א כְּסוּתָא) **דְּכָל גּוּפָא, וְאִקְרֵי יְסוֹד. וְדָא הוּא דַּרְגָּא דְּמַבְסֵם לְנוּקְבָא. וְכָל תִּיאוּבְתָּא דְּדִכּוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, בְּהַאי יְסוֹד עַיִּיל לְנוּקְבָא, לְאַתָּר דְּאִקְרֵי צִיּוֹן. דְּהָתָם הוּא אַתָּר כְּסוּתָא דְּנוּקְבָא, כְּבֵית רֶחֶם לְאִתְתָּא. וּבְגִין כָּךְ, יְיָ צְבָאוֹת אִקְרֵי יְסוֹד. כְּתִיב** (תהלים קלב) **כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ. כַּד אִתְפָּרְשַׁת מַטְרוֹנִיתָא, וְאִתְחַבְּרַת בְּמַלְכָּא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, בְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא. אִתְעֲבִיד כֹּלָּא חַד גּוּפָא, וּכְדֵין יָתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוּרְסְיֵיהּ. וְאִקְרֵי כֹּלָּא שְׁמָא שְׁלִים, שְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם לְעָלְמֵי עָלְמִין. כָּל אִלֵּין מִלִּין סְלִיקְנָא עַד יוֹמָא דָּא, דְּאִתְעַטָּר בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְהַשְׁתָּא אִתְגַּלְיָין הָכָא, זַכָּאָה חוּלָקִי. הַאי מַטְרוֹנִיתָא, כַּד אִתְחַבְּרַת עִם מַלְכָּא, כָּל עָלְמִין מִתְבָּרְכָן, וְאִשְׁתְּכָחוּ בְּחֶדְוָותָא דְּכֹלָּא.** (דף רצ"ו ע"ב) **כְּמָה דְּדִכּוּרָא כָּלִיל בְּתִלְתָּא, וְשֵׁירוּתָא בְּתִלְתָּא. כַּךְ כֹּלָּא הָכִי, וְסִיּוּמָא דְּכָל גּוּפָא הָכִי, וּמַטְרוֹנִיתָא לָא מִתְבָּרְכָא, אֶלָּא בְּכֻלָּא דְּתִלְתָּא אִלֵּין, דְּאִינּוּן נֶצַח הוֹד יְסוֹד, וּמִתְבַּסְּמָא וּמִתְבָּרְכָא בַּאֲתַר דְּאִקְרֵי קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים דִּלְתַתָּא. דְּכְתִיב,**

(תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ׳ אֶת הַבְּרָכָה. דְּהָא תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן לְעֵילָּא וְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ לֵית רְשׁוּתָא לְמֵיעַל תַּמָּן, בַּר כַּהֲנָא רַבָּא, דְּאָתֵי מִן סִטְרָא דְּחֶסֶד. בְּגִין דְּלָא עַיְּיל לְהַהוּא אֲתָר דִּלְעֵילָּא, אֶלָּא הַהוּא דְּאִקְרֵי חֶסֶד, וְעַיְּיל בַּקְּדֻשִּׁים הַקְּדָשִׁים, וּמִתְבַּסְּמַת נוּקְבָא. וּמִתְבָּרְכָא הַאי קְדֻשִּׁים הַקְּדָשִׁים בְּגוֹ לְגוֹ, אֲתָר דְּאִקְרֵי צִיּוֹן. צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, חַד רַחֲמֵי, וְחַד דִּינָא. צִיּוֹן, דִּכְתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה. יְרוּשְׁלַיִם, דִּכְתִיב, (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

וְכָל תִּיאוּבְתָּא דְּדִכּוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, הָכָא הוּא, וְקָרִינָן לְהוּ בְּרָכָה, דְּמִתַּמָּן נַפְקֵי בִּרְכָּן לְכֻלְּהוּ עָלְמִין, וְכֻלְּהוּ מִתְבָּרְכָן. הַאי אֲתָר אִקְרֵי קֹדֶשׁ. וְכָל קְדֻשִּׁים דְּדִכּוּרָא עַיְּילִין תַּמָּן, בְּהַהוּא דַּרְגָּא דַּאֲמִינָא, וְכֻלְּהוּ אַתְיָין מֵרֵישָׁא עִלָּאָה דְּגוּלְגַּלְתָּא דְּדִכּוּרָא, מִסִּטְרָא דְּמוֹחֵי עִלָּאֵי, דְּשַׁרְיָין בֵּיהּ, וְנָגִיד הַהִיא בְּרָכָה בְּכָל שַׁייְפֵי גוּפָא, עַד אִינּוּן דְּאִקְרוּן צְבָאוֹת. וְכָל הַהוּא נְגִידוּ דְּאִתְנְגִיד מִכָּל גוּפָא, מִתְכַּנְּשֵׁי תַּמָּן, וְעַל דָּא אִקְרוּן צְבָאוֹת, דְּכָל צְבָאוֹת דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין תַּמָּן נָפְקִין. וְהַהוּא נְגִידוּ בָּתַר דְּאִתְכְּנִישׁ, תַּמָּן שַׁרְיָין לֵיהּ בְּהַהוּא יְסוֹד קַדִּישָׁא, כְּלָא חִוָּרָא, בְּגִין כָּךְ אִקְרֵי חֶסֶד. וְהַהוּא חֶסֶד עַיְּיל לְקֻדֻּשׁ הַקְּדָשִׁים, דִּכְתִיב (תהלים קל"ג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ׳ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, לָא סַיֵּים בּוּצִינָא קַדִּישָׁא לְמֵימַר חַיִּים, עַד דְּאִשְׁתְּכַח מִלּוֹי, וַאֲנָא כָּתַבְנָא, סָבַרְנָא לְמִכְתַּב טְפֵי, וְלָא שְׁמַעְנָא. וְלָא זָקִיפְנָא רֵישָׁא, דְּנְהוֹרָא הַוָּה סָגֵי, וְלָא הַוָּה יָכִילְנָא לְאִסְתַּכְּלָא. אַדְּהָכִי אִזְדַּעֲזַעְנָא, שְׁמַעְנָא קָלָא דְּקָאֲרֵי וְאָמַר (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְגוֹ'. שְׁמַעְנָא קָלָא אַחֲרָא, (תהלים כא) חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ וְגוֹ'.

כָּל הַהוּא יוֹמָא, לָא אַפְסִיק אֶשָּׁא מִן בֵּיתָא, וְלָא הַוָּה מַאן דְּמָטֵי לְגַבֵּיהּ, דְּלָא יָכִילוּ דְּנְהוֹרָא וְאֶשָּׁא הַוָּה בְּסוּחֲרָנֵיהּ. כָּל הַהוּא יוֹמָא נָפִילְנָא עַל אַרְעָא, וְגָעֵינָא. בָּתַר דְּאָזִיל אֶשָּׁא, חֲמֵינָא לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא קַדִּישׁ הַקְּדָשִׁים, דְּאִסְתַּלַּק מִן עָלְמָא, אִתְעַטָּף שְׁכִיב עַל יְמִינֵיהּ, וְאַנְפּוֹי חַיְיכִין.

קָם רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וְנָטִיל יְדוֹי וְנָשִׁיק לוֹן, וַאֲנָא לָחִיכְנָא עַפְרָא דְּתְחוֹת רַגְלוֹי. בָּעוּ חַבְרַיָּיא לְמִבְכֵּי, וְלָא יָכִילוּ לְמַלָּלָא. שָׁארוּ חַבְרַיָּיא בִּבְכִיָּה, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ נָפִיל תְּלַת זִמְנִין, וְלָא יָכִיל לְמִפְתַּח פּוּמֵיהּ. לְבָתַר פָּתַח וְאָמַר, אַבָּא אַבָּא. תְּלַת הַוּוֹ, חַד אִתְחֲזָרוּ. הַשְׁתָּא תְּנוּד חֵיוָתָא, צִפְּרָאן טָאסִין, מִשְׁתַּקְעָן בְּנוּקְבָאן דְּיַמָּא רַבָּא, וְחַבְרַיָּיא כֻּלְּהוּ שַׁתְיָין דָּמָא.

קָם רִבִּי חִיָּיא עַל רַגְלוֹי וְאָמַר, עַד הַשְׁתָּא בּוּצִינָא

קַדִּישָׁא מִסְתַּכַּל (ס"א מִשְׁתַּדַּל) עֲלָן. הַשְׁתָּא לָאו הוּא עִדָּן, אֶלָּא לְאִשְׁתַּדְּלָא בִּיקָרֵיהּ. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא, נַטְלוּ לֵיהּ בְּטִיקְרָא דְּסִיקְלָא, מַאן חָמָא (ס"א עִרְעוּרָא וְעַרְבּוּבְיָא) עִרְבּוּבְיָא דְּחַבְרַיָּיא, וְכָל בֵּיתָא הֲוָה סָלִיק רֵיחִין סְלִיקוּ בֵּיהּ בְּפוּרְיֵיהּ, וְלָא אִשְׁתְּמַשׁ בֵּיהּ, אֶלָּא רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא.

אָתוּ טְרִיקִין, וּמָארֵי תְּרִיסִין דְּכַפַּר צִפֳּרִי וְטַרְדָּאן בְּהוּ (ס"א דְּצִפֳּרִי וְטַרְדְּיָא וַהֲווּ) בְּנֵי מְרוֹנְיָא, צַוּוחִין בְּקִטִירִין, דְּחָשִׁיבוּ דְּלָא יִתְקַבַּר תַּמָּן. בָּתַר דְּנָפַק פּוּרְיֵיא, הֲוָה סָלִיק בַּאֲוִירָא. וְאֶשָּׁא הֲוָה לָהִיט קַמֵּיהּ, שָׁמְעוּ קָלָא, עוֹלוּ וְאָתוּ, וְאִתְכְּנָשׁוּ לְהֵילוּלָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, (ישעיה נז) יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.

כַּד עָאל לְמַעַרְתָּא שָׁמְעוּ קָלָא בְּמַעַרְתָּא, זֶה הָאִישׁ מַרְעִישׁ הָאָרֶץ מַרְגִּיז מַמְלָכוֹת, כַּמָּה פִּטְרִין בִּרְקִיעָא מִשְׁתַּכְּכִין (ס"א וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין) בְּיוֹמָא דֵּין בְּגִינָךְ, דְּנָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּמָארֵיהּ מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. כַּמָּה גְּנִיזִין עִלָּאִין מִסְתַּמְרָן לֵיהּ, עָלֵיהּ אִתְּמַר (דניאל יב) וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין.

עַד כָּאן הַאדְרָא קַדִּישָׁא זוּטָא

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא קָרָא לוֹן גּוֹי קָדוֹשׁ, דִּכְתִיב, (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה וְגוֹ'. לְבָתַר קָרָא לוֹן קֹדֶשׁ, דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית (דף רצ"ז ע"א) תְּבוּאָתוֹ. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אָמַר רִבִּי אַבָּא, קֹדֶשׁ עִלָּאָה מִכֹּלָּא, דְּהָכִי תָּנֵינָן, כַּד אִתְחַבָּרָן כֻּלְּהוּ קְדוּשֵׁי כַּחֲדָא, אִקְרוּן קָדוֹשׁ. וְכֻלְּהוּ סַלְּקִין וּמִתְכַּנְּשִׁין לְהַהוּא אֲתָר עִלָּאָה, דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ.

וּבְגִין כָּךְ ק׳ ק׳ ק׳ (קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ), קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְעָבִיד מְנַיְיהוּ. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּתַלַת דַּרְגִין מִתְעַטְּרִין, כַּד אִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִקְרוּן קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ, דְּאִיהִי רֵאשִׁית. וְהָא אוֹקִימְנָא תְּבוּאָתוֹ, בְּהֵ"א. כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ, מַאי כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָא אִתְּמַר, דִּכְתִיב, (ויקרא כב) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה. וּכְתִיב (שם) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ, וְיִשְׂרָאֵל אִקְרוּן קֹדֶשׁ, בְּגִין כָּךְ כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, שִׁירוּתָא וְסִיוּמָא דִּכֹלָּא, אִתְכְּלִיל בַּקֹּדֶשׁ. (ס"א א') וְחָכְמָה עִלָּאָה קֹדֶשׁ אִקְרֵי, וְכַד נָהִיר דָּא חָכְמָה עִלָּאָה, חָכְמָה דִּשְׁלֹמֹה נָהִיר. כְּמָה דִּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, דְּקַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא. וְכַד אִתְבָּרְכָא מִיסּוֹד, הָכִי

קָרִינָן לָהּ קֹדֶשׁ, דְּאִיהוּ אַנְהִיר בִּשְׁלִימוּ. וְכַד לָא אִתְנַהֲרָא מִתְעַטְּרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, קָרִינָן לָהּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְלָא אִתְקְרֵי קֹדֶשׁ כְּהַהוּא דִּלְעֵילָּא. וְכַד מִתְבָּרְכָא מֵהַאי יְסוֹד, וְיַנְקָא לְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, אִתְקְרֵי אֵם, כְּהַהִיא דִּלְעֵילָּא. וְקָרִינָן לֵיהּ קְדֻשִּׁים. וּכְדֵין קָרִינָן לֵיהּ קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, דְּבֵיהּ כַּלָּה דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה וְגוֹ'. מַאי לְבָנוֹן. דָּא עֵדֶן, דְּאִתְלַבֵּן מִכָּל סִטְרִין. וְעֵדֶן הָא יָדוּעַ לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא.

תָּאנָא, כְּתִיב כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא, מַאי כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא כְּתִיב הָבוּ גוֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, הָבוּ גוֹדֶל, דָּא גְּדוּלָה, הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, דָּא גְּבוּרָה. כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, דָּא תִּפְאֶרֶת. אֵל אֱמוּנָה, דָּא נֶצַח. וְאֵין עָוֶל, דָּא הוֹד. צַדִּיק, דָּא יְסוֹד. וְיָשָׁר, דָּא צֶדֶק. הוּא כֻּלָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, שֵׁם יְיָ מַמָּשׁ. וּמֹשֶׁה בְּהַהִיא שַׁעֲתָא גַּלֵּי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (דברים לא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם וְגוֹ'. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, הַהוּא זַכָּאָה דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה בֵּיהּ, כַּד מָטֵי יוֹמָא לְאִסְתַּלָּקָא מֵעָלְמָא, בָּעֵי לְגַלָּאָה הַהִיא חָכְמְתָא, לְאִינּוּן דִּי רוּחַ קַדִּישָׁא בֵּינַייְהוּ. מְנָלָן. מִמֹּשֶׁה. דִּכְתִיב בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה

אָנֹכִי הַיּוֹם. וּכְתִיב, (שם) וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְגוֹ׳.

וְאִם לָאו, עָלֶיהָ כְּתִיב, (משלי ג) אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו.

כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי ד) כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם וְגוֹ׳. (משלי ג) בִּהְיוֹת לְאֵל יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת. עַד לָא תִּסְתַּלַּק מִן עָלְמָא, וְלָא אִתְיְהִיב לָךְ רְשׁוּתָא לְגַלָּאָה.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הַאי קְרָא אוֹלִיפְנָא מְנֵיהּ חָכְמְתָא עִלָּאָה, וְהָכִי הוּא. אֲבָל סֵיפֵיהּ דִּקְרָא, מְקַשֵּׁר קִשְׁרָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בְּמַאי דִּכְתִיב הוּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא. כְּלוֹמַר הוּא כֻּלָּא. הוּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא. דְּאִי תֵּימָא כָּל הָנֵי סַגִּיאִין אִינּוּן, חָזַר וְאָמַר הוּא, כֻּלְּהוּ סַלְּקִין וּמִתְקַשְּׁרָן וּמִתְאַחֲדָן בְּחַד. וְכֻלָּא, הוּא הָיָה, וְהוּא הֲוָה, וְהוּא יִהְיֶה. וְהוּא חַד. בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. (על) עַד כֵּן מִתְקַטְּרִין מִלִּין, וּמִתְאַחֲדִין מִלִּין קַדִּישִׁין, דִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּקָרֵי לְמַלְכָּא, וְיִנְדַּע לְמִקְרֵי כַּדְקָא יָאוֹת. וְאִי אִיהוּ קָרֵי וְלָא יָדַע לְמַאן קָרֵי, אִתְרְחִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנֵּיהּ, דִּכְתִיב, (תהלים קמה) קָרוֹב יְיָ׳ לְכָל קוֹרְאָיו וְגוֹ׳. קָרוֹב יְיָ׳ לְכָל קוֹרְאָיו, לְמַאן קָרוֹב. חָזַר וְאָמַר, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶּאֱמֶת, וְכִי אִית מַאן דְּיִקְרֵי לֵיהּ בְּשִׁקְרָא. אָמַר רִבִּי אַבָּא אִין, הַהוּא מַאן דְּקָרֵי וְלָא

יְדַע לְמַאן דְּקָרֵי. מְנָלָן. דִּכְתִיב לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶּאֱמֶת. מַאי בֶּאֱמֶת. בְּחוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא, דְּהוּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וּבְגִין כָּךְ לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶּאֱמֶת כְּתִיב. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּעָאל, וְנָפַק לְמִנְדַּע אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי ד) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ וְגוֹ׳. וּכְתִיב (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ׳.

תַּנְיָא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כָּל הָנֵי תִּקּוּנִין, וְכָל הָנֵי מִלֵּי, לְמִחַצְדֵי חַקְלָא אִתְמַסְרָן. וְתָנֵינָן, חַיָּיבִין כִּבְיָכוֹל עַבְדִין פְּגִימוּתָא לְעֵילָּא. מַאי פְּגִימוּתָא. כְּמָה דִּכְתִיב, שְׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו (דף רצ״ז ע״ב) מוּמָם דְּהָא כָּל הָנֵי תִּקּוּנִין לָא מִשְׁתַּכְּחֵי כַּדְקָא יָאוֹת. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, (ישעיה נט) וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיָין, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר (שם) וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם תִּלְבּוֹשֶׁת. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה, בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל זַכָּאן. לֹא זָכוּ, וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם וְגוֹ׳.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַאי פְּגִימוּתָא. כְּמָה דְּתָנֵינָן, דַּאֲבָהָן לָא מִסְתַּפְּקִין (ס״א מִסְתַּפְּקָן) לְאִתְבָּרְכָא מֵהַהוּא שַׁקְיוּ דְּנַחֲלָא. כָּל שֶׁכֵּן בְּנִין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, שְׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם. מַאי לוֹ לֹא תְּרֵי זִמְנֵי. אֶלָּא חַד לְעֵילָּא, וְחַד לְתַתָּא.

וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל זִמְנָא דְּחַיָּיבָיָא סְגִיאוּ

בְּעָלְמָא, כְּבְיָכוֹל שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא מִתְבָּרַךְ בְּעָלְמָא. וְכָל זִמְנָא דְּחַיָּיבָיָא לָא סְגִיאוּ בְּעָלְמָא, שְׁמָא קַדִּישָׁא מִתְבָּרַךְ בְּעָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) יִתַּמּוּ חַטָּאִים וְגוֹ', בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, מִקְרָא זֶה מַמָּשׁ הוּא, דִּכְתִיב שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם. מַאן גָּרִים לְחַבְּלוּתָא דָּא. דּוֹר עִקֵּשׁ וּפִתַּלְתּוֹל, בְּגִין דְּאִינּוּן חַיָּיבָיָא וְדָרָא אִשְׁתְּכַח הָכִי.

בְּגִין כָּךְ בָּתַר דְּאָמַר מֹשֶׁה כָּל הָנֵי מִלִּין, וְאַדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא כַּדְקָא יָאוּת, אָמַר וַדַּאי צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא, מִלָּה בְּתִקּוּנֵיהּ. אֲבָל שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם. מַאי טַעְמָא הָכִי. מִשּׁוּם דְּאִינּוּן דּוֹר עִקֵּשׁ וּפִתַּלְתּוֹל. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לוֹ לֹא, כְּלוֹמַר לְגַרְמַיְיהוּ עַבְדִּין דָּא חַיָּיבִין, דְּגַרְמִין לְאִסְתַּלְּקָא בִּרְכָאן מֵעָלְמָא. אָמַר רִבִּי אַבָּא, לוֹ לֹא, הָא אוֹקִימְנָא וְהָכִי הוּא. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ. הַלְיָיו תִּגְמְלוּ זֹאת, לְשַׁלָּמָא גְּמוּל דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל אִינּוּן טָבָאן דְּגָרִים לָךְ, וְעָבִיד לָקְבָלָךְ.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹ'. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאַף עַל גַּב דְּאַרְגִּיזוּ קָמֵי מָארֵיהוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי לְשַׁבְקָא לוֹן. דִּבְכָל אֲתָר דְּגָלוּ בֵּינֵי עַמְמַיָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמְּהוֹן

בְּגָלוּתָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹ'.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה חֲבִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, דְאַף עַל גַּב דְגַרְמִין לְמִגְלֵי בֵּינֵי עַמְמַיָּא, שְׁכִינְתָּא לָא אִתְעֲדִיאַת מִנַּהוֹן לְעָלְמִין. דְלָא תֵימָא דְאִינּוּן בִּלְחוֹדַיְיהוּ בְּגָלוּתָא מִשְׁתַּכְחִין. אֶלָּא וְאַף גַּם זֹאת עִמְּהוֹן מִשְׁתַּכְחִין. הָדָא הוּא דִכְתִיב וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹ'.

לְמַלְכָּא דְאַרְגִּיז עַל בְּרִיָּה, גָּזַר עָלֶיהָ עוֹנְשָׁא לְאִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ, וּלְמֵיזַל לְאַרְעָא רְחִיקָא. שְׁמָעָה מַטְרוֹנִיתָא וְאָמְרָה, הוֹאִיל וּבְרִי אָזִיל לְאַרְעָא רְחִיקָא, וְשַׁדֵי לֵיהּ מַלְכָּא מֵהֵיכָלֵיהּ, אֲנָא לָא אֶשְׁבּוֹק לֵיהּ, אוֹ תַּרְוָנָא כַּחֲדָא נִיתוּב לְהֵיכָלָא דְמַלְכָּא אוֹ תַּרְוָנָא כַּחֲדָא נֵיתִיב בְּאַרְעָא אַחֲרָא. לְזִמְנִין, פָּקִיד מַלְכָּא עַל מַטְרוֹנִיתָא, לָא אַשְׁכְּחָהּ. דַּהֲווֹת אַזְלַת עִם בְּרִיָּה, אָמַר, הוֹאִיל וּמַטְרוֹנִיתָא תַּמָּן, תַּרְוַוְיְיהוּ יְתוּבוּן.

וּבְזִמְנָא דְפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַטְרוֹנִיתָא, פָּקִיד לָהּ בְּקַדְמִיתָא, וּבְגִינָהּ פָּקִיד לִבְנוֹי. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ו) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. מַאן גָּרִים דַּאֲנָא שְׁמַעְנָא עַקְתְּהוֹן. כְּבִיכוֹל,

מַטְרוֹנִיתָא. דִּדְכַרְנָא לָהּ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שמות ו) וָאֶזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי. וּכְתִיב (שמות ב) וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהָדַר לְיִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא, מַה כְּתִיב. (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ, דָּא מַטְרוֹנִיתָא. וְעוֹד כְּתִיב, (תהלים פה) רָצִיתָ יְיָ אַרְצֶךָ שַׁבְתָּ שְׁבוּת יַעֲקֹב.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַלְלוּיָ תִּגְמְלוּ זֹאת, בְּגִין דְּאַתּוּן דּוֹר עִקֵּשׁ וּפִתַּלְתּוֹל, אַתּוּן הֲוֵיתוּן גַּרְמִין דְּתִגְלֵי זֹאת בְּגָלוּתָא. הַלְלוּיָ תִּגְמְלוּ זֹאת. דָּא הוּא גְּמוּל דְּעָבִיד עִמְּכוֹן, בְּכָל אִינּוּן נִימוּסִין דְּמִצְרַיִם, בְּכָל אִינּוּן אַתְוָון דְּעָבַד לְכוּ, דָּא הוּא גְּמוּל דְּאַתּוּן שָׁלְמִין לְהַאי זֹאת. מַאן גָּרַם לְכוֹן דָּא. בְּגִין דְּאַתּוּן עַם נָבָל וְלֹא חָכָם, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בְּכָל אִינּוּן טָבָן דְּעָבַד לְכוּ עַד הַשְׁתָּא.

הַלְלוּיָ תִּגְמְלוּ זֹאת, דָּא שְׁכִינְתָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי, דְּתַנְיָנָן, ה"א דִּבְהִבָּרְאָם, (בראשית ב) זְעֵירָא. ה"א דִּבְהַלְלוּיָ רַבְרְבָא. וְהָא אִתְּמַר דְּתַנְיָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, ה"א דִּבְכָל אֲתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִקְרֵי אֵם. וּתְרֵי עָלְמִין נִינְהוּ, דִּכְתִיב, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וְהָא תָּנֵינָן בְּרָזָא דִּקְרָא, (במדבר כח) בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִית הַהִין.

תַּנְיָא רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּכַמָּה אַתְרֵי אִסְתַּכְּלָנָא,

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַעְדֵּי (דף רח"צ ע"א) רְחִימוּתָא מִבַּנֵּיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דִּבְכָל אֲתָר דְּאִינּוּן הָווּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּינַיְיהוּ. דִּכְתִיב, (ויקרא כו) לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם. דַּייְקָא אִתָּם, בֵּינַיְיהוּ עִמְּהוֹן לָא אַעְדֵּי מִבַּנֵּיהוּ לְעָלְמִין.

רִבִּי יִצְחָק הֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, וְפָגַע בֵּיהּ רִבִּי חִיָּיא, אָמַר לֵיהּ חֲמֵינָא (לְהוּ) בְּאַנְפָּךְ, דְּהָא בְּמָדוֹרָא דִּשְׁכִינְתָּא מָדוֹרָךְ. מַאי כְּתִיב. (שמות ג) וָאֵרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם. וָאֵרֵד, אֵרֵד מִבָּעֵי לֵיהּ. וָאֵרֵד בְּקַדְמִיתָא. אֵימָתַי. כַּד נָחֵת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. וְלָמָּה. לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם. דְּאִלְמָלֵא לָא הֲוָה בֵּינַיְיהוּ, לָא יָכְלִין לְמִסְבַּל גָּלוּתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צא) עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי בְּכָל אֲתָר דְּיִשְׂרָאֵל שַׁרְיָין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּינַיְיהוּ. וְכָל אֲתָר דְּחַכִּימֵי דָּרָא אָזְלִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל עִמְּהוֹן, דִּכְתִיב, (שם) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ וְגוֹ'. מִנָּלָן דִּכְתִיב, (בראשית לב) וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וְגוֹ', וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. הַשְׁתָּא נִשְׁתַּתֵּף כַּחֲדָא, וְנֵיזִיל בְּאָרְחָא, דְּהָא יְדַעְנָא דִּלְאַתָר חַד אָזְלִינָן, לְקַבְּלָא אַנְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּנֵינָן, שְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינָן נִיזּוֹקִין, לָא בַּהֲלִיכָתָן וְלָא בַּחֲזָרָתָן. וַאֲנָן לְאִתְחַזָּאָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזְלִינָן, וְלָא דָּחִילְנָא.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כְּתִיב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם, לְאַכְלָלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָאָרֶץ, לְאַכְלָלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל מַה דְּלְתַתָּא, אִינּוּן אִקְרוּן תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם מִנַּיְיהוּ.

אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי מַהוּ בְּהִבָּרְאָם, וְאִתְּמַר בֵּהּ׳ בְּרָאָם. אָמַר לֵיהּ כְּלָא חַד מִלָּה, כַּד שָׁמַיִם אִתְחַבָּרוּ, הַאי ה׳ אַפִּיקַת תּוֹלְדוֹת, וְאִינּוּן אִקְרוּן תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי, בְּמַאי אוֹקִימְנָא בֵּהּ׳ בְּרָאָם, בְּאַבְרָהָם. אָמַר לֵיהּ כְּלָא חַד מִלָּה הוּא, בְּאַבְרָהָם, הַיְינוּ הַשָּׁמַיִם, דְּמִתַּמָּן שַׁרְיִין לְאִתְפַּשְׁטָא. בֵּהּ׳ בְּרָאָם, הַיְינוּ וְהָאָרֶץ, וְכְלָא חַד מִלָּה.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָא אוֹלִיפְנָא, דִּכְתִיב, אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְתָנֵינָן, הָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בֵּהּ׳, דִּכְתִיב בְּהִבָּרְאָם. וְהָעוֹלָם הַבָּא, נִבְרָא בְּי׳, דִּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. לְאַכְלָלָא הַשָּׁמַיִם. אֶת הַגָּן, לְאַכְלָלָא אֶת הָאָרֶץ.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים, דָּא הִיא הַשָּׁמַיִם, בְּאֵר מַיִם חַיִּים, דִּכְתִיב, (בראשית כז) וַיִּכְרוּ שָׁם עַבְדֵי יִצְחָק בְּאֵר, דִּכְתִיב (שם) וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפּוֹר בְּאֵר אַחֶרֶת וְגוֹ׳. וְנוֹזְלִין מִן לְבָנוֹן, דְּאִינּוּן מִתְעַטְּרִין לְעֵילָּא, וְסַלְקִין בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא. דִּכְתִיב, (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ.

מִן לְבָנוֹן, מִתַּמָּן נָפְקִין לְבִינָה. וְנָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ לְכָל זְוִיָּין, עַד דְּנַגְדִּין אִינּוּן מַבּוּעִין, וְנַחְתִּין לְאִתְכַּנְּשָׁא לְאַתָר דְּאִקְרֵי יַמָּא רַבָּא. דִּכְתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹ'. וּכְתִיב, (ישעיה נא) הַבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצַבְתֶּם וְגוֹ'. לְבָתַר כְּתִיב, (שיר השירים ד) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה וְגוֹ'. וּמִכָּאן, נְפִיקוּ תּוֹלְדוֹת לְכֹלָּא. דִּכְתִיב, בְּהִבָּרְאָם, בְּה' בְּרָאָם מַמָּשׁ, בְּאַבְרָהָם. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וַאֲפִילוּ בְּיַעֲקֹב מַמָּשׁ. וְכֹלָּא חַד מִלָּה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כַּד אֲנָן יָתְבִין לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, כֹּלָּא אִתְמַר קַמֵּיהּ בְּאִתְגַּלְיָא, וְלָא אִצְטְרִיכְנָא לְכָל הַאי. אָמַר לֵיהּ, לָאו רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא, דְּכֻלְּהוּ קַמֵּיהּ, כְּשְׁאַר נְבִיאֵי לְקַמֵּי מֹשֶׁה. עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כְּתִיב, (ישעיה מט) הֲתִשְׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָהּ מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָהּ וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, וְהָכָא מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִי בְּקִטוֹרָא דְּחַבְרַיָּיא, סְמִיכָא לָא אַסְמַכְנָא, אֲנָן מַה נֵימָא.

אָמַר לֵיהּ, דְּהָא קָלָא דִּרְמִיזָא חַד, שְׁמַעְנָא יוֹמָא חַד, כַּד הֲוָה אָזִילְנָא בְּאָרְחָא, וְלָא יְדַעְנָא מַאן אָמַר, וְלָא יְדַעְנָא מִלָּה. וְתָא חֲזֵי, ז' יוֹמִין הֲווֹ דַּחֲלִישְׁנָא עַל דָּא, וְלָא טְעִימְנָא מִדֵּי. וְהַשְׁתָּא אָזְלְנָא לְגַבֵּיהּ דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּלֵימָא לִי דִּילְמָא אִדְכַּר. אָמַר

לֵיהּ, דִּילְמָא הַהוּא יוֹמָא דְּהַוָּה אָזִיל רִבִּי אֶלְעָזָר לְגַבֵּיהּ דְּחָמוּי, וְהַהוּא יוֹמָא אֲזִילְנָא עִמֵּיהּ, וְהָא אַדְכַּרְנָא מִלָּה. תָּא חֲזֵי, הָכִי אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר מִשְּׁמֵיהּ דַּאֲבוּי, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיּוֹמָא דְּנָפְלָנָא בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לָן בְּגָלוּתָא, וְאַנְשֵׁי לָן. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מט) וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ וַיְיָ שְׁכֵחָנִי. אָמְרָה שְׁכִינְתָּא, הַתִּשְׁכַּח אִשָּׁה עוּלָהּ, וְכִי יִשְׂרָאֵל דְּאִקְרוֹן בְּנִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. מֵרַחֵם בֵּן (דף רח"צ ע"ב) בִּטְנָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלּהּ זֶרַע אֱמֶת. גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה, דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאָנֹכִי לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ, מִכָּאן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעָלְמִין.

תּוּ אָמַר, הַתִּשְׁכַּח אִשָּׁה עוּלָהּ מֵרַחֵם בֵּן בִּטְנָהּ. דָּא הוּא רָזָא עִלָּאָה, דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא מִלִּין אִלֵּין בִּשְׁמֵיהּ אַחִידָן, כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַנְשֵׁי שְׁמֵיהּ, דְּהָא הוּא כֻּלָּא. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַנְשֵׁי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן אַחִידָן בִּשְׁמֵיהּ מַמָּשׁ. אִתְרְגִישׁ רִבִּי חִיָּיא, אָמַר וַדַּאי דָּא הִיא מִלָּה. בְּרִיךְ יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאַעְרַעְנָא לָךְ, וְיָדַעְנָא מִלָּה. וְיָדַעְנָא מַאן הַהוּא דְּשָׁמַעְנָא מִנֵּיהּ.

וְתָא חֲזֵי, דְּהַהוּא יוֹמָא דְּרַהִיטְנָא ד' מִילֵי, וְלָא אַשְׁכַּחְנָא מַאן הֲוָה. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּעָאלְנָא בְּחַד מְעַרְתָּא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר נָפִישׁ שַׁעֲתָא חֲדָא. קָרֵי עָלֵיהּ רִבִּי חִיָּיא הָנֵי קְרָאֵי, (ישעיה נח) אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וְגוֹ'. אָז תִּקְרָא וַיְיָ' יַעֲנֶה וְגוֹ' אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ' וְגוֹ'.

(דברים לב) זְכוֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דּוֹר וָדוֹר וְגוֹ'. זְכוֹר יְמוֹת עוֹלָם, רִבִּי אַבָּא אָמַר, מַאן יְמוֹת עוֹלָם. אִינּוּן שִׁיתָּא יוֹמִין, דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא בְּהוּ. דִּכְתִיב, (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ' וְגוֹ'. שֵׁשֶׁת יָמִים, וְלָא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהָא אוֹקִימְנָא. בִּינוּ שְׁנוֹת דּוֹר וָדוֹר. כְּלוֹמַר, אִינּוּן יְמוֹת עוֹלָם, יְדָעוּ וְיִשְׁתַּמּוֹדְעוּ כָּל אִינּוּן שְׁנִין וְיוֹמִין, וְכָל דָּרָא וְדָרָא, עַד דָּרָא דָּא דְּאַתּוּן קַיְימִין. שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, הֲלֹא הוּא אָבִיךָ קָנָךְ. וְיַגֶּדְךָ, וְהוּא יְגַלֶּה עוּמְקָא דְּחָכְמְתָא. וּמַאי הִיא. אֶלָּא כַּד אִינּוּן שִׁיתָּא יוֹמִין שַׁכְלִילוּ עָלְמָא, לָא שַׁכְלִילוּ לֵיהּ, אֶלָּא בְּגִינָךְ, דְּתֵיתֵי אַנְתְּ וּתְקַיֵּים אוֹרַיְיתָא. דְּתָנֵינָן, כָּל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל תְּנַאי עֲבַד, דְּכַד יֵיתוּן יִשְׂרָאֵל, אִי יְקַבְּלוּן אוֹרַיְיתָא יָאוּת, וְאִי לָא דְּיָהֲדַר לֵיהּ לְתֹהוּ וָבֹהוּ. וּבְגִין כָּךְ, אִינּוּן יְמוֹת עוֹלָם יְדָעוּ וְאִשְׁתְּמוֹדָעָן כְּלָא.

וְהָא תָּנֵינָן, הַנְהוּ עַנְפֵּי דְּאִילָנָא, הֵיךְ מִתְאַחֲדָן בְּגוֹ

אִילָנָא, וְהָא אוֹקִימְנָא, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַר לוֹן, לְמִמְנָן תְּרִיסִין, עַל שְׁאַר עַמִּין, וְאַתּוּן מַה כְּתִיב. כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, דְּלָא יָהֵב לְהוּ לְרַבְרְבָא, וְלָא לְמַלְאָכָא, וְלָא לְמִמְנָא אַחֲרָא, וְהַאי עַמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָסַב לְחוּלָקֵיהּ.

בְּאָן אֲתָר אַשְׁכַּח לֵיהּ. יְמַצְּאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵיל יְשִׁימוֹן וְגוֹ׳. דִּכְתִיב, תְּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וְגוֹ׳. וְאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם וְגוֹ׳. וּמֵהָכָא דְּבַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ, וְדָבַר לְהוּ בְּרַחֲמֵי, הָדָא הוּא דִכְתִיב כִּנֶּשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ וְגוֹ׳. (דברים לב) כִּנֶּשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָא אַשְׁכַּחְנָא מַאן דְּחָיִיס עַל בְּנוֹי, כְּהַאי נִשְׁרָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, כְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל. נֶשֶׁר בְּאָן דּוּכְתֵּיהּ. בַּאֲתָר דְּיַעֲקֹב קָאִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. בְּהַהוּא אֲתָר מַמָּשׁ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי, וְדִינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּבַר לְבָנוֹי כְּנֶשֶׁר דָּא. מַה כְּתִיב יְיָ׳ בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר. הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִיב, (שמות יג) וַיְיָ׳ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְגוֹ׳. וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, דְּלָא דָּבַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לָא מַלְאָכָא, וְלָא מִמָּנָא אַחֲרָא, דְּאִינּוּן אִקְרוּן אֵל נֵכָר. וְדָא הוּא דְּאָמַר מֹשֶׁה,

(שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, יְיָ בָּדָד יַנְחֶנּוּ. הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּבַר עִמְּהוֹן, (בְּיִשְׂרָאֵל) הָכִי עָלַייְהוּ כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגוּלָתוֹ, וּכְתִיב, (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא לֹא יִטּוֹשׁ ה' אֶת עַמּוֹ. בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, בְּגִין דְּהַאי בְּהַאי אִתְדְּבַק. וְעַל דָּא לָא יִשְׁבּוֹק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּבְכָל אֲתָר דְּאִינּוּן שַׁרְיָין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמְּהוֹן כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

(דברים לב) לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כָּל הָנֵי קְרָאֵי דְּהָכָא, אוֹכְחֵי אִינּוּן, דְּאוֹכַח לְהוּ מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, בַּר הַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּגַלֵּי בְּשִׁירוּתָא דְּמִלּוֹי. אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַאֲפִילּוּ מַה דְּאוֹכַח לְיִשְׂרָאֵל, בְּכֻלָּא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא הוּא, דְּלֵית מִלָּה בְּאוֹרַייְתָא דְּנָפִיק מִכֻּלָּא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא. דְּאוֹרַייְתָא כֻּלָּא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן.

וְהָנֵי קְרָאֵי יְדִיעָאן אִינּוּן. אֲבָל בְּגִין דְּשְׁמָא (דף רצ"ט ע"א) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָשִׁים בְּהַאי פַּרְשְׁתָּא, אִצְטְרִיכְנָא עַד הַשְׁתָּא. וְהָכָא הָא כְּתִיב, לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת, זֹאת וַדַּאי, וְהָא בְּכַמָּה אֲתָר אוֹקִימְנָא הַאי, דְּאִי יִשְׂרָאֵל יִנְדְּעוּן הַאי, אֵיךְ זֹאת אֲחִידָא בְּדִינוֹי לְאִתְפָּרְעָא

מִן חַיָּיבַיָּא, יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם, וְיִסְתָּמְרוּ לְמֶהֱוֵי בָּהּ. כְּמָה דִּכְתִיב, (איוב כ) וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ.

דָּבָר אַחֵר לוֹ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת. דְּאִיהִי מִתְקַשְׁרָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד נַטְרִין פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְיַתְבִין עִמָּהּ בְּשְׁלָם, יִנְדְּעוּן דִּסְיַיעְתָּא דְּהַאי זֹאת עִמְּהוֹן, לְאִתְפָּרְעָא מִשַּׂנְאֵיהוֹן. וְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן זְעִירִין בֵּינֵי עַמְמַיָּא, יִנְדְּעוּן, אֵיכָה יִרְדּוֹף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יְנִיסוּ רְבָבָה. וּמַאן גָּרִים לְהוּ. הַאי זֹאת, דְּהַוָה בְּהוּ בְּשְׁלָם, כַּד עַבְדִין פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. וּלְעָלְמִין לָא אִתְעֲדֵי מִנַּיְיהוּ, לְמֶעְבַּד לְהוּ נוּקְמִין.

(דברים לב) אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיְיָ הִסְגִּירָם. מַאי טַעְמָא כִּי צוּרָם מְכָרָם. בְּגִין צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי, דְּתִתְקוֹנִין לָא שָׁרָאן כַּדְקָא יָאוֹת בְּאַתְרַיְיהוּ. אִם לָא כִּי צוּרָם מְכָרָם. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה דָּא אַבְרָהָם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאָמַר אַבְרָהָם יִתְחַיְיבוּן יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְלָא יֵיעָלוּן בַּגֵּיהִנָּם דְּתֵרִין אִלֵּין גָּלוּתָא וְגֵיהִנָּם, לָא יִסְבְּלוּן יִשְׂרָאֵל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתְּכַם עַל יְדוֹי, דְּכָל זִמְנָא דִּי יְחוּבוּן יִשְׂרָאֵל, יִפְלוּן בְּגָלוּתָא, וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן בְּהוּ שַׂנְאֵיהוֹן. וּבְגִין כָּךְ, צוּרָם מְכָרָם וַדַּאי, וַיְיָ הִסְגִּירָם, וְאִסְתְּכַם עַל יְדוֹי. תָּנְיָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי טַעְמָא אוֹכַח לְהוּ מֹשֶׁה בְּהַאי שִׁירָה הָכִי, בְּגִין דְּאִינְהוּ זְמִינִין לְמֵיעַל

לְאַרְעָא, וּלְאַשְׁרֵי בֵּינַיְיהוּ שְׁכִינְתָּא, וּבְגִין כָּךְ אוֹכַח לְהוּ עַל הַאי.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, בִּתְרֵי אַתְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאוֹכָחָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְחָדָאן אוּמּוֹת הָעוֹלָם. חַד דִּכְתִיב, (הושע יב) וְרִיב לַיְיָ עִם יְהוּדָה וְלִפְקוֹד עַל יַעֲקֹב כִּדְרָכָיו וְגוֹ'. שַׁמְעִין אוּמּוֹת הָעוֹלָם חָדָאן, אֲמְרִי, הַשְׁתָּא יִשְׁתֵּצוּן מֵעָלְמָא, כַּד חָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינּוּן חַדָּאן, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ. בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וְגוֹ'. כַּד שַׁמְעִין, אֲמְרִין, דָּא הוּא תְּשׁוּבָה.

לְאִתְתָּא דְּהַוָה לָהּ קְטָטָה בִּבְרָהּ, אֲזַלַת לְמַקְבִּיל עֲלֵיהּ דִּינָא, חָמָאת לְדַיְינָא דְּאִין נַפְשִׁין. מִנַּיְיהוּ לְאַלְקָאָה, לְצַלְבָא, לְאוֹקְדָא, אָמְרָה וַיי מַה אַעְבִּיד מִן בְּרָא. כַּד סְיֵים דִּינָא, אָמַר לַהַהִיא אִינְתּוּ, אִימָּא, מַה אַעְבִּיד לָךְ בְּרִיךְ, אָמְרָה קוֹבְלַנִי, עכ"מ.

(דברים לב) יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ, וַדַּאי לְבָתַר עָבֵד לְכָל אִינּוּן קְלִיפִין, דִּיהוֹן כְּלְהוּ מִשְׁתַּעְבְּדִין לֵיהּ. עַד הָכָא הַוָה כְּתִיב בְּהַהוּא סִפְרָא, דְּקַרְטָנָא אַסְיָא לְבָתַר הַוָה רָשִׁים בְּהַאי קְרָא, כָּל נְטוּרָא דְּאִצְטְרִיךְ אַסְיָא חַכִּים לְמֶעְבַּד לְמַרַע דְּשָׁכִיב בִּבֵי מַרְעֵיהּ, בֵּי אַסִּירֵי דְּמַלְכָּא, לְמִפְלַח לְמָארֵי עָלְמָא.

דְּכַד אָזִיל אַסְיָא חַכִּים לְגַבֵּיהּ, יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר

וּבְתֹהוּ יְלֵיל יְשִׁימוֹן, מַרְעִין דְּשַׁרְיָין עָלֵיהּ, אַשְׁכַּח לֵיהּ בַּאֲסִירוּ דְּמַלְכָּא. אִי תֵּימָא הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א פְּקִיד) יְפָקוֹד לְתַפְשָׁא לֵיהּ, דְּלָא יִשְׁתְּדַל בַּר נָשׁ אֲבַתְרֵיהּ. לָאו הָכִי, דְּהָא דָּוִד אָמַר, (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל וְגוֹ', דָּל הַהוּא דְּשָׁכִיב בְּבֵי מַרְעֵיהּ. וְאִי אַסְיָא חַכִּים הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ בִּרְכָאן, לְהַהוּא דְּיִשְׁתְּדַל בֵּיהּ.

וְהַהוּא אַסְיָא, יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר, בְּבֵי מַרְעֵיהּ שְׁכִיב.

וּבְתֹהוּ יְלֵיל יְשִׁימוֹן, דְּאִינּוּן מַרְעִין דַּחֲקִין לֵיהּ. מַאי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֶעְבַּד. יְסוֹבְבֻנֵּהוּ יְסוֹבֵב סְבוֹת, וְיֵיתֵי עִלּוֹת, בְּגִין דְּיִמְנַע מִנֵּיהּ אִינּוּן מִלִּין דְּנַזְקִין לֵיהּ. יַקִּיז לֵיהּ, וְיַפִּיק מִנֵּיהּ דָּמָא בִּישָׁא. יְבוֹנְנֻהוּ יִסְתְּכַל וְיָבִין הַהוּא מַרְעָא מִמָּה הֲוֵי, וְיִסְתְּכַל בְּגִין דְּלָא יִתְרַבֵּי עֲלוֹי, וְיַמְאֲךְ לֵיהּ. לְבָתַר יְצָרְנֵהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ, בְּגִין דְּיֵהֵא נָטִיר כַּדְקָא יָאוּת, בְּאִינּוּן מַשְׁקֵי, בְּאִינּוּן אַסְוָותָא דְּאִצְטְרִיכוּ לֵיהּ, וְלָא יִטְעֵי (ס"א מִינַּיְיהוּ) בֵּינַיְיהוּ. דְּאִלְמָלֵי יִטְעֵי, אַפִּילוּ בְּמִלָּה חַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עַל הַהוּא אַסְיָא, כְּאִלּוּ שָׁפִיךְ דָּמָא וְקַטְלֵיהּ.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי, דְּאַף עַל גַּב דְּהַהוּא בַּר נָשׁ אִיהוּ בְּבֵי אֲסִירֵי דְּמַלְכָּא, וְאִיהוּ אָסִיר בְּבֵי אֲסִירֵי, דְּיִשְׁתְּדַל בַּר נָשׁ עָלֵיהּ, וְיסַיְּיעַ לֵיהּ לְאַפָּקָא לֵיהּ

מִבֵּי אֲסִירֵי. וַהֲוָה אָמַר הָכִי. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן דִּינִין דִּבְנֵי עָלְמָא לְעֵילָּא, הֵן לַמָּוֶת הֵן (דף רצ״ט ע״ב) לְשָׁרוּשֵׁי, הֵן לַעֲקוֹר, הֵן לַעֲנוּשׁ נְכָסִין, וּלְאָסוּרִין. מַאן דְּאִתְחֲזֵי לַעֲנוּשׁ נְכָסִין, נָפַל בְּבֵי מַרְעֵיהּ, וְלָא יְתִסֵּי, עַד דְּיִתֵּן כָּל מַה דְּאִתְגְּזַר עָלֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְעֲנַשׁ בְּמָמוֹנֵיהּ, וְיָהִיב כָּל מַה דְּאִתְגְּזַר עָלֵיהּ, אִתְּסִי, וְנָפַק מִבֵּי אֲסִירֵי. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתַּדְּלָא עָלֵיהּ דְּיִתֵּן עוֹנְשֵׁיהּ וְיִפּוֹק.

מַאן דְּיִתְחֲזֵי לְשָׁרוּשֵׁי, יִתְפְּסוּן לֵיהּ, וְיָהֲבֵי לֵיהּ בְּבֵי אֲסִירֵי, עַד דְּיִשְׁתְּרֵשׁ מִכֹּלָּא. וּלְזִמְנִין דְּיִשְׁתְּרֵשׁ מְשַׁיְּיפֵי, אוֹ מֵחַד מִנַּיְיהוּ, וּלְבָתַר יַפְּקוּן לֵיהּ מִבֵּי אֲסִירֵי. מַאן דְּיִתְחֲזֵי לַמָּוֶת, הָכִי הוּא, דְּאִילּוּ יִתֵּן כָּל כּוּפְרָא, וְכָל מָמוֹנָא דְּעָלְמָא לָא יִשְׁתְּזִיב.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְאַסְיָא חַכִּים, לְאִשְׁתַּדְּלָא עָלֵיהּ, אִי יָכִיל לְמֵיהַב לֵיהּ אַסְוָתָא מִן גּוּפָא, יָאוּת. וְאִי לָאו, יִתֵּן לֵיהּ אַסְוָתָא לְנִשְׁמָתֵיהּ, וְיִשְׁתַּדַּל עַל אַסְוָתָא דְּנִשְׁמָתָא. וְדָא הוּא אַסְיָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל עָלֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְׁתָּא לָא שְׁמַעְנָא מֵאַסְיָא דָּא, וּמִסְפְּרָא דָּא. בַּר מִזְמְנָא חָדָא, דְּאָמַר לִי טַיְּיעָא חָדָא, דְּשָׁמַע לַאֲבוֹי, דְּאַסְיָא חַד הֲוָה בְּיוֹמוֹי, דְּכַד הֲוָה מִסְתַּכַּל בִּבַּר נָשׁ, כַּד אִיהוּ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, הֲוָה אָמַר, דָּא

חַי וְדָא מֵת. וַהֲוּו אַמְרִין עָלֵיהּ דְּהוּא זַכָּאָה קִשׁוֹט, דְּחִיל חַטָּאָה. וְכָל מַה דְּלָא יָכִיל (אצ"ל לְמִזְבֵּן) לְמִדְבַּק מַה דְּאִצְטְרִיךְ, אִיהוּ הֲוָה קָנֵי, וְיָהִיב מִדִּילֵיהּ. הֲוָה אַמְרִין, דְּלֵית חַכִּים בְּעָלְמָא כְּגִינֵיהּ. וּבְצִלּוֹתֵיהּ הֲוָה עָבִיד יַתִּיר, מִמָּה דְּהֲוָה עָבִיד בִּידוֹי. וּכְדְּמֵי לָן, דָּא הֲוָה הַהוּא אַסְיָא. אָמַר הַהוּא טַיָּיעָא, וַדַּאי סִפְרָא דִּילֵיהּ בִּידֵי אִיהוּ, דְּקָא יָרִיתְנָא מֵאָבִי אַבָּא, וְכָל מִלּוֹי דְּהַהוּא סִפְרָא, כְּלְהוּ אִתְיַיסְּדוּן עַל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְרָזִין סְתִימִין אַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ, וּמִלִּין דְּאַסְוָותָא סַגִּיאִין, דְּאִיהוּ אָמַר דְּלָא יָאוּת לְמִפְעַל לוֹן, בַּר (אי) אִיהוּ דְּחִיל חַטָּאָה.

וְאִינּוּן מִמַּה דְּהֲוָה עָבִיד בִּלְעָם, דְּהֲוָה לָחִישׁ לְחִישִׁין עַל מְרָע, וַהֲוָה אָמַר בְּפוּמּוֹי וְאִתְסֵי מִיַּד. וְכְלְהוּ בָּרִיר לוֹן בְּהַהוּא סִפְרָא. וְאָמַר, דָּא אָסוּר, וְדָא מוּתָּר לְמַאן דְּדָחִיל חַטָּאָה. בְּגִין דְּמַרְעִין סַגִּיאִין אָמַר, דְּתַלְיָיא אַסְוָותָא דִּלְהוֹן, בְּלְחִישׁוּ דְּפוּמָא. וְאִינּוּן מִסְטָרָא דְּנָחָשׁ, וּמִנְּהוֹן מִסְטָרָא דְּקֶסֶם. וְכָל אִינּוּן דְּאָסוּר לוֹמַר בְּפוּמָא, וְאָסוּר לְמֶעְבַּד בְּעוֹבָדָא, הֲוָה אָמַר. עַד דְּאַשְׁכַּחְנָא עַל מַרְעִין יְדִיעָאן דְּאִצְטְרִיךְ לוֹמַר כַּךְ. וּלְנַדּוּיֵי בְּנִדּוּי וּבְשַׁמְתָּא, עַל הַהוּא מְרָע. וְאִיהוּ תַּוּוהָא סַגִּי לְגַבָּן.

חַדֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר, וְחַדּוּ חַבְרַיָּיא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִי הַהוּא סִפְרָא הֲוָה לְגַבָּן נֶחְמֵי מַה אִיהוּ אָמַר. אֲנָא

אִמְסַר בִּמְסִירָה, עַל מְנַת לְאַחְזָאָה לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא.
וְתָנֵינָן, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַהוּא סִפְרָא הֲוָה בִּידֵי תְּרֵיסָר יַרְחֵי, וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ נְהוֹרִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין. כַּד מָטֵינָא לְאִינּוּן רָזִין דְּהֲוָה מִבִּלְעָם תַּוּוהְנָא.
יוֹמָא חַד לָחִישְׁנָא בַּאֲתָר חַד, וַהֲוּוּ אַתְוָון סַלְקָן וְנַחְתָּן.
עַד דַּחֲמֵינָא בְּחֶלְמָא, וְאָמַר לִי, מַה לָךְ לְמֵיעַל בְּתְחוּמָא דְּלָא דִּילָךְ, וְלָא אִצְטְרִיךְ לָךְ. אִתְעַרְנָא, וְאַבְאֵישׁ קָמַאי, עַל רָזִין סְתִימִין דַּהֲווֹ תַּמָּן. שָׁדַרְנָא לְהַהוּא יוּדָאִי, וְרִבִּי יוֹסֵי בַּרְבִּי יְהוּדָה שְׁמֵיהּ, וְיָהִיבְנָא לֵיהּ סִפְרָא.
וּבְרָזִין דְּבִלְעָם אַשְׁכַּחְנָא, מֵאִינּוּן שְׁמָהָן דְּמַלְאָכִין דְּשָׁדַר לֵיהּ בָּלָק, וְלָא הֲווֹ מִסְתַּדְּרָן עַל תְּקוּנַיְיהוּ כַּדְקָא יָאוּת. אֲבָל כַּמָּה זִינֵי אַסְוָותָא אַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ, דְּקָא מִתְתַּקְנֵי עַל תְּקוּנֵי אוֹרַיְיתָא, וְרָזִין סְתִימִין דִּילָהּ. וַחֲמֵינָא דְּאִינּוּן בַּחֲסִידוּתָא. וּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי תֵּימָא, דְּהֲוָה עָבִיד אַסְוָותָא בִּפְסוּקֵי אוֹרַיְיתָא, אוֹ בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא הֲוָה אָמַר רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְעַל הַהוּא רָזָא אַפִּיק רָזִין דְּאַסְוָותָא, דְּלָא חֲמֵינָא כְּהַהוּא גַּוְונָא לְעָלְמִין. אֲמֵינָא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּאַחְכִּים לִבְנֵי נָשָׁא מֵחָכְמָתָא דִּלְעֵילָּא.
וּמֵאִינּוּן מִלִּין דְּבִלְעָם נָסִיבְנָא, וַחֲמֵינָא בְּהוּ דְּלָא הֲוָה בְּעָלְמָא חַכִּים בַּחֲרָשִׁין כְּגִינֵיהּ. אֲמֵינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא

דְּבִטֵּל מֵעָלְמָא חַרְשִׁין, דְּלָא יִטְעוּן בְּנֵי נָשָׁא מִבָּתַר דַּחַלְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ אָמֵן.

(ע״כ)• (מכאן חזור לפרשת בלק, אמר רִבִּי אלעזר, בלעם חייבא, מאן קטיל ליה וכו׳, דף קצ״ג ע״ב)

בָּרוּךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלוֹךְ יְיָ׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

נעתק מספר זוה״ק הנדפס בליוורנו ע״י הגאון החסיד חיד״א זצ״ל

ישמח חיי״ם

חדא״י נפשאי הנה אשו״ר ארש בלבנו״ן ספר״א נהר שפיר״א דאתא מכלל יופי נקי מכל דופי תהלתו בפי כל בשר, יום ליום יביע. צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו. אלו הן הגולי״ן, גילת ורנן תתענג בדשן נפשם, האי דישנ״א. ולשונם תמהר לדבר צחות בשבח המגיע. איכו השתא יהבי רבנן ענייהו ומכווני דעתייהו הלא ברז״י שפ״ר התקונים מפני בירורי המדו״ת, פועלי אמת וצדק. מפני שהכ״ל יפה, הוד לטובה וגם נצח לצפירת תפארה, בגבורות ישע רב חסד בחכמה, ובתבונה ודעת דתנו רבנן באימ״ה רבה וקל זיע. ושבחא אתיא ממיל״ה מדב״ר קד״ש, לקול תתו מעורר אהבה והשפי״ע בצחצחות ברומי עלמא עילאה, ונהרו״ת המושכין ביום טוב אבות על בנים. כי שם צוה ה׳ הברכה ערוכה בכ״ל כמסלת שדה אשר ברכו ה׳ יורש עש״ר ארי״ה הוא דרביע. הדור אתם ראו חזו שמ״ש מנהו הבריק ברקאי דבר חדש חידשו סופרים חכמים הזהר״ו בכ״ל, ומראה יאי ויאי כז״הר הרקיע. גם אשו״ר נלוה עמם, נסחי דווקני ובריא נהורין. סדרי בירורין הוו זהירי״ן, מאימתי קורין. ויצא אל הדבר״ת ועלה יפי״ע. בכל הרואה זאת לפנים דפוס קושטנטינא במעלו״ת אח״ז משובח ומפואר, הא איכא כמה שני דפרי״ס ויהללוהו בשערים כי השב״ע השביע:

ואולם הנה זה בא הרב הר״ש בוזאגלו זלה״ה שדי ביה נרגא בשנותו את טעמו, מצמיח חסיר חליף יתיר אף מפקיע. עבר עובדא ושינה רוב הגהות דפוס קושטנטינא זוהרו מוכיח מידע ידיע. ובנסחו זהר מנטובה דבק לאהבה ודין גרמ״א אשר חשב שמגיה דפוס קושטא שינה מדעתו ופירושא אתמר מדויל ידיה והיטב חרה לו תוקע ומריע. ולדבר הזה יסלח, כי אני בעניי ידעתי מאן ניהו מר המגיה ולא הרים ידו, רק אשר מצא בנסחי גדולי ישראל ולהאי מילתא שבחו רבנן כי שיח וכי שיג לו, מומחה ופקיע.

איכו השתא מחזקינא טייבותא למע׳ המגיהים אשר על עומדם יעמודו בשינויי הרש״ב ונסחי הרמ״ז בכ״י לברר אוכל לדון ולהכריע. והלא מראש הודעתי דזמנין דמשכחת איזה הגהה מאי״ן באת מיני קטניו״ת כמו עשב מזריע. ויברך דוד הוא הקטן לגומרה של תורה ברוך אל ההודאות ומרומם על כל ברכה ותהלה בזמירות נריע.

בקול תודה (לפ״ק) לעושה נפלאות למופת ולאות האל למושעות כי אלהים יושיע. יאר פניו אתנו ויאיר עינינו בתורתו תורת חיים:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲזַל

הַקְדָּמַת תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר

(דף א ע"א)

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָזַל לֵיהּ וְעָרַק לְמַדְבְּרָא דְלוּד וְאִתְגְּנִיז בְּחַד מְעַרְתָּא הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אִתְרְחִישׁ נִיסָּא נָפַק לְהוֹן חַד חָרוּב וְחַד מַעְיְנָא דְמַיָּא, אָכְלֵי מֵהַהוּא חָרוּב וְשָׁתָן מֵהַהוּא מַיָּא, וְהָוָה אֱלִיָּהוּ זָכוּר לַטּוֹב אָתֵי לְהוֹן בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זִימְנֵי וְאוֹלִיף לוֹן, וְלָא יָדַע אִינִישׁ בְּהוּ וכו', בְּזֹהַר חָדָשׁ פָּרָשַׁת תָּבוֹא כָּתוּב שָׁם.

וְדָא אִתְקְרֵי תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר דְּאִינּוּן שַׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא דְּפָרִישׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית מִסִּתְרֵי אוֹרַיְיתָא.

קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן אַפְתַּח מִילִין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, פְּתַח וְאָמַר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וְגוֹמֵר (דניאל יב ג)**, וְהַמַּשְׂכִּילִים אִלֵּין רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּיא, יַזְהִירוּ כַּד אִתְכַּנְּשׁוּ לְמֶעֱבַד הַאי חִבּוּרָא, רְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְהוֹן וּלְאֵלְיָּהוּ עִמְּהוֹן וּלְכָל נִשְׁמָתִין דְּמִתִּיבְתָּאן לְנַחֲתָא בֵּינַיְיהוּ וּלְכָל מַלְאָכַיָּא בְּאִתְכַּסְיָא וּבְאַרַח שֵׁכֶל.**

וְעִלַּת עַל כֹּלָּא יְהִיב רְשׁוּ לְכָל שְׁמָהָן קַדִּישִׁין וּלְכָל הַוַּיִין וּלְכָל כְּנוּיִין לְגַלָּאָה לוֹן רָזִין טְמִירִין כָּל שֵׁם בְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ, וּרְשׁוּתָא יְהִיב לַעֲשַׂר סְפִירָן לְגַלָּאָה לוֹן רָזִין טְמִירִין דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה לוֹן עַד דְּיֵיתֵי דָּרָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא.

כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל גַּוְונִין, זֹהַר טָמִיר וְגָנִיז, זֹהַר בָּהִיר בַּשְׁחָקִים, זֹהַר זָרִיק נְצוֹצִין וּמַבְהִיק כַּבָּרָק לְעַיְינִין, זֹהַר זָהִיר חִוּוּר כְּסִיהֲרָא, זֹהַר זָהִיר סוּמָקָא כְּמַאֲדִים, זֹהַר מַבְהִיק כְּלִיל יְרוֹקָא כַּחַמָּה, זֹהַר יָרוֹק כַּכֹּכָב, זֹהַר כְּלִיל חִוּוּר וְסוּמָק, זֹהַר זָהִיר לְכָל עֵיבַר, כְּמָאן דְּמָחָא בַּפַּטִּישׁ וְזָרִיק שְׁבִיבִין לְכָל סְטָרָא, הָכִי מֵהַאי זֹהַר זָהֲרִין כַּמָּה נִשְׁמָתִין, דְּאִינּוּן זָהֲרִין כְּלְהוּ בָּרָקִיעַ.

נוסחא אחרינא

תָּאנָא וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, דְּאִיהוּ זֹהַר טָמִיר וְגָנִיז דָּא בֶּתֶ"ר, זֹהַר בָּהִיר בַּשְׁחָקִים דָּא חָכְמָ"ה, זֹהַר זָרִיק נְצוֹצִין וּמַבְהִיק כַּבָּרָק לְעַיְינִין דָּא בִינָ"ה, זֹהַר חִוּורוּ כְּסִיהֲרָא דָּא גְּדוּלָ"ה, זֹהַר זָהִיר סוּמָקָא כְּמַאֲדִים דָּא גְּבוּרָ"ה, זֹהַר מַבְהִיק כְּלִיל יְרוֹקָא כַּחַמָּה דָּא תִּפְאֶרֶ"ת, זֹהַר יָרוֹק כַּכֹּכָב דָּא נֶצַ"ח, זֹהַר כְּלִיל אוּכָּם וְסוּמָק דָּא הוֹ"ד, זֹהַר זָהִיר לְכָל עֵיבַר כְּמָאן דְּמָחָא בַּפַּטִּישׁ וְזָרִיק שְׁבִיבִין לְכָל סְטַר דָּא יְסוֹ"ד.

וְאִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמָתִין מֵאִלֵּין מַשְׂכִּילִים דְּאִית בְּהוֹן שֵׂכֶל לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּרָזִין דְּמָארֵיהוֹן, כְּלְהוּ רְשִׁימִין וּמְצוּיָירִין בְּמַלְכוּתָא דִּרְקִיעָא כְּכוֹכְבַיָּא דְּנָהֲרִין בִּרְקִיעָא, וְהַיְינוּ יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מַאי הָרָקִיעַ דְּנָהֲרִין בֵּיהּ נִשְׁמָתִין דְּמַשְׂכִּילִים כְּכוֹכְבַיָּא בָּרָקִיעַ הָכִי נָהֲרִין בְּכָרְסַיָּא.

וְכְלְהוּ פָּרְחִין מִן רָקִיעַ, וְדָא צַדִּיק חַי עוֹלָמִים דְּמִנֵּיהּ

פָּרְחִין נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא וְנָהֲרִין בְּסִיהֲרָא, וַעֲלַייְהוּ כְּתִיב (בראשית א יז) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִי"ם בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְאִיהוּ רָקִיעַ דְּאִיהוּ לְעֵיל מֵחֵיוָון הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א כו) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם, וַהֲפוּךְ רָקִי"עַ וְתִשְׁפַּח לֵיהּ עִיקָּ"ר, וְיסוֹדָא דְּמֶרְכַּבְתָּא דַּעֲלֵיהּ קַיְימִין חֵיוָון וְכָרְסַיָּא דְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי י כה) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, עַל צַדִּיק דִּלְעֵילָּא (דף א ע"ב) קַיְימָא עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָיא, וְעַל צַדִּיק דִּלְתַתָּא קַיְימָא עָלְמָא דְּאִתְגַּלְיָיא, וְהַיְינוּ מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים, מֵהַהוּא צַדִּיקָא דְּעָלְמָא תַּלְיָין, מַאי הָרַבִּים אִלֵּין דְּאִתְמַר עֲלַייְהוּ הֲלָכָה כְּרַבִּים דְּאִינוּן מִסְטָרָא דַּאֲבָהָן, דְּלֵית רַבִּים פָּחוּת מִתְּלַת הֲלָכָה כְּרַבִּים דָּא שְׁכִינְתָּא.

וּמִתַּמָּן (ישעיה ס כא) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, הַאי דְּאִתְמַר בָּהּ (שם סו א) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֲשַׂר סְפִירָן, וּמִתַּמָּן אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל מְלָכִים צַדִּיקִים חוֹזִים נְבִיאִים מָארֵי תוֹרָה גִּבּוֹרִים חֲסִידִים נְבוֹנִים חֲכָמִים רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל.

וּרְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְאִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּאִתְתַּרְכוּ מֵאַתְרַייְהוּ בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְקַנְּנָא בְּהַאי חִבּוּרָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי כז י) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ

כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, וְלֵית צִפּוֹר אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מִתְּתַרְכָא מֵאַתְרָהָא הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים כב ז) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אֶת לְרַבּוֹת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, הָאֵם שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, דְּתַרְוַיְהוּ אִתְּתַרְכוּ מֵאַתְרֵיהוֹן, וּבְגִין דָּא שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח תְּרֵין שְׁלוּחִין חַד מִבַּיִת רִאשׁוֹן וְחַד מִבַּיִת שֵׁנִי, לְקַיְּימָא בֵּיהּ (שם מב ח) אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ג) יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, דְּאִתְּתָרֵךְ אַבַּתְרַיְיהוּ.

וְעוֹד כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דָּא מֹשֶׁה דִכְתִיב (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד, דְּאִתְּתָרֵךְ רוּחֵיהּ אַבַּתְרַיְיהוּ. וְעוֹד כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ מָאן דְּאִיהוּ אִישׁ צַדִּיק דְּאָזַל נָע וָנָד מֵאַתְרֵיהּ כְּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ח ט) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן בְּזִמְנָא דְאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא גָּזַר עַל בָּתֵּי הַצַּדִּיקִים דְּיִתְחָרְבוּ, דְּאָזְלִין כָּל חַד נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דְּדַיְיוֹ לְעֶבֶד לְמֶהֱוֵי כְּרַבֵּיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה אַיֵּ"ה דְּמְרַחֵם עֲלֵיהּ, אוֹף הָכִי (ישעי' נא יח) אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא דַיְיוֹ לְעֶבֶד לְמֶהֱוֵי כְּרַבֵּיהּ, וְלֵית לֶחֶם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, הַאי גַּרְמָ לְמָארֵי תּוֹרָה דְּאָזְלִין מִתְּתַרְכִין.

זַכָּאָה אִיהוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא מָארֵי מִדְרָשׁ מָארֵי תוֹרָה, דְּגַם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת (תהלים פד ד), בַּיִת דְּנִשְׁמָעִין בֵּיהּ פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא, דְּבַאֲתַר דְּאִית תַּמָּן תּוֹרָה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת תַּמָּן, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן כָּל בַּיִת שֶׁאֵין נִשְׁמָעִין בּוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה לְסוֹף תֶּחֱרַב, וְאִלֵּין דְּנִשְׁמָעִין דִּבְרֵי תוֹרָה בְּהוֹן אִתְקְרִיאוּ בֵּיצִים אֶפְרוֹחִים בָּנִים, בֵּיצִים מָארֵי מִקְרָא, אֶפְרוֹחִים מָארֵי מִשְׁנָה, בָּנִים מָארֵי קַבָּלָה.

וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (דברים כב ו) וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים, שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח מִנַּיְיהוּ, אֲבָל עַל מָארֵי קַבָּלָה אִתְּמַר (שם) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּלֵית סִכְלְתָּנוּ לְאִשְׁתְּמוֹדָע בִּשְׁכִינְתָּא כְּאִלֵּין מָארֵי קַבָּלָה, וְאִלֵּין עָבְדִין לָהּ דִּירָה וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּפָרְחִין עִמָּהּ, בְּכָל אֲתַר דְּאִיהִי פָּרְחַת כֻּלְּהוּ מְנַדְּדִין עִמָּהּ בִּשְׁלִיחוּתָא דִּילָהּ, אֲבָל אֶפְרוֹחֵי לֵית גַּדְפִּין דִּלְהוֹן שְׁלֵמִין דְּפָרְחִין בְּהוֹן, דְּאִינּוּן פִּקּוּדֵי דַּעֲשֵׂה, כָּל שֶׁכֵּן בֵּיצִים, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר עֲלַיְיהוּ לְגַבֵּי אִימָּא שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

עַד דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין הָא סָבָא אִזְדַּמַּן לֵיהּ וְאָמַר, וְהָא כְּתִיב וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אָמַר לֵיהּ סָבָא כָּל אִתִּין לְרִבּוּיֵי, וּבְגִין דָּא לָא אָמַר וְהַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אֶלָּא וְאֶת, לְרַבּוֹת אֶפְרוֹחִים, אֲבָל לֹא אָמַר הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אָמַר לֵיהּ בְּרִיךְ אַנְתְּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא דְּהָכִי הוּא וַדַּאי, וּבָנִים

אִינּוּן וַדַּאי תְּחוֹת אִימָּא עִלָּאָה, חֲסִידִים גִּבּוֹרִים מָארֵי תּוֹרָה חוֹזִים נְבִיאִים צַדִּיקִים, חֲסִידִים מִסְטָרָא דְּחֶסֶד דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, וְאוּקְמוּהָ עֲלֵיהּ אֵין חָסִיד אֶלָּא הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ, דְּעָבִיד לֵיהּ קַן דְּאִיהוּ אַכְסַנְיָא דִּילֵיהּ, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי (דף ב ע"א) קַן דִּילֵיהּ בַּיִת דִּילֵיהּ הֵיכָל דִּילֵיהּ, מָלוֹן דִּילֵיהּ וּבְאַרְעָא קַדִּישָׁא אִיהִי יְחוּדֵיהּ וּבֵיתֵיהּ, וְלַאו מָלוֹן וְאַכְסַנְיָא, אֶלָּא כְּפוּם הַהוּא בַּר נַשׁ דְּתַקִּין לָהּ, וּבְגִין דָּא יָהִיב מִדַּת חֶסֶד לְאַבְרָהָם.

גִּבּוֹרִים מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה דְּיָהֲבִין תּוֹקְפָּא לְמָארֵיהוֹן לְכִבּוּשׁ עֶבֶד תַּחַת רַבּוֹ וְשִׁפְחָה תְּחוֹת גְּבִרְתָּהּ בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִלִּין, דְּמָאן דְּלֵית לֵיהּ תְּפִלִּין בְּשַׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע, מִסְטָרָא דִּילֵיהּ שַׁלִּיט עֶבֶד וְשִׁפְחָה עַל עָלְמָא, וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא רָגְזָא שְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ל כב) תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ.

וְאוֹף הָכִי אִיהִי רָגְזָא יַתִּיר עַל נָבָל כִּי יִשְׂבַּע לָחֶם (שם), דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ט ו) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי, דְּאִיהוּ קַמְצָן נָבָל בְּמָמוֹנֵיהּ נָבָל שְׁמֵיהּ, דְּלַאו אִיהוּ נָדִיב וְלַאו אִיהוּ מְזָרְעָא דַּאֲבָהָן דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ (תהלים מז י) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ, דְּהָא קַמְצָן אִיהוּ עָנִי הַדַּעַת, בָּתַר דְּלָא עָבִיד טִיבוּ לְמָארֵי תּוֹרָה לְמֶהֱוֵי מַחֲזִיק בִּידַיְיהוּ, וְאוֹרַיְיתָא בְּלָא פְּקוּדַיָּא לַאו אִיהִי תּוֹרַת יהו"ה.

מָארֵי תוֹרָה מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ חֲצוֹת לַיְלָה הֲוָה קָם דָּוִד לְחַבָּרָא לֵיהּ בִּשְׁכִינְתָּא דְאִתְקְרִיאַת לַיְלָה, וְאִיהוּ שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה (ישעיה כא יא), לֵיל ה', לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא לַיהוה"ה (שמות יב סב), וּבְגִינָהּ אִתְמַר כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בְּיוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מב ט) יוֹמָם יְצַוֶּה יהו"ה חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי.

חוֹזִים נְבִיאִים מִסְטָרָא דְנֶצַח וְהוֹד, דְּבְהוֹן כְּלִילָן תְּרֵין שְׁמָהָן דְּאִינּוּן יאהדונה"י, דְּבְהוֹן תְּמַנְיָא אַתְוָון, לָקָבֵל תְּמַנְיָא סִפְרֵי נְבִיאִים, וּנְבִיאִים תְּרֵין הָא עֶשֶׂר, לָקָבֵל עֲשַׂר סְפִירָן, לְקִבְלֵיהּ חָזָא יְחֶזְקֵאל עֶשֶׂר מַרְאוֹת. צַדִּיקִים מִסְטָרָא דְצַדִּיק, עַל כָּל אִלֵּין אִתְמַר (דברים כב ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

וְעוֹד אִלֵּין דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, וְנָטְרִין פִּקּוּדָהָא דְּאִינּוּן תַּרַי"ג מִצְוֹת דְּתַלְיָין מִשֵּׁם יהו"ה כְּעִנְבִין בְּאַתְכָּלָא, כְּדֵי לְיַחֲדָא בְּהוֹן לְשֵׁם יהו"ה בִּשְׁכִינְתֵּהּ, כְּבַר נָשׁ דְּמִתְיַחֵד עִם בַּת זוּגֵיהּ בְּכָל אֵבְרִין דִּילֵיהּ לְאַפָּקָא זַרְעָא מַעֲלָיָא, אִתְמַר בְּהוֹן (שם) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִלֵּין דְּלָא מְשַׁתְּדְלֵי בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, אִתְמַר בְּהוֹן שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, אֶת לְרַבּוֹת שֵׁם יהו"ה דְּאִסְתַּלַּק עִמָּהּ מֵהַהוּא בַּר נָשׁ.

וְעוֹד אִלֵּין דְּאוֹקְרִין שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אִתְמַר

עֲלַיְיהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּעָבְדִין עוֹבְדָא דִבְנִין עִם שַׁבָּת מַלְכְּתָא, וְעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, מָאן דְּקַיֵּים בֵּיהּ (ישעיה נח יג) וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, הַאי אִיהוּ (שמות כ יב) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ וגומר.

דִּתְלַת עָלְמִין נִינְהוּ, תִּרִין יָרִית בְּכִבּוּד אָב וָאֵם, וּתְלִיתָאָה יָרִית בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָלִיל לוֹן בֵּ"ן י"ה, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים ל כ) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ, כִּי הוּא חַיֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה דָּא גַן דִּלְתַתָּא, וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי עָלְמָא אֲרִיכָא, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ נוֹתֵן לָךְ עָלְמָא שְׁפֵלָה.

וְעוֹד אִלֵּין דְּקָשְׁרִין לִשְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִשּׁוּרָא דִתְפִלִּין, אִתְמַר עֲלַיְיהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִינּוּן דְּלָא קָשְׁרִין לוֹן כַּחֲדָא, אִתְמַר בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְעוֹד אִלֵּין דְּמִיַּחֲדִין לוֹן כַּחֲדָא, לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בְּקִרְיַאת שְׁמַע, אִתְמַר עֲלַיְיהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִלֵּין דְּלָא מְיַיחֲדִין לוֹן בְּיִחוּדָא דְּקִרְיַאת שְׁמַע, כְּתִיב בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, בְּכָל אֲתַר אֶת לְרַבּוֹת, וְהָכָא לְרַבּוֹת חָכְמָה עִלָּאָה אַב הָאֱמוּנָה דְּאִיהִי בִּינָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר הָכָא לֹא תִקַּח הָאֵם, שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא, וְאִיהִי אוֹרַיְיתָא

דִּלְעֵילָא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם א ח) וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ.
וְעוֹד אִלֵּין דְּנָטְרִין אוֹת בְּרִית בְּתְחוּמֵיהּ, דְּאִיהוּ שְׁמוֹנָה יָמִים, וְנָטְרֵי אוֹת שַׁבָּת בְּתְחוּמֵיהּ, דְּאִינוּן י"י מִן יאהדונה"י, דִּבְגִינַיְיהוּ אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בַּר נַשׁ פָּחוֹת מִתַּרְוַיְיהוּ, כְּתִיב לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִינוּן דְּלָא אִשְׁתַּכְּחוּ בְּכָל יוֹמָא בְּשִׁתֵּי אוֹתוֹת אִלּוּ דְּאִינוּן אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת בְּרִית (דף ב ע"ב) מִילָה, וּבְשַׁבָּת אוֹת בְּרִית וְאוֹת שַׁבָּת, כְּתִיב בְּהוֹן שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.
וְאִי תֵּמְרוּן אַמַּאי צְרִיכִין לְמֶהֱוֵי תַּרְוַיְיהוּ בְּכָל בַּר נַשׁ בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּלָא תִשְׁתַּכַּח שְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ יו"ד מִן אדנ"י, יְחִידָה בְּלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יו"ד מִן יהוה, וְצָרִיךְ בַּר נַשׁ דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בְּכָל יוֹמָא פָּחוֹת מִתַּרְוַיְיהוּ, וְאִי לָא עֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי טז כח) וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף, דְּאַפְרִיד אַלּוּפֵיהּ דְּעָלְמָא מִשְׁכִּינְתָּא, נוּקְבָא אִתְמַר בָּהּ (שמות לא יז) אוֹת הִיא לְעוֹלָם, דְּכוּרָא בְּרִית מִלָּה עוֹלָם הוּא, וּבְגִין דָּא אוֹת תְּפִלִּין נוּקְבָא, אוֹת בְּרִית דְּכוּרָא, וְרָזָא דְּמִילָה (דברים ל יב) מ"י יַ"עֲלֶה לָ"נוּ הַ"שָּׁמַיְמָה, בְּרִישֵׁי תֵּיבִין מִילָ"ה וּבְסוֹפֵי תֵּיבִין יהו"ה, בְּתְפִלִּין נוּקְבָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות יג טז) וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה יַד כֹּהָה

וְעַל קַן דְּצִפּוֹרָא דָּא אִתְמַר, (ישעיה ד ו) וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם וְגוֹמֵר, וְאִיהוּ לָשׁוֹן סְכַךְ שֶׁמְּסַכֶּכֶת בָּהּ אִמָּא עַל בָּנֶיהָ, אֶפְרוֹחִים דִּילָהּ תִּלַת הֲדַסִּים וּתְרֵי בַדֵּי עֲרָבוֹת וְלוּלָב, אוֹ בֵּיצִים דָּא אִינוּן אֶתְרוֹגִין דְּכָל חַד שִׁיעוּרֵיהּ בְּכַבֵּיצָה, וְאִלֵּין דְּרָשִׁימִין בְּהוֹן כְּתִיב עֲלַייְהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּתִלַת הֲדַסִּים רְמִיזִין לְתִלַת אֲבָהָן, תְּרֵי בַדֵּי עֲרָבוֹת לְתְרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, לוּלָב צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח (תהלים צד יג), אֶתְרוֹג רָמִיז לִשְׁכִינְתָּא, סוּכָּה רְמִיזָא לְאִמָּא דְּמִסַּכֶּכֶת עֲלַייְהוּ, הָא אִינוּן תְּמַנְיָא לָקְבֵל יאהדונה"י, דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן סוּכָּ"ה כ"ו ה"ס, וְאִלֵּין דְּלָא נָטְלִין אִלֵּין סִימָנִין בִּידֵיהוֹן כְּתִיב בְּהוֹן שַׁלַּח תְּשַׁלַּח כֻּת"ר חָכְמָ"ה, דְּלָא שַׁרְיָין אִלֵּין בְּאִלֵּין תְּמַנְיָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ עֲשַׂר סְפִירָן בְּכָל נְעָנוּעַ וְנְעָנוּעַ דְּנְעָנוּעֵי דְּלוּלָב וּמִינָיו, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא

וְעַל הַאי צִפּוֹר קָא רָמִיזוּ רַבָּנָן בָּהַגָּדָה דְּבַתְרָא, דְּרַבָּה בַּר בַּר חָנָה דַּהֲוָה אָזֵיל בִּסְפִינְתָּא, וְחָזָא לְהַהִיא צִפְּרָא דְּיַמָּא מָטָא עַד קַרְסוֹלוֹי, וּמָאן צִפּוֹר הָכָא חַד מֵאִלֵּין אֶפְרוֹחֵי אוֹ מֵאִינוּן בֵּיצִים, אֶפְרוֹחִים כְּגוֹן פְּרָחִים דְּלַאו אִינוּן גְּמַר פְּרִי מִתַּתָּא לְעֵילָּא, אוֹ מְבָנִים שִׁית דְּאִינוּן מֵעֵילָּא לְתַתָּא תְּחוֹת אִמָּא עִלָּאָה, דְּהָא בֵּיצִים מִסְטְרָא דְּאִמָּא תַּתָּאָה אִינוּן דְּאִיהִי בֵּיצָה, אֶפְרוֹחִים מִסְטְרָא דְּצַדִּיק מִתַּתָּא לְעֵילָּא, אֶלָּא לָא הַוָה אֶלָּא

מֵאִלֵּין אֶפְרוֹחֵי וְצַדִּיק שְׁמֵיהּ עַמּוּדָא חֲדָא מֵאַרְעָא עַד רְקִיעָא, וְיַמָּא מָטֵי עַד קַרְסוּלּוֹי אִלֵּין נָצַח וְהוֹד, דְּאִימָּא עִלָּאָה אִיהִי יַמָּא דְּאִתְפַּשְׁטַת לְחַמְשִׁין תַּרְעִין, עַד קַרְסוּלּוֹי דְּהַהוּא עוֹפָא.

כְּגַוְונָא דָּא יו"ד אִיהוּ עֶשֶׂר ה' חֲמֵשׁ, עֶשֶׂר זְמִנִין ה' אִינּוּן חַמְשִׁין, עֶשֶׂר בְּכָל סְפִירָה מֵאִלֵּין חֲמֵשׁ מֵחֶסֶד עַד הוֹד, יְסוֹד נָטִיל לוֹן כֻּלְּהוּ וְאִיקְרֵי כ"ל כְּלִיל מֵאִלֵּין חַמְשִׁין, וְכַרְסַיָּא דִּלְתַתָּא יָם הַמֶּלַח כְּסֵא דִּין.

עוֹף דְּאִיהוּ צִפּוֹר דִּילֵיהּ אִיהוּ מטטרו"ן, עֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל דְּקִרְיַאת שְׁמַע דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית יוֹמִין דְּחוֹל וְשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, וְנָטִיל הַהוּא קוֹל וּפָרַח בֵּיהּ עַד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ קוֹל יהו"ה עַל הַמָּיִם, (תהלים כט ג) וְלֵית מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, וְאִיהוּ קוֹל יהו"ה בֶּהָדָר, עַד שִׁית קָלִין וְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לוֹן בְּאִימָּא.

וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר (קהלת י כ), דָּא צְלוֹתָא, דְּמָטֵי לָהּ עַד צַדִּיק חַי עָלְמִין, כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (משלי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, חַי הָעוֹלָמִים, וּצְלוֹתָא אִיהוּ דִּבּוּר דְּרְכִיבַת עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ מֶרְכָּבָה לְגַבָּהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וְדָא שְׁכִינְתָּא וְדָא אדנ"י, קוֹל רָכִיב בְּפוּמּוֹי דָּא יהו"ה, וְרָזָא דְּדִבּוּר (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח וְגוֹמֵר, וְאִיהוּ מֶרְכָּבָה לְתַרְוַיְיהוּ כְּגַוְונָא דָּא

יאהדונה"י, וְהָכִי סְלִיק מַלְאָ"ךְ כְּחוּשְׁבַּן תְּרִין שְׁמָהָן כַּחֲדָא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי מַלְאָךְ שַׂר הַפָּנִים, דְּעַל יַד שְׁלִיחָא דָּא מִתְיַחֲדִין בְּשִׁית יוֹמֵי דְחוֹל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְשַׁבַּתָּא לָא סָלְקִין תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין, דְּאִינוּן עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְלָא מִתְיַחֲדִין עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֶלָּא בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל (דף ג ע"א) דִּקְרִיאַת שְׁמַע, וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר דְּבוּר דְּצִלּוֹתָא, וְלָא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וּבְגִין דָּא (משלי י כו) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם הוּא כְּלִיל כֹּלָּא, וּבֵיהּ מִתְיַיחֲדִין תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין, וְעַל תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין אִתְמַר (דהי"א טז לג) אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר, וְנֶעֱנָה מַלְאָךְ מִגּוֹ אֶשָּׁא מִשְׁמַיָּא וְאָמַר, הֵן הֵן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, וַהֲוֹו מִתְקַבְּצִין מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת כִּבְמַזְמוּטֵי חָתָן וְכַלָּה. אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא בְּרִיךְ יְהֵא בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין, לְיַחֲדָא בְּהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.

קוּם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה לִיקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְיִתְעָרוּן עִמָּךְ שְׁאָר נְבִיאֵי, וַעֲבִיד לֵיהּ קַנָּא בְּהַאי חִבּוּרָא, וּלְכָל מַשְׁרְיָין דְּאָזְלִין מִתְתַּרְכֵי בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְחַבָּרָא לוֹן בְּהַאי חִבּוּרָא, לְאִשְׁתַּכָּחָא בֵּיהּ נַיְיחָא לְאִלֵּין מַשְׁרְיָין דְּנִשְׁמָתִין דְּאָזְלִין מִתְתַּרְכִין מִשְּׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי יְחִידָאָה אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד (איכה א א), וּלְאִשְׁתַּכָּחָא בֵּיהּ נַיְיחָא לְמַשְׁרְיָין דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו לג ז) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן, וְלֵית שָׁלוֹם אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

קוּם לְחַבָּרָא לוֹן בְּהַאי חִבּוּרָא, דְּהָא כַּד אִית בְּיִשְׂרָאֵל מַשְׂכִּילִים, מֵאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דניאל יד ג) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, דָּא דְּאִתְקְרֵי סֵפֶר הַזֹּהַר, דְּיָדְעִין לְמִפְלַח לְמָארֵיהוֹן, וּלְאַפָּקָא אַזְכָּרוֹת דְּשְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכַוָּנָה, וּלְחַבָּרָא לוֹן בְּקוֹל דְּקִרְיָאַת שְׁמַע, וּבְדִבּוּר דְּצִלּוֹתָא, דְּאִינּוּן תְּרֵין שְׁמָהָן יאהדונה"י, דְּבְהוֹן כְּלִילָן כָּל הַוּוֹיִי"ן וְכִנּוּיִי"ן וַעֲשַׂר סְפִירָן.

כַּמָּה מַלְאָכִין דְּאִינּוּן חַיָּוון דְּמֶרְכַּבְתָּא וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים, וְכָל עֶשֶׂר כִּתּוֹת דִּכְלִילָן בְּהוֹן דְּמִשַּׁמְּשִׁין לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, כְּלְהוּ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת (יחזקאל א יא) לְפוּמוֹי, לָקֶבֶל אִלֵּין אַזְכָּרוֹת, דְּאִינּוּן יאהדונה"י, בֵּין בִּקְרִיאַת שְׁמַע בֵּין בְּצִלּוֹתָא בֵּין בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, דְּבְכָל אַזְכָּרָה דְּיִפּוֹק מִפּוּמוֹי בְּכָל אֲתַר וּבְכָל מַמְלָל, צָרִיךְ לְכַוָּונָא דְּיִבּוּר בְּאַדנ"י קוֹל בְּיהו"ה, וּלְיַחֲדָא לוֹן כַּחֲדָא, בְּיִחוּדָא דְּאִיהוּ יָחִיד נֶעֱלָם, דְּמְחַבֵּר לוֹן וּמְיַחֵד לוֹן כַּחֲדָא, וּבֵיהּ צָרִיךְ הַכַּוָּנָה, דְּלָא תַלְיָא לְמֵימַר בֵּיהּ קוֹל וְדִבּוּר אֶלָּא מַחֲשַׁבְתָּא.

כַּד נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּקְרִיאַת שְׁמַע, אִתְמַר

בְּחֵיוָן וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם (שם כד), בְּעֶשֶׂר מִינֵי הִלּוּלִים, בְּשִׁיר פֻּשׁוּט דְּאִיהוּ י' כֶּ"ת"ר, כָּפוּל דְּאִיהוּ י"ה חָכְמָ"ה וּבִינָ"ה, מְשׁוּלָּשׁ בְּיה"ו דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד גְּבוּרָ"ה תִּפְאֶרֶ"ת, מְרוּבָּע בְּיהו"ה דְּאִיהוּ נֶצַ"ח הוֹ"ד יְסוֹ"ד מַלְכוּ"ת, דְּנָטְרִין צִפְרָא קַדִּישָׁא יִשְׂרָאֵל בֵּינַיְהוּ, וְקָרָאן בָּהּ לְיִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְהַיְינוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הָא נָחִית לְגַבָּהּ, צָרִיךְ לְקַשְׁרָא לֵיהּ בַּהֲדָהּ, וּלְיַחֲדָא לוֹן בְּיִחוּדָא חֲדָא בְּלָא פֵּירוּדָא כְּלָל, וּבְגִין דָּא

מָאן דְּשָׁח בְּנַתַּיִים עֲבֵירָה הִיא בְּיָדוֹ הַהִיא שִׂיחָה.

וְאַמַּאי קָשְׁרִין לֵיהּ בַּהֲדָהּ לְא"ח עִם ד', כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פַּרְשִׁיִּין, בְּגִין דְּלָא יֵהֵא פָּרַח מִינָהּ, וְאִשְׁתְּאַרַת יְחִידָה, אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, וּבְגִין דָּא קָשְׁרִין לֵיהּ בַּהֲדָהּ בְּכַמָּה קְשׁוּרֵי דִּתְפִלִּי, בְּכַמָּה קְשׁוּרֵי דְּצִיצִית, דְּלָא יָזוּז מִינָהּ.

וְכָל קֶשֶׁר אִיהוּ מִסְטְרָא דְּאַת י', וּתְרִין קְשְׁרִין אִנּוּן, דְּאִנּוּן קֶשֶׁר דְּרִישָׁא קֶשֶׁר דְּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, וְאִנּוּן י"י מִן יְהַדּוּנָה"י, יהו"ה אַרְבַּע פָּרְשִׁיִּין דִּתְפִלִּי, וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה וכו' (דברים כח י), אדנ"י אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּי, אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה מִלְּגָאו דִּתְפִלִּי, בְּכ"א אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּרִישָׁא וּבְכ"א אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּיָד, וְדָא אִמָּא עִלָּאָה, תִּפְלִּי דְּמָארֵי עָלְמָא קָארִינָן לֵיהּ,

תְּפִלִּין עַל רֵישָׁא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּסֵי לֵיהּ אִימָּא בְּגַוְונָא דְּאִינּוּן רְצוּעִין דִּתְפִלִּי, וְקָשְׁרִין לֵיהּ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בִּתְפִלִּין דְּיָד, וְלֵיהּ אָמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּרָא דְּסָבָא דְּסָבִין, וְדָא חָכְמָה עִלָּאָה, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יִשְׂרָאֵל, שִׁיר אֵ"ל שִׁיר מִשְׁמָאלָא שִׁיר דִּלְוִים, אֵ"ל מִימִינָא דְּכַהֲנַיָּא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא (דף ג ע"ב) יִשְׂרָאֵל כְּלִיל תַּרְוַיְהוּ, חָכְמָה נָחִית בִּבְרָכָתָא דְּכַהֲנָא בִּימִינָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, אִימָּא נָחִית בִּקְדוּשָׁה דְּלֵיוָאֵי מִשְׁמָאלָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא קִשּׁוּרָא דְּתַרְוַיְהוּ יְחוּדָא דְּתַרְוַיְהוּ.

אוּף הָכִי יְסוֹד חַי עָלְמִין, קִשּׁוּרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, בְּאָן אֲתַר בְּצִלּוֹתָא, דְּבֵיהּ כְּלִילָן חַ"י בִּרְכָאן, וּבֵיהּ מִתְיַיחֲדִין תְּרִין שְׁמָהָן כַּחֲדָא אִינּוּן יאהדונה"י, וְחִבּוּרָא דְּתְרִין שְׁמָהָן צְרִיכִין בַּחֲשַׁאי, וְרָזָא דְּמִלָּה (יחזקאל א כה) בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶן, בְּעָמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּצִלּוֹתָא דְּעַמִּידָה חִיּוּן תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶם דְּלָא לְמִשְׁמַע בְּהוֹן קָלָא, דְּתַמָּן קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה (מ"א יט יב), קֻדְשׁ הַקָּדָשִׁים דְּאִיהוּ בְּעַמִּידָה, בְּגִין דְּתַמָּן קָאָתָא מַלְכָּא.

דְּהָא בְּרוּחַ גְּדוֹלָה וּבָרַעַשׁ וּבָאֵשׁ, דְּאִשְׁתְּמַעוּן בְּהוֹן גַּדְפֵי חִיּוּן לָא אָתָא מַלְכָּא, אֶלָּא בְּקוֹל דְּמָמָה

דַקָּה, דְאִיהִי בָּתַר רוּחַ רַעַשׁ אֵשׁ, וְאִיהִי רְבִיעָאָה לוֹן, וַעֲלַיְהוּ אָמַר יְחֶזְקֵאל (א ד), וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, עָנָן גָּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, הָא אִינוּן תְּלַת, דִּרְכִיבִין בְּהוֹן תְּלַת אַתְוָון הו"ה, קוֹל דְּמָמָה דַקָּה דָּא י׳ מִן הוה"י, וְאִיהִי י׳ מִן אדנ"י, תַּמָּן קָא אָתָא מַלְכָּא דְאִיהוּ יהו"ה. דְּכָל הַוָיָ"ה דְשַׁלִּיט ה׳ עַל ו׳ ה׳ עַל י׳ נוּקְבָא אִיהִי הַהַוָיָ"ה, כְּגוֹן טִפָּה דְנוּקְבָא כַּד שַׁלִּיט עַל טִפָּה דְּדְכוּרָא בַּת אִיהִי.

אָתָא אֵלִיָּהוּ וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּא, וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ, סִינַי סִינַי מָאן יָכִיל לְמֵימַר מִלִּין קַמָּךְ, אֶלָּא בְּקוֹל דְּמָמָה דַקָּה, דְּבִפּוּמָךְ קָא אָתֵי מַלְכָּא, קוּם אֵלִיָּהוּ תַּקֵּין לְבוּשֵׁי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאַנְתְּ כַּהֲנָא, תַּקֵּין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן, וְאַרְבַּע בִּגְדֵי זָהָב לְמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים מה יד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ.

אַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן כְּלְהוּ רַחֲמֵי בְּשִׁמָּא דְיהו"ה, וְלֵית מָאן דְּמָחִיל בְּהוֹן עֶרְיַין אֶלָּא אִיהוּ, אַרְבַּע בִּגְדֵי זָהָב כְּלְהוּ דִינָא מִסְטָרָא דְאדנ"י, וְלֵית מָאן דְּמָחִיל עַל עֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא אִיהִי, דְּשַׁלְטָאן שִׁפְחָה בַּאֲתַר דִּגְבִירְתָּהּ.

כְּשֶׁמֵּיהּ כֵּן כָּרְסַיֵּיהּ, כֵּן לְבוּשֵׁיהּ, וּבְאֵלֵּין לְבוּשִׁין לָא אִתְלַבַּשׁ עַד כְּעַן מִיּוֹמָא דְאִתְחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא,

דְּהָא כְתִיב (ישעיה נ ג) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, וּשְׂכִינְתָּא אִתְּמַר בָּהּ (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, בְּגִין דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְכָרְסַיָּא דִּילָהּ פְּגִימָא בְּחוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, דְּתַמָּן נְשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּתַקִּין לָהּ כָּרְסַיָּא בְּצִלּוֹתָא דִּילֵיהּ, בְּפִקּוּדִין דִּילֵיהּ, בָּתַר דְּאִיהוּ מִתַּמָּן כָּרְסַיָּיא פָּגִים בְּגִינַיְהוּ, וְאִסְתַּלַּק שֵׁם יהו"ה מִתַּמָּן, דְּאִיהוּ לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר פְּגִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כא כא) כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב, אוֹף הָכִי בִּנְשְׁמָתָא פְּגִימָא לָא שַׁרְיָא.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַשְׁלִים נִשְׁמָתֵיהּ, לְשַׁרְיָא בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה, וְעָבִיד לֵיהּ כָּרְסַיָּא לְגַבֵּיהּ, וְזַכָּאָה פּוּמָא דְּמִתְחַבַּר בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׂכִינְתֵּיהּ דְּאִיהוּ תּוֹרַת יהו"ה, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּלָבִישׁ מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא בַּעֲשַׂר סְפִירָן דִּבְרִיאָה, דִּכְלִילָן בְּשֵׁם יאהדונה"י, כִּשְׁמֵיהּ כֵּן לְבוּשׁוֹהִי.

וּמָאן דְּתַקִּין לֵיהּ סוּסְיָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שיר א ט) לְסוּסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי, דְּאִיהִי מֶרְכָּבָה דִּילֵיהּ, דְּבְיוֹמֵי דְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אִיהוּ לָבוּשׁ לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא, דְּאִינּוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, וּבְיוֹמֵי דְּחוֹל לָבִישׁ עֶשֶׂר כְּתוֹת דְּמַלְאָכַיָּא, דְּמִשַּׁמְּשֵׁי לוֹן לַעֲשַׂר סְפִירָן דִּבְרִיאָה.

דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דַּאֲצִילוּת מַלְכָּא בְּהוֹן, אִיהוּ וְגַרְמֵיהּ חַד

בְּהוֹן, אִיהוּ וְחַיְּיוֹי חַד בְּהוֹן, מַה דְּלָאו הָכִי בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, דְּלָאו אִינּוּן וְחַיֵּיהוֹן חַד, לָאו אִינּוּן וְגַרְמֵיהוֹן חַד.

וְעִלַּת עַל כֻּלָּא הוּא נָהִיר (נ"א נָחִית) בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דַּאֲצִילוּת, וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, וְנָהִיר בְּעֶשֶׂר כִּתּוֹת דְּמַלְאָכַיָּא, וּבְעֶשֶׂר גַּלְגַּלֵּי דִּרְקִיעָא, וְלָא אִשְׁתַּנֵּי בְּכָל אֲתַר. (דף ד ע"א) קוּם יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה, לְגַלָּאָה אִלֵּין מַרְאוֹת קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יג) וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ, בְּנִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וְטַעֲמֵי דְאוֹרַיְיתָא, דַּעֲלַיְיהוּ דְּאַתְוָון אִתְמַר (שם) וּדְמוּת הַחַיּוֹת, מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ אִלֵּין אִינּוּן נְקוּדִין, בּוֹעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים אִלֵּין טַעֲמֵי, וּבְהוֹן (דניאל יב ג) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, וְהַמַּשְׂכִּילִים אִלֵּין אַתְוָון, יַזְהִירוּ אִלֵּין נְקוּדִין דְּנָהֲרִין בְּהוֹן, כְּזֹהַר אִלֵּין טַעֲמֵי.

וּשְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ, עֲלָהּ אִתְמַר (יחזקאל א יג) הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת, דְּאִינּוּן חֵיוָן עִלָּאִין דִּנְקוּדֵי דְּטַעֲמֵי, וְחֵיוָון תַּתָּאִין דִּנְקוּדֵי דְּאַתְוָון, כְּגַוְונָא דָּא הֵ, וְאִנּוּן סָגוֹלְתָּ"א לְעֵילָּא תִּלַּת חֵיוָון עִילָּאִין, דִּרְמִיזִין י׳ י׳ י׳ בְּרָאשֵׁי תֵּיבוֹת יהו"ה יהו"ה יהו"ה, וְאִינּוּן יהו"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, אַנְפֵּי תִּלַּת חֵיוָון עִלָּאִין, דְּאִינּוּן חֶס"ד גְּבוּרָ"ה תִּפְאֶרֶ"ת, וּלְתַתָּא

סָגוֹ"ל דְּאִינּוּן חֵיוָון תַּתָּאִין, אַנְפִּי נְצַ"ח יְסוֹ"ד וְהוֹ"ד, דְּרְמִיזִין בִּיבָרְכְ"ךָ יהו"ה יָאֵ"ר יהו"ה יִשָּׂ"א יהו"ה, נְקוּדָה דְּאֶמְצָעִיתָא חַיָּה שֶׁשְּׁמָהּ אָדָם כְּגַוונָא דָּא ה, הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת, דְּאִינּוּן תִּלַת לְעֵילָּא, וּתְלַת לְתַתָּא, כְּגַוונָא דָּא הֶ.

אִיהִי רְבִיעָאָה לְכָל תִּלַת, וּשְׁבִיעָאָה לְשִׁית. וְרָזָא דְּתִלַת חֵיוָון תַּתָּאִין, עֲלַייהוּ אִיהוּ קָא רְמִיז וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה (יחזקאל א א), וְעַל נְקוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא קָא רְמִיז בָּרְבִיעִי, דְּאִיהוּ אַרְבַּע אַנְפִּי אָדָם, חָכְמָה עִלָּאָה כ"ַ מָ"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם כו) דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה, וְכוּלָּא בְּרָזָא דִּנְקוּדֵי דְּאָת הֶ.

בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ, דָּא אָת ה׳, דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, כְּנוּ"י לְשֵׁם יהו"ה, וְאִיהִי כָּרְסַיָּא, דְּהָכִי סְלִיק הַכִּסֵּ"א כְּחוּשְׁבַּן אֱלֹהִי"ם.

וְאִיהִי כֶּתֶר עֶלְיוֹן, חֲמִישָׁאָה לְאַרְבַּע חֵיוָון עִלָּאִין, וַחֲמִישָׁאָה לְאַרְבַּע תַּתָּאִין, וְאִיהִי כָּרְסַיָּא לְמָארֵי כּוּלָּא, אָדוֹן עַל כּוּלָּא, דְּאִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז

וְאִי תֵּימָא דְּרָזָא דָּא חָזָא יְחֶזְקֵאל, לָא הֲוָה אֶלָּא דְּמוּת דְּאִלֵּין חֵיוָון, וְלָא דְּחָזָא חֵיוָון, אֶלָּא כְּמַלְכָּא דְּשַׁלַּח שְׁטָר בְּחוֹתָמֵיהּ, וְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא רְשִׁימָא עַל שַׁעֲוָה מֵחוֹתָמֵיהּ. דְּבִסְפִירָן דַּאֲצִילוּת אִיהוּ דִּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא מַמָּשׁ, וּבִסְפִירָן דִּבְרִיאָה חוֹתָמָא דְּמַלְכָּא, וּבִסְפִירָן

דִּיצִירָה וּבְמַלְאָכִין דְּאִינּוּן חֵיוָון צִיּוּרָא דְּחוֹתָמָא בְּשַׁעֲוָה, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּמַרְאוֹת יְחֶזְקֵאל (שם) דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם, וּדְמוּת הַחַיּוֹת, וְלָא הַחַיּוֹת מַמָּשׁ. לְמָאן דְּכָל יוֹמוֹי לָא חָזָא מַלְכָּא, וַהֲוָה בֶּן כְּפַר, וְשָׁאִיל בְּגִינֵיהּ, וּרְשִׁימִין לֵיהּ עַל טַבְלָא אוֹ עַל נַיָּיר דְּיוֹקְנֵיהּ. וְאִית נְקוּדָה דְּכָל עָלְמָא תַּלְיָא תְּחוֹתָהּ, כְּגוֹן שִׁמְשָׁא לְגַבֵּי תַּתָּאִין, אִתְחַזְיָא לִבְנֵי נָשָׁא תְּחוֹת רְקִיעָא כִּנְקוּדַת קָמֵ"ץ, וְאִיהוּ כַּמָּה זִמְנִין רַב מִכָּל אַרְעָא, כָּל שֶׁכֵּן נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, לְגַבֵּי גּוֹבַהּ דִּלְהוֹן, וְאִתְחַזְיָין לָן נְקוּדִין. (עַד כַּאן).

וַאֲנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר (יחזקאל א א), דָּא נְהַר דִּינוּר נָגִיד וְנָפִיק מִן קֶדָמוֹהִי, אֶלֶף אַלְפִּים יְשַׁמְּשׁוּנִיהּ, וְרִבּוֹא רִבְוָן דְּמַלְאָכַיָּא קֶדָמוֹהִי יְקוּמוּן, דִּינָא יְתִיב, וְסִפְרִין פְּתִיחוּ (דניאל ז י), דְּאִינּוּן תִּלַּת סְפָרִין דְּנִפְתָּחִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבֵיהּ טָבְלִין נִשְׁמָתִין בְּהַאי נְהַר דִּינוּר, מִזּוּהֲמָתָן דְּמִזּוּהֲמִין בְּעָלְמָא שְׁפֵלָה, וְדָא מטטרו"ן, בְּדִיוֹקְנָא דְּצַדִּיק יְסוֹד עָלְמָא, דְּאִיהוּ נְהַר דִּינוּר מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, נָהָר פָּלָגָיו מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, פַּלְגֵי מָיִם, וְהַאי אִיהוּ עַל נְהַר כְּבָר, מַאי כְּבָר, דָּא מטטרו"ן, רֶכֶ"ב לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף (תהלים יח יא), וְאִיהוּ רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ (מ"ב ב יא), כְּלִיל שִׁתִּין רִבּוֹא מֶרְכָּבוֹת, וּמִסְטָרָא דְּצַדִּיק חַי עָלְמִין הוּא כְּלִיל

י"ח רִבּוֹא מֶרְכָּבוֹת, וְהַיְינוּ רֶכֶב אֱלֹהִי"ם רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן (תהלים סח יח), וְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין תְּרֵי אַלְפֵי שְׁאִינָן מִתְּרִין רִבּוֹא, דְּאִנּוּן כָּל רִבּוֹא עֲשֶׂרֶת אַלָּפִים, רִבּוֹתַיִם עֶשְׂרִים אַלָּפִים, תְּרֵי שְׁאִינָן, אִשְׁתְּאַרוּ תַּמְנֵי (דף ד ע"ב) סְרֵי אַלְפֵי, דְּנָחֲתִין עִם מטטרו"ן לְקַבְּלָא י"ח בִּרְכָאן דְּצְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל, לְסַלְקָא לוֹן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַ"י עָלְמִין, צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.

וַאֲנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה דָּא שְׁכִינְתָּא, נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, ה' רְקִיעֵי דְיוֹמָא תִּנְיָנָא, ה' דְּהַשָּׁמַיִם, דְּבָהּ רְשִׁימִין חֵיוָון, דְּמִקּוֹרֵיהוֹן יו"ד ה"י וא"ו ה"י (נ"א יוד ה"א וא"ו ה"א), יהו"ה, וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִי"ם (יחזקאל א א), חָמֵשׁ אוֹר דְּיוֹמָא קַדְמָאָה, לָקְבֵל ה' קַדְמָאָה, כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ אוֹר, דְּאִיהוּ אָאאאָאָ פְּתוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהו"ה (שמות כח לו).

וְכָל חַד אַחֲזֵי אהי"ה, וּנְקוּדִין אִלֵּין סָלְקִין אֱלֹהִי"ם, דְּבְהוֹן שְׁבַע נְקוּדִין, תְּלַת לְעֵילָא תְּלַת לְתַתָּא חֹלֶם בְּאֶמְצָעִיתָא, וְחַד רְקִיעָא תְּמִינָאָה לוֹן, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ז) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִי"ם בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם.

וְשֶׁבַע נְצוֹצֵי דְּנְקוּדֵי אָאאאָאָ לָקְבֵל שְׁבַע כּוֹכְבֵי לֶכֶת, תְּלַת מִכָּאן וּתְלַת מִכָּאן חַמָּ"ה בְּאֶמְצָעִיתֵיהּ, רְבִיעָאָה לְכָל תְּלַת, וּשְׁבִיעָאָה לְשִׁית, וְאִיהִי בְּצוּרַת

חֹל"ם, בְּאִלֵּין חָמֵשׁ (ויקרא ב ב) וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ, קָמֵ"ץ אִיהוּ י' כַּד אִתְפַּתַּח בְּה' נְקוּדִין אִיהוּ ה', חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן, דִּבְהוֹן אִתְפַּתַּח קוֹמֶץ דְּאִיהוּ י', לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחֵירוּ.

וְאַתְוָון י"ה כְּחִשְׁבַּן חֹל"ם דְּאִיהוּ אֶמְצָעִי, וְחֵר"ק כְּחִשְׁבַּן ו"ה, ו' דְּרוֹעָא ה' כְּתִיב, קָמֵ"ץ י"ד פַּרְקִין דְּאֶצְבְּעָן, וְהַאי אִיהוּ (שמות יז טז) וַיֹּאמֶר כִּי יָ"ד עַל כֵּס י"ה, וְאִינוּן רְמִיזִין יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וּבְחָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיַד שְׂמָאלָא י"ד פַּרְקִין, רְמִיזִין כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, וְאִינוּן כ"ח, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּ"חַ יהו"ה, וְהָכִי סְלִיק אי"ה או"ה כ"ח, דְּרְמִיזִין (ירמיה יז יב) בְּכִסֵּא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרֵאשׁוֹן.

מִיָּד דְּאִסְתַּלְקוּ, וַיֵּלְכוּ בִלְא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף (איכה א ו), וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הָאוֹמֵר אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּכָל כֹּחוֹ, קוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, דְּאִינוּן שַׁבְעִין שְׁנִין, בָּתַר אֶלֶף וּמָאתָן שְׁנִין, דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִית דְּחָשִׁיב לוֹן מִשֶּׁבּוּטָל הַתָּמִיד, בְּגִין דְּבַדְרָגָא דְיַעֲקֹב תַּלְיָא קֵץ דְּפוּרְקָנָא, דְּדַרְגֵּיהּ אֱמֶת, הָדָא הוּא דִכְתִיב (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶ"ת לְיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ סִימָן אֶלֶף מָאתַיִם תִּשְׁעִים, וְאִית דְּאוֹסִיף בֵּיהּ ב', קָרוֹב יהו"ה לְכָל קוֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת (תהלים קמה יח), לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ (שם סז ג),

אוּף הָכִי אֶרֶץ, אֶלֶף ר"ץ, מָאתַיִם וְתִשְׁעִים, לְקַיְּימָא בְּהוֹן אֶמֶ"ת מֵאֶרֶ"ץ תִּצְמַח (שם פד יב), כַּד יְהוֹן לְבָר כְּחוּשְׁבַּן אֶרֶ"ץ, אֲבָל גְּזַר דִּינָם שִׁבְעִים שָׁנִים.

דָּבָר אַחֵר, וְהַמַּשְׂכִּילִים אִינּוּן נְקוּדֵי, יַזְהִירוּ דְּנָהֲרִין בְּאַתְוָון, דְּאִנּוּן נְקוּדִין עֲגוּלִין, אַתְוָון מְרוּבָּעִין, דִּבְאַתְוָון אִתְבְּרִיאוּ אַרְבַּע חֵיוָון דְּכָרְסַיָּא, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ בְּעִנְיָנָא דְּיֶחֱזְקֵאל (א יג), וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ, אִלֵּין אִינּוּן נְקוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן תִּשְׁעָה, דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ תִּשְׁעָה גַּלְגַּלֵּי דְּכָרְסַיָּא, כָּרְסַיָּא אִיהִי עֲשִׂירָאָה לְתִשְׁעָה גַּלְגַּלִּים, דְּנָהֲרִין בְּהוֹן עֶשֶׂר אַתְוָון דְּאִנּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ, וְאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, נָהֲרִין בְּאַרְבַּע חֵיוָון, וּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ.

וְשָׁם יהו"ה אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אֶמֶת, וּשְׁכִינְתֵּיהּ תּוֹרַת אֱמֶת, בָּהּ אִתְבְּרִיאַת כָּרְסַיָּא דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי רֵאשִׁית בָּרָא כָּרְסַיָּא דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, דְּהָכִי סְלִיק הַכִּסֵּ"א לְחוּשְׁבַּן אֱלֹהִי"ם.

וְאִית אוֹרַיְיתָא דִּבְרִיאָה, וְאוֹרַיְיתָא דַּאֲצִילוּת, אוֹרַיְיתָא דִּבְרִיאָה, יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ (משלי ח כב), וְאוֹרַיְיתָא דַּאֲצִילוּת תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה (תהלים יט ח), וּבָהּ תָּמִים תִּהְיֶה עִם יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ (דברים יח יג), וּמִסְטְרָא

דִּילָהּ אִתְמַר עַל יִשְׂרָאֵל, (שם יד יג) בָּנִים אַתֶּם לַיהו"ה, וּמְנָא לָן דְּאוֹרַיְיתָא דַּאֲצִילוּת אִיהִי תּוֹרַת יהו"ה דְּתַלְיָא בִּשְׁמֵיהּ, אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ זֶה שְׁמִי לְעֹלָם (שמות ג טו), שְׁמִי עִם י"ה שְׁסָ"ה, זְכַר"י עִם ו"ה רְמַ"ח, תוֹרָ"ה בְּחֶשְׁבַּן אַתְוֵי תרי"א, וְעִם אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה (דף ה ע"א) לְךָ אִיהִי תַּרְיַ"ג, וְהַיְינוּ ב' דְּאִתּוֹסְפַת בַּתּוֹרָה, זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וּבְגִין דָּא כָּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ (משלי ג לה), וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין אֵין כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה, וְאִית כָּבוֹד נִבְרָא, וְאִית כָּבוֹד נֶאֱצָל, מִסְטְרָא דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְרִיאָה, אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל (ויקרא כה נה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, וּמִסְטְרָא דַּאֲצִילוּת, בָּנִים אַתֶּם לַיהו"ה וְגוֹמֵר (דברים יד א).

וּלְעֵילָּא עַל כֻּלָּא עִלַּת עִלּוֹת כֻּלָּא דְּלֵית אֱל"ֹה עֲלֵיהּ, וְלַאו תְּחוֹתֵיהּ, וְלַאו לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין, וְאִיהִי אַסְחַר וּמְקַבֵּל בָּהּ יִסּוּרִין וּמַרְעִין וּמַכְאוֹבִין בְּדִחִילוּ דְּמָארֵיהּ, אַהֲבָה בְּסוֹפָהּ, כְּגַוְונָא דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, עַל אִלֵּין מָארֵי קוּשְׁיָין וּמַחֲלוֹקוֹת, אֶת וָהֵב בְּסוֹפָהּ (במדבר כא יד), וְאוּקְמוּהָ אַהֲבָה בְּסוֹפָהּ, דְּמַה דַּהֲוַת לוֹן שְׁכִינְתָּא סוֹף דְּכָל דַּרְגִּין,

קוּשְׁיָא וְדִין מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, אִתְחַזְרַת לוֹן אַהֲבָה מִסְטָרָא דִּימִינָא, אַהֲבַת חֶסֶד, וּבְגִין דָּא כָּל הַמְקַיְּמִים אֶת הַתּוֹרָה מֵעוֹנִי, סוֹפוֹ לְקַיְּמָהּ מֵעוֹשֶׁר, וְהַאי אִיהוּ אַהֲבָה בְּסוֹפָהּ, וְכָל מָאן דְּלָא מְקַיְּים לָהּ מֵעוֹשֶׁר, לָא יְקַיְּמָהּ מֵעוֹנִי.

דַּרְגָּא חֲמִישָׁאָה בְּיִרְאַת יְיָ' אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַקּוֹדֶם יִרְאָתוֹ לְחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, וְכָל הַקּוֹדֶם חָכְמָתוֹ לְיִרְאַת חֶטְאוֹ אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, דְּכָל הַקּוֹדֶם חָכְמָתוֹ לְיִרְאָתוֹ לְמָה הוּא דּוֹמֶה, לְמִי שֶׁמָּסְרוּ לוֹ מַפְתְּחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְלֹא מָסְרוּ לוֹ מַפְתְּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים, בַּמֶּה יִכָּנֵס.

וּבְאַרְבַּע רָזָא, אדנ"י תַּמָּן ' יִרְאַת יְיָ', וְאִלֵּין אַרְבַּע אַתְוָון אִינּוּן מַפְתְּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים דִּילָהּ, ' מִן יהו"ה אִיהִי חָכְמָה, וְאַרְבַּע אַתְוָון דְּהַאי שְׁמָא אִינּוּן מַפְתְּחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וּבְגִין דָּא אַקְדִּימוּ בְּצִלּוֹתָא אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּלְבָתַר חָתְמִין לָהּ בְּשֵׁם יהו"ה, בָּרוּךְ אַתָּה יהו"ה מָגֵן אַבְרָהָם, וְאוּף הָכִי אַקְדִּים שְׁבָ"א דְּאִיהִי יִרְאָה בְּשֵׁם יהו"ה, לְאַהֲבָה דְּאִיהִי קְמ"ץ רַחֲמֵי, שְׁבָ"א מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, כִּי בָאֵשׁ יהו"ה נִשְׁפָּט (ישעיהו סו טז), קְמַ"ץ מִימִינָא, וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִשָּׁם (ויקרא ה יב), בְּגִין דְּמַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, וּבְגִין דָּא אַקְדִּימוּ שְׁסָ"ה לֹא תַעֲשֶׂה דְּאִינּוּן דְּחִילוּ, לְרַמַ"ח פִּקּוּדִין דְּאִינּוּן רְחִימוּ,

הָדָא הוּא דִכְתִיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וכו', שְׁמִי עִם י"ה שָׂם"ה, זִכְרִי עִם ו"ה רָמַ"ח.

דַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה בִּירַאַת יְיָ', וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּיךָ וכו' (ישעיה לג ו), אֱמוּנַת סֵדֶר זְרָעִים, עִתֶּיךָ סֵדֶר מוֹעֵד, חָסֶן סֵדֶר נָשִׁים, יְשׁוּעוֹת סֵדֶר נְזִיקִין, חָכְמָה סֵדֶר קָדָשִׁים, וָדַעַת סֵדֶר טַהֲרוֹת, אִי אִיכָּא יִרְאַת יְיָ' אִין, וְאִי לָא לָא, וְסִימָן זְמַ"ן נָקַ"ט.

וְאִלֵּין שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה בְּאַרַח רָזָא, אִינּוּן מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּכְלִיל שִׁית סִדְרֵי מַתְנִיתִין, וּמָאן דְּבָעֵי לְנַטְלָא לֵיהּ בְּלָא שְׁכִינְתֵּיהּ דְּאִיהִי יִרְאַת יְיָ', עֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי טז כח) וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף. כְּאִלּוּ עָבִיד קִצּוּץ וּפְרוּד בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וּבְגִין דְּלָא יַעַבְדוּן פְּרוּדָא, אַף עַל גַּב דְּאוֹלִיף אָדָם שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְלָא אַקְדִּים לֵיהּ יִרְאַת יְיָ', דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁרְיָא לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אִי אִיכָּא יִרְאַת יְיָ' אִין, וְאִי לָא לָא, כְּאִלּוּ לָא הֲוָה כְּלוּם בִּידֵיהּ. אֱמוּנָה אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, דְּבָהּ קְרִיאַת שְׁמַע דְּאִיהִי אֱמוּנָה, וְאִיהִי עִתֶּיךָ מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, דְּבֵיהּ אִתְמַר (ויקרא טז ב) וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹמֵר, חָסֶן אִיהוּ מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יְשׁוּעוֹת אִתְקְרִיַּית מִסְטָרָא דְּנֶצַח, וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל לֹא

יִשַּׂשכָר וְלֹא יִנָּחֵם (שמואל א טו כט), חָכְמָה אִיהִי סֵדֶר קָדָשִׁים דְּאִיהוּ הוֹד, וְדַעַת אִיהוּ יְסוֹד דְּאִיהוּ סֵדֶר טַהֲרוֹת.

וְאִית דְּיֵימָא בְּהִפּוּכָא, מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי אֱמוּנָה, וּמִסְטְרָא דְצַדִּיק דְּבֵיהּ כְּלִילָן תְּרֵין שְׁמָהָן אָמֵ"ן, דְּאִנּוּן יאהדונה"י, וּבְצַדִּיק עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי (דף ה ע"ב) לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ (בראשית א יא), וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי סֵדֶר זְרָעִים.

עִתִּיךְ אִיהִי מִסְטְרָא דְּהוֹד דְּאִיהִי סֵדֶר מוֹעֵד, דְּבֵיהּ אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע וְתוֹלִין כָּל חָמֵשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתִחְלַת שֵׁשׁ, חֹסֶן אִיהוּ מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְּבֵיהּ סֵדֶר נָשִׁים, יְשׁוּעוֹת אִיהִי סֵדֶר נְזִיקִין מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן כָּל דִּינִין נָפְקִין לְמָאן דְּעָבִיד נֶזֶק לְחַבְרֵיהּ, חָכְמָה אִתְקְרִיאַת מִסְטְרָא דְּחֶסֶד, דְּבָהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים וְהוּא סֵדֶר קָדָשִׁים, וְעִמֵּיהּ נֶצַח, הָדָא הִיא דִּכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, דַּעַת דְּאִיהוּ סֵדֶר טַהֲרוֹת, וְאִינּוּן שִׁית סִדְרֵי מַתְנִיתִין, בְּרָזָא דְּלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מֵרַחֲמֵי לְדִינָא וּמִדִּינָא לְרַחֲמֵי.

דַּרְגָּא שְׁבִיעָאָה בִּירַאַת יְיָ דְּלֵית לֵיהּ חוֹסֶר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לד י) יְרָאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו, לַאו יְהֵא מֵאִינּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (משלי יא כד) וְחוֹשֵׂךְ מִיּוֹשֶׁר אַךְ לְמַחְסוֹר, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוֹסֶר

בְּאוֹרַיְיתָא אִם הוּא מָארֵי תוֹרָה, דִּבְלַאו אוֹרַיְיתָא לֵית דְּחִילוּ, כְּמָא דְּאִתְמַר אֵין בּוּר יֵרֵא חֵטְא, כְּגַוְונָא דְּלֵית אוֹרַיְיתָא בְּלָא דְּחִילוּ, אוֹף הָכִי לֵית דְּחִילוּ בְּלָא אוֹרַיְיתָא, לָא יְהֵא חִסָּרוֹן בִּנְשְׁמָתֵיהּ, וְלָא יְהֵא חִסָּרוֹן בְּעוֹבְדּוֹי טָבִין, דְּלֵית חוֹסֶר וַעֲנִיוּת כְּחוֹסֶר דְּאוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדַיָּיא טָבִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אֵין עָנִי אֶלָּא מִתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, דְּגוּפָא אִיהוּ עוֹבְדֵי יְדוֹי דְּבַר נַשׁ, לֵית חוֹסֶר סַגִּי מִנֵּיהּ בָּתַר דְּלַאו אִיהוּ עוֹבְדּוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קכז א) אִם יהו"ה לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, וְדָא גָּרַם דְּיִתְחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּלָא הֲוָה עוֹבְדֵי יהו"ה.

דַּרְגָּא תְּמִינָאָה בְּיִרְאַת יְיָ', לְמֶהֱוֵי לֵיהּ בְּשֶׁת אַנְפִּין, מָאן דְּאִית לֵיהּ בְּשֶׁת אַנְפִּין דְּלָא לְמֶעֱבַד עֲבֵירָה דְּאָתֵי לִידּוֹי בְּגִין דְּחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִלּוּ בֵּיהּ אִתְבְּרִי עָלְמָא, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁי"ת יָרֵ"א בְּשֶׁ"ת, הֲרֵי יִרְאָה עִם בְּשֶׁת כְּלָא חַד, וּמָאן דְּלֵית בֵּיהּ בְּשֶׁת אַנְפִּין אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא עָמְדוּ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.

וַהֲפוֹךְ בְּשֶׁ"ת וְתִשְׁכַּח שַׁבָּ"ת, וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁית יָרֵ"א שַׁבָּ"ת, דְּלָא תְּחַלֵּל לֵיהּ בְּפַרְהֶסְיָא, כְּבַר נַשׁ דְּלַאו בֵּיהּ בְּשֶׁת אַנְפִּין, וַוי לֵיהּ מָאן דְּמְחַלֵּל שַׁבָּת

מַלְכְּתָא דְּאִיהִי קֻדְשׁ לְמֶעֱבַד לֵיהּ חוֹל, דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף, זֶה הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִי שֶׁשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת, כָּל שֶׁכֵּן בְּשַׁבָּת מַלְכְּתָא.

וְעוֹד בּוֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן, עַז פָּנִים לְגֵיהִנֹּם, אִנּוּן דְּעָבְרִין עֲבֵירָה בְּיַד רָמָה, וְלֵית לוֹן בּשֶׁת פָּנִים מִקּוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים לג כג) מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יהו"ה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם, וְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ו ג) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ב כז) חֹפֶשׁ כָּל חַדְרֵי בָטֶן, (ירמיה כ יב) רוֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב.

וַעֲנָוָה קְטִירָא בִּדְחִילוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי כב ד) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְיָ, מָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאַת יְיָ אַיְתֵי לֵיהּ לִידֵי עֲנָוָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דִּיִרְאַת יְיָ עֵקֶב לְגַבָּהּ, וְדָא דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָיו מְאֹד, וּבְגִין דְּאִיהִי יִרְאָה עֵקֶב לְגַבָּהּ, אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, יִרְאָה מִלָּה זוּטְרְתִי הִיא לְגַבֵּי מֹשֶׁה.

דַּרְגָּא תְּשִׁיעָאָה בִּיִרְאַת יְיָ, כָּל מָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאַת יהו"ה יִתְהַלָּל, וְכִי אִית לְבַר נַשׁ לְשַׁבָּחָא גַּרְמֵיהּ, אֶלָּא אִיהוּ מְשׁוּבָּח קָדָם יהו"ה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי לא ל) שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי וְגוֹמֵר, דָּא דָּרָא דְּחַזְקִיָּהוּ, דִּבְיִרְאַת יְיָ קָא אָתֵי בַּר נַשׁ לְקַיְימָא תַּרְיַ"ג מִצְוֹת, כְּחִשְׁבַּן בִּירְאַ"ת.

דַּרְגָּא עַשִּׂירָאָה בִּירַאַת יְיָ, אִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה,
לַאו כָּל אַפַּיָּא שָׁוִין, אִית יִרְאָה דְּדָחִיל בַּר נַשׁ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלָא יַלְקֶה לֵיהּ בִּרְצוּעָה,
דְּאִתְמַר (דף ו ע"א) בָּהּ (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ,
מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, דְּאִיהִי אַרְעָא רַקְנָיָא,
שִׁפְחָא בִישָׁא, כְּגַוְונָא דְּחַד מֵאַרְבַּע אָבוֹת נְזִיקִין דְּאִיהוּ
הַבּוֹר, וּכְגַוְונָא דְּבוֹר דְּיוֹסֵף, דְּאוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ הַבָּרָה,
וְהַבּוֹר רֵק וכו' (בראשית לז כד), הַבָּרָה נְקֵבָא בִישָׁא, בּוֹר
דְּכוּרָא, וּבוֹר בְּגִין דְּאִיהוּ מִתַּמָּן, אוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ אֵין
בּוֹר יֵרֵא חֵטְא, בָּתַר דְּלֵית בֵּיהּ יִרְאַת יְיָ.
מָאן דְּאִיהוּ דָּחִיל מִגּוֹ אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי תִּפְאֶרֶת, דְּמִנַּיהּ
נָפְקַת, כְּגוֹן דָּא אִיהִי שְׁקוּלָה לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין דָּא
אֵין כָּל יִרְאָה שָׁוָה, דְּהָא יִרְאַת יְיָ הִיא מַלְכוּת דִּילֵיהּ,
כְּלִילָא מִכָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאִיהִי יִרְאָה דְּנָפְקַת
מִגּוֹ תּוֹרָה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ יהו"ה,
דְּבִגְינָהּ אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, גְּדוֹלָה תּוֹרָה שֶׁמְּבִיאָה
לְאָדָם לִידֵי מַעֲשֶׂה, דְּאִי בַּר נַשׁ לָא יָדַע אוֹרַיְיתָא,
וְאַגְרָא דְּפִקּוּדַיָּיא דִּילָהּ, וְעוֹנְשִׁין דִּילָהּ לְמָאן דְּעָבַר עַל
פִּקּוּדַיָּא, וּמָאן הוּא דְּבָרָא אוֹרַיְיתָא, וּמָאן הוּא דְּיָהִיב
לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, אֵיךְ דָּחִיל לֵיהּ וְנָטִיר פִּקּוּדוֹי, וּבְגִין דָּא
אָמַר דָּוִד לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ (ד"ה א כח ט) דַּע אֶת אלה"י

אָבִיךָ וְעָבְדֵהוּ.

דְּאִי בַּר נַשׁ לָא אִשְׁתְּמוֹדָע הַהוּא דְּיָהִיב לֵיהּ אוֹרַיְיתָא, וּמַנִּי לֵיהּ לְנַטָּרָא לָהּ, אֵיךְ דָּחִיל מִנֵּיהּ וְעָבִיד פִּקּוּדוֹי, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, וְאֵין בּוּר יָרֵא חֵטְא.

בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי תרי"א מִתְּרִין דַּרְגִּין אִתְיְהִיבַת, מֵחֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּמִתַּמָּן תְּרִין פִּקּוּדִין אַהֲבַת חֶסֶד וּדְחִילוּ דִּגְבוּרָה דְּאִיהִי יִרְאָה, דְּבְהוֹן אִשְׁתַּלִּימוּ תַּרְיַ"ג פִּקּוּדַיָּא, וּבְגִין דְּכָל אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדָהָא מִתְּרִין סִטְרִין אִתְיְהִיבַת, אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, וְאֵין בּוּר יָרֵא חֵטְא.

וְאִי תֵּימָא הָא חֶסֶד גְּבוּרָה דְּמִתַּמָּן מַלְכוּת אִיהִי אַהֲבָה וְיִרְאָה, אֵיךְ אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן גְּדוֹלָה תּוֹרָה שֶׁמְּבִיאָה לְאָדָם לִידֵי מַעֲשֶׂה, דְּמֵהָכָא מַשְׁמַע דְּכָל הַקּוֹדֵם יִרְאָתוֹ לְחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, אֶלָּא כֹּלָּא קְשׁוֹט, תִּפְאֶרֶת אִתְקְרֵי אָדָם, כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ הַוָּה אָדָם הַ"א דְּלְתַתָּא, דְּאוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ דַּהֲוָה רֵאשׁוֹן לְמַחֲשָׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לִיבָּרְאוֹת, דְּאִתְּמַר עֲלַיְיהוּ אָדָם אַתֶּם, אוֹף הָכִי תִּפְאֶרֶת דְּאִיהוּ יהו"ה, אִיהוּ רֵאשׁוֹן לְמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי חָכְמָה עִלָּאָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה דְּאִיהוּ י' מִן אדנ"י, חָכְמָה תַּתָּאָה, יִרְאַת יְיָ', מַלְכוּת דִּילֵיהּ.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (ויקרא יב ד) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ, אִתְּתָא אִית לָהּ לְאַקְדָּמָא בְּכָל פִּקּוּדַיָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ הִיא תִתְהַלָּל (משלי לא ל), וּבְגִין דָּא מָצָא אִשָּׁה בְּקַדְמֵיתָא, מָצָא טוֹב (שם יח כב), דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמה ט) טוֹב יהו"ה לַכֹּל.

וְאִי אַקְדִּים לָהּ בִּצְלוֹתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, מִיָּד (משלי ח לה) וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהו"ה, וּבְגִין דָּא כַּוָּנָה דְּאִיהִי מַחֲשָׁבָה, צָרִיךְ לְאַקְדָּמָא לְמִצְוָה, וּבְגִין דָּא שַׁוִּיאוּ רַבָּנָן כְּוִוּן מַחֲשַׁבְתָּא דִּצְלוֹתָא בַּבְּרָכָה קַדְמָאָה, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ אִם לָא כְּוִוּן בַּבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְאַקְדָּמָא יִרְאָה מִסְּטָרָא דְּשִׂכְינְתָּא, בֵּין בְּאוֹרַיְיתָא, בֵּין בְּפִקּוּדַיָּא, אֲבָל מִסְּטָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צָרִיךְ לְאַקְדָּמָא אוֹרַיְיתָא לְיִרְאָה בְּכָל פִּקּוּדַיָּא, דְּיִרְאָה דְּאוֹרַיְיתָא אִית, דְּאִתְקְרֵי נוּקְבָא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דִּבְגִינָהּ אִתְמַר תַּמָּן אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר (דהי"א טז לג).

עָנָה מַלְאָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר הֵן הֵן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, מֵהַאי אָ"ז תַּלְיָין ע"ב שְׁמָהָן דְּהַיְינוּ חֶסֶד, דְּבֵיהּ צָרִיךְ לְאִתְקָנָא כָּרְסְיָא לְמָארֵיהּ, בְּכַנְפֵי מִצְוָה, וְיֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת, עִשּׂוּר אֱמֶת מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מוֹרִיד הַטַּ"ל לְאַנְהָרָא לְגַבֵּי הֵ"א.

דְּאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בִּרְכָאן קַדְמָאִין דִּצְלוֹתָא, וּתְלַת

בַּתְרָאִין, וְדָא עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, דְּאִינוּן לְקִבְלַיְיהוּ תְּרֵין שְׁמָהָן יהו"ה אדנ"י, וּתְמַנְיָא אַתְוָון, דְּאִינוּן עַשְׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ (במדבר ז פז), וְדָא כ' מִן כֶּתֶר, עֲשָׂרָה מִן (דף ו ע"ב) שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אדנ"י, מִתַּתָּא לְעֵילָּא מִן אֲנ"י עַד אי"ן, עֲשָׂרָה מֵעֵילָּא לְתַתָּא מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ יהו"ה, וּבְגִין דָּא כ' כְּלִיל לוֹן.

וּבְקֵץ דְּפוּרְקָנָא מְ'דַלֵּג עַל הֲ'הָרִים (שיר ב ח), דָּא מ"ה, וְלֵית הָרִים אֶלָּא אֲבָהָן, דְּאִינוּן מֶרְכַּבְתֵּיהּ, אוֹף הָכִי מְ'קַפֵּץ עַל הַ'גְּבָעוֹת אִנּוּן אִמָּהָן, אהי"ה אדנ"י, בְּהַהוּא זִמְנָא אָ"ז יָשִׁיר מֹשֶׁה וכו' (שמות טו א), וְכֻלָּא אִתְקַשַּׁר וְאִתְכְּלִיל בְּחַ"י עָלְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי י ו) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.

וְאִית כְּבוֹד נִבְרָא כְּגַוְונָא דְּכָבוֹד נֶאֱצָל, מִסְטְרָא דְּכָבוֹד נִבְרָא אָמְרִין יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי אֲדוֹן עַל כֹּלָּא אִם כַּעֲבָדִים, וּמִסְטְרָא דְּכָבוֹד נֶאֱצָל אִתְמַר בְּהוֹן אִם כְּבָנִים, אִיהוּ עִלַּת עַל כֹּלָּא לֵית אֱל"ֹהַ עֲלֵיהּ, וְלָא תְּחוֹתֵיהּ, וְלָא לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, אִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין.

וְאִיהוּ אַסְחַר לְכָל סִטְרִין, דְּלָא מִתְפַּשְׁטִין יַתִּיר מִגְּבוּל דְּשַׁוִּי לְכָל חַד, וּמִדָּה דְּשַׁוִּי לְכָל חַד, וְכֻלְּהוּ

בִּרְשׁוּ דִילֵיהּ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד.

אדנ"י מֶרְכָּבָה לִיהו"ה, וּבָהּ אִתְעַטַּף, וְאוּף הָכִי יהו"ה אִתְעַטַּף בְּאהי"ה לְמִבְרֵי עָלְמָא, אֲבָל שֵׁם יהו"ה אִיהוּ מֶרְכָּבָה לְמָארֵיהּ לְכֶתֶר עִלָּאָה, וּבְגִין דָּא (ש"א ב ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיהו"ה, עִלַּת עַל כֹּלָּא טָמִיר וְגָנִיז בְּכֶתֶר, וּמְגִיהּ אִתְפַּשַּׁט נְהוֹרֵיהּ עַל יהו"ה, דְּאִיהוּ י' חָכְמָה, ה' בִּינָה, ו' כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, ה' מַלְכוּת, וְהַאי אִיהוּ אִתְפַּשְּׁטוּתֵיהּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְאוּף הָכִי אִתְפַּשַּׁט נְהוֹרֵיהּ עַל י' מִן אדנ"י מִתַּתָּא לְעֵילָּא, עַד אֵין סוֹף, דְּאִתְרְמִיז בְּאדנ"י אַי"ן, וּבְגִין דָּא י' י' מִן יאהדונה"י עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף, דָּא כ' מִן כֶּתֶר, וּמָארֵי דְּכֹלָּא לֵית בֵּיהּ צִיּוּר דְּאוֹת וּנְקוּדָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מ יח–כה) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה, וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵ"ל, וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ.

אִיהוּ צִיֵּיר בִּתְרִין אַתְוָון תְּרֵין עָלְמִין, בְּאָת י' צִיֵּיר עָלְמָא דְאָתֵי, וּבְאָת ה' עָלְמָא דֵין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם כו ד) כִּי בְיָ"הּ יהו"ה צוּר עוֹלָמִים.

וּמְקוֹרִין דְּכָל שְׁמָהָן אִינוּן יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה, כָּל יו"ד אִיהִי אַחֲזֵי יהו"ה, כָּל א' אַחֲזֵי אהי"ה לְעֵילָּא, אדנ"י לְתַתָּא, הָכָא שֵׁם יהו"ה אִיהוּ בְּכִנּוּייהּ חַד, בְּגִין דְּמִגִיהּ אִשְׁתַּכַּח כִּנּוּייהּ, אֲבָל מִסְטְרָא דַעֲשַׂר סְפִירָן דִּבְרִיאָה, לָאו שֵׁם

יהו"ה וְכִנּוּיֵיהּ חַד, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם מג ז) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו וכו', הֲרֵי סְפִירוֹת אִתְקְרִיאוּ בְּשֵׁם יהו"ה, וּבְשֵׁם אדנ"י, וְאִנּוּן דְאדנ"י אִתְבְּרִיאוּ.

וּבְגִין דָּא אִית שְׁמָהָן דַּמְיָין לְחוֹתָמָא דְמַלְכָּא, דְּבְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדָע דְיוֹקְנָא דְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא צִיּוּרָא מַמָּשׁ, וְאִית שְׁמָהָן דְאִינּוּן כְּגַוְונָא דִרְשִׁימוּ דְצִיּוּרָא דְחוֹתָמָא בְּשַׁעֲוָה, וְהָכִי דְחִילִין מֵהַהוּא רְשִׁימוּ כְּאִילּוּ הֲוָה מַלְכָּא מַמָּשׁ, אֲבָל אָדוֹן עַל כֹּלָּא לֵית לֵיהּ מִכָּל אִלֵּין צִיּוּרִין כְּלָל, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם מ יח) וְאֵל מִי תְּדַמְּיוּן אֵ"ל וכו'.

וּמִסְטָרָא דְצִיּוּרִין דְּשַׁעֲוָה, חָמָא יְחֶזְקֵאל כָּל אִלֵּין מַרְאוֹת דְּחָמָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א כו) וּדְמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם, וְלָא מַרְאֵה אָדָם מַמָּשׁ, כְּמַרְאֵה חַשְׁמַ"ל וְלָא חַשְׁמַ"ל, כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב, הוּא מַרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד יְיָ, וְלָא כְּבוֹד יְיָ מַמָּשׁ, אֶלָּא מַרְאֵה צִיּוּר דִּילֵיהּ.

פְּתַח וְאָמַר, יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה, קוּם מְשִׁינְתָּךְ לְגַלָּאָה הָכָא מַרְאוֹת דְּאִתְגַּלְיָין לָךְ, דְּכֻלְּהוּ לְגַבָּךְ בְּאַרַח סָתִים וּבְאִתְגַּלְיָא, בְּאִתְגַּלְיָא צִיּוּרִין, אֲבָל בִּסְתִימוּ דְעַיְינִין דְיוֹקְנָא דְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַהוּא דְלֵית לֵיהּ דְיוֹקְנָא, דִּבְגִינֵיהּ אִתְמַר הַאי קְרָא

לְמָאן דְּצַיֵּיר בֵּיהּ דְּיוֹקְנָא, (דברים כז טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וכו', וְשָׁם בַּסָּתֶר, בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וַאֲפִילוּ מִכָּל מַה דְּבַר נַשׁ יָכִיל לְאִסְתַּכָּלָא בְּעֵינָא, וַאֲפִילוּ מִכָּל דְּיוֹקְנִין דְּאַחֲזֵי לִנְבִיאֵי.

צוּרַת דְּיוֹקְנָא דְּכִלִּילָא מִכַּמָּה נְהוֹרִין, חַד וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם א כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא (יחזקאל א כו), דָּא אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, וְאִיהוּ לְעֵילָּא כְּגַוְונָא דָּא א וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת (דף ז ע"א) הַסַּפִּיר (שמות כד י), כְּגַוְונָא דָּא א וְכֻלָּא א, נְקוּדָה דָּא הוּא כְּגוֹן חֹל"ם לְעֵילָּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן, דְּרָכִיב עַל י"ה דְּאִינוּן חָכְמָה וּבִינָה כְּחֶשְׁבַּן חֹלֶם, וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר חִירֵק, וְדָא מַלְכוּת, וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי, אִיהִי תְּחוֹת ו"ה, דְּאִיהוּ חֶשְׁבּוֹן חֵר"ק, וְהָכִי סְלִיק א יהו"ה יו"י.

וְעוֹד רָקִיעַ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּכִלִּיל שֵׁם יהו"ה, וְאִיהוּ כְּלִיל שִׁית סְפִירָן בְּאֶמְצָעִיתָא, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (יחזקאל א כב) נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד ב) נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה, כְּגַוְונָא דָּא \ בְּאֶמְצַע א, נוֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי (ישעיה מד כד), מָאן נָטָה לֵיהּ, עִלַּת עַל כֻּלָּא לְבַדּוֹ, יְחִידָא בְּלָא תְּנַיְינָא לְמֶעֱזַר לֵיהּ. תְּנַיְינָא (יחזקאל א כו), וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה דָּא אִיהוּ יוּד הֵא וְאָו הָא

כְּלִיל תֵּשַׁע נְקוּדִין, וַעֲשִׂירָאָה שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ, וְכוּלָּא א, דְּלֵית אָדָם בְּלָא א׳, וְכוּלָּא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ יהו"ה דְּכְלִיל א, וְאִיהוּ שְׁמָא מְפָרַשׁ דְּכְלִיל א לְאַחְזָאָה דְּאִם רָץ לְבָךְ שׁוּב לְאָחוֹר.

תְּלִיתָאָה, כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב, וְדָא שְׁכִינְתָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, דִּנְשְׁמָתִין דּוּמִין קָדָם שְׁכִינְתָּא כְּנֵרוֹת לִפְנֵי הָאֲבוּקָה, וּבְגִין דָּא כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ (שם א כז), וְאִיהִי בֵּי כְּנִישְׁתָּא דִּלְעֵילָא, אֵ"שׁ נֹגַ"הּ, כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים (ישעיה נו ז), וְאִיהִי אֵשׁ בֵּית לָהּ מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּאִיהִי ב׳, יוֹמָא תִּנְיָינָא דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, א׳ יוֹמָא קַדְמָאָה דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גַּן עֵדֶן, וְדָא חֶסֶד, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּמַרְאֵה אָדָם כְּלִיל תַּרְוַיְהוּ, וָא"ו לִימִינָא אֶחָ"ד, ל"ב לִשְׂמָאלָא יו"ד ה"א ה"א.

מְמַרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה, וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה, אִינּוּן תְּרִין שׁוֹקִין, תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וְאִינּוּן רְבִיעָאָה וַחֲמִשָּׁאָה לְחֶסֶד, דְּמִתַּמָּן בְּנִינָא דְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, ה׳ עִלָּאָה אִתְפַּשְׁטַת עַד הוֹד, חַמְשִׁין תַּרְעִין, וּבְגִין דָּא קָא רָמִיז עֲלָהּ, רָאִיתִי כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ, וּבָהּ שִׁית מַרְאוֹת. שְׁבִיעָאָה, (יחזקאל א כח) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, הַקֶּשֶׁת דָּא צַדִּיק יְסוֹד עָלְמָא, כְּמַרְאֵה דִּילָהּ לְתַתָּא

מטטרו"ן, דָּא חָזָא יְחֶזְקֵאל, דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל מַרְאוֹת.
חֵיזוּ תְּמִינָאָה, כֵּן מַרְאֵה הַנּוֹגַהּ סָבִיב, דָּא שְׁכִינְתָּא
תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (ירמיהו לא כא) נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר,
וּבְגִין דָּא כֵּן מַרְאֵה הַנּוֹגַהּ סָבִיב, אֵשׁ נוֹגַהּ.
תְּשִׁיעָאָה, הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יהו"ה, חָכְמָה
עִלָּאָה, דְּמוּת דִּילָהּ חָזָא יְחֶזְקֵאל לְתַתָּא,
וְלָא חָכְמָה.
וְכַד מָטָא לְדְמוּת כֻּתֵּר דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עֲשִׂירָאָה, חֲזִי מַה
כְּתִיב בֵּיהּ, וָאֵרְאֶה וְאֶפּוֹל עַל פָּנַי, דְּלָא יָכִיל
לְמִסְבַּל, וְאִם מַרְאוֹת דִּלְתַתָּא הָכִי, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן
מַרְאוֹת עִלָּאִין דִּסְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן
מַרְאוֹת דַּאֲצִילוּת.
וּבְרָזָא דְּאָת א תִּשְׁפַּח חֹל"ם חִיר"ק שׁוּרֵק כְּגַוְונָא דָּא
:·: ו וְאִיהוּ גַּלְגַּל דְּאִתְהַפַּךְ לְשִׁית סִטְרִין לְעֵילָא וּלְתַתָּא
וּלְאַרְבַּע סִטְרִין, אִתְהַפַּךְ לִימִינָא וְסָהִיד עַל עִלַּת עַל
כֹּלָּא דְּלֵית אֱל"ה אָחֳרָא לִימִינָא דְּעָלְמָא, אִתְהַפַּךְ
לִשְׂמָאלָא וְסָהִיד עֲלֵיהּ, וְהָכִי לְכָל סִטְרָא סָהִיד עַל
יְחוּדֵיהּ, דְּלֵית אֱל"ה אָחֳרָא עֵילָא וְתַתָּא וּלְאַרְבַּע
סִטְרִין, הַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין כְּדֵי
שֶׁתַּמְלִיכֵהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת
הָעוֹלָם.
ו׳ כְּלִיל תְּלַת נְקוּדִין, עֵילָא וְתַתָּא וְאֶמְצָעִיתָא,

דְּסַהֲדִין, וּתְלַת סַהֲדִין תְּחוֹתַיְיהוּ לְתַתָּא, עַל עִלַּת עַל כֹּלָּא דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמְבַלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִי"ם, דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית נְקוּדִין כְּחוּשְׁבַּן ו', דְּסַהֲדִין עַל עִלַּת עַל כֹּלָּא, דְּלֵית אֱל"ה אָחֳרָא לְשִׁית סִטְרִין אֶלָּא הוּא, הָא תֵּשַׁע נְקוּדִין דְּכְלִילָן בְּאָת ו' מִן א, וְאָת א' בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּימוּ לְעֶשֶׂר, וּבֵיהּ כְּלִהוּ אָזְלִין לַאֲתַר חָד, הָא הָכָא רָזָא דִּבְנְיָינָא דִּיחֶזְקֵאל (דף ז ע"ב) בְּרָזָא דִּנְקוּדִין.

וְעוֹד רָזָא נְקוּדֵי צְרִיךְ לְאַחֲזָרָא עֲלַיְיהוּ, פַּתָּח בְּחוּשְׁבַּן אוֹתִיּוֹתָיו אִיהוּ יו"ד, וּכְתִיב (תהלים קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, וְאוּקְמוּהוּ אַל תִּקְרֵי יָדֶךָ אֶלָּא יוּדֵי"ךְ, וְאִינּוּן י"י מִן יאהדונה"י, וּבְאָן אֲתַר מִתְפַּתְּחִין בִּרְקִיעָא דְּאִיהוּ פַּתָּח, וְאִיהוּ מַפְתֵּחַ כְּלִיל אהדונ"ה שִׁית אַתְוָון בְּאֶמְצַע י"י, וּתְרֵין יוּדִין עִם רָקִיעַ דְּאִיהוּ ו' סְלִיק לְחוּשְׁבַּן יהו"ה.

קָמֵץ רָקִיעַ וְנִיצוֹץ, אִינּוּן י"ו, אִיהוּ קוֹמֶץ כָּל נְקוּדִין, דְּאִינּוּן שִׁית סְרֵי כְּחִשְׁבַּן שִׁית סְרֵי אַנְפִּין דְּחֵיוָן, וּבְגִין דָּא אִיהוּ קוֹמֶץ כָּל נְקוּדִין, צֵר"י אִיהוּ חוּשְׁבַּן ו' ו', וּתְחוֹת צַדִּיק תְּרֵין נִיצוֹצִין דְּאִינּוּן י' י', אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְאִינּוּן ו' ו' י' י' סָלְקִין ל"ב, וְאִינּוּן ל"ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חָכְמָה, וּנְקוּדָה תְּחוֹת ר' מִן צֵר"י דְּאִיהִי י' עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֲרֵי מ"ב, וּבְגִין דָּא צֵר"י, בֵּיהּ צַיְיר עָלְמִין, וַיְיצֶר תַּמָּן צֵר"י, בֵּיהּ צַיְיר אָדָם, הֲרֵי רָזָא

דְּנָקוּד צֵרֵי מ"ב, וּתְלַת אַתְוָון חֲרֵי מ"ה, כְּחוּשְׁבַּן אָדָ"ם.

שְׁבָא אוּף הָכִי (בראשית א טז) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם, וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן וגו', וּבֵיהּ רָזָא מ"ב, וּבֵיהּ רָזָא דְּאָדָם, כְּגַוְונָא דָּא, חֶשְׁבַּן שְׁבָא ו', וּתְלַת נִיצוֹצוֹת וְרָקִיעַ י' י' י' ו' דְּחוּשְׁבְּנֵיהוֹן ל"ו, חֲרֵי מ"ב, וּתְלַת אַתְוָון שְׁבָ"א חֲרֵי מ"ה, וְרָזָא דְּמִלָּה (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָ"ה אוֹמַר אֲלֵיהֶם, וְנִקּוּד שְׁבָ"א נָקוּד בְּשֵׁם יהו"ה בְּאוֹרַיְיתָא.

סָגוֹל חַ"י חֶשְׁבְּנֵיהּ, וְאִיהוּ ו' ו' ו' מִן וַ'יִּסַּע וַ'יָּבֹא וַ'יֵּט, וּתְלַת נְקוּדִין י' י' י' אִיהוּ ח"ם, וְאַרְבַּע אַתְוָון מִן סָגו"ל אִיהוּ חמ"ד, וְתֵיבָה הָא אִינוּן חַמָּ"ה, פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְּנֵי חַמָּה.

חֹלֶם חָסֵר ו' חוּשְׁבְּנֵיהּ י"ה, וּתְלַת נִיצוֹצוֹת י' י' י' הָא אִינוּן מ"ה, שְׁמָא מְפָרַשׁ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְעִם תְּלַת אַתְוָון וְתֵיבָה הָא אִיהוּ מ"ט, כְּחוּשְׁבַּן מ"ט אַתְוָון דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וכו' (דברים ו ד), בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד וכו', וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִּינָה נִבְרְאוּ בָּעוֹלָם וְנִתְּנוּ לְמֹשֶׁה, חוּץ מֵאֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ח ו) וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִי"ם, וּלְתַתָּא בְּמַלְאָכִים אִינוּן מ"ט פָּנִים טָהוֹר מִן מטטרו"ן, דְּאִיהוּ חֹלֶ"ם בְּמַלְאָכִים.

חִירֵק עִם חוּשְׁבַּן אַתְוָון אִיהוּ א"ם, חִרֵק חוּשְׁבְּנֵיהּ ו"ה, וּתְלַת נִיצוֹצוֹת י' י' י' תְּלָתִין, הָא אִיהוּ א"ם.

שֶׁרֶק אִיהוּ חוּשְׁבַּן אַתְוִוי ו', וְחָמֵשׁ נִיצוֹצוֹת חַמְשִׁין, הָא נ"ו, תְּלַת אַתְוָון וְתֵיבָה הָא אִנּוּן ס', סוֹד יהו"ה לִירֵאָיו, וּבְיהּ (ירמיה לא ו) רָ'נּוּ' לְיַעֲק'ב שְׂ'מְחָה נוֹטָרִיקוֹן שׁוּר"ק.

דְּכָל נְקוּדֵי מֵחָכְמָה עִלָּאָה מִתְפַּשְׁטָאן, תִּשְׁעָה עַד מַלְכוּת, וְטַעֲמֵי מִכְּתֶר עַד מַלְכוּת, וְשׁוּר"ק צַדִּיק יְסוֹד עָלְמָא, בֵּיהּ סוֹד שׁוּרֶק תְּנַיְינָא בְּתוֹסֶפֶת ו' מ"ב.

וְעוֹד קָמֵ"ץ, אוּקְמוּהוּ מָארֵי דְקַדּוּק דְּאִיהוּ תְּנוּעָה גְּדוֹלָה, בְּגִין דְּאִיהוּ קַדְמָאָה דְּכֻלְּהוּ נְקוּדִין דִּסְפִירָאן, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ שְׁמָהָן קַדִּישִׁין אִתְעֲבִידוּ דָּא כְּסָא לְדָא, כְּגוֹן בְּרָא דְצָרִיךְ לְמִפְלַח לַאֲבוֹי וּלְאִמֵּיהּ, וּלְמֶעֱבַד לְגַרְמֵיהּ לְגַבַּייְהוּ כְּעֶבֶד, וְשַׁמָּשׁ, וְכָרְסַיָּיא, וּמַצָּב תְּחוֹתַיְיהוּ, הָכִי אִינּוּן סְפִירָן דָּא לְדָא, וּבְגִין דָּא אִית נְקוּדָה מַלְכָּא, וְאִית נְקוּדָה עַבְדָּא לְגַבֵּיהּ, כְּגוֹן שְׁבָ"א דְּאִיהוּ עֶבֶד לְקָמֵ"ץ, וְרָץ בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ וּמְזַנֵּב אַחֲרָיו, אֲבָל בְּאַתְרֵיהּ מַלְכָּא אִיהוּ.

וְרָזָא דְקָמֵ"ץ, חוּשְׁבַּן קָמֵ"ץ י"ד, וּתְלַת נִיצוֹצֵי וְרָקִיעַ נ', מ' דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, אִנּוּן רְמִיזִין אַרְבַּע יוּדִין מִן יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וְלַאו לְמַגְנָא אִתְמַר בֵּיהּ מֶלֶךְ, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל מַלְכִין.

פַּתָ"ח אִיהוּ מ"ב, חוּשְׁבַּן פַּתָח אִיהוּ כ', וְנִיצוֹץ וּתְרֵין

רְקִיעֵי וו"י, הָא מ"ב, (תהלים צא יד) כִּ"י בְ"י חָשַׁק וַאֲפַלְטֵהוּ, פְּתַח לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם וכו', בָּ"ם אַרְבָּעִים וּתְרֵין, כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְטֵהוּ, חָשַׁק חִירֵק שְׁבָא קָמֵץ מִן אָבְגִּיתָץ, קָמֵץ קוֹמֶץ (דף ח ע"א) סָתִים בְּאָת יוּ"ד, פַּתָּ"ח אִתְפַּתַּח בֵּיהּ בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּאִינּוּן ה', וְכַמָּה רָזִין בְּנִקּוּדֵי, וְהַאי אִיהוּ אָבֹא בָם אוֹדֶה י"ה, וּפַתָּח עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים קיח יט) פְּתְחוּ לִי וכו', זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָ"ה. מַלְאָכִין אִית דְּמְשַׁמְּשִׁין לְאִלֵּין נְקוּדִין, וְאִינּוּן אַתְוָון, דְּאִינּוּן כְּסוּסְוָון לִנְקוּדֵי, וְטַעֲמֵי מַנְהִיגֵי לוֹן, וְאִינּוּן תְּנוּעוֹת לְגַבַּייהוּ, כְּגוֹן עַל פִּי יהו"ה יַחֲנוּ, וְעַל פִּי יהו"ה יִסָּעוּ (במדבר ט כ), וְאִינּוּן נְקוּדִין לְגַבֵּי טַעֲמֵי, כְּעָאנָא בָּתַר רַעְיָין דְּאַנְהִיגִין לוֹן לְכָל סִטְרָא, לְסַלְקָא וּלְנַחְתָּא עֵילָא וְתַתָּא, וּלְאַנְהָגָא לוֹן לְכָל סִטְרָא לִימִינָא וּשְׂמָאלָא לְקַמָּא וְלַאֲחוֹרָא.

וְטַעֲמֵי אִינּוּן נְשָׁמָתִין, וּנְקוּדִין רוּחִין, וְאַתְוָון נַפְשִׁין, אִלֵּין מִתְנַהֲגִין בָּתַר אִלֵּין, וְאִלֵּין בָּתַר אִלֵּין, אַתְוָון מִתְנַהֲגֵי בָּתַר נְקוּדֵי, וּנְקוּדֵי בָּתַר טַעֲמֵי, כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר (קהלת ה ז), וְעוֹד אַתְוָון אִנּוּן אֵשׁ, נְקוּדֵי רוּחַ, אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ (יחזקאל א יב), וְאִנּוּן כְּמַבּוּעֵי מַיָּא, דְּאִתְמַר עֲלַייהוּ (תהלים קד י) הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים, יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי וגו', אִלֵּין אַתְוָון. וְאִית דְּשַׁוִּי לוֹן לְאַתְוָון, מַיִם אֵשׁ רוּחַ וְעָפָר אַרְבַּע

רַגְלִין דְּכָרְסְיָא, נְקוּדֵי אָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא, מִסְטְרָא דְאַבָּא יוּדִי"ן לְעֵילָא, מִסְטְרָא דִבְרַתָּא יוּדִי"ן לְתַתָּא, מִסְטְרָא דְבֵן וָוִי"ן לְעֵילָא, כְּגַוְונָא דָא וו"י, מִסְטְרָא דְאַבָּא וָוִי"ן לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דָא יו"ו, הֵהִי"ן דְּאִמָּא כְּגַוְונָא דָא הה"ו הה"י, הֵהִי"ן דִּבְרַתָּא כְּגַוְונָא דָא יה"ה וה"ה, וְהָכִי בְּכָל הַוְיָה וַהַוְיָה.

וְעוֹד מָאן דְּאוֹלִיף אִלֵּין הַוְיָין, צָרִיךְ לְאוֹלָפָא לוֹן לְמִבְנֵי בְּהוֹן בִּנְיָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א יח ל) וַיִּרְפֵּא אֶת מִזְבַּח יהו"ה הֶהָרוּס, וְרָזָא דְמִלָּה דְּיָכְלִין לְמֶהֱוֵי בְּאַתְוֵי דִשְׁמֵיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שמות יט כא) פֶּן יֶהֱרְסוּ אֶל יהו"ה, וּבְגִין דָּא דְּיֶהֱרְסוּ לוֹן בְּחוֹבַיְיהוּ, צָרִיךְ לְמִבְנֵי לוֹן בְּצִלּוֹתְהוֹן.

דְּאָת י' אִיהִי אֻבָּן יְסוֹדָא דִבְנְיָנָא, י"י מִן יי"ה, מִן יי"ו, מִן וי"י, בְּהוֹן אַבְנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבַּח יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ (דברים כז ו) דָּא ה', ו' דָּא קוֹרָה, וְעַמּוּדָא, לְסַמּוֹךְ עֲלָהּ בַּיִת, וּבְגִין דָּא חִבּוּרָא דְתִלַּת אַתְוָון בַּיִת, ב' בִּנְיָנָא, י' יְסוֹד בִּנְיָנָא, ת' תִּפְאֶרֶת, וְאִנּוּן ב' מַלְכוּת, י' יְסוֹד סְפִירָה תְּשִׁיעָאָה, דְּאִיהוּ סוֹמֵךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, וּבֵיהּ סוֹמֵךְ יהו"ה לְכָל הַנּוֹפְלִים (תהלים קמה יד), ת' תִּפְאֶרֶת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעי' מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, וּבֵיהּ כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, אֲבָל לְגַבֵּי יְסוֹד

כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בִּבְרוּךְ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי י ו) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.

וְאִיהוּ עֲרוּב, דְיַשְׁפִּיל בֵּיהּ הַקּוֹרָה אִם הִיא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים, דְאִיהִי יו"ד, דִלְעֵילָא מֵעֶשְׂרִים, דְאִיהוּ כ' כֶּתֶר, אִיהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת עַל כֻּלָּא, דְלֵית עֵינָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, וּבְגִין דָּא מָבוֹי דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְאִיהִי י' זְעֵירָא, עֲשָׂרָה טְפָחִים שְׁעוּרָהּ, בֵּיהּ צָרִיךְ לְהַשְׁפִּיל הַקּוֹרָה דְאִיהוּ ו', אֲבָל לְגַבֵּי סְכָּה דְאִיהִי אִימָּא, דְשִׁיעוּר דִילָהּ יו"ד דְאִיהוּ כ' כֶּתֶר, לְעֵילָא מִכֶּתֶר לֵית אָדָם דְמֶרְכְּבָה דָּר בֵּיהּ גּוֹ סְכָּה, דְלֵית עֵינָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ.

וּמָקוֹר דְאִלֵּין הַוָיִין כְּחִשְׁבַּן חֻסָּד, דִבְהוֹן צָרִיךְ לְמִבְנֵי בִּנְיָנָא דָא דְאִנּוּן מֵחֶסֶד, דְמָקוֹר דַהֲוָיָתֵיהּ אִיהוּ יו"ד ה"י וי"ו ה"י, דְסָלְקֵי לְשַׁבְעִין וּתְרִין הַוָיִן כְּחוּשְׁבַּן חֻסָּ"ד, כֻּלְּהוּ אֶבֶן וְקוֹרָה וּבִנְיָנָא דְאִתְבְּנֵי בְּתַרְוַוייהוּ, וְאִלֵּין אִינּוּן ע"ב הַוָיִן דְנָפְקִין מִן יו"ד ה"י וי"ו ה"י:

(כל אלו השמות אסור להוציאם בפה ודי להסתכל עליהם ולקראותם במחשבה)

(דף ח ע"ב)

יַהֲוָ הִיָוֵ הַהָוָ הַוָהַ יְהַהַ יַוֵהַ יְוֵהַ וָהַיָ וֵוָיְ הַוָיְ הַהָוָ הִהָיָ הֵיֵהַ וְהַהַ וַיָהַ וֵיָהַ הֵוֵיְ וְהֵיְ וְוָהַ וֵוָיְ וְוֵיָ וֵוָיְ הֵוָיְ הַוָהַ יֵוֵהַ וֵיֵהַ וְוֵיְ וְוַהַ וָהָוָ יְוָוְ יְהָוְ יַהֲוְ וֵיֵהַ יֵוֵהַ יֵיֵהַ יָהֲיְ וַיְיְ וֵהֵיְ וְהֵיָ הֵיְוְ יְהָוָ יֵיֵהַ יֵיָוְ יְוֵיְ הֵיְיְ הַוְיְ הַוְיְ יְהֵיְ הֵהֵיְ הֵהֵיְ הָיֵהַ יְהֵהַ יֵיֵהַ

יְיָ הֱוֹהִ וֵהֹהֶ וָוֹהָ וָהִוֶ הַוָוַ הֲהָוֶ הְהַוִ וְיָוָ יֶוִוְ יְיֶוֶ יְיַוִ יֵיַ יְוִי וֵיָיְ וָוָיְ וָוִיְ

ואלה מצאתי בספר אחר

יהי הוי והי ויה ייה היי יהי הוה והו היה היי והה הוו יהה ההו ווה ההי יהו הוה היו יהה ההו הוי יהו היו ויה הוי הוי והי יהה והה יוו יהה ההי היה יהי ההו ההו היו היה היה ויה הוה היו ויה ההה ויי והה הוי הוה היה יוה יהו ההו היו היה היה יהה והה יוו יהה ההו יוה ההו יהו ההו יהו היו ויה: יהוה הוהי והיה היהו. יההו. ההיו. ויהה. ההוי יוהה. הויה וההי היוה.

נ"א בשם בן ע"ב וכתוב בחסרונות של כתיבת זקני הרב

יהי הוה והו היה יהו הוה	יהו הוי והי הוי	יהוה הוהי והיה היהו
היי והה הוו יהה היו והה	הוי והי היו יהו	יההו ההיו ויהה ההוי
ייה ההו וה ההי ויה יה ההו	והי היו יהו הוי	יוהה הויה והיי היוה
הויה	היו יהו הוי והי	

יהו היו ויה הוי	יהה והה יוו יהה	יהו ההו היו היה היה
הוי והי היו יוה	ההי	יהה והה יוו יהה ההו
והי יוה יהו היו	היה	יוה ההו יהו ההי היו
		ויה

יהו ההו היו היה היה ויה הוה היו ויה ההה וי והה הוי הוה היה יוה

שֵׁם יהו"ה, יֹ' דִּילֵיהּ בְּרִישָׁא דְחַרְבָּא, דְּלִית מָאן דְּנָצַח לֵיהּ בְּכָל קְרָבָא, וְדַאי לְמָארֵי חַרְבָּא דָּא, וּבָהּ נָצַח לְכָל סִטְרִין אָחֳרָנִין, וְלֵית חַד קַיְימָא קָמֵהּ, גּוּפָא דְּהַאי חַרְבָּא וֹ', זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָדַע לְאַנָּפָא לֵיהּ בִּידֵיהּ לְכָל סִטְרָא, עֵילָא וְתַתָּא וְאַרְבַּע סִטְרִין בְּשִׁית סְפִירָן, תְּרִין פִּיפִיּוֹת דְּחַתִּיךְ בְּהוֹן עֵילָא וְתַתָּא מִתְּרִין סִטְרִין אִינּוּן ה' ה',

וּנְקוּדָא אֱלֹהִי"ם, וְהַיְינוּ נַרְתֵּק דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא בִּינָה נְקוּדָה אֱלֹהִי"ם, כְּגַוְונָא דָא יְהוֹ"ה כְּמָה דְאִתְמַר.

וְהַאי אִיהוּ דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע, כְּאִלּוּ אוֹחֵז חֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדוֹ, וְהָא אוּקְמוּהוּ עַל מִטָּתוֹ, לְהָגֵן מִן הַמַּזִּיקִין, אֲבָל בִּקְרִיאַת שְׁמַע דִּצְלוֹתָא, אֲדוֹן הַמַּזִּיקִין קָשׁוּר, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִבְרַח, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּשָׁחִיט לֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, לְקַיֵּים (בָּא לְהָרְגְךָ) הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ בִּצְלוֹתָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּלָא חָשַׁשׁ לִיקָרֵיהּ לְשַׁחֲטָא יְצֵרֵיהּ וְשַׂנְאֵיהּ, דְּלֵית שַׂנְאֵיהּ לְחוֹד אֶלָּא שַׂנְאֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּבְכָל יוֹמָא תָּבַע חוֹבִין דִּבְנוֹי לְשַׁחֲטָא לוֹן.

וְאוּף הָכִי צָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מִשְּׁמַיָּא וְאַרְעָא, כְּגַוְונָא דְּאַעְבְּרִיהּ מִשְּׁמָשָׁא וְסִיהֲרָא, וְאוּף הָכִי צָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לֵיהּ וּלְבַת זוּגֵיהּ מִתְּרִין כְּרָסַיָּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה יז יב) כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן, דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּתְרִין כְּרָסַיָּין, וְתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ כְּשִׁמְשָׁא (דף ט ע"א) וְסִיהֲרָא, וְעַל שְׁמַיְיהוּ אִתְקְרֵי כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהו"ה אֱלֹהִי"ם (תהלים פד יב), וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ, לֹא יָבֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף (ישעיה ס כ).

וְהָכִי צָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מִשְּׁמָאלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא דְּאִיהִי גְּבוּרָה, דְּמִתַּמָּן מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה (ירמיה יד א), וְתַמָּן יֵיתֵי לְמִתְבַּע חוֹבִין, מֵאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן בָּנִים אַתֶּם לַיהוה אֱלֹהֵיכֶם (דברים יד א).

מִתַּמָּן וְאֵילֵךְ אִנּוּן שָׁרִים, וַעֲבָדִים, מִסִּטְרָא דְּחִיּוֹן דְּכָרְסַיָּא שָׁרִים וּמְמַנָּן, מִסִּטְרָא דְּכוֹכְבַיָּא דְּנָהֲרִין בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא עֲבָדִין, וְהַאי אִיהוּ אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, וְהַאי אִיהוּ דְּצָרִיךְ לְאַנָּפָא לֵיהּ חַרְבָּא לְשִׁית סִטְרִין, דְּאִנּוּן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, כִּסֵּא דִּין וְכִסֵּא רַחֲמִים, לְאַעֲבָרָא סמא"ל וְנָחָ"שׁ מִנַּיְהוּ, דְּמִסִּטְרָא דְּלְהוֹן שַׁלִּיט סמא"ל וּבַת זוּגוֹ.

וְצָרִיךְ לְקַשְׁרָא לֵיהּ בִּרְצוּעִין דִּתְפִלִּין, תְּרֵין בְּתְרֵין קַרְנוֹי, וְחַד בְּדְרוֹעָא, וּלְבָתַר יִשְׁחוֹט לֵיהּ בִּקְרִיאַת שְׁמַע, בְּגִין דְּלָא יִתְקָרֵיב לְסִטְרָא דְּגְבוּרָה, אֲבָל מִסִּטְרָא דִּסְפִירָן וַהֲוָויוֹת דְּלְהוֹן, אִתְמַר לֹא יְגוּרֵךְ רָע (תהלים ה ה), וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת (במדבר א נב).

וְעוֹד ה' דְּיַד כִּסֵּה, דְּאִיהִי יוֹנָה קַדִּישָׁא, מִצַּפְצְפָאן לָהּ בְּנָהָא בְּכַמָּה צִפְצוּפִין דְּזִמִּירוֹת שִׁירוֹת וְתוּשְׁבְּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, עַד דְּנָחֲתִין לָהּ לְגַבַּייהוּ, הָא נָחֲתִין לָהּ לְגַבַּייהוּ קָשְׁרִין לָהּ בִּרְצוּעָה, דְּאִיהִי ו' שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וְהַיְינוּ רָזָא וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה (שמות יג ט), קְשׁוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ דָּא י', וְדָא יִחוּד, וּבְגִין דָּא בְּקְשׁוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ, מָאן דְּשָׁח שִׂיחָה בֵּינַיְיהוּ, דְּאִיהִי שִׂיחַת

חוּלִין, עֲבִירָה הִיא בְּיָדוֹ, דְּעָבַד בָּהּ פְּרוּדָא בֵּין ו"ה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּמַלְכוּתֵיהּ.

תְּפִלִּין דְּרֵישֵׁיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ ו', אִיהִי ה' עִלָּאָה, אִימָּא עִלָּאָה, עֲטָרַת תִּפְאֶרֶת, עֲלָהּ אִתְמַר פְּאֵרְךָ חֲבוּשׁ עָלֶיךָ (יחזקאל כד יז), אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבְּרֹאשׁ, וְהַאי אִיהוּ רָזָא הַוְיָ"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ הִנֵּה יַד יהו"ה הוְיָ"ה וכו' (שמות ט ג), וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי דְּתַלְמוּדָא יְרוּשַׁלְמִי, הַוְיוֹת בְּאֶמְצַע.

יַד יהו"ה מִימִינָא, דְּאִתְמַר בָּהּ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה (שם יד לא) מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, יָד רָמָה מִסִּטְרָא דְּתִפְאֶרֶת, דְּאִתְמַר בָּהּ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה, יָד חֲזָקָה בְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהִי יַד יהו"ה הוְיָ"ה, לְמֶהֱוֵי רַחֲמֵי מִכָּל סִטְרָא, דְּינָא כָּבוּשׁ בְּאֶמְצָעִיתָא, יָד רָמָה עֲלָהּ אִתְמַר וְהָיָ"ה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ (זכרי' יד ט), וּתְלַת זִמְנִין י"ד אִנּוּן מ"ב אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא.

י"ד שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי הַיָּד הַגְּדוֹלָה מִימִינָא דְּחֶסֶד, דְּתַמָּן חָכְמָה, יָד הַחֲזָקָה מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה, יָד רָמָה מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מְעוּטָר בְּכֶתֶר עַל רֵישֵׁיהּ, תְּפִלִּי דְּמָארֵי עָלְמָא.

שִׁין שֶׁל תְּפִלִּין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, ש דְּתִלַּת רָאשִׁין, שי דְּאַרְבַּע רָאשִׁין, לְקַבֵּל שִׁבְעָה הַנְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת

לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ (אסתר ב ט), וְאִינוּן בַּשַּׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ, וְלָקְבֵל אִלֵּין שִׁבְעָה, אִית שִׁבְעָה רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רִאשׁוֹנָה בַּמַּלְכוּת.

וְתִפְאֶרֶת אִיהוּ כְּבוּשׁ בְּאָת יו"ד, עִם ה' תַּתָּאָה, וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ, וְאִיהוּ חָבוּשׁ עִם אָת י' מִסְטְרָא דְּה' עִלָּאָה, וּבְגִין דָּא אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין, דְּאִיהוּ בְּגָלוּת עִם יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר בּוֹ', לֹא צָר בְּא', בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ עִם יִשְׂרָאֵל לֹא צָר וַדַּאי, וְלֵית צָר אֶלָּא יֵצֶר הָרָע, דְּהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת (במדבר א נב).

וְרָזָא דְּמִלָּה כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ (תהלים צא יד), כִּי בִי בְּגִימַטְרִיָּא מ"ב אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּי, אֲשַׁגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי, יִקְרָאֵנִי בִּקְרִיאַת שְׁמַע, וְאֶעֱנֵהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אָז תִּקְרָא וַיהוָ"ה יַעֲנֶה (ישעי' נח ט), יהו"ה בְּאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּי דְּרִישָׁא, דְּאִינוּן אַרְבַּע אַתְוָון אהי"ה, וַיהו"ה יַעֲנֶה, יהו"ה בְּאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּיָד, דְּאִינוּן אדנ"י, וְאִי תֵימָא לַאו אִינוּן בְּיָד אֶלָּא בַּיִת אֶחָד חֲמִשָּׁאָה, יַד כֹּהֶה, הָכִי הוּא וַדַּאי דְּאִיהִי חֲמִשָּׁאָה (דף ט ע"ב) וְאִיהִי רְבִיעָאָה, רְבִיעָאָה לְיה"ו יַד כֹּהֶה, יה"ו אִיהוּ אהי"ה, וְסָלִיק לְחוּשְׁבַּן כ"א, וְאַרְבַּע אַתְוָון בְּכָלָּ כ"ה, ה' מִן יהו"ה רְבִיעָאָה לְיה"ו, וַחֲמִשָּׁאָה לְאהי"ה, דְּאִיהוּ אַרְבַּע

בָּתֵּי, וְאִיהוּ בַּיִת חֲמִשָּׁאָה.
וְעוֹד אהי"ה אדנ"י סָלְקֵי לְחֶשְׁבַּן אֱלֹהִי"ם, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דַּחֲמִשָּׁה בָּתֵּי תְּפִלִּי, יהו"ה אַרְבַּע פָּרְשָׁיָין, י' קַדֶּשׁ לִי (שמות יג ב) וְדָא חָכְמָה, ה' וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ (שם יא) וְדָא בִינָה, וְאִינוּן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּאִינוּן חֶסֶד גְּבוּרָה, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד) תִּפְאֶרֶת, כְּלִיל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, ה' וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ (שם יא יג) מַלְכוּת, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.
תְּלַת רְצוּעִין נָצַח וְהוֹד וְיסוֹד, יְסוֹד רְצוּעָה דְּקָשְׁיר וָא"ו עִם ה', כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ (דה"א כט יא), דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, תְּרִין רְצוּעִין נָצַח וְהוֹד, דַּאֲחִידָן בָּה' עִלָּאָה, וְהַקְּרָנַיִם גְּבוֹהִים, וְהָאַחַת גְּבוֹהַ מִן הַשֵּׁנִית (דניאל ח ט), אוֹף הָכִי תְּרִין רְצוּעִין חַד אֲרוּכָה וְחַד קְצָרָה, קְצָרָה עַד הֶחָזֶה, אֲרוּכָה עַד טַבּוּרָא.
וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּה' עִלָּאָה עַד הוֹד בְּאָת י' אִיהוּ, דְּאִיהוּ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, דְּאִיהִי ה' עִלָּאָה, סְלִיקַת לְחַמְשִׁין, חֲמֵשׁ זִמְנִין עֶשֶׂר בְּאָת י', וְהַיְינוּ ה' י' מִן אֱלֹהִי"ם, חֲמֵשׁ זִמְנִין ה' בְּאָת י' חַמְשִׁין, בְּחַמֵּשׁ סְפִירָן, יְסוֹד כ"ל נָטִיל לוֹן כֻּלְּהוּ, וְיָרִית לוֹן לְכַלָּה וְהַיְינוּ כ"ל כַּלָּ"ה.
בְּאָת ה תַּתָּאָה קֶרֶן אַחַת, וְרָזָא דְּמִלָּה אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, שׁוּר שֶׁהִקְרִיב אָדָם הָרִאשׁוֹן קֶרֶן אַחַת הָיְתָה לוֹ

בְּמִצְחוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סט לב) מְשׁוֹר פָּר מַקְרִן מַפְרִיס, מַקְרִן חָסֵר יו"ד כְּתִיב, וְדָא רְצוּעָה דְיָד דִּתְפִלֵּי דְמָארֵי עָלְמָא.

כ' כֶּתֶר דְמָארֵי עָלְמָא, אִיהוּ שְׁמֵיהּ תְּפִלִּין דְשַׁוּוי, אֲבָל כֶּתֶר תְּפִלִּין עֲלֵיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוה"ה כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ (שמואל א ב ב), לֵית פִּקּוּדָא דְלָא אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ עֲשַׂר סְפִירָן.

וְעִיקָּר דִּתְפִלִּין מִשְׁמָאלָא, וּבְגִין כַּךְ נִשְׁבַּע יהו"ה בִּימִינוֹ (ישעיה סב ד) זוֹ תוֹרָה, וּבְזִרוֹעַ עֻזּוֹ אֵלּוּ תְּפִלִּין, וּמִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא ה' תְּפִלִּין עַל ו', אִימָּא עַל בְּרָה, בְּגִין דְּבָהּ אִתְבְּנֵי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה (משלי ג ב). י' אַבָּא, תְּפִלִּין עַל בְּרַתָּא ה', דְּבֵיהּ אִתְבְּנִיאַת, הַדָּא הוּא דִכְתִיב יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, וְדָא הוּא הַוָיָ"ה, וְדָא הוּא רָזָא אַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת הַוֵיהּ לַיְלָה.

וְאִית דְּאָמַר הַוִיוֹת בְּאֶמְצַע, כְּגַוְונָא דָא יהה"ו, י' קַדֵּשׁ לִי, ה' ה' וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הוי"ה ו' י' בְּאֶמְצָעִיתָא, יהה"ו ה' ה' בְּאֶמְצָעִיתָא.

וּבְצִרוּף דְי"ב הַוָיָן, אִשְׁתְּמוֹדָעוּ כְּלְהוּ, וְאִלֵּין אִינוּן יהו"ה יההה"ו יוה"ה, דִּרְמִיזֵי בְּשֵׁם יו"ד ה"י וי"ו ה"י, הַאי שְׁמָא מְקוֹרָא דְאַתְוָון, וּמְקוֹרָא דִלְהוֹן

בִּקְרָאֵי בִּנְקוּדֵי, יְהֹוָ"ה יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ (תהלים צז יא), מְקוֹרָא דִּנְקוּדֵי מִן יְהֹוָ"ה (ירמיה ט כג) יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ, יְהֹוָ"ה (שמות כו יט–כ) יְדוּתָיו וּלְצַלַּע הַמִּשְׁכָּן

הַשֵּׁנִית.

תְּלַת וָוִי"ן בְּהַאי שְׁמָא יו"ד ה"י וי"ו ה"י, והי"ה והה"י ויה"ה, וּנְקוּדִין דִּלְהוֹן וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה (בראשית יב טו) וַהֲיָ"ה, וּהַהָ"י וּדְבָשׁ הַיּוֹם הַזֶּה יהו"ה (דברים כו טו), וַיְהָ"ה וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי (בראשית נ טו). הוה"י היו"ה ההי"ו מְקוֹרָא דִּלְהוֹן, הֱוֹהָ"י וְכָל זֶה אֵינֶנּוּ שָׁוֶה לִי (אסתר ה יג), הָיוֹ"ה הָמֵר יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא (ויקרא כז לג), הֲהָיָ"ו עִירֹה וְלַשַּׂרָקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ (בראשית מט יא), היה"ו הוי"ה ההו"י, הַיְהָ"ו לַיהוָ"ה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ (תהלים לד ד), הוֹיָ"ה הִנֵּה יַד יהו"ה הוֹיָה (שמות ט ג), הַהֲוָ"י (דברים ו כה)

וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי.

וְכָל קְרָאִין דְּקָא אַתְיָין הַוְיָין אִלֵּין בְּרָאשֵׁי אַתְוָון, אוֹ בְּסוֹפֵי אַתְוָון, בֵּין מִן הַתּוֹרָה בֵּין מִן הַנְּבִיאִים בֵּין מִן הַכְּתוּבִים, יָכִיל לְנַקְּדָא לוֹן בִּנְקוּדַיְיהוּ, אוּף הָכִי כָּל הַוְיָין דְּקָא אַתְיָין מִתְּלַת אַתְוָון, נְקוּדָה דִּלְהוֹן בַּקְּרָאִין, כְּגוֹן יְהֹוָה מְקוֹרָא דִּילֵיהּ כִּי יהו"ה יְהֵי"ה בְּכִסְלֵךְ (משלי ג כו), וְאִית דְּנָקִיד לוֹן מֵרָאשֵׁי תֵּיבִין לַהַוְיָה דִּבְסוֹפֵי תֵּיבִין, וְאִם הַוְיָה בְּרָאשֵׁי תֵּיבוֹת נְקוּדָא דִּילֵיהּ בְּסוֹפֵי תֵּיבִין. וְאִית נְקוּדָה בְּרָזָא אָחֳרָא (דף י ע"א) כְּגַוְונָא דָּא,

יהו"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, שְׁמָהָן לְעֵילָּא, נְקוּדָאן דִּלְהוֹן כְּתִיבִין דִּתְחוֹתַיְיהוּ.

אַרְבַּע שְׁמָהָן תַּלְיָין מִכָּל שְׁמָא וּשְׁמָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר וְקָרָא זֶה (ישעיהו ו ב) לָקֳבֵל י"ב אַנְפִּין דִּתְלַת חֵיוָון, אֶל זֶה י"ב גַּדְפִּין דִּתְלַת חֵיוָון, וְעַל כֻּלְּהוּ פְּנֵי אָדָם, וּתְפִלִּין הוּא פְּנֵי אָדָם, צִיצִית פְּנֵי חֵיוָון וְגַדְפֵּי חֵיוָון, וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן שֵׁם בֵּן י"ב כָּל הַיּוֹדְעוֹ וְהַזְהִיר בּוֹ כָּל תְּפִלּוֹתָיו מִתְקַבְּלוֹת, וּמְקוֹרוֹ יו"ד ה"י וא"ו ה"י, כָּל י' אִיהוּ אַנְפּוֹי יהו"ה, א' וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם (יחזקאל א ט), הָכָא בְּהַאי שְׁמָא רָזָא דִּתְפִלִּין וְצִיצִית.

תָּא חֲזִי כָּל הַוָּיָה דְּאִיהִי ה' עַל י' ה' עַל ו' נוּקְבָא, כָּל הַוָּיָה דִּתְרִין הֵהִין כַּחֲדָא בְּאֶמְצַע אִינּוּן אֲחָיוֹת, כְּגַוְונָא דָּא יהה"ו, כָּל הַוָּיָה י' ו' כַּחֲדָא בְּאֶמְצַע הי"ה (נ"א הוי"ה) אִינּוּן אַחִים, (דברים כה ה) כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו, תְּרִין הֵהִין כַּחֲדָא, וַתַּלְכְנָה שְׁתֵּיהֶן (רות א יט), י' ו' רְחוֹקִים דָּא מִן דָּא אוֹ קְרוֹבִים דָּא מִן דָּא, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה נז ט) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב וגו', דְּהַיְינוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד יהה"ו, ה' דְּאִיהִי אִמָּא עוֹלָה, סְלִיקָא לְגַבֵּי י' הִיא הָעוֹלָה, ה' דְּאִיהִי בְּרַתָּא נְחִיתַת לְגַבֵּי ו', וַיֵּרֶד מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת (ויקרא ט כב), עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וגו' (בראשית ב כד), וְהַאי אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד,

חָמֵשׁ אֻשּׁוֹת סָלְקִין, וְחָמֵשׁ נָחֲתִין.
לֵית הֲוָיָה דְּלָא אַחֲזֵי עַל רָזָא עִלָּאָה, הוה"י כַּד נוּקְבִין שָׁלְטִין עַל דְּכוּרִין, דִּינָא אַחֲזֵי בְּעָלְמָא וּמִיתָה וְעוֹנִי, וְדָא הוּא רָזָא דְּהָפַךְ מֹשֶׁה שְׁמֵיהּ וְקָטַל לְמִצְרִי, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה (שמות ג יג), וּמֹשֶׁה הָפַךְ לֵיהּ כְּגַוְונָא דָּא מָה שְׁמוֹ מָה לִי הוה"י, וּנְקוּדָה הָוְהִי, מִצְרִי דְּמִזַּלְזֵל בִּשְׁמֵיהּ וְאָמַר מַה שְׁמוֹ, מַה יָּכִיל לְמֶעֱבַד לִי, לְקַטֵּיל לֵיהּ בֵּיהּ, וְאִם אַתָּוון בְּסוֹפֵי תֵּיבוֹת נְקוּדִין אָנוּן מֵרָאשֵׁי תֵּיבִין:
תִּקּוּנָא ה', בְּרֵאשִׁית בַּ"ת רָאשֵׁ"י, אֱלֶה רָאשֵׁי בֵית אֲבוֹתָם (שמות ו יד), בַּת עֲלָה אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, בַּת בַּתְחִלָּה סִימָן יָפֶה לַבָּנִים, וְאִיהִי י' מִן אדנ"י, מַרְגָּלִית יְקָרָא כְּלִילָא מִכָּל גַּוְונִין, דְּאָת י' מִן יהו"ה לָא תָּפִיס בֵּיהּ גַּוְון כְּלָל, הָדָא הוּא דִכְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי, לָא יִשְׁתַּנִּי בְּשׁוּם גַּוְון כְּלָל, אֶלָּא נָהִיר מִלְגָּאו דְּגַוְונִין, דְּשֵׁם יהו"ה כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא דְּאִינִישׁ, אוֹ כְּשַׂרְגָּא בְּהֵיכְלָא.
וְאָת י' מִן אדנ"י אִיהוּ סַפִּיר, נָטִיל גַּוְון תְּכֵלֶת וְאוּכָם מִסְטָרָא דְּדִינָא, וְנָהִיר בֵּיהּ נְהוֹרָא חִוָּרָא מִסְטָרָא דְּרַחֲמֵי, וְאִיהוּ אָת י' מִן אדנ"י, אוֹדֶם מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, פִּטְדָה מִסְטָרָא דִּימִינָא, בָּרֶקֶת מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, כְּלִילָן מִי"ב

גַּוּונִין, וְכֻלְּהוּ מְשׁוּלָּשִׁין בַּאֲבָהָן, מְשׁוּלָּשִׁין בְּכֹהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, קְדוּשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ.

כָּל אֶבֶן דְּגַוָּון דְּיֵלָה חִיּוּר נְטִילַת מֵחֶסֶד, וְאִיהִי סְגוּלָה דְּיֵלֵיהּ רְחִימוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד (ירמיהו לא ב), אַבְנָא סוּמָקָא נְטִילַת מִן גְּבוּרָה, וּסְגוּלָה דְּיֵלָה לְמֶהֱוֵי אֵימָתוֹ מוּטֶלֶת עַל בְּרָיָין דְּעָלְמָא, אַבְנָא כְּלִילָא מִתְּרִין גַּוָּונִין חִוָּור וְסוּמָק אִיהִי מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יָרוֹק כַּוְּהָב מִסְטָרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי תִּשׁוּבָה, קַו יָרוֹק דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא.

וְאִית גַּוָּון פָּשׁוּט כָּפוּל מְשׁוּלָּשׁ מְרוּבָּע, עַד דְּסָלִיק לַעֲשָׂרָה גַּוָּונִין, דְּנְהִירִין בְּהוֹן י׳ אַתְוָון, דְּאִינּוּן י׳ י״ה יה״ו יהו״ה, וְסָלְקִין אִלֵּין י׳ לְע״ב נְהוֹרִין, דְּנָהֲרִין בְּע״ב גַּוָּונִין.

חָשַׁ״ק חֹל״ם שְׁבָ״א קָמֵ״ץ, אִינּוּן נְקוּד צבאו״ת, נֶצַח וְהוֹד יְסוֹד, וְכֻלְּהוּ נָהֲרִין בְּאַבְנָא יַקִּירָא מַלְכוּת, כְּלִילָא מִכָּל סְגוּלוֹת, שְׁבָ״א גַּוָּון סוּמָק דִּגְבוּרָה דְּנָטִיל מִנֵּיהּ הוֹד, קָמֵ״ץ גַּוָּון חִוָּור, וְלָא צָרִיךְ לְאַרְכָּא בְּהוֹן דְּהָא אִתְּמְרוּ לְעֵילָּא.

וְעוֹד תִּקּוּנָא ו׳ וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ (דניאל יב ג) אִלֵּין אִינּוּן דְּיַדְּעִין רָזָא בְּפִקּוּדָא תִּנְיָנָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁי״ת, דְּאִיהִי אַהֲבָ״ה, דְּאִיהִי (דף י ע״ב) לְחִשְׁבַּן זְעֵיר בְּרֵאשִׁית, בְּמַתְקְלָא חֲדָא סָלְקִין, וְדָא אַהֲבַת חֶסֶד, דְּאִיהִי ע״ב

בְּחוּשְׁבָּן, לָקְבֵל שְׁמָא מְפָרֵשׁ וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, דְּבֵיהּ וָא"ו כְּחוּשְׁבַּן אֶחָ"ד, דְּהַיְינוּ מַאֲמַר אֶחָד דְּאִיהוּ בְּרֵאשִׁית, דְּאוּקְמוּהָ עֲלֵיהּ וַהֲלֹא בְּמַאֲמַר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת, וְהַאי אִיהוּ רְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, מָאן דְּמָסַר נַפְשֵׁיהּ בְּאֶחָד, בְּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, וּבְגִין דָּא וְאָהַבְתָּ אֵת יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ (דברים ו ה), אֲפִילּוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ, דְּאִם חָבִיב עֲלֵיהּ נַפְשֵׁיהּ מִגּוֹפָא לְכַךְ נֶאֱמַר וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, וְאִם חָבִיב עֲלֵיהּ גּוּפֵיהּ מִמָּמוֹנֵיהּ לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל לְבָבְךָ, וְאִם חָבִיב עֲלֵיהּ מָמוֹנָא מִגּוּפָא לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֹדֶךָ, בַּמֶּה דְּחָבִיב עֲלָךְ מְסוֹר לֵיהּ בִּרְחִימוּ דְּמָארָךְ בְּעֵת צָרָה.

וְדָא אִיהוּ נִסָּיוֹן דַּעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְאִתְנַסָּאָה בְּשַׁבְעִין שְׁנִין דְּגָלוּת בַּתְרָאָה, דְּעָנֵי חָשׁוּב כַּמֵּת, וּכְאִלּוּ נָטְלִין נַפְשֵׁיהּ, גּוּפָא וְנַפְשָׁא וּמָמוֹנָא כְּלְהוּ שְׁקוּלִין, בַּמֶּה דְּחָבִיב עֲלֵיהּ מְסוֹר לֵיהּ בִּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְקַשַּׁר בְּמִלַּת אַהֲבָ"ה דְּאִיהִי בְּרֵאשִׁי"ת, וּכְאִלּוּ בֵיהּ בָּרָא עָלְמָא, וּמָאן דְּלָא מָסַר נַפְשֵׁיהּ אוֹ גּוּפֵיהּ אוֹ מָמוֹנֵיהּ בִּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ בְּשַׁעַת הַשְּׁמַד, כְּאִלּוּ אַחְזַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וּמָאן דְּמָסַר נַפְשֵׁיהּ וְגוּפֵיהּ וּמָמוֹנֵיהּ בְּשַׁעַת הַשְּׁמַד בִּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, דָּא אִתְקְרֵי רְחִימָא דְּמָארֵיהּ וַדַּאי, וּבְהַהוּא עָלְמָא לֵית לְעֵילָא מִינֵיהּ. וּבְגִין דָּא קְרָא סָמִיךְ לֵיהּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ (בראשית א ב).

וְאַהֲבַת יהו"ה אִיהִי מַלְכוּת, כְּלִילָא מִכָּל סְפִירָן, וְאִיהִי
פִּקּוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תַּרְיַ"ג
פִּקּוּדִין, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (אסתר ג ג) מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת
מִצְוַת הַמֶּלֶךְ, וְאִיהִי בִּנְיַן עָלְמָא, שִׁפְחָה בִּישָׁא אִיהִי
חָרְבַּן עָלְמָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ
הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְאִיהִי רְצוּעָה בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאַלְקָאָה בֵּיהּ חַיָּיבַיָּא.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּרָחִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגּוֹ נַפְשֵׁיהּ
אוֹ גוּפֵיהּ אוֹ מָמוֹנֵיהּ, דְּיִנְטִיר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, הָא רְחִימוּ דִּילֵיהּ תְּלוּיָה בְּהַהִיא דְיָהִיב לֵיהּ, וְלַאוּ
עִקָּר רְחִימוּ, דְּלַאוּ אִיהוּ הַאי רְחִימוּ, דְּאִם נָטַל מָמוֹנֵיהּ
אוֹ גוּפֵיהּ כָּפַר בֵּיהּ, לַאוּ אִיהוּ עִקָּר רְחִימוּ, עַד דְּמָסַר
נַפְשֵׁיהּ בִּרְחִימוּ דְמָארֵיהּ, וְאִם כָּל תִּלַּת שְׁקוּלִין לְגַבֵּיהּ,
יִמְסוֹר לוֹן כֻּלְּהוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ בִּרְחִימוּ, וְהַאי אִיהוּ
עִקָּרָא דִּרְחִימוּ, דְּאִיהוּ אַהֲבַת יהו"ה מַלְכוּת, דְּאִיהִי
אַהֲבַת חֶסֶד, דְּיִרְאָה מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה אִיהִי, וּמֵחֶסֶד אִיהִי
מַלְכוּת אַהֲבַת יהו"ה כְּמָה דְאִתְמַר, מִגְּבוּרָה אִיהִי יִרְאַת
יי׳.

וְאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי תרי"א מִתַּרְוַיְיהוּ אִתְיְהִיב לְיִשְׂרָאֵל
וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מִסְטְרֵיהּ
אִתְקְרִיאַת מַלְכוּת תּוֹרַת יהו"ה (תְּמִימָה), וְאִיהִי מִצְוָה
דִּילֵיהּ בְּכָל תַּרְיַ"ג פִּקּוּדֵי דְתַלְיָין מִשְּׁמֵיהּ, דְּאִינּוּן שְׁמ"י

עִם י"ה שְׁסָ"ה, זְכַר"י עִם ו"ה רְמַ"ח, הֵיא בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ:

וְעוֹד תִּקּוּנָא ז', וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, אִלֵּין דְּיָדְעִין בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה דְּאִיהִי בְּרִית מִילָה, וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁי"ת בְּרִי"ת אֵ"שׁ, וּבְרִית אִיהִי י', וְעִם אֵ"שׁ אִתְעֲבִיד אִי"שׁ, וְאוּף הָכִי אָת ה' עִם אֵשׁ אִיהִי נוּקְבָא, וְעַל תְּרֵין אֵישׁוּת אִתְמַר בְּקַדְמֵיתָא כָּתְנוֹת אוֹר, דְּבְהוֹן עֲקֵבוֹ מַכֶּהָ גַלְגַּל חַמָּה.

וְהַיְינוּ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ דְּאִינוּן בְּהַבְדָּלָה, י"ה מִן אִישׁ וְאִשָּׁה, בָּתַר דְּחָאבוּ וַיַּעַשׂ יהו"ה אֱלֹהִי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם (בראשית ג כא), וְהַיְינוּ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ (אִשָּׁה), וְדָא עוֹר שֶׁל נָחָשׁ, לְאִתְדַּכָּאָה בַּמֶּה דְּחָאב, וּבְגִין דָּא צַדִּיקִים דְּנָטְרֵי בְּרִית שׁוּב אֵינָם חוֹזְרִים לְעַפְרָן, דְּאִיהוּ עוֹר מְשָׁכָא דְּחִוְיָא דְּאִתְבְּרֵי מֵעַפְרָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ (ישעיהו סה כב).

וּבְגִין דָּא מָאן דְּלָא נָטִיר בְּרִית אִתְדַּן בְּחִבּוּט הַקֶּבֶר בְּהַהוּא עַפְרָא, וְאִלֵּין אִינוּן דְּגוּפָא דִּלְהוֹן אִינוּן לוֹן קֶבֶר בְּחַיֵּיהוֹן, דְּדַחֲקִין לוֹן שַׁעְתָּא בְּכָל יוֹמָא, וּבְמַלְאָכָא דִּלְהוֹן דְּאִתְבַּקַּע דְּמָא בְּצִפָּרְנֵיהוֹן, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְאַחֲזָאָה צִפָּרְנַיִם בְּהַבְדָּלָה, דַּהֲוָה אָדָם מְלוּבָּשׁ בְּכָתְנוֹת צִפָּרְנַיִם, דַּהֲווֹ נָהֲרִין כַּעֲנָנֵי כָּבוֹד. (דף יא ע"א) וְאִיהוּ בְּהַבְדָּלָה מִנַּיְיהוּ, (בראשית ג ז) וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּים הֵם מִנַּיְיהוּ,

בְּגוּפָא וְנִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, עֲרוּמִים מִכְּתָנוֹת אוֹר, דְּאִינּוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וּבְגִין דִּבְשַׁבָּת אִתְחַזְּא לוֹן בְּאַדְלָקַת שְׁרָגָא דְשַׁבָּת בִּתְרִין פִּתִילוֹת דְּאֵשׁ, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת יִתְעַבְּרוּן מִנַּיְיהוּ, תַּקִּינוּ לְמֵימַר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הַבְדָּלָה בְּאֵשׁ.

וּבְגִין דִּבְשַׁבָּת וִימִין טָבִין מִתְלַבְּשִׁין נִשְׁמָתִין בְּכָתְנוֹת אוֹר, אָמַר הַנָּבִיא (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יהו"ה, וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן כַּבְּדוּהוּ בִּכְסוּת נְקִיָּה, מִיָּד דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין אִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ כְּלְהוּ בְנֵי מְתִיבְתָּא, דְּלֵית חֶדְוָה בֵּינַיְיהוּ כְּחֶדְוָה כַּד אִתְחַדַּשׁ בֵּינַיְיהוּ רָזָא דְאוֹרַיְיתָא.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּנָטִיר בְּרִית אֵשׁ, קָרֵי אִישׁ צַדִּיק תָּמִים, וְאוֹת י' דְשַׁד"י אִיהִי חוּלְיָא עַל צַוָּאר דְּשֵׁד יֵצֶר הָרָע, חוּלְיָא דְשַׁלְשְׁלָאָה, וּבְגִין דָּא רְשִׁים שַׁד"י בִּבְרִית, וְרָשִׁים בַּמְּזוּזָה, דְּמִזְדַּעְזְעִין כְּלְהוֹן מֵהַאי שַׁלְשְׁלָאָה, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, אוֹת יְמִין טָבִין, אוֹת תְּפִלִּין.

וּמִיָּד דְּאִיהוּ תָּפִיס בָּהּ יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ שֵׁ"ד, נָטִיל בַּר נַשׁ חַרְבָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קמט ו) רוֹמְמוֹת אֵ"ל בִּגְרוֹנָם, דְּאִיהוּ י' רֵישָׁא דְּחַרְבָּא, ו' גּוּפָא דְּחַרְבָּא, ה' ה' תְּרֵי פִּפְיוֹת דִּילָהּ, וְשָׁחִיט לֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ בְּצִלּוֹתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית יט כז)

וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

וְעוֹד קְרִיאַת שְׁמַע אִיהִי רוּמַ"ח, כְּלִילָא מִשִּׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וּמֵרַמַ"ח תֵּיבִין עִם יהו"ה אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת, וְהוּא קִירְטָא, וְהָא אִתְּמַר חֲמֵשׁ אַבְנִין ה', דְּאִתְעֲבִידוּ חַד אַבְנָא בְּאָת י', וְקָטִיל בָּהּ לְיֵצֶר הָרָע, וּבְאָן אֲתַר אִיהִי קִירְטָא, בִּתְפִלִּין, חוּט דְּקֶלַע דְּכָרִיךְ בְּיָד דָּא רְצוּעָה דְּיָד, דְּאִיהוּ כְּחוּט דְּזַרְקָא, וְאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, קֶשֶׁת דְּזָרִיק חִצִּים מִסִּטְרָא דְּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק (משלי י ו), דְּאִיהוּ קֶשֶׁת הַבְּרִית.

רוֹמְחָא דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיָד, דְּאִיהִי ה' תַּתָּאָה, וְאִיהִי לִימִינָא דְּחֶסֶד, דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם דְּחוּשְׁבְּנֵיהּ רְמַ"ח, וְעִם ו' דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְעֲבִיד רוּמַ"ח, קָלַע ה' עִלָּאָה לְשִׁמְאלָא, י' אַבְנָא דְּקֶלַע, י"ה דִּתְפִלִּין, וְכוּלָּא י"ה עִם שְׁמ"י שְׁסָ"ה, זְכַר"י עִם ו"ה רְמַ"ח.

וּמָאן דְּאִיהוּ נְטִיר י' בְּתַמְנְיָא יוֹמִין דְּמִילָה, בְּתַמְנְיָא אַלְפֵּי תְּחוּם שַׁבָּת, בְּתַמְנְיָא פַּרְשָׁיִין דִּתְפִלִּי, אִיהוּ נָטִיר מִכָּל מַזִּיקֵי דְּתַחוֹת יְדָא דְּיֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל שִׁתִּין רִבּוֹא, כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּקָשִׁיר לֵיהּ בְּשַׁלְשְׁלָאִין וְקָטִיל לֵיהּ.

וְעוֹד בְּרִית דְּתַקִּינוּ לֵיהּ מָנָא בְּעַפְרָא, לְשַׁדְיָיא לָהּ

בְּעַפְרָא, וְדָם דְּאַטִּיפִין מִנֵּיהּ, אִתְחֲשִׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ עָבִיד לֵיהּ עוֹלָה, וְהַהוּא עַפְרָא לְתַקְנָא בֵּיהּ מִזְבַּח אֲדָמָה, וְדָם דִּבְרִית כְּאִלּוּ דָּבַח עֲלָהּ עֲלָוון, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ כא) מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וגו', וְשָׁזִיב לֵיהּ בְּהַהוּא עַפְרָא מֵחִבּוּט הַקֶּבֶר, וּבְדָם מִילָה שָׁזִיב לֵיהּ מִשְּׁחִיטַת מַלְאַךְ הַמָּוֶת.

וְאִם הַהוּא דְּקַבִּיל בְּרִית אִיהוּ מַמְזֵר, הַהוּא עַפְרָא תַּקִּין לֵיהּ לְחִוְיָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה סה כה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וְאִיהוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יהו"ה (בראשית ה כט), דְּאִתְמַר בָּהּ (שם ג יז) אֲרוּרָה הָאֲדָמָה, וְאִיהִי עַפְרָא מֵהַאי דְּאִתְמַר בָּהּ (שם א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נא ו) וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה, עִמֵּיהּ יֶהֱא חוּלְקֵיהּ, כְּאִלּוּ קָשִׁיר לֵיהּ לְמֶיעֱבַד עוֹלָה לַעֲבוֹדָה זָרָה, דְּהַהוּא בֵּן אוֹ בַּת אִינּוּן פֶּסֶל וּמַסֵּכָה, וְעַל דָּא אִתְמַר (דברים כז טו) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמַסֵּכָה, וְאִתְמַר וְשָׂם בַּסָּתֶר, בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן, דְּהַהוּא בַּר מְנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי אִיהוּ, דְּגָרִים מָוֶת לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג יד) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה כו'.

קְלִיפָּה דְּעָרְלָה דְּכַסֵּי עַל י', אִית לָהּ תְּלַת קְלִיפֵי כְּגִלְדֵּי בְּצָלִים דָּא עַל דָּא, וְאִינּוּן כְּקְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, דָּא קַו יָרוֹק קְלִיפָּה קַדְמָאָה דֶּאֱגוֹזָא, וְבֹהוּ אַבְנִים מְפוּלָמוֹת דָּא

קְלִיפָּה תִּנְיָנָא דְּאֶגוֹזָא קָשֶׁה כְּאֶבֶן, וְחֹשֶׁךְ קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה, וּבְהוֹן (דף יא ע"ב) אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן אֵין דּוֹרְשִׁין בָּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה, שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים (ויקרא יט כג), וְלָקְבֵל מוֹחָא, אִיהוּ וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיהוָ"ה.

וּבְהוֹן מִסְטָרָא דְּעָרְלָה אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לְפַרְדֵּס, שְׁלֹשָׁה אָכְלוּ מֵאִלֵּין קְלִיפֵי וּמֵתוּ, רְבִיעָאָה אָכַל אִיבָּא וְזָרַק קְלִיפִין וְחַי, כְּגַוְונָא דָּא אִתְּמַר רַבִּי מֵאִיר רְמוֹן מָצָא, תּוֹכוֹ אָכַל קְלִיפָתוֹ זָרַק.

וּכְגַוְונָא דְּאִלֵּין קְלִיפִין, אִינוּן קוּשְׁיִין דְּחַפְיָין עַל הֲלָכָה, דְּאִיהִי מוֹחָא מִלְגָּאו, וְלֵית בַּר נַשׁ יָכִיל לְמֵיכַל בְּנַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא (משלי ג יח), עַד דְּזָרִיק קוּשְׁיִין מֵהֲלָכוֹת, וְאִית הֲלָכָה דְּכָל קוּשְׁיִין דִּילָהּ אִינוּן כְּאִילָנָא, דְּקְלִיפָּה דִּילֵיהּ וְקָנֶה דִּילֵיהּ וְעֻצָּיו וַעֲלִין וְאִיבָּא כְּלְהוֹן שָׁוִין לְמֵיכַל, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ד יד) נֵרְדְּ וְכַרְכֹּום וכו׳, וּבְגִין דָּא לַאו כָּל קְשְׁיִין שָׁוִין.

פְּקוּדָא רְבִיעָאָה בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי ח כב) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי רֵאשִׁית לְנִבְרָאִים, וְאִיהִי אַחֲרִית לְחָכְמָה עִלָּאָה, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית.

כַּד אִתְנְטִילַת מִכְּתֶר אִתְקְרִיאַת עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק, תַּגָּא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, וּבְגִינָהּ אִתְמַר כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף, כַּד אִתְנְטִילַת מֵהַאי חָכְמָה עִלָּאָה דְּאִיהִי רֵאשִׁית, אִתְקְרִיאַת עַל שְׁמָהּ, וְכַד אִתְנְטִילַת מִבִּינָהּ אִתְקְרִיאַת עַל שְׁמָהּ תְּבוּנָה.

וְכַד אִתְנְטִילַת מֵחֶסֶד, אִתְקְרִיאַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב דְּאִיתְיְהִיבַת מִימִינָא, דִּכְתִיב (דברים לג יב) **מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְכַד אִתְנְטִילַת מִגְּבוּרָה אִתְקְרִיאַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מִפִּי הַגְּבוּרָה נִיתְנָה, וּמִתַּמָּן גִּבּוֹרִים עוֹמְדִים בַּפֶּרֶץ, וְלָא יָכִיל לְמֵיקַם בָּהּ אֶלָּא גִּבּוֹר בְּמִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, גִּבּוֹר בְּיִצְרוֹ.**

וּבְיוֹמָא תְּלִיתָאָה נְחִיתַת לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יט טז) **וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר, בִּתְרֵי לוּחֵי אַבְנִין, נָצַח וְהוֹד, הָדָא הוּא דִּכְתִיב** (שם לב טז) **כְּתוּבִים מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם, וְאִינּוּן תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וּמִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאוּ נְבִיאֵי הָאֱמֶת, וּשְׁכִינְתָּא תּוֹרַת אֱמֶת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב** (מלאכי ב ו) **תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, וְאִתְקְרִיאַת מַרְאֵה דִּנְבוּאָה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִסְטָרָא דְּתַרְוַיְיהוּ.**

וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתָּנָה, דָּא צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, וּבְדַרְגָּא דִּילֵיהּ מַלְכוּת מַלִּיל עִמְּהוֹן, וְהָא אוּקְמוּהוּ, לַעֲשֹׂר מַלְכִין שֶׁמָּא לא יוּכְלוּ לְדַבֵּר עַל פֶּה אֶחָד, נָגַע בְּבַת, וְכָלַל בָּהּ כָּל הָעֶשֶׂר, וְדָא י׳ בַּ״ת אַחַת, תְּחוֹת הַי׳ מִן אֱלֹהִי״ם, י׳ מִן אדנ״י, י׳ מִן שד״י, כְּלִילָא מִכָּל כִּנּוּיִין, וּמִכָּל הַוַּיִין, כְּגוֹן הוה״י, אוֹ כְּוָותֵיהּ, דְּיֵהֵא י׳ תְּחוֹת ה׳, בְּכָל שֵׁם דְּכִינּוּי וַהֲוָיָה אִיהִי נוּקְבָא.

וּבְגִין דְּאוֹרַיְיתָא מִינָּהּ אִתְיְהִיבַת, אָמַר לְמֹשֶׁה (שמות לג כג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי כו׳, דְּלֵית נָבִיא וְחָכָם יָכִיל לְעַאָלָא לְעֵילָא פָּחוֹת מִן דָּא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת מַפְתֵּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים אַנְפִּין דִּילָהּ, וְאַנְפִּין דִּלְגָאו מַפְתֵּחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְהָא אִתְמַר לְעֵיל, דְּאִם בַּר נַשׁ לֵית בִּידּוֹי מַפְתֵּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים בְּמַאי יֵיעוֹל, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (תהלים קיח כ), זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָ״ה.

וּבְגִין דְּלֵית הַשָּׂגָה לְנָבִיא וְחוֹזֶה וְחָכָם פָּחוֹת מִינָּהּ, אָמַר הַנָּבִיא (ירמיהו ט כב) כֹּה אָמַר יהו״ה אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ כו׳, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל כו׳, וְיָדוֹעַ אוֹתִי, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב אוֹלִיף לָהּ לִבְנוֹי, וְיָהִיב לוֹן קַבָּלָה מִינָּהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדָוִד דַּהֲוָה לֵיהּ קַבָּלָה מִינָּהּ, אָמַר לְגַבָּהּ (תהלים כז ג) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה כו׳, רָמִיז לָהּ בְּהַאי תַּגָּא, וְסָלִיק מַחֲשַׁבְתֵּיהּ לְגַבָּהּ, וְאָמַר לא יִירָא לִבִּי כו׳.

וְאַהֲרֹן דַּהֲוָה לֵיהּ קַבָּלָה מִינָּהּ, לָא הֲוָה עָאל לְפָנַי וְלִפְנִים פָּחוּת מִינָּהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא טז ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דַּהֲוָה יָדַע דְּאִיהִי עִקָּרָא דְכֹלָּא, דְּאִיהִי קָרְבָּן לַיהוָ"ה, עוֹלָה לַיהוָ"ה, אִשֶּׁה לַיהוָ"ה, וְיִשְׂרָאֵל דַּהֲוָה לוֹן קַבָּלָה מִינָּהּ, לָא בָּעוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַשְׁכּוֹנָא אָחֳרָא (דף יב ע"א) דְּיִפְדּוֹן לוֹן בְּגִינָּהּ מִן גָּלוּתָא, אֶלָּא זֹאת, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם כו מד) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם וכו', וְנָבִיא אָמַר בְּגִינָּהּ כַּד חָזָא בִּנְבוּאָתָא דּוֹחָקָא דְיִשְׂרָאֵל תַּקִּיפָא, אָמַר (איכה ג כא) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי כו', וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר (דברים לג ג).

אִיהִי מַרְגָּלִית כְּלִילָא מִכָּל גַּוָּונִין נְהִירִין, דְּאִינּוּן נְהִירִין מִגַּרְמֵיהּ, וּסְגוּלָה דִילֵיהּ בְּכָל נִקּוּדִין דְּאַתְוָון וְטַעֲמֵי, בְּכָל שֵׁם וְשֵׁם, מִסִּטְרָא דְחֹלֶ"ם, אִיהִי סְגוּלְתָּא.

חוֹלֶם מָלֵא בְּוָא"ו, סְלִיק בְּאַתְווֹי אהי"ה, וּתְלַת נִיצוֹצִין י' י' י' כְּחוּשְׁבַּן יהו"ה, דְּאִיהוּ כ"ו וְאַרְבַּע אַתְוָון סְלִיק לְחֶשְׁבַּן יהו"ה אהי"ה נ"א, בְּרָזָא יהו"ה דְּי' י' י', וּסְגוּלָה דִילֵיהּ (במדבר יב יג) אֵ"ל נָא רְפָא נָ"א לָהּ, אָנָּא יהו"ה הוֹשִׁיעָה נָ"א (תהלים קיח כה), אהי"ה כ"א, כ' כֶּתֶר, א' אֵין סוֹף, אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ' וגו' (ש"א ב ב).

וְחוֹלֶם סְגוּלָתֵיהּ לְחֶלְמָא, דְּבֵיהּ אִתְמַר וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה

סֵלָם מְצֻבָּב אַרְצָה כו' (בראשית כח יב), וְעוֹד חוֹלֵם מוֹחֵל עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, חוֹלֵם חָסֵר אִיהוּ ה"י מִן אֱלֹהִי"ם, תְּלַת נִיצוֹצוֹת ל' מִן אֱלֹהִי"ם, אִשְׁתָּאַר א"ם, דְּאִתְמַר בָּהּ כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא (משלי ב ג), וְלַאו צָרִיךְ לַאֲרָכָא בְּנִקּוּדֵי, דְּהָא אִתְאֲמְרוּ.

דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׂכִּילִים, אִלֵּין דְּיָדְעֵי בְּפִקּוּדָא חֲמִישָׁאָה בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁי"ת, יְרֵ"א שַׁבָּ"ת, אַזְהָרָה דִּילֵיהּ דְּלָא לְחַלְלָא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא בְּטַ"ל מְלָאכוֹת, דְּאִינּוּן אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר חָד, לָקֵבֶל אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת חָסֵר חָד, רְצוּעָה לְאַלְקָאָה אִיהִי שִׁפְחָה בִּישָׁא, שַׁעֲטְנֵז, כְּלִילָא מִשּׁוּר וַחֲמוֹר, דְּאָמַר יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר (בראשית לב ו), עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר (שמות כב ח), דְּאֵין מַלְקִין בְּשַׁבָּת, דְּלָא שַׁלְטָא שִׁפְחָה בִּישָׁא עַל עָלְמָא, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּאַשְׁלִיט לָהּ עַל עָלְמָא.

וּבְגִין דָּא אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ (ויקרא כו ב), דָּא בַּת יְחִידָה, דְּאִיהִי שְׁמִירָה אַחַת לְשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, בָּהּ תַּלְיָין כָּל שְׁמִירָתָן דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאִתְקְרִיאוּ שַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת (שמות לא טז), דָּא בַּת יְחִידָה, דְּאִיהִי שְׁמִירָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, וּמָאן דְּמְחַלֵּל לָהּ לַאו אִיהוּ נָטִיר מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם יד) מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת, מָאן דְּאַעְיל בִּרְשׁוּת דִּילָהּ שִׁפְחָה חֲלָלָה זוֹנָה, דִּרְשׁוּת דִּילָהּ אִיהוּ

תְּחוֹם שַׁבָּת, כְּגַוְונָא דִּתְחוֹם וּגְבוּל דְּיַמָּא, דְּאִתְמַר שַׁמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם (ירמיהו ה כב), וּמַאי נִיהוּ וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם (הושע ב כ), וְלֵית יָם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא. מָאן דְּאַעֲבַר עַלָּהּ כְּאִלּוּ חָזַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וּבְגִין דָּא קְרָא סָמִיךְ לֵיהּ, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ (בראשית א ב), דְּאִיהוּ חוֹל לְיָם, כְּחוּלְיָא דְּשַׁלְשְׁלָאָה לְכַלְבָּא, מָאן דְּאַפִּיק לֵיהּ מִשַּׁלְשְׁלָאֵיהּ, גְּרִים כַּמָּה נְשׁוּכִין דְּיִסּוּרִין דְּנָשִׁיךְ לֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אָמַר דָּוִד הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי (תהלים כב כא), וְדָא סמא"ל דְּאִיהוּ תָּפִיס בְּקוֹלָר, מִסְטָרָא דְּאִלֵּין דְּקָשְׁרִין לֵיהּ בְּאוֹת דִּתְפִלִּין, וּרְצוּעָה בְּקֶשֶׁר עַל דְּרוֹעֵיהּ, וְקָשׁוּר בִּתְרִין רְצוּעִין עַל קַרְנוֹי, דְּאִיהוּ שׁוֹר מוּעָד.

וּשְׁכִינְתָּא שַׁבָּת יְחִידָה, אִיהִי רְשׁוּת דְּיִחוּדָא דְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ גָּבְהוֹ עֶשֶׂר אַתְוָון דְּשְׁמָא מְפָרַשׁ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְרָחְבּוֹ ד' יהו"ה, עִנֵּ"ג שַׁבָּת בְּהַפּוּכָא נֶגַ"ע, מָאן דְּאִית לֵיהּ וְלָא מְקַיֵּים לֵיהּ, אִתְהַפַּךְ לֵיהּ לְנֶגַ"ע צָרַעַת, שְׁפְחָה דַּחֲרִיבַת בֵּיתֵיהּ, וְנָתַן אֶת הַבַּיִת אֶת אַבְנָיו וְאֶת עֵצָיו (ויקרא יד מה), וְדָא הוּא עֲנִיוּתָא, דְּאִיהוּ בַּאֲתַר דְּנֶגַע צָרַעַת, חָזַר בִּתְיוּבְתָּא וְטָהֲרוֹ הַכֹּהֵן, דָּא מִיכָאֵ"ל כֹּהֵן גָּדוֹל, מִמַּנָּא תְּחוֹת יַד חֶסֶד.

עַ"ג אִיהוּ נָהָ"ר יוֹצֵא מֵעֵ"דֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּ"ן, דְּאִיהוּ עִדּוּן נִשְׁמָתִין, וְ' נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, מִבֵּין י"ה, וְלֵית עֵדֶן אֶלָּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן, דְּאִיהוּ מוּפְלָא וּמְכוּסֶה, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּעֵדֶן עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִי"ם זוּלָתֶךָ (ישעיה סד ג), לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן (בראשית ב ו) דָּא ה' תַּתָּאָה.

אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת חָסֵר חַד כְּחִשְׁבַּן טַ"ל, מָאן דְּנָטִיר לָהּ מִנַּיְיהוּ, נָחִית טַ"ל עֲלֵיהּ, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו, טַ"ל לְהַחֲיוֹת הַמֵּתִים, וַעֲלֵיהּ אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה טַל תּוֹרָה מְחַיֵּיהוּ. (דף יב ע"ב) וְעוֹד וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ (דניאל יב ג), אִלֵּין דְּיַדְעִין בְּפִקּוּדָא שְׁתִיתָאָה דְּאִתְרְמִיזַת בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, בַּי"ת תַּמָּן, דְּאִתְּמַר עֲלָהּ גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, וּדְרוֹר קֵן לָהּ (תהלים פד ד), וְהָא יְנוּקִין יָדְעִין דְּדְרוֹר קֵן לָהּ, וְאָתָא דָּוִד לְמֵימַר בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, אֶלָּא דָּא מִצְוַת קַן צִפּוֹר, דְּאִית בֵּיהּ כַּמָּה רָזִין, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, דִּכְתִיב בְּגִינָהּ כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה (ישעיה נו ז), דָּא בֵּי כְנִישְׁתָּא, וּדְרוֹר קֵן לָהּ דָּא בֵּי מִדְרָשָׁא, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ אִלֵּין מָארֵי תוֹרָה, מָארֵי מִשְׁנָה, מָארֵי קַבָּלָה, דִּבְגִינְהוֹן לָא זָזָה שְׁכִינְתָּא מִיִּשְׂרָאֵל.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ (דניאל יב ג), אִלֵּין אַתְוָון, דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, מְרַקְמָן מִכָּל גַּוְונָא דְנוּרָא, חִוָּור וְסוּמָק וְיָרוֹק וְאוּכָם, וּמִנְּהוֹן אִתְפָּרְשָׁן לְכַמָּה גַּוְונִין.

וְכֻלְּהוּ גַּוְונִין, אִינוּן מְרַקְמָן בְּמִשְׁכָּא דְגוּפָא דְבַר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּגִינְתָא דְעֵדֶן, וּרְקִיעָא בְּאִלֵּין אַתְוָון אִיהוּ מְצוּיָיר וּמְרוּקָם, בְּגִין דִּבְהוֹן אִתְבְּרֵי.

יַזְהִירוּ אִלֵּין נְקוּדִין דְּנָהֲרִין בְּאַתְוָון, וּבְהוֹן נְהִירִין כּוֹכְבַיָּא בִּרְקִיעָא בְּגִנְתָא דְעֵדֶן, וְכֻלְּהוּ נְהִירִין בְּעַיְינִין דְּגוּפָא בְּגִנְתָא דְעֵדֶן.

כְּזֹהַר אִלֵּין טַעֲמֵי אוֹרַיְיתָא, דִּבְהוֹן מִתְנַהֲגִין אַתְוָון וּנְקוּדֵי, וּבַהֲוָא גוּפָא דְגִנְתָא, כְּזֹהַר דָּא נִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי תְּנוּעָה דְאַתְוָון וּנְקוּדֵי, דְּנָהֲרִין בְּאַנְפִּין וּבְעַיְינִין, וְנַפְשָׁא אִיהִי כְּלָלָא דְאַתְוָון, וְאִיהִי שְׁתוּפָא דְגוּפָא, רוּחָא אִיהִי כְּלָלָא דְנִקוּדֵי דְנָהֲרִין בְּעַיְינִין.

קָם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה חַיָּלִין נָטְרִין לָךְ בְּגִנְתָא דְעֵדֶן, כַּמָּה מַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין מְסַתְּכְלִין מִמַּשְׁקוֹפֵי רְקִיעָא בְּגִנְתָא, בְּזִמְנָא דְתֵעוֹל תַּמָּן, וְכֻלְּהוּ מְסַתְּכְלִין בָּךְ, וְגַוְונִין דִּרְקִיעָא בָּךְ יַזְהִירוּ, בְּגִין דְּבָךְ נַהֲרָא שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי זֹהַר הָרָקִיעַ, וְגַן אִיהוּ סָתִים וְחָתִים, עַד דְּתֵיעוֹל בֵּיהּ שְׁכִינְתָא, הֲדָא הוּא

דִּכְתִיב גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה (שיר ד יב).
וְגַוָונִין לָא נָהֲרִין בִּרְקִיעָא עַד דְּיֵעוֹל תַּמָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִיָּד דְּיֵעוֹל תַּמָן, אִתְמַר בְּהוֹן נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים (יחזקאל א א), מַאי מַרְאוֹת אֶלָּא מ"ר אוֹ"ת, מַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ מַלְאֲכִי שָׁלוֹם מַר יִבְכְּיוּן (ישעיהו לג ז), וְאִיהוּ אוֹת בַּצָּבָא דִּילֵיהּ, לֵיהּ מִתְפַּתְּחִין רְקִיעִין, וּבֵיהּ נָהֲרִין כָּל גַּוָונִין דִּלְהוֹן, וּכְעַן בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא קוּם נְהִיר גַּוָונִין דִּרְקִיעָא בְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וְנָהִיר כּוֹכְבָיָא בְּהוֹן בְּנִקּוּדֵי, כְּזֹהַר דָּא כְּרַסְיָא יְקָרָא, דְּכָל נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין מִתַּמָן אִתְגַּזְרוּ.
קָם בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, פָּתַח כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ אִלֵּין אַתְוָון, דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּאָת ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ב' אִיהִי בַּיִת, בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּתַמָּן בָּהּ נָהֲרִין כָּל אַתְוָון, רֵאשִׁית נְקוּדָה בְּהֵיכָלֵיהּ, כְּגַוְונָא דָּא ב, עֲלָהּ אִתְמַר כָּל כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה (תהלים מה יד), תְּשַׁע נְקוּדִין תַּלְיָין מִינָהּ, וְאִיהִי סַפִּיר גְּוָונָהּ עֲשִׂירִית לוֹן.
וְאִלֵּין אִינוּן דְּנָהֲרִין בְּאָת ב' דְּאִיהִי בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא, וְסַפִּירִים אִתְקְרִיאוּ עַל שֵׁם הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵ"ל (שם יט ב), וּלְבָתַר דְּאִינוּן מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵ"ל, אִתְקְרִיאוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, וְנָחִית בְּהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א לְאַנְהָרָא בְּהוֹן, דְּעַל שְׁמֵיהּ

אִתְקְרִיאוּ, וְכֻלְּהוּ נְהִירִין בְּאַתְוָון אִלֵּין סְפִירָן, וְאַתְוָון דִּי בְהוֹן אִתְבְּנִיאַת דְּאִיהִי ב', כְּגַוְונָא דָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּמִלָּה בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת (משלי כד ג).

וּבֵיתָא דָּא אִית לֵיהּ תְּלַת גַּגִּין, וְאִינוּן תְּלַת עַמּוּדִין דְּסָמְכִין לָהּ, וְאִינוּן ו' ו' ו', עֲלַיְהוּ אִתְמַר וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֲשׁוּקֵיהֶם כֶּסֶף (שמות כז י), תְּלַת עַמּוּדִים אִלֵּין תְּלַת אֲבָהָן, דְּסָמְכִין לְבֵיתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וַחֲשׁוּקֵיהֶם אִלֵּין תְּרִין סַמְכֵי קְשׁוֹט, דְּאִתְמַר בְּהוֹן יָכִין וּבוֹעַז, וַעֲלַיְהוּ בֵיתָא קַיְימָא, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן (שם כו כח) דָּא נְקוּדָה מִלְּגָאו, דְּסָתִים מִלְּגָאו, מַבְרִיחַ דָּא ו', אִתְפַּשְׁטוּתָא (דף יג ע"א) דְּהַהִיא נְקוּדָה דְּאִיהִי י', מַבְרִיחַ וַדַּאי, מִן קָצֶה דָּא ה' עִלָּאָה, אֶל הַקָּצֶה דָּא ה' תַּתָּאָה, קְשׁוּרָא דְּתִלַּת עַמּוּדִים דְּאִינוּן וָוֵי הָעַמּוּדִים, דָּא ח"י עָלְמִין, דְּכַד אִינוּן סָלְקִין תְּלַת ו' ו' ו' לְחוּשְׁבַּן ח"י, דְּאִיהוּ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, ה' ה' כַּד נָטְלִין מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְקְרֵי הַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, אִתְקְרִיאוּ אִינוּן בְּרִיחִים עַל שְׁמֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כו כז) וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן כו'.

וְתִקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא הֲוָה צִיּוּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וּגְוִיתָא דְּעֵדֶן, וּבְאִלֵּין צִיּוּרִין דְּנָקוּדִין, וּרְקִימוּ דְּגַוְונִין, דְּתַמָּן הַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִירוּ, וְכֻלָּא בְּרֵאשִׁית, ב'

רֵאשִׁית, בָּהּ וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, כְּזֹהַר דָּא אֱלֹהִי"ם, וְהוּא הַכֹּס"א לְחָשְׁבָּנָא.

אַדְהָכִי הָא סָבָא אִתְחַזַּר כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, חֲזוֹר בָּךְ, עָאלַת לְגַוְּתָא וְאִתְבְּהִילַת לְנַפְקָא מִתַּמָּן, וּמִתַּמָּן עָאלַת לְמַשְׁכְּנָא דְּאִיהוּ צִיּוּר דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְנָפְקַת מִתַּמָּן, אִית לָךְ לְאַחְזָרָא תַּמָּן, דְּהָא כַּמָּה חַיָּילִין נָטְרִין לָךְ מֵעַמָּא קַדִּישָׁא, לְמִשְׁמַע מָאן צִיּוּרִין דְּתַמָּן, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דִּדְיוֹרִין דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם כה ח) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם, דְּוַדַּאי מַשְׁכְּנָא וּמְנַרְתָּא וּמַקְדְּשָׁא וּמַדְבְּחָא וּפָתוֹרָא, כֻּלָּא אִיהוּ דִּיוֹקְנָא דִּדְיוֹרִין דִּשְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

מִיָּד פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וַיַּעֲשׂוּ כָּל חֲכַם לֵב בְּעוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וגו' (שם לו ז), מַאי כָּל חֲכַם לֵב, הַהוּא דְּאִיהוּ חָכָם בְּחָכְמָה, וּבל"ב נְתִיבוֹת דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן כְּלִילָן בְּשִׁית יוֹמֵי דִּבְרֵאשִׁית, וְהַיְינוּ שֵׁשׁ מָשָׁזָר, דְּאִינּוּן שִׁית יוֹמֵי דִּבְרֵאשִׁית כְּלִילָן מֵעֲשֵׂר אֲמִירָן וְל"ב שְׁבִילִין, דְּאִינּוּן ל"ב זְמִנִין אֱלֹהִי"ם בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

וְהַמַּשְׂכִּילִים, בְּהוֹן אִשְׁתְּמוֹדְעִין אַתְוָון, דְּאִתְמַר בְּהוֹן יוֹדֵעַ הָיָה בְּצַלְאֵל לְצָרֵף אוֹתִיּוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְאִינּוּן כ"ח אַתְוָון, וְאַרְבַּע סְרֵי

אָחֳרִנִין גְּנִיזִין בְּהוֹן, וְאִלֵּין אִינּוּן כ"ח אַתְוָון, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וַעֲלַיְהוּ אִתְּמַר (תהלים קיא ו) כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, וּבְגָלוּתָא אִסְתַּלַק הַאי כ"חַ מִנַּיְיהוּ, וְאִתְּמַר בְּהוֹן (איכה א ו) וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף, וּבְגִין דָּא אָמְרִין בְּקַדִּישׁ וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹחַ אדנ"י, לָקְבֵל כ"ח אַתְוָון אָחֳרָנִין, דְּאִית בְּאִלֵּין שְׁבַע תִּיבִין דְּאִינּוּן, יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא, וְדָא אִיהוּ הָעוֹנֶה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּכָל כֹּחוֹ, י"ד אָחֳרָנִין אִינּוּן יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וְסִימָן אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדְקִין אֶת הֶחָמֵץ לְאוֹר הַנֵּר, וּבְאִלֵּין י"ד אַתְוָון אוֹמָאָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יז טז) כִּי יָ"ד עַל כֵּס יָהּ.

קָם סָבָא וְאָמַר, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, בְּוַדַּאי אִלֵּין אַרְבַּע סְרֵי דְּפוּרִים אִינּוּן, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ דָּא י"ד י"ה, אֲבָל סִימָנִין דְּכ"ח אִינּוּן אוֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר י"ד קַדְמָאִין דְּכ"ח, י"ד תִּנְיָינִין אִינּוּן בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם כו' (במדבר ט ה), וְאִינּוּן י"ד פִּרְקִין דְּיָ"ד יְמִינָא, וְיָ"ד שְׂמָאלָא, וְי"ד פִּרְקִין דְּגוּפָא, וְאִינּוּן תְּלַת פִּרְקִין דְּדִרוֹעָא יְמִינָא, וּתְלַת דְּדִרוֹעָא שְׂמָאלָא, וּתְלַת דְּשׁוֹקָא יְמִינָא, וּתְלַת דְּשׁוֹקָא שְׂמָאלָא, וּתְרִין דְּגוּפָא, וְרֵישָׁא דְּמַלְכָּא שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָּה, וּשְׁלֹשָׁה

פּוּנִים נֶגְבָּה וכו' (מלכים א ז כה), וְכֹלָּא דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא, תִּקוּנָא דְּגוּפָא כְּתִקוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא, הָא תְּלַת זִמְנִין אַרְבַּע סְרֵי, פּוּרִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ, פֶּסַח אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר, תְּלִיתָאָה בָּרְאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם, וְסָלְקִין לְאַרְבְּעִין וּתְרֵין יוֹמִין, וְדָא אִיהוּ וַיַּעֲשׂוּ כָּל חַכַם לֵב כו'

(שמות לו ח).

וְעָשׂוּ אֲרוֹן דָּא שַׁבָּת, דְּמַשְׁכְּנָא אִיהוּ שֵׁשׁ מָשְׁזָר, כְּלִיל שִׁית יוֹמִין דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְגוּף עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּתְרֵין שׁוֹקִין תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וְצַדִּיק אוֹת בְּרִית בֵּינַיְיהוּ, מַשְׁכְּנָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ תִּקוּנִין דְּגוּפָא, צֶלַע הַמִּשְׁכָּן דָּא מטטרו"ן, שִׁפְחָה דְּמַטְרוֹנִיתָא עַלָּה (דף יג ע"ב) אִתְמַר (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעֲצָמַי, עֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטַהַר (שמות כד ו), אָרוֹן וַדַּאי דָּא לֵ"ב, נוּר דָּלִיק, כְּלִיל ל"ב נְתִיבוֹת, וְאִיהוּ שַׁבָּת, וּבֵיהּ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי תּוֹרַת חָכָם, וּבָהּ לֵב מֵבִין, וְאִיהוּ נְשָׁמָה יְתֵירָה דְּשַׁבָּת, וְאִיהוּ חֵירוּ דְּשַׁבָּת, דִּבְגִינָהּ לָא שָׁלְטִין מָארֵי דְּגֵיהִנָּם עַל עָלְמָא, וּמַאי נִיהוּ גֵּיהִנָּם בְּגוּפָא, דָּא כָּבֵד, וְאִיהִי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת, לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מֵעָלְמָא, וְכָבֵד בֵּיהּ מָרָה גֵּיהִנָּם דְּאוֹקִיד בֵּיהּ.

כַּפֹּרֶת הַלֵּב דָּא פְּרִישׁוּ דְּסִכַּת שָׁלוֹם, דְּאִתְמַר בָּהּ

הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם, מְנַרְתָּא דָּא רֵישָׁא, וְשִׁבְעָה נֵרוֹתֶיהָ עֲלֵיהּ, אִינּוּן תְּרֵין אוּדְנִין, וּתְרֵין עַיְינִין, וּתְרֵין נוּקְבֵי חוֹטְמָא, וּפוּמָא, וּמְנַרְתָּא לִימִינָא, וְאִתְמַר בָּהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, בְּגִין דְּתַמָּן מוֹחָא בְּרֵישָׁא, וְחָכְמָה בְּמוֹחָא שַׂרְיָא, וּבֵיהּ נָהִיר מְנַרְתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מִשְׁחָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קלג ב) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, כַּנְפֵי רֵיאָה, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפֹּרֶת הַלֵּב.

פָּתוֹרָא דָּא לִבָּא, וְאִתְמַר בֵּיהּ שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אִיהִי מְנַרְתָּא כַּד נָטְלָא מִימִינָא, וְשַׂרְיָא עֲלָהּ חָכְמָה, וְאִתְמַר בָּהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וְכַד נָטְלָא מִשְּׂמָאלָא דְּאִיהִי גְּבוּרָה, אִתְקְרִיאַת פָּתוֹרָא, וְאִתְמַר בָּהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וְשַׂרְיָא עֲלָהּ בִּינָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי י כב) בִּרְכַּת יהו"ה הִיא תַעֲשִׁיר, וְכַד נָטְלָא מִגּוֹפָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְקְרִיאַת מַשְׁכְּנָא כְּלִיל מִתַּרְוַיְיהוּ.

כִּיּוֹר וְכַנּוֹ אִינּוּן תְּרֵין כְּלָיָין, וּבְהוֹן שַׂרְיָין תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט, מוֹחָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין, וְתַמָּן מְנַרְתָּא דָּלִיק, לִבָּא וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל, וְתַמָּן פָּתוֹרָא מִתְתַּקְנָא, בְּגִין דְּלִבָּא אִיהוּ

לִשְׁמָאלָא, גּוּפָא עֲלֵיהּ אִתְמַר וּפְנֵי נֶשֶׁר, וְתַמָּן מַשְׁכְּנָא מִתְתַּקְנָא, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי דְּמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן, וְאִיהִי ד' דְּאֶחָד, וְאִיהִי אַרְבַּע אַנְפִּין דְּכָל חַיָּה.

בְּגִין דְּבָה אַרְבַּע אַתְוָון נְהִירִין דְּאִינּוּן יהו"ה, וְאִיהִי דְּמוּת אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וַעֲשֹׂר אַתְוָון אִלֵּין אִנּוּן שִׁעוּר קוֹמָא דְּגוּפָא דָּא, דְּאִיהוּ מַשְׁכְּנָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כו טז) עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, וְאַמַּלְּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִי"ם, בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה (שם לא ג), בְּחָכְמָה דָּא י', בִּתְבוּנָה דָּא ה', וּבְדַעַת דָּא ו', וּבְכָל מְלָאכָה דָּא ה'.

דָּבָר אַחֵר, וְהַמַּשְׁכִּילִים, אִלֵּין אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּגוּפָא, יַזְהִירוּ בְּהוֹן אַרְבַּע חֵיָוון, דְּאִינּוּן מַזָּל אַרְיֵה, מַזָּל שׁוֹר, מַזָּל נֶשֶׁר, מַזָּל אָדָם, דְּפַרְצוּפָא דְּבַר נַשׁ אִשְׁתְּמוֹדַעַת בְּהוֹן בְּאַנְפּוֹי דְּבַר נַשׁ, וְדָא אִיהוּ הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָּם (ישעיה ג ט), כְּזֹהַר דָּא נִשְׁמָתָא, וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים בְּאֵבָרִין דְּגוּפָא, יְהוֹן נַהֲרִין מַזָּלַיְיהוּ כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד.

דָּבָר אַחֵר, וְהַמַּשְׁכִּילִים אִלֵּין אַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, יַזְהִירוּ אִלֵּין אַרְבַּע מַלְאָכַיָּא, דְּאִינּוּן מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל, כְּזֹהַר דָּא כְּרָסַיָּא יְקָרָא.

דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׁכִּילִים אִלֵּין שִׁפְוון, דְּאִתְמַר בְּהוֹן

וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח, וּבְהוֹן אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ, דְּמִשַּׁמְּשִׁין בְּפוּמָּא בְּכ"ב אַתְוָון, וּבְהוֹן חִתּוּךְ דְּבוּרָא דְּצִלּוֹתָא לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא, יַזְהִירוּ אִלֵּין עַיְינִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ, שִׁבְעָה גִּלְדֵי עֵינָא אִינּוּן, דְּנַהֲרִין בְּהוֹן שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ, הָא תִּשְׁעָה, כְּגַוְונָא דְּתִשַּׁע נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְהָא חַמָּה וּלְבָנָה בִּכְלָל שִׁבְעָה כּוֹכְבַיָּא אִינּוּן אֵיךְ חָשִׁיב לוֹן תּוֹסֶפֶת עַל ז׳, אֶלָּא חַמָּה אִיהִי נוּקְבָא לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא, לְבָנָה נוּקְבָא לְגַבֵּי יָרֵחַ, וְשֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ אִינּוּן נַהֲרִין לְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, דְּאִינּוּן כְּשִׁבְעָה גִּלְדֵי עֵינָא, וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא הָא תִּשְׁעָה, בַּת עַיִן עֲשִׂירִית לוֹן, כַּלָּה דְּכִלִּילָא מִכֻּלְהוּ.

כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, (דף יד ע"א) דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא בְּאַנְפּוֹי דְּאָדָם, דְּמִינָהּ תַּלְיָין אוּדְנִין וְעַיְינִין וְחוֹטָמָא וּפוּמָּא, דְּאִינּוּן מַנְהִיגֵי גוּפָּא וְאֵבְרִין דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּטַעֲמֵי, דְּאִינּוּן מַנְהִיגֵי אַתְוָון וּנְקוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, כְּמָה דְּשִׁפְוָון וְשִׁינַיִן וְחֵיךְ וְלָשׁוֹן וְגָרוֹן אִנּוּן מְשַׁמְּשִׁין לְאַתְוָון, הָכִי כְּגַוְונָא דָּא כַּנְפֵי עֵינָא וְעַפְעַפֵּי עֵינָא וּתְלַת גַּוְונֵי דְּעֵינָא, אִינּוּן מְשַׁמְּשִׁין לְעֵינָא, וְכוּלָּא אִתְקַשַּׁר בְּחָמֵשׁ נְקוּדִין כְּגַוְונָא דָּא אֲאֲאֲאַ, אַתְוָון וּנְקוּדֵי חָמֵשׁ בְּגוֹ

חָמֵשׁ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (דברים כט ט) רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל הָא חֲמִשָּׁה, טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ הָא חֲמֵשׁ אָחֳרָנִין, חֲמֵשׁ לְגוֹ חֲמֵשׁ אִלֵּין ה"ה, וּמְנַיְיהוּ אִתְיְיהִיבוּ עֲשַׂר דִּבְרָן דָּא י', (שמות כו טו) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת מִסְטָרָא דְוֹ'.

דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׂכִּילִים, אִלֵּין מָארֵי מִקְרָא בְּעַשְׂיָה, יַזְהִירוּ אִלֵּין מָארֵי מִשְׁנָה בִּיצִירָה, דְּאִינּוּן מָארֵי מַתְנִיתִין מ"ט אַנְפִּין טָהוֹר וּמ"ט אַנְפִּין טָמֵא, מ"ט אַנְפִּין טָהוֹר אִנּוּן מ"ט אַתְוָון דְּפָרָשָׁה דְּיִחוּדָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כ"ה אַתְוָון, וְכ"ד אַתְוָון דְּפָרָשָׁה תִּנְיָינָא דְּיִחוּדָא דְּאִיהִי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כ"ה אַתְוָון עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות יט ג) כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, וּבְכ"ד אַתְוָון דְּכִלִּילָן בְּהוֹן כ"ד סְפָרִים, דְּאִינּוּן כ"ד דְּשָׁאִיב מִן יַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, אִתְּמַר בְּהוֹן וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַאי נִיהוּ דְּשָׁאֲבִין מִנַּיְיהּ הַאי כ"ד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, כְּלִילָא מִכ"ד סִפְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן עִלָּאָה, בְּגִין דְּנָחִית בֵּיהּ ו', דְּאִיהוּ בֶּן י"ה.

וּבְגָלוּתָא אִסְתַּלַּק מִנַּיְיהּ, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיהו יט ה) וְנָהָר יֵחֵרַב וְיָבֵשׁ, יֵחֵרַב בְּבֵית רִאשׁוֹן, וְיָבֵשׁ בְּבֵית

שֵׁנִי, וְאִיהוּ דָּךְ בְּכ"ד סְפָרִים, וְעִם כָּל דָּא דְּאִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ, אִתְמַר בֵּיהּ אַל יָשׁוּב דַּךְ נִכְלָם (תהלים עד כא), אַל יָשׁוּב דַּךְ, דְּאִיהוּ צַדִּיק בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דַּ"ךְ בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי כ"ד אַתְוָון דִּיחוּדָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (מלכים א ב מה) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ, וְעַל אִלֵּין כ"ד אַתְוָון אִתְמַר (ישעיהו נד יב) וְשַׂמְתִּי כַּ"דְכ"ד שִׁמְשׁוֹתַיִךְ וכו', הַאי עָנִי אִיהוּ דַּ"ךְ, וּבַת זוּגֵיהּ דַּכָּ"ה, וְאִיהִי כַּדָּ"ה עַל שִׁכְמָהּ, כ"ד ה', דְּאִיהִי חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְאִינוּן ה' אֶצְבְּעָאן, דִּבְהוֹן אִתְמַר (בראשית כד טז) וַתְּמַלֵּא כַדָּ"ה וַתָּעַל. וּמֵאַיִן שׁוֹאֲבִין, מִכ"ה אַתְוָון, וְרָזָא דְּמִלָּה כ"ה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר ו כג), אֶת וַדַּאי, בְּמַאי אִתְבָּרְכַת וְאִתְמְלִיאַת, בְּאָת ו' דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית תֵּיבִין דִּיחוּדָא, דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, וּבֵיהּ אִתְעֲבִידַת אוֹת.

כ"ה אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, ו' נָהָר דְּנָפִיק מִתַּמָּן, וּמִנֵּיהּ אִתְמְלִיאַת כ"ד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּמִנָּהּ אִתְשַׁקְיָא בְּגָלוּתָא, מַה דַּהֲוָה בְּקַדְמֵיתָא הִיא אִתְשַׁקְיָא מִנֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית כד יח) וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ עַל יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ, וַעֲלָהּ אִתְמַר וַתֹּאמֶר שְׁתֵּה אֲדוֹנִי, דְּאִיהוּ אָדוֹן דִּילָהּ, וַתְּכַל לְהַשְׁקוֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם

לְגַמְלֵי"ךְ אֶשְׁאָב, אִלֵּין רְמַ"ח תֵּיבִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִינּוּן שְׁקִילִין לְרַמַ"ח פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דִּבְהוֹן גְּמוּלֵ"י חָלָב יָנְקִין, וְעַתִּיקֵי מִשָּׁדַיִם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ז ז) שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה, וְאִינּוּן תְּרֵי לוּחֵי אוֹרַיְיתָא.

כ"ה אִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּבָהּ נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות יא ד) כֹּה אָמַר יהו"ה כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וכו', אִיהִי כ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא דְּשַׁחֲרִית, וְכ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא דְּעַרְבִית, וְשַׁמְתִּי כַּ"דְכ"ד שְׁמְשׁוֹתַיִךְ (ישעיהו נד יב) דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי כ"ד אַתְוָון דְּיִחוּדָא קַדְמָאָה דְּשַׁחֲרִית, וְכ"ד אַתְוָון דְּיִחוּדָא דְּעַרְבִית.

כ"ה כ"ד דְּשַׁחֲרִית אִינּוּן מ"ט אַנְפִּין, וְאִית מ"ט אַנְפִּין לְתַתָּא מִסִּטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל זוּטָא דְּאִיהוּ מטטרו"ן, וְאִיהוּ מ"ט אַנְפִּין, וּבְהוֹן יַזְהִירוּ מָאתַיִם מִשְׁנָה, דְּאִיהִי תְּנַיְיָנָא לַהֲלָכָה שִׁפְחָה דִּילֵיהּ, בְּגִין כִּי מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ (אסתר ו ג), כְּגַוְונָא דָּא מִשְׁנָה, (דף יד ע"ב) מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ, וּבֵיהּ יַזְהִירוּ מָאתַיִם מַתְנִיתִין, כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דָּא הֲלָכָה, דְּאִיהִי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְכַמָּה עוּלֵימָאן אִית לָהּ דְּאִינּוּן הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ו ח) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאִיהִי סָלְקָא עַל כֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב

(משלי לא כט) וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה, וְאִיהִי עִם כֻּלְּהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ הֲלָכָה כְּרַבִּים.

וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כָּהּ יְהוֹן כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד, כַּכּוֹכָבִים וַדַּאי דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, דְּכָל כּוֹכָבָא וְכוֹכָבָא אִתְקְרֵי עָלְמָא יְחִידָא, וְדָא הוּא וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאִלֵּין עֲלָמוֹת אַל תִּקְרֵי עֲלָמוֹת, אֶלָּא עוֹלָמוֹת, וּבְגִין דְּצַדִּיקַיָּיא אִינוּן כַּכּוֹכָבִים, וְכָל חַד אִית לֵיהּ כּוֹכָב, בְּגִין דָּא אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק אִית לֵיהּ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְכָל מָאן דְּזָכֶה לַהֲלָכָה חַד יְרִית עָלְמָא חָד, כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּזָכֵי לְמַסְכְּתָא חֲדָא, אוֹ לְתֵרִין, אוֹ לִשְׁתִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ו ח) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, דְּכָל מַסְכְּתָא מַטְרוֹנִיתָא אִיהִי בְּגַרְמָהּ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָרִית לָהּ בְּהַאי עָלְמָא, דַּהֲלָכָה עוּלֵימָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִיהִי קַבָּלָה, זַכָּאִין אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עַל כֻּלְּהוּ בַּהֲלָכָה, לְאַפָּקָא לָהּ מִן גָּלוּתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיהו נ א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּלְמֵיזַל לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, לְמֶהֱוֵי לָהּ קַבָּלָה בְּדִרוּעוֹי, לְקַיֵּים בָּהּ (שיר ב ו) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וכו׳.

דְּבְגָלוּתָא מִשְׁנָ״ה דְּאִיהִי מטטרו״ן שָׁלְטָא, וְאִיהוּ מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ, בַּאֲתַר דְּמַטְרוֹנִיתָא יָתְבָא מִשְׁנָה, וְדָא אִיהוּ (משלי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ,

וּבְיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה לָא שָׁלְטָא שִׁפְחָה אֶלָּא מַטְרוֹנִיתָא, לְבָתַר דְּמִית מֹשֶׁה וְיָרִית יְהוֹשֻׁעַ דְּאִיהוּ נַעַר, בַּאֲתַר מַלְכוּתָא שָׁלְטָא שִׁפְחָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יהושע ה יד) אֲנִי שַׂר צְבָא יהו"ה עַתָּה בָאתִי.

וְהָא אוּקִימְנָא, מטטרו"ן אִיהוּ מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, מַאי בְּיָחִיד בִּיחִידָא דְּעָלְמָא, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ, חָכָם בְּחָכְמָה וּמֵבִין בְּבִינָה וְיוֹדֵעַ בְּדַעַת, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות לא ג) וָאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִי"ם בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת, בְּגִין דְּאִיהוּ מַשְׁכְּנָא דְּאִתְמַלֵּי בִּתְלַת דַּרְגִּין אִלֵּין, וּבְכָל מְלָאכָה דָּא מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאֵין דּוֹרְשִׁין לָהּ בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית בְּשִׁנַּיִם, אֶלָּא בְּיִחוּדָא דְּעָלְמָא, מֶרְכָּבָ"ה דִּילָהּ אִיהוּ מטטרו"ן גּוּפָּהּ שְׁכִינְתָּא.

וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אִתְקְרִיאַת, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דַּעֲשַׂר סְפִירָן, רֶכֶב דִּילָהּ מטטרו"ן, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים סח יח) רֶכֶב אֱלֹהִי"ם רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן, מַאי שִׁנְאָ"ן שׁוֹר נֶשֶׁר אַרְיֵה אָדָם, וְדָא אִיהוּ סוֹד מֶרְכָּבָ"ה, רֶכֶ"ב מ"ה וַדַּאי.

וּמטטרו"ן אִיהוּ אָרוֹן, גּוּפָא לְאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ שֻׁלְחָן, פָּתוֹרָא

דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי לֵ"ב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ לֵ"ב מֵבִין, וְאִיהוּ לִשְׁמָאלָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן. וְאִיהוּ מְנוֹרָה נוּר דָּלִיק מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ

נֵר יהו"ה, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לִימִינָא לְקַבָּלָא מִשְׁחָא, וּבְגִין דָּא מְנוֹרָה בְּדָרוֹם, דָּא אִיהוּ מָאנָא לְקַבָּלָא פִּתִילָה וּמִשְׁחָא וּנְהוֹרָא, פִּתִילָה שְׁכִינָה, מִשְׁחָא דִּילָהּ צַדִּיק שֶׁמֶן כָּתִית, נְהוֹרָא דִּילָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוונָא דָּא נַפְשָׁא דְּאִיהִי שְׁתוּפָא דְּגוּפָא אִיהִי פִּתִילָה, רוּחַ דָּא מִשְׁחָא, נְהוֹרָא דָּא נִשְׁמָתָא, מָאנָא דָּא גוּפָא, אִיהוּ עֶבֶד, וְאִיהוּ רֶכֶב לְתַלַּת סִטְרִין אִלֵּין, דְּאִינּוּן קִיטוֹרָא דְּיוּדָא חֲדָא, דְּאִינּוּן נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם (משלי כ כז). וְהַאי עֶבֶד אִיהוּ כְּנוּיָא לְכָל שְׁמָהָן, שְׁנוּי לְכָל שְׁמָהָן,

וּבֵיהּ מַרְכִּיבִין כָּל אִלֵּין עִלָּאִין מִסְטָרָא דְּטוֹב, מֶרְכָּבוֹת דְּסִטְרָא דְּרַע, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר וְלֹא בָּעֲרִיוֹת בִּשְׁלשָׁה, מַאי עֲרָיוֹת סמא"ל וְנָחָשׁ, לָא צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי בִּשְׁלשָׁה, דְּאִינּוּן מַשְׁחִי"ת אַ"ף וְחֵימָ"ה, לְמֶהֱוֵי תְּלִיתָאָה בֵּינַיְיהוּ, דְּלָא מִתְקַשְּׁרִין בְּהוֹן, אֶלָּא דְּיהוֹן תַּרְוַיְיהוּ (דף טו ע"א) בְּפִרוּדָא, וּבְגִין דָּא אֵין דּוֹרְשִׁין בָּעֲרָיוֹת בִּתְלָתָא, וְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית בְּהִפּוּכָא, אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם, דְּלָא יַעַבְדוּן פִּרוּדָא, אֶלָּא בְּיָחִיד

דְּאִיהוּ יְחוּדָא חָד, וּבְגִין דָּא לָא יֹאכַל אָדָם תְּרֵי, וְלֹא יִשְׁתֶּה תְּרֵי.

וְלֹא בְּמֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, בְּגִין דְּיָחִיד לֵית לֵיהּ שִׁתּוּף דְּאִיהוּ מטטרו"ן, כְּגַוְונָא דְּנִשְׁמָתָא דְּלֵית לָהּ שִׁתּוּף בְּגוּפָא, וְאַמַּאי אָמַר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ, הָכָא מַשְׁמַע דְּאִית לֵיהּ מֶרְכָּבָה לְעֵילָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ מְלָאכָה דִּילֵיהּ, וּמַאי אִיהִי הַהִיא דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵחָכְמָה וּבִינָה וָדַעַת, דְּאִינּוּן יה"ו, מְלָאכָה דְּתַלַּת אַתְוָון אִיהִי ה' שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, שְׁלִימוּ דְּתַלַּת אַתְוָון, עֲלָהּ אִתְמַר (שמות לט לב) וַתֵּכֶל כָּל עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן וגו', וְאִיהִי ה' דְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי, וּבְגִין דָּא אַף עַל גַּב דְּאַמְרִינָן אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, חָזַר וְאָמַר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ, דְּוַדַּאי בְּאִלֵּין תְּלַת דּוֹרְשִׁין בְּמֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, וּבְלָא אִלֵּין תְּלַת לָאו אִיהוּ יְחוּדָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא, דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא חַד בִּשְׁכִינְתֵּיהּ.

וְכַד אִיהוּ לְתַתָּא בְּמטטרו"ן בְּלָא שְׁכִינְתֵּיהּ, אִשְׁתַּנִּי בֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר אֱלִישָׁע אַחַר, שֻׁמָּא חַס וְשָׁלוֹם שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת יֵשׁ, וּבְגִין דָּא אָמַר אַל תְּמִירֵנִי בוֹ, כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ, בְּגִין דְּמטטרו"ן אִיהוּ שֵׁנִי לַמֶּלֶךְ, וְכַד אִיהִי שְׁכִינְתָּא בְּלָא בַּעְלָהּ, אִתְקְרֵי הַאי מַלְאָךְ מִשְׁנֶה

לָהּ, וְאִשְׁתְּנִיאַת דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בָּהּ חֲיָילִין, וּמַה דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא, וּבְמַאי הִיא מִתְכַּסְיָא, בְּהַהִיא דְּאִתְקְרִיאַת אָמָה.

וְדָא הוּא דְּאָמַר קְרָא (שמות כא יג) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה, אִישׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּתּוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא, לְאָמָה בַּת זוּגֵיהּ דְּמטטרו"ן, דְּאִיהִי מיטטרו"ן בְּתוֹסֶפֶת יו"ד, דְּשִׁפְחָה בִּישָׁא הִיא אָמָה דְּעֵרֶב רַב, וּבְגִין דְּהַהִיא שִׁפְחָה בִּישָׁא וּבְנָהָא לָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בָּהּ, אִיהִי מִתְכַּסְיָא בְּעַבְדָּא דִּילָהּ, כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא.

וּבְגָלוּתָא קַדְמָאָה דְּלָא חָזְרַת לְמַלְכוּתָהָא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, וְלָא נָפְקַת מֵהַהוּא גוּפָא, לָא נָפְקַת חָפְשִׁית, וּבְגִינָהָא אִתְּמַר בְּהוֹן, עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם בְּגִין דַּהֲווֹ תְּחוֹת רְשׁוּ דְּהַהוּא עֶבֶד, וּבְגִין דָּא אָמַר פַּרְעֹה בְּהַאי אַתַּר לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְיָ, וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ (שמות ה ב), וּבְגִין דָּא נָפְקוּ בְּמִנּוֹסָה, כְּעַבְדָּא דְּלֵית לֵיהּ כְּתַב חֵירוּ וּבָרַח מֵרִבּוֹנֵיהּ.

אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בַּתְרָאָה לָא נָפְקַת בְּרַתָּא, בְּהַאי עַבְדָּא כְּשִׁפְחָה, אֶלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי חֵירוּ, אִיהִי עִמָּהּ בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, דְּאִיהִי חֵירוּ דִּילָהּ, מַה דְּלָא הֲוָה הָכִי בְּגָלוּתָא קַדְמָאָה, דְּלָא הֲוָה לָהּ וְלִבְנָהָא אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי חֵירוּ, דְּאוֹרַיְיתָא

וַדַּאי אִיהִי חֵירוּ, בְּמַלְכוּתָא דִּילָהּ בִּיקָרָא דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ג טו) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים, וּבְגִין דָּא לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים (שמות כו ז), וְדָא הוּא דְּאָמַר כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ, וּבִמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן, כִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם יהו"ה (ישעיה נב יב), יהו"ה וַדַּאי אִיהוּ יוֹקִים לוֹן מֵעַפְרָא, וְאִיהוּ נָהִיר עַל אַנְפּוֹי דְּיִשְׂרָאֵל, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדְעִין כָּל עָלְמִין דְּאִינּוּן (שם סא ט) זֶרַע בֵּרַךְ יהו"ה.

וְאִתְפַּשַּׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכָּל כְּנוּיִין, וּמֵרְכָּבוֹת דְּמטטרו"ן, דְּאִינּוּן כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, מצפ"ץ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ל ב) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ, וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ, בְּהַהוּא זִמְנָא, כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יהו"ה צִיּוֹן (שם לב כ), וְאִתְפַּשַּׁט מִמֶּרְכָּבוֹת דִּלְתַתָּא, וְאִתְלַבַּשׁ בְּמֶרְכָּבָה דִּילֵיהּ דְּאִיהִי אדנ"י, שֵׁם הַמֶּרְכָּבָה דָּא יהו"ה, כְּנוּ"י דָּא אֱלֹהִי"ם, דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן אהי"ה אדנ"י, וְאִיהוּ כְּנוּ"י דְּתַרִּין שְׁמָהָן אִלֵּין וּבֵיהּ אִתְכַּסְיָין.

אהי"ה אִיהוּ יה"ו, ו' דְּאִיהוּ כְּלִילָא דְּשִׁית סְטָרִין, דְּבְהוֹן חָתִים שִׁית סְטָרִין, וְאִינּוּן יה"ו הו"י וה"י וי"ה הי"ו יו"ה, יה"ו נָטִיל לֵיהּ יְמִינָא דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד, וְחָתִים בֵּיהּ לְחָכְמְתָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. (דף טו ע"ב) הו"י נָטִיל לִשְׂמָאלָא דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, וְחָתִים בֵּיהּ

לְעוּתְרָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וה"י פָּנָה לְמִזְרָח, וְנָטִיל לֵיהּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְחָתִים בֵּיהּ בָּנַי, וי"ה נָטִיל לֵיהּ יַרְכָא יְמִינָא, וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ לְעֵילָא, וְחָתִים בֵּיהּ חַיֵּי, הי"ו נָטִיל לֵיהּ יַרְכָא שְׂמָאלָא, וְאִסְתַּכַּל לְתַתָּא, וְחָתִים בֵּיהּ מְזוֹנֵי, אִסְתַּכַּל לְעֵילָא לְגַבֵּי חָכְמָה, וְאִתְקַשַּׁר בְּיַרְכָא יְמִינָא, וְחָתִים בֵּיהּ חַיִּים, בְּגִין דְּחָכְמָה עֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת ז ב) וְהַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ, אִסְתַּכַּל לְעֵילָא לְגַבֵּי אִמָּא עִלָּאָה, וְאִתְקַשַּׁר בְּיַרְכָא שְׂמָאלָא, וְחָתִים בֵּיהּ מְזוֹנֵי, יו"ה פָּנָה לְמַעֲרָב בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ עֲרוּב, דְּתַמָּן מִתְעָרְבִין כָּל חֲיָילִין, וְאִתְכְּלִיל בְּחַ"י אַתְוָון, דְּאִינּוּן יה"ו הו"י וי"ה הי"ו יו"ה וה"י, אִלֵּין אִינּוּן י"ח אַתְוָון, דִּבְהוֹן חַ"י עָלְמִין אִתְקְרֵי, וְצַדִּיק בְּהוֹן אִתְקְרֵי חַ"י עָלְמִין.

כָּל חַוָויוֹת אִלֵּין מֵאִמָּא עִלָּאָה תַּלְיָין, דְּאִיהִי חַיִּים, וְצַדִּיק עַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי חַ"י, חַיּוֹת הַמֶּרְכָּבָה עַל שְׁמָהּ אִתְקְרִיאוּ, בְּגִין דְּאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה חַיִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ (משלי ג יח), וְאִיהִי מֶרְכָּבָה לְחָכְמָה.

מַלְכוּת תַּמָּן ה', וּבָהּ אִתְקְרֵי יהו"ה בִּשְׁלִימוּ, שִׁבְעָה זְמִנִין אִתְקְרִיאַת בָּהּ, יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה, וְאִית בְּהוֹן כ"ח אַתְוָון דְּאִתְמַר בְּהוֹן

(במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּ"חַ יהו"ה, וּבְאֵלִּין שִׁבְעָה שְׁמָהָן אִתְקְרִיאַת הִיא בַּת שֶׁבַע, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (תהלים קיט קסח) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ.

י"ה תִּלְתִּין וּתְרֵין זִמְנִין בִּתְלָתִין וּתְרֵין אֱלֹהִי"ם, אִינּוּן ל"ב נְתִיבוֹת חָכְמָה א' עִם י"ה אַי"ה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. וְהַמַּשְׁכִּילִים אִינּוּן הֵיכָלִין וְצִיּוּרִין דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, כֻּלְּהוּ מְצוּיָירִין וּמְרוּקָּמִין בְּאַתְוָון.

א צִיּוּרָא דְּהֵיכָלָא גְּנִיזָא דְּאִיהִי אָנֹכִ"י, דְּסָלִיק לְחוּשְׁבַּן כִּסֵּ"א, וְאִיהוּ מְצוּיָיר בְּנִקּוּדִין, דְּאִינּוּן כְּכוֹכְבַיָּא דְּנַהֲרִין בִּרְקִיעָא וּבְהוֹן מְצוּיָירִין נִשְׁמָתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין דְּצַדִּיקַיָּא.

וְצִיּוּרָא דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דָּא א דָּא אִיהִי דְּיוֹקְנָא דְּקָמֵץ ָ, דְּאִיהוּ נִיצוֹץ וְרָקִיעַ, נִיצוֹץ אִיהוּ כּוֹכָב, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר כד יז) דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב, רָקִיעַ וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל, נִיצוֹץ אִיהוּ כּוֹכָב חַמָּה דְּנַהֲרָא בִּרְקִיעָא, עַטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, לְתַתָּא אִתְפַּלַּג א כְּגַוְונָא דָּא א סִיהֲרָא דְּתִחוֹת רָקִיעַ וְתַרְוַייְהוּ בְּצִיּוּרָא דָּא () כַּד יֵיתֵי סמא"ל לְאִסְתַּכָּלָא בָּהּ לְתַתָּא אִסְתַּכְּלַת לְעֵילָּא, וְאִתְכְּסִיאַת אַנְפָּהָא מִנֵּיהּ, וְהָדְרַת אַנְפָּהָא מִנֵּיהּ לְתַתָּא, וְאִיהִי אִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא, תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ

(תהלים פא טז), בְּאֵן יַרְחָא, בִּירַחָא דְאִתְכַּסְיָא בֵּיהּ סִיהֲרָא, וּמָאן הוּא דְמְכַסֵּי עֲלָהּ יהו"ה, דְּכֵן סְלִיק א בְּחִשְׁבָּן, י׳ לְעֵילָא י׳ לְתַתָּא ו׳ בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מב י) אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וכו׳.

ב הֵיכָלָא לִנְקוּדָה, גַּג דִּילָהּ אִיהוּ רָקִיעַ, וְאִיהוּ פַּתַח עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים קד ב) נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה, וְאִיהוּ ו׳ דְּמְכַסֵּי עַל נְקוּדָה עִלָּאָה וְתַתָּאָה וְאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דָּא וְ (נ"א א) (נ"א ב).

צ תְּרִין נִצּוֹצוֹת דְּאָת צ אִינּוּן צֵר"י, תְּרֵי רֵאשִׁין דְּצ אִינּוּן תְּרִין דְּע׳.

ש אִית לָהּ תְּלַת רֵאשִׁין, וְאִנּוּן סֶגו"ל, וְאִנּוּן תְּלַת נְקוּדִין שֶׁר"ק. ז (נ"א ו׳) רֵישָׁא דִילָהּ חֹל"ם חִיר"ק שׁוּר"ק בְּו׳, קוֹצָא מִלְּגָאו חִיר"ק קוֹצָא דְּאָת ג׳, וְכֻלָּא אִתְרְמִיז בְּאָת א, נְקוּדָה לְעֵילָא חֹל"ם נְקוּדָה לְתַתָּא חִיר"ק בְּאֶמְצָעִיתָא שׁוּר"ק כְּגַוְונָא דָּא וְ, וְעוֹד תְּרִין נְקוּדִין דְּאָת א אִינּוּן צֵר"י, וְאִינּוּן שְׁבָ"א, וְאִינּוּן בְּדִיּוּקְנָא אָחֳרָא א, כְּגוֹן י׳ לְעֵילָא, ו׳ בְּאֶמְצָעִיתָא, ד׳ לְתַתָּא, א (נ"א ד) אִיהוּ קוֹצָא לְעֵילָא, קוֹצָא לְתַתָּא, קוֹצָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ סֶגו"ל וְאִיהוּ שׁוּר"ק תְּלַת נְקוּדִין, כֻּלָּא אִיהוּ א, אַתְוָון אָחֳרָנִין הֵיכָלִין וְכִסּוּיִין לְאִלֵּין אַתְוָון, וְכֻלָּא אִיהוּ מְרוּקָם (דף טז ע"א) וּמְצוּיָיר

בְּכָרְסַיָּא, וְ' שִׁית דַּרְגִּין לְכָרְסַיָּא, ס' שְׁתִּין גַּלְגַּלּוֹי דְּכָרְסַיָּא, דְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא אִתְמַר בְּהוֹן אֵין מוּקְדָּם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה, אֲבָל בְּכָרְסַיָּא כֻּלְּהוּ מִתְתַּקְנָן כִּדְקָא יָאוּת, וְרָזָא דָּא לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמַסַּר.

דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, אִלֵּין אִינּוּן אַתְוָון, דַּהֲוָה לוֹן שֵׂכֶל לְאַעְלָא קֶדֶם מַלְכָּא, כָּל חַד עַל תִּקּוּנוֹי, מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה עָאלוּ כֻּלְּהוּ לְמַפְרֵעַ, בְּגִין דְּאִיהִי דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא תִּשְׁרֵ"י, וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁי"ת בָּ"א תִּשְׁרֵ"י, בְּגִין דִּבְמִדַּת הַדִּין אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וּבְגִין דָּא עָאלוּ לְמַפְרֵעַ, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּבִימִינָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וּבֵיהּ עָאלוּ אַתְוָון כְּסִדְרָן, וְרָזָא דְמִלָּה אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה (תהלים פט ג), וּבְגִין דָּא כַּד עָאלוּ אַתְוָון לְמַפְרֵעַ, וּמְנַיְיהוּ כְּסִדְרָן, לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי בְּהוֹן עָלְמָא, עַד דְּשִׁתֵּף לוֹן בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וּבָרָא בְּהוֹן עָלְמָא.

נָטַל א"ב מִכְּסִדְרָן, וְנָטַל תש"ר מִלְּמַפְרֵעַ, וְשִׁתֵּף בְּהוֹן אָת י' מִן שְׁמֵיהּ, וּבָרָא בְּהוֹן עָלְמָא, בְּגִין דְּיִתְקַיְּים בִּנְיָינָא, וְאִינּוּן אב"י תש"ר, אב"י אַ"שֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָ"י, ת' תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה, ש' שַׁבָּת, ר' רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ', וּבְכֻלְּהוּ לָא בָּעָא לְמִתְחַל אֶלָּא בְּאָת ב', בְּגִין דְּאִיהוּ בִּנְיַן אָב, בִּנְיָינָא דְעָלְמָא, וּבָהּ שָׁאֲרֵי

לְמִתְחַל, בְּגִין דְּבָה עָתִיד לְמִבְנֵי יְרוּשְׁלֵם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קמז ב) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יהו"ה, דְּאִם יהו"ה לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ (שם קכז א), וּבְנַיְינָא דְּאוֹרַיְיתָא וּדְעָלְמָא בְּאָת ב' עַתִּידָה לְמִבְנֵי, וַעֲלָה קַיְימָא עָלְמָא, וּבַהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְבְּנִיאַת כְּאִלּוּ בַּהַהוּא זִמְנָא יִתְבָּרֵי עָלְמָא וְיִתְבְּנֵי, וְדָא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, אֲבָל כַּד חָרַב בַּיִת רִאשׁוֹן כְּאִלּוּ הֲוָה עָלְמָא תֹּהוּ וָבֹהוּ, וְדָא אִיהוּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ מִיָּד דְּאִתְבְּנִיאַת וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אוֹר, בְּגִין דְּכָל אַתְוָון נְהִירִין בָּהּ, וְאַף עַל גַּב דְּאוֹר הוּא א, אוֹר דִּילֵיהּ דְּנַהֲרָא בָּהּ ב בְּחָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּאִינּוּן ה' עִלָּאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

ג עַמּוּדָא דְּסִמִּיךְ בֵּיתָא, דְּאִיהוּ גְּמִילוּת חֲסָדִים טוֹבִים, אִיהוּ סָמִיךְ לְד דְּאִיהוּ דַּלְ"ת, וּבְאַן אֲתַר סָמִיךְ לָהּ בְּגָלוּתָא, א' סָמִיךְ וְנָהִיר לְב', ג' גָּמִיל חֶסֶד עִם ד', וּבְמַאי, ג' אִיהִי גַּלְגַּל, וּבָהּ כָּל אַתְוָון מִתְגַּלְגְּלִין בְּכַמָּה גְּלִילֵי דְּדַהֲבָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר ה יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, מַאי בַּתַּרְשִׁישׁ אֶלָּא בְּתֵרֵי שֵׁשׁ, וְאִינּוּן בְּתֵרִין דְּרוֹעִין גְּדוֹלָה גְּבוּרָה, דְּבְהוֹן שָׁרֵי אוֹרַיְיתָא בְּב', וּבְהוֹן שִׁית פִּרְקִין, דְּאִינּוּן ו' אַתְוָון בְּרֵאשִׁית, דְּכִלִּילָן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ ו',

וְעַלֵּיהּ אִתְּמַר (דברים לג כא) **וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ, לוֹ לְאָת ו', כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחוֹקֵק סָפוּן.**

ד דֶּלֶת דְּבֵיתָא דִּירוּשָׁלַם, ו עַמּוּדָא דְּסָמִיךְ לְדֶלֶת (נ"א לְב'), **וְאִיהִי דֶּלֶת דְּתֵרִין תַּרְעִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן** (תהלים קיח יט) **פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, וּבְגִין דָּא אִית לְדֶלֶ"ת תְּרֵין גַּגִּין, וְאִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין, בְּלָא ו' דְּאִינּוּן שִׁית פִּרְקִין, אִיהִי דֶּלֶת וְדָא אִיהוּ** (שם קיג ו) **דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, וְאָת ד' אִיהִי דְּרוֹעָא דְּאִית בֵּיהּ תְּרֵין אַמִּין, ה שְׁלִימוּ דְּתְרֵין דְּרוֹעִין וְגוּפָא דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּתַלַת אַבָּהָן, ו' יְחוּדָא שְׁלִימוּ דְּאָת ד' דְּאִיהִי סִיהֲרָא.**

כַּד נָהִיר בָּהּ אִתְּמַר בָּהּ (ישעיהו ל כו) **וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים, וְדָא שְׁלִימוּ דְּחַמָּה וְסִיהֲרָא דְּאִינּוּן ה"ה, בְּגִין דְּאִיהוּ ז' כְּלִיל י"ו, וּבְגִין דָּא אִיהוּ זָכוֹר וְשָׁמוֹר, זָכוֹר מִסְטְרָא דְּה' עִלָּאָה, שָׁמוֹר מִסְטְרָא דְּה' תַּתָּאָה.**

ח אִית לָהּ תְּלַת גַּגִּין, וְאִינּוּן ו' ו' דְּכְלִילָן בְּח"י עָלְמִין, ח' אִיהִי מְפַשַּׁר חֶלְמִין טָבִין בְּט', וְהָא אוּקְמוּהוּ חֶלְמָא טָבָא מִסְטְרָא דְּאָת ט', דְּאִיהִי סְחוֹר לָהּ, כַּמָּה דְּאוּקְמוּהוּ חֶלְמָא טָבָא חֲזִיתָ, וַדַּאי מִתַּמָּן קָא אַתְיָא, בְּגִין דְּאָת ט' אִיהִי סְפִירָה תְּשִׁיעָאָה מֵעֵילָּא לְתַתָּא, ח' סְפִירָה תְּמִינָאָה מִתַּתָּא לְעֵילָּא, ח' (דף טז ע"ב)

מִסְטָרָא דְאֵת א', י' סְפִירָה עֲשִׂירָאָה, עֲשִׂירִית הָאֵיפָה, כַּד נָחִית ח' לְגַבָּהּ אִתְעֲבִידַת חַ"י, וְאָת י' כַּד סָלְקָא בְּכ' אִתְקְרִיאַת כֶּתֶר עִלָּאָה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ, יהו"ה אלהינ"ו אַבָּא וְאִימָּא, מַלְאָכִים הַמּוֹנֵי מַעְלָה אִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן מַלְאָכִים מִסִּטְרָא דְמַלְכוּת, יַחַד כֻּלָּם קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, קְדוּשָׁה וַדַּאי אִיהִי שְׁכִינְתָּא, לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ אִינּוּן תְּלַת אַבָּהָן דְּאִינּוּן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, יהו"ה צְבָאוֹת מַאי צְבָאוֹת אִלֵּין תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, מְלֹא כָל דָּא צַדִּיק, הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי קְדוּשָׁה, דַּעֲלָהּ אִתְמַר אֵין קְדוּשָׁה פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְדָא אִיהוּ כ' כֶּתֶר.

ל, וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה (בראשית כח יב). דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהי"ם דָּא מ', עוֹלִים בְּל' וְיוֹרְדִים בְּנ', דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה יד יב) אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵלֵל בֶּן שָׁחַר, אִתְמַר בֵּיהּ וְיוֹרְדִים בּוֹ.

אֲבָל בְּס', בָּהּ סָלְקִין, בְּגִין דְּאִיהִי סִ"נָה, אִיהִי סֻ"לָּם לְסַלְקָא בְּל', ע בָּהּ מִסְתַּכֵּל וּבֵיהּ מִצַּפֶּה, וְרָזָא דְמִלָּה וְכָל עַיִן לְךָ תְצַפֶּה, פ, בָּהּ כָּל לָשׁוֹן לְךָ תְּשַׁבֵּחַ, בְּזִמְנָא דְסָלִיק לְאַתְרֵיהּ, וְכִי כְעַן לָא מְשַׁבְּחִין לֵיהּ כָּל לָשׁוֹן, לָא, עַד דְּיִתְקַיֵּים קְרָא (זכריה יד ט) וְהָיָה יהו"ה

לְמֶלֶךְ, לְמֶלֶךְ וַדַּאי בְּאָת ל', וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים כָּל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הָדָר לְמַלְכוּתָךְ.

צ בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בָּהּ (משלי יד לד) צְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי, וְלֵית צְדָקָה אֶלָּא צְלוֹתָא הָא אוּקְמוּהוּ, וְאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה דְּנָחֲתָא לְגַבֵּי צַדִּיק וְאִתְעַבִּידַת צְדָקָה, וְאִתְכְּלִיל י"ה בְּתַרְוַיְהוּ בְּצַדִּיק וּצְדָקָה, ק בְּהַהוּא זִמְנָא יְסַלְקוּן לֵיהּ קְלִין דִּצְלוֹתִין קָלִין דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא יְהֵא הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב.

ר רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן (ישעיה מא כז). ש בָּהּ שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יהו"ה וּרְפָאתִיו (שם נז יט), לָרָחוֹק שֶׁנִּתְקָרֵב, דְּקָרוֹב קָרוֹב (נ"א דְּרָחוֹק רָחוֹק) הָוָה. ת בָּהּ (איכה ד כב) תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן, לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ:

הַקְדָּמָה אַחֶרֶת לְתִקּוּנֵי הַזֹּהַר

(דף יז ע"א)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם וְגוֹמֵר, כְּתִיב (דניאל יב ג) הַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וְגוֹמֵר, אִלֵּין אִינּוּן רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וַחֲבֵרָיו, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וְרַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יוֹסֵי, וְרַבִּי חִיָּיא, וְרַבִּי יִצְחָק, וּשְׁאָר חַבְרַיָּא, דְּאִזְדַּהֲרוּ זְהִירוּ לְעֵילָּא כְּזֹהַר הָרָקִיעַ,

מַאי כְּזֹהַר, אֶלָּא כַּד עָבְדוּ הַאי חִבּוּרָא, אִסְתַּכְּמוּ עֲלֵיהּ לְעֵילָּא, וְקָרְאוּ לֵיהּ סֵפֶר הַזֹּהַר, וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים בֵּיהּ יְהוֹן נְפִישִׁין כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד, דְּלָא אִתְחַשְׁכָא נְהוֹרָא דִּלְהוֹן לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחַבַּר הַאי חִבּוּרָא, רְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְאֵלִיָּהוּ לְאַסְכָּמָא עִמְּהוֹן בֵּיהּ, וּלְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְכָל חֵיָילִין דְּמַלְאָכִין עִלָּאִין, וְנִשְׁמָתִין עִלָּאִין, לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן בְּאַסְכָּמוּתָא וּרְעוּתָא כַּחֲדָא.

פְּתַח אֵלִיָּהוּ וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמִין דְּאַנְתְּ הוּא חָד וְלָא בְּחִשְׁבָּן, אַנְתְּ הוּא עִלָּאָה עַל כָּל עִלָּאִין, סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין, לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בָּךְ כְּלָל, אַנְתְּ הוּא דְּאַפֵּיקַת עֲשַׂר תִּקּוּנִין, וְקָרֵינָן לוֹן עֲשַׂר סְפִירָן, לְאַנְהָגָא בְּהוֹן עָלְמִין סְתִימִין דְּלָא אִתְגַּלְיָין, וְעָלְמִין דְּאִתְגַּלְיָין, וּבְהוֹן אִתְכְּסִיאַת מִבְּנֵי נָשָׁא, וְאַנְתְּ הוּא דְּקָשִׁיר לוֹן, וּמְיַחֵד לוֹן, וּבְגִין דְּאַנְתְּ מִלְּגָאו, כָּל מָאן דְּאַפְרֵישׁ חַד מִן חַבְרֵיהּ מֵאִלֵּין עֲשַׂר, אִתְחַשֵּׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ אַפְרֵישׁ בָּךְ.

וְאִלֵּין עֲשַׂר סְפִירָן אִינּוּן אָזְלִין כְּסִדְרָן, חַד אֲרִיךְ, וְחַד קָצַר, וְחַד בֵּינוֹנִי, וְאַנְתְּ הוּא דְּאַנְהִיג לוֹן, וְלֵית מָאן דְּאַנְהִיג לָךְ, לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא וְלָא מִכָּל סִטְרָא, לְבוּשִׁין תְּקִינַת לוֹן, דְּמִנַּיְיהוּ פָּרְחִין נִשְׁמָתִין

לִבְנֵי נָשָׁא, וְכַמָּה גּוּפִין תְּקִינַת לוֹן, דְּאִתְקְרִיאוּ גּוּפָא לְגַבֵּי לְבוּשִׁין דְּמִכַּסְיָין עֲלֵיהוֹן, וְאִתְקְרִיאוּ בְּתִקּוּנָא דָּא, חֶסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא, גְּבוּרָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, תִּפְאֶרֶת גּוּפָא, נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין שׁוֹקִין, וְיסוֹד סִיּוּמָא דְּגוּפָא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, מַלְכוּת פֶּה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה קָרִינָן לֵיהּ.

חָכְמָה מוֹחָא אִיהוּ מַחֲשָׁבָה מִלְּגָו, בִּינָה לִבָּא וּבָהּ הַלֵּב מֵבִין, וְעַל אִלֵּין תְּרֵין כְּתִיב (דברים כט כח) הַנִּסְתָּרוֹת לַיהוה"ה אלהינ"ו, כֶּתֶר עֶלְיוֹן אִיהוּ כֶּתֶר מַלְכוּת, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית, וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְּתִפְלִי, מִלְּגָו אִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִיהוּ אֹרַח אֲצִילוּת, אִיהוּ שַׁקִּיוּ דְּאִילָנָא בְּדְרוֹעוֹי וְעַנְפּוֹי, כְּמַיָּא דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא, וְאִתְרַבֵּי בְּהַהוּא שַׁקִּיוּ.

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, אַנְתְּ הוּא עִלַּת הָעִלּוֹת, סִבַּת הַסִּבּוֹת, דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא בְּהַהוּא נְבִיעוּ, וְהַהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמָתָא לְגוּפָא, דְּאִיהוּ חַיִּים לְגוּפָא, וּבָךְ לֵית דְּמִיּוֹן וְלֵית דְּיוֹקְנָא מִכָּל מַה דִּלְגָו וּלְבָר, וּבְרָאתָ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאַפֵּיקַת מִנְּהוֹן שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וּבְאַרְעָא אִלָּנִין וְדִשְׁאִין וְגִנְתָּא דְּעֵדֶן וְעֹשֶׁבִין וְחֵיָוון וְעוֹפִין וְנוּנִין וּבְנֵי נָשָׁא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּהוֹן עִלָּאִין,

וְאֵיךְ יִתְנַהֲגוּן בְּהוֹן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְאֵיךְ אִשְׁתְּמוֹדְעָאן מֵעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְלֵית דְּיָדַע בָּךְ כְּלָל. (דף יז ע"ב)וּבַר מִינָּךְ לֵית יְחִידָא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְאַנְתְּ אִשְׁתְּמוֹדָע אָדוֹן עַל כֹּלָּא, וְכָל סְפִירָן כָּל חַד אִית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ, וּבְהוֹן אִתְקְרִיאוּ מַלְאָכַיָּא, וְאַנְתְּ לֵית לָךְ שֵׁם יְדִיעַ, דְּאַנְתְּ הוּא מְמַלֵּא כָּל שְׁמָהָן, וְאַנְתְּ הוּא שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ, וְכַד אַנְתְּ תִּסְתַּלֵּק מִנְּהוֹן, אִשְׁתָּאֲרוּ כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן כְּגוּפָא בְּלָא נִשְׁמָתָא.

אַנְתְּ חַכִּים וְלָאו בְּחָכְמָה יְדִיעָא, אַנְתְּ הוּא מֵבִין וְלָא מְבִינָה יְדִיעָא, לֵית לָךְ אֲתַר יְדִיעָא אֶלָּא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא תּוּקְפָּךְ וְחֵילָךְ לִבְנֵי נָשָׁא, וּלְאַחֲזָאָה לוֹן אֵיךְ אִתְנַהֵיג עָלְמָא בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי, דְּאִינּוּן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט, כְּפוּם עוֹבְדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, דִּין אִיהוּ גְּבוּרָה, מִשְׁפָּט עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, צֶדֶק מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, מֹאזְנֵי צֶדֶק תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט, הֵין צֶדֶק אוֹת בְּרִית, כֹּלָּא לְאַחֲזָאָה אֵיךְ אִתְנַהֵיג עָלְמָא, אֲבָל לָאו דְּאִית לָךְ צֶדֶק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין, וְלָאו מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וְלָאו מִכָּל אִלֵּין מִדּוֹת כְּלָל.

קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְיִתְחַדְּשׁוּן מִלִּין עַל יָדָךְ, דְּהָא רְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לָךְ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין עַל יָדָךְ, מַה דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה לְשׁוּם בַּר נַשׁ עַד כְּעַן, קָם רַבִּי

שִׁמְעוֹן פְּתַח וְאָמַר, לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וכו' (ד"ה א כט יא), עִלָּאִין שְׁמָעוּ אִינּוּן דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אִתְעָרוּ מִשְּׁנַתְכוֹן, הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר (ישעיהו כו יט), אִלֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר ה ב) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, וְלַאו אִינּוּן מֵתִים, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ וכו', הָקִיצוּ אַנְתְּ וַאֲבָהָן, רַעְיָא מְהֵימְנָא אִתְעַר אַנְתְּ וַאֲבָהָן לְאִתְעָרוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּעַד כְּעַן צַדִּיקַיָּא כֻּלְּהוּ דְּמִיכִין וְשִׁינְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן.

מַיָּד יְהִיבַת שְׁכִינְתָּא תְּלַת קָלִין לְגַבֵּי רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְיֵימָא לֵיהּ קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּהָא עָלָךְ אִתְמַר (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק לְגַבָּאי בְּאַרְבַּע אַתְוָון דִּילֵיהּ, וְיֵימָא בְּהוֹן, פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי, דְּהָא תַּם עָוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן, לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ (איכה ד כב). שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל (שיר ה ב), מַאי נִמְלָא טָל אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ חַשִּׁיבַת דְּמִיוָמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּעָאלְנָא בְּבֵיתָא דִּילִי, וְעָאלְנָא בִּישׁוּבָא, לַאו הָכִי, דְּלָא עָאלְנָא כָּל זִמְנָא דְּאַנְתְּ בְּגָלוּתָא, הֲרֵי לָךְ סִימָנָא שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל, ה"א שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, שְׁלִימוּ דִּילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ אִיהוּ טָל,

וְדָא אִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו, וְה"א אִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּלָא מֵחוּשְׁבַּן טָ"ל, אֶלָּא יו"ד ה"א וא"ו, דְּסִלְּיקוּ אַתְוָון לְחֶשְׁבַּן טָ"ל, דְּאִיהוּ מַלְיָא לִשְׁכִינְתָּא מִנְּבִיעוּ דְּכָל מְקוֹרִין עִלָּאִין, מִיָּד קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַאֲבָהָן קַדִּישִׁין עִמֵּיהּ, עַד כַּאן רָזָא דְּיִחוּדָא, מִכַּאן וְאֵילֵךְ פְּרָשְׁתָּא קַדְמָאָה דְּסִתְרֵי אוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, סוֹד יהו"ה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם (תהלים כה יד)**, סו"ד אִלֵּין אִינּוּן שִׁבְעִין אַנְפִּין, דְּאִתְפָּרַשׁ מִלַּת בְּרֵאשִׁית בְּהַאי פְּרָשְׁתָּא.**

תִּקּוּנָא קַדְמָאָה

בְּרֵאשִׁית, ב׳ רֵאשִׁית, זֶה הַשַּׁעַר לַיהו"ה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ (תהלים קיח כ)**, דָּא אִיהוּ תַּרְעָא דְצַדִּיקַיָּיא, דְּאִית לוֹן רְשׁוּ לְאַעָלָא תַּמָּן, וְאָחֳרָנִין וּדְלַאו אִינּוּן** (דף יח ע"א) **צַדִּיקַיָּא, אִתְדַּחְיָין מִתַּמָּן, בָּהּ רְשִׁימִין וּמְצוּיָירִין וּמִתְחַקְּקִין דְּיוֹקְנִין דְּעַלָּאִין וְתַתָּאִין, צִיּוּרָא דְאָדָם רְשִׁימָא תַּמָּן, וְאִיהוּ דְּמוּת אָדָם, רְשִׁימָא דְאַרְיֵה תַּמָּן לִימִינָא, וּרְשִׁימָא דְשׁוֹר לִשְׂמָאלָא, וּרְשִׁימָא דְנִשְׁרָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְרָזָא דְמִלָּה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, וּפְנֵי**

אַרְיֵה אֶל הַיְמִין לְאַרְבַּעְתָּם וכו' (יחזקאל א י), לְכָל חֵיוָתָא אַרְבַּע אַנְפִּין, אִלֵּין אַרְבַּע אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דִּיהו"ה, דְּנָהִיר בְּהוֹן, מַלְכָּא דְּכֻלְּהוּ חֵיוָון דָּא אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּסָלִיק בְּחִשְׁבָּן חָד, דְּמוּת אָדָם דָּא שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי דִּיוּקְנֵיהּ.

אִיהִי חוֹתָם דִּילֵיהּ, וַעֲלָהּ אִתְמַר (שיר ח ו) שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, דְּהָכִי אָמְרַת שְׁכִינְתָּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ תִּסְתַּלַּק לְעֵילָּא, דִּיוּקְנָךְ לָא אִתְעַדֵּי מִנָּאי לְעָלַם, כְּהַהוּא חוֹתָם דְּבַהַהוּא אֲתַר דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ רְשִׁימוּ דְּמָארֵי חוֹתָמָא, לָא אִתְעַדֵּי מִנֵּיהּ דִּיוּקְנָא דְּחוֹתָמָא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בֵּיהּ, וּבְגִין כַּךְ אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, כִּרְשִׁימוּ דִּתְפִלִּין דְּיָד דְּאִינּוּן לָקֳבֵל לִבָּא, כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ, כִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא דְּאִינּוּן תַּלְיָין רְצוּעִין לְכָל סְטָרִין עַל לִבָּא וּדְרוֹעָא, וּבְהוֹן אִינּוּן רְשִׁימִין דְּאִינּוּן עַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעוֹד שִׂימֵנִי כַחוֹתָם דָּא חוֹתָם דְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וְהוּא אוֹת בְּרִית שַׁבָּת קֹדֶשׁ וְיָמִים טוֹבִים.

כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, תַּקִּיפָא אִיהִי אַפְרָשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּא מִיִּשְׂרָאֵל, כִּפְרִישׁוּ דְּנִשְׁמָתָא

וְרוּחָא וְנַפְשָׁא מִגּוֹפָא, וְתוּ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, כַּד יִשְׂרָאֵל מְיַחֲדִין שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲימוּ, וְאָמְרִי הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, קָשָׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי מְקַנְּאֵי עֲלַיְיהוּ, בְּזִמְנָא דְּיִפְקוּן מִן גָּלוּתָא, דְּאִיהוּ יְהֵא בְּהַהוּא זִמְנָא קַנָּא וְנוֹקֵם וּבַעַל חֵמָה, רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ, בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְעַר שְׁמָאלָא בְּשַׁלְהוֹבִין דְּיֵלִיהּ, דְּאִנּוּן רִשְׁפֵּי אֵשׁ, שַׁלְהֶבֶת י"ה, וְיוֹקִיד כַּמָּה הֵיכָלִין דְּבָתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה, וְיִטּוֹל נוּקְמִין מֵעַמָּלֵק, דְּאִיהוּ אוֹמֵי בִּתְרִין אַתְוָן דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִינּוּן י"ה, לְנַטְלָא נוּקְמָא מִנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יז טז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס י"ה, וְדָא אִיהוּ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת י"ה.

וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִין, רִבּוֹן עָלְמָא, אַף עַל גַּב דַּאֲנָא בְּגָלוּתָא מְרַחֲקָא מִמָּךְ, שֵׁימֵנִי כַּחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, וְלָא יִתְעַדֵּי מִינָּן דְּיוֹקְנָךְ, דְּאִיהִי חוֹתָם דִּילָךְ, שְׁכִינְתָּא דִּילָךְ, דִּבְגִינָהּ אַנְתְּ הֲוֵית דָּכִיר לָן בְּגָלוּתָא, וְחוֹתָמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַדַּאי אִיהִי שְׁכִינְתָּא.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא, ב׳ אִיהִי וַדַּאי, בָּהּ פָּתְחַת אוֹרַיְיתָא בְּב׳, וְדָא בְּרֵאשִׁית ב׳ רֵאשִׁית, ב׳ אִיהוּ וַדַּאי, אוֹצָרָא דְּכֹלָּא, עֲלָהּ אִתְּמַר (ישעיהו לג ו) יִרְאַת יְיָ׳ הִיא אוֹצָרוֹ:

(וְדָא תִקּוּנָא תְנְיָינָא)

(בְּרֵאשִׁית, זִמְנִין סַגִּיאִין אִינּוּן בְּאוֹרַיְיתָא רֵאשִׁית, וְכָל חַד אִתְפַּרַשׁ בְּאַתְרֵיהּ, קַדְמָאָה אִיהוּ יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ (משלי ח כב), וְדָא אוֹרַיְיתָא, דְּאִית בָּהּ טַעֲמֵי וּנְקוּדֵי וְאַתְוָון, וְכַמָּה פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, דְּכֻלְּהוּ תַלְיָין בְּשֵׁם יהו"ה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וכו', שְׁמ"י עִם י"ה שְׂ"ה, זִכְרִ"י עִם ו"ה רְמַ"ח, שְׂ"ה מִשְּׁמָאלָא מִדְּחִילוּ דִּגְבוּרָה אִתְיְהִיבוּ, פַּחַד יִצְחָק).

(תקונא תליתאה) תִּקּוּנָא תְנְיָינָא

בְּרֵאשִׁית, תַּמָּן יְרֵא"ת, מָה אִשְׁתַּאַר מֵאִינּוּן אַתְוָון, ש"ב, וְרָזָא דְמִלָּה שָׁב (דף יח ע"ב) **בְּיִרְאַת יהו"ה, וְאִם לֵית דְּחִילוּ לֵית חָכְמָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ אִם אֵין יִרְאָה אֵין חָכְמָה, בְּגִין דִּיִרְאָה הִיא אוֹצָרָא לְחָכְמָה, אִיהִי גְּנִיזוּ דִּילָהּ, אִיהִי טְמִירוּ דִּילָהּ, אִיהִי בֵּיתָא דְמַלְכָּא.**

וְדָא תִקּוּנָא תְלִיתָאָה כְּגַוְונָא דָא

בְּרֵאשִׁית, רֹא"שׁ בַּי"ת, וְרָזָא דְמִלָּה בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת (משלי כד ג), **וּמָאן דְּבָעֵי לְמֶחְזֵי לְמַלְכָּא, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמֶחְזֵייהּ אֶלָּא בְּבֵיתֵיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה חָכְמָה לָא אִשְׁתְּמוֹדָעָא אֶלָּא בְּבֵיתֵיהּ.**

כְּגַוְונָא דָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ יהו"ה, לָא

אִשְׁתְּמוֹדָע לְנָבִיא וְחוֹזֶה אֶלָּא בְּהֵיכָלֵיהּ, דְּאִיהוּ אדנ"י, וְרָזָא דְּמִלָּה וַיְיָ בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ (חבקוק ב כ), וְאִיהִי כְּלִילָא מִשְּׁבְעָה הֵיכָלִין, מִשְּׁבְעָה אַרְעִין, וַעֲלַייְהוּ אָמַר דָּוִד (שם קטז טו) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יהו"ה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל שֶׁבַע רְקִיעִין, וַעֲלַייְהוּ אָמַר דָּוִד (שם קטו טז) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהו"ה, וְלִית יְדִיעָה כְּלָל בְּמַלְכָּא וּבְמַלְבּוּשֵׁיהּ וּבְתִקּוּנֵיהּ לְבַר נַשׁ בְּעָלְמָא, עַד דְּיֵעוּל לְבֵיתֵיהּ וּלְהֵיכָלֵיהּ, דְּאִיהִי ב׳, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (ישעיהו נו ז) כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים.

וּמָאן דְּאִיהוּ אָדָם בְּדִיוּקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עֲלֵיהּ נֶאֱמַר אֵין תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֶלָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, וּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית, אִתְקְרֵי אִישׁ תָּמִים, וְתַמָּן בְּרֵאשִׁית, בְּרִי"ת אֵ"שׁ, דְּנָטִיר לֵיהּ מֵאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם, אֲבָל מָאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא וְנָטִיר לָהּ, אִתְקְרֵי אָדָם, בְּדִיוּקְנָא דְּהַהוּא דִּלְעֵילָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מד יג) כִּתְפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית, דְּיוּקְנֵיהּ רָשִׁים בִּשְׁכִינְתָּא וְצַדִּיק, וּמָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּיוּקְנֵיהּ רָשִׁים בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא:

תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה

בְּרֵאשִׁית, כְּתִיב (תהלים קיח יט) **פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה י"ה, פִּתְחוּ לִי דָּא אִינּוּן תְּרֵין עַפְעַפֵּי עֵינָא, דְּאִינּוּן פָּתְחִין וְסָגְרִין, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר** (שמות כה כ) **וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, אִלֵּין תְּרֵין כְּרוּבֵי עֵינָא, פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם עַפְעַפֵּי עֵינָא, וְעוֹד פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין עַיְינִין, בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן מִסְתַּכְּלִין בְּאַרַח מֵישַׁר, אִתְּמַר בְּהוֹן וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, וּבְזִמְנָא דְּלָאו אִנּוּן מִסְתַּכְּלִין בְּאַרַח מֵישַׁר, הָא נָחֵשׁ עֲקַלָּתוֹן תַּמָּן, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר** (רות א יז) **כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד וְגוֹמֵר.**

תְּלַת גַּוְונֵי עֵינָא אִנּוּן תְּלַת אֲבָהָן, דְּאִתְּמַר בְּהוּ (שמות ו יד) **אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵית אֲבוֹתָם, בַּת עַיִן דְּאִיהִי דְּקִיקָא זְעִירָא, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִשְׁתַּתְּפַת בַּאֲבָהָן, וַעֲלָהּ אִתְּמַר** (תהלים יז ח) **שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן, וּכְלָא בְּרָזָא דִּבְרֵאשִׁית, תַּמָּן רָאשֵׁי"ת תַּמָּן בַּ"ת.**

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל רַגְלוֹי וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמִין אַפְתַּח עֵינַי לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוֹן לְעֵילָּא, אָבָא בָ"ם בְּאַרְבָּעִים וּתְרֵין אַתְוָון דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, לְמִנְדַּע כָּל אָת וְאָת עַל (דף יט ע"א) **תִּיקוּנֵיהּ, בְּרֵאשִׁית וכו', וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְאִינּוּן אב"ג ית"ץ, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר**

צת"ג, חק"ב טנ"ע, יג"ל פז"ק, שק"ו צי"ת, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כָּל אָת וְאָת אִית לֵיהּ מַאֲמַר וְאִית לֵיהּ נָתִיב, עֲשַׂר אֲמִירָן אִינוּן, וְל"ב שְׁבִילִין, וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין מִן אי"ה, וְדָא אִיהוּ אָבָא בָּם אוֹדֶה י"ה (תהלים קיח יט) אי"ה בְּחוּשְׁבַּן אוֹדֶ"ה י"ה, י"ה חָכְמָה וּבִינָה, א׳ כְּתֶר עִלָּאָה, וְאִנּוּן שֶׁבַע סְפִירָן כְּלִילָן בְּשֶׁבַע שְׁמָהָן. וְכֻלְּהוּ כְּלִילַת לוֹן בַּת שֶׁבַע, וְלֵית סְפִירָה מִכֻּלְּהוּ סְפִירָן דִּיהֵא לָהּ רְשׁוּ לְאַרָקָא בִּרְכָאן וּלְאַשְׁפָּעָא לְתַתָּאִין, אֶלָּא בְּבַת שֶׁבַע, בְּגִין דְּאִיהִי קְשׁוֹרָא דְּכֻלְּהוּ סְפִירָן, דְּאִי סְפִירָן הַווּ מְרִיקִין לְבַר מִינָהּ הַוָּה פְּרוּדָא, וּבְגִין דָּא לֵית רְשׁוּ לְאַרָקָא סְפִירָה לְשׁוּם אֲתַר בַּר מִינָהּ, לְגַבֵּי תַּתָּאִין, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (ירמיה ט כב) אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְגוֹמֵר, כִּי אִם בְּזֹאת, בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ (ויקרא טז ג), דְּלֵית רְשׁוּ לְנָבִיא וְחַכִּימָא לְמִנְדַּע לְעֵילָּא שׁוּם מַדָּע אֶלָּא בָּהּ, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (שמות יט ג) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִי"ם, וְדָוִד בְּגִינָהּ אָמַר (תהלים קלב ד) אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה, עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהו"ה, אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּאָדָם, שְׁלִימוּ דְּיִחוּדָא, שְׁלִימוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, שְׁלִימוּ דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה:

תִּקּוּנָא חֲמִישָׁאָה

בְּרֵאשִׁית, ב׳ רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהֵיכְלֵיהּ, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, אַדְהָכִי הָא אֵלְיָהוּ

אִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ רַבִּי רַבִּי, וְהָא ב׳ פִּתְיָחָא אִיהִי, אִם כֵּן בְּמַאי אִיהִי מַחֲשָׁבָה סְתִימָא בָּהּ, אֶלָּא בְּרֵישׁ הוּרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא, בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, כַּד מְדִיד מְשִׁיחָא, הַאי נְקוּדָה, נְפִיק מִינָהּ קַו, דְּסָתִים נִיצוֹצָא, הַהִיא מַחֲשָׁבָה כְּגַוְונָא דָּא ם, בְּקַדְמֵיתָא אִיהִי מ״ם סְתִימָא, וְכַד אִתְפַּשַּׁט קַו דְּאִיהִי ו׳ מִן הַמִּדָּה, אִיהִי אִתְפַּתְחַת וְאִתְעֲבִידַת ב׳, וְדָא בְּרֵאשִׁית ב׳ רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהֵיכְלֵיהּ.

וְכַד אִיהִי ם סְתִימָא, אִיהִי מ״ם רַבְּתָא מִלְּסַרְבָּה הַמִּשְׁרָה (ישעיה ט ו), וְאִתְעֲבִידַת עִזְקָא, וּבְגִינָהּ אִתְמַר לְגַבֵּי כַּלָּה, תְּהֵא לִי מְקוּדֶּשֶׁת בְּטַבַּעַת זוֹ ם, וַעֲלָהּ אִתְמַר קוּטְרָא בְּגוֹלְמָא, נָעוּץ בְּעִזְקָא, וְאִיהִי לָא חָוִור וְלָא סוּמַק וְלָא אוּכָם וְלָא יָרוֹק וְלָא גָּוון כְּלָל, וְכַד אִתְפַּשְׁטָא לְאַנְהָרָא, אִיהִי עֲבִידַת גָּוונִין לְאַנְהָרָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה כו׳ (תהלים קד ב), כַּד אִיהִי אוֹר מְעוּטָף וְלָא אִתְפַּשַּׁט, וְאִיהוּ סָתִים, אִתְקְרֵי אֲוִיר, אוֹר סָתִים בְּאָת יו״ד, נְקוּדָה בְּהֵיכְלֵיהּ, כַּד אַפִּיק י׳ מֵאֲוִי״ר, אִתְגַּלְיָא אוֹ״ר, וְדָא אִיהוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי״ם

יְהִי אוֹר (בראשית א ג), וְחָמֵשׁ זְמִנִין אוֹר אִינּוּן בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְאִינּוּן ה', וַעֲלַיְהוּ אִתְמַר (ישעיה מ יב) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם, וְדָא דְּרוֹעָא יְמִינָא, וְאִיהוּ גַּוְונָא חִוָּור, וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, דָּא דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ גַּוְונָא סוּמַק, וְכָל בַּשָּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ, דָּא גּוּפָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְדָא גַּוְונָא יָרוֹק, וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים (דף יט ע"ב) וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנַיִם, תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְהַאי ה' אִיהִי אִתְפַּשְׁטַת לְאַנְהָרָא בְּחָמֵשׁ גַּוְונִין, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ זְמִנִין אוֹר, י' אִיהִי מִדָּה דִּילָהּ, ה' עִלָּאָה חָמֵשׁ אוֹר, ה' תַּתָּאָה חָמֵשׁ גַּוְונִין דְּנַהֲרִין בְּהוֹן חָמֵשׁ אוֹר, וְכַד אִתְפַּשְׁטַת ה' עִלָּאָה לְאַנְהָרָא בָּהּ' תַּתָּאָה, בְּחָמֵשׁ גַּוְונִין (דְּנַהֲרִין) דִּילָהּ, מִיָּד אִתְפַּשַּׁט ו' לְגַבָּהּ, וְדָא אִיהוּ נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה, דְּוַדַּאי כַּד אִיהִי נְהִירָא בְּגַוְונִין דִּילָהּ, אִתְמַר בָּהּ (בראשית ט טז) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וּרְאִיתִיהָ בְּתַכְשִׁיטָהָא, כְּכַלָּה דְּמִתְקַשְּׁטָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וּמִיָּד נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה, דְּאָתֵי בַּעְלָהּ לְגַבָּהּ.

וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּקַו הַמִּדָּה דְּאִיהוּ ו', מֵהַהִיא מִדָּה דְּאִיהִי י', וּלְבָתַר דְּאִיהִי נָטְלָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, אִתְעֲבִידַת אִיהִי מִדָּה מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

כְּמָה דְּנָקוּדָה י' אִיהִי מִדָּה לְעֶשֶׂר יְרִיעָן, כַּף אִיהִי אַמָּה מִסְטָרָא דְּאוֹת ו', כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת, הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב (שמות כו טז) עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, וְדָא י', וְאַמָּה ה' עִלָּאָה, וַחֲצִי הָאַמָּה ה' תַּתָּאָה, אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת דָּא ו', וְאַמַּאי אִתְקְרֵי ה' תַּתָּאָה חֲצִי הָאַמָּה, בְּגִין דְּאִתְקְרֵי מַצָּה פְּרוּסָה לֶחֶם עוֹנִי.

וְהַאי נְקוּדָה כַּד סָלְקָא לְגַבֵּי א' דְּאִיהוּ אֲוִירָא סָתִים, אִתְקְרֵי קָמֵ"ץ, קוֹמֶץ סָתִים, בְּגִין וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ (ויקרא ב ב), וְאִיהִי מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, ם סְתִימָא, מַפְתֵּחַ דְּיִלָּהּ מַאי נִיהוּ פַּת"ח, וְדָא ו', וְאִיהוּ נָטוּי כְּגַוְונָא דָּא \ (נ"א ـ), כַּד אִתְפְּרִישׁ מִנְּקוּדָה אִיהוּ רָקִיעַ פָּתוּחַ וַדַּאי.

נָטוּי עַל רֵאשֵׁי הַחַיָּה דְּאִיהִי נִיצוֹצָא דְּקָמֵ"ץ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ, מָאן חַיָּה דָּא מַלְכוּת, דְּאִיהִי נִיצוֹץ לְתַתָּא מִן רָקִיעַ, כְּגַוְונָא דָּא א (נ"א ָ) מָאן רָקִיעַ דָּא צַדִּיק, וְהַאי אִיהִי חַיָּה אֲשֶׁר תַּחַת אלה"י יִשְׂרָאֵל, רֵאשֵׁי הַחַיָּה דִּלְתַתָּא נֶצַח וְהוֹד.

וְאִית חַיָּה עִלָּאָה כְּגַוְונָא דָּא א וְדָא י' עִלָּאָה דְּאִיהִי עַל הָרָקִיעַ, וְאִיהִי מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, כֶּתֶר בְּרֵישָׁא דְּכַלָּה, רָקִיעַ דִּילָהּ ו' עִלָּאָה, וְהַאי אִיהִי עֲטָרַת תִּפְאֶרֶת, רֵאשִׁין דִּילָהּ תְּרִין דְּרוֹעִין.

וְאִיהִי עֲטָרָה בְּרֹאשׁ אַבָּא וְאִימָּא, וְאִיהִי כֶּתֶר עִלָּאָה וַדַּאי, וְרִישִׁין דִּילָהּ לְעֵילָּא אִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא, אִיהִי י׳ בְּכָל אֲתַר, קוֹצָא דִּילָהּ לְעֵילָּא, וְגֵיו דִּילָהּ בְּאֶמְצָעִיתָא, וְסוֹפָא דִּילָהּ לְתַתָּא, כְּלָלָא דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ.

רֵישָׁא דִּילָהּ לְעֵילָּא בְּרָזָא דְּטַעֲמֵי, וְגֵיו דִּילָהּ בְּאֶמְצָעִיתָא בְּרָזָא (נ"א כְּלָלָא) דְּאַתְוָון, גּוּפָא לְתַרְוַיְיהוּ, וְקוֹצָא דִּילָהּ לְתַתָּא בְּרָזָא דִּנְקוּדֵי, וּלְתַתָּא אִיהִי הַאי נְקוּדָה מַיִם נוּקְבִין, וּלְעֵילָּא מַיִם דְּכוּרִין, רָקִיעַ בְּאֶמְצָעִיתָא כְּגַוְונָא דָּא א, עַלָּהּ אִתְּמַר (בראשית א ו) וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם.

וְהַאי אִיהוּ מַחֲלוֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, דְּאִיהוּ סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּים, וּלְאַעְלָא שְׁלָם וְיִחוּדָא בְּתַרְוַיְיהוּ, וְלַאו מַחֲלוֹקֶת דְּפִרוּדָא, כְּגוֹן מַחֲלוֹקֶת קֹרַח וַעֲדָתוֹ בְּאַהֲרֹן, וּמַחֲלוֹקֶת הַאי דְּאִיהוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּגִין דְּמַיִם תַּתָּאִין אִינּוּן בּוֹכִין וְאָמְרִין אֲנַן בַּעְיָין לְמֶהֱוֵי קָדָם מַלְכָּא עִלַּת הָעִלּוֹת, וּבָעָן לְסַלְקָא לְעֵילָּא, רָקִיעַ אַפְרִישׁ בֵּינַייְהוּ, עַד דְּעִלַּת הָעִלּוֹת שַׁוִּי לוֹן שָׁוִין, י׳ מִסְטְרָא דָּא, וְי׳ מִסְטְרָא דָּא, ו׳ בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דָּא יו"י דְּאִיהִי א, וְאִלֵּין כְּלְהוּ קְרֵבִין לְעִלַּת הָעִלּוֹת, וְרָזָא דְּמִלָּה וַיַּעַשׂ אֱלֹהִי"ם אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְאִינּוּן שָׁוִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ל כא) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה.

תָּא חֲזִי קְמ"ץ אִיהוּ סָתִים בְּאָת י' מִכָּל סִטְרָא, עֵילָא וְאֶמְצָעִיתָא וְתַתָּא, וְדָא קוֹמֶץ סָתִים בְּתִלַּת סְפִירָן, פְּתִיחוּ דִּילָהּ אִיהוּ בְּחָמֵשׁ אוֹר, דְּאִינוּן חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן עִלָּאִין וְאִינוּן ה' עִלָּאָה, חָמֵשׁ אָאאָאָ, דְּאִנּוּן אוֹר אוֹר אוֹר אוֹר אוֹר, חָמֵשׁ זְמִנִּין, חָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וּנְקוּדָא דִּלְהוֹן אָאאָאָ חָמֵשׁ דְּסָלְקִין לְעֶשֶׂר.

וְרָזָא דְּמִלָּה וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים וְגוֹמֵר, וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה (בראשית לז ז), דָּא א' בְּחֹלֶ"ם, דְּאִיהוּ לְעֵילָא מִכָּל נְקוּדִין, בְּקוֹמָה זָקִיף, וּבֵיהּ אִסְתַּלַּק (נ"א אִסְתַּכַּל) יוֹסֵף בְּחֶלְמָא, וְכֵן יַעֲקֹב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם כח יב) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה, דָּא א דְּאִיהוּ רֹאשׁ, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, עוֹלִים תְּרֵי, וְיוֹרְדִים תְּרֵי, וְאִנּוּן אָאאָאָ.

וְהַאי אָת דְּאִיהִי אַלֶ"ף חֹלֶ"ם דְּאִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי כֶּתֶר עִלָּאָה דְּאִסְתַּחַר עַל רֵישָׁא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין דָּא וְהִנֵּה תִּסְבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי (שם לז), הַאי כְּתִיב אִתְמַר בָּהּ (תהלים

(קיח כב) **אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, וְאִיהִי אַבְנָא דְּאִתְגַּזְרַת דְּלָא בִידַיִן, הַדָּא הוּא דִכְתִיב** (דניאל ב לד) **עַד דִּי הִתְגְּזֶרֶת אֶבֶן דִּי לָא בִידַיִן וְגוֹמֵר, וּבְגִין דְּלָא אַשְׁכְּחָן לָהּ אֲתַר מֵאָן אִתְגַּזְרָא, שָׁאֲלִין מַלְאָכַיָּא קַדִּישַׁיָּא אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, וְלָא אַשְׁכְּחִין לָהּ אֲתַר, עַד דְּאָמְרִין בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ׳ מִמְּקוֹמוֹ** (נ"א אַדְהָכִי הָא סָבָא לְגַבֵּיהּ וְאָמַר רַבִּי רַבִּי הַאי בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּלֵית לָהּ תַּמָּן אֶלָּא אֲצִילוּתָא, וְדָא הוּא אִתְגַּזְרַת אֶבֶן, בְּגִין דְּאִיהִי גְּזֵרַת מַלְכִין, וּבָהּ גָּזְרִין דִּינָא רַפְיָא, דָּא דִין בַּתְרָאָה, וְכֶתֶר מַלְכוּת אִתְקְרִיאַת סְפִירָה דְּלֵית סְפִירָה שְׁלֵימָה בַּר מִינָהּ לְתַתָּא).

וְהַאי אֶבֶן אִיהִי סְגוּלַת מְלָכִים, אִיהִי שִׂיחַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, שִׂיחַת חַיָּון וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים, שִׂיחַת כָּל עִלָּאִין וְתַתָּאִין, יְדִיעַת שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא בְּעִתִּים, עֵת וּזְמַן לְכֹלָּא.

כָּל טַעֲמֵי וּנְקוּדֵי וְאַתְוָון כְּלִילָן בָּהּ, קָלָא דְּבוּר וּמַחֲשָׁבָה, כְּלִילָן בָּהּ, אִיהִי כֶּתֶר תּוֹרָה, וְכֶתֶר כְּהוּנָּה, וְכֶתֶר מַלְכוּת, וְאִיהִי תַּגָּא בְּרֵישׁ כָּל אַתְוָון, כְּגַוְונָא דָּא שׁ, וְעַל הַאי אַבְנָא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לַחֲבֵרָיו, כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם.

וְאִיהִי קוֹצָא דְּכָל אַתְוָון, ב כְּגַוְונָא דָּא ד, קוֹץ דְּכָל אָת וְאָת, שִׁיעוּר קוֹמָה דִּילְהוֹן ו', מֵעֵילָא לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא, וְרָזָא דְּמִלָּה מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם (דברים ד ג), **וְרָזָא דָּא לְךָ יְיָ' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְגוֹמֵר** (ד"ה א כח), **לְךָ יְיָ' הַמַּמְלָכָה דָּא מַלְכוּת, דְּאִיהִי בְּכֹלָּא.**

וְאִיהוּ צִפְצוּף עוֹפִין קַדִּישִׁין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י ב) **כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, צִפְצוּפָא דְּכָל צִפָּרִין דְּאִינוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, דְּמִצַּפְצְפִין בְּכַמָּה צְלוֹתִין, שִׂיחַת חֵיוָון דְּאִינוּן ת"ח, וּבְגִינָהּ אִתְמַר** (בראשית כד סג) **וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה וכו', וְלֵית שִׂיחָה אֶלָּא צְלוֹתָא.**

וּבְגִינָהּ אִתְמַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית חוֹבָה, תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת, דְּאִיהוּ רְשׁוּ דְּלֵילְיָא בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וּבְגִין דָּא לֵית לָהּ קְבִיעוּת בַּלֵּילְיָא דְּדַמְיָא לְגָלוּתָא, אֶלָּא זִמְנִין אִשְׁתַּכְּחַת תַּמָּן וְזִמְנִין לָא אִשְׁתַּכְּחַת.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּפָגַע בָּהּ, כְּגוֹן יַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם כח יא) **וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם עָמָהּ כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, עַד דְּאָתָא בַּעְלָהּ וְנָטִיר לָהּ, וּבַת תַּמָּן עִמָּהּ, מִתַּמָּן וְאֵילֵךְ קְבָעוּהָ חוֹבָה.**

אֲבָל בְּשַׁבָּת אִיהִי רְשׁוּת הַיָּחִיד, דְּאִיהִי בִּרְשׁוּתָא דְּבַעְלָהּ, וְלַאו כְּגַוְונָא דְּלֵילְיָא דַּהֲוָת יְחִידָה בִּרְשׁוּתָא דִּילָהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה א) **אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד.**

וְיַעֲקֹב בְּגִין דְּקָרִיב לָהּ לְבַעְלָהּ בִּפְגִיעָה דִּילֵיהּ, וַדַּאי עֲבִיד לָהּ חוֹבָה, וְכַד אָתָא שִׁמְשָׁא בְּשַׁחֲרִית, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ' אלהי"ם, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, מִתַּמָּן וְאֵילֵךְ קָשַׁר לָהּ עִמֵּיהּ, דְּאִיהוּ קֶשֶׁר דִּתְפִלִּין דְּיָד, קָשִׁיר לָהּ עִמֵּיהּ דְּלָא תָּזוּז מִינֵיהּ לְעָלְמִין, מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא קָשִׁיר לָהּ בִּתְפִלִּין דְּיָד, דְּאִינּוּן בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, מִסְטָרָא דִּימִינָא שַׁוִּי לָהּ כִּתְרָא עַל רֵישֵׁיהּ, תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, וְהַאי בְּיוֹמָא דְּאִיהִי קְשִׁירָא עִם (דף כ ע"ב) בַּעְלָהּ, אִתְמַר בָּהּ יְשַׁחֲרוּנְנִי וְאָז יִמְצָאוּנְנִי, אֲבָל בְּלֵילְיָא דְּאִיהִי גָּלוּתָא, דְּאִיהִי לְבַר מִבַּעְלָהּ, וְאִיהִי רְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ,

אִתְמַר בָּהּ אַל תִּתְוַדַּע לָרָשׁוּת, וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים קלב ד) אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי וְגוֹמֵר עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיְיָ. עַד כַּאן רָזָא דְקָמֵ"ץ, דְּאִיהוּ רָזָא דְמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה וְתַתָּאָה (נ"א עֵילָּא וְתַתָּא), דְּאִיהִי נְקוּדָה בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ וֹ' רָקִיעַ, וּפַת"ח בְּלָא נְקוּדָה רְשׁוּ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וּנְקוּדָה בְּלָא פַּת"ח רְשׁוּ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, דִּכְמָה דְאַתְוָון אִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא, הָכִי נְקוּדִין אִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא, אֲבָל אַתְוָון אִנְהוּ לְגַבֵּי נְקוּדֵי כְּגוֹן גּוּפָא לְגַבֵּי רוּחָא, וְכֵן נְקוּדָה בְּוֹ', כְּגוֹן חֹל"ם אוֹ חִיר"ק אוֹ שׁוּר"ק, חֹלֶם לְעֵילָּא מִן וֹ' אִתְעֲבִיד זֹ', חִיר"ק לְתַתָּא אִתְעֲבִיד זָנָב גִּימַ"ל, שׁוּר"ק בְּאֶמְצָעִיתָא קוֹצָא דְאָת דְּ' קוֹצָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְכֻלָּא חָד, אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִי"ם (ישעיהו מד ו).

שְׁבָ"א מָאן אִיהוּ, כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן, וְאִינּוּן אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן, וְאִינּוּן גּוּף וּבְרִית, וּלְקִבְלַיְיהוּ חַמָּה וּלְבָנָה, דְּאִינּוּן לָקַבֵּל אִימָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה.

וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת (יחזקאל א טו), דָּא נְקוּדָה דְּתִתְּחוֹת סְגוֹ"ל נְקוּדָה דִּלְתַתָּא, אֵצֶל הַחַיּוֹת דְּאִינּוּן צֵר"י, אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים. וְכֵן אִיהוּ בְּתוֹךְ הָאוֹפַנִּים שׁוּר"ק, אוֹפַן חַד לְעֵילָּא

וְאוֹפַן חַד לְתַתָּא, וְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא בֵּינַייְהוּ, וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ דָּא חִירֵק דְּאִיהוּ לְתַתָּא, כָּל נִיצוֹץ אִיהוּ י', וְכָל רָקִיעַ ו'.

יְהוָ"ה שְׁבָ"א אִיהוּ דִּינָא, קָמֵ"ץ רַחֲמֵי, שְׁמָאלָא וִימִינָא, דְּמִתַּמָּן אוֹרַייְתָא אִתְיְהִיב דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וּבְזִמְנָא דְאִינּוּן שְׁבָ"א קָמֵ"ץ חֹלֶ"ם, אִיהוּ רָמוּז כִּי בִי חָשַׁ"ק וַאֲפִלְּטֵהוּ, רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁ"ק יְיָ'.

מִסְטָרָא דְחַד דְּאִיהוּ יו"י דְּסָלִיק יהו"ה, הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא וּשְׁמֵיהּ לְחוֹד בְּכִתְרָא, קֶדֶם דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, עַד דְּסָלִיק בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ לְמִבְרֵי אָדָם, דְּאִיהִי י' בְּרֵישָׁא דְא', תַּגָּא לְעֵילָא, וּלְתַתָּא נְקוּדָה, וּבְנִקּוּדֵי דְּאַתְוָון אִשְׁתְּמוֹדָעָאן כָּל סְפִירָן, דְּתֵשַׁע נְקוּדֵי אִינּוּן, וּבְהוֹן י"ד נִיצוֹצִין, וַעֲלַיְהוּ אִתְּמַר (שמות יד כח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָ"ד רָמָה, וְאִינּוּן לָקְבֵל פִּרְקִין דְּהֵ' אֶצְבְּעָן דְּאִינּוּן י"ד, וּתְרִין רְקִיעִין תַּמָּן, חַד מִן קָמֵ"ץ וְחַד מִן פַּתַ"ח, לָקְבֵל תְּרִין קְנֵי דְּדְרוֹעֵי, וְכָל נִיצוֹץ אִיהוּ פֶּרֶק, וְאִיהוּ מִדָּה, וְרָקִיעַ אַמָּה, וְקָנֶה, וְקַו הַמִּדָּה.

טַעֲמֵי אִינּוּן מִן כִּתְרָא, וְאִינּוּן בְּרֵישָׁא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, נְקוּדִין מִן מוֹחָא, וְאִינּוּן בִּרְכָאן עַל רֵישָׁא דְצַדִּיק, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי י ו) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ

צַדִּיק, וְאִינוּן תְּלַת טִפִּין דְּאִתְמַשְׁכוּ מִן מוֹחָא לְגַבֵּי בְּרִית מִילָה, אַתְוָון מִסְטָרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילָן בְּמַלְכוּתָא, וּנְקוּדֵי לְאַתְוָון כְּנִשְׁמָתָא לְגוּפָא, דְּגוּפָא אִיהוּ כְּסוּם לָרוֹכֵב, וְאַתְוָון אִינוּן פִּתְיְחִין לִנְקוּדֵי לְקַבְּלָא לוֹן, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר (יחזקאל א יא) וְכַנְפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה, לְקַבְּלָא עֲלַיְהוּ נְקוּדֵי, וּנְקוּדֵי בְּכָל אֲתַר בַּת קוֹל.

טַעֲמֵי אִינוּן מָאנֵי קְרָבָא, רָפֶ"ה אִיהוּ לְעֵילָא מֵאַתְוָון, וַעֲלַיְיהּ אִתְמַר (שם כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ, כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה, נָטוּי דָּא אִיהוּ רָפֶ"ה, נָטוּי עַל רָאשֵׁי חַיָּון, דְּאִינוּן יהו"ה אַרְבַּע אַתְוָון וַדַּאי, דָּגֵ"שׁ אִיהוּ מִלְּגָאו דְּאַתְוָון, כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה, רָפֶ"ה מִלְּבָר כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה, וְאִינוּן כְּמֶתֶג וְרֶסֶן לְאוֹתִיּוֹת, וּבְהוֹן וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וְשׁוֹב, רָצוֹא בְּדָגֵ"שׁ, וְשׁוֹב בְּרָפֶ"ה.

תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה

(דף כא ע"א)

בְּרֵאשִׁית, קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן, (פתח) וְאָמַר לְאֵלְיָהוּ,
אֵלְיָהוּ אֵלְיָהוּ בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ בְּמַלְכוּת
קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי נְפִילָא בְּגָלוּתָא, טוֹל רְשׁוּתָא דִּלָא תָּזוּז

מִינָן, דְּהָא שְׁכִינְתָּא וְחֵילָהָא נָטְרִין לָךְ, מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו לג ז) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה, לְבַר מֵהֵיכָלִין, לָא אִית מָאן דְּמִקַּבֵּל צְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל, כַּמָּה צִפְּרִין מְצַפְּצְפִין בִּצְלוֹתִין לְגַבֵּי אִמָּהוֹן, דְּאִינוּן מְקַנְּנָן עַל אַרְעָא, דְּנָטְרִין לָךְ, וְכֻלְּהוּ אִתְקְרִיאוּ צִפָּרִים, עַל שֵׁם קַן צִפּוֹר דְּאִיהִי אִמָּא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמַר בָּהּ (דברים כב ו) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, וַעֲלָהּ אִתְמַר (תהלים פד ד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, וְדָא ב' מִבְּרֵאשִׁית, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי כד ג) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת, וּדְרוֹר קֵן לָהּ דָּא אִמָּא עִלָּאָה יוֹבֵל, דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא כה י) וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ, בְּזִמְנָא דְּצִפּוֹר מָצְאָה בַיִת דְּאִיהִי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִתְבְּנִיאַת וְאִתְתַּקְנַת, מִיָּד דְּרוֹר דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, אַשְׁכְּחַת קֵן לָהּ לְעֵילָּא.

וּמִיָּד אֲשֶׁר שָׂתָה אֶפְרוֹחֶיהָ, אִלֵּין שִׁית בְּנִין דִּילָהּ, שִׁית סְפִירָן, דְּאִינוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כֻּלְּהוּ פָּרְחִין לְגַבָּהּ, בְּכַמָּה חַגִּין וּזְמַנִּין וְיוֹמִין טָבִין, וְאֶפְרוֹחִים דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ פָּרְחִין עִמָּהּ בְּגָלוּתָא, וּבְזִמְנָא דְּאִנּוּן בֵּיצִים, דְּלֵית לוֹן גַּדְפִּין בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה לְפָרְחָא, אִתְמַר בָּהּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

אִי הָכִי מַאי כִּי יִקָּרֵא קַן, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּלֵית לָהּ

לִשְׁכִינְתָּא אֲתַר לִשְׁרְיָא תַּמָּן בִּקְבִיעוּ, אִיהִי אָזְלַת בְּמִקְרֶה, וְדָא אִיהוּ כָּל הַקּוֹבֵעַ מָקוֹם לִתְפִלָּתוֹ וכו׳, כְּמָה דְּנִשְׁמָתִין עָבְדִין, הָכִי שְׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן, נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי קְבוּעָה בְּצִלּוֹתָא אוֹ בְּאוֹרַיְיתָא אִיהִי אֲתַר קָבוּעַ לִשְׁרְיָא בָּהּ שְׁכִינְתָּא, אֲבָל נִשְׁמָתָא דְּלֵית לָהּ קְבִיעוּ בְּצִלּוֹתָא אוֹ בְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא אִי אִזְדַּמְנַת לָהּ בְּמִקְרֶה, הָכִי אִיהִי שַׁרְיָא עֲלָהּ בְּמִקְרֶה, וְדָא אִיהוּ כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ וכו׳.

דְּוַדַּאי נִשְׁמָתָא, אִיהִי קַן צִפּוֹר וְכֵן הַהִיא נִשְׁמָתָא דְּבַר נַשׁ אִתְקְרִיאַת קַן צִפּוֹר, וְגוּפָא קַן דְּנִשְׁמָתָא, וְכֵן נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן עוֹלִימָאן דִּילָהּ, דְּאִתְקְרִיאוּ בְּתוּלוֹת אַחֲרִיהָ רֵעוֹתֶיהָ, יָתְבִין בְּגוּפִין דְּאִינּוּן קַן דִּלְהוֹן בְּאַרַח מִקְרֶה, בְּזִמְנָא דְּלָאו אִינּוּן קְבוּעִין בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְדָא אִיהוּ כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ.

וְעוֹד קַן צִפּוֹר לְעֵילָּא, אִיהוּ כָּרְסַיָּא, וְקַן דִּילָהּ לְתַתָּא מטטרו״ן, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (במדבר יד יח) וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה, דְּתַמָּן קַן, וְאִיהוּ קַנָּא וְנוֹקֵם, בְּזִמְנָא דְּלָא אַשְׁכַּחַת קִינָּא לְשַׁרְיָא, בַּדֶּרֶךְ, דָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (יהושע ה ד) מֻתוּ בַמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם, וְעוֹד בַּדֶּרֶךְ, דָּא קְבוּרַת רָחֵל, דְּאִיהִי בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין, וַעֲלָהּ אִתְמַר (ירמיהו

ט א) מִי יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים, וְאִינוּן תְּרֵין מְשִׁיחִין,
דְּמִתַּמָּן קָא עָבְרִין כַּד אָתָאן לְמִפְרַק לְיִשְׂרָאֵל.
בְּכָל עֵץ דָּא אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ג יח) עֵץ
חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים כ יט)
כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְעוֹד בְּכָל עֵץ דָּא צַדִּיק דְּאִתְמַר
בֵּיהּ (בראשית א יא) עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ, וְדָא יוֹם הַשַּׁבָּת
דְּתַמָּן זִווּגָא דִּשְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַמָּן אִית
לָהּ נַיָּחָא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים א ג) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל
פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ, דָּא עִתּוֹ דְּצַדִּיק דְּאִיהִי
לֵיל שַׁבָּת, דְּצַדִּיק מִגֵּיהּ פָּרְחִין נִשְׁמָתִין חַדְתִּין בְּיִשְׂרָאֵל
עֶרֶב שַׁבָּת דְּאִתְקְרִיאוּ פָּנִים חֲדָשׁוֹת.
אֶפְרוֹחִים אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דִּבְגִינְהוֹן שַׁרְיָא
שְׁכִינְתָּא עַל יִשְׂרָאֵל, אוֹ בֵּיצִים אִלֵּין אִינוּן
תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, דִּבְגִינְהוֹן שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עַל
יִשְׂרָאֵל, וְאִלֵּין אִינוּן מָארֵי מִקְרָא, וּבְזִמְנָא דְּאִינוּן
עָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא אוֹ בְּמִצְוָה דְּאִנּוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּשְׁכִינְתָּא, וְגָרְמִי לְחַבְרָא לוֹן כַּחֲדָא, יָרְתִין מִתַּמָּן
נִשְׁמָתִין, וְאִתְקְרִיאוּ בָּנִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין
דְּמָארֵי מִקְרָא וּמָארֵי מִשְׁנָה אִינוּן מִגַּדְפִּין (דף כא ע"ב) דְּיִלָּהּ,
וּבְגִין דָּא וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים,

אִיהִי רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ בְּאַרְבַּע גַּדְפִּין דִּילָהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם, יוֹנְקִין אַנְפֵּי זוּטְרֵי, וְאִינּוּן אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חַד וְחַד, וּבְהוֹן אִמָּא רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ, וְזִמְנִין אִיהִי עֲלַיְיהוּ, וְזִמְנִין אִסְתַּלְקַת מִנַּיְיהוּ, אֲבָל בְּגִין דְּאִינּוּן מִן מֵעוֹי, (נ"א דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיהו לא יט) הֲמוּ מֵעַי לוֹ), בְּגִין דְּרַחִימוּ דְחָמוּ מֵיעָהָא עֲלַיְיהוּ וְאִינּוּן מָאנֵי קַבָּלָה, אִתְמַר בְּהוֹן (דברים כב ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּאִמָּא לָא זָזָה מִנַּיְיהוּ לְעָלַם.

דְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ אוֹרַיְיתָא, וּשְׁכִינְתָּא הִיא מְצָוָה, זַכָּאָה מָאן דְּמִתְעַסֵּק בְּהוֹן לְיַחֲדָא לוֹן, וְכֵן זָכוֹר וְשָׁמוֹר אִינּוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמַיַּחֵד לוֹן בְּיוֹם שַׁבָּת, דְּאִיהוּ יְסוֹד, וּבְרַחִימוּ וּדְחִילוּ דְּי"ה, דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִמָּא. זָכוֹר וְשָׁמוֹר, אִינּוּן לָקָבֵל תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא י׳, וּתְפִלִּין דְּיָדָא ה׳, דְּכַר וְנוּקְבָא, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמַיַּחֵד לוֹן בְּקִרְיַאת שְׁמַע בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, דִּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מְשַׁתְּדְלִין בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וּבְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, בְּרַחִימוּ וּדְחִילוּ, אִתְמַר בְּהוֹן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וּבִזְמָנָא דְּלָא מְשַׁתְּדְלִין בְּהוֹן בְּרַחִימוּ וּדְחִילוּ, אִתְמַר בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

בִּזְמָנָא דְּיִשְׂרָאֵל נָטְרִין שַׁבַּתָּא בְּזָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדְחִילוּ

וּרְחִימוּ, אִתְמַר בְּהוֹן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִם לַאו כְּתִיב בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח וְגוֹמֵר, תְּרֵין תְּרוּכִין, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְיַחֲדִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִפְלִין דְּיָד וּבְתִפְלִין דְּרֹאשׁ בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, אִתְמַר בְּהוֹן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִם לַאו שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח, וּבְזִמְנָא דְמַקַּיְימִין מִצְוַת בְּרִית מִילָה וְאַעְבָּרָן מִנַּייהוּ עָרְלָה, וְעָבְדִין פְּרִיעָה, בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, אִתְמַר בְּהוֹן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִם לַאו שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, בְּזִמְנָא דְמִיוַּחֲדִין בְּזִווּגַיְיהוֹן בְּקְדוּשִׁין וְשֶׁבַע בְּרָכָאן, דְּאִינּוּן יְחוּדָא דְּלְהוֹן בְּקְדוּשָׁה וּבְבִרְכָתָא, אִתְמַר בְּהוֹן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִם לַאו שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח וכו׳.

וְאִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא בְּרִשׁוּתָא אָחֳרָא, דְּכַד לָא מִתְיַיחֲדִין בְּזִווּגַיְיהוּ בְּקְדוּשִׁין וְשֶׁבַע בְּרָכָאן, דְּאִינּוּן יְחוּדָא דְּלְהוֹן בְּקְדוּשָׁה וּבְרָכָה, בַּאֲתַר דְּקְדוּשָׁה שַׁרְיָא עֲלַייהוּ מְסָאֲבָא, וּבַאֲתַר דְּבְרָכָה שַׁרְיָא עֲלַייהוּ לְטוּתָא, וּבַאֲתַר דְּיִחוּדָא שַׁרְיָא עֲלַייהוּ פְּרוּדָא, וְדָא גָּרִים גָּלוּתָא לִשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְתַּרְכַת מֵאַתְרָהָא וּמִקַּנְהָא דְּאִיהִי יְרוּשָׁלַם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, תְּרֵין שִׁלּוּחִין שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח, חַד מִבַּיִת רִאשׁוֹן, וְחַד מִבַּיִת שֵׁנִי.

וְאִי תֵּימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאו אִתְתַּרַךְ עִמֵּיהּ,

בְּגִין דָּא אָמַר קְרָא (משלי כז ח) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, בְּגִין לְנַטָּרָא לָהּ בְּגָלוּתָא מֵרְשׁוּ נוּכְרָאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מב ח) אֲנִי יְיָ׳ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וְגוֹמֵר, לְאַחֵר דָּא אֵל אַחֵר, דָּא סמא"ל, לַפְּסִילִים אִלֵּין מְמַנָּן דְּעַל שַׁבְעִין אוּמִין.

וּבְגִינָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים, אִיהוּ אָסוּר עִמְּהוֹן בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִינּוּן פְּאֵר דְּרֵישָׁא, דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא אִינּוּן בַּאֲתַר דְּרַהֲטֵי דְּמוֹחָא, וְדָא אִיהוּ אָסוּר בָּרְהָטִים, וְאִיהוּ חָבוּשׁ עִמְּהוֹן בִּתְפִלִּין דְּיָד בְּקֶשֶׁר שֶׁל יָד, וְדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל כד יז) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ, וּבְגִין דְּאִיהוּ חָבוּשׁ עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, אִתְּמַר בֵּיהּ אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בֵּית הָאֲסוּרִין דִּילֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּ דִּילָהּ אִיהוּ אָסוּר בָּהּ, וְרָזָא דְמִלָּה צְרוֹר הַמּוֹר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין (שיר א יג).

וּבְגִין דָּא מָאן דְּבָעֵי לְאַשְׁגָּא לְמַלְכָּא, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַשְׁגָּא לֵיהּ אֶלָּא בִּשְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ירמיה ט כב) אַל יִתְהַלֵּל כו׳ כִּי אִם בְּזֹאת וְגוֹמֵר, וְאַהֲרֹן כַּד עָאל לְקַדָּשׁ קֻדְשִׁין בְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי, בָּהּ הֲוָה עָאל, דִּכְתִיב (ויקרא טז ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּאִיהִי עֵת

לַעֲשׂוֹת לַיְיָ, וּמֹשֶׁה בְּגִינָהּ אִתְקַיַּים בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לג א) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר וְגוֹמֵר, וּבָהּ עֲבִיד עֲשַׂר מַכְתְּשִׁין לְפַרְעֹה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ט טז) וְאוּלָם בַּעֲבוּר זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ, וְיַעֲקֹב בְּגִין דַּהֲוָה יָדַע דְּכָל רְעוּתָא דְמַלְכָּא בָּהּ, מַנִּי לִבְנוֹי עֲלָהּ, דְּלָא יַעֲלוּן קָדָם מַלְכָּא אֶלָּא בָּהּ, וְכָל שְׁאֵלְתִּין דִּלְהוֹן בְּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין לְמַלְכָּא דִּיהוֹן בָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם (דף כב ע"א) וְגוֹמֵר, וְדָוִד בְּגִין דַּהֲוָה יָדַע דְּכָל רְעוּתָא וְחֵילָא וְתוּקְפָּא דְמַלְכָּא בָּהּ, אָמַר (תהלים כז ג) אִם תַּחֲנֶה וְגוֹמֵר, בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ, דְּאִתְמַר עֲלָהּ (שם קג ט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וּמָאן דְּלָא שָׁת לִבֵּיהּ גַּם לָזֹאת, עֲלֵיהּ אִתְמַר (שם צב ז) וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת.

וּבְגִין דָּא כַּד יִשְׂרָאֵל בָּעָאן בָּעוּתִין לְמַלְכָּא, אָמְרִין לָהּ (שיר ו א) אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּרַח דּוֹדִי, אָנָה פָּנָה דּוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ, בְּכַמָּה בַּקָּשׁוֹת דִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין, דִּבְגִינָךְ אִיהוּ נָחִית עֲלָן, דְּלָא זָז מִנָּנָא אֶלָּא בְּגִין דְּלָא נֶהְגְּנָא יְקָרָא בָּךְ, דִּבְגִינָךְ הֲוָה אַסִּיר עִמָּנָא כָּל שִׁית יוֹמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל מו א) יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ, דְּהָכִי אִיהִי שְׁכִינְתָּא סְתִימָא עִמֵּיהּ בְּיוֹמָא

דְּחוֹלָא, כְּשׁוֹשַׁנָּה דְּאִיהִי אַטִימָא, וּבְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא וּבְיוֹמָא דְּחָדְשָׁא וּבְיוֹמִין טָבִין אִתְפַּתְּחַת, לְקַבְּלָא רֵיחִין וּבוֹסְמִין, וּלְיַרְתָּא נַפְשִׁין וְעִנּוּגִין לִבְנַיְיהוּ.

וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָסִיר עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, וּשְׁכִינְתָּא אָסִירַת עִמְּהוֹן, וְאִתְמַר בָּהּ אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר אֶת עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וּפוּרְקָנָא דִּילָהּ דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה אִמָּא עִלָּאָה, אִיהִי תַּלְיָא בִּידֵיהוֹן, דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחֵירוּ עִמָּהּ, לָקָבֵל חַמְשִׁין זִמְנִין דְּאִדְכַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּאוֹרַיְיתָא, דָּא הוּא (שמות ב יב) וַיִּפֶן כ"ה וָכ"ה, בְּאִלֵּין חַמְשִׁין אַתְוָון דְּמַיְחַדִין לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא פַּעֲמַיִם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִית בְּהוֹן כ"ה וְכ"ה אַתְוָון, וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ דְּאִתְעַר לָהּ בְּגַוַיְיהוּ.

וְאִיהִי מַשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן חַלּוּ נָא פְּנֵי אֵל וִיחָנְנוּ, לְהַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יב יג) אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ, דְּאַסְוָותָא בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ יָד פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, (שמות ב יב) וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ, וְאִיהִי (שופטים ה כח) בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה, וַתְּיַבֵּב בְּתִרוּעָה דְּאִיהִי יְבָבָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ח ו) וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה, וְדָא יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּתֵיבַת נֹחַ הִיא אִמָּא עִלָּאָה, חַלּוֹן דִּילָהּ הוּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ אוֹר, וְתוֹרָה אוֹר, וְאִיהוּ אוֹר הַגָּנוּז.

וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים, אֵלּוּ עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ, וְעוֹד מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת אִלֵּין חַלּוֹנוֹת דְּבֵי כְנִישְׁתָּא, דְּאַבָּא וּבְנוֹי אִינוּן בְּבֵית (הַכְּנֶסֶת) **אֲסִירָן, וְאִיהוּ בְּכָל יוֹמָא אַשְׁגָּחוּתֵיהּ עֲלַיְהוּ, וְיָהִיב לוֹן מְזוֹנָא.**

וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, אִם אִית מָאן דְּיִתְעַר בְּתִיּוּבְתָּא לְתַבְרָא בֵּית אֲסוּרִין דִּלְהוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מט ט) **לֵאמֹר לָאֲסוּרִים צֵאוּ, וְלָאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנוּ, בַּעֲסָקִין דִּלְהוֹן, בְּאוֹרְחִין דִּלְהוֹן, אִישׁ לְבִצְעוֹ מְקַצֵּהוּ, בְּבִצְעָא דְּהַאי עָלְמָא, לְיַרְתָּא הַאי עָלְמָא, וְלָאו אִינוּן מִסְטָרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן** (שמות יח כא)**, אַנְשֵׁי חַיִל, יִרְאֵי אלהי"ם, אַנְשֵׁי אֱמֶת, שֹׂנְאֵי בָצַע, אֶלָּא כֻּלְּהוּ צָווּחִין בְּצִלּוֹתִין בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי כַּכְּלָבִים, הַב לָנָא מְזוֹנָא, וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְחַיֵּי, כְּתִבְנוּ לְחַיִּים, וְאִינוּן עַזֵּי נֶפֶשׁ כַּכְּלָבִים, דְּאִינוּן אוּמִין דְּעָלְמָא דְּצָווּחֵי לְגַבֵּיהּ וְלֵית לוֹן בֹּשֶׁת אַנְפִּין, דְּלָא אִית מָאן דְּקָרָא לֵיהּ בְּתִיּוּבְתָּא, דְּיַחֲזוֹר שְׁכִינְתֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי מְרַחֲקָא מִנֵּיהּ, לְמֶהֱדַר לְגַבֵּיהּ, וְאַדְמְיָין לְכֻלְּבִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן** (תהלים קו לה) **וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְאִינוּן עֵרֶב רַב, דְּכָל חֶסֶד דְּעָבְדִין לְגַרְמַיְהוּ עָבְדִין.**

וְעוֹד אִינוּן שָׁאֲלִין מְזוֹנָא וְכִסּוּיָא וְעוֹנָה, דְּאִיהִי עוֹנַת זְוּגַייהוּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות כא ו) שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעִנָּתָהּ לֹא יִגְרָע, וְלָא אִית מָאן דְּשָׁאִיל מְזוֹנָא דְּאִיהִי תּוֹרָה, שְׁאֵרָהּ דְּשְׁכִינְתָּא, וְאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א ח) וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, כְּסוּתָהּ (דף כב ע"ב) דָּא כִּסּוּיָא דְּצִיצִית, וְעַטִּיפוּ דִּילֵיהּ, וּתְפִלִּין דְּיָד, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף, וְעוֹנָתָהּ דָּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנָתָהּ, דְּאִם שְׁלָשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ לִשְׁכִינְתָּא, וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף (שמות כא יא), לֵית לֵיהּ כְּסוּפָא מִן שְׁכִינְתָּא, חָצִיף אִיהוּ, וְעוֹד אֵין כָּסֶף לָא יְהֵא לֵיהּ כְּסוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט),

וּבְגִין דָּא כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבַדָּהּ, דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ, דָּא גִּלְגּוּלָא תִּנְיָינָא, בַּמֶּה יִשְׁכָּב, דָּא גִּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה, וְאִלֵּין אִינוּן תִּלַּת לְבוּשִׁין, דְּתִלַּת כְּסוּיִין, דְּתִלַּת גַּוְונִין דְּעֵינָא, דְּאִינוּן לְבוּשִׁין לְבַת עַיִן, דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא.

וּבְאִלֵּין תִּלַּת אִתְמַר (שמות כג יז) שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ, וְלָקְבֵל תִּלַּת זִמְנִין אִינוּן תִּלַּת גַּוְונִין דְּשִׂרְגָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם ג ב) וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה, וַיֵּרָא הָא גַּוְון חַד, בְּלַבַּת אֵשׁ

מִתּוֹךְ הַסְּנֶה הָא גַּוְון תְּנֵיְינָא, וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ הָא תְּלָתָא, וְאִינּוּן לָקְבֵל שִׁלְשָׁה גַּוְונִין דְּעֵינָא, בְּלַבַּת אֵשׁ דָּא בַּת עַיִן, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיהוֹן נְהִירִין תְּלַת גַּוְונִין דְּעֵינָא, דְּאִינּוּן לָקְבֵל תְּלַת גַּוְונִין דְּקֶשֶׁת, מִיָּד וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וּבְהַהוּא זִמְנָא כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ׳ צִיּוֹן (ישעיה נב ח).

אוֹר דְּעֵינָא הוּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בַּת עַיִן בֵּיתָא דִּילָהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיִתְפַּנֵּי עַנָּנָא מִן בַּת עֵינָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (איכה ג מד) סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ וְגוֹמֵר, דְּאִיהִי תְּבַלּוּל דְּעֵינָא, דָּא רוֹמִי רַבְּתָא, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה עַתִּידָה לְמֵימַר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָמָּה תַּעֲמוֹד בַּחוּץ, וְאָנֹכִי פִּנִּיתִי הַבַּיִת (בראשית כד לא), אָנֹכִי דְּיִצִיאַת מִצְרַיִם, וְאַף עַל גַּב דְּאֵין חָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי אֲסוּרָה בְּגָלוּתָא, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה יִפְרוֹק לָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (רות ג יג) אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל, וְאִם לֹא יַחְפֹּץ לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי, חַי יְיָ׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, דְּאִיהִי יְמִינָא פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, דְּלֵית מִלְּתָא דָּא תַּלְיָא אֶלָּא בִּתְיוּבְתָּא, יְמִין עִלָּאָה דְּשְׁכִינְתָּא.

בְּהַהוּא זִמְנָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ (דברים לב

יא), דְּאִיהוּ יְרוּשָׁלַם, ק"ן ו' עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף, יִפְרוֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יט ד) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי. דִּבְזִמְנָא דְּשָׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ח ט) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ וְגוֹמֵר, אֶלָּא בְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְיַחֲדַת עִם בַּעְלָהּ, וְכַמָּה נְפָשׁוֹת יִתֵּרִין קָא נָחֲתִין עִמָּהּ, לְדַיְּרָא בְּיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות לא טז) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמִתַּקֵּן לָהּ דִּירָה נָאָה בְּלִבֵּיהּ, וְכֵלִים נָאִים בְּאֵיבָרִים דִּילֵיהּ, וְאִשָּׁה נָאָה דְּאִיהִי נִשְׁמָתֵיהּ, דִּבְגִינָהּ שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי נִשְׁמַת כָּל חַי עֲלֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ שַׁבַּת בְּחַד, וַיְנַפַּשׁ בְּחַד, בִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהוּ שַׁבַּת עֲלַיְיהוּ, וּבִשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהוּ וַיְנַפַּשׁ עֲלַיְיהוּ, וְיָהִיב לוֹן נַפְשָׁאן יְתֵירָן.

דְּאִינּוּן בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ רֵעוֹתֶיהָ, דְּקָא אַתְיָיאן עִמָּהּ, וְכַמָּה מַלְאָכִים מְמַנָּן וּמְשַׁמְּשִׁין דִּלְהוֹן קָא אַתְיָיאן עִמְּהוֹן, דְּאִינּוּן שַׁבְעִין, דְּתַלְיָין מִן זָכוֹר וְשָׁמוֹר, וְדָא אִיהוּ וַיְכֻלּ"וּ, כְּלִיל שַׁבְעִין וּתְרִין, וְאִתְקְרִיאוּ אִלֵּין

נְפָשׁוֹת אוּשְׁפִּזִין, בְּגִין דְּלָא שַׁרְיָיאן בְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְכַד נָפִיק שַׁבָּת כֻּלְּהוּ חָזְרִין לְאַתְרַייְהוּ. וְנִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּשִׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאוּ אֶפְרוֹחִין, וְנַפְשִׁין מִסִּטְרָא דְּשִׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִקְרוֹן בֵּיצִים, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּהַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ, אִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי סֻכַּת שָׁלוֹם דְּמִסַּכֵּךְ עֲלַייְהוּ, וְשָׁלוֹם עִמָּהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כה יב) הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם, וְאִית סוּכָּה לְתַתָּא כ"ו ה"ס דְּאִיהוּ יאהדונה"י, סוּכַּת שָׁלוֹם, כו"ס, ת' דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. (דף כג ע"א) בְּהַהוּא זִמְנָא יְהוֹן בְּנִין בִּרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקָלָא נָפִיק וְיֵימָא לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, מִיָּד דְּנָפִיק זָכוֹר וְשָׁמוֹר דְּשַׁבָּת, וְייֵתֵי לֵילְיָא דְּיוֹמָא קַמָּא דְּשַׁבַּתָּא, קָלָא תִּנְיָינָא נָפִיק שַׁלַּח תְּשַׁלַּח. וְתוּ כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, דָּא סוּכָּה דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, בְּכָל עֵץ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כג מ) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר, אֶפְרוֹחִים אִלֵּין שִׁבְעַת יְמֵי הַסֻּכּוֹת, אוֹ בֵּיצִים דְּבְהוֹן עָבְדִין שֶׁבַע הַקָּפוֹת, וְרָזָא דְּמִלָּה נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר (ירמיה לא כא). פְּרִי עֵץ הָדָר אִימָּא תַּתָּאָה, עֵץ אִיהוּ לוּלָ"ב, ל"ו ל"ב

נְתִיבוֹת, דְּאִיהוּ אֶתְרוֹג, וְצָרִיךְ לְנַעְנָעָא בֵּיהּ לְשִׁית סִטְרִין, אַרְבַּע רוּחִין וְעֵילָא וְתַתָּא, לְאַתְעָרָא עֲלֵיהּ ו׳, וּתְלַת נְעָנוּעִין לְכָל סִטְרָא סָלְקִין ח״י, וְצָרִיךְ אַרְבַּע זִמְנִין ח״י, חַד בִּנְטִילַת לוּלָב, וּתְרִין בְּאָנָא יְיָ׳, תְּרֵין אָחֳרָנִין בְּהוֹדוּ לַייָ תְּחִלָּה וְסוֹף, וּבְאֵלֵּין נְעָנוּעִין אִינוּן מַשְׁפִּילִין מֵעֵילָא לְתַתָּא לְשַׁבְּעִין וּתְרֵין אוּמִין, וּלְבָתַר דְּנָצְחֵי לוֹן אָמְרֵי אֲנ״י וְה״וּ הוֹשִׁיעָה נָא תְּרֵין זִמְנִין, דְּאִינוּן וָא״וּ מִן וה״וּ אֲנ״י וה״ו, מִן וַיִּסַּע וַיָּב״א וַיֵּ״ט, וּבְהַהוּא זִמְנָא לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

בֵּיצִים אִינוּן מִסְטָרָא דְּאוֹפַנִּים, אֶפְרוֹחִים מִסְטָרָא דְּנַעַר מטטרו״ן, בָּנִים מִסְטָרָא דְּכָרְסַיָּא דְּאִיהִי סְכַּת שָׁלוֹם, דְּאִיהִי קִנָּא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִמָּא עִלָּאָה מְקַנְנָא בְּכָרְסַיָּא בִּתְלַת סְפִירָן עִלָּאִין, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, מְקַנְנָן בְּמִטַּטְרו״ן, אִמָּא תַּתָּאָה מְקַנְנָא בְּאוֹפַן, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א טו) וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא מִסְטָרָא דְּכָרְסַיָּא אִתְקְרִיאַת נֶשֶׁר, וּמִסְטָרָא דְּנַעַר יוֹנָה, וּמִסְטָרָא דְּאוֹפַן צִפּוֹר, וּשְׁכִינְתָּא דְּמוּת אָדָם לָהֶנָּה.

וְעוֹד שַׁלַּח תְּשַׁלַּח תָּא חֲזִי מַלְאָכָא אִית דְּמִמַּנָּא עַל עוֹפִין, דְּאִינוּן נַפְשִׁין דְּאִתְקְרִיאוּ צִפָּרִין,

וְסַנְדַלְפוֹ"ן שְׁמֵיהּ, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקַיְּמֵי הַאי פִּקּוּדָא, וְאָזְלַת אִימָּא מִתַּתְרָכָא, וּבְנִין צָווּחִין, אִיהוּ אוֹלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילֵיהּ, וְיֵימָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא כְּתִיב בָּךְ (תהלים קמה ט) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, אַמַּאי גְּזֵירְתְּ עַל הַאי עוֹפָא דְאִתְתַּרְכַת מִקִּינָהּ, וְכֵן מטטרו"ן אוֹלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן רוּחִין דְּפָרְחִין בִּבְנֵי נָשָׁא, דְּמִכָּרְסַיָּא אִינּוּן נִשְׁמָתִין, וּמֵהַאי חַיָּה רוּחִין, וּמֵאוֹפַן נַפְשִׁין, וְאִינּוּן בְּבְרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה.

בְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין נָחֲתִין עֲלַיְיהוּ נִשְׁמָתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין בְּאַרַח אֲצִילוּת, דְּאִינּוּן רוּחָא דְקוּדְשָׁא מֵעֲשַׂר סְפִירָן, וְכָל מְמַנָּא אוֹלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּפָרְחִין בִּבְנֵי נָשָׁא, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקַיְּמִין הַאי פִּקּוּדָא, כָּל מְמַנָּא אוֹלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶה עָבִיד, כָּנִישׁ לְכָל חֵילִין דִּילֵיהּ, וְיֵימָא, וְכִי (נ"א הָא) כָּל מְמַנָּא דְעוֹפֵי דִּלְתַתָּא אוֹלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילֵיהּ דִּמְמַנָּא עֲלַיְיהוּ, וְלֵית בְּכוּ מָאן דְּאוֹלִיף זְכוּ עַל בָּנַי דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי בְּכֹרִי יִשְׂרָאֵל, וְעַל שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, דְּקָנָא דִילָהּ דְּאִיהִי יְרוּשָׁלַיִם חֲרֵבָה, וּבְנוֹי בְּגָלוּתָא תְּחוֹת יַד אֲדוֹנִים קָשִׁין אוּמִין דְּעָלְמָא, וְלֵית מָאן דְּבָעֵי עֲלַיְיהוּ רַחֲמֵי, וְיוֹלִיף זְכוּ עֲלַיְיהוּ, בְּהַהוּא זִמְנָא צָוַוח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא וְאָמַר (ישעיה מח יא) לְמַעֲנִי לְמַעֲנִי אֶעֱשֶׂה, וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי (יחזקאל כ יד), וּבְדָא יִתְעַר רַחֲמֵי עַל שְׁכִינְתֵּיהּ וְעַל בְּנוֹי דִּבְגָלוּתָא.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, וְהָא קָדָם דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל וּשְׁכִינְתָּא, בְּמַאי הֲווֹ מְקַיְּימִין שִׁלּוּחַ הַקֵּן, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמִין עַל אִינּוּן נַפְשִׁין וְרוּחִין וְנִשְׁמָתִין, דַּהֲווֹ אָזְלִין בְּגָלוּתָא בְּגִלְגּוּלָא מִתְתַּרְכִין מִגּוּפֵיהוֹן דְּאִתְחֲרְבוּ, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה בּוֹנֶה עָלְמִין וּמַחֲרִיבָן, דְּאִשְׁתָּאֲרוּ חֲרְבִין גּוּפֵיהוֹן מִנַּיְיהוּ, וּמְנִיעוּ דְּבִרְכָאן לְעֵילָּא גָּרִים וְנָהָר יֵחֲרַב וְיָבֵשׁ, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ אִתְחֲרַב בַּיִת רִאשׁוֹן וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ. אִתְחֲרַב בַּיִת שֵׁנִי (דף כג ע"ב) וְחֻשַּׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, וּבְגִין אִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּאִתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא וְלֵית לוֹן גּוּפִין, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ, הֲווֹ מְקַיְּימֵי הַאי פִּקּוּדָא, אָמַר לֵיהּ, אַבָּא, אִם כֵּן תַּלְמִיד חָכָם דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְמַחֲשָׁבָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לִיבָּרְאוֹת, הַאי אוֹרַיְיתָא אִיהִי בֵּן לְתַלְמִיד חָכָם, אִם כֵּן אִתְתָּא דִּילֵהּ אַמַּאי צְרִיכָא יְבוּם, דְּהָא לָא שַׁוּוּ אַפְרְשׁוּתָא מָאנֵי מַתְנִיתִין לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִשְּׁאָר בְּנֵי נָשָׁא, אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, וַדַּאי צְרִיכָה

יְבוּם, לְאִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּאָזְלִין עַרְטִילָאִין מִשִּׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (ויקרא כז י) לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ וְגוֹמֵר, וְכִי הַאי אִתְּתָא דְּאִיהִי קֻדְשִׁין, תְּהֵא קַיְּמָא לְמָאן דְּלַאו אִיהוּ מִמִּינָהּ, דְּהָא כְּתִיב (בראשית א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, וְלֵית לָהּ הַרְכָּבָה אֶלָּא מִמִּינָהּ, אָמַר לֵיהּ, בְּנִי, גִּלְגּוּלִין אִינּוּן רָזָא דְהַרְכָּבָה, כְּגוֹן מָאן דְּמַרְכִּיב אִילָנָא דְּלַאו אִיהוּ מִינֵיהּ בְּאִילָנָא אָחֳרָא, כְּגוֹן מָאן דְּמַרְכִּיבִין אִלָּנִין דָּא בְדָא, אֲבָל עִקָּרָא דְּאִם הָמֵר יְמִירֶנּוּ, צָרִיךְ דִּיהֵא קֻדְשׁ בַּקֹּדֶשׁ, דְּאִילָנָא אִית מִסְּטָרָא דְּמָסָאֲבוּ דְּאִיהוּ רַע, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (ויקרא כז י) לֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב, דְּהַאי אִיהוּ רָזָא דְצַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אֲבָל (שם לג) אִם הָמֵר יְמִירֶנּוּ, וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ, וּבְדָא מַרְכִּיבִין קֹדֶשׁ בַּקֹּדֶשׁ, וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, וְרָזָא דְמִלָּה (שמות כו ה) מַקְבִּילוֹת הַלְלָאת, וּמִין בְּמִינוֹ הַאי אִיהוּ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, וְכַד הַהִיא נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי קֻדְשׁ לָא אַשְׁכַּחַת מִינָהּ, אִתְּמַר בָּהּ (בראשית ח ט) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ.

וְהָכִי רָזָא דְקַן צִפּוֹר, דְּאִתְּמַר בָּהּ (דברים כב ז) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְאָזְלָא מִנַּדָּא מִן קִנָּהּ, וְהֵן כָּל אֵלֶּה

יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט), לָקָבֵל תִּלַת שְׁלוּחִים דְּיוֹנָה, וְכַד אַשְׁכַּחַת אֲתַר לְשַׁרְיָא תַּמָּן, אִתְמַר בָּהּ (בראשית ח יב) וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, לְמֵיתֵי זִמְנָא אָחֳרָא בְּהַרְכָּבָה.

וּבְגִין דָּא שְׁלוּחַ הַקֵּן בְּכָל עוֹפִין קַדִּישִׁין אִיהוּ, וְלָא בִּמְסָאֲבִין, דְּאִנּוּן נְשָׁמָתִין דְּאָזְלִין מִתְּתַרְכִין, לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ, וּמַה כְּתִיב בְּהוּ (תהלים פד ד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה דְּאִיהִי נֶפֶשׁ, וּדְרוֹר קֵן לָהּ דָּא גִּלְגּוּלָא תִּנְיָינָא דְּרוּחָא, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ דָּא גִּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה דִּנְשָׁמָתָא, וּבְגִין דָּא שַׁלַּח תְּשַׁלַּח לָקָבֵל נֶפֶשׁ וְרוּחַ, אֶת הָאֵם לְרַבּוֹת נְשָׁמָתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נ א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, אֶת הָאֵם, אֶת אָתָא לְרַבּוֹת גִּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּמְקַבְּלִין אוּשְׁפִּיזִין, דְּאִינּוּן נְשָׁמָתִין יְתֵרִין, דְּאִינּוּן מַרְכִּיבִין עֲלַיְיהוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, בְּאַנְפִּין צְהוּבִין בְּחֶדְוָה בְּעִנּוּגָא בְּהַאי עָלְמָא, כַּד נְשָׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא נָפִיק מִן גּוּפֵיהּ מֵהַאי עָלְמָא, הָכִי מְקַבְּלִין לוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִתְמַר בְּהוֹן גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וכו׳, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמְקַבֵּל אוֹרְחִין בִּרְעוּ שְׁלִים, כְּאִלּוּ מְקַבֵּל אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, דִּבְמִדָּה דְּמָדַד בַּר

נַשׁ בָּה מוֹדִדִין לֵיהּ, אָתָא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְנָשִׁיק יְדוֹי, וְאִשְׁתַּטְחוּ לֵיהּ כָּל חַבְרַיָּא, וְאָמְרוּ לֵיהּ, אִילּוּ לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין דַּי:

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא נָחִית מֵעֵילָא, בְּכַמָּה חֵיָילִין דִּנְשְׁמָתִין, וְכַמָּה מַלְאָכַיָּא סוּחָרְנֵיהּ, וּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה עֲטָרָה עַל כֻּלְּהוּ, כֶּתֶר בְּרֵישׁ כָּל צַדִּיק, בְּהַהוּא זִמְנָא קָלָא אִתְעַר בְּאִילָנָא דִּלְעֵילָא בְּנִגּוּנָא, וְכַמָּה עוֹפִין דִּנְשְׁמָתִין שַׁרְיָין תַּמָּן בְּעַנְפּוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דניאל ד ח) רְבָה אִילָנָא וּתְקִיף וכו', וְיֵימָא הָכִי, רַבִּי רַבִּי אַנְתְּ הוּא אִילָנָא דִּרְבָה וּתְקִיף בְּאוֹרַיְיתָא, בְּעַנְפִין דִּילָךְ דְּאִינּוּן אֲבָרִין קַדִּישִׁין, כַּמָּה עוֹפִין שַׁרְיָין תַּמָּן, דִּנְשְׁמָתִין קַדִּישִׁין כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ט) וּבְעַנְפוֹהִי יְדוּרָן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא, וְכַמָּה בְּנֵי נָשָׁא לְתַתָּא יִתְפַּרְנְסוּן מֵהַאי (דף כד ע"א) חִבּוּרָא דִּילָךְ, כַּד יִתְגַּלֵי לְתַתָּא בְּדָרָא בַתְרָאָה בְּסוֹף יוֹמַיָּא, וּבְגִינֵיהּ (ויקרא כה י) וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ וְגוֹמֵר.

פְּתַח אֵלִיָּהוּ וְאָמַר, כַּד נָפִיק שַׁבַּתָּא וְיוֹמִין טָבִין, וְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן תְּחוֹת מֶמְשָׁלָה דְּסמא"ל וְשַׁבְעִין מְמַנָּן, וְדָחֲקִין לְיִשְׂרָאֵל, קָלָא נָפִיק מִן שְׁמַיָּא לְגַבֵּיהּ, וְיֵימָא הָכִי, יְרָ"א בְּשֵׁ"ת, וְדָא בְּרֵאשִׁית, יְהֵא לָךְ כְּסוּפָא מִן שְׁמַיָּא, וְדָא (בְּרֵאשִׁית)

תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה

בְּרֵאשִׁית יְרֵ"א בֵּשֵׁ"ת, וַוי לֵיהּ לְסמא"ל, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵיתֵי לְמִפְרַק לִשְׁכִינְתָּא וּלְיִשְׂרָאֵל בְּנָהָא, וְתָבַע מִגֵּיהּ וּמִשַּׁבְעִין אוּמִין וּמִמַּמָּנָן דִּילְהוֹן, כָּל עָאקוּ דְּעָאקוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּקָדָם דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל, גַּלִּי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּהֲווֹ עַתִּידִין יִשְׂרָאֵל לְמֶהֱוֵי תְּחוֹת שִׁעְבּוּדַיְיהוּ, (ס"א לְמֵפֵק מִתְּחוֹת שִׁעְבּוּדַיְיהוּ)**, וְאַחֲזֵי לֵיהּ וּלְשַׁבְעִין מְמַנָּן דִּתְחוֹת יְדֵיהּ, אַגְרָא דִּלְהוֹן אִי הֲווֹ אוֹקְרִין לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית לט ה) **וַיְבָרֶךְ יְיָ' אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף, וְאִיהוּ וּמְמַנָּן דִּילֵיהּ לָא עָבְדִין לְהוֹן יְקָרָא, אֶלָּא עָבְדִין בְּהוֹן וּבִשְׁכִינְתָּא קְלָנָא, דְּאָמְרִין לוֹן כָּל יוֹמָא אַיֵּיהּ אלהי"ך, וּבְגִין דָּא קָלָא נָפִיק לְגַבֵּיהּ כָּל יוֹמָא מִן שְׁמַיָּא, וְאָמַר יְרֵ"א בֵּשֵׁ"ת, יְהֵא לָךְ כְּסוּפָא מִן שְׁכִינְתָּא, יְרֵ"א שָׁמַיִם יְהֵא לָךְ כְּסוּפָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ שָׁמַיִם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (מלכים א ח לב) **וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְדָא** (בְּרֵאשִׁית)

תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה

בְּרֵאשִׁית, שׁ' שָׁמַיִ"ם, (יְרֵ"א שָׁמַיִ"ם)**, יְרֵ"א בַּיִ"ת דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ רֵא"שׁ בַּיִ"ת, דָּחִיל לֵיהּ**

בְּבֵיתֵיהּ, דָּא הוּא בְּרֵאשִׁי"ת, וְאִיהוּ וּמְמַנָּן דִּילֵיהּ לָא דְּחִילוּ מִנֵּיהּ, וַחֲרִיבוּ בֵּיתֵיהּ בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי, וּבְגִין דָּא (ישעיהו כד כג) וְחָפְרָה הַלְּבָנָה דְּאִיהִי נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים, וּבוֹשָׁה הַחַמָּה דְּאִיהִי גֵּיהִנֹּם, דְּנָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים חֲרִיבַת בֵּיתָא דִּשְׁכִינְתָּא, וְחַמָּה דְּאִיהִי גֵּיהִנֹּם סַם הַמָּוֶת אוֹקִידַת הֵיכָלָא.

וּבְזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּנֵי לוֹן כְּמִלְּקַדְמִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמז ב) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְיָ', בְּהַהוּא זִמְנָא וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה (ישעיה כד כג), אֵימָתַי, בְּזִמְנָא דִּכְתִיב מָלַךְ יְיָ' צבאו"ת, דְּבִנְיָינָא קַדְמָאָה אִתְעֲבִיד עַל יְדָא דְּבַר נַשׁ, וּבְגִין דָּא שַׁלִּיטוּ עֲלַיְיהוּ, בְּגִין (תהלים קכו א) דְּאִם יְיָ' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, וּבְגִין דְּבִנְיָינָא בַּתְרָאָה יְהֵא עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְקַיֵּים, וְעַל דָּא אָמַר קְרָא, (חגי ב ט) גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּיִתְבְּנֵי בִּנְיָינָא עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וְתַתָּא, אִתְּמַר בִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה (ישעיהו ל כו), וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה, דְּאִינּוּן נוּקְבִין דְּסמא"ל, וּבְגִין דְּלָא דְּחִיל סמא"ל מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ שָׁמַיִם, וּבַת זוּגֵיהּ לָא דְּחִילַת מִשְׁכִּינְתֵּיהּ דְּאִיהִי אַרְעֵיהּ, אִתְּמַר

בְּהוֹן (שם נא ו)**, כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ, וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה, הוּא סמא"ל וּבַת זוּגֵיהּ:**

תִּקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה

בְּרֵאשִׁית, (דף נד ע"ב) **יָרֵ"א שַׁבָּ"ת, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר** (שמות לא יד) **מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת, דְּעָאלוּ אוֹיְבִים בֶּחָלָל דִּילָהּ דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וְאִתְּמַר בְּהוֹן** (במדבר יט יג) **אֶת מִקְדַּשׁ יְיָ׳ טִמֵּא, חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ** (איכה ב ב)**, וְשִׁפְחָה עָאלַת בַּאֲתַר דִּגְבִירָה, דְּאִיהִי נְדָּה שִׁפְחָה גוֹיָה זוֹנָה, וְסָאִיבַת אַתְרָהָא, דְּתַמָּן הֲוָה נְיָיחָא דִּשְׁכִינְתָּא, וְקָלָא הֲוָה נָחִית וְאָמַר, יֵרֵא שַׁבָּת, וְאִיהִי לָא עָבְדַת כַּךְ, אֶלָּא חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ, וּבָרְחַת שְׁכִינְתָּא מִתַּמָּן, בְּהַהוּא זִמְנָא שָׁחֲקוּ עַל מִשְׁבַּתֶּיהָ, וְאָמְרַת שִׁפְחָה, לַאו הַאי כְּגַוְונָא דְּעָבְדַת שָׂרַי לְשִׁפְחָה דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית טז ח) **מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹרַחַת, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַתָּא דְּרָשָׁע חַיְיבָא, וְהָא אַף עַל גַּב דְּשָׂרַי תְּרֵכַת לָהּ, אֲנָא רְחִימְנָא עֲלָהּ וְעַל בְּנָהּ, וְאַתּוּן לָא עֲבַדְתּוּן הָכִי, אֶלָּא גְּרַמְתּוּן** (נ"א גמלתון) **בִּישׁ תְּחוֹת טָב, אֲנָא אוֹמֵינָא לְאַעֲבָרָא מַלְכוּתָא חַיְיבָא מֵעָלְמָא, וְלָא יְהֵא חֲדְוָה קֳדָמַי**

עַד דְּיִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא יְהֵא חֶדְוָה קָדָמַי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי יא י) וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה:

תִּקּוּנָא עֲשִׂירָאָה

בְּרֵאשִׁית שי"ר תָּאֵ"ב, וְהָא אִיהוּ שִׁיר מְשׁוּבָּח מִכָּל הַשִּׁירִים, תָּאֵב מִכָּל הַשִּׁירִים, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, הָכִי אוּקְמוּהוּ, וְהַאי שִׁיר מָתַי יִתְעַר, בְּזִמְנָא דְּיִתְאַבְּדוּן סמא"ל וּמִמַּנָּן דִּילֵיהּ חַיָּיבַיָּא מִן עָלְמָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה (שמות טו א), אָז שָׁר לָא כְתִיב אֶלָּא יָשִׁיר, וְהָא אוּקְמוּהוּ.

וְהַאי שִׁיר בְּאָז, סְלִיק בְּפוּמָא, אֲבָל שִׁיר אִיהוּ וַדַּאי חָכְמַת שְׁלֹמֹה, בְּהַהוּא זִמְנָא וַתֶּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה (מלכים א ה י).

וּמָאן סָלִיק לֵהּ לְאַתְרֵהּ, דָּא מֹשֶׁה, וְרָזָא דְּמִלָּה אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, בְּאָן סָלִיק לֵהּ בְּתַלְשָׁא, הַאי תַּגָּא דְּתַלְשָׁא אִיהִי יִ' יָשִׁיר, וְתָקוּם מִן ה' דְּמֹשֶׁה וְשַׁרְיָא עַל רֵישָׁא דְּוִ', וְאִתְעֲבִידַת תַּגָּא זִ', וְסָלִיק לֵהּ עַד אֲתַר דְּאִתְגְּזַרַת מִתַּמָּן.

כַּד סָלְקָא לְגַבֵּי י׳ עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת שִׁיר זָכָר, וְכַד נָחְתָּא לְגַבֵּי ה׳ אִתְקְרִיאַת שִׁירָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ׳ וְגוֹמֵר, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (תהלים קיח כב) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים וְגוֹמֵר, דְּאִיהִי אַבְנָא דִּי מְחָת לְצַלְמָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, בְּהַהִיא זִמְנָא דְּאִתְמַחְיָ צַלְמָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה דִּיוֹקְנָא בִּישָׁא, אִתְמַר בָּהּ (דניאל ב לה) וְאַבְנָא דִּי מְחָת לְצַלְמָא הֲוַת לְטוּר רַב וּמְלָאת כָּל אַרְעָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ו ג) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהָכִי סְלִיקַת עַד דְּלָא אַשְׁכְּחִין לָהּ אֲתַר, וְשָׁאֲלִין מַלְאָכִין בְּגִינָהּ אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, וְלָא אַשְׁכְּחִין לָהּ שִׁיעוּרָא, עַד דְּאָמְרִין בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ׳ מִמְּקוֹמוֹ, בְּגִין דְּסָלְקָא לֵיהּ עַד אֵין סוֹף דְּאִיהוּ י׳ רֵישָׁא דְּא׳.

וּבְאָן סְלִיקַת בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ ו׳, עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, כַּד סְלִיקַת עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ אִתְמַר בָּהּ (משלי יב ד) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, וְכַד נְחִיתַת תְּחוֹתֵיהּ אִתְקְרִיאַת בַּת זוּגֵיהּ יְחוּדֵיהּ. (דף כה ע"א) אִיהוּ תַּגָּא לְעֵילָּא, תַּגָּא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, בְּגִינָהּ אִתְמַר וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף, וְאִיהִי נְקוּדָה דְּקָמֵץ א׳ לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דָּא א יְחוּדֵיהּ לְעֵילָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דָּא א תַּגָּא עַל סֵפֶר תּוֹרָה, לְתַתָּא

כְּגַוְנָא דָּא א נְקוּדָה דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית.

כַּד אִיהִי חַיָּה בֵּינַיְיהוּ, אוֹמְרִים מִמְּקוֹמוֹ יִפֶּן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ, כַּד אִסְתַּלִּיקַת מִינַיְיהוּ, שׁוֹאֲלִים אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּסָלְקָא אִיהִי כְּלְהוּ חֵיוָון תִּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם (יחזקאל א כד), וְאֵימָתַי סָלְקָא אִיהִי לְעֵילָא, בְּעָמְדָם יִשְׂרָאֵל בַּעֲמִידָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) בְּעָמְדָם תִּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם, דְּסִלְּקַת עַד אֵין סוֹף, לְמִשְׁאַל מְזוֹנָא מֵעִלַּת הָעִלּוֹת, וְכַד נְחִיתַת נְחִיתַת מַלְיָא מִכָּל טָבִין, בְּהַהוּא זִמְנָא חֵיוָון פָּתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ לְגַבָּהּ, בְּכַמָּה שִׁירוֹת וְתוּשְׁבְּחָן לְקַבְּלָא לָהּ בְּחֶדְוָה.

וּבְאָן אֲתַר נָחַת בְּאָת וֹ׳ דְּאִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא דְּא׳ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בֵּיהּ קָרָאן לֵיהּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֵׁי״ר אֵ״ל, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּנָחַת מַה כְּתִיב בְּחֵיוָון (שם) וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם.

קָם אֵלִיָּהוּ וְאָמַר רַבִּי רַבִּי חֲזוֹר בָּךְ, בְּוַדַּאי כַּד אִיהִי סְלִיקַת, כְּלְהוּ חֵיוָון מְצַפְצְפִין לְגַבָּהּ בְּכַמָּה שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, וְאִיהִי סָלְקָא עַל כְּלְהוּ עַד אֵין סוֹף, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי לא כט) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה.

עַד דְּקָרָאן לָהּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּתִיחוּת לְגַבַּיְיהוּ, וּבְאָן קָרָאן לָהּ בְּבֶן זוּגָהּ דְּאִיהוּ וֹ׳, יִשְׂרָאֵל סָבָא, וְאִיהוּ שִׁיר אֵ״ל, שִׁיר דִּילֵיהּ, דְּאִם לָא קָרָאן לָהּ בֵּיהּ לָא נָחַתָּא עֲלַיְיהוּ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דִּנְחִיתַת קָשְׁרִין לָהּ בִּתְפִלָּה דְּיָד

לְתַתָּא, דְּתְהֵא קְשׁוֹרָה עִמֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ (בראשית מד ז), וְקֶשֶׁר דְּתַרְוַיְיהוּ אִיהוּ שֶׁר"ק לְתַתָּא, וּלְעֵילָּא שַׁלְשֶׁל"ת תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ, בְּרָזָא דְּטַעֲמֵי אִתְקְרִיאַת תְּנוּעָה, מִסְטָרָא דִּנְקוּדָה יְחוּדָא, וְצָרִיךְ לְאַרָכָא לָהּ בִּתְנוּעָה דְּאִיהוּ רָבִיעַ עַד אֵין סוֹף לְעֵילָּא, וְצָרִיךְ לְנָחֲתָא לָהּ בְּחִיר"ק עַד אֵין תַּכְלִית, לְאַמְלָכָא לָהּ עַל תַּתָּאִין.

וּבְשׁוּר"ק צָרִיךְ לְיַחֲדָא לָהּ בִּבַעְלָהּ, וּבְחֹל"ם אִיהִי תַּגָּא עַל רֵישֵׁיהּ, וּבְחִיר"ק אִיהִי כְּרִסְיָּא תְּחוֹתֵיהּ, וּבְשׁוּר"ק אִיהוּ יְחוּדָא לְגַבֵּיהּ, כְּגַוְונָא דָּא וְ, וְכַד אִיהִי לְעֵילָּא תַּגָּא עַל רֵישֵׁיהּ, וְאִיהִי בְּרַתָּא (נ"א נָחֲתָא) תְּחוֹת רַגְלוֹי, וְאִיהִי בְּיִחוּדָא דִּילֵיהּ בְּחֵיקֵיהּ, אִתְעֲבִידַת שֶׁר"ק קְשׁוֹרָא דִּילֵיהּ, וְכַד בָּעֵי לְתַבְרָא קְלִיפִּין דְּאִינּוּן צְלָמִים, בָּהּ אִתְקְרֵי שְׁבָ"א תְּבִי"ר, וּבָהּ שַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבוֹתֵיהֶם (שמות כג כד).

אֲבָל יְחוּדָא דִּילָהּ בִּנְקוּדַת שׁוּר"ק וּ דְּאִיהוּ יְסוֹד חַ"י עָלְמִין, חַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, בִּזְמָנָא דְּאִינּוּן

בִּיחוּדָא חֲדָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמֵיקַם בִּצְלוֹתָא בַּחֲשַׁאי, וְרָזָא דְמִלָּה הָבִיאוּ לִי בַּחֲשַׁאי, וּבְגִין דָּא בְּעָמְדָם יִשְׂרָאֵל בַּעֲמִידָה, לְאַתְעָרָא לְגַבָּהּ חַ"י בִּרְכָאן בַּחֲשַׁאי, לְאַרָקָא לָהּ בִּרְכָאן, אִתְמַר בְּחֵיוָן בְּעָמְדָם תִּרְפִּינָה כַּנְפֵיהֶם, דְּלָא צָרִיךְ לְמִשְׁמַע גַּדְפַּיְהוּ (נ"א קָלָא), כְּגַוְונָא דְחַנָּה דְאִתְמַר בָּהּ (שמואל א א יג) וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ.

וְהָכִי צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְיַחֲדָא בְּבַת זוּגַיְיהוּ בַּחֲשַׁאי, בַּעֲנָוָה בְּאֵימָה בְּרֶתֶת וּבְזִיעַ בְּכִסּוּפָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין כְּמִי שֶׁכְּפָאוֹ שֵׁד, דְּאִיהִי שֵׁד מִן שד"י, דְּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְעֲבַר מִתַּרְעָא, וְדָא רָזָא דִמְזוּזָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (דברים ו ט) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ, מְזוּזַת כְּתִיב זָז מָוֶת, וְאִם הוּא אִשְׁתַּמַּע קָלֵיהּ, מִיַּד לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ (בראשית ד ז), וְלָא עוֹד אֶלָּא דְאִיהוּ זְעֵיר בְּמִהֵמְנוּתָא, וְלָא לְמַגָּנָא אוּקְמוּהָ קַדְמָאִין כָּל הַמַּשְׁמִיעַ קוֹלוֹ בִּתְפִלָּתוֹ הֲרֵי זֶה מְקַטְנֵי אֲמָנָה.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְמִיַּחֲדִ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, כְּלְהוּ חֵיוָון מְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין בִּרְכָאן, וְכֻלְּהוּ בִּקְדוּשָׁה, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ קְדוּשִׁין וּבִרְכָאן לְכַלָּה, וְלָקָבֵל בְּרָכָה וּקְדוּשָׁה וְיִחוּד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְּיֵהָא יְחוּדָא דִלְהוֹן בִּקְדוּשָׁה וּבְרָכָה, וְהָכִי כָּל מְזוֹנַיְיהוּ בִּבְרָכָה וּקְדוּשָׁה, וְלֵית קְדוּשָׁה בְּפָחוּת

מֵעֲשָׂרָה דְּאִיהִי י׳, (דף כה ע"ב) וּבְגִין דְּטַבַּעַת אִיהִי י׳ כְּגַוְונָא דָּא ם, בָּהּ אִתְקַדְּשַׁת כַּלָּה, וְצָרִיךְ לְאַעְלָא לָהּ בְּאֶצְבְּעָא דִּילָהּ, דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּאָת ו׳, וְאִתְעֲבִידַת ז׳, וְצָרִיךְ תְּרִין סַהֲדִין דְּאִינּוּן לָקְבֵל ה ה, וְכַד אִיהִי טַבַּעַת בְּרִישָׁא דְּאֶצְבְּעָא וְאִתְעֲבִידַת ז׳, בְּהַהוּא זִמְנָא צָרִיךְ לְבָרְכָא לָהּ בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן דְּיַרְתָא כַּלָּה.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְיַחֲדִין יְשָׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ (שיר א),

מַאי נְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, תְּרִין שִׁפְוון דִּילֵיהּ וּתְרִין דִּילָהּ, אִינּוּן אַרְבַּע גַּדְפִּין דְּחֵיוָון, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת מֵהֶן, וְכַד אִתְכְּלִילָן תְּרִין אַנְפִּין דִּילֵיהּ וּתְרִין דִּילָהּ, וְאַרְבַּע דְּרוֹעִין דְּתַרְוַיְהוּ, אִתְמַר בְּהוֹן (שם) וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת מֵהֶם, וְאִינּוּן אַרְבַּע אַנְפִּין יהו״ה, אַרְבַּע גַּדְפִּין אדנ״י, בְּחִבּוּרָא חֲדָא יאהדונה״י.

כַּד מִתְחַבְּרָן אַתְוָון אִקְרֵי חַשְׁמַ״ל, חַיּוֹת אֵשׁ מְמַלְלָן, זְמִנִין חָשׁוֹת, זְמִנִין מְמַלְלוֹת, וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר גָּדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרֵךְ, בְּגִין דְּמִתְחַבְּרִין חָתָן וְכַלָּה, תְּמַנְיָא אַתְוָון כַּחֲדָא.

אִינּוּן אַרְבַּע חֵיוָון, וְאִינּוּן אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם, אַרְיֵה מְקַבֵּל עֲלֵיהּ י׳ בְּמוֹחָא, וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ בִּימִינָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם,

הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, שׁוֹר לִשְׁמָאלָא לָקֶבֶל לִבָּא, ה׳ הֶבֶל דִּלְבָּא, תַּמָּן ה׳ (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהִי ה׳ בִּלְבָּא, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין.

י״ה דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, אַבָּא וְאִימָּא, דְּרוֹעָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וַיַּעַב״ר חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן ע״ב תֵּיבִין, וְרִי״ו אַתְוָון דְּע״ב שְׁמָהָן, וְדָא רָזָא דְּוַיַּעַב״ר עִיבּוּר כְּלָל תַּרְוַיְיהוּ.

ו׳ דָּא אוֹרַיְיתָא דְּשַׂרְיָא בְּפוּמָא, וּבְרוּחָא דְּפוּמָא פָּרַחַת עַל נָשֶׁר, דְּנָשֶׁר אִיהוּ חוֹטָמָא, תְּרִין גַּדְפּוֹי דִּילָהּ תְּרִין שִׁפְוָון, וַעֲלָהּ אִתְמַר (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּחָכְמָה וּבִינָה אִינּוּן נִסְתָּרוֹת בְּמוֹחָא וְלִבָּא בִּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, וְאוֹרַיְיתָא בִּלָּא דְּחִילוּ וּרְחִימוּ לָא פָּרַחַת לְעֵילָא, וְכֶתֶר בֵּיהּ תַּלְיָין בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, דְּאִיהוּ מַזָּלָא דִּכְלְהוּ, וְאִיהוּ לָא תַלְיָא בְּמַזָּלָא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לַאוּ בִּזְכוּתָא תַלְיָא מִלְּתָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַלְיָא מִלְּתָא, דְּחֶסֶד אִיהוּ זְכוּתָא.

ה׳ זְעֵירָא דְּמוּת אָדָם, בָּהּ אִשְׁתַּלִּים יהו״ה, וְהִיא מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, אִיהִי מִצְוָה, עֲשִׂיַּית פִּקּוּדִין, דְּאִיהִי שַׂרְיָא בְּרַמַּ״ח אֵבָרִים, וְתוֹרָה וּמִצְוָה עֲלַיְיהוּ

אִתְמַר (דברים כט כח) וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ, וּמְצָוָה בְּלָא דְּחִילוּ וּרְחִימוּ לָא יְכִילַת לְסַלְקָא וּלְמֵיקַם קָדָם י"ה.

אִיהִי כְּלִילָא דְּכֹלָּא, וְעַל כֹּלָּא אָדָ"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דָּא מַחֲשָׁבָה, דְּסָלִיק כֹּלָּא עַד אֵין סוֹף, בְּמַלְכוּתָא אִשְׁתַּלִּים כֹּלָּא עֵילָּא וְתַתָּא.

וְאִיהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פָּרְשִׁיִּין דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִינוּן רְמַ"ח תֵּיבִין עִם אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן, וּבְגִין דְּלָא יַעַבְדוּן הַפְסָקָה תַּקִּינוּ לְמֶהְדַּר שְׁלִיחָא דְּצִבּוּרָא יְיָ' אלהיכ"ם אֱמֶת, וְכַד יִשְׂרָאֵל אָמְרִין שְׁמַע, מָארֵי חֱיָוון שָׁמְטִין גַּדְפַּיְיהוּ, בְּאָן אֲתַר, בְּכַנְפֵי מְצָוָה דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כב יב) עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּמְעִיל הָאֵפוֹד, דְּפַעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים אִינוּן לָקְבֵל חֻלְיִין וְקִשְׁרִין, שׁוּלֵי הַמְּעִיל אִינוּן לָקְבֵל כַּנְפֵי מְצָוָה.

וְאִינוּן ה' קִשְׁרִין, לָקְבֵל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אלהינ"ו יְיָ' (דברים ו ד), דְּאִינוּן לָקְבֵל ה' נִימִין דִּכְנוֹר דְּדָוִד דְּהָיָה מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, י"ג חֻלְיִין כְּחִשְׁבַּ"ן אֶחָ"ד, דְּקָלָא דְּנָגוּנָא סָלְקָא בְּאֶחָד, וְדָא חַ"י בֵּין חֻלְיִין וְקִשְׁרִין, לְכָל סְטַר, סָלְקִין ע"ב, וְדָא אִיהוּ וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּ"א (ישעיה טז ה), חֶסֶ"ד ע"ב, כָּל מָאן דְּאִתְעַטַּף בְּעִטּוּפָא דְּמְצָוָה, כְּאִלּוּ אַתְקִין כָּרְסְיֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

וְאִינּוּן יאהדונה"י, לְכָל חַד אַרְבַּע אַנְפִּין וְאַרְבַּע גַּדְפִּין סָלְקִין ס"ד, וּתְמַנְיָא אַתְוָון יאהדונה"י, סָלְקִין ע"ב, וְכַנְפֵי מִצְוָה (דף כו ע"א) אוֹלְפִין רָזָא, דְּאִינּוּן ח' חוּטִין לְכָל סְטַר, לָקֵבֵל אַרְבַּע אַנְפִּין וְאַרְבַּע גַּדְפִּין דְּכָל חַיָּה, וּבְחֻשְׁבַּן זְעֵיר דַּחֲנוֹךְ אָ"ז אִיהוּ שד"י, אָז יָשִׁיר בְּכָל אֲתַר, וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל מָאן דְּפָחִית לָא יִפְחוֹת מִשְּׁבַע, וְכָל מָאן דְּאוֹסִיף לָא יוֹסִיף עַל י"ג, וְאִינּוּן שֶׁבַע לָקֵבֵל שֶׁבַע יְמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּרָמִיזִין לְשֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ וכו', וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (ישעיה ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד, דְּבְהוֹן פָּרְחַת צְלוֹתָא לְעֵילָא, וְאִנּוּן תַּמָּן מ"ב, לָקֵבֵל מ"ב אַזְכָּרוֹת דְּאִינּוּן בִּתְפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (דברים כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ' וכו'.

וְאִינּוּן תַּכְשִׁיטִין דְּכַלָּה, תִּפִלִּין דְּרֵישָׁא עֲטֶרֶת זָהָב בְּרֵישָׁא דְּכַלָּה, וּתְפִלִּין דְּיָד טַבַּעַת דְּדְרוֹעָא, הָא כַלָּה מִתְתַּקְנָא בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ, צָרִיךְ לְקָרֹא לְחָתָן דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָא אִינּוּן בְּחוּפָּה, צְרִיכִין עַמָּא קַדִּישָׁא לְמֵיקַם בַּעֲמִידָה קָדָמֵיהוֹן, עִם חַזָּן, לְבָרְכָא לוֹן בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן, וּלְקַדְּשָׁא הֶחָתָן לְכַלָּה בְּקַדְמֵיתָא בְּקִדּוּשִׁין, וּבְעָמְדָם עַמָּא קַדִּישָׁא וְחַזָּן

לְבָרְכָא לוֹן, חֵיוָון קַדִּישִׁין דַּהֲווֹ מְנַגְּנִין בְּגַדְפַּיְיהוּ תְּרַפֵּינָה כַּנְפֵיהֶן.

ש שֶׁל תְּפִלִּין דָּא אִימָּא עִלָּאָה, עֲלָהּ אִתְמַר (שם כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁ"ם יְיָ' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, שִׁי"ן סְלִיק אַתְוָוי ש"ס, ה' דְּיַד כֵּהָה שְׂמָ"ה, וְרַמַ"ח פִּקּוּדִין דִּכְלִילָן בְּרַמַ"ח תֵּיבִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע בְּאַרְבַּע פָּרָשָׁיִן, הָא תַּרְיַ"ג, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר, שְׁמַ"י עִם י"ה שְׂמָ"ה, זִכְרִ"י עִם ו"ה רַמַ"ח, וְכֹלָּא תַּרְיַ"ג, אוֹרַיְיתָא אִיהִי שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעוֹד צִיצִית אִיהִי כָּרְסַיָּא, תְּפִלִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּנָחִית עַל כָּרְסַיָּא, דְּקָרָאן לֵיהּ בִּקְרִיאַת שְׁמַע, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל כָּרְסַיָּא, צְרִיכִין לְמֵיקַם בְּגִינֵיהּ בִּצְלוֹתָא דְּעַמִּידָה, תְּלַת חֲיָילִין דִּילָהּ אַתְיָין בִּזְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתוּשְׁבָּחוֹת.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ עַל כָּרְסְיֵיהּ, מָה אָמְרִין אֵ"ל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, הַאי תִּקּוּנָא אִיהוּ לְגַבֵּי צַדִּיקִים גְּמוּרִים, דְּמִתְקְנִין כָּרְסַיָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִיצִית, וְנָחֲתִין לֵיהּ בִּתְפִלִּין, וְקַיְימִין קָדָמוֹהִי בִּצְלוֹתָא, לְבֵינוֹנִיִּים צִיצִית וּתְפִלִּין אִינּוּן כַּשּׁוֹר לְעוֹל וְכַחֲמוֹר לְמַשְׂאוֹי, וּבְשַׁבָּת אִתְמַר בְּהוֹן

(שמות כג יב) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמוֹרֶךָ, לָרְשָׁעִים אִינּוּן קִשׁוּרָא לְכָל מְקַטְרְגִין דִּלְהוֹן, דְּהָכִי אִינּוּן עֲשָׂרָה כִּתְרִין תַּתָּאִין, דְּהָא דָּא לָקָבֵל דָּא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲבָל כִּתְרִין תַּתָּאִין אִינּוּן קְלִיפִין לְגַבֵּי כִּתְרִין עִלָּאִין, דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן עַשַּׂר אַתְוָון בִּצְלוֹתָא, לְמֶהֱוֵי כְּפוּיִין תְּחוֹתוֹי כִּתְרִין תַּתָּאִין.

וּבְזִמְנָא דְצַדִּיקַיָּא מִתַּקְנִין בְּכַנְפֵי מִצְוָה וּבִתְפִלִּין, אִתְכַּפְיָין תְּחוֹתַיְיהוּ כִּתְרִין תַּתָּאִין, בְּהַהוּא זִמְנָא יֵעוּל מַלְכָּא בְּהֵיכְלֵיהּ דְּאִיהוּ אדנ"י, כְּגַוְונָא דָּא יאהדונה"י, הָא מַלְכָּא בְּהֵיכְלֵיהּ, מָאן דְּבָעֵי לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתּוֹי יֵעוּל, וּבְגִין דָּא (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, בִּתְלַת קַדְמָאִין יְסַדֵּר בַּר נַשׁ שְׁבָחוֹי, כְּעַבְדָּא דְמְסַדֵּר שְׁבָחוֹי קֳדָם רַבֵּיהּ, דְּאִלֵּין תְּלַת כָּתְבִין כָּל זַכְוָון, וּתְלַת בַּתְרָאִין חָתְמִין, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְמֶהֱוֵי בְּהוֹן כְּעַבְדָּא דְמְקַבֵּל פִּרְס מֵרַבֵּיהּ וְהָלַךְ לֵיהּ, דְּתַמָּן אִיהִי בֵּית קִבּוּל חוֹתָמָא דְקִשׁוּרָא וְאִיהִי מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא.

בְּאֶמְצָעִיּוֹת צָרִיךְ לְמִשְׁאַל, דְּתַמָּן ו' ו', חַד מָארֵי כִּתְיבָה וְחַד מָארֵי חֲתִימָה, וְאִינּוּן ו' עִלָּאָה ו' תַּתָּאָה, כְּלִילָן תְּרֵין עַשַׂר פִּרְקִין, תְּלַת קַדְמָאִין רֵישָׁא

וּתְרֵין דְּרוֹעִין, תְּלַת בַּתְרָאִין גּוּפָא וּתְרֵין שׁוֹקִין, הָא אִתְפַּטַר מִמַּלְכָּא, בְּגִין דָּא צָרִיךְ לְמֵיהַב תְּלַת פְּסִיעָן לַאֲחוֹרָא, וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית מט לג) **וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה:**

תִּקּוּנָא חַד סַר

בְּרֵאשִׁית (דף כו ע"ב) **בָּרָ"א שִׁי"ת, וּמַאי נִיהוּ. שִׁית הֵיכָלִין לְקַבֵּל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, אלהי"ם אִיהִי עִלָּאָה עֲלַיְיהוּ, דְּאִיהִי הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה, וּכְמָה דְּאִיהִי עִלָּאָה אַפִּיקַת שִׁית, הָכִי אִיהִי תַּתָּאָה אַפִּיקַת שִׁית וּמַאי נִיהוּ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְאִינּוּן שִׁית מָאנִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן** (שמות כ יא) **כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְהֵיכָלִין תַּתָּאִין אִינּוּן מָאנִין לְהֵיכָלִין עִלָּאִין.**

וְכַד יִשְׂרָאֵל הֲווֹ מְצַלָּאן, כָּל הֵיכָלִין אִלֵּין הֲווֹ מִתְפַּתְחָן לְגַבַּיְיהוּ, וּכְעַן בְּגָלוּתָא אִתְמַר בְּהוֹן כָּל הַשְּׁעָרִים נִבְעֲלוּ, וּשְׁכִינְתָּא לְבָר מֵהֵיכָלָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָר מֵהֵיכָלֵיהּ, וּמַלְאָכַיָּא דִּמְמַנָּן עַל צְלוֹתִין לְבָר מֵהֵיכָלֵיהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה לג ז) **הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה, וְלָא אִית לוֹן לְצְלוֹתִין אֲתַר לְאַעְלָא, וְדָא אִיהוּ כָּל הַשְּׁעָרִים נִבְעֲלוּ, אֲבָל שַׁעֲרֵי דִּמְעָה לֹא נִבְעֲלוּ, וְלֵית**

מָאן דְּאַפְתַּח לוֹן לְאִלֵּין שְׁעָרִים, עַד דְּיֵיתֵי מָארֵי דְּדִמְעָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות ב ו) וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נַעַר בֹּכֶה, וְלֵית הֵיכָלָא מִתְפַּתְּחָא אֶלָּא בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ וַתִּפְתַּח, וַתִּפְתַּח דְּאִתְפַּתַּח הַאי הֵיכָלָא לְגַבֵּיהּ, בְּמַאי אִתְפַּתַּח לֵיהּ בְּדִמְעָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְהִנֵּה נַעַר בֹּכֶה, וּמִיָּד וַתֶּחְמֹל עָלָיו.

וְעוֹד וַתִּפְתַּח, כַּד יִשְׂרָאֵל פָּתְחִין בִּתְיוּבְתָּא בִּבְכִיָּה, מִיָּד וַתֶּחְמֹל עָלָיו, וְדָא אִיהוּ בִּבְכִי יָבֹאוּ (ירמיה לא ח), בִּזְכוּת בְּכִיָּה דִּילֵיהּ יִתְכַּנְּשׁוּן מִן גָּלוּתָא.

דְּאִית הֵיכָלָא דְּדִמְעָה, דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְמִפְתַּח אֶלָּא בְּדִמְעָה, וְאִית הֵיכָלָא דְּנִגּוּנָא, דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְמִפְתַּח אֶלָּא בְּנִגּוּנָא, וּבְגִין דָּא דָּוִד מִתְקָרֵב לְהַהוּא הֵיכָלָא בְּנִגּוּנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (מלכים ב ג טו) וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן, וְאִית הֵיכָלָא דְּנְהוֹרָא, דְּלָא מִתְפַּתְּחָא אֶלָּא לְבַר נַשׁ דַּהֲוָה מִתְעַסֵּק בְּנְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא.

וְאִית הֵיכָלָא דְּנְבוּאָה, דְּלָא מִתְפַּתְּחָא אֶלָּא לְבַר נַשׁ דַּהֲוָה חָכָם גְּבוֹר וְעָשִׁיר, וְאִית הֵיכָלָא דִּירְאָה, דְּאִתְקְרֵי הֵיכַל הַיִּרְאָה, דְּלָא מִתְפַּתְּחָא אֶלָּא לְמָאן דְּאִית בֵּיהּ דְּחִילוּ, וְאִית הֵיכָלָא דַּעֲנִיִּים, דְּלָא מִתְפַּתְּחָא אֶלָּא

לַעֲנִיִּים דַּהֲווֹ מִתְעַטְּפִים קָדָם יהו"ה בִּצְלוֹתָא, בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה דְּצִיצִית וּתְפִלִּין וַעֲלַיְהוּ אִתְּמַר תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף.

וְאִית תַּרְעָא דְּצַדִּיקַיָּא, דְּלָא מִתְפַּתְּחָא אֶלָּא לְצַדִּיקַיָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ, וְהַאי אִיהוּ תַּרְעָא דְּצַדִּיק חַ"י עָלְמִין, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם לז כה) וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ לָחֶם, וּכְעַן בְּגָלוּתָא אִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה נז א) הַצַּדִּיק אָבָד, מַאי אָבָד, אָבַד לְמַטְרוֹנִיתָא, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (שם יט ה) וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, יֶחֱרַב בְּבַיִת רִאשׁוֹן, וְיָבֵשׁ בְּבַיִת שֵׁנִי, וּבְגִין דְּלֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ, עַנְיִין צָווֹחִין בְּחַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, לְגַבֵּי חַ"י עָלְמִין, וְהָא אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן נְבִיעוּ דְּכָל בִּרְכָאן, וְלֵית מָאן דְּיָהִיב לוֹן, וְתַרְעִין אָחֳרָנִין סְתִימִין, וְתַרְעָא דְּצַדִּיק חֲרֵבָא וְיבֵשָׁה, כְּמָה דְּעָנִי חָרֵב וְיָבֵשׁ, וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית א ט) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה.

וְלֵית תַּרְעָא פְּתִיחָא אֶלָּא תַּרְעָא דְּדִמְעָה, וּמַאי אִיהִי בַּת עַיִן, דְּדִמְעָה מִינָהּ נַפְקָא, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (תהלים יז ח) שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן, וּבָהּ וְהִנֵּה נַעַר בֹּכֶה (שמות ב ו), לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיַרְחֵם עֲלֵיהּ בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קב יד) אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן, בְּגִין

דְּאִיהִי לַבַּת אֵשׁ דְּאִתְחַזְיָיא לְמֹשֶׁה בַּסְּנֶה, דִּכְתִיב (שמות ג ב) וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְיָ׳ אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה, אִיהִי בַּ"ת מִן בְּרֵאשִׁי"ת, וְדָא בְּרֵאשִׁית.

תִּקּוּנָא תְּרֵיסַר

בְּרֵאשִׁי"ת (דף כז ע"א) מַאֲמָר קַדְמָאָה דְּכֹלָּא, כְּלִילָא מֵעֲשַׂר אֲמִירָן, וְאִיהִי ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וּמִסְטָרָא דְּשִׁמְאלָא אִתְיְיהִיבַת, דְּאִיהִי גְּבוּרָה אֶשָּׁא סוּמְקָא, וּבְגִין דָּא בְּלַבַּת אֵשׁ (שמות ג ב), וּמֹשֶׁה הֲוָה מִסְטָרָא דְּלֵיוָאֵי מִסְטָרָא דִּילֵיהּ מַמָּשׁ, וְאַמַּאי אִתְגַּלְיָא לֵיהּ בַּסְּנֶה, לְאַחָזָאָה דַּהֲוֹת בְּדוֹחֲקָא בֵּין הַקּוֹצִים, וְעִם כָּל דָּא וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל, בְּגִין שׁוֹשַׁנִּים דְּאִינּוּן בְּנָהָא, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דַּהֲווֹ עַתִּידִין לְמֶהֱוֵי בְּגָלוּתָא בֵּין עֶרֶב רַב דְּאִינּוּן קוֹצִים, וְדָא אִיהוּ רָזָא (ירמיהו מו כח) כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדַּחְתִּיךָ שָּׁמָּה, וְאוֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה.

אַחֲזֵי לֵיהּ אַגְרָא דְּכַלָּה, דְּאִיהִי לַבַּת אֵשׁ בֵּין הַקּוֹצִים דְּאִינּוּן חַיָּיבַיָּא, כַּד דָּחֲקִין לִשְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל, אַגְרָא דִּלְהוֹן כַּלָּה, נַפְקָא שְׁכִינְתָּא כַּלָּה מִבֵּינַיְיהוּ, וְיֵיתֵי חָתָן בְּגִינָהּ, וְדָא אִיהוּ אַגְרָא דְּכַלָּה דּוֹחֲקָא, וְיִפְרוֹק לוֹן מִן גָּלוּתָא בְּגִינָהּ, וְדוֹחֲקָא דְּגָלוּתָא דְּעֶרֶב רַב לְיִשְׂרָאֵל

מְמַהֵר לוֹן פּוּרְקָנָא, וְרִפְיוֹן דִּילְהוֹן מְעַכֵּב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל פּוּרְקָנָא, בְּגִין דָּא אִתְחֲזֵי לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה, מִגּוֹ כּוּבִין.

כַּד אִתְקְרִיב תַּמָּן לְמֶחֱזֵי עוֹבָדָא דָּא, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַל תִּקְרַב הֲלוֹם, שַׁל נְעָלֶיךָ (שמות ג ה), הָכָא רָמֵז דְּאִתְפַּשַּׁט מִן גּוּפָא דִילֵיהּ, דְּאִיהוּ נַעַל, לְגַבֵּי גּוּפָא אָחֳרָא דְּאִתְלַבַּשׁ כַּד אִתְקְרִיב, וְאִית מָאן דְּיֵימָא דְּאִיהוּ אִתְּתֵיהּ, וְכֹלָּא קְשׁוֹט דָּא וְדָא.

וְכֵן אַחֲזֵי לֵיהּ דְּבֵי מַקְדְּשָׁא דְּאִיהִי בִּנְיָנָא דְּבַר נַשׁ דְּעָתִיד לְאִתְחָרְבָא, וְיִתְבְּנֵי זִמְנָא אָחֳרָא עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן (חגי ב ט), בְּגִין דְּאִתְמַר בּוֹ (זכריה ב ט) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, אִתְמַר בְּבֵי מַקְדְּשָׁא בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְיָ.

וְאִתְמַר הֲתָם לְגַבֵּי אָדָם (בראשית ב כב) וַיִּבֶן יְיָ אלהי"ם אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם, דָּא חָכְמָה, וַיְבִיאֶהָ אֶל הָאָדָם, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה, וְהַאי צֵלָע אִיהוּ וַדַּאי כַּלַּת מֹשֶׁה, וַעֲלָהּ אִתְמַר וַיֵּרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ בְּלַבַּת אֵשׁ, דְּאִיהִי בַּת יְחִידָה, דְּמִנָּהּ נָפִיק נְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא.

כְּגַוְונָא דָּא אִתְּמַר (שמות ב ו), וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד, וַתִּרְאֵהוּ דָּא שְׁכִינְתָּא, דַּהֲוָה בָּכֵי בְּגִינָהּ, מִיָּד וַתַּחְמֹל עָלָיו, וְדָא הוּא בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם (ירמיהו לא ח), בְּתַחֲנוּנִים וַדַּאי, לְקַיְּימָא וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ (ישעיהו נד ז).

בְּהַאי זִמְנָא כָּל חֵיוִן יִתְעָרוּן בְּקָלָא, וְעוֹפִין מְצַפְצְפִין בְּשִׁיר, לְקַבְלָא בְּרַתָּא בְּחֵדְוָה בְּנִגּוּנָא, לְקַבְלָא קְדוּשִׁין מֵהֲחָתָן, דְּאִינּוּן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ וכו' (שם ו ג), וְלֵית קְדוּשָׁה פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, וְקְדוּשִׁין אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּחָכְמָה דְּאִיהוּ י', קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ (ירמיהו ב ג), רֵאשִׁית וַדַּאי, וּמִתְבָּרְכִין בְּשֶׂבַע בִּרְכָאן מִסִּטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי בְּרָכָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (יחזקאל מד ל) לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ, וְשֶׂבַע בִּרְכָאן אִינּוּן, בְּשַׁחֲרִית שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעַרְבִית שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ שְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ, וְאִינּוּן שֶׂבַע סְפִירָן דִּכְלִילָן בְּחָתָן וְכַלָּה, וְדָא אִיהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, הָא הָכָא קְדוּשָׁה וּבְרָכָה וְיִחוּד, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְעַר דָּוִד בְּכִנּוֹר דְּאִיהוּ מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נִיגּוּנִין: קַדְמָאָה בְּאַשְׁרֵי וְדָא בְּרֵאשִׁית:

תִּקּוּנָא תְּלִיסַר

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אַשְׁרֵ"י, וְדָא אִיהוּ אַשְׁרֵי הָאִישׁ, וְאִיהוּ אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה, רֵישָׁא לְכָל (דף כז ע"ב) **רֵישִׁין, וַעֲלָה אִתְמַר** (שיר ז ו) **רֹאשְׁךָ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל וְדָא תִּפְלִין דְּרֵישָׁא, וְדַלַּת רֹאשְׁךָ כָּאַרְגָּמָן דָּא תִּפְלִין דְּיָד, וּבֵיהּ מְשַׁבְּחִין לְבַת בְּהַאי אַשְׁרֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ל יג) **בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת.**

מָאן זָכֵי לְאַעְלָא תַּמָּן, אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים (תהלים א), **דְּאִיהִי עֵצָה בִּישָׁא מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וּבְדַרְכָּךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד, מָאן דָּרְכָּךְ חַטָּאִים הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ** (משלי ל כ) **כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאָפֶת, אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ וְגוֹמֵר, וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב, מָאן מוֹשַׁב לֵצִים, דָּא לִילִי"ת אִימָּן דְּעֵרֶב רַב, דְּאִיהִי מְטַמְּאָה כְּנִדָּה בְּמוֹשָׁבָהּ, וְכֵן עֵרֶב רַב מְטַמְּאִין בְּמוֹשָׁבָם לְצַדִּיקַיָּא דְּיָתְבִין בֵּינַייְהוּ כְּנִדָּה.**

וּמָאן דְּאִתְדַּבַּק בְּהַאי אַשְׁרֵי, דְּאִיהוּ כִּתְרָא וְרֵישָׁא דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים א ג) **וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם, וְדָא עֵץ חַיִּים, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל, וְהַאי תִּקּוּנָא קַדְמָאָה.**

תִּנְיָינָא בְּשִׁיר דָּא חָכְמָה, שָׁר י', וּתְלַת יוּדִי"ן אִנּוּן י' י' י', וְאִינּוּן רֵישָׁא וְסוֹפָא וְאֶמְצָעִיתָא דְּאַת י',

וְאִינּוּן רְמִיזִין בִּשְׁמָא סְתִים דְּאִיהוּ יו"ד ה"י וא"ו ה"י, בְּאִלֵּין תְּלַת שַׁבַּח דָּוִד מַלְכָּא לְבָרְתָא דְמַלְכָּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (תהלים קכא א) שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, ל' מַעֲלוֹת אִינּוּן וַדַּאי, אִינּוּן תְּלָתִין דַּרְגִין, דִּבְהוֹן בְּרָתָא סָלְקָא לְגַבֵּי אַבָּא. בְּחָמֵשׁ נִימִין דִּכְנוֹר, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ אַזְכָּרוֹת דְּאַדְכִּיר חָמֵשׁ זִמְנִין יהו"ה בְּהַאי מִזְמוֹר, חַד עֻזְרִי מֵעִם יְיָ', ב' יְיָ' שֹׁמְרֶךָ, ג' יְיָ' צִלְּךָ, ד' יְיָ' יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע, ה' יְיָ' יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, וּבְהוֹן מַלְכָּא אָמַר לְגַבֵּי כַלָּה, צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים (ישעיהו י ל), בַּת עֲשָׂרָה גַּלְגַּלִּים, דְּסָלִיק בְּהוֹן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגוּנִין.

וּבְאַרְבַּע חֵיוָן דְּסָלִיק יהו"ה, בְּשִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשׁוּלָּשׁ, מְרוּבָּע, דְּאִיהוּ יהו"ה, דְּקוֹלוֹ סָלְקָא כְּגַלֵּי יַמָּא, וְגַלֵּי יַמָּא דִלְעֵילָּא אִינּוּן עֲשָׂרָה גַּלְגַּלִּין, וַעֲלַיְהוּ אִתְמַר (שיר ה יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, בְּתֵרִין דְּרוֹעִין דִּבְרָתָא.

וּבְהוֹן שִׁית פִּרְקִין, וְאִינּוּן שִׁית דַּרְגִין דְּכָרְסַיָּא, שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, וְכַד סָלִיק ו' בְּהוֹן, יִתְעָרוּן לְגַבֵּיהּ לְקַבְּלָא לֵיהּ שְׂרָפִים בְּגַדְפַּיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (ישעיה ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם וְגוֹמֵר, וּמָאן

דְּסָלִיק עַל גַּדְפַּייהוּ וּפָרַח בְּהוֹן אִיהוּ וֹ, כְּלִיל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹמֵר.

וְכַד סָלְקָא בְּרַתָּא סָלְקָא בִּתְרִין דְּרוֹעוֹי דְּאִינוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּבְהוֹן שִׁית פִּרְקִין דְּאִיהוּ וֹ, וְרָזָא דְּמִלָּה שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי (שיר ב ו).

כַּד סָלְקָא הַאי שִׁיר, סָלְקָא בְּשִׁית תֵּיבִין דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, וְכַד נָחֲתָא, נָחֲתָא בְּשִׁית, דְּאִינוּן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִגּוּנָא כַּד סָלִיק סָלִיק בְּשִׁית, וְכַד מָאִיךְ מָאִיךְ בְּשִׁית, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (שם ה טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ.

וַעֲשָׂרָה גַּלְגַּלִּין אִינוּן יֹ, דְּאִינוּן לָקְבֵל עֲשַׂר אֶצְבְּעָאן דְּבָטְשִׁין בְּנִגּוּנָא, חָמֵשׁ בְּחָמֵשׁ, וְאִינוּן ה"ה, דְּסָלְקִין בְּיֹ בְּשִׁית דַּרְגִּין דְּאִיהוּ וֹ, בֵּיהּ סָלְקִין וְנָחֲתִין, וְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּסָלָּם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כח יב) וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְגוֹמֵר, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, וְכֻלָּא יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יָ"ד, וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד (שמואל א יט ט), וֹ אִיהוּ גּוּפָא, גַּדְפּוֹי ה"ה, רֵישָׁא דִּילֵיהּ יֹ, בֵּיהּ סָלִיק קָלָּא דְּנִגּוּנָא.

וְעוֹד וֹ אִיהִי מְנַרְתָּא, ה' ה' שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָת וְגוֹמֵר (שמות כה לב), וֹ מְנוֹרָה בְּאֶמְצַע, נֵר עַל

רֵישֵׁיהּ י׳, כַּד שַׂרְיָא בְּאָת ו׳ אִתְעֲבִיד ז׳, וְרָזָא דְמִלָּה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת (במדבר ח ב).

לָקְבֵל מְנַרְתָּא דְאִיהִי ו׳, וְשִׁית קְנֵי מְנַרְתָּא דְאִינוּן ה׳ ה׳, שִׁית וָוִי״ן, וְרָזָא דְמִלָּה שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת (זכריה ד ב), עַד דְּסָלְקִין לְי״ד, דְּאִיהוּ יהו״ה יו״ד ה״א וא״ו ה״א, וְדָא אִיהוּ וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד, יָ״ד לָקְבֵל יָ״ד, וְסָלְקָא ה׳ בְּאָת ו׳, וּלְבָתַר סָלִיק ו׳ בְּי׳, שִׁית זְמִנִין עֶשֶׂר, עַד דְּסָלִיק לְשִׁתִּין, וְאִינוּן אַתְוָון הַדְּבֵקוֹת בִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּבִגִינַיְיהוּ אִתְמַר כָּל הַמֵּשִׂים רֵיוַח בֵּין הַדְּבֵקִים מְצַנְּנִים (דף כח ע״א) לֵיהּ גֵּיהִנָּם, וּשְׁלֹמֹה עֲלַיְיהוּ אָמַר (שיר ג ז) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ, וְאִינוּן נָטְרִין (נ״א נָטְלִין) עַרְסֵיהּ, וּלְקִבְלַיְיהוּ (שם ו ח) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אִלֵּין דְּכוּרִין, וְאִלֵּין נוּקְבִין, אִלֵּין דְּקִרְיַאת שְׁמַע דְּתַקִּין מִשֶּׁה דְכוּרִין, אִלֵּין דִּשְׁלֹמֹה נוּקְבִין, וְאִלֵּין בֵּית קִבּוּל לְאִלֵּין, דַּרְגִּין דִּשְׁלֹמֹה אִינוּן בֵּית קִבּוּל לְדַרְגִּין דְּמִשֶּׁה, וְכַד מִתְחַבְּרָן כֻּלָּא כְּאֶחָד, שְׁלֹמ״ה אִתְהַפַּךְ לְמִשֶּׁ״ה.

בְּתִיקוּנִין דְּאַרְבַּע אַתְוָון אִתַּקַּן שִׁיר, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי״ם וְגוֹמֵר, סָלְקִין תְּרֵין וְאִינוּן י״ה, וְנָחֲתִין תְּרֵין וְאִינוּן ו״ה, וְכֵן גַּלְגַּלֵּי יַמָּא סָלְקִין בְּעֶשֶׂר, וְאִינוּן יו״ד ה״א וא״ו ה״א, וְאַרְבַּע

חֵיוָון, כַּד סָלְקָא בְּרַתָּא בְּשִׁיר, נִשְׁרָא נְטִיל י׳ בְּפִימָא וְעַל רֵישָׁהָא, ו׳ בְּגוּפָא, ה״ה בְּגַדְפָּהָא, אָדָ״ם יו״ד ה״א וא״ו ה״א רְכִיב עַל כֻּלָּא, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, דָּא סְלִיק עַל כֻּלָּא, וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם דָּא יהו״ה, וּפְנֵי שׁוֹר, וּפְנֵי נֶשֶׁר, אִינּוּן מֶרְכָּבָה לִשְׁמָא דְּיהו״ה, וְאָדָם עַל כֻּלָּא.

בְּזִמְנָא דְּאִיהִי סָלְקָא בְּכָל אִלֵּין תִּקּוּנִין, אִיהוּ מְשַׁבַּח לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ד ג) כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה, הָא תְּרִין מִינֵי נִגּוּנִין דְּשַׁבַּח דָּוִד מַלְכָּא, בְּאַשְׁרֵי בְּשִׁיר.

תְּלִיתָאָה בַּבְּרָכָה וְדָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר (תהלים קג א) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ׳, מֵהַאי אִתְיְיהִיבַת בְּבַר נַשׁ נִשְׁמַת חַיִּים, דְּאִתְמַר בָּהּ חֲמִשָּׁה תִּקּוּנִין, מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זָן כָּל עָלְמָא, הָכִי נִשְׁמָתָא זָנַת כָּל גּוּפָא, מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה וְאֵינוֹ נִרְאֶה, הָכִי נִשְׁמָתָא רוֹאָה וְאֵינָהּ נִרְאֵית, מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּחַדְרֵי חֲדָרִים, הָכִי נִשְׁמָתָא יוֹשֶׁבֶת בְּחַדְרֵי חֲדָרִים, מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מָלֵא כָּל הָעוֹלָם הָכִי נִשְׁמָתָא מְלֵאָה אֶת כָּל הַגּוּף, מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, הָכִי נִשְׁמָתָא דָּנָה אֶת גּוּפָא, וְרָזָא דְּנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי שָׁוָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

דָּא בִּינָה, מ"י, וַעֲלָה אִתְמַר (ישעיה מ כה) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה, אֶל מִי וַדַּאי, וְהָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, חֲמִשָּׁה דְּבָרִים אִלֵּין, חֲמִשָּׁה וַדַּאי, בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּהֹ' עִלָּאָה.

וְאִינּוּן כֻּלְּהוּ תִּקּוּנִין בְּלֵב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין הַלֵּב מֵבִין, הַלֵּב רוֹאֶה, הַלֵּב שׁוֹמֵעַ, הָא תְּלַת, ה' אִיהִי חָמֵשׁ, וְרוּחָא דְּפִימָא דְּסָלִיק בָּהּ קָלָא וַאֲמִירָה וְדִבּוּרָא דָּא ו', עַרְקִין דִּלְבָּא אִינּוּן כַּחֲיָילִין בָּתַר מַלְכֵּהוֹן, וְרָזָא דְּמִלָּה (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ, הָכִי מִתְנַהֲגִין עַרְקִין דִּלְבָּא לְגַבֵּי רוּחָא חֲרֵי לָךְ רוּחַ בְּלֵב, דְּנָפִיק מֵאָזֶן שְׂמָאלָא דִּלְבָּא, וְאִיהוּ הֲוָה רוּחַ צְפוֹנִית דְּבָטַשׁ בִּכְנוֹר דְּדָוִד, וּבְהַאי רוּחָא הֲוָה בָּטַשׁ בְּחָמֵשׁ נִימִין דִּכְנוֹר, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ כַּנְפֵי רֵיאָה, וּבְקָנֶה סָלִיק קוֹל לְלִבָּא, וְאִיהוּ אֵשׁ אוֹכְלָא, מֵאוּדְנָא יְמִינָא דְּלִבָּא דְּאִיהִי כְּלַפֵּי כָּבֵד, וּמְנִיהּ נָפִיק דִּבּוּר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ, וְאִי לַאו כַּנְפֵי רֵיאָה דְּנָשְׁבִין עַל לִבָּא, הֲוָה אוֹקִיד כָּל גּוּפָא, מַחֲשָׁבָה בְּלִבָּא וְדָא י', דְּהֹ' ה' אִנּוּן אֲמִירָה וְדִבּוּרָא, ו' קָלָא כְּלִיל כֻּלָּא.

רְבִיעָאָה בְּמִזְמוֹר, וְדָא הוּא דְּרוֹעָא יְמִינָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צח א) מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ

כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, וַעֲלָה אִתְּמַר (שם ס ז) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ, וְאִיהוּ בְּגָלוּתָא עִם שְׁכִינְתָּא, וְאִיהוּ תְּמִיךְ לָהּ, וְרָזָא דְמִלָּה (ישעיה נג א) וּזְרוֹעַ יְיָ׳ עַל מִי נִגְלָתָה, וּבֵיהּ אוֹמָאָה דְּפוּרְקָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם סב ח) נִשְׁבַּע יְיָ׳ בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ, וְעוֹד (רות ג יג) חַי יְיָ׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

וְאַמַּאי אִתְקְרֵי זְרוֹעַ יְיָ׳, בְּגִין דְּכַף הַיָּד בֵּיהּ י׳, חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן ה׳, קָנֶה דִּימִינָא דְאִיהוּ דְּרוֹעָא ו׳, כָּתֵף בֵּיהּ ה׳, וְדָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִתְקַשַּׁר בִּימִינָא, לְאַקָּמָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וּמִשֶּׁה דְאִיהוּ דְיוּקְנָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה סג יב) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ, וְאִיהוּ בּוֹקֵעַ מַיָּא דְאוֹרַיְיתָא לְגַבֵּי זֶרַע אַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ שֵׁם עוֹלָם, (דף כח ע"ב) וְאִתְקַשַּׁר בֵּהּ דְּאַבְרָהָם, דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים מֹשֶׁה, וּמִיָּד דְּאִשְׁתַּלִּים אִתְגַּלְיָא עֲלֵיהּ יְמִינָא, וְדָא הוּא (ישעיה נג א) וּזְרוֹעַ יְיָ׳ עַל מִי נִגְלָתָה.

חֲמִשָּׁאָה בְּנִגּוּן, בְּגִין דְּהַאי נִיגּוּן סָלִיק מִנֵּיהּ כַּמָּה נְגִינוֹת, עוּלֵימָן מִסְטְרָא דְשִׂמְאלָא, דְּמִתַּמָּן רוּחַ צָפוֹן הֲוָה נָחֵתָא בְּכִנּוֹר דָּוִד וַהֲוָה מְנַגֵּן מֵאֲלָיו, הֲדָא

הוּא דִּכְתִיב (מלכים ב ג טו) **וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וְגוֹמֵר. וּמִתַּמָּן רְעַמִּין נָפְקִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב** (איוב כו יד) **וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן, וּמִתַּמָּן** (ישעיה כד יט) **רֹעָה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ בְּתִרוּעָה, מִסִּטְרָא דְּמַטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, מוֹט הִתְמוֹטְטָה אָרֶץ בְּתִקִיעָה, פּוֹר הִתְפּוֹרְרָה אֶרֶץ בְּשִׁבָרִים, בְּהַהוּא זִמְנָא תִּלַּת אֲבָהָן מִתְקַשְּׁרִין בִּגְבוּרָה, וְאִתְעֲבִידוּ בָּהּ תְּרוּעָה שְׁבָרִים תְּקִיעָה, וּבְהוֹן רֹעָה הִתְרֹעֲעָה וְגוֹמֵר, וְדָא יְהֵא בְּסוֹף יוֹמַיָּא, וְכָל אָתִין אִלֵּין בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל יְהוֹן, בְּגִין דְּתַמָּן חֶבְרוֹן דַּאֲבָהָן תַּמָּן קְבוּרִים.**

שְׁתִיתָאָה הַלְלוּיָהּ הַלְלוּהוּ וְדָא ה"ו, עֲלֵיהּ אִתְמַר (שמות יב מב) **לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא לַיְיָ, וְדָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְרָזָא דְּמִלָּה** (ירמיה לא ו) **הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ, וְאִמְרוּ הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל, לְקַיֵּים קְרָא** (מיכה ז טו) **כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.**

וְרָזָא דְּמִלָּה (קהלת א ט) **מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה, וּבֵיהּ** (תהלים לג יד) **מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ, בְּגִין דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְקַיַּים רָזָא דְּמַתְנִיתִין דְּאָמַר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל**

חָמֵשׁ דְּהַיְינוּ אֶלֶף חֲמִשָּׁאָה, וְשׁוֹרְפִין בְּתְחִלַּת שֵׁשׁ דְּאִיהוּ אֶלֶף שְׁתִיתָאָה.

וּבְגִין דְּלָא יַפְרִישׁוּ בֵּין שֵׁשׁ דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבֵין שֶׁבַע דְּאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ, צָרִיךְ לְבַעֲרָא שְׁאוֹר וְחָמֵץ דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב, דְּלָא יִתְחַזְיָין בֵּין שֵׁשׁ דְּאִיהוּ ו׳, וּבֵין שֶׁבַע דְּאִתְמַר בָּהּ (שם קיט קסד) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, בְּגִין דְּעֵרֶב רַב אַפְרִישׁוּ בֵּין שֵׁשׁ לְשֶׁבַע בְּמַתַּן תּוֹרָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לב א) וַיַּרְא הָעָם כִּי בוֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה, וְאוֹקְמוּהוּ בַּשֵּׁשׁ, בְּאִלֵּין שִׁית שַׁעְתִּין עַבַדוּ יָת עֻגְלָא, וְאַפְרִישׁוּ בֵּין ו״ה דְּאִינּוּן שֵׁשׁ לְשֶׁבַע, הָכִי יַפְרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין שֵׁשׁ לְשֶׁבַע.

דְּבְגִינַיְיהוּ חַוַּת מַצָּה פְּרוֹסָה לֶחֶם עֹנִי עָנִי וַדַּאי, וּבְהַהוּא זִמְנָא תְּהֵא שְׁלֵימָה כְּגַוְונָא דַּחֲבֵרְתָּה דְּאִיהִי מַצָּה שְׁלֵימָה, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (ישעיה ל כו) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, וְאַמַּאי חַוַּת מַצָּה פְּרוֹסָה, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק מִנָּהּ ו׳ רֶגֶל דִּילָהּ לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ כְּמִצְוָה, וּמַצָּה פְּרוֹסָה אִשְׁתְּאָרַת ד׳, וּבְגִין דָּא מַצָּה פְּרוֹסָה ד׳, מַצָּה שְׁלֵימָה ה׳, וּבְגִין דָּא אָמְרִין הַלֵּל גָּמוּר וְהַלֵּל שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר בַּפֶּסַח, לָקַבֵּל מַצָּה שְׁלֵימָה וּמַצָּה פְּרוֹסָה.

וְאָמְרִין מָרוֹר, עַל שֵׁם ו׳ דְּאִתְפְּרַשׁ מִן ה׳, וְדָא גָּרִים

לוֹן דְּוִימְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם, אִיהוּ מָרוֹר וְאִיהִי מָרָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (רות א כ) קְרָאן לִי מָרָה כִּי הֵמַר שַׁדַּי לִי, בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה בְּקֹשְׁיָא, בְּחֹמֶר בְּקַל וָחֹמֶר, בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא.

וּמָאן גָּרִים דָּא, י' מִן שד"י דְּרִשִׁימוּ דִּבְרִית, דְּיָהִיב מֹשֶׁה בְּעֵרֶב רַב, בְּגִין דָּא נָחִית מֹשֶׁה מִדַּרְגֵּיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות לב ז) לֶךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ, עַמְּךָ וְלֹא עַמִּי, וְעַל יָדֵיהּ עֲתִידָה שְׁכִינְתָּא לְיַחֲדָא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאִיהוּ אַפְרִישׁ לוֹן, צָרִיךְ לְיַחֲדָא לוֹן, לְתַקְנָא בַּמֶּה דְּחָאב, קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְנָשְׁקוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ אִי לָא אָתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּי.

שְׁבִיעָאָה בְּנִצּוּחַ דְּאִיהוּ נֶצַח יִשְׂרָאֵל, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמואל א טו כט) וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים כב א) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית (שם יב א), מָאן שְׁמִינִית הוֹד, וְאִיהוּ נֶצַח עֲלֵיהּ.

תְּמִינָאָה בְּהוֹדָאָה, וּבֵיהּ הֲוָה מְשַׁבַּח דָּוִד הוֹדוּ לַיְיָ', וְדָא הוֹד וַדַּאי, לַמְנַצֵּחַ הוֹדוּ, בְּהוֹן רְמִיזִין נֶצַח וְהוֹד, וְאִינוּן נְסִין, וּבֵיהּ שַׁבַּח מֹשֶׁה אָז, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, בְּגִין דְּאִיהוּ הוֹד דְּיָהִיב לְמֹשֶׁה, (ישעיה נח ז) אָז תִּקְרָא וַיְיָ' יַעֲנֶה, וְאִיהוּ תְּמַנְיָא

יוֹמִין דְּמִילָה, וּבַתְרֵיהּ בְּרִית דְּאִיהוּ יְסוֹד צַדִּיקָא דְּעָלְמָא, וּבֵיהּ אִתְגַּלְיָא י׳ (דף כט ע"א) דְּמִילָה, עֲשִׂירָאָה לַעֲשַׂר סְפִירָן, וְאִיהוּ הוֹד תְּמַנְיָא יוֹמֵי דַּחֲנוּכָּה, לְאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִין יוֹמִין, דְּאִינּוּן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וּמִיָּד דַּעֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ, שַׂרְיָא כ״ה עַל יִשְׂרָאֵל בְּכ״ה בְּכִסְלָו, וְאִלֵּין אִינּוּן כ״ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, וְדָא אִיהוּ חֲנוּכָּ״ה חֲנ״ו כָּ״ה.

אֲבָל נֶצַח אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ח ד) וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, בְּגִין דְּנֶצַח בֵּיהּ רְמִיז נֹחַ צַדִּיק, וּבֵיהּ וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד (שם ז יט), כַּד לָא נָטְרִין יִשְׂרָאֵל בְּרִית מִילָה מִתְגַּבְּרִין אוּמִין דְּעָלְמָא דְּאִינּוּן הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים, וְכַד נָטְרִין לֵיהּ אִתְמַר בְּהוֹן (שם ח ה) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי דָּא י׳ דְּמִילָה, דְּאִיהִי מַלְכוּת, עֲשִׂירָאָה לַעֲשַׂר סְפִירָן.

וְיַעֲקֹב בְּהַהִיא יַרְכָּא אִתְמַר בֵּיהּ (שם לב לב) וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יֶרֶכוֹ, דְּפָרַח מִנֵּיהּ י׳, וְאִשְׁתָּאַר עָקֵב, וְרָזָא דְּמִלָּה הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב (שם ג טו), כַּד אִשְׁתְּלִימַת סוּכָּה בְּיֶרֶךְ דִּילָהּ, אִתְמַר בְּיַעֲקֹב (שם לג יח) וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, וְיַעֲקֹב וַדַּאי אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא מִסְטְרָא דִּלְבָר, וְהָא מֹשֶׁה תַּמָּן הֲוָה, אֶלָּא מִסְטְרָא דִּלְגָאו הֲוָה, דָּא מִגּוּפָא, וְדָא מִנִּשְׁמָתָא, וּבְגִין דָּא תְּרִין יַרְכִין דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא שְׁלִים אִינּוּן נֶצַח וְהוֹד.

וּמָתַי יִהְיֶה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא שְׁלִים, כַּד אִתְחַבַּר בְּשִׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יז) וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ב כב) וַיִּבֶן יְיָ אלהי"ם אֶת הַצֵּלָע, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחַבַּר עִמָּהּ, וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם (שם לג יח), בְּהַהוּא זִמְנָא תְּהֵא סוּכָּה שְׁלִימָתָא, כ"ו ה"ס, יאהדונה"י.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אַבָּא אַבָּא, אַמַּאי אִתְמַר בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּסֻכּוֹת, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר (ויקרא כג ג), אָמַר לֵיהּ בְּרִי מָאנֵי קְרָבָא בִּימִינָא נָטְלִין לוֹן, וּבְאִלֵּין מָאנֵי קְרָבָא אִינּוּן יִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין דְּנָצְחִין דִּינָא, מִתַּל לְמַלְכָּא דַּהֲוָה לֵיהּ דִּינָא וּקְרָבָא בְּשַׁבְעִין אוּמִין, וְלָא הֲווֹ יָדְעִין מָאן נָצַח דִּינָא, וְשָׁאֲלִין לֵיהּ מָאן נָצַח דִּינָא אָמַר תִּסְתַּכְּלוּן בְּאִלֵּין דְּרָשִׁימִין בְּמָאנֵי קְרָבָא בִּידַיְיהוּ, וְתִנְדְּעוּן מָאן נָצַח דִּינָא, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא אֶתְרוֹג, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, לְבָא, דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּכָל אֵבָרִין דְּגוּפָא, דְּאִינּוּן תִּלַּת הֲדַסִּים, וְלוּלָב וּתְרֵי בַּדֵּי עֲרָבָה,

לְבָּא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאֶבְרִין סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ, וּבְגִין דָּא אֶתְרוֹג דָּא שְׁכִינְתָּא, וְהָכִי אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, אִי נְטָלָה בּוּכְנָתוֹ, וְאִי עָלָה חֲזָזִית עַל רוּבּוֹ, פָּסוּל, בְּגִין דְּאִיהוּ דָּמֵי לִשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר ד ז) כְּלָךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ.

כַּפּוֹת תְּמָרִים דָּא לוּלָב, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר נִפְרְצוּ עַלָּיו פָּסוּל, בְּגִין דְּדָא אִיהוּ מְקַצֵּץ בִּנְטִיעוֹת, מָאן דְּמְבָרֵךְ עֲלָהּ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּסִכּוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ קִשּׁוּרָא וְיִחוּדָא דְּכֹלָּא, חַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ לָקְבֵל חַ"י חוּלְיָין דְּשִׁדְרָה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לוּלָב דּוֹמֶה לְשִׁדְרָה, וְרָזָא דְלוּלָב צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, וְדָא אִיהוּ (דה"י א כט יא) כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתִרְגֵּם אֶנְקְלוֹס דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא.

וְצָרִיךְ לְנַעְנְעָא חַ"י נְעָנוּעִין בְּשִׁית סְטָרִין, דְּאִינּוּן חוֹתָם מִזְרָח בְּיהּ"ו וכו', שִׁית הַוִּיו"ת דְּאִית בְּהוֹן תַּמְנֵי סְרֵי אַתְוָון, וְכֻלְּהוּ רְמִיזִין בְּסֵפֶר יְצִירָה בְּשִׁית סְטָרִין, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, מוֹלִיךְ וּמֵבִיא לְמָאן דְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם דִּילֵיהּ, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְמָאן דְּשָׁמַיָּא וְאַרְעָא דִּילֵיהּ.

תְּלַת הֲדַסִּין גּוּף וּתְרִין דְּרוֹעִין, וְאִינּוּן לָקְבֵל עֵינָא

וְכַנְפֵי עֵינָא, תְּרֵי בַּדֵּי עַרְבוּת לָקְבֵל תְּרֵין שׁוֹקִין, וְלָקְבֵל תְּרֵין שִׁפְוָון, וְכַד אִינוּן כֻּלְּהוּ אֲגוּדָה חֲדָא בְּלוּלָב דְּאִיהוּ שִׁדְרָה, מַה כְּתִיב (שיר השירים ז ט) אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר, א׳ אֶתְרוֹג ע׳ עֲרָבָה ל׳ לוּלָב ה׳ הֲדַס, כֻּלְּהוּ אִתְעֲבִידוּ לָקְבֵל אַרְבַּע מִינִין דְּמֶרְכַּבְתָּא, הָרוֹכֵב בְּהוֹן אִיהוּ יהו״ה (דף כט ע״ב) וְצָרִיךְ לְסַדְּרָא בְּהוֹן בְּהַקְפָּה, כְּגַוְונָא דְּמִזְבֵּחַ, וּלְמָאן לְגַן, דְּאִתְנַטְעוּ אִלֵּין נְטִיעִין בֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גְּבָר (ירמיה לא כא), נְקֵבָה נ׳ מִן גַּן, גְּבָר ג׳ מִן גַּן, גַּ״ן הוּא כְּלִיל תְּלַת וְחַמְשִׁין סִדְרִין דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, וְשֶׁבַע יוֹמִין דְּסוּכּוֹת, הָא שִׁתִּין לָקְבֵל שִׁתִּין מַסֶּכְתּוֹת. שְׁמִינִי עֲצֶרֶת חַג בְּפָנֵי עַצְמוֹ, בֵּיהּ נְבִיעוּ דְּאוֹרַיְיתָא, לְאַשְׁקָאָה אִילָנָא, דְּאִיהוּ נָטוּעַ בְּגַן, וְשָׁרְשׁוֹי וְעַנְפּוֹי אִיהוּ, כְּגַוְונָא דְּחוּג הָאָרֶץ (ישעיה מ כב), דְּכָל חַגִּין מִתְחַגְּגִין בָּהּ.

תְּשִׁיעָאָה בִּרְנָה וְדָא אִיהוּ רַנְנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ׳ (תהלים לג א), וְדָא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק חַ״י עָלְמִין, מִתַּמָּן רִנָּה, וּבֵיהּ פּוּרְקָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה כג ה) צֶמַח צַדִּיק, (זכריה ו יב) וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח, מִתַּחְתָּיו וַדַּאי, הַהִיא דְּאִיהִי עֲשִׁירִית לְכֹלָּא, וְצַדִּיק נָטִיל מִשְּׁמָאלָא, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מִימִינָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לג ב) מִימִינוֹ

אֵשׁ דַּת לָמוֹ.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיהוֹן תְּרִין שְׁמָהָן כַּחֲדָא, אִתְעֲרָא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, בְּשִׁיר הַשִּׁירִים וּמְשָׁלֵי וְקֹהֶלֶת, דְּאִינּוּן שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל, תְּלַת יוּדִי"ן, דְּאִינּוּן תְּלַת (מ"א ה יב) טִפִּין דְּמוֹחָא, דְּנָחֲתִין מִן י', וּלְאָן אִתְמַשְׁכוּ לְגַבֵּי צַדִּיק, דְּאִיהוּ קֶשֶׁת הַבְּרִית וּמַה דַּהֲוָה קָטָן אִתְעֲבִיד גָּדוֹל, וְרָזָא דְּמִלָּה שׁוֹפָר הוֹלֵךְ פָּזֵר גָּדוֹל, מָתַי יְהֵא זָרִיק חֵץ בְּדִיּוּקָנָא דָּא.ע .

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, עִלָּאִין אִתְתַּקְנוּ וְאִזְדָּרְזוּ בְּמָאנֵי קְרָבָא לְגַבֵּי חִוְיָא, דְּאִיהוּ מְקַנְּנָא בְּטוּרִין רַבְרְבִין, וְאִיהוּ קָטִיל לְאָדָם קַדְמָאָה, וּלְכָל דָּרִין דַּהֲווֹ אַבַּתְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא כָּרוֹזָא נָפִיק בְּכָל יוֹמָא, מָאן דְּקָטִיל הַהוּא חִוְיָא דְּאִיהוּ מְקַנְּנָא בְּטוּרִין רַבְרְבִין, יָהֲבִין לֵיהּ בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהִי צְלוֹתָא, דְּיָתִיב עַל מַגְדְּלָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי יח י) מִגְדַּל עֹז שֵׁם יְיָ' בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב.

אַדְהָכִי הָא רַעְיָא מְהֵימְנָא קָא אָתֵי, בְּכַמָּה עָאנִין וְתוֹרִין וְאִמְּרִין, וְחוּטְרָא בִּידֵיהּ, סָלִיק עֵינֵיהּ לְמַגְדְּלָא, וְחָמָא חַד בַּר נַשׁ עוֹלִימָא צַדִּיק שְׁמֵיהּ, דַּהֲוָה

יְתִיב עַל מַגְדְּלָא, קַשְׁתָּא בִּידוֹי, וַהֲוָה זָרִיק חִצִּים לְגַבֵּי חִוְיָא, וְדָא אִיהוּ פֶּזֶר גָּדוֹל, וְחִוְיָא לָא הֲוָה חָשִׁיב לוֹן. וְקַשְׁתָּא אִיהוּ לִישָׁנָא דְּפוּמָא, אֱגוֹזָא דְּקַשְׁתָּא דְּפוּמָא,

חוּט הַשָּׁנִי חוּט שֶׁל קֶשֶׁת, דְּבֵיהּ הֲוָה צַדִּיק זָרִיק חִצִּין, דְּאִינּוּן מִלּוֹלִין דִּצְלוֹתָא, לְגַבֵּי חִוְיָא, וְחִוְיָא לָא הֲוָה חָשִׁיב לוֹן, וְלַאו בְּגִין חֲלִישׁוּ דְצַדִּיק חַ"י עָלְמִין, אֶלָּא בְּגִין חֲלִישׁוּ דְהַהוּא דְזָרִיק לוֹן דְּאִיהוּ צַדִּיק דִּלְתַתָּא מִנֵּיהּ, כַּד לַאו אִיהוּ שְׁלִים, וּבְגִין דָּא לָא חָשִׁיב לוֹן.

עַד דְּאָתָא רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְנָטִיל חֵץ חַד וְזָרִיק לְגַבֵּיהּ, דָּא בָּתַר דָּא בְּצִלּוֹתֵיהּ, (שם ז כג) עַד יְפַלַּח חֵץ כְּבֵדוֹ דְּחִוְיָא, דְּאִיהוּ סמא"ל אֵל אַחֵר, דְּתַמָּן יְסוֹדֵיהּ וְעִקָּרֵיהּ, וּבְגִין דָּא הַכָּבֵד כּוֹעֵס, בְּמַאי כּוֹעֵס, בְּמָרָה דְּאִיהִי דְּבוּקָה בֵּיהּ, וְדָא סַם הַמָּוֶת נוּקְבָא דִּילֵיהּ, וְנָבָא דִּילֵיהּ יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, יוֹתֶרֶת אִתְקְרִיאַת, דְּבָתַר דַּעֲבִידַת נָאוּפִין יְהִיבַת שִׁיוּרִין לְבַעְלָהּ, וּזְנָבָא אִיהִי שִׁפְחָה דִּילֵיהּ, בְּמָרָה כָּעִיס, וּבְזְנָבָא קָטִיל, מָרָה אִיהִי פַּרְצוּף דִּילֵיהּ, יוֹתֶרֶת זָנָב דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּאָדָם, דְּעָבִיד לֵיהּ פַּרְצוּף וּלְבָתַר זָנָב, דְּהַאי אָדָם רָע אִתְקְרֵי, וְדָא כְּגַוְונָא דְּדָא, דָּא אָדָם

דְּאִתְנַטִּיל מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְדָא אָדָם דְּאִתְנַטִּיל מֵאִילָנָא דְּמוֹתָא.

לְבָתַר דְּיִפְלַח חֵץ כְּבֵדוֹ, זֶרַע יוֹרֶה כַּחֵץ לְגַבֵּי כַּלָּה, יו"ד זֶרַע דְּאִתְמַשֵּׁךְ מִינֵּיהּ וְדָא ז', וְאִתְמַר בָּהּ (שמואל א ב כ) לְשַׁלַּח לִי לְמַטָּרָה, וְדָא בַּת עַיִן, בֵּית קִבּוּל לְזֶרַע דְּאִיהוּ ז' וַדַּאי, מַאי מַטָּרָה, דָּא יֶרַח בֶּן יוֹמוֹ, ט סִיהֲרָא קַדִּישָׁא, מַטָּרָה אִיהִי וַדַּאי לְבַת עַיִן, נְקוּדָה זְעִירָא מִלְּגָיו, לְגַבָּהּ הֲוָה שָׁלַח חִצִּים בִּרְחִימוּ דְּעַיְנִין, מַטָּרָה וַדַּאי שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי אֲגִינַת עַל יִשְׂרָאֵל מֵחְוָיָא בִּישָׁא סמא"ל.

וּלְמָאן (דף ל ע"א) דְּאִיהִי אֲגִינַת עֲלֵיהּ, אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צא ה) לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם, בְּאֶבְרָתוֹ יָסֵךְ לָךְ, דָּא אֵבֶר מִן הַחַי, צַדִּיק, וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה, אֵינוּן ה"ה, דְּאָת ז' אִיהוּ אֶבְרָתוֹ כָּלוּל י"ו, גּוּפָא דִּילֵיהּ ו', רֵישָׁא דִּילֵיהּ י', גַּדְפּוֹי ה"ה, וּבְגִין דָּא וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסוֹחֲרָה אֲמִתּוֹ, צִנָּה וְסוֹחֲרָה שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, אֲמִתּוֹ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, רֵישָׁא דִּילֵיהּ חָכְמָה עִלָּאָה, צַדִּיק אִיהוּ בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר בְּרִית מִילָה, וְאוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּתַרְוַיְיהוּ מְגִינִין עֲלֵיהּ, חַד בְּעָלְמָא דָּא, וְחַד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

תִּקּוּנָא אַרְבִּיסַר

בְּרֵאשִׁית, עַלָּה אִתְמַר (שמות כג יט) **רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְיָ׳ אלהי"ך, לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ, תָּא חֲזִי חָכְמָה עִלָּאָה עַלָּה אִתְמַר** (שם יג כ) **קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, דְּכָל בִּכּוּרִים עַל שְׁמָהּ אִתְקְרִיאוּ, וּשְׁכִינְתָּא מִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת בְּכוֹרָה, חָכְמָה וַדַּאי עַלָּה אִתְמַר** (יחזקאל מד ל) **רֵאשִׁית כָּל בִּכּוּרֵי כֹל, וּבְרָא בּוּכְרָא דִּילָהּ קַדְמָאָה דְּכֹלָּא דָּא וְ׳ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.**

בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, מַאי אַדְמָתְךָ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִנּוּן כָּל בִּכּוּרֵי כֹל מִסְטָרָא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ כֹל, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי אַרְעָא דְּבֵיהּ גָּדְלִין וְצָמְחִין אִלָּנִין, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (ירמיהו כג ה) **צֶמַח צַדִּיק, דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי, אִילָנָא רַבָּא וּתְקִיף עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עִשְׂבִּין וְדִשְׁאִין דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִתַּמָּן צָמְחִין בְּגַן, בְּגִין דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה.**

וּמָאן אַשְׁקֵי וְרַוֵּי (נ"א וְרָבֵי) **בָּהּ אִלָּנִין וְעִשְׂבִּין וְדִשְׁאִין, מַעְיַן גַּנִּים, דְּאִיהִי חָכְמָה רֵאשִׁית כָּל בִּכּוּרֵי כֹל, וּמֵאַיִן נַפְקָא מַעְיָנָא דְּמַיָּא, מִבֵּית יְיָ׳, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (יואל ד יח) **וּמַעְיָן מִבֵּית יְיָ׳ יֵצֵא, וּבְגִין דָּא** (שמות כג יט) **רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְיָ׳ אלהי"ך, וְכֵן רֵאשִׁית**

דְּעָאנֵי וְאִמְרֵי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים יח ד) וְרֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ.

וּסְמִיךְ לֵיהּ לְרֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ וכו' לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ, מַאי הַאי לְגַבֵּי הַאי, קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל רַגְלוֹי, פְּתַח בְּקָלָא סַגִּיא וְאָמַר, אֵלִיָּהוּ אֵלִיָּהוּ נְחֵית הָכָא בִּרְשׁוּתָא דְמָארָךְ, וְאַנְהִיר עֵינֵהוּ דְאִלֵּין סָבִין בְּהַאי מִלָּה, דְּלָא יֵתוּן לְמֵיכַל בָּשָׂר בְּחָלָב. אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא נָחִית וְלָא אִתְעַכַּב, אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, וְהָא רָזָא דָא וַדַּאי אִיהוּ רָזָא דְלָא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּיו (דברים כב ו), כַּד בּוּכְרָא דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, לָא אַתְיָין לֵיהּ לְבֵית יְיָ, חָלָב אִתְעָרַב בִּבְשָׂרָא, וְגָרְמִין לְאִתְעָרְבָא שׁוֹר בַּחֲמוֹר, וְדָא אִיהוּ כִּלְאַיִם מִן דְּלַאו בְּמִינֵיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵלִיָּהוּ אֵלִיָּהוּ, וְהָא שׁוֹר אִיהוּ מִסְטְרָא דְּדַכְיוּ, וַחֲמוֹר מִסְטְרָא דְמִסְאֲבוּ, דָּא אִיהוּ כִּלְאַיִם טַב וּבִישׁ, אֲבָל חָלָב אִיהוּ מִסְטְרָא דְּדַכְיוּ, וּבְשָׂרָא מִסְטְרָא דְּדַכְיוּ, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, אֲבָל הַאי רָזָא אִשְׁתְּמוֹדָע בִּקְרָא דָּא, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ (בראשית א כד), דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דְּדַכְיוּ, כְּלָהוּ אִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא, וְאִינּוּן זוּגִין, וּמָאן דְּנָטִיל

מִמַּה דְּלַאו אִיהוּ מִינֵּיהּ, הַהוּא בַּר דְּאִתְרְכִּיב מִתַּרְוַיְיהוּ, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמות כג יט) לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ.

אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא בְּוַדַּאי כְּעַן אִיהוּ מִלָּה בְּדוּכְתָּהָא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָא דְּמִלָּה, וְדָא אִיהוּ, מִלֵּאתְךָ וְדִמְעַךְ לֹא תְאַחֵר (שם כב כח), כְּמָה דְּאִתְּמַר שֶׁמָּא יְקַדְּמֻנּוּ אַחֵר בְּרַחֲמֵי, חוֹבָא דָּא דְּעָרַב בַּר נַשׁ טְפָּה בּוּכְרָא בְּזוּוּגָא נְדָּה שִׁפְחָה גּוֹיָה זוֹנָה, דָּא גָּרִים דְּנָטִיל אַחֵר בַּת זוּגֵּיהּ, וְאִיהוּ מִדָּה לָקָבֵל מִדָּה, (דף ל ע"ב) וּבְגִין דָּא רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְיָ אלהי"ך, לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ, דְּהַהוּא בַּר אִיהוּ עֵרְבּוּבְיָא דְּנָפִיק כִּלְאַיִם, מֵאִתְּתָא דְּלַאו מִינֵּיהּ, דְּאִיהִי כְּנֶגְדּוֹ, וּבְגִין דָּא זָכָה עֵזֶר, בַּת זוּגֵּיהּ דְּאִיהִי עֵזֶר לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא בְּפִקּוּדָא בְּדָחִילוּ וּבְרַחֲימוּ, עֵזֶר לוֹ בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִם לַאו, אָחֳרָא דְּלַאו אִיהוּ מִינֵּיהּ, אִיהִי כְּנֶגְדּוֹ, לְאוֹבָדָא לֵיהּ מִתְּרִין עָלְמִין, וְכָל דָּא גְּרִים לֵיהּ בְּגִין דְּלָא נָטִיר טְפָּה קַדְמָאָה לְבַת זוּגֵּיהּ.

וְעִם כָּל דָּא אִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיהו ו י) וְשָׁב וְרָפָא לוֹ, וְיָהִיב לֵיהּ בַּת זוּגֵּיהּ, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי ג ח) רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ, וְאִיהִי דְּיוֹקְנָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי אַסְוָותָא וְאִיהִי חַיִּים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וְאִתְּתֵיהּ אִיהִי בְּדְיוֹקְנָהָא,

הָדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת ט ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אוֹרַיְיתָא אִיהִי טוֹב, הָדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ד כב) כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם, וְאִתְּתֵיהּ אִיהִי בְּדִיוֹקְנָהָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם יח ב) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב, סוֹף סוֹף עֶשֶׂר מִלִּין אִתְּמַר בְּהַאי, וְעֶשֶׂר בְּהַאי, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא.

תִּקּוּנָא חֲמִישַׁר

בְּרֵאשִׁית דָּא יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ירמיה ב ג) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ׳ רֵאשִׁית תְּבוּאָתוֹ, רֵאשִׁית בְּלָא עַרְבוּבְיָא אָחֳרָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ, לָא הֲוָה לֵיהּ הַרְכָּבָה מִמִּינָא אָחֳרָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ, לֵית לֵיהּ הַרְכָּבָה דְצָרִיךְ בֵּיהּ נְטִירוּ לְגַבֵּי בַּת זוּגֵיהּ דְּאִיהִי ה׳, וּבְגִין דָּא רֵאשִׁית תְּבוּאַת ה׳, לֵית בֵּיהּ פְּגִימוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, לֵית בֵּיהּ פְּסוֹלֶת, (צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי נָטִיר) אִיבָּא דָּא לְמַלְכָּא אִתְחֲזֵי, וּבְגִין דָּא (ירמיהו ב ג) כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְיָ׳.

דָּא אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, דְּאִיבָּא דִילֵיהּ סַם חַיִּים בַּת זוּגֵיהּ, נְטִירָא לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי, עֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת בַּת זוּגֵיהּ, סַם חַיִּים דִילֵיהּ, וְאִיהוּ

נָטִיר לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּמָאן דְּבָעֵי לְנַטְלָא בַּת זוּגֵיהּ, כְּגוֹן אוּרְיָה דְּאַקְדִּים לְדָוִד, אִתְמַר בֵּיהּ (ירמיהו ב ג) כָּל אוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְיָ׳.

דְּבַת זוּגֵיהּ דְּצַדִּיק אִיהוּ מַצָּה שְׁמוּרָה, לְגַבֵּי מַצָּה שְׁלֵימָה עֲשִׂירָה, וּמָאן גָּרִים דָּא לְמֶהֱוֵי בַּת זוּגֵיהּ מַצָּה שְׁמוּרָה לְגַבֵּהּ, בְּגִין דְּנָטַר טִפָּה דִּילֵיהּ, וּמָאן דְּפָגִים טִפָּה דִּילֵיהּ, אִתְקְרֵי בַּת זוּגוֹ מַצָּה פְּרוּסָה לֶחֶם עֹנִי, וְרָזָא דְּמִלָּה כָּל מָאן דְּמִזַּלְזֵל בְּנַהֲמָא, אוֹ בְּפִירוּרִין דְּנַהֲמָא, דְּאִינּוּן טִפִּין בְּכַוָּנִית, עֲנִיּוּת קָא רָדִיף אַבַּתְרֵיהּ, אֶלָּא צָרִיךְ לְנַטָּרָא טִפִּין דִּילֵיהּ, דְּלָא יְזָרִיק לוֹן בַּאֲתַר דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אוּקִירוּ לְנָשַׁייכוּ כִּי הֵיכִי דְּתִתְעַתְּרוּ, וְאוּקִירוּ דְּלְהוֹן לְנַטָּרָא טִפָּה קַדְמָאָה, דְּלָא יַעֲבִיד בָּהּ פְּסוֹלֶת.

דְּפְסוֹלֶת דְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק, גָּרִים לְאוּמָה דְּעֻשּׂו וְיִשְׁמָעֵאל דְּאִשְׁתַּעְבְּדוּן בִּבְנֵיהוֹן בְּגָלוּתָא, וְנִסְיוֹנָא דְּלְהוֹן בְּאֶשָּׁא וְסַכִּינָא, שֵׁזִיב לוֹן מִשְּׁרִיפָה וְהֶרֶג דְּלְהוֹן.

יַעֲקֹב בְּגִין דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ פְּסוֹלֶת, אִתְמַר בְּזַרְעֵיהּ בְּגָלוּתָא (דברים לג כח) וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין

יַעֲקֹב, אִתְמַר הָכָא בֶּטַח בָּדָד, וְאִתְמַר הָתָם בְּמַפְקָנוּ דְּגָלוּתָא (שם לב יב) יְיָ׳ בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, לָא אִתְעָרְבוּן בִּבְנוֹי עִרְבוּבְיָא דְּגִיּוֹרִים, וּבְגִין דָּא אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, דַּעֲלַייְהוּ דְּזֶרַע יַעֲקֹב אִתְמַר (תהלים פ ט) גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ, מַה גֶּפֶן לָא מְקַבְּלָא הַרְכָּבָה מִמִּין אָחֳרָא, כֵּן זַרְעֵיהּ הֲווֹ נָטְרִין אוֹת בְּרִית, וְלָא מְקַבְּלִין הַרְכָּבָה מִמִּין אָחֳרָא, וְכָל מָאן דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית זָכֵי לְמַלְכוּ, (דף לא ע"א) כְּגַוְונָא דְּיוֹסֵף, וְיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּנָטְרִין בְּרִית זָכוּ לְמַלְכוּתָא, וְאִתְמַר בְּהוֹן כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וּמֹשֶׁה בְּגִין דְּנָטַר אוֹת בְּרִית, אִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג ה) וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטַר בְּרִית.

תִּקּוּנָא שִׁיתְסַר

בְּרֵאשִׁית דָּא חַלָּה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (במדבר טו כ) רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּאָדָם חַלָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם הָוָה, וּמְנָא לָן דְּחַלָּה אִיהוּ רֵאשִׁית, דִּקְרָא אוֹכַח הַדָּא הוּא דִּכְתִיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה לַייָ׳, מַאי חַלָּה, אֶלָּא שִׁבְעָה מִינִין אִינּוּן, חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבַשׁ, דְּהוּא דְּבַשׁ תְּמָרִים.

חִטָּה אִילָנָא אִיהוּ דְּאָכִיל מִנֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, וְאִיהוּ לָא אַפִּיק מִתַּמָּן חַלָּה, וּבְגִין דָּא לָא חָל בֵּיהּ ה׳, וְשַׁרְיָא בֵּיהּ ח׳ ט׳, וְגָרִים לֵיהּ מוֹתָא.

וְחַלָּה אִיהִי שְׁכִינְתָּא, כְּלִילָא מִשִּׁבְעָה מִינִין אִילֵּין, וּבָהּ חָב אָדָם קַדְמָאָה, טִפָּה דָּא י׳, עִסָּה צָרִיךְ לְאַפָּקָא מִינָהּ חַלָּה, וּמִיָּד חָל עַל הַהִיא טִפָּה, וְיָהִיב לֵיהּ זֶרַע כְּלִיל מִתַּרְוַיְיהוּ דְּאִיהוּ ו׳, וְרָזָא דְּמִלָּה הֵ״א לָכֶם זֶרַע (בראשית מז כג).

וּבְגִין דָּא חַלָּה וַדַּאי אִיהִי פִּקּוּדָא דְּאִתְמַנִּי לְאִתְּתָא, דְּבְגִינָהּ מֵת אָדָם דְּאִיהוּ חַלָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם, צְרִיכָה אִיהִי לְאַפְרָשָׁא חַלָּה, וּלְאַפָּקָא לָהּ מֵעִסָּתָהּ, דְּאִיהִי טִפָּה דִּילָהּ, לְהַחֲזִירָה עַל הָאָדָם.

אִיהִי אַטְפַּת שָׂרְגָא דִּילֵיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי כ כז) נֵר יְיָ׳ נִשְׁמַת אָדָם, צְרִיכָה לְאוֹקָדָא לֵיהּ בְּלֵיל שַׁבָּת, בְּאִתְעָרוּ דְּשַׁלְהוֹבִין דְּאֶשָּׁא דְּרַחֲמוּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה (שיר א ז), וְאִתְעָרוּ דְּחַמִּימוּתָא דְּלֵיל שַׁבָּת, מֵאִתְּתֵיהּ צְרִיכָה בְּרַחֲמוּ וּדְחִילוּ, וְדָא אִיהוּ אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר (ויקרא יב ב).

אִיהִי שְׁפִיכַת דָּמִים דְּאָדָם, אִזְדְּרִיקַת דָּמָהּ, וְעַל דָּא צְרִיכָה לְנַטְרָא לֵיהּ מִדַּם נִדָּה, וּבְגִין דָּא עַל תְּלַת

מִלִּין אִלֵּין נָשִׁים זְהִירוֹת, בַּנְּדָה וּבַחֲלָה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר, עַד כַּאן רָזָא דְחִטָּה, דְּמִתַּמָּן חַלָּה, חִטָּ"ה אִיהוּ רָזָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא.

תִּקּוּנָא שִׁיבְסַר

בְּרֵאשִׁית, עֲלָה אִתְּמַר (עי' דברים יח ד) רֵאשִׁית מַעֲשַׂר דְּגָנְךָ, וְדָא מַלְכוּת דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂר, וְאִיהִי עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּבְגִינָהּ מְעַשְּׂרִין, וּמוֹץ וְתֶבֶן דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דְּחִטָּה, בְּהַאי עָלְמָא פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר, וּמָאן דְּבָעֵי לְאַפָּקָא מַעֲשֵׂר מֵחִטָּה, בָּעֵי לְנַקְיֵיהּ מִן מוֹץ וְתֶבֶן דְּאִינּוּן ח"ט, וְאִשְׁתְּאָרַת אִיהִי ה' נְקִיָּה, בְּהַהוּא זִמְנָא יְהֵא זָרִיק בָּהּ טִפָּה דְּאִיהִי י'.

וּכְגַוְונָא דָּא בְּזַוּוגָא דְּבַר נַשׁ, צָרִיךְ לְנַקָּאָה טִפָּה מֵחֵטְ"א דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, לְמֶהֱוֵי זַרְעָא נְקִיָּה בְּהֵ', הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מז כז) הֵ"א לָכֶם זֶרַע.

אֲבָל בְּעָלְמָא דְּאָתֵי חִטָּה אִיהִי נְקִיָּה, אִיהִי וּלְבוּשָׁהּ, וְאִיהִי עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא בְּהַמּוֹצִיא, בַּעַל הַבַּיִת צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בְּהֵ', לְמֶהֱוֵי אִיהִי נְקִיָּה בְּלָא פְּסוֹלֶת, וּתְרֵין עֶשְׂרִין אִינּוּן, דְּאָמַר קְרָא (דברים יד כב) עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר, אַמַּאי אֶלָּא בְּגִין לְקַשְּׁרָא לָהּ בִּתְרֵין דְּרוֹעִין, דְּאִינּוּן כֹּהֵן לֵוִי, דְּאִינּוּן מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן

לְלֵוִי, מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר לַכֹּהֵן, דְּכָל סְפִירָן סָלְקִין לְעֶשֶׂר (בְּשִׁכִינְתָּא), עַד דְּסָלְקִין לְמֵאָה, וְאִיהִי אִתְעֲבִידַת תְּרוּמָה לְכֻלְּהוּ מֵאָה, וּבְגִין דָּא שִׁיעוּר (דף לא ע"ב) תְּרוּמָה תְּרֵי מִמֵּאָה, לָקַבֵּל תְּרֵין לוּחִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי תּוֹרָה דְּאִתְיְיהִיבַת בְּאַרְבְּעִין יוֹמִין, וְדָא אִיהוּ תוֹרָ"ה מ', וּבָהּ אִתְעֲבִידוּ סְפִירָן כֻּלְּהוּ עֶשְׂרוֹנִים, תִּלַת אֲבָהָן תִּלַת עֶשְׂרוֹנִין, תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט אִינּוּן עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן.

תִּקּוּנָא תַּמְנֵי סְרֵי

בְּרֵאשִׁית בָּרָ"א שִׁי"ת, אִינּוּן שִׁית דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ (שיר ה טו), וּכְמָה דְּאִינּוּן שִׁית לְתַתָּא, הָכִי אִינּוּן שִׁית לְעֵילָּא, וְאִינּוּן שִׁית סָלְקִין לְשִׁתִּין, בְּאָן אַתַּר, בִּיסוֹ"ד חַ"י עָלְמִין, אִשְׁתָּאַר י"ד מִן יְסוֹ"ד, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, כְּלִילָא מֵאַרְבַּע סְרֵי פִּרְקִין דְּיָד, דְּאִינּוּן בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן, וְאִינּוּן יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אַרְבַּע סְרֵי אַתְוָון דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְלִילָן בָּהּ, וְדָא אִיהוּ וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה (הושע יב יא).

ס"ו מִן יְסוֹד, אִנּוּן לָקַבֵּל שִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסְיָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, וְאָת ו' סְלִיק בְּי' דְּאִיהִי עַטָרָה דִּבְרִית לְשִׁתִּין, שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר, וְסָלְקִין

לְשִׁתִּין לָקֶבֶל שִׁתִּין גַּלְגַּלִּין דְּסַחֲרִין לְכָרְסַיָּא, וְכָרְסַיָּא תַּמָּן שְׁכִינְתָּא.

דְּאִיהִי דְּמִיּוֹן וּמַרְאֶה דְּכֹלָּא, דְּמִיּוֹן הָא דְּאִתְּמַר וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר יב ח) וּתְמוּנַת יְיָ׳ יַבִּיט, עַל שֵׁם דְּכָל פַּרְצוּפִין דִּנְבִיאֵי בָּהּ אִינּוּן רְשִׁימִין, אִתְקְרֵי דְּמִיּוֹן, וְעַל שֵׁם דְּכָל נְהוֹרִין דִּלְעֵילָּא מִינָּהּ, בָּהּ אִתְחַזְיָין אִתְקְרִיאַת מַרְאֶה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ו) יְיָ׳ בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, בְּסִתִּימוּ דְּעַיְינִין, אִתְקְרִיאַת מַרְאֶה בַּחֲלוֹם, וְרָזָא דְּמִלָּה אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר (שיר ה ב), וּבְפִתְיחוּ דְּעַיְינִין אִיהוּ מַרְאֶה בְּהָקִיץ, וּתְרֵין מְמַנָּן תַּמָּן, חַד סגרו"ן, וְחַד פתחו"ן, וּמטטרו"ן דְּאִתְקְרֵי בְּשֵׁם תַּרְוַיְיהוּ, מְמַנָּא עַל תְּרֵין מַפְתְּחִין אִלֵּין. מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא מַרְאֶה בְּהָקִיץ, וּמֹשֶׁה בְּסִטְרֵיהּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (במדבר יב ח) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת, וּתְמוּנַת יְיָ׳ יַבִּיט.

מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ אוֹר הַגָּנוּז לַצַּדִּיקִים לְעָלְמָא דְּאָתֵי (נ"א לְעָתִיד לָבֹא), אִתְקְרִיאַת מַרְאֶה בַּחֲלוֹם, וְהוּא דְּאִתְחַזְיָא בָּהּ, מִסְטָרָא דְּגוּפָא, אִיהוּ יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְנַטִּיל מִתְּרֵין סִטְרִין, וְאִיהוּ רָכִיב עַל אַרְבַּע חֵיוָון דְּאִינּוּן פְּנֵי אָדָם פְּנֵי אַרְיֵה

פְּנֵי שׁוֹר פְּנֵי נֶשֶׁר, יו"ד ה"א וא"ו ה"א אִתְקְרֵי מִלְּגָאו דְּגוּפָא, וְאִיהוּ אָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא.

לְמָאן דְּאִיהוּ אָדָם אִתְחַזְיָא לֵיהּ בִּדְמוּת אָדָם, לְמָאן דְּאִיהוּ כְּשֶׁאָר חֵיוָון אִתְחַזְיָא לֵיהּ בִּדְמוּת חֵיוָון דִּכְרָסַיָּא, לְכָל חַד כְּפוּם חֵילֵיהּ, וְאַל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל לֵיהּ, אֶלָּא בְּשִׂכְלְתֵּיהּ, דְּלָא יְכִיל לְאַשְׁגָּא לֵיהּ שׁוּם נָבִיא וְחוֹזֶה אֶלָּא בְּשִׂכְלְתָּא, וְאִית אָדָם לְעֵילָּא מֵאָדָם, מִסְּטָרָא דְּחָכְמָה, כ"ח מ"ה וַדַּאי, וְאִתְּמַר בֵּיהּ חָכָם עָדִיף מִנָּבִיא.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְכָלְהוּ חַבְרַיָּא, וְאָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, רַבָּן דְּכָל נְבִיאַיָּא, קוּם אִתְעַר מִשְׁנָתָךְ, דְּאַנְתְּ אִיהוּ בְּכָל נְבִיאַיָּא כְּגַוְונָא דְּשִׁמְשָׁא, דְּסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא מִנֵּיהּ נָהֲרִין, וְלֵית לוֹן נְהוֹרָא מִסְּטָרָא אָחֳרָא, וּבְזִמְנָא דְּאַנְתְּ אִתְכְּנִישַׁת מֵעָלְמָא, אִתְּמַר בְּהוֹן (איוב ג ט) יֶחְשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ, קוּם אַנְהֵיר נְהוֹרָךְ.

וְלָא עוֹד, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאַנְתְּ אִתְכַּנִּישׁ מִן עָלְמָא, בֵּיתָא דְּנְבוּאָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שם ז) לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, אִיהִי סְתִימָא, קוּם אַפְתַּח לָהּ, דְּאִיהִי בֵּיתָא עִלָּאָה גְּנִיזָא, דְּכָל גְּנִיזִין דִּלְעֵילָּא סְתִימִין דְּמַלְכָּא עִלָּאָה תַּמָּן, וְאַנְתְּ הֲוֵית כְּבֶן בַּיִת, בֶּן דְּהַהוּא בֵּיתָא, בַּי"ת, ב' אִמָּא (דף לב ע"א) עִלָּאָה, י' חָכְמָה אַבָּא,

ת׳ תִּפְאֶרֶת, בֶּן בַּיִת דִּלְעֵילָא, וְאַנְתְּ הֲוֵית בְּדִיוּקְנֵיהּ, דִּבְהַהוּא בַּיִת לָא הֲוָה רְשׁוּ לְנָבְיָא וְחוֹזֶה לְאַעְלָא תַּמָּן אֶלָּא בִּרְשׁוּ, וְאַנְתְּ הֲוֵית עָאל בְּלָא רְשׁוּ, כְּבְרָא דְּמַלְכָּא דְּלֵית תַּמָּן תַּרְעָא סְתִימָא לֵיהּ.

וְלָא עוֹד, אֶלָּא דִּנְבִיאַיָּא אָחֳרָנִין, לָא הֲווֹ עָאלִין לְמֶחֱמֵי לְמַלְכָּא, אֶלָּא בְּשַׁעְתִּין יְדִיעָאן, וּבְיוֹמִין יְדִיעָאן, כְּגַוְונָא דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּאַהֲרֹן דַּהֲוָה עָלָאָה מִכֻּלְּהוּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא טז ב) וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, אֶלָּא בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, כָּל שֶׁכֵּן אָחֳרָנִין, וְאַנְתְּ בְּכָל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא, וּבְכָל יוֹמָא דְּאַנְתְּ בָּעֵי הֲוֵית עַיְיל לְמֶחֱזֵי לְמַלְכָּא.

וְלָא עוֹד, אֶלָּא כָּל נְבִיאַיָּא, הֲווֹ חַזְיִין נְבוּאָה דִּלְהוֹן בְּאֲבָרִין דְּמַלְכָּא, כָּל חַד וְחַד בְּאֲבַר יְדִיעָא וְלָא יַתִּיר, מִנְּהוֹן בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא, מִנְּהוֹן בְּנִימִין דְּרֵישָׁא, דְּאִנּוּן כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, מִנְּהוֹן בְּעַיְינִין, מִנְּהוֹן בְּאוּדְנִין, מִנְּהוֹן בְּאַנְפִּין, מִנְּהוֹן בְּחוֹטָמָא, מִנְּהוֹן בְּפוּמָא מִנְּהוֹן בְּצַוָּאר, מִנְּהוֹן בִּידַיִם, מִנְּהוֹן בְּקוֹמָה דְּאִיהוּ גוּפָא, מִנְּהוֹן בְּשׁוֹקִין, מִנְּהוֹן בְּאוֹת בְּרִית, מִנְּהוֹן בִּלְבוּשִׁין דְּמַלְכָּא, דְּלָא הֲוָה לוֹן רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא יַתִּיר. אֲבָל מֹשֶׁה בְּכָל אֲבַר, וּבְכָל אֲתַר הֲוָה מַשִּׂיג נְבוּאָה

דִּילֵיהּ, וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר אִיהִי הַוָּה נָחֲתָא לְגַבֵּיהּ, מַה דְּלָא הַוָּה הָכִי לְשָׁאָר כָּל נְבִיאַיָּא, דְּכָל חַד סְלִיק לְאֵבֶר דִּילֵיהּ, דִּנְשְׁמָתֵיהּ הַוָּה אֲצִילוּת מֵהַהוּא אֵבֶר, וְהַהוּא אֵבֶר הַוָּה לֵיהּ אֲבוּי.

וּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא אִיהִי הֵיכָלָא דְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, מִצָּוָה דְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, אדנ"י אִיהוּ כְּחִשְׁבַּן הֵיכָ"ל, וּבְגִין דָּא אִתְמַר (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, יהו"ה אִיהוּ בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, אדנ"י הֵיכָל, יהו"ה בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר וְאִיהִי נְבוּאָה דְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, מַרְאֶה דְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר אִתְקְרֵי, וְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר אִית לֵיהּ סְפִירָה יְדִיעָא, הֵיכָלָא דְּכָלְהוּ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אדנ"י, וְכַמָּה מְמַנָּן נְטוּרֵי תַּרְעִין אִינּוּן לְהֵיכָלָא, דְּלָא יַעֲלוּן תַּמָּן נְבִיאַיָּא אֶלָּא בִּרְשׁוּ.

קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא, קוּם אַפְתַּח הֵיכָלָא, דְּהָא כַּמָּה מָארֵי דִּנְבוּאָה אִינּוּן דָּפְקִין לְתַרְעִין דְּהֵיכָלָא, וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְאִיהִי סְתִימָא לְגַבַּייהוּ, עַד דְּאַנְתְּ תֵּיתֵי תַּמָּן אִיהִי לָא אִתְפַּתְחַת, לְמַלְכָּא דַּהֲווֹ צְרִיכִין לֵיהּ עַבְדּוֹי וַאֲפַרְכְסוֹי וּמְמַנָּן וְשָׁלְטָנֵי אַרְעָא לְמֶחֱזֵי עִמֵּיהּ, כָּל חַד כְּפוּם צָרְכּוֹי, וְכָל חַד כְּפוּם שָׁלְטָנוּתֵיהּ, וְכָל חַד כְּפוּם עִסְקּוֹי, מֶה עָבַד מַלְכָּא, שַׁוִּי כֻּלָּא בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאָמַר כָּל מָאן דְּבָעֵי לְמִשְׁאַל

שְׁאֵלְתִּוֹי, יֵיתֵי לְמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִיהִי בַּיִת דִּילִי בֵּית י׳, הֵיכָל דִּילִי, וְהַאי אִיהוּ (ירמיה ט כג) אַל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי, כִּי אֲם בְּזֹאת.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּפִקִּין כֻּלְּהוּ לְפִתְחָא, דְּתַמָּן סגרו"ן דְּסָגִיר, וְתַמָּן פתחו"ן דְּפָתַח, מִיָּד יֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְיֵימָא אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, קָמֵ"ץ פַּתָ"ח, דָּא סָגִיר וְדָא פָּתַח, תְּרֵין שִׁפְוָון (נ"א שִׁבָּא) שַׁעֲרֵי צֶדֶק, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק.

מִלְּגָאו אִיהִי סָגוֹלְתָ"א, סָגו"ל אִיהוּ בַּעְלָהּ, וְאִיהִי סָגוֹלְתָ"א, עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, חֹל"ם עֲלֵיהּ אִתְמַר (שם) אָבוֹא בָם אוֹדֶה י"ה, אָבו"א אִיהִי עֶשֶׂר, דְּאִיהִי נְקוּדַת חֹל"ם, וּבֵיהּ (דף לב ע"ב) אוֹדֶה י"ה דְּאִיהוּ כֶּתֶר עַל כֻּלְּהוּ, זֶה דָּא צַדִּי, וְאִינוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ (תהלים קח כ), דָּא צַדִּיק דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, בְּתַרְוַיְיהוּ, אִיהוּ חִיר"ק תְּחוֹת צֵר"י, וְאִיהוּ שׁוּר"ק, קְשׁוֹרָא דְּתַרְוַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה (שם כא), דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מִסְטָרָא דְּצַדִּיק שׁוּר"ק לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, קְשׁוֹרָא דִּילֵיהּ.

וְאִיהִי חִר"ק תְּחוֹת צֵר"י, תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְאִיהוּ

סָגוֹ"ל תְּחוֹת תְּרֵין דְּרוֹעִין, וְאִיהִי חֵל"ם לְעֵילָא בְּכֶתֶר, וּבְגִין דָּא אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה (שם), כְּלְהוּ אָמְרִין מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ (שם), בְּזִמְנָא דְּאִיהִי לְרֹאשׁ פִּנָּה אִתְקְרִיאַת רֵישָׁא, וַעֲלָה אִתְמַר (שיר ז ו) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל.

כַּד סְלִיקַת לְגַבֵּי מַלְכָּא, כַּמָּה מַלְאָכִין וְכַמָּה נִשְׁמָתִין סָלְקִין עִמָּהּ, דְּאִנּוּן נִימִין דִּילָהּ, דְּתַלְיָין מִינָהּ כְּעִנְבִין בְּאַתְכְּלָא, וְכַמָּה מַלְאָכִין וְנִשְׁמָתִין נָהֲרִין קֳדָמָהָא דְּאִתְקְרִיאוּ עֵינֵי יְיָ, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר (איוב לד כא) כִּי עֵינָיו עַל דַּרְכֵי אִישׁ, וְכַמָּה פְּקוּדִין סָלְקִין קֳדָמָהָא, דְּאִתְקְרִיאַת בְּכְלְהוּ מִצְוֹת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם (תהלים יט ט).

וְכַמָּה מַלְאָכִין סָלְקִין עִמָּהּ, דְּאִתְקְרִיאוּ אָזְנֵי יְיָ, דְּמַמָּן עַל קָלִין דִּצְלוֹתִין, וְעַל שִׂיחַת בְּנֵי הָאָדָם, לְמִשְׁמַע צְלוֹתִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין סָלְקִין עִמָּהּ דְּאִתְקְרִיאוּ פְּנֵי יְיָ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמֵר, נָהֲרִין בְּכַמָּה גַּוְונִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין סָלְקִין עִמָּהּ דְּאִתְקְרִיאוּ רוּחִין וְאֶשִּׁין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט, דְּמַמָּן עַל רֵיחָא וּתְנָנָא דְּקָרְבָּנִין, וְאִינּוּן מָארֵי דְּחוֹטָמָא.

וְכַמָּה מָארֵי דְקָלִין וְדִבּוּרִין דְּפִימָא סָלְקִין עִמָּהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י ב) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְכַמָּה מָארֵי דְצַוָּארֵי סָלְקִין עִמָּהּ, דְּתַמָּן קָנֶה וְשֵׁט, דִּמְמַנָּן עַל קָרְבָּנִין וּצְלוֹתִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר כח ב) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, וְאִלֵּין אִתְקְרִיאוּ אִשִּׁי"ם, וְכַמָּה מַלְאָכִין סָלְקִין עִמָּהּ דְּאִתְקְרִיאוּ מָארֵי דִּידַיִן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ח) וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, וְכַמָּה מָארֵי דְגוּפָא סָלְקִין עִמָּהּ דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דניאל י ו) וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ, וְכַמָּה מָארֵי דִּבְרִית סָלְקִין עִמָּהּ דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א כח) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, וְאִנּוּן מָארֵי דְאוֹתוֹת, וְכַמָּה מָארֵי דְרַגְלִין סָלְקִין עִמָּהּ דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה.

וְכַד אִיהוּ בְּהֵיכְלָהָא, כֻּלְּהוּ נְבִיאַיָּא סָלְקִין תַּמָּן, וְדָפְקִין לְתַרְעָא וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח (תהלים נא יז), תְּלַת קַדְמָאִין דְּצְלוֹתָא אִינּוּן מְסַדְּרִין שְׁאֵלְתִּין עַל נַפְשָׁא, לְאַעְלָא בְּהוֹן קֳדָם עִלַּת הָעִלּוֹת, דְּתַמָּן חַיֵּי נַפְשָׁא, אֻמְצָעִיּוֹת מִמַּנָּן עַל שְׁאֵלְתִּין לְמִשְׁאַל בָּעוּתְהוֹן עַל צָרְכֵי גוּפָא, תְּלַת בַּתְרָאִין מְקַבְּלִין תִּיּוּבְתָּא דְכָל שְׁאֵלְתִּין מִן מַלְכָּא.

וּלְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ יָד כּוֹתֶבֶת, וּלְתַתָּא מִכֻּלְּהוּ יָד חוֹתֶמֶת, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (איוב לז ז) וּבְיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם,

יָד כּוֹתֶבֶת אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב דְּאִיהִי לִימִינָא, יָד חוֹתֶמֶת אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה דְּאִיהִי לִשְׂמָאלָא, אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב דְּאִיהִי לִימִינָא עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמות יד ח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה, וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְיהִיב מִימִינָא דְּתַמָּן חָכְמָה.

אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה דְּתַמָּן שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, פֶּה אִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, דְּהָכִי סְלִיק פֶּ"ה לְחוּשְׁבַּן מִיל"ה, דְּאִיהוּ כָּל פֶּה, וּבְגִין דָּא (איוב לז ז) וּבְיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם, וְאִיהִי לִשְׂמָאלָא, דְּתַמָּן אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ חָתְמֵנוּ לְחַיִּים, וְצַדִּיק עַל שְׁמָהּ אִתְקְרֵי סֵפֶר חַיִּים. (דף לג ע"א) כְּמָה דְּאַמְרִינָן וּבְסֵפֶר חַיִּים וְגוֹמֵר, הָא אִתְפַּתְּחַת הֵיכָלָא, הָא קָא אַתְיָין נְבִיאַיָּיא מָארֵי דְּרַגְלִין דְּקָא דָּפְקִין לְתַרְעָא, וְאָמְרִין לְהַהוּא דְּסָגִיר הֵיכָלָא, סגרו"ן וְאִתְקְרֵי אדנ"י שְׁמֵיהּ כְּשֵׁם רַבֵּיהּ, אָמְרִין לֵיהּ אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אַפְתַּח תַּרְעִין דְּהֵיכָלָא, בְּהַהוּא זִמְנָא עָאלִין נְטוּרֵי תַּרְעָא לְמַלְכָּא, וְאָמְרֵי לֵיהּ, רִבּוֹן עָלְמִין הָא מָארֵי דְּרַגְלִין קָא דָּפְקִין לְתַרְעָא, דְּאִינּוּן שְׁלוּחֵי מִצְוָה, דְּקַיְימִין בַּעֲמִידָה דִּצְלוֹתָא קָדָמָךְ.

בְּהַהוּא זִמְנָא יָהַב לוֹן רְשׁוּ לְאַעָלָא, מַטְרוֹנִיתָא דְּאִיהִי מִצְוָה דְּמַלְכָּא אַפְטְרוֹפּוֹסָא דְּכָל פִּקּוּדִין,

אוֹלִיפַת זְכוּ קָדָם מַלְכָּא בְּגִינַיְיהוּ, וְיֵימָא לֵיהּ רִבּוֹן עָלְמָא, הָא אִלֵּין דְּקַיְימִין קָדָמָךְ בְּצִלּוֹתִין, צָרִיךְ לְמֵיהַב לוֹן שְׁאֵלְתִּין דְּלִהוֹן, בְּהַהוּא זִמְנָא קָלָא נָפִיק לְגַבֵּי מָארֵי דְּרַגְלִין, וְאָמַר (יחזקאל ב א) בֶּן אָדָם עֲמוֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר אוֹתָךְ, מַלֵּיל עִמִּי מַה שְׁאֵלְתֵּךְ בְּאֶמְצָעִיוּת דְּצְלוֹתִין, וְיִנָּתֵן לָךְ בְּבַתְרָאִין, מַטְרוֹנִיתָא קַבְּלַת שְׁאֵלְתּוֹי, וְצָרִיךְ לְמֵיהַב תְּלַת פְּסִיעָאן לַאֲחוֹרָא, דְּלָא יִתְחַזַּר כִּתְפּוֹי לְגַבֵּי מַלְכָּא, אִלֵּין נָפְקִין וְסגרו"ן סָגַר תַּרְעָא אַבַּתְרַיְיהוּ.

הָא מָארֵי דְּאוֹתוֹת קָא דָפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, תִּפְתָּח דָּא פתחו"ן, וְאִלֵּין אִינּוּן מָארֵי דְּחַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, מִסְטָרָא דְּחַ"י עָלְמִין, דִּמְיַחֲדִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן, דְּצַדִּיק תְּשִׁיעָאָה אִיהוּ מֵעֵילָא לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא, תֵּשַׁע נְקוּדִין תֵּשַׁע טַעֲמֵי, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (בראשית א יז) וַיִּתֵּן אוֹתָם אלהי"ם בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם, וְדָא צַדִּיק דְּבֵיהּ כָּל נְקוּדִין, לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכָּל אַתְוָון.

מִיָּד מָארֵי שְׁאֵלְתִּין דָּפְקִין לְתַרְעָא, כַּמָּה נְטוֹרֵי תַּרְעָא עָאלִין קָדָם מַלְכָּא, וְיֵימְרוּן רִבּוֹן עָלְמָא, הָא מָארֵי צַדִּיקַיָּא מָארֵי דְּצְלוֹתִין דְּמְבָרְכִין לָךְ בְּחַ"י

בִּרְכָאן, בָּעוּן לְאַעְלָא קַמָּךְ, מִיָּד מַנִּי לְמִפְתַּח לוֹן, וּלְמֵהַב שְׁאֵלְתּוֹי, וְאִלֵּין אִינוּן מָארֵי דְּאוֹתוֹת, מִסְטָרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם יד) וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים, וְאִלֵּין אִנּוּן דְּסָגְדִין בְּחַ"י עָלְמִין, בְּחַ"י בִּרְכָאן לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא.

אִלֵּין נָפְקִין הָא מָארֵי דְּקוֹמָה דָּפְקִין לְפִתְחָא, דְּאִינוּן כָּרְעִין וְסָגְדִין לְמַלְכָּא בִּצְלוֹתִין, כְּמָה דְּאָמְרוּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, כּוֹרֵעַ לְגַבֵּי אדנ"י בְּצַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א ב מה) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ, וְזוֹקֵף לְגַבֵּי יהו"ה, לְחַבְּרָא לוֹן תַּרְוַיְיהוּ כְּגַוְונָא דָּא יאהדונה"י.

וְעַל כֻּלְּהוּ אוֹלִיפַת שְׁכִינְתָּא זְכוּ, וְאִינוּן כַּד סָלְקִין לְעֵילָּא נְשַׁמָּתְהוֹן, כַּמָּה חֵיוָון מְקַבְּלִין לוֹן עַל גַּדְפַּיְיהוּ, וְסָלְקִין לוֹן עַד תַּרְעָא דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, מִיָּד דְּאִלֵּין דָּפְקִין לְפִתְחָא, אוֹלְפִין זְכוּ קָדָם מַלְכָּא בְּגִינַיְיהוּ, וּמַנִּי מַלְכָּא לְמִפְתַּח לוֹן, וְאִלֵּין אִינוּן דְּמִמַּלְלִין קָדָם מַלְכָּא בַּחֲשַׁאי, וְשָׁאֲלִין מִנֵּיהּ בָּעוּתְהוֹן בַּחֲשַׁאי, יְחִידִים קָדָם מַלְכָּא, וּמַלְכָּא יָהִיב לוֹן שְׁאֵלְתִּין דִּלְהוֹן.

מִיָּד הָא מַטְרוֹנִיתָא אַחִידַת בְּהוֹן, וְאוֹלִיפַת זְכוּ בְּגִינַיְיהוּ קָדָם דְּיִפְקוּן מִן הֵיכָלָא, וְאָמְרַת רִבּוֹן

עָלְמִין, אִלֵּין אִינּוּן דַּהֲווֹ, מְכַסְיָין לִי בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה דְּצִיצִית, בְּחָמֵשׁ קְשָׁרִין וּתְלַת עֶשֶׂר חוּלְיָין לְכָל סְטַר, וּבְתְלָתִין וּתְרֵין עַנְפֵי מִצְוָה, מִיָּד מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָכִין דְּמֶרְכַּבְתָּא דְּלְעֵילָא, לְנָטְלָא לוֹן בְּגַדְפַּיְיהוּ, וּלְפָרְחָא בְּהוֹן מֵאַתַר לַאֲתַר, וּלְכַסָּאָה עֲלַיְיהוֹן מִכָּל מַזִּיקִין וּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, וְהָא אָחֳרָנִין דָּפְקִין לְתַרְעָא, מִיָּד עָאלִין נְטוּרֵי תַּרְעִין, וְאָמְרִין רִבּוֹן עָלְמָא, הָא מָארֵי יְדִין דְּקָשְׁרִין תְּפִלָּה שֶׁל יָד עַל דְּרוֹעַיְיהוּ שְׁמָאלָא בִּצְלוֹתָא, וּתְפִלִּין עַל רֵישָׁא, קָא עָאלִין, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּיָהֲבִין דּוֹרוֹנָא לָךְ בִּימִינָא, דְּאִיהִי צְדָקָה, צ' תְּשְׁעִים אֲמִנִים, ד' אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, ק' מֵאָה בִּרְכָאן, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי אוֹרַיְיתָא, וּמִיָּד מַנִּי לוֹן, לְמִפְתַּח לוֹן, בְּהַהוּא (דף לג ע"ב) זִמְנָא וִידֵי אָדָם נָפְקִין, דְּאִינּוּן גְּדוּלָה גְּבוּרָה, וּמְקַבְּלִין דּוֹרוֹנָא דִּלְהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א ח) וְיִדֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, מַאי אָדָם, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם, וּמְקַבְּלִין מִנַּיְיהוּ דּוֹרוֹנָא וְיָהֲבִין לֵיהּ לְמַלְכָּא, וְאִם דּוֹרוֹנָא לָאו אִיהוּ כְּדָקָא יָאוּת, לְכַלְבָּא אִתְמַסַּר, וְדַחְיָין לוֹן לְבָר, דְּאִית דְּלָא פָּתְחִין לוֹן תַּרְעִין, וְאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כד יא) בַּחוּץ תַּעֲמֹד, וּמְמַלֵּל מַלְכָּא בְּהוֹן

מִלְבָר, וְיָהִיב לוֹן שְׁאֵלְתּוֹי מִלְבָר, וְאָזְלִין לוֹן.
דְּלַאו כְּלְהוּ עָאלִין לְבֵי מַלְכָּא, אֶלָּא אִלֵּין מָארֵי
דְּבֵיתָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דניאל א ד) יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין
בָּהֶם כָּל מוּם, לָא בְּצִלּוֹתְהוֹן, וְלָא בְּנִשְׁמָתְהוֹן, וְטוֹבֵי
מַרְאֶה בְּכָל עוֹבְדֵיהוֹן, וּמַשְׂכִּילִים בְּכָל חָכְמָה, וְשַׁפִּירָן
לְמֶחֱזֵי, דַּעֲלַייְהוּ אִתְמַר (שיר ב יד) הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ
הַשְׁמִיעִינִי אֶת קוֹלֵךְ, כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ נָאוֶה,
וְיוֹדְעֵי דַּעַת וּמְבִינֵי מַדָּע (דניאל א ד), דְּיָדְעִין בְּחָכְמָה
וּבְתִבוּנָה וְדַעַת, דְּאֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, אֶלָּא
אִם הוּא חָכָם בְּחָכְמָה וּמֵבִין בְּבִינָה וְיוֹדֵעַ בְּדַעַת, וַאֲשֶׁר
כֹּחַ בָּהֶם, דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי כ"ח אַתְוָון
דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, לַעֲמוֹד בְּכְלְהוּ בַּעֲמִידָה דִּצְלוֹתָא,
אִלֵּין יַעֲלוּן לְהֵיכָלָא דְמַלְכָּא, דְּאִינּוּן צַדִּיקִים גְּמוּרִים.
בֵּינוֹנִיִּים יְהִיב לוֹן שְׁאֵלְתִּין דִּלְהוֹן מִלְבָר, וְלָא עָאלִין
לְגָאו, רַשִׁיעַיָּיא אִדַּחְיָין מִתַּמָּן, וְלָא יָהִיב
לוֹן שְׁאֵלְתִּין דִּלְהוֹן, אֶלָּא עֲלַייְהוּ אִתְמַר (ישעיה א יב) מִי
בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רְמֹס חֲצֵרָי, וְאִלֵּין אִינּוּן רַשִׁיעַיָּיא,
דַּהֲווֹ מְבַזִּין לְמַלְכָּא בְּצִלּוֹתְהוֹן, דְּמַנְחָן לְמִשְׁמַע צְלוֹתָא,
וּפָסְקִין לָהּ עַל שִׂיחָה בְּטֵלָה.
אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין עָאלִין, אִינּוּן מָארֵי דְּצַוָּאר,

דַּהֲווֹ מְבָרְכִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מַאֲכָלִין וּמִשְׁתְּיִין דְּקָרְבָּנִין, דְּאָמְרִין בְּכָל יוֹמָא צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחוֹחִי (במדבר כח ב), דַּהֲווֹ מְקָרְבִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּכַמָּה קָרְבָּנִין דְּצְלוֹתִין, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּמְהַנְּיָין בְּעִנְּגָ שַׁבָּת, וּמְבָרְכִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהִיב לוֹן שְׁאֵלְתִּין דְּלִהוֹן, וּלְאָחֳרָנִין דַּהֲווֹ אָכְלִין בְּלָא צְלוֹתָא אִתְדַּחְיָין מִתַּמָּן, וְיָהֲבִין לוֹן בִּידָא דְּכַמָּה מַלְאֲכֵי חַבָּלָה דְּאִינּוּן מַזִּיקִין.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא מָארֵי דְּקָלִין וְדִבּוּרִין בִּזְמִירוֹת וְתוּשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת דִּצְלוֹתָא דָּפְקִין, וּמָארֵי דְּקָלִין דְּקָרָאן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּקְרִיאַת שְׁמַע, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל תִּרִין זִמְנִין עֶרֶב וָבֹקֶר.

אַדְהָכִי הָא מָארֵי דְּרַגְלִין קָא דָּפְקִין לְפִתְחָא, מָארֵי דַּעֲמִידָה דִּצְלוֹתָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דניאל א ד) וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמוֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, הַמֶּלֶךְ סְתָם דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵיכַל הַמֶּלֶךְ דָּא אדנ"י, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אדנ"י סְלִיק לְחוּשְׁבָּן הֵיכָל, וְאִתְמַר (חבקוק א כ) וַיְיָ' בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הַס מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּזָכֵי לְאַעְלָאָה לְהֵיכְלֵיהּ דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, לְמֶחֱזֵי לְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, זַכָּאָה פּוּמָא, דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ צְלוֹתָא דְּאִיהִי אדנ"י, דְּאָמְרִין לָהּ אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְזַכָּאִין שִׁפְוָון דְּאִינּוּן תַּרְעִין דְּהֵיכָלָא, כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, דְּכַד פּוּמֵיהּ פָּתַח בִּצְלוֹתָא בִּשְׁכִינְתָּא, וַיְיָ יַעֲנֶה מִיָּד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נח ט) אָז תִּקְרָא וַיְיָ יַעֲנֶה, אָ"ז תְּמַנְיָא אַתְוָון יהו"ה אהי"ה, וַיְיָ יַעֲנֶה הוּא וּבֵית דִּינוֹ, וְדָא יהו"ה אדנ"י יאהדונה"י, לְקַבֵּל תְּמַנְיָא אַתְוָון, אִלֵּין אִינּוּן חֵיוָון דְּחַשְׁמַ"ל, דְּאִינּוּן חֵיוָון דְּאֶשָּׁא, פַּעַם חָשׁוֹת וּפַעַם מְמַלְלוֹת, בִּצְלוֹתָא מְיוּשָׁב מְמַלְלוֹת, בִּצְלוֹתָא דְּמְעוּמָּד חָשׁוֹת.

וְתָא חֲזִי, אִם בַּר נַשׁ סָלִיק בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ בִּצְלוֹתָא דִּילֵיהּ לִשְׁכִינְתָּא, אוֹ בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא דְּעָבִיד, מִיָּד דְּדָפִיק לְפִתְחָא דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, נָבִיא אוֹ חוֹזֶה אוֹ חָכָם אוֹ צַדִּיק אוֹ חָסִיד, מִיָּד דְּקָרָא לָהּ לְתַרְעָא, אִם שְׁכִינְתָּא סְלִיקַת תַּמָּן, וַיְיָ יַעֲנֶה מִיָּד, וְלָא אַמְתִּין לְעֶבֶד אוֹ מְמַנָּא דְּאַפְתַּח לֵיהּ, אֶלָּא אִיהוּ מַמָּשׁ אַפְתַּח לֵיהּ, מֵחֲבִיבוּ וּרְחִימוּ דְּאִית לֵיהּ לְגַבָּהּ כְּחָתָן לְגַבֵּי כַלָּה, וְאִם שְׁכִינְתָּא

לָא סְלִיקַת בְּהַהוּא צְלוֹתָא אוֹ פְּקוּדָא, לָא חָשִׁיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִפְתַּח לֵיהּ הֵיכָלֵיהּ, וַאֲפִילוּ עַל יְדֵי שְׁלוּחָא. (דף לד ע"א) וְלַאו אִיהוּ כְּדַאי לְמֵיעָאל לְהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (דברים כד יא) בַּחוּץ תַּעֲמֹד, וּמִלְבָּר יָהֲבִין לֵיהּ בָּעוּתֵיהּ, עַל יְדֵי שְׁלוּחָא אוֹ מְמַנָּא, וְאִי לָא סָלִיק צְלוֹתֵיהּ כְּדְקָא יָאוּת, דַּחְיָין לֵיהּ לְבָר, וְסָגְרִין תַּרְעִין בְּאַנְפּוֹי, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי א כח) אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי.

וְהָכִי כַּד קָרָאן יִשְׂרָאֵל כָּל חַד וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּקְרִיאַת שְׁמַע אוֹ בִּצְלוֹתָא אוֹ בְּכָל פְּקוּדָא, אִם שְׁכִינְתָּא לַאו אִיהִי תַּמָּן לָא נָחִית תַּמָּן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ כד) בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ, וְתִרְגֵּם אוּנְקְלוֹס בְּכָל אֲתַר דְּאַשְׁרֵי שְׁכִינְתִּי תַּמָּן וְגוֹמֵר, דְּכַד בַּר נַשׁ סְלִיק שְׁכִינְתָּא בְּפִקּוּדִין דִּילֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עֲלֵיהּ בְּגִינָהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר הַנָּבִיא (ירמיה ט כב), אַל יִתְהַלֵּל וְגוֹמֵר, כִּי אִם בְּזֹאת וְהָא אוּקְמוּהוּ.

וְהָכִי כַּד בַּר נַשׁ סָלִיק שְׁכִינְתָּא בִּצְלוֹתָא דִּילֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית לָקָבֵל צְלוֹתֵיהּ, וּשְׁכִינְתֵּיהּ אַקְדִּימַת, לְאַפְתָּחָא לֵיהּ,

הָדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית כד טו) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר, וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְקוּבָּל, וְאִם לָאו יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְטוֹרָף, וְטוֹרְפִין לוֹ צְלוֹתֵיהּ בְּאַנְפּוֹי, וּבְגִין דָּא וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר, וּלְמַלְלָא בְּצְלוֹתֵיהּ בְּשֵׁם יְיָ, מִיָּד שְׁכִינְתָּא נָפְקַת לְגַבֵּיהּ וּבְגִינֵיהּ נָחֲתַת שְׁכִינְתָּא לְרַגְלוֹי, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים פה יד) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו.

וְכַד שְׁכִינְתָּא אִיהִי עוֹמֶדֶת עַל יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן רַגְלִין דְּקָמַת עֲלַיְיהוּ בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ בְּהוֹן, מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים וְגוֹמֵר (שיר ז ב), וְעוֹד מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ, כַּד יִשְׂרָאֵל הַווֹ מְקַיְּימִין שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, וְעוֹד מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים, בְּזִמְנָא דְעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (זכריה יד ד) וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא, וְעוֹד מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים, כַּד קַיְּימִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹמָא דְדִינָא בְּצְלוֹתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינַיְיהוּ עוֹמֵד מִכִּסֵּא דִין וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, בְּזִמְנָא דְאִינּוּן קַיְּימִין בִּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְסָבְלִין עֲלַיְיהוּ כַּמָּה דִינִין וְכַמָּה יִסּוּרִין,

דְּאָמְרִין כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה

(תהלים מד כג).

וְכַד בַּר נַשׁ מְצַלֵּי, צָרִיךְ בְּקַדְמֵיתָא לְנַחְתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יהו"ה בְּקִרְיַאת שְׁמַע, וְלֵיהּ אָמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּכָל שַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, בְּגִין דְּיוֹמִין דְּחוֹל תַּרְעָא דְּהֵיכָלָא פְּנִימָאָה אִיהִי סְתִימָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל מו א) כֹּה אָמַר אדנ"י אלהי"ם שַׁעַר הֶחָצֵר הַפְּנִימִית הַפֹּנֶה קָדִים יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְאַמַּאי בְּגִין דְּמטטרון שַׁלִּיט עֲלַייהוּ, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת דְּיֵיתֵי בַּעְלָהּ יִפָּתֵחַ, וְכֵן בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ, וּבְגִין דָּא, כַּד נָחִית בַּר נַשׁ יהו"ה בְּקִרְיַאת שְׁמַע, צָרִיךְ לְנַחְתָּא לֵיהּ בְּאדנ"י, דְּאִיהוּ בְּפִימֵיהּ, וּבְגִין דָּא אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ.

דְּתַלַּת צְלוֹתִין אִינוּן בְּשַׁבָּת, וּרְבִיעָאָה צְלוֹתָא דְּמוּסָף, צְלוֹתָא דְּעַרְבִית אַתָּה קִדַּשְׁתָּ, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דְּתַמָּן לֵיוָאֵי, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, וְדָא נִשְׁמַת כָּל חַי, דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, עַלָּהּ אִתְמַר (תהלים סח יד) אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם, אַל תִּקְרֵי אִם אֶלָּא אֵם, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (בראשית כח יא) וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, בַּאֲתַר דְּיֵישׁ כ"ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא שְׁכִיבַת

תַּמָּן, זַכָּאָה אִיהִי פּוּמָא, דְּאוֹרַיְיתָא דְּהַהִיא שַׁעְתָּא שְׁכִיבַת תַּמָּן.

צְלוֹתָא תְּלִיתָאָה אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, דָּא יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דַּאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ, וְאִינּוּן נְשָׁמָה יְתֵירָה וְרוּחַ יְתֵירָה וְנֶפֶשׁ יְתֵירָה, נֶפֶשׁ יְתֵירָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אַתָּה קִדַּשְׁתָּ, נְשָׁמָה יְתֵירָה נִשְׁמַת כָּל חַי, דְּאִתְמַר בָּהּ יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, רוּחַ יְתֵירָה אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַפְתַּח פִּימוֹי בִּתְלַת צְלוֹתִין, לְקַבְלָא (דף לד ע"ב) לוֹן בְּשַׁבָּת, תְּפִלַּת מוּסָף דָּא צַדִּיק, דְּכָלִיל כֻּלְּהוּ צְלוֹתִין, וּבֵיהּ אָמְרִין בִּצְלוֹתָא דְּמוּסָף כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ׳ אֱלֹהֵינ"ו וְכֶתֶר אִיהוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן, יְיָ׳ אֱלֹהֵינ"ו אַבָּא וְאִימָּא, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ תְּלַת אֲבָהָן, יְיָ׳ צְבָאו"ת בְּרִית מִילָה וּתְרִין יַרְכֵי קְשׁוֹט, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא.

זַכָּאִין שְׁפָוון דְּאִינּוּן תַּרְעִין דְּהֵיכָלָא, לְקַבְלָא בְּהוֹן צְלוֹתִין אִלֵּין, וּבְגִין דָּא אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח (תהלים נא יז), פְּתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק (שם קיח יט), דְּכַד בַּר נַשׁ אַפְתַּח פִּימוֹי בִּצְלוֹתָא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, מִיָּד אָז תִּקְרָא וַיְיָ׳ יַעֲנֶה (ישעיה נח ט), הוּא וּבֵית דִּינוֹ, אָ"ז תְּמַנְיָא אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה אהי"ה, אַבָּא וְאִימָּא, וַיְיָ׳ יַעֲנֶה מִיָּד הוּא וּבֵית דִּינוֹ יהו"ה אדנ"י.

כַּד אִינוּן בְּאַבָּא וּבְאִמָּא, לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, כָּל חַד וְחַד אִיהוּ שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְכַד אִינוּן בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן אִינוּן בְּיִחוּדָא חֲדָא, כְּגַוְונָא דָּא יאההויה"ה, בְּחֶסֶד וּגְבוּרָה אִינוּן יהו"ה אהי"ה, עַנְפִין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִינוּן תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא חֲדָא, וְהָכִי אִינוּן עַנְפִין מִתְפָּרְדִין בְּנֶצַח וְהוֹד, יהו"ה לִימִינָא אהי"ה לִשְׂמָאלָא, בְּצַדִּיק מִתְיַחֲדִים, הָא הָכָא רָזָא דְּאִילָנָא, דְּאִתְפַּשְׁטָן עַנְפּוֹי מֵעֵילָא, וּמִתְיַיחֲדִין בְּשָׁרְשׁוֹי לְתַתָּא, וְדָא עֵץ הַחַיִּים.

עֵץ הַדַּעַת טוֹב, דְּלֵית בֵּיהּ רָע, מִתַּתָּא לְעֵילָא, כְּגַוְונָא דָּא, אדנ"י שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִינוּן בִּתְרִין יַרְכִין עַנְפִין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְהָכִי בִּתְרִין דְּרוֹעִין מִתְפָּרְדִין עַנְפִין לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, בְּצַדִּיק אִינוּן בְּיִחוּדָא חֲדָא יאהדונה"י, וְדָא רָזָא דְּחַשְׁמַ"ל, חֵיוָון דְּאֶשָּׁא מְמַלְלָן, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, דְּאִיהִי יאהדונה"י, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, בִּתְרִין שְׁמָהָן וְדָא יהו"ה אהי"ה.

וּבְהוֹן הֲוָה מְשַׁבַּח שְׁכִינְתָּא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים מִתַּתָּא לְעֵילָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים

מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן, שָׁרֵרְךָ אַגַּן הַסַּהַר, שְׁנֵי שָׁדַיִךְ, צַוְּארֵךְ, רֹאשֵׁךְ, הָא הָכָא מִתַּתָּא לְעֵילָא.

וְהִיא מְשַׁבַּחַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעֵילָא לְתַתָּא, רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז, עֵינָיו, לְחָיָיו, שִׂפְתוֹתָיו, יָדָיו, שׁוֹקָיו, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק צְלוֹתָא בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר בְּתִקּוּנָא דָּא.

תָּא חֲזִי יהו"ה אדנ"י אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּתְרִין שׁוֹקִין יהו"ה לִימִינָא אדנ"י לְשִׂמְאלָא, וְאִינוּן אַסְפַּקְלַרְיָאָה הַמְּאִירָה וְאַסְפַּקְלַרְיָאָה שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה, בְּצַדִּיק תַּרְוַיְיהוּ חַד יאהדונה"י, וְהָכִי בְּתְרִין דְּרוֹעִין יהו"ה לִימִינָא אדנ"י לְשִׂמְאלָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יאהדונה"י תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא חֲדָא, בְּסוֹד אָמֵ"ן, וּבְגִין דָּא גָּדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ, הָא אִיהוּ מִתַּתָּא לְעֵילָא.

מֵעֵילָא לְתַתָּא יהו"ה אהי"ה תַּרְוַיְיהוּ חַד בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן, כְּגַוְונָא דָּא יאההויה"ה, בְּחָכְמָה וּבִינָה יהו"ה אהי"ה, בִּתְרִין דְּרוֹעִין יהו"ה אהי"ה, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא תַּרְוַיְיהוּ כַּחֲדָא, בְּנֶצַח וְהוֹד יהו"ה אהי"ה דָּא לִימִינָא וְדָא לִשְׂמְאלָא, בְּצַדִּיק תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא כַּחֲדָא, וְכֵן בְּמַלְכוּת תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא חֲדָא כְּגַוְונָא דָּא

יהו"ה אדנ"י, וּבָהּ מִתְחַבְּרִין יהו"ה אהי"ה, וּבְגִין דָּא אִיהִי קְרַיְת אַרְבַּע, חִבּוּרָא דְּאַרְבַּע שְׁמָהָן, דְּאִינּוּן בְּאַרְבַּע פָּרְשָׁיִין דִּתְפִלִּין דְּיָד, וּבְאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּרִישָׁא.

וְכַד נָבִיא הֲוָה סָלִיק לְעֵילָּא, וְדָפִיק לְתַרְעָא, אִי הֲוָה סָלִיק בִּשְׁכִינְתָּא, הֲוָה פָּתַח לֵיהּ מִיָּד, וַהֲוָה אָמַר לֵיהּ בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר אִתָּךְ (יחזקאל ב א), דְּאַנְתְּ הוּא דַּהֲוִית סָבִיל לִשְׁכִינְתָּא בִּצְלוֹתָא בַּעֲמִידָה, עֲמוֹד עַל רַגְלֶיךָ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם א ז) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, עֲגוּלִים כַּנְקוּדִים דְּאִינּוּן מַנְהִיגִים לְאַתְוָון, וּמִסְטָרָא דְּאַתְוָון אִינּוּן מְרוּבָּעִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יז) עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, וְעוֹד עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם, אִינּוּן (דף לה ע"א) אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת דְּאוֹמֵר בַּר נַשׁ בְּכָל יוֹמָא, וְעוֹד עֲמוֹד עַל רַגְלֶיךָ בְּקַדְמָאִין, וּמַה שְׁאֵלָתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת בְּאֶמְצָעִיוֹת, וְתֵעָשׂ בְּבַתְרָאִין, דְּתַמָּן אִיהוּ בַּר נַשׁ כְּעֶבֶד הַמְקַבֵּל פְּרָס מֵרַבּוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ, אִלֵּין נָפְקִין דְּיָהִיב לוֹן מַלְכָּא בָּעוּתְהוֹן, הָא אָחֳרָנִין קָא דָּפְקֵי לְתַרְעָא, מָארֵי דִּבְרִית מִילָה, וְאַמְרֵי אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן רַגְלִין דִּשְׁכִינְתָּא, דְּקָמַת עֲלַיְיהוּ בִּצְלוֹתָא בַּעֲמִידָה, דְּאִיהִי וַדַּאי עֲלַיְיהוּ

תְּפִלָּה מְעוּמָד, וְקָמַת עֲלַיְיהוּ בְּגָלוּתָא, וּבְמַאי קָמַת עֲלַיְיהוּ, בְּגִין דְּנָחֲתִין לְגַבָּה יהו"ה, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, דְּבֵיהּ צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְזַקְפָּא לִשְׁכִינְתָּא, וְאִלֵּין דְּלָא זָקְפִין לָהּ בְּשֵׁם יהו"ה בְּצִלּוּתְהוֹן, אוֹ בְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא (נ"א דִּלְהוֹן), אִיהִי צָוְוחַת עֲלַיְיהוּ, נְתָנַנִי יְיָ בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם (איכה א יד), דְּסָמְכוּ דִּילָהּ אִיהוּ בִּתְרִין דְּרוֹעִין דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, וַעֲמִידָה דִּילָהּ בִּתְרִין שׁוֹקִין דְּאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד, וּזְקִיפוּ דִּילָהּ בְּגוּפָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יהו"ה שְׁמֵיהּ, וּבְגִין דָּא כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, וְיִחוּדָא דִּילָהּ בְּצַדִּיק, וּבְגִין אִלֵּין דְּלָא יְכִילַת לְמֵיקַם בְּהוֹן בְּצִלּוּתָא, וְלֵית לָהּ סְמִיכוּ וְלָא זְקִיפוּ בְּהוֹן בְּגָלוּתָא, אִתְעֲצִיבַת בְּהוֹן, וְרָזָא דְמִלָּה בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב, וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ (משלי י א), וּבְגִינֵיהּ וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ (בראשית ו ז), וְאַמַּאי כּוּלֵי הַאי לְאִמֵּיהּ וְלָא לַאֲבוּהִי.

אֶלָּא דָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה אִינּוּן מִימִינָא דְּתַמָּן חָכְמָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה אִינּוּן מִשְּׂמָאלָא דְּתַמָּן אִימָּא עִלָּאָה, דְּבְהוֹן אדנ"י שְׂ֭מָעָה אדנ"י סְ֭לָחָה אדנ"י הַ֭קְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר (דניאל ט יט), בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְכַד לָא חָזְרִין בִּתְיוּבְתָּא אִינּוּן

דְּעָבְרִין עַל לֹא תַעֲשֶׂה דְּאִינּוּן מִשְּׁמָאלָא, אִתְמַר עֲלַיְהוּ (משלי י א) וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ, בְּגִין דְּתַמָּן אִימָּא לִשְׁמָאלָא, וְלִבָּא אִיהוּ לִשְׁמָאלָא, (וְרָזָא דְמִלָּה) וּבְגִין דָּא וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ.

וּתְרֵין הֲוַיּ"ת אִינּוּן לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא, כְּגַוְונָא דָּא יהה"ו יוה"ה, י' לִימִינָא וּבֵיהּ יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ (שם ג יט), אָב עִם בְּרָתָא, ה' עִלָּאָה עִם בְּרָא דְּאִיהוּ ו', תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה סב ח) וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ אֵלּוּ תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, דִּבְכָל אֲתַר דְּאָת ה' עַל ו' אִיהִי אִימָּא.

וְדָא רָזָא דְּקָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, דְּסָלִיק ה' לְגַבֵּי י', וְנָחִית ה' לְגַבֵּי ו', וְאִם לַאו הַאי הַוַיּ"ה יהה"ו, דְּאִתְרְמִיז בְּהַאי קְרָא (ירמיה ט כג) כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי, לָא הֲווּ יָדְעִין בְּנֵי נָשָׁא קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, דְּכַד לָא הֲוָה בַּר נַשׁ קָרִיב אָת ה' עִם י', ה' עִם ו', וּמָאן עוֹלָה וְיוֹרֵד, מָאן הֲוָה יָדַע מָאי נִיהִי ה' דְּאִיהִי בְּרָתָא, דְּאִית לֵיהּ לְסַלְקָא לָהּ לְגַבֵּי אַבָּא, וְה' דְּאִיהִי אִימָּא לְנַחְתָּא לָהּ לְגַבֵּי בְּרָא, אֶלָּא בְּגִין הַאי הַוַיּ"ה

דְּאִיהִי יהה"ו, דְּהֹ' דְּאִיהִי עַל ו' אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, וּבָהּ אִשְׁתְּמַע ה' תַּתָּאָה דְּאִיהִי תְּחוֹת י' דְּאִיהִי בְּרַתָּא, וְדָא רָזָא דְּקָרְבָּנָא, דְּצָרִיךְ לְסַלְקָא ה' לְגַבֵּי י', וּלְנַחֲתָא ה' לְגַבֵּי ו'.

יוה"ה י' אִיהוּ לִימִינָא חָכְמָה, ו' תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ (דברים לג ב), וְהַאי אִיהוּ דְּאָמְרִין מוֹחַ הַבֵּן דְּאִתְמַשַּׁךְ מִמּוֹחַ הָאָב, ה' עִלָּאָה לְשִׁמְאלָא, וּמִתַּמָּן אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִיהִי ה' תַּתָּאָה.

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּיָדְעִין רָזִין עִלָּאִין בַּהֲוַיְיו"ת, דִּבְהוֹן סָלְקִין צְלוֹתִין בַּהֲבָלִים דְּפוּמְהוֹן, וְנָחֲתִין אִינּוּן חֲיָילִין בְּהוֹן כִּדְקָא יָאוּת, דְּכַד בַּר נַשׁ סָלִיק שְׁכִינְתֵּיהּ בְּצְלוֹתֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עֲלֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ כד) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן רַגְלִין לִשְׁכִינְתָּא, לְמֵיקַם עִמָּהּ בֵּין בְּרִיחַ בֵּין בְּעָאקוּ, דְּכַד אִנּוּן בְּדִינָא (דף לה ע"ב) בְּיוֹמָא דְּדִינָא דְּאִיהִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהִי קָמַת עִמְּהוֹן לְדִינָא, דְּקַיְימִין לָהּ בְּצְלוֹתְהוֹן, דַּעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (משלי ו כב) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְּשִׂיחֶךָ, דִּבְכָל אֲתַר דְּקַיְימִין יִשְׂרָאֵל בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא לִשְׁכִינְתָּא, אִיהִי קַיְימַת בְּגִינַייְהוּ בְּכָל דּוּחֲקָא וְצַעֲרָא,

בֵּין בְּאָרְחָא בֵּין בִּישׁוּבָא בֵּין בִּימָּא, וְדָא אִיהוּ בְּהִתְהַלֶּכְךָ בְּמַדְבְּרָא תַּנְחֶה אוֹתָךְ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים פה יד) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו, בְּשָׁכְבְּךָ בִּישׁוּבָא תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ לְמֵיזַל בִּימָּא הֵיא תְּשִׂיחֶךָ, וְעוֹד בְּהִתְהַלֶּכְךָ בְּהַאי עָלְמָא תַּנְחֶה אוֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ בַּקֶּבֶר תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים הֵיא תְּשִׂיחֶךָ.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, וְהָא אָחֳרָנִין קָא דָפְקִין לְפִתְחָא,

וְאִינּוּן מָארֵי רַגְלִין, מִסְטָרָא דְּרַגְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (זכריה יד ד) וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר (שמות יב לז) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף, אִלֵּין נָפְקִין הָא אָחֳרָנִין עָאלִין, מִסְטָרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ז) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, רַגְלִין בְּעַגּוּלָא אִינּוּן רֶגֶל יְשָׁרָה, וְאִית רַגְלִין אָחֳרָנִין מְרוּבָּעִין דְּאוֹפַנִּים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם יז) עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, דִּבְהוֹן וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק (שם יד), וְאִנּוּן רַגְלִין בְּעַגּוּלָא, אִינּוּן כְּנִקּוּדִין לְאַתָּוון, דְּאִינּוּן רַגְלִין בְּרִבּוּעָא.

וְנָבִיא דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דִּלְהוֹן, תַּמָּן הֲוָה סָלִיק רוּחֵיהּ, וּמִתַּמָּן הֲוָה שָׁמַע כָּל מַה דַּהֲוָה לֵיהּ לְמִשְׁמַע, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל ב א) וַיֹּאמֶר אֵלָי בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל

רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר אוֹתָךְ, וְעוֹד (שם ב) וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלַי וַתַּעֲמִדֵנִי עַל רַגְלָי, וָאֶשְׁמַע אֵת מְדַבֵּר אֵלָי, וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי וְגוֹמֵר (שם ג יב), בְּגִין דְּדַרְגִּין אִינּוּן מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות לג כג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי, אָמַר וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי.

מָאי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ, אִית רַעַשׁ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א יט יא) לֹא בָרַעַשׁ יְיָ, דְּלָא ייֵתֵי תַּמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִית רַעַשׁ דְּייֵתֵי תַּמָּן, אֶלָּא רַע"שׁ בְּהִפּוּכָא עֶרֶ"שׁ, כְּמָה דְאִתְמַר (תהלים מא ד) יְיָ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דָּוִי, וְדָא אִיהוּ כָּל מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ, דְּאִתְהַפַּךְ רַע"שׁ לְעֶרֶ"שׁ, וּמַאי נִיהוּ עֶרֶ"שׁ, אֶלָּא אִיהוּ עֶשֶׂ"ר בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר סְפִירָן, דַּעֲלָהּ אִתְמַר אֵין קְדוּשָׁה בְּפָחוּת מֵעֲשָׂרָה.

דְּאִיהִי שַׁרְיָא לְרֵישָׁא דְּחוֹלָה, וּבְגִינָהּ יְיָ יִסְעָדֶנּוּ, וּבְמַאי עַל עֶרֶשׂ דָּוִי, עַל שְׁכִינְתֵּיהּ וַדַּאי, וְאִם שְׁכִינְתָּא לַאו תַּמָּן, רוּחַ סְעָרָה תַּמָּן, דְּאַסְעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (יונה א ד) וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר, דְּאִיהִי גּוּפָא דְּסִפִּינָה, כַּד לֵית שְׁכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ, רוּחַ סְעָרָה מְהַפֵּךְ לָהּ וְתַבַּר לָהּ, וּבְזִמְנָא דְּשְׁכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ, מִיָּד קָלָא נָפִיק בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ (יחזקאל ב א), וְקָאִים

מִמַּרְעָא דִּילֵיהּ, וְנָפִיק מִדִּינָא, שְׁלִים בְּגוּפֵיהּ שְׁלִים בְּמָמוֹנֵיהּ.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְאִינּוּן דִּסְמִיכִין לִשְׁכִינְתָּא בְּכַמָּה רַגְלִין דְּמוֹעֲדִים וְיוֹמִין טָבִין, וְכַד אִלֵּין עָאלִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ בְּהוֹן, מַה יָּפוּ פְּעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב (שיר ז ב), דְּאִלֵּין אִינּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים טז טז) שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה אַנְתְּ שַׁפִּירָא בְּאִלֵּין נְעָלִים דְּאִינּוּן נְעִילַת פֶּסַח וּנְעִילַת עֲצֶרֶת וּנְעִילַת חָג, חַמּוּקֵי יֶרֶכַיִךְ, אִלֵּין אִינּוּן מִסְטָרָא דְּתֵרֵי יַרְכֵי קְשׁוֹט דְּאִתְמַר בְּהוֹן שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְאִינּוּן שִׁית דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה.

מִסְטָרָא דְּאָת וֹ דְּאִיהוּ צַדִּיק, עַמּוּד דְּסָמִיךְ לוֹן, וְאִיהוּ שִׁית לָקָבֵל (מלכים א י יט) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, וְסָלִיק בְּאָת י׳ לְשִׁשִּׁים, כְּגַוְונָא דְּשִׁשִּׁים וְשִׁית גַּלְגַּלִּים דְּסַחֲרִין לְכוּרְסַיָּא, וְאִינּוּן ס"ו מִן יְסוֹ"ד, וְהָא אוּקְמוּהָ, אִשְׁתָּאַר י"ד, בֵּיהּ וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה (הושע יב יא), וְדָא שְׁכִינְתָּא יָד חוֹתֶמֶת מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, יָד כּוֹתֶבֶת מִסְטָרָא (דף לו ע"א) דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי תְּמוּנַת כֹּל, וּבְגִין

דָּא (הושע יב יא) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין קָא דָפְקִין לְפִתְחָא,

וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְאִינוּן מָארֵי דְאוֹת, דְּאִיהוּ חַ"י עָלְמִין, דִּמְצַלִּין בְּחַ"י בִּרְכָאן דְּצְלוֹתִין, דִּמְקָרְבִין בְּהוֹן קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּחֲשִׁיבָא לָקָבֵל שִׁבְעָה פָּרִים וְשִׁבְעָה אֵלִים, וְלָקָבֵל שְׁתֵּי תּוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה, דְּמִסְטְרָא דְהַאי אוֹת אָמַר לְמֹשֶׁה וְזֶה לְךָ הָאוֹת (שמות ג יב), וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרֵי עֲשַׂר מַזָּלוֹת, וְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, מִסִּטְרָא דִקְדוּשָׁה, דְּאִיהִי בַּת שֶׁבַע, וּמִסִּטְרָא דְוֹו' דְּאִיהוּ ו' עִלָּאָה ו' תַּתָּאָה, וַעֲלַייהוּ אִתְּמַר (ירמיה י ב) וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ, כִּי יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה.

הֵ"א אִינוּן שִׁית כּוֹכְבֵי לֶכֶת, ה' כֹּכָבָא שְׁבִיעָאָה, ו"ו

תְּרִין עֲשַׂר מַזָּלוֹת, דְּכָל מַזָּל אִתְקְרֵי אוֹת, וְאִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל שַׁעְתָּא דִתְרִין עֲשַׂר שַׁעְתִּין, כָּל נָבִיא אִית לֵיהּ מַזָּלֵיהּ וְשַׁעְתֵּיהּ, וּכְפוּם הַהוּא מַזָּל, וּכְפוּם פְּעוּלָה דִּילֵיהּ, הָכִי אִתְגַּלְיָיא לֵיהּ אוֹת מִן וָא"ו, דִּתְרִין עֲשַׂר מַזָּלוֹת מְמַנָּן עַל תְּרִין עֲשַׂר שַׁעְתִּין, וְעַל תְּרִין עֲשַׂר יַרְחִין.

וְאִלֵּין מַזָּלוֹת מִתַּמָּן הֲווֹ יָרְתִין תְּרִין עֲשַׂר שִׁבְטִין נְשְׁמָתִין דִּלְהוֹן, וְאִית מִסִּטְרָא אָחֳרָא תְּרִין עֲשַׂר,

דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית כה טז) שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִים לְאֻמֹּתָם, דְּאִינּוּן אִתְקְרִיאוּ טָלֶ"ה שׁוֹ"ר תְּאוֹמִי"ם סַרְטָ"ן וְגוֹמֶר, דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

שִׁית מַזָּלוֹת אִינּוּן מֵעֵילָא לְתַתָּא מֵחֶסֶד וְעַד יְסוֹד, וְשִׁית מִתַּתָּא לְעֵילָא מִיסוֹד וְעַד חֶסֶד, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת אִתְקְרִיאוּ שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, מִשְּׁכִינְתָּא עַד חֶסֶד, וּכְפוּם פְּעוּלָה דְּהַהִיא סְפִירָה הָכִי אִתְגַּלְיָיא אוֹת, אוֹת מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד אִיהוּ רַחֲמֵי, אוֹת מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה אִיהוּ דִּינָא, וְאַחֲזֵי עַל קְטוֹלָא דְּחַיָּיבַיָּא, וּשְׁפִיכוּ דְּדָמָא, וְאַחֲזֵי בְּצַדִּיקַיָּיא דַּם דִּבְעִירָן, לְמֵיכַל בְּחֶדְוָה וְעֹנֶג דְּמַאֲכָלִין בְּחָתָן וְכַלָּה, וּבִשְׁפִיכוּ דְּדָמָא דְּקָרְבָּנִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ כד) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וכו׳, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְעוֹד אַחֲזֵי בְּצַדִּיקַיָּיא דַּם בְּרִית, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל טז ו) וָאוֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאוֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי.

מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ אוֹת תָּלוּי אָרוּךְ, אִם זַכְוָון עוֹבָדִין דְּעָלְמָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְאִם לָאו כְּלַפֵּי דִּינָא, וְהָכִי אִינּוּן תְּלַת אָחֳרָנִין כְּגַוְונָא דָּא, וּלְחַכִּימַיָּא בְּרָמִיזָא.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין דָּפְקִין לְפִתְחָא מִסִּטְרָא דְּקֻשְׁטָא, דְּאִיהוּ אוֹף הָכִי אוֹת בְּרִית, דְּאִתְמַר בֵּיהּ

(שם א כח) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם, כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב, הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יְיָ וָאֶרְאֶה וָאֶפֹּל עַל פָּנַי, וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר, וְאַמַּאי הוּא נָפִיל עַל אַנְפּוֹי, בְּגִין דַּאֲסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בַּקֶּשֶׁת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא וְאַמַּאי אַסִּיר לְאִסְתַּכְּלָא בַּקֶּשֶׁת, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי בְּגִין אִינּוּן קְלִיפִין דְּמִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ וּדְאִינּוּן בֵּיהּ, דְּאִינּוּן רוּחַ סְעָרָה עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, וְדָא אִיהוּ דְּחָזָא יְחֶזְקֵאל עָלָיו הַשָּׁלוֹם, דְּאָמַר וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דָּא קַו תְּהוֹ קְלִיפָּא יְרוֹקָא דְּאֲגוֹזָא קַו יָרוֹק, עָנָן גָּדוֹל קְלִיפָּה תִּנְיָינָא חִוָּרָא דְּאֲגוֹזָא, וְדָא בֹּהוּ, וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה דְּאֲגוֹזָא וְדָא חֹשֶׁךְ, וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב דָּא קְלִיפָּה רְבִיעָאָה דְּאֲגוֹזָא, דְּאִיהִי אִתְאַחֲדָא בְּמוֹחָא, וּמִתּוֹכָם כְּעֵין הַחַשְׁמַל דָּא מוֹחָא דְּאֲגוֹזָא, וְדָא יאהדונה"י.

וּבְרִי עַד דְּאִלֵּין קְלִיפִין דְּאֲגוֹזָא מִתְעַבְּרִין וּמִתְתַּבְּרִין, בְּתִקִּיעָה וּשְׁבָרִים וּתְרוּעָה, דְּבְהוֹן שְׁבָרִים (שמות כג כד) שַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבוֹתֵיהֶם, דְּאִינּוּן קְלִיפִין דְּאֲגוֹזָא, וּבִתְרוּעָה (תהלים ב ט) תְּרוֹעֲעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל, וּבִתְקִיעָה וְהוֹקַע אוֹתָם לַיְיָ, דְּאִלֵּין גָּרְמוּ (בראשית לב כו) דְּוַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה, דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְאִתְפְּרַשׁ מִינָּהּ

שְׁכִינְתָּא, וְאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְאִתְדַּבַּק בְּאַתְרָהָא קְלִיפָּה דְּעָרְלָה דְּאַפְרִיד בֵּין צַדִּיק וּשְׁכִינְתָּא, עַל כֵּן לֹא (דף לו ע"ב) יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה (שם לב לג), עַד דְּאִתְעַבְּרַת הַאי קְלִיפָּה מִתַּמָּן.

וּבְרִי כָּל זִמְנָא דְּאִלֵּין קְלִיפִין לָא מִתְעַבְּרִין מִקֶּשֶׁת, לָא יְהֵא קֶשֶׁת בְּגַוְונוֹי נְהִירִין, וְסִימָנָא דָּא יְהֵא בִּידָךְ, עַד דְּתֶחֱזֵי קַשְׁתָּא בְּגַוְונוֹי נְהִירִין לָא תְצַפֵּי לְרַגְלֵי דְּמְשִׁיחָא, וּמִיָּד דְּיֵהָא נָהִיר בְּגַוָונִין נְהִירִין, מִיָּד וְרָאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם (שם ט טז), וּמִיָּד אִתְגַּלְיָיא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות ג יב) וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ, לְקַיֶּימָא בֵּיהּ כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת (מיכה ז טו), בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְגַּלְיָיא מַ"ה שֶׁ"הָיָה ה"וא שֶׁיִּהְיֶה.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, אָחֳרָנִין דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְאִינּוּן מָארֵי דְּקוֹמָה, מִסְטָרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא בֶּטֶן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לח כט) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח, (יחזקאל א כב) כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא, גּוּף דִּילָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בֶּטֶן עֲלֵיהּ אִתְמַר (שיר ז ג) בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים.

שָׁרֵרְךָ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג וגו' (שם), שָׁרֵרְךָ דָּא צִיּוֹן, דְּאִיהוּ טָבוּר עָלְמָא, נְקוּדָה דְּמִינָהּ

הוּשְׁתַּת הָעוֹלָם, לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּאִינּוּן מִזְרָח וּמַעֲרָב צָפוֹן וְדָרוֹם, וּלְקִבְלַיְיהוּ, רֵישָׁא לְמִזְרָח, גּוּפָא לְמַעֲרָב, דְּרוֹעִין לְדָרוֹם, רַגְלִין לְצָפוֹן, אוֹת בְּרִית נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דְּטַבּוּר, אַגַּן הַסַּהַר, דָּא נְקוּדָה דְּסִיהֲרָא כְּגַוְונָא דָּא כ, וְהִיא רֵאשִׁית נְקוּדָה בְּאָת ב, בַּת קוֹל אִיהִי וַדַּאי, כְּלָלָא דְּנִקּוּדִין וְאַתְוָון.

וְאִיהִי פְּתוּחָה כְּלַפֵּי צַדִּיקַיָּא וְחַסִּידַיָּא וְחַכִּימַיָּא מָארֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וּפְתִיחָא לְגַבֵּי נְבִיאַיָּיא, וּלְגַבֵּי נַטְרֵי בְּרִית, וְכָל אִינּוּן דְּתַלְיָין בִּסְפִירָן, דְּאִינּוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהִי סְתִימָא מִסְטָרָא אָחֳרָא כְּלַפֵּי רַשִׁיעַיָּיא, דְּבְזִמְנָא דְּאִתְיַין לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ, חָזְרַת אַנְפִּין לַאֲחוֹרָא מִנַּיְיהוּ, כְּגַוְונָא דָּא ב.

וּבְגִין דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנֵיהּ חֲקוּקָה בְּסִיהֲרָא תַּמָּן, אִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כג כא) לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל, יְיָ אֱלָהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ, וְעַל אִינּוּן דְּזַרְעָא דְּיַעֲקֹב אִתְמַר (דברים לג כז) וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב, אִתְמַר הָכָא בָּדָד, וְאִתְמַר הָתָם בַּאֲתַר אָחֳרָא (שם לב יב) יְיָ בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, דָּא יְהֵא בְּיוֹמוֹי דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּלָא יְהֵא פְּסוֹלֶת בְּיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא יְיָ בָּדָד יַנְחֶנּוּ, וּמָאן פְּסוֹלֶת.

אִינּוּן גֵּרִים, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא מִתְפַּשְׁטָא סִיהֲרָא מֵאִלֵּין קְלִיפִּין חֲשׁוֹכִין, וּמִתְחַדְּשָׁא בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין, וְהַאי אִיהוּ חִדּוּשָׁא דְּסִיהֲרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית לה יד) וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ, וְאִתְּמַר בָּהּ (תהלים קג ה) תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְיכִי, וּמִיָּד דְּאִיהִי מִתְחַדְּשָׁא, מִיָּד אִתְקְרֵי קְרָא (יחזקאל לו כז) דִּנְבוּאָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר (שם כו) וְנָתַתִּי בָּכֶם לֵב חָדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר, וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם (יואל ג א).

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא מָארֵי דְּקוֹמָה קָא דָּפְקִין לְפִתְחָא, דְּאִיהוּ קוֹמָה דְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דניאל י ו) וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ, וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְקְרֵי שָׁמַיִם, דְּבֵיהּ אִתְפַּתְּחוּן חָמֵשׁ נְהוֹרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אלהי"ם, וְאִינּוּן חָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּאִינּוּן ה' סִפְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ ו' וּבֵיהּ אִתְפַּתְּחָן חָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּאָת ה', דְּסָלְקִין לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחֵירוּ.

וּבְזִמְנָא דְּאִלֵּין דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אִתְפַּתְּחַת לוֹן תַּרְעָא דְּהֵיכָלָא בְּכַמָּה

נְהוֹרִין מְרַקְמָן, נָהֲרִין מִכָּל גַּוְונִין דְּעָלְמָא, וּבְזִמְנָא דְּאִלֵּין עָאלִין לְהֵיכָלָא, שְׁכִינְתָּא אוֹלִיפַת זְכוּ עֲלַייהוּ, וְאָמְרַת רִבּוֹן עָלְמָא, הָא אִלֵּין מָארֵי דְּקוֹמָה דְּקָא סָגְדִין בְּצִלּוֹתָא לְגַבָּךְ אַרְבַּע זִמְנִין, בִּתְלַת קַדְמָאִין תְּרֵי, וּבִתְלַת בַּתְרָאִין תְּרֵי, לָקְבֵל אַרְבַּע אַתְוָון דִּילָךְ, וְזָקְפִין אַרְבַּע זְקִיפוֹת בְּהוֹן לְאַרְבַּע אַתְוָון דִּילִי דְּאִינּוּן אדנ"י, לְסַלְקָא אַרְבַּע דְּאִינּוּן (דף לז ע"א) אדנ"י, בְּאַרְבַּע דְּאִינּוּן יהו"ה, וְצָרִיךְ לְמִכְרַע בְּכֻלְּהוּ, בְּחַ"י חוּלְיָין, דְּאִינּוּן לָקְבֵל תַּמְנֵי סְרֵי בִּרְכָאן, דִּכְלִילָן בְּחַ"י עָלְמִין, וְדָא אִיהוּ דְּתַקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, עַד דְּיִתְפַּקְּקוּ כָּל חוּלְיוֹת שֶׁבַּשִּׁדְרָה, וְשִׁדְרָה אִיהוּ לוּלָב, אִם נִפְרְצוּ עָלָיו פָּסוּל, כְּגַוְונָא דָּא צָרִיךְ דְּלָא יַפְסִיק בְּתַמְנֵי סְרֵי בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא, דְּאִינּוּן לָקְבֵל חַ"י נְעָנּוּעִין דְּלוּלָב.

כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אֲפִילּוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק, בְּגִין דְּחַ"י עָלְמִין אִיהוּ דַּאֲחִיד בֵּין יהו"ה אדנ"י, כְּגַוְונָא דָּא יאהדונה"י, דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן אָמֵ"ן, וּבְגִין דָּא אֲפִילּוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק, כְּשֶׁהוּא כוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וּמַה דְּאִתְמַר אֲבָל עַקְרָב פּוֹסֵק, בְּגִין דְּהָא אוּקְמוּהוּ (ויקרא יח ה) וָחַי בָּהֶם, וְלֹא שֶׁיָּמוּת בָּהֶם.

וְעוֹד כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, הָא אוּקְמוּהוּ דְּצָרִיךְ

לְכִלּוֹל בֵּיהּ עֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִינּוּן כ' מִן בָּרוּךְ כֶּתֶר, ר' רֵאשִׁית חָכְמָה, ב' תְּרִין הֵהִי"ן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, ו' שִׁית סְפִירָן, הָא עֶשֶׂר, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (בראשית יד כ) וּבָרוּךְ אֵ"ל עֶלְיוֹן וְגוֹמֵר, וַיִּתֶּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל, יוֹסֵף בְּגִין דְּזָכָה לְצַדִּיק חַ"י עָלְמִין, דְּבֵיהּ צָרִיךְ לְמִסְגַּד בְּכָל סְפִירָן לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, זָכָה לְהַאי חֶלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם לז ט) וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְגוֹמֵר, וְנָבִיא דְּסָלִיק לְהַאי דַּרְגָּא, שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, כֻּלְּהוּ יָהֲבִין בֵּיהּ נְבִיעוּ בִּנְשִׁמָתֵיהּ, וְרוּחַ דִּנְבוּאָה לְאִתְנַבָּאָה מִכֻּלְּהוּ, וְהַאי אִיהוּ מִשְׁתַּחֲוִים לִי, דְּמִכֻּלְּהוּ נָחִית לֵיהּ נְבוּאָה, וּמִכֻּלְּהוּ אִתְכְּלִילַת נִשְׁמָתֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ אַגְרָא דְּאִלֵּין מָארֵי דְּקוֹמָה.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאִינּוּן מָארֵי דְּרוֹעִין, וְאָמְרִין אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, מִיָּד עָאלִין נְטוּרֵי תַּרְעִין, וְאָמְרִין רִבּוֹן עָלְמָא הָא מָארֵי דְּדְרוֹעִין קָא דָּפְקִין לְפִתְחָא, קָלָא נָפִיק וְיֵימָא, הָא אִינּוּן מָארֵי דְּדְרוֹעִין בְּקִשּׁוּרָא דְּתִפְלִין, וּבַעֲטִיפוּ דְּמִצְוָה, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן וַיָּשִׂימוּ עַל שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם, כְּגַוְונָא דְּשֵׁם וָיֶפֶת, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שם ט כג) וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת הַשִּׂמְלָה וְגוֹמֵר, וְעֶרְוַת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ, עֶרְוָה אִיהִי

מִסְטָרָא דְחָם, וְדָא אִיהוּ יֵצֶר הָרַע, דְּמְחַמֵּם גּוּפֵיהּ לְדַבָּר עֶרְוָה (נ"א עֲבֵירָה), וְגַלֵּי עֶרְיָן בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם ג יד) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה, וּבְגִין דְּהַאי אִיהוּ מִסְטְרוֹי, אָמַר (שם ט כה) אָרוּר כְּנָעַן וְגוֹמֵר.

וְעוֹד אִלֵּין אִינּוּן מָארֵי מַתְנָן, דְּעָבְדִין גְּמִילוּת חֲסָדִים עִם שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲנִיָּא, דְּאִנּוּן (דברים טו יא) פָּתוֹחַ תִּפְתַּח, נָתוֹן תִּתֵּן (שם י), הַעֲנֵק תַּעֲנִיק וכו' (שם יד), עֲשָׂרָה אִינּוּן, וְהָא אוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּא מָארֵי מַתְנִיתִין, וְאִלֵּין אִינּוּן יְדֵי נְדִיבִים מִסְטָרָא דַאֲבָהָן, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים מז ו) נְדִיבֵי עַמִּים וְגוֹמֵר, יְדַיִן פְּתִיחָן בְּוַתְרָנוּתָא לְגַבֵּי עֲנִיִּין, דְּאִינּוּן צַדִּיק וְצֶדֶק, דְּגָמְלִין עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא גְּמִילוּת חֲסָדִים, בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְהִיבַת מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם מב ט) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי, אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּמִתַּרְוַיְיהוּ אִתְיְהִיבוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.

וְעוֹד רִבּוֹן עָלְמָא, קַבֵּל דּוֹרוֹנָא דִּלְהוֹן, דְּאִיהִי מַתָּנָה טוֹבָה דְּסָלְקָא עֲלַיְיהוּ, דְּאִתְּמַר בָּהּ מַתָּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי וְשַׁבָּת שְׁמָהּ, אִלֵּין אִינּוּן דַּהֲווֹ עָבְדִין צְדָקָה עִמָּהּ, דְּאִיהִי צ' תִּשְׁעִין אַמִּין, ד' אַרְבַּע

קְדוּשׁוֹת, ק' מְאָה בִּרְכָאן, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, מִיָּד וִידֵי אָדָם (יחזקאל א ח) דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, הֲווֹ נָפְקִין מֵאָדָם דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְקַבְּלָא דּוֹרוֹנָא דִּלְהוֹן, וְיָהֲבִין לֵיהּ לְמַלְכָּא, דְּאִלֵּין דִּלָּא עָבְדִין גְּמִילוּת חֲסָדִים עִם שְׁכִינְתֵּיהּ בְּגָלוּתָא, וְאִינּוּן קַמְצָנִין לְגַבָּהּ, דּוֹרוֹנָא דִּלְהוֹן לְכַלְבָּא אִתְמַסַּר, וְדוֹרוֹנָא דִּשְׁכִינְתָּא צָרִיךְ לְמֶעֱבַד בְּגִינָהּ מֵהַהוּא חָבִיב דְּאִית לֵיהּ, (דף לז ע"ב) כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ וגו'מֵר (דברים ו ה), בְּהַהוּא דְּאִיהוּ חָבִיב עֲלָךְ, בְּהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה חֵיוִון פָּתְחִין יְדַיְיהוּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ח) וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, יָהֲבֵי דּוֹרוֹנָא לְנִשְׁמָתָא דְּהַהוּא בַּר נַשׁ, מִכַּמָּה מַתְנָן טָבִין, מִכַּמָּה דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה, וְעַל כֻּלְּהוּ יְהִיבַת לֵיהּ שְׁכִינְתָּא מַתְנָן, דְּאִתְמַר בָּהּ יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, בְּגִין (קהלת ג יג) דְּמַתַּת אלהי"ם הִיא, וְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וכו', יְהִיב לֵיהּ כַּמָּה מַתְנָן טָבִין, וּפַרְנָסָה לְנִשְׁמָתֵיהּ וּלְגוּפֵיהּ, וְכֻלְּהוּ דְּעָאלִין, כַּד נָפְקִין מִבֵּי מַלְכָּא, יָהֲבִין תְּלַת פְּסִיעָן לַאֲחוֹרָא, דְּלָא חָזְרִין כְּתַפַּיְיהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵית דּוֹרוֹנָא חֲבִיבָא קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדוֹרוֹנָא דִּשְׁכִינְתָּא.

זַכָּאִין אִינּוּן דְּרוֹעִין דְּסָלְקִין לָהּ לְגַבֵּיהּ, תְּפִלִּין עַל

יְדַיְיהוּ וְעַל רֵישַׁיְיהוּ, זַכָּאִין אִינוּן רַגְלִין וְגוּפָּא וִידַיִן וְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, דְּבֵיהּ סָלִיק דּוּרוֹנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵית דּוּרוֹנָא חֲבִיבָא קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדוּרוֹנָא דִּשְׁכִינְתָּא, זַכָּאָה אִיהוּ אֵבֶר דְּעָבִיד בֵּיהּ מִצְוָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּבְגִינָהּ נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשַׁרְיָיא בְּכָל אֵבֶר דִּילֵיהּ, וְעַל הַאי בַּר נַשׁ מַכְרִיזִין לְעֵילָּא, הָבוּ יְקָר לְדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא.

בְּרִישׁ הוּרְמָנוּ דְמַלְכָּא, בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, לָא חָוֵור וְלָא סוּמָק וְלָא יָרוֹק וְלָא אוּכָּם כְּלָל. וְהַאי בּוֹצִינָא אִיהוּ קַו הַמִּדָּה, דְּאִיהוּ אִתְלַבַּשׁ בְּאַוִּירָא, וְכַד אִיהִי בְּאַוִּירָא. אִיהִי סְתִימָא וְלָא אִתְחַזְיָיא כְּלָל, וְכַד אִתְפַּשְׁטַת לְאִתְגַּלְיָא, נָפִיק מֵהַאי אַוִּירָא נְקוּדָה חֲדָא, וּמַה דְּאִשְׁתָּאַר אִיהוּ אוֹר, וְהַאי אִיהוּ אוֹר קַדְמָאָה דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, יְהִי י׳ אַוִּיר, וְרָזָא דָא לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמַסַּר.

(דף לז ע"ב)

וְהַאי נְקוּדָה בָּתַר דְּאִתְפַּשַּׁט מֵהַאי אוֹר, אִתְלַבְּשַׁת בְּגַוְונִין אַרְבַּע בְּהֵיכָלָא עִלָּאָה, וּמָאי אִיהִי בְּ וַעֲלָה אִתְמַר (משלי כד ג) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת, וְרָזָא דְּהַאי נְקוּדָה אִיהִי מָדִיד חֲמֵשׁ גַּוְונִין, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (ישעיה מ יב) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם וְדָא אָ, וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן וְדָא אִ, וְכָל בַּשְּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְדָא אִ, (נ"א א), וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים וְדָא אֵ, וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם וְדָא אֶ, דָּא סָלִיק בְּאֲוִירָא, וְדָא אָזִיל לְצָפוֹנָא, וְדָא לְדָרוֹמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (קהלת א ו) הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן, תְּרֵין אָחֳרָנִין סוֹבֵב סוֹבֵב לְגַבֵּי מִזְרָח וּמַעֲרָב, דְּאִינוּן כְּלְהוּ נְקוּדֵי כְּגַלֵּי יַמָּא, דָּא סָלִיק וְדָא נָחִית.

וְאִינוּן כְּחוּטָא חִוָּרָא דְּעֵינָא, דְּאִיהוּ אַסְחַר עֵינָא, וּכְחוּטָא יְרוֹקָא וְאוּכְמָא וְסוּמָקָא וְתִכְלָא, אִלֵּין גַּלְגַּלִּין כְּלְהוּ סָחֲרִין לְהַהוּא נְקוּדָה, וְאִיהִי מְדָּה לְכָלְהוּ, אִיהִי בְּאַרְבַּע, וְסָלְקָא בְּעֶשֶׂר, וְרָזָא דְּמִלָּה יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִלֵּין אִינוּן אַרְבַּע גַּוְונִין דְּסָלְקִין בְּעֶשֶׂר, וְאִנּוּן כְּלְהוּ לַהֲבִיוֹת אִשִּׁיוֹת, וַעֲלַיְיהוֹן אִתְמַר (דברים ד כד) כִּי יהו"ה אלהי"ך אֵשׁ אֹכְלָה הוּא, שֶׁבַע אִינוּן מֵהַאי עֶשֶׂר, וְאִינוּן לָקְבֵל שִׁבְעָה רְקִיעִין, וְאִינוּן שֶׁבַע סְפִירָאן, וּבֵין כָּל חַד וְחַד חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין, וְהָכִי פּוּתְיָא דְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין עַד דְּסָלְקִין כֻּלָּא

לְמִדָּה יְדִיעָא דְּאִיהִי נְקוּדָה חֲדָא, לְחִשְׁבַּן יְדִיעָא, וְהָכִי אִיהוּ רָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא כְּגַוְונָא דָּא. 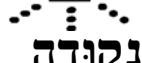 תִּשַׁע נְקוּדִין אִינוּן לְכָל סְטַר, דְּאִתְכְּלִילָן בִּנְקוּדָה דְּחָלָל דִּילָהּ, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (שמות לא יד) מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת וכו׳.

קָם הַהוּא סָבָא וְאָמַר לוֹ רַבִּי רַבִּי בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ בְּהַאי נְקוּדָה טְמִירָא עִלָּאָה, נְחִית הָכָא לְגַלָּאָה רָזָא טְמִירָא, וְלָא לִיקָרָא דִּילִי עֲבִידְנָא, אֶלָּא לִיקָרָא דְּשָׁכִינְתָּא, לְאַחָזָאָה יְקָרָא דְּהַאי נְקוּדָה טְמִירָא גְּנִיזָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (איוב כח כא) וְנֶעְלָמָה מֵעֵינֵי כָל חָי, וַעֲלָהּ אִתְּמַר נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט וְגוֹמֵר, אַדְהָכִי הָא רַבִּי סָלִיק לְעֵילָּא בְּאַוִּירָא לְנַטְלָא רֵשׁוּ מֵהַהִיא נְקוּדָה דְּאִיהִי גְּנִיזָא תַּמָּן, וְהָא קָא נָחִית בְּעַמּוּדָא דְּאֶשָּׁא דְּאִיהִי הֶבֶל דִּפּוּמָא, דְּבֵיהּ (דף לח ע"א) חֵיוָון רָצִין וְשָׁבִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א יט) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב וְגוֹמֵר, וְאָמַר בְּרֵאשִׁית תַּמָּן בַּ״ת.

תִּקּוּנָא תְּשִׁסְרֵי

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן בַּ"ת, וְהַאי בַּת נְקוּדָה סְתִימָא בְּאַוִּירָא, עֲלָהּ אִתְּמַר (תהלים יז ח) **שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן, אִיהִי וַדַּאי גְּנִיזָא בְּאוֹר, וּבָהּ אִתְעֲבִיד אַוִּיר, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר** (שמות ג ב) **וַיֵּרָא מַלְאַךְ יהו"ה אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה, חֲמֵשׁ זִמְנִין אַדְכִּיר סְנֶה, וְחֲמֵשׁ זִמְנִין אוֹר אִינּוּן**

לְקִבְלַיְהוּ בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְאִינוּן (בראשית א ג ד) יְהִי אוֹר, וַיְהִי אוֹר, אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר, וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר.

וְאִינוּן חֲמֵשׁ תִּקּוּנִין דִּמְדָּה, דְּאִינוּן לְקִבְלַיְיהוּ אָאאאָ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיהו מ יב) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם דָּא חֶסֶד, וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן מָאי זֶרֶת דָּא גְּבוּרָה, וְכָל בַּשְּׁלִישׁ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ תִּלִיתָאֵי, וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים דָּא נֶצַח, וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנַיִם דָּא הוֹד, וְאִינוּן בְּרָזָא דְּאַת ה', דְּהַאי נְקוּדָה מָדִיד בְּהוֹן ה' נְקוּדִין.

דְּאִיהִי דְּנָפִיק מִגּוֹ אֲוִירָא דַּכְיָא, דְּאִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה, וּבְגִין דְּאִלֵּין חֲמֵשׁ מְדִידִין אִינוּן בְּרָזָא דְּה' עִלָּאָה, אִיהוּ אָזִיל בְּהוֹן חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין בֵּין כָּל חַד וְחַד, וְרָזָא דְּמִלָּה עֵץ הַחַיִּים מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וּבֵין כָּל חַד וְחַד חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וּבְעוֹבְדִי דְּכָל חַד וְחַד חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, דְּכֻלְּהוּ סָלְקִין בְּמַתְקְלָא דְּחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ לְכָל סִטְרָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה וְעָשִׂיתָ בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד, וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית, וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם יָמָּה (שמות כו כו), לַיַּרְכָתַיִם אִינוּן יַרְכֵי קְשׁוֹט, יָמָּה, מָאי יָמָּה דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ

(יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ.
וְאִיהוּ דְּאוּקְמוּהוּ אֵין בֵּין מַיִם הָעֶלְיוֹנִים לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים אֶלָּא כִּמְלֹא נִימָא, וְהַאי נִימָא עֲלֵיהּ אִתְּמַר אֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בַּחֲבֶרְתָּהּ אֲפִילוּ כִּמְלֹא נִימָא, וּבָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם צַדִּיקַיָּיא אֲפִילוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה, וְהַאי חוּט אִיהוּ חוּט דְּסָחִיר לְאוֹת בְּרִית מִילָה, וּבְרִית אִיהִי נִימָא, וַוי לוֹן מָאן דְּאַפְרִישׁ אוֹת בְּרִית בֵּין מַיִם לַמַּיִם, וּמָנַע זַרְעָא מִנֵּיהּ, דְּאַחְזַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיהו מח יח) לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ וַדַּאי, מַיִם עֶלְיוֹנִים אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, מַיִם תַּחְתּוֹנִים אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, נִימָא דְּאִיהוּ בֵּין תַּרְוַיְיהוּ דָּא יְסוֹד, דְּאִיהוּ רָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִיהוּ יְסוֹדָא וְעִקָּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ.
וּמָאן דְּמָנַע רָזָא דְּעִקָּרָא דְּתֹרֵי תּוֹרוֹת, כְּאִלּוּ אַהְדַּר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּאָמְרִין דְּלָא אוֹרַיְיתָא אֶלָּא כִּפְשָׁטָהּ, וְלֵית בָּהּ רָזָא אָחֳרָא, וְאִינּוּן דּוּ פַּרְצוּפִין, אִיהוּ גַּ"ן סְדָרִים דְּאִתְּמַר בָּהּ (שיר ד יב) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה, גַּן נָעוּל מִסִּטְרָא דְּסִ׳ סְתוּמָה, וְ׳ אִיהוּ נָעוּל בְּשִׁית יוֹמֵי דְּשָׁבוּעַ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל מו א) יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ, וּבְשַׁבָּת בְּגִין דְּלָא תֵּהֵא כְּנוֹעֵל דֶּלֶת בִּפְנֵי לָווִין, דְּאִתְּמַר בֵּהּ לְוֵה עָלַי וַאֲנִי

פּוּרְעָנָא, אִיהִי פִּתְיָחָא לְגַבַּייהוּ דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין יְתֵירִין.
וּבְאִלֵּין דְּלָא מַלְווִין לָהּ וְלָא אוֹסִיפִין לְשַׁבָּתוֹת וּלְיָמִים
טוֹבִים, אִיהִי סְתִימָא לְהוֹן, וּבְגִין דָּא כָּל
הַמּוֹסִיף מוֹסִיפִין לֵיהּ, וְדָא תּוֹסֶפֶת נִשְׁמָתָא יְתֵירָא,
וְאִיהִי תּוֹסֶפֶת רוּחָא דִּקְדוּשָׁה, וְכָל הַגּוֹרֵעַ גּוֹרְעִין לֵיהּ
הַהִיא נִשְׁמָה יְתֵירָה, וְאִשְׁתָּאַר עָנִי, וְאִם הוּא חָכָם
אִסְתַּלַּק מִנַּיהּ חָכְמָתֵיהּ, וְאִם הוּא עָשִׁיר בְּמָמוֹנָא
אִסְתַּלַּק מִנַּיהּ, וְאִשְׁתָּאַר עָנִי יָבֵשׁ, כְּמָה דְּאִיהוּ (דף לח ע"ב)
מָנַע מִלְּעֵילָא נִשְׁמָתָא יְתֵירָה דְּאִיהוּ נִשְׁמַת כָּל חַי,
וְאִשְׁתָּאַר יוֹם הַשַּׁבָּת עָנִי וּשְׁכִינְתָּא יְבֵשָׁה, הָכִי אִתְמַנַּע
בִּרְכָאָן מִנַּיהּ, וְאִיהוּ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וְכָל מָאן דְּאוֹסִיף
בְּשַׁבָּת, אָז וּכְגַוְנָה זֵרוּעֶיהָ תַּצְמִיחַ (ישעיהו סא יא). אוּף הָכִי
נַמִּי אַצְמִיחַ טוּבָה דִּילֵיהּ, וּמָאן זֵרוּעֶיהָ דִּשְׁכִינְתָּא
לְעֵילָא, אִינּוּן נִשְׁמוֹת יְתֵירוֹת דְּזַרְעִין מִנַּיהּ, וְיֶחֱדוּן לוֹן
לְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מִזְּיוּ כְּבוֹדָהּ.
וּבְזִמְנָא דַּהֲהִיא ם' סְתִימָא אִתְפַּתְחַת, לָא אִתְפַּתְחַת
אֶלָּא בְּפִיּוּסָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר ה ב) פִּתְחִי לִי
אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל, וְהַאי
פִּיּוּסָא לְגַבֵּי ו' דְּאִיהוּ מַפְתֵּחָא דְּסָתִים לָהּ, וּבְגִין דָּא
פִּתְחִי לִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, לְמָאן לְאָת י' דְּאִיהִי נְקוּדָה
דְּקָמֵ"ץ, כַּד אִתְפַּתְחַת אִתְפַּתְחַת בְּפַתָּח דְּאִיהוּ ו', כַּד

סָתִים סָתִים בְּקָמֵ"ץ, וְאִיהוּ י"ו טְפָּה וְזֶרַע דְּאִתְמַשַּׁךְ מְנֵּיהּ.

וּבְגִין דָּא פְּתַח לִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְאָת י' דְּאִיהִי נְקוּדָה דְּקָמֵץ, אֲחוֹתִי בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, רַעְיָתִי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִיהוּ רַעְיָא מְהֵימְנָא, יוֹנָתִי בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, תַּמָּתִי בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁאָה, תַּם עָוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן, שֵׁרָאשַׁי בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, דְּאִתְמַר (בראשית מז לא) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה דְּאִיהוּ יוֹם הַשִּׁשִּׁי, נִמְלָא טָל בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, דָּא טְפָּה י' וַדַּאי, וְדָא נְקוּדָה דְּאָת ב'.

וּבְגִין דָּא זוּוגָא דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, לְיַרְתָּא הַהִיא טְפָּה דְּאִיהִי חָכְמָה, טַ"ל תּוֹרָה לִבְנַיְיהוּ, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה טַל תּוֹרָה מְחַיֵּיהוּ.

גַּל נָעוּל (שיר ד יד) גַּל אִיהוּ כְּמוֹ גַּלְגַּל, אִיהוּ רְמִיז דְּבֵיהּ מַעְיָן חָתוּם דְּאִיהִי י', וּמְיַד הַשְׁקוּ הַצֹּאן דְּאִינּוּן אֲבָרִין קַדִּישִׁין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל לד לא) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם, כְּלְהוּ רוֹעִים, וּמֹשֶׁה עַל כְּלְהוֹן, דִּכְתִיב (שמות ב טו) וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר, וּכְתִיב (תהלים צ א) תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִי"ם וכו', אִיהוּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּשִׁבְעָה רְקִיעִין.

צַדִּיק אִיהִי רָקִיעַ דְּפַלְיָג בֵּין מַיָּא לְמַיָּא, בֵּין יָם עִלָּאָה

דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, וּבֵין יָם תַּתָּאָה דְּאִיהִי אִימָּא תַּתָּאָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר אֵין בֵּין מַיִם הָעֶלְיוֹנִים לְמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים אֶלָּא כְּמִלְּא נִימָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, וְהַאי נִימָּא אִיהוּ צַדִּיק, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם הַצַּדִּיקִים אֲפִילוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה.

וְלֵית נִימָּא וְנִימָּא דְּשַׂעֲרָה דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּלָא נָפְקָא מִמַּבּוּעָא עִלָּאָה, וְהַאי נִימָּא אִיהוּ ו', מַבּוּעָא דִּילֵיהּ י', דְּסָלְקָא בְּאַוִּירָא עַד אֵין סוֹף וְנָחְתָּא עַד אֵין תַּכְלִית.

וְאִיהִי עֶשֶׂר, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (שמות כו טז) עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, אַמּו"ת אִינּוּן מֵאו"ת בְּהַפּוּכָא, וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד, דָּא רָזָא דְּשִׁעוּר קוֹמָה, דְּאִיהוּ אָזִיל עַל קַ"ו הַמִּדָּה, מַאי קַ"ו דָּא אָת ו', דְּאִיהוּ מִדָּה לְכָל שִׁעוּרָא דְּגוּפָא.

אִיהוּ מִדָּה בֵּין עֵינָא לְעֵינָא, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שם ה טו) אֶצְבַּע אלהי"ם הִיא, אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְּאוֹרְכָא דְּחוֹטְמָא וְאִיהִי שִׁעוּרָא דְּכָל אֶצְבְּעָא וְאֶצְבְּעָא וְשִׁעוּרָא בֵּין אֶצְבְּעָא לְאֶצְבְּעָא ו' (נ"א י').

י' אִיהִי מִדָּה דְּשָׂפָה, וּמִדָּה דְּכָל עֵינָא וְעֵינָא בְּעִגּוּלָא, וּמִדָּה דְּפַן וּפַן דְּאַנְפִּין, וּמִדָּה דְּקַמֵּ"ץ סָתִים, וְכַד

אִתְפַּתַּח קְמ"ץ אִתְפַּתַּח בְּחֻמְשׁ אֶצְבְּעִין בְּרָזָא דְּה', דְּבְהוֹן
הַאי קַו אָזִיל חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין.

וְכַד (ס"א ו' כַּד) נָחִית לְתַתָּא לְגַבֵּי צַדִּיק אִתְקְרֵי שִׁיעוּר,
וְכַד סָלִיק לְעֵילָּא לְגַבֵּי אִימָּא עִלָּאָה אִתְקְרֵי
קוֹמָה, וְרָזָא דְּמִלָּה (שם טז יח) וַיְמַדּוּ בָּעֹמֶר דָּא שְׁכִינְתָּא
עִלָּאָה, דְּאִיהִי עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת, דְּאִיהִי גֻּלְגַּלְתָּא דְּרִישָׁא,
וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי סְפִירַת הָעוֹמֶר, דְּבָהּ מָנֵי שֶׁבַע
יוֹמִין דְּאִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, דְּאִית בְּהוֹן אַרְבָּעִין וּתְרֵין
יוֹמִין דְּשִׁיתָּא דְּכָל שָׁבוּעַ, וְשֶׁבַע (דף לט ע"א) שַׁבָּתוֹת הָא
מ"ט (נ"א דמטטרו"ן), דְּאִינּוּן מ"ט אַנְפִּין טָהוֹר, שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּבְהוֹן אִתְדַּכְיָאת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה
לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, בְּמִקְוֶה דִּילָהּ, דְּאִיהוּ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל
יהו"ה, וְאִיהוּ שִׁיעוּר קוֹמָה, דְּהָכִי אִינּוּן אַתְוָון דְּמִקְוֶה
קוֹמָה, וְאִינּוּן ם סְתִימָא בְּרָזָא דָּא, 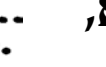 דְּתִשַּׁע
נְקוּדִין לְכָל סְטַר, בִּנְקוּדָה דְּאֶמְצָעִיתָא אִשְׁתַּלִּימוּ
לְאַרְבָּעִים סָאִין, אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְּמִקְוֶה, דְּבֵיהּ אִתְדַּכְיָאת
אִתְּתָא לְבַעְלָהּ.

וְקֹדֶם דְּאִתְדַּכְיָאת, צָרִיךְ לְמַנְאָה שִׁבְעָה יוֹמִין דְּדַכְיוּ,
לְאַשְׁלָמָא בְּהוֹן מ"ט פָּנִים דַּכְיוּ דְּאוֹרַיְיתָא,
וּבְהוֹן אִתְחַבְּרַת אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה

בְּיוֹמָא דְּשַׁבּוּעוֹת, דְּאִינּוּן דּוּ פַּרְצוּפִין דְּאָדָם, וְחִבּוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ רֵחֵ"ם, דְּאִיהוּ רְמַ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְרָזָא דְּמִלָּה (שמות יג ב) קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם, בְּהַאי חִבּוּרָא דְּשַׁבּוּעוֹת מִתְקָרְבִין כָּל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, כַּעֲצָמִים בְּבֶטֶן הַמְּלֵאָה (קהלת יא ה).

וּבְהַהוּא זִמְנָא, כָּל אִינּוּן אֵבָרִין מְקַבְּלִין עַל יְדֵי צִנּוֹרִין דָּא מִן דָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כו ה) מַקְבִּילוֹת הַלְּאוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ, וְכַד אִינּוּן מְקַבְּלִין, כָּל סְפִירָאן מְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, וּמַלְאָכִין לְתַתָּא מְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין, וְכָל חַד וְחַד יָהִיב רְשׁוּ לְחַבְרֵיהּ, לְאַעָלָא בִּתְחוּמָא דְּחַבְרֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְנוֹתְנִין רְשׁוּת זֶה לָזֶה.

וּמָאן גָּרִים דָּא, יִשְׂרָאֵל כַּד מְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, בֵּין בְּאוֹרַיְיתָא בֵּין בְּמָמוֹנָא, גָּרְמִין לְקַבְּלָא לְעֵילָּא דָּא מִן דָּא, וּלְאַשְׁפָּעָא דָּא לְדָא, וְכֻלָּא עַל יְדֵי צִנּוֹרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מב ח) תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ וְגוֹמֵר, וּמַאי אַמְרֵי דָּא לְדָא, אַבַּע מֵימֶיךָ. קוֹל שְׁנֵי רֵיעִים אֲנִי שׁוֹמֵעַ.

וְאִינּוּן לְקַבְּלַיְיהוּ תְּרֵין שִׁפְוָון דְּאִתְקְרוּן אֲפִיקֵי מָיִם, וּמָאן נִינְהוּ נֶצַח וְהוֹד, דְּאִתְקְרוּן שִׁקְתוֹת הַמָּיִם,

וְתַרְוַיְיהוּ אִתְשַׁקְיָין עַל יְדָא דְצִנּוֹרָא דְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְכִלִּיל כֹּלָּא, וְאִיהוּ בְּרִית דְּכִלִּילָן בֵּיהּ כָּל אֵבָרִין דְּגוּפָא, כָּל צִנּוֹרִין אִינּוּן אִתְשַׁקְיָין מִן אָת ו׳, דְּאִיהוּ נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, וְאִיהוּ צִנּוֹר דְּנָפִיק מִמַּעְיָנָא דְמַיָּא דְאִיהוּ י׳, וּמְנַיֵּהּ אִתְפַּשְׁטָא ה׳ דְּאִיהִי יָם עִלָּאָה.

וְתָא חֲזִי תִּשַּׁע נְקוּדִין אִינּוּן מִן קָמֵ״ץ עַד שׁוּרֵ״ק, וְכֻלְּהוּ אִתְקְרִיאוּ צִנּוֹרִין וּמַבּוּעִין לְאַתְוָון, דְּאִינּוּן כְּלִילָן בְּקַרְקַע, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְקְרִיאַת גַּ״ן, כְּלִילָא מִתְּלַת וְחַמְשִׁין סְדָרִין דְּאוֹרַיְיתָא, וַעֲלָהּ אִתְמַר גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַלָּה, גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם, חָתוּם וַדַּאי, בְּגִין דְּאִיהִי בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ, וְאִיהִי חָכְמַת שְׁלֹמֹה, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (מלכים א ה ו) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, אִתְרַבְּיָאת מִכָּל שַׁקְיוּ דְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, עַל יְדָא דְּהַהוּא צִנּוֹרָא דְאִיהוּ ו׳, עַד דְּמִטְיָאת לְהַהוּא מַבּוּעָא עִלָּאָה דְאִיהִי י׳ עִלָּאָה חָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְעֲבִידַת אִיהִי תַּגָּא בְּרִישָׁא דְאָת ו׳.

וְתָא חֲזִי, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כַּד אִיהִי אִתְשַׁקְיָא מִן נְקוּדִין, אִתְקְרֵי חִר״ק חֹל״ם שׁוּרֵ״ק, לְמָאן לְהַהוּא צִנּוֹר דְּאִיהוּ ו׳, דְּכְלִילָן שִׁית צִנּוֹרִין, דְּכֻלְּהוֹן מִשִּׁית אַתְוָון, דְּאִינּוּן אבגית״ץ וכו׳, שִׁית צִנּוֹרִין אִינּוּן

דְּתַלְיָין מִגֵּיהּ, וְאִיהוּ כְּלִיל שִׁית אָחָרְנִין, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין לְמ"ב, אִתְקְרִיאַת חֵר"ק חֹל"ם שׁוּרֻ"ק דְּהַהוּא צְנוֹר, כְּגַוְונָא דָּא וְ.

וְהָכִי אִתְקְרִיאַת לְגַבֵּי י', וְהָכִי לְגַבֵּי ה', וְרָזָא דְּמִלָּה אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וכו', וּלְזִמְנִין אִיהִי עֲטָרָה עַל רֵישָׁא דְּאָת ו', כְּגַוְונָא דָּא ו וְרָזָא דְּמִלָּה נוֹטָה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה, וְדָא רָזָא דְּרֵישָׁא דְּאָת א, וּלְזִמְנִין נָחִית תְּחוֹתוֹי כְּגַוְונָא דָּא א קָמֻ"ץ, כַּד סָלְקָא עַל רֵישָׁא אִתְקְרִיאַת תַּגָּא זַרְקָ"א, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בָּהּ (משלי יב ד) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, וְאִתְקְרִיאַת חֹל"ם, וְכַד נָחַתַּת תְּחוֹתֵיהּ אִתְקְרִיאַת חִיר"ק, וְאִיהִי (דף לט ע"ב) לֶחֶ"ם, דְּהָכִי אִיהוּ חֹל"ם בְּהִפּוּךְ אַתְוָון לֶחֶ"ם, וְדָא אִיהוּ לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ (תהלים עח כה), דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות טו ג) יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, מִסְּטָרָא דְּחָכְמָה אִתְקְרִיאַת חֹל"ם, וּמִסְּטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרֵי שׁוּרֻ"ק, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיהו ג כא) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵ"ק כְּלָהּ זֶרַע אֱמֶת, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, מִסְּטָרָא דִּילֵיהּ אִתְקְרִיאַת חֵר"ק, וּבְהִפּוּךְ אַתְוָון חֵקֶ"ר, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (איוב יא ז) הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא, וְאִיהִי קֶרַח הַנּוֹרָא, דְּאִיהוּ שְׁמָא תְּלִיתָאָה דְּצִלּוֹתָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ הָאֵ"ל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, הַנּוֹרָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

וְשׁוּר"ק אִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז, מִסְטָרָא דְצַדִּיק דְּאִיהוּ בְּרִית, אוֹר גָּנוּז. דְּאִיהוּ ר"ז כְּחוּשְׁבַּן אוֹר, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק, וְדָא הוּא אוֹר הַגָּנוּז לְצַדִּיקַיָּא, דְּחָמֵשׁ אוֹר דִּלְעֵילָּא מְגִיהַּ כְּלְהוֹן אִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָיא.

וּמַאי נִיהוּ, תְּלַת אוֹר סָגוֹ"ל, וּתְרֵין אוֹר שְׁבָ"א, כַּד סָלְקָא עַל גַּדְפַּיְיהוּ דְּתְרֵין נְקוּדִין דְּאִינּוּן שְׁבָ"א, אִתְעֲבִידַת שׁוּר"ק, וְרָזָא דְּמִלָּה (שיר ב ה) סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, וְכַד נָחֲתַת אִיהִי תְּחוֹת צֵר"י אִתְעֲבִידַת סָגוֹ"ל וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים, וּמַאי נִיהוּ אִלֵּין אֲשִׁישׁוֹת, אִינּוּן תְּרֵי אֻשּׁוֹת, דְּאִינּוּן אִישׁ וְאִשָּׁה, אֻשָּׁא חִוָּרָא, וְאֻשָּׁא סוּמְקָא, דְּתַמָּן אָב וָאֵם, דְּאִינּוּן י"ה, וְאִינּוּן אַנְפֵּי דִינָא וְאַנְפּוֹי דְּרַחֲמֵי.

אַמַּאי בָּעָאת לְאִסְתַּמְכָא תַּמָּן, בְּגִין דְּאִינּוּן תְּרֵין גַּוְונִין דְּשׁוֹשַׁנָּה, חִוָּור וְסוּמַק, רַחֲמֵי וְדִינָא, דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְתַמָּן רֵיחָא דְּשׁוֹשַׁנָּה, וְדָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין דְּאָרְחַת בֵּיהּ, אָמְרַת סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, וּבֵיהּ אִתְעֲבִידַת סָגוֹ"ל, כַּד נָחֲתָא רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים, אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, דְּאִינּוּן חִוָּור וְסוּמַק, וּבְגִין דְּאָרְחַת בְּאָת ו' דְּאִיהִי בְּבְרִית, אָמְרַת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים.

וְכַד אִתְחַבְּרַת בֵּיהּ אִתְעֲבִידַת סְגוֹ"ל, מַה דַּהֲווֹ צַר"י אִתְעֲבִיד צֵיֵיר, הָדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וְגוֹמֵר, וַיִּצְמַח יהו"ה אלהי"ם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְגוֹמֵר, דָּא צַדִּיק אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ, וּבְהַאי אֲתַר אִיהוּ רְחִימוּ דִילָהּ בְּחִבּוּרָא וְיִחוּדָא דְבַעְלָהּ, וּבְגִין דָּא אָמְרַת (שיר ב ה) כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי.

וְכַד יִשְׂרָאֵל חָאבִין בִּבְרִית מִילָה, אִתְפַּסִיק נְבִיעוּ דִנְקוּדִין מֵאַתְוָון, דִּכְלִילָן בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִשְׁתְּאָרַת יַבָּשָׁה, בְּהַהוּא זִמְנָא מַה כְּתִיב בְּשׁוּר"ק חִיר"ק, שָׂרְקוּ וַיַּחַרְקוּ שֵׁן אָמְרוּ בִלָּעֲנוּ (איכה ב טז), קָמֵץ פַּתָּ"ח דָּא סָגִיר וְדָא פָּתַח, אִלֵּין תְּרֵין אִינּוּן דְּסָגְרִין וּפָתְחִין מַבּוּעִין דְּאִינּוּן נְקוּדִין, לְגַבֵּי אַתְוָון, וְאָת וֹ כַּד אִיהוּ נָטוּי עַל רֵישֵׁי אַתְוָון עִלָּאִין אִתְקְרֵי רָפֵ"ה, וְכַד אִיהוּ בְּמִצְיעוּ דְאַתְוָון אִתְקְרֵי דָּגֵ"שׁ, אַתְוָון אִלֵּין אִינּוּן חֵיוָון, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וְשׁוֹב, רָצוֹא בְּדָגֵ"שׁ וְשׁוֹב בְּרָפֵ"ה.

כְּתְרִין דְּאַתְוָון דְּאִינּוּן תַּלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּתַגִּין, נְקוּדִין תַּלְיָין בְּדִבּוּרָא, אַתְוָון תַּלְיָין בְּעוֹבָדָא,

שֵׁבַע זַיְינִין אִינּוּן כְּגַוְונָא דָּא ה ה ״ו אִיהוּ ז׳, לָא צְרִיכִין תַּגִּין, דְּאִינּוּן אַתְוָון אִתְקְרוּן תַּגִּין כְּגַוְונָא דָּא יהו״ה.

תַּגִּין תַּלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה דִלְבָּא וּמוֹחָא, נְקוּדִין בְּדִבּוּרָא דְּפוּמָא, אַתְוָון בְּעוֹבָדָא דְּאֵבָרִין, וּמֵאלֵּין נְקוּדִין וְטַעֲמֵי וְאַתְוָון, עָבִיד הַהוּא סָתִים וְגָנִיז כָּרְסַיָּיא טְמִירָא עִלָּאָה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (איכה ה יט) אַתָּה יהו״ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וכו׳, מַאי אַתָּה, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיהו כה א) יהו״ה אלה״י אַתָּה אֲרוֹמְמֶךָּ, בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (חבקוק ג ו) רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר לְמִי נוֹשְׁאִין כַּפַּיִם לְרוּם הַשָּׁמַיִם, הָדָא הוּא דִכְתִיב רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא, וּמַאי נִיהוּ יו״ד ה״א וא״ו ה״א, דְּאִיהוּ חָכְמָה כ״ח מ״ה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (דף מ ע"א) (תהלים קיא ו) כ״ח מַ״עֲשָׂיו הִ״גִּיד לְעַמּוֹ, וְהַאי אִיהוּ כ״ח פִּרְקִין דִּידִין דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן כוז״ו במוכס״ז כוז״ו, כְּנוּיִין דִּיחוּדָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יהו״ה אלהינ״ו יהו״ה, וּבְגִין דְּאִסְתַּלַק הַאי חֵילָא מִיִּשְׂרָאֵל, אִתְמַר בְּהוֹן (איכה א ו) וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף.

יו״ד ה״א וא״ו ה״א, אִינּוּן עֲשַׂר אֶצְבְּעָאן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ח יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב, דְּבְהוֹן כ״ח פִּרְקִין, דְּאִינּוּן כ״ח אַתְוָון דְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, וּבְגִין דָּא יהו״ה

אלה"י אַתָּה, וּמַאי אַתָּה, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צג ב) נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה, וּמַאי נָכוֹן, דָּא נֶאֱמָן יוֹשֵׁב וְנֶאֱמָן עוֹמֵד בְּאֶמְצַע, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, וּמַאי מֵאָז, אֶלָּא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם נח ט) אָז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה, וּמַאי אָ"ז אִלֵּין תְּמַנְיָא אַתְוָון דְּאִינּוּן יאהדונה"י דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן אָמֵ"ן.

וְדָא אִיהוּ הָעוֹנֶה אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ, בְּהַהוּא כ"ח, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָעוֹנֶה אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ קוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (תהלים צג ב) נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה, וּבֵיהּ (איכה ה יט) אַתָּה יהו"ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב, אַתָּה, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אָבִינוּ אָתָּה, וּמַאי נִיהוּ אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן. וְאִיהוּ כְּלִיל כָּל אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאי נִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר בָּרוּךְ אַתָּה, וְכַד יִשְׂרָאֵל קַיְימִין בַּעֲמִידָה דְּצְלוֹתָא, אִיהוּ יְתִיב עַל כָּרְסַיָּיא, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר בְּהַהוּא זִמְנָא אַתָּה יהו"ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר, וּמַאי נִיהוּ לְדוֹר וָדוֹר, אֶלָּא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת א ד) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, וְלֵית דּוֹר פָּחוּת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וּמַאי נִיהוּ, מֹשֶׁה דְּשָׁקוֹל לְשִׁתִּין רִבּוֹא מִיִּשְׂרָאֵל, וְדַרְגָּא

דִּילֵיהּ אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא.

בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ (ויקרא טז ג), **תָּא חֲזִי אֵין אָדָם מֵפִיק רְצוֹנוֹ מֵיהוֹ"ה אֶלָּא בְּזֹאת, דַּעֲלָהּ אִתְמַר** (משלי יח כב) **מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהוֹ"ה, וְדָא הִיא עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוֹ"ה** (תהלים קיט קכו), **וְכַמָּה עִתּוֹת יֵשׁ, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר** (ויקרא טז ב) **וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת, וּשְׁלֹמֹה אָמַר** (קהלת ג ד) **עֵת לִשְׂחוֹק וכו', דְּאִינּוּן כ"ח עֵת, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוֹ"ה.**

וְכַד שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כו מד) **וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם וכו', מַאי אִינּוּן אָמְרִין לָהּ** (שיר ו א) **אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ, בְּכַמָּה תַּחֲנוּנִים וּצְלוֹתִין, בַּצִּיצִית וּבִתְפִלִּין, בְּשַׁבָּתוֹת וּבְיוֹמִין טָבִין, דַּעֲלַייהוּ אִתְמַר** (שמות לא יז) **בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם, אוֹת בְּרִית מִילָה, אוֹת דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, וְאוֹת דִּתְפִלִּין. עֲלָהּ אִתְמַר** (תהלים לב ו) **עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא, מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהוֹ"ה** (משלי יח כב), **וְיַעֲקֹב בָּרִיךְ לִבְנוֹי בְּזֹאת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית מט כח) **וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדָוִד**

בְּזֹאת הֵפִיק רְצוֹנוֹ מֵיהו"ה כְּשֶׁנִּלְחַם עִם אוֹיְבָיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כז ג) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה וכו', בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ, וְהַנָּבִיא כְּשֶׁרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, לֹא רָאָה לָהֶם מְנוּחָה אֶלָּא בַּעֲבוּר זֹאת, וּפוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא יֵיתֵי אֶלָּא בְּזֹאת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה ג כא) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל, וִיהוּדָה לָא אִתְבָּרִיךְ אֶלָּא בְּזֹאת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לג ז) וְזֹאת לִיהוּדָה, וּמֹשֶׁה לָא בָּרִיךְ יָת יִשְׂרָאֵל אֶלָּא בְּזֹאת (שם א) וְזֹאת הַבְּרָכָה, וּמִי שֶׁלֹּא שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת, עֲלֵיהּ כְּתִיב (תהלים צב ז) אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת.

וְכֵיוָן שֶׁהָאָדָם בָּהּ יָפִיק רְצוֹנוֹ, וּבָהּ מַשִּׂיג הַשֵּׁם, שֶׁזֹּהוּ סוֹד עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד, עַל זֹאת וַדַּאי, לְשֵׁם יהו"ה שֶׁהוּא עַל זֹאת, לָמָּה תִּקְנוּ בְּשַׁחֲרִית לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בַּמִּנְחָה לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּעַרְבִית לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּשַׁבָּת לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּיוֹם טוֹב לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה לְמִדָּה יְדוּעָה, אֶלָּא מַה שֶּׁאָמַר עַל זֹאת, הוּא מוֹרֶה שֶׁהַוְיָ"ה הִיא עַל כָּל סְפִירָה (דף מ ע"ב) וּסְפִירָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד (ד"ה א כט יא) לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, וְאֵין לָךְ פְּעוּלָה בַּתַּחְתּוֹנִים אֶלָּא עַל יְדֵי מַלְכוּת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁצָּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לְהַצְדִּיק לַצַּדִּיק, וְלַעֲשׂוֹת עִמּוֹ צְדָקָה שֶׁהִיא מַלְכוּת, עִם הַתַּחְתּוֹנִים, נִכְלָלִים בּוֹ כָּל הַסְּפִירוֹת, וְנִקְרָאִין צַדִּיקִים עַל שְׁמוֹ, יהו"ה נִקְרָא עַל שְׁמוֹ צַדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמה יז) צַדִּיק יהו"ה בְּכָל דְּרָכָיו, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו בִּצְדָקָה, אֵין צְדָקָה אֶלָּא תְּפִלָּה, צ' אֲמִנִּים, ד' קְדוּשׁוֹת, ק' בְּרָכוֹת, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְזֶהוּ צְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי (משלי יד לד), וְעָלָיו נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו ו) וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, וּכְשֶׁהוּא רוֹצֶה בָּהּ נֶאֱמַר בָּהּ (ישעיה נט יז) וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיָן.

מִצַּד ה הִיא צְדָקָה, וּמִצַּד י הִיא כּוֹבַע עַל רֹאשׁ צַדִּיק אוֹת בְּרִית, עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק, וּמִצַּד ו נֶאֱמַר בָּהּ (איוב יא ט) אֲרֻכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ, מִצַּד ה עֶלְיוֹנָה וּרְחָבָה מִנִּי יָם.

וּכְשֶׁרוֹצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ נְבוּאָה, כָּל הַסְּפִירוֹת כְּלוּלִים בָּהֶם, וְנִקְרָאִים נְבִיאִים, וּמַלְכוּת הִיא דְּמְיוֹן כֻּלָּם, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יב יא) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַנָּבִיא (שם) וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְגוֹמֵר, שֶׁהִיא כְּמוֹ הָאַסְפַּקְלַרְיָאָה שֶׁכָּל הַפָּנִים נִרְאִין בָּהּ, כֵּן כָּל הַסְּפִירוֹת מַרְאִין בָּהּ כֹּחָם וּדְמְיוֹנָם וְצוּרָתָם, לְכָל נָבִיא כְּפִי הַשָּׂגָתוֹ לְמַעְלָה, וּכְמוֹ כֵּן לְמַטָּה הִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בַּכִּסֵּא הַכָּבוֹד, וּבְכָל הַמַּלְאָכִים,

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וּבְכָל הָרְקִיעִים, וְהַכִּסְאוֹת שֶׁבָּהֶם, וְהַמַּלְאָכִים הַתְּלוּיִם מֵהֶם, שֶׁיֵּשׁ מַלְאָכִים גְּבוֹהִים עֲלֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה ז) כִּי גָבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם, וְכֵן בְּכָל כּוֹכָב וּמַזָּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וְזֶהוּ וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה (הושע יב יא), וּלְכָל אֶחָד נִדְמֶה כְּפִי כֹּחוֹ שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, וְהָבֵן אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ.

יהו"ה הוּא בְּכֶתֶר, שֶׁהָיָה קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הוּא וּשְׁמוֹ לְבָד בַּכֶּתֶר, כְּשֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּמִדַּת רֵאשִׁית יָרַד עָלָיו, וְלֹא הָיָה חָסֵר מִלְּמַעְלָה, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה, כְּמַדְלִיק נֵר מִנֵּר וְאֵינוֹ חָסֵר מִן הָרִאשׁוֹנָה וְלֹא מֵחֲבֵרְתָּהּ, עַד אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית.

וּמִי שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ בְּזֹאת, כְּמוֹ שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים, בַּעֲבוּר שֶׁהִיא כְּלוּלָה מֵהָעֶלְיוֹנִים, וְאִיהִי יְחוּד וְקֶשֶׁר כֻּלָּם, וְהִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בַּתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה אָמַר הַנָּבִיא (ירמיה יט כג) אַל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת, הִיא אִתְקְרִיאַת נְבוּאָה מִסִּטְרָא דִּנְבִיאַיָּא, חָכְמָה מִסִּטְרָא דְּחַכִּימַיָּיא, דְּכָל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ חַכָּמִים.

וְכ"ח אַתְוָון אִינּוּן לְכָל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְכֻלְּהוֹן אִינּוּן בֵּין לִכְתִיבָה בֵּין לְכָל מִלָּה דְּיִתְעֲבִיד בַּיְדִין, דְּעוֹבָדָא דְכ"ח פִּרְקִין אִינּוּן בַּעֲשַׂר אֶצְבְּעָאן, וְדָא אִיהוּ

רָזָא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפּוֹעֵל, וְכֹלָּא בְּחָכְמָה, וְרָזָא דְמִלָּה (תהלים קד כד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.

אִית חָכְמָ"ה מִסְטָרָא דְאַתְוָון, וְאִית חָכְמָה מִסְטָרָא דִנְקוּדִין, דְּאַתְוָון אִינוּן בַּת קוֹל, וּבְהוֹן רָזָא דְדִבּוּרָא לְדָרָשָׁא וּלְכָל מִלָּה דְתַלְיָיא בִּדְרָשָׁא, תַּגִּין אִינוּן לְמַחֲשָׁבָה, וְאִינוּן בְּרָזָא דְהַאי קְרָא (שמות לא ד) וְלַחֲשׁוֹב מַחֲשָׁבוֹת וכו', וְכֻלְּהוֹן תַּלְיָין בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִיהִי כְּלָלָא דִכְלְהוּ.

וּבְרָזָא דָא תִּשְׁפַּח טַעֲמִין וּנְקוּדִין וְאַתְוָון, וְהָכִי בְּכָל אָת וְאָת, וְרָזָא דְמִלָּה שׁ תְּלַת תַּגִּין לְעֵילָּא כְּמוֹ זַיְינִין דְּסֵפֶר תּוֹרָה, בָּה רְשִׁימִין (ס"א רְמִיזִין) כְּתְרִין וּנְקוּדִין וְאַתְוָון, וְהָכִי בְּכָל אָת וְאָת, ש שַׁבָּת הַגָּדוֹל בִּינָה, שַׁבָּת הַקָּטָן מַלְכוּת, ב' תְּרִין דְּרוֹעִין גְּדוּלָה גְּבוּרָה, ת' תִּפְאֶרֶת, בֵּיהּ שְׁקִיל שַׁבָּת לְכָל אוֹרַיְיתָא, תְּלַת כְּתְרִין דְּש תְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּתִיּוּבְתָּא. דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר תִּפְלַת כָּל פֶּה.

וְהָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרֵי תִּפְלַת כָּל פֶּה, אֶלָּא (כָּל) אִיהוּ בֶּ"ן י"ה מִן בִּינָ"ה, וְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ מְמוּצָע בְּתְלַת אַתְוָון דְּאִינוּן יה"ו, דְּאִתְכְּלִילָן בִּבִינָה, וְאִיהוּ מְמוּצָע כְּגוּפָא בֵּין תְּרִין

דְּרוֹעִין, וְאִיהוּ (דף מא ע"א) אוֹת בַּצַּדִּיק, דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּא"ת, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלִילָא מֵא' וְעַד ת', וְאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא קַדְמָאִין, וּתְלַת בַּתְרָאִין, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרֵין ו' דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות כח ז) עַל שִׁתֵּי קְצוֹתָיו וְחָבָר, דְּאִינּוּן (נ"א וְאִינּוּן) י"ב בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא דְּאִתְקְרִיאוּ אֻמְצָעִיּוֹת, וְכֻלְּהוּ ח"י בִּרְכָאן דְּאִתְכְּלִילָן בֵּה דְּאִינּוּן תְּלַת וָוִי"ן, (נ"א דְּאִתְמַר בְּהוֹן יו"ד ה"א וא"ו ה"א), דְּאִיהוּ דּוּ פַּרְצוּפִין, וְדָא אִיהוּ שִׁעוּר קוֹמָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם כו טז) עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, בְּמַאי סָלְקַת לְעֶשֶׂר בְּאָת י'. קָם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי ה' אִית בָּהּ תְּלַת וָוִי"ן, דְּאִינּוּן ח"י בִּרְכָאן, כְּגַוְונָא דָּא ?, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (משלי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, מַאי רֹאשׁ צַדִּיק דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ שַׁרְיָין ח"י בִּרְכָאן דְּה' עִלָּאָה, וּמִנֵּיהּ אִתְמְשִׁיכוּ לְה' זְעֵירָא עַל יְדָא דְּצַדִּיק, וּבְגִין דָּא גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד.

ו' דְּאִיהוּ בְּמִצִיעוּת ה"ה, אִיהוּ שִׁעוּר קוֹמָה, וְאִיהוּ אַמָּה, וְסָלִיק (נ"א דְּסָלִיק) בְּאָת י' לְעֶשֶׂר אַמּוֹת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כו טז) עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד, דָּא ו' י', דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּז', דְּכָל תַּגִּין בֵּיהּ אִתְקְרִיאוּ.

שִׁתֵּי כְתֵפוֹת (שם כח ז) חִבְּרוֹת דָּא כְּתֵף עִלָּאָה וְכְתֵף תַּתָּאָה,

דְּאִינּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִינּוּן ה"ה, אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו אִינּוּן ו' ו', וּבְהוֹן אִתְעֲבִיד ה' ה' בְּחִבּוּרָא, וּבְגִין דָּא אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחֻבָּר (שם).

בְּכָל אֲתַר אַמָּה אִיהִי ו', וּבְגִין דָּא אִיהִי בַּת שִׁשָּׁה טְפָחִים, וַחֲצִי הָאַמָּה דָּא י', דְּתֵרִין יוּדִי"ן אִינּוּן שְׁעוּרָא דְּאַמָּה, וְאָת י' שְׁעוּרָא דִּילָהּ תִּלַת טְפָחִים, וְדָא ג', וְעֶשֶׂר אַמּוֹת דָּא אִיהוּ שְׁעוּרָא דְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ, לָקֵבֶל עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּאִתְמַר בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְלָא אִשְׁתָּאַר בְּזִמְנָא דָּא אֶלָּא אַרְבַּע (ס"א דְּאִסְתַּלַק ו' וְאִשְׁתָּאַר ד' מִן דּוּ פַּרְצוּפִין, וְשִׁעוּרָא דְּכֻלָּא ו', בְּאָת י' סָלִיק לְעֶשֶׂר), כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְכֻלְּהוּ רְמִיזֵי בְּגוּפָא כְּגַוְונָא דָּא, בִּדְרוֹעָא יְמִינָא תְּרֵין אַמִּין מִן פִּרְקָא לְפִרְקָא, וְכֵן בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא תְּרֵין, הָא אַרְבַּע, וְכֵן בְּתְרֵין שׁוֹקִין דְּ' הָא ח', וּבְגוּפָא תְּרֵין הָא עֶשֶׂר, דָּא אִיהוּ עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֵשׁ, הַקֶּשֶׁ"ר אִיהוּ בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר.

וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָת (שם כו כז), אִינּוּן חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיַד יָמִין, וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיַד שְׂמָאלָא, וְאִינּוּן חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן כֻּלְּהוּ מִדָּה לַבְּרִיחִים, וְאִינּוּן מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם וְגוֹמֵר (ישעיה מ יב), וְהָא

אוּקְמוּהוּ, וְאִינוּן אָ אֵ אֹ אִ אֶ חָמֵשׁ נְקוּדִין אִלֵּין, דְּאִנּוּן קָמַ"ץ צֵר"י חֹל"ם חִיר"ק שֻׁר"ק, אִינוּן בְּרָזָא דְּאֱלֹהִי"ם, דְּהָכִי סְלִיק בְּחֶשְׁבַּן, וְרָזָא דְּאֱלֹהִי"ם מָלֵא י"ה, וְדָא אִיהוּ (נ"א יה"ו) **בִּינָה וַדַּאי.**

וְהָכִי בְּרָזָא ה' אַלְפִי"ן כְּלִילָן בְּה' תַּתָּאָה, וְאִלֵּין אַתְוָון אִינוּן תֵּלַת נְשָׁמָה רוּחַ וְנֶפֶשׁ, ה' זְעֵירָא גּוּפָא בֵּית קִבּוּל דְּכֻלְּהוּ, פְּתִילָה (ס"א פְּתִיל ה') **דְּאִתְאַחֲדָן בֵּיהּ תֵּלַת גְּוָונִין דְּשַׁרְגָּא, דְּאִיהוּ נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם** (משלי כ כז)**, זַיִת מְזֻתִּים דָּא צַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ, כָּתִית דְּכַתִּישׁ כְּתִישָׁא בְּאִינוּן אָתִין** (ס"א זֵיתִין) **דְּאִינוּן אֵבָרֵי גּוּפָא, וְדָא בְּרִית מִילָה, לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת גַּד. וְרָזָא דְּמִלָּה וְהַמָּן כְּזָרַע גַּד הוּא** (במדבר יא ז)**, בְּהַהוּא יו"ד אִתְעֲבִידַת גִּיד, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת גַּד, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִז' סְפִירָאן דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן גַּד, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת מָן, בְּגִין דְּכֻלָּא לָא יָדְעוּ מַה הוּא, דְּנָחִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָן דְּאִיהוּ כְּזָרַע גַּד חָוָור, וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח** (שם)**, דְּאִיהוּ חָוָור מִסְּטָרָא דִּימִינָא, וְטַעֲמוֹ כְּצַפִּיחִית בְּדְבָשׁ** (שמות טז לא) **מִסְּטָרָא דְּשִׂמְאלָא, מַה הוּא, כְּלִיל מֵעֲשַׂר אַתְוָון דְּאִינוּן** (דף מא ע"ב) **יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְדָא מַנָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְסָלִיק לְחֶשְׁבַּן מ"ה, וְלָא יָדְעוּ מַ"ה הוּא.**

וְעֵרֶב רַב שְׁאִילוּ בִּשְׂרָא וְיָהִיב לוֹן, וּמַה כְּתִיב (במדבר יא לג) **הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת וְאַף יהו"ה כו', וְהַאי בָּשָׂר הָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין בַּבָּשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם, דָּא מַנָּא דְאָכְלוּ עֵרֶב רַב, וְעִם כָּל דָּא אָמְרוּ עֲלָהּ אֵין דָּבָר טָמֵא** (ס"א רַע) **יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם.**

וְרָזָא דְהַאי בָּשָׂר מַאי נִיהוּ, אֶלָּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ו ג) **בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, וְרָזָא דָּא לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמַסַּר, וְהַאי בָּשָׂ"ר בְּהִפּוּכָא שֵׁבָּ"ר, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר** (שם מב יט) **שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם, אִם זָכוּ בָּשָׂר קֹדֶשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (איוב יט כו) **וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹ"ה, וְאִם לָא נָטְרִין בְּהַאי בָּשָׂ"ר אוֹת בְּרִי"ת, אִתְהַפַּךְ לוֹן בַּשֵּׁבָּ"ר.**

(ס"א מצאתי) **וְתָא חֲזִי כָּל שְׁמָא דְאִיהִי מִן תְּרֵין אַתְוָון כְּגוֹן כִּי בְיָ"הּ יהו"ה צוּר עוֹלָמִים** (ישעיה כו ד) **תַּלְיָא מִן חָכְמָה, וּמִן תְּלַת אַתְוָון תַּלְיָין מִן בִּינָה, וּמִן אַרְבַּע תַּלְיָן מִן שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּמִן חֲמֵשׁ תַּלְיָין בְּחֶמֶשׁ סְפִירָן, וּמִן שִׁית תַּלְיָין מִן צַדִּיק, וּמִן שֶׁבַע וְתִשְׁעָה בֵּיהּ, מִן עֶשֶׂר בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי עֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת, וּבָהּ מְעַשְּׂרִין, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר, אִתְמַר בָּהּ אֵין שְׁכִינָה שׁוֹרָה בְּפָחוּת מֵעֲשָׂרָה** (כאן חסר).

זַרְקָ"א הַאי תַּגָּא אִיהִי י', וְחוּטָא דִּילָהּ ו', וְהָא

אוּקְמוּהוּ כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע עִם וְאָהַבְתָּ אֵת וְלָא הֲווֹ מַפְסִיקִין, בְּגִין דְּאָת י׳ אִיהִי אַבְנָא מַרְגְּלִיתָא קַדִּישָׁא יְקָרָא, קִירְטָא אִיהִי שָׁפָה, כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ תִּקּוּנִין דְּאִינּוּן אחה"ע בומ"ף וְגוֹמֵר, וְדָא ה׳ זְעִירָא, חָמֵשׁ אַבְנִין דְּקִירְטָא דָּא ה׳ עִלָּאָה, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, אִתְעַבִּידוּ ה׳ אַבְנִין אֶחָד.

כְּרִיכוּ דְכוּלְהוּ ו׳ דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד (דברים ו ד), וּבְהַהוּא כְּרִיכוּ צָרִיךְ לְסַחֲרָא קִירְטָא וּלְאָרְכָא בָּהּ, הַאי אַבְנָא כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ, (נ"א מֵעֶשֶׂר), עַד דְּסָלִיק לָהּ עַד אֵין סוֹף, וְרָזָא דְמִלָּה לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ (שם יז כ).

כַּד הַאי אַבְנָא בָּעֵאת לְמֶעֱבַד דִּינָא בַּעֲמָלֵק, אוֹ בְּסִטְרִין אָחֳרָנִין, וְכֵן בְּחַיָּבִין, נָטְלָא מִגְּבוּרָה, וְאִתְכְּלִילָן בָּהּ כָּל סְפִירָאן, וְאִתְקְרִיאוּ בָּהּ כֻּלְהוּ גְּבוּרוֹת, וְכַד בָּעֵאת לְמֶעֱבַד חִנָּא וְחִסְדָּא בְּעָלְמָא, נָטְלָא מֵחֶסֶד, וְכֻלְהוּ סְפִירָן אִתְכְּלִילָן בָּהּ וְאִתְקְרִיאוּ חֲסָדִים, וְכַד בָּעֵאת לְרַחֲמָא עַל עָלְמָא, נָטְלָא מֵעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְכֻלְהוּ סְפִירָן אִתְכְּלִילוּ בָּהּ, וְאִתְקְרִיאוּ רַחֲמֵי.

וְהַאי י׳ אִיהִי בְּכָל סִטְרָא, אִם כֵּן בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדְעַת כַּד נָטְלָא מֵאֲבָהָן, אֶלָּא בִּנְקוּדָה, כַּד אִיהִי נְקִידָא

מִסְטְרָא דְקמ"ץ נַטְלָא מֵחֶסֶד, וְכַד אִיהִי נְקִידָא מִסְטְרָא דְשִׂבְ"א נַטְלָא (ס"א יָנְקָא) מִגְּבוּרָה, וְכַד נְקִידָא מֵחֹל"ם אִיהוּ מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְתַלְיָת נְקוּדִין אִלֵּין אִינּוּן מַיָּא וְאֶשָּׁא וְרוּחָא (כאן חסר והוא בתקו"ח דף כ"ד ע"ג).

וַיֹּאמֶר אֵי הֶבֶל אָחִיךָ (בראשית ד ט), תָּא חֲזֵי תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין דְּאִסְתַּלְקוּ מִגֵּיהּ, דְּבְהוֹן חָב, גָּרְמוּ לֵיהּ מִיתָה, א׳ אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶה, י׳ מַחֲשָׁבָה, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא כַּמָּה מַחֲשָׁבִין אִינּוּן, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְקְרֵי מַחֲשָׁבָה, חָכְמָה עִלָּאָה אִתְקְרֵי מַחֲשָׁבָה, וּלְעֵילָּא לְעֵילָּא מַחֲשָׁבָה, וּלְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ מַחֲשָׁבָה, דְּלֵית לְעֵילָּא מִנָּהּ, וְהִיא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, עִלָּאָה דְכָל עִלָּאִין, אִי תֵּימָא דְסָלִיק מַחֲשַׁבְתֵּיהּ דְּאָדָם תַּמָּן, לָא, דְּהָא אִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ג י) וָאִירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, דְּהַאי עֵרוֹם אַחֲזֵי דְאִתְפַּשַּׁט מַלְבּוּשֵׁיהּ, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּאַבָּא וָאֵחָבֵא, וּבְבָרָא וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה (שמות ג ו). אָמַר לֵיהּ בְּרִי בְּכֹלָּא חָאב, בְּמַחֲשָׁבָה דְאִיהִי לְבוּשָׁא לְמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וּבְמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וְדָא הַוָּה מִיתָה דִּילֵיהּ, דְּאִסְתַּלַּק מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְכָל סְתִימִין מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ חַ"י הַחַיִּי"ם, דְּבַאֲתַר דְּאִיהוּ תַּמָּן לֵית מִיתָה תַּמָּן, וְחָאב בְּמַחֲשָׁבָה סְתִימָא וְאִשְׁתָּאַר (דף מב ע"א) עֵרוֹם מִינָּהּ, מִכָּל מַה דְּלְעֵילָּא מִן אִמָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי

תְּשׁוּבָה חָאב, וְאִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ, וְאִי לָאו דְּקָמַת עִמֵּיהּ תְּשׁוּבָה וְגָלַת עִמֵּיהּ, הֲוָה אִתְאֲבִיד מִכָּל וָכֹל, וּבְגִין דָּא (תהלים קל ג) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר י"ה אדנ"י מִי יַעֲמוֹד, מִי יַעֲמוֹד וַדַּאי, וּבְגִין דָּא וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם (ישעיהו נ א), הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ (דברים כב ז) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, אֶת לְאַסְגָּאָה שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עִמָּהּ.

אִימָּא עִלָּאָה קָמַת בְּאָדָם, וְאִימָּא תַּתָּאָה בְּהֶבֶל, דְּחוֹבָא דְּאָדָם רַב הֲוָה מִדְּהֶבֶל, וּבְגִין דָּא בְּרִי א"י מִן אהי"ה, אִיהוּ א"י דְּחָב בֵּיהּ הֶבֶל, וְאִסְתַּלְקוּ וְאִשְׁתְּאָרַת (נ"א קַיִן וְאִסְתַּלֵּק וְאִשְׁתְּאַרוּ), ה"ה, וּבְגִין דָּא אֵ"י הֶבֶל אָחִיךָ, וְאִיהוּ א"י מִן אדנ"י, וְאִשְׁתְּאַר ד"ן מִן אדנ"י, חוֹבָא דְּאָדָם גָּרַם דְּאִסְתַּלַּק י"ו מִן יהו"ה, וְאִשְׁתְּאַר ה"ה.

אָמַר לֵיהּ אַבָּא וְהָא י"ו הֲוָה לֵיהּ לְמֶהֱוֵי ו"י, אָמַר לֵיהּ בְּרִי וַדַּאי דָּא רָזָא דְּחָב בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, דְּאִסְתַּלַּק י' מִן א, וְאִשְׁתְּאַרַת ו"י, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן עִלַּת הָעִלּוֹת דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא בְּאָת י' מִן א, דְּלֵית יְחוּדָא (ס"א מַחֲשָׁבָה) בַּר מִנֵּיהּ, וְהָכָא רָזָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא עַד הַשְׁתָּא, וְדָא אִיהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ (תהלים צא יד), שֵׁם י', דְּלֵית לְעֵילָּא מִנֵּיהּ כְּלָל, אֶלָּא הַהוּא דְּבָרָא כֹּלָּא, וְלֵית מָאן דְּבָרָא לֵיהּ, דְּאִית בּוֹרֵא

דְּאִתְּבְּרִי, כְּגוֹן מַיָּא דְּאִיהוּ בֹּרָא לַעֲשַׂבִּים וְגָדֵל לוֹן וְאִיהוּ אִתְּבְּרִי, אֲבָל הַאי בָּרָא וְלָא אִתְּבְּרִי, אִיהוּ דְּלִית אֱל"ה לְעֵילָא מִנֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּא מַאי או"י הו"י, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הַאי אִיהוּ כַּד אִסְתַּלַּק א מִן אהי"ה, עִם י"ו מִן יהו"ה, אִתְּעֲבִיד או"י, אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי הַאי א דְּתַמָּן ו"י לְעֵילָא מִן א' מִן אהי"ה אִיהִי, וּמִכָּל שְׁמָהָן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אִית א' דְּאִיהִי בְּדִיּוּקְנָא דָּא יו"ד, י' לְעֵילָא ו' בְּאֶמְצַע ד' לְתַתָּא, וְדָא א' מִן אהי"ה, א' מִן אדנ"י, אֲבָל הַאי א סוֹפָהּ כִּתְחִלָּתָהּ וְתִחְלָתָהּ כְּסוֹפָהּ, וּבָהּ אָמַר עִלַּת הָעִלּוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן (ישעיהו מד ו), וּבְאָת ו' דְּאֶמְצָעִיתָא וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם.

אָמַר לֵיהּ הָא וַדַּאי אִתְּגַּלְיָא לִי מַה דְּלָא יְדַעְנָא עַד הַשְׁתָּא, וְלָא עָתִיד לְאִתְּגַּלְיָא עַד יוֹמִין דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי אִשְׁתְּמוֹדָע דְּאִית אָדָם קַדְמוֹן לְכָל קְדוּמִים, וְאִית אָדָם אָחֳרָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הָכִי הוּא וַדַּאי, אָדָם דְּבָרָא לֵיהּ עִלַּת הָעִלּוֹת בְּדִיּוּקְנָא דִּילֵיהּ סָתִים וְגָנִיז, הַאי גַּרְמָם דְּאִסְתַּלַּק עִלַּת הָעִלּוֹת, אָדָם תְּנִיְינָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה, וְאָדָם תְּלִיתָאָה חָאב בְּמַעֲשֶׂה, דְּתִתְלַת אָדָם אִינּוּן, אָדָם דְּבְרִיאָה, אָדָם דְּיִצִירָה, אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, דְּלָאו כָּל חוֹבִין שָׁוִין.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי עִם כָּל דָּא הֲוָה ה' קַיְימָא קַמֵּיהּ דְּאָדָם,
בָּתַר דְּאָתוּ עֵרֶב רַב וְעָבְדוּ יַת עֶגְלָא, גָּרְמוּ
דְּאִסְתַּלַּק ה' לְגַבֵּי ו"י, וְאִתְעֲבִיד הו"י, וּמָאן גָּרַם דָּא,
הוֹי גּוֹי חוֹטֵא (ישעיהו א ד), וְאִשְׁתְּאָרַת ה' בַּתְרָאָה יְחִידָה,
הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, דִּבְקַדְמֵיתָא
וַתְּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן (רות א יט) ה"ה, לְבָתַר אִסְתַּלְּקַת ה' עִלָּאָה,
אִשְׁתְּאָרַת ה' תַּתָּאָה בַּתְרָאָה יְחִידָה, בָּתַר דְּאִתְעָרְבוּ טוֹב
עִם רָע, מַה דְּאַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא
דִּכְתִיב (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ,
גָּרְמוּ דְּגָלַת שְׁכִינְתָּא וְאִתְעָרְבַת בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא, (ס"א
בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא וּבְנָהָא עִמָּהּ) וּמְנַטְרָא לוֹן (ס"א לְנַטְרָא לָהּ)
בְּגָלוּתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל
אַתְוָוי דְּאִסְתַּלְּקוּ בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מב ח)
אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן כו'.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין, וְחַד וְעֶשְׂרִין

(דף מב ע"ב)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, אלהי"ם מ"י אֵלֶּ"ה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיהו מ כו) **שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּ"ה.**

בְּרֵאשִׁית, נָחְתוּ תַּמָּן תְּרֵין סָבִין, וְאָמְרִין אִתְעֲסַקְנָא

בְּמַה דַּהֲוֵיתוּן וַאֲנַן לָא הֲוֵינָן (נ"א וְלָא הַוינָן), וְדָא ב' תְּרֵין רֵאשִׁית.

הָא סָבָא עִלָּאָה קָא נָחִית בֵּינַיְיהוּ, אָמַר הָא אֲנַן חַד, וּתְלַת הֲוֵינָן וּכְעַן אֲנַן חַד, אלהי"ם וַדַּאי מ"י בָּרָא אֵלֶּה, מ"י בָּרָא בְּאִלֵּין תְּלַת, וְאִיהִי רְבִיעָאָה, וּשְׁבִיעָאָה, (ס"א וְחַמְשָׁאָה), (וס"א וּתְשִׁיעָאָה).

בְּרֵאשִׁית אִינּוּן שִׁית סְבִין, וּמָאן נִיבְהוּ אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ, הָא אֲנַן שְׁבָעָה וּתְלַת גְּנִיזִין עֲלַיְיהוּ.

בְּאִלֵּין שְׁבָעָה סְבִין וּבַת שְׁבַת יְחִידָה לְקַבְלַיְיהוּ שְׁבָעָה, וּבְגִין דָּא הָא אֲנַן שְׁבָעָה שָׁבוּעוֹת, חַד עוּלֵימָא הֲוָה מְזַנֵּב אַבַּתְרַיְיהוּ,

וְאִלֵּין סָבִין אַעְרְעוּ בְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא וְחַבְרוֹי, אָמְרוּ לֵיהּ רַבִּי רַבִּי, אַנְתְּ וַחֲבָרָךְ אַשְׁכַּחְתּוּן חַד עוּלֵימָא דְּאִיהוּ בְּאָרְחָא מְזַנֵּב אַבַּתְרַיְיכוּ.

אָמַר לוֹן, אַעְרַעְנָא בְּמַשְׁרְיָין סַגִּיאִין דַּהֲווֹ קָא אַתְיָין מִקָּרָא דְּחִוְיָא, וְאִנּוּן מַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין דְּנָחְתִין מְזַרְזָן לְקַבְלָא צְלוֹתִין, מִסְטָרָא דְּחַמְשִׁין אַתְוָון דְּמְיַחֲדִין יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא, דְּבְהוֹן וַחֲמוּשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות יג יט), דְּמַלְאָכִין דְּנָחְתִין לְאַגָּחָא קְרָבָא, דְּקָא מְמַנָּן עַל צְלוֹתִין, כְּלְהוּ הֲוָה נָחְתִין (ס"א

סָלְקִין) בְּתוּקְפָּא דְגִבוּרָה, כַּד נָצְחִין לְחִוְיָא, וְכַמָּה חֲיָלִין דִּילֵיהּ דְּקָא רָדְפִין אַבַּתְרַייהוּ, בְּכַמָּה חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִינּוּן מָארֵי צְלוֹתִין, וּמְסְתַּכְּלִין בְּשֵׁם יהו"ה דְּאִיהִי בִּינָה, דְּנָחְתָּא עֲלַייהוּ בְּתוּקְפָּא דְגִבוּרָה, כְּלְהוּ נָפְלִין מִקְיוּמַיְהוּ, וְאִתְקַיָּים בְּהוּ סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם (שם טו א),

דָּא יָם נ׳ שַׁעֲרֵי בִינָה, חַמְשִׁין אַתְוָון דְּקְרִיאַת שְׁמַע. אָמְרוּ לֵיהּ וּלְחַבְרַיָּא הַוָּה לְכוּ לְעַיְיָנָא לְאִסְתַּכְּלָא בָּתַר הַהוּא דְּמְזַנֵּב בָּתַר צְלוֹתִין דְּאִינּוּן חַלָּשִׁין, וְלֵית לוֹן רְשׁוּ לְסַלְקָא עִם אָחֳרָנִין וּלְפָרְחָא עִמְּהוֹן לְעֵילָא, וּבְגִין אִינּוּן צְלוֹתִין חַלָּשִׁין אִתְּמַר (דברים כה יח) וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ, (ישעיה יא ו) דְּנַעַר קָטָן נוֹהֵג בָּם. דְּאִלֵּין עֶשֶׂר סָלְקִין בְּיו"ד ה"א וא"ו ה"י, וְכָל חַד אִית לֵיהּ צְלוֹתֵיהּ, וְאִם חָסֵר חַד מִנַּייהוּ אֲפִילּוּ בַּתְרָאָה, לָא סָלִיק צְלוֹתָא דִילֵיהּ עִמֵּיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ עַנְיָא, וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְסַלְקָא צְלוֹתֵיהּ עִם אָחֳרָנִין, כְּלְהוּ צְלוֹתִין מִתְעַכְּבָן לְסַלְקָא, עַד דְּהַהִיא צְלוֹתָא דְעַנְיָא סְלִיקַת, וּבְגִין דָּא תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף (תהלים קב א), דְּכְלְהוּ מִתְעַטְּפִין בְּגִינָהּ, עַד דְּאִיהִי סָלְקָא עִמְּהוֹן, דְּלֵית פְּרוּדָא בָּהּ מִנַּייהוּ.

וּצְלוֹתָא דְעָנִי אִיהוּ שְׁכִינְתָּא, מָאן עָנִי דָּא צַדִּיק, וְהַאי צְלוֹתָא אִתְקְרִיאַת עָקֵב לְגַבֵּי צְלוֹתִין

אָחָרְנִין, וּבְגִינָהּ אִתְמַר אַפִּילוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֻקְבּוֹ לֹא יַפְסִיק, אַף עַל גַּב דְּסָחִיר לָהּ לְהַאי נְקוּדָה דְּאִיהִי קוֹצָא דְּאָת ד׳, בְּכַמָּה חוֹבִין לְאוֹלָפָא קַטֵּיגוֹרָא עַל בְּנוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, לֹא יַפְסִיק לְהַהִיא נְקוּדָה, דְּאִם יַפְסִיק, בְּגִינֵיהּ אִסְתַּלַּק קוֹצָא מִן ד׳ מִן אֶחָד, וְאִשְׁתָּאַר אַחֵר, דְּאִיהוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ בַּעֻקְבּוֹ, דִּבְגִין חִוְיָא לָא יַפְסִיק, וְלָא אִסְתַּלַּק קוֹצָא דְּאָת ד׳ מִן אֶחָד, אֲבָל בְּגִין עַקְרָב אִסְתַּלַּק, וְאִיהוּ פּוֹסֵק, וּבָרַח מִנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב

(בראשית לט יב) **וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.**

אַדְהָכִי הָא עוּלֵימָא דְּקָא אִזְדַּמַּן לְגַבַּייהוּ, מְחַמֵּר אַחֵר בְּעִירָן, אָמַר לוֹן מַהוּ וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ, אֶלָּא עַקְרָב אִיהִי עָקַר ב׳, דְּעָקְרַת בֵּיתָא דִּשְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ בִּגְדוֹ דְּחִוְיָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, כַּד חִוְיָא אַתְיָא לְאִתְחַבְּרָא עִם גּוּף אָדָם יָשָׁן, דְּאָמְרַת שִׁכְבָה עִמִּי, חֲצוּפָה זוֹנָה, אִתְמַר בְּאוֹת בְּרִית וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

(נ"א כ"י וּבְגִין דָּא אַפִּילוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֻקְבּוֹ לֹא יַפְסִיק, אַף עַל גַּב דְּסָחִיר לָהּ לְהַהִיא נְקוּדָה דְּאָת ד׳ לֹא יַפְסִיק, דְּאִי יַפְסִיק בְּגִינֵיהּ אִסְתַּלַּק קוֹצָא מִן ד׳ דְּאֶחָד וְאִשְׁתָּאַר אַחֵר דְּאִיהוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ בְּגִין דְּחִוְיָא לָא יַפְסִיק וְלָא אִסְתַּלַּק, וְאִיהוּ פּוֹסֵק וּבָרַחַת מִנֵּיהּ, אֲבָל עַקְרָב יַפְסִיק, כְּמָה דְּעָבַד יוֹסֵף צַדִּיקָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּנַּח בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ וַיָּנָס וכו׳. אַדְהָכִי הָא עוּלֵימָא קָא אִזְדַּמַּן לְגַבַּייהוּ מְחַמֵּר בָּתַר בְּעִירָן,

אָמַר לוֹן מַאי וַיַּח בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ וכו', אֶלָּא עַקְרָב עָקַר ב', דְּעָקַר בֵּיתָא דִּשְׁכִינְתָּא, כַּד בַּעְיָא לְאִתְחַבְּרָא עִם צַדִּיקַיָּיא צָרִיךְ לְאַפְסָקָא מִנַּיהּ, וְלָא יִתְהַנִּי מִינֵיהּ וַאֲפִילּוּ (דף מג ע"א) מִמִּשְׁכָּא דִּילֵיהּ, לֵךְ לֵךְ אֲמִרֵי נְזִירָא סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא לָא תִּקְרַב הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּח בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ, מִשְׁכָּא דְּיֵצֶר הָרָע, וְדָא בִּגְדוֹ דְּחִוְיָיא עֲבוֹדָה זָרָה, כַּד אִיהוּ קָא אַתְיָיא לְאִתְחַבְּרָא עִם צַדִּיקַיָּיא וְאָמְרָה שִׁכְבָה עִמִּי חֲצוּפָה זוֹנָה, אִיתְמַר בְּאוֹת בְּרִית וַיָּנָם וַיֵּצֵא הַחוּצָה).

אָמְרוּ לֵיהּ מָאן אַנְתְּ, אָמַר לוֹן אֲנָא אִיהוּ בְּרָא דְּנוּנָא חֲדָא, דְּשָׁט בְּיַמָּא רַבְרְבָא, וּבָלַע כָּל נוּנִין דְּיַמָּא וְאַפֵּיק לְהוֹן חַיִּים לְבָר, וּלְזִמְנִין אִיהוּ נָפִיק בְּיַבֶּשְׁתָּא, לְקַיְּימָא בֵּיהּ (בראשית מח טז)**, וְיִדְגוּ לָרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, תַּוּוהוּ, אָמְרוּ לֵיהּ, בָּתַר דְּלֵית רְעוּתָךְ לְגַלָּאָה מָאן אַנְתְּ וּבְרָא דְּמָאן אַנְתְּ, מָאן אִיהוּ** (נ"א מַאי אִיהוּ) **אֲתַר דְּדוּכְתָּךְ, אָמַר לוֹן אֲתַר דְּדוּכְתִּי אִיהוּ מַגְדְּלָא חָדָא דְּפָרַח בַּאֲוִירָא תַּוּוהוּ.**

אָמְרוּ לֵיהּ לָא תֵּימָא לָן מִדֵּי (ס"א מִלֵּי)**, מַאי אִיהוּ אָבוּךְ, אָמַר לוֹן אַבָּא דִּילִי אִיהוּ חַד נוּנָא רַבְרְבָא, דְּכַד צָחֵי, אַפְתַּח פּוּמֵיהּ וּבָלַע מַיָּא דְּיַמָּא, וְעַד שַׁבְעִין** (ס"א שִׁבְעָה) **שְׁנִין לָא הֲדַר יַמָּא לְתוּקְפֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה יִבְטַח כִּי יָגִיחַ יַרְדֵּן אֶל פִּיהוּ** (איוב מ כג)**, וְאִיהוּ בָּלַע כָּל כַּךְ מִן יַמָּא, וְאַתּוּן לָא אִשְׁתָּאַבְתּוּן מִנֵּיהּ אֶלָּא כַּד

חַד, דְּאִיהוּ כ"ד סִפְרֵי דְאוֹרַיְיתָא, אֵיךְ לָא אִשְׁתְּמוֹדַעְתּוּן בֵּיהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא אִדְכַּר רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וַדַּאי אַנְתְּ אִיהוּ בְּרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, חָדוּ בֵּיהּ, וְאָמְרוּ. בְּוַדַּאי אִי אַנְתְּ חַוֵּית בְּהַאי עָלְמָא, הַוֵינָן קָא נָחְתִין מִסּוּסְוָון דִּילָן, וַהֲוֵינָן אֲנַן מְחַמְּרִין בָּתַר בְּעִירָךְ.

אָמַר לוֹן, הַהוּא חִוְיָא דְאַתּוּן מַגִּיחִין קְרָבָא בֵּיהּ אֵיךְ אִשְׁתְּזַבְתּוּן מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ בָּלַע וְקָטִיל, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְאִיהוּ קָטִיל לְאָדָם קַדְמָאָה, וּלְכָל דָּרִין דְּקָא אַתְיָין אַבַּתְרֵיהּ, וּבְרַתָּא אִיהִי עַל מַגְדְּלָא דְּפָרַח בַּאֲוִירָא, וּמַכְרִיזִין בְּכָל יוֹמָא בִּרְקִיעָא, דְּכָל מָאן דְּקָטִיל לְהַאי חִוְיָא, דְּיָהֲבִין לֵיהּ לְאִנְתּוּ בַת מֶלֶךְ פְּנִימָאָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, וְהַאי זָהָב אִיהוּ ז' יְמֵי בְּרֵאשִׁית, ה' חָמֵשׁ אוֹר, ב' אִיהִי ב' מִן בְּרֵאשִׁית, עֲלָהּ אִתְּמַר (שיר ז י) יָפָה כַלְּבָנָה, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה קְרָאן לָהּ בְּמִתִּיבְתָּא.

וּבְגִין דָּא כָּרוֹזָא כְּרִיז, כַּמָּה גַּבְּרִין, כַּמָּה מָארֵי תְּרִיסִין, אִתְכַּנְּשׁוּ בְּבֵי מֶדְרָשָׁא, לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם חִוְיָא בְּגִינָהּ, וְכַמָּה תְּרִיסִין אִתְעֲבִידוּ פְּסָקוֹת בְּגִינָהּ דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ (שמות ב יב), לֵית בְּהוֹן דְּקָטִיל לְחִוְיָא, עַד דְּיֵיתֵי הַהוּא דְאִתְּמַר בֵּיהּ וַיִּפֶן

כֹּה וָכֹה וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי, וּבְגִין דָּא אִתְמַר (בראשית מט י) עַד כִּי יָבֹא שִׁיל"ה, שִׁיל"ה מְשֻׁ"ה, דְּאִיהִי מוֹרָשָׁה דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא בְּגִינֵיהּ אִתְמַר בֵּיהּ עַד כִּי יָבֹא שִׁיל"ה, דִּילֵיהּ (נ"א דִּילָהּ) וַדַּאי, אִיהוּ קָטִיל לְחִוְיָא.

וְל"ו יְקָהַ"ת עַמִּי"ם (שם), בְּגִין דְּאִיהוּ בֶּן יִצְהָר בֶּן קְהָ"ת בֶּן עַמְרָ"ם, בֶּן עַמָּא רָמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דהי"א כג יז) וּבְנֵי רְחַבְיָה רַבּוּ לְמַעְלָה, וְקָטִיל לְחִוְיָא, וְחֵילֵיהּ בְּיַמָּא וּבְיַבָּשְׁתָּא וּבְרַקִּיעָא, וְכַמָּה מָארֵי קְרָבִין אַגָּחוּ עִמֵּיהּ קְרָבָא עַל יַמָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קד כו) שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֹּכוּן בְּיַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן אֳנִיּוֹת עַיְינִין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, וְכַמָּה אֳנִיּוֹת מְנַיְיהוּ אִתְבְּרוּ וְנָפְלוּ בְּיַמָּא.

עַד דְּיֵיתֵי מוֹרָשָׁה דִּילָהּ, וְקָרַע יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְסוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם, דְּאִיהוּ חִוְיָא וּבַת זוּגֵיהּ, דְּאִיהִי סוּסְיָא דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ אַעֲבַר עֲלָהּ לְיִשְׂרָאֵל דְּלָא טָבְעִין בָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יד כט) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַּיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם.

בְּקַדְמֵיתָא בְּיַמָּא בְּהַהוּא חֹמֶר, בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַיְיתָא כְּלָא בְּיַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, מַטֶּה דִּילֵיהּ דְּקָרַע בֵּיהּ יַמָּא דָּא קוֹלְמוֹס, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְגַּלְיָיא זְרוֹעַ

יהו"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה נג א) **וּזְרוֹעַ יהו"ה עַל מִי נִגְלָתָה.**

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְעַבַּר הַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא מִן יַמָּא, שַׁלִּיט חִוְיָא קַדִּישָׁא, וּבְהַהוּא זִמְנָא (שָׁם רֶמֶשׁ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת), **אָזְלִין אָנְיוֹת בְּהַבְטָחָה בְּיַמָּא דְּלָא טָבְעִין, דְּהָא רוּחַ סְעָרָה אִתְעַבַּר שָׁלְטָנוּתֵיהּ מִן יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא שָׁם רֶמֶשׁ וְאֵין מִסְפָּר וְגוֹמֵר, שָׁם אָנְיוֹת יְהַלֵּכוּן לְוִיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֵק בּוֹ** (תהלים קד כה–כו), **וְיהֵי חָדֵי עִמְּהוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (תהלים מח יד) **שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָהּ וְגוֹמֵר, לְחוֹלָה כְּתִיב, וְכֻלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ,** (דְּאִינּוּן עִתּוֹתֵי דְּאוֹרַיְיתָא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה קָבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה) **דְּאִיהוּ עִתּוֹ דְּצַדִּיק, תִּתֵּן לָהֶם יִלְקוֹטוּן** (שם קד כח) **דָּא מַנָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (שמות טז כו) **שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטוּהוּ וְגוֹמֵר, מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית סִטְרִין, לְוִיָתָן לְעֵילָּא דָּא צַדִּיק דְּאִיהוּ כְּדָג** (דף מג ע"ב) **קָטָן עַל כֵּיף יַמָּא, נָחָשׁ בָּרִיחַ, דָּא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (שמות כו כח) **הַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים, וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְקְרֵי תִּיכוֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תְּרִין גַּדְפּוֹי יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּמִתַּמָּן אוֹרַיְיתָא אִתְיְהִיבַת, תְּרִין קַשְׁקַשּׁוֹי תְּרִין סַמְכֵי קִשׁוֹט, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי**

יַמָּא, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי (משלי ל יט) דֶּרֶךְ אֳנִיָּה בְּלֵב יָם, דְּאִיהוּ ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר ו ח) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר וכו׳, וְאִינּוּן הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, דְּאִינּוּן (תהלים מה טו) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ דִּשְׁכִינְתָּא.

חַיּוֹת קְטַנּוֹת אִלֵּין אַתְוָון דְּאדנ"י, עִם גְּדוֹלוֹת אִינּוּן אַתְוָון דְּיהו"ה, דְּאִינּוּן מֶרְכָּבוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, אָתוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא לְנַשְּׁקָא לֵיהּ, פָּרַח וְלָא חָזוּ לֵיהּ וְלָא מִידֵּי.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אַבָּא, וְהָא שֶׁבַע יַמִּים אִינּוּן, וְיָם עִלָּאָה אִיהוּ עַל כֻּלְּהוּ, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (דברים לג יט) כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִנָּקוּ, לְמָאן אִינּוּן יוֹנְקִים, אָמַר לֵיהּ בְּרִי שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה אִינּוּן מוּצָקוֹת, וְהָכִי אִינּוּן רְקִיעִים שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה, וְהָכִי אִינּוּן טוּרִין שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה, וְהָכִי אִינּוּן אַרְעִין שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה, יְשׁוּבִין שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה, וְרָאשִׁין דִּלְהוֹן תְּרִין, וְרָזָא דְמִלָּה שְׁנַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה, וְכֻלְּהוּ זָכָר וּנְקֵבָה, וּלְעֵילָּא חַד גָּנִיז וְטָמִיר, וְהָכִי אִינּוּן שֶׁבַע כָּרְסְיִין שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה, שֶׁבַע הֵיכָלִין שִׁבְעָה בְּשִׁבְעָה, וְהָכִי מִמַּנָּן אִינּוּן שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה.

לְוָיָתָן דְּיַמָּא דָּא צַדִּיק, רֵישָׁא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מָטֵי עַד יַמָּא שְׁבִיעָאָה דְּאִיהִי

רֵישָׁא דְּכֻלְּהוּ, וּתְרִין גַּדְפּוֹי וּתְרִין קַשְׁקַשִּׁין בְּאַרְבַּע יַמִּים שִׁעוּרַיְיהוּ, שִׁעוּר דְּזָנָבָא דְּחִוְיָא מָטֵי עַד יַמָּא שְׁבִיעָאָה בַּתְרָאָה, דְּאִיהוּ כְּלִילָא שֶׁבַע יַמִּים, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קיט קסד) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, הָא מָארֵי תְּרֵיסִין קָא נָחֲתִין מִלְּעֵילָא, מְלוּבָּשִׁין שִׁרְיָין, קַשְׁתּוֹתֵיהוֹן קַשְׁתֵּי אֵשׁ, וְרוּמְחֵיהוֹן אֶשָּׁא, וְסַיְיפֵיהוֹן לֶהָבָה, כֻּלְּהוּ מָארֵי עַיְינִין, בְּוַדַּאי הָא מָארֵי תְּרֵיסִין בְּבֵי מֶדְרָשָׁא, וְאִלֵּין בְּהוֹן יִתְעָרוּן לְאַגָּחָא קְרָבָא לְעֵילָא.

וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּהָא נוּנָא רַבְרְבָא קָא אַתְיָא, רַב הַמְנוּנָא סָבָא, וַדַּאי בְּכַמָּה נוּנִין חַיָּילִין קַדִּישִׁין דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּמִתְרַבְּיִן בְּיַמָּא, כְּעַן צָרִיךְ לְפָרְשָׁא לוֹן רֵשֶׁת, לְמִיהֲוֵי בִּרְשׁוּת דִּילָן, וּלְמָארֵי תְּרֵיסִין מָאנֵי קְרָבָא, כְּעַן צָרִיךְ לְאַתְקָנָא בְּקִירְטָא בְּאַבְנִין דְּקִירְטָא, בְּקַשְׁתָּא בְּגִירִין דְּקַשְׁתָּא, בְּרוּמְחָא, בְּסַיְיפָא, הַחֲזֵק מָגֵן וְצִנָּה (תהלים לה ב), דְּאִית מָארֵי תְּרֵיסִין דְּאִינּוּן מַגִּיחִין בְּסוּסְוָון, וְאִית אָחֳרָנִין דְּאִינּוּן רַגְלִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר בְּמַפְקָנוּתָא דְּגָלוּתָא דְּמִצְרָאֵי, כְּשֵׁשׁ מְאוֹת אֶלֶף רַגְלִי וְגוֹמֵר (שמות יב לז).

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יהו"ה (מיכה ו ב), מָאן רִיב, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי רִיב יהו"ה,

דְּאִיהִי רַבִּי רַב, בְּגִין בְּנָהָא, אִיהִי רִיב בְּרַבִּי וְרַבָּן וְרַבָּא, רִיב וַדַּאי בְּכָלְהוּ תַּנָּאִים וֶאֱמוֹרָאִים, דְּאִיהִי מְרִיבַת בְּהוֹן בְּשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, בְּגִין בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּלִיל שִׁית סִדְרִין.

וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיהו כז ה) אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעוּזִי, יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, תְּרֵי שְׁלָמֵי, חַד בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְחַד בְּצַדִּיק, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם נז ט) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב, דִּבְגָלוּתָא אִתְּמַר בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מֵרָחוֹק יהו"ה נִרְאָה לִי (ירמיהו לא ב), צַדִּיק קָרוֹב לָהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (משלי כז לה) טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח רָחוֹק.

וּבְגִין דָּא שְׁמְעוּ הָרִים אִלֵּין אֲבָהָן, אֶת רִיב יהו"ה דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי רִיב עִם אֲבָהָן, בְּגִין דִּמְרַחֲקִין לָהּ מִבַּעְלָהּ, דְּאִינּוּן אִתְקְרִיאוּ אֱמוֹרָאִים, וְהָאִיתָּנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ אִלֵּין אִינּוּן תַּנָּאִים, וְאִלֵּין תַּנָּאֵי"ם אִיתָּנִי"ם בְּהִפּוּךְ (דף מד ע"א) אַתְוָון, וְאִינּוּן נֶצַח וָהוֹד (צַדִּיקִים) אִיתָּנֵי עוֹלָם, וְהָא אִיתָּ"ן בְּהִפּוּךְ אַתְוָון תַּנְיָ"א דְּמִסַּיְיעַ לֵיהּ בְּגָלוּתָא, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר כד כא) אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ.

וְהַאי סֶלַע (אִתְּמַר בָּהּ דְּלָא נָפִיק אֶלָּא טִפִּין טִפִּין דְּמַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא בְּאִלֵּין פְּסָקוֹת וּבְגִין וַיַּךְ מֹשֶׁה אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם

(במדבר כ יא) דָּא גָּרִים ד)לָא נָפִיק מִינָּהּ אֶלָּא טִפִּין טִפִּין זְעֵיר שָׁם זְעֵיר שָׁם, וְכַמָּה מַחֲלוֹקוֹת עַל אִלֵּין טִפִּין, וּמָאן גָּרִים דָּא, הַמּוֹרִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן כָּל הַמּוֹרֶה הֲלָכָה בִּפְנֵי רַבּוֹ חַיָּיב מִיתָה, וּבְגִין דָּא שִׁמְעוּ נָא הַמּוֹרִים, וּבְגִינַיְיהוּ וַיַּךְ מֹשֶׁה אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם, דְּאִם לָא דְּמָחָא בָּהּ לָא הֲווֹ טָרְחִין יִשְׂרָאֵל וְתַנָּאִים וֶאֱמוֹרָאִין בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה דְּאִיהִי סֶלַע, אֶלָּא אִתְמַר בּוֹ (שם ח) וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע וְנָתַן מֵימָיו בְּלָא טוֹרַח, וְיִהְיֶה מִתְקַיֵּים בְּהוֹן וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד וְגוֹמֵר (ירמיה לא לג), וַהֲוָה נָפִיק מַיָּא בְּלָא קֻשְׁיָא וּמַחֲלוֹקֶת וּפְסַק, בְּגִין דְּשִׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם כג כט) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יהו"ה הֲוָה שָׁרֵי בְּפוּמֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּאִיהִי סֶלַע עַ"ל ס׳, דְּאִינּוּן שִׁתִּין מַסֶּכְתּוֹת, דְּהָכִי אִיהוּ סֶלַ"ע עַ"ל ס׳.

דְּשִׁכִינְתָּא הֲוָה נָח עַל טִנָּרָא, דִּבְכָל אֲתַר דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעֱבַד נֵס, שְׁכִינְתָּא אַקְדְּמַת לְהַהוּא אֲתַר, וְכֵיוָן דִּשְׁכִינְתָּא הֲוָה תַּמָּן, לָא הֲוָה לֵיהּ לְמִחְאָה בַּסֶּלַע, דְּקָלָנָא הֲוָות לִשְׁכִינְתָּא דַּהֲוָת תַּמָּן דְּלָא הֲוָה לֵיהּ חֵילָא לְמֵיהַב מַיָּא, וְדָא אִיהוּ עַל אֲשֶׁר לֹא קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי (דברים לב נא), יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי (במדבר כ יב), וּבְגִין דָּא אִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מִן

הַסֶּלַע, דְּאִיהִי י׳ מִן מיטטרו״ן, וְאִשְׁתָּאַר מטטרו״ן יְבֵשָׁה, וְרָזָא דְמִלָּה יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְגוֹמֵר (בראשית א ט), אֶחָד אִיהִי מַלְכוּת, וְתֶרְאֶה הַיַּבָּשָׁה דָּא סֶלַע מטטרו״ן, דִּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (שם ב כא) וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו וַיִּסְגּוֹר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה, מַאי בָּשָׂר, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ו ג) בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, וְעַד דְּנָחִית לָהּ לָא עָלָה הַסֶּלַע וְלָא יָהִיב מֵימוֹי.

וּבָתַר דְּאִסְתַּלַּק הַאי מַבּוּעָא מִתַּמָּן, שַׁלִּיטַת מָרָה בְּאַתְרָהָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו כג) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה, וְרָזָא דְמִלָּה וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה וְגוֹמֵר (שם א יד), דָּא קוּשְׁיָא, בְּחֹמֶר דָּא קַל וָחֹמֶר, וְהָא אוּקְמוּהוּ.

וְהָכִי הֲווּ יִשְׂרָאֵל עַד דְּאַחֲזֵי לוֹן עֵץ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם טו כה) וַיּוֹרֵהוּ יהו״ה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, וְדָא עֵץ הַחַיִּים, דְּאִתְרַבִּי עַל הַהוּא מַבּוּעָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, י׳ מַבּוּעָא דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא דְּאִיהוּ ו׳, וְהַאי עֵץ מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה דְּאִינּוּן ה׳, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם דָּא ה׳ בַּתְרָאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (רות א כ) קְרֶאןָ לִי מָרָה, דְּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי מַעְיַן גַּנִּים דְּלֵית לֵיהּ פְּסַק, טְפָּה דְּאִתְמַשְׁכָא מִן מוֹחָא, וְכַמָּה טִפִּין אִתְמַשְׁכָאן מִנֵּיהּ, דְּאִינּוּן (תהלים מה טו) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ.

קַרְקַפְתָּא אִיהִי סֶלַע, וּמַבּוּעָא מִלְּגָאו דָּא מוֹחָא, עַל אִלֵּין טִפִּין אִתְּמַר (תהלים קכז ה) אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם וְגוֹמֵר, אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר, דְּאִיהוּ תַּרְעָא דְּצַדִּיק אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (שם קיח ב) זֶה הַשַּׁעַר לַיהו"ה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ.

וְעוֹד שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יהו"ה (מיכה ו ב), אִלֵּין תְּלַת יוּדִי"ן, וְהָאִיתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ (שם) אִלֵּין תְּלַת וָוִי"ן, דְּכֻלְּהוּ אִתְּרְמִיזוּ בְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט.

קוּם אֶלְעָזָר וּנְטֵיל קִירְטָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא (וְאַקִּיף לָהּ תַּנָּא), וּזְרִיק מִנָּהּ אִיהִי אֶבֶן טְפָּה קַדִּישָׁא, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ב ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, (וּבְגִין דָּא) (דף מד ע"ב) אִסְתַּלְּקַת עִזְקָא מִן א' מִן זרק"א, לְקַבְּלָא עֲלָהּ אֶבֶן יְקָרָה דְּאִיהִי טִפָּה, וּמִיָּד וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, כַּד סְלִיקַת, סְלִיקַת בְּאִימָּא, דְּאִיהוּ א' מִן אדנ"י אהי"ה, וְעַל מָאן סְלִיקַת, עַל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ ו', דְּאִיהִי כְּרִיכָא בֵּיהּ כְּעִזְקָא בְּאֶצְבָּעָא, וּסְלִיקַת בְּד' מִן אדנ"י, דְּאִינּוּן תְּרִין דְּרוֹעִין וּתְרִין שׁוֹקִין, עַד דְּסָלִיק לְאָת י' דְּאִיהִי אַבָּא חָכְמָה י' עִלָּאָה, בְּגִין דְּמִתַּמָּן אִתְּנְטִילַת, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי ג יט) יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ, וּנְטִילַת נְבִיעוּ וְשַׁקְיוּ מִנֵּיהּ לְעֵילָּא, בְּקוֹצָא דִּילֵיהּ לְעֵילָּא, וּבְאֶמְצָעִיתָא, וּבְקוֹצָא דִּילֵיהּ לְתַתָּא, וְכַד

נְחִיתַת, נְחִיתַת כְּלִילָא מִתְּלַת טִפִּין, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בָּהּ הוֹלֵךְ סָגוֹלְתָּ"א.

וְאִתְקְרִיאַת י׳ י׳ י׳ בִּתְלַת יוּדִי"ן, י׳ עִלָּאָה אִיהִי עַל רֵישָׁא דְּא, דְּאִיהִי כֶּתֶר עֶלְיוֹן עַל כָּל עִלָּאִין, וּלְבָתַר נְחִיתַת בְּאֶמְצָעִיתָא וְנָטְלָא מִתַּמָּן (בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא) (נ"א בְּאֶמְצַע), וּלְבָתַר נְחִיתַת לְתַתָּא בְּאַתְרָהָא י׳ דְּאִיהִי לְתַתָּא מִן א.

קָם עוּלֵימָא בָּתַר טוֹלָא, אָמַר רַבִּי רַבִּי הָא טְפָּה קָא נָחְתָּא, טוֹל קֶשֶׁת בִּידָךְ, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּאֶצְבְּעָא וְעִזְקָא בֵּיהּ, טוֹל לֵיהּ וּדְרֵךְ (ס"א וְזָרְקֵהּ) לֵיהּ לְגַבָּהּ, דְּקַבִּילַת לָהּ עֲלֵיהּ, דְּהָא כַּד סְלִיקַת מִתַּתָּא לְעֵילָא עַל רֵישָׁא דְּאָת ו׳, אִיהוּ כְּרוּמְחָא ו׳, אִתְאָרְכַת בֵּיהּ כִּשַׁרְבִיטָא דְּכֻכְבָא, וְכַד סְלִיקַת לְעֵילָא שַׁרְיָא עֲלָהּ י׳ וְאִתְעֲבִידַת ז׳, וַדַּאי תַּגָּא עַל רֵישָׁא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כֵּיוָן דְּנָחְתַת, צָרִיךְ לְמִדְרַךְ קֶשֶׁת לְגַבָּהּ דְּאִיהוּ צַדִּיק, וּמִנַּיהּ נְחִיתַת וְאִזְדְּרִיקַת בְּאַתְרָהָא.

וְחַרְבָּא דְּאִיהִי (דְּהַאי) טְפָּה אִיהִי חַתִּיכַת לָהּ לִתְלַת טִפִּין, בְּגִין דְּאַזְּילַת סָגוֹלְתָּא, דְּכַד נְחִיתַת עֲלָהּ הֲוָה י׳, וּלְבָתַר חַתִּיכַת לָהּ לִתְלַת, לְמֶהֱוֵי תַּגָּא וַעֲטָרָה בְּרֵישָׁא דְּתִלַת אֲבָהָן, דְּתִהֵא כֶּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר כְּהוּנָּה וְכֶתֶר מַלְכוּת, וְדָא רָזָא דְּ שׁ תְּלַת תַּגִּין עֲלָהּ.

דְּרִישָׁא דְּחַרְבָּא אִיהִי י', גּוּפָא דְּחַרְבָּא ו', תְּרִין פִּיפִיּוֹת דִּילָהּ ה"ה, נַרְתִּקָא דִּילָהּ אדנ"י, (וְחַרְבָּא יהו"ה), וְכַד אִיהִי יהו"ה בַּר מְשִׁכִינְתֵּיהּ, אִיהוּ דִּין דְּחַתִּיךְ מִכָּל סִטְרָא, כַּד עָאל בְּנַרְתִּקָהּ אִתְעֲבִיד רַחֲמֵי וְלָא חַתִּיךְ דִּינִין, וְרָזָא דְּחַרְבָּא בְּנַרְתִּקָהּ, יאהדונה"י הָכִי וַדַּאי. וּבְזִמְנָא דְּיהו"ה בַּר מְשִׁכִינְתֵּיהּ, אִתְמַר בֵּיהּ (דברים ד כג) כִּי יהו"ה אלהי"ך אֵשׁ אֹכְלָה הוּא, דְּנָטִיל מִגְּבוּרָה לְאוֹקָדָא עָלְמָא, י' אִתְעֲבִיד גַּחֶלֶת, ו' שַׁלְהוֹבָא דְּגַחֶלֶת, ה' ה' חַד חָמֵשׁ גַּוְונִין, תִּנְיָינָא חָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּנַהֲרִין בְּהוֹן, וּבְזִמְנָא דְּה' עִלָּאָה אִסְתַּלְקַת מֵה' תַּתָּאָה, אִיהִי אָמְרָה (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי נַהֲרָא בְּגַוְונָהָא, אִתְמַר בָּהּ (בראשית ט טז) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם, קָמוּ תַּנָּאִים וֶאֱמוֹרָאִים דִּלְעֵילָּא, וְאָמְרוּ רַבִּי רַבִּי כַּמָּה תַּקִּיפָא קִירְטָא דִּילָךְ, דִּי סְלִיקַת לָהּ עַד אֵין סוֹף, וּנְחִיתַת לָהּ עַד אֵין תַּכְלִית. פְּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יהו"ה (מיכה ו ב), אָמַר לוֹן אֲבָהָן אֲבָהָן טוּרִין רַבְרְבִין, שִׁמְעוּ, דְּהַאי אֶבֶן דְּאִתְגְּזֶרֶת מֵאִלֵּין טוּרִין דִּלְכוֹן, דְּאִיהִי כְּתָרָא בְּרֵישָׁא דְּכֻלְּהוּ, וְהָאִיתָּנִים דְּאִיהִי כְּתָרָא עַל כֻּלְּהוּ, אִיהִי סְלִיקַת רִיב עֲלַיְיכוּ, בְּגִין בַּעְלָהּ, דְּאִיהִי מַבּוּעָא סְתִימָא כַּסְּלַע, עַד דְּיֵיתֵי בַּעְלָהּ לָא יַהֲבָא מֵימוֹי, דְּהָא לִישָׁנִין

אִינּוּן כַּפַּטִּישִׁין דִּמְחָאָן בְּהַהוּא סֻלַּע, וְלֵית חַד מִנַּייְהוּ דְּאַפִּיק מִינָהּ נְבִיעוּ, בַּר מִבַּעְלָהּ דְּיָדַע לְאַמְשָׁכָא לָהּ.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דִּמְצַלֵּי וְיָדַע לְסַלְקָא רְעוּתֵיהּ לְעֵילָּא, דְּהָא פִּימוֹי אַפִּיק שְׁמָהָן, וְאֶצְבָּעוֹי כָּתְבִין רָזִין, וְכַד סָלְקִין שְׁמָהָן (דף מה ע״א) מִפִּימוֹי, כַּמָּה עוֹפִין פָּתְחִין גַּדְפַּייְהוּ לְעֵילָּא לְקַבְלָא לוֹן, וְכַמָּה חֵיוָון דְּמֶרְכַּבְתָּא, כֻּלְּהוּ מְזַדְּמְנִין לְגַבַּייְהוּ לְנַטְלָא לוֹן, כָּל שֶׁכֵּן אִם שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא בִּצְלוֹתֵיהּ, וְאִסְתַּלְּקַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָזָא דְּמִלָּה אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שִׁפְתַיִם, (תהלים סח יד), אַל תִּקְרֵי אִם אֶלָּא אֵם, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק לָהּ בִּצְלוֹתֵיהּ דְּמִצַּלֵּי בִּשְׁפּוּוֵי, לְעֵילָּא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ.

בִּצְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית סָלְקָא בִּשְׁמָא דְּאִתְקְרֵי אֵ״ל, הָאֵ״ל הַגָּדוֹל וַדַּאי, בִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה סְלִיקַת בִּשְׁמָא דְּאִתְקְרֵי אלהי״ם, בִּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית סְלִיקַת בִּשְׁמָא דְּאִתְקְרֵי יהו״ה, וְרָזָא דְּמִלָּה אֵ״ל אלהי״ם יהו״ה דְּבֶר וַיִּקְרָא אָרֶץ (שם נ א).

וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּצָרִיךְ בַּר נַשׁ בִּצְלוֹתֵיהּ לְשַׁהוֹת שָׁעָה אַחַת קֳדָם דְּמִצַּלֵּי, וְשָׁעָה אַחַת לְבָתַר דְּמִצַּלֵּי, וְרָזָא דְּמִלָּה דְּיִשְׁהֵא בִּצְלוֹתֵיהּ שַׁעְתָּא חֲדָא, בְּגִין דְּאִתְמַר (בראשית כד כא) וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָהּ

מַחֲרִישׁ, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ג) יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, וּלְבָתַר דְּשָׁהָא לֵיהּ בַּר נַשׁ וְצַלִּי, אִם שְׁגִוּרָה תְּפִלָּתוֹ בְּפִיו וַדַּאי אִתְקַבַּל צְלוֹתֵיהּ.

וְרָזָא דְּמִלָּה בַּר נַשׁ צָרִיךְ לְמִשְׁהֵא וְאִתְתָּא לְאַקְדָּמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא יב ב) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר, (וְרָזָא דְּמִלָּה אִשָּׁה מַזְרַעַת תְּחִלָּה יוֹלֶדֶת זָכָר, וְעוֹד (תהלים קלו כג) שֶׁבִּשְׁפָלֵנוּ זָכַר לָנוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה שֶׁבִּשְׁפִלוּתוֹ שֶׁל אָדָם זָכוּר יִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה).

וְעוֹד אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתוֹ בְּפִיו, אִיהוּ רָזָא וַיְהִי הוּא טֶרֶם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת (בראשית כד טו), וְרָזָא דְּמִלָּה וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע (ישעיהו סה כד), זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּלָא מְעַכֵּב מַטְרוֹנִיתָא לְסַלָּקָא לְמַלְכָּא, דְּכָל מָאן דְּאִיהוּ צְלוֹתֵיהּ שְׁגוּרָה בְּפִימוֹי בְּלָא עִכּוּבָא, הַהוּא מְמַהֵר מַטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְּאִינוּן אֲטִימִין לִבָּא וְעַיְינִין, דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין לְמִנְדַּע בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן לְרַצּוּיֵי לֵיהּ בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּכַמָּה תַּחֲנוּנִים וּפִיּוּסִים, לְנַחֲתָא לֵיהּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, כָּל שֶׁכֵּן לְאִתְעָרָא בֵּיהּ רְחִימוּ לְגַבָּהּ, כְּמָה דְּתַקִּינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.

וְכַד קַיְימִין קָדָמֵיהּ, צָרִיךְ לְמֵיקַם קָדָמֵיהּ בִּדְחִילוּ, זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּיַדְעִין לְפַיְיסָא לְמָארֵיהוֹן

כִּדְקָא יָאוּת, וּלְחַבְּרָא בְּפִימַיְיהוּ בִּצְלוֹתְהוֹן תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין דְּאִינּוּן יאהדונה"י, דִּבְהַהוּא זִמְנָא אָ"ז תִּקָּרֵא וַיהו"ה יַעֲנֶה (ישעיהו נח א), וַיהו"ה הוּא וּבֵית דִּינוֹ, וְדָא שְׁכִינְתָּא (נ"א וְדָא חָכְמָתָא עִלָּאָה וּשְׁכִינְתָּא) (נ"א חָכְמָה) עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וְדָא אִיהוּ רָזָא אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם (תהלים סח יד), דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּוַדַּאי שְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּנָא דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ צְלוֹתָא בְּקָרְבָּנָא. הֵיא הָעוֹלָה, הָעוֹלָה וַדַּאי, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק לָהּ לְגַבֵּיהּ כִּדְקָא יָאוּת, דְּאִיהוּ שְׁאִיל בְּגִינָהּ (שיר ח ה) מִי זֹאת עוֹלָה, עוֹלָה וַדַּאי, מִן הַמִּדְבָּר, מִן הַמְּדַבֵּר וַדַּאי, דְּפִימוֹי חָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּטוּרָא דְּסִינַי, וּבְגִין דָּא מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר וְגוֹמֵר.

מְקֻטֶּרֶת מֹר (שם ג ו) דָּא צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית דְּתַקִּין אַבְרָהָם דְּהוּא מֹר, וְעוֹד מְקֻטֶּרֶת מֹר, (שם א יג) צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי, וְדָא נֶצַח דְּסָלִיק לָהּ בִּימִינָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, וּלְבוֹנָה דָּא הוֹד, דְּסָלִיק לָהּ בִּגְבוּרָה, מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל דָּא צַדִּיק, דְּסָלִיק לָהּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִם לָא סָלְקָא שְׁכִינְתָּא בִּצְלוֹתֵיהּ, קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא כַּלְבָּא קָא נָחִית לְמֵיכַל קָרְבָּנָא דִּילֵיהּ, וַוי לֵיהּ טַב לֵיהּ דְּלָא

אִתְּבְּרִי בְּעָלְמָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי יט כג) גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב.

וְכַד סָלְקָא שְׁכִינְתָּא בְּצִלּוֹתֵיהּ, כַּמָּה חֵיוִון וּמֶרְכָּבְתָּא וְגַלְגַּלֵּי דְּכוּרְסַיָּיא, כֻּלְּהוּ יִתְעָרוּן לְגַבָּהּ בְּנִגּוּנָא בְּחֶדְוָה, וְכֻלְּהוּ גַּדְפַּיְיהוּ פְּתִיחָן לְקַבְּלָא לָהּ, וְהָא אוּקְמוּהוּ (יחזקאל א יא) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה.

וְכַד סָלְקָא סָלְקָא כְּיוֹנָה, וְכַד נָחֲתַת נָחֲתַת כְּנִשְׁרָא, דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא, דְּלָא דְחִילַת מִכָּל עוֹפִין דְּעָלְמָא, וְנָחְתָּא בְּכַמָּה מְזוֹנִין לִבְנָהָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים לב יא) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף, (דף מה ע"ב) מָאן גּוֹזָלָיו, אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן כְּגוֹזָלַיָּיא מְצַפְּצְפִין לָהּ בְּכַמָּה צְפִצּוּפִין דִּצְלוֹתָא, וְנָחֲתַת לְגַבַּייהוּ, לְכָל חַד נָחְתָּא לֵיהּ מְזוֹנָא כִּדְקָא יָאוֹת לֵיהּ, לְמָאן נָחְתָּא מְזוֹנָא דְאוֹרַיְיתָא דְאִיהִי מְזוֹנָא דִנְשְׁמָתָא, לְמָאן נָחְתָּא מְזוֹנָא דְגוּפָא, לְכָל חַד כְּפוּם רְעוּתֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר אִם תִּשְׁכְּבוּן, דָּא אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי צְלוֹתָא דְשַׁבָּת, דְּצָרִיכִין שִׁפְוָון לְקַבְּלָא לָהּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, דְּאִיהִי נִשְׁמַת כָּל חַי, אִיהִי נָחְתָּא עַל רֹאשׁ צַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי, לְשׁוֹן לְמוּדִים קָרִינָן לֵיהּ, וְאִיהִי שַׁרְיָא עֲלֵיהּ בֵּין תְּרֵין שִׁפְוָון דְּאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד.

וְשַׁבָּת אִיהִי פֶּה, (נ"א פַּתַּח) דְּאִתְפַּתְּחָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת

לְקַבְּלָא לָהּ בְּהַאי צְלוֹתָא דְשַׁבָּת, דְּהָא צְלוֹתָא דְשַׁבָּת אִתְקְרִיאַת קַבָּלָה, וּמִינָהּ מְקַבְּלִין כָּל סְפִירָאן דֵּין מִן דֵּין, וּבָהּ צְלוֹתָא דְבַר נַשׁ מְקוּבֶּלֶת קֳדָם יהו"ה, וְאִיהִי צְלוֹתָא דַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, וְאִיהִי ה' עִלָּאָה, דְּתַקִּינוּ בָּהּ חָמֵשׁ צְלוֹתִין בְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי.

אֲבָל שַׁבָּת אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, כְּלִילָא מִתְּלַת אֲבָהָן, דְּאִינּוּן תְּלַת עַנְפִּין דְּשׁ' דְּשַׁבָּ"ת, בַּ"ת יְחִידָה אִיהִי נְקוּדָה בֶּחָלָל דִּילָהּ, וְאִיהִי חַג דְּכָל (נ"א דְּכָלִיל כָּל) יוֹמִין טָבִין, עֲלָהּ אִתְּמַר (ישעיהו מ כב) הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ.

אֲבָל נִשְׁמָתָא יְתֵירָא בְּשַׁבָּת וּבְיוֹמִין טָבִין וּבְכָל מוֹסָפִין, אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, תּוֹסֶפֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, צְלוֹתָא דְשִׁית יוֹמִין דְּחוֹל תְּלַת זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא, אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, כְּלָלָא דְתַמְנֵי סְרֵי צְלוֹתִין, תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא, סָלְקִין בְּשִׁית יוֹמִין חַ"י, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי תְּפִלַּת כָּל פֶּ"ה, בְּיוֹמִין דְּחוֹל אַיְיתֵי לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין אַיְיתֵי לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַוי לְאִתְתָּא דְאִתְפַּרְנְסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ בְּיוֹנָה, דְּאִתְּמַר (בראשית ח יא) וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ, וְאַמַּאי עֲלֵה זַיִת, אֶלָּא אָמְרַת יוֹנָה, רִבּוֹן עָלְמִין, תְּהֵא מְזוֹנָא דִילִי מְסוּרָה בִּידָךְ וּתְהֵא מְרִירָא כַּזַּיִת, וְלָא תְּהֵא מְתוּקָה וּמְסוּרָה בְּיַד שְׁלִיחַ,

וּשְׁלִיחַ בְּהַאי אֲתַר דָּא מטטרו"ן, וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת צְלוֹתָא דְּפִסְחָא מִסְּטָרָא דִּימִינָא, צְלוֹתָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִסְּטָרָא דְּשְׂמָאלָא, צְלוֹתָא דְּשָׁבוּעוֹת מִסְּטָרָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יהו"ה אִיהִי בְּכָל אֲתַר לְקַבְּלָא לָהּ,

(וּלְתַקּוּנֵי מָאנֵי קְרָבָא),

דָּבָר אַחֵר שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יהו"ה (מיכה ו ב), מָאן רִיב יהו"ה וּמָאן הָרִים, רִיב יהו"ה דָּא שְׁכִינְתָּא, הָרִים אִלֵּין אֲבָהָן, רִיב אִיהִי קְטָטָה וּמַחֲלֹקֶת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל בְּנָהָא דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא, וּבְזִמְנָא דְּלָאו אִינּוּן בְּגָלוּתָא, אִיהִי רִיב לְגַבֵּיהּ עַל אִינּוּן מִסְכְּנִין דְּאָזְלִין מִתְתָּרְכִין מֵאֲתַרַיְהוּ, בְּגִין דְּיִרַחֵם עֲלַיְהוּ, וּקְרָא אוֹכַח, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה כז ה) אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעוּזִי, יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, תְּרֵי שְׁלָמֵי, חַד עִם שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי רִיב לְגַבֵּיהּ עַל מִסְכְּנָא, וּמָאן אִיהוּ מִסְכְּנָא דָּעְבַדַת רִיב בְּגִינֵיהּ, דָּא מִסְכְּנָא דְּאִיהוּ מִסְּטָרָא דְּצַדִּיק, וְכָל שֶׁכֵּן כַּד צַדִּיק דְּאִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ בְּחַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, וְצָווּחִין לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְמַר לְגַבַּיְיהוּ (משלי א כח) אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

וּכְמָה דְּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי רִיב עַל צַדִּיק דְּאִיהוּ חַ"י עָלְמִין, חָרֵב וְיָבֵשׁ, (חָרֵב מִבֵּי מַקְדְּשָׁא וְיָבֵשׁ מִנְּסָכִים וְעוֹלוֹת), הָכִי אִיהוּ רִיב שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה בְּגִינֵיהּ עִם

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (דברים יז ח) דִּבְרֵי רִיבוֹת בִּשְׁעָרֶיךָ, וּבְזִמְנָא דְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן רִיבוֹת בְּגִינֵיהּ עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צָוַוח לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעוּזִי, יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי (ישעיהו כז ה), תְּרֵי שְׁלוֹמִים, לָקְבֵל תְּרֵי רִיבוֹת, וְקַשְׁיָא אִיהִי לָהּ מִכֹּלָּא, אַפְרְשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינָהּ, וְדָא אִיהוּ מַחֲלוֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם.

וְכַד נְפִילַת, נְפִילַת לְרַגְלוֹי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (רות ג ז) וַתְּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, וְאִתְנַפְּלַת קָדָמֵיהּ בִּנְפִילַת אַפַּיִם, בְּגִין צַדִּיק דְּאִיהוּ ח"י עָלְמִין עָנִי בְגָלוּתָא, וְצַדִּיק כַּד אִיהוּ לְבָר מֵאַתְרֵיהּ אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים ב יב) נַשְּׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנַף, וּשְׁכִינְתָּא כַּד אִיהִי לְבָר מֵאַתְרָהָא אִתְקְרִיאַת בְּרַיְיתָא, אִיהוּ בַר וְאִיהִי בְּרַיְיתָא (דף מו ע"א) דְשַׁבָּת דְּאִתּוֹסַף לְעָנִי דְּאִיהוּ צַדִּיק, יוֹם הַשַּׁבָּת וַדַּאי, דְּלֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ אֶלָּא נִשְׁמָתָא יְתֵירָה דְּאִתּוֹסַף לְגַבֵּיהּ בְּגִין שְׁכִינְתָּא, אִתְקְרֵי אִיהוּ מוֹסַף שַׁבָּת.

וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְקְרִיאַת אִיהִי תּוֹסֶפְתָּא, מִסְּטָרָא דְיוֹם שַׁבָּת כַּמָּה תּוֹסָפוֹת נָחֲתִין עִמָּהּ לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּאִתְקְרִיאוּ נְשָׁמוֹת יְתֵירוֹת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יהו"ה אלהינ"ו וכו', וְאִלֵּין (אינון) דְּמִתּוֹסְפָאן לְעַמָּא קַדִּישָׁא בְּעֶרֶב שַׁבָּת

יָרְתִין לוֹן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וּבְהוֹן אִתְעֲבִיד חוֹל קֹדֶשׁ, וְאִלֵּין אִינוּן תּוֹסָפוֹת דְּקָא נָחֲתִין מִתּוֹסֶפְתָּא. דְּוַדַּאי שְׁכִינְתָּא אִיהִי תִּקּוּנָא דְּגוּפָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהִי בְּרִיתָא כַּד אִתְמַר בָּהּ (רות ג ז) וַתִּגַל מַרְגְּלוֹתָיו, וְאִיהִי תּוֹסֶפְתָּא מִסִּטְרָא דְּחַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ מוּסַף שַׁבָּת, וְאִיהִי מִשְׁנָה מִסִּטְרָא דְּגוּפָא, מִשְׁנֵה תּוֹרָה וַדַּאי, וְאִיהִי הַתְקָפָא מִסִּטְרָא דִּדְרוֹעָא יְמִינָא דְּמַלְכָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו ו) יְמִינְךָ יְהו"ה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, בַּכֹּחַ תַּרְגּוּם בְּתוּקְפָּא, הַצְּרָכָה אִיהִי מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וּבִדְרוֹעָא שְׂמָאלָא אֲחִיד בָּהּ, וּבִדְרוֹעָא יְמִינָא אַתְקַן בָּהּ, וְיֵימָא קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלָם.

וְעוֹד מִסִּטְרָא דִּימִינָא אִיהִי תּוּקְפָּא לְבַר נַשׁ, וּמִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא יְהִיב לוֹן צָרְכֵיהוֹן בַּאֲרַע מַדְבְּרָא, שְׁאֵלָה אִיהִי בְּפִימָא דְּמַלְכָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לב ז) שְׁאַל אָבִיךָ, וְתִיּוּבְתָּא לְגַבֵּיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְיַגֶּדְךָ, וּבָהּ בַּר נַשׁ שׁוֹאֵל כְּעִנְיָן וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה.

שְׁמַעְתָּא אִיהִי בִּלְבָּא דְּתַמָּן מַחֲשָׁבָה, תִּיקוּ אִיהִי כַּד אִסְתַּלַּק מַלְכָּא מִינָהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לט ג) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב, וּבָהּ צְלוֹתָא בַּחֲשָׁאי, וְכַד אִיהוּ תִּיקוּ אִתְמַר בָּהּ (משלי א כח) אָז יִקְרָאוּנַנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

כַּד שַׂרְיָא בָּהּ יהו"ה אִתְקְרִיאַת הַגָּדָה, בְּהַהוּא זִמְנָא אָז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה, שִׁטָּה אִתְקְרִיאַת כַּד לָא יְהֵא קוּשְׁיָא וּמַחֲלֹקֶת, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מ ד) כָּל גֵּיא יִנָּשֵׂא וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ, וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר, פְּסַק אִתְקְרִיאַת מִכַּמָּה גַּוָּונִין, אִית בְּנֵי נָשָׁא דְמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא דִבְעַל פֶּה לִשְׁמָהּ, וְאִינוּן בַּעֲלֵי אוּמָנוּת לְגַבָּהּ, אִית דְּפָסְקִין בָּהּ אֲבָנִין כְּטוּרִין וּסְלָעִין תַּקִּיפִין, וּלְבָתַר דְּפָסְקִין לוֹן מְתַקְּנִין לוֹן בְּכַמָּה פְרוּקִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (דברים כז ו) אַבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה, וְעָבְדִין בְּהוֹן כַּמָּה בְנְיָנִין לְמַלְכָּא וּלְמַטְרוֹנִיתָא לְדַיְירָא בֵּינַיְיהוּ.

וְאִית פְּסָקוֹת דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְחָתְכִין לוֹן לְכַמָּה סִטְרִין, וּלְבָתַר מְתַקְּנִין לוֹן בְּכַמָּה פְרוּקִין, לְאִתְחַזָּאָה בְּהוֹן מַטְרוֹנִיתָא קָדָם מַלְכָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וְאִלֵּין אִינוּן לְבוּשִׁין דְּכַהֲנָא, דְּאִינוּן אַרְבַּע בְּגְדֵי לָבָן וְאַרְבַּע בְּגְדֵי זָהָב, וְאִית פְּסָקוֹת מֵאִלֵּין מָאנֵי תְּרִיסִין דְּקָא אַתְיָין לְבֵי מֶדְרָשָׁא, דְּפָסְקִין וְחָתְכִין בְּהוֹן בְּלִישָׁנְהוֹן, דְּאִינוּן כְּרוּמְחִין וְסַיְיפִין, וְאִלֵּין אִינוּן פָּרְשָׁיָין וְתַקִּיפִין, כְּמַגִּיחִין קְרָבָא בְּיַמָּא וּבְיַבָּשְׁתָּא, דְּאִינוּן אוֹרַיְיתָא דִבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דִבְעַל פֶּה.

זַכָּאִין אִינוּן אִם מַלְכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּאִיהוּ עַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּלִיל תְּרֵין תּוֹרוֹת דְּאִנּוּן תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִתְיְיהִיבוּ מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, דְּבֵיהּ נָצְחִין קְרָבָא, וַוי לוֹן לְאִלֵּין דְּיַעֲלוּן לְאַגָּחָא קְרָבָא בִּתְרֵין תּוֹרוֹת בְּלָא מַלְכָּא, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (תהלים יט ד) אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם, כָּל בַּעֲלֵי אוּמָנִיּוֹת מִשְׁתַּכְּחִין בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְאִיהִי מִלְּגָאו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם מה יד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה.

אִיהִי הֲלָכָה דְּמַלְכָּא, כַּד אִיהִי אָזְלַת גַּבֵּיהּ בִּתְרֵין שׁוֹקִין דְּאִינּוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְכַד סְלִיקַת בְּגוּפָא בִּתְרֵין דְּרוֹעוֹי דְּמַלְכָּא אִתְקְרִיאַת קַבָּלָה, וְכַד נְשִׁיקַת לֵיהּ בְּפִימֵיהּ אִתְקְרִיאַת אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּסָלְקָא לְפִימָא דְּמַלְכָּא, מִיָּד יִתְקַיֵּים בְּרַעְיָא מְהֵימְנָא (במדבר יב ח) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ, כַּד קָמַת עַל רַגְלָהָא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, אִתְקְרִיאַת הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְכַד שַׁרְיָיא בְּדְרוֹעוֹי (דף מו ע"ב) דְּמַלְכָּא, אִתְקְרִיאַת קַבָּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְכַד שַׁרְיָיא בְּפִימָא דְּמַלְכָּא מִיָּד פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ, וְכַד אִיהִי מְרַחֲקָא הֲלָכָה מִמֹּשֶׁה, שְׁכִינְתָּא אִיהִי רִיב לַיהוֹ"ה לְתַתָּא, וְכַד לָאו אִיהִי בְּדְרוֹעוֹי קַבָּלָה, אִיהִי רִיב לְעֵילָּא.

וּבְגִין דָּא שְׁמָעוּ הָרִים אֶת רִיב יהו"ה, אִלֵּין תִּלַּת

אֲבָהָן, מַאי רִיב דִּלְהוֹן, דָּא שְׁכִינְתָּא, וּבְהִפּוּךְ אַתְוָון רִי"ב אִיהוּ רַבִּ"י, דְּאִיהוּ רַבִּי מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעִמֵּיהּ אִיהִי שְׁכִינְתָּא רִיב, וְהָאֵיתָנִים אִלֵּין תְּרֵי תַּנָּאֵי, אִיתָּנִי"ם בְּהִפּוּךְ אַתְוָון תַּנָּאֵי"ם, מוֹסְדֵי אָרֶץ אִלֵּין צַדִּיק וְצַדֶּק.

דָּבָר אַחֵר שִׁמְעוּ הָרִים, מָאן הָרִים אִלֵּין תִּלַּת נְקוּדִין דְּאִינּוּן סָגו"ל, וְהָאֵיתָנִים אִלֵּין תְּרֵין נְקוּדִין דְּאִינּוּן צֵר"י, וְעוֹד שִׁמְעוּ הָרִים מָאן הָרִים אִלֵּין תִּלַּת נְקוּדִין תְּנָיְינִין דְּאִינּוּן שׁוּר"ק, וְאֵיתָנִים אִינּוּן תְּרֵין נְקוּדִין תְּנָיְינִין דְּאִינּוּן שְׁבָ"א.

מַאי רִיב יהו"ה דָּא חִיר"ק, רִיב יהו"ה לְעֵילָּא חוֹלֶ"ם, רִיב יהו"ה לְתַתָּא חִיר"ק, תְּרֵי רִיבוּת אִינּוּן עַל שׁוּר"ק, דְּאִיהוּ (חַד) צַדִּיק קְשׁוֹרָא דְתַרְוַיְיהוּ, (עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא) כַּד אִיהוּ מִתְרַחֵק מִנַּיְיהוּ אִיהוּ רִיב, וְכַד מִתְקַשֵּׁר בֵּין תַּרְוַיְיהוּ אִיהוּ רַבִּי, וְאִיהוּ שָׁלוֹם, וְאִיהוּ קֶשֶׁר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית מד ל) וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ.

וְעוֹד תְּרֵי רִיבוּת אִינּוּן, חַד צַדִּיק, וְחַד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, חַד אִיהוּ רִיב בֵּין אַבָּא וְאִמָּא, דְּאִנּוּן קָמֵ"ץ וּפַתַ"ח, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ רִיב בֵּינַיְיהוּ, (נ"א דְּאִינּוּן רִיב בֵּין אַבָּא וְאִמָּא דְּאִנּוּן, קָמֵ"ץ וּפַתַ"ח,

וְאַמַּאי אִינּוּן רִיב בֵּינַיְיהוּ), בְּגִין שְׁכִינְתָּא דִּלֵּית לָהּ מְזוֹנָא בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּתַרְעָא אִיהוּ פַּת"ח, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ, דְּאִיהוּ י' חָכְמָה, קָמַ"ץ סָתוּם, עֲלֵיהּ אִתְמַר פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַ"י, וְדָא חַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן, אִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ בִּצְלוֹתָא דְּאִיהוּ שְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא יְבֵשָׁה, בְּגִינַיְיהוּ אִיהוּ רִיב בֵּין אַבָּא וְאִימָּא.

וְכַד אִתְפַּתַּח קָמַ"ץ בְּפַת"ח דְּאִיהוּ תַּרְעָא דִּילֵיהּ, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא נָחִית מָלֵא, וּמְהַלֵּךְ חָמֵשׁ מְאָה שְׁנִין, עַד דְּמָטוּ לְחַ"י עָלְמִין (דְּאִיהוּ כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן), וְאִתְמַלְּא מְנַיְיהוּ, וּמְנַיֵּהּ אִתְשַׁקְיָא לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי צְלוֹתָא, וּמַאי דַּהֲוָה יַבֶּשָׁה קָרָא לֵיהּ אֶרֶץ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ו) וַיִּקְרָא אלהי"ם לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ, לְמֶעְבַּד פֵּרִין וְאִיבִּין, דְּאִינּוּן אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם יא) וַיֹּאמֶר אלהי"ם תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא.

וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כַּד סָלִיק לְאַבָּא וְאִימָּא לְנַחֲתָא מְזוֹנָא מִתַּמָּן, קָלֵיהּ סָלְקָא עַל כָּל אִינּוּן נְחָלִין וּמַבּוּעִין, וְכַד נָחְתָּא קָלֵיהּ נָחְתָּא עַל כָּל אִינּוּן נְחָלִין וּמַבּוּעִין דְּאוֹרַיְיתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צג ג)

נְשָׁאוּ נְהָרוֹת יהו"ה, נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, נָשְׂאוּ נְהָרוֹת אִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין נְקוּדִין דְּאִינּוּן צֵר"י, מָאן אִיהוּ דְּסָלִיק עַל גַּבַּייהוּ בְּתְרֵין דְּרוֹעִין, דָּא חוֹלֵ"ם, וּבֵיהּ אִתְעֲבִידוּ סָגוֹלְתָ"א, וּמָאן אִיהוּ דְּנָחִית תְּחוֹתַייהוּ בִּתְרֵין שׁוּקִין, דָּא חִירֵ"ק, וּבֵיהּ אִתְעֲבִידוּ סֶגו"ל.

בְּהַהוּא זִמְנָא נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, דְּאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב, קוֹל הַשּׁוֹפָר, וּלְאָן סָלְקִין לֵיהּ לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא, וְכַד נָחִית בִּתְרֵין נְקוּדִין דְּאִינּוּן שְׁבָ"א תְּרֵי יַרְכֵי קְשׁוֹט, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) יְשָׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם, כְּגוֹן עַל כָּתֵף יְשָׂאוּ (במדבר ז ט).

(וְאַבָּא נָחִית) בַּצַּדִּיק, דְּאִיהוּ שׁוּרֵ"ק בִּנְקוּדַת (חִירֵ"ק) חֲדָא, כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחוֹקֵק סָפוּן (דברים לג כא), קְשׁוֹרָא דִּתְרֵין יַרְכִין דִּקְשׁוֹט, דְּאִיהוּ דָּכְיָם, דָּ"דְ יָם, דָּ"דְ דִּכְלִיל כ"ד אַתְוָון דִּיחוּדָא תִּנְיָינָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים עד כד) אַל יָשׁוֹב דַּדְ נִכְלָם, דָּ"דְ אִיהוּ בְּכ"ד סְפָרִים דְּאוֹרַיְיתָא, וּשְׁכִינְתָּא (בראשית כד טו) וְכַדָּ"הּ עַל שִׁכְמָהּ, וְכַד צַדִּיק אִיהוּ מָלֵא מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם טז) וַתִּמַּלֵּא כַדָּהּ וַתַּעַל.

סְלִיקַת הַאי נְקוּדָה דְּאִיהוּ חַד שׁוּרֵ"ק עַל תְּרֵין דְּאִינּוּן שְׁבָ"א, וְאִתְעֲבִידוּ שׁוּרֵ"ק, בָּתַר דְּאִיהוּ מַלְיָא מִסְטְרָא דִּילֵיהּ וּמִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְמַר

בִּשְׁכִינְתָּא וַתְמַלֵּא כַּדָּהּ וַתָּעַל, וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעַל שִׁכְמָהּ, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וַתְמַלֵּא כַּדָּהּ וַתָּעַל, כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, סְלִיקַת וַדַּאי מִגָּלוּתָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, בְּהַאי שַׁעְתָּא (דף מז ע"א) אִיהִי אָמְרַת לְגַבֵּי צַדִּיק (בראשית כד יח) וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדוֹנִי, וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה, דְּאִינּוּן גְּמוּלֵי מֵחָלָב.

וְעוֹד חוֹלֵ"ם אִתְקְרֵי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְגַבֵּי מוֹחָא, וְחִירֵ"ק לְגַבֵּי לִבָּא, שׁוּרֵ"ק אִתְקְרֵי בְּקִשּׁוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ, וְעוֹד חוֹלֵ"ם אִתְקְרֵי בְּכָל סִטְרָא דִּימִינָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ב יג) עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח, וְחִירֵ"ק אִתְקְרֵי בְּכָל סִטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְאִיהוּ שׁוּרֵ"ק קִשּׁוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ, וְעוֹד חֹלֵ"ם אִתְקְרֵי בְּאִימָּא עִלָּאָה, יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִיהוּ עָשׂוֹר, וּבֵיהּ יֵהָא מוֹחֵ"ל וְסוֹלֵחַ חוֹבִין דְּעַמֵּיהּ, וְחִירֵ"ק אִתְמַר בְּאִימָּא תַּתָּאָה, וּבֵיהּ חוֹרֵ"ק עָלָיו שְׁנָיו עַל סמא"ל, דְּאִשְׁתַּעֲבִיד בִּבְנוֹי דִּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא.

דָּבָר אַחֵר נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, דָּא תְּרִין זִמְנִין דִּמְיַחֲדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסָלְקִין לֵיהּ בֵּיהּ קָלָא עֵרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם, דְּאִינּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, בְּתַרְוַיְיהוּ סָלְקִין קָלָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְגַבֵּי מָאן סָלְקָאן לֵיהּ לְגַבֵּי אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ כ"ה בִּימִינָא

וְכ"ה בְּשִׁמְאלָא עֶרֶב וָבֹקֶר, וְאִינּוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, קָרָאן לֵיהּ בְּהוֹן, דְּנָחִית לְגַבֵּי צַדִּיק וָצֶדֶק.

דְּאִיהוּ דָּ"ךְ בְּשׁוֹקָא יְמִינָא, וְאִיהִי כַּדָּה עַל שִׁכְמָהּ בְּשׁוֹקָא שְׂמָאלָא, דְּאִינּוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וּבְגִין דָּא יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיִם, דָּ"ךְ יָ"ם, וְאִיהוּ דָּ"ךְ בְּכ"ד אַתְוָון דְּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְּעַרְבִית, וְאִיהוּ דָּ"ךְ בְּכ"ד אַתְוָון דְּשַׁחֲרִית, וְרָזָא דְמִלָּה וְשַׂמְתִּי כַּ"דְכ"ד שִׂמְשׂוֹתַיִךְ (ישעיה נד יב), וְאִיהִי כַּדָּ"ה בְּתַרְוַיְיהוּ, וְאַל יָשׁוּב דָּ"ךְ נִכְלָם.

וְצָרִיךְ דְּלָא אִשְׁתַּמַּע קָלָא בְּהַהוּא דָּךְ, אֶלָּא יִשְׂאוּ נְהָרוֹת, נָשְׂאוּ לָא כְּתִיב אֶלָּא יִשְׂאוּ, בְּגִין עַל כָּתֵף יִשָּׂאוּ, בְּהַהִיא זִמְנָא (בראשית כד טז) וַתְּמַלֵּא כַדָּה וַתָּעַל, וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדוֹנִי וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה, אִלֵּין אִינּוּן רְמַ"ח תֵּיבִין דְּאַרְבַּע פָּרְשָׁיִן דְּיִחוּדָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּבְכֻלְּהוּ אִינּוּן רְמַ"ח אֵבָרִים דְּכִלִּילָן בַּבְּרִית דְּאִיהוּ צַדִּיק, כֻּלְּהוּ אִתְשַׁקְיָין עַל יְדֵי שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהוּ כ"ד י"ם.

כ"ד סְפִרִין דְּאוֹרַיְיתָא, וַדַּאי אִינּוּן כ"ד דְּאִתְמַלְּי מִן יַמָּא עִלָּאָה דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא דְּחַמְשִׁין אַתְוָון דְּיִחוּדָא, דְּאִינּוּן כ"ה וְכ"ה, דְּמִיַּחֲדִין בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זִמְנִין, וְכַד סָלִיק י"ם חַמְשִׁין,

דָּא אִיהוּ יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיִם, בְּהִפּוּךְ אַתְוָון דָּךְ וְאִיהוּ כ"ד, וְדָךְ אִיהוּ צַדִּיק בְּהַאי כַּד, בְּגִין דְּאִיהוּ תְּבִירָא בְּגָלוּתָא, שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי כַּד עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אלהי"ם לֹא תִבְזֶה, צַדִּיק אִיהוּ דָּךְ בְּמַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא.

וְאִיהוּ כָּתִית בְּמִשְׁחָא דְּאוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר כח ה) שֶׁמֶן כָּתִית, אֵימָתַי, בְּזִמְנָא דְּאִסְתַּלַּק ו' מִן ה', וְאִשְׁתְּאָרַת ד', דַּלַּת וַדַּאי, וּבְגִין דָּא שֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִית הַהִין, רְבִיעִית ה"א וַדַּאי, דְּאִתְחֲזַרַת דָּל"ת, וְהַהוּא כָּתִית אִיהוּ ו' זְעֵירָא, שְׁלִימוּ דְּה', וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמות לא יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם, אוֹת ה' וַדַּאי, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת ה' עַל שְׁמֵיהּ, יוֹם הַשִּׁשִּׁי, ה"א דְּשִׁשִּׁי.

מְקוֹלוֹת מַיִם רַבִּים (תהלים צג ד), אִלֵּין שְׁבַע (קְלִין) שְׁמָהָן, דְּמִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעָה נְהָרוֹת, וְכֻלְּהוֹן מִתְפַּלְגִין בְּהַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, וְאִינוּן בְּהָבוּ לַיהו"ה, שֶׁבַע אִינוּן דְּאָזְלִין עַל שֶׁבַע שְׁמָהָן, דְּאִינוּן אבגית"ן וכו', וְאִינוּן שֶׁבַע סְפִירָן, (שם כט ג) קוֹל יהו"ה עַל הַמָּיִם דָּא חֶסֶ"ד וְאִיהוּ אבגית"ן, דְּמִתַּמָּן מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, קוֹל יהו"ה בַּכֹּחַ דָּא קר"ע שט"ן וְדָא גְּבוּרָ"ה, קוֹל יהו"ה בֶּהָדָר דָּא נג"ד יכ"ש וְדָא תִּפְאֶרֶ"ת, כִּסְאוֹ כַּשֶּׁמֶ"ש

נֶגְדִּ"י (שם פט לז), וּבֵיהּ אִתְמַר לְמֹשֶׁה (שמות לד י) נֶגֶד כָּל עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאוֹת, קוֹל יהו"ה שׁוֹבֵר אֲרָזִים (תהלים כט ז) דָּא בט"ר צת"ג וְדָא נֶצַ"ח, קוֹל יהו"ה חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ דָּא חק"ב טנ"ע וְדָא הו"ד, קוֹל יהו"ה יָחִיל מִדְבָּר דָּא יג"ל פז"ק דְּאִיהוּ יְסו"ד, הַר סִינַי, קוֹל יהו"ה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת דָּא שק"ו צי"ת וְדָא מַלְכוּ"ת, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (שם כב א) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, וְדָא אִיהוּ מִקְוֹלוֹת מַיִם רַבִּים. אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם (שם צג ד), אִלֵּין טַעֲמֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בְּהוּ (שם מב ח) כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ, וְאִלֵּין אִינּוּן זַרְקָ"א מַקַּ"ף שׁוּפָ"ר הוֹלֵ"ךְ סֶגּוֹלְתָּ"א. (דף מז ע"ב) זַרְקָ"א, קַו דְּיוֹקְנָא דְּאָת ו', רֵישָׁא דִּילֵיהּ י', תְּלַת גַּלְגַּלִּים (נ"א אית) סָלְקִין בֵּיהּ בְּיַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינּוּן סֶגּוֹ"ל (נ"א סְגוֹלְתָּא), וְכָל גַּלְגַּל סָלִיק לִי' גַּלְגַּלִּים לְעֵילָא, וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם (יחזקאל א כ), וּלְזִמְנָא דְּיִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעוּמָּתָם, מִיָּד נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יהו"ה, תְּרִין נְקוּדִין דְּאִינּוּן סֶגוֹלְתָּ"א סָלְקִין לְהַהִיא נְקוּדָה חֲדָא עַל גַּדְפּוֹי, וְאִתְעֲבִידוּ י"ה, וְדָא אִיהוּ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יהו"ה, אִינּוּן ב' נְקוּדִין דְּא', י' לְעֵילָא וְי' לְתַתָּא, סָלְקִין ו' עַל (גַּדְפּוֹי) גַּדְפִּין, וּלְאָן סָלְקִין, אֶלָּא חוּשְׁבָּנָא דִּלְהוֹן לְחוּשְׁבַּן שְׁמָא דְּיהו"ה, וְכַד

סָלְקִין לָהּ עַל גַּדְפַּיְיהוּ, לְקַבְּלָא עֲלַיְיהוּ עִלַּת הָעִילּוֹת, דְּנָחִית עַל גַּבַּיְיהוּ.

וְעוֹד זַרְקָ"א אִיהוּ יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ (תהלים מח ג), אִיהוּ ז', יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְדָא צַדִּיק, וְאִיהוּ עַנְפָּא מִגּוֹפָא דְּאִילָנָא, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן דָּא נְקוּדָה חֲדָא י' (נ"א א) זְעֵירָא אוֹת הַבְּרִית, וַעֲלָהּ אִתְמַר (שם צג ג) נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יהו"ה, וּמַאי נִיהוּ יַרְכְּתֵי צָפוֹן (שם מח ג), דְּסָלְקִין לָהּ לְגַבֵּיהּ דְּיהו"ה דְּאִיהוּ בַּעְלָהּ, וְכַד סָלְקִין לָהּ לְגַבֵּיהּ אִתְקְרִיאַת הַהִיא נְקוּדָה קְרַיְת מֶלֶךְ רָב.

בְּהַהִיא זִמְנָא דְּסָלְקַת הַהִיא נְקוּדָה בִּתְרִין יַרְכֵי, מְקַבְּלִין לָהּ תְּרִין דְּרוֹעִין, דְּאִינּוּן ב' נְהָרוֹת עִלָּאִין, וְסָלְקִין לָהּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְדָא אִיהוּ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם (שם צג ג), תְּרִין יַרְכִין אָזְלִין לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וּתְרִין דְּרוֹעִין אִינּוּן מְקַבְּלִין לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וּבְגִין דָּא תְּרִין נְהָרוֹת אִתְמַר בְּהוֹן נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יהו"ה, וּתְרִין תִּנְיָינִין יִשְׂאוּ נְהָרוֹת (שם).

וְעוֹד אִתְמַר בָּהּ סְלִיקוּ וּנְחִיתוּ, כְּגַוְונָא דָּא, כַּד סָלְקִין לָהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְמַר בֵּיהּ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, אֲבָל כַּד נָחֲתִין לָהּ לְגַבֵּי צַדִּיק אִתְמַר בֵּיהּ יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם, וּמַה דַּהֲוָה סָגוּלָה לְעֵילָא כְּגַוְונָא דָּא

כַּד נָחְתָּא לְגַבֵּי צַדִּיק אִתְעֲבִידַת סִגּוֹ"ל כְּגַוְונָא דָּא
וּבְגִין דָּא מַה דַּהֲוַת לְעֵילָּא אִתְנַטְלַת (נ"א אִתְחֲזַרַת)
לְתַתָּא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת בְּצַדִּיק דָּכְיָם.
וּבָהּ מַיִם הַתַּחְתּוֹנִם בָּכָאן, בְּגִין דְּאִינּוּן תַּרְעִין דִּדְמְעָה,
וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר שַׁעֲרֵי דִּמְעָה לֹא נִנְעָלוּ, וּבְגִין
דְּאִיהִי דִּמְעָה דִּלְהוֹן, דָּכְיָם וַדַּאי, וְצַדִּיק בָּהּ דָּ"ךְ יָ"ם,
וְהָא אוּקְמוּהוּ (שם עד כא) אַל יָשׁוּב דַּךְ נִכְלָם, וּבֵיהּ אֶל
דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ (שם לט יג), וַעֲלָהּ אִתְמַר (שמות ג ט) צַעֲקַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי.
תְּנוּעָה דְּסָלִיק לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דָּא רָבִי"עַ, וּבְהַהוּא
זִמְנָא אִתְקְרֵי זָקֵ"ן גָּדוֹ"ל, וְאִיהִי אִתְקְרִיאַת
קְרִית מֶלֶךְ רָב, וּבְאָן אִיהוּ זַקְפָּא לְגַבֵּיהּ, בִּתְרִין נְהָרוֹת,
דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם טו ו) יְמִינְךָ יהו"ה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ
יהו"ה תִּרְעַץ אוֹיֵב, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר (תהלים טז יא) נְעִימוֹת
בִּימִינְךָ נֶצַח, מַאי בִּימִינְךָ דָּא גְּדוּלָה, בְּהַהוּא זִמְנָא
אִתְקְרֵי זָקֵ"ן גָּדוֹ"ל, וְכַד נָחֲתַת בְּצַדִּיק אִתְקְרִיאַת זָקֵן
קָטֵ"ן, וּמַאי אִיהִי תְּנוּעָה דְּקָא נָחִית לָהּ, דָּא תִּבְי"ר,
רָבִי"עַ לִימִינָא, אֶרֶךְ אַפַּיִם עַל בֵּינוֹנִים, וּבֵיהּ אִיהוּ
מַאֲרִי"ךְ, תִּבְי"ר לִשְׂמָאלָא, תִּבִּירוּ דְּחַיָּיבַיָּא, חַד סָלִיק
בְּתִקְיָע"ה וּמַאֲרִיךְ בָּהּ, וְחַד נָחִית לָהּ בִּשְׁבָרִי"ם,
שַׁלְשֶׁלֶ"ת דָּא תְּרוּעָ"ה קְשׁוֹרָא דְּתַרְוַיְיהוּ, דִּיוֹקְנָא

דְּשׁוּר"ק דִּלְתַתָּא, בְּשַׁלְשֶׁל"ת סָלְקָא, בְּשֶׁר"ק נָחְתָּא, הַאי אִיהוּ סֻלָּם (נ"א חֹל"ם) דְּסָלְקָא לְעֵילָּא, וְהַאי אִיהוּ סֻלָּם (נ"א חִירִק) דְּנָחְתָּא לְתַתָּא, וְהַיְינוּ דַּרְגָּ"א תְּר"י טַעֲמֵ"י.

וְעַנּוּיָא דְּשָׁכִינְתָּא אַף עַל גַּב דְּאִיהִי בִּתְלַת סְטָרִין, בִּתְקִיעָ"ה דְּאִיהִי דִּינָא רַפְיָא רָפֵ"ה, וּבְשִׁבְרִי"ם דְּאִיהוּ דִּינָא קַשְׁיָא דָּגֵ"שׁ גְּבוּרָה, לֵית לָהּ עַנּוּיָא כְּעַנּוּיָא דְּבַעְלָהּ דְּאִיהוּ תְּרוּעָ"ה, שַׁלְשֶׁל"ת, וְרָזָא דְּמִלָּה אֵין קוֹל עַנּוֹת גְּבוּרָה (שמות לב יח) דָּא שְׁבָרִי"ם, וְאֵין קוֹל עַנּוֹת חֲלוּשָׁה דָּא תְּקִיעָ"ה, אֶלָּא קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שׁוֹמֵעַ דָּא תְּרוּעָ"ה, דְּסָלְקָא בְּעַנּוּיָא דָּא בָּתַר דָּא כִּתְרוּעָה, וּבְגִין דָּא אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה (תהלים פט טז), אַף עַל גַּב דְּשָׁכִינְתָּא אִיהִי בְּעַנּוּיָא מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, לֵית עַנּוּיָא כְּעַנּוּיָא דְּבַעְלָהּ, תְּרוּעָ"ה דְּאִיהִי תּוֹר"ה עַי"ן אַנְפִּין, וְאִיהִי תְּרוּעָה דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא (דף מח ע"א) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה.

דָּבָר אַחֵר קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שׁוֹמֵעַ (שמות לב יח), דָּא אִיהוּ עַנּוּיָא דְּאָנֹכִי שׁוֹמֵעַ, דְּאִיהִי צָוְותַת בְּכָל יוֹמָא לְמַעְלָה, הִיא וּבְנָהָא, וְקָרָאן לֵיהּ תְּרִין זִמְנִין עֶרֶב וָבֹקֶר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְכָל בַּר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ עַנּוּי מְשָׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עַנְיָא בְּגָלוּתָא, רְחִיקָא מִן בַּעְלָהּ, וְקָרָא לֵיהּ בְּכָל

יוֹמָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּיִהֵא נָחִית לְגַבָּהּ, וַדַּאי עֲלֵיהּ אִתְמַר קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ, קוֹל דְּעַנּוּיָא דְּהַאי עַנְיָא אָנֹכִי שֹׁמֵעַ.

קָם אֶחָד בְּקִירְטָא וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְחַד בְּקַשְׁתָּא דָּא בְּרִית צַדִּיק, עֲלֵיהּ אִתְמַר שׁוֹפָ"ר הוֹלֵ"ךְ פָּזֵ"ר גָּדוֹ"ל, גִּירִין דִּילָהּ אִינוּן צַדִּיקִים דְּיִשְׂרָאֵל דְּקַבִּילוּ בְּרִית, דְּבִזְכוּתֵיהּ נָפְקִין מִגָּלוּתָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית מז כג) הֵא לָהֶם זֶרַע, דְּאִינוּן טִיפִּין וְדָא זַרְקָ"א.

קָמוּ תַּנָּאִין וַאֲמוֹרָאִין דִּלְעֵילָּא וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ מַטָּרָה (נ"א עַטָּרָה) תְּהֵא אֲגִינַת עֲלָךְ מֵחְצִים בְּגָלוּתָא, עֲלָךְ אִתְמַר (תהלים צא ה) לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם, וְקַשְׁתָּא וְחִצָּא דְּסִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה יָגֵן עֲלָךְ, וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ, צִנָּה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְסֹחֵרָה דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, אֲמִתּוֹ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

קָם אִיהוּ וְאָמַר תַּנָּאִין תַּנָּאִין מִשְׁנָה תְּהֵא בְּעֶזְרֵייכוּ, וְלָא תִּשְׁתַּנִּיאוּ מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, הֲלָכָה אָזְלַת לִימִינָא דִּלְכוֹן, לְאִתְגַּבְּרָא בָּהּ עַל שַׂנְאֵכוֹן, קַבָּלָה תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן, בְּרַייְתָא אֲפִיקַת לְכוֹן וְלִבְנַייכוּ מִגָּלוּתָא, וּמִשִּׁעְבּוּדָא וְדִינָא דְּהַהוּא דְּמַנָּא עַל גָּלוּתָא עַל בְּנַייכוּ, מִיָּד דְּבָרִיךְ לוֹן סָלִיק לְאַתְרֵיהּ.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּקַדְמֵיתָא פְּתַח וְאָמַר, תַּנָּא תַּנָּא אִסְתַּמַּר לָךְ, דְּהָא קִירְטָא לְגַבָּךְ, וְדָא שְׁכִינְתָּא, וּבָהּ אִזְדְּרִיקוּ תְּלַת אַבְנִין, דְּאִינּוּן תְּלַת טִפִּין דְּמוֹחָא עִלָּאִין, דְּאִינּוּן י״י״, וְאִתְכְּלִילוּ בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁים בַּסֶּלַע קִנֵּךְ, דְּהָא קַשְׁתָּא לְגַבָּךְ דְּאִיהוּ אוֹת הַבְּרִית, אִסְתַּמַּר מִגִּירִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן תְּלַת ו׳ו׳ו׳, דְּסָלְקִין חַ״י בְּחוּשְׁבַּן, וְדָא חַ״י עָלְמִין.

קָם תַּנָּא תִּנְיָינָא וְאָמַר לֵיהּ, הָא תַּנְיָא דְּמִסַּיְּיעַ לָךְ, בְּרוּמְחָא דְּאִיהוּ כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פַּרְשָׁיִן, וְדָא ו׳ דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּלִיל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וְרַמ״ח תֵּיבִין דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כד כא) וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. דְּהָא קַרְנֵי פָּרָה לְגַבָּךְ, דְּאִנּוּן תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, עֲלַיְהוּ אִתְמַר (תהלים קלב יז) אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד, וּמַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי קַרְנֵי פָּרָה, מִסִּטְרָא דְּשׁוֹר (דברים לג יז) וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו, וְאִינּוּן מָשִׁיחַ רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי י׳ ו׳, בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי ה״ה.

וּשְׁכִינְתָּא נַטְלָא פּוּרְפִּירָא מֵאֶשָּׁא סוּמְקָא וְאִצְטַבְּעַת בָּהּ, וְאִתְקְרִיאַת סוּמְקָא פָּרָה אַדְמָה תְּמִימָה (במדבר יט ב), אֲדוּמָה וַדַּאי מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, תְּמִימָה

מִסְטְרָא דְהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית יז א) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים, אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם מִסְטְרָא דְיַעֲקֹב דְלֵית בֵּיהּ פְּסוֹלֶת, דְאִתְמַר בֵּיהּ (שם כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, יַעֲקֹב דְלְעֵילָא, וּבְדִיוּקְנֵיהּ יַעֲקֹב דִלְתַתָּא, אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל (במדבר יט ב), מִשְׁעְבּוּדָא דְגָלוּתָא, בְּגִין דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְאִיהִי אִתְקְרִיאַת שַׁבָּת, דְאִיהִי אָסוּר בִּמְלָאכָה, בְּגִין דְאִתְקְרִיאַת חֵרוּת.

וּשְׁלֹמֹה בְּגִינָהּ אָמַר (קהלת ז כג) אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי, בְּגִין פָּרָה אֲדוּמָה דְאִיהִי מְטַהֶרֶת אֶת הַטָּמֵא וּמְטַמְּאָה אֶת הַטָּהוֹר דְאִתְעַסַּק בָּהּ, וְרָזָא דְמִלָּה מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד (איוב יד ד), מְטַהֶרֶת אֶת הַטָּמֵא מִסְּטָרָא דִימִינָא, דְכַהֲנָא מִסְּטָרָא דִימִינָא אִתְקְרֵי אִישׁ טָהוֹר, בְּגִין דִלְסִטְרָא (נ"א דְסִטְרָא) דִימִינָא אִיהִי מַיָּא דְאוֹרַיְיתָא, אַף עַל גַּב דְּיֵהֵא טָמֵא אִתְדַּכִּי בָּהּ, וּמְטַמְּאָת אֶת הַטָּהוֹר דָּא גְבוּרָה, דִלְסִטְרָא סמא"ל דְּנָפַל מִקְדּוּשָׁתֵיהּ, וּמַה דַּהֲוָה טָהוֹר סָאִיב לֵיהּ, בְּגִין דְשַׁלִּיט (דף מח ע"ב) עַל חֵיָילִין דִּמְסָאֲבוּ, וְכַהֲנָא דְאִיהוּ טָהוֹר כַּד הֲוָה מִשְׁתַּדֵּל לְקָרְבָא לֵיהּ לַעֲזָאזֵל, הֲוָה מְטַהֵר לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל חוֹבִין דִלְהוֹן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא טז ל) כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם וכו', וְאִיהוּ דַּהֲוָה

טָהוֹר הֲוָה מִתְטַמֵּא בְּהַהוּא עַזָּאזֵל, וְהָכִי לְמֵי נִדָּה הֲוָה כַּהֲנָא מְטַהֵר לָהּ, וְאִיהוּ הֲוָה מִסְתָּאֵב עַד עִדָּן רַמְשָׁא דַּהֲוָה מִתְדַּכֵּי.

וְעוֹד מְטַהֶרֶת אֶת הַטְּמֵא, כַּד נוֹלַד מֹשֶׁה אִתְּמַר בֵּיהּ (לְגַבֵּי בַת פַּרְעֹה) (שמות ב ב) וַתֶּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, דְּחָמַאת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּה, וּמִיָּד דְּנָגְעָה (איהי) בֵּיהּ בַּת פַּרְעֹה אִתְדַּכְיַאת וְאִתְסִיאַת מִצָּרַעְתָּא דִּילָהּ, וּמֹשֶׁה אִתְדַּבְקַת בֵּיהּ צָרַעַת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ד ו) וְהִנֵּה יָדוֹ מְצוֹרַעַת כַּשָּׁלֶג, דִּבְהַהוּא זִמְנָא דְּנָגְעָה בֵּיהּ בַּת פַּרְעֹה, פָּרְחַת שְׁכִינְתָּא מִנֵּיהּ, וּבְגִין דָּא כַּד בָּעָא לְאִתְקָרְבָא לְגַבָּהּ בַּסְנֵה, אָמְרָה לֵיהּ אַל תִּקְרַב הֲלוֹם שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ (שם ג ה) עַד דְּיִתְפַּשַּׁט מֵהַהוּא גּוּפָא דְּנָגְעַת בֵּיהּ בַּת פַּרְעֹה, תַּמָּן אַחֲזֵי לֵיהּ, דְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ בְּהַאי עָלְמָא, אִיהוּ צָרַעַת מַמָּשׁ דְּחִוְיָא.

לְבָתַר דְּאִתְפַּשַּׁט מִנֵּיהּ, וְהָדַר לְגַוְנֵיהּ דְּעִדָּן, אִתְלַבַּשׁ בְּגוּפָא קַדִּישָׁא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ וְהִנֵּה שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ (שם ד ה), וְהָכִי אִתְלַבַּשׁ מֹשֶׁה בָּהּ, וְדָא אִיהוּ וְהִנֵּה שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ, כְּקַדְמֵיתָא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעַצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, וּבְגִין דָּא אָמַר לֵיהּ שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ (שמות ג ה), דָּא גּוּפָא דַּהֲוָה לֵיהּ כְּנַעַל, הַהוּא

דְּנָגְעָה בֵּיהּ בַּת פַּרְעֹה, וְאִתְלַבַּשׁ בְּאָחֳרָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא אַהְדַּרַת עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא.

וּבְגִין דָּא אִתְחֲזֵי (נ"א אַחֲזֵי) לֵיהּ בְּאָתִין דְּעָבַד בְּאָת קַדְמָאָה, וְאָמַר לֵיהּ הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וכו' (שם ד ו), וְאַמַּאי בְּחֵיקֶךָ, הָכָא רָמִיז מִשְׁוֹכֶבֶת חֵיקֶךָ שְׁמוֹר פִּתְחֵי פִיךָ (מיכה ז ו), וְהִנֵּה מְצוֹרַעַת כַּשָּׁלֶג (שמות ד ו), וּלְבָתַר אַחֲזֵי לֵיהּ דְּאִתְדַּכְיָא בְּאוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בָּהּ (שם) וְהִנֵּה שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי עֶגְלָה עֲרוּפָה, וּמִסְטְרָא דְּפָרָה שׁוֹר, וְדָא אִיהוּ וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל (יחזקאל א י), וּמִסְטְרָא דְּעֶגְלָה, עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת (ויקרא ט ב), וּפָרָה וַדַּאי אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה כַּד נָטְלַת מִן גְּבוּרָה, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עֶגְלָה כַּד נְטִילַת מִנֵּיהּ.

וְעוֹד קַרְנֵי פָּרָה נֶצַח וְהוֹד, בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּיו (דברים לג יז), קַרְנֵי רְאֵם חֶסֶד גְּבוּרָה, דְּיַעֲבִיד בְּהוֹן קְרָבָא בַּעֲמָלֵק, וְיִמְחֵי לֵיהּ וּלְזַרְעֵיהּ מִן עָלְמָא.

וְעוֹד קַרְנֵי פָּרָה אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְוַוכְּחִין דָּא עִם דָּא בְּאוֹרַיְיתָא, וּמִתְנַגְּחִין כַּשְּׁוָורִים דָּא עִם דָּא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּעַל פֶּה אִיהִי מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה דְּאִתְקְרֵי אלהי"ם, וּבֵיהּ פְּתִחַת אוֹרַיְיתָא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּגִין דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אִינּוּן מִתְנַגְּחִין

בְּאוֹרַיְיתָא כַּשְׁווֹרִים דָּא עִם דָּא, וּבְגִין דָּא יהו"ה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא (ישעיה מב יג) מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, יָרִיעַ בִּתְרוּעָה, יַצְרִיחַ בַּשְׁבָרִים, עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר בִּתְקִיעָה בְּהַהוּא זִמְנָא כָּל סְפִירָן נָטְלִין מִגְּבוּרָה, וּשְׁמָא דְיו"ד ה"א וא"ו ה"א, וַאֲפִילוּ מַלְאָכִים דִּלְעֵילָא, וְיִשְׂרָאֵל דִּלְתַתָּא.

וּלְבָתַר דְּנָטִיל נוּקְמָא מִנַּיְיהוּ, יִתְמַלֵּא רַחֲמִין עַל יִשְׂרָאֵל, וְקָדָם דְּיֵהֵא נָטִיל נוּקְמָא מֵעָמָלֵק, לָא יִתִּיב בְּכָרְסַיָּא, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּנָטִיל נוּקְמָא מִבְּנֵי עֵשָׂו, יֵיתֵי לְפַיְיסָא לְאַיָּלְתָא, וְאֵיהִי גַּעְיָ"א וּבוֹכָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה לא יד) רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ, עַד דְּאוֹמֵי לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לוֹן מֵעָלְמָא, וְיִקְטוֹל בְּהוֹן, עַד דְּיִצְטַבַּע יַמָּא מִן דְּמְהוֹן, וְיִקְטוֹל בְּהוֹן עַד דְּיִתְפַּרְנְסוּן מִנְּהוֹן חֵיוָון בָּרָא תְּרֵי עֲשַׂר שִׁנִּין, וְעוֹפִין דִּשְׁמַיָּא שֶׁבַע שְׁנִין.

וְעוֹד גַּעְיָ"א, תַּלְשָׁ"א, אַזְלָ"א גְּרִי"שׁ, גַּעְיָ"א בִּתְרוּעָה, וְיָהִיב בְּהוֹן סְקִילָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה לד יא) וְנָטָה עָלֶיהָ קַו תֹּהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ, תַּלְשָׁ"א בַּשְׁבָרִים תִּ"ל אֵ"שׁ (וְדָא שְׂרִיפָה), תִּ"ל דָּא חָנֵק, כְּגַוְונָא דָּא אֵ"שׁ שְׂרִיפָה, אַזְלָ"א גְּרִי"שׁ בִּתְקִיעָה, דְּאִיהוּ כְּרוּמְחָא לְקַטְלָא לוֹן בַּהֲרֶג.

שַׁלְשֶׁלְ"ת תְּרוּעָה לְמִתְפַּשׁ לוֹן אֲסוּרִין בְּבֵית אֲסוּרִין

דְּמַלְכָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קמט ה) לֶאְסוֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִיקִים וכו', שׁוֹפָ"ר הוֹלֵ"ךְ, פְּסֵ"ק, מַקַּ"ף, קָלָא דְשׁוֹפָרָא סָלְקָא בִּתְרוּעָה (דף מט ע"א) כְּרוּמְחָא, לְעוֹרֵר עֲלַיְיהוּ קוֹל תְּרוּעַת מִלְחָמָה, וְדָא שׁוֹפָ"ר הוֹלֵ"ךְ, פְּסֵק דָּא שְׁבָרִים דְּעָבִיד לוֹן פְּסָקוֹת וְקָטְרִין (נ"א וְקָרְטִין אוֹ וּקְרָעִין), וְדָא מַכַּת חֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדָן, מַקַּף תְּרוּעָה דָּא חָנֵק, וְדָא אֵיהוּ הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד (שמות יט ט), מְאֹד דָּא מָוֶת דְּאִתְתַּקַּף עֲלַיְיהוּ, כְּגַוְונָא דְמַתַּן תּוֹרָה.

וְעוֹד אַזְלָ"א גְּרִי"שׁ, שְׁכִינְתָּא אָמְרַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גָּרַשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ (בראשית כא י) אֵלֵּין עֵרֶב רַב, (ש"א כו יט) דְּגָרְשׁוּנִי מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יהו"ה, גַּרִישׁ לוֹן מִן עָלְמָא דֵּין וּמֵעָלְמָא דְאָתֵי, דְּלָא יְהֵא לוֹן חוּלָקָא עִם יִשְׂרָאֵל, שׁוֹפָ"ר הוֹלֵ"ךְ, רָבִי"עַ, שְׁנֵ"י גְּרִישִׁי"ן, שַׁלְשֶׁלֶ"ת, בְּהַהוּא זִמְנָא נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוֹמַ"ח, דְּאִיהִי רְמַ"ח תֵּיבִין דְּאִית בִּקְרִיאַת שְׁמַע וְשִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וּבָהּ (במדבר כה ח) וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם, דְּכַר וְנוּקְבָא, דָּא סמא"ל וְנָחָשׁ, וְרָבִי"עַ דְּיוֹקְנָא דּוּמְיָא דְּרוֹמַ"ח.

שְׁנֵ"י גְּרִישִׁי"ן, תָּרֵיךְ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, בְּהַהוּא זִמְנָא שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וכו' (תהלים לג יז), דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָדִיף אַבַּתְרַיְיהוּ, וְנָטִיל

לוֹן בְּשַׁלְשֶׁלֶ"ת עַל צַוָּארֵיהוֹן, וּלְבָתַר קָטִיל לוֹן בְּרוּמְחָא דְּאִיהוּ רָבִי"עַ, בְּקַדְמֵיתָא תָּרֵיךְ לוֹן, וּלְבָתַר רָדִיף אַבַּתְרַייְהוּ וְתָפִיס לוֹן, וּלְבָתַר קָטִיל לוֹן.

וְרָבִי"עַ, וּשְׁנֵ"י גְּרִישִׁי"ן, וְשַׁלְשֶׁלֶ"ת, אִינּוּן תְּקִיעָ"ה שְׁבָרִי"ם תְּרוּעָ"ה, שְׁבָרִי"ם שַׁבֵּר (שמות כג כד) תְּשַׁבֵּר מַצֵּבוֹתֵיהֶם, אִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (איוב א ו) וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאלהי"ם לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, בְּדִינָא עַל שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיָּבֹא גַם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם, דָּא סמא"ל דְּאָתָא לְקַטְרֵג עַל בְּנוֹי דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָדוּן לִשְׁכִינְתָּא, וְכֵיוָן דְּהוּא בָּעֵי דִּינָא עַל שְׁכִינְתָּא וּבְנוֹי, כְּאִלּוּ קַיְימִין עֲלֵיהּ, תְּרוּעָ"ה בָּהּ (תהלים ב ט) תְּרוֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל, תְּקִיעָ"ה וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהו"ה נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ (במדבר כה ד), וְשׁוֹפָר אִיהוּ קָלָא, מְנֵיהּ נָפִיק קָלָא בִּתְקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה, תְּקִיעָה מִן מוֹחָא, שְׁבָרִים מִלְּבָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה וְגוֹמֵר, דָּא אִיהוּ זִבְחֵי אלהי"ם רוּחַ נִשְׁבָּרָה, קָלָא בִּתְרוּעָה מִכַּנְפֵּי רֵיאָה, וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילוּ בְּקָנֶה וְרֵיאָה, וְאִתְעֲבִידוּ קוֹל, וּבְפוּמָא דְּבוּר.

וְעוֹד נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דְּבַר נַשׁ, אִינּוּן תְּקִיעָה תְּרוּעָה שְׁבָרִים, נַפְשָׁא בִּלְּבָּא וְדָא שְׁבָרִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, נִשְׁמָתָא בְּמוֹחָא וְדָא

תְּקִיעָה, רוּחָא בְּכַנְפֵי רֵיאָה, דְּנָשִׁיב עַל לְבָּא דְּאִיהוּ נוּר דָּלִיק, וְאִם לַאו הַוָה דָּלֵיק כָּל גּוּפָא, וְרָזָא דְמִלָּה כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְגוֹמֵר (שם סח יד), וְרוּחָא כְּלִיל מֵאֶשָׁא וּמַיָּא, וּבְגִין דָּא אִיהוּ תְּרוּעָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם פט טז) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, בְּגִין דִּנְשִׁמְתָא אִיהִי נִשְׁמַת חַיִּים, בִּינָה דְּנָטְלָה מֵחָכְמָה, נֶפֶשׁ מַלְכוּת תְּבוּנָה, רוּחַ תִּפְאֶרֶת, וְאִיהוּ דַּעַת כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי כד ד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ.

וּמִבִּינָה נְבִיאִים, וְאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד, וּמִמַּלְכוּת כְּתוּבִים וְאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, תִּפְאֶרֶת תּוֹרָה כְּלִיל כֻּלְּהוּ, וְכֻלָּא עַל עַמּוּדָא חַד קַיְימָא וְדָא (משלי י כה) צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.

כְּבֵד וּטְחוֹל דָּא סמא"ל וְנָחָ"שׁ, כְּבֵד אֶשָׁא סוּמְקָא, מָרָה אֶשָׁא יְרוֹקָא, טְחוֹל אֶשָׁא אוּכְמָא, יוֹתֶרֶת כְּלִילָא דְּכֻלְּהוּ, כְּבֵד וּטְחוֹל סמא"ל וְנָחָ"שׁ, כְּבֵד אֵל אַחֵר, מָרָה סַם מָוֶת דִּילֵיהּ, טְחוֹל נָחָשׁ נוּקְבָא דִּילֵיהּ, חֵלֶב טָמֵא, וּמָרָה אִיהוּ חַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת, וּבְאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי סַם חַיִּים אִי נִשְׁמָתָא טָמֵא אִתְעַבְּרָא מִן עָלְמָא, (כְּבֵד וּטְחוֹל דָּא סמא"ל וְנָחָ"שׁ, דְּאִינְהוּ אֵל אַחֵר), וְכָבֵד דְּהוּא אֵל אַחֵר בִּתְרוּעָה דְּאִיהוּ רוּחָא מִתְעַבְּרָא מִן

עָלְמָא, טְחוֹל דְּהוּא נָחָשׁ בַּשְׁבָרִים דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ מִתְעַבְּרָא מִן עָלְמָא, מָרָה דְּהוּא סַם הַמָּוֶת בְּתִקִּיעָה מִתְעַבְּרָא מִן עָלְמָא.

זַכָּאָה אִיהוּ דְּכָלִיל נְשְׁמָתָא וְרוּחָא עִם נַפְשָׁא בְּקָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּבְאוֹרַיְיתָא אִתְתַּקְפוּן, דְּכָל מָאן דְּלָא אִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא חַלִּישׁ נְשְׁמָתֵיהּ רוּחֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ עֵילָא וְתַתָּא, וְיוֹתֶרֶת הַכָּבֵד אִיהוּ זוֹנָה, שִׁיוּרִין אִיהוּ לְכָל אֱלֹהִים אֲחֵרִים מִתְתַּקְפָא, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, אֶלָּא בָּתַר דְּעָבִיד נְאוּפָא עִם כְּלְהוּ, יְהִיבַת שִׁיוּרִין לְבַעְלָהּ, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שם ד כו) כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם, דְּאִיהִי אִתְחַמְּמַת מִכָּבֵד, וּטְחוֹל (דף מט ע"ב) אִיהוּ שְׂחוֹק הַכְּסִיל, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר אִם רָאִיתָ רָשָׁע שֶׁהַשָּׁעָה מְשַׂחֶקֶת לוֹ אַל תִּתְגָּרֶה בּוֹ, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁאוֹל תַּחְתִּית, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ צַדִּיק מִמֶּנּוּ בוֹלֵעַ, אֲבָל צַדִּיק גָּמוּר אֵינוֹ בוֹלֵעַ, כָּבֵד כּוֹעֵס וְקָטִיל.

לֵב מֵבִין, לֵב יוֹדֵעַ, לֵב רוֹאֶה, לֵב אִיהוּ שְׁכִינְתָּא, דְּלָא נַטְלָא אֶלָּא דְּמָא צַח, דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דְּצִלּוֹתָא נְקִיָּה בְּלָא חוֹבִין וּבְלָא פְּסוֹלֶת, וּקְרִיבַת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ שׁוּפְרָא דְּכֻלָּא.

אֲבָל יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד לָא יְהִיבַת לְבַעְלָהּ אֶלָּא שִׁיוּרִין וּפְסוֹלֶת, וּמַאי נִיהוּ בַּעְלָהּ (טְחוֹל) (ס"א כָּבֵד) אֵל

אַחֵר, וּמֵאִלֵּין שִׁיּוּרִין דְּנָטִיל מִנָּהּ אִתְעֲבִיד דָּם טְחוֹל חָשׁוּךְ וְאוּכְמָא, הוּא נָחָשׁ רַמַאי דְּפַתְּי לְחַוָּה דְּאִיהִי לְבָא, וְגָרַם לָהּ מוֹתָא.

וְהָא תְּרֵי בָּתֵּי לְבָא אִינּוּן לְמָאן פַּתְּי מִנַּיְיהוּ, אֶלָּא הַהוּא דְּשְׁמָאלָא דְּאִתְמַר בָּהּ (קהלת י ב) **לֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר** (שם ז כו) **וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה, לֵב חֲכָם לִימִינוֹ דָּא אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, עַלָּהּ אִתְמַר** (משלי יח כב) **מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב, דְּאִיהִי יְצֶר הַטּוֹב מַזְּלֵיהּ דְּבַר נַשׁ, עַלָּהּ אִתְמַר** (יחזקאל מד ל) **לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ, בִּרְכַּת יהו"ה הִיא תַּעֲשִׁיר, וַעֲלָהּ אִתְמַר** (קהלת ט ט) **רְאֵה חַיִּים עִם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ.**

אִיהִי בְּדִיּוּקְנָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר, וְאִיהִי נֵר מִצְוָה, וְרוּחָא דְּנָשִׁיב בָּהּ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל אִיהִי בְּכַנְפֵּי רֵיאָה, וְדָא אִיהוּ וְתוֹרָה אוֹר, דְּנָהִיר בָּהּ דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה נִשְׁמַת חַיִּים, דְּנָחֲתָא מִן מוֹחָא לְאַנְהָרָא לוֹן בְּלִבָּא.

מַאי נֵ"ר נַפְשָׁא רוּחָא, דְּנַפְשָׁא אִיהִי פִּתְיָלָה (נ"א עַל שֵׁם דְּאִיהִי שׁוּתְּפָא דְּגוּפָא), **רוּחָא דָּא זֵיתָא, נִשְׁמָתָא נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם** (משלי ב כז), (אָדָם דְּאִיהִי אוֹר נֵר, נָהִיר בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, וְנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי נֵר נָהִיר בָּהּ מִצְוָה, וּבְזִמְנָא דְּלָא נְהִירִין בָּהּ אוֹר וְנֵר אִתְמַר בִּנְשָׁמָתָא אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת (שיר

א ו), וְאִתְמַר בְּאָדָם (ישעיה נ ג) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת), **וּמַאי נ"ר נַפְשָׁא רוּחָא, נ' נַפְשָׁא ר' רוּחָא, לָקָבֵל תְּלַת קְטִרִין אִלֵּין, אִינוּן תְּלַת גַּוְונִין, אֶשָּׁא אוּכְמָא חִוָּרָא וּתְכֵלְתָּא, מָאן דְּנָטִיר נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם בְּאוֹרַיְיתָא, בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, לָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ נוּרָא דְּגֵיהִנֹּם, וְדָא אִיהוּ כְּבֵד וּמָרָה וּטְחוֹל, כְּבֵד אֶשָּׁא סוּמְקָא, מָרָה אֶשָּׁא יְרוֹקָא, טְחוֹל אֶשָּׁא אוּכְמָא, יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ, תְּכֵלֶת חָשׁוּף.**

וּתְכֵלֶת דְּצִיצִית מִצְוָה, וּתְכֵלֶת לֵית בְּסִטְרָא אָחֳרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ דּוֹמֶה לְכָרְסַיָּא יַקִּירָא, גַּוְונִין דְּשַׂרְגָּא אִינוּן לְבוּשִׁין לְנֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, גַּוְון אוּכְמָא דְּאִיהוּ טְחוֹל, כַּד מִתְלַבְּשַׁת תַּמָּן נַפְשָׁא בְּחוֹבִין, אִיהִי אָמְרַת (שיר א ו) **אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, שְׁחַרְחֹרֶת בְּקַדְרוּתָא דְּבָנַי, בְּדוֹחֲקָא דִּלְהוֹן בַּעֲנִיּוּתָא דִּלְהוֹן, קַדְרוּתָא וְלֵיצָנוּתָא וַעֲנִיּוּתָא מִטְּחוֹל נַפְקָא, כַּד נִשְׁמָתָא אֲסִירָא בָּהּ בְּגָלוּתָא, וְדָא אִיהוּ** (משלי ל כג) **וְשִׂפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא טְחוֹל שׂוֹחֵק, וּלְזִמְנָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְנַטְלָא נוּקְמָא מִטְּחוֹל דְּאִיהִי שִׂפְחָה,** (תהלים ב ד) **יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק, יִשְׂחָק אִיהוּ בְּאִבּוּדָא דִּלְהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (משלי יא ו) **וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה.**

רְנָ"ה אִיהוּ הַנֵּ"ר, אִיהוּ נָהָ"ר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וּמַאי נִיהוּ מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה כְּחוּשְׁבַּן נָהָ"ר, נוּ"ן הֵ"א רֵי"שׁ, וְאִיהִי הַנֵּר הַמֵּאִיר לְאָדָם, וְעַל דָּא בַּאֲבַד רְשָׁעִים רְנָ"ה, וּבְהַהוּא זִמְנָא הַטְּחוֹל דְּשׂוֹחֵק אִתְאֲבִיד, וְאָז יִתְקַיַּים (תהלים קכו ב) **אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה וַדַּאי, וְאָז** (משלי לא יח) **לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ, בְּגִין** (שם) **דְּטָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ, וּבְהַהִיא זִמְנָא מִתְתַּקְנָא יְרוּשָׁלַם דְּאִיהִי לְבָא, לְבָא אִיהוּ לַהַ"ב הַמְּזֻבַּח, יְכִבֶּ"ה בְּחוּשְׁבַּן הַלֵּ"ב, לַהַ"ב הֶבֶ"ל, לֹא יִכְבֶּה בְּגָלוּתָא דְּאִיהִי לַיְלָה, וְאִתְבְּנִיאַת עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (תהלים קמז ב) **בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יהו"ה,** (מָאן דְּנָטִיר נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, לָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ נוּרָא דְּגֵיהִנָּם, דְּאִיהִי כָּבֵד מָרָה טְחוֹל).

וְעוֹד מָרָה טְחוֹל כָּבֵד, אִינּוּן גָּלוּתָא לְנִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא כַּד גָּלַת בְּכָבֵד, אִתְמַר בְּאֵבָרִים דְּאִינּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא חֵילָהָא דִּילָהּ, תִּכְבַּד הָעֲבוֹדָה עַל הָאֲנָשִׁים (שמות ה ט)**, כַּד גָּלַת בְּמָרָה אִתְמַר בָּהּ** (שם א יד) **וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם, כַּד גָּלַת בַּטְּחוֹל אִתְמַר בָּהּ** (שם ו ט) **וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ** (דַּהֲוָה בִּבְטְנָהּ, וּמֵעֲבוֹדָה קָשָׁה דַּהֲוָה בַּטְּחוֹל)**, וַהֲווֹ צָוְוחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (יונה ב ג) **מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ**

קוֹלִי, וְאוֹתְמַר בְּהוֹן (שמות ב כג) וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאלהי"ם מִן הָעֲבוֹדָה, וְנִשְׁמָתָא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה (דף נ ע"א) אִתְמַר בָּהּ (רות ג ז) וַתְּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וַוי לֵיהּ לְבַר נַשׁ דְּנִשְׁמָתֵיהּ נְחִיתַת תְּחוֹת רַגְלוֹי, דִּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בְּמַזָּלֵיהּ (עמוס ה ב) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, וְלֵית לֵיהּ עִלּוּי וְסִלּוּק אֶלָּא בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָזִיל שְׁמָא קַדִּישָׁא לִימִינָא וְאוֹקִים לָהּ.

וְרָזָא דְּמִלָּה לִינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בַּבֹּקֶר אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל (רות ג יג), טוֹב דְּאִיהוּ בְּרִית יִגְאָל, וְאִם לֹא יַחְפּוֹץ לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי, חַי יהו"ה שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, אָנֹכִי דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, אָנֹכִי דִּיצִיאַת מִצְרַיִם, חַי יהו"ה שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר דְּאִיהִי יְמִינָא, דְּבֵיהּ תּוּקְפָּא דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב דְּאִיהִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּמִימִינָא אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, וּמִשְּׂמָאלָא אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא דְּעַל פֶּה דְּאִיהִי נוּקְבָא.

וּבְגִין דָּא טוֹב צַדִּיק חַ"י עָלְמִין אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ גִּבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, דְּאִיהוּ סמא"ל, וּבְגִין דָּא שְׂמאל דּוֹחֶה, וּבִימִינָא יְקוּם, דְּמָאן דְּנָפִיל לָא צָרִיךְ לְאַקָּמָא אֶלָּא בִּידָא יְמִינָא, וּבְגִין דָּא חַי יהו"ה שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

וּשְׂמָאלָא אִיהִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וִימִינָא פֶּסַח, וּבֵיהּ הֲוָה

אוֹמָאָה בְּי"ד יוֹמִין, וְדָא אִיהוּ כִּי יָד עַל כֵּס י"ה (שמות יז טז), וְעַל הַהוּא זִמְנָא אִיהִי אָמְרַת (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, אַל תִּרְאוּנִי מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא דְּיִצְחָק, דַּאֲנָא בְקַדְרוּתָא בֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית כז א) וַתְּכֵהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאוֹת, מֵרְאוֹת וַדַּאי בְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהִי אוֹר מַרְאוֹת דִּנְבוּאָה, דְּאִתְמַר בֵּהוֹן (יחזקאל א א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אלהי"ם, וְדָא אִיהוּ וַתְּכֵהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאוֹת מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְאִתְמַר בְּהַהוּא זִמְנָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת (ישעיהו נ ג).

נֵר אִיהִי ה׳, חָמֵשׁ גַּוָּונִין נְהִירִין בָּהּ, וְאִינּוּן חִוָּור סוּמַק יָרוֹק וְאוּכָם וּתְכֵלֶת, ו׳ אוֹר הַנֵּר מִלְּגָאו, סמא"ל חֹשֶׁךְ, נָחָשׁ קַדְרוּת, וַעֲלָהּ אִתְמַר אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת נוּקְבָא דִּילֵיהּ, וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם, וַוי לְנִשְׁמָתָא כַּד אִתְלַבְּשַׁת בְּקַדְרוּתָא דְּלְהוֹן, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר וַתְּכֵהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְאִינּוּן חֲשׁוֹכִין דִּמְכַסְיָין עַל עַיְינִין, דְּלֵית לוֹן רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.

וְאוֹר וְנֵר דְּנַהֲרִין (נ"א דְּחָשְׁכוּ) בֵּהוֹן, אִתְמַר בְּהוֹן (קהלת יב ג) וְחָשְׁכוּ הָרוֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת, כְּמָה דְּאָמַר קֹהֶלֶת (שם ב) עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְגוֹמֵר, וְאוֹר וְנֵר עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, וְאַמַּאי

אִתְחַשְׁכָן בְּהוֹן, בְּגִין דְּלָא הֲווֹ מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא וּמִצְוָה, בְּדָחִילוּ וּבְרַחֲימוּ דְּאֵינוּן י"ה, וּמִיָּד דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּהוֹן בְּדָחִילוּ וּרְחִימוּ, אוֹמָאָה אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּי"ה דְּאֵינוּן דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, לְאַעְבָּרָא לוֹן מֵעָלְמָא דְּנִשְׁמָתָא, בְּגִין דְּאֵינוּן חֲשׁוֹכִין אַפְרִישִׁין בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ דְּכְתִיב (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בְּאָדָם לָבְשׁוּ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְגוֹמֵר, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְעַבְרִין קַדְרוּתָא וַחֲשׁוֹכָא מִנִּשְׁמָתָא, מִיָּד כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל י"ה (תהלים קנ ו)׃

וּמָאן אִינוּן אִלֵּין חֲשׁוֹכִין אִלֵּין סמא"ל וְנָחָשׁ, וּמָאן גְּרִים לוֹן לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ, אֶלָּא רָזָא דְּקְרָא אוֹלִיף כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אלהיכ"ם (ישעיה נט ב), וְדָוִד בְּגִינַיְיהוּ אָמַר (תהלים קיט יח) גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ, וּבְהַהוּא זִמְנָא מַה דַּהֲווֹ שָׁלְטִין חֲשׁוֹכִין עַל נְהוֹרִין דְּעַיְינִין, מִתְהַפְּכִין נְהוֹרִין וְשָׁלְטִין עַל חֲשׁוֹכִין, וְרָזָא דְּמִלָּה שׁוֹפָ"ר מְהוּפָּ"ךְ קַדְמָ"א זָקֵ"ף קָטָ"ן, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב יא) קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת, אִזְדַּקַּף וְאִקְרֵי זָקֵף גָּדוֹל, וְאֵין אֱמֶת אֶלָּא תּוֹרָה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא מִתְהַפְּכָא

כְּרַסְיָא מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְדָא הִיא רָזָא דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין צַדִּיקִים מְהַפְּכִין מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים. וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְחַשִּׁיב כְּאִלּוּ אִתְבְּרִי עָלְמָא, וְיִסַּדֵּר נְהוֹרִין כְּדְקָא יָאוּת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ג) וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּשַׁלְטָנוּתְהוֹן יְהֵא לְזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא, וְרַשִׁיעַיָּא יִשְׁתָּאֲרוּן (נ"א אָזְלִי) בַּחֲשׁוֹכָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, וְאִתְּמַר בִּימִינָא (דף נ ע"ב) וּשְׁמָאלָא וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד (שם א ה), דְּאִיהוּ עֶרֶב דְּיִצְחָק, וּבֹקֶר דְּאַבְרָהָם. בְּהַהוּא זִמְנָא מַה דַּהֲוֹת נִשְׁמָתָא מְהַדְּקָא בֵּין רַגְלִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (רות ג ז) וַתְּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, דְּאִתְחַזְּרַת לְלִבָּא, דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דִּירוּשְׁלֵם, בְּהַהוּא זִמְנָא הַלֵּב רוֹאֶה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ, הַלֵּב שׁוֹמֵעַ דְּאִתְחַזַּר עֲבוֹדָה וּכְרוּבִים לְבֵי מַקְדְּשָׁא, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (במדבר ז פט) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים, וְכָל עֲנָנִין (דְּאִינּוּן רוּמִי רַבְּתָא וְרוּמִי זְעֵירָא) דְּאִינּוּן מְכַסְּיָין עַל צְלוֹתִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה ג מד) סַכּוֹתָ בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה מִתְעַבְּרִין, וְנָהֲרִין עַיְינִין דְּאִינּוּן בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי, דִּבְהוֹן סָלְקִין צְלוֹתִין.

דְּבְזִמְנָא דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל מְלוּכְלָכִין בְּטִנּוּפִין דְּשָׁאר עַמִּין, נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא אָמְרַת, (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, וּצְלוֹתָא נָפְלַת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (עמוס ה ב) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכַד נָפְלַת שְׁכִיבַת לְעַפְרָא בֵּין רַגְלִין, וְהָא אוּקְמוּהוּ (רות ג ז) וַתִּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, וְאִיהִי מְצַלֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ט) וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶךָ עַל אֲמָתְךָ כִּי גוֹאֵל אָתָּה.

בְּהַהוּא זִמְנָא (שם ח) וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות טו ג) יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, מַאי וַיִּלָּפֵת כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב ו יח) יִלָּפְתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם, בְּהַהוּא זִמְנָא יֵיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיֵימָא לָהּ, לֵינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בַבֹּקֶר (רות ג יג), לֵינִי הַלַּיְלָה דְּאִיהִי שְׁמָאלָא, וְהָיָה בַבֹּקֶר דְּאִיהִי רַחֲמֵי יְמִינָא, דְּמִתַּמָּן נְהִיר אוֹר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מד ג) הַבֹּקֶר אוֹר, אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל, אִם יַעֲבִיד בָּךְ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִין טָבִין לְסָלְקָא לָךְ מִבֵּין רַגְלִין שַׁפִּיר, תִּגְאָל עַל יְדֵי דְּיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה דְּאִיהוּ בַּעְלָךְ, טוֹב וַדַּאי, וְאִם לָא יַעַבְדוּן בָּךְ עוֹבְדִין טָבִין, וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי. וְהָא אוּקְמוּהוּ (רות ג יג) חַי יהו"ה שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, אוֹמָאָה בְּחַ"י, דְּאִיהוּ כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן דְּצְלוֹתָא, שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, עַד הַהוּא נַהֲרָא, דְּבְהַהוּא זִמְנָא צְלוֹתָא תֵּהֵא

נַהֲרָא בְלִבָּא וּבְעַיְינִין, וּבְגִין דִּבְחַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא תַּלְיָא פּוּרְקָנָא, וּבֵיהּ אִתְגַּלְיָא, דְּאִיהוּ יְסוֹד חַ"י עָלְמִין, אִתְמַר בֵּיהּ (ד"ה ב ז טז) וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי אַדְכִּיר עַיְינִין וְלִבָּא, בְּגִין דְּצָרִיךְ בַּר נַשׁ בִּצְלוֹתֵיהּ לְמֶהֱוֵי עֵינוֹי לְתַתָּא לְגַבֵּי נִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי אֲסִירָא בְּגָלוּתָא, וְלִבֵּיהּ לְעֵילָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָזָא דְמִלָּה עֵינַי תָּמִיד אֶל יהו"ה כִּי הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי (תהלים כה טו), וְלִבֵּיהּ לְעֵילָּא לְנָטְלָא נוּקְמָא מֵעֲמָלֵק, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה סג ד) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי, בְּלִבִּי וַדַּאי, בֵּיהּ עָתִיד לְנָטְלָא נוּקְמָא, כְּמָה דְּנָטִיל בֵּיהּ נוּקְמָא מִמִּצְרָאֵי.

דְּאִיהִי לִבְ"י שֵׁם בֶּן אַרְבָּעִים וּתְרֵין, אבגית"ץ בֵּיהּ אַפִּיק לְיִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, קְרַ"ע שָׁטָ"ן דְּאִיהוּ שְׁמָא תִּנְיָינָא דְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, בֵּיהּ קָרַע יַמָּא, וּבְהַאי שְׁמָא אִתְמַר (בראשית א ו) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹמֵר, נג"ד יכ"ש נֶגֶד כָּל עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאוֹת (שמות לד י), בְּכָל שְׁמָא נָטַל נוּקְמָא בְּמִצְרַיִם.

וּפוּרְקָנָא בְלִבָּא תַּלְיָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ הַלֵּב רוֹאֶה, וּבְגִין דָּא כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי (ישעיה סג ד), נְקָמָה בְּמַאי בְּלִבִּי בְּי"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלם קן ו) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל י"ה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה, וּפוּרְקָנָא

בִּלְבָּא תַּלְיָא, דְּבֵיהּ אִתְמַר הַלֵּב רוֹאֶה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לְלִבִּי׳ גְּלִיתִי וּלְאֵבָרַי לֹא גְּלִיתִי, מַאי לְלִבִּי, אֶלָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב אִתְקְרִיאַת לִבִּי, וְאוֹרַיְיתָא דְּעַל פֶּה אִתְקְרִיאַת פּוּמָא וְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין מִלְּבָּא לְפוּמָא לָא גַּלִּי, לְלִבִּי׳ גְּלִיתִי דָּא שִׁמְא דְּע״ב שְׁמָהָן, וְאִינּוּן שַׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא, דְּתַלְיָין מִן ב׳.

וְאוֹרַיְיתָא אִית לָהּ רֵישָׁא וְגוּפָא וְלִבָּא וּפִימָא וְאֵבָרִין, כְּגַוְונָא דְּאִית בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן רֵישִׁין רֵישֵׁי עַמָּא, וּמְנַהֲגִין עַיְינִין הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (במדבר טו כד) וְהָיָה אִם מֵעֵינֵי הָעֵדָה, וְאִית מְנַהֲגִין לְבָּא, דְּאִינּוּן לָקְבֵל שַׁבְעִין סַנְהֶדְרִין וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל גַּבַּייהוּ, דְּלָא חָסְרִין מֵעָלְמָא כְּוָתַייהוּ, וְדָא אִיהוּ לְלִבִּי גְּלִיתִי, אֲבָל אָחֳרָנִין דְּאִינּוּן כִּשְׁאָר אֵבָרִין אִתְמַר בְּהוֹן וּלְאֵבָרַי לֹא גְּלִיתִי, וְכֵן בְּאוֹרַיְיתָא שַׁבְעִין אַנְפִּין תַּלְיָין מִתְּרִין תּוֹרוֹת, אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה.

וּבְגָלוּתָא חָלַק לִבָּ״ם (הושע י ב), דְּאִינּוּן ע״ב צַדִּיקִים דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּסַנְהֶדְרִין, וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיה ל יח) אַשְׁרֵי כָּל חוֹכֵי לוֹ, ל״ו בְּחוּשְׁבָּנָא סְלִיק תְּלָתִין וְשִׁית, וְאִינּוּן ל״ו בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְל״ו לְבָר מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ חָלַק לִבָּ״ם, וּמָאן חָלַק לְבָּם. (דף נא

ע"א) **שְׁאוֹר וְחָמֵץ דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב, וְרָזָא דְמִלְּתָא וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָּיִם** (בראשית א ו), **דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר** (שמות יב טו) **אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם, אַךְ חָלַק, וְאוֹמָאָה דְּיִתְמַחוּן בְּי"ד, דְּאִינּוּן אַרְבַּע סְרֵי יוֹמֵי דְּפִסְחָא, לְקַיְימָא כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת** (מיכה ז טו), (וְדָא שִׁבְעָה יוֹמֵי דְּפִסְחָא דְּגָלוּתָא קַדְמָאָה, וְשִׁבְעָה יוֹמֵי דְּפִסְחָא דְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה), **הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (יחזקאל מה כא) **חָג שָׁבֻעוֹת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל.**

וּבְגִין דָּא אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדְקִין אֶת הֶחָמֵץ לְאוֹר הַנֵּר, וְדָא אוֹר הַנֵּר דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדַיָּא, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (משלי ו כג) **כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, נֵר בִּלְבָּא, אוֹר בְּעַיְינִין, דְּאִיהוּ אוֹר הַנֵּר, בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּי"ה, מִתְעַבְּרִין חֲשׁוֹכָא וְקַדְרוּתָא מִנַּיְיהוּ, וּבְגִין דָּא כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי** (ישעיה סג ד).

וְעוֹד בְּלִבִּי דָּא ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבְדָא דִּבְרֵאשִׁית, וַעֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִינּוּן י' מִן לִבִּי, וְלֵב הַאי אִיהוּ לֵב, דְּבֵיהּ נָהִיר הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות ב ב) **וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וּבֵיהּ עָתִיד לְאִתְגַּלְיָיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה בְּאוֹרַיְיתָא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, כְּגַוְונָא דְּפוּרְקָנָא קַדְמָאָה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** (שם ג ב) **וַיֵּרָא מַלְאַךְ יהו"ה אֵלָיו**

בְּלַבַּת אֵשׁ, בְּקַדְמֵיתָא בְּלַבַּת אֵשׁ דִּנְבוּאָה, וּבְגָלוּתָא בַּתְרָאָה בְּלַבַּת אֵשׁ דְּאוֹרַיְיתָא.

וְדָא בַּ"ת מִן בְּרֵאשִׁית, דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֲשַׂר אֲמִירָן וְל"ב אלהי"ם דְּעוֹבְדָא דִּבְרֵאשִׁית, בַּת כְּלִילָא מֵעֲשַׂר אֲמִירָן אִיהִי בַּת עַיִן אוּכְמָא, דְּאִתְמַר בָּהּ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, וּבִיהּ נָהִיר אוֹר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ו כג) וְתוֹרָה אוֹר, ל"ב אלהי"ם בִּיהּ נָהִיר מִצְוָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם כ כז) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת הָאָדָם וכו': (כאן חסר והוא בתיקונים זוהר חדש)

וְגַדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא אינון כְּסוּי דַּם חַיָּה וְעוֹף, דִּמְכַסֵּי עֲלַיְיהוּ בִּרְחִימוּ, וְכַד מְכַסֵּי עֲלַיְיהוּ בִּרְחִימוּ דְּאַהֲבָה, מֵי טוֹפָנָא לָא שָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, מַיִם רַבִּים דְּמֵי טוֹפָנָא לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה דְּיִשְׂרָאֵל בַּאֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא כָּרְסַיָּא יְהֵא עַל אַרְבַּע חֵיָוון, וְדָא אִיהוּ שׁוֹפָר הוֹלֵ"ךְ רָבִי"ע מְרוּבַּע, דַּרְגָּ"א בְּשִׁית דַּרְגִּין, דְּאִינוּן שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא (מלכים א י יט), הָא אִיהוּ מַלְכָּא עַל כָּרְסַיָּא.

בְּהַהִיא זִמְנָא וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי ((בראשית כז ד) מִפִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה דְּאִתְיְיהִיבוּ מֵאַהֲבָה, וְלָא מִפִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, דְּהוּא אַקְרִיב לֵיהּ מְמַנָּא דְּעֵשָׂו,

לְקַטְרְגָא בְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל, דִּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר (מלאכי א ג) וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי.

וְדָא אִיהוּ דַּרְגָּ"א תְּרֵי טַעֲמֵ"י, דְּמִסְטְרָא דְּפִקּוּדִין דְּלֹא תַּעֲשֶׂה מְמַנָּא דְּעֵשָׂו אִיהוּ רָבִי"ע עַל יִשְׂרָאֵל, וְאִיהִי דַּרְגָּ"א עֲלַיְיהוּ, וְאִי תֵּימָא דְּשָׁלְטָא עַל שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא, הָא אָמַר קְרָא (ישעיה מב ח) אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים, וּכְבוֹדִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן אֵל אַחֵר, וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּבְגִין דָּא בְּשִׁית יוֹמִין דְּשָׁלְטָא סַם הַמָּוֶת, אֵל אַחֵר, אִתְמַר בִּשְׁכִינְתָּא (יחזקאל מו א) יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּשַׁבָּת וּבְרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים דְּלָא שָׁלְטִין מְמַנָּן בִּישִׁין, אִתְמַר בְּהוֹן (נ"א בָּהּ) וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ.

וְעוֹד רָבִי"ע אִיהוּ כְּגַוְונָא דָּא כ, וּלְזִמְנִין כְּגַוְונָא דָּא

ב בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה סְגִירָא בְּבֵיתָא, וְאִיהִי סִיהֲרָא קַדִּישָׁא לְעוֹלָם לָא אִסְתַּכְלַת בָּהּ חַמָּה בִּישָׁא, גֵּיהִנָּם סַם הַמָּוֶת נוּקְבָא בִּישָׁא, כָּל שֵׁכִין אֵל אַחֵר, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, לְעוֹלָם לָא חָזָא חַמָּה פְּגִימוּתָא דְּסִיהֲרָא, דִּבְזִמְנָא דְּחַמָּה נָפְקָא (נְפִקָא) מִמְּזָרַח, סִיהֲרָא חָזְרַת אַנְפָּהָא מִינֵּיהּ כְּגַוְונָא דָּא ב וּבְגִין דָּא אָמַר בִּלְעָם

הָרָשָׁע לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל (במדבר כג כא), עָמָל וָאָוֶן סמא"ל וְנָחָשׁ.

וּבְזִמְנָא דְּדָחֲקִין לָהּ לְאִסְתַּכָּלָא בָהּ, אִתְכַּסְיָא מִכָּל וָכֹל, וְאֵימָתַי בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים פא ג) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, מַאי בַּכֶּסֶה בְּיַרְחָא דְאִתְכַּסְיָיא בֵּיהּ סִיהֲרָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְאִתְכְּסִיאַת מִנֵּיהּ, אִיהִי אָמְרַת לְיִשְׂרָאֵל דְּיִתְקְנוּן צְלוֹתִין בְּמַאֲכָלִין טָבִין, מִפִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דִּצְלוֹתָא שְׁקִילָא כְּכָל פִּקּוּדִין, (דף נא ע"ב) בְּהַהוּא זִמְנָא יֵימָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים (בראשית כז ד) בִּרְעוּתָא דִשְׁכִינְתָּא, כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי מִפִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְתַקְנַת שְׁכִינְתָּא עִם יִשְׂרָאֵל מַאֲכָלִין דִּצְלוֹתִין דְּאִינּוּן קָרְבָּנִין, וּבְזִמְנָא דְאִיהִי תַּקִּינַת מְזוֹנָא לְמַלְכָּא, יְהִיבַת לוֹן עֵיטָא לְאַתְעָרָא בַּשּׁוֹפָר, דְּבֵיהּ עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְנָשָׁא בֵּיהּ לְיִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא מֵאַרְבַּע סִטְרִין, הָדָא הוּא דִכְתִיב תִּקְעוּ בְשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵירוּתֵינוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלְיוֹתֵינוּ, וְאִיהוּ חָשִׁיב דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא דִילֵיהּ וּבָרַח (ס"א ובר"ה).

עַד הַהוּא זִמְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאֲרִיךְ עֲלַיְיהוּ דְּחַיָּיבַיָּא, וּלְבַסּוֹף אַפְסִיק לוֹן וְחָרִיב לוֹן מֵעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ מַאֲרִי"ךְ טַרְחָ"א סוֹף פָּסוּ"ק.

וְעוֹד שׁוֹפָ"ר הוֹלֵךְ רָבִי"ע דַּרְגָּ"א תְּרֵי טַעֲמֵ"י, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיִתְמַחוּן חַיָּיבַיָּא מֵעָלְמָא, סָלְקָא צְלוֹתָא בְּנִגּוּנָא בְּאַרְבַּע מִינִין, דְּאִינּוּן שִׁיר פָּשׁוּט וְדָא י', שִׁיר כָּפוּל וְדָא י"ה, שִׁיר מְשׁוּלָשׁ וְדָא יה"ו, שִׁיר מְרוּבַּע וְדָא יהו"ה, בְּשִׁמָּא דְּיהו"ה סָלְקָא צְלוֹתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, אוֹרַיְתָא בְּנִגּוּנָא, שְׁכִינְתָּא בְּנִגּוּנָא, יִשְׂרָאֵל סָלְקִין מִגּוֹ גָּלוּתָא בְּנִגּוּנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו א) **אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהו"ה.**

צְלוֹתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, סָלְקָא לְגַבֵּיהּ דְּמַלְכָּא בַּעֲשָׂרָה זְכִרוֹנוֹת וּבַעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת וּבַעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, דְּאִינּוּן י"י', וַעֲשָׂרָה כִּתּוֹת דְּמַלְאָכִים יִתְעָרוּן לְגַבַּייהוּ, וְסָלְקָא לוֹן לְגַבֵּי עַשַּׂר סְפִירָן, וְנִגּוּנִין סָלְקִין מִנַּייהוּ מְרוּבָּעִים מִסְטָרָא דְּרָבִי"ע בְּאַרְבַּע חֵיוָון, וְאִינּוּן חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת אִינּוּן תְּמַנְיָא, וְאִינּוּן יאהדונה"י, וַעֲלַייהוּ אִתְּמַר (שם) **אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, כַּד יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּחֵיוָון תְּמַנְיָא, דְּאִינּוּן חֵיוָון דְּאֶשָּׁא עִתִּים חָשׁוֹת עִתִּים מְמַלְּלוֹת, וְכֻלְּהוּ מְחָאָן בְּגַדְפַּייהוּ בְּנִגּוּנָא, וְנִגּוּנָא בְּהוֹן** (סָלְקָא) **בְּאַרְבַּע אַנְפִּין, לְכָל סִטְרָא מְרוּבָּעִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (יחזקאל א ו) **וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָת וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת מֵהֶם, לְכָל**

חַיָּה תְּמַנְיָא אִינּוּן בֵּין אַנְפִּין וְגַדְפִּין, לָקֳבֵל תְּמַנְיָא דִּי בְּהוֹן שַׁבַּח מִשֶּׁה אָ"ז.

וְדָוִד בְּגִין דָּא תַּקִּין מָנָא בְּתְמַנְיָא נִימִין, וְשַׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּתְמַנְיָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים יב א) לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית, וּתְמַנְיָא אַתְוָון, לְכָל חַד תְּמַנְיָא, סָלְקִין כֻּלְּהוּ ע"ב, יאהדונה"י תְּמַנְיָא, וְתַלְיָין מִנַּיְיהוּ ס"ד תְּמַנְיָא לְכָל חַד, סָלְקִין כֻּלְּהוּ ע"ב, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּחַשְׁמַל.

וְאִית נְגוּנָא דְּסָלְקָא בְּעֶשֶׂר, וְדָא אִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שיר ה יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב, וְאִית נְגוּנָא דְּסָלִיק בְּשִׁית, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, י"ה יהו"ה צוּר עוֹלָמִים, י"ה י"ה י"ה אָדָ"ם.

אַרְבַּע כְּנָפַיִם אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, מֶרְכָּבָה, | יה יהוה | יה יהוה | יה | אדם יהוה |
תְּנַיְינָא י"ה יהו"ה י"ה יהו"ה י"ה יהו"ה, לְעֵילָא מִכֻּלְּהוּ י"ה יהו"ה חָכְמָ"ה בִּינָ"ה, כֶּתֶר אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד, וְדָא אבגית"ץ, בְּשִׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו לְיִשְׂרָאֵל דְּלָא יִסְתַּכְּלוּן בְּהוֹן שָׁנְאֵיהוֹן, וּבְשִׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו דְּלָא אַדְכִּיר לוֹן עוֹבְדָא דְּעֶגְלָא, וּבְשִׁתַּיִם יְעוֹפֵף מִן גָּלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב

(שמות יט ד) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי.

וְאִית נְגוּנָא דְסָלְקָא בִתְרִין כְּגוֹן הַלְלוּיָהּ, וְאִית נְגוּנָא דְסָלִיק בְּאָת חַד כְּגוֹן הַלְלִי בְי׳, וְאִית נְגוּנָא דְסָלִיק בְּחָמֵשׁ כְּגוֹן ה׳, וְהָא אִתְמַר בְּכִנּוֹר דְחָמֵשׁ נִימִין, אֲבָל נְגוּנָא דְסָלִיק בְּשִׁית דְאִינּוּן אבגית"ץ מִן ו׳ אִיהִי, וְאִית דְסָלִיק לֵיהּ בִּתְלַת וְדָא יה"ו, דְאִיהוּ אהי"ה, וְסָלִיק נְגוּנָא בֵיהּ בַּתְקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה.

בַּתְקִיעָה הוּא קָלָא אָרוּךְ בְּנְגוּנָא, עַד דַּהֲוָה סָלִיק לֵיהּ לְגַבֵּי יְמִינָא דְאִיהוּ חֶסֶד, בַּשְּׁבָרִים הֲוָה סָלִיק קָלָא דְנְגוּנָא לְגַבֵּי גְבוּרָה, דְתַמָּן י"ה בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, וַהֲוָה נָחִית מִנֵּיהּ בְּחֶדְוָה חָכְמָתָא וְעוּתְרָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יְדָרִים, לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, בְּתְרוּעָה הֲוָה סָלִיק קָלָא דְנְגוּנָא לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וַהֲוָה נָחִית מִנֵּיהּ מַלְכָּא לְגַבֵּי (דף נב ע"א) כַּלָּה דְאִיהִי קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְעָרוּן כָּל מִינֵי נְגוּנָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קנ ג) הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר, הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמָחוֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִינִים וְעוּגָב, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה.

שׁוֹפָר אִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, תֵּקַע דִּילָהּ שְׁכִינְתָּא

תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית לב כו) וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגָלוּתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא סָלְקָא מִן גָּלוּתָא בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וְאִתְקְרִיאַת תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ.

בְּנֵ"ל, בֶּ"ן לֵ"ב, בְּהַהוּא זִמְנָא בֶּ"ן יֵעוֹל לְהֵיכָלֵיהּ דְּאִיהוּ לֵ"ב, וְאִתְמַר בֵּיהּ (משלי טו טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד, וּמַה דְּאִתְמַר בְּקַדְמֵיתָא (בראשית ו ו) וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ בְּגִין חַיָּיבַיָּא, מִיָּד דְּאִתְאֲבִידוּ אִתְקַיֵּים בֵּיהּ וּבַאֲבַד רְשָׁעִים רִנָּה (משלי יא י), כְּנוֹר, כ"ו נ"ר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יהו"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים כז א) יהו"ה אוֹרִי וְיִשְׁעִי, נָהִיר בְּנֵ"ר דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, מִצְוָה דִּילֵיהּ, וְחָדֵי בָּהּ.

צִלְצְלֵי שָׁמַע חֶסֶד גְּבוּרָה, צִלְצְלֵי תְּרוּעָה נֶצַח וְהוֹד, וּבְכֻלְּהוּ כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל י"ה, דְּאִיהוּ חָכְמָה וּבִינָה, דִּי בְּהוֹן יְהֵא פּוּרְקָנָא ל"ו וְלָ"ה דְּאִינּוּן בֵּן וּבַת, וּבְהוֹן יִתְמַחוּן עַמְלֵקִים מֵעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ סוֹף פָּסוּק. דָּבָר אַחֵר וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי (בראשית כז ד) מִפְקוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְלָא כַּאֲשֶׁר שָׂנֵאתִי מִפְקוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, פִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה תַּלְיָין מִדְּחִילוּ דְּיִרְאָה, וְאִינּוּן לְרַחֲקָא הַשָּׂטָן מִנַּיְיהוּ, דְּלָא יִתְקָרִיב לְגַבֵּי כָּרְסַיָּא דְּאִיהוּ לְבָא, לְתַבְעָא דִּינִין עַל אֲבָרִין קַדִּישִׁין דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, וְלִבָּא שְׁכִינְתָּא בֵּינַיְיהוּ.

הַשָּׂטָן אִיהוּ סמא"ל, שָׁלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ בִּכְבֵד, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית לו א) עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם, עַרְקִין דְּכַבְדָּא חֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, וְכָבֵד נָטִיל כָּל לִכְלוּכִין וְחוֹבִין דְּעַרְקִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא טז כב) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, עֲוֹנוֹת תָּם, דְּהַהוּא אִישׁ תָּם, אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, אֲתַר דְּגָזְרַת עִירִין.

מָרָה חַרְבָּא דִּילֵיהּ, עֲלָהּ אִתְמַר (בראשית כז מ) וְעַל חַרְבְּךָ תִּחְיֶה, וּמְנָא לָן דְּמָרָה אִיהִי חַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת, דִּכְתִיב (משלי ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת, אִיהִי חַיִּים לְכָבֵד, וְסַם הַמָּוֶת לְלִבָּא, מָרָה אִיהִי גֵּיהִנָּם, וְאִית לָהּ תְּרֵי פִּיּוֹת דְּאָמְרִין הַב הַב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם ל טו) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב, שְׁתֵּי בָנוֹת דְּאָמְרִין הַב חַיָּיבִין לְגֵיהִנָּם.

שַׁבְעִין עַרְקִין אִינּוּן בְּכַבְדָּא, לָקְבֵל שַׁבְעִין מְמַנָּן, כָּבֵד וְיוֹתֶרֶת ע"ב, יוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ אִיהִי נָחָשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים, בְּגִין דְּשִׁיּוּרִין דִּילֵיהּ (נ"א דִּילָהּ) נַטְלָא טְחוֹל דְּאִיהוּ חֹשֶׁךְ, וַעֲלָהּ אִתְמַר (בראשית א ד) וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, דְּשָׁלְטָנוּתָהּ בְּגָלוּתָא דְּאִיהוּ לַיְלָה, וּבְגָלוּתָא שַׁעְתָּא קַיְימָא לֵיהּ, דְּאִיהִי לִילִי"ת אִימָּא דְּעֶרֶב רַב, וְאִיהִי שְׁחוֹק הַכְּסִיל (ס"א הַטְחוֹל), וּבְגִינָהּ אִתְמַר (איוב ז ט) כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה.

וְדָא אִיהוּ צַדִּיק מִמֶּנּוּ בּוֹלֵעַ, דְּרָשָׁע וַדַּאי דְּאִיהוּ כְּסִיל,
עֲלֵיהּ אִתְּמַר (חבקוק א יג) **לָמָּה תַּבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ**
בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ, וְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין,
צַדִּיק מִמֶּנּוּ בּוֹלֵעַ אֲבָל צַדִּיק גָּמוּר אֵינוֹ בּוֹלֵעַ, וּבְגִינֵיהּ
אִתְּמַר (ש"א ב ו) **מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל, וַוי לְנִשְׁמָתָא כַּד בָּלַע**
לָהּ טְחוֹל, וַוי לְיִשְׂרָאֵל כַּד אִתְבַּלְעוּ בְּעֵרֶב רַב, דַּעֲלַייהוּ
אִתְּמַר (בראשית מא כא) **וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבֶּנָה,**
וּמַרְאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה.
בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא כָּל מִמַּנָּן דְּאוּמִין דְּעָלְמָא וְעֵרֶב רַב,
אִתְּמַר בְּהוֹן (איכה א ה) **הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ אוֹיְבֶיהָ**
שָׁלוּ, צָרֶיהָ וַדַּאי אִינּוּן עֵרֶב רַב, עֲלַייהוּ אִתְּמַר (ישעיה א
כג) **שָׂרַיִךְ סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַּנָּבִים כֻּלּוֹ, אוֹהֵב שֹׁחַד וְגוֹמֵר,**
אוֹיְבֶיהָ שָׁלוּ אִלֵּין עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל וְשִׁבְעִין מִמַּנָּן, דְּאִינּוּן
כֻּלְּהוּ בְּשַׁלְוָה בְּעוּתְרָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּדוּחֲקָא בַּעֲנִיוּתָא,
וּבְגִין דָּא וַוי לְעָלְמָא כַּד אִתְבַּלְעוּ בְּעֵרְבוּבְיָא בִּישָׁא,
וּמָאן גָּרַם דְּאִתְבַּלְעוּ בְּמַעַיְיהוּ וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל
קִרְבֶּנָה, בְּגִין דְּעוֹבְדֵיהוֹן בִּישִׁין בִּידֵיהוֹן, הֲדָא הוּא
דִּכְתִיב (תהלים קו לה) **וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם,**
כְּגַוְונָא דָּא נִשְׁמָתָא אִיהִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כַּד (דף נב ע"ב)
אִיהִי שְׁלֵימָא בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, אִתְּמַר בָּהּ (שיר ד ז) **כֻּלָּךְ**
יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ, בְּהַהוּא זִמְנָא שַׁרְיָא שֵׁם יהו"ה

עֲלָה, וְאִתְמַר בָּהּ (דברים כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, וּמִמַּנָּן דְּכָבֵד וְעַרְקִין דִּילֵיהּ וּמִמַּנָּן דְּטָחוֹל וְעַרְבוּבְיָא בִּישָׁא דִּילֵיהּ, מִתְכַּפְיָין תְּחוֹת לְבָא דְתַמָּן נִשְׁמָתָא.

וְאִם נִשְׁמָתָא אִיהִי מִתְטַנְפָּא (ס"א פְּגִימָא) בְּחוֹבִין, אוֹ גָּרַע מִינָהּ אֲפִילּוּ פְּקוּדָא חֲדָא מֵאִינּוּן פִּקּוּדִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין עֲבֵירָה מְכַבָּה מִצְוָה, בְּהַהוּא אֲתַר (נ"א אֲבֵר) דְּשַׁרְיָא עֲבֵירָה וְאִסְתַּלַּק מִצְוָה מִנֵּיהּ, הַהוּא אֵבֶר אִיהוּ פְּגוּם, וְאִיהוּ מוּם דִּנְשִׁמְתָא, בְּגִינֵיהּ לָא שַׁרְיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל נִשְׁמָתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כא יח) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב, נִשְׁמָתָא דְּאִית בָּהּ מוּם בְּחַד מֵרַמ"ח פִּקּוּדִין דִּילָהּ לָא אִתְקְרִיבַת בְּגִינֵיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲבָל נִשְׁמָתָא מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא לֵית בָּהּ מוּם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר ד ז) כְּלָךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ, אִם יֵצֶר הָרָע בָּעֵי לְקָרְבָא לְהַהוּא אֲתַר, כְּיוָן דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא תַּמָּן דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא, אִתְמַר בָּהּ (במדבר א נא) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, בְּגִין דַּעֲלָה אִתְמַר (ישעיה מב ח) אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן, דְּהַיְינוּ אֵל אַחֵר אֵל זָר, דִּנְשִׁמְתָא אִיהִי יְקָרֵיהּ, וְאִיהִי תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ, דְּבָהּ מְשַׁבַּח בַּר נַשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּצְלוֹתָא בְּכָל יוֹמָא בְּכַמָּה

תּוּשְׁבְּחָן וְהוֹדָאָן, וּבְגִין דָּא אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים, אִלֵּין שַׁבְעִין מְמַנָּן, דְּלָא יְהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ, דְּאִינּוּן עַרְקִין דְּכָבֵד דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר, טְחוֹל נָחָשׁ יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד אֵשֶׁת זְנוּנִים, בָּתַר דַּעֲבִידַת זִיּוּפָא (נ"א נאוּפָא) עִם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּפַלִּיגַת דְּמָא דִּילָהּ דְּאִיהִי תַּמְצִית דִּילָהּ לְכָל עַרְקִין, שִׁיוּרָא קְרִיבַת לְגַבֵּי טְחוֹל דְּאִיהוּ בַּעְלָהּ כְּסִיל, דְּלָא נָטִיל טְחוֹל אֶלָּא תַּמְצִית (נ"א שְׁמָרִים) דִּדְמָא, וְלָא יְהִיב לֵיהּ מִדְּמָא אָחֳרָא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, בְּגִין דְּלָא יְהִיב לֵיהּ אֶלָּא שִׁיוּרִין, וְכָבֵד אִיהוּ קִטְרוּגָא דְּרֵיאָה, דְּסָלִיק לְגַבֵּי לִבָּא נוּרָא מִגֵּיהּ, וְאִי לַאו דְּנָשִׁיב בֵּיהּ כַּנְפֵּי רֵיאָה, הֲוָה אוֹקִיד לְלִבָּא (וַהֲוָה אוֹקִיד כָּל גּוּפָּא נוּרָא דְּלִבָּא), הַדְרָא דְּכִנְתָּא לְוִיתָן, לָקֶבֶל חֵלֶב טָמֵא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר אֲפִילוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק, אֲבָל עַקְרָב פּוֹסֵק, שָׁרָף אִיהוּ מָרָה קִטְרוּגָא דְּרֵיאָה, בְּגִין דְּמָרָה אִיהִי שְׁרִיפַת כָּל גּוּפָּא.

בְּגִין דָּא תְּקִיעָה שְׁבָרִים וּתְרוּעָה אִינּוּן תְּבִירוּ דִּלְהוֹן, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (תהלים פט טז) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יהו"ה בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן, מַאי פָּנֶיךָ אִלֵּין תְּקִיעָה שְׁבָרִים וּתְרוּעָה, דְּאִינּוּן תְּקִיעָה חִוּורוּ דְּאַנְפִּין, שְׁבָרִים סוּמְקוּ דְּאַנְפִּין, תְּרוּעָה יְרוֹקָא דְּאַנְפִּין, וּבָהּ

נָפְקִין יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא, בְּזִמְנָא דְּמִתְהַפְּכִין אַנְפִּין דְּיִשְׂרָאֵל לִירוֹקָא כְּאִתְתָּא עוּבָּרָא.

וּבְאִלֵּין תְּלַת גַּוְונִין נַהֲרָא שְׂרָגָא דְּאִיהִי נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם (משלי כ כז), מַאי אָדָם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תְּלַת גַּוְונִין דְּשַׂרְגָּא, וּתְלַת גַּוְונִין אִלֵּין אִינּוּן לְבוּשִׁין לִתְלַת אֲבָהָן, דְּאִינּוּן חִוָּור סוּמָק יָרוֹק, גַּוְון אוּכְמָא אִיהִי קַדְרוּתָא דִּלְהוֹן, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (ישעיה נ ג) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, וּבְהוֹן מִתְלַבְּשִׁין הו"ה, תִּכְלֶת לְבוּשָׁא דְּאָת י' דְּאִיהוּ תַּכְלִית דְּכֹלָּא, נֵר אִיהוּ י', שַׁלְהוֹבָא דְּסָלִיק מִגֵּיהּ ו', וְנִעְנוּעָא דִּילֵיהּ הָכָא וְהָכָא דָּא ה"ה.

וּלְסִטְרָא אָחֳרָא אִית נֵר חֲשׁוֹכָא דְּגֵיהִנָּם, וְאִית לֵיהּ תְּלַת גַּוְונִין, גַּוְון סוּמָק דָּא כָּבֵד, עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם (בראשית לו א), מָרָה גַּוְון יָרוֹק, טְחוֹל גַּוְון שָׁחוֹר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם כז א) וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְסִימָנִיךְ בְּאִלֵּין גַּוְונִין שְׁקַעֲרוּרוֹת (ויקרא יד לז) יְרַקְרַקּוֹת אוֹ אֲדַמְדַּמּוֹת וּמַרְאֵיהֶן שָׁפָל מִן הַקִּיר, שָׁפָל הוּא גַּוְון אוּכָם, דְּאִתְּמַר (דף נג ע"א) בֵּיהּ (שם יג כא), וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן הָעוֹר וְהִיא כֵּהָה, וְאִיהִי שִׁפְלוּת דִּנְשָׁמְתָא בְּגוּפָא נֵ"ר (נ"א כַּד) נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא אִתְגַּלְיָין בְּכָבֵד מָרָה וּטְחוֹל, כָּל אִינּוּן אֵבְרֵי דְּגוּפָא דְּאִינּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא,

כְּלְהוּ דַּחֲקָן בִּמְרִירוּ, בְּגִין דִּנְשְׁמָתָא אַתְרָא דִּילָהּ מוֹחָא, יוֹנָה קַדִּישָׁא, נִשְׁמָתָא נִשְׂרָא, דִּבְהַאי יוֹנָה אִתְפַּרְנַסַת, בְּכַמָּה צְלוֹתִין וּפוּלְחָנִין, סְפִינָה דְּיוֹנָה קַרְקַפְתָּא, וְכַמָּה מְמַנָּן אִית בְּהַאי סְפִינָה דְּמַנְהִיגִין לָהּ, וְאִינוּן אוּדְנִין עַיְינִין חוֹטָמָא פּוּמָא, שֶׁבַע מְמַנָּן אִינוּן, וְסָלְקִין לְשִׁבְעִים לָשׁוֹן דַּהֲווֹ בִּסְפִינָה דְּיוֹנָה.

וְיוֹנָה אִיהִי צְלוֹתָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, נִשְׂרָא דְּאִתְפַּרְנַסַת בָּהּ דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, אִם יִשְׂרָאֵל לָא מְשַׁתְּדְּלִין בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין וּפוּלְחָנִין דִּנְשְׂרָא דְּאִיהִי רֵיאָה, מִיָּד וַיהו"ה הֵטִיל רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם (יונה א ד), דְּאִיהִי רוּחַ סְעָרָה, רוּחַ יהו"ה תְּנִיחֵהוּ בְּקַדְמֵיתָא, רוּחַ דְּנָשִׁיב בְּכַנְפֵי נִשְׂרָ"א דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ פָּרַח נִשְׂרָא בְּאִינוּן תְּרִין שִׁפְוָון, רוּחַ דְּנָשִׁיב בְּכֻלְּהוּ דָּא רוּחַ דְּחוֹטָמָא.

הַאי רוּחַ בְּכָל אֲתַר דְּאִיהוּ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה תַּמָּן אִשְׁתַּכְּחוּ, אִיהוּ וְ' דְּנָשִׁיב בְּכַנְפֵי רֵיאָה, וְעַל לְבָא דְּתַמָּן נֵר יהו"ה, דָּא נִשְׁמָתָא בְּמוֹחָא, רוּחַ בְּכַנְפֵי רֵיאָה, נֶפֶשׁ בִּלְבָּא, וּלְזִמְנִין תְּלַת בְּתְלַת מוֹחִין, וּמַחֲשָׁבָה רָכִיב עֲלַיְיהוּ דְּאִיהוּ אָדָם, וְהָכִי תְּלַת בְּלֵב, נֵ"ר נְ"שָׁמָה ר"וּחַ. רוּחָא דְּנָשִׁיב בְּהוֹן נֵ"ר בְּתֵרֵי בָּתֵּי לְבָא, וְאִינוּן נֶפֶ"שׁ וְרוּ"חַ, סִימָן נֵ"ר, וְהַאי וְ' אִיהוּ דְּנָשִׁיב בְּדְרוֹעִין

בְּשִׁית פִּרְקִין דִּלְהוֹן, וְאִיהוּ נַשִּׁיב בִּתְרִין שׁוֹקִין בְּשִׁית פִּרְקִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (שיר ה טו) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה. (ישעיה יא ב)

כַּד אֵבְרִין דְּגוּפָא מִתְנַהֲגִין בְּהַאי רוּחָא בְּאוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא בְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, סְפִינָה מִתְנַהֲגָא לְכָל סִטְרָא דְּבָעֵי בַּר נַשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ, דִּסְפִינָה אִיהִי רֵישָׁא וְאִיהִי לְבָא וְאִיהִי גּוּפָא.

וְאִם אֵבְרִין דְּגוּפָא דְּאִינּוּן מָארֵי סְפִינָה דְּאִינּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא, לָא מִתְנַהֲגִין בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא וּבְמִצְוָה דְּאִיהִי נַפְשָׁא, פָּרַח רוּחָא מִבֵּינַיְיהוּ, בְּהַהוּא זִמְנָא (יונה א ד) וַיהו"ה הֵטִיל רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם, דְּאִיהִי רוּחַ סְעָרָה, דְּאִיהִי גְּזֵרַת דִּינָא קַשְׁיָא, דִּסְעָרָה גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בִּסְעָרָה, וְהָאֲנִיָּה דְּאִיהִי גּוּפָא חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר.

בֵּיהּ זִמְנָא וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה (שם ה) דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתָיו (רות ג ז) וַתִּשְׁכָּב, שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁכַּב (יונה א ה) וַיֵּרָדֵם, וְאַמַּאי נָפְלַת, בְּגִין דְּפָרַח מִינָהּ רוּחָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּסָמִיךְ לָהּ, וְאִיהִי נָפְלַת, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בָּהּ אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, וּמָאן גָּרִים (איכה א א)

נְחִיתוּ דִּילָהּ, בְּגִין דִּבְטִילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא וּמִצְוָה, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהִי נָחֲתַת בֵּין רַגְלִין, יִשְׂרָאֵל בְּנָהָא אִינוּן מְהוּדָקִין בֵּין רַגְלִין, וְאִינוּן בְּמַרְעִין בְּמַכְתָּשִׁין, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּגוּפָא בְּבֵי מַרְעִין דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וּשְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן דְּאִיהִי יוֹנָה, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (יונה א ו) וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוֹבֵל, הַהוּא דְּחָבִיל בִּשְׂרָא בְּבֵי מַרְעָא. וְעוֹד מָאן רַב הַחוֹבֵל הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כב כה) אִם חָבוֹל תַּחְבּוֹל שַׂלְמַת רֵעֶךָ, חָבוֹל בְּבַיִת רִאשׁוֹן, תַּחְבּוֹל בְּבַיִת שֵׁנִי, וְאִיהוּ רַב דְּכָל מַנְהִיגֵי סְפִינָה, וּמָה אָמַר לֵיהּ (יונה א ו) קוּם קְרָא אֶל אלהי"ך, דְּהָא דִּינִין קָא אַתְיָין עָלָךְ וְעַל בְּנָיְךָ, הָא מָארֵי דְּחוֹבִין מִתְכַּנְּשִׁין, דְּאִינוּן סַחֲרִין לִסְפִינָה דִּילָךְ דְּאִינוּן רוּחִין בִּישִׁין, אִסְתַּכַּל בְּזַכְוָון דִּילָךְ, בְּאִלֵּין אֲבָרִים דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא וּבְפִקּוּדִין טָבִין, וְיַחֲזִירוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי תְּיוּבְתָּא עָלָךְ, וְאִיהִי אֲגִינַת עָלָךְ, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (דברים לב יא) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ דָּא יְרוּשָׁלֵם, עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף (שם) דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, יִפְרוֹשׂ כְּנָפָיו עֲלַיְיהוּ בְּשַׁבַּתָּא וְיִמִּין טָבִין, וּבְגִינָהּ מְבָרְכִין בְּהוֹן (דף נג ע"ב) בָּרוּךְ אַתָּה יהו"ה הַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם, וּבְזִמְנָא דְּפִרִישַׁת גַּדְפָּהָא עַל יִשְׂרָאֵל אִתְמַר (דברים לב יא) יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (שמות יט ד) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וכו׳,

וּבְגִין דָּא קוּם קְרָא אֶל אלהי"ך דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי תִּיּוּבְתָּא דִּילָךְ, וְתוּב בָּהּ לְמָארָךְ דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִסְתַּכַּל דְּשִׁפְחָה בִּישָׁא שָׁלְטָא עֲלָךְ דְּאִיהִי טִפָּה סְרוּחָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (איוב א ז) וַיֹּאמֶר יהו"ה אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא, דְּכָל חוֹבִין אִינּוּן מֵאֲבָרִין דְּטִפָּה סְרוּחָה, דִּבְגִינָהּ אִתְּמַר לְגַבֵּי חַיָּיבַיָּא מֵאַיִן בָּאתֶּם טִפָּה סְרוּחָה, וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל הַיַּבָּשָׁה (יונה א יג) בְּתִיּוּבְתָּא, וְלֹא יָכוֹלוּ כִּי הַיָּם, דְּאִיהוּ גְּזֵרַת דִּינָא, הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר עֲלֵיהֶם.

בְּהַהוּא זִמְנָא וַיְמַן יהו"ה דָּג גָּדוֹל לִבְלוֹעַ אֶת יוֹנָה (שם ב א), דָּא גָּלוּתָא קַדְמָאָה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה, וְדָא הוּא (בראשית מו ד) אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ בְּכָל אֲתַר דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן, קִלְקְלוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדֵיהוֹן, בֵּיהּ זִמְנָא אִתְּמַר בְּהוֹן (שמות א ח) וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם, וְדָא פַּרְעֹה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר וַיְמַן יהו"ה דָּג גָּדוֹל לִבְלוֹעַ אֶת יוֹנָה, דְּבָעָא לְבַטְלָא יִשְׂרָאֵל מֵעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם כב) כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאוֹרָה תַּשְׁלִיכוּהוּ, לְקִבְלֵיהּ וַיְמַן יהו"ה דָּג גָּדוֹל לִבְלוֹעַ אֶת יוֹנָה, לְקַטְלֵיהּ, לִבְלוֹעַ יוֹנָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא לִבְלוֹעַ אֶת יוֹנָה, אֶת אָתָא לְרַבּוֹת רַעְיָא מְהֵימְנָא דְּעָתִיד לְאִתְיַיהֲבָא אוֹרַיְיתָא עַל יְדֵיהּ, דְּאִיהִי

מֵאַלֶ"ף וְעַד תָּי"ו, כָּל אִלֵּין גִּלְגּוּלִין עַל יְדֵיהּ הֲווֹ, וְדָא אִיהוּ דָּג גָּדוֹל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל כט ג) הַתַּנִּין הַגָּדוֹל, אִיהוּ דָּג מִצְרָיִם, וּבַת זוּגֵיהּ דָּגָה (יונה ב ב) וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יהו"ה אֱלֹהָי"ו מִמְּעֵי הַדָּגָה, מָאן מְעֵי הַדָּגָה אִלֵּין מִצְרָאֵי.

וְעוֹד וַיְמַן יהו"ה דָּג גָּדוֹל, דָּא טְחוֹל לִילִית דְּאִיהִי עֶרֶב רַב מֵהַהוּא רַב הַחוֹבֵל (נ"א דָּא סמא"ל, דָּגָה דָּא נָחָ"שׁ לִילִי"ת בַּת זוּגֵיהּ מֵהַהוּא רַב הַחוֹבֵל טְחוֹל דְּאִיהוּ עֶרֶב רַב) דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות יב לח) וְגַם עֶרֶב רַב וכו', וּטְחוֹל אִיהוּ שְׁחוֹק הַכְּסִיל, עֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת ז ט) כִּי הַכַּעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ, לְבַלּוֹעַ אֶת יוֹנָה דָּא נַפְשָׁא, מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ (שמות ו ט) וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ, וּמֵעֲבוֹדָה קָשָׁה מִסִּטְרָא דְּכָבֵד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ז יד) כָּבֵד לֵב פַּרְעֹה, תִּכְבַּד הָעֲבוֹדָה, (שם ה ט) מִסִּטְרָא דְּמָרָה (שם א יד) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם.

דָּג גָּדוֹל אִיהוּ עֶרֶב רַב, דְּאִינּוּן (נ"א דְּאִיהוּ) רַב הַחוֹבֵל, מָאן חוֹבֵל אֶלָּא רַב מִכָּל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, אִיהוּ חוֹבֵל, וְאִיהִי חַבָּלָה, עֶרֶב רַב בְּנִין דְּלִילִית חַיְיבָא, דְּבֹהוֹן חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וַחֲבִילוּ יָת בִּשְׂרַייְהוּ בְּאָת בְּרִית, אִינּוּן רַב עֲלַייְהוּ בְּגָלוּתָא, וְאִינּוּן דָּגָה לְיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ (במדבר יא ה) זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה וכו'.

וּבְזִמְנָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קְטִיל מִנַּייהוּ סַגִּיאִין, וּבְגָלוּתָא בַּתְרָאָה עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְקָטְלָא לוֹן, וְדָא אִיהוּ (שמות ז יח) **וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאוֹר** מֵתָה, **וַיִּבְאַשׁ הַיְאוֹר דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ** (משלי ו כג) **וְתוֹרָה אוֹר, סָרְחַת לְגַבַּייהוּ, וְאִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל** (שמות א כב) **כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאוֹרָה תַּשְׁלִיכוּהוּ, אוֹר אִיהוּ רָ"ז, הַיְאוֹרָה בַּת זוּגֵיהּ דְּהַהוּא אוֹר, דְּאִתְמַר בָּהּ** (שם י כג) **וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם, כְּגַוְונָא דָּא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה** (הַיְאוֹרָה) **הַוּוֹהַר בֵּיהּ הָוָה רָ"ז, דְּאִיהוּ אוֹר דְּפוּרְקָנָא בַּתְרַיְיתָא, לְקַיֵּים** (מיכה ז טו) **כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת, וְדָא אִיהוּ כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאוֹרָה תַּשְׁלִיכוּהוּ, וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן, אִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה.**

דָּבָר אַחֵר וַיְמַן יהו"ה דָּג גָּדוֹל לִבְלוֹעַ אֶת יוֹנָה (יונה ב א)**,**

דָּא עַנְיוּתָא, דְּאִיהוּ עֶצֶב, וְנוּקְבָא דִּילֵיהּ עִצָּבוֹן, דְּכוּרָא דָּג נוּקְבָא דָּגָה, דָּא הוּא (שם ב) **וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יהו"ה אֱלֹהָי"ו מִמְּעֵי הַדָּגָה, מִכַּפְנָא דַּעֲנִיוּתָא דְּמָטֵי לְמֵעוֹי דְּיִשְׂרָאֵל, בְּהַהוּא זִמְנָא וַיֹּאמֶר יהו"ה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה וְגוֹמֵר** (שם יא)**, בְּדוֹחֲקָא דְּדָאֲגָה דִּלְהוֹן דְּדוֹאֲגִין מִן עֲנִיוּתָא, מִדּוֹחֲקָא יִפְקוּן מִן גָּלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (שמואל ב׳ כב כח) **וְאֶת עַם עָנִי תוֹשִׁיעַ, דָּא נְבוּאָה**

דְּיוֹנָה דְּנִתְנַבָּא דְּיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא בְּדָאֳגָה (ס"א בְּדוּחֳקָא) דַּעֲנִיוּתָא, וּבִימִינָא יִפְקוּן, (דף נד ע"א) בְּגִין דְּצַדִּיק חַ"י עָלְמִין אִיהוּ עָנִי דְּאִתְקַשַּׁר בִּימִינָא, דְּאִיהוּ פֶּסַח, כְּגַוְונָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל טז ז) וְאַתְּ עֵרוֹם וְעֶרְיָה, וְהַאי יוֹנָה אִיהִי יוֹנָה דְּתֵיבַת נֹחַ.

דָּבָר אַחֵר (יונה ב יא) וַיֹּאמֶר יהו"ה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת הַיוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה, קָם סָבָא מִבָּתַר טוּלָא פָּתַח וְאָמַר, וְהַמָּן כְּזֶרַע גַּד הוּא (במדבר יא ז), מַאי כְּזֶרַע גַּד, אֶלָּא גַּד אִיהוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, גְּמוֹ"ל דַּלְי"ם, כְּזֶרַע גַּד דָּא יוֹנָה י' וַדַּאי, טִפָּה חִוּוֹרְתָּא, דְּבֵיהּ אִשְׁתַּלִּים גַּד וְאִתְעֲבִיד גִּיד, וְעַל דָּא הַאי זַרְעָא דְּאִיהִי יו"ד דְּאִיהִי טִפָּה קַדִּישָׁא, אִתְמַר (יונה ב יא) וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה דְּאִיהִי נוּקְבָא, וּמַה דַּהֲוָת יַבָּשָׁה ה' אִתְקְרִיאַת אֶרֶץ, לְאַפָּקָא זַרְעִין וְאִיבִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א י) וַיִּקְרָא אלהי"ם לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ, וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, דָּא מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה (ירמיה יד ח).

מִקּוֹרָא דְּנְבִיעוּ מֵהַהוּא זֶרַע דְּאִתְמַשַּׁךְ מִמּוֹחָא עִלָּאָה, וְהַאי (נ"א וַהֲהִיא) טִפָּה אִיהִי י' זְעֵירָא, כַּד נָפְקַת א מִן מוֹחָא דְּאִיהִי חָכְמָה, כָּל סְפִירָה נָטְלַת חֶלְקָהָא, עַד דְּאִתְפַּלִּיגַת לְתֵשַׁע נְקוּדִין, וְכַד נָטִיל כָּל חַד חוּלָקֵיהּ

אִשְׁתַּאֲרַת עִשּׂוּרָא מִכֻּלְּהוּ טִפִּין, דְּנַטִּילַת הַהִיא יַבָּשָׁה דְּאִיהִי עֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת, וּבְגִינָהּ מְעַשְּׂרִין.

וְהַהִיא טִפָּה בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְאָרְכַת, וְאִתְעֲבִידַת זֶרַע ו', דְּכָלִיל שִׁית סְטָרִין, וּכְמָה דְּכָל סְפִירָן נָטְלִין חוּלָקֵיהוֹן מֵהַהוּא טִפָּה, הָכִי נָטְלִין מִזֶּרַע (נ"א מֵהַהוּא זֶרַע) דְּאִיהוּ ו', כַּד אִיהוּ זְעֵיר אִתְעֲבִיד שִׁית, כַּד נָטִיל בְּיו"ד סָלִיק לְשִׁתִּין, שִׁית זְמִנִין עֶשֶׂר, אֲבָל כָּל סְפִירָן כָּל חַד אִיהוּ תֵּשַׁע, וּמַלְכוּת בָּהּ אִשְׁתַּלִּים כָּל חַד לְעֶשֶׂר, וְכוֹלָא אִתְמַשַּׁךְ לְגַבֵּיהּ דְּגִיד דְּאִיהוּ צַדִּיק, וּמִנֵּיהּ לְהַהוּא יַבָּשָׁה, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאָרִיק בָּהּ כּוֹלָא אִתְקְרִיאַת תֵּיבַת נֹחַ, וְרָזָא דְּמִלָּה וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי (בראשית ח יג), מַה דַּהֲוֹת ה' יַבָּשָׁה, אִתְעֲבִידַת ה"א הַשְּׁבִיעִי, וְדָא אִיהוּ וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, וַתָּנַח וַדַּאי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְדָא אִיהוּ גִּיד צַדִּיק חַ"י עָלְמִין, בְּגִין דְּמִנֵּיהּ נָפִיק זֶרַע לְהַאי יַבָּשָׁה.

וְכָל מָאן דְּאַפֵּיק הַאי זֶרַע דְּאִיהוּ נְבִיעוּ מִלְּעֵילָּא דְּלָא בְּהַאי יַבָּשָׁה, גָּרִים פְּרוּדָא בְּהַהוּא נְבִיעוּ, כַּבְיָכוֹל כְּאִלּוּ אִתְפַּסַּק נְבִיעוּ דִּשְׁכִינְתָּא, וְיִתְרַבֶּה נְבִיעוּ דְּסִטְרָא אָחֳרָא, דְּאִינּוּן מֵי טוֹפָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ז יט) וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּלֵית נְבִיעוּ בְּהַהִיא יַבָּשָׁה דְּהִיא כְּבֵדָה, אִתְעֲבִידַת קַלָּה,

לְאִסְתַּלְקָא מֵעַל יִשְׂרָאֵל, וְאִתְמַר בָּהּ (שם יז) וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ, וְלָא נָחֲתַת עַד יַרְחָא שְׁבִיעָאָה, דְּאִתְמְלִיאַת בְּזַכְוָון דִּילָהּ וְאִיהִי כְּבֵדָה נָחֲתַת, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם ח ד) וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיהוּ תִּשְׁרִי דְּרוֹעָא שְׁמָאלָא, דְּאִי הֲווֹ נָפְקִין בֵּיהּ יִפְקוּן בְּמִיתָה, וְלָא יִשְׁתָּאֲרוּן אֶלָּא חַד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה, חַד מֵעִיר כְּגוֹן נֹחַ, וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה כְּגוֹן שֵׁם וְיֶפֶת, וּמֵאָחֳרָנִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה, מֵאִינוּן עַמֵּי הָאָרֶץ דְּדַמְיָין לִבְעִירָן וְעוֹפִין וְחֵיוָון, וְאִלֵּין אִינוּן דְּאוֹקְרִין יָמִים טוֹבִים וְחַגִּין, דְּאִינוּן שְׁנַיִם שְׁנַיִם תְּרִין יוֹמִין חַד דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְחַד דְּשַׁבּוּעוֹת, תְּרִין יוֹמִין דְּפוּרִים, שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִלֵּין שִׁבְעָה יוֹמִין דְּפִסְחָא, וְשִׁבְעָה יוֹמִין דְּסֻכּוֹת, אוֹ דְּמִתְפַּלְּלִין חַ"י בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא בְּכָל יוֹמָא. (דף נד ע"ב)

דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן שְׁנַיִם שְׁנַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה חַ"י.

אוֹ אִלֵּין דַּהֲווֹ נָטְרִין י' דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית מִילָה דְּאִיהוּ לְשָׁמְנָה דְּכֻלָּא חַ"י, אוֹ אִלֵּין דְּמַנְחָן תְּפִלֵּי בְּכָל יוֹמָא דְּאִינוּן אוֹת י', כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות יג טז) וְהָיָה לְאוֹת כו', וַהֲווֹ קָשְׁרִין לֵיהּ בְּח' בָּתֵּי דְּתְפִלֵּי, דְּאִינוּן ד' בָּתֵּי דְּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וְאַרְבַּע פַּרְשִׁיִּין דְּתְפִלִּין דְּיָד, אוֹ אִינוּן דְּנָטְרִין אוֹת י' שַׁבָּת בְּתְחוּמָא דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ ח', תְּרֵי אַלְפֵי אַמִּין

לְכָל סִטְרָא, וְכֹלָּא חַ"י, לְאִלֵּין אִינּוּן מְקַבְּלִין בִּתְשׁוּבָה, דְּאִיהִי תֵּיבַת נֹחַ יוֹם הַכִּפּוּרִים.

אֲבָל לְאָחָרְנִין לָא יְקַבֵּל לוֹן בִּתְיוּבְתָּא, וְאִם יִפְקוּן בְּיוֹמָא דְּדִינָא, אִלֵּין דְּלָא הֲווֹ נָטְרִין, אִתְּמַר בְּהוֹן וַיִּגְוַע כָּל בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ (בראשית ז כא), וְאִלֵּין אִתְקְרִיאוּ רְשָׁעִים גְּמוּרִים דְּנָדְּונִין לְאַלְתַּר לְמִיתָה, דִּבְהוֹן בְּשִׁית יוֹמִין חָוֹת שְׁכִינְתָּא מִתַּתְרָכָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ (שם ח ט), וְאִלֵּין אִינּוּן יוֹמִין דְּחוֹל.

צַדִּיקִים גְּמוּרִים אִלֵּין אִינּוּן דְּנָטְרִין חַ"י וְשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וַתָּשָׁב אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְדָא עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, דְּשְׁכִינְתָּא קָא אַתְיָא לְשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ בְּגִין דְּאִינּוּן קֹדֶשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוה"ה, וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוה"ה אלהיכ"ם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם (ירמיה ב ג; דברים ד ד).

וְאִינּוּן צַדִּיקִים גְּמוּרִים דְּנִכְתָּבִין וְנֶחֱתָמִין לְאַלְתַּר לְחַיִּים, וּכְתִיבִין בְּסִפְרָא דְּחַיֵּי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וכו', בֵּינוֹנִיִּים דְּכִלִּילָן מֵחוֹל וְקֹדֶשׁ תַּלְיָין עַד יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּתֵיבַת נֹחַ, אִם תַּיְיבִין בִּתְיוּבְתָּא יְקַבֵּל לוֹן וְיִכְתְּבוּן לְחַיֵּי, וְאִם לָאו יִכְתְּבוּן לְמִיתָה עִם אָחָרְנִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (בראשית ז כא)

וַיִּגְוַע כָּל בָּשָׂר וכו', וּבִינוֹנִיִּים בְּגִין דְּאִית בְּהוֹן פְּקוּדִין וְחוֹבִין, אִתְמַר בְּהוֹן (שם ו יט) **וּמִכָּל הָחַי מִכָּל בָּשָׂר וכו', מִכָּל הָחַי מִסִּטְרָא דְּזַכְוָון, מִכָּל בָּשָׂר מִסִּטְרָא דְּחוֹבִין.**

(וְעוֹד דִּבְזִמְנָא דְּייֵתֵי מְשִׁיחָא כָּל אִינּוּן דְּנַטְרוּ אוֹת בְּרִית יְשֵׁזִיב יַתְהוֹן מִמּוֹתָנָא, דִּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְבַּטֵּל מוֹתָנָא, דַּהֲווֹ מִתְנַבְּאִין אִינּוּן נְבִיאַיָּא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא דְּלָא יִשְׁתָּאֲרוּן אֶלָּא חַד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה, כְּגוֹן הַהוּא דִּכְתִיב (שם ז ט) **שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל נֹחַ**, וְאִית מָאן דְּאָמַר שִׁבְעָה שִׁבְעָה מִסִּטְרָא דְּבַת שֶׁבַע, וְאִלֵּין אִינּוּן חַד מֵעִיר, נֹחַ דָּא שַׁבָּת, דְּבֵיהּ נָיְחָא דְּיָרִית לָהּ צַדִּיק, שְׁנַיִם שְׁנַיִם תְּרֵין יוֹמִין חַד דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְחַד דְּיוֹם הַדִּין, דְּתִנְיָינָא אִיהוּ מְסָפֵּק וְיוֹמָא חָדָא דְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְיוֹמָא חָדָא דְּשָׁבוּעוֹת, וְשִׁבְעָה שִׁבְעָה אִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמֵי דְּסֻכּוֹת וְשִׁבְעָה יוֹמֵי דְּפִסְחָא, דְּמָאן דְּנָטִיר אִינּוּן יוֹמִין עָתִיד לְאִשְׁתֵּזָבָא בִּגְלוּתָא).

וּבְגִין דְּגַלֵּי כָּל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, שְׁאִיל רַחֲמֵי עֲלַייְהוּ, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות לב לב) **וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ, וּבְפִיּוּסָא דִּילֵיהּ אִדַּבַּק בְּמַלְכָּא, וַאֲחִיד בִּדְרוֹעָא דִּימִינָא וְאָמַר** (שם יג) **זְכוֹר לְאַבְרָהָם, וּלְבָתַר אֲחִיד בְּשִׁמְאלָא וְאָמַר זְכוֹר לְיִצְחָק, וּלְבָתַר אֲחִיד בְּגוּפָא וְאָמַר** (שם) **וּלְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִלֵּין בֵּינוֹנִים לְגַבַּייְהוּ תַּמָּה זְכוּת אָבוֹת, כֵּיוָן דְּלָא תָּאבוּ בִּתְיוּבְתָּא הָא אִינּוּן כִּרְשָׁעִים גְּמוּרִים וְאִם תָּאבִין בִּתְיוּבְתָּא אִתְמַר לְגַבַּייְהוּ חָלָה זְכוּת**

אָבוֹת, וּבְגִין דְּלָא יִתְאַבִּידוּ אִלֵּין בֵּינוֹנִיִּים אָמַר מֹשֶׁה וְכִי יֵמְרוֹן בְּנֵי עָלְמָא דַּאֲנָא כְּנַח דְּלָא בָּעָא רַחֲמֵי עַל דָּרֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא מָסַר גַּרְמֵיהּ עֲלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא.

וּבְגִין דָּא עָתִיד רַעְיָא מְהֵימְנָא לְמֶהֱוֵי בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, וּבֵיהּ יִתְקַיֵּים (ישעיה נג ה) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ, אִתְעֲבִיד חוֹל בְּגִינַיְיהוּ, מְדוּכָּא בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּמַכְתְּשִׁין דְּיִסּוּרִין דַּעֲנִיוּתָא, בְּכַמָּה דּוֹחֲקִין דְּסָבִיל עֲלַיְיהוּ, וּבְגִינֵיהּ (שמות לב ד) וַיִּנָּחֶם יהו"ה עַל הָרָעָה וְגוֹמֵר, וְהָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נג ה) וּבַחֲבוּרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ, וּבְגִינֵיהּ שְׁמָאל דּוֹחֶה לְבֵינוֹנִיִּים דְּאִיהִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיָמִין מְקָרֵב לוֹן בִּתְיוּבְתָּא דְּאִיהוּ פֶּסַח, (דף נה ע"א) דְּרוֹעָא יְמִינָא לְקַבֵּל שָׁבִים, וְיוֹקִים לוֹן מִנְּפִילוּ דְּלְהוֹן וַאֲחִיד בִּידֵיהוֹן, וְיֵימִי לוֹן קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם, וּבְשָׁבוּעוֹת יְפִקוּן בִּזְכוּתָא דְּמֹשֶׁה דְּאִיהוּ מַתַּן תּוֹרָה רַחֲמֵי, וְגַלִּי לוֹן סֵפֶר תּוֹרָה, וְיִתְכַּנְשׁוּן לִירוּשְׁלֵם, וְתֵרָאֶה הַיְבָּשָׁה מַלְכוּת הָרְשָׁעָה, וְרַחֲמֵי עַל בְּנוֹי, וּבֵיהּ (דברים לב יא) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ, מָאן קִנּוֹ יְרוּשְׁלֵם קִנּוֹ (לִשְׁכִינְתָּא).

בְּהַהוּא זִמְנָא שׁוֹפָ"ר מְהוּפָּ"ךְ קַדְמָ"א זָקֵף קָטָ"ן, אִתְהַפַּךְ מֵמְשָׁלָה דְּאוּמִין דְּעָלְמָא, וְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן מִזַּרְעָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב יא) קָטֹנְתִּי

מִכֹּל הַחֲסָדִים אִסְתַּלַק וְאִזְדַּקַּף, וְאִתְמַר בֵּיהּ זָקֵ"ף גָּדוֹ"ל, בִּימִינָא אִסְתַּלְקוּ מִן גָּלוּתָא, בְּגִין דְּמוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה דְּדַרְגֵּיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ שָׁבוּעוֹת.

וּבֵיהּ מַאֲרֵי"ךְ טַרְחָ"א, בֵּיהּ מַאֲרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אֶרֶךְ אַפַּיִם עַל בֵּינוֹנִיִּים, וְטָרַח בְּגִינַיְיהוּ, לְקַיְּמָא וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ (ישעיה נד ז), וּבֵיהּ יִפְקוֹן עַל יָדָא דְּהַהוּא דְּאִתְיְהִיב אוֹרַיְתָא עַל יְדֵיהּ בְּשָׁבוּעוֹת, דְּאָזִיל לִימִינָא דְּהַיְינוּ פֶּסַח, בְּהַהִיא זִמְנָא אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה (שמות טו א), וּבַסְּכוֹת וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם (בראשית לג יח), שָׁלֵם בְּגוּפֵיהּ, שָׁלֵם בְּמָמוֹנֵיהּ, וְאִסְתַּחַר בְּשִׁבְעָה עֲנָנֵי יְקָר כְּגַוְונָא דְּקַדְמֵיתָא כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לְקַיֵּים כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹמֵר (מיכה ז טו).

וְרַשְׁיָעָ"א דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב אִתְמַר בְּהוֹן סו"ף פָּסו"ק, דְּאִינּוּן מִזַּרְעָא דַּעֲמָלֵק דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות יז טו) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס י"ה, וְאִינּוּן חֲמֵשׁ מִינִים עֲמָלֵקִים גִּבּוֹרִים נְפִילִים עֲנָקִים רְפָאִים, דְּכֻלְּהוּ מִסְתַּלְּקִין וּמִתְגַּבְּרִין עַל יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ז יח) וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל הָאָרֶץ, אַרְבַּע זִמְנִין כְּתִיב וַיִּגְבְּרוּ וְגָבְרוּ, לָקֳבֵל אַרְבַּע גָּלְוָון, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר סו"ף פָּסו"ק, דְּפָסִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסוֹף יוֹמַיָּא מֵעָלְמָא.

(דף נה ע"א)

וּבְהַהוּא זִמְנָא הַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף (ישעיה ס כב) מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם (שם) מִסִּטְרָא דִימִינָא, אֲנִי יהו"ה בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה (שם) מִסִּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וּמִיָּד יִתְפַּסְקוּן עַמָּלֵקִים מִן עָלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כָּרְסְיֵיהּ, וְדָא אִיהוּ שׁוֹפָ"ר הוֹלֵ"ךְ אַתְנָ"ח יִתְי"ב, בְּהַהוּא זִמְנָא דְיִתְמַחוּן עַמָּלֵקִים מֵעָלְמָא, יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָח נְיָיחָא לְיִשְׂרָאֵל, וְיָתִיב עַל כָּרְסְיֵיהּ, כְּמָה דְאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יִתִיב, לְבוּשֵׁהּ כִּתְלָג חִוָּר, לְקַיְימָא אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ (ישעיה א יח).

וּלְגַבֵּי עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל כְּתִיב (דניאל ז ט) כָּרְסְיֵיהּ שְׁבִיבִין דְּי נוּר, (ס"א רוֹמִי) וּמֵאִינּוּן שְׁבִיבִין דְּכָרְסְיֵיהּ אוֹקְדוּן כָּל טַעֲוָון דִּילְהוֹן, גַּלְגִּלּוֹהִי נוּר דָּלִיק, דְּנָחֲתִין מִגֵּיהּ עֶשֶׂר גַּלְגַּלִּין מִסִּטְרָא דְאָת י', וּשְׁבִיבִין מִסִּטְרָא דְאָת ה', תְּרִין אַתְוָון יִתְעָרוּן בְּנוּרָא לְאוֹקָדָא טַעֲוָון דִּילְהוֹן, בְּהַהוּא זִמְנָא (ישעיה א לא) וְהָיָה הֶחָסֹן לִנְעוֹרֶת וכו'.

בְּהַהוּא זִמְנָא סָלִיק ו' עַל דַּרְגָּא דִילֵיהּ דְּאִיהוּ שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, וְדָא אִיהוּ דַּרְגָּ"א, תְּרֵ"י טַעֲמֵ"י, מַאי תְּרֵ"י טַעֲמֵ"י, אֶלָּא בָּתַר דְּסָלִיק לְדַרְגֵּיהּ יֵימַר לְיִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה לִי מִטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי (בראשית כז ד), מִפִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה דִכְלִילָן בֵּהּ' דְּאַבְרָהָם, דְּכְלִיל

רְמַ"ח פִּקּוּדִין, דִּבְהוֹן אִתְקְרִיב ה' לְגַבֵּי ו', וְקָרְבָּנָא דָּא אִיהוּ קְרִיבוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ.

בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר (נ"א אֵבֶר וְאֵבֶר) קְרִיבוּ י"ה, ה' חֲמֵשֶׁת אַלְפִּים לִבְרִיאַת עוֹלָם, ו' אֶלֶף הַשִּׁשִּׁי בְּרַמַ"ח, וּבְשִׁמָאלָא דְתַמָּן לְבָא יִטּוֹל נוּקְמִין מֵאוּמִין דְּעָלְמָא, וְרָזָא דְמִלָּה (ישעיה סג) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי, וַדַּאי אִתְכְּלִילָן בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה אִתְיְהִיבוּ מִימִינָא, וּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה מִשְּׁמָאלָא, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּרֵ"י טַעֲמֵ"י, וּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה אִינּוּן מַאֲכָלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה פַּרְנָסָה לְסמא"ל לְמָאן דְּעָבַר עֲלַיְיהוּ.

(וְאִלֵּין הֲוָה קְרִיב) (נ"א אַקְדִּים) (נ"א וּבְאִלֵּין מִתְקָרֵב) עֵשָׂו לְיִצְחָק וְאָמַר לֵיהּ יְקוּם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ (בראשית כז לא), וְסמא"ל בְּגִינַיְיהוּ הֲוָה אַקְדִּים (נ"א קָרִיב) לִשְׁמָאלָא, לְאַטְעָמָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵחוֹבִין דִּבְנוֹי דְּאִינּוּן מַאֲכָלִין מְרִירָן, דִּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר (מלאכי א ג) וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא מִתַּמָּן אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא (דף נה ע"ב) דִּימִינָא וּשְׁמָאלָא, בְּהַהוּא זִמְנָא עָשָׁן יִתְעַר לְגַבֵּי שְׁמָאלָא לְאַעֲבָרָא מִתַּמָּן סמא"ל, וּמִיָּד סָלִיק עָשָׁן אָחֳרָא דְּאִיהוּ עֲשַׁן הַקְּטֹרֶת, (אִיהוּ כְּלָלָא דְאוֹרַיְיתָא קִשׁוֹרָא דִּילֵיהּ פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה) לְקָשְׁרָא

וּלְקָרְבָא יְמִינָא בְּשִׂמְאלָא, דְּעַמּוּדָא דְּעָשָׁן אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא (בְּרַחֲמוּ, וּפְקוּדִין דְּלֹא תַּעֲשֶׂה בִּדְחִילוּ) **עַמּוּד הַקְּטֹרֶת.**

מַאי קְטֹרֶת דִּילֵיהּ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי סָלְקָא בְּכַמָּה רֵיחִין וּבוּסְמִין טָבִין, וְכַד סָלְקָא לְגַבֵּיהּ אִתְמַר בָּהּ (שיר ג ו) **מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר וכו' דְּסָלְקָא בְּהוֹן, דָּא ה' תַּתָּאָה, זֹאת סָלְקָא בְּמ"י, מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה** (שם) **תֵּרֵי יַרְכֵי קְשׁוֹט, מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל** (שם) **דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ כְּלִיל כֹּלָּא, אִיהוּ רוֹכֵל, וְאִיהִי אַבְקַת דִּילֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ב כד) **וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וּבֵיהּ סְלִיקַת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ.**

שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי קְטֹרֶת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהִי קָרְבָּן דִּילֵיהּ, מִזְּבֵּחַ דִּילֵיהּ, דְּבָהּ מְתַקְּנִין יִשְׂרָאֵל מַאֲכָלִים דְּקָרְבָּנִין דְּצְלוֹתִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִינּוּן לָקְבֵל קָרְבַּן הַשַּׁחַר, וְקָרְבַּן דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, וְקָרְבָּנָא דְּאֻמּוּרִים וּפְדָרִים דְּמִתְאַכְלִין כָּל לֵילְיָא, וְאִיהוּ קָרְבַּן מוּסַף דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְאִיהוּ קָרְבָּנָא דְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים דְּלֵית קָרְבָּנָא (קְרִיבוּ לְעַמָּא קַדִּישָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב) **אֶלָּא בָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (ויקרא טז ג) **בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאַל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת** (ירמיהו ט כג).

אִיהִי מַשְׁכּוֹנָא דִּילֵיהּ, דִּבְגִינָהּ אִיהוּ שָׁאֲרֵי בְּגַוַּוייהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כה ח) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם וְגוֹמֵר, אִיהִי אָרוֹן דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה גְּנִיז בְּגַוָּוהּ, אִיהִי מְנָרְתָּא דִּילֵיהּ, וּמְנוֹרַת הַמָּאוֹר מֵהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ו כג) וְתוֹרָה אוֹר, וְאִיהִי נֵר דְּדָלִיק קָדָמֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כד ב) לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד, וְאִיהִי בַּת שֶׁבַע מְנָרְתָּא כְּלִילָא מִשִּׁבְעָה בּוֹצִינִין, אִיהִי נֵר לְגַבֵּיהּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְאִיהוּ אוֹר לְגַבָּהּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְעַל תַּרְוַיְיהוּ אִתְמַר (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר.

אִיהִי קְדוּשִׁין דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, בְּגִין דִּקְדוּשָׁה מִסִּטְרָא דִּלְוִיִּם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, וַעֲלָהּ אִתְמַר תְּהֵא לִי מְקוּדֶּשֶׁת בְּטַבַּעַת זֹאת, וְאִיהִי בְּרָכָה דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, דְּאִיהִי כְּהוּנָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר ו כג) כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִתְקְרִיאַת כַּלָּה דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ כָּ"ל, וְדָא אִיהוּ כַלָּ"ה, כָּ"ל ה', בְּגִין דְּאִיהוּ בְּרִית דַּאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ, וּמִסִּטְרָא דְּצַדִּיק אִיהוּ יְחוּד דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ קוֹצָא דְּאָת ד' מִן אֶחָד, דְּקָשִׁיר בֵּין א"ח וּבֵין ד', וְאִיהִי צְלוֹתָא דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא דְּחַי עָלְמִין, דְּאִיהוּ חַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא.

אִיהִי אוֹת דְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, שַׁבָּת אִיהִי כְּלָל דְּתִלַּת אַבָּהָן, בְּגִין דְּאִיהִי בַּת כְּלִילָא בִּתְלַת עַנְפֵּי אַבָּהָן דְּאִינּוּן ש, אִיהִי תְּחוֹם דִּילֵיהּ וְאִיהִי רְשׁוּת דִּילֵיהּ, רְשׁוּת הַיָּחִיד דְּגָבְהוֹ עֲשָׂרָה, וְדָא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה דְּאִינּוּן יהו"ה, אִיהוּ עֵירוּב דִּילָהּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּאִינּוּן ע"ב רי"ו דְּהַיְינוּ חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְאִיהִי עַרְבִית דִּילֵיהּ עִיבּוּר דִּילֵיהּ.

אִיהִי טַלִּית דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָהּ אִתְעַטַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קד ב) עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה, וְאִיהִי צִיצִית דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ עָנִי בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף, עָנִי וַדַּאי, דְּבֵיהּ אִתְעַטַּף, בְּגִין דְּאִיהִי כְּסוּתָהּ לְבַדָּהּ הִיא שְׁמָלָתוֹ לְעוּרוֹ (שמות כב כו), דָּא מִשְׁכָּא דִּתְפִלִּי, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם.

אַרְבַּע בָּתֵּי דְּרִישָׁא אִינּוּן אהי"ה, אַרְבַּע פָּרָשִׁיִּין דְּאִינּוּן קַדֶּשׁ לִי (שמות יג ב), וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ (שם יא), שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד), וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ (שם יא יג), דָּא יהו"ה, אַרְבָּעָה בָּתֵּי דְּיָד דָּא אדנ"י, אַרְבָּעָה פָּרָשִׁיִּין דָּא יהו"ה, וּבְהוֹן מ"ב אַזְכָּרוֹת בִּתְמַנְיָא פָּרָשִׁיִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים סה יח) אדנ"י בָּם, דָּא אִיהוּ כִּי הִיא שְׁמָלָתוֹ

לְעוּרוֹ (שמות כב כו), וְאִיהִי תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית, אִיהִי סוֹד הַיִּבּוּם, יְבָמָה דִּילֵיהּ בְּגָלוּתָא, י"ב מ"ה ב"י מ"ה. (דף נו ע"א) תְּלַת גְּלְגּוּלִין דִּילָהּ אִינּוּן תְּלַת אָבָהָן, דַּעֲלַייהוּ אִתְּמַר (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, אִיהִי יְשׁוּעָה דִּילֵיהּ, גְּאוּלָה דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית לֵיהּ רְשׁוּתָא לְאַפָּקָא מִן גָּלוּתָא, עַד דְּאִיהִי נָפְקַת עִמֵּיהּ, הִיא נְבוּאָה דִּילֵיהּ, נְבוּאָה כְּלִילָא שִׁית דַּרְגִּין מִסִּטְרָא דְּאָת ו' דְּאִיהִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהִי חֲלוֹם אֶחָד מִשִּׁתִּין בִּנְבוּאָה, וּמַאי שִׁתִּין אֶלָּא לֵית שִׁיבָ"ה (נ"א שִׁינָה) פְּחוּתָה מִשִּׁתִּין, וְדָא יִשְׂרָאֵל סָבָא, דְּסָלִיק בְּאָת ו' שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר דְּאִיהוּ שִׁתִּין.

וְאִיהִי יְרָאָה מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, אַהֲבָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהִי תּוֹרָה מִסִּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהִי אָנֹכִי מִסִּטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה דַּאֲחִידָא בִּימִינָא, בְּגִין דְּאָנֹכִ"י אִיהוּ כֹּס"א בְּחוּשְׁבָּן, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה טז ה) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, מִסִּטְרָא דְּסמא"ל וְנָחָשׁ דְּאִינּוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

וְאִיהִי פֶּסַח מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, וְאִיהִי מַצָּה פְּרוֹסָה מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, וְאִיהִי מַצָּה שְׁלֵמָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, בְּגִין

דְּסִטְרָא דְצָפוֹן לַאו אִיהוּ שְׁלִים, וּבְגִין דָּא מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה (ירמיה א יד), וְהִיא (מצה) מִצָּוָה בְּאָת ו' מִסִּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא.

וְאִיהִי שָׁבוּעוֹת מִסִּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת וַדַּאי אִית בְּהוֹן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, וּבְהוֹן מ"ט יוֹמִין, כְּחוּשְׁבַּן מ"ט אַתְוָון דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וכו', בָּרוּךְ שֵׁם וכו', בְּיוֹמָא דְחַמְשִׁין שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה בָּהּ, וְאִתְקְרִיאַת מַתַּן תּוֹרָה, וְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ תּוֹרָה דְאִתְיְהִיבַת בְּחַמְשִׁין יוֹמִין דְּשָׁבוּעוֹת, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר בֶּן חֲמִשִּׁים לְזִקְנָה (נ"א לְבִינָה), בְּהַהִיא דְאִתְמַר בָּהּ כִּי זָקְנָה אִמֶּךָ, וַעֲלָהּ אִתְמַר (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא, בְּגִין דְּאִיהִי ה' וְסָלְקָא בְּאָת י' לְחַמְשִׁין חָמֵשׁ זְמִנִין עֶשֶׂר, וַעֲלָהּ אִתְמַר בֶּן חֲמִשִּׁים לְזִקְנָה, בְּהַהִיא דְאִתְמַר (שם כג כב) אַל תָּבוּז כִּי זָקְנָה אִמֶּךָ, (ו' בֶּן י"ה).

וְזִמְנִין אִתְקְרִיאַת ם' סְתִימָא, וְאִתְמַר בָּהּ בֶּן אַרְבָּעִים לַבִּינָה, (כד לָא אִיהִי) בְּשׁוּתָּפָא דְאָת י' אִתְקְרִיאַת אַרְבָּעִים, וְאִיהִי עָלְמָא דְאָתֵי דְּלֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְכַד סָלִיק מֹשֶׁה לְגַבָּהּ אִתְמַר בֵּיהּ (שמות כד יח) וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וגומר.

מַתַּן תּוֹרָה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר יִשְׂמַח

מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, בְּגִין דְּאִיהִי דּוּגְמָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְעוֹד שָׁבוּעוֹת עַל שֵׁם מַלֵּא שְׁבַע זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם אֶת זֹאת (בראשית כט כז), מַלֵּא שְׁבוּעַ זֹאת דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, (מַלֵּא שְׁבוּעַ ה' מַלֵּא י"ה), דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּ"ס י"ה, וְנִתְּנָה לְךָ גַּם אֶת זֹאת דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה ה' זְעֵירָא, מַלֵּא דְּכֹלָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה דָּא ו', אִיהוּ מַלֵּא י"ה לְעֵילָּא, דְּאִיהִי מְלֵיאָ"ה אלהי"ם, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (רות א כא) אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי, מְלֵאָה הָלַכְתִּי לְטוּרָא דְּסִינַי, וּבְגָלוּתָא רֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יהו"ה (שם) וְאִיהוּ מָלֵא ה', וּבָהּ (נ"א וּבֵיהּ) (תהלים קד כד) מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי סוּכָּ"ה, כ"ו ה"ס, דְּאִיהִי יהו"ה אדנ"י, כְּלִילָא מִתְּרִין שְׁמָהָן, סוּכָּה חִבּוּרָא דְּתַרְוַיְהוּ כְּגַוְונָא דָּא יאהדונה"י, בְּגִין דְּאִיהִי כַּלָּה דִּילֵיהּ, וְאִיהִי בַּת שֶׁבַע כְּלָלָא דְּשֶׁבַע יְמֵי סוּכָּה, וְכַד נָטְלָא מֵאִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי שִׁמְחַת תּוֹרָה שִׁמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, וְאִיהִי חוּפָּה דִּילֵיהּ, אִתְקְרִיאַת שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּשִׁמְחַת תּוֹרָה שַׁוְיִין (נ"א שַׁרְיָא) עֲטָרָה בְּרֵישׁ כָּל צַדִּיק לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר ג יא) בַּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ, בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ, בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּבְיוֹם שִׂמְחַת

לְבוּ דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְהָכִי צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאִתְעַטָּרָא בְּכֹלָּא (נ"א כֻּלְּהוּ) בַּעֲטָרָא עַל רֵישַׁייְהוּ (דף נו ע"ב) בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא תּוֹרָה. וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפּוֹת תְּמָרִים וכו' (ויקרא כג מ), אִתְרוֹג אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְדַמְיָא לְלִבָּא דְּאִיהוּ לְשַׁמָּאלָא דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, וּבְגִין כַּךְ צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְנָטְלָא אִתְרוֹג בִּידָא שְׂמָאלָא וּצְרִיכָא לְמֶהֱוֵי אִתְרוֹג דְּדַמְיָא לְלִבָּא שְׁלֵימָא בְּתִיּוּמֵת דִּילָהּ, בְּגִין הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, לְמֶהֱוֵי שְׁלֵימָא עִמֵּיהּ, וּכְמָה דְּלֵית פְּסוּל בְּיַעֲקֹב דִּלְעֵילָּא, כֵּן צָרִיךְ דְּלָא יְהֵא פְּסוּל בְּאֶתְרוֹג, לְקַיְּימָא קְרָא (שיר ד ז) כְּלָךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ, וְאִם הִיא יְרוֹקָא הִיא מְשׁוּבַּחַת יַתִּיר, כְּדִיּוֹקְנָא דַּהֲוַת אֶסְתֵּר יַרְקְרֹקֶת, דְּאִתְמַר בָּהּ (אסתר ה א) וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת.

וְאִתְקְרִיאַת הֲדַסָּה עַל שֵׁם הֲדַס, וַהֲדַס אִית לֵיהּ תְּלַת הֲדַסִּין, לְאִשְׁתַּכְלָלָא בִּתְלַת אֲבָהָן, וְאִתְקְרִיאַת עֲרָבָה מִסִּטְרָא דְּתֵרִין שְׁפִוָּון דְּאִינּוּן לְמִוְדֵי יהו"ה, וְאִתְקְרִיאַת לוּלָב מִסִּטְרָא דְּחַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא, וּלְקַבְלַייְהוּ עָבְדִין חַ"י נְעָנוּעִין בְּלוּלָב בְּשִׁית סִטְרִין, תְּלַת לְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא,

שִׁית סִטְרִין דִּכְלִילָן בְּגוּפָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּלוּלָב עַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי ל"ו ל"ב.

וְאִינּוּן נְעָנוּעִין חַ"י ד' זְמְנִין, דְּסָלְקִין ע"ב, וְאִינּוּן חַ"י נְעָנוּעִין בְּהוֹדוּ לַיהו"ה תְּחִלָּה וְסוֹף, חַ"י בְּאָנָא יהו"ה הוֹשִׁיעָה נָּא, הָא ע"ב, וְאִינּוּן תַּלְיָין מִן ד' דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְצַדִּיק בָּהּ אִתְקְרֵי ד' זְמְנִין חַ"י חַ"י חַ"י חַ"י דְּסָלִיק ע"ב, מִסִּטְרָא דְּתִלַּת אֲבָהָן, וּשְׁכִינְתָּא דְּאִשְׁתַּתְּפַת עִמְּהוֹן, דְּאִינּוּן חַ"י (פִּרְקִין) בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וְחַ"י בִּשְׂמָאלָא, וְחַ"י בְּגוּפָא לְגַבֵּי שְׁדְרָה, וְחַ"י בִּבְרִית מִילָה, וְאִינּוּן ו' סִטְרִין תְּרִין דְּרוֹעִין דְּמַלְכָּא, וּתְרִין שׁוֹקִין דְּמַלְכָּא, דְּאִינּוּן תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וְגוּפָא וּבְרִית הָא שִׁית, חַ"י נְעָנוּעִין לָקְבֵל חַ"י חוּלְיָין דְּשִׁדְרָה מִסִּטְרָא דְּגוּפָא, וְכָל דָּא מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וּמִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע.

אֶתְרוֹג דָּמֵי לְצַדִּיקַיָּיא, וַהֲדַס לְבֵינוֹנִיִּים, וַעֲרָבָה לָרְשָׁעִים, וּשְׁכִינְתָּא אִתְמַר בָּהּ (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, אִיהִי שָׁלְטָא עַל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ הִיא קְרִיבָא לְמַלְכָּא, (נ"א וּמִסִּטְרִין אִלֵּין לְזִמְנִין אִיהִי נוּקְבָא קְרִיבָא לְמַלְכָּא), הֲדָא הוּא

דְּכְתִיב (ויקרא טז ג) **בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, לְזַמְּנִין אִיהִי רְחִיקָא מִנַּיְהּ מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, מִסִּטְרָא דִּימִינָא אִיהִי לָא מְקַבְּלָא טוּמְאָה, טוֹב הוּא יְמִינָא, אֲבָל אַתְרָהָא טוֹב מְקַבְּלָא טוּמְאָה מֵרַע וּמָוֶת, הוּא אֲתַר לֵית לֵיהּ קְרִיבוּ,**

(נ"א אֶל הַקֹּדֶשׁ אִיהִי לָא מְקַבְּלָא טוּמְאָה, אֲבָל אַתְרָהָא טוֹב מְקַבְּלָא טוּמְאָה מֵרַע וּמֵהַהוּא אֲתַר דְּלֵית לֵיהּ קְרִיבוּ)**, וְתַמָּן צָרִיךְ קוּרְבָּנָא לְקָרְבָא, וּקְטֹרֶת לְרַחֲקָא רוּחַ הַטּוּמְאָה מֵהַהוּא אֲתַר, וּלְקָרְבָא זְכוּתָא לְשִׂמְאלָא גְּבִירְתָּא, וּלְרַחֲקָא שִׁפְחָה מִתַּמָּן, וּבְגִין דָּא כָּל שִׂמְהָן אִית בָּהּ.**

וְאִתְקְרֵי שִׂדְרָה אָחוֹר מִסִּטְרָא דְּסִיהֲרָא, וּמִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרֵי קֶדֶם, וְרָזָא דְּמִלָּה אָחוֹר וְקֶדֶם צַרְתָּנִי (תהלים קלט ה)**, וּבְגָלוּתָא הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב** (איכה ב ג)**, מַאי אוֹיֵב דָּא סמא"ל, דְּכָל אֱלֹהִים אֲחֵרִים אִינוּן לְאָחוֹר, וּבְגִין דְּלָא יִסְתַּכְּלוּן בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי לְמַעְרָב דְּאִיהוּ אָחוֹר, שַׁוִּי לָהּ בִּימִינָא, וּבְגִין דָּא אָסוּר לְצַלָּאָה לְמַעְרָב דְּאִיהוּ אָחוֹר, בְּגִין דְּתַמָּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְתַמָּן סַם הַמָּוֶת שַׁבְּתַא"י, וּבְגִין דַּהֲוָת בְּקַדְמֵיתָא לְמַעְרָב וְחָזְרַת לִימִינָא, שָׁאֲלִין עֲלָהּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים שַׁבְּתַא"י אֵ"י שַׁבָּ"ת, שַׁבְּתַא"י אַתְוָון דְּלֵיהּ אֵי שַׁבָּת.**

וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁנּוֹיֵי לָהּ אֲתַר וּשְׁמָא וְעוֹבָדָא, וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּיֵי מָקוֹם וְשִׁנּוּיֵי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּיֵי מַעֲשֶׂה, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ אוֹיֵב דְּאִיהוּ סמא"ל, וְדָא אִיהוּ הֲשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ וכו׳, אִם זַכָּאן (דף נז ע"א) לְנָטְרָא שַׁבָּת, צָרִיךְ לְשַׁנּוּיֵי לֵיהּ מִיּוֹמִין דְּחוֹלָא בִּלְבוּשִׁין וּמֵיכְלִין דְּאִינּוּן עִנְּג שַׁבָּת, דְּאִם הֲוָה רָגִיל לְמֵיכַל תְּרֵי סְעוּדוֹת בְּיוֹמָא דְּחוֹלָא, בְּשַׁבָּת אָכִיל תְּלַת, דִּכְתִיב (שמות טז כה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אכלוהו הַיּוֹם, כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהו"ה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאוּהוּ בַּשָּׂדֶה, וּבְכֹלָּא צָרִיךְ לְמֶעֱבַד בְּשַׁבָּת תּוֹסֶפֶת, דְּאִם הֲוָה רָגִיל לְמֵיכַל בְּיוֹמָא דְּחוֹלָא נַהֲמָא וְחַמְרָא, יוֹסִיף בְּשַׁבָּת בִּשְׂרָא, דָּא תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת.

שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, דְּאִם הֲוָה רָגִיל לְמֶעֱבַד עוֹבָדָא בְּחוֹל, לָא יַעֲבֵיד בְּשַׁבָּת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם כ ט) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבוֹד וכו׳, שִׁנּוּי הַשֵּׁם לְכָל יוֹמָא קָאֲרֵי לֵיהּ מַעֲשֶׂה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל מו א) שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וּלְיוֹם הַשְּׁבִיעִי קָאֲרֵי לֵיהּ שַׁבָּת, דְּאִיהוּ הַשְׁבָּתַת מַעֲשֶׂה, בִּיטוּלָא דְּעוֹבָדָא, שִׁנּוּי מָקוֹם, אִם הוּא רָגִיל לְאוֹקָדָא נוּרָא בְּחוֹלָא, דְּיִשְׁנֵי וְלָא יוֹקִיד לֵיהּ בְּשַׁבַּתָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם לה ג) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

וְעוֹד אִית שִׁנּוּי, דְּצָרִיךְ לְשַׁנּוֹת מֵעַבְדָּא לְמַטְרוֹנִיתָא,

דְּלָא יְהוֹן שָׁוִין, דְּמַטְרוֹנִיתָא אִיהִי מְקוֹמוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת לְמַלְכָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (אסתר ב ט) וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת נַעֲרוֹתֶיהָ, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּאִשְׁתַּנֵּי יוֹמָא דְשַׁבַּתָּא מִיּוֹמָא דְחוֹל דְּשָׁלְטָא בֵּיהּ עַבְדָּא דְמַלְכָּא.

וְעוֹד מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם מוֹשַׁב דְּבַר נַשׁ אִיהוּ מָקוֹם דִּילֵיהּ, וְעוֹד שִׁנּוּי מָקוֹם, לְתַקָּנָא בֵּיתָא בְּשַׁבַּתָּא תּוֹסֶפֶת מִבַּחוֹל, וְעוֹד שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה אִם הוּא עָצִיב בְּחוֹלָא, דְּיֵהֵא חֲדֵי בְּשַׁבַּתָּא, וְאִם אִית לֵיהּ קְטָטָה בְּחוֹלָא עִם בַּר נַשׁ אוֹ עִם אִתְּתֵיהּ, דְּיֵהֵא לֵיהּ שְׁלָמָא עִמֵּהּ בְּשַׁבַּתָּא, וּבְדָא לֵית רְשׁוּ לְקָרְבָא לְסַם הַמָּוֶת חֲלָלָה, וּלְבַעְלָהּ דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר חִלּוּל שַׁבָּת, (לֵית לוֹן רְשׁוּ לְקָרְבָא), וּבְגִין דָּא אָמְרוּ קַדְמָאֵי, אִם יִשְׂרָאֵל הֲווֹ מְקַיְּימִין שַׁבָּת אַחַת כְּהִלְכָתָהּ (נ"א שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּהִלְכָתָן), מִיָּד הֲווֹ נִגְאָלִין.

וְכַךְ צָרִיךְ לְשַׁנּוֹיֵי בְּגֵר דָּלוּק, וּבְמִטָּה מוּצַעַת, וּבְפָתוֹרָא, כְּגַוְונָא דָּא אִם הָוָה רָגִיל בְּיוֹמֵי דְחוֹל לְאַדְלָקָא שְׁרָגָא בְּפִתְיָלָה חַד יוֹסִיף בְּשַׁבָּת תִּנְיָינָא, וּבְפָתוֹרָא אִם רָגִיל לְבָרְכָא הַמּוֹצִיא עַל נַהֲמָא חֲדָא, בְּשַׁבָּת יוֹסִיף תִּנְיָינָא, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּלֶחֶם מִשְׁנֶה, מִטָּה הָא אִתְּמַר דְּאִם הָוָה רָגִיל לְשַׁמֵּשׁ בְּיוֹמָא דְחוֹלָא בְּקְטָטָה עִם אִתְּתֵיהּ וּבְפִרוּדָא, לָא יְזַדַּוּוג לְאִתְּתֵיהּ

בְּשַׁבַּתָּא אֶלָּא בְּשִׁלְמָא, וּבְגִין דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים עוֹנָתָן מִלֵּיל שַׁבָּת לְלֵיל שַׁבָּת, וְצָרִיךְ לְשַׁנּוּיֵי שַׁבָּת מִיּוֹמָא דְּחוֹלָא בְּכֹלָּא, וְאִם אִית לוֹן שְׁלָמָא בְּכָל שִׁית יוֹמִין דְּחוֹלָא, יַעַבְדוּן תּוֹסֶפֶת בְּשַׁבַּתָּא בְּפִיּוּסָא דָּא לְדָא בִּרְחִימוּ סַגִּי, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא (שיר ה ב) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי, בְּתוֹסֶפֶת מִלִּין דְּפִיּוּסָא, כְּגַוְונָא דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְפַיְּיסָא לְאִתְּתֵיהּ בְּשַׁבָּת בְּתוֹסֶפֶת מִלִּין דְּפִיּוּסָא.

וּבְזִמְנָא דְּאֱלֹהִים אֲחֵרִים חֲזָיִין בְּשַׁבָּת שְׁנוּיָא בְּכֹלָּא, לֵית לוֹן רְשׁוּ לְקָרְבָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (במדבר א נא) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, בְּגִין דְּקֻדְשָׁה הִיא לָכֶם מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בִּקְרָא (ויקרא יט ג) אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וְגוֹמֵר, וּבְאֵלֵּין תּוֹסֶפֶת אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא מוּסַף שַׁבָּת, וְכַד מִתְרַחֲקִין מִינָהּ כָּל דַּרְגִּין דְּחוֹל, וְלָא אִית רְשׁוּ נוּכְרָאָה בְּשַׁבָּת, לְאַעָלָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, אִיהִי אִתְקְרִיאַת קְדוּשָּׁה דִּילֵיהּ, וְכַד מְבָרְכִין לָהּ בִּבְרָכַת מְזוֹנָא אִתְקְרִיאַת בְּרָכָה דִּילֵיהּ, וּבְתַרְוַיְיהוּ אִיהִי יְחוּד דִּילֵיהּ, כַּלָּה דִּילֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהִי שַׁבָּת שְׁקוּלָה כְּכָל אוֹרַיְיתָא.

וּשְׁרָגָא אִיהִי דִּיוּקְנָא דִּמְנָרְתָּא, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לִימִינָא, וַעֲלָהּ אִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וּפְתוֹרָא

דְּשַׁבָּת צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לִשְׁמָאלָא, וַעֲלָה אִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, מִטָּה בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם, וְשַׁבָּת אִיהוּ אוֹת בְּרִית מִילָה, אוֹת דִּתְפִלִּין, מָאן דִּמְחַלֵּל דָּא כְּאִלּוּ מְחַלֵּל דָּא, תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא לָקַבֵּל זָכוֹר, תְּפִלִּין דְּיָד לָקַבֵּל שָׁמוֹר, מָה רְשׁוּת הָרַבִּים אִיהוּ חִלּוּל שַׁבָּת, אוּף הָכִי אוֹת בְּרִית אִיהִי חִלּוּל דִּילֵיהּ זוֹנָה, וְדָא רְשׁוּ נוּכְרָאָה, לֵית פִּקּוּדָא דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּלָא (דף נז ע״ב) אִשְׁתַּכַּח בְּשַׁבָּת, וּבְגִין דָּא שַׁבָּת הִיא שְׁקוּלָה כְּכָל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ.

וְכֵן שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְקְרִיאַת שׁוֹפָר, מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי שׁוֹפָר גָּדוֹל, תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵירוּתֵנוּ, תְּקַע שׁוֹפָר אִיהוּ לָשׁוֹן תְּקִיעָה דְּוַדַּאי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי תְּקִיעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִתְקְרִיאַת שְׁבָרִים דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְאִתְקְרִיאַת תְּרוּעָה דִּילֵיהּ מִסִּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ דַּעַת, וּבְגִין דָּא אִתְמַר (תהלים פט טז) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי בְּדַעַת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ג ב) בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ, וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ (שם כד ד), אִיהִי שׁוֹפָר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קוֹל הַשּׁוֹפָר, וּבְזִמְנָא דְּהִיא סָלְקָא לְגַבֵּיהּ בְּתִלַּת קִטְרִין אִלֵּין, אִתְמַר בֵּיהּ (שמות יט יט) וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד, הוֹלֵךְ בַּתְּקִיעָה, וְחָזֵק בַּשְּׁבָרִים, מְאֹד בַּתְּרוּעָה.

וְאִיהִי יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְכַד אִתְקַשְּׁטַת קָדָמֵיהּ בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין דְּאִינּוּן לְבוּשֵׁי כַּפָּרָה, אִתְקְרִיאַת צִיץ דִּילֵיהּ, מִצְנֶפֶת דִּילֵיהּ, אַבְנֵט דִּילֵיהּ, אִיהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן מִסְטָרָא דִּימִינָא, וּמֵאַרְבַּע בִּגְדֵי זָהָב מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְקַשְּׁטַת בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין דְּכַפָּרָה אִתְמַר בָּהּ (אסתר ה א) וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וּבְהוֹן עָאלַת לְפְנֵי וְלִפְנִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַתַּעֲמוֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית, וּבְהוֹן נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו, וְרָזָא דְמִלָּה וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וּמִיָּד אדנ"י שְׁמָעָה אדנ"י סְלָחָה אדנ"י הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר (דניאל ט יט).

פּוּרִים אִתְקְרִיאַת עַל שֵׁם יוֹם הַכִּפּוּרִים, דַּעֲתִידִין לְאִתְעַנָּגָא בֵּיהּ, וּלְשַׁנּוּיֵי לֵיהּ מֵעִנּוּי לְעֹנֶג, וּמַה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא אָסוּר בֵּיהּ נְעִילַת הַסַּנְדָּל, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בָּהּ (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, וְעִנּוּגָא וְחֶדְוָה וְכַמָּה טָבִין מְזוּמָנִין לְגַבָּהּ, וְדָא יְהֵא בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא בַּעֲגָלָא.

וּמָאן גָּרַם עִנּוּי לִשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, אֶלָּא רָזָא דְמִלָּה וּבְכֵן אָבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כַדָּת (אסתר ד טז), בְּגִין דְּעָאלַת בְּלָא בַּעְלָהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, דְּבַטִּילוּ בָּהּ אוֹרַיְיתָא, וְדָא גָּרַם אִבּוּדָא

דְּבֵית רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (אסתר ד טז) וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי, וְעִם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּעָאלַת בְּלָא בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ דִּבְרֵי תוֹרָה, עִם כָּל דָּא עָאלַת בַּאֲבָהָן, דְּאִינוּן שִׁלְשֶׁת יָמִים לַיְלָה וְיוֹם דְּאִתְעַנַּת בְּהוֹן, וְאִינוּן סַהֲדִין דְּעוּלֵימְתָא עָאלַת בֵּיהּ לְמַלְכָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ב יג) וּבָזֶה הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, נַעֲרָה וַדַּאי בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ דְּאִישׁ לֹא יְדָעָהּ אֶלָּא בַּעְלָהּ, וּכְמָה דְּבָעֶרֶב הִיא בָּאָה נַעֲרָה בְּתוּלָה וַדַּאי, הָכִי נַמִּי בַּבֹּקֶר הִיא שָׁבָה נַעֲרָה בְּתוּלָה וַדַּאי, וּבָהּ עֶרֶב וָבֹקֶר פַּעֲמַיִם קוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל בַּעְלָהּ, וְסַהֲדִין עָלָהּ דְּלָא חֲלִיפַת לֵיהּ הִיא וּבְנָהָא בְּאָחֳרָא, וּבְגִין דָּא יִשְׂרָאֵל אָמְרִין בְּכָל יוֹמָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, שְׁמַ"ע אֶחָ"ד, שֵׁ"ם אָ"ח עֵ"ד, אָ"ח נָטִיר לָהּ, בְּגִין דְּאָח לְצָרָה יִוָּלֵד (משלי יז יז), וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים לב ז) אַתָּה סֵתֶר לִי, בָּרוּךְ אַתָּה בְּבוֹאֶךָ (דברים כח ו), יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ (בראשית מט כח), בְּגִין דְּבֵיהּ יהו"ה וּבֵיהּ ד', בֵּיהּ אִיהִי נְטִירָא.

וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (אסתר ב ז) וַיְהִי אֹמֵן אֶת הֲדַסָּה, הוּא אוּמָן דִּילָהּ וְאִיהִי אֻמּוּנָה דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְמַר (שם כ) כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ, וְלָא נָגַע בָּהּ נוּכְרָאָה דְּאִיהוּ אֲחַשְׁוֵרוֹ"שׁ, בְּגִין דְּאָח עִמָּהּ וַדַּאי, וְאִיהוּ סָתִיר לָהּ מִנַּיהּ, בְּמַאי סָתִיר לָהּ מִנַּיהּ בַּנְּקוּדָה דְּאִיהִי קוֹצָא

דְּאָת ד׳ מִן אֶחָד, א"ח נְטִיר ד׳, דְּלָא יִתְקְרִיב לְגַבֵּהּ אַחֵר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מב ח) אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי אוֹת בְּרִית, דְּבָהּ אִשְׁתַּלִּים א"ח לְעֶשֶׂר, וּבָהּ אִתְעֲבִיד י׳, וּמָאן דְּמְשַׁקֵּר בִּבְרִית מִילָה גָּרִים לְאִסְתַּלְקָא מִינֵּיהּ (דף נח ע"א) שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי יְחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשַׁלִּיט עֲלֵיהּ ש"ד דְּאִיהוּ אַחֵר.

וַדַּאי י׳ דְּשַׁדַּי, אִיהִי קוֹצָא מִן ד׳ דְּאֶחָד, וְאִם מְשַׁקֵּר אַעֲבַר קוֹצָא מִן ד׳ מִן אֶחָד וְאִשְׁתָּאַר אַחֵר, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא (שמות לד יד) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר וְגוֹמֵר, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּשָׁלְטָא עַל בַּר נַשׁ שֵׁד דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר, אִיהוּ מִשְׁתַּעְבֵּד בֵּיהּ בְּכָל מִינֵי עִנּוּיִין, וְחוֹבָא דָּא גָּרַם לְיִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתַּעְבָּדָא בְּהוֹן אוּמִין דְּעָלְמָא.

וּמָאן דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית בְּכָל אֲתַר דְּאִיהִי, בֵּין בִּבְרִית מִילָה, בֵּין בְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לֵיהּ בְּגִינָהּ בְּכָל אֲתַר, וּמְכַסֵּי עֲלוֹי מִשְׁנְאוֹי, כְּגַוְונָא דְּמֹשֶׁה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צא א) בְּצֵל שַׁדַּ"י יִתְלוֹנָן, וּכְגַוְונָא דְּאֶסְתֵּר דְּסָתִיר לָהּ מֵאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּאִיהוּ עֵרֶלְוָטְמָא, וְשַׁוִּיבְאַתְרֵיהּ שֵׁנִית (נ"א שֵׁדִית) בְּדִיוּקְנָאדִילָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (אסתר ב יג) כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר וְגוֹמֵר, בָּעֶרֶב הִיא

בָּאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים שֵׁנִי, וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ מֵהָמָן הָרָשָׁע, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לב ז) מִצַּר תִּצְּרֵנִי, דְּאִיהוּ צַר וְאוֹיֵב.

וּבְגִין הַאי קְנָאָה דְּכַסִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹת דִּילֵיהּ עַל אֶסְתֵּר, דְּאִיהִי קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ, דְּלָא אִיהִי קְדוּשָׁה פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה, אִתְלַבְּשׁוּ עֲשָׂרָה כִּתְרִין תַּתָּאִין בַּעֲשָׂרָה בְּנִין דְּהָמָן, דְּתַמָּן אֵל אַחֵר, דְּהָמָן אָמַר וַעֲשֶׂרֶת אַלְפִים כִּכַּר כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל וְגוֹמֵר (אסתר ג ט), וְכֹלָּא לְנָטְלָא נוּקְמָא מֵאֶסְתֵּר וְאוּמָתָהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם ה א) וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָסַר לוֹן בִּידָהָא וּבִידָא דְּאוּמָתָהּ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ (שם ט כה), וְאִיהוּ עָבַד עֵץ גָּבוֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל נוּקְמָא מִנַּיְהּ וּמִבְּנוֹי בִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּמָחֲאַת לְמִצְרָאֵי חֲמִשִּׁים מַכּוֹת.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת צְדָקָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעַל צְדָקָה, וּבְגָלוּתָא אִיהִי עֲנִיָּה, וּבְנָהָא עֲנִיִּים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּבְיָכוֹל אִיהוּ עָנִי כַּד אִיהוּ בַּר מֵאַתְרֵיהּ, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (ישעיה לג ז) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה וכו', וּבְאָן אֲתַר אִיהוּ עָנִי וְאִיהִי עֲנִיָּה בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ בְּרִית, וּבְגִין דְּחָאבוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אִיהוּ נָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ (איוב יד יא) בְּבֵית רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בֵּיהּ

חֲרָבָה וִיבֵשָׁה, בְּגִין דְּאִינּוּן גְּרָמֵי דְיִתְכַּנְשׁוּן מִגֵּיהּ מַיִין עִלָּאִין, וּשְׁכִינְתָּא אִשְׁתְּאַרַת יְבֵשָׁה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית א ט) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה.

וְכָל מָאן דְּעָבִיד צְדָקָה בְּמִסְכֵּנָא גָּרִים הַהוּא נָהָר דְּיִתְמַשֵּׁךְ מֵעֵדֶן דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן דְּאִיהִי ד׳ דַּלָּה מִסְכֵּנָא, וְעָנִי אִיהוּ יוֹם שַׁבָּת, וּמָאן דְּמְקַיֵּים בָּהּ עֹנֶג שַׁבָּת גָּרִים לְאַשְׁקָאָה הַהִיא ד׳, וְהַהוּא עָנִי אִתְמַלֵּי וְאִתְקְרֵי נָהָר, וּמָאן דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמֶעֱבַד עֹנֶג שַׁבָּת וְלָא עָבִיד, אִתְהַפֵּךְ לֵיהּ עֹנֶג לְנֶגַע צָרַעַת, וְחָרִיב בֵּיתֵיהּ וּמָמוֹנֵיהּ, וְכֵן עֲנִיָּה אִיהִי אוֹרַיְיתָא דְעַל פֶּה וַדַּאי, וְאִיהִי קַבָּלָה כַּד מְקַבְּלָא מִבַּעַל צְדָקָה, דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִבְכְתָב, כַּד אָזְלַת לְגַבֵּיהּ לְקַבָּלָה אִתְקְרִיאַת הֲלָכָה, כַּד מְקַבְּלָא מִנֵּיהּ אִתְקְרִיאַת קַבָּלָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהִי פְּלִיגַת מַה דְּיַהֲבִין לָהּ לְעַבְדִין דִּילָהּ וְלִבְנִין וּלְעוּלְמִין דִּילָהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי לא טו) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין, מֵהַהוּא דְּמְקַבְּלִין מִינָהּ.

בַּעַל קַבָּלָה אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהִי קַבִּילַת מִינֵיהּ, וּבְאָן אֲתַר קַבִּילַת מִנֵּיהּ בִּימִינָא, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, הֲלָכָה

אִיהִי מִסְטָרָא דְשִׂמְאלָא, קַבָּלָה (דף נח ע"ב) הִיא מִסְטָרָא דִימִינָא, הֲלָכָה בְשִׂמְאלָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וְקַבִּילַת מִנֵּיהּ בִּימִינָא וְנָחֲתָא מַלְיָא לְגַבֵּי צַדִּיק, וּבְגִין דָּא (תהלים לז כה) לֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וכו', (וּבְמַאי) וְכַד נָחֲתָא מַלְיָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ ו', נָהָר דְּאִתְמַשַּׁךְ מֵעֵדֶן, ו' עָאל בְּד' וְאִתְעֲבִידַת ה', וּמַה דַּהֲוָה צָדֵק אִתְעֲבִידַת צְדָקָה לְגַבֵּי עָנִי דְּאִיהוּ צַדִּיק.

וְהַהוּא נָהָר עַלֵּיהּ אִתְמַר שֶׁמֶשׁ בְּשַׁבָּת צְדָקָה לַעֲנִיִּים, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי יד לד) צְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי, וּמַה דַּהֲוָת צָדֵק דִּינָא, אִתְעֲבִידַת רַחֲמֵי, וְכָל סְפִירָן עַל שְׁמָהּ אִתְקְרִיאוּ, מֹאזְנֵי צֶדֶק אַבְנֵי צֶדֶק אֵיפַת צֶדֶק וְהִין צֶדֶק (ויקרא יט לו), כַּד אִתְרַחַק מִינָהּ בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, מֹאזְנֵי צֶדֶק תְּרִין דְּרוֹעִין, אַבְנֵי צֶדֶק תְּרִין סַמְכֵי קְשׁוֹט, הִין צֶדֶק צַדִּיק, וְכַד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מְרַחֵק מִינָהּ אִיהוּ מִשְׁפָּט, וּבֵיהּ כְּתִיב (תהלים עה ח) כִּי אלהי"ם שׁוֹפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים, זֶה יַשְׁפִּיל מָאן דְּגָרִים לְאַשְׁפָּלָא לִשְׁכִינְתָּא מֵאַתְרָהָא, וְזֶה יָרִים מָאן דְּגָרִים לְסָלְקָא לָהּ מֵאַתְרָהָא, דְּחוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן אַשְׁפִּילָן לָהּ לְתַתָּא, וְזַכְוָון דִּלְהוֹן סָלְקִין לָהּ לְאַתְרָהָא, הָא זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּעָבִיד זַכְוָון לְסָלְקָא לָהּ לְאַתְרָהָא.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִיהִי שִׁלּוּחַ הַקֵּן, מָאן קֵן דִּילָהּ דָּא

יְרוּשָׁלַם, וּלְעֵילָא קֵן דִּילָהּ הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות לד ז) וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה, וְדָא מטטרו"ן, עֲלֵיהּ אִתְמַר אַל תְּסַתֵּכֵל בְּקַנְקַן אֶלָּא בַּמֶּה דְּאִית בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ כִּי יְקָרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ (דברים כב ו), בְּכָל עֵץ דָּא גּוּף וּבְרִית, צַדִּיק אִיהוּ בְּרִית וְאִיהוּ כְּ"ל, עֵץ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אוֹ עַל הָאָרֶץ דָּא אִימָּא תַּתָּאָה, אֶפְרֹחִים תְּרֵין דְּרוֹעִין, אוֹ בֵּיצִים תְּרֵין שׁוֹקִין, וְהָאֵם רֹבֶצֶת דָּא אִימָּא עִלָּאָה, שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם דָּא אִימָּא תַּתָּאָה אֶת וַדַּאי.

שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ח ח) וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ, וְאִתְמַר בְּיַעֲקֹב (שם כז ל) וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא, לְקַבֵּל שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח, וְאִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין שְׁנֵי גְּרִישִׁי"ן וְאִינּוּן תְּרֵין תְּרוּכִין, וְדָא אִיהוּ שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אִלֵּין שִׁית פִּרְקִין דְּאִינּוּן בִּתְרֵי דְּרוֹעִין, אִשְׁתְּאָרַת ה' ד' בְּלָא ו', מָאן גָּרִים לָהּ תְּרֵי תְּרוּכִין, אֶלָּא בְּגִין דְּעָבְרִין בְּנָהָא עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נ יח) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

וַיּוֹסֶף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ (בראשית ח י) דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מָאן גָּרִים דָּא דְּאִתְתָּרְכַת מִינֵּיהּ,

בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל עָבְרוּ עַל אוֹרַיְיתָא, וַיָּחֵל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים (שם) (נ"א וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוּב), דָּא ז', יוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּכְלִיל שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, וּמָאן גָּרַם דְּאִתְתָּרְכַת מִגֵּיהּ, בְּגִין דְּעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל אוֹת שַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין וְאוֹת בְּרִית.

מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק דְּאִיהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִתְמַר בֵּיהּ (שם) וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב, וְדָא עֶרֶב דְּיִצְחָק, וּמִסִּטְרָא דְצַדִּיק אִתְמַר בָּהּ (שם) וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ, וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ, וּבְכָל אֲתַר דְּלָא אַשְׁכַּחַת לְתַתָּא דְּיוֹקְנָא דְּבַעְלָה בְּאוֹרַיְיתָא, לָא הֲוַת שַׁרְיָא עֲלָהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ט) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ בְּגָלוּתָא, מִיָּד דְּאַשְׁכַּחַת בַּעְלָהּ לְרַעְיָא מְהֵימְנָא, שַׁרְיָא עֲלֵיהּ וְלָא חָזְרַת לְתֵיבָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יב) וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, וְעַל דָּא אִתְמַר (שם ב כד) עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹמֵר, אִיהִי אִתְדַּבְקַת בֵּיהּ וְאִיהוּ בָהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּיבָה אֲשֶׁר עָשָׂה (שם ח ו), וְנָפְקוּ כֻּלְּהוּ וְאָזְלוּ לְגַבֵּי יוֹנָה וּבַעְלָהּ, וְאִתְמַר לְגַבֵּי נֹחַ וַיִּפְתַּח נֹחַ, מַאי וַיִּפְתַּח נֹחַ, אֶלָּא רָמִיז וְתִפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד (שמות ב כד), אדנ"י שְׂפָתַי

תִּפְתָּח, וְדָא יִשְׂרָאֵל דְּפָתְחִין בִּתְיוּבְתָּא בַּבְּכִיָּה, וּמִיָּד וַתַּחְמוֹל עָלָיו.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת חַג, בְּכָל זִמְנִין וְיוֹמִין טָבִין, חָג דְּתִלַת רְגָלִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן שָׁלֹשׁ (דף נט ע"א) רְגָלִים תָּחוֹג לִי בַּשָּׁנָה, וּבְגִינָהּ יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ, לְקַיְּימָא זָכוֹר וְשָׁמוֹר זָכוֹר לַזָּכָר וְשָׁמוֹר לַנְּקֵבָה, כְּלְהוּ אִלֵּין דְּאָזְלִין לְאִסְתַּכְּלָא (נ"א לְאִתְכַּלְלָא) בִּשְׁכִינְתָּא, צְרִיכִין לְמֵיהַב לָהּ דּוֹרוֹנָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים טז טז) וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יהו"ה רֵיקָם, וְצָרִיךְ לְמֶחֱדֵי בָּהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ, דְּאִיהִי חֶדְוָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרִיאַת, וּמָאן דְּאָזִיל לְמֶחֱמֵי לָהּ צָרִיךְ לְנָטָרָא גַּרְמֵיהּ מֵעֲצִיבוּ, דְּאִיהִי לִילִי"ת חַשּׁוֹכָא עִצָּבוֹן שְׁאוֹל טְחוֹל, דְּאִיהִי מוּם, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (ויקרא כא יח) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב.

אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (משלי כא יד) מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה אָף, בְּגִין דְּאִיהִי סְתִימָא, עוֹלָם הַבָּא קָרִינָן לָהּ מַתָּנָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, בְּגִין דְּמַתַּת אלהי"ם הִיא, כְּבִרְכַּת יהו"ה אלהי"ך אֲשֶׁר נָתַן לָךְ דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, חַד מִסְטְרָא דִימִינָא בְּרָכָה, וְחַד מִסְטְרָא דְשְׂמָאלָא מַתָּנָה.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִיהִי חֶשְׁבּוֹן תְּקוּפוֹת וּמַזָּלוֹת וּמוֹלָדוֹת וְעִבּוּרִין, אַרְבַּע תְּקוּפָן דְּאִתְקְרִיאוּ אַרְבַּע תְּקוּפוֹת, וּלְכָל תְּקוּפָה תְּלַת יַרְחִין, וּבְהוֹן תְּרֵין עֲשַׂר מַזָּלוֹת, וְאִינּוּן לָקֳבֵל תְּרֵין עֲשַׂר שִׁבְטִין דְּיִשְׂרָאֵל, וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר בְּהַאי שְׁמָא אדנ"י, אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, תַּקִּיפָא בְּאַרְבַּע תְּקוּפִין, דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְשִׂמְאלָא חָזָק תַּקִּיף, וְאִינּוּן אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, וְכֻלְּהוּ תְּרֵין עֲשַׂר מַזָּלוֹת קָשִׁין מִסְטָרָא דְּדִין, וּבְגִין דְּמִזּוֹנָא קָא אַתְיָא מִנַּייהוּ, אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כִּקְרִיעַת יַם סוּף, דְּאִתְקַרַע בְּהוֹן לִתְרֵין עֲשַׂר קְרָעִין. וְאִינּוּן אַרְבַּע תְּקוּפוֹת תְּרֵין דְּרוֹעִין וּתְרֵין שׁוֹקִין, תְּרֵין עֲשַׂר מַזָּלוֹת תְּרֵין עֲשַׂר פַּרְקִין דְּאִית בְּהוֹן, וּלְקַבְלַייהוּ תְּרֵין עֲשַׂר יַרְחֵי שַׁתָּא, וְאִינּוּן ו' ו' רָזָא דְּעִבּוּרָא וְדָא יַרְחָא תְּלַת עֲשַׂר, דָּא א, וְדָא וָא"ו, שַׁתָּא מִתְלַת עֲשַׂר יַרְחִין, וּבִיהּ צָרִיךְ לְהַשְׁווֹת שְׁנַת הַחַמָּה עִם שְׁנַת הַלְּבָנָה, וּלְיַחֲדָא לוֹן בְּמַהֲלַךְ הָאֶמְצָעִי דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִם בַּר נַשׁ יָדַע לְמִמְנֵי וּלְהַשְׁווֹת שְׁנַת הַחַמָּה עִם שְׁנַת הַלְּבָנָה וּלְיַיחֵד לוֹן, אִיהוּ יָדַע מָתַי יְהֵא פֶּסַח בַּחֹדֶשׁ הָאָבִיב, וּבְדָא יִשְׁוון אַבָּא וְאִמָּא בְּרָא וּבְרָתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ד ו) וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִיא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם, וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם דָּא ו"ה, כִּי

הִיא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם דָּא י"ה וּבַמֶּה יְהוֹן שָׁוִין אַבָּא וְאִמָּא בְּרָא וּבְרַתָּא, בְּא' דְּהוּא כְּתָרָא עִלָּאָה, דְּאָמְרָה סִיהֲרָא עֲלָהּ, אִי אֶפְשַׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד, וּבְגִינֵיהּ אָמְרִין בְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין וּבְרִישֵׁי יַרְחִין, כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יהו"ה אלהינ"ו מַלְאָכִים הַמּוֹנֵי מַעְלָה, מֶלֶךְ וּמַלְכוּת.

וְעוֹד אִיהִי מִצַּוֹת שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה בַּזָּרִים (נ"א בַּנָּשִׁים), דְּאִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּדַמְיָין לִבְעִירָן, דְּאִלֵּין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא צָרִיךְ לְמֶעֱבַד בְּהוֹן קָרְבָּנִין דִּצְלוֹתִין, דְּיִתְקָרִיבוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִם מִתְקָרְבִין בִּצְלוֹתִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסָבְלִין כַּמָּה מַכְתָּשִׁין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מד כג) כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה, אִתְחֲזֵי כְּאִלּוּ וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ וְגוֹמֵר (שמות כ כד), דְּדָא שֵׁזִיב לוֹן מִמִּיתָה דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לו ז) אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יהו"ה.

וְאִלֵּין דְּעוֹבְדַיְיהוּ כִּבְעִירָן דְּחַקְלָא דְּאָכְלִין בְּלָא צְלוֹתִין, מִיתַתְהוֹן יְהֵא כִּבְעִירָן דְּחַקְלָא, וְשָׁחִיט לוֹן מַלְאַךְ הַמָּוֶת מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וְלָא עוֹד אֶלָּא בְּסַכִּין פָּגוּם קָא שָׁחִיט לוֹן, וְאִתְקְרִיאוּ נְבֵלָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה כו יט) נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, מַאי סַכִּין פָּגוּם דָּא סמא"ל אֵל

אַחֵר, סַכִּין פָּגוּם וַדַּאי אִתְקְרֵי, וְאִיהִי פְּגִימָה סַם הַמָּוֶת, טְרֵיפָה וּנְבֵלָה. (דף נט ע"ב) וְכֵיוָן דְּאִתְיְהִיבוּ בִּידֵיהוֹן כְּבָר קַבִּילוּ עָנְשַׁיְהוּ, וּבְגִין דָּא נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, וְכָל סִירְכָאן דְּסַם הַמָּוֶת אִינוּן רַגְלִין דִּילָהּ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת וְגוֹמֵר, וְאִינוּן חַ"י סִרְכוֹת, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (בראשית ח כא) וְלֹא אוֹסִיף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת כָּל חַ"י כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי, לְאִינוּן דְּמִצַּלִּין חַ"י בִּרְכָאן דְּצְלוֹתִין, (וּמָאן גְּרִים דְּמֵי טוֹפָנָא מִתְגַּבְּרִין, מָאן דְּאַרִיק מַיָּא דְּזָרַע בְּרִית מִילָה בַּגְּדָה שִׁפְחָה גּוֹיָה זוֹנָה) וּלְעוֹלָם וַורְדָּא בְּכָל אֲתַר דְּתִתְסָרֵךְ טְרֵפָה וְאֵינָהּ חַיָּה, דְּבְכָל אֲתַר דְּתִתְסָרֵךְ בְּבַר נַשׁ בְּחוֹבִין דִּילָהּ קְטִילַת.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִיהִי מְצַוַּת אֲסִיפַת נוּבֵי יַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן דָּגִים וַחֲגָבִים אֵינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, וְאִינוּן תַּלְמִידֵי דְּבֵי רַב דְּמִתְרַבְּיִן בְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר אֲסִיפָתָן הִיא הַמַּתֶּרֶת אוֹתָן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר יא כב) יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם, הִיא הַמַּתֶּרֶת אוֹתָם מִשְּׁחִיטָה וַדַּאי.

וְגַדְפּוֹי דְּשְׁכִינְתָּא אִינוּן כִּסּוּי דַּם חַיָּה אוֹ עוֹף, דְּאִינוּן כַּנְפֵי יוֹנָה, וְאִלֵּין אִינוּן כַּנְפֵי מִצְוָה, דְּמִכַּסְיָין עַל דְּמֵיהוֹן, דְּלָא שָׁלְטִין עֲלַיְיהוּ כַּלְבִין דְּאִנּוּן חֲצִיפִין, דְּאִינוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה (וְכֻלְּהוּ), וּדְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּן בְּהוֹן

מָאנֵי חוֹבִין, (הֲרֵי) הָכִי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ, וְעַפְרָא דְמִכַּסְיָא עָלָיו רָמִיז (דברים לב מג) וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּדִיקַת סִימָנֵי חַיָּה אוֹ עוֹף, מִבְּנֵי נָשָׁא דְּדַמְיָין לְחֵיוָן וּבְעִירָן וְעוֹפִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמואל א יד לד) וּשְׁחַטְתֶּם בָּזֶה, בְּדוֹק כְּמוֹ זֶה, דְּאִינּוּן סָבְלִין מַכְתָּשִׁין, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם (תהלים מד כג), וּבְכָל יוֹמָא לָא מַנִּיחִין צְלוֹתִין, וּבָדִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה מַכְתְּשִׁין, וְאָמְרִין זֶה לָזֶה בִּצְלוֹתִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּרִיק לָן מִדִּינָא דִבְעִירָן וְחֵיוָן דְּאַרְעָא, וְאַעִיל לָן לְמֶהֱוֵי לָן חוּלָקָא בְּמַלְאָכַיָּא, דְּאִינּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּקָרָאן זֶה לָזֶה וְאָמְרִין קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, דָּא אִיהוּ (קָדוֹשׁ) דְּאִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵיהּ, וִיהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בֵּיהּ.

וְעוֹד וּשְׁחַטְתֶּם בָּזֶה דָּא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, דְּבֵיהּ דָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל נְזִיקִין, וְעַל כָּל אִלֵּין דְּקָטְלִין חַד לְחַבְרֵיהּ, וְעַל כָּל אִלֵּין דְּגָזְלִין יהו"ה אִיהוּ דָּן, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּתוֹהוּ וָבוֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם, וְדָן בְּהוֹן אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, וְהָא אוּקְמוּהוּ כֻּלְּהוּ בְּאַתְוָון, י׳ גַּחֶלֶת, ו׳ שַׁלְהוֹבָא, ה"ה גַּוְונִין וּנְהוֹרִין דְּנוּרָא דָּא אִיהוּ שְׂרָפָה, (דברים ד כד) כִּי יהו"ה אלהי"ך אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא, סְקִילָה בְּתַלַת אַבְנִין י׳ י׳ י׳, וְאִינּוּן יהו"ה כ"ו, וְד׳ אַתְוָון י׳ י׳

י', הֶרֶג בְּחַרְבָּא, י' רֵישָׁא דְחַרְבָּא, ו' גוּפָא דְחַרְבָּא, ה"ה תְּרִין פִּפְיוֹת דְּיִלָהּ, חֶנֶק ו' (ס"א ג') אִתְעֲבִיד חוּט כְּגַוְונָא דָּא זַרְקָא וַעֲלָהּ י' דְּעִזְקָא בְּחוּטָא לְמֶהֱוֵי כְּרִיךְ לָהּ עַל צַוָּאר, וְרָזָא דְמִלָּה (במדבר כז ג) אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר, מַקַּ"ף וְהוֹלֵ"ךְ אִינוּן ה"ה, חַד מַקַּף לֵיהּ וְחַד הוֹלֵךְ, עַד דְּחָנְקִין לֵיהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה, מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל (דברים לב לט).

ו' עֵץ, גָּבוֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה דָּא ה' דְּסִלִּיקַת בְּי' לְחַמְשִׁין, זַרְקָא קַו דַּחֲנִיקַת בְּתַלַּת אַתְוָון, דְּשִׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי דָּן אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, אִיהִי חֲנִיקַת לְחַיָּיבַיָּא, וְהָרַג לוֹן, בְּשֹׂרְפָה וּסְקִילָה, וּבְגִין דָּא רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כו כח) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי וְגוֹמֵר, וּכְמָה דְּבִשְׁמֵיהּ קָטִיל לְמָאן דְּאַעֲבַר עַל כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין דְּאוֹרַיְיתָא, הָכִי מַסֵּי וּמְחַיֶּה בִּשְׁמֵיהּ לְמָאן דְּמְקַיֵּים לוֹן.

וְעוֹד מִצַּוַּת גְּזֵלַת הֵעָנִי בְּבָתֵּיכֶם דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּמָאן דְּגָזִיל צְלוֹתָא דְּאִיהִי צְדָקָה לְצַדִּיק חַ"י עָלְמִין, כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן, כְּאִלּוּ גָּזִיל לֵיהּ חַיִּים דִּילֵיהּ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (קהלת ט ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, וְכֵן מָאן דְּגָרַע מֵעֻנָּג שַׁבָּת, כְּאִלּוּ גָּזִיל לֵיהּ

שְׁכִינְתֵּיהּ דְּאִיהִי שַׁבָּת בַּת יְחִידָה, וְדָא גָּרַם דְּאִתְגְּזִילַת מִנֵּיהּ בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּתְיוּבְתָּא מַאי נִיהוּ וְהֵשִׁיב (דף ס ע"א) אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל (ויקרא ה כג), דְּיַחֲזִיר שְׁכִינְתָּא לְאַתְרָהּ, אוֹ אֶת הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק (שם) דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְפְּרַשׁ מִינָּהּ, דִּשְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת מִצְוֹת עֲשֵׂה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְתוֹרָה אִתְקְרִיאַת מִסִּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְכָל מָאן דְּגָזִיל אוֹ עָשַׁק בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְמִצְוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּאִלּוּ גָּזַל שְׁכִינְתָּא מִדְּרוֹעוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכֵן מִסִּטְרָא דְּיִסּוֹד חַ"י עָלְמִין, אִתְקְרִיאַת מִצְוֹת בְּרִית מִילָה, מָאן דְּגָזַל בִּבְרִית וְאַפִּיק זַרְעָא מִינֵּיהּ לִרְשׁוּ נוּכְרָאָה, כְּאִלּוּ אַפִּיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְגָרַם לְמֶהֱוֵי שְׁכִינְתָּא נָפְקָא מֵאַתְרָהּ דְּאִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רְשׁוּת הַיָּחִיד, וְגָלָה אוֹתָהּ בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא דְּאִינּוּן רְשׁוּת הָרַבִּים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נ יא) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא (שמות כ ז), מָאן שֵׁם יהו"ה דָּא שְׁכִינְתָּא, לַשָּׁוְא דָּא עֲבוֹדָה זָרָה דְּגָלַת תַּמָּן.

וְעוֹד אִיהִי תְּשׁוּבָה יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּלִילָא מֵעַשְׂרֵת יְמֵי

תְּשׁוּבָה דְּאִינּוּן י"ה, יוֹם הַכִּפּוּרִים דָּא ה' כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ צְלוֹתִין, עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה דָּא י', לְקַבֵּל שָׁבִים דָּא ו"ה, כָּל מָאן דְּחָזַר בִּתְיוּבְתָּא כְּאִלּוּ חָזַר ו"ה עִם י"ה, וְעִקָּרָא לְסָלְקָא כֻּלָּא בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

וּגְבוּרָה תַּמָּן סמא"ל דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, וְכָל מָאן דְּיִתְגַּבַּר עַל יִצְרֵיהּ כְּאִלּוּ הַוָּה מִתְגַּבַּר גְּבוּרָה עַל סמא"ל בְּדִינָא לְגַבֵּי בְּנוֹי, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אֵיזֶהוּ גִבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, מַאי הַכּוֹבֵשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א כח) וְכִבְשׁוּהָ, דְּיֵהֵא כְּבוּשָׁה תְּחוֹת יְדֵיהּ, כְּכַלְבָּא דְּאִיהוּ כָּבוּשׁ וְקָשׁוּר תְּחוֹת יְדֵי דְּבַר נַשׁ. וְצָרִיךְ בַּר נַשׁ לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ חָמֵשׁ עִנּוּיִין, בְּגִין עִנּוּי דְּגָרִים לֵהּ' וְעֵירָא דְּגָלַת בְּגָלוּתָא, וְאִתְקְרִיאַת עֲנִיָּה סוֹעֲרָה לֹא נוּחָמָה, וְאַבָּא וְאִמָּא אִינּוּן נָחְתֵי בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, לְקַבְּלָא בְּהוֹן ו"ה, דְּאִינּוּן תּוֹרָה וּמִצְוָה, וְרָזָא דְּמִלָּה וָשֹׁב וְרָפָא לוֹ (ישעיה ו י), וְדָא אִיהוּ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יהו"ה אלהי"ך (הושע יד ב).

וְעוֹד מִצַּוַּת פְּרִיָּה וְרִבְיָה דָּא שְׁכִינְתָּא, לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ (ישעיה מה יח), כָּל תַּלְמִיד חָכָם דְּמָנַע מִינָהּ עוֹנַת קְרִיאַת שְׁמַע כְּאִלּוּ מָנַע מִינָהּ בִּרְכָאן מִלְּעֵילָּא.

שִׁית סִטְרִין אִינּוּן דִּכְלִילָן בְּאָת ו׳, דְּאִיהוּ (בראשית א יא)
עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, מָאן פְּרִי דִּילֵיהּ י׳, דְּאָת ו׳
אִיהוּ עַנְפָּא דְּאִילָנָא, דְּאִתְפָּרַשׁ לְשִׁית עַנְפִּין, וּמְשִׁית
לְעַנְפִּין דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבַּן, י׳ אִיהִי אִיבָּא עַל כָּל עַנְפָּא
וְעַנְפָּא דְּאִיהוּ ו׳.
קָם סָבָא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי חֲזוֹר בָּךְ, אִילָנָא הוּא ו׳, אִיבָּא
דִּילֵיהּ י׳ הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל עַנְפּוֹי לְעֵילָּא אִיהוּ
ה׳ עִלָּאָה וְשָׁרְשׁוֹי ה׳ תַּתָּאָה, וּמָאן דְּאַפְרִישׁ עַנְפָּא
מִינֵּיהּ דָּא אִיהוּ מְקַצֵּץ בִּנְטִיעוֹת, וְהָכִי אִתְקַצַּץ אִיהוּ
מֵעָלְמָא דֵּין וּמֵעָלְמָא דְּאָתֵי.
וְעוֹד מִצְוָה לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא יוֹמָם וָלַיְלָה, הַדָּא
הוּא דִּכְתִיב (יהושע א ח) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה, וְכִי
יָכִיל בַּר נַשׁ לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא בְּכָל יוֹמֵי וְלֵילֵי כָּל
יוֹמוֹי, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית בָּא בְּטָרוּנְיָא עִם
בְּרִיּוֹתָיו, אֶלָּא כָּל מָאן דְּקָרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם
עֶרֶב וָבֹקֶר, כְּאִלּוּ מְקַיֵּים בּוֹ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה, כָּל
פִּקּוּדִין אִית מִנַּייהוּ דְּתַלְיָין בִּפְרִי אִילָנָא, מִנַּייהוּ
בְּעַנְפִּין, מִנְּהוֹן בְּשָׁרְשִׁין, מִנְּהוֹן בְּאִילָנָא, וּבְגִין דָּא
אִתְקְרִיאַת אוֹרַיְיתָא עֵץ חַיִּים, וְכָל מָאן דְּאָכַל מִגֵּיהּ
וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם.
וְאִית אִילָנָא לְתַתָּא, דְּעַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי וְגוּפָא וְאִיבָּא

דִּילֵיהּ, כְּלְהוּ סַם הַמָּוֶת וְדָא סמא"ל, מָאן דְּאַעֲבַר עַל אוֹרַיְיתָא, אִתְשַׁקְיָא מֵהַהוּא אִילָנָא וְאִתְפַּרְנַס מִינֵיהּ, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית ב יז) כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, וּמִסִּטְרָא דִּילֵיהּ חַיֵּי צַעַר.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִיהִי מִצְוֹת הַעֲמָדַת מַלְכָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים יז טו) שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ, וְכַבְיָכוֹל כָּל זְמָנָא דְּלֵית שְׁכִינְתָּא בְּאַתְרָהָא לֵית מַלְכָּא, וּבְגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מַלְכוּת עַל בַּר נַשׁ, אִתְמַר בֵּיהּ שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ, לְמֶהֱוֵי יִשְׂרָאֵל בָּהּ כְּלְהוּ בְּנֵי מְלָכִים. (דף ס ע"ב) דְּלֵית מֶלֶךְ בְּלָא מַלְכוּת, דִּבְגָלוּתָא שִׁפְחָה תִּירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבְזִמְנָא דְּייֵתֵי מְשִׁיחָא אִתְמַר (אסתר א יט) וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה, אִיהִי מַלְכוּתֵיהּ, אִיהִי כָּרְסְיֵיהּ, אִיהִי עַטָּרַת דִּילֵיהּ, לְמַלְכָּא דְּאִית לֵיהּ מָאנָא דִּיקָר וְאִיהִי מְחַבְּבָא לְגַבֵּיהּ, לְזִמְנִין שַׁוִּי לֵיהּ עַטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ דָּא תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, לְזִמְנִין קָשִׁיר לֵיהּ בְּאֶצְבְּעָא וְדָא תְּפִלִּין דְּיָד, לְזִמְנִין שַׁוִּי לֵיהּ תְּחוֹתֵיהּ וְאִתְקְרֵי כָּרְסַיָּא דִּילֵיהּ, לְזִמְנִין עָבִיד מִינָהּ לְבוּשָׁא.

וּכְעַן דְּאִיהִי מְרַחֲקָא מִן מַלְכָּא, אִתְמַר בְּמַלְכָּא (ישעיה נ ג) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, וְשִׂכְינְתָּא אָמְרַת אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת (שיר א ו), וּבְנֵי נָשָׁא דְּאִינּוּן שַׁטְיָין

מִסְתַּכְּלִין בִּלְבוּשָׁא, וְאָחֳרָנִין הָכִי מִסְתַּכְּלִין בְּגוּפָא, וּבְגָלוּתָא כְּלְהוֹן שַׁטְיָין, אֲבָל פִּקְחָא חַכִּימָא אִסְתַּכַּל מִלְּגָאו, וְכַד יֵתֵי פּוּרְקָנָא אִתְפַּשַּׁט מִלְבוּשִׁין דְּקַדְרוּתָא, וְזָרִיק לוֹן עַל אוּמִין דְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות י כב) וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה וְגוֹמֵר, וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם.

דְּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְלַבַּשׁ בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין, אִתְמַר בֵּיהּ (דברים לב כ) וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם, לְבָתַר דְּאִתְפַּשַּׁט מִנַּיְיהוּ וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יהו"ה (שמות יד לא), וְכָל יְנוּקִין אַחְזִין לֵיהּ בְּאֶצְבַּע, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם טו ב) זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, וּבְגָלוּתָא יָשֵׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ (תהלים יח יב), וּבְגִין דָּא אָמַר דָּנִיֵּאל (דניאל ב כב), יָדַע מָה בַּחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ בַּחֲשׁוֹכָא מִתְלַבֵּשׁ בְּתֹהוּ וָבֹהוּ וּבְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם, כַּבְיָכוֹל אַתְוָון אִינּוּן בְּפִרוּדָא וְלָא מִתְיַחֲדִין תַּמָּן, וּלְבָתַר דְּנָפִיק מִנַּיְיהוּ, וְהָיָה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד (זכריה יד ט).

בְּהַהוּא זִמְנָא כָּל חֵיוָן יִתְעָרוּן בִּנְגוּנָא, וְכַנְפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְּמֶעְלָה לְקַבְּלָא לֵיהּ בְּחֶדְוָה, וְכְלְהוֹן יְהוֹן רָצִין וְשָׁבִין בִּנְגוּנָא, וּשְׁלִיחוּתָא לְגַבֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק,

לְבַשְׂרָא לְיִשְׂרָאֵל, וּבְהַהוּא זִמְנָא הַלֵּלוּ אֶת יהו"ה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת וְגוֹמֵר (תהלים קמח ז), כְּלְהוּ לְעֵילָא וּלְתַתָּא מַה דְּאִתְבְּרִי עַד יִתּוּשׁ זְעֵירָא, כְּלְהוּ מְשַׁבְּחִין לֵיהּ, כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יהו"ה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים (ישעיה יא ט), בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיַּים קְרָא, (צפניה ג ט) כִּי אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יהו"ה וְגוֹמֵר.

בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְבְּנִי בֵּיתָא דְּשָׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בֵּית הַבְּחִירָה עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (זכריה ב ט) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יהו"ה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, וַאֲנִי אֶבְנֶה אִינּוּן אֲבָנִין טָבִין דְּאִתְבְּנִי מִינָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ל ג) וְאִבָּנֶה גַּם אָנֹכִי מִמֶּנָּה, נְטִיעִין קַדִּישִׁין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ס כא) נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר, וּבְנַיְינָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא תְּהֵא בְּנוּיָה מִכַּסְפָּא וְדַהֲבָא וְאַבְנִין יְקִירִין, וּתְהֵא מְרַקְמָא מִכָּל צִיּוּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וַעֲלָהּ נַהֲרָא יְרוּשְׁלֵם דִּלְעֵילָא, לְעֵילָא מְרַקְמָא מִכָּל מִינֵי גַּוְונִין דִּנְהוֹרָא, וְרָזָא דְּמִלָּה יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֻׁחְבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו (תהלים קכב ג), דְּאַנְהָרָא עַל גַּבּוֹי.

בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְקַיַּים בְּיִשְׂרָאֵל (ישעיה ס כ) לֹא יָבֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ, וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף וְגוֹמֵר, וְאִתְעַר שִׁיר

הַשִּׁירִים בְּעָלְמָא, וְאַדְלִיק נְהוֹרָא עַל זֵיתָא וּשְׂרַגָּא, דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן פִּתִּילָה, אוֹרַיְיתָא מִשְׁחָא, שְׁכִינְתָּא שְׂרַגָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איוב כט ג) בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בִּשְׁכִינְתָּא, וְחָלְצָה נַעֲלוֹ (דברים כח ט), נַעֲלוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְקַיֵּים בֵּיהּ שֶׁל נְעָלֶךָּ (שמות ג ה), וְאִתְיַיחֵד בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִתְקְרִיאַת חֲלִיצָה, וְאִיהוּ חָלוּץ הַנָּעַל, וְלָא צְרִיכִין לְאִתְחַבְּרָא בְּאַרַח יְבוּם לְעוֹלָם, דְּאִתְמַר בָּהּ (רות ד ז) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, מַאי נַעֲלוֹ דָּא כִּנּוּ"י, הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (שיר ד יב) גַּן נָעוּל, אִתְפַּתַּח הַהוּא נָעוּל מַפְתֵּחַ, בְּגִין דְּלַפְתֵּחַ חַטָּאת רוֹבֵץ (בראשית ד ז), אִתְעֲבַר הַהוּא חַטָּאת וְאִתְפַּתַּח תַּרְעָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיהוה"ה, וְיֶחֱזוֹן תָּמָן שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֵר וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָה וְעַל הַתְּמוּרָה, עַל הַגְּאוּלָה דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה ה' עִלָּאָה, וְעַל הַתְּמוּרָה דָּא שְׁכִינְתָּא (דף סא ע"א) תַּתָּאָה, דְּאִיהִי תְּמוּרָה בְּהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ אַל תִּמְירֵנִי בּוֹ, וְאִינּוּן ה"ה, וְזֹאת דָּא בֵּן וּבַת, יִשְׂרָאֵל דָּא אָב, וּבְגִין דָּא לְתַתָּא אִיהוּ תְּמוּרוֹת אַתְוָון יהו"ה בְּאדנ"י, אֲבָל לְעָלְמָא דְּאָתֵי לֵית תְּמוּרָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לֹא כְּשֶׁאֲנִי

נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בָּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בְּיהו"ה וְנִקְרָא בְּאדנ"י, וּבָעוֹלָם הַבָּא נִכְתָּב בְּיהו"ה וְנִקְרָא בְּיהו"ה.

וְעוֹד שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ, דָּא גּוּפָא דְּאִיהִי אִתְתָּא כְּלִי דִּילֵיהּ, וְדָא מטטרו"ן, וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, דִּלְזִמְנִין אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּלְזִמְנִין צַדִּיק, וּלְזִמְנִין שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי תְּעוּדָה בֵּיהּ, וּלְזִמְנִין שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה הִיא תְּמוּרָה בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ גַּן נָעוּל, וּבֵיהּ מַעְיָן חָתוּם, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, י׳ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן, י׳ מִן מיטטרו"ן.

כָּל סְפִירָן פּוֹעֲלִים בֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא שְׁפָלָה, וּבֵיהּ יְבוּם וַחֲלִיצָה וְגֵט פְּטוּרִין, וְכָל אַתְוָון בֵּיהּ אִינּוּן תְּמוּרַת, כְּגוֹן מצפ"ץ, וְאִיהוּ נְעִילַת חַגִּין וְזִמְנִין וְיוֹמִין טָבִין, נְעִילַת דֶּלֶת בִּפְנֵי לוּוִין, בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִיהִי עָלְמָא דְּאָתֵי, לָא אִתְקְרֵי יהו"ה בְּאדנ"י דְּאִיהִי דִּין, וְאִיהוּ נַעַל, נְעִילַת דֶּלֶת, וְאֵינוֹ נוֹעֵל הַדֶּלֶת, אֶלָּא אִיהִי פִּתְיָחָא לְקַבֵּל שָׁבִים, וּבְגִין דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסוּר בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל, דְּלֵית יְחוּדָא בֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּא, דִּלְזִמְנִין אִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְאִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְזִמְנִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא.

וּבְגִין דָּא עוֹנַת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּשַׁבָּת, דְּבְיוֹמִין דְּחוֹל

דְּשַׁלִּיט מטטרו"ן אִתְמַר (יחזקאל מד ב) יְהֶיה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בֵּיהּ אִיהִי סְגִירָא תַּרְעָא, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ, יִפָּתֵחַ תַּרְעָא, וְתַפִּיק מִינָהּ שְׁכִינְתָּא לְאִתְיַיחֲדָא עִם בַּעְלָהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְקְרִיאַת כּוֹס מָלֵא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לג כג) וּמָלֵא בִּרְכַּת יהו"ה יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה, דְּבִיוֹמִין דְּחוֹל אִתְקְרִיאַת יַבָּשָׁה בְּמטטרו"ן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ט) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה.

וּבְזִמְנָא דְּאִתְמְלִיאַת אִתְמַר עָלָהּ (תהלים קטז יג) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יהו"ה אֶקְרָא, כּו"ס אִיהִי אלהי"ם בְּחֶשְׁבַּן, דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן כִּנּוּ"י, בְּמַאי אִתְמְלִיאַת בְּאָת י', וְאִתְעֲבִידַת כּוֹסִי רְוָיָה, וּבְגִין דָּא כּוֹס צָרִיךְ עֲשָׂרָה דְּבָרִים וכו'.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי, אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ (תהלים כז ג), בְּזֹאת בְּוַדַּאי אֲנָא בָּעֵינָא לְאִתְתַּקְפָּא, בְּהַאי קְרָא דְּדָוִד, קוּם דָּוִד הָא זֹאת דִּילָךְ לְגַבָּן, אַהֲרֹן כַּהֲנָא קוּם מִשְׁנָתָךְ הָא זֹאת דִּילָךְ לְגַבָּן, דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא טו ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא לְאַגָּנָא עַל זֹאת דִּילָךְ, דְּאִתְמַר בָּהּ (דברים ד מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם

מֹשֶׁה, דְּהָא כַּמָּה מָארֵי מַגִּיחֵי קְרָבָא קָא אַתְיָין לְאַגָּחָא עֲלָהּ, קוּמוּ נְבִיאֵי קְשׁוֹט דְּהָא זֹאת דְּיִלְכוֹן לְגַבָּן, דְּקָא הֲוֵיתוּן מִתְנַבְּאִין, עֲלָהּ אִתְּמַר (ירמיה ט כב) אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ וְגוֹמֵר כִּי אִם בְּזֹאת, זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ (איכה ג כא).

קוּמוּ אֲבָהָן מָארֵי דִּבְרִית, דְּהָא זֹאת הַבְּרִית דִּלְכוֹן בֵּינָנָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (ויקרא כו מד) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִינָהּ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם יב) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, קוּם שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְּאַנְתְּ שְׁלָם דִּילָהּ, קוּמוּ לְמֶהֱוֵי עֵזֶר לְגַבָּהּ בְּהַאי קְרָבָא, נַעַר נַעַר דְּאַנְתְּ מָארֵי מַפְתְּחָן דְּאוֹצְרִין דְּמַלְכָּא, דְּכָל מָאנֵי קְרָבָא דְּמַלְכָּא בְּהוֹן, קוּם אַפְתַּח הֵיכָלָא, אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד שִׁבְחוֹי דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּהָא הֵיכָלָא (עִלָּאָה) דִּילֵיהּ אִיהוּ, טוֹל רְשׁוּ וְאַפְתַּח הֵיכָלָא בְּגִין יִקָּרָא דִּשְׁכִינְתָּא.

פָּתַח וְאָמַר זַרְקָ"א מַקַּ"ף שׁוּפָּ"ר הוֹלֵ"ךְ סָגוֹלְתָּ"א, אַדְהָכִי הָא עוּלֵימָא קָא נָחִית (רַעְיָא מְהֵימְנָא פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן) וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימְנָא אַנְתְּ אִיהוּ מָארֵי דְּקִרְטָא, דְּרַעְיָא דְּאָזִיל בְּעָאנָא, בְּגִין דּוּבִּין זְאֵבִין וְחֵיוָון בִּישִׁין דְּקָא אַתְיָין לְמֵיכַל עָאנָא. (דף סא ע"ב) אָרְחָא דִּילֵיהּ לְמֶהֱוֵי קִרְטָא בַּהֲדֵיהּ לְזַרְקָא אַבְנִין לְגַבַּיְיהוּ, לְמֶהֱוֵי עָאנָא

נְטִיר מֵחַיָּון בִּישָׁן קוּם נָטִיל קִירְטָא בִּידָךְ, פְּתַח וְאָמַר זַרְקָ"א, שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ הוּא קִירְטָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְבָךְ, אִזְדָּרִיקוּ תְּלַת אַבְנִין דְּאִינּוּן סָגוֹלְתָ"א, תְּלַת אַבְנִין יַקִּירִין דְּאִינּוּן תְּלַת אָבָהָן, וְאַנְתְּ אֶבֶן יְקָרָא עַל כֻּלְּהוּ, תַּגָּא בְּרֵישָׁא דְכֻלְּהוּ, עֲלָךְ אִתְּמַר (תהלים קיח כב) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אלהי"ם (בראשית כח כב), אַנְתְּ הוּא דְאִתְּמַר עֲלָךְ (דניאל ב לה) אַבְנָא דִי מְחָת לְצַלְמָא וַהֲוַת לְטוּר רַב וּמְלָאת כָּל אַרְעָא.

וְאִיהִי תַּגָּא כְּגַוְונָא דָא ם בְּרֵישָׁא דְחוּטָא דְזַרְקָ"א, אַבְנָא כְּלִילָא וּמִתְעַטְּרָא (נ"א מוּכְלֶלֶת וּמְעוּטֶרֶת) כְּאַבְנָא בְּרֵישׁ עִזְקָא, וְכַד אִית בִּישְׂרָאֵל מַשְׂכִּילִים בְּחָכְמָה דְאִיהִי י׳ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, יָדְעִין לְזָרְקָא לָהּ לְהַאי אַבְנָא דְאִיהִי בַּת יְחִידָה, לְהַהוּא אֲתַר דְּאִתְגְּזֶרֶת, בְּגִין דְּבָרְתָא בְּאַבָּא אִתְעֲבִידַת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ג יט) יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, בְּחָכְמָה דְאִיהוּ אַבָּא יָסַד בְּרָתָא דְאִיהִי אָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָיו.

וְהַהוּא חוּט דְּיִלָּה אִיהוּ ו׳, דְּאַבְנָא דְאִיהִי תַּגָּא עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, עֲטָרָה דְּסֵפֶר תּוֹרָה, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף, אִיהוּ כְּתֵר תּוֹרָה וַדַּאי, דְּתַלַּת כְּתְרִין אִינּוּן, כֶּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר כְּהוּנָּה וְכֶתֶר מַלְכוּת,

וְכֻלָּהוּ תּוֹרָה (נ"א וְכֻלָּהוּ שֵׁם טוֹב) עַל גַּבַּיְיהוּ, וְהַאי אַבְנָא אִיהִי י' בְּרֵישׁ א, וְאִיהִי י' בְּסוֹפָהּ, עֲלָהּ אִתְמַר (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית, וְאִיהִי (נ"א וְאִיהוּ) יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י), כְּלִיל עֲשַׂר סְפִירָן, דְּאִינּוּן (ס"א דְּאִיהוּ) נָעוּץ סוֹפָן בִּתְחִלָּתָן וּתְחִלָּתָן בְּסוֹפָן.

קָמוּ כֻּלְּהוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימְנָא כַּמָּה אַנְתְּ תַּקִּיף לְזַרְקָא אַבְנָא, דְּהָא מָטָא לַאֲתַר דְּלֵית מָאן דְּיָדַע אַתְרָהָא, וּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין שָׁאֲלִין בְּגִינָהָא אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, דְּלֵית מָאן דְּיָדַע מְקוֹמוֹ, כַּד סָלְקָא לְעֵילָּא בַּאֲתַר דְּזָרִיקַת לָהּ, עַד דְּאָמְרִין כֻּלְּהוּ (יחזקאל ג יב) בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי זְעֵירָא לְתַתָּא, לְעֵילָּא לֵית לָהּ סוֹף.

מָאן יָכִיל לְאַגָּחָא קְרָבָא בַּאֲתַר דְּאַנְתְּ תַּמָּן, בְּאַבְנָא זְעֵירָא דְּזָרִיקַת אְזְדַּעְזַעוּ רְקִיעִין עַד אֵין סוֹף, וּמַלְאָכִין עַד אֵין תַּכְלִית, וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּא כֻּלְּהוּ אְזְדַּעְזַעוּ וְנָפְלוּ בִּנְפִילַת אַפַּיִם, מִקְיוּמַיְיהוּ קָדָמָהָא, וְאָמְרוּ וְכִי בְּאַבְנָא זְעֵירָא הַאי, כָּל שֶׁכֵּן מָאן יַגִּיחַ עִמָּךְ בְּסַיְיפָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קמט ו) רוֹמְמוֹת אֵ"ל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּפְיוֹת בְּיָדָם, דְּאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, חַרְבָּא דְּיָלָךְ דְּאַנְתְּ תַּקִּינַת לָךְ (נ"א לָהּ), דְּבָהּ קְטִילַת לְמִצְרִי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ב יב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי,

כ"ה וְכ"ה סָלְקִין לְחַמְשִׁין אַתְוָון, דְּמִיַּחֲדִין בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַּעֲמַיִם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, דְּאִית בְּהוֹן כ"ה אַתְוָון תְּרֵין זִמְנִין, וְסָלְקִין לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, דְּאִיהִי ח' תְּמִינָאָה מֵעֲשַׂר סְפִירָן מִתַּתָּאָה וּלְעֵילָּא.

י' רֵישָׁא דְּחַרְבָּא, ו' גּוּפָא דְּחַרְבָּא, תְּרֵין פְּפִיּוֹת דְּיִלָּה ה"ה, נַרְתְּקָא דְּחַרְבָּא אהי"ה, וְהָכִי לְתַתָּא נַרְתְּקָא דְּהַאי חַרְבָּא אדנ"י, וְאִיהוּ יאהדונה"י לְתַתָּא, יאההויה"ה לְעֵילָּא, (נ"א יה"ו הה"ו יה"ה), וְרָזָא דְמִלָּה (שמות טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה תְּמַנְיָא אַתְוָון בְּחִיבּוּרָא לְעֵילָּא, (ישעיה נח ט) אָ"ז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה לְתַתָּא, וּמָאן יָכִיל בְּרוּמְחָא דְּיִלָּךְ דְּאִיהוּ רְמַ"ח תֵּיבִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע, אַגַּח קְרָבָא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרוֹי, נָחֲזֵי מַאי נִיהוּ חֵילָא וּתְקִיפוּ דִּילֵיהּ, דְּהָא אִיהוּ אַתְעַר עַלָּאִין וְתַתָּאִין, וְיִזְדַּעְזְעוּ כָּל עָלְמִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין וּבְאוּמָאָה לְכָל חֵילִין לְעֵילָּא וְתַתָּא לְמֶהֱוֵי בְּעָזְרֵיהּ, אַגַּח לֵיהּ. קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן זָרֵיז גַּרְמָךְ בְּמָאנֵי קְרָבָא דִּילָךְ, נָחֲזֵי מַאי תַּקִּיפוּ וּגְבוּרָה דִּילָךְ.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, זַרְקָ"א מַקַּ"ף שׁוֹפָ"ר הוֹלֵ"ךְ סָגוֹלְתָּ"א, קָם וְנָטִיל תִּלַּת אַבְנִין דְּאִינּוּן י'י'י', וְאַבְנָא עִלָּאָה דְּאִיהִי בְּקִירְטָא, תַּגָּא בְּחוּטָא הָא

אַרְבַּע, דְּאִנּוּן אַרְבְּעִין, וְחוּט דְּסִיהֲרָא (נ״א דְּסָחְרָא) עֲלָה הַיְינוּ ב׳, וְרָזָא דְּמִלָּה בְּרֵאשִׁית ב׳ רֵאשִׁית, הַאי נְקוּדָה (דף סב ע״א) עֲלָה אִתְּמַר בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם מַאי ב׳ הַהוּא חוּט דְּאַסְחַר עֲלָה, וְהַאי נְקוּדָה אִית לָהּ רֵישָׁא וְאֶמְצָעִיתָא וְסוֹפָא, וְאִתְעֲבִידַת תִּלַּת יוּדִי״ן י״י׳, דְּסָלְקִין לִתְלָתִין, וְהַהוּא חוּט ב׳ תְּלָתִין וּתְרֵין, תַּגָּא דְּעַל חוּט י׳, וְהָא אַרְבְּעִין וּתְרֵין, לָקֳבֵל ל״ב אלהי״ם, וַעֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִתְבְּרִי בְּהוֹן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן, (וַיִּרָא אלהי״ם אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, דְּאִיהוּ רָזָא וַיֵּרָא מַלְאַךְ יהו״ה אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ, בְּלַבַּת דְּאוֹרַיְיתָא וְדָא אִיהוּ כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּ״י, וּבְהוֹן פּוֹעֲלִים אַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּיהו״ה, וְרָזָא דְּמִלָּה פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָב״א בָּ״ם אוֹדֶה י״הּ, וְכֻלְּהוֹן אִתְכְּלִילָן בִּבְאֵר שָׁבַע, דָּא אב״ג ית״ץ וְחַבְרוֹי).

אָמְרוּ לֵיהּ מָארֵי מַתְנִיתִין, רַבִּי רַבִּי כַּמָּה תַּקִּיפִין אַבְנִין דְּזִרִיקַת, דְּאִזְדַּעְזְעוּ בְּהוֹן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְחֵיוָון וּבְעִירָן וְעוֹפִין כֻּלְּהוּ בָּרְחוּ, וּמִנְּהוֹן נָפְלוּ לְאַרְעָא, וְכָרְסַיָּיא יַקִּירָא וּמַלְאָכִין וְאוֹפַנִּים כֻּלְּהוּ אִזְדַּעְזְעוּ מֵאַבְנִין דִּילָךְ, וְאִלֵּין אִינוּן אַרְבָּעָה טוּרֵי אָבֶן, דְּכֻלְּהוּ חָד.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַפִּיק אַבְנִין אִלֵּין שְׁלֵמִין בְּצִלּוֹתֵיהּ, בְּאַרְבַּע צְלוֹתִין עִם צְלוֹתָא דְּמוּסָף, דַּעֲלַיְיהוּ

אִתְמַר (דברים כו ו) אַבְנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה, וְאִית אֶבֶן דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית כח כב) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אלהי"ם, דְּאִיהִי מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים ד מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה, דְּאִיהוּ דִּיוּקְנָא דִילֵיהּ.

וְאִלֵּין אַבְנִין כֻּלְּהוּ חָד, מַלְכוּת קַדִּישָׁא אִיהִי מִסְטָרָא דְשִׂמְאלָא, אִתְמַר בָּהּ (שם כה א) אֶבֶן שְׁלֵמָה וָצֶדֶק יִהְיֶה לָךְ, וְהַאי אִיהִי (דניאל ב לה) אַבְנָא דִי מְחָת לְצַלְמָא דַּהֲוַת לְטוּר רַב וּמְלָאת כָּל אַרְעָא, מַאי וּמְלָאת כָּל אַרְעָא, אֶלָּא בְּגִינָהּ אִתְמַר (ישעיה ו ג) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַעֲלָהּ אִתְמַר (זכריה ג ט) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם, דְּאִינּוּן שִׁבְעָה רוֹעִין קַדִּישִׁין, וְאִינּוּן שֶׁבַע דְּכוּרִין וְשֶׁבַע נוּקְבִין, כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בָּהּ וְרָזָא דְמִלָּה שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת.

וְהַאי אֶבֶן אִיהִי חֲמִשָּׁה אַבְנִין דְּשַׁוִּי דָּוִד בְּקִירְטָא וְאִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ חָד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמואל א ו יז) וַיִּקַּח דָּוִד חֲמִשָּׁה חַלּוּקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל, וְאִינּוּן גְּדוּלָה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת נֶצַח הוֹד, דִּבְהוֹן שַׁבַּח דָּוִד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר (דה"י א כט) לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, וְאִלֵּין חֲמִשָּׁה חַלּוּקֵי אֲבָנִים נָטִיל לוֹן מִן הַנַּחַל דְּאִיהוּ יְסוֹד חַ"י עָלְמִין, וְכַד שַׁוִּי לוֹן בְּקִירְטָא דְאִיהִי

מַלְכוּת קַדִּישָׁא, אִתְעַבִּידוּ בָּהּ חַד, וְטָבַע בִּמְצְחָא דִּפְלִשְׁתָּאָה וְקָטִיל לֵיהּ.

וְאִינוּן חָמֵשׁ אַבְנִין דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וְכַד שַׁוִּי לוֹן בְּקִירְטָא דְּאִיהִי שָׁפָה דְּפִימָא צָרִיךְ לְמֶעֱבַד לוֹן בָּהּ כְּלְהוּ אֶחָד, דִּבְזִמְנָא דְּינְצַח בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא יִתְקַיֵּים בְּהוֹן כִּי אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יהו"ה לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד (צפניה ג ט), וְהָא שָׁפָ"ה וַדַּאי דָּא שְׁכִינָ"ה, דְּהָכִי סְלִיקַת בְּחוּשְׁבַּן שָׁפָ"ה, בְּגִין הָכִי כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא עֲתִידִין לְאִשְׁתַּעְבָּדָא תְּחוֹת יְדָהָא, וּלְאַמְלָכָא לָהּ עֲלַייהוּ בְּיוֹמִין דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, לְקַיֵּים מַה דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר הַאי אֱמוּנָה בְּלִבֵּיהּ וּבְפוּמֵיהּ דְּוַדַּאי אִיהִי אֱמוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִיהִי יְחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָהּ מְיַחֲדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאִיהִי בְּאָמְנָה אִתּוֹ בְּגָלוּתָא, דְּלָא דָּחִיל מֵעִלָּאִין וְתַתָּאִין, דִּבְגִינָהּ אִתְּמַר לְאָדָם (בראשית ב טו) וַיַּנִּיחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ, לְעָבְדָהּ בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וּלְשָׁמְרָהּ בְּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, בְּגִין דְּאִיהִי גַּ"ן סְדָרִים

דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִיהִי עִדּוּנָא דְּאוֹרַיְיתָא, מַאי אוֹרַיְיתָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי גַּן דִּילֵיהּ, וְעֵדֶן דִּילֵיהּ.
רַבִּי רַבִּי קוּם אַסְחַר לְהַאי קִירְטָא, וְאַקַּף וְאַסְחַר לָהּ
בְּשָׁפָה דִּילָךְ, בְּהַאי אַבְנָא דְּאִיהִי כְּלִילָא (נ"א מוּכְלָל
וּמְעוּטָר) מִכָּל אַבְנִין דִּבְנָיְינָא דְּאוֹרַיְיתָא, (וּצְלוֹתָא) אִיהִי
אֶבֶן יְקָרָה (דף סב ע"ב) מוּכְלֶלֶת וּמְעוּטֶרֶת בְּאוֹת בְּרִית,
וּבְאוֹת דְּשַׁבָּת, וּבְאוֹת דִּימִין טָבִין, וּבְאוֹת תְּפִלִּין, וְחוּט
דִּילָהּ כְּרוּכָה בְּאֶצְבְּעָא, וְדָא כְּרִיכוּ דְּרְצוּעָה דִּתְפִלָּה
דְּיָד, דְּבָהּ הֲווֹ קַדְמָאִין כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע עִם וְאָהַבְתָּ
בִּרְחִימוּ דְּאַהֲבָה, דְּהַיְינוּ וְאָהַבְתָּ אֵת יהו"ה אלהי"ך,
בְּגִין דִּתְהֵא רְחִימָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וְלָא מַפְסִיקִין, וּלְבָתַר
דְּאָתָא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת אֲבָהָן, הְתִיר הַהוּא כְּרִיכוּ
דִּילָהּ, וְאָמַר בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.
בְּגִין דְּאִיהִי בָּעֵי לְמֶהֱוֵי אִיהִי סְגוּלַת מְלָכִים, בְּהַהוּא
זִמְנָא אִתְמַר שׁוֹפ"ר הוֹלי"ךְ סֶגוֹלְתָ"א, וְאַזְלָ"א
לְשַׁרְיָא כְּתָרָא עַל יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא,
דְּאִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה כְּלִיל חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְאִתְעֲבִידַת
תַּגָּא עַל רֵישֵׁיהּ, בְּכָל אָת וְאָת דִּילֵיהּ, מֵאִלֵּין אַתְוָון
יְדִיעָאן דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּגַוְונָא דָּא ש ע ט נ ז ג ץ, כְּלִילוּ
זַיְינִין אִינּוּן חַד וְעֶשְׂרִין, לָקֳבֵל חַד וְעֶשְׂרִין אַזְכָּרוֹת
דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּלְקִבְלַיְיהוּ חַד וְעֶשְׂרִין אַזְכָּרוֹת

דִּתְפִלִּין דְּיָד, דְּסָלְקִין כֻּלְּהוּ אַרְבְּעִין וּתְרִין, לָקֳבֵל שְׁמָא דְמ"ב, תַּגָּא אִיהִי י' עַל רֵישָׁא דְז', גּוּפָא דִּילֵיהּ ו', וְסֵפֶר תּוֹרָה עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן מֵחֶסֶד עַד יְסוֹד, מַלְכוּת י' זְעֵירָא, בָּהּ אִתְעֲבִידַת שְׁבִיעֵי יוֹם שַׁבָּת, וְאִיהִי אוֹת תְּפִלִּין, אוֹת שַׁבָּת, אוֹת בְּרִית, וְאִיהוּ כֶּתֶר כְּהוּנָה וְכֶתֶר מַלְכוּת, מִסְטָרָא דִימִינָא דְאִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא אִתְקְרִיאַת כֶּתֶר תּוֹרָה וִימִינָא אִיהוּ כַּהֲנָא, מִסְטְרֵיהּ אִיהוּ כֶּתֶר כְּהוּנָה, וְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ מֶלֶךְ, וּמִסְטָרָא דִגְבוּרָה בֵּית דִּין הַגָּדוֹל, נָפִיק מִתַּמָּן אֶשָּׁא וְאוֹקִיד לֵיהּ, וְכַד כַּהֲנָא נָפִיק בְּשָׁלֵם מֵהֵיכָלָא, בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְעָרוּן לְוִיִּים בְּנִגּוּנָא (כאן חסר והוא בתקוני זהר חדש).

וְעוֹד אִית תִּקּוּנָא חֲמִשָּׁאָה בְּצִלּוֹתָא, צְלוֹתָא אִיהִי כְּקָרְבָּנָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם, תָּא חֲזִי קָרְבָּנִין אִינּוּן מֵאַרְבַּע מִינִין, דְּאִינּוּן לָקֳבֵל אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם, דְּאִינּוּן מְצוּיָירִים בְּכָרְסַיָּיא, אִית קָרְבָּנָא דַהֲוֹוּ מְקָרְבִין יִשְׂרָאֵל, וְכַהֲנָא הֲוָה קָרִיב קָרְבָּנָא דִלְהוֹן.

קָרְבָּנָא קַדְמָאָה, קָרְבָּנָא דַהֲוָה קָרִיב לִימִינָא, דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית, וְאִם הֲוּוֹ זַכְיִין הֲוָה נָחִית דִּיוֹקְנָא דְאַרְיֵ"ה וַהֲוָה מְקַבֵּל קָרְבָּנָא, וְדָא מִיכָאֵ"ל

דְּדַרְגֵּיהּ חֵסֶ"ד, אִיהוּ הַוָּה מְקַבֵּל צְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית, וְאִם לָא זָכוּ מַה כְּתִיב בְּקָרְבָּנָא (שמות כב ל) לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ, דְּחָשִׁיב לֵיהּ כְּטָרֵיפָה, וּבְגִין דָּא הַוָּה נָחִית דְּיוֹקְנָא דְּכֶלֶב לְקַבֵּל הַהוּא דּוֹרוֹנָא, וְקָרְבָּנָא, וְדָא אִיהוּ כֶּלֶב דְּאָמַר דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תהלים כב כב), הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי, וְכָל מַלְאָכֵי חַבָּלָה דְּאִינּוּן כְּלָבִים צוֹעֲקִים בְּמִשְׁמָרָה תִּנְיָינָא דְּלֵילְיָא, אִינּוּן צָוְוחִין וְנָבְחִין וְאָמְרִין הַב הַב, בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דְּגֵיהִנֹּם סַם הַמָּוֶת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ל טו) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב.

קָרְבָּנָא תִּנְיָינָא לָקְבֵל שׁוֹ"ר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא כב כז) שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז וְגוֹמֵר, וּלְקִבְלֵיהּ צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, דְּאָמַר דָּוִד עֲלָהּ (תהלים קד יד) מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, מַאי עֵשֶׂב, ע"ב ש', וְאִנּוּן ע"ב שְׁמָהָן, דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין לְע"ב שְׁמָהָן עִלָּאִין, כְּגַוְונָא דְּעֵשֶׂב דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא דְּחִטָּה, וּבְגִין דָּא לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, וְהַיְינוּ לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ (שם עח כ), וְדָא נַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא.

וּלְעוֹלָם כָּל קָרְבָּנִין שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, בְּגִין דְּמִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה (ירמיה א יד), (ס"א וְדָא יֵצֶר הָרָע, וּבְגִין דְּלָא יְהֵא צָרִיךְ מִנְּשְׁמָתָא דִּילָךְ) (ס"א דְּלָא יַסְרִיךְ נְשְׁמָתָא דִּילָךְ הַאֲכִילֵהוּ קָרְבָּנָא, לְקַיְימָא בֵּיהּ (משלי כה כא) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ

לָחֶם, וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם, וּלְבָתַר דְּאִיהוּ נָטִיל דָּמָא דְקָרְבָּנָא, לֹא יִטּוֹל מִדִּילָךְ) דְּמִתַּמָּן הַהוּא דְאוֹשִׁיד דָּמָא, מִלַּחֲךָ הַהוּא דָּמָא דְּבְעִירָן וּבְגִין דָּא לֹא צָרִיךְ לְכַסָּאָה לָהּ מִנֵּיהּ, לְקַיְּימָא בֵּיהּ אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם וּלְבָתַר דְּאִיהוּ (דף סג ע"א) נָטִיל דָּמָא, קְרֵבִין קָרְבָּנָא לְעֵילָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר כח ב) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, וּלְקִבְלֵיהּ דְּשׁוֹר אִיהוּ חֲמוֹר נוֹעֵר, אִם זָכוּ הָא שׁוֹ"ר מְקַבֵּל קָרְבָּנָא, וְאִם לָאו הָא חֲמוֹר נוֹעֵר, וּבְגִין דָּא אִתְמַר (דברים כב י) לֹא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו, יַחְדָּו כְּלוֹמַר לָא תִּגְרוֹם דְּיֵאכֹל חֲמוֹר קָרְבָּנָא דְשׁוֹר.

קָרְבָּנָא תְּלִיתָאָה דְּעַרְבִית, קָרְבָּנָא דְעוֹפִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ויקרא ה ז) שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְגוֹמֵר, דְּאִי זָכוּ נִשְׂרָ"א דְיַעֲקֹב נָחִית לְקַבְּלָא לוֹן, וְאִם לָאו נִשְׂרָא דְסִטְרָא דִמְסָאֲבוּ נֵץ לְגַבֵּי יוֹנָה, וּכְפוּם קָרְבָּנָא הָכִי יִתְרַבֵּי אוֹ יִתְזָעֵר.

קָרְבָּנָא רְבִיעָאָה אָדָם, הַאי אִיהוּ דְּמִקַּבֵּל קָרְבָּנָא דְאָדָ"ם, דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה דְקָרִיב וּמַיְחֵד כֻּלָּא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (שם א ב) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם וְגוֹמֵר, הַאי אִיהוּ דְּמִקָּרֵב קָרְבָּן לַיְיהוֹ"ה, וְדָא אוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ בִּצְלוֹתָא לְמִשְׁמַע בָּהּ סֵפֶר תּוֹרָה, לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ

קָרְבָּנָא שְׁלִים בְּאָדָם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם יט יד) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם, וּבְגִין דָּא מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה (משלי כח ט).

וְכָל קָרְבָּנִין אִלֵּין רְמִיזִין בְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ, מוֹחָ"א וְלִיבָּ"א וְרֵיאָ"ה, אִינּוּן אַרְיֵ"ה שׁוּ"ר נֶשֶׁ"ר, קִטְרוּגָא דִּלְהוֹן כֶּלֶב חֲמוֹר נֵץ, טְחוֹ"ל מָרָ"ה וְכָבֵ"ד, דְּאִינּוּן מַשְׁחִי"ת אַ"ף וְחֵמָ"ה, מַחֲשָׁבָה דָּא אָדָם, אִית מַחֲשָׁבָה טָבָא דְּחֵיוָון טָבִין, וְאִית מַחֲשָׁבָה בִּישָׁא דְּחֵיוָן בִּישִׁין, וּמַחֲשָׁבָה טָבָא אִיהוּ אָדָם טוֹב, וּמַחֲשָׁבָה בִּישָׁא דָּא אָדָם רָע בְּלִיַּעַל, אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה.

לָקֳבֵל מוֹחָ"א אִיהוּ אַרְיֵ"ה דְּנָחִית לְמֵיכַל קָרְבָּנִין, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (יחזקאל א ו) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, לִבָּ"א לִשְׂמָאלָא וַעֲלֵיהּ אִתְמַר וּפְנֵי שׁוּ"ר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּם, רֵיאָ"ה דָּא נֶשֶׁ"ר דְּאִית לָהּ גַּדְפִּין דְּפָרַח בְּהוֹן, וַעֲלָהּ אִתְמַר וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּם, מַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ אָדָם רָכִיב עַל כֻּלְּהוֹן, וְאִינּוּן מֶרְכָּבָה דִּילֵיהּ, כְּסוּסְוָון לִבְנֵי נָשָׁא.

חַיָּילִין דְּמוֹחָא גַּרְמִי"ן בְּקָרְבָּנָא, וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ (יחזקאל לז ז), חַיָּילִין דְּרֵיאָה וּדְלִבָּא עַרְקִין, קְשִׁירוּ וְחִבּוּרָא, וּתְנוּעָה דִּלְהוֹן רוּחָא דְּכַנְפֵי רֵיאָה, וְאִיהוּ רוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם (בראשית

א ב) (נ"א דְאִיהוּ מוֹחָא), בְּגִין דְּרֵיאָה (נ"א דְּרִישָׁא) כְּלִילָא מִתַּרְוַיְיהוּ, כְּגַוְונָא דְעוֹפָא מִמַּיָא וְאַרְעָא, וְאִינוּן כְּלִילָן מִתַּרְוַיְיהוּ.

עַל מוֹחָא שַׁרְיָא בְּרָכָה, עַל לְבָּא שַׁרְיָא קְדוּשָׁה, עַל רֵיאָה שַׁרְיָא יִחוּד, מַחֲשָׁבָה כְּלִילָא מִכֻּלְהוּ, וְאִינוּן יְבָרֶכְךָ יהו"ה יָאֵר יהו"ה יִשָּׂא יהו"ה (במדבר כד ו), יְבָרֶכְךָ בְּמוֹחָא, יָאֵר בְּלִבָּא דְתַמָּן נְהוֹרָא דְעַיְינִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ הַלֵּב רוֹאֶה, יִשָּׂא בְּרֵיאָה דְאִיהוּ שָׁלוֹם, הַדָּא הוּא דִכְתִיב וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם.

וְאִינוּן שְׁמִיעָ"ה רְאִיָ"ה רֵיחָ"א, שְׁמִיעָ"ה בְּמוֹחַ, וְאִיהוּ בְּהִפּוּכָא חו"ם, דְּשַׁרְיָא בְּלַחוּתָא וּקְרִירוּתָא דְמוֹחָא לְחַמְמָא לֵיהּ, מִסְטָרָא דִגְבוּרָה, וְאִיהוּ אַרְיֵה מִסְטָרָא דְגוּפָא, שׁוֹר מִסְטָרָא דְנַפְשָׁא, דְאִינוּן אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ שִׂכְלִית מַיִם יְסוֹדִית, רְאִיָ"ה בְּלִבָּ"א, דְאִיהוּ אֵשׁ, רְאִיָ"ה אַרְיֵ"ה, מַיִם שִׂכְלִית לְקַרְרָא אֵשׁ יְסוֹדִי דְּלִבָּא, דְּלָא יוֹקִיד כָּל גּוּפָא.

רֵיחָא בְּרֵיאָה דְנָפִיק לְחוֹטָמָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית ב ז) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, וְרֵיאָה אִיהִי מִסְטָרָא דְמוֹחָא קְרִירָא, וּמִסְטָרָא דְלִבָּא יְבֵישָׁה, וְאִיהוּ חֻצְיוֹ מַיִם יְסוֹדִית, וְחֻצְיוֹ יְבֵשָׁה יְסוֹדִית, בְּגִין דָּא שַׁרְיָא עֲלָהּ רוּחָא

שִׂכְלִית, דְּאִיהוּ חַם וְלַח, חַם לְחַמְמָא קְרִירוּתָא, לַח לְרַטְבָא יְבֵשׁוּתָא, דָּא שִׂכְלִי וְדָא יְסוֹדִיי.

דְּבוּר דָּא אָדָם, דִּכְלִיל מִכֻּלְהוּ, וּמָאן אַפִּיק לֵיהּ מַחֲשָׁבָה, וּבְגִין אִלֵּין שִׂכְלִיִּים הֲווֹ נָחֲתִין בְּקָרְבָּנָא לְקָרְבָא קָרְבָּנָא וּלְיַחֲדָא כֻּלָּא, וְאִלֵּין אִינוּן בְּתְחִיַּית הַמֵּתִים, דִּבְהוֹן יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ, וְגִידִין וְעַרְקִין כֻּלְהוֹן לְחַבְּרָא דָּא בְּדָא, וִיקַבְּלוּן אִלֵּין בְּאִלֵּין, וּמְשָׁלְבִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות לו ה) מַקְבִּילוֹת הַלּוּלָאוֹת וְגוֹמֵר, בְּהַהוּא זִמְנָא יְהֵא חֶדְוָה וְנִגּוּנָא, בְּקִרְיבוּ דִּלְהוֹן.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְרֵין

(דף סג ע"ב)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית חַד אִיהוּ דְּלָא אִתְגַּלְיָיא, וּבָרָא תְּרֵין, תְּרֵין אִינּוּן, וְאִינּוּן ב', וְאִינּוּן תְּרֵין עָלְמִין סְתִימִין, וּבַמֶּה בָּרָא לוֹן בִּנְקוּדָא חֲדָא סְתִימָא, רֵאשִׁית אִתְקְרֵי, וַעֲלָה אִתְמַר (תהלים קד כד) **כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, וּתְרֵין עָלְמִין סְתִימִין לָא הֲווֹ אִתְגַּלְיָין, עַד דְּעָבִיד לוֹן תְּרֵין לְבוּשִׁין, וּמַאי נִינְהוּ אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אֵת הַשָּׁמַיִם לְבוּשָׁא לְעָלְמָא עִלָּאָה דְּאִתְבְּרִי בִּנְקוּדָה עִלָּאָה, וְאֵת הָאָרֶץ לְבוּשָׁא לְעָלְמָא**

תַּתָּאָה דְּאִתְבְּרִי בֵּאלֹהִי"ם דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה.
י' רֵאשִׁית אִתְקְרִי וְאִיהוּ אַבָּא דְּכֹלָּא, ה' אלהי"ם וְאִיהִי אִמָּא דְּכֹלָּא אֵם כָּל חָי, וְחָכְמָה דְּאִיהוּ אַבָּא לָא אִשְׁתְּמוֹדָע אֶלָּא בְּבִינָה דְּאִיהִי אלהי"ם, וְתַמָּן י"ה אַבָּא וְאִימָּא כַּחֲדָא, תְּרֵין עָלְמִין סְתִימִין, ו"ה אִינּוּן תְּרֵין בְּנִין, וְאִינּוּן עָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי, ו' עָלְמָא דְּאָתֵי דְּאִיהוּ עָלְמָא אֲרִיכָא, ה' עָלְמָא דֵּין דְּלַאו אִיהוּ אֲרִיךְ.
ב' תְּרֵין הֵיכָלִין לִתְרֵין אַתְוָון דְּאִינּוּן י"ה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (איוב כח יג) אלהי"ם הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, וּמַאי נִיהוּ ב' הֵיכָלִין אִלֵּין, אֶלָּא חַד אִיהוּ אהי"ה, וְתִנְיָינָא אדנ"י, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן כְּנוּיִין לִתְרֵין אַתְוָון י"ה אַבָּא וְאִימָּא, וְהָכִי סְלִיק חוּשְׁבַּן אהי"ה אדנ"י (ס"א וְחוּשְׁבַּן אלהי"ם) לְחוּשְׁבַּן כְּנוּ"י, וּבָהּ גְּנִיזִין אַבָּא וְאִימָּא, וְדָא אִיהוּ הַנִּסְתָּרוֹת לַיהו"ה אלהינ"ו (דברים כט כח) י"ה, וְדָא אִינּוּן סְתִירִין וּגְנִיזִין, וְאִינּוּן סִתְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא מַמָּשׁ, וּבְגִין דְּאִינּוּן סְתִירִין, צָרִיךְ דְּלָא לְגַלָּאָה לוֹן, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּעֶרְיָין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ויקרא יח ז) עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה, לֹא תְגַלֵּה וַדַּאי מִן כְּסוּיָא דִּלְהוֹן.
קָם סָבָא פָּתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי נְחֵית הָכָא, דְּאַתְּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא קָא נְטִירַת לָךְ וּלְחַבְרָךְ, בְּאוֹמָאָה עֲלַיְיכוּ לָא תִּתְעַכְּבוּן הָתָם לְנַחֲתָא

הָכָא אַתּוּן, וְהָכִי אוֹמִינָא לְכָל אִינּוּן מָארֵי מְתִיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, דְּיְהוֹן כְּלְהוֹן נָחֲתִין עִמְּכוֹן, וְכֵן אֲנָא אוֹמִינָא לְאִינּוּן מַלְאָכִין וַחֲיָילִין קַדִּישִׁין דִּי מְמַנָּן לְנַטְרָא לְכוּ, וְלָאו לְיקָרָא דִּידִי עֲבִידְנָא וְלָאו לְיקָרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, אֶלָּא לְיקָרָא דִּשְׁכִינְתָּא.

מַיָּד קָלָא אִתְעַר בְּעַנְפֵי אִלָּנִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, עִלָּאִין נָחְתוּ, (מַלְאָכִין) (נ"א תַּתָּאִין) אִתְכַּנְּשׁוּ לְנַחֲתָא, בְּאִלֵּין מָארֵי מְתִיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, דְּהָא רְשׁוּתָא אִתְיַהִיב לְכוּ מִלְּעֵילָּא, מַיָּד כְּלְהוּ אִתְפַּשְׁטוּ מִדְּיוּקְנֵיהוֹן, וְאִתְלַבְּשׁוּ בְּאַוִּירִין דְּהַאי עָלְמָא דְּאִיהוּ כְּנוּי וּסְתִירָה לְאַתְוָון קַדִּישִׁין.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא אַקְדִּים לְתַקָּנָא לוֹן מוֹתְבַייְהוּ, פָּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, דְּפוּמָא דִּילָךְ אִיהוּ מְמַלֵּל רַבְרָבָן בְּאוֹרַיְיתָא, מְנֵיהּ מִזְדַּעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּפוּמָא דִּילָךְ אִתְמַר בֵּהּ (שמות יט יח) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ וכו', בְּגִין דְּאָת י' שַׁרְיָא בְּמוֹחָא דִּילָךְ, ה' בְּלִבָּךְ דְּאִיהִי בִּינָה, וּבָהּ לֵב מֵבִין, ו' בְּפוּמָא דִּילָךְ, וּמְנֵיהּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת (שם כ יח), דְּאִיהוּ בְּאִינּוּן הֲבָלִים דְּנָפְקִין מִפּוּמָךְ, דַּעֲלַייְהוּ אִתְמַר (תהלים כט ז) קוֹל יהו"ה חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ.

שִׁית עִזְקָאן אִינּוּן בַּקָּנֶה, דְּבְהוֹן סָלִיק ו', וְאִינּוּן ו'

דַּרְגִּין לְכָרְסַיָּיא, ה' בִּלְבָּא אִיהִי הַבַּ"ל ה' ל"ב, דְּוַדַּאי אִיהִי ה' בִּלְבָּא, ו' (קול) בְּקוֹל דְּנָפִיק מִגֵּיהּ, וְהַאי אִיהוּ קוֹל דְּנָפַק מֵהַבַל.

וּתְרֵין בָּתִּין אִית בִּלְבָּא, חַד אַפִּיק הַבַל, וְחַד אַפִּיק הַבַל וְאִינוּן ה' עִלָּאָה ה' תַּתָּאָה, בִּתְרֵי בָּתֵּי לִבָּא, דְּאִנּוּן לָקֵבֵל בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, ו' קוֹל דְּנָפִיק מִתַּרְוַיְיהוּ, י' דִּבּוּר דְּשַׂרְיָא בְּפוּמָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וְאִיהוּ דִּבּוּר חַד דִּכְלִיל עֲשַׂר אֲמִירָן, וְרָזָא דְּמִלָּה אַחַת דִּבֶּר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי (שם סב יב), לְאַחֲזָאָה בָּהּ דַּעֲשַׂר דִּבְרָן בְּדִבּוּר חַד אִתְאֲמָרוּ, שְׁתַּיִם זוּ אֵלִין אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ, וְאִיהוּ אֶחָד חַד בֵּינַיְיהוּ, וְדָא אִיהוּ דְּאַמְרָן דִּבְתַרְוַיְיהוּ (דף סד ע"א) תַּלְיָין פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּרְוַיְיהוּ מַלִּיל לְמֵיהַב יְקָרָא לְאוֹרַיְיתָא, דְּהָא אִיהוּ בְּדִבּוּרָא חַד אָמַר כֹּלָּא, וְלָמָּה אָמַר שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, ז"ו אֶחָ"ד, הֲוֵי בְּחוּשְׁבַּן, דְּתֵרֵי תּוֹרוֹת הֲווֹ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד בֵּינַיְיהוּ וּשְׁמֵיהּ חָד, וּמִתֵּרִין דְּבוּרִין נָפַק קָלָא וְאִתְפַּלֵּג לְשַׁבְעִין קָלִין, לָקֵבֵל שַׁבְעִין אַנְפִּין, וְקָטַל בְּהוֹן שַׁבְעִין אוּמִין עַל דְּלָא קַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, וּבְתֵרִין דְּבוּרִין קָטִיל לְתֵרִין אוּמִין, דְּאִינוּן עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל דְּלָא בָּעוּ לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא.

דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד אִיהוּ, וְאִיהוּ לָא הֲוָה מְמַלֵּל בְּאִלֵּין קְלִין וְדִבּוּרִין דְּאָנֹכִי, אֶלָּא לְאַחְזָאָה דְּשְׁמֵיהּ וְיָקָרֵיהּ הֲוָה בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלִּיל מִינָּהּ (נ"א בְּדִינָא), בְּגִין דְּיִתְזַעְזְעוּן כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא מֵאִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדוֹר דּוֹר, שְׁמִי עִם י"ה שְׂפ"ה פִּקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה, זִכְרִי עִם ו"ה רְמ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, לְאַחְזָאָה דְּאוֹרַיְיתָא בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְבְּרִיאַת, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרִיאַת, דָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיהו מג ז) כָּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וכו', וּבָהּ שַׁרְיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִינָּהּ מַלִּיל בְּסִינַי.

וְאִית אוֹרַיְיתָא עִלָּאָה דְּלָא אִתְקְרֵי בָּהּ בְּרִיאָה אֶלָּא אֲצִילוּתָא דִּילֵיהּ, וְהִיא וְהוּא כֻּלָּא חַד, וְכָל בַּר נַשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּמָּן, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בִּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, וּבוּצִינָא קַדִּישָׁא וַדַּאי פִּימָךְ אִיהִי סִינַי, שְׁבַע הֲבָלִים דְּנָפְקִין מִפּוּמָךְ שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ, דְּאִיהִי בַּת שֶׁבַע, דְּאִינּוּן שֶׁבַע שְׁמָהָן דְּשְׁמָא מְפָרֵשׁ, דְּאִיהוּ שְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון.

וּמִנַּיְיהּ סָלִיק קוֹל דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִסְתַּלַּק לְשַׁבְעִין קְלִין, דְּאִיהִי וַדַּאי בַּיְיהּ סָלְקָא לְשֶׁבַע,

דְּאִיהִי ה׳ עִלָּאָה, אַוִּירָא דַּכְיָא, אַוִּירָא דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי מַחְכִּים, מִסְטָרָא דְּחָכְמָה דְּאִיהִי י׳, וּבָהּ סְלִיק ו׳ לְעֶשֶׂר ו׳ זְמִנִין, וּב׳ הֵהי״ן אִינּוּן ה׳ הֶבֶל מִלְּגָאו ה׳ הֶבֶל מִלְּבָר, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן בְּלִבָּא וּבְפוּמָא, אִינּוּן עֲשַׂר דִּבְרָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְהוֹן אִינּוּן לְבָא וּפוּמָא שָׁוִין, וּמָאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא כְּדֵין צָרִיךְ דְּיֵהֵא פוּמָא וְלִבָּא שָׁוִין, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ.

תְּרֵין הֵהי״ן וַדַּאי אִינּוּן תְּרֵין דִּבּוּרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים סב יב) שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, ו׳ קָלָא דְּנָפִיק מִנַּייהוּ, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים ד יב) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים, וְהַאי קוֹל נָפִיק מִתְּרֵין דִּבּוּרִין דְּאִיהוּ ה״ה, דִּכְלִילָן עֲשַׂר דִּבְּרָן, ה׳ בְּלוּחָא חֲדָא, וַהֲוֹו מְסַדְּרִין לְגַבַּייהוּ (דברים כט ט) רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, הָא חֲמֵשׁ בְּלוּחָא קַדְמָאָה, בְּלוּחָא תִּנְיָינָא הֲוֹו מְסַדְּרִין לְגַבַּייהוּ חֲמֵשׁ תִּקּוּנִין אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ, דָּא אִינּוּן ה׳, הָא תְּרֵין דִּבּוּרִין דִּכְלִילָן בְּהוֹן עֶשֶׂר, וְקָלָא דַּהֲוָה נָפִיק מִנַּייהוּ הֲוָה כְּלִיל לוֹן וְדָא ו׳, כְּלִיל ו׳ זְמִנִין דִּכְתִיב טוֹב בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, (כאן

חסר) וְאִיהִי הֲוָה סָלְקָא מִנַּיְיהוּ בְּאָת י', ו' זְמִנִין י' אִינוּן שִׁתִּין, אִשְׁתַּכַּח דְּאִיהִי י' אֲמִירָן, (דְּלָא הֲוָה סָלִיק לְע"ב שְׁמָהָן).

ה' ה' תְּרֵין דְּבוּרִין וּבְהוֹן עֶשֶׂר הָא תְּרֵיסַר, ו' הוּא סְלִיק בְּאָת י', ו' זְמִנִין י' דְּאִינוּן שִׁתִּין הָא ע"ב, וְאִי תֵּימָא דְּבְאוֹרַיְיתָא מַלִּיל וְלָא יַתִּיר, לָא אִשְׁתַּכַּח אֲתַר לְעֵילָּא וְתַתָּא דְּלָא מַלִּיל מִנֵּיהּ, אֲפִילּוּ בְּמַלְאָכִין, דְּלָא אִשְׁתַּכַּח דְּאל"ה אָחֳרָא אִית בְּעָלְמָא, וּמַלִּיל בַּכְּרַסַּיָּיא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב אָנֹכִי, וְהָכִי סְלִיק אָנֹכ"י לְחֶשְׁבַּן כֹּס"א, וּלְבָתַר מַלִּיל בְּמַלְאָכִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל כו'.

בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְמַלָּלָא בְּמַלְאָכַיָּא נָחַת שְׁמֵיהּ עֲלַיְיהוּ, כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה, י' בְּחַיָּה חָדָא דְּאִיהִי אַרְיֵ"ה, וּבֵיהּ אִתְּמַר (עמוס ג ח) אַרְיֵה שָׂאָג מִי לֹא יִירָא, וּבְאָן אֲתַר י' בְּרֵישָׁא ה' עַל גַּדְפּוֹי ו' בְּפוּמֵיהּ ה' בִּזְנָבֵיהּ, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר וֶיֶוי זָנָב לַאֲרָיוֹת (דף סד ע"ב) וכו', וְדָא הוּא וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם (יחזקאל א י), וּלְבָתַר הֲוָה נָחִית בְּחַיָּה דְּשִׁמְהּ שׁוֹר, כְּגַוְונָא דָּא הוה"י, ה' בְּרֵישֵׁיהּ ו' בְּפוּמוֹי ה' בְּגַדְפּוֹי י' בִּזְנָבֵיהּ, וְדָא אִיהוּ וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל, וּלְבָתַר הֲוָה נָחִית עַל חַיָּה שֶׁשְּׁמָהּ נֶשֶׁר, כְּגַוְונָא דָּא והי"ה, ו' בְּרֵישֵׁיהּ ה' בְּפוּמֵיהּ י'

בְּגַדְפּוֹי ה׳ עַל זְנָבֵיהּ, וְדָא אִיהוּ וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּם, וְאִינּוּן תְּרֵי עֲשַׂר אַנְפִּין, לְכָל חַד שִׁית, סָלְקִין לְע״ב, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת (שמות כ יח).

וְאָדָם רָכִיב עַל גַּבַּייהוּ דָּא מטטרו״ן, דְּאִיהוּ כְּלִיל שְׁמָא דְאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, וְאִינּוּן (שִׁית אַתְוָון, וּלְכָל אָת סָלְקִין שִׁית), ז׳ תֵּיבִין וּבְכָל תֵּיבָה שִׁית אַתְוָון וְסָלְקִין לְמ״ב, וְדָא אִיהוּ שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד, בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף (ישעיהו ו ב).

דְּכְמָה דְאִיהוּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְמ״ב וְע״ב לְעֵילָּא, כַּךְ אִיהוּ שְׁמָא דְמ״ב וְע״ב לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים מח יא) כְּשִׁמְךָ אלהי״ם כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת, וְאִינּוּן הֲווֹ מַלְאָכִין, דְּכָל חַד הֲוָה אִתְעֲבִיד קוֹל וּפָרַח בְּאֲוִירָא, וְכָל חַד מִישְׂרָאֵל דַּהֲוָה אָמַר נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע הֲוָה שַׁרְיָא בְּפוּמֵיהּ, וַהֲוָה אוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא כְּלָהּ.

וּלְבָתַר מַלְיֵל עִמְּהוֹן מִן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ד לו) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ, וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וכו׳, בְּהַהוּא זִמְנָא דְאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע מִיָּד י׳שְׁמְחוּ הַ׳שָּׁמַיִם וְ׳תָגֵל הָ׳אָרֶץ (ד״ה א טז), לְבָתַר הֲוָה מְמַלֵּל עִמְּהוֹן

מֵאַרְבַּע סְטָרִין, וַהֲווֹ מִסְתַּכְּלִין לְגַבֵּי מִזְרָח וַהֲווֹ שָׁמְעִין יָת קָלָא, וּלְגַבֵּי מַעֲרָב וְדָרוֹם וְצָפוֹן הֲווֹ שָׁמְעִין יָת קָלָא, לְאַחְזָאָה דְּמִכָּל אֲתַר מַלְיָל עִמְּהוֹן, וְלָא הֲוָה אֲתַר לְעֵילָא וְתַתָּא דְּלָא מַלְיָל עִמְּהוֹן, לְאַחְזָאָה דְּמִלָּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּאִיהוּ סָבִיל עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְאִיהוּ סָמִיךְ עֵילָא וְתַתָּא וְכָרְסַיָּא יְקָרָא, וּמַלְאָכִין וְנִשְׁמָתִין, אִיהוּ סָבִיל כֻּלָּא, וְקִשְׁיר כֻּלָּא, וּמְיַחֵד כֻּלָּא, וְלֵית מָאן דְּסָמִיךְ לֵיהּ.

וְאִיהוּ אִתְקְרֵי בְּכָל שְׁמָהָן, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא תּוּקְפֵּיהּ בְּכָל שְׁמָא וּשְׁמָא, מֵהַהוּא דַּרְגָּא וּמְמַנָּא דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, וְלֵיהּ לֵית שְׁמָא יְדִיעָא, וְאִיהוּ אִתְקְרֵי חַד בְּחוּשְׁבָּן כַּד שַׁרְיָא בְּדַרְגָּא דְּאִינּוּן (אָחֳרָנִין) (נ"א אַחֲדִין) מִשְּׁאָר דַּרְגִּין, וְאִיהוּ לֵית לֵיהּ חוּשְׁבָּן, כַּד שַׁרְיָא עַל כָּל עָלְמִין (ס"א עִלָּאִין) וְעַל כָּל מְמַנָּא דִּלְהוֹן, אִתְקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ, לְאַחְזָאָה לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל מֵאַתַר דְּקָרָאן לֵיהּ לְפוּם צָרְכַיְיהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין לְהַחְכִּים יַדְרִים.

קָם בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן, וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּי סָבָא, וּבְרִיכוּ לֵיהּ, אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא וַדַּאי הַאי סָבָא מֵאַתַר דְּעַתִּיק יוֹמִין קָא אָתֵי, וְתַמָּן אִתְרַבֵּי,

זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין עַתִּיקִין, מֵאֲתַר דְּעַתִּיק יוֹמִין, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא לְהַאי.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁי"ת בְּרִי"ת אֵ"שׁ, דְּאִיהוּ אוֹת וּרְשִׁימוּ דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין בֵּיהּ קַיְימִין, אִיהוּ אוֹת דְּצָבָא דִּלְעֵילָּא, דִּבְהוֹן אִתְקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יהו"ה צבאו"ת, וְאִיהוּ אוֹת דְּצָבָא דִּלְתַתָּא, אִיהוּ אוֹת וּבְרִית דְּבֵיהּ קַיְימִין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה לג כה) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חוּקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי, אִיהוּ אוֹת וַדַּאי, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא דְּמַלְכָּא.

אַדְהָכִי הָא סָבָא קָא נָחִית לְגַבֵּיהּ כְּמִלְקַדְמִין פָּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי (י') בְּרִית אִיהוּ וַדַּאי צַדִּיק חַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ י' זְעֵירָא מִסִּטְרָא דְּחָכְמָה דִּלְעֵילָּא, דְּכַד נָחֲתָא י' לְגַבֵּיהּ, אַף עַל גַּב דְּבַאֲתַרֵיהּ י' עִלָּאָה אִתְקְרֵי, כַּד נָחִית לְגַבֵּי צַדִּיק י' זְעֵירָא אִתְקְרֵי, וְאָת ו' אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ ו' עִלָּאָה בַּאֲתַרֵיהּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כַּד נָחִית לְגַבֵּי צַדִּיק לְאִתְחַבְּרָא בֵּהּ, ו' זְעֵירָא אִתְקְרֵי, אַלְפָּא בֵּיתָא דְּאַתְוָון זְעֵירָן (דף סה ע"א) בֵּיהּ אִינּוּן, וְהּ עִלָּאָה כַּד נָחֲתָא לְגַבֵּי צַדִּיק, זְעֵירָא אִתְקְרִיאַת, וְאַף עַל גַּב דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בֵּיהּ כְּלִילָן, סְתִימִין אִינּוּן בֵּיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (תהלים כה יד) סוֹד יהו"ה לִירֵיאָיו וּבְרִיתוֹ

לְהוֹדִיעָם, וְאִי סְתִימִין אִינּוּן בֵּיהּ, בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדְעָאן, בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא כַּד נָחִית יהו"ה לְגַבֵּי צַדִּיק לְנַהֲרָא בָּהּ וַדַּאי, וּמִנָּהּ אִשְׁתְּמוֹדְעָן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ט כב) כֹּה אָמַר יהו"ה אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ, אִי אִיהוּ תַּמָּן אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ (שם כג), וְאִם יִסְתַּלַּק מִצַּדִּיק וְאִשְׁתָּאַר אִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ, מִיָּד אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נַהֲרָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ.

וּמָאן גָּרִים לְאַנְהָרָא לָהּ, וּלְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּנַטְיר בְּרִית, וְרָזָא דְּמִלָּה זֶה הַשַּׁעַר לַיהו"ה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ (תהלים קיח כ), דָּא אִיהִי תַּרְעָא דְּצַדִּיקַיָּיא, וְאִית לוֹן רְשׁוּ לְאַעָלָא תַּמָּן, וְדָא אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק, וּבֵיהּ יהו"ה, אִיהוּ זָכֵי בִּשְׁכִינְתָּא וְיָרִית לָהּ, וְסָלִיק בָּהּ לְמַלְכָּא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, וְאִיהִי מַלְכוּת דִּילֵיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ (ישעיה ס כא), וְדָא אִיהוּ שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם סו א) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי.

וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי צִיּוּרָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, כָּל דִּיּוּקְנִין דִּסְפִירָן וְכָל שְׁמָהָן דִּלְהוֹן בָּהּ אִינּוּן

מְצוּיָירִים, וּבָה אִינּוּן גְּלִיפִין נִשְׁמָתִין וּמַלְאָכִין וְחֵיָוון קַדִּישִׁין, וּבָה גְּלִיפִין מַה דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וכו׳.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סָבָא סָבָא, וְהָא שְׁכִינְתָּא אִיהִי יְחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵיךְ גְּלִיפִין בָּהּ דְּיוֹקְנִין דִּלְתַתָּא דְּלָאו אִינּוּן מְצִיאוּתָהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי, לְמַלְכָּא דְּאִיהוּ יָתִיב בְּהֵיכָלֵיהּ, וְכַמָּה בְּנֵי נָשָׁא עָאלִין לְמֶחְזֵייהּ, מִנְּהוֹן מִסְתַּכְּלִין בִּלְבוּשׁוֹי, וּמִנְּהוֹן בְּגוּפּוֹי, וּמִנְּהוֹן מִסְתַּכְּלִין בְּעוֹבָדּוֹי, וּבְוַדַּאי בְּעוֹבָדּוֹי אִשְׁתְּמוֹדָע מַאי נִיהוּ מַלְכָּא, דִּלְבוּשִׁין אִיהוּ מִשְׁתַּנֵּי בְּהוֹן לְכַמָּה שְׁנִוְיִין, וּלְבוּשִׁין דְּאִיהוּ לָבוּשׁ בְּצַפְרָא לָא לָבִישׁ בְּרַמְשָׁא, וּלְבוּשִׁין דְּלָבִישׁ יוֹמָא חָדָא לָא לָבִישׁ יוֹמָא תִּנְיָנָא, וְהָכִי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא וְשַׁתָּא וְשַׁבַּתָּא וְיוֹמִין טָבִין אִשְׁתַּנֵּי בִּלְבוּשִׁין.

כְּגַוְונָא דָּא שְׁכִינְתָּא כַּמָּה לְבוּשִׁין אִית לָהּ, דְּמִנְּהוֹן בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּרְסַיָּין (נ"א כָּרְסַיָּא), וּמַלְאָכִין וְחֵיָוון וּשְׂרָפִים, וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְכָל מַה דְּבָרָא בְּהוֹן, וְכָל בְּרִיָּין דְּבָרָא מֵאִלֵּין לְבוּשִׁין דִּילָהּ, רָשִׁים לוֹן כְּלֵהוּ וְגָלִיף לוֹן בִּלְבוּשָׁהָא, בְּגִין לְאִסְתַּכְּלָא מִינָהּ בְּכָל בְּרִיָּין לְרַחֲמָא עֲלַייהוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וּרְאִיתִיהָ בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין דְּאִינּוּן נְהִירִין

בְּכָל (בְּרִיָּין) זְמִנִּין דְּיִשְׂרָאֵל נַהֲרִין לוֹן בְּעוֹבָדִין טָבִין, וּבְגִינַיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים עֲלַיְיהוּ.

וְאִי עָבְדִין עוֹבְדִין בִּישִׁין, אִיהִי אִתְלַבְּשַׁת לְבוּשִׁין אָחֳרָנִין אוּכְמִין, דִּבְהוֹן רְשִׁימִין כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּדִינִין דְּאִתְקְרִיאוּ לֵילוֹת, לְמֵידָן בְּהוּ לְעָלְמָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהִי אָמְרַת (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, וּבְגִין דָּא אִלֵּין מִסְטָרָא דִּלְבוּשִׁין אִינּוּן גְּלִיפִין בָּהּ, עִלָּאִין דְּאִינּוּן מַלְכִין וְשַׁלְטִין עַל תַּתָּאִין, וּמַלְאָכִין (נ"א וּמַלְכִין) אִתְקְרִיאוּ מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת, וּמִסְטָרָא דְּגוּפָא אִתְקְרֵי חֶסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא, גְּבוּרָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, גּוּפָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין שׁוֹקִין, צַדִּיק אוֹת בְּרִית, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִיהִי צִיּוּרָא דְּכֻלְּהוּ, וּמִלְּגָאו מִינָהּ דְּאִיהוּ תִּקּוּנָא דְּגוּפָא נְהִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יהו"ה, כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, לְגוֹ מִכֹּלָּא הַהוּא דַּאֲחִיד כֹּלָּא וְקָשִׁיר כֹּלָּא, דְּלָא אִתְרְמִיז בְּשׁוּם רְמִיזוּ, וְכֹלָּא אִתְרְמִיז בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְלַבְּישַׁת בִּלְבוּשִׁין דִּבְהוֹן מְצוּיָירִין כָּל בְּרִיָּין, אִיהִי אִתְקְרִיאַת בְּכָל שְׁמָהָן, וְאִיהִי דְּמוּת אַרְבַּע חֵיוָון בִּלְבוּשָׁהָא, דִּבְכָל חַד וְחַד רָשִׁים אַרְבַּע אַתְוָון, וּדְמוּת אָדָם לָהֵנָה, דָּא רְשִׁימוּ (דף סה ע"ב) דַּעֲשַׂר אַתְוָון, דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּסָלִיק לְחוּשְׁבָּן אָדָם,

דְּמוּת אָדָם וַדַּאי דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי דְּיוֹקְנֵיהּ (נ"א דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם) וַעֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר יב ח) וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט, וְהַאי מִסְטָרָא דִּלְבוּשָׁא, אֲבָל מִסְטָרָא דְּגוּפָא אִיהִי יְחוּדָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ (נ"א אִיהִי) חוֹתָמָא מִסְטָרָא דְּגוּפָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ חוֹתָמָא, אָמְרַת שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי יהו"ה דְּאִיהוּ מִלְּגָאו, (שיר ח ו) שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, דְּאַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ תִּסְתַּלַּק מִנִּי בְּגָלוּתָא, חוֹתָמָא דִּילָךְ אִשְׁתָּאַר עִמִּי, וְלָא אִתְעַדֵּי מִנִּי לְעָלַם.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סָבָא סָבָא, אֵימָא לָךְ קְרָא דְּאוֹלִיפְנָא כְּגַוְונָא דָּא שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, שִׂימֵנִי חוֹתָם לָא כְּתִיב אֶלָּא כַּחוֹתָם, אָמְרַת שְׁכִינְתָּא רִבּוֹן עָלְמִין, שִׂימֵנִי כַּחוֹתָם, כְּהַהִיא רְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא דִּילָךְ, דְּאַף עַל גַּב דְּחוֹתָמָא אִשְׁתָּאַר בִּידָךְ, רְשִׁימוּ דִּילֵיהּ בְּפִתְקָא אִיהוּ, וּמֵהַהוּא רְשִׁימוּ מִזְדַּעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כְּגַוְונָא דְּמַלְכָּא דְּאִיהוּ בְּשָׂרָא וּדְמָא, מַאי דְּרָשִׁים בְּפִתְקָא, רְשִׁימוּ דִּילֵיהּ דְּחוֹתָמָא בִּידֵיהּ הוּא, וְאַף עַל גַּב דְּחוֹתָמָא בִּידֵיהּ אִשְׁתָּאַר, הָכִי דְּחִילִין מֵרְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא, כְּאִלּוּ הֲוָה מַלְכָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אִי הֲוָה חוֹתָמָא.

שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, וְכִי מָאן חָמָא (נ"א שָׁוִי) חוֹתָמָא עַל לִבָּא, אֶלָּא אִלֵּין תִּפְלִין, דְּאִינּוּן רְצוּעִין

דִּלְהוֹן תַּלְיָין עַל לִבָּא, וְאִלֵּין תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּתְפִלָּה דְּיָד דְּאִיהוּ בְּשִׁמְאלָא לָקֳבֵל לִבָּא, וְדָא אִיהוּ כַּחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, וְכַחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ, תְּפִלָּה דְּיָד, דְּאִינּוּן רְשִׁימוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ י׳ קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, ה׳ וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ, ו׳ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה׳ וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, וּמֵהַהוּא רְשִׁימוּ מִזְדַּעְזְעִין אוּמִין דְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ שֵׁם יהו"ה אִלֵּין תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא. שִׁימֵנִי כַּחוֹתָם דָּא אוֹת בְּרִית מִילָה, וְאוֹת דִּימִין טָבִין, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּגַוְונָא דָא (שם ל יב), מִ׳ י׳ עֲלֶה לָ׳נוּ הַ׳שָּׁמַיְמָה, רֵישֵׁי אַתְוָון (נ"א תֵּיבִין) מִילָה, וְסוֹפֵי אַתְוָון יהו"ה, מָאן דְּנָטִיר הַאי רְשִׁימוּ, כְּאִלּוּ נָטִיר שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּמָאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהַאי רְשִׁימוּ, כְּאִלּוּ מְשַׁקֵּר בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּהַאי אִתְקְרֵי חוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא.

דְּכָל בַּר נַשׁ דְּנָטִיר הַאי רְשִׁימוּ לְתַתָּא, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, אוֹת שַׁבָּת, אוֹת תְּפִלִּין, אוֹת דִּימִין טָבִין, אִיהוּ רָשִׁים וְחָקִיק לְעֵילָא, וְנָהִיר לְעֵילָא, וּמְגִיהַ מִזְדַּעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ שֵׁם יהו"ה וַדַּאי, דָּא הַהוּא רְשִׁימוּ דְּאוֹת בְּרִית מִילָה, וְאוֹת

דִּתְפִלִּין, וְאוֹת דְּשַׁבָּת וְיִמִּין טָבִין, וּמָאן דְּמְשַׁקַּר לְתַתָּא בֵּיהּ, אִתְעַבַּר גְּלִיפוּ דִּילֵיהּ מִלְּעֵילָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא שָׁלְטִין עֲלֵיהּ כָּל מְקַטְרְגִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

שִׁימֵנִי כַּחוֹתָם דָּא נִשְׁמָתָא, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דִּילָהּ גְּלִיפָּא לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ בְּיַעֲקֹב, דִּיוֹקְנוֹ שֶׁל יַעֲקֹב חֲקוּקָה בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד, דְּכָל נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן גְּזִירִין מִתַּמָּן, גְּלִיפוּ דִּלְהוֹן אִיהוּ חָקוּק לְעֵילָּא, וּרְשִׁימוּ דִּלְהוֹן לְתַתָּא, וְהַהוּא גְּלִיפוּ דִּלְעֵילָּא אִיהוּ חוֹתָם, וּרְשִׁימוּ דִּלְתַתָּא רְשִׁימוּ דְּחוֹתָם, וּמִיָּד דִּרְשִׁימוּ דְּגְלִיפוּ דִּנְשְׁמָתָא אִיהוּ לְעֵילָּא, וּרְשִׁימוּ דִּילָהּ לְתַתָּא, אִתְּמַר בָּהּ (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, סָלְקִין לְעֵילָּא וּמְסַתְּכְלִין בְּדִיוֹקְנָא דְּנִשְׁמָתָא דְּנַהֲרָא בְּהַהוּא גְּלִיפוּ וּמְזַדְּעְזְעִין מִנֵּיהּ, נָחֲתִין לְתַתָּא וּמְסַתְּכְלִין בִּרְשִׁימוּ דַּהֲהוּא דִּיוֹקְנָא דִּלְתַתָּא, וְחָזְאן דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי מִדִּיוֹקְנָא דִּלְעֵילָּא וְדָחֲלִין מִנֵּיהּ.

שִׁימֵנִי כַּחוֹתָם דָּא צְלוֹתָא, דְּבָהּ אִיהוּ חָקִיק וְרָשִׁים חַ"י עָלְמִין, בְּתַמְנֵי סְרֵי בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, וְדָא אִיהוּ רְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא בְּפִתְקָא, דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא, גְּלִיפוּ דְּאַתְוָון דְּחוֹתָמָא דָּא צַדִּיק חַ"י עָלְמִין, חוֹתָמָא דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ זוֹקֵף בְּשֵׁם סָלְקִין עִמֵּיהּ.

(דף סו ע"א) בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ מָאִיךְ וְכוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ נָחֲתִין עִמֵּיהּ, וְדָאי אִיהוּ וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, מַלְאֲכֵי אלהי"ם עֹלִים, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ קָאִים בְּדִינָא קַיְימִין כֻּלְּהוּ וּמוֹלִיפִין עֲלֵיהּ זְכוּת, וְיוֹרְדִים בְּזִמְנָא דְּנָצְחִין לֵיהּ בְּדִינָא וְנָחִית לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ נָחֲתִין עִמֵּיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ בְּיַעֲקֹב (בראשית כו ד) אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַם עָל�ֹה.

שִׁימֵנִי כַּחוֹתָם דָּא נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי חֲקוּקָה בְּכוּרְסַיָּיא, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִתְעָרָא לְתַתָּא בְּצִלּוֹתָא, כָּרְסַיָּיא אִתְעַר לְעֵילָּא, כַּחוֹתָם דָּא רוּחַ, דְּאִיהוּ צִיּוּרָא (דיש) (נ"א דש) חֲקִיקָא בְּמַלְאָכַיָּא, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִתְעָרָא לְתַתָּא בְּצִלּוֹתָא, מַלְאָכַיָּא אִתְעָרוּן עִמֵּיהּ לְעֵילָּא, עַל זְרוֹעֵךְ דָּא נַפְשָׁא, דְּאִיהִי חֲקִיקָא בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, בְּזִמְנָא דְּאִתְעָרָא אִיהִי בְּצִלּוֹתָא לְתַתָּא, אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא מִתְעָרִין עִמָּהּ.

נְשָׁמָה אִיהִי חוֹתָמָא, רוּחָא צִיּוּרָא דְּאַתְוָון דְּאִנּוּן חֲקוּקִין בְּחוֹתָמָא, נַפְשָׁא רְשִׁימוּ דְּאַתְוָון בְּחוֹתָמָא, דְּאִינּוּן רְשִׁימִין בְּצִיּוּרִין דְּבַר נַשׁ, כִּרְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא בְּפִתְקָא, וּבְהַהוּא רְשׁוּמָא דְּנַפְשָׁא אִשְׁתְּמוֹדָע פַּרְצוּפָא בְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ, מֵאָן אֲתַר אִיהוּ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ, בְּהַאי חוֹתָמָא כַּמָּה רְשִׁימִין אִית בֵּיהּ, אַרְבַּע,

רְשִׁימוּ דְאַרְיֵה תַּמָּן, רְשִׁימוּ דְשׁוֹר תַּמָּן, רְשִׁימוּ דְנֶשֶׁר תַּמָּן, רְשִׁימוּ דְדִמּוּת אָדָם תַּמָּן, וּמָאן אִיהוּ דְרָשִׁים לוֹן בְּחוֹתָמָא, יהו"ה אֱמֶת, דְּבַהַאי אַרְבַּע רְשִׁימִין אִינוּן כָּל בְּרְיָין דְּעָלְמָא.

אֲבָל אוּמִין דְּעָלְמָא דְשַׁקְרוּ בֵיהּ, לַאו אִינוּן רְשִׁימִין בֵּיהּ, אֶלָּא בְּחוֹתָמָא דְשִׁקְרָא, וְאִיהוּ נָחָשׁ דְּמַלְיֵל שִׁקְרָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר בְּאַרַח מַתְלָא, שִׁקְרָא לֵית לָהּ רַגְלִין, וְכַךְ חִוְיָא לֵית לֵיהּ רַגְלִין, עַל גְּחוֹנְךָ תֵּלֵךְ, וְעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחָאָה שִׁקְרָא מֵעָלְמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה כה ח) וּמָחָה יהו"ה אלהי"ם דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וכו', דְּוַדַּאי הַאי חִוְיָא אִיהוּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּקָטִיל לִבְנֵי נָשָׁא, וְגָרִים דִּמְעָה, דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר, וּבְמַאי קָטִיל בְּסַם הַמָּוֶת דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי גֵיהִנָּם, וְדָא אִיהוּ סמא"ל.

וּבְאִלֵּין פַּרְצוּפִין דְּחִוְויָין, אִתְגַּלְיָיא אִיהוּ לִבְנֵי נָשָׁא בְּאַרַח שִׁקְרָא לְפַתָּאָה לוֹן, וְרָזָא דְמִלָּה (תהלים קבז א) אִם יהו"ה לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, וְלֵית לוֹן קִיּוּמָא, אֲבָל צִיּוּרִין דְּחַיָּון אִינוּן רְשִׁימִין בִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַאי רְשִׁימוּ דְמִזּוּזָה, דְּאִיהוּ שד"י מִלְּבָר יהו"ה מִלְּגָאו, וְהַאי אִיהוּ רְשִׁימוּ דִּבְרִית מִילָה, שד"י מִלְּבָר יהו"ה מִלְּגָאו, שד"י הָא אוּקְמוּהָא ש תִּלַּת

אֲבָהָן, דְּאִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין וְגוּפָא, אִלֵּין אִינּוּן תְּלַת עַנְפִּין דְּשׁ', ד שְׁכִינְתָּא, י צַדִּיק אוֹת בְּרִית מִילָה, וְעַל הַאי שד"י אִתְּמַר (שמות ו ג) וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵ"ל שַׁד"י, בְּהַאי שד"י, דְּאִיהוּ מִלְּבָר בְּמִזּוּזָה, אֲבָל וּשְׁמִי יהו"ה דְּאִיהוּ מִלְּגָאו בַּמְּזוּזָה, דְּאִיהִי תַּרְעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיהו"ה, (שמות ו ג) לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, (דברים ו ח)• וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ, אִלֵּין תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט, זָז מָוֶת מִן בֵּיתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְלָא אִתְקְרִיב לְגַבָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר א יח) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, וְאַתְוָון דְּמְזוּז"ת אִינּוּן מַמָּשׁ זָ"ז מָוֶ"ת, וּבְגִין דָּא מָאן דְּנָטִיר בְּרִית מִילָה דְּאִיהוּ חוֹתָמָא דִּילֵיהּ, זָז מָוֶת מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ שָׂטָן, יֵצֶר הָרָע, רָע, טָמֵא, צְפוֹנִי, מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְלָא יִתְקְרִיב לְגַבֵּיהּ, וְלָא יְמוּת עַל יָדֵיהּ. וּמָאן דְּמְשַׁקֵּר בִּבְרִית מִילָה, הוּא מְשַׁקֵּר בְּחוֹתָמָא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ רָשִׁים בֵּיהּ שד"י מִלְּבָר יהו"ה מִלְּגָאו, מְנָא לָן מֵהַאי קְרָא מַשְׁמַע (דברים ל יב) מ"י יַעֲלֶ"ה לָנ"ו הַשָּׁמַיְמָ"ה, רֵישֵׁי תֵּיבוֹת מִילָ"ה, סוֹפֵי תֵּיבוֹת יהו"ה, וּבְוַדַּאי מָאן דְּמְשַׁקֵּר בִּבְרִית מִילָה, אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ יהו"ה ושד"י, וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ שָׂטָן דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר, חִוְיָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר דְּיהו"ה מִלְּגָאו, וְסַם מָוֶת שַׁרְיָא

בַּאֲתַר דְּשד"י מִלְּבָר, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא (במדבר יט כ) אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וכו', אִם לָא תָּב בְּתִיּוּבְתָּא, וְסָבִיל כַּמָּה יִסּוּרִין (דף סו ע"ב) לְאַעְבָרָא הַהוּא חִוְיָא מִתַּמָּן, וּלְסַם הַמָּוֶת דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי צְרַעַת מַמְאֶרֶת, בְּכַמָּה מַרְעִין וּמַכְתָּשִׁין, עַד דְּלָא אִשְׁתָּאַר בֵּיהּ בִּשְׂרָא דְּאִיהִי עַפְרָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (ויקרא יד מב) וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבָּיִת, בְּגִין דְּנָחֲשׁ עָפָר לַחְמוֹ, עַד דְּיִתְפַּרְנֵס מֵהַהוּא בִּשְׂרָא לָא יָזוּז מִגֵּיהּ, וְעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת, מַה מִּיתָה אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנְיָין, כְּגַוְונָא דָּא עָנִי אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנְיָן, וְהָא אוּקְמוּהוּ (תהלים יב ט) כְּרוֹם זְלוּת לִבְנֵי אָדָם, מַאי כְּרוֹם זְלוּת, אֶלָּא מָאן דְּאִצְטְרִיךְ לְבְרִייָתָא אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנְיָין כַּכְּרוֹם, וְכַמָּה נְשׁוּכִין דְּיִסּוּרִין נָשִׁיךְ לֵיהּ הַהוּא חִוְיָא.

וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּעָנִי חָשִׁיב כַּמְצוֹרָע, מַה מְצוֹרָע (ויקרא יג מה) וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָּרוּעַ וכו', כַּךְ עָנִי, מַה מְצוֹרָע מְחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ, כַּךְ עָנִי עָרוֹם וְיָחֵף, וַעֲנִיּוּתָא אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל בַּאֲתַר דְּצַרַעְתָּא, וְאַרְבַּע דְּיוֹקְנִין אִינּוּן (ס"א גַּוְונִין), כְּאַרְבַּע גַּוְונִין דְּצָרַעַת, וְאִינּוּן נֶגַע לָבָן אֲדַמְדָּם יְרַקְרַק בַּהֶרֶת שְׂחוֹרָה, הָא אַרְבַּע, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן אַתְרִין יְדִיעָאן בְּגוּפָא, וּמִנְּהוֹן אַתְיָין לִבְנֵי נָשָׁא כַּמָּה מַרְעִין, לָבָן וַאֲדַמְדָּם חֵלֶב טָמֵא וְכָבֵד, יְרַקְרַק מָרָה, בַּהֶרֶת שְׂחוֹרָה טְחוֹל, וּמִנְּהוֹן נִבְעִין אַרְבַּע מִינֵי

מַרְעִין, וְאִינּוּן מָרָה חִוָּורָא, מָרָה סוּמָקָא, מָרָה יְרוֹקָא, מָרָה אוּכְמָא.

וְאִם תָּב בְּתִיּוּבְתָּא, נָחִית עֲלֵיהּ סַם חַיִּים דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְאִתְמַר בָּהּ (ישעיה ו י) וָשַׁב וְרָפָא לוֹ מֵאֵלֵין מִינֵי מַרְעִין, וּמְחַיֶּה לֵיהּ מִמִּיתָה דַּעֲנִיּוּתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל יא לב) וְהָשִׁיבוּ וְחִיוּ, דְּיִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן עֲנִיִּים קְרוּיִים מֵתִים, וּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר שׁוּבוּ וְחִיוּ, וְלֵית עֲנִיּוּתָא כַּעֲנִיּוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּמָאן דְּלָא אִית בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא אִתְקְרֵי מֵת, אַסְוָותָא דִּילֵיהּ מַאי הוּא לְהַהוּא עָלְמָא, אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא וְגוֹמֵר, וְאִיהִי אַסְוָותָא לְכָל מַרְעִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ח) רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וכו׳.

שִׁימֻנִי כַּחוֹתָם (שיר ח ו), מַאי חוֹתָם בְּהַאי אֲתַר, דָּא אוֹת שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, דְּאִיהוּ שָׁקִיל לִבְרִית מִילָה, כְּגַוְונָא דָּא שַׁבָּ"ת, ש׳ לָקֵבל שִׁי"ן דְּשֵׁם שד"י, כְּלִילָא מִתְּלַת חֵיוָון עִלָּאִין, מִתְּלַת אֲבָהָן, ב׳ דָּא ד׳, דְּאִיהִי רְבִיעָאָה לַאֲבָהָן, וּרְבִיעָאָה לְתְּלַת חֵיוָון, וְאִיהִי דְּמוּת אָדָם, וְלַאו אָדָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, אֶלָּא מַאי אָדָם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שַׁבָּת בֵּיהּ שד"י, יהו"ה הוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד רָחֲבוּ אַרְבָּעָה

וְגַבְהוֹ עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, י' דְּשד"י לָקַבֵּל אוֹת דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, י' בֵּיהּ אִתְרְמִיזוּ עֲשַׂר סְפִירָן. הַאי רְשִׁימוּ אִיהוּ לִבְרָא דְּמַלְכָּא, אֲבָל לְעַבְדָּא דְּמַלְכָּא רְשִׁימוּ דִּילֵיהּ שד"י, מִסְטָרָא דַּהֲהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מג ז) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וכו', וּמַאי נִיהוּ מטטרו"ן, דְּסָלִיק לְחִשְׁבַּן שד"י, וְאִיהוּ אָדָם וְעֵירָא בְּדִיּוּקְנָא דִּלְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ אִם כַּבָּנִים אִם כַּעֲבָדִים וכו'. מָאן דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְּאַרְיֵה בְּחוֹתָמָא דִּילֵיהּ אִיהוּ חִוּוּר בְּאַנְפּוֹי, מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְּשׁוֹר אִיהוּ סוּמָקָא בְּאַנְפּוֹי, מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְּנֶשֶׁר אִיהוּ יְרוֹקָא בְּאַנְפּוֹי, מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְּדִמּוּת אָדָם אִיהוּ אוּכָּם בְּאַנְפּוֹי, כְּגַוְונָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמַר (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה.

שִׁימֵנִי כַּחוֹתָם, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, וְאִיהִי כְּלִילָא מֵעֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִנּוּן י', וּמֵעֲשַׂר דִּבְּרָן דְּאִינּוּן ה"ה, וּמַאי תּוֹרָה ו' כְּלִיל שִׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עַל לְבֶךָ דָּא ל"ב אלהי"ם בְּחוּשְׁבַּן ל"ב, דְּתַלְיָין מִן ו', דְּאִיהוּ ו' זִמְנִין טוֹב, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים (נ"א ו') שְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, דְּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל מַה דְּאִית בְּהוֹן, וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי (ישעיה סג ד), לְבִ"י סְלִיק מ"ב,

וַיְכֻלּ"ו ע"ב שְׁמָהָן דְּשְׁמָא מְפָרַשׁ, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר לְלִבִּי גְּלִיתִי, וּלְאֵבָרַי דְּאִנּוּן רְמַ"ח פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא לֹא גְּלִיתִי, וּבְהַאי וַיְכֻלּוּ (ה' בַּשִּׁשִּׁי דְּאִיהוּ בְּו', וְדָא אִיהִי וַיְהִי (דף סז ע"א) עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי, דְּהַאי) ה' דְּהַשִּׁשִּׁי אִיהוּ מַלְכוּת שְׁבִיעָאָה, וְאִיהִי אִתְקְרִיאַת ע"ב, וּבָהּ רְכִיב ו' לְמִפְרַק לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה יט א) הִנֵּה יהו"ה רוֹכֵב עַל עָ"ב קַל, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּתַלַּת אַבָּהָן, דְּתַלְיָין מִנְּהוֹן ע"ב שְׁמָהָן, וְאִתְכְּלִילָן בָּהּ, וְלָקְבֵל תְּלַת אַבָּהָן אִתְּמַר בְּוַיְכֻלּוּ תְּלַת זִמְנִין שְׁבִיעִי, וְדָא אִיהִי רָזָא דְּשַׁבָּ"ת, בַּ"ת ש, דְּאִינּוּן וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט דְּאִתְכְּלִילָן בְּבַ"ת, בְּהַהִיא זִמְנָא חֲלָה זְכוּת אַבָּהָן, דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא עָלְמָא אִתְקְרִי תֹּהוּ וָבֹהוּ, מִתַּמָּן וְאֵילָךְ אִתְקְיַים קְרָא (תהלים פט ג) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, חֶס"ד סְלִיק לְחוּשְׁבַּן ע"ב שְׁמָהָן.

וְדָא רָזָא דְּאִתְקַשַּׁר שְׁבִיעִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וּמָאן שְׁבִיעִי דָּא צַדִּיק אוֹת דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, וְרָזָא דְּמִלָּה חַי יהו"ה שָׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר (רות ג יג), וְדָא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, וְאִיהוּ חֶסֶד דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּבַהַאי חֶסֶד אִתְתַּקַּן כָּרְסַיָּיא דְּאִיהִי נְפִילָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה טז ה) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא, וּבֵיהּ תָּקוּם, וְרָזָא דְּמִלָּה וּבְחֶסֶד עוֹלָם

רַחֲמֵתִיךְ (שם נד ח), וְכָל סְפִירָן מִתְקַשְּׁרִין בִּימִינָא, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, מִימִינָא אִתְיַהִיב אוֹרַיְיתָא, בְּגִין דָּא מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ, וּבוֹקֵעַ מַיִם (ישעיהו סג יב) דְּאוֹרַיְיתָא מִתַּמָּן, מַהּ דְּאַבְרָהָם, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ בָּהּ שֵׁם עוֹלָם, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים ה' דְּמֹשֶׁה, דְּאִיהִי בְּמַשְׁכּוֹנָא לְגַבֵּיהּ דְּאַבְרָהָם בְּמֹשֶׁה, דְּאַיְיתֵי אוֹרַיְיתָא, עַד דְּיִפְרוֹק לְבָנוֹי, וְרָזָא דְּמִלָּה כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת (מיכה ז טו).

וְרָזָא דְּפוּרְקָנָא בְּהַאי חוֹתָמָא אִיהוּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיהו נה יב) כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן, בְּשִׂמְחָה סָלִיק לְחוּשְׁבַּן אָדָ"ן דְּאִיהוּ אדנ"י, אֲרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ אִתְקְרֵי, בַּר מֵאָת ש' דְּאִיהוּ תְּלַת מֵאָה, וְאִינוּן תְּלַת אֲבָהָן דְּאִתְחַבְּרוּ בָּהּ, וְאַתְוָון בְּשִׂמְחָ"ה אִיהִי מַחְשָׁבָ"ה, ש תְּלַת אֲבָהָן בְּחַמָּה ה"ן, וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּלֵית לָהּ יִחוּדָא אֶלָּא בְּמִינָהּ, כְּמָה דְּאַתְוָותָא דְּה"ן, וְאִתְעֲבִידוּ עֲשָׂרָה וְאִתְעֲבִידוּ מֵאָה, כְּמָה דְּשְׁכִינְתָּא כְּלִילָא כֻּלְּהוּ עֲשָׂרָה וְכֻלְּהוּ מֵאָה, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (דברים י יד) הֵן לַיהוָ"ה אלהי"ך הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְּמִלָּה הֵן אדנ"י.

וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן (ישעיהו נה יב), ש תְּלַת אֲבָהָן, ו"ו תְּרֵין מְשִׁיחִין, מ' ל"ב דְּוִבְשָׁלוֹ"ם סְלִיק ע"ב, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְמַר (בראשית כח כא) וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי,

שִׂמְחָה אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת ט ז) לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֵב טוֹב יֵינֶךָ, דָּא יַיִן הַמְשׁוּמָר בַּעֲנָבָיו, וְעַלַּיהּ אִתְמַר (תהלים כה יד) סוֹד יהו"ה לִירֵאָיו, יַיִן טוֹב דָּא צַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה נז א) הַצַּדִּיק אָבַד, וּמַאי אָבַד אָבַד הַהוּא נְבִיעוּ, וְאִשְׁתָּאַר נֶחֱרַב וְיָבֵשׁ בְּבֵית רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי.

קָם סָבָא וְאָמַר אדנ"י בְּמַחֲשָׁבָה סָלְקָא, וְלַאו בְּחִשְׁבַּן, וְעַלַּיהּ אִתְמַר (זכריה ב יז) הַ"ס כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי יהו"ה כִּי נֵעוֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ, יִתְעַר בֵּיהּ כְּמָה דְּאִתְעַר מִשְּׁנָתֵיהּ וְחָזַר לְשִׁנָתֵיהּ, עַד דְּיִתְעַר יהו"ה דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, לְקַיְּימָא בֵּיהּ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ (ישעיה נד ז), גְּדוֹלִים אִתְקְרִיאַת מִסְּטָרָא דְּהָאֵ"ל הַגָּדוֹל דְּאִיהוּ חֶסֶד, וּשְׁכִינְתָּא בֵּיהּ סָלְקָא לְאִתְקְרֵי גְּדוֹלָה, וּבֵיהּ וַדַּאי רָזָא דְּפוּרְקָנָא, כְּגַוְונָא דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה, וָא"ו בֵּיהּ רָזָא דְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהוּ רָשִׁים בִּשְׁמָא דְּע"ב, דְּאִינּוּן וָה"וּ אֲנ"י וָה"וּ רֵישֵׁי תֵּיבִין וָא"ו, תְּלַת עֲשַׂר מִכִּילָן דְּרַחֲמֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְיהִיבַת מִימִינָא.

אִשְׁתָּאַר יו"ד ה"א ה"א דְּסָלִיק לְחִשְׁבַּן ל"ב, וְאִיהוּ ב' מִן בְּרֵאשִׁית ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְעוֹד אִיהוּ ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דַּעֲלַּיהּ אִתְמַר (ישעיהו סג ד) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלַי בָּאָה, וּשְׁמָא דְּע"ב

אִיהוּ וַיְכֻל"ו, בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּים רָזָא דִּפּוּרְקָנָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר לְלִבְּ"י גְּלִיתִי דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן וַיְכֻל"ו, וּבֵיהּ אִתְקְרַיִּים קְרָא (תהלים פט ג) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, וּכְמָה דְּנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם בְּרָזָא דְּע"ב שְׁמָהָן, כַּךְ יִפָּקְדוּן בְּהוֹן כַּד יִפָּרְקוּן בְּבַתְרַיְיתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא חֶסֶד יהו"ה מָלְאָה הָאָרֶץ (שם לג ה), וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיהו נד ח) וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ, וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ, וּבְגִין דָּא שַׁבַּח דָּוִד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגָלוּתָא דְּאִיהִי שְׁאוֹל בְּהַאי חֶסֶד, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים פו יג) כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה.

וְאִי אוּמִין (דף סז ע"ב) דְּעָלְמָא דָּחֲקִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִדַּאי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל דִּ' מִן חֶסֶד דְּאִיהִי דָּלֵ"ת בְּגָלוּתָא, וְאִתְקְרַיִּים קְרָא בֵּיהּ (ישעיה סו ז) בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלָדָה, וְשִׁבְעִין תֵּיבִין דְּמִזְמוֹר יַעַנְךָ יהו"ה בְּיוֹם צָרָה (תהלים כ ב) אִינּוּן לָקֳבֵל שִׁבְעִים שָׁרִים, דְּאִינּוּן צִירִים וַחֲבָלִים דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, דְּאַתְּוָון בִּ' בֵּיהּ אִתְקְרִיאָן פַּלְטְרִין גְּדוֹלִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קיא ב) גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יהו"ה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִתְקְרֵי גָּדוֹל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם קמז ה) גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ, וּבֵיהּ סָלְקִין יִשְׂרָאֵל לְגִדּוּלָהּ.

וּשְׁכִינְתָּא בָּהּ אִתְּמַר (שמות לג כא) הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי, בְּהַהוּא

זִמְנָא אִתְקַיַּים בָּהּ קְרָא (תהלים לד ד) גַּדְּלוּ לַיהו"ה אִתִּי, וּבָהּ (נ"א ובֵיה) אִתְמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא זִמְנָא כִּי גָדוֹל אַתָּה וְגוֹמֵר (שם פו י), וּבֵיהּ עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר (איוב ט י), וְדָא אִיהוּ חֻסָּ"ד, בֵּיהּ וַיְכֻלּוּ, ה' בַּשִּׁשִּׁי (נ"א וּבֵיה וַיְכֻלּוּ בְּהַשִּׁשִּׁי), בְּגִין דְּבֵיהּ ה' דְּאַבְרָהָם אָזִיל ו' לְגַבָּהּ, מִיָּד יִתְעַר י"ה לְקָרְבָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה, וְשִׁשִּׁי אִיהוּ אֶלֶף שְׁתִיתָאָה, שְׁבִיעִי יְסוֹד, בֵּיהּ אִתְכְּלִילוּ וְאִתְיַיחֲדוּ שִׁית סְפִירָן, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב א) וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּא, דְּאִינּוּן ו"ה, יוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (ד"ה א כט יא) כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתַרְגּוּמוֹ דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, וְדָא אִיהוּ כ"ל, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית ב א) וְכָל צְבָאָם, מַאי צְבָאָם תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט.

וּבֵיהּ אִתְקְרִיאוּ תְּלַת אַבָּהָן שְׁבִיעָיוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם) וַיְכַל אלהי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אלהי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ מִסְטְרָא דִּבְרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ מִסְטְרָא דִּקְדוּשָׁה, וַיִּשְׁבּוֹת בּוֹ מִסְטְרָא דְּיִחוּד, וְדָא אִיהוּ וַיְכֻלּוּ, דְּאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ תְּלַת אַבָּהָן, דְּאִינּוּן בְּרָזָא דִּשְׁמָא דְּע"ב, כְּגַוְונָא

דְּע"ב תֵּיבִין, גְּבוּרָ"ה כְּלָלָא דְּרי"ו אַתְוָון דְּאִית בְּשְׁמָא דְּע"ב, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ ו' כְּלִיל כֻּלָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא (שמות לד ו) וַיַּעֲבֹר יהו"ה עַל פָּנָיו, ע"ב רי"ו יהו"ה, עַל פָּנָיו מַאי פָּנָיו, אַנְפּוֹי דָּא וָא"ו י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ, גְּדוֹלִים וַדַּאי מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּאִיהוּ הָאֵ"ל הַגָּדוֹל.

וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל בַּשְּׁבִיעִית דְּאִיהִי מַלְכוּת, הַ'שְּׁבִיעִי ה' וַדַּאי בְּכָל שְׁבִיעִיּוֹת כְּלִילָא, וְאִיהִי ה' דְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי, יוֹם דָּא צַדִּיק, עֲלֵיהּ אִתְמַר (זכריה יד ט) וְהָיָה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹמֵר, אִיהוּ יוֹם הַשִּׁשִּׁי, וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי יוֹם דְּכֻלְּהוּ יוֹמִין, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (רות ג יג) שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, וְדָא הוּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, וַיַּשְׁכֵּם לְפוּרְקָנָא, וּבֵיהּ הַבֹּקֶר אוֹר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ו כג) וְתוֹרָה אוֹר, וְהַאי אִיהוּ אוֹר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות י כג) וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר, וְאִיהוּ פֶּסַח דְּרוֹעָא יְמִינָא, וּבֵיהּ עַתִּידִין לְיִגָּאֵל.

דָּבָר אַחֵר שִׁימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ (שיר ח ו), הַאי קְרָא עַל שְׁכִינְתָּא אִתְמַר דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, חוֹתָם לָא כְּתִיב, אֶלָּא כַּחוֹתָם, כְּהַהוּא חוֹתָם דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּאִיהִי חוֹתָם אֱמֶת, וּבָהּ (נ"א וְדָא) חָתְמִנוּ לְחַיִּים, וּמַאי נִיהוּ הַאי חוֹתָם דְּבָהּ חַיִּים, אֶלָּא דָּא עֵץ הַחַיִּים, דְּבֵיהּ בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי

נָפְקִין, עֵץ וַדַּאי הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ עֵץ הַחַיִּים מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וְהַאי עֵץ אִיהוּ ו', מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מְאוֹת שְׁנִין דָּא ה', הַחַיִּים אִינוּן אַבָּא וְאִמָּא דְּאִינוּן י"ה, י' אִיהוּ חָכְמָה, וּמִנָּלָן דְּאִתְקְרֵי חַיִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת ז יב) וְהַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ, ה' בֵּיהּ אִמָּא עִלָּאָה, מְנָא לָן דְּאִתְקְרֵי חַיִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ג יא) עֵץ חַיִּים הִיא לַדַּאי, וְתַרְוַיְיהוּ (שם ד כב) כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם.

וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהוּ רִישׁוּמָא בְּהַאי חוֹתָמָא דְּאִיהוּ חוֹתָם אֱמֶת, וְכָל צִיּוּרִין דְּהַאי חוֹתָמָא אִינוּן רְשִׁימִין בָּהּ, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּאִיהִי צִיּוּרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ אֱמֶת, אָדָם (ס"א דָּא אִיהוּ) חוֹתָם דִּילֵיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִיהוּ חָתִים בֵּיהּ לְחַיִּים, וּמִנַּיְהּ יָרְתִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, חַיֵּי מִסְטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא דְּאִינוּן י"ה, בָּנֵי מִסְטְרָא (דף סח ע"א) דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּעַל (נ"א וְעַל) שְׁמֵיהּ אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנֵי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ ו', מְזוֹנֵי, מִסְטְרָא דְּה' דְּאִיהִי הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, וּבְזִמְנָא דְּיָרְתִין מִנַּיְהּ אִלֵּין תִּלַת (נ"א תְּרֵין) דַּרְגִּין דִּכְלִילָן בְּשְׁמֵיהּ, אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים יד א) בָּנִים אַתֶּם לַיהוה אלהיכ"ם, וּבְזִמְנָא דְּיָרְתִין יִשְׂרָאֵל מִשְּׁמוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִלֵּין תִּלַת בָּנֵי חַיֵּי

וּמְזוֹנֵי, אִתְמַר בְּהוֹן (שיר ח ו) כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, תַּקִּיפָא אִיהִי מִמִּיתָה אַפְרָשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִבְּנוֹי, וּמְנָלָן דְּאַפְרָשׁוּתָא אִית בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנוֹי, הָכָא אוֹכַח, (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים וכו', וְקָשָׁה אִיהִי מִמִּיתָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר (רות א יז) כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ.

וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקַיְּימִין פִּקּוּדַיָּא דְאוֹרַיְיתָא בִּרְחִימוּ, קָשָׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה (שיר ח ו), דְּמַקְנֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל סמא"ל וְעַל נוּקְבֵיהּ, דְּאִינּוּן גַּרְמִין לְבַר נַשׁ מִיתָה בְּחוֹבַיְיהוּ, וְגָרְמִין לוֹן לְמֶחֱטֵי, וּבְגִין דָּא עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְלָא נוּקְמָא מִנַּיְיהוּ, וּלְאַעֲבָרָא לוֹן מִן עָלְמָא, דְּסמא"ל וְנוּקְבָא דִּילֵיהּ אִיהִי מִיתָה, דְּאִיהִי לִילִי"ת מַלְאַךְ הַמָּוֶת יֵצֶר הָרָע, דְּנוּקְבָא אִיהִי עִם דְּכוּרָא, וּדְכוּרָא עִם נוּקְבָא, וְהַאי מְנָלָן, קְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב (בראשית ג יז) בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, אָדָם חָאב בְּנוּקְבָא אִתְיַיהִיב לֵיהּ יֵצֶר הָרָע נוּקְבָא, חַוָּה חָבַת בִּדְכוּרָא אִתְיַיהִיב לָהּ יֵצֶר הָרָע מִדְּכוּרָא, וַעֲלָהּ אִתְמַר (שם טז) בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים, וְדָא אִיהוּ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה וכו' (שיר ח ו).

וְעוֹד כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, אִם יִשְׂרָאֵל יִתְעָרוּן לָהּ לְהַאי אַהֲבָה קַדְמָה זִמְנָא, צְרִיכִין לְאִתְעָרָא לָהּ

כִּדְקָא יָאוּת, וְאִי לָאו לָא יִתְעָרוּן לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ג ה) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹ"ת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה וְגוֹמֵר, דְּאוֹמָאָה אִיהִי דְלָא שַׁרְיָא עַל כָּרְסַיָּיא עַד דְּנָטִיל נוּקְמָא מֵעָמָלֵק, דְּחִלֵּל תְּרֵין אַתְוָון דְּאִינּוּן י"ה, דְּנָפִיק מִן מִילָּ"ה מָ"ל י"ה, וּבְגִין דָּא (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה וְדָא א.

וְכַד מָטָא זִמְנָא לְנַקְמָא מִגֵּיהּ, וְשַׁלְהוֹבִין דְּאֶשָּׁא נָפְקִין מֵהַאי י"ה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר ח ו) רִשְׁפֶּיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת י"ה, וְאִינּוּן שַׁלְהוֹבִין דְּאִישׁ וְאִשָּׁה, דְּתַמָּן אֵ"שׁ אֵ"שׁ, וְתַמָּן י"ה, אִישׁ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות טו ג) יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, דְּנָטִיל נוּקְמִין מִפַּרְעֹה וּמֵעַמֵּיהּ, אִשָּׁה דָּא שְׁכִינְתָּא דְאִתְּמַר בָּהּ (משלי יח כב) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וְגוֹמֵר.

דָּבָר אַחֵר שִׁימֵנִי כַחוֹתָם, כ"ח תָּ"ם, כ"ח דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, כ"ח מָ"ה מִן חָכְמָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, תָּ"ם דָּא יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא, דְּעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרִי יַעֲקֹב תָּם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וּבְגִין דְּאִיהוּ דְיוֹקְנָא דְחוֹתָם אֱמֶת דִּלְעֵילָּא, אִתְּמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וּמָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא דְאִתְקְרֵי תּוֹרַת אֱמֶת, דְּיוֹקְנֵיהּ חֲקִיקָא לְעֵילָּא בְּהַהוּא חוֹתָם אֱמֶת, וּמָאן דְּמִשַּׁקַּר בָּהּ

כְּאִלּוּ אַפִּיל אוֹרַיְיתָא לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דניאל ח יב) וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא נָפִיל דְיוּקְנֵיהּ וְחוֹתָמֵיהּ לְתַתָּא, וְנָפִיל מַזָּלֵיהּ, וְאִסְתַּלַק הַהוּא כּוֹכַב מִגֵּיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא סמא"ל וְחֵילֵיהּ דְאִינּוּן חֵיוָון וּבְעִירָן וְעוֹפִין מְסָאֲבִין רָדְפִין אַבַּתְרֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איכה א ו) וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף.

אִם תָּב בְּתִיּוּבְתָּא תָּב הַהוּא כּוֹכַב לְגַבֵּיהּ דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְקַיְּים בֵּיהּ (ישעיה מג ד) וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ, מַאי אָדָם הָא אוּקְמוּהוּ אַל תִּקְרֵי אָדָם אֶלָּא אֱדוֹם, וּלְאוּמִּים וּלְאֹם מִלְאוֹם יֵאֶמָץ (בראשית כה כג), בְּהַהוּא זִמְנָא אוּמָה דְיִשְׂרָאֵל יִתְקְפוּן (נ"א יִתְגַּבְּרוּן) עַל אוּמָה דְעֵשָׂו, בְּחֵילָא דְהַאי כּוֹכַב דְאִתְלַבַּשׁ בְּשֶׁבַע תֵּיבִין דְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, כ"ח אַתְוָון שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, שֶׁבַע תֵּיבִין כְּלִילָן בְּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. וְהַאי כ"ח אִיהוּ רָזָא דְכ"ח פִּרְקִין דְעֲשַׂר אֶצְבָּעוֹת, דִבְהוֹן וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל (שמות יז יא), וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה לְמִי נוֹשְׂאִים כַּפַּיִם לְרוּם הַשָּׁמַיִם, דְצָרִיךְ הַאי כּוֹכַב לְסַלְקָא לֵיהּ לְגַבֵּי חָכְמָה, וְדָא אִיהוּ רוּם שָׁמַיִם, וְאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א דְשָׁאֲרֵי בְּעֲשַׂר אֶצְבָּעָן, עַל הַאי כּוֹכַב, וְאִיהוּ חָכְמָה כ"ח מ"ה, וְהַאי כּוֹכַב עֲלֵיהּ אִתְמַר (דניאל א ד) וַאֲשֶׁר

כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמוֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, לַעֲמוֹד בִּצְלוֹתָא דַּעֲמִידָה, בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ סְתָם דָּא אדנ"י דְּסָלִיק לְחוּשְׁבַּן הֵיכָ"ל, וְהַאי כ"ח אִיהוּ רָזָא (דברים ו ד) דְּיהו"ה אלהינ"ו (דף סח ע"ב) יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר כָּל הָעוֹנֶה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כֹּחוֹ, דְּאִיהוּ כֹּחַ דְּאִתְלַבַּשׁ בִּתְרֵין דְּרוֹעִין דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְצָרִיךְ לְסַלְקָא לֵיהּ לְגַבֵּי י׳ דְּאִיהוּ רוּם שָׁמַיִם, וּלְנַחְתָּא לֵיהּ לְגַבֵּי ו׳ דְּאִיהוּ שָׁמַיִם, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (מלכים א ח לב) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, כַּד נָחֲתָא לֵיהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְמִפְרַק בָּהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּנוֹי, וְכַד סָלִיק לָהּ לְגַבֵּי רוּם הַשָּׁמַיִם דְּאִיהִי י׳, לְמֵיטַל נוּקְמָא מֵעָמָלֵק.

וְדָא אִיהוּ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ (שמות יז יא), וְאִיהוּ יַד ו׳, וְאִיהוּ יו"ד, וְאִיהוּ י"ה, וּלְבָתַר נָחִית הַאי כ"ח לְגַבֵּי וָא"ו, דְּאִיהוּ י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, לְמִפְרַק לִבְנוֹי דְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ, וְכ"ח בְּהַאי וָא"ו אִשְׁתַּלִּים וְאִתְעֲבִיד אֵ"ם, בְּהַהוּא זִמְנָא (בראשית ג כ) כִּי הִיא הָיְתָה אֵ"ם כָּל חָ"י, וְדָא חַ"י עָלְמִין, דְּבָהּ אִתְּמַלֵּי וְאִשְׁתַּלִּים בְּחַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא.

הֵ"א הֵ"א תַּלְיָין מִן תְּרֵין ה"ה, דְּאִינּוּן הֵ"א הֵ"א בְּחוּשְׁבָּנָא י"ב, וּמַנְיֵיהוּ תַּלְיָין אַתְוָון כְּפוּלִים,

וְאִינּוּן תַּלְיָין מִן תְּרֵין ה"ה פְּשׁוּטוֹת, וּבְהוֹן סָלְקִין לְחוּשְׁבַּן יָ"ד, וְדָא אִיהִי כִּי יָ"ד עַל כֵּס י"ה (שמות יז טז), וְכֵן וָא"ו י"ג מְכִילִין דְּתַלְיָין מִן ו"ו פְּשׁוּטָה, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים י"ד, וְדָא אִיהוּ יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע (משלי יא כא), דָּא עֲמָלֵק, לְעֵילָּא וְתַתָּא נָטִיל נוּקְמָא מִינֵּיהּ, נָטִיל נוּקְמָא לְעֵילָּא בְּיָ"ד, וּלְתַתָּא בְּיָ"ד, וְדָא אִיהוּ הִנֵּה יַ"ד יהו"ה הוֹיָה (שמות ט ג), ו' ו' ה"א (נ"א ו' וה"א עם ו') וְה"ה אִינּוּן כ"ח, יו"ד כ' וְתַלְיָין מִן י' פְּשׁוּטָה חֲרֵי כ"א, כְּחוּשְׁבַּן אהי"ה, וְסָלִיק כֻּלָּא מ"ט אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּגַוְונָא דָּא כ"ח דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִין, אהי"ה דְּאִיהוּ כ"א, חֲרֵי מ"ט, וְכֻלָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א מ"ה, יהו"ה ד', סָלִיק מ"ט.

לְבוּשָׁא דְּיו"ד חֶסֶד, לְבוּשָׁא דְּהֵ"א גְּבוּרָה, לְבוּשָׁא דְּוָא"ו תִּפְאֶרֶת, לְבוּשָׁא דְּהֵ"א מַלְכוּת, נֶצַח קְשׁוֹרָא דִּילֵיהּ חֶסֶד, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, הוֹד קְשׁוֹרָא דִּילֵיהּ גְּבוּרָה, צַדִּיק קְשׁוֹרָא דִּילֵיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּגוּף וּבְרִית חַשְׁבִּינָן חָד, מַלְכוּת שְׁלִימוּ דִּלְהוֹן, אִיהִי שְׁלִימוּ דְּעָלְמִין וְתַתָּאִין.

כֶּתֶר עֶלְיוֹן דָּא אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּחַמְשִׁין שַׁעֲרֵי בִּינָה, וְדָא אִיהוּ דְּלָא אִתְיְהִיב לְמֹשֶׁה, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (איוב כא ז) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט, וַעֲלֵיהּ אָמְרוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה

בְּמוּפְלָא מִמָּךְ אַל תִּדְרוֹשׁ וכו׳, בְּגִין דְּאִיהוּ מָקוֹר דְּלֵית לֵיהּ סוֹף, וּבְמִקּוֹרָא דְּלֵית לֵיהּ סוֹף מָאן יְכִיל לְאַשְׁגָּא וּלְאַשְׁכָּחָא לֵיהּ (סִיפָּא).

קָם סָבָא וְשָׁאִיל וְאַמַּאי אִתְקַשַּׁר נָצַח עִם חֶסֶד כְּמָה דְּאוּקִימְנָא נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח (תהלים טז יא), וְכֵן הוֹד עִם גְּבוּרָה, אֶלָּא בְּגִין דְּדִרוֹעָא יְמִינָא לָא אִית בֵּיהּ אֶלָּא תְּלַת פִּרְקִין, וְכֵן בִּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דָּא אִתְקַשַּׁר שׁוֹקָא יְמִינָא דְּאִית בָּהּ תְּלַת פִּרְקִין עִם דְּרוֹעָא יְמִינָא לְשַׁרְיָא בֵּיהּ ה״א, וְכֵן דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא עִם שׁוֹקָא שְׂמָאלָא לְשַׁרְיָא בֵּיהּ ה״א, וְכֵן גּוּף וּבְרִית אִינּוּן ו׳ ו׳, וְשַׁרְיָא בְּהוֹן א דְּאִיהִי אִימָּא, וְאִתְעֲבִידוּ י״ג וָא״ו, יו״ד שַׁרְיָין בְּעֶשֶׂר אֶצְבְּעָאן דִּידַיִן וּבְעֶשֶׂר אֶצְבְּעָאן דְּרַגְלִין, מִשּׁוּם דְּאִתְחַלְתָּא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא מֵחָכְמָה שַׁרְיָא דְּאִיהִי בְּאֶצְבְּעָן.

כֶּתֶר עִלָּאָה שַׁרְיָא בְּרֵישָׁא דְּבַר נַשׁ, דְּתַמָּן מַחֲשָׁבָה סְתִימָאָה, וּכְמָה דְּמַחֲשָׁבָה אִיהִי סְתִימָא, כַּךְ אִיהוּ סָתִים, אֵין סוֹף אִתְקְרֵי מִלְּגָאו, כֶּתֶר עִלָּאָה מִלְּבָר, כִּתְרָא דְּרֵישָׁא עִלָּאָה, אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּגוּפָא בְּהוֹן שַׁרְיָא יהו״ה, וְדָא אִיהוּ כֹּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו (ישעיה מג ז), בְּרָאתִיו דָּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְּאִיהִי עוֹלָם הַמַּחֲשָׁבָה, יְצַרְתִּיו דָּא רוּחַ מִמַּלְלָא

דְּמִינֵיהּ חֵיוָון (נ"א חַיִין) **מְמַלְּלִין, עַשִּׂיתִיו דָּא נֶפֶשׁ דְּתַמָּן עֲשִׂיָּיה, דְּשַׂרְיָא בְּרַמַ"ח פִּקּוּדִין.**

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְלַת

(דף סט ע"א)

בְּרֵאשִׁית בְּרִי"ת אֵ"שׁ, בְּרִית דָּא צַדִּיק, כָּל אִתְקְרֵי, קִשׁוֹרָא דְּכָל אֵבָרִין דְּגוּפָא, ח' דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא יוֹמִין, אִינוּן שְׁעוֹרָא דְּשַׁבָּת, דְּאִיהוּ תְּרֵין אַלְפִין אַמִּין לְכָל סְטַר, לְנַטְרָא בְּהוֹן אוֹת שַׁבָּת, כְּגַוְונָא דָּא אִינוּן תְּמַנְיָא יוֹמִין תְּחוּם לְקַבְלָא בְּהוֹן אוֹת בְּרִית, וּלְנַטְרָא לֵיהּ בְּהוֹן, דְּלָא אִתְעֲבִיד בְּאוֹת בְּרִית חִלּוּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא יוֹמָא חַד הֲוִינָא אָזְלֵי אֲנָא וְרַבִּי יוֹסֵי, וַאֲתָא בְּרֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא מֵהַהוּא עָלְמָא, בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְאִזְדַּמַּן לָן בְּאָרְחָא כְּגַוְונָא דְּמָחֲמַר בִּתְרֵין חַמָּרִין, וְשָׁאִילְנָא (נ"א וְשָׁאִיל לָן) **מַאי אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ** (ויקרא יט ג), **וְאָמַר אִיהוּ מִילִּין שַׁפִּירִין, אֲבָל עִם כָּל דָּא בָּעֵינָא לְמִשְׁמַע מִפּוּמָךְ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי בְּוַדַּאי בְּרִית אִיהוּ שָׁקִיל לְשַׁבָּת, וּבְגִין דָּא** (בְּרֵאשִׁית יָרֵא שַׁבָּת וכו').

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית יָ"א שַׁבָּ"ת, (וּבָהּ) שַׁבְּתוֹתַי תִּהְיֶה דָּחִיל, יָ"א תּוֹרָ"ה, יָ"א בְּרִי"ת, כְּמָה דְּצָרִיךְ נְטִירוּ דִּבְרִית, דְּלָא יֵעוּל לֵיהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה, כְּגַוְונָא דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ נְטִירוּ דְּשַׁבָּת, דְּלָא לְאַפָּקָא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְיֵעוּל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, רְשׁוּת הַיָּחִיד אִיהִי שְׁכִינְתָּא, רָחֲבוּ ד' וְאִינּוּן יהו"ה, וְגָבְהוּ עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, רְשׁוּת הָרַבִּים נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים, סַם דְּאֵל אַחֵר דְּאִיהוּ סמא"ל, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְּשַׁבְעִין אוּמִין, וְאִיהִי חֲלָלָה זוֹנָה, וּבַעְלָהּ חִלּוּל שַׁבָּת אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מָאן דְּאַפִּיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּיב סְקִילָה.

עֵרוּב אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבֵיהּ מְטַלְטְלִין מִבַּיִת לְבַיִת, דְּאִנּוּן שְׁכִינָה עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ, דָּא מִקְדָּשׁ יו"ד, **אוֹת שַׁבָּת** (דָּא בְּרִית) דְּצָרִיךְ לְנַטְרָא לֵיהּ בְּבַת זוּגֵיהּ, דְּאִיהִי קְדוּשָּׁה דִּילֵיהּ, בְּרָכָה דִּילֵיהּ, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ב ג) וַיְבָרֶךְ אלהי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, וַיְבָרֶךְ דָּא בְּרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ דָּא קְדוּשָּׁה, וּלְגַבֵּי תַּרְוַיְיהוּ הֲווֹ נָפְקֵי קַדְמָאֵי לָקָדָמוּת כַּלָּה, וַהֲווֹ אָמְרֵי תְּרֵי זִמְנֵי בּאִי כַלָּה בּאִי כַלָּה, בְּהַהוּא זִמְנָא קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

וְעוֹד מִקְדָּשִׁי בְּאָת יו"ד, בְּגִין דְּלֵית קְדוּשָׁה פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְצָרִיךְ לְבָרְכָא לוֹן וּלְקַדֵּשׁ לוֹן בְּקִדּוּשׁ עַל הַיַּיִן, בְּשַׁבְעִין תֵּיבִין דְּקִדּוּשׁ וַיְכֻלּ"ו כְּחוּשְׁבַּן בַּיְי"ן, וְצָרִיךְ לְמֵימַר סַבְרִי מָרָנָן, וְאִינּוּן דְּאָמְרִין וְעָנוּ לְחַיֵּי, בְּגִין דְּאִתְקַשְּׁרוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְלָא בְּאִילָנָא דְּמוֹתָא, דְּאִיהוּ גֶּפֶן דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, דְּחַד אָמַר חִטָּה הָיָה, וְחַד אָמַר גֶּפֶן, וְכֻלָּא קְשׁוֹט.

שֶׁבַע מִינִין אִינּוּן חִטָּה וּשְׂעוֹרָה גֶּפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ, חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְהָא אִתְּמַר, וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא עֲלַיְיהוּ, חִטָּה הָא אִתְּמַר, שְׂעוֹרָ"ה דְּאַפִּיק ה' מִשְּׁעוּר דִּילָהּ, גֶּפֶן סָחֲטָה עֲנָבִים בִּרְשׁוּ אָחֳרָא, וְעָבַד יַיִן נֶסֶךְ, וְאִתְעֲבִיד אִילָנָא דְּטוּב וָרָע, תְּאֵנָה לָקִיט תְּאֵינֵי קָדָם זִמְנַיְיהוּ קָדָם דְּאִתְבַּשְּׁלוּ, כַּךְ לָקִיט הוּא מֵעָלְמָא קוֹדֶם זִמְנֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא מָאן דְּגָרִים דִּי יְמוּתוּן בְּנוֹי קָדָם זִמְנַיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (קהלת ה ה) לָמָּה יְקֻצוֹף הָאלהי"ם עַל קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְרָזָא דְּמִלָּה (ירמיהו ב ל) לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא. רִמּוֹן, בֶּן זוֹמָא בֵּיהּ חָב, אֲבָל רַבִּי מֵאִיר תּוֹכוֹ אָכַל קְלִיפָּתוֹ זָרַק, דְּקְלִיפִּין אִינּוּן אוּמּוֹת הָעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל מוֹחָא בֵּינַיְיהוּ, כֵּן כְּגַוְונָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי פַּרְדֵּס (דף סט ע"ב) בְּגָלוּתָא,

וְאִיהִי מוֹחָא מִלְּגָּו, אֱגוֹז קָרִינָן לֵיהּ, כְּמָה דְּאָמַר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי (שיר ו יא), וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא אִיבָּא מִלְּגָּאו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מה יד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, וּקְלִיפִין הֵן כַּמָּה רְשׁוּיוֹת נוּכְרָאִין, וּבְשַׁבָּת מִכְלָּא אִתְפַּשְׁטַת, וְאִתְלַבְּשַׁת בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירָאן, וְכֵן צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְאִתְחַדְּשָׁא בְּשַׁבָּת בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירָאן, וְכֵן לְאַטְעָמָא בְּשַׁבָּת מִכָּל מַאֲכָלִין טָבִין, בְּגִין לְקַשְׁרָא וּלְאַרְקָא בִּרְכָאָן לְגַבָּהּ מִכָּל סְפִירָן, וּלְמֶהֱוֵי אִשְׁתַּקְיָא מִכְּלְהוּ.

וְצָרִיךְ לְקַיְּימָא בָּהּ עִנְגָּא, דְּאִיהוּ צַדִּיק דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּאִיהִי בִּינָה עָלְמָא דְּאָתֵי, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְנַהֲרָא אִיהוּ וֹ' דְּנָפִיק מִן י"ה, וְאָזִיל חֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ סְפִירָאן, וּמָטֵי לְצַדִּיק, לְאַשְׁקָאָה מִנֵּיהּ גִּנְתָּא דְּאִיהִי ה', וְעַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְגוֹמֵר (בראשית ב כב).

וְכֵן בְּרִית מִילָה אִיהִי כְּגַוְונָא דֶּאֱגוֹז, צָרִיךְ לְתַבְּרָא קְלִיפִין דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה, וּלְאַעֲבָרָא לוֹן מִתַּמָּן, וּלְאִתְגַּלְיָיא מוֹחָא מִלְּגָּו, וְדָא אוֹת בְּרִית, וְדָא עֵץ חַיִּים, אֲבָל בְּרִית דְּאִיהוּ בְּעָרְלָתֵיהּ וְלָא אִית בֵּיהּ פְּרִיעָה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, כִּי

בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה, תָּמוּת בָּעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד לִבָּא הוּא אֶגוֹז, וּמָאן דְּתַבַּר קְלִיפָּה דִילֵיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, עָלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אלהי"ם לֹא תִבְזֶה וְגַסּוּת לִבָּא דְּהוּא שְׁלִים בְּקְלִיפִין דִילֵיהּ וְלָא אִתְּבַר, עָלֵיהּ אִתְּמַר (משלי טז ה) תּוֹעֲבַת יהו"ה כָּל גְּבַהּ לֵב, וּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ, וּמִסְטְרָא דְּקְלִיפִין אִתְקְרִיאוּ בְּנֵי נָשָׁא עַרְלֵי לֵב.

וּבְשַׁבָּת גֵּיהִנָּם לָא שָׁלְטָא בְּעָלְמָא, וְלָא מְמַנָּן דִילֵיהּ, בְּגִין דָּא מַנִּי לְיִשְׂרָאֵל לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (שמות לה ג), וְאִי בַּר נַשׁ אוֹקִיד בְּשַׁבָּת, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא חֲוִיתִי מְכַבֶּה לְנוּרָא דְּלָא אוֹקִיד, וְאַתּוּן מוֹקְדִין לֵיהּ, אַתּוּן תִּתּוֹקְדוּן בְּגֵיהִנָּם, בְּגִין דָּא לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, וַאֲפִילּוּ בְּגוּפָא, וּמַאי נִיהוּ גֵּיהִנָּם בְּגוּפָא, כְּבֵד דְּבֵיהּ מָרָה דְּאִיהוּ גֵּיהִנָּם, סַם הַמָּוֶת סַם דְּאֵל אַחֵר, חַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה, חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת.

וְצָרִיךְ דְּלָא יִתְעַר (נ"א לְאִתְעָרָא) עֲצִיבוּ וּקְטָטָה מִסְטְרָא דְּטְחוֹל, אֶלָּא דְּתֵהֵא לֵב נָטִיר מִכֻּלְּהוּ, דְּאִיהוּ שַׁבָּת שָׁמוֹר, וּמוֹחָא זָכוֹר, וְצָרִיךְ לְקַבָּלָא אוֹשְׁפִּיזִין

דְּאִינּוּן מַלְאָכִין, עוּלֵימָן דִּנְשָׁמָה יְתֵירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְנֶפֶשׁ יְתֵירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאוֹשְׁפִּיזִין דְּנָחֲתִין עִמָּהּ.

וְצָרִיךְ אִתְּתָא לְתַקָּנָא שְׂרַגָּא בְּלֵיל שַׁבָּת לִימִינָא, וְאִתְחַשְּׁיב לָהּ כְּאִלּוּ תִּקְנָהּ מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם, וּפָתוֹרָא בְּצָפוֹן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וְאִינּוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה מְנַרְתָּא לְדָרוֹם, צְרִיכָא לְאַתְקָנָא לָהּ, בְּגִין דְּתַמָּן חָכְמָה, וּבְגִין דָּא הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וּבְהַהוּא בֵּיתָא דְּאַשְׁכְּחִין דִּירָה דָּא מִתַּקְנָא בְּהַאי סִדּוּרָא, מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם וְשֻׁלְחָן בְּצָפוֹן וּמִטָּה בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, אָמְרִין אִלֵּין מַלְאָכִין דְּקָא נָחֲתִין עִם שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי נְשָׁמָה יְתֵירָה, לֵית דִּין אַתַּר הֲדְיוֹט דְּעַם הָאָרֶץ, אֱלָהֵין אַתַּר דְּרַעֲוָא בֵּיהּ מִן קֳדָם יהו"ה.

פָּתוֹרָא צְרִיכָא לְתַקָּנָא לָהּ לְגַבֵּי צָפוֹן, וּפָתוֹרָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים מה ד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, מַאי זָהָב דָּא גְּבוּרָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, מִטָּה לְמַעֲרָב בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם, לְתַקָּנָא לֵיהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות ד כב) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּבְבֵיתָא דְּלָאו אִינּוּן

מִתְתַּקְנִין אִלֵּין תִּקּוּנִין בְּלֵיל שַׁבָּת, אוּשְׁפִּיזִין אָמְרִין לַאו אִיהִי דָּא דִּירָה דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם לא טז) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת (דף ע ע"א) הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, לְדוֹרוֹתָם, לְדוֹרֹתָם כְּתִיב חָסֵר, מִלָּשׁוֹן דִּירָה, וְכָל אִלֵּין תִּקּוּנִין צְרִיכִין לְתַקְנָא בְּלֵיל שַׁבָּת דְּאִיהִי מַמָּשׁ אוֹת בְּרִית מִילָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי בְּרִית מִילָה לְכָל בְּנֵי נָשָׁא אִיהוּ שָׁוֶה, אָמַר לֵיהּ, לָא, דִּבְרִית מִילָה לְחַיָּיבַיָּא, עַפְרָא דְּתַקִּין בְּמָנָא אִיהוּ מְזוֹנָא לְחִוְיָא, דְּאַפְרִישׁ מִנֵּיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיהו סה כה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וְדַם בְּרִית אִיהוּ מְזוֹנָא לְסמא"ל דְּאִיהוּ רוֹצֵחַ, דְּאַפְרִישׁ מִנֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם (משלי כה כא).

לְבֵינוֹנִיִּים אִתְחַשִּׁיב בְּרִית מִילָה אַעַבְרוּ דְּדָמָא וּבְשָׂרָא כְּקָרְבָּנָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ כד) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ, לְצַדִּיקַיָּא וַדַּאי בַּאֲתַר דְּמִילָה וּפְרִיעָה שַׁרְיָא יהו"ה, וְדָא אִיהוּ וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹ"ה (איוב יט כב), וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (יחזקאל טז ו) וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי לַצַּדִּיקַיָּא, (וּכְתִיב (זכריה ט יא), גַּם אַתְּ בְּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ מִבּוֹר, דְּאִיהוּ גֵּיהִנֹּם).

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְחַמְשָׁא

בְּרֵאשִׁית דָּא אוֹרַיְיתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי ח כב)
יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז,
מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צג ב) **נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז,**
וְאוֹרַיְיתָא תְּרֵין פִּקּוּדִין אִית בָּהּ, חַד וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם
וָלַיְלָה (יהושע א ח)**, תִּנְיָינָא לְמֶהֱוֵי לְמַלְכָּא סֵפֶר תּוֹרָה,**
דְּאָזִיל עִמֵּיהּ בְּכָל אֲתַר, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים יז יט)
וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, סֵפֶר תּוֹרָה אַמַּאי
לַמֶּלֶךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ לָאו אִיהוּ מַלְכָּא אֶלָּא מִסְטָרָא
דְּמַלְכוּת, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ עִמֵּיהּ בְּכָל אֲתַר סֵפֶר תּוֹרָה
דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, וְסֵפֶר תּוֹרָה הִיא דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב,
דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) **וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְסֵפֶר תּוֹרָה כַּךְ**
צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי תָּם בְּלָא פְּסוֹלֶת, וְאִם סֵפֶר תּוֹרָה אִיהוּ חָסֵר
בַּאֲתַר דְּמָלֵא, אוֹ מָלֵא בַּאֲתַר דְּחָסֵר, אוֹ אוֹת חַד חַסִּיר,
אוֹ יַתִּיר, אוֹ חֲלִיף, סֵפֶר תּוֹרָה פָּסוּל, לָאו אִיהוּ
כְּדִיוֹקְנָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה דִּלְעֵילָּא.

כְּגַוְונָא דָּא אִינּוּן חָמֵשׁ כַּנְפֵי רֵיאָה, כְּגַוְונָא דַּחֲמִשָּׁה
חוּמְשֵׁי תּוֹרָה, וּוַרְדָּא כְּגַוְונָא דְּזֶה סֵפֶר דְּאִיהוּ
סֵפֶר יְשָׁרִים, אִי אוּבֵי חַסִּיר אוֹ יַתִּיר אוֹ חֲלִיף, אִיהוּ
אִמְרָא פָּסוּל, וּמָאן דְּעָבַר עֲלַיְיהוּ כְּאִלּוּ עָבַר עַל

אוֹרַיְיתָא וַחֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי דִילָהּ, דַּחֲמִשָּׁה כַּנְפֵי רֵיאָה וּוְרָדָא אִינּוּן שִׁית, דָּא ו׳, כָּל מָאן דְּעָבַר (עַל דָּא, כְּאִלּוּ עָבַר) עַל דָּא.

וַחֲמִשָּׁה דְּבָרִים הַמַּפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה, (כָּל מָאן דְּאַעֲבַר עֲלַיְיהוּ) כְּאִלּוּ אַעֲבַר בְּהּ׳ מִן יהו״ה, כַּנְפֵי רֵיאָה צָרִיךְ דְּלָא יְהֵא בְּהוֹן סִרְכוֹת, תַּמְנֵי סְרֵי סִרְכוֹת אִינּוּן, מָאן דְּאַעֲבַר עֲלַיְיהוּ כְּאִלּוּ אַעֲבַר בְּרִית דְּאִיהוּ חַ״י עָלְמִין, וְסִירְכָא אִיהוּ סַם הַמָּוֶת, סַם דְּאֵל אַחֵר, דְּאִיהוּ סמא״ל, עֲלָהּ אִתְּמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, בְּכָל אֲתַר דְּאִסְתַּרִיךְ קְטִילַת, וְכַנְפֵי רֵיאָה אִינּוּן כַּנְפֵי חִיָּוֹן, וּצְרִיכִין לְמֶהֱוֵי פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א יא) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה, אִם אִינּוּן בְּחִבּוּר טְרֵיפָה, וּתְרֵי אוּמּוֹת אִינּוּן בְּרֵיאָה, וּבְהוֹן שִׁית גַּדְפִּין, חָמֵשׁ אוּנּוֹת וּוְרָדָא, וַעֲלַיְיהוּ נֶאֱמַר (ישעיהו ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד, שִׁיתָּא אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּאָת ו׳, דְּאִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה. אֲרוֹנָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה דָּא כִּיסָּא דִלְבָּא, וְאִיהוּ נוּר דָּלִיק,

וְאִי לָא כַּנְפֵי רֵיאָה דְּאִינּוּן נָשְׁבִין עֲלֵיהּ, הֲוָה לִבָּא אוֹקִיד כָּל גּוּפָא, וְהַהוּא נוּרָא דְּאִיהוּ דְּדָם דְּעַרְקִין דִּלְבָּא, רוּחָא נָשִׁיב אַבַּתְרֵיהּ בְּעַרְקִין דִּדְמָא, וְכֻלְּהוּ מִתְנַהֲגִין אַבַּתְרֵיהּ, וְדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר

יְהֵיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ (דף ע ע"ב) לָלֶכֶת יֵלֵכוּ וְגוֹמֵר, וְלִבָּא כַּד סָלִיק מְנֵיהּ רוּחָא (וְאִתְפָּרַשׁ מִן נַפְשָׁא דְּאִיהוּ ו') עַל דְּמָא נוּר דָּלֵיק, אִתְמַר בְּנַפְשָׁא (שיר ה ב), אֲנִי יְשֵׁנָה, וְכַד יֵיתֵי רוּחָא לְגַבֵּיהּ אִתְמַר וְלִבִּי עֵר, וְדָא אִיהוּ (ישעיהו כו ט) נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה, אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, וְכַד יֵיתֵי רוּחָא לְגַבֵּי לִבָּא דְּתַמָּן נַפְשָׁא, אִתְמַר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דָּפִיק לְתַרְעָא דְּלִבָּא שִׁית דְּפִיקִין, לְאִשְׁתְּמוֹדָע דְּאִיהוּ ו' דְּיֵיתֵי לְגַבֵּי ה' (נ"א ד'), דְּאִיהִי נֶפֶשׁ, וּבָהּ אִינּוּן עֲשָׂרָה, וְכֻלְּהוּ בְּפִיּוּסָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ה ב) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא טָל.

וּבְתִקּוּנָא תַּמְנֵי סָרֵי, (נ"א וּבְתִקּוּנָא דָּא שִׁית אַתְוָון), דְּאִיהוּ בָּרָ"א שִׁי"ת, אִינּוּן רְמִיזִין כְּגַוְונָא דָּא, פִּתְחִי לִי בְּאָת ב' דְּאִיהִי תַּרְעָא, אֲחוֹתִי בְּאָת א', רַעְיָתִי בְּאָת ר', יוֹנָתִי בְּאָת י', תַּמָּתִי בְּאָת ת', שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא טָל דָּא יו"ד נְקוּדָה דְּאָת ב', קְוֻצּוֹתָיו אִלֵּין שִׁית סְטָרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם טו) שְׁוָקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְאִינּוּן דְּפִיקִין בְּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא לְמָאן דְּאַרְבַּע סְטָרִין דִּילֵיהּ, וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְמָאן דְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא דִּילֵיהּ, וְשִׁית סְטָרִין אִינּוּן שִׁית סְפִירָן, וּדְפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית בְּהוּ, בַּאֲרִיכוּ דְּחֶסֶד כְּגַוְונָא דָּא תְּקִיעוֹת, בִּתְבִירוּ דִּגְבוּרָה דְּאִינּוּן שְׁבָרִים,

בִּמְהֵירוּ דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ תִּרוּעָה, בְּחֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת סָלְקִין, בְּנֶצַח וְהוֹד יְסוֹד נָחֲתִין.

וְכֻלְּהוּ דָּפְקִין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי סָלָּם, דְּבֵיהּ שִׁית דַּרְגִּין, וְדָא לְבָא, וּבֵיהּ מַלְאֲכֵי אלהי"ם סָלְקִין וְנָחֲתִין, דְּאִינּוּן דְּפִיקִין דְּרוּחָא, וְאִינּוּן שִׁית סָלְקִין לְעֶשֶׂר, וְדָא י׳, וְאִינּוּן קַשְׁרַ"ק קְשַׁ"ק קְרַ"ק, עַד דְּאִתְכְּלִילוּ בַּעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת וּבְעֶשֶׂר מַלְכִיּוֹת וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפָרוֹת, תִּלְתִין סָלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּתְלָתִין נָחֲתִין מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְסָלְקִין כֻּלְּהוּ לְשִׁתִּין, שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר, כַּד סָלִיק דְּפִיקוּ בִּתְקִיפוּ דִּגְבוּרָה בִּגְבִירוּ אִיהוּ דִּינָא תַּקִּיפָא, כַּד סָלִיק דְּפִיקוּ וְאִתְאָרַךְ, מַרְעָא אִתְאָרַךְ דְּהָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד.

קָם סָבָא מֵאִינּוּן מָארֵי מְתִיבְתָּא, וְאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, הָא סְמָנִין אִלֵּין אִינּוּן דְּמַרְעָא בְּגָלוּתָא, כַּד דְּפִיקוּ אִתְקַצַּר וְגָלוּתָא אִתְקַצַּר, הָא מַטֶּה כְּלַפֵּי גְּבוּרָה בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, וּמוֹתָנָא קָא אַחֲזֵי לְמָשִׁיחַ וּשְׁבָטִין, וּבְגִין דָּא אוֹמְיאַת הַהִיא חוֹלָה בְּגָלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל (שם ב ז), אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ, דְּלָא יְהֵא בִּמְהֵירוּ, אֶלָּא עַד שֶׁתֶּחְפָּץ.

וְאִם דְּפִיקוּ אִתְאָרַךְ, הָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְעִם כָּל דָּא מַרְעָא בְּגָלוּתָא אִתְאָרַךְ, וְאִי דְּפִיקוּ אִיהוּ לָא

אֲרִיךְ וְלָא קְצַר, הָא אִתְעַר רַחֲמֵי לְגַבֵּי חוֹלֶה בְּגָלוּתָא דְּאִיהִי לְבָא, וּלְגַבֵּי עַרְקִין דִּילָהּ דְּאִינּוּן בְּנָהָא יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיהו נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ.

וְעוֹד כַּד דְּפִיקוּ אִיהוּ בִּתְרוּעָה בִּמְהִירוּ, דּוֹחֲקָא בָּתַר דּוֹחֲקָא, יֵיתֵי פּוּרְקָנָא, וְעוֹד הַהִיא חוֹלָה דְּאִיהוּ לְבָא, כַּד רוּחָא לָא נָשִׁיב לְגַבָּהּ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, אִיהִי לָא דְּפִיקַת בְּעַרְקִין דִּילָהּ, וְכֻלְּהוּ חֲשִׁיבִין בְּגָלוּתָא כַּמֵּתִים, וְאִתְּמַר בְּהוּ (איכה ג ו) בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם, וּבְגִין דָּא בְּגָלוּתָא אֲנִי יְשֵׁנָה, וְאִיהִי חוֹלָה בְּגָלוּתָא, וְכַמָּה אַסְיָין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים קָא מְשַׁתְּדְלָן לְגַבָּהּ, בְּכַמָּה בּוּסְמִין וְרֵיחִין דְּשׁוֹשַׁנִּים תַּפּוּחִים וֶאֱגוֹזִים וְרִמּוֹנִים, וְלָא אִתְחַזְּרַת רוּחָא לְגַבָּהּ בְּהוֹן בְּגָלוּתָא בְּמַרְעָא דִּילָהּ, וְלָא דְּפִיקוּ אִתְחַזְּרַת לְגַבָּהּ, עַד דְּיֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא רְחִימוּ דִּילָהּ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שיר ב טז) הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, וְאַיְיתֵי לָהּ תַּפּוּחַ, וְשַׁוִּי לְחוֹטָמָא, וְאַרְחָא בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעַת לְגַבֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה א טז) מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי, מִיָּד חָזְרַת רוּחָא וּדְפִיקוּ לְגַבָּהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא שַׁבַּחַת לֵיהּ (שיר ב ג) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים וכו׳, וּלְבָתַר יֵעוּל לְגִנְתָּא

וְאַפִּיק מִתַּמָּן רִמּוֹנִים, וְיָהִיב לָהּ מֵעַסִּיס רִמּוֹנִים, וְלָקִיט אֱגוֹז וְתַבַּר (דף נא ע"א) קְלִיפִּין, וְיָהִיב לָהּ מוֹחָא מִלְּגָאו, וְאִיהִי אָכְלָה, וְשָׁתִית מֵעַסִּיס הָרִמּוֹנִים, וְאִתְסִיאַת, וְדָא הוּא דְּאָמַר קְרָא (שיר ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, אַדְּהָכִי הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא, הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל בַּעַל הַכְּנָפַיִם, וְיָהִיבַת תְּלַת קְלִין, וּסְלִיקַת לְטוּרִין, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרוֹי בְּוַדַּאי רַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח לְעֵילָּא, וְרַחֲמִים אִשְׁתַּכְּחוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, דְּוַדַּאי תְּלַת חֵיוָון אִינּוּן בְּמֶרְכַּבְתָּא, אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, וּבְכֻלְּהוּ לֵית רַחֲמִים כַּנִּשְׁרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי (שמות יט ד), אַדְּהָכִי הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא לְגַבֵּייהוּ זִמְנָא אָחֳרָא, וּבָטְשַׁת בְּגַדְפָּהָא עֲלַיְיהוּ, וְרָמַת קְלִין וְסָלִיק לְטוּרָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּוַדַּאי אִיהִי דְּקָא בָטְשַׁת בְּגַדְפָּהָא עֲלָנָא וְסָלִיק הָתָם, אָמְרוּ לֵיהּ סְלִיק וְהָא אֲנָן אַבַּתְרָךְ, סְלִיקוּ כֻּלְּהוּ אַבַּתְרֵיהּ לְטוּרָא, וְאִיהִי סְלִיקַת לְעֵילָּא, עַד דְּלָא אִתְחֲזִיאַת.

לְפוּם שַׁעְתָּא הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא, וּתְרִין שׁוֹשַׁנִּים בְּפוּמָהָא, וְזָרִיק לוֹן עַל (יְדָהָא) רֵישַׁיְיהוּ (נ"א עַל יְדוֹי) מִיָּד חָדָא רַבִּי שִׁמְעוֹן חֶדְוָה סַגִּיא, אָמַר לוֹן חַבְרַיָּא בְּוַדַּאי חֶדְוָה אִזְדַּמְנַת לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי חוֹלָה, דְּהָא אִם שׁוֹשַׁנָּה חָדָא יְהִיב בֵּינָּא לָא הֲוָה אַסְוָותָא, בְּגִין

דְּשׁוֹשַׁנִּים אִינּוּן רְמִיזִין לָקֳבֵל בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, דְּאוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא יֵעוּל דָּא בְּלָא דָּא, וּבְגִין דְּזְרִיקַת תְּרֵין, רְמִיזַת דָּא תְּרֵי שׁוֹשַׁנִּים, כְּעַן אִיהִי אַסְוָותָא שְׁלֵימְתָא, וּכְדֵין צָרִיךְ לְמִפְתַּח עֲלַיְיהוּ כְּמָה דַּהֲוִינָן.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים (שיר ו ג), מַאי שׁוֹשַׁנִּים אֶלָּא שׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית, וְשׁוֹשַׁנָּה תִּנְיָינָא קְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דָּא לִימִינָא, וְדָא לִשְׂמָאלָא, הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְשׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה דִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית, דְּאִיהוּ בְּקֶר יְמִינָא דְּאַבְרָהָם, אִית לֵיהּ חֲמֵשׁ טַרְפִּין, וְאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה (דברים ו ד), וּתְלַת עֲשַׂר עַלִּין מִלְּגָו אֶחָ"ד, שִׁית סוּמְקֵי, וְשִׁית חִוּורֵי, וְשׁוֹשַׁנָּה דְּאִתְכְּלִילַת בְּהוֹן הָא תְּלַת עֲשַׂר כְּחוּשְׁבַּן אֶחָ"ד, וְכֵן שׁוֹשַׁנָּה בָּהּ כ"ה גַּרְעִינִין כְּתַפּוּחַ דְּיִלָּהּ, כְּחֻשְׁבַּן כ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא, וְכֵן בַּשּׁוֹשַׁנָּה תִּנְיָינָא כ"ה גַּרְעִינִין, וְסָלְקִין כֻּלְּהוּ לַחֲמִשִּׁים, שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא, וְדָא (בְּרֵאשִׁית ב' שׁוֹשַׁנָּה י').

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְשִׁית

בְּרֵאשִׁית ב׳ שׁוֹשַׁנָּה, חָמֵשׁ עַלִּין דִּילָהּ רֵאשִׁי"ת, בְּרֵאשִׁית לְחֶשְׁבָּן זְעֵיר דַּחֲנוֹךְ תְּלַת עֲשַׂר, חוֹחִים דִּילָהּ תְּלַת עֲשַׂר תֵּיבִין מִן אלהי"ם וְעַד אלהי"ם, וְאִלֵּין אִינוּן. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אלהי"ם (בראשית א א)**, חָמֵשׁ חוֹחִים אָחֳרָנִין, מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם וַיֹּאמֶר.**

מַאי אִיהִי בֵּין הַחוֹחִים, אֶלָּא מִדְּחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְנָפְלַת שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, כַּד יֵיתֵי פּוּרְקָנָא תְּהֵיֶה כַּשּׁוֹשַׁנָּה דְּשַׁחֲרִית, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית מד ג) **הַבֹּקֶר אוֹר** (וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ)**, וְאִינוּן חָמֵשׁ אוֹר חָמֵשׁ עַלִּין דְּשׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה, חַד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, תִּנְיָינָא וַיְהִי אוֹר, תְּלַת וַיַּרְא אלהי"ם אֶת הָאוֹר, אַרְבַּע וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר, חָמֵשׁ וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם, תְּלַת עֲשַׂר עַלִּין מִלְּגָו, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, אֶחָד אֶחָד בִּתְרִין שׁוֹשַׁנִּים, דָּא יהו"ה, עֲלַיְהּ אִתְמַר** (זכריה יד ט) **בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְאִיהוּ עַמּוּדָא** (דף עא ע"ב) **דְּאֶמְצָעִיתָא הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, וְחוּשְׁבְּנֵיהּ אֶחָ"ד, שׁוֹשַׁנָּה תַּתָּאָה בָּהּ דְּחִילוּ וְאִיהוּ יִרְאָה, שׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה רְחִימוּ דְּאַהֲבָה, וּבָהּ**

אִתְמַר (שיר ג ה) אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ.

בַּמֶּה יֵתוּן לְאַתְעָרָא לָהּ בִּימִינָא, וְאִיהִי לָא רְעִית בְּהוּ, עַד דְּיֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת, דְּאִיהוּ רוּחַ דְּמָשִׁיחַ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה, בְּרוּחָא דָּא אָרְחַת הַהִיא חוֹלָה וְאִתְסְיַאת, וּבְגִין דָּא הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאו"ת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ (שיר ג ה), וְאִיהוּ אָרַח רֵיחַ בִּתְרֵין תַּפּוּחִין (נ"א וְאִיהוּ רֵיחַ דְּתַרִּין תַּפּוּחִין), דְּאִתְמַר (בֵּיהּ) בְּהוּ (שם ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, וּמַאי נִינְהוּ תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט וְאִינּוּן תְּרֵי רְמוֹנִים, אֱגוֹז דָּא צַדִּיק גִּנַּת אֱגוֹז דָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר שְׁלֹמֹה (שם ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי.

גִּנַּ"ת ג' גִּימַטְרִיָּאוֹת (אדנ"י בְּיהו"ה), דְּאִינּוּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה, נ' נוֹטָרִיקוֹן, ת' תְּמוּרָה, גִּימַטְרִיָּאוֹת דָּא אדנ"י יהו"ה, סָלִיק בְּחִשְׁבַּן אָמֵ"ן, אהי"ה אדנ"י סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן פ"ו אלהי"ם, דְּאִיהוּ כְּנוּ"י, מ"ה מֵ"ם הֵ"א, מֵ"ם הֵ"א בְּגִימַטְרִיָּא אלהי"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א בְּגִימַטְרִיָּא מ"ה, וְדָא אִיהוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָ"ה,

וְאִיהוּ מֵעִיד עַל יְחוּדָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין דָּא מָ"ה אֲעִידֵךְ

(איכה ב יג).

דָּבָר אַחֵר א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י בְּגִימַטְרִיָּא שְׁכִינָ"ה, כְּגַוְונָא דָּא, א' זִמְנָא חָדָא, ב' תְּרֵי זִמְנִין, ג' תְּלַת זִמְנִין, ד' אַרְבָּעָה זִמְנִין, ה' חֲמֵשׁ זִמְנִין, ו' שִׁית זִמְנִין, ז' שִׁבְעָה זִמְנִין, ח' תְּמַנְיָא זִמְנִין, ט' תִּשְׁעָה זִמְנִין, י' עֶשֶׂר זִמְנִין, כֻּלְּהוּ סָלְקִין לְחוּשְׁבַּן שְׁכִינָ"ה. וְרָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא, לְקַיְּימָא דְּלֵית שְׁכִינָה נָחָתָא פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְלָא סָלְקָא לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר.

וְעוֹד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אַתְרֵיהּ דְּעָלְמָא, וּמַלְאָכִין לָא יָדְעִין וְשָׁאֲלִין אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ וְאַשְׁכַּחִינָן לֵיהּ בְּגִימָטְרִיָּא מָקוֹם נוֹטְרִיקוֹ"ן כְּגַוְונָא דָּא, י' עֶשֶׂר זִמְנִין מֵאָה, ה' חֲמֵשׁ זִמְנִין עֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ, ו' שִׁית זִמְנִין תְּלָתִין וְשִׁית ה' חֲמֵשׁ זִמְנִין עֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ, בְּגִימַטְרִיָּא מָקוֹם, וַעֲלֵיהּ אָמְרוּ מַלְאָכַיָּא בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב), אִית אָחֳרָנִין בְּגִימַטְרִיָּאוֹת דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּן, בְּגִין דְּאִינוּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה דְּלֵית לָהּ סוֹף, תְּמוּרוֹת אִלֵּין אַלְפָּא בֵּיתוֹת כְּגוֹן כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, דְּאִינוּן תְּמוּרוֹת (דברים ו ד) יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וְאִית תְּמוּרוֹת אָחֳרָנִין מִכַּמָּה מִינִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא כְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא

שְׁנִיתִי, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, וַוי לִבְנֵי עָלְמָא דְּאִינּוּן אֲטִימִין לִבָּא, דְּחָשְׁבִין דְּיָדְעִין וְלָא יָדְעִין, וַדַּאי אֲנִי אִיהִי שְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כו כא) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי, אִיהִי לָא אִשְׁתַּנִּי וְלָא אִיהִי תְּמוּרָה מִינֵּיהּ בְּאָחֳרָא, וְאִיהוּ לָא אִשְׁתַּנִּי וְלָא אִסְתַּתַּר מִינָּהּ, אֲבָל לְגַבֵּי חַיָּיבַיָּא אִשְׁתַּנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִסְתַּתַּר מִנַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לב כ) אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם, וְאַמַּאי בְּגִין כִּי דוֹר תַּהְפֻּכוֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֱמוּן בָּם. מַיָּד קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא דְּשָׁמְעוּ מִלִּין אִלֵּין, וְנָשְׁקוּ לֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וְאָמְרוּ אִלּוּ לָא אָתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵּינּוּ, דְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא אִשְׁתַּנִּי דָּא מִן דָּא, אֲבָל לְגַבֵּי אָחֳרָנִין אִשְׁתַּנִּי וְאִסְתַּתַּר, בְּכַמָּה לְבוּשִׁין, וּבְכַמָּה כִּסּוּיִין, וּבְכַמָּה קְלִיפִין, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם (שיר ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, דְּאִיהוּ הֲוָה יָדַע בְּקְלִיפִין כֻּלְּהוּ, וּבְגִין דָּא לָא שְׁבִיק אֲפִילוּ מִינֵי דְּכִשּׁוּף דְּלָא יָדַע, בְּגִין דְּיָדַע (נ"א לְמִנְדַּע) בְּקְלִיפִין. וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אִיהוּ תַּבַּר כָּל קְלִיפִין, וְנָפִיק מִתַּמָּן מוֹחָא דְּאִיהוּ יהו"ה לְאַרְבַּע סִטְרֵי דְּאֱגוֹזָא, (דְּאִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם), וּמְפָרְנֵס מִנֵּיהּ לְהַהִיא חוֹלָה דְּאִיהִי אדנ"י, דִּבְאִלֵּין קְלִיפִין דִּי בֶּאֱגוֹז

דְּאִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם אָמַר (דברים לב כ) אַסְתִּירָה פָּנַי מֵהֶם, וְאִית שְׁנוּיִין אוֹחָרָנִין לְטַב לְכָל חַד כְּפוּם עוֹבָדֵיהּ. (דף עב ע״א) זִמְנִין אִתְגַּלְיָא לוֹן בִּדְמוּת אַרְיֵה, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (עמוס ג ח) אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא, זִמְנִין בְּדִיּוּקְנָא דְשׁוֹר, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים לג יז) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו, וְזִמְנִין בְּדִיּוּקְנָא דְּנֶשֶׁר, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שם לב יא) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ, וְזִמְנִין בְּדִיּוּקְנָא דְאָדָם סָבָא, כְּמָה דְאִתְּמַר לְאִלֵּין דְּאָמְרֵי זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ (שמות טו ב), דְּאִיהוּ הָוָה אִתְדַּמְיָין לוֹן בִּדְמוּת סָבָא, וְאִתְּמַר בֵּהּ (נ״א בֵּיהּ) (דברים לב יג) וַיֵּנִיקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר, אֲבָל לְאִלֵּין דְּתַלְיָין מְנִיהּ וּמִשְּׁכִינְתֵּיהּ לָא אִשְׁתַּנֵּי לְעוֹלָם.

וְאִינּוּן תְּמוּרוֹת אִינּוּן רָזָא דְיִבּוּם, דְּאִתְּמַר בָּהּ בַּיְבָמָה (רות ד ז) עַל הַגְּאוּלָה וְעַל הַתְּמוּרָה, לְקַיֵּים כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, בְּהַהוּא נַעַל דְּנָתַן לְרֵעֵהוּ אִית תְּמוּרָה, וְשִׁנּוּי רָצוֹן, וְתַמָּן צָרִיךְ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה לְקַיֵּים כָּל דָּבָר, נַעַל אִיהוּ

גוּפָא.

וְאַמַּאי בַּחֲלִיצַת נַעַל דְּנָתַן לְרֵעֵהוּ אִית תְּמוּרָה וְשִׁנּוּי, אָמַר סָבָא חֲדָא, רַבִּי רַבִּי, לָא תֵּימָא הָכִי, אֶלָּא אַמַּאי חֲלִיצָה בְּנַעַל, אֶלָּא אִיהוּ קְלִיפָּה לְאִתְטַמָּרָא בָּהּ

לְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְגַבֵּי מְקַטְרְגִין דִּילֵיהּ, וּבַחֲלִיצָה דְּנַעַל חָלַץ לֵיהּ י"ה, וּבְגִין דָּא שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, נַעַל ו', גַּן נָעֻל, דְּאִיהוּ בֶּן י"ה, לְאַעָלָא בֵּין ו"ה, וְדָא אִיהוּ חָלַץ י"ה.

וּמֹשֶׁה אִתְמַר בֵּיהּ (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, דָּא בְּהַפּוּכָא דְּאָחֳרָנִין, דְּלָא צָרִיךְ לְאִתְחַזְיָא קָדָם שְׁכִינְתָּא בִּקְלִיפָּה, וְרָזָא דְמִלָּה כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק (אסתר ד ב), וּלְגַבֵּי אֲבָהָן לָא אִתְחַזְיָא אֶלָּא בַּנְּעָלִים, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, אֲבָל לְגַבֵּי מֹשֶׁה בְּלָא כִּסּוּיָא כְּלָל, וְרָזָא דְמִלָּה וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵ"ל שַׁד"י, וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם (שמות ו ג), וּמֹשֶׁה אִתְמַר בֵּיהּ (שם ג יג) וְאָמְרוּ לִ"י מַ"ה שְׁמ"וֹ מָ"ה אוֹמַר אֲלֵיהֶם.

וְעוֹד אַמַּאי צָרִיךְ חֲלִיצָה בַּנַּעַל בְּאִשָּׁה, בְּגִין דְּמָאן דְּיָמוּת בְּלָא בַּר אִיהוּ קָשִׁיר בְּרַגְלֵיהּ דְּיָבָם, וְרָזָא דְמִלָּה הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב (בראשית ג יד), וּבְגִין דְּלָא יָמִית לֵיהּ חִוְיָא דְּאִיהוּ כָּרוּךְ עַל עֵקְבוֹ, צָרִיךְ לַחֲלוֹץ לְגַבֵּי נַעַל דְּאִתְּתָא, וְאִתְפַּטַּר הַהוּא חִוְיָא מִנֵּיהּ. וְכֻלָּא עַל הַהִיא טִפָּה דְּאִיהִי י' דְּפָרַח מִן יַעֲקֹב לְאַתְרֵיהּ, וְיַעֲקֹב בְּגִין דָּא קָנָה מִנֵּיהּ בְּכוֹרוּתָא,

לְאַחְזָרָא י׳ לְאַתְרֵיהּ, דְּאִיהִי טַפָּה בּוּכְרָא, דְּבָהּ חָאב אָדָם, וּפָרַח מִנֵּיהּ וְאִשְׁתָּאַר יָחִיד בְּלָא עֵזֶר, וּבְגִין דָּא אָמַר (תהלים מט ו) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עֲקֵבַי יְסוֹבֵּנִי, וּבְגִין דָּא אַיְתִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּלַת זְמִנִין לְאָדָם קַדְמָאָה בְּגִלְגּוֹלָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ״ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה.

וְעַל הַהִיא טִפָּה אִתְמַר בָּהּ (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, וְאִתְדַּבְּקַת בְּיַעֲקֹב, וְאַפִּיקַת מִנֵּיהּ י״ב שִׁבְטִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קכב ד) שִׁבְטֵי י״ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָדָם יִשְׂרָאֵל, וּבְהַהוּא זִמְנָא רָוַח יַעֲקֹב מַה דְּאָבִיד דְּאִיהוּ י׳ מִיַּעֲקֹב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית לב כט) לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

בְּאַבְרָהָם שֵׁזִיב מִסַּם הַמָּוֶת, חוֹבָא דְאָדָם, גֵּיהִנֹּם, נָחָשׁ, אֵשֶׁת זְנוּנִים דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כ יד) לֹא תִנְאָף.

בְּיִצְחָק שֵׁזִיב מֵאֵל אַחֵר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם יג) לֹא תִרְצַח.

בְּיַעֲקֹב אַשְׁפַּח אֲתַר לְיַנְקָא (נ״א לְנַקָּאָה) בְּנוֹי, וְדָא שִׁנּוּי מָקוֹם, וְלֵית חַד מִנַּיְהוּ דְּלָא אִתְכְּלִיל בְּתִלְתָּא, לְקַיְּימָא הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ״ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט).

קָם סָבָא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בְּמַאי אוּקִימְתָּא סוֹד יְבוּם

וַחֲלִיצָה, דְּהָא בְּרִירָא דְמִלָּה שְׁמַעְנָא, אָמַר לֵיהּ מַה דְּשְׁמַעְתְּ אֵימָא, אָמַר וַדַּאי בְּרָזָא דְיִבּוּם אַשְׁכַּח אַתְרָא הַהִיא נְשָׁמָתָא עַרְטִילָאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים פד ד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, וְדָא נֶפֶשׁ דְּאַתְיָא בְּגִלְגּוּל זְמָנָא קַדְמָאָה, וּדְרוֹר קֵן לָהּ (שם), דָּא רוּחָא דְאַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא זְמָנָא תִנְיָינָא, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ (שם), דָּא נְשָׁמָתָא דְאַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא זְמָנָא תְּלִיתָאָה, וּמִינָהּ נָפְקִין אֶפְרוֹחִין דְּאִינּוּן בְּנִין, וּבְרָזָא דְיִבּוּם כְּלְהוּ תְּלַת נָחֲתִין בְּבַת אַחַת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איוב לד יד) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ (דף עב ע"ב) אֵלָיו יֶאֱסוֹף, לִבּוֹ דְתַמָּן נֶפֶשׁ, רוּחַ בְּכַנְפֵי רֵיאָה, נְשָׁמָתָא בְּמוֹחָא, וְכְלְהוּ חַד בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, אֲבָל חֲלִיצָה אִיהִי שֵׁזְבַת הַהִיא נְשָׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דְּאִינּוּן קְטִירִין בְּתַלַת קִשׁוּרִין דְּחִוְיָא, וְרָזָא דְמִלָּה נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבַּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ (תהלים קכד ז), קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּדֵי לְנַשְּׁקָא לֵיהּ, פָּרַח מִיָּד וְלָא אִתְחֲזִי.

(תקון כ"ז נדפס בהקדמה כי שם ביתו)

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וּתְמַנְיָא

בְּרֵאשִׁית בֵּיהּ תְּלַת פְּקוּדִין, חַד יִרְאַת יהו"ה כְּגַוְונָא דָּא בְּרֵאשִׁי"ת יְרָ"א בְּשֵׁ"ת וְהָא אוּקְמוּהוּ,

תְּנַיְינָא בְּרִית כְּגַוְונָא דָּא בְּרֵאשִׁי"ת בְּרי"ת אֵ"שׁ, תְּלִיתָאָה שַׁבָּת כְּגַוְונָא דָּא שַׁבָּ"ת יָרֵ"א.

פְּקוּדָא קַדְמָאָה יִרְאַת יהו"ה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה לג ו) יִרְאַת יהו"ה הִיא אוֹצָרוֹ, וְעוֹד אִתְּמַר בָּהּ (משלי א ז) יִרְאַת יהו"ה רֵאשִׁית דֵּעַת, רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יהו"ה (תהלים קיא י), וּבְדַאי מָאן דְּלֵית בֵּיהּ דְּחִילוּ דְּאִיהוּ אוֹצָר, לֵית תַּמָּן חָכְמָה, אוֹצָרָא דְּהַאי חָכְמָה אִיהִי ב׳, וּבְתִקוּנָא אָחֳרָא בְּרֵאשִׁית ב׳ רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהֶכְלֵיהּ, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ד יב) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם, גַּן אִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, דְּאִיהוּ גַּ"ן סְדָרִים דְּאוֹרַיְיתָא, גַּל אִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וְתַרְוַיְיהוּ ב׳ מִבְּרֵאשִׁית, מַעְיָן חָתוּם דָּא רֵאשִׁית נְקוּדָה בְּהֵיכְלֵיהּ. וּבְמַאי אִיהוּ חָתוּם, בְּאוֹת ו׳, וְאִתְעֲבִידַת ב׳ עִם חֲתִימוּ דְּוִ׳ ם, מַה דַּהֲוָה ב׳ אִתְעֲבִידַת ם, יַיִן סָתוּם וְחָתוּם, יֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא סָתִים וְחָתִים דְּלָא יַעוּל נוּכְרָאָה תַּמָּן, וְדָא יַיִן הַמְשׁוּמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְלַאו לְמַגָּנָא תַּקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, חֲתִימַת יַיִן דְּלָא יִתְנַסֵּךְ וְיִתְעָרֵב בְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְעַל הַאי יַיִן אִתְּמַר (תהלים קמז יב) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם, כְּ"ן וַדַּאי יַי"ן שַׁבְעִין אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם כה יד) סוֹד יהו"ה לִירֵאָיו.

קַנְקַן דְּהַאי יַי"ן דָּא לְבָא דְּבַר נַשׁ, אִם הוּא קַנְקַנָּא חַדְתָּא וְאִתְנַסַּךְ בְּיַיִן נֶסֶךְ דְּאִיהוּ יְצָרָא בִישָׁא, צָרִיךְ תְּלָתָא זִמְנִין הֲדָחָה, וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט), וְלַאו לְמַגָּנָא תַּקִּינוּ בְּכוֹס דִּבְרָכָה אוֹף הָכִי הֲדָחָה וּשְׁטִיפָה, הֲדָחָה מִבִּפְנִים שְׁטִיפָה מִבַּחוּץ, לְמֶהֱוֵי תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, וְרָזָא דְּמִלָּה וְטַהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ (ויקרא טז יט), וְכַד אִיהוּ קַנְקַן דְּאִיהוּ לְבָא דַּכְיָא מִלְּגָאו וּמִלְּבָר, שַׁרְיָא תַּמָּן חָכְמָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי ח כב) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קָנְנִי אִיהוּ קַנְקַן וַדַּאי, וְאִם הַאי קַנְקַן אִיהוּ דַּכְיָא, אִתְּמַר בֵּיהּ וְנַקֵּה, וְאִם לַאו לֹא יְנַקֶּה כָּל הַנּוֹגֵעַ בָּהּ (שם ו כט).

וְקַנְקַן דְּבַר נַשׁ דָּא אִתְתָּא, וְאִיהוּ כּוֹס, לְהָכִי צְרִיכָה שְׁטִיפָה וַהֲדָחָה, אִם הִיא כּוֹס דִּבְרָכָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (יחזקאל מד ל) לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ, וְאִם לַאו אִתְקְרִיאַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה, וְיַיִן דִּילָהּ עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי לא ו) תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ וכו', שָׁדַיִם דִּילָהּ אִינוּן אַשְׁכּוֹלוֹת מְרוֹרוֹת, אֲבָל יַיִן דִּכוֹס דִּבְרָכָה עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד טו) וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ דְּתַמָּן פִּקּוּדֵי יהו"ה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב (שם יט טו), דְּאִינוּן אֶשְׁכּוֹלוֹת דִּילָהּ.

תִּקּוּנָא עֶשְׂרִין וְתֵשַׁע

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, ב' נְקוּדָה בְּהֵיכְלֵיהּ, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ד יב) **גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם, מָאן מַעְיָן חָתוּם דָּא נְקוּדָה, מָאן נִיהוּ נָעוּל** (דף עג ע"א) **דִּילָהּ, דָּא ו' דְּסָתִים לְהֵיכָלָא וּבָהּ אִתְעֲבִיד ם סְתִימָא, אִיהִי ם רַבְּתָא מִלְּסַרְבָּה הַמִּשְׁרָה** (ישעיה ט ו), **וְהַאי נְקוּדָה עֲלָהּ אִתְּמַר** (איוב כח כא) **וְנֶעְלָמָה מֵעֵינֵי כָּל חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה, וְהַאי נְקוּדָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא אִתְקְרִיאַת אַהֲבָה, וּמִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא אִתְקְרִיאַת יִרְאָה, וּמִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאַת תּוֹרָה, וְאִיהִי מְצָוָה, דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ ו' כְּלִיל י"ה דְּאִינּוּן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִיהוּ ו' בְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מְצָוָה כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון, אִיהִי אִתְקְרִיאַת י' מִסִּטְרָא דְּחָכְמָה, ה' מִסִּטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, וְאִתְקְרִיאַת תּוֹרָה מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (משלי ח כב) **יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ, דַּרְכּוֹ דֶּרֶךְ ו', קָנָנִי דְּאִיהוּ קֵן דִּילָהּ, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ אַרְבַּע אִתְקְרִיאַת מְצָוָה, מ"ץ בְּאוֹתִיּוֹת אַ"ת בַּ"שׁ אִיהוּ י"ה, י"ם ה"ץ, וּבָהּ כְּלִילָן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, פִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה מִסִּטְרָא דְּדִין דְּאִיהוּ אלהי"ם דְּתַמָּן י"ה, וַעֲלָהּ**

אִתְמַר (שמות ג טו) **זֶה שְׁמִ"י וְהָא אוּקְמוּהוּ, פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה מִסְטָרָא דִּימִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי דִּכְלִילָן בְּאַבְרָהָם, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר** (חבקוק ג ב) **בְּרוֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר**

קָם סָבָא חַד מִבָּתַר טוּלָא (כותלא), **וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, קוּם אַדְלִיק שְׁרָגָא דְּאִיהִי מִצְוָה, שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, דַּעֲלָהּ אִתְמַר** (ויקרא ו ו) **אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה, וַעֲלָהּ אִתְמַר** (שמות כז כ) **לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד, נֵר יהו"ה אִתְקְרִיאַת וַדַּאי, אוֹר דְּנָהִיר בֵּיהּ נִשְׁמַת אָדָם, קוּם אַדְלִיק בָּהּ.**

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל רַגְלוֹי וְיָתִיב רִגְעָא חֲדָא וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמִין דְּאַנְתְּ אִיהוּ מָארֵי מַלְכִין וְגָלֵי רָזִין, יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ לְסַדְּרָא מִלִּין בְּפִימָאי, לְקַיְימָא בִּי הַאי קְרָא (שם ד יב) **וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, דְּלָא אֵעוּל בְּכִסּוּפָא קָדָמָךְ, פְּתַח וְאָמַר.**

תִּקּוּנָא תְּלָתִין

בְּרֵאשִׁית מָאן רֵאשִׁית דָּא חָכְמָה, דָּא נְקוּדָה דִּלְגַאו, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים מה יד) **כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה, וְדָא יִרְאָה דְּאִיהִי פִּקּוּדָא קַדְמָאָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר** (משלי א ז) **יִרְאַת יהו"ה רֵאשִׁית דָּעַת, וְאִיהִי רְמִיזָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, וְאִית יִרְאָה רָעָה רְצוּעָה לְאַלְקָאָה לְחַיָּיבַיָּא,**

וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי אוֹת שַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין וְאוֹת דְּתִפְלִין וְאוֹת דִּבְרִית מִילָה, הַהִיא רְצוּעָה אִיהִי יְרָאָה רָעָה אִיהִי עָרְלָה, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַעֲבַר לָהּ מִנֵּיהּ, דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְרְצוּעָה לְאַלְקָאָה לֵיהּ, וְהַאי נְקוּדָה עֲלָהּ אִתְמַר (שמת לא יד) מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת, מַאי מְחַלְלֶיהָ אֶלָּא מָאן דְּאַעְיִל רְשׁוּ נוּכְרָאָה בְּחָלָל דִּילָהּ דְּאִיהִי רְשׁוּת הַיָּחִיד, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (במדבר יט כ) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִתּוֹךְ הַקָּהָל כִּי אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא.

וְכֻלָּא אִתְרְמִיז בְּהַאי תֵּיבָה יְרָא"ה בְּרִי"ת שַׁבָּ"ת, כְּגַוְונָא דָּא יְרַא"ת בְּרֵאשִׁי"ת, בְּרִי"ת בְּרֵאשִׁי"ת, שַׁבָּ"ת בְּרֵאשִׁי"ת, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי רֵאשִׁית, יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ (משלי א כב), כְּגַוְונָא דָּא בְּרֵאשִׁית, כֻּלָּא אִיהִי נְקוּדָה חֲדָא, אִיהִי רֵאשִׁית, וְאִיהִי אוֹת בְּרִית, וְאִיהִי אוֹת שַׁבָּת, וְאִיהִי יִרְאַת יהו"ה.

מָאן חָלָל דִּילָהּ ב, ו' אִיהוּ בַּעְלָהּ, בֵּיהּ אִיהִי נְטִירָא וְסִתְימָא בְּגָלוּתָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל מז א) יְהֶיהָ סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כְּגַוְונָא דָּא ם סְתִימָא, וְהָא אִתְמַר, וּנְקוּדָה אִיהִי שְׁבִיעָאָה תַּגָּא עַל רֵישֵׁיהּ, תַּגָּא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, עֲטָרָה עַל בְּרִית, ז' דְּאִיהִי יוֹם שְׁבִיעִי יוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁבִיעִי וַדַּאי, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ,

אֲבָל בְּיוֹמִין דְּחוֹל גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה (שיר ד יב). (דף עג ע"ב)
אִתְקְרִיאַת סְתִימָא בְּאוֹת ו׳.
וְהַאי עָרְלָה וּפְרִיעָה אִינוּן כַּמּוֹץ וְתֶבֶן דְּחִטָּה, בְּיוֹמִין
דְּחוֹל אִתְקְרִיאַת ה״א, דְּאִיהוּ הֶבֶ״ל לַהַ״ב
הַמְזֻבֵּחַ, לְאַדְלָקָא מוֹץ וְתֶבֶן, וְאִשְׁתְּאָרַת אִיהִי סֹלֶת
נְקִיָּה, אֲבָל בְּיוֹמִין דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין אִתְקְרִיאַת י׳
עֲטָרָה עַל כֻּלָּא, וּבֵיתָא, (נ״א וְכֹסֵא) דִּילָהּ, ל״ב אלהי״ם
דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְאִיהִי ב׳ כְּלִילָא מֵעֲשַׂר אֲמִירָן בְּכָל
סִטְרָא, הַאי י׳ אִתְקְרִיאַת יְרָאָה, בֵּין בְּשַׁבָּת בֵּין בִּבְרִית
מִילָה בֵּין בְּדִינָא וְהָכִי בְּכָל פִּקּוּדָא.
אלהי״ם דָּא נָתִיב קַדְמָאָה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (איוב כח ז) נָתִיב
לֹא יְדָעוֹ עָיִט וְלֹא שְׁזָפַתּוּ עֵין אַיָּה, מַאי עֵין
אַיָּה, אֶלָּא מֵאִינוּן מַלְאָכִין דְּאָמְרִין אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ
לְהַעֲרִיצוֹ, כַּד אִיהִי בְּהַאי נָתִיב לֵית לוֹן יְדִיעָה בָּהּ,
דְּאִיהִי סְתִירָא מֵחֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא.
וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ (בראשית א ב), מַאי וְהָאָרֶץ הָיְתָה
תֹהוּ וָבֹהוּ, אֶלָּא מָאן דְּאַפִּיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד
לִרְשׁוּת הָרַבִּים גָּרִים לִשְׁכִינְתָּא, לְמֶהֱוֵי תֹהוּ וָבֹהוּ חֹשֶׁךְ
וּתְהוֹם, דְּאִתְלַבְּשַׁת בְּאִינוּן קְלִיפִּין, דְּאִינוּן אַרְבַּע
גָּלְיוֹת, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּגָרִים לָהּ לְמֶהֱוֵי יַבָּשָׁה תֹהוּ,

דְּאִסְתַּלְּקַת נְקוּדָה מֵחָלָל דִּילָהּ דְּאִיהִי ב׳, וְאִשְׁתְּאַרַת יְבִישָׁה.

נָתִיב תְּנָיְינָא, וְרוּחַ אלהי״ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם (שם), מַאי וְרוּחַ, אֶלָּא בְּוַדַּאי בְּזִמְנָא דְּשָׁכִינְתָּא נָחַתַת בְּגָלוּתָא, הַאי רוּחַ נָשִׁיב עַל אִינּוּן דְּמִתְעַסְּקֵי בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְּאִשְׁתַּכְחַת בֵּינַיְיהוּ, וְהַאי רוּחַ אִתְעֲבִיד קָלָא, וְיֵימָא הָכִי אִינּוּן דְּמִיכִין דְּשִׁינְתָּא בְּחוֹרִיהוֹן, סְתִימִין עַיְינִין אֲטִימִין דְּלִבָּא, קוּמוּ וְאִתְעָרוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּאִית לְכוֹן לְבָא בְּלָא סְכְלְתָנוּ לְמִנְדַּע בָּהּ, וְאִיהוּ בֵּינַיְכוּ.

וְרָזָא דְּמִלָּה קוֹל אוֹמֵר קְרָא (ישעיה מ ו), כְּגוֹן קְרָא נָא הֲיֵשׁ עוֹנֶךָ וְאֶל מִי מִקְּדוֹשִׁים תִּפְנֶה (איוב ח א), וְהֵיאָ אָמְרַת מָה אֶקְרָא, כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר, כֹּלָּא אִינּוּן כִּבְעִירָן דְּאָכְלִין חָצִיר, וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה (שם), כָּל חֶסֶד דְּעָבְדִין לְגַרְמַיְיהוּ עָבְדִין, וַאֲפִילּוּ כָּל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל חֶסֶד דְּעָבְדִין לְגַרְמַיְיהוּ עָבְדִין, בְּהַהוּא זִמְנָא וַיִּזְכּוֹר כִּי בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב (תהלים עח לט) לְעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְּמָשִׁיחַ, וַי לוֹן מָאן דְּגָרְמִין דְּיֵזִיל לֵיהּ מִן עָלְמָא וְלָא יְתוּב לְעָלְמָא, דְּאִלֵּין אִינּוּן דְּעָבְדִין לְאוֹרַיְיתָא יַבָּשָׁה, וְלָא בָּעָאן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּחָכְמָה דְּקַבָּלָה, דְּגָרְמִין דְּאִסְתַּלַּק נְבִיעוּ דְּחָכְמָה דְּאִיהִי

י' מִינָהּ, וְאִשְׁתְּאָרַת ב' יְבִישָׁה, וַי לוֹן דְּגָרְמִין עַנְיוּתָא וְחַרְבָּא וּבִיזָה וְהֶרֶג וַאֲבָדָן בְּעָלְמָא, וְהַאי רוּחַ דְּאִסְתַּלַּק אִיהוּ רוּחַ דְּמָשִׁיחַ כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה (ישעיה יא ב).

פְּקוּדָא תִּנְיָינָא וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (בראשית א ג), וְדָא אַהֲבָה דְּאִיהוּ אַהֲבַת חֶסֶד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה לא ב) וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שיר ב ז) אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ, יְרָאָה אִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, וְאַהֲבָה אִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא דִּימִינָא. אִית יְרָאָה וְאִית יְרָאָה, אִית אַהֲבָה וְאִית אַהֲבָה, יְרָאָה דְּדָחִיל בַּר נַשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלָא נָחִית מִנַּכְסוֹי, אוֹ בְּגִין דְּלָא יְמוּתוּן בְּנוֹי בְּחַייּוֹי, אִשְׁתַּכַּח דְּאִם הֲוָה נָחִית מִנַּכְסוֹי אוֹ אִם יְמוּתוּן בְּנוֹי בְּחַייּוֹי דְּלָא הֲוָה דָּחִיל לֵיהּ, וּבְגִין דָּא הֲוָה רָחִים לֵיהּ, הַאי יְרָאָה וְאַהֲבָה לָא שַׁוִּי לְיִרְאַת יהו"ה וּלְאַהֲבָה דִּילֵיהּ לְעִקָּרָא, אֲבָל רְחִימוּ וּדְחִילוּ עִיקָּרָא דִּילֵיהּ בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת הַאי יְרָאָה וְאַהֲבָה עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס.

וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם), הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם

בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹ"ת אוֹ בְּאַיָּלוֹת הַשָּׂדֶה, אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ, דְּאִיהוּ רְחִימוּ (נ"א דְּאִיהִי רַחֲמֵי) בְּלַאו פְּרָס, (עַד דְּאִיהוּ יֶחְפָּץ), וְלָא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, דְּיִרְאָה וְאַהֲבָה עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס (דף עד ע"א) אִיהִי שֶׁל שִׁפְחָה, וְתַחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹמֵר (משלי ל לא)

תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ.

אֱלֹהִי"ם דָּא מִן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אוֹר, אִיהוּ נָתִיב תְּלִיתָאָה, יְהִי אוֹר י"ה אַוִּי"ר, אוֹ"ר י', וְכַד הַאי נְקוּדָה אִתְעַטְּפַת (נ"א אִתְפַּשְׁטַת) בְּהַאי אוֹר וְאִתְעֲבִידַת אֲוִיר, מֵהָכָא אִתְמַשְׁכוּ כָּל הַהֲוָיוֹת.

קָם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, יְהִי אוֹר דָּא יְמִינָא, וַיְהִי אוֹר דָּא שְׂמָאלָא, דְּבְכָל אֲתַר וַיְהִי אִיהוּ לָשׁוֹן צַעַר, וּבְגִין דָּא וַיְהִי הַיּוֹם דְּדָא אִיהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ דָּן דִּינָא דְּכָל עָלְמָא, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (בראשית א ג) וַיְהִי אוֹר, וַיַּרְא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ טוֹב, וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (שם), בֵּין הָאוֹר דָּא אַהֲרֹן כַּהֲנָא, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ דָּא קֹרַח, אָמַר מֹשֶׁה לִי אִתְחֲזֵי לְאַפְרָשָׁא מַחֲלֹקֶת, דַּאֲנָא אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּטוֹב דִּלְעֵילָּא, חָזָא דְּאִתְדַּבַּק קֹרַח בַּחֹשֶׁכָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְאַכְחִישׁ

עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּלָא בָעָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּשִׁמְאלָא דְּאִיהוּ לֵוִי, אָמַר הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת (במדבר טז כא). וְרָזָא דְּמִלָּה וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה (שם ה), שׂוֹקָא דִּימִינָא דְּהוּא אוֹר, דְּאִתְמַר וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר אִיהוּ שׂוֹקָא יְמִינָא כַּהֲנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, וּכְמָה דְּנֶצַח אִתְקַשַּׁר בִּימִינָא, הָכִי הוֹד אִתְקַשַּׁר בְּשִׂמְאלָא, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, עֶרֶב דָּא עֶרֶב דְּיִצְחָק, בֹּקֶר דָּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, יוֹם אֶחָד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק דְּחַשְׁבִינָן חַד, וְלֵית יוֹם בְּלָא לַיְלָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

אַדְהָכִי הָא קָלָא סָלִיק וּמִתְפּוֹצֵץ בְּרוּמֵי רְקִיעִין, וַהֲוָה אָמַר, מַשְׁרְיָין קַדִּישָׁאן דְּמִתִּיבְתָּא דִּרְקִיעָא דִּלְעֵילָא וְתַתָּא, אִזְדָּרְזוּ וְאִתְקִנוּ לְקַדְמוּת מַטְרוֹנִיתָא, דְּקָא אַתְיָא לְמֵיעָאל קֳדָם מַלְכָּא, בְּכַמָּה קְשׁוּטִין דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, קוּמוּ מַשְׁרְיָין לְקַדְמוּתָהּ, אַדְהָכִי הָא קָלָא תִּנְיָנָא הֲוָה מִתְעָרָא לְגַבֵּי מָארֵי מַפְתְּחָן, הָא שְׁכִינְתָּא קָא אַתְיָא לְמֵיעָאל לְהֵיכָלָא דִּילָהּ, אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

בְּהַהוּא זִמְנָא מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה קָא נָחֲתַת לְגַבָּהּ, לְקַבְּלָא לָהּ בְּפִקּוּדָא קַדְמָאָה, בְּכַמָּה קָלִין

וְשׁוֹפָרוֹת, וְסָלְקִין תַּרְוַיְיהוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ שָׁאֲלִין (שיר ה ה) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מ"י דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, בְּזֹא"ת עוֹלָה, וְכַד סְלִיקַת לְעֵילָּא אִתְעֲבִידַת כִּסֵּא לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וּבָהּ פָּתַח אָנֹכִ"י, דְּהָכִי סְלִיק לְחַשְׁבַּן כִּסֵּ"א, וְכַד אִתְחַבְּרוּ תַּרְוַיְיהוּ אִתְּמַר בְּהוּ (שמות כ ב) אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אֲשֶׁר אִיהוּ רְמִיז בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, אֲשֶׁר דָּא אִימָּא, דְּאִיהִי אֲשֶׁר אֶהְיֶ"ה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, דְּאִיהִי בֶּטֶן דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (איוב לט כט) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח, הַקֶּרַח הַנּוֹרָא (יחזקאל א כב), מַאי נוֹרָא דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מַאי קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, בֶּטֶן דְּאִתְּמַר בֵּיהּ דָּא צַדִּיק, אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, קִדְּשָׁנוּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְצִוָּנוּ בְּצַדִּיק, עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, בְּגִין דְּחַד אִיהוּ מִצְוָה וְחַד עוֹשֶׂה, חַד מִצְוָה עַל הַמִּצְוָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, מִצְוַת יהו"ה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם (תהלים יט ט), וְחַד עוֹשֶׂה עֲשָׂיְיתָהּ דְּאִיהוּ מַעֲשֶׂה דְּפִקּוּדָא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין גָּדוֹל הַמִּצְוָה וְעוֹשֶׂה מִמִּי שֶׁאֵינוֹ מִצְוָה וְעוֹשֶׂה

וְעוֹד מִצְוָה דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ מִצְוָה מִסְטְרָא דְּאַבָּא דְּאִיהוּ רא"ש, וּמִסְטְרָא דְּאִימָּא

דְּאִיהִי אֲשֵׁ"ר, וְהָכִי צַדִּיק מְצוּוֶה וְעוֹשֶׂה מִתַּרְוַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא אִתְמַר עַל תַּרְוַיְיהוּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ, אִמָּא קִדְּשָׁנוּ וְאַבָּא צִוָּנוּ, עַל מָאן עַל שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי פֶּטֶר כָּל רֶחֶם, פִּתְיחוּ דְּרֶחֶם, דְּאִיהוּ רְמַ"ח פִּקּוּדִין, אִיהִי מִצְוַת יהו"ה בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּמַלְכָּא, אִיהִי מִצָּוָה, וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ מִסִּטְרָא דְּאַבָּא (דף עד ע"ב) וְאִימָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, וַיֹּאמֶר מִסִּטְרָא דְּאַבָּא דְּאִיהוּ י', יְהִי מִסִּטְרָא דְּאִימָּא דְּאִיהִי ה', חַד אֲמִירָה וְחַד הֲוָיָה, עֲשָׂיְיתָהּ דְּתַרְוַיְיהוּ יְהִי אוֹר.

וְעוֹד אֲשֶׁר עַל שֵׁם בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת (בראשית ל יג), אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות כ ב), וְכִי עֶבֶד דְּאִיהוּ בְּבֵי אֲסִירֵי דְּמַלְכָּא, וְאַבְטַח לֵיהּ מַלְכָּא לְאַפָּקָא לֵיהּ מִבֵּי אֲסִירֵי, אִית לֵיהּ לְמַלְכָּא לְשַׁבְחָא גַּרְמֵיהּ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּמָּה זְמִנִין, אֶלָּא חַמְשִׁין זְמִנִין אַדְכִּיר בְּאוֹרַיְיתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם, לָקָבֵל חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לוֹן מֵאָן אֲתַר אַפִּיק לוֹן מִן גָּלוּתָא.

וְכַד נָחֲתַת לְגַבַּיְיהוּ נָחֲתַת לְמִפְרַק לוֹן בְּכַמָּה קָלִין וּבְרָקִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יט טז) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְגוֹמֵר,

וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, אֶת דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דַּהֲוַת סָלְקָא בְּכָל קָלָא וְקָלָא מֵאִינּוּן שֶׁבַע קָלִין, וְאִיהִי הֲוַת בַּת קוֹל דְּכָל חַד וְחַד, קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים (דברים ד יב), דָּא קָלָא עִלָּאָה כְּלִילָא מִתְּלַת קָלִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן תְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין, וְעַל אִימָּא עִלָּאָה אִתְּמַר (שם) וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוּלָתִי קוֹל, אֲבָל בַּת קוֹל עַלָּה אִתְּמַר וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, וְאֶת, וְאֶת וַדַּאי, דְּאִתְּמַר בָּהּ (במדבר יב ח) וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט, קוֹלוֹת אִינּוּן מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר שְׁבִיעָאָה בְּאִימָּא עִלָּאָה, וּלְתַתָּא שִׁית קָלִין.

בְּרָקִים מִסְטְרָא דְּצַדִּיק, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (זכריה ט יד) וְיָצָא כַּבָּרָק חִצּוֹ, עָנָן דָּא שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִשְּׁבְעָה עֲנָנֵי כָּבוֹד, דְּבָהּ מִתְכַּסְיָין קָלִין וּבְרָקִין, וּמִסְטְרָא דִּימִינָא אִתְקְרִיאַת עֲנָנָא, וּמִסְטְרָא דְּשִׂמְאלָא עֲרָפֶל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ כא) וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר שָׁם הָאלהי"ם. וְעוֹד אָנֹכִי דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְרָזָא דְּמִלָּה אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם (ישעיה נא יב), אִימָּא עִלָּאָה אָנֹכִי לְעֵילָּא, אָנֹכִי אִימָּא תַּתָּאָה לְתַתָּא וְעַל תַּרְוַיְיהוּ אִתְּמַר (דברים לב לט) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, כְּשִׁמְךָ אלהי"ם כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ (תהלים מח כא).

הָא הָכָא פִּקּוּדָא קַדְמָאָה, וְלֵית פִּקּוּדָא דְלָא אִתְייְהִיב בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְאִיהוּ ב׳, וְדָא ב׳ מִן בְּרֵאשִׁית דְּחִילוּ דְּיִרְאָה וּרְחִימוּ, דְאִינּוּן ב׳ עִלָּאָה ב׳ תַּתָּאָה, ב׳ עִלָּאָה הָא אִתְמַר דְּאִיהוּ דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, ב׳ בַּתְרָאָה (נ"א תַּתָּאָה) תּוֹרָה וּמִצְוָה, וְאִיהִי ב׳ מִבָּר"א, בְּהִפּוּךְ אַתְוָון אֵב"ר, אִיהִי מִצְוָה בְּכָל (נ"א דִּכְל) אֵבֶר וְאֵבֶר, פִּקּוּדָא קַדְמָאָה אִיהוּ אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך (שמות כ ב), וְאִיהוּ ב׳, דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ (ויקרא יט ג) מִסְטְרָא דְּדְחִילוּ, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ (שמות כ יב) מִסְטְרָא דְּרְחִימוּ, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן זָכוֹר וְשָׁמוֹר.

תְּפִלִּין דְּרֹאשׁ וּתְפִלִּין דְּיָד, אַבָּא תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא (נ"א עַל רֵישָׁא) דְּאִיהוּ רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת (תהלים קיט קס) עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִימָּא תְּפִלִּין דְּיָד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אַבָּא וְאִימָּא תְּפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ דְּאִינּוּן בְּרָא וּבְרַתָּא אִינּוּן תְּפִלִּין דִּילָן.

וְעוֹד נָתִי"ב תְּלִיתָאָ"ה, בֵּיהּ פִּקּוּדָא תְּלִיתָאָה דְּאִיהוּ נְבוּאָ"ה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, חֲמֵשׁ אוֹר אִינּוּן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (יחזקאל א א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אלהי"ם, אִימָּא עִלָּאָה מַרְאָה סְתִימָא דְּלֵית בָּהּ דִּמְיוֹן, אִימָּא תַּתָּאָה מַרְאֶה בְּאִתְגַּלְיָיא דְּאִית בָּהּ דִּמְיוֹן, וַעֲלָה אִתְמַר

(הושע יב יא) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה, אֲדַמֶּה אִיהִי דְּמִיוֹן לְכָל נְבִיאַיָּא, וּלְכָל חַד כְּפוּם חֵילֵיהּ, וּבְגִין דְּאִיהִי שְׁלִטָּא עַל כָּל מֶרְכָּבוֹת דִּלְתַתָּא, וְעַל כָּל כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְאִלָּנִין וּדְשָׁאִין, וְעַל כָּל עוֹפֵי שְׁמַיָּא וְחֵיוָן וְאַרְעָא, וְנוּבֵי יַמָּא, בְּגִין דָּא אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמָא דְּכֻלְּהוּ, מִסִּטְרָא דְּחֵיוָון אִתְקְרִיאַת חַיָּה, וּמִסִּטְרָא דְּעוֹפִין נֶשֶׁר יוֹנָה צִפּוֹר, וּמִסִּטְרָא דְּנוּנִין הַדָּג, סִטְרָא (נ"א שִׁפְחָה) בִּישָׁא בְּהִפּוּכָא דָּגָה, וּמִסִּטְרָא דְּעִשְׁבִּין אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא שׁוֹשַׁנָּה.

(דף עה ע"א)

נָתִיב רְבִיעָאָה וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), דְּכַר וְנוּקְבָא אִינּוּן, חֹשֶׁךְ לַיְלָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם ה) וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, וְאִית חֹשֶׁךְ מִסִּטְרָא דְּדַכְיוּ וְלַיְלָה מִסִּטְרָא דְּדַכְיוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קלט יב) גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁכָה כָּאוֹרָה, וְחֹשֶׁךְ אִיהִי נוּקְבָא דְּמְקַבֵּל מִנְּהוֹרָא דְּאִיהוּ אוֹר דְּכַר, כְּגַוְונָא דְּסִיהֲרָא דְּמְקַבְּלַת מִן שִׁמְשָׁא, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא וְאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נַהֲרָא, וְאִית חֹשֶׁךְ דְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִית בָּהּ הַבְדָּלָה וְלַאו חִבּוּרָא, וְהַהוּא אוֹר אִיהוּ כְּמוֹחָא בְּאֶגוֹזָא.

אַדְהָכִי הָא קָלָא אִשְׁתְּמַע בְּרוּמֵי רְקִיעִין, מָארֵי דְּאוֹצָרִין מָארֵי דְּהֵיכָלִין, אַפְתְּחוּ הֵיכָלִין הָא

מַטְרוֹנִיתָא קָא בַעְיָא לְאַעָלָא בְּהֵיכְלֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, הֵיכָלָא כְּלִילָא מִשִּׁבְעָה הֵיכָלִין, בְּהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה נְבִיאִים סָלְקִין עִמָּהּ וּמִתְכַּנְסִים עִמָּהּ, דְּאִית נְבִיאִים וְאִית נְבִיאִים, אִית נְבִיאִים דְּאִינּוּן מָארֵי דְּבִיתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאִית נְבִיאִים דְּאִינּוּן מָארֵי דְּבִיתָא דְּמַלְכָּא, אִלֵּין מֵאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא וְאִלֵּין מֵאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא, נְבִיאִים דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּיהו"ה, וּנְבִיאִים דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּאדנ"י, וְאִינּוּן שְׁקִילִין לְאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דְּבְעַל פֶּה, נְבִיאִים מִסִּטְרָא דְּאדנ"י מִסִּטְרָא דִּירְאָה, וּנְבִיאִים דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּיהוָ"ה אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּאַהֲבָה.

בְּהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה מָארֵי תַּרְעִין מְזַדְּעְזְעִין וּמְזַדְּמְנִין לְהֵיכָלָא, וְכַמָּה מָארֵי חוֹתָמוֹת, וְכַמָּה מָארֵי שְׁאֵלְתִּין, וְכַמָּה מָארֵי תְּשׁוּבוֹת, דְּבְהוֹן נָבִיא שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב, וְכַמָּה מָארֵי עַתִּידוֹת, מַה דַּהֲוָה וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי, וְכַמָּה מָארֵי דְּעַיְינִין דְּאִינּוּן מַרְאוֹת וְחוֹזִין דִּנְבִיאִים, וְכַמָּה מָארֵי דְּאוּדְנִין דְּאִינּוּן מָארֵי דְּגַדְפִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א כד) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, וְכַמָּה מָארֵי דְּחוֹטָמָא דְּתַמָּן רֵיחַ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ויקרא א יג) אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ, וְכַמָּה מָארֵי דְּאַנְפִּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו)

וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, וְכַמָּה מָארֵי דְקָלִין וּמָארֵי דְּדִבּוּרִין, וּמָארֵי דַּהֲבָלִים דְּאִינּוּן לַהֲבוֹת אֵשׁ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים כט ז) קוֹל יהו"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, וְכַמָּה מָארֵי דְּיָדִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ח) וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, וְכַמָּה מָארֵי דְקוֹמָה וְאִינּוּן שִׁעוּר קוֹמָה דְכָרְסַיָּיא, וְכַמָּה מָארֵי דְאוֹת בְּרִית דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות ג יב) וְזֶה לְךָ הָאוֹת, וְכַמָּה מָארֵי דְרַגְלִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב.

כָּל תִּקּוּנִין דִּנְבִיאַיָּא מִלְּבָר (נ"א מִלְּגָּאו) בְּגוּפָא, בְּאֵבָרִים דְּגוּפָא, מָארֵי דְחָכְמָה אִינּוּן מִלְּגָּאו בְּמוֹחָא, וּבְגִין דָּא חָכָם עָדִיף מִנָּבִיא, וּמִמּוֹחָא תַּלְיָין ל"ב נְתִיבוֹת, וְדָא ל"ב דְּאִתְמַר לֵב מֵבִין, וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), הָכָא רָזָא דְנָתִיב רְבִיעָאָה, מַאי הַבְדָּלָה הָכָא בְּנִבוּאָה, אֶלָּא כַּמָּה נְבִיאֵי שִׁקְרָא אִינּוּן מִסִּטְרָא דְחֹשֶׁךְ, דְּאָזְלִין בְּאַוִּירָא לְאַטְעָאָה בְּנֵי נָשָׁא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיֵהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

נָתִיב חֲמִשָּׁאָה, וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם (שם ה), אִלֵּין מָארֵי מִקְרָא, דְּמָארֵי מִקְרָא אִינּוּן פִּתְילָה, וּמָארֵי מִשְׁנָה זַיִת, וּמָארֵי תַּלְמוּד דְּאִיהוּ קַבָּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי נֵר.

פְּקוּדָא רְבִיעָאָה לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וּלְאַפְרָשָׁא בָּהּ בְּשִׁית דַּרְגִּין, בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר טוּמְאָה וְטַהֲרָה כָּשֵׁר וּפָסוּל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ו) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם, בֵּין מַיִם דְּדַכְיוּ דְּטַהֲרָה הֶתֵּר כָּשֵׁר, וּבֵין מַיִם דְּמְסָאֲבוּ דְּאִינּוּן אִסּוּר טָמֵא פָּסוּל, דְּאִינּוּן מֵי בוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים מַיִם סְרוּחִים מַיִם מְטוּנָּפִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְהַאי רָקִיעַ דְּאַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ דָּא רָקִיעַ דְּעַל רֵישֵׁי חֵיוָון, וְדָא מטטרו"ן, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי (דף עה ע"ב) הַחַיָּה רָקִיעַ, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית א ז) וַיַּעַשׂ אלהי"ם וְגוֹמֵר, וְדָא נָתִיב שְׁתִיתָאָה, וְאִית רָקִיעַ לְעֵילָּא מֵרָקִיעַ, וְדָא צַדִּיק דְּאַפְרִישׁ בֵּין מַיִּין נוּקְבִין לְמַיִּין דְּכוּרִין, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בֵּיהּ, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם) וַיַּעַשׂ אלהי"ם אֶת הָרָקִיעַ, וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ, וְדָא נָתִיב שְׁבִיעָאָה צַדִּיק.

נָתִיב תְּמִינָאָה וַיִּקְרָא אלהי"ם לָרָקִיעַ שָׁמָיִם (שם), וַיִּקְרָא אלהי"ם דָּא אִימָּא עִלָּאָה, לָרָקִיעַ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וּכְלִיל תַּרְוַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, וְאִינּוּן עֶרֶב דְּיִצְחָק וּבֹקֶר דְּאַבְרָהָם.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְחַד

בְּרֵאשִׁית בָּרָ"א שִׁתִּ"י, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (רות א יט) **וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם וְגוֹמֵר, וְאִינוּן תְּרֵי תּוֹרוֹת אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, וְעוֹד תְּרֵי לוּחוֹת אָזְלוּ לְטוּרָא דְּסִינַי, מִיָּד וַתֵּהֹם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן** (שם) **אִזְדַּעְזַע כָּל עָלְמָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב** (שמות כ יח) **וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וכו' וַיַּרְא הָעָם וַיָּנוּעוּ, וְאָמְרוּ הַזֹּאת נָעָמִי, דָּא אִיהוּ נְעִימוּ דְּאוֹרַיְיתָא, מִיָּד אִתְּמַר** (שם לב יט) **וַיְשַׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הָהָר, פָּרְחַת אוֹרַיְיתָא מִתַּמָּן, וְאָמְרַת** (רות א כא) **אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי לְטוּרָא דְּסִינַי, וּכְעַן וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יהו"ה, מְלֵיאָ"ה מָלֵ"א י"ה, וּכְעַן פָּרַח מִנִּי מָלֵ"א י"ה דְּאִיהוּ יה"ו, וְאִשְׁתְּאַרַת ה' יְחִידָה אֵל"ם, נֶאֱלַמְתִּי דּוּמִיָּ"ה** (תהלים לט ג), **דּוֹ"ם י"ה, הֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב דְּאִיהוּ ו'.**

דָּבָר אַחֵר וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן גּוּף וְנֶפֶשׁ, לְאָן אֲתַר אָזְלִי, לְבֵי קִבְרָא, גּוּף אִתְדַּן וְאִתְרַקַּב, נֶפֶשׁ אִתְּמַר בָּהּ (רות ג ז) **וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב.**

קָם סָבָא חַד וְאָמַר, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא חֲזוֹר בָּךְ, עָרְפָּה אִיהִי גּוּף, רוּת אִיהִי נֶפֶשׁ, שׁוּתְפוּ דִּילָהּ נָעָמִי נִשְׁמַת חַיִּים, מַחְלוֹן רוּחָא, גּוּפָא דְּאִיהִי עָרְפָּה חָזְרָה עוֹרֶף לְגַבֵּי נְשָׁמָה (נ"א שְׁכִינְתָּא), **נֶפֶשׁ אִתְדַּבַּק בָּהּ**

בִּנְשִׁמְתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (רות א טז) בַּאֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין בְּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה.

דָּבָר אַחֵר בַּאֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ בְּגָלוּתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין דְּמִשְׁכָּבָא דִילָךְ בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר ג א) עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת, עַמֵּךְ עַמִּי אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, וֵאלהי"ך אלה"י דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֱלִימֶלֶךְ דָּא י', נָעֳמִי דָּא ה', מַחְלוֹן ו', רוּת בָּהּ אִתְדַּבְּקַת ה' וְאִתְעַבִּידַת תּוֹרָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר (שיר ב יב) וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ.

עָרְפָּה אִימָא דְּעֵרֶב רַב, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות לד ט) כִּי עַם קְשֵׁה עוֹרֶף הוּא, דְּחָזְרַת לְסָרְחָנָה, וְחָזְרַת עֹרֶף לְגַבֵּי חֲמוֹתָהּ, כִּלְיוֹן בַּעְלָהּ דְּעָרְפָּה, יֵצֶר הָרָע דְּאַתְיָא כְּלָיָיה מִנֵּיהּ לְעָלְמָא, וְאִיהוּ כִּלְיוֹן, וְאִתְּתֵיהּ לִילִית כְּלָיָיה.

נְשָׁמָה וְנֶפֶשׁ כַּד בַּר נַשׁ אִיהוּ מְחוּיָיב בְּחוֹבִין וּמִתְגַּבְּרִין עַל אֲבָרִים, נִשְׁמַת חַיִּים אִסְתַּלְּקַת מִן גּוּפָא, וְנֶפֶשׁ אִשְׁתְּאַרַת תַּמָּן, וְאִתְמַר בָּהּ (רות ג ז) וַתִּגַל מַרְגְּלוֹתָיו, לְגַבֵּי מָאן לְגַבֵּי צַדִּיק וְדָא בְּרִית מִילָה, דְּאִיהוּ בּוֹעֵז ב"ו עַ"ז תַּקִּיף עַל יִצְרִיהּ, וַיָּמָד שֵׁשׁ שְׁעוֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ (שם טז), שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ (שיר ה טז),

שַׁוּאַיִת לוֹן עֲלָהָא לְאַגְּנָא עֲלָהּ, וְאוּקְמוּהָ וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם בְּשִׁכְינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (רות ד יז) וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם, לֵאמֹר יֶלֶד בֵּן לְנָעֳמִי, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות ד כב) בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל, כַּד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וְגָרְמוּ לְאִסְתַּלְּקָא שְׁכִינְתָּא, עֲלָהּ אִתְּמַר בְּשִׁכְינְתָּא תַּתָּאָה וַתִּגַל מַרְגְּלוֹתֶיהָ (רות ג ז).

דָּבָר אַחֵר וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם, אִיהוּ מְמַלֵּל בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא, וּמֵרְחִימוּ דְּגוּפָא כַּד אִיהוּ בַּעַל תְּשׁוּבָה, יֵימָא נַפְשָׁא לְגַבָּהּ בַּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר (שם א יז), וְלָא תָזוּז נַפְשָׁא בְּקִבְרָא מִנֵּיהּ, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (משלי ו כב) בְּהִתְהַלֶּכְךָ (דף עו ע"א) תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּעָלְמָא דֵּין, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ בְּקִבְרָא, וַהֲקִיצוֹתָ לְתְחַיֵּית הַמֵּתִים (נ"א לְעוֹלָם הַבָּא) הֵיא תְּשִׂיחֶךָ, דָּא נַפְשָׁא לְגַבֵּי גוּפָא, וּבוֹצִינָא קַדִּישָׁא אִם גוּפָא לָא חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, וְחָזַר עוֹרֵף לְגַבֵּי תְּיוּבְתָּא, נֶפֶשׁ אִתְפָּרַשׁ מִנֵּיהּ וְאִתְקְרֵי עָרְפָּ"ה, וְגוּפָא דָּא אִתְאֲבִיד מִתְּרִין עָלְמִין.

אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא, וְהָא כַּמָּה קִבְרִין לְמַגְּנָא, וְהָא אִם גוּפָא אִתְאֲבִיד עַל מַה תָּקוּם נַפְשָׁא לִתְחַיֵּית הַמֵּתִים, דְּהָא וַדַּאי גוּפָא אִתְאֲבִיד, וְאִתְּמַר דְּאִתְאֲבִיד מִתְּרִין עָלְמִין, וְהָא נָחִית לִנְשִׁייָה דְּתַמָּן אִתְנַשֵּׁי לְדָרֵי דָּרִין, אִם כֵּן כַּמָּה קִבְרִין לְמַגְּנָא.

אֶלָּא וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִשַּׁנִי עוֹבְדֵי יְדוֹי,
דְּוַדַּאי עָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי דְּאִינּוּן שְׁמַיָּא
וְאַרְעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן, וַעֲלַייְהוּ אָמַר דָּוִד
(תהלים קטו טז) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוה״, אַרְעָא אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי
יהו״ה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים (שם קטז ט), עֲלַייְהוּ אִתְּמַר עָלְמָא דֵּין
וְעָלְמָא דְּאָתֵי בִּשְׁמָא דְיהו״ה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם צו יא)
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, אֵימָתַי בִּזְמָנָא דְּאִתְּמַר
לְגַבֵּי שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ דְּסמא״ל וְנָחָשׁ, כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן
נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה (ישעיה נא ו), וּלְבָתַר דִּימְחֵי לוֹן
וְיִשֵּׁצֵי לְאִלֵּין מִמַּנָּן דַּעֲלַייְהוּ, מִיָּד יְחַדֵּשׁ לוֹן קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּיִתְמַחוּן בְּגִין אִלֵּין מִמַּנָּן
בִּישִׁין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם סו כב) כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם
הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה וְגוֹמֵר, וְכֹלָּא
בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּצוֹן עוֹבְדֵי יְדוֹי, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין וְגוּפִין
דְּאִתְאֲבִידוּ מִתְּרִין עָלְמִין, וְאִלֵּין עַתִּירִין דִּבְגָלוּתָא,
בְּגִין דְּהַאי עָלְמָא אִיהוּ דִּלְהוֹן.

אֲבָל מִסְכְּנֵי דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּא, טוּבָא דִּלְהוֹן לְאִינּוּן
עָלְמִין טָבִין, דִּי בְהוֹן אִתְּבְּרִיאוּ תְּרֵי תּוֹרוֹת
אוֹרַייְתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַייְתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּאַגְרָא דִּלְהוֹן
תַּמָּן וּבְגִין דִּלְתַתָּא דְּאֶרֶץ הַחַיִּים, תַּמָּן גּוּפִין לִנְשָׁמָתִין
קַדִּישִׁין דְּאִתְּבְּרִיאוּ בִּשְׁמָא דַיהו״ה, וְגוּפָא דְּמֹשֶׁה

דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לד ז) לֹא כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא נָס לֵחֹה מִתַּמָּן הֲוָה, וּבְגִינֵיהּ הֲוָה אִיהוּ בָּעָא רַחֲמֵי דְּלָא יְמוּת וְיִפּוֹק מִגֵּיהּ, וְלָא עַל גּוּפָא דְּהַאי עָלְמָא דְּאִתְקְרֵי סַנְדָּל לְגַבֵּיהּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר לֵיהּ (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ.

וְאָדָם וְחַיָּון וּבְעִירָן וְעוֹפִין דְּתַמָּן אִינּוּן עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְאִינּוּן בְּדִיּוּקְנָא עִלָּאָה דְּאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן בְּמֶרְכַּבְתָּא (יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמֵר, דְּאִינּוּן בְּעִירִין עִלָּאִין עֲלַייְהוּ אִתְמַר (ישעיה סד ג) יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ, וְתַמָּן עֵץ חַיִּים דְּמָאן דְּאָכִיל מִנֵּיהּ אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג יב) וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם.

וְתַמָּן כָּרְסַיָּין דִּי דַּהֲבָא וְכַסְפָּא וְאַבְנִין יְקִירִין, וְעַרְשִׁין דְּכַסְפָּא וְדַהֲבָא, וְרַמַ"ח פִּקּוּדִין דְּמַנִּי לוֹן מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא, לְדַכָּאָה רְמַ"ח אֵבָרִים דְּהַהוּא גּוּפָא, וְגוּפָא דְּהַאי עָלְמָא שִׁפְלָא אִיהוּ סַנְדָּל לְנִשְׁמָתָא, דְּאִתְטַנַּף (נ"א וְאִתְטַנֶּפֶת) בְּזוּהֲמָא דְּהַאי עָלְמָא. הָא הָכָא תְּלָתִין וְחַד זִמְנִין דְּאִתְפַּרַשׁ בְּרֵאשִׁית, וַעֲשַׂר אֲמִירָן וּתְלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין הָא שַׁבְעִין וּתְרֵין, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא לוֹן. פְּתַח וְאָמַר בְּרֵאשִׁית

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְרֵין

בְּרֵאשִׁית מַאֲמַר קַדְמָאָה לְכֹלָּא, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרֵין דִּבּוּרִין אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ (שמות כ ב) **דְּאִתְמְרוּ בְּדִבּוּרָא חֲדָא, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן רְמִיזִין בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, בְּגִין דָּא בְּרֵאשִׁי"ת א"ב רֵשִׁי"ת, א"ב א' אָנֹכִי ב' לֹא יִהְיֶה לְךָ, וְכֹלָּא בְּאָת אֶחָד ב', וְאִיהִי ב' מִבְּרֵאשִׁית. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי מָאן דְּאִית לֵיהּ עַבְדָּא וְאַפִּיק לֵיהּ לְחֵירוּ מִשְּׁעִבּוּדֵיהּ, אִית לֵיהּ לְרִבּוֹנֵיהּ לְשַׁבְחָא גַּרְמֵיהּ בְּמַפְקָנוּתָא לְחֵירוּ לְעַבְדֵּיהּ, וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאָמַר לְאַבְרָהָם** (בראשית טו יג) **כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ וכו' אִית לְשַׁבְחָא גַּרְמֵיהּ כַּמָּה** (דף עו ע"ב) **זְמִנִין אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם** (שמות כ ג)**, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל הָכָא לָא מְשַׁבַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּרְמֵיהּ דְּאַפִּיק לוֹן מִן גָּלוּתָא, אֶלָּא חַמְשִׁין זִמְנִין אַדְכִּיר בְּאוֹרַיְיתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּדַרְגָּא דְּאַפִּיק לוֹן דְּאִיהוּ יוֹבְלָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (ויקרא כה יא) **יוֹבֵל הִיא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְאִינּוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה דְּאִתְמַסְרוּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי בַּר חַד דְּלָא אִתְמַסַּר לֵיהּ, וּבְגִין דָּא אַדְכִּיר חַמְשִׁין זִמְנִין בְּאוֹרַיְיתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם. אָמַר הָא וַדַּאי אִתְיַשַּׁב דַּעְתָּאי.**

מָאן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אִלֵּין מְמַנָּן דְּשַׁבְעִין אוּמִין,

וְסמא"ל וְנָחָ"שׁ הָא ע"ב, בְּגִין דָּא יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא מִימִינָא דְּאִיהוּ חֶסֶד וּמִשְׁמָאלָא דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, דְּאִית בָּהּ שַׁבְעִין אַנְפִּין לְשֵׁזָבָא מִשַּׁבְעִין אוּמִין, וְאוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת מִמַּיָּא וְאֶשָּׁא דְּאִינּוּן תְּרִין, לְשֵׁזָבָא לְיִשְׂרָאֵל מִסמא"ל וְנָחָשׁ דְּאִינּוּן מִמַּיָּא וְאֶשָּׁא, וּבְגִינַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְלָקְבֵל שַׁבְעִין אוּמִין שַׁבְעִין נֶפֶשׁ, וּמָאן דְּעָבַר עַל שַׁבְעִין אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְּמַר לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, שָׁלְטִין שַׁבְעִין מִמַּנָּן וְאוּמִין דְּיֵצֶר הָרָע עַל שַׁבְעִין נֶפֶשׁ.

וְכַמָּה גִּלְגּוּלִין יֵתוּן לְבַר נַשׁ עַל חוֹבִין אִלֵּין, וְאִם לָא חָזַר בַּר נַשׁ בִּתְיוּבְתָּא בְּאִלֵּין גִּלְגּוּלִין, הַהוּא גּוּפָא נָחִית בַּאֲבַדּוֹן, גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה אִצְטַבַּע בְּגַוָּון חִוָּור, וְרָכִיב נַפְשָׁא בְּסוּסְיָא חִוָּורָא דְּאִיהוּ גּוּפָא, אִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא אִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה א יח) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ, וְאִם לַאו יֵתֵי בְּגִלְגּוּלָא תִּנְיָינָא, וְרָכִיב בְּסוּסְיָא סוּמְקָא, וְאִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא אִתְּמַר בְּחוֹבָא דִּילֵיהּ (שם) אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ, וְאִם לָא, אִתְחַזַּר אִתְגַּלְגַּל בְּגִלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה, וְרָכִיב בְּסוּסְיָא יְרוֹקָא וְדָא גּוּפָא.

וְאִינּוּן מַזָּל אַרְיֵה מַזָּל שׁוֹר מַזָּל נָשֶׁר, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר

(איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וְאִם שְׁלָשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ (שמות כא יא) לְנַפְשָׁא בִּתְלַת גְּלְגּוּלִין, דְּעָבִיד לָהּ שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה, וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף (שם), וְעַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ (עמוס ב א), וְעַל אַרְבָּעָה דְּאִיהוּ מַזָּל אָדָם לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּלָא יְקַלְקְלוּ לֵיהּ.

אֲבָל לְצַדִּיקַיָּא וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים (שמות כ ה), אֲלָפִים וַדַּאי, תְּלַת גְּלְגּוּלִין בְּהוֹן אִיהוּ רָוח תְּלַת אַלְפִין דְּאִינּוּן עָלְמִין דִּכְסוּפִין, וּלְמָאן לְאַהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו (שם ו), לְחַיָּיבַיָּא דְּאִינְהוּ לָא יַחְזְרוּן בִּתְיוּבְתָּא בִּתְלַת גְּלְגּוּלִין אִלֵּין, אִתְמַר בְּהוֹן (ויקרא כג לא) וְהָאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקֶּרֶב עַמָּהּ, אָמַר רַבִּי אִם כֵּן אָנָה נָחִית, אֶלָּא שֶׁבַע אַרְעִין אִינּוּן, וְסָלְקִין לְשַׁבְעִין לָקָבֵל שִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְשֶׁבַע אַרְעִין אִינּוּן אֶרֶץ אֲדָמָה אַרְקָא גֵּיא צִיָּה נְשִׁיָּה תֵּבֵל, וְאִינּוּן שֶׁבַע מְדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם, הַהִיא נַפְשָׁא דְּלָא חָזְרָה בִּתְיוּבְתָּא בְּאִלֵּין תְּלַת, נָחִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמָדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם אִלֵּין, וְתַמָּן אִתְנַשֵּׁי לְדָרֵי דָּרִין.

וְאִם הוּא צַדִּיק אִתְמַר בֵּיהּ (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִם הוּא צַדִּיק אַמַּאי נָחִית תַּמָּן, אֶלָּא בְּגִין לְאַפָּקָא מִתַּמָּן כָּל נַפְשָׁא

וְנַפְשָׁא מֵאִלֵּין דְּהִרְהֲרוּ בִתְיוּבְתָּא וּמֵתוּ בְּקַצְרוּת שְׁנִין, וְאִיהוּ טָרַח בְּגִינֵיהּ, דְּא אִיהוּ מַאֲמַר קַדְמָאָה דְּאִיהוּ בְּרֵאשִׁית.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וּתְלַת

בְּרֵאשִׁית דָּא פִּקּוּדָא קַדְמָאָה, דְּאִתְרְמִיז בְּל"ב שְׁבִילִין, דְּאִינּוּן ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כ"ב אַתְוָון וַעֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִתְכְּלִילָן בְּהוּ, תִּקּוּנָא קַדְמָאָה יְרָאָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (תהלים קיא י) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יהו"ה, דְּאִית דְּחִילוּ וְאִית דְּחִילוּ, (דף עז ע"א) יִרְאַת יהו"ה דָּא שְׁכִינְתָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא, יְרָאָה רָעָה דָּא רְצוּעָה לְאַלְקָאָה לְחַיָּיבַיָּא, וּמַאי נִיהוּ סַם הַמָּוֶת דְּסמא"ל, נוּקְבָא דִּילֵיהּ, יִרְאַת יהו"ה אִיהִי אַגְרָא לְמָאן דְּנָטִיר פִּקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה, יְרָאָה רָעָה אִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָאָה לְמָאן דְּאַעֲבַר עַלַיְיהוּ.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אֶלְעָזָר בְּרִי, אִית מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּייֵחוּן בְּנוֹי וְיִסְגֵּי עוּתְרֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאִי חָסֵר מֵהַאי לָא דָחִיל לֵיהּ, הַאי לָא שַׁוִּי לֵיהּ יִרְאַת יהו"ה לְעִקָּרָא, אֲבָל מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין בְּטִיבוּ בֵּין בְּעָאקוּ, הָא דָּא שַׁוִּי יִרְאַת יהו"ה בֵּיהּ לְעִקָּרָא, דְּתַלַת דַּרְגִּין אִינּוּן דְּיִרְאָה,

אִית יִרְאָה בֵּין בְּטִיבוּ בֵּין בְּעָאקוּ, וְאִית יִרְאָה דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּטִיבוּ וְלָא בְּעָאקוּ, וְאִית יִרְאָה דְּלָא שַׁוִּי לָהּ עֲלֵיהּ לְעִקָּרָא בֵּין לְטִיבוּ בֵּין לְעָאקוּ, צַדִּיק גָּמוּר שַׁוִּי לָהּ עֲלֵיהּ לְעִקָּרָא בֵּין לְטִיבוּ בֵּין לְדִינָא, בֵּינוֹנִי שַׁוִּי לֵיהּ עֲלֵיהּ לְטִיבוּ וְלָא לְדִינָא, רָשָׁע גָּמוּר לָא שַׁוִּי לֵיהּ עִקָּרָא לָא בְּטִיבוּ וְלָא בְּדִינָא.

וּשְׁכִינְתָּא אַמַּאי אִתְקְרִיאַת יִרְאָה, דְּהָא הִיא מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְנְטִילַת, אֶלָּא כְּמָה דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא נָטִיל מֵרַחֲמֵי וְדִינָא דְּאִינּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, הָכִי אִיהִי נָטְלָא מִתַּרְוַיְיהוּ, מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא דָּא אִתְקְרִיאַת יִרְאָה פַּחַד יִצְחָק, דְּמִסִּטְרָא דִּימִינָא אַהֲבָ"ה אִתְקְרֵי, וְדָא פִּקּוּדָא תִּנְיָנָא דְּאִתְּמַר בָּהּ (ירמיה לא ב) וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד. וּמִתְּרִין סִטְרִין אִלֵּין אִתְקְרֵי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אוֹר וְנֵר, וּשְׁכִינְתָּא אוֹרָה אֲבוּקָה, אוֹרָה, לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה (אסתר ה טז), אֲבוּקָה הָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּצַדִּיקִים קַיְּימִין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא כְּנֵר לִפְנֵי הָאֲבוּקָה. מִסִּטְרָא דִּימִינָא יהו"ה, וּמִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא אדנ"י דְּתַמָּן דִּין, וּבְגִין דָּא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר (בראשית א ג), בְּגִין דְּחָמֵשׁ אוֹר אִינּוּן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְאִינּוּן ה' עִלָּאָה וּמִתַּמָּן נַהֲרִין, י'

בְּשִׁמְאלָא וְדָא נֵר, וְדָא ה"י מִן אלהי"ם ה' לִימִינָא י' לְשִׂמְאלָא, (ו' מָלֵ"א מִתַּרְוַיְיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בֵּן י"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא אלהי"ם מָלֵ"א ה"י, דָּא כְּתִיבַת קַדְמָאָה. וְרָזָא דְּמִלָּה הֵ"א, אלהי"ם דָּא מְלֵיאָ"ה בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, וְדָא ה' זְעֵירָא, דְּאִיהִי מַלְיָא מִתְּלַת אַתְוָון, וְאִתְעֲבִידַת היו"ה, לְעֵילָא אִיהוּ הוי"ה, וּבָהּ מַתְחִילִין אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא ה"ו וּלְבָתַר ט"י, וְאָנָה אִשְׁתַּכַּח ה' בַּתְרָאָה, אֶלָּא ד' הַוַת לְמֶהֱוֵי ה', אֶלָּא מָאן גָּרַם דְּפָרַח מִינָהּ ו' דְּאִיהוּ יֶרֶךְ דִּילָהּ, אֶלָּא נְתָנֵי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה (איכה א יג), דָּא הוֹד דְּאִיהוּ יֶרֶךְ דִּילָהּ דְּאִתְחֲזַרַת אִיהוּ דָּוָה בְּאֶלֶף חַמְשָׁאָה, בְּגִין דְּפָרַח מִנֵּיהּ יֶרֶךְ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית לב כג) וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, אִשְׁתְּמוֹדָע דְּמִימִינָא קָא מַתְחֶלֶת לְמִמְנֵי אָת ד' עַד נָצַח, וְהוֹד אִיהוּ יֶרֶךְ שְׁלִימוּ דִּילָהּ, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְיְהִיב לְמֹשֶׁה, הֲדָא הוּא דְּאִתְמַר וְנָתַן הוֹד לְמֹשֶׁה).

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית, ב' נוּקְבָא פְּתִיחָא לְקַבָּלָא מִימִינָא, לְהַהוּא (נ"א מֵהַהוּא) **דְּגָמִיל חֶסֶד עִמָּהּ, וְאַמַּאי דְּאָת י' עַל רֵישֵׁיהּ כְּגַוְונָא דָּא ג', וּבְגִין דָּא הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, אִם כֵּן אַמַּאי ג' אָחוֹר לְב', אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא** (ויקרא כ יז)**, ב' חָזְרַת אַנְפִּין מא', ג' אַחְזַרַת אַנְפִּין מב', ד' חָזְרַת אַנְפִּין מג', ה' חָזְרַת אַנְפִּין מד', כָּל אַתְוָון חָזְרִין אַנְפִּין**

(דף עז ע"ב) דָּא מִן דָּא, וְלָאו אִינּוּן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְאַמַּאי אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי וכו' (שמות לג כג), וְאַמַּאי חָזְרִין אַנְפִּין דָּא מִן דָּא, בְּגִין עֶרְיָין דְּאִינּוּן לְקִבְלַיְיהוּ, א' לְקִבְלֵיהּ אָרוּר דְּאִיהוּ עֶרְוָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (דברים כז כב) אָרוּר שֹׁכֵב עִם אֲחֹתוֹ, דְּאִלֵּין עֶרְיָין כָּל חַד שָׁכִיב עִם אִמֵּיהּ וְעִם אֲחָתֵיהּ וְעִם בְּרַתֵּיהּ, וְחָזְרִין אַנְפִּין לְגַבַּיְיהוּ דְּלֵית לוֹן בּשֶׁת פָּנִים, אֲבָל אַתְוָון קַדִּישִׁין חָזְרִין אַנְפַּיְיהוּ בְּבשֶׁת בַּעֲנָוָה, עֶרְיָה תֵּעוֹר, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (ויקרא יט יד) וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, עִוֵּר דְּאִיהוּ עוֹר, וְרָזָא דְּמִלָּה עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר (משלי כב ג).

וּלְבָתַר דְּמִתְפַּשְׁטִין מִנַּיְיהוּ מִתְיַחֲדִין כְּלְהוּ וְלָא יִתְבַּשְּׁשׁוּ, וּמִתְיַחֲדִין אַבָּא עִם אִמָּא, אָח עִם אֲחָתֵיהּ, כְּעַן דְּעֶרְוָה בֵּינַיְיהוּ אִית פְּרוּדָא בְּאַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד (בֵּין אַחִים) בֵּינִי וּבֵינָךְ, לְבָתַר דְּאִתְעַבַּר עֲרָיוֹת מִנַּיְיהוּ, יְהֵא יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְרָזָא דְּאֶחָד אָח ד', עֶרְוָה דְּתַרְוַיְיהוּ אַחֵר, בְּזִמְנָא דְּאִסְתַּלַּק קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד אִשְׁתְּאַר אַחֵר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי כה ט) וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל.

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְחַמְשָׁא

בְּרֵאשִׁית, בִּתְשַׁ"י אִתְבְּרֵי עָלְמָא, חָסֵר א' לְמֶהֱוֵי בְּרֵאשִׁית, דָּא אָדָם דְּאִתְבְּרֵי בִּתְשַׁרְי, וּבְגִין דַּעֲתִידָה אַרְעָא לְאִתְלַטְיָא בְּגִינֵיהּ, דָּא הוּא אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ (בראשית ג יז)**, אִסְתַּלַּק מִן תִּשְׁרִי, וּפָתַח בְּבֵ' דְּאִיהִי בְּרָכָה לְאִתְבָּרְכָא אַרְעָא, וּלְאַפָּקָא לָהּ מִן לְוָטַיָּא, וְלָא עוֹד אֶלָּא בְּגִין דְּתִשְׁרִי אִיהוּ דִּין, לָא אִדְכַּר תַּמָּן בְּתִשְׁרִי, דְּלָא יִתְכֵּן בֵּיהּ זִמְנָא אָחֳרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (משלי כ כז) **נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם.** (כך מצאתי)

תִּקּוּנָא תְּלָתִין וְשִׁתָּא

בְּרֵאשִׁית, דְּאִיהוּ שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית, דְּהָא שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת אִינוּן, וּלְכָל חַד אִית לֵיהּ שִׁית יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְכָל יוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אֶלֶף שָׁנִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צ ד) **כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ וכו', וְשַׁבָּת בְּרֵאשִׁית שִׁית יוֹמִין דִּילֵיהּ אִינוּן שְׁנֵי אַלְפִים תֹּהוּ, שְׁנֵי אַלְפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אַלְפִים יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ. שְׁנֵי אַלְפִים תֹּהוּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ, שְׁנֵי אַלְפִים תּוֹרָה וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם** (בראשית א ב)**, וְלֵית מַיִם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, פְּנֵי הַמָּיִם תְּרֵין אַנְפִּין דִּילָהּ, דְּאִינוּן מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, חִוָּור וְסוּמָק,**

יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִלֵּין אִינוּן שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֲלָפִים יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (שם ג), עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יהו"ה, עַל כֵּן וַדַּאי דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וַיְהִי כֵּ"ן, וְאִינוּן שַׁבְעִין, וְעַל תְּרֵין מְאוֹרוֹת אִלֵּין אִתְּמַר דּוּ פַּרְצוּפִין דְּכַר וְנוּקְבָא, יְהִי אוֹר דָּא פֶּסַח, אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר, וַיְהִי אוֹר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וַיְהִי הַיּוֹם, הָכָא וַיְהִי וְהָתָם וַיְהִי, וּבְכָל אֲתַר וַיְהִי לִישָׁנָא דְּצַעֲרָא

שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית נְקוּדָה בְּחָלָל דִּילָהּ, (דְּאִיהִי שַׁבָּת בְּרִית),

י׳ שַׁבָּת חִלֵּל, חִלֵּל לְמָאן, לְהַהִיא נְקוּדָה, מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת (שמות לא יד), לְמָאן דְּעָאל נוּכְרָאָה בֶּחָלָל דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוּת הָרַבִּים יַיִן נֶסֶךְ זוֹנָה, וּבְגִין דָּא הָכָא צָרִיךְ דְּחִילוּ, וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁית יְרֵ"א שַׁבָּ"ת, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא יט ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ, וּמָאן דְּעָאל רְשׁוּ נוּכְרָאָה בֶּחָלָל (דף עח ע"א) דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוּת הָרַבִּים יַיִן נֶסֶךְ זוֹנָה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר יט יג) אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וְנִכְרְתָה וכו׳, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי אוֹת דְּשַׁבָּת אוֹת דִּימִין טָבִין אוֹת דְּתִפְלִין אוֹת דִּבְרִית מִילָה, עֲטָרַת דִּבְרִית, תַּגָּא דְּסִפְרָ תוֹרָה קָרִינָן לֵיהּ, כְּתָרָא בְּרֵישׁ כָּל צַדִּיק, נְקוּדָה דַּעֲלָהּ

אִתְמַר אָדָם וְחַוָּה דַּהֲווֹ דוּ פַּרְצוּפִים, וַעֲלָה אָמְרָה סִיהֲרָא אִי אֶפְשַׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד.

רָזָא דָּא לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמַסַּר, (דָּא) (נ"א ד' ו') אִיהוּ ה' בַּתְרָאָה, דְּתַרְוַיְיהוּ י', וּבָהּ אִתְעֲבִידוּ חַד, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי סְתִימָא וַחֲתוּמָה בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוֹל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל מו א) יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּמַאי בְּאָת ו', (ב') סְתִים בְּאָת ו' בְּו' יוֹמֵי דְּחוֹל, וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִתְפַּתְּחַת לְקַבָּלָא לְבַעְלָהּ, וּבְגִין דָּא זַוּוגָא דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְשַׁבָּת לְשַׁבָּת, וְיָרְתִין נְשָׁמָתִין קַדִּישִׁין חַדְתִין לִבְנַיְיהוּ.

וּבְגִין דָּא אִיהִי נְקוּדָה אִתְקְרִיאַת בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ (בראשית כד טז), כַּד אִיהִי גַּל (נ"א גַן) נָעוּל מַעְיָן חָתוּם (שיר ד יב), עַד דְּאִתְפַּתְּחַת לְבַעְלָהּ, וְכַד אִיהִי סְתִימָא אִתְקְרִיאַת יְרָאָה, בְּכָל ו' יוֹמֵי דְּחוֹל דְּאִיהִי סְגִירָא וּנְטִירָא, בַּעֲשַׂר אֲמִירָן וְל"ב אלהי"ם דְּאִינּוּן מ"ב אַתְוָון דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה, בְּשַׁבָּת וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם, וַיְכֻל"ו חֵ"ת דִּימִינָא כְּלִיל ע"ב שְׁמָהָן, דְּתַמָּן חָכְמָה, כְּמָה דְּאַמְרָן הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, דְּחִילוּ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוֹל אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ (ויקרא יט ג), רְחִימוּ בְּשַׁבָּת כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ (שמות כ יב), כַּד אִתְפַּתְּחַת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ

אִתְקְרִיאַת אַהֲבָה, וּמִדְּחִילוּ וּרְחִימוּ אִתְיְיהִיבוּ פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

תִּקּוּנָא שְׁבַע וּתְלָתִין

בְּרֵאשִׁית אִיהוּ בְּרִי"ת, וַדַּאי כַּד אִיהוּ בִּלְבוּשִׁין דְּאִלֵּין קְלִיפִּין דְּאִינוּן עָרְלָה וּפְרִיעָה, צָרִיךְ תַּמָּן דְּחִילוּ, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (שמות כ ג) **לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְהַאי אוֹת לָא יָרְתִין לֵיהּ אֶלָּא יִשְׂרָאֵל, דְּלֵית אוֹת בְּרִית עַד דְּעָבְרִין מִנַּייְהוּ אִלֵּין קְלִיפִּין, דְּאִינוּן עָרְלָה וּפְרִיעָה בְּאַטְיפוּ דְּדָמָא.**

תְּלַת קְלִיפִּין אִינוּן בְּעָרְלָה לָקָבֵל תְּלַת קְלִיפִּין דְּאֶגוֹזָא, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (בראשית א ב) **וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ, תֹּהוּ כַּוָּו יָרוֹק קְלִיפָּה קַדְמָאָה, בֹּהוּ קְלִיפָּה תִּנְיָינָא, חֹשֶׁךְ קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה, וּתְלַת אִלֵּין דָּא עַל גַּב דָּא, לָקָבֵל תְּלַת גַּוְונִין דְּעִינָא, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן** (במדבר טו לט) **וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם וכו׳, לְקִבְלַייְהוּ תְּלַת גַּוְונִין דְּקֶשֶׁת, דִּבְהוֹן נִקְרָא בַּת עָיִן דְּאִיהִי נְקוּדָה אוֹת בְּרִית, עֲלָהּ אִתְּמַר** (בראשית ט טז) **וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר תְּלַת זִמְנִין כָּל גּוֹיִם וכו׳ כִּי אֲמִילַם** (תהלים קיח יט), **וְאִימָתַי יַעֲבוֹר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַנֵּי קְלִיפִּין מֵעָלְמָא וַיִּזְכּוֹר בְּרִית**

עוֹלָם, בִּזְמָנָא דְּפוּרְקָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ, אֵימָתַי לְבָתַר דְּמִתְעַבְּרִין תִּלַת קְלִיפִּין בִּישִׁין מִינָהּ, וּבִזְמָנָא דְּאִיהִי מִתְלַבְּשָׁא בְּאִלֵּין קְלִיפִּין אִיהִי אָמְרַת אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת (שיר א ו), דִּבְאִלֵּין קְלִיפִּין אִיהִי מִתְחַלְּלָת, וּבְגִין דָּא מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת (שמות לא יד).

תְּהוֹ"ם אִיהוּ הַמָּוֶ"ת, לְגַבֵּיהּ צָרִיךְ פְּרִיעָה בְּאַטִּיפוּ דְּדָמָא, וְעַד דְּאִתְפְּרַע הַאי פְּרִיעָה אִיהִי לָא אִתְגַּלְיָיא בְּעָלְמָא, וְלָא יְהֵא אוֹת בְּעָלְמָא, וְרָזָא דְּמִלָּה כַּד אִתְעֲבַר מִינָהּ עָרְלָה וּפְרִיעָה רוֹמִי וְקוּשְׁטַאנְדִינָא, מִיָּד אִתְגַּלְיָיא אוֹת בְּעָלְמָא, לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ג יב) וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שֹׁלֵחַתִּיךָ, לְקַיְּימָא בֵּיהּ קְרָא (מיכה ז טו) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.

וּבְגִין דָּא אֶלְעָזָר בְּרִי לָא תִצְפֵּי לְרַגְלָא דְּמִשִּׁיחָא עַד דְּתֶחְזֵי קֶשֶׁת בְּגַוְונוֹי נְהִירִין, אוֹ עַד דְּאִתְגַּלְיָיא אוֹת בְּעָלְמָא, מַאי אוֹת. אֶלָּא דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב (במדבר כד יז), דָּא אָת י' אוֹת בְּרִית, וּמִיָּד וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל לְגַבָּהּ, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג ה) וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ (חסר),

תָּא חֲזִי יוֹמָא חֲדָא שְׁאִילְנָא (דף עח ע"ב) לְאֵלִיָּהוּ, עָרְלָה אַמַּאי שַׁוִּינָן בְּמָאנָא בְּעַפְרָא, אָמַר לִי שְׁמַעְנָא

בְּמִתִּיבְתָּא, דְּעָרְלָה אִיהוּ נָחָשׁ, וְכֵיוָן דְּאַעְבְּרִינָן לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ צָרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ מְזוֹנֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה סה לה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וּבְוַדַּאי בְּרִי בְּדָא אִשְׁתְּזִיב בַּר נַשׁ מִדִּינָא דְּחִבּוּט הַקֶּבֶר, וּדְמָא דְּאַטִּיפִין מִפְּרִיעָה לְמֵיהַב מְזוֹנָא לְהַהוּא כַּלְבָּא דְּאִיהוּ רוֹצֵחַ, וּבְדָא אִשְׁתְּזִיב בַּר נַשׁ מֵחַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת.

וְעַל דָּא אָמַר אָדָם קַדְמָאָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִי מַצִּיל בָּנַי מֵחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, אָמַר לֵיהּ חַרְבָּא דְּמִילָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יהושע ח ב) עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צוּרִים, וְחַרְבָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא י"ו פִּיפִיּוֹת, לָקֳבֵל מִילָה וּפְרִיעָה וּמְצִיצָה וְי"ג בְּרִיתוֹת שֶׁנִּכְרְתוּ עָלֶיהָ, וְכֵן אוֹרַיְיתָא שֵׁזִיב לְבַר נַשׁ מִי"ו פִּיּוֹת דְּחַרְבָּא, כְּמָה דְּאָמַר שְׁלֹמֹה (משלי ג יב) עֵץ חַיִּים הִי"א דְּסָלִיק לִי"ו.

וְלָקֳבֵל אִלֵּין תְּרֵין אָמְרַת אוֹרַיְיתָא לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאָף (שמות כ יג–יד), לֹא תִנְאָף לָקֳבֵל נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים, לֹא תִרְצַח לָקֳבֵל סמא"ל, וְאָמַר דָּוִד עֲלֵיהּ (תהלים כב כא) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי, תִּלַּת קְלִיפִּין דְּעָרְלָה אִינּוּן מַשְׁחִי"ת אַ"ף וְחֵימָ"ה, לָקֳבֵל עָרְלָה אִיהוּ עָוֹן, וְהַיְינוּ דְּתַקִּינוּ בִּצְלוֹתָא לְגַבַּייהוּ, (שם עח לח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן דָּא עָוֹן, וְלֹא יַשְׁחִית דָּא מַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ דָּא אַף, וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ דָּא חֵמָה, וּמָאן

דְּאַעְיל אוֹת בְּרִית בְּרִשּׁוּ נוּכְרָאָה אִלֵּין אַרְבָּעָה שָׁלְטִין עֲלֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ז יט) וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, עַל הָאָרֶץ דָּא גּוּפָא דִּילֵיהּ, וְאַרְבַּע זִמְנִין אִתְּמַר בְּפַרְשַׁת נֹחַ (שם יח) וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם, גָּבְרוּ, לְקַבְלַיְיהוּ, וְהָא אוּקְמוּהוּ.

עָרְלָה וּפְרִיעָה שְׁמַעְנָא דְּאִינּוּן רוֹמִי רַבְּתָא וְרוֹמִי זְעֵירְתָּא, בְּזִמְנָא דְּמִתְעַבְּרִין מֵעָלְמָא אִתְגַּלְיָא אוֹת הַבְּרִית, דְּאִיהוּ בַּת עַיִן צִיּוֹן דְּאִיהִי נְקוּדַת עָלְמָא, דִּבְזִמְנָא דְּאִלֵּין קְלִיפִין שָׁלְטִין בְּעָלְמָא אִתְחַזַּר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, בְּזִמְנָא דְּיֵתֵי פּוּרְקָנָא מִיָּד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (שם ג) הָיָה אוֹר לָא כְּתִיב אֶלָּא יְהִי (וַיְהִי אוֹר) אוֹר, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד (שם ה), בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד (זכריה יד ט).

תִּקּוּנָא תְּמַנְיָא וּתְלָתִין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, פְּתַח וְאָמַר כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים וכו' (שיר ב ב), שׁוֹשַׁנָּה אִית בָּהּ חָמֵשׁ עַלִּין מִלְּגָו וְחָמֵשׁ עַלִּין מִלְּבָר, וְאִינּוּן ה"ה, שַׁרְבִּיט דִּילָהּ ו', תַּפּוּחַ דִּילָהּ י', וְכֻלָּא אלהי"ם, חָמֵשׁ אַתְוָון

דִּיֵּלִיהּ ה' חָמֵשׁ עַלִּין מִלְּבָר, ה' חָמֵשׁ עַלִּין מִלְּגָאו, י' תַּפּוּחַ, ו' מָלֵ"א שַׁרְבִּיט.

בְּזִמְנָא דְּהַאי שׁוּשַׁנָּה אִיהִי בְּגָלוּתָא אִיהִי אַטּוּמָא, בְּזִמְנָא דְּיֵהָא פּוּרְקָנָא בְּעָלְמָא אִתְפַּתְּחַת בְּחָמֵשׁ אוֹר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפַּתְּחַת אִתְלַבְּשַׁת בְּכַמָּה לְבוּשִׁין דִּנְהוֹרִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְקַשְּׁטַת בְּכַמָּה קִשּׁוּטִין דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וּבְזִמְנָא דְּאִתְפַּתְּחַת וְאִתְקַשְּׁטַת בְּקִשּׁוּטָהָא, בְּאַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן דְּאִינּוּן יהו"ה, וּבְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב דְּאִינּוּן אדנ"י, בְּאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּיָד, וּבְאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִינּוּן לְקַבְלַיְיהוּ, אַרְבַּע לְבוּשִׁין דִּכְהֵן הֶדְיוֹט אִינּוּן לָקֶבֶל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ (דברים כב יב).

וְכַד אִתְתַּקְנַת בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין, מִיָּד אִתְפַּתַּח הֵיכָלָא לְגַבָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּלְקוֹל נְעִימוּ דְּרִמּוֹנִים וְזוּגִין דִּלְבוּשָׁא דִּילָהּ, אִתְמַר בְּחֶזְיוֹן (יחזקאל א כד) וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, וְכַד אָמְרִין יִשְׂרָאֵל קְרִיאַת שְׁמַע, מַה כְּתִיב בָּהּ (במדבר ז פט) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו, קָלָא אִשְׁתְּמַע לְגַבָּהּ מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא דְּאִינּוּן דּוּ פַּרְצוּפִין, וְכַד מִתְיַחֲדָא דְּבוּר בְּקָלָא אִתְעֲבִידוּ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, וְדָא צְלוֹתָא בַּחֲשַׁאי,

וּבְהַהוּא זִמְנָא מָאן דְּבָעֵי לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתּוֹי יִשְׁאַל, דְּבְהַהִיא זִמְנָא יְהֵא עֵת רָצוֹן, דְּהָא תְּרֵין שְׁמָהָן כַּחֲדָא יאהדונה"י, אָז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה (ישעיה נח ט), מִיָּד אָ"ז יאהדונה"י, תְּרֵין שְׁמָהָן וּתְמַנְיָא אַתְוָון דְּבְהוֹן הָא עֶשֶׂר, (וְדָא רָזָא אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וכו' (דברים כז כו), דָּא חִבּוּרָא דְּחָתָן (דף עט ע"א) וְכַלָּה כִּי אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה וכו' (צפניה ג ט), וְדָא רָזָא וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵ"ן) (דברים כז כו).

וְעַד דְּיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא לָא יְהוֹן בְּזִווּגָא חֲדָא, וּבְזִמְנָא דְּיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא יִתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אָ"ז יָשִׁיר מֹשֶׁה (שמות טו א), וּמִיָּד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר דְּאִיהוּ מַפְקָנוּ דְּגָלוּתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא בָּעֵאת לְאַעָלָא בְּהֵיכָלָא דִּילָהּ, קָלָא סָלִיק בְּרוּמֵי רְקִיעִין וְיֵימָא הָכִי, מַשְׁרְיָין סַגִּיאִין דְּמִתִּיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה דְּנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, אִתְתַּקְנוּ לְקַדְמוּת מַטְרוֹנִיתָא דְּקָא אַתְיָא לְאִתְתַּקְנָא, לְמִפְרַק בְּנָהָא מִן גָּלוּתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה מָארֵי שׁוּפָרוֹת וּמָארֵי דְּקָלִין וּמָארֵי דְּבָרָקִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות יט טז) וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד וכו', מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאלהי"ם יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל, בְּהַהוּא זִמְנָא מֹשֶׁה יְמַלֵּל בִּשְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר יב ח) פֶּה אֶל פֶּה

אֲדַבֵּר בּוֹ, וְהָאלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.

וּבְהַהוּא זִמְנָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה סָלְקִין דָּא עַל גַּב דָּא, כְּגַוְונָא דְּאִתְמַר בְּטוּרָא דְּסִינַי, דְּאִתְמַר תַּמָּן (שיר ג ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מִי בְּזֹאת עוֹלָה, מ"י אִימָּא עִלָּאָה דְּבָהּ פָּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּטוּרָא דְּסִינַי אָנֹכ"י.

קָם סָבָא חֲדָא מִבָּתַר טוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזֵינָא דְּאִתְמַר (דברים ד לו) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ וכו׳, וּבַאֲתַר אָחֳרָא שְׁמַעְנָא דְּמַלִּיל עִם יִשְׂרָאֵל מִסְטָרָא דְּמַלְאָכַיָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ דְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר דְּנָפִיק מִפּוּמוֹי אִתְעֲבִיד מַלְאָךְ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם (שמות כ יח), וּבַאֲתַר אָחֳרָא אָמַר קְרָא (תהלים סב יב) אַחַת דִּבֶּר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, מַאי הַאי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבָא סָבָא, שְׁמַעְנָא דְּבַר נַשׁ יְהִיב בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלַת קְטִירִין, נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, נִשְׁמָתָא מִכּוּרְסַיָּא יְקָרָא, תַּמָּן נְחִיתַת שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה כְּלִילָא מִתְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין, וְעַלַּייהוּ אִתְמַר אַחַת דִּבֶּר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, אַחַת וּשְׁתַּיִם הָא תְּלַת

סְפִירָן עִלָּאִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן אַחַת, אַחַת וְאַחַת, תְּלַת אֶחָדִין, וְדָא אִיהוּ אַחַת דְּבֶר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, ז"ו בֵּיהּ עָבִיד לוֹן אֶחָ"ד.

וּלְבָתַר מַלִּיל עִמֵּיהּ מֵרוּחָא דְּאִיהוּ מטטרו"ן, כְּלִיל כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם דִּלְתַתָּא, בְּגִין דְּאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ וְרָכִיב בֵּיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, וּבְגִין דָּא בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר דְּנָפַק מִנֵּיהּ הֲוָה נָפִיק מִנֵּיהּ מַלְאָךְ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. לְבָתַר נָחִית שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עֲשִׂירִית בְּאוֹפַן, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ דְּבַר נַשׁ מִתַּמָּן, וְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים ד לו) וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (יחזקאל א טו) וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּמַּע קָלֵיהּ וְדִבּוּרֵיהּ מִן כָּרְסְיָא וּמַלְאָכַיָּיא וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ בְּכֹלָּא עֵילָּא וְתַתָּא, כְּנִשְׁמָתָא דְּשָׁלְטָנוּתָהּ בְּכָל גּוּפָא אֲפִילּוּ בְּאֵבֶר זְעִירָא וְלֵית אֵבֶר פָּנוּי מִינָּהּ.

תִּקּוּנָא תִּשְׁעָ וּתְלָתִין

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אֲשֶׁ"ר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כ ב) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וכו', אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר בְּאֲשֶׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת (בראשית ל יג), וְדָא אִימָּא עִלָּאָה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא,

דְּאִינּוּן פֶּטֶר כָּל רֶחֶם דְּאִינּוּן רְמַ"ח, דְּכֻלְּהוּ קְטִירִין בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ כֹּל דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, דְּאַפְּתַח (פֶּטֶר כָּל) רֶחֶם דְּאִינּוּן רְמַ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, וְדָא אִימָּא דְּאִתְּמַר בָּהּ (איוב לח כט) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח, (וְדָא אִיהוּ הַקֶּרַח הַנּוֹרָא) (יחזקאל א כב), אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, (דף עט ע"ב) קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן. וְצִוָּנוּ עֲלַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְצִוֶּה וְעוֹשֶׂה, וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ירמיה ב ג) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוה"ה, וְצִוָּנוּ דְּאִיהוּ הָכִי מְצִוֶּה וְעוֹשֶׂה, וְעוֹד קִדְּשָׁנוּ מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, וְלֵית קְדוּשָׁה פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, וְאִלֵּין עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, (דְּאִיהִי קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר (שמות יג ב) דְּאִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה וְחָכְמָה דְּאִיהִי יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה) דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר.

וְצִוָּנוּ עַל, מִסִּטְרָא דִּימִינָא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג א) הוֹקַם עָל, דְּתַמָּן כָּל בִּרְכָאן לִימִינָא, דְּאִינּוּן מֵאָה בִּרְכָאן כְּחוּשְׁבַּן עַ"ל, דְּאָת י' בְּק' אִסְתַּלִּיק לְמֵאָה, דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דְּכֹלָּא, מִסִּטְרָא דְּאַבָּא רֹאשׁ, מִסִּטְרָא דְּאִימָּא אֲשֶׁר, מִסִּטְרָא דְּאַבָּא מְצִוֶּה, וּמִסִּטְרָא דְּאִימָּא עוֹשֶׂה, וּמְצִוֶּה דָּא עֵץ פְּרִי, וְעוֹשֶׂה דָּא עוֹשֶׂה פְּרִי,

וְשַׁמְעִינָן דְּאִינּוּן גּוּף וּבְרִית דְּחַשְׁבִינָן חָד, עֲלַייְהוּ אִתְּמַר (שמות כח ז) שְׁתֵּי כְתֵפֹת חִבְּרֹת, כְּמָה דְּאִינּוּן חוֹבְרוֹת, הָכִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ. עוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, וְלָא אָמַר קִדְּשָׁתָנוּ וְצִוִּיתָנוּ, אֲשֶׁר אִיהוּ אֲשֶׁר אהי"ה וַדַּאי, וְדָא כֶּתֶר עִלָּאָה, מִסְטָרָא דְּנוּקְבָא אִתְקְרֵי אֲשֶׁר, וּמִסְטָרָא דְּדְכוּרָא אִתְקְרֵי רֹאשׁ, רֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין, קִדְּשָׁנוּ דָּא אַבָּא (סָבָא), דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, וְצִוָּנוּ דָּא אִימָּא, דְּאִתְּמַר בָּהּ וַיְהִי אוֹר, וְלֵית הַוָּיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָּה, וְתַרְוַיְיהוּ לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וּמָאן מְצִוֶּה וְעוֹשֶׂה עַל הַמִּצְוָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְהָכִי צַדִּיק בְּצַלְמֵיהּ וּכְדְמוּתֵיהּ, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וְעַל שֵׁם צַדִּיק אִתְקְרוּן צַדִּיקִים, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ס כא) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ. וְעוֹד אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות כ ב), אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְכִי מָאן דְּאִיהוּ תְּחוֹת שִׁעְבּוּדָא דְּרִבּוֹנֵיהּ, וְרִבּוֹנֵיהּ אַבְטַח לֵיהּ לְאַפָּקָא לֵיהּ לְחֵירוּ וְאַפִּיק לֵיהּ, אִית לֵיהּ לְשַׁבְּחָא גַּרְמֵיהּ דְּאַפֵּיק לֵיהּ מִגּוֹ שִׁעְבּוּדָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו יג) כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם,

וְהָא אִיהוּ אַבְטַח לְאַפָּקָא לְבְנוֹי מִגָּלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יד) וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל, וְאִיהוּ מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ כַּמָּה זִמְנִין אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ אֲבָל לַאו אִיהוּ דָּא לְשַׁבְּחָא גַּרְמֵיהּ, אֶלָּא כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה אִתְקְרִיאַת רֹאשׁ לַחֲבֵרְתָּהּ, וּבְגִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לוֹן מַאָן אֲתַר אַפִּיק לוֹן מִגּוֹ שִׁעְבּוּדָא, פָּתַח בְּאָנֹכִי, וְאַדְכִּיר בֵּיהּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹמֵר, חַמְשִׁין זִמְנִין לָקָבֵל חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה.

וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, הָא אִם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ מְצוּוֶה וְעוֹשֶׂה, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר בְּגִינֵיהּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנִי וְצִוָּנִי, מַאי אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְצִוָּנוּ, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, בְּוַדַּאי עַל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק אִתְּמַר עַל תַּרְוַיְיהוּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, אֲשֶׁר וַדַּאי דְּאִיהִי אֲשֶׁר אהי"ה אִימָּא עִלָּאָה, מַנִּי לוֹן עַל שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי מְצוָה, לְכָל חַד מִנַּיְיהוּ, וְאִינּוּן לְעֵילָּא תְּרִין כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא דְּאִתְפָּרְשׁוּ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, וּלְתַתָּא אִתְעֲבִידוּ בָּהּ אֲגוּדָה חֲדָא, וּבְגִין דָּא אִינּוּן לְעֵילָּא תְּרִין, וּלְתַתָּא חָד, דְּיִחוּדָא לָא אִית בְּכָל עַנְפִּין דְּאִילָנָא אֶלָּא בָּהּ, דְּאִיהִי אֲגַד דְּכֻלְּהוּ, אִיהִי אֲגוּדָה דְּכָל אִבָּר וְאִבָּר, וּבָהּ אִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ חָד.

וְעוֹד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר דָּא נְבוּאָה בַּמַּרְאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יב ו) **בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, וְאִיהִי חָזוֹן דִּנְבִיאַיָּא, אִיהִי חָזוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חוֹזֶה, דְּאִיהוּ יהו"ה אדנ"י, דְּהָכִי סָלִיק חָזוֹן חֶסֶר ו' חָמֵשׁ וְשִׁתִּין כְּחֶשְׁבַּן אדנ"י, בִּנְבוּאָ"ה ס"ו, ס"ה כְּחֶשְׁבַּן אדנ"י, וְתֵיבָה הָא ס"ו,** (דף פ ע"א) **וּבְמַאי הִיא חָזוֹן בְּאָת ו', בֵּיהּ אִתְעֲבִידַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא אָדוֹן דִּילָהּ.**

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין

בְּרֵאשִׁית, שְׁמְעִי בַת וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ וְגוֹמֵר (תהלים מה יא)**, בְּרֵאשִׁית תַּמָּן שְׁמִע"י, תַּמָּן בַּ"ת, תַּמָּן רְא"י, שְׁמִע"י ש' מִן בְּרֵאשִׁית, בַּ"ת תַּמָּן אִשְׁתְּמוֹדָע בְּרֵישָׁא וְסוֹפָא דְּתֵיבָה, רְא"י תַּמָּן אִשְׁתְּמוֹדָע בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דָּא בְּרֵ"אשִׁי"ת, וְכַד תֵּהֵא בְּחִבּוּרָא עִמֵּיהּ כְּגַוְונָא דָּא יאהדונה"י, אִיהוּ אָמַר לְגַבָּהּ וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ** (שם)**, דְּעַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד** (בראשית ב כד)**, כִּי הוּא אֲדוֹנַיִךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ** (תהלים מה יב)**, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ וַדַּאי. וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא דְּיהו"ה אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא, וְכַד אִיהִי אדנ"י בְּלָא בַּעְלָהּ אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נַהֲרָא, וּנְבִיאַיָּא מִסְטָרָא דְּיהו"ה**

אִינּוּן מֵאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא, וּנְבִיאַיָּא מִסִּטְרָא דְּאַדְנ"י אִינּוּן מֵאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נַהֲרָא, דְּאִלֵּין מִתְנַבְּאִין רַחֲמֵי, וְאִלֵּין מִתְנַבְּאִין דִּינָא, דִּנְבוּאָה אִיהִי שְׁקִילָא לְאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וּלְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְפַּתְחִין הֵיכָלִין דִּנְבוּאָה, כַּמָּה מָארֵי דַּעֲתִידוֹת יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יואל ג א) וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם וכו', וְכַמָּה מָארֵי דְּאוֹתוֹת, וּמָארֵי דַּעֲתִידוֹת, מִמַּה דַּהֲווֹ וַעֲתִידִין לְמֶהֱוֵי, מִמַּה דַּהֲווֹ מִסִּטְרָא דְּמַחֲשָׁבָה דְּאִתְמַר בָּהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, וְרָזָא דְּמִלָּה (קהלת ג טו) מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא, וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה.

וְכַמָּה מָארֵי דְּעַיְינִין דְּאִינּוּן חוֹזִים וּנְבִיאַיָּא יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא דְּאִינּוּן עֵינֵי יהו"ה, וְכַמָּה מָארֵי דְּאוּדְנִין דְּתַמָּן שְׁמִיעָה דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א כד) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, וּמָארֵי דְּאַנְפִּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם ו) וְאַרְבָּעָה פָּנִים וְגוֹמֵר, וּמָארֵי דְּקָלִין, וּמָארֵי דְּדִבּוּרִין, וּמָארֵי דְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא, וּמָארֵי דִּידִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם ח) וְיַד אָדָם וְגוֹמֵר, וּמָארֵי דְּקוֹמָה, וּמָארֵי דְּאוֹת, וּמָארֵי דְּרַגְלִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, בְּהַהוּא זִמְנָא וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד),

אִלֵּין אִינּוּן נְבִיאֵי דְשִׁקְרָא, דְאִתְמַר בְּהוֹן (שמות ז יא) וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְגוֹמֵר, דְאַפְרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנְּבִיאֵי קְשׁוֹט.

וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם (בראשית א ז), הָכָא רָזָא לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא דְבַעַל פֶּה, וּלְאַפְרָשָׁא בֵּין אִסּוּר וְהֶתֵּר, דְאִינּוּן מַיִין מְתִיקָן, וּמַיִין מְרִירָן מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם (שמות טו כג), וּמִסִּטְרָא דִימִינָא וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם (שם כה), וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְדָם טָהוֹר וְדַם נִדָּה דְצָרִיךְ לְאַפְרָשָׁא בֵּינַיְיהוּ, בְּגִין דְהַהוּא זוּהֲמָא דְהַטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה גָּרִים לְעָרְבָא מַיִין דְדַכְיוּ עִם מַיִין דִּמְסָאֲבוּ, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ תַּקָּנָה דָּא לְחוֹבָה לְאַפְרָשָׁא בֵּינַיְיהוּ, וְהַהוּא דְאַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ דָּא רָקִיעַ דְעַל רָאשֵׁי חֵיוָון, דְאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ דָּא מטטרו"ן.

וַיַּעַשׂ אלהי"ם אֶת הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל וכו' (בראשית א ז), הָכָא לֵית מַיָּא מִסִּטְרָא דִמְסָאֲבוּ, אֶלָּא מַיִין מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא הֲווֹ בָּעָאן לְאִתְגַּבְּרָא, וּמַיִין מִסִּטְרָא דִימִינָא הֲווֹ בָּעָאן לְאִסְתַּלְקָא עֲלַיְיהוּ, עַד דְּאִלֵּין אָמְרִין אֲנַן בָּעִינָן לְמֶהֱוֵי קָדָם מַלְכָּא, וְאִלֵּין אָמְרִין אֲנַן בָּעִינָן לְמֶהֱוֵי קָדָם מַלְכָּא, עַד דְּאָתָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא

וְאַעִיל שְׁלָם בֵּינַיְיהוּ, וְקָשִׁיר לוֹן וְאִתְעֲבִיד שֻׁקְלָא (נ"א שָׁלוֹם) **בֵּינַיְיהוּ, וְדָא מַחֲלוֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, כְּגוֹן לֵאָה וְרָחֵל, דְּדָא בָּעָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, וְדָא בָּעָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, וְנָטִיל לוֹן יַעֲקֹב וְקָשִׁיר לוֹן בֵּיהּ** (דף פ ע"ב) **לְתַרְוַיְיהוּ, בְּגִין דַּהֲוָה קָא מַחֲשֶׁבֶת לֵאָה בְּלִבָּהּ אִם יַעֲקֹב נָטִיל לַאֲחָתִי נָטִיל לִי עֶשְׂו חַיָּיבָא, וְהָכִי קָא חֲשִׁיבַת רָחֵל כְּגַוְונָא דָּא, בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לוֹן לְיַעֲקֹב תַּרְוַיְיהוּ, וְשֵׁזִיב לוֹן מֵהַהוּא חַיָּיבָא, וְאִתְחַבְּרוּ בְּצַדִּיקָא.**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, יוֹמָא חָדָא הֲוִינָן בְּבֵי מְדָרְשָׁא, וְשָׁאִילוּ חַבְרַיָּיא מַאי נִיהוּ דְּאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם שֶׁמָּא תְּסַכְּנוּ עַצְמְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קא ז) **דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי,** (נ"א קָם סָבָא דְּסָבִין עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי מַאי נִיהוּ דְּאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם שֶׁמָּא תְּסַכְּנוּ בְּעַצְמְכֶם, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי, הָא כְּתִיב (בראשית א ו) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָּיִם, וְעוֹד מַיִם עֶלְיוֹנִים וּמַיִם תַּחְתּוֹנִים אִית תַּמָּן, לָמָּה אָמַר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, אָמַר לֵיהּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, סָבָא דְּסָבִין לָךְ יָאוּת לְגַלָּאָה רָזָא דָּא, דְּלֵית חַבְרַיָּא יָכְלִין לְקַיְימָא בֵּיהּ עַל בּוֹרֵייהּ, אָמַר לֵיהּ סָבָא דְּסָבִין, רַבִּי רַבִּי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, בְּוַדַּאי אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אִינּוּן י' י', דְּאִינּוּן חַד יו"ד עִלָּאָה מִן א,

וְתִנְיָנָא יו"ד תַּתָּאָה מִינָהּ, וְהָכָא לֵית טוּמְאָה אֶלָּא אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר, וְלֵית הַפְרָשָׁה בֵּין מַיִם לְמַיִם, דִּכְלָּא יְחוּדָא חַדָּא, דְּאִלֵּין אִינּוּן מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ ו בְּאֶמְצָעִיתָא דָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, אֲבָל אִילָנָא דְּעֵץ הַדַּעַת לְתַתָּא). **אַדְהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין קָא נָחִית וְאָמַר לוֹן, רַבָּנָן בְּמַאי עַסְקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיהּ וַדַּאי בְּהַאי דְּאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, וְאָמַר לוֹן וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה אִית הָכָא, וְהָא אוּקְמוּהָ בִּמְתִיבְתָּא עִלָּאָה, וּבְגִין דְּלָא תִּטְעוּן נְחִיתְנָא לְכוֹן, בְּגִין דְּיִתְגַּלֵּי רָזָא דָּא בֵּינַייכוּ דְּאִיהוּ רָזָא עִלָּאָה טְמִירָא מִבְּנֵי נָשָׁא** (נ"א דְּרָא).

בְּוַדַּאי אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אִינּוּן י' י', דְּמִנְּהוֹן מַיִין דַּכְיָין נָפְקִין, וְאִינּוּן רְמִיזִין בְּאָת א רֵישָׁא וְסוֹפָא י' י', ו' דְּאִיהוּ נָטוּי בֵּינַיְיהוּ אִיהוּ עֵץ חַיִּים, מָאן דְּאָכַל מִנֵּיהּ וָחַי לְעוֹלָם.

וְאִלֵּין תְּרֵין יוּדִי"ן אִינּוּן רְמִיזִין בְּוַיְיצֶר, וְאִינּוּן תְּרֵין יְצִירוֹת יְצִירָה דְּעִלָּאִין וְיִצִירָה דְּתַתָּאִין, וְאִינּוּן חָכְמָה בְּרֹאשׁ וְחָכְמָה בְּסוֹף, תַּעֲלוּמוֹת חָכְמָה, וַדַּאי אִינּוּן תַּעֲלוּמוֹת מֵחָכְמָה עִלָּאָה (דְּאִיהוּ) **דְּתִתְחוֹת כֶּתֶר עִלָּאָה.**

וְאִינּוּן לָקֵבֵל תְּרֵין עַיְינִין, דִּבְהוֹן תְּרֵין דִּמְעִין נָחֲתִין

בְּיַמָּא רַבָּא וְאַמַּאי נָחְתוּ, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא מִתְּרִין לוּחִין אִלֵּין הֲוָה מֹשֶׁה נָחִית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְלָא זָכוּ וְאִתְּבַרוּ וְנָפְלוּ, וְדָא גְּרִים אִבּוּדָא דְּבֵית רִאשׁוֹן וּבֵית שֵׁנִי, וְאַמַּאי נָפְלוּ, בְּגִין דְּפָרַח ו׳ מִינַּיְיהוּ דְּאִיהוּ ו׳ מִן וַיְיצֶר. וְיָהִיב לוֹן אָחֳרָנִין מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע,

דְּמִתַּמָּן אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר, מִימִינָא חַיֵּי וּמִשְּׂמָאלָא מִיתָה, וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, וְלָא תֶּהֱוֹון שְׁקִילִין אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר לַאֲבָנִים אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן חַיֵּי וּמִיתָה, דְּתַמָּן לֵב חָכָם לִימִינוֹ (קהלת י ב) דְּבַר נַשׁ, וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ (שם), וְלָא עוֹד אֶלָּא אַתֶּם תִּסְכְּנוּ עַצְמְכֶם, בְּגִין דְּאִלֵּין אַבְנִין דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִינּוּן בְּפִרוּדָא, וְאִלֵּין אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אִינּוּן בְּיִחוּדָא בְּלָא פִּרוּדָא כְּלָל, וְאִם תֹּאמְרוּ דְּהָא אִסְתַּלַּק עֵץ הַחַיִּים מִנַּיְיהוּ וְנָפְלוּ וְאִית פִּרוּדָא בֵּינַיְיהוּ, דִּוּבֵּר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי (תהלים קא ז), דְּהָא לֵית תַּמָּן פִּרוּדָא לְעֵילָּא, וְאִלֵּין דְּאִתְּבַרוּ מֵאִינּוּן (מָאנִין) הַווּ, אָתוּ לְנַשְּׁקָא לֵיהּ פָּרַח וְאִסְתַּלַּק מִנַּיְיהוּ.

אָמַר (דף פא ע"א) רַבִּי יִצְחָק כָּל אִינּוּן מִתִּים דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, יְחִיוּן וְיקוּמוּן בְּקַדְמֵיתָא לְעִידָּן דְּיֵחֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵיתָיָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתְעַר עֲלַיְיהוּ, הֲדָא

הוּא דִּכְתִיב (ישעיה כו יט) יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, יִחְיוּ מֵתֶיךָ אִלֵּין אִינוּן דְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, נְבֵלָתִי יְקוּמוּן אִלֵּין אִינוּן דְּבְאַרְעָא נוּכְרָאָה, דְּלָא כְתִיב בְּהוּ תְּחִיָּה אֶלָּא קִימָה, דְּהָא רוּחָא דְחַיֵּי לָא תְשַׁרֵי עֲלַיְהוּ אֶלָּא בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב בְּהוּ יִחְיוּ, נְבֵלָתִי יְקוּמוּן אִלֵּין דְּלְבָר, יִתְבְּרֵי גוּפָא דְלְהוֹן וְיקוּמוּן גוּפָא בְּלָא רוּחָא, וּלְבָתַר יִתְגַּלְגְּלוּן מִתְּחוֹת עַפְרָא עַד דְּמָטוּ לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְתַמָּן יְקַבְּלוּן נִשְׁמָתָא וְלָא בְּרִשּׁוּ אָחֳרָא, בְּגִין דְּיִתְקַיְּימוּן בְּעָלְמָא כִּדְקָא חָזֵי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְזָמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָא מֵיתַיָּא, כָּל אִינוּן נִשְׁמָתִין דְּיִתְעָרוּן, כֻּלְהוֹן יְקוּמוּן בְּהַהוּא דְיוֹקְנָא מַמָּשׁ דַּהֲווֹ בְּהַאי עָלְמָא, וְנָחִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקָרָא לוֹן בִּשְׁמָהָן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מ כו) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, וְכָל נִשְׁמָתָא תֵּיעוּל לְדוּכְתָּהָא, וְיקוּמוּן בְּקִיּוּמָא בְּעָלְמָא כִּדְקָא חָזֵי, וּכְדֵין יְהֵא עָלְמָא שְׁלִים, וְעַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב (שם כה ח) וְחָרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר, דָּא יֵצֶר הָרָע דְּאַחְשִׁיךְ אַפֵּי דְּבַר נַשׁ וְשַׁלִּיט בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, אִי תֵּימָא דְּכָל גּוּפִין דְּעָלְמָא יְקוּמוּן וְיִתְעָרוּן מֵעַפְרָא, אִינוּן גּוּפִין דְּאִתְנַטְעוּ בְּנִשְׁמָתָא חֲדָא מַה תְּהֵא מִנַּיְיהוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִינוּן

גּוּפִין דְּלָא זָכוּ וְלָא אַצְלָחוּ חֲרֵי אִינּוּן כְּלָא הֲוֹו, כְּמָה דַּהֲוֹו עֵץ יָבֵשׁ בְּהַאי עָלְמָא, הָכִי נַמִּי בְּהַהוּא זִמְנָא, וְגוּפָא בַּתְרָאָה יְקוּם, הַהוּא דְּאִתְנַטַּע וְאַצְלַח וְנָטַע שָׁרְשׁוֹי כְּדְקָא יָאוּת, וְעַל הַהוּא גוּפָא בַּתְרָאָה כְּתִיב (תהלים א ג) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם, דְּעָבַד אִבִּין וְנָטַע שָׁרְשִׁין וְאַצְלַח כְּדְקָא יָאוּת, וְעַל הַהוּא גוּפָא קַדְמָאָה כְּתִיב (ירמיה יז ו) וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא טוֹב, כִּי יָבֹא טוֹב דָּא תְּחִיַּית הַמֵּתִים.

וְאִתְנְהִיר הַהוּא נְהוֹרָא דְּזִמִּין לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקַיָּא, דַּהֲוָה קַמֵּיהּ גָּנִיז מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ד) וַיַּרְא אלהי"ם אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, בֵּיהּ זִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָא מֵיתַיָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (מלאכי ג כ) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא, וּכְדֵין יִתְגַּבַּר טוֹב בְּעָלְמָא, וְהַהוּא דְּאִתְקְרֵי רָע יִתְעַבַּר מֵעָלְמָא, וּכְדֵין אִינּוּן גּוּפִין קַדְמָאִין לִיהֱוֹוּ כְּלָא הֲוֹו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק זִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא עַל אִינּוּן גּוּפִין רוּחִין, אִי זָכוּ בְּהוּ יְקוּמוּן לְעָלְמָא כְּדְקָא יָאוּת, וְאִם לָאו יְהוֹן קְטָמָא תְּחוֹת רַגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דניאל יב ב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַאי מָאן דְּאִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא עַד לָא מָטוּן יוֹמוֹי לְעֶשְׂרִין שְׁנִין, מַאן אַתַּר אִתְעַנַּשׁ, בְּגִין (דַּהֲוֵי מִתְּלִיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא) **דְּהָא מִתְּלִיסַר וּלְתַתָּא לָאו בַּר עָנְשָׁא הוּא אֶלָּא בְּחֶטְאָה דַּאֲבוֹי, אֲבָל מִתְּלִיסַר וּלְעֵילָּא מַהוּ, אָמַר לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהּ דִּלְימוּת זַכָּאָה, וְיָהִיב לֵיהּ אַגַּר טַב בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלָא יָמוּת חַיָּיב דְּיִתְעַנַּשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.**

אָמַר לֵיהּ אִי חַיָּיבָא הוּא וְלָא מָטוּן יוֹמוֹי לְעֶשְׂרִין שְׁנִין מַהוּ, כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא בְּמַאי הוּא עוֹנְשֵׁיהּ, אָמַר לֵיהּ בְּדָא אִתְקַיֵּים וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט (משלי יג כג)**, דְּכַד עָנְשָׁא נָחִית לְעָלְמָא אִיהוּ דְּאַעְרַע בְּהַהוּא מְחַבְּלָא אִתְעַנַּשׁ, דְּלָא אַשְׁגַּחוּ עֲלֵיהּ מִלְּעֵילָּא, וַעֲלֵיהּ כְּתִיב** (משלי ה כב) **עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּנוֹ אֶת הָרָשָׁע, אֶת לְאַסְגָּאָה מָאן דְּלָא מָטוּן יוֹמוֹי לְאִתְעַנָּשָׁא, עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּנוֹ וְלָא בֵּי דִּינָא דִּלְעֵילָּא, וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ** (שם) **וְלָא בֵּי דִּינָא דִּלְתַתָּא.**

תִּקּוּנָא חַד וְאַרְבְּעִין

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן תִּשְׁרֵ"י, וְדָא דְּרוֹעָא תִּנְיָינָא יוֹם תִּנְיָינָא, יְשֵׁ"ת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ (תהלים יח יב)**.** (דף פא ע"ב)

אִשְׁתָּאַר ר' אִיהִי רֵא"שׁ הַשָּׁנָה וְתַמָּן הַבְדָּלָה בֵּין טוֹב

לְרָע, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מַלְכָּא אִיהוּ דִּין, וְכָל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ דִּינִין וּמִשְׁפָּטִין מִסְטְרִיהּ, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם קַיְימִין עֲלֵיהּ מִימִינֵיהּ וּמִשְּׂמָאלֵיהּ, אִלֵּין מַיְמִינִין לְכַף זְכוּת, וְאִלֵּין מַשְׂמְאִילִין לְכַף חוֹבָה, וְכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעָרוּן בְּשׁוֹפָרוֹת, וְסָלְקִין תַּמָּן לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּרוּעַת מֶלֶךְ בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, בְּגִין דְּאִיהִי לָא סָלְקָא פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, בְּהַהוּא זִמְנָא וְיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם (בראשית א ו), אַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין אִלֵּין דְּמַיְמִינִים לְכַף זְכוּת, וּבֵין אִלֵּין דְּמַשְׂמְאִילִים לְכַף חוֹבָה, וְאִתְמַר (במדבר יז כב) הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלֶּה אוֹתָם כְּרָגַע.

וְעַל הַאי תִּשְׁרֵי אִתְמַר בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, וְתַמָּן שַׁבָּת תִּנְיָינָא מֵאִלֵּין שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, (נ"א וְתַמָּן בַּת שִׁית בַּת מְאֵלִין שִׁית), וַחֲמִשָּׁה רְקִיעִין, וּשְׁתֵּיתָאָה שָׁמַיִם, אִינוּן לָקְבֵל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וּבְכֻלְּהוּ אָמַר טוֹב, בַּר מִיּוֹמָא תִּנְיָינָא, בְּגִין דְּלֵית בְּתִשְׁרֵי א׳ לְאַשְׁלָמָא בְּרֵאשִׁית, בְּגִין דְּאִסְתַּלַק בְּחוֹבָה דְּאָדָם, וּבְגִין דָּא צָפוֹן אִיהוּ פָּגִים, וּבְגִין דָּא מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה (ירמיה א יד), עַד דְּאִשְׁתַּלִּים, וּכְמָה דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא יוֹמָא קַדְמָאָה בֵּיהּ כְּלִילָן וְתַלְיָין מָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא פְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה, הָכִי נַמִּי מִיְּצְחָק דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּיוֹמָא תִּנְיָינָא תַּלְיָין בֵּיהּ שְׁסָ"ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, יוֹמָא תְּלִיתָאָה בֵּיהּ

כְּלִיל כֻּלָּא, מִנַּיְהּ תַּלְיָין פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּעִנְבִין בְּאַתְכְּלָא.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְרֵין

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדָא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּהָא תְּלַת אוּמָנִין הֲווֹ עַד הָכָא, יוֹמָא קַדְמָאָה וְיוֹמָא תִנְיָינָא וְיוֹמָא תְּלִיתָאָה, כָּל חַד אַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ, יוֹמָא קַדְמָאָה אָמַר לֵיהּ הַהוּא אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶּה דְּאִיהוּ אַיִ"ן, כְּלִיל תְּלַת סְפִירָן א' כֶּתֶר י' חָכְמָה ן' בִּינָה, וְה' אַתְוָון מנצפ"ך מֵעָלְמָא דְּאָתֵי אִינּוּן לָקְבֵל ה' עִלָּאָה,

אָמַר לְכָל אֶחָד מִתְּלַת יוֹמִין דְּיַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ, אָמַר לְיוֹמָא קַדְמָאָה יְהִי אוֹר מִיָּד אַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ וְעָבִיד לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם א ג) וַיְהִי אוֹר, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּלֵית הֲוָיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָּה, א' מִן אַיִ"ן דַּהֲוָה פָּרַח בְּאַוִּיר אַפִּיק אוֹר, י' אַפִּיק רָקִיעַ, ן' מִן אַיִן אַפִּיק יַבָּשָׁה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם, הָכָא כַּמָּה פִּקּוּדִין, פִּקּוּדָא דְּיִחוּדָא וּפִקּוּדָא דְּפִרְיָה וְרִבְיָה, פִּקּוּדָא דְּיִחוּדָא דְּאִיהוּ יִקָּווּ הַמַּיִם, מִתְכַּנְּשִׁין יִחוּדָא דְּכָל סְפִירָא וּסְפִירָא לַאֲתַר

חַד דְּאִיהוּ כְּנִישׁוּ דְּכֹלָּא, אֶל מָקוֹם אֶחָד, דְּאִיהוּ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יהו"ה.

יוֹמָא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד (דברים ו ד), וְאִיהוּ יהו"ה מָקוֹם אִתְקְרֵי, וְהָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרֵי מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ, כְּגַוְונָא דָּא י׳ עֶשֶׂר זְמִנִין אִיהוּ ק׳ מִן מָקוֹם, ה"ה חָמֵשׁ זְמִנִין כָּל חַד וְחַד סָלְקָן כ"ה כ"ה, כְּחוּשְׁבַּן אַתְוָון דְּיִחוּדָא תְּרֵין זְמִנִין דְּמְיַחֲדִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן שִׁית תֵּיבִין, דְּבְהוֹן כ"ה כ"ה אַתְוָון, אִם כֵּן מַאי ק׳, מְאָה בִּרְכָאן דְּחַיָּיב בַּר נַשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, אִשְׁתַּאַר ו׳, שִׁית זְמִנִין שִׁית סָלְקִין תְּלָתִין וְשִׁית, כְּחוּשְׁבַּן גַּדְפִין דְּשַׂרְפִים דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל ל"ו, וְאִלֵּין גַּדְפִין תַּלְיָין מִן ו׳ דְּאִיהוּ שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וּבָהּ סָלְקִין אַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, דְּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, תִּשְׁכַּח (דף פב ע"א) מָקוֹ"ם דְּסָלִיק יהו"ה בְּחִשְׁבָּנָא כְּגַוְונָא דָּא, י׳ ק׳, ה"ה כ"ה כ"ה, ו׳ ל"ו, סָלִיק כֹּלָּא קפ"ו כְּחוּשְׁבַּן מָקוֹ"ם, וּבֵיהּ (ישעיה כח ז) פָּק"ו פְּלִילְיָה, וּבֵיהּ קָפ"ו תְּהוֹמֵי בְּלִבָּא דְּיַמָּא.

בְּהַאי שְׁמָא דְּאִיהוּ יהו"ה צָרִיךְ לְאִתְכַּנְשָׁא דַּרְגִּין דְּיִחוּדָא, וּלְאַכְלָלָא בֵּיהּ עֶשֶׂר סְפִירָן כְּגַוְונָא דָּא,

יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִינּוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, יהו"ה מָקוֹם לְיו"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִיהוּ סָתִים וְנֶעְלָם, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי עוֹלָם עֶלֶם, דְּצָרִיךְ לְאַעְלָמָא לֵיהּ מִכּוּלֵי עָלְמָא, דְּאִיהוּ עֹלָם, וּשְׁכִינְתָּא נֶעֱלָמָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (איוב כח כא) וְנֶעֱלָמָה מֵעֵינֵי כָל חָי.

לַאו סְפִירָה דְּלֵית תַּמָּן יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְהָכִי צָרִיךְ לְאִתְכַּנְשָׁא כֻּלָּא בֵּיהּ בְּכָל אֲתַר, דְּכָל שְׁמָהָן אִינּוּן כְּנוּיִין לֵיהּ, וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִיהִי יהו"ה אִיהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון, וְלָא אִתְקְרֵי אִיהוּ מָקוֹם אֶלָּא בָּהּ, מָקוֹם אֶחָד וַדַּאי, אִיהוּ לָא אִתְקְרֵי אָדָם (נ"א אֶחָד) אֶלָּא בָּהּ, כְּגַוְונָא דְּאָדָם דִּלְתַתָּא דְּבָרָא בְּדִיוּקְנֵיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם.

וְעוֹד כִּי אֶחָד קְרָאתִיו (ישעיה נא ב), כְּגַוְונָא דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאִינּוּן א׳ כֶּתֶר עִלָּאָה, ח׳ תְּמַנְיָא סְפִירָן מֻחְכְמָה עַד צַדִּיק, ד׳ מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, עַלָּהּ אִתְמַר (דברים יז כ) לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ, וְאִם חַס וְשָׁלוֹם פָּחִית בַּר נַשׁ מֵעֶשֶׂר לְיַחֲדָא בָּהּ, אִסְתַּלַּק קוֹצָא מִן ד׳ מִן אֶחָד וְאִשְׁתְּאָרַת יַבָּשָׁה, וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית א ט) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהִי תַּחַת הַשָּׁמַיִם דְּאִיהוּ

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א ב לב) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, דְּנוּקְבָא אִיהִי תְּחוֹת בַּעְלָהּ.

וְהָכִי כָּל מָאן דְּפָגִים אוֹת בְּרִית, בְּהַהִיא טִפָּה דְּאִיהִי יְחוּדָא, וְזָרִיק לָהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, גָּרִים לָהּ לְמֶהֱוֵי יַבָּשָׁה מִסִּטְרֵיהּ, דְּאִסְתַּלַּק נְבִיעוּ וְיִחוּדָא מִינָהּ, וְאִשְׁתְּאָרַת אִיהִי יַבָּשָׁה, וְדָא גָּרִים חָרְבַּן עָלְמָא, וּמִיָּד אִתְמַר (ישעיה יט ה) וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, דְּאִיהוּ נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּאַשְׁקֵי לֵיהּ לְגַן דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא שְׁבְעַל פֶּה, דְּאִיהִי מִתְשַׁקְיָא מֵאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, דְּכִלִּילָא גַּ"ן סְדָרִים דְּאוֹרַיְיתָא.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְלַת

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אַתְּ"ר יָבֵ"שׁ, וְדָא אִיהוּ וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ (שם ה), בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ יָבֵשׁ וְאִיהִי יַבָּשָׁה, צָוְוחִין בְּנִין לְתַתָּא בְּיִחוּדָא וְאָמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאֵין קוֹל וְאֵין עוֹנֶה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי א כח) אָז יִקְרָאוּנַנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

וְהָכִי מָאן דְּגָרִים דְּאִסְתַּלַּק קַבָּלָה וְחָכְמָתָא מֵאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה וּמֵאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, וְגָרִים דְּלָא יִשְׁתַּדְלוּן בְּהוֹן, וְאָמְרִין דְּלָא אִית אֶלָּא פְּשָׁט בְּאוֹרַיְיתָא וּבְתַלְמוּדָא, בְּוַדַּאי כְּאִלּוּ הוּא יְסַלֵּק נְבִיעוּ מֵהַהוּא נָהָר

וּמֵהַהוּא גָּן, וַוי לֵיהּ טַב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרִי בְּעָלְמָא וְלָא יוֹלִיף הַהִיא אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּאִתְחַשַּׁב לֵיהּ כְּאִלּוּ אַחְזַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וְגָרִים עֲנִיּוּתָא בְּעָלְמָא וְאוֹרֶךְ גָּלוּתָא.

וַיֹּאמֶר אלהי"ם תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא וכו' (בראשית א יא),

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא קְרָא לֵיהּ יַבָּשָׁה, מֵאָן תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הָכִי אוֹלִיף תִּיוּבְתָּא לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, דְּאִם בַּר נַשׁ יַחֲזוֹר בִּתְיוּבְתָּא, נָחִית לָהּ נְבִיעוּ דְּאִסְתַּלַק, וּמַה דַּהֲוָה יַבָּשָׁה קְרָא לָהּ אֶרֶץ, וְנָהָר דַּהֲוָה חָרֵב וְיָבֵשׁ קְרָא לֵיהּ מִקְוֵה הַמַּיִם וְיַמִּים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם י) וַיִּקְרָא אלהי"ם לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְקְרֵי אֶרֶץ מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שם יא) וַיֹּאמֶר אלהי"ם תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ, לְאַפָּקָא זַרְעִין וְאִבְּין דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין (דף פב ע"ב) כָּל חַד לְזַנֵּיהוּ, אִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּאִתְגַּזְרוּ מִכּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְאִלֵּין רוּחִין דְּאִתְגַּזְרוּ מִמַּלְאָכִים, וְאִלֵּין נַפְשִׁין דְּאִתְגַּזְרוּ מֵאוֹפַנִּים, כָּל חַד אַפִּיק לְזַנֵּיהוּ לְכָל חַד כִּדְקָא יָאוּת, עֵץ פְּרִי דָּא תַּלְמִיד חָכָם, עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא בַּת זוּגֵיהּ, לְכָל חַד כִּדְקָא יָאוּת,

(כָּל חַד אַפִּיק לְזַנּוֹי).

וְעוֹד עֵץ פְּרִי דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא צַדִּיק, אֲשֶׁר זַרְעוֹ בּוֹ עַל הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָּא,

דְּכָל זַרְעִין אִתְכְּלִילָן בָּהּ, וְהָכָא פִּקּוּדָא דְּפִרְיָה וְרִבְיָה לְמֶעֱבַד אִבִּין וְזַרְעִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מה יח) לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ, וּמָאן דְּאִתְבַּטַּל מִפִּרְיָה וְרִבְיָה, כְּאִלּוּ אַחֲזַר לְהַהִיא אֶרֶץ יַבָּשָׁה, וּמָנַע בִּרְכָאן מִינָהּ, כָּל חַד לְפוּם דַּרְגֵּיהּ, מָאן דְּפָגִים לְתַתָּא פָּגִים לְעֵילָּא, לַאֲתַר דְּאִתְגַּזַּר נִשְׁמָתֵיהּ.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית, תַּמָּן תְּרֵי"ן תַּמָּן אֵ"שׁ, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (בראשית א יד) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, מְאֹרֹת כְּתִיב חָסֵר וְ' דָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, מַאי מְאֹרֹת דָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ מְאֹרֹת חָסֵר דָּא לִילִית, שַׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא מְאֹרֹת בְּהַאי אֲתַר, הַהִיא דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה, וְתוֹרָה אוֹר עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (בראשית א טז) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה.

הָכָא פִּקּוּדָא לְמֶעֱבַד צְדָקָה, אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל רָזָא דַּעֲתִירִין, וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן רָזָא דְּמִסְכְּנִין, וּכְמָה דְּסִיהֲרָא לוֹוֶה מִן שִׁמְשָׁא, וְלָא אִית לָהּ נְהוֹרָא אֶלָּא מִמַּה דְּיָהִיב לָהּ שִׁמְשָׁא, הָכִי שְׁכִינְתָּא אָמְרַת לְוּוּ עָלַי

וַאֲנִי פּוֹרֵעַ, דְּהָכִי צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְמֶהֱוֵי מַלְוֶה לְמִסְכְּנָא, וּכְגַוְונָא דָּא לְוֹוִין כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דָּא מִן דָּא, וּמַלְאָכַיָּא דָּא מִן דָּא, וְרָזָא דְּמִלָּה וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין, הָכִי לְוֹוֶה שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סִיהֲרָא קַדִּישָׁא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַבֶּלֶת מִנַּיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהו"ה אלהי"ם, וְהָכִי הֲוָה מְקַבֵּל יְהוֹשֻׁעַ מִן מֹשֶׁה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּפְנֵי לְבָנָה, וְהָכִי הֲווֹ כָּל נְבִיאַיָּיא קַדָּם מֹשֶׁה כְּגוֹן סִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא קַדָּם שִׁמְשָׁא, דְּלָא אִית לוֹן נְהוֹרָא אֶלָּא מִשִּׁמְשָׁא.

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, אֵ"ל הַיָּ"ם, יַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית א כ) **וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָכָא פִּקּוּדָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ** (ישעיה נה א) **הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם, וְאִלֵּין דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא יָרְתִין נֶפֶשׁ חַיָּה מִשְּׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעוֹף יְעוֹפֵף דָּא רוּחַ דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** (קהלת י כ) **כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְהַאי אִיהוּ יהו"ה עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא.**

לְקִבְלֵיהּ מטטרו"ן דְּשְׁמֵיהּ כְּשֵׁם רַבֵּיהּ, י' רֵישָׁא

דְּעוֹפָא, וְ׳ גּוּפָא דִּילֵיהּ, ה״ה תְּרֵי גַּדְפּוֹי דִּבְהוֹן פָּרַח לְעֵילָא וְנָחִית לְתַתָּא, וְאִלֵּין תְּרֵין גַּדְפִּין אִינּוּן תְּרֵין הֲבָלִים ה״ה, דִּבְהוֹן אִתְמַר (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, דְּאִינּוּן י״ו, הֶבֶל סָלִיק בְּי׳ הֶבֶל נָחִית בְּוֹ׳, כְּהֶבֶל דְּנָפִיק מִפִּימָא דִּכְבְשָׁן, וְהָכִי יַמָּא סָלִיק וְנָחִית, וְגַלְגַּלּוֹי רָצִים וְשָׁבִים. (דף פג ע"א) וּבָעָאן לְאַחְזָרָא עָלְמָא לְתוֹהוּ וָבוֹהוּ, וּבְזִמְנָא דְּמִסְתַּכְּלִין בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּחוֹם יַמָּא חָזְרִין לְאַתְרַייהוּ, תָּא חֲזֵי ׳ אִיהִי אֲמִירָה וְדִבּוּר וּקְרִיאָה, וְ׳ קוֹל, ה״ה הֶבֶל נָחִית בְּדִבּוּר, הֶבֶל סָלִיק בְּקוֹל, קוֹל סָלִיק, דִּבּוּר נָחִית, וְכַד אִיהוּ סָלִיק וְנָחִית מַלְאֲכֵי אלהי״ם סָלְקִין וְנָחֲתִין בֵּיהּ, דְּאִינּוּן מַשְׁרְיָין וַחֲיָלִין דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד (משלי ל ד), זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק צְלוֹתִין בֵּיהּ, דְּהָא צְלוֹתָא אִיהִי סֻלָּם, דְּבָהּ מַלְאֲכֵי אלהי״ם סָלְקִין וְנָחֲתִין לָהּ.

אִית לְמָאן דְּסָלְקִין לָהּ לְעֵילָא, וְאִית לְמָאן דְּנָחֲתִין לָהּ לְתַתָּא, כַּד סָלְקִין לָהּ לְעֵילָא סָלְקִין לָהּ בְּזַכְוָון, וְכַד נָחֲתַת נָחֲתַת בְּזַכְוָון, הַאי לְצַדִּיק גָּמוּר סְלִיקַת מְגִיהּ בְּזַכְוָון וּנְחִיתַת בֵּיהּ בְּזַכְוָון, לְבֵינוֹנִי דְּזַכְוָון דִּילֵיהּ שְׁקִילִין לְחוֹבִין, אִיהִי תַּלְיָא בְּאַוִּירָא, אִם חוֹבִין מִתְרַבְּין עַל זַכְוָון (כְּחוּט הַשַּׂעָרָה), אִיהִי סָלְקָא לֵיהּ בְּחוֹבִין וְנָחֲתָא לֵיהּ בְּזַכְוָון, וְנָטִיל בָּהּ אַגְרֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, לָרָשָׁע גָּמוּר

דְּלֵית לֵיהּ זְכוּ בְּעָלְמָא לָא לְעֵילָא וְלָא לְתַתָּא, סָלְקָא מִנֵּיהּ בְּחוֹבִין וְנָחִית עֲלֵיהּ בְּחוֹבִין.

הָא הָכָא כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל (קהלת י כ), דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְעוֹף יְעוֹפֵף, כְּגוֹן מוּעָף בִּיעָף (דניאל ט כא), עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דָּא נְשָׁמָה, דְּאִלֵּין דְּזַכָּאן בְּאוֹרַיְיתָא אִתְמַר בְּהוֹן יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹמֵר, דְּיָרְתִין נִשְׁמָתִין מֵאוֹרַיְיתָא, לְאָחֳרָנִין כָּל חַד לְזָנוֹי כְּפוּם עוֹבָדוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה (בראשית א כד) וַיֹּאמֶר אלהי"ם תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְגוֹמֵר, בְּהֵמָה אִלּוּ עַמֵּי הָאָרֶץ דְּעוֹבְדֵיהוֹן כִּבְעִירָן, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ.

תִּקּוּנָא שִׁית וְאַרְבְּעִין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְאִינּוּן שִׁית גַּדְפִּין דְּחַיָּה, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם כ) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, אִינּוּן שִׁית סְפִירָן דְּכָלִיל הַאי עוֹף דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִית מָאן דְּיָרִית רוּחָא דְּקוּדְשָׁא בְּאַרַח אֲצִילוּת מֵהַאי עוֹף, וְאִית מָאן דְּיָרִית רוּחָא מֵהַהוּא עוֹף דְּאִיהוּ נַעַר, שְׁמֵיהּ כְּשֵׁם רַבֵּיהּ, וְאִית מָאן דְּיָרִית רוּחָא מִלְּתַתָּא דְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאָמַר קֹהֶלֶת (קהלת ג

כא) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמָעְלָה, וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ.

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְאַרְבְּעִין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְדָא יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א לא) **וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי, הָכָא תְּלַת אוּמָנִין תִּנְיָינִין, אוּמָן חַד אַפִּיק נְהוֹרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, דַּהֲווֹ תַלְיָין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ אוֹר, אוּמָנָא תִּנְיָינָא אַפִּיק רִיחֲשָׁא מִמַּיָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (שם כ) **יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם, וְדָא הֲוָה תַלְיָא בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ מַיִם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (שם ו) **יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, הָכָא מַיָּא וְהָכָא מַיָּא, אוּמָנָא תְּלִיתָאָה** (אַפִּיק עִשְׂבִין וְזַרְעִין) **לָקֳבֵל יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (שם יא) **תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ, וְאִתְמַר בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה** (שם כח) **פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ, מַאי וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֶלָּא הַהִיא דַּהֲוַת יַבָּשָׁה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, אִתְמַר הָכָא וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (ישעיהו ו ג) **מְלֹא כָל הָאָרֶץ** (דף פג ע"ב) **כְּבוֹדוֹ, וְדָא בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהו"ה צבאו"ת** (ישעיהו ו ג)**, לָקֳבֵל יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד** (בראשית א ט) **וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, לָקֳבֵל**

מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה אִתַּקְנוּ שִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסַיָּיא, וּבֵיהּ אִתְבְּרִי אָדָם בְּצַלְמוֹ, דְּאִיהוּ מוֹכֵן לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, וְהָכָא תְּרִין פְּקוּדִין, חַד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ (שם כו), וְתִנְיָינָא וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא פְּקוּדָא לְמִגְזַר יָת גִּיוֹרָא, לְמֶהֱוֵי בְּצַלְמֵנוּ בְּגִזְירוּ דְעָרְלָה, כִּדְמוּתֵנוּ בִּפְרִיעָה, וְאִם נָטִיר אוֹת בְּרִית בְּתַרְוַיְיהוּ אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְאִי מְקַיֵּים זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּשַׁבָּת אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְלָא אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּזַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְאִם מְיַחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא בִּקְרִיאַת שְׁמַע בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְאִם הוּא מָנַח תְּפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא בְּכָל יוֹמָא דְאִינּוּן לָקָבֵל זָכוֹר וְשָׁמוֹר אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְאִי אִיהוּ מְקַיֵּים יְבוּם וַחֲלִיצָה אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִי לַאו לַאו, וְכֻלָּא בִּרְחִימוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, לְמָאן אָמַר דָּא (לְעֵילָא), לְאִינּוּן מַלְאָכַיָּא דִמְבָרְכִין וּמְקַדְּשִׁין

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא בְּכָל יוֹמָא בְּבָרוּךְ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה ו ג) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּמִנָּלָן דִּמְבָרְכִין לֵיהּ, אֶלָּא כַּד שָׁאֲלִין אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, אָמְרִין בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב), וַאֲנַן לְקַבְלֵיהוֹן מְקַדְּשִׁין לֵיהּ בְּקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּמְבָרְכִין לֵיהּ בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ.

וְאִינּוּן אָמְרִין עַל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ (בראשית א כו) בְּצַלְמֵנוּ דִמְקַדְּשִׁין לְקִבְ"ה כְּמָה דְאוֹקִימְנָא, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, כִּדְמוּתֵנוּ לְעוּמָתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ, וְעוֹד לְעֵילָּא נַעֲשֶׂה אָדָם, הָכָא אִתְכְּלִילוּ כָּל סְפִירָן, דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִינּוּן עֶשֶׂר, וְסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן אָדָם, וְאָמְרוּ בְּגִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, וְיִרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם (שם) אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבִּין בְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, דְּיָרְתִין מִתַּמָּן נֶפֶשׁ חַיָּה, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם אִלֵּין מָארֵי דְזַכְוָון, דְּבִזְכוּתְהוֹן (דְּזָכוּתְהוֹן) פָּרְחִין לְעֵילָּא וְיָרְתִין מִתַּמָּן רוּחָא, דְּאִיהוּ עוֹף יְעוֹפֵף בְּגַדְפִּין דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וּבַבְּהֵמָה אִלֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יד ט) אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה נְטִילַת עֵצָה מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא עֲלַייהוּ אִתְּמַר (בראשית ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם, וְאִתְקְרִיאוּ אָדָם, וּכְגַוְונָא דִּילֵיהּ אָמַר לְתַתָּא בָּאָדָם וְחַוָּה, זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם, וּכְמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְקְרֵי אֶחָד, הָכִי קָרָא לוֹן אֶחָד לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נא ב) כִּי אֶחָד קְרָאתִיו, דְּתִפְאֶרֶת אִיהוּ א"ח כְּלִיל תֵּשַׁע סְפִירָן, מַלְכוּת ד' עֲשִׂירִית לֵיהּ, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִיהִי ד' כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, קוֹצָא דְּאָת ד' מוֹרֶה עַל עֶשֶׂר, וְד' עַל אַרְבָּעָה, דְּהָכִי רְשׁוּת הַיָּחִיד רָחֲבוּ אַרְבָּעָה וְגָבְהוּ עֲשָׂרָה וְהָא אוּקְמוּהָ.

וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אלהי"ם בָּרָא אוֹתוֹ (בראשית ה ב), הָכָא פִּקּוּדָא דִּתְפִלִּין, תָּא חֲזֵי כָּל מָאן דְּאַנַּח תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ וְעַל דְּרוֹעֵיהּ, קָלָא סָלִיק בְּכָל יוֹמָא לְכָל חֵיוָון מֵרְכָּבוֹת, וְאוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים וּמַלְאָכִים דְּמִמַּנָּן עַל צְלוֹתִין, הָבוּ יְקָר לְדִיוֹקְנָא דְּמַלְכָּא דְּאִיהוּ מָאן דְּאַנַּח תְּפִלִּין, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אלהי"ם בָּרָא אוֹתוֹ.

(דף פד ע"א) בְּצַלְמוֹ בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, כְּגַוְונָא דִּתְפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, דְּאִינוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה תְּפִלִּין עַל רֵישָׁא (דְּאִיהוּ) דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי כְּלָלָא דִּתְלַת סְפִירָן קַדְמָאִין, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, וְאִימָּא עִלָּאָה תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ, אִיהוּ תְּפִלִּין דְּאַנַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, בְּצֶלֶם אלהי"ם תְּפִלִּין דְּיָד, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּאִיהִי קְשִׁירָא לֵיהּ, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית מד ל) וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ, תַּרְוַיְהוּ בְּיִחוּדָא חֲדָא בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא, רְצוּעָה כְּרִיכָא בְּאֶצְבָּעָא שְׁמָאלָא דָּא קְדוּשִׁין דִּילָהּ, דְּאִיהִי טַבַּעַת כְּרִיכָא בְּאֶצְבָּעָא דִּילָהּ, וּבָהּ אִיהִי קְשִׁירָא עִמֵּיהּ וְאִיהוּ עִמָּהּ, הָא קְדוּשָׁה.

בְּרָכָה כְּלָלָא דְּשֶׁבַע סְפִירָן, וְאִינוּן שֶׁבַע בִּרְכָאן דְּחָתָן, דְּאִינוּן ז' יוֹם הַשְּׁבִיעִי צַדִּיק, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, דְּיָרִית מֵאִימָּא עִלָּאָה, וְאָת י' עַל רֵישֵׁיהּ אִיהוּ חָכְמָה י', בָּהּ אִתְעֲבִיד ז', שֶׁבַע בִּרְכָאן דְּיָרִית חָתָן וְכַלָּה, וּכְלִילָן בְּצַדִּיק יוֹם הַשְּׁבִיעִי, דְּבֵיהּ מִתְיַחֲדִין חָתָן וְכַלָּה, דְּאִיהוּ יאהדונה"י, וְהָא אוּקְמוּהוּ כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ (ד"ה א כט יא) וְתַרְגּוּם דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, וְאִיהוּ אוֹת בְּרִית, דְּלֵית יִחוּדָא לְחָתָן וְכַלָּה בַּר מִנֵּיהּ.

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם (בראשית ב א), וַיְכֻלּוּ

בַּצַּדִּיק אִתְכְּלִילָן כָּל אִבְרִין וְכָל סְפִירָן, כָּל אִבְרִין דְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְּבֵיהּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְמֶעֱבַד כָּל פִּקּוּדִין, דְּאִיהוּ כ"ל כְּלִיל כֹּלָא וְאִיהוּ כֹּלָא וּמִנֵּיהּ תָּלוּי כֹּלָא, עַמּוּדָא דְּאִיהוּ סָבִיל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא עֲלֵיהּ, וּבֵיהּ אִתְעַבִּידוּ כְּלָל וּפְרָט וְכֹלָל, וּבְגִין דָּא וַיְכֻלּוּ כְּלִיל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, שָׁמַיִם אֵשׁ וּמַיִם וְדָא שְׁמָאלָא וִימִינָא, שָׁמַיִם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, הָאָרֶץ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְכָל צְבָאָם נֶצַח וְהוֹד דְּאִינּוּן צְבָא הַשָּׁמַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל שְׁבַע סְפִירָן דְּשַׁבַּח דָּוִד בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַדָּא הוּא, דִּכְתִיב (ד"ה א כט יא) לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בְּגִין דָּא אִתְקְרֵי יוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּלָל שְׁבַע, וְסָלְקִין לְשַׁבְעִין דְּחֶשְׁבַּן תֵּיבִין דְּקִדּוּשׁ וַיְכֻלּוּ.

וַיְכַל אלהי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי (בראשית ב ב), דָּא אִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי אלהי"ם בְּתַר דְּכָלִיל בֵּיהּ שְׁבַע סְפִירָן, אִתְקְרִיאוּ עַל שְׁמֵיהּ כְּלְהוּ שַׁבָּתוֹת שְׁבַע שַׁבָּתוֹת, לְבָתַר כְּלִיל בֵּיהּ תְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין דְּכָלִיל בְּאִימָּא עִלָּאָה, וְקָרָא לוֹן שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי עַל שְׁמֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַיְכַל אלהי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הָא חַד דְּכָלִיל בֵּיהּ, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא תִּנְיָינָא, וַיְבָרֶךְ אלהי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הָא תְּלַת לְאִתְכַּלָּלָא בְּעֶשֶׂר

סְפִירָן, דְּלֵית סְפִירָה דְּלָא אִתְכְּלִילַת בְּעֶשֶׂר, כָּל חֲדָא בְּמֶמְשָׁלָה דִּילָהּ, אֲבָל מֶמְשָׁלָה דְּצַדִּיק יוֹם הַשְּׁבִיעִי בֵּיהּ אִתְקְרִיאוּ כָּל סְפִירָן שְׁבִיעָיוֹת, שַׁבְּעִין תֵּיבִין אִינּוּן בְּקִדּוּשׁ וַיְכֻלּוּ, וְזָכוֹר וְשָׁמוֹר הָא שַׁבְּעִין וּתְרֵין כְּחֶשְׁבַּן וַיְכֻלּוּ

וְשַׁבָּת צָרִיךְ לְתַקְנָא בֵּיהּ פְּתוֹרָא בְּאַרְבַּע רַגְלִין, כְּגַוְונָא דְּפָתוֹרָא דִּלְעֵילָּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל מא כב) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יהו"ה, וַעֲלָהּ אִתְמַר (תהלים כג ה) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן, פְּתוֹרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּא שְׁכִינְתָּא, אִיהִי מִסְטָרָא דְּצָפוֹן דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וְנֵר דָּלִיק לִימִינָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ מְנוֹרָה בַּדָּרוֹם, מִטָּה בְּאֶמְצָעִיתָא מִסְטָרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

תָּא חֲזִי שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת פְּתוֹרָא מִסְטָרָא דְּשִׂמְאלָא, וּמְנַרְתָּא מִסְטָרָא דִּימִינָא, וּמִטָּה מְמוּצַעַת מִסְטָרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין דָּא זְווּגָא דִּילֵּיהּ בְּאֶמְצָעִיתָא בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם, וְהָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן כָּל הַנּוֹתֵן מִטָּתוֹ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם הַוְיָין לֵיהּ בָּנִים זְכָרִים וכו', פְּתוֹרָא אִיהִי סְמִיכָא עַל אַרְבָּעָה סָמְכִין, דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דְּגוּפָא דְּסָמְכִין לֵיהּ דְּרוֹעִין וְשׁוֹקִין דְּאִינּוּן

אַרְבַּע, וְצָרִיךְ שִׁית נַהֲמִין מֵהַאי סִטְרָא וְשִׁית נַהֲמִין מֵהַאי סִטְרָא.

(דף פד ע"ב)

וְרָזָא דְמִלָּה זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יהו"ה (יחזקאל מא כב), זֶ"ה בְּחֶשְׁבַּן ו' ו', דְּאִינּוּן שִׁית פִּרְקִין דִּתְרִין דְּרוֹעִין וְשִׁית פִּרְקִין דִּתְרִין שׁוֹקִין, דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִתְעֲבִידַת גּוּפָא לְמַלְכָּא בְּכָל תִּקּוּנָא דִּילָהּ, וּבְאִלֵּין תְּרִין עֲשַׂר פִּרְקִין דְּנוּקְבָא, וּתְרִין עֲשַׂר פִּרְקִין דִּדְכוּרָא, מַלְאָכַיָּא אָמְרִי וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ וְגוֹמֵר, זֶ"ה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָ"ד, זֶ"ה עִם שְׁכִינְתָּא אֶחָ"ד, וְכוּלָּא יהו"ה אֶחָד, מְיַחֵד תַּרְוַיְיהוּ, וְלָקְבֵל זֶה אֵל זֶה אָמַר דָּוִד עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע רְנָנוֹת, וְאִינּוּן לָקְבֵל עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע סִפְרֵי אוֹרַיְיתָא.

זֶה אִיהוּ לָקְבֵל אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חַיָּה לְתִלַּת חֵיוָון, זֶה תִּנְיָינָא לָקְבֵל אַרְבַּע גַּדְפִּין לְכָל חֵיוָא לְתִלַּת חֵיוָון, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְמִלָּה וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת וְאַרְבָּעָה כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם (יחזקאל א ו), דְּכֻלְּהוּ פָּרְחִין בְּפָתוֹרָא קָדָם יהו"ה בְּכַמָּה רְנָנוֹת, וְצָרִיךְ לְחַבְּרָא לְהַאי פָּתוֹרָא אוֹרַיְיתָא דְאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, שְׁנַיִם שֶׁאוֹכְלִין עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וכו', וְאִם הוּא חַד אוֹרֵחַ וְחַד בַּעַל הַבַּיִת, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ

וְאוֹרַח מְבָרֵךְ, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְעֵילָּא, וְאוֹרַח מְבָרֵךְ דָּא צַדִּיק דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (משלי ד יח) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ וְגוֹמֵר, וְצַדִּיק אִיהוּ בְּשַׁבָּת כְּאוֹרַח דְּאָתֵי וְאָזִיל בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת.

שַׁבָּת שְׁכִינְתָּא, בַּעַל הַבַּיִת דִּילָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ בּוֹצֵעַ וּפָרִיס פְּרוֹסָא דְּנַהֲמָא דְּאִיהִי טְפָּה, וְיָהִיב לְאוֹרַח דְּאִיהוּ צַדִּיק וְעָנִי, וְאוֹרַח מְבָרֵךְ לְבַעַל הַבַּיִת בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל דְּאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן, בִּבְרָכָן דְּאִתְבָּרְכוּ אִינּוּן, דִּבְרָכָאן עַל יְדֵי דְצַדִּיק נָחֲתִין לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, מָאן רֹאשׁ צַדִּיק דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תֵּשַׁע בִּרְכָאן אִינּוּן מֵעֵילָּא לְתַתָּא מִכֶּתֶר עַד צַדִּיק, וְתֵשַׁע אִינּוּן מִתַּתָּא לְעֵילָּא מִצַּדִּיק עַד כֶּתֶר עִלָּאָה, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין חַ"י, וְכַלָּה כְּלִילָא מִנַּיְיהוּ.

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה תְּפִלָּה לְדָוִד, בֵּית הַכְּנֶסֶת אִיהוּ כְּנוּסְיָא דְּכֻלְּהוּ בִּרְכָאן, תְּפִלָּה אִיהִי בְּגִין דְּאִיהוּ סוֹם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהִי אִתְעֲבִידַת טְפֵלָה לְרוֹכֵב, הָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין הָרוֹכֵב טָפֵל לַסּוּס אֶלָּא הַסּוּס טְפֵלָה לָרוֹכֵב, אִית טָפֵל בְּט' וְאִית תָּפֵל בְּת', כְּגוֹן הַיֵּאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח (איוב ו ו), וְהַאי תְּפִלָּה הָכִי אִיהִי בְּת'.

וְאִיהִי כּוֹס דְּיַיִן, דְּאִיהוּ יַי"ן חוּשְׁבַּן סו"ד מִן יְסוֹד,
וְצָרִיךְ בֵּיהּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָאנֵי מַתְנִיתִין, וְאִינוּן כְּחֻשְׁבַּן י' מִן יְסוֹד, וְאִינוּן עִטּוּר וְעִטּוּף הַדָּחָה וּשְׁטִיפָה חַ"י וּמָלֵא, מְקַבְּלוֹ בִּתְרֵי יְדוֹי וְנוֹתְנוֹ בְּיָמִין, וְיָהֵיב עֵינוֹי בֵּיהּ, וּמְסַלְּקוֹ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח, וּמְשַׁגְּרֵיהּ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵּיתֵיהּ, עִטּוּר מִסְטָרָא דַּעֲטָרָה דִּבְרִית מִילָה, עִטּוּף עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה (תהלים קד ב), וְאִם הוּא עָנִי דְּלֵית בֵּיהּ אֶלָּא רְבִיעִית לוֹג דְּאִיהִי שְׁעוּרָא דְּאַת ד', אִתְּמַר (שם קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף, הַדָּחָה וּשְׁטִיפָה, הַדָּחָה מִלְּגָאו וּשְׁטִיפָה מִלְּבָר, וְרָזָא דְּמִלָּה וְטִהֲרוֹ וְקַדְּשׁוֹ (ויקרא טז יט).

קָם סָבָא חֲדָא מִבָּתַר טוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי,
וְאָמַר רַבִּי רַבִּי שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֲבָל הַאי כּוֹס צָרִיךְ לְסַלְּקָא לֵיהּ בְּדַרְגּוֹי, עִטּוּר מִסְטָרָא דַּעֲטָרָה דְּאִיהִי כֶּתֶר עֶלְיוֹן עַל רֵישָׁא דְּצַדִּיק, עִטּוּף כְּגוֹן עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה, מַאי עוֹטֶה דָּא י' דְּאִתְעַטַּף בְּאוֹר וְאִתְעֲבִיד אֲוִיר, וְהַאי דְּאִתְעַטַּף אִיהוּ חָכְמָה, הַדָּחָה וּשְׁטִיפָה דְּאִיהוּ וְטִהֲרוֹ וְקַדְּשׁוֹ, טַהֲרָה מִסְטָרָא דִּכְהֲנָא, דְּאִתְּמַר בִּכְהֲנָא טָבַל וְעָלָה אִתְּדַכֵּי לְמֵיכַל בִּתְרוּמָה, וְקַדְּשׁוֹ מִסְטָרָא דְּשַׁמָּאלָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, חַ"י מִסְטָרָא דְּצַדִּיק חַ"י עָלְמִין כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא,

וּמָלֵא מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וּמְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו וְנוֹתְנוֹ בְּיָמִין, דָּא הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, וְאִיהוּ יְמִינְךָ יהו"ה (דף פה ע"א) נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ (שמות טו ו), תֵּרִין יְדַיִן אִינּוּן ה"ה, חַד שְׂמָאלָא וְחַד יְמִינָא, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְאִתְיַיהֲבָא בְּחֶמֶשׁ אֶצְבְּעָאן, מְשׁוּם כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא (תהלים קיז יג), וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם קמה טו) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאִינּוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט דְּאִינּוּן י' י', דְּאִינּוּן בַּת עֵינָא יְמִינָא וּבַת עֵינָא שְׂמָאלָא, וּבֵינַיְיהוּ ו' זְעֵירָא זְעֵיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ (שיר ה טו).

וּמְסַלְּקוֹ מִן הַקְּרַקַע טֶפַח מִסְטָרָא דִּי' זְעֵירָא חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וּמְשַׁגְּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ דָּא אִמָּא עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, וּבְגָלוּתָא לֵית לָן אֶלָּא אַרְבָּעָה, חַ"י מָ"לֵא שְׁ"טִיפָּה הַ"דָּחָה, וְסִימָנִיךְ חֲמִשָּׁה, וְאִינּוּן מִסְטָרָא דְאָת ה' דְּאִיהִי רְבִיעִית לְחֶשְׁבָּנָא, וְאִיהִי דָּלֶ"ת עֲנִיָּה, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק מִינָהּ ו' דְּאִיהוּ שִׁית דַּרְגִּין, הַכּוֹס אִיהוּ בִּרְזָא דְיאהדונה"י דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס, כּוֹס בְּחֶשְׁבָּנָא אלהי"ם.

תקוּנָא תְמַנְיָא וְאַרְבְּעִין

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן תְּרֵי"ן תַּמָּן שַׁבָּ"ת, כְּגַוְונָא דָּא בְּ' רֵאשִׁי"ת בָּ"רָא שִׁי"ת, וְאִינוּן תְּרֵי שַׁבָּתוֹת, עֲלַייהוּ אִתְּמַר (שמות לא טז) **וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹמֵר, תְּרֵין זִמְנִין אַדְּכִּיר הָכָא שַׁבָּת, לְקַבֵּל שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, לְדִרְתָּם מַאי לְדִרְתָּם, אֶלָּא זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּעָבִיד לוֹן דִּירָה בְּשַׁבָּת בִּתְרֵי בָתֵּי לְבָא, וְאִתְפְּנֵי מִתַּמָּן יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ חִלּוּל שַׁבָּת, בְּרִית עוֹלָם דָּא צַדִּיק, דְּשַׁרְיָין תַּרְוַיְיהוּ עֲלֵיהּ, חַד לְאַמְלָאָה לֵיהּ וְחַד לְאִתְמַלְיָא מִינֵיהּ.**

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינוּן תְּרֵין כְּלָיִין נֶצַח וְהוֹד, בְּנוֹי דְּיִשְׂרָאֵל סָבָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תְּלַת שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי אִלֵּין תְּלַת אֲבָהָן, עִנְּג שַׁבָּת וְנַ"הָר יוֹצֵא מֵעֵדֶ"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגַּ"ן (בראשית ב י)**, וְנָהָר, אִית נָהָר וְאִית נָהָר, אִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נָהָר פְּלָגָיו, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עִלָּאָה עֲלֵיהּ אִתְּמַר** (ישעיה סד ג) **עַיִן לֹא רָאֲתָה אלהי"ם זוּלָתֶךָ, הַאי נָהָר אִיהוּ ו', דְּנָפִיק מֵעֵדֶן עִלָּאָה דְּאִיהוּ א', וְאַעְבַּר בֵּין אַבָּא וְאִימָּא, וְאָזִיל חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וּמָטֵי עַד צַדִּיק שְׁבִיעִי, וּמִתַּמָּן אַשְׁקֵי לְגִנְּתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.**

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר דִּירָה לְשַׁבָּת דְּאִיהוּ לְבָא, דְּלָא

אִתְקְרִיב תַּמָּן עֲצִיבוּ דְּטַחוֹל, וְכַעַס דְּמָרָה דְּאִיהוּ נוּרָא דְּגֵיהִנָּם, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות לה ג) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְהָכִי הוּא וַדַּאי דְּכָל מָאן דְּכָעִיס כְּאִלּוּ אוֹקִיד נוּרָא דְּגֵיהִנָּם, אַרְבָּעִים מִלָּאכוֹת חָסֵר חַד אִינּוּן לָקַבֵּל אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת חָסֵר חַד בְּשַׁבָּת, וְאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּלָקָה אָדָם וַעֲשָׂרָה לְחַוָּה וַעֲשָׂרָה לְנָחָשׁ וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין לוֹקִין בְּשַׁבָּת, דְּאִלֵּין מְלָאכוֹת אִינּוּן חֲשִׁיבִין לְיִשְׂרָאֵל לָקַבֵּל מַלְקִיּוֹת.

יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם. אִינּוּן עֲקִירָה וְהַנָּחָה, דְּעָבִיד לוֹן בְּבַת אַחַת, מָאן דְּאַעֲקַר חֵפֶץ מֵאַתְרֵיהּ וְאַנַּח לֵיהּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ וּמֵרְשׁוּתֵיהּ, כְּאִלּוּ אַעֲקַר אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְאַנַּח לֵיהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה, מָאן דְּעָבִיד דָּא גָּרִים דְּאַעֲקַר נִשְׁמָתֵיהּ מֵרְשׁוּת דִּילָהּ, וְאַנַּח לָהּ בִּרְשׁוּ אָחֳרָא דְּאִיהִי מָרָה וּטְחוֹל, וְדָא גָּרַם לְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְעַקְרוּ מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְגַּלְיאוּ בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה דְּאִיהִי רְשׁוּת הָרַבִּים, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאַעְיל אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ דִּילֵיהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה, שַׁבְּתַא"י אִיהוּ טְחוֹל חַמָּ"ה, אִתְּתָא בִּישָׁא מָרָה, שַׁבְּתַא"י עֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית לז כד) וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֵשׁ בּוֹ, וְאִיהוּ רָעָב וְצִמָּאוֹן וְקִינָה

וְהֶסְפֵּד (דף פה ע"ב) וַחֲשׁוֹכָא וְקַבְלָא, וְאִיהִי גָּלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל. וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמֶעֱבַד לָהּ שְׁנוּי בְּכֹלָּא וְהָא אוּקְמוּהָ, וְאִיהוּ דְּבוּר דְּחוֹל דְּאִיהוּ אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכַד לָא אַשְׁכַּחַת אֲתַר לְשַׁרְיָא תַּמָּן, אִיהִי בָּרְחַת, כְּגַוְונָא דְּשִׁפְחָה דְּאַבְרָהָם דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית טז ח) מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת.

טְחוֹל עֲלָהּ אִתְמַר (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, נַעַל מְטוּנָף דְּטִפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, דָּא שַׁבָּת, וַעֲלֵיהּ אָמְרַת שְׁכִינְתָּא פָּשַׁטְתִּי אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה, רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם (שיר ה ג), וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוּיֵי בִּלְבּוּשִׁין בִּשְׂרָגָא בְּמַאֲכָלִין, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי מוֹסִיף מֵחוֹל עַל הַקֹּדֶשׁ, וְכָל הַמּוֹסִיף מוֹסִיפִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה בְּשַׁבָּת, וְכָל הַגּוֹרֵעַ גּוֹרְעִין לֵיהּ הַהִיא נֶפֶשׁ יְתֵירָה חַס וְשָׁלוֹם.

תִּקּוּנָא תִּשְׁעִ וְאַרְבְּעִין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם. שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה (ישעיה מ לו), מִי אֵלֶּה, הוּא אלהי"ם, מִי בָרָא לְאֵלֶּה, שְׂ'אוּ מָ'רוֹם עֵ'ינֵיכֶם דָּא קְרִיאַת שְׁמַ"ע, רָאשֵׁי תֵּיבִין שְׁמַע דְּמְיַחֲדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

פַּעֲמַיִם, וְתִשְׁכְּחוּ תַּמָּן מ"י דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּחַמְשִׁין אַתְוָון, וּבְמַאי צָרִיךְ לְיַחֲדָא לֵיהּ בְּשַׁחֲרִין, בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (חבקוק ג י) רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא, דְּאִיהוּ מָרוֹם, בְּגִין דְּאִיהוּ מְרוֹמִים יְשַׁכּוֹן. וּרְא"וּ דְּתַמָּן אוֹ"ר, וְדָא אוֹר הַכּוֹכָבִים, דְּבְהוֹן שְׁכִינְתָּא נָפְקַת הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מ כו) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, וּבְגִין דָּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֵילְיָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בִּיצִיאַת הַכּוֹכָבִים, עֶרֶב וָבֹקֶר צְרִיכִין לְיַחֲדָא לָהּ עִם מַלְכָּא, בְּגִין דְּבָעֶרֶב הִיא בָּאָה עִמֵּיהּ, וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה לְגַבֵּיהּ (אסתר ב יד), וְדָא עֶרֶב דְּיִצְחָק וּבֹקֶר דְּאַבְרָהָם, דְּתַמָּן בַּעְלָהּ בֵּינַיְיהוּ יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד הַמּוֹצִיא, דָּא הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, בְּגִינָהּ אִתְמַר (ישעיה לג טז) לַחְמוֹ נִתָּן וכו', וְעוֹד הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, אִלֵּין רְמַ"ח תֵּיבִין דְּקְרִיאַת שְׁמַע, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקָּרֵא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת וְגוֹמֵר, דָּא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כִּתְפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, דְּקָרָא שְׁמָהָן לְכָל חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ וּלְכָל שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וּצְבָא דִּלְעֵילָּא, לְכָל חַד קָרָא לֵיהּ בְּשֵׁם יְדִיעַ וּבְדַרְגָּא יְדִיעָא, לְאִשְׁתְּמוֹדָע לְכָל חַד מֵאַתַר דְּאִתְנְטִיל, כְּגַוְונֵי דְּנַחֲלֵי יַמָּא דְּאִתְחַזְרוּ לַאֲתַר דְּאִתְנְטִילוּ בְּשִׁלְיחוּתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (קהלת א ז) כָּל

הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹמֵר, אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, מֵאַתַּר דְּאָזְלִין תַּמָּן חָזְרִין בִּשְׁלִיחוּתָא.

מֵרוֹב אוֹנִים (ישעיה מ כו) דָּא כֶּתֶר עִלָּאָה, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא חָכְמָה, מַאי כֹּחַ דִּילֵיהּ אִימָּא עִלָּאָה, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר אִיהוּ כְּלָלָא דְּתֵלַת סְפִירָן, מַאי אִישׁ יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה יהו"ה שְׁמוֹ (שמות טו ג), אִישׁ א' כֶּתֶר עִלָּאָה י' חָכְמָה ש' שָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה תְּשׁוּבָה וַדַּאי, וְעוֹד מֵרוֹב אוֹנִים דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אוֹנִים דִּילֵיהּ נֶצַח וְהוֹד, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא צַדִּיק, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, וְהָא אִתְּמַר.

קָם סָבָא בָּתַר טוֹלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הַאי קְרָא הָכִי שְׁמַעְנָא לֵיהּ, שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם, שְׂאוּ כְּמוֹ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ (תהלים קלד ב), וְדָא קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו"ה רֵאשִׁית (ירמיה ב ג), מָרוֹם דִּילֵיהּ כֶּתֶר עִלָּאָה, מִי אִימָּא עִלָּאָה דְּבָרָא עָלְמָא בְּאֵלֶּה, מָאן אֵלֶּה, אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵית אֲבוֹתָם (שמות ו יד), וְאִינוּן תִּלַת אֲבָהָן, הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם (ישעיה מ כו) אִלֵּין צְבָא הַשָּׁמַיִם דְּאִינוּן נֶצַח וְהוֹד, מַאי מִסְפָּר דִּלְהוֹן, אֶלָּא מִסְפָּר וְחֶשְׁבּוֹן דִּכְלָא דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא (שם) דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְּמַר לְמֹשֶׁה בְּגִינָהּ (שמות לג יז) וְאֵדָעֲךָ (דף פו ע"א)

בְּשֵׁם, מֵרוֹב אוֹנִים (ישעיה מ כו), הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית מח טז) וְיִדְגּוּ לָרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְדָא צַדִּיק, וְאִיהוּ אַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ צַדִּיק, כֹּחַ דִּילֵיהּ אִיהִי כֹּחַ דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, לֹא נֶעְדָּר מִשְׁכִּינְתָּא לְעָלַם, וְהַאי וְהַאי כְּלָא קְשׁוֹט, שַׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא.

אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא, מֵרוֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ תַּמָּן אָדָם קַדְמָאָה, תַּמָּן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, תַּמָּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, תַּמָּן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, וּתְרִין עֲשַׂר שִׁבְטִין, וְכָל נִשְׁמָתִין דְּשִׁתִּין רִבּוֹא דְּיִשְׂרָאֵל, וּדְכָל דָּרִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כט ד) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם וְגוֹמֵר, כְּלְהוּ תַּמָּן, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר לֹא חָסֵר מִנַּיְיהוּ חַד מֵחֶשְׁבָּנָא, כְּגַוְונָא דִּצְבָא הַשָּׁמַיִם.

וְעוֹד מֵרוֹב אוֹנִים דָּא כַּהֲנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כֹּהֵן אוֹן, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא אלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְלַבְּשַׁת בִּגְבוּרָה וּבָרָא עָלְמָא בְּמִדַּת הַדִּין, וּבְגִין דָּא אִיהוּ גִּבּוֹר אַמִּיץ כֹּחַ, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר דָּא יַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, מַה דְּאִתְמַר בְּתִלַּת אִלֵּין, אִתְמַר בְּתִלַּת עִלָּאִין, וְאִתְמַר בְּתִלַּת תַּתָּאִין, מִסְפָּר דְּכְלְהוּ שְׁכִינְתָּא אִיהִי מִסְפַּר הַיָּמִים.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה (בראשית כה כז)**, רָאשֵׁי תֵּיבִין שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם שַׂחֲרִית מִנְחָה עַרְבִית, תְּלַת צְלוֹתִין, עֲלַייְהוּ אִתְּמַר** (איוב לג כט) **הֵן כָּל אֵלֶּה יְפָעֵל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, בְּגִין דְּאִינּוּן מֶרְכָּבָה דִּתְלַת אָבָהָן, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר** (בראשית ב ד) **אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אֵלֶּה פְּסַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים, אֵלֶּה וַדַּאי פְּסִיל לְקַדְמָאִין דְּאָמְרוּ** (שמות לב ד) **אֵלֶּה אלהי"ך יִשְׂרָאֵל, דְּאִנּוּן תּוֹלָדִין דְּתוֹהוּ, דְּאִתְרְמִיז בְּרֵאשִׁי תֵּיבִין ת׳וֹלְדוֹת ה׳שָּׁמַיִם וְ׳הָאָרֶץ תּה"וּ, וְאִינּוּן חֲמֵשׁ מִינִין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן בְּה׳ בָּרְאָם, וְאִינּוּן עַמָּלֵקִים גִּבּוֹרִים נְפִילִים עֲנָקִים רְפָאִים, וּבְגִין דָּא טָרְחַת ה׳ בְּגִינַייְהוּ בְּגִין דִּבְה׳ בָּרְאָם ה׳ דְּאַבְרָהָם, וַעֲלָהּ אִתְּמַר** (ישעיה מה יח) **לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ לְמֵיתַב בֵּינַייְהוּ, לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ לְמֶעֱבַד יְשׁוּבָא מִנַּייְהוּ.**

וּבְגִין הַאי ה׳, אֵלֶּה דְּאִינּוּן תְּלַת אָבָהָן תַּקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין, לְנַחְתָּא בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְסַלְקָא לִשְׁכִינְתָּא בְּהוֹן דְּאִיהִי ה׳ זְעֵירָא, דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ גּוּפָא, וּתְרִין דְּרוֹעִין דִּילֵיהּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דִּבְהוֹן אֲחִיד בָּהּ, וְעַל גּוּפָא אִסְתַּלְקַת, וּמָאן

סָלִיק לָהּ עַל גּוּפָא מ"י אִימָּא עִלָּאָה, מִי בָּרָא אֱלֹהָ, וְכַד סָלְקַת סָלְקִין עִמָּהּ כָּל צְבָא דִלְעֵילָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם מ כו) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, וְכָל יִשְׂרָאֵל דְאִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא מִתְיַחֲסִין בַּצְבָא דִלְעֵילָּא, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, כְּלִהוּ אִתְקְרִיאוּ עַל שֵׁם צְבָא דִלְעֵילָּא, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר מֵחוּשְׁבָּנָא.

וּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא בְּזִמְנָא דְאִיהוּ מְרַחֲקָא בַּעְלָהּ מִינָהּ, לְזִמְנִין אִתְפַּרְנָסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אֲבָהָן, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אִימָּא, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אַבָּא, לְזִמְנִין עַל יְדֵי בְּנִין, לְזִמְנִין עַל יְדֵי דְצַדִּיק, וְכֻלָּא יָהֵיב בַּעְלָהּ דְאִיהוּ ו', אִיהוּ בֵּין אַבָּא וְאִימָּא בֶּן י"ה, וְכַד אִיהוּ בֵּין אַבָּא וְאִימָּא, נָחִית לָהּ פַּרְנָסָהָא עַל יְדֵי אַבָּא וְאִימָּא, וְכַד נָחִית בֵּין תְּרִין דְרוֹעִין דְאִית בְּהוֹן שִׁית פְּרָקִין, נָחִית לָהּ פַּרְנָסָה בִּתְרִין דְרוֹעִין, וְכַד נָחִית בְּגוּפָא דְאִיהוּ יַעֲקֹב, נָחִית לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נָחִית בִּתְרִין שׁוֹקִין דְאִינּוּן (שיר ה טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ דְאִית בְּהוֹן ו' פְּרָקִין, נָחִית לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדֵיהוּ, וְכַד נָחִית בְּצַדִּיק נָחִית לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נָחִית בָּהּ (דף פו ע"ב) דְאִתְחַבַּר ו' בְּה', לָא צָרִיךְ לְנַחְתָּא מְזוֹנָא לָהּ עַל יְדֵי שְׁלִיחָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נָפִיק בָּהּ, אִסְתַּלַק עַד אֵין סוֹף דְאִיהוּ א', מְזוֹנָא דִילָהּ לַאו

בִּזְכוּתָא תַלְיָא מִלְּתָא, וְלָא בְּחַיִּים דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא, וְלָא בִּבְנֵי דְּאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַלְיָא מִלְּתָא, וְכַד נְחִיתַת מֵאַתְרָהָא וְנָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַיְּרָא עִמָּהּ, אִתְּמַר בֵּיהּ וּבִבְנָהָא אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָכִיב עַל כְּרוּ"ב דְּאִיהוּ מטטרו"ן וְאִיהוּ בָּרוּ"ךְ, וּמִתְפַּרְנֶסֶת עַל יְדֵיהּ, דְּאִיהוּ עֶבֶד עוֹלָם עֶבֶד דִּילָהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהִי אִתְפַּרְנֶסֶת עַל יְדֵי שָׁלִיחַ, וְכָל דָּא כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל הָכִי אִתְפַּרְנֶסֶת. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק לָהּ לְאַתְרָהּ, וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְרֵיהּ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה יט א) הִנֵּה יהו"ה רוֹכֵב עַל עָב קַל, הִנֵּה יהו"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ (שם כו כא), אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, וְכִי יָכוֹל בַּר נַשׁ לְאַחְזָרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אִין, כְּמָה דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּדָוִד דְּאָמַר (תהלים קלב ד) אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהו"ה כו', בְּהַהוּא זִמְנָא דְּבַר נַשׁ אַחְזַר לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ מִמְּקוֹמוֹ יִפֶּן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ, וּבְמַאי חָזְרִין לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, אֶלָּא בִּשְׁלִימוּ דְּתִקּוּנָא דְּתַקְּינוּ בִּצְלוֹתָא, וְאוֹכַח דְּבָתַר דְּאָמַר מִמְּקוֹמוֹ יִפֶּן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ, אָמַר הַמְיַחֲדִים אֶת שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר תָּמִיד בְּכָל יוֹם אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם, וְאִינּוּן ה"ה, דְּצָרִיךְ לְאַחְזָרָא י' לְגַבֵּי ה' דְּאִיהוּ מָקוֹם דִּלְעֵילָּא,

וּלְאַחְזָרָא וֹ לְגַבֵּי ה' דְּאִיהִי מָקוֹם דִּלְתַתָּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵי דְּלָא יַחֲזִיר לָהּ' דִּלְעֵילָּא, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ' דִּלְתַתָּא, וְרָזָא דְמִלָּה לֹא אָבֹא בְּעִיר וְגוֹמֵר (הושע יא ט) וְהָא אוּקְמוּהָ.

תִּקּוּנָא חַד וְחַמְשִׁין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, מַאי אֵת, אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ קַדְמָאִין, כָּל אֶתְיִן לְרִבּוּיָא, וְדָא א"ת אוֹרַיְיתָא כְּלִילָא מֵא' וְעַד ת', דְּבָהּ אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְעוֹד אֵת הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְאֶת בַּת זוּגֵיהּ עִמֵּיהּ, וְאֵת דָּא צַדִּיק וּבַת זוּגֵיהּ, הָאָרֶץ מָאנָא דְכֻלְּהוּ לְאַפָּקָא בָּהּ זַרְעִין וְאִבִּין, וְרָזָא דְמִלָּה וְכָל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְגוֹמֵר (בראשית ב ה).

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה הָכָא, אַף עַל גַּב דְּכֹלָּא אִתְבְּרִי וְאִתַּקַּן בִּשְׁמָא דְיהו"ה, דְּאִינּוּן אֶת הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְמִלָּה י"ה בַּשָּׁמַיִם, ו"ה בָּאָרֶץ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים צו יא) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, עִם כָּל דָּא דְכֹלָּא אִתַּקַּן בְּד' אַתְוָון, לָא נָחִית נְבִיעוּ מִלְּעֵילָּא עַל זַרְעִין וְאִבִּין דְּאִינּוּן שִׂיחַ הַשָּׂדֶה דְּאִיהוּ צַדִּיק,

וְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְלָמָּה בְּגִין דְּאָדָם אַיִן, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, שִׂיחַ מִנָּא לָן דְּאִיהוּ צַדִּיק, אָמַר לֵיהּ בְּרִי בֵּיהּ תִּשְׁכַּח חַ"י ש', אִיהוּ כְּלִיל תִּלַּת עֻדְרֵי צֹאן, דְּאִינּוּן שָׂרְשָׁא דְּאִילָנָא, וְדָא חַי עָלְמִין, דְּאִיהוּ אוֹת בַּצָּבָא דִּילֵיהּ, צבאו"ת אִיהוּ עִמְּהוֹן, כְּלִיל תִּלַּת דַּרְגִּין לָקֳבֵל תִּלַּת עַנְפִּין דְּש'.

וְהָא ש' דְּתִלַּת אֲבָהָן אִינּוּן, אֶלָּא ש' עִלָּאָה עַנְפֵּי אִילָנָא, ש' תַּתָּאָה שָׂרְשֵׁי אִילָנָא, וּבְגִין דָּא וְכָל שִׂיחַ דָּא צַדִּיק, וְכָל עֵשֶׂב ע"ב ש' דָּא יַעֲקֹב כְּלִיל תִּלַּת אֲבָהָן, דְּאִינּוּן עַנְפֵּי אִילָנָא, וְסָלְקִין לְשַׁבְעִין וּתְרֵין שְׁמָהָן דְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, דְּבְהַאי שְׁמָא אִתְבְּרִיאוּ עִשְׂבִּין וְאִילָנִין דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, וְהַאי עֵשֶׂב עָלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד יד) וְעֵשֶׂב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ (שם עח כו), וְאִיהוּ נַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא. (דף פז ע"א) דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (קהלת ט ז) לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ, וְאִיהוּ לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, ה' דְּאָדָם דְּאִתְּמַר בָּהּ הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, מַאי לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, לֵית עֲבוֹדָה הָכָא אֶלָּא צְלוֹתָא, דְּאִיהִי פּוּלְחָנָא דִּשְׁכִינְתָּא, עֲבוֹדַת יהו"ה וַדַּאי, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (תהלים קד כג)

יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבוֹדָתוֹ עַד עָרֶב, יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית, וְלַעֲבוֹדָתוֹ עַד עָרֶב דָּא צְלוֹתָא דְמִנְחָה, דְאִתְמַר בָּהּ (בראשית כד סג) **וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב.**

תִּקּוּנָא תְּרִין וְחַמְשִׁין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם אלהי"ם. חָמֵשׁ אַתְוָון כְּחוּשְׁבַּן ה', א"ד מִן אדנ"י הָכִי סְלִיק לְחָמֵשׁ, וְרָזָא דְמִלָּה וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה (בראשית ב ו)**, תָּא חֲזֵי אִתְעָרוּתָא צְרִיכָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּלְבָתַר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְהִשְׁקָה ו' אִיהוּ שַׁקְיוּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, דְאִיהוּ נַחַל קְדוּמִים דְּאִתְמַשַּׁךְ מִן מוֹחָא, וְהָכִי צָרִיךְ לְאַתְעָרָא אִתְעָרוּתָא בְקַדְמֵיתָא מֵאִתְתָּא, וְרָזָא דְמִלָּה אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ** (ויקרא יב ב) **וּמְיַּד וְיָלְדָה זָכָר, נוּקְבָא אדנ"י, דְּכַר יהו"ה, כַּד אַקְדִּימַת בְּרַתָּא שַׁלִּיט דְּכוּרָא וְאִתְעֲבִיד יאהדונה"י, וְרָזָא דְמִלָּה יְיָ"ה אדנ"י חֵילִי** (חבקוק ג יט)**, וְעַל בָּמוֹתַי יַדְרִיכֵנִי** (שם) **אִלֵּין אֲבָהָן, לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹתָי** (שם) **אִמָּה וּתְרֵין שׁוֹקִין, מַאי חֵילִי תּוּקְפָּא דְכֻלָּא מִלְּעֵילָּא, חֵילִי חֵיל י' וְדָא אַבָּא, תּוּקְפָּא דִילֵיהּ נְבִיעוּ דְלֵית לֵיהּ סוֹף.**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין,

דְּעַד אַרְבְּעִין יוֹמִין יָכִיל לְאַחֲזָרָא נוּקְבָא דְכוּרָא, וְאִתְהַפַּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְאוּקְמוּהוּ בְּגִין דְּעַד כְּעַן לֵית תַּמָּן דְּיוֹקְנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם, אִם כֵּן אַמַּאי נָטִיל שְׁעוּרָא בְּמ', בְּגִין דְּאִיהִי שְׁעוּרָא דִּנְקוּדָה דְּאִיהִי י' טִפָּה, (שְׁעוּרָא) דְּבָהּ אִתְעֲבִיד יָ"ם מִ"י, וַדַּאי נַחַל קְדוּמִים דָּא ו' דְּאִתְמַשַּׁךְ מִן י' (ס"א יָם), וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מַאי פְּנֵי הָאֲדָמָה, אֶלָּא אִלֵּין אַנְפִּין דְּאִינּוּן סוּמָק וְחִוָּור וְיָרוֹק וְאוּכָם, בְּאִלֵּין גַּוְונִין נְהִירָא הַהִיא מַבּוּעָא, דְּגַוְונִין אִינּוּן מֵהַאי יַבָּשָׁה, נְבִיעוּ נְהוֹרָא דִּילָהּ (ס"א דְּחֵילָא), דְּהָכִי אִיהוּ נְבִיעוּ לְאַרְעָא כְּנִשְׁמָתָא לְגוּפָא, כְּמָה דְּאִילָנָא לָא מִתְרַבֵּי אֶלָּא בְּמַיָּא, הָכִי יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן עַנְפִּין דְּאִילָנָא לָא מִתְרַבְּין אֶלָּא בִּנְבִיעוּ דְּאוֹרַיְיתָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן (שיר ד טו), מַעְיַן דָּא חָכְמָה כֶּתֶר אִיהוּ אָמוּן מוּפְלָא, דְּבָעָא לְנַטְעָא אִילָנִין בִּגְנָתָא, אִסְתַּכַּל בְּכָל גִּנְתָא וְלָא אַשְׁכַּח תַּמָּן מַבּוּעָא דְּמַיָּא, מֶה עָבַד, אָמַר אַפִּיק מַעְיָן, וּלְבָתַר אֶטַע גַּן, וְאִתְרַבֵּי אִילָנָא, וּבְגִין דָּא מַעְיַן גַּנִּים, בְּקַדְמֵיתָא אַדְכִּיר מַעְיַן וּלְבָתַר גַּנִּים, וְדָא גַ"ן סְדָרִים דְּאוֹרַיְיתָא, וּכְמָה דְּאִית גַּן לְתַתָּא הָכִי אִית גַּ"ן לְעֵילָּא, וְהַאי מַעְיָן אִיהוּ בְּמוֹחָא, אִילָנָא גוּפָא,

עַנְפִּין דִּילֵיהּ דְּרוֹעִין וְרַגְלִין, וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן דָּא לִבָּא (נ"א לְבָנָ"ה) דְּאִיהִי דָּלֶ"ת דַּלָּה בִּגְלוּתָא, וַעֲלָהּ אִתְמַר (במדבר כד ז) יִזַּל מַיִם מִדָּלָיו.

וַי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְקְרִיאוּ עֲצִים יְבֵשִׁים דְּאִינּוּן עֲתִידִין לְאִתּוֹקְדָא בְּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם, וְלַאו לְמַגָּנָא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּאִינּוּן עֲמֵלִין וְיָרְתִין גֵּיהִנָּם, וְאַף עַל גַּב דְּמִתְרַבֵּי אִילָנָא דְּאִיהוּ גוּפָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית לֵיהּ אִיבָּא דְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (דברים פ כ) רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אוֹתוֹ תַשְׁחִית וְכָרָתָּ, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּלֵית מְדָרְשָׁא עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה אִיהוּ עִקָּר.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וּתְלַת

(דף פז ע"ב)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם תַּמָּן בַּ"ת, תַּמָּן אֵ"ם דְּהוּא אֵ"ם מֵאלהי"ם, וְאִינּוּן גַּן עֵלָאָה גַּן תַּתָּאָה. פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (בראשית ב ל)**, וַיִּטַּע יהו"ה אלהי"ם גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר, וַיִּטַּע יהו"ה אלהי"ם גַּן דָּא שְׁכִינְתָּא, בְּעֵדֶן דָּא אִימָּא עִלָּאָה, מִקֶּדֶם אַבָּא עִלָּאָה, וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר דָּא**

עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וְגוֹמֵר, וַיִּיצֶר צְיֵיר לֵיהּ בְּתְרֵין עָלְמִין בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים דָּא נִשְׁמַת כָּל חַי, וַיְהִי הָאָדָם דָּא רוּחָא דְּחַיֵּי, לְנֶפֶשׁ חַיָּה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

וְעוֹד וַיִּטַּע יהו"ה אלהי"ם גַּן דָּא אוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב, עֵדֶן דָּא עִדּוּנָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְשָׁוִי תַּמָּן אֶת הָאָדָם דִּבְרִיאָה, וּמַה כְּתִיב בֵּיהּ (ישעיה יז יא) בְּיוֹם נִטְּעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי. וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם וכו' (בראשית ב ט), יהו"ה אלהי"ם אַבָּא וְאִימָּא, כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה (שם) דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּכָל גַּוָּונִין שַׁפִּירִין בֵּיהּ אִתְחַזְיָין, וּבְגִין דָּא נֶחְמָד לְמַרְאֶה, תִּפְאֶרֶת שַׁפִּירוּ דְּכָל גַּוָּונִין, וְטוֹב לְמַאֲכָל דָּא צַדִּיק.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל עֵץ כְּתִיב, אִי הָוָה אָמַר עֵץ שַׁפִּיר, אֲבָל כָּל עֵץ כְּתִיב, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, דִּבְכָל אֲתַר. כְּ"ל צַדִּיק אִיהוּ, אֲבָל כֹּלָּא חַד, כָּל דָּא צַדִּיק, עֵץ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּגוּפָּא וּבְרִית חַשְׁבִּינָן חַד, אֲבָל בְּהַאי קְרָא כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל דָּא צַדִּיק, לְמַרְאֶה דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְּמַר בָּהּ (במדבר יב ו) בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, וְעֵץ הַחַיִּים דָּא עַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דִּלְעֵילָא דְּאִתְמַר בָּהּ (קהלת ז יב) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ.

אָמַר לֵיהּ הָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי גַּן, דְּמִתַּמָּן עֵץ הַחַיִּים נָטוּעַ, כְּמָה דְּאִתְמַר (בראשית ב ט) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, מַאי מִן הָאֲדָמָה, אֶלָּא דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּמִינָהּ אִתְנַטַּע כָּל עֵץ דְּאִיהוּ צַדִּיק, כְּ"ל אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּמ"י, דְּהָכִי סְלִיק לְחֶשְׁבַּן כְּ"ל מ"י, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (איוב לח כט) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח וְגוֹמֵר, דְּאִיהוּ הַקֶּרַח הַנּוֹרָא. וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִיהוּ לְתַתָּא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב דָּא מטטרו"ן, וָרָע דָּא סמא"ל וּבְגִין דָּא וְעֵץ הַדַּעַת ו' אָתָא לְרִבּוּיָא, דְּאִיהוּ אָתֵי מֵאֲתַר אָחֳרָא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְעוֹד וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ, דָּא אִיהוּ צֶמַח צַדִּיק (ירמיה כג ה) וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח (זכריה ו יב), תָּא חֲזִי כָּל מָאן דְּנָטִיר בְּרִית, הַהוּא בַּר דְּיָהֵיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית ב ט) וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְטוֹב לְמַאֲכָל בְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל בְּרָא אָחֳרָא דְּלָא אִתְעֲבִיד בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שם) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְדָא עִרְבּוּבְיָא דְּטוֹב וָרָע, מְעוֹרָב מִמַּצָּה וּשְׂאוֹר.

וּבְגִין דָּא מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְנַטְרָא

גַּרְמֵיהּ בְּפִרְיָה וְרִבְיָה, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, טוֹב מִסְטְרָא דְדַם טָהוֹר, וָרָע מִסְטְרָא דְדַם נִדּוֹת, דְּהָאי בַּר גָּרִים אִבּוּדָא דִתְרִין עָלְמִין, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם) כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעָלְמָא דֵין, תָּמוּת בְּעָלְמָא דְאָתֵי.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, אֶת הַשָּׁמַיִם עֵץ הַחַיִּים, וְאֶת הָאָרֶץ כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ דָּא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְדָא רָזָא תֹהוּ עֹמֶק רָע, בֹּהוּ עֹמֶק טוֹב, וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כִּי שָׁם בָּלַל יהו"ה שְׂפַת כָּל הָאָרֶץ (שם יא ט), וּמֵהָכָא נָפַק כָּל עִרְבּוּבְיָא דְטוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ רָזָא דְצַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ.

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וְחָמֵשׁ

(דף פח ע"א)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא בַּי"ת רֹא"שׁ, וְאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא, בָּרָא תַּרְגּוּם בְּרָא. אִיהִי עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית ב י) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, אִית עֵדֶן וְאִית

עֵדֶן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים לו ט) וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם, עֲדָנֶיךָ וַדַּאי, דָּא עֵדֶן עִלָּאָה כֶּתֶר עִלָּאָה, עֵדֶן דִּלְתַתָּא דָּא י׳, וְאִית עֵדֶן דִּלְתַתָּא וְדָא אִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי ד׳, אִיהִי עֵדֶן לְגַבֵּי נָהָר דִּלְתַתָּא מִינָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן.

תָּא חֲזִי כַּמָּה נְהָרוֹת אִינּוּן מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, אִית נָהָר וְאִית נָהָר, אִית נָהָר מִנְּהוֹרָא דִלְעֵילָּא דְּאִתְקְרֵי נַהֲרָא דְמַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי יג יד) תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נָהָר פְּלָגָיו, דְּכַמָּה פַּלְגִין עַמִּיקִין תַּלְיָין מִנֵּיהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם כא א) פַּלְגֵי מַיִם לֵב מֶלֶךְ וְגוֹמֵר, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נַחַל קְדוּמִים, דְּאִתְמַשַּׁךְ מֵעִלָּאִין, וּמִנֵּיהּ תַּלְיָין שִׁבְעָה נְהָרוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים צח ח) נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נַהַר דִּינוּר מִסְטָרָא דְשִׂמְאלָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז י) נְהַר דִּינוּר נָגִיד וְנָפֵיק מִן וְגוֹמֵר, וְנָהָר בְּכָל אֲתַר אִיהוּ ו׳, מִסְטָרָא דַאֲבָא וְאִימָּא אִתְקְרֵי נַחַל קְדוּמִים, וּמִסְטָרָא דְעֵדֶן עִלָּאָה אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים לו ט) וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם.

וּמִסְטָרָא דִימִינָא אִתְקְרֵי נָהָר פְּלָגָיו, וּמִסְטָרָא דְשִׂמְאלָא אִתְקְרֵי נַהַר דִּינוּר, וּמִנֵּיהּ תַּלְיָין שִׁתִּין עֲנָפִין דְּנוּרָא דְאִתְקְרִיאוּ שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים, וְאִינּוּן

שִׁתִּין פּוּלְסִין דִּנוּרָא דְמַחְיוּהָ לְמטטרו"ן, וּמִסְטָרָא דִימִינָא וּשְׁמָאלָא אִתְמַר בְּכָל נְחָלִין דְתַלְיָין מִנַּייְהוּ, נַהֲרֵי נַחֲלֵי דְבַשׁ וְחֶמְאָה, וְנַחַל עֲדָנֶיךָ דָּא נָהָר דְנָפִיק מֵעֵדֶן, דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ב י) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְהַאי אִיהוּ עֵדֶן דְעַיִן לֹא רָאָתָה אלהי"ם וכו' (ישעיה סד ג), סְתִים וְגָנִיז, דְאִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה, וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים (א דְאִיהוּ ד' אַתְוָון דְשֵׁם בֶּן ד'), אִלֵּין יהו"ה דְאִינוּן אַבָּא וְאִמָּא בְּרָא וּבְרַתָּא. תָּא חֲזִי קַרְקַפְתָּא דָּא אל"ף, כְּגַוְונָא דָּא א אַרְבַּע סִטְרִין דִילֵיהּ בְּהוֹן הֲוָה יהו"ה הוּא וּשְׁמֵיהּ חַד, (דברים ד לה) אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ בְּלָא פְּרוּד וּבְלָא שִׁתּוּף כְּלָל. א

וְעוֹד וְנָהָר דָּא ו', יוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא י', וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים דָּא ד', (אִלֵּין אַרְבַּע אַתְוָון). וְעוֹד וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא אִמָּא עִלָּאָה דְאִיהִי א' תְּנַיְינָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין מַאי אַלְ"ף אַלּוּף בִּינָה, וּלְאָן אִתְמַשַּׁךְ בְּגוּפָא, וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים אִלֵּין תְּרֵין דְרוֹעִין וּתְרֵין שׁוֹקִין, מָאן גַּן דְאִתְשַׁקְיָא מִנֵּיהּ לְתַתָּא דָּא שְׁכִינְתָּא, דְתְרֵין גַּנִּין אִינוּן חַד לְעֵילָּא וְחַד לְתַתָּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שיר ח יג) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִית נָהָר לְתַתָּא דְּאִיהוּ מטטרו"ן, דְּאִתְפְּרַשׁ לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּאִינּוּן מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל, שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב (בראשית ב יא), וְזָהָב אִיהוּ לַצָּפוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וְרָזָא דְּמִלָּה הוֹלֵךְ אֶל צָפוֹן דָּא גַּבְרִיאֵ"ל, וּלְבָתַר הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם (קהלת א ו) וְדָא גִּיחוֹן דְּתַמָּן מִיכָאֵ"ל, הִפּוּכָא מִלְּעֵילָּא, דְּאָמַר קְרָא עֲלֵיהּ הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבָתַר סוֹבֵב אֶל צָפוֹן, סוֹבֵב סוֹבֵב לְתֵרִין סִטְרִין דְּאִינּוּן מִזָּרָח וּמַעֲרָב, דְּאִינּוּן חִדֶּקֶל וּפְרָת, דְּתַמָּן אוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל. פִּישׁוֹן לָקֵבֵל אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, וּמִתַּמָּן פִּישׁוֹן, פִּי שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת, גִּ"יחוֹ"ן ג' ג"וֹמֶל חֶסֶד, וְתַמָּן חֵיוָון דְּאִתְקְרִיאוּ חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ מִסִּטְרָא דְּאַרְיֵה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא נָחָשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא יא מב) כָּל הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן, לְאַעֲנָשָׁא בֵּיהּ לְמָאן דְּאַעֲבַר עַל אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְהִיבַת מִימִינָא, פִּישׁוֹן (דף פח ע"ב) תַּמָּן שְׁפִיפוֹן, לְאַעֲנָשָׁא לְמָאן דְּאַעֲבַר עַל אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, חִדֶּקֶל חַ"ד קַ"ל, דָּא חֲרִיפָא בְּלִישָׁנֵיהּ וְחַד מִסִּטְרָא דִּימִינָא, קַ"ל מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא, לְאוֹלָפָא תַּרְוַיְיהוּ, חַ"ד בְּשִׁנַּיִם, וְקַ"ל בְּשִׂפְוָון, וּבְגִין דָּא פִּישׁוֹן פִּי שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת, גִּיחוֹן גַּיחוֹן הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לד ו) וַיִּקְבֹּר

אוֹתוֹ בַּגַּי, תַּמָּן שַׁרְיָא לְסִטְרָא דִימִינָא, פְּרָת כְּלִיל כֻּלְּהוּ, הַאי פְּרִיָה וְרִבְיָה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים סח יד) אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם, אִם וַדַּאי לְמֶעֱבַד תַּמָּן פְּרִיָה וְרִבְיָה.

וּבְאִלֵּין אַרְבָּעָה עָאלוּ לְפַרְדֵּס אִלֵּין אַרְבָּעָה, אִלֵּין דְּעָאלוּ בְּקִלִּיפִין חַד הִצִּיץ וּמֵת, חַד הִצִּיץ וְנִפְגַּע, וְחַד אִשְׁתַּמַּד (נ"א נָפַק לְתַרְבוּת רָעָה), רְבִיעָאָה דְּעָאל בְּמוֹחָא דְּאֶגוֹזָא עָאל בְּשָׁלֵם וְנָפַק בְּשָׁלֵם, הַאי דְּאִתְּמַר בֵּיהּ הִצִּיץ וְנִפְגַּע, עָאל בְּעֹנֶג וְלָא עָאל בֵּיהּ כִּדְקָא יָאוּת, אִתְּהַפַּךְ לֵיהּ לְנֶגַע, וְדָא נָהָר דְּיוֹצֵא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ סִימָן עֹנֶ"ג עֵ'דֶן נָ'הָר גַּ'ן, הָכָא אִסּוּר וְהֶתֵּר טוּמְאָה וְטַהֲרָה כָּשֵׁר וּפָסוּל.

וַיִּקַּח יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם וַיַּנִּיחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ (בראשית ב טו), תָּא חֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לְאָדָם אוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איוב כח כז) אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ וַיֹּאמֶר לְאָדָם, וְדָא אִיהוּ וַיַּנִּיחֵהוּ בְגַן עֵדֶן, דָּא גַן דְּאוֹרַיְיתָא, לְעָבְדָהּ בְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא דַּעֲשֵׂה דְּאִיהוּ זָכוֹר דְּכַר, וּלְשָׁמְרָהּ בְּפִקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה דְּאִיהוּ שָׁמוֹר נוּקְבָא, אֶת הָאָדָם דַּהֲוָה בְּדִיוּקְנָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאֶ"ת לְרַבּוֹת אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְהִיבַת לְאָדָם מֵא' וְעַד ת', דְּאִתְיְהִיבַת מִימִינָא

וּמִשְׁמָאלָא, דְּתַמָּן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה מִימִינָא לָקֳבֵל ו"ה זְכַר"י וְדָא זִכְרוֹנוֹת, פִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֵׂה מִשְׁמָאלָא לָקֳבֵל י"ה שְׁמ"י, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ יהו"ה שְׁמֵיהּ, וְאִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר מִסִּטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי שׁוֹפָר, תְּקִיעָה אִיהִי מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וּשְׁבָרִים מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, שַׁלְשֶׁל"ת דְּאִיהִי תְּרוּעָה מִסִּטְרָא דְּתַרְוַיְיהוּ.

בְּרֵאשִׁית (בָּרָ"א שִׁי"ת) **בָּרָא אלהי"ם, הַאי אלהי"ם אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, דְּרָכִיבַת וּסְלִיקַת בִּתְרוּעָה** (דְּאִיהִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מז ו) עָלָה אלהי"ם בִּתְרוּעָה), **דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (במדבר כג כא) **לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יהו"ה אֱלֹהָי"ו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ, וְהֵרִי לָךְ דִּתְרוּעָה אִיהִי בְּיַעֲקֹב, וְאִתְמַר בֵּיהּ עָלָה אלהי"ם בִּתְרוּעָה, יהו"ה בְּקוֹל שׁוֹפָר סָלִיק. תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר** (תהלים פא ד) **דָּא תְּקִיעָה, וְדָא יְרֵחָא דְּסִיהֲרָא אִתְכַּסְיָיא, מַלְכִיּוֹת מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת דְּאִיהוּ זֶה שְׁמִי** (שמות ג טו), **דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדָע לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, וּבָהּ אִיהוּ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אלהי"ם, וְדָא לְבָא לִשְׂמָאלָא מַלְכוּת, זִכְרוֹנוֹת זָכוֹר לַזָּכָר וְדָא מוֹחָא לִימִינָא וְתַמָּן זִכְרוֹנוֹת, שׁוֹפָרוֹת דָּא קָנָה דְּאִיהוּ שׁוֹפָר,**

וּמִתַּמָּן נָפִיק קוֹל הַשּׁוֹפָר דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא,
וְאִיהוּ יהו"ה, בְּמוֹחָא בְּלִבָּא בִּגוּפָא.
וְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלֵית פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מֵעֲשָׂרָה
מַלְכִיּוֹת וּמֵעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת וּמֵעֲשָׂרָה
שׁוֹפָרוֹת, דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י),
מַלְכִיּוֹת וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יהו"ה אלהינ"ו, זִכְרוֹנוֹת
אַתָּה זוֹכֵר זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, שׁוֹפָרוֹת תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל.
וְעוֹד תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, מַאי בַּכֶּסֶה
דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּבָהּ כָּתְבֵנוּ לְחַיִּים, דְּאִיהִי
כְּתִיבָה מִסְטָרָא דִּימִינָא וּמִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, וּבְגִין
דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ אַדְכִּיר תְּרִין זִמְנִין כְּתִיבָה (נ"א דְּאִיהוּ יַד
עִלָּאָה יַד תַּתָּאָה), (נ"א אִמָּא תַּתָּאָה מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא אִיהִי) בַּכֶּסֶה
בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בַּמְכוּסֶה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר, כָּתְבֵנוּ
לְחַיִּים אִיהוּ בַּקְרָא דָּא (שמות לב) וְהַלֻּחוֹת מַעֲשֵׂה אלהי"ם
הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת (שמות
לב טז), מַאי חָרוּת דָּא ה', דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא כה י) וּקְרָאתֶם
דְּרוֹר בָּאָרֶץ, דְּרוֹר אִיהִי חֵרוּת, וְ"הַלֻּחוֹ"ת אִינּוּן ו"ה
בְּרָא וּבְרַתָּא, וְאִינּוּן מַעֲשֵׂה אלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא
עִלָּאָה, מַעֲשֵׂה אִיהוּ בִּתְרִין יְדִין דְּתַמָּן עֲשִׂיָּה, וּמִכְתַּב
אלהי"ם בִּתְרִין יְדַיִן (דף פט ע"א) דְּתַמָּן כְּתִיבָה, וְאִיהִי חָרוּת
עַל הַלֻּחֹת, יָד כּוֹתֶבֶת וְיָד חוֹתֶמֶת, וְאִיהִי חַד יָד הַגְּדוֹלָה

דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות יד לא) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְתִנְיָינָא יָד הַחֲזָקָה הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים ד לד) וּבְיָד חֲזָקָה וכו', וְרָזָא דְמִלָּה יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה יָ"ד הַגְּדוֹלָה. כוז"ו במוכס"ז כוז"ו יָ"ד הַחֲזָקָה, וְאינוּן, יָד עִלָּאָה מִסְטָרָא דִימִינָא, יָד תַּתָּאָה מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, וְכֻלָּא כ"ח פִּרְקִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, וְדָא כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ (תהלים קיא ו), כֹּחַ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

וְעוֹד אִית יָ"ד דְּאִתְקְרֵי יָד רָמָה, וְדָא יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִית יָד תִּנְיָינָא לְקַבָּלָה וְדָא אהי"ה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, וְדָא כ"ח, בְּזִמְנָא דְחָאבוּ יִשְׂרָאֵל אִסְתַּלַּק הַאי כֹּחַ מִנַּייהוּ וְאִתְמַר בְּהוֹן (איכה א ו) וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף.

וּבְמַלְאָכִים כתב"יאל מְמַנָּא עַל הַכְּתִיבָה, חתמי"אל עַל הַחֲתִימָה, כתבי"אל כְּתָ"ב אֵלִ"י, אֵלִ"י אִיהוּ אֵ"ם בְּחוּשְׁבָּן, זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ (שמות טו ב), כְּתָב כ' כֶּתֶר ת' תּוֹרָה ב' בְּרָכָה, וְכֻלָּא אִימָּא עִלָּאָה, אִיהִי כֶּתֶר בְּרֵאשׁ כָּל צַדִּיק, וְאִיהִי תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה (תהלים יט ח), וְאִיהִי בִּרְכַּת יהו"ה הִיא תַּעֲשִׁיר (משלי י כב), חתמי"אל מִסְטָרָא דְחָכְמָה, וְתַרְוַיְיהוּ חַיִּים, חָכְמָה דִכְתִיב (קהלת ז יב)

הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ, אִמָּא עִלָּאָה עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ (משלי ג יח), וְתַרְוַיְיהוּ לִימִינָא וּשְׂמָאלָא.

תְּלַת אֶצְבָּעִין מִתְיַיחֲדִין בְּקוֹלְמוֹס לַכְּתִיבָה, וַעֲלַיְיהוּ אָמַר בֶּן זוֹמָא, אֵין בֵּין מַיִם הָעֶלְיוֹנִים לְמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים, אֶלָּא כְּשָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, וּתְרִין אֶצְבָּעָאן אִינּוּן דְּסָמְכִין לוֹן, וְאִינּוּן כְּתָרֵי גְּלִימֵי דְּסִחְיָפֵי אַהֲדָדֵי, רזי"א אִיהוּ אוּרִיאֵ"ל, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות ג טו) וְזֶה זִכְרִ"י עִם ו"ה רְמַ"ח, וְדָא רזיא"ל, שְׁמִי עִם י"ה שְׁסָ"ה ש'מועא"ל מ'טטרו"ן י'הוא"ל רָאשֵׁי תֵּיבִין שְׁמִי, חסדיא"ל מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, גַּבְרִיאֵ"ל מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, אוּרִיאֵ"ל מִסְטָרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּכָל סִטְרָא אֵלִי אִיהוּ מִסְטָרָא דְּאֵם, וְאִינּוּן אֵלִ"י א' כֶּתֶר י' חָכְמָה ה' אִמָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יהו"ה (משלי יח י).

וְעוֹד אָמַר הַהוּא סָבָא רַבִּי רַבִּי, וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא (שמות לב טז), תְּרִין יְדִין כּוֹתְבוֹת מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, אֲבָל חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, (נ"א בֶּן י"ה אִיהוּ וְדַאי), כַּמָּה מַלְאָכַיָּא סַפְרַיָּא אִית לְעֵילָּא דְּכָתְבִין זַכְוָון דְּיִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מַלְאָכַיָּא דְּחוֹתָמָא דְּמַלְכָּא בִּידֵיהוֹן דְּחָתְמִין זַכְוָון דְּיִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מַלְאָכַיָּא אִינּוּן שָׁקְלִין קַלִּין וַחֲמוּרִין דְּאוֹרַיְיתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה לג יח) אַיֵּה סוֹפֵר אַיֵּה שׁוֹקֵל, וְכַד אִיהוּ

חָתִים בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ דְּאִיהוּ ו׳ (נ"א י׳) אֵין לְהָשִׁיב, חוֹתָם אִיהוּ ו׳ חוֹתָם אֶמֶת, יָד כּוֹתֶבֶ וְיָד חוֹתֵם ה׳ תַּתָּאָה כּוֹתֶבֶ ה׳ עִלָּאָה חוֹתֵם, דְּאִינּוּן ה׳ אֶצְבְּעָאן דְּיָד יְמִינָא וְה׳ אֶצְבְּעָאן דְּיָד שְׂמָאלָא, ה׳ תַּתָּאָה כּוֹתֶבֶ בְּאָת ו׳ דְּאִיהוּ קוֹלְמוֹס, קָנֶה דְּדְרוֹעָא ה׳ עִלָּאָה חוֹתָם בְּאָת י׳ דְּאִיהוּ כַּף הַיָּד.

שֵׁ"ם הַדּוֹרֵ"שׁ אִיהוּ צַדִּיק, עֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה נ ד) יהו"ה אלהי"ם נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים, וְדָא (ז׳) יו"ד זְעֵירָא, לָדַעַת לָעוּת אֶת יָעֵף דָּבָר (שם), אִינּוּן ה"ה, דִּבְהוֹן וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ (בראשית א כ), וּנְקוּדָה דְּשֵׁם הַכּוֹתֵבֶ, וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא דָּא יְהֶוֶהוּ, שֵׁ"ם הַדּוֹרֵ"שׁ, יהו"ה אלהי"ם נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים, לָדַעַת לָעוּת אֶת יָעֵף דָּבָר וְדָא יָהֲוָה, יְדִיעַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּהַאי נְקוּדָה יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ (ירמיה ט כג), וְדָא יְהַוֵּנוּ.

כָּל אִלֵּין נְקוּדִין צָרִיךְ לְנַקְּדָא לוֹן מִקְּרָאִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּמָה דְּאִינּוּן כְּתִיבִין בְּאַרַח קְשׁוֹט, וְכָל הַוְיָ"ה אִית לָהּ מְשַׁמְּשָׁא דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, וְאִיהִי מֶרְכָּבָה לֵיהּ, וְהַהִיא הַוְיָ"ה אִית לָהּ מַנְהִיגָא דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ, כְּגוֹן דְּכוּרָא עַל נוּקְבָא, וְלֵית רְשׁוּ לְנוּקְבָא וְלָא לְשַׁלּוּחָא דִּילָהּ לְמֶעֱבַד מִדְּעַם בְּלָא רְשׁוּת בַּעְלָהּ, דְּכָל מָאן דְּמַקְבֵּל (דף פט ע"ב)

אִיהִי נוּקְבָא, מֵאֲתַר דְּאִיהוּ מְקַבֵּל, וְרָזָא דְמִלָּה (קהלת ה ז) **כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר, וּכְגַוְונָא דָא שְׁלִיחָא לְעֵילָּא מטטרו"ן, וְכַמָּה מְמַנָּן דִּתְחוֹת יְדֵיהּ דְּאִינּוּן שְׁלִיחָן דִּשְׁכִינְתָּא, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי נוּקְבָא, לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַזְלָא לְשׁוּם אֲתַר בְּלָא רְשׁוּ בַּעְלָהּ, וְרָזָא דְמִלָּה וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה** (שמות כה ב)**, אִם אַתּוּן בְּעִיתוּן דְּשַׁרְיָא שְׁכִנְתִּי בֵּינֵיכוֹן, וְיִקְחוּ לִי, נְסִיבוּ מִנִּי רְשׁוּ בְּקַדְמֵיתָא לְאִתְגַּלְיָא.**

תִּקּוּנָא חַמְשִׁין וְשִׁתָּא

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, אלהי"ם הָא אוּקְמוּהָ תַּמָּן דְּחִילוּ מִסְּטָרָא דְאָת ה' (נ"א ה"י)**, דְּאִיהִי לִשְׁמָאלָא, דְּאַף עַל גַּב דְּאָת י' אִיהוּ רַחֲמֵי, בַּאֲתַר דְּשַׁלְטָא ה' עֵלָּהּ נוּקְבָא אִתְקְרִיאַת, כְּגַוְונָא דָא ה"י, וְרָזָא דָא אִתְגַּלְיָיא** (בי"ה ה"א וא"ו ה"א) **יו"ד ה"י וא"ו ה"י** (ס"א ביו"ד ה"א וא"ו ה"א) **דְּלֵית בְּרִיָּה בְּלָא דְּכַר וְנוּקְבָא, דְּתְרֵין שׁוּתָּפִין אִינּוּן בִּבְרָא וּבְרַתָּא, אַבָּא וְאִימָּא, חַד יָהֵיב טִפָּה דְּכוּרָא וְחַד נוּקְבָא, וְכַד שַׁלִּיט דְּכוּרָא עַל נוּקְבָא אִיהוּ דְּכַר, וְכַד שַׁלִּיט נוּקְבָא עַל דְּכוּרָא אִיהוּ נוּקְבָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ בְּרָזָא דְאִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר**

(ויקרא יב ב).

וְרָזָא עִלָּאָה הָכָא, לְזִמְנִין אִזְדָּרִיקוּ תְּרִין טִפִּין, לְזִמְנִין תְּלַת, לְזִמְנִין אַרְבַּע, לְזִמְנִין ה', לְזִמְנִין ו', לְזִמְנִין ז', וְדָא רָזָא דְּסִלִּיקוּ לְמִטָּה תְּרִין וְנָחְתוּ שִׁבְעָה, תְּרִין טִפִּין אִינּוּן לְזִמְנִין צַר"י וּלְזִמְנִין שְׁבָ"א, תְּלַת לְזִמְנִין אִינּוּן סֶגו"ל וּלְזִמְנִין שׁוּר"ק, לְזִמְנִין שֶׁבַע כְּגַוְונָא דָּא ז' מִן זֵרַע, וּתְלַת טִפִּין צְרִיכִין נְטִירוּ מִן כָּב"ד טְחוֹ"ל מָרָ"ה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ב טז) וַיְצַו יהו"ה אלהי"ם עַל הָאָדָם, וְאוּקְמוּהוּ לֵית צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה, וְדָא כָּבֵד, דְּאִתְמַר בָּהּ כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, וּבְגִין דָּא לָא צָרִיךְ לְאַרָקָא טִפִּין אֶלָּא בִּרְחִימוּ, וְלָא בְּכַעְסָא וּבְקִטָטָה, וְכַד זָרִיק בַּר נַשׁ אִלֵּין תְּלַת טִפִּין בִּרְחִימוּ אִתְקְרִיאוּ סֶגוֹלְתָ"א, וְרָזָא דְּמִלָּה זַרְקָ"א מַקַּ"ף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סֶגוֹלְ"תָּא.

עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דָּמִים, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם ט ו) בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ, דָּא אִתְעָרוּתָא דְּטִפָּה דְּנוּקְבָא דְּאִיהִי מְלֵיחָה סוּמָקָא, וְאִי אִיהִי סֶגו"ל נְקוּדָה לְתַתָּא אִיהִי נוּקְבָא, נְקוּדָה דִּלְעֵילָּא דְּכַר, וְכַד זָרִיק לָהּ בְּמָרָ"ה דְּאִיהִי גֵּיהִנֹּם קְטִילַת (לָהּ).

לֵאמֹר (בראשית ב טז) דָּא גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְדָא טְחוֹ"ל, מָאן דְּזָרִיק טִפָּה בְּאִתְּתֵיהּ בַּעֲצִיבוּ וּבְקִטָטָה, אִתְגְּלִיאַת בֵּיהּ עֶרְיָיתָא, וּבְגִין דָּא עֶרוַת אָבִיךָ וְעֶרוַת

אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה (ויקרא יח ז), אִיהִי טְחוֹל לִילִית, מָרָה אוּכְמָא עֶרְוָה דְּכֹלָּא (נ"א דְּכַלָּה).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, שְׁעוּרָא דַּעֲרָיוֹת אִינּוּן בַּאֲתַר יְדִיעַ אוֹ לָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, יהו"ה אִיהוּ י׳ אָב ה׳ אֵם ו׳ בֵּן ה׳ בַּת, ה"ה אִינּוּן אִשָּׁה וּבִתָּהּ כַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ, כְּפוּם עַנְפִין דְּאִילָנָא הָכִי אִתְקְרִיאוּ, עַנְפִין דְּאִילָנָא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵילָּא בְּאִילָנָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה, וַעֲלֵיהֶן אִתְמַר (דברים כג א) וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו, וְאִינּוּן מִתְיַחֲדִין לְתַתָּא.

כְּגוֹן לוּלָב דְּאִיהוּ אֲגוּדָּה חֲדָא לְתַתָּא בְּכָל אִלֵּין מִינִין דַּהֲדַס וַעֲרָבָה, דְּאִינּוּן תְּלַת דַּסִּין, וּתְרֵין עֲרָבוֹת, וְאִיהוּ בְּפְרוּדָא לְעֵילָּא, דְּעַנְפִין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דָּא נִפְרְצוּ עָלָיו פָּסוּל, נִפְרְדוּ עָלָיו כָּשֵׁר, וְהַאי פֶּרֶץ אִיהוּ פָּרוּץ בְּעֶרְוָה דְּאִיהוּ בֵּין עַנְפָּא וְעַנְפָּא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר תָּמָן (ויקרא יח ז) לֹא תְקָרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה, לָאו צָרִיךְ לְקָרְבָא אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה בַּאֲתַר (דף צ ע"א) דְּעֶרְוָה, וְרָזָא דְּעֶרְוָה אִתְרְמִיז בְּתֵרִין (בַּהֲדֵי) אַתְוָון עֵ"ר וָ"ה עֵ"ר רַ"ע בְּעֵינֵי יהו"ה (בראשית לח ז), וְאִלֵּין עַנְפִין (לֹא) אִתְפָּרְשׁוּ דְּיֵהָא עֶרְוָה בֵּינַיְיהוּ, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בַּר מֵאַתְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אדנ"י, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, דְּבִסְפִירָן תִּשְׁכַּח אָב וְאֵם

וּבֶן כַּחֲדָא, בְּבִינָ"ה בֶּ"ן י"ה, וְלֵית תַּמָּן עֶרְוָה, וְתִשְׁכַּח לוֹן לְתַתָּא אָח וְאָחוֹת תַּרְוַיְיהוּ בִּיחוּדָא, אָח אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא ד' אָחוֹת דִּילֵיהּ, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן חַד בְּלָא פְּרוּדָא, אַף עַל גַּב דְּצַדִּיק אִיהוּ יְחוּדָא דְּכֻלְּהוּ.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא אָזְדַּמַּן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר לֵיהּ רַבִּי רַבִּי, שְׁעוּרָא דְּעָרְיָין הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, בְּכָל סְפִירָן לֵית יְחוּדָא חַד בַּחֲבְרָתָהּ כְּגַוְונָא דְּדָכַר וְנוּקְבָא אֶלָּא בְּצַדִּיק, דְּיִחוּדָא דְּתַרְוַיְיהוּ לָאו אִיהוּ בְּכָל אֲבָרִין דִּלְהוֹן אֶלָּא בִּבְרִית מִילָה, בְּשְׁאָר אֲבָרִין קוּרְבָּא דְּאַחֲוָה אִית תַּמָּן וְלָאו דְּיִחוּדָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאִילָנָא דְּעַנְפּוֹי מִתְפָּרְשִׁין לְעֵילָּא בְּכָל סִטְרָא, וְרָזָא דְּמִלָּה וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפוּזוּ זְרוֹעֵי יָדָיו (בראשית מט כד), אֲבָל לְתַתָּא כְּלְהוּ אֲגוּדָה אַחַת יְחוּדָא חָדָא, וּבְגִין דָּא לְתַתָּא בְּצַדִּיק צָרִיךְ לְקָרְבָא אַתְוָון דְּיהו"ה עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי קוּרְבָּא דִּילֵהּ קָרְבָּן לַיהו"ה.

וְהָכִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה עִם חָכְמָה צָרִיךְ לְקָרְבָא לוֹן בְּצַדִּיק, וְכָל עַנְפִּין תַּמָּן מִתְיַחֲדִין וּמִתְקַשְּׁרִין וּמְשַׁלְּבִין, וּמְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, וְכוּלָּא עַל יְדָא דְּצַדִּיק, וּבְלָא צַדִּיק לֵית קוּרְבָּא דְּיִחוּדָא, אֶלָּא אַחֲוָה, וּבְגִין דָּא חֶסֶד תַּמָּן אִתְקְרֵי ו' אָח וְה' אָחוֹת. מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וּבְהַאי אֲתַר אִתְמַר (ויקרא כ יז) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ

בַּת אָבִיו אוֹ בַּת אִמּוֹ וְגוֹמֵר חֶסֶד הוּא, וְעִם כָּל דָּא דְּחֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם, מָאן דְּמְחַבֵּר אַתְוָון בַּאֲתַר דְּפִרוּדָא כְּאִלּוּ אַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא וְנִכְרְתוּ מִדָּה לָקֳבֵל מִדָּה.

וְהָכִי י"ה בִּימִינָא אִינוּן בְּאַחֲוָה, וְלֵית יְחוּדָא אֶלָּא עַל יְדֵי דְּצַדִּיק, וּבְגִין דָּא בְּהַאי אֲתַר לָא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה (שם יח ו), וְהָכִי בְּשׂוֹקָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא תַּמָּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְלָא צָרִיךְ לְקָרְבָא תַּמָּן אַתְוָון, בְּזִמְנָא דְּאֱלֹהִים אֲחֵרִים תַּמָּן דְּאִינוּן מִסְטְרָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, וְרָזָא דְּמִלָּה וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יהו"ה אֵשׁ זָרָה (שם י א).

וְכָל אִינוּן עֶרְיָין אִינוּן סמא"ל וְנָחָשׁ, דְּתָבְעִין לְמֶעֱבַד דִּינִין וּמְגַלְּין לוֹן קֳדָם יהו"ה, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ עֲרָיוֹת, וְדָא אִיהוּ רָזָא וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל (משלי כה ט), דְּדָא גְּרִים גָּלוּת וְאִתְגְּלֵי בֵּין עַמְמַיָּא, מָאן דְּגָלֵי עֶרְיָתֵיהּ תַּמָּן הָכִי אִיהוּ אִתְגְּלֵי בֵּין עֶרְיָין דְּאִינוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּמָאן דְּמְכַסֵּי עֲלַיְיהוּ הָכִי אִיהוּ אִתְכַּסֵּי בֵּינַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּגָלַת בֵּין עַמְמַיָּא בְּגִין חוֹבָא דָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

וְאַרְבַּע זִמְנִין גָּלַת שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּאַעְילוּ עֶרְוָה בֵּין אַרְבַּע אַתְוָון, וְאַף עַל גַּב דְּאִתְמַר כָּל

אִלֵּין עֶרְיָין בִּסְפִירָן וּבִשְׁמָא דְיהוָ"ה, לַאו בְּאַתְרֵיהּ דִּלְעֵילָא, אֶלָּא כַּד שְׁכִינְתָּא גָּלַת, כָּל סְפִירָן נָחֲתוּ עִמָּהּ, וְלֵית פְּרוּדָא בָּהּ וּבֵין עֲשַׂר סְפִירָן, וְכַד נָחְתוּ אִתְלַבְּשׁוּ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוֹל שִׁית עַנְפִין, חֶסֶד בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, גְּבוּרָה בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, תִּלַּת סְפִירָן תִּנְיָינִין בְּתִלַּת יוֹמִין אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן רְבִיעָאָה חֲמִשָּׁאָה וְשִׁתִּיתָאָה.

וַעֲשַׂר אֲמִירָן דָּא י׳ אַבָּא, חָמֵשׁ אוֹר דָּא ה׳ אִמָּא, שִׁית זְמִנִּין טוֹב ו׳ דְּאִית בְּשִׁית יוֹמֵי דְּחוֹל, ה׳ דְּהַשִּׁשִּׁי ה׳ דְיהוָ"ה, רֹא"שׁ דִּבְרֵאשִׁי"ת דָּא כֶּתֶר רֵישָׁא דְכָל רֵישִׁין.

וְאַמַּאי אִית פְּרוּדָא, בְּגִין דְּלֵית צַדִּיק אוֹת בְּרִית תַּמָּן, וְרָזָא דְמִלָּה אֵין אָדָם צַדִּיק בָּאָרֶץ דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית תַּמָּן, וּבְשַׁבָּת דְּאִיהוּ יוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּמָּן קְרִיבוּ וְיִחוּדָא דְשְׁמָא דְיהוָ"ה וְכָל סְפִירָן, וּבְגִין דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים זְווּגַייהוּ מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְלֵילֵי שַׁבָּת, הַאי עֶרְיָין אִינּוּן וַדַּאי לְתַתָּא, אֲבָל לְעֵילָא (דף צ ע"ב) אִתְמַר (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, וְצַדִּיק דְּקָרִיב לְאִתְתֵּיהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹלָא, הַהוּא בֵּן דְּעָבִיד עֲלֵיהּ אִתְמַר צַדִּיק וְרַע לוֹ, דְּגָרִים דְּאִתְעַבִּיד קֻדְשׁ חוֹל דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהוּ רָזָא דְצַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אֲבָל לְעֵילָא

לֵית עֶרְוָה וְקִצּוּץ וּפְרוּד וּפְרוּץ, וּבְגִין דָּא לְעֵילָּא (לֵית לָךְ לִידְמֵה לְיוֹצְרָךְ, דְּתֵימָא הָכִי דִּלְעֵילָּא) אִית יְחוּדָא בְּאָח וַאֲחוֹת וּבְבֵן וּבְבַת בְּאֵם עִם בֵּן, אִם כֵּן לֵית לָךְ לִידְמֵה לְיוֹצְרָךְ, דְּאַנְתְּ חֲוֵית גְּרִים דְּלָא תְּהֵא בְּדִיּוּקְנָא דִּילֵיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אלהיכ"ם.

וְתָא חֲזִי בְּשַׁעְתָּא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי אָדָם, הָכִי הֲוָה בָּעֵי לְמֶעֱבַד לֵיהּ כְּגַוְונָא דְּדִיּוּקְנָא דִּילֵיהּ, בְּלָא עֶרְוָה וּבְלָא פֶּרֶץ וּפִירוּד, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, לְמֶהֱוֵי כָּל סְפִירָן כְּלִילָן בֵּיהּ, בְּלָא פְּרוּד וְקִצּוּץ, וּלְאִתְיַחֲדָא בֵּן עִם בַּת דְּאִינּוּן אַחִים, דַּעֲלַייהוּ אִתְּמַר אַחִים תְּאוֹמִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כו כד) וְיִהְיוּ תוֹאֲמִים מִלְּמַטָּה וְיַחְדָּיו יִהְיוּ תַּמִּים עַל רֹאשׁוֹ, בְּאָן אַתָּר, אֶל הַטַּבַּעַת (שם), דָּא טַבַּעַת דְּאוֹת בְּרִית מִילָה, דְּאִיהוּ שִׁיעוּר לְכָל עֲרָיִין לְתַתָּא, וְשִׁעוּר דְּיִחוּדָא לְעֵילָּא, וּלְעֵילָּא אִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, אֲבָל לְתַתָּא אִתְּמַר בֵּיהּ וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, לָא תְּעָרֵב בְּיִחוּדָא טוֹב עִם רָע, וְאִם לַאו (שם ב יז) מוֹת תָּמוּת, אִתְּמַר הָכָא מוֹת תָּמוּת וְאִתְּמַר בְּשַׁבָּת (שמות לא יד) מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת.

וְאָדָם וַדַּאי אִתְעֲבִיד בְּדִיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא, וְעָבַד תַּמָּן פְּרוּדָא, וְאִתְפָּרִישׁ מִתַּמָּן, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא אֵיךְ אִתְעֲבִיד בְּדִיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא, דְּהָא שְׁמַעְנָא כַּמָּה דֵּעוֹת תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, כַּד אִתְעֲבִיד. כְּלְהוּ סְפִירָן אִתְכְּלִילוּ בְּדִיוּקְנָא דִּנְשְׁמָתֵיהּ, וְנִשְׁמָתֵיהּ הֲוָה מֶרְכָּבָה לוֹן כְּגַוְונָא דִּנְשְׁמָתֵיהּ, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, כְּגַוְונָא דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, וְכְלְהוּ גַּוְונִין דִּנְשְׁמָתִין הֲווֹ נָהֲרִין בִּנְשְׁמָתֵיהּ, וַהֲווֹ נְהִירִין עַל אַנְפּוֹי, וּמִנֵּיהּ הֲווֹ מִזְדַּעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וַהֲווֹ סָגְדִין לֵיהּ בְּגִין אִלֵּין נְהוֹרִין דַּהֲווֹ נְהִירִין בֵּיהּ, כְּגַוְונָא דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא דַּהֲווֹ סָגְדִין לֵיהּ, הָכִי הֲווֹ סָגְדִין לְאָדָם דִּלְתַתָּא, עַד דַּהֲוָה אָמַר אִיהוּ בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יהו"ה עוֹשֵׂנוּ (תהלים צה ו), וּבְהַהוּא זִמְנָא הֲוָה אִיהוּ שַׁלִּיט עַל כָּל הַמּוֹנֵי עֵילָּא וְתַתָּא.

גַּוְון אוּכָם דְּעֵינָא וְשַׁעֲרוֹי אוּכְמִין וְכָל גַּוְונִין אוּכְמִין שַׁפִּירִין, אִתְיְיהִיבָן בֵּיהּ מִסְטָרָא דְּאִמָּא, חִוּורוּ דְּעֵינָא וְחִוּורוּ דְּאַנְפִּין וְחִוּורוּ דְּמוֹחָא וְחִוּורוּ דְּגַרְמִין, אִתְיְיהִיבַת בֵּיהּ מִסְטָרָא דְּאַבָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלוֹבֶן שֶׁבְּעַיִן וּמוֹחָא וַעֲצָמוֹת אִתְיְיהִיבוּ מֵאַבָּא, וְאוּכְמוּ דְּעֵינָא וְשַׁעֲרָא אִתְיְיהִיבוּ מֵאִמָּא,

וְחִוּורוּ וְאוּכְמוּ תַּרְוַיְיהוּ אִשְׁתַּכְחוּ מִכְּתָרָא עִלָּאָה, אוּכְמוּ מִלְּבָר וְחִוּורוּ מִלְּגָו, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (איוב לז כא) **וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים, וְכָתוּב אַחַר אוֹמֵר** (תהלים יח יב) **יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ.**

וְהָא אוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּא, אוּכְמוּ נוּקְבָא לְחִוּורוּ, וְאוֹרַיְיתָא מִתַּמָּן אִיהִי חִוּורוּ מִלְּגָאו אוּכְמוּ מִלְּבָר, וּלְעֵילָּא אַבָּא וְאִמָּא אָמְרוּ עַל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתֵּיהּ נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ (בראשית א כו)**, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּחִוּורוּ, וּשְׁכִינְתָּא בְּאוּכְמוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (שיר א ה) **שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, וְתָא חֲזִי אִמָּא עִלָּאָה הַוַּת אוּכְמָא קֶדֶם הַהוּא נְהוֹרָא דִּלְגָאו מִינָהּ, אֲבָל כַּד נָחְתָּא לְתַתָּא אִתְחֲזַיַּית גַּוְונָהָא בְּחֲמֵשׁ סְפִירָן, דְּאִינּוּן ה׳ עַנְפִּין דְּאִילָנָא, דְּרוֹעָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוּפָּא וְתַרְעִין שׁוֹקִין, צַדִּיק נָטִיל כָּל גַּוְונִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ט טז) **וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וּרְאִיתִיהָ בְּגַוְונִין נְהִירִין, וְהָכִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְחֲזַיַּית בְּחֲמֵשׁ גַּוְונִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְאִלֵּין גַּוְונִין דְּשִׁית סְפִירָן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר** (שמות כה ד) **וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי** (דף צא ע״א) **וְשֵׁשׁ וְעִזִּים, וּכְמָה דְּאִתְכְּלִילָן כָּל גַּוְונִין מֵעֵילָּא לְתַתָּא בַּצַּדִּיק, הָכִי אִתְכְּלִילָן כָּל גַּוְונִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.**

תָּא חֲזִי אַרְבַּע עַנְפִּין רַבְרְבִין הֲווֹ בְּאִילָנָא, וְאִינּוּן הֲווֹ תְּרִין דְּרוֹעִין וּתְרֵין שׁוֹקִין, וְכֻלְּהוּ בְּשִׁעוּרָא דְּאָת ו׳ עִלָּאָה, וּבְכָל אַמָּה ה׳ עַנְפִּין זְעִירִין דְּאִינּוּן זֶרֶת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מ ב) וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, וְאִינּוּן שִׁעוּרָא דְּה׳, וְעַל ה׳ עַנְפִּין הֲוָה י׳ דְּאִיהוּ כַּף הַיָּד, וְדָא אִיבָּא דְּאִילָנָא, וְכַמָּה שְׁרְטוּטִין מְרַקְּמָן בְּכַף דְּיָד, דְּאִינּוּן גַּוְונִין שַׁפִּירִין דְּאִיבָּא, דְּבְהוֹן אִתְפַּתְּחַת שׁוֹשַׁנָּה דְּאִתְעֲבִידַת מִינָהּ אִיבָּא, וְאִינּוּן כִּפְתּוֹר וָפֶרַח, לְשִׁשָּׁת הַקָּנִים הַיּוֹצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה (שמות כה לג), וְאִלֵּין תִּלַת גַּרְמִין בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וּתְלַת בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, מְנַרְתָּא גּוּפָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

בְּרִי בְּכָל אִלֵּין תִּקּוּנִין בָּרָא לְאָדָם וּבַת זוּגֵיהּ, (וְאִי)

וְאִיהוּ עָבַד פְּרוּדָא לְעֵילָּא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּגָרִים לְסַלְקָא שְׁכִינְתָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק מִנֵּיהּ בַּת זוּגֵיהּ, וְאִסְתַּלַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנֵּיהּ, דְּבַאֲתַר דְּלָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָא תַּמָּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁרְיָא תַּמָּן, וּמְנָלָן דְּאִסְתַּלִּיק בַּת זוּגֵיהּ מִנֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב יח) וַיֹּאמֶר יהו״ה לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ, וְדָא גָּרִים

לְיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם לב כה) וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, וּבְהַהוּא זִמְנָא נָצַח לֵיהּ סמא"ל, וַיִּגַּע בְּכַף יֶרֶךְ (שם כו), בְּאָן אֶתַּר פָּרַח בְּגִיד הַנָּשֶׁה, דְּפָרַח י׳ מִגִּיד הַנָּשֶׁה דְּאִיהִי י׳ דְּיַעֲקֹב, וְאִשְׁתָּאַר אִיהוּ עָקֵב, דְּאִיהוּ דָּשׁ בְּעָקֵב, וְדָא רָזָא וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו (שם כה כו) (דְּאִיהוּ דָּשׁ בְּעָקֵב בְּגָלוּתָא וּבְעוֹלָא דְּמַלְכוּתָא דְּשַׁבְעִין אוּמִין דְּהוּא לְזָנָב וְלֹא לְרֹאשׁ).

כְּמָה דְּגָרִים אָדָם דְּשָׁכִינְתָּא אִתְפָּרְשַׁת מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וְאִשְׁתָּאַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחִידָאי בְּלָא מַטְרוֹנִיתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נז א) הַצַּדִּיק אָבָד, מַאי אָבָד, אָבַד לְמַטְרוֹנִיתָא, וּבְגִין דָּא לֹא טוֹב הֱיוֹת אָדָם לְבַדּוֹ (בראשית ב יח) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ (שם), דָּא אָחֳרָא, דְּלֵית אִיהִי בַּת זוּגֵיהּ, מִסְּטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, בְּאִסּוּר וְהֶיתֵּר טוּמְאָה וְטַהֲרָה כָּשֵׁר וּפָסוּל דַּם טָהוֹר וְדַם נִדָּה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר, לֹא זָכָה כְּנֶגְדּוֹ, דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ אִתְּתָא דְּאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ (קהלת ט ט), דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, דְּאִיהוּ הַוָּה חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת, חֵירוּ מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, חֵירוּ מִשִּׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת, חֵירוּ מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין, מֵעַנִּיוּתָא וְטִפְּשׁוּתָא

וְצַעֲרָא וְדוּחֲקָא וְכַפְנָא, וַעֲלָה אִתְמַר (דברים ח ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם וכו׳.

אִסְתַּלַּק מִינֵיהּ, וְאִתְיַיהֵב לֵיהּ אָחֳרָא מִסִּטְרָא דְסִיהֲרָא, דְאִתְמַר בָּהּ (קהלת ג ב) עֵת לָלֶדֶת וְעֵת לָמוּת וכו׳, דְאִיהִי פַּלְגוּ דִילָהּ חַיִּים עוּתְרָא, וּפַלְגוּ דִילָהּ מָוֶת עַנְיוּתָא, כְּגַוְונָא דְלִבָּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (שם י ב) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ, תְּרִין בְּשׁוּתָפוּ, וּבְגִין דָּא אִם זָכָה עֵזֶר בְּמִלּוּיָא דְסִיהֲרָא, וְאִם לָא זָכָה כְּנֶגְדּוֹ בְּחֶסְרוֹנָהּ דְסִיהֲרָא.

עֲרָיוֹת מִסִּטְרָא דְי״ה, עֵ״ר יָ״ה תֵּעוֹר קַשְׁתֶּךָ (חבקוק ג ט), עֲרָיוֹת מִסִּטְרָא דְוֹ״ה לֹא תְקָרְבוּ לְגַלּוֹת עֵ״ר וָ״ה (ויקרא יח ו), וְדָא לִילִי״ת דְאִיהִי עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ (שם יז), דְאִינּוּן ה״ה, עֶרְוַת כַּלָּתְךָ (שם טו) דָּא י׳ זְעֵירָא דְאַדנ״י, דְאִיהִי כַּלָּה הָאֲמוּרָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. תָּא חֲזִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְקְרִיאַת בִּתָּהּ מִסִּטְרָא דְאִמָּא עִלָּאָה, כַּלָּה מִסִּטְרָא דְכָ״ל כָּ״ל ה׳, אָחוֹת מִסִּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ (שם ו) מִסִּטְרָא דַהֲהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ו ג) בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, מִסִּטְרָא דְדַרְגֵּיהּ.

תִּקּוּנָא שְׁבַע וְחַמְשִׁין

(דף צא ע"ב)

בְּרֵאשִׁית תְּרֵי שְׁבָ"א, וְאִינּוּן תְּרִין נְקוּדִין תְּרֵי יְצִירוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ב יט) **וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם** מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, **וַיָּבֵא** אֶל הָאָדָם לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וכו'. תָּא חֲזִי כַּמָּה נִשְׁמָתִין וְכַמָּה צִיּוּרִין צַיֵּיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּדְיוּקְנָא דְּמֶרְכָּבוֹת דִּלְעֵילָּא, דְּאִינּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּיָרְתִין בְּנֵי נָשָׁא נִשְׁמָתִין מִנַּייהוּ, וְאַייתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם בִּגְלְגּוּלָא עַל כֻּלְּהוּ, לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ, וְלָא אַשְׁכַּח עֵזֶר בְּהוֹן, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם יח) **וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר** כְּנֶגְדּוֹ, וְאִיהוּ קָרָא לוֹן לְכָל חַד שְׁמָהָן כְּפוּם חֵילָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה מ כו) **הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם** לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, לְכָל חַיָּה וּמַלְאָךְ וְאוֹפַן קָרָא לוֹן בְּשֵׁם יָדוּעַ, לְכָל חַד עַל מַתְכּוּנְתּוֹ בַּעֲבוּדָתוֹ וּבְמִשְׁמַרְתּוֹ. **תָּא** חֲזִי אָדָם הֲוָה יָדַע כָּל מַלְאָךְ וְאוֹפַן וְחַיָּה וְשָׂרָף, כָּל חַד דַּהֲוָה מְמַנָּא עַל שְׁלִיחוּתֵיהּ, וַהֲוָה יָדַע כָּל שְׁמָא דְכָל חַד דַּהֲוָה כְּפוּם שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהָכִי הֲוָה קָרֵי לֵיהּ, דְּהָכִי אַשְׁכַּחְנָא בְּסֵפֶר רזיא"ל דְּאִתְיְהֵיב לְאָדָם קַדְמָאָה, דְּמטטרו"ן קָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָהָן סַגִּיאִין, לְזִמְנִין אִתְקְרֵי מיטטו"ר (מי"מטור) בְּזִמְנָא דְּמְמַנָּא עַל

מִטְרָא וּלְזִמְנִין אִתְקְרֵי פִּתְחוֹ"ן סִגְרוֹ"ן (אטימו"ן) (נ"א אטמון), אִטְמוֹ"ן בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ אוֹטֵם חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, סִגְרוֹ"ן בְּזִמְנָא דְּסָגַר תַּרְעִין דִּצְלוֹתָא, פִּתְחוֹ"ן בְּזִמְנָא דְּפָתַח תַּרְעָא דִּצְלוֹתָא, (פסקו"ן) (נ"א פיסקו"ן) בְּזִמְנָא דְּפוֹסֵק הֲלָכוֹת דְּמַתְנִיתִין בְּמִתִּיבְתָּא תַּתָּאָה, וְהָכִי כָּל שְׁמָהָן כְּפוּם שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהָכִי כָּל מַלְאָךְ אִשְׁתַּנִּי שְׁמֵיהּ כְּפוּם שְׁלִיחוּתֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שופטים יג יח) לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא פֶּלְאִי, וּכְפוּם נִיסָא דְּעָבְדִין הָכִי אִיהוּ שְׁמַיְיהוּ.

וּלְכָל שְׁלִיחוּתָא וּשְׁלִיחוּתָא דְּלְהוֹן אִית רִגְעָא וְשַׁעְתָּא יְדִיעָא, וּמַזָּל יְדִיעַ, וְיוֹם יְדִיעַ, וְכוֹכָב יְדִיעַ, וְתַמָּן אִשְׁתַּנִּי, הַאי מַלְאָךְ אִתְקְרֵי בַּשִּׁשִּׁים רִבּוֹא שְׁמָהָן דְּמַלְאָכַיָּא, הוּא אִתְקְרֵי חסדיא"ל בְּזִמְנָא דְּעָבִיד חֶסֶד עִם עָלְמָא, גַּבְרִיא"ל בְּזִמְנָא דְּעָבִיד גְּבוּרָה בְּעָלְמָא, סתוריא"ל בְּזִמְנָא דְּסָתִיר בְּנֵי עָלְמָא בְּגַדְפּוֹי מֵאִלֵּין מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צא ד) וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה, וְאִתְקְרֵי חתמיא"ל בְּזִמְנָא דְּחָתִים זַכְוָון וְחוֹבִין עַל בְּנֵי עָלְמָא, כתביא"ל בְּזִמְנָא דְּכָתַב חוֹבִין וְזַכְוָון.

וְכָל מַלְאָכָא כְּפוּם שְׁמֵיהּ אִית לֵיהּ קְרָא בְּאוֹרַיְיתָא, כתביא"ל עַל שֵׁם (שמות לב טז) וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב

אלהי"ם הוּא וְגוֹמֵר, זכריא"ל עַל שֵׁם זוֹכֵר בְּרִית אָבוֹת, וְאִית לֵיהּ קְרָא זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, וְאִתְכַּפְיָא בְּזָכוֹר, שמריא"ל בְּשָׁמוֹר, חסדיא"ל בְּחֶסֶד, גַּבְרִיאֵ"ל בִּגְבוּרָה, צדקיא"ל בְּצֶדֶק, רְפָאֵ"ל (בִּרְפוּאָה, יתוא"ל) בְּתִפְאֶרֶת, מלכיא"ל בַּמַּלְכוּת, לֵית מַלְאָךְ דְּלֵית לֵיהּ עִקָּרָא וְיסוֹדָא בִּסְפִירָן, וְכָל סְפִירָה אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ וַהֲוָיָ"ה יְדִיעָה, וְכָל שְׁמָהָן תַּמָּן אִית לוֹן עִקָּרָא וְיסוֹדָא.

וְהַאי כְּלָלָא נְקוֹט בִּידָךְ דְּכָל מְמַנָּן דִּלְעֵיל שְׁמָהָן דִּלְהוֹן תַּלְיָין בִּסְפִירָן וּשְׁמָהַתְהוֹן כָּל חַד אִית לֵיהּ קְרָא עַל שֵׁם שְׁמָא דִּילֵיהּ.

וְכָל מַלְאָכַיָּא דְּסוּסֵיהוֹן סוּסֵי אֶשָּׁא, וּמֶרְכָּבוֹתֵיהֶן אֶשָּׁא וְקַשְׁתּוֹתֵיהוֹן אֶשָּׁא וְרוֹמְחֵיהוֹן אֶשָּׁא, וְכָל מָאנֵי קְרָבָא דִּלְהוֹן אֶשָּׁא, יְסוֹדֵיהוֹן בִּגְבוּרָה, וּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה דְּאִנּוּן אֶשָּׁא, יְסוֹדָא דִּלְהוֹן בְּגֵיהִנֹּם, וְאִית מַלְאָכַיָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, יְסוֹדָא דִּלְהוֹן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִית מַלְאָכַיָּא דְּאִינּוּן מִמַּיָּא דִּרְקִיעָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם קמח ד) וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם, מִסְטָרָא דִּימִינָא, כְּלְהוֹן עִקָּרֵיהוֹן לְעֵילָּא, וְלֵית מַלְאָכָא דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה, דְּאִשְׁתַּכַּח בְּכָל אֲתַר, כְּגַוְונָא דְּנִשְׁמָתָא דְּאִשְׁתַּכְּחַת בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, וּבְגִין דָּא אִית לְבַר נַשׁ לְאַמְלָכָא יהו"ה בְּכָל סְפִירָן,

וּבְכָל כָּרְסַיָּין, וּבְכָל מַלְאָכִין, וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּבַר נַשׁ, דְּלֵית אֲתַר פָּנוּי מִנַּיְהּ לָא בְּעִלָּאִין וְלָא בְּתַתָּאִין, יהו"ה לָא אִתְקְרֵי בְּיִחוּדָא דְּאַרְבַּע אַתְוָון אֶלָּא בְּעִלַּת הָעִלּוֹת דְּמִיַּחֵד לוֹן, וּבְגִין דְּאִיהוּ מְיַחֵד (דף צב ע"א) **אַרְבַּע אַתְוָון, בֵּיהּ אִתְקְרִיאוּ יהו"ה בְּיִחוּדָא חֲדָא יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וּבְגִין דָּא שַׁוִּי אֻמּוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע אַתְוָון אִלֵּין, וְכָל שְׁמָהָן שַׁוִּי כְּנוּיִין לִשְׁמָא דָּא, לֵית שְׁמָא עַד אֵין סוֹף וְעַד אֵין תַּכְלִית רַבְרְבָא וְשָׁלְטָנָא מִן דָּא, לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף, וּלְתַתָּא עַד אֵין תַּכְלִית, וְכָל חֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין מִנַּיְהּ דַּחֲלִין וּמְזַדְּעְזְעִין.**

תִּקּוּנָא תְּמַנְיָא וְחַמְשִׁין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם (איהי) **אֶת, בַּת יְחִידָה אִיהִי בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה,** (איהי) **אֶת אֲמָתָא דִּילָהּ, וַעֲלָהּ אִתְמַר** (בראשית ב כא) **וַיַּפֵּל יהו"ה אלהי"ם תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וכו', מַאי וַיִּסְגּוֹר, פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וִירִיחוֹ סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶּרֶת** (יהושע ו טו)**, מַאי וִירִיחוֹ, דָּא אִיהִי יָרֵחַ דְּאִיהִי גוּפָא דִּילָהּ, אֲמָתָא מִבְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהִי נְקוּדָה דִּילָהּ, סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶּרֶת מִלְּגָאו, כְּגַוְונָא דָּא כ. וּבְגִינָהּ אִתְמַר** (שמות כה כז) **לְעֻמַּת הַמְּסְגֶּרֶת תִּהְיֶינָה הַטַּבָּעוֹת וגומר, מַאי הַטַּבָּעוֹת אִלֵּין תְּרֵין**

אוּדְנִין דִּלְבָּא דְּאִינּוּן עֲגוּלִין כַּטַּבָּעוֹת, וְלִבָּא אִיהוּ לִשְׁמָאלָא, הָכִי פְּתוֹרָא צָרִיךְ לִשְׁמָאלָא, שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, לְבָתִּים לְבַדִּים (שם), מַאי לְבָתִּים אִינּוּן תְּרֵי בָתֵּי לְבָּא, מַאי לְבַדִּים אִינּוּן תְּרֵין כְּלָיָין, תַּרְוַיְיהוּ לְבָר, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם כו כד) וְהָיוּ תוֹאֲמִים מִלְּמַטָּה, תְּרֵי כַּנְפֵי רֵיאָה, וְיַחְדָּיו יִהְיוּ תַּמִּים עַל רֹאשׁוֹ, וּבְגִין דְּשִׁמְיעָה תַּלְיָא בְּלִבָּא, אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין הַלֵּב שׁוֹמֵעַ.

תָּא חֲזִי, אִתְּמַר בְּהַאי צֵלָע (בראשית ב כב) וַיִּקַּח, וּלְבָתַר וַיִּבֶן יהו"ה אלהי"ם אֶת הַצֵּלָע, מַאי וַיִּבֶן, אֶלָּא (מלכים א ח יג) בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבוּל לָךְ וְגוֹמֵר, וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה, תְּרֵי בָתֵּי לְבָּא אִינּוּן תְּרֵי בְּנָיְנִין דְּהַאי קְרָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם ו ז) וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ דָּא בַּיִת רִאשׁוֹן, אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה דָּא בַּיִת שֵׁנִי, וּלְקַבְלַיְיהוּ אָמַר בָּנֹה בָנִיתִי תְּרֵין בְּנָיְנִין, חַד אִתְקְרִיאַת בְּנָיְנָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, וְתִנְיָינָא בְּנָיְנָא דְּאִימָּא תַּתָּאָה.

וְעוֹד וַיִּבֶן, לִישָׁנָא וְאַבְנָה גַּם אָנֹכִי מִמָּנָּה (בראשית ל ג), בְּנָיְנָא דְּיִבּוּם, וּכְמָה דְּהַאי נְקוּדָה אִיהִי סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶרֶת, הָכִי צְרִיכָה בְּרַתָּא דְּאִיהִי בְּתוּלָה, לְמֵיהֱוֵי סְגוּרָה וּמְסוּגֶרֶת בְּבֵית אָבִיהָ, (שם כד) בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ (שם כד טז), וַתֵּרֶד הָעַיְנָה דָּא בַּת עַיְנָא, סוֹגֶרֶת

וּמְסוּגֶּרֶת בְּעֵינָא, וּתְלַת גַּוְונִין סַחֲרִין לָהּ, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (איוב לג כד) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. וְכַד נָחִית לוֹן מֹשֶׁה אוֹרַייְתָא לְיִשְׂרָאֵל מִינָהּ, אָמַר הֱיוּ נְכוֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל תִּגְּשׁוּ אֶל אִשָּׁה (שמות יט טו), שְׁלֹשֶׁת יָמִים לָקַבֵּל תְּלַת גַּוְונִין דְּעֵינָא, וְאִיהִי טְמִירָא וּסְתִירָא בְּהוֹן, וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ בְּהוֹן, עַד דְּאִתְפַּשְׁטַת מִנַּייהוּ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפַּשְׁטַת מֵאִלֵּין לְבוּשִׁין, אִתְיַחֲדַת עִם בַּעְלָהּ בְּקִרּוּב בִּשְׂרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹּאת, עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, דְּכַד דַּרְכָּא לְאִתְיַחֲדָא דְּכַר וְנוּקְבָא בְּקִרּוּב בָּשָׂר, וְדָא דְּבוּקָא (נ"א קוּרְבָּא) דְּיִחוּדָא דִּלְעֵילָּא, דְּלָא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּכַד בַּר נַשׁ מְצַלֵּי וּמְיַיחֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ דְּלָא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ לְבֵין הַקִּיר, שְׁכִינְתֵּיהּ (קְרִקְוּרֵיהּ דְּקִיר קִירוֹת הַלֵּב), דְּלָא יַעֲבִיד פְּרוּד וְקִצּוּץ בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ (שם כה), עֲרוּמִים בְּקִרּוּב בִּשְׂרָא בְּלָא לְבוּשָׁא כְּלָל, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ כַּחֲדָא בְּלָא לְבוּשָׁא כְּלָל,

אִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ל כ) **וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ, וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ.**

אָמַר (בראשית ב כה) **לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, מַאי סִיּוּמָא דִּקְרָא וְלֹא** (דף צב ע"ב) **יִתְבּוֹשָׁשׁוּ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי בַּאֲתַר דְּאִית עֶרְוָה אִית בּוּשָׁת, וְדָא אִיהוּ יֶרֶא בּוּשָׁת, וּמָאן דְּלֵית לֵיהּ בּוּשָׁת בְּוַדַּאי לָא עָמְדוּ רַגְלֵי אֲבָהָתוֹי עַל טוּרָא דְּסִינַי, וּבּוּשָׁת אִיהוּ בִּתְלַת גַּוְונִין חִוָּור וְסוּמַק וְיָרוֹק בְּאַנְפִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן** (ישעיה כט כב) **לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב בְּגַוְונָן סוּמַק וְיָרוֹק, וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָורוּ** (שם) **בְּגַוְונָן חִוָּור, וְאִלֵּין תְּלַת גַּוְונִין דְּאִית בְּהוֹן בּוּשָׁת אִלֵּין אִינוּן תְּלַת גַּוְונִין דִּתְלַת קְלִיפִּין דְּאֶגוֹזָא, דְּאִינוּן עֶרְיָין דִּבְהוֹן אִתְלַבְּשַׁת קֻשְׁטָא וְאִתְחַזְיָיא בְּהוֹן.**

וּבְגִין דְּאִינוּן עֲרָיוֹת תְּלַת קְלִיפִּין, אִתְמַר בְּהוֹן אֵין דּוֹרְשִׁין בַּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה, וַאֲסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן, וּבְגִין דָּא אֲסִיר לְעַמָּא קַדִּישָׁא לְאִסְתַּכְּלָא בְּגַוְונִין דִּקְשׁוֹט, וְדָא רָזָא דְּעָרְלָה דְּאִית לָהּ תְּלַת קְלִיפִּין, דְּצָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לוֹן מֵאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז)**, וְעַל אִלֵּין תְּלַת קְלִיפִּין אִתְמַר** (שמות ג ה) **שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ, וּבְזִמְנָא דְּמֹשֶׁה הֲוָה מִתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן, מַה כְּתִיב בֵּיהּ** (שם) **אַל תִּקְרַב הֲלוֹם, מִיָּד דְּאִתְפַּשַׁט מִנַּיְיהוּ אִתְקְרִיב תַּמָּן.**

וְדָא רָזָא דְקָרְבָּנָא, דַהֲוָה נָחִית אֶשָּׁא לְאַדְלָקָא אִלֵּין תְּלַת קְלִיפִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה וְגוֹמֵר, הָא תְּלַת גַּוְונִין דְאֶשָּׁא, דַהֲווֹ נָחֲתִין בִּתְלַת צְלוֹתִין לְאַדְלָקָא וּלְאוֹקָדָא אִלֵּין קְלִיפִין, וּבְהַהוּא זִמְנָא הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְקָרֵב בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, וַהֲווֹ מִתְקָרְבִין אַתְוָון דִילֵיהּ י׳ בְּהּ׳ ו׳ בְּהּ׳, וּבְזִמְנָא דַהֲווֹ מִתְלַבְּשִׁין בְּאִלֵּין קְלִיפִין, אִתְמַר בְּהוֹן (שם יג ו) לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה, וְלָא צָרִיךְ לְקָרְבָא אַתְוָון י׳ בְּהּ׳ ו׳ בְּהּ׳.

וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְאַעֲבָרָא תְּלַת קְלִיפִין אִלֵּין דְּעָרְלָה מֵאוֹת בְּרִית דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וּבְדָא שַׁרְיָא בִּתְלַת גַּוְונִין נְהִירִין, דְּאִינּוּן כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵל, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, וְאִינּוּן נְעִילַת חַגִּין וּזְמַנִּין וּמוֹעֲדִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כג יד) שָׁלֹשׁ רְגָלִים תָּחֹג לִי בַּשָּׁנָה, תְּלַת קְלִיפִין עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו״ה אלהי״ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, בְּקַדְמֵיתָא כָּתְנוֹת אוֹר, וּלְבָתַר דְּחָאבוּ כָּתְנוֹת עוֹר, מֵעוֹר דְּאִיהוּ מִשְׁכָּא דְחִוְיָא, וּלְשַׁבְעִין שְׁנִין אִתְפַּשַּׁט הַהוּא (חִוְיָא) (נ״א מִשְׁכָּא) מִנַּיְיהּ.

דְּתְלַת גַּוְונִין דִּלְבוּשִׁין דִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן תְּלַת וָוִי״ן

דְּוַיסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, בְּזִמְנָא דְּמִתְעַבְּרִין כָּתְנוֹת עוֹר דְּחִוְיָא, נַהֲרִין תִּלַּת גַּוְונִין דִּנְהוֹרָא דִּשְׁכִינְתָּא, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְאִינּוּן תִּלַּת וָוִי"ן אִינּוּן תִּלַּת גַּגִּין דְּאָת ב, חַד לִשְׁמָאל וְחַד לְאַרְעָא וְחַד לְיַמָּא, וּמֵהַאי ב' תַּלְיָין שִׁבְעִין גַּוְונִין, וְאִינּוּן שִׁבְעִין וּתְרִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה יט א) הִנֵּה יהו"ה רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם, עַל ע"ב בְּשַׁבְעִין וּתְרִין גַּוְונִין נְהִירִין, וּמִיָּד (שם) וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו.

וְאִינּוּן תִּלַּת גַּוְונִין רְמִיזִין בְּה', ה' תִּלַּת גַּגִּין דִּילָהּ אִינּוּן לְבוּשִׁין נְהִירִין דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהִי י' בַּת עַיִן, וְאִיהִי חֲמֵשׁ אַלְפִין שְׁנִין דִּבְרִיאַת עָלְמָא, וְאִיהִי ה' זְעֵירָא דְּאַבְרָהָם דְּדַרְגֵּיהּ חֶסֶ"ד, דְּסָלִיק לְשַׁבְעִין וּתְרִין, ה' י' מִן אלהי"ם. ה"י מִן יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י). ה' לְבוּשָׁא דְּכַסְּיָ עַל י'.

תִּקּוּנָא תִּשְׁעָה וְחַמְשִׁין

בְּרֵאשִׁית כִּי בָאֵשׁ יהו"ה נִשְׁפָּט (שם כו טז), דְּאִינּוּן כָּתְנוֹת עוֹר דְּצָרִיךְ בְּהוֹן הַבְדָּלָה, כַּד אָמְרִין יִשְׂרָאֵל בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וְאָמְרִין הַמַּבְדִּיל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ. (דף צג ע"א). חֹשֶׁךְ אוּכָם, כָּתְנוֹת עוֹר דִּילֵיהּ אוּכְמִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שיר ה יא) שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, (בראשית ג א) וְהַנָּחָשׁ הָיָה

עָרוּם מִנַּיְיהוּ, דִּלְכָל חַיָּה בָּרָא לְבוּשִׁין, וּלְכָל בְּרְיָין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאִשְׁתָּאֲרוּ גּוּפִין דְּמַזִּיקִין לְמֶעֱבַד וְלָא עָבִיד לוֹן, בְּגִין דַּהֲוָה עֶרֶב שַׁבָּת, וְדָא אִיהוּ (בראשית ב ג) אֲשֶׁר בָּרָא אלהי"ם לַעֲשׂוֹת, וּבְגִין דָּא וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יהו"ה אלהי"ם (בראשית ג א), דִּלְכֻלְּהוּ עָבַד לְבוּשִׁין, וְלֵיהּ לָא עָבַד, בְּגִין דַּהֲווֹ מַזִּיקִין דְּעָלְמָא.

וְאַמַּאי לָא עָבִיד לוֹן, בְּגִין דַּהֲוָה לֵיהּ לְמִבְרֵי לְאָדָם עֶרֶב שַׁבָּת, וּבְגִינֵיהּ לָא בָּרָא לוֹן, וּבְגִין דָּא עָאל קִנְאָה בְּלִבֵּיהּ דְּחִוְיָא עִם אָדָם, בְּגִין דְּאִשְׁתָּאַר עָרוּם בְּגִינֵיהּ בְּלָא לְבוּשִׁין, וְאִיהוּ גָּרַם לְבָתַר דְּאִתְפַּשַּׁט אָדָם מִלְבוּשׁוֹי, וְיָרִית לוֹן נִמְרוֹד וְעֵשָׂו, דַּהֲוָה עֵשָׂו דְּיוֹקְנֵיהּ דְּחִוְיָא, וּבְגִין דָּא וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם, עָרוּם לְבִישׁ, דְּגָרַם בְּעָרְמָה דִּילֵיהּ נוּקְבָא בִּישָׁא סַם הַמָּוֶת מִיתָה לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ, וְעָרְמָה דִּילֵיהּ הֲוָה דְּפַתִּי לְחַוָּה, בְּגִין דְּדַעְתָּן שֶׁל נָשִׁים קַלָּה, וּמַה אָמַר לָהּ (שם) וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אלהי"ם לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר, אֶלָּא מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל, דְּאִיהוּ לָא מַנִּי לֵיהּ דְּלָא לְמֵיכַל אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ עִרְבּוּבְיָא דְּטוֹב וָרָע,

אִילָנָא דְּשִׁקְרָא, חַד בְּלֵב וְחַד בְּפֶה, לְבֵיהּ מָלֵי שִׁקְרָא, וּפַתְיָי בְּפוּמֵיהּ בְּמִלִּין דְּקִשׁוֹט.

וְחָוְיָא בִּישָׁא אַעְבַּר הָכָא עַל לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר (שמות כ יג)**, וְעַל לֹא תִרְצַח, וְעַל לֹא תִנְאָף, וְעַל לֹא תִגְנוֹב, וְלֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא, עַל לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ דְּסָהִיד שִׁקְרָא דְּאָמַר** (אַף כִּי אָמַר אלהי"ם לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן וְעַל לֹא תִגְנוֹב דְּגָנַב דַּעַת חַוָּה כנ"ל וְאָמְרָה דָּא דְּאָמַר אַף כִּי אָמַר אלהי"ם וגו') **כִּי יוֹדֵעַ אלהי"ם כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהְיִיתֶם כֵּאלֹהִי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע** (בראשית ג ה)**, בְּגִין דְּלָא תֶּהֱוֵון בְּדִיּוּקְנֵיהּ, וְעָבַר עַל לֹא תִנְאָף, דְּהִטִּיל זוּהֲמָא בְּחַוָּה, וְעָבַר עַל לֹא תִרְצַח, דְּקָטַל לְאָדָם וּלְחַוָּה, דְּהָכִי אָרְחָא דְּיִצְרָא בִּישָׁא מְפַתֵּי לִבְנֵי נָשָׁא, וּלְבָתַר סָלִיק וְאַלְשִׁין לֵיהּ, וְנָטִיל רְשׁוּ וְנָחִית וְנָטִיל נְשָׁמָה.**

תִּקּוּנָא שִׁתִּין

בְּרֵאשִׁית דָּא בְּרִי"ת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ עֵץ הַחַיִּים, וְהָא אוּקְמוּהָ, וּבְהִפּוּכָא תְּבִי"ר, דְּגָרַם תִּבְּירוּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, טוֹב אִיהוּ אִילָנָא, הַהוּא דִּכְתִיב (בראשית ג ו) **וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם, וְאִיבָּא דִּילֵיהּ רָע,**

כְּפוּם חֵיזוּ דִּילָהּ הָכִי הֲוָה (נ"א אִיהוּ) אִתְחַזְיָא לָהּ מִלְּבָר, כְּגַוְונָא דְּפוּמָּא מִלִּין שַׁפִּירִין מִלְּבָר, וְלִבָּא מַלְיָיא טִנּוּפִין מִלְּגָאו, וְדָא לָא הֲוַת יָדְעָא דְּסַם הַמָּוֶת הֲוָה מִלְּגָאו דְּאִיבָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַ"תִּקַּח מִ"פְּרִיו וַ"תֹּאכַל, וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ וְגוֹמֵר (שם), הֲרֵי אִיבָּא דְּאִילָנָא דְּתַמָּן מָוֶ"ת (מִלְּגָאו גָּרַם לָהּ דְּאָכְלָה).

וְאִית קְלִיפִּין דְּאִיבָּא דְּאִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם, דְּקְלִיפִּין אִלֵּין אִינּוּן רָע, מוֹחָא מִלְּגָאו טוֹב, אִילָנָא דְּחַיֵּי קְלִיפִּין דִּילֵיהּ שַׁפִּירִין וּמוֹחָא דִּילֵיהּ שַׁפִּיר, וְדָא אִיהוּ עָפְיֵיהּ שַׁפִּיר וְאַנְבֵּיהּ שַׁגִּיא (דניאל ד ט), וְאִית אִילָנָא דְּכוּלֵיהּ בִּישׁ, מוֹחָא וּקְלִיפָּה כֻּלְּהוּ מְרִירָן, וּמַיִין דְּלְהוֹן מְרִירָן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו כג) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם וְגוֹמֵר, וַיּוֹרֵהוּ יהו"ה עֵץ וְגוֹמֵר, וּבֵיהּ וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם, עֵץ מָתוֹק דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין עַנְפִּין וְשָׂרְשִׁין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים יט יא) וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת (דף צג ע"ב) צוּפִים, וּבְגִין דָּא אִית עֵץ דְּעַנְפִּין דִּילֵיהּ מְתִיקָן, וְעֵץ דְּעַנְפִּין דִּילֵיהּ מְרִירָן, וְאִית מַיִין מְתִיקָן וּמַיִין מְרִירָן, דְּדָא לָקְבֵל דָּא עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִית דְּאִיהוּ פַּלְגוּ דִּילֵיהּ מְתִיקָא וּפַלְגוּ דִּילֵיהּ מְרִירָא, וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כְּגַוְונָא דְּכַסְפָּא מְעוּרָב בְּעוֹפֶרֶת, וְאִית אִילָנָא דְּקְלִיפִּין דִּילֵיהּ בִּישִׁין

מִלְּבָר וּמוֹחָא מִתְיַקָּא מִלְּגָאו, הָכִי תִּשְׁכַּח בַּר נַשׁ בִּישׁ בְּמִלֵּי פּוּמוֹי (נ"א וּבְפוּמוֹי מַפִּיק בִּישׁ מִלְּבַר) וְטַב בִּלְבֵּיהּ מִלְּגָאו, וְאִית מִפִּימוֹי טַב וְלִבֵּיהּ בִּישׁ, הַאי אִיהוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, הָכָא מְקַנֵּן נָחָשׁ רַמַּאי.

הָכִי אִיהוּ בַּר נַשׁ דְּתִשְׁכַּח לֵיהּ גּוּפֵיהּ שַׁפִּיר, וְסִימָנִין דִּילֵיהּ כֻּלְּהוּ שַׁפִּירָן, וְנִשְׁמָתֵיהּ נֶפֶשׁ חַיָּיבָא מִלְּגָאו, וְתִשְׁכַּח בַּר נַשׁ גּוּפֵיהּ בִּישׁ בְּכָל סִימָנִין דִּילֵיהּ, וְנִשְׁמָתֵיהּ מִלְּגָאו שַׁפִּירָא, דָּא אִיהוּ צַדִּיק וְרַע לוֹ, אֲבָל מָאן דְּאִיהוּ טַב מִלְּבָר וְרַע מִלְּגָאו, אִיהוּ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, בְּגִין דְּלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, טוֹב מִלְּבָר וּמִלְּגָאו צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, בִּישׁ מִלְּגָאו וּמִלְּבָר רָשָׁע וְרַע לוֹ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

טַב מִלְּגָאו וּלְבוּשָׁא דִּילֵיהּ בִּישׁ, דָּא אִיהוּ עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר (זכריה ט ט), רַע מִלְּגָאו וּלְבוּשָׁא דִּילֵיהּ שַׁפִּיר מִלְּבָר, עַל הַאי אִתְּמַר (קהלת י ז) רָאִיתִי עֲבָדִים עַל סוּסִים, וְכֹלָּא אִשְׁתְּמוֹדָע בְּעוֹבָדוֹי דְּבַר נַשׁ, מָאן דְּאִיהוּ מִלְּגָאו, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּ קַדְמָאִין לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעִקָּר, דְּשַׁטְיָין מִסְתַּכְּלִין בְּגוּפָא דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב י יא) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי, וְצַדִּיקַיָּא בְּעוֹבָדִין טָבִין.

וְעוֹד (שמות טו כה) וַיּוֹרֵהוּ יהו"ה עֵץ, דָּא מַטֶּה דְּמֹשֶׁה,

דַּהֲוָה מִתְהַפֵּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה, כְּגוֹן לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת (בראשית ג כד), וְדָא מטטרו"ן, דְּבֵיהּ הֲוָה מִשְׁתַּמֵּשׁ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, כְּגַוְונָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְּהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ, וַהֲוָה מַנְהִיג תַּתָּאִין בֵּיהּ, אוֹף הָכִי מֹשֶׁה דַּהֲוָה כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, הֲוָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַטָּה, וְאַמַּאי אִתְקְרֵי מטטרו"ן מַטֶּה, דִּלְזִמְנִין מַטֶּה כְּלַפֵּי זְכוּ לַצַּדִּיקָיָא, וּלְזִמְנִין מַטֶּה כְּלַפֵּי חוֹבָא לְרַשִּׁיעַיָּא, וּבְגִין דָּא אִתְהַפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ לְרַשִּׁיעַיָּא לְאַלְקָאָה לוֹן בֵּיהּ,

וּמִנָּחָשׁ לְמַטֶּה לַצַּדִּיקָיָא לְמֵיהַב לוֹן בֵּיהּ אַגְרָא.

דְּהָכִי אִיהוּ עַל הַאי מַלְאָכָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגַוְונָא דְּנִשְׁמָתָא דְּרָכִיב עַל גּוּפָא, וְצַדִּיק בְּהַאי אֲתַר אִתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אלהי"ם, בְּגִין דְּאִיהוּ מְהַפֵּךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי, וּבְהַאי אֲתַר צָרִיךְ שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, בְּגִין דְּיִתְהַפַּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מָקוֹם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ מִלְּגָאו, אִתְמַר בֵּיהּ (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי, דְּאִיהוּ רַחוּם וְחַנּוּן, לֵית בֵּיהּ דִּינָא כְּלָל וְלָא שִׁנּוּיִין.

וְכַד בַּר נַשׁ שַׁלִּיט עַל יְצִרֵיהּ, נֶהְפַּךְ נָחָשׁ לַמַּטֶּה, וְאִם יְצִרֵיהּ שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, נֶהְפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ, וּמִיָּד וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו (שמות ד ג), מַאי וַיָּנָס, אֶלָּא הָכִא רְמִיז שִׁנּוּי מָקוֹם, דְּבָרַח מֵאַתְרֵיהּ וּמִקַּמֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא

וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם (בראשית ג י), **וּבְמַאי אִתְפַּקְחוּ, לְמִנְדַּע טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ מַטֶּה כְּלִיל מִתַּרְוַיְיהוּ, כַּד אִתְהַפַּךְ מִנָּחָשׁ לְמַטֶּה אִתְמַר בֵּיהּ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, וְכַד אִתְהַפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ אִתְמַר בֵּיהּ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ.**

תִּקּוּנָא חַד וְשִׁתִּין

בְּרֵאשִׁית דָּא מַחֲשָׁבָה, אלהי"ם דָּא אִימָּא עִלָּאָה עוֹבָדָא, דְּתַרְוַיְיהוּ דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, אֶת הַשָּׁמַיִם דָּא קָלָא, וְאֶת הָאָרֶץ דָּא דִּבּוּרָא, וּבְכֹלָּא חָאבוּ אָדָם וְחַוָּה, אַפְרִישׁוּ בֵּין אַבָּא וְאִימָּא דְּאִינּוּן מַחֲשָׁבָה וְעוֹבָדָא, וּבֵין קוֹל וְדִבּוּר דְּאִינּוּן בְּרָא וּבְרַתָּא, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יהו"ה אלהי"ם מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם (שם), **אֶ"ת קו"ל דָּא** (דף צד ע"א) **עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּשְׁכִינְתָּא עִמֵּיהּ, יהו"ה אלהי"ם אַבָּא וְאִימָּא, וְאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון יהו"ה, י' אַבָּא ה' אִימָּא ו' בְּרָא ה' בְּרַתָּא, דְּאִינּוּן מַחֲשָׁבָה וּמַעֲשֶׂה קָלָא וְדִבּוּרָא,** (וְרָזָא דְמִלָּה מַחֲשָׁבָה מִצְטַרְפָא לְמַעֲשֶׂה וְדָא רָזָא יו"ד דְּהִיא י' וְקָלָא וְדִבּוּר דְּאִיהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם), **קוֹל דַּהֲוָה אָזִיל בַּגָּן דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, שָׁמַע קָלֵיהּ דַּהֲוָה אָזִיל בְּגִנְתָּא בְּעַנְפֵּי אִילָנָא, מֵהָהוּא אִילָנָא דְּחָאב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, דַּהֲוָה אָמַר אִילָנָא לְסמא"ל חַיְיבָא נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, רָשָׁע אַל**

תְּגַע בִּי, וּבְאָן אַתַּר הֲוָה אָזִיל קָלָא בִּגְנִתָּא דְאִיהִי אדנ"י דִּינָ"א, לְסִטְרָא דְשִׁמָּאלָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (איוב א ו) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאלהי"ם לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, וְדָא אִיהוּ לְרוּחַ הַיּוֹם, וּמַה הֲווֹ אָמְרִין בְּנֵי הָאלהי"ם, אֶלָּא אָתוּ לְהִתְיַצֵּב עַל מֵימְרָא דַיהו"ה, דְּכַד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, אָמְרוּ אֵינוֹן מָה אָדָם וַתְּדָעֵהוּ (תהלים קמד ג), (ס"א אָמְרוּ אֵינוֹן מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וְגוֹמֵר) (שם ח ה).

וְעוֹד וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יהו"ה אלהי"ם, הַהוּא קָלָא הֲוָה בִּגְנִתָּא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּתַמָּן עֵץ הַחַיִּים נָטוּעַ, חַוָּה גָּרְמַת דְּאִתְעַקַּר אִילָנָא מִגִּנְתָּא, וְאָדָם גָּרִים בְּמַחֲשַׁבְתָּא דִּילֵיהּ דְּאִסְתַּלִּיק נְבִיעוּ דְאִילָנָא, דַּהֲוָה נָחִית לְגִנְתָּא, וְאִשְׁתְּאַרַת יַבָּשָׁה, יהו"ה דָּא אִילָנָא, ה"ה עַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי, ו' גּוּפָא דְאִילָנָא, י' אִיבָּא דִּילֵיהּ, נְבִיעוּ דִּילֵיהּ, נְקוּדָה דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה, דְּאִיהוּ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וּמִנָּלָן דְּאִתְקְרֵי נְבִיעוּ אֶחָד, כְּמָה דְּאִתְּמַר (בראשית א ט) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד, וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה אדנ"י.

וּבְגִין דָּא וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יהו"ה אלהי"ם (שם ג ח), וְכִי יָכִיל בַּר נַשׁ לְאִתְכַּסְיָא מִגֵּיהּ, וְהָא כְּתִיב (ירמיה כג כד) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא

אֲרֵאֶנּוּ נְאֵם יהו"ה, אֲלָא כְּסוּ פָּנָיו חֲרָלִים (משלי כד לא), **אִתְכַּסְיָאוּ אַנְפּוֹי מִבּשְׁת, דְּאִתְפַּקְחוּ עֵינַיְיהוּ וְחָזוּ מַה דְּעָבְדוּ לְעֵילָא, דְּגָרִימוּ לְאַעְקָרָא אִילָנָא מֵאַתְרֵיהּ, וּנְבִיעוּ לְסַלְקָא מִתַּמָּן, וְדָא אִיהוּ וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְגוֹמֵר, תַּמָּן אִתְכַּסְיָאוּ אַנְפּוֹהִי, מִן בּשְׁת, דְּתַמָּן חָאבוּ, בַּמֶּה דַּהֲוָה בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן, תַּמָּן אִתְכַּסְיָאוּ אַנְפּוֹהִי, אִית מָאן דְּאָמַר בְּתוֹךְ עֵץ דָּא צַדִּיק, וּבַאֲתַר דָּא וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו** (שמות ג ו), **דְּאִדְכַּר מַה דְּאִירַע לֵיהּ בְּקַדְמֵיתָא, אַדְכִּיר חוֹבֵיהּ וְאִתְכַּסֵּי מִבּשְׁת, וּבְגִין דָּא זָכָה וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט** (במדבר יב ה), **וְדָא י' דְּאִיהוּ חָכְמָה תַּתָּאָה, וְאִיהוּ אִיבָּא דְּאִילָנָא, דַּהֲוָה בְּרֵישׁ צַדִּיק, ו' גּוּפָא דִּבְרִית, ה"ה דָּא אֲתַר דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה, אַרְבַּע אַתְוָון הֲווֹ עַל צַדִּיק דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי, אִיהוּ גְּרִים דְּאִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ, וְאִתְעַקַּר אִיהוּ מִגִּנְתָּא, הָכִי אַעְקַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם מִגּוֹפֵיהּ, וְתָרִיךְ לֵיהּ מִגִּנְתֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית ג כד) **וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם.**

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וּתְרֵין

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן בַּ"ת, תַּמָּן אֵ"שׁ (נ"א תַּמָּן אַשְׁרֵי), **בְּהַהוּא זִמְנָא אִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁכִּינְתֵּיהּ, וְאִשְׁתְּאַרַת בַּת יְחִידָה, דָּא הוּא דִּכְתִיב** (איכה א א) **אֵיכָה**

יְשֻׁבָה בָדָד, וְרָזָא דְמִלָּה וַיִּקְרָא יהו"ה אלהי"ם אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה (בראשית ג ט), אַיֵּה כ"ה, אָמַר לֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּגָרְמַת כּוּלֵי הַאי, וְעָבְדַת פְּרוּדָא בְּאַתְוָון דְּאִסְתַּלַּק י' מִן ה' ו' מִן ה', וְאִשְׁתְּאָרַת שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא יְחִידָאָה, וּשְׁכִינְתָּא לְתַתָּא יְחִידָאָה, בְּגִין דָּא וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה, אַיֵּ"ה כ"ה, וַיֹּאמֶר אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן, בְּגִין דָּא וְאִירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, וְעוֹד וָאֵחָבֵא, רָזָא דְמִלָּה, עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר (משלי כג ב), מַאי סְתִירָה דְּבַר נַשׁ, אֶלָּא תָּא חֲזִי בְּזִמְנָא דְּאִית רְשׁוּ לְמִחְבְּלָא לְחַבֵּל, (דף צד ע"ב) אִתְּמַר בֵּיהּ (שמות כב ה) כִּי תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קוֹצִים וכו', וּבְהַהוּא זִמְנָא וְהָיָה כַּצַּדִּיק כָּרָשָׁע (בראשית יח כה), וּבְגִין דָּא אִית לֵיהּ לְבַר נַשׁ בְּהַהוּא זִמְנָא לְאִתְטַמָּרָא וּלְאִתְכַּסְיָיא, דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, דִּבְהַהוּא זִמְנָא יֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, וּבְגִין דָּא (שם) וָאִירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, וּבְמַאי נִסְתָּר בַּר נַשׁ מֵאִלֵּין דִּינִים וְקַטְרוּגִין דְּלָא שָׁלְטִין עֲלֵיהּ, בִּתְיוּבְתָּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (תהלים צא א) יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, דָּא אִימָּא דְאִיהִי סֵתֶר, עֶלְיוֹן מִנָּהּ דָּא חָכְמָה, דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע אֶלָּא בְּהּ', בְּצֵל שד"י יִתְלוֹנָן (שם) דָּא אִימָּא תַּתָּאָה, (נ"א עִלָּאָה) צֵל דְּשד"י דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם לט ז) אַף בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי צַלְמוֹ

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצַלְמוֹ מַמָּשׁ דָּא שְׁכִינְתָּא, צַלְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּמִדָּה דִּילֵיהּ בְּשִׁעוּר דִּילֵיהּ דְּלָא אוֹסִיף וְלָא גָּרַע, מַאי הָאָדָם דָּא שְׁכִינְתָּא, (נ"א דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא בִּשְׁכִינְתָּא לָא כְּתִיב בָּהּ בְּרִיאָה אֶלָּא אֲצִילוּת, וְעוֹד דַּהֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר וַיִּבְרָא יהו"ה אֶת הָאָדָם, מַאי אֱלֹהִי"ם אֶלָּא שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי אֱלֹהִי"ם, וְעַל הַהִיא נִשְׁמָתָא דְּאִתְיְהִיבַת בְּבַר נַשׁ אִתְּמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּדִיוּקְנָא דִּשְׁכִינְתָּא, וְעַל הַהִיא נִשְׁמָתָא אִתְּמַר אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאִסְתַּלִּיק מִבַּר נַשׁ נִשְׁמָתָא לָא יָכִיל לְאִתְנַעֲנָעָא. אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק יוֹמִין, וּבְרִי כָּל מָאן דְּפָגִים הַאי דְּיוּקְנָא, כְּאִלּוּ מְמַעֵט אֶת הַדְּמוּת, וּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא תַּמָּן, וּבְהַהוּא זִמְנָא שָׁלְטִין עֲלֵיהּ כָּל מִקַּטְרְגִין מִסְטְרָא דְּהַהוּא פְּגִימוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (דברים לא יז) עַל כִּי אֵין אֱלֹהַ"י בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה, הָרָעוֹת מְצָאוּנִי בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מִנַּי דְּאִיהִי אֱלֹהַ"י.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וּתְלַת

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, מַאי אלהי"ם מִי אֵלֶּה, וְעַל הַאי מִי אִתְּמַר (בראשית ג יא) **מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירוֹם אָתָּה וְגוֹמֵר, אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ** (שם), **הַהִיא דְּאִתְּמַר בָּהּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְהַהִיא דְּאִתְּמַר בָּהּ** (תהלים א א) **אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים, דְּהִיא רְשׁוּת הָרַבִּים אֵשֶׁת זְנוּנִים, מַאי רְשָׁעִים דָּא סמא"ל וְנָחָשׁ, הַהִיא דְּאָמַר עָלָהּ פַּרְעֹה** (שמות ה ב) **מִי יהו"ה אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלוֹ, אֲשֶׁר דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** (שם ב ב) **אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִי וַדַּאי, דְּאִיהִי תְּיוּבְתָּא, אַסְוָותָא לְכָל מַרְעִין וּמַכְתְּשִׁין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (איכה ב י) **מִי יִרְפָּא לָךְ, וַעֲלָהּ אִתְּמַר** (ישעיה ו י) **וָשַׁב וְרָפָא לוֹ, רְפָאוֹת תִּהְיֶה לְשָׁרֶךָ** (משלי ג ח), **זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּתָב לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דִּידָהּ אִיהוּ רָזָא דִּתְיוּבְתָּא, דְּיַחֲזִיר וְיֵתוּב הַהוּא דַּרְגָּא דְּרָחִיק לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאַתְרָהּ וְיִקְרַב לָהּ תַּמָּן, בְּהַהוּא זִמְנָא דִּשְׁכִינְתָּא מְרַחֲקָא מִבַּעְלָהּ, אִתְּמַר בְּבַר נַשׁ** (דברים כח ב) **וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלוּאִים לְךָ מִנֶּגֶד, חַיֶּיךָ אִתְקְרִיאַת, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ב ז) **וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקָרִיב לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, מַאי** (נ"א ומ"ד) **קָרוֹב יהו"ה לְכָל קוֹרְאָיו וכו'** (תהלים קמה יח), **דְּמָאן דְּקָרָא לֵיהּ בְּשִׁקְרָא רָחוֹק הוּא מִנֵּיהּ.**

אֻמָּת א׳ בְּרֵישָׁא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, מ׳ בְּאֶמְצָעִיתָא, ת׳ בְּסוֹפֵיהּ, (נ"א ד׳ אַתְוָון) **עִשּׂוּרָא דִילֵיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א אֻמָּת, דְּאִיהוּ עִישּׂוּר דְּאַרְבַּע מְאָה וְאַרְבְּעִין וְחַד, הָא רָזָא דְחַמְשָׁא וְאַרְבְּעִין מ"ה, בְּזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְשַׁקְּרִין בְּתוֹרַת אֱמֶת, בְּאוֹמָאָה דְשִׁקְרָא, אִתְמַר בֵּיהּ** (דניאל ח יב) **וַתַּשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, מַאי אַרְצָה דָּא שְׁכִינְתָּא, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקַיְּימִין תּוֹרַת אֱמֶת בְּאוֹמָאָה דְקִשׁוֹט, אִתְמַר בֵּיהּ** (תהלים פה יב) **אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח, וּבְגָלוּתָא אִתְמַר** (ישעיה נט טו) (דף צה ע"א)**. וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת, וְשִׁקְרָא שָׁלְטָא בְעָלְמָא,** (וּבְזִמְנָא דְאִתְתַּקַּן אֱמֶת וְאִסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ אִתְמְחֵי שִׁקְרָא מֵעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי יב יט) שִׂפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד, כּוֹנַנְתָּ לָא כְתִיב אֶלָּא תִּכּוֹן לָעַד (אֱמֶת), וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר (שם), מַאי אֱמֶת עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, שְׁכִינְתָּא דִילֵיהּ תּוֹרַת אֱמֶת, הֲיָתָה בְּפִיהוּ (מלאכי ב ו)), **וּמָאן שֶׁקֶר דָּא סמא"ל, בְּזִמְנָא דְאֱמֶת שָׁלְטָא אִתְעֲבַר שִׁקְרָא מֵעָלְמָא.**

אֱמֶת אִיהוּ בְּסוֹף תֵּיבִין, וְאִינּוּן בָּרָ׳א אֱלֹהִי׳ם לַעֲשׂו׳ת, בָּרָ׳א אֱלֹהִי׳ם אֵ׳ת, בֵּיהּ בָּרָא עָלְמָא, וַעֲלֵיהּ אִתְקְרֵי וְקַיְּימָא כָּל עָלְמָא, וְכָל מָאן דְּאוֹמֵי בְּשִׁקְרָא כְּאִלּוּ וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, וְשִׁקְרָא שָׁלְטָא כַּבְיָכוֹל בַּאֲתַר (נ"א אִתְרָךְ מֵאַתַר) **דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ יְרוּשָׁלַם, וְדָא גְּרִים דְּאִתְחָרַב בֵּיתָא, וְאִתְחַזַּר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, דְּהָכִי**

אוּקְמוּהוּ חָרַב בַּיִת רִאשׁוֹן וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, חָרַב בַּיִת שֵׁנִי וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, דֶּאֱמֶת הוּא סָבִיל עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּבְזִמְנָא דְאִתְעֲבִיד שִׁקְרָא יִתְהָרֵס הַבִּנְיָן, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בִּשְׁכִינְתָּא (עמוס ה ב) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה יד יב) אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן שָׁחַר, נָפְלָה עַטֶּרֶת רֹאשֵׁנוּ (איכה ה טז), דְּאִינּוּן ה' עִלָּאָה ה' תַּתָּאָה, ו' עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא סָבִיל תַּרְוַיְיהוּ, יְסוֹדָא דְכוּלָּא י', דָּא בְּרִית, כָּל מָאן דְּמְשַׁקֵּר וְעָבַר בֵּיהּ, כְּאִלּוּ אַעְקַר כּוּלָּא וְאַפֵּיל לֵיהּ, וְהַאי י' הִיא אֶבֶן הַשְׁתִיָּה דְּמִינָהּ הוּשְׁתַּת עָלְמָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קיח כב) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים וכו', וְאִיהִי יְסוֹדָא דְכוּלָּא, וַעֲלָהּ אִתְבְּנֵי, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּחָאב בְּאוֹת שַׁבָּת וּבְאוֹת תְּפִלִּין וּבְאוֹת יוֹמִין טָבִין וּבְאוֹת בְּרִית מִילָה, כְּאִלּוּ אַעְקַר לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, וְאַהֲדַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא י' לְעֵילָּא אִיהִי, אַמַּאי אִיהִי לְתַתָּא הָכָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, דָּא רָזָא עִלָּאָה, מֵאַרְבַּע אַתְוָון תַּלְיִין אַרְבַּע שְׁמָהָן, מִן י' יהו"ה, מִן ה' הוי"ה (נ"א הוי"ה), מִן ו' והי"ה, מִן ה' הוה"י (נ"א והי"ה הוה"י), עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וַדַּאי וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי, (וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ) (שמות לג כג), וּמִסְטְרָא דַּאֲחוֹרַיִם אִיהִי י' לְתַתָּא, וּמִסְטְרָא דְּפָנִים לְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְאִתְהַפַּךְ שְׁמָא

מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וּמֵרַחֲמֵי לְדִינָא, כַּד אִתְהַפַּךְ לְדִינָא אִיהוּ הוה"י י' לְתַתָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, מָאֲסוּ יִסּוּרִין דִּילָהּ, וְאִלֵּין דַּחֲבִיבִין יִסּוּרִין אִתְהַפַּךְ לוֹן מִדִּינָא לְרַחֲמֵי יהו"ה, וּבְהַהוּא זִמְנָא אֶבֶן מָאֲסוּ וכו', מַה דַּהֲוַת י' לְתַתָּא אִתְחַזְרַת לְעֵילָּא, וּמִסְטְרָא דְּוהי"ה אִיהִי י' בְּאֶמְצַע, בְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתַּטַּח לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר זַכָּאָה חוּלָקֵי דְּזָכִינָא לְהַאי, דְּדָא עִיקָּרָא וְיסוֹדָא דְּכֹלָּא.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, תַּמָּן אִישׁ תַּמָּן אִשָּׁה עִם ה'
דֵּאלהי"ם, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שיר ב ה) **סַמְּכוּנִי**
בָּאֲשִׁישׁוֹת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, וּמָאן גָּרִים דָּא, בְּגִין
דְּאִתְפַּשְׁטוּ מִכָּתְנוֹת אוֹר אָדָם וְחַוָּה, וּבְגִין דָּא סַמְּכוּנִי
בָּאֲשִׁישׁוֹת, בִּכְתָנוֹת עוֹר דְּאִינּוּן לָקָבֵל וְעוֹרוֹת אֵילִים
מְאָדָּמִים וכו' (שמות כה ה).

וְכִי אָדָם גָּרִים, וְהָא כְּתִיב (בראשית ג ב) **וַיֹּאמֶר הָאָדָם**
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא אָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְתָּא מֶה עֲבַדַת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
(שם יג) **וַיֹּאמֶר יהו"ה אלהי"ם אֶל הָאִשָּׁה מַה זֹּאת עָשִׂית,**
כָּל חוֹבָה דְּעָבַדַת לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי זֹאת עָבַדַת, וּבְגִין
דָּא מַה זֹּאת עָשִׂית, דְּאִיהִי מַה שְׁמוֹ, מַה זֹּאת וַדַּאי, מָה

יהו"ה אלהי"ך שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה (דברים י יב), **וְאַל תִּקְרֵי אִם אֶלָּא אֵם** (הָדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא יט ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ דְאִיהוּ י"ה אַבָּא וְאִימָּא עִלָּאָה), **וְאַנְתְּ לָא דְחֵילְתְּ מֵאִימָּא עִלָּאָה, לְזֹאת עֲבְדַת כָּל דָּא וַדַּאי, דְאִתְּמַר בָּהּ זֹאת אוֹת הַבְּרִית.** (בראשית ט יב)

דְּאָדָם (דף צה ע"ב) **וְאִתְּתֵיהּ אִתְּבְּרִיאוּ בְּדִיוּקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וּבְגִין דָּא חוֹבָא דְאָדָם הָוָה תַּלְיָא בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְחוֹבָה דְחַוָּה בִּשְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא מַה זֹּאת עָשִׂית, לְזֹאת עָשִׂית וַדַּאי, וְחוֹבָא דָּא גָּרַם דְּנָחֲתַת שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל עָבְדִין מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם, וּבְגִין דָּא אָמַר** (ויקרא כו מד) **וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים וכו', וּבָהּ אָמַר דָּוִד** (תהלים כז ג) **אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי וְגוֹמֵר, בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ וְגוֹמֵר, דָּא אִתְּמַר בְּמִלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג, וּמָאן גָּרִים לְמֶהֱוֵי אִיהוּ נָטִיר בָּהּ, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר** (שם קלב ד) **אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהו"ה וְגוֹמֵר. וְהַאי אִיהִי חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר** (קהלת ט טז) **וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר** (שמואל א ב ל) **כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלוּ, כַּד נָחִית שְׁלֹמֹה מִמַּלְכוּתֵיהּ הָוָה**

חָכְמָה דִּילֵיהּ בְּזוּיָה בְּעֵינֵי שַׁטְיָין, וְכַד אִסְתַּלַּק בְּמַלְכוּתֵיהּ אִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א ה י) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, דְּאִתְרַבְּיָאת עַד דִּמְטָאת לְהַאי אֲתַר דְּאִתְנְטִילַת מִתַּמָּן, לַאֲתַר דְּחָכְמָה עִלָּאָה, דְּאִיהִי חָכְמָה בְּרֵישָׁא, וְאִיהִי חָכְמָה בַּסּוֹף, וְאִיהִי תּוֹרָה בְּאֶמְצָעִיתָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא תּוֹרַת אֱמֶת, לְעֵילָּא תּוֹרַת חָכָם, לְתַתָּא חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא דְּשְׁלֹמֹה אִתְמַר וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה, דִּנְחִיתַת בֵּיהּ, וּסְלִיקַת בֵּיהּ, כְּמָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם.

אֲבָל בְּחַיָּיבַיָּא מַה כְּתִיב בְּהוּ, (איכה א יד) נְתָנַנִי יהו"ה בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם, (עמוס ה') נָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם (עמוס ה ב), וְאַף עַל פִּי דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְמֵיקַם מִגַּרְמָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ט יא) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת, וּמָאן גָּרִים דְּנָחְתַת לָהּ מֵאַתְרָהּ דָּא נָחָשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ג יד) וַיֹּאמֶר יהו"ה אלהי"ם אֶל הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּגָרְמַת דְּאִשְׁתַּכְּחַת יַבָּשָׁה וְנָפְלַת מֵאַתְרָהּ, אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוֹמֵר (שם), לַיִּיט לֵיהּ דְּלָא יְהֵא לֵיהּ מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין עַל מַה דְּסָמִיךְ, דְּאִינּוּן רַגְלוֹי וִידוֹי דְּקָצִיץ לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ גָּרִים קְצוּץ וּפְרוּד לְעֵילָּא, וּבְגִין דָּא עַל גְּחוֹנְךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ (שם),

וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו (שם כז לט) מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ.

עֶשֶׂר לְוָטַיָּא לַייט לְחִוְיָא, בְּגִין דְּגָרִים דְּאִתְפְּרַשׁ שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה מִבַּעְלָהּ, וְעֶשֶׂר לְאָדָם, וְעֶשֶׂר לְחַוָּה, וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא, דְּחָבַאת לַצַּדִּיק דְּאִיהוּ תְּשִׁיעָאָה, כְּלְהוּ חָאבוּ לַעֲשִׂירָאָה, וְאַרְעָא לַצַּדִּיק, וּמַאי (נ"א וְאַמַּאי) חָאבַת לַצַּדִּיק, דְּהָא בַּעֲבוּרֵךְ אָמַר לְאָדָם, וְעוֹד בְּגִין אָדָם לַייט לְאַרְעָא דְּאִתְנְטִיל מִינָהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה, אִם כֵּן מַה חָבַאת לַצַּדִּיק דְּאִיהוּ תְּשִׁיעָאָה.

אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ (שם ט) וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וַהֲוָה לֵיהּ רְשׁוּ לְמִמְחָא בִּידָא דְּאָדָם דְּלָא יֵכוּל מֵאִילָנָא דְמוֹתָא, וְלָא מָחַאת, בְּגִין דָּא אָמַר בַּעֲבוּרֵךְ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי אִית דַּעַת בְּאַרְעָא לְכוּלֵי הַאי, אָמַר לֵיהּ אִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ג יט) יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, אָמַר לֵיהּ וְהָא בְּחָכְמָה עִלָּאָה וּבְאַרְעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר הַאי קְרָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי דָּא לָקַבֵּל דָּא עָבַד קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, אִית חָכְמָה וְאִית חָכְמָה, אִית אַרְעָא וְאִית אַרְעָא.

אָמַר לֵיהּ אִם כֵּן מַה חָבַאת אַרְעָא לַצַּדִּיק דְּלָקְתָה תִּשְׁעָה, אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּבְרִית, אוֹת בְּרִית מִלְּגָאו טוֹב עָרְלָה רָע, דָּא מִלְּגָאו וְדָא מִלְּבָר, וּבְגִין דְּחוֹבָא דְּעֵץ הַדַּעַת גָּרִים פְּרוּדָא בֵּין צַדִּיק וּשְׁכִינְתָּא, בְּגִין דָּא לָקַאת אַרְעָא תִּשְׁעָה, וְאִינוּן דְּחָאבוּ בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲשִׂירִית לָקוּ עֶשֶׂר עֶשֶׂר. וְתָא חֲזִי שִׁבְעָה אַרְעִין אִינוּן אֶרֶץ אֲדָמָה אַרְקָא גֵּיא נְשִׁיָּה צִיָּה תֵּבֵל, וְאָדָם חָאב (דף צו ע"א) בְּבַת שֶׁבַע, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק, הִרְהֵר תְּיוּבְתָּא וְאִתְּמַר בֵּיהּ (שם) וָקָם, וַהֲוָה סָלִיק, וְכַד נָחִית תַּמָּן הֲוָה עָבִיד עוֹבָדִין וְתוֹלָדִין בְּכָל אַרְעָא וְאַרְעָא, מִנְּהוֹן הֲווֹ צָמְחִין וּמִנְּהוֹן לָא הֲווֹ צָמְחִין, וְאִית תַּמָּן בְּרָיִין מִנְּהוֹן בְּתֶרִין רֵישִׁין וְאִית מִנְּהוֹן בְּתַלַת עַד שֶׁבַע, וְאִית תַּמָּן אֲתַר דְּנַהֲרָא שְׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְאִית אֲתַר דְּלֵית בֵּיהּ נְהוֹרָא כְּלָל אֶלָּא חֲשׁוֹכָא וְקִבְלָא.

הָכִי אִינוּן אִלֵּין דְּנָחֲתִין לְשִׁבְעָה מִינֵי עֲנִיּוּתָא, אִית מִנְּהוֹן דְּלֵית לוֹן נְהוֹרָא כְּלָל, דְּכָל יוֹמֵיהוֹן אִינוּן בַּעֲנִיּוּתָא, וְאִית מִנְּהוֹן דְּאִית לְהוֹן נְהוֹרָא כָּל יוֹמֵיהוֹן וְאִינוּן בְּעוּתְרָא, וְאִית מִנְּהוֹן דְּלִזְמְנִין אִית לוֹן נְהוֹרָא

וּלְזִמְנִין חֲשׁוֹכָא, אִלֵּין אִינּוּן דְּאִתְיַילִידוּ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּסִיהֲרָא בֵּינוֹנִיִּים, לְזִמְנִין אִית לוֹן עוּתָרָא וְסָלְקִין, וּלְזִמְנִין עֲנִיוּתָא וְנָחֲתִין, וְאִית אָחֲרָנִין דְּעָבְדִין תּוֹלְדִין וּמַצְלִיחִין, וְאִית מִנְּהוֹן דְּלָא מַצְלִיחִין, וְאִית מִנְּהוֹן דְּמַצְלִיחִין (נ"א צָמְחִין) עַד פַּלְגוּ יוֹמֵיהוֹן וּמַיְיתִין בְּקַצְרוּת יוֹמִין, אִלֵּין דְּאִתְיְלִידוּ בְּמִלּוּיָא דְּסִיהֲרָא אִינּוּן צָמְחִין וְחַיִּין וּמַשְׁלִימִין כָּל יוֹמֵיהוֹן, וְאִינּוּן דְּאִתְיְלִידוּ בְּחֶסְרוֹנָא דְּסִיהֲרָא לָא צָמְחִין וּמַיְיתִין מִיָּד, וְאִינּוּן דְּאִתְיְלִידוּ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּסִיהֲרָא מִתְקַצְּרִין בְּפַלְגוּת יוֹמֵיהוֹן.

וְאִית אַרְעִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית לז כד) וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים אִית בֵּיהּ, אוּף הָכִי אִית בְּרַיָּין דְּאִינּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּבָתֵּיהוֹן מַלְיָין מַלְאֵכֵי חַבָּלָה, דְּאִינּוּן נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וְנָשְׁכִין לוֹן בְּכַמָּה נְשׁוּכִין דְּיִסּוּרִין, דְּאִינּוּן גָּרְמוּ קָדָם דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא, (בְּגִין דְּיֵיתוּ) בְּגִלְגּוֹלָא בְּאִלֵּין גּוּפִים וּבְאִלֵּין בָּתִּים, וְכַד נָשְׁכִין לוֹן אִינּוּן נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים בְּכַמָּה יִסּוּרִין אִינּוּן צָוְוחִין וַוי וַוי, וְאִית לוֹן קְטָטָה לְכֻלְּהוּ בְּבֵיתָא, וְצָוְוחִין בְּאִלֵּין מָארֵי דְּגֵיהִנָּם דְּנָדְנִין בּוֹ, וְאִית אָחֲרָנִין דְּכָל יוֹמֵיהוֹן בְּחֶדְוָה וּבְשַׁלְוָה בְּלָא עֲצִיבוּ כְּלָל, מִכָּל מַה דְּאִתְרַבִּי בְּשִׁבְעָה אַרְעִין, וְאִתְדַּנּוּ בְּשִׁבְעָה

מְדוֹרֵי גֵיהִנָּם, וְאִית בִּבְנֵי נָשָׁא כְּגַוְונָא דָּא, וְחַכִּימֵי דְּרָזִין אִלֵּין לוֹן אִתְמַסַּר לְמִנְדַּע.

תִּקּוּנָא שְׁתִּין וְחָמֵשׁ

בְּרֵאשִׁית בָּ֣רָ֣א אֱ֭לֹהִ֑ים (רִישֵׁי תֵּיבִין וְסוֹפֵי תֵּיבִין אָ"ב וָאֵ"ם תַּמָּן דְּאִינּוּן י"ה), **תַּמָּן אֵם, וְרָזָא דְמִלָּה** (שם ג ב) **וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הָיְתָה אֵם כָּל חָי, כְּגַוְונָא דְּהַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ** (משלי ב ג) **כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא, הַאי אֵם כָּל חָי לַאו אִיהִי כְּאִתְּתָא קַדְמָאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ** (בראשית ג יב) **הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, דְּגַרְמַת מִיתָה לְכָל עָלְמָא, דְּהָא אֵם כָּל חָי כְּתִיב בָּהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ** (קהלת ט ט) **רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ.**

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי תְּרֵין נְשִׁין הֲווֹ לֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אִין, חַד יֵצֶר הַטּוֹב וְחַד יֵצֶר הָרָע, חָדָא מִסִּטְרָא דְּעֶצֶם תַּקִּיפָא דִּינָא קַשְׁיָא, וַחֲדָא מִסִּטְרָא דִּבְשָׂרָא, מִתַּמָּן אִינּוּן רַכִּיכֵי לִבָּא, וְאִינּוּן דְּגַרְמָא אִינּוּן קְשֵׁי קְדָל, וְעַל אִתְּתָא דְּאִתְנְטִילַת מִגַּרְמָא אָמַר בֶּן סִירָא, גַּרְמָא דְּנָפִיל בְּחוּלָקָךְ טַב אוֹ בִּישׁ גַּרְרֵיהּ, וְעַל אִתְּתָא דְּגַרְמָא אָמַר אָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, לָא קְרָא לָהּ אִתְּתֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּחַוָּה דְּאִתְמַר בָּהּ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, דְּאַחֲרָא שִׁפְחָה הַוַת דְּמִסִּטְרָא

דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, חָדָא רַע וַחֲדָא טוֹב, וּמִסְטְרָא דְּעֵץ הַחַיִּים תַּרְוַיְיהוּ חַיִּים.

וּבְסִתְרֵי תּוֹרָה חַוָּה ח' ו"ה ח' חָכְמָה כ"ח מָ"ה, כְּלָלָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, ח' אִיהִי כְּגַוְונָא דְּאִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי תְּמִינָאָה לְעֶשֶׂר סְפִירָן מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְחָכְמָה בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדָע, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (משלי ג ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וּמִסְטְרָא דִּילָהּ וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים (בראשית ב ז), וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שם כג) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת, וְלָא אָחֳרָא דְּאִתְנְטִילַת מִגַּרְמָא, דְּגַרְמַת לֵיהּ מִיתָה, דְּהָא שִׁפְחָה גָּרְמַת וְיֵדְעוּ כִּי עֵירְמִם הֵם (שם ג ז), וּבְגִין דָּא (שם כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם.

(דף צו ע"ב)

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַמַּאי אָמַר, בְּגִינָהּ כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת (בראשית ב כג), כִּי מֵאָדָם הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, אַמַּאי מֵאִישׁ, אֶלָּא מֵאִישׁ תַּמָּן אֵ"ם וְתַמָּן יֵ"שׁ, תַּמָּן יֵ"שׁ הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ, תַּמָּן אֵם כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא (שם ב ג), וְאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא חָכְמָה וּבִינָה, דְּמִתַּמָּן אִתְנְטִילַת, וּבְגִין דָּא כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת.

וְאִית לֵיהּ אָחֳרָא דְּאִתְקְרִיאַת בַּת זוּגֵיהּ, הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב (בראשית ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם. תָּא חֲזִי אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּדִיּוֹקְנָא דִיהו"ה אִתְבְּרִי, וּבְדִיּוֹקְנָא דְעֶשֶׂר סְפִירָאן דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מִסְטָרָא דִיהו"ה, מִסְטָרָא דִ' אִתְקְרֵי אִישׁ, וּמִסְטָרָא דְה' עִלָּאָה אִתְּתֵיהּ אִתְקְרִיאַת אִשָּׁה אֵם כָּל חָי, וּמִסְטָרָא דְו"ה חַוָּה אִתְּתֵיהּ, וּמִסְטָרָא דְיו"ד ה"א וא"ו ה"א חַוָּה אִתְקְרֵי אָדָם, וּבְכָל מַה דַּהֲוָה בְּדִיּוֹקְנֵיהּ לָקָה.

תִּקּוּנָא שְׁתִין וְשִׁתָּא

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, דָּא אָדָם דְּכָלִיל שִׁית, וְאִינּוּן תְּרִין שְׁפָחוֹת מִסְטָרָא דְאִילָנָא דְטוֹב וָרָע עֶצֶם וּבָשָׂר, אִישׁ וְאִשָּׁה דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ב כג) כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת, הָא אַרְבַּע, אָדָם זָכָר וּנְקֵבָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וְגוֹמֵר, הָא שִׁית, וּבְגִין דָּא (שם ג כב) וַיֹּאמֶר יהו"ה אלהי"ם הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְגוֹמֵר, וְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין כְּאַחַד מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ אִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ וְאָמַר רַבִּי כְּאַחַד מֵהֶם הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר אִם עַל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת הֲוָה אָמַר, מַאי כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, וְעוֹד הֵן אָדָם הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר,

מַאי הָאָדָם בְּתוֹסֶפֶת ה', אֶלָּא ה' דְּהָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, יְהֵא (נ"א הוּא) לָא כְּתִיב אֶלָּא הָיָה, חַד מֵאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה כְּחַד מִן אַרְבַּע אַתְוָון דְּאִיהוּ ו'. וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ (שם) דָּא י', אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים (שם) דָּא ו' (נ"א ה'), וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם (שם) דָּא ו', חַי וַדַּאי, כַּד ה' הַוַת יְחִידָא מִגֵּיהּ עָאלַת בֵּין טוּב לָרָע, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם תְּרֵין יְצִירוֹת טוֹב וָרָע, לְמִנְדַּע (וְאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וְדָא ה' לָדַעַת טוֹב וָרָע לְמִנְדַּע) מַה דַּהֲווֹ גָּרְמִין לְמֶעֱבַד, וּבְגִין דָּא עָאלַת בֵּינַיְיהוּ.

בָּתַר דְּחָאב אָדָם דִּיצִירָה, אִתְפַּרְשַׁת ה' עִלָּאָה וְאִסְתַּלְקַת מִגֵּיהּ, וּבְגִין דְּלָא אִתְחַזְרַת לְגַבֵּיהּ, אָמַר אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, וְהַאי עֵץ הַחַיִּים הֲוָה נָטוּעַ בְּעֵץ הַגָּן, וּבְגִין דְּלָא זָכָה לְמֵיכַל מִגֵּיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ וַיְשַׁלְּחֵהוּ יהו"ה אלהי"ם מִגַּן עֵדֶן (שם ג כג) לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה דְּלָא הֲוָה כְּדַאי לְמֶהֱוֵי בְּגִנְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא, כֵּיוָן דְּלָא נָטִיר בָּהּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר, וְעָבַר עַל מֵימְרָא דְּמָארֵיהּ, דְּאִם הֲוָה נָטִיר דְּלָא עָבַר עַל מֵימְרָא דְּמָארֵיהּ, וְלָקַח גַּם מֵעֵץ

הַחַיִּים דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי יג יד) תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמּוֹקְשֵׁי מָוֶת, עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ (שם ג יח), וְדָא אִיהוּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת נוּקְבָא, אִיבָּא דְּאִילָנָא פְּרִי צַדִּיק.

וְעוֹד הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, אָמְרוּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין בְּגִין לְמֶהֱוֵי אִיהוּ כְּאַחַד מִינָּנָא כְּמָא דְּאָמַר חִוְיָא (בראשית ג ה) וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע, וְדָא אִיהוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע, דָּא גְּרִים לֵיהּ מוֹתָא, דְּאִם זָכָה לְמֵיכַל מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, מַה כְּתִיב בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַוי לוֹן לְאִינּוּן דְּמַנִּיחִין לְאִשְׁתַּדְלָא בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמַר בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים, וּבְפִקּוּדִין דִּילָהּ דְּאִינּוּן אִיבָּא דְּאִילָנָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם, וְאָזְלִין בָּתַר אִלֵּין דְּמִפַּתֵּי לוֹן מִסְטְרָא דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, דְּאָמְרִי לוֹן הִשְׁתַּדְלוּן בְּמַלְאָכְיָא דְּמַמָּנָן עַל כּוֹכְבַיָּא וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, וְעַל אִלֵּין דְּמַמָּנָן עַל רוּחִין וְשֵׁדִין, לְמֶהֱוֵי כֵּאלֹהִי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע, וַעֲלַייהוּ (דף צז ע"א) אִתְמַר, (עי' מ"ב כג, וירמיה מד), כֹּה אָמַר יהו"ה לַמְזַבְּחִים וְלַמְקַטְּרִים לַכּוֹכָבִים וְלַמַּזָּלוֹת וְלַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי, וְדָא אִיהוּ דְּמַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לְאָדָם וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְגוֹמֵר, וּבִלְעָם חַיָּיבָא בְּהַאי הַוָּה מִשְׁתַּדֵּל, וְדוֹר אֱנוֹשׁ וְדוֹר הַמַּבּוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְקַר לוֹן מֵעָלְמָא דֵּין וּמֵעָלְמָא דְּאָתֵי, וְדָא אִיהוּ (בראשית ב יז) כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעָלְמָא דֵּין וְתָמוּת בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְחוֹבָא דָּא גָּרִים חָרְבָּן בֵּי מַקְדְּשָׁא וְגָלוּת יִשְׂרָאֵל בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא וְאִתְקְטִילוּ מִנַּייהוּ.

דְּכָל חַד הַוָּה מְזַבַּח וּמְקַטֵּר, וַהֲווֹ נָחְתִין חַיָּילִין דִּלְעֵילָּא, וְכַד הַוָּה נָבִיא מְיַסֵּר לוֹן, מַה כְּתִיב בְּהוֹן (עי' ירמיה מד ה) וְלֹא שָׁמְעוּ לְקוֹל נָבִיא וְחוֹזֶה, וּבַמֶּה הַוָּה מְיַסֵּר לוֹן נָבִיא, הַוָּה אוֹמֵר לְהוֹן דִּיהוֹן חָזְרִין בִּתְיוּבְתָּא, וְאִי לַאו וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ (דברים יא יז), וְאִינוּן הֲווֹ מְזַלְזְלִין בֵּיהּ, וַהֲווֹ אָמְרִין אֲנַן אוּמִינָן לְאִלֵּין דִּמְמַנָּן עַל מְטָרָא, וְכָפִינָן לְהוֹן לְנַחְתָּא מְטָרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲלִיף לְהוֹן לְמִמַּנָּן בְּשִׁלִּיחוּתַייהוּ בְּגִינַייהוּ, וְקָטִיל לוֹן וְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּגִינַייהוּ, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ חוֹבָא דְּאָדָם דְּגָרַם לֵיהּ חִוְיָא מִיתָה לֵיהּ וּלְאִתְתֵּיהּ, דְּפַתֵּי לוֹן בְּהַהוּא אִילָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ג ה) כִּי יוֹדֵעַ אלהי"ם וכו', וּבְגִין דָּא מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נַשׁ בַּמֶּה שֶׁהוֹרִשְׁתָּ הִתְבּוֹנָן אֵין לָךְ עֵסֶק בַּנִּסְתָּרוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּמֶּה הַוּוֹ נָחֲתִין אִלֵּין חַיָּילִין, אָמַר לֵיהּ בְּרִי מָה אַתְּ חָשִׁיב דַּהֲווֹ נָחֲתִין, וַדַּאי הָא רָזָא דְּאִילָנָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּלָא עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלְיָיא לֵיהּ מִפּוּרְסָם לְעָלְמָא אֶלָּא בֵּינֵי חַבְרַיָּא, עַד דְּיֵיתֵי דָּרָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, אָמַר לֵיהּ כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְגַּלְיָא בֵּינֵי חַבְרַיָּא מַאי נִיהוּ, אָמַר לֵיהּ בְּנִי, מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה הֲוָה טוֹב, מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה הֲוָה רָע, נְבוּכַדְנֶצַּר הֲוָה יָדַע בֵּיהּ, וְהָכִי עָבִיד צַלְמָא דִילֵיהּ, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע אִילָנָא דְטוֹב וָרָע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דניאל ב לב) רֵישֵׁיהּ דִּי דְהַב טָב, חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כְסָף, עַד הָכָא הֲוָה מִסְטְרָא דְטוֹב, וּבְגִין דָּא אָמַר דִּי דְהַב טָב, מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה רַע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) מֵעוֹהִי וְיַרְכָתֵיהּ דִּי נְחַשׁ מִסְטְרָא דְנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי.

וּמֵהַאי אִילָנָא נָחֲתִין נִשְׁמָתִין דְּעֶרֶב רַב דְּאִינּוּן דְּעַרְבוּבְיָא דְטוֹב וָרָע, וְכַמָּה נִימִין תַּלְיָין מֵהַאי אִילָנָא דְּאִינּוּן צְבָא הַשָּׁמַיִם, דִּי מְמַנָּן עַל כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְכֻלְּהוּ מְעוֹרְבִין טוֹב וָרָע, וַהֲווֹ עַנְפִין תַּלְיָין מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, אִלֵּין מְמִיתִין וְאִלֵּין מְחַיְּיִין, אִלֵּין שֵׁדִים מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְאִלֵּין מַלְאָכִים מִסִּטְרָא דִימִינָא, וַהֲווֹ יָדְעִין כָּל גַּוְונִין דְּעַנְפִין דְּאִילָנָא דְּאִינּוּן מַזָּלוֹת וְכוֹכָבִים, וַהֲווֹ לָקְטִין עִשְׂבִין כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין

גַּוְונִין, וַהֲווֹ עָבְדִין דְּיוֹקְנִין כְּפוּם הַהוּא מַזָּל דַּהֲווֹ בָּעָאן לְנַחְתָּא לֵיהּ, כְּגוֹן טָלֶה אוֹ שׁוֹר אוֹ בְּתוּלָה אוֹ תְּאוֹמִים דְּאִיהוּ צוּרַת אָדָם דּוּ פַּרְצוּפִין, דְּאִיהִי דְּיוֹקְנָא דְּנוּקְבָא, אוֹ סַרְטָן אוֹ אַרְיֵה אוֹ מֹאזְנַיִם אוֹ עַקְרָב אוֹ קֶשֶׁת אוֹ גְּדִי אוֹ דְּלִי אוֹ דָּגִים, וַהֲווֹ מְקַטְּרִין לוֹן בְּאִלֵּין עִשְׂבִּין בְּכָל גַּוְונָן, לְכָל חַד כְּפוּם גַּוְונָן דְּיֵלֵיהּ לְעֵילָּא, וְהָכִי הֲווֹ עָבְדִין דְּיוֹקְנִין דְּצוּרַת חַמָּה וּלְבָנָה וְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וַהֲווֹ מְקַטְּרִין לְכָל צוּרָה דַּהֲווֹ בָּעָאן לְנַחְתָּא לְעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר עֲלַיְיהוּ כֹּה אָמַר יהו"ה לַמְקַטְּרִים וְלַמְזַבְּחִים לַכּוֹכָבִים וְלַמַּזָּלוֹת וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי.

אָמַר לֵיהּ מַאי לַמְזַבְּחִים, אָמַר לֵיהּ לְכָל דְּיוֹקְנָא דַּהֲווֹ עָבְדִין, דְּנָטְלִין בְּעִירָן אוֹ עוֹפִין כְּפוּם הַהוּא מַזָּל, וַהֲווֹ דָּבְחִין עֲלַיְיהוּ, וְדָא אִיהוּ לַמְזַבְּחִים, וַהֲווֹ נָחֲתִין לוֹן וּמְמַלְּלִין עִמְּהוֹן וַהֲווֹ עָבְדֵי רְעוּתֵהוֹן, וְהַווּ סָגְדִין לוֹן וְהֲמָנִין בְּהוֹן, אָמַר לֵיהּ בְּמַאי הֲווֹ נָחֲתִין לוֹן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הֲווֹ יָדְעִין כָּל שְׁמָהָן דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, וַהֲווֹ מַשְׁבִּיעִין לוֹן, וּלְבָתַר עָאלִין שְׁמָא מְפָרַשׁ (דף צז ע"ב) בְּפוּמֵיהוֹן דְּאִלֵּין דְּיוֹקְנִין וַהֲווֹ מְמַלְּלָן, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב (ירמיה נא מד) וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו, נָפַל שְׁמָא מְפָרַשׁ וּמִיָּד נָפְלַת צַלְמָא עַל אַנְפּוֹהִי, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי אֵיךְ הֲוָה

שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלִּיל בְּהוֹן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי עַל הַאי אִתְּמַר (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה וכו', אָמַר לֵיהּ וְכִי יָכִיל בַּר נַשׁ לְאוֹלִיף שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַגָּנָא, אָמַר לֵיהּ אִין.

וּכְגַוְונָא דָּא מָאן דְּנָפִיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְאַעְיל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ דְאַפִּיק זֶרַע מִנֵּיהּ מֵאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ וְאַעְיל בִּרְשׁוּת נוּכְרָאָה, כְּאִלּוּ הַאי נָטַע אִילָנָא דְטוֹב וָרָע, וּבְגִין הַאי בַּר דְּנָטַע בְּזוֹנָה אוֹ שִׁפְחָה אוֹ גּוֹיָה אוֹ נִדָּה, אִתְּמַר (שם ד) לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל, וְעַל בְּרַתָּא דְאִתְעֲבִידַת בְּגַוְונָא דָּא אִתְקְרִיאַת מַסֵּכָה, וַעֲלַייהוּ אִתְּמַר (דברים כז טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמַסֵּכָה וגומֵר, וְשָׁם בַּסָּתֶר, מַאי בַּסָּתֶר בְּסִתְרוֹ דְעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות כ כג) לֹא תַעֲשׂוּן (אתי) אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּא לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי כְּדְמוּת שַׁמָּשַׁי שֶׁמְּשַׁמְּשִׁין אוֹתִי (נ"א לְפָנַי) בַּמָּרוֹם, לְצַיְירָא בַּסֵּתֶר דִּילִי שׁוּם צִיּוּר אוֹ דְמְיוֹן, דְּכָל מָאן דְּצַיֵּיר לְעֵיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּסָּתֶר (דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן), שׁוּם צִיּוּר וְצֶלֶם וּדְמוּת כְּגַוְונָא דְמְצַיְירִין בְּשַׁמָּשִׁין דִּילֵיהּ, נִשְׁמָתֵיהּ אִתְלַבְּשַׁת בְּהַהוּא צַלְמָא, כַּד נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא, קָלָא נָפְקַת

לְגַבָּהּ לְצַלְמָא תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ישעיה מ כה) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ, וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵ"ל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ (שם יח). וּבְרִי וַדַּאי כָּל מָאן דְּנָפִיק מֵרְשׁוּת הָרַבִּים וְאַעִיל בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד אוֹ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְאַעִיל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, כְּאִלּוּ עָרַב שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעֲבוֹדָה זָרָה, וְעָבִיד אִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, וְדָא הוּא רָזָא דַּהֲוָה נָפִיק בְּלָעוֹ מִפִּיו, דְּבֵיהּ הֲוָה אָמַר צַלְמָא דִּנְבוּכַדְנֶצַּר אֲנִכִי יהו"ה אלהי"ך, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא, וְעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַעְקָרָא הַאי אִילָנָא מֵעָלְמָא וּלְאוֹקָדָא לֵיהּ בְּגֵיהִנָּם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם א לא) וְהָיָה הֶחָסֹן לִנְעֹרֶת וְגוֹמֵר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֵּן אַסִּיר לְעַמָּא לְאִשְׁתַּמְשָׁא בְּשׁוּם מַלְאָךְ וְלָא בִּשְׁמָא בְּעָלְמָא בָּתַר דְּאִית עִרְבּוּבְיָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי לַאו הָכִי, דְּהָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם (בראשית ב טז) מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכוֹל תֹּאכֵל, מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַאי הֲוָה קֶדֶם דְּחָאב, בָּתַר דְּחָב וְנָחִית מֵאַתְרֵיהּ וְאִתְעָרַב בְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, כְּאִלּוּ הֲווֹ מְעוֹרְבִין בְּאִילָנָא

דְּטוֹב וָרָע, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא עוֹבְדִין עֲבוֹדָה זָרָה בְּטַהֲרָה הֵם.

אֲבָל אִלֵּין דְּיָדְעִין אֵילָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, נָטוּעַ בְּגַן דִּילֵיהּ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דִּילֵיהּ, דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, יָכְלִין לְנַחְתָּא חֵילָא מִתַּמָּן לְגַבֵּי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּלָא עִרְבּוּבְיָא כְּלָל, בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ (בראשית יא א), נָטוּעַ בְּגַן בְּלָא עִרְבּוּבְיָא כְּלָל, וּבְגִין דָּא אָמַר לְמִינוֹ, אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לָא אִתְּמַר בֵּיהּ לְמִינוֹ, אֲבָל מְעוֹרָב מִין דְּלָא בְּמִינֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (ויקרא יט יט) שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וכו׳, שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק אֱמוּנָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר אֲמִירָן, בְּמַחֲשַׁבְתָּא חֲדָא בִּרְעוּתָא חֲדָא בְּלָא עִרְבּוּבְיָא כְּלָל, דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה נְטוּעָה בֵּיהּ, וְאִיהִי גַּן דִּכְלְהוּ סְפִירָן בָּהּ אִינּוּן חָד, וְכָל חַד עָבִיד בָּהּ פְּרִי לְמִינוֹ, אִיהִי מִן דְּכָל חַד וְחַד לָא נָפִיק מִנֵּיהּ זַרְעִין לְבָר, הָכִי צָרִיךְ בַּר נַשׁ דְּלָא אַפִּיק זַרְעָא לְבָר מִבַּת זוּגֵיהּ, דְּאִיהִי מִן דִּילֵיהּ יְחוּדָא דִּילֵיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְצָרִיךְ בַּר נַשׁ לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט מִנֵּיהּ כָּל

מַחֲשָׁבִין דְּאִינּוּן קְלִיפִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (משלי יט כא) רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ, וּלְסַלְקָא שְׁכִינְתֵּיהּ לְגַבֵּיהּ בְּמַחֲשַׁבְתָּא חֲדָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַעֲצַת יהו"ה הִיא תָקוּם, כְּגַוְונָא דְּבַר נַשׁ דְּמִתְיַחֵד בְּבַת זוּגֵיהּ, וְאִתְפַּשַּׁט מִלְבוּשׁוֹי לְמֶהֱוֵי עִמָּהּ חַד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב כא) וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, הָכִי צָרִיךְ לְאַפְשָׁטָא מִנֵּיהּ כָּל מַחֲשָׁבִין אָחֳרָנִין, בְּזִמְנָא דְּמִיַּחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא תְּרִין זִמְנִין, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד.

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְשֵׁבַע

(דף צח ע"א)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם דָּא מטטרו"ן, דְּבָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַדְמוֹן וְרֵאשִׁית לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם דִּלְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ אָדָם הַקָּטֹן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד לֵיהּ בְּדִיוּקְנָא וְצִיּוּרָא דִּלְעֵילָּא בְּלָא עַרְבוּבְיָא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, וְאִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ (שם יא ז), כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא וַי מָאן דְּעָבִיד עַרְבוּבְיָא לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, דְּהַאי אִילָנָא דְּעַרְבוּבְיָא, עַרְבוּבְיָא מֵאִילָנָא דְּמוֹתָא, בְּגִין דָּא אִתְקְרֵי מַטֶּה, דְּאִתְהַפַּךְ לְנָחָשׁ לְאַלְקָאָה בֵּיהּ לְחַיְבָיָא, וּמָאן אִיהוּ דְּאַפִּיךְ לֵיהּ קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, כֵּיוָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה יָדַע דְּאִילָנָא דָּא הֲוָה עָתִיד לְגָרְמָא מִיתָה לְאָדָם (וּלְכָל בְּרְיָין דַּעֲתִידִין לְמֶהֱוֵי אַבְתְּרֵיהּ) אַמַּאי בָּרָא לֵיהּ לְאָדָם דְּעָתִיד לְמֶחֱטֵי קַמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי דְּיוֹקְנָא דִּלְעֵילָא לָא הֲוָה שְׁלִים עַד דְּבָרָא לְאָדָם, דְּהָכִי הֲוָה אָדָם דִּלְעֵילָא (כ"י לְגַבֵּי אָדָם דִּלְתַתָּא), כְּגַוְונָא דִּנְשָׁמְתָא לְגַבֵּי גּוּפָא, וּכְמָה דְּלָא אִית עוֹבָדָא לְנִשְׁמְתָא בְּלָא גּוּפָא, הָכִי הֲוָה צָרִיךְ לְמֶעֱבַד דְּיוֹקְנָא לְתַתָּא לְאַפָּקָא בֵּיהּ עוֹבָדָא, וְכֹלָּא כְּגַוְונָא (כְּעוֹבָדָא) דִּלְעֵילָא, אָדָ"ם אִיהוּ לְחֶשְׁבַּן וְעֵיר דַּחֲנוֹ"ךְ תֵּשַׁע נְקוּדִין, פְּעוּלָה דִּילֵיהּ שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא בְּכָל (מִכָּל) אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא.

אָדָם דִּלְעֵילָא לָא הֲוָה שְׁלִים בְּלָא נוּקְבָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם, אָדָם דְּכַר, וְאָדָם נוּקְבָא, וְכַד אִתְבְּרִי אָדָם דִּלְתַתָּא דְּאִיהוּ נוּקְבָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אִשְׁתַּלִּים דְּיוֹקְנָא דִּלְעֵילָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוֹ"ה אֱלֹהִי"ם וְכוֹ' (שם ב ה), וְאַמַּאי בְּגִין דְּאָדָם אַיִן, וּבְגִין דָּא מוּכְרַח הֲוָה אָדָם לְמִבְרֵי לֵיהּ, לְאִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ דְּיוֹקְנָא דִּלְעֵילָא, וְנוּקְבָא

בְּהַאי אָדָם בָּה הָוָה חָד, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נא ב) כִּי אֶחָד קְרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רָזָא דִנְשְׁמָתָא.

לְבָתַר אָמַר (בראשית ב יח) לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ, דָּא גּוּפָא דְאִיהוּ עֶבֶד שִׁפְחָה כְּלִיל מִטּוֹב וָרָע, בְּגִין לְמֶהֱוֵי לֵיהּ אַגְרָא וְעוֹנְשָׁא, וּבְגִינָהּ אָמַר (דברים ל ו) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב אֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע, וְאָמַר לֵיהּ וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים, דְּאִם לָא יַהֲבָה בִּידֵיהּ, לָא הָוָה לֵיהּ אַגְרָא וְעוֹנְשָׁא, וַהֲוָה כִּבְעִירָא, וְעִם כָּל דָּא אַחְזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ, כָּל מַה דְּאִירַע לֵיהּ, אִם הֲוָה מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד דְּהוּא כְּלַפֵּי זְכוּ, אוֹ אִם הֲוָה מַטֶּה בָּהּ כְּלַפֵּי חוֹבָא, דְּאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא בְּמִיתָתֵיהּ לָא הֲוָה אַחְזֵי לֵיהּ תְּרִין אוֹרְחִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן.

וְאַחְזֵי לֵיהּ דְּלָא הֲוָה מְעָרֵב טוֹב בְּרָע, דְּאַפְרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וְרָזָא דְמִלָּה וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם (שמות כו לג), וְהָכִי עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ טַרְפְּשָׁא, דְאַפְרִישׁ בֵּין דַּרְגִּין דְּאִילָנָא דְטוֹב, וּבֵין דַּרְגִּין דְּאִילָנָא דְרָע, וּמַנִּי לוֹן דְּלָא

לְעָרְבָא טוֹב עִם רָע, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ב יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַנִּי לֵיהּ לְאִסְתַּמְרָא מִנֵּיהּ, וּלְבָתַר אָמַר אִיהוּ (שם ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי וְגוֹמֵר.

אַדְהָכִי הָא סָבָא חַד אִזְדַּמַּן לֵיהּ, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזֵינָא קְרָא דְּאָמַר בְּאוֹרַיְיתָא (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וְהָא אוֹרַיְיתָא קָדָם דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא הֲוָת, וַחֲזֵינָא דְּעָלְמָא אַקְדִּים לְאָדָם, דְּכָל עָלְמָא וְצָרְכוֹי אִתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאִתְבְּרִי אָדָם, אִי הָכִי מַאי תַּקַּנְתָּא אִית הָכָא, אָמַר לֵיהּ סָבָא וְהָא כְּתִיב דְּנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא אִתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית א א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם וְלֵית רֵאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (משלי כ כז) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, אִיהִי נְשָׁמְתָא דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא, אֶלָּא אִית אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְּאִיהוּ אָדָם דְּנִשְׁמָתָא, וְאִית אָדָם דְּגוּפָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים קמד ד) אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ירמיה יז ה) אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח (דף צח ע"ב) בָּאָדָם וְשָׂם בָּשָׂר זְרוֹעוֹ, וְדָא סמא"ל אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן, וְאִית לֵיהּ תְּרֵין נוּקְבִין בִּישִׁין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשׁוֹת מֵת לֹא יָבֹא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא, וְלֵית אָבִיו אֶלָּא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵית אִמּוֹ אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, וְכִי לָא אִתְמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבִשְׁכִינְתֵּיהּ (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יהו"ה, מָה אֵשׁ אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה הָכִי אִיהוּ לָא מְקַבֵּל טֻמְאָה, אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (במדבר יט כ) אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וְדָא שְׁכִינְתֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה, אֲבָל כָּל מָאן דְּסָאִיב אֲתַר דְּאִיהִי שַׁרְיָא בֵּיהּ, אִתְחַשִּׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ עָבִיד לֵיהּ, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא, וְלֵית אָבִיו אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵית אִמּוֹ אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא מָאן דְּאַעְיל מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב לב) וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי, וְדָא אדנ"י, דְּאִיהוּ רְשׁוּת הַיָּחִיד דְּאִיהוּ יהו"ה יְחִידוֹ דְּעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם.

(וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא מָאן דְּאַעְיל מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר) (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, דָּא אָדָם בְּלִיַּעַל, וּמִסְטְרָא דָּא בַּר נַשׁ רָשָׁע קָרוֹי מֵת מֵעִיקָּרָא מִקַּמֵּי דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, אֲבָל לָא אִתְמַר עַל אָדָם דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּקוּדְשָׁא, וְכַמָּה טִפְשִׁין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָמְרִין הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר עַל בַּר נַשׁ דְּיָמוּת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אָדָם כִּי יָמוּת, וְאֵיךְ אָמְרִין דְּלָא יְהֵא מִיתָה מִינֵּיהּ, וַי לוֹן דְּטַב לוֹן דְּלָא

אִתְּבְּרִיאוּ בְּעָלְמָא, דְּאִלֵּין אִינּוּן דְּשַׁוְיָן לוֹן, שַׁוְיָן לְאָדָם דְּאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל וּלְאָדָם בְּלִיַּעַל, וְאָמְרִין כְּאָדָם טוֹב כַּחוֹטֵא כּוּלְהוֹן שָׁוִין, יְהֵיוּ כְּמוֹץ לִפְנֵי רוּחַ אִלֵּין חַיָּיבַיָּא דְּאָמְרֵי הָכִי, וּמַלְאַךְ יהו"ה דּוֹחֶה מִנַּייהוּ.

דְּאִית אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ מַלְאָךְ וְדָא מטטרו"ן, וְאִית אָדָם בְּדִיּוּקְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אֲצִילוּתֵיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְלֵית לֵיהּ בְּרִיאָה וְיִצִירָה וַעֲשִׂיָּה אֶלָּא אֲצִילוּתָא, וּבַאֲתַר דָּא לֵית חֵטְא וְלָא מָוֶת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, וְעַל הַאי אָדָם בְּלִיַּעַל מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא לְמֵיכַל מִנֵּיהּ, וּדְלָא לְעָרְבָא לֵיהּ עִם טוֹב, דְּהַאי אִיהוּ כְּמָאן דְּעָרִיב כַּסְפָּא עִם עוֹפָרֶת, וְדָא גָּרִים בִּלְבּוּלָא בְּפַמַּלְיָא דִּלְעֵילָּא, וְעָרַב חֲשׁוֹכָא בִּנְהוֹרָא מַה דְּאַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלָא עוֹד אֶלָּא מָאן דְּאַעְיל זַרְעֵיהּ בַּנְּדָּה אוֹ שִׁפְחָה אוֹ גּוֹיָה אוֹ זוֹנָה, כְּאִלּוּ מְעָרֵב מַה דְּאַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב (שם ו) וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם, דְּאִינּוּן מֵי נִדָּה לְמֵי דַכְיָא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוּתָּר, וְדָא כָּשֵׁר וְדָא פָּסוּל, דָּא טוּמְאָה וְדָא טָהֳרָה, אִלֵּין אִינּוּן

שִׁית סִדְרִין דְּאִתְיְהִיבַת (בְּהוֹן מִשְׁנָה) (ס"א לְמֹשֶׁה), **לְאַפְרָשָׁא בֵּין טוֹב לָרָע, דְּעָרַב לוֹן אָדָם וְדָרִין דְּאָתוּ אַבַּתְרֵיהּ.**

תִּקּוּנָא תְּמַנְיָא וְשִׁתִּין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, מַאי אלהי"ם, לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים (בראשית ג כד), **מַטֵּה הָאלהי"ם וַדַּאי, וְדָא מטטרו"ן, וְהָא אוּקִימְנָא לֵיהּ דְּאִתְהַפַּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וּבֵיהּ אִשְׁתַּנִּיוּ** (נ"א אִשְׁתַּכְחוּ) **כָּל דִּיוּקְנִין דְּלָא דָמוּ דָּא לְדָא, כַּד אִתְהַפַּךְ מִימִינָא לְשְׂמָאלָא אַחֲזֵי פַּרְצוּפָא דְּשׁוֹר, וְכַד אִתְהַפַּךְ מִשְּׂמָאלָא לִימִינָא אַחֲזֵי פַּרְצוּפָא דְּאַרְיֵה, וְכַד אִתְהַפַּךְ מִתַּרְוַיְיהוּ לְמַעֲרַב אַחְזִיר אַנְפּוֹי וְאִתְהַפַּךְ לְנֶשֶׁר** (נ"א לְאָדָם), **וְכַד אִתְהַפַּךְ מִתַּרְוַיְיהוּ לְמִזְרָח דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא אִתְהַפַּךְ לְאָדָם** (נ"א לְנֶשֶׁר), **מִלְּמַטָּה לְנֶשֶׁר, לֵית דִּיוּקְנָא בְּעָלְמָא דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ.**

תְּרִין עֲשַׂר מַזָּלוֹת אִתְחַזְיָין בֵּיהּ, וְכָל דִּיוּקְנִין דְּמַלְאָכַיָּיא וְדִיוּקְנִין דִּנְשְׁמָתִין וְדִיוּקְנִין דְּכָל מַה דְּאִתְבְּרִי בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, (לַאו אִיהוּ דִּיוּקְנָא דְּאָדָם שְׁלִים בְּכָל תִּקּוּנִין, אֶלָּא אִם הוּא) (נ"א כְּלָא הַוָּה) **כְּלִיל בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלַיָּא וְכָרְסַיָּא וּמַלְאָכַיָּא וְגַן עֵדֶן וְגֵיהִנָּם, מִסְטְרָא דְּתַרְוַיְיהוּ אִתְיְהִיב**

יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע, גַּן עֵדֶן מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב (משלי יח כב)**, גֵּיהִנֹּם וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה** (קהלת ז כו)**, וְתַרְוַיְיהוּ בְּלִבָּא, לֵב חָכָם לִימִינוֹ, וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ**

(שם י ב)◆

תִּקּוּנָא שִׁתִּין וְתִשְׁעָה

(דף צט ע"א)

בְּרֵאשִׁית ב׳ תְּרִין חָכְמָה וּתְבוּנָה (ובינה), **תְּלִיתָאָה יִרְאַת יהו"ה רֵאשִׁית דַּעַת** (משלי א ז). **וּבְהַאי דַּעַת אִתְּמַר** (בראשית ד א) **וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ, דְּלֵית זִווּג אֶלָּא בְּדַעַת דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. יְחוּדָא דְּאַבָּא וְאִימָּא. הָכִי אִיהוּ לְתַתָּא צַדִּיק יְחוּדָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא דְּלַתַּתָּא, וְגוּף וּבְרִית עֲלַייְהוּ אִתְּמַר** (שמואל א ב ג) **כִּי אֵ"ל דֵּעוֹת יהו"ה וְגוֹמֵר, וְתַרְוַייְהוּ עֵדוּת, דְּלֵית עֵדוּת פָּחוּת מִתְּרֵין.**

וְהַאי בֵּן אִיהוּ יְחוּד דְּאַבָּא וְאִימָּא, אִיהוּ עַמּוּד סָבִיל כֹּלָּא, כְּגַוְונָא דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא דְּאִתְּמַר בְּהוֹן דְּעָלְמָא עַל חַד סַמְכָא קַיְימָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי י כה) **וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, הָכִי אַבָּא וְאִימָּא סָמְכִין עַל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ יְחוּד בֵּין אֵם וּבַת כְּגַוְונָא דָּא הו"ה, וּבֵיהּ אִתְעַבִּידוּ ה"ה אֶחָד י"ג הָכָא וְי"ג הָכָא,**

וְאִיהוּ וֹ' יְחוּד דְּתֵרֵי אַחְיוֹת, כְּגַוְונָא דָּא וַיִּיצֶר יהו"ה, דָּא רָזָא דְּא' י' לְעֵילָּא י' לְתַתָּא ו' בְּאֶמְצָעִיתָא.

יְחוּדָא דְּתַרְוַיְיהוּ כְּלָּה וַחֲמוֹתָהּ, (ה' מִן אלהי"ם ו') (נ"א ה"י מִן אלהי"ם ו' מָלֵא), **כְּלָּא דְּתַרְוַיְיהוּ ה"ה אִמָּא וּבְרָתָא, ו' בֵּין תַּרְוַיְיהוּ, לְעֵילָּא לֵית עֶרְוָה, וּבַאֲתַר דָּא אָמַר לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אִמְּךָ הִוא** (ויקרא יח ז) **לְתַתָּא בַּר מֵאַתְרֵיהּ אָמַר לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ, לְתַתָּא לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת, וְהָא אוּקִימְנָא לְעֵיל. וְעוֹד אַשְׁכַּחְנָא רָזָא עִלָּאָה, עֶרְוָ"ה עֵ"ר ו"ה, כַּד ו' בֵּין עֵר דְּאִיהוּ רַע אִתְעֲבִיד עוֹר, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ג כא) **וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר** (ויקרא יט יד) **וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, דְּהָא רַע מִן עִוֵּר, אִיהוּ עֶרְוָה דְּאַפְרִישׁ בֵּין ו"ה דְּאִינּוּן אָח וְאָחוֹת, כַּד אִתְלַבַּשׁ אִילָנָא דְּחַיֵּי בְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ב ט) **וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי** (ס"א דְּהַאי) **עֵר בֵּין בְּרָא וּבְרָתָא לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה, לֹא תִקְרְבוּ ו' לְה' דְּלָא אִתְגַּלְיָא רַע בֵּינַיְיהוּ דְּאִיהוּ אַחֵר, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר** (משלי כה ט) **וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל, עֶרְיָ"ה תֵּעוֹר קַשְׁתֶּךָ** (חבקוק ג ט), **עֵר יה, רַע בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ בֵּין י"ה, הַהוּא רַע לָא תִקְרַב י' בְּה'.**

וְהַאי אִיהוּ קְלִיפָּה דְּעָרְלָה, עֵ"ר מִן עָרְלָה ר"ע, אָדָם

בְּהַאי חָאב, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אָדָם הָרִאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, וְדָא גָּרִים עֶרְיַין בְּעָלְמָא, וּבְגִין דָּא עֶרְיָה תֵּעוֹר קַשְׁתָּךְ, תֵּעוֹר אִיהוּ עֶרְוַת בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, בְּאָן אֲתַר קַשְׁתָּךְ דְּאִיהוּ קֶשֶׁת הַבְּרִית, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית לה טז) וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ, תְּקַ"שׁ אִיהוּ קֶשֶׁ"ת, (וְרָזָא דְמִלָּה בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים), (שם ג טז) וּמִתַּמָּן אָמְרָה חַנָּה (שמואל א א טו) אִשָּׁה קְשַׁ"ת רוּחַ אָנֹכִי.

וְדָא רָזָא אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן, וְאוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּא מִלָּה דְאַקְשִׁישׁ לִי, מוֹקֵשׁ כְּתִיב בֵּיהּ, דְּבֵיהּ הֲוָה מוֹקֵשׁ לְאָדָם קַדְמָאָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, וּמַה דְּנָטִיר לֵיהּ אִיהוּ בְּהֵקֵשׁ בְּשׁוּתָּפוּ עִמִּי, בְּדִיּוֹקְנָא דִילִי, עֲלָהּ אִתְמַר (שם א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּגִין דְּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית זָכָה לְמַלְכוּת, הֲרֵי אִיהוּ בְּהֵקֵשׁ לִי בְּשׁוּתָּפוּ עִמִּי, וְאִם לָא נָטִיר לֵיהּ אִתְחֲזַר קַ"שׁ, קֶשֶׁה לֵיהּ קְשֵׁה לְאָת ה׳, וְעַל הַאי קַשׁ אִתְמַר (עובדיה א יח) וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ, וְאִיהוּ לְקַ"שׁ בְּהִפּוּךְ אַתְוָון שֶׁקֶ"ל, וְאִיהוּ שֶׁקֶל לַצַּדִּיקִים דְּנָטְרִין בְּרִית שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וַוי לְמָאן דְּלָא נָטִיר לֵיהּ, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר לֵיהּ, וּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית הַאי אִיהוּ עֵד עֲלֵיהּ ע׳ מִן שְׁמַע ד׳ מִן אֶחָד, וְאִי לָא נָטִיר בְּרִית פָּרַח

מְנֵיהּ קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד, וְאִשְׁתָּאַר אַחַר (עֵד עֵר). (כאן חסר)

וְהָאָדָם יָדַע וכו' (בראשית ד ד), קָם סָבָא פָּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי וְעַד הָכָא לָא הֲוָה יָדַע אָדָם לְאִנְתְּתֵיהּ, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּחָאב אִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מֵאַתְרֵיהּ, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דִּבְזִמְנָא דְּלֵית שְׁכִינְתָּא בְּאַתְרָהּ אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, בְּגִין דַּעֲלָהּ אִתְמַר (שם מז לא) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל (דף צט ע"ב) רֹאשׁ הַמִּטָּה, וּמֵאָן אֲתַר אִסְתַּלְּקַת מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא דְּתַמָּן הֲוָה, וְדָא הוּא רָזָא דְּעִיבּוּר (ס"א ויעבו"ר) ע"ב רי"ו, חֶסֶד גְּבוּרָה, וְלָא לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, הַנּוֹתֵן מִטָּתוֹ בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם הַוְיָין לֵיהּ בָּנִים זְכָרִים, וְאִיהוּ גָּרִים דְּאִסְתַּלַּק הַהִיא מִטָּה מִתַּמָּן, הָכִי אִסְתַּלִּיק אִיהוּ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, וּבָתַר דְּקַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ אִתְחַזַּר מִטָּה לְאַתְרָהָא, בְּהַהוּא זִמְנָא וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ, אִית יְדִיעָה לְטַב וְאִית יְדִיעָה לְבִישׁ, כְּגוֹן (שם ג ז) וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרוּמִים הֵם, וּכְגוֹן וְאַתְּ עֵרוֹם וְעֶרְיָה (יחזקאל טז ז), עֵרוֹם מֵאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, וְעֶרְיָה מֵאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע, כְּגוֹן (אסתר ד א) וּמָרְדְּכַי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, הָכִי אָדָם יָדַע דְּגָרִים אַפְרָשׁוּתָא בֵּין

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבֵין שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאָדָם חָאב בְּמַחֲשָׁבָה, וְחַוָּה חָאבַת בְּמַעֲשֶׂה, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְנַטַּל נְשְׁמָתֵיהּ בְּאַרַח אֲצִילוּת תַּמָּן חָאב, וְחַוָּה בְּמַעֲשֶׂה דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי כֹּחַ דִּילֵיהּ כ"ח אַתְוָון דְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְכֻלָּא חָכְמָ"ה כ"ח מָ"ה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע, יָדַע חוֹבָא דִּילֵיהּ בְּמַאי בְּקַיִן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ד א) וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה יד כט) כִּי מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע, דְּאִיהוּ זוֹהֲמָא דְּאַטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה, וַהֲוָה יָדַע זוֹהֲמָא דִּילֵיהּ דְּאִתְפַּשַּׁט עַד קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה, וְכַד חָמָא גִּלְגּוּלָא וּתְיוּבְתָּא דִּילֵיהּ תַּמָּן, אָמַר (בראשית ד א) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, כְּעַן יְדַעְנָא לֵיהּ דְּקָנִיתִי לֵיהּ בְּקֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה, וְרַווֹחְנָא לֵיהּ תַּמָּן, וּבְגִין דָּא אִתְמַר קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא (קהלת ח י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ וכו'.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, סָבָא סָבָא, וְאַמַּאי טָרַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהוֹן, לְאַיְיתָאָה לוֹן בְּגִלְגּוּלָא, אָמַר לֵיהּ בְּגִין יְקָרָא דְצַדִּיקַיָּא לְאַעֲבָרָא חוֹבָא מִבְּנַיְיהוּ, דְּעַד דְּקַיִן תָּב בִּתְיוּבְתָּא פְּגִימוּ דְּאָדָם לָא אִשְׁתַּלִּים, וּבְגִין דָּא

לִיקָרָא דִילֵיהּ טָרַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַיִן, וְהָכִי בְּכָל רַשְׁיעַיָּיא דְאִינּוּן בְּנֵי צַדִּיקַיָּא.

אָמַר לֵיהּ מַאי אִיהוּ זוּהֲמָא דְאַטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה, אָמַר לֵיהּ דָּא לִילִי"ת טִפָּה סְרוּחָה אִיהוּ זוּהֲמָא, וְאִיהִי שְׁאוֹר שֶׁבְּעִיסָה דְאִתְמַר עֲלָהּ מִי מְעַכֵּב שְׁאוֹר שֶׁבְּעִיסָה, וְאִיהוּ אִיבָּא דְסמא"ל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל, דָּא מָוֶ"ת דְּאִתְמַר עָלָהּ (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, וְאִיהִי טִפָּה בִּישָׁא זוּהֲמָא דְּאֵל אַחֵר, סַם מָוֶת זוּהֲמָא וְעָרְלָה דְאִילָנָא דְמוֹתָא, וּבְגִינָהּ אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אָדָם מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה.

וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, פֻּתַח וְאָמַר (תהלים קד כט) תּוֹסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן, הָכָא רָמִיז גִּלְגּוּלָא דְצַדִּיקַיָּא, וְאַחֲזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּלְגּוּלָא דִילֵיהּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, אֵיךְ הֲוָה אָזִיל מִצַּדִּיק לַצַּדִּיק, עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, עַד דְּמָטֵי לְהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ו ג) בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, וְאוּקְמוּהָ קַדְמָאֵי בְּשַׁגַּם דָּא מֹשֶׁה, וּמִיָּד דְּחָמָא דַּעֲתִידָה אוֹרַיְיתָא לְאִתְיַיהֲבָא עַל יְדֵיהּ, אוֹסִיפַת בְּגִינֵיהּ כַּמָּה קָרְבָּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַמָּה צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וְדָא אִיהוּ וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ (קהלת א ד) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלֵית

דּוֹר פָּחוּת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וּלְעֵילָא דּוֹר הוֹלֵךְ דָּא וְ׳,
דְּסָלִיק לְשִׁתִּין רִבּוֹא בְּשִׁית סְפִירָן. (שם) וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם
עוֹמֶדֶת דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עוֹמֶדֶת לֵיהּ, וְאִיהִי שַׁעְתָּא
דְּקַיְימָא לֵיהּ, וּבְגִינָהּ אִתְמַר לֵית מַזָּל יוֹמָא גָּרִים אֶלָּא
מַזָּל שַׁעְתָּא גָּרִים, וְלֵית לְכָל בַּר נַשׁ קַיְימָא שַׁעְתָּא,
דְּהָא אִית בַּר נַשׁ צַדִּיק דְּלָא קַיְימָא לֵיהּ שַׁעְתָּא, דְּלָא
קַיְימָא שַׁעְתָּא אֶלָּא לְבַעְלָהּ, וְהַאי שַׁעְתָּא מִינָהּ בָּנֵי חַיֵּי
וּמְזוֹנֵי לְבַר נַשׁ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בָּנֵי
חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לַאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא
מִלְּתָא, מַאי מַזָּלָא דִּילָהּ בַּעְלָהּ, וּלְבַעְלָהּ לֵית מַזָּל,
כְּמָה דְּאוּקִימְנָא אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא
תַּלְיָא בְּמַזָּלָא אֲפִילּוּ סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבְּהֵיכָל, הֵיכָל
שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, סֵפֶר תּוֹרָה צַדִּיק.

וּתְרֵיסַר מַזָּלוֹת אִינּוּן וְאִינּוּן ו"ו (דְּאִשְׁתַּכַּח ו׳) (נ"ל
דְּאִשְׁתַּכַּחוּ מֵאָת א׳ וְדָא רָזָא דְּוָא"ו, וְא׳ תַּמָּן ו׳ עִלָּאָה
דְּאִיהוּ מַזָּלָא עִלָּאָה דְּסָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה) **דְּאִיהוּ א תַּמָּן, וְ׳
דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאָת א, אִיהוּ מַזָּלָא דְּכֹלָּא, דְּסָלִיק בְּאָת י׳
עִלָּאָה דְּאִיהִי בְּרֵישָׁא דְּאָת א, וְכַד סָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה
אִתְמַר יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהִי י׳ דְּעַל רֵישָׁא
דְּא׳, וּבְגִין דָּא לֵית מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל** (דְּהָא בְּמַחֲשָׁבָה סָלִיק, וְכָל
מַזָּלָא אִיהוּ מְמַנָּא עַל שַׁעְתָּא מִתְּרִין עֲשַׂר מַזָּלוֹת), **דְּאִיהוּ מַזָּלָא**

דְּכֹלָּא, וְכָל מַזָּלוֹת מְנֵיהּ תַּלְיָין דְּאִינּוּן ו' ו', דְּי מְמַנָּן עַל תְּרֵיסַר שַׁעְתֵּי, דְּאִינּוּן ה"א ה"א, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקַיְימָא לֵיהּ שַׁעְתָּא.

דְּאִיהוּ גִּלְגּוּל דְּכֻלְּהוּ דָּא י' דְּאִיהוּ גַּלְגַּל, וְעִם ו' אִתְעֲבִיד גִּלְגּוּל, דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּס"ו מִן יְסוֹד. דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית מו כו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ, לְאַתְעָרוּתָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא שִׁשִּׁים, לְאַתְעָרוּתָא דְּצַדִּיק וָשֵׁשׁ, וְכֹלָּא אִתְרְמִיז בְּצַדִּיק דְּבֵיהּ גִּלְגּוּל, וְעוֹד יְסוֹד תַּמָּן יו"ד, דְּאִתְגַּלְגַּל בֵּיהּ וְנָח בֵּיהּ מִכָּל גִּלְגּוּלִין דְּאִתְגַּלְגַּל, וּבְגִין דָּא (שם ב ב) וַיְכַל אֱלֹהִי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וְאוֹת ו' דְּגִלְגּוּל בֵּיהּ סָלִיק צַדִּיק לְשִׁתִּין רְבוֹא, בְּצַדִּיק אִינּוּן שִׁית, וּבְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא סָלִיק לְשִׁתִּין, וּבְכֶתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ א סָלִיק לְשִׁתִּין רְבוֹא, וְדָא אִיהוּ דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְהָא סָבָא אָמַר דְּאִיהוּ גִּלְגּוּל בַּיְסוֹד אִיהוּ, וְתַמָּן י' דְּמִתְגַּלְגַּל בֵּיהּ וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ וְנָח בֵּיהּ מֵהַהוּא טָרְחָא דְּגִלְגּוּלָא דְּטָרַח בְּשִׁית יוֹמֵי, דְּסָלְקִין לְשִׁית בְּאָת ו', וּלְשִׁתִּין בְּי' שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר, וּלְשִׁית אַלְפִין בְּאַלֶ"ף, וּלְשִׁתִּין רְבוֹא בְּכֶתֶר עִלָּאָה, וְדָא אִיהוּ דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת.

וּבְכָל זִמְנָא דְּאָתֵי וְאָזִיל שַׁעְתָּא קַיְימָא לֵיהּ, הַדָּא הוּא

דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, דִּלְהַאי בַּת זוּגֵיהּ קַיְימָא לֵיהּ בְּכָל אֲתַר וּבְכָל גִּלְגּוּלָא וּבְכָל שַׁעְתָּא, אַף עַל גַּב דְּאָזִיל וְאָתֵי בְּכַמָּה גִּלְגּוּלִין, הַאי אִיהוּ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, וּלְמָאן דְּשַׁעְתָּא דִּילֵיהּ לָא קַיְימָא לֵיהּ אֶלָּא שַׁעְתָּא אָחֳרָא דְּלַאו בַּת זוּגֵיהּ קַיְימָא לֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ צַדִּיק וְרַע לוֹ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין כָּל מִי שֶׁדּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה הַשָּׁעָה דּוֹחֶקֶתוּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא ר׳ פְּדָת צַדִּיק גָּמוּר הֲוָה, וְאַמַּאי לָא נָפַל בְּשַׁעְתָּא דִּילֵיהּ דְּאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ בֶּן גִּילוֹ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אִית גִּלְגּוּלָא דְּמְחַיֵּיב לֵיהּ דְּנָפִיל בְּמַזָּלֵיהּ דְּאִיהוּ בֶּן גִּילוֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים ח ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, דְּאִיהִי שַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי וְשַׁעְתָּא דְּחַיֵּי וּבָנֵי, וְאִית גִּלְגּוּלָא דְּמְחַיֵּיב לֵיהּ דְּלָא נָפִיל בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי דְּאִיהִי בַּת גִּילוֹ, אַף עַל גַּב דְּעָבִיד כַּמָּה זַכְוָון בְּעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לַאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא, דְּגִלְגּוּלָא גָּרִים לֵיהּ כְּאִלּוּ בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא.

וּמַה דְּאָמַר אִי בָּעִית דְּאַחֲרִיב לְעָלְמָא וְהָדַר אִבְרֵיהּ וְאֶפְשַׁר דְּנַפְלִית בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי, הָכִי שְׁמַעְנָא בְּוַדַּאי דְּכָל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, דָּא

גּוּפָא דְּבַר נַשׁ דְּאִתְקְרֵי עוֹלָם קָטָן, וּבְגִין כַּךְ אִתְמַר אִי בָּעִית דְּאַחֲרִיב לְעָלְמָא, וְאַיְיתֵי לֵיהּ בְּגִלְגּוֹלָא אָחֳרָא, וְאוּלַי דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמָזוֹנֵי.

אַדְהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין קָא נָחִית לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר עוֹלָם דְּכָל צַדִּיק דָּא שְׁכִינְתָּא, כַּד אִסְתַּלַק מִינָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְאִשְׁתְּאָרַת חֲרִיבָה, וּבְגִינָהּ אִתְמַר תִּבְעֵי דְּאַחֲרִיב עָלְמָא, דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה אִתְקְרִיאַת גַּלְגַּל, וְעִם ו׳ אִיהוּ גִּלְגּוּל, וְשִׁית סְפִירָן בְּאַתְוָון סָלְקִין לְשִׁתִּין רִבּוֹא, וְדָא אִיהוּ דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלֵית דּוֹר פָּחוּת מִשִּׁתִּין רִבּוֹא, וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דָּא שְׁכִינְתָּא.

דְּאִיהִי אִתְקְרִיאַת אוּלַי, וַעֲלָהּ אִתְמַר כּוּלֵי הַאי וְאוּלַי דְּזָכֵי לְשַׁעְתָּא דְּמָזוֹנֵי, וַעֲלָהּ אִתְמַר (דניאל ח ב) עַל אוּבַל אוּלָי, דְּכְבָר אִתְחַיֵּיב קֶדֶם דְּיֵיתֵי לְעָלְמָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְהָא אִתְחַיֵּיב בִּסְפִירָה דְּאִיהִי לְעֵילָּא מִנַּיהּ, עַד דְּאִתְתַּקַּן לְהַהוּא אֲתַר דְּאִתְנְטִיל בַּר נַשׁ נִשְׁמָתֵיהּ, לֵית לֵיהּ תַּקָּנָה בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי שַׁעְתָּא דְּכֻלְּהוּ, וּבְגִין דָּא שַׁעְתָּא לָא קַיְימָא לֵיהּ, וְאִם תַּלְיָא בְּמַזָּלָא עִלָּאָה אֲפִילּוּ דְּיַעֲבִיד כַּמָּה זַכְוָון לַאו בְּזִכּוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא, דְּהָא מְחוּיָיב אִיהוּ מִלְּעֵילָּא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מֵהָכָא מַשְׁמַע גִּלְגּוּלָא דְּתַלְיָא (דף ק ע"ב)

בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ בְּמִינֵיהּ, אֲבָל אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ (שמות כא ו), אִם הַהוּא רוּחָא יֵיתֵי בְּגוּפָא אָחֳרָא, דְּהָא לַאו אִיהוּ מִינֵיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ קַיְימָא לֵיהּ שַׁעְתָּא תַּמָּן וְאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ, אָמַר, וַדַּאי קַיְימָא לֵיהּ שַׁעְתָּא דְּאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ דְּאִתְגַּלְגַּל עִמֵּיהּ, אִם לָא קַיְימָא בֵּיהּ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע, שְׁאֵרָהּ דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ, כְּסוּתָהּ כִּי הִיא כְסוּתֹה לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ (שם כב כו) דָּא גִּלְגּוּלָא תִּנְיָינָא, וְעוֹנָתָהּ אָדָם יְחוּדָא דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ גִּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבָא סָבָא פְּתַח מִלִּין יַתִּיר דְּהָא סְתִימִין מִלִּין דִּילָךְ, אָמַר לֵיהּ הַהוּא סָבָא, שְׁאֵרָהּ דָּא מְזוֹנָא מִסְטָרָא דִּימִינָא דְּמִתַּמָּן כָּל מְזוֹנָא קָא אַתְיָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן.

כְּסוּתָהּ מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא דְּאִיהוּ כְּסוּת עֵינַיִם, דְּמִתַּמָּן עֶרְיַין לִשְׂמָאלָא, בְּגִין דְּסִטְרָא שְׂמָאלָא תַּמָּן פְּגִימוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה א יד) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּיִצְחָק (בראשית כז א) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְתַמָּן צָרִיךְ כְּסוּיָא, וּמֹשֶׁה בְּהַהוּא אִתְמַר בֵּיהּ (שמות ג ו) וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל הָאלהי"ם, וּבְגִין דָּא צִיצִית וּתְפִילִין אִינּוּן כְּסוּיָא דִּילָהּ,

הָדָא הוּא דִכְתִיב כִּי הִיא כְסוּתָה לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ, (וּבְעוֹר דִתְפִילִין, כְסוּתָה לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ), בְּעוֹר דִתְפִלִין, כְּסֶתָה עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתֶךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ (דברים כב יב).

וְעוֹנָתָהּ מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לְתַמָּן יְחוּדָא דִילָהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כא יא) וְאִם שְׁלָשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף, דְּהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט).

אַבָּא דְאִיהוּ חָכְמָה בְּאֵלֵין תִּלַת נָחִית בְּגִלְגּוּל, וְהָא כְּתִיב בְּאָדָם וְחַוָּה דְסָלְקִין בְּמִטָּה שְׁנַיִם וְיֵרְדוּ שֶׁבַע, אָמַר, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ דְאִינּוּן אָדָם וְחַוָּה, קַיִן וּתְאוֹמָתוֹ, הֶבֶל וּתְרֵין תְּאוֹמוֹתָיו, וְקַיִן בְּגִין דַּהֲווֹ לְהֶבֶל תְּרֵין תְּאוֹמוֹת וְלֵיהּ לָא הֲוָה אֶלָּא חַד, קַנִּי לְהֶבֶל, וְדָא גָּרִים לֵיהּ כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם (משלי כד טז), דְּחָב בִּשְׁכִינְתָּא דְאִיהוּ בַּת שֶׁבַע, וּבְגִין דָּא נָפַל בְּשֶׁבַע, דְּאִתְתָּא גָּרִים לָהּ מִיתָה, וְדָא יְרִידָה דִילֵיהּ דִּנְחִיתַת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מֵאַתְרָהָא.

וּלְבָתַר דְּאִשְׁתַּרַשׁ בָּהּ (נ"א דְאִשְׁתַּמַּשׁ בְּהַאי) אֵילָנָא, וְנָחִית תַּמָּן נְבִיעוּ לְמֶעֱבַד אִיבָּא דְאִיהוּ פְּרִיָה וְרִבְיָה, דָּא גָּרִים אָדָם דְּאִתְבְּרִי בְּדִיוּקְנֵיהּ, דְּאִסְתַּלַק נְבִיעוּ

מִשְׁכִּינְתָּא תַּתָּאָה וּמִשְׁבַּע דַּרְגִּין דִּילָהּ, לְבָתַר דִּנְחִיתוּ תַּמָּן, כֻּלָּא סָלִיק לְאַתְרֵיהּ, וְרָזָא אִיהוּ וְקָם.

וּמַאי הֲוָה נְבִיעוּ דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, וְ דְּאִסְתַּלַּק עַד אֵין סוֹף דְּאִיהוּ מַזָּלָא עִלָּאָה, דְּנָחִית לֵיהּ וְ דְּאִיהוּ אַבָּא לְאַתְרֵיהּ, וּלְבָתַר סָלִיק אַבָּא כָּל בְּרֵיהּ לְאַתְרֵיהּ.

(נ"א דְּנָחִית לוֹן דְּאִיהוּ אַבָּא לִבְרֵיהּ, וּלְבָתַר סָלִיק אַבָּא מִבְּרֵיהּ לְאַתְרֵיהּ)

(כל זה מיותר) (דְּאִיהוּ שַׁעְתָּא דְּקַיְימָא לֵיהּ זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקַיְימָא לֵיהּ וְלָא דְּחִיקָא לֵיהּ שַׁעְתָּא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ כָּל הַדּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה שָׁעָה דּוֹחֲקָתוֹ וְהָא רַבִּי פְּדָת דְּדְחִיקָא לֵיהּ שַׁעְתָּא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִי בָּעִית דְּאַחֲרִיב עָלְמָא וְאֶפְשַׁר דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי אָמַר לֵיהּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא כּוּלֵי הַאי אַמַּאי אָמַר לֵיהּ דָּא רָזָא רַבְרְבָא שְׁמַעְנָא דְּבַר נַשׁ דְּאָתֵי בְּגִלְגּוּלָא וְאִתְחַיֵּיב לְמָארֵיהּ קֳדָם דְּייֵתֵי לְעָלְמָא אַף עַל גַּב דְּיַעֲבִיד כַּמָּה זַכְוָון לַאו בְּזִכּוּתֵיהּ תַּלְיָא מִלְּתָא דְּהָא מַזָּלֵיהּ גָּרִים לֵיהּ וּמַה דְּאָמַר אִי בָּעִית דְּאַחֲרִיב לְעָלְמָא וְאֶפְשַׁר דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי בְּוַדַּאי הָכִי שְׁמַעְנָא דְּכָל צַדִּיקָא וְצַדִּיקָא אִית לֵיהּ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְדָא גוּפָא דְּבַר נַשׁ דְּאִתְקְרֵי עוֹלָם קָטָן וּבְגִין דָּא אָמַר אִי בָּעִית דְּאַחֲרֵבֵיהּ לְעָלְמָא וְאַיְיתֵי לֵיהּ בְּגוּפָא אָחֳרָא וְאֶפְשַׁר דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (שמות כא י) אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל וכו' וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף (שם). אָמַר לֵיהּ וַדַּאי אִתְגְּלֵי הָכָא רָזָא עִלָּאָה כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ דַּמְיָא וְאִשְׁתַּכַּח דְּאִיהִי חַיִּים דִּילֵיהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (קהלת ט ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ (משלי ג יח)ע (דף קא ע"א) וְאִיהִי פַּרְנָסָה דִּילֵיהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים

ח ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם וכו' וּמִינָהּ בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי ע"כ).

וְלָקְבֵל אִלֵּין גִּלְגּוּלִין שְׁנוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, שְׁנוּי מָקוֹם כְּגַוְונָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה כו כא) **הִנֵּה יהו"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, וְכַד נָפִיק אִשְׁתַּנִּי מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וּמֵרַחֲמֵי לְדִינָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לֹא כְשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בָּעוֹלָם הַבָּא דְּאִיהוּ אַתְרֵיהּ נִכְתָּב בְּיהו"ה וְנִקְרָא בְּיהו"ה, בָּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בְּיהו"ה וְנִקְרָא בְּאדנ"י, דָּא שְׁנוּי מָקוֹם לְבָר מֵאַתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְאָתֵי, עָלְמָא דְאָתֵי לֵית בֵּיהּ שְׁנוּיָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב** (מלאכי ג ו) **אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יהו"ה וְנִקְרָא בְּשֵׁם יהו"ה, אִתְקְרֵי יהו"ה רַחֲמֵי, לְבָר מֵאַתְרֵיהּ אִשְׁתַּנִּי וְאִתְקְרֵי אדנ"י וְאִתְקְרֵי דִּין, וְדָא רָזָא עוֹמֵד מִכִּסֵּא רַחֲמִים וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין.**

שְׁנוּי הַשֵּׁם דָּא מצפ"ץ, דְּאִיהוּ בְּאַ"תְ בַּ"שׁ יהו"ה, שְׁנוּי מַעֲשֶׂה דָּא שַׁבָּת, דְּצָרִיךְ כָּל כְּלְאַחַר יָד, כֹּל דְּאִיהוּ צַדִּיק, אַחַר יָד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דָּא שְׁנוּי מַעֲשֶׂה, וּבְזִמְנָא דְאִיהוּ כְּלְאַחַר יָד לֵית תַּמָּן סְגִידוּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, תַּעֲלָא בְּעִדָּנֵיהּ סָגִיד לֵיהּ, דִּבְזִמְנָא דְאִיהוּ כְּלְאַחַר יָד אִתְעֲבִיד זָנָב, וְעִם כָּל דָּא

דְּאָמַר תַּעֲלָא בְּעִדָּנֵיהּ סָגִיד לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, אֲבָל חוּץ מֵאַתְרֵיהּ הֲוֵי זָנָב לַאֲרָיוֹת וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים דְּהָא צַדִּיק גָּמוּר אַף עַל גַּב דְּנָחִית מִדַּרְגֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד זָנָב לַאֲרָיוֹת, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים לז כה) לֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב, מַאי זָנָב דִּילֵיהּ הַהִיא קוֹצָא דְּאָת ד' מִן אֶחָ"ד דְּאִיהִי י' וְעֵירָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם.

תָּא חֲזִי גִּלְגּוּל דְּאָת ו' אִיהוּ דְּנָפִיק בְּשַׁעְתֵּיהּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר מַזָּל שָׁעָה גּוֹרֵם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ אֵין מַזָּל יוֹם גּוֹרֵם אֶלָּא מַזָּל שָׁעָה גּוֹרֵם, בְּאַבְרָהָם מַה כְּתִיב בֵּיהּ כַּד אַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא, (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל הַמָּקוֹם, וּבְגִין לְאַקְדָּמָא לָהּ יִצְחָק מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּגִלְגּוּלָא, (שם כד סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב, נָפַק לְגַבָּהּ לְחַקְלָא, בְּגִין דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ירמיה ט ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים, חַד אַקְדִּים לְפַשְׁפְּשָׁא בָּהּ בְּצַפְרָא, וְתִנְיָנָא לְפַשְׁפְּשָׁא בָּהּ בְּרַמְשָׁא, יַעֲקֹב מַה כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית כה יא) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, פָּגַע בָּהּ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּפָגַע כְּגוֹן יַעֲקֹב, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם) וַיָּלֶן שָׁם, וְהַהוּא לֵילְיָא הוּא לְוָיָה, מִיָּד דְּאַעְרַע בָּהּ (שם לב ב) וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אלהי"ם, וְעִם כָּל דָּא דְּפָגַע בָּהּ הֲוָה נָטִיר לָהּ, וְלָא אִתְאַחַד עִמָּהּ עַד דְּאָתָא בַּעְלָהּ, וְדָא אִיהוּ (שם

כח יא) וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּבְגִינֵיהּ (שם לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִיהוּ מֹשֶׁה דְּאָתָא בֵּיהּ בְּגִלְגּוֹלָא רוּחֵיהּ דְּמֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה הֲווֹ קַיְימֵי בְּדַרְגָּא חֲדָא בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אֲבָל דָּא בְּגוּפָא וְדָא בְּנִשְׁמָתָא, וּבְגִין דָּא לֵית שַׁעְתָּא קַיְימָא לְכָל בַּר נַשׁ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בְלָא בַּעְלָהּ

וּבְגִין דָּא כַּד דְּחִיקַת לֵיהּ שַׁעְתָּא לְרַבִּי פְּדָת, וְאָמַר אִי בָּעִית דְּאַחְרֵיהּ לְעָלְמָא וְאֶפְשַׁר דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי, וְאוּלַי דִּנְפַלְתְּ מַאי וְאוּלַי, אֶלָּא וְאוּלַי אִי בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנֵי, דְּהָא אִתְּתֵיהּ עָבִיד, וְאוּלַי אִי בָּעֵי בַּעְלָהּ דַּהֲוֵי קַיְימָא מַה דְּאִיהִי עָבִידַת בְּלָא רְשׁוּתָא דְּבַעְלָהּ.

וּכְגַוְונָא דָּא לֵית שַׁעְתָּא קַיְימָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא לְהַהוּא בַּר נַשׁ, אֶלָּא אִם יֵיתֵי בְּגִלְגּוֹלָא בְּהַהוּא בַּר נַשׁ דְּהַהִיא שַׁעְתָּא, וְרָזָא דְּמִלָּה (ויקרא טז ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּבְלָא בַּעְלָהּ אִתְּמַר (שם ב) וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ (במדבר א נא), וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עַנְיוּתָא, וְהַאי זָר לַאו בְּזָר אָחֳרָא דְּמוּם זָר, אֶלָּא זָר מִבַּעְלָהּ.

זַכָּאָה מָאן דְּאִיעַרַע בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְּבְּרִי מִשִּׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּכָל נִשְׁמָתָא אִית לָהּ עֵת וּזְמַן

בִּגְלְגּוּלָא, כְּמָה דְאָמַר קֹהֶלֶת (קהלת ג א) לַכֹּל זְמָן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְאִיהִי זְמַן וְעִדָּן לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, וּלְכָל גִּלְגּוּלָא וְגִלְגּוּלָא, וְאִיהִי עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִידָּן, עִידָּן דְּכָל עִדָּנִין שַׁפִּיר, מַאי וּפְלַג עִידָּן, אֶלָּא כְּגוֹן פְּלַג הַמִּנְחָה, בְּשִׁמְאלָא אִתְפַּלְגַת לְדִינָא, וּבִימִינָא לְרַחֲמֵי, בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִשְׁתְּלִימַת, וְכַד אִתְפְּלִיגַת בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא אִתְמַר בָּהּ לְאֶסְתֵּר (אסתר ה ג) מַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ, וְאִיהוּ כ"ח יהו"ה, פַּלְגוּ דִילָהּ יַד יָמִין, וּפַלְגוּ דִילָהּ יַד שְׂמֹאל, וְלָקְבֵל תַּרְוַיְיהוּ אִדְכַּר קֹהֶלֶת בָּהּ כ"ח זְמָנִין עֵת.

(דף קא ע"ב) הָדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת ג ב) עֵת לָלֶדֶת וְעֵת לָמוּת עֵת לָטַעַת וכו', וְאִינּוּן י"ד י"ד, יַד יְמִינָא רַחֲמֵי, לָלֶדֶת לָטַעַת לִרְפּוֹא לִבְנוֹת לְשַׂחוֹק לִרְקוֹד כְּנוֹס אֲבָנִים לַחֲבוֹק לְבַקֵּשׁ לִשְׁמוֹר לִתְפּוֹר לְדַבֵּר לֶאֱהוֹב שָׁלוֹם. יַד שְׂמָאלָא דִינָא לְמִדַּן, לָמוּת לַעֲקוֹר לַהֲרוֹג לִפְרוֹץ לִבְכּוֹת סְפוֹד לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים לִרְחוֹק לְאַבֵּד לְהַשְׁלִיךְ לִקְרוֹעַ לַחֲשׁוֹת לִשְׁנוֹא מִלְחָמָה, יַד יְמִינָא אִיהִי פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, דִּכְתִיב (שמות יד ח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה, (שם טו ו) יְמִינְךָ יהו"ה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יַד יְמִינָא רַחֲמֵי. יַד שְׂמָאלָא דִינָא, דִּכְתִיב (שם ט ג) הִנֵּה יַד יהו"ה הוֹיָה, (דברים ב טו) יַד יהו"ה הָיְתָה בָּם לְהָמֵם.

וּבְגִין דָּא אִית עֵת רָצוֹן וְאִתְמַר בָּהּ (ויקרא טז ג) **בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאִית עֵת דְּדִינָא דְּאִתְמַר בָּהּ** (שם ב) **וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּבְגִין דָּא אִינּוּן כ"ח יוֹמֵי דְּסִיהֲרָא, י"ד יוֹמִין אִיהִי שְׁלֵימָתָא, וְי"ד חַסֵּרָה, וּמָאן דְּאִתְיַלִּיד בְּיוֹמֵי שְׁלֵימוּתָא אִיהוּ שְׁלִים בַּבְּנִין בְּחַיֵּי וּבְעוּתָרָא בִּמְזוֹנֵי בְּחֶדְוָה בְּשַׁלְוָה בְּבִנְיָנָא, בְּכָל י"ד עִתּוֹת טָב. וּמָאן דְּאִתְיַלִּיד בְּזִמְנָא דְּאִיהִי חַסֵּרָה, בְּכָל י"ד יוֹמִין אִלֵּין אִיהוּ חָסֵר בְּכֻלְּהוּ, אִיהוּ עַנְיָא מִסְכֵּנָא בְּלָא מְזוֹנֵי וּבְלָא חַיֵּי. וּמָאן דְּאִתְיַלִּיד בְּאֶמְצָעִיתָא יְהֵא בֵּינוֹנִי.**

וְכָל דָּא מָאן גָּרִים דְּאִתְיַלִּיד בְּרֵישָׁא אוֹ בְסוֹפָא אוֹ בְּאֶמְצָעִיתָא, דָּא גִּלְגּוּל דִּילֵיהּ דְּמִחַיֵּב לֵיהּ, (וּמָאן גָּרַם דָּא דְּאִתְיַלִּיד תַּמָּן בְּגִין דְּמַזָּלֵיהּ גָּרִים דְּאִתְחַיַּיב מִלְּעֵילָּא) **קָדָם דְּאֲתָיָא לְעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְרַבִּי פְּדָת דְּאִי בָּעֵי דְּאַחֲרִיב לְעָלְמָא וכו',** (וּמָאן דְּאִתְיַלִּיד בְּחֶסְרוֹנָא דְּסִיהֲרָא בְּכָל י"ד יוֹמִין אִיהוּ חָסֵר דְּמַזָּלֵיהּ גָּרִים וּלְהַאי בַּר נַשׁ קָשִׁין לוֹ מְזוֹנוֹתָיו כְּקַרְיַעַת יַם סוּף), (נ"א אִפְשַׁר דְּנַפְלִתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוֹנָא, דְּלְהַאי בַּר נַשׁ דְּאִתְיַלִּיד בְּי"ד שְׁמָאלָא קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו כְּקַרְיַעַת יַם סוּף, דְּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא אוֹרַיְיתָא, מְזוֹנָא דְּגוּפָא נַהֲמָא, בֵּין בְּהַאי וּבֵין בְּהַאי קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו), **בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּדִינָא דְּאִתְבְּרֵי בְּדִינָא דְּאִיהוּ אדנ"י, וּמָאן דְּאִתְבְּרֵי בְּרַחֲמֵי דְּאִיהוּ יהו"ה, לַאו**

אִינּוּן קְשִׁין מִזּוֹנוֹתָיו, וּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא אוֹרַיְיתָא, מְזוֹנָא דְּגוּפָא נַהֲמָא מֵחֲמֵשֶׁת הַמִּינִין.

וּמָאן דְּאִיהוּ מִסְּטְרָא דְּאָדָם דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית א כו) וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וכו', בְּכֹלָּא שַׁלִּיט כְּמָה דְּאִתְּבְרִי בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא וּבְיַמָּא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (קהלת ג טו) מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא, מַה שֶּׁהָיָה קֶדֶם דְּיֵיתֵי לְהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם א ט) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כְּבָר הוּא מְחוּיָיב לְמֶהֱוֵי בְּהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה א ה) בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ, וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה (קהלת ג טו), וַאֲשֶׁר אִיהוּ לְמֶהֱוֵי בְּהַאי עָלְמָא, כְּבָר הוּא מְחוּיָיב לְמֶהֱוֵי קֶדֶם דְּיֵיתֵי לְעָלְמָא הָכָא בִּגְלְגּוֹלָא.

וְהָאלהי"ם יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף (שם), זֶה הֶבֶל דְּאִיהוּ נִרְדָּף מִקַּיִן, וְקָם קַיִן וְקָטַל לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ד ח) וַיָּקָם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וַיָּקָם וַדַּאי, דַּהֲוָה הֶבֶל עֲלֵיהּ, וְקָם קַיִן וַיַּהַרְגֵהוּ, קַיִן אִתְקְרֵי עַל שֵׁם דְּקַנִּי עַל אֲחוּהָ, בְּגִין דְּחָזָא יְקָרֵיהּ וְתוּקְפֵּיהּ לְעֵילָּא, דְּקָרְבָּנֵיהּ אִסְתַּלַּק לַאֲתַר דְּעַתִּיק יוֹמִין, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב וכו', וְקָרְבָּנֵיהּ הֲוָה מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ, וְאִתְקַבַּל לֵיהּ בְּרַעֲוָא.

אָמַר לֵיהּ, אִם כֵּן דְּקָרְבָּנָא דִּילֵיהּ אִתְקַבַּל, אַמַּאי

אִתְיַהִיב חֵילָא לְקַיִן לְמִקְטְלֵיהּ, (בְּגִין דָּא יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וְגוֹמֵר (קהלת ח יד) אַמַּאי), **אָמַר לֵיהּ הָכָא וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ הֲוָה דַּרְגָּא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּחָאב בֵּיהּ, וּבַמֶּה דְּחָאב בֵּיהּ קַבִּיל עָנְשֵׁיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְהַהוּא קָרְבָּנָא דְּאִתְקַבִּיל מִנֵּיהּ אִשְׁתֵּזִיב מֵעָנְשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא, דְּתֵרֵי עָנְשֵׁי הֲוָה מְחוּיָיב חַד לְעֵילָא וְחַד לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ב יז) **כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת.** (דף קב ע"א) **אָמַר לֵיהּ, וְהָא אָדָם הֲוָה דְּחָאב בְּהַאי אִילָנָא, אָמַר לֵיהּ עוֹבָדָא דַּאֲבוּהָ הֲוָה לֵיהּ וּמֵת, אָמַר לֵיהּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ כְּתִיב, אָמַר לֵיהּ בְּהַהוּא יוֹם הְצִיץ וּמֵת.**

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּגִין דָּא כְּתִיב (קהלת ח יד) **יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְגוֹמֵר, וְהָכָא אִתְרְמִיז צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, צַדִּיק וְרַע לוֹ הָכָא אִתְרְמִיז, יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, וְדָא רָזָא דְּצַדִּיק דְּאַעְרַע לֵיהּ כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, לַאו דְּאִיהוּ רָשָׁע וְלַאו בֶּן רָשָׁע אֶלָּא כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים דְּחָב בְּעוֹבָדָא דְּחַיָּיבַיָּא, דְּאִינּוּן סמא"ל וְנָחָשׁ, אִירַע לֵיהּ עוֹבָדָא דִּלְהוֹן, וְהַאי אִיהוּ רָזָא פּוֹקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים** (שמות כ ה), **בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, דָּא גָּרִים לְהֶבֶל מִיתָה, וּמֵת**

בְּלָא בֵן, וּבְגִין דָּא אָזִיל בְּגִלְגּוּלָא, שִׁי"ן דְּמשֶׁה אִיהוּ שֵׁ"ת מִתַּמָּן רָוַח שִׁי"ן (ס"א ש"ת), הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ד כה) כִּי שָׁת לִי אלהי"ם זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הָרָגוֹ קָיִן, תַּחַת הֶבֶל וַדַּאי, דְּהֶבֶל רָכִיב עֲלֵיהּ, וְאִתְעֲבִיד שֵׁת הַרְכָּבָה לֵיהּ, וְאִיהִי סִיוּמָא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, וּבְגִין דָּא תַּחַת הֶבֶל.

הֶבֶל הַלֵּב, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר הַלֵּב רוֹאֶה, וְאִיהוּ ה' מִמשֶׁה, וְהַלֵּב אִיהוּ לִשְׁמָאלָא דְאִיהוּ אלהי"ם, הַלֵּב מֵבִין, וְאִיהוּ סָתִיר בִּנְיָנָא וְנָפְלַת בְּגִינֵיהּ, וּבְגִין דָּא וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל הָאלהי"ם (שמות ג ו), בְּגִין דְּתַמָּן הַוָּה דְּחָב בֵּאלהי"ם, דְּאִיהוּ אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, וְדָא אִיהוּ דְּחָב בְּמַעֲשֶׂה, לַבַּת אֵשׁ בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא דְּחָב בֵּיהּ, וְאִתְבַּיֵּישׁ כַּסֵּי לֵיהּ בְּדִילֵיהּ (ס"א בְּחֵילֵיהּ) בְּשֵׁת, וּמַה דַּהֲוָה שֵׁת אִתְחַבַּר עִמֵּיהּ ב' וְאִתְעֲבִיד בְּשֵׁת, וְדָא אִיהוּ יְרֵ"א בְּשֵׁ"ת, וְעוֹד שֵׁת בְּאַ"תְ בַּ"שׁ אִינוּן אָב, שֵׁ"ת לְבָתַר דְּזָכָה בְּאָת יו"ד, בְּרֵא שִׁית, וְאִיהִי יו"ד דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ח כה) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ, דְּאִיהִי עֲשָׂרָה דוֹרוֹת, וְתָב לָהּ לְאַתְרָהּ, אִתְקְרֵי בְּרֵאשִׁית, וּמִתַּמָּן זָכָה לְאוֹרַיְיתָא דְאִתְיְיהִיבַת עַל יְדֵיהּ. וְהַאי י' אִיהִי מִיַּעֲקֹב וְי' מִיִּשְׂרָאֵל, י' מֵאדנ"י י' מִיהו"ה, שִׁי"ן מִמשֶׁה אִיהִי מִשֵּׁת תַּמָּן רָוַח לָהּ,

וְכַד אָזַל לְשֵׁם רָוַוח תַּמָּן תְּרֵין אַתְוָון שֵׁ"ם, וְכַד אָזַל עַשָּׂרָה דּוֹרוֹת עַד אַבְרָהָם תַּמָּן רָוַוח ה' דִּילֵיהּ, וְאִתְקְרִי מֹשֶׁ"ה, וְרָזָא דְמִלָּה מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם (ישעיה סג יב), וּבָהּ אַפִּיק לִבְנוֹי מִגָּלוּתָא, וּבָהּ מָחָא לְמִצְרָאֵי, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שמות ט ג) הִנֵּה יַד יהו"ה הוֹיָה, ה' חָמֵשׁ אֶצְבָּעִין, וּבָהּ בָּקַע יַמָּא, וְדָא אִיהוּ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם, וּבָהּ עָתִיד לְמֶהֱוֵי בּוֹקֵעַ יַמָּא דְאוֹרַיְיתָא מִימִינָא, הַהוּא זִמְנָא מַה דַּהֲוָה לְשִׁמְאלָא בִּלְבָּא הֲוָה הֶבֶל דְּאִיהוּ הַלֵּב, הֶבֶל אִסְתַּלַּק לִימִינָא, וּמִתַּמָּן סָלִיק לְמוֹחָא דְאִיהוּ חָכְמָה, דְּהָא לִבָּא אִיהוּ אִמָּא עִלָּאָה, עֲלָהּ אִתְמַר הַלֵּב מֵבִין, וּלְבָתַר נָחִית עַל אַרְעָא לְנַחְתָּא אוֹרַיְיתָא עַל אַרְעָא.

וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, דָּא אָדָם וְהֶבֶל, דְּדָא חָב בְּמַחֲשָׁבָה וּבְעוֹבָדָא, וְדָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה וּבְעוֹבָדָא, בְּמַחֲשָׁבָה אִיהִי י', עֲלֵיהּ אִתְמַר (במדבר יד כב) וַיְנַסּוּ אוֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים, וּבְגִין דָּא כַּד אָתָא אָדָם בְּגִלְגּוּל בְּאַבְרָהָם, אִתְנַסִּי בֵּיהּ בְּעֶשֶׂר נִסְיוֹנִין, וּבְגִין דְּחָאב בְּמַעֲשֶׂה כַּד אִתְגַּלְגַּל בְּיִצְחָק נִתְנַסָּה בְּמַעֲשֶׂה, בְּאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּמַחֲשָׁבָה, וּבְיִצְחָק בְּמַעֲשֶׂה, יַעֲקֹב כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, מִסְטְרָא דְיִצְחָק קָרָא לֵיהּ

יַעֲקֹב, מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם דְתַמָּן מַחֲשָׁבָה קְרָא לֵיהּ יִשְׂרָאֵל, דְאַבָּא אִתְגַּלְגַּל בְאַבְרָהָם דְאִיהוּ לִימִינָא, וְאִמָּא בְיִצְחָק דְאִיהוּ לִשְׂמָאלָא, יַעֲקֹב בְּגִין דְאִיהוּ כְּלִיל תַּרְוַיְהוּ אַבָּא וְאִמָּא, אִתְמַר בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן דְאִיהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וְכַד אָתָא אָדָם אִצְטַרַף בְּאַבְרָהָם, וְאִתְפַּשְׁטוּ שָׁרְשׁוֹי בְּאַרְעָא, וְרָזָא דְמִלָּה (משלי יז) **מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב** (משלי יז ג) **, מַצְרֵף לַכֶּסֶף דָּא אַבְרָהָם, וְכוּר לַזָּהָב** (דף קב ע"ב) **דָּא יִצְחָק, וּבוֹחֵן לִבּוֹת יהו"ה** (שם) **דָּא יַעֲקֹב, לֵית סְפִירָה דְלָא אִתְגַּלְגַּל אָדָם עִלָּאָה, דְאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כ"ח מ"ה חָכְמָה וַדַּאי, בְּגִין לְצָרְפָא וּלְלַבְּנָא לְאָדָם דְּבָרָא בְּדִיוּקְנֵיהּ לְתַתָּא, וְאָצִיל בֵּיהּ אֲצִילוּתֵיהּ, וְכָל טָרְחָא דִלְעֵילָּא לָא הֲוָה בְּאָדָם אֶלָּא בְּגִין אֲצִילוּת דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא, דְּדָא בְּדָא תַּלְיָא.**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִם כֵּן מַאי וְיָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו (איוב לג כה) (וּבְגִין דָּא יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, אָמַר לֵיהּ מִנָּלָן דְּאַבְרָהָם תַּמָּן בְּמַחֲשָׁבָה, אָמַר לֵיהּ לַאו לְמַגָּנָא תִּקְּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים דְּאִיהִי חָכְמָה וְאִיהִי מַחֲשָׁבָה, בְּאַבְרָהָם אִתְלַבַּן אָדָם, וּבְיִצְחָק אִצְטְרִיף, וְרָזָא דְמִלָּה מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב, מַצְרֵף לַכֶּסֶף דָּא אַבְרָהָם, וְכוּר לַזָּהָב דָּא יִצְחָק, וּבוֹחֵן לִבּוֹת יהו"ה דָּא יַעֲקֹב, וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל א"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר (שם כט), אָמַר לֵיהּ **אִם כֵּן מַאי וְיָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו).**

אָמַר לֵיהּ לְאֵילָנָא דַּהֲוָה קַשִּׁישׁ יוֹמִין וְאִתְיַיבְּשׁוּ עַנְפִּין דִּילֵיהּ, קַצִּיצוּ לֵיהּ וְאַצְמַח בְּשָׁרְשׁוֹי, דְּקָמוּ מִנֵּיהּ עַנְפִּין חַדְתִּין כְּקַדְמֵיתָא, כְּגַוְונָא דַּהֲוָה בְּעוּלְמוֹי, וְדָא אִיהוּ וְיָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו, וְדָא הֲוָה חֶלְמָא דְּחָזָא נְבוּכַדְנֶצַּר בְּחֶלְמֵיהּ, אִילָנָא רְבָא וּתְקִיף (דניאל ד ט)**, וּבַסּוֹף חֶלְמֵיהּ הֲוָה אָמַר** (שם יא) **גִּדּוּ אִילָנָא וְקַצִּיצוּ עַנְפּוֹהִי, וּלְבָתַר אָמַר** (שם יב) **בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבוּקוּ, וְלֵית אִילֵּן הָכָא אֶלָּא אָדָם עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (דברים כ יט) **כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְהַאי אִילָנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְטַע לֵיהּ בְּכַמָּה דָּרִין וְלָא אַצְלַח.**

עַד דְּנָטַע לֵיהּ בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַרְכִּיב לֵיהּ בִּתְלַת אֲבָהָן וְאַצְלַח תַּמָּן, וּבְגִין דָּא הֵן כָּל אֱלֶה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גֶּבֶר, מִיָּד דְּאַצְלַח תַּמָּן וַאֲחִיד תַּמָּן, אִתְפַּשְׁטוּ שָׁרְשׁוֹי עַל אַרְעָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְאִסְתַּלְקוּ עַנְפּוֹי בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל מַרְכְּבִין דִּנְשְׁמָתִין וּמַלְאָכַיָּא וְחֵיוָון וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים, עַד דְּאִתְחַזַּר כְּקַדְמֵיתָא (ס"א עַד אֵין סוֹף), וְהָא אוּקְמוּהָ עֵץ הַחַיִּים מַהֲלַךְ ת"ק שָׁנָה, (דניאל ד ט) רְבָא אִילָנָא וּתְקִיף וְרוּמֵיהּ יְמֵטִי לִשְׁמַיָּא, וַחֲזוֹתֵיהּ לְסוֹף כָּל אַרְעָא, תְּחוֹתוֹהִי תַּטְלֵל כָּל חֵיוַת בָּרָא, וּבְעַנְפּוֹי יְדוּרוּן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, וּמִנֵּיהּ יִתְזֵן כָּל בִּשְׂרָא.

וְאַרְכִּיב לֵיהּ עַד אֶלֶף דּוֹר, כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סְלִיקַת לְאֶלֶף דּוֹר בַּעֲשַׂר סְפִירָן, דִּבְהוֹן סְלִיקָא עֲשַׂר זִמְנִין מְאָה, עַד דְּסְלִיקַת בְּהוֹן לְאֶלֶף דּוֹר,

וּמִיָּד דְּאַצְלַח אִילָנָא בְּאַרְעָא נָחִית אִילָנָא מִלְּעֵילָּא, שָׁרְשׁוֹי בְּאַרְעָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְאִתְרַבְּיאוּ תַּמָּן עַנְפּוֹי עַד אֵין סוֹף, וְאִתְפַּשְׁטוּ בָּהּ שָׁרְשׁוֹי עַד אֵין תַּכְלִית, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְרַבְּי אִילָנָא כְּמִלְּקַדְמִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב רָבָא אִילָנָא וּתְקִיף וְרוּמֵיהּ מָטֵי לִשְׁמַיָּא, וַחֲזוֹתֵיהּ לְסוֹף כָּל אַרְעָא, וּמִנֵּיהּ יִתְזַן כָּל בִּשְׂרָא, כָּל בְּנֵי אָדָם דִּלְתַתָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְרַבְּי אִילָנָא כְּמִלְּקַדְמִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב רָבָא אִילָנָא וּתְקִיף וכו׳, חֵיוַת בָּרָא אִלֵּין חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, צִפְּרֵי שְׁמַיָּא אִלֵּין נִשְׁמָתִין, וּמִנֵּיהּ יִתְזַן כָּל בִּשְׂרָא לְתַתָּא. דִּבְזִמְנָא דְּחָב אָדָם וַהֲוָה מְקַצֵּץ בַּנְּטִיעוֹת, כַּבְיָכוֹל כְּאִלּוּ אַעְקַר חֵיוָן וּמַלְאָכִים וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים מֵאַתְרֵיהוֹן, וְלָא הֲוָה מָאן דְּמְקַבֵּל צְלוֹתִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י ב) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, וּבַעַל הַכְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, מַאי יַגִּיד דָּבָר, בִּצְלוֹתִין וְזַכְוָון דְּיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּוַדַּאי עִלָּאִין וְתַתָּאִין הֲווֹ תַּלְיָין בְּאָדָם קַדְמָאָה, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה הָאָדָם עַל עַצְמוֹ כְּאִלּוּ כָּל הָעוֹלָם תָּלוּי עָלָיו, אֲבָל בַּר נַשׁ דְּטָרַח עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוֹלָא וְלָא אַצְלַח בְּאַתְרֵיהּ, אַעְקַר לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ וְשַׁוִּי לֵיהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, וְשַׁנִּי לֵיהּ אֲתַר, וְרָזָא

דְּמִלָּה (דף קג ע"א) וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת (ויקרא יד מה), וְדָא שְׁנוּי מָקוֹם, (כאן חסר והוא בתיקוני ז"ח) אִם אַצְלַח מוּטָב, וְאִם לָא אַצְלַח אַעְקַר לֵיהּ מִתַּמָּן וְאַרְכִּיב לֵיהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, וְשַׁנִּי שְׁמֵיהּ וְדָא שְׁנוּי הַשֵּׁם, אִם אַצְלַח מוּטָב וְאִי לָא אַצְלַח אַעְקַר לֵיהּ מִתַּמָּן, וְדָא וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו (שם מה ז), וְנָטַע לֵיהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, וְשַׁנִּי עוֹבָדוֹי מִכָּל מַה דַּהֲוָה בְּקַדְמֵיתָא, וּמִכָּל צִיּוּרִין דִּילֵיהּ, מְשַׁנֶּה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ (איוב יד כ).

הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (שם לג כט),

קַרְקַע דְּנָטַע לֵיהּ תַּמָּן וְאַצְלַח וּמִתְפַּשֵּׁט עַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי עַד אֶלֶף דּוֹר דָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא שְׁנוּי מַעֲשֶׂה, וְעַד כַּמָּה זְמָנִין עַד אֶלֶף, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קה ח) דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ח יב) הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה, וְאִינּוּן אֶלֶף עָלְמִין, דְּנָטַע לֵיהּ עַד דְּאַצְלַח וְאַרְכִּיב לֵיהּ תַּמָּן, וְרָזָא דְּמִלָּה וְעָשָׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים (שמות כ ו), לְמָאן לְאֹהֲבָיו, וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֶלֶף דּוֹר (דברים ו ט).

אָמַר לֵיהּ, וּלְרַשְׁיעָא מַאי, דְּהָא כְּתִיב (קהלת א י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ וכו', מַה תֵּימָא בְּהוֹן, אָמַר לֵיהּ שְׁמַעְנָא בְּהוֹן רָזָא יְפוּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וְגוֹמֵר (תהלים צא ז), הָכִי אָמְרוּ לִי בִּרְמִיזָא, אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי מַאי אֲשֶׁר קוֹמְטוּ בְלֹא עֵת וְגוֹמֵר (איוב כב טז), אָמַר

לֵיהּ אִלֵּין תְּשַׁע מְאָה וְשִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה דָּרִין דְּאִתְקַמְטוּ וְאִסְתַּלְקוּ קֶדֶם זִמְנַיְיהוּ, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר קוּמְטוּ בִּלְא עֵת, דְּאִסְתַּלְקוּ קֶדֶם זִמְנַיְיהוּ, וְזָרִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל דָּרָא וְדָרָא, דָּא אִיהוּ נָהָר יוֹצֵק יְסוֹדָם (שם), **וְדָא הוּא רָזָא, דְּאֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבַּגּוּף, וּכְדֵין חַדְתִּין עֲתִידִין לְמֵיתֵי, אַדְהָכִי אִסְתַּלַק סָבָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, חַבְרַיָּיא, וַדַּאי הַאי סָבָא דְּסָבִין אָדָם עִלָּאָה, זַכָּאָה דָּרָא דְּהַאי רָזָא אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ.**

(נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב יד)

עוּבְדָא הֲוָה, דְּחַד בַּר נַשׁ חִגֵּר בְּלָא רַגְלִין, אַשְׁכַּח לִתְרִין חַכִּימִין דְּלָא הֲוִי בְּכָל דָּרָא חַכִּימִין כַּוָּותַיְיהוּ, אַעֲרַע בְּהוּ הַהוּא חִגֵּר, אָמַר לוֹן שְׁלָמָא עֲלַיְיכוּ רַבָּנָן, (שְׁמַעְנָא עֲלַיְיכוּ דְּאַתּוּן חַכִּימֵי דָּרָא), אָנָה אַתּוּן אָזְלִין, אָמְרוּ לֵיהּ לְדוּדְ פְּלַן, וְעֶרֶב שַׁבָּת הֲוָה, אָמַר לוֹן אַף עַל גַּב דְּאַתּוּן רְכִיבִין בִּבְעִירִין דְּרָהֲטֵי סַגִּי וַאֲנָא חִגֵּר בְּלָא רַגְלִין, אִי אַתּוּן בְּעִיתוּ אֲנָא אֲקַדֵּם לְכוּ לְתַקָּנָא לְכוּ שַׁבַּתָּא, תְּוַוהוּ אָמְרוּ לֵיהּ וְהַלֹּא אַתְּ חִגֵּר וְאֵיךְ אַתְּ יָכִיל לְאַקְדָּמָא לִבְעִירָן דְּרָהֲטֵי טוּבָא, אָמַר לוֹן שְׁמָא דְמ"ב אַתְוָון וְדָלִיג לוֹן ת"ק פַּרְסֵי בִּרְגִעָא חֲדָא.

אַשְׁכְּחוּ גַּרְמַיְיהוּ לְפוּם מְעַרְתָּא חֲדָא, וּפְתוֹרָא לִשְׁמָאלָא, בְּכָל מַעֲדַנֵּי עָלְמָא עֲלָהָא, וּמְנָרְתָּא לְדָרוֹם בְּשִׁבְעָה נֵרִין עֲלָהָא, וּמִטָּה דְּכַסְפָּא וְדַהֲבָא וְאַבְנִין יְקִירִין לְמַעֲרָב בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְכָרְסַיָּיא לְמִזְרָח, וּתְלַת מְאָה תַּלְמִידִין עַל הַהוּא פְּתוֹרָא, בָּתַר דְּאָכְלוּ כְּלְהוּ וְאִינּוּן חַכִּימֵי עִמְּהוֹן, קָם הַהוּא חִגֵּר וּפָשַׁט גַּרְמֵיהּ מֵהַהוּא גּוּפָא בִּלְא

רַגְלִין, וְאִתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא דְאַנְפּוֹי זְהִירִין כְּזוֹהֲרָא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל יב ג) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ וכו', וְאַנְפֵּי תַלְמִידוֹי נְהִירִין כְּכֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד, וַהֲווֹ פָּתְחִין סִפְרָא דְקֹהֶלֶת, וְקָרְיָין בֵּיהּ (קהלת א ב) הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת כו', וַהֲווֹ חָזְרִין כַּמָּה זִמְנִין, אָמְרוּ לֵיהּ אִינּוּן חַכִּימֵי דָרָא וְכִי שְׁלֹמֹה לָא עָבַד קְרָא אָחֳרָא בְּקֹהֶלֶת, עָל לְהוּ הַהוּא דְאִתְחֲזֵי חִגֵּר בְּאָרְחָא, לְשִׁבְעָה הֵיכָלִין מִכַּסְפָּא וְדַהֲבָא וְאַבְנִין יְקִירִין, וּבְהֵיכָלָא שְׁבִעָה כָּרְסַיָּין דְּאַרְבַּע חֵיוָון, וְיוֹנָה תַּמָּן דְּכַסְפָּא וַעֲטָרָה דְּדַהֲבָא עַל רֵישָׁהּ, וְכָתוּב בָּהּ כָּל מָאן דְּלָא יָדַע בְּאִלֵּין הֲבָלִים עֲלֵיהּ כְּתִיב (במדבר א נא) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, אִינּוּן חַכִּימֵי דָרָא מִיָּד דְּחָזוּ הָכִי דַּהֲוָה כְּתִיב בְּהַהִיא עֲטָרָה חָזְרוּ לַאֲחוֹרָא. אָמַר לוֹן הַהוּא דְאִתְחֲזֵי עֲלַיְיהוּ כְּחִגֵּר, וְכִי עֲלַיְיכוּ אִתְמַר דְּאַתּוּן חַכִּימֵי דָרָא, לֵית אַתּוּן אֶלָּא טִפְּשֵׁי דָרָא, וְלָא חֲזֵיתוּן בְּכָל לְמוֹדַיְיכוּ כִּי בִי חָשַׁק (תהלים צא יד) עַד אוֹרֶךְ יָמִים אַשְׁבִּיעֵהוּ לְעָלְמָא דְכֹלָּא אֲרִיךְ, אִלֵּין הֲבָלִים דְּקֹהֶלֶת אִינּוּן בְּרָזָא דְשֵׂבַע שְׂמָחָן, דִּבְהוּ מ"ב אַתְוָון, לָקֶבֶל שִׁבְעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית דְּאִית בְּהוּ עֲשַׂר אֲמִירָן וְל"ב אלהי"ם וְאִינּוּן מ"ב, וַעֲלַיְיהוּ לֵב דְּאִתְמַר בְּהוּ אלהי"ם הָאלהי"ם, וְהַיְינוּ (קהלת ה ז) וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם, אִלֵּין שֶׁבַע תֵּיבִין אבגית"ץ, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה ו ב) שְׂרָפִים וְגוֹמֵר. וְהַאי שְׁמָא אִיהוּ סְגוּלְתָּא דִילֵיהּ לְכַסָּאָה דְנִשְׁמָתָא כַּד סְלִיקַת לְעֵילָּא בְּכָל לֵילְיָא, לְאִסְתַּהֲדָא עַל עוֹבְדִין טָבִין דְּבַר נַשׁ, מִמַּלְאֲכֵי חַבָּלָה וּמִכָּל מַזִּיקִין וְרוּחִין וְלִילִין וְשֵׁדִין, וּבְהוֹן פָּרְחַת לְעֵילָּא, בִּתְרִין אַתְוָון מִכָּל שֵׁם תְּכַסֶּה אַנְפָּהָא מִנְּהוֹן, וּבִתְרִין אַתְוָון תְּכַסֶּה רַגְלָהָא, וּבִתְרִין אַתְוָון פָּרְחַת לְעֵילָּא, וְאוּף הָכִי לְרוּחָא, וְאוּף הָכִי לְנַפְשָׁא, וְאִית שֵׁם בֵּן מ"ב בְּצוּרַת חוּתָמָא דְשַׁעֲוָה נִכְתָּב, וְאִית שֵׁם מ"ב בְּצִיּוּר דְּיוֹקְנָא דְמַלְכָּא, חָקִיק עַל חוּתָמָא, וְאִית שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ דְיוֹקְנֵיהּ מַמָּשׁ, שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ דְיוֹקְנֵיהּ אִיהוּ יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף,

וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ חוֹתָמָא, אִיהוּ אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה, צִיּוּר מ"ב בְּשַׁעֲוָה דָּא אבגית"ן.

וְרַשִׁיעַיָּא נִשְׁמָתְהוֹן דְּשֵׁדִין וּמַזִּיקִין וְלָא פּוֹעֲלִין בְּהוֹן אֶלָּא כִּישּׁוּף וְעוֹבְדֵי שֵׁדִין כַּוָּתַיְיהוּ, בְּגִין דְּרַשִׁיעַיָּא כָּל שְׁמָהָן וְכָל הַוַּיְ"ן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל מַלְאָכִים שִׁנְאִין לוֹן, וּבְגִין כַּךְ לָא מוֹעִיל לָא קָמִיעַ וְלָא שְׁמָהָן קַדִּישִׁין וְלָא מַלְאָכַיָּא, דְּלָא תָּפִים אֶלָּא מִן בְּמִינוֹ, וּבְגִין דָּא (דברים כב ט) לֹא תִזְרַע כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה ה ז) כִּי כֶרֶם יהו"ה צְבָאוֹ"ת וְגוֹמֵר, צְבָאוֹ"ת נְקוּדָה דִּילֵיהּ יְהוָ"ה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים י טו) רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁ"ק, חוֹלֶ"ם שְׁבָ"א קָמֵ"ץ, וְאִינוּן זֶרַע אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דַּרְגָּא דִּלְהוֹן חֶסֶד כַּהֲנָא רַבָּא, גְּבוּרָה לֵוִי, יִשְׂרָאֵל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּגִין דְּחוֹלֶ"ם כֶּתֶר עַל תִּפְאֶרֶת, קָמֵ"ץ חָכְמָה עַל חֶסֶד, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וּבְחָכְמָה אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה לִתְחִיַּית הַמֵּתִים, חָכְמָה מְחַכֶּ"ה קָמוּ כֻלְּהוּ וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ וכו'.

פְּתַח כְּמִלְּקַדְמִין וְאָמַר, (קהלת ח יד) **יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וכו', תָּא חֲזִי שְׁמַעְנָא דְּעוּבְדָא הָוָה בְּחַד בַּר נַשׁ מֵאינוּן בַּעֲלֵי קַבִּין, דַּהֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, אַעְרַע בְּתְרֵין חַכִּימִין מָאנֵי דְּדָרָא מָאנֵי דְּחָכְמָתָא דְּאוֹרַיְיתָא, אָמַר לוֹן שְׁלָמָא עֲלַיְיכוּ רַבָּנָן, שְׁמַעְנָא עֲלַיְיכוּ דְּאַתּוּן חַכִּימֵי דָּרָא, לְאָן אַתַּר אָזֵילְתּוּן, אָמְרוּ לֵיהּ לְדוּךְ פְּלַן וְעֶרֶב שַׁבָּת הָוָה, אָמַר לוֹן אֲנָא אָזֵילְנָא תַּמָּן** (אֵיזִיל) **וְאַתְקֵין לְכוּ אֲתַר בֵּי מוֹתְבֵיכוּ, אִי אַתּוּן בְּעִיתּוּן, אָמְרוּ לֵיהּ וְהָא אֲנַן בְּסוּסְוָון וְאַנְתְּ בְּלָא רַגְלִין,**

אֵיךְ יִתְכֵּן לְמֶהֱוֵי הַאי, אָמַר לוֹן אַף עַל גַּב דְּאַתּוּן רְכִיבִין בִּבְעִירֵי דְּרְהִיטֵי סַגִּי, וַאֲנָא חֵגֶר בְּלָא רַגְלִין, אִי אַתּוּן בְּעִיתוּ אֲנָא אֶקַדֵּם לְתַקָּנָא לְכוּ שַׁבַּתָּא, תְּוֹוהוּ, אַדְהָכִי אַחְזַרוּ רֵישַׁיְיהוּ לְגַבֵּיהּ וְחָמוּ לֵיהּ (דף קג ע"ב) דַּהֲוָה רְהִיט כְּשַׁרְבִיטָא דְּכֹכָבָא, עָבַד לוֹן קְפִיצָה וְאַשְׁכְּחוּ גַּרְמַיְיהוּ לְפוּם מְעַרְתָּא כְּהֶרֶף עַיִן (ס"א, אָמַר לוֹן שִׁמְא דְמ"ב אַתְוָון, דְּלֵיג לוֹן חֲמֵשׁ מְאָה פַּרְסֵי בִּרְגָעָא חֲדָא, אַשְׁכְּחוּ כו').

אָמַר לוֹן רַבָּנָן עוּלוּ, עָאלוּ אַבַּתְרֵיהּ מְעַרְתָּא גּוֹ מְעַרְתָּא, עַד דְּעָאלוּ לְחַד פַּרְדֵּסָא וַהֲוָה תַּמָּן הַהוּא בַּעַל קַבִּין מִתְפַּשֵּׁט מֵהַהוּא גּוּפָא, וַהֲוָה מִתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא אָחֳרָא דְּאַנְפּוֹי הֲווֹ נַהֲרִין כִּשְׁמְשָׁא, וַהֲוָה יָתִיב עַל כָּרְסַיָּיא דְמַלְכוּתָא, וּתְלַת מְאָה תַּלְמִידוֹי תְּחוֹת כָּרְסַיָּיא לְרַגְלוֹי, וַהֲווֹ קָרָאן (קהלת א ב) הֲבֶל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת, וַהֲווֹ קָרָאן הַאי קְרָא זְמִנִין בְּלָא חוּשְׁבָּנָא, אָמְרוּ לוֹן אִינּוּן חַכִּימִין מָארֵי דְּדָרָא, מַאי הַאי, וְכִי לֵית קְרָא אָחֳרָא בְּסֵפֶר קֹהֶלֶת, מִיָּד קָם הַהוּא מָארֵי קַבִּין דַּהֲוָה יָתִיב עַל כָּרְסַיָּיא, וַאֲחִיד בִּידֵיהוֹן, וְאַעְיֵיל לוֹן לְשִׁבְעָה הֵיכְלִין, וּבְכָל הֵיכָלָא וְהֵיכָלָא הֲוָה כְּתִיב הֲבֶל הֲבָלִים, וּבְהֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה הֲוָה נְשַׁרָא וַעֲטָרָה בְּפוּמָהָא, וּדְמוּת יוֹנָה בְּהַהִיא עֲטָרָה, וַהֲוָה כְּתִיב

בַּעֲטָרָה כָּל מָאן דְּלָא יָדַע בְּאִלֵּין הֲבָלִים וּבְרָזָא דִלְהוֹן, עֲלֵיהּ אִתְמַר (במדבר א נא) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, מִיָּד אִתְחַזְרוּ אִינּוּן לַאֲחוֹרָא, אָמַר לוֹן הַהוּא בַּעַל קַבִּין אַתּוּן חַכִּימִין מָארֵי דְּדָרָא, דַּאֲזָלִית אַבַּתְרַייכוּ עַד כְּעַן לְמִנְדַּע יָת חָכְמָתַייכוּ, וּבְוַדַּאי לָאו אַתּוּן חַכִּימִין, דְּוַדַּאי בְּהַאי קְרָא עַבִידְנָא כָּל בִּנְיָנָא דָּא, וּבֵיהּ הֲוֵינָא טָס עָלְמָא בְּטִיסָה חֲדָא, וּבְזִמְנָא בְּתֵרִין, וּבְזִמְנָא בִּתְלַת, וּבְזִמְנָא בְּאַרְבַּע, וּבְזִמְנָא בְּחַמְשָׁא, וּבְזִמְנָא בְּשִׁית, וּבְזִמְנָא בְּשֶׁבַע, וַאֲנַן בְּהַאי אַרְעָא כֻּלְּהוּ אַזְלִינַן בַּעֲלֵי קַבִּין, וְהַאי קְרָא יְרִיתְנָא מֵאַבָּא, וְאַבָּא מֵאֲבוֹי, עַד דָּרָא כֻּלְּהוּ, יְהַב לוֹן מָמוֹנָא סַגִּיא וְשַׁוִּי לוֹן בְּאַתְרַייהוּ כְּהֶרֶף עַיִן.

וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּיא רַבִּי אֵימָא לָן שׁוּם רְמִיזָא בְּהַאי קְרָא, דְּלָא אִתְכַּסְיָא חָכְמְתָא דָּא מִן חַבְרַיָּיא, אָמַר לוֹן רַבָּנָן בְּוַדַּאי רָזָא עִלָּאָה אִית תַּמָּן, אֲבָל אֵימָא לְכוּ בִּרְמִיזָא, שֶׁבַע הֲבָלִים אִינּוּן, וְזַכָּאָה מָאן דְּלָא נָטִיל לְאַגְרַייהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאִינּוּן דִּכְלִילָן בְּבַת שֶׁבַע, וְאִינּוּן בְּהַאי קְרָא, הֶבֶל (דף קד ע"א) חַד, הֲבָלִים תְּרֵין הָא תְּלַת, הֶבֶל הֲבָלִים תְּלַת הֲרֵי שִׁית, הַכֹּל הָבֶל הָא שֶׁבַע, וּלְקִבְלַייהוּ שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ וכו', אֵלּוּ שֶׁבַע הֲבָלִים אִינּוּן כְּפוּלִים, לָקֳבֵל שֶׁבַע שְׁרַגִּין דְּמִנַּרְתָּא, כְּפוּלִים, דְּאִתְמַר

בְּהוֹן (זכריה ד ב) **שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת,** (וְאינון) **שֶׁבַע הַוָיוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן בַּאֲמִירָה יְהִי אוֹר, וַהֲוֵי מִיָּד, וּלְבוּשִׁין דְּאינון שֶׁבַע הַוָיוֹת אינון שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ וְחַבְרוֹי, הֶבֶל אִיהוּ לַהַב, הַבָּלִים לֶהָבִים, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר** (תהלים כט ז) **קוֹל יהו"ה חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, וּמָאן דְּיָדַע בְּאִלֵּין הַבָּלִים, כַּד אַפִּיק לוֹן מִפּוּמוֹי וּמִלְּבֵיהּ יָדַע לְכַוְונָא בִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּכָל הַבָּלִים מִינָהּ תַּלְיָין, וּמִתְלַבְּשָׁן בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּכִלִּיל שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ וְחַבְרוֹי, דְּאינון אַתְוָון דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּאִלֵּין תַּלְיָין בַּאֲמִירָה וְאִלֵּין בַּעֲשִׂיָּה, בְּרָזָא דְּאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה מִיָּד, וְאִלֵּין שֶׁבַע הַבָּלִים אינון כְּפוּלִים, לָקְבֵל שֶׁבַע שְׁרַגִּין דִּמְנַרְתָּא, כְּפוּלִים, דְּאִתְמַר בְּהוּ** (זכריה ד ב) **שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת לַנֵּרוֹת וְגוֹ',** (אִלֵּין בַּאֲמִירָה וְאִלֵּין בַּעֲשִׂיָּה, וְאינון י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א אִלֵּין אינון שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת).

זַכָּאָה עַמָּא דְּיָדְעִין לְסַלְקָא צְלוֹתִין בַּאֲמִירָה וְעוֹבָדָא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה נא טז) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךָ וכו', וְהָא אוּקְמוּהָ אַל תִּקְרֵי עַמִּי, אֶלָּא עִמִּי בְּשׂוּתָפוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ כו', הָכִי אַנְתְּ בְּשׂוּתָפוּ עִמִּי, דִּבְמִלּוֹלָךְ אִתְעֲבִידוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

וְעוֹד הֶבֶל ה' לב, ה' אִתְפַּלֵּג לְד"ו פַּרְצוּפִין, ד"ו, ד' אַרְבַּע רַגְלִין דְּכָרְסַיָּא, ו', (מלכים א י יט) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָרִית נִשְׁמָתָא מִכָּרְסַיָּא יַקִּירָא, כְּלִילָא מֵעֲשַׂר תִּקּוּנִין אִלֵּין, וְעָבִיד לָהּ כָּרְסַיָּא לַיהו"ה, דְּשַׁמָּא דְּיהו"ה דְּאִיהוּ בְּאַרַח אֲצִילוּת, לְתַקָּנָא

לֵיהּ כּוּרְסַיָּיא בַּר נַשׁ לְנִשְׁמָתֵיהּ, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּוּורוֹת מִכִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְתַמָּן שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְלֵית ה' בְּלָא י', ובג"ד (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה.

ו' שַׁרְיָא בְּמטטרו"ן, וְדָא אִיהוּ רוּחַ הַשִּׂכְלִי דְּאִיהוּ אֲצִילוּת, ה' שַׁרְיָא בְּאוֹפַן, וְדָא נֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית בְּאַרַח אֲצִילוּתָא, דְּאִית נְשָׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ שִׂכְלִית וְלָא בְּאַרַח אֲצִילוּת, אֶלָּא אִתְמַר בְּהוֹן גְּוּורוֹת, וְאִינּוּן כִּסֵּא וּמַלְאַךְ וְאוֹפָן, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּסָלְקִין הָבָלִים דִּצְלוֹתִין בְּהוֹן, לְגַבֵּי אַתְוָון דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, ובג"ד (קהלת ה יד) יֶשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְיֵשׁ הֶבֶל דְּרַשִּׁיעַיָּא, דְּאִינּוּן הָבָלִים דְּשִׁקְרָא, וְנָטְלִין לוֹן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְנָטְעִין בְּהוֹן רְקִיעִין וְאַרְעִין דְּשִׁקְרָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, (כאן חסר), קָמוּ כֻּלְהוּ וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ אִלּוּ לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּי).

(זכריה ד) לַגֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁהּ, וְאִינּוּן י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א, וְאִינּוּן שֶׁבַע כְּפוּלוֹת בג"ד כפר"ת (דף קד ע"ב) **לְבוּשִׁין לוֹן, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין מִלְּבָּא לְפוּמָּא, שֶׁבַע הָבָלִים סָלְקִין, שֶׁבַע נָחֲתִין לְאַשְׁקָאָה לוֹן, וּבְגִין דָּא (זכריה ד) שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת, תְּלַת אִינּוּן גְּנִיזִין לְעֵילָּא, דְּלְבוּשִׁין דִּלְהוֹן אֶמ"ש, דְּאִינּוּן אֵשׁ מַיִם רוּחַ, הָא אִינּוּן עַשַׂר דְּסָלְקִין מִל"ב נְתִיבוֹת, וְאִינּוּן לְקַבְלַיְיהוּ עַשַׂר אֲמִירָן, וְל"ב אלהי"ם דִּבְרֵאשִׁית, הָא מ"ב, מִלְּבָּא נָפִיק אֶשָּׁא, מִכַּנְפֵּי רֵיאָה רוּחָא, מִמּוֹחָא מַיָּא, וְרוּחָא אֲחִיד בְּמַיָּא וְאֶשָּׁא וְאִתְעֲבִיד קוֹל, כַּד אֲחִיד בְּמַיָּא**

אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים כט ג) קוֹל יהו"ה עַל הַמָּיִם, כַּד אֲחִיד בְּאֶשָּׁא אִתְמַר בֵּיהּ (שם) קוֹל יהו"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, כַּד אֲחִיד בְּרוּחָא אִיהוּ (מ"א יט יא) רוּחַ חָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר קוֹל יהו"ה שׁוֹבֵר אֲרָזִים.

וּתְלַת נְקוּדִין אִינּוּן לָקְבֵל אֶמ"שׁ, וְאִינּוּן חָשַׁ"ק, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים י טו) רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יהו"ה, וְאִינּוּן חֹל"ם שְׁבָ"א קָמֵ"ץ, קָמֵ"ץ לִימִינָא קוֹל יהו"ה עַל הַמָּיִם, וְכַד רוּחָא אֲחִיד בֵּיהּ דְּאִיהוּ חֹל"ם, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, שְׁבָ"א אִיהוּ בָּאֵשׁ, וְכַד אֲחִיד בֵּיהּ רוּחַ, אִיהוּ רוּחַ חָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, מִסִּטְרָא דִגְבוּרָה דְּאִיהוּ תַּקִּיף, כַּד אֲחִיד בֵּיהּ רוּחָא דְּאִיהוּ חֹל"ם בֵּין קָמֵ"ץ שְׁבָ"א דְּאִינּוּן מַיָּא וְאֶשָּׁא, דְּאִינּוּן תְּרִין דְּרוֹעִין, דְּאִית בְּהוֹן יַד יָמִין יַד שְׂמֹאל דְּאִינּוּן כ"ח פְּרִקִין, אִתְמַר בְּהוּ קוֹל יהו"ה בַּכֹּחַ, כַּד הַאי רוּחָא אֲחִיד בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְמַר בֵּיהּ קוֹל יהו"ה בֶּהָדָר, כַּד אֲחִיד בִּתְרִין שׁוֹקִין דְּאִינּוּן צֵר"י, אִתְמַר בְּהוֹן קוֹל יהו"ה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, דְּאִינּוּן תְּרֵי עוּזְלֵי דְּאַיָּלְתָּא, תְּרִין אַחִים אִישׁ בְּאָחִיהוּ יְדוּבָּקוּ.

וְהָכָא רָזָא דְּיִבּוּם, דְּאִם יִפּוֹל אָחִיו הָא תִּנְיָינָא דְּיוֹקִים

לֵיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה (איכה א יג) נְתָנַנִי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָ"ה, וְדָא הוֹ"ד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב לג) כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, בְּכַף דִּילֵיהּ, שְׁכִינְתָּא דָּוָה אִיהִי בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּפָרַח מִנֵּיהּ יֶרֶךְ דְּאִיהוּ ו' מִן ה', וְאִשְׁתְּאַרַת אִיהִי ד' דִּילָהּ (דַּלָּה), קוֹל יהו"ה יָחִיל מְדַבֵּר דָּא חִיר"ק וְדָא צַדִּיק, כַּד רוּחַ אֲחִיד בֵּיהּ אִיהוּ יָחִיל מְדַבֵּר, שֶׁבַע קָלִין לָקְבֵל שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ כו'.

רוּחַ סָלִיק בְּאַוִּיר דְּאִיהוּ כֻּתֶּר עִלָּאָה אַוִּיר קַדְמוֹן, אֵשׁ סָלִיק לְגַבֵּי ה' דְּאִיהוּ אִימָּא וְאִתְעֲבִיד אִשָּׁה, מַיִם סָלִיק לְגַבֵּי י' וְאִתְעֲבִיד יַמִּים, וְדָא חָכְמָה, וְהָכִי נָחֲתִין לְגַבֵּי נֶצַח וְהוֹד יְסוֹד, מַלְכוּת מָאנָא דְּכֻלְּהוּ, וְאִיהִי עָפָר כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ, וְאִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אַתְוָון דְּאִינּוּן מָאנָא לִנְקוּדִין, וְעַל אִלֵּין שֶׁבַע קָלִין אִתְמַר (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, וְעַל תְּלַת גְּנִיזִין אָמַר (דברים ד יב) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים, בַּת קוֹל דְּכֻלְּהוּ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. תָּא חֲזִי תְּלַת נְקוּדִין אִינּוּן, חִירֵק חֹלֶם שׁוּרֵק, חֹלֶם, קוֹצָא דְּי' לְעֵילָא אִיהוּ חֹלֶם, קוֹצָא דְּאָת י' לְתַתָּא אִיהִי חִירֵק, גּוֹ אֲמְצָעִיתָא אִיהוּ שׁוּרֵק, כַּד אִינּוּן תְּלַת כַּחֲדָא, אִינּוּן סָגוֹלְתָּא וְאִינּוּן שַׁלְשֶׁלֶת וְאִינּוּן שֵׁר"ק וְאִינּוּן סָגו"ל,

כֻּתֶּר עַל חָכְמָה וּבִינָה אִיהוּ סָגוֹלְתָּ"א חֹל"ם עַל צֵר"י,

סָגוֹ"ל אִיהוּ נְקוּדָה תְּחוֹת צֵר"י, חֶסֶד גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת לְתַתָּא, נֶצַח הוֹד, יְסוֹד בְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ שֶׁרֶק, וְהָכִי כַּד תִּפְאֶרֶת בְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ שַׁלְשֶׁלֶת, שְׁבָ"א אִיהוּ תְּרֵין נְקוּדִין, כַּד אִתְגַּבַּר מַיָּא עַל אֶשָּׁא אוֹ אֶשָּׁא עַל מַיָּא, אוֹ כַּד אִינוּן יְסוֹד עַל מַלְכוּת, כָּל סְפִירָה דָּא עַל גַּבֵּי דָּא בְּכָל אֲתַר אִיהוּ שְׁבָ"א, וְרָזָא דְמִלָּה, אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן, כַּד אִינוּן שָׁוִין הַוּוּ צֵר"י, אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְכָל נְקוּדִין אִינוּן דְּבוּר וְאַתְוָון הֶבֶל הֲבָלִים, דְּתַלְיָין מִן ה"ה, וְאִינוּן אַתְוָון רַבְרְבָן, וְאַתְוָון זְעִירָן, (נְקוּדִין מִי' בַּת קוֹל וַדַּאי, קָלִין אִינוּן מִן ו', וְאִינוּן אַתְוָון וּנְקוּדִין), וְטַעֲמֵי כְּלִילָן בְּהוּ, (נ"א נְקוּדִין מִתְלַבְּשִׁין בְּמַיָּא בִּימִינָא, דְּאִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים), אַתְוָון מִן ה' ה', נְקוּדִין מִן י', טַעֲמֵי מִן ו', נְקוּדִין (דף קה ע"א) מִתְלַבְּשָׁן בְּמַיָּא בִּימִינָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, אַתְוָון מִתְלַבְּשִׁין בְּאֶשָּׁא בִּשְׂמָאלָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר קוֹל יהו"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ דְּאִינוּן הֲבָלִים, טַעֲמֵי מִתְלַבְּשָׁן בְּאַוִּירָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְטַעֲמֵי אִינוּן מִסְטְרָא דְּכֶתֶר, וּנְקוּדִין מִסְטְרָא דְּחָכְמָה, וְאַתְוָון מִסְטְרָא דְּבִינָה, (דְּבִינָה) וּמִתְלַבְּשִׁין בְּמַיָּא אֶשָּׁא וְרוּחָא, דְּאִינוּן חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת, וְהָכִי מִתְלַבְּשִׁין בְּנֶצַח הוֹד יְסוֹד, מַלְכוּת מָאנָא דְּכֻלְּהוּ, כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ.

אִיהִי פֶּה דְמִינָה הֲבָלִים נָפְקִין וְקָלִין וְדִבּוּרִין, כְּלְהוּ אִתְכְּלִילָן בָּהּ, וְאִיהִי לֵב דְּכְלְהוּ בָּהּ אִתְכְּלִילָן, וּמִינָהּ נָפְקִין דְּפִיקוּ דְרוּחָא לְכָל עַרְקִין דְּדְרוֹעָא, כַּד רוּחָא דָּפִיק בְּמַיָּא דְאִיהוּ לִימִינָא, אִתְמַר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי, לְהַהִיא דְאִתְמַר בָּהּ (משלי ז ד) אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ, וְכַד דָּפִיק לִשְׁמָאלָא דְאִיהִי אֵשָׁא, אִתְמַר בָּהּ רַעְיָתִי, דְּבֵיהּ אִתּוֹקַד בְּכַמָּה רְשָׁפִי"ם דְּאִינּוּן שְׁרָפִי"ם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ח ו) רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת יָ"הּ.

מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא יוֹנָתִי תַמָּתִי, בְּגִין דְּאִיהִי דַרְגָּא דְיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וּדְפִיקוּ דִילֵיהּ תַּמָּן בְּמִשְׁקָל, לָא סָלִיק וְלָא נָחִית, דְּי בְמַיָּא נָחִית לְגַבֵּי צַדִּיק נְבִיעוּ לְגַבֵּיהּ בַּאֲרֵיכוּ, וְסָלִיק בֵּיהּ בַּאֲרֵיכוּ דִתְקִיעָה, בְּאֶשָּׁא אִיהוּ דְפִיקוּ בִּשְׁבָרִים בִּתְבִירוּ, וּבְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא נָחִית (נ"א אָחִיד) בְּתַרְוַיְיהוּ שַׁלְשֶׁל"ת, בֵּינוֹנִי וְדָא תְּרוּעָה, קוֹל דְּמָמָה דַקָּה לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, תַּמָּתִי, תַּם הַהוּא דְּפִיקוּ בְּגִין דְּהֵבִיאוּ לָהּ בַּחֲשַׁאי.

וְכַד שְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא אִתְמַר בָּהּ (שיר ה ב) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, כַּד אִיהִי יְשֵׁנָה לֵית בָּהּ דְּפִיקוּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ קוֹל דְּפִיקוּ דִילָהּ אִתְרַחַק

מִינָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים לט ג) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב, לָמָּה נֶאֱלַמְתִּי, מי"ה דְאִיהוּ דוּמִיָּה דְאִתְרַמִּיז בֶּאלֹהִי"ם, דְאִיהוּ ל"ב אלהי"ם דְמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית, דְדָפִיק רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם, בְּגִין דְהֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב דְאִיהוּ קוֹל, בְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּאַרַת בַּת יְחִידָה בְלָא קוֹל, וּבְגִין דָּא לֵית בַּת קוֹל בְּגָלוּתָא, וּבְגִין דְלֵית בַּת קוֹל בְּגָלוּתָא, הֵבִיאוּ לָהּ בַּחֲשַׁאי, וּבְגִין דָּא צְלוֹתָא אִיהִי בַּחֲשַׁאי, אַף עַל גַּב דְרָזִין סַגִּיאִין אִית הָכָא, שַׁבְעִין אַנְפִּין אִית לְאוֹרַיְיתָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא לֵית לָהּ דְפִיקוּ דְאִיהוּ כְגַוְונָא דְנִקּוּדֵי דְמַנְקְדִין בְּדְפִיקוּ דְאֶצְבְּעָאן דְאִינּוּן עֲשַׂר, דְבְהוֹן מְנַקְדִין בְּדְפִיקוּ דְרוּחָא, וְאִינּוּן מְנַקְדִין בִּנְיִמִין דְכִנּוֹר דְדָוִד, דְפִיקוּ אִיהוּ כְגַוְונָא דְקָלָא דְסָלִיק בְּנִגּוּנָא, לְקַבֵּל עֲשָׂרָה דְפִיקִין דְאִסְתַּכַּל אַסְיָא בְּדְפִיקוּ, עָבַד דָּוִד עֲשָׂרָה מִינֵי נְגוּנִים בַּתְּהִלִּים, אַרְבָּעָה אִינּוּן (שיר ה ב) אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי לְקַבֵּל יהו"ה, עֲשָׂרָה דְפִיקִין לְקַבֵּל יוד הא ואו הא, דְפִיקוּ נָפִיק מֵאַדְנָא שְׁמָאלָא דְלִבָּא, וְדָא הוּא רוּחַ צְפוֹנִי דַהֲוָה מְנַשֵּׁב בְּכִנּוֹר דְדָוִד דַהֲוָה מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, וְכָל עַרְקִין וְוָרִידֵי גּוּפָא דְאִינּוּן דְפִקִין, מִלְּבָא אִינּוּן (נ"א הַוָה) דְפִקִין, וְרָזָא דְמִלָּה (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

כָּבֵד הוּא סמא"ל הוּא עֵשָׂו, דְּלֵית בֵּיהּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא,
לָא דָּפְקִין עַרְקִין דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא לָא שַׁרְיָא
שְׁכִינְתָּא בְּאוּמִין דְּעָלְמָא, וּבְגָלוּתָא דְאִסְתַּלַּק רוּח
דְקוּדְשָׁא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה
וגו', לֵית דְּפִיקוּ בְּלִבָּא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא
אִתְמַר בָּהּ (שיר ה ב) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, וְלֵית בַּת קוֹל
בְּפוּמָא (דְּהַוָה סָלְקָא), (נ"א דְּבָה סָלִיק) קָלָא בְּרוּחָא בַּתְקִיעָה
בַּאֲרִיכוּ, וּבַשְּׁבָרִים בִּתְבִירוּ, וּבַתְּרוּעָה שַׁלְשֶׁל"ת קָלָא
בֵּינוֹנִית לָא בַּאֲרִיכוּ וְלָא בִּקְצִירוּ, בַּת קוֹל אִיהִי קוֹל
דְּמָמָה דַּקָּה זְעֵירָא, קָלָא נְמוּכָה בַּחֲשַׁאי, דְּהָא קוֹל
בְּאִשָּׁה עֶרְוָה. וְכַד יֵיתֵי מְשִׁיחָא נָחִית רוּחָא דְקוּדְשָׁא
עֲלֵיהּ, וּמִיָּד אִיהִי אָמְרַת קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דְּפִיקוּ סָלִיק
וְנָחִית, סָלִיק ה' עִלָּאָה (דף קה ע"ב) לְגַבֵּי י', וְנָחִית ה' תַּתָּאָה
לְגַבֵּי ו', דְּאִיהוּ קָרְבָּן לַיהו"ה, קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד.
וְרָזָא דְמִלָּה (משלי ג יט) יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן
שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה, בְּאַבָּא דְאִיהוּ י' יָסַד בְּרַתָּא
דְאִיהִי ה' זְעֵירָא, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (בראשית לז יא) וְאָבִיו שָׁמַר
אֶת הַדָּבָר, בְּאִימָּא דְאִיהִי ה' עִלָּאָה כּוֹנֵן שָׁמַיִם דְּאִיהוּ
ו', וְאִיהוּ בֶּן י"ה, וְכַד יְהוֹן מִתְקָרְבִין אַתְוָון אָב עִם אֵם
בֵּן עִם בַּת כָּל חַד בְּבַת זוּגֵיהּ, ה' עִלָּאָה (סָלִיק) לְגַבֵּי י',
ה' (תַּתָּאָה) נָחִית לְגַבֵּי ו', הַאי אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד,

בְּהַהוּא זִמְנָא (יחזקאל לז ז) וַתִּקְרְבוּ עַצְמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ, וְרָזָא דִמְלָה (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעַצְמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, עֶצֶם מֵעַצְמַי דָּא י׳ עִם ה׳, וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי דָּא ו׳ עִם ה׳, (שם כד) וְעַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹמֵר.

וּבְגִין דָּא כַּד סָלִיק ה׳ לְגַבֵּי י׳ אִתְמַר בָּהּ (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה, דְּהִיא (דַּהֲוָה) סְלִיקַת לְגַבֵּי אַבָּא, וְכַד נְחִיתַת לְגַבֵּי בְּרָא אִתְמַר בָּהּ (שם ה) וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ, אִתּוֹקַד בֵּיהּ בְּשַׁלְהוֹבִין דִּרְחִימוּ, וְהָכִי כַּד נָחִית ו׳ לְגַבֵּי ה׳ דִּילֵיהּ, וְי׳ סָלִיק לְגַבֵּי ה׳ דִּילֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי״ם עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, כָּל אִלֵּין דְּפִיקִין דְּשָׁאַר עַרְקִין, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ סָלְקִין תְּרִין וְנָחֲתִין תְּרִין, סָלְקִין תְּרֵי י״ה דָּא לְגַבֵּי דָּא, וְנָחֲתִין תְּרֵי ו״ה דָּא לְגַבֵּי דָּא.

וְעוֹד סָלְקִין תְּרֵי רוּחָא וְאֶשָּׁא, דְּאִינּוּן קָלִין וְסָלְקִין בְּדְפִיקוּ, וְנָחֲתִין תְּרֵי מַיָּא וְעַפְרָא, דְּאִינּוּן כְּבֵדִין בְּדְפִיקוּ, וְאִינּוּן מִיכָאֵ״ל גַּבְרִיאֵ״ל נוּרִיאֵ״ל רְפָאֵ״ל, מִיכָאֵ״ל מַיָּא, גַּבְרִיאֵ״ל אֶשָּׁא, נוּרִיאֵ״ל רוּחָא, רְפָאֵ״ל עַפְרָא, י׳ בְּרֵישָׁא, ה״ה בִּידַיִן, ו׳ בְּגוּפָא, ה״ה הֲבַל סָלִיק הֲבַל נָחִית, הֲבַל סָלִיק דָּא ה׳ עִלָּאָה דְּסָלִיק לְגַבֵּי י׳ דְּאִיהוּ עֲשַׂר אֲמִירָן, וּבְמַאי סָלִיק בְּקָלָא דְּאִיהוּ ו׳, וַהֲבַל נָחִית דָּא ה׳ תַּתָּאָה דְּנָחִית לְגַבֵּיהּ וְאִתְעֲבִידַת

דִּבּוּר, קְרִיבוּ דְּכָל הַבָּלִים וְקָלָא וְדִבּוּרָא אִיהוּ פֵּ"ה, דְּאִיהוּ בְּחוּשְׁבַּן מִילָ"ה, כְּלִיל כֹּלָּא, אִיהוּ קְרִיבוּ דְּאַדְנ"י בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא קָרְבָּן לַיהו"ה, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִיהִי (וְאִיהוּ) יְחוּדָא דְּאַתְוָון יהו"ה בַּצַּדִּיק, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקָרִיב אַתְוָון אִלֵּין בְּצִלּוֹתִין, דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁכִינְתָּא דִּילֵיהּ בְּפִימוֹי, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמַיַּחֵד לוֹן בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבְצִלּוֹתֵיהּ, דְּקָרִיבוּ דְּלְהוֹן וַדַּאי בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יְחוּדָא דְּלְהוֹן בַּצַּדִּיק, וּמָאן אִיהוּ דְּמַיַּחֵד כֹּלָּא וּמְקָרֵב כֹּלָּא עִלַּת הָעִלּוֹת.

אַדְהָכִי הָא סָבָא קָא אָזְדַּמַּן לֵיהּ דַּהֲוָה נָהִיר עָלְמִין רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר שְׁמֵיהּ, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, וַדַּאי קְרִיבוּ דְּאַרְבַּע אַתְוָון וְיִחוּדָא דְּלְהוֹן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּקְרִיבוּ וְיִחוּדָא דְּלְהוֹן הָכִי הוּא בַּצַּדִּיק, וּבְתֵרִין דַּרְגִּין מְיַחֲדִין לוֹן יִשְׂרָאֵל, בִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית וְשַׁחֲרִית, וּמְקָרְבִין לוֹן בְּצִלּוֹתָא דְּשַׁחֲרִית וְעַרְבִית, וְדָא קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, ה' עוֹלֶה בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, ו' יוֹרֵד בַּצַּדִּיק, אַף עַל גַּב דְּכֹלָּא קְשׁוֹט, עוֹלֶה וְיוֹרֵד ה' בְּאָת י', ה' בְּאָת ו', מִיָּד דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין פָּרַח.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּא, זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְּעָלְאִין

וְתַתָּאִין אִינּוּן בְּאַסְכָּמוּתָא לְסַיֵּיעַ לָן, הַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּבַר נַשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהּ דְּכָל בְּרִיִּין דְּעָלְמָא אִינּוּן בְּסַיְעַתָּא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְצַוּוֹת לָזֶה, וַאֲפִילּוּ שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים לָא אִתְבְּרִיאוּ אֶלָּא לְסַיְּעֵתֵיהּ, וְכַד בַּר נַשׁ אַפִּיק הֲבָלִים וְדִבּוּרִים בְּצִלּוֹתֵיהּ, כַּמָּה עוֹפִין פָּתְחִין גַּדְפַיְיהוּ וּפִימַיְיהוּ לְקַבְּלָא לוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְנָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִלֵּין מִלִּין וּבָנֵי בְּהוֹן עָלְמִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה סו כב) כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה, וְרָזָא דְּמִלָּה (שם נא טז) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךְ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךְ, לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה. (דף קו ע"א) אַל תִּקְרֵי עַמִּי אֶלָּא עִמִּי בְּשׁוּתָּפוּ.

אַדְהָכִי הָא סָבָא קָא נָחִית פָּתַח וְאָמַר (שיר ה ב) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, אֲנִי יְשֵׁנָה מֵרְחִימָאי דְּאִתְרַחַק מִנִּי, וְלִבִּי עֵר כַּד אַתְיָא לְגַבָּי, לְכַלָּה דַּהֲוַת נְשׁוּאָה לְחָתָן, וְאִתְרַחַק מִינָהּ, נָפְלַת בְּבֵי מַרְעָא, וְאִתְכַּנְּשׁוּ כָּל אַסְיָין לְגַבָּהּ, וְלָא הֲווֹ יָכְלִין לְמִנְדַּע מַרְעָא דִּילָהּ, אַסְיָא קַרְטָנָא הֲוָה תַּמָּן דַּהֲוָה אִשְׁתְּמוֹדָע בְּדִפִּיקוּ, בַּעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן אַסְיָא, לְקַבֵּל עֲשַׂר

אֶצְבְּעָאן, וְלָא הֲווֹ אִשְׁתְּמוֹדְעָאן בְּמַרְעָא דִּילָהּ אֶלָּא הוּא, דְּכַמָּה מַשְׁקִין וְרֵיחִין טָבִין מִתַּפּוּחִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, וְכַמָּה מַשְׁקִין מֵעַסִּים רְמוֹנִים הֲווֹ מַשְׁקִין לָהּ אַסְיָין אָחֳרָנִין, וְלָא הֲווֹ מְהַנְּיָין לָהּ, עַד דְּאָתָא (דְּהַאי) אַסְיָא קַרְטָנָא אִסְתַּכַּל בְּדִפִּיקוּ דִּילָהּ, וְאִיהִי אִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּאַסְיָא, וְאָמְרַת (שם ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, וְאִיהוּ אָמַר פִּתְחִי לִי, פִּתְחִי לְאָת י׳ דְּאִיהִי עֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקוּ, קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק דָּא ו׳ דָּפִיק לְתַרְעָא, בְּשִׁית (דְּפִיקִין) פִּרְקִין דִּדְרוֹעִין, וְרָזָא דְמִלָּה (שם יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמוּלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, בְּתַרְ״י שֵׁ״שׁ, בְּתֵרִין דְּרוֹעִין שִׁית פִּרְקִין, וְכֻלְּהוּ רְמִיזִין בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית דְּאִיהוּ בָּרָ״א שִׁי״ת.

וַעֲלַיְהוּ אִתְמַר פִּתְחִי לִי בְּאָת ב׳, (תהלים קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, (שם כד ז) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וּבְגִין דָּא פִּתְחִי לִי בְּאָת ב׳, (שם קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיהו״ה, וְדָא אָת ב׳ מִן בְּרֵאשִׁית, אַחוֹתִי בְּאָת א׳ מִן בְּרֵאשִׁית, רַעְיָתִי בְּאָת ר׳ מִן בְּרֵאשִׁית, יוֹנָתִי בְּאָת י׳ מִבְּרֵאשִׁית, תַּמָּתִי בְּאָת ת׳ מִן בְּרֵאשִׁית, שֶׁרֹאשִׁי בְּאָת ש׳ מִן בְּרֵאשִׁית, (נִמְלָא טָל, רָזָא דְמִלָּה יהו״ה אֶח״ד דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן טָ״ל), דָּבָר אַחֵר נִמְלָא טָ״ל בֶּאלֹהֵי״ם, וּבֵיהּ אִיהִי מְלֵיאָ״ה, בְּאָן אַתַּר בְּיוֹמָא

שְׁבִיעָאָה דְּאִיהוּ שְׁתִיתָאָה, וְעַל רֵישֵׁיהּ ׳ עֲטָרָה כְּלִילָא מֵעֲשָׂרָה, ׳ אִיהִי טִפָּה דְּאִתְמַשְׁכַת מִן מוֹחָא לְגַבֵּי ה׳ אֲפִיקֵי מָיִם, ו׳ רוּחָא דְּנָפִיק מֵאוֹזֶן שְׂמָאלָא, רוּחַ צְפוֹנִית דַּהֲוָה נָפִיק מֵאוֹזֶן שְׂמָאלָא דִּלְבָּא, וַהֲוָה מְנַשֵּׁב בְּכִנּוֹר דְּדָוִד וַהֲוָה מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דִּבְקַדְמֵיתָא אָמְרַת ה׳ זְעֵירָא אֲנִי יְשֵׁנָה מִן י״ה, עַד דְּאִתְעַר ו׳ לְגַבֵּי דְּאִיהוּ רוּחַ, וּמִיָּד קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק בְּשִׁית אַתְוָון מִן בְּרֵאשִׁית, דְּאִינּוּן לָקְבֵל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וְאִינּוּן לָקְבֵל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית.

וְעוֹד פְּתַח לִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּאִיהִי יְמִינָא, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (שם קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, יָדֶיךָ יוֹדֶיךָ, דָּא ׳ דְּאִיהוּ לִימִינָא, אַחוֹתִי בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא דְּתַמָּן ה׳, יוֹנָתִי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה דְּתַמָּן ו׳, שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה (נ״א תְּלִיתָאָה), דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּיו״ד ה״א וא״ו דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן טָ״ל, וְדָא אִיהוּ גוּפָא וּבְרִית דְּחַשְׁבִּינָן חַד בְּחֶשְׁבָּן, דְּאִיהוּ וָא״ו דְּסָלִיק אֶחָ״ד, ו׳ עִלָּאָה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, ו׳ תַּתָּאָה צַדִּיק, א׳ אַחֲזֵי עַל תַּרְוַיְיהוּ דְּאִינּוּן חָד.

קְוֻצּוֹתָיו אִלֵּין שִׁית קְצָווֹת דְּאִינּוּן ה״א, שִׁית פְּרִקִין דִּכְלִילָן בְּתְרִין שׁוֹקִין, דְּאִינּוּן יוֹם חֲמִישִׁי וְיוֹם שִׁשִּׁי, דְּעַלַייהוּ אִתְמַר (שיר ח טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, רְסִיסֵי

לֵילָה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלִילָא מִיו"ד ה"א וא"ו ה"א,
וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת לַיְלָה, דְּאִיהִי לֵיל שַׁבָּת לֵיל שְׁמוּרִים,
דְּאִיהִי וַדַּאי לַיהו"ה, בְּהוֹצִיאוֹ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.
וְעוֹד אֲנִי יְשֵׁנָה בְּמִשְׁנָה, וְלִבִּי עֵר בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר
בָּהּ (שם ב יג) הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ, דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים
בְּל"ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חָכְמָה, בְּל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא
(דף קו ע"ב) דִּבְרֵאשִׁית, בְּל"ב דְּאִיהוּ ב' מִן בְּרֵאשִׁית ל' מִן
לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, (שיר ב יג) וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ אִלֵּין
בַּעֲלֵי מִצְוֹת, קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ קוּמִי לָךְ
בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, יָפָתִי וּלְכִי לָךְ בַּהֲלָכָה אוֹרַיְיתָא
דִּבְעַל פֶּה, וְעוֹד אֲנִי יְשֵׁנָה בְּתִלַּת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ
פִּקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה, כְּחוּשְׁבַּן אַתְוָון יְשֵׁנָ"ה, וְלִבִּי עֵר
בְּרַמַ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה כְּחֶשְׁבַּן וְלִבִּ"י וְר' מֵעֵר, וֶרֶמֶז
דְּאִתְיְיהִיבוּ מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, מַאי ע' מִן עֵר דְּאִיהוּ
בְּתוֹסֶפֶת, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג
כח) עֵין יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּכְלִיל פִּקּוּדִין
דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַּעֲשֶׂה. דְּאִתְיְיהִיבוּ מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא בֵּיהּ
כְּלִילָן.

וְעוֹד קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ
תוֹרָ"ה כְּלִיל תרי"א, דְּאִתְיְיהִיב מִתְּרִין דְּרוֹעִין
דְּתַמָּן אַבָּא וְאִימָּא דְּאִינּוּן י"ה, וּבְהוֹן אִשְׁתַּלִּים תוֹרָ"ה

דְּאִיהוּ וֹ׳ כְּלִיל תַּרְיַ״ג, ה׳ תַּתָּאָה אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ אַתְוָון, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים יהו״ה.

וְעוֹד אֲנִי יְשֵׁנָה, שְׁנֵיָּה וַדַּאי לַחָכְמָה דְּאִיהִי י׳, כַּד אִתְרַחַק מִינֵי רְחִימָאי דְּאִיהוּ וֹ׳, וְרָזָא דְּמִלָּא (משלי ג יט) יהו״ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה, בְּחָכְמָה דְּאִיהוּ אַבָּא י׳, יָסַד בְּרַתָּא דְּאִיהִי אָרֶץ, ה׳ זְעֵירָא הָאָרֶץ וַדַּאי, כּוֹנֵן שָׁמַיִם דָּא וֹ׳, בִּתְבוּנָה דָּא אִמָּא עִלָּאָה, דְּבִינָה אִתְקְרִיאַת לְעֵילָא כַּד אִיהִי עִם בַּעְלָהּ, תְּבוּנָה אִתְקְרִיאַת לְתַתָּא כַּד אִיהִי עִם וֹ׳, דְּאִיהוּ בֵּן, וֹ׳, וְת׳ דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, אִשְׁתְּאַרַת אִיהִי ה׳ עִמֵּיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאָת י׳ אִיהוּ עִם אִמָּא, וְאִיהוּ מְרַחֵק מִינָהּ, אִתְּמַר בָּהּ אֲנִי יְשֵׁנָה (וְאִיהִי שְׁנֵיָּה לָהּ).

וְעוֹד יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּלָא דָּפִיק בָּהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּיֵיתֵי בַּעְלָהּ, קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק דְּאִיהוּ וֹ׳ רְחִימוּ דִּילָהּ, רוּחַ צְפוֹנִית נָפִיק לְגַבָּהּ דְּנַשִּׁיב בְּכִנּוֹר דָּוִד, וְרוּחַ דְּרוֹמִית מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְרוּחַ אלהי״ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, דְּאִינּוּן מַיִם מִסְטָרָא דְּחֶסֶד דְּתַמָּן חָכְמָה.

וּבְזִמְנָא דְּיֵיתֵי פּוּרְקָנָא, דְּפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית כְּגַוְונָא דְּקָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, סָלִיק ה׳ עִלָּאָה לְגַבֵּי י׳, וְנָחִית ה׳ תַּתָּאָה לְגַבֵּי וֹ׳, וּמַה דַּהֲוָה יהה״ו, אִתְחַזַּר יהו״ה, אַבָּא עִם אִמָּא, בְּרָא עִם בְּרַתָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר

נְבִיאָה (ירמיה ט כב) כֹּה אָמַר יהו"ה אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ, דְּאִיהוּ לִימִינָא בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֲקָא מִשְּׁכִינְתֵּיהּ, וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ, דְּתַמָּן גְּבוּרָה בַּצָּפוֹן וְתַמָּן עוּתָרָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וּבְגִין דָּא וְאַל יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ, (תַּמָּן לְצָפוֹן שֶׁנֶּאֱמַר מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה), בְּזִמְנָא דְּאַת וֹ' מְרַחֲקָא מֵהּ' דִּילֵיהּ, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יהו"ה וְגוֹמֵר, כַּד יֵהָא יהו"ה כְּדְקָא יָאוּת כָּל אוֹת בַּחֲבֵרְתָּהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹּאת.

עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, דָּא חָכְמָה אָבִיו, וּבִינָה אִמָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא, וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ דָּא וֹ' בֵּן, וּלְבָתַר דְּאִתְדַּבַּק בְּאִתְּתֵיהּ דְּאִיהוּ ה' וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, וְדָא אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, קָרְבָּן קְרִיבוּ דְּאַתְוָון דְּמִתְקָרְבִין י' עִם ה' ו' עִם ה', וּבְגִין דָּא קָרְבָּן לַיהו"ה, דְּאִתְקְרִיבַת אִתְּתָא לְבַעְלָהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא א ב) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהו"ה, מַאי אָדָם דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִיהוּ קְרִיבוּ דְּאַתְוָון, וּמָאן קָרִיב (דף קז ע"א) לְגַבֵּי אַתְוָון, דָּא עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּפִיקוּ נָחִית

וְסָלִיק מֵאַרְבַּע דְּפִיקִין לְעֵשֶׂר, דְּפִיקוּ בְאַרְבַּע אַתְוָון, סָלִיק בְּאֶשָּׁא וְרוּחָא, וְנָחִית בְּמַיָּא וַעֲפָרָא, וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, עוֹלִים תְּרֵי וְיוֹרְדִים תְּרֵי, וְאִינוּן מַיִם קָמֵ"ץ, שְׁבָ"א אֵשׁ, חֹלֶ"ם רוּחַ, שׁוּרֵ"ק עָפָר מָאנָא דְכֻלְּהוּ, בְּגִין דְּקָמֵ"ץ דְּאִיהוּ מַיִם י', בֵּיהּ סָלִיק ה' דְּאִיהִי לִשְׁמָאלָא דְּאִיהִי שְׁבָ"א אֵשׁ, וְאַמַּאי סָלִיק ה' בְּקָמֵץ, בְּגִין דְּתַמָּן י' דְּאִיהִי חָכְמָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וְיהוֹן י"ה בִּימִינָא, ה' אִיהִי עִם אַבָּא, וְאִיהִי אֶרֶץ, נָחִית לִשְׁמָאלָא דְתַמָּן רוּחָא דְּאִיהוּ חֹלֶ"ם, דְּאִיהוּ רוּחַ דְּנַשִּׁיב בְּאוֹזֶן שְׂמָאלָא דִלְבָּא, וְיהוֹן ו"ה בִּשְׂמָאלָא לָקֳבֵל לִבָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

כָּל נְבִיאַיָּא מִתְנַהֲגִין אַבַּתְרֵיהּ, כְּעַרְקִין דִּלְבָּא דְּמִתְנַהֲגִין כֻּלְּהוּ בָּתַר רוּחָא דִלְבָּא, וּמַאי נִיהוּ שְׂמָ"ה דָּא מֹשֶׁ"ה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (קהלת א ו) הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן וְגוֹמֵר, וּלְבָתַר דְּסָלְקִין תְּרֵין וְנָחֲתִין תְּרֵין, סָלְקִין (אַרְבַּע) דְּפִיקִין לַעֲשָׂרָה, כְּגַוְונָא דָּא יוד הא ואו הא, בְּאָת י' סָלִיק ה', וּבְאָת ו' ה' תִּנְיָינָא, בְּא' סָלִיק י', דְּאִיהוּ בַּעֲשַׂר אֶצְבְּעָאן דִּידַיִן וּבַעֲשַׂר אֶצְבְּעָאן דְּרַגְלִין, כָּל אַתְוָון סָלְקִין בְּוָא"ו דְּאִיהוּ אֶחָ"ד, כְּחֶשְׁבַּן

אֶרֶ"ץ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, סְלִיקַת לִנְקוּדֵי לְחוּשְׁבַּן זְעֵיר
דַּחֲנוֹךְ, קָמֵץ י"ד, פַּתָּח כ', צֵרִי י"ב, שְׁבָא ו', סֶגוֹל
ח"י, חֹלֶם ט"ו, חֵרֶק י"א, חִירֵק בְּי' י"ב, שֻׁרֵק ו', שׁוּרֵק
עִם ו' י"ב, (נ"א מָאי נִיהוּ שׁוּרֵק אִיהוּ אֶרֶ"ץ), לְחֶשְׁבַּן זְעֵיר
דַּחֲנוֹךְ, וְהַאי אִיהוּ חֶשְׁבַּן לְכָל נְקוּדִין לְחֶשְׁבַּן זְעֵיר.
אָמַר לֵיהּ וְהָא אַתְוָון דְּיהוָ"ה דְּאִינּוּן קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד,
מָאן סָלִיק בְּקַדְמֵיתָא וּמָאן נָחִית, וְ' נָחִית
בְּקַדְמֵיתָא לְגַבֵּי ה', וּלְבָתַר סָלִיק י' לְגַבֵּי ה' עִלָּאָה,
דְּהָכִי אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא אָבֹא בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל
מַעְלָה וכו', לָא יֵיעוֹל י' בְּה' עִלָּאָה דְּאִיהִי יְרוּשָׁלֵם
דִּלְעֵילָּא, עַד דְּיֵעוֹל ו' בְּה' דְּאִיהִי יְרוּשָׁלֵם דִּלְתַתָּא
אַדְהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין קָא נָחִית, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא
כַּלָּה אִיהִי בְּבֵי מַרְעָא מֵרְחִימָהָא, צָרִיךְ
לְאַתְעָרָא בְּדִפִּיקוּ דִּילָהּ יַתִּיר, דְּהָא קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק,
קוֹל רְחִימָהָא, דָּפִיק לְגַבָּהּ בִּתְקִיפוּ סַגִּי לְאַרְבַּע סִטְרִין,
הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה (יחזקאל לז ט) אָמַר יהו"ה מֵאַרְבַּע
רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, מִסְטְרָא דְּאַוִּיר קַדְמָאָה דְּאִיהוּ קַדְמוֹן
עַל כֻּלָּא, דְּפִיקוּ דְּרוּחָא אִיהוּ לַח, מִסְטְרָא דְּחָכְמָה אִיהוּ
קַר, מִסְטְרָא דְּאִימָּא אִיהוּ בְּחַמִּימוּ סַגִּי, בְּגִין דְּאַוִּיר
קַדְמָאָה נָטִיל בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְנָטִיל בַּצַּדִּיק,
וְחָכְמָה דְּאִיהוּ קַר נָטִיל בַּחֶסֶד וְנֶצַח, וְאִימָּא דְּאִיהִי

חַמִּימָא נְטִילַת בִּגְבוּרָה וְהוֹד, וּמִסְטָרָא דְשִׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי יָבֵשׁ, דְּאִיהִי אֶרֶץ, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית א י) וַיִּקְרָא אלהי"ם לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ, וְהָא אִינּוּן אַרְבַּע וְסָלְקִין לַעֲשַׂר, כְּגַוְונָא דְאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, דְּסָלְקִין לַעֲשַׂר יוד הא ואו הא.

וּלְתַתָּא מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל, אִינּוּן לְבוּשִׁין לְאַרְבַּע רוּחִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ (ישעיה יא ב) רוּחַ יהו"ה, רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה, רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה, רוּחַ יהו"ה דָּא אַוִּיר קַדְמָאָה, רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה תְּרִין סְפִירָן אַבַּתְרֵיהּ, רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּמַלְכוּת.

וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יהו"ה דָּא רֵיחַ נִיחֹחַ, וּמַאי נִיהוּ רֵיחַ נִיחֹחַ דָּא צַדִּיק דְּבֵיהּ נָיְחָא, דְּנֹחַ אִישׁ צַדִּיק, אִשֶּׁה לַיהוָה דָּא נֶצַח וְהוֹד, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (במדבר כח ב) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, אִשֵּׁי יהו"ה אִתְקְרִיאוּ, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שיר ב ה) סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יהו"ה, (שיר ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, (משלי כה יא) תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף, וְאִינּוּן תְּרֵי אוֹפַנֵּי הַמֶּרְכָּבָה, דְּתַלַת דַּרְגִּין אִינּוּן, שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנֵּי קֹדֶשׁ, שְׂרָפִים תְּרֵין דְּרוֹעִין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, חַיּוֹת גּוּפָא

וּבְרִית, אוֹפַנִּים תְּרֵין (דף קז ע"ב) שׁוֹקִין, מֶרְכָּבָה דְּכֻלְּהוּ שְׁכִינָה, בְּגִין דְּאִינּוּן שִׁית תִּיקוּנִין מִסִּטְרָא דְּאָת ו', דְּאִיהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא (נ"א דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא). דְּדָפִיק וּמְנַשֵּׁיב בְּכֻלְּהוּ.

מַלְכוּת מֶרְכָּבָה דִּילָהּ כְּלִילָא מֵאַרְבַּע רוּחִין, וְדָא אִיהוּ רָזָא דוּ פַּרְצוּפִין, דְּאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּפִיקִין, דְּאִינּוּן ה' דְּנָפִיק מִלְּבָּא, דְּאִיהוּ הֶבֶל ה' ל"ב, ד' אַרְבַּע מַחֲנוֹת, ד' חַיּוֹת לַכִּסֵּא, ו' שִׁית דַּרְגִּין, דְּאִינּוּן שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, דְּמִתַּמָּן כָּל נִשְׁמָתִין בְּאַרַח אֲצִילוּת, וְלַאו אִיהוּ הַאי כָּרְסַיָּיא בְּאַרַח בְּרִיאָה, אֶלָּא בְּאַרַח אֲצִילוּת, דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי כִּסֵּא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן (ירמיה יז יב) דְּאִיהוּ מַלְכוּת

וּבְהוֹן יהה"ו ההי"ו (ס"א ההו"י) אִתְלַבַּשׁ בְּשִׁית סְפִירָן, דְּאִינּוּן שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, י' אִתְלַבַּשׁ בְּחָכְמָה וְסָלִיק לַעֲשָׂרָה, דְּאִינּוּן עֶשֶׂר גַּלְגַּלִּים דְּכָרְסַיָּיא, א לְעֵילָּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה, וְדָא אַוִּיר קַדְמוֹן, ה' זְעֵירָא אִיהִי לִימִינָא, וְחָכְמָה לִימִינָא נָטִיר לָהּ, וּבְהַאי אִתַּר יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, (משלי ג יט) ה' לִשְׂמָאלָא אֵשׁ עַל לִבָּא, ו' רוּחָא דְּנָשִׁיב לְגַבָּהּ, וּבָעֵי רַחֲמֵי מִינָהּ דְּלָא אוֹקִידַת עָלְמָא, בְּגִין דְּגָרְמֵי לָהּ דְּאִתְרַחֲקָא מִבַּעְלָהּ, וּמַאֲרִיךְ רוּגְזָהָא.

וּלְזִמְנִין דְּיֵיתֵי פּוּרְקָנָא, אִתְמַר לְגַבֵּי ו' דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה, מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה (ישעיה סג יב), לְסַמְכָא ה' דִּילֵיהּ בִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ חַי יהו"ה שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, י' אָזִיל לִשְׂמָאלָא וְזַקִּיף לְהּ' דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, וְרָזָא דְּמִלָּה, יַעֲקֹב בְּהַאי אֲתַר שַׁכֵּל אֶת יָדָיו, וּלְחַכִּימָא בִּרְמִיזָא.

אִתְחַזַּר י"ה לִשְׂמָאלָא, דְּאִינּוּן שָׁמוֹר, ו"ה לִימִינָא דְּאִינּוּן זָכוֹר, וְדָא אִיהוּ זֶה שְׁמִי וְזֶה זִכְרִי (שמות ג טו) י"ה עִם שְׁמ"י שֵׂ"ס לִשְׂמָאלָא, ו"ה עִם זִכְר"י רְמַ"ח לִימִינָא, בַּפֶּסַח יְהוֹן ו"ה לִימִינָא, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה י"ה לִשְׂמָאלָא, שָׁבוּעוֹת אֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית כט כז) מַלֵּא שְׁבוּעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם אֶת זֹאת, בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּים יהו"ה, וְעִם כָּל דָּא לָא יְהֵא שָׁלֵם אֶלָּא בְּבַת זוּגֵיהּ דְּאִיהִי אדנ"י, וּבְאָן אֲתַר בְּסוּפָהּ, דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס דְּאִיהִי יאהדונה"י, וְרָזָא דְּמִלָּה וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם (שם לג יח) בִּיהוָ"ה, מִיָּד וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת דָּא סוּכָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם יז) וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת.

בְּהַהוּא זִמְנָא, מַה דַּהֲוָה אֲנִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּאִסְתַּלַּק דְּפִיקוּ דִּילָהּ שְׁלִימוּ דִּילָהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בִּשְׁכִינְתָּא וְלִבִּי עֵר, לְאִתְעָרוּתָא דְּפוּרְקָנָא, וּבְהַהוּא

זִמְנָא נַשִּׁיב רוּחָא דְקוּדְשָׁא בָּה, דִּבְזִמְנָא דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא לָא נַשִּׁיב רוּחַ סְעָרָה נַשִּׁיב, בְּאוּדְנָא שְׁמָאלָא דִלְבָּא, וְיָכִיל לְמִטְעֵי עָלְמָא

וְהַאי אִיהוּ דְאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א ד) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דְּסָעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה א יד) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא שָׁלְטִין בְּעָלְמָא כָּל רוּחִין וְשֵׁדִין וּמַזִּיקִין בִּישִׁין דִּמְחַבְּלִין עָלְמָא דְאִינּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְדָא דְּפִיקוּ דְמַרְעָא דְסָלִיק בְּאֶשָּׁא דְגֵיהִנֹּם דְאִיהִי מָרָה, וּמְחַמֵּם לְגוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, וּבֵיהּ וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם, (שמות א יד) דְּאִבְּרִין דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה דָּא כָּבֵד, דְּאִיהוּ כָּבֵד עַל עַרְקִין (דְּמָרָה) דְּדָמָא, בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים דָּא לֵיחָא חִוָּרָא, דְּאִיהִי כְּבֵדָה עַל בַּר נַשׁ, וּמִינָהּ יִתּוֹן לֵיהּ כַּמָּה מַרְעִין בִּישִׁין, דְּאִינּוּן מַיִם הַזֵּדוֹנִים דְּמִתְגַּבְּרִין עַל אִבְּרִין דִּילֵיהּ.

וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה דָּא דְּפִיקוּ דְּדָמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה, וּמַאי נִיהוּ דְּפִיקוּ דְּדָמָא רוּחַ סְעָרָה, דְּאִתְגַּבַּר בֵּיהּ דְּמָא דְעַרְקִין דְּכָבֵד, דְּאִיהוּ עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם (שם לו א), דְּעַרְקִין דִּילֵיהּ כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יָרוּצוּ וִימַהֲרוּ לִשְׁפּוֹךְ דָּם (משלי א טז), אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ (שמות א יד), דְּפִיקוּ בְּמָרָה אוּכְמָא, דְּאִיהוּ יָבֵשׁ בְּרִיקָנְיָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ בְּפָרֶךְ.

וְכַד אִתְעֲבַר רוּחַ סְעָרָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (זכריה יג ב) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, אִתְעַר דְּפִיקוּ בְּהַהוּא רוּחָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם, בְּהַהוּא זִמְנָא הֲבָלִים דִּצְלוֹתִין סָלְקִין בֵּיהּ בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא לְגַבֵּי עֵילָא, וְיִתְעָרוּ לְגַבַּייהוּ הֲבָלִים עִלָּאִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ (דף קח ע"א) (דברים ח ג) כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כו', דְּאִיהוּ הֶבֶל דְּלְבָא דִּשְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, לַהַב הַמִּזְבֵּחַ, וּמִיָּד דְּסִלְּיקַת בַּהֲבָלִים דְּפוּמַייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּצְלוֹתִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל בְּגִינָהּ מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר (שיר ג ו)

מִי בְּזֹאת עוֹלָה וַדַּאי

וּבְגִין דָּא אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל, אִית הֶבֶל דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וְאִית הֶבֶל דְּצְלוֹתִין וּפוּלְחָנִין טָבִין, וְאִית הֶבֶל דְּמִלִּין בְּטֵלִין מִלִּין רֵיקָנִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ, מַאי בְּעֵת פְּקֻדָּתָם, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאָתֵי פּוּרְקָנָא וּפִקּוּדָה לְיִשְׂרָאֵל, יֹאבֵדוּ מֵעָלְמָא, הֶבֶל תַּעְתּוּעִים דְּתוֹעִים לִבְנֵי נָשָׁא, וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ דְּפִיקוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דְּפִיקוּ דְּסָלִיק בְּגַלְגַּלֵּי יַמָּא, דְּסִפִּינָה דְּאִיהִי לִבָּא, וְכָל גַּלַּייָא עֲלַיְיהוּ אִתְמַר, (יחזקאל א ב) אֶל אֲשֶׁר

יְהֵיה שְׁמָה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ, וּבְהוֹן הַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, רָצוֹא תְּרֵין וָשׁוֹב תְּרֵין, וְאִינּוּן יהו"ה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם לז ט) כֹּה אָמַר יהו"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ.

שְׁכִינְתָּא עֲלָהּ אִתְּמַר (ירמיה ה כב) אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם, וְאִיהוּ תְּחוֹמָא דְּכֻלְּהוּ, כְּגַוְונָא דְּתְּחוֹם שַׁבָּת, וְכַד רָצִין גַּלְגִּלִּין בְּאַרְבַּע רוּחִין, מִיָּד דְּחַזְיָין שְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ חוֹל לֵב (נ"א לְיָם), דְּאִיהִי חוֹל דְּאַסְחַר לְיַמָּא, אִתְּמַר בְּהוֹן וָשׁוֹב, חָזְרָאן לְאַתְרַייְהוּ, וְאִלֵּין אַרְבַּע רוּחִין כַּד נָפְקֵי מִן לְבָּא, תְּנוּעָה דִּלְהוֹן אִיהוּ לְאַרְבַּע סִטְרִין דִּסְפִינָה, תְּרֵין בִּתְרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וּתְרֵין בִּתְרֵי בָּתֵּי לְבָּא, וּתְנוּעָה דְּדָפִיקוּ דְּרוּחָא עָבִיד תְּנוּעָתֵיהּ, וְדָפִיק בִּנְקוּדָה אַחַת אוֹ תְּרֵין אוֹ תְּלַת, וְאִתְחַזַּר לְאַתְרֵיהּ, וּבִנְקוּדִין דְּדָפִיק אִשְׁתְּמוֹדָע דְּפִיקוּ, לְזִמְנִין דָּפִיק זִמְנָא חָדָא וְאִתְחַזַּר לְאַתְרֵיהּ, וּדְפִיקוּ דָּא אִשְׁתְּמוֹדָע בִּנְקוּדִין דְּאוֹרַייְתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּדָפִיק בִּנְקוּדָה חָדָא לְתַתָּא אִיהִי חִיר"ק, וְאִם הִיא לְעֵילָּא אִיהִי חֹל"ם, כַּד אִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ שׁוּר"ק, אִם הִיא לְעֵילָּא אַחֲזֵי דְּאִתְגַּבַּר אֶשָּׁא דְּאִיהוּ חַם וְיָבֵשׁ וְאִיהוּ קַל, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, וְאִם הוּא דָּפִיק נְקוּדָה לְתַתָּא אִיהוּ חִר"ק, וְנָחִית בְּמַיָּא דְּאִיהוּ קַר וְלַח

וְאִיהוּ כָּבֵד, וְאִי דָּפִיק נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא שְׁוָ"ק דְּנַשִּׁיב (נ"א דְּנָחִית) בְּרוּחָא עַל מַיָּא, וַאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ וְאִיהוּ חַם וְלַח.

וְהַאי אִיהוּ דְּנָקִיד זְמָנָא חֲדָא לְעֵילָא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, אוֹ דָּפִיק זְמָנָא חֲדָא לְתַתָּא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, אוֹ דָּפִיק זְמָנָא חֲדָא בְּאֶמְצָעִיתָא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, וְאִם דָּפִיק תְּרֵי זְמַנֵּי דָּא בָּתַר דָּא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, הָא אִינּוּן צְרִ"י דְּדָפִיקוּ דִּלְהוֹן שָׁוִין, אֲבָל דָּפִיק נְקוּדָה חֲדָא לְעֵילָא וּנְקוּדָה חֲדָא לְתַתָּא דָּא בָּתַר דָּא אִינּוּן שְׁבָ"א, וּתְרֵין נְקוּדִין, אִינּוּן אֵשׁ וּמַיִם, לְזִמְנִין דָּא סָלִיק וְדָא נָחִית, כְּגוֹן אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל (לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם) וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן (לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה), (בראשית א טז) וּלְזִמְנִין אִינּוּן שָׁוִין וְאִינּוּן שָׁמַיִם אֵשׁ וּמַיִם, וּלְזִמְנִין דָּפִיק תְּלַת דְּפִיקִין חַד לְעֵילָא וּבַתְרֵיהּ תִּנְיָינָא בְּאֶמְצָעִיתָא וּבַתְרֵיהּ תְּלִיתָאָה לְתַתָּא, הָא תְּלַת יְסוֹדִין יִתְעָרוּן בֵּיהּ דְּאִינּוּן אֵשׁ וּמַיִם וְרוּחַ בְּאֶמְצָעִיתָא וְדָא שְׁוָ"ק, וְאִם דָּפִיק תְּרֵין דְּפִיקִין שָׁוִין דָּא בָּתַר דָּא וּנְקוּדָה בָּתַר תְּרֵין לְתַתָּא הָא אִינּוּן סָגוֹ"ל, דְּאִינּוּן מַיִם וְאֵשׁ רוּחַ לְתַתָּא, וּלְזִמְנִין דְּפִיקוּ בְּפוּתְיָא בַּאֲרִיכוּ דָּא פַּתָ"ח, וּלְזִמְנִין דָּפִיק בַּאֲרִיכוּ וְנָקִיד נְקוּדָה אַבַּתְרֵיהּ דָּא קָמֵ"ץ, בַּאֲרִיכוּ אַחֲזֵי רַחֲמֵי.

אִם זָכוּ דְּפִיקוּ דָּפִיק בְּאִלֵּין נְקוּדִין תֵּשַׁע, שְׁכִינְתָּא

מָאנָא לְכֻלְּהוּ עֲשִׂירִית לוֹן, בְּגִין דְּבָה כְּלִילָן כָּל אַתְוָון, וְאַתְוָון אִינוּן לְגַבֵּי נְקוּדִין כְּגוּפָא לְגַבֵּי רוּחָא, וּבֵין כָּל דְּפִיקוּ וּדְפִיקוּ (י' שְׁעוּרֵיהּ דְּאִיהוּ שִׁעוּר קוֹמָה), ו' שְׁעוּרֵיהּ דְּאִיהוּ שִׁיעוּר קוֹמָה. (דף קח ע"ב) וְכַד נְקוּדִין דָּפְקִין בֵּיהּ, אִינוּן דָּפְקִין כֻּלְּהוּ דְּפִיקִין בִּנְיָחָא בְּרַחֲמֵי, וְכַד לֵית תַּמָּן ו' דָּפְקִין בִּמְהֵירוּ, וְאִינוּן דִּינִין דְּפִיקִין דְּדוֹחֲקָא בָּתַר דּוֹחֲקָא, וְאִנּוּן (ירמיה ל ז) עֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ.

וּמָאנָא דִּנְקוּדִין אִיהוּ נֶפֶשׁ, נִשְׁמָתָא אִיהִי כֶּתֶר עַל כֻּלְּהוּ, וּמִינָהּ כְּתִרִין, דְּאִינוּן טַעֲמֵי תְּנוּעָה דִּנְקוּדִין וְאַתְוָון, וְאִיהִי תַּלְיָא בְּמַחֲשַׁבְתָּא, וּנְקוּדִין תַּלְיָין בַּאֲמִירָה, אַתְוָון בַּעֲשִׂיָּיה, וְדָא אִיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, מִסְטָרָא דִּימִינָא אֲמִירָה, מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא עֲשִׂיָּה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, וּבְמַאי אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, בְּהַוָיָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית א ג) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, יְהִי אוֹר יְהִי י' בְּאוֹר וְאִתְעֲבִיד אַוִּיר דַּאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

וְאִית דְּפִיקוּ דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּמֵהַאי אֲתַר יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע, וְאִיהוּ רָזָא דְּלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת (שם ג כד), דְּאִתְהַפַּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה, דְּפִיקוּ דְּיֵצֶר הַטּוֹב אַחֲזֵי בְּרִיאוּתָא וְאַסְוָותָא דְּכָל אֲבָרִין,

וּדְפִיקוּ דְּיֵצֶר הָרָע אַחֲזֵי מַרְעָא דְּכָל אֵבְרִין דְּגוּפָא, וְכָל מָאן דְּאַלִּים גָּבַר, אִי מִתְגַּבְּרִין זַכְוון אִתְהַפַּךְ מִנָּחָשׁ לְמַטָּה, וּמִיָּד מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וְכָל גּוּפָא אִתְסִי, וְאִם מִתְגַּבְּרִין חוֹבִין אִתְהַפַּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ וְנַשִּׁיךְ כָּל אֵבְרִין בְּכַמָּה נְשִׁיכִין דִּכְאֵיבִין וּמַרְעִין, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בְּדְפִיקוּ, אֵין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ (שמות לב יח), קוֹל דְּעַנּוֹיָא קוֹל דִּדְפִיקוּ דְּבֵי מַרְעָא דְּגָלוּתָא אָנֹכִי שֹׁמֵעַ.

וְאִית דְּפִיקוּ מֵאִילָנָא דְּאִיהוּ בִּישׁ, לֵית בֵּיהּ טַב כְּלָל, דְּמִנֵּיהּ נָפִיק רוּחַ סְעָרָה, דְּאַסְעִיר בֵּיהּ גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א יט יא) רוּחַ חָזָק מְפָרֵק הָרִים, דְּאִינּוּן גַּרְמִין דְּגוּפָא, וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, דְּאִינּוּן צְלָעוֹת דְּגוּפָא דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּסְלָעִים, וְהַאי אִיהוּ נָפִיק בְּזָדוֹן וְלֵית לֵיהּ מִשְׁקָל וְשִׁעוּר, וּבֵיהּ (יונה א ד) וְהָאֳנִיָּה דְּאִיהוּ גּוּפָא חֲשִׁבָה לְהִשָּׁבֵר, וְהַאי דְּפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית בְּגַלֵּי יַמָּא, דְּאִינּוּן עֲשַׂר כִּתְרִין תַּתָּאִין, כְּגַוְונָא דְּאִיהִי מַלְכוּת קַדִּישָׁא הָכִי אִיהוּ מַלְכוּת חַיָּיבָא, כְּגַוְונָא דְּמִילָה הָכִי אִיהִי עָרְלָה, דְּתַמָּן סמא"ל עָרֵל, וּבַת זוּגֵיהּ עָרְלָה, נָחָשׁ וְאֵשֶׁת זְנוּנִים.

לָקְבֵל תְּרֵי יַרְכֵי קִשּׁוֹט מִסְטְרָא דְּמִסָּאֲבוּ תאומיא"ל תומיא"ל, וּלְקִבְלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות טו ה) תְּהוֹמוֹת

יְכַסִּימוּ יָרְדוּ בְּמִצּוֹלוֹת כְּמוֹ אָבֶן, לָקֵבֶל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ עוֹגִיא"ל דְּמִתַּמָּן עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, מִסִּטְרָא דְּתֵרִין דְּרוֹעִין אִינּוּן (אגניא"ל) עֲזִיאֵל, אַגְגִיאֵל מִתַּמָּן אֲגָג, וּבֵיהּ כִּי גָּאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם (שם א), עוּזִיא"ל, מִתַּמָּן עֲזָאזֵל, וּמִתַּמָּן עז"א וְעזא"ל, וְאִיהוּ חֻזְרִיא"ל, יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר (תהלים פ יד), וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית כז מ) וְעַל חַרְבְּךָ תִּחְיֶה, וְאִיהוּ שְׂעִירִיא"ל, דְּמִתַּמָּן רוּחַ סְעָרָה, וְאִיהוּ עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר, וּמִתַּמָּן שֵׂעָר בְּאִשָּׁה עֶרְוָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּקַף הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות טו ב) עָזִּי וְזִמְרָת יָ"הּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה יהו"ה שְׁמוֹ וְגוֹמֵר.

לָקֵבֶל בִּינָה דְּאִתְּמַר בָּהּ אַלֵּף בִּינָה, אִלֵּין אַלּוּפֵי עֵשָׂו, לָקֵבֶל חָכְמָה אָדָם בִּלְעָם בֶּן אִישׁ אָוֶן, לְעֵילָא כתריא"ל (נ"א כרתיא"ל) לָקֵבֶל כֶּתֶר עֶלְיוֹן, וּמִתַּמָּן כָּרֵת לְכָל אִלֵּין דְּעָבְרִין עַל אוֹרַיְיתָא, וְאִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין אִינּוּן קְלִיפִּין לַעֲשַׂר סְפִירָן, וַעֲשַׂר סְפִירָן מוֹחָא בְּגַוַּיְיהוּ, וְאִלֵּין קְלִיפִּין אִינּוּן מְחִיצָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, בְּאִלֵּין קְלִיפִּין מִתְלַבֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְקַיְּימָא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וּלְקַיְּימָא בֵּיהּ (שם מז ח) כִּי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אלהי"ם, אֲבָל לְעֵילָא בְּאַתְרֵיהּ אִתְּמַר (שם ח ה)

לֹא יִגּוֹרֵךְ רָע, אֶלָּא קְלִיפִּין דִּילֵיהּ לְעֵילָּא אִינּוּן לְבוּשִׁין מִכַּמָּה גַּוָּונִין שַׁפִּירִין דִּנְהוֹרָא, דְּמִנְּהוֹן אִתְפַּשַּׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגָלוּתָא, וְאִתְלַבַּשׁ בְּאִלֵּין אָחֳרָנִין, בְּגִין לְנַטְרָא לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מִתְלַבְּשִׁין בְּאִלֵּין קְלִיפִּין, וְדָא אִיהוּ (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר (דף קט ע"א) וכו', בְּקַדְמֵיתָא יְהַב לוֹן בִּידָא דְּשָׂלִיחַ דְּאִיהוּ גַּבְרִיאֵל, וְלָא הֲוָה מְזוֹנָא לסמאל וּלְמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ אֶלָּא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, בְּגִין חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל אִתְלַבַּשׁ הוּא בְּהוֹן, וְכַבְיָכוֹל אָתֵי לֵיהּ עַל יְדֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַאי אִם יִשְׂרָאֵל אָזְלִין בְּאֹרַח מֵישַׁר וּמְקַיְּימִין אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדִין דִּילֵיהּ, וְאִם חַס וְשָׁלוֹם לָא מְקַיְּימִין אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדִין דִּילֵיהּ, יָהֵיב עֲשַׂר כִּתְרִין בִּידּוֹי דְסמא"ל, וְלָא צָרִיךְ מְזוֹנָא לָא מִידָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן מִשְׁלִיחָא דִּילֵיהּ, וְדָא לְפַרְעֹה דְּאָמַר (יחזקאל כט ג) לִי יְאוֹרִי וַאֲנִי עֲשִׂיתָנִי, בְּגִין דְּחָזָא כִּתְרִין נוּכְרָאִין בִּידָא דְסמא"ל, דִּבְקַדְמֵיתָא כַּד הֲווֹ כִּתְרִין תַּתָּאִין בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב בְּיִשְׂרָאֵל (דברים כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ, וּבְזִמְנָא דְּאִינּוּן כִּתְרִין נוּכְרָאִין בִּידָא דְסמא"ל, לָא דָּחֲלִין אוּמִין דְּעָלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל, וְעָבְדִין בְּהוּ כִּרְעוּתַיְיהוּ, עַד שַׁעְתָּא דְּפוּרְקָנָא דְּיִתְקַיֵּים בְּהוּ (זכריה יג ב) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר וכו', דְּאִלֵּין קְלִיפִּין

גָּרְמִין אַפְרָשׁוּתָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אלהיכ"ם (ישעיה נט ב), וְעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא אִלֵּין קְלִיפִּין, וּלְאִתְחַזָּאָה לְיִשְׂרָאֵל בְּמוֹחָא מִלְּגָאו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ל כ) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ, וְלֹא יִהְיֶה מְחִיצָה בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וּבֵין יִשְׂרָאֵל.

וּבְזִמְנָא דַּעֲשַׂר סְפִירָן מִתְלַבְּשָׁן בְּאִלֵּין קְלִיפִּין, אִלֵּין דְּיָדְעִין בְּקְלִיפִּין עָבְדִין אוֹמָאָה בִּשְׁמָהָן וּבַהֲוָיוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִלֵּין קְלִיפִּין וּבָטְלִין גְּוָרָה, וְעַל אִלֵּין קְלִיפִּין אָמְרוּ דְּצָרִיךְ הַבְדָּלָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְלַבַּשׁ בְּהוֹן בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וּבְשַׁבָּת אִתְפַּשַּׁט מִנְּהוֹן וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשִׁין דְּקֻדְשָׁא, וַעֲשָׂרָה לְבוּשִׁין אִינוּן דְּקֻדְשָׁא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים לב יב) יהו"ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, בָּדָ"ד עֶשֶׂר, כְּחוּשְׁבַּן עֲשַׂר קְלִיפוֹת דְּחוֹל, כַּד אִתְלַבַּשׁ בְּהוֹן אִתְמַר (ויקרא יג מו) בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ, בְּהַהִיא קְלִיפָּה דְּגָרִים בַּר נַשׁ לְאִתְלַבְּשָׁא שֵׁם ה' בֵּיהּ נָטִיל נוּקְמָא, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא (שמות כ ז), וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ בְּהַבְדָּלָה הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, דְּלָא יְחַבֵּר קְלִיפִּין דְּחוֹל לְקְלִיפִּין דְּקֻדְשָׁא, וְלָא יַעֲבִיד לוֹן תַּעֲרוֹבְתָּא.

וְדָא אִיהוּ (ויקרא יט יט) **שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז, וְכָל מָאן דְּעָרַב לוֹן אִתְמַר בֵּיהּ** (במדבר יט כ) **אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וְגוֹמֵר, דִּבְשַׁבָּת דְּאִתְפַּשַּׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִלֵּין לְבוּשִׁין וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא, לָא צָרִיךְ לְקָרְבָּא קָדָמוֹהִי** (נ"א קֳדָמֵיהוֹן) **לְבוּשִׁין דְּחוֹל, דְּמוֹחָא לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (ירמיה כג כט) **הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יהו"ה, דְּבֵיהּ לָא יָכִיל לְאִתְעָרְבָא שׁוּם עֵירוּב, אֶלָּא בִּלְבוּשִׁין דְּאִתְלַבַּשׁ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב יָכִיל לְאִתְעָרְבָא, וּבְגִינַיְיהוּ מַנִּי לְמֶעֱבַד הַבְדָּלָה, דִּלְתַתָּא אִית אִילָנָא מְעוֹרָב טוֹב וָרָע כִּלְאַיִם, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר** (בראשית ב יז) **וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, בְּגִין דְּהַהוּא מוֹחָא דִּילֵיהּ בַּבְּרִיאָה, יָכִיל לְאִתְעָרְבָא עִמֵּיהּ קְלִיפָּה, אֲבָל מוֹחָא דְּאִיהוּ נְהוֹרָא בְּאַרַח אֲצִילוּת לָא יָכִיל לְאִתְעָרְבָא עִמֵּיהּ** (נ"א בֵּיהּ) **שׁוּם תַּעֲרוֹבְתָּא.**

וְאִית אִילָנָא דְּטוֹב וָרָע דְּקְלִיפִּין, דְּאִינּוּן גַּרְעִינִין אִינּוּן מְלְגָּאוֹ רָע, וּמוֹחָא דְּקִיק מִלְבָּר טוֹב, וְאִית דְּמוֹחָא דְּקִיקָא מִלְבָּר טַב וּמוֹחָא סַגִּי בִּישׁ מִלְגָּאוֹ, כְּגוֹן דַּהֲבָא וְכַסְפָּא זְעִיר מְצוּפֶּה מִלְבָּר, וְעוֹפֶרֶת סִיגִים מִלְגָּאוֹ, דָּא מוֹנִיטָא דְּשִׁקְרָא, פּוּמֵיהּ טַב וְלִבֵּיהּ בִּישׁ,

וְאִית דְּאִיהוּ קְלִיפָּה מִלְּבָר וּמוֹחָא מִלְּגָאו, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר.

וְאִית אִילָנָא לְתַתָּא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, דִּלֵּית לֵיהּ מוֹחָא אֶלָּא קְלִיפָּה מִלְּגָאו וּמִלְּבָר, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים א ד) **לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּוץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ, וְאִיהִי אֲשֵׁרָה דְּנָטְעִין אוּמִין דְּעָלְמָא קָדָם עֲבוֹדָה זָרָה, דְּאִיבָּא דִּילֵיהּ מוֹץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ, בְּזִמְנָא דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא** (דף קט ע"ב) **עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא כָּל אִלֵּין קְלִיפִּין לְעֵילָּא וְאָמְצָעִיתָא וְתַתָּא, וְלָא יְהֵא עַרְבוּבְיָא בְּפַמְלְיָא דִּלְעֵילָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא** (דברים לב יב) **יהו"ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ לְיִשְׂרָאֵל וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, בְּהַהוּא זִמְנָא** (בראשית ד ב) **וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת, אִיתּוֹסַף רוּחָא דְּקוּדְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב** (יחזקאל לו כו) **וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם,**

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בס"א)

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלִי בְּאָרְחָא, אִזְדַּמַּן רַבִּי אֶלְעָאי עִמְּהוֹן, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר שְׁמַעְתְּ בְּהַאי קְרָא אַמַּאי אִתְמַר בֵּיהּ אֶת אֶת תְּרֵי זִמְנֵי, בָּתַר דְּאָמַר וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו, מַאי אֶת הָבֶל, וְהָא תְּלַת רִבּוּיִן הָכָא, תְּרֵין אֶתִּין רִבּוּיִן, וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת רִבּוּיָא, הָא תְּלַת רִבּוּיִן, אָמַר לֵיהּ שְׁמַעְנָא דִּתְלַת רִבּוּיִן אִלֵּין אִינּוּן תְּלַת טִפִּין דְּאִזְדְּרִיקוּ מֵאָדָם קַדְמָאָה (נ"א קַדְמָאָה דְּאִתְמַר בְּהוֹן אֱלֹה), אָמַר לֵיהּ

וְהָא אֲנָא שְׁמַעְנָא (בראשית ב ד) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ תַּמָּן תּ"ח, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּמִתַּמָּן הֲוָה קַיִן יְסוֹדֵיהּ וְעִקָּרֵיהּ קֶדֶם דְּאָתָא לְעָלְמָא, אָמַר וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה אִתְגַּלְיָא דְּלָא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא.

אָמַר לֵיהּ אִם כֵּן אִלֵּין טִפִּין דְּאִתּוֹסְפוּ הָכָא מַאי נִינְהוּ, אָמַר וַדַּאי עַל אִלֵּין תְּלַת טִפִּין שַׁרְיָין תְּלַת חָכְמוֹת, חַד אִיהוּ חָכְמַת הַמַּחֲשָׁבָה, וְתִנְיָינָא חָכְמַת הַדִּבּוּר, וּתְלִיתָאָה חָכְמַת הַמַּעֲשֶׂה, וְאִינּוּן תְּלַת עָלְמִין סְתִימִין, תְּלַת טִפִּין דְּתַלְיָין מִן מוֹחָא עִלָּאָה סָגוֹ"ל קְרִינָן לֵיהּ, וְאִית תְּלַת עִלָּאִין עֲלַיְיהוּ דְּתַלְיָין מִמּוֹחָא סְתִימָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְאִינּוּן סָגוֹלְתָּא, תְּלַת עִלָּאִין אִתְרְמִיזוּ בְּי' עִלָּאָה דְּאִית לָהּ קוֹצָא לְעֵילָּא וְקוֹצָא לְתַתָּא וְגַו בְּאֶמְצָעִיתָא, וּתְלַת טִפִּין תִּנְיָינִין דְּאִינּוּן סָגוֹ"ל מִן י' תַּתָּאָה, וְרָזָא דְּמִלָּה בְּרֵאשִׁית, תְּלַת מֵאָדָם קַדְמָאָה, וּתְלַת מֵאָדָם תַּתָּאָה, וּבְאִלֵּין תְּלַת נְקוּדִין אִתְמַר (ישעיה מד ו) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּלַת גְּלְגּוּלִין דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּתְלַת טִפִּין דְּאִזְדָּרִיקוּ בִּתְלַת אֲבָהָן, דִּבְהוֹן.

יְבָרֶכְךָ יהו"ה יָאֵר יהו"ה יִשָּׂא יהו"ה, וּתְלַת תִּנְיָינִין בִּבְרִית וּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, דְּנֹחַ שֵׁם וָיֶפֶת מִתַּמָּן הֲווֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, שֵׁם וָיֶפֶת, מִסִּטְרָא דְּתְרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְרָזָא דְּמִלָּה הָכָא, (משלי ל ד) מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע, מַה שְּׁמוֹ בְּאִמָּא עִלָּאָה דְּתַמָּן חָכְמָה, וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ בְּאִמָּא תַּתָּאָה אִשְׁתְּמוֹדְעָא, אֲבָל תְּלַת גְּלְגּוּלִין בִּתְלַת אֲבָהָן, וּתְלַת בִּתְלַת סָמְכִין דִּלְתַתָּא, וְאִלֵּין שִׁית הֲווֹ עֲתִידִין לְמֶהֱוֵי תְּלַת בְּשֵׁת וּתְלַת בְּהֶבֶל, אֶלָּא דְּפָרַח י' מִשֵּׁת דְּאִיהִי נְקֻדָּה כוֹ'. (ע"כ מס"א).

וְעוֹד וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי אֶלְעָאי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אִזְדַּמַּן רַבִּי אֶלְעָזָר עִמְּהוֹן, אָמְרוּ וַדַּאי עֲלָךְ אִתְּמַר (בראשית כח יא) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם דְּאַעְרַעְנָא בִּשְׁכִינְתָּא, אָמַר לוֹן עֲלַיְיכוּ אִתְּמַר (שם לב ב) וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אלהי"ם, מַאי מַלְאֲכֵי אלהי"ם, אִלֵּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, דְּרוּחִין דִּילְכוֹן מֵרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (נ"א דְקוּדְשָׁא) חָדוּ כְּלְהוּ בְּאָרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר מַאי וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וְעוֹד מַאי אָתָא לְרַבּוֹת וַתּוֹסֶף, וּתְרֵין אָתִין אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל.

אָמַר לֵיהּ וַדַּאי וַתּוֹסֶף דָּא תּוֹסֶפֶת רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מִתַּמָּן אִתּוֹסַף לֵיהּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, תְּרֵין אָתִין לְרַבּוֹת בֵּיהּ נִשְׁמָתָא וְנַפְשָׁא מִשְּׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וּמַאי הֲוָה תּוֹסֶפֶת עַל רוּחָא דָּא חָכְמָה מֵאָדָם עִלָּאָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי שְׁמַעְנָא דְּתִלַּת רִבּוּיִין אִלֵּין, אִינּוּן תִּלַּת טִפִּין דְּאִזְדְּרִיקוּ מִמּוֹחָא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִלֵּין אִינּוּן תִּלַּת גִּלְגּוּלִין, וְאִלֵּין תִּלַּת טִפִּין, שְׁמַעְנָא דְּאִינּוּן לָקֳבֵל תִּלַּת נָשִׁים, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (משלי יד א) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ, דְּחַד אוֹפָה וְחַד עוֹרֶכֶת וְחַד מְקַטֶּפֶת, לְהַהִיא דְּאִתְּמַר בָּהּ (במדבר טו כ) רֵאשִׁית עֲרִיסֹתֵיכֶם חַלָּה,

וְדָא חַלָּה דְּפֶסַח דְּאִיהִי סֶגוֹלְתָּ"א, אִיהִי טְפָּה קַדְמָאָה וּמִינָהּ אִזְדְּרִיקוּ תְּלַת טִפִּין, וְאִינוּן תְּלַת יוּדִין ׳ ׳ ׳ דְּאִינוּן סֶגוֹלְתָּ"א וַדַּאי, וְאִינוּן ׳ יְבָרֶכְךָ ׳ יָאֵר ׳ יִשָּׂא, וּבְאָן אַתַּר אִזְדְּרִיקוּ בִּתְלַת אַבָהָן, דְּתַמָּן נָחִית אָדָם בִּתְלַת גִּלְגּוֹלִין, וּמֵאָן אַתַּר אִזְדְּרִיקוּ מֵהַהוּא דְּנָחִית בְּהוֹן (דָּא יה"ו) מִסְטְרָא דְּחָכְמָה עִלָּאָה.

וְלָקֵבֵל תְּלַת טִפִּין אִלֵּין תַּקִּינוּ תְּלַת מַצּוֹת בְּפֶסַח, חַד (דף קי ע"א) מַצָּה דִּלְעֵילָּא לְבָרְכָא בָּהּ הַמּוֹצִיא, תִּנְיָינָא לֶחֶם מִשְׁנֶה, תְּלִיתָאָה לֶחֶם עוֹנִי בְּלָא מִלְחָא, דְּהָא אִתְּמַר (ויקרא ב יג) עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח, בְּגִין דְּאִיהִי מַצָּה פְּרוּסָה, כְּגַוְונָא (דניאל ה כח) דִּפְרֵיס פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ, עַד דְּתֵהֵא שְׁלֵימָה לָא צָרִיךְ לְקָרְבָּא עֲלָהּ מֶלַח, דְּאִיהוּ חֹל"ם, וּמַאי נִיהוּ חֹלֶם אֶמְצָעִי (דִּכְלִהוּ תְּלַת), תְּלַת טִפִּין עִלָּאִין אִינוּן סֶגוֹלְתָּ"א, דְּתַלְיָין מִמּוֹחָא סְתִימָא עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין.

תְּלַת טִפִּין אִזְדְּרִיקוּ בְּגוֹלְגַּלְתָּא מִמּוֹחָא תִּנְיָינָא וְאִינוּן סֶגוֹ"ל, בְּאָן אִזְדְּרִיקוּ, בִּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט וּבְרִית, דְּאִינוּן לְקַבְלַיְיהוּ נַחַ שֵׁם וָיֶפֶת, נַחַ אִזְדְּרִיק בַּצַּדִּיק, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ו ט) נֹחַ אִישׁ צַדִּיק, שֵׁם וָיֶפֶת בִּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר בָּרָא שִׁית, תְּלַת טִפִּין עִלָּאִין דְּאִינוּן סֶגוֹלְתָּ"א, דְּאִזְדְּרִיקוּ מִמּוֹחָא

סְתִימָא, אִינּוּן קוֹצָא דְאָת י׳ לְעֵילָא וְקוֹצָא דִילָהּ לְתַתָּא, וְגַו בְּאֶמְצָעִיתָא דִילָהּ, מוֹחָא דְאוֹזְדְרִיקוּ תְּלַת טִיפִּין אִלֵּין מִינָהּ, אִיהִי י׳, וְדָא י׳ דְאִיהִי לְעֵילָא מֵאָת א, י׳ לְתַתָּא מִן א מוֹחָא תִּנְיָינָא, וּתְלַת טִיפִּין דְאוֹזְדְרִיקוּ מִינָהּ אִינּוּן סָגוֹ"ל, תְּלַת טִפִּין דְאָדָם קַדְמָאָה דְאִינּוּן תְּלַת גְּלְגּוּלִים, וּתְלַת דְאָדָם תִּנְיָינָא תְּלַת גְּלְגּוּלִין.

מָאן אָדָם עִלָּאָה וְאָדָם תִּנְיָינָא, אֶלָּא (משלי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ, מַה שְׁמוֹ אָדָם עִלָּאָה, מַה שֵׁם בְּנוֹ אָדָם תַּתָּאָה, וְתַרְוַיְיהוּ אִתְרְמִיזוּ בְּהַהוּא קְרָא דְאָמַר מֹשֶׁה, (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אֹמַר, תְּלַת טִפִּין חַד אוֹפָה בְּמוֹחָא דְאִיהוּ לָקֵבֶל יְמִינָא, דְאִיהוּ אוֹפֶה דְאִיהוּ שַׂר הָאוֹפִים, וְחַד עוֹרֶכֶת דָּא מוֹחָא דְאִיהוּ מִסְטְרָא דְשִׂמְאלָא, דְאִתְּמַר בָּהּ (משלי ט ב) אַף עָרְכָה שֻׁלְחָנָהּ, וְהָא אוּקְמוּהוּ שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן לָקֵבֶל לְבָא, וְחַד מְקַטֶּפֶת לָקֵבֶל מוֹחָא דְאִיהוּ לַאֲחוֹרָא כְּלַפֵּי כְּתֵף, וְלָקֵבֶל אִילֵּין תְּלַת טִפִּין אִינּוּן תְּלַת יוּדִין דְאִינּוּן בְּיו"ד ה"י וא"ו ה"י, דְּמְעִידִין עַל עֹלַת כָּל הָעוֹלוֹת, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה מד ו) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם, דְּאִיהוּ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אלהי"ם.

וּמִשִּׁית תִּקּוּנִין אִלֵּין בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי

לְשֵׁת, לְמֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ שִׁית, לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ תְּלַת גְּלְגּוֹלִין דְּאָדָם וּתְלַת דְּהֶבֶל, אֶלָּא דְּפָרַח י׳ מִשֵּׁת דְּאִיהִי נְקוּדָה אֶבֶן שְׁתִיָּה דְּמִתַּמָּן הוּשְׁתַּת עָלְמָא.

וּבְהַאי י׳ חָב יוֹסֵף, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מט כד) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ זְרוֹעֵי יָדָיו, מַאי וַיָּפֹזּוּ, דְּאִזְדְּרִיקַת טִיפָּה דְּאִיהִי י׳ בֵּין עֶשֶׂר אֶצְבְּעָאן, וְאִתְפְּלִיגַת לְעֶשֶׂר נִיצוֹצִין דְּאִזְדְּרִיקוּ מִקֶּשֶׁת דְּאִיהוּ בְּרִית, וּבְאָן אֲתַר אִזְדְּרִיקוּ בַּעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת, אָמַר לֵיהּ, וְהָא שְׁמַעְנָא דַּעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת בְּנֵי יַעֲקֹב הֲווֹ, אָמַר לֵיהּ חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא בְּדִיוֹקְנַיְיהוּ הֲווֹ.

אָמַר לֵיהּ וּמָאן גָּרִים דְּאִזְדְּרִיקוּ תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ דִּיוֹקְנָא דַּאֲבוּהָ דְּאִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ, דַּהֲוָה דִּיוֹקְנָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, דָּא גָּרִים דְּאִזְדְּרִיקוּ לוֹן, וְנָעַץ צִפָּרְנָיו בְּקַרְקַע וּבָרַח גַּרְמֵיהּ, וְלָא אִזְדְּרִיקוּ (בְּהַהִיא זוֹנָה, דְּאִי לַאו דְּאִתְחֲזִיאַת לֵיהּ דִּיוֹקְנָא דַּאֲבוּהָ לָא הֲווֹ אִזְדְּרִיקוּ הָכִי, וְדִיוֹקְנָא דַּאֲבוּהָ גָּרַם דְּהַהִיא טִפָּה וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה, וְלַאו בַּעֲבִירָה, וּבִשְׁכַר וַיָּנָס), (נ"א בְּהַאי זוֹנָה, דְּאִי הֲוָה זָרִיק לוֹן בְּהַאי זוֹנָה, הֲווֹ יִשְׂרָאֵל טָבְעִין בְּיַמָּא, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהָ קַדְמָאִין, בִּשְׁכַר וַיָּנוֹס). (דף קי ע"ב) הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס (תהלים קיד ג), וְאִי לָא, לָא הֲווֹ נָפְקִין יִשְׂרָאֵל מִן יַמָּא, וְאִיהוּ קַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ בְּאִלֵּין עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת, דַּהֲווֹ עַתִּידִין לְמֵיפַק מִינֵיהּ עֲשָׂרָה שִׁבְטִין, וּבְגִין דָּא הֲווֹ

עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת כְּגַוְונָא דַּעֲשָׂרָה שִׁבְטִין דַּהֲווֹ עָתִידִין לְמֵיפַק מִנֵּיהּ, וַהֲווֹ חָשְׁבִין חַבְרַיָּא דַּעֲשָׂרָה בְּנֵי יַעֲקֹב הֲווֹ.

אָמַר לֵיהּ **אִם כֵּן מָאן יְהִיב רָזָא דָּא בְּשֵׁת,** (אָמַר לֵיהּ נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא אִתְבְּרִיאוּ קֶדֶם דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ קַדְמָאִין), (נ"א כמ"ש בְּרֵאשִׁית, אֵין רֵאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה, וכו' עי' לקמן קיב ע"א), **אָמַר לֵיהּ בְּגִין דָּא אָמַר קְרָא** (ישעיה מו י) **מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית, וּבְגִין דָּא שֵׁת אִיהוּ סִיּוּמָא דְּאַתְוָון, וּמִינַּייהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָאן רֵישָׁא דְּאַתְוָון דְּאִיהוּ א"ב בְּאַ"תְ בַּ"שׁ, וְעוֹד שֵׁת, שׁ' דִּילֵיהּ אִינוּן תְּלַת עַנְפֵּי אִילָנָא לְעֵילָּא, וְאִיהִי שִׁרְשׁ לְתַתָּא, וְאַחֲזֵי בְּהוֹן תְּלַת גְּלְגּוֹלִין לְעֵילָּא, וּתְלַת לְתַתָּא.**

ת' תִּפְאֶרֶת [ש'] שָׁלוֹם, כְּלִיל שִׁית סִטְרִין, וְדָא דַּרְגָּא דְּמשֶׁה, כְּלִיל תְּלַת אַבָּהָן וּתְלַת דַּרְגִּין תְּחוֹתַיְיהוּ, וְאִינוּן גְּלְגּוֹלָא דְּאָדָם, שֵׁת אֱנוֹשׁ הֶבֶל, נֹחַ שֵׁם יָפֶת, וּמשֶׁה וְאֱנוֹשׁ אִתְיַחֲסוּ כָּל דָּרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ד כו) **אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יהו"ה, אָז הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (שמות ב י) (כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ), **אָז הוּחַל לְמֵיתֵי בְּגִלְגּוֹלָא, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (שם טו א) **אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה.**

וּבְגִין דָּא שֵׁת מִתַּמָּן הוּשְׁתַּת עָלְמָא, וּבְגִין דָּא כִּי שָׁת לִי אלהי"ם זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל, (בראשית ד כה)

דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, וְאִיּוֹב עֲלֵיהּ אָמַר (איוב לח לו) מִי שָׂת בַּטּוּחוֹת חָכְמָה, חָכְמָה מַיִ"ם עֶלְיוֹנִים, מִתַּמָּן אִתְמַשַּׁךְ, וּבְגִין דָּא כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, ש תְּלַת אֲבָהָן, וְדָא מ"ש מִן מֹשֶׁה, ה' שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, הֶבֶל ה'

ל"ב.

וְכָפַל שְׁמֵיהּ תְּרֵין זִמְנִין מֹשֶׁה מֹשֶׁה (שמות ג ד), לְאַחֲדָא בִּתְרֵין הֵהִי"ן ה' עִלָּאָה ה' תַּתָּאָה, וּלְאַחֲדָא בִּתְלַת עַנְפִּין וּבִתְלַת שָׁרְשִׁין דְּאִינּוּן שִׁית, תְּרֵי זִמְנִין מ"ה מִמֹּשֶׁה אִיהוּ אַחֲזֵי רָזָא (משלי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ, דְּבִתְלַת אֲבָהָן אִתְלַבַּשׁ מ"ה דִּלְעֵילָּא, וּבִתְלַת דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא מ"ה דִּלְתַתָּא, וּמֹשֶׁה כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, אִיהוּ מֶרְכַּבְתָּא שְׁלִימָתָא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, כְּגַוְונָא דָּא ש מִן מֹשֶׁה תְּלַת אֲבָהָן, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין וּפְנֵי שׁוֹר וּפְנֵי נֶשֶׁר כו', מ"ה דְּמֹשֶׁה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָ"ם, וּבְגִין דְּאִיהוּ מֶרְכָּבָה לְעֵילָּא וְתַתָּא, אָמַר (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵיהֶם, אַדְהָכִי הָא רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוּדָאי וְרַבִּי יְהוּדָה וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא קָאָתוּ, אָמַר לְהוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמַאי עַסְקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיהּ שְׁמַעְנָא בָּךְ וְאָתֵינָא לְגַבָּךְ, דְּשָׁאֵילְנָא עָלָךְ לְכָל חַבְרַיָּיא וְלָא אַשְׁכַּחְנָא מָאן דְּאוֹדַע לָן מִינָּךְ, עַד

דְּאַעְרַעְנָא בְּרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי אֶלְעָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר דַּהֲווֹ מִתְעַסְּקִין בְּרָזָא דְּהֶבֶל בְּכָל גִּלְגּוּלִין דִּילֵיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי עוֹבָדָא דְצַדִּיקַיָּא לְעֵילָּא תַּלְיָא, וְתַמָּן אִשְׁתְּמוֹדָע כֹּלָּא, וְאִתְעָרוּתָא דִלְתַתָּא גָּרִים אִתְעָרוּתָא דִלְעֵילָּא, בְּוַדַּאי רָזָא דְגִלְגּוּלָא בַּאֲתַר חַד אִיהוּ, וְכָל גִּלְגּוּלִים אִינּוּן כְּגַוְונָא דְגַלְגַּלִּים דְּסָלְקִין וְנָחֲתִין, וְגַלְגַּל חַד אִיהוּ קָבוּעַ בְּאֶמְצָעִיתָא בֵּינַייהוּ, וְאִיהוּ לָא מִתְנַעְנָע הָכָא וְהָכָא.

וְרָזָא דְמִלָּה הָא אוּקְמוּהָ, דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא (קהלת א ד) וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, דְּאִיהִי קְבִיעָא בֵּינַייהוּ

(כְּגַוְונָא דָּא, נֶפֶשׁ אִיהוּ בְּקִבְיעוּ דְּגוּפָא, וְרוּחָא סָלְקָא וְנָחֲתָא בְּגוּפָא וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וָרִידֵי דִּלְבָּא, כְּבָר אֲמַרְנָא דְּגִלְגּוּלִים אִינּוּן כְּגַוְונָא דְּגַלְגַּלִּים דְּסָלְקִין וְנָחֲתִין בְּגִלְגּוּל חַד), כְּגַוְונָא דָּא נֶפֶשׁ אִיהִי בְּקִבְיעוּ דְּגוּפָא, וְרוּחָא נָחֲתָא וְסָלְקָא בְּגוּפָא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וָרִידֵי דִּלְבָּא דְּמִתְנַעְנְעִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ, אֲבָל נַפְשָׁא קְבִיעָא בְּלִבָּא, כְּאוּתָהָא דְּאִיהִי קְבִיעָא בְּבֵיתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קיג ט) מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת, וּבַעְלָהּ (בראשית ח ז) וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב, הָכִי דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ אָזִיל וְאָתֵי בְּגִלְגּוּלָא, אֲבָל שְׁכִינְתָּא לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, אִיהִי לָא

אָזְלָא בְּגִלְגּוּלָא, וְלָא אִתְרְכִיבַת בַּאֲתַר אָחֳרָא, וּבְגִין (דף קיא ע"א) דָּא אִתְמַר בָּהּ, (תהלים קכח ג) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה, מַה גֶּפֶן לָא קַבִּילַת הַרְכָּבָה מִמִּין אָחֳרָא מִכָּל אִילָנָא דְּעָלְמָא, הָכִי שְׁכִינְתָּא לָא קַבִּילַת עֲלֵיהּ הַרְכָּבָה אָחֳרָא בְּעָלְמָא אֶלָּא מִבַּעְלָהּ

קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ אִלּוּ לָא אֲתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּי, פָּתַח וְאָמַר וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ (קהלת א ה), וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ מֹשֶׁה בְּדִיּוּקְנֵיהּ, וְזָרַח הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים לג ב) יהו"ה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ, וּבָא הַשָּׁמֶשׁ כַּד אִתְכַּנִּישׁ מֹשֶׁה, וְעִם כָּל דָּא דְּאִתְכַּנִּישׁ אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם, וְדָא יְהוֹשֻׁעַ דַּהֲוָה כְּגַוְונָא דְּסִיהֲרָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

וְעוֹד וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא מֹשֶׁה, כַּד יֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא בְּצַדִּיק גָּמוּר, וְכַד לָא אִיהוּ בְּצַדִּיק גָּמוּר וּבָא הַשָּׁמֶשׁ, אִתְכַּנִּישׁ מִנֵּיהּ, וְאָזַל וְאָתֵי בְּגִלְגּוּלָא עַד דְּאַשְׁכַּח אַתְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם.

וְעוֹד וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאָן אֲתַר, בְּבַר נַשׁ דְּשְׁכִינְתָּא עִמֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות כא) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגוֹמֵר, וְתִרְגֵּם אוּנְקְלוֹס בַּאֲתַר דְּתִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן, וְאִי לֵית שְׁכִינְתָּא

תַּמָּן וּבָא הַשָּׁמֶשׁ, אִתְכַּנַּשׁ מִנֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִשְׁתָּאַר בַּחֲשׁוֹכָא וְשָׁלְטִין עֲלֵיהּ כַּמָּה מְחַבְּלִין וְכַמָּה יְסוּרִין בִּישִׁין, דְּלַאו אִינּוּן יְסוּרִין שֶׁל אַהֲבָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לא יז) עַל כִּי אֵין אֱלֹהַ"י בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה, דְּאִלֵּין רָעוֹת מְמַנָּן עַל כָּל עִתִּין וְרִגְעִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (איוב ז יח) וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר דָּוִד (תהלים לא טז) בְּיָדְךָ עִתּוֹתָי וגו', וּמָאן גָּרִים דְּלָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהּ, וְלָא נָהִיר שִׁמְשָׁא עֲלֵיהּ, בְּגִין הֶבֶל דְּשִׁקְרָא וּמִלִּין דְּשִׁקְרָא דְּנָפְקִין מִפּוּמּוֹי, וּבְגִין דָּא (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל, אִית הֶבֶל מִמָּארֵי דְּשִׁקְרָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, דְּאִינּוּן תּוֹעִים בְּעוֹבָדָא דְּשִׁקְרָא.

וְיֵשׁ הֶבֶל דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (דברים ח ג) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי יהו"ה יִחְיֶה הָאָדָם, וְדָא הַבֶל דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, מִן ב' דִּבְרֵאשִׁית עַד ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְדָא הוּא הֶב"ל, וְהָא שִׁית אִינּוּן עִם זֶה סֵפֶר, אֶלָּא דָּא ו' דְּאִיהוּ קוֹל דְּסָלִיק בְּהֶבֶל דְּאִיהוּ ה', זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמִחַבֵּר לוֹן כַּחֲדָא, וְאַפִּיק לוֹן מִפּוּמּוֹי בְּרַחִימוּ וּדְחִילוּ דְּי"ה, וּבְגִין דָּא (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל וכו', אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים.

אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּא רַבִּי רַבִּי אִי הָכִי דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא אַמַּאי מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, אָמַר לוֹן גִּלְגּוּלָא גָּרִים לוֹן דְּיֵיתֵי לוֹן כְּעוֹבָדָא דְּרַשִּׁיעַיָּא, כְּאִלּוּ הַוּוֹ רַשִּׁיעַיָּא הָכִי יֵיתֵי לוֹן יִסּוּרִין וְדָחֲקִין, וְהַאי אִינּוּן דְּנִשְׁמָתִין דִּלְהוֹן מִסִּטְרָא דְּאָדָם וְהֶבֶל, דְּדָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה וְעוֹבָדָא, וּבְגִין דָּא אָמַר עֲלַיְיהוּ קְרָא (קהלת א טו) בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, גַּם לְרַבּוֹת אָדָם.

אָמְרוּ לֵיהּ יְדַעְנָא דְּמַחֲשָׁבָה אִיהִי אָדָם קַדְמָאָה, מ"ה דִּלְעֵילָּא, מַ"ה שְׁמוֹ, עוֹבָדָא כ"ח דִּילֵיהּ, כ"ח אַתְוָון דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית בָּרָא וכו', וְכֹלָּא חָכְמָה כֹּחַ מָה, אִם כֵּן בְּמַאי הַוּוֹ יָכְלֵי לְמֶחֱטֵי הָכָא, אָמַר לוֹן בְּוַדַּאי כָּל מָאן דְּחָב בְּגוּפֵיהּ דְּתַמָּן עוֹבָדָא, וּבְנִשְׁמָתֵיהּ דְּתַמָּן מַחֲשָׁבָה, כְּאִלּוּ חָאב בְּהַהוּא דְּאִתְבְּרֵי אִיהוּ בְּדִיוֹקְנֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ כו'.

וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, דְּאִית לוֹן עוּתָרָא וּשְׁלָם וַאֲרִיכוּ דְּיוֹמִין בְּהַאי עָלְמָא, אָמְרוּ לֵיהּ בָּתַר דְּאִינּוּן רְשָׁעִים אַמַּאי אִית לוֹן כָּל הַאי יְקָר, אָמַר לוֹן הַאי טוֹבָה דִּלְהוֹן אִיהוּ הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, דְּגִלְגּוּלָא דִּלְהוֹן גָּרִים לוֹן דַּהֲווֹ רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעָבְדוּ

(זַכְוֹון כַּמָּה מִנַּיְיהוּ, וְאִתְקַצְרוּ בְקַצְרוּת שְׁנִין וְלָא אִשְׁתַּלִּים לוֹן), **כַּמָּה מִינֵי טָבִין, אַיְיתִי לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא לְאַשְׁלָמָא לוֹן אַגְרַייְהוּ בְּהַאי עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב** (דברים ז י) **וּמְשַׁלֵּם לְשׂנְאָיו אֶל פָּנָיו כו', וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר** (קהלת ח י) **וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ כו'.** (דף קיא ע"ב)

אַדְהָכִי הָא רַבִּי פִּנְחָס קָא נָחִית מִמְּתִיבְתָּא עִלָּאָה, וְאִתְחַזִּי תְּחוֹת טוּלָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר לֵיהּ מַאי הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אִתְעֲבִיד הֶבֶל, אֶלָּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ב ו) **וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, דְּאִית הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, הֶבֶל דִּצְלוֹתִין וַהֲבַל דְּאוֹרַיְיתָא אִתְעֲבִיד עַל אַרְעָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ** (ישעיה סו א) **וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי, וּמַאי נִיהוּ הֶבֶל דְּאִתְעֲבִיד עֲלֵיהּ, אֶלָּא הַפּוֹךְ הֶבֶל וְתִשְׁכְּחֵיהּ הַלֵּב, וּמְנֵיהּ נָפִיק הֶבֶל וְדָא נֶפֶשׁ וּבֵיהּ סָלִיק דִּבּוּר, רוּחָא נָפִיק מֵאוּדְנָא שְׁמָאלָא דִלְבָּא, וּמְנֵיהּ נָפִיק קָלָא, וְקָלָא אִיהוּ אִילָנָא, דְּאִתְפַּלַּג לְכַמָּה קָלִין דְּאִינּוּן עַנְפִין דְּאִילָנָא, וְאִיבָּא דִילֵיהּ דִּבּוּר, וְתַרְוַיְיהוּ עֵץ פְּרִי, וְאִינּוּן גּוּף וּבְרִית, דָּא עֵץ ו', וְדָא פְּרִי י' אוֹת הַבְּרִית. ה' תַּתָּאָה שָׁרְשָׁא דְאִילָנָא, דְּאִית בֵּיהּ תְּלַת וָוי"ן לָקְבֵל תְּלַת עַנְפִין דְּשׁ, ה עִלָּאָה תְּלַת עַנְפִין, וְאִינּוּן תְּלַת וָוי"ן מִן וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, הַאי אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּאַעֲקַר**

עַנְפּוֹי דְּקִצִּין בִּנְטִיעוֹת וְאִסְתַּלַּק אִיבָּא, וְאִתְמַר בְּאִלָּנָא (דניאל ד יא) גִּדּוּ אִילָנָא וְקַצְּצוּ עַנְפּוֹהִי כו', בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבֻקוּ, דְּאִיהוּ ה' תַּתָּאָה, אִסְתַּלַּק הו"י וְאִשְׁתָּאַר ה', וּבְגִין דָּא שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת הֲוֵי"י הַלַּיְלָה, וּבְכָל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כְּאַרְיֵי כו', ה' דְּהַלַּיְלָה עֲלָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוֹאֵג בְּשָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת דְּתַמָּן הו"י, תַּמָּן הו"י אִיהוּ וַדַּאי.

וּמְנָא לָן דְּאַעֲקַר אָדָם אִילָנָא וְאִיבָּא וְעַנְפִּין דִּילֵיהּ, וְלָא אִשְׁתָּאַר תַּמָּן אֶלָּא שָׁרְשָׁא דְּאִיהִי ה' תַּתָּאָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ג ט) וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה, כְּגַוְונָא דְּאֵיכָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (איכה א א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, אֵיךְ ה' יָשְׁבָה בָדָד, בְּגִין דָּא אִתְגַּלְגַּל אָדָם בְּתִלַּת אֲבָהָן, דְּאִינּוּן עַנְפִּין דְּאִילָנָא וְגוּפָא וְאִיבָּא דְּאִילָנָא, וְאִתְתַּקַּן מַה דְּאַעֲקַר, נָחִית בְּאַבְרָם וְנָטַע בֵּיהּ ה' דְּאִיהִי עַנְפִּין דְּאִילָנָא, נָחִית בְּיִצְחָק וְעָבִיד אִיבָּא דְּאִיהוּ י' מִן יִצְחָק, נָחִית בְּיַעֲקֹב וְנָטַע בֵּיהּ ו' דְּאִיהוּ אִילָנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וֵאלֹהֵי יַעֲקֹוב.

לְבָתַר אָתָא מֹשֶׁה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ו ג) בְּשַׂגַּם הוּא בָשָׂר, שַׂגַּם זֶה הֶבֶל, וְנָחִית חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, דְּאִיהִי שָׁרְשָׁא דְּאִלָּנָא, וְאַשְׁלִים אִילָנָא בִּשְׁמָא דְּיהוָ"ה, וּבְגִין דָּא אִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות

ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵיהֶם, (שם ד א) כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ יהו"ה, דְּלַאֲבָהָן לָא אִתְגְּלִי לוֹן, בְּגִין דְּלָא הֲוָה שְׁלִים שְׁמָא בַּאֲבָהָן, לָא אִתְגַּלְיָא לוֹן, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם ו ג) וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, בַּמֶּה דְחָב אָדָם אִתְתַּקַן, וּבַמֶּה דְחָב הֶבֶל אִתְתַּקַן, וְאִתְחַזַּר כֻּלָּא בְתִקּוּנֵיהּ בְּעַנְפּוֹי בְּשָׁרְשׁוֹי בְּגוּפֵיהּ בְּאִיבֵּיהּ, וְכֻלָּא אִשְׁתַּלִּים בְּבַ"ר דְּאִיהוּ מֹשֶׁה, ב"ר מִן בְּרֵאשִׁית, מַה דַּהֲוָה שֵׁת נָחִית תַּמָּן י' וְאִתְעֲבִיד שִׁי"ת, וּמַתְחִיל בְּבֵ' דְּאִיהִי בְּרָכָה לְאַפָּקָא אַרְעָא מִלְּווֹטָיָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ג יז) אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ, וּלְבָתַר נָחִית ר' עֲלָהּ דְּאִיהִי רֵאשִׁית חָכְמָה, וְכַד קָרִיב לְטוּרָא דְסִינַי נָחִית א' מִן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי אָנֹכִי, וְנָחִית עֲלָהּ כֶּתֶר, דְּאִינּוּן אַתְוָון דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, וְאִשְׁתַּלִּים אִילָנָא בְּכָל תִּקּוּנִין דִּילֵיהּ.

אָמְרוּ לֵיהּ רַבִּי רַבִּי, הָא אִילָנָא שְׁלִים בִּיהוָ"ה, אַמַּאי נָחִית א' מִן בְּרֵאשִׁית, אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ נְבִיעוּ לְאַשְׁקָאָה אִילָנָא, דְּמִתַּמָּן אלהי"ם מְלֵיאָ"ה מִכָּל תֵּשַׁע סְפִירָאן, דְּאִינּוּן בַּבְּרֵאשִׁית, שִׁית אִינּוּן שִׁית סְפִירָאן, בָּרָא תְּלַת סְפִירָאן עִלָּאִין, אלהי"ם אִיהוּ עֲשִׂירָאָה מְלֵיאָה מִכֻּלְּהוּ תֵּשַׁע, שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁית

בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית בָּרָא עִם אלהי"ם, אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אָתוּ לְנַשְׁקָא לֵיהּ פָּרַח לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן חַבְרַיָּא בְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּכַּם עִמָּנָא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין לְמֶהֱוֵי בְּהַאי חִבּוּרָא, זַכָּאָה דָּרָא דְּהַאי אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ, דְּעָתִיד כּוּלֵי הַאי לְאִתְחַדְּשָׁא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה בְּסוֹף יוֹמַיָּא בְּדָרָא בַתְרָאָה, לְקַיְּימָא קְרָא (קהלת א ט) מַ"ה שֶּׁ"הָיָה ה"וּא שֶׁיִּהְיֶה, וּבֵיהּ (דף קיב ע"א) (תהלים לג יד) מִ'מְּכוֹן שִׁ'בְתּוֹ הִ'שְׁגִּיחַ, (שם קמד טו) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָ"ה לוֹ בְּגִימַטְרִיָּא מֹשֶׁ"ה, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיִּהְוֶ"ה אלהי"ו, דַּיָּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (קהלת א ד) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלֵית דּוֹר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קה ח) דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר, וְאִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ הוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, בְּכָל צַדִּיק וְחָכָם דְּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא, עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, לְאַשְׁלָמָא לְכֻלְּהוּ מִפְּגִימוּ דִּלְהוֹן, וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיה נג ה) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ, דְּאִיהוּ שָׁקִיל לְכֻלְּהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וּמַנּוּ מֹשֶׁה דְּשָׁקִיל כְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר עֲלֵיהּ דּוֹר הוֹלֵךְ (וְדוֹר בָּא) לְהַהוּא עָלְמָא, וְדוֹר בָּא אִיהוּ יִיתֵי כְּמִלְקַדְמִין.

וְעוֹד (בראשית ד כה) כִּי שָׁת לִי אלהי"ם זֶרַע אַחֵר, שֵׁת אִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ הֲוָה עַד יַעֲקֹב, דְּפָרַח בֵּיהּ י' מִן שִׁית

וְאִשְׁתָּאַר שֵׁת, וְאִשְׁתָּאַר יַעֲקֹב עָקֵב, דְּיַעֲקֹב דְּיוֹקְנֵיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲוָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב כְּעֵין שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, וּבְגִין הַאי י׳ אִתְמַר (תהלים קיח כא) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, דְּאִינּוּן אַבְרָהָם וְיִצְחָק, דְּאִתְמַר בָּהּ לְגַבֵּי אָדָם (בראשית ג טו) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, דַּהֲווֹ יָדְעִין דַּהֲוָה עֲתִידָה לְאַלְקָאָה מֵחָוְיָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים.

אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּא, וְהָא אָמַר רַבִּי פִּנְחָס דְּאָת י׳ אִיהִי בְּיִצְחָק, אָמַר וַדַּאי י׳ עִלָּאָה אִיהִי מִן חָכְמָה, וְהַאי אִיהִי י׳ זְעֵירָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ עָקֵב, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, וְדָא כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית לב כו) וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכוֹ, וְאִתְמַר בֵּיהּ וְהוּא צֹלֵעַ עַל יֶרְכוֹ, וְדָא י׳ מִן אדנ״י, וְאִיהוּ י׳ מִן הוהי, דְּבָהּ (שמות ג ו) וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט לַאֲתַר דְּחָב בִּדְקַדְמֵיתָא, קָדָם דְּייֵתֵי בְּגִלְגּוּלָא, כְּיוֹן דְּאָתָא יַעֲקֹב תַּמָּן, מִיָּד (בראשית לג יז) וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת, בַּת י׳, מִיָּד אִשְׁתַּלִּים י׳ בְּעָקֵב וְאִתְעֲבִיד יַעֲקֹב, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא (שם טו) וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, וּלְבָתַר אָתָא מֹשֶׁה וְהָפַךְ הוהי מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וְאִתְחַזַּר יהו״ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, בְּהַהוּא זִמְנָא אָמְרוּ כֻּלְּהוּ מֵאֵת יהו״ה הָיְתָה זֹאת כו׳,

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בספר אחר)

בְּרֵאשִׁית לֵית רֵאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה, אָמַר לֵיהּ מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדָע דְּבְהַאי אוֹת דִּבְרִית מִילָה חָאב אָדָם וְכָל דָּרִין דְּאָתוּ אַבַּתְרֵיהּ וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, אָמַר לֵיהּ אִשְׁתְּכַח דְּשֵׁת אִיהוּ גִּלְגּוּלָא דְּאָדָם וְהֶבֶל דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל וְרָזָא דְמִלָּה אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, וְאֵדָעֲךָ בְּשֵׁם, אָז, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, בְּשֵׁם יהו"ה וְאֵדָעֲךָ בְּשֵׁם, בִּתְרִין שְׁמָהָן מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ וְאִתְמַר בֵּיהּ הוּחַל דְּמִתַּמָּן הוּשְׁתַּת עָלְמָא.

אַדְהָכִי הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוּדָאי וְרַבִּי יְהוּדָה וּשְׁאָר חַבְרַיָּא, פָּגְעוּ בְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרוֹי דַּהֲווֹ עִמֵּיהּ, אָמַר לוֹן בְּמַאי עַסְקִיתוּ אָמְרוּ לֵיהּ בְּרָזָא דְגִלְגּוּלָא דְאָדָם וְהֶבֶל, אָמַר וַדַּאי בְּרָזָא עִלָּאָה דַּהֲוֵינָא מִשְׁתַּדְּלִין, הֲוֵיתוּן אַתּוּן מִשְׁתַּדְּלִין.

פָּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וכו', דָּא אָדָם וְהֶבֶל, בְּמַחֲשָׁבָה וּבְמַעֲשֶׂה חָאבוּ, כְּמָה דְאוּקִימְנָא לְעֵילָּא, וּמַאי נִיהוּ מַחֲשָׁבָה וּמַעֲשֶׂה, אַבָּא וְאִמָּא חָכְמָה וּבִינָה עַלַּיְהוּ אִתְמַר כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ הֲרֵי עֲשִׂיָּה בְּגִין דְּתַמָּן כֹּחַ מָה, דָּא חָכְמָה דְאִתְפַּלֵּג לְתְרִין סִטְרִין, מ"ה אִיהוּ אָדָם מַחֲשָׁבָה חָשַׁב מ"ה, מ"ה אָדָם, תִּשְׁכַּח דְּאִיהוּ אָדָם מַחֲשָׁבָה, בִּינָה, תַּמָּן י"ה אַבָּא וְאִמָּא וּבֵן בְּגַוַּיְיהוּ עַמּוּד דְּסָמִיךְ לוֹן, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, דְּאִיהוּ מֹשֶׁה, מִתַּמָּן הֲוָה, וְהָכִי אוֹקְמוּהוּ קַדְמָאִין בְּשַׁגַּם זֶה מֹשֶׁה, הֶבֶל אִתְקְרִי עַל שֵׁם ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה דְעָתִיד לְאִתְיַהֲבָא עַל יְדֵיהּ, וְדָא אִיהוּ הֶבֶ"ל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי יהו"ה יִחְיֶה הָאָדָם.

וְאִית הֵבֶל דְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ הֵבֶל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים וְדָא הוּא הֵבֶל דְּנַבְלוּת הַפֶּה וּפִתְגָּמִין בְּטֵלִין דְּלֵית בְּהוּ תּוֹעֶלֶת כְּלָל, וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֵבֶל כו' שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ הֵבֶל אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, מַאי הָרְשָׁעִים דָּא סמא"ל וְנָחָשׁ שׁ דְּמשֶׁה אִיהִי תְּלַת עַנְפִּין דִּשְׁרָשָׁא דְּאִילָנָא וְדָא שׁ מִן שֵׁת, מ"ה מִן משֶׁה דָּא אָדָם, דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ וְהַאי מ"ה, (ה) תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה דְּאִתְיְהִיבוּ לֵיהּ בְּאַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָון דְּלֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה.

וּבְגִין דְּעָקַר שׁ דְּאִיהִי שְׁרָשָׁא דְּאִילָנָא מֵאַתְרָה וְאִתְעֲבִידַת תְּלַת עַנְפִּין דְּאִינּוּן תְּלַת זַיְינִין כְּנָוְונָא דָּא שׁ, דְּזָרַע דְּאִיהוּ יוֹרֶה כְּחֵץ, אִתְעֲבִיד ז', דְּתְלַת טְפִין אִתְפַּשְׁטוּ וְאִתְעֲבִידוּ שַׁרְבִיטִין, וּבְגִין דְּאַעֲקַר לוֹן מֵאַתְרַיְיהוּ וּמַה דַּהֲוָה שְׁרָשָׁא חֲדָא עִקָּרָא חֲדָא, אִתְפַּלְגוּ לִתְלַת, הָכִי אִיהוּ אִזְדָּרִיק בִּתְלַת גְּלְגּוּלִין, חַד בְּנֹחַ, וּתְרִין בְּשֵׁם וְיֶפֶת, וּבְגִין דְּכַד אָתָא נֹחַ לָא בָעָא רַחֲמֵי עַל אִילֵּין גּוּבְרִין דְּטוֹפָנָא אִתְבַּיֵּישׁ לְבָתַר וְאָמַר וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ, וְשֵׁם לַאו לְמַגָּנָא הֲוָה קַבֵּעַ מִדְרָשׁוֹת, וְיֶפֶת אִתְמַר בֵּיהּ יַפְתְּ אלהי"ם לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּון בְּאָהֳלֵי שֵׁם, בְּאִלֵּין תְּלַת הֲוָה בָּעֵי לְאִשְׁתַּרְשָׁא בְּשָׁרְשׁוֹי חָמָא דְּלָא אַצְלַח, אַעֲקַר לֵיהּ מִתַּמָּן וְנָטַע לֵיהּ לְבָתַר יְחִידָאָה.

אֲבָל אָדָם אִתְנַטַּע בִּתְלַת אֲבָהָן וְאִצְטְרִיף וְאִתְלַבַּן בְּהוֹן וְאִשְׁתַּרַשׁ בְּשָׁרְשׁוֹי וְאַצְלַח, מִיַּד אָתָא משֶׁה דְּאִיהוּ בְּרִיהּ דְּאָדָם וְיָהֵיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא עַל יְדוֹי לְאַשְׁקָאָה אִילָנָא לְאִתְגַּדְלָא בְּשָׁרְשׁוֹי וְעַנְפּוֹי בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְתַּקַּן אִילָנָא דְּעָקַר, חוֹבָא דְּחָאב

בְּאִילָנָא הָכָא תַּקִּין כֹּלָּא, לְבָתַר דְּאִתְכַּנִּישׁ מֹשֶׁה מֵעָלְמָא אִתְמַר בֵּיהּ וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאִתְמַר בֵּיהּ הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ תְּלַת זִמְנִין סוֹבֵב לָקֳבֵל תְּלַת גְּלְגּוֹלִין דְּרוּחֵיהּ אַסְחִיר תַּמָּן, מִיַּד דְּאַשְׁכַּח תַּמָּן לְשַׁרְיָא, מַה כְּתִיב וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אִשְׁתְּמוֹדָע הָכָא רָזָא עִלָּאָה, מֵרוּחָא דְקוּדְשָׁא דִּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ בֶּן י"ה, דְּאַסְחַר לִימִינָא וּשְׂמָאלָא וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּלְבָתַר לְתִלַּת תַּתָּאִין דְּאִינּוּן צַדִּיק וּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְהָכִי אָדָם עִלָּאָה אוּף הָכִי בְּשִׁית סִטְרִין, וְדָא רָזָא דִּבְרֵאשִׁית, בָּרָא שִׁית לְעֵילָּא, בָּרָא שִׁית לְתַתָּא, י' דְּפָרַח.

מִן שֵׁת אִיהוּ י' דְּיַעֲקֹב, דְּפָרַח י' מִינֵּיהּ וְאִשְׁתָּאַר עָקֵב, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּהוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, וּבְגִין דָּא כַּד פָּרַח י' מִן שֵׁת מַה כְּתִיב בֵּיהּ כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר, אַחֵר גָּרִים דְּאִתְאֲבַד י' דְּאִיהִי זֶרַע מִן שֵׁת, וְרָזָא דְּשֵׁת כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו, כֹּל וַדַּאי דְּאִיהוּ זֶרַע אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, בְּהַהוּא זִמְנָא אָתָא מֹשֶׁה בִּתְרִין לוּחִין דְּאִינּוּן ב' מִן בְּרֵאשִׁית וְכַסִּי עַל שֵׁת וְאִתְעֲבִיד בְּשֵׁת, וּבְאַן אֲתַר כַּסִּי ב' עַל שֵׁת בְּזִמְנָא דְּאָמַר וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו וְאָת י' אִיהִי תְּמוּנַת יהו"ה, בְּשִׁכַּר וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט, וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט, וְאִשְׁתַּלִּים שֵׁת.

וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אִשְׁתַּלִּים בְּשִׁית, שֵׁת סִיּוּמָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא,

אַב רֵישָׁא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, וְדָא הוּא רָזָא דְּא"תְ בַּ"שׁ, הָכָא אִתְתַּקַּן אָב עִם בֵּן תַּרְוַיְיהוּ דָּא עַל גַּב דָּא, בְּכָל אֲתַר דְּאַזְלוּ לָא אִתְפָּרְשׁוּ דָּא מִן דָּא, בְּרֵאשִׁית תַּמָּן א"ת בַּ"שׁ, א"ב שֵׁ"ת, אִשְׁתָּאַר ר' י' מִן בְּרֵאשִׁית, עֲלֵיהּ אִתְמַר וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ, דְּאִיהוּ רֵאשִׁית

חָכְמָה יִרְאַת יהו"ה, כְּגַוְונָא דָּא בֵּן בְּגוֹ אַבָּא, וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ, מִתַּמָּן יָרִית לוֹ נִשְׁמָתָא וְאִתְקְרֵי רֵאשִׁית לוֹ כִּשְׁמֵיהּ, וְאִתְקְרֵי אָדָם כִּשְׁמֵיהּ בִּתְלַת אַבָּהָן דְּאִינּוּן ש, אָתָא אָדָם בְּמשֶׁה, וּבְמשֶׁה כָּלִיל כֹּלָּא, וּבְגִין דָּא ש מִן משֶׁה שָׁקִיל שׁ' לִתְלַת אַבָּהָן, מ"ה דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, מַרְכְּבָתָא שְׁלֵימְתָא הֲוַת בְּמשֶׁה בִּלְחוּדוֹי, כְּמָה דַּהֲוָה בִּתְלַת אַבָּהָן, וְאָדָם עִלָּאָה הֲוָה בְּמשֶׁה, תְּלַת עַנְפִּין דְּש אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, מַ"ה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, וְאִתְמַר בֵּיהּ משֶׁה משֶׁה תְּרֵין זִמְנִין לְקַיְימָא בֵּיהּ מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה דָּא אָדָם הָרִאשׁוֹן, אִשְׁתַּטְחוּ כֻּלְּהוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְּאַעֲרַעְנָא בָּךְ לְמִנְדַּע רָזִין עִלָּאִין טְמִירִין דְּעַתִּיק יוֹמִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִשְׁתַּמּוֹדָע מֵהָכָא דְּמשֶׁה מֵאַתְוֵי מַשְׁמַע דְּאִיהוּ הֶבֶל וְאִיהוּ שֵׁת וְאִיהוּ משֶׁה, וְאִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ דְּמשֶׁה בְּכָל דָּרָא וְדָרָא וּבְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק, וְאִיהוּ אָזִיל בִּתְלַת תְּלַת, וּבְכָל תְּלַת דְּאִיהוּ רָכִיב אִתְמַר בֵּהוֹן לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ, מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדָע דְּאִיהוּ לָא אִשְׁתַּכַּח אֶלָּא בַּאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא זְכִרוּ תּוֹרַת משֶׁה עַבְדִּי.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה אִתְפַּשְׁטוּתָא דִּילֵיהּ בִּבְנֵי נָשָׁא אִית לֵיהּ שִׁעוּרָא, אָמַר לֵיהּ אִין, עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, וְרָזָא דְּמִלָּה דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְאוֹקְמוּהָ קַדְמָאִין דְּלֵית דּוֹר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה בְּמִצְרַיִם שִׁשִּׁים רִבּוֹא בְּכֶרֶם אֶחָד, וּמַנּוּ דָּא משֶׁה דְּאִיהוּ שָׁקוֹל כְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא מִישְׂרָאֵל, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק יוֹמִין:

וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהו"ה (בראשית ד ג)**, מֵאָן אָתַר אַיְיתֵי לֵיהּ, מִקֵּץ יָמִים,**

מִשִּׁיורִין דִּילֵיהּ, כְּגוֹן בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּסוֹף יוֹמוֹי חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, כַּד לָא אִית לֵיהּ חֵילָא לְמֶעֱבַד טַב וּבִישׁ, וּבְעוּלְמוֹי בְּתוּקְפֵּיהּ לָא תָּב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (ויקרא יט לב) מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם, וּבְגִין דָּא וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, אֲבָל הֶבֶל מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ אַייתֵי לֵיהּ קָרְבָּנָא מִשַּׁפִּירוּ דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל. וְעוֹד אֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, בְּגִין דְּקָרְבָּנָא דִּילֵיהּ הֲוָה מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי עֶרְוָה. וּמַאי הֲוָה פְּשִׁתִּים, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כח מב) וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִתְכַּסֵּי בֵּיהּ בְּשַׂר עֶרְוָה טַב אִיהוּ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי לַאו כָּל (דף קיב ע"ב) עַרָיוֹת שָׁוִין, הַאי לָא קְרִיב קָרְבָּנָא דָּא אֶלָּא לְקָרְבָא עֶרְוָה דִּילֵיהּ לַה', דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא יח ו) אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי יהו"ה, וּמַאי עֶרְוָה דִּילֵיהּ זוּהֲמָא בִּישָׁא עָרְלָה, נוּקְבָא דְּעָרְלָה, הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן מוּשָׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, וּמַאי נִיהִי אִימָּא דְּעָרְבוּבְיָא בִּישָׁא, אִיבָּא דְּאִלָּנָא דְּטוֹב וָרָע, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ, וּמַאי נִיהִי לִילִית, מִתַּמָּן קָא אַתְיָין עֶרֶב רַב דְּאִנּוּן מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה א ד) הוֹי גּוֹי חוֹטֵא, דְּאִינּוּן זֶרַע מְרֵעִים בָּנִים מַשְׁחִיתִים וכו', וְאָמְרוּ אֵלֶּה אלהי"ך

יִשְׂרָאֵל לְעֻגְלָא, וּבְגִין דָּא (בראשית ד ה) וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה.

וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמה ט) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל יח לב) כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת, וְקַבִּיל לוֹן, כָּל שֶׁכֵּן לְקָרְבָּנָא דְקַיִן, אֶלָּא דַּהֲוָה רְעוּתֵיהּ לְבִישׁ כְּמָה דְאִתְמַר, אֲבָל הֶבֶל הֲוָה רְעוּתֵיהּ בְּקָרְבָּנָא דִילֵיהּ, לְקָרְבָא שְׁכִינְתָּא לְהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשֵׁיהּ כִּתְלָג חִוָּור וּשְׂעַר רֵישֵׁיהּ כַּעֲמַר נְקֵי, בְּמַאי, בְּהַהוּא דְקָרִיב מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל וְהָא אִתְמַר.

וּמִיָּד דְּלָא אִתְקַבַּל קָרְבָּנָא דְקַיִן, וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד, וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ דְּלָא מִתְקַבַּל קָרְבָּנָךְ, אִם תֵּטִיב עוֹבָדָךְ בִּגְלִגּוּלָא, שְׂאֵת לָךְ בְּעָלְמָא, וְתִתְקַבַּל בִּתְיוּבְתָּא, וְאִם לַאו לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָכָא לָא צָרִיךְ לְאִתְכַּסְיָא רָזָא, מַאי שְׂאֵ"ת, וְלָא אָתֵינָא לִדְרָשָׁא בְּהַאי קְרָא, אֶלָּא דְּהָא שְׂאֵת מַשָּׂא אִיהוּ וּבְהִפּוּךְ אַתְוָון, שְׂאֵ"ת אִיהוּ אֵשׁ"ת, הָכָא רָמִיז דְּעָבַר עַל (ויקרא יח כ) וְאֶל אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ כו', דְּאָתָא עַל תְּאוֹמָתוֹ שֶׁל הֶבֶל, וְדָא אִיהוּ (בראשית ד ח) וַיָּקָם קַיִן אֶל הֶבֶל, קָם עַל תְּאוֹמָתוֹ, וּלְבָתַר קְטִיל

לְבַעְלָהּ, כְּגַוְונָא דְמִצְרִי, וְרָזָא דְמִלָּה (שמות ב יב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, וְאָמְרוּ קַדְמָאִין מַאי וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, אֶלָּא רָאָה מֶה עָשָׂה בְּבֵית (דף קיג ע"א) וּמֶה עָשָׂה בַּשָּׂדֶה, וְלֵית שָׂדֶה אֶלָּא אִשָּׁה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים כב כז) כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, אִסְתַּכַּל אִם הֲוָה בֵּיהּ מִסְטָרָא דְטוֹב, דִּלְזִמְנִין אִתְפָּרַשׁ טוֹב מִן רָע וּמִתַּמָּן אִינוּן גֵּרִים, וּבְגִין דָּא אִסְתַּכַּל מִכָּל סִטְרָא עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, וְלָא חָזָא תַּמָּן גִּיּוֹרָא דְנָפִיק מִנֵּיהּ, וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי.

וּלְבָתַר מַה כְּתִיב וְאִם לֹא תֵּיטִיב, אַל תִּקְרֵי וְאִם אֶלָּא וְאֵם, דְּאִיהוּ (שם מט ג) יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עָז, לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ, מַאי רוֹבֵץ, אֶלָּא (שמות כג ה) כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רוֹבֵץ כו׳, דְּאִיהוּ לָא יָכִיל לְמִסְבַּל עַל כְּתֵפוֹי חֲמָרָא דְאוֹרַיְיתָא, לָא יָכִיל לְמִסְבַּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת בְּגָלוּתָא, וְחָדַלְתָּ מֵעָזוֹב לוֹ, הָכָא אַחֲזֵי לְקַיָּן דַּעֲתִידִין לְמֶהֱוֵי יִשְׂרָאֵל בְּדוּחֲקָא בְּגָלוּתָא, עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, דְּיָהוֹן כַּחֲמוֹר מַשָּׂאוֹי עַל כְּתֵפוֹי, מֵעוֹל הַמַּס בְּגָלוּתָא וּמִכּוֹבֶד הַמְּלָאכָה, וְדָא אִיהוּ רוֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹי בְּגָלוּתָא, וּבְנוֹי דְּקַיָּן דַּהֲווֹ עֲתִידִין וְתַקִּיפִין כַּמְּלָכִים בְּתוּקְפָּא סַגִּיא, וּבְגִין דָּא אָמַר הֲלֹא אִם תֵּטִיב שְׂאֵת, הֲלֹא אִם תֵּטִיב לְמֶהֱוֵי שְׂאֵת לַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן

כְּבֵדִים בְּמַשָּׂא כָּבֵד (יכבדו ממני), אֲנָא אַסְבִּיל לְבָרִיךְ בְּעָלְמָא, וּמַאֲרִיךְ עֲלַיְיהוּ, וְאִם לַאו, לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ, לְתַרְעָא דְּגֵיהִנָּם אִתְפַּתְחַת, לְנַטְלָא נוּקְמָא מִנָּךְ וּמִבָּרָךְ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק יוֹמִין, דְּהָא רוּחַ קַדִּשָׁא אִתְעַר לְגַבָּךְ, לְגַלָּאָה הָכָא חִדּוּשִׁים דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּ עַד הַשְׁתָּא, אָמַר וַדַּאי דָּא אִיהוּ (בראשית ד י) קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי, אִינּוּן דָּמִים דְּיִשְׂרָאֵל, דַּעֲתִידִין לְמִגְזַל לוֹן בְּנוֹי דְּקַיִן עֵרֶב רַב רַשִׁיעַיָּיא חַיָּיבַיָּא בְּגָלוּתָא, וְדָא אִיהוּ (שם ו יג) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם, וְדָא הוּא קָטוֹלָא דְּקַיִן לְהֶבֶל דְּעָנֵי חָשׁוּב כַּמֵּת. וַיְהִי (דף קיג ע"ב) מִקֵּץ יָמִים וְגוֹמֵר, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר מַאי מִקֵּץ יָמִים, אֶלָּא מֵהַהוּא אַתַר דְּעָתִיד לְמֵימָר בֵּיהּ (שם ו יג) קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, (איוב כח ג) קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ, וְתִרְגֵּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל קֵץ כָּל בָּשָׂר, חֲבִילוּ דְּכָל בִּשְׂרָא, מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, חָמָא דַּעֲתִידִין לְמֵיפַּק מִגֵּיהִנָּם מְחַבְּלִים כְּרָמִים, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה ה ז) כִּי כֶרֶם יהו"ה צְבָאוֹ"ת בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּגִין כַּךְ וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, וְחָמָא דַּעֲתִידִין לְמֵיפַּק מֵהֶבֶל כַּמָּה צַדִּיקַיָּא, בְּגִין דָּא וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ.

וְהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְיְלִיד קַיִן אִתְמַר בֵּיהּ קָנִיתִי אִישׁ אֶת

יהו"ה, וְלָא הֲוָה הָכִי, מִשּׁוּם דְּלָא אִתְבַּסְמַת, וְחִוְיָא תַּקִּיפָא אַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא דִּדִינָא קַשְׁיָא, וּבְגִין דָּא לָא הֲוָה אִתְבַּסְמַת, וְכַד קַיִן מִסְטְרָא דְנוּקְבָא נָפַק תַּקִּיפָא קַשְׁיָא בְּדִינוֹי, כְּיוָן דְּנָפַק דָּא אִתְחַלְשַׁת אִיהִי וְאִתְבַּסְמַת, בָּתַר דָּא וְאַפִּיקַת אָחֳרָא בְּסִימָא יַתִּיר, וְסָלִיק קַדְמָאָה דַּהֲוָה תַּקִּיף קַשְׁיָא עַל אָחֳרָא, דְּהָא כָּל דִּינִין אִתְעָרוּ עִמֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, בַּשָּׂדֶה דְּאִשְׁתְּמוֹדָע לְעֵילָּא, בַּשָּׂדֶה דְּאִקְרֵי שָׂדֶה שֶׁל תַּפּוּחִים, וְנָצַח הַאי דִּינָא לַאֲחוֹי מִשּׁוּם דַּהֲוָה קַשְׁיָא מִנַּיְהּ, וְאַכְפַּיְיהּ וְאַטְמְרֵיהּ תְּחוֹתוֹי, עַד דְּאִתְעַר בְּהַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַעְבְּרֵיהּ מִקַּמֵּיהּ וְשַׁקְעֵיהּ בְּנוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, וּכְלִיל לְאָחוֹי בְּשִׁקּוּעָא דְּיַמָּא רַבָּא דְּמַבֵּסֵם דְּמִעִין עִלָּאִין.

וּמִנְּהוֹן נָחֲתִין נִשְׁמָתִין לְעָלְמָא, אֵינַשׁ כְּפוּם אֲרְחֵיהּ, וְאַף עַל גַּב דְּטְמִירִין אִינּוּן, מִתְפַּשְׁטָן דָּא בְדָא וְאַעְבְּדוּ חַד גּוּפָא, וּמֵהַאי גּוּפָא נָחֲתִין נִשְׁמָתְהוֹן דְּרַשְׁיעַיָּא תַּקִּיפֵי רוּחָא, מִתְּרֵיהוֹן סָלְקָא דַּעְתָּךְ כַּחֲדָא, לָא אֶלָּא חַד לְסִטְרוֹי וְחַד לְסִטְרוֹי, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּמִשַּׁלְפֵי נִשְׁמָתְהוֹן מֵהַאי גּוּפָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי אָדָם

דְּכְלִיל כֹּלָּא, אֲתַר דְּכְתְרִין וְעִטְרִין קַדִּישִׁין (דף קיד ע"א) מִתְחַבְּרִין תַּמָּן בְּצְרוֹרָא דְאַתְכְּלָא.

(נ"א) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה. וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ. וּמֵחֶלְבֵיהֶן לֹא קָרִיב לְגַבֵּיהּ שִׁיוּרִין, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ, הֲלֹא אִם תֵּטִיב שְׂאֵת, אָמַר לֵיהּ אִם אַנְתְּ תֵּטִיב עוֹבָדָךְ, שְׂאֵת יִסְתַּלֵּק קָרְבָּנָךְ, וְאִם לֹא תֵּטִיב עוֹבָדָךְ לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ דְּיִתְפַּרַע מִינָךְ, אִתְמַר הָכָא רוֹבֵץ וּבַאֲתַר אָחֳרָא כְּתִיב כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רוֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ כו' לֹא תִרְאֶה אֶת חֲמוֹר אָחִיךָ דָּא קַיִן דְּאִיהוּ רָבִיץ מִכּוֹבֶד עֲוֹנוֹי, וְאִי לָא בָּעֵי לְאַהֲדָרָא בִּתְיוּבְתָּא, וְחָדַלְתָּ מֵעָזוֹב לוֹ דְּלָא עָבִיד עוֹבָדוֹי דְּאָחוּךָ, וְאִי הֲדַר בִּתְיוּבְתָּא עָזוֹב תַּעֲזוֹב עִמּוֹ, מֶה עָבַד הֶבֶל, קָם עֲלֵיהּ וְאַפְּלֵיהּ לְאַרְעָא וּלְבָתַר קָם קַיִן וְקַטְלֵיהּ דִּכְתִיב וַיָּקָם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וּבְגִין דָּא אָמַר בֶּן סִירָא טָב לְבִישׁ לָא תַּעֲבִיד וּבִישָׁא לָא מָטֵי לָךְ.

וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ כו' (בראשית ד ט), אָמַר

רַבִּי שִׁמְעוֹן וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָן הֲוָה הֶבֶל דְּשָׁאִיל לֵיהּ, וְהָא לָא אִתְכַּסִּי מִנֵּיהּ מִלָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה כג כד) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים כו', אֶלָּא וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא טִפְּשַׁיָּא אֲטִימִין לִבָּא סְתִימֵי עֵינָא, דַּעֲלַייהוּ אִתְּמַר (תהלים קטו ה) עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ בִּנְהוֹרָא דְּאוֹרַייְתָא, אִלֵּין אִינּוּן בְּעִירָן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין וְלָא יָדְעִין אֶלָּא בְּתִבְנָא דְּאוֹרַייְתָא, דְּאִיהִי קְלִיפָּה מִלְּבָר וּמוֹץ דִּילָהּ, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן מוֹץ וְתֶבֶן פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר, דְּחַכִּימִין דְּאוֹרַייְתָא מָארֵי דְּרָזִין זָרְקִין תִּבְנָא וּמוֹץ דִּלְבָר, וְאָכְלִין חִטָּה דְּאוֹרַייְתָא דְּאִיהִי מִלְּגָאו, כ"ב אַתְוָון דְּאוֹרַייְתָא דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן חִטָּ"ה.

תָּא חֲזִי אִלֵּין בְּעִירָן חָשְׁבִין דְּשָׁאִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵ"י הֶבֶל אָחִיךָ כְּמָאן דְּלָא יָדַע אָן הוּא, אֶלָּא א"י אִיהוּ דְּאִסְתַּלַּק מִן אדנ"י, דְּאִיהוּ א' אהי"ה אִימָּא עִלָּאָה אָנֹכִי, י' יהו"ה דְּסָלִיק עִמָּהּ לְמֵדַן לְקַיִן, בְּגִין דָּא כַּד אִסְתַּלַּק א"י מִן אדנ"י אִשְׁתָּאַר ד"ן, וּבְגִין דָּא אֵ"י הֶבֶל אָחִיךָ, (בראשית ד ג) וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי, לָא יָדַעְנָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי אָנֹכִי, עִמֵּיהּ תַּמָּן, אֵ"י דְּאִסְתַּלַּק אִימָּא וּבְרָא לְגַבֵּי חָכְמָה לְמִיטַל נוּקְמָא מִינֵּיהּ, וְאַמַּאי לְגַבֵּי חָכְמָה, בְּגִין דְּאִיהוּ אָדָם עִלָּאָה דְּאִתְבְּרִי אָדָם תַּתָּאָה בְּדִיוּקְנֵיהּ.

וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי, מַאי דְּמֵי, דָּם מִבְּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא מַאי דְּמֵי דָּ"ן כְּחֶשְׁבַּן דְּמֵ"י, וְדָא אִיהוּ (שם טו יד) **דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵּן יֵצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל. וְעוֹד מַאי קוֹל דְּמֵי, קוֹל דָּם מִבְּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא תִּרְגֵּם אוֹנְקְלוֹס, קָל זַרְעִין דַּעֲתִידִין לְמֵיפַּק מִן אָחוּךָ, אִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא דַּעֲתִידִין לְמֵיפַּק מֵהֶבֶל, בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, כְּלְהוּ צָוְוחִין מִן אַרְעָא, הָכָא רְמִיז עַנְוִי הַדִּין וְעִוּוֹת** (דף קיד ע"ב) **הַדִּין וְחָמָס וְשׁוֹד וְשֶׁבֶר דַּעֲתִידִין בְּנוֹי דְּקַיִן לְמֶעֱבַד לְבְנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא אִיהוּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ, אָחִיךָ אִתְקְרֵי מִסְטָרָא דְּאַנּוּן דְּאִתְמַר בָּהוֹן** (שמות לב כז) **הָרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו.**

(נ"א) וַיֹּאמֶר יהו"ה אֶל קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵי הֶבֶל דַּהֲוָה שָׁאִיל אֵי הֶבֶל אָחִיךָ, וְכִי אִיהוּ לָא הֲוָה יָדַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית מִלָּה דְּיִתְכַּסִּי מִנֵּיהּ אֲפִילּוּ מַחֲשָׁבָה דִּלְבָּא כָּל שֶׁכֵּן מִלָּה דְּעָלְמָא, דְּאָמַר לֹא יָדַעְתִּי הֲשׁוֹמֵר אָחִי אָנֹכִי, אֶלָּא וַוי לוֹן לְטִפְּשִׁין אַטִּימִין דְּלִבָּא וְעַיְינִין לוֹן וְלָא מִסְתַּכְּלִין אֶלָּא בְּתֶבֶן לְמֵיכַל מִנֵּיהּ כִּבְעִירָן, דְּחַכִּימִין דְּיָדְעִין בְּחַטָּה דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אַתְוָון כְּחֶשְׁבַּן חִטָּ"ה, אִלֵּין זָרְקִין תִּבְנָא מִדְּאוֹרַיְיתָא וְאָכְלִין חִטָּה דְּאוֹרַיְיתָא מִלְּגוֹ, תּוּ אַחֲזֵי לְכוֹן רָזִין טְמִירִין בְּהַאי קְרָא בְּזִמְנָא דְּקַטַל קַיִן לְהֶבֶל, סָלִיק א"י מִן אדנ"י וְאִשְׁתָּאַר דָּ"ן, א' אִיהוּ אָנֹכִי אִימָא עִלָּאָה, י' יהוה דְּיוּדִין אַבָּא, דְּסָלִיקוּ לְמִתְבַּע דִּינָא עַל בְּנֵיהוּ דְּאִיהוּ הֶבֶל וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אֵי הֶבֶל אָחִיךְ.

בְּהַהוּא זִמְנָא אָמַר אִיהוּ לֹא יָדַעְתִּי הֲשׁוֹמֵר אָחִי אָנֹכִי, חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא אַדְכִּיר י', אֶלָּא א' דְּאִיהוּ אָנֹכִי, אָמַר לֵיהּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךְ צוֹעֲקִים אֵלַי, דַּם אָחִיךְ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי דְּמֵי, אֶלָּא דָּא דַּם י', וְעוֹד דְּמֵי אִיהוּ דָּ"ן כְּחוּשְׁבַּן דְּאִשְׁתָּאַר מִן אדנ"י, וְכֹלָּא קְשׁוֹט, דְּתִלַּת שְׁמָהָן כְּלִילָן בְּהַהוּא שְׁמָא, אַבָּא וְאִימָּא וּבְרַתָּא, דְּאִנּוּן יהו"ה אהי"ה אדנ"י, בְּגִין דְּהֶבֶל הַוָּה דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְאִיהוּ קוֹל דְּאִתְמַר בֵּיהּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךְ, וְאִית רָזָא אָחֳרָא, קוֹל דְּמֵי, קוֹל דָּם מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא תִּרְגֵּם אֶנְקְלוֹס קָל דַּם זַרְעִין דַּעֲתִידִין לְמֵיפַק מִן אֲחוֹךְ, וְאִנּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּחָמָא דְּחוֹבָא דָּא בַּאֲתַר עִלָּאָה הַוָּה תַּלְיָא, הִרְהֵר בְּתִיּוּבְתָּא וְאָמַר גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא, הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ כו', הָכָא אִתְרְמִיז גְּלִגּוֹלָא דְּרַשִּׁיעַיָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ כו', וְדָא אִיהוּ הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, וְהָיִיתִי נָע דָּא גִּלְגּוּלָא תִּנְיָינָא, וָנָד דָּא גִּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה, דָּא אִיהוּ רָזָא עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אִם תָּב בִּתְיוּבְתָּא בִּתְלַת גִּלְגּוּלִין שַׁפִּיר, וְאִם לָא, כְּתִיב בֵּיהּ וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, לָא אַהֲדַר לֵיהּ בְּגוּפָא אָחֳרָא, אֶלָּא יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע וְהָכִי אָזִיל נָע וָנָד עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, וּלְכָל חַד כְּפוּם חֵילֵיהּ, דְּהַהוּא דְּקָטִיל הָכִי נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמָא מִנֵּיהּ. ע"כ בספר אחר (בדף מ"א ת"ח תרין אתוון עד ותהלתי לפסילים שייך כאן).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִם כֵּן אִשְׁתְּמוֹדָע דְּכָל עָאקוּ דָּא יְהֵא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, אַמַּאי אִתְּמַר (בראשית ד ב) **קָנִיתִי**

אִישׁ אֶת יהו"ה, אִי תֵּימָא בְּגִין קֳנֵי דְּנָפִיק מִנֵּיהּ זַרְעָא מַעַלְיָא, בָּתַר דְּיִתְכַּנִּישׁ אִיהוּ יִתְעָרוּן בְּנוֹי דְּקַיִן לְחָרְבָא עָלְמָא, וּמִנַּיְיהוּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים יג ו) מִשּׁוֹד עֲנִיִּים מֵאֶנְקַת אֶבְיוֹנִים כו׳.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, קַיִן מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע הֲוָה, וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּטוֹב הֲוָה בְּגִלְגּוּלָא עַד קֳנֵי חוֹתֶן מֹשֶׁה, מִתַּמָּן וְאֵילֵךְ אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּרָע, וּבְגִין דְּאַחֲזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דַּעֲתִידִין לְמֶעֱבַד בְּנוֹי לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּכֹלָּא אַחֲזֵי לֵיהּ, אָמַר גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא, וּמְנָא לָן דְּאַחֲזֵי לֵיהּ גִּלְגּוּלָא דִּילֵיהּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ד יד) הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ, נָע וָנָד וַדַּאי, הָכָא רָמִיז גִּלְגּוּלָא דִּילֵיהּ וּבְנוֹי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (קהלת ח י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ, וְהָא אוּקִימְנָא לוֹן (דברים ז י) וּמְשַׁלֵּם לְשׂנְאָיו וכו׳, הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, הַיּוֹם כְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צה ז) הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ, וְהָיִיתִי נָע וָנָד תֵּרִין גִּלְגּוּלִין אָחֳרָנִין, אֶסָּתֵר הָכָא רָמִיז (דברים לב כ) וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם כו׳, (איוב לג כט) וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (עמוס ב ו) עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ,

דְּלָא אַהֲדַר לוֹן בִּגוּפָא רְבִיעָאָה, וְלַאו בְּפוּרְקָנָא רְבִיעָאָה, אֶלָּא אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל (דברים לב יב) יהו"ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, בְּגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ.

וְעוֹד (דף קטו ע"א) אִי הֶבֶל אָחִיךָ, תָּא חֲזִי תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין שְׁמַעְנָא דְּלַאֲתַר עִלָּאָה הֲווֹ סָלְקִין, א"י, א' אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶּה, י' מַחֲשָׁבָה, דִּבְהַאי אֲתַר חָאבוּ אָדָם וְהֶבֶל, וְאִתְמַר דְּאִינוּן א' כֶּתֶר עֶלְיוֹן, י' מַחֲשָׁבָה, לְעֵילָּא לְעֵילָּא אִסְתַּלַּק הַאי חוֹבָה, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא כַּמָּה מַחֲשָׁבוֹת אִינוּן, שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי מַחֲשָׁבָה, וְאִיהִי י' מִן אדנ"י, וְחָכְמָה מַחֲשָׁבָה, וְכֶתֶר דְּאִיהִי א' מִן אדנ"י מַחֲשָׁבָה, וְכַמָּה מַחֲשָׁבִין אִינוּן דָּא לְעֵילָּא מִן דָּא, וְדָא עַל גַּב דָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (קהלת ה ז) כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם, וּלְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, עִלָּאָה עַל כָּל עִלָּאִין, דְּלֵית מַחֲשָׁבָה אָחֳרָא לְעֵילָּא מִנֵּיהּ, וְכַמָּה מַחֲשָׁבִין אִינוּן לְבוּשִׁין דָּא לְדָא, וְאִיהוּ אִשְׁתְּמוֹדָע דְּלָא חָאב אֶלָּא בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי לְבוּשָׁא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ג י) וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, אִתְמַר בְּאָדָם וָאֵחָבֵא וְאִתְמַר בְּמֹשֶׁה (שמות ג ו) וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, בְּוַדַּאי בְּכֹלָּא חָאב אָדָם,

בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי לְבוּשָׁא, וּבְמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי מִלְּגָאו, וּבְגִין דָּא אָמַר לְמֹשֶׁה בְּזִמְנָא דְּאָמַר (שמות לג יח) הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדֶךָ, אָמַר, כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי, דְּאִם זָכָה שֶׁיִּרְאַנִי, וָחַי לְעוֹלָם, וּבְגִין דָּא אָמַר לֵיהּ לֹא (שמות לג כ) תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי, וְלַאו אִינּוּן פָּנִים הָכָא אֶלָּא פָּנִים דְּלָא נִרְאִין, בַּאֲתַר דְּאִשְׁתְּמוֹדָע עִלַּת הָעִלּוֹת, וּבַאֲתַר דְּאִתְגַּלְיָיא, וְחוֹבָא דְּאָדָם גָּרִים דְּלָא יְכִיל מֹשֶׁה לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן אָחֳרָא, דְּעִלַּת הָעִלּוֹת אִסְתַּלַּק מִמַּחֲשָׁבָה דְּחָאב בֵּהּ אָדָם, וּבְגִין דָּא עַיִן לֹא תִשּׁוּרֶנּוּ, וּמַחֲשָׁבָה לֹא תְכִילֶנּוּ, לָא יָכִיל לְאַשְׁגָּא לֵיהּ, דְּאִיהוּ חַי הַחַיִּים, וּבַאֲתַר דְּאִיהוּ שַׁרְיָא לֵית מִיתָה תַּמָּן, וּמַחֲשָׁבָה דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, בְּוַדַּאי אִיהוּ חָכְמָה לְבוּשָׁא לְחָכְמָה סְתִימָאָה, בְּוַדַּאי בֵּהּ חָאב אָדָם, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג י) וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא מֵהָכָא מַשְׁמַע דְּלָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה אֶלָּא בְּהַהִיא דְּאִיהִי לְבוּשָׁא מִינָּהּ, וְאִשְׁתָּאַר אִיהוּ (דף קטו ע"ב) בְּהַהִיא דְּאִיהִי מִלְּגָאו, בְּמוֹחָא בְּלָא קַרְקַפְתָּא, וּבְגִין דָּא וָאִירָא, דְּאִזְדַּעְזַע מֵהַהִיא דְּלִגּוֹ מִן מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְּאִיהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ מוֹחָא אוּף הָכִי חָב דְּזַרְעָא מִתַּמָּן נָפִיק, דְּאִיהוּ נְבִיעוּ דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי

דְּאִיהוּ אוֹר קַדְמוֹן וְאוֹר צַח וְאוֹר מְצוּחְצָח, תְּלַת טִפִּין דְּאִתְרְמִיזוּ בְּי׳ עִלָּאָה, קוֹצָא דִּלְעֵילָּא וְקוֹצָא דִּלְתַתָּא וְגֵיו בְּאֶמְצָעִיתָא, וְעָרַב תַּמָּן חֹשֶׁךְ דְּאַפְסִיק בֵּין עִלַּת הָעִלּוֹת לְמוֹחָא סְתִימָא, וּבְגִין דָּא (שמות לג כ) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי עַד דְּהַהוּא חֹשֶׁךְ אִתְעֲבַר מִתַּמָּן, וְדָא אִיהוּ רָזָא (ישעיה נט כ) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם וּבֵין אלהי״ם, וּבְגִין הַהוּא חֹשֶׁךְ, לֵית מַחֲשָׁבָה יָכִילָא לְאַשְׁגָּא תַּמָּן, כָּל שֶׁכֵּן עַיִן, עַד דְּאִתְעֲבַר מִתַּמָּן הַהוּא חֹשֶׁךְ, וּכְגַוְונָא דִּילֵיהּ לְתַתָּא אִית עֲנָנָא חֲשׁוֹכָא דְּאִתְמַר בָּהּ (איכה ג מד) סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ כו׳.

אִזְדַּעְזַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא וְאִזְדַּעְזְעוּ סָבִין מָאֲרֵי דְּמִתִּיבְתָּא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר עַד כְּעַן לָא יְדַעְנָא דְּחוֹבָא דְּאָדָם הָכִי הֲוָה עִלָּאָה, דְּמָטָא לַאֲתַר עִלָּאָה דְּכָל עִלָּאִין, אָמַר, אַבָּא, הַב לִי רְשׁוּ לְמִשְׁאַל אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְיַיהִיב רְשׁוּ לְכָל בַּר נַשׁ לְמִשְׁאַל כָּל שֶׁכֵּן לְמִנְדַּע, אָמַר לֵיהּ אִימָא בְּרִי דְּהָא רַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח וּרְשׁוּתָא אִתְיַיהִיב לְגַלָּאָה כָּל מַה דְּיָכִילְנָא לְמִנְדַּע, אָמַר לֵיהּ, אַבָּא, אִשְׁתְּמוֹדָּע בְּגִין הַהוּא חֹשֶׁךְ דְּאַפְסִיק בֵּין עִלַּת הָעִלּוֹת לְמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, דְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת לָא אִשְׁתַּתַּף בְּשׁוּם מַחֲשָׁבָה סְתִימָא כָּל שֶׁכֵּן גַּלְיָא, וְלַאו בְּשׁוּם אוֹר גָּנִיז וְטָמִיר וְקַדְמוֹן וְצַח

וּמְצוּחְצָח, אָמַר וַדַּאי הָכִי הוּא דְּאִם אִלֵּין נְהוֹרִין וּמַחֲשָׁבִין הַוּוֹ מִנֵּיהּ לָא הֲוָה יָכִיל חֹשֶׁךְ לְאַפְרָשָׁא, אֲבָל עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ עַל כָּל נְהוֹרִין גְּנִיזִין וּסְתִימִין כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, וְאוֹר קַדְמוֹן אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סָתִים וְגָנִיז וְאִיהוּ קַדְמוֹן לְכָל סְפִירָן וּלְכָל אַתְוָון וּנְקוּדֵי וְטַעֲמֵי, הָכִי אִיהוּ לְגַבֵּי עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, כְּגוּפָא לְגַבֵּי נִשְׁמָתָא, דִּבְעִלַּת הָעִלּוֹת לֵית בֵּיהּ גַּוְונָא וְלָא צוּרָה וְלָא דְּיוּקְנָא וְלָא שׁוּתָפוּ, וּבַאֲתַר דְּעַיִן לָא שַׁלִּיט מָאן יָכִיל לְמֶעֱבַד דְּמְיוֹן.

בָּתַר דְּהַרְהֵר תְּשׁוּבָה אָדָם לְתַתָּא, הָדָרָא לְבוּשָׁא לְגַבֵּי מוֹחָא דְּאִיהוּ אַבָּא קַרְקַפְתָּא דְּתִפְלִּי, וְאִתְחַבַּר מוֹחָא דְּאִיהִי חָכְמָה בְּאִימָּא, מִיָּד (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, וְאִינוּן תְּפִלִּין דְּאִינוּן מֵעוֹר, בְּהַהוּא זִמְנָא קָמַת תְּשׁוּבָה דְּאִיהִי אִימָּא קַרְקַפְתָּא דְּתִפְלִּי עִם אָדָם לְאַגָּנָא עֲלֵיהּ וּלְכַסְיָא עֲלֵיהּ דַּהֲוָה עָרוֹם, כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ כַּסִּי עַל מוֹחָא עִלָּאָה, וּבְרִי, כָּל מָאן דְּאַנַּח תְּפִלִּין כְּאִלּוּ כַּסִּי עַל מוֹחָא עִלָּאָה, וּבְגִין דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה לָא זָזָה מִנֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (תהלים קל ז) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָ"הּ אדנ"י מִי יַעֲמוֹד, מ"י יַעֲמוֹד וַדַּאי דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה תְּשׁוּבָה הָא קָמַת בְּאָדָם עִלָּאָה, וּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יָד בְּאָדָם תַּתָּאָה,

שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה נָחַת עִם אָדָם, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עִם הֶבֶל, וְעִם כָּל (דא) מָארֵי דְּדַכְיוּ דְּקָא אַתְיָין מִנַּייהוּ, וּבְגִין דָּא (רות א יט) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן.

מַיָּד דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבָדָא דְּעֶגְלָא מַה כְּתִיב (ישעיה ג ב) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִּקְרָא, אִשְׁתַּלְחַת (נ"א וְאִסְתַּלְקַת) מִנַּייהוּ וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלָא נָחַת עֲלַייהוּ אֶלָּא (דף קטז ע"א) בְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, וְאִשְׁתְּאַרַת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה יְחִידָאָה לְתַתָּא, וּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה יְחִידָאָה לְעֵילָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, דִּבְקַדְמֵיתָא לָא הֲוַת שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה זָזָה מִנַּייהוּ כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, זַכָּאִין אִינּוּן מָארֵי דְּתִיּוּבְתָּא דְּנַחְתֵּי לָהּ עֲלַייהוּ בְּכָל יוֹמָא וְשַׁעְתָּא וְרִגְעָא וְלָא זָזַת מִנַּייהוּ בְּכָל אֲתַר, דַּעֲלַייהוּ אִתְּמַר (שם ו כב) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ כו' וְלָא אִית לָהּ עֲלַייהוּ יוֹמָא יְדִיעַ כְּגַוְונָא דְּאָחֳרָנִין דְּלָא נָחַת עֲלַייהוּ אֶלָּא בְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, אֲבָל מָארֵי תִּיּוּבְתָּא לָא זָזַת מִנַּייהוּ לְעָלַם. וּבְגִין דָּא בְּרִי, אֵ"י הֶבֶל אָחִיךָ, אִי יָכְלִינָן לְמֵימַר א' י' מִן אהי"ה אִימָּא עִלָּאָה, וְאִשְׁתְּאַרוּ ה' ה', וְאִתְּמַר עֲלַייהוּ וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן, הָכָא חָאב הֶבֶל אָדָם, חָב בְּי"ו מִן יהו"ה וְאִסְתַּלַק י"ו וְאִתְעֲבִיד ו' י', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא י' ו', אִינּוּן, י' לְעֵילָּא ו' לְתַתָּא, מַאי ו' י',

אָמַר בְּרִי הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, דְּחוֹבָה דָּא אִיהוּ לְעֵילָא בְּאָת א דְּאִסְתַּלְקַת בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי י׳ עִלָּאָה דְּתַמָּן עֹלַת הָעוֹלוֹת, וְאִשְׁתָּאַר ו׳ י׳ כְּגַוונָא דָּא א, וְעַל י׳ עִלָּאָה אִתְּמַר (תהלים צא יד) כִּי יָדַע שְׁמִי, שֵׁם י׳, יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָחִית לֵיהּ בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ לְאַתְרֵיהּ, דְּהַאי מַחֲשָׁבָה עֲלָהּ אִתְּמַר (ויקרא ז לז) זֹאת הַתּוֹרָה לָעוֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים.

וְאַמַּאי אִתְּמַר בְּאָת י׳ כִּי יָדַע שְׁמִי, אֶלָּא, כְּמָה דְּלֵית בְּאָת י׳ שׁוּתָּפוּ דְּאָת אָחֳרָא, הָכִי לֵית בֵּיהּ שׁוּתָּפוּ דְּאִיהוּ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי לוֹ, אֶחָד בְּלָא חֶשְׁבָּן, הוּא בְּרָא כֹּלָּא וְלֵית בּוֹרֵא עֲלֵיהּ, וְכִי אִית דְּיָכִיל לְמִבְרֵי אֲפִילּוּ יִתּוּשׁ זְעֵיר אֶלָּא הוּא, אֶלָּא, מַיִם אִית לוֹן חֵילָא לְמִבְרֵי אִילָנִין וְעִשְׂבִין, וְאִינּוּן אִתְבְּרִיאוּ, אֲבָל בּוֹרֵא עָלְמִין בָּרָא וְלֵית עֲלֵיהּ מָאן דְּבָרָא לֵיהּ וּלְחַכְּמָא בְּרְמִיזָא דְּבַאֲתַר דָּא לֵית לְגַלָּאָה יַתִּיר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהָכָא מַשְׁמַע דְּאִית בּוֹרֵא בְּשׁוּתָּפוּ דְּאַתְוָון, כְּגוֹן ב׳ מִן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי אִמָּא, ר׳ מִן רֵאשִׁית דְּאִיהִי חָכְמָה, ו׳ מִן בּוֹרֵא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, א׳ מִן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהוּ כֶּתֶר, שִׁי״ת, שִׁית סְפִירָן, הָא כֻּלְּהוּ עֶשֶׂר, אִם חָסֵר חַד לָא אִשְׁתַּלִּים

בְּרִיאָה, אֲבָל עִלַּת עִלּוֹת כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ בָּרָא כְּלָא בְּלָא שׁוּתָפוּ כְּלָל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי הָא שְׁמַעְנָא, דְּבַעֲשַׂר סְפִירָן לָא אִתְמַר תַּמָּן אֶלָּא אֲצִילוּת וְלָא בְּרִיאָה, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וּמָאן אָמַר דְּאִית בְּהוֹן בְּרִיאָה אֶלָּא כֻּלְּהוּ עֶשֶׂר בְּשׁוּתָפוּ דָּא עִם דָּא עָבְדִין בְּרִיאָה בְּעָלְמָא, וַאֲנָא אֵימָא דְּאִם הֲוָה חָסֵר חַד מִן מְנִינָא לָא אִשְׁתַּלִּים הַהִיא בְּרִיאָה, אֲבָל עִלַּת עִלּוֹת כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ בּוֹרֵא בְּלָא שׁוּתָפוּ אָחֳרָא דְּאִיהוּ חַד בְּלָא שׁוּתָפָא כְּלָל לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא וְלָא בְּאֶמְצָעִיתָא וְלָא מִכָּל סִטְרָא כְּלָל, אָמַר וַדַּאי כְּעַן אִתְגַּלְיָא מַה דְּלָא אִתְמַסַּר לְגַלָּאָה אֲפִילּוּ מִלְּבָא לְפוּמָא, וְרָזָא דָּא צָרִיךְ לְאִתְכַּסְיָא מִכָּל בַּר נַשׁ, דְּלַאו כָּל מוֹחָא יָכִיל לְמִסְבַּל הַאי, אֶלָּא אִלֵּין דְּיָדְעִין בְּרָזִין, אִלֵּין דְּחָכְמָתָא דִּלְהוֹן סָלִיק עַל כָּל נְבִיאַיָּא וְחַכִּימַיָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, הָא אִתְגַּלְיָא א׳ בְּרָזָא עִלָּאָה כַּד אִסְתַּלַּק עִלַּת הָעִלּוֹת בְּאָת י׳ וְאִשְׁתָּאַר וי אֶלָּא מַאי אוי, אָמַר לֵיהּ (א׳ עִלָּאָה) (נ"א אית א׳) לְעֵילָּא מִן א׳, דְּאִית א׳ מֵאַתָּוון רַבְרְבָן, וְאִית א׳ מֵאַתָּוון זוּטָרָן, וְאִית א׳ מֵאַתָּוון בֵּינוֹנִיִּים, (נ"א זה שייך לדף פ"ג ע"א ועוד נַעֲשֶׂה אָדָם) אִינוּן אָדָם דִּבְרִיאָה אָדָם דִּיצִירָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (קהלת ה ז) כִּי גָבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר, וְאִית תִּלַּת

עִלָּאִין עֲלַייְהוּ בְּאֹרַח אֲצִילוּת, וַעֲלֵיהֶם אִתְמַר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם.

וְאִינּוּן דִּבְרִיאָה אִינּוּן לְבוּשִׁין לְאִינּוּן דַּאֲצִילוּת, וְהַאי אִיהוּ אוֹר לְבוּשׁ עֶלְיוֹן, וְאִינּוּן עֶשֶׂר מִתְלַבְּשִׁין בְּעֶשֶׂר, וְאִלֵּין דַּאֲצִילוּת אָמְרוּ לְאִינּוּן דִּבְרִיאָה דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ (בראשית א כו) כִּדְמוּתֵינוּ, כָּל סְפִירָה יָהִיב בֵּיהּ חוּלָקֵיהּ מִלְּגָאו וּמִלְּבָר, וְאִם חָסֵר חַד מֵעֲשַׂר סְפִירָן דְּלָא הֲוָה יָהִיב בֵּיהּ חוּלָקֵיהּ לָא הֲוָה אִשְׁתַּלִּים בִּנְיָינָא דְּאָדָם, וּבְזִמְנָא דְּחָב אָדָם כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה נָטִיל חוּלָקֵיהּ מִנֵּיהּ וְאִשְׁתָּאַר אַיִן, וְרָזָא דְּמִלָּה (קהלת ג יט) וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין (תהלים מט יג) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ, אָדָם דַּהֲוָה לָן בִּיקָר דְּלִעֵילָּא וְלָא נָטִיר לֵיהּ, נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת דְּמוּת דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל עִלַּת הָעִלּוֹת כַּד בָּרָא לֵיהּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (נ"א הָדָא הוּא דִכְתִיב) (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אִיהוּ נָטִיל כֻּלָּא מִינֵּיהּ, וִיהִיב בֵּיהּ בְּלָא שׁוּתָּפוּ דְּאָחֳרָא, דְּאַבָּא וְאִימָּא עָבְדוּ לֵיהּ בְּצִיּוּרַייְהוּ (דף קטז ע"ב) בְּתְרֵין צִיּוּרִין, הָדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב ד) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם וַיִּיצֶר בִּתְרֵין צִיּוּרִין, צִיּוּרָא דְּאַבָּא דְּאִיהוּ יהו"ה, וְצִיּוּרָא דֵּאלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא, וְדָא אִיהוּ וַיִּיצֶר

יהו"ה אלהי"ם, וּלְבָתַר עָבַד לֵיהּ מָאנָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם) עָפָר מִן הָאֲדָמָה, מִן הָאֲדָמָה לָא כְתִיב, אֶלָּא עָפָר מִן הָאֲדָמָה, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּאִתְמַר בָּהּ (איוב לד טו) וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב דְּאִיהִי גִּלְגּוּלָא דִּילֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, בָּתַר דְּרַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח צָרִיךְ לְמִפְתַּח מִלִּין בְּאִתְגַּלְיָא, מַאי אָדָם דְּבָרָא עִלַּת הָעִלּוֹת בְּדִיוּקְנֵיהּ, דְּהָא כְתִיב דְּלֵית בֵּיהּ דְּמוּת, אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, הָכָא לָא אָמַר בְּצַלְמֵנוּ, דְּאִית בֵּיהּ דִּיוּקְנָא, אֶלָּא בְּצַלְמוֹ רוֹצֶה לוֹמַר כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ רוֹאֶה וְאֵינוֹ נִרְאֶה, דְּיֵהֵא אִיהוּ הָכִי, וּכְגַוְונָא דְּלֵית בֵּיהּ דִּיוּקְנָא, דְּיֵהֵא אִיהוּ הָכִי, וּכְגַוְונָא דְּלֵית קַדְמוֹן עֲלֵיהּ דְּיֵהֵא אִיהוּ הָכִי, וּכְגַוְונָא דְּאִיהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת חַד בְּלָא שׁוּתָפוּ וּבְלָא חֶשְׁבָּן, דְּיֵהֵא אִיהוּ הָכִי, כְּלָא כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ.

וְאִית אָדָם דְּבְרִיאָה וִיצִירָה וַעֲשִׂיָּה בְּגַוְונָא אָחֳרָא בִּלְבוּשִׁין וְגוּפָא (דִּלְבָר) (נ"א בִּלְבָד), דְּבַאֲצִילוּת הָא אִתְמַר דְּלֵית בֵּיהּ בְּרִיאָה וִיצִירָה וַעֲשִׂיָּה כְּלָל, אִית בְּרִיאָה דְּבָרָא הוּא לְתַתָּא בְּדִיוּקְנֵיהּ, אֲבָל לַאו דְּאִתְבְּרֵי אִיהוּ.

וְתָא חֲזִי אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר בִּסְפִירָן בְּרִיאָה, בִּלְבוּשָׁא מִלְּבָר אִיהוּ, וְלַאו אִיהוּ מִלְּגָאו, וּבְגִין דָּא כְתִיב (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ הָכָא רָזָא

אָחְרָא בְּגוּפָא, אִית סְפִירָן דִּבְרִיאָה וְאִית סְפִירָן דַּאֲצִילוּת, וּבְגִין דָּא וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, בְּצַלְמוֹ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, בְּצֶלֶם אלהי"ם שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם דָּא צַדִּיק חַי עָלְמִין, יְצָרוֹ בִּיצִירָה עִלָּאָה וּבִיצִירָה תַּתָּאָה, דְּאִינוּן י׳ י׳ מִן א, ו׳ מִן וַיִּיצֶר אִיהוּ ו׳ דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ בְּתֵרִין יוּדִין בְּאָת א, וּתְרִין יוּדִי"ן עֲלַייְהוּ אִתְמַר (משלי יד א) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִינוּן חָכְמָה קַדּוּמָה וְחָכְמָה תַּתָּאָה.

וְאָדָם מִסִּטְרָא דְּאוֹת בְּרִית י׳ אִתְיְלִיד מָהוּל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות ב ב) וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, (ישעיה ג י) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, דְּתַמָּן לָאו קְלִיפָּה דְּעָרְלָה כְּלָל, וְהָא דְּאִתְמַר אָדָם הָרִאשׁוֹן מוּשָׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, דָּא אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, וּמַאי נִיהוּ דָּא קְלִיפָּה דְּאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ (נ"א דְּאִתְלַבְּשַׁת בָּהּ) לְשַׁלְטָאָה עַל כֹּלָּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ לְאִתְלַבְּשָׁא בְּכָל דִּיוּקְנִין וּקְלִיפִין.

וְעוֹד אִתְמַר בָּהּ בְּשִׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, דְּתִהֵא כְּלִילָא מִכָּל סְפִירָן, דְּכָל עֶשֶׂר

סְפִירָן יְהִיבוּ בָּהּ כָּל חַד חוּלָקֵיהּ, וּמַאי חוּלָקֵיהּ, אֶלָּא כָּל סְפִירָה יְהִיב בָּהּ עֶשׂוֹר דִּילֵיהּ, דְּכָל סְפִירָה סָלִיק לַעֲשָׂרָה, וְיַהֲבוּ לֵיהּ כָּל חַד וְחַד עֶשׂוֹר דִּילֵיהּ אִשְׁתָּאֲרוּ אינוּן תֵּשַׁע תֵּשַׁע, וְכָל חַד וְחַד אִשְׁתַּלִּים בָּהּ לַעֲשָׂרָה, וּבְגִין דָּא מְעַשְּׂרִין חַד מֵעֲשָׂרָה, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ אִתְמַר בָּהּ (ירמיה ב ב) אַהֲבַת כְּלוּלוֹתָיִךְ, כְּלִילָא מִכֹּלָּא, וּלְבָתַר דְּאִתְכְּלִילַת מֵעִלָּאִין אִתְמַר בָּהּ (בראשית א כו) וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ, אִתְכְּלִילַת בְּתַתָּאִין, וַאֲפִילוּ בְּכָל קְלִיפִּין דְּסִטְרָא אָחֳרָא אִתְלַבְּשַׁת, לְקַיְּימָא בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וּבְכָל מַה דְּאִתְלַבְּשַׁת אִתְכְּלִילַת (נ"א אִתְקְרִיאַת) בִּשְׁמֵיהּ, הָא הָכָא אָדָם דַּעֲשִׂיָּה וְיִצִירָה.

אָדָם דִּבְרִיאָה אוּקְמוּהוּ עַל תִּפְאֶרֶת, מַאי בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם, תְּרֵין דְּיוּקְנִין דִּילֵיהּ לְעֵילָא, אֶלָּא (ס"א אִלֵּין) אינוּן וָא"ו תְּרֵין וָוִי"ן, אינוּן תְּרֵין דְּיוּקְנִין דָּא דְּאִיהוּ אָדָם דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּשָׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי דְּמוּת אָדָם עִלָּאָה דְּאִיהוּ חָכְמָה עִלָּאָה, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּמוּת אָדָם דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

וְעוֹד, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּדִיוּקְנָא דְּכֶתֶר וְדָא אָדָם דִּבְרִיאָה, וְאָדָם דִּיצִירָה צַדִּיק בְּדִיוּקְנָא דְּחָכְמָה, וּבְגִין דָּא (מלכים א ה כו) וַיהוָה נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה דְּאִיהוּ

צַדִּיק בְּרִית שָׁלוֹם שָׁלֵם ה׳, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה דְּמוּת דְּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְכֹלָּא קְשׁוֹט, (וּשְׁכִינְתָּא וַדַּאי אִתְכְּלִילַת בְּכֹלָּא), וּבְגִין דָּא זְמִנִּין אִתְקְרִיאַת נֶשֶׁר, זְמִנִּין חַיָּה. (דף קיז ע"א) זְמִנִּין יוֹנָה, זְמִנִּין צִפּוֹר, בְּכָל מַה דְּשַׁלִּיטָא אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמֵיהּ, וּבְעִשְׁבִּין אִתְקְרִיאַת שׁוֹשַׁנָּה, עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, וְכַד שָׁלְטָא עַל אַרְעָא אִתְקְרִיאַת אֶרֶץ, וְכַד שָׁלְטָא עַל יַמָּא אִתְקְרִיאַת יָם עַל שְׁמֵיהּ, וְכַד שָׁלְטָא עַל טוּרִין אִתְקְרִיאַת סֶלַע, לֵית בְּרִיָּה בְּעָלְמָא דְּשַׁלְטָא עֲלֵיהּ דְּלָא אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמֵיהּ, אֲבָל עִם כָּל דָּא דְּשַׁלְטָא עַל כֹּלָּא, עֲבִידַת אַפְרָשׁוּתָא בֵּין דַּרְגִּין דְּאִינּוּן מוֹחָא וְאִיבָּא, לְקִלִּיפִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִינּוּן כְּקִלִּיפִין דֶּאֱגוֹזָא דְּמִכַּסְיָין עַל מוֹחָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וַוי לֵיהּ לְמַאן דְּמָעֲרֵב קְלִיפִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא עִם דַּרְגִּין דְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ.

(כאן חסר) (אמר המגיה עוד מצאתי בס"א זה הלשון)

וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וכו׳ (שם ד א), וְכִי לָא אִשְׁתְּמוֹדָע בָּהּ עַד הַהִיא זִמְנָא, אֶלָּא מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְיַחַד בִּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וְלָא הֲווֹ יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּמוֹדָעָן תּוֹקְפֵיהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, בְּגִין דְּמֶמְשָׁלָה דְּעֶבֶד וְשִׁפְחָה

בְּהוֹן, בָּתַר דְּיִתְעַבְּרוּן מֵעָלְמָא מִיָּד וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וּבְהַהִיא זִמְנָא כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יהו"ה, וּבְהַהִיא זִמְנָא אִתְקַיֵּים קְרָא כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם, וּבַיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

דָּבָר אַחֵר וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, יָדַע וַדַּאי כְּגוֹן דְּמָרְדְּכַי יָדַע, אִית יְדִיעָה לְטַב וְאִית יְדִיעָה לְבִישׁ, בְּזִמְנָא דְּאוֹלִידַת לְקַיִן יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה הַהוּא זוּהֲמָא, וְעַד הַהוּא אַתַּר דְּמָטֵי וְאִתְפַּשַּׁט הַהוּא זוּהֲמָא בְּכָל דָּרִין, וּתְלַת גִּלְגּוּלֵי, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל א"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, בָּתַר דְּיִתְגַּבַּר בִּיצְרֵיהּ דְּלָא עָבִיד חֲטָאָה, וְהַאי יְדִיעָה דְּקַיִן אִיהוּ דְּאִתְגְּלֵי לֵיהּ עַד הַהוּא אַתַּר דְּאִתְפַּשַּׁט, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר כִּי מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע, בְּגִין דְּאִיהוּ מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ דְּאַטִיל זוּהֲמָא בְּחַוָּה, מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּגָרִים מִיתָה לְאָדָם וּלְכָל דָּרִין דִּילֵיהּ, הָכִי, הַאי דַּרְכֵּיהּ לְקַטְלָא, וּבְגִין דָּא קָטִיל לַהֶבֶל.

וְהַאי זוּהֲמָא דְּאִתְנְטִיל מִנֵּיהּ אִיהִי לִילִי"ת אִימָּא דְּעֶרֶב רַב, עֲלָהּ אִתְמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת וכו', דְּאִיהִי סַם מָוֶת דְּאֵל אַחֵר דְּאִיהוּ סמא"ל, וְאִיהִי אִיבָּא דִּילֵיהּ, גַּם לְרַבּוֹת אֵל אַחֵר, נָחָשׁ בְּגִינָהּ אִתְמַר (בראשית ג

ו) וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ וַתֹּאכַל, הָכָא רָזָא דְחַוָּה וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל גַּם לְרַבּוֹת, וּלְבָתַר חָזָא לֵיהּ דְּאִתְחָרַט כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ד יג) גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא, וּבְגִין דָּא (שם ב) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, הָכָא רָמִיז קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה, דְּעָתִיד לְאַהֲדָרָא בִּתְשׁוּבָה וּלְקַבָּלָא אֶת בְּרִית, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם טו) וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת, אוֹת בְּרִית מִילָה לְאַגָּנָא עֲלֵיהּ.

וּבְגִין דָּא וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, מַאי וַתּוֹסֶף אֶלָּא רָזָא דְמִלָּה וְלֹא יָסַף עוֹד לְדַעְתָּהּ (שם לח כו), בְּגִין הַהוּא זוּהֲמָא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ, וְחָמָא אִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ בְּכָל דָּרָא, כֵּיוָן דְּחָמָא לַהֶבֶל דְּאִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ בְּכָל דָּרָא לְטָב, אָמַר וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת, אוֹסִיפַת אִיהִי כַּמָּה קָרְבָּנִין וְכַמָּה תַּחֲנוּנִין וְכַמָּה בְּכְיָין בְּגִינֵיהּ, כֵּיוָן דְּאִיהוּ הֲוָה עָתִיד לְדַכָּאָה זוּהֲמָא דִּילֵיהּ מֵעָלְמָא, וְהָא קֹהֶלֶת אָמַר (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, הָכָא אִתְגְּלֵי צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אִית הֶבֶל, וְאִית הֶבֶל וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (שם י ב) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ, בְּשַׁגָּם זֶה הֶבֶל, וְהָא אוּקְמוּהוּ בְּשַׁגָּם זֶה מֹשֶׁה, מֹשֶׁה זֶה שֵׁת, וְאִיהוּ שֵׁם, וְאִיהוּ הֶבֶל, וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר.

וְרָזָא דְמִלָּה (ישעיה סג יא) אַיֵּה הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ, דְּאִיהוּ (שמות ג יג) מַה שְׁמוֹ, וְדָא אָדָם דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (עמוס ב ו) וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ בְּגִלְגּוּלָא יַתִּיר, כְּיוֹן דְּנָח בֵּיהּ אֲבוּי דְּאִיהוּ אָדָם, בְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּמוֹדָע (משלי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע, וְדָא אִיהוּ רָזָא מַה שְׁמוֹ מָה אוֹמַר אֲלֵיהֶם, וְדָא אִיהוּ מֶרְכַּבְתָּא שְׁלֵימָא, ש תְּלַת חֵיוָון, דְּרָכִיב עֲלַיְיהוּ מ"ה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל (דף קיז ע"ב) פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וַוי לְעָלְמָא דְּאִית לוֹן עַיְינִין וְלָא חָזָאן, אוּדְנִין וְלָא שָׁמְעִין בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאָזְלִין בָּתַר בִּצְעִין דְּהַאי עָלְמָא, תָּא חֲזֵי קַיִן אִיהוּ יֵצֶר הָרָע, הֶבֶל יֵצֶר הַטּוֹב, הֶבֶל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִינוּן תְּרֵי בָּתֵּי לִבָּא, דְּהָדָא הוּא דִּכְתִיב (קהלת י ב) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ, לֵב חָכָם לִימִינוֹ דָּא הֶבֶל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, אִיהוּ תּוֹסֶפֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קַיִן אִיהוּ רוּחַ הַטּוּמְאָה דְּאִיהוּ גָּרַע וְלָא אוֹסִיף, קַיִן גּוּפָא, קַן לְתַרְוַיְיהוּ, וּבְגִינָהּ אִתְמַר אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקַנְקַן אֶלָּא בַּמֶּה דְּאִית בֵּיהּ, וַדַּאי קַיִן אִיהוּ לִבָּא, דְּאִיהוּ קְלִיפָּה דְּאַגּוֹזָא, לַאו הַהוּא דִּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ אִיבָּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וּבְגִין

דהאי קין אית ביה טב וביש, אתמר ביה (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, עד דאתעבר ההיא קליפה מניה דאגוזא, איבא אתקרי מיתה וחיי אור וחשוך, הבל טב והבל ביש, הבל דאוריית דאיהו להב, עלה אתמר (תהלים כט ז) קול יהו"ה חצב להבות אש, ודא ה' דמשה, מ' משה, ש' שת, דאתמר ביה (שמות ב י) כי מן המים משיתיהו, ש' שם, ולאו למגנא הוה שם קובע מדרשות באוריית, והוה שת סיומא דאלפא ביתא, שת בגין (תהלים ח ז) כל שתה תחת רגליו.

והבל מסטרא דימינא איהו כליל ז' הבלים, ואינון אבגית"ץ וכו', שית סלקין, דאינון להבים בשית עזקאן דקנה, והבל דפה שביעאה, ולקבלייהו אמר דוד שבע קלין דהבו ליהו"ה בני אלים, (תהלים כט) ועל אלין שבע אתמר (דברים ח ג) כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, ואלין ז' קלין סלקין בז' רקיעין, ואית ז' דשמאלא דנחתין בשבעה ארעין, ועלייהו אמר קהלת (קהלת ג כז) (כי) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה וכו'.

שבעה הבלים טבין אלין אינון שבע שני השבע, ולקבלייהו אחרנין לקבל שבע שני הרעב, אלין הבלים דחיי, ואלין הבלים דמיתה, ובגין דא יש

הֶבֶל וְיֵשׁ הֲבָלִים, ה' לֵב, ד' אַרְבַּע חִיָּוון דְּכָרְסַיָּיא, ו' שִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסַיָּיא, וַעֲלַיְיהוּ שַׁרְיָין עֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִינּוּן י', ו' דְּנָפִיק מֵהֶבֶל אִיהוּ קוֹל דְּאִיהוּ פּוֹרֵחַ בְּאֲוִיר, דְּאִיהוּ אוֹר חָמֵשׁ אוֹר וַדַּאי אִינּוּן ה' עִלָּאָה, י' דְּבוּר וַאֲמִירָה, וְאִינּוּן הֲבָלִים הֲבַל סָלִיק בְּה' עִלָּאָה, וַהֲבַל נָחִית בְּה' תַּתָּאָה, נָחִית דְּבוּר, וּבְאֵלֵּין הֲבָלִים סָלִיק בְּחַד קָלָא סָלִיק, וּבְדָא נָחִית, בְּה' תַּתָּאָה סָלִיק קָלָא דְּאִיהוּ ו', בְּה' עִלָּאָה נָחִית דְּבוּר דְּאִיהוּ י'.

וַהֲבָלִים סָלְקִין וְנָחֲתִין בִּלְבָּא, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם סָלְקִין וְנָחֲתִין תַּמָּן וְאִינּוּן י"ו, ה' תַּתָּאָה מוּצָב אַרְצָה, וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה דָּא ה' עִלָּאָה דְּאִתְקְרֵי הַשָּׁמַיְמָה, וְאִם לָא סָלְקִין בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי יו"ד ה"א וא"ו ה"א, לָא מִסְתַּכְּלִין בְּצִלּוֹתִין, אֵלֵּין הֲבָלִים דְּלַאו אִינּוּן מִסְטָרָא דְּיִחוּדָא, וַהֲבָלִים אָחֳרָנִין אִינּוּן בְּפִירוּדָא, וְסָלְקִין בְּמַחֲשָׁבָה בִּישָׁא, וּבְגִין דְּאִית תַּמָּן פִּירוּדָא אִתְמַר בְּמַחֲשָׁבָה דְּלְהוֹן מַחֲשָׁבָה בִּישָׁא מִצְטָרְפָא לְמַעֲשֶׂה, (וַהֲבָלִים דְּלֵית בְּהוֹן פִּרוּדָא מַחֲשָׁבָה דְּלְהוֹן מִצְטָרְפָא לְמַעֲשֶׂה).

וְעִקָּר דְּאַרְבַּע אַתְוון וַעֲשַׂר אַתְוון אִיהִי מַלְכוּתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכָּל עֲשַׂר סְפִירָן, וּבֵיהּ צָרִיךְ כֹּלָּא לְאַכְלָלָא, דְּכָל מָאן דְּנָטִיל מַלְכוּת בְּלָא תֵּשַׁע סְפִירָן

אִיהוּ מְקַצֵּץ בַּנְּטִיעָן, וְכָל מָאן דְּנָטִיל תֵּשַׁע סְפִירָן בְּלָא מַלְכוּת אִיהוּ כּוֹפֵר בְּעִיקָּר.

הֲבָלִים דִּסְטָרָא אָחֳרָא **עֲלַייְהוּ אִתְּמַר** (ירמיה י טו) **הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, דְּאִינּוּן הֲבָלִים סָלְקִין בִּנְבִלּוּת הַפֶּה וּבְשִׁקְרוּת, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין לְגַבֵּי מוֹחָא אִית חַמָּה וּלְבָנָה וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלַיָּא בִּרְקִיעִין דְּאִינּוּן קְלִיפִין, דַּעֲלַייְהוּ אִתְּמַר** (ישעיה ה יח) **הוֹי מוֹשְׁכֵי הֶעָוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר** (שם נא ו) **כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ, וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה וכו'** (שם כד כג), **וְכַמָּה הֲבָלִים אִית לוֹן דְּכֻלְּהוּ מַלְיָין שֶׁקֶר וְשָׁוְא, וְכָל מָאן דְּאַפִּיק מִלִּין דְּשִׁקְרָא כַּמָּה מַלְאָכֵי חַבָּלָה פָּתְחִין גַּדְפַּייְהוּ לְקִבְלוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (קהלת י כ) **כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וכו', וְאִלֵּין מְלוּלִין אִינּוּן בְּנִין כַּמָּה בִּנְיָינִין.**

(דף קיח ע"א) אמר המגיה, הנמשך אחר זה כבר נדפס בדף ק"ד ע"א, אמנם אחר כך מצאתי זאת הנסחא מדוייקת יותר מהאחרת, וכדי שלא לכפול הדברים ארמוז לך החלוף שיש ביניהם בלבד, בזאת הנסחא לא מצאתי או אשא על מיא בשורה ל', ובשורה ל"ד נקודין מן י' טעמים מן ו' איהי בת קול, ובדף ק"ה ע"א שורה ז' צ"ל ואיהי לב דכלהו בה אתכלילן ומינה נפיק דפיקו, ובשורה ט' וכד דפיק, ובשורה י' צ"ל רשפים ובשורה י"ב נחית צ"ל אחיד, דף ק"ד ע"ב בשורה י"ו דא צ"ל דמלה, בשורה י"ח ד' דילה צ"ל ד' דלה, שורה ד' אויר קדמון צ"ל אוירא קדמאה.

אמר המגיה זה התקון מצאתיהו מפוזר ומפורד ומוטעה, והרבה עמלתי וטרחתי להגיהו ולסדר הדברים על אופניהם, ובמקומות ממנו כתבתי הדברים פעמים מפני חלוף הנסחאות.

עוד ראה זה מצאתי.

וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל (בראשית ד ב), **תָּא חֲזִי הֶבֶל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִית ב׳ בָּתִּים בִּלְבָּא,** (קהלת י ג) **לֵב חָכָם לִימִינוֹ הֶבֶל, לֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ דָּא הֶבֶל, קַיִן אִיהוּ יָנִיק מִתַּרְוַיְיהוּ, וְאִיהוּ עֵץ טוֹב וָרָע, וְקַיִן אִיהוּ זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ דְּאַטִּיל בְּחַוָּה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר** (ישעיה יד כט) **כִּי מְשֹׁרֵשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע, מָה אָרְחֵיהּ דְּחִוְיָא לְמִקְטַל, כַּךְ דָּא קָטַל, וּלְבָתַר אִתְחַרַט, וּבְגִין דָּא** (בראשית ד טו) **וַיָּשֶׂם יהו״ה לְקַיִן אוֹת, אוֹת בְּרִית מִילָה, וּבְגִין דָּא אָמַר** (שם) **קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו״ה, וְאַף עַל גַּב דְּקַיִ״ן אִיהוּ זוּהֲמָא, יָכִיל לְמֶעֱבַד נָקִ״י, כְּגוֹן יִתְרוֹ דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (שופטים א טז) **וּבְנֵי קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה.**

וְרָזָא דְּמִלָּה הֶבֶל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת, וְאָמְרוּ קַדְמָאִין אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל, יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וכו׳, (קהלת ח יד) **אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל, הֶבֶל דִּימִינָא ה׳ כָּרְסְיָא, ו׳ שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, ד׳ אַרְבַּע חֵיוָון, אִלֵּין הֲבָלִים אִינוּן לְבוּשָׁא לְתִפְאֶרֶת וּמַלְכוּת דְּאִינוּן ו״ה, י״ה כְּלִילָן, י׳ בְּאַוִּיר, ה׳ תַּתָּאָה דְּבוּר**

דְּסָלִיק בַּהֶבֶל, וְכֹלָּא אִתְכְּלִיל בִּשְׁמָא דְּבַר נַשׁ דְּצַלְמָא צְלוֹתָא אוֹ דְּעָסִיק בְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל הַבָלִים אֲחָרְנִין דְּאִתְעַבִידָן בְּאַרְעָא, סָלְקִין בְּאֲוִיר דְּהַאי עָלְמָא בְּקוֹל וְדִבּוּר דְּחוֹל, וְיִשְׂרָאֵל מְצַלִּין בְּהוֹן הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל, וְאִית אֲחָרְנִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, וְאִינוּן הַבָלִים וְקוֹל וְדִבּוּר דְּנִבְלוּת הַפֶּה, אִינוּן מִסְטְרָא דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים מִמַּנָּן דְּשָׁאַר עַמִּין דְּאִינוּן סמא"ל וְנָחָשׁ, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר בְּהַבְדָּלָה וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם, כָּל חַד כְּפוּם עוֹבָדוֹי כַּךְ בָּנֵי בְנִינָא, (קהלת ז יד) דְּזֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאלהי"ם.

וְתָא חֲזִי מָאן דְּבְנַיְינָא דִּילֵיהּ לְעֵילָּא בְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ, בְּכָל אִלֵּין הַבָלִים דְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא, עֲלֵיהּ אָמַר קְרָא (ישעיה לז טז) וָאָשִׁים דְּבָרַי בְּפִיךְ וכו' וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה, וְהָא אוּקְמוּהוּ אַל תִּקְרֵי עַמִּי, אֶלָּא עַמִּי, מָה אֲנָא בְּמִלּוֹלָא דִּילִי עֲבָדִית שְׁמַיָּא וְאַרְעָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, כַּךְ אַנְתְּ בְּשׁוּתָּפוּ עִמִּי תַּעֲבִיד בְּמִלּוֹלָא, אֲבָל אֲחָרְנִין דְּמַפְקִין מִפּוּמַיְיהוּ הֲבָלִים דְּשִׁבּוּעָה, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (משלי ז כז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה, וְאִלֵּין אִתְקְרִיאוּ חֲלָלִים, דְּמִחַלְּלִין שֵׁם יהו"ה, וְנָפְקִין הֲבָלִים מִפּוּמַיְיהוּ וְקָלָא וְדִבּוּרָא לְשִׁקְרָא וְאוֹמָאָה לְשִׁקְרָא, וְדָכְרִין שְׁמֵיהּ לְמַגָּנָא

וּלְשִׁקְרָא, בְּהַהוּא שְׁמָא דְּנָפְקִין לְבַטָּלָא וּלְשִׁקְרָא בָּנִין לוֹן בִּנְיָנִין דְּבַטְלִין לוֹן מֵעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ב ז) לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְּנָפְקִין מִפּוּמַיְיהוּ מִלּוּלִין וְאוֹמָאִין דְּשִׁקְרָא, טַב לוֹן דְּלָא יֵתוּן לְעָלְמָא, קָמוּ חַבְרַיָּא כֻּלְּהוּ וְאָמְרוּ רַחֲמָנָא לְשֵׁזְבָן רַחֲמָנָא לְשֵׁזְבָן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, רַבָּנָן, כָּל אִלֵּין בִּנְיָנִין תַּלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה, כְּמָה דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּקַיִן וְהֶבֶל, קַיִן הָיָה עוֹבֵד אֲדָמָה וּמַיְיתֵי בְּקָרְבָּנָא פִּשְׁתִּים, מֵהַהוּא סִטְרָא דְּעֶרְוָה, דְּהָוָה מַחֲשָׁבָה לְקָרְבָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶרְוָה, וּמִנַּיִן דִּפְשִׁתִּים אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּעֶרְוָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כח מב) וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה, הֶבֶל הָיָה רוֹעֶה צֹאן, קָרִיב קָרְבָּנָא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ד ד) וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ, (דף קיח ע"ב) מַחֲשַׁבְתֵּיהּ הָוָה בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשֵׁהּ כְּתֶלֶג חִוָּור וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲשַׁבְתֵּיהּ טָבָא צָרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, וּבְגִין דָּא קַבִּיל לֵיהּ, וּמַחֲשָׁבָה רָעָה לָא מְצָרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, וְדָא הוּא קָרְבָּנָא דְּקַיִן, וּבְגִין דָּא חָרָה לוֹ, מֵיָּד וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וכו', הֲלֹא אִם תֵּטִיב שְׂאֵת (בראשית ד ו), אִם תֵּטִיב עוֹבָדָךְ שְׂאֵת, אֲנָא

מַאֲרִיךְ לָךְ וְאֶטוֹל מַטּוּלָךְ עָלַי, וּמְנָלָן דִּשְׁאֵת מַטּוּלָא דְּחוֹבִין הוּא, דִּכְתִיב (ישעיה א יד) נִלְאֵיתִי נְשׂוֹא, וְאִם לֹא תֵּטִיב עוֹבָדָךְ לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ, וְדָא פֶּתַח דְּגֵיהִנֹּם, דְּתַמָּן חוֹבִין דִּילָךְ שָׁלְטִין עֲלָךְ, וְאִם תֵּטִיב עוֹבָדָךְ אַתָּה תִּמְשׁוֹל בּוֹ.

רַשְׁיָעָ"א לָא שַׁלִּיט בְּהוֹן מוּסָר אֶלָּא נָטְרִין דְּבָבוּ, כְּגַוְונָא דְּעֵשָׂו וְיִשְׂטֵם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב (בראשית כז מא), יַעֲקֹב כְּגַוְונָא דְּהֶבֶל וְעֵשָׂו כְּגַוְונָא דְּקַיִן, וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָ וכו' (שם ד י) חוֹבָא דָּא דְּקָטַלְתְּ לַאֲחוּךְ לָא עֲבַדְתְּ לֵיהּ אֶלָּא לִשְׁמָא דְּאִתְקְרֵי מ"ה, מָ"ה אֲעִידֵךְ וְאַסְהִיד עֲלָךְ, וְאִיהִי תֶּבְעָה לָךְ, וְלָא עוֹד אֶלָּא מ"ה דְּאִיהוּ אָדָם דְּעָבִיד לָךְ, גָּרַם דָּא דְּאַפִּיק מַלְאַךְ הַמָּוֶת בָּךְ לְעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ פּוֹקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים (שמות כ ה), וְהָא אִתְּמַר אִם אוֹחֲזִין מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, אֶלָּא כַּךְ הַוָּה עוֹבְדֵי אֲבוּהָ הַוָּה בִּידֵיהּ, עַל סְבָּה דְּאִשָּׁה הַוָּה, כְּמָה דְּאִתְּמַר וַיְהִי בְּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וְאֵין שָׂדֶה אֶלָּא אִתְּתָא, אִתְּתָא גָּרְמַת מִיתָה לְאָדָם, וְגָרְמַת מִיתָה לְהֶבֶל, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּיַעֲקֹב עִם מְמַנָּא דְּעֵשָׂו וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ (בראשית לב כה), כְּגַוְונָא דָּא הַוָּה קַיִן וְהֶבֶל, וְנָצַח הֶבֶל לְקַיִן, וְאִיהוּ מִסְטְרָא דְּרַחֲמֵי דְּחַיִּים עֲלוֹי וְלָא בָּעָא לְמִקְטְלֵיהּ, וְקָם

הוּא וְקָטְלֵיהּ, וְאִתְתָּא גַּרְמָא דָּא, עֲלָהּ אִתְמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, וּבְקִנְאָה דִּילֵיהּ קָטַל לֵיהּ. וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה (בראשית ד י), אַנְתְּ הוּא בְּרֵיהּ דְּחִוְיָא דְּגָרַם מִיתָה לְאָדָם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ג יד) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה, כַּךְ אִית לָךְ לְיַרְתָּא מִגֵּיהּ, דְּעוֹבָדָא דִּילֵיהּ בִּידָךְ, בְּגִין דָּא אָרוּר אַתָּה מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ, דָּא הַוָּה אַרְעָא דְּלַייְטָ לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תֵּשַׁע לְוָוטִין, לַייְטָ לְקַיִן חַד לְאַשְׁלָמָא לַעֲשָׂרָה, וּבְגִין דָּא אָמַר (שם יא) אָרוּר אַתָּה מִן הָאֲדָמָה וכו׳, כִּי תַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה וכו׳ דְּתֵהֵא תָּשַׁשׁ חֵילָהּ לְגַבָּךְ, וְלָא יִפְקוּן מִינָּךְ מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין. נָע וָנָד תִּהְיֶה בָּאָרֶץ, דַּאֲנָא אֲמָרִית לְאָדָם וְיִרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה (שם א כו), דְּאִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּתַלְיָין בְּמַזָּלוֹת, דְּדַמְיָין לְחֵיוָון וּבְעִירָן וְעוֹפוֹת, כֻּלְּהוּ אָזְלוּ לְגַבָּךְ לְקַטְלָא לָךְ, וְאַנְתְּ תֵּזִיל נָע וָנָד מִקַּדְמָאֵי, נ״ע וָנ״ד עָו״ן דָּ״ן, וְעוֹד נָע וָנָד בְּגִין דְּאַנְתְּ עָו״ן דְּנָדָ״ה, וּבַנְדָּה אִתְעֲבִידַת דְּאִיהִי זוּהֲמָא דְּהַטִּיל נָחָשׁ לְחַוָּה, בְּגִין דָּא נָע וָנָד תִּהְיֶה, וְעוֹד נָע בְּגִין דְּאַנְתְּ מִסִּטְרָא דְּסמא״ל, נָד בְּגִין דְּאַנְתְּ מִסִּטְרָא דְּנָחָשׁ, נָע בְּעָלְמָא דֵּין, נָד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִינּוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּנָטְלִין תַּרְוַיְיהוּ נוּקְמָא מִינָּךְ.

וּבְגִין דָּא כַּד שָׁמַע דְּבַאֲתַר עִלָּאָה דָּא הֲוָה תַּלְיָא הֶבֶל, מִיָּד וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל יהו"ה גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא (בראשית ד יג), הָכָא תָּב בְּתִיּוּבְתָּא וְאִתְחָרַט, בְּגִין דָּא וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת (שם טו), הָכָא רָמַז אוֹת בְּרִית מִילָה דְּקַבִּיל יִתְרוֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שופטים א טז) וּבְנֵי קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה שֻׁנְפְּרַד מִקַּיִן, (צ"ל (שם ד יא) וְחֹבָר הַקֵּנִי נִפְרָד מִקַּיִן), וּבְיִתְרוֹ אִתְתַּקַּן קַיִן מֵחוֹבֵיהּ, וְעוֹד בְּהַהוּא זִמְנָא קַבִּיל לֵיהּ, בְּגִין דְּאַחֲזֵי לֵיהּ בְּנוֹי דְּקֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה דַּהֲווֹ עֲתִידִין לְמֶהֱוֵי בִּלְשְׁכַּת הַגָּזִית, אָמַר וְכִי לְחַיָּיבָא קַבִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִשׁוּבָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לַצַּדִּיקַיָּיא, מִיָּד וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי יהו"ה (בראשית ד טז), בְּהַאי נָפַק מִן דִּינָא, וְקַבִּיל עֲלֵיהּ כָּל מַה דְּאִתְגַּזַּר בֵּיהּ, דִּכְתִיב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד, מַה דְּאָמַר לֵיהּ נָד, שַׁוִּי עֲלֵיהּ ו' וְאִתְעֲבִיד נוֹד, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי הַכּוֹת אוֹתוֹ, דְּאִם הֲוָה נָד אִתְמַר בֵּיהּ (שם) וְהָיָה כָּל מוֹצְאִי יַהַרְגֵנִי, וּבְגִין דְּתָב בְּתִיּוּבְתָּא וְקַבִּיל עֲלֵיהּ אוֹת בְּרִית, שַׁוִּי עֲלֵיהּ אוֹת ו' לְשֵׁזָבָא לֵיהּ, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּשַׁוִּי לֵיהּ קְדָמַת עֵדֶן, דִּבְגִינֵיהּ זָכָה לְגַן עֵדֶן.

וַיֵּדַע (דף קיט ע"א) קַיִן אֶת אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוֹךְ (בראשית ד יז), כָּל אִלֵּין תּוֹלְדִין מְנַעְיָין לֵיהּ לְאִתְרָעָא בְּהוֹן, וְאִינּוּן חֲנוֹךְ וְעִירָד וּמְחוּיָאֵל וּמְתוּשָׁאֵל וְלֶמֶךְ,

וְלֶמֶךְ נָטִיל תְּרֵי נְשִׁין עָדָה וְצִלָּה, עָדָה חֲנוֹךְ לְטָב, חֲנוֹךְ לְנַעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ, צִלָּה חִנּוּכָא דְּבִישׁ, וְדָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּמְחַנֵּךְ לְבַר נַשׁ בְּחִנּוּכִין בִּישִׁין, עִירָד לְבָתַר אַעִיל רְעָדָה בְּבַר נַשׁ בְּאֵבְרִין דִּילֵיהּ, וּלְבָתַר דְּאַפִּיל לְבַר נַשׁ בְּחוֹבִין, אַלְשִׁין עֲלֵיהּ וְאַחֲזֵי לְאֵ"ל כָּל מַה דְּעָבִיד, וְדָא אִיהוּ מְחוּיָאֵל מְחַוֵּי אֵ"ל, וּלְבָתַר נָחִית וְתָשַׁשׁ חֵילֵיהּ וְקָטִיל לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ מְתוּשָׁאֵל דְּתַמָּן מָוֶת שְׁאוֹל, וְאֵין מָוֶת אֶלָּא עֲנִיּוּת, וּלְבָתַר אַמְלִיךְ עֲלֵיהּ וְדָא אִיהוּ לֶמֶךְ אִתְהַפַּךְ עֲלֵיהּ לְמֶלֶךְ, וּתְרֵין נְשִׁין דִּילֵיהּ חַד עָדָה דְּמַעְיִד עַל חוֹבוֹי דְּבַר נַשׁ, וְתִנְיָינָא צִלָּה דְּאָזִיל עֲלֵיהּ כְּצֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב ח ט) כִּי צֵל יָמֵינוּ עָלֵי אָרֶץ, וּכְתִיב (תהלים קמד ד) יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר.

וַתֵּלֶד עָדָה אֶת יָבָל (בראשית ד כ), בַּתַּר דְּקָטִיל לֵיהּ בַּעֲנִיּוּתָא, וְשָׁלְטִין עֲלֵיהּ עָדָה וְצִלָּה, יָבָל, כְּגַוְונָא דְּשָׁמַיָּא וְאַרְעָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה נא ו) כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה, וְיָבָל אִיהוּ אֲבִי יוֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה, דְּכַנִּישׁ מָמוֹנָא, וּלְבָתַר אִתְמַר בֵּיהּ (משלי יא ד) לֹא יוֹעִיל הוֹן, וְהָא אִתְמַר דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ עֲנִיּוּתָא דְּאִיהוּ מָוֶת, וְלֵית עֲנִיּוּתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּעֲנִיּוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית מָוֶת כְּאִינּוּן דְּעָבְרִין עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְרִיאוּ מֵתִים, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא

(יחזקאל יא לב) שׁוּבוּ וְחָיוּ, וַאֲחִי יָבָל הָיָה אֲבִי כָּל תּוֹפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב, הַמְנַגְּנִין בְּכָל מִינֵי נְגוּנִין, וּבַר נַשׁ דְּחָדֵי בְּהוּ וְאִשְׁתַּדַּל בְּהַבְלֵי עָלְמָא, עֲלֵיהּ אָמַר קֹהֶלֶת (קהלת יא ט) שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ וכו׳, וּלְבָתַר מָה אָמַר לֵיהּ (שם) וְדָע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאלהי״ם בַּמִּשְׁפָּט, דַּעֲלַיְיהוּ אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, זִמְרָא בְּבֵיתָא חָרְבָּא בְּבֵיתָא, אֶלָּא וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יהו״ה אלהיכ״ם (ויקרא כג מ), כְּגַוְונָא (דְּדָוִד) דְּאִתְמַר (בֵּיהּ) (מלכים ב ג טו) וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד יהו״ה.

וְצִלָּה גַּם הִיא יָלְדָה אֶת תּוּבַל קַיִן, לוֹטֵשׁ כָּל חֹרֵשׁ נְחשֶׁת וּבַרְזֶל (בראשית ד כב), דָּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אִם יִצְרְךָ מִתְגַּבֵּר עָלָךְ מָשְׁכֵהוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וכו׳, וַאֲחוֹת תּוּבַל קַיִן נַעֲמָ״ה דָּא אִימָּן שֶׁל שֵׁדִים, וְלֶמֶךְ בְּשַׁעְתָּא דְּשַׁלִּיט עַל בַּר נַשׁ וְאִיהִי בֵּיהּ תַּקִּיף כְּאַבְנָא וּכְפַרְזְלָא, וְלָא עָסִיק בְּאוֹרַיְיתָא, שַׁלִּיט עֲלֵיהּ וְקָטִיל לֵיהּ, וְעָבִיד בֵּיהּ פֶּצַע וְחַבּוּרָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם כג) כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבּוּרָתִי, בְּהַהוּא זִמְנָא עָתִיד לְנַטְלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמָא מִתַּרְוַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) כִּי שִׁבְעָתַיִם יוּקַם קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה כה ח) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח.

וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ

שֵׁ"ת, סִיּוּמָא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, וַעֲלֵיהּ אָמַר אִיּוֹב (איוב לח לו) מִי שָׁת בַּטּוּחוֹת חָכְמָה, מַאי חָכְמָה דָּא דְחָסֵר מִנֵּיהּ י׳, דְּבָהּ הֲוָה שִׁית, דְּאִיהוּ בָּרָא שִׁית, וְאִיהוּ רֵאשִׁית, וַהֲוָה אִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית, הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ שֵׁת בַּאֲתַר דְּהֶבֶל, וּבְגִין דְּחָסֵר מִנֵּיהּ י׳ אִתְקְרֵי אַחֵר, בְּגִין דְּכַד חָב אָדָם פָּרַח מִנֵּיהּ י׳, וְעָבַד שֵׁת בְּלָא י׳ דְּאִיהִי חָכְמָה, וּבְגִין דָּא שֵׁירוּתָא הֲוָה מִן ח׳, דְּאִינּוּן ח׳ יוֹמִין דִּבְרִית מִילָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ד כו) אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יהו"ה, וּמִתַּמָּן עָבְרוּ בְּרִית מִילָה, וְאַעֲבָרוּ מִנֵּיהּ עָרְלָה וּפְרִיעָה לְמַעְלָה בְּד׳ וְלָא בְּח׳, דְּשֵׁירוּתָא דְּח׳ אִיהִי בִּינָה, לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית (תהלים יב א), וַעֲלָהּ אִתְמַר אָז הוּחַל, וְעוֹד אָז הוּחַל לִישַׁעֲנָא דְּצִלּוֹתָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה נח ט) אָז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה, דָּא הוּא נְטוּרָא טָבָא, דְּאַף עַל גַּב דְּהֶבֶל קָטִיל לֵיהּ קַיִן, דְּמִנֵּיהּ הֲוָה נָפִיק מָאן דְּנוֹקִים לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, רוֹעֶה נוֹקִים לִרוֹעֶה, וּלְבָתַר אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יהו"ה (צפניה ג ט), אֲבָל כַּד עַמָּלֵק דְּאִינּוּן בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם עֵרֶב רַב מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (דברים כה יט) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק, דְּלָא אִשְׁתָּאַר מִנְּהוֹן שָׂרִיד, דְּאִלֵּין אִינּוּן עִרְבּוּבְיָא מִכָּל אוּמִין וַאֲפִילּוּ מִקַּיִן, וּמִיָּד דְּיִתְמַחוּן

מֵעָלְמָא אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יהו"ה (בראשית ד כו).

תִּקּוּנָא שַׁבְעִין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְדָא מטטרו"ן, אוֹת בַּצָּבָא דִּילֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (שם טו) וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת לְאַגָּנָא עֲלֵיהּ, וּמַה דַּהֲוָה אָזִיל נָע וָנָד בְּגִלְגּוּלָא, אִתְעֲבִיד נוֹד, מִיָּד וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן, וְדָא אוֹת דִּבְרִית מִילָה דְקַנְייֵהּ עֲלֵיהּ בַּאֲחוּהָ בְּגִין דְּנוֹלַד מָהוּל, וּבְאָן אֲתַר זָכֵי לֵיהּ, בְּקַנְי, בְּגִין דְּחָזַר תַּמָּן בִּתְיוּבְתָּא, וְנָפְקוּ בְּנוֹי מִינֵיהּ דְּעָאלוּ לְגַן עֵדֶן, וּבְגִין דָּא וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן.

לְבָתַר עָבִיד תּוֹלְדִין מִסִּטְרָא דְּרָע, וְאִתְפַּשְׁטוּ בְּגִלְגּוּלִין בְּעָלְמָא, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (שם יז) וַיֵּדַע קַיִן אֶת אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוֹךְ, חֲנוֹךְ מִסִּטְרָא דְקַיִן, וְדָא יֵצֶר הָרָע חִנּוּכָא לְבִישׁ, וְאִית חֲנוֹךְ מִסִּטְרָא דְּאֱנוֹשׁ, דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב חִנּוּכָא לְטָב, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (שם ה כה) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאלהי"ם וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אלהי"ם, וְדָא חֲנוֹךְ דְּאִתְהַפַּךְ בְּשִׂרֵיהּ לְלַפִּיד אֵשׁ.

וּתְלָתָא אִינּוּן אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ, אֱנוֹשׁ דְּמִתַּמָּן אִתְיַחֲסוּ כָּל דָּרִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם ד כו) אָז הוּחַל

לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, מִתַּמָּן נִתְפַּשְׁטוּ כָּל גִּלְגּוּלִין דְּצַדִּיקַיָּיא, חֲנוֹךְ דְּנָפַק מֵאֱנוֹשׁ אִיהוּ מטטרו"ן דְּנֶהְפַּךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְאִיהוּ נוריא"ל, וְעַל תַּרְוַיְיהוּ אִתְּמַר (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, רָצוֹא דָּא נוריא"ל, וָשׁוֹב דָּא מטטרו"ן, הָכִי סָלְקִין בְּחוּשְׁבָּן, כְּמַרְאֵ"ה הַבָּזָק, אֶלָּא אִיהוּ כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן (שם כח), דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ט יד) וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (שם טו) וְלֹא יִהְיֶה מַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר, בְּגִין דְּאִתְהַפַּךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְכָל מַלְאָכִין דִּמְמַנָּן עַל נִשְׁמָתִין דְּגִלְגּוּלִין מִתַּמָּן הֲווֹ. וְעוֹד כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, עֲלֵיהּ אִתְּמַר לְמֹשֶׁה (שמות כה מ) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר, כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יהו"ה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנוֹרָה (במדבר ח ד), וְדָא מטטרו"ן, מ' דִּילֵיהּ מְנוֹרָה, נוריא"ל נו"ר דִּילֵיהּ, וְהוּא ט"ט, וְהָיוּ לְטַטָפוֹ"ת בֵּין עֵינֶיךָ, וְכֻלָּא אִתְפַּשַּׁט מֵאֱנוֹשׁ, וּבְגִין דָּא אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְאִינּוּן שִׁית הֵיכָלִן, אִימָּא עִלָּאָה שְׁבִיעָאָה, וּבְאִלֵּין שִׁית וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת וכו' (בראשית ד כה), שֵׁת סִיּוּמָא דְּאַתְוָון, תַּחַת הֶבֶל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים

כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו, אִסְתַּלַּק י' מִן שִׁית וּנְחִיתַת בֵּיהּ (ח ז)
ה' מִן הֶבֶל וְאִתְעֲבִיד שַׁתָּה, כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו.
וְעוֹד שֵׁת עַל שֵׁם (שמות ב ו) כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, וְעוֹד
שֵׁת עֲלֵיהּ אָמַר אִיּוֹב (איוב לח לו) מִי שָׂת בַּטּוּחוֹת
חָכְמָה, וְדָא י' דְּבָהּ הֲוָה שִׁית, אוֹ מִי נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה
(שם) דָּא ה' מִן הֶבֶל, וְשֵׁת אִיהוּ גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה דְּהֶבֶל,
לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגָּם זֶה הֶבֶל, בְּשַׁגָּם זֶה מֹשֶׁה,
וְהָא אוּקִימְנָא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו א) אָז יָשִׁיר
מֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא אָז הוּחַל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יהו"ה (בראשית ד כו),
הוּחַל תַּמָּן הַתְחָלָה דְּגִלְגּוּלָא קַדְמָאָה.
וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּאָת י' לְעֵילָּא מִשֵּׁת (נ"א מִשִּׁית),
אִתְפַּשְׁטַת עַד סְפִירָה שְׁתִיתָאָה דַּרְגֵּיהּ
דְּיַעֲקֹב, וְדָא אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה דְּמִתַּמָּן הוּשָׁתַת עָלְמָא,
דְּאִתְמַר בָּהּ (שם מט כד) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, וְאַבַּתְרֵיהּ
אָז, וְדָא מֹשֶׁה דְּמִדְכְּרִין לֵיהּ בָּתַר יַעֲקֹב, וּבְגִין דָּא אָז
הוּחַל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, מִתַּמָּן וְאֵילֵךְ אָז תִּקְרָא
וַיהו"ה יַעֲנֶה (ישעיה נה ט), וּבְגִין דָּא שַׁתָּה, בָּתַר שֵׁת ה',
וְאִינּוּן י"ה, י' מִן שִׁית ה' מִן הֶבֶל, וְאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא,
שִׁית ו' בְּרָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וּתְלָתָא אַתְוָון אִתְכְּלִילוּ
בְּיַעֲקֹב, כַּד אָתָא מֹשֶׁה בָּתַר יַעֲקֹב אִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ ה'
בַּתְרָאָה, וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ יה"ו, וְאִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ (דף קכ ע"א)

יהו"ה, וּבְגִין דָּא וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם (שמות ו ג), אֲבָל לְמֹשֶׁה וְאָמְרוּ לְ"י מַ"ה שְׁמ"וֹ מָ"ה אוֹמַר אֲלֵיהֶם (שם ג יג), בְּגִין דְּאִשְׁתַּלִּים יהו"ה בְּמֹשֶׁה, אָמַר אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, דִּבְקַדְמֵיתָא וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, וּבָתַר דְּאִשְׁתַּלִּים בְּמֹשֶׁה יהו"ה שַׂרְיָא עֲלֵיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִתְקְרֵי מַ"ה, בְּהַהוּא זִמְנָא מַה דְּאִסְתַּלַּק בְּקַדְמֵיתָא אַהֲדַר לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, וְאִתְתַּקַּן כֻּלָּא.

וְלָא עוֹד אֶלָּא תְּרִין זִמְנִין אִתְמַר בְּהַאי קְרָא מַה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אוֹמַר אֲלֵיהֶם, דִּכְלָא חָזַר לְאַתְרֵיהּ, מַה דִּלְעֵילָּא מַה דִּלְתַתָּא, דְּאִינּוּן מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ (משלי ל ד), וְחָזַר כֻּלָּא עַל תִּקּוּנֵיהּ, וְעִלַּת הָעִלּוֹת נָחִית עַל כֻּלָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּהַדַּר אֱמוּנָה (ס"א מְמוּנָה) לְאַתְרָהּ, אָמַר מֹשֶׁה (דברים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, דְּהָא כֻּלָּא בְּיִחוּדָא חַדָּא לֵית תַּמָּן קְצוֹץ וּפְרוּד, וְאִי חָאב אֲבוֹי וְאַנָא וְעַבִידְנָא הַפְּרָשָׁה הָא קַבִּילְנָא עוֹנְשָׁא, וַחֲזַרְנָא כֻּלָּא לְאַתְרֵיהּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּלָא קְצוֹץ וּפְרוּד.

וְעוֹד בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בָּרָא שִׁית, שִׁית הֵיכָלִין, אִמָּא עִלָּאָה הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה, תָּא חֲזִי שֶׁבַע הֵיכָלִין אִינּוּן דִּבְנִינָא דִּלְהוֹן בְּשֶׁבַע שְׁמָהָן אבגי"תץ וכו'.

הֵיכָלָא קַדְמָאָה מְרַקְמָא בְּכָל מַה דְּאִית בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דִּבְרֵאשִׁית, א׳ מִן אבגית"ץ אִיהוּ כֶּתֶר אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶה, אָת ב אִיהוּ שְׁנֵי אַלְפִים (יום) דַּהֲוָה אוֹרַיְיתָא טְמִירָא בְּחֵיקוֹ, שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם, ג׳ גּוֹמֶלֶת וּמְגַדֶּלֶת, וְאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה גּוֹמֶלֶת חֶסֶד עִם סְפִירָה רְבִיעָאָה דְּאִיהִי ד׳, יתי"ץ י׳ חָכְמָה, ת׳ תִּפְאֶרֶת, צ׳ צַדִּיק, וּמָאן אִיהוּ חָכְמָה י׳ הָכָא, דָּא חָכְמַת שְׁלֹמֹה.

א׳ אָמוֹן מוּפְלָא, רָקִים וְצַיֵּיר צִיּוּרָא בְּהֵיכָלָא דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּכָל קַדּוּמִים, דְּאִית אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְּלֵית סְפִירָה דְּלָא אִתְקְרִיאַת אָדָם, אֲבָל אָדָם קַדְמָאָה עִלָּאָה דְּכֻלְּהוּ, כֶּתֶר עֶלְיוֹן, סָתִים וְטָמִיר, סָתִים דְּכָל סְתִימִין, עִלַּת הָעִלּוֹת, קַדְמוֹן לְכָל קַדּוּמִים, בְּגִין הַאי אָדָם קַדְמוֹן אִתְמַר בְּעִלַּת הָעִלּוֹת, וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, וּלְהַהוּא קַדְמוֹן אָמַר (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, אַנְתְּ יָהִיב כָּל צִיּוּרִין וְכָל דְּיוֹקְנִין וְכָל תִּקּוּנִין סְתִימִין, וְכָל אֲבָרִין דְּכָל מִינִין, וְאַנְתְּ (נ"א וְאַנָא) יָהִיב חֵילָא בֵּיהּ דְּאִשְׁתְּמוֹדַעְנָא (דְּיִשְׁתְּמוֹדַע) בֵּיהּ, דְּאִם לָא יְהִיב לֵיהּ שֵׂכֶל הָא לָא יָכִיל לְמִנְדַּע אֱמוּנָה דִּילִי, וּבְדָא יְהֵא שַׁלִּיט עַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וַיַּמָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וְגוֹמֵר. וּמַאי נִיהוּ הַאי אָדָם דְּאָמַר עֲלֵיהּ נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא

חָכְמָה עִלָּאָה דְּאִיהִי בְּדִיוּקְנָא דְּכֶתֶר, וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּצַלְמֵנוּ דָּא חָכְמָה, כִּדְמוּתֵנוּ דָּא אִימָּא עִלָּאָה, דִּכְמָה דְּאִיהוּ אָדָם דִּבְרִיאָה אָדָם דִּיצִירָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, בְּדִיוּקְנָא דְּכֶתֶר עֶלְיוֹן חָכְמָה וּבִינָה, הָכִי אִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דִּבְסִפִּירָן כֻּלָּא אִיהוּ אֲצִילוּת.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, עִלַּת הָעִלּוֹת לְמָאן אָמַר הַאי, אֶלָּא עִלַּת הָעִלּוֹת אָמַר לְיוֹ"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִיהוּ לְגוֹ מֵעֲשַׂר סְפִירָן, וּמַאי נִיהוּ עֲשַׂר סְפִירָן אל"ף ה"א יו"ד ה"א, וְהַהוּא דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם אִיהוּ יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם (ישעיה מד ו), תְּלַת יוּדִי"ן מְעִידִין עֲלֵיהּ דְּלֵית לְעֵילָּא מִנֵּיהּ וְלֵית לְתַתָּא מִנֵּיהּ וְלַאו בְּאֶמְצָעִיתָא, לֵית אֱלוֹהַ בְּכָל צַד בַּר מִנֵּיהּ, בְּהַאי שְׁמָא אִשְׁתְּמוֹדָע הוּא בְּלָא חוּשְׁבָּן.

וְצִיּוּרָא דְּהַאי הֵיכָל, אִינּוּן עֲשַׂר סְפִירָן דְּמִתְלַבְּשָׁן בַּעֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְאִינּוּן שָׁמַיִם וְאֶרֶץ, אוֹר וְחֹשֶׁךְ, תֹּהוּ וָבֹהוּ, רוּחַ וּמַיִם, מִדַּת יוֹם וּמִדַּת לַיְלָה, שָׁמַיִם אִית לְעֵילָּא מִן שָׁמַיִם דְּאִיהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים, וְאִית אוֹר לְעֵילָּא לְעֵילָּא דְּאִתְקְרִי אוֹר הַגָּנוּז לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּעֵינָא לָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, וְאִית חֹשֶׁךְ סָתִים דְּאִתְמַר בֵּיהּ

(תהלים יח יב) יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ, וְאִית תְּהוֹ וָבֹהוּ לְעֵילָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה לד יא) קַו תֹּהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ. (דף קכ ע"ב) וְאִית רוּחָא דְקוּדְשָׁא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ רוּחוֹ הַקָּדוֹשׁ הַמְּרַחֶפֶת עַל אַנְפֵּי מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, מִדַּת יוֹם וּמִדַּת לַיְלָה, מִדַּת יוֹם שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, מַאי יוֹם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּמִנֵּיהּ יוֹמִין אֲרוּכִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ג ב) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מב ט) יוֹמָם יְצַוֶּה יהו"ה חַסְדּוֹ, יוֹמִין זְעִירִין מִסִּטְרָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין צַדִּיק, מִדַּת לַיְלָה אִימָּא תַּתָּאָה, עַד הָכָא א׳ מִן אב"ג.

מַאי ב׳ (בִּינָה), בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדְעִין דּוּ פַּרְצוּפִין דְּאָדָם עִלָּאָה, ג׳ תִּלַת דִּיוֹקְנִין, כְּגַוְונָא דְּאָדָם דִּבְרִיאָה וְאָדָם דִּיצִירָה וְאָדָם דַּעֲשִׂיָּה, ג׳ אִית לָהּ רֵישָׁא וְגוּפָא וְזָנָבָא, רֵישָׁא דָּא י׳, גוּפָא פַּרְצוּפָא, קוֹצָא דִּלְתַתָּא זָנָב, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אָדָם הָרִאשׁוֹן עָשָׂה לוֹ פַּרְצוּף וּלְבַסּוֹף זָנָב, זָנָב עֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית כא ח) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל, עַד דְּיִתְעֲבִיד פַּרְצוּף.

וְעוֹד אבגית"ץ, א׳ אִיהִי מוֹרָה עַל אֵ"ל מִסְתַּתֵּר מֵעֵינֵי כָּל חָי וְנֶעְלָם מִכָּל הַיְצוּרִים כֻּלָּם, אדירירו"ן עֲלֵיהּ אִתְמַר קוֹמָה אַדִּיר יָרוֹן, וְאִית מִמַּנָּא תְּחוֹת יְדֵיהּ דְּאִתְקְרֵי אַדִּי"ר אַדִּירִים, וּתְחוֹת מֻמְשַׁלְתֵּיהּ אתני"ה, וְאִיהוּ נָפִיק מֵהַאי פְּסוּק (במדבר כד כא) **אֵיתָ"ן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים**

בַּסְּלַע קְנֵ"ף, תַּמָּן אִית"ן וְאִיהוּ תַנְיָ"א, ק' קְנֵף, קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה (משלי ד ה), יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ (שם ח כב) לְעֵילָא מִכֹּלָא, קֶדֶם מִפְּעָלָיו מֵאָז, מֵעוֹלָם נִסַּכְתִּי מֵרֹאשׁ מִקַּדְמֵי אָרֶץ (שם), מַאי מֵרֹאשׁ, אֶלָּא הָכִי אָמְרַת אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי רֵאשִׁית, אֲנָא אַקְדִּימַת לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא לְעָלַם.

ב' ביהרירו"ן (נ"א ביהדירו"ן) כִּי בְיָ"ה יהו"ה צוּר עוֹלָמִים (ישעיה כו ד), וְאִיהוּ ב' בָּרוּךְ, וְסִימָן בָּרו"ךְ רָאשֵׁי אַתְוָון, ר' רֹאשׁ, ו' וּמָקוֹר, ך' כָּל, ב' בְּרָכוֹת, דְּדָא הוּא רֹאשׁ וּמְקוֹר לְכָל הַבְּרָכוֹת, וּבְגִין דָּא ב' אִיהִי חָכְמָה, וּמוֹרֶה עַל הַכֶּתֶר דְּאִיהוּ רֵישָׁא וּמַבּוּעָא דְּכָל בִּרְכָאן, וּבְגִין דָּא ב' תְּרִין לְחִשְׁבְּנָא.

ג' גיהדירו"ן, וְאִיהוּ תְּלִיתָאָה, וְדָא שְׁכִינְתָּא סְפִירָה תְּלִיתָאָה, (וּבְגִין דָּא ב' אִיהִי חָכְמָה, וּמוֹרֶה עַל הַכֶּתֶר דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּמַבּוּעָא דְּכָל בִּרְכָאן), וַעֲלָה אִתְּמַר (ישעיה מ ד) כָּל גֵּיא יִנָּשֵׂא, וְאִיהוּ גְּמַטְרִיָּאוֹת פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה.

וְעוֹד בָּרוּךְ ב' אַחֲזֵי תְּרִין, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, ר' רֵאשִׁית חָכְמָה, ו' אַחֲזֵי שִׁית סְפִירָן, ך' אַחֲזֵי עַל כֶּתֶר עִלָּאָה, וְדָא אִיהוּ רָזָא כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ מֵעֵילָא לְתַתָּאָה, לְמִכְרַע בֵּיהּ לְהַהוּא (לְמִנְדַּע בֵּיהּ בְּהַהוּא) דְּכָל מַבּוּעִין וּמָקוֹרִין דְּבִרְכָאן בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ עִלַּת

הָעִלּוֹת, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, צָרִיךְ לְזַקְפָּא לֵיהּ בְּיו"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִיהוּ מִלְּגָאו דַּעֲשַׂר סְפִירָן, דְּאִיהוּ עִלָּאָה וְזָקִיף עַל כֹּלָּא, וְלֵית אֱלוֹ"הַ לְעֵיל מִנֵּיהּ, וּבְגִין דָּא ב' אַחֲזֵי עַל הַכְּרִיעָה, דְּכָל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית יד כ) וּבָרוּךְ אֵ"ל עֶלְיוֹן, ג' אַחֲזֵי עַל הַזְּקִיפָה דְּאִיהוּ גָּאֹה גָּאָה עַל כֹּלָּא, וְלֵית מָאן דְּיִתְגָּאֶה עֲלֵיהּ, וּבְמַאי אִתְגָּאָה עַל כֹּלָּא, בְּאָת י' מִן אבגית"ץ, וְדָא יגבי"ה, וְעוֹד אַשְׁכַּחְנָא בְּגַוְונָא אָחֳרָא יגבהי"ה (נ"א יגביהיה), וְאַתְוָון דִּילֵיהּ גַּבֵּי הָיָה (נ"א גְּבוֹהַ הָיָה), עִלָּאָה דְּכָל עִלָּאֵי.

ת' תלמי"ה, ת' תֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים בּוֹ, דְּתַמָּן אִיהוּ הַהוּא דְּכָל עַיְינִין וּמַחֲשַׁבְתִּין סָלְקִין לְגַבֵּיהּ, בְּגִין דָּא ת' תּוֹרָה קְדוּמָה דְּכָל קְדוּמִין, תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים (משלי יג יד), תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה (תהלים יט ח), וְעוֹד תלמי"ה, תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ וְגוֹמֵר (שם סה יא), בְּהַאי שְׁמָא אִתְעֲבִיד יַמָּא תְּלָמִים תְּלָמִים, וְעוֹד תְּלָמֶיהָ דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּתַלְיָין מִינָהּ כַּמָּה תִּלֵּי תִּלִּין דַּהֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּן.

צ' (צתני"ה) צתני"ה דָּא צַדִּיק, עַמּוּד סָבִיל כֹּלָּא, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע מָאן דְּאִיהוּ לְעֵילָּא מִכֹּלָּא, בְּגִין דְּצַדִּיק אִיהוּ כְּלִיל כָּל סְפִירָן, וּבֵיהּ מִתְיַחֲדִין כֻּלְּהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ אֲגוּדָה אַחַת, אִיהוּ לוּלָב אֲגַד דְּכֻלְּהוּ סְפִירָן, וְאָת צ'

בֵּיהּ מְצוּיָרִין כָּל צִיּוּרִין דְּהֵיכָלִין דְּסָחֲרִין לְגִנְתָּא דְעֵדֶן דִּלְעֵילָּא, בְּכַמָּה צִיּוּרִין דְּכָל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּיָרְתִין לוֹן צַדִּיקַיָּא וּבֵיהּ (דף קכא ע״א) **נְקוּדִין כָּל נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן נְקוּדִין בְּהֵיכָלָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְנַהֲרִין כְּלְהוּ עַל צִיּוּרִין, כְּאַבְנֵי מַרְגְּלָאן דְּנַהֲרִין עַל רֵישָׁא דְּכוֹתָרָא, וּכְגַוְונָא דְּכוֹכְבַיָּא נַהֲרִין בִּרְקִיעָא, וּבְגִין דְּכָל נְקוּדִין דְּכוֹכְבַיָּא בֵּיהּ, אִתְּמַר** (בראשית א יז) **וַיִּתֵּן אֹתָם אלהי״ם בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, דָּא שְׁכִינְתָּא**

תַּתָּאָה (ס״א דָּא נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא לְהוֹצִיא לְאוֹר כָּל תַּעֲלוּמָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דניאל יב ג) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וְגוֹמֵר).

הֵיכָלָא תִּנְיָנָא, מְרַקְמָא מִכַּמָּה צִיּוּרִין גְּלִידִין בְּמַיָּא, אַבְנִין מַרְגְּלָן כְּלְהוּ מַלְיָין מַיָּא, וְאִינּוּן אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר, דְּהֵיכָלָא תִּנְיָנָא בְּגַוֵּיהּ, מְנַיְיהוּ אִיהוּ בָּנוּי, בְּשִׁמָּא דָּא קַר״ע שָׂטָ״ן, וְאִיהוּ רָקִיעַ קָרַע, דְּבֵיהּ קָרַע יַמָּא, וְאַפְרִישׁ מִתַּמָּן הַשָּׂטָן דְּאִיהוּ מַיִּין מְסָאֲבִין, וּבְגִין דָּא יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם (בראשית א ו), **דָּא הוּא שְׁמָא דְּעָקַר שָׂטָן מִן יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאַפְרִישׁ לֵיהּ מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ עָקַר הָאֱמוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה דְּכָל עִלָּאִין,** (ס״א מצאתי, סָמוּךְ דְּיִשְׂרָאֵל וּבְיוֹמָא תִּנְיָנָא לֵית תַּמָּן טוֹב בְּגִין דְּבֵיהּ אִתְבְּרֵי גֵּיהִנָּם, כאן חסר).

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם (שם ה א)**, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר,**
סְלִיקְנָא יָדִין לְמָאן דְּבָרָא עָלְמָא, דְּיִגַּלֵּי לָן רָזִין
עִלָּאִין סְתִימִין גְּנִיזִין טְמִירִין, לְמֵימַר קַמֵּי שְׁכִינְתָּא,
וְשִׁתִּין רִבּוֹא דַּחֲיָילִין דִּילֵיהּ דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין דִּלְעֵילָּא,
וְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין דִּלְתַתָּא דְּלָא אִיעוּל
בְּכִסּוּפָא קָדָמָךְ.
פָּתַח וְאָמַר, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה וַדַּאי כְּלִיל תְּרִין
עֲשַׂר מַזָּלוֹת דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ
(תהלים קכב ד) **שִׁבְטֵי יָ"הּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, זֶה וַדַּאי אִינּוּן**
אַרְבַּע אַנְפִּין דְּאַרְיֵה, אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר, אַרְבַּע אַנְפִּין
דְּנֶשֶׁר, דִּבְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדְעִין פַּרְצוּפִין דִּבְנֵי נָשָׁא, וְכֻלְּהוּ
אַנְפִּין אִינּוּן רְשִׁימִין בְּאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, מַאי
אָדָם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה מד יג)
כִּתְפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, מָאן בַּיִת דִּילֵיהּ, דָּא
שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת דְּמוּת אָדָם, דְּכָל דְּמְיוֹנִין
וּפַרְצוּפִין דִּבְנֵי נָשָׁא בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדְעוּ, וְכָל צִיּוּרִין
דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (הושע יב יא) **וּבְיַד הַנְּבִיאִים**
אֲדַמֶּה.

(אמר המגיה, אתה בן אדם קודם שתכנס בעיון זה, להזהירך באתי שתעמד על רגליך על במותי האמונה האמתית, ותקעת יתד במקום נאמן, פן יפתוך רעיונים זדונים, ויעלו דברים על לבבך,

ומלין לצד עלאה תמלל, בראותך בתיקון זה שידובר בו משערא ומצחא ואודנין ואנפין ושאר אברים גשמיים, השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין שמץ דבר מזה אפילו בהרהור, כי לעלת העלות לית מחשבה תפיסא ביה כלל, לית ביה לא דיוקן ולא דמיון ולא צורה ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידיע, אבל הוא ממלא כל שמהן, והוא שלימו דכלהו, ראה גם ראה מה שכתב התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, כשרצה לגלות סתרי התורה באדרא, פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה (דברים כז טו), וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק, פן ח"ו יכשלו ונפלו, ועברו ממשכיות לבב, ימיקו וידברו ברע, מאחר שהיה רוצה לדבר מראש ועין ואזן ושאר אברים גשמיים, היה ירא שמא יטעו ליחס ולתאר לבורא יתברך גוף ותמונה, ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה (דברים ד טו), וישעיה אמר (ישעיה מ יח) ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש (שם כה), ודומיהם, שכלם יעידון יגידון שאין דמיון בינו יתברך ובינינו מצד (דף קכא ע"ב) העצם והתבנית, אלא שהאברים שבנו הם עשויים כסימנים לדברים עליונים סתומים וחתומים שאין כח השכלי שבאדם יכול להשיגם, ואין שיח ואין שיג לו להבינם, וקצר מצע דעתו לרדת לעמקם, ואיני רשאי להכנים ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה אשר העמיקו הרחיבו דבריהם על הדרוש הזה, רק מעי רתחו ולא דמו, מיראתי פן עובדי פשתים שריקות וארגים חורי קורי עכביש יארגו, בדעות כוזבות יאריכו למעניתם, לך נא ראה מה שכתב על זה ר' יוסף בן גיקיטיליא בהקדמת שערי אורה, ובמה שכתב בעל החנוך בהקדמתו לפירוש התורה, והאלקי ר' מנחם מריקנאטי ז"ל

בפרשת ויחי בפסוק בן פורת יוסף, ובמה שכתב ר׳ יהודה חייט בפירוש מערכת האלקות (ד׳ לד), וזה לשונו, סוף דבר כל מקום שתראה שידברו בענין הספירות, דברים שאין ראוי לאמרם בבורא יתברך, כגון שעור וקומה והדומים להם, הכל נאמר על הספירות, וכשתראה שידברו על דרך שבח והודאה הכל נאמר על הבורא שבתוכן, וכן בחוצה להן, כי אין דבר שיגבילהו, ועל כן אין לומר בבורא יתברך לא ימין ולא שמאל ולא פנים ואחור ומעלה ומטה כו׳ עיין שם.

עוד כתב (בדף לה ע״ב) כי אף על פי ששעור הקומה מהפרסאות הוא במדות ולא בבורא, אפילו הכי אין לחשוב חלילה שהפרסאות הללו הם שעור כמותי, אלא הם מלשון (דניאל ה כח) פרס פריסת מלכותך, וכל הפרסאות הללו שבשעור קומה הם אותיות, שכל אחת נקראת פרסה, על כי נחתכו מהעיסה, כאבנים הנחתכים מההר, ואמר שרבוי הפרסאות שהזכיר בכאן, רומז לניצוצות המתפוצצות מהכאת הפטיש בקורנס, והם השמות הנעשים מחבור האותיות והצרופים הנעשים מהאלפא ביתות דספר יצירה, שעמהם נבראו הדברים וכו׳, ואם תדקדק היטב בדברי רבי שמעון בענין זה, תשכיל ותדע כי דברי רבי יהודה חייט ז״ל ואשר במסלתו ילכון, הם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, ולא יעבטון ארחותיהם.

פְּתַח וְאָמַר, וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אלהי״ם אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע (שמות יח כא)**, אַנְשֵׁי חַיִל מִסִּטְרָא דְחֶסֶד דְּתַמָּן י׳, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, יִרְאֵי אלהי״ם מִסִּטְרָא דִגְבוּרָה דְּתַמָּן ה׳, וּבָהּ אִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, אַנְשֵׁי אֱמֶת**

מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְתַמָּן ו' וְתַמָּן אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי בָצַע מִסְטְרָא דְמַלְכוּת דְתַמָּן ה', הָא הָכָא אַרְבַּע תִּקּוּנִין דְאִינּוּן פַּרְצוּפִין דִּבְנֵי נָשָׁא, אִלֵּין אִינּוּן מַרְאֶה (ס"א מַרְאִין).

וְאִית אַרְבַּע דְמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן דְאִינּוּן דְמִיּוֹן וְאִינּוּן אדנ"י, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם) וְשַׁמְתָּ עֲלֵיהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים מִסְטְרָא דְא', שָׂרֵי מֵאוֹת מִסְטְרָא דְאָת ד', דְאִיהוּ אַרְבַּע מֵאוֹת דְאִשְׁתַּעְבִּידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּגִין דְּבָה חָאבוּ, הָא דְאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית כג טו) אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף, וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים מִסְטְרָא דְאָת נ', וְשָׂרֵי עֲשָׂרוֹת מִסְטְרָא דְאָת י'.

אִשְׁתָּאֲרוּ עֶשֶׂר תִּקּוּנִין, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, בְּשַׁעֲרָא בְּגַוְונִין דִּילֵיהּ בַּאֲרִיכוּ דִילֵיהּ בַּקְמִיטוּ דִילֵיהּ, בְּמִצְחָא בַּקְמִיטוּ דְמִצְחָא בַּאֲרִיכוּ דְמִצְחָא בְּפוּתְיָא דְמִצְחָא בְּשִׁרְטוּטִין דְמִצְחָא, בְּאוּדְנִין (בס"א בְּאוּדְנִין שַׁעֲרָא דְנָחִית עַלַיְיהוּ אוֹ תְּחוֹתַיְיהוּ), בְּאִלֵּין אִדְרִין דְאוּדְנִין בְּשַׁעֲרָא דְתְּחוֹת אוּדְנִין, בְּאַנְפִּין בְּדִיוֹקְנִין דְאַנְפִּין בְּפַרְצוּפָא דְאַנְפִּין, בְּעַיְינִין בְּגַוְונִין דְעַיְינִין בַּקְרִיצִין דְעַל עַיְינִין, בְּחוֹטָמָא בַּאֲרִיכוּ דִילֵהּ בְּפוּתְיָא דִילֵהּ בְּקְמִיטוּ דִילֵהּ, בְּפִימָא בְּפִתְיחוּ דִילֵהּ בְּזִעֲירוּ דִילֵהּ, בְּצַוָּאר בַּאֲרִיכוּ דִילֵיהּ (דף קכב ע"א) בְּקְמִיטוּ דִילֵיהּ,

בִּידַיִן בְּשִׁרְטוּטִין דִּידַיִן בִּפְתִיחוּ דִּלְהוֹן בִּסְתִימוּ דִּלְהוֹן,
בִּגוּפָא בְּקוֹמָה דִּילֵיהּ בַּאֲרִיכוּ דִּילֵיהּ בְּקִמִיטוּ דִּילֵיהּ.
בְּשַׁעֲרָא בְּגַוְונִין דְּשַׁעֲרָא, שַׁעֲרָא חִוּרָא אִיהוּ מֵאִלֵּין
אַנְשֵׁי חַיִל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין
יְתִיב לְבוּשֵׁיהּ כִּתְלָג חִוָּור וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא,
שַׁעֲרָא סוּמְקָא מֵאִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ יִרְאֵי אלהי"ם, שַׁעֲרָא
יְרוֹקָא מֵאִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ אַנְשֵׁי אֱמֶת, וְאִינּוּן מִסְטְרָא
דְּיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וּתְלַת
גַּוְונִין, עֲלַייְהוּ אִתְמַר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם,
תְּלִיתָאָה פַּחַד יִצְחָק, גַּוְון אוּכְמָא מִסְטְרָא דְּהַהוּא
דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, מִסְטְרָא דְּאִלֵּין
דְּאִתְקְרִיאוּ שׁוֹנְאֵי בָצַע, וְאִיהִי שַׁעֲרָא דִּילָהּ אוּכְמָא,
וְאִיהִי שְׁעוּרָא דְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, כָּל נִימָא וְנִימָא
דִּילֵיהּ, דְּאִתְמַר עֲלַייְהוּ (שם ה יא) קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים
שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, וְכָל נִימָא אִית לֵיהּ מַבּוּעָא דְּאִיהִי י',
וְנִימָא שְׁעוּרָא דְּאָת ו'.
שַׁעֲרָא קְמִיטָא בְּרָזָא דְּה' זְעִירָא דְּנָטְלַת מֵאָת י',
שַׁעֲרָא אֲרִיכָא מִסְטְרָא דְּה' עִלָּאָה דְּנָטְלָא מֵאָת
ו', עֶשֶׂר תִּקּוּנִין אִלֵּין, כָּל תִּקּוּנָא וְתִקּוּנָא אִית לֵיהּ (נ"א
בֵּיהּ) אַרְבַּע שְׁעוּרִין דְּסָלְקִין לְעֶשֶׂר, כְּגַוְונָא דְּרֵשׁוּת
הַיָּחִיד דְּרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה וְגָבְהוֹ עֲשָׂרָה, אַרְבָּעָה יהו"ה

עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, לֵית נִימָא דְשַׁעֲרָא דְלָא אַחֲזֵי עָלְמָא עִלָּאָה סְתִימָא, דַּעֲלַייְהוּ אִתְמַר (שם ו ח) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, כָּל אִלֵּין עָלְמִין תַּלְיָין מִכּוֹתָרָא דְרֵישָׁא, כְּגַוונָא דְאַבְנִין וּמַרְגְּלָן דְּנַהֲרִין בְּכוֹתָרָא דְסֵפֶר תּוֹרָה אוֹ בַּעֲטָרָה דְמַלְכָּא, וְהָכִי אִינּוּן נַהֲרִין כְּכוֹכְבַיָּא בִּרְקִיעָא וּבֵיהּ קְבוּעִין.

וְהָכִי תַּלְיָין צְבָא הַשָּׁמַיִם מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגַוונָא דְשַׁעֲרָא דְתַלְיָין מֵעַל אוּדְנִין מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (מלכים א כב יט) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְבַעֲרָא שַׁעֲרָא מֵעַל (ס"א מִגּוֹ) אוּדְנִין, דְּלָא יְהוֹן סְתִימִין תַּרְעִין דִּשְׁמִיעָה דִצְלוֹתָא, דִּבְהוֹן שָׁמַע צְלוֹתִין הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים סה ג) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ.

דְּאַרְבַּע תִּקּוּנִין אִינּוּן, רְאִיָּה שְׁמִיעָה רֵיחָא דִּבּוּר, רְאִיָּה אִיהִי לַמִּזְרָח (נ"א לְדָרוֹם), וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (שמות יח כא) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל, וְכַמָּה נְטוּרֵי תַּרְעִין תַּמָּן דְּאִתְקְרִיאוּ עֵינֵי יהו"ה, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר (דניאל ט יח) פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ, שְׁמִיעָה יְרֵאִי אלהי"ם, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (שם) הַטֵּה יהו"ה אָזְנְךָ וּשְׁמָע, וְתַמָּן דְּחִילוּ וּפַחַד יִצְחָק, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (חבקוק ג ב)

יהו"ה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, וּמָאן דִּי מִשְׁתַּמַּע תַּמָּן קָלֵיהּ בֵּין בְּאוֹרַיְיתָא בֵּין בִּצְלוֹתָא בֵּין בִּצְעָקָה בְּלָא דְּחִילוּ, מִיָּד (במדבר יא א) וַיִּשְׁמַע יהו"ה וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יהו"ה, וְכַמָּה נְטוּרֵי תַּרְעִין תַּמָּן דְּאִתְקְרִיאוּ אָזְנֵי יהו"ה.

רֵיחָא תַּמָּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, וְתַמָּן סָלְקִין כָּל רֵיחִין וּקְטוֹרִין וַעֲשַׁנִּין דְּקָרְבָּנִין, וּצְלוֹתִין דְּאִתְחַשִּׁיבוּ כְּקָרְבָּנִין, וְאִם לָא סָלִיק לוֹן בַּר נַשׁ בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (דברים כט יט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יהו"ה וְקִנְאָתוֹ בָּאִישׁ הַהוּא, דְּבוּר לָקֳבֵל שׁוֹנְאֵי בָצַע, תַּמָּן סָלְקִין קָלִין וְדִבּוּרִין דְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא, אִלֵּין דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, לָא אִית תִּקּוּנָא מֵאִלֵּין, אַרְבַּע דְּלִית תַּמָּן יהו"ה, וְאִיהוּ י אִסְתַּכַּל, ה וְשָׁמַע, ו וּמְרִיחַ, ה וּמְמַלֵּל, בְּאִלֵּין אַרְבַּע תִּקּוּנִין.

אַרְיֵה דָּא רְאִיָּה, וְאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, בְּכָל אֲתַר אַרְבַּעְתָּם דָּא יהו"ה, אַרְבַּע אַתְוָון דִּילֵיהּ דְּשָׁלְטִין עַל כֹּלָּא, וַהֲפוֹךְ אַרְיֵה וְתִשְׁכַּח לֵיהּ רְאִיָּה, וְאִיהוּ לִימִינָא דְּחֶסֶד, דְּאִיהוּ יוֹמָא קַדְמָאָה, דְּתַמָּן א׳ (נ"א י׳) אוֹר, רְאוּבֵן דְּאִיהוּ לִימִינָא עַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי אוֹר בֵּן, שְׁמִיעָה לְשָׁמְאלָא,

וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם) **וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל, נֶשֶׁר רֵיחָא בְּאֶמְצָעִיתָא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר** (משלי ל ד) **מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, דְּאִינּוּן תְּרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, פִּימָא דִבּוּרָא, דָּא אָדָם כְּלִיל אַרְבַּע אַתְוָון וּכְלִיל עֶשֶׂר אַתְוָון, וְדָא שְׁכִינְתָּא, בְּאִלֵּין** (דף קכב ע"ב) **אַרְבַּע תִּקּוּנִין אָמַר לְמֹשֶׁה וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם וְגוֹמֵר וְצָרִיךְ לְאַחְזָרָא עֲלַיְיהוּ.**

וְאַתָּה תֶּחֱזֶה בְּשַׁעֲרָא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ה יא) **רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז דָּא כֶּתֶר עִלָּאָה, וּמִלְּגָאו מוֹחָא, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין מַבּוּעִין לְכָל סִטְרָא, לְאַשְׁקָאָה לְכָל נִימָא וְנִימָא דְּאִיהִי עָלְמָא סְתִימָאָה, וְכָל מַבּוּעָא אִתְעֲבִיד נִיצוֹץ, וְכָל נִימָא אִתְעֲבִיד שַׁרְבִּיט, מוֹחָא סְתִימָא אִתְקְרֵי אֵין סוֹף, דְּאִתְפַּלַּג לְתִלַּת מוֹחִין דְּאִינּוּן י׳ י׳ י׳, דְּאִתְרְמִיזוּ בְּהַאי שְׁמָא** (יו"ד ה"א וא"ו ה"א נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י).

(קֻם סָבָא דְּסָבִין עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְאֱמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי שְׁמָא דְּאִתְרְמִיזוּ תְּלַת יוּדִי"ן דָּא) **יו"ד ה"י וא"ו ה"י וְדָא אִיהוּ מִלְּגָאו, אֲבָל שְׁמָא דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת אַלְפִּין א׳ א׳ א׳, אִינּוּן תְּלַת אֲוִירִין, דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן תְּלַת מוֹחִין י׳ י׳ י׳, שְׁמָא חַד אִיהוּ גּוּפָא, וּשְׁמָא תִּנְיָנָא מוֹחָא, דָּא מִלְּגָאו, וְדָא מִלְּבָר. תְּלַת וָוִי"ן אִית בְּהַאי שְׁמָא, דְּאִנּוּן שַׁרְבִּיטִין, שַׁעַר**

אִתְקְרֵי עַל שֵׁם שִׁעוּר קוֹמָתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל נִימָא וְנִימָא אִתְקְרֵי נִשְׁמָתָא, וְאִית נִימִין דְּאִתְקְרִיאוּ מַלְאָכִין, וְכָל נִיצוֹץ אִתְקְרֵי אוֹפָן וְאִתְקְרֵי גַּלְגַּל, וְאִית מִנַּייְהוּ דְּאִינּוּן נִימִין מֵאֶשָׁא חִוּורָא כְּלְהוּ רַחֲמֵי, וְאִית מִנַּייְהוּ דְּאִינּוּן נִימִין דְּאִינּוּן מֵאֶשָׁא סוּמְקָא וְכְלְהוּ דִּין, וְאִית נִימִין כְּלְהוּ יְרוֹקִין מֵאֶשָׁא יְרוֹקָא, וְאִית נִימִין כְּלְהוּ מֵאֶשָׁא אוּכְמָא, אִלֵּין אִתְקְרִיאוּ שִׁעָר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כָּל נִיצוֹץ שִׁעוּר מַהֲלַךְ דִּילֵיהּ עֶשֶׂר אַלְפִין, וְכָל נִימָא אִיהִי שִׁעוּרָא דְּאֶצְבָּעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל אֶצְבַּע אִיהוּ פַּרְסָה וְעֵירָא, וְכָל פַּרְסָה אִית בָּהּ תְּלַת מִיל, לָקֳבֵל תְּלַת פִּרְקִין דְּאֶצְבָּעָא, וְכָל מִיל אִיהוּ עֲשָׂרֵת אַלְפִים, אֲבָל מִיל דְּפַרְסָה עִלָּאָה אִיהוּ עֲשָׂרֵת אַלְפִים רְבוֹא, וְהָכִי דְּרוֹעָא תִּשְׁכַּח בָּהּ תְּלַת פִּרְקִין, וְכָל פֶּרֶק אִיהוּ י׳, וְכָל אַמָּה אִיהוּ ו׳, אֲבָל אֶצְבַּע וְאַמָּה דָּא שִׁעוּרֵיהּ וְעֵיר מִסְטָרָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין, וְדָא שִׁעוּרֵיהּ רַב מִסְטָרָא דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין.

וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר אִיהוּ יהו״ה, וְאִיהוּ שִׁעוּרָא דְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, בְּגַוְּהָא בְּאָרְכָּא עֵילָא וְתַתָּא, וּלְאַרְבַּע סִטְרִין, וְאִיהוּ בֵּין כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר, לֵית אֲתַר פָּנוּי מִנֵּיהּ, כְּנִשְׁמָתָא דְּאִשְׁתַּכְּחַת בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא, וְאִית אֵבֶר

עִלָּאָה דְּאִתְקְרֵי יהו"ה עַל שְׁמֵיהּ, דְּשָׁלְטָנוּתֵיהּ בַּאֲתַר יְדִיעָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (זכריה יד ט) וְהָיָה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ.

וְאִית תְּרֵין אֲבָרִין עִלָּאִין מִגֵּיהּ, דְּאִתְקְרִיאוּ יהו"ה אלהי"ם דְּשָׁלְטָנוּתְהוֹן בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים ד לה) כִּי יהו"ה הוּא הָאלהי"ם בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד, וְאִית אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי אלהי"ם, וְשָׁלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל אַרְעָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מ"ז) מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אלהי"ם, וְאִית אָחֳרָא דְּשָׁלְטָנוּתֵיהּ אִיהוּ בִּתְרֵין אֲבָרִין בְּמוֹחָא וּבְלִבָּא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים ד') כִּי יהו"ה הוּא הָאלהי"ם אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ, וְאַף עַל גַּב דְּהַאי קְרָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר דְּאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ, עִם כָּל דָּא הָכָא רָזָא דִּדְיוּקְנָא עִלָּאָה דִּילֵיהּ, לְאַחֲזָאָה בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפֵיהּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְבַר נַשׁ אֵיךְ אִתְנַהִיג עָלְמָא, וְיִנְדַּע לְמִקְרֵי לֵיהּ בְּכָל אֵבֶר כִּדְקָא יָאוֹת לֵיהּ, וְאֵיךְ אִשְׁתַּנֵּי שְׁמֵיהּ לְפוּם הַהוּא אֵבֶר.

וְאִית אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ יהו"ה רַחֲמֵי, וְאִית אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ אלהי"ם, וְאִית אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ אהי"ה, וְאִית אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ צבאו"ת, וְאִית אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ א"ל, וְאִית אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ שד"י, וְאִית

אֵבֶר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ אדנ"י, יהו"ה מְמַנָּא עַל קָלָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים כט ד) קוֹל יהו"ה בַּכֹּחַ, אהי"ה עַל הַוְיָה וְהֵבֶל דִּלְבָּא, הַהוּא דְּרָכִיב עַל קָלָא דְּיהו"ה אִיהוּ עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, סָתִים וְטָמִיר וְלָא אִתְגַּלְיָא, וְאִיהוּ רָכִיב וְשַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, אהי"ה אַחֲזֵי עַל עִלַּת הָעִלּוֹת דְּאִיהוּ הָיָה (דף קכג ע"א) הֹוֶה וְיִהְיֶה, וְאִיהוּ הַבֶל דְּסָלִיק עַד אֵין סוֹף, וּבֵיהּ רָכִיב עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת. אֵ"ל אַחֲזֵי עַל אֱלָהוּ"ת דְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, וַעֲלֵיהּ אָמַר אִיּוֹב (איוב ה ח) אֲנִי אֶדְרוֹשׁ אֶל אֵ"ל, אֶל אלה"י הָאלהי"ם, וְכַד רָכִיב עַל אֵ"ל אִשְׁתְּמוֹדְעִין לֵיהּ כָּל אלהי"ם, וּמִזְדַּעְזְעִין מִנֵּיהּ, וְכָל מַלְאָכַיָּא דְּאִתְקְרִיאוּ בְּהַאי אֵ"ל כְּגוֹן מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל, כֻּלְּהוּ מִזְדַּעְזְעִין מֵהַאי אֵ"ל דְּאִיהוּ אלה"י הָאלהי"ם, וּמָאן דְּקָרָא לוֹן בֵּיהּ, מִיָּד עוֹנִין לֵיהּ בְּכָל שַׁעְתָּא, וְהָכִי כָּל מַלְאָכַיָּא דְּאִתְקְרִיאוּ קָלִין בִּשְׁמָא דְּיהו"ה, כָּל מָאן דְּקָרָא לוֹן בְּיהו"ה בְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת מִיָּד עוֹנִין לֵיהּ בְּקָלֵיהּ, דְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ חַד בְּכָל שְׁמָהָן וְלָא אִשְׁתַּנֵּי בְּכֻלְּהוּ, דְּשִׁנּוּיִין בִּשְׁמָהָן אִינּוּן וְלַאו בֵּיהּ, דְּאִיהוּ בְּכֻלְּהוּ כְּנִשְׁמָתָא בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, אִית אֵבֶר דְּשָׁמַע בֵּיהּ כְּגוֹן אוּדְנִין, וְאִית אֵבֶר דְּמִסְתַּכֵּל מִנֵּיהּ (נ"א בֵּיהּ) עַל עָלְמָא, וְאִית אֵבֶר דְּאָרַח בֵּיהּ כָּל רֵיחִין וּבוּסְמִין דְּצִלּוֹתִין, וְרֵיחִין טָבִין

דַּהֲבָלִים דְּנָפְקִין מֵאוֹרַיְיתָא מִפּוּמָא דִּבְנֵי נָשָׁא, וְדָא רֵיחָא דְּחוֹטָמָא, וְאִית אֵבֶר דְּמַלֵּיל בֵּיהּ, וּבְאִלֵּין אֵבָרִין אִית שִׁנּוּיָיא, אֲבָל בֵּיהּ לֵית שִׁנּוּיָיא, וְאִית אֵבֶר דְּמִמַּנָּא עַל דִּבּוּרָא וְדָא אדנ"י, וְאֵבֶר דְּמִמַּנָּא עַל מַחֲשָׁבָה, וְאֵבָרִין אִלֵּין כְּלְהוּ בְּסִפִּירָן.

רֵישָׁא כֶּתֶר עֶלְיוֹן, מוֹחָא חָכְמָה, בֵּינָה לִבָּא וּבָהּ לֵב מֵבִין, תְּרֵין דְּרוֹעִין חֶסֶד גְּבוּרָה, גּוּפָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תְּרֵין שׁוֹקִין נֶצַח וְהוֹד, יְסוֹד אָמָה, שְׁכִינְתָּא אוֹת דִּילֵיהּ. כֶּתֶר אִתְקְרֵי א"ל עֶלְיוֹן, קוּבָּה הַכֹּל, (חָכְמָה וּבִינָה) אלהינ"ו בִּינָה, וֵאלה"י אֲבוֹתֵינוּ חָכְמָה, וְאִיהוּ אלה"י אַבְרָהָם אלה"י יִצְחָק וֵאלה"י יַעֲקֹב, הָא"ל הַגָּדוֹל מִסְטְרָא דִּגְדוּלָה, וְהַגִּבּוֹר מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, וְהַנּוֹרָא מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא נָחִית, וְאָמַר רַבִּי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, שְׁמַעְנָא לְעֵילָּא תִּקּוּנָא דִּילָךְ בִּשְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְצִלּוֹתָא דִּילֵיהּ, חֲזוֹר בָּךְ, דְּאַתְּ צָרִיךְ לְתַקָּנָא שְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּדְקָא יָאוֹת, דְּהָא כְּלְהוּ אָזְלִין בִּתְלַת תִּלַת, מִסְטְרָא דְּרַחֲמֵי אִתְקְרִיאוּ יהו"ה יהו"ה יהו"ה תִּלַת אֲבָהָן, וְאִינּוּן אֵשׁ דְּלָא אִיהוּ שׁוֹרֵף, וְאִתְקְרִיאוּ בִּתְלַת שְׁמָהָן אהי"ה אהי"ה אהי"ה, וְהַאי אִיהוּ אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְלָא אָכִיל, וְאִית שְׁמָהָן

דְּאִתְקְרִיאוּ אדנ"י אדנ"י אדנ"י, וְדָא אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְאָכִיל וְשֵׁצֵי כֹּלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ט כד) וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים.

א׳ אִיהוּ כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן, וְאִיהוּ אִתְקְרֵי א"ל, אהי"ה, אדנ"י, אלהי"ם, אֱלוֹ"הַ, אלהינ"ו אי"ה, או"ה, (וְרָזָא דְּמִלָּה אֵ"ל אלהי"ם יהו"ה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ) (תהלים נ א). י׳ בֵּיהּ אִתְקְרֵי י"ה, יה"ו, יהו"ה, יה"י, יהי"ה, כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן דְּפָתְחִין בַּהֲוִיו"ת בְּי׳, עִקָּרָא דְּלְהוֹן בְּחָכְמָה, וְכֻלְּהוּ שְׁמָהָן דְּפָתְחִין בְּא׳, עִקָּרָא דְּלְהוֹן אִימָּא עִלָּאָה, וּכְמָה דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, הָכִי כֻּלְּהוּ תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין דְּאַבָּא וְאִימָּא, וְאִיהוּ כֻּלְּהוּ עַל רֵישַׁיְיהוּ, וְאַשְׁכַּחְנָא תִּקּוּנָא כְּגַוְונָא דָּא, אהי"ה כֻּלְּהוּ עִלָּאָה, יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אדנ"י שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

וּמִסִּטְרָא דְּכֻלְּהוּ אִתְקְרִיאוּ תְּלַת סְפִירָן אֶהְיֶ"ה אֲשֶׁר אֶהְיֶ"ה, חֶסֶד אֵ"ל, גְּבוּרָה אלהי"ם, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יהו"ה, וְרָזָא דְּמִלָּה אֵ"ל אלהי"ם יהו"ה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ, נֶצַח וְהוֹד צְבָאו"ת, צַדִּיק שד"י, מַלְכוּת אדנ"י.

וּבְצִלּוֹתָא בָּרוּךְ אַתָּה יהו"ה, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְדָא צַדִּיק חַי עָלְמִין, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (מכלים א ב)

מה) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ, אַתָּה אָת ה' זְעֵירָא, בָּה צָרִיךְ לְנַחְתָּא בִּרְכָאן, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם דָּא יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אלהינ"ו אִימָּא עִלָּאָה, וֵאלה"י אֲבוּתֵינוּ אַבָּא, הָאֵ"ל הַגָּדוֹל חֶסֶד, הַגִּבּוֹר גְּבוּרָה, וְהַנּוֹרָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ אִתְכְּלִילָן מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא, כָּל סְפִירָאן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין (דף קכג ע"ב) דָּא צָרִיךְ לְאַכְלָלָא בֵּיהּ תַּתָּאִין בְּהַכְרָעָה, וּלְבָתַר עִלָּאִין בִּזְקִיפָה. אֵ"ל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, דָּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן עַל כֻּלְּהוּ, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם דַּאֲבָהָן, אִלֵּין נֶצַח וָהוֹד, לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל תִּלַּת בִּרְכָאן קַדְמָאִין, דְּאִינּוּן אַבָּהָן וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַּׁת הַשֵּׁם, וְאִיהוּ כְּלִיל תִּלַּת בַּתְרָאִין בַּעֲבוֹדָה, וְאִיהוּ כְּלִיל אֶמְצָעִיּוֹת, לְקַיְּמָא בֵּיהּ אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם (ישעיה מד ו), זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָדַע לְצַלָּאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תִּקּוּנִין דִּילֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְמִשְׁאַל מִנֵּיהּ בְּכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא כְּדְקָא יָאוֹת.

חַכִּימִין כֻּלְּהוּ אִינּוּן רְשִׁימִין דְּיוֹקְנֵיהוֹן בַּחָכְמָה, וּנְבוֹנִין רְשִׁימִין דְּיוֹקְנֵיהוֹן בִּבִינָה, וּמָאנֵי גְּמִילוּת חֲסָדִים דְּיוֹקְנֵיהוֹן רְשִׁימִין בְּחֶסֶד, וְגִבָּרִין בְּיִצְרֵיהוֹן כֻּלְּהוּ

רְשִׁימִין בִּגְבוּרָה, וּמָארֵי תוֹרָה כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין דִּיוּקְנֵיהוֹן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּנְבִיאִים כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין דִּיוּקְנֵיהוֹן בְּנֶצַח וְהוֹד דְּאִינּוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְצַדִּיקִים נָטְרֵי בְּרִית כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין דִּיוּקְנֵיהוֹן בְּצַדִּיק, וּמָארֵי מַלְכוּתָא כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בַּמַּלְכוּת, וּמָארֵי יְחוּדָא כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בְּכֶתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה, דְּתַמָּן צָרִיךְ לְסַלְקָא יְחוּדָא בְּמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וּבְכֻלְּהוּ תִּקּוּנִין אִלֵּין צָרִיךְ לְשַׁבְּחָא לְעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, דְּאִיהוּ מִלְּגָאו כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, וּבְגִין דִּבְנֵי נָשָׁא רְשִׁימִין בְּאִלֵּין דִּיוּקְנִין, אָמַר לְמֹשֶׁה וְאַתָּה תֶּחֱזֶה וְגוֹמֵר.

וְאַתָּה תֶּחֱזֶה בְּשַׁעֲרָא, אִי אָרִיךְ, אוֹ קָמוּט, אוֹ עָגוּל, שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ אָרִיךְ, אָרְחָא מִתְפַּלַּג בֵּיהּ לְכַמָּה אוֹרְחִין, עֲלָהּ אִתְּמַר (ישעיה מג טז) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ, וְאָרְחִין אָחֳרָנִין דְּמִתְפָּרְשִׁין מִינָהּ, אִינּוּן נְתִיבִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם) וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה, תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין מִתְפָּרְשָׁאן מֵהַאי אָרְחָא.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ אָתֵי לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, וְהָא דִּיוּקְנִין אִלֵּין צָרִיךְ לְתַקָּנָא לוֹן בַּאֲתַר דִּלְהוֹן, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּוַדַּאי, אַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא דְּפִירוּדָא, דִּיוּקְנִין אִית סַגִּיאִין דְּאַכְחִשִׁין עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּלַאו אִינּוּן אוֹרַח מִישׁוֹר, וְאִינּוּן חֲשׁוּכִין, מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא

אִשְׁתְּמוֹדָע נְהוֹרָא, דִּיוֹקְנִין דְּגִנְתָּא דְאַנְהָרָן בְּצִיּוּרָא דְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, מְרַקְּמֵי בְּכַמָּה גַּוְונִין נְהִירִין, וְאִינוּן כְּלְהוּ בְּקַו וּבְמִדָּה, וְאִלֵּין דְּעָלְמָא דְּפִירוּדָא אִינוּן כְּקִלִּיפִין דְּאֶגוֹזָא לְגַבַּייהוּ, דְּאִינוּן מוֹחָא מִלְּגָאו, וְעִם כָּל דָּא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא אִשְׁתְּמוֹדָע נְהוֹרָא, וּמִגּוֹ אִלֵּין קְלִיפִין דְּאִינוּן דִּיוֹקְנִין חֲשׁוֹכִין, אִשְׁתְּמוֹדָעָן צִיּוּרִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, דְּאִינוּן דִּיוֹקְנָא דְּמָאנֵי מַשְׁכְּנָא, אָמַר וַדַּאי הָכִי הוּא.

פָּתַח וְאָמַר, שַׂעֲרָא שְׁעִיעַ אֲרִיךְ אִיהוּ רַחֲמֵי מִסְטָרָא דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין, דְּאִיהוּ א, תְּרִין אַנְפִּין דִּילֵיהּ ו׳ ו׳, כְּגַוְונָא דָּא וָאו א בֵּינַייהוּ, וְאִיהוּ סָבָא דְּסָבִין עַתִּיק דְּעַתִּיקִין, וְאִיהוּ (ס״א וְאִתְקְרִי) אֲרִיךְ אַפִּין. שַׂעֲרָא קְמִיטָא וְלָא שְׁעִיעַ אֶלָּא קָמִיט וְחָרִישׁ (נ״א וְחָרִיט) אִיהוּ דִּינָא, דָּא רַחֲמֵי וְדָא דִּינָא, דָּא אֲרִיךְ אַנְפִּין מִסְטָרָא דְּוִ׳, וְדָא זְעֵיר אַנְפִּין מִסְטָרָא דְּי׳, שַׂעֲרָא לָא קָמִיט וְלָא אֲרִיךְ אִיהוּ בֵּינוֹנִי.

וְאִיהוּ שַׂעֲרָא דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין כְּגַוְונָא דִּתְקִיעָה, וְקָמִיט וְחָרִישׁ (נ״א וְאָרִיךְ) כְּגַוְונָא דִּשְׁבָרִים ו׳ ו׳ ו׳, לָא אֲרִיךְ וְלָא קָמִיט אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּתְרוּעָה, שַׁלְשֶׁלֶ״ת דְּתַרְוַייהוּ, שַׂעֲרָא בְּעִגּוּלָא כְּלִיל כֻּלָּא, וְאִיהוּ כְּמִין כִּיפָּה דְּרָקִיעָא דְּאַסְחַר כֻּלָּא.

כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה דָּא מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, אַנְשֵׁי חַיִל שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ אֲרִיךְ, יִרְאֵי אלהי"ם שַׁעֲרָא חָרִישׁ (נ"א אָרִיךְ) וְקָמִיט, אַנְשֵׁי אֱמֶת שַׁעֲרָא לָא אֲרִיךְ וְלָא קָמִיט, שַׁלְשֶׁלֶת דְּכֻלְּהוּ, שׁוֹנְאֵי בָצַע שַׁעֲרָא בְּעִגּוּלָא.

דָּוִד שִׁבְעָה מִינֵי דַּהֲבָא הֲוָה בְּשַׁעֲרוֹי, זָהָב יַרְקָרַק, זָהָב אוֹפָז, זָהָב אוֹפִיר, זָהָב פַּרְוִים, זָהָב סָגוּר, זָהָב תַּרְשִׁישׁ, זָהָב כְּלִיל כָּל גַּוְונִים, וְאִיהוּ (דף קכד ע"א) זָהָב שְׁבָא, וְהַאי אִיהוּ זָהָב מְזוּקָק שִׁבְעָתַיִם, וְהָכִי אִינּוּן שִׁבְעָה מִינֵי חִוּורוּ, וְשִׁבַע מִינֵי סוּמְקוּ, כָּל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ שְׁבִיעָיוֹת מִסְטְרָא דְצַדִּיק, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל כָּל גַּוְונִין, שַׁעֲרָא חִוּורָא אִיהוּ מִסְטְרָא דִימִינָא, סוּמְקָא מִסְטְרָא דְשְׂמָאלָא, יְרוֹקָא מִסְטְרָא דַעֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְכֻלְּהוּ שִׁבְעָה שִׁבְעָה, שַׁעֲרָא אוּכְמָא מִסְטְרָא דִשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, גַּוְון יְחִידָה (נ"א יְחִידָאִית) דְּלָא תָּפִיס בָּהּ גַּוְון כְּלָל, מִלְּגָאו דִּילָהּ גַּוְון חִוָּור, וְרָזָא דְמִלָּה יָשֵׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ (תהלים יח יב).

שַׁעֲרָא סוּמְקָא צָרִיךְ לְבַעְרָא לֵיהּ מִכֹּל וָכֹל, בְּגִין דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא, וּלְוִיִּים בְּגִין דַּהֲווֹ מִסְטְרָא דְּדִינָא, אִתְמַר בְּהוֹן (במדבר ח ז) וְהֶעֱבִירוּ תַּעַר עַל כָּל

בְּשָׂרָם, וְאוּתָא בְּגִין דְּאִיהִי מִסְטְרָא דְשִׂמְאלָא, לָא צָרִיךְ לְאִתְגַּלְיָא בָּהּ שַׁעֲרָא, דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעִין בָּהּ מָארֵי דְּדִינָא, וְשַׁעֲרִין אָחֳרָנִין דְּבַר נַשׁ צָרִיךְ לְבַעֲרָא לֵיהּ תְּחוֹת אוּדְנִין, בְּגִין דְּלָא יִתְקְרִיבוּ בֵּיהּ מָארֵי דְּדִינִין לְגַבֵּי תַּרְעִין דְּשָׁמְעִין בְּהוֹן צְלוֹתִין, (ס"א וְשַׁעֲרָא דְאִיהוּ תְּחוֹת אוּדְנִין צָרִיךְ לְבַעֲרָא, דְּאִתְקְרֵי מָארֵי דְּדִינָא לְגַבֵּיכוּ) שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ עֲלֵיהּ אִתְמַר (במדבר ו ה) גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ, וְצָרִיךְ לְגַדְּלָא לֵיהּ, דְּלָא צָרִיךְ לְאַכְחָשָׁא סִדּוּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, אֲבָל שַׁעֲרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא צָרִיךְ דְּלָא יְהֵא לָא אָרִיךְ וְלָא קְצַר, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּשַׁנֵּי בֵּיהּ סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית.

שַׁעֲרָא אוּכְמָא, וְעַיְינִין אוּכְמִין, וְאַנְפּוֹי אוּכְמִין, וְגוּפֵיהּ אוּכְמָא, אִם הוּא זַכָּאָה אִיהוּ מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, דְּכָל גַּוְונִין דְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ הָכִי אִינּוּן כְּגַוְונָא דָּא, וְאִם הוּא חַיָּיבָא הוּא מִסְטְרָא דְּשַׁבְּתַאי, פַּתְיָא אוּכְמָא, מִצַּד נוּקְבָא דְּקִלִּיפָּה, דְּתַמָּן כָּל קְסָמִין דְּעוֹרְבִין אוּכְמִין וְעוֹפִין אוּכְמִין מִסְטְרָא דְּמָסָאֲבוּ, דְּאִית עֲלַיְיהוּ כַּמָּה מִמַּנָּן דְּאִתְקְרִיאוּ לֵילוֹת, דַּעֲלַיְיהוּ אָמַר דָּוִד (תהלים טז ו) אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי, מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת (שיר ג ח).

וְכֻלְּהוּ נָחֲתִין תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דְּעוֹרְבִין, וְאַחֲזֵי לוֹן בִּתְנוּעָה

דִּלְהוֹן כַּמָּה דִינִין דְּנָחֲתִין עַל עָלְמָא, וְאִית אָחֳרָנִין דִּמְמַנָּן עַל קָלִין דִּלְהוֹן, וְצָווֹחִין קָלָא בָּתַר קָלָא כְּלְהוּ בַּשְׁבָרִים, לְאַחָזָאָה תְּבִירוּ עַל בְּנֵי נָשָׁא, וּלְזִמְנִין צָווֹחִין בִּתְלַת סִימָנִין דְּאִינּוּן קר"ק, דְּאִיהוּ תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה, לְאַחָזָאָה דִּינָא רַפְיָא בְּרֵישָׁא וּבְסִיפָא, וּבְאֶמְצָעִיתָא תְּבִירָא סַגִּי, בִּתְרוּעָה דְּחַקָּא בָּתַר דְּחַקָּא בְּמְהִירוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה וּבְחַדְרֵי מִשְׁכְּבֵךְ אַל תְּקַלֵּל עָשִׁיר, כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל (קהלת י כ), נָחָשׁ רָכִיב עַל קָלָא דְּעוֹרְבָא אֵל אַחֵר, בַּת זוּגֵיהּ קֶסֶם סַם הַמָּוֶת, דְּבָהּ אִשְׁתַּלִּים סמא"ל אֵל אַחֵר.

רְכִיבַת אִיהִי עַל תְּנוּעִין דְּגוּפָא דְּעוֹרֵב, וְאִיהִי תְּנוּעָה דְּכְלְהוּ, דְּנָפְקַת לְאַסְטָאָה לִבְנֵי נָשָׁא בִּפְרָשַׁת אוֹרְחִין, תְּנוּעָה דִּילָהּ בְּרֵישָׁא דְּעוֹרְבָא, וּבְזָנָבָא וּבְגוּפָא וּבְגַדְפִּין דְּעוֹרְבָא, נָחָשׁ שַׂרְיָא בְּקִרְיָאָה וַאֲמִירָה וְקָלָא וְדִבּוּר דְּעוֹרְבָא, וּבְאִלֵּין תְּנוּעִין שַׂרְיָין כָּל הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן וְכָל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע מִסְטָרָא דְּמָסָאֲבוּ.

וּמְנָא יָדְעִין כּוּלֵי הַאי, בְּגִין דְּסמא"ל וְנָחָשׁ מְמַנָּן עַל חוֹבִין דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִתְדָּנוּ מִסְטָרָא דְּשַׂמָאלָא דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, וְכַד בַּר נַשׁ עָבִיד חוֹבִין, כְּפוּם הַהוּא בַּר נַשׁ הָכִי סָלִיק חוֹבֵיהּ לַאֲתַר דְּאִתְגַּזַּר נִשְׁמָתֵיהּ, וְלָא זָז מִתַּמָּן הַהוּא חוֹבָא עַד דְּאִתְפַּרַע מֵהַהוּא בַּר נַשׁ, וְאִם בַּר

נַשׁ אִיהוּ נְשָׁמָתֵיהּ בְּאַרַח אֲצִילוּת, אִם חָאב, חוֹבֵיהּ מְטֵי עַד סְפִירָן, וְעוֹנְשָׁא אִיהוּ סַגִּי כְּפוּם דַּרְגֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְכִי חוֹבָא אִיהוּ בְּבַר נַשׁ דְּתַלְיָא נְשָׁמָתֵיהּ מֵהַהוּא אֲתַר, וְכִי אִית לֵיהּ חוֹבִין, וְהָא כְּתִיב (משלי יב כא) לֹא יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל אָוֶן, אָמַר לֵיהּ אִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אלהי"ם, מַאי מַבְדִּילִים, אֶלָּא דְּסָלִיק הַהִיא נְשָׁמְתָא דַּאֲצִילוּתָא מִנֵּיהּ וְאִתְפָּרַשׁ מִנֵּיהּ. (דף קכד ע"ב) וְרָזָא דְּמִלָּה, וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וְגוֹמֵר (בראשית א ו), אִסְתַּלַּק נְשָׁמְתֵיהּ מִנֵּיהּ וְאִשְׁתָּאַר גּוּפָא יְבֵשָׁא, מָאן גּוּפָא הָכָא, דָּא נְשָׁמְתָא דְּכָרְסַיָּא יְקָרָא (נ"א דקב"ה יהו"ה) דְּאִשְׁתָּאֲרַת יְבֵשָׁה, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּקַת מִנֵּיהּ נְשָׁמְתָא בְּאַרַח אֲצִילוּת, דְּהַאי נְשָׁמְתָא אִיהִי גּוּפָא לְנִשְׁמְתָא עִלָּאָה, וְאִי בָּעֵי דְּתַחֲזוֹר לְגַבֵּי הַהוּא נְשָׁמְתָא, לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַחֲזָרָא לְגַבֵּיהּ, עַד דְּהַהוּא חוֹבָא אִתְעֲבַרַת מִנֵּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם (מלאכי ג ז).

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, אַבָּא אִלֵּין תְּנוּעִין דְּעוֹרְבָא מַאי לְאִשְׁתְּמוֹדָע בְּהוּ בַּר נַשׁ בְּגִין דְּיַחֲזוֹר בִּתְיוּבְתָּא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי וַדַּאי אֲסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן לְעַמָּא קַדִּישָׁא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר

כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל אִם יִזְדַּמֵּן לְבַר נַשׁ לְפוּם שַׁעְתָּא וְיֵדַע בְּהוֹן, יִסְתַּכַּל בְּהוֹן בְּגִין דְּיַחֲזוֹר מֵחוֹבוֹי בִּתְיוּבְתָּא, וְהַאי לְבַר נַשׁ דְּכָל (נ"א דְּלָא) עוֹבָדוֹי כְּיַעֲקֹב וּכְיִשְׂרָאֵל, דְּבַר נַשׁ דְּיַעֲבִיד עֲבֵדֵי דְּיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כג) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (ירמיה י טז) לֹא כְאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב.

דְּמִסְטָרָא דְּיַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בָּעָא בִּלְעָם חַיָּיבָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּנַחֲשׁוֹי וּבְקִסְמוֹי, וְלָא אַשְׁכַּח אֲתַר לְאַעָלָא לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא בִּלְבָן כְּתִיב (בראשית ל כז) נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יהו"ה בִּגְלָלֶךָ, אִם כֵּן אַמַּאי אַעְרַב בֵּיהּ, אָמַר בְּרִי הָכָא רָזָא עִלָּאָה, דִּלְזִמְנִין שׁוֹשַׁנָּה אִשְׁתַּכְּחַת בֵּין קוֹצִים, וְהָכָא רָזָא דְּגִלְגּוּלָא, אָמַר לֵיהּ יְדַעְנָא, וְעִם כָּל דָּא בְּרִי, אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, בַּר נַשׁ צָרִיךְ לְמִנְדַּע כֻּלָּא וַאֲפִילוּ חָרָשִׁין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת (דברים יח ט), אֲבָל אַתָּה לָמֵד לְהָבִין וּלְהוֹרוֹת.

וּבְגִין דָּא תְּנוּעִין דְּעוֹרְבָּא, אִית תְּנוּעָה דְּסָלִיק בְּרָבִי"ע, וְאַחֲזֵי דְּחוֹבָא דִּילֵיהּ תַּלְיָא לְעֵילָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִית תְּנוּעָה דְּנָחִית לָהּ בַּתְּבִי"ר

בַּשְׁבָרִים, וְאַחֲזֵי דְּחוּבָא דִּילֵיהּ נָחִית לְתַתָּא בְּעָלְמָא דֵּין, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ תְּבִירוּ בְּגִינֵיהּ, וְכָל אִלֵּין סִימָנִין אִיהִי אַחֲזֵי בְּאָרְחָא, כְּגַוְונָא דַּעֲמָלֵק דְּאָמַר בְּגִינֵיהּ (שם כה יח) אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ, דְּסִטְרִין אָחֳרָנִין אִינוּן כְּלִסְטִים דְּנָפְקִין בְּאָרְחִין, וּבְגִין דָּא עוֹרְבִין חֵילָא דִּלְהוֹן בְּאוֹרְחִין.

וְאִינוּן דְּמַזָּלְהוֹן תַּלְיָא בְּשַׁבְּתַ"י, אִינוּן עֲצִיבִין, וְאִינוּן דּוֹחֲקִין רַגְלֵי שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, דִּבְזִמְנָא דְּאִלֵּין אִתְפַּשְׁטוּ בְּעָלְמָא, אִתְמַר בְּרַגְלֵי שְׁכִינְתָּא וַיֶּאֱסוֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה (בראשית מט לג), אִתְכְּנִישַׁת לְגַבֵּי זַרְעֵיהּ דְּיַעֲקֹב מִטָּה שְׁלֵמָה, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב (דברים לג כח), דְּלָא זָזַת שְׁכִינְתָּא מִינַיְיהוּ בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּלֵית בְּהוּ פְּסוּלָא, וְשַׁבְּתַא"י אִית לֵיהּ תְּרִין בָּתִּין, חַד שְׁפַל רֹאשׁ, וְתִנְיָינָא בֵּית הַסֹּהַר, דַּאֲסִירֵי מַלְכָּא אֲסִירִין תַּמָּן בְּגָלוּתָא, וְאִינוּן דָּחֲקִין שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל (נ"א שַׁעֲתָא לְיִשְׂרָאֵל) בְּגָלוּתָא, וּבְשִׁפַל רֹאשׁ יִשְׂרָאֵל אִינוּן שְׁפִלִין לְתַתָּא, וּמֵהַאי כֹּכָבָא יֵיתֵי כַּפְנָא וַעֲנִיוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, וּמָאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּמְרָא מִנֵּיהּ, צָרִיךְ לְשַׁנּוּיֵי שְׁמֵיהּ וּלְשַׁנּוּיֵי אַתְרֵיהּ וּלְשַׁנּוּיֵי עוֹבָדוֹי, וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּי מָקוֹם שִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, וְהָא אוּקְמוּהוּ הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל א"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט).

שַׁעֲרָא חִוּרָא וְעֵינוֹי חִוּורִין וְאַנְפּוֹי חִוּורִין וְגוּפָא

חִוּוָרָא, אִי אִית בֵּיהּ עוֹבָדִין טָבִין דָּא אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, מִסְטָרָא דְּרַחִימוּ דְּאִיהוּ אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד (ירמיה לא ב). שַׂעֲרָא חִוּוָרָא וְעֵינוֹי חִוּורִין וְאַנְפִּין חִוּורִין וּגוּפָא חִוָּרָא, דְּלֵית בֵּיהּ גְּמִילוּת חֲסָדִים בְּרַחִימוּ דְּאַהֲבָה, הַאי הוּא רַמָאי מִסְטָרָא דְּלָבָן הָאֲרַמִּי, אִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ, בַּהֶרֶת לְבָנָה הִיא, וְלִילִי"ת הִיא בַּהֶרֶת לְבָנָה אוּכְמָא סוּמְקָא יְרוֹקָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא יג ד) וְאִם בַּהֶרֶת לְבָנָה הִיא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמוֹק אֵין מַרְאֵהוּ מִן הָעוֹר, בַּהֶרֶת שְׁחוֹרָה וּשְׂפָלָה אֵינֶנָּה מִן הָעוֹר וְהִיא כֵּהָה, תְּרֵין (דף קכה ע"א) גַּוְונִין תִּנְיָינִין אִינּוּן יַרְקָרַק אוֹ אֲדַמְדָּם, כֻּלְּהוּ מִתְהַפְּכִין עֵינוֹי בְּכַעְסָא לְחִוּורוּ וְאוּכְמוּ וְסוּמְקוּ וִירוֹקָא, וְכָל דָּא בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדָע, דְּלֵית בַּר נַשׁ דְּלָא אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ אִלֵּין אַרְבַּע גַּוְונִין, אֶלָּא הַהוּא גַּוְון דְּשַׁלִּיט עַל כֻּלְּהוּ אָחֳרָנִין, בֵּיהּ אִתְקְרֵי, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע לְאִתְקְרֵי חִוָּור אוֹ אוּכָם אוֹ סוּמַק אוֹ יָרוֹק, וְאִלֵּין אַרְבַּע גַּוְונִין בִּישִׁין אִינּוּן אַרְבַּע קְלִיפִין דְּאֶגוֹזָא, תְּהוֹ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם, וְאִלֵּין אִינּוּן (דברים ח טו) נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמָּאוֹן, נָחָשׁ גַּוְון חִוָּור בַּהֶרֶת לְבָנָה, שָׂרָף וְעַקְרָב, אֲדַמְדָּם שָׂרָף, אוֹ יַרְקָרַק עַקְרָב, וְצִמָּאוֹן שְׁחוֹרָה, אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע גַּוְונִין דְּאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם.

וְאִתְּתָא בִּישָׁא מִתַּמָּן קָא אַתְיָא, עֲלָהּ אִתְּמַר (ויקרא יד מה) וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו בַּעֲנִיוּתָא, דְּלָא אִשְׁתָּאַר בְּבֵיתָא, וּבְגִין דָּא חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ, וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ (משלי יד א), אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע גַּוָּונִין דְּאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם, דְּמִסְתַּלְקֵי בְּעַיְינִין בְּאַנְפִּין בְּשַׁעֲרָא, וּמֵאָן אֲתַר מִסְתַּלְקֵי, מִמָּרָה אוּכְמָא דְּטְחוֹל, וּמִמָּרָה סוּמְקָא דְּכָבֵד, וּמִמָּרָה יְרוֹקָא דְּמָרָה, וּמִמָּרָה חִוָּורָא דְּרֵיאָה, אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע גַּוָּונִין חֲשׁוֹכִין דְּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּלִילִי"ת סַם הַמָּוֶת, מַאֲדִי"ם אִיהוּ בְּמָרָה אֲדוּמָה לְמִשְׁפַּךְ דָּמָא, וְאִיהוּ מַכַּת חֶרֶב וְהֶרֶג וַאֲבַדָן.

וְהָכִי שְׁכִינְתָּא אִשְׁתְּמוֹדַעַת בְּאַרְבַּע גַּוָּונִין שַׁפִּירִין נְהִירִין, גַּוָּון חִוָּור מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, סוּמַק מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, יְרוֹק מִסִּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אוּכָם מִסִּטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי א ח) שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, וְאִתְּמַר בָּהּ (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, אִימָּא תַּתָּאָה נְטִילַת גַּוָּון מֵאִימָּא עִלָּאָה, שׁוֹקָא יְמִינָא נְטִיל גַּוָּון מִדְּרוֹעָא יְמִינָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, שׁוֹקָא שְׂמָאלָא נְטִיל גַּוָּון מִדְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, אוֹת בְּרִית נְטִיל גַּוָּון מִגּוּפָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא נְטִיל חָכְמָה, אָדָם

דְּרָכִיב עַל כֹּלָּא, עֲלָה אִתְמַר (קהלת ח א) חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים קד כד) יהו"ה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, כֻּתָּר עִלָּאָה אִיהוּ סְתִים לָא אִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ גַּוְונִין כְּלָל לְעֵילָּא, וּבְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אַחֲזֵי כָּל גַּוְונִין.

הָא הָכָא רָזָא דְשַׁעֲרָא, דְּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָעָאן אַנְשֵׁי חַיִל בְּגַוְון חִוָּור, יִרְאֵי אלהי"ם בְּגַוְון סוּמַק, אַנְשֵׁי אֱמֶת בְּגַוְון יָרוֹק, שׁוֹנְאֵי בָצַע בְּגַוְון אוּכָם, אַרְבַּע אַתְוָון מִתְלַבְּשִׁין בְּאַרְבַּע גַּוְונִין אִלֵּין, י׳ בְּגַוְון חִוָּור, ה׳ בְּגַוְון סוּמַק, ו׳ בְּגַוְון יָרוֹק, ה׳ בְּגַוְון אוּכָם, הַאי שְׁמָא אִיהוּ דְּרָקִים גַּוְונִין בְּכָל אֲתַר, וְאִיהוּ דְּצַיְיר שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחָא, כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה, וְאִינּוּן אַרְבַּע רְשִׁימִין דְּשִׁרְטוּטִין, דְּאִינּוּן עֻמְקָא רוּם וְעֻמְקָא תַּחַת וְעֻמְקָא מִזְרָח וְעֻמְקָא מַעֲרָב, שִׁרְטוּטִין זְעִירִין דְּקִרִיצִין דְּעֵינָא מִסְטְרָא דְּאָת י׳, שִׁרְטוּטִין בְּאוּרְכָא בְּפוּתְיָא בְּגָבְהָא מִסְטְרָא דְּתַלַּת אַתְוָון דְּאִינּוּן הו"ה, כְּלְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדְעִין בְּשִׁעוּר קוֹמָה דְּבַר נַשׁ, בְּאוּרְכָא מִסְטְרָא דַּאֲרִיךְ קוֹמָה, דְּאִינּוּן אַנְשֵׁי חַיִל, בְּפוּתְיָא קָצֵר קוֹמָה וּרְחָבָא דְּקוֹמָה, וְאִינּוּן יִרְאֵי אלהי"ם, בְּגָבְהָא גְּבַהּ קוֹמָה וְאִינּוּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, זְעִירִין בְּעִגּוּלָא שׁוֹנְאֵי בָצַע מִסְטְרָא דְּאָת י׳, וְדָוִד מִסְטְרָא דְּאָת י׳ אִתְמַר בֵּיהּ (שמואל א יז יד) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן, וְאִלֵּין אִינּוּן שׁוֹנְאֵי בָצַע, שִׁרְטוּטִין אִלֵּין בְּאֹרַח מֵישַׁר,

כְּשֶׁרְטוּטִין דְּגֵט פְּטוּרִין דְּצָרִיךְ שְׁרְטוּטֵי, אוֹ אִלֵּין דְּמְחַיְּיבָא אוֹרַיְיתָא, וְעַל אִלֵּין שְׁרְטוּטִין אִתְּמַר (תהלים כה י) כָּל אָרְחוֹת יהו"ה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו. שְׁרְטוּטִין בַּאֲרִיכוּ מִסְטָרָא דְּרַבִּי"ע כְּגַוְונָא דְּתִקְיעָה, וְאִלֵּין אִינוּן אֲרִיכִין דְּקוֹמָה מִסְטָרָא דִּימִינָא, אֶרֶךְ אַפַּיִם, אֲרִיכִין בְּקָלָא בִּצְלוֹתִין בְּאוֹרַיְיתָא, אֲרִיכִין בְּרוּגְזָא, אֲרִיכִין בְּשַׁעֲרָא בְּעַיְינִין בְּאַנְפִּין בְּחוֹטָמָא בְּשִׂפְוָון בְּדִיקְנָא בְּגוּפָא בִּדְרוֹעִין בְּרַגְלִין בְּאֶצְבָּעָן (דף קכה ע"ב) רְשִׁימוּ דִּלְהוֹן חָוָור, וַוי לוֹן לְאִלֵּין דְּמַכְחִישִׁין דִּיוּקְנֵיהוֹן לְעֵילָא, כְּאִלּוּ מַכְחִישִׁין סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית, וּכְאִלּוּ מְמַעֲטִין אֶת הַדְּמוּת, דְּאִיהוּ שִׁיעוּר קוֹמָה דִּלְעֵילָא, דְּאִלֵּין דְּשְׁרְטוּטֵיהוֹן אֲרִיכִין, וְקוֹמָה דִּלְהוֹן וְאֵבָרִים דִּלְהוֹן, צְרִיכִין לְמֶהֱוֵי מָארֵי דְּחֶסֶד, אֲרִיכִין דְּרוּגְזָא, מָארֵי דְּרַחֲמוּ, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה מא ח) זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי.

שְׁרְטוּטִין בְּרָחְבָּא, כְּגַוְונָא דְּשִׂבְרִים, תְּנוּעָה דִּלְהוֹן תְּבִי"ר, וְאִינוּן רְחָבִים וּקְצָרִים דְּקוֹמָה, וְאַנְפִּין רְחָבִין וּקְצָרִין, וְעֵינוֹי רְחָבִים, וְחוֹטָמוֹי רְחָבִים, וְשִׂפְוָון רְחָבִים, אִלֵּין אִינוּן יִרְאֵי אלהי"ם, מָארֵי דְּיִרְאָה מִסְטָרָא דְּיִצְחָק, וַוי לְמָאן דְּאַכְחִישׁ קוֹמָתֵיהּ בְּעוֹבְדִין בִּישִׁין, דְּיָרִית נִשְׁמָתָא בִּישָׁא דְּרָכִיב עַל דְּיוּקְנֵיהּ,

דְּאַכְחִישׁ פַּמַלְיָא לְעֵילָא. שְׁרְטוּטִין גְּבוֹהִין, וְאַנְפִּין גַּבְהָנִין, וְעֵינוֹי גַּבְהָנִין, וְחוֹטָמָא וְשִׂפְוָון גַּבְהָנִין, וְגוּפָּא גָּבוֹהַּ, אִלֵּין אִינוּן מָארֵי דְּקִשׁוֹט זֵרַע אֱמֶת, מֵהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב.

וְאִלֵּין אִינוּן אדנ"י, א׳ אָרִיךְ אַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא י׳, ד׳ רָחְבָא דְּאַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ה׳, נ׳ גּוֹבַהּ דְּאַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ו׳, י׳ רָחְבָא דְּאַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ה׳, שְׁרְטוּטִין זְעִירִין מִסְטָרָא דִּתְרוּעָה בְּעִגּוּלָא בְּדִיוּקְנָא דְּאָת י׳, שׁוּנְאֵי בָצַע, מִסְטָרָא דְּדָוִד דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמואל א יז יד) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן, וְאִינוּן עֵינִין זְעִירִין שַׁפִּירִין בְּעִגּוּלָא, אַנְפִּין זְעִירִין בְּעִגּוּלָא שַׁפִּירִין, חוֹטָמָא זְעִירָא פִּימָא זְעִירָא גּוּפָּא דִּילֵיהּ זְעִירָא, שַׁפִּיר בְּכֹלָּא, וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ה׳.

שְׁרְטוּטִין גַּבְהָנִין מִסְטָרָא דִּתְרוּעָה, שַׁלְשֶׁלָאָ"ה דִּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים, דָּא סָלִיק קָלָא בִּתְרוּעָה, וְדָא תַּבַּר לָהּ בַּשְּׁבָרִים, וְדָא בֵּינוֹנִי בְּקָלֵיהּ, שַׁלְשֶׁלָאָה דִּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים, לָא אָרִיךְ וְלָא קְצִר, מָאן דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּאָת יו"ד אִיהוּ קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, וְדָא מִדָּה לְכָל אֲבָרִין דְּאַנְפִּין לְעֵילָא, מִתַּתָּא לְעֵילָא, אִיהִי מִדָּה לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה מֵעַשֶׂר סְפִירָאן, וּבָהּ סְלִיקַת כָּל סְפִירָה לַעֲשֶׂרֶת אַלְפִים רִבֵּי רְבָבוֹת, וְ׳ שְׁעוֹרִיהּ בְּכָל

סְפִירָה וּסְפִירָה שֵׁשֶׁת אַלְפִים רִבֵּי רִבָּבוֹת, ה' ה' אִינוּן מַהֲלַךְ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה ה' אַלְפִים רִבֵּי רִבָּבוֹת, מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָא.

שְׁרָטוּטִין עֲקִימִין דְּלַאו אִינוּן רְשִׁימִין בְּאֹרַח מֵישַׁר, אִנּוּן רְשִׁימִין דְּנָחֲשׁ עֲקַלָּתוֹן, דְּשְׁרָטוּטִין כְּשַׁלְשְׁלָאָה כְּגַוְונָא דָּא WW MW (אִינוּן מַהֲלַךְ דְּנוּנִין דְּיַמָּא), (נ"א מַהֲלַךְ דְּלֵהוֹן כְּנוּנִין בְּיַמָּא), דְּאִינוּן כְּגַוְונָא דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבִּין בְּיַמָּא, וְאִינוּן רָזָא דִּתְרוּעָה, וְשַׁלְשֶׁלֶת וְהָכִי מַהֲלַךְ דְּנוּנָיָא כְּגַוְונָא דִּתְרוּעָה, וְאִינוּן דַּרְגָּ"א לְתַתָּא, שַׁלְשֶׁלֶת לְעֵילָא, כְּגַוְונָא דִּקְדוּשָׁה הָכִי אִינוּן רְשִׁימִין מִסְטָרָא דְּמָסָאבוּ, דְּהָכִי אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין (קהלת ז יד) זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאלהי"ם.

שְׁרָטוּטִין אִינוּן כְּגַוְונָא דְּלוּלָב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ נִפְרָצוּ עַלָּיו פָּסוּל, הָכִי שְׁרָטוּטִין דְּאִית בְּהוּ פְּרִידוּ וּפְרִיצוּ, דָּא אַחֲזֵי בְּגִלְגּוּלָא דִּילֵיהּ קָדָם דְּאַתְיָא לְעָלְמָא, דַּהֲוָה מְקַצֵּץ בִּנְטִיעוֹת וְעָבִיד פְּרוּדָא בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, בַּאֲתַר דְּאִתְגְּזַרַת נִשְׁמָתֵיהּ, וּבְמַאי אִשְׁתְּמוֹדָע, אֶלָּא שְׁרָטוּטִין דְּאִינוּן אַרִיכִין כְּגַוְונָא דָּא — (נ"א ═══) לֵית בְּהוּ פְּסַק שַׁלְמִין אִינוּן, הַאי בַּר נַשׁ לָא אַכְחִישׁ דִּיוּקְנֵיהּ, וְלָא עָבַד פְּרוּדָא בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי.

וְאִם אִית בְּהוּ פְּסַק כְּגַוְונָא דָּא — — — (נ"א = = =)
הַאי בַּר נַשׁ אַכְחִישׁ דְּיוֹקְנֵיהּ, וְעָבַד פְּגַם וּמוּם, וּבְהַהוּא
פְּגַם שַׁרְיָא מוּם, כְּפוּם מוּם דְּסִיהֲרָא, פָּרִיץ אִיהוּ, מֵצַח
אִשָּׁה זוֹנָה (ירמיה ג ג), שַׁרְיָא בֵּיהּ פְּרִיצוּ בְּמִצְחוֹ, מֵהַהוּא
אֲתַר אִיהוּ פְּגִים, וְצָרִיךְ לְכַסָּאָה מִצְחוֹ דְּלָא יִתְגְּלֵי
עֶרְיָתֵיהּ לְמָארֵי דְּדִינָא, וְאִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, יְהֵא פְּגִימוּ
דִּילֵיהּ נָחִית לְתַתָּא, לָקָבֵל בָּהּ עָנְשָׁא, וְאִם לָאו אִיהוּ
חוֹזֵר בִּתְיוּבְתָּא, מִסְתַּלְקַת לְעֵילָּא לְתַבְעָא לֵיהּ דִּינָא
בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּהַהוּא אֲתַר דְּפַגִּים, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמות
כא טז) מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֻנּוּ לָמוּת, וְלָא לְמַגָּנָא אָמְרוּ
קַדְמָאִין, בְּמָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיךְ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר,
לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ, דְּלָא יַכְחִישׁ דְּיוֹקְנֵיהּ
וְיַעֲבִיד (דף קכו ע"א) פְּרִיצוּ בְּדְיוֹקְנָא דִּלְעֵילָּא.

בְּאוֹרַיְיתָא דִּלְעֵילָּא מָאן דְּרָשִׁים וְצַיֵּיר אִלֵּין
שִׁרְטוּטִין, אִיהוּ אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶּה, מָאן
דְּאִסְתַּכַּל בְּשִׁפּוּלֵי מַשְׁכְּנָא, אִשְׁתְּמוֹדָּע בְּאִלֵּין רְשִׁימִין
וְצִיּוּרִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים קלט טו) רִקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיוֹת
אָרֶץ, צִיּוּרָא דְּאַרְבַּע שִׁרְטוּטִין אִלֵּין, אִינוּן אַרְיֵה שׁוֹר
נֶשֶׁר אָדָם, בְּכֻלְּהוּ אַרְבַּע רְשִׁימִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב
(יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, וְדָא מִיכָאֵ"ל
שַׂר הַחֶסֶד לִימִינָא, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּן, דָּא

גַּבְרִיאֵ"ל שַׂר הַגְּבוּרָה, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן דָּא נוּרִיאֵ"ל (נ"א אוריא"ל) שַׂר שָׁלוֹם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, רְפָאֵ"ל שַׂר שְׁכִינְתָּא, דְּתַמָּן פְּאֵר, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל כד יז) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ.

מָאן דְּלָא אִתְחַזְּיִין שִׁרְטוּטִין בֵּיהּ, לֵית לֵיהּ דְּיוֹקְנָא כְּלָל לְעֵילָּא, וְכוּתֵיהּ נָחִית לְתַתָּא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים סט כט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים, אֶלָּא אִם תָּב בִּתְיוּבְתָּא, דְּדָא אִשְׁתַּכַּח דְּלֵית לֵיהּ בַּמֶּה דְּיֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא, מָאן דְּשִׁרְטוּטִין דִּילֵיהּ רְכִיבִין כְּגַוְונָא דָּא // (נ"א \\) דָּא אַחֲזֵי דְּקָא אַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא חֲדָא, וְאִם תְּרִין שִׁרְטוּטִין מוּרְכָּבִין כְּגַוְונָא דָּא ⊜ (נ"א =), אַחֲזֵי תְּרִין גִּלְגּוּלִין, וְאִם תְּלַת שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ מוּרְכָּבִין, הָא אַשְׁלִים (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יְפַעֵל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וְאִם לֵית לֵיהּ שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ, וְאִית שִׁרְטוּטִין עַל קְרִיצִין דְּעַיְינִין, דָּא אַחֲזֵי עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ (עמוס ב א).

שִׁרְטוּטִין אִינּוּן בְּאַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, צִיּוּרִין בִּנְקוּדִין דְּאִינּוּן יו"ד ה"י וא"ו ה"י, וְצִיּוּרִין אִינּוּן בְּעַיְינִין בְּאוּדְנִין בְּאַנְפִּין בְּנוּקְבִין דְּחוֹטָמָא בְּפוּמָא, קְמ"ץ שִׁרְטוּט וְצִיּוּר, שִׁרְטוּט לְעֵילָּא וּנְקוּדָה לְתַתָּא, דָּא אַחֲזֵי עַל גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, דְּקָא נָחִית לְתַתָּא.

נִיצוֹץ אִיהוּ חַיָּה תְּחוֹת רָקִיעַ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל

(א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ, רָקִיעַ וַדַּאי עַל רֵישָׁא דְּחַיָּה, אִיהוּ קָמֵ"ץ, נִיצוּץ חַיָּה, רָקִיעַ לְעֵילָא מִינָּהּ, נִיצוֹץ אִיהוּ י' סָלִיק בְּאָת ו' דְּאִיהוּ רָקִיעַ, שִׁית זְמִנִין עֶשֶׂר וְאִתְעֲבִידַת ס, וּבָהּ (תהלים קמה יד) סוֹמֵךְ יהו"ה לְכָל הַנּוֹפְלִים, וְחַיָּה אִיהוּ סָמַךְ (נ"א אִיהִי י' סָמוּךְ) לָרָקִיעַ. רָקִיעַ עִם נִיצוֹץ אִיהוּ גִּלְגּוּל, רָקִיעַ בְּלָא נִיצוֹץ אִיהוּ גַּלְגַּל, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ גַּלְגַּל הוּא שֻׁחוֹזֵר בָּעוֹלָם, דְּאַחֲזִיר לְעָלְמָא, וְדָא פַּתָּח, וְלָא אִית לֵיהּ הַרְכָּבָה בְּגִלְגּוּל, דְּלֵית לֵיהּ חַיָּה דְּרָכִיב עֲלָהּ, וְדָא שַׁרְבִּיט הַכֹּכָב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כד יז) דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב, דָּרַךְ בֵּין שְׁתֵּי חַיּוֹת דְּאִינּוּן צֵר"י, וְאִתְעֲבִיד וַיְיצֶר, וּבְהוֹן קָא אַתְיָא בְּתֵרִין גִּלְגּוּלִין, וְדָא אָדָם דְּיִצִירָה, דְּקָמֵ"ץ אִיהוּ אָדָם דְּבְרִיאָה, וְכַד אָתָא בְּתַלַת גִּלְגּוּלִין דְּאִינּוּן סָגוֹ"ל, אִתְעֲבִיד שַׁלְשֶׁלֶ"ת מְשׁוּלָּשׁ בְּהוֹן, וְדָא אָדָם דַּעֲשִׂיָּה. וְהָכִי אִיהוּ שַׁרְבִּיט דְּכֹכָב, כַּד אִיהוּ עוֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי אוֹפַנִּים דְּאִינּוּן שְׂבָ"א, אִתְעֲבִיד שׁוּרָ"ק, דַּרְגָּ"א, וְאִינּוּן שַׁלְשֶׁלֶ"ת לְעֵילָא, בְּסָגוֹ"ל, בְּסָגוֹלְתָּ"א, דַּרְגָּ"א לְתַתָּא בְּשׁוּרָ"ק, שְׂבָ"א צֵר"י, חֹלֶ"ם כַּד אִסְתַּלִּיק בְּצֵר"י אִתְעֲבִיד סָגוֹלְתָּ"א, חִרֵ"ק דְּנָחֲתָא בְּצֵר"י אִתְעֲבִיד סָגוֹ"ל, וְכַד עָאל בְּשְׂבָ"א אִתְעֲבִיד שֻׁרֵ"ק, וְכֻלָּא נְקֻדָּה חֲדָא, חֹלֶ"ם אִיהוּ לְעֵילָא בְּסָגוֹלְתָּ"א, חִרֵ"ק אִיהוּ לְתַתָּא

בְּסָגוֹ"ל, שׁוּרֶק אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא כְּגַוְונָא דָּא ו, הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לב כט).
אַחֲזֵי גִלְגּוּלָא קַדְמָאָה יהו"ה, אַחֲזֵי גִלְגּוּלָא תִּנְיָנָא יְהוִ"ה (נ"א וי"ה וי"ה), אַחֲזֵי גִלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה יוּ הוּ וּוּ הוּ, (נ"א אִתְגַּלְיָא וְאַחֲזֵי גִלְגּוּלָא קַדְמָאָה יהו"ה גִּלְגּוּלָא תִּנְיָנָא תְּלַת י' י' י'), הַרְכָּבָה דְּכֻלְּהוּ תְּלַת אדנ"י, וְרָזָא דָּא י' י' י', חֹלֶ"ם חֵר"ק שׁוּרֶ"ק, תְּלַת יוּדִי"ן, אָמוֹן מוּפְלָא אָמוֹן נִסְתָּר אָמוֹן מְכוּסֶה, דְּאִתְרְמִיזוּ בְּהַאי שְׁמָא יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אָמוֹן מוּפְלָא דְּאִשְׁתְּמוֹדָע בְּכֻלְּהוּ, חַד שַׂרְיָא בְּנֶפֶשׁ הַזִּכָּרוֹן, וְתִנְיָנָא בְּנֶפֶשׁ הַמַּחֲשָׁבָה, וּתְלִיתָאָה בְּנֶפֶשׁ הַמְּצוּיָיר, דְּאִינּוּן תְּלַת מוֹחִין י' י' י', רִיהֲטָא (דף קכו ע"ב) דְּסָחִיר לוֹן כְּגַוְונָא דָּא ֶ אִיהִי קַרְקַפְתָּא דְּתִפְלִין, שִׁרְטוּטִין כְּגַוְונָא דָּא יַהֲוָ"ה, יהו"ה בְּהוֹן מֻלָּךְ הָא הָכָא שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא. עַיְינִין, בְּהוֹן וְאַתְּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, אַנְשֵׁי חַיִל בְּגַוְון חָזוֹר יִרְאֵי אלהי"ם בְּגַוְון סוּמַק, אַנְשֵׁי אֱמֶת בְּגַוְון יָרוֹק, שׂוֹנְאֵי בָצַע בְּבַת עַיִן דְּאִיהִי אוּכְמָא, וְדָא רָזָא דְּשַׁבָּת, ש תְּלַת עַנְפֵי תְּלַת גַּוְונִין דְּעֵינָא, בַּ"ת דְּשַׁבָּת דָּא בַת עַיִן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות לא טז) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹמֵר, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּאִינּוּן תְּרֵין שַׁבָּתוֹת, אִימָּא עִלָּאָה בִּתְלַת דַּרְגִּין, וְאִימָּא תַּתָּאָה בִּתְלַת דַּרְגִּין, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סִטְרִין

דְּאִינּוּן שִׁית דַּרְגִּין, עַיְינִין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּאַרַח מֵישַׁר בְּחִוּורוּ, אִלֵּין אִינּוּן עַיְינִין דְּרַחֲימוּ, וּבְהוֹן שְׁכִינְתָּא אִיהִי יָפָה כַּלְּבָנָה דְּלֵית בָּהּ פְּגִימוּ, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שיר א טו)

הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים.

וְאִית עַיְינִין דְּהַהוּא חִוְיָא אִיהוּ כָּרוּךְ בְּהוֹן, נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, וְלַאו מִסְתַּכְּלִין בְּאַרַח מֵישַׁר, בְּכָל מַה דְּאִסְתַּכַּל אִתְלַטְיָא. עֵינָא אִיהוּ כְּגַלְגַּל, גַּוְונָא חִוָּור כְּגַוְונָא דְּיַמָּא דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא, וְתִנְיָינָא כְּגַוְונָא דְּאַרְעָא, תְּלִיתָאָה כְּגַוְונָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, נְקוּדָה זְעֵירָא דְּבַת עַיִן אִיהִי כְּגַוְונָא דְּצִיּוֹן, דְּאִיהִי נְקוּדָה דְּעָלְמָא דְּמִתַּמָּן הוּשְׁתַּת עָלְמָא.

וְאִית בַּר נַשׁ דְּגַוְונָא דִּילֵיהּ תִּכֵּלֶת דְּאִיהוּ דּוֹמֶה לְרָקִיעַ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין תִּכֵּלֶת דּוֹמֶה לְיָם, וְיָם דּוֹמֶה לְרָקִיעַ, וְרָקִיעַ דּוֹמֶה לַכִּסֵּא הַכָּבוֹד. וּתְלַת גַּוְונִין אִינּוּן בְּעֵינָא חִוָּור אוּכָם תִּכֵּלֶת, לָקֶבֶל אֵשׁ דְּלַאו אִיהוּ שׁוֹרֵף, וְאֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְלָא אָכִיל, תְּלִיתָאָה דְּאִיהוּ תִּכֵּלֶת לָקֶבֶל אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְאָכִיל, רְבִיעָאָה לַבַּת אֵשׁ וְדָא שְׁכִינְתָּא בַּת עַיִן, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות ג ב) וַיֵּרָא מַלְאַךְ יהו"ה אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה דָּא בַּת עַיִן, וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ דָּא גַּוְון דְּעַל בַּת עַיִן דְּאִיהוּ גַּוְון תְּנְיָינָא, וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל גַּוְון תְּלִיתָאָה,

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסָרָה נָּא וְאֶרְאֶה וְגוֹמֵר (שם ג) גַּוְונִין חִוָּור דְּשַׁרְגָּא עִלָּאָה, וּבְתִלַת גַּוְונִין אִלֵּין אִתְאָחֲדַת (נ"א אִתְחַבְּרַת) בַּת עַיִן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וּבְהוֹן סָלְקָא בְּתִלַת צְלוֹתִין קַדָּם יהו"ה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת דָּא בַּת עַיִן שְׁכִינְתָּא דְּסָלְקָא בְּתִלַת אֲבָהָן דְּתַקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין, וּבְגִין דָּא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה בִּימִינָא דְּאִיהוּ אֵשׁ דְּלָא שׁוֹרֵף, דְּתַמָּן חָכְמָה דְּאִיהוּ מַבּוּעָא דְּמַיָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, דְּתָשַׁשׁ חֵילָא דְּאֶשָּׁא, דְּאִיהוּ גַּוְון חִוָּור דְּשַׁרְגָּא דְּלָא יְהֵא שׁוֹרֵף, וּנְקוּדָה דִּילָהּ קָמֵ"ץ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְקָמַץ הַכֹּהֵן (ויקרא ה יב), וְכַהֲנָא אִיהוּ לִימִינָא, קָמֵ"ץ נְקוּדָה דְּאָת י' מִסִּטְרָא דִּימִינָא לָא אִתְחַיַּיב נְקוּדָה אָחֳרָא.

הֵיא הָעוֹלָה גַּוְון תִּנְיָנָא דְּאִתְאַחִיד בִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה, בֵּיהּ סָלְקָא בְּרַתָּא לְגַבֵּי שְׁמָאלָא דְּתַמָּן ה' עִלָּאָה, וּבָהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וּבְגִין דְּאִתְּתָא מִתַּמָּן, אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אוֹקִירוּ נְשַׁיְיכוּ כִּי הֵיכִי דְּתִתְעַתְּרוּן, בְּגִין דְּמִצָּפוֹן אִינּוּן, (איוב לז כב) וּמִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וּנְקוּדָה דְּאִיהוּ מְחַיְיבָא לְאָת ה' מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא שְׁבָ"א, וְעָלַיְיהּ אִתְּמַר (ישעיה סו טז) כִּי בָאֵ"שׁ יהו"ה נִשְׁפָּט, עַל

מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר (ויקרא ו ב) דָּא גַּוְונָא דְּתֻכְלָּת, דְּאִיהוּ אֲחִיד בִּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית, וּבֵיהּ סָלְקָא שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית לָקְבֵל אֲמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְלִין כָּל הַלַּיְלָה, וּבְגִין דָּא תְּכֵלֶת דּוֹמֶה לָרָקִיעַ, דְּאִתְּמַר (בראשית א ו) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, דְּאַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּנְקוּדָה דְּרָקִיעַ חֹל״ם, וּמָאן רָקִיעַ דָּא ו׳ דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דָּא א רָקִיעַ, וְהַהוּא נִיצוֹץ חֹל״ם עֲלֵיהּ, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי מְחַיְּיבַת לְאָת ו׳, וְרָזָא דְּנְקוּדָה יְהוָה, וְרָזָא דְּמִלָּה רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁ״ק יהו״ה, (דברים י טו) כִּי בִי חָשַׁ״ק וַאֲפַלְּטֵהוּ (תהלים צד יד), כ״י ב״י רָזָא דְּשְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין, כ״י ב״י יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְגוֹמֵר (משלי ט יא).

וְאִית מָאן דְּאִיהוּ מְפָרֵשׁ אִלֵּין (דף קכז ע"א) תְּלַת גַּוְונִין בִּרְקִיעָא, דְּאִינּוּן חִוָּור וְאוּכָם וּתְכֵלֶת, חַד חִוָּור לְעֵילָּא מִן שְׁרַגָּא, וְחַד תְּכֵלֶת לְתַתָּא, אוּכָם בְּאֶמְצָעִיתָא אַפְרִישׁ בְּתַרְוַיְיהוּ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּ בְּקַדְרוּתָא דִּילֵיהּ, וְרָזָא דָּא מָארֵי מַתְנִיתִין אוּקְמוּהוּ כְּגַוְונָא דָּא, מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, כְּדֵי שֶׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן, מִיָּד דְּאִתְעַבַּר קַדְרוּתָא דְּשְׁמַיָּא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (ישעיה נ ג) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, מִיָּד נָהִיר שְׁמַיָּא וְאִשְׁתְּמוֹדָע אִיהוּ בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן, וְאִשְׁתְּמוֹדָע הָכָא תְּכֵלֶת מִסְטָרָא

דְּשְׁמָאלָא, לָבָן מִסְטָרָא דִּימִינָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אֶחָיד בְּתַרְוַיְיהוּ, וּבֵיהּ קוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בַּת עַיִן.

וְהָכִי קְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית צְרִיכִין לְיַיחֲדָא לָהּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּמָה דְּתַקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בַּכּוֹכָבִים דְּאִינּוּן בֵּינוֹנִים (כנויים), דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ, לֹא מִן הַכּוֹכָבִים הַנִּרְאִים בַּיּוֹם, וְלֹא מִן הַכּוֹכָבִים הַנִּרְאִים בַּלַּיְלָה, אֶלָּא מִן הַבֵּינוֹנִים, דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הָא הָכָא תְּלַת גַּוְונִין בִּשְׂרָגָא, שְׁכִינְתָּא נֵר דְּאִתְאֲחָדַת בְּהוֹן, (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, אוֹר דָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, דְּאִיהִי נִשְׁמַת אָדָם, דִּנְהִירַת עַל נֵר, עַל תַּרְוַיְיהוּ אִתְּמַר, (בראשית א טז) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם, וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה.

גַּוְון חִוָּור בֵּיהּ אי"ל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, גַּוְון תְּכֵלֶת כָּרְסַיָּא דְּדִין, דְּאִינּוּן אִימָּא עִלָּאָה אִימָּא תַּתָּאָה, אהי"ה אדנ"י, מֶלֶךְ דַּאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ יהו"ה יהו"ה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ל ד) מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע, וְאִינּוּן חָכְמָה וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מִסְטָרָא דְּדִין אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנִי אָמִית (דברים לב לט), וּמִסְטָרָא דְּכָרְסַיָּא דְּרַחֲמֵי אָמַר קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא וַאֲחַיֶּיהָ, וּבְגִין דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כַּד הֲווֹ מִסְתַּכְּלִין בְּגַוָּון תִּכֶלֶת דְּעֵינָא הֲווֹ מַעֲנִישִׁין בֵּיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּכָל מָקוֹם שֶׁנָּתְנוּ חֲכָמִים עֵינֵיהֶם אוֹ מִיתָה אוֹ עוֹנִי.

דְּבְגַוָּון חִוָּור מִתְלַבַּשׁ אֵ"ל מִן מִיכָאֵ"ל שַׂר הַחֶסֶד, וּתְחוֹתֵיהּ נָחָשׁ, וּפוֹרֵץ גָּדֵר יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ, בְּגַוָּון סוּמַק אִתְלַבַּשׁ גַּבְרִיאֵ"ל שַׂר הַגְּבוּרָה, וּתְחוֹתֵיהּ שָׂרָף, בְּגַוָּון יָרוֹק אִתְלַבַּשׁ אוּרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל שַׂר שָׁלוֹם, וּתְחוֹתֵיהּ עַקְרָב, בְּגַוָּון אוּכָם אִתְלַבַּשׁ רְפָאֵ"ל שַׂר דְּשְׁכִינְתָּא, וּתְחוֹתֵיהּ צְמָאוֹן.

וּבְכָל אֲתַר דַּהֲווֹ מִסְתַּכְּלִין בְּגַוָּון חִוָּור הֲווֹ מְחַיֵּי, וּבְזִמְנָא דְּאִסְתַּלַּק יהו"ה מִכָּרְסַיָּא דְּדִין וּמִכָּרְסַיָּא דְּרַחֲמֵי, לֵית תַּמָּן עוֹנְשָׁא וְלָא אַגְרָא, וּבְגִין דְּיהו"ה אִסְתַּלַּק בְּמַזָּלָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּאִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לָאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא הַכֹּל תָּלוּי בְּמַזָּל וְאַפִּילוּ סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵיכָל, מַה דַּהֲוָה קָרוֹב יהו"ה לְכָל קוֹרְאָיו, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בֵּיהּ (קהלת ז כד) רָחוֹק מַה שֶּׁהָיָה, וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, לֵית מָאן דְּאַשִּׂיג לֵיהּ אֶלָּא בְּחָכְמָה וּבִבְינָה, וּבְגִין דָּא כַּד אִסְתַּלַּק לְהַהוּא אֲתַר לָא מַשִּׂיגִין לֵיהּ בְּכָל סְפִירָן, אֶלָּא בַּחָכְמָה וּבִבְינָה,

דְּאִינּוּן י"ם י' חָכְמָה מ' בִּינָה, וּבְגִין דָּא רָחוֹק מַה שֶּׁהָיָה, וְעָמֹק עָמֹק מִ"י יִמְצָאֶנּוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (מלכים א ה כט) קְרוֹבִים אֶל יהו"ה אלהינ"ו.

וְכַד אִסְתַּכַּל דָּוִד בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא, וְחָזָא דְּאִסְתַּלַּק לְאַי"ן בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, אָמַר עֲלַייְהוּ (תהלים קכד א) אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי, אַי"ן א' כֶּתֶר עִלָּאָה י' חָכְמָה ן' בִּינָה, חָזָא דְּלָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין לֵיהּ, אֶלָּא בְּתַלַּת צְלוֹתִין דְּתַקִּינוּ אֲבָהָן, דְּאִתְקְרִיאוּ הָרֵי יהו"ה, אָמַר עֲלַייְהוּ אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי, עֶזְרִי מֵעִם יהו"ה, דָּא מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, וְכִסֵּא דִּין אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן, וְדָא יהו"ה דְּאִיהוּ מִלְּגָאו דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (ד"ה א כט) לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בַּעֲשַׂר סְפִירָן שַׁבַּח לֵיהּ דָּוִד, בְּגִין דְּאִיהוּ לְגוֹ מִכְּלְהוּ, וְאִיהוּ מִלְּבָר דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, וְאִיהוּ בֵּין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, לָא אִשְׁתַּנִּי בְּכָל אֲתַר.

אִית עַיְינִין מִכַּמָּה גַּוְונִין, כְּגוֹן אַרְגְּמַ"ן רְגָמַ"ן, ר' רְפָאֵ"ל, ג' גַּבְרִיאֵ"ל, מ' מִיכָאֵ"ל, ן' נוּרִיאֵ"ל, וְרָזָא דְּמִלָּה מֶרְכָּבוֹ אַרְגְּמַ"ן (שיר ה ו), א' אוֹר דְּנָהִיר בְּאִלֵּין אַרְבַּע גַּוְונִין, א' אוֹרפניא"ל וְאִיהוּ (דף קכז ע"ב) מטטרו"ן, אוֹר פְּנִיאֵ"ל, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי שַׂר הַפָּנִים, וְאִיהוּ רזיא"ל וְאִיהוּ אוּרִיאֵ"ל, דְּהָכִי סָלִיק לְחֶשְׁבַּן

רזיא"ל, וְאִיהוּ סָלִיק לְחָשְׁבַן רמ"ח פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּחָשְׁבַן אַבְרָהָ"ם, וְדָא מַלְאַךְ הַחֶסֶד, דְּמִתַּמָּן, אוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְאִיהוּ מְמוּנֶּה עַל רָזֵי אוֹרַיְיתָא, וְהוּא גָּלֵי עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, יָדַע מָה בַּחֲשׁוֹכָא, בְּגִין דְּחֹשֶׁךְ אִיהוּ לְבוּשָׁא דְאוֹר, וּבֵיהּ אֱלֹ"י דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ב) זֶה אֵלִ"י וְאַנְוֵהוּ, אוֹר הוּא רָ"ז, וְכָל מָאן דְּיָדַע בֵּהּ עֲלֵיהּ אִתְמַר (דניאל ד ו) וְכָל רָז לָא אָנֵיס לָךְ, וְאִיהוּ נָהִיר בְּגַוְונִין חִוָּור דְּעֵינָא, וְאִיהוּ נוּרִיא"ל נוּר דָּלִיק מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא, דְּתַמָּן רִי"וּ גְּבוּרָה, וּמִתַּמָּן פִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, כָּרְסַיָּא דְּרַחֲמֵי לִימִינָא כָּרְסַיָּא דְּדִינָא לִשְׂמָאלָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ וּבֵיהּ יהו"ה, דְּכָפַל שְׁמֵיהּ תְּרֵין זִמְנִין יהו"ה יהו"ה, וּמַשֶּׁה דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ כָּפַל שְׁמֵיהּ מַשֶּׁה מַשֶּׁה, וּבְגִין דָּא וְאַדְעֲךָ בְּ׳שֵׁ״ם (שמות לג יז) בִּתְרֵין שְׁמָהָן. עַיְינִין מְרַקְּמָן נְקִידִין בִּנְקוּדִין חִוּורִין, כְּגוֹן נְקוּדִין דְּעַל לוּלֵ"א, אִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ רַמַּאי אִיהוּ, וּמַאי דְּאִיהוּ בִּנְקוּדִין סוּמְקִין אוֹשִׁיד דְּמָא אִיהוּ, בִּנְקוּדִין יְרוֹקִין כַּעֲסָן אִיהוּ מִסִּטְרָא דְמָרָה, בִּנְקוּדִין אוּכְמִין גַּוְלָן אִיהוּ גַּנָּב, כָּל בִּישִׁין דְּעָלְמָא אִית בֵּיהּ, עַיְינִין עֲמִיקִין אִית בְּהוֹן עוֹמֶק טוֹב וְעוֹמֶק רָע, הַאי לָא יָדַע בַּר נַשׁ לְבֵיהּ, לְבֵיהּ עָמוֹק עָמוֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, אִם הוּא עוֹמֶק

טוֹב לָא יָכִיל בַּר נַשׁ לְמִנְדַּע חָכְמָתֵיהּ, וְאִם הוּא עַם הָאָרֶץ כַּמָּה עֲמוּקִין מַחֲשַׁבְתִּין דִּילֵיהּ בִּישִׁין, הַאי אִיהוּ קֶבֶר פָּתוּחַ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ה י) קֶבֶר פָּתוּחַ גְּרוֹנָם וכו', לְשׁוֹנָם עָמֶל וָאָוֶן, אִסְתַּמַּר מֵעֵינָא דָא, בְּכָל מַה דְּאִסְתַּכַּל אִתְלַטְיָא, אִיהוּ מִסְתַּכַּל לְתַתָּא לְמֶחְשַׁב כָּל מַחֲשָׁבִין בִּישִׁין, לֵית סוֹפָא לְרַשִׁיעוּתֵיהּ.

עַיְינִין גַּבְהָנִין בְּהִפּוּכָא, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (יחזקאל א יח) וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם וְגוֹמֵר, כְּמָה דְּעַיְינִין עַמִּיקִין אִינּוּן דִּינָא וּמוֹתָא, הָכִי עַיְינִין גַּבְהָנִין אִינּוּן חַיֵּי וְרַחֲמֵי, וְאִית עַיְינִין גַּבְהָנִין מִסְטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו א) כִּי גָאֹה גָּאָה, סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם, וְאִית מִנְּהוֹן דְּאִתְחַזְיָין גַּבֵּיהּ (נ"א דְּאִיתְחַזְיָין עַל גַּבֵּי) רוּחָא, וְאָחֳרָנִין דְּאִתְקְרִיאוּ גְּאוֹנִים בְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן עִקָּרָא לְעֵילָּא, וּבְגִין דָּא וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם, מִסְטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת ה ז) כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וְדָא מֻרְכָּבָה לְעֵילָּא מִן מֻרְכָּבָה, וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה כב א) מַשָּׂא גֵּיא חִזָּיוֹן מַה לָּךְ אֵיפֹה כִּי עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגוֹת, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּרָכְבִין עַל מֻרְכָּבוֹת.

וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן אִלֵּין אִינּוּן אוֹפַנִּים, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּאַתְוָון, וְגֹבַהּ לָהֶם אִלֵּין אִינּוּן שְׂרָפִים דְּאִינּוּן

לָקֳבֵל טַעֲמֵי דְּלְעֵילָא, כְּתִרִין עַל אַתְוָון, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם אִלֵּין נְקוּדִין, דְּאַתְוָון מְלֵאוֹת עֵינַיִם מִנַּיְיהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה ד י) עֵינֵי יהו"ה הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ, מַאי לְאַרְבַּעְתָּם, אִלֵּין תְּלַת חֵיָוון, אינוּן דְּאִתְקְרִיאוּ בִּשְׁמָא דְיהו"ה, תְּלַת זִמְנִין כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה יהו"ה יהו"ה, אִלֵּין אינוּן אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל סְטַר לְכָל חַיָּה, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם כְּגַוְונָא דָּא S הָא הָכָא שִׁבְעִים וּתְרִין עַיְינִין דְּאִינוּן לָקֳבֵל שִׁבְעִים סַנְהֶדְרִין, וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל גַּבֵּיהוֹן, אִלֵּין אִינוּן וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם. (דף קכח ע"א) כְּגַוְונָא דָּא הָא הָכָא חָמֵשׁ וְאַרְבְּעִין עַיְינִין כְּחֻשְׁבַּן אָדָם וְאִינוּן יה"ו הו"י וה"י. וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עַל גַּבֵּי חֵיָוון וּמַשְׁרְיָין כֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וְגֹבַהּ לָהֶם דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי עַל גַּבֵּי אוֹפַנִּים, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית סְפִירָן עַל גַּבֵּי חֵיָוון, דְּאִיהוּ כְּלִיל לוֹן מִטַּטְרוֹ"ן, וְדָא אִיהוּ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם (קהלת ה ז), אִלֵּין אִינוּן אַבָּא וְאִמָּא, כְּתִרָא עַל רֵאשֵׁהוֹן, דְּאִינוּן עַל גַּבֵּי שְׂרָפִים דְּתַלְיָין מִכָּרְסַיָּא.

וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן דָּא אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי עַל גַּבֵּי סְפִירָן דְּאִינּוּן תְּחוֹתָהּ, דְּמִינָהּ כָּל אַתְוָון, וְגַבָּהּ לָהֶם דָּא חָכְמָה, דְּמִתַּמָּן נְקוּדִין, וְיִרְאָה לָהֶם דָּא כִּתְרָא דְּתַמָּן טַעֲמֵי, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם, אִינּוּן אוֹר צַח אוֹר מְצוּחְצָח אוֹר קַדְמוֹן, וְכַמָּה נְהוֹרִין דְּתַלְיָין מִנַּיְיהוּ דְּנָהֲרִין מִלְּגָאו, כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא.

וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן אִלֵּין אִינּוּן שִׁבְעָה גִּלְדֵי עֵינָא, דְּאִינּוּן דָּא עַל גַּב דָּא כְּגִלְדֵי בְצָלִים, וְגַבָּהּ לָהֶם דָּא עֵינָא דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל גַּוָּונִין, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם אִלֵּין כַּנְפֵי עֵינָא וְעַפְעַפֵּי וּכְרוּבֵי עֵינָא, דְּאַרְבַּע גַּוָּונִין אִית בְּעֵינָא לָקֳבֵל אַרְבַּע אַנְפִּין דְּכָל חַיָּה, וּתְרֵין כַּנְפֵי עֵינָא דְּאִינּוּן עַפְעַפַּיִם, וּתְרֵי כְּרוּבֵי עֵינָא, אִינּוּן לָקֳבֵל אַרְבַּע גַּדְפִּין דְּכָל חַיָּה, וּבְאִלֵּין אַרְבַּע גַּוָּונִין דְּעֵינָא נָהֲרִין אַרְבַּע אַתְוָון יהו"ה, וּבְאַרְבַּע כַּנְפֵי עֵינָא נָהִיר אדנ"י, דָּא אִיהוּ כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם (שם) אִלֵּין אִינּוּן יהו"ה אהי"ה אַבָּא וְאִימָּא.

וְעוֹד עַיְינִין גְּבוֹהִין מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְעַיְינִין עֲמִיקִין מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דָּא עָנָו וְדָא בַּיְישָׁן, מִסִּטְרָא אָחֳרָא דָּא גַּס רוּחַ וְדָא עַז פָּנִים, כְּרוּבֵי עֵינָא וְעַפְעַפֵּי עֵינָא עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפּוֹרְתָּא דְּעֵינָא, תִּלַת גַּוָּונִין דְּעֵינָא אִינּוּן אהי"ה יהו"ה

אדנ"י, כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל, וְאִינּוּן יְחוּדָא בְּרָכָה קְדוּשָׁה, וְסִימָן יַ"עֲנֵנוּ בְּ"יוֹם קָ"רְאֵנוּ (תהלים כ י), דְּהָכִי סָלִיק חֶשְׁבַּן תְּלַת שְׁמָהָן אִלֵּין כְּחוּשְׁבַּן יב"ק, אהי"ה כֶּתֶר עִלָּאָה, יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אדנ"י שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אדנ"י כְּלָל (נ"א יהו"ה), אהי"ה פְּרָט, יהו"ה (נ"א אדנ"י) וּכְלָל.

וְעוֹד עֵינָא כְּגַוְונָא דְּגוּפָא, תְּרֵין כְּרוּבִין דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דִּתְרֵין שׁוֹקִין, תְּרֵין עַפְעַפֵּי עֵינָא לָקְבֵל תְּרֵין דְּרוֹעִין, אִלֵּין מְסַכְּכִין וְאִלֵּין פָּרְחִין, וְאִית כְּרוּבֵי עֵינָא רַבְרְבִין וְעֵינָא זְעֵירָא וְאִית כְּרוּבֵי עֵינָא זְעֵירִין וְעֵינָא רַבְרְבָא, בְּגִין דָּא אָמַר לְאַהֲרֹן וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד (ויקרא ו ג), וְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, מַאי מִדּוֹ כְּמִדָּתוֹ, הָכִי צְרִיכִין לְבוּשֵׁי עֵינָא דְּאִינּוּן כְּרוּבֵי עֵינָא, דְּאִינּוּן דּוּ פַּרְצוּפִין כְּתָנוֹת עוֹר, דִּיהוֹן כְּמִדָּה דְּעֵינָא.

וּבְגִין דָּא (דברים כה יג) לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּבֵיתְךָ אֵבֶן וָאָבֶן אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה, דְּגוֹדָל אִיהוּ מִדָּה לְעַיְינִין לְחוֹטָמָא לְשַׁפְוָון לְאוּדְנִין לְפוּמָא, הַאי אִיהוּ מִדָּה דְּכֹלָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא (שמות כו ב) מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעוֹת, וְעַל כַּנְפֵי עֵינָא אִתְּמַר (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, אִלֵּין אִינּוּן גַּוְונֵי עֵינָא, וְלָקְבֵל תְּרֵין כַּנְפֵי עֵינָא אִינּוּן תְּרֵין שַׁפְוָון דְּפָתְחִין וְסָגְרִין, וּלְקִבְלַיְיהוּ תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וְעֵינָא

לָקְבֵל לִבָּא דְּאִיהוּ אֵשׁ לוֹהֵט, וּבְכַנְפֵי רֵיאָה רוּחָא דְּנָשִׁיב בְּהוֹן, עֲלַייְהוּ אִתְמַר עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת. וְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר בָּרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל, וְאִם תִּשְׁכַּח עַיְינִין חַד זְעֵיר וְחַד רַבְרְבָא, לַאו אִיהוּ דָּא בַּמִּשְׁקָל וּבְמִדָּה, שַׁקְרָן אִיהוּ, אִסְתַּמַּר מִינֵּיהּ, אוֹ אִם עַיְינִין רַבְרְבִין וּפוּמָא זְעֵירָא, וְחוֹטָמָא אֲרִיכָא וְאַנְפִּין זְעֵירִין, (נ"א עֲקִימִין) דְּלָא אָזְלִין כְּלְהוֹן בְּמִדָּה, עַיְינִין וְחוֹטָמָא וְאַנְפִּין וּפוּמָא, עַוְלָן אִיהוּ דָּא, וּבְגִין דָּא לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה וְגוֹמֵר (ויקרא יט לה), בַּמִּדָּה דָּא מִדָּה דְּשִׁיעוּר קוֹמָה. (דף קכח ע"ב) דְּכָל מָאן דְּלָא אִיהוּ בַּעַל מִדּוֹת, אַכְחִישׁ שִׁעוּר קוֹמָה דִּלְעֵילָּא, וְלָא אִתְנְטִיל מִתַּמָּן, דַּעֲשַׂר סְפִירָן דִּלְעֵילָּא כְּלְהוּ אָזְלִין בַּמִּדָּה מִסְטָרָא דְּאָת י', וּבַמִּשְׁקָל מִסְטָרָא דְּאָת ו', תְּרֵי מֹאזְנֵי הַשֶּׂקֶל אִינּוּן ה' ה', מִדָּה אַחַת.

תָּא חֲזִי י' אִיהוּ רֵישָׁא, וְאִיהוּ מִדָּה דְּעַיְינִין דְּאוּדְנִין דְּאַנְפִּין דְּתֵרִין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, מִדָּה דְּפוּמָא, שֶׂקֶל הַקֹּדֶשׁ דָּא ו', שֶׂקֶל דְּגוּפָא, כַּנְפֵי הַשֶּׂקֶל ה' אֶצְבָּעָן דְּיָמִינָא וְה' דְּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דְּשְׂמָא דְּיהו"ה אִיהוּ מִדָּה וְשִׁעוּר וּמִשְׁקָל, אָמַר קְרָא (ויקרא יט לה) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׂוּרָה, וּכְגַוְונָא דָּא לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ אֶבֶן וָאָבֶן גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה (דברים כה יג), מַאי כִּיס הָכָא דָּא פוּמָא.

(דף קכח ע"ב)

אַדְהָכִי הָא סָבָא עִלָּאָה אִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר וְהָא אִם עַיְינִין שְׁקִילִין הָא אִינּוּן בַּמִּדָּה, אֲבָל אִם אִינּוּן עַיְינִין רַבְרְבָן וְשִׁפְוָון וְעֵירִין לָא אַכְחִישׁ מִדָּה, אֶלָּא אִם עַיְינִין דָּא רַב וְדָא קְצִר, דָּא עָב וְדָא כָּחוּשׁ, אוֹ אַנְפִּין דָּא אֲרִיךְ וְדָא קְצִר, דָּא עָב וְדָא כָּחוּשׁ, אֶלָּא בָּתַר דְּזִיווּגִין שְׁקִילִין כָּל חַד לְמִינֵיהּ, וַדַּאי לָא אַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

ב׳ בְּתוֹסֶפֶת, תְּרֵין כִּיסּוֹת פִּימָא וְלִבָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין עֲלַיְיהוּ, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, דְּוַדַּאי אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, דְּאִיהוּ יֵימָא חַד בְּלֵב וְחַד בְּפֶה, מָאן דְּאִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי אִיהוּ תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, פִּימָא וְלִבָּא שָׁוִים, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, אֲבָל אָחֳרָא דְּאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ דְּלַאו פִּימֵיהּ וְלִבֵּיהּ שָׁוִין, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם ב יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, דְּוַדַּאי דָּא אִיהוּ עִרְבּוּבְיָא בִּישָׁא, דְּמִשַּׁקֵּר מוֹנַיְיטָא דְּמַלְכָּא, דְּמְעָרֵב כַּסְפָּא בַּעוֹפֶרֶת. וְדָא הַוָּה חֵטְא דְּחַוָּה דְּהִטִּיל בָּהּ נָחָשׁ זוּהֲמָא, דְּאִיהוּ עוֹפֶרֶת דְּאִתְעָרֵב בְּטִפָּה (נ"א בְּכַסְפָּא) חִוּוֹרָא כַּסְפָּא מְזוּקָק, וְלָא אִתְדַּכֵּי זוּהֲמָא מִנַּיהּ עַד דְּאָתָא אַבְרָהָם וְעָאל בְּנוּרָא וְאִתְלַבַּן

כַּסְפָּא, וְנָפִיק עוֹפֶרֶת לְבָר דְּאִיהוּ יִשְׂמָעֵאל, וְאִתְמַר בְּאָדָם מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, אִתְעָרֵב עִרְבּוּבְיָא בְּדַהֲבָא, אִצְטְרִיף בְּיִצְחָק, וְאַפִּיק זוּהֲמָא לְבָר וְדָא עֵשָׂו, בְּיַעֲקֹב נָח וְאִשְׁתָּרֵשׁ וְאַפִּיק תּוֹלָדִין, וְאִתְרַבֵּי עֵץ הַחַיִּים בְּעַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי.

עַיְינִין בְּעִגּוּלָא מִסְטָרָא דְּאָת י', בַּאֲרִיכוּ מִסְטָרָא דְּאָת ו', כַּנְפֵי עֵינָא אִינּוּן ה"ה, בְּאַרְבַּע אַתְוָון אִלֵּין אִיהוּ עֵינָא בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׁוּרָה, וְהָכִי כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר בֵּיהּ תִּשְׁכַּח יהו"ה, דְּאָזִיל בַּמִּדָּה וּבַמִּשְׁקָל, וְאִיהוּ בַּמִּדָּה וּבַמִּשְׁקָל דְּדִבּוּרָא, קָלָא אִיהוּ שֶׁקֶל, מִדָּה דִּבּוּר, כַּנְפֵי תִּקְלָא תְּרֵין הֲבָלִין דְּאִינּוּן אֲמִירָה וּקְרִיאָה.

גַּוְונִין דְּעֵינָא, חִוָּור לְבָנ"ה סוּמָק מַאֲדִי"ם, יָרוֹק חַמָּ"ה, אוּכָם שַׁבְתַּא"י, תְּכֵלֶת צֶדֶ"ק, וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּחֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת יְסוֹד וּמַלְכוּת, תְּרֵי כְּרוּבֵי עֵינָא נֶצַח וְהוֹד לְקִבְלַיְיהוּ נֹגַ"ה כֹּכָ"ב, כְּגַוְונָא דְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ, הָכִי אִינּוּן מִסְטָרָא אָחֳרָא.

שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת אִינּוּן שֶׁבַע כְּפוּלוֹת ב'ג'ד כ'פ'ר'ת כְּגַוְונָא דָּא ב ב ג ג ד ד כ כ פ פ ר ר ת ת, דִּינָא רַפְיָא וְדִינָא קַשְׁיָא, וּבְהוֹן וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב

(יחזקאל א יד), רָצוֹא בְּדָגֵ"שׁ וָשׁוֹב בְּרָפֵ"ה, וְאִינּוּן דִּינָא וְרַחֲמֵי, וְהָכִי אִינּוּן מִסְטָרָא אָחֳרָא שֶׁבַע כְּפוּלוֹת, לְקִבְלַיְיהוּ שֶׁבַע רְקִיעִין שֶׁבַע אַרְעִין, וְאִינּוּן שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת (זכריה ד ב), וְהָכִי אִינּוּן שֶׁבַע תַּרְעִין דְּגֵיהִנָּם וְשֶׁבַע הֵיכָלִין, מַלְיָין נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וַחֲשׁוֹכָא, דְּמִתַּמָּן הֲוָה מִתְנַבֵּא בִּלְעָם חַיָּיבָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה נא ו) כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה, וְכֹכְבַיָּא דִּלְהוֹן עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם לד ד) וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם (תהלים קב כז), הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַּעֲמוֹד, וּבַאֲבוּדָא דִּלְהוֹן (שם צו יד) יִ֭שְׂמְחוּ הַ֣שָּׁמַיִם וְ֭תָגֵל הָ֣אָרֶץ דְּאִתְבְּרִיאוּ בִּשְׁמָא דְּיהו"ה.

אַנְפִּין אִינּוּן בְּאַרְבַּע גַּוְונִין, אִית בַּר נַשׁ (דף קכט ע"א) דְּאַנְפּוֹי חִוּורִין מִסְטָרָא דְּאַנְשֵׁי חַיִל, וְאִית בַּר נַשׁ דְּאַנְפּוֹי סוּמְקָא מִסְטָרָא דְּיִרְאֵי אלהי"ם, וְאִית בַּר נַשׁ דְּאַנְפּוֹי יְרוֹקִין מִסְטָרָא דְּאַנְשֵׁי אֱמֶת, וְאִית בַּר נַשׁ דְּאַנְפּוֹי אוּכְמִין מִסְטָרָא דְּשׁוֹנְאֵי בָצַע, לְקִבְלַיְיהוּ אַרְבַּע אָחֳרָנִין מִסְטָרָא דְּמִסְאֲבוּ כֻּלְּהוּ חַשׁוֹכִין, אַנְפִּין מִסְטָרָא דִּימִינָא בִּישָׁא עוֹפָרֶת, דְּמִתְרַבְּין מִלֵּיחָה חִוּורָא, אִינּוּן עָבִים וְגַסִּים, וְעֵינּוֹי גַּסִּים וְעָבִים, וְגוּפֵיהּ עָב וְגַס, מִסְטָרָא דִּימִינָא מוֹחָא, חִוּורָא כְּכַסְפָּא, זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי (ישעיה מא ח), וּמָאן דְּאִיהוּ אַנְפּוֹי וְגוּפֵיהּ וְכָל אֵבָרִין

דִּילֵיהּ גַּסִּין וְעָבִים, אִיהוּ עָצֵל כָּבֵד חָשׁוּךְ, וּמִסְטְרָא דְּהַאי לֵיחָה אִתְּמַר בְּאַבְרָהָם (בראשית טו יב) וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם, וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדוֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו, וְהַאי לֵיחָה אִיהִי זוּהֲמָא דְּהִטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה, וּמִסְטְרָא דִּילֵיהּ תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה (שמות ה ט), וּמִסְטְרָאָה וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה (שמות ה ט), וּמִסְטְרָאָה וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה (שם ט ז) וַעֲבָדָיו, וְאִיהִי כּוֹבֶד הַמַּס וְכוֹבֶד הַמְּלָאכָה.

אַנְפִּין יְרוֹקִין, אִינּוּן מִסְטְרָא דְּמָרָה, יְרוֹקִין חֲשׁוֹכִין, וְהַאי בַּר נַשׁ אִיהִי קַל, בְּהִפּוּכָא דְּלֵיחָה דְּאִיהִי כְּבֵדָה, הַאי קַל וְהַאי כָּבֵד, הַאי פֻּתִּי לְבִישׁ וְהַאי פִּקְחָא לְבִישׁ, הַאי מַזְקִין בִּמְהִירוּ וְאַקְדִּים בְּסֵיבוּ, וְהַאי קַשִּׁישׁ בְּסֵיבוּ, וְאִיהוּ מְאוּחָר בְּסֵיבוּ, הַאי אִתְעֲבַד פֻּתִּי לְמִפְתֵּי בְנֵי נָשָׁא בְּרַמָּאוּת, בְּגִין דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי דְּמִפַּתֵּי לִבְנֵי נָשָׁא, אִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ, וְהַאי יְרוֹקָא פִּקִּיחָא לְבִישׁ, הַאי כָּל מַה דְּאִית בְּלִבֵּיהּ שָׁפִיךְ לְבָר, וְהַאי גָּנִיז לוֹן לְגָאו, הַאי כָּל עוֹבָדוֹי בְּעִכּוּבָא, וְדָא כָּל עוֹבָדוֹי בִּמְהִירוּ, וְאִיהוּ יָבֵשׁ גּוּפָא וְאַנְפִּין וְכָל אֵבְרִין דִּילֵיהּ, בְּהִפּוּכָא דְּאָחֳרָא, בְּגִין דְּגֵיהִנָּם דְּאִיהִי מָרָה יְרוֹקָא אוֹקִיד בֵּיהּ דְּאִיהִי כֹּעֶס, כַּעְסָן אִיהוּ וַדַּאי, דְּאוֹקִיד בֵּיהּ נוּרָא לְפוּם שַׁעְתָּא וּמִיָּד שָׁכִיךְ, הָכִי כָּל עוֹבָדוֹי בָּעֵי לְמֶעֱבַד בִּמְהִירוּ, וְאָחֳרָא דְּאִיהוּ כָּבֵד בְּנַחַת, דָּא בְּהִפּוּכָא

דְּדָא, דָּא נָחָשׁ וְדָא שָׂרָף, דָּא מַיָּא וְדָא אֶשָּׁא, מַיָּא דְּמֵי טוֹפָנָא דְּחָבִיל כָּל בִּשְׂרָא, הַאי אָחָרָא מְנִיהּ גְּפִרִית וָאֵשׁ. אַנְפִּין סוּמְקִין מִסְטָרָא אָחָרָא, הַאי אִתְחַזֵּי בֵּינוֹנִי לָא גַּס וְלָא יָבֵשׁ, הַאי אִתְאַדַּם מִסְטָרָא דְּמַאְדִּים, אוֹשִׁיד דְּמָא אִיהוּ, אִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ, וּתְרִין אִינּוּן בְּהִפּוּכָא סוּמָק וְאוּכָם, דָּא בֵּינוֹנִי בְּמַתְקְלָא, וְדָא בְּהִפּוּכָא מִסְטָרָא אָחָרָא, דָּא שַׁמְחָן וְדָא עֲצִיב, שַׁמְחָן מִסְטָרָא דְּדָם, שְׂחוֹק הַכְּסִיל, וְדָא עֲצִיב מִסְטָרָא דְּמָרָה אוּכְמָא, דָּא גָּזֵיל וְשֶׁפֵיךְ דְּמָא, וְאִיהוּ וַוּתְרָן, וְדָא כָּנִישׁ קוֹבֵץ עַל יָד.

מִסְטָרָא דְּדַכְיוּ בְּהִפּוּכָא, אַנְשֵׁי חַיִל אַנְפִּין חִוּורִין מִסְטָרָא דְּמוֹחָא, יִרְאֵי אלהי"ם מִסְטָרָא דְּלִבָּא, אַנְשֵׁי אֱמֶת מִסְטָרָא דְּפִימָא, שׂוֹנְאֵי בָצַע מִסְטָרָא דְּגוּפָא, וְהָא אוּקְמוּהָ אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אלהי"ם אַנְשֵׁי אֱמֶת שׂוֹנְאֵי בָצַע מִסְטָרָא דְּאדנ"י, שִׁעוּר וּמִדָּה דְּלִהוֹן יהו"ה מִלְּגָאו וּמִלְּבָר, י' אִתְלַבַּשׁ בְּאַנְשֵׁי חַיִל וְדָא מוֹחָא דְּתַמָּן חָכְמָה, ה' בִּירְאֵי אלהי"ם דְּאִיהוּ לִבָּא, וְתַמָּן דְּחִילוּ וּרְחִימוּ דְּאִינּוּן י"ה בִּימִינָא וּבְשִׂמְאלָא, וְאִינּוּן נִסְתָּרוֹת בְּמוֹחָא וּבְלִבָּא, ו' אִתְלַבַּשׁ בְּפִימָא מִסְטָרָא דְּאִלֵּין דְּאִינּוּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, ה' אִתְלַבַּשׁ בְּגוּפָא

מִסְטָרָא דְּאִלֵּין שׁוֹנְאֵי בָצַע, וְאִינוּן תּוֹרָה וּמִצְוָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר וְהַ׳נִּגְלוֹת.

אַנְפִּין עֲגוּלִין מִסְטָרָא דִּנְקוּדֵי, דְּאִינוּן קָמֵ״ץ פַּתָ״ח צֵרֵ״י סֶגוֹ״ל שְׁבָ״א חֹלֶ״ם חִרֵ״ק שֻׁרֵ״ק שׁוּרֵ״ק, מַלְכוּת עִגּוּלָא דְּכֻלְּהוּ. תָּא חֲזִי, תֵּשַׁע זְמִנִין יהו״ה, בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה נְקוּדָה דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ יהו״ה בַּמַּלְכוּת בִּלָּא נְקוּדָה, וְאִלֵּין אִינוּן נְקוּדִין דִּמְחַיְּיבִין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, תֵּשַׁע נְקוּדִין אִינוּן חַד יהו״ה בְּקָמֵ״ץ, תִּנְיָינָא יהו״ה בְּפַתָּח, תְּלִיתָאָה יהו״ה בְּצֵירֵ״י, רְבִיעָאָה יהו״ה בְּסֶגוֹ״ל חֲמִשָּׁאָה יהו״ה בִּשְׁבָ״א, (דף קכט ע"ב) שְׁתִיתָאָה יהו״ה בְּחֹלֶ״ם, שְׁבִיעָאָה יהו״ה בְּחִירֵ״ק, תְּמִינָאָה יהו״ה בִּשְׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת, תְּשִׁיעָאָה יהו״ה בְּשׁוּרֵ״ק, מַלְכוּת יהו״ה כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ. קָמֵ״ץ אִתְקְרֵי בִּנְקוּדָה דָּא ָ מִסְטָרָא דְּכֶתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ סָתִים כְּקָמֵ״ץ, דְּאִיהוּ סָתִים בְּמַחֲשָׁבָה, דְּלָא יָדַע בַּר נַשׁ מַה דְּאִית בְּגַוֵּיהּ, וּמָאן דְּאִיהוּ לְגוֹ סָתִים בְּמַחֲשָׁבָה, עִלַּת הָעִלּוֹת קָרִינָן לֵיהּ.

וְאִתְקְרֵי פַּתָ״ח כְּנִקוּדָה דָּא — מִסְטָרָא דְּחָכְמָה, דְּבָהּ אִתְפַּתַּח וְאִתְגַּלְיָיא מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, כְּגַוְונָא דָּא לְעֵילָּא כְּדְיוֹקְנָא דָּא א, לְתַתָּא כְּדְיוֹקְנָא דָּא א וּתְרִין נְקוּדִין אִתְגְּלִיאוּ בְּאִימָּא, בְּכֶתֶר עִלָּאָה סְתִימִין אִינוּן, וְאִתְעֲבִידוּ צֵרֵי יְהֹוָה, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ב ז)

וַיִּיצֶר יהו"ה, כִּי בְיָ"ה יהו"ה צוּר עוֹלָמִים (ישעיה כו ד),
צְיֵיר תְּרֵין עָלְמִין עָלְמָא דֵין וְעָלְמָא דְאָתֵי.
סָגוֹ"ל דָּא חֶסֶד, בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא אִיהוּ סָגוֹלְתָ"א לְעֵילָא,
סָגוֹ"ל לְתַתָּא, סָגוֹלְתָּא וּרְחִימָא מִסְטָרָא
דִימִינָא, שְׁבָ"א כְּגַוְונָא דָּא מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, כִּי
בָאֵ"שׁ יהו"ה נִשְׁפָּט (שם סו טז), וַתִּפּוֹל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם (איוב א
טו), שְׁבָה עַמְדִי (בראשית כט יט) דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דְאִתְקְרֵי
שְׁבָ"א מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא. וְאִתְקְרֵי חֹל"ם כְּגַוְונָא דָּא
מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל
(שם מט כד), אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה (תהלים קיח
כב), כָּל מַרְגְּלִיתָא יַקִּירָא אִיהִי בְּחֹל"ם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב
(שמות כח יט) לֶשֶׁם שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה, וּבֵיהּ וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם (בראשית
מא מא).

חֵר"ק אִתְקְרֵי מִסְטָרָא דְשׂוֹקָא יְמִינָא כְּגַוְונָא דָּא בֵּיהּ
חֲקִירָה, הַחֵקֶר אֱלוֹ"הַ תִּמְצָא (איוב יא ז), וְאִיהוּ
קֶרַח הַנּוֹרָא, קֶרַח מֵהַהוּא נוֹרָא (יחזקאל א כב) דְּאִיהוּ עַמּוּדָא
דְאֶמְצָעִיתָא. שֵׁר"ק הוֹד אִתְקְרֵי, כְּגַוְונָא דָּא יְהֹוָה,
מִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא שֵׁר"ק, קֶשֶׁר הַמֻּרְכָּבָה, וְאִיהוּ
הוֹד דְּמֹשֶׁה, בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּימוּ חֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע
הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית (שמות כו כז), כְּחוּשְׁבַּן ה' דִּילֵיהּ, אִשְׁתָּאַר

ו"ד דו פַּרְצוּפִין, עֲלֵיהּ אִתְמַר (שם טז) **עֶשֶׂר אֲמוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, קֶרֶשׁ, קֶרֶשׁ.**

שׁוּרֶק יוהוּוהוּ, דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ קוֹשֶׁר הַמֶּרְכָּבָה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ד"ה א כט יא) **כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְדָא דְּמִתַּרְגְּמִינָן דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר** (ירמיה ב כא) **וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלָּהּ זֶרַע אֱמֶת, זֶרַע אֱמֶת הוּא וַדַּאי, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (מיכה ז כ) **תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, אִיהוּ זֶרַע, וּשְׁכִינְתָּא עֵזֶר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית ב יח) **אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ, כָּל אִלֵּין נְקוּדִין אִתְחַיִּבוּ בִּשְׁמָא** (נ"א אִתְחַיִּב שְׁמָא) **קַדִּישָׁא מִסְטָרָא דְּתֵשַׁע סְפִירָן, וּמַלְכוּת כְּלִילָא דְּכֻלְּהוּ, אַהֲבַת כְּלוּלְתָּיִךְ** (ירמיה ב ב), **הָא הָכָא אַנְפִּין עִגּוּלִין דִּלְעֵילָּא, נְקִידִין בִּנְקוּדִין.**

וְאִית אַנְפֵּי רַבְרְבֵי, וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי, אַנְפִּין דְּרַחֲמֵי, וְאַנְפִּין דְּזַעַם, דִּבְהוֹן וְאֵ"ל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם (תהלים ז יב), **וּבְגִין דָּא אָמַר לְמֹשֶׁה הַמְתֵּן לִי עַד שֶׁיַּעַבְרוּ פָּנִים שֶׁל זַעַם, וּמִיָּד וַיַּעֲבֹר יהו"ה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא, יהו"ה יהו"ה אֵ"ל רַחוּם וְחַנּוּן** (שמות לד ו), **דְּאִינּוּן בְּרָזָא דְּאָת וָא"ו, תְּלַת עֲשַׂר מְכִילָן, א' דִּבְאֶמְצָעִיתָא דְּוָא"ו אֹרֶךְ אַפַּיִם מַאי אַפַּיִם דִּילֵיהּ ו"ו, דִּבְהוֹן מַאֲרִיךְ אַנְפִּין עַל חַיָּיבַיָּא, וּמְרַחֵם עַל עָלְמָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר** (במדבר ו כה)

יָאֵר יהו"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ, יִשָּׂא יהו"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ, ה' ה' אִינוּן גַּוְונִין דְּאַנְפִּין חִוָּור וְסוּמַק, וְחוֹטָמָא אִיהוּ אֲרִיךְ אַנְפִּין, יו"ד פִּימָא כְּלָלָא דְתִלַת דַּרְגִּין, י' חוּט בְּעִגּוּלָא, ו' לָשׁוֹן, ד' כְּלָלָא דְאַרְבַּע תִּקּוּנִין שִׁפְוָון וְשִׁינַיִם וְחֵךְ וְגָרוֹן.

תָּא חֲזִי אִתְמַר בְּאָדָם (איוב יד כ) מְשַׁנֶּה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ, וּמָאן גָּרִים לֵיהּ שִׁנּוּיָא דְאַנְפִּין, לְשַׁנָּאָה לֵיהּ דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדָעָן בֵּיהּ מָארֵי דְּדִינָא, הַאי אִיהוּ שִׁנּוּי מָקוֹם שִׁנּוּי הַשֵּׁם שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. וְעוֹד נְקוּדִין אִינוּן סְגוֹלִין נָהֲרִין (נ"א בַּהֲדֵין) נְקוּדָה דְאוֹרַיְיתָא, וְאִינוּן נְעָנוּעִין דְּאַתְוָון, לָקֶבֶל פִּרְקִין וְעַרְקִין, דְּאִינוּן נְעָנוּעִין דְּאֲבָרִין דְּגוּפָא. וְאִתְקְרִיאוּ בְּאִלֵּין שְׁמָהָן, ק"דומיאל (נ"א ק"דמיאל) (ס"י קמואל) מ"לכיאל צ"וריאל הָא קָמֵץ בְּאַתְוָוי, פ"דאל ת"ומיאל ח"סדיאל הָא פַּתָח, צ"וריאל ר"זיאל י"ופיאל הָא צֵרֵי, ס"מטוריה (דף קל ע"א) ג"זריאל (נ"א ג"בריאל) ו"ענאל ל"מואל הָא סֶגוֹל, ש"מעיאל ב"רכיאל א"הניאל הָא שְׁבָא, ח"ניאל ל"הריאל (נ"א ל"הדיאל) מ"חניאל הָא חֹלֶם, ח"זקיאל ר"הטיאל ק"רשיאל (נ"א ק"דושיאל) הָא חֵרֶק, ש"מועאל ר"עמיאל ק"ניאל הָא שֻׁרֶק, ש"משיאל ר"פאל ק"דשיאל הָא שֻׁרֶק, הָא תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִין שְׁמָהָן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קיא

ו) כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, זַכָּאִין אַנְפִּין דְּנָהֲרִין בְּהוֹן אִלֵּין שְׁמָהָן, וְאִינּוּן לָקְבֵל י"ד פְּרִקִין דְּיָד יְמִינָא וְלָקְבֵל י"ד פְּרִקִין דְּיָד שְׂמָאלָא, יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְאִם לַאו עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (משלי יא כא) יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע.

חוֹטָמָא אֲרִיכָא, דָּא הוּא בַּר נַשׁ דְּאִית בֵּיהּ רַחֲמֵי, חוֹטָמָא קְמִיטָא מָארֵי דְּרוּגְזָא אִיהוּ, חוֹטָמָא עֲקִימָא מִסְטְרָא דְּחִוְיָא אִיהוּ בְּכָל אֵבֶר דְּחָב בַּר נַשׁ הַהוּא חִוְיָא אִיהוּ כְּרִיכָא תַּמָּן וְעָקִים לֵיהּ, בֵּין בְּאוּדְנִין בֵּין בְּעַיְינִין בֵּין בְּחוֹטָמָא בֵּין בְּפִימָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (קהלת א טו) מְעָוָת לֹא יוּכַל לִתְקוֹן וְגוֹמֵר, וְכָל כְּאֵבִין דִּבְנֵי נָשָׁא דְּאִינּוּן תַּקִּיפִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (דברים כח נט) וְחָלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים, הוּא דְּנָשִׁיךְ לוֹן הַהוּא חִוְיָא בְּכַמָּה נְשִׁיכִין בְּהַהוּא אֵבֶר דְּחָב, עַד דְּאִתְפַּרַע מֵהַהוּא חוֹבָא, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר אֲפִילוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק, לֹא יַפְסִיק בְּיִחוּדָא בְּצִלּוֹתֵיהּ, וְהָא כְּתִיב בְּכָל פִּקּוּדִין (ויקרא יח ה) וָחַי בָּהֶם, וְלֹא שֶׁיָּמוּת בָּהֶם, אָמַר לָהֶם בְּגִין דְּאָמְרוּ אֲבָל עַקְרָב פּוֹסֵק בְּגִין דְּקָטִיל. תָּא חֲזִי בְּחוֹטָמָא אִית תְּרִין נוּקְבִין, מֵחַד נָפִיק רוּחָא, וּמֵחַד נָפִיק תְּנָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים כט יט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יהו"ה וְקִנְאָתוֹ בָּאִישׁ

הַהוּא, בְּרוּחָא קַרִיר אָמַר (שמות טו ח) וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם, בִּתְנָנָא דְסָלִיק כֻּעָשָׁן אָמַר (שם) נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם.

אוּדְנִין אִית בְּהוֹן אִדְרִין וְאַכְסַדְרִין, וַעֲלַייְהוּ אָמַר דָּוִד שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, דְּאִינוּן כִּי גָבוֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם (קהלת ה ז), אִי אִינוּן אֲטִימִין אוּדְנִין לְתַתָּא, הָכִי אִינוּן אֲטִימִין תַּרְעִין דִּשְׁמִיעָה לְעֵילָּא לְגַבַּיְהוּ, וְאִינוּן תַּרְעִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים סה ג) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד), מִתַּמָּן צָרִיךְ לְכַוְונָא בִּשְׁמִיעָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא שְׁמִיעָה בְּאָן אֲתַר תַּלְיָא לְעֵילָּא.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי רְאִיָּה הוּא כְּסָא לַמִּזְרָח, דְּמִתַּמָּן נְהוֹרָא נָפִיק לְעוֹלָם, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מִזְרָח מִשָּׁם הָאוֹר יוֹצֵא לְעוֹלָם, יְהוּדָה אִיהוּ לַמִּזְרָח, וְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית מט ט) גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה. מַעֲרָב דָּא פִּימָא דְתַמָּן עֵרוּב דְּכֹלָּא, וְתַמָּן מִתְעָרְבִין כָּל חֲיָילִין וְכָל דַּרְגִּין, וּמַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְמַעֲרָב, וּמַטֵּה לְמַעֲרָב בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם. שְׁמִיעָה לָקַבֵּל שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וְתַמָּן דְּחִילוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (חבקוק ג ב) יהו"ה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, וּמַחֲנֵה דָן לַצָּפוֹן, וְאֹזֶן דְּמוּת אַלְ"ף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אַלֵּף בִּינָה, דְּאִיהִי נַמִּי עוֹז לַצָּפוֹן. רֵיחָא לַדָּרוֹם, רֵיחַ נִיחֹחַ

לַיהו"ה (ויקרא א ט), וְאִית לְחוֹטָמָא תְּרִין נוּקְבִין, כְּלִילָן מִדִּינָא וְרַחֲמֵי, וְאִינּוּן י' י', חוֹטָמָא ו' בְּאֶמְצָעִיתָא, תְּרִין צִנּוֹרוֹת אִינּוּן דְּיִלֵּיהּ, וְאִתְמַר לְגַבֵּי מַחֲנֵה רְאוּבֵן לַדָּרוֹם רְאוּ בֵן, תְּרִין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא אִינּוּן לָקְבֵל לֵאָה וְרָחֵל, חוֹטָמָא בְּאַרַח מֵישׁוֹר בֵּינַיְיהוּ דָּא יַעֲקֹב.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, מְנָא לָךְ דְּאִימָּא (נ"א דְּבִינָה) אִיהִי לַצָּפוֹן, וּבָהּ תַּלְיָא שְׁמִיעָה, אָמַר לֵיהּ בְּרִי חַמְשִׁין תַּרְעִין אִנּוּן דְּבִינָה, וּבָהּ מְיַיחֲדִין כ"ה כ"ה אַתְוָון תְּרִין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא, וְיִשְׂרָאֵל אִיהוּ בֶּן י"ה, בִּינָה וַדַּאי כְּלָלָא דְּתַלַת אַתְוָון אַבָּא וְאִימָּא וּבְרָא, וּבְגִין דָּא שְׁמִיעָה בָּהּ תַּלְיָא, לֵית תִּקּוּנָא מֵאִלֵּין אַרְבַּע אַתְוָון דְּלָא אִתְכְּלִילָן בָּהּ עֲשַׂר סְפִירָן, דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה אִיהוּ לָא אִשְׁתַּנִּי בְּכָל אֲתַר, אִיהוּ שָׁמַע דְּשָׁמְאלָא (דף קל ע"ב) לְיִשְׂרָאֵל, וְאִסְתַּכַּל בִּימִינָא עֲלַיְיהוּ, וּבַדָּרוֹם אִיהוּ מְרַחֵף עֲלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, וּבְמַעֲרָב אִיהוּ מְמַלֵּל עִמְּהוֹן, שְׁנוּיִין אִינּוּן בְּמָאנֵי דְּגוּפָא, אֲבָל בֵּיהּ לֵית שְׁנוּיָא כְּלָל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי.

וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר (דְּאִיהוּ נְרָא דְּכָל פִּקּוּדָא) בָּעֵי בַּר נַשׁ לְאַמְלָכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְתַקָּנָא לֵיהּ אֲתַר

דַּכְיָא וּנְקֵיָא לְשַׁרְיָא לֵיהּ תַּמָּן, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְבַעָרָא מִנֵּיהּ מִכָּל אֵבֶר וְאֵבֶר, כָּל מַחֲשָׁבִין וְכָל הִרְהוּרִין בִּישִׁין דְּטִנּוּפִין דְּאִינּוּן קְלִיפִּין, וְצָרִיךְ לְאוֹקָדָא לוֹן בְּכָל פִּקּוּדִין כְּשֵׁרִין, דְּשַׁרְיָין עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּאִינּוּן גְּרוֹת, דְּכָל פִּקּוּדָא גֵּר אִתְקְרִיאַת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה, גֵּר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם (שם כ כז), וּבָהּ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי (שם) חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן, וּלְבַעָרָא מִנַּיְיהוּ שְׁאוֹר וְחָמֵץ מוֹץ וְתֶבֶן, שְׁאוֹר וְחָמֵץ מִן הָעִסָּה (נ"א הַטִּפָּה), מוֹץ וְתֶבֶן מִן הַחִטָּה, לְשַׁרְיָא תַּמָּן י"ה, י׳ בְּעִסָּה דְּאִיהִי טִפָּה, ה׳ בְּחִטָּה, דְּאִיהִי לְבַעָרָא חֵט מִן ה׳ דְּאִשְׁתָּאֲרַת סֹלֶת נְקֵיָּה.

דְּכָל פִּקּוּדָא דְּשַׁרְיָא עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ, וְכָל חֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין דְּתַלְיָין מִנֵּיהּ, כְּלְהוּ אִתְכַּנְּשׁוּ לְהַהוּא אֵבֶר, וְנָטְרִין לֵיהּ מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין, וּמָאן דְּחָלִיף לוֹן אוֹ קָרָא לוֹן בְּאֵבֶר דִּלַּאו דִּלְהוֹן, וְלַאו אִינּוּן מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, אִיהוּ אַכְחִישׁ סִדּוּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְלַאו מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבֵּיהּ, לְמַלְכָּא דְּשַׁוִּי מְמַנָּן עַל מַלְכוּתֵיהּ, וּפָלִיג לוֹן עַל כָּל אַתַּר וַאֲתַר, וְאָמַר לוֹן אַנְתּוּן תְּהֵא מְמַנָּא עַל אֲתַר כַּךְ וְכַךְ, וְאַנְתְּ כַּךְ וְכַךְ, וּלְכָל חַד שַׁוִּי לֵיהּ בַּאֲתַר יְדִיעַ, וּבְמִלָּה יְדִיעַ, לֵית לֵיהּ חִלּוּף בַּאֲתַר אָחֳרָא.

אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּשַׁלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל אֲתַר
כְּנִשְׁמָתָא דְּשַׁלְטָנוּתָהּ עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר, מְלֹא כָל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּכָל אֲתַר דְּקָרֵי לֵיהּ בַּר נַשׁ עָנֵי לֵיהּ,
אֶלָּא אִם הַהוּא אֲתַר דְּהַהוּא אֵבֶר אִיהוּ פָּגוּם בְּחוֹבָה
דְּעָבִיד בַּר נַשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁרְיָא בְּהַהוּא
אֵבֶר, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ויקרא כא יח) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא
יִקְרָב.

וְאֵבָרִין דְּבַר נַשׁ כֻּלְּהוּ אִינּוּן מְסוּדָרִין עַל סִדְרֵי
בְּרֵאשִׁית, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי בַּר נַשׁ עוֹלָם קָטָן,
וּמָאן דְּאַמְלִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר,
כְּאִלּוּ אַמְלִיךְ לֵיהּ עַל כָּל עָלְמָא, וְאַגְרָא דְּבַר נַשׁ
דְּאַמְלִיךְ לֵיהּ עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר לָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ
לְגַלָּאָה, דְּאִלֵּין אִינּוּן טַעֲמֵי מִצְוֹות דְּלָא אִתְיְיהִיבוּ
לְגַלָּאָה, בְּגִין דְּלָא יְהֵא בַּר נַשׁ עוֹבֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אֲבָל בְּרִי מִלִּין אִלֵּין דְּלָא
צְרִיכִין לְאִתְגַּלְיָא, יְהוֹן טְמִירִין בְּלִבָּךְ, עֲלַייְהוּ אִתְּמַר
(ישעיה כג יח) לֶאֱכוֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה עָתִיק, מִלִּין עַתִּיקִין
דְּלָא אִתְמַסְרוּ לְגַלָּאָה יְהוֹן טְמִירִין בְּלִבָּךְ.

תָּא חֲזִי כַּד בַּר נַשׁ מִתְעַטֵּף בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה, וּמָנַח
תְּפִלִּין, וְקָרֵי לֵיהּ בִּקְרִיאַת שְׁמַע, הָא תַּקִּין לֵיהּ
כָּרְסַיָּא בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה, וְהָא אוּקְמוּהוּ וְהוּכַן בַּחֶסֶד

כְּסֵא (שם טז ה), וּבְתִפְלִין אִיהוּ מְעַטֵּר לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל כד יז) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ, וְקָרָא לֵיהּ בַּקָּרָא לְשַׁרְיָיא עַל כָּרְסַיָּא דְּתַקִּין לֵיהּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְתַקֵּן לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא כָּרְסַיָּא וַעֲטָרָה, וּכְמָה דְּאִיהוּ נָחִית לֵיהּ תַּמָּן, וְיָקוּם כָּרְסַיָּא בְּגִינֵיהּ, וְאַמְלִיךְ לֵיהּ עַל כָּל מַלְאָכִין (נ"א חַיָּילִין) וּמַשְׁרְיָין דְּתַמָּן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א כו) וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹמֵר, וְרָזָא דְּמִלָּה (שמואל א ב ז) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלוּ.

וּכְמָה דְּנָחִית (ס"א דְּמָגִין) לֵיהּ בְּכַמָּה נִגּוּנִין דְּשִׁירוֹת תּוּשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, הָכִי כַּד סָלִיק לְעֵילָּא כְּלָהוּ חֵיוִון דְּמֶרְכָּבוֹת, וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים, פָּתְחִין לֵיהּ (נ"א פְּרִישָׁן) גַּדְפַּיְיהוּ בְּחֶדְוָה בְּנִגּוּנָא לְקַבְּלָא לֵיהּ, הָא הָכָא אַגְרָא דְּצִלּוֹתָא וְתִקּוּנִין דִּילָהּ דְּאִיהִי פִּקּוּדָא חֲדָא.

פִּקּוּדָא דִּבְרִית מִילָה, בִּגְזִירוּ דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה, כְּמָה דְּאִיהוּ אַעֲבַר מֵהַהוּא אֵבֶר כָּל אִלֵּין קְלִיפִּין דְּאֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְתַקִּין בֵּיהּ אֲתַר לְשַׁרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא תַּמָּן, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית מִילָה, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד נְשִׁמְתֵּיהּ (דף קלא ע"א) סְלִיקַת לְעֵילָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים ל יב) מִ"י יַ"עֲלֶה לָ"נוּ הַ"שָּׁמַיְמָ"ה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אַעֲבַר מִנַּיְהּ כָּל מַלְאָכֵי חַבָּלָה וּמְקַטְרְגִין דְּלָא יִקְרְבוּ לְגַבֵּיהּ בְּגִין דְּשְׁמָא דַיהוֹ"ה שַׁרְיָא עֲלֵיהּ דְּתִשְׁפַּח לֵיהּ בְּאִלֵּין תֵּיבִין מ' יַעֲלֶ"ה לָנ"וּ הַשָּׁמַיְמָ"ה, רָאשֵׁי תֵּיבוֹת מִילָ"ה, וְסוֹפֵי תֵּיבוֹת יהו"ה, בִּשְׁמֵיהּ סָלִיק לְעֵילָא נִשְׁמָתֵיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ (שם כח ז) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, וּכְמָא דְּאִיהוּ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ כָּל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, הָכִי אַמְלִיכִין לֵיהּ לְעֵילָא חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין, עַל אִלֵּין עָלְמִין דְּתַקִּין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, וּמְקַבְּלִין לֵיהּ עֲלַיְיהוּ בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּמָארֵיהוֹן.

וּבְזִמְנָא דְּבַר נַשׁ אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ אוֹר, וּבְמִצְוָה דְּאִיהוּ נֵר, כְּאִלּוּ נָהִיר עַמּוּדָא דְּעַנְנָא בִּימָמָא קָדָם יהו"ה, וְעַמּוּדָא דְּאֶשָׁתָא בְּלֵילְיָא, הָכִי כְּגַוְונָא דָּא כַּד אָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שמות יג כא) וַיהו"ה הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחוֹתָם הַדֶּרֶךְ, וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם, לְמָאן לַנְשָׁמָה וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן לָקְבֵל כֹּהֵן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל, וְכֻלָּא בִּזְכוּ דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי אוֹר וְנֵר.

וְכָל מָאן דְּנָטִיר שַׁבָּת וְאוֹקִיר לֵיהּ וּמְעַנֵּג לֵיהּ בְּגִין יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ אֲתַר לְעֵילָא בְּנַיְיחָא דְּלָא טָרַח בֵּיהּ, וְנָח תַּמָּן

מִכָּל טִרְחָא דְהַאי עָלְמָא דְטָרַח בְּכַמָּה גִלְגּוּלִין וְעוֹבָדִין, בְּרִי תָּא חֲזִי, כָּל פְּקוּדִין אִלֵּין תַּלְיָין בְּדִיוּקְנָא דְמַלְכָּא, וְאִית פְּקוּדִין דְּאִינּוּן עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, וְתַלְיָין מִדִּיוּקְנָא דְהַהוּא נַעַר דִּלְעֵילָּא, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא כָּל פְּקוּדִין דְּאִינּוּן בְּדִיוּקְנָא דְמַלְכָּא.

אִית (אִלֵּין) דְּתַלְיָין מֵרֵישָׁא, **וְאִית** (וְאִלֵּין) דְּתַלְיָין בְּעַיְינִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין וּמַשְׁרְיָין עַלָּאִין דְּאִינּוּן עֵינֵי יהו"ה מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, וְאִית פְּקוּדִין דְּתַלְיָין מִן אוּדְנִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְּאִתְקְרִיאוּ אָזְנֵי יהו"ה מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, וְאִית פְּקוּדִין דְּתַלְיָין מֵאַנְפִּין, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְּאִתְקְרִיאוּ פְּנֵי יהו"ה מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָד, וְאִית פְּקוּדִין דְּתַלְיָין מֵחוֹטָמָא, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, וְאִית פְּקוּדִין דְּתַלְיָין מִפִּימָא, וְכַמָּה מַלְאָכִים דְּמְמַנָּן עַל קָלִין דְּאוֹרַיְיתָא וְעַל דִּבּוּרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְאִית פְּקוּדִין דְּתַלְיָין מִידוֹי דְּמַלְכָּא, וְכַמָּה מַלְאָכִין מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ דְּאִתְקְרִיאוּ יְדַיִן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א ח) וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, וְאִית פְּקוּדִין דְּתַלְיָין מִגּוּפָא כְּעִנְבִין דְּאִתְכָּלָא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא לְעֵילָּא הָא אוּקְמוּהָ

דְּלֵית גּוּף וְלֵית גְּוִיָּה, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, לְעָלְמָא דְּאָתֵי אִתְמַר דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, אֲבָל לְתַתָּא אִית גּוּפָא בְּעָלְמָא דֵּין דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְגוּפָא אִיהִי אוֹרַיְיתָא, דְּמִינָהּ תַּלְיָין כָּל פִּקּוּדִין, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מֵאוֹת בְּרִית, וְכַמָּה מַלְאָכִין מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ דְּאִתְקְרִיאוּ מָארֵי דְּאוֹתוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית א יד) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר לְמֹשֶׁה (שמות ג יב) וְזֶה לְךָ הָאוֹת, וְהַאי אִיהוּ אוֹת דְּכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם מְמַנָּן עֲלֵיהּ, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בְּרַגְלִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, וְאִתְמַר בְּהוֹן (שם ז) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, וְהָכִי תַּלְיָין כֻּלְּהוּ מִגּוּפָא, בְּשַׁעֲרָא דְּתַלְיָא מֵרֵישָׁא, וְכָל נִימָא וְנִימָא אַחֲזֵי דְּאִיהוּ מַלְאָךְ דְּתַלְיָא מֵרֵישָׁא.

וְכָל מָאן דְּפָשַׁע בְּפִקּוּדָא, כְּאִלּוּ פָּשַׁע בְּדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, זַכָּאָה נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ, דְּמִקַּיֵּים פִּקּוּדִין אִלֵּין, דְּמִינָהּ תַּלְיָין כָּל מַלְאָכִין אִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ עֵינֵי יהו"ה אָזְנֵי יהו"ה, וְכָל תִּקּוּנִין וַחֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין דְּגוּפָא דִּלְעֵילָּא, וְכַד סָלְקַת נִשְׁמָתָא כָּל אִלֵּין חֲיָילִין סָלְקִין עִמָּהּ, וְכַד נָחֲתָא כָּל אִלֵּין חֲיָילִין נָחֲתִין עִמָּהּ, אִיהִי סְלָם, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם (בראשית כח יב) סָלְקִין וְנָחֲתִין בָּהּ, בָּהּ מַמָּשׁ, וְכַד סָלְקָא, קָלָא נָחִית

בְּרוּמֵי רְקִיעִין לְכָל חֵיָילִין וּמַשְׁרְיָין, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא.

מִצְוָה (דף קלא ע"ב) דְּכָל פִּקּוּדָא, בֵּיהּ שַׁרְיָא יהו"ה, הוּא אִשְׁתַּכַּח בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, הוּא אִשְׁתַּכַּח בְּאַרְבַּע גַּוְונִין דְּשַׁעֲרָא וּבְאַרְבַּע גַּוְונִין דְּעֵינָא, וּבְאַרְבַּע אִדְרִין דְּאוּדְנָא, וּבְאַרְבַּע גַּוְונֵי דְּאַנְפִּין, וּבְקַלָּא וּבְדִבּוּרָא וּבִקְרִיאָה וַאֲמִירָה, (ובעשיה דיצירה) וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא אִיהוּ יהו"ה, מְמַנָּא עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, דְּבֵיהּ מִצְוָה בְּאַ"תְּ בַּ"שׁ, מ"צ י"ה, פ"ץ ו"ה, הָא מִצְוָה יהו"ה, מצפ"ץ, יהו"ה בְּאַ"תְּ בַּ"שׁ מצפ"ץ. וּבְרִי, כָּל אֵבְרִין אִתְקְרִיאוּ כְּנוּיִין לִשְׁמָא דְיהו"ה, וְכָל מַלְאָכִין דְּתַלְיָין מֵהַהוּא אֵבֶר כְּלִהוּ סָלְקִין וְנָחֲתִין בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ, וְכָל מָאן דְּקָרָא לְמַלְאָכִין וּלְכְנוּיִין וְלָא בְּהַהוּא אֵבֶר דְּמִמַּנָּא עֲלֵיהּ, לֵית סָלִיק פְּעוּלָה בִּידוֹי.

רֵישָׁא אִיהוּ כְּנוּיָיא דְשֵׁם אהי"ה, וְכָל מַלְאָכִין, וּמִמַּנָּן דַּהֲוָיוֹת, מֵהָכָא תַּלְיָין, וּבֵיהּ שָׁאֲלִין מַלְאָכִין אַיֵּיה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, אי"ה רְשִׁים בְּאהי"ה, וְתַמָּן הי"ה דְּסָלִיק בְּחוּשְׁבַּן כ' דְּאִיהוּ כֶּתֶר, אִיהוּ רְשִׁים בְּא"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י, (אהי"ה) אל"ף ה"א יו"ד ה"א אִיהוּ רָזָא דַּעֲשַׂר אַתְוָון מֵעֵילָא לְתַתָּא, הַאי אִיהוּ כֶּתֶר בְּרֵישׁ כְּלִהוּ שְׁמָהָן, וּלְעֵילָא מִנֵּיהּ יו"ד ה"י וא"ו (נ"א וי"ו) ה"י, אל"ף

דל"ת נו"ן יו"ד, לְעֵילָא מִנַּיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין לְאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָון, וְאִלֵּין אִינוּן אַתְוָון דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוֹן שְׁמַיָּא עִלָּאִין, וְאַרְצוֹת הַחַיִּים, דְּאִלֵּין אִתְקְרִיאוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וּמָאן דְּבָרָא בְּהוֹן כֹּלָּא, אוּמָנָא דְּכֹלָּא, עִלַּת הָעִלּוֹת מִתְעַלֶּה עַל כֹּלָּא, הוּא בְּרִיךְ לְכֹלָּא, וּלְעֵילָא מִכָּל בִּרְכָאן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (נחמיה ט ה) וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה, וְלָא צָרִיךְ אִיהוּ בִּרְכָאן מֵאָחָרָא, דְּלֵית עֲלֵיהּ מָאן דְּאַשְׁפַּע לֵיהּ.

בְּרִי אִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בְּרַגְלִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ז) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, (שם יז) עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם, בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, דָּא אדנ"י, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים פה יד) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו, וְאִינוּן מְאַת אֲדָנִים לִמְאַת הַכֶּסֶף, דְּנָחֲתִין לְמֵאָה בִּרְכָאן, וְדָא ק' מִן צְדָקָה דְּאִיהִי צְלוֹתָא, צ' תִּשְׁעִים אֲמִנִּים, ד' אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, ק' מֵאָה בְּרָכוֹת, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְהַאי צְדָקָה אִיהִי אִמָּא עִלָּאָה, צֶדֶק אִמָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ, (ישעיה מא ב) צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, דָּא דִּינָא וְדָא רַחֲמֵי, צֶדֶק אִמָּא תַּתָּאָה, צְדָקָה אִמָּא עִלָּאָה.

כָּל פִּקּוּדִין דַּהֲלִיכָה תַּלְיָין בְּרַגְלִין, כְּגוֹן הֲלִיכָה לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, הֲלִיכָה לִבְרִית מִילָה, הֲלִיכָה לְמֵת מִצְוָה,

אוֹ לְכָל הֲלִיכָה דְמִצְוָה, וְהַאי פִּקּוּדָא דִּבְרִית מִילָה תַּלְיָא בַּצַּדִּיק, וּצְדָקָה בִּידַיִן מִן נָתִן תִּתֵּן, כָּל פִּקּוּדִין אִינּוּן מְשׁוּלָּבִין אִלֵּין עִם אִלֵּין הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שמות כו יז) מְשׁוּלָּבוֹת וכו׳, וְכֵן תְּפִלִּין תַּלְיָין בְּרֵישָׁא וּבִידָא שְׁמָאלָא, צִיצִית עַל כִּתְפָּא, מְצָוֹת לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד בְּפוּמָא, וְכֵן צְלוֹתִין תַּלְיָין בְּפוּמָא, וְהָכִי מְצָוֹת שׁוֹפָר בְּרוּחָא דְנָשִׁיב בֵּיהּ בְּפוּמָא, וַהֲוּא רוּחָא אִתְעֲבִיד קָלָא, וְכֵן קָרְבָּנִין דְּאִינּוּן רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהו״ה תַּלְיָין בְּחוֹטָמָא, וְאָעֵי בּוֹסְמִין דְּאַבְדַּלְתָּא, וְכָל דִּינִין תַּלְיָין בְּדִבּוּרָא, וְכֵן בְּעַיְינִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין לְדַיָּין אֶלָּא מַה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת.

וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בִּשְׁמִיעָה כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע, אוֹ פִּקּוּדִין אָחֳרָנִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן אִם הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ יָצָא, וְדָא תְּקִיעַת שׁוֹפָר, סוֹף סוֹף בְּאִלֵּין אֲבָרִין תַּלְיָין כָּל פִּקּוּדִין, אֶלָּא פִּקּוּדָא דְּיִרְאָה וְאַהֲבָה אִלּוּ תַּלְיָין בְּמוֹחָא וְלִבָּא, וְכָל פִּקּוּדִין דַּעֲשִׂיָּה כְּגוֹן סוּכָּה וְלוּלָב תַּלְיָין בִּידַיִן, וּבְאִלֵּין תְּקוּנִין (ס״א פִּקּוּדִין) צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא כָּל מַלְאָכַיָּא דְאִתְקְרִיאוּ עֵינֵי יהו״ה אָזְנֵי יהו״ה, וְאִינּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת (מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט), דְּתַלְיָין בְּחוֹטָמָא, וּמַלְאָכִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל

דְּתַלְיָין בְּקָלָא, וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר (שם) דְּתַלְיָין בְּדִבּוּרָא, וּמַלְאָכִים דְּתַלְיָין בַּעֲשִׂיָּה, כְּגוֹן וִידֵי אָדָם (יחזקאל א ד), וּמַלְאָכִין דְּאִתְקְרִיאוּ אוֹתוֹת, דְּתַלְיָין בְּצַדִּיק (דף קלב ע"א) דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיה י ב) וּמֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ, וּמַלְאָכִין דְּתַלְיָין בְּרַגְלִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, וְנִעְנוּעָא דְּכֻלְּהוּ יהו"ה, וְצָרִיךְ לְמִנְדַּע נְקוּדָה דִּילֵיהּ, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר נְקוּדָה דְּאִתְחַיַּיב לְמַלְאָכָא דְּאִיהוּ (אור) מַיִם, וּלְמַלְאָכָא דְּאִיהוּ אֵשׁ, וּלְמַלְאָכָא דְּאִיהוּ רוּחַ, דְּכָל נְקוּדִין אִינּוּן אֶשָּׁא וְרוּחָא וּמַיָּא, מַלְכוּת עָפָר מָאנָא דְּכֻלְּהוּ עִלָּאִין דְּתַלְיָין מִסְּפִירָן, וּלְתַתָּא הָכִי אִית מַלְאָכִין דְּתַלְיָין מִכֻּסָּא וּמַלְאָךְ וְאוֹפָן, דְּמִתַּמָּן נְשָׁמָה וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, גּוּפָא מָאנָא דְּכֻלְּהוּ, מִיכָאֵ"ל אִיהוּ מַיָּא, וְאִיהוּ מְמוּנֶּה עַל יַמָּא, וּבְגִין דָּא כַּד אַעֲבַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּיַמָּא, בֵּיהּ שַׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו יא) מִ"י כָּ'מוֹךָ בָּא'לִים יהו"ה, גַּבְרִיאֵ"ל מְמוּנֶּה עַל אֶשָּׁא, אוּרִיאֵ"ל עַל רוּחָא, רְפָאֵ"ל עַל עַפְרָא, מֵאִלֵּין תַּלְיָין

כַּמָּה רַבֵּי רִבְבָן דְּמַלְאָכַיָּא דְּתַלְיָין מִנַּייהוּ.

בְּרִי, אַגְרָא דְּאִלֵּין פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בְּאִלֵּין אֵבָרִים, הוּא דְּמָאן דְּמִיַּחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַוֵּוג לֵיהּ בְּבַת זוּגֵיהּ

לְהַהוּא עָלְמָא, וּמָאן דְּקָרִיב לֵיהּ לִשְׁכִינְתֵּיהּ קָרְבָּנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב לֵיהּ בְּבַת זוּגֵיהּ, וּמָאן דְּעָבִיד לֵיהּ בֵּי מַקְדְּשָׁא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם כה ח) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא בַּיִת לְדַיְירָא (לֵיהּ) תַּמָּן דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ קָדְשִׁין, וּמָאן דְּעָבִיד לֵיהּ סְכָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַכֵּךְ עֲלֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְאַגִּין עֲלֵיהּ מִכָּל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה כַּד נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא וְאָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא.

וְכָל מָאן דְּמְבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ בְּצִלּוֹתֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ, וְלֵית קְדוּשָׁה פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, אוֹף הָכִי עָבִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲשָׂרָה חוּפּוֹת בְּגַן עֵדֶן, דְּקִדּוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, אִינּוּן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וְשֶׁבַע בִּרְכָאן דְּיֵלֵיהּ אִינּוּן בִּקְרִיאַת שְׁמַע, בַּשַּׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ, הָא שֶׁבַע, וְיִחוּד דְּיֵלֵיהּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לֵיהּ וּלְכַלָּה דְּיֵלֵיהּ, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ עִמָּהּ בְּקִדּוּשָׁה, וּמְיַיחֵד תַּרְוַיְיהוּ, וְכוֹלָא מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה.

סוֹף סוֹף בְּכָל מַה דְּאִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ בְּפִקּוּדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִינֵיהּ וּבְגִין שְׁכִינְתֵּיהּ, הָכִי אִשְׁתַּדַּל

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין בַּר נַשׁ וּבַת זוּגֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מָאן דְּיִשְׁתַּדַּל לְמֶעֱבַד רְעוּתֵיהּ, דְּלֵית פּוּמָא יָכִיל לְמֵימַר אַגְרָא דִּילֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא דְּאִיהִי לְדָרֵי דָרִין, בַּר נַשׁ עָבִיד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתֵיהּ דְּאִיהוּ לְפוּם שַׁעְתָּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבָנֵי לֵיהּ בְּנְיָנָא בֵּיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּנֵי לֵיהּ לְבַר נַשׁ בְּעָלְמָא דִּילֵיהּ בִּנְיָנָא לְדָרֵי דָרִין, זַכָּאָה מָאן דְּשַׁרְיָא לֵיהּ בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דִּילֵיהּ לְמֶעֱבַד לֵיהּ אֲתַר לְשַׁרְיָא תַּמָּן, וּלְאַמְלָכָא לֵיהּ בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, דְּלָא יְהֵא בֵּיהּ אֵבֶר פָּנוּי מִנֵּיהּ, דְּאִם חָסֵר אֵבֶר חַד דְּלָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין הַהוּא אֵבֶר אִתְחַזַּר לְעָלְמָא בְּגַלְגּוּלָא, עַד דְּאִשְׁתַּלִּים בְּאֵבָרִין דִּילֵיהּ, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ שְׁלֵמִין בְּדִיּוּקְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִם חָסֵר חַד לַאו אִיהוּ בְּצַלְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פּוּמָא עַקִּימָא לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ מוּם, כָּל שֶׁכֵּן אִם דִּבּוּרָא דִּילֵיהּ עָקִים, עֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת א טו) מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לְתִקּוֹן, פּוּמָא וְלִבָּא אִינּוּן לָקֳבֵל אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, קָלָא וְדִבּוּר דְּנָפִיק מִתַּרְוַיְיהוּ אִיהוּ ו"ה, צָרִיךְ לְאַפָּקָא לֵיהּ בְּדִחִילוּ וּרְחִימוּ דְּי"ה, וְאִם לַאו, לָא שַׁרְיָא תַּמָּן יהו"ה.

שִׁפְוֹון אֲרִיכִין מִסְטְרָא דְאַנְשֵׁי חַיִל, רְחָבִין מִסְטְרָא דְיִרְאֵי אלהי"ם, שִׁפְוֹון בֵּינוֹנִיִּים מִסְטְרָא דְאַנְשֵׁי אֱמֶת, זְעֵירָן בְּעַגּוּלָא מִסְטְרָא דְשׁוֹנְאֵי בָצַע, כַּמָּה קְלִין וְדִבּוּרִין נָפְקִין מִפִּימָא מִיָּד דְּנָפְקִין מִפּוּמוֹי כַּמָּה מַלְאָכִים דְּאִתְקְרִיאוּ עוֹפִין נָטְלִין מִלּוּלִין דְּפִימָא. חָמֵשׁ תִּקּוּנִין אִינּוּן בְּפִימָא, דְּאִתְמַר בְּסֵפֶר יְצִירָה, אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ, וּבְהוֹן (דברים כז ו) אֲבָנִים (דף קלב ע"ב) שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה צְלוֹתִין וּפוּלְחָנִין, וַעֲלַייְהוּ אָמַר יַעֲקֹב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (בראשית כח יא), וַיִּשְׁכַּב וְיֵ"שׁ כ"ב אַתְוָון בַּמָּקוֹם הַהוּא, יֵ"שׁ (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ, כ"ב בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל (בראשית מח כ), בְּךָ בָּטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ (תהלים כב ה), כִּי בְךָ אָרוּץ גְּדוּד (שם יח ל), וּבְךָ בָּחַר יהו"ה (דברים ז ו), אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ (שמות לב יג), נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ (שיר א ד), בְּהוֹן בָּ׳רוּךְ כְּ׳בוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב).

דִּיקְנָא, בְּסֵפֶר בֶּן סִירָא, קַלִּיל דַּקָּן קוּרְטַמָּן, עַב דַּקָּן אִיהוּ בְּרִבּוּיָא דְּלֵיחָא בְּלַחוּתָא דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא אִיהוּ פַּתְיָא שַׁטְיָא, (אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן) מָאן דְּלֵית לֵיהּ דִּיקְנָא בְּאַנְפּוֹי וּבְפִימוֹי אֶלָּא זְעִיר, הוּא פְּקָחָא (פְּקִיעָא), דְּמָרֵה יְרוֹקָא אִיהִי אִתְגַּבְּרַת עֲלֵיהּ, וְלֵית בֵּיהּ לַחוּתָא כְּלָל, דִּיקְנָא בֵּינוֹנִית דָּא אִיהוּ אִישׁ תֹּם, דַּעְתֵּיהּ שְׁלִים,

מָאן דְּלֵית לֵיהּ דִּיקְנָא בְּאַנְפּוֹי כְּלָל, מָרָה קְרִירָא וּבֵישָׁתָא אִתְגַּבְּרַת עֲלוֹי, לֵית בֵּיהּ לְחוּת וַחֲמִימוּת כְּלָל, מָארֵי דַּעֲצִיבוּ אִיהוּ, עוֹבָדוֹי כְּאִתְּתָא.

תָּא חֲזֵי אִית בְּנֵי נָשָׁא דִּמְמַלְּלָן בִּנְעִנּוּעָא דְּעַיְינִין, וְאָחֳרָנִין בִּנְעִנּוּעָא דִּידַיִן, וְאָחֳרָנִין בִּנְעִנּוּעָא דְּרֵישָׁא, וְאָחֳרָנִין בִּנְעִנּוּעָא דִּגּוּפָא, וְאָחֳרָנִין בִּנְעִנּוּעָא דְּרַגְלִין, דָּא אִיהוּ דִּבְכָל אֲתַר דִּנְשְׁמָתִיהּ בֵּיהּ, תַּמָּן עָבִיד נְעִנּוּעָא יַתִּיר בְּהַהוּא אֲתַר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְכִי נִשְׁמָתָא לָא אִיהִי בַּאֲתַר יְדִיעָא בִּלְבָּא, וְאִתְפַּשְׁטוּתָהּ בְּכָל אֵבָרִין דִּלְבָּא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, וְהָא כְתִיב בָּהּ (רות ג ז) וַתְּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, כְּפוּם עוֹבָדוֹי דְּבַר נַשׁ הָכִי נָפִיק לָהּ מֵאַתְרָהָא, וְנָחִית לָהּ לְבַר מֵאַתְרָהָא, כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָא, מָאן דְּאָתִיב לָהּ לְאַתְרָהָא דַּהֲוַת בְּקַדְמֵיתָא, דִּבְזִמְנָא דִּנְשְׁמָתָא אִיהִי בִּלְבָּא אִתְקְרִיאַת מַטְרוֹנִיתָא, כַּד נָפְקַת מִלְבָּא לָא אִתְקְרִיאַת מַטְרוֹנִיתָא, כְּפוּם חוֹבוֹי דְּבַר נַשׁ הָכִי נָחִית לָהּ מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא וּמֵאֵבֶר לְאֵבֶר, עַד דְּנָחִית לָהּ לְרַגְלוֹי, וּכְפוּם זַכְוון דִּילֵיהּ הָכִי סְלִיקַת, עַד דִּסְלִיקַת לְאַתְרָהּ, וּבְגִין דָּא בְּכָל אֲתַר דְּנָחַתַת, תַּמָּן עָבְדַת תְּנוּעָה יְתֵרָה בְּהַהוּא אֵבֶר יַתִּיר מֵאַחֲרָנִין.

שְׁרָטוּטִין דִּידַיִן אַשְׁכַּחְנָא דְּאִינּוּן כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא,
מִנְּהוֹן אֲרִיכִין, מִנְּהוֹן קְצָרִין, מִנְּהוֹן מְשַׁלְּבָן,
מִנְּהוֹן בְּעִגּוּלָא זְעִירִין.

אַשְׁכַּחְנָא בְּרָזָא דְּמַתְנִיתָא, דְּטוּרִין רַמְאִין עֲמִיקִין, גּוֹ
סוֹסְפִיתָא, קוּנְטְרָא, קִטְרָא דְּקִטְרִין, תַּמָּן
הֲוָה חַד אוּכְמָא בְּלָא רַגְלִין, מְפַכְּפֵךְ הִפּוּכִין, גּוּף טְרִיף,
כַּד הֲוָה יָתִיב אָזִיל, כַּד הֲוָה אָזִיל יָתִיב, כַּד הֲוָה אָזִיל
מְהַפֵּךְ טוּרִין, כַּד הֲוָה יָתִיב מְעַקֵּר טִנָּרִין, מָאן דְּאַעֲרַע
בֵּיהּ טְרִיף לֵיהּ וְקָטִיל לֵיהּ, וְלָא אַהֲנֵי, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן
דְּאִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ.

כָּל דְּיוֹקְנִין דִּבְנֵי עָלְמָא בֵּיהּ רְשִׁימִין, כָּל צִיּוּרִין בֵּיהּ
מְצוּיָּרִין, כָּל גַּוְונִין בֵּיהּ מְרַקְמָן, דְּסִטְרִין אָחֳרָנִין
כַּמָּה עַנְפִּין תַּלְיָין מִנֵּיהּ, דְּשַׁרְבִיטִין דְּנוּרָא מִלַּהֲטָא
דְּזָרִיק, כַּמָּה גַּלְגַּלִּין סַחֲרִין לֵיהּ, כֻּלְּהוּ מַלְיָין עַיְינִין
דְּגוּמְרִין דְּנוּרָא מִלַּהֲטִין, מִנְּהוֹן מִזְּדַּעְזְעָאן חֲיָילִין
וּמַשְׁרְיָין, לֵית בְּהוֹן רַחֲמָנוּתָא כְּלָל, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן
דְּאִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ.

בֵּיהּ רְשׁוּמִין דְּיוֹקְנִין דְּחֵיוָון בִּישִׁין, דְּאִינּוּן מַזָּל אַרְיֵה,
מַזָּל שׁוֹר מוּעָד, מַזָּל נָשֶׁר, מַזָּל אָדָם, כָּל נוּנֵי
יַמָּא מְסָאֲבִין בֵּיהּ מְצוּיָּרִין, וְעוֹפִין וְחֵיוָון דְּסִטְרָא
דְּמְסָאֲבוּ בֵּיהּ רְשִׁימִין וּמְצוּיָּרִין, דְּכֻלְּהוּ מוּעָדִין

לְקַלְקֵל, כַּמָּה שַׁרְבִיטִין וְנִצּוֹצִין אִזְדְּרִיקוּ מִנֵּיהּ עַל בְּנֵי נָשָׁא, וְאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּחַיָּיבָיָא, דְּקָא מַרְכִּיבִין עַל בְּנֵי נָשָׁא, מִנַּהוֹן דְּכוּרִין מִנַּהוֹן נוּקְבִין, לְזִמְנִין מַרְכִּיבִין נוּקְבִין עַל דְּכוּרִין, לְזִמְנִין דְּכוּרִין עַל נוּקְבִין, כַּד אִזְדְּרִיקוּ לָא אִזְדְּרִיקוּ לַאֲתַר יְדִיעָא, אֶלָּא כָּל חַד בַּאֲתַר דִּלָּא (דף קלג ע"א) מִינֵּיהּ. וַוי לוֹן לְאִינּוּן טִיפִּין, דְּאִינּוּן נִצּוֹצִין וְשַׁרְבִיטִין אַעְרַעוּ בֵּינַיְיהוּ, אִלֵּין שַׁטָיָין דְּלָא מִסְתַּמְּרִין גַּרְמַיְיהוּ בְּזִוּוּגָא דִּלְהוֹן, מַרְכִּיבִין לוֹן בְּהוֹן,

וְאִתְעֲבִיד אִילָנָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

נוּקְבָא אִית לֵיהּ דְּאִתְקְרִיאַת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, דְּכָל גְּלְגּוּלִין דִּנְשְׁמָתִין בֵּיהּ מִתְהַפְּכִין, לְזִמְנִין מַטֶּה לְנָחָשׁ, לְזִמְנִין נָחָשׁ לַמַּטֶּה, וְהָכִי מִתְהַפְּכָא דְּכוּרָא לְנוּקְבָא, נוּקְבָא לְדְכוּרָא, וְאִלֵּין דְּהָפְכִין לְשֶׁלְחָנָם גָּרְמִין הַפּוּכִין אִלֵּין. הַפַּכְפַּךְ דְּכֻלְּהוּ לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת מֵרָע לְטוֹב וּמִטָּב לְבִישׁ, וְהָכָא רָזָא דְּצַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, וְדָא אִיהוּ גּוֹלֶל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר, מָאן דְּאַלִּים גָּבַר, כַּד אַלִּים נוּקְבָא עַל דְּכוּרָא בְּגִלְגּוּלָא דִּילֵיהּ לֵית לֵיהּ דִּיקְנָא, עָקָר הוּא,

עוֹבָדוֹי כְּבְעִירָא, תּוֹעֲבָה אִיהוּ.

וְהָכִי אִינּוּן מִתְהַפְּכִין דַּרְגִּין מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וּמֵרַחֲמֵי לְדִינָא, כְּגַוְונָא דְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ הָכִי מִתְהַפְּכִין

מִסְטָרָא דְמָסָאֲבוּ, אִם אֲלִים גָּבַר, וְהוּא יִהְיֶה פֹּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל (בראשית טז יב), וְאִם אֲלִימָא נוּקְבָא יַד כֹּל בּוֹ, אִית שָׁלְטָנוּתָא לְבִישׁ וְאִית שָׁלְטָנוּתָא לְטָב, אִית שָׁלְטָנוּתָא דְשַׁלִּיט (סָלִיק) דָּא עַל דָּא, וְאִית שָׁלְטָנוּתָא דְנִיאוּפִין, כַּד שַׁלִּיט זוּנָה עֲלֵיהּ, כְּלְהוּ בְעִירָן אַתְיָין עֲלֵיהּ, כְּמָה דְאַשְׁכַּחְנָא בִּנְבוּכַדְנֶאצַּר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ד כב) וּמִבְּנֵי אֱינָשָׁא טְרִיד וְעִשְׂבָא כְתוֹרִין לֵיהּ יְטַעֲמוּן עַד דְּשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי, דְּאִינוּן שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי דִילֵיהּ, יִתְחַלְפוּן עֲלוֹהִי מִדְּכוּרִין לְנוּקְבִין, וּבְגִין דָּא כַּד גִּלְגּוֹלָא דְנוּקְבָא קָא רְכִיבַת עֲלֵיהּ, עוֹבָדוֹי אִיהוּ כְּאִתְתָּא, כַּד מַלִּיל מַלִּיל בִּפְתִיחוּ דְיִדִין, וְקָלֵיהּ וְדִבּוּרֵיהּ וְכָל עוֹבָדוֹי כְּאִתְתָּא, תּוֹעֵבָה אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מְבָרְכִין יִשְׂרָאֵל עַמָּא קַדִּישָׁא, בָּרוּךְ אַתָּה יהו"ה אלהינ"ו מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, שְׁמַעְנָא דְאִית נַפְשָׁא דְמַרְכִּיבִין לָהּ בְּכַלְבָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים כב כא) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי, מַאי יְחִידָתִי דָּא נִשְׁמָתָא, וְכִי נִשְׁמָתָא אִתְרְכִיבַת בְּכֶלֶב, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אִין, בְּהַהוּא עָרֵל נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי דְּפַתִּי לְחַוָּה וְלִבְנֵי נָשָׁא, דָּא אִיהוּ כֶּלֶב, וְדָא יֵצֶר הָרָע דְּאָתָא בְּהַהוּא עָלְמָא מוּרְכָּב עֲלֵיהּ לְקַבְּלָא עוֹנְשֵׁיהּ.

וְאִית נִשְׁמָתִין אָחֳרָנִין דְּקָא אַתְיָין בְּגִלְגּוּלָא בְּכַמָּה חֵיוָן, דְּאִתְקְרִיאוּ מַזָּל אַרְיֵה, מַזָּל שׁוֹר, מַזָּל נֶשֶׁר, מַזָּל בְּתוּלָה, מַזָּל עַקְרָב, מַזָּל טָלֶה, מַזָּל מַאְדִים, מַזָּל נָחָשׁ, מַזָּל דָּגִים, כְּמָה דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּתֵרִין עֲשַׂר שִׁבְטִין דְּאִתְמְתִילוּ לְחֵיוָון, דָּא לְאַרְיֵה גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה (בראשית מט ט), יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם, יְהִי דָן נָחָשׁ עֲלֵי דֶּרֶךְ, בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף, וּבְרִי כָּל דָּא רָזָא דְּגִלְגּוּלָא דְּיֵצֶר הָרָע, אִית לְמָאן דְּאִיהוּ דַּמְיָא לְאַרְיֵה, וְאִית לְמָאן דְּאִיהוּ דַּמְיָא לְחִוְיָא, וְאִית לְמָאן דְּאִיהוּ דַּמְיָא כַּחֲמוֹר, לְכָל בְּרְיִין אִשְׁתַּנִּי כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן, וּכְפוּם שַׁעְתָּא דְּאִתְעַבִּידוּ בָּהּ.

וְעִם כָּל דָּא זַכָּאָה נִשְׁמָתָא דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ וְרָכִיב עֲלֵיהּ, כְּבַר נַשׁ דְּרָכִיב עַל סוּסְיָא אוֹ עַל חֲמָרֵיהּ, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּחִוְיָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, הַאי אִתְקְרֵי רָשָׁע גָּמוּר, וּמָאן דְּאִיהוּ שַׁלִּיט עֲלֵיהּ אִיהוּ אִתְקְרֵי צַדִּיק גָּמוּר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה מג ד) וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ, אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן, וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ (שם), דְּכַד בַּר נַשׁ אִיהוּ שַׁלִּיט עַל יְצֵרֵיהּ, הָכִי אִיהוּ שַׁלִּיט עַל כָּל שְׂנָאוֹי, וְאִם יְצֵרֵיהּ שַׁלִּיט עֲלֵיהּ שְׂנָאוֹי שָׁלְטִין עֲלֵיהּ.

וּבְרִי אַשְׁכַּחְנָא בְּמַתְנִיתִין, בְּרָזָא דְּשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגַוְונִין, בְּסִתְרָא דְּרָזִין טְמִירָא דְּטָמִירִין, דְּאָדָם

דִּבְרִיאָה דְּאִיהוּ קַדְמוֹן לְכָל קְדוּמִים רָכִיב בְּאַרְיֵה, סָטָא לִימִינָא, וְעָבִיד שִׁרְטוּטִין, דְּאִינוּן אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין דְּיַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם מג טז) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ וּבְמַיִם עַזָּה נְתִיבָה, אָדָם דְּיצִירָה רָכִיב בְּשׁוֹר וְסָטָא לִשְׂמָאלָא, וְנָטִיל אֶשָּׁא בְּפִימֵיהּ (דף קלג ע"ב) וְצַיֵּיר צִיּוּרִין, אָדָם דַּעֲשִׂיָּה רָכִיב בְּנֶשֶׁר וְנָטִיל רוּחָא בְּפוּמוֹי וְסָטָא לְמִזְרָח בְּאַנְפּוֹי, וְעָבַד גַּוְונִין בְּעַיְינִין בְּאַנְפִּין. אָמַר לֵיהּ מָאן אָדָם דְּבְרִיאָה וְיצִירָה וַעֲשִׂיָּה הָכָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הַאי אִיהוּ דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְאָדָם אַיִן, וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן (קהלת ג יט), וְאִיהוּ אָדָם דְּבְרִיאָה, דְּבַהַאי בָּרָא עִלַּת הָעִלּוֹת כָּל בְּרְיָין, אָדָם דְּיצִירָה חָכְמָה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (איוב כח כ) וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא, דְּאִיהוּ י׳ מֵאַיִן, דְּבֵיהּ צַיֵּיר כָּל צִיּוּרִין דְּעָלְמָא, בֵּיהּ צַיֵּיר עַיְינִין וְחוֹטָמָא נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא נוּקְבִין דְּאוּדְנִין וּפִימָא, כָּל נְקוּדִין וְצִיּוּרִין דְּאִינוּן עִזְקָא לְאָת י׳, וְאִיהִי בְּהוֹן כְּאַבְנָא בְּרִישׁ עִזְקָא, אָדָם דַּעֲשִׂיָּה דָּא ן׳ מֵאַיִן, בִּינָה, אִיהִי אֵם כָּל חָי, מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, בָּהּ אִתְעֲבִידוּ כָּל עוֹבָדִין דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְגַוְונִין.

אַרְיֵה דְּבֵיהּ עָבִיד שִׁרְטוּטִין, דָּא חֶסֶד יְמִינָא, שׁוֹר דְּבֵיהּ צַיֵּיר צִיּוּרִין, דָּא גְּבוּרָה, נֶשֶׁר בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבָהּ אִשְׁתְּמוֹדְעוּ כָּל גַּוְונִין, וְדָא תִּפְאֶרֶת,

שַׁפִּירוּ דְּכֹלָּא, דְּכָל גַּוָּונִין נָהֲרִין בֵּיהּ, וְנֶצַח הוֹד יְסוֹד אִינוּן לָקָבֵל תִּלַּת אֲבָהָן.

כָּל שְׁרָטוֹטִין וְצִיּוּרִין וְעוֹבָדִין, אִינוּן אִתְחַזְיָין בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי דְּמוּת אָדָם, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (הושע יב יא) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה, כֻּלָּא אִתְחֲזִי בָּהּ לְתַתָּאָה, וְלֵית בַּר נַשׁ יָכִיל לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּשְׁרָטוֹטִין וְצִיּוּרִין וְגַוָּונִין דִּלְעֵילָּא אֶלָּא בָּהּ, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (שמות לג כג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי, אֲבָל לְעֵילָּא מִינָהּ וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ (שם), דְּלֵית בְּרִיָּה דִּיכִילָא לְאִסְתַּכָּלָא תַּמָּן, בְּתִקִּיפוּ דְּצַחְצוּחִים, וּנְהוֹרָא דְּגַוָּונִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם כ) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי, וְכִי בְּאַנְפּוֹי דְּמֹשֶׁה לָא הֲווֹ יָכְלִין לְאִסְתַּכְּלָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל שְׁרָטוֹטִין וְצִיּוּרִין וְגַוָּונִין, וּבֵיהּ נָהֲרִין כֻּלְּהוּ, וְאִיהוּ כְּלִיל בְּכֻלְּהוּ (כְּלָל דְּכֻלְּהוּ).

וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי שׁ, כְּלִיל תִּלַּת עַנְפִין דְּאִינוּן תִּלַּת אֲבָהָן, וְדָא אִיהוּ רָזָא וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי (בראשית מז ל), וּבְגִין דָּא מַלְכוּת אִיהִי בַּ"ת יְחִידָה, שַׁבָּ"ת, דְּבָהּ אִתְגַּלְיָין כָּל גַּוָּונִין וְשְׁרָטוֹטִין וְצִיּוּרִין לִבְנֵי נָשָׁא, וּבָהּ יָכְלִין לְמִנְדַּע כָּל מַה דִּלְעֵילָּא, וְלָא בַּאֲתַר אָחֳרָא, דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָאָה, דְּאִשְׁתְּמוֹדָע בָּהּ פַּרְצוּפִין דְּאַנְפִּין. שְׁרָטוֹטִין דִּידִין אִינוּן אִילָנָא דְּחַיֵּי, כַּד אִינוּן

פִּתְיָחָן לְמֶעֱבַד טִיבוּ, כְּשׁוֹשַׁנָּה דְּאִיהִי פִּתְיָחָא לְקַבָּלָא, וּלְאַרָקָא רֵיחָא טָבָא.

וְאִית עוֹבָדִין טָבִין דְּאִינּוּן אִיבָּא לְאִילָנָא, כְּגוֹן צְדָקָה, וְכַמָּה פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בִּידִין לְמֶעֱבַד בְּהוֹן טִיבוּ, יְדִין דְּלָא אִתְחַזְיָין בְּהוֹן שִׁרְטוּטִין, לַאו אִיהוּ דְּיוֹקְנָא מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְאִית שִׁרְטוּטִין בְּאַרַח מֵישַׁר מִסְטָרָא דְּיִצְרָא טָבָא, וְאָחֳרָנִין מִסְטָרָא דְּיִצְרָא בִישָׁא, דְּאִלֵּין פִּתְיחִין לְטִיבוּ, וְאִלֵּין פִּתְיחִין לְבִישׁ, וְאִית דְּמוּרְכָּבִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, אִילָנָא דְּטוֹב עִם רָע, וְרָע עִם טוֹב, אִלֵּין אִינּוּן דְּיִדֵּיהוֹן זְמִנִין עָבְדִין טָב וְזִמְנִין עָבְדִין בִּישׁ, יְדִין דְּעָבְדִין טִיבוּ כָּל יוֹמוֹי, אִלֵּין אִינּוּן מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, וְאִלֵּין דְּעָבְדִין טוֹב וְרָע, אִלֵּין אִינּוּן מֵאִילָנָא דְּטוֹב וְרָע, וִידַיִן דְּכָל יוֹמוֹי עָבְדִין בְּהוֹן עוֹבָדִין בִּישִׁין, דָּא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ה ב) וַיִּקַו לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאוּשִׁים, וְאִית אִילָנָא דְּלָא עָבִיד פֵּירִין, וְאִיהוּ עָקָר, אִלֵּין אִינּוּן דְּלֵית בְּהוֹן עוֹבָדִין טָבִין, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לֹא הַמִּדְרָשׁ עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעִקָּר, וּבְגִין דָּא עִקָּרָא דְּשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגַוָּונִין אִיהוּ עוֹבָדָא.

בַּת עַיִן אִיהִי אַסְפַּקְלַרְיָאָה, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי אוּכְמָא, בָּהּ אִתְחַזְיָין כָּל פַּרְצוּפִין וְגַוָּונִין דְּאַנְפּוֹי דְּבַר נַשׁ,

כַּד סָתִים בַּר נַשׁ עֵינָא אִיהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, א קָמֵ"ץ אִיהוּ, קָמֵ"ץ סָתִים, עֵינָא אִיהוּ י' בְּעִגּוּלָא דִּילֵיהּ, ו' בְּאוּרְכָא דִּילֵיהּ, כַּד אִתְפַּתַּח אִתְפַּתַּח בְּה' תַּתָּאָה, כַּד נָהִיר נָהִיר בְּה' עִלָּאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפַּתַּח בְּה' עִלָּאָה אִתְמַר (דף קלד ע"א) בְּעֵינָא (יחזקאל א א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אלהי"ם, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ אוֹר דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דִּכְלִילָן בְּה' עִלָּאָה, חָמֵשׁ אוֹר דְּנָהֲרִין בְּחָמֵשׁ גַּוְונִין, שַׁבְתַּא"י פַּתְיָא אוּכְמָא, כָּל גַּוְונִין אִתְחַשְׁכָן בֵּיהּ, אִיהוּ גַּוְון גָּחוֹן דְּחִוְיָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג יד) עַל גְּחוֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, עָפָר אִיהוּ קַר וְיָבֵשׁ, הָכִי טְחוֹל קַר וְיָבֵשׁ, וּבְגִין דָּא וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

תָּא חֲזֵי לַאו לְמַגָּנָא אָמְרוּ קַדְמָאִין, אֵין הָרוֹכֵב טְפֵלָה לַסּוּס אֶלָּא הַסּוּס טְפֵלָה לָרוֹכֵב, דְּסוּס אִיהוּ נוּקְבָא, לָרוֹכֵב דְּאִיהוּ אָדָם, אִם זָכָה אִתְמַר בֵּיהּ (שם ב יח) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר, וְאִם לַאו כְּנֶגְדּוֹ יֵצֶר הָרָע, עָלֵיהּ אִתְמַר (קהלת ז כו) וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה, וְדָא טְחוֹל שַׁבְתַּא"י, עֵזֶר דָּא שְׁכִינְתָּא, עָלָהּ אִתְמַר (משלי יח כב) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהו"ה, וּבְגִין דָּא הַוּוֹ אָמְרֵי מָאנֵי מַתְנִיתִין, מָצָא אוֹ מוֹצֵא.

לְזִמְנִין תִּשְׁכַּח סוּסְיָא דְּאִתְגָּאֲה וְאַפִּיל לְרוֹכְבוֹ תְּחוֹתֵיהּ,

דָּא אִתְתָּא בִּישָׁא, לְזִמְנִין תִּשְׁכַּח אָדָם רָכִיב עַל סוּסְיָא, לְזִמְנִין אִישׁ, לְזִמְנִין עֶבֶד, כְּגַוְונָא דָּא תִּשְׁכַּח לְזִמְנִין דְּאִית גּוּף דְּאִיהוּ סוּס שַׁפִּיר בְּכָל תִּקּוּנוֹי, וְעָבִיד עוֹבָדִין בִּישִׁין, בְּגִין דְּאִית לֵיהּ הַהוּא נֶפֶשׁ דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, דְּאִיהוּ אָדָם רַע עֶבֶד אוֹ מַמְזֵר, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא הַמֶּדְרָשׁ עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעִקָּר, וּלְזִמְנִין תִּשְׁכַּח סוּסְיָא בִּישָׁא דְּאִיהוּ גוּפָא, דְּאִית לֵיהּ דְּיוֹקְנָא בִּישָׁא, וּמָאן דְּרָכִיב עֲלֵיהּ אִיהוּ טַב, וְסָטֵי לֵיהּ לְמֶעֱבַד עוֹבָדִין טָבִין, וְדָא אִיהוּ מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וּמָאן דְּאִית לֵיהּ דְּיוֹקְנָא שַׁפִּירָא וְעוֹבָדִין טָבִין, דָּא צַדִּיק וְטוֹב לוֹ.

וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק וּבַת זוּגֵיהּ צַדֶּקֶת, מָאן דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנֵיהּ בִּישָׁא וְאִיהוּ שַׁפִּיר בְּעוֹבָדוֹי, דָּא צַדִּיק וְרַע לוֹ, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק וּבַת זוּגֵיהּ בִּישָׁא, וּמָאן דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא בִּישָׁא וְעוֹבָדוֹי בִּישִׁין, דָּא אִיהוּ רָשָׁע וְרַע לוֹ, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ רַע וְאִתְּתֵיהּ רָעָה, הָכָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין תְּלַת גִּלְגּוּלִין, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ מָאן דְּעוֹבָדוֹי בִּישִׁין וְדְיוֹקְנֵיהּ שַׁפִּירָא, וְאִתְּתֵיהּ צַדֶּקֶת שַׁפִּירְתָּא בְּעוֹבָדָהָא.

דְּגִלְגּוּלָא גָּרִים דָּא לְמֶהֱוֵי בַּר נַשׁ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ רָשָׁע וְרַע לוֹ,

דְּגוּפָא בִּישָׁא וְאִתְתָּא בִּישָׁא לַצַּדִּיק אִיהוּ עוֹנָשָׁא דִּילֵיהּ, דְּגִלְגּוּלָא מְחַיֵּיב לֵיהּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אִם כֵּן מַאי תַּקַּנְתֵּיהּ לְמָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק וְאִית לֵיהּ אִתְתָּא בִּישָׁא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, יַעֲבִיד לֵיהּ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, וְאִי לָא אִתְתַּקַּנַת יְתָרֵךְ לָהּ מִגֵּיהּ בְּגֵט וְיִתְסֵי, וְאִתְנַטַּע בַּאֲתַר אָחֳרָא (איוב לג כט), וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, עַד הָכָא בְּשִׁרְטוּטִין דִּידִין.

בְּקוֹמָה בְּצַוָּאר, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, אֱלִיָּהוּ אֱלִיָּהוּ, הָא שְׁכִינְתָּא הָכָא, וְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא עִמָּהּ נָטְרִין לָךְ הָכָא, טוֹל רְשׁוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנָחֲתָא הָכָא לְיִקָּרָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא עִמָּךְ, לְתַקָּנָא שְׁעוּר קוֹמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא יָאוּת לֵיהּ, אַדְהָכִי הָא אֱלִיָּהוּ קָא נָחֵת וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא עִמֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלְּהוּ.

פָּתַח אֱלִיָּהוּ וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמָא יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ דְּאֵימָא מִלִּין בְּאֹרַח מִישׁוֹר כְּדְקָא יָאוּת, כֻּלְּהוּ בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל בְּשִׁעוּר קוֹמָה דִּשְׁכִינְתָּךְ. פָּתַח וְאָמַר, (שיר ז ח) זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכֹּלוֹת, מַאי לְתָמָר, אֶלָּא לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צב יד) צַדִּיק כַּתָּמָר

יִפְרָח, כַּפּוֹת תְּמָרִים, קוֹמָתֵךְ וַדַּאי דַּמְיָא לְלוּלָב דִּלִּית בֵּיהּ קְצוּץ וּפְרוּד, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין נִפְרְצוּ עָלָיו פְּסוּל, לוּלָב אִיהוּ דּוֹמֶה לְשִׁדְרָה דְּגוּפָא, דְּאִיהוּ ו׳, קוֹמָה דְּכֹלָּא, וְאִיהוּ שִׁית בְּחוּשְׁבַּן, וְחָמֵשׁ עַנְפִין מִתְפַּשְׁטִין מִנֵּיהּ, וְאִיהוּ גוּפָא (דף קלד ע"ב) דְּאִילָנָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְחָמֵשׁ עַנְפִין אִינּוּן תְּרֵין מֵהַאי סִטְרָא, וּתְלַת מֵהַאי סִטְרָא, וַעֲלַייהוּ אִתְּמַר (ויקרא כג מ) וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת וְעַרְבֵי נָחַל, עֲנַף לְשִׂמְאלָא, עָבוֹת לִימִינָא, עֵץ בְּאֶמְצָעִיתָא, עַרְבֵי נַחַל תְּרֵין, עָבוֹת תְּלַת, וְכֻלְּהוּ חָמֵשׁ, וְאִינּוּן לָקֳבֵל תְּרֵין שׂוֹקִין וּבְרִית, וּתְרֵין דְּרוֹעִין, אֶתְרוֹג לֵב בְּאֶמְצָעִיתָא, עִקָּרָא דְּאִילָנָא וַעֲנָפוֹי, וְאִיהוּ אִיבָּא דְּאִילָנָא, וּבֵיהּ אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ.

צָוָאר עַל כֻּלְּהוּ אִימָא עִלָּאָה, מוֹחָא אַבָּא, וּבֵיהּ נְבִיעוּ דְּאִילָנָא, דְּמִקּוֹרָא דִּילֵיהּ אִתְקְרֵי אֵין סוֹף, עַלַּיִן דְּאִילָנָא אִינּוּן קְווֹצוֹתָיו, עֲלַייהוּ אִתְּמַר (שיר ז ו) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, כֻּלְּהוּ יְרוֹקִין, דְּהָכִי צְרִיכָא שַׁעֲרָא דְּאִתְּתָא דְּאִיהִי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא לְמֶהֱוֵי יָרוֹק כְּשִׁבְעָה מִינֵי דַּהֲבָא, וְאֶתְרוֹג אִיהִי יְרוֹקָא, וְאֶסְתֵּר מִתַּמָּן הֲוָת יְרַקְרוֹקֶת.

שְׁעוֹרָא דְּרָצוּעִין דִּתְפִלִּין אִינּוּן עַד לְבָא, וְהָכִי שְׁעַרוּ לוֹן מָארֵי מַתְנִיתִין, וְהָכִי שְׁעוֹרָא דְּשַׁעֲרָא

דִּבְרַתָּא דְמַלְכָּא עַד לִבָּא, וְכָל עַנְפָּא וְעַנְפָּא דְאִילָנָא דִּילָהּ, דְּאִינּוּן קְנֵי מְנוֹרָה, כְּלְהוּ צְרִיכִין בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל וּבְמִדָּה חֲדָא, דְּלָא יְהֵא דְרוֹעָא חֲדָא אֲרִיךְ מֵחַבְרֵיהּ, וְלָא שׁוֹקָא חֲדָא אֲרִיךְ מֵחַבְרֵיהּ, אֶלָּא כְּלְהוּ בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל דָּא בְדָא, וְהָכִי עַיְינִין דִּילֵיהּ שְׁקִילִין דָּא לְדָא, וְהָכִי אוּדְנִין, וְהָכִי נוּקְבָא דְחוֹטָמָא דִילָהּ, וְהָכִי אַנְפִּין דִּילָהּ, וְהָכִי שִׁפְוָון דִּילָהּ, דְּלָא יְהֵא חַד אֲרִיךְ וְחַד קְצִיר, אֶלָּא כְּלְהוּ בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא.

מַבּוּעָא דְמַיָּא הָכִי צָרִיךְ לְאַשְׁקָאָה וּלְדַכָּאָה לְכָל גּוּפָא, וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כְּמַבּוּעָא דְמַיָּא, וּלְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּאִיהוּ עַנְפָּא דְאִילָנָא, בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל, וְסִימָנָא (ישעיה מ מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם, וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן (איוב כח כה), וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה, מִי וַדַּאי, מִדָּה דְּנְבִיעוּ כְּגַוְונָא דָּא ם, מֵם בְּרִיבּוּעָא, נְקוּדָה בְּעִגּוּלָא, (מְרוּבַּעַת) בְּרִבּוּעָא.

וְרָזָא דְמִקְוֶה אַרְבָּעִים סְאָה כְּגַוְונָא דָּא ::: ם ::: תֵּשַׁע נְקוּדִין לְכָל סְטַר, וּבְנְקוּדָה דְמִלְּגָאו בָּהּ אִשְׁתַּלִּימוּ לְעֶשֶׂר כָּל תִּשְׁעָה, עַד דְּאִתְעֲבִידוּ אַרְבְּעִין, וְאִלֵּין אִינּוּן אַרְבְּעִים סְאָה, וְאִינּוּן ם׳ עִלָּאָה, מ׳ תַּתָּאָה,

דָּא בִּרְבוּעָא וְדָא בְּעִגּוּלָא, י׳ נְבִיעוּ דְּתַרְוַיְהוּ, וְרָזָא דָּא מַיִם חַיִּים.

וְאִית עַנְפִּין עִלָּאִין, וְעַנְפִּין בֵּינוֹנִיִּים, וְעַנְפִּין תַּתָּאִין, וְכֻלְּהוּ בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל, עִלָּאִין בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, בֵּינוֹנִיִּים בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, תַּתָּאִין בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, עִלָּאִין אִינוּן אֲבָהָן, בֵּינוֹנִיִּים מְמַנָּן, וְתַתָּאִין שְׁלִיחָן דִּלְהוֹן, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן שְׁמָהָן יְדִיעָאן, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָאן שְׁלִיחָאן וְרָאשִׁין וּמְמַנָּן דְּתְחוֹתַיְיהוּ, וְכָל חַד אִית לֵיהּ נְקוּדָה, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע כָּל עַנְפָּא וְעַנְפָּא דְּאִיהוּ אֵבֶר דְּגוּפָּא.

רָאשִׁין יהו"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, נְקוּדָה דִּלְהוֹן יֱהֹוָה מֶלֶךְ יַהֲוֶה מַלַךְ יְהוֹהִ יִמְלֹךְ, וְהָכִי אִינוּן לְתַתָּא בְּתֵרִין שׁוֹקִין וְאָמָה, וּבְגִין דָּא כָּפַל לוֹן תֵּרִין זִמְנִין יהו"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, לְעוֹלָם וָעֶד שְׁכִינְתָּא, וּנְקוּדָה דִּילָהּ יהו"ה, וְדָא רָזָא (תהלים צא יא) כִּ"י בְ"י חָשַׁ"ק וַאֲפַלְטֵהוּ, דְּרָאשֵׁי רָאשִׁין (תיבין) דְּאִינוּן כֶּתֶר עִלָּאָה חָכְמָה בִּינָה, (זכריה יד ט) וְהָיָ"ה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְהָיָה יהו"ה אַבָּא וְאִמָּא, יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד כֶּתֶר עִלָּאָה.

יְדִין אִינוּן מְשַׁמְּשִׁין דְּגוּפָּא, רַגְלִין שְׁלִיחָן דְּגוּפָּא,

וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, וּמְשַׁמְּשִׁין דְּגוּפָא תְּרִין דְּרוֹעִין, אִינּוּן ע"ב עַנְפִּין דְּוַיסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, אִלֵּין אִינּוּן עַנְפֵּי דְּאִילָנָא, שָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא אִינּוּן שְׁלִיחָן, וְאִינּוּן שַׁבְעִין וּתְרִין ע"ב עִלָּאִין לָקַבֵּל שַׁבְעִין וּתְרִין תִּיבִין, דְּאִינּוּן מִן וְהָיָה (דף קלה ע"א) אִם שָׁמֹעַ עַד וְשַׁמְּתֶם, וְשִׁבְעִים וּתְרִין אָחֳרָנִין אִינּוּן דְּפָרָשַׁת צִיצִית, רֵישָׁא דְּאִילָנָא, מְשַׁמְּשִׁין דִּילֵיהּ דְּאִינּוּן שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים, אִינּוּן מ"ב תִּיבִין מִן וְאָהַבְתָּ עַד וְהָיָה, גּוּפָא (נ"א נוּפָא) דְּאִילָנָא מְמַנָּן וּשְׁלִיחָאן דִּילֵיהּ, חַמְשִׁין תִּיבִין דְּאִינּוּן מִן וְשַׁמְּתֶם אֶת עַד וַיֹּאמֶר.

שִׁבְעָה שְׁמָהָן דְּרֵישָׁא דְּסָלְקִין לְמ"ב, אִינּוּן אַבְגִּיתֵ"ץ וכו', רְקִיעָא קַדְמָאָה אבגית"ץ, וּנְקוּדָה דִּילֵיהּ יְהֹוָה, דְּנָפְקִין מֵאִלֵּין רָאשֵׁי תִּיבִין בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהי"ם אֵת, וְאֵית תַּמָּן תְּמַנְיָא מַבּוּעִין, דְּנָפְקִין מִצְּנוֹרָא חֲדָא, דְּאִיהוּ רָקִיעַ, וְאִינּוּן תְּמַנְיָא נְצוֹצִין, וְרָקִיעַ תְּנַיְינָא קַרְעֵ שְׁטָן, וּנְקוּדָה דִּלְהוֹן וַיֹּאמֶר אֱלֹהי"ם יְהִי רָקִיעַ וְדָא יְהֹוָ"ה, תְּלִיתָאָה נַגְדִּיכֵשׁ נְקוּדָה דִּילֵיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם, וְדָא יְהֹוָ"ה, רְבִיעָאָה בַּטְ"ךָ צְתְ"ג, נְקוּדָה דִּילֵיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהי"ם יְהִי מְאֹרֹת, וְדָא יְהֹוָ"ה, חֲמִשָּׁאָה חַקְ"בְ טְנַ"ע, וּנְקוּדָה דִּילֵיהּ וַיֹּאמֶר

אֱלֹהי"ם יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם, וְדָא יְהֹוָ"ה, שְׁתִיתָאָה יַגְלֶ֫ף פּוֹזָק, נְקוּדָה דִּילֵיהּ וַיֹּ֫אמֶר אֱלֹהי"ם תּוֹצֵא הָאָרֶץ, וְדָא נְקוּדָה יְהֹוָה, שַׁקְ"וְ צְי"ת, דָּא נְקוּדָה שְׁבִיעָאָה כְּלִיל בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, וַיֹּ֫אמֶר אֱלֹהי"ם הִנֵּה נָתַתִּי, וְדָא יְהֹוָ"ה.

תָּא חֲזִי אִית שְׁמָהָן דְּאוֹרַיְיתָא דְּנָפְקִין מֵרֵישֵׁי תֵּיבִין דְּכָל פְּסוּקָא וּפְסוּקָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִית שְׁמָהָן דְּנָפְקִין מִסּוֹף תֵּיבִין, וְאִית דְּנָפְקִין מֵאֶמְצָעִיתָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (נ"א דְּכָלָּא) (ישעיה מד ו) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם, וְאִית שְׁמָהָן דְּנָפְקִין מִתְּרִין אַתְוָון כָּל חַד וְחַד, וְאִית מִתְּלַת תְּלַת, וְאִית מֵאַרְבַּע, וְאִית מֵחָמֵשׁ, עַד עֲשָׂרָה, אִינּוּן מֵעֲשַׂר סְפִירָאן תַּלְיָין, מִתְּרִין עֲשַׂר אִינּוּן תַּלְיָין מִכֶּתֶר עִלָּאָה, כְּגוֹן יואאחצ"צבירון, בְּהַאי שְׁמָא תַּמָּן אָח, תַּמָּן צִיץ, תַּמָּן אַבִּיר, תַּמָּן יָרוֹן, דָּא שְׁמָא דְּתַלְיָא מִכֶּתֶר עִלָּאָה, כָּל שְׁמָא דְּאִיהוּ מִתְּרִין עֲשַׂר אַתְוָון, אִיהוּ בְּרָזָא דְּאַלְ"ף, דְּאִיהוּ פֶּלְ"א, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קלט יד) אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵאתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ, וּתְרִין עֲשַׂר שְׁמָהָן אִנּוּן אחצצביההירו"ן, (ס"א יואחציצבירו"ן), (ס"א אהצצביהרירו"ן), (נ"א אהה נצב הרירו"ן), כָּל חַד מִתְּרִין עֲשַׂר אַתְוָון, וְאִינּוּן מְמַנָּן עַל תְּרִין עֲשַׂר צִנּוֹרִין, דְּנָפְקִין מִמְּקוֹר עִלָּאָה דְּלֵית לֵיהּ סוֹף, וְאִינּוּן מִסְטְרָא דַּאֲרִיכְ

אַנְפִּין דְּאִיהוּ וָא"ו, וְאִינּוּן הֵ"א הֵ"א, יו"ד אִיהוּ כ' פְּתֶר בְּרֵישָׁא דְּא' (נ"א דָּא) דְּאִיהוּ אֶרֶךְ אַפַּיִם, דְּאִיהוּ וָא"ו, א' אִיהִי אוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי אִתְיְיהִיבַת בִּתְרִין לוּחִין דְּאִינּוּן ו' ו', וְאִית כְּתָרָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין דְּאִתְמַר בֵּיהּ (איוב לו ב) כַּתַּר לִי זְעֵיר וַאֲחַוֶּךָּ, וְכַמָּה כְּתִרִין אִינּוּן, פְּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר כְּהוּנָּה וְכֶתֶר מַלְכוּת.

מַאי אִית בֵּין כֶּתֶר לַעֲטֶרֶת, אֶלָּא כֶּתֶר אִיהוּ מִסְטָרָא דְּא', דְּאִיהוּ בְּדִיּוּקְנָא דְּאָת יו"ד, דְּסָלִיק כ', וְדָא א' מִן אהי"ה, דְּאִיהוּ כֶּתֶר דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין, א' מִן אדנ"י כֶּתֶר דְּזֵעִיר אַנְפִּין, י' מִן יהו"ה אִיהִי עֲטָרָה עַל סִפְּר תּוֹרָה דְּאִיהוּ ו', וְאִית י' לְתַתָּא וְאִיהִי י' מִן אדנ"י, דְּאִיהִי עֲטָרָה בְּרֵישָׁא דְּכָל צַדִּיק, לֵית סְפִירָה דְּלָא אִית לָהּ עֲטָרָה עַל רֵישָׁא וְכֶתֶר, וַעֲטָרָה דְּאִיהִי י' אִיהִי עֲטָרָה דִּבְרִית מִילָה, דְּסָלִיק לְמֵאָה, עֶשֶׂר זְמִנִין עֶשֶׂר מֵאָה, וְאִיהִי עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, וְכַמָּה עִלּוֹת אִינּוּן עַל עִלּוֹת דְּסָלְקִין עַל כָּל בִּרְכָאן וּפִקּוּדִין.

וְכָל סְפִירָן סָלְקִין כָּל חַד וְחַד לְמֵאָה בְּאָת י', וּבְאָת א' סָלְקִין לַעֲשֶׂרֶת אַלְפִּים, וְאִית לְעֵילָּא מִנַּייהוּ הַהוּא דְּאִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, דְּסָלִיק עַל כָּל עָלְאִין, וְלֵית מָאן דְּסָלִיק עֲלֵיהּ, וְכַמָּה אַתְוָון אִית בְּאוֹרַיְיתָא מְעוּטָרִים וּמְכוּתָּרִים, וּמֵאלֵּין עִלָּאִין נָחֲתִין בִּרְכָאן

וּמַבּוּעִין לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה (דף קלה ע"ב) דְּאִינּוּן י"א, עַל כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, וְאִינּוּן י"א י"א מִן (דברים ו ד) יְ'הוָה אֱ'לֹהֵינוּ יְ'הוָה אֶ'חָד, בְּא' אִתְקְרֵי אֵ"ל עֶלְיוֹן, בְּי' יהו"ה, וְכֵן בְּא' אִתְקְרֵי אלהינ"ו אהי"ה אלהי"ם אדנ"י וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעוֹד כֶּתֶר עִלָּאָה אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ אוֹר קַדְמוֹן אוֹר צַח וְאוֹר מְצוּחְצָח, אִיהוּ אוּכְּמָא קָדָם עִלַּת הָעִלּוֹת, וְכָל חֲיָילִין דְּתַלְיָין מִנֵּיהּ אִתְמַר בְּהוֹן (שיר ה יא) קְוּוצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, לֵית נְהוֹרָא קַיְימָא קַמֵּי נְהוֹרֵיהּ, דְּכֻלְּהוּ נְהוֹרִין אִתְחַשְׁכָּאן קַמֵּיהּ.

תָּא חֲזִי כַּמָּה עִלּוֹת סְתִימִין, דְּאִינּוּן מִתְלַבְּשִׁין וְאִינּוּן מוּרְכָּבִין בִּסְפִירָן, וּסְפִירָן מֻרְכָּבָה לְגַבַּייהוּ, דְּאִינּוּן טְמִירִין מִמַּחְשְׁבוֹת בְּנֵי אָדָם, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (קהלת ח ח) כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם, נְהוֹרִין מְצוּחְצָחִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְאִלֵּין דְּמְקַבְּלִין אִינּוּן כַּחֲשׁוֹכִין מֵאָחֳרָנִין דַּעֲלַייהוּ דְּמְקַבְּלִין מִנַּייהוּ, וְעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, לֵית נְהוֹרָא קַיְימָא קַמֵּיהּ, כָּל נְהוֹרִין מְצוּחְצָחִין מִתְחַשְׁכָּאן קַמֵּיהּ.

וְכָל נְהוֹרִין דְּאִינּוּן לְעֵילָּא מִנְּהוֹרִין אִינּוּן כְּתִרִין עַל רֵישַׁייהוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, דָּא רָזָא דַּעֲשָׂרָה כְּתִרִין דְּאִינּוּן מוּרְכָּבִין עַל עֲשַׂר סְפִירָן, וְדָא אִיהוּ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם יו"ד

ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אִלֵּין עַל אִלֵּין, עֶשֶׂר נְהוֹרִין בְּעֶשֶׂר, הָדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר ז') עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, לְעֵילָּא עַל כֻּלְּהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת דְּרָכִיב עַל כֻּלָּא וְשַׁלִּיט עַל כֻּלָּא, וְכֻלְּהוּ שְׁמָהָן אִינּוּן מֶרְכָּבָה דִילֵיהּ, וְלֵית דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, דִּלֵית לְעֵילָּא מִנֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין.

וּשְׁמָהָן אִלֵּין אִינּוּן צִנּוֹרִין, וּשְׁמָהָן דַּעֲלַיְיהוּ מָבוּעִין דְּנָחֲתִין לְצִנּוֹרִין, וְכָל צִנּוֹרִין אִינּוּן כְּאֲבָרִין דְּשִׁעוּר קוֹמָה, דְּאָזְלִין בְּשִׁעוּר וּבַמִּדָּה וּבְתִקְלָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (איוב כח כה) וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה, וְהָא אוּקְמוּהָ כָּל חַד אֵיהוּ מְקַבֵּל כְּפִי שִׁעוּרֵיהּ, וּכְפִי מִדָּה דִילֵיהּ, וְאִית נְבִיעוּ לְעֵילָּא דְּלֵית לֵיהּ מִדָּה וְשִׁעוּר וּמִשְׁקָל, וְהָא אוּקְמוּהָ, (ויקרא יט לה) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׂוּרָה, בַּמִּדָּה בְּחָמֵשׁ תִּקּוּנִין דְּהִ' עִלָּאָה, בַּמִּשְׁקָל דָּא ו', בַּמְּשׂוּרָה דָּא ה', מִשְׁפָּט דְּכֻלָּא דָּא י', הָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה ה טז) וַיִּגְבַּהּ יהו"ה צְבָאוֹ"ת בַּמִּשְׁפָּט, דְּאִיהוּ גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר.

חָמֵשׁ זִמְנִין כְּגַוְונָא דָּא אֶאֱאֶאָ וְסִימָנָךְ (שמות כח יח) פִּתּוּחֵי חוֹתָם. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא הָכָא שׁוּר"ק בִּנְקוּדָה חֲדָא בְּפִתּוּחֵי חוֹתָם, וְהָכָא בְּתִלַּת נְקוּדִין

בְּאַתְרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, בַּאֲתַר דְּאִית וֹ׳ אִיהוּ שׁוּר״ק בִּנְקוּדָה חֲדָא, בַּאֲתַר דְּלֵית וֹ׳ אִיהוּ שׁוּר״ק בִּתְלַת נְקוּדִין בְּאַתְרֵיהּ, עִלָּאָה וְאֶמְצָעִיתָא וְתַתָּאָה.

חֲמֵשׁ נְקוּדִין אִינּוּן אלהי״ם, כְּגַוְונָא דָּא אֶאֱאֶאָ, תְּמַנְיָא נְצוֹצִין אִינּוּן תְּמַנְיָא יוּדִי״ן דְּסָלְקִין תְּמַנִין, רָקִיעַ דְּאִיהוּ דְיוֹקְנָא דְּוֹ׳ דְּאִיהוּ רְמִיזָא בְּקָמֵ״ץ, הָא פ״ו כְּחִשְׁבַּן אלהי״ם, וְאִלֵּין נְקוּדִין עֲלַיְיהוּ אִתְמַר פְּתוּחֵי חוֹתָם, פְּתוּחֵי דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי חוֹתָם, כְּלְהוֹן פְּתוּחִין בָּהּ וְכֻלְהוּ מְצוּיָרִין בָּהּ וּמִתְגַּלְפָאן בָּהּ, וְאִיהִי חוֹתָם דְּכֻלְהוּ, תֵּשַׁע נְקוּדִין אִינּוּן גְּלִיפִין בָּהּ, תְּמַנְיָא נִיצוֹצוֹת וְרָקִיעַ, וְאִיהוּ עֲשִׂירִית לוֹן, תֵּשַׁע נְקוּדִין עַד צַדִּיק, וְאִיהִי חוֹתָם דְּכֻלְהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְצֶאֱצָאָיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וְהַנֵּי אִינּוּן תֵּשַׁע מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאִימָּא עִלָּאָה חוֹתָם דְּכֻלְהוּ, כֶּתֶר עַל כֻּלְהוּ, וּבָהּ נַהֲרִין כְּמַרְגְּלָאן דְּנַהֲרִין בְּכִתְרָא.

וּמִסְטְרָא דְּאִלֵּין נְקוּדִין אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא שִׂיחָה דְּכֹלָּא, שִׂיחָה דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, שִׂיחַת דְּקָלִים, שִׂיחַת הָרוּחוֹת, שִׂיחַת עוֹפִין, שִׂיחַת כָּל בְּרִיִין דְּעָלְמָא, אלהי״ם בְּלָא נְקוּדִין אִתְקְרֵי אִלֵּם, וְדָא רָזָא דְּמִלָּה (שם ד יא) אוֹ מִי יָשׂוּם אִלֵּם, אוֹ מִי, מ״י וַדַּאי, אִימָּא עִלָּאָה,

מָאן שַׁוִּי אִלֵּם לְאִימָּא עִלָּאָה, עִלַּת הָעִלּוֹת דְּחֵילָא דְּכֹלָּא בִּידֵיהּ.

דָּבָר (דף קלו ע"א) **אַחֵר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה סֵפֶר, דְּהָא כַּמָּה סִפְרִין אִינּוּן, סִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, סִפְרָא דַּחֲנוֹךְ, סִפְרָא דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, תָּא חֲזִי, יוֹמָא חַד אַעְרַעְנָא בַּאֲתַר דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, אֲנָא וְחַבְרַיָּיא, וְתַקִּינַת לָן אִמֵּיהּ דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי מְנַרְתָּא בְּשִׁבְעָה בוּצִינִין, וְאַפֵּקַת סִפְרָא דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, כִּי הֲווֹ קָרָאן בְּסִפְרָא דָּא הָכִי הֲווֹ נָחֲתִין חַיָּילָא דְּמַלְאָכַיָּיא לְסַחֲרָא לוֹן, כִּבְנֵי נָשָׁא דְּמִתְקַבְּצִין לְחוּפָּה בְּמַזְמוּטֵי חָתָן וְכַלָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה נָחִית בְּכָל מַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, לְמִשְׁמַע מִלִּין**

(אמר המגיה זה מצאתי בס"א וטוב לשומו כאן)

דָּבָר אַחֵר (בראשית ה א) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם וכו', זֶה תְּרִין עֲשַׂר אַנְפִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, וּפְנֵי שׁוֹר וְגוֹמֶר, וּפְנֵי נֶשֶׁר וְגוֹמֶר, בְּיוֹם בְּרֹא אלהי"ם אָדָם חַיָּה רְבִיעָאָה, וְצָרִיךְ לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוֹן, בְּאַנְפִּין בְּאַרְבַּע גַּוְונִין דְּנַהֲרִין בְּהוֹן אַרְבַּע חַיּוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים ה ד) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יהו"ה עִמָּכֶם, וּבְמֹשֶׁה נֶאֱמַר (שמות לג יא) וְדִבֶּר יהו"ה אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים, בָּתַר דְּאַהֲדָרוּ לַאֲחוֹרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַדַּר לוֹן אֲחוֹרוֹי, וְדָא אִיהוּ (שם כג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ, וְאִלֵּין אִינּוּן פָּנִים דְּנַרְאִין וּפָנִים דְּאִינָּן נִרְאִין.

מֵהַהוּא סִפְרָא, וַאֲבוֹי דְרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי הֲוָה נָחִית לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמֵּיהּ, לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּבֵרֵיהּ רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, וְלֵילְיָא דָא לֵיל דְּשָׁבוּעוֹת הֲוָה, וְהָכִי הֲוָה חָדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין מִלִּין כְּיוֹמָא דְאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְסִינַי.

לֵילְיָא חֲדָא אִזְדַּמַּן לָן לְמֶהֱוֵי אוֹשְׁפִּיזִין בְּבֵית אִמֵּיהּ דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, וְתַקִּינַת לָן פָּתוֹרָא וּמְנַרְתָּא, וַהֲוָה רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי אִתְכַּנַּשׁ לְהַהוּא עָלְמָא, אָמְרַת אִמֵּיהּ רַבָּנָן, וְהָא לָא הֲוִיתוּן שַׂרְיֵין לְפָתוֹרָא דָא בְּלָא אוֹרַיְיתָא, מַאי אִשְׁתַּנִּי זִמְנָא דָא מִשְּׁאָר זִמְנִין, אֲמִינָא אַנְפִּין חִוָּורִין בַּעֲנָוָה, אִינּוּן אַנְפִּין סוּמְקִין בְּבֹשֶׁת, דְּאִית לוֹן כְּסוּפָּא מִן שְׁמַיָּא, אִינּוּן יִרְאֵי אֱלֹהִי"ם, אַנְפִּין יְרוֹקִין בְּאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, אַנְפִּין אוּכְמִין בְּמִצְוָה, דְּאִיהִי תְּפִלָּה דְיָד, וּתְפִלִּין בְּמִשְׁכָּא אוּכְמָא, אִינּוּן שֹׂנְאֵי בָצַע, אֲבָל אַנְפִּין בְּלָא עֲנָוָה וּבְלָא בֹּשֶׁת וּבְלָא תוֹרָה וּמִצְוָה, אִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וְרוּחַ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ וָבֹהוּ וכו', דְּאִינּוּן אַחְזְרִין עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, אַנְשֵׁי חַיִל מְזַרְעָא דְאַבְרָהָם, דְּבֵיהּ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, יִרְאֵי אֱלֹהִי"ם מְזַרְעָא דְיִצְחָק, דְּבֵיהּ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּהִיא אוֹצָרָא לְחָכְמָה, אַנְשֵׁי אֱמֶת מְזַרְעָא דְיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וּבֵיהּ ו' דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, שֹׂנְאֵי בָצַע מִסְטְרָא דְּדָוִד דְּאִיהוּ רַגְלָא רְבִיעָאָה

לְחַבְרַיָּא נְפִתַּח בְּמִילֵי דְאוֹרַיְיתָא, דְּלָא יֵיתֵי תַּקָּלָה לְהַאי עַנְיָא עַל יְדָנָא, דְּאִם יָדְעַת דְּבָרָה אִיהוּ מֵת, יֵיתֵי תַּקָּלָה עַל יְדָנָא וְתָמוּת קָדָם זִמְנָהּ, אֶפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם דָּא נִשְׁמָתָא, כַּד נָפִיק מִמְּעֵי אִמֵּיהּ אִתְּמַר בָּהּ (בראשית א ב) **וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, דְּנָפִיק עֵינוֹי סְתִימִין, אַפְתַּח עֵינוֹי מִיָּד** (שם ג) **וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, בָּתַר דְּאִתְכַּנִּישׁ מֵהַאי עָלְמָא נִשְׁמָתֵיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ** (שם א ט) **וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, כְּיוָן דְּאִסְתַּלְקַת נִשְׁמָתָא** וּבֵיהּ י', דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּגִינָהּ (שמואל א יז יד) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן, הַאי אִיהוּ שְׁמָא ההו"י, וּבְגַוְונָא אָחֳרָא אִתְפְּרִישׁ לְזִמְנִין הוה"י, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בֵּינַיְיהוּ, וּבְגַוְונָא אָחֳרָא יהו"ה מִסְטְרָא (דְּמשֶׁה) דְּמטטרו"ן, גַּוְונִין מִתְהַפְּכִין לְשִׁית סְרֵי בְּשְׁכִינְתָּא כַּד אִיהִי צְרִיכָא לְתַתָּאִין, וְדָא אִיהוּ דְּאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּבַר נָשׁ דְּצָרִיךְ לְבְרִיוֹת אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנְיָין כַּבְּרוּם, דְּאִתְהַפַּךְ לְכַמָּה גַּוְונִים, וְאִית הֲפוּכָא דְּגַוְונִים לְטַב דְּנַהֲרִין בִּנְהוֹרָא, וְאִינּוּן מְרַקְמָן מִכַּמָּה גַּוְונִין, וְכָל הַאי בְּגוּפָא, בְּגַוְונָא (דְּגִינְתָּא) דְּעֵדֶן דְּאִתְבְּרֵי בְּשְׁמָא דְיהו"ה.

כָּל גַּוְונִין וְצִיּוּרִין דְּאִלֵּין גּוּפִין, וְאִינּוּן בְּגַוְונָא דְּנוּבְלֵת אוֹרָה דִּלְעֵילָּא גַּלְגַּל חַמָּה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חַמָּה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפְנֵי לְבָנָה,

מְנֵיהּ גּוּפָא אִשְׁתָּאֲרַת (דף קלו ע"ב) יְבֵשָׁה, אָמְרַת לוֹן, רַבָּנָן, מִלִּין אִלֵּין לַאו אִינּוּן אֶלָּא מֵהַהוּא עָלְמָא, אָזְלַת לְהַהוּא שְׂרַגָּא דַּהֲוָה לָהּ סִימָנָא בֵּיהּ, דְּכַד רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי הֲוָה חַי הֲוָה שְׂרַגָּא מִתְנַעְנַע וְנַהֲרָא בְּכַמָּה נְהוֹרִין מְרַקְמָן, חֲזָתָהּ לְנְהוֹרָא דְּאִתְחַשְׁכַת, מִיָּד אָמְרַת, רַבָּנָן רַבָּנָן, אֲבֵדָה קָא אִתְאֲבִידַת לִי, וַאֲנָא בָּעֵינָא לְמֵיזַל לְפַשְׁפְּשָׁא בְּגִינָהּ, אָמְרוּ וַדַּאי הָא אִשְׁתְּמוֹדְעַאת לָהּ, אָזְלוּ לְאָרְחַיְיהוּ, וְאִיהִי נָפְקַת לְפָרָשַׁת אוֹרְחִין, וְאַשְׁכַּחַת יוֹנָה נוּקְבָא, אָמְרַת לָהּ יוֹנָה יוֹנָה אַנְתְּ דַּהֲוַת שְׁלִיחָא מְהֵימְנָא לְמָארָךְ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ח ח) וַיְשַׁלַּח אֶת וְכַד דְּיוֹקְנָא אִית לֵיהּ אַרְבַּע גַּוְונִין, דְּאִית גַּוְונָא חִוָּרָא סוּמְקָא יְרוֹקָא אוּכְמָא, נִימִין אִינּוּן כְּכַבְיָא וּמַלְאָכְיָא וּמְמַנָּן דְּתַלְיָין מֵאַנְפִּין כְּחוּשְׁבַּן נִימִין, וְכֻלְּהוּ מְשַׁמְּשִׁי לְאַנְפִּין.

פּוּמָא (במדבר יב יח) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְּחִידוֹת, פֶּה אִיהוּ בְּרָזָא דִּכְרוּבִים, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, אִלֵּין שִׁפְוָון כַּד אִתְפַּתְּחוּ אִתְפַּתְּחוּ בְּאדנ"י (יהו"ה), כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ.

וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם יהו"ה, כַּד אִיהוּ כּוֹרֵעַ כְּרוּבִים סוֹבְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם, וְדָא אִיהוּ סְכוּךְ דְּסוּכָּה, דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס, וְסִימָנָא יהו"ה אדנ"י, פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה אִיהוּ רְמַ"ח, כָּל

הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ, וְאִתְמַר בָּךְ (שם יא) **וַתָּשָׁב אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב, תָּבַת לֵיהּ בְּשְׁלִיחוּתָהּ, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ בְּהַהִיא יוֹנָה קַדִּישָׁא, דְּתֵיזִיל בְּשְׁלִיחוּת דִּילִי, וְתֵדַע אִי בְּרִי חַי אוֹ מֵת, מִיָּד לְעִידָּן רַמְשָׁא חָזָרָה בְּשְׁלִיחוּתָהּ, דְּהָכִי חָזְרַת לְנֹחַ לְעֵת עֶרֶב, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב, וַהֲוַת מְמַרְטַת גַּדְפָּהָא, וְחָפְרַת כּוּכָא, מִיָּד יְהַבַת קָלָא וְאִתְכַּנְשַׁת לְהַהוּא עָלְמָא.**

לְבָתַר דַּהֲווֹ אָזְלִין בְּאָרְחָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרוֹי, שְׁאִילוּ לֵיהּ, אַמַּאי כַּד נָפִיק יְנוּקָא מִמְּעֵי אִמֵּיהּ אִיהוּ עֵינוֹי סְתִימִין, אָמַר לוֹן וַדַּאי דָּא אִיהוּ רָזָא (שם כז א) הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, בִּתְרֵין שְׁמָהָן דְּאִינּוּן אהי"ה יהו"ה, וְסִימָנָא י"א י"א, (דברים ו ד) יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, חָכְמָה וּבִינָה עֲלַיְיהוּ אִתְמַר וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרִשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, יהו"ה אֶחָד עֲלַיְיהוּ אִתְמַר סֹבְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וְאִינּוּן ו"ה.

דָּבָר אַחֵר וְהָיוּ הַכְּרֻבִים, אִינּוּן צוּרַת אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה י"ה, סֹבְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם ו"ה, דְּאִינּוּן אַרְבַּע גַּדְפִּין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות יט ד) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים, וּכְרוּבִים תְּרֵי שִׁפְוָון, עַל גַּב הָיוּ עוֹמְדִים, דָּא לִישָׁנָא, וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל, קָלָא דְּנָפִיק מִגָּרוֹן, וַיְדַבֵּר אֵלָיו דִּבּוּר דְּפוּמָא, וְקָלָא וְדִבּוּר תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת, וְעֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, דָּא פּוּמָא

וְתִכְהֶן עֵינָיו מֵרְאוֹת, בְּאִלֵּין מַרְאוֹת דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ בְּמֵעֵי אִמֵּיהּ כַּמָּה נְהוֹרִין, כְּמָה דְּחָמָא יְחֶזְקֵאל בְּמֶרְכָּבָה, לְכָל יְנוּקָא אַחְזָיִין לֵיהּ כְּפוּם דַּרְגֵּיהּ, אַחְזָיִין לֵיהּ מֵאֲתַר דְּאִיהוּ נְשְׁמָתֵיהּ, דְּאִי יִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא וּבְפִקּוּדִין, דְּיַנְהִיר הַהוּא אֲתַר דְּאִתְנְטִילַת נְשְׁמָתֵיהּ, בְּכַמָּה נְשְׁמָתִין.

וְאֵיךְ נָחֲתִין בְּגִינֵיהּ כַּמָּה מֶרְכָּבוֹת, וְאוֹלְפִין לֵיהּ כָּל אוֹרַיְיתָא, וְאִי אִשְׁתַּדַּל בָּהּ אַדְכִּיר לֵיהּ כָּל מַה דַּהֲווֹ אוֹלְפִין לֵיהּ בְּמֵעֵי אִמֵּיהּ, לְבָתַר אַחְזָיִין לֵיהּ גֵּיהִנָּם, דְּאִם עָבַר עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא מַהוּ עוֹנְשָׁא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ אַגְרֵיהּ, לְבָתַר דְּנָפִיק מִמֵּעֵי הֵיכָל, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

מִלְּגָאו מִנֵּיהּ קֻדְּשׁ הַקָּדָשִׁים וְדָא לִבָּא, כְּרוּבִים כַּנְפֵי רֵיאָה, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפֹּרֶת הַלֵּב, דְּתַמָּן (משלי כ טז) **נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו תְּרֵין כְּלָיָין.**

בְּלִבָּא דְּאִיהוּ קֻדְּשׁ הַקָּדָשִׁים אִית תְּרֵי בָּתֵּי, בְּחַד סַם חַיִּים, וּבְחַד סַם מָוֶת דְּאִיהִי אֵשׁ, כַּהֲנָא רַבָּא דָּעֵאל לְקֻדְּשׁ הַקָּדָשִׁים, אִם זָכָה סַם חַיִּים הַוָּה נָפְקָא מִתַּמָּן וּנְהִירָא בְּאַנְפּוֹי, וְקָלָא וְדִבּוּר הַוָּה נָפִיק מִתַּמָּן מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְאִם לָא זָכָה סַם מָוֶת הַוָּה נָפִיק מִפִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, וַהֲוָה קָטִיל לֵיהּ, וּמַאי נִיהוּ כַּהֲנָא בְּגוּפָא, אֶלָּא נְשָׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ, אִינּוּן לָקֵבֵל

אִמֵּיהּ סָתִים (דף קלז ע"א) **עֵינוֹי מִכָּל אִינּוּן נְהוֹרִין, כְּמָה דְּאִתְמַר וְתִכְהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְאִלֵּין תֹּה"וּ וָבֹה"וּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וכו', וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, עֵינוֹי סָתִים מֵעָלְמָא דְּאָתֵי, בָּתַר דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, מִיָּד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, דְּנַהֲרִין לֵיהּ בְּנְהוֹרָא דְּהַהוּא עָלְמָא, מִיָּד דְּאָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא, מִיָּד יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד, אִתְכַּנְּשַׁת נִשְׁמָתָא לַאֲתַר חַד, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** (קהלת יב ז) **וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאלהי"ם אֲשֶׁר נְתָנָהּ, וְגוּפָא אִשְׁתָּאַר יַבָּשָׁה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב** כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, תְּלַת צְלוֹתִין לָקֳבֵל תְּלַת קָרְבָּנִין, וְאִינּוּן מַאֲכָלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.

אִם הַוָּה עָאל בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סַם חַיִּים, סַם חַיִּים הַוָּה נָפִיק לְקַדְמוּתֵיהּ, וְאִם לַאו הָא סַם הַמָּוֶת לְקִבְלֵיהּ, דְּאִיהִי מָרָה אוּכְמָא, וּמִינָהּ יָמוּת בַּר נַשׁ בַּעֲנִיוּת, וְאִיהִי לְסִטְרָא שְׁמָאלָא דִּלְבָא, וְדָא טְחוֹל.

בְּנֵי אַהֲרֹן רוּחַ וְנֶפֶשׁ, דְּאַהֲרֹן אִיהוּ נְשָׁמָה, תְּרִין בְּנוֹי נֶצַח וְהוֹד, אִם יַעֲלוּן קָרְבָּנָא בִּדְקָא יָאוּת, הָא סַם חַיִּים, וְאִי לַאו הָא סַם מָוֶת, דְּאִיהִי מָרָה, אֵשׁ זָרָה אוֹקִיד לוֹן, דִּכְתִיב (ויקרא י א) וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יהו"ה אֵשׁ זָרָה וְגוֹמֵר, וַתֵּצֵא אֵשׁ וְגוֹמֵר, אִינּוּן סְלִיקוּ לָהּ מֵאַתְרָהָא, וְעָאלוּ לָהּ קַמֵּי מַלְכָּא לִלְבָא, וְלָא הַוָּה לְהוּ רְשׁוּ לְמֵיעָאל לְתַמָּן, בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל דִּינָא בְּהוֹן.

וְתֶרְאֶה הַיְבָשָׁה, לְבָתַר דְּאִתְכַּנְשַׁת נִשְׁמָתֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵימָא לִשְׁכִינְתָּא, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, מָאן חַיָּה אִלֵּין חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְנַהֲרִין לֵיהּ, דְּנָחֲתִין לֵיהּ לְקַבְּלָא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים צא יב) **עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ וכו׳. וְעוֹד תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְקַבְּלָא לֵיהּ, לְמִינָהּ דָּא בַּת זוּגֵיהּ דְּאִתְיְיהִיבַת לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ, כַּמָּה חֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין לִיקָרֵיהּ, וּלְבָתַר אַפִּיק לֵיהּ אִילָנִין וְעִשְׂבִין בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיֹּאמֶר אלהי״ם תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ וכו׳, כָּל מַה דְּאִתְבְּרֵי בְּשִׁית יְמֵי שְׁפָוָון עַקִימִין, לֵית רְשׁוּ לְכַהֲנָא לְקַרְבָּא בְּהוֹן קָרְבָּנָא, דְּעָאל קֶדֶם יהו״ה, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר** (קהלת א טו) **מְעָוָת לֹא יוּכַל לִתְקוֹן וכו׳, וְכֵן עַיְינִין עַקִימִין פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּיה, דְּנָחֵשׁ עַקַלָּתוֹן תַּמָּן, דְּאִיהוּ נָטִיל נְהוֹרַיְיהוּ, וּפִימָא אַטִימָא אִתְקְרֵי טוּמְטוּם, וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס אִיהוּ דְיוֹקְנָא דְּזָכָר וּנְקֵבָה, כְּגַוְונָא דָּא אִיהוּ בַּר נַשׁ דְּקָלֵיהּ וְדִבּוּרֵיהּ כְּנוּקְבָא, וּמָאן דְּאִיהוּ חֻצְיוֹ עֶבֶד וְחֻצְיוֹ בֶּן חוֹרִין, חֻצְיוֹ עֶבֶד דְּיֵצֶר הָרָע, וְחֻצְיוֹ בֶּן חוֹרִין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, כָּל אִלֵּין פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה, בְּזִמְנָא דְּנָפְקִין מִן גּוּפָא, נַפְשָׁא דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דָּא, לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא בִּשְׁכִינְתָּא, וּלְאִתְחַזָּיָא קֳדָמָהָא בְּשַׁעַת פְּטִירָתָהּ מִן גּוּפָא.**

פִּימָא דְּאַטִימָא בְּדִבּוּר, אֶבֶן דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע שַׁלִּיט

בְּרֵאשִׁית כְּלְהוּ מְזוּמָן לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, בְּגַן עֵדֶן עִלָּאָה וְתַתָּאָה.

דָּבָר אַחֵר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, דָּא סִפְרָא דַּחֲנוֹךְ נַעַר, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית ה כב) **וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאלהי"ם וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אלהי"ם, וְאַמַּאי קָאָרֵי לֵיהּ תּוֹלְדוֹת אָדָם, אֶלָּא הָכָא רָזָא דְּגִלְגּוּלָא, תּוֹלְדוֹת אָדָם אִתְקְרֵי, דְּמִגֵּיהּ נָפַק, וְאִיהוּ הֲוָה תּוֹלָדָה דִּילֵיהּ, וְאַמַּאי אִתְקְרֵי נַעַר, אֶלָּא הָכָא רָזָא** (איוב לג כה) **יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו, כְּמָה דַהֲוָה בְּקַדְמֵיתָא לְעֵילָּא, וּלְבָתַר נָחִית בְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** (בראשית לז ב) **וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי** עֲלָהּ, וְאִתְקְרֵי טוּמְטוּם, בְּגִין דָּא פָּטוּר מִן הָרְאִיָּיה, דִּנְשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא בְּגִין דָּא יִיתוּן בְּגִלְגּוּלָא, עַד דְּאִתְחַזָּרָן שְׁלֵמִין לְאַתְרַיְיהוּ כְּמָה דְאִתְיְיהִיבוּ, כְּמָה דַּאֲתְּ אָמַר (קהלת יב ז) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאלהי"ם אֲשֶׁר נְתָנָהּ, וּמִינָהּ אוֹלִיפְנָא כַּל וָחוֹמֶר בְּאָחֳרָנִין דְּאִינוּן נִשְׁמָתָא וְנַפְשָׁא, וְלָא עוֹד אֶלָּא דִּקְרָא אַסְהִיד עֲלַיְיהוּ (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר.

וּמָאן דְּיֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא זִמְנָא קַדְמָאָה אִם יֵיתֵי חִוָּור, אִתְקַיַּים בֵּיהּ קְרָא (ישעיה א יח) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ, וּבַמֶּה יִתְיַדַּע בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּגִלְגּוּלָא קַדְמָאָה, אִם הוּא קָלֵיהּ (דף קלח ע"א) כִּשְׁבָרִים אוֹ כִּתְרוּעָה, וְגוּפֵיהּ וְאַנְפּוֹי חִוָּורִין, אִם הוּא קָלֵיהּ כִּשְׁבָרִים אִיהוּ מִזִּמְנָא קַדְמָאָה,

אָבִיו, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה, מַאי דִּבָּתָם רָעָה אֶלָּא דַּהֲווֹ מִגַּזְעָא (דף קלז ע״ב) דְּאִלֵּין דְּאָמְרוּ (תהלים ח ה) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאלהי״ם, דְּיַהֲבַת לֵיהּ כָּל גִּנְזֵי שְׁמַיָּא, וְכָל מַפְתְּחָן דִּילֵיהּ בִּידֵיהּ, וְאַשְׁלְטֵיהּ בְּכָל דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְמַלְכָּא דְּאָמַר לְיוֹסֵף (בראשית מא מ) רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ.

אָמַר לֵיהּ וְהָא עז״א ועזא״ל הַווֹ אִלֵּין, אָמַר לֵיהּ וְהָא אָחֳרָנִין הֲווֹ מִתְכַּנְּשִׁין עִמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאִתְיַיעַץ בַּחֲיָילִין דִּילֵיהּ לָא הֲוָה עָבִיד לְאָדָם, דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, אָמַר לֵיהּ לְאוֹלָפָא וְאִם קָלֵיהּ כִּתְרוּעָה אִיהוּ מִזְמְנָא תִּנְיָנָא, וְאִם גּוּפֵיהּ יְרוֹקָא וְאַנְפּוֹי יְרוֹקִין וְקָלֵיהּ תְּקִיעָה אִיהוּ מִזְמְנָא תְּלִיתָאָה, וְאִם הֲדַר לְגַוָּונֵיהּ, קָלֵיהּ כִּתְקִיעָה וְגוּפֵיהּ חִוָּור וְאַנְפּוֹי חִוָּורִין, דָּא אִיהוּ כְּגַוָּונֵיהּ קַדְמָאָה, כְּמוֹ דְּאוּקְמוּהוּ בְּיַיִן דְּהֶחְמִיץ דְּחָזַר לְגַוָּונֵיהּ קַדְמָאָה, כְּגַוָּונָא דָּא בְּהִפּוּכָא לְטָב, וְכֵן אַנְפּוֹי סוּמְקִין וְקָלֵיהּ כִּשְׁבָרִים, וְאַנְפּוֹי יְרוֹקִין וְקָלֵיהּ תְּרוּעָה, הָא אִתְתַּקַּן.

וְעוֹד אַשְׁכַּחְנָא, בַּר נַשׁ דְּכָל צִיּוּרִין דִּילֵיהּ בְּאַרַח מֵישָׁר, שְׁקִילִין בְּתִקְלָא, וּלְזִמְנִין שִׁפְוָון אִינּוּן עָבִים, וְנָפְקִין מִתְּקוּנָא דְּצִיּוּרִין וְדִיוּקְנִין אָחֳרָנִין, אוֹ אִינּוּן אֲרוּכִין אוֹ אִינּוּן קְצָרִים, תָּא חֲזֵי וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, הָכָא אוּקִימְנָא לְמִנְדַּע תִּקּוּנִין אִלֵּין, אֲנָשֵׁי חַיִל עַיְינִין, יִרְאֵי אלהי״ם אוּדְנִין, הֲדָא הוּא

דֶּרֶךְ אֶרֶץ לִבְנֵי נָשָׁא,
דְּנָטִיל רַבְרְבָא עֲצָה מִזְּעֵיר
מִנֵּיהּ, וְלָא עוֹד אֶלָּא רָזָא
אָחֳרָא אִית הָכָא, לְמַלְכָּא
דַּהֲוָה לֵיהּ שְׁלִיחָא מְהֵימְנָא,
וַהֲוָה בָּעֵי לְמֵיהַב לֵיהּ
אַגְרֵיהּ, אָמַר לְחַיִּילוֹי אֲנָא
בָּעֵינָא לְשַׁלְטָאָה הַאי
שְׁלִיחָא דִּילִי עֲלַייכוּ, בְּגִין
דְּהוּא מְהֵימְנָא, אִי אִית
מָאן דְּיָדַע בֵּיהּ מִלָּה אָחֳרָא
יֵימָא, בְּזִמְנָא דְּלָא אַשְׁכַּח
מְקַטְרְגָא עֲלֵיהּ, אָמַר נַעֲשֶׂה
אָדָם.
וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם, בָּעֵינָא
אָדָם דְּיַעֲבִיד פִּקּוּדֵי
אוֹרַייְתָא, וְיִשְׁתַּדַּל
בְּאוֹרַייְתָא, לְעָבְדָהּ
וּלְשָׁמְרָהּ, וְיֶהֱא לֵיהּ אַגְרָא
טָבָא, וְשׁוּלְטָנוּ עֲלַייכוּ,
וְדָא אִיהוּ (ישעיה ס כא) נֵצֶר
דִּכְתִיב (חבקוק ג ג) יהו"ה
שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, אַנְשֵׁי
אֱמֶת חוֹטְמָא, שׁוֹנְאֵי בָצַע
פּוּמָא, אִם חוֹטְמָא לַאו אִיהוּ
בְּשָׁוָה עִם תִּקּוּנִין אַחֲרָנִין,
דְּעַיְינִין אֲרִיכִין, וְאַנְפִּין
אֲרִיכִין, וְאוּדְנִין אֲרִיכִין,
וּפוּמָא אֲרִיכָא, וְחוֹטְמָא עָבֶה,
תַּמָּן אִתְגַּלְיָא גְלוּגְלָא דְנַפְשָׁא,
וְאִם עַיְינִין לָא בְּשָׁוָה מֵאָחֳרָנִין,
תַּמָּן אִתְגַּלְיָא גְלוּגְלָא
דִּנְשְׁמָתָא, וְאִם אוּדְנִין לַאו
בְּשָׁוָה, תַּמָּן אִתְגַּלְיָא גְלוּגְלָא
דִּרוּחָא, פּוּמָא בְּגִין דְּאִיהִי
כְּלָלָא דְכֹלָּא, אִם לַאו אִיהִי
בְּשָׁוָה, הָא אִתְמַר בֵּיהּ (שמות כ
ה) פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים עַל
שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים, וְאִם עַל
אַרְבַּע גְלוּגְלִין לָא אִתְתַּקָּנַת,
אִתְמַר בְּהַהִיא שַׁעְתָּא (עמוס ב א)
וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ.
וְכָל נִשְׁמָתִין דְּאִתְיָין תְּלַת
זִמְנִין וְלָא מִתְתַּקְּנִין,
אִתְקְרִיאוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל עֵרֶב

מַטָּעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר,
דְּהָא מַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַף עַל
גַּב דְּאִינּוּן גִּבּוֹרֵי כֹּחַ עוֹשֵׂי
דְּבָרוֹ, לָא עָבְדֵי גְּבוּרָה
בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּאִינּוּן פָּלְחִין בְּהֵכְרֵחַ,
וְלֵית לוֹן עֵרוּבָא דְּבִשְׂרָא
וְיִצְרָא בִּישָׁא, וּבְגִין דָּא
נַעֲשֶׂה אָדָם, וְיִשְׁלוֹט בְּכוּ,
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א כו)
וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וְגוֹמֵר.

וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם אֲנָא יָהִיב
בֵּיהּ נִשְׁמָתָא, דִּכְתִיב
בְּצַלְמֵינוּ, וּכְתִיב (תהלים לט ז)
אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ אִישׁ,
וְאַתּוּן יַהֲבוּ בֵּיהּ רוּחָא
וְנַפְשָׁא, וְאַרְעָא אַרְבַּע
יְסוֹדִין, וְיִדְמֶה לְכֹלָּא עִלָּאִין
וְתַתָּאִין, וּמַה דְּרָעֵינָא
דְּלֶהֱוֵי שַׁלִּיט וּמְמַנָּא
רַב, אֲבָל צַדִּיקַיָּא דִּבְכָל זִמְנָא
דְּיֵיתוּן מִתְתַּקְנִין, יֵיתוּן עַד
אַרְבָּעָה, אֲפִילוּ עַד שִׁתִּין דּוֹר,
וְדָא אִיהוּ (קהלת א ד) דּוֹר הוֹלֵךְ
וְדוֹר בָּא, וְדָא נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי
מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, כְּלִילָא מִשִּׁתִּין
רִבּוֹא, וּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי
נִשְׁמַת חַיִּים כַּד שַׁרְיָא בְּמֹשֶׁה,
אִתְחַשַּׁב לֵיהּ כְּאִלּוּ אָתָא
בְּשִׁתִּין רִבּוֹא, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר
אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה שִׁשִּׁים רִבּוֹא
בְּכֶרֶס אֶחָד.

וְאִינּוּן מַרְעִין דִּבְנֵי נָשָׁא,
דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כח
נט) וָחֳלָיִם רָעִים, (משלי ג ח)
רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ, כַּד אִינּוּן
בְּרִישָׁא דְּצַדִּיקַיָּא, אֲבָל כַּד
אִינּוּן בְּרִישָׁא דְּרִשִׁיעַיָּא, כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל אָמְרַת לְגַבַּיְיהוּ (שיר א ו)
אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת,
דְּאִלֵּין שַׁרְיָין לוֹן לְפַתָּאָה לִבְנֵי
נָשָׁא, כְּמָה דַּהֲווֹ מְפַתֵּי
לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא בְּשִׁית שַׁעְתִּין,
הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות לב א)

עֲלַייכוּ, אַצְדִּיקוּ דִּינָא דִּילִי, וִיהֵא בִּרְעוּ דִּלְכוֹן, דַּאֲנָא אַשְׁרֵי שְׁמִי עֲלֵיהּ, וְחוֹתָמָא דִּילִי בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ חוֹתָם הַבְּרִית, מַלְאָכַיְיא דְּסִטְרָא יְמִינָא בָּרְכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם קג כ) בָּרְכוּ יהו"ה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, וְדָא מטטרו"ן, לְקִבְלֵיהּ יוֹסֵף לְתַתָּא, וַהֲווֹ אָחֲרָנִין דַּהֲווֹ שָׂנְאִין לֵיהּ וְאָמְרוּ (שם ח ה) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ, וּבְגִין דָּא וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה, וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלוֹם, וְלַאו דְּאִינּוּן אִלֵּין עז"א ועזא"ל, אֶלָּא אִינּוּן אָחֲרָנִין דְּאִתְכַּנְּשׁוּ (ס"א דְּאִתְכַּלְלוּ) עִמְּהוֹן.

וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה, הָא אוּקְמוּהָ בְּשִׁית שַׁעֲתִין עֲבַדוּ יָת עֶגְלָא, בֵּין שֵׁשׁ לְשֵׁבַע, אַפְרִישׁוּ בֵּין עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְשֵׁבַע, דְּגוּפָא וּשְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְרָשָׁא לוֹן מִשֵּׁבַע, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יב טו) אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, אַךְ חָלַק בֵּין שִׁית לְשֵׁבַע, בְּגִין דָּא אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (שיר א) שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ, שֵׁשׁ זָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ, דְּאִסְתַּלַּק מִנִּי ו' דְּאִיהוּ הַשָּׁמֶשׁ, דְּנָהִיר בְּשִׁית תֵּיבִין דְּאִינּוּן (דברים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, וְהָא אִתְּמַר.

דָּבָר אַחֵר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זֶה סֵפֶר דָּא צַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּאִיהוּ אַפִּיק תּוֹלְדִין, זֶה סֵפֶר וַדַּאי וְלָא אָחֳרָא, וְאִינּוּן תּוֹלְדוֹת אָדָם, הַהוּא

דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד ג) כִּתְפְּאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, מָאן בַּיִת דִּילֵיהּ, דָּא שְׁכִינְתָּא, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אַנְתְּ הוּא כְּדִיוֹקְנֵיהּ, וְלָךְ חֵילָא לְאִסְתַּכָּלָא בְּדִיוֹקְנִין דִּבְנֵי נָשָׁא, בְּצִיּוּרִין דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ה א) בִּדְמוּת אלהי"ם בָּרָא אוֹתוֹ, דְּכָל צִיּוּרִין דִּבְנֵי נָשָׁא אִינּוּן רְשִׁימִין בְּכָרְסַיָּא, וּבְגִין דְּכָל כָּרְסַיָּא וּמַרְכַּבְתָּא דְּאַנְתְּ זְקִיקָא, אַנְתְּ אִית לָךְ חֵילָא לְאִסְתַּכָּלָא, בְּגִין כַּךְ וְאַתְּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם וְגוֹמֵר

(עד כאן ההג"ה מספרים אחרים).

וַיְחִי (דף קלח ע"ב) אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת (בראשית ה ג), ש תְּלַת חֵיוָון דְּמַרְכַּבְתָּא, ת אִיהִי (משלי כ כח) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, דְּאִתְמַר בָּהּ ((יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, וְדָא אִיהוּ וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ. וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמוֹת, מַאי וַיָּמוֹת, אֶלָּא כָּל יוֹמִין דַּהֲוָה חַי הֲוָה תְּשַׁע מֵאוֹת וּתְלָתִין שְׁנִין, וּשְׁאָר שְׁנִין בְּתוֹסֶפֶת הֲוָה מִית. וְשִׁבְעִין דְּחָסְרוּ מֵאֶלֶף, יְהַב לְדָוִד מִשְּׁנוֹי, בְּגִין דַּהֲוָה עָתִיד לְאַשְׁלָמָא לוֹן בֵּיהּ, וְהָכָא רָזָא דְּפוּרְקָנָא.

עֶשֶׂר דָּרִין הֲווֹ מֵאָדָם וְעַד נֹחַ, (בראשית ה כח) וַיְחִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ, וְאַמַּאי, דְּבִקַּדְמֵיתָא הֲווֹ טָרְחִין בְּגִלְגּוּלִין, עַד

דְּאָתָא נֹחַ דְּאִיהוּ שַׁבָּת, וּבֵיהּ נָחוּ כָּלְהוּ, וּבֵיהּ אִתְיַישְׁבוּ, וְאַפִּיק לוֹן לְעָלַם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַמַּאי הֲווֹ קַדְמָאִין חַיִּין יוֹמִין סַגִּיאִין, כְּגוֹן אָדָם דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיְחִי אָדָם תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְנֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְכֵן כָּלְהוּ דָּרִין עַד נֹחַ הֲווֹ חַיִּין שְׁנִין סַגִּיאִין, וּמֵאַבְרָהָם (נ"א וּמִנֹּחַ) **וְאֵילֵךְ הֲווֹ מִתְמַעֲטִין בִּשְׁנִין, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, רִבּוּי שְׁנִין וַאֲרִיכוּ דְּיוֹמִין אִינּוּן מֵאֲרִיךְ אַנְפִּין, וּמְעוּטָא דְּיוֹמִין וּשְׁנִין מִזְּעֵיר אַנְפִּין, וּבְגִין דָּא בְּאַבְרָהָם אִתְמַר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּהֹ' זְעֵירָא.**

בָּרוּךְ יהו"ה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(דף קלט ע"א)

(אמר המגיה אלו התקונים מצאתי בספר אחר כתובים מאחד ועשרים תקונים ולהלאה, ולמען לא ימצא זה החבור נעדר מאלו המרגליות יקרות וטובות, גמרתי אומר לשים בעט ברזל ועופרת את שרשרות העבותות על המשבצות, ומצא מין את מינו ונעור).

תִּקּוּנָא תִּנְיָינָא

(זהו תקון כ"ב וכ"ג)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית בָּרָ"א תַּי"שׁ, דָּא אֵילוֹ דְּיִצְחָק. בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אֵ"שׁ לְעוֹלָה דְּיִצְחָק, וְרָזָא דְּמִלָּה (וְעַל אִלֵּין תִּלַּת גְּלְגּוּלִין אִתְמַר (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, (רות ד ד) וְזֹאת לְפָנִים דָּא אִימָּא עִלָּאָה

עָלְמָא דְאָתֵי, דְ"א לְגַבֵּיהּ צְרִיךְ חֲלִיצָה, וְהָדָא הוּא דִכְתִיב (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ וגומֵר, וְאִם לַאו לֵית לוֹן רְשׁוּ לְרַווֹחָא רַמְתָאָה (נ"א לְרַווֹחָא דְמִיתָא) לְסָלְקָא לְעָלְמָא דְאָתֵי, וּבְגִין דְאִיהִי יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסִיר בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל), (בראשית כב ז) **הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה, נָפַק קָלָא וְאָמַר מִשִּׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית אִתְבְּרֵי לַעֲקֵדָה דְיִצְחָק.**

בְּגִין דְּלָא אִית קָרְבָּן דְּבַטֵּיל מוֹתָנָא כַּעֲקֵדָה דְיִצְחָק,

דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם) **וַיַּעֲקוֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, אִתְקַשַּׁר מִדַּת הַדִּין** (מַלְאָךְ הַמָּוֶת) **וְאִתְעַקַּד לְעֵילָא, וְלָא הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּ לְקָרְבָא לְבֵי דִינָא רַבְרְבָא דְאִיהוּ גְבוּרָה, לְתַבְעָא דִינָא, וַעֲקֵדָה דְנָא מוֹעִילָה לְגָלוּתָא, דַהֲוָה עָתִיד לְאִתְקַטְלָא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְקָלָא נָפִיק מֵהַהוּא זִמְנָא** (שם) **אַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה** (שם יב), **בְּגִין דְּאִתְגַּבְּרוּ רַחֲמֵי עַל דִּינָא, וְרָזָא דְמִלָּה** (תהלים צח א) **הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, וּלְבָתַר זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, דְגָבַר יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא.**

כַּד אִתְגַּבַּר טִפָּה דְּדִכּוּרָא עַל טִפָּה דְנוּקְבָא אִיהוּ בֵּן,

רַחֲמֵי אִיהוּ וַדַּאי, אֲבָל כַּד אִתְגַּבַּר טִפָּה דְנוּקְבָא עַל דְּדִכּוּרָא, בַּת אִיהִי וְדִינָא אִיהִי, וְרָזָא דְמִלָּה דְכוּרָא שַׁלִּיט עַל נוּקְבָא גָּרִים דְּשַׁלִּיט יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְיִפְּקוּן יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי וְלָא בְדִינָא, וְדָא אִיהוּ (תהלים קיז ב) **כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ, וְרָזָא דְמִלָּה** (ישעיה סו ז) **בְּטֶרֶם יָבֹא חֵבֶל לָהּ וְהִמְלִיטָה זָכָר.**

וּבְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יהו"ה רַחֲמֵי, אדנ"י

דִּינָא, כַּד שַׁלִּיט יהו"ה עַל אדנ"י יאהדונה"י רַחֲמֵי אִיהוּ, וְכַד שַׁלִּיט אדנ"י עַל יהו"ה אידהנוי"ה דִּינָא אִיהוּ, וְרָזָא דְמִלָּה (שם מ י) אדנ"י אלהי"ם בְּחָזָק יָבֹא, בְּתִקִּיפוּ דְּדִינָא, וּבְדָא עֲקֵדָה דְּיִצְחָק דְּאִתְעַקַּד קַמֵּי אֲבוּי, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה בְּגִין דְּיִשְׁזִיב מָשִׁיחַ וְיִשְׂרָאֵל דְּלָא יְמוּתוּן, וְלָא עוֹד אֶלָּא דַּאֲפִילוּ אִי יִשְׂרָאֵל לֶהֱוֹוּ עָבְרִין בְּגָלוּתָא, עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים וְגִלּוּי עֲרָיוֹת וַעֲבוֹדָה זָרָה, זְכוּת אֲבָהָן יָגֵן עֲלֵיהוֹן מִשֻּׁרְפָה הֶרֶג וְחֶנֶק, בְּגִין דְּאַבְרָהָם נְתַנַּסָּה בְּנוּרָא, וְיִצְחָק בְּסַכִּינָא, וְיַעֲקֹב בְּגָלוּתָא, זְכוּת אֲבָהָן יְהֵא מֵגִין עֲלֵיהוֹן.

וְעוֹד נִסְיוֹנָא דְּתִלַּת אֲבָהָן מְעִידִין, דְּלָא עָבַר אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עַל תִּלַּת פִּקּוּדִין אִלֵּין, דְּמַנִּי לוֹן (לֵיהּ) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב טז) וַיְצַו יהו"ה אלהי"ם עַל הָאָדָם, וַיְצַו דָּא עֲבוֹדָה זָרָה, לֵאמֹר דָּא גִּלּוּי עֲרָיוֹת, עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דָּמִים, דִּנְשָׁמָתָא דְּאָדָם עָאלַת בִּגְלִגּוּלָא דְּאַבְרָהָם, וְאִם אִיהוּ עָבַד עֲבוֹדָה זָרָה, כַּד עָאל בְּנוּרָא הֲוָה אִתּוֹקַד, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים ז כה) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ.

דְּאֵשׁ אִית לֵיהּ תִּלַּת גַּוְונִין, חִוָּור וְיָרוֹק וְאוּכְמָא, וּרְבִיעָאָה תְּכֵלֶת, וְאִינּוּן דְּבֵקִין בְּגַחֲלֶת דְּאִיהוּ סוּמְקָא הָא חֲמִשָּׁה, כְּחֶשְׁבַּן ה (חָמֵשׁ) דְּאִיהִי אֻמּוּנָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ ו׳, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּחָמֵשׁ גַּוְונִין וְנָהִיר בְּהוֹן, וּבֵיהּ סָלְקִין גַּוְונִין דְּאִינּוּן כְּלִילָן בָּהּ, וְהֵיא

סְלִיקַת בְּהוֹן לְגַבֵּי וֹ', הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ו ב) הִיא הָעוֹלָה, וְכַד סָלְקִין תְּרִין דְּאִינּוּן וֹ' ה' בְּקָרְבָּנָא, נָחֲתִין תְּרִין מִלְּעֵילָּא דְּאִינּוּן י"ה, (דף קלט ע"ב) וּמִתְקָרְבִין אַתְוָון וּמִתְיַיחֲדִין וּמִתְקַשְּׁרִין דָּא בְּדָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּקָרְבָּנָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, סָלְקִין תְּרִין בְּאֶשָּׁא, וְנָחֲתִין תְּרִין. וְאִשְׁתַּזַּב אַבְרָהָם בִּשְׁמָא דְּיהו"ה, דְּאַף עַל גַּב דְּאִית אַרְבַּע מַלְאָכִים דְּאִינּוּן מִמַּנָּן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, לָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִשְׁתַּדָּלָא בְּאַבְרָהָם לְשֵׁזָבָא לֵיהּ אֶלָּא אִיהוּ מַמָּשׁ, בְּגִין דְּקַנֵּי עַל שְׁמֵיהּ, וּבֵיהּ אִתְלַבַּן אָדָם הָרִאשׁוֹן דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּלָא עָבַר עַל וַיְצַו דְּאִיהוּ עֲבוֹדָה זָרָה, לְבָתַר אִתְלַבַּשׁ בְּיִצְחָק וְאִצְטְרִיךְ וְאָמַר (בראשית כב יב) אַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה, דְּהַהוּא דְּאִצְטְרִיךְ בֵּיהּ לָא עָבַד מִדַּעַם, דְּלָא עָבַר עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְכֵן יַעֲקֹב אִתְגַּלְגַּל בֵּיהּ, כַּד נָחַת לְגָלוּתָא דְּמִצְרָיִם (דְּחוּצָה לָאָרֶץ) דְּדָחִיל דְּלָא הֲוָה סָלִיק, בְּהַהוּא זִמְנָא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם מו ג) אַל תִּירָא מֵרְדָה מִצְרַיְמָה וְגוֹמֵר, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה.

תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה

(זהו תקון כ"ד)

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אַר"י דְּקָרְבָּנָא, דַּהֲוָה נָחִית בְּקָרְבָּנָא

בְּדִיּוּקְנָא דַּאֲרִי אָכִיל קָרְבָּנִין, וְדָא אִיהוּ קַדְמָאָה לְחֵיָוון דַּהֲווֹ אָכְלֵי קָרְבָּנִין. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְאַמַּאי הֲווֹ נָחֲתִין חֵיָוון לְמֵיכַל קָרְבָּנִין, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אַרְבַּע חֵיָוון אִינּוּן בְּכָרְסַיָּא, אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם, וּבְגוּפָא דְּבַר נַשׁ אַרְבַּע יְסוֹדֵי, דְּמַמָּנָן עֲלַיְיהוּ אַרְבַּע חֵיָוון, דְּנֶפֶשׁ כְּלִילָא בְּהוֹן, וּבְגִין דָּא פַּרְנָסָה דְּנַפְשָׁא מֵאִלֵּין אַרְבַּע, כַּד חָאב בַּר נַשׁ בְּאַרְבַּע יְסוֹדֵי דִּילֵיהּ כְּאִלּוּ חָאב בְּנַפְשָׁא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר ו יא) מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְפְּרַשׁ מַיָּא מֵאֶשָּׁא וְרוּחָא מֵעַפְרָא.

דְּמֵעַפְרָא נָפְקִין זַרְעִין דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דְּאָדָם, וּמִמַּיָּא חֵיָוון דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דַּאֲרִי, וּמֵאֶשָּׁא בְּעִירִין דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דְּשׁוֹר, וּמֵרוּחָא עוֹפִין דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דְּנֶשֶׁר, וְכַד חָב בְּהוֹן אִתְפְּרְשָׁן יְסוֹדִין וְאִית בְּהוֹן מַחֲלוֹקֶת דְּאִיהוּ פְּרוּדָא, וְסָלִיק שֵׁם יהו"ה מִנַּיְהוּ, וְעָאל יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ סמא"ל שָׂטָן, דַּיְהו"ה לָא שַׁרְיָא בְּפְרוּדָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (הושע י ב) חָלַק לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ קָרְבָּנָא מֵאִלֵּין מִינִין דְּחָב בְּהוֹן, לְקָרְבָּא בְּהוֹן, אִינּוּן אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּאִית בְּהוֹן פְּרוּדָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְקָרְבִין יְסוֹדִין דָּא לְגַבֵּי דָּא, מִיָּד נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְיהוּ וּבָרַח שָׂטָן, וְאִי לָא בָּרַח הָא אֶשָּׁא דְּקָרְבָּנָא אוֹקִיד לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ו ה) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ.

וְרָזָא דְקָרְבָּנִין (איוב י יא) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּסוֹכְכֵנִי, עוֹר אִיהוּ לְבוּשָׁא דְאָדָם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, אִם זָכָה כָּתְנוֹת אוֹר מְרַקְמָן מִפִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְאַגְרָא דִלְהוֹן לְעָלְמָא דְאָתֵי דְאִיהוּ אוֹר הַגָּנוּז לַצַּדִּיקַיָּא, וְאִם לָא זָכָה מִשְׁכָּא דְחִוְיָא דְכָלִיל אַרְבַּע יְסוֹדִין, דְתַמָּן רְשִׁימִין פִּקּוּדִין דְלָא תַעֲשֶׂה דְעָבַר בַּר נַשׁ עֲלַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין עֲוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם חֲקוּקִים לוֹ עַל עַצְמוֹתָיו, וּקְרִיבוּ דְמִשְׁכָּא דְאָדָם פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְאִינּוּן קְרִיבוּ דְאַתְוָון דִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ויקרא א ב) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן, מִכֶּם וַדַּאי, לְאַפָּקָא מִשְׁכָּא דְחִוְיָא דְבֵיהּ מְרַקְמִין פִּקּוּדִין דְלָא תַעֲשֵׂה, וְאָדָם דְעָבַר עֲלַיְיהוּ אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמד ד) אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר, (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, כִּי יָמוּת וַדַּאי, וְדָא אִיהוּ קְרִיבוּ דְקָרְבָּנָא דְעֵשָׂו יֵצֶר הָרָע, דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כז לא) יָקֻם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ. בָּשָׂר אִיהוּ שֶׁבֶר מִן שְׁבָרִים, וְאִיהוּ סוּמַק, מִסִּטְרָא דְחַיָּה דְאִיהוּ שׁוֹר, בָּשָׂר חַי בָּשָׂר טָהוֹר, וְאִית (דף קמ ע"א) אָחֳרָא דְבָשָׂר בַּשְּׂדֶה טְרֵיפָה דְשַׁרְיָא בֵּיהּ רוּחַ הַטּוּמְאָה, מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּרָכִיב עַל קַרְנוֹי שׁוֹר מוּעָד בָּשָׂר טָמֵא.

עֶצֶם, אִית עֶצֶם טָמֵא וְאִית עֶצֶם טָהוֹר, וּבָשָׂר דְּדַכְיוּ

וְעֶצֶם דְּדַכְיוּ, עֲלַיְהוּ אִתְּמַר (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, וְעֶצֶם אִיהוּ אַרְיֵה, גִּידִים אִיהוּ נָשֶׁר, נָשֶׁר, נִשְׂרָא דְּדַכְיוּ וְנִשְׂרָא דְּמִסְאַבוּ, עֶצֶם וּבָשָׂר וְגִידִים עֲלַיְיהוּ שַׁרְיָא בְּרָכָה וּקְדוּשָׁה וְיִחוּד, דְּאִינוּן כֹּהֵן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל, בְּעֶצֶם כַּד שַׁרְיָא בְּרָכָה בֵּיהּ, מְיָד (יחזקאל לז ז) וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ, מִתְקָרְבִין וּמִתְקַשְּׁרִין דָּא בְדָא בְּקִרְבָּנָא, וּמְיָד נָחִית עֲלַיְיהוּ מִשְׁחָא וְשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ בְּרָכָה, בָּשָׂר שַׁרְיָא עֲלֵיהּ קְדוּשָׁה, דְּאִיהִי מִסְטְרָא דְּלֵוִיִּם, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, מְיָד מִתְקָרְבִין עַרְקִין דְּדָמָא לְגַבֵּי לִבָּא, דִּבְרָכָאן מִכַּהֲנֵי אִינוּן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר ו כג) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרֲכוּ. גִּידִים מִיִּשְׂרָאֵל, וְאִינוּן יְחוּדָא וּקְדוּשָׁה וְקִשׁוּרָה דְּגַרְמִין וּבְשָׂרָא, וְכַד מִתְקַשְּׁרִין בְּתַרְוַיְיהוּ אִתְקְרִיאוּ יְחוּד וְיִחוּד אִיהוּ בִּיְשָׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד.

מִשְׁכָּא אִיהוּ דְּמוּת אָדָם מַלְכוּת, כָּל דְּיוֹקְנִין אִתְחַזְיָין בֵּהּ, וְאִיהִי כְּלִילָא מִבְּשָׂרָא וְגִידִין וְגַרְמִין, וְאִיהִי תְּמוּנַת כֹּל, וְאִיהִי בְּרָכָה וּקְדוּשָׁה וְיִחוּד, כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, דְּאִינוּן קְשִׁירָן בְּתִלַּת אַבָהָן, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה, בַּבָּשָׂר כַּד מִתְקַדְּשָׁא, נָחִית עֲלֵיהּ דָּם טָהוֹר, וְגִידִים כַּד מִתְיַחֲדִין נָחִית עֲלַיְיהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא, גַּרְמִין נָחִית עֲלַיְיהוּ מַיִין דְּדַכְיוּ, דָּא אִיהוּ רָזָא

דְּקָרְבָּנִין. חָדָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְחָדוּ חַבְרַיָּא וְאָמְרוּ אִילּוּ לָא אֲתֵינָא לְהַאי עָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵּי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִי, וְעוֹד בְּרָזָא דְּקָרְבָּנִין, לְבָא אִיהוּ מִזְבֵּחַ דְּבֵיהּ דָּם דְּקָרְבָּנִין, וְעַל דָּא אִתְמַר (שמות כ כד) וְזָבַחְתָּ עָלָיו, אִם זָכוּ אַרְיֵה הַוָּה נָחִית לְמֵיכַל קָרְבָּנָא, וְאִי לָא כַּלְבָּא נָחִית, וּבְאָן אַתַּר בְּכָבֵד, דְּתַמָּן מָרָה גֵּיהִנָּם, דְּאִיהִי עֲלוּקָה דְּאִית לָהּ תְּרֵי בָּנוֹת הַב הַב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ל טו) לַעֲלוּקָה וכו׳, וְכַלְבָּא בְּהוֹן צָוַוח הַב הַב, וּמָרָה אִיהִי גֵּיהִנָּם, חַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּאִית לָהּ תְּרֵי פִּיּוֹת כְּגַוְונָא דְּגֵיהִנָּם, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב, כְּגַוְונָא דָּא אִתְמַר בְּחַרְבָּא (שם ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת.

וְכָבֵד אִיהוּ סמא״ל, מָרָה סַם מָוֶת דְּיָלְיָהּ, כַּד שָׁלְטָא מָרָה עַל עַרְקִין דְּיָלָהּ וּמִתְגַּבְּרָא בְּחוֹבִין, אִתְמַר בְּפִרְקִין דְּכָבֵד וּמָרָה, (שמות טו כג) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם, בְּהַהוּא זִמְנָא אִינּוּן עַרְקִין דְּלְבָא בְּדוֹחֲקָא וּמִתְטַמְּרִין בְּלְבָא, כְּגַוְונָא דְּנַחַ וְאִתְּתֵיהּ וּבְנוֹי וְחֵיוָון וּבְעִירִין וְעוֹפִין דְּמִתְטַמְּרִין בְּתֵיבָה, וְלְבָא אִיהוּ בְּדוֹחֲקָא בְּהוֹן, דְּאִם מָרָה מָטָא לְלְבָא מִיָּד יְמוּת בַּר נַשׁ, וּמָרָה לָא מִתְגַּבְּרָה עַל יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן לְבָא אֶלָּא בְּחוֹבִין, אִי חָזְרִין בִּתְיוּבְתָּא דְּאִיהִי נִשְׁמַת חַיִּים שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, הָא אַסְוָותָא תְּהֵא לְלְבָא וּלְעַרְקִין

דִּילָהּ, וְאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם, וְאִתְסִין עַרְקִין (גופא) וְאֶבְרִים דִּילֵיהּ.

טְחוֹל דָּא לִילִי"ת אִימָּא דְּעֶרֶב רַב, שְׁחוֹק הַכְּסִיל, מָאן כְּסִיל דָּא אֵל אַחֵר סמא"ל, וְעֶרֶב רַב אִינוּן בְּנָהָא, דְּאִינוּן מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר אִם רָאִיתָ רָשָׁע שֶׁהַשָּׁעָה מְשַׂחֶקֶת לוֹ אַל תִּתְגָּרֶה בּוֹ, עֲלַייְהוּ אִתְמַר (חבקוק א יג) לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ, רָשָׁע דָּא כְּסִיל, עֶרֶב רַב בְּגָלוּתָא אִינוּן רָשָׁע, בְּבַלַּע צַדִּיק מִמֶּנּוּ, דָּא יִשְׂרָאֵל, וּמָאן גָּרִים דְּבָלַע לוֹן, בְּגִין דְּלָאוּ אִינוּן צַדִּיקִים גְּמוּרִים, כְּמָה דְּאִתְמַר צַדִּיק מִמֶּנּוּ בּוֹלֵעַ אֲבָל צַדִּיק גָּמוּר אֵינוֹ בּוֹלֵעַ.

וּטְחוֹל אִיהוּ לִילִי"ת, (משלי ג לג) מְאֵרַת ה' בְּבֵית רָשָׁע, וְאִיהִי אַסְפָּרָה לְרַבְּיֵי דְּאִינוּן חַיְיבַיָּא, חַיְיכַת בְּהוֹן בְּעוּתְרָא בְּהַאי עָלְמָא, (דף קמ ע"ב) וּלְבָתַר קְטִילַת בְּהוֹן, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאוּ רַבְּיֵי, בְּגִין דְּלֵית בְּהוֹן דַּעַת לְאִשְׁתְּזָבָא מִינָּהּ, אֲבָל לֵב מֵבִין אִשְׁתְּזַב מִינָּהּ, דְּתַמָּן צַדִּיק, וְרָזָא דְּמִלָּה (קהלת ז כו) טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִי"ם יִמָּלֵט מִמֶּנָּה, וְחוֹטֵא יִלָּכֵד בָּהּ.

כְּלָיוֹת אִינוּן יוֹעֲצוֹת אִם זָכוּ עָאל בְּהוֹן נְבוּאָה דְּאִיהִי (משלי כ כז) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, וְאִתְעֲבִידוּ נְבִיאִים, וְאִינוּן יוֹעֲצִים לְטָב, וְאִית בְּהוֹן עֵצָה וְתוּשִׁיָּה. כַּנְפֵי רֵיאָה, אִם זָכוּ שַׁרְיָא בְּהוֹן רוּחַ קוּדְשָׁא, וְאִתְמַר

בְּהוֹן (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם, הַכְּרוּבִים כְּגוֹן צוּרַת אָדָם, פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לָקְבֵל תִּלַּת חֵיוָון דְּפָרְשִׁין גַּדְפִין לְקִבְלֵיהּ דְּאָדָם, וְאִינוּן שִׁית גַּדְפִין, תְּרֵין לְכָל חַיָּה, מִסְטָרָא דְּשִׁכִינְתָּא גַּדְפִין דְּחֵיוָון מְרוּבָּעִים, שִׁית גַּדְפִין לָקְבֵל שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, אַרְבַּע גַּדְפִין לָקְבֵל כָּרְסַיָּא מְרוּבָּע, פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סַכְּכִים בִּכְנָפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפֹּרֶת דִּלְבָּא קַדִּישִׁין, וְדָא לִבָּא.

נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה, כֹּהֵן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל, כֹּהֵן אִיהוּ נְשָׁמָה, אִם זָכָה נֵר יהו"ה נֵר הָוָה נָהִיר בֵּיהּ מִלְּבָּא כַּשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת, וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא הָוָה נָפִיק מִבֵּין גַּדְפּוֹי דִּכְרוּבִין דְּאִינוּן כַּנְפֵי רֵיאָה, וַהֲוָה מְמַלֵּיל עִמֵּיהּ, וְאִם לָאו נוּרָא, וְדָא נֶפֶשׁ הָוָה דָּלֵיק, וְנָפִיק אֶשָּׁא מִלְּבָּא וְאוֹקִיד לֵיהּ.

קַרְקְפְּנָא וְקֵיבָה כַּד נָאִים אִתְקְרֵי קֵיבָה יָשֵׁן.

וְאִית שֵׁינָה לְטָב וְאִית שֵׁינָה לְבִישׁ, לְטָב כְּגוֹן חֲלוֹם דְּאִיהִי סֶלָּם (נ"א כְּגוֹן חֲלוֹם) דְּחָזָא יַעֲקֹב, וּבֵיהּ דָּבִיק קָנֶה, וְשִׁית עִזְקִין דְּקָנֶה אִיהוּ שִׁית דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה, וְסָלְקִין לְשִׁתִּין נִשְׁמִי, דַּהֲוָה נָאִים בְּהוֹן דָּוִד, דְּהָכִי אוּקְמוּהָ, דָּוִד הָוָה מִתְנַמְנֵם כַּסּוּס, וְסוּס לָא נָאִים אֶלָּא שִׁתִּין נִשְׁמִי, וְאִית שֵׁינָה לְבִישׁ חֶלְמָא בִּישָׁא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ לְגַבֵּי אַבְרָהָם, (בראשית טו יב) וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל

אַבְרָם, וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו, וְהָא אוּקְמוּהָ בְּאַרְבַּע גָּלְיוֹת, וּבְגִין דַּחֲלוֹם יֵיתֵי בְתֵרִין דַּרְגִּין, אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, כְּמָה דְאִי אֶפְשַׁר לְבָר בְּלָא תֶּבֶן כַּךְ אִי אֶפְשַׁר לְחֶלְמָא בְלָא דְבָרִים בְּטֵלִים, בְּגִין דְּיֵיתֵי חֶלְמָא כַּאן עַל יְדֵי מַלְאָךְ, כַּאן עַל יְדֵי שֵׁד, בְּגִין דְּחֶלְמָא אִיהוּ מִסְטְרָא דְאִילָנָא דְטוֹב וְרָע, אֲבָל מִסְטְרָא דְאִילָנָא דְחַיֵּי לָא אַתְיָא (עֵלֵיהּ אֶלָּא דְקֵיבָה) אֶלָּא עַל יְדֵי קֵיבָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא דִּילֵיהּ, וְלֵית תַּמָּן קֵיבָה רַע דְּאִיהוּ שֵׁד.

קָרְקְבָן טוֹחֵן, אִי בַּר נַשׁ זַכָּאָה אִיהוּ טוֹחֶנֶת מָן לְצַדִּיקִים, דְּאִינּוּן אֲבָרִים קַדִּישִׁין בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְאִי לָא אָזְלִין בְּפִקּוּדִין טָבִין, מִתְפַּרְנְסִין בְּלֶחֶם הַקְלוֹקֵל מְזוֹנָא קַלָּא בַּקָּלוֹן. וְוֹשֶׁט (במדבר יא ח) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, שָׁטִין (שַׁטְיָין) לָקְטִין בְּשִׁטוּתָא, וְטָחֲנוּ בָּרֵיחַיִם בְּדוֹחֲקָא, אִלֵּין אִינּוּן טוֹחֲנוֹת בְּפוּמָא, אוֹ דָכוּ בַּמְדוֹכָה דָּא חֵיךְ, וּבְשִׁלוּ בַּפָּרוּר דָּא אִצְטוּמְכָא.

בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה הָכָא, אִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל הַוָּה נָחִית לוֹן אוֹרַיְיתָא מִן שְׁמַיָּא בְּלָא דוֹחֲקָא, וְלָא הַווֹ צְרִיכִין לְאַלָּפָא חַד לְחַבְרֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות טז ד) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, דִּלֵית לֶחֶם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, לָא זָכוּ בְּגִין עֵרֶב רַב דְּאִינּוּן שַׁטָּיִין, אִתְמַר בְּהוּ שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, דְּיִטְרְחוּן לְאוֹלָפָא דָּא לְדָא, לְפַרְנָסָה כָּל חַד בְּדוֹחֲקָא, וּלְחַכִּימָיָא בְּרַמְיָזָא. אֲבָל

לְעָתִיד לָבֹא יִתְמְחוּן עֵרֶב רַב מֵעַלְמָא, וְאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיה ל א לג) וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת אָחִיו וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא וְוֵשֵׁט אִיהוּ לְבִישׁ וְאִיהוּ לְטָב, חָוָור וְסוּמָק, דִּינָא וְרַחֲמֵי. וּבְרִי, בְּוַדַּאי אִינוּן שְׁלוּחַיָּא דְצַבּוּרָא, צְרִיכִין כַּד קָרָאן סֵפֶר תּוֹרָה דְיַחְתְּכוּן מִלִּין, וְלָא יֵימְרוּן לְהוֹן בְּהַלְעָטָה, כְּגַוְונָא דְעֵרֶב רַב דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יא יג) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם, וַהֲווֹ אָכְלִין בְּהַלְעָטָה, וּכְגַוְונָא דְעֵשָׂו דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה ל) הַלְעִיטֵנִי נָא, וְלָא הֲווֹ טָחֲנִין לֵיהּ, אִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יא לג) וְאַף יהו"ה חָרָה בָּעָם. הַדְרָא דְכַנְתָא דָא אִיהוּ נָחָשׁ בָּרִיחַ נָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן, דְּזִמִּינִין צַדִּיקַיָּא (דף קמא ע"א) לְמֵיכַל לֵיהּ. וְאִית חֵלֶב טָמֵא דְאִיהוּ נָחָשׁ, דְּאִיהוּ אֲסִיר לְמֵיכַל עַמָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית ג יד) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה.

תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה

(זהו תיקון כ"ה)

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן יְ"שׁ, (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא, וּבְגִין דְּתַמָּן אוֹצָר דְּאִיהִי יִרְאַת יהו"ה, מְנֵיהּ אִתְמַלְיָא לְצַדִּיקַיָּא, וְאִינוּן דָּחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָרְתִין הַאי יֵשׁ, וְעִרְבּוּבְיָא בִּישָׁא לָא הֲווֹ דָּחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא בְּגִין עוּתְרָא, וַהֲווֹ מְנַסִּין לֵיהּ, כְּגַוְונָא דָא (שמות יז ז) הֲיֵשׁ יהו"ה

בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן, וְכָל אִינּוּן דִּמְנַסִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְדָחֲלִין לֵיהּ בְּעוּתְרָא וְלָא דָחֲלִין מִנֵּיהּ בַּעֲנִיוּתָא כְּמוֹ בְּעוּתְרָא, לַאו אִינּוּן אֶלָּא עִרְבּוּבְיָא בִישָׁא, דְּאִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה, אִית אַהֲבָה וְאִית אַהֲבָה, אִית מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּיֵחוֹן בְּנוֹי אוֹ דְּלָא נָחִית לַעֲנִיוּתָא, אוֹ דְּרָחִים לֵיהּ בְּגִין דְּיֵהִיב לֵיהּ עוּתְרָא, וּמְנַסֶּה לֵיהּ כְּגוֹן נַעֲבִיד הַאי פִּקּוּדָא הָכִי, וְנֶחֱזֵי הַיֵּשׁ יהו"ה בְּקִרְבֵּנוּ וְיָהִיב לָן אַגְרָא בְּגִינֵיהּ אִם אָיִן, דְּאִי לָא יָהִיב לֵיהּ אַגְרָא בְּגִינָהָא לָא רָחִים לֵיהּ, וְלָא יָהִיב לֵיהּ צְדָקָה וְלָא יַעֲבִיד פִּקּוּדָא, וּמְנַסֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל פִּקּוּדָא וְעוֹבָדָא, בְּוַדַּאי הַאי אִיהוּ מֵאִלֵּין עִרְבּוּבְיָא בִישָׁא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן הַיֵּשׁ יהו"ה בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן.

אֶלָּא רְחִימוּ וּדְחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלִים בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא דְּעָבִיד, בֵּין דְּיָהִיב לֵיהּ אַגְרָא בְּטִיבוּ בֵּין דְּלָא יָהִיב לֵיהּ, וּבְגִין דָּא מַנִּי בְּאוֹרַיְיתָא (דברים ו ד) וְאָהַבְתָּ אֵת יהו"ה אלהי"ך בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ, וְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, אִם חָבִיב עָלֶיךָ נַפְשְׁךָ מִמָּמוֹנְךָ לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל נַפְשְׁךָ, וְאִם חָבִיב עָלֶיךָ מָמוֹנְךָ מִנַּפְשְׁךָ לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֹדֶךָ, דְּאִית בַּר נַשׁ דְּצַלִּי וְאָזִיל בְּכָל פִּקּוּדִין דְּלָא יָהִיב עַלַּיְיהוּ אַגְרָא, וְאִם הַוָּה יָהִיב אַגְרָא עַלַּיְיהוּ לָא הַוָּה עָבִיד לוֹן, דְּוַדַּאי סַגִּיאִין אִינּוּן מִבְּנֵי נָשָׁא דְּאִינּוּן עַתִּירִין בְּעוּתְרָא סַגִּיא, וְאִינּוּן חֲבִיבִין עוּתְרָא דִּלְהוֹן יַתִּיר מִנַּפְשָׁתָא דִּלְהוֹן, דְּעוּתְרָא

דְּנַפְשָׁא אִיהוּ פִּקּוּדִין טָבִין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְעוּתָרָא דְּגוּפָא מָמוֹנָא וְעִדּוּנָא בְּעָלְמָא דֵּין.

וְאִינּוּן דְּמְחַבְּבִין מָמוֹנָא מִנַּפְשָׁא, אִם הֲווֹ יָהֲבִין לֵיהּ כָּל אוֹרַיְיתָא בְּמֵאָה זוּזֵי לָא הֲווֹ יָהֲבִין לְהוּ בְּגִינָהּ, בְּגִין דְּמָמוֹנָא חָבִיב עֲלַיְיהוּ מִנַּפְשָׁא, וּמַה דְּדָחִיל וְרָחִים לֵיהּ לַאו אִיהוּ אֶלָּא בְּגִין מָמוֹנָא, הַאי דְּשַׁוִּי מָמוֹנָא עִקָּרָא וְאוֹרַיְיתָא דְּרָחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָפֵל, הַאי רְחִימוּ וּדְחִילוּ לָא חָשִׁיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא עִקָּרָא דְּרְחִימוּ וּדְחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רָחִים מָמוֹנֵיהּ מִנַּפְשֵׁיהּ, דְּיִרְחֵים לֵיהּ בְּמָמוֹנֵיהּ, בַּמֶּה דְּאִיהוּ חָשִׁיב עֲלֵיהּ, וְלָא בְּטָפֵל דִּילֵיהּ, לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֹדֶךָ, וְכֵן מָאן דְּחָשִׁיב נַפְשֵׁיהּ מִמָּמוֹנֵיהּ, וַהֲוָה יָהֵיב כָּל מָמוֹנָא דְּעָלְמָא וְלָא הֲוָה נָזִיק אֲפִילּוּ בְּאֵבְרָא זְעִירָא דְּאִית בֵּיהּ, לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל נַפְשְׁךָ בְּמַאי דְּרָחִים לֵיהּ.

תִּקּוּנָא חֲמִישָׁאָה

(זהו תקון כ"ו)

בְּרֵאשִׁית (ישעיה סו טז) כִּי בָאֵשׁ יהו"ה נִשְׁפָּט, אלהי"ם מָארֵי דְּדִינָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמות כב כז) אלהי"ם לֹא תְקַלֵּל, בְּוַדַּאי כְּמָה דְּלְעֵילָּא אִתְּמַר (תהלים עה ח) כִּי אלהי"ם שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים, כַּךְ אִיהוּ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי דַּיְינָא לְתַתָּא, לְדָא יַשְׁפִּיל בְּדִינָא וּלְדָא יָרִים,

כְּפוּם (דף קמא ע"ב) עוֹבָדוֹי, לְדָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, לְדָא כְּלַפֵּי גְּבוּרָה, אֱמֶת בְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי דַּיָּין אֱמֶת, אלהי"ם הַכִּסֵּ"א בְּחוּשְׁבָּן, דְּתַמָּן י"ה דְּאִיהִי חָכְמָה וּבִינָה, זֶה שְׁמִי עִם י"ה שְׂסָ"ה מִסְטְרָא דְּשִׂמְאלָא, וְדָא י"ה מִן אלהי"ם, ה' עַל י' נוּקְבָא.

וְכַד דַּיָּין אִיהוּ דָּן, צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי אִיהוּ יָתִיב וּבַעֲלֵי דִּינָא קַיְימִין, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (איוב א ו) וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאלהי"ם לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, אִיהוּ יָתִיב, וְאִינּוּן קַיְימִין לְמִתְבַּע דִּינָא, וּבְגִין דְּשָׂטָן יֵעוּל בֵּינַיְיהוּ לְמִתְבַּע חוֹבֵיהוֹן דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אִינּוּן בְּמַטּוּלָא עֲלֵיהּ, עַד דַּהֲוָה דָּן לְהוֹן וְדָא אִיהוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, וְעוֹד לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, לְשַׁאֲלָא וּלְמִתְבַּע דִּינָא לְגַבֵּי (נ"א קַמֵּי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יהו"ה, כַּד נָהִיג עָלְמָא בְּרַחֲמִין, וּמְקַטְרְגִין וְתָבְעִין דִּינָא, וְדָא אִיהוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה. וְתוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּשָׁאֲלִין וְתָבְעִין דִּינָא מִגְּבוּרָה בֵּי דִּינָא רַבְרְבָא, דְּקַיְימָא עַל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְדָא הוּא עַל יהו"ה, עַל דְּמִקָּרְבִין דִּינִין קָדָם גְּבוּרָה אִתְמַר בְּהוֹן לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, דְּאַף עַל גַּב דְּבְנוֹי אִינּוּן יִשְׂרָאֵל לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲבָרָא עַל דִּינָא, דְּאוֹרַיְיתָא בְּדִינָא אִתְיְיהִיבַת, וְאוֹמֵי עֲלָהּ דְּלָא יַעֲבַר עֲלָהּ, וּלְגַבֵּי דִּינָא גְּבוּרָה אִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא, וְחֶסֶד מִימִינָא, וְעַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא מִשְּׁמָאלָא, וְכָל דִּינִין מֵהַאי אֲתַר תַּלְיָין, וְכָל סְפִירָן כְּלְהוּ אִתְקְרִיאוּ דִּינִין גְּבוּרָה וַאֲפִילוּ יהו"ה. דְּיָנָא קַדְמָאָה חֲדָא אִתְקְרֵי דִּין לָדוּן בְּחֶנֶק, וְאִתְמַר (דברים כא כג) לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר בְּרִי, הָכָא צָרִיךְ לְחַדְּשָׁא מִלִּין, אִית עֵץ וְאִית עֵץ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם כ יט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְחוֹבָא דְּאָדָם אִיהִי נִבְלָתוֹ דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, לָא צָרִיךְ לְתַלְיָיא בֵּיהּ חוֹבָא דָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דְּמָאן דְּאָכַל מֵעֵץ דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית נ כב) וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם.

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, עֵץ דְּהָכָא דָּא תַּלְמִיד חָכָם דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, לֹא תָלִין בּוֹ נִבְלָתוֹ, דְּאִיהִי חוֹבָה דְּחָב בְּיוֹמָא לֹא תָלִין עִמֵּיהּ בַּלַּיְלָה, דְּמִיָּד יִתּוּב בִּתְיוּבְתָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אִם רָאִיתָ תַּלְמִיד חָכָם שֶׁחָטָא בַּיּוֹם אַל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו בַּלַּיְלָה, דְּוַדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה, (נ"א שֶׁמָּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה, שֶׁמָּא סָלְקָא דַּעְתָּךְ, אֶלָּא אִימָא וַדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה).

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא תַּלְמִיד חָכָם, נִבְלָתוֹ דָּא בַּת עַם הָאָרֶץ דְּאִיהִי רִיחָשָׁא, דְּאִם אַנְתְּ תַּלְיָא לָהּ בֵּיהּ, אוֹ קוֹבְרָהּ אוֹ קוֹבְרָתוֹ, וְדָא אִיהוּ (דברים כא כג) כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, כִּי קָבוֹר הוּא לָהּ אוֹ

תִּקְבְּרֻנוּ אִיהִי לֵיהּ, וְאִתְּתָא דָּא לַאו אִקְרֵי זוּוּגָא וְיִחוּדָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא אִיהִי כְּמַטּוּלָא תַּלְיָא עֲלֵיהּ, כְּחִוְיָא קָשִׁיר עַל קְדָלֵיהּ, וּבְגִין דָּא (שם) כִּי קִלְלַת אלהי"ם תָּלוּי, דְּאִיהִי קִלְלָה, דְּקַטִּילַת לֵיהּ אוֹ אַייְתֵי לֵיהּ לִידֵי עַנְיוּתָא.

דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא שַׁבָּת, דְּיָרִית בֵּיהּ בַּר נַשׁ נְשָׁמָה יְתֵירָה, לָא צָרִיךְ לְאִתְחַזְיָא קַדְמָהָא נַפְשָׁא דְּשָׁלְטָא בְּבַר נַשׁ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, בִּמְלָאכָה דְּאִיהִי אֲסוּרָה בְּשַׁבָּת, אֶלָּא קָבוֹר תִּקְבְּרֻנוּ בַּיּוֹם הַהוּא, דְּלָא אִתְחַזְיָא קַדָּם זָכוֹר וְשָׁמוֹר דְּשַׁבָּת, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (שמות ה ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, (דברים כא כג) וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ, דְּנִשְׁמָתָא יְתֵירָה אִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָּא, אַדְמַת קֹדֶשׁ, דְּאִתְּמַר בָּהּ (ירמיה ב ג) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו"ה. וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דָּא בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ נָבָל, עֲלֵיהּ אִתְּמַר כָּל הַמַּעֲמִיד תַּלְמִיד דְּלַאו אִיהוּ הָגוּן כְּאִלּוּ מַעֲמִיד אֲשֵׁרָה, וּבְגִין דָּא לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין וְגוֹמֵר, הָעֵץ אִלֵּין יִשְׂרָאֵל דְּאִתְּמַר בְּהוּ (דף קמב ע"א) (ישעיה סה כב) כִּימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי, חוֹבָא דְּעָבְדוּ עַם נָבָל, לָא תְהֵא תַלְיָא לֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַד עָבְדוּ יָת עֶגְלָא חַשִּׁיב מֹשֶׁה דְּיִשְׂרָאֵל עָבְדוּ לֵיהּ, וְאָמַר (שמות לב יא) לָמָּה יהו"ה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם) לֶךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ, מִיָּד נָחִית וְחָזָא עֶגֶל דְּיוֹקְנָא דְּשׁוֹר וַחֲמוֹר, שָׂאִיל

לֵיהּ מָאן עָבַד לָךְ, אָמַר חֲמוֹר, עֵרֶב רַב (יחזקאל כג כ) אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם, שׁוֹר אָמַר נַמִּי הָכִי, טַבַּעַת דַּעֲלָהּ מַזָּל שׁוֹר בְּזִמְנָא דְאִתְמַר בְּעֵרֶב רַב (שמות לב ג) וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב, אִזְדַּמְנַת תַּמָּן, וְאֶרְמֵי כְּלָא אַהֲרֹן בִּנּוֹרָא, וְנָפְקַת עֶגְלָא דְיוֹקְנָא דְשׁוֹר וַחֲמוֹר, בְּהַהוּא זִמְנָא צָווּחַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאָמְרַת, (ישעיה א ג) יָדַע שׁוֹר קוֹנֵהוּ וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן.

וְרַשְׁיִעַיָּא מָה חָזוּ לְמֶעֱבַד עֵגֶל, אֶלָּא וַדַּאי אִינּוּן הֲווֹ מְכַשְּׁפִין דְּפַרְעֹה, יוֹנוֹ"ס וְיַמְבְּרוֹ"ס בְּנֵי בִלְעָם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות ח ג) וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם, וְחָזוּ דְּלָא הֲוָה מַמָּשׁ בְּהוֹן, אִתְחַזְרוּ עִמֵּיהּ דְּמֹשֶׁה וְקַבִּילוּ בְּרִית מִילָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיָדַע גְּלוּיִים וּסְתִירִין, דַּהֲוָה יָדַע בְּהוֹן דְּאִינּוּן מִגְּזָעָא בִּישָׁא, כַּד הֲוָה נָחֲתָא שְׁכִינְתָּא אִתְמַר בֵּהּ (שם יד יט) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִי"ם הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וְלָא אָמַר לִפְנֵי הָעָם, וּבְגִין דָּא נָטְלוּ קִנְאָה בְּלִבַּיְיהוּ, וְאָמְרוּ (שם לב א) קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִי"ם אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּגַוְונָא דַּהֲוָה אָזִיל קֳדָמַיְיכוּ, וּבְגִין דָּא עַבְדוּ יָת עֶגְלָא בְּחַרְשִׁין דְּלְהוֹן, וְדָא אִיהוּ יָדַע שׁוֹר קוֹנֵהוּ וכו', יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע חַרְשִׁין, עַמִּי אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּנֵי עַמְרָם לֹא הִתְבּוֹנָנוּ, וְדָא אִיהוּ לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, חוֹבָא דָּא דְעַם נָבָל לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל. דָּבָר אַחֵר לֹא

תָּלִין וכו', דָּא גִּיּוֹרָא דְּלָא אִתְגַּיַּיר לִשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא תַלְיָא בֵּיהּ בְּיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן עֵץ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (ישעיה סה כב) כִּימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי.

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ, דָּא נִבְלוּת הַפֶּה, עַל הָעֵץ דָּא לִישָׁנָא בִּישָׁא, דְּחוֹבָה דָּא גָּרִים דְּיָמוּת קָדָם זִמְנֵיהּ, וְדָא אִיהוּ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ, דָּא יֵצֶר הָרָע, עַל הָעֵץ דָּא נִשְׁמַת חַיִּים, דְּמָאן דְּחַלֵּל בָּהּ אִתְמַר בֵּיהּ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, וְיָמוּת בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דָּא אִיהוּ דִּינֵיהּ בְּחֶנֶק מָאן דְּעָבַר עַל דָּא.

(דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא נַפְשָׁא דְּחוֹל דְּלָא תִּתְחַזְיָא קָדָם נַפְשָׁא יְתֵירָא וּבְגִינָהּ אָמַר לְמֹשֶׁה (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ).

תְּנַיְינָא הֶרֶג, הֶרֶג לְגַנָּב, וּלְגַזְלָן עוֹנְשָׁא, וּבְגִין דָּא הַמְמַשְׁכֵּן לְחַבְרֵיהּ צָרִיךְ לְמֶחְזַר לֵיהּ מַשְׁכּוֹנֵיהּ בְּעִידָּן דְּצָרִיךְ לֵיהּ, כְּיָון דְּלֵית לֵיהּ אָחְרָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים כד יג) הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת הֲעֲבוֹט וְאִתְמַר בְּקָרָא אַחֲרָא (שמות כב כה) אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ, הַאי בְּנִשְׁמָתָא דְּבַר נַשׁ מְמַלֵּל, אִם חָבֹל תַּחְבֹּל נַפְשָׁא וְרוּחָא, שַׂלְמַת רֵעֶךָ דָּא נִשְׁמָתָא. וְאִם חָבוֹל תַּחְבּוֹל תְּפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, שַׂלְמַת רֵעֶךָ כְּסוּיָיא דְּמִצְוָה, עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהו"ה אלהי"ם, תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ

קֶדֶם דְּיִתְכַּנִּישׁ מִנֵּיהּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (מלאכי ג ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ, מַאי צְדָקָה צְלוֹתָא, וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ כַּנְפֵי מִצְוָה דְּאִינּוּן תְּפִלִּין כַּנְפֵי יוֹנָה, וְכַנְפֵי מִצְוַת צִיצִית, הֵיא שְׁמִלְתּוֹ לְעוּרוֹ מִשְׁכָּא דִּתְפִלִּין, וְאִם אַתְּ לָא תַּחֲזִיר אֶלָּא כְּסוּיִין לֵיהּ קֶדֶם דְּיִתְכַּנִּישׁ מִנֵּיהּ שְׁמָשָׁא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהו"ה אלהי"ם, הָכִי יִתְכַּנִּישׁ מִינָךְ נִשְׁמָתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים פט לז) כְּסָאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי, מִדָּה לָקְבֵל מִדָּה, וּבְגִין דָּא עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ, לוֹ לְעָנֵי דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְלִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲנִיָּיה בְּגָלוּתָא, כַּד יֵתֵי לֵילְיָא דְּאִיהִי גָּלוּתָא, בַּמֶּה יִשְׁכָּב (דף קמב ע"ב) שְׁכִינְתָּא, דְּדַאי שְׁמָשָׁא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא נָהִיר לָהּ בְּגָלוּתָא דְּאִיהִי לֵילְיָא, וְאִשְׁתְּאָרַת בַּחֲשׁוֹכָא, וּבְגִין דָּא צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאַנְהָרָא לָהּ בְּגָלוּתָא בְּאוֹר וְנֵר, דְּאִיהוּ תּוֹרָה וּמִצְוָה, אוֹר נִשְׁמָתָא, נ"ר נֶפֶשׁ רוּחָא דְּאִינּוּן סִימָן נ"ר, בָּתֵּי דִּתְפִלֵּי לְמִשְׁכַּב בְּהוּ שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְכִסּוּיָא דְּצִיצִית לְאִתְעַטָּפָא בֵּיהּ בְּמִשְׁכָּבָהּ.

וּבְגִין דָּא אִי בַר נַשׁ לָא אַנַח תְּפִלִּין וְצִיצִית, בַּמֶּה יִשְׁכַּב אִיהִי בְּגָלוּתָא, עֲלָהּ אִתְמַר (תהלים מא ב) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יהו"ה, וּבְזִכּוּת פִּקּוּדִין אִלֵּין יָרְתִין בְּנֵי נָשָׁא תִּלַּת קִטְרִין, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, וּבְהוּ צָרִיךְ לְמִקְרֵי לְיִשְׂרָאֵל

עִלָּאָה, דְּיַנְחִית לְאַנְהָרָא בִּשְׁכִינְתָּא בְּנְהוֹרָא דְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה, וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ לְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן בְּנֵי מַרְעָא בְּגָלוּתָא. דְּצְדָקָה אִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, עֲלָהּ אִתְּמַר (איכה ב יג) מִי יְרֻפָּא לָךְ, וְאִיהִי כ"ה כ"ה אַתְוָן דְּקְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְשַׁחֲרִית, וּבֵיהּ נָחֲתָא לְיִשְׂרָאֵל לְמִפְרַק שְׁכִינְתָּא, אֲבָל בִּימִינָא אוֹקִים לָהּ וְרַחֵם עֲלָהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נד ח) וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ, וּבְגִין דָּא נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא אִינּוּן מִשְׁכְּבָא (מִשְׁכּוֹנָא) דִּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְעַלַּיְהּ אִתְּמַר (דברים כד יג) וְשָׁכַב בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרַכְךָ, וּבְגִין פִּקּוּדִין אִלֵּין שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עַל בַּר נַשׁ.

וְעַל נִשְׁמָתָא אִתְּמַר (מיכה ז ח) מִשְׁכֶּבֶת חֵיקֵךְ שְׁמֹר פְּתְחֵי פִיךְ, דְּלָא תִּדּוֹר אִם לֹא תְּשַׁלֵּם, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי כב כז) אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ, וְאִשְׁתָּאֲרוּ רוּחַ וְנֶפֶשׁ יְתוֹמִים, וְאִם נִשְׁמָתָא עָבְרַת עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וְאַנְחַת חוֹבִין בְּגוּפָא, דִּין אִיהוּ לְיִפְרַע מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים, בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה דְּאִשְׁתָּאַר לוֹן מִנִּשְׁמָתָא, דִּבְגִין חוֹבִין נָטְלִין מֵחַיָּיבַיָּא מַשְׁכּוֹנָא דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא, וְדָא אִיהוּ (שמות כב כח) אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ.

וְאִי אִית לֵיהּ חוֹבִין וְאִית לֵיהּ זַכְוָון, אִתְפַּרְעוּ חוֹבִין בְּזַכְוָון, וְאִתְּמַר יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ, מִיָּד חָזְרִין לֵיהּ לְגוּפָא קַדָּם דְּיֵיתֵי שִׁמְשָׁא, וְדָא אִיהוּ (שם) עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ

תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ, דְּכַד נָאִים בַּר נַשׁ נִשְׁמָתָא סָלְקָא מִנֵּיהּ, וְלָא נָחֲתַת בְּגוּפָא עַד דְּפָרְעַת כָּל חוֹבִין דְּעָבַד בַּר נַשׁ בְּהַהוּא יוֹמָא, וּבְגִין דָּא מְמַשְּׁכִּין לָהּ הַהוּא בֵּי דִינָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין דִּמְקַטְרְגָא סָלִיק אַבַּתְרָהָא לְמִתְבַּע מִינָהּ דִּינָא, בְּאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, תְּרִין דְּאִתְמַר לְעֵיל, וּתְרִין דְּאִינּוּן שַׁרְיָין עַל אִינּוּן דִּמְגַלְּגִין עֻבָּרִיָּיתָא, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר לָהּ בְּכָל יוֹמָא.

וּבְזִמְנָא דְּחוֹבִין אִינּוּן רַבְרְבִין, וּמַלְוֶה בַּר נַשׁ חוֹבִין עַל מַשְׁכּוֹנָא, אָבַד מַשְׁכּוֹנָא דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא, וְלָא חָזְרַת לְגַבֵּיהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּדִין דְּדָן לָהּ גְּבוּרָה דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, בְּכָל לֵילְיָא בְּתְרִין עַשַׂר שַׁעְתִּין וּבְשַׁבְעִין וּתְרִין רְגָעִין כְּחֻשְׁבַּן חֻסָּ"ד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מז ה) וְהוֹכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא, וְרָזָא דְּמִלָּה (איוב ז יח) וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים, לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ.

וְאִית חוֹבִין דְּאִינּוּן בְּסֵתֶר, וְלָא יְכִילִן לְאַסְהָדָא בְּהוֹן מַלְאָכִין דְּאָזְלִין עִם נִשְׁמָתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים צא יא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ, הָא שְׁכִינְתָּא סָהֲדַת עֲלַיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה כג כד) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ דַּע מַה לְמַעְלָה מִמְּךָ, עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת וְכָל מַעֲשֶׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִין, (לְזִמְנִין נִשְׁמָתָא לָא הַוַת מוֹדָה בְּחוֹבִין דְּתָבַע עֲלֵיהּ יֵצֶר הָרָע, וְחָשִׁיד יֵצֶר הָרָע בְּהַאי), (נ"א וּלְזִמְנִין נִשְׁמָתָא לָא חָבַת וְחָשִׁיד יֵצֶר הָרָע בְּהַאי), וְאָזְלִין לְגַבֵּי בֵּי דִינָא וְדָן עֲלַיְיהוּ דִּין

הַנְשִׁבָּעִים, אוֹמִיאַת נִשְׁמָתָא עֲלַיְיהוּ וְאִתְפַּטָּרַת, וְאִם לַאו פַּרְעַת.

וְאִית חוֹבִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (איוב לז ז) וּבְיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם, וּמַרְאִין לָהּ חֲתִימַת יְדָהָא. וְאִית חוֹבִין דְּאִינּוּן עַל תְּנַאי דְּאַתְנֵי עֲלֵיהּ לְפָרְעָא לוֹן בְּהַאי עָלְמָא, דְּחוֹבִין דִּילֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, דְּלָא יְגִבֵּהּ לוֹן תּוֹבֵעַ אֶלָּא בְּאַתְרֵיהּ, וְאִלֵּין אִינּוּן חוֹבִין דְּעֶשְׂרִין שְׁנִין, וְאִית חוֹבִין לְתַתָּא, דְּאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין דְּעַד עֶשְׂרִין שְׁנִין (דף קמג ע"א) מַעֲנִישִׁין לְתַתָּא וְלָא לְעֵילָּא, וְאִית חוֹבִין דְּמַעֲנִישִׁין לְעֵילָּא וְתָבְעִין לוֹן לְעֵילָּא בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, וּבְגִינַיְיהוּ מְמַשְׁכְּנִין נִשְׁמָתָא לְעֵילָּא, וְלָא מַנִּיחִין לָהּ לְנָחָתָא לְתַתָּא, אֲבָל בְּחוֹבִין דְּמַעֲנִישִׁין עֲלַיְיהוּ לְתַתָּא, לָא מַעֲנִישִׁין לָהּ לְעֵילָּא, וְלָא מְעַכְּבֵי לֵיהּ תַּמָּן, וְאִית חוֹבִין דְּנִשְׁמָתָא דְּגָבִין מִנַּיְיהוּ בְּכָל אֲתַר, כְּגוֹן (שמות כא יז) וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ מוֹת יוּמָת, מִבֵּי דִינָא דִלְעֵילָּא וּמִבֵּי דִינָא דִלְתַתָּא, דְּאִתְדַּנַּת בְּתַרִין דִּינִין, וּבְגִין חוֹבָא דָּא בְּכָל אֲתַר דְּאַשְׁכְּחִין לָהּ לְעֵילָּא גָּבִין מִינָהּ, וּבְכָל אֲתַר דְּאַשְׁכְּחִין לָהּ לְתַתָּא גָּבִין מִינָהּ, וְלֵית פְּקוּדָא דִלֵּית לָהּ רְשׁוּ לְאַגָּנָא עֲלָהָא, דְּאִית חוֹבִין דְּדַיְינִין לָהּ בְּדִינִים חֲמוּרִים לְנִשְׁמָתָא, וְיֵתֵי מִצְוָה דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא כְּגוֹן מִצְוַת תְּפִלִּין, וְאַגִּינַת עֲלֵיהּ וּפְרִישַׁת גַּדְפָּהָא עֲלָהּ, וְלֵית רְשׁוּ לְמִקַּטְרֵג לְקָרְבָא תַּמָּן, וְאִית חוֹבִין דְּמַטְרוֹנִיתָא

לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם יד) מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֵנוּ לָמוּת.

אֲבָל פְּקוּדִין אִית דְּאִינּוּן שְׁפָחוֹת, מֵאִלֵּין פְּקוּדִין דְּאִינּוּן עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אַף עַל גַּב דְּיֵיתוּן לְאַגָּנָא עֲלָהּ, נָטְלֵי לוֹן מִקַּטְרְגִין תְּחוֹת רְשׁוּתַיְיהוּ, (נ"א נָפְקִין לָהּ מִקַּטְרְגִין מֵרְשׁוּתַיְיהוּ), וְאִית חוֹבִין אָחֳרָנִין דְּאִתְקְרִיאוּ חֲלוּקֵי דַּיָּינִין, עַל חוֹבִין דְּחוֹלְקִין בְּהוֹן, מִנְּהוֹן מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְדַיְינִין לָהּ לִנְשְׁמָתָא בְּמָמוֹן דְּאִיהוּ דִינֵי מָמוֹנוֹת, וְאִית אָחֳרָנִין דְּחוֹלְקִין עֲלַיְיהוּ וְאִינּוּן נוֹטִין כְּלַפֵּי חוֹבָה, לְמֵידַן לָהּ בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת, אִם זַכְוָון מִתְגַּבְּרִין עַל חוֹבִין דָּנִין לָהּ בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת, וְגָבְיִן מִזַּכְוָון דְּאִינּוּן גְּמִילוּת חֲסָדִים דִּילֵיהּ, וְאִם חוֹבִין מִתְגַּבְּרִין דַּיְינִין לָהּ בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, וְגָבְיִן בָּהּ נֶפֶשׁ וְרוּחַ.

וּלְעֵילָּא לֵית מַשּׁוֹא פָּנִים בֵּין זַכָּאָה לְחַיָּבָא, וְכֵן צָרִיךְ לְהַשְׁווֹת לְתַתָּא גַּבֵּי דִּינָא זַכָּאָה עִם חַיָּבָא, מִסִּטְרָא דֶּאֱמֶת עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְלָא יְהֵא דַּיָּינָא רַשַּׁאי לְמֶעֱבַד מַשּׁוֹא פָּנִים לְחַד מִנַּיְיהוּ בְּדִינָא, דִּבְדַיָּינָא דִּלְעֵילָּא אִתְמַר בֵּיהּ (דברים י יז) לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד, וַוי לֵיהּ לְדַיָּינָא לְתַתָּא דְּאִשְׁתַּנֵּי מִדַּיָּינָא דִּלְעֵילָּא, דְּאַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְלָא יֵימָא דָּא מֵהֵימְנָא מִדָּא, דִּכְמָה דְּאִיהוּ לְתַתָּא (שם טז יח) שֹׁפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֶּן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ, לְדַיָּינָא גּוּפִין, הָכִי אִית

לְעֵילָא שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים לְדַיְינָא נִשְׁמָתָא, וְלָא יוֹקִיר לְדָא יַתִּיר מִדָּא, אֶלָּא תַּרְוַיְיהוּ בְּהַשְׁוָאָה בְּדִינָא, וְאִינּוּן צְרִיכִין לְמִשְׁמַע קָדָם דַּיְינָא, וְלָא יְמַלְּלוּן עַד דְּשָׁאִיל לוֹן דַּיְינָא, וְיָהִיב לוֹן רְשׁוּ לְמַלְּלָא, וִיהוֹן קָדְמֵיהּ בְּדָחִילוּ, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ, וּמָאן דְּתָבַע קְשׁוֹט כְּאִלּוּ מְקַיֵּים עַל עָלְמָא דַּיָּין אֱמֶת (ס"א דִּין אֱמֶת), וְכָל שֶׁכֵּן מָאן דְּדָן דִּין אֱמֶת, כְּאִלּוּ מְקַיֵּים (תהלים פ יב) אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּאוֹקִים שִׁקְרָא וְאַפֵּיל אֱמֶת, דְּגָרִים (דניאל ח יב) וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, וּמָאן גָּרִים דָּא דַּיְינָא דְּלָא דָן דִּין אֱמֶת, וּבְוַדַּאי דַּיָּין דָּן דִּין אֱמֶת כְּאִלּוּ הוּא אַפִּיק לִשְׁכִינְתָּא וּלְיִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, וְאוֹקִים לוֹן מֵאַרְעָא.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל רַגְלוֹי, וְסָלִיק יְדוֹי לְגַבֵּי עֵילָא, וְשַׁבַּח לְמָארֵי עָלְמָא, וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמָא עֲבִיד בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְאִם אִיהִי בְּאוֹמָאָה הָא אַבָּא וְאִמָּא דְּאִינּוּן חָכְמָה וּבִינָה יָכְלִין לְמֶעֱבַד הַתָּרָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה יד כז) יהו"ה צְבָאוֹ"ת יָעָץ וּמִי יָפֵר, אִם הַתַּלְמִיד אוֹמֵי הָרַב יָכִיל לְמֶעֱבַד הַתָּרָה.

וְאִם נָדַר אוֹ נִשְׁבַּע בֵּן דְּאִיהוּ ו' דְּלָא יִפְרוֹק לָהּ אֶלָּא דְּתֵהֵי בְּגָלוּתָא עַד זִמְנָא יְדִיעָא, וְנֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה אִיהוּ בְּי"ה דְּאִינּוּן חָכְמָה וּבִינָה, וְאִיהוּ אִתְחֲרַט, הָא תְּלַת בְּנֵי נָשָׁא יָכְלִין לְמִפְטַר לֵיהּ, וְאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן לְעֵילָא לְקַבְלַיְיהוּ, וְאִם לָא תִּתְחֲרַט, אֲנָא בָּעֵינָא מִינָּךְ,

וּמִכָּל אִינּוּן דִּמְתִיבְתָּא דִלְעֵילָא וְתַתָּא, דְתַעֲבִיד בְּגִין רַעֲיָא מְהֵימְנָא דְלָא זָז מִשְׁכִּינְתָּא בְּכָל אֲתַר, וְאִיהוּ עָאל שְׁלָם בֵּינָךְ וּבֵינָהּ וְמִנִּין (דף קמג ע"ב) סַגִּיאִין, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה בְּגִינָהּ וּבְגִין בְּנָהָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות לב לב)

וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ.

וְאִם הוּא נֶדֶר מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאִמָּא, וְלָא בָּעֵי, אֲנָא סָלִיק לְגַבֵּי הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים יז ח) כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר, דְאִתְמַר בֵּיהּ בְּמוּפְלָא מִמָּךְ אַל תִּדְרוֹשׁ, דְיִפְטוֹר נֶדֶר, וְאַף עַל גַּב דִשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְגָלוּתָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ כְּנִדָּה, דְאִיהִי יַפְרִישׁ בֵּין דָּם לְדָם, וְאִתְפַּתַּח מִקּוֹרָא דִילָהּ, לְדַכָּאָה לָהּ בְּמַיִם דְאוֹרַיְיתָא, מַיִם חַיִּים דְלָא פָּסְקִין, וְאַפְרִישׁ מִינָהּ דַּם נִדָּה דְאִיהִי לִילִי"ת, דְלָא אִתְקְרִיבַת בַּהֲדָהּ, דְאִיהִי חוֹבָא דִנְשָׁמָתָא דְסָאִיבַת לָהּ, וְלֵית לָהּ רְשׁוּ לְסָלְקָא נְשָׁמָתָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, לְהַהוּא אֲתַר דְאִתְיְיהִיבַת מִתַּמָּן, וְאִתְדָּנַת בֵּין דִּין לְדִין, בֵּין דִּינֵי נְפָשׁוֹת לְדִינֵי מָמוֹנוֹת, דְאִית מָאן דְפָרַע בְּמָמוֹנֵיהּ, וְאִית מָאן דְפָרַע בְּנַפְשֵׁיהּ, וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ (איכה א א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, דְאִיהִי חֲשִׁיבָא שְׁכִינְתָּא בְגָלוּתָא כְּמִצּוֹרָע, דְאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא יג מו) בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, מִחוּץ וַדַּאי, דָּא גָלוּתָא, דְאִיהִי לְבָר מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, דְאִיהִי מוֹתְבָא דְאַת ה'.

וְאִי מְקוֹרָא לָא יָכִיל לְמִפְתַּח עַד דְיִפְתַּח לֵיהּ הַהוּא דְסָגִיר לֵיהּ, אֲנָא מְפַיְיסְנָא לֵיהּ בְּגִין יו"ד ה"א

וא"ו ה"א, דְּאִיהוּ יְחוּדָא (דְיחוּדֵיה תַּמָּן), **וּבְגִין לְבוּשִׁין דְּאִתְלַבֵּשׁ, מִיָּד אִתְפַּתְּחַת מְקוֹרָהּ וְאִתְדַּכְיָאת שְׁכִינְתָּא, וְרָזָא דְּמִלָּה** (ירמיה יד ד) **מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יהו"ה מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה, מוֹשִׁיעוֹ וַדַּאי, הַהוּא דְּמָקוֹרָא דְּמִקְוֵה בִּידֵהּ.**

תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה

(זהו תקון כ"ו)

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן תְּרֵי אֵשׁ, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין אֵשִׁין דְּאִינּוּן בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (שיר ב ה) **סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, בְּתְרֵי אֲשׁוֹת, וְאַמַּאי אָמַר בְּהוֹן סַמְּכוּנִי, אֶלָּא בְּלֵילֵי שַׁבָּת נְשָׁמָה יְתֵירָה קָא נָחֲתָא לְסָמְכָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בְּגָלוּתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ** (עמוס ה ב) **נָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, וְכַד אָתָא מוֹצָאֵי שַׁבָּת אִסְתַּלְּקַת נְשָׁמָתָא יְתֵירָה דְּבָהּ וַיִּנָּפֵשׁ, וַיִּנָּפֵשׁ מִיָּד דְּאִיהִי אִסְתַּלְּקַת וַי נֶפֶשׁ, דְּלֵית מָאן דְּסָמִיךְ לָהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהִי אָמְרַת לְיִשְׂרָאֵל סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת דְּאִינּוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וּמַאי נִיהוּ תְּרֵי תּוֹרוֹת, דְּאִינּוּן חֲצוּבוֹת מֵאֵשׁ דְּאִיהִי אלהי"ם מִדַּת הַגְּבוּרָה, וּמַאי נִיהוּ לְמוּדֵי יהו"ה תְּרֵין שִׁפְוָון דְּאִקְרוּן לַהֲבוֹת** (דְּאוֹקִדוּן בְּלַהֲבוֹת) **אֵשׁ, וְאִינּוּן תְּרֵין תַּפּוּחִין, דְּמִנְּהוֹן רוּחָא דְּמְשִׁיחָא נָפִיק, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ** (ישעיה יא ב) **וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה.**

לְבַת מֶלֶךְ דַּהֲוַת בְּבֵי מַרְעָא מֵרְחִימוּ דְּבַעְלָהּ, דְּאָזַל בַּעְלָהּ אִיהִי נָפְלַת לְמִשְׁכְּבָהּ, צָוְוחַת וְאָמְרַת

סַמְכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, הָא אִיהִי בְּבֵי מַרְעָא, הִיא אוֹמֶרֶת רַפְּדוּנִי, בְּמַאי בַּתַּפּוּחִים דִּמְתַרְבִּים בַּעֲצֵי הַיַּעַר, וְאִלֵּין אִינּוּן עֲצֵי בְשָׂמִים.

קָם סָבָא תִּלִיתָאָה וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא אֲנַן בַּעֲצֵי בְשָׂמִים מַבְדִּילִין, וְהָכָא אִיהִי לָא אָמְרַת אֶלָּא בַּתַּפּוּחִים, אֶלָּא אֲנַן מְבָרְכִין עַל עֲצֵי בְשָׂמִים בְּגִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, וְלָא עוֹד אֶלָּא כָּל מִינֵי בְשָׂמִים אִינּוּן טָבָאן לְבָרְכָא עֲלַיְיהוּ, וַאֲנַן דְּעָבְדִין בַּהֲדֵס בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ תִּלַת עַלִּין, דְּאִתְקְרִיאוּ תִּלַת הֲדַסִּים, דְּרָמִיזִין לִתְלַת אֲבָהָן, אֲבָל תְּרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא אִינּוּן לָקֳבֵל תְּרֵין תַּפּוּחִין דְּאִינּוּן תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, דִּי בְהוֹן עָתִיד לְאַפָּקָא רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְּאִיהוּ רַעְיָא מְהֵימְנָא דִּלְעֵילָּא, דְּבֵיהּ אִתְיְשְׁבַת נַפְשָׁא דִּילָהּ, וּבְגִין דָּא אִיהִי אָמְרַת (שם ב ה) רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי (דף קמד ע"א) בְּלֵילְיָא דְשַׁבָּת אִתְמַר (שיר ה ה) קַמְתִּי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוֹדִי בְשַׁבָּת, וְכַד נָפִיק שַׁבָּת אִתְמַר (שם) וְדוֹדִי חָמַק עָבָר, וּבְהַהוּא זִמְנָא (שם) בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי, עַד דְּאוֹמֵינָא דִּבְזִמְנָא דְּיֵיתֵי זִמְנָא אַחֲרָא דְאוֹחִיד בִּידֵיהּ וְלָא אַשְׁבְּקִינֵיהּ לְמֵיזַל, כְּמָה דְאִתְמַר (שם ג ד) אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי, דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא, וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא.

וּבְזִמְנָא דַּאֲחִיד בִּידֵיהּ בְּפוּרְקָנָא בַּתְרֵייתָא, לָא יְהֵא לִי

כְּזִמְנִין אוֹחֲרִנִין, דְּבְכָל פּוּרְקָנָא וּפוּרְקָנָא הַוָה אָתֵי, וּלְבָתַר הַוָה פָּרַח מִנָּאי, אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַייְתָא אֲנָא אֲחִיד בֵּיהּ וְקָשִׁיר לֵיהּ בְּכַמָּה קְשִׁירִין דְּרַחִימוּ, דְּלָא יָזוּז מִנָּאי לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, דְּבְכָל גָּלוּתָא וְגָלוּתָא הַוָה אָזִיל מִנָּאי, וַהֲוֵינָא שָׁאִיל עֲלֵיהּ לְכָל עוֹבֵר וְשָׁב, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, וְזִמְנִין לָא הֲוֵינָא אַשְׁכַּח מָאן דְּיֵימָא לִי מִדֵּי מִנֵּיהּ, וַהֲוֵינָא אוֹמֵי בְּגִינֵיהּ לְכָל בְּנֵי קַרְתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ה ח) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי, וְכַמָּה זִמְנִין (שם ג א) עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת דְּאִינוּן גָּלְיוֹת, בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי וְלָא הַוָה מָאן דְּיֵימָא לִי, עַד דְּאִיהוּ הַוָה אָתֵי, וּכְעַן בְּגָלוּתָא בַּתְרַייְתָא בָּרַח דּוֹדִי בְכַעֲסָא סַגִּיא, וְשָׁאִילְנָא בְּגִינֵיהּ וְלָא אַשְׁכַּחְנָא מָאן דְּיֵימָא לִי מִדֵּי, וּבְגִין דָּא אֲנָא אוֹמִינָא, דְּבְזִמְנָא דְּייֵתִי וַאֲחִידְנָא בִּידוֹי דְּלָא יָזוּז מִנָּאי, וַאֲנָא אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ אֲחַזְתִּיו בְּקִשּׁוּרָא דִתְפִלִּין דְּיָד, וְלֹא אַרְפֶּנּוּ בִתְפִלִּין דְּרֵישָׁא.

תָּא חֲזֵי, דּוֹדָהָא כַּד יֵתֵי לְגַבָּהּ, יֵימָא לְגַבֵּי תְּרִין מְשִׁיחִין (שם ז יג) נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּי בְהוֹן אִתְמַר (ישעיה ה ז) כִּי כֶרֶם יהו"ה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, נִרְאֶה הַפְּרִחָה הַגֶּפֶן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בְּהוֹן, הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים אִלֵּין אִינוּן דְּמַלְיָין מִצְוֹת כְּרִמּוֹן.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר סָבָא סָבָא, נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים,
הָא אִית כְּרָמִים דְּלַאו אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן (שיר א ו)
דְּשָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי,
וְאִינּוּן עַרְבוּבְיָא דְּעֵרֶב רַב, דְּאִינּוּן מְעוֹרָבִין בְּהוֹן
בְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וּבְגִין דָּא כַּד יֵיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, אִיהוּ יֵימָא לְגַבָּהּ, נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים,
נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן בְּהוֹן, דְּאִתְמַר בָּהּ כִּי כֶרֶם יהו"ה
צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, הֵנֵּצוּ הָרִמּוֹנִים אִלֵּין וַדַּאי אִינּוּן
דְּמַלְיָין מִצְוֹת כְּרִמּוֹנִים, שָׁם אֶתֵּן אֶת דּוֹדַי לָךְ, אִלֵּין
דְּאִינּוּן רְחִימִין דִּילָךְ, תַּמָּן יְהִיבְנָא לוֹן לָךְ, (שיר ב יא) כִּי
הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר שׁוֹלְטָנוּ דְּשָׁאָר מְמַנָּן דְּאוּמִין, הַגֶּשֶׁם
חָלַף הָלַךְ לוֹ שָׁלְטָנוּתָא דְּעֵרֶב רַב.
בְּהַהוּא זִמְנָא יֵימָא לְגַבָּהּ, (שיר ז א) שׁוּבִי שׁוּבִי
הַשּׁוּלַמִּית, בְּתֵרֵי בָּתִּים דְּאִינּוּן בַּיִת רִאשׁוֹן
וּבַיִת שֵׁנִי לְתַתָּא, שׁוּבִי שׁוּבִי בְּבַיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי
לְעֵילָּא, וְנֶחֱזֶה בָּךְ. דָּבָר אַחֵר, שׁוּבִי שׁוּבִי אַרְבַּע זִמְנִין,
בְּאַרְבַּע אַתְוָון דִּילָהּ דְּאִינּוּן אדנ"י, וְנֶחֱזֶה בָּךְ בְּאַרְבַּע
אַתְוָון דִּילֵיהּ דְּאִינּוּן יהו"ה, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל, אַרְבַּע זִמְנִין שׁוּבִי בִּשְׁכִינְתָּא בִּתְיוּבְתָּא,
וְנֶחֱזֶה בָּךְ בְּאַרְבַּע כּוֹסוֹת דְּפוּרְקָנָא דְּאִינּוּן בַּפֶּסַח,
דְּחַיָּיבִין בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁתֵּי אַרְבַּע כּוֹסוֹת, כְּגַוְונָא
דְּאַרְבַּע גְּאוּלוֹת, שׁוּבִי שׁוּבִי בְּאַרְבַּע יְחוּדִין (ס"א וְסוֹדִין)
דִּילָךְ, וְנֶחֱזֶה בָּךְ בְּאַרְבַּע חֵיוָון, וְנֶחֱזֶה בָּךְ בְּשִׁמְיָא

וְאַרְעָא, וּמְיָד (דה"י א טז לא) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יהו"ה מָלָךְ.

בְּהַהוּא זִמְנָא הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָּאָרֶץ אִלֵּין אַבָּהָן, זַכְוָון דִּלְהוֹן אִתְגַּלְיָאן עַל שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים, וְעַל בְּנָהָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית כח יד) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ, (שיר ב יב) עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, (שמות טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, (ישעיה נב יח) קוֹל צוֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּיו יְרַנֵּנוּ, כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יהו"ה צִיּוֹן, בְּהַהוּא זִמְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר ז ו) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, דָּא תְּפִלִּין (דף קמד ע"ב) דְּרִישָׁא, וּרְצוּעִין תַּלְיָין מִכָּאן וּמִכָּאן כְּזִמּוֹרוֹת, דְּאִינוּן כַּכַּרְמֶל דְּתַלְיָין מִגַּפָּן, וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כְּאַרְגָּמָן דָּא תְּפִלָּה דְּדָוִד, מַה דַּהֲוָת דַּלַּת בְּגָלוּתָא עֲנִיָּיה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף, תְּהֵא לְבוּשָׁא כְּאַרְגָּמָן, דְּאִיהוּ סוֹד א"וּרִיאֵל רְ"פָאֵל גַּ"בְרִיאֵל מִ"יכָאֵל נ"וּריאל, (שיר ז ו) מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יהו"ה, דְּיֵהֵא אָסוּר בְּאַרְבַּע בָּתִּים דִּילָהּ דְּאִינוּן אדנ"י, אַרְבַּע רְהָטֵי מוֹחָא, דְּיֵהֵא אָסוּר בָּרְהָטִים כְּגַוְונָא דָּא יאהדונה"י, כִּי שִׁמְךָ בְּךָ וּבְךָ שִׁמְךָ, וְדָא אִיהוּ סוֹד אָמֵן מִן אַרְגָּמָן.

דָּבָר אַחֵר (שם) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, דָּא (תהלים קיט קס) רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת, דַּלַּת רֹאשֵׁךְ כְּאַרְגָּמָן דָּא שְׁכִינְתָּא, מֶלֶךְ דָּא אַבְרָהָם, אָסוּר דָּא יִצְחָק בָּעֲקֵדָה,

בְּקִשְׁרָא דִּתְפִלִּין דִּדְרוֹעָא שְׁמָאלָא, בָּרְהָטִים דָּא יַעֲקֹב בְּאַרְבַּע רְהִיטֵי מוֹחָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִתְמַר (בראשית ל לח) בָּרְהָטִים בְּשִׁקַּתוֹת הַמָּיִם.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, אִתְכַּנְּשׁוּ חַיָּילִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, לְמֶחֱמֵי בְּקִשּׁוּטָהָא דְּכַלָּה, דְּהָא חוּפָּה מִתְתַּקְנָא לְגַבָּהּ, וְחָתָן קָא נָטִיל לָהּ תַּמָּן, פָּתַח וְאָמַר אֵלִיָּהוּ אֵלִיָּהוּ נְחִית הָכָא, אַנְתְּ וַחֲיָילִין דִּנְשִׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דִּמְתִיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, לְקַשְּׁטָא לְכַלָּה, מִיָּד הָא נָחִית אֵלִיָּהוּ בְּכַמָּה חֲיָילִין דִּמַלְאָכִין וְכַמָּה נְשָׁמָתִין.

פָּתַח וְאָמַר רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, כַּלָּה כַּמָּה מִתְתַּקְנָא רֹאשֵׁךְ בִּתְפִלִּין דְּאִיהוּ (נ"א דְּאִינוּן) פְּאֵר עַל רֹאשֵׁךְ, דַּעֲלַייְהוּ אִתְמַר (יחזקאל כד יז) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ, וּרְצוּעִין תַּלְיָין מֵהַאי סְטָרָא וּמֵהַאי סְטָרָא, מַה דַּהֲווֹ תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, הָא אִינוּן יְרוֹקִין כַּכַּרְמֶל, כְּעַלִּין יְרוֹקִין דְּאִינוּן בַּגְּפָנִין כַּכַּרְמֶל, וּמַה דַּהֲוֹת בְּגָלוּתָא דַּלַּת, תְּפִלָּה לְעָנִי, וְדָא תְּפִלָּה דְּדָוִד, דְּבָהּ הוּא מִתְעַטְּפָא עָנִי בְּגָלוּתָא (ס"א בְּצִלּוֹתָא), הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף, כְּעַן אִתְמַר בָּךְ (שיר ז ו) וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן, מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים, אִלֵּין אַרְבַּע רְהִיטֵי מוֹחָא, אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּאִינוּן אהי"ה, וְכֵן בְּיָד אהי"ה, כְּחוּשְׁבַּן חַד וְעֶשְׂרִין אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וְחַד וְעֶשְׂרִין אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּיָד, וּסְלִיקוּ לְחוּשְׁבַּן אהי"ה אהי"ה, הוּא מֶלֶךְ

אָסוּר בָּרְהָטִים, אֲשֵׁ"ר אהי"ה, וְאִיהוּ רֹא"שׁ יהו"ה קָרִינָן לֵיהּ, אָסוּר בְּכֻלְּהוּ אַזְכָּרוֹת.

דָּבָר אַחֵר רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, רֵישָׁא דִּילָךְ כַּלָּה, עַל כֻּלְּהוּ חֲיָילִין סָלְקָא, (שם) עַל שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת דְּאִינּוּן שִׁתִּין סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְסָלְקִין לְשִׁית מְאָה, וּלְשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וּשְׁמֹנִים פִּלַגְשִׁים דַּהֲווֹ תְּמָנִין סִפְרֵי דְּאַגַּדְתָּא, וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר אִינּוּן הֲלָכוֹת דִּלֵּית לוֹן מִסְפָּר וְחוּשְׁבָּן, דְּאִינּוּן נִימִין דְּשַׂעֲרִין דְּכַלָּה דִּלֵּית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, וְאַנְתְּ כַּלָּה סְלִיקַת עַל כֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי לא כט) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה.

דָּבָר אַחֵר רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, שַׂעֲרָא דִּילָךְ כַּמָּה אִיהוּ מִתְתַּקְנָא בְּתִלַּת עֲשַׂר תִּקּוּנִין, דְּאִינּוּן תְּרֵי עֲשַׂר מַזָּלוֹת וְסִיהֲרָא תְּלַת עֲשַׂר, וְנִימִין דִּילָךְ אִינּוּן כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּן, וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ, אַנְתְּ (הוא) דַּהֲוִית סִיהֲרָא עֲנִיָּה תְּחוֹת כֻּלְּהוּ כּוֹכְבַיָּא, מְהַדְּקָא בֵּין רַגְלִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (רות ג ז) וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, כְּעַן הָא אַנְתְּ רֵישָׁא לְכֻלְּהוּ, כָּאַרְגָּמָן דְּאִיהוּ אָמֵן יאהדונה"י, אַנְתְּ אדנ"י, מֶלֶךְ דְּאִיהוּ יהו"ה, אָסוּר בָּרְהָטִים דִּילָךְ, אַרְגָּמָ"ן א"וריא"ל ר"פָאֵל גַּ"בְריאֵל מִ"יכָאֵל נ"וריאל, חֲיָילִין קַדִּישִׁין שְׁמָעוּ,

כַּד חָתָן דְּאִיהוּ שְׁמִשָּׁא יֵיתֵי לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא, אִיהִי אִתְקַשְׁטַת בְּשַׂעֲרָהָא דִּילָהּ, מִתְתַּקְנָא בְּתִלַּת עֲשַׂר (נ"א בְּתֵרֵיסַר) דְּקִנִּין (דַּרְגִּין, תִּקּוּנִין), דְּאִינּוּן תְּרֵיסַר מַזָּלוֹת,

שִׁמְשָׁא (צ"ל וְסִיהֲרָא), (תהלים יט ו) וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, וְאִיהוּ יָשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אָרְחִין בְּרָקִיעָא, יָצִיץ לְגַבָּהּ וַדַּאי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ב ט) מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים, לְאִסְתַּכְּלָא לְגַבָּהּ בְּרָקִיעָא (דף קמה ע"א) דְאִיהוּ (ס"א דָא אִיהוּ) יָשִׁישׁ, מַאי כַּגִּבּוֹר, מַה גִּבּוֹרָה עָבִיד בְּהַאי, אֶלָּא תְּרֵין עֲשַׂר מַשְׁקוֹפִין אִית בְּרָקִיעַ, וְכֻלְּהוּ חַיָּילִין מְקַטְרְגִין לְגַבַּייהוּ נְטוֹרֵי תַּרְעִין, שִׁמְשָׁא מִתְעַטָּרָא בְּאַתְוָון דִּתְפִלִּין דְּאִיהוּ שֵׁם יהו"ה, וְאִתְלַבַּשׁ בִּגְבוּרָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מב יג) יהו"ה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא, וְדָא אִיהוּ יָשִׁישׁ כַּגִּבּוֹר לָרוּץ אֹרַח, וּבָקַע חַלּוֹנוֹת כֻּלְּהוּ דְּרָקִיעַ, וְעָבִיד תְּרֵין עֲשַׂר אָרְחִין, כְּמָה דְעָבַד מֹשֶׁה עַל יַמָּא, וְדָא אִיהוּ לָרוּץ אֹרַח, וּבְגִין דְּנָטִיל בְּקַדְמֵיתָא מִגְּבוּרָה, שִׁמְשָׁא נָפִיק סוּמְקָא.

לְבָתַר אִתְלַבַּשׁ בְּחֶסֶד דְּאִיהוּ חִוָּור, וּבֵיהּ אִשְׁתַּכַּח רוּגְזֵיהּ דְּשִׁמְשָׁא, יָרוֹק הֲוָה מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְכַד אִתְלַבַּשׁ (נ"א אִתְלַבֵּן) בַּחֶסֶד בִּנְהוֹרָא חִוָּורָא, מְגִיהּ יְהֵא נָהִיר לְסִיהֲרָא, מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, קָצֶה דִּילָהּ צַדִּיק, וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וּבְהוֹן אֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ, דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְאִיהִי חַמָּה, מִן תַּמָּן יִצְטַבַּע בְּגַוְונִין יָרוֹק דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, בְּהַהוּא זִמְנָא מִסְתַּכְּלִין שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא כַּחֲדָא, וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ, דְּאִיהִי חוּפָּה דִילָהּ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא נָטְלַת הִיא מִתְּלַת גַּוְונִין, לְאִתְפָּאֲרָא

קָדָמֵיהּ בִּתְלַת גַּוְונִין דְּעֵינָא, דְּאִינּוּן חִוָּור סוּמַק יָרוֹק, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהוּ יֵימָא לְגַבָּהּ, (שיר ו ה) הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם הִרְהִיבוּנִי, מוֹקְדִין לִי בְּשַׁלְהוֹבִין דִּרְחִימוּ דִּילָךְ, וּבוֹצִינָא קַדִּישָׁא תְּרֵין עַיְנִין אִנּוּן תְּרֵין לוּחִין יַקִּירִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות לא יח) לֻחֹת אֶבֶן כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע אלהי"ם (שם לב טו) כְּתוּבִים מִשְּׁנֵי עֵבְרֵיהֶם, וּמְרַקְמָאן מִתְּרֵין עֲשַׂר גַּוְונִין מֵהַאי סִטְרָא, וּמִתְּרֵין עֲשַׂר גַּוְונִין מֵהַאי סִטְרָא, דְּאִינּוּן אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִין סִטְרִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם) מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים, ז"ה וְז"ה תְּרֵין זִמְנִין אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים סְפָרִים. וְאִינּוּן תְּרֵין עֲשַׂר אַנְפִּין וּתְרֵי עֲשַׂר גַּדְפִּין דְּחֵיָוון, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א ו) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם גַּוָּון חִוָּור דְּעֵינָא, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּם גַּוָּון סוּמַק דְּעֵינָא, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּם אִינּוּן גַּוָּון יָרוֹק דְּעֵינָא, דְּאִתְמַר (שם) וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָד וְגוֹמֵר, וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם וְגוֹמֵר, הָא אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים, גַּדְפִּין אִינּוּן כַּנְפֵי עֵינָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים, וְחֵיָוון בְּהוֹן כְּתִיב (ישעיה ו ג) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהו"ה צְבָאוֹ"ת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, זֶה אֶל זֶה וַדַּאי, כְּגַוְונָא דִּלְוחִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן כְּתוּבִים מִשְּׁנֵי עֵבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתוּבִים, לֻחוֹת אֶבֶן כְּתוּבִים וְגוֹמֵר, לֻחֹת אֶבֶן,

מַאי אֶבֶן, דָּא אֶבֶן הַשְׁתִיָּיה, שֶׁמְּמֶנָּה הוּשְׁתַת הָעוֹלָם, וְהִיא בַּת עֵינָא, עֲלָהּ אִתְּמַר (זכריה ג ט) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם, וְאִינוּן שִׁבְעָה גִּלְדֵי עֵינָא, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (תהלים קיט קסד) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, וְדָא מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שם קיח כב) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, מַאי הַבּוֹנִים אִלֵּין אִינוּן מָארֵי מַתְנִיתִין דְּאִינוּן בָּנָאן בִּנְיָינִין דְּעָלְמָא, וּפוֹסְקֵי הֲלָכוֹת, דְּמָאֲסוּ בָּהּ בְּגָלוּתָא, אִתְּמַר בָּהּ הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, בְּגִין דְּאִיהִי הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה, וּמַה דַּהֲוָת בַּת עֵינָא אוּכְמָא, מִינָּהּ וּבָהּ יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָהִיר עָלְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ נָהִיר בָּהּ.

וְעַיְינִין דְּנַהֲרִין בְּאוֹרַיְיתָא, עֲלַייְהוּ אִתְּמַר (שם קמה טו) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ, וְצָרִיךְ בַּר נַשׁ לְאִתְעַסְקָא בְּהוֹן תָּדִיר עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם תָּמִיד, לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵינוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים יא יב) תָּמִיד עֵינֵי יהו"ה אלהי"ך בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה, וְאוֹלִיפְנָא תָּמִיד מִתָּמִיד, תָּמִיד דְּעֶרֶב וָבֹקֶר, מִתָּמִיד דְּתָמִיד עֵינֵי יהו"ה אלהי"ך בָּהּ, וְהָא תָּמִיד דְּעֶרֶב וָבֹקֶר דְּקְרִיאַת שְׁמַע אִיהוּ, אֶלָּא מִכַּאן אוֹלִיפְנָא דְּמָאן דְּקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד, כְּאִלּוּ קַיֵּים וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה בְּאוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יהושע א ח) לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם

וְלֵילָה, וְסֵפֶר תּוֹרָה (דף קמה ע"ב) אִיהוּ עַיִן, תְּרֵי כַּנְפֵי עֵינָא תְּרֵי לוּחֵי, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר תָּמִיד עֵינֵי יהו"ה אלהי"ך בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה, וּמַאי בָּהּ, בְּבַת עַיִן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְכַנְפֵי עֵינָא עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (תהלים קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, תְּלַת גַּוְונִין כְּלָל וּפְרָט, וּכְלָל וְאִינּוּן אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה, דְּאִינּוּן כְּלָל בְּכָל אוֹרַיְיתָא, אהי"ה כְּלָל, אֲשֶׁר פְּרָט, אהי"ה כְּלָל. קְרִיצִין דְּעַל עַיְינִין, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שיר ה יא) תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, וְאִינּוּן תְּלֵי תְּלִים. מִצְחָא דְּעַל עַיְינִין בָּהּ צִיץ נֶזֶר הַקֹּדֶשׁ, מְרוּקָם בְּגַוְונִין וְצִיּוּרִין דְּבֵי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא, וְצִיּוּרִין דִּילָהּ שִׁרְטוּטִין בְּפוּתְיָא וּבְאוּרְכָּא, מִנְּהוֹן דְּקִיקִין מִנְּהוֹן רַבְרְבִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר בְּמָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיךְ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר, לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ, לְהַאֲרִיךְ מִסְטָרָא דְּוֹ', לְקַצֵּר מִסְטָרָא דְּי'.

אַנְפּוֹי דְּמַטְרוֹנִיתָא, אִינּוּן מ"ט אַנְפִּין טָהוֹר, נַהֲרִין כְּשׁוֹשַׁנָּה חִוָּור וְסוּמַק, נָטְלִין מִימִינָא וּשְׂמָאלָא, גַּוְון חִוָּור בְּלִיבּוֹן דַּעֲנָוָה, סוּמַק בְּשֶׁת דְּדָחִילוּ, יְרָא בְּשֶׁת, כַּד אִתְחַזְּרוּ יְרוֹקִין, הָא חָתָן דִּילָהּ אִסְתַּלַּק לְגַבֵּי חַמָּה דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, וּמֵאלֵּין תְּלַת גַּוְונִין דְּאַנְפִּין תַּלְיָין שַׁבְעִין וּתְרֵין אַנְפִּין כְּחוּשְׁבַּן חֵס"ד, וּבְהוֹן יר"ו אַתְוָון כְּחֶשְׁבַּן גְּבוּר"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּוַיַּעֲבֹר יהו"ה, רָזָא דְּעִיבּוּר, נָהִיר בְּהוֹן לְגַבֵּי כַּלָּה בְּאַרְבַּע אַנְפִּין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א ו) וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, וְעַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ וָא"ו עִיבּוּר הַשָּׁנָה, דְּאִית בָּהּ תְּלַת עֲשַׂר יַרְחִין, וְאִנּוּן וְאִיהִי בְּרָאשֵׁי תֵּיבִין וָ"הוּ אֲ"נִי וָ"הוּ, וּבֵיהּ אִיהוּ אִשָּׁה (נ"ל אִישׁ) וְאִיהִי אִשָּׁה עוּבָּרָה, סוֹד הָעִבּוּר יְסוֹד, דְּאִיהוּ יְסוֹד טִפָּה, דְּמִינָהּ אִתְעַבִּידַת עִבּוּר, דְּאִיהוּ וא"ו, דְּהָא וָא"ו בְּלָא טִפָּה לֵית לָהּ עִבּוּר, וְדָא אִיהוּ מוֹחָא דְּתַמָּן חָכְמָה.

וָא"ו אִיהוּ חוֹטָמָא מִתְתַּקְנָא בְּאַנְפִּין, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (בראשית ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם, וְנַהֲרִין בְּחִוָּור וְסוּמַק, וְחוֹטָמָא דְּאָזְלָא בְּאֹרַח מֵישַׁר אִיהִי חוֹתָם אֱמֶת, וְאִם לַאו אִיהִי בְּאֹרַח קְשׁוֹט לַאו אִיהִי חוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא, וּבְגִין דָּא צִיּוּרָא דְּמַטְרוֹנִיתָא דִּיוֹקְנָא דִּילָהּ דְּחוֹטָמָא, מִתְתַּקְנָא בְּאַנְפִּין וּבְאֹרַח מֵישַׁר עַל אַנְפִּין, וּתְרִין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, פִּימָא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, וּבָהּ לְשׁוֹן לְמוּדִים דְּאִיהוּ צַדִּיק, וַעֲלָהּ (נ"א וַעֲלֵיהוּ) אִתְּמַר (שיר ד ג) כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה בְּאוֹרַיְיתָא, פִּימָא כְּלָלָא דְּכֹלָּא, מִינָהּ קוֹל וְדִבּוּר דְּאִינּוּן ו"ה, מִינָהּ הֶבֶל דְּאִיהִי ה', פִּימָא דְּקִיקָא סְתִימָא בְּאוֹת י', מִתְתַּקְנָא בְּשִׁמָּא דַּיהו"ה, וּבְגִין דָּא כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה.

צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן (שם ז ה), דָּא יְרוּשָׁלַם, עֲלָהּ אִתְּמַר (שם ד ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ, תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ כֹּהֲנִים לְוִיִּים יִשְׂרְאֵלִים, בָּנוּי לְתַלְפִּיוֹת דָּא צַדִּיק דְּאִיהוּ תֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים בּוֹ, פִּנּוֹת דִּילֵיהּ תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוֹט,

דִּשְׁכִינְתָּא וַדַּאי אִיהִי יְרוּשָׁלַם, תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ תִּלַּת אֲבָהָן, חֲרוּזִין דִּילָהּ תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט.

דָּבָר אַחֵר צַוָּארֵךְ דָּא אוֹרַיְיתָא, תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ רַמַ"ח פִּקּוּדִין דִּילָהּ, חֲרוּזִין וּקְמִיעִין דִּילָהּ אִינּוּן מִמַּנָּן עַל שְׁסָ"ה לֹא תַעֲשֶׂה, דְּנָטְרִין לָהּ בְּהוֹן, וְכַד אִסְתַּלַּק צַוָּאר בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ לְגַבֵּי חָתָן, כַּמָּה רֵיחִין טָבִין סָלְקִין בָּהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ג ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, דָּא טוּרָא דְסִינַי דְּאִיהִי צַוָּאר עָלְמָא, (שם) מְקֻטֶּרֶת מֹר דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ד) אֵלֶךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר, וּלְבוֹנָה דָּא סִיהֲרָא קַדִּישָׁא, עֲלָהּ אִתְמַר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה, מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ כָּל כָּלִיל בְּכֹלָּא.

דָּבָר אַחֵר צַוָּארֵךְ דָּא אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, מְקֻטֶּרֶת מוֹר אָמַר מַר, וּלְבוֹנָה לִבּוֹן הַהֲלָכָה, מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל דָּא צַדִּיק דְּאִית בֵּיהּ מִכָּל מִינִים, וְדָא נָהִיר לָהּ לְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, וּמִיָּד (דף קמו ע"א) דְּאִיהִי מִתְקַשְּׁטָא בְּכָל מִינֵי תַּכְשִׁיטִין, יְרוּשָׁלַם דְּאִיהוּ צַוָּאר עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְחַר לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (זכריה ה ט) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יהו"ה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, וְאִיהוּ מְחַבֵּק לָהּ בִּתְרִין דְּרוֹעִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ב ו) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וִידִין דְּמַטְרוֹנִיתָא כַּלָּה קַדִּישָׁא, אִינּוּן רְשִׁימִין כְּלִילָהּ בְּשְׁמָא דְיהו"ה, כְּגַוְונָא דָּא (אמר המגיה הלשון

מוטעה ונ"ל שהלשון כך) בְּכַף י', בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָן ה', בְּדְרוֹעָא דִילָהּ ו', בְּכָתֵף דִילָהּ ה', בְּכָתֵף דִילָהּ מְצוּיָרִין כַּמָּה שִׁרְטוּטִין כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא דְחַיֵּי, לְרַשְׁמָא בֵּיהּ דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, הָדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר, מִמִּינָא דִילֵיהּ אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא דִבְכְתָב, מִשְּׁמָאלָא דִילֵיהּ אוֹרַיְיתָא דִבְעַל פֶּה, וּבְאָן אִתְיְהִיבוּ בְּתְרִין לוּחִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ד ה) שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֲמֵי צְבִיָּה.

וְעוֹד ו' אִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִבְכְתָב, דְּאִתְיְהִיבַת בִּתְרִין דְּרוֹעִין דְּאִינּוּן שִׁית פִּרְקִין, וּבְאָן אִתְיְהִיבַת בִּתְרִין לוּחִין, דְּאִינּוּן שְׁנֵי שָׁדַיִךְ, וְאִינּוּן י' י' (וּבְהוֹן צוּרַת ז'), וּבְהוֹן צָר, הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיְיַצֵּר, וְאִינּוּן בְּתוּלִין דְּעֵלֵימְתָא דְאִיהִי אוֹרַיְיתָא דִבְעַל פֶּה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות לב יט) וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר חָתָן דִילָהּ, הַהוּא דְאָמַר (דברים כב כ) לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים לַנַּעֲרָה (שם יט), וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף אִלֵּין מֵאָה בִּרְכָאן (שם), וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ בְּגָלוּתָא כָּל יָמָיו.

שְׁבָחָא דְגוּפָא, (שיר ז ח) זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר, וּמָאן דְיָדַע שִׁעוּר קוֹמָה דִילָהּ אִיהוּ יְרִית עָלְמָא דְאָתֵי דְאִיהוּ ו', דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה יז יג) מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יהו"ה, מִקְוֵה דְאִיהוּ קוֹמָה דִילָהּ שִׁעוּר דִילָהּ, שִׁעוּר קוֹמָה דָּא צַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צב יג) צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, וַעֲלָהּ אִתְמַר דָּמְתָה לְתָמָר.

דְּאִתְמַר בָּהּ, (שמות טו כז) וַיָּבֹאוּ אֵלִימָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים, תְּרֵין עַשַׂר עֵינוֹת אִלֵּין אִינוּן תְּרֵין עַשַׂר פִּרְקִין, דְּאִינוּן שִׁית בִּתְרִין דְּרוֹעִין וְשִׁית בִּתְרִין שׁוֹקִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ה יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, מַאי בַּתַּרְשִׁישׁ בִּתְרֵי שֵׁשׁ, בִּתְרִין דְּרוֹעִין שִׁית פִּרְקִין, וְכֵן שִׁית אָחֳרָנִין בִּתְרִין שׁוֹקִין, (שם טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, אִלֵּין אִינוּן י"ב עֵינוֹת מַיִם. שִׁבְעִים תְּמָרִים דִּי בְהוֹן צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח הָא אִינוּן חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן, וּבְהוֹן תְּלֵיסַר פִּרְקִין, אִינוּן ח"י, וְכֵן ח"י בְּיַד יָמִין, תִּלְתִין וְשִׁית, וְכֵן ח"י ח"י בִּתְרִין רַגְלִין, הָא ע"ב, (אמר המגיה תימה כי הפרקין ארבסר ואיך אמר תליסר), שַׁבְעִין דְּלְהוֹן שִׁבְעִין תְּמָרִים, תְּרֵין צַדִּיקֵי כַּתָּמָר יִפְרָח בְּהוּ.

וּבְהוֹן כְּתִיב (שם ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, נְעָלִים דִּילָהּ נְעִילַת הֶחָג וּנְעִילַת הַפֶּסַח, וְלָא צָרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה קָדָם נְעָלִים דְּחוֹל, דְּאִינוּן שְׁאוֹר וְחָמֵץ, וַעֲלַייְהוּ אָמַר לְמֹשֶׁה (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, דְּתִרוּמָה וְחוּלִין כְּגַוְונָא דָא לָא צָרִיךְ לְאִתְעָרְבָא תְּרוּמָה בַּקֹּדֶשׁ, וְכֵן מְלָאכָה דְּחוֹל לָא צָרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה קָדָם מְלָאכָה דְּקֹדֶשׁ דְּאִיהוּ מְלֶאכֶת הַכֹּהֲנִים, וְכֵן אֵשׁ דְּחוֹל לָא צָרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה בְּשַׁבָּת קָדָם אֵשׁ דְּקֹדֶשׁ, דְּכֻלְּהוּ חוֹל וְאָחֳרָנִין קֹדֶשׁ, וּבְגִין דָּא מַנִּי הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל.

הָא צִיּוֹן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא נְפִקָא בְכָל קִשׁוּטִין דִּילָהּ, וְכָל עָלְמָא מוֹרִין לָהּ בְּאֶצְבַּע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה לג כ) **חֲזֵה צִיּוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵנוּ, וְחָתָן נָפִיק מְעוּטָר לְגַבָּהּ, וְכָל עָלְמָא אָמְרֵי** (שיר ג יא) **צְאֶנָה וּרְאֶנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתוּנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ, חֲתוּנָּתוֹ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, שִׂמְחַת לִבּוֹ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, יוֹם דְּתַרְוַיְיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא הָא כַּלָּה מִתְקַשְׁטָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ יהו"ה, בְּרָא דְמַלְכָּא.**

תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה

(זהו תקון כז)

(דף קמו ע"ב)

דָּא אִיהוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית אַבָּא וְאִימָּא, יהו"ה אלהינ"ו, בָּרָא יהו"ה, בְּרָא דְאַבָּא וְאִימָּא, אלהי"ם בְּרַתָּא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ויקרא יט ג) **אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ,** (שמות כ יב) **כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, אָבִיךָ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִמֶּךָ דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּחִילוּ דִילָהּ בְּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, אוֹקִירוּ דִילָהּ בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְכָל אִינּוּן דִּמְקַיְּימֵי פִּקּוּדֵי דַּעֲשֵׂה עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר** (שמואל א ב ל) **כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד, וְאִינּוּן דְּעָבְרִין עַל לֹא תַעֲשֶׂה עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וּבֹזַי יֵקָלּוּ. אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא רַבִּי רַבִּי, וּמָה הוּא אוֹקִירוּ וּבְזָיוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא**

בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, אֶלָּא בְּוַדַּאי כַּד שְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא, כָּל מָאן דְּעָבִיד מִצְוָה לְאַקָּמָא לָהּ מִן גָּלוּתָא, כְּאִלּוּ אוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

לְמַלְכָּא דַּהֲוָה לֵיהּ קְטָטָה עִם מַטְרוֹנִיתָא, וְאָרְמָא לָהּ מִן הֵיכָלֵיהּ, וְאִיהִי אָזְלַת לְגַבֵּי שְׁכִינָהָא, וַהֲלָא כָּל מָאן דְּמְקַבֵּל לָהּ בְּבֵיתֵיהּ וְאוֹקִיר לָהּ (וַדַּאי אוֹקִיר לְמַלְכָּא), וְעַאיל שְׁלָם בֵּינָהָא וּבֵין בַּעְלָהּ, הֲלָא כָּל יְקָרָא דְּעָבִיד לָהּ לְמַלְכָּא עָבִיד, דְּאִם מַלְכָּא כָּעַס עֲלָהּ זִמְנָא חֲדָא אוֹ תְּרֵין, יְהֵא לֵיהּ שְׁלָם עִמָּהּ וְיַחֲזִיר לָהּ לְבֵיתֵיהּ, וְאִיהוּ שָׁאֵיל לָהּ מָאן אוֹקִיר לָךְ אוֹ מָאן זְלִזֵּל בָּךְ, אוֹ אִם תָּרִיךְ לָהּ לְמַלְכוּתָא אַחֲרָא.

כְּגַוְונָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּרִיךְ לָהּ לִשְׁכִינְתָּא, וְאַרְמֵי לָהּ מִבֵּיתֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נ א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וַהֲלָא כָּל מָאן דְּאוֹקִיר לָהּ בְּגָלוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִיר, אוֹ מָאן דְּמְזַלְזֵל בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַלְזֵל, וּבְגִין דָּא כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלוּ, דְּאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַבִּין לָהּ בְּחוֹבִין דִּבְנָהָא בְּגָלוּתָא רְבִיעָאָה, אִיהוּ נָטִיר לָהּ וְאִיהוּ יִפְרוֹק לָהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (שמות כא ז) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, אֶלָּא תִּפּוֹק בַּת חוֹרִין, בְּגִין דִּבְגָלוּתָא קַדְמָאָה דְּלָא הֲוָת לָהּ בַּעְלָהּ דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא חֵירוּ דִּילָהּ, לָא נָפְקַת לָהּ בַּת חוֹרִין, וְנָפְקַת בְּחִפָּזוֹן כְּעַבְדָּא דְּבָרַח מֵרִבּוֹנֵיהּ וְלָא אִית לָהּ שִׁטַר חֵירוּ,

אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַייְתָא דְּאִית לָהּ בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ בֶּן חוֹרִין, לֹא תֵּצֵא בְּחִפָּזוֹן וְלֹא תֵּצֵא כְּעַבְדִּין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם, אֶלָּא תִּפּוֹק בַּת חוֹרִין, וּבְגִין דָּא כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.

וּמִנַּלָן דְּאוֹרַייְתָא אִיהוּ חֵירוּת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות לב טז) וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, וְאִיהוּ יְהֵא לָהּ בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַייְתָא חֵרוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא יָמוּת מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, חֵרוּת מִשִּׁעְבּוּד מַלְכִיּוּת דְּלָא יִשְׁתַּעְבְּדוּן בָּהּ וּבִבְנָהָא לְעָלַם, וְיִהֵא לָהּ חֵירוּ וְלִבְנָהָא מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא דְּאִינוּן עֵרֶב רַב, וְיִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן מִסְטָרָא דְּהַהוּא נַעַר אוֹ מִכָּרְסַיָּא קַדִּישָׁא, אַף עַל גַּב דַּהֲווֹ מְחוּיְבִין בְּכַמָּה חוֹבִין, כְּמָה דְּאָמְרִין אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּהְיֶה דּוֹר שֶׁכֻּלּוֹ זַכַּאי אוֹ כֻּלּוֹ חַיָּיב, אִתְּמַר בְּהוֹן (שם כא ח) אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ, עִם כָּל דָּא וְהֶפְדָּהּ בְּגָלוּתָא, וְלֹא יִמְשֹׁל לְמוֹכְרָהּ בְּגָלוּתָא, בְּבִגְדוֹ בָהּ, בְּגִין דְּבָגְדוּ בַּעֲבוֹדָה זָרָה. וְעוֹד כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה, דָּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּמָכַר לָהּ בְּגוּפָא דְּאִיהוּ אָמָה דִּילָהּ, וְאִתְּמַר (משלי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, כַּד תִּפּוֹק מִגּוּפָא לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, דְּאִינוּן נְפָשׁוֹת דְּאִינוּן מִשּׁוּתָּפִין עִם גּוּפָא תַּתָּאָה, דַּהֲנָאָה דִּלְהוֹן לַאו אִיהִי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַייְתָא דְּאִיהוּ חֵירוּ

מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, אֶלָּא לְיִרְתָא לְעָלְמָא דֵּין, וּבְגִין דָּא נְשְׁמָתָא דְּאִיהִי אִשְׁתַּדְלָא בְּאוֹרַיְיתָא, לָא תֵּצֵא כְּצֵאת הָעַבְדִים מִגּוּפָא בְּדוֹחֲקָא, כְּנִשְׁמָתָא דְּעַם הָאָרֶץ דְּאִיהִי עֶבֶד, אֶלָּא תִּיפּוֹק בַּר חוֹרִין מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת.

תִּקּוּנָא תְּמִינָאָה

(זהו תקון כ"ח)

בְּרֵאשִׁית, (דף קמז ע"א) **דָּא בְּאֵר** (נ"א בְּאֵר שִׁית), **וְאִינּוּן תְּרֵין, חַד** (במדבר כא א) **בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, חַד אִיהוּ בְּאֵר דְּאִתְמַר בָּהּ** (בראשית כו כא) **וַיָּרִיבוּ גַּם עָלֶיהָ, וְתִנְיָינָא בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ, בְּאֵר דְּרָבוּ עָלֶיהָ דָּא אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִתְמַר בָּהּ** (שם כ) **וַיָּרִיבוּ רוֹעֵי גְרָר עִם רוֹעֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמָּיִם, אִלֵּין מַקְשִׁין עַל אִלֵּין, וְאִלֵּין חוֹלְקִין עַל אִלֵּין, אִלֵּין מְטַהֲרִין וְאִלֵּין מְטַמְּאִין, אִלֵּין פּוֹסְלִין וְאִלֵּין מַכְשִׁירִין, אִלֵּין אוֹסְרִין וְאִלֵּין מַתִּירִין, בְּשִׁית סְטְרִין, וְאִינּוּן בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית וכו׳.**

תִּקּוּנָא תְּשִׁיעָאָה

(זהו תקון כ"ט)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית סְטְרִין דְּאִסּוּר וְהֶתֵּר כִּדְקָאמְרָן, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (במדבר יד יז) **וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, וְאִיהִי כ"ח אַתְוָון דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, בְּהַאי**

(נ"א דְּאִיהוּ) כ"ח תַּלְמִידֵי חֲכָמִים (בראשית כו כב) וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ, דְּאִיהִי הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וּמֹשֶׁה בְּגִינָהּ בְּזִמְנָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵין שָׁלוֹם בְּעִירְךָ, אָמַר וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, וְאִיהִי תַּלְמוּד דְּאִתְמַר לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, מִשְׁנָה שִׁפְחָה דִּילָהּ, דָּא אִתְעֲבִיד לַהֲלָכָה דְּאִיהִי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא לְבוּשָׁא, וּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא אִיהִי בַּת קוֹל מִלְּגָאו, וּבְרַיְיתָא אִיהִי שִׁפְחָה לָהּ מִלָּבָר, וְאִלֵּין תְּרֵין סָמְכִין לָהּ לִבְרַתָּא דְּמַלְכָּא בְּגָלוּתָא מִשְׁנָה וּבְרַיְיתָא.

וְאִית שִׁפְחָה בִּישָׁא דְּאִתְקְרִיאַת שִׁטְנָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית כו כא) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ שִׁטְנָה, אִתְתָּא דְּנָחָשׁ דְּאִיהוּ שָׂטָן, וְדָא אִיהוּ מַחֲלֹקֶת וְקוּשְׁיָא, וַעֲלָהּ אִתְמַר (שמות א יד) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה, דְּוַדַּאי דָּא אִיהוּ קוּשְׁיָא, בְּחוֹמֶר דָּא קַל וְחֹמֶר, דָּא נָחָשׁ עֲקַלְתּוֹן מַחֲלֹקֶת, זִמְנָא אִיהוּ קַל בְּשִׁעְבּוּדָא דְּיִשְׂרָאֵל כַּד חוֹבִין קַלִּין עֲלַיְיהוּ, וְזִמְנָא דְּאִיהוּ חָמוּר כָּבֵד, וּמִסְטְרָא דִּילֵיהּ (שם ה ט) תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה.

וְנָחָשׁ אִיהוּ אָזִיל בְּקוּשְׁיָא וּמַחֲלוֹקֶת, כְּגַוְונָא דְּגַלֵּי יַמָּא, כְּגַוְונָא דָּא כַּד חָשִׁיב בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּקוּשְׁיָא וּמַחֲלֹקֶת לְתַתָּא בְּסִיפָּא דְּמַתְנִיתִין, אַשְׁכַּח לָהּ בְּרֵישָׁא, וְכַד חָשִׁיב דְּאִיהוּ בְּרֵישָׁא, אַשְׁכַּח לָהּ בְּסִיפָּא, וּלְבָתַר פַּלִּיג בְּאֶמְצָעִיתָא דְּמַתְנִיתִין, וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת דָּא פְּסִיקְתָּא, דְּתַמָּן פְּסִקֵי הֲלָכָה וְאִיהוּ תְּרוּץ, וְלֹא רָבוּ

עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוֹבוֹת, וְאִלֵּין פִּסְקִין וְתִרוּצִין אִינוּן לְבֵנִים, דְּאִינוּן לְבוּן הַהֲלָכָה, וְדָא אִיהוּ וּבִלְבֵנִים, וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה וַדַּאי דָּא בְּרַיְיתָא, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (דברים כב כז) כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ וְגוֹמֵר, אֵת כָּל עֲבָדָתָם זוֹ מִשְׁנָה, שִׁפְחָה תְּנַיְינָא לְבְרַיְיתָא, אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ, הַכֹּל תָּלוּי עַד שֶׁיָּבֹא אֵלְיָהוּ, דָּא שִׁפְחָה תְּלִיתָאָה דְּאִיהִי אִקְרֵי עֲבוֹדָה (עיבור ה'). קָם יְנוּקָא חָדָא, פָּתַח וְאָמַר (איוב לב ו) צָעִיר אָנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים.

תִּקּוּנָא עֲשִׂרָאָה

(זהו תיקון ל')

בְּ"רֵאשִׁית בָּ"רָא אֱ"לֹהִים דָּא בָּבָ"א, וְאִינוּן תְּלַת בָּבֵי דְּאִתְרְמִיזוּ בִּתְלַת אַנְפִּין בְּרֵא"שִׁית בָּרָ"א אֱ"לֹהִים, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות כב ח) עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר דָּא בָּבָא קַמָּא, עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה דָּא בָּבָא מְצִיעָא, עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה דָּא בָּבָא בַּתְרָא, עַל שׁוֹר בֵּיהּ מִתְוַכְּחִים מָארֵי מַתְנִיתִין דָּא עִם (דף קמז ע"ב) דָּא, וְאִית שׁוֹר וְאִית שׁוֹר, שׁוֹר תָּם וְשׁוֹר מוּעָד, וְאִית חֲמוֹר וְאִית חֲמוֹר, וְעַל אִלֵּין דְּסִטְרָא דְּמִסְאַבוּ אִתְּמַר בְּהוֹן (דברים כב י) לֹא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו, וְיַעֲקֹב בְּגִינַיְיהוּ אָמַר (בראשית לב ו) וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר, צֹאן דָּא שֶׂה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ עַל שֶׂה, וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה דָּא אִיהוּ עַל כָּל אֲבֵדָה.

וְשׁוֹר מוּעָד, אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים תּוֹלָדוֹת דְּנְזִיקִין תַּלְיָין
מִנַּיְהּ, וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין מֵאַרְבַּע אָבוֹת דְּאִינּוּן קֶרֶן
וְשֵׁן וְגוּף וְרֶגֶל, נְגִיחָה בְּקֶרֶן, שֵׁן דַּהֲוָה אָכִיל בְּגֶזֶל,
רָבְצָה בְּגוּפָא עַל מָאנֵי וְתַבַּר לוֹן, וְלֵית מָאנֵי אֶלָּא
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְכֵן הִזִּיק בְּרַגְלָיו, וְכֻלְּהוּ בְּמַתְנִיתִין
אִתְמַר, חֲמוֹר אִיהוּ חָמוּר בְּחוּמְרָא דְּמַתְנִיתִין, וְתַלְמִיד
חָכָם דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ אִתְמַר בֵּיהּ עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר,
וּמַאי נִיהוּ דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ, חָ'כָם מ'וּפְלָא וְ'רַב רַ'בָּנָן דָּא
שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, אֲבָל אָחֳרָא אִיהוּ מְחַמְּרָא בַּתְרֵיהּ בְּחוּמְרָא
דְּמַתְנִיתִין, וְכֵן שׁוֹר נָגַח לוֹן בְּקוּשְׁיָא, וְנַשִּׁיךְ לוֹן,
וְרָבִיץ עֲלַיְיהוּ וְתַבַּר לוֹן, וְדָא אִיהוּ מַחֲלֹקֶת, וְכֵן בְּרֶגֶל
תַּבַּר מָאנִין, וּבְגִין דָּא בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר דְּאִינּוּן מִמַּנָּן
דְּעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, יֵתוֹן רְכִיבִין עֲלַיְיהוּ תְּרִין מְשִׁיחִין
וְשָׁלְטִין עֲלַיְיהוּ, וּמָארֵי מַתְנִיתִין שָׁלְטִין עֲלַיְיהוּ,
וַעֲלַיְיהוּ אָמַר יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ,
בְּתַלְמוּדָא וּבְמִדְרָשִׁים, וּבְקִשְׁיוּ דְּתִפְלִין וְצִיצִית שַׁלִּיט
עֲלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן מוּעָדִים לְקַלְקֵל, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות א יד)
וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים.
מִיָּד נָפַק קָלָא וְאָמַר, אַנְחוּ לֵיהּ לַיְנוֹקָא וְיִסְלֵיק
לְאַתְרֵיהּ, דְּהָא שִׁתִּין הֲלָכוֹת דְּאִינּוּן שִׁשִּׁים הֲמָה
מִלְכוֹת תַּלְיָין בְּאַוִּירָא, וְאִיהוּ אָתֵי לְסַלְקָא לוֹן
לְאַתְרַיְיהוּ, מִיָּד פָּרַח וְלָא חָזוּ מִדֵּי, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן
וַדַּאי דָּא אִיהוּ תִּינוֹק יוֹנֵק מִשַּׁדֵּי אִמּוֹ, וְדָא נַעַר, דְּאִיהוּ

אַנְהִיג אַרְבִּין בִּימָא, דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּאָזְלִין בִּימָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּאַרְבַּע רוּחִין, דְּי בְּהוֹן אִתְמַר (יחזקאל לז ט) **כֹּה אָמַר יהו"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, וְאִית אַרְבַּע רוּחִין אָחֳרָנִין מִסִּטְרָא דְשָׂטָן דְּאַתְיָין בְּקוּשְׁיָא וּמַחֲלוֹקֶת, וְטָבְעִין סְפִינוֹת דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בִּימָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא יָכְלִין לְנָפְקָא מִתַּמָּן, וְגַלְגַּלִּין סָלְקִין וְנָחֲתִין בְּהוֹן.**

אַדְהָכִי הָא יְנוֹקָא קָא נָחִית, פָּתַח וְאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא פְּתַח פִּיךָ בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא פִּימָךְ אִיהִי סִינַי, קָלִין וַהֲבָלִין דְּנָפְקִין מִפּוּמָךְ עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כ יח) **וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְגוֹמֵר, וְכֻלְּהוּ צַיְיתִין לְמִלּוֹלָךְ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, דְּאִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא דְּמִתִּיבְתָּא עִלָּאָה, וְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמִתִּיבְתָּא תַּתָּאָה, וְאַנְתְּ אִיהוּ בְּדִיּוּקָנָא דְּמַאֲרָךְ, דְּבִזְמָנָא דְּפָתַח בְּאָנֹכִי שׁוֹר לָא נָגַח אֲרְיֵה לָא שָׁאַג עוֹף דְּאִיהוּ נְשָׁרָא לָא פָּרַח, וְכָל חֵיְילִין דְּתַלְיָין מִנַּיְיהוּ בְּכָרְסַיָּא יְקָרָא, וְאָדָם לָשֶׁבֶת עַל כָּרְסַיָּא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ צַיְית לְמִלִּין דִּילָךְ, בְּגִין דְּמַטְרוֹנִיתָא דִּילָהּ דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא סָלִיק בְּפוּמָךְ.**

תִּקּוּנָא אַחַת עֶשְׂרֵה

(זהו תיקון ל"א)

מֵיָּד פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית, בָּרָא שִׁית, וְאִינּוּן שִׁית

יַמִּים בָּרָא אלהי"ם מַאי אלהי"ם יַמָּא שְׁבִיעָאָה, וְרָזָא דְמִלָּה (קהלת א ז) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. עִלָּאִין שְׁמָעוּ, נוּנִין דְּרַחֲשִׁין בְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, עֲלָהּ אִתְמַר (תהלים קד כה) שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, וְכֻלְּהוּ שָׁאֲגִין עַל טַרְפִּין, וּשְׁכִינְתָּא אִתְמַר בָּהּ (משלי לא ו) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ, כָּל הַנְּחָלִים דְּאָזְלִין לְיַמָּא הָא שֶׁבַע אִינּוּן, וְאִינּוּן שֶׁבַע נְעָרוֹת (דף קמח ע"א) הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ לְאִימָּא קַדִּישָׁא דְאִיהִי בַּת שֶׁבַע, יָם אוֹקְיָינוֹס כְּלִילָא מִשֶּׁבַע יַמִּים, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת אוֹקְיָינוֹס, בְּגִין דְּכָל מֵינֵי מַיָּא וְנוּנִין וְרַחֲשִׁין דְּלַאו אִינּוּן דִּילָהּ, וְיֵתוּן לְאַעְלָא בָּהּ, אִיהִי מֵקִיא לוֹן, וּמִתַּמָּן הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, כְּגַוְונָא דְתֵיבַת נֹחַ דְּלָא הֲוָה מְקַבְּלָא מִמַּיָּא אַחֲרָא, אֶלָּא מֵאִלֵּין דְּמַנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין דָּא כָּל הַנְּחָלִים דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כֻּלְּהוּ מִשְּׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וּבָעָאן לְאַעְלָא לְשְׁכִינְתָּא, וְאִיהִי לָא מְקַבְּלָא לוֹן בְּגַוָּהּ, אֶלָּא לְאִלֵּין דְּמַנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְלָא לְגַבָּהּ (נ"א בְּגַוָּהּ), דְּאִינּוּן שֶׁבַע רוֹעִים, וּלְשִׁבְטִין דְּנָפְקִין מִנַּיְיהוּ, וּלְכָל דְּאַתְיָין מִסִּטְרַיְיהוּ וְיִתְעָרְבוּן בְּהוֹן, יַמָּא קַבִּילַת לוֹן וְיִתְעָרְבוּן בְּגַוָּהּ, אֲבָל לְאָחֳרָנִין לָא קַבִּילַת לוֹן, וּמִתַּמָּן אִינּוּן שָׁבִין לָלֶכֶת.

דְּוַדַּאי אִיהוּ ה' יַמָּא, נַחַל דִּילָהּ ו', כָּל אִינּוּן דְּיָרְתִין נִשְׁמָתִין מִן יַמָּא וְנַחַל דִּילָהּ, בְּדִחִילוּ וּרְחִימוּ

דְּי"ה, אִיהִי קַבִּילַת לוֹן, וְאָחֳרָנִין דְּלַאו אִינּוּן חֵלֶק יהו"ה אִיהִי לָא קַבִּילַת לוֹן, וְדַחְיָא לוֹן מִתַּמָּן, וּמִתַּמָּן הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת. קָמוּ כְּלְהוּ וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ פִּימָא דְּשִׁכִינְתָּא, סִינַי סִינַי, זַכָּאִין אוּדְנִין דְּשָׁמְעִין מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמָךְ.

אמר המגיה ע"כ מצאתי, ואולי אלו הי"א תקונים הם בכלל השבעים אלא שלא הושמו איש על ידו לדגליהם, וכבר מצאתי לקוטים אחרים, ולפי שלבי אמר לי שאינם מכלל התקונים רק מאמרים מפוזרים מספר הזהר, הבדלתי אותם לי למשמרת עד אשר אראה מה יהיו, ואם יהיה אלקים עמדי והנחני בדרך אמת עוד אוסיף להדפיס דברים יקרים ונוראים שלא נראו בגלוי עד היום הזה, וברוך י"י אשר לא הסיר תפלתי וחסדו מאתי שגלגל זכות זה על ידי.

זֹהַר חָדָשׁ
פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית

(דף ג ע"א)

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִכָּאן מַשְׁמַע, דַּעֲקָרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַנֵּי נְטִיעָן, וְשָׁתֵיל לוֹן. הִכְתִּיב יְהִי.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹר שֶׁכְּבָר הָיָה, תְּנַן. מַשְׁמַע הִכְתִּיב וַיְהִי אוֹר. וְהָיָה לָא כְתִיב, אֶלָּא וַיְהִי.

וְכַד אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִינּוּן דָּרִין דְּרַשִׁיעַיָּא, דְּלָא יִתְחַזּוֹן לְהַהוּא נְהוֹרָא, גָּנִיז לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איוב לח) וַיִּמְנַע מְרִשָּׁעִים אוֹרָם. וּלְמַאן גָּנִיז לֵיהּ. לְצַדִּיקַיָּא. לְצַדִּיקַיָּא דַּוְקָא, כְּמָא דִכְתִיב, (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח.

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, מַאי רָאָה. אָמַר רִבִּי חִיָּיא כִּדְקָא אָמְרָן, חָמָא בְּעוֹבָדֵיהוֹן דְּרַשִׁיעַיָּא, וּגְנִיז לֵיהּ. רַבִּי אַבָּא אָמַר, וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, לְגָנְזוֹ אוֹתוֹ. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ רִיתְחָא. כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב, וּכְתִיב הָתָם (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. וְסֵיפֵיהּ דִּקְרָא אוֹכַח, דִכְתִיב, (בראשית א) וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וּבְגִין כָּךְ לָא אִשְׁתְּכַח

בֵּיהּ רִיתְחָא, וְאַף עַל גַּב דְּשָׁתֵיף לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּחֲדָא.

תָּא חֲזֵי, נְהִירוּ עִלָּאָה לְמֶהֱוֵי נָהֵיר הַאי אוֹר. וּמֵהַהוּא נְהִירוּ חֵידוּ דְּכֹלָּא בֵּיהּ. וְהוּא יְמִינָא לְאִתְעַטָּרָא גְּלוּפֵי גְּלוּפִין בַּהֲדֵיהּ. וְהָא אִתְּמַר, דִּכְתִיב (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ, דָּא אוֹר קַדְמָאָה, דְּגָנֵיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּא, לְאִינוּן דַּחֲלֵי חַטָּאָה כִּדְקָאָמְרָן. וַיְהִי עֶרֶב, מִסִּטְרָא דְּחֹשֶׁךְ. וַיְהִי בֹקֶר, מִסִּטְרָא דְּאוֹר. וּמִגּוֹ דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּתְּפִין כַּחֲדָא, כְּתִיב יוֹם אֶחָד.

ר' יְהוּדָה אוֹמֵר, מַאי טַעְמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּתִיב, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר. לְמִנְדַּע, דְּהָא לֵית יוֹמָא בְּלָא לֵילְיָא, וְלֵית לֵילְיָא בְּלָא יוֹמָא, וְלָא אִתְיְהִיב לְאַפְרָשָׁא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַהוּא יוֹם דְּנָפַק אוֹר קַדְמָאָה, אִתְפַּשַּׁט בְּכוּלְהוּ יוֹמֵי, דִּכְתִיב יוֹם בְּכוּלְהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב בְּכוּלְהוּ בֹקֶר, וְלָאו בֹקֶר אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, יוֹמָא קַדְמָאָה אָזֵיל עִם כוּלְהוּ, וְכוּלְהוּ בֵּיהּ בְּגִין לְאַחֲזָאָה דְּלָאו בְּהוּ פֵּירוּדָא, וְכוּלָּא חָד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּהַאי אוֹר לְתַתָּא. וְאִלֵּין אִינוּן מַלְאָכַיָּא דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, דְּאִית לוֹן קִיּוּמָא לְאִתְקַיְּימָא בְּסִטְרָא יְמִינָא.

(בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר. אֶת, לְאַכְלָלָא אַסְפַּקְלַרְיָא

דְּלָא נָהֲרָא, עִם אַסְפַּקְלַרְיָא דְנָהֲרָא, דְּאִתְמָר בֵּיהּ כִּי טוֹב. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אֶת, לְאַכְלָלָא וּלְאַסְגָּאָה אִינּוּן מַלְאָכִין, דְּאַתְיָין מִפִּטְרָא דְּאוֹר דָּא, וְכוּלְהוּ נָהִירִין בְּקַדְמִיתָא, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

(בראשית א) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּהַאי אִתְפְּרִישׁוּ מַיִין עִילָּאִין מִמַּיִין תַּתָּאִין. רָקִיעַ, פְּשִׁיטוּתָא דְּמַיִין. וְהָא אִיתְמָר וְיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם בֵּין מַיִין עִילָּאִין לְמַיִין תַּתָּאִין.

(בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ. הַעֲבִיד בָּהּ עֲבִידְתָּא בִּסְגִיאוּ עִלָּאָה. וַיְהִי רָקִיעַ לָא כְתִיב, אֶלָּא וַיַּעַשׂ, דְּאַסְגֵּי לֵיהּ בִּרְבוּ סַגְיָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בַּשֵּׁנִי אִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, לְחַיָּבֵי עָלְמָא. בַּשֵּׁנִי אִתְבְּרֵי בֵּיהּ מַחְלוֹקֶת. בַּשֵּׁנִי לָא אִשְׁתְּלִים בֵּיהּ עֲבִידְתָּא. בְּגִינֵי כָךְ לָא כְתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב, עַד דְּאָתָא יוֹם תְּלִיתָאי, דְּאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ עֲבִידְתָּא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב, תְּרֵי זִמְנֵי. חַד, עַל אַשְׁלָמוּת עֲבִידְתָּא דְּיוֹם שֵׁנִי. וְחַד, לְגַרְמֵיהּ דְּיוֹם תְּלִיתָאי. אִתְתַּקַּן יוֹם שֵׁנִי בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, וְאִתְפְּרִישׁ בֵּיהּ מַחְלוֹקֶת, וּבֵיהּ אִשְׁתְּלִימוּ רַחֲמֵי עַל חַיָּבֵי גֵּיהִנֹּם. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה מִשְׁתַּבְּכוּ שְׁבִיבֵי דְּגֵיהִנֹּם, בְּגִינֵי כָךְ אִיתְכְּלִיל יוֹם שֵׁנִי, וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ.

רַבִּי חִיָּא חֲוָה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּר"שׁ, אָמַר לֵיהּ, הַאי אוֹר בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְחוֹשֶׁךְ בְּיוֹם שֵׁנִי, וְאִתְפְּרִישׁוּ מַיָּא, *) וּמַחְלוֹקֶת

הַוָה בֵּיהּ. אַמַּאי לָא אִשְׁתְּלִים בְּיוֹם רִאשׁוֹן, דְּהָא יָמִינָא כְּלֵיל לִשְׂמָאלָא. אָמַר לֵיהּ, עַל דָּא הַוָה הַהוּא מַחְלוֹקֶת, וּתְלִיתָאָה בָּעֵי לְמֵיעַל בֵּינַיְיהוּ, לְאַכְרָעָא וּלְאַסְגָּאָה בְּהוּ שְׁלָם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (תהלים קו) מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת ה' יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ וְגו'. (ירמיה י) מִי לֹא יְרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה וְגו'. בְּאַתְוָון רְשִׁימָן, דִּמְחַקְּקִין עַל גַּבֵּי סְתִימוּ דְּסִטְרָא דְּקִיּוּמָא, סָלְקָן רְתִיכִין בְּרְתִיכִין קַדִּישִׁין. כָּל רְתִיכָא וְרְתִיכָא סָלְקָא בְּאָת רְשִׁימָא. אִתְרְשִׁים אָת בְּקִיּוּמֵיהּ, סָלִיק בְּגַוַויהּ הַהוּא רְתִיכָא. כָּל אָת וְאָת קָאִים עַל קִיּוּמֵיהּ דְּהַהוּא רְתִיכָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. מֵהָכָא סָלְקָא מִלָּה, לְאִתְפָּרְשָׁא כָּל אָת וְאָת, בְּרָזָא דְּרְתִיכָא קַדִּישָׁא, בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. רָזָא דְּאָת קַדְמָאָה, סָלְקָא וְנָחֲתָא, סָלִיק בְּעִטְרוֹי לְגַבֵּי מְאָה עָלְמִין. לְקַבֵּל דָּא, אָת יו"ד סָלְקָא בִּרְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה, וְאִסְתִּים וְלָא אִתְיְדָע.

אִתְחַפְיָיא תְּחוֹתֵיהּ חַד אֻגוֹזָא, דְּחַפְיָיא טְמִירָא בְּטְמִירוּ. וְאִיהוּ רְתִיכָא דְּקִיּוּמָא תְּחוֹת הַהוּא רָזָא טְמִירָא. וְהַהוּא אָת, קִיּוּמָא בִּגְנִיזוּ נְקוּדָה חָדָא תְּחוֹתֵיהּ. הַהוּא אֻגוֹזָא קִיּוּמָא בְּשִׁית סָמְכִין, וְסָמְכִין לָהּ בְּשִׁית סִטְרִין. אִינוּן שִׁית סִטְרִין גְּנִיזִין בְּגוֹ הַהוּא אֻגוֹזָא.

מִגּוֹ סִטְרָא דְּאָת דָּא, נָפְקָא רְתִיכָא חַד קַדִּישָׁא, וְאִיהוּ רְתִיכָא גָּנִיז וְלָא אִתְגַּלְיָיא, בַּר כַּד נָהֵיר נְהִירוּ דְּהַהִיא

אֱגוֹזָא טְמִירָא, כְּדֵין אִתְגְּלֵי הַהוּא רְתִיכָא, וְהַהוּא רְתִיכָא טָמִיר וְגַלְיָא.

וְאִיהִי נָפְקָא מִגּוֹ נְצִיצוּ דְּבוּצִינָא, כַּד מָדִיד מִשְׁחָתָא תְּחוֹת קִשְׁרָא קַדְמָאָה, וְהוּא חַד נְצִיצוּ. כַּד מִשְׁחָתָא קָיְימָא, נָהֵיר דָּא, וְסָלְקָא וְנָחַתָּא, וְאִסְתִּמִיךְ תְּחוֹת אָת יו"ד, וְאִיהִי נְקוּדָה חָדָא. וּלְבָתַר אִתְפַּשַּׁט הַהוּא נְצִיצוּ, וְאַפִּיק תְּלַת נִיצוֹצִין אָחָרָנִין, וְאִסְתַּמְכִין תְּחוֹת קוּצָא תַּתָּאָה דְּיו"ד.

לְבָתַר נָפְקָא מִגּוֹ קִשְׁרָא תִּנְיָינָא נְצִיצוּ אָחָרָא דְּנָהֵיר וְסַלְקָא וְנָחַתָּא, וְאִסְתִּמִיךְ תְּחוֹת אָת יו"ד בְּסִטְרָא אָחָרָא. לְבָתַר אִתְפַּשַּׁט הַהוּא נְצִיצוּ, וְאַפִּיק תְּלַת נִיצוֹצִין אָחָרָנִין, וְאִסְתַּמְכָן בְּסִטְרָא דָּא, תְּחוֹת אָת יו"ד. לְבָתַר נָפְקָא מִגּוֹ קִשְׁרָא תְּלִיתָאָה נְצִיצוּ אָחָרָא, וּמִגּוֹ דָּא אִתְקַשַּׁר רָזָא דְּחו"ל בְּמִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא.

אִשְׁתְּכָחוּ לְאָת יו"ד, נְקוּדָה עִלָּאָה, תִּשְׁעָה סָמְכִין, עַל מַה דְּאִסְתַּמִיךְ. וְכָלְהוֹ רְתִיכָא לְגַבֵּי אָת דָּא. כְּדֵין אִתְנְהֵיר וְאִסְתַּמִיךְ עַל תֵּשַׁע סָמְכִין אִלֵּין, וּכְדֵין נָהֲרִין מִגַּוֵיהּ תְּמַנְיָא אָחָרָנִין, וְכָלְהוֹ קָיְימִין בְּרָזָא דְּאָת יו"ד, נְקוּדָה עִלָּאָה טְמִירָא.

אִלֵּין תֵּשַׁע סָמְכִין דִּלְתַתָּא, סָלְקִין בִּשְׁמָא וְלָא סָלְקִין. בְּגִין דְּאִינוּן תֵּשַׁע דְּאִיקָרוֹן אֵין סוֹף. קָיְימִין וְלָא קָיְימִין, וְלָא אִתְיְידָעוּ, וְאִיקָרוֹן וְלָא אִיקָרוֹן, וְלָא יְדִיעוּ כְּלָל, וְאִלֵּין סָלְקִין בִּשְׁמָא וְלָא סָלְקִין.

וְרָזָא דָּא (שמות לג) וְקָרָאתִי בְּשֵׁם ה' לְפָנֶ"ךָ וְחַנּוֹתִי אֵת אֲשֶׁר אָחוֹן וְרַחַמְתִּי אֵת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. לֵית מַאן דְּיָקוּם בְּהוֹן וּבִשְׁמָהָן דִּילְהוֹן, וְלָא אִתְגַּלְיָין לְמֵיקַם בְּאָרְחַיְיהוּ. וְעַל דָּא לָא קָאִים מֹשֶׁה עֲלַיְיהוּ. בְּגִין דַּהֲווֹ מִקַּדְמַת דָּרְגָּא דִילֵיהּ דְּהַהוּא נְצִיצוּ קַדְמָאָה, כְּתִיב לְפָנֶיךָ. וְכֵן כּוּלְהוֹ קָיְימִין, אַקְדִּימוּ לְדַרְגָּא דִילֵיהּ. וְעַל דָּא לָא קָאִים בְּאוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּכָלְהוֹ סָלְקִין גּוֹ מַחֲשָׁבָה, וּמִתַּמָּן מִתְפַּשְׁטִין אוֹרְחוֹי לְכַמָּה סִטְרִין, בִּרְעוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אִתְיְידָעוּ כְּלָל.

סָלְקָא אָת דָּא, בְּאִלֵּין סָמְכִין לְעֵילָא, בָּטֵשׁ מָאן דְּבָטֵשׁ, דְּלָא יְדִיעַ, וְאֵין סוֹף נָהֵיר וְלָא נָהֵיר, וְנָחֲתָא, וְלָא יְדִיעַ מִמָּאן דְּנָהֵיר. כַּד נָחֵית אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ אִינּוּן סָמְכִין וְאִתְפַּשַּׁט. וְכַד אִתְפַּשַּׁט, נְפַק חַד נְהוֹרָא כְּלִיל מִכּוּלָּן, וְאִתְחַפְּיָין בֵּיהּ, כְּמַאן דְּעָיִיל בְּחַד הֵיכָלָא.

הַהוּא הֵיכָלָא קָיְימָא בִּתְרִין סִטְרִין, דִּלְחַפְיָא וְאִתְגַּלְיָיא לְעֵילָא. וְאִינּוּן תֵּשַׁע סָמְכִין, נָהֲרִין בְּגוֹ הַהוּא הֵיכָלָא, וְאָת יו"ד אִגְנִיז בְּגוֹ הַהוּא הֵיכָלָא, בְּאִינּוּן סָמְכִין. וְהַהוּא הֵיכָלָא אִיקָרֵי ה"א.

זַמִּין וְלָא זַמִּין, אִתְגַּלְיָיא וְלָא אִתְגַּלְיָיא, וְלָא אִתְגַּלְיָיא כְּלָל.

בְּרָזָא דָּא קָיְימָא אָת יו"ד, וְכוּלְהוֹ סָמְכִין, בְּגִין דְּאִיהִי טְמִירָא, וּבָהּ קָיְימָא כֹּלָּא לְאִתְעַטָּרָא.

הַאי אִית לֵיהּ חֲמֵשׁ רְתִיכִין, דְּנָפְקֵי מִגּוֹ הַהוּא נְהִירוּ

דְּבוּצִינָא, כַּד סָלְקָא לְאַתְרָהּ וְאִתְכְּנִישַׁת, לְבָתַר דַּעֲבָדַת מִשְׁחָתָא.

וְאִלֵּין אִקְרוֹן נִפְלָאוֹת, נ׳ פְּלָאוֹת. רָזָא דָא בָּעָא דָּוִד מַלְכָּא לְמֵיקַם, עַל חָמֵשׁ רְתִיכִין אִלֵּין, כְּדָבָר אַחֵר גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ. וְאִלֵּין כַּד נָהֲרִין וְסָלְקִין לָהּ לְאִתְעַטָּרָא, אִתְעֲבִידוּ חָמֵשׁ, לְנַהֲרָא גּוֹ חָמֵשׁ דִּלְתָתָא, וּדְנָפְקוּ מִינָהּ.

וְאִינְהוּ נ׳ פְּלָאוֹת, נָהֲרִין וְסָלְקִין לָהּ לְעֵילָּא וְאִתְעַטָּרָן וְאִתְקַשְּׁרָן גּוֹ אִינּוּן תֵּשַׁע סָמְכִין אָחָרָנִין. וְאִינּוּן תֵּשַׁע סָלְקִין לְאָת יו״ד לְעֵילָּא לְעֵילָּא.

כַּד נָחֲתִין, וְלָא יְדִיעַ מִמַּאן נָחֲתִין, הַאי ה״א אִתְעַטָּרַת בְּרָזָא דְּאִינּוּן נ׳, וְאִינּוּן פְּלָאוֹת, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ סָמְכִין לְגַוָּהּ. וְכַד אִתְעַטָּרַת וְאִתְפַּשְׁטַת, אִתְהַדְּרַת מֵרָזָא דְּנוּ״ן, לְגוֹ רָזָא דְּה״א.

אִתְפַּשִׁיטוּ אִילֵּין חָמֵשׁ סָמְכִין לְתַתָּא, וְקָיְמָא עֲלַיְיהוּ כְּדֵין. וְכַד אִתְנְהֲרַת בְּכוּלְהוֹ, כְּדֵין נָפְקִין מִינָהּ ה׳ נְהוֹרִין אָחָרָנִין, מִשְׁתַּנִּין וְלָא מִשְׁתַּנִּין, יָמִינָא וּשְׂמָאלָא.

מִבָּאן וּלְהָלְאָה, קָיְמָא מִלָּה לְאִסְתַּמָּכָא עַל רָזָא עִלָּאָה, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי סָתִים דָּא בְּדָא, וּלְאִשְׁתַּכְלְלָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא.

וְאִלֵּין חָמֵשׁ, אִינּוּן אַרְבַּע, וְאִינּוּן חָמֵשׁ לָקֵבִיל חָמֵשׁ סָמְכִין. וְאִינּוּן אַרְבַּע לָקֵבִיל אַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. וְכָל חַד וְחַד

אִית לֵיהּ רְתִיכָא בִּלְחוֹדוֹי.

וְכָלְהוֹ רְתִיכִין, כָּלְהוֹ כְּלִילָן כָּל רְתִיכָא וּרְתִיכָא בִּנְהוֹרָא חַד, וְכָל נְהוֹרָא וּנְהוֹרָא אִתְכְּלִיל בְּאִינּוּן סְמָכִין, וְכָל סְמָכָא וּסְמָכָא אִתְכְּלִיל בְּאָת ה"א. וְהַאי אָת ה"א אִתְכְּלִיל בְּאִינּוּן תֵּשַׁע סְמָכִין. וְכָל חַד וְחַד אִתְכְּלִיל בְּאָת יו"ד נְקוּדָה עִלָּאָה קַדְמָאָה, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

מֵהָכָא אִשְׁתְּכָחוּ רְתִיכִין, דְּסָלְקִין עַל אָת ה"א מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כ"ה רְתִיכִין. וְרָזָא דָא, יְבָרְכוּ כ"ה מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

מֵאָת ה"א וּלְעֵילָּא תֵּשַׁע רְתִיכִין, דְּקָיְימִין בִּלְחוֹדוֹי בְּלָא חוּשְׁבְּנָא, עַד רָזָא דְּיו"ד, וְכֹלָּא אִסְתֵּים בְּגַוֵּיהּ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה רָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְעַטָּרָא בְּאִינּוּן רְתִיכִין, וּלְאִתְכְּלָלָא דָּא בְּדָא, בְּאִלֵּין אַתְוָון יהו"ה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְרֵי אֶחָד, דִּכְתִיב (דברים ו) ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְרֵי רִאשׁוֹן, דִּכְתִיב (ישעיה מד) אֲנִי רִאשׁוֹן. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְרֵי אַחֲרוֹן, דִּכְתִיב וַאֲנִי אַחֲרוֹן. בְּרִיךְ הוּא וּבְרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

ה"א רָזָא דִּכְתִיב וַאֲנִי אַחֲרוֹן, דָּא ה"א בַּתְרָאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. רְתִיכָא קַדִּישָׁא בָּאַחֲרוֹן, דִּכְתִיב (שם מא) וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא. אַחֲרוֹן וְאַחֲרוֹנִים כָּלְהוֹ בְּרָזָא חָדָא אִתְכְּלִילוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין. רָזָא דְּה"א, אִינּוּן ד', וְאִלֵּין ד'

דְּאִיקְרוֹן אַחֲרוֹנִים, כָּלְהוֹ קָיְימִין מִסְּטָרָא דִּלְעֵילָּא וּמִסְּטָרָא דִּלְתַתָּא.

רְתִיכָא דָּא, מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵל רְפָאֵל אוּרִיאֵל, אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע, וְחָדָא נְקוּדָה דְּקָיְימָא עֲלַיְיהוּ אִינּוּן ה"א. וְלָא אִיקְרֵי ה"א דָּא, אֶלָּא בְּרָזָא דְּאִלֵּין אַרְבַּע, וּנְקוּדָה בַּתְרָאָה דְּשַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ. וְרָזָא דְּה"א דָּא דל"ת הֲוַת, וַהֲוּא נְקוּדָה דְּשָׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא אִתְעֲבִיד ה"א.

וּבְרָזָא דַּחֲנוֹךְ, אִית ה"א אָחֳרָא לְתַתָּא, דְּקָיְימָא מִתְקַשְּׁרָא בְּהַאי ה"א, וְכֻלָּא חַד בְּחַד, וּכְדֵין אִיהוּ עִידָן לְמִבְכֵּי, וְסִימָנֵיךְ אַהָה.

בְּגִין דְּסַחֲרָנוֹ בִּישָׁא לְתַתָּא, חַפְיָיא כְּנַוּנָא דְּדל"ת, וְסַחֲרָא לְאִלֵּין אַרְבַּע, וּלְהַאי נְקוּדָה. וְקָיְימָא בְּהַאי נְקוּדָה קְלִיפָּא תַּקִּיפָא, לְחַפְיָיא עֲלָהּ. וּכְדֵין אִתְכַּסְיָאַת סִיהֲרָא, וּנְהִירוּ דִּילָהּ אִתְחַפְיָיא, וּכְדֵין אִתְיְיהֵב רְשׁוּ לְמֵידַן עָלְמָא בְּדִינִין בִּישִׁין. וְרָזָא דְּה"א וְה"א בַּתְרָאָה תַּרְוַוייהוּ בְּחַד נְקוּדָה ה"ה. דְּהָא כְּדֵין דִּינָא אִתְיְיהֵיב בְּרָזָא דִּכְתִיב (דניאל ד) בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָּא עַד דִּבְרַת וְגו'.

רְתִיכָא דָּא קָיְימָא בְּה"א בַּתְרָאָה, לָא אִיתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא לְעָלְמִין. וּבְכָל אֲתַר דְּיִשְׁתְּכַח מִיכָאֵל דְּאִיהוּ רֵישָׁא לְאִלֵּין, תַּמָּן אִיהִי שְׁכִינְתָּא. כֻּלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא, וְאִינּוּן מִתְקַשְּׁרִין גּוֹ הַהוּא נְקוּדָה וְכֻלָּא ה"א.

וְכַד אִיהִי חַד ה"א, וְאָת אל"ף אוֹ אָת יו"ד קָדְמָא לָהּ, וְאִיהִי בְּחַד נְקוּדָה, כְּדֵין אִיהִי אַתְיָיא לְאוֹטָבָא לְעָלְמָא, א"ה אוֹ י"ה, דְּהָא קְלִיפָּא בִּישָׁא אִיתַּבְרַת מִקַּמָּהּ, וְלָא חַפְיָיא עֲלָהּ. הָא' י', קָיְימָא בְּרָזָא דָּא.

פְּגַוְונָא דָּא, לֵית לָךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּאַתְוָון רְשִׁימִין, דְּלָא קָיְימָא בְּהַהוּא אָת רְתִיכָא דִּילֵיהּ, בְּהַהוּא שְׁמָא, עַל מַה דְּאִיסְתַּמִּיךְ. וְהַהוּא רְתִיכָא סְמָכָה דִּילֵיהּ. דְּלֵית לָךְ מַלְכָּא דְּלָא אָתֵי בְּחֵילוֹי וְלָא אִשְׁתְּכַח יְחִידָאי, וְעַל דָּא ידו"ד צְבָאוֹת כֹּלָּא כַּחֲדָא, דְּלָא אִיתְפַּרְשָׁן רְתִיכִין מִן שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְכָל אָת וְאָת כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ רְתִיכָא דִּילֵיהּ, וּכְדֵין כֹּלָּא אִיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא.

הַאי אָת ה"א, אִית לָהּ רְתִיכָא, בְּאִינּוּן שַׁלִּיטִין לְתַתָּא. בְּגִין דְּאָת דָּא אִיהִי בְּאִתְגַּלְיָיא, וְעִירָא דְּמִן חַבְרַיָּיא. אֲבָל כָּלְהוֹ אַתְוָון אָחֳרָנִין, לֵית לוֹן רְתִיכָא, לְאִתְכְּלָלָא בְּאִינּוּן אַתְוָון, בְּאִלֵּין תַּתָּאֵי, בַּר הַאי. בְּגִין דְּאָת דָּא אִתְכְּלִיל בְּתַתָּאֵי דִּלְבַר, וְאַתְוָון אָחֳרָנִין אִתְכְּלִילוּ בְּהוֹן רְתִיכִין קַדִּישִׁין דְּלָאו אִינּוּן לְבַר. בַּר, כַּד מִתְחַבְּרָן הֵיכָלִין בְּהֵיכָלִין, תַּתָּאֵי בְּעִילָּאֵי, אֲבָל לָא אִיתְכְּלִילָן בְּאִינּוּן אַתְוָון לְמֶהֱוֵי חַד אָת.

וּבְגִין כָּךְ, כָּל שְׁמָא וּשְׁמָא מִן שְׁמָהָן קַדִּישִׁין, אִתְכְּלִיל רְתִיכָא קַדִּישָׁא בְּגַוֵּיהּ וְדָא הוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כִּדְקָאָמְרִיאוֹת. וְכֵן לְכָל אָת וְאָת מֵאִינּוּן אַרְבַּע. וְאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון,

אינון רָזָא דִרְתִיכָא, לְמַאן דְּלָא אִתְיְדָע. וּלְכָל אָת וְאָת, אִית לֵיהּ רְתִיכָא דְּאִתְכְּלִיל בְּגַוֵּיהּ, וְאִתְרְשִׁים בְּהַהוּא אָת מַמָּשׁ.

הַאי ה"א, אִיהִי תְּרֵיסַר. וְהַאי נְקוּדָה דְּקָיְימָא לְעֵילָא, אִיהִי תְּלֵיסַר. וְאִינוּן תְּלֵיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִלְעֵילָא. הַנֵּי תְּרֵיסַר, אִינוּן תְּרֵיסַר תְּחוּמִין, וְאִינוּן לְד' סְטְרֵי עָלְמָא, תְּלַת תְּלַת לְכָל סְטַר.

וְאִינוּן תְּלַת, אִינוּן תִּשְׁעָה לְכָל סְטַר. לִסְטַר מִזְרָח תִּשְׁעָה. לִסְטַר מַעֲרָב תִּשְׁעָה. לִסְטַר צָפוֹן תִּשְׁעָה. לִסְטַר דָּרוֹם תִּשְׁעָה. וְהַאי נְקוּדָה דְּקָיְימָא עֲלַיְיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא. אִשְׁתְּכַח הַאי נְקוּדָה דְּאַשְׁלִים לְכָל סְטַר לַעֲשָׂרָה, בְּגִין דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא. לִסְטַר מִזְרָח עֲשָׂרָה. לִסְטַר מַעֲרָב עֲשָׂרָה. לִסְטַר צָפוֹן עֲשָׂרָה. לִסְטַר דָּרוֹם עֲשָׂרָה. עֶשֶׂר סְפִירָן לְכָל סְטַר. וְאִלֵּין אִינוּן מ' אַתְוָון, דְּקָיְימִין בְּרָזָא דִבְרֵאשִׁית לְתַתָּא, בְּרָזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, וּתְרִין אִינוּן לְאַחֲדָא בְּיָמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְכָלְהוֹ קָיְימִין בְּרָזָא דְה"א.

הַשְׁתָּא אִשְׁתְּכַח דְּה"א דָּא, בְּכָל אִינוּן רָזִין עִילָאִין: בְּהַהוּא רְתִיכָא קַדִּישָׁא. בְּאִינוּן תְּרֵיסַר. בְּרָזָא דְעֶשֶׂר סְפִירָן. בְּרָזָא דְמ"ב אַתְוָון מְחַקְּקָן דְּבִשְׁמָא קַדִּישָׁא. כֻּלָּא אִתְכְּלִיל בְּהַאי דְּיוּקְנָא דְּה"א.

וְכָלְהוֹ קָיְימֵי בַּאֲלַכְסוֹנָא, בְּרָזָא דִנְקוּדָה דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאַכְרַע לְכָלְהוֹ בְּאוֹרַח מֵישָׁר, סִטְרָא

דָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְד' סִטְרִין, כָּלְהוֹ קָיְימֵי בְּמַתְקְלָא, תַּקְלָא דְּקָיְימָא לְאַתְקָנָא כֹּלָּא.

בְּרָזָא דָּא, אִתְבְּרִיאוּ וְאִתְתַּקָּנוּ כָּל הָנֵי תַּתָּאֵי. עַל דָּא כְּתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. נַעֲשֶׂה, וַדַּאי אִיהוּ ה"א, וְכָל הַנֵי דְּקָיְימִין לְתַתָּא, וְאִתְאַחֲדוּ בָּהּ, בִּדְיוּקְנָה מַמָּשׁ. כְּמָא דְּאִיקְרֵי ה'. בַּר מַה דְּאִית חָדָא לְעֵילָּא, בַּמֶּה דְּלָא אִתְחֲזֵי כְּלַל בִּדְיוּקְנָהָא, וְלָא אִיתְרְשִׁים בָּהּ לְאִיתְחֲזָאָה.

כַּד אִקְרֵי ה"א, אִזְדַּמְּנַת בְּכָל הַנֵי רָזִין. אִיהוּ כֹּלָּא, בְּגִין דָּא קָיְימָא הַאי נְקוּדָה גּוֹ אֶמְצָעִיתָא, בְּגִין דְּאִתְאַחְיַדַת בְּכוּלָּא, אִלֵּין דְּלִסְטַר מִזְרָח, אִתְאַחְיַדַת בָּהּ, וְאִיהוּ עִמְּהוֹן. אִלֵּין דְּלִסְטַר דָּרוֹם אִתְאַחְיַדַת בָּהּ, וְאִיהִי עִמְּהוֹן. אִילֵּין דְּלִסְטַר צָפוֹן, אִתְאַחְיַדַת עִמְּהוֹן וְאִיהִי עִמְּהוֹן, וּבְגִין כָּךְ אִיהִי בְּכֹלָּא, וְכֹלָּא בָּהּ, וְכֹלָּא ה"א. וְעַל דָּא כְּתִיב, נַעֲשֶׂה אָדָם, וּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִילָּאָה כִּדְקָא חָזֵי.

וְכָל הַנֵי רָזִין, וְכָל רָזִין עִילָּאִין, כָּלְהוֹ אִשְׁתְּמוֹדְעָן בְּהַנֵי אַתְוָון, וְאִתְרְשִׁימוּ בְּהַהוּא אָת מַמָּשׁ, לְאִתְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כִּדְקָא יָאוֹת. וְכֹלָּא רָזָא עִילָּאָה בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. עַד הָכָא אִיתְרְמִיזַת חָכְמָה עִילָּאָה, בְּרָזָא דְּאָת ה"א בַּתְרָאָה דְּאַתְוָון אַרְבַּע. זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ מַאן דְּעָאל וּנְפַק, וְיָדַע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיעַל בְּלָא כִּיסוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

רָזָא דְּאַת ו"ו רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה, דְּקָיְימָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים הַאי אִתְפְּלַג לְתָרִין אַתְוָון, דְּאִינּוּן תְּרֵין וָוי"ן ו"ו, דָּא כְּנַוְונָא דְּדָא, וְאִינּוּן תְּרֵיסַר רָזִין עִילָּאִין.

הַאי ו"ו עִילָּאָה, אִיהוּ קָיְימָא בְּחֲמֵשׁ סְמְכִין עִילָּאִין, דְּקָיְימָא עֲלַיְיהוּ אָת ה"א עִילָּאָה. וְהַאי ו"ו, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ שִׁית, וְרָזָא דְּשִׁית, אִיהוּ חָמֵשׁ, וְרָזָא דְּחָמֵשׁ, וְכֹלָּא אִיהוּ כִּדְקָא חָזֵי.

שֵׁירוּתָא בְּסִטְרָא דְּיָמִינָא, רָזָא דִּנְהִירָא קַדְמָאָה דָּא, קָיְימָא עַל רְתִיכָא חָדָא, דְּאִיהוּ תְּלַת תְּלַת, וְלָא אַרְבַּע. וְאַף עַל גַּב דְּלֵית רְתִיכָא אֶלָּא בְּאַרְבַּע, כֹּלָּא הָכָא בְּרָזָא בְּתְלַת תְּלַת. כְּמָה דְּאַתְוָון אָזְלִין בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא אָזְלָא בְּתְלַת תְּלַת.

אָת ה"א דְּקָאֲמַרְתְּ, אִיהִי רְבִיעָאָה דְּאַתְוָון. וּבְגִין כָּךְ רְתִיכָא דִּילָהּ אִיהִי בְּאַרְבַּע. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי בְּאַרְבַּע, אִיהִי בְּתְלַת תְּלַת. וְכֹלָּא אָזְלָא בְּאֹרַח מֵישָׁר, לְסַלְקָא דָּא כְּנַוְונָא דְּדָא, לְמֶהֱוֵי חָד.

רְתִיכָא דִּלְסִטַר דָּרוֹם, דְּאִיהוּ יָמִינָא, בְּתְלָתָא דִּי נָפְקָא מִגּוֹ בּוּצִינָא. כַּד סָלְקָא רוּחָא דְּנָשִׁיב בְּי"ב רוּחִין, דְּסָלְקִין רֵיחָא, וְלָא סָלְקִין, כָּלִיל בְּתְלַת גְּוָונִין, נָהִיר בְּנְהִירוּ, אִישְׁתְּאַב בְּנַוְונֵיהּ. חַד לָהִיט בְּאֶשָׁא, וְחַד לָהִיט בְּמַיָּא, וְחַד לָהִיט בְּרוּחָא. וְהַאי אִתְפְּרַשׁ, וַהֲוֵי תְּלַת.

הַאי רוּחָא, כַּד אִתְפְּרַשׁ וַהֲוֵי תְּלַת גְּוָונִין, אִלֵּין לָאו אִינּוּן

אֶשָּׁא, וְלָאו אִינּוּן מַיָּא, וְלָאו אִינּוּן רוּחָא, אֶלָּא הַאי רוּחָא כַּד אִתְפְּרַשׁ, כָּל חַד וְחַד נָהֵיר וְלָהִיט וְיָהֵיב תּוּקְפָּא לַאֲתַר דַּעֲלֵיהּ, וּלְבָתַר אִתְעֲבִיד סֶמֶךְ תְּחוֹתוֹי.

גּוֹנָא חַד אִתְלַהֵיט, וְאַתְקַף בֵּיהּ אֶשָּׁא, דְּאִתְכְּלִיל בְּהַאי סִטְרָא דְּיָמִינָא. גּוֹנָא אָחֳרָא אִתְלַהֵט, וְאִתְתַּקַּף בֵּיהּ מַיָּא, דְּאִתְכְּלִילוּ בְּיָמִינָא. גּוֹנָא אָחֳרָא אִתְלַהֵיט, וְאַתְקַף בֵּיהּ רוּחָא, דְּאִתְכְּלִיל בְּהַאי סִטְרָא דְּיָמִינָא. וְאִלֵּין תְּלַת גְּוָונִין אִינּוּן רְתִיכָא חָדָא לְסִטַר יְמִינָא, בְּרָזָא דְּאָת ו"ו. וְאִלֵּין אִינּוּן כִּינּוּיִין, דְּאִית בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָזָא דְּאִינּוּן שְׁמָהָן דְּאִיקְרֵי בֵּהּ. וְעַל דָּא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְרֵי בְּכַמָּה שְׁמָהָן, וְכֻלְּהוֹ אִתְכְּלִילָן בְּכָל רָזָא וְרָזָא מֵאִלֵּין סִטְרִין עִילָּאִין, דְּאִינּוּן שְׁמָהָן דְּלָא נִמְחָקִין. סִטַר דָּא דְּאִיהוּ יָמִינָא, אִיקְרֵי אֵל. רְתִיכָא דִּילֵיהּ אִיקְרֵי גָּדוֹל בִּכְלָלָא. כַּד אִתְפַּרְשָׁן הַאי רְתִיכָא דְּאִלֵּין, אִינּוּן תְּלַת גְּוָונִין, הָכֵי אִינּוּן שְׁמָהָן אִיקְרוֹן: גָּדוֹ"ל, חַסִי"ן, קָדוֹ"שׁ. הַנֵּי אִינּוּן רְתִיכָא לְיָמִינָא, דְּאִיקְרֵי אֵל, רָזָא עִילָּאָה מֵאִינּוּן שְׁמָהָן עַשָּׂרָה. כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

הַנֵּי תְּלַת גְּוָונִין, דְּאִינּוּן רְתִיכָא לְסִטַר יְמִינָא, לָהַטִין וְנָהֲרִין. וְכָל גּוֹוָון וְגוֹוָן מֵהַנֵּי תְּלָתָא, אִתְפְּרִישׁ לִתְרִין אָחֳרָנִין לְכָל סִטַר. עַד דְּעָאלוּ בְּחוּשְׁבְּנָא תְּלַת תְּלַת, וְאִינּוּן תֵּשַׁע. וְהַאי יָמִינָא דַּעֲלַיְיהוּ רָכִיב, אַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה. אוֹף נָמֵי כָּל הַנֵּי אִיקְרוֹן סְפִירָן עִילָּאִין וּזְעִירִין, וְכוּלְּהוֹ מִדִּין דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא.

תְּרֵין דְּנָפְקוּ מִגּוֹ גּוֹן חַד דְּאִתְתַּקַּף בֵּיהּ מַיָּא, חַד אִיקָרֵי רַחוּם, וְחַד אִיקָרֵי חַנּוּן, אִלֵּין אִינּוּן מֵהַהוּא גּוֹן דְּאִיתְתַּקַּף בְּמַיָּא. תְּרֵין דְּנָפְקוּ מֵהַהוּא גּוֹן דְּאִיתְתַּקַּף בֵּיהּ אֶשָּׁא, חַד אִיקָרֵי אֶרֶךְ אַפַּיִם, וְחַד אִיקָרֵי רַב חֶסֶד. אִלֵּין אִינּוּן מֵהַהוּא גּוֹן דְּאִתְתַּקַּף בֵּיהּ אֶשָּׁא. תְּרֵין דְּנָפְקוּ מֵהַהוּא גּוֹן דְּאִתְתַּקַּף בֵּיהּ רוּחָא, חַד אִיקָרֵי חָסִיד וְחַד אִיקָרֵי סוֹלֵחַ. וּבְרָזָא דְּסִפְרָא דַּחֲנוֹךְ, הַאי אִיקָרֵי טוֹב, וְהַאי אִיקָרֵי יָשָׁר.

וְסִימָנָךְ (תהלים כה) טוֹב וְיָשָׁר ה'.

וּמֵאִלֵּין מִתְפָּרְשִׁין נְהוֹרִין לְתַתָּא. וְכוֹלְהוּ רְתִיכִין אִלֵּין לְאִלֵּין. וְכָלְהוּ כְּנוּיִין לְבַר, אֲבָל לָא מִתְדַּבְּקִין בְּאִלֵּין לְגַבֵּי עֵילָא. וְכָלְהוּ כְּלִילָן בְּסִטְרָא דְּיָמִינָא. וְכָלְהוּ חַד לְגַבֵּי הַאי סִטְרָא. וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּאָת ו"ו.

שֵׁירוּתָא בְּסִטְרָא דְּשְׂמָאלָא, רָזָא דַּחֲשׁוֹכָא, דְּמִתְפַּשְׁטָא בַּחֲשׁוֹכָא לְתַתָּא, עַד דְּאִיתְבְּרֵי מִנֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, מְלַהֲטָא מֵהַהוּא חֲשׁוֹכָא דְּאֶשָּׁא תַּקִּיפָא, סוּמְקָא אוּכְמָא. וְהָכָא מְלַהֲטִין שְׁבִיבִין תַּקִּיפִין, דְּנָגְדִין וְאִתְמַשְׁכָן לְתַתָּא.

וְכָלְהוּ מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא דְּאִיהִי שְׂמָאלָא, לְהַאי סִטְרָא.

בַּר בּוּצִינָא סָלְקָא מִגּוֹ מְדִידוּ דְּמִשְׁחָתָא נָהִיר לְסִטַר יָמִינָא, וּמֵהַהוּא נְהִירוּ נָהִיר לְגַבֵּי חֲשׁוֹכָא, וּמָטִין לְגַבֵּי הַהִיא אֶשָּׁא נְהוֹרִין, וְקָרְבִין לְגַבֵּי הַהוּא אֶשָּׁא, לְגַבֵּי הַהוּא יָמִינָא, וְנָהִיר מִנֵּיהּ.

כְּדֵין אִתְפְּשַׁט וְנָהֵיר מִגּוֹ בּוּצִינָא, רוּחָא אָחֳרָא, מְלַהֲטָא. הָא אִיהוּ אִתְפְּשַׁט לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא לְהַהוּא סְטַר דְּשִׂמָאלָא. אִתְפְּשַׁט בְּרָזָא דִּתְלַת גְּוָונִין, לְגַבֵּי הַאי סְטַר דְּאִיקְרֵי צָפוֹן, וְהַאי רוּחָא לָא סָלִיק בְּבוּסְמִין, וְלָא רֵיחָא, בְּגִין דְּהַאי שְׂמָאלָא אִיסְתְּמִיךְ עַל הַהוּא רוּחָא דְּאִתְפְּרַשׁ בִּתְלַת גְּוָונִין אִלֵּין.

אִלֵּין גְּוָונִין נָהֲרִין בִּתְלַת סִטְרִין דְּאֶשָּׁא, דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּשִׂמָאלָא. אֶשָּׁא גַּוָּון חָשׁוֹךְ, אֶשָּׁא גַּוָּון סוּמְקָא, אֶשָּׁא גַּוָּון אוּכְמָא. הַנֵּי תְּלַת גְּוָונִין דְּמִתְפָּרְשָׁן מֵהַהוּא רוּחָא דְּנָפְקָא מִגּוֹ בּוּצִינָא, סָמְכִין לִתְרִין סִטְרִין.

גַּוְונָא חַד אִתְלַהֲט, וְאִתְתַּקַּף בֵּיהּ אֶשָּׁא גַּוָּון חָשׁוֹךְ דְּאִיהוּ בִּסְטַר שְׂמָאלָא. גַּוָּון אָחֳרָא אִתְלַהֲט, וְאִיתְתַּקַּף בֵּהּ אֶשָּׁא גַּוָּון סוּמְקָא, דְּאִיהוּ בִּסְטַר שְׂמָאלָא. גַּוְונָא תְּלִיתָאָה אִתְלַהֲיט, וְאִתְתַּקַּן בֵּיהּ אֶשָּׁא גַּוָּון אוּכְמָא, דְּאִיהוּ בְּהַהוּא סְטַר שְׂמָאלָא.

וְאִלֵּין תְּלַת גְּוָונִין, אִינּוּן רְתִיכָא חָדָא לְסִטַר שְׂמָאלָא, בְּרָזָא דְּאָת ו"ו. אִלֵּין אִיקְרוֹן כִּינּוּיִין לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּרָזָא דְּשִׂמָאלָא. חַד אִקְרֵי אַדִּיר. וְחַד אִיקְרֵי חָזָק. וְכוּלָּא בִּכְלָלָא חָדָא אִיקְרֵי גִּבּוֹר. בְּגִין דְּסִטְרָא דָּא דְּאִיקְרֵי שְׂמָאלָא, אִיהוּ אֱלֹהִים. וְהָא אוֹקִימְנָא לְכַמָּה סִטְרִין אִיקְרֵי אֱלֹהִים.

הַנֵּי תְּלַת גְּוָונִין דְּאִינּוּן בְּסִטַר שְׂמָאלָא, מְלַהֲטִין נָהֲרִין

לְתַתָּא, וְכָל גּוֹן וְגוֹן מֵהַנֵּי תְּלָתָא, אִיתְפְּרִישׁ לְתְרֵין אָחֳרָנִין לְכָל סִטְרָא, עַד דְּעָאלוּ בְּחוּשְׁבְּנָא תְּלַת תְּלַת, אִינּוּן תְּשְׁעָה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּסִטְרָא אוֹחֳרָא. וְהַאי שְׁמָאלָא דַּעֲלַיְיהוּ רְכִיב, אַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה.

תְּרֵין דְּנָפְקוּ מִגּוֹ גּוֹן דְּחַד דְּאִתְכְּלִיל גּוֹ אֶשָּׁא גּוֹן חָשׁוּךְ, חַד אִקְרֵי שׁוֹפֵט וְחַד אִיקְרֵי דַּיָּין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים נ) אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, וּכְתִיב (שם סח) אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּין אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים.

תְּרֵין דְּנָפְקוּ מִגּוֹ גּוֹן חַד דְּאִתְכְּלִיל מִגּוֹ אֶשָּׁא סוּמְקָא, חַד אִיקְרֵי כַּבִּיר כֹּחַ. וְחַד אִיקְרֵי אִישׁ מִלְחָמָה. תְּרֵין דְּנָפְקוּ מִגּוֹ גּוֹן חַד דְּאִתְכְּלִיל וְאִתְתַּקַּף גּוֹ גּוֹן אֶשָּׁא אוּכְמָא. חַד אִיקְרֵי פּוֹקֵד עָוֹן, וְחַד אִיקְרֵי מְשַׁלֵּם גְּמוּל.

וּמֵהָכָא אִתְפְּרָשָׁן לְתַתָּא, לְכַמָּה גְּבוּרָן דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבְּנָא. וְכָלְהוּ בְּסִטַר שְׁמָאלָא, וּבְכָלְהוּ אִיקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָלְהוּ רְתִיכִין לְתַתָּא לְכָל סִטַר וּסְטַר. וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּאָת ו"ו.

בְּגִין דְּכָל אָת וְאָת מֵהַנֵּי ד' אַתְוָון דִּבְרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כָּלְהוּ קָיְימִין עַל רְתִיכִין קַדִּישִׁין, סָמְכִין עַל מַה דְּאִסְתְּמִיכוּ. וְכָלְהוּ רְשִׁימִין עֲלַיְיהוּ, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְאִלֵּין רְתִיכִין אִינּוּן כִּינּוּיִין לְהַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, עַל מַה דְּקָיְימִי.

וְעַל דָּא מַאן דְּאָתֵי לְיַיחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא אִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע

כָּל חַד וְחַד מֵאינוּן שְׁמָהָן דִּכְנוּיִין עַל מָה קָיְימִין. וּמָאן אִיהוּ שְׁמָא דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, דְּהָא מֵהָכָא מִתְפָּרְשָׁן לְתַתָּא עַד דְּמָטוֹ לְאִינוּן שַׁלִּיטִין מְמַנָּן דְּאִינוּן רְתִיכִין לְתַתָּא וְכָלְהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעִין בְּרָזָא דְּהַהִיא שְׁמָא דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ בְּהַהוּא סִטְרָא דְּקָיְימִין רְתִיכִין. וְכֹלָּא בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּאִלֵּין אַתְוָון ד' דְּאִקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהוֹן. זַכָּאִין אִינוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִינוּן אָזְלִין בְּאוֹרַח מֵישָׁר, זַכָּאִין אִינוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לְהוֹן.

שֵׁירוּתָא בְּסִטְרָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּפִתְחָא דְּמִזְרָח, דְּפִתְחָא דְּמִזְרָח אִיהִי קָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא. נָטֵיל תְּרֵין סִטְרִין, לַעֲבָרָא לוֹן בַּעֲבָרִין וְדָשִׁין, בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא.

פִּתְחָא דָּא אִיהִי כְּלִילָא מִכָּל הַנֵּי דְּקָאֲמָרָן. וְדָא קָיְימָא עַל רְתִיכָא עִילָּאָה וְאִיהִי רְתִיכָא דְּקָיְימָא בְּרָזָא דְּאָת ו"ו. דְּיהוּ ו"ו כְּלִילָא דְּכָל הַנֵּי, וְדָא קָיְימָא בְּרָזָא דְּכָל שִׁית סִטְרִין עִילָּאִין. דָּא קָיְימָא עַל רְתִיכָא חָדָא, דְּאִיהוּ תְּלַת בְּיָמִינָא וּשְׁמָאלָא. נָפְקָא מִגּוֹ בּוּצִינָא. כַּד סָלְקָא רוּחָא, דְּנָשֵׁיב בְּי"ב רֵיחִין דְּבוּסְמַיָּא, דְּסָלְקִין רֵיחָא וְלָא סָלְקִין. הַאי רוּחָא נָהֵיר בִּנְהִירוּ, וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְּאִיהוּ שְׁלָמָא, וְאִיקְרֵי שְׁלָמָא.

וְדָא רוּחָא כַּד אִתְפְּרַשׁ, אִתְפְּרַשׁ בִּתְלַת גְּוָונִין, מִלַּהֲטִין

בְּאֶשָּׁא וְרוּחָא וּמַיָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּיָמִינָא. וְכַד אִתְפְּרַשׁ, כָּל חַד וְחַד לָהִיט בְּאַתְרֵיהּ, וְיהֵיב תּוּקְפָּא.

הַאי נְהִירוּ דְּאִתְפְּשַׁט מֵהַהוּא רוּחָא לְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא מֵהַנֵּי תְּלָתָא, גַּוְונָא חָדָא לָהִיט בְּאֶשָּׁא, וְאַתְקִיף לֵיהּ. גַּוְונָא אָחֳרָא לָהִיט בְּמַיָּא, וְאַפֵּישׁ לֵיהּ. גַּוְונָא תְּלִיתָאָה לָהִיט בְּרוּחָא, וּנְהִיר לֵיהּ כְּאַרְגְּוָנָא, מְלַהֲטָא בִּתְרֵין סִטְרִין אִלֵּין. וְאִלֵּין תְּלַת גְּוָונִין, אִינּוּן רְתִיכָא חָדָא, בְּרָזָא דְּאָת ו"ו, וְאִיהוּ רָזָא דְּאָת ו"ו.

וְאִלֵּין אִינּוּן כִּינּוּיִין דְּאִיקְּרֵי בֵּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְּרֵי בְּכָל הַנֵּי שְׁמָהָן, וְאִלֵּין כִּינּוּיִין אִתְכְּלִילָן בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּהַאי סְטַר אֶמְצָעִיתָא אִיקְּרֵי בֵּיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי אִיקְּרֵי בְּרָזָא דְּאָת ו"ו, דָּא נָטֵיל כָּל שְׁמָהָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְכָל ד' אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בֵּיהּ אֲחִידָן, בְּגִין דְּנָטֵיל לְכָל סִטְרִין עֵילָא וְתַתָּא, וְדָא רָזָא יה"ו, הָכָא תַּלְיָיא שְׁמָא דָּא.

וְאִיהוּ ידו"ד, נָטֵיל תְּרֵין אַתְוָון לְעֵילָא, וְנָטֵיל חַד לְתַתָּא, וְאִיהוּ קָאִים בְּאֶמְצָעִיתָא בֵּין עֵילָא וְתַתָּא, וּמִתְּרִין סִטְרִין כִּדְקָאֲמָרָן.

רְתִיכָא דִּילֵיהּ אִיקְּרֵי נוּרָא בִּכְלָלָא. כַּד אִתְפְּרַשׁ הַאי רְתִיכָא דְּאִיהוּ הַאי רוּחָא כִּדְקָאֲמָרָן, וְאִתְפְּרַשׁ לִתְלַת גְּוָונִין אָחֳרָנִין, דְּאִיקְּרוּן נוּרָא, אֶמ"ת, נוֹצ"ר חֶס"ד. הַנֵּי אִינּוּן הַנֵּי תְּלַת, דְּאִינּוּן רְתִיכָא קַדִּישָׁא, לְהַאי סִטְרָא

דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא.

חַגֵּי תְּלַת גְּוָונִין, דְּאִינּוּן רְתִיכָא קַדִּישָׁא דְּאַת ו"ו, לָהַטִּין וְנָהֲרִין לְתַתָּא, וְכָל גּוֹן מֵהַגֵּי תְּלָתָא, אִתְפְּרַשׁ לְתְרֵין אָחֳרָנִין לְכָל סִטְרָא, עַד דְּאִתְעֲבִידוּ בְּחוּשְׁבְּנָא תְּלַת תְּלַת לְכָל סְטַר, וְאִינּוּן תִּשְׁעָה, וְהַאי שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ אַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה.

וְכָל חַד וְחַד מֵהַגֵּי סִטְרִין תְּלָתָא דְּקָאַמָרָן, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא, כָּל חַד וְחַד בְּרָזָא דִּרְתִיכִין דִּילֵיהּ אִיהוּ עֲשָׂרָה, בְּגִין דְּכֹלָּא עֵילָא וְתַתָּא, בְּאַשְׁלָמוּתָא חָדָא אִינּוּן עֶשֶׂר סְפִירָן, עֶשֶׂר אֲמִירָן. וְכָל הַגֵּי רְתִיכִין בְּהַהוּא סִטְרָא דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, אִיקְרוּן עֶשֶׂר סְפִירָן, עֶשֶׂר אֲמִירָן. וּבְגִין כָּךְ כָּל חַד וְחַד מֵהַגֵּי סִטְרִין, סָלְקָא לְעֶשֶׂר רְתִיכִין לְכָל סִטְרָא עַד דְּסָלֵיק כָּל חַד וְחַד לְחוּשְׁבַּן סַגְיָא. וְתָא חֲזֵי, כָּל רְתִיכִין אִלֵּין כַּד מִתְפָּרְשָׁן לְסִטְרַיְיהוּ, כָּלְהוּ אִיקְרוּן בְּהַהוּא שְׁמָא דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, וּבְרָזָא דְּהַהוּא אָת מַמָּשׁ לְתַתָּא.

תְּרֵין דִּנְפְקוּ מִגּוֹ נְקוּדָה חָדָא, חַד אִיקְרֵי נוּשָׁא עָוֹן, וְחַד אִיקְרֵי עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. אִלֵּין אִינּוּן מֵהַהוּא גּוֹן דְּאִתְתְּקַף בֵּיהּ מַיָּא, תְּרֵין דְּנָפְקֵי מִגּוֹ גּוֹן דְּאִתְתְּקַף בֵּיהּ אֶשָּׁא, חַד אִיקְרֵי מָרוֹם, וְחַד אִיקְרֵי רָם.

וּבְרָזָא דַּחֲנוֹךְ, שְׁמָהָן אִלֵּין כְּלִילָן בְּרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְהָכָא בְּהַאי סִטְרָא, בּוֹחֵן לִבּוֹת, מָרוֹם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים י) מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מְנֻגָּדוֹ, וּכְתִיב (שם צג) אַדִּיר בַּמָּרוֹם

ה', וְאַף עַל גַּב דִּשְׁמָא דְּקָא קָאִים בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, הָא כְּתִיב מָרוֹם. וְעַל דָּא אִשְׁתַּתַּף עָלְמָא דְּאָתֵי בְּכָל הַנֵּי, וְהָכֵי אִיקְרֵי אֱלֹהִים כִּנְוָונִין דִּשְׁמָאלָא, וְכוּלָּא חָד.

גַּוְונָא תְּלִיתָאָה אִתְתַּקַּף בֵּיהּ רוּחָא. אִינּוּן תְּרֵין דִּנְפָקוּ מִנֵּיהּ, חַד אִיקְרֵי שׁוֹכֵן עַד, וְחַד אִיקְרֵי קָדוֹשׁ, וּמֵאִלֵּין אִתְפָּרְשָׁן נְהוֹרִין לְתַתָּא, וְכָלְהוּ רְתִיכִין אִלֵּין לְאִלֵּין, וְכוּלְהוּ כִּינּוּיִין דְּאִיקְרֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכוּלְהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָן בִּסְטַר דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ.

כְּגַוְונָא דָּא אִית סִטְרִין תְּלָתָא, דְּנָפְקִין מִגּוֹ אִלֵּין סִטְרִין עִילָּאִין דְּקָאֲמָרָן, דְּאִינּוּן יָמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא, וְאִלֵּין נָפְקִין לְבַר מִנַּיְיהוּ, וְקָיְימִין תְּרֵין מִנַּיְיהוּ לְבַר, וְכָלְהוּ נָטְלֵי רְתִיכִין לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין עִילָּאִין, וְלָאו עִילָּאִין כְּגִינָיְיהוּ.

וְאִלֵּין דִּלְתַתָּא דְּנָפְקֵי מִגּוֹ אִלֵּין סִטְרִין עִילָּאִין דְּקָאֲמָרָן, אִינּוּן כְּגַוְונָא דִּילְהוֹן, חַד אִיקְרֵי יָמִינָא וְחַד אִיקְרֵי שְׂמָאלָא, וְחַד דְּקָאֵי בְּאֶמְצָעִיתָא. גּוֹ הַהוּא אֶמְצָעִיתָא דְּקָאֲמָרָן, וְכָלְהוּ כְּלִילָן בְּהַנֵּי תְּלַת עִילָּאִין. וְכָלְהוּ כְּלִילָן בְּרָזָא דְּאָת ו"ו, דְּכָלִיל כָּלְהוּ. וְכָלְהוּ בִּרְתִיכִין יְדִיעָן מִתְפָּרְשָׁן בְּסִטְרַיְיהוּ.

וְאִלֵּין לָא אִיקְרוּן בִּשְׁמָהָן יְדִיעָאן, בַּר בְּאִינּוּן כִּינּוּיִין דִּלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן כִּינּוּיִין עִילָּאִין, וְאִלֵּין תַּתָּאִין אֲחִידָן בְּעִילָּאִין, וְהַנֵּי תְּלָתָא אוֹחָרְנִין כָּלְהוּ רְתִיכִין לְבַר,

וְהָא אוּקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, תַּרְיִן קְיָימִין, אִינּוּן סָמְכִין דִּלְבַר, וְאִינּוּן יָמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִיקְרוֹן חַסְדֵי דָוִד, וְאִלֵּין צְבָאוֹת רְתִיכָא דִּילְהוֹן. תְּרֵין דְּקָיְימִין וְעָבְדִין שְׁלִיחוּתָא בִּנְבִיאֵי קְשׁוֹט. וּמִתַּמָּן מִתְפָּרְשִׁין עוֹבָדִין בְּעָלְמָא בְּאִתְגַּלְיָיא, וְרָזָא דָּא דִּכְתִיב, (תהלים קיא) גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי ה'. גְּדוֹלִים: דְּנָפְקֵי מִן גָּדוֹל. וְאִלֵּין אִיקְרוֹן (שם קיט) רַחֲמֶיךָ רַבִּים ה'. (שם פט) אַיֵּה חֲסָדֶיךָ הָרִאשׁוֹנִים ה'. (שם כה) זְכֹר רַחֲמֶיךָ ה' וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקִימְנָא דְּאִינּוּן לְעֵילָא. מֵעוֹלָם הֵמָּה לְתַתָּא.

וְעַל דָּא לָא אִיקְרוֹן בְּשִׁמָּהָן, כְּגַוְונָא דְּאִיקְרוֹן בְּשִׁמָּהָן אִינּוּן דִּלְעֵילָא. וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא, אֲבָל אִינּוּן בִּכְלָלָא אִינּוּן דְּקַיְימֵי לְבַר, וְאִינּוּן סָמְכִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּנָפְקֵי מֵרְתִיכִין עִילָּאִין. וְאִלֵּין הֲווֹ דְּאַדְכַּר דָּוִד מַלְכָּא, וְדָא אִיהוּ דְּאַדְכַּר תָּדִיר בִּכְלָלָא כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל הַנֵּי שְׁמָהָן עִילָּאִין מֵאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּקָאֲמָרָן דִּלָּא נִמְחָקִין, יָאוֹת הוּא. רְתִיכִין אִלֵּין דִּילְהוֹן, דְּאִינּוּן שְׁמָהָן דְּאִיקְרוֹן כִּינּוּיִן, אַמַּאי נִמְחָקִין.

אֶלָּא רָזָא דָּא, הָא אִתְּמַר גּוֹ סִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, דְּכָל הַנֵּי שְׁמָהָן עִלָּאִין, אִינּוּן קְיָימִין כְּגוּפָא לְנִשְׁמָתָא עִילָּאָה, דְּלָא אִתְיְדַע, וְלָא אִתְגַּלְיָין. וְאִלֵּין כִּנּוּיִין אִינּוּן לְבוּשָׁא לְגוּפָא. כְּגַוְונָא דֶּאֱגוֹזָא, דְּאִית קְלִיפָּה לַקְלִיפָּה, אוֹ

אִלֵּין לַבְלְבִין, דְּאִית לוֹן קְלִיפָּה לַקְלִיפָּה, וּמוֹחָא לְגוֹ.
הָכֵי נָמֵי דָּא, אִלֵּין עֲשָׂרָה שְׁמָהָן כָּלְהוֹ, כְּגַוְונָא דְהַאי קְלִיפָּה
לְמוֹחָא. וְאַף עַל גַּב דְּכָלְהוֹ מוֹחָא, כָּלְהוֹ נְהוֹרִין עִלָּאִין,
וּבוּסְמִין עִלָּאִין, לֵית מָאן דְּקָאִים בְּקִיּוּמַיְיהוּ, אֲבָל כָּלְהוֹ
כְּגַוְונָא דִּקְלִיפָּה לְגַבֵּי מַה דְּלָא יְדִיעַ, וְלָא קַיְימָא בְּחָכְמְתָא
כְּלָל, וְכָל שֶׁכֵּן רָזָא דְּאֵין סוֹף, וְהַנֵּי כִּינּוּיִין אִינּוּן קְלִיפָּה
לְגַבַּיְיהוּ, וְכוּלָּא דָּא לְגוֹ מִן דָּא, וּמוֹחָא סְתִימָאָה לְגוֹ בְּגוֹ,
דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל, וְעַל דָּא קְלִיפָּה בַּתְרָא לָא אִיכְפַּת לָן,
וְאַף עַל גַּב דְּנִמְחָקִין, עִם כָּל דָּא לָא אִתְיְהִיב רְשׁוּתָא
לְמָחָקָא, אֲפִלּוּ אוֹת זְעֵירָא דְּאוֹרַיְיתָא.
וְאִי תֵּימָא, אִי הָכֵי, הַאי ה׳ בַּתְרָאָה דְּקָאָמָרָן, אִיהִי קְלִיפָּה
בַּתְרָאָה לְגַבֵּי אִלֵּין. לָאו הָכֵי, קְלִיפָּה אִיהִי לְגַבֵּי אִלֵּין
עִלָּאִין, אֲבָל לְגַבֵּי אִינּוּן כִּינּוּיִין לָאו. דְּהָא לָא מִשְׁתַּמְּשִׁי
בָּהּ, אֶלָּא אִינּוּן שְׁמָהָן עִלָּאִין, וְלָאו אִינּוּן כִּינּוּיִין.
אֶלָּא כַּד אִיהִי סָלְקָא לְאִתְעַטָּרָא לְעֵילָּא, וּלְאִתְאַחָדָא בְּרָזָא
דְּיָמִינָא וּשְׂמָאלָא, כָּל הַנֵּי רְתִיכִין דְּאִינּוּן כִּינּוּיִין, כָּלְהוֹ
סָחֲרִין לָהּ, וְחַפְיָין עֲלָהּ סַחֲרָנָהָא, כְּבַעְלָה לְאִתְתָּא, דְּפָרִישׁ
גַּדְפֵּיהּ עֲלָהָא, הָכֵי אִינּוּן פְּרִישִׁין גַּדְפִּין דְּבַעְלָה עֲלָהָא,
וְחַפְיָין לָהּ בְּכָל סִטְרָא, וְאִיהִי מְשַׁמְּשָׁא בְּבַעְלָהּ, וְסִימָנָא דָּא
(יחזקאל טז) וָאֶפְרֹשׂ כְּנָפִי עָלַיִךְ, (רות ג) וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶךָ עַל אֲמָתֶךָ.
וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן לְבַר וְאִיהִי לְגָו, וְאִיהִי לְגָו וְאִיהִי לְבָר, וְהָכֵי
כִּינּוּיִין אִינּוּן לְגָו, וְאִינּוּן לְבָר. מַה דְּאִיהוּ לְגָו קַיְימָא

לְבָר, מַה דְּאִיהוּ לְבָר קַיְימָא לְגָו, וְכֹלָּא שַׁפִּיר אִיהוּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּיָדְעִין לְמֵיזַל בְּאוֹרַח מֵישָׁר, דְּלָא יָטְעִין לְיָמִינָא וּשְׂמָאלָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה'.

מַבּוּעָא דְּבֵירָא דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין, הַאי קַיְימָא קַיּוּמָא, לְקַיְימָא כֹּלָּא, כָּלְהוּ עִילָּאִין וְכָלְהוּ תַּתָּאִין, קַיְימִין בְּהַאי לְרַחֲמָא דְּתֵיאוּבְתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ תֵּיאוּבְתָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא, לְאַנְהָרָא אַנְפִּין, וּלְאַשְׁקָאָה גִּנְתָּא.

בְּהָאי לָאו דְּתִיכְא קַיְימָא בֵּיהּ לְאִתְגַּלְיָא, אֶלָּא כֹּלָּא אִיהוּ סָתִים בְּסִתִימוּ, וְלָא קַיְימָא בְּאִתְגַּלְיָא, אֶלָּא כָּלְהוּ שְׁמָהָן עִילָּאִין, וְכָלְהוּ דְּתִיכִין, כָּלְהוּ אָתָאן לְגַבֵּיהּ בְּלְחִישׁוּ. כַּד אִינּוּן שְׁמָהָן אַתְיָין לְגַבֵּיהּ, אִלֵּין דְּתִיכִין פְּרִישָׁאן וְחָפְיָין לְכָל סִטְרִין, לְדַרְגָּא דָּא וּלְדַרְגָּא דִּלְתַתָּא, וְאִלֵּין אִיקָּרוּן גַּדְפִּין דְּבַעֲלָה. לְחָפְיָא עַל כֹּלָּא. וְהַאי דַּרְגָּא עָאל בְּלְחִישׁוּ, כְּמַבּוּעָא גּוֹ בֵּירָא, דְּלָא פָּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מַבּוּעָא לְעָלְמִין. וְכֹלָּא אִיהוּ בְּאֵר, דִּכְתִיב (במדבר כא) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים (בראשית כו) בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וְהָא אוֹקִימְנָא.

הַאי מַבּוּעָא דְּבֵירָא, אִיהוּ סָתִים לְגַבֵּי הַהוּא בֵּירָא, דְּעָאל לְגַבֵּיהּ בְּלְחִישׁוּ, וְהַאי כָּרֵי גּוֹ הַהוּא נְקוּדָה דְּקָאֲמָרָן, רָזָא דְּה"א בַּתְרָאָה, וְכָרֵי בָּהּ, וְעָאל לְגַבֵּהּ, וְלָא אִתְיְדַע כְּלָל.

וְהַאי אִיהוּ כְּמָא דְּאוֹקִימְנָא לְעֵיל, דְּכַד אָלֵף אִתְחַבַּר בְּה"א,

אוֹ יו"ד, הַאי ה"א אִיהִי בִּנְקוּדָה חָדָא לְאוֹטָבָא לְעָלְמָא, כְּגוֹן א"ה, אוֹ י"ה. כְּדֵין הַהוּא מַבּוּעָא דְּבֵירָא, כָּרֵי גּוֹ הַהוּא נְקוּדָה, וְעָאל לְגַוָּוהּ, וְלָא אִתְיְדַע.

וּכְדֵין הַהִיא נְקוּדָה קָיְימָא בְּרָזָא דְּקֻדְשָׁא הַקְּדָשִׁים. וְעַל דָּא רָזָא דְּדוּכְרָנָא דִּילָהּ, אִיהוּ בְּרָזָא דְּקֻדְשָׁא הַקְּדָשִׁים, בַּאֲתַר דְּמַפְקָנוֹ דְּרוּחָא קָיְימָא בְּבֵי גְּרוֹנָא, אהי"ה, בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ אֲתַר דְּקָיְימָא קֻדְשָׁא הַקְּדָשִׁים, קוֹל גָּדוֹל וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָע, וְלָאו אִיהוּ רוּחַ מַמָּשׁ. וּכְדֵין אִיהוּ ה"א בְּחִיבּוּרָא דְּאִינּוּן אַתְוָון עִילָּאִין, וְכֹלָּא שְׁמָא חָדָא, לְאַנְהָרָא מֵעִילָּא וּמִתַּתָּא.

כַּד כָּרֵי הַאי מַבּוּעָא בְּהַאי נְקוּדָה, וְעָאל בְּגַוָּוהּ, כְּדֵין כָּל אִינּוּן שְׁמָהָן עִילָּאִין, וְכָל אִינּוּן סִטְרִין עִלָּאִין דְּקָאֲמָרָן, כָּלְהוֹ עָאלִין בְּגַוָּוהּ, בְּתֵיאוּבְתָּא, בִּרוּחָא שְׁלִים לְעֵילָּא, בְּתֵיאוּבְתָּא עָאלִין בָּהּ, וְלָא בְּמִלָּה אָחֳרָא. כּוֹלָּא בִּרוּחָא וְלָא בְּגוּפָא. כְּבַעֲלָה דְּאִשְׁתְּלֵיל מִכָּל לְבוּשׁוֹי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי לְאִזְדַּוְוגָא בְּאִיתְּתֵיהּ, הָכִי נָמֵי כָּל אִינּוּן רְתִיכִין דְּקָאֲמָרָן דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, כָּלְהוֹ סָחֲרִין לָהּ, וְאִינּוּן חָפְיָין עָלָהּ, וּבַעֲלָה אִשְׁתְּלֵיל מִכָּלְהוֹ. וְעַל דָּא לָא אַתְיָין כָּל אִינּוּן שַׁיְיפִין לְאִתְחַבְּרָא בָּהּ, אֶלָּא בִּרוּחַ מַמָּשׁ, וּכְדֵין כֹּלָּא אִיהוּ רְעוּתָא חָדָא.

וְעַל דָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְגַבָּהּ, וְיִשְׂרָאֵל לָאו אִינּוּן זַכָּאִין דְּאִינּוּן יְהוֹן פְּתִילָה לְאַנְהָרָא, מַה

כְּתִיב, (שה"ש ה:ז) פְּשַׁטְתִּי אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבְּשֶׁנָּה רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם. פְּשַׁטְתִּי אֶת כֻּתָּנְתִּי, אִלֵּין אִינּוּן כִּינּוּיִין דְּקָאֲמָרָן, דְּכָלְהוֹ כַּד מִתְחַבְּרָן אִינּוּן כֻּתָּנְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַד אִיהוּ זַמִּין לְגַבָּהּ, אִיהוּ אִשְׁתְּלִיל מִכּוּלְהוֹ, לְאִתְחַבָּרָא בַּהֲדָהּ, וְעַל דָּא פְּשַׁטְתִּי וְגוֹ', לְאִתְתַּקָּנָא וּלְמֶהֱוֵי זַמִּין לְאוֹטָבָא לָךְ, וְאַתְּ לָא מִתְתַּקְּנָא כְּדְקָא יָאוֹת,

הַשְׁתָּא אֵיכָכָה אֶלְבְּשֶׁנָּה, וְאִתְהַדַּר וְאִסְתַּלַּק מִינָּךְ.

רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם, הָא אַסְחֵית רַגְלַי מֵהַהוּא טִינּוֹפָא, וּמַאי אִיהוּ, בְּגִין דְּכַד אִתְתַּקְּנִית וְאִזְדַּמְּנִית לְגַבָּךְ, אַעֲבָרִית הַהוּא סִטְרָא אוּחֲרָא מְסָאֲבָא מִקַּמֵּי רַגְלַי. הַשְׁתָּא אֵיכָכָה אַהֲדַר לְשַׁוְּיָא הַהוּא טִינּוֹפָא, לְחַפְיָא עַל מַקְדְּשָׁא, הוֹאִיל וְאַתְּ לָא זְמִינַת בְּתִיקוּנָךְ לְאִתְתַּקָּנָא לְגַבָּאי. הָכָא אוּלִיפְנָא, דְּכַד רוּחַ מְסָאֲבָא אִתְעֲבַר מֵעָלְמָא, כְּדֵין אִתְרַבֵּי כֹּלָּא עֵילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי, אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם כְּמִלְקַדְּמִין.

וּבְגִין כָּךְ, כָּל אִינּוּן כִּינּוּיִין אִתְפַּשְׁטוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי מַבּוּעָא כָּרֵי בְּהַהוּא נְקוּדָה, וְאַסְתִּים בְּגַוֵּיהּ. וּכְדֵין כַּד הַהוּא מַבּוּעָא אַסְתִּים בְּגַוָּוהּ, כְּדֵין כֹּלָּא אַנְהִיר וּבִירָא אִתְמַלְיָא מֵהַהוּא מַבּוּעָא דְּעָאל בְּגַוָּוהּ וְאַסְתִּים בֵּיהּ בַּחֲשַׁאי. אִינּוּן כִּינּוּיִין חָפְיִין עֲלָהּ וְאִתְפַּשְׁטוּ לְסִטַּר דָּא וְלִסְטַר דָּא.

וְהַנֵּי אִינּוּן גְּלִידִין דֶּאֱגוֹזָא קְלִישָׁא, דְּקַיְימָא וְחָפְיָא לְגוֹ עַל מוֹחָא, וְהַהִיא קְלִיפָּא תַּקִּיפָא, אִתְבָּרַת וְלָא קַיְימָא

תַּמָּן. וּכְדֵין כֻּלָּא אִיהִי בְּרָזָא עִילָּאָה, לְמֵיהַדְּ בְּרָזִין אִלֵּין. זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלִין בִּרְעוּתַיְיהוּ, מִלִּין דְּרָזִין עִילָּאִין, לְמֵיהַדְּ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, לְמִזְכֵּי בְּהַאי עָלְמָא, וּלְאַנְהָרָא לוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

דִּיוּקְנָא דְּאַתְוָון, בְּרָזָא קַדִּישָׁא ה״א תַּתָּאָה דְּקָאֲמָרָן, רָזָא דְּמַקְדְּשָׁא, סִיהֲרָא כַּד שָׁלְטָא, וְאִתְקַשְּׁטַת לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא, לְקַבְּלָא נְהוֹרָא מִגֵּיהּ. אִינּוּן קָיְימִין כִּתְרִין רְחִימִין דָּא לָקֳבֵל דָּא, וְאִינּוּן בְּתוֹלָאן דְּקַיְימָן בַּהֲדָהּ, אִתְקַשְּׁטָן וְאִתְתַּקְּנָן בְּתִיקוּנִין, חָדָא בַּתְרָאָה, וְחָדָא לְקַמָּאָה, וְחָדָא מִסְּטְרָא דָּא, וְחָדָא מִסְּטְרָא דָּא, וְאִיהִי קָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא. וְשִׁבְעִין וּתְרֵין סַנְהֶדְרִין, קָיְימִין כְּפַלְגּוּ גּוֹרָן עֲגוּלָה, לְמֵיעְבַּד גּוּפָא לְסִיהֲרָא, לְאִתְקַשְּׁטָא מַטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ, וְאִיהִי קָיְימָא כְּנַוְונָא דָּא כ, כְּפַלְגּוּ סִיהֲרָא.

וְדָא נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא. דְּהַהִיא נְקוּדָה נָטְלָה נְהוֹרָא מִן שִׁמְשָׁא, לְאַנְהָרָא לְכָל גּוּפָא. וְרָזָא דָּא נְקוּדָה דְּקָיְימָא בְּפַלְגּוּ דְּעֵינָא, דְּכוּלָּא קָיְימָא בְּהַהִיא נְקוּדָה דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי נָטְלָא כָּל נְהוֹרָא, לְאַנְהָרָא לְכָל עֵינָא. וְסִיהֲרָא לָא אִתְנְהִירַת אֶלָּא מִגּוֹ חַד נְקוּדָה דְּקָיְימָא וְאַסְתִּים גּוֹ אֶמְצָעִיתָא. אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְחַזְיָיא בְּסִיהֲרָא.

תָּא חֲזֵי לֵית לָךְ עִיגּוּלָא בְּעָלְמָא, דְּלָא אִיתְעֲבִיד מִגּוֹ נְקוּדָה

חָדָא דְקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְגִין כָּךְ עִיגּוּלָא דְסִיהֲרָא מְגוֹ חַד נְקוּדָה דְאַסְתִּים בְּגַוָּוהִ בְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְעֲבִיד כֹּלָּא. וְהַאי נְקוּדָה דְקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא נָטִיל כָּל נְהוֹרָא, וְאַנְהִיר לָהּ לְגוּפָא, וְאִתְנְהִיר כֹּלָּא.

רָזָא דְרָזִין, לְאִינּוּן דְמִסְתַּכְּלִין בְּרָזֵי דְחָכְמְתָא. הַאי ה"א דְאִיהִי סַלְּגוּ דְגוּפָא דְסִיהֲרָא, וְאִיהִי בְּעִיגּוּלָא, כִּדְאֲמָרָן בְּגוֹ הַהוּא נְקוּדָה דְקַיְימָא גּוֹ אֶמְצָעִיתָא, אַמַּאי אִיהוּ סַלְּגָא, לָאו, אֶלָּא סְתִימָא מִסְּטְרָא דָּא, וּפְתִיחָא מִסְּטְרָא דָּא, כְּנוּקְבָא דְּפְתִיחָא לְגַבֵּי דְכוּרָא לְקַבְּלָא לֵיהּ בְּגַוָּוהִ, וּלְאִתְנְהָרָא מִנֵּיהּ, וּלְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ. וְעַל דָּא אִיהִי פְּתִיחָא לְגַבֵּיהּ לְקַבְּלָא לֵיהּ, וּכְדֵין אִיקְרֵי ה"א. מַאי ה"א, כְּמַאן דַּאֲמַר הָא אֲנָא.

וְכַד אִיהִי אִתְנְהִירַת מִנֵּיהּ, וְאִתְחַבְּרוּ דָּא בְּדָא, וְסִיהֲרָא אִתְמַלְיָיא, כְּדֵין הַאי ה"א אִשְׁתְּלִים וְאִתְמַלְיָא סִיהֲרָא מִכֹּלָּא. וּבְאַתָּרָהּ דְאִיהוּ ה"א פַּלְגוּ דְסִיהֲרָא, אִתְעֲבִיד מ"ם, סִיהֲרָא בִּשְׁלִימוּ.

וְקַיְימָא כְּגַוָּונָא דְאִמָּא עִילָּאָה, דְאִיהִי מ' סְתִימָא. כְּמָא דְאוֹקִימְנָא, בְּרָזָא דְלַסַּרְבָּה הַמִּשְׁרָה. וְהָשְׁתָּא קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, עָלְמָא תַּתָּאָה, כְּגַוָּונָא דְעָלְמָא עִילָּאָה. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְאָת ם'.

וְתָא חֲזֵי אָת דָּא ם', לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּעִיגּוּלָא. כֵּיוָן דְקַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא וְכֹלָּא מֵרָזָא דְאָת ה' כְּמָא

דְּאִתְמַר, אִיהִי בְּקַדְמִיתָא פִּתְיָחָא בְּרָזָא דְּה"א, לְקַבְּלָא לְבַעֲלָהּ. וּלְבָתַר דְּאִשְׁתְּלִים מִנֵּיהּ, אִיתְמַלְיָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, אִתְעַבִּיד ם׳, כְּגַוְונָא עִילָּאָה דְּעָלְמָא דְּאָתֵי כִּדְקָאֲמָרַן. וּבְגִין כָּךְ ה"א עִילָּאָה, ה"א תַּתָּאָה. ם׳ עִילָּאָה, ם׳ תַּתָּאָה. כֻּלָּא דָּא כְּגַוְונָא דָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא חָדָא, עִילָּאָה וְתַתָּאָה כַּחֲדָא.

תָּא חֲזֵי, עָלְמָא עִילָּאָה אִיהִי פִּתְיָחָא בְּקַדְמִיתָא, בְּרָזָא דְּה"א. וְכַד אִתְמַלְיָא מֵאינּוּן שְׁבִילִין עִילָּאִין, וְאִתְנַהֲרָא לְאַנְהָרָא, אִתְפַּשְׁטַת וְאִשְׁתְּלִים וְאִתְעַבִּיד ם׳, וְכֻלָּא בְּרָזָא חַד.

דְּיוּקְנָא דְּאָת ו"ו בְּרָזָא קַדִּישָׁא, הַאי אָת, עָלְמָא דִּלְעֵילָּא פָּשִׁיט פְּשִׁיטוּ לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, וְהַהוּא פְּשִׁיטוּ, אִיהוּ בְּשִׁית סִטְרִין, כְּלִילָן כַּחֲדָא בְּחִיבּוּרָא חָדָא, דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא וְדָא כְּגַוְונָא דְּדָא. וְכֻלְּהוּ מִתְחַבְּרָן בְּאינּוּן רְתִיכִין דִּילְהוֹן בְּאָת דָּא.

וְהַאי אָת אִיהוּ רְשִׁימוּ דִּבְשִׁית סִטְרִין כְּלִילָן כַּחֲדָא. וְדָא הוּא דְּאַנְהִיר לְסִיהֲרָא בְּרָזָא דְּשִׁית סִטְרִין כְּלִילָן. דְּהָא כַּד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, פְּשִׁיטִין מִפְּשִׁיטוּ, כֻּלָּא דְּיוּקְנָא דְּוּ"ו, דְּיוּקְנָא דְּאָדָם וְאַף עַל פִּי דְּאִינּוּן שִׁיתָּא סִטְרִין, לָא אִיתְחֲזוּ בְּפְשִׁיטוּ בַּר חַד גּוּפָא.

רָזָא דְּרָזִין, לְאִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַח מֵישָׁר, בְּדְיוּקְנִין דְּאַתְוָון, הָכָא בְּהַאי אָת, כָּלְהוּ בְּחִיבּוּרָא דָּא, לְאַחֲזָאָה דְּכָלְהוּ קָיְימִין בְּקִיּוּמָא דְּגוּפָא, דְּאִיהוּ נָטִיל כֻּלָּא.

וְכַד הַאי אָת דְּאִיהוּ ו"ו, קָיְמָא הָכֵי בְּחִיבּוּרָא חָדָא, הָא אִיהוּ זַמִּין לְגַבֵּי נוּקְבָא, פָּשִׁיט וְאִשְׁתְּלִיל מִכֹּלָּא, רָזָא דִּיוּקְנָא דְּגוּפָּא, דִּיוּקְנָא דְאָדָם. וְכַד מִסְתַּכְּלִין, דְּרוֹעִין מִסְטְרָא דָּא וּמִסְטְרָא דָּא מִתְחַבְּרָן בְּהַאי גוּפָּא, דְּלָא אִתְחַזְיָין בַּר גוּפָּא בִּלְחוֹדוֹי, בְּגִין דְּכָלְהוֹ כְּלִילָן בֵּיהּ.

אֵימָתַי אִתְחַזוּן. בְּשַׁעֲתָא דְּאָת דָּא אִתְפַּשְׁטַת, וְאִיקְרֵי אָלֶ"ף. כְּדֵין, תְּרִין דְּרוֹעִין, דָּא מִסְטְרָא דָא, וְדָא מִסְטְרָא דָּא, וְגוּפָּא קָיְמָא בֵּינַיְיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא. א.

וְעַל דָּא אָלֶ"ף רֵישָׁא לְכָל אַתְוָון, בְּגִין דְּתִיקוּנָא דָּא, כַּד קָאִים, אִיהוּ רֵישָׁא לְכָל מַאי דְּנָפִיק מֵעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאַף עַל גַּב דְּרָזִין עִילָּאִין אַחֲרָנִין נֶאֱמְרוּ בְּרָזָא דְאָלֶ"ף, אֲבָל דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְּרָזָא דְּמִלָּה כְּמָה דְּאִיהוּ בְּסִפְרָא, וְהָכָא אִיהוּ בְּרִירוּ דְּרָזָא. וּמֵהָכָא אִתְפַּשְׁטוּ אַתְוָון אָחֳרָנִין, כָּלְהוֹ בְּסִטְרַיְיהוּ, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

וְאָת דָּא כֹּלָּא אִיהוּ חַד, ו"ו וְאָלֶ"ף, בַּר דְּהַאי אַסְתִּים כֹּלָּא בְּגַוֵּיהּ, וְהַאי אַחֲזֵי כָּל דְּיוּקְנֵיהּ. וְאִי תֵּימָא תְּרִין יַרְכִין דְּלָא אִתְחַזְיָין. הָכֵי הוּא וַדַּאי, דְּהָא תְּלַת סִטְרִין, אִינּוּן רָזָא דְּתְלַת אָחֳרָנִין.

וְתוּ, אִלֵּין אִינּוּן רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כְּלָלָא דִּכוּלָּא. וּמֵהָכָא נָפְקָן כָּל שְׁאָר. כְּגַוְונָא דָּא, נְבִיאִים וּכְתוּבִים כָּלְהוֹ כַּחֲדָא. אָלֶ"ף אִיהוּ חַד, רָזָא דְּתְלַת גַּוְונִין כַּחֲדָא, דְּאִינּוּן אַבָּהָן. וְכַד אַבָּהָן מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִינּוּן חַד. וְעַל דָּא אִיקְרֵי

אָלֶף, חַד רֵישָׁא לְכָל אַתְוָון, רָזָא דִתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כְּמָא דְאִיתְמַר.

וְעַל דָּא, ו' וְאָלֶף רָזָא חָדָא אינון. אָת ו' דִיוּקְנָא דְאָדָם, רֵישָׁא וְגוּפָא אִתְפַּשְׁטוּתָא חַד. אָלֶ"ף אַשְׁלְמוּתָא דְדִיוּקְנָא לְאַחֲזָאָה. וְכִי תֵימָא, ו', דְאִיהוּ אִתְפַּשְׁטוּתָא חַד, פְּשִׁיטוּ חַד בְּלָא דִיוּקְנִין אָחֳרָנִין, אַמַאי רָזָא דִילֵיהּ שִׁיתָּא, וְאָלֶף דְאִיהִי תְּלַת דִיוּקְנִין, אַמַאי רָזָא דִילֵיהּ חַד.

אֶלָּא מֵהָכָא, רָזִין דְסָלְקִין בִּשְׁמָא קַדִישָׁא, אָסוּר לְאַסְגָּאָה לוֹן בִּפְרָטָא, אֶלָּא לְחַבְּרָא כָּלְהוֹ, וּלְיַיחֲדָא לוֹן כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי חָד. וְכַד אינוּן כַּחֲדָא בִּכְלָלָא חָדָא, בִּדְיוּקְנָא חָדָא, אִית לְפָרְשָׁא לוֹן, וּלְמֶעְבַּד פְּרָטִין דְנָפְקֵי מֵהַהוּא כְּלָלָא דְאִתְחֲזֵי.

וְעַל דָּא, כְּלַל אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי פְּרָט. פְּרַט אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי כְּלָל. כְּלַל דָּא ו"ו, דְאִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי פְּרָט, בְּרָזָא דִשִׁית, וְאִיהִי פְּשִׁיטוּ חַד בִּלְחוֹדוֹי. פְּרָט אָלֶף, תְּלַת דִיוּקְנִין מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְאִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי כְּלָל, בְּרָזָא דְחָד. וְרָזָא דָּא, כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל, א' ו', וְכֹלָּא חַד.

אל"ף פְּרָט דְאִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי כְּלָל, וּלְבָתַר אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי פְּרָט. וְאִיהוּ פְּרָט וּכְלָל וּפְרָט. ו"ו כְּלָל, וְאִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי פְּרָט, וּלְבָתַר אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי כְּלָל. וְדָא רָזָא כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל.

אל"ף פְּרָט, וְאִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי כְּלָל, כְּמָא דְאוּקִימְנָא, וּלְבָתַר

אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי פְּרָט. בְּגִין דְּאִיהוּ אל"ף, וְהָכֵי סָלְקָא בְּרָזָא דְּאָלֶף. דְּרוֹעִין וְגוּפָא, וְאִתְפָּרְשָׁן רָזִין לְמֵאָה, וּמִמֵּאָה לְאָלֶף. עַל דָּא אִקְרֵי אל"ף, בְּרָזָא דְּאל"ף, אָלֶף חַד כְּלָל.

אָלֶף אַלְפָּא פְּרָט.

ו"ו כְּלָל, וְאִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי פְּרָט, בְּרָזָא דְּאוֹקִימְנָא. וּלְבָתַר אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי כְּלָל. רָזָא דְּאָדָם חַד. רָזָא חַד. וְכֹלָּא סָלְקָא בְּרָזָא חָדָא, וּבְמַתְקְלָא חָדָא לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד. ו"ו אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי כְּלָל חַד, נְהִירָא חָדָא, כְּלִילָן בְּשִׁית סִטְרִין. וְרָזָא דָּא (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. דָּא ו"ו דְּהִיא אָזֵיל וְנָהִיר בְּרָזָא דְּיַמִּינָא, בִּכְלָלָא חָדָא. וּלְבָתַר וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, אִתְהַדַּר אָת דָּא לְמֶהֱוֵי אָלֶף, תְּרִין דְּרוֹעִין, דָּא מִסִּטְרָא דָא, וְדָא מִסִּטְרָא דָא. חַד אִתְקְרֵי אוֹר, וְחַד אִתְקְרֵי חֹשֶׁךְ. אִתְפְּלַג אָת ו"ו בְּגַוְויְיהוּ, וּכְדֵין אִתְפְּלַג מַחְלוֹקֶת מִתְרִין סִטְרִין, דְּאִינוּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ, דְּכְתִיב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. מַהוּ וַיַּבְדֵּל דְּאִיתְפְּרַשׁ מַחְלוֹקֶת הַהוּא, וְאִסְתַּכְּמוּ תְּרִין סִטְרִין לְמֶהֱוֵי בְּשִׁלָּם, וְהַבְדָּלָה דָּא, הִיא הַבְדָּלַת מַחְלוֹקֶת, לְאִסְתַּכְּמָא לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד, שְׁלִים כַּחֲדָא.

וּבְגִין כָּךְ, א"ו כַּחֲדָא אינון. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, דָּא סִטְרָא חָדָא דְּרָזָא דְּאל"ף. וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, דָּא סִטְרָא חָדָא דְּרָזָא דְּאָלֶף. לְבָתַר אִתְפָּרְשׁוּ תְּרִין סִטְרִין לְמֵיעְבַּד עוֹבָדָא, חַד עָבִיד עָרֵב, וְחַד עָבִיד בֹּקֶר. בֵּיוָן

דַּעֲבָדוּ עוֹבָדִין, אִסְתַּכְּמוּ תַּרְוַיְיהוּ, וְאִתְכְּלִילוּ בְּאָת ו"ו.
חֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר, וַיְהִי עֶרֶב, מִסְּטְרָא
דְּחשֶׁךְ. וַיְהִי בֹּקֶר, מִסְּטְרָא דְּאוֹר. כֵּיוָן דַּעֲבָדוּ עוֹבָדִין,
מִיָּד אִשְׁתַּכְלָלוּ לְחַד, דִּכְתִיב יוֹם אֶחָד. הָא רָזָא דְּאָת ו"ו,
דְּאִתְכְּלִילָן בֵּיהּ לְמֶהֱוֵי חָד.
וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב וַיְהִי, וְלֹא כְתִיב וְהָיָה. וַיְהִי, כַּד
אִתְחַזְיָין בְּרָזָא דְּאָלֵף, וַעֲבָדוּ עוֹבָדִין, וְאַסְתִּימוּ וְלָא
אִתְחַזוּן, כְּדֵין כְּתִיב וַיְהִי: הֲוָה, וְהַשְׁתָּא לָא אִיהוּ הֲכִי, דְּהָא
אִתְכְּלִיל בְּרָזָא דְו"ו, וְהַשְׁתָּא כֻּלָּא יוֹם אֶחָד (תהלים קו) מִי
יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת ה' יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ.
(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. דָּא
סִטְרָא תַּתָּאָה, סִטְרָא חַד דִּבְרָזָא דְּאָלֵף, דְּאִיהִי
סִטְרָא דְּאִקְרֵי חשֶׁךְ, וְדָא אִיהוּ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. דְּהָא מֵהַהוּא
סִטְרָא מִתְפָּרְשָׁן מַיִין, וְנָבְעֵי בִּנְגִידוּ דְּטִמִּירוּ, מִסִּטְרָא אָחֳרָא
דִּלְעֵילָּא, דְּאִיהוּ יָמִינָא.
אוֹר דְּאִתְגְּנִיז, בְּאָן אַתַּר אִתְגְּנִיז, בְּרָזָא דְּאָת ו"ו. וְכַד אִיהִי
אִתְגְּנִיז, כּוּלָּא אִיתְגְּנִיזִין, סִטְרָא אָחֳרָא גָּנִיז עִמֵּיהּ. וְעַל
דָּא מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. וְדָא הוּא סִטְרָא
דְּאִשְׁתָּאַר חַד, בְּלָא חַבְרֵיהּ כַּד אִתְגְּנִיז בְּקַדְמִיתָא. וּמֵהַהוּא
סִטְרָא כַּד אִתְפַּלְגוּ מַיָּא, וְאִתְכְּנִישׁוּ בְּגַוֵּיהּ, כְּדֵין אִיתְחֲזֵי
יַבֶּשְׁתָּא מֵהַהוּא סִטְרָא. וְרָזָא דָּא הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת
מֶלֶךְ רָב. דְּהָא מֵהַהוּא סִטְרָא אִיתְחֲזֵי וְאִתְגַּלְיָא. לְבָתַר

דְּאִיתְגְּנִיזוּ אִלֵּין תְּרֵין סִטְרִין, אִתְהַדַּר כֹּלָּא לְמֶהֱוֵי ו"ו.
וְאַסְתִּים כֹּלָּא בְּגַוֵּיהּ, וַהֲוָה חָד.

**) (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא אִתְחַבְּרוּתָא דְּמַיִן עִילָּאִין בְּתַתָּאִין לְמֶעְבַּד פֵּירִין. מַיִן עִילָּאִין פָּרִין וְרָבְיָין, וְעַבְדִּין אִיבִּין. וְתַתָּאִין קָרָאן לוֹן לְעִילָּאִין, כְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא, בְּגִין דְּמַיִן עִלָּאִין דְּכוּרִין, וְתַתָּאִין נוּקְבִין.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, כָּל דָּא הוּא לְעֵילָּא, וְהוּא לְתַתָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכֵי אֱלֹהִים דְּקָאָמַר, מַאן אֱלֹהִים. אָמַר לֵיהּ אֱלֹהִים סְתָם, אֱלֹהִים חַיִּים לְעֵילָּא. וְאִי תֵּימָא לְתַתָּא, אֶלָּא לְתַתָּא אִיהוּ תּוֹלְדוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, וְאַמְרִינָן בְּה"א בְּרָאָם. וְהַהוּא דְּלְעֵילָּא, אֲבָהָן דְּכוֹלָּא הוּא. אִיהִי עָבִיד עֲבִידְתָּא, וְעַל דָּא אַרְעָא עֲבִידַת תּוֹלְדוֹת, דְּהָא הִיא מִתְעַבְּרָא כְּנוּקְבָא מִן דְּכוּרָא.

ר' אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל חֵילִין הֲווֹ בְּאַרְעָא, וְלָא אֲפִיקַת חֵילָהָא וְאִינּוּן תּוֹלְדוֹת, עַד יוֹם הַשִּׁשִּׁי, דִּכְתִיב (שם א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ וְגוֹ'. וְאִי תֵּימָא הָא כְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא. אֶלָּא אֲפִיקַת תִּיקּוּן חֵילָהָא לְאִתְיַשְּׁבָא כְּדְקָא יָאוֹת. וְכֹלָּא הֲוָה גָּנִיז בָּהּ עַד דְּאִצְטְרִיךְ. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב תֹּהוּ וָבֹהוּ צַדְיָא וְרֵיקַנְיָא כְּתַרְגּוּמוֹ, וּלְבָתַר אִתְתַּקָּנַת וְאִתְיַשְּׁבַת וְקַבִּילַת זַרְעָא וּדְשָׁאִין וְעִשְׂבִין וְאִילָנִין כְּדְקָא יָאוֹת. וַאֲפִיקַת לוֹן

לְבָתַר הָכֵי. וּמְאוֹרוֹת נָמֵי לֹא שְׁמְשׁוּ נְהוֹרָא דִּילְהוֹן עַד דְּאִצְטְרִיךְ.

(שם) יְהִי מְאוֹרוֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, מְאֹרֹת כְּתִיב חָסֵר, לְאַכְלָא חִיוְיָא בִּישָׁא דְּאַטִּיל זוּהֲמָא וְעָבִיד פֵּירוּדָא, דְּלָא מְשַׁמֵּשׁ שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא. מְאֹרֹת: לְוָוטִין. וְעַל דָּא גָּרִים דְּאִתְלַטְיָא אַרְעָא, דִּכְתִיב אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ. (דף ג ע"ב) וּבְגִין כָּךְ מְאֹרֹת כְּתִיב.

יְהִי מְאֹרֹת, דָּא סִיהֲרָא. בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא שִׁמְשָׁא. וְתַרְוַויְהוּ בִּכְלָלָא חָדָא לְאִזְדַּוּוגָא, לְאַנָהָרָא עָלְמִין לְעֵילָא וְתַתָּא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב עַל הָאָרֶץ, וְלֹא כְּתִיב בָּאָרֶץ, דְּמַשְׁמַע לְעֵילָא וְתַתָּא. חוּשְׁבַּן דִּכוּלָּא בְּסִיהֲרָא הוּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר גִּימַטְרִיָאוֹת וְחוּשְׁבַּן תְּקוּפוֹת וְעִיבּוּרִין, כֻּלָּא הוּא בְּרָזָא דְּסִיהֲרָא, דְּהָא לְעֵילָא לָאו אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ ר' אֶלְעָזָר, וְלָא, כַּמָּה חוּשְׁבְּנִין קָא עַבְדֵי חַבְרַיָּיא. אָמַר לֵיהּ, לָאו הָכֵי, אֶלָּא חוּשְׁבָּנָא קַיְימָא בְּסִיהֲרָא, וּמִתַּמָּן יֵיעוֹל בַּר נָשׁ לְמִנְדַּע לְעֵילָא. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (שם) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים. אָמַר לֵיהּ לְאֹתֹת כְּתִיב חָסֵר. אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב וְהָיוּ. אָמַר לֵיהּ הַוְויָין, דְּכָלְהוּ דִּיהוֹן בָּהּ, כְּאִסְקוּפָּה דָּא דְּאִתְמַלְיָיא מִכּוּלָּא, אֲבָל חוּשְׁבָּנָא דְּכוּלָּא, בְּסִיהֲרָא הוּא.

תָּא חֲזֵי, נְקוּדָה חָדָא שֵׁירוּתָא מִתַּמָּן לְמִימְנֵי, דְּהָא מַה דִּלְגוֹ מֵהַהוּא נְקוּדָה, לָא אִתְיְידַע, וְלָא אִתְיְיהִיב לְמִימְנֵי.

וְאִית נְקוּדָה לְעֵילָא, סָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָיא כְּלָל, וְלָא אִתְיְדָע, וּמִתַּמָּן שֵׁירוּתָא לְמִימְנֵי, כָּל סָתִים וַעֲמִיקָא. הָכֵי נָמֵי אִית נְקוּדָה לְתַתָּא דְּאִתְגַּלְיָיא, וּמִתַּמָּן הוּא שֵׁירוּתָא לְכָל חוּשְׁבְּנָא וּלְכָל מִנְיָן.

וְעַל דָּא הָכָא הוּא אֲתַר, לְכָל תְּקוּפוֹת וְגִימַטְרִיָּאוֹת עִיבּוּרִין זְמַנִּין חַגֵּי וְשַׁבַּתֵּי. וְיִשְׂרָאֵל דְּדָבְקוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבְדִין חוּשְׁבְּנָא לְסִיהֲרָא, וְאִינּוּן דָּבְקִין בָּהּ, וְסָלְקִין לָהּ לְעֵילָא, דִּכְתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. (?"חילופי גירסאות") מַתְנִיתִין. עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה. א. תְּנַן אַרְבַּע תַּקִּיפִין רוּחֵי עָלְמָא, תְּרֵין סִטְרִין מַמָּשִׁין, מַטְלָנוֹי עָבִיד בְּגַוָּון. אַתְקִין חַד בְּלִי כְלוּם. וְנָפֵיק מִצָּפוֹן, חַד סֵפֶר וְשַׁוֵּי עֲלוֹי תְּלַת אַתְוָון רְשִׁימָן. אַתְקִין תְּחוֹתוֹי תְּלַת אָחָרְנִין, רָשִׁים חַד עַל תְּרֵין, וְשַׁוֵּי עֲלוֹי אָת ת'. ב. אַפֵּיק מִצָּפוֹן סֵפֶר תִּנְיָין, בְּאַתְוָון אַרְבַּע, רְשִׁימִין תְּרֵין עַל חַד, וְשַׁוֵּי עֲלוֹי אָת ה'.

ג. אַשְׁטַח עַל קוּנְדָּא בְּסֵפֶר תְּלִיתָאי, סִטְרָא חַד בְּאַתְוָותָא, חַד רְשִׁימָא בְּכִתְרָא דְמַלְכוּתָא, תָּלֵי לָהּ מֵעֵילָא לְעֵילָא, וּמִינָהּ סִטְרָא חַד רָשִׁים אוֹמָנָא, וְשַׁוֵּי בָּהּ הַהוּא אָת. בְּהַהוּא אָת אוֹמָנוּתָא אִשְׁתַּכְלֵל, וְאִשְׁתַּכְלֵל סְטַר צָפוֹן וְאִתְבְּרֵי מִינָהּ, תְּחוֹתוֹהִי אִשְׁתַּכְלָלוּ תְּלַת סִטְרוֹי מִתְּלַת זִיוִיתֵיהּ, וְשַׁוֵּי עֲלוֹי אָת וא"ו.

ד', אַפֵּיק לְעֵילָא קַרְדְּנוּתָא דְּסִיהֲרָא, לָהּ אַרְבַּע רֵישִׁין,

בְּסֵפֶר רְבִיעָאָה אַטְבַּע לֵיהּ, בִּכְסִיפָא דְּתִהוֹמָא רַבָּא, הוּא תְּהוֹמָא רַבָּא דְּדִינָא אִתְיְהֵיב, אֲתַר בֵּי דִינָא מוֹתָבָא. הַהוּא דְּכְתִיב (תהלים לו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. אַשְׁרֵי עֲלוֹי תְּרֵין אַתְוָון רְשִׁימָן בְּעִזְקָתָא דְּמַלְכָּא, הֵיא עִזְקָא, בָּהּ נָטְלִין, בָּהּ שַׁרְיָין. שַׁוֵי חַד עַל ד', וְאוֹתֵיב עֲלוֹי אָת אָלֶף.

ה, אַשְׁטַח עַל זְיוֹתָא דְּסֵפֶר חֲמִישָׁאָה פָּרוֹכְתָּא דִּפְרָסָא, לְאַפְרָשָׁא מִתַּתָּאִין לְעִילָּאִין, בָּהּ אִתְיְהֵיב רְשׁוּתָא לְמַאן דְּרָשִׁים. מֵעִילּוֹי מִינָהּ נָטְלִין בָּהּ תְּרֵין תַּקִּיפִין, אֶלֶף עָלְמִין בֵּיהּ, יְרוּתָא דְּאַחְסָנָא סְמִיךְ עֲלוֹי, בֵּיהּ חָמֵשׁ אַתְוָון רְשִׁימִין בִּתְרֵין, תְּלַת עַל תְּרֵין. אַתְקִין גַּבּוֹי תְּרֵין אָחֳרָנִין, רְשִׁימוּ בְּרָזָא דְּחָמֵשׁ, חָמֵשׁ גּוֹ חָמֵשׁ, שַׁוֵי עֲלוֹי אָת יו"ד.

ו, אַפִּיק בְּזִיקִין דְּנוּר, עַל סֵפֶר שְׁתִיתָאָה, תְּרֵין סִטְרִין. סְטַר חַד, מַרְחִישׁ גְּבוּרָן. סְטַר חַד, רוּחַ חָכְמָה דִּבְהִיק. וְהַהוּא זִיוָא אִשְׁתַּטַּח לְתַלַת אַנְפּוֹי. וְזִיוָא דְּסִטְרוֹי, קַיָּים לְתַלַת לְתַתָּא. אַרְבַּע בְּאַרְבַּע רְשִׁימִין. חַד לָקֳבֵל חַד שַׁלִּיט. חַד רָכִיב. תְּרֵי אַתְוָון רְשִׁימִין בְּחַד. וְשַׁוֵי עֲלוֹי אָת ו'.

ז, אַשְׁטַח עַל זְיוֹתֵיהּ דְּסֵפֶר שְׁבִיעָאָה, תּוֹקְפָא דִּבְלִי כְלוּם. הוּרְמָנֵי דִּבְרֵירֵי, וְעִילְעוֹלָא דְּקוּאַנְרִיתָא, קוּזְמִיטִין בְּשְׁבִיעָאָה, בְּלִימִין עַל שְׁבִיעָתָא. אִתְנַהֲגָן וְלָא נָטְלָן. נָטְלָן וְלָא אָזְלָן. אָזְלָן וְלָא הַוְיָין. הַוְיָין וְלָא אִתְבָּרְיָין. אִתְבָּרְיָין וְלָא אִתְמַשְׁיָין. עִילָּאִין וְתַתָּאִין, נָחֲתִין סָלְקִין, תְּלַת רְכִיבִין, אַרְבַּע רְשִׁימִין, חַד אִתְחַזְרוּ, חַד הוּא, דְּחֵילָא דְּחַד שְׁבִיל

דִּשְׁאֲרֵי עֲלַוֵי, שַׁוֵי עֲלַוֵי אָת ד'.

ח, אַפֵּיק עַל עִילָּתָא דְּסִפְּר תְּמִינָאָה, רָשִׁים בְּכֹכְבָא חַד. וְהַיְינוּ בְּרִשְׁימָא חַד. הוּא עַל אַרְבַּע, אַרְבַּע עֲלַוֵי. שַׁלִּיט חַד בְּחַד. דָּא קָאִים, דָּא יָתֵיב. דָּא נָסִיב, דָּא שָׁבִיק. דָּא סָלֵיק, דָּא נָחַת. מֵחַד תַּלְיָין, מֵחַד אִתְבָּרְיָין. קַדִּישָׁא הוּא. עִילָּאָה הוּא. הוּא חֲוֵי, הוּא חַד. רָשִׁים בְּגַוֵיהּ אָת ה'.

ט, אַשְׁטַח עַל זִיוָתָא עִילָּאָה סִפְּר תְּשִׁיעָאָה דָּא, וְלָא אִתְחֲזֵי. טְמִירָא בְּמָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָן עָלְמִין דְּאָזְלִין בְּגַוֵיהּ. שְׁקוּלָא בְּצַלְמָא דְּמָארֵי רְשִׁימָא. בְּחָמֵשׁ רְכִיבָא עַל חָמֵשׁ. מַלְכָּא דְּאִינוּן עָלְמִין פָּלְחִין לֵיהּ, נָחֲתָא בִּימָמָא דְּנָהֵיר. סָלְקָא בְּלֵילְיָא דְּאִתְחַשָּׁךְ. רָשִׁים עֲלָהּ תְּלַת אַתְוָון. שַׁוֵי עֲלָהּ אָת י'.

י', אַפֵּיק מֵרָזִין תְּמַנְיסַר אַלְפִין, סִפְּר עַשְׂרָה, בְּאָתִין עַשְׂרָה, בִּשְׁמָא דְּאִתְגְּלַף בְּי', שַׁלִּיטָא בַּעֲשָׂרָה. כַּד מָטָא לְאִזְדַּעְזָעָא בִּתְמַנְיסַר עָלְמִין, אַרְבָּע אָתָאן אָזְלִין עֲלָהּ, עַשְׂרָה בַּעֲשָׂרָה רָכִיב עֲלָהּ, עִזְקָאן דְּעִזְקָאן אִתְאַחָדָן מִנֵּיהּ. הוּא וְאִתְתֵּיהּ חַד הוּא.

אִתְפַּלְגוּ עֶשֶׂר סְפִירָן אִלֵּין, מֵעֶשֶׂר אָתְוָותִין עִילָּאִין דְּשִׁמֵיהּ קַדִּישָׁא. וּלְקָבִיל דְּנָא, בַּעֲשָׂרָה אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וְאַפֵּיק חֵילֵיהוֹן בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן. שְׁמֵיהּ סָתִים, פָּרִישׁ לָא הֲוָה. עֶשֶׂר עַל חָמֵשׁ, חָמֵשׁ עַל עֶשֶׂר. שִׁיתָּא עַל חָמֵשׁ, חָמֵשׁ עַל שִׁיתָּא. בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין אָמֵן

וְאָמֵן.

סִתְרֵי אוֹתִיּוֹת

*) (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם, דָּא וְ"וֹ, דְּאִיהִי אָת דְּאִיקְרֵי שָׁמַיִם. רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם, דְּאִתְפַּשַּׁט מִנֵּיהּ פְּשִׁיטוּ חַד, לְאַנְהָרָא לְאַרְעָא, וּלְאַשְׁקָאָה לְהַהוּא יַבֶּשְׁתָּא, וְהַאי אִיהוּ רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם. מַאן אִיהוּ רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם. דָּא הוּא פְּשִׁיטוּ דְּאִתְפַּשַּׁט מֵאָת וְ"וֹ, כְּנַוּונָא דָּא ג, דָּא אִיהוּ פְּשִׁיטוּ דְּאִתְפַּשַּׁט מֵאָת וְ"וֹ, לְאַנְהָרָא וּלְאַשְׁקָאָה לְאַרְעָא, כְּמָא דְּאוּקְמָה.

אָת וְ"וֹ, דְּיוּקְנָא דָּא, אִשְׁתְּלִיל מִכֹּלָּא, דְּלָא אִיתְחֲזוֹן בֵּיהּ כְּלָל מִכָּל אִינּוּן סִטְרִין אָחֳרָנִין, בַּר חַד פְּשִׁיטוּ דְּגוּפָא בִּלְחוֹדוֹי, בְּלָא דְּרוֹעִין וְסַמְכִין, וְקָיְימָא הָכֵי בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּגִין לְמֶהֱוֵי זַמִּין לְגַבֵּי נוּקְבָא לְתַתָּא.

וְאַף עַל גַּב דְּאִלֵּין סִטְרִין אָחֳרָנִין, אִתְרְשִׁימוּ לְגַבֵּיהּ, הָכָא רָזָא דְּרָזִין לְאִינּוּן דְּיָדְעֵי רָזֵי דִּמְהֵימְנוּתָא, לְמִנְדַּע בְּאָן זִמְנָא אִיהוּ אָלֶ"ף, וּבְאָן זִמְנָא אִיהוּ וָ"וֹ.

בְּזִמְנָא דְּקָיְימָא לְאַחֲזָאָה רָזֵי מְהֵימְנוּתָא, וּלְאַלָּפָא יְחוּדָא בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא לְכָל עָלְמָא, כְּדֵין קָיְימָא בְּרָזָא. דְּא', אָלֶ"ף לְעַיְנָא, דְּדָא רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא, לְמֵילַף מְהֵימְנוּתָא דְּיִחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא קָיְימָא רֵישׁ לְכָל אַתְוָון, דְּהָא לָא אָתָא בַּר נָשׁ לְעָלְמָא, אֶלָּא לְמֵילַף וּלְמִנְדַּע לְמָארֵיהּ. וְקָיְימָא בְּדְיוּקְנָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא וַאֲמַר

לֵיהּ אוֹלִיף חָכְמְתָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּמָארֵךְ, וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם.

וְעַל דָּא אִתְרְשִׁים גַּבֵּיהּ, בִּדְיוֹקְנִין דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִתְחֲזֵי לְמִשְׁאַל וּלְמִנְדַּע, דִּכְתִיב, (דברים ד) כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים. וְדָא הִיא שְׁאֵלְתָּא קַמַּיְיתָא, לְאִשְׁתְּמוֹדַע בַּר נָשׁ לְמָארֵיהּ, דְּדָא אִיהוּ רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא. וּכְדֵין אִיהוּ רָזָא דְּאָלֶ"ף, רֵאשִׁיתָא דְּקַיְימָא לְכָל אַתְוָון.

וּבְזִמְנָא דְּקַיְימָא לְאִזְדַּוּוגָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, קַיְימָא בְּרָזָא דְּוי"ו, וְאִשְׁתְּלִיל מִכֹּלָּא, וְלָא אִתְחֲזוּ בַּר גּוּפָא בִּלְחוֹדוֹי. וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר בְּנוּקְבָא. דְּרוֹעָא חַד, תְּחוֹת רֵישָׁא, וְחַד, דִּמְחַבְּקָא לָהּ.

וְעַל דָּא לָא אִיתְחֲזוֹן בְּאָת וי"ו יְרֵכִין, וְהַהוּא דְּרְקִיעָא, כֹּלָּא אִסְתִּים בְּגַוֵּיהּ, בִּסְתִימוּ בְּרָזָא דְּרָזִין, וְאִיתְחֲזוּ וי"ו בִּלְחוֹדוֹי, כְּמַאן דְּאִישְׁתְּלִילוּ מִכֹּלָּא. וּכְדֵין אִיהוּ זַמִּין וְאִתְקַשַּׁר לְגַבָּהּ דְּנוּקְבָא. וְעַל דָּא זַמִּין אָת וי"ו, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאִתְחַזָּאָה כֹּלָּא. וְקַיְימָא ה"א בַּתְרָאָה שְׁלִימָא וּמַלְיָא כְּמָא דְּאִתְחֲזֵי. זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּעָאל וּנְפַק, וְיָדַע אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְמָארֵיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא הָדֵין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

דְּיוֹקְנָא דְּאָת יו"ד, נְקוּדָא קַדְמָאָה דְּסָלְקָא בְּמַחֲשָׁבָה, וְאִסְתִּים וְלָא יְדִיעַ, הַאי נְקוּדָא קַיְימָא בְּסִתִימוּ דְּמַחְשָׁבָה, בְּגִין דְּלָא אִתְפַּשַּׁט כְּלָל, וְלָא יְדִיעַ לְאָן אוֹרְחָא

הוּא, וּלְאָן אָזִיל, וּמֵאָן אִיהוּ, וּמֵאָן נָפְקָא. וְעַל דָּא כָּלְהוּ קָיְימִין בַּר בְּהַהוּא נְקוּדָה, דְּקָיְימָא בִּרְעוּ דְּמַחְשָׁבָה, דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל.

וְאִיהִי נְקוּדָה דְּקָיְימָא בְּאָת ה"א עִילָּאָה, דְּקָיְימָא עַל כָּל אִינּוּן תֵּשַׁע סְמְכִין דְּקָאֲמָרָן, וְאִינּוּן חָמֵשׁ כִּדְקָאֲמָרָן, וְאִינּוּן פְּלִיאוֹת. וְעַל דָּא אִיקְרֵי רָזָא דָּא פֶּלֶא. וְאוֹת אָלֶף סָלְקָא הָכָא. וְהָכָא כֻּלָּא אוֹת פְּלָאוֹת. וְהָא אוֹקִימְנָא.

וְכָל אִלֵּין סָמְכִין, וְכָל אִלֵּין רְתִיכִין דְּקָאֲמָרָן, כַּד סָלְקָא ה"א בַּתְרָאָה, לְאִתְקַשְּׁרָא בְּאָת וָא"ו, אִינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ פְּרִישָׁן עַל נוּקְבָא כִּדְקָאֲמָרָן, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ כְּלִילָן בְּאִינּוּן רְתִיכִין עִילָּאִין, כָּלְהוּ חָפְיָין בְּסַחֲרָנָא דְנוּקְבָא.

רָזָא דָּא, כַּד נוּקְבָא לָא אִתְקַשְּׁרַת בִּדְכוּרָא, חַפְיָא לָהּ חַד קְלִיפָּה תַּקִּיפָּא דְּסָתִים נְהוֹרָהּ. וְכַד אִתְקַשְּׁרַת בִּדְכוּרָא, חַפְיָין לָהּ כָּל הַנֵּי רְתִיכִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין, אִינּוּן קְלִיפָּה קַדִּישָׁא דְּחָפְיָין לָהּ, וְאִתְלַבְּשַׁת בְּהוּ, וְהִיא אִתְקַשְּׁרַת בְּאָת ו"ו.

לְעֵילָּא נָטְלָא בְּהֵ"א, דִּנְקוּדָה עִילָּאָה סָתִים בְּגַוָּוהּ. וְכַד אִיהִי נָטְלָא לוֹן, וְכָלְהוּ בָּהּ, כְּדֵין אִיתְעֲבִידוּ כָּלְהוּ, כְּגַוְונָא דָּא. כ וְאַסְתִּים נְקוּדָה עִילָּאָה דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ ו"ו דְּאָזְלָא בְּעִיגּוּלָא, לְמֶעְבַּד גּוּפָא לְאַסְתִּמָא לְהַאי נְקוּדָה. כְּגַוְונָא דְּהֵ"א אָחֳרָא, עָבִיד גּוּפָא בְּאִינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ, וְאִיהִי נְקוּדָא דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וּכְדֵין אִיקְרֵי

ה"א. הָכִי נָמֵי הַאי אָת רָזָא דְּו"ו, אינון גּוּפָא, וְקַיְימָא בְּרָזָא דָּא, וְהַאי נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא חַד. וְהַאי נְקוּדָה עִילָּאָה, אִיקְרֵי חָכְמָה עִילָּאָה. וְהַאי נְקוּדָה תַּתָּאָה, אִיקְרֵי חָכְמָה תַּתָּאָה, חָכְמָה זְעֵירָא. וְהַאי ה"א, וְהַאי ה"א, בַּר דְּהַאי נְקוּדָה אִתְרְשִׁים בְּקַדְמִיתָא בִּנְקוּדָאָה.

י' נְקוּדָה חַד עִילָּאָה, דְּקַיְימָא עַל תִּשְׁעָה סָמְכִין, כְּמָא דְּאוּקִימְנָא. אִלֵּין לָא אִיקְרוּן בִּשְׁמָהָן, בַּר בְּאִינוּן רְתִיכִין דִּילְהוֹן. אֲבָל הַנֵּי תִּשְׁעָה, נָפְקֵי מִגּוֹ בּוּצִינָא, וְאִתְרְשִׁימוּ תְּחוֹתוֹי דְּיו"ד.

וְאִינוּן ט' נְקוּדִין, דְּאִתְפַּשְׁטָן בְּכָל אַתְוָון. בְּגִין דְּכָל אַתְוָון נָפְקִין מִן יו"ד, בְּאִינוּן שְׁבִילִין דִּילָהּ. וּכְמָא דְּאַתְוָון נָפְקִין מִן יו"ד, הָכִי נִיקוּדִין. וְכָלְהוֹ הַנֵּי נְקוּדִין תֵּשַׁע, נָפְקִין מֵאִינוּן תֵּשַׁע.

וְאַף עַל גַּב דַּאֲמָרָן, דְּהַנֵּי תֵּשַׁע אִינוּן תְּחוֹתֵיהּ דְּיו"ד, עֲלֵיהּ דְּיו"ד אִינוּן. אֲבָל אִינוּן סָמְכִין לָהּ, וְאִינוּן רְתִיכִין לְט' אָחֳרָנִין, דְּאִינוּן רָזָא דְּאֵין סוֹף, וְכָלְהוֹ קַיְימִין לְיו"ד. וְכָל הַנֵּי דִּלְתַתָּא, אִסְתִּימוּ, וְאַהַדְּרוּ לְהַאי נְקוּדָה. עַל דָּא כָּל יוֹמִין. תָּא חֲזֵי, כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְּרָא מֵחוֹבֵיהוֹן, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן. דְּהָא שִׁבְעָה זַכָּאִין דַּהֲווֹ בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְתַּקָּפוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִבָּא שְׁלִים, וְאִינוּן שִׁבְעָה סַמְכִין דְּעָלְמָא מַמָּשׁ. בְּיוֹמֵיהוֹן, אִתְגַּבַּר בְּעָלְמָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא. וְיִשְׂרָאֵל עַל עוֹבְדֵי

כּוֹכָבִים.

וְכֵיוָן דְּאִשְׁתַּלִּימוּ אִינוּן, קָמוּ מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא שִׁבְעָה בָּתֵּי דִינִין מַמָּשׁ, דְּכָלְהוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, כְּמָה דְּאִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, דְּלָא חָרְבָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד דְּפָלְחוּ שֶׁבַע בָּתֵּי דִינִין עֲבוֹדָה זָרָה, וּדְאָתוּ מִנְּהוֹן. וְאִלֵּין אִינוּן: יָרָבְעָם בֶּן נְבָט. וּבַעֲשָׁא בֶּן אֲחִיָּה. וְאַחְאָב בֶּן עָמְרִי. וְיֵהוּא בֶּן נִמְשִׁי. וּפֶקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ. וּמְנַחֵם בֶּן גַּדִּי. וְהוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ירמיה טו) אוּמְלָלָה יוֹלֶדֶת הַשִּׁבְעָה. דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּילִידַת לוֹן.

תָּא חֲזֵי, כַּד בְּרָא לָא עָבִיד רְעוּתָא דַּאֲבוּי, עַל אִימֵּיהּ רַמְיָא לְאַלְקָאָה לֵיהּ, וּלְדַבְּרָא לֵיהּ בְּאוֹרַח מֵישָׁר, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי לא) דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ. מַאי אִמּוֹ. וַדַּאי בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה. וְלָא אֲבוּי. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהִי אִתְפַּקְּדָא עַל בֵּיתָא, וְכָל גְּנִיזִין, וְכָל מָאנֵי קְרָבָא בִּידָהּ אִתְמְסָרִית, וְאִיהִי בָּעְיָא לְדַבְּרָא בְּנָהָא בְּאוֹרַח מֵישָׁר, דְּיַעַבְדוּן רְעוּתָא דְמַלְכָּא. וְעַל דְּאִיהִי לָא דַּבְּרַת לְהַנֵּי שֶׁבַע בְּאוֹרַח מֵישָׁר, וְלָא אַלְקַת לְהוֹן, אִסְתַּחָרוּ לְסִטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְשָׁלְטָא שִׂמְאלָא עַל יָמִינָא, וְאָזְלַת עִמְּהוֹן בְּגָלוּתָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ירמיה טו) אוּמְלָלָה יוֹלֶדֶת הַשִּׁבְעָה.

תָּא חֲזֵי, קַדְמָאָה דְּהַוָה בְּהוּ דְּאִיהוּ יָרָבְעָם, אַתְעַר בְּעָלְמָא סִטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְעָבִיד תְּרִין עֲגָלִין דְּהָא עֻגְלָא

מִסְטְרָא דְשׁוּר אִיהוּ, דְּאִיהוּ בִּשְׁמָאלָא. וּמַה דַּהֲווֹ תְּרֵי. רָזָא דִתְרֵי חֵילִין דִּשְׁמָאלָא אָתֵי מִינֵּיהּ. כְּדֵין שְׁרִיאַת סִיהֲרָא לְאִתְפָּגְמָא, עַד דְּאִשְׁתַּלִּימוּ אִינּוּן ז׳ מִסְטְרָא דִשְׁמָאלָא. כֵּיוָן דְּאָתֵי הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה, כְּדֵין אִתְפְּגִימַת סִיהֲרָא, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל, וּשְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁבְעָה סְלִיקַת, וּבְשִׁבְעָה נָחֲתַת, בְּשִׁבְעָה אִשְׁתְּלִימַת, וּבְשִׁבְעָה אִתְפְּגִימַת. בְּשִׁבְעָה אִשְׁתְּלִימַת, כִּדְאוֹקִימְנָא בְּרָזָא דִמְהֵימְנוּתָא, וְזַכָּאִין דַּאֲחִידָן בָּהּ, אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב יוֹסֵף מֹשֶׁה אַהֲרֹן דָּוִד. בְּשִׁבְעָה אִתְפְּגִימַת הַנֵּי שִׁבְעָה בָּתֵּי דִינִין וְאִתְתָּרְכַת מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא.

דְּהָא תְּרֵיסַר בְּנִין רַשִּׁיעִין הֲווֹ לְהוֹ, לְאִינּוּן ז׳ בָּתֵּי דִינִין. וּכְדֵין אִינּוּן י״ב סָמְכִין דִּלְעֵילָּא אִתַּבָּרוּ, אִינּוּן י״ב שִׁבָּטִין דְּסַחֲרֵנִי שְׁכִינְתָּא, וְיִשְׂרָאֵל אָזְלוּ בִּגָלוּתָא. אֶלָּא יְהוּדָה דְּאוֹרִיכוּ לֵיהּ, עַד עַשָּׂרָה.

תָּא חֲזֵי, עַד דַּהֲווֹ בִּירוּשָׁלַם לְתַתָּא, עַשָּׂרָה מַלְכִין רַשִּׁיעִין, לָא אִתְחָרְבַת, וְלָא אִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינָּהּ, וּמִירוּשָׁלַיִם דִּלְעֵילָּא, דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה, וּשְׁבִיעָאָה אִתְקְרִיאַת. וְאִינּוּן עַשָּׂרָה מַלְכִין דִּלְתַתָּא: רְחַבְעָם. אֲבִיָּה. יְהוֹרָם. אֲחַזְיָהוּ. אָחָז. מְנַשֶּׁה. אָמוֹן. יְהוֹאָחָז. יְהוֹיָקִים. יְהוֹיָכִין. וְכַד הֲוָה עֲשִׂירָאָה דִּבְהוֹ בִּישׁ וְלָא אִתְדַּבַּק בְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין יָהֵיב אַתְרָא לְסִטְרָא דִשְׁמָאלָא, לְשַׁלְטָאָה

עֲלֵיהּ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם. וּכְדֵין שְׁכִינְתָּא אִיסְתַּלְקַת, וְיִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ בִּירוּשָׁלַיִם גָּלוּ. עַל דָּא כְּתִיב (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה יוֹם, דָּא הוּא חֶסֶד עִילָּאָה, דְּאִיקְרֵי יוֹם. כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב, דָּא רָזָא דְּשִׁמָּאלָא, דְּשָׂרֵי לְשַׁלְטָאָה, דְּהָא מֵהָכָא אָתֵי חֵילָא לְסִטְרָא דְּשִׁמָּאלָא.

תָּא חֲזֵי, שְׁלֹמֹה בְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ, בֵּין סִטְרָא דְּיָמִינָא לְסִטְרָא דְּשִׁמָּאלָא, וְחָכְמְתָא דִּילֵיהּ אִסְתַּלְקַת בְּרָזָא דְּיָמִינָא, בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. דְּהָא אִימֵּיהּ אוֹלִיפַת לֵיהּ, וּבְיוֹמוֹי קַיְימָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא. בְּגִין דָּא כְּתִיב, (מלכים א ה) וַיֶּחְכַּם מִכָּל הָאָדָם דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּבְסוֹף יוֹמוֹי, שַׁרְיָא סִיהֲרָא לְאִתְפָּגְמָא, וּכְדֵין כְּתִיב, (שם יא) וַיַּעַשׁ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי ה', וְלֹא מִלֵּא אַחֲרֵי ה' כְּדָוִד אָבִיו. לֹא מִלֵּא דַּיְיקָא, לָא אַשְׁלִים מַה דְּאִיהוּ חֲוֵי לֵיהּ לְאַשְׁלָמָא כֻּלָּא בָּתַר דָּוִד, דְּאִיהוּ מֵאינוּן שִׁבְעָה סַמְכִין, וְלָא מַלְיָיא סִיהֲרָא, אֶלָּא דְּאִיתְפְּגִים.

בְּגִין כָּךְ, לָא מָנִינָן לֵיהּ, לָא עִם אִינוּן שִׁבְעָה זַכָּאִין סָמְכִין דְּעָלְמָא, וְלָא עִם אִינוּן דְּמָרְדוּ בְּמָארֵיהוֹן, אֶלָּא אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא שְׁלִים, וּמִסִּטְרָא דְּשִׁמָּאלָא פָּגִים.

בְּגִין כַּךְ כְּתִיב (מלכים א יא) קָרוֹעַ אֶקְרַע אֶת הַמַּמְלָכָה, דָּא רָזָא, דְּמַלְכָּא בָּזַע פּוּרְפִּירָא דִילֵיהּ, דְּהָא מַמְלָכָה עֲלֵיהּ דִּשְׁלֹמֹה הִיא, וְאִמֵּיהּ אִיקְרֵי, וְדָא בַּת שֶׁבַע. וּנְתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ.

בְּגִין כָּךְ כְּתִיב, (משלי ל) תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ וְשִׂפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. תָּא חֲזֵי, הַאי עֶבֶד לָא אִתְיְהִיב לֵיהּ מַלְכוּת, אֶלָּא מֵהָכָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וּנְתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ, וּכְדֵין שִׁרְיָא שִׂפְחָה לְשַׁלְטָאָה.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב קָרוֹעַ, וּלְבָתַר אֶקְרַע. קָרוֹעַ זְעֵיר, דְּאִיתְקְרַע מִמֵּילָא, בְּגִין דְּהַהוּא שַׁעֲתָא שַׁרְיָא סִיהֲרָא לְאִתְפָּגְמָא. וּלְבָתַר אֶקְרַע, דְּאִתְכַּסְיָא בְּגָלוּתָא. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲתָבָא שְׁכִינְתָּא לְאַתְרָאָה, וּלְיִשְׂרָאֵל לְאַתְרַייהוּ, וּלְאִתְפָּרְעָא מֵאִינּוּן דְּסִטְרָא דְשִׂמְאלָא דְּעָאקוּ לוֹן. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט. וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים: צַדִּיק, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּהַר צִיּוֹן: רָזָא דְיָמִינָא. לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו: רָזָא דְשִׂמְאלָא.

*) תָּא חֲזֵי, הַאי הַר, (?"חילופי גרסאות") לִישָׁנָא דְּתַקִּיפוּ הוּא. אִינּוּן הָרִים לְעֵילָּא, וְאִלֵּין צַדִּיקִים דַּאֲחִידָן בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְאִקְרוּן הַר צִיּוֹן. אִינּוּן הָרִים דְּסַחֲרָנֵי יְרוּשָׁלַם, בְּגִין דְּאִינּוּן מְצוּיָנִין וְאָמְרִין הַאי בְּהַאי, בְּסִטְרָא דְיִחוּדָא, לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו, דְּקַטְרִיגוּ מְקַטְרְגָא מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא.

בְּהַהוּא זִמְנָא (עובדיה א) וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְלוּכָה. בְּקַדְמִיתָא אִקְרֵי מַמְלָכָה, בְּגִין דְּיָנְקָא לְתְרִין סִטְרִין, לְיָמִינָא וּלְשִׂמְאלָא. וְהַשְׁתָּא מְלוּכָה אִקְרֵי, בְּגִין דְּיָנְקָא לְיָמִינָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (הושע ב) וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם. וּבְגִין דְּגָלוּתָא לָאו לְעוֹלָם הוּא, דְּהָא יָתְבָא בְּגָלוּתָא.

תָּא חֲזֵי, דִּסְמִיךְ לֵיהּ, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּגִין דְּעַד הַשְׁתָּא כַּד יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן, וּמַלְכָּא בִּלָּא מַטְרוּנִיתָא לָאו מַלְכָּא אִיהוּ. אֲבָל הַהוּא זִמְנָא, וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

כַּד אִתְדַּבְקַת שְׁכִינְתָּא בְּצַדִּיק, כְּדֵין הוּא יְחוּדָא.

דְּהָכֵי אוּלִיפְנָא בְּרָזָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְיַחֲדָא לְמָארֵיהּ, וּלְקַשְׁרָא קִשְׁרִין דִּמְהֵימְנוּתָא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא. וְכַד מָטֵי לְאֶחָד, אִבְּעֵי לֵיהּ לְכַוְונָא בְּא' סְתִימָא ב) עַתִּיקָא דִּכְלָא. וְח', תְּמַנְיָא דַּרְגִּין עִלָּאִין, מֵחָכְמָה עִלָּאָה עַד צַדִּיק. וְד' רַבְּתָא, אִתְדַּבְּקוּתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ חוּלָקֵיהּ דְּדָוִד, דְּאִקְרֵי עָנִי וְאֶבְיוֹן, כַּד אִתְדַּבְּקָא לְאִינּוּן דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא דִּרְמִיזִין בְּא"ח. כְּדֵין אִיהִי רַבְּתָא וְעָלְמָא כּוּלֵּיהּ יָנִיק מִינָהּ, וְאִינּוּן שָׁדַיִם, דְּאִינּוּן כְּמִגְדָּלוֹת (שיר השירים ח) אָז הָיִיתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם.

תָּא חֲזֵי, הַאי קְרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְּמַר, כַּד אִיהִי בְּגָלוּתָא עִם בְּנָהָא, בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא, אִקְרֵי זְעֵירָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם) אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה. וְכַד יִשְׂרָאֵל אִתְדַּבְּקוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאָזְלִין בְּאֹרַח קְשׁוֹט, כְּדֵין אִתְמַלְיָיא, וְשָׁלוֹם אִתְחַבַּר בְּהוּ. אֲתִיבַת אִיהִי וַאֲמָרַת, אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחַבַּר עִמִּי אָ"ז, וְשָׁלוֹ"ם. א': רָזָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא דִּכְלָא. ז': שֶׁבַע דַּרְגִּין. וְשָׁלוֹם: דְּאִקְרוּן

צַדִּיק. כֵּיוָן דְּהַנֵּי דַּרְגִּין מִתְחַבְּרִין, כְּדֵין אָ"ז הָיִיתִי בְּעֵינָיו כִּמוֹצֵאת שָׁלוֹם. וּמָאן עַיְינִין. אִינוּן ז' דַּרְגִּין דְּאִקְרוּן עֵינֵי יְיָ', פְּנֵי יְיָ'. וּכְדֵין שִׁלְמָא לְעָלְמָא, וְשַׁרְיָא טִיבוּ דְּעַתִּיקָא בַּאֲתַר דְּדִכַּר וְנוּקְבָא. וּבְגִין כָּךְ פְּקַד מֹשֶׁה בְּאוֹרַיְיתָא וַאֲמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד. לְקַשְׁרָא כָּלְהוֹ קִשִּׁירִין דִּמְהֵימְנוּתָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל הַמַּאֲרִיךְ בְּאֶחָד מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר, דְּכָל יוֹמִין וּשְׁנִין דְּעָלְמָא בֵּיהּ תָּלְיָין, בְּרָזָא דְּאִינוּן דַּרְגִּין דִּרְמִיזִין בְּאֶחָד, וְאִינוּן עֲשָׂרָה, וְכָלְהוֹ חָד, וְאִתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא וַאֲמָרוּ וּבְדל"ת, וְשַׁפִּיר, בְּגִין דְּהַאי אַתְרָא דְּדל"ת הִיא, וְלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ, וּבְעֵי בַּר נָשׁ לַאֲרָכָא בָּהּ, וּלְאַמְשָׁכָא לָהּ בִּרְכָאן, מֵאִינוּן שִׁית סִטְרִין, שִׁית בְּנִין עִלָּאִין עַל יְדֵי דְּצַדִּיק.

וְאִינוּן שִׁית סִטְרִין דִּמְיִזִין בְּח' בְּרָזָא דְּתַמְנָיָא. שִׁית אִלֵּין, וּתְרִין לְעֵילָּא חָכְמָה וּבִינָה, אַבָּא וְאִמָּא לְאוֹסָפָא וּלְאַכְלָלָא לְהוֹ לְעֵילָּא, וּלְמֵיהַב לְהוֹ בִּרְכָאן מֵאַבָּא וְאִמָּא עִלָּאָה. דְּהָא לָא שַׁרְיָא טִיבוּ דְּעַתִּיקָא, אֶלָּא בַּאֲתַר דִּשְׁלִים, בַּאֲתַר דְּאִשְׁתְּכַח דְּכַר וְנוּקְבָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגו', בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וְגו', בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ דַּיְיקָא.

וְעַל דָּא אָמְרוּ וּבְלִבָּד שֶׁלֹּא יַחֲטוֹף בְּח"ת, אֶלָּא בָּעֵי לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן מֵאֲתַר עִלָּאָה דְּכוֹלָּא, וְלַאֲרָקָא

בְּאִינּוּן שִׁית בְּנִין. לְבָתַר לְהַאי בַּת, דְּלֵית לָהּ אַחְסָנָא בְּבֵית אֲבוּהָ וְאִמָּא, אֶלָּא הַאי בְּרָא. וּמִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דִּבְרָא יָרִית לְאַבָּא וּלְאִימָּא, וּבְרַתָּא לָא. אֶלָּא דְּאִית לָהּ מְזוֹנֵי מִן בְּרָא.

אֶלָּא בָּעֵי לַאֲרָכָא בְּהַאי דל"ת.

וְתַמָּן אָמְרֵי, כַּמָּה בָּעֵי בַּר נָשׁ לַאֲרָכָא בָּהּ. כְּשִׁיעוּרָא דְּיַמְלִיךְ יָתָהּ לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, וּלְאַרְבַּע זָוִיזִין דְּעָלְמָא. רָזָא דְּשִׁית סִטְרִין עִלָּאִין, דְּכָלְהוֹ אִתְחַבְּרוּן עִמָּהּ, וְלָא יִתְפָּרְשׁוּן לְעָלְמִין. וְכַד בַּר נָשׁ מַאֲרִיךְ בְּהַאי, כָּל אִינּוּן יוֹמִין וּשְׁנִין עִלָּאִין, מוֹסְרִין בִּרְכָאן עַל רֵישֵׁיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

תָּא חֲזֵי, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי קְרָא רְמִיזִין, וּכְלָלָא דְּכל אִינּוּן אֲמִירָן, דְּאִתְבְּרֵי בְּהוֹן עָלְמָא, בְּאֶחָד רְמִיזִין. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איוב כג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ. וּבְהוֹן אִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְעַל דָּא תָּנִינָן, בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וכו'. וְאוֹקִימְנָא דִּכְלְהוֹ י', וְכָלְהוֹ כְּלִילָן בִּקְרָא קַדְמָאָה דְּאוֹרַיְיתָא.

*) י (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ,

רָאשֵׁי תֵּיבוֹת אהו"ה, דְּבֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. א"ה, בֵּיהּ אִתְבְּרִיאוּ *שְׁמַיָּא. ו"ה, בֵּיהּ אִתְבְּרִיאַת אַרְעָא, וְכָל מַה דְּאִית בָּהּ. וְהוּא יָהֵיב תֵּיאוּבְתָּא בְּכָל אִילָנִין וְעִשְׂבִין דִּי בְאַרְעָא. וְהוּא מַה דַּאֲמָרוּ, אֵין לְךָ עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב

מִלְמַטָּה שֶׁאֵין עָלָיו מַלְאָךְ מִלְמַעְלָה שֶׁמַּכֶּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְּדַל. שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לח חסרות אותיות מ–א עד מ) הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמָיִם אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, וּכְתִיב (שם) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דְּהַאי אוֹר דִּלְתַתָּא, כַּד נָהִיר, נָהִיר מֵחֵילָא דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ מִטּוּב דִּלְעֵילָא.

וּבְגִין כָּךְ מִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה שס"ה, מַאי טַעְמָא שְׁבוּעִין מִנְהוֹן, לָקֳבֵיל הַאי דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאִיקְרֵי טוֹב, וְאִיהִי שְׁבִיעִי, וְיָנִיק מִגֵּיהּ הַאי שִׁמְשָׁא דִּלְתַתָּא, שֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זִמְנִין, לָקֳבֵל שֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זִמְנִין, דְּאִיהוּ יָנִיק מֵאִימָּא עִילָּאָה, דְּאִיקְרֵי יוֹבֵל. וּלְקִבְלָא שְׁנֵי יוֹבֵל דִּלְתַתָּא.

אִשְׁתָּאֲרוּ מִשס"ה כ"ב יוֹמִין, לָקֳבֵל כ"ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, דְּעָלְמָא תַּתָּאָה אִתְקַיֵּים עֲלַיְיהוּ, דְּהָא צַדִּיק דִּלְעֵילָא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אִיתְקְרֵי. וְכַד אִשְׁתַּלִּימוּ אִינּוּן שס"ה יוֹמִין, תָּיְיבִין תִּנְיָינוּת לְקַבְלָא מֵהַאי דַּרְגָּא דְּטוֹב, דְּהַאי דַּרְגָּא, וְכָל אִינּוּן שֶׁבַע דַּרְגִּין עִילָּאִין, תָּיְיבִין תִּנְיָינוּת לְקַבְלָא מִן אִימָּא עִלָּאָה.

וְהַאי דַּרְגָּא דְּסִיהֲרָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא, יָנְקָא מֵהַאי דַּרְגָּא דְּאִיתְקְרֵי צַדִּיק. וּבְגִין דְּהַהוּא צַדִּיק אַמְלֵי לָהּ מֵהַהוּא תַּפְנוּקִין עִילָּאִין, וְיָנְקָא מִגֵּיהּ, אִיקְרֵי סִיהֲרָא. דְּכַמָּה דְּהַאי סִיהֲרָא תַּתָּאָה, לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ, אֶלָּא מַאי דְּאִתְיְהִיב לָהּ מִן שִׁמְשָׁא. הָכִי נָמֵי הַהוּא דַּרְגָּא דִּלְעֵילָא.

וְהַאי דַּרְגָּא אִיקְרֵי יַמָּא דְּחָכְמְתָא לְעֵילָּא, וְקָיְימֵי תְּרֵיסַר שְׁבָטִין עִילָּאִין קַדִּישִׁין. תְּלָתָא לְצָפוֹנָא. וּתְלָתָא לְדָרוֹמָא. וּתְלָתָא לְמַעֲרָבָא. וּתְלָתָא לְמַדִּינְחָא. וְיַמָּא דְּחָכְמְתָא עֲלַיְיהוּ. וּלְקִבְלֵיהוֹן לְתַתָּא, תְּרֵיסַר שְׁבָטִין, קָיְימִין סַחֲרָנֵי מַדְבְּחָא, כִּי הַאי גַּוְונָא. וְלָקֳבֵל הַאי דַּרְגָּא, עֲבַד שְׁלֹמֹה יַמָּא לְתַתָּא, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר. וְהַאי יַמָּא דִּלְעֵילָּא, מַאי טַעְמָא אִיקְרֵי יַם. אֶלָּא בְּגִין הַהוּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאַמְלֵי לְהַאי יַם, אִקְרֵי יוֹם, דִּכְתִיב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. וּכְתִיב (תהלים צז) אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק. וְהַאי נָהֵיר בְּרָזָא דְּוי"ו דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּבֵיהּ אַמְלֵי לְהַאי יַם, דְּאִקְרֵי ה"א תַּתָּאָה, בַּתְרָאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. חַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. כָּל: דָּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאִיקְרֵי כָּ"ל, בְּגִין דְּכָל תַּפְנוּקִין מִנֵּיהּ נָפְקִין. הַנְּחָלִים: אינוּן חֲמֵשׁ דַּרְגִּין, דְּעִמֵּיהּ הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, לְמִמְלֵי לָהּ.

וְהַאי דַּרְגָּא אִיקְרֵי בַּת שֶׁבַע, וְכַד נָהֵיר הַאי צַדִּיק לְהַאי דַּרְגָּא, בְּרָזָא דְּשֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמִנִין, כְּדֵין שִׁמְשָׁא תַּתָּאָה נָהֵיר, בְּרָזָא דְּשֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמִנִין לְסִיהֲרָא. בְּגִין כַּךְ, שְׁנַת הַלְּבָנָה שנ"ה יוֹמִין. מַאי טַעְמָא שְׁבוּעִין מִנְּהוֹן, לָקֳבֵיל הַאי דַּרְגָּא שְׁבִיעָאָה, יַמָּא עִילָּאָה דְּנָהֲרָא מִצַּדִּיק, בְּמ"ט שְׁבוּעִין נְהוֹרִין עִלָּאִין, אִשְׁתָּאֲרוּ תְּרֵיסַר יוֹמִין לְחוּשְׁבַּן שָׁנָה. לָקֳבֵיל תְּרֵיסַר שְׁבָטִין דְּסַחֲרָנֵי

הַאי יַמָּא, לְמִטַּר מַטְרַת מַשְׁכְּנָא, בִּתְרֵיסַר תַּרְעִין עִלָּאִין, דְּאִית בֵּירוּשְׁלַם עִלָּאָה. וְאוֹרְחָא דְּאִנּוּן תַּרְעִין, יַנְקִין אִינּוּן שְׁבָטִין, מֵאִימָּא תַּתָּאָה, כָּל חַד לְסִטְרֵיהּ, כִּדְחָזֵי לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל מח) שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי, דָּא דַּרְגָּא דְצַדִּיק, דְּנָהֵיר בְּחֵילָא דִּשְׁמֵיהּ. וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו, לְאַנְהָרָא לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי כָּבוֹד בְּרָאתִיו. וְדָא יַמָּא דְּחָכְמְתָא, דְּאִקְרֵי כְּבוֹד ה', דְּאִתְגְּלֵי בְּמַשְׁכְּנָא. יְצַרְתִּיו, דָּא רָזָא דְּיוֹם דִּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ לָקַבֵּל כָּל דִּלְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מה) יוֹצֵר אוֹר. וְהַאי צַדִּיק לְעֵילָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ יְצִירָה, עַד דְּאִתְגְּלֵי עֲבִידְתֵּיהּ לְתַתָּא, וְנָהֵיר עָלְמָא תַּתָּאָה מִנֵּיהּ.

אַף עֲשִׂיתִיו, דָּא סִיהֲרָא לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. כַּד אִיתְחַבְּרוּ, כְּדֵין עוֹשֶׂה שָׁלוֹם, שְׁלָמָא לְעָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד. כְּדֵין יְחוּדָא דִּלְעֵילָא, יְחוּדָא לְתַתָּא, שְׁלָמָא לְעֵילָא שְׁלָמָא לְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דָא, יוֹסֵף לְתַתָּא, דְּהוּא אָחִיד בְּצַדִּיק דִּלְעֵילָא, כַּד אִישְׁתְּלִים לְתַתָּא, אוֹסִיף שְׁלָמָא בְּכָלְהוֹ עָלְמִין, וּבְכָל יוֹמִין עִלָּאִין. כְּתִיב הָכָא, (שם לט) וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם, וּכְתִיב הָתָם, (תהלים סח) בָּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם. כַּד לָא שְׁמַע לָהּ יוֹם יוֹם, כְּדֵין יוֹמִין עִלָּאִין בִּשְׁלָמָא וּבִרְכְּתָא בְּכָלְהוֹ עָלְמִין.

(בראשית ו) וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. לַאֲפָקָא אָדָם דִּלְעֵילָא, וְאִי תֵּימָא אָדָם דִּלְתַתָּא בִּלְחוֹדוֹי. לָאו לַאֲפָקָא כְּלָל, מִשּׁוּם דְּלָא קַיָּים דָּא בְּלָא דָּא.

וְאִלְמָלֵי חָכְמָה סְתִימָאָה דִּכְלָא, כֹּלָּא אִתְתַּקַּן כִּמְרִישָׁא, דָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי ח) אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה. אַל תִּקְרֵי שָׁכַנְתִּי, אֶלָּא שְׁכִינְתִּי. וְאִלְמָלֵא הַאי, לָא קָאִים עָלְמָא, דָּא הוּא דִכְתִיב, (שם ג) ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. וּכְתִיב (בראשית ו) וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

(בראשית ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, אוֹלִיפְנָא מֵהָכָא, דְּאָחֳרִנִין לָא הֲווּ בִּדְיוֹקְנָא דִילֵיהּ, וְדָא הוּא בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, אִתְעֲבִיד בִּתִיקוּנָא דְּגוּפָא, וּבִתִיקוּנָא דְּנַפְשָׁא, בְּאוֹרַח מֵישָׁר כִּדְקָא יָאוֹת. תָּא חֲזֵי, נָחָשׁ אַטֵּיל זוּהֲמָא בְּחַוָּה, וְהַהוּא זוּהֲמָא מְכַשְּׁכְּשָׁא הַוָּה בְּמֶעָהָא, וְלָא יָכֵיל לְאִצְטַיְירָא.

בְּגִין דְּעַד לָא חָטָא אָדָם, הֲווֹ אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא מִתְתַּקְּנָן בֵּיהּ, וּמִתְצַיְירִין בֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא, כֵּיוָן דְּמָטָא לְכ"ף דְּאִתְתַּקָּנוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, בַּחֲבִיבוּ בְּגִנְתָא, וּמַלְאָכֵי עִילָּאֵי קַמַּיְיהוּ, וּמִיָּד אַבְאֵישׁ לִסְמָאל בִּרְקִיעָא, וּנְחַת רָכִיב עַל נָחָשׁ תַּקִּיף, וְאִתְחֲזֵי קַמֵּיהּ, מִיָּד אִתְעָרְבוּ אַתְוָון.

בְּדֵין אִתְחַבַּר סְמָאל בְּהַהוּא נָחָשׁ, וְאִתְעֲבִידוּ חָד, וּנְטָלוּ אַתְוָון, וַעֲבָדוּ מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה אוּמָנוּתָא בִּישָׁא,

בְּאַתְוָון צ"ד צי"ד, וְהַיְינוּ צ"ץ, וְצָדוּ לוֹן בְּפִתְוָיָא בִּישָׁא, וַעֲבָדוּ אוּמָנוּתָא יַתִּיר בְּאַתְוָון ק"ר, אוּמָנוּתָא דְּשִׁקְרָא, בְּגִין דְּאַהַדְּרָן לְאִתְהַפְּכָא אַתְוָון בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא, קו"ף דְּלָא יָכִיל לְקַיְימָא, דְּלֵית לֵיהּ רַגְלִין, כְּקוֹפָא קַמֵּי בְּנֵי נְשָׁא לֵית לֵיהּ קַיּוּמָא. רי"ש רָע. אִלֵּין אִתְהַפְּכוּ בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא, עַד דְּנָפְלֵי אָדָם וְאִיתְתֵּיהּ.

וּבְאִלֵּין אַתְוָון ק"ר אוֹלִידוּ בְּנִין, וְלָא בְּקַיּוּמָא. זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ דְּאִשְׁתְּאִיב בְּחַוָּה, מֵהַהוּא זוּהֲמָא אִתְיְלִיד קַיִן. וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתְּכַח קָטוֹלָא, בְּגִין דְּנָחָשׁ אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ קָטוֹלָא הוּא, וְאִתְעַבָּדוּ אַתְוָון עַד הָכָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּתָב אָדָם בִּתְיוּבְתָּא, וְאַהֲדַר כְּמִלְקַדְמִין לְשַׁמְּשָׁא בְּנוּקְבֵיהּ, מַה כְּתִיב, וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, דְּדָא הוּא מְתִיקוּנָא דְּגוּפָא וְרוּחָא כִּדְקָא יָאוֹת, וּכְתִיב (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְאַהֲדְרוּ אַתְוָון לְשֵׁירוּתָא דְּשִׁי"ן תִּיו, דִּכְתִיב *) (בראשית ד) כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל. שֵׁת הֲוָה בְּצֶלֶם וּדְמוּת. דְּקַדְמָאי לָאו הָכֵי, וּמֵהָכָא אִתְבְּנֵי עָלְמָא בְּגַוְונָא אָחֳרָא דְּאַלְפָא בֵּיתָא, קֵינָן מַהֲלַלְאֵל יֶרֶד, אִתּוֹסַף אָת לְתַקְנָא עֲקִימָא.

סִדּוּרָא דְּעָלְמָא, בְּשֶׁבַע קִטְרִין סְגַלְגַּלְתָּא. שֶׁבַע אַרְצוֹת אִינוּן, דָּא לְעֵילָּא מִן דָּא. כְּמָא דְּאִינוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין, דָּא לְעֵילָּא מִן דָּא. וְאִינוּן: אֶרֶץ. אֲדָמָה. אַרְקָא. גֵּיא. נְשִׁיָּה. צִיָּה. תֵּבֵל. לְעֵילָּא מִכֻּלְהוּ, תֵּבֵל, דִּכְתִיב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט

תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

כַּד נְפַק אָדָם מִגִּנְתָּא דְעֵדֶן, וְאִתְתָּרַךְ מִתַּמָּן, אִתְרַמֵּי לְהַהוּא דְּאִיקְרֵי אֶרֶץ. דְּאִיהוּ אֲתַר חָשִׁיךְ, דְּלֵית תַּמָּן נְהִירוּ כְּלוּם, וְלָא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם, כֵּיוָן דְּאָדָם עָאל תַּמָּן, דָּחֵיל דְּחִילוּ סַגִּי, וְלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, הֲוָה מְלַהֲטָא גּוֹ סִטְרִין, גּוֹ הַהוּא אֶרֶץ.

כֵּיוָן דִּנְפַק שַׁבָּת, וְהִרְהֵר בִּתְשׁוּבָה, אֲרִים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסָלֵיק לֵיהּ לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי אַדָּמָה, דְּכְתִיב (בראשית ג) וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְיָ׳ אֱלֹהִים מִגַּן עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה.

בְּהַאי אִית נְהִירוּ דְּנָהֵיר, וּדְיוֹקְנִין דְּכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי.

וְתַמָּן צִיּוּרִין דִּבְנֵי נְשָׁא עִילָּאִין, גּוּבְרִין דִּנְפָקוּ מֵאָדָם קַדְמָאָה, בְּמֵאָה וּתְלָתִין שְׁנִין, דְּקָא הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ בְּרוּחֵי נוּקְבֵי. וְאִינּוּן עֲצִיבִין תָּדִיר, וְלֵית בְּהוּ חֶדְוָה, וְאִלֵּין מְשָׁטְטֵי וְנָפְקֵי לְעָלְמָא דָּא, וּמִתְהַפְּכִין לְסִטְרָא בִּישָׁא, וּמְהַדְּרָן תַּמָּן, וְצַלָּאן צְלוֹתָא, וּמִתְיַישְׁבָן בְּדוּכְתַּיְיהוּ תַּמָּן. וְזָרְעִין זַרְעִין וְדָרְכִין וְאָכְלִין. וְחִטִּין לֵית תַּמָּן, וְלָא חַד מִשָּׁבַע זִינֵי תְּבוּאָה. בְּהַאי אֲתַר, אִתְיְלָדוּ קַיִן וְהֶבֶל.

כֵּיוָן דְּחָטָא קַיִן, אָחֵית לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְהַהוּא אֲתַר דְּאִיקְרֵי אֶרֶץ, דִּכְתִיב (שם ד) הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי אֲדָמָה. וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ, בְּגִין דְּתַמָּן אִתְדַּחְיָא וְאִתְתָּרַךְ, וְהָיָה כָּל מוֹצְאִי יַהַרְגֵנִי, הַהוּא לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת.

וַחֲוָה דְּחֵיל וְהִרְהֵר בִּתְשׁוּבָה, וְסָלֵיק לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַרְקָא, וַחֲוָה תַּמָּן, וְאוֹלִיד בְּנִין. וּבְאַרְקָא אִית נְהִירוּ דְּנָהֵיר מִגּוֹ שִׁמְשָׁא. וְזַרְעִין זַרְעִין, וְנָטְעִין אִילָנִין, וְלֵית תַּמָּן חִטִּין, וְלָא מֵאִינּוּן שֶׂבַע זִינֵי תְּבוּאָה.

כָּל אִינּוּן דְּתַמָּן, אִינּוּן מִתּוֹלְדוֹת קַיִן, וְאִינּוּן בִּתְרִין רֵישִׁין, מִנְּהוֹן גֻּבְרִין עִילָּאִין, וּמִנְּהוֹן זְעִירִין. לֵית לְהוֹ דַּעְתָּא שְׁלִים כִּשְׁאָר בְּנֵי נְשָׁא דְּהָכָא. זַכָּאִין אִינּוּן לְזִמְנִין. וּלְזִמְנִין אֲהַדָּרָן לְסִטְרָא בִישָׁא, וּמוֹלִידִין וּמַיְתִין כִּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. אָדָם חַוָּה בַּאֲדָמָה, עַד דְּאוֹלִיד שֵׁת, וּמִתַּמָּן סָלֵיק לְעֵילָּא, אַרְבַּע דַּרְגִּין מִקַּיִן. וְסָלֵיק לְהַאי אֲתַר דְּאִקְרֵי תֵּבֵל, כֵּיוָן דְּסָלֵיק סָלֵיק לַאֲתַר בֵּי מַקְדְּשָׁא. וְתֵבֵל דָּא עִילָּאָה עַל כָּלְהוֹ דַּרְגִּין, דְּאִקְרֵי בְּאִינּוּן שְׁמָהָן דְּחַוָּה דִּיוֹרִיהּ בְּהוּ. אֶרֶץ אֲדָמָה הָכֵי אִקְרֵי.

דָּלֵיג אָדָם תְּלַת דּוּכְתֵּי, גִּ"א נְשָׁ"ה צִ"ה. גֵּיא אִיהוּ אֲתַר, בְּדוּכְתָּא סַגֵּי כְּהַאי פּוּתְיָא וְאוֹרְכָא דְּגֵיהִנֹּם. בְּגִּ"א וּנְשָׁ"ה וְצִ"ה, אִתְבַּדְּרוּ אִינּוּן דִּבְנוֹ מַגְדְּלָא, וְאוֹלִידוּ תַּמָּן. עַל דְּאַרְגִּיזוּ לְמַלְכָּא עִילָּאָה קַדִּישָׁא, בְּגִין דָּא קָרֵיב לְנוּרָא דְּדָלֵיק. תַּמָּן אִית בְּנֵי נָשָׁא בְּכָל יַקִּירוּ, בְּעוֹתְרָא וְעַפְרוֹת זָהָב, וְאַבְנִין יְקִירִין, מָאן דְּעָאל תַּמָּן וְהוּא מֵהָכָא מִתֵּבֵל, בַּחֲמִידוּ דְּהַהוּא עוֹתְרָא יָהֲבִין לֵיהּ, וְנָחֵית לְזִמְנִין לְדוּכְתָּא דְּאִקְרֵי נְשִׁיָּה, בְּגִין דְּיִתְנְשֵׁי מִתַּמָּן, וְנָחֵית לְהַאי גֵּיא, דְּלָא יָדַע אֲתַר דְּהוּא מִתַּמָּן.

גי"א, דָּא הוּא בְּאֶמְצָעוּת דְּעֵילָּא וְתַתָּא, דָּא אִקְרֵי גֵּי בֶּן הִנֹּם, וּרְצוּעָה חָדָא נָפְקָא מִתַּמָּן לְעֵילָּא לְהַאי תֵּבֵל, וְאִקְרֵי אוֹף הָכֵי גֵּי בֶּן הִנֹּם. וְתַמָּן פְּתָחָא דְּגֵיהִנֹּם. וְאִינּוּן בְּנֵי אֱנָשָׁא דְּתַמָּן, בְּגִין דָּא כָּלְהוּ יָדְעֵי בַּחֲרָשִׁין וְחָכְמָאן. וְתַמָּן זָרְעֵי וְנָטְעֵי אִילָנִין. וְלֵית תַּמָּן חִטִּין, וְלָא חַד מִשְּׁבְעָה מִינִין. בִּנְשִׁ"ה אִית בְּנֵי נָשָׁא קְטוּעִין זְעִירִין, וְלֵית לְהוֹן חוֹטְמִין, בַּר תְּרֵין נוּקְבִין, דְּנָפְקָא בְּהוּ רוּחָא. וְכָל מַה דְּעָבְדֵי, מִיָּד מִשְׁתַּכְּחֵי. וְעַל דָּא אִיקְרֵי נְשִׁיָה. וְזָרְעֵי וְנָטְעֵי אִילָנִין, וְלֵית תַּמָּן חִטִּים, וְלֹא מִשָּׁבַע זִינֵי.

צִיָּה, הוּא אֲתַר כִּשְׁמֵיהּ, בְּיִבְשׁוּתָא בְּכֹלָּא. תַּמָּן בְּנֵי נָשָׁא שַׁפִּירָן בְּחֵיזוּ. וּמִגּוֹ דְּהַהוּא צִיָּה, כַּד יָדְעֵי אֲתַר דְּמְקוֹרָא דְּמַיִין נָבְעִין, עָאלִין תַּמָּן. וּלְזִמְנִין דְּסָלְקִין מִגּוֹ מַיִין, לְהַאי תֵּבֵל. וְאִינּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא יַתִּיר מִבְּנֵי נָשָׁא אָחֳרָנִין, וּבֵינַיְהוּ דְּיוּרִין טָבָן, וְעוֹתְרָא סַגִּי. וְזֶרַע זְעִיר, מִגּוֹ יַבְשׁוּתָא דְּהָהֶם, וְנָטְעֵי אִילָנִין וְלָא מַצְלִיחִין. וְתִיאוּבְתָּא דִּלְהוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְּהָכָא.

וּמִכָּלְהוּ לֵית דְּאָכְלֵי נַהֲמָא, בַּר אִלֵּין דְּהָכָא בְּתֵבֵל. דְּהָא לְעֵילָּא מִכָּל אִלֵּין תֵּבֵל, דִּכְתִיב וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. כְּגַוְונָא דְּכָל אִלֵּין אַרְעָאן, אִית בְּהַאי תֵּבֵל. וְכָל אִלֵּין שְׁמָהָן אִית בְּהוֹן אוֹף הָכֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה. אִית הָכָא אוֹף הָכֵי כְּגַוְונָא דְּהַהוּא דּוּכְתָּא דִּלְתַתָּא, וְכָל אִלֵּין בְּדִיוּרִין דִּבְנֵי נָשָׁא, מְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, דִּכְתִיב (תהלים קד) מָה רַבּוּ

מַעֲשֶׂיךָ ה'. עַד כָּאן.

תְּנַן, בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי נָתָן אוֹמְרִים, בְּמַאֲמָר אֶחָד נִבְרָא, וְאֵיזֶהוּ. דִּכְתִיב (תהלים לג) בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. וְרַבִּי אַבָּא אָמַר, דִּכְתִיב כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמוֹד, אֲמִירָה אַחַת בִּלְבָד.

ר' אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא זֶה וְלֹא זֶה, אֶלָּא בְּאוֹת אַחַת נִבְרָא הָעוֹלָם, בְּלֹא אֲמִירָה. דְּתַנְיָא, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אוֹת אַחַת נָטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְּׁמוֹ, וּבְאוֹתוֹ הָאוֹת נִבְרָא. וְהַיְינוּ דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי דִּכְתִיב, (שמות טו) מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים ה', שֶׁיּוֹכַל לִבְרֹא אֶת הָעוֹלָם.

אֶלָּא מַשְׁמַע בְּהֵ"א נִבְרָא הָעוֹלָם, בְּאוֹת אַחַת מַמָּשׁ, וּבְמַאי נוֹקִים (תהלים לג) כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי וְגוֹ'. ד (שם לג) בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אֶלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְאַחֲזָאָה לְעָלְמָא דְּהָא אִתְבְּרֵי הַוָּה, וְלָא הַוָּה מִתְגַּלְיָא, וְאִצְטְרִיךְ כָּל חַד וְחַד לְאִתְגַּלָּאָה, לַאֲפָקָא כָּל חַד וְחַד עוֹבָדוֹי וְחֵילוֹ דְּאִיתְחֲזֵי לֵיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְכָל תּוֹלְדוֹתֵיהֶם, בְּרֶגַע אֶחָד נִבְרְאוּ, בְּשָׁעָה אַחַת נִבְרְאוּ, וּבְיוֹם אֶחָד נִבְרְאוּ, דִּכְתִיב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת י"י אֱלֹהִים, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מַמָּשׁ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מַמָּשׁ, וְאוֹתוֹ רֶגַע מַמָּשׁ.

וְתַנְיָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, קֹדֶם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הָיָה הוּא וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְהָיָה

בְּדַעְתּוֹ לִבְרוֹא אֶת הָעוֹלָם, וּבָרָא קֹדֶם אֶלֶף עוֹלָמוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ח) הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה. וְאַחַר כָּךְ בָּרָא עוֹלָמוֹת אֲחֵרִים, לְהוֹדִיעַ שֶׁהַכֹּל נֶגְדּוֹ כְּאַיִן.

וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא, לָמָּה אָלֶף רֵאשׁוֹנָה בָּאוֹתִיּוֹת. מִפְּנֵי שֶׁבַּתְּחִלָּה בָּרָא אֶלֶף עוֹלָמוֹת, שֶׁקָּדְמוּ לְשְׁאָר עוֹלָמוֹת, וְאַחֲרָיו בֵּי"ת, שֶׁהוּא בִּנְיַן שָׁמַיִם וָאָרֶץ. רַב הוּנָא אָמַר, בַּתְּחִלָּה כְּסֵא הַכָּבוֹד. שֶׁכָּתוּב בּוֹ, אֶלֶף אֲלָפִין יְשַׁמְּשׁוּנֵּהּ, וְאַחֲרָיו שְׁאָר הַמַּלְאָכִים, וְהָאָרֶץ, שֶׁהֵם בֵּית הָעוֹלָם. וְאַחֲרָיו גִּימְנָא לָן, גַּן עֵדֶן, שֶׁהוּא גְּמוּל הַצַּדִּיקִים. וְאַחֲרָיו דָּל"ת, שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁנִּרְכַּב בִּד' רוּחוֹת.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רִבִּי זְרִיקָא, קַלְטִיפִין דִּירוֹקִין, הֲוָה מַסְחַר עַל תְּהוֹמָא, וּתְהוֹמָא הֲוָה סָלֵיק וְנָחֵית, וְאָת אֶחָד הֲוָה פָּשִׁיט בִּתְלַת זִיוְיָתֵיהּ עַל תְּהוֹמָא, וּתְהוֹמָא שָׁכֵיךְ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לָאו מֵהָכָא מַשְׁמַע, אֶלָּא מֵהָכָא, דִּכְתִיב (תהלים עז) רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְּהוֹמוֹת.

וְהַיְינוּ דִּתְנַן, אֶלֶף עָלְמִין הֲווֹ עַד דְּלָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וְזִיו יְקָרֵיהּ הֲוָה מִתְפַּשֵּׁט וּבָרָא עָלְמִין, וְסָתֵיר לוֹן, עַד דְּסָלֵיק בִּרְעוּתָא קַמֵּיהּ לְמִבְרֵי הַאי עָלְמָא, וַהֲוּא שַׁעֲתָא אִתְפַּשְׁטוּ תְּרֵין אַתְוָון מִשְׁמֵיהּ, וְקַיְימוּ לוֹן, וּתְרֵין אָחֳרָן

אִתְגְּלִיפוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, חַד גּוֹ חַד. גָּלִיף חַד, וְאִתְחֲזַר תְּלַת. וְגָלִיף חַד אָחֳרָא, וְאִתְחֲזַר תְּרֵין. עַד דְּסָלְקוּ עֲשָׂרָה. אִתְפְּלִיגוּ אינוּן עֲשָׂרָה, וְאִתְחֲזָרוּ לִתְלָתִין וּתְרֵין. וְאִינוּן תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילֵי דְּחָכְמְתָא. אִלֵּין אִתְפַּלִּיגוּ בְּגִילוּפַיְיהוּ לַעֲשָׂרָה, וְאִתְחֲזָרוּ לְמ"ב. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, מָאן דְּיַשְׁגַּח יַשְׁגַּח בְּבִיעַתּוּתָא דִּלְבָּא, יַסְתִּים, וְלֵית דְּפָתְחִין לֵיהּ. וְעַל הַאי כְּתִיב (ישעיה מב פעמיים ב) אֲנִי י"י הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים. וּכְתִיב (שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַתְּהוֹם הָיָה נִשְׁקַע בְּאַרְבַּע אֲבָנִים, וְהוּטְבְּעוּ לְמַטָּה עַל אֶבֶן אַחַת, שֶׁהוּא הָעַמּוּד, וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב לח) עַל מָה אֲדָנֶיהָ הָטְבָּעוּ אוֹ מִי יָרָה אֶבֶן פִּנָּתָהּ. אָמַר רִבִּי זֵירָא, זוֹ הִיא אֶבֶן שֶׁמַּמָּנָּה הוּשְׁתָּת הָעוֹלָם, וְעָלֶיהָ הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְהוּא קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְהִיא טִיבּוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִמֶּנָּה יָצְאוּ אֲבָנִים הַמְשׁוּקָעוֹת בַּתְּהוֹם, וּמֵהֶם יוֹצְאִים מַיִם.

אָמַר רִבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב, בִּשְׁלֹשָׁה אוֹתִיּוֹת נִשְׁקַע הַתְּהוֹם, וְנֶחְלַק בִּשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים, וְהֵם עַמּוּדֵי הָאָרֶץ. וְאֶחָד לִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, מִתְרוֹפְפִים מִמְּקוֹמָם, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט) הַמַּרְגִּיז אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן.

*) תָּאנֵי רִ' שִׁמְעוֹן, עַל שִׁבְעָה עַמּוּדִים הָאָרֶץ עוֹמֶדֶת, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ט) חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה, וְהֵם תְּלוּיִים עַל

הַמַּיִם, וּכְנֶגְדָּם אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם שִׁבְעָה קוֹלוֹת, דִּכְתִיב (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם.

הַכֹּל תָּלוּי עַל שִׁבְעָה: עַמּוּדֵי שָׁמַיִם הֵם ז', וְהָרְקִיעִים ז'. וְהַכּוֹכָבִים שִׁבְעָה מַעֲלוֹת. ז' גּוֹיִם לְמַעְלָה. שִׁבְעָה גּוֹיִם לְמַטָּה. שִׁבְעָה אֲרָצוֹת. שִׁבְעָה יַמִּים. שִׁבְעָה נְהָרוֹת. יְמֵי בְרֵאשִׁית שִׁבְעָה. וְהַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה', יוֹם שֶׁכּוּלּוֹ שַׁבָּת.

תְּנַן הָתָם, ר' יְהוּדָה בַּר אִלְעַאי אוֹמֵר, שִׁבְעָה גְּלוּסְמוֹי פְּרִיסָן, אִתְגְּלִיפוּ בִּתְלָתִין וּתְרֵין אַלְפִין פְּלִיגָאן, וַהֲוָה פָּרִים בְּהוּ חַד שִׁיעוּרָא דְּעָלְמָא, עַד דְּמִתַּח לֵיהּ לְאַרְבַּע זִיוָיִן, וְאַסְמַךְ עַל סַמְכֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מד) אָנֹכִי ה' כּוֹ' נוֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ [מֵאִתִּי] (מי אתי).

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי דִּכְתִיב, (שם מח) קְרָא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו. אֶלָּא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּשֶׁעָלָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לִבְרוֹא הָעוֹלָמוֹת, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִבְרְאוּ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכָל מַה שֶּׁבָּהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר קְרָא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו, אַל תִּקְרֵי אֲלֵיהֶם, אֶלָּא אֱלֹהִים, מְלַמֵּד שֶׁבְּהֵ"א בְּרָאָם. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (שמות טו) מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ. כְּמוֹ אַסְקוּפָּה דְּמַלְיָיא מִכָּל צָרְכֵי בֵיתָא. וּכְדֵין יָדְעִין דְּתַמָּן כֹּלָּא, מַה דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בִּג' דְּבָרִים בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, בְּסֵפֶר וְסֵפֶר וְסִפּוּר. כְּנֶגְדָּם, בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת. בְּחָכְמָה, דִּכְתִיב (משלי ג) ה' בְּחָכְמָה וְגוֹ'. בְּדַעַת,

דִּכְתִיב (שם) בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. רַבִּי נְחוּנְיָא אָמַר, בְּחָכְמָה בְּלִבַּד נִבְרְאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, וְרֵאשִׁית הִיא הַחָכְמָה. וְאַתְיָא כְּמַאן דְּאָמַר בְּה"א בְּרָאָם, וּשְׁלָשְׁתָּן נִכְלָלִים בּוֹ.

מַתְנִיתִין, פִּתְחֵי אִתְפַּתָּחוּ. תַּרְעֵי הֲווֹ נְטִירִין, דְּעָיֵיל לָא נָפֵיק, וּדְנָפֵיק לָא עָיֵיל, קַמֵּי פִּתְחָא הֲווֹ שִׁגְרָאן, סָלְקִין בְּגַוֵּיהּ רַבְרְבִין תַּקִּיפִין, סֻמְכֵי חַד קָאִים בְּגַוֵּיהּ, הַהוּא סֻמְכֵי הֲוָה נָעִיץ, וּתְלַת גְּוָונִין הֲווֹ בֵּיהּ. גַּוָּון חֲשׁוֹךְ, גַּוָּון חִוָּורָא, גַּוָּון יְרוֹקָא, בֵּיהּ סָלְקִין, בֵּיהּ נַחֲתִין, כֹּלָּא תְּאִבִין לְמֵיעַל בְּגַוֵּיהּ, וְלֵית רְשׁוּתָא לְכוֹלָּא.

הוּא קַדְמָא לִבְרַיְיתָא דְעָלְמָא. עֲלֵיהּ קָאִים חַד שָׁלְטָן, דְּאִגְנִיז בְּאֶלֶף עָלְמִין. מִנֵּיהּ אִתְבַּקָּעוּ כָּל גִּילּוּפֵי עָלְמָא. זַכָּאָה הוּא דְּיִשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ.

בַּתְרֵיהּ אִשְׁתְּכָחוּ תְּרִין אַחִין אֲחִידָאן דָּא בְּדָא. חָדָא קַבֵּיל אוּשְׁפִּיזִין, וְהוּא חֵיזוּ דְּחַיִּין, מַאן דְּאָכֵיל בְּפִתּוֹרֵיהּ, קָאִים תְּדִירָא. וְחַד הוּא קַבֵּיל אוּשְׁפִּיזִין וְלָא קַבֵּיל, הוּא חֵיזוּ דְּחַיִּין, חֵיזוּ דְּמוֹתָא, מַאן דְּאָכֵיל בְּפִתּוֹרֵיהּ, נָפֵיל וּמִית, לֵית לֵיהּ שֵׁיזָבָא, לֵית דְּאָחִיד בִּידֵיהּ. בַּתְרֵיהּ אִשְׁתְּכָחוּ רְחִימִין, תְּאִבִין לְמֶחֱמֵי, תְּאִבִין לְמִקְרַב לוֹן, כֹּלָּא מְשַׁבְּחָן לוֹן.

חַד עַוִּיר הֲוָה אָזֵיל קָרֵיב לְגַבּוֹן, לְאִבָּעָא חוּלָקֵיהוֹן. קָרֵיב לְהַהוּא חֵיזוּ דְּחַיִּין וְחֵיזוּ דְּמוֹתָא, אַתְקִיף בֵּיהּ, אָחִיד בְּגוּפֵיהּ, חַבְרָא דִּילֵיהּ הֲוָה קָרֵי, (משלי כג) וְשַׂמְתָּ שַׂכִּין בְּלֹעֶךָ

אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה. לָא אָצִית, וְלָא אַרְכִּין אוּדְנֵיהּ, עַד דְּנָפִיל וּמִית.

בָּתַר אִלֵּין, נָפַק חַד מִתְקָא, וְאִתְפְּלֵיג לְאַרְבַּע. וּמִכָּל חַד חָכְמְתָא נָפִיק, מֵהַהוּא רַבָּא וַיַּקִּירָא שֶׁבָּעָאן. וְכָל אִינּוּן רַחֲמִין וּתְאֵיבִין לְמֶחֱמֵי, וְאִינּוּן תְּרֵין אַחִין דְּאִתְחִידָן דָּא בְּדָא.

בַּתְרוֹהִי תְּרֵין רַבְיָין עוּלְמִין יָנוֹקִין, וְשִׁינָּא דְּסַיְיפָא דְּמַלְהֲטָא, אֶשָּׁא בִּידֵיהוֹן. נָטְרִין אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, דְּלָא יֵיעוֹל חַד, וְלֹא יִפּוֹק חַד, בַּר הַהוּא דְּלָא אָכִיל וְלָא שָׁתֵי, שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּשְׁבֵן מִקֶּדֶם, דְּאִתְבְּרִיאוּ קַמֵּי עָלְמָא דֵּין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִשְׁתַּכְלָלוּ כָּל סִטְרוֹי דְּעָלְמָא.

שׁוּרָיָא אָחֳרָא, סִטְרוֹי דְשִׁמָאלָא. סְטַר דְּנָפְלִין שְׁרִידִין. אֲתַר דְּנוּרָא הֲוָה דָּלֵיק יְמָמִין וְלֵילְיָן, לְמִרְמָא קַמָּהּ לְרָמֵי רוּחָא, דְּאָזְלִין לִשְׁמָאלָא. בֵּיהּ אִתְטַרְדוּן, עַד עִדָּן עִדָּנִין. אִלֵּין אִינּוּן יְמִינָא וּשְׁמָאלָא, אַקְדִּימוּ לִבְרִיְיתָא דְּעָלְמָא. וּלְבָתַר זְוִיְיתְהוֹן דְּאַרְעָא.

*) פִּיסְקָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אָמַר רַב, כְּתִיב (משלי ג) ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הַלָּלוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל שְׁנַיִם מֵהֶן הוּא עוֹמֵד, עַל הַתְּבוּנָה וְעַל הַדַּעַת. וְהָא תָּנִינָן תִּלַּת. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַחָכְמָה נְטָלָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה, וְהוּא שְׁמוֹ, לְהוֹדִיעַ לַעֲבָדָיו הַצַּדִּיקִים. וְהַשְּׁנַיִם עָמְדוּ בָּעוֹלָם, וְהֵם

קִיּוּמוֹ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כָּלְהוֹ תְּלָתָא, אִתְרְמִיזוּ בְּחֵיזוּ זְעֵירָא. וְאִינוּן תְּלַת תְּנוּעוֹת פּוּמָא: עֶלְיוֹן, אֶמְצָעִי, וְהַתַּחְתּוֹן, בִּנְהוּגֵי דְּפוּמָא אִתְנַהֵיג בְּהוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, וְהֵם חָכְמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת.

מַאי מַשְׁמַע דְּהַאי תְּרֵין אִתְנַהֵיג בְּהוּ עָלְמָא, וְהֵם תְּבוּנָה וְדַעַת. דְּתְנִינָן, אִלֵּין מִנְהָגֵי עָלְמָא הַשָּׁמַיִם שֶׁנִּבְרְאוּ בִּתְבוּנָה. וְהַתְּהוֹם בְּדַעַת. וְהַחָכְמָה הוּא שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם, וְהוּא נִקְרָא חָכְמָה. וְתָנִינָן, הוּא וְהַחָכְמָה הַכֹּל דָּבָר אֶחָד. דְּאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מַאי דִּכְתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי. מְלַמֵּד שֶׁהוּא וּשְׁמוֹ אֶחָד הוּא. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, הַכֹּל נָתַן, אֲבָל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל לֹא נָתַן, וְלָא אוֹזִיף לְאָחָרָן, דִּכְתִיב אֲנִי ה'. לְבַדִּי. מְלַמֵּד דְּשֵׁם זֶה לֹא נָתַן לְשׁוּם נִבְרָא.

וְאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה חָשַׁשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, תֵּדַע לָךְ בִּזְמַן שֶׁבִּיהו"ם הָיָה קַיָּים, כָּל הַמַּקְרִיב קָרְבָּן, וְזוֹבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, חַיָּיב מִיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב) זוֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ. מְלַמֵּד שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְיוּחָד בִּלְבָד.

וְעַל כֵּן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְעֶה אָדָם, צִוָּה בַּקָּרְבָּנוֹת וְאָמַר, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַה'. (שם כב) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה לַה'. (שם יט) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַה'. (שם ב) וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַה'. הַכֹּל לַה', וְלֹא נֶאֱמַר לֵאלֹהִים.

מַאי טַעְמָא. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, שֵׁם זֶה הוּא מְשׁוּתָּף, שֶׁהַמַּלְאָכִים נִקְרָאוּ אֱלֹהִים. בְּנֵי אָדָם נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, הַדַּיָּנִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִים לְמִי מֵהֶם זוֹבֵחַ, לְכָךְ צָרִיךְ לְהַזְכִּיר הַשֵּׁם הַמְיוּחָד לְבַדּוֹ.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, תָּא חֲזֵי, מַאן דִּמְקַלֵּל אֶת הַשֵּׁם, דִּכְתִיב (ויקרא כד) אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ, דְּהָא אִם קִלֵּל שֵׁם זֶה סְתָם, אֵינוֹ חַיָּב מִיתָה, וְאֵין מְנַדִּין אוֹתוֹ, דְּיָכוֹל לִטְעוֹן לְחַד מִן דַּיָּנָא, אוֹ לִגְדוֹל הַדּוֹר קָאָמַר.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, מִיתָה אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ, אֲבָל נִידּוּי מְחַיְּבִין אוֹתוֹ, מְשׁוּם לָאו דְּאוֹרַיְיתָא, דִּכְתִיב (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל סְתָם. אֲבָל אִם קִלֵּל שֵׁם הַמְיוּחָד, חַיָּיב מִיתָה, דִּכְתִיב (ויקרא כד) וְנֹקֵב שֵׁם ה' מוֹת יוּמָת, מְלַמֵּד שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיַּזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְיוּחָד.

הַהוּא גַּבְרָא דְּאַקְדִּישׁ בְּרֵיהּ, וַאֲמַר, הַאי בְּרָא דְּאִתְיְלֵיד, יְהֵא מְקוּדָּשׁ לֵאלֹהִים, שָׁמַע ר' חִיָּיא וְשַׁמְתֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, וּמַה עַל דְּאַקְדֵּישַׁת בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֶהֱוֵי הַהוּא גַּבְרָא בְּשַׁמְתָּא. אָמַר לֵיהּ לָאו עַל כָּךְ עֲבָדִית, אֶלָּא עַל דְּאַקְדִּישְׁתֵּיהּ לַשֵּׁם הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (שמות כב) זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם. אָמַר וְהֵיאַךְ הֲוָה לִי לְמֵימָר. אָמַר לֵיהּ, הַאי בְּרָא דְּאִתְיְלִיד לִי לִיהֲוֵי מְקוּדָּשׁ לַה', וְלֹא לְשֵׁם אַחֵר. וּמְנָא לָן. מֵחַנָּה, דִּכְתִיב (שמואל א א) וּנְתַתִּיו לַה', וְלֹא אָמְרָה לֵאלֹהִים.

אָמַר רִבִּי שָׁלוֹם, וְהָא אוֹקִימְנָא דִּבְשֵׁם אֱלֹהִים נִבְרָא הָעוֹלָם, אִי הָכִי יָכִיל לְמִטְעַן הַאי גַּבְרָא כְּהַאי גַּוְונָא, דְּמַלְאָכִים הֲווֹ, אוֹ גְּדוֹלֵי הַדּוֹר הֲווֹ, אוֹ דַיְינֵי הֲווֹ. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, הָא עָלְמָא אִתְבְּרֵי עַד דְּלָא ייֵתוֹן בְּנֵי נָשָׁא, וְעַד דְּלָא ייֵתוֹן דַּיְינֵי דָּרָא, וְרַבְרְבֵי דָרָא, וְלָא אִית לְמִשְׁגֵּא.

כְּמָא דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר חֲבִיבָא יַקִּירָא, דִּכְתִיב (שמות טו) מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים ה', שֶׁיּוּכַל לִבְרוֹא אֶת הָעוֹלָם, מַשְׁמַע דְּאֵלִים אֵינוֹ יָכוֹל לִבְרוֹא הָעוֹלָם, עַד שֶׁנָּטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹת אַחַת מִשְּׁמוֹ, וְהִיא אוֹת ה"א, וּבוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם. וְנַעֲשָׂה מִן אֵלִים אֱלֹהִים, וְנִבְנָה שְׁמוֹ אֱלֹהִים. וְעַל הַאי תְּנַן, בְּה"א בְּרָאָם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא חֲזִינָן דְּלֵית כִּתְרָא וּמַלְכוּתָא אֶלָּא בִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא. דְּלָא אוֹזְפֵיהּ לְאָחָרָא, וְהוּא הַשֵּׁם יו"ד ה"א וא"ו ה"א. דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בּוֹ נִכְלָלִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְכָל צְבָאָם, כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְכֻלָּם לְנֶגְדּוֹ כְּאַיִן וּכְלָא חֲשִׁיבִין, וְהוּא הָיָה, וְהוּא הֹוֶה, וְהוּא יִהְיֶה. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין אָמֵן.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מה"מ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא רִאשׁוֹן, וְהוּא אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים. וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם בְּסוֹד שְׁלֹשָׁה עִנְיָנִים גְּדוֹלִים וְטוֹבִים, וְהֵם דַּעַת חָכְמָה וּבִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר

(משלי ג) ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ.

וְלָמָּה בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאָרֶץ, שֶׁהוּא עוֹלָם הַשָּׁפֵל, בְּסוֹד הַחָכְמָה. וְהַשָּׁמַיִם, שֶׁהוּא עוֹלָם גָּדוֹל מִמֶּנּוּ, בִּתְבוּנָה, שֶׁהוּא דָּבָר קָטָן מִן הַחָכְמָה. וּכְבָר שָׁנִינוּ, אֵימָתַי נִקְרָא אָדָם חָכָם בְּחָכְמָה, כְּשֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ בְּכָל דָּבָר, וְעוֹנֶה וּמֵשִׁיב כָּעִנְיָן, וְיָדוֹ בַּכֹּל, אָז נִקְרָא חָכָם בְּחָכְמָה, שֶׁהוּא גָּדוֹל עַל הַתְּבוּנָה וְעַל הַדַּעַת, עַל כֵּן הָיָה לוֹ יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת הַשָּׁמַיִם בְּחָכְמָה, וְהָאָרֶץ שֶׁהִיא שְׁפֵלָה מֵהֶם בִּתְבוּנָה.

תֵּדַע כִּי הַחָכְמָה גְּדוֹלָה מִכּוּלָּם, וְעַל כֵּן נִקְרָא אָדָם חָכָם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חָכָם בְּכָל הַחָכְמוֹת. וְהַתְּבוּנָה קְטַנָּה מִן הַחָכְמָה, וְעַל כֵּן נִקְרָא אָדָם מֵבִין, כְּלוֹמַר, מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, הוּא מֵעַצְמוֹ וּמִלִּבּוֹ, מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר אַחֵר. כְּלוֹמַר, בִּרְאוֹתוֹ יְסוֹד, בּוֹנֶה בִּנְיַן עָלָיו. וְכֵן הוּא הַמֵּבִין, בִּרְאוֹתוֹ דָּבָר אֶחָד אוֹ קְצָתוֹ, מַשְׂכִּילִים הָעִנְיָן עָלָיו.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בָּרָא הַשָּׁמַיִם בְּסוֹד הַתְּבוּנָה, שֶׁהוּא עִנְיַן תְּבוּנָה מִתּוֹךְ הַיְסוֹד. וּבְרֵאשִׁית כָּל הַנִּבְרָאִים, בָּרָא צוּרַת הַמַּלְאָכִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם תְּחִלַּת כָּל הַנִּבְרָאִים הַנֶּאֱצָלִים מִזִּיו אוֹר הֲדָרוֹ.

וַעֲשָׂרָה שֵׁמוֹת נִקְרְאוּ בְּסוֹדָם, וּבְתוֹךְ שְׁמוֹתָם נִקְרָא אֱלֹהִים. וְעַל כֵּן בָּא לְהוֹרוֹת בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, כְּלוֹמַר

בָּרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ צוּרַת הַמַּלְאָכִים הַנִּקְרָאִים אֱלֹהִים, וְהֵם הַיְסוֹד מִכָּל הַנִּבְרָאִים הָאֲחֵרִים, וּמִתּוֹךְ זֶה הַיְסוֹד, נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם לְאַחַר כֵּן בְּסוֹד הַתְּבוּנָה, כַּאֲשֶׁר הַתְּבוּנָה הוּא דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר כָּךְ נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, שֶׁהֵם מִסּוֹד אוֹר צוּרַת הַמַּלְאָכִים. כְּלוֹמַר הֵם בִּנְיַן מִתּוֹךְ הַיְסוֹד, וְעַל כֵּן כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה.

אֲבָל הָאָרֶץ נִהְיָה מִתּוֹךְ יְסוֹד אַחֵר, אֶלָּא שֶׁהִיא תְּלוּיָה עַל הַמַּיִם. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָסַד לָהּ יְסוֹד עָשׁוּי בְּחָכְמָה, וְעַל כֵּן נֶאֱמַר ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה, דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

וְאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה חָשַׁשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל שֶׁהוּא יהו"ה, כִּי זֶהוּ שְׁמוֹ מַמָּשׁ. אֲבָל שֵׁם אֱלֹהִים, מְשֻׁתָּף הוּא עַל יֶתֶר הַנִּבְרָאִים. הַמַּלְאָכִים נִקְרָאִים אֱלֹהִים. בְּנֵי אָדָם נִקְרְאוּ אֱלֹהִים. הַדַּיָּנִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים.

וְעַל כֵּן חָשַׁשׁ הַמָּקוֹם עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ. תֵּדַע לָךְ, כָּל הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ וְזִבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, חַיָּיב מִיתָה. שֶׁנֶּאֱמַר, (שמות כב) זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ. בְּשְׁבִיל שֶׁהוּא שֵׁם מְשׁוּתָּף, וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִים אִם הוּא זוֹבֵחַ לַמַּלְאָכִים, אוֹ לִבְנֵי אָדָם, אוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְעַל כֵּן אָמְרָה הַתּוֹרָה, זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ, כְּלוֹמַר, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיַּזְכִּיר שֵׁם יהו"ה לְבַדּוֹ. וּלְפִיכָךְ נֶאֱמַר בַּקָּרְבָּנוֹת,

(ויקרא כב) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה לַה', וְכֵן בִּשְׁלָמִים, וְכֵן בְּעוֹלָה, וְלֹא נֶאֱמַר לָאֱלֹהִים אֶלָּא לַה' מַמָּשׁ.

וְשָׁמַיִם, נִבְרְאוּ מֵאוֹתוֹ הָאוֹר הַנִּשְׁפַּע בֵּאלֹהִים, עָשָׂה אוֹתָם דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וּבְגִ' דְּבָרִים הַלָּלוּ נַעֲשָׂה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לא) וָאֲמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת. וּשְׁלָשְׁתָּן הֵם בְּמַתְּנַת עֶלְיוֹן, לְכָל אֲשֶׁר יַחְפּוֹץ יִתְּנֵם, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ב) כִּי ה' יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה.

*) (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וַאֲמַר, (בראשית טו) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר. בַּחֲמִשָּׁה עִנְיָנִים נֶאֱמַר הַבְּרִית, הָא' הוּא בְּרִית מִילָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם יז) וְהָיְתָה בְּרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם. הַב' בְּרִית הַקֶּשֶׁת, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט) וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית. הַגִ' בְּרִית הַמֶּלַח, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יח) בְּרִית מֶלַח עוֹלָם. הַד' בְּרִית הַיְסוּרִין, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כח) אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית. הַה' בְּרִית הַכְּהוּנָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כה) וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם.

וְקוֹדֶם שֶׁנִּתְּנוּ הַה' בְּרִיתוֹת, לֹא הָיְתָה הַבְּרִית אֶלָּא בְּאֵשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית טו) וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ וְגוֹ'. וּכְתִיב (שם טו) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר. וְהָאֵשׁ הָיְתָה בְּרִית בַּתְּחִלָּה. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית, הוֹצֵא מִשָּׁם אֵשׁ, וְנִשְׁאָר בְּרִית. כְּלוֹמַר בְּרִי"ת אֵ"שׁ.

ר' יוֹחָנָן אָמַר, בְּרִית כְּרוּתָה כָּרַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם

הָעוֹלָם, וְעַל מְנָת שֶׁיַּעֲמוֹד אַבְרָהָם, וְיִתְקַיֵּים הָעוֹלָם בִּזְכוּתוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁכָּרַת עִמּוֹ הַבְּרִית בָּאֵשׁ, עָמַד הָעוֹלָם בְּקִיּוּמוֹ, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית, בְּרִית אֵשׁ, בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ כְּדֵי שֶׁיַּעֲמוֹד אוֹתוֹ הַבְּרִית אֵשׁ.

וְהַחָכְמָה אוֹמֶרֶת, לָמָּה הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַבּוּל מַיִם לָעוֹלָם, בִּתְחִלַּת דִּינוֹ, וְלֹא דָּבָר אַחֵר. אֶלָּא רָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בִּבְרִית אֵשׁ, וְרָאָה שֶׁאִם יָדִין הָעוֹלָם בְּדִין אַחֵר, אֶפְשָׁר שֶׁיּוּכְלוּ הָרְשָׁעִים לַעֲמוֹד בָּעוֹלָם, מִפְּנֵי אוֹתוֹ בְּרִית אֵשׁ, כַּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם. אֶלָּא מֶה עָשָׂה, דָּן אֶת הָעוֹלָם בַּמַּיִם, בְּדָבָר הָרָאוּי לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ, כְּדֵי לְהַעֲבִיר אֶת הָרְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם, שֶׁנִּמְשְׁלוּ לְאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל טו) מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ בִּתְחִלַּת הָעוֹלָם כְּשֶׁנִּבְרָא.

לָכֵן בַּתְּחִלָּה אָמַר אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי בַּמַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נז) וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגָּרָשׁ, לְאַחַר כֵּן נֶאֱמַר, מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַד כָּאן הָיוּ נִמּוֹקִים בַּמַּיִם, מִכָּאן וָאֵילָךְ מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם. וּכְשֶׁחָטְאוּ אַחַר כֵּן, דָּן אוֹתָם בָּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יט) וַה' הִמְטִיר עַל סְדֹם וְעַל עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ, וְאֵימָתַי נִתְבַּסֵּם הָעוֹלָם, כְּשֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי, וְנִתְמַלֵּא כֻּלּוֹ אֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמָיִם. ר' יִצְחָק

אָמַר, וְהַתּוֹרָה נִהְיְתָה בְּרִית בֵּין הַשֵּׁם וְהָעוֹלָם, שֶׁנִּמְשְׁלָה בָּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה כג) הֲלוֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ, וְזֶהוּ בְּרִית אֵשׁ בְּרֵאשִׁית.

ר' יוֹחָנָן פָּתַח, (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת, שְׁלשָׁה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לַעֲשׂוֹת בְּדַרְכֵי הָעוֹלָם, וְאֵלּוּ הֵן: לִבְנוֹת בֵּית מוֹשָׁבוֹ, וְלִיטַּע כֶּרֶם לְהִתְפַּרְנֵס בּוֹ, וְאַחַר כַּךְ לָקַחַת לוֹ אִשָּׁה, וּלְהוֹלִיד בָּנִים, לְפַרְנְסָם בָּהֶם. וְלֹא כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹטִים, הַלּוֹקְחִים אִשָּׁה בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ נוֹטְעִים כֶּרֶם, וְאַחַר כָּךְ בּוֹנִים בָּיִת.

כִּי הָא דְּאָמַר רִבִּי סִימוֹן, כָּל הַלּוֹקֵחַ לוֹ אִשָּׁה, וְאֵין לוֹ בַּתְּחִלָּה בַּמֶּה שֶׁיּוּכַל לְפַרְנְסָהּ, הֲרֵי זֶה חָפְשִׁי מִן הַמִּצְוֹת, כַּמֶּתִים הַנִּקְרָאִים חָפְשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פח) בַּמֵּתִים חָפְשִׁי. וְלָמָּה נִקְרָא חָפְשִׁי. לְפִי שֶׁהוּא חָפְשִׁי מִן הַמִּצְוֹת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יוּכַל לְהִשְׁתַּדֵּל בַּעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ, אֶלָּא בַּעֲבוֹדַת אִשְׁתּוֹ.

ר' יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּאִלּוּ לוֹקֵחַ עֲבוֹדָה זָרָה לְעַצְמוֹ. דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בַּתְּחִלָּה הָיוּ הַחֲכָמִים וְהַחֲסִידִים לוֹקְחִין אִשָּׁה, וְלֹא הָיָה לָהֶם דֵּי פַּרְנָסָתָם, וּמְמִיתִים עַצְמָם בָּרָעָב וּבַצָּמָא, וּמַנִּיחִים כָּל חַיֵּי הָעה"ז, וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת וּבַעֲבוֹדַת בּוֹרְאָם. אֲבָל בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁהָעוֹלָם טָרוּד אַחַר הַפַּרְנָסָה, צָרִיךְ לְכוֹנֵן בַּיִת בַּתְּחִלָּה, וּלְזַמֵּן מְזוֹנוֹתָיו, וְאַחַר כַּךְ לָקַחַת אִשָּׁה, וְיָכוֹל לַעֲבֹד בּוֹרְאוֹ, וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה. כִּי הָא דְּאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, אִם אֵין קֶמַח אֵין תּוֹרָה.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מֵאַחַר שֶׁהָאָדָם נוֹשֵׂא אִשָּׁה, אָז נִקְרָא עֶבֶד ה׳, מִפְּנֵי שֶׁלִּבּוֹ פָּנוּי מִלְּהִסְתַּכֵּל בַּעֲבִירָה וּבַנָּשִׁים, וּמִלָּתוּר אַחַר לְבָבוֹ וְעֵינָיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר טו) וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם וְגו׳. לְפִיכָךְ צָרִיךְ אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל לְכוֹנֵן בַּיִת בָּרִאשׁ, וְלַעֲשׂוֹת יְשׁוּב בַּבַּיִת.

וּמִמִּי אַתָּה לָמֵד, מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. קֹדֶם בָּנָה בַּיִת וְכוֹנְנוֹ, וְזִימֵּן כָּל הַפַּרְנָסָה וְהַמְּזוֹנוֹת, קֹדֶם שֶׁיָּבֹא אָדָם לָעוֹלָם. הָאֵיךְ. בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בָּרֹאשׁ, שֶׁהוּא הַבַּיִת. וְזִימֵּן כָּל הַפַּרְנָסָה הָאֵיךְ. בָּרָא אֶת הַבְּהֵמוֹת, וְאֶת הַחַיּוֹת, וְאֶת הָעוֹפוֹת וְהַדָּגִים הַצְּמָחִים וְהָאִילָנוֹת, שֶׁהֵם זִימּוֹן כָּל הַפַּרְנָסָה. לְאַחַר שֶׁהֵכִין הַבַּיִת וְהַפַּרְנָסָה, הֵבִיא אֶת הָאָדָם, וּבָרָא אוֹתוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְהוֹלִידוּ בָנִים וְעָשׂוּ יְשׁוּב בַּבַּיִת. וְעַל כֵּן נֶאֱמַר בְּרֵאשִׁית, בֵּית רֹאשׁ. כַּאֲשֶׁר תָּבִין בָּאוֹתִיּוֹת, תִּמְצָא בי״ת רֹאשׁ. וְכֵן הַתְּחִילָה הַתּוֹרָה בְּרֵאשִׁית, כְּלוֹמַר בֵּית רֵאשִׁית, וְהַכֹּל עִנְיָן אֶחָד.

וְעִם כָּל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְלַעֲשׂוֹת עִתִּים לַתּוֹרָה, וְלִהְיוֹת עֲמָלוֹ בְּשֵׁנִי הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ, מִפְּנֵי שֶׁיּוֹדֵעַ שְׁנֵיהֶם מַשְׁכַּחַת עָוֹן. וְשֶׁמָּא יֹאמַר אָדָם הֲרֵינִי בֶּן אֲבוֹת הָעוֹלָם, מִמִּשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה, אֵינִי רָאוּי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְלֹא לְהִתְבַּזּוֹת. אֱמֹר לוֹ, שׁוֹטֶה, כְּבָר קִדְמָךְ יוֹצְרָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְהוּא עָשָׂה

מְלָאכָה קוֹדֶם שֶׁבָּאתָ לָעוֹלָם. וּמְנָא לָן. שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. קָרָא אוֹתָהּ מְלָאכָה. וְכֵן (שם) וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה.

וְכִי הָא דְּאָמַר רִ' יוֹחָנָן, בֹּא וּרְאֵה, לָמָּה בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם אַחֲרוֹן לְכָל הַנִּבְרָאִים. אֶלָּא לְלַמֶּדְךָ, שֶׁעָשָׂה בְּכָל יוֹם וְיוֹם מְלַאכְתּוֹ, וּבָרָא הָעוֹלָם וְכָל צְבָאָם, וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי שֶׁהוּא אַחֲרוֹן לִמְלַאכְתּוֹ, בָּרָא בּוֹ אֶת הָאָדָם. אָמַר לֵיהּ לָאָדָם, עַד כָּאן הָיִיתִי אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל בַּמְּלָאכָה, מִכָּאן וָאֵילָךְ אַתָּה תִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, קוֹדֶם שֶׁיָּבֹא אָדָם לָעוֹלָם.

וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, לָמָּה נִבְרָא אָדָם בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. שֶׁנֶּאֱמַר (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה מוֹשֵׁל עַל הַמְּדִינָה, וְהָיָה בּוֹנֶה בִּירָנִיּוֹת וְתִיקוּנִין לָעִיר, וְכָל בְּנֵי הָעִיר מִשְׁתַּעְבְּדִין תַּחְתָּיו. יוֹם א' קָרָא לְכָל בְּנֵי הָעִיר, וּמִינָּה עֲלֵיהֶם שַׂר אֶחָד שֶׁלּוֹ, אָמַר, עַד כָּאן הָיִיתִי טוֹרֵחַ בְּכָל צָרְכֵי הָעִיר, וְלַעֲשׂוֹת מִגְדָּלִים וּבִירָנִיּוֹת, מִכָּאן וָאֵילָךְ הֲרֵי זֶה כָּמוֹנִי.

בְּעִנְיַן זֶה נֶאֱמַר בָּאָדָם, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, וְאָמַר לֵיהּ רְאֵה בְּנִיתִי כָּל הָעִיר וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ, וְכַאֲשֶׁר הָיִיתִי מוֹשֵׁל עָלֶיהָ וּבוֹנֶה אוֹתָהּ כְּכָל חֶפְצִי, כָּךְ אַתָּה תִּבְנֶה וְתַעֲשֶׂה מְלֶאכֶת הָעוֹלָם. מִכָּאן וָאֵילָךְ יִהְיֶה הַכֹּל

מָסוּר בְּיָדְךָ, וְכוּלָּם יִהְיוּ מְשׁוּעְבָּדִים תַּחְתֶּיךָ, וְיֵרְאִים מִמְּךָ, כַּאֲשֶׁר הָיוּ יְרֵאִים מִמֶּנִּי, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט) וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ. וְעַל כֵּן בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, לַעֲשׂוֹת כָּל צָרְכֵי הָעוֹלָם וְתִיקּוּנָיו, כַּאֲשֶׁר הוּא עָשָׂה בַּתְּחִלָּה.

בְּרֵאשִׁית, כְּתִיב (משלי ח) ה' קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז, הַפָּסוּק הַזֶּה חוֹזֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הָיְתָה רֵאשִׁית דַּרְכֵי אֵל, שֶׁהַתּוֹרָה נִבְרֵאת אַלְפַּיִם שָׁנָה קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, שִׁבְעָה דְּבָרִים נִבְרְאוּ עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם. וְאֵלּוּ הֵם: הַתּוֹרָה. וְגַן עֵדֶן. וְגֵיהִנֹּם. וְכִסֵּא הַכָּבוֹד. וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וּשְׁמוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ. וְהַתְּשׁוּבָה. וּבַתּוֹרָה בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) ה' קָנָנִי וְגוֹ'. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, רְצוֹנוֹ לֹאמַר עִם רֵאשִׁית, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה הֶפְרֵשׁ יֵשׁ בֵּין הַתּוֹרָה וְהָעוֹלָם, שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁשָּׁת יָמִים, וְהַתּוֹרָה בְּאַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה.

רַבִּי יוֹחָנָן הַוֵּי אָזִיל מִקַּמְרֵי לְלוּד, וְהָיָה מְטַיֵּיל עִמֵּיהּ ר' חִיָּיא בַּר אַבָּא, כַּד מָטוּ חַד בֵּי חַקַל, אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, הַאי הַוֵּי דִּידִי, וְזַבִּינְתֵּיהּ, כְּדֵי לְמִזְכֵּי בְּאוֹרַיְיתָא. בָּכָה ר' חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר לֵיהּ וְלָמָּה אַתְּ בָּכֵי. אָמַר לֵיהּ, דְּלָא שַׁבְקַת לְסִיבוּתִיךְ כְּלוּם.

אָמַר לֵיהּ, חַיָּיא בְּנִי, קַלָּה הוּא בְּעֵינָךְ מַה דַּעֲבָדִית, דְּשַׁבְקִית דָּבָר שֶׁנִּבְרָא בְּשִׁשָּׁה יָמִים, בַּעֲבוּר דָּבָר שֶׁנִּבְרָא בְּאַרְבָּעִים יוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וְקָנִיתִי דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְטוֹבִים שֶׁאֵינָם בָּעוֹלָם, וְהֵם עֵצָה וְתוּשִׁיָּה וְחָכְמָה וּגְבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ח) לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה לִי גְּבוּרָה.

ר' יוֹחָנָן כַּד הֲוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, הֲוּוֹ אַנְפּוֹי זְהִירִין כְּזוֹהֲרָא דִּשְׁמְשָׁא, יוֹמָא חַד פָּגַע בֵּיהּ ר' יוֹסֵי, אֲמַר לֵיהּ חָמָא אַנְפָּךְ זְהִירִין כְּזָהֲרָא דִּשְׁמְשָׁא, אָמַר לֵיהּ לָאו הוּא אֶלָּא שְׁמַעְתָּא דְּנָהֲרָא לִי. קְרָא עֲלֵיהּ (שופטים ה) וְאוֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ.

ר' יִצְחָק אָמַר, הַתּוֹרָה נִקְרֵאת תּוּשִׁיָּה בַּתְּחִלָּה. וְאַחַר כַּךְ גְּבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה וְגו', תֵּדַע לָךְ כִּי בַּתְּחִלָּה נִקְרֵאת תּוּשִׁיָּה, שֶׁמַּתֶּשֶׁת כֹּחוֹ שֶׁל אָדָם, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהִלָּחֵם עִם יֵצֶר הָרָע, וּלְכַתֵּת כָּל גּוּפוֹ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, עַד שֶׁיַּרְגִּיל אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה. כֵּיוָן שֶׁהוּא רָגִיל לַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה, אָז יֵשׁ לוֹ שִׂמְחָה וּגְבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה, רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁאָדָם רָגִיל בַּתּוֹרָה וּבַחָכְמָה, אָז יֵשׁ לוֹ תִּפְאֶרֶת, וְאֵיזוֹ הִיא גְּבוּרָה, לְהִלָּחֵם מִלְחֲמוֹת ה', שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כא) עַל כֵּן יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמֹת ה', שָׁם תְּהֵא הַמִּלְחָמָה וְהַגְּבוּרָה. וּבַתּוֹרָה בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, אַל תִּקְרֵי אָמוֹן, אֶלָּא אוּמָּן. וְזֶהוּ

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, עִם רֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְזוֹ הִיא הַתּוֹרָה.

ר' יְהוּדָה אוֹמֵר, לֹא נִבְרָא אֶלָּא בִּשְׁבִיל הַיִּרְאָה, שֶׁנִּקְרֵאת רֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי א) יִרְאַת ה' רֵאשִׁית דָּעַת. וּמְנָא לָן שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא עַל פִּי הַיִּרְאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ג) וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו. עָשָׂה אֶת הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו, וְעַל פִּי הַיִּרְאָה שֶׁהִיא רֵאשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

בְּרֵאשִׁית, רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (תהלים קכ) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל ה' בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי. שִׁירִים תְּאֵבִים בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּבְרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּדֵי לְהַלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ, שֶׁהוּא יוֹצֵר הַכֹּל. הַשָּׁמַיִם אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל, וְהָאָרֶץ אוֹמֶרֶת שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם צו) שִׁירוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ.

וְעוֹד, שֶׁכָּל הָעוֹלָם תְּאֵבִים וּשְׂמֵחִים לְפָאֵר לְיוֹצְרָם, בַּחֲזוֹתָם נִפְלְאוֹתָיו בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית. עַיֵּין בָּאוֹתִיּוֹת וְתִרְאֶה, שי"ר תָּאֵ"ב. כְּלוֹמַר, תָּאֵ"ב לֵאמֹר שי"ר, עַל נִפְלְאוֹתָיו בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, אֵיזֶה הוּא אוֹתָם הַמַּעֲלוֹת שֶׁהָיָה דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם אוֹמֵר. אֵלּוּ הֵם אוֹתָם הַשִּׁירִים שֶׁל אוֹתָן הַמַּעֲלוֹת, שֶׁהֵם הַשָּׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ט) הַבּוֹנֶה בַּשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו. וְדָוִד תָּאַב לָהֶם, וְהָיָה אוֹמְרִים, וְזֶהוּ שִׁיר תָּאֵב.

וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מָאן אִינוּן בְּנֵי הָאֱלֹהִים. אֵלּוּ הֵם הַמַּלְאָכִים, שֶׁהֵם אוֹמְרִים שִׁירָה לִפְנֵי יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּכָל לַיְלָה, כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת דַּהֲווֹי הַלַּיְלָה. וּבְכָל מִשְׁמָרָה וּמִשְׁמָרָה, כָּל כַּתְּ וְכַתְּ אוֹמֶרֶת שִׁירָה. וּבַמִּשְׁמָרָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁהִיא בְּסוֹפָהּ, וְהִיא לְעֵת הַבֹּקֶר, כָּל הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזָּלוֹת, וְהַמַּלְאָכִים הַנִּקְרָאִים בְּנֵי הָאֱלֹהִים, הֵם אוֹמְרִים שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר, בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וְגוֹ'.

וְכָל אֶחָד כְּפִי מַעֲלָתוֹ. לְהוֹרוֹת כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר, כִּי מַעֲלוֹת יֵשׁ לָהֶם אֵלֶּה לְמַעְלָה מֵאֵלֶּה, עַל כֵּן נֶאֱמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעֲלוֹת הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם אוֹמְרִים שִׁירָה, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית, שִׁי"ר תָּאֵ"ב, בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶ"ץ.

רַבִּי חִזְקִיָּה חֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וַהֲוָה עִמֵּיהּ ר' יוֹסֵי בַּר חֲלַפְתָּא, קָמוּ לְמֵיזַל. בָּתַר פַּלְגוּת לֵילְיָא, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חִזְקִיָּה, מַאי עָבִידְנָא, דְּהָא תָּנִינָן לְעוֹלָם יֵצֵא אָדָם בְּכִי טוֹב.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִזְקִיָּה, יוֹסֵי בְּרִי, תָּא שְׁמַע הֲדַר נְעִימוּת קָל גַּלְגַּלֵּי חַיּוֹתָא, דְּאִינוּן מְשַׁבְּחָן שִׁירְתָא קַדָּם אֱלָהָנָא. עַד דְּאַרְכִין אוּדָנֵיהּ, שְׁמַע קָל תּוּשְׁבְּחָא נְעִימוּתָא, דַּהֲווֹ אָמְרֵי (תהלים ט) וַה' לְעוֹלָם יֵשֵׁב וְגוֹ'.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִזְקִיָּה, בְּרִי, שָׁמַעְתָּ כְּלוּם. אֲמַר לֵיהּ, קָל

נְעִימוּתָא. וּמִן נְעִימוּתָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא מֵהַאי פְּסוּקָא דְּשִׁמְעִית, כְּעַן יְדַעְנָא פֵּירוּשׁוֹ, דִּכְתִיב וַה' לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ. דִּבְכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא דְּדַיְינֵי דִינָא שְׁכִינְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהוּא כּוּרְסָא יְקָרֵיהּ מִתְתַּקֵּן תַּמָּן, מַשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ.

אָמַר לֵיהּ יָדַעְתָּ אֵיזוֹ הִיא מִשְׁמָרָה מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת אָמְרֵי דָּא. אָמַר לֵיהּ לָאו. אָמַר לֵיהּ, מִשְׁמֶרֶת אוֹתָם הַמַּלְאָכִים, הַנִּקְרָאִים אֱלֹהִים הִיא. דְּתַנְיָא, עֲשָׂרָה מִשְׁמָרוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת אֵיכָא בִּרְקִיעָא, וְאִינּוּן מִתְחַלְּקִין בִּשְׁלֹשָׁה מִשְׁמָרוֹת דַּהֲוֵי הַלַּיְלָה.

וְתֵדַע לָךְ הָאֵיךְ, כַּד יִשְׂרָאֵל מְסַיְּימִים צְלוֹתְהוֹן בְּלֵילְיָא, נָסְבִין שִׁירָתָא בַּתְרֵיהוֹן, אִינּוּן דִּנְקְרָאִים אִישִׁים, וְאָמְרֵי שִׁירָתָא. וּמַאי שִׁירָתָא אָמְרִין. (שם ה) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וְגוֹ' וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעְטְרֵהוּ וְגוֹ' ה' אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. בְּמִשְׁמָרָה שְׁנִיָּה נָסְבִין שִׁירָתָא, אִינּוּן דִּנְקְרָאִים מַלְאָכִים וְחַשְׁמַלִּים וְאֶרְאֶלִים. וּמַאי אָמְרֵי, (שם כט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֵלִים.

בְּפַלְגוּת לֵילְיָא מַמָּשׁ, עַד דְּסַיְּים מִשְׁמָרָה שְׁנִיָּה, דְּהַהִיא שַׁעֲתָא הִיא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בְּעֵדֶן מַמָּשׁ, דְּגָנִיז לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא. פָּתְחֵי חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וּבַתְרֵיהוֹן שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וּכְרוּבִים, וְאָמְרֵי (שם לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ (שם סח) סוֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ

שְׁמוֹ.

בִּתְחִלַּת מִשְׁמָרָה תְּלִיתָאָה, נָסְבִין שִׁירָתָא אִינּוּן דְּנִקְרָאִים אֱלֹהִים, וְאָמְרֵי וַה' לָעוֹלָם יֵשֵׁב וְגוֹ'. כַּד אָתֵי צַפְרָא, פָּתְחֵי שְׁמַיָּא וְאָמְרֵי, (שם יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְגוֹ'. כּוֹכְבֵי בֹּקֶר אָמְרֵי, (שם קמז) מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים וְגוֹ', גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ. אוֹתָם הַמַּלְאָכִים הַנִּקְרָאִים בְּנֵי אֱלֹהִים פָּתְחֵי וְאָמְרֵי, (תהלים כט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַה' כָּבוֹד וָעֹז.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, חָמוּ דְּקָדְרָא שַׁחֲרָא, וְהָדַר נְהוֹרָא. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה לְרַבִּי יוֹסֵי, תָּא וְאַחֲזֵי לָךְ דְּכָךְ הִיא גְּאוּלָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. בְּעִידְנָא דִּינְהַר לְהוֹן שְׁמְשָׁא דְּגְאוּלָתָא, יֵתֵי לְהוֹן עָקָא בָּתַר עָקָא, וְקַדְרוּתָא בָּתַר קַדְרוּתָא, עַד דְּאִינּוּן בָּהּ, יִנְהַר עֲלֵיהוֹן נְהוֹרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ו) כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ. וּכְתִיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

וּבְזִמְנָא הַהִיא מִלְחָמוֹת יִתְעוֹרְרוּ בָּעוֹלָם, גּוֹי בְּגוֹי, וְעִיר בְּעִיר, וְצָרוֹת רַבּוֹת יִתְחַדְּשׁוּ עַל שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. עַד שֶׁיִּקְדְּרוּ פְּנֵיהֶם כְּשׁוּלֵי קְדֵרָה, וְאַחַר כַּךְ יִתְגַּלֶּה עֲלֵיהֶן גְּאוּלָתָן מִתּוֹךְ שַׁאֲנַת לַחֲצָם וְדָחְקָם.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, (תהלים כב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, אַיֶּלֶת הַבּוֹקֶר הַוָּה לֵיהּ לְמֵימַר. אֶלָּא עַל אַיֶּלֶת וְחוֹזֶק דְּשַׁחֲרוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל. כְּדָבָר

אַחֵר (שם פח) כְּגֶבֶר אֵין אֵיָל. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא יִזְעֲקוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיֵמְרוּן אֵלִי אֵלִי לָמָה עֲזַבְתָּנִי, מִגּוֹ עָקַתְהוֹן, לְבָתַר מַה כְּתִיב, (תהלים ל) פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה.

*) רַבִּי אוֹמֵר, הַשִּׁיתִין מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרְאוּ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא שִׁית. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית, כְּלוֹמַר, בָּרָא שִׁית. אֵילוּ שֶׁל יִצְחָק, קוּשְׁטָא הוּא דְּנִבְרָא מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא שִׁי"ת, תַּי"שׁ בְּהִפּוּךְ אוֹתִיּוֹת. בְּרֵאשִׁית, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁבָּרָא כָּל הָעוֹלָם, וְהֵכִינוֹ בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת, וּכְנָגְדָּן בָּרָא ג' עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְעוֹלָם הַתִּיכוֹן. וְנָתַן בָּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הַקָּטָן, צוּרַת שִׁלְשְׁתָּן. צוּרַת הַמְדַבֶּרֶת, וְצוּרַת הַצּוֹמַחַת, וְצוּרַת הַשִּׂכְלִית.

וְתֵדַע לָךְ, כִּי הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן מִתְקַיֵּים בָּאֲוִיר, כַּאֲשֶׁר תִּרְאֶה כִּי הַגּוּף מִתְקַיֵּים בַּנֶּפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ מִתְקַיֶּמֶת בָּאֲוִיר, וְהָאֲוִיר בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ. תֵּדַע לָךְ, שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ בָּרָא הָאָדָם, וּבָרָא אוֹתוֹ בְּצֶלֶם וּבְצוּרָה.

וְהֵכִינוֹ מֵאַרְבָּעָה דְּבָרִים מוּבְדָּלִים זֶה מִזֶּה, מֵאֵשׁ, מֵרוּחַ, מִמַּיִם, מֵעָפָר. שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים. אֵלּוּ הֵם הַדְּ' דְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, מָקוֹם יֵשׁ בִּכְרֵכֵי הַיָּם, שֶׁקּוֹרִין לְאֵשׁ תּוֹהוּ, וְזֶהוּ הַיְסוֹד הָרִאשׁוֹן. וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ, הֵם הַמַּיִם

וְהָעָפָר. וּמִנָּא לָן דְּחִשָּׁךְ הוּא הָעָפָר. שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ו) וּבַחשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה. וְאָמְרוּ שֶׁזֶּהוּ גּוּשׁ הֶעָפָר. וְהָרוּחַ, הוּא רוּחַ מַמָּשׁ. וְאָמְנָם כִּי הָאֵל יִתְבָּרַךְ, בָּרָא אֶת הָאָדָם, שֶׁהוּא נִקְרָא עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, כְּנֶגֶד עוֹלָם הָעֶלְיוֹן הַגָּדוֹל, וְנָתַן בּוֹ קִיּוּם הַנֶּפֶשׁ, הַמֵּנִיעַ לַגּוּף כֻּלּוֹ, וְעַל כֵּן הִבְדִּילוֹ מִכָּל הַנִּבְרָאִים אֲשֶׁר לְמַטָּה עִמּוֹ, וּבַמֶּה הָאָדָם מוּבְדָּל מִיֶּתֶר הַנִּבְרָאִים. מִפְּנֵי זֹאת הַנֶּפֶשׁ, וְאֵיזֶהוּ הִיא, נֶפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת.

שָׁאַל ר' יְהוּדָה לְר' הוֹסְתָּאי, הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּאָדָם הַנִּקְרֵאת שִׂכְלִית, אֵיזֶהוּ נֶפֶשׁ הִיא, וְאֵיזֶהוּ מְקוֹמָהּ. אָמַר לֵיהּ, הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי הָאָדָם בָּרָא אוֹתוֹ הַמָּקוֹם יִתְבָּרַךְ בִּשְׁמוֹ, וְכַאֲשֶׁר הוּא גָּדֵל וְרוֹאֶה עִנְיְנֵי הָעוֹלָם, וּמַבִּיט בְּלִבּוֹ, הוּא מֵעַצְמוֹ מֵרִיחַ הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת, כִּי הוֹאִיל וְהוּא מַבִּיט וְרוֹאֶה נִפְלָאוֹת הַבּוֹרֵא, וְחִידּוּשׁ הָעוֹלָם, וְזִרּוּחַ הַמְּאוֹרוֹת עֶרֶב וָבֹקֶר, וְכִי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תָּלוּי בְּכֹחוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּעַצְמוֹ לַחֲקוֹר וּלְהַשִּׂיג הַשָּׂגָה קְדוֹשָׁה וּבָרָה, וְאָז יֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׂכִּיל לָדַעַת לַחֲקוֹר בַּחָכְמָה.

רַבִּי עֲזַרְיָה אוֹמֵר, הַנֶּפֶשׁ מְקוֹמָהּ בַּלֵּב, וְהִיא מֵנִיעָה לְכָל הַגּוּף, וְהִיא מוּנַחַת בְּאֶמְצַע הַגּוּף, וּמֵאִירָה לְכָל הַגּוּף. כַּאֲשֶׁר נִתַּן הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם. וְהַגּוּף מִתְקַיֵּים בַּנֶּפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ בָּאֲוִיר, וְהָאֲוִיר בַּבּוֹרֵא. וְהַבּוֹרֵא יִתְ' סוֹבֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּכֹחוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מו) אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לָמָּה הִזְכִּיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּרִיאַת שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ תְּחִלָּה, וַהֲלֹא כִּסֵּא הַכָּבוֹד וְהַמַּלְאָכִים, נִבְרְאוּ תְּחִלָּה. אֶלָּא, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהַרְהֵר אָדָם דְּבָרִים הַפְּתוּמִים מֵהָעַיִן וַאֲשֶׁר לֹא גִלָּה בָּרֹאשׁ.

רַבִּי אוֹמֵר, כְּדֵי לְהַרְאוֹת לָאָדָם, שֶׁאֵינוֹ בַּעַל חָכְמָה, וְאֵינוֹ רָאוּי לְגַלּוֹת לוֹ סִתְרֵי תוֹרָה. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵין מְגַלִּין סִתְרֵי תוֹרָה, אֶלָּא לְאָדָם חָכָם, וְקוֹרֵא וְשׁוֹנֶה, וְתַלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּים בְּיָדוֹ, וְהוּא יֵרֵא שָׁמַיִם, וּבָקִי בְּכָל דָּבָר. וְאָדָם שֶׁאֵינוֹ בְּעִנְיַן זֶה, וְיִשְׁאַל עַל הַסְּתָרִים וְהַנֶּעֱלָמִים שֶׁלְּמַעְלָה, אֱמוֹר לוֹ מָה אַתָּה שׁוֹאֵל, שָׁאנָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה, כִּי בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, תֵּדַע לָךְ שֶׁלֹּא גִילְתָה הַתּוֹרָה יוֹתֵר.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֵין סְתָרִים בַּתּוֹרָה, תֵּדַע לָךְ כִּי עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר יֵשׁ תְּלִי תְּלִים שֶׁל סוֹדוֹת וַהֲלָכוֹת וּפֵירוּשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ה) קְוָצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים, עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תְּלֵי תְּלִים. כִּי הָא דְּרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, הֲוָה אָמַר עַל הַאי פְּסוּקָא, (בראשית לו) וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, וְלֹא רָצָה לְגַלּוֹת אוֹתָם אֶלָּא לִרְ' אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, וּלְרִ' אֶלְעָזָר בֶּן הוּרְקְנוֹם תַּלְמִידָיו, דַּהֲוֵי עָסְקֵי בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי, בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתִיב בִּשְׁלֹמֹה, (מלכים א ה) וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף. עַל כָּל

דָּבָר וְדָבָר הֲוָה אוֹמֵר בּוֹ אֶלֶף וַחֲמִשָּׁה טַעֲמִים. וּמַה שְׁלֹמֹה, שֶׁהָיָה עֶבֶד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָיָה אוֹמֵר עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר ג׳ אַלְפִּים מָשָׁל, וְאֶלֶף וַחֲמִשָּׁה טַעֲמִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְגַלֶּה עֲמִיקָתָא וּמִסְתַּתְרָא, וְהוּא הַנּוֹתֵן הַחָכְמָה וְהַבִּינָה, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ב) כִּי ה׳ יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

ר׳ לֵוִי אָמַר, כְּתִיב (תהלים צב) מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ. מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳, זֶה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁהֵם מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ, אֵלּוּ סִתְרֵי תוֹרָה.

ר׳ אֶלְיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר, כְּתִיב (מלכים א ה) וַה׳ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ, מְלַמֵּד שֶׁעָמַד עַל דִּקְדּוּקֵי תוֹרָה, אֲבָל עַל עָמְקֶיהָ לֹא עָמַד, וּכְשֶׁבִּקֵּשׁ לַעֲמוֹד עָלֶיהָ, אָמַר (קהלת ז פעמיים ב) אָמַרְתִּי אֶחְכְּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי.

שָׁאַל ר׳ דוֹסְתָּאי לְר׳ אֶלְיעֶזֶר הַגָּדוֹל, אָמַר לֵיהּ רַבִּי, הַעֲמִידֵנִי עַל סוֹד זֶה הַפָּסוּק, (במדבר כח) עוֹלַת תָּמִיד הָעֲשׂוּיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַה׳. אָמַר לֵיהּ, בְּנִי, חַיֶּיךָ דָּבָר אָמַרְתָּ לִי, שֶׁעַדַיִן אֵינְךָ רָאוּי לַעֲמוֹד עָלָיו, וְלֹא שְׁאָלַנִי אָדָם עַל זֶה, זוֹלָתִי עֲקִיבָא תַּלְמִידִי, וַעֲדַיִן הַשָּׂרָשִׁים בְּיָדִי, שָׁמַע רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר כֵּיוָן שֶׁהֵנֵצוּ הַפְּרָחִים, אָכְלִתִי הַשָּׂרָשִׁים. אָמַר לֵיהּ עֲקִיבָא עֲקִיבָא, מוּכָן תִּהְיֶה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לַה׳. וַעֲדַיִן בְּלִיעַת הַמָּתוֹק נִשְׁאָר.

יוֹמָא חַד הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר לֵיהּ, אִי כְּדֵין אֲכַלְתְּ שָׂרְשִׁים דַּאֲמַרְתְּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי, מִשֶּׁאָמַרְתָּ לִי הַסּוֹד, עָמַדְתִּי עַל תְּכוּנָתוֹ. וְסָח לוֹ הָאֵיךְ. אָמַר לֵיהּ עָמַדְתָּ וְאָכַלְתָּ, וַעֲדַיִן הַבְּלִיעָה מֵהַמְּתוֹק נִשְׁאָר. וְאוֹתָהּ שָׁעָה גִּלָּה לוֹ אַרְבָּעִים סוֹדוֹת בַּתּוֹרָה.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, חָמֵי חַד מַעֲיָינָא דְמַיָּא, יָתְבוּ תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ ר' אֱלִיעֶזֶר, עֲקִיבָא, תָּא וְאַחֲזֵי לָךְ נְבִיעָא דְמַיָּא, דְּקָא פָּתְחֵי מַיָּא, וּצְלִילִין וְנָזְלִין, כְּהָא דִכְתִיב, (שיר השירים ד) בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. וְעַל הַדָּא פְּסוּקָא, גִּילָּה לוֹ שִׂיחַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, שִׂיחַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וִידִיעַת חַלּוֹנֵי חַמָּה בְּעִתּוֹתָיו וּזְמַנָּיו, שִׂיחַת דְּקָלִים וְעוֹפוֹת, שִׂיחַת הָרוּחוֹת, יְדִיעַת הַתְּקוּפוֹת וְהָעִיבּוּרִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, בָּכָה רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לֵיהּ עַל מַה קָא בָכֵית. אָמַר לוֹ, אוֹ לַדּוֹר שֶׁיִּהְיוּ יְתוֹמִים מִמְּךָ. אָמַר לוֹ, אַל תֹּאמַר כָּךְ, אֶלָּא וַוי לַדּוֹר שֶׁיִּהְיוּ יְתוֹמִים בְּלִי אָב, בְּלִי חָכָם מוֹרֶה, וְלֹא תַּלְמִיד הוֹגֶה. וְיָמִים יָבוֹאוּ, שֶׁכָּל הַדּוֹר יִהְיוּ חֲצוּפִים וְעַזֵּי פָּנִים, וְתִשְׁתַּכַּח תּוֹרָה, וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ. וְהַמִּתְעוֹרֵר לִבּוֹ בַּתּוֹרָה, יִהְיֶה נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים, וַוי לְדָרָא הַהוּא כַּד יֵיתֵי הַהוּא דָרָא.

אָמַר לֵיהּ לֵית הַהוּא דָרָא מִתְקַיֵּים, אֶלָּא בְּהֶבֶל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, כַּד אִינּוּן רְכִיכִין בִּלְבָד, וְכַד אִינּוּן קְשִׁישִׁין, אוֹרַיְיתָא מִשְׁתַּכְּחַת מִנַּהוֹן. כִּי הָא דְאָמַר רַבִּי

יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב, (שמואל א א) אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי, הַוָּה לֵיהּ לְמֵימַר אֶל הַבֵּן הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי. אֶלָּא אָמְרָה חַנָּה, יְהִי רָצוֹן, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיִּגְדַּל יִשְׁתַּדֵּל בַּעֲבוֹדַת הַמָּקוֹם, כְּמוֹ עַכְשָׁיו שֶׁהוּא נָעַר.

וְכָל אָדָם שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת בְּזִקְנוּתוֹ כְּמוֹ בְּנַעֲרוּתוֹ, יִזְכֶּה לְמַעֲלַת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא, דִּכְתִיב (שם ב) וּמְעִיל קָטָן תַּעֲשֶׂה לוֹ אִמּוֹ וְהֶעֱלְתָה לוֹ מִיָּמִים יָמִימָה. וְכִי תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ כָּךְ, אֶלָּא צִדְקָתוֹ וּזְכוּתוֹ הָיָה גָּדֵל עִמּוֹ תָּמִיד, כִּתְפִלַּת אִמּוֹ. וּלְדַעְתֵּיהּ דְּרַ' יְהוּדָה, מְעִיל מַמָּשׁ הוּא.

וְאָמַר רַבִּי, מַאי דִּכְתִיב, (ויקרא יט) מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן. אָמַר רַבִּי, בּוֹ הוּא מוּסָר לְיָנִיקָא, כְּלוֹמַר מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם, קוֹדֶם שֶׁתַּעֲלֶה לְשֵׂיבָה וּלְזִקְנָה, תָּקוּם לִהְיוֹת טוֹב. וְכַאֲשֶׁר תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת טוֹב בְּבַחֲרוּתֶיךָ, לְאַחַר כֵּן וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן. וְסֵיפָא דְּהַאי פְּסוּקָא מוֹכִיחַ עָלָיו, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר, מַשְׁמַע דִּכְתִיב וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר תְּחִלַּת כָּל הָעוֹלָם וּבְנְיָנוֹ, לֹא נִבְרָא אֶלָּא עַל הַיִּרְאָה, לִהְיוֹת אָדָם בַּעַל יִרְאָה לַשָּׁמַיִם, וּבַעַל יִרְאָה לַבְּרִיּוֹת, מִדִּכְתִיב (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשָּׁמַיִם, לִהְיוֹת יָרֵא לַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ, לִהְיוֹת יָרֵא לַבְּרִיּוֹת. כְּמוֹ כֵן מְלַמֵּד, שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא עַל הַיִּרְאָה, שֶׁנִּקְרֵאת רֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה', וְזֶהוּ דִּכְתִיב

בְּרֵאשִׁית.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָאָה וְצָפָה, שֶׁהָעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בִּלְתִּי הַיְסוֹד, וְאֵיזֶהוּ הַיְסוֹד שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו, הוּא הַצַּדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְזֶהוּ יְסוֹד הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ. וְהוּא נִקְרָא אוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק. וְעוֹד, מִמַּה דִּכְתִיב, וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. נֶאֱמַר כָּאן כִּי טוֹב, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב.

רַבִּי אוֹמֵר, זֶה הָאוֹר, אוֹר הַמַּלְאָכִים, הוּא שֶׁנִּבְרְאוּ תְּחִלָּה קֹדֶם כָּל הָעוֹלָם. וְאִי תֵּימָא וַהֲרֵי אָנוּ רוֹאִים שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ נִבְרְאוּ תְּחִלָּה. לֹא קַשְׁיָא, דְּהָא שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעְלָה עַד כָּאן, סִפּוּר הוּא דְּאָמַר. אֶלָּא זֶה וַיְהִי, הוּא הָרִאשׁוֹן, וּמִכָּאן הִתְחִילוּ כָּל הַנִּבְרָאִים.

ר' יְהוּדָה אוֹמֵר, זֶהוּ אוֹר הַכִּפֵּא מַמָּשׁ. וּמִזֶּה הָאוֹר, נִבְרְאוּ שְׁאָר כָּל הַנִּבְרָאִים. מִמֶּנּוּ נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם, וְכִפֵּא נִבְרָא בַּתְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה יז) כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן.

רַבִּי אֶלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר, אוֹר הַמַּלְאָכִים נִבְרָא בַּתְּחִלָּה. דִּכְתִיב, וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. כְּלוֹמַר, הַבְדָּלָה נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ, בֵּין זֶה הָאוֹר, וּבֵין הַחוֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְהַשָּׁמַיִם הֵם הַמַּבְדִּילִים בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה, וּבֵין אוֹר הַמַּלְאָכִים, וְהֵם הַמַּבְדִּילִים בֵּינְתַיִם, בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחשֶׁךְ. רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אוֹמֵר, נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֶמְשָׁלָה לַמַּלְאָכִים עַל הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ. וְכֻלָּם נִתְּלִים בְּכִסְּאוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, לְהוֹרוֹת כִּי גְּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר.

(בראשית א) יְהִי אוֹר. רַבִּי אֲלֶכְסַנְדְּרָאי אוֹמֵר, הָרוֹאֶה הַכּוֹכָבִים בִּמְסִלּוֹתָם חַיָּיב לְבָרֵךְ. מַאי מְבָרֵךְ, בָּרוּךְ הַמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בָּרָקִיעַ. רָאָה כּוֹכָב אֶחָד, אֵינוֹ מְבָרֵךְ. שְׁנַיִם, מְבָרֵךְ. וְאֵימָתַי, כַּד חֲוֵי לֵילְיָא, מְבָרְכִין בָּרוּךְ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים. רַבִּי אוֹמֵר אִלֵּין כּוּפְרָנֵי אֲדַקְיַקְיָא, דְּאוֹרַחְתְּהוֹן מִסְתַּלְקִין עַל הַהוּא יְמָמָא, מִדְּחִילוּ דְּחַיּוּתָא, מְבָרְכִין שׁוֹמֵר עַמּוֹ לָעַד. וּלְפִיכָךְ תִּקְנוּ עַל דֶּרֶךְ זֶה כָּל תְּפִלַּת הָעַרְבִית.

ר' אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָזַל לְמֶחֱמֵי לְר' יוֹסֵי בְּר' שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חָמוֹי. סָמוּךְ לְקִרְיָיתָא, רָמַשׁ לֵילְיָא. אֲמַר לְר' יוֹסֵי דְּהָוָה אָזִיל עִמֵּיהּ, חָמִית אִלֵּין כּוֹכְבַיָּא דִּנְהִירִין. אֲמַר חָמֵי אֲנָא דָּא כּוֹכְבָא דְּשַׁרְבִיטָא עִידָנָא סַגִּיאָה הוּא דַּאֲנָא מַשְׁגַּחְנָא בֵּיהּ, וּמִן יוֹמָאי לָא אֲמָרוּ לִי עַל דָּא כְּלוּם. אָמַר לֵיהּ תְּרֵי עִנְיָינֵי שְׁמַעְנָא. חָדָא הִיא, דְּכָל מַה דַּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין שְׁמַיָּא, וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלַיָּא, אִית בְּהוּ יְדִיעָא וְסוּכְלְתָנוּ. וְכֻלְּהוֹן עָבְדֵי שְׁלִיחוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַאי כּוֹכְבָא דְּאַתְּ אֲמַרְתְּ, לָא תֵּימָא וְלָא תִּיסַּק

עַל דַּעְתָּךְ דְּחַד הוּא, אֶלָּא סַגִּיאִין אִינּוּן, דְּחַד תֻּשְׁמֵי בְּהַאי גִּיסָא, וְחַד בְּהַאי גִּיסָא, וְזִמְנִין דְּכָלְהוֹן בְּחַד שַׁעֲתָא.

וַאֲנָא שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, דְּשֵׁבַע אִינּוּן. וּבְזִמְנָא דְּמָטָא עִידָנָא דְּכָל חַד מִנְּהוֹן לְמֵימַר שִׁירְתָא, מִפְּגִיאוּת חֶדְוָותָא דְּאִית בְּהוֹן, שָׁלְחִין זִיוָותְהוֹן וְאָזְלִין לְמֵימַר שִׁירְתָא.

וְעִנְיָנָא אַחֲרִינָא, דְּאִלֵּין שֶׁבַע כּוֹכְבַיָּא, לָא אָזְלִין וְלָא נָטְלִין מֵאַתְרֵיהוֹן, בַּר בְּעִידָנָא דְּקָרֵי לְחַד מִנְּהוֹן רִבּוֹן עָלְמָא לְמִנְהַר בַּאֲתַר דְּהוּא צָבֵי. דִּכְתִיב, (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וְכַד נָטְלִין, שָׁלְחִין זִיוָותְהוֹן עִמְּהוֹן לְמֵיזַל.

כַּד מָטוּ לְבֵי חָמוֹי, לָא הֲוָה תַּמָּן. כַּד אָתָא, אֲמַר אַתְּ הָכָא, וַאֲנָא אָתֵי לְמֶחֱמֵי חַד כּוֹכְבָא, דְּהֲוָה אָזִיל לְמִשְׁלַם רְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, מַאי הוּא. אָמַר לֵיהּ, כּוֹכְבָא דְּשָׁבִיט. וְחַד מִנְהוֹן חָמִית, דְּהֲוָה אָזִיל לְפִיקּוּדַיָּא דְּמָארֵיהּ. יָתְבוּ תַּמָּן תְּלָתִין יוֹמִין.

לְבָתַר כֵּן אַשְׁכִּימוּ לְמֵיזַל, כַּד הֲוָה אָתֵי נְהוֹרָא, וְאָזִיל עִמֵּיהּ חָמוֹי כְּפַלְגוּת מִיל. בָּרְכֵיהּ חָמוֹי, אֲמַר דָּא הִיא שַׁעֲתָא דְּמִתְקַיֵּים בִּרְכְתָא דְצַדִּיקַיָּא. מְנָא לָן, דִּכְתִיב (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב, וּכְתִיב הָתָם (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ, אַפִּילּוּ בִּרְכְתָא דְּכָל אָדָם, מִתְקַיְּימָא בְּהַאי שַׁעֲתָא, דִּשְׁמַיָּא וְכוֹכְבַיָּא וּמַלְאָכַיָּא אָמְרֵי שִׁירְתָא.

וְעוֹד שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, דִּבְרִכְתָא יְתֵירָא הוֹסָפַת לֵיהּ, וְדָא

הִיא חֲדְוָותָא. מִשּׁוּם דְּהַאי שַׁעֲתָא אָמְרֵי שְׁמַיָּא, וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ. מַה הַחָתָן כְּשֶׁיּוֹצֵא יָשִׁישׁ, כָּךְ הַיּוֹצֵא לַדֶּרֶךְ יָשִׁי"שׁ בְּהַא"י שַׁעֲתָ"א.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. תַּמָּן תָּנִינָן, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַהוּ דִּכְתִיב, (ישעיה בא) מַשָּׂא דוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה וְגוֹ'. אֶלָּא הָא מִלְּתָא, כִּי הָא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, כָּל הַגָּלֻיּוֹת שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם, כְּלֻהוֹ הָיָה גָּלוּי לַכֹּל, וְגָלוּתָא רְבִיעָאָה, לֹא נִגְלָה לְעוֹלָם, וְאֵיזֶהוּ גָּלוּת הָרְבִיעִי. זֶהוּ שֶׁהוּא מִשֵּׂעִיר, שֶׁהוּא עֵשָׂו, דִּכְתִיב (בראשית לו) וַיֵּשֶׁב עֵשָׂו בְּהַר שֵׂעִיר.

אָמַר רַבִּי לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ שֵׂעִיר. עַל שֵׁם תּוֹקֶף וְחוֹזֶק, הָעוֹל הַכָּבֵד, שֶׁמּוֹנְעִין מֵהֶם הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה, וְזֶהוּ עוֹל עַל נִשְׁמָתָם שֶׁנּוֹתְנִין עַל יִשְׂרָאֵל. שֵׂעִי"ר הוּא תּוֹק"ף בְּגִימ'. וְזֶהוּ הַגָּלוּת שֶׁיִּשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים בָּהּ, הִיא מַשָּׂא דוּמָה. כְּלוֹמַר, בַּחֲשַׁאי. דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְלָה מֵהַלֵּב לַפֶּה.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּגַּי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר. וּכְתִיב (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שׁוֹטִים הֵם הַמְחַשְּׁבִים קִצֵּי מְשִׁיחָא, דָּבָר שֶׁלֹּא גִלִּיתִי לָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סג) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי, לִבָּא לְפוּמָא לָא גַלְיָא, וְאִינוּן מְשַׁתְּדְלֵי לְמֶחֱשַׁב קִצֵּי.

בְּהַאי, נֶחֱזֵי תְּלָתָא סִימָנֵי, כְּתָבִית וַאֲחֵזִית לְדָרֵי עָלְמָא,

בִּקְבוּרָתֵיהּ דְּמשֶׁה עָבְדֵי. וְאִלֵּין אִינוּן בַּגַּיָא, בְּאַרְעָא מוֹאָב, מוּל בֵּית פְּעוֹר. אֲחֲזִית, וְיָהֲבִית סִימָנִים לְכָלְהוֹן דְּעָלְמָא, וְלָא יָדְעֵי קְבוּרָתֵיהּ, דִּכְתִיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ. דָּבָר שֶׁלֹּא גִּלִּיתִי וְלֹא הֶרְאֵיתִי, הֵיאָךְ אָמְרֵי שְׁטוּתָא וְשִׁקְרוּתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהּ.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב, מַשָּׂא דוּמָה אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁקּוֹרְאִין לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מֵעוֹל כָּבֵד שֶׁל בְּנֵי שֵׂעִיר. וּמַאי אָמְרֵי, (ישעיה כא) שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה וְגוֹ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַתָּה הוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל ה'. עַד מָתַי אָנוּ בָּזֶה הַגָּלוּת שֶׁדּוֹמֶה לְלַיְלָה, אֱמוֹר לָנוּ, מַה מִּלַּיְלָה, מַה תְּהֵא מִזּוֹ הַלַּיְלָה, אֵימָתַי תּוֹצִיאֵנוּ מִמֶּנָּהּ.

בֹּא וּרְאֵה מַאי דִּכְתִיב בַּתְרֵיהּ, (שם) אָמַר שֹׁמֵר אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, אָתָא בֹקֶר, הֵבֵאתִי וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הַגָּלוּת, וְלֹא זְכִיתֶם לִהְיוֹת בַּבֹּקֶר, וְגַם לָיְלָה, הֵבֵאתִי לָכֶם הַלָּיְלָה וְהֶאֱפַלְתִּי אֶתְכֶם בְּבוֹר הַגָּלוּת הַזֶּה שֶׁהוּא כַּלַּיְלָה. אִם תִּבְעָיוּן בָּעְיוּ, אִם אַתֶּם מְבַקְּשִׁים לָדַעַת קֵץ גְּאוּלַתְכֶם אֵימָתַי תִּהְיֶה, וְאֵימָתַי תָּבוֹאוּ לְאַרְצְכֶם. שׁוּבוּ אָתָיוּ. כִּי הָא דְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין קֵץ הַגָּלוּת נִתְלָה אֶלָּא בִּתְשׁוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צה) הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ.

*) וְכֵיוָן שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, נִרְמַז הָרֶמֶז הַגָּדוֹל הַזֶּה, בְּרָזֵי הַסְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי

אוֹר. כְּלוֹמַר, יְהִי רָז. וְרָז וְאוֹר, דָּבָר אֶחָד הוּא. וַיַּרְא אֱלֹהִים לָזֶה הָרָז, כִּי טוֹב לִהְיוֹת בְּרָז וְסוֹד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַּלֶּה לְשׁוּם אָדָם, שֶׁאִלְמָלֵי יִתְגַּלֶּה, כַּמָּה פְּרִיצִים מִבְּנֵי עַמֵּנוּ יֵלְכוּ לַאֲבַדּוֹן.

וְעַל שֶׁהָיָה בְּרָזָא וְסוֹד, הִבְדִּיל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, בֵּין אוּמָתוֹ שֶׁהוּא הָאוֹר. וּבֵין הָאוּמוֹת שֶׁהֵם הַחֹשֶׁךְ. שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א ב) וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדַּמּוּ. וְעוֹד כְּתִיב, (תהלים פב) בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ. (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. אָמַר רִבִּי, זֶה יוֹם קֵץ הַגְּאוּלָה. שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לַה', זֶה יוֹם הַקֵּץ.

ר' יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא, חֲוָה יָתֵיב קַמֵּיהּ דְּר' יִצְחָק, אָמַר לֵיהּ מִידֵּי שְׁמִיעַ לֵיהּ לְמַר, עַל מָה אִתְאֲרַךְ יוֹמָא דִּמְשִׁיחָא מִן גָּלוּתָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, לָא אִתְאֲרַךְ אֶלָּא עַל בִּיטּוּל אוֹרַיְיתָא. דְּהָכֵי שְׁמַעְנָא מֵרַב הַמְנוּנָא סָבָא, תְּלָתָא גָּלְיוֹת גָּלוּ יִשְׂרָאֵל, וְחָזְרוּ בִּזְכוּתְהוֹן דִּתְלָתָא אָבוֹת. וְגָלוּתָא רְבִיעָאָה בִּזְכוּתָא דְּמֹשֶׁה יִתְחַזְרוּן.

תָּא וְאַחֲזֵי לָךְ, לָא אִיתְגָּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַל בִּיטּוּל תּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ט) וַיֹּאמֶר ה' עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בַּגָּלְיוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, חָזְרוּ בִּזְכוּת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, עַכְשָׁיו, הֵם חָטְאוּ בַּתּוֹרָה שֶׁנָּתַתִּי לְמֹשֶׁה, וְנִקְרֵאת עַל שְׁמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ג) זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי. כַּד יִתּוּבִין וְיִתְעַסְּקוּן בְּתוֹרָתוֹ, בִּזְכוּת מֹשֶׁה אֲנִי גּוֹאֲלָם.

עַל כֵּן נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה, (דברים לג) תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה, כְּדֵי לְשָׁמְרָהּ וְלַעֲסוֹק בָּהּ. וְאִם לָאו, מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב, מוֹרָשָׁה: דָּא מִסְכְּנוּתָא הוּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (שמואל א ב) ה' מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר, מְלַמֵּד דְּלָא אַתְיָא מִסְכְּנוּתָא לְבַרְתֵּיהּ דְּיַעֲקֹב, אֶלָּא עַל דְּלָא אִתְעַסְקוּ בְּפִיקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, אָנָא חֲוֵית בְּאַתְרֵיהוֹן דְּעַרְבְיָא, וַחֲמֵית גּוּבְרִין דַּהֲווֹ מִתְטַמְּרִין בֵּינֵי טוּרַיָּא, בְּמְעַרְתָּא, וַאֲתוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת לְבָתֵּיהוֹן. אֲמָרִית לְהוֹן, מָה דֵּין דְּאַתּוּן עָבְדִין. אֲמָרוּ לִי, פְּרִישֵׁי עָלְמָא אֲנַן, וּמִתְעַסְקָן בְּאוֹרַיְיתָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְזִמְנִין לֵית אֲנַן אָכְלִין בַּר מֵעִשְׂבֵי בָּרָא.

אֲמָרִית לְהוֹן, וּשְׁאָר זִמְנִין בַּמָּה אַתּוּן מִתְפַּרְנְסִין. אֲמָרוּ לִי, אֲנַן אַשְׁכְּחָן בְּמַדְבְּרָא אָעַיָּא דְּמַצְמִיחִים בְּאַלּוּד, וַאֲנַן אָכְלִין יַתְהוֹן. כַּד נְהִירָא לָן שְׁמַעְתָּא, מִסְגִּיאוּת חֶדְוָותָא, מִשְׁתַּמְטֵי חַד מִינָן, וּמְבַשְּׁלִין לְהוֹן וְאָכְלִינָן. וְיוֹמָא הַהוּא חָשִׁיב לָן דְּהוּא כִּי טוֹב. וּבְזִמְנָא דְּלָא צָמְחֵי אִינּוּן אָעַיָּא, אֲנַן אָכְלִין עִשְׂבִין דְּמַשְׁכַּחְנָא, וּמְבַשְּׁלֵי לְהוֹן וְאָכְלִינָן.

אֲמָרִית לְהוֹן, תְּהֵי חֻלְקִי עִמְּכוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אַשְׁרֵיכֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָכֶם לָעוֹלָם הַבָּא. כְּעָן יָדַעְנָא דְּלָא תֶּהֱווֹן בְּכִיסּוּפָא, כַּד ייֵתֵי מֹשֶׁה לְמִתְבַּע עוּלְבָּנָא דְּאוֹרַיְיתָא. אֲמָרִית לְהוֹן, בָּנַי, חַייכוֹן, יוֹמָא דָּא מַה חִידּוּשׁ

אִתְחַדֵּשׁ לְכוֹן.

אֲמָרוּ לִי, הַאי פְּסוּקָא (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וְתָאנֵי רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, גָּדוֹל הַתּוֹסֶפֶת מֵהָאוֹר. שֶׁהָיָה אוֹר שֶׁלֹּא הָיָה כָּמוֹהוּ, זֶה הוּא אוֹר הַשֵּׂכֶל הַגָּדוֹל, שֶׁנִּתְהַוָּה מֵאוֹר זִיו הוֹדוֹ, וְזֶהוּ הָעוֹמֵד מֵאֲחוֹרֵי הַפַּרְגּוֹד.

דְּתָנִינָן, מַאי דִּכְתִיב, (תהלים קד) עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה, מִלַּמֵּד שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁאָר הַמַּלְאָכִים, בְּאוֹתוֹ הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, מֵאוֹתוֹ הָאוֹר מַמָּשׁ. סַלְקָא דַּעְתָּךְ כָּמוֹהוּ. אֶלָּא מַה הוּא דָּבָר מוּבְדָּל וּמוּשְׁכָּל, כָּךְ שְׁאָר הַמַּלְאָכִים דְּבָרִים מוּבְדָּלִים וּמוּשְׁכָּלִים. אֲבָל אֵין הַשָּׂגָתָם כְּהַשָּׂגָתוֹ. דְּתָאנֵי ר' כְּרוּסְפְּדָאי, הַשָּׂגַת הַמַּלְאָכִים הִיא הַשָּׂגָה גְּדוֹלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְמַטָּה מֵהֶם.

הַשָּׂגָה שְׁנִיָּה הִיא, הַשָּׂגַת הַשָּׁמַיִם, שֶׁמַּשִּׂיגִים הַשָּׂגָה, מַה שֶּׁלְּמַטָּה מֵהֶם אֵין מַשִּׂיגִים כְּמוֹתָם. הַשָּׂגָה שְׁלִישִׁית, הִיא הַשָּׂגַת הַמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה אֲשֶׁר מֵעָפָר יְסוֹדָהּ, וְהִיא הַשָּׂגַת בְּנֵי אָדָם, מַה שֶּׁאֵין מַשִּׂיגִין שְׁאָר הַנִּבְרָאִים.

וּכְנֶגֶד שָׁלֹשׁ מַעֲלוֹת הַלָּלוּ, יֵשׁ בָּאָדָם שָׁלֹשׁ צוּרוֹת נַפְשִׁיוֹת. צוּרָה הָרִאשׁוֹנָה הִיא הַנֶּפֶשׁ הַשִּׂכְלִית. הַשְּׁנִיָּה, הִיא הַנֶּפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת. הַשְּׁלִישִׁית, הִיא הַנֶּפֶשׁ הַבַּהֲמִית, הַמִּתְאַוֶּוֹת תַּאֲוֹת, וְהִיא הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּמְעוֹל מַעַל.

וְאִיתֵימָא הָכִי, הַנֶּפֶשׁ הָרִאשׁוֹנָה הִיא נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית, כְּנֶגֶד הַמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁאָמַרְנוּ. נֶפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת,

כְּנֶגֶד הַשָּׁמַיִם, שֶׁהִיא מַעֲלָה יְתֵירָה עַל הָרִאשׁוֹנָה. נֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית, כְּנֶגֶד מַדְרֵגַת הַמַּלְאָכִים, שֶׁהִיא הַמַּעֲלָה הָעֶלְיוֹנָה עַל כָּל אֵלֶּה.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. ר' אֶלְעָזָר פָּתַח, (תהלים סג) אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ, תָּא חֲזֵי, שֶׁאֵין מָקוֹם בָּעוֹלָם פָּנוּי בְּלֹא מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהָאָרֶץ תְּלוּיָה עַל הַמָּיִם. שֶׁנֶּאֱמַר, (שם כד) כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ. וְכִי תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ, שֶׁהַמַּיִם הֵם מִתַּחַת לָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ שֶׁהִיא כְּבֵדָה מִכָּל הַיְסוֹדוֹת עוֹמְדוֹת עַל הַמָּיִם. אֶלָּא שֶׁהַמַּיִם עַל הָאָרֶץ, וּלְמַעְלָה לַשָּׁמָיִם. אָמַר לֵיהּ רַב חִסְדָּא וְהָא כְּתִיב הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ.

אָמַר לֵיהּ, לָאו הַאי, אֶלָּא כְּתַרְגּוּמוֹ, בְּמִצְיעוּת מַיָּא, שֶׁהָרָקִיעַ מַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם. כִּי הַמַּיִם אֲחָדִים הָיוּ, אֲבָל מִפְּנֵי שֶׁנִּכְנַס הָרָקִיעַ בָּאֶמְצַע, נֶחְשְׁבוּ כִּשְׁנַיִם. וְהָרָקִיעַ כַּדּוּר, וּבָא בְּמֵימֵי אוֹקְיָינוּס, כְּמַבְדִּיל בֵּין הַמַּיִם, נִמְצְאוּ מַיִם מִמַּעַל, וּמַיִם מִתָּחַת.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, רְקִיעִים הֵם הַסּוֹבְבִים, לִפְעָמִים מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב, וְלִפְעָמִים מִמַּעֲרָב לְמִזְרָח, וּבָאִים בְּאֶמְצַע הַיָּם, וּמַבְדִּילִים בֵּינָתַיִם. וְזֶהוּ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמָּיִם. וּמִפְּנֵי מָה מֵי הַיָּם מְלוּחִים. מִפְּנֵי חֲמִימוּת הָרָקִיעַ וּרְתִיחָתוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, קְדֵירָה הָעוֹמֶדֶת עַל הָאוּר, וְכָל מַה שֶּׁמִּתְעַכֶּבֶת עַל הָאוּר, יוֹתֵר הַתַּבְשִׁיל נִמְלַח מֵרוֹב חֲמִימוּת

הָאֵשׁ. וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה אִלְמָלֵא הָרָקִיעַ הָיָה קַיָּים בֵּין הַמַּיִם, כָּל הַמַּיִם הָיוּ נִקְפָּאִים כַּמָּלַח, אֶלָּא הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב וְאֵינוֹ מִתְקַיֵּים בֵּין הַמַּיִם.

אר"י, בֹּא וּרְאֵה לָמָּה לֹא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי. מִפְּנֵי שֶׁעָנַיִן זֶה חוֹזֵר עַל יְחוּדוֹ, לְהוֹרוֹת כִּי אֵין שֵׁנִי לְנֶגְדּוֹ, וְאֵין טוֹב בַּשֵּׁנִי, עַל כֵּן נֶאֱמַר בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן יוֹם אֶחָד.

דְּתָנֵי ר"י, לָמָּה לֹא נֶאֱמַר רִאשׁוֹן בִּמְקוֹם אֶחָד. לְהוֹרוֹת, דְּאִלּוּ נֶאֱמַר רִאשׁוֹן, עַל כָּל פָּנִים הָיָה רָאוּי לִהְיוֹת שֵׁנִי. כִּי רִאשׁוֹן מָחֳרָת לְשֵׁנִי. אֲבָל אֶחָד, אֵינוֹ מָחֳרָת לְשֵׁנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וַהֲרֵי נֶאֱמַר (ישעיה מא) אֲנִי ה' רִאשׁוֹן. אָמַר לֵיהּ, מִלְּתֵיהּ מְסַיֵּיעַ לְקַמַּיְיתָא, מִדִּכְתִיב וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ אַחֲרוֹנִים לָרִאשׁוֹן, אֲנִי הוּא. וְכִי אַחֲרוֹנִים יֵשׁ לָרִאשׁוֹן. אֵין. שְׁמוֹ הַמְיוּחָד. שֶׁהוּא רֹאשׁ וּמְיוּחָד. אֲחֵרִים הֵם: אָלֶ"ף דָּלֶ"ת נוּ"ן יוּ"ד, אֱלֹהֵי"ם, שַׁדַּ"י, אֵ"ל, צְבָאוֹ"ת. וְהֵם מִתְכַּנִּים בְּיִחוּדוֹ, וְהוּא הוּא יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא.

ר' יוֹסֵי בַּר חֲלַפְתָּא, וְר' יְהוּדָה בֶּן פַּזִּי, וְר' יִצְחָק, הֲווֹ אָכְלֵי בִּסְעוּדְתָּא בְּהִילּוּלָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. ר' חִיָּיא רַבָּה, הֲוָה יְנוּקָא, וַהֲוָה יָתִיב תַּמָּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, לָמָּה לֹא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי. אָמַר לֵיהּ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִגְמְרָה הַמְּלָאכָה בַּשֵּׁנִי, וּכְשֶׁנִּגְמְרָה בַּשְּׁלִישִׁי, אָמַר כִּי טוֹב תְּרֵי זִמְנֵי.

אָמְרוּ, נִשְׁאַל לְהַאי יְנוּקָא, דְּמִשְׁתָּרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִמְצֵאת הַנִּבוּאָה בְּפִי הַתִּינוֹקוֹת, אוּלַי נִמְצָא דָּבָר בְּפִיו. אָמַר לֵיהּ חֲיָיא בְּרִי, אֵימָא לָן, לָמָּה לָא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי. אָמַר לָהֶם, מִפְּנֵי שֶׁאֵין טוֹב אֶלָּא בְּאֶחָד. אָתָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וְנִשָּׁקֵיהּ, קָרֵי עֲלֵיהּ (ירמיה א) הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיךָ.

אָמְרוּ שַׁעֲתָא קָיְימָא לֵיהּ, נִשְׁאַל בֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ, מַאי (שופטים ה) וְאוֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ. מַה שֶּׁבַח הוּא זֶה לַצַּדִּיקִים. אָמַר לֵיהּ, מַה הַשֶּׁמֶשׁ כְּשֶׁיּוֹצֵא בִּגְבוּרָתוֹ, אֵית דְּבַדְחֵי בֵּיהּ, וְאֵית דְּלָא בַדְחֵי בֵּיהּ. כָּךְ הַצַּדִּיקִים, צַדִּיקִים כְּמוֹתָם, יָשִׁישׁוּ, וְהָרְשָׁעִים לֹא יָשִׁישׁוּ. אֵית לְמַאן דְּעָבִיד רְפוּאָה, וְאֵית לְמַאן דְּלָא עָבִיד. כָּךְ הַצַּדִּיקִים, יִהְיוּ רְפוּאָה לַטּוֹבִים. וּמַכָּה לָרְשָׁעִים.

אָמְרוּ לֵיהּ, חֲיָיא בְּרִי, לָמָּה לֹא נִזְכַּר שֵׁם הַמְיוּחָד בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, אָמַר לוֹן, אֵין נָאֶה לְמֶלֶךְ הַכָּבוֹד לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ עַל הַמֵּתִים, וְעַל דָּבָר הַנֶּאֱבָד. כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ, כְּשֵׁם שֶׁכָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁבְּרָאָם הֵם כָּלִים וְנֶאֱבָדִים, כָּךְ שְׁמוֹ חַס וְשָׁלוֹם. וְלֹא הִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְיוּחָד, עַד שֶׁנִּבְרְאוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁהֵם כָּלִים וְנֶאֱבָדִים. וּלְאַחַר כֵּן, הִזְכִּיר שְׁמוֹ עַל דָּבָר שֶׁהוּא קַיָּים לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. וּמִשְּׁאָר כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁבָּרָא לֹא הִזְכִּיר בְּכָאן, אֶלָּא דָּבָר הַקַּיָּים, וְלֹא נֶאֱמַר בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, אֶרֶץ וְשָׁמַיִם אָדָם וְחַיּוֹת וּבְהֵמוֹת וְעוֹפוֹת, שֶׁהֵם

דִּבְרִים כְּלִים, אֶלָּא דָּבָר הָעוֹמֵד לְעוֹלָם, וְהֵם אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.
אָמְרוּ לֵיהּ, מַאי דִּכְתִיב, (שם א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ
וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם וְגוֹ'. מַה צוֹרֶךְ הָיָה לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא לַעֲשׂוֹת רָקִיעַ לְהַבְדִּיל בֵּין הַמַּיִם. אָמַר לְהוּ, כְּבָר כְּתִיב
(משלי טז) כֹּל פָּעַל ה' לַמַּעֲנֵהוּ. לֹא בָרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּבָר
שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. וּבָרָא הָרָקִיעַ, וּכְשֶׁהוּא חוֹזֵר אֵינוֹ חוֹזֵר אֶלָּא
לְעִתִּים יְדוּעִים. וְסִילוֹן אֶחָד שֶׁל מַיִם יוֹצֵא מִתְּהוֹמוֹת, וְסִילוֹן
שֶׁל מַיִם יוֹצֵא מִגֵּיהִנֹּם, וְיוֹרֵד בְּצִינּוֹר לְסִילוֹן הַתְּהוֹם. הֲדָא
הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מב) תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ.
וְהָרָקִיעַ נִכְנַס בְּאֶמְצַע מִשְּׁנֵיהֶם. וְאִלְמָלֵא שֶׁנִּכְנַס בֵּינְתַיִם,
הָיוּ הוֹרְגִים לְשׁוֹתֵיהֶם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּבְדֵּל
בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַאי יְנוּקָא בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲמָרוֹ, דְּהָכֵי הַוְיָא
מַמָּשׁ, דִּכְתִיב יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, בְּתוֹךְ מַמָּשׁ,
בְּאֶמְצָעִית מַיָּא. בְּהִכָּנֵס הָרָקִיעַ בָּאֶמְצַע, מַחֲזִיר הַמַּיִם
הָרָעִים הַיּוֹצְאִים מִגֵּיהִנֹּם לִמְקוֹמָן. וְלָא נָפִיק לְעָלְמָא מֵאִינּוּן
מַיָּא, אֶלָּא כִּמְלֹא לוֹגָא, בִּימֵי אֱלִישָׁע. וְנֶאֱמַר בָּהֶם, (מלכים ב
ב) וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מְשַׁכֶּלֶת. כְּלוֹמַר, בִּשְׁבִיל שֶׁהַמַּיִם
רָעִים, הָאָרֶץ מְשַׁכֶּלֶת מִבְּנֵי אָדָם, שֶׁכָּלִים בִּשְׁבִילָם.
אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כּוֹלָא הַאי קְרָא מַסְהִיד עֲלֵיהּ. דְּאָמַר רִבִּי
יְהוּדָה, כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא עָשָׂה
דָּבָר לְבַטָּלָה, וּמִפְּנֵי שֶׁהָיָה גָּלוּי לְפָנָיו, שֶׁאוֹתָם הַמַּיִם

הַיּוֹצְאִים מִגֵּיהִנֹּם, וְיִתְעָרְבוּ בַּמַּיִם הָאֲחֵרִים וְיַנְזִיקוּ בְּרִיּוֹתָיו. עָשָׂה אֶת הָרָקִיעַ, לְהַכָּנֵס בְּאֶמְצַע שְׁנֵיהֶם, לְהַבְדִּיל בֵּינְתַיִם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָּיִם, בֵּין מַיִם הָרָעִים, לַמַּיִם הַטּוֹבִים. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה מַמָּשׁ, שֶׁהַמַּיִם יוֹצְאִים לְהִתְעָרֵב בַּמַּיִם הַטּוֹבִים, אָז הָרָקִיעַ חוֹזֵר וְנִכְנָס בֵּינְתַיִם, וּמַחֲזִירָם לְאָחוֹר.

תָּא שְׁמַע, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַנֵּי מַיָּיא דְּאִינּוּן לְחַיָּיא עָלְמָא, וּלְתִקּוּנֵיהוֹן דִּבְרִיָּיתָא, הֵיאַךְ יִתְקָרוֹן. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה, הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, דְּאִינּוּן מַיָּיא טָבִין.

ר' חִיָּיא בַּר אַבָּא, הֲוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְלָאָה מִתְקִיפוּתָא דִּשְׁמְשָׁא, וַהֲוָה צָחֵי לְמִשְׁתֵּי מַיָּא. פָּגַע בְּהַאי מַדְבְּרָא, וְאַשְׁכַּח חַד אִילָנָא, יָתִיב תְּחוֹתֵיהּ, עַד דְּזָקִיף עֵינוֹהִי, חָמָא חַד מַעְיָינָא דְמַיָּא דָקִיק. חָדֵי לְמִשְׁתֵּי מִנֵּהוֹן. שָׁתֵי מִן מַיָּא, וַהֲווּ מְרִירָן, אֲמַר לְשַׁמָּשֵׁיהּ, הַיְינוּ טַעֲמָא דְרִ' אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לֵית לָךְ בְּעָלְמָא, דְּלֵית תַּמָּן תַּמְצִיתָא מֵהַהוּא סִילּוֹנָא דְּגֵיהִנֹּם, בַּר אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. וְאִלְמָלֵא דְּשָׁתָן כָּל עָלְמָא מֵהַהוּא תַּמְצִיתָא דְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, לָא יָכִיל לְמִשְׁתֵּי מִנַּיְיהוּ.

אָמַר רִבִּי הוּנָא, הַאי רָקִיעַ דִּכְתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ, הוּא הָרָקִיעַ הַיָּדוּעַ לְמַעְלָה שֶׁעַל רָאשֵׁי הַחַיּוֹת. דִּכְתִיב (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַאי חַיּוֹת, חַיָּה כְתִיב חָדָא, לָמָּה נֶאֱמַר

רָאשֵׁי. אָמַר רִבִּי הוּנָא, אִית חַיָּה חַד רַבָּא, וְשַׁלִּיטָא עַל כָּל שְׁאָר חֵיוָתָא קַדִּישָׁא, וְזִיוֹהִי רַבְרְבִין סַגִּיאִין. לֵיהּ רֵישִׁין דְּזִיוָוא סַגִּיאִין, וּכְדֵין כְּתִיב רָאשֵׁי הַחַיָּה. וְדָא הִיא הַחַיָּה, דְּחָמָא יְחֶזְקֵאל בְּחֵיזוּ נְבוּאָתָא. וְאִי סַלְקָא דַעְתָּךְ דְּהוּא הַחַיּוֹת. תָּא שְׁמַע, כְּתִיב (שם) וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְגוֹ', חָמָא הַאי, וְחָמָא הַחַיּוֹת.

הַאי רָקִיעַ לְמַאי אָתָא. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, לְאַפְרָשָׁא בֵּין מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דְּמִתְּחוֹת הַהוּא רְקִיעָא, וּבֵין מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דְּזָכוּ דְּאִינּוּן לְעֵילָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ. בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ, מַלְאָכַיָּא דְּאִינּוּן תְּחוֹת הַהוּא רְקִיעָא. וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ, מַלְאָכַיָּא דְּאִינּוּן מִלְּעֵילָּא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, שְׁמַע מִינָּהּ דְּהוּא פַּרְגּוֹד דְּמַפְסִיק בֵּינָתַיִם.

רַבִּי אֶלִיעֶזֶר שָׁאַל לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, אָמַר לֵיהּ, הַאי רָקִיעַ דְּאִתְבְּרֵי בַּשֵּׁנִי, מַאי הוּא, אָמַר לֵיהּ, רָזָא עִילָּאָה הוּא, דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְמוּנֶּה תְּחוֹת יְדֵיהּ, וּבָחַר בֵּיהּ, וְשַׁלְּטֵיהּ עַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, וּבְגִין הַהוּא עִנְיָנָא, לֹא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי. אַף עַל פִּי דְּשׁוּלְטָנָא יְתֵירָא אִית לֵיהּ, דְּכוֹלָּא תְּחוֹת יְדֵיהּ, לְאַחֲזָאָה לְכָל עָלְמָא, דְּלֵית טִיבוּ וְיִקָּרָא וּפִרְקוֹנָא וְגַאוּתָא, אֶלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹהִי.

וְעוֹד אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, מַאי דִכְתִיב, (שיר השירים ו) אֶל

גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל. וְהוּ מַה שֶּׁרָאָה יְחֶזְקֵאל, בְּאוֹתוֹ הָרָקִיעַ שֶׁנִּבְרָא בַּשֵּׁנִי. שֶׁבְּרָאוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּסְתָמוֹ מִכָּל רִבְבוֹת קוֹדֶשׁ שֶׁלּוֹ. וְאוֹתָן הָעוֹלָמוֹת דְּכֻסֵּיף בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סְתָמָם מִמֶּנּוּ, וְיַקֵּר הֲדָרוֹ סְתִים. מֵאוֹתָן עוֹלָמוֹת וּלְמַעְלָה סְתִים. וְהַטְּמִין מִכּוּלָּם, וְכוּלָּם שׁוֹאֲלִים וְאוֹמְרִים, אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

תָּא חֲזֵי, מַאי קָאָמַר אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, בְּגִנַּת אֱגוֹז לֹא כְתִיב, אֶלָּא אֶל גִּנַּת אֱגוֹז. כְּמַאן דְּנָחֵית וּמַקְרִיב לְגִנְתָּא, וְלָא עַיִּיל בָּהּ, כָּל שֶׁכֵּן דְּלָא קָרֵיב לֶאֱגוֹז אֶלָּא לְגִינָּה. וְכָל שֶׁכֵּן דְּלָא חָזָא מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הָאֱגוֹז. וְכָל שֶׁכֵּן דְּאָמַר לִרְאוֹת, וְלֹא אָמַר רָאִיתִי. כְּלוֹמַר לַגִּינָּה שֶׁהוּא חוּצָה, קָרַבְתִּי וְיָרַדְתִּי לִרְאוֹת, וְלֹא אָמַר שֶׁרָאָה אֲפִילּוּ הַגִּינָּה שֶׁהִיא חוּצָה.

וְעוֹד אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, כַּמָּה נִצְטַעֵר הַהוּא גַּבְרָא, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (במדבר יב) לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, לְמֶחֱזֵי חַד שַׁפְשָׁא דְּמְשַׁמְּשָׁא קַמֵּיהּ, וְלָא אִיתְיְהִיבַת לֵיהּ רְשׁוּתָא, דִּכְתִיב (שמות לג) הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדֶךָ. אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, הוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים יט) כְּבוֹד אֵל. וְהוּא מטטרו"ן שַׂר הַפָּנִים.

וְהָאֵיךְ שָׁאֵיל מֹשֶׁה לְמֶחֱמֵי דָּא. אֶלָּא מֹשֶׁה סָבַר, כֵּיוָן דְּהָמָא גּוּפֵיהּ אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילִין, דְּלָא אָכֵיל

וְשָׁתֵי, וַהֲוֵי נִיזוֹן מֵאַסְפַּקְלַרְיָא דִּלְעֵילָּא, סָבַר דִּכְדַאי הוּא לְמִישְׁאַל דָּא.

וּמָה אָתֵיב לֵיהּ, לָא תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנַי, הוּא מָארֵיהּ דְּאַפַּיָא, וְלָא יָהֵיב לֵיהּ רְשׁוּתָא, עַד דְּנָפַק נִשְׁמָתֵיהּ. לְקַיֵּים מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. וְכָל נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקַיָּא, אִתְיְהֵיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמִנְדַּע, וּלְאִתְבְּקָא מַה דְּלָא יָכֵיל בְּעָלְמָא דֵּין.

תָּנוּ רַבָּנָן, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, וְאִילֵּין אִינּוּן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. עָשָׂה לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא עוֹשֶׂה, מַשְׁמַע שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, לֹא תִקְשֵׁי לָךְ הַאי, דְּהָא אִית מַלְאָכִים שֶׁנִּבְרְאוּ מִכִּפֵּא הַכָּבוֹד, וְהֵם שְׁלוּחִים מְמוּנִים בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אִי שְׁאָר מַלְאָכַיָּא דַּהֲווֹ מִכִּפֵּא הַכָּבוֹד כָּךְ, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דַּהֲווֹ מִתַּמָּן, וְקָיְימִי אוֹרַיְיתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּעָבִיד לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלְאָכִין עִילָּאִין קַדִּישִׁין.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, כָּלַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּאָדָם אַרְבָּעָה דְּבָרִים, אֵ"שׁ רו"ח מַי"ם עָפָ"ר. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָא מְהוּפָּכִין אִינּוּן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי פִּנְחָס, וּבְאוֹרַיְיתָא אִיכָּא אִינּוּן, אָמַר לֵיהּ הֵן. וְאִלּוּ הֵן רו"ח אֵ"שׁ מַי"ם עָפָ"ר. תְּרֵין אִינּוּן דְּאִתְגְּזָרוּ מִשַּׁמָּשַׁיָּא מִלְּעֵילָּא, וּתְרֵין אִינּוּן

דְּאִתְגְּזָרוּ מִלְּרַע. מְנָא לָן, דִּכְתִיב (שם) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, הָא רוּחַ. מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, הָא אֵשׁ. יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ, כְּמַשְׁמָעוֹ. תְּהוֹם כַּלְבּוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם, הָא מָיִם. כֻּלְּהוֹ מִתְחַבְּרָן דָּא עִם דָּא, רוּחַ אֵשׁ עָפָר מַיִם. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, אַף עַל גַּב דְּמִתְהַפְּכֵי, לֵית לָן בָּהּ, וְשַׁפִּיר קָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֻּלְּהוֹ כְּלָלָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּאָדָם.

אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲנִי בָּרָאתִי אוֹתְךָ עֶלְיוֹן, וְהִמְלַכְתִּיךָ עַל כָּל בְּרִיּוֹתַי, נָתַתִּי בְךָ כֹּחַ מִן הַמַּלְאָכִים, וְכֹחַ מִן הַמְשָׁרְתִים, שֶׁהֵם לְמַעְלָה, וְכֹחַ הַתְּהוֹם, וְכֹחַ הָאָרֶץ, וְנָתַתִּי בְךָ שֵׂכֶל טָהוֹר הַגָּזוּר מִכִּסְאִי, וְאַתְּ חָטֵי קֶדְמַי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָאָדָם עֶלְיוֹן עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, לְמֶהֱוֵי יָחִיד בְּהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּאִיהוּ יְחִידָאי לְעֵילָא. כֵּיוָן שֶׁחָטָא, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, הָיָה בְּדַעְתִּי לַעֲשׂוֹתוֹ כְּאֶחָד, עַכְשָׁיו, וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, רָקִיעַ אֶחָד עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמִמֶּנּוּ נִתְהַוּוּ הַשָּׁמַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְלֹא זוֹ בִּלְבָד, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, לֹא עָשָׂה אֶלָּא דָּבָר א׳ מֵהַכֹּל, וְאוֹתוֹ דָּבָר הוֹצִיא כָּל פְּעוּלוֹתָיו לְמִינוֹ, כְּגוֹן

הַשָּׁמַיִם, עָשָׂה מִמֶּנּוּ אֶחָד, אוֹתוֹ הַמְשׁוּבָּח מִכֻּלָּם. וְאֶרֶץ עָשָׂה אֶחָד.

תָּא שְׁמַע, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מֵהַכֹּל עָשָׂה אֶחָד, אוֹתוֹ הַמְשׁוּבָּח מִכּוּלָּם, וְזֶהוּ הָרָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִתְהַוּוּ הַשָּׁמַיִם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם. וְאֶרֶץ אוֹתָהּ הַמְשׁוּבַּחַת מִכּוּלָּן, וְזוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִמֶּנָּהּ נִתְהַוּוּ שְׁאָר הָאֲרָצוֹת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ח) עַד לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְחוּצוֹת, אֶרֶץ, זוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחוּצוֹת, שְׁאָר הָאֲרָצוֹת שֶׁבְּחוּצָה לָאָרֶץ. הָאָדָם אֶחָד, וּמִמֶּנּוּ נִתְהַוּוּ כָּל הַשְּׁאָר, דִּכְתִיב (שם) וְרֹאשׁ עַפְרוֹת תֵּבֵל. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מְנָא לָן. מֵהַאי קְרָא דְּאָמַר דָּוִד, (תהלים קמח) הַלְלוּ אֶת ה' מִן הַשָּׁמָיִם, מֵאוֹתוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ הַשָּׁמַיִם מִמֶּנּוּ.

תָּנוּ רַבָּנָן, זִמְנָא חָדָא הֲוָה אָזִיל רַבִּי יוֹחָנָן לְמֶחֱמֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וַהֲוֵי רַבִּי יוֹסֵי אָזִיל עִמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי, לְאָן אַתְּ אָזִיל. אָמַר לֵיהּ, לְמֶחֱמֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר, לְמָארֵי פְּלוּגְתָּא דִילָךְ, אַתְּ אָזִיל לְמֶחֱמֵי. אָמַר שְׁמַע מִינָּהּ, דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לְשֵׁם שָׁמַיִם קָא מִפְלִיג, וְהוֹאִיל וְכָךְ הוּא חֲבִיבוּתָא דִלְיָבָאי אִשְׁתַּכְחַת בֵּיהּ. אַסְכִּימוּ לְמֵיזַל, וַהֲוָה לֵילְיָא, אֲמָרוּ נֵיתִיב הָכָא, עַד דְּייֵתֵי נְהוֹרָא, וְנִתְעַסֵּק בְּאוֹרַייְתָא, יָתְבוּ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, הַאי רָקִיעַ שֶׁנִּבְרָא בַּשֵּׁנִי, הוּא הָרָקִיעַ הָעֶלְיוֹן. וְתָנָא הוּא הַפַּרְגּוֹד הַמַּפְסִיק בֵּינֵיתַיִם. דִּכְתִיב

(יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא. וּמִזֶּה הָרָקִיעַ נַעֲשׂוּ כָּל שְׁאָר הָרְקִיעִים, הַסּוֹבְבִים וְשֶׁאֵינָם סוֹבְבִים, וְכוּלָּם אֲדוּקִים בָּזֶה הָרָקִיעַ, וְקָרָא לוֹ רָקִיעַ, וְקָרָא לוֹ שָׁמַיִם, דִּכְתִיב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם. עַל שֶׁנִּתְהַוּוּ מִמֶּנּוּ.

עַד דַּהֲווֹ יָתְבֵי, קָרֵיב בְּרֵיהּ דְּרִ' יוֹסֵי לַאֲבוּהִי, אָמַר לֵיהּ הַאי דְּאָמַר שְׁלֹמֹה, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר מִן הַשָּׁמַיִם. שָׁמַע רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר לֵיהּ אֵימָא בְּרִי אֵימָא, דְּמִלָּה דְּפוּמָךְ מִלָּה קַדִּישָׁא הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַאי פְּסוּקָא שָׁאֵיל, וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ. מִן הַשָּׁמַיִם הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן, מִקְרָא חָסֵר הוּא, כְּמוֹ שַׁוְעַת עֲנִיִּים, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר מִן עֲנִיִּים. וְכֵן צַעֲקַת עֲנָוִים, וְכֵן הַרְבֵּה. קָרֵיב לַאֲבוּהִי, וְאָמַר לֵיהּ מִלָּה שְׁמַעְנָא בֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן, אֵימָא בְּרִי אֵימָא.

אֲמַר, שְׁמַעְנָא דִּי בְּעִידָנָא דִּי בָּעוֹן יִשְׂרָאֵל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן בְּבָתֵּי צְלוֹתְהוֹן, מְטַטְרוֹ"ן מָארֵי דְּאַפַּיָּא, נָטֵיל כָּל צְלוֹתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְסָלֵיק לְהוֹ בְּהַאי רָקִיעַ, וְכַד בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַשְׁנָחָא בִּזְכוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מְעַיֵּין בְּהַהוּא רְקִיעָא דְּאִתְקְרֵי שָׁמַיִם, דְּתַמָּן בָּעוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וּמְרַחֵם עֲלַיְיהוּ. דִּכְתִיב וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, מַמָּשׁ. בֵּן אָמַר דָּוִד, הַלְּלוּ אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם, דְּתַמָּן הוּא תּוּשְׁבַּחְתָּא

דְּיִשְׂרָאֵל. אָתָא ר' יוֹחָנָן וּנְשָׁקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וּבָרְכֵיהּ, אֲמַר מַרְגְּלָא הָדָא חֲוָות תְּחוֹת יְדָיךְ, מַרְגְּלָא תְּהֵא בְּדָרָךְ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָרָקִיעַ הַזֶּה, וְעָבִיד מִנֵּיהּ שָׁמַיִם, דִּי מְמַנָּן תְּחוֹתוֹהִי, רְקִיעָא לְעֵילָא, וּשְׁמַיָּא לְתַתָּא. וְעָבַד תְּחוֹת אִלֵּין, שְׁמַיָּא אָחֳרָנִין, דְּאִתְקְרוּן רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דִּמְמַנָּן בֵּיהּ כָּל בּוּצִינַיָּיא דְּנָהֲרִין. תָּא חֲזֵי בֵּין רְקִיעָא דָּא, דְּאִתְקְרֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, עַד הָרָקִיעַ

הַנָּטוּי עַל הַחַיּוֹת, אִית תְּלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין אָחֳרָנִין, וּשְׁבַע אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין חוֹלְקִין, סָמְכִין אַתְּרִין דְּבוּצִינַיָּיא אוֹחָרָנִין, וּמְאִלֵּין בּוּצִינַיָּיא נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲנַח בְּהַאי רְקִיעָא דִּשְׁמַיָּא, לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא. פָּרָשָׁה ד (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. רַבִּי בָּא פָּתַח בְּהַאי קְרָא, (ירמיה י) לֹא כְאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא. תָּא חֲזֵי, כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, צָפָה וְרָאָה, שֶׁעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לַעֲמוֹד וּלְקַבֵּל תּוֹרָתוֹ, וְגָזַר מִכְּסְאוֹ כָּל אוֹתָם הַנְּשָׁמוֹת הָעֲתִידוֹת לְהִנָּתֵן בָּהֶם.

וְעָשָׂה לְמַעְלָה אוֹצָר א', אֲשֶׁר כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַגְּזוּרוֹת מִכְּסְאוֹ, עוֹמְדוֹת שָׁם. וְקָרָא לוֹ גּוּפֵי הַנְּשָׁמוֹת. וְלָמָּה נִקְרָא גּוּף הַנְּשָׁמוֹת. אָמַר רִבִּי בָּא, מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַנְּשָׁמוֹת כְּשֶׁיּוֹצְאוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, עוֹשֶׂה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דְּיוּקְנָא שֶׁל גּוּפוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בָּזֶה הָעוֹלָם, וּמַנִּיחָם בָּזֶה הָאוֹצָר.

וְזֶה הָאוֹצָר, בְּאֵיזֶה מָקוֹם הוּא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בַּמָּקוֹם שֶׁגְּנָזֵי גְשָׁמִים שָׁם, וְגִנְזֵי חַיִּים טוֹבִים, וְנִקְרָא עֲרָבוֹת. וּבַעֲרָבוֹת יֵשׁ גְּנָזִים הַרְבֵּה, וְגִנְזֵי הַנְּשָׁמוֹת שָׁם. וְהָא אָמַר רַבִּי בָּא שֶׁאוֹצָר אֶחָד הוּא, וְהָכָא תָּנִינָן גְּנָזִים.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, לֹא תִּקְשֵׁי לָךְ, שְׁנַיִם אוֹצָרוֹת הֵם: אוֹצַר הַנְּשָׁמוֹת, שֶׁעֲתִידִין לְהִנָּתֵן בִּבְנֵי אָדָם. דְּהָא תָּנִינָן, בְּהַהוּא צוּרָה, וּבְהַהִיא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ, שֶׁעָתִיד לַעֲמוֹד בָּזֶה הָעוֹלָם, בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא הוּא שָׁם. וְנִקְרָא גּוּף הַנְּשָׁמוֹת, מִפְּנֵי שֶׁעוֹשֶׂה לָהֶם גּוּף, כְּמוֹ שֶׁעֲתִידִין לִהְיוֹת. וְאוֹצָר אֶחָד כְּנֶגְדּוֹ, לְאוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהָיוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְקִיְּימוּ הַתּוֹרָה, וְנִקְרָא גְּנָזֵי חַיֵּי הָעוֹלָם. וְהַיְינוּ דְּהַוָה אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּגִנְזֵי חַיֵּי עָלְמָא תְּהֵא פְּלַנְיָא, דְּנָפֵיק מֵעָלְמָא דֵּין.

תָּנוּ רַבָּנָן, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא בָּרוֹזָא קָרֵי, אִתְעָרוּ בְּנֵי קַדִּישָׁא עִילָּאָה, וַעֲבִידוּ פּוּלְחָנָא דְּמָארֵיכוֹן, דְּאַפְרֵישׁ לְכוֹן מִן שְׁאָר עַמִּין, וִיהַב בְּכוֹן נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְגְּזָרַת מִכּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יוּדָא, אִם כֵּן שְׁאָר עַמִּין, נִשְׁמַתְהוֹן מֵאָן אָתַר. אִוְדַּמַּן לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר, תָּא חֲזֵי, דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְגְּזָרַת מִכּוּרְסֵי יְקָרָא דְמַלְכָּא עִילָּאָה. מַאי כְּתִיב בֵּיהּ. (שם) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, זוֹ הִיא הַכֹּחַ

שֶׁנִּיתַּן לַבְּהֵמוֹת וְלַחַיּוֹת וְלַדָּגִים. שֶׁנִּבְרֵאת מִן הָאֲדָמָה, דִּכְתִיב (שם א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אוֹרַיְיתָא אִתְקַבָּלַת עַל אָדָם, וַאֲמָרַת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא לְבַר נָשׁ, וִיהַב בֵּיהּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ חַיִּין לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְהִיא אִתְחֲזַר בְּחוֹבֵיהּ לְהַהוּא נַפְשָׁא חַיְיתָא, דְּאִתְגְּזָרַת מִן אַרְעָא, לִבְעִירָתָא וּלְחַיְיתָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, וַיַּעֲשֵׂהוּ לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. מִלַּמֵּד שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ גָּרַם, לַחֲזוֹר לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ הַגְּזוּרָה מֵהָאֲדָמָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָדָם, אֲנִי בָּרָאתִי אוֹתְךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל בְּרִיּוֹתַי, וְנָפַחְתִּי בְךָ נִשְׁמַת חַיִּים, הַנּוֹתֶנֶת חַיִּים לִבְעָלֶיהָ, הַגְּזוּרָה מִכִּסְאִי. וְאַתָּה חָזַרְתָּ לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה שֶׁבָּרָאתִי מִן הָאֲדָמָה לַבְּהֵמוֹת. חַיֵּיךְ, מִכָּאן וָאֵילָךְ, כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָתִי, וְיִשְׁמוֹר אוֹתָהּ, אֶתֵּן לוֹ אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה הַגְּזוּרָה מִכִּסְאִי, שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לִבְעָלֶיהָ. וְכָל אוֹתָם שֶׁלֹּא יַעַסְקוּ בְּתוֹרָתִי, יִהְיֶה חֶלְקָם בְּאוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה שֶׁבָּחֲרוּ לְמַעַן יִכְלוּ עִמָּהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, מַאי דִּכְתִיב, (קהלת ג) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם, הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ. רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְּצַדִּיקַיָּיא. וְרוּחַ הַבְּהֵמָה, דָּא הִיא

נַפְשָׁא חַיְיתָא דְּאִתְגְּזָרַת מִן אַרְעָא לִבְעִירָא, דְּתִשְׁתֵּצֵי וְתֵחוֹת לְאִשְׁתְּצָאָה מִן עָלְמָא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אִם כֵּן אֵין לָהֶם נְשָׁמָה לַגּוֹיִם אֶלָּא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כֵּן הוּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְלִישְׁרָאֵל מַאן יָהֲבָא. תָּוְהּ רַבִּי חִיָּיא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזֵי, דִּתְנַן בָּא לִיטַּהֵר מְסַיְּעִין אוֹתוֹ. מַאי סִיּוּעַ יָהֲבִין לֵיהּ, אֶלָּא הַהוּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סֶמֶךְ, דְּיָהֲבִין לֵיהּ לְסַיְּעָא לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, עַד תְּלֵיסַר שְׁנִין, אִשְׁתַּדְלוּתֵיהּ דְּבַר נָשׁ בְּהַהוּא נֶפֶשׁ חַיָּיתָא. מִתְּלֵיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָּא, אִי בָּעֵי לְמֶהֱוֵי זַכָּאָה, יָהֲבִין לֵיהּ הַהִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּאִתְגְּזָרַת מִכּוּרְסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַיְינוּ טַעֲמָא דְּתָנִינָן, בִּתְלַת עָשָׂר מִכִּילָן דְּרַחֲמֵי, בְּמַתְנִיתָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, זַמִּין לְמָארֵי מַתְנִיתָא לְמֵיכַל בִּסְעוּדְתָא רַבְּה דַּעֲבַד לְהוֹ, וְחָפָא כָּל בֵּיתָא בְּמָאנֵי דִּיקָר, וְאוֹתִיב לְרַבָּנָן בְּהַאי גִּיסָא, וְהוּא בְּהַאי גִּיסָא, וַהֲוָה קָא בָּדַח טוּבָא.

אֲמָרוּ לֵיהּ מַאי בְּדִיחוּתָא דְּמַר בְּהַאי יוֹמָא דֵּין מִשְּׁאָר יוֹמִין.

אֲמַר לְהוֹ, דְּיוֹמָא דֵּין נָחֲתָא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בְּאַרְבַּע גַּדְפִּין דְּחֵיוָתָא, לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי, וּבְהִילּוּלָא דָּא, יְהֵא לִי בְּדִיחוּתָא שְׁלֵימְתָא.

אוֹתְבֵיהּ לְרִ' אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ לְגַבֵּיהּ, אֲמַר תֵּיב בְּרִי תֵּיב, דְּיוֹמָא דֵּין אַתְּ קַדִּישָׁא, וּבְעַדְבָּא דְקַדִּישִׁין. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה חַד, וְאַסְחַר אֶשָּׁא בְּבֵיתָא. נָפְקִי רַבָּנָן, חָמוּ קִיטוֹרָא דְּהַוָּה סָלֵיק מִבֵּיתָא כָּל הַהוּא יוֹמָא.

אָתָא רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא, אַשְׁכַּח לְרַבָּנָן דַּהֲווֹ תְוָוהוּ, וְקָיְימֵי בְּשׁוּקָא. אֲמַר לְהוֹ, מַאי הוּא. אֲמָרוּ לֵיהּ, חָמֵי הַאי קִיטוֹרָא מֵאֶשָּׁא דְּלְעֵילָּא. הַאי הוּא דְקָא מַכְתְּירִין יוֹמָא דֵּין, בְּכִתְרָ"א קַדִּישָׁא לְרַבִּי אֶלְעָזָר. וְחָמוּ רַבָּנָן, אַרְבַּע גַּדְפִּין דְּנִשְׁרָא, דְּנָחֲתוּ בְּאֶשָּׁא, דְּאַסְחַר לֵיהּ וּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּהִי. יָתֵיב תַּמָּן רַבִּי יוֹסֵי, עַד דַּאֲזַל אֶשָּׁא.

עָאל קֳדָמוֹהִי, אָמַר לֵיהּ, אַכְתְּרָא וְסִיתְרָא, גַּבְהוּתָא עַל כֻּלָּא, הַאי הִילּוּלָא לֶהֱוֵי שְׁלֵימְתָא. אֲמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַאי דַּעְתִּיךְ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא בְּרַתִּי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרָךְ. אֲמַר וַדַּאי יְהֵא כָּךְ. קָרְאוּ לְרַבָּנָן וִיהַב לֵיהּ בִּרְתֵּיהּ.

יָתְבִי תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין, וְלָעוֹ בְּאוֹרַיְיתָא קַמֵּיהּ, וְלָא שָׁבְקוּ סִתְרָא דְּמַתְנִיתִין, דְּלָא אוֹלִיף לְהוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן. אֲמָרוּ עָלָיו עַל רִ' שִׁמְעוֹן, שֶׁלֹּא נִתְרָאָה קֶשֶׁת בְּיָמָיו. דְּהָא הוּא סִימָנָא בְּעָלְמָא הַוָּה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, נִשְׁמְתָא הִיא קַיְימָא בְּקִיּוּמָא לְעָלְמִין. מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קַיָּים, אַף הִיא קַיֶּימֶת. אֲבָל עַל הַהִיא נַפְשָׁתָא חַיְיתָא, אֲמַר קְרָא, (במדבר טו) הִכָּרֵת תִּכָּרֵת

הַנֶּפֶשׁ הַהִיא עֲוֹנָהּ בָּהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַאי חָזָא אוּנְקְלוֹס, דַּאֲמַר (בראשית ב) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, וְתִרְגֵּם לְרוּחַ מְמַלְלָא, אִי נַפְשָׁא דִּבְעִירָתָא הִיא, לָמָּה לָא מְמַלְלָן.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, עַל דְּאִתְגַּבְּלוּן מֵעוֹבְיָא רַבָּה דְּעַפְרָא, יַתִּיר מִבְּנֵי נָשָׁא, וְלָא זָקְפִין רֵישָׁא, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בִּרְקִיעָא כִּבְנֵי נָשָׁא. דְּאִלּוּ אִתְגַּבְּלוּ מִקְלִילָא דְּעַפְרָא כִּבְנֵי נָשָׁא, וְזָקְפָן רֵישָׁא וְאִסְתַּכְּלוּ בִּרְקִיעָא, הֲווּ מְמַלְלָן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, גַּבְּלוּתָא וְזָקְפָן רֵישָׁא תִּינַח, אֲבָל אִסְתַּכְּלוּתָא בִּרְקִיעָא, לְמַאי. אָמַר לֵיהּ, הַהוּא סִיּוּעָא רַבָּה דִּבְנֵי נָשָׁא. תָּא חֲזֵי, נְבוּכַדְנֶצַּר כַּד הֲוָה טָרִיד, וַהֲוָה בְּעִירָא בְּטוּרַיָּא, לָא הֲוָה לֵיהּ סִיּוּעָא, עַד דְּאִסְתַּכַּל בִּרְקִיעָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דניאל ד) אֲנָא נְבוּכַדְנֶצַּר עֵינַי לִשְׁמַיָּא נָטַלַת, וּמְנְדְּעִי עָלַי יָתֵיב. דְּעַד לָא יִסְתַּכֵּל בִּרְקִיעָא, לָא הֲוָה מְנְדְּעֵיהּ עִילּוֵיהּ.

אָמַר רִבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, הַגּוֹיִם וְעַמָּא דְאַרְעָא, דְּלָא מְהֵימְנֵי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא עָסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לֵית לְהוּ בַּר הַהִיא נַפְשָׁא חַיְיתָא דְּאִתְנְפָקָא מֵאַרְעָא, וְעַל כָּךְ לֵית לְהוּ מְהֵימְנוּתָא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל דִּי מְהֵימְנֵי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְנָטְרֵי פִּקּוּדוֹהִי, אֲמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (ירמיה י) לֹא כָאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב וגו'. לֹא יְהֵי לְהוֹן נַפְשָׁא חַיְתָא, אֲבָל מָה יְהֵא לְהוֹן. כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא. הַכֹּל: הוּא

שְׁכִינְתֵּיהּ. וְאִתְגְּזָרַת נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא מִינָהּ, לְמֶהֱוֵי חוֹלָקָא דְיַעֲקֹב. מַאי הוּא, כְּלוֹמַר, הַכֹּל הוּא נִשְׁמָתָא, הוֹאִיל וְאִתְגְּזָרַת מִינָהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי לְעֻבּוּדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לֵית מְהֵימְנוּתָא, הָא חֲזִינָן דְּאָזְלֵי לְטַעֲוָותְהוֹן, חִגְרִין וְסוּמִין, וּמַלְיָין מָחִין וּמַרְעִין, וְאִיתְּסָאן. אָמַר לֵיהּ, לְאוֹבָדָא לְהוֹ לְעָלְמָא דְאָתֵי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב יב) מַשְׁגִּיא לַגּוֹיִם וַיְאַבְּדֵם.

וְעוֹד, הָא תָּנִינָן (דברים כח) וְחָלָיִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים, מַאי נֶאֱמָנִים. דְּעָבְדֵי מְהֵימְנוּתָא. כַּד מָטָא זִמְנָא, נָפְקֵי מֵהַהוּא גַּבְרָא. וְזִמְנִין דְּאִישְׁתְּכַח לְאִינּוּן טַעֲוָון. דְּאִינּוּן אָזְלִין בְּמַרְעֵיהוֹן לְטַעֲוָותְהוֹן, וְאִתְּסָאן, וְאָמְרֵי דְּהַהוּא טַעֲוָותָא הוּא דְּעָבִיד.

וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, זִמְנָא חָדָא סָח לִי יְהוּדָאי חָד, דַּהֲוֹו לֵיהּ מַרְעִין סַגִּיאִין, וְלָא אִיתְּסִי, חָמָא לְאִינּוּן טָעְיָין דַּהֲוֹו אָזְלֵי בְּמַרְעֵיהוֹן לְטַעֲוָותְהוֹן, וְאִתְּסָאן, אֲמַר אֵיזֵיל הָתָם, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ אָסוּר, אֲבָל לְמֶחֱמֵי מַאי הוּא.

וְאָזַל הָתָם, וְעָאל בְּגַוַּיְיהוּ, וּבָת תַּמָּן בֵּינֵי אִינְשֵׁי דַּהֲוֹו מָחְיָין וּמַרְעִין. כָּלְהוֹ אִדְּמָכוּ, וְאִיהוּ לָא אִדְמִיךְ, עַד דְּחָמָא חַד שִׁטְנָא, דְּהַוָּה אָזֵיל בֵּינַיְיהוּ, וּמָאנֵי דְּאַסְוָותָא בִּידֵיהּ, *) וַהֲוֵי שַׁוֵי עַל כָּל חַד וְחַד, וְאִתְּסִי. אַעֲבַר עֲלֵיהּ, וְלָא שַׁוֵי עֲלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, מָארֵי, הָא אֲנָא מִבְּנֵי מַרְעִין שַׁוֵי עָלַי.

אָמַר לֵיהּ לֹא כְּאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב, דְּאִלֵּין אִתְפַּקְּדוּ לִי לְאוֹבָדָא לְהוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, אֲבָל בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב לָאו כְּאִלֵּין. וּמִן קֶדֶם מָה, עַל כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא. מַה הַיּוֹצֵא סָתַר וּבָנִי, אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מָחֵי וּמַסֵּי, וְסָתַר וּבָנִי. נָפַק הַהוּא גַּבְרָא, וְסָח לִי עוֹבָדָא, אֲמָרִית בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁדְּרָךְ הָתָם לְמֶחֱמֵי דָּא, וּלְמִשְׁמַע כְּדֵין מִפּוּמֵיהּ. וּכְדֵין סָח לִי יוֹסֵי חָרְשָׁא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רַב אַחָא, מַאי דִּכְתִיב (איוב לב) וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם. אֶלָּא הַנְּשָׁמָה הִיא מְבִיאָה לָאָדָם לְהַכִּיר אֶת קוֹנוֹ, וּלְהַכְנִיסוֹ בַּתּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וַאֲשֶׁרֵיהֶם אוֹתָם שֶׁנִּכְנָסִין בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, בְּדֶרֶךְ הַנְּשָׁמָה, שֶׁבִּשְׁבִילָהּ יִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וּלְמַעֲלַת הַקְּדוּשִׁים.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רִבִּי אַחָא, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא קוֹנֶה הַנְּשָׁמָה מֵעַצְמוֹ. הַיְינוּ דְּתָנִינָן, בָּא לִיטָּהֵר מְסַיְּעִין אוֹתוֹ. אוֹי לָהֶם לָרְשָׁעִים, שֶׁהֵם נִדְבָּקִים בְּכֹחַ הָאֲדָמָה שֶׁהִיא נִקְרֵאת נֶפֶשׁ חַיָּה הַנִּבְרֵאת מִן הָאֲדָמָה, שֶׁבִּשְׁבִילָהּ יִכְלוּ לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים.

שָׁאַל רַבִּי דּוֹסְתָּאי לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לֵיהּ, אוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה מַאי הֲוֵי מִינָהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אָמַר לֵיהּ, לֹא תֵּימָא הָכֵי, אֶלָּא אֵימָא מַאי הֲוֵי מִינָהּ תָּדִיר.

תָּא שְׁמַע, אָמַר רִבִּי בָּא, מַאי דִּכְתִיב, (במדבר טו) הִכָּרֵת תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא. אֶלָּא כְּהָבֵל דְּנָפִיק מִפּוּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּלָא יָכִיל לְסָלְקָא לְעֵילָּא, אַפִּילּוּ כִּמְלֹא עֵינָיו, וּמִיָּד

תִּכְלֶה. כָּךְ הִיא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה, כְּאוֹתָהּ הֶבֶל שֶׁנִּכְרַת מִן הַפֶּה מְהֵרָה, וְתִכְלֶה, וְאֵינוֹ נִרְאֶה בָּעוֹלָם, וְהָיָה כְּלֹא הָיָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהָא תְּנַן נַפְשׁוֹתָם שֶׁל רְשָׁעִים הֵן הֵם הַמַּזִּיקִין שֶׁבָּעוֹלָם. אָמַר לֵיהּ ר"י, שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ, שֶׁהֵן הַמַּזִּיקוֹת לְבַעֲלֵיהֶן, וּמוֹנְעוֹת כֹּחַ הַנְּשָׁמָה מֵעֲבוֹדַת בּוֹרְאָן, שֶׁאֵין מַזִּיק לָאָדָם אֶלָּא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ, עַל שֶׁנִּכְרְתָה וְכָלְתָה עִם הַגּוּף. וְאָמַר רִבִּי אַחָא, לָא תְּנַן הָכִי, אֶלָּא נַפְשׁוֹתָם שֶׁל רְשָׁעִים כְּשֶׁיּוֹצְאוֹת מִן הַגּוּף, הֵן הֵם הַמַּזִּיקִים שֶׁבָּעוֹלָם. אר"י, וְכָךְ וְכָךְ שַׁפִּיר, כְּשֶׁיּוֹצְאוֹת מִן הַגּוּף, אָז נִמְצָא הַנֶּזֶק. וְהֵיאַךְ מַזִּיק אוֹתוֹ נֶפֶשׁ לַגּוּף. וְהַכֹּל תְּמֵהִים הֵיאַךְ הֵם אוֹתָם הַנְּפָשׁוֹת מַזִּיקִין שֶׁבָּעוֹלָם עַל שֶׁדְּבֵקִים בִּבְנֵי אָדָם. תָּנוּ רַבָּנָן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּר יַעֲקֹב, תָּמֵהַּ אֲנִי עַל אַנְשֵׁי הַדּוֹר, אִם רוֹבָם נַעֲשִׂים בְּכַשְׁרוּת. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וְהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים, מְלַמֵּד שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּשַׁעַת תַּשְׁמִישׁ. מַאי קִידּוּשָׁא שַׁיָּיךְ הָכָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּר יַעֲקֹב, שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ פְּרִיצוּתָא וַחֲצִיפוּתָא, וְלֹא לְשׁוּם זְנוּת כִּבְהֵמוֹת. שֶׁהַבְּהֵמוֹת אֵינָן עוֹשׂוֹת אֶלָּא לְכָךְ. דְּהָא תְּנַן כָּל הַבּוֹעֵל לְשׁוּם זְנוּת, אוֹ לְשׁוּם מַה דַּאֲמָרָן, וְלֹא יִשְׁמוֹר אֶת עַצְמוֹ מֵאוֹתָן הַדְּבָרִים הַצְּרִיכִין, דְּתָנִינָן בְּמַתְנִיתָא, הַהוּא עוּבָּרָא דְּאִתְיְלִיד, לֵיהֲוֵי פָּרִיץ חָצוּף וְזוֹנֶה רָשָׁע, וְאֵינוֹ בִּכְלַל זֶרַע אֱמֶת.

וְכָל הַבּוֹעֵל לְשֵׁם מִצְוָה, וּמְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ, וּמְכַוֵּין לִבּוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם. הֲווֹ לֵיהּ בְּנִין דְּמַעֲלֵי, צַדִּיקִים וַחֲסִידִים, יִרְאֵי שָׁמַיִם, קַדִּישִׁין הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָרְשָׁעִים עַל שֶׁאֵינָן מוֹלִידִים אֶלָּא לְשֵׁם זְנוּת, בְּעַזּוּת וּבַחֲצִיפוּת, אֵין לָהֶם אֶלָּא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה הַנְּתוּנָה לַבְּהֵמוֹת, שֶׁעֲנְיָנָם אֵינָם אֶלָּא כִּבְהֵמָה. אֲבָל צַדִּיקִים הַיּוֹדְעִים לְקַדֵּשׁ עַצְמָם, כְּתִיב בְּהוּ (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת. מַאי אֱמֶת, אָמַר רִבִּי אַחָא, אֱמֶת בְּכָל שֶׁאֵינוֹ מְהַרְהֵר בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת, וְיֵשׁ לוֹ אֱמֶת עִם אִשְׁתּוֹ.

רַב הוּנָא אָמַר, לְכַוֵּין וּלְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ. כְּלוֹמַר, אִם אֵין הַכַּוָּנָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, לִבְנוֹת הַבַּיִת וּלְהוֹלִיד בָּנִים, שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, שֶׁמַּכְנִיס בְּאוֹתוֹ הַוְלַד עָמָל שֶׁל שָׁוְא. וְאֵיזֶהוּ עָמָל שֶׁל שָׁוְא. זוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה, שֶׁתִּכְלֶה וְתִכָּרֵת, כְּהֶבֶל הַיּוֹצֵא מִן הַפֶּה, שֶׁהוּא שָׁוְא, וְהוֹאִיל וְהוּא מַכְנִיסוֹ בְּאוֹתוֹ הַוְלַד, הֲרֵי עָמְלוֹ שֶׁל שָׁוְא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֱמֶת הוּא נוֹטָרִיקוֹן. א', אֱמֶ"ת. מ"ם מֵאֶרֶ"ץ. תי"ו, תִּצְמָ"ח. כְּלוֹמַר (תהלים פה) אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח. מַאי מַשְׁמַע, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בִּשְׁעַת הַחִיבּוּר, שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת שָׁם הָאֱמֶת וְהַיּוֹשֶׁר, בְּשָׁעָה שֶׁנִּתְהַוָּה מֵאֶרֶץ

וְנִתְיַיסֵּד, וְלֹא בְּשָׁעָה שֶׁנִּתְגַּבֵּל. וְהַיְינוּ דְּאָמַר רַב הוּנָא, כָּל בִּנְיָן שֶׁאֵין בּוֹ יְסוֹד, אֵינוֹ כְּלוּם. וְאֵיזֶהוּ יְסוֹד, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם בְּשָׁעַת הַחִיבּוּר, כִּדְקָאָמְרָן.

רַבִּי זֵירָא אָמַר, זִמְנָא חָדָא הֲוָה אָזְלִינָא בְּמַדְבְּרָא, וְאַשְׁכַּחְנָא חַד עַרְבָאי, דְּהֲוָה מָטֵיל אַכְתְּפֵיהּ מְטוֹל י' סְאִין, וַהֲוָה סָבָא, וַאֲמַרְנָא לֵיהּ, חֵילָא דָּא בָּעֵי לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. אֲמַר, לָא עֲבָדוּ לִי אַבָּא וְאִימָּא בְּגִין כָּךְ, אֶלָּא לְעוֹבָדָא דָּא.

דַּאֲנָא שְׁמָעִית לַאֲבוּי דִּבְשַׁעְתָּא דְּעָבִיד לִי, דִּכְסוּפֵיהּ לְבַר הֲוָה, דְּיֵהֵא לֵיהּ חֵילָא לְאַיְיתֵי עִיבּוּרָא מִן חַקְלָא. וּבְהַאי עֵיטָא אִימְלַךְ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וְהָא אֲנָא סָבָא מַאי אִיעֲבַד.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֲבוֹתָיו הִרְהֲרוּ בְּדָבָר טוֹב. מְנָא לָן, מִן בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה, דִּקְרָא מַסְהִיד עֲלֵיהּ, שֶׁהִיא אֵם שְׁלֹמֹה מַמָּשׁ. מְשׁוּם דְּאִתְיַיסִּיד מִמֶּנָּהּ, מֵעִנְיָינָהּ, וּמֵהַרְהוּרָהּ, וּמֵהִשְׁתַּדְּלוּתָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי לא) מַה בְּרִי וּמַה בַּר בִּטְנִי וְגוֹ'.

אִימֵּיהּ תֵּינַח, אֲבוּהִי מְנָא לָן. דִּכְתִיב (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ. וְכִי שְׁלֹמֹה אָמַר זֶה הַמִּזְמוֹר. אָמַר ר"י חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא דָּוִד אֲמָרוֹ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל שְׁלֹמֹה, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַנָּבִיא לְדָוִד, (דברי הימים א כב) הִנֵּה בֵן נוֹלַד לְךָ כו', כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה שְׁמוֹ,

אָמַר דָּוִד בֵּן אֶחָד הָיָה לִי מִבֵּית שֶׁבַע, וּמֵת, עַכְשָׁיו אַחֵר יוֹלֵד לִי, מִן שְׁמַיָּא הוּא בָּא. וְאָמַר שִׁיר זֶה, וְנִתְכַּוֵּון בּוֹ לְשׁוּם שָׁמַיִם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה, בִּשְׁבִיל שְׁלֹמֹה.

אָמַר אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת, אִם סִיעָתוֹ לֹא יְסַיֵּעַ בַּכַּוָּונָה הַשְׁלֵימָה שֶׁלִּי, שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, לַשָּׁוְא נַעֲמוֹל כְּמוֹ שֶׁהָיָה בָּרִאשׁוֹנָה, שֶׁעָמַלְנוּ לַשָּׁוְא, וּבְגִין הַהוּא חוֹבָה מֵת. וַאֲנָא אִית לִי לְאִתְטָרְדָא מִן יְרוּשָׁלַיִם, וּבְעוֹד שֶׁאֲנִי אֵצֵא, אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר מִכָּל אָדָם, שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, שֶׁהִנִּיחַ עֲשָׂר נָשִׁים פִּילַגְּשִׁים לִשְׁמוֹר הַבַּיִת, וַהֲוָה מַה דַּהֲוָה. וְעַל כָּל פָּנִים, שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בִּשְׁבִיל שְׁלֹמֹה נֶאֱמַר שִׁיר זֶה, שֶׁנִּתְכַּוֵּון דָּוִד עָלָיו לְשׁוּם שָׁמַיִם. וְאִמּוֹ ג"כ נִתְכַּוְּונָה לְשׁוּם שָׁמַיִם. וְיָצָא מֵהֶם שְׁלֹמֹה, דִּכְתִיב בֵּיהּ (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא ה' לְמֶלֶךְ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לְפִיכָךְ נִקְרָא (?משלי לא לא בטוח שכאן המקום) לְמוּאֵל, מַאי לְמוּאֵל, כְּמוֹ לְמוֹ פִּי. מְלַמֵּד, שֶׁשְּׁנֵיהֶם נִתְכַּוְּונוּ לְמוֹ אֵל.

וּמִכָּאן לָמַדְנוּ, כָּל הַמִּתְכַּוֵּין לְשֵׁם שָׁמַיִם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, נָפִיק מִנֵּיהּ בַּר דְּמַעֲלֵי. וּמְנָא לָן, מִשְׁמוּאֵל, שֶׁנִּתְכַּוְּונָה אִמּוֹ עָלָיו תָּמִיד לְשׁוּם שָׁמַיִם, דִּכְתִיב (שמואל א א) וּנְתַתִּיו לַה', וְכֵן (שם ב) אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי. וְכֵן אָמַר דָּוִד, אִם יִהְיֶה לִי הַבֵּן הַזֶּה, מִכָּאן יִהְיֶה זְמִין לְמוּאֵ"ל. כְּלוֹמַר, נָתוּן הוּא לָאֵל.

תָּנוּ רַבָּנָן, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן פַּזִּי, זִמְנָא חָדָא הֲוֵינָא אָזֵיל בְּאוֹרְחָא, וְעַרְעָנָא בְּהַהוּא טוּרָא דִּכְפַר קַרְדּוֹ, וַהֲווּ גּוּבְרֵי בְּדִיחֵי בְּחוּלָקֵיהוֹן, וּבָאִית תַּמָּן לֵילְיָא דְשַׁבַּתָּא, וַאֲפוּקֵי שַׁבַּתָּא. וַחֲמֵיתִי לְאוּשְׁפִּיזָאי דְּהָוָה בָּעֵי לְמִשְׁכַּב עִם דְּבִיתְהוּ, קָאִים הַאי מֵהַךְ גִּיסָא וְצַלֵּי, וְקָמַת הִיא מֵהָאֵיךְ גִּיסָא וְצַלַּת. אַמְרִינָא לְהוֹן, מַאי צְלוֹתְכוֹן בְּשַׁעֲתָא דָּא. אֲמָרוּ לִי, עִידָּנָא דִידָן, לְזַווּגָא מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, וּמְצַלֵּינָן צְלוֹתָנָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיהֵא לָנָא בַּר, דְּיִפְלַח פּוּלְחָנֵיהּ, בַּר דָּחֵיל חַטָּאָה, בַּר דְּמֶעֱבִיד פִּיקּוּדּוֹהִי, וְלָא יִסְטֵי מֵאוֹרַיְיתָא לְיָמִינָא וְלִשְׂמָאלָא. אַמְרִינָא לְהוֹן, יְהֵא רַעֲוָא דִּיהֵא לְכוֹן בָּעוּתְכוֹן, דְּהָא לְשׁוּם שָׁמַיִם קָא עָבְדִתְּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֶחֱזֵי אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, דִּלְבָתַר יוֹמִין עָרְעִית תַּמָּן, וְחָזֵית הַהוּא בְּרָא דְּאִתְיְילֵיד לְהוֹן, וַהֲוָה בַּר שֵׁבַע שְׁנִין, חָמֵי לִי בְּבֵיתָא, וְלָא בָּעָא לְמַלָּלָא עִמִּי. אָמַר לֵיהּ אֲבוּהָ, זִיל לְקַמֵּיהּ, דְּנַבְרָא רַבָּא הוּא.

אֲמַר, מִסְתָּפֵינָא לְאִשְׁתְּעוּיֵי בַּהֲדֵיהּ, וּלְאִתְקָרָבָא עִמֵּיהּ, דְּהָא לָא יָדַעְנָא אִי אִית לֵיהּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, אִי לָאו. דְּהָכֵי אוֹלִיף לִי מוֹרִי יוֹמָא דֵּין, דְּכָל מַאן דְּלֵית לֵיהּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, אָסוּר לְאִשְׁתְּעוּיֵי בַּהֲדֵיהּ, וּלְאִתְקָרָבָא עִמֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, חַס וְשָׁלוֹם, דְּנַבְרָא רַבָּא וַחֲכִימָא דְּדָרָא הוּא.

קָרֵיב גַּבָּאי, וְלָא סָפֵיק לְמַלָּלָא עִמִּי, אֲמַר לִי אֲנָא חָמֵי בָּךְ,

דִּנְשְׁמָתָא חַדְתָּא אִית בָּךְ, מִיּוֹמִין זְעִירִין, וְלָא אִזְדְּרִיקַת בָּךְ בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקַת לְעָלְמָא. תְּוֹוהִית. אֲמָרִית, בָּךְ הוּא, דְּרַוָּוק חֲוֵינָא, כַּד לָעֵינָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְיַיהֲבַת בִּי נִשְׁמָתָא.

אֲמַר לִי, יְדַעְתְּ נֶפֶשׁ חַיָּה, דַּאֲמַר קְרָא, דַּהֲוות מִן אַרְעָא, וְהָא מַשְׁמַע נֶפֶשׁ חַיָּה, לָמָּה. אֲמָרִית, אֵימָא בְּרִי. אֲמַר, הָכֵי אָמַר לִי מוֹרִי, דְּהִיא נַפְשָׁא דַּאֲפֵיקַת אַרְעָא. וּמִן אַרְעָא אִתְגְּזָרַת. אֲבָל הִיא חַיְיתָא, לְאִתְנַעְנָעָא לְכָאן וּלְכָאן. כְּמָה דְּעָבְדִין בְּעִירָא וְרַחֲשָׁא, וְכוֹלָא. אֲבָל לֵית בָּהּ סוּכְלְתָנוּתָא וְחָכְמְתָא בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא אִתְבְּרִיאַת אֶלָּא לְבְעִירָא וּלְחַיְיתָא, לְאִתְנַעְנָעָא בָּהּ בְּלָא סוּכְלְתָנוּ, וּלְאִשְׁתֵּצָאָה, כַּד תֵּפּוֹק, כְּהַאי הֶבֶל דְּפוּמָא.

אֲמָרִית לֵיהּ בְּרִי, מָאן הוּא רַבָּךְ. אֲמַר לִי רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרָאי. אֲמָרִית לֵיהּ, וּמָה לָעֵית יוֹמָא דֵּין. אֲמַר לִי, הַאי קְרָא דִּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה' שֵׂכֶל טוֹב לְכָל עוֹשֵׂיהֶם. כָּךְ אָמַר רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרָאי, מָה הוּא חָכְמָה. הוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְהוּא חָכְמָה. וּמֵעוֹלָם לֹא גִּילָּה לְשׁוּם אָדָם, וְלֹא עָתִיד לְהִגָּלוֹת, אֶלָּא קְצָת הֵימֶנָּה לְמשֶׁה לְבַד.

וְלֹא עָמַד עַל כָּל יְדִיעָתָהּ, אֶלָּא עָמַד עַל מַה שֶּׁלֹּא עָמַד אָדָם, עַל הַאי רֵאשִׁית, שֶׁהִיא חָכְמָה. דִּכְתִיב בֵּיהּ בְּמשֶׁה, (דברים לג) וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ, וְזֶהוּ חָכְמָה.

וְאִם תֹּאמַר, הָא כְתִיב (מלכים א ה) וַה' נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. תָּא חֲזֵי, לֹא כְתִיב נָתַן הַחָכְמָה, אֶלָּא חָכְמָה, שֶׁעָמַד עַל קְצַת אֲמִיתָתָהּ. הַמָּשִׁיחַ עָתִיד לָדַעַת קְצָתוֹ, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה כו'.

וְהַחָכְמָה הִיא רֵאשִׁית הַכֹּל, וְקוֹדֶם הַכֹּל, אֲבָל יִרְאַת ה', שֵׂכֶל טוֹב. כְּלוֹמַר, הַיִּרְאָה נִשְׁאֲרָה בַּשֵּׂכֶל וּבִינָה, לָדַעַת וְלַחֲקוֹר יִרְאַת ה'. לְכָל עוֹשֵׂיהֶם, לְעוֹשֶׂה הַמִּצְוֹת בְּיִרְאָה בַּתְּחִלָּה, עַד שֶׁיַּרְגִּיל עַצְמוֹ לַעֲשׂוֹת מֵאַהֲבָה.

אָמַרְתִּי לוֹ, מַה שְׁמְךָ. אָמַר לִי, אַהֲבָה. אָמַרְתִּי לוֹ, מַר אַהֲבָה, וְקָרִיתִי עָלָיו, (ירמיה לא) וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ. וַאֲנָא זָכֵינָא לְמֶחֱמֵי לְרַב אַדָּא בְּרֵיהּ, וְסָחֵינָא לֵיהּ הַאי.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, חָכָם הָיָה אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהָיָה מַכִּיר וְיוֹדֵעַ לְכָל מִי שֶׁהָיָה בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה, וּמִי שֶׁהָיָה בּוֹ נְשָׁמָה, כְּשֶׁבָּאוּ אֶצְלוֹ הִכִּיר אֶת כֻּלָּם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב) וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה, לְמִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ וּמַכִּיר בַּעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ. וּנְשָׁמָה לְמִי שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ וּמַכִּיר בַּעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ. וְכָךְ הוּא עַד הַיּוֹם, מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ וּמַכִּיר בַּעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ, וְאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הוּא יֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְלֹא נְשָׁמָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אַף עַל גַּב דְּהַאי נֶפֶשׁ חַיָּה אִית בִּבְהֵמוֹת וּבְחַיּוֹת וּבְמִינֵיהֶם, וְהִתִּירָם לִבְנֵי אָדָם, חָס הַקָּדוֹשׁ

בָּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם בְּמִיתָתָם, שֶׁלֹּא יְצַעֲרוּם לְאוֹתָם בַּעֲלֵי נֶפֶשׁ הַחַיָּה. דְּלֵית לָךְ כָּל אֵינַשׁ, דְּלֵית בֵּיהּ נֶפֶשׁ חַיָּה, כְּדֵי שֶׁיְּשׁוּב לַעֲבוֹד בּוֹרְאוֹ, לְהַבְדִּיל עַצְמוֹ מִשְּׁאָר כָּל אָדָם, כְּדֵי לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, שֶׁמַּרְוִיחַ בָּזֶה הַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה. לְפִיכָךְ הַאי טַבְחָא, דְּנָפְקָא נְבֵילָה אוֹ טְרֵיפָה מִתְּחוֹת יְדוֹהִי.

זְמָנָא חָדָא, מְשַׁמְּתִינָן לֵיהּ. שִׁנִּית, מַעֲבִירִינָן לֵיהּ. שְׁלִישִׁית, מַכְרִיזִין עֲלֵיהּ בְּשׁוּקֵי, דְּכָל מַה דְּשָׁחִיט הוּא טְרֵיפָה. וּלְעוֹלָם לָא נוֹקִים לֵיהּ לְטַבְחָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי עַל זְמָנָא חָדָא לָא לֵיעָנֵישׁ בַּר מֵהַאי.

וְהָא תָּנִינָן, הַאי טַבְחָא דְּלָא סָר סַכִּינָא קַמֵּי חָכָם, מְשַׁמְּתִינָן וּמַעֲבִרִינָן לֵיהּ, וּמַכְרִזִינָן אַבְשְׁרֵיהּ דְּטְרֵפָה הִיא, וּמַה עַל סַכִּינָא דְּלָא נִמְצֵאת יָפָה הוּא כָּךְ. עַל מִי שֶׁיְּצָאָה נְבֵלָה אוֹ טְרֵפָה מִתַּחַת יָדוֹ, אֵינוֹ דִּין דְּמְשַׁמְּתִין לֵיהּ וּמַעֲבִירִינָן לֵיהּ, וּמַכְרִזִינָן אַבְשְׁרֵיהּ דְּטְרֵפָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֲנָא חָמִית לְרַבִּי יְהוּדָה דְּזַמִּין לְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חַגַּי, וַהֲוָה טַבְחָא, וְרַבִּי אַבָּא קָרֵין לֵיהּ. וְנָכִים הַהוּא תַּרְנְגוֹלְתָּא, וְנִתְכַּוִּין לְתֵרֵי סִימָנֵי, וּבָדְקוּ וְאַשְׁכְּחוּ דְּנָכִים חַד סִימָנָא, וְחַד לָא נָכִים.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, עַל מָה אִתְכַּוִּונְתְּ. אֲמַר, עַל תְּרֵין סִימָנִין. אֲמַר, וְהָא אֲנָא אַשְׁכַּחְנָא חַד נָכִים. אֶלָּא בִּשְׂרָא הוּא דִּכְשֵׁרָה, וְאַתְּ לָא תְּהֵא טָבְחָא מִכָּאן וּלְהָלְאָה. וְאַף עַל גַּב דְּלָא בָּעֵינָא כַּוָּונָה בִּשְׁחִיטָה.

אָמַר לֵיהּ ר' יוֹסֵי, הַכַּוָּונָה לָאו לְהַאי אִיתְמַר, אֶלָּא כַּוָּונָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּנָכִים לַשָּׁמַיִם, וְלָא לְשׁוּם פִּתְגָּם אָחֳרָן. אֲבָל נִתְכַּוֵּון לִתְרֵי סִימָנֵי, וְשָׁחִיט חַד, מוּתָּר הוּא בְּדִיעֲבַד. דְּתָנַן, הַשּׁוֹחֵט אֶחָד בָּעוֹף, דִּיעֲבַד אֵין, לְכַתְּחִלָּה לֹא.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב, תָּא חֲזֵי, כָּל מַה שֶּׁנִּבְרָא מִזּוֹ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה, הִתִּירוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְנֵי אָדָם, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהֶם נְשָׁמָה לָדַעַת וּלְהַכִּיר בַּעֲבוֹדַת בּוֹרְאָם. דְּאִלְמָלֵי הַוְיָא לְהוֹ נְשָׁמָה, לֹא הוּתְרוּ.

שָׁאַל רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי חִזְקִיָּה, אַמְרִיתוּן דְּנִשְׁמָתָא לָא עַיִּיל בְּבַר נָשׁ, עַד דְּיִסְתַּכֵּל בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְדֵין לָהֱוֵי לֵיהּ נִשְׁמָתָא, וְאַמְרִיתוּן דְּנִשְׁמָתָא הִיא קַדִּישָׁא, מַעֲלָיָא עַל כּוּלָּא. אִם כֵּן מַאי הַאי דְּאָמַר קְרָא, (שם ז) כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ. לָמָּה מֵתוּ, הוֹאִיל וַהֲוָה לְהוֹ נִשְׁמְתָא, הֲוָה לְהוֹ לְאִשְׁתֵּזָבָא. לָא הֲוָה בִּידֵיהּ.

אָתוֹ וְשַׁיְילוּהָ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵ' שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ כָּךְ הוּא דַּאי, וּקְרָא מְסַיְּיעַ לָן, דְּהָכִי אָמַר אֲבוּי, דְּכַד אָתֵי טוֹפָנָא לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּיַעֲבִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּגִינֵיהּ, בַּר מִנֹּחַ וּבְנוֹהִי. וּזְכוּתְהוֹן לָא הֲוָה, אֶלָּא לְאָגָן עֲלֵיהוֹן וְעַל בָּתֵּיהוֹן, וְלָא הֲוָה סַגֵּי זְכוּתְהוֹן כָּל כָּךְ, לַאֲגָנָא עַל כָּל דָּרָא. וְאִינוּן דַּהֲווֹ זַכְאִין בְּקַדְמִיתָא, כְּגוֹן חֲנוֹךְ וְיֶרֶד, דְּהֲוָה לְהוֹן

נִשְׁמָתָא, וְחַזָיִין לְמֵיעְבַּד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּגִינֵיהוֹן, מִיתוּ מִקַּדְמַת דְּנָא. וְהַיְנוּ דַּאֲמַר קְרָא, כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו, דְּעַל אִינּוּן דְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא הֲוָה בְּהוּ. דְּלָא תֵימָא דְּעַל אִלֵּין דַּהֲווּ בְּטוּפְנָא אֲמַר קְרָא. אֶלָּא אָתָא קְרָא, וַאֲמַר, מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ, שֶׁלֹּא הָיוּ בִּימֵי דּוֹר הַמַּבּוּל, וְלָא בְּאוּתוֹ זְמַן, אֶלָּא בֶּחָרָבָה מֵתוּ, כְּלוֹמַר כְּבָר נִסְתַּלְּקוּ מִן הָעוֹלָם, וְלֹא נִשְׁתַּיֵּיר בָּעוֹלָם צַדִּיק לְהָגֵין עַל דּוֹרוֹ, וְאָז נַעֲשָׂה דִּין בָּרְשָׁעִים.

אָמַר לֵיהּ רִ' חִיָּיא לְרַבִּי אַבָּא, לָא אֲמָרִית לָךְ דְּהַאי גּוּלְגַּלְתָּא דְּדַהֲבָא דְּהוּא מְמָאֲרִיהוֹן דְּמַתְנִיתִין. לֵימָא, זַכְאִין אַתּוּן מָאֲרִיהוֹן דְּמַתְנִיתִין, סַגֵּי חוּלָקֵיהוֹן עַל כּוּלָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

עוֹד אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי דִּכְתִיב. (תהלים קנ) הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּה"וּ בְּנֵב"ל וְכִנּוֹ"ר הַלְלוּה"וּ בְּתוֹ"ף וּמָחוֹל הַלְלוּה"וּ בְּמִנִּי"ם וְעוּגָב. וְכִי צָרִיךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַאי. אֶלָּא אָמַר דָּוִד, כָּל מַה שֶׁתְּשַׁבְּחוּ לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַנֵּי מִינֵי זְמָר, אֵינוֹ כְּלוּם. כְּאָדָם הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, עַכְשָׁיו עָשָׂה זֶה וְזֶה, וְכָל מַה שֶׁתַּעֲשֶׂה אֵינוֹ כְּלוּם, עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה דָּבָר פְּלוֹנִי. כָּךְ אָמַר דָּוִד, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה, כְּלוֹמַר אֵינוֹ הַלֵּלוּ, אֶלָּא מַהוּ הַלְלוּ, כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ. וְהָאַחֵר אֵינוֹ כְּלוּם, אֶלָּא הִלּוּל הַנְּשָׁמָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ

הַלְלוּיָהּ.

*) ט (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם וְגוֹ', רַבָּנָן פָּתְחֵי בְּהַאי קְרָא, (תהלים מו) לְכוּ חֲזוּ מִפְעָלוֹת אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בֹּא וּרְאֵה, שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם. מִדַּת בָּשָׂר וָדָם מַעֲשָׂיו מְבַלִּין אוֹתוֹ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מְבַלֶּה אֶת מַעֲשָׂיו. וְהַיְינוּ דְּאָמְרָה חַנָּה, (שמואל א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּה' כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ. מַאי כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ. אַל תִּקְרֵי בִּלְתֶּךָ, אֶלָּא בַּלּוֹתְךָ. כָּךְ הוּא כְּתִיב, לְכוּ חֲזוּ מִפְעָלוֹת אֱלֹהִים וְגוֹ', אָמַר רִבִּי אַבָּא, עוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּעָבִיד לְהוּ בְּעָלְמָא דֵּין, דָּוִד מַלְכָּא הֲוָה בְּהִתְבַּהֲלָא, וַאֲמַר לְכוּ חֲזוּ, בּוֹאוּ מִבָּעֵי לֵיהּ.

אֶלָּא אֲמַר דָּוִד, כָּל דָּיְירֵי אַרְעָא דִּי בְּעָלְמָא דֵּין, זִילוּ, זִילוּ מֵרִישָׁא דְּעָלְמָא עַד סוֹפֵיהּ, וְתִשְׁכְּחִין עוֹבָדוֹי דְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּעוֹבָדוֹי בְּרֵישָׁא דְּעָלְמָא, כָּךְ עוֹבָדוֹי בְּסֵייפֵי דְּעָלְמָא, מַיְיתֵי דִּיוּרִין בְּעָלְמָא, אִי זָכוּ, מוֹתִיב לְהוּ וְלִבְנַיְיהוּ וְלִבְנֵי בְנַיְיהוּ עַד סוֹפָא דְּעָלְמָא. לָא זָכוּ, מַחְרִיב לְהוּ מִנְהוֹן. וְהַהוּא אַתְרָא, וְהַהוּא קַרְתָּא, לָא אִתְבְּנֵי לְעָלְמִין. לְאַחֲזָאָה לִבְנֵי נְשָׁא, דַּאֲתַר חַיְיבַיָּא הֲוָה הַהוּא אֲתַר, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֲבַד בֵּיהּ דִּינָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ.

דָּבָר אַחֵר, לְכוּ חֲזוּ מִפְעָלוֹת אֱלֹהִים, אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מָה

רָאָה דָּוִד דַּאֲמַר מִפְּעָלוֹת אֱלֹהִים, וְלָא אֲמַר מִפְּעָלוֹת ה'. אֶלָּא בִּשְׁמָא דֵּאלֹהִים, אִשְׁתַּכְלֵל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וְכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, הֲווֹ מַיָּא אָזְלִין וְנָחֲתִין וְכַד רָמָא אַרְעָא לְתַתָּא, רָמָא לָהּ בֵּין מַיָּא, וַהֲוַת טְמִירְתָּא, וְאִתְקַרְשָׁא בֵּין מַיָּא.

וְעָבַד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָת בְּגוֹ אָת, אוֹרְחֵיהּ וְטִבְעֵיהּ דְּעָלְמָא, דְּמַיָּא קְלִילָן, וְאַרְעָא יַקִּירָא. וּמַאן דְּאִיהוּ יַקִּירָא נָחֵית לְתַתָּא. וּקְלִילָא סָלֵיק לְעֵילָּא. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְאַחֲזָאָה אָתוֹהִי וְעוֹבָדוֹי לִבְנֵי נְשָׁא, אַרְכִּין וְאַנְחֵית מַיָּא דְּקְלִילָן לְתַתָּא, וְאַרְעָא דְּאִיהִי יַקִּירָא, סָלֵיק לְעֵילָּא, עַל קְלִילָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלו) לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם. כְּלוֹמַר, מַיָּא דְּאִינוּן קְלִילִין, לְתַתָּא. וְאַרְעָא, דְּאִיהִי יַקִּירָא, לְעֵילָּא.

וְעוֹד, דְּמִבֵּין מַיָּא אַחֲזֵי וְאַפִּיק יַבֶּשְׁתָּא, דְּלֵית אַרַח אַרְעָא לַאֲסָקָא מִגּוֹ מַיָּא יַבֶּשְׁתָּא, אֶלָּא לַחוּתָא. וְכַד אַפֵּיק יַבֶּשְׁתָּא מִבֵּין מַיָּא, קָרָא שְׁמָהּ אֶרֶץ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אָרֶץ.

וְתָנָא, ז' שֵׁמוֹת קָרָא לָהּ: אֶרֶץ. אֲדָמָה. גֵּיא. נְשִׁיָּה. צִיָּה. אַרְקָא. תֵּבֵל. גָּדוֹל שֶׁבְּכוּלָּם תֵּבֵל, דִּכְתִיב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אֲשֶׁר שָׁם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. אר"י, ז' רְקִיעִים בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּנֶגְדָּם בָּרָא ז' אַרְצוֹת. וְתָאנָא, אֶרֶץ אַחַת מַמָּשׁ, הוֹצִיאוּ הַמַּיִם,

וּמְמֶּנָּה נִתְהַוּוּ ז' אַרְצוֹת, כִּדְאֲמָרַן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַיָּא הֲווֹ יְסוֹדָא דִּכוּלָּא. בְּגִין דְּאַשְׁכְּחָן דְּעִיקָּרָא דְּכָל עוֹבָדוֹהִי דִּבְרֵאשִׁית הֲווֹ מִן מַיָּא. וְתָאנָא, בַּתְּחִלָּה הָיוּ הַמַּיִם מְפוּזָּרִין תַּחַת הַשָּׁמַיִם, עַד שֶׁגָּעַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּהֶם, וְהִכְנִיסָם וַאֲסָפָם אֶל מָקוֹם אֶחָד. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה. וּלְאַחַר כַּךְ נִתְפַּזְּרוּ כְּמִתְחִלָּה, וְרָקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ.

אָמַר עוּלָא, וְכִי לְמַאי צָרִיךְ חֶסֶד הָכָא, דִּכְתִיב לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כל"ח. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, חֶסֶד גָּדוֹל עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, שֶׁהֶעֱמִיד הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם, שֶׁאִלְמָלֵא לֹא הָיְתָה הָאָרֶץ מִלְמַעְלָה, הָיָה הָעוֹלָם מְטוּשְׁטָשׁ בְּבַת אַחַת.

אָמַר רִבִּי חִסְדָּא, אִלְמָלֵא כָּךְ, לֹא הָיוּ בְּנֵי אָדָם נוֹטְעִין וְחוֹרְשִׁין וְזוֹרְעִין, עַכְשָׁיו שֶׁהָאָרֶץ לְמַעְלָה, נוֹטְעִין וְזוֹרְעִין, וְהָאָרֶץ עוֹמֶדֶת בְּכֹחָהּ וּבְקִיּוּמָהּ, מִפְּנֵי לַחוּת הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָאָרֶץ. וּמִלְמַטָּה יוֹצְאִין כַּמָּה נְהָרוֹת, כַּמָּה מַעְיָינוֹת, כַּמָּה מִקְוָואוֹת, לְדַשֵּׁן כָּל הָעוֹלָם וּלְהַצְמִיחַ הַכֹּל. וְזֶהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, וְעִם כָּל הָעוֹלָם.

*) תָּנוּ רַבָּנָן, יוֹמָא חַד, הֲוָה יָתֵיב רַבִּי שִׁמְעוֹן אַבָּא דִּתַרְעָא

דְּלוּד, וַהֲווּ תַּמָּן רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חַגַּי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. אָתָא רַבִּי פִּנְחָס, אָמַר לֵיהּ הָא בּוּצִינָא דְּמַתְנִיתָא אָתֵי, קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹתְבֵיהּ גַּבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, מַאי יוֹמָא דֵּין מִשְׁאָר יוֹמִין, דְּאַתְּ שָׁתֵיק, וְלֵית פּוּמָךְ מְנַטֵּף מִתְקָא דְּדוּבְשָׁא דְּחָכְמְתָא.

אָמַר לֵיהּ, מִסְתַּכֵּל הֲוֵית בְּלִבָּאי, הַאי דַּאֲמַר יְחֶזְקֵאל, (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי, שָׁקַל לֵיהּ לְמַיִם רַבִּים, וְשָׁקַל לֵיהּ לְקוֹל שַׁדַּי, וּשְׁמַע מִינָּהּ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים, כְּקוֹל שַׁדַּי הוּא. אָמַר לֵיהּ עַל דָּא תְּוַוהְנָא עָלָךְ, דְּלָא הֲווּ שְׁפָוָותֵיךְ מְרַחֲשִׁין בְּרָזִין עִלָּאִין.

אָמַר לֵיהּ הָא רָזָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא הוּא. תָּא חֲזֵי, דִּתְנַן בְּמַתְנִיתִין דִּידָן, אַרְבַּע מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, נָטְלִין בְּמַטְלָנוֹהִי דְּכוּרְסָא יְקָרָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמַאן אִינוּן מַלְאָכִין. אִינוּן דְּאִתְקְרוֹן חֵיוָתָא קַדִּישָׁא. וְאִילֵּין אַרְבַּע, אִינוּן יַקִּירִין וְעִילָּאִין עַל כָּל שְׁאָר מַלְאָכִין, בַּר מֵחַד. וְאִית דְּאָמְרֵי דְּחַד הוּא מֵאִילֵּין אַרְבַּע, וְלָא כָךְ הוּא, דְּהָכֵי אַשְׁכְּחָן בְּסִפְרָא דְּחָכְמְתָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא.

וְאִלֵּין אַרְבַּע כַּד מִתְכַּנְפֵי בְּכִינּוּפְיָא בְּמַטְלָנֵיהוֹן, מִשְׁתְּמַע בְּכָל רְקִיעָא קָל מַטְלָנֵיהוֹן, כְּקָל מַלְאָכִין סַגִּיאִין עִילָּאִין, דְּאִתְקְרוֹן אֶלֶף אַלְפִין, וְרִבּוֹ רִבְבָן. וּבְהַהוּא קָלָא דְּהַהוּא שַׁמָּשָׁא חַד, דְּמִשַּׁמֵּשׁ קַמֵּיהּ דְּמַלְכָּא עִילָּאָה. וְהַהוּא כִּינּוּפַיָּא דְּאִינוּן מִתְכַּנְפֵי, בְּעִידָנָא דְּאָתֵי לְאַשְׁפָּעָה עֲלֵיהוֹן

טִיבוּ וְיַקַר מַלְבְּהוֹן.

בְּכָה רַבִּי פִּנְחָס וַאֲמַר, בִּקְלִידָא דְּקַלְדִּיטִין, גְּלִיפִין דְּאָמִיד נְתוּזְרִיטָא, בְּכַד מִסְתַּלְקִין חֲוֵיתָא. בְּמָטוּ מִינָךְ אַשְׁלֵים פְּסוּקָא.

אֲמַר, קוֹל הֲמוּלָה בְּקוֹל מַחֲנֶה. מַאי קוֹל הֲמוּלָה. הָכֵי תָּנֵינָן, דְּכַד מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מִלָּה דְּאִינּוּן מְשַׁבְּחִין קַמֵּיהּ, כְּמִלָּה דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּמַשְׁרְיָיתָא דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְתַתָּא.

בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶן, הַאי בְּעָמְדָם, כְּמוֹ (איוב לב) עָמְדוּ וְלֹא עָנוּ עוֹד. דְּכַד הַאי מַשְׁרְיָתָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא מְשַׁבְּחָן לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְתַתָּא, מִיָּד תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶן. מִתְרַפְּן חֵילֵיהוֹן דְּהַאי כְּנוּפְיָיא קַדִּישָׁא, וְלֵית לְהוּ חֵילָא לְשַׁבְּחָא תּוּשְׁבַּחְתָּא שְׁלֵימְתָא קַמֵּיהּ.

וְעוֹד קְרָא אַחֵר דְּמְסַיֵּיעַ לְהַאי, דִּכְתִיב (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם וְגוֹ', וַיְהִי קוֹל זֶה קוֹלוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. כְּשֶׁמַּרְבִּין בִּתְפִלָּה לְהֵיכָן סָלְקָא, מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם שֶׁל חַיּוֹת, שֶׁשָּׁם מְנַחַת תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים.

וּכְשֶׁפּוֹסְקִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹלָם וּלְהִתְפַּלֵּל וְלִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, מַה כְּתִיב. בְּעָמְדָם, כְּלוֹמַר בִּשְׁתִיקוּתָם מֵהַתּוֹרָה וּמִן הַתְּפִלָּה, תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶן שֶׁל הַחַיּוֹת כִּדְקָאָמְרָן. אָמַר לֵיהּ, מְטוּל כֵּן אָתֵית לְמִשְׁמַע מִפּוּמָךְ, רוּחַ חָכְמְתָא, שׁוּרַיָיא, וּשְׁלָמָא דִּלְעֵילָּא דִּיהַב בָּךְ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יְקָווּ הַמַּיִם, כְּקָו זֶה שֶׁמַּנִּיחִים הָאוּמָנִים לִבְנוֹת הַבִּנְיָן, שֶׁלֹּא יֵצֵא חוּץ מִמֶּנּוּ לְכָאן וּלְכָאן. כָּךְ עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, קָו לַמַּיִם, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִשְׁפָּתָם לְכָאן וּלְכָאן. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב לח) וְאָמַר עַד פֹּה תָּבֹא וְלֹא תֹסִיף.

וְתָאנָא, גְּבוּל הִגְבִּיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַיָּם. וְאֵי זֶהוּ גְּבוּל. רַבִּי אַבָּא אוֹמֵר, זֶה הַחוֹל, דִּכְתִיב (ירמיה ה) אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם. וּכְשֶׁרוֹאִים זֶה הַחוֹל, חוֹזְרִים לְאָחוֹר, וְאֵינָם יוֹצְאִים לַחוּץ, מֵאוֹתוֹ הַקָּו שֶׁנָּתַן לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה הוּא עִיקָּרָא דְעָלְמָא מַיָּא, דְּהָא שָׁמַיִם נְטִלוּ שְׁמָא מִנְּהוֹן, מַי"ם שָׁמַי"ם. וְלָמָּה, אָמַר רִבִּי יִצְחָק שֶׁהוֹסִיף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמַּיִם אֵשׁ, וּבָרָא מִמֶּנּוּ הַשָּׁמַיִם, כְּלוֹמַר, אֵשׁ וּמַיִם.

*) אָמַר רִבִּי יוּדָאי, לָאו הָכֵי, דְּהָא מֵחֲבִיבוּתָא דְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיתְבְּרוּן שָׁמַיִם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְשַׁפִּיר קָאָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְלָא קַשְׁיָא, בְּמַאי דְאָמַר רִבִּי יוּדָאי. וְכַד תִּנְדַּע מַהוּ מַיִם, תִּנְדַּע עִיקָּרָא דְמִילְתָא.

וְכַד אָתָא רַבִּי בָּא, עָאל לְקַמֵּיהּ ר' יְהוּדָה וְר' חִיָּיא, אֲמָרוּ לֵיהּ, לֵימָא לָן מַר עִיקָּרָא דְּחַד מִלָּה, מֵאִינוּן רָזִין עִילָּאִין, אֲמַר, אֵימָא חַד מִלָּה, וְטַב לְמַאן דְּיֶהֱוֵי לֵיהּ לְבָא לְמִנְדַּע.

אֲמָרִין מָארֵי דְרָזָא דְמַתְנִיתָא, דְּהַאי מַאן דְּבָעֵי לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּלִבֵּיהּ, מֵחָכְמְתָא דְמַלְכָּא עִלָּאָה, יִנְדַּע בְּקַדְמִיתָא מַהוּ מַיִם. וּמַאן דְּבָעֵי לְמִנְדַּע מַהוּ קְרִישׁוּתָא דְכוּרְסְיֵהּ, יִסְתַּכֵּל בְּקִיּוּמָא דְמִלְּתָא, דִּכְתִיב (במדבר יח) בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִיא. וּמִתְּרִין אִלֵּין, יִסְתַּכֵּל בְּחָכְמְתָא קַדִּישָׁא דִלְעֵילָּא.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַאן דְּבָעֵי לְמִנְדַּע עִנְיָינָא דְקִיּוּמָא דְעָלְמָא דֵּין, לִינְדַּע עִנְיָינָא דְמִלְּחָא, דְּאִתְנַהֵיג מִשַּׁמָּשָׁא, דְּאִתְמְנֵי תְּחוֹתֵיהּ דְּמָארֵיהּ, וְיִנְדַּע מַהוּ, וְהֵיךְ יִתְמְחֵי בְּמַיָּא, וְיִסְתַּכֵּל בְּחָכְמְתָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, הַנֵּי קְלוּדָטֵי, דְּזָקְפִין בְּלוּדְטֵיהוֹן מַיָּא וּמִלְּחָא, עִנְיָינָא דִּנְהוֹרִיתָא, בּוּצִינְתָא חֲוַות, לְאִסְתַּכָּלָא בְּחָכְמְתָא.

דָּבָר אַחֵר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד, רַבִּי פִּתַּח, (תהלים צג) מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם ה', מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים, כְּשֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַמַּיִם, שֶׁיִּתְכַּנְּסוּ בְּמָקוֹם אֶחָד, הָיוּ מְשׁוֹטְטִים לְכָאן וּלְכָאן, וְנִתְגָּאוּ לְמַעְלָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק בְּהַאי שַׁעֲתָא נְטָלוּ מַיָּא לְאַרְעָא, דַּהֲוַות כָּנִיס בְּהוּ, וַהֲווּ מְחַפְיִין לָהּ. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא כָךְ, אֶלָּא הִכָּנְסוּ כֻּלְּכֶם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה. מַשְׁמַע דְּיַבֶּשְׁתָּא חֲוַות אַרְעָא קוֹדֶם, בְּלָא לֵיחוּתָא,

בֵּין מַיָא. יַבָּשָׁה לָא כְתִיב, אֶלָּא הַיַבָּשָׁה.
וַהֲוּו מַיָא אָזְלִין גָּבְהִין וְנָחֲתִין, וּמְשַׁמְעִין קָלֵיהוֹן לְסַיְפֵי שְׁמַיָא, עַד שֶׁגָּעַר בָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהִכְנִיסָם לַתְּהוֹם, וְתַמָּן הֵיא כְּנִישׁוּתָא דְמַיָא. וְעַד כְּעָן קָלֵיהוֹן לָא שָׁכִיךְ, וְקָרָא לְהוֹ יַמִּים. וְכַד אִינוּן גָּבְהִין תַּמָּן בְּאַתְרָא הַהוּא, אִתְבַּר תּוֹקְפֵיהוֹן, וְנָחֲתִין וְלָא נָפְקִין לְבַר, מִדְּחִילוּ דִּתְקִיפוּתָא דְמָאֲרֵיהוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם ה'.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְאִם כֵּן מַאי כְּתִיב אַחֲרָיו, עֵדוֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נָאֲוָה קֹדֶשׁ, מַאי בָּעֵי פְּסוּקָא דָא, לִפְסוּקָא דִלְעֵילָא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֲמַר דָּוִד, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֵדוּת שֶׁעָשִׂיתָ בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, הֵם אֱמֶת, לְהָעִיד עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם. דְּהָא תָּנִינָן, כָּל הַמֵּעִיד בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם, מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עה"ב.
וְאָמַר דָּוִד, אַתָּה הוּא שֶׁעָשִׂיתָ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעָשִׂיתָ אֶת הַמַּיִם, וְהַמַּיִם הָיוּ מְכַסִּין אֶת הָעוֹלָם מֵהָרִבּוּי שֶׁבָּהֶם, וְעָשִׂיתָ לָהֶם שֶׁיִּתְכַּנְּסוּ בְּצִמְצוּם כֻּלָּם אֶל מָקוֹם אֶחָד. כָּךְ יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁשְּׁכִינָתְךָ שֶׁהִיא מִלְּאָה כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁתִּצַמְצֵם אוֹתָהּ בְּבֵיתְךָ, שֶׁיּוֹתֵר רָאוּי הוּא לִהְיוֹת שָׁם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, לְבֵיתְךָ נָאֲוָה קֹדֶשׁ, וְלֹא לִזְמַן מוּעָט, אֶלָּא לְאוֹרֶךְ יָמִים.
דָּבָר אַחֵר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל

מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה. ר' תַּנְחוּם פָּתַח בְּהַאי קְרָא, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק. תַּמָּן תָּנִינָן, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בָּעוֹלָם, וְרוֹאֶה שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם זָכָאִין, וּרְשָׁעִים הַרְבֵּה פּוֹרְחִים בָּעוֹלָם, אֲזַי עוֹשֶׂה דִּין בָּעוֹלָם. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, כְּעוֹבָדָא דְּגוּפָּא עִם נִשְׁמָתָא, עָבִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם דָּרָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק הָאֵיךְ. אָמַר לֵיהּ, כִּי הַאי גַּוְונָא, צַדִּיקַיָּא אִינּוּן נִשְׁמָתָא, וְחַיָּיבַיָּא אִינּוּן גּוּפָּא, כַּד מִסְתַּכֵּל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעָלְמָא, נָטֵיל נִשְׁמָתָא, וְאִשְׁתָּאַר גּוּפָּא לְסָרְחָנָא דִּבְשָׂרָא. וּמַאי נָטֵיל, נָטֵיל לְנִשְׁמָתָא, דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּא, וְיִשְׁתָּאֲרוּן גּוּפָּא דְּאִינּוּן חַיָּיבַיָּא.

אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם, אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים, הַנֶּאֱסָפִים לְבֵית עוֹלָמָם, שֶׁהִיא מָקוֹם אֶחָד מְיוּחָד לָהֶם לְמַעֲלָתָם. וְכַד יִתְכַּנְּשׁוּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, מַאי כְּתִיב, וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, שֶׁהֵם הָרְשָׁעִים, בְּלִי מַעֲשֶׂה, שֶׁאֵין מִי שֶׁיָּגִין עֲלֵיהֶם, וְיִכָּסֶה עֲלֵיהֶם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי נָוַע אַהֲרֹן, אַל תִּקְרֵי וַיִּרְאוּ, אֶלָּא וַיִּירָאוּ.

דְּהָא תָּנִינָן, אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, וְאַמְרֵי לָהּ אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, כָּל זְמַן שֶׁהַצַּדִּיקִים בַּדּוֹר, אֵין מִדַּת הַדִּין יְכוֹלָה לִשְׁלֹט בָּהֶם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר

לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חֲמָתוֹ מֵהַשְׁחִית. וּכְשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת דִּין בָּרְשָׁעִים, מְסַלֵּק הַצַּדִּיקִים מִבֵּינֵיהֶם, וְאָז עוֹשֶׂה דִּין בָּרְשָׁעִים.

מָשָׁל לְמִדַּת הַדִּין, לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ פַּרְדֵּס, יוֹמָא חַד עָאל לְגִינֵיהּ, וְחָמָא דַּהֲווֹ תַּמָּן בְּכוּלֵּיהּ דַּרְדָּרִין סַגִּיאִין, אֲמַר, אֲנָא בָּעֵי לְבַעֲרָא לוֹן מֵהָכָא, זְקַף עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְרָדִין טָבִין יָאִין. אֲמַר, בְּגִינֵי אִינּוּן וְרָדִין, אֶשְׁבּוֹק כָּל הַדַּרְדָּרִין. וְכַד יָהֲבוּ רֵיחָא אִינּוּן וְרָדִין, נָטַל לְהוֹן וְעָקַר לְהוֹן מִן גִּנָּא. כֵּיוָן דְּעָקַר לְהוֹן, אֲמַר הָא עִידָן לְאַעֲקָרָא דַּרְדָּרִין דְּגִנָּא, וּלְבַעֲרָא לְהוּ מֵהָכָא. כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּל זְמַן שֶׁהַצַּדִּיקִים בַּדּוֹר, אֵין נַעֲשֶׂה דִּין בָּרְשָׁעִים. נִסְתַּלְּקוּ הַצַּדִּיקִים מִבֵּינֵיהֶם, אָז נַעֲשֶׂה דִּין בָּרְשָׁעִים.

שָׁאַל רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי אֶלְעָזָר, כַּד הֲוֵי אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא. אֲמַר אֲנָא בָּעֵי לְמִשְׁאַל חַד שְׁאֵילְתָּא, אִי לָאו הָוָה חֲטָאָה. אָמַר לֵיהּ יָאוֹת אַנְתְּ לְמִשְׁאַל בְּאוֹרַיְיתָא, מַה דְּאַתְּ בָּעֵי שְׁאַל.

אֲמַר, הַאי דְּאָמַר קְרָא, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. אִי קוֹדֶם הַפְּעוּלָּה הָוָה, יָאוֹת הוּא וְשַׁפִּיר. אֶלָּא מַה דְּאָמַר לְאַחַר הַפְּעוּלָּה, מַשְׁמַע דְּלָא הָוָה יָדַע קוֹדֶם לָכֵן עִיקַּר הַפְּעוּלָּה וְתִיקוּנָהּ וְיוּפְיָהּ. וּכְשֶׁהָיְתָה הַפְּעוּלָּה נִגְמֶרֶת, מַשְׁמַע דְּהָוָה מְעַיֵּין בָּהּ כְּמוֹת שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת, וַאֲזַי הוּא אוֹמֵר כִּי

טוֹב, דִּכְתִיב וַיַּרְא, וְאַחַר כַּךְ אָמַר כִּי טוֹב.
אָמַר לֵיהּ לָאו חֲטָאָה הוּא, וְאַתְּ צָרִיךְ לְמִשְׁאַל דָּא. וְדָא הִיא
אַזְהָרָה לְבַר נָשׁ, דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּשֶׁיִּלְמוֹד אָדָם
בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית, פְּעוּלָתוֹ שֶׁל כָּל יוֹם וָיוֹם, אֵין לוֹ לִשְׁאוֹל
עַל מַה שֶּׁאֵינוֹ מְצֻוֶּה, וְלוֹמַר פְּעוּלָה זוֹ לָמָּה נַעֲשֵׂית כָּךְ
בִּדְמוּת זוֹ. וְזוֹ נַעֲשֵׂית כָּךְ בִּדְמוּת זוֹ. וֶאֱמוֹר לוֹ, תֵּדַע לָמָּה,
וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב לַעֲשׂוֹתוֹ, וְעַל כֵּן אַל תִּשְׁאַל יוֹתֵר.
וְעוֹד, כְּדֵי לְהַזְהִיר לִבְנֵי אָדָם, וּלְהוֹרוֹת לָהֶם הַדֶּרֶךְ הַנָּכוֹן,
כִּי גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָיו הַפְּעוּלָה קוֹדֶם שֶׁיֵּעָשֶׂה, וְלֹא רָצָה
לוֹמַר טוֹב הוּא זֶה, עַד גְּמַר הַמְּלָאכָה. וְכָךְ אֵין רָאוּי לָאָדָם
לְשַׁבֵּחַ הַדָּבָר עַד סִיּוּמוֹ, שֶׁמָּא יִמְצָא בּוֹ גֵּרָעוֹן וְיִתְבַּזֶּה,
וְיֵאָחֵז בִּדְבָרָיו.
אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה, כֵּן רָאִינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, שֶׁנָּתַן הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא אַזְהָרָה לָאָדָם לְהִזָּהֵר מִמֶּנּוּ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא
הָיָה צָרִיךְ לוֹ, וְהַכֹּל גָּלוּי לְפָנָיו, אֲבָל כְּדֵי לָתֵת אַזְהָרָה
לָאָדָם, הוּצְרַךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן. תָּא חֲזֵי, דִּכְתִיב (בראשית יח) אֵרְדָה
נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה. וְכִי לֹא הָיָה
גָּלוּי לְפָנָיו, שֶׁהוּא צָרִיךְ לָדַעַת וְלַחְקֹר. אֶלָּא אָמַר רִבִּי
בְּרֶכְיָה, מִכָּאן אַזְהָרָה לְבֵית דִּין, שֶׁאֵין לָהֶם לְהִסָּמֵךְ עַל
דַּעְתָּם, אֶלָּא יֵשׁ לָהֶם לָדַעַת וְלַחְקוֹר וְלִדְרוֹשׁ הָעִנְיָן יָפֶה.
הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יג) וְדָרַשְׁתָּ וְחָקַרְתָּ וְשָׁאַלְתָּ הֵיטֵב,
וְאֵין לְךָ רְשׁוּת לְהִסָּמֵךְ עַל דַּעְתְּךָ.

*) עַד דַּהֲווֹ יָתְבִי, חָמוּ לְרַבִּי אַבָּא דְּהָוָה אָתֵי. אֲמָרִי מִמָּאֲרֵיהוֹן דְּמַתְנִיתִין אָתֵי. קְרִיבוּ גַּבֵּיהּ, שְׁאִילוּ הַאי שְׁאֵילְתָּא.

אֲמַר, כָּךְ פָּסְקוּ מָארֵי דְמַתְנִיתִין, דְּכָל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבַד לֵיהּ בְּפִיקּוּדוֹי, עַל יְדָא דְּאָמְצָעִי. אֲמַר לְאַרְעָא עֲבִידִי כָּךְ, עֲבָדַת כְּמָא דְּאִתְפַּקְדַת, וְלָא שַׁנְיָא מִינֵּיהּ. אֲמַר לְמַיָּא עֲבִידוּ כָךְ, וַעֲבָדוּ מַיָּא עֲבִידְתְּהוֹן דְּאִתְפַּקְדוּ, וְלָא שָׁנוּ מִינֵּיהּ. וְכֵן לִרְקִיעָא כָּךְ כִּי הַאי גַּוְונָא. וְכַד הָוָה עָבִיד שׁוּם חַד מִנְּהוֹן עֲבִידְתֵּיהּ כְּמָא דְּאִתְפַּקַד, הָוָה חָזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּעֲבַד כְּהַהוּא גַּוְונָא דְּפַקֵּיד לֵיהּ, וְהוּא מְשַׁבַּח לֵיהּ הַהוּא עוֹבָדָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. כְּלוֹמַר וַיַּרְא בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁעָשָׂאוּהוּ כְּמוֹ שֶׁצִּוָּה. וְהָיָה אוֹמֵר כִּי טוֹב, כְּלוֹמַר, כִּי טוֹב עָשָׂה כְּמָה שֶׁנִּצְטַוָּה. וְזֶהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּלְהוֹ שַׁפִּיר אֲמָרוּ, וְהַאי מִלָּה שַׁפִּיר מִכּוּלְהוֹן.

אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה לְרַבִּי יִצְחָק, אִם כֵּן קַשְׁיָא מִילְתָא דָּא מִכָּל מַה דְּאִיתְמָר, דְּאִי הָכִי, הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר הַאי קְרָא, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַאי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ. אֲזָלוּ בַּתְרֵיהּ דְּרִ' אַבָּא, אָמְרִי לֵיהּ הַאי מִלָּה, אֲמַר לְהוֹן, שַׁפִּירָא הִיא, וּקְרָא דָּא מְסַיְּיעָא לָן. דִּכְתִיב אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, בִּכְלָל. וְלֹא נֶאֱמַר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ, דְּמַשְׁמַע

עַל אִלֵּין אֻמְצָעִיים דַּעֲבַד, דַּאֲפִיקוּ כָּל מַה דְּאִתְפַּקְּדוּ, וְהָא טַב. וּבְגִינֵיהּ כְּתִיב אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב, לְהֵיוֹתָם עוֹמְדִים תָּמִיד, בְּאוֹתוֹ קִיּוּם, וּבְאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁעָשָׂהוּ, וְשֶׁלֹּא יִשְׁתַּנּוּ מִדֶּרֶךְ זוֹ לְעוֹלָם.

אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב, לִשְׁלֹשָׁה קָרָא קוֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא שְׁמוֹתָם בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְאֵלּוּ הֵן: הַשָּׁמַיִם, וְהָאָרֶץ, וְהַמַּיִם. הַשָּׁמַיִם מְנָא לָן, דִּכְתִיב (שם) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם. הָאָרֶץ מְנָא לָן, דִּכְתִיב (שם) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ. הַמַּיִם מְנָא לָן, דִּכְתִיב (שם) וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים. וְלָמָּה, לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כָּל מְלַאכְתּוֹ.

וּמַה שֶּׁיָּצָא מֵהֶם, הִנִּיחוּ לְאָדָם, לִקְרוֹא לָהֶם שֵׁמוֹת. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה, כָּל מַה שֶּׁהוֹצִיאוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, אָדָם הָרִאשׁוֹן קָרָא לָהֶם שֵׁמוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה.

פָּרָשָׁתָא ה'. (שם א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב) עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו. רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר, כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לְהַרְהֵר בְּמַעֲשָׂיו, וְלִפְקוֹד אוֹתָם בְּכָל יוֹם, הוֹאִיל וְנָתַן בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נְשָׁמָה טְהוֹרָה, לָדַעַת וּלְהַכִּיר לְבוֹרְאוֹ, וּלְהִסְתַּכֵּל בִּנְפְלְאוֹתָיו שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל

יוֹם וְיוֹם.

וְתָאנָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַרְבַּע רוּחוֹת מְנַשְּׁבוֹת בְּכָל יוֹם, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. רוּחַ מִזְרָח מְנַשֶּׁבֶת מֵהַבֹּקֶר וְעַד חֲצִי הַיּוֹם. וְנָפְקֵי עִמֵּיהּ מֵהַהוּא אוֹצָר הַחֶמְדָּה. דִּתְנַן, אוֹצָר יֵשׁ לְמַעְלָה בְּשַׁעֲרֵי מִזְרָח, וְחֶמְדָּה שְׁמוֹ. וְיֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וְחָמֵשׁ רוּחִין דְּאַסְוָותָא לְעָלְמָא.

וְהַיְינוּ דִּתְנַן בְּמַתְנִיתָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מַאי דִּכְתִיב, (שמואל ב כג) בֹּקֶר לֹא עָבוֹת, כְּלוֹמַר כְּשֶׁהוּא בֹּקֶר, מַאן דְּאִית לֵיהּ מַרְעִין וְחָלָיִים, אֵינוֹ נִלְכַּד בְּעָבוֹת.

אריב"ז, יֵשׁ מַלְאָךְ מְמוּנֶּה, מֵהַבֹּקֶר וְעַד חֲצִי הַיּוֹם, בְּהַהוּא רוּחָא דְּאָתֵי מִמִּזְרָח, וּמִיכָאֵל שְׁמוֹ, שֶׁהוּא מְמוּנֶּה לְצַד מִזְרָח. וְאריב"ז הוּא מִיכָאֵל, דִּכְתִיב בֵּיהּ (שמות לב) הִנֵּה מַלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ. בְּאַשְׁגָּחוּתָא תִּשְׁבַּח, מִיכָאֵל מַלְאָכִי. וְדָא הוּא דְּאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמשֶׁה, הִנֵּה מַלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ. כְּלוֹמַר, הִנֵּה מִיכָאֵל יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ.

וְתָאנָא, כְּשֶׁרוּחַ מִזְרָח מִתְעוֹרֶרֶת לָצֵאת לָעוֹלָם, מֵאן דְּאָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְיכַוֵּין רוּחֵיהּ לְהַאי עִנְיָנָא. כָּל בִּרְכָתָא דְּבָרְכִין לֵיהּ, מִתְקַיֶּימֶת בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. וְיֵהָא חָדֵי כָּל הַהוּא יוֹמָא.

רוּחַ מַעֲרָב, מְנַשֶּׁבֶת מֵחֲצִי הַיּוֹם עַד הַלַּיְלָה, וְנָפְקֵי עִמֵּיהּ מֵאוֹצַר מַעְיָן, ד' מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ רוּחִין, לְאַפְרָחָא עֶשְׂבִים וְאִילָנִים וְיבוּלִים. וְתָאנָא, מַלְאָךְ מְמוּנֶּה מֵחֲצִי הַיּוֹם

עַד הַלַּיְלָה, וּרְפָאֵל שְׁמֵיהּ, וְהוּא מְמוּנֶּה לְצַד מַעֲרָב.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן פַּזִּי, אִם כֵּן קוּשְׁיָא אִיכָּא הָכָא, דְּהָא תָּנִינָן
מַלְאָךְ הַמְמוּנֶּה עַל הָרְפוּאָה, רְפָאֵל שְׁמוֹ, וְאַמַּרְתְּ
דְּאַסְוָותָא אָתֵי מִמִּזְרָח, וּמִיכָאֵל מְמוּנֶּה עָלָיו.
תָּא שְׁמַע, אריב"ז, כָּל עוֹבָדוֹהִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּבֵּי בְּנֵי
נָשָׁא, מְטוּל דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, דְּהוּא מָחֵי, וְהוּא מַסֵּי,
וְלָא יַשְׁוִין בְּנֵי נָשָׁא לְבַיְיהוּ לְמַלְאָכָא, וְלָא לְרַבְרְבָנָא. וּבְגִין
כָּךְ מַחֲלִיף עִידָּנִין וְזִמְנִין, דְּלָא יֵימְרוּן מַלְאָכָא פְּלוּנִי עֲבַד
לֵיהּ הַאי, אֶלָּא כּוּלָּא בִּידֵיהּ.
וּלְפִיכָךְ מַחֲלִיף רוּחִין, עַד דְּיִצְלוּ קַמֵּיהּ, וְיִתּוּבוּן. וּכְדֵין
יִפְקוֹד לְאַסְוָותָא לְמִשְׁרֵי עֲלוֹהִי, וְהַהוּא מַלְאָכָא
דְּאִתְפַּקַּד עַל אַסְוָותָא, עֲבִיד מַה דְּאִתְפַּקַּד, מֵרְעוּתֵיהּ
דְּמָרֵיהּ.
וְתָא חֲזֵי, רַחְמָנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא מָחֵי לְבַר נָשׁ,
עַד דְּסָלְקֵי עוֹבָדוֹהִי בְּמַתְקְלָא בְּבֵי דִינָא דִּלְעֵילָּא,
וְהַהוּא דְּאִתְמַנֵּי עַל דִּינָא הוּא מִיכָאֵל. וְרַחְמָנוּתָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּאַף עַל גַּב דִּבְגִינֵיהּ מָטָא לֵיהּ דִּינָא בְּיָדֵיהּ,
בְּדִינָא. מַמְטֵי לֵיהּ רוּחָא דְּאַסְוָותָא בְּכָל יוֹמָא, עַד דְּיִכְשַׁר
אֵינַשׁ עוֹבָדוֹהִי, וְיִתּוּב מִנַּיְיהוּ קַמֵּי מָאֲרֵיהּ, וּכְדֵין מְשַׁדַּר לֵיהּ
אַסְוָותָא עַל יְדוֹהִי דְּהַהוּא שְׁלִיחָא דְּמַמָּנָא עֲלוֹהִי.
רוּחַ דָּרוֹם מְנַשֶּׁבֶת מֵרֵישָׁא דְּלֵילְיָא עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא, וְנָפְקוּ
עִמֵּיהּ מֵהַהוּא אוֹצַר הַחֶמְדָּה, מָאתָן וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ

רוּחִין, לְדַשְׁנָא אַרְעָא, וּלְחַמְמָא קְרִירוּתָא. וּמַלְאַךְ מְמוּנֶּה עָלָיו, וְאוּרִיאֵל שְׁמֵיהּ, וְהוּא מְמוּנֶּה לְצַד דָּרוֹם, בְּהַהוּא רוּחָא. וְהַהוּא רוּחָא כַּבְדָא עַל בְּנֵי מַרְעִין, וְדָחֲקִין בֵּיהּ, וְהוּא טַב לְעָלְמָא. וְתָאנָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיִינִין לְחַיָּיבַיָּא בְּנוּרָא דְּגֵיהִנֹּם, וְכָל עָלְמָא שָׁכְבִין, וְהוֹזִים בְּשֵׁינְתָא, וְלֵית מַאן דְּמְצַלֵּי עֲלֵיהֶן.

רוּחַ צָפוֹן מְנַשֶּׁבֶת מֵחֲצִי הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר. וְתָאנָא, תְּלַת מְאָה אַלְפִּין רוּחִין וְעִלְעוּלִין אַתְיָין עִמֵּיהּ, וְהוּא קָשֶׁה מִכָּלְהוֹן לְכוֹלָּא. וְטַב לִבְנֵי מַרְעִין, מִסְּגִיאוּת קְרִירוּתָא לַחֲמִימוּתָא סַגְיָא דִּי בְהוֹן.

וְתָאנָא, אִרְבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי בֵּיהּ שַׁעֲתָא, נָפַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוּן עָלְמִין סַגִּיאִין דִּכְסִיף בְּהוּ, וְאָתֵי לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְכַל כָּרוֹזָא כָּרֵיז קֳדָמוֹהִי, וַאֲמַר, עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵּימָן. כְּלוֹמַר עוּרִי רוּחַ צָפוֹן, וְאִיתְעַר לְמֵיתֵי לְעָלְמָא וְלַאַפָּחָא בְּבוּסְמַיָּא דְּעֵדֶן.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ד) הָפִיחִי גַּנִּי יִזְלוּ בְשָׂמָיו.

דְּתָאנָא בִּזְמַן שֶׁרוּחַ צָפוֹן מְנַשֶּׁבֶת בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִכְנָס בַּגַּן עֵדֶן, כָּל הַבְּשָׂמִים, וְכָל הָאִילָנוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן, עוֹלִים רֵיחָם, וּמְזַמְּרִים לְפָנָיו. דִּכְתִיב, (דברי הימים א טז) אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי ה'. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן הַאי יַעַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שיר השירים ה) אָכַלְתִּי יַעָרִי עִם דִּבְשִׁי.

וְכָל הַצַּדִּיקִים כֻּלָּם נֶהֱנִין מִזִּיו אַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁל מַעֲלָה, וְנִיזּוֹנִין מִמֶּנּוּ, וּמְזַמְּרִין לִפְנֵי יוֹצְרָם בַּגַּן עֵדֶן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו. אָמַר רִבִּי מְנַחֵם, מַאי יֹאכַל, סָלְקָא דַּעְתִּין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֹאכַל. לָאו הָכִי, אֶלָּא כְּמַאן דְּאָמַר יֵתֵי שׁוּלְטָנָא דְּבֵיתָא וְיֹאכַל אוּשְׁפִּיזָא, כָּךְ כְּתִיב יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ, כְּלוֹמַר, כְּשֶׁיָּבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ, יֹאכַל הַמַּמְתִּין לוֹ. וְאֵיזֶהוּ, פְּרִי מְגָדָיו. הֵם *) הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם פְּרִי מְגָדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

תָּנוּ רַבָּנָן, כְּשֶׁמַּתְחִיל רוּחַ צָפוֹן לְנַשֵּׁב, כָּל הַשָּׁמַיִם, וְכָל הָרְקִיעִים, וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְהָאוֹפַנִּים, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם, כֻּלָּם מִזְדַּעְזְעִים וּמִתְחַלְחֲלִים, וּפוֹצְחִים רִנָּה וְשִׁבְחָה, לְמִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, עַד שֶׁנִּכְנָס עִם הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן, וְזֶהוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, הַאי מַאן דְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא אִית בֵּיהּ, וּשְׁמַע קָל תַּרְנְגוֹלָא קָרֵי בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, הַאֲמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, כַּד עָיֵיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, זִקָּא דְּאֶשָּׁא נָפֵיק מִבֵּין גַּלְגַּלֵּי חַיָּתָא, וְאָזֵיל בְּכָל עָלְמָא, וְנוֹגֵעַ תְּחוֹת גַּדְפּוֹהִי דְּתַרְנְגוֹלָא, וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, בְּדְחִילוּ מַקִּישׁ גַּדְפּוֹי דָּא עִם דָּא, וְקָאֲרֵי, וְדָא הוּא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא.

וּמָאן דְּאִית לֵיהּ סוּכְלְתָנוּ בְּלִבּוֹי, וְיִתְעַר וִיקוּם לְאִתְעַסְּקָא בְּאוֹרַיְיתָא, אָזֵיל קָלֵיהּ וְאִשְׁתְּמַע בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְאַצִּית

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְצַדִּיקַיָּא אָמְרִין לֵיהּ, מָארֵי עָלְמָא. מָאן הוּא דָּא. וְהוּא אָתֵיב וַאֲמַר פְּלַנְיָא, וְנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְּאִית בֵּיהּ, לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, אֲצִיתוּ כּוּלְכוּ, דְּהַאי נִיחָא קָדָמָאי, מִכָּל שִׁירָתָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא, דְּאָמְרִין לְעֵילָּא.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שם ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים. כְּלוֹמַר, נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְּאַתְּ יָתְבָא בְּהַהוּא עָלְמָא, בֵּין גִּנּוּתָא וְטִנּוּפָא, וְאַתְּ עָסְקַת בְּאוֹרַיְיתָא. בְּשַׁעֲתָא דָּא, חַבְרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ, שֶׁהוּא עָרֵב. וְהוּאִיל וְכֵן, הַשְׁמִיעִי וְהָרִימִי קוֹלֵךְ בְּתוֹרָתִי, וְאֶתֵּן לָךְ שְׂכַר חֶסֶד בָּעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, בֹּא וּרְאֵה, דָּוִד הָוָה יָדַע הַהִיא שַׁעֲתָא. דְּתְנַן, כִּנּוֹר הָיָה תָּלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וּכְשֶׁהָיָה חֲצוֹת לַיְלָה, רוּחַ צְפוֹנִית בָּאָה וּמְנַשֶּׁבֶת בּוֹ, וּמִיָּד הָיָה קָם וּמִתְנַבֵּר בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. דִּכְתִיב (תהלים נז) עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר.

אָמַר רִבִּי זֵירָא, מְנָא לָן דְּרוּחַ צְפוֹנִית מְנַשֶּׁבֶת בַּכִּנּוֹר. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֵהָכָא, כְּתִיב הָכָא עוּרָה כְבוֹדִי, וּכְתִיב הָתָם עוּרִי צָפוֹן. מַה לְהַלָּן צָפוֹן, אַף כָּאן צָפוֹן. וַהֲווּ צַיְיתִין לֵיהּ בְּכָל לֵילְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל צַדִּיקַיָּא דִּי בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן, וְזֶה הוּא בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

תָּנוּ רַבָּנָן, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גַּן עֵדֶן לְמַטָּה בָּאָרֶץ, וְהוּא מְכֻוָּן כְּנֶגֶד כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וּפָרוֹכֶת, הַקָּרַח הַנּוֹרָא. וְתָאנָא, מָקוֹם יָדוּעַ יֵשׁ עָלָיו, אֲשֶׁר לֹא שָׁלְטָא בּוֹ עֵין נָבִיא

לִרְאוֹת, לֹא בַּמַּחֲזֶה, וְלֹא בַּמַּרְאֶה, וְעֵדָן שְׁמוֹ, דִּכְתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מֵאוֹתוֹ עֵדֶן שֶׁלְּמַעְלָה, מְמֻנוּ נִיזּוֹן אוֹתוֹ הַגַּן שֶׁלְּמַטָּה הֵימֶנּוּ, וּמִתְדַּשְׁנִים מִשָּׁם כָּל הָאִילָנוֹת וְכָל הַיְבוּלִים, וְכָל הַצְּמָחִים שֶׁבַּגַּן.

וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים בְּכָל יוֹם, מְנַשֵּׁף אוֹתוֹ עֵדֶן שֶׁלְּמַעְלָה מֵעַל הַגַּן, מִכָּל רֵיחִין טָבִין, וְזֶהֳרִין עִלָּאִין, וַהֲנָאוֹת וְכִסּוּפִין, וּמֵהַהוּא רֵיחָא וְכִסּוּפָא וַהֲנָאָתָא דְּנָחֵית עֲלוֹהִי, מִתְּזָן כָּל עָלְמָא מִינֵּיהּ.

וְתָאנָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּשֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא, מִיָּד הִצְמִיחָה הָאָרֶץ כָּל יְבוּלִין, וְכָל דְּשָׁאִים, וְכָל אִילָנוֹת שֶׁבַּגַּן עֵדֶן בַּתְּחִלָּה. וְאַחַר כַּךְ הִצְמִיחָה לְכָל הָעוֹלָם. וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָאָרֶץ הִצְמִיחָה לְכָל הָעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִצְמִיחַ לַגַּן עֵדֶן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָאָרֶץ הִצְמִיחָה הַכֹּל, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בֵּירַר כָּל דְּמַעֲלֵי מִנַּיְיהוּ, וּשְׁתָלָן בְּגַן עֵדֶן. וּמִמַּה דְּנָחִית מֵעֵדֶן, כֻּלָּם נִזּוֹנִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי ה' אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ. מַאן אִינוּן צִפֳּרִים, אִלֵּין אִינוּן צַדִּיקַיָּא, דִּקְוִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְהוֹ גַּדְפִּין כְּצִפָּרִין, לְאִתְעוֹפְפָא לְעֵילָּא, בְּמִנְדַּע וְסוּכְלְתָנוּ, וּלְסָלְקָא לְהוֹ לְהַהוּא אֲתַר דְּגָנֵיז לְהוֹן,*) דִּכְתִיב בֵּיהּ עַיִן לֹא

רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֶּה לוֹ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הוֹלִידָה הָאָרֶץ דְּשָׁאִים הַמְגַדְּלִים לְאַחַר כַּךְ, וְצוֹמְחִים, לַעֲשׂוֹת צוֹרֶךְ הָעוֹלָם. וְכָל הָעֲשָׂבִים שֶׁל רְפוּאָה לְרַפְּאוֹת בָּהֶם הַבְּרִיוֹת, כֻּלָּם הוֹלִידָה וְהִצְמִיחָה הָאָרֶץ בְּבַת אַחַת.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּר שָׁלוֹם, בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנִּבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, בּוֹ בַּיּוֹם עָשׂוּ כֻּלָּם תּוֹלְדוֹתָם. וְלֹא חָסַר מֵהֶם כְּלוּם. מַשְׁמַע דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאֵימָתַי נַעֲשׂוּ תוֹלְדוֹת אֵלּוּ. בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. דַּיְיקָא, בּוֹ בַּיּוֹם נַעֲשָׂה כָּל צָרְכֵי הָעוֹלָם. וּלְאַחַר כֵּן גִּילָּה אוֹתָם, בְּכָל יוֹם וְיוֹם. וְנָתַן טַעַם לְכָל דָּבָר וְדָבָר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּתְגַּלָּה.

וְכֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנִּבְרֵאת הָאָרֶץ, בּוֹ בַּיּוֹם הוֹלִידָה וְהִצְמִיחָה כָּל תּוֹלְדוֹתֶיהָ, וְהָיוּ כֻּלָּם גְּנוּזוֹת תַּחְתֶּיהָ, עַד שֶׁאָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תּוֹצִא הָאָרֶץ. תִּבְרָא הָאָרֶץ לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא תּוֹצִא הָאָרֶץ, דָּבָר שֶׁהָיָה גָּנוּז בָּהּ, וְהוֹצִיאָה כָּל דָּבָר וְדָבָר, בְּאוֹתָהּ הַטֶּבַע הָרָאוּי לָהּ לְהוֹלִיד וּלְהַזְרִיעַ מֵהֶם כַּדּוֹמֶה לָהֶם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב לְמִינָהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּךְ עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָרֶץ, כִּנְקֵבָה זוֹ הַמְעוּבֶּרֶת, וְאַחַר כַּךְ מוֹצִיאָה עוּבָּרָהּ מִמֶּנָּהּ. כָּךְ הָיְתָה הָאָרֶץ, בְּשָׁעָה שֶׁנִּבְרֵאת נִתְעַבְּרָה מֵהַיְסוֹדוֹת כֻּלָּם

שֶׁנִּכְנְסוּ בָהּ, וְהֵם הוֹצִיאוּ כָּל תּוֹלְדוֹת שֶׁלָּהּ.

אר"י כְּוָורְדִין שֶׁל שִׁלְיָא דְּאִשָּׁה, דְּמָלְיָיאן מִן זַרְעָא דְּבַר נָשׁ, דְּאִית בֵּיהּ הַיְסוֹדוֹת כֻּלָּם, כָּךְ הָאָרֶץ, בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנִּבְרֵאת, בּוֹ בַּיּוֹם נִתְעַבְּרָה, מִכָּל מַה שֶּׁהוֹלִידָה, דְּכְתִיב (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וּמִיָּד וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ וְרוּחַ. הֲרֵי בְּכָאן אַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁהֵם: אֵשׁ. מַיִם. רוּחַ. חשֶׁךְ. וְאֵלּוּ הוֹלִידוּ כָּל תּוֹלְדוֹתֶיהָ, וּמֵאֵלּוּ נִתְיַסְּדוּ כוּלָּם. וְכָל הַתּוֹלָדוֹת נִתְהַוּוּ, מִכֹּחוֹת אֵלּוּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּצוּצִיתָא דְּאַרְעָא, מַלְיָיאן זַרְעָא כְּנֶקְבָה, מֵאִינּוּן מַיָּא דִּלְעֵילָּא, וּמִתְעַבְּרַת מִנַּיְיהוּ כְּנוּקְבָא דְּמִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא.

שָׁאַל רַבִּי חַגַּי לְרַבִּי דוֹסְתָּאי, אָמַר לֵיהּ, הָא כְּתִיב (שם) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. אִי אַרְעָא אַפֵּיקַת אִילָנִין וּפֵירִין, מַה כְּתִיב לְאַחַר כַּךְ, (שם ב) וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח, וּמַשְׁמַע טֶרֶם כְּתַרְגּוּמוֹ.

אָמַר לֵיהּ, כָּךְ הוּא, אֲבָל כֹּחוֹת לְהוֹלִיד בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן לֹא הָיָה לָהֶם. וּמִפְּנֵי מָהּ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ, וְאֵד לֹא הָיָה, שֶׁיַּעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, שֶׁאִלְמָלֵא הָיָה כָּךְ, כָּל כֹּחוֹתָם הָיוּ לְהוֹלִיד וּלְהַצְמִיחַ. אֲבָל מִפְּנֵי זֶה לֹא הָיָה בָּאָרֶץ הַכֹּחַ הַמּוֹלִיד.

רַבִּי יִצְחָק אָזַל לְגַבֵּי רַבִּי זֵירָא. עָאל לְבֵיתֵיהּ אַשְׁכַּח דְּהַוָה מְטַיֵּיל בְּהַהוּא גִּינָּא. פְּתַח וַאֲמַר, (שופטים א) וּבְנֵי קֵינִי חוֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים. מָה חָזוּ בְּנֵי יִתְרוֹ לְסָלְקָא מִתַּמָּן.

דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, שְׁקוּלָה הָיְתָה יְרִיחוֹ, כְּנֶגֶד כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֵרוֹב הַתַּעֲנוּגִים שֶׁהָיוּ בָהּ. דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לָמָּה נִקְרֵאת שְׁמָהּ יְרִיחוֹ, עַל שֵׁם הָרֵיחַ. אָמְרוּ בְּנֵי יִתְרוֹ, אֲנַן צְרִיכִין לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרָיְיתָא, וְאוֹרָיְיתָא אֵינָהּ צְרִיכָה תַּעֲנוּגִים, נֵיקוּם מִכָּאן לְטוּרָא וְנִתְעַסֵּק בְּאוֹרָיְיתָא.

אָמַר רִבִּי זֵירָא, יְדַעְנָא עַל מָה אִתְכַּוְונְתְּ, אֶלָּא בְּנֵי יִתְרוֹ, עַד כְּעָן לָא הֲווֹ יָדְעֵי אוֹרָיְיתָא, וּצְרִיכֵי לְטוּרָא. אֲבָל אֲנָא יְדַעְנָא בְּאוֹרָיְיתָא, וּצְרִיכְנָא צַחוּתָא לִשְׁמַעְתָּא.

אָמַר לֵיהּ, מַאי דִּכְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא. אָמַר לֵיהּ, הוֹצִיאָה הָאָרֶץ כָּל הַתּוֹלָדוֹת שֶׁהָיוּ בָהּ, וְשֶׁהָיוּ גְּנוּזִים בָּהּ, לַחוּץ. וְלֹא הָיוּ בָהֶם כּוֹחוֹתָם, עַד שֶׁהִמְטִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הָאָרֶץ, וְעָמְדוּ כָּל הַתּוֹלָדוֹת בִּכֹחָם הַשְּׁלֵימָה, וּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב.

*) פָּרָשָׁתָא ו (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. תַּמָּן תְּנִינָן, אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר יַעֲקֹב, מַאי דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ, תָּא חֲזֵי, כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עֲשָׂאוֹ

מֵאוֹתוֹ הָאוֹר הַנֶּאֱצָל מִלְּמַעְלָה. וּבָרָא הַשָּׁמַיִם, מֵאוֹתוֹ הָרָקִיעַ הָרִאשׁוֹן שֶׁהֵכִינוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּבָרָאוֹ בַּתְּחִלָּה. וְאוֹתוֹ הָרָקִיעַ הוֹלִיד כָּל שְׁאָר הָרְקִיעִים שֶׁנִּתְהַוּוּ מִמֶּנּוּ.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, אוֹתוֹ הָרָקִיעַ הוֹלִיד כָּל הַמְּאוֹרוֹת, מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁמְּקַבֵּל מִלְּמַעְלָה. וּכְשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ רָקִיעַ, נָטַל אֶת הַמְּאוֹרוֹת, וְהִנִּיחָם בְּאוֹתוֹ רָקִיעַ, הַנִּקְרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. שֶׁאוֹתוֹ הָרָקִיעַ, נִתְהַוָּה מִן הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, הָרָקִיעַ הָעֶלְיוֹן, הוֹלִיד הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר תַּחְתָּיו. וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ הָאֲי רָקִיעַ, וְנִקְרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְנָטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַנֵּי מְאוֹרוֹת, וּנְתָנָם בּוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַנֵּי מְאוֹרוֹת, וְהִנִּיחָם בָּזֶה הָרָקִיעַ, לִהְיוֹת מֶמְשָׁלָה עַל הָאָרֶץ, וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הַבְּרִיוֹת, וּכְשֶׁבָּרָאָם, נָתְנוּ אוֹרָם שְׁנֵיהֶם בְּשָׁוֶה. אָמְרָה הַלְּבָנָה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵין לְךָ לְהִתְנַהֵג בִּשְׁנֵי כְתָרִים בְּשָׁוֶה. מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. הִמְעִיט אוֹתָהּ, וְהָיְינוּ הַכַּפָּרָה שֶׁל שְׂעִיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ לַה'.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב, בְּכַמָּה דּוּכְתֵי תָּנִינָן דָּא, וְלָא אִתְיַישְׁבָא בְּלִבָּאי עִנְיָנָא. כַּד אָתָא רַב נַחְמָן, אָתוֹ וְשָׁיְילוּהָ, אָמַר כְּמַשְׁמָעוֹ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יַעֲקֹב, אַתָּה רוֹצֶה

לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי חֲבֵרֶיךָ. אִשְׁתִּיק.

רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא, אָתָא לְמֶחֱמֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן, חֲתַנֵיהּ, נָפְקָא בְּרַתֵּיהּ, וְשָׁקְלָא יְדוֹהִי לְנַשְׁקָא. אֲמַר לָהּ, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ מִקַּמֵּי בַּעֲלַיִךְ, דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא. שְׁמַע ר' אֶלְעָזָר, אֲמַר כְּעַן אֲנָא אִדְכַּרְנָא מִלָּה חַד, דְּאִיהוּ מַרְגָּלָא יַקִּירָא, דְּאִיתְמָר עַל סִיהֲרָא, כִּדְתָנִינָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לְסִיהֲרָא, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ, דְּחָשְׁבַת סִיהֲרָא דְּלָהּ אִתְיְהִיב שׁוּלְטָנָא. אָמַר לֵיהּ חָמוֹי, אֲנָא כָּךְ שְׁמַעְנָא, וְכָךְ הוּא מִתְסַדֵּר בִּלְבָאי, בְּגִין דְּלָא אַעֲבַר עַל דַּעְתּוֹי דְּחַבְרַיָּיא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר פּוּמֵיהּ וַאֲמַר, (דברים לג) אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּה' מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ. וְכִי גַּאֲוָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל חֶרֶב הוּא. לָא. דְּהָא הַחֶרֶב לְעֵשָׂו אִתְיְהִיבַת, דִּכְתִיב (בראשית כז) וְעַל חַרְבְּךָ תִחְיֶה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, לָא.

אֶלָּא הָכֵי שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, דְּאִלֵּין אִינּוּן תָּא חֲזֵי, דְּכַד שָׁמְעִין מִלָּה, וְלָא אִתְיַישַׁב בְּלִבְּהוֹן, דְּאִינּוּן מַגִּיחִין דָּא עִם דָּא, כְּאִינּוּן דְּמַגִּיחֵי קְרָבָא בְּחַרְבָּא, וּבָעְיִין לְקַטְלָא דָּא לְדָא. וּמִלָּה דָּא דַּאֲמַר חַבְרָנָא, כָּךְ הוּא, וְכֵן גָּזַרְנָא בְּרָזָא דְּמַתְנִיתָא דִּילָן, דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיהֲרָא, גְּזַר עַל שִׁמְשָׁא, דְּאִתְחַזַּר לְמֶהֱוֵי שׁוּלְטָנָא דְּעֵשָׂו. וּגְזַר עַל סִיהֲרָא, לְמֶהֱוֵי בְּעָלְמָא דֵּין,

שׁוּלְטָנָא דְיַעֲקֹב. וּמַנֵּי עֲלֵיהוֹן רַבְרְבִין תַּקִּיפִין, עַד דְּיֵיתוֹן תְּרֵין אוּמַיָּא אִלֵּין.

וְהַהוּא רַבְרְבָנָא, דְּאִתְמַנֵּי עַל סִיהֲרָא, בְּגִין אוּמָּה דְיַעֲקֹב, בָּעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיִתְיְהֵב שׁוּלְטָנָא לְסִיהֲרָא בְּעָלְמָא דֵין, כְּלוֹמַר לָאוּמָּה דְיַעֲקֹב. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה בָּעְיָא אוּמָּה דְיַעֲקֹב, אֶלָּא לְעָלְמָא דְאָתֵי, וּלְשַׁלְטָאָה לְהוֹ עַל כָּל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. אֲבָל בְּעָלְמָא דֵין, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ, וְאִשְׁתַּעְבִּידִי בְּגָלוּתָא, לְמִזְכֵּי לְעָלְמָא דְאָתֵי.

כַּד אָתֵי אוּמָּה דְיַעֲקֹב, אִתְרַעֲמוּ קַמֵּיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דְּאִתְנְטַל מִנְּהוֹן שׁוּלְטָנָא, וְאִתְיְהֵיבַת לְעֵשָׂו. אֲמַר לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה אַתּוּן בָּעָאן שׁוּלְטָנָא דְּעָלְמָא דֵין, דְּהָא אֲנָא עַרְבָאָה לְשַׁלְטָאָה לְכוֹ לְעָלְמָא דְאָתֵי, עַל כָּל הָאוּמוֹת. וּבְגִין כָּךְ הַקְּרִיבוּ עָלַי כַּפָּרָה, כְּלוֹמַר עַל אוֹתָהּ הַבְטָחָה שֶׁאֲנִי עָרֵב בּוֹ, הַקְּרִיבוּ כַּפָּרָה, וְאִתְעַסְּקוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְעָלַי לָתֵת לָכֶם שָׂכָר טוֹב, וְעָלַי לְהַשְׁלִיט אֶתְכֶם עַל כָּל הָאוּמוֹת, שֶׁעַל כָּךְ מִיעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ בָּעוֹלָם הַזֶּה.

אָתָא רִ' יוֹסֵי חֲמוֹי, וּנְשָׁקֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ, קָרָא לְבַרְתֵּיהּ וַאֲמַר לָהּ, קוּטְפִּיזָא דִּנְהִירוּתָא, וּבוּצִינָא דְּאִתְפְּרָשָׁא בְּטַבְעוֹן, אִית גַּבָּךְ, זַכָּאָה אַנְתְּ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ, זַכָּאָה הוּא חוּלָקִי בְּעָלְמָא דֵין, דְּזָכִינָא לְמֶחֱמֵי כָּךְ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, זָכוֹ יִשְׂרָאֵל, נָהִיר לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

וְלֵית אִינּוּן צְרִיכִין לְבוּצִינָא אָחֳרָא, דִּכְתִיב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן שֶׁנִּתְחַלֵּף לְהוֹ שׁוּלְטָנָא, מוּנִין חוּשְׁבָּנָא לְסִיהֲרָא. דְּבָה מְנַהֲגִין יִשְׂרָאֵל חוּשְׁבַּנְהוֹן. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ד) הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי, מַנְהִיגָתִי. (שם) וּמוּם אֵין בָּךְ, דְּלָא אִשְׁתְּכַח בָּךְ גִּרְעוֹנָא מִן מוֹעֲדִין וְזִמְנִין.

דָּבָר אַחֵר, הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. תָּנוּ רַבָּנָן, בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בַּשָּׁנָה הָעוֹלָם נִידּוֹן. אָמַר רִבִּי אֲלֶכְסַנְדְּרָאי, וְכִי לֹא נִידּוֹן הָאָדָם אֶלָּא לִפְרָקִים אֵלּוּ, וְהָא כְתִיב (איוב ז) וַתִּפְקְדֶנּוּ לַבְּקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ. וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֵין לְךָ כָּל רֶגַע וְרֶגַע שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַשְׁגִּיחַ בָּאָדָם, בְּכָל מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה. וְתָנֵי הָכָא, דִּבְאַרְבָּעָה פְּרָקִין בַּשָּׁנָה הוּא.

אָמַר רִבִּי אֲלֶכְסַנְדְּרָאי, הַדְרֵי בִי. מִלָּה דְאוֹרַיְיתָא בְּעִנְיָינָא דָּא. וְלָא בְּעִנְיָינָא דְּהַהוּא מִלָּה דְּרַבָּנָן. דִּפְסוּקָא אָמַר, פְּקִידָה וּבְחִינָה. וְרַבָּנָן אָמְרֵי דִּינָא. וּמַשְׁמַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַשְׁגַּח בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעָלְמָא. אֲבָל מֵידִין דִּינָא, עַד אַרְבָּעָה זְמְנִין אִלֵּין, לְמֵידַן כָּל עָלְמָא.

וְכָלְהוֹ דִּינִין אֵלּוּ, בְּגִינֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּעָלְמָא. בַּפֶּסַח, עַל הַתְּבוּאָה, מַאי קָא מַשְׁמַע לָן. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, עַל תְּבוּאָה מַמָּשׁ. דְּאָמַר רִבִּי

יִצְחָק, בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה נָתַן לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תְּבוּאָה סִיפּוּקָא דְּעָלְמָא. לָא מְעַשְּׂרִין לֵיהּ בְּנֵי נָשָׁא, וְלָא יַהֲבֵי לְמֵיכַל מִנֵּיהּ לְמִסְכְּנֵי וּלְיַתְמֵי וּלְאַרְמַלְתֵּי, כַּד אָתֵי שַׁתָּא דָּא דְּאִין לְכָל עָלְמָא עַל הַהוּא תְּבוּאָה דְּהַוָה בְּשַׁתָּא דְּעָבְרָה. בַּעֲצָרֶת דָּן אֶת הָעוֹלָם, עַל אֵיזֶה עָוֹן. עַל עָוֹן פֵּירוֹת הָאִילָן, שֶׁלֹּא הִמְתִּינוּ שְׁנוֹת עָרְלָתָם, וְשֶׁלֹּא הִנִּיחוּם בַּשְּׁבִיעִית לֶעָנִי וְלַגֵּר.

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דָּן כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, גּוּפוֹת בְּנֵי אָדָם וְהַנְּשָׁמוֹת, וּפוֹקֵד אוֹתָם, וְדָן אוֹתָם עַל כָּל מַה שֶּׁעָשׂוּ כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ. וְתָאנָא, אֲפִילּוּ צְעָדָיו שֶׁל אָדָם נִמְנִין וּבָאִין בַּדִּין בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם לא) וְכָל צְעָדַי יִסְפּוֹר. תָּאנֵי רַבִּי יוֹסֵי, שָׁלֹשׁ כִּתּוֹת נִכְנָסִין לְיוֹם הַדִּין. כַּת צַדִּיקִים גְּמוּרִים. כַּת רְשָׁעִים גְּמוּרִים. כַּת בֵּינוֹנִים. וּכְנֶגְדָּן שָׁלֹשׁ כִּחוֹת בָּאָדָם. כִּחַ הַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה. וְכִחַ הַמִּתְאַוֶּה. וְכִחַ הַמְנִיעָה. מַאי כִּחַ הַמְנִיעָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּחַ הַמְגַדֶּלֶת וְהַמְנִיעַ אֶת הַגּוּף בְּכָל צְרָכָיו.

רַבִּי יוֹסֵי בֶּן פַּזִּי אוֹמֵר, בֹּא וּרְאֵה רַחְמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַף עַל פִּי שֶׁבֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה בָּאִין לַעֲמֹד בַּדִּין, וְלָדוּן אֶת הַבְּרִיּוֹת, וּלְהוֹרוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זְכוּת וְחוֹבָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם. דְּתָאנֵי ר' יוֹסֵי בֶּן פַּזִּי, שָׁלֹשׁ כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת עוֹמְדִין עַל הַדִּין בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. יֵשׁ מֵהֶם שֶׁהֵם מוֹרִים זְכוּת לְטוֹבָה. וְיֵשׁ מֵהֶם חוֹבָה לְרָעָה. וְתָא חֲזֵי,

רַחְמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנָּתַן עֵצָה לְהִנָּצֵל מִן הַדִּין. דְּתַנְיָא מַהוּ דִּכְתִיב, (ויקרא כג) זִכְרוֹן תְּרוּעָה לָא אַשְׁכַּחְנָא זְכִירָה לִתְרוּעָה, אֶלָּא הַאי דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (במדבר י) וְכִי תָּבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצַּר וְגוֹ' וַהֲרֵעֹתֶם וְגוֹ', וְזֶכֶר לִתְרוּעָה זוֹ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָרִיעוּ לְפָנַי בִּתְרוּעָה זוֹ, שֶׁהִיא זִכְרוֹן אוֹתָהּ הַתְּרוּעָה, מִיָּד, וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאֹיְבֵיכֶם.

מָאן אִינוּן, אִלּוּ הֵם הַמּוֹרִים חוֹבָתָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם. דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, מַלְאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים חוֹבָתָן שֶׁל בְּנֵי אָדָם. וּמַלְאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים זְכוּתָן. וַאֲפִילּוּ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף מוֹרֶה זְכוּתוֹ, שֶׁבְּקִין לוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף. וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ, (איוב לג) וַיְחֻנֶּנּוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת וְגוֹ'.

וְכִי יֵשׁ מַלְאָךְ מַשְׁטִין זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, חַס וְשָׁלוֹם שֶׁמַּלְאָךְ מַשְׁטִין זְכוּת. אֶלָּא, יֵשׁ מַלְאָכִים מְמוּנִים לְעַיֵּן וּלְהוֹרוֹת בְּחוֹבָתוֹ שֶׁל אָדָם, בְּכָל שָׁעָה שֶׁיַּעֲבוֹר, וְהֵם מוֹרִים אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁנִּצְטַוּוּ.

כַּיּוֹצֵא בַּדָּבָר (מלכים א כב) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ. מַאי עָלָיו, עָלָיו שֶׁל אַחְאָב. שֶׁהָיוּ מְעַיְּינִים בְּדִינוֹ. מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ, וְכִי יֵשׁ יָמִין וכו', אֶלָּא מַיְמִינִים לִזְכוּת, וְאֵלּוּ מַשְׂמְאִילִים לְכַף חוֹבָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִפְּנֵי מָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּין הַגּוּף

וְהַנְּשָׁמָה, מִפְּנֵי שֶׁבּוֹ נוֹלַד אָדָם הָרִאשׁוֹן, וּבוֹ בַּיּוֹם נַעֲשָׂה גּוּף, וְנִזְרְקָה בּוֹ נְשָׁמָה, וּבוֹ בַּיּוֹם נִידּוֹן וְנִקְבַּע הַדִּין לְדוֹרוֹת.

וּבַחַג נִדּוֹנִין עַל שֶׁהֵם מְבַזִּים בִּנְטִילַת יָדַיִם, וְעַל שֶׁהֵם מְזַלְזְלִים בְּמִקְוָאוֹת וּבְטַהֲרוֹת שֶׁהֵם מַיִם. וְעַל כָּךְ נִדּוֹנִין עַל הַמַּיִם, עַל עִנְיַן הַמַּיִם.

אָמַר רִבִּי אַחָא, בְּדִ' פְּרָקִים כְּמוֹ כֵן, הָאָדָם נִדּוֹן. בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁמְּהַרְהֵר הָעֲבֵירָה. וּבַזְּמַן שֶׁעוֹשֵׂהוּ. וּבְיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבָעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר, בַּזְּמַן שֶׁעוֹשֶׂה הָעֲבֵירוֹת. וּבַזְּמַן שֶׁיֵּחָלֶה. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, כֵּיוָן שֶׁיֵּחָלֶה הָאָדָם, סָלְקִין לֵיהּ לְדִינָא. וּבַזְּמַן שֶׁמֵּת כְּשֶׁיּוֹצְאָה נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ. וּבָעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בִּטָּחוֹן הַצַּדִּיקִים וְשִׂמְחָתָם, כְּשֶׁיּוֹצְאִין מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּכִשָּׁרוֹן מַעֲשִׂים. וּכְשֶׁבָּאִין לְעֵין בַּנְּשָׁמָה, אֵין מוֹחִין בְּיָדָהּ. וּמָה אוֹמְרִין לָהּ, כָּלָךְ יָפָה רַעָיָתִי. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, הַצַּדִּיק אוֹמֵר זֶה עַל הַנְּשָׁמָה שֶׁבּוֹ, כָּלָךְ יָפָה רַעָיָתִי, מַנְהִיגָתִי דְּלָא אַבְאֵישַׁת לָךְ בְּעוֹבָדִין בִּישִׁין, דִּכְתִיב (שיר השירים ד) וּמוּם אֵין בָּךְ.

דָּבָר אַחֵר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרֹת, לָמָּה חָסֵר ו', אִרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, תְּפִלַּת הַצַּדִּיקִים שֶׁיֵּצְאוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעַכֵּב שְׂכָרָם לָעוֹלָם הַבָּא. דְּאִרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, מַאי דִּכְתִיב, (יחזקאל א) דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו

מִלְמַעְלָה. זוֹ מַעֲלָתָן שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁהֵם לְמַעְלָה עַל כָּל הַמַּעֲלוֹת.

מַאי עָלָיו. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הוּא יַעֲקֹב, שֶׁמַּעֲלָתוֹ לְמַעְלָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, כְּמַרְאֵה אָדָם. מַאי מַשְׁמַע, כְּתִיב הָכָא עָלָיו, וּכְתִיב הָתָם (בראשית לה) וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא בַּר יַעֲקֹב, אֵין לְךָ בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, שֶׁאֵין הַכָּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמֵר, עֲלוּ חֲסִידִים, בֹּאוּ וּבֵרְכוּ לְיוֹצְרְכֶם. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה. כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ. וְלָמָּה, לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וְגו'.

תָּנוּ רַבָּנָן זִימְנָא חָדָא הֲוָה אָזֵיל ר"י בְּאוֹרְחָא, פָּגַע בֵּיהּ ר' יִרְמְיָה, וְאָזְלוּ כַּחֲדָא. פָּגְעוּ בְּהַהוּא טוּרָא, וַהֲוָה טוּרָא דָּחִיל עֲלֵיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי יִרְמְיָה, נֵימָא מִילֵּי דְאוֹרַיְיתָא, וְנֵיזֵיל.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, בְּוַדַּאי דְּאָמְרֵי חַכִּימֵי מַתְנִיתָא, שִׁמְשָׁא דְּהֲוָה לְיַעֲקֹב, עַד כַּמָּה לֶהֱוֵי דָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֵימָא לָךְ מִלָּה דְּהֲוָה אֲמַר אַבָּא, דְּהַהוּא שִׁמְשָׁא וּנְהוֹרָא סַגִּיאָה דְּהֲוָה לְיַעֲקֹב, גָּנִיז הוּא לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. וְלָא דָא הוּא שִׁמְשָׁא דְּמִשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ בְּנוֹהִי דְּעֵשָׂו, וְאִתְגַּזַּר דְּיִשְׁתַּעְבְּדוּן בְּנוֹהִי דְּיַעֲקֹב תְּחוֹתוֹהִי.

בֵּיהּ שַׁעְתָּא, הֲוָה עָצִיב יַעֲקֹב, אֲמַר מָארֵי עָלְמָא, הָא נְהִירוּתָא דִילִי אִתְיְהִיבְתָּא לְעֵשָׂו. יָצְאָה ב"ק וְאָמְרָה

וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וגו' וּנְהִירוּתָא דִּילָךְ לָךְ אִתְגְּנִיז וְלִבְנָיךְ. אֲמַר אוֹרִינָא לִי.

בֵּיהּ שַׁעֲתָא אַפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא שִׁמְשָׁא דְּחָמֵי לֵיהּ יַעֲקֹב, וְלָא בַר נָשׁ אָחֳרָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לב) וַיִּזְרַח ל"ו הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהָיָה גָּנוּז. כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּשֶׁנִּצַּח שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו. לוֹ מַשְׁמַע וְלֹא לְאַחֵר.

וְאַף עַל גַּב דְּיַעֲקֹב אִתְהַנֵּי לְמֶחְזֵייא דְּנָצַח לְרַבְרְבָא דְּעֵשָׂו, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (שם) וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ. אָמַר רַבִּי אַחָא, נְהוֹרָא נָהֵיר, אֲבָל לְבֵיהּ הֲוָה חָשׁוּךְ, עַל נָפְקֵי יְרֵכֵיהּ דְּיִשְׁתַּעְבְּדוּן תְּחוֹתוֹהִי דְּעֵשָׂו.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, שָׁמְעוּ קָל יְנוּקָא בְּטוּרָא, דְּהֲוָה אָזֵיל וּבָכֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, נֵיזֵיל גַּבֵּיהּ דְּהָא לָא מִסְתַּפֵּינָא. דְּהָא תְּנַן לְחַד מִתְחַזֵּי וּמַזִּיק, לְתְרֵי מִתְחַזֵּי וְלָא מַזִּיק. אָזְלוּ לְגַבֵּיהּ, וְינוּקָא הֲוָה בָּכֵי.

כַּד מָטוֹ גַּבֵּיהּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּנוֹי דְּמָארֵי עָלְמָא אֲנַן, דְּהַהוּא דְּאִקְרֵי שְׁמֵיהּ חַד עַל תְּרֵי, בְּאַתְוָותָא, תְּלַת רְשִׁימִין, בְּרָזָא דְּאַרְבַּע. גְּלִיפִין עַל חַד תְּרֵין, וְאִתְקְרֵי עַל חֵיוָותָא קַדִּישָׁא. מַאי טַעְמָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָכֵי, דְּחַיְישִׁינָן שְׁמָא שֵׁד הוּא, וְאִינּוּן מִסְתַּפּוּ מִשְׁמֵיהּ דְּמָארֵי עָלְמָא סַגִּי. הַהוּא יְנוּקָא כַּד שְׁמַע מִלָּה דָּא, אֲתֵיב וַאֲמַר, יוֹדָאי אֲנָא, וּבַר בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא רַבָּה אֲנָא, וַהֲוָה אֲבוּי מֵלִיף לִי

פְּסוּקֵי דְּשִׁיר הַשִּׁירִים, וּפָרְשָׁתָא דִּבְרֵאשִׁית. וּמִית אֲבוּהִי, וּגְנָבוּ לִי גַּנָּבֵי, וּכְעַן אִשְׁתְּזִיבְנָא מִנְּהוֹן, וְעָרַקְנָא בְּהַאי טוּרָא. בְּכָה רַבִּי יוֹסֵי וַאֲמַר, וַוי דְּבַר בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא רַבָּה אָזֵיל כְּדֵין. נְטָלֵיהּ בִּידּוֹי וַאֲזָלוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי, אֵימָא בְּרִי מָה חֲוֵית לָעֵי עִם אָבוּךְ. אֲמַר בְּפָרָשַׁת יְהִי מְאוֹרוֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם חֲוֵינָא לָעֵי. אָמַר לֵיהּ, מָה חֲוָה אָמַר אֲבוּךְ בְּפָרְשָׁתָא.

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא פּוּמֵיהּ וַאֲמַר, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בִּמְחוֹקֵק בְּמִשְׁעֲנוֹתָם. תָּאנָא, שָׁלֹשׁ מַתָּנוֹת טוֹבוֹת נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה רוֹעִים אֲחִים, מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמִרְיָם. בִּזְכוּת מֹשֶׁה, הָיָה הַמָּן יוֹרֵד לְיִשְׂרָאֵל. בִּזְכוּת אַהֲרֹן, הָיוּ עֲנָנֵי כָּבוֹד הוֹלְכִים עִם יִשְׂרָאֵל. בִּזְכוּת מִרְיָם, הָיְתָה הַבְּאֵר הוֹלֶכֶת עִמָּהֶם. מֵתָה מִרְיָם, פָּסְקָה הַבְּאֵר. מֵת אַהֲרֹן, נִיטְּלוּ עֲנָנֵי כָּבוֹד. הֲדָא הוּא דִכְתִיב. (שם כ) וַיִּרְאוּ כָל הָעֵדָה. אַל תִּקְרֵי וַיִּרְאוּ אֶלָּא וַיִּירָאוּ. מֵתָה מִרְיָם פָּסְקָה הַבְּאֵר, מְנָא לָן. דִּכְתִיב (שם) וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקָדֵשׁ וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם. וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה. וּבִזְכוּת מֹשֶׁה חָזְרוּ שְׁלָשְׁתָּן. וַהֲוָה אָמַר אֲבוּי, תְּלָתֵיהוֹן גְּלִיפִין בִּרְקִיעָא דְּיוֹקְנֵהוֹן, לְאַנְהָרָא זְכוּתְהוֹן עַל יִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וּמְנָא לָן דִּתְלָתֵיהוֹן גְּלִיפִין בִּרְקִיעָא, דְּהָא תְנַן, בְּכָלְהוּ כְּתִיב

עַל פִּי ה', וּבְמִרְיָם לָא כְתִיב עַל פִּי ה', דְּלָאו אוֹרַח אַרְעָא. אֶלָּא אֲמַר אֲבוּי, בְּכָלְהוּ כְתִיב שָׁם, וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם. וַיָּמָת שָׁם אַהֲרֹן. וַיָּמָת שָׁם משֶׁה. כְּתִיב הָכָא שָׁם, וּכְתִיב הָתָם שָׁם. (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה', מַה לְהַלָּן עִם ה', אַף כָּאן עִם ה'.

דְּתְנַן, לָמָּה מֵת משֶׁה בְּחוּצָה לָאָרֶץ, לְהוֹרוֹת, דְּבִזְכוּתֵיהּ יִתְקַיְּימוּן מֵתֵי מִדְבָּר. וַאֲמַר אַבוּי, אָמַר משֶׁה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֶכְנֵס לָאָרֶץ לְקַיְּימָא פִּקּוּדָיךְ, דְּהָא כְתִיב (ויקרא כג) כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ. (שמות יב) וְהָיָה כִּי תָבוֹאוּ אֶל הָאָרֶץ. וְתַמָּן הוּא קַיּוּמָא דְּפִיקּוּדָיךְ. אָמַר לֵיהּ מַה דְּאַזְהָרַת שִׁלִּים לָךְ וּמַה דְּיַעַבְדוּן יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא יְהִי חוּלָקָךְ עִמְּהוֹן. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נג) לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָּרַבִּים, אֵלּוּ זַכָּאִין דְּיִשְׂרָאֵל. וְאֶת עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל, אִלֵּין אַבָּהָתָא, וְלָמָּה, תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לָמוּת נַפְשׁוֹ.

דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא סָבָא, לָא אַשְׁכַּחְנָא רַעֲיָא דְּמִסַּר נַפְשֵׁיהּ עַל עָאנֵיהּ, כְּמשֶׁה, דַּאֲמַר (שמות לב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ. מַאי מְחֵנִי נָא, מִן עָלְמָא דֵּין וּמִן עָלְמָא דְּאָתֵי. לְקַיְּימָא תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לָמוּת נַפְשׁוֹ.

וְאֶת פּוֹשְׁעִים נִמְנָה, שֶׁנִּקְבַּר עִם מֵתֵי מִדְבָּר, דַּהֲווֹ חַיָּיבִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא, שֶׁלֹּא

זָז מִשָּׁם עַד שֶׁמְּחַל לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְלַפּוֹשְׁעִים יַפְגִּיעַ, שֶׁהִרְבָּה תְּפִלָּתוֹ עֲלֵיהֶם.

וְעַל כְּדֵין, תְּלָתֵיהוֹן גְּלִיפִין לְעֵילָא. אָתָא ר' יוֹסֵי וּנְשָׁקֵיהּ, וְאַרְכְּבֵיהּ עַל כְּתְפֵּיהּ תְּלַת מִילִין, וּקְרָא עֲלֵיהּ (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה'.

תָּאנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, בֹּא וּרְאֵה, הַשֶּׁמֶשׁ לֹא עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא לְשִׁמּוּשׁ בְּנֵי אָדָם. תָּא חֲזֵי, בִּתְלַת מְאָה וְתִשְׁעִין אַתְרֵי דִּישׁוּבָא דְאַרְעָא, אָזֵיל שִׁמְשָׁא, וְסָלִיק וְנָחֵית, וּמַדְרְגוֹת וּמַעֲלוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ לוֹ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (ישעיה לח) הִנְנִי מֵשִׁיב אֶת צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הֵיךְ הִיא סָלִיק. אָמַר רַבִּי, כְּבָר תָּנִינָא מִמַּאֲרֵיהוֹן דִּמְתִיבְתָּא. דְּעָלְמָא סְגַלְגַּל הוּא כְּכַדּוּרָא דָּא. וְכַד נָפֵיק מִמִּזְרָח, אָזֵיל בִּסְגַלְגְּלוּתָא, עַד דְּמָטָא לְתַתָּא, וּכְדֵין אִתְעֲבִיד רַמְשָׁא. וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא אָזֵיל וְנָחֵית בְּגַלְגַּלִּין דְּמַדְרֵיגָן יְדִיעָן, וְנָחֵית וְסָבֵב כָּל אַרְעָא וְיִשּׁוּבָא.

וְכַד נָחֵית וּמִתְכַּסְיָא מִינָּן, רָמַשׁ לָן, וְנָהֵיר לְאִינּוּן דְּדָיְרִין תְּחוֹת לָן. לְפוּם יִישׁוּבָא וּסְגַלְגַּלְתָּא דְאַרְעָא.

וּכְדֵין אָזֵיל וְנָחֵית, וּמַפְרִישׁ בֵּין מַיָּא דְתְחוֹתוֹהִי דְּמַיָּא דְאוֹקְיָינוּס, וּבֵין מַיָּא דְאָזְלִין לְעֵילָא, וּמַפְרִישׁ בְּמִצְיָעְתָּא דְמַיָּא, לְעַכְּבָא סִילּוֹנָא דְמַיָּא דְּנָפִיק מִגֵּיהִנֹּם, דְּלָא יַעֲבֹר לְנַזְקָא בְּנֵי נָשָׁא. וְעַל דָּא לָא תִקְרֵי שִׁמְשָׁא, אֶלָּא לְשַׁמָּשָׁא לִבְנֵי נָשָׁא. דְּעַל כָּךְ מִתְקְרֵי שִׁמְשָׁא, שִׁמְשָׁא

דִּמְשַׁמֵּשׁ לְכוֹלָּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִלְמָלֵא דְּסָחֵי שִׁמְשָׁא בְּיַמָּא דְּאוֹקְיָינוּס, הֲוָה שָׁרֵיף וְאוֹקֵיד לְכוּלֵי עָלְמָא.

סָלֵיק מִתְּחוֹת אַרְעָא. וּמַגִּיעַ לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִתְקְרֵי קַרְבוֹסָא, בִּלְשׁוֹן יָוָן. וּמֵהַהוּא דַּרְגָּא שָׁרֵי לְמֵיסַק לְעֵילָּא, וְקַל גַּלְגּוֹלוֹהִי אִשְׁתְּמַע לְכוּלְהוּ רְקִיעַיָּא בְּמַטְלָנוֹהִי, לְמֵיזַל עִם שִׁירָתֵיהּ דְּהוּא אָמַר. וְלָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּשָׁמַע לֵיהּ, בַּר מִמֹּשֶׁה, דְּהֲוָה מְהֵימָן מַלְכָּא, וִיהוֹשֻׁעַ דְּמִשַּׁמֵּשׁ לֵיהּ.

וְכַד אִיצְטְרִיךְ לֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ, לַאֲגָחָא קְרָבָא, וַהֲוָה שְׁמַע קָל נְעִימוּתָא, וּנְהִימוּתָא דְּשִׁמְשָׁא, לָא יָכִיל לֵיהּ לְמִיסְבַּל. מַה כְּתִיב. (יהושע י) וַיֹּאמֶר לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם. מַאי דּוֹם. דּוֹם, מִלּוֹמַר שִׁירָה. דּוֹם, מִקָּל נְעִימוּתָא וּנְהִימוּתָא דִּילָךְ, דְּהָא הֲוָה שְׁמַע קוֹל מַטְלָנוֹהִי בְּמַטְלָנוֹתֵיהּ.

אָמַר רַבִּי בָּא, שִׁית מְאָה וְאַרְבְּעִין מַטְלָנִין עָבִיד שִׁמְשָׁא. בְּחוּשְׁבַּן שֶׁמֶשׁ. בֵּין יְמָמָא וְלֵילְיָא. וְאַסְחַר לְכוּלָּא עָלְמָא בְּסַחֲרָנוּתָא. וּלְמַאי אִצְטְרִיךְ. לְרַכְּבָא וּלְחַמְמָא אַרְעָא, וּלְדַשְּׁנָא עִשְׂבִין וְיבוּלִין, וּלְאַצְמָחָא פֵּירִין וְאִילָנִין.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזֵי, כְּהַהוּא גַּוְונָא דִּלְעֵילָּא, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא. מַה לְעֵילָּא הֲווֹ שְׁמַיָּא, אוּף לְתַתָּא הֲווֹ שְׁמַיָּא. וְלָמָּה אִתְקְרוּ שָׁמַיִם, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה.

אֵשׁ וּמַיִם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֵהָכָא, (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. בְּמַלְאָכָיו לָא כְתִיב, אֶלָּא בִּמְרוֹמָיו. עַל דְּאִינּוּן אֵשׁ

וּמַיִם, וְעוֹשֶׂה שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם. כְּהַאי גַּוְונָא לְתַתָּא, אֵשׁ וּמַיִם. וְחוֹזֵר הָרָקִיעַ מִתַּחַת, וּמְחַמֵּם הָאֲדָמָה מֵחַמְמִיּוּת הָאֵשׁ, וְהַשֶּׁמֶשׁ, וּמוֹרִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַמַּיִם עַל הָאָרֶץ וּמְקָרֵר הָאֲדָמָה, וְסַיֵּיעַ לַחֲמִימוּתָא דְּמִתַּתָּא. וְהַאי וְהַאי, מוֹלִידִין וּמַצְמִיחִין לְאַרְעָא. וְכָלְהוּ בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתוֹעַלְתָּא דִּבְנֵי נָשָׁא.

רַבִּי אַבָּהוּ, וְרִ' חִיָּיא, וְרִ' נָתָן, הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רִבִּי נָתָן, לֹא תְּהִיתוּן עַל אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא, דִּגְזֵירַת פּוּמְהוֹן כִּגְזֵרַת מַלְאָכִין קַדִּישִׁין. וַאֲנָא דְּכִירְנָא מַה דַּאֲמָרוּ, דְּהָא שִׁמְשָׁא אִתְאֲצַל נְהִירוּתֵיהּ מִזִּיוָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דִּלְעֵילָּא, וְהַאי נְהִירוּתָא לָאו דִּילֵיהּ הוּא. מַשְׁמַע דִּכְתִיב (בראשית א) יְהִי מְאוֹרוֹת הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר יְהִי אוֹרוֹת, מַאי מְאוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי זֵירָא, מִן אוֹרוֹת. מ' תּוֹסֶפֶת, לְשַׁמָּשָׁא. כְּלוֹמַר, מִן אוֹרוֹת, וְתֵיבוּתָא הוּא אוֹרוֹת.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אַל תִּתְמַהּ עָלָיו, דְּהָא תּוֹרָה אִתְאֲצַל מֵחָכְמְתָא דִּלְעֵילָּא, וּשְׁמַיָּא אִתְאֲצִילֵי מֵהַהוּא רְקִיעָא עִילָּאָה דְּעַל רֵישׁ חַיָּוָתָא, וּכְהַאי גַּוְונָא, כַּד תִּסְתַּכֵּל, כָּל מַה דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, אִתְאֲצַלוּ דָּא מִן דָּא, וְדָא מִן דָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא. וּמִן כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ שָׁרְיָיאן לְאִתְאֲצַל דָּא מִן דָּא, וְכוּרְסֵי יְקָרָא מִגֵּיהּ, וְכָלְהוּ כְּלָא חַשִּׁיבִין לְקִבְלֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל ד) וְכָל דָּיְירֵי אַרְעָא כְּלָא חַשִּׁיבִין. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, לָא תִּקְשֵׁי לָךְ הַאי, דְּהָא רֵישָׁא מִינָּן

בְּהֶבְדֵּל, שָׁרֵי בְּקַדְמִיתָא לְמִילְעָא בְּאוֹרַיְיתָא לְתוּרְגְּמָנָא, וְתוּרְגְּמָנָא לְדִסְמִיכֵי לֵיהּ, וְדִסְמִיכֵי לֵיהּ, לְדִסְמִיכֵי לֵיהּ. אִשְׁתְּכַח, דְּכַד מִסְתַּיֵּים שְׁמַעְתָּא, דְּכָלְהוֹ תַּלְיָין מִן רֵישָׁא. וּכְהַאי גַּוְונָא תִּשְׁכַּח לְעֵילָּא, וּלְכָלְהוֹ עָלְמִין. וְאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, מִשֶּׁה, אִתְאֲצַל מִזְיוָא עִילָּאָה. יְהוֹשֻׁעַ, אִיתְאֲצַל מִמִּשֶּׁה. זְקֵנִים, אִתְאֲצָלוּ מִיהוֹשֻׁעַ. נְבִיאִים, אִתְאֲצָלוּ מִזְּקֵנִים. נְשִׁיאִים וְרֵישָׁא דְּעַמָּא, אִתְאֲצָלוּ מִנְּבִיאִים. וְכָלְהוֹ דָּא מִן דָּא.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, פָּגְעוּ בֵּיהּ בְּרֹ' אֶלְעָזָר, אֲמָרוּ הָא חַד מֵאִינּוּן מָארֵי דְּמִתִּיבְתָּא אָתָא. אֲמָרוּ לֵיהּ, וַדַּאי דְּאַמְרִיתוּ דְּשִׁמְשָׁא אִתְאֲצַל נְהִירוּתֵיהּ מִזִּיוָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דִּלְעֵילָּא. אֲמַר, כָּךְ הוּא.

פְּתַח וַאֲמַר, (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. קוֹרָאָה מַעְיָן, וְאַחַר כַּךְ בְּאֵר, וְאַחַר כַּךְ נוֹזְלִים. בַּהֲדָא פְּסוּקָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, דְּהַאי מַעְיָן אִתְמְשֵׁיךְ מִן בֵּירָא. וּבֵירָא מִן נוֹזְלִים. וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. לְמִינְדַּע, דְּכָלְהוֹ אִתְאֲצָלוּ דָּא מִן דָּא וְדָא מִן דָּא. כָּךְ הוּא שִׁמְשָׁא, לָאו נְהִירוּתָא דִּילֵיהּ הוּא, אֶלָּא אִתְמְשַׁךְ חַד חוּטָא דְּזִיוָא דְּנָהִיר לִשְׁמָשָׁא.

תְּנַן בְּמַתְנִיתִין דִּילָן, אוֹר שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּתְּחִילָּה, אָדָם הָיָה רוֹאֶה בּוֹ וְצוֹפֶה מֵרַאשׁ הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ. תָּא חֲזֵי, נְהִירוּתָא דִּשְׁמָשָׁא, הוּא חַד מִשִּׁתִּין אַלְפִּין

וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חוּלָקִין, מֵהַהוּא נְהִירוּתָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּאִתְגְּנִיז. וַאֲפִילּוּ בְּהַאי נְהִירוּתָא דְּשִׁמְשָׁא, לֵית אִינִישׁ יָכִיל לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן בְּהַהִיא נְהוֹרָא. וְהָא אֲמָרַן, דְּאִינִישׁ יִסְתַּכֵּל בֵּיהּ מֵרִישֵׁיהּ דְּעָלְמָא וְעַד סְיָיפֵי עָלְמָא. אֶלָּא הָכִי גַּוְונָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, דִּבְהַהוּא נְהִירוּתָא, יָכִיל אֵינַשׁ לְמִנְדַּע וּלְמֶחֱזֵי בִּנְהִירוּ דְּחָכְמָתָא, כָּל מַה דְּהַוָה, וְכָל מַה דְּיֶהֱוֵי, מֵרִישֵׁיהּ דְּעָלְמָא עַד סְיָיפֵי עָלְמָא, וְהַהוּא אִתְגְּנִיז לַצַּדִּיקִים לְעָלְמָא דְּאָתֵי. מַאי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, כַּד תֵּיפּוֹק נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא מֵהַאי עָלְמָא, וְיֵזִיל בֵּיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה. מַאי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְּאִתְהַנֵּי מֵהַהוּא זִיוָא. וְאַף עַל גַּב דְּנָחֵית מִתַּמָּן, וְהַהוּא נְהִירוּתָא לָא נָחֵית עִמֵּיהּ, לָא הֲווּ יָכְלִין לְאִסְתַּכָּלָא בְּאַנְפּוֹי דְּמשֶׁה, מִמַּה דְּאִסְתַּכַּל בְּקַדְמִיתָא, כַּד הֲוָה תַּמָּן, וְאִשְׁתְּאַרוּ אַנְפּוֹהִי נְהִירִין כְּהַאי שִׁמְשָׁא.

סָטֵי רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוֹרְחֵיהּ, וְאִינּוּן אָזְלוּ אֲבַתְרֵיהּ, לְאוֹזְפֵיהּ לְאוֹרְחֵיהּ, תְּלַת מִילִּין. אֲמָרוּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, זַכָּאִין אַתּוּן מָארֵי מַתְנִיתָא, דְּבָתַר גַּבּוֹי דְּמשֶׁה הֲוֵיתוּן, כַּד אִתְיְהֵב אוֹרַיְיתָא עַל יְדֵיהּ. אָזְלוּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי נָתָן, וְרַבִּי אַבָּהוּ לָא בָּעָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ, וַאֲזַל עִמֵּיהּ לְאוֹרְחֵיהּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר פּוּמֵיהּ וַאֲמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי

מְאוֹרוֹת. תָּא חֲזֵי, עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּמַנְיסַר רְקִיעִין, דְּנָטְלִין לְמַטְלָנֵיהוֹן, וְסָחֲרִין כָּל עָלְמָא. וְכָל חַד מִתְעַכֵּב הַהוּא שִׁיעוּרָא דְּאִתְיְהֵיב לֵיהּ מִן מָאנֵיהּ. וְכַד אַשְׁלִים הַהוּא רְקִיעָא הַהוּא שִׁיעוּרָא, אִתְחַדַּשׁ בְּעָלְמָא פִּתְגָּמִין טָבִין רַבְרְבִין סַגִּיאִין.

וְחָשְׁבִין בְּדַעְתַּיְיהוּ אִינוּן טִפְּשָׁאֵי דְּלִבָּא, דִּבְסַחְרָנוּתָא דְּהַהוּא רְקִיעָא אִתְעֲבִיד דָּא. וְלָא כָךְ הוּא. דְּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, מְחַדֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִצַּפְרָא עַד רַמְשָׁא, פִּתְגָּמִין עִילָּאִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין, וְזִמְנִין דְּאַשְׁלִים הַהוּא רְקִיעָא מַטְלָנוֹהִי, וְיֵעָרַע בְּעָלְמָא גְּזֵירַת מַלְכָּא עִילָּאָה, וְחָשְׁבִין טִפְּשֵׁי לִבָּא, דִּבְגִינֵיהּ דְּהַהוּא רְקִיעָא הֲוָה, וְטָעַיְין לִבְּהוֹן בְּטִפְּשׁוּתָא.

וְעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא רְקִיעָא רְבִיעָאָה, וַאֲנַח בֵּיהּ שִׁמְשָׁא, וְאַסְחַר כָּל עָלְמָא בְּעִידָנִין וְזִמְנִין לְתוֹעַלְתָּא דְּעָלְמָא לִבְנֵי נָשָׁא. וְתָנָא בְּמַתְנִיתָא דִּידָן, תְּלַת מְאָה וְאַרְבְּעִין מַשְׁקוֹפִין, אָזֵיל שִׁמְשָׁא, סָלֵיק וְנָחֵית בְּעִידָנִין וְזִמְנִין.

וְאָזֵיל וְשָׁרֵי, מִמַּשְׁקוֹפָא דְּמִזְרָח, מֵהַהוּא מַשְׁקוֹפָא דְּאִתְקְרֵי נוֹגַהּ, וְאָזֵיל בִּסְנַלְגּוֹלוֹתָא, עַד דְּמָטָא לְמַשְׁקוֹפָא דְּאִתְקְרֵי קַרְבּוֹסָא. כְּדֵין אָזֵיל לְסָיְיפֵי דְּצָפוֹן, שִׁיתָּא יַרְחֵי, עַד דְּמָטָא לְמַשְׁקוֹפָא דְּזָהֲרָא, וְאָזֵיל שִׁיתָּא יַרְחֵי, לְאַשְׁלָמָא שַׁתָּא לְתוֹעַלְתָּא דִּבְרִיְיתָא, לְמֶעְבַּד זְרוֹעָא וַחֲצָדָא.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ח) עוֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקוֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחוֹרֶף. וּבְאַשְׁלָמוּתֵיהּ לְצַד דָּרוֹם, לְפוּם יְשׁוּבָא דְאַרְעָא, קָצִיר. וְחֹם. וְקַיִץ. וּבְאַשְׁלָמוּתֵיהּ לִסְיָיפֵי צָפוֹן זֶרַע. קוֹר. וָחוֹרֶף. וְכֹלָּא לְפוּם יְשׁוּבָא דְאַרְעָא, כִּדְקָאָמְרָן. וּבְהַאי גַּוְונָא מַמָּשׁ, כְּמָא דְמִשְׁתַּמְּשִׁין בְּנֵי נָשָׁא לְהַאי נְהוֹרָא דְּהַאי רְקִיעָא, כְּדֵין כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא מִשְׁתַּמְּשִׁין לִנְהוֹרָא דִרְקִיעָא, דְּעַל רֵישׁ חֵיוָתָא.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, מְאוֹרֹת, לָמָּה חָסֵר וי"ו. אָמַר לֵיהּ, עַל מַה דַּאֲמָרָן בְּקַדְמִיתָא, דְּלָאו נְהִירוּתֵיהּ שְׁלִים. דְּלֵית נְהִירוּתֵיהּ בַּר מַה דִּמְקַבֵּל כְּחַד חוּטָא בָּתַר כּוֹתְלָא, מֵהַהוּא נְהִירוּתָא דִלְעֵילָּא.

וּבְגִינֵיהּ לָא אִתְקְרֵי נְהִירוּתָא שְׁלֵימְתָא, וְלָא יָאוֹת לְאִתְקְרֵי שְׁלֵימְתָא, אֶלָּא הַהוּא נְהוֹרָא דְּאִתְקְרֵי (דניאל ב) וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵא. וְהַהוּא דְּאִתְגְּנִיז לַצַּדִּיקִים, הוּא חַד מִס' אַלְפִין וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חוּלָקִין, מִנְּהִירוּתָא דְּשָׁרֵי עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּנְהִירוּתָא דְּשִׁמְשָׁא הוּא חַד מִשִּׁתִּין אַלְפִין וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חוּלָקִין, מִנְּהִירוּתָא דְּגָנִיז לְצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל כְּדֵין לָא אִתְקְרֵי נְהִירוּתָא שְׁלֵימְתָא הַאי נְהִירוּתָא דְּשִׁמְשָׁא, וְלָא יָאוֹת לְאִתְקְרֵי.

וּלְפִיכָךְ אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא תִקְשֵׁי לְכוֹ, דִּכְתִיב מְאוֹרֹת, וְלָא שְׁלִים. דַּאֲנָא לָא עֲבָדִית לֵיהּ, אֶלָּא לְמַה דִּכְתִיב, (בראשית א) לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. לְשַׁמָּשָׁא לִבְנֵי

אַרְעָא, וְדֵי לְכוֹ לִבְנֵי אַרְעָא, לְבוּצִינָא דָא לְשַׁמָּשָׁא לְכוֹ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה נְּהוֹרָא זְעֵירָא דָא, לָא יָכְלִין בְּנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, נְהוֹרֵיתָא דְּגַנֵּיז לְצַדִּיקַיָּא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, וְכָל שֶׁכֵּן נְהִירוּתָא דְּבוּצִינָא דְּשָׁרֵי קַמֵּי מַלְכָּא עִילָּאָה.

אָתָא לְנַשְּׁקָא יְדֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר כְּעַן יְדַעְנָא, דִּי בְקוּשְׁטָא הַאי מְאוֹרַת חָסֵר, וְיָאוֹת לוֹ לְמֶהֱוֵי חָסֵר יַתִּיר מֵהַאי. אֲמַר וַוי לְעָלְמָא כַּד תִּפּוֹק מִנֵּיהּ, דְּעַד יוֹמָא דָא שָׁאֵילְנָא דָּא, וְלָא אַשְׁכַּחְנָא עִיקָּרָא דְמִילְתָא, בַּר כְּעָן. הַהוּא אוֹרְחָא דְּנָפְקַת בֵּיהּ, יְהֵא סִימָנָא דִּבְרָכָה לִי, עַל דְּעָרְעֵית לָךְ.

*) יָתֵיב עִמֵּיהּ תְּלָתִין יוֹמִין, וְאוֹלִיף כָּל סִפְקָא וְקוּשְׁיָא דְּהַוָה לֵיהּ, וְאוֹלִיף לֵיהּ שִׁתִּין מַעֲמֵי בְּפָרְשָׁתָא דִּבְרֵאשִׁית. אֲזַל לְאוֹרְחֵיהּ.

אַשְׁכַּח לְרַבִּי חִיָּא, אֲמַר לֵיהּ בְּמָטוֹ מִינָךְ רַבִּי אַבָּהוּ, דְּאֶטְעוֹם מֵהַהוּא מְתִיקָא דְּדוּבְשָׁא, דְּאַמְצֵית מִגְּוַיְרַת קַדִּישִׁין עִילָּאִין. אָמַר לֵיהּ, חֲדָרְתָא דַּאֲפִיקוּתָא, וְסוּבְתָא דְּדוּבְשָׁא, לָא מִתְיַישְׁבִי כַּחֲדָא. וְאַף עַל פִּי כֵּן אוֹלִיף לֵיהּ.

בָּכָה ר' חִיָּא וַאֲמַר, נַדִּירְנָא עָלַי, דְּעַד דְּאוֹלִיף קַמֵּי מָארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא עִילָּאָה, לָא אֵיתֵיב הָכָא. יָתֵיב תַּמָּן תְּרֵיסַר שְׁנִין, כַּד אָתָא קָארוֹ לֵיהּ ר' חִיָּא רַבָּה. אָמַר

רִבִּי יִצְחָק, אוֹר גָּנוּז לְצַדִּיקַיָּא לֶעָתִיד לָבֹא, הַהוּא דְּהוּא גָּנוּז. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת. ר' פִּנְחָס פְּתַח בְּהַאי קְרָא (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, חָזַרְנוּ עַל הַתּוֹרָה כּוּלָּא, וְלָא אַשְׁכְּחָן עֲטָרָה דְּעָבְדַת בַּת שֶׁבַע לִשְׁלֹמֹה. כְּעָן אִית לְמֵימַר, הַאי דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק מַאי צְאֶינָה וּרְאֶינָה, הֲוָה לֵיהּ לְמִיכְתַּב בֹּאוּ וּרְאוּ. מַאי צְאֶינָה.

אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, פְּסוּקָא דָּא, דְּאִתְקְרֵי עַל אִינּוּן זַכָּאִין דְּנָפְקוּ מִן עָלְמָא דֵּין, וְאִתְקְבָרוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְדִנְפָּקַת נִשְׁמַתְהוֹן תַּמָּן. וַעֲתִידָה בַּת קוֹל לְאִתְעָרָא בְּכָל צִיּוּנָא וְצִיּוּנָא דְּבָתֵּי קִבְרֵי, וְאָמְרָה צְאֶינָה וּרְאֶינָה, פּוּקוּ מִתְּחוֹת בְּלֵיאוֹתָא דְּעַפְרָא, וְאִיתְעָרוּ מִשְׁנַתְכוֹן. בְּנוֹת צִיּוֹן: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים ב כג) מָה הַצִּיּוֹן הַלָּזוּ.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּא לְמֶחֱמֵי בְּזִיוָוא יַקִּירָא עִלָּאָה דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּשַׁלְמָא כּוּלָּא דִּילֵיהּ. וּבְאֵיזֶה זְכוּתָא, בִּשְׁבִיל עֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ, בְּדִיל הַהוּא כִּתְרָא, דְּאַכְתִּרוּ לֵיהּ צַדִּיקַיָּא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא בְּעָלְמָא דֵּין. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, אִמּוֹ, כְּמוֹ אוּמּוֹ. וְאֵיזֶהוּ אוֹם שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֵלּוּ צַדִּיקִים שֶׁהֵם אוֹם הַיְדוּעָה לוֹ.

בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ, חַתְנוּת דָּא מִמַּאן הוּא. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מֵהַהוּא אוֹם, חֲתוּנָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אוֹם שֶׁלּוֹ. מַהוּ חֲתוּנָתוֹ בְּיוֹמָא דְּכַשְׁרָן לְמֶעְבַּד פִּיקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּהוּא חֶדְוָותָא דְּצַדִּיקַיָּא. וְאֵימָתַי כַּשְׁרָן. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מִתְּלֵיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָא, דְּהַהוּא יוֹמָא חוֹבָתָא עַל צַדִּיקַיָּא לְמֵיעְבַּד חֶדְוָותָא דִּלְבָּא, כְּיוֹמָא דְּסָלֵיק לַחוּפָּה. וּבְגִין הַהוּא זְכוּתָא, עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַתְעָרָא לְהוֹ וּלְעַבְרָא כָּרוֹזָא קָדָמֵיהוֹן בְּחֶדְוָה, צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּא שְׁמַע, יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, ר' יִצְחָק אָמַר, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַיֶּה אֶת הַמֵּתִים, וְיַעֲבֵר כָּרוֹזָא עַל כָּל צִיּוּנָא וְצִיּוּנָא. בֵּיהּ זִמְנָא נָחֵית הַהִיא נִשְׁמָתָא, כְּנְהוֹרָא וּבוּצִינָא דְּיַנְהַר בְּנְהִירוּ רְקִיעָא דִּשְׁמַיָּא, עַל הַהוּא גּוּפָא דְּאִתְעַר מִן אַרְעָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְלָמָּה, לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, עַל אוֹתוֹ הַגּוּף הַיּוֹצֵא מִן הָאָרֶץ.

ר' אַבָּהוּ אָמַר, זוֹ הִיא זֹהַר הָרוּחַ, הַשּׁוֹרָה עַל הַגּוּף לְהַחֲיוֹתוֹ, וּלְהָאִיר אֲפֵלּוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְלָמָּה, לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, עַל הַיּוֹצֵא מִן הָאָרֶץ, כִּדְאָמָרָן.

ר' יְהוּדָה בֶּן פַּזִּי פָּגַע בֵּיהּ בְּרַב נַחְמָן, אָמַר לֵיהּ אוֹתוֹ הָרוּחַ שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹת בּוֹ הַמֵּתִים, מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, הוּא רוּחַ אַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁל מַעְלָה, כַּאֲשֶׁר יַשִּׂיגוּ בְּנֵי אָדָם

הַדֵּעוֹת הַנְּכוֹנוֹת. וּמְנָא לָן הָא. מִמַּה דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) וְנָתַתִּי רוּחִי בָּכֶם וְחִייתֶם. וְנָתַתִּי רוּחַ בָּכֶם לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא רוּחִי, אוֹתוֹ הַנֶּאֱצָל מֵאַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁלּוֹ. וּכְתִיב (שם) וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם, וְאַחַר כַּךְ יִהְיֶה סִימָן יָדוּעַ בָּעוֹלָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים. ק(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ. ר' אַבָּהוּ פְּתַח, (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים. ר' תַּנְחוּם אָמַר, בְּשָׁעָה שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְרוֹא אֶת הָאָדָם, נִתְיַיעֵץ עִם הַמַּלְאָכִים אוֹתָם הַסּוֹבְבִים אֶת כִּסְאוֹ, וְאָמַר לָהֶם נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמְרוּ לוֹ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַה טִיבוֹ שֶׁל אָדָם זֶה, מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ.

דָּבָר אַחֵר נַעֲשֶׂה אָדָם, ר' בּוּטָא בְּשֵׁם ר' בּוֹ אָמַר, חָזַרְנוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, וְלֹא מָצִינוּ שֶׁנִּתְיַיעֵץ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם הַמַּלְאָכִים לְעוֹלָם, עַל שׁוּם דָּבָר מִכָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת.

וְעוֹד מָצִינוּ שֶׁאֵין לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שֶׁמַּשִּׂיגִים לְדַעְתּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁהֵם רָצִים לְהַשִּׂיג, מִיָּד חוֹזְרִים לְאָחוֹר מֵהַשָּׂגָתָם, כְּהָדֵין קַנְבּוֹסָא דְּקוֹנָאֵרִי, דְּפָרַח וְחוֹזֵר לְדוּךְ דְּשָׁאֵרִי. כָּךְ הֵם, עַד שֶׁחוֹזְרִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי בּוּטָא, מָצִינוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אוֹר

הָרִאשׁוֹן, וּבָרָא מִזֶּה הָאוֹר שֶׁאָר הַמְשַׁמְּשִׁים שֶׁלּוֹ. אִם הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּבְרָא בַּתְּחִלָּה, לֹא נִתְיַעֵץ עִמּוֹ, כְּשֶׁרָצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שְׁאָר צְבָאוֹתָיו, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַנַּח לְרַבִּי בּוֹטָא דְּעִם מָארֵי מַתְנִיתָא שַׁוִּי מְדוֹרֵיהּ. אֲמַר ר' בּוֹטָא, אֲנָא לָא זָכֵינָא לְמֶהֱוֵי מְדוֹרָאי עִמְּהוֹן, אֲבָל קוּשְׁיָא הֲוָה דִּידְהוֹן.

וּפֵירוּקָא שְׁמַעְנָא, דְּאָמַר רִבִּי בּוֹ, כְּהָדֵין מַלְכָּא דְּהֲוָה שַׁלִּיטָא עַל כֹּלָּא, וּבָעֵי לְאַחֲזָאָה גַּרְמֵיהּ דְּכָלְהוֹ כְּלִילָן בֵּיהּ, וְהוּא כֹּלָּא. עָבִיד גַּרְמֵיהּ בְּלִישָׁן דְּסַגִּיאִין. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוֹאִיל דְּבָעֵי לְאַחֲזָאָה דְּכָל עָלְמָא דִּידֵיהּ, כָּלִיל כּוֹלָּא בִּידֵיהּ, וַאֲמַר לִישָׁן דְּסַגִּיאִין, לְאַחֲזָאָה דְּהוּא כּוֹלָּא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אִי קָלָּא מִן רָמַיָּא שְׁמַעְתָּא מֵהַאי, אֵימָא דַּהֲוָה שַׁפִּיר, דְּלָא אִתְיַשְּׁבָא בְּלִבָּאי הַאי פֵּירוּקָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אָתָא לִטְבֶרְיָא לְמִדְכֵּי לְכָל שׁוּקֵי טְבֶרְיָה, חָמוֹ לֵיהּ, ר' פִּנְחָס וְרַבִּי בָּא וְרַבִּי יִצְחָק. אֲמָרוּ, עַד אֵימָתַי נֵיתֵיב בְּקַיְימָא חָדָא, וְלָא נֵיכוֹל לְמֵהַךְ. אֲמָרוּ, הָא מָארֵי דְּמַתְנִיתִין הָכָא, נִשְׁאַל קַמֵּיהּ.

אָתָא רַבִּי אַבָּהוּ תַּמָּן, אֲמַר לֵיהּ, אִי לָא נִשְׁמַע מִלָּה דָּא, הָא אִתְפַּתְחָא פּוּמְהוֹן דְּמִינָאי בִּפְסוּקָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, לֵימָא לָן מַר עִיקָּרָא דִּפְסוּקָא דָּא, אָמַר לֵיהּ מַאי הוּא. אֲמַר

לֵיהּ הַאי נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב (ישעיה מב) הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ וְהַעִוְרִים הַבִּיטוּ לִרְאוֹת. וְכִי לָעִוְרִים וְלַחֵרְשִׁים אָמְרָה תּוֹרָה הַאי. אֶלָּא עִוְרִים, שֶׁהֵם עִוְרִים בַּתּוֹרָה, שֶׁדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר לִפְנֵיהֶם, וְהוֹלְכִים אָרְחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת כְּעִוְרִים, וְלֹא יָדְעוּן עִיקָּרָא דְמִלְּתָא. הַאי פְּסוּקָא אִתְּגְזַר בְּמַתְנִיתָא דִילָן, וְהָכִי גָּזַרְנָא.

כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, הֲוָה עִיקָּרָא דְּכֹלָּא מַיָּא, וּמִן מַיָּא אַשְׁתִּיל כָּל עָלְמָא. וְעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלָתָא אוּמָנִין, דְּיַעַבְדוּן אוּמָנוּתֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאִלֵּין אִינוּן: שְׁמַיָּא, וְאַרְעָא, וּמַיָּא. וְעַל יְדוֹי דְּאִלֵּין, אִתְּבְּרֵי כָּל מַה דִּי בְּעָלְמָא דֵּין.

וְזַמִּין לְאִלֵּין תְּלָתָא, לְכָל חַד מִנְּהוֹן, לְאַפָּקָא בְּרַיְיתָא דִּצְרִיךְ לְעָלְמָא. זַמִּין לְמַיָּא, אָמַר לֵיהּ אַתְּ אַפֵּיק לְאַרְעָא דְּתִתְחוֹתָךְ, וְאַתְּ זִיל אִתְכַּנֵּישׁ לַאֲתַר חָד, וּמַיָּא עָבַד כָּךְ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית א) יִקָּווּ הַמַּיִם.

קָרָא לְאַרְעָא, אָמַר לָהּ, אַתְּ אַפֵּיק בְּרַיָּין מִינָךְ, בְּעִירִין וְחֵיוָתָן וּבְדָמֵי לוֹן, מִיָּד עָבְדַת כָּךְ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.

קָרָא לַשָּׁמַיִם, אָמַר לוֹן, אַתּוּן אַבְדִּילוּ בֵּין מַיָּא לְמַיָּא, עָבָדוּ כָּךְ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ.

קָרָא לְאַרְעָא, אָמַר לָהּ אַפֵּיקִי דְּשָׂאִים וְעִשְׂבִּים וְיבוּלִין

וְאִילָנֵי חַקְלָא, מִיָּד מַה כְּתִיב בָּהּ. (שם) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זָרַע.

קְרָא כְּמוֹ כֵן לַשָּׁמַיִם, אֲמַר לוֹן, יְהֵא בְּכוֹן נְהוֹרִין וּבוּצִינִין לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם. קְרָא כְּמוֹ כֵן לְמַיָּא, אֲמַר לוֹן, אַתּוּן אַפִּיקוּ רִיחֲשָׁא דְנוּנִין וְעוֹפִין, וּכְדֵין לוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְעַל יְדֵיהוֹן דִתְלָתָא אִלֵּין, אִתְעֲבִיד כָּל עוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, כָּל חַד וְחַד לְזִינֵיהּ.

כַּד אַתָּא יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, כָּלְהוֹ הֲווֹ זְמִינִין לְמִבְרֵי כְּשְׁאָר יוֹמִין. אֲמַר לוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לָא שׁוּם חַד מִנְּכוֹן, יָכִיל לְמֶעְבַּד בְּרִיָּה דָא בִּלְחוֹדוֹי, כְּשְׁאָר כָּל בְּרִיִּין דַּהֲווֹ עַד כָּאן, אֶלָּא כּוּלְכוֹן תִּתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא וַאֲנָא עִמְכוֹן, וְנַעֲבִיד אֵינָשָׁא. דְּהָא אַתּוּן לָא תֵּיכְלוּל לְמֶעְבְּדֵיהּ בִּלְחוֹדֵיכוֹן, אֲבָל גּוּפָא יְהֵא דִילְכוֹן תְּלָתֵיכוֹן, וְנִשְׁמָתָא דִילִי.

וּלְפִיכָךְ קְרָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַאֲמַר לוֹן נַעֲשֶׂה אָדָם, אֲנָא וְאַתּוּן. אֲנָא נִשְׁמָתָא, וְאַתּוּן גּוּפָא. וְכָךְ הוּא, דְּגוּפָא הוּא מִתְּלָתְהוֹן, דַּהֲווֹ אוּמָנִין בְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, וְנִשְׁמָתָא יָהֲבָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִשְׁתַּתַּף עִמְּהוֹן בָּהּ. בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, כְּלוֹמַר דְּאִתְחֲזֵי לָנָא, בְּהַהוּא גּוּפָא דְּאִתְנְסַב מִנְּכוֹן, לְמִנְדַּע וּלְאַדְמָאָה לְכוֹן, כְּהַהוּא דְּאִתְנְסִיב מִנִּי, דְּהוּא נִשְׁמָתָא, דְּיִתְפְּרַשׁ מֵעוֹבָדוֹי דְעָלְמָא, וִיהֵא תֵּאוּבְתֵּיהּ וְרָעוּתֵיהּ לְעִילָּאִין קַדִּישִׁין.

וְעוֹד בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, דְּגוּפָא דְּאִתְנְסִיב מִנְּכוֹן, לָא יְהֵא בְּקִיּוּמָא כְּגִינֵיכוֹן. מַאי כְּגִינֵיכוֹן. כְּאִינּוּן בְּרְיָין דְּאַפֵּקְתּוּן, עַל דְּאִיהִי עַפְרָא כִּשְׁאָר כָּל בְּרְיָין. וְהַהִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דַּאֲנָא יָהֵיב בֵּיהּ, דְּיֶהֱוֵי לָהּ קִיּוּמָא לְעָלְמִין, דְּלֵיתָהּ גּוּפָא, וְיִדְמֶה בְּקִיּוּמָא לִי.

אֲמַר רַבִּי אַבָּהוּ, הָדֵין הוּא בְּרִירָא דְּמִלְּתָא, מִשּׁוּם דְּאִשְׁתְּכַח דְּבִבְרֵאשִׁית, הֲווֹ אִלֵּין תְּלָתָא, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּמַיָּא.

ר' אֶלְעָזָר בַּר ר' שִׁמְעוֹן אֲמַר, יָאוֹת הוּא. אֲבָל אַרְעָא נָסְבָא חֵילָא דְּתִתְלָתְהוֹן בִּלְחוֹדָאָה, עַד דַּהֲוֵי בָּהּ אַרְבַּע יְסוֹדוֹת קָיְימִין. מִן שְׁמַיָּא תְּרִין, וּמִן מַיָּא חַד, וְחַד דְּבָהּ. וְהִיא אַפֵּיקַת גּוּלְמָא דְּאָדָם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמָתָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם בּ׳לא בטוח) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. הֲרֵי תַּרְוֵיהוֹן, אַרְעָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִשְׁתַּתְּפוּ כַּחֲדָא לְמֶעְבַּד לֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אֲמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לָהּ עֲשִׂי אֶת הַגּוּף, וַאֲנָא נִשְׁמָתָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא כָּל סְפֵיקָא דָּא אִתְעַבַּר מִינָּן.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּהַאי גַּוְונָא, אִשְׁתַּתַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא, בִּבְרִיְיתָא דִּבְנֵי נָשָׁא. דְּהָא תָּנִינָן, שְׁלֹשָׁה שׁוּתָּפִין בָּאָדָם, הָאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּהַאי גַּוְונָא, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר

רִבִּי שִׁמְעוֹן, שָׁמַיִם, כְּנֶגֶד אִישׁ. אֶרֶץ, כְּנֶגֶד אִשְׁתּוֹ. וּלְעוֹלָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשׁוּתָּף עִמָּהֶם. וְעַל כֵּן נֶאֱמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בִּלְשׁוֹן שׁוּתָּפוּת. וְאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשׁוּתָּף עִם שׁוּם בְּרִיָּה, זוּלַת עִם אָדָם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וּבְשְׁאָר הַבְּרִיּוֹת מִי מְשׁוּתָּף עִמָּהֶם. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כֹּחַ הָאֲדָמָה, דַּאֲמָרַן שֶׁהִיא נֶפֶשׁ חַיָּה. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵין מְשׁוּתָּף, אֶלָּא עַל הָאָדָם בִּלְבָד.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וַוי לָהֶם לָרְשָׁעִים, שֶׁאֵינָם רוֹצִים לְהִדָּבֵק בְּשׁוּתָּפוּתָא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בַּמֶּה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה שֶׁהוּא נָתַן, אֶלָּא הוֹלֵךְ וְדָבֵק בְּכֹחַ הַבְּהֵמוֹת. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מט) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ. בַּל יָלִין, שֶׁלֹּא רָצָה לַעֲמוֹד בְּאוֹתוֹ יְקָר וְתִפְאֶרֶת שֶׁל הַנְּשָׁמָה. אֲבָל מָה חַטָּאתוֹ שֶׁעָשָׂה שֶׁנִּמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת, בְּאוֹתוֹ הַכֹּחַ שֶׁלָּהֶן, הַנִּכְרַת וְהַנִּדְמֶה מֵהֶרָה, וְלֹא תַעֲלֶה לְמַעְלָה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי, אָזְלָא הָא, כִּי הָא דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בֶּן אִידֵי, דְּאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בֶּן אִידֵי, מַאי דִכְתִיב, (איוב כח) וְכָל יָקָר רָאֲתָה עֵינוֹ, אֵלּוּ נִשְׁמוֹתָן שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁהֵם יְקָר וְתִפְאֶרֶת לָעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן, בֹּא וּרְאֵה מַעֲלָתוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁהִבְדִּילוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִכָּל שְׁאָר הַנִּבְרָאִים. הָאֵיךְ. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא,

אָמַר לַפּוֹעֲלִים הָאֱלֹהִים, שֶׁהֵם יַעֲשׂוּ לְבַדָּם, וְלֹא נִתְיַיחֵד הוּא עִמָּהֶם. אָמַר עַל בְּרִיּוֹת הָאָרֶץ, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹ'.

אָמַר לַמַּיִם, יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם, וְהוּא לֹא נִתְיַיחֵד עִמָּהֶם.

כְּשֶׁבָּרָא הָאָדָם, נִתְיַיחֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם בַּעֲשִׂיָּיתוֹ, וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. וְנָתַן בּוֹ קְלַסְתֵּר פָּנִים, רְאִי"ה, רֵי"חַ, קוֹמָ"ה, הֲלִיכָ"ה, מְשׁוּ"שׁ, דִּבּוּ"ר, עֲשִׂיָ"ה, הַמְשִׁילוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים ח) תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו.

וּכְשֶׁזָּרַק בּוֹ נְשָׁמָה, קָם עַל רַגְלָיו, וְנִדְמָה לַתַּחְתּוֹנִים וְלָעֶלְיוֹנִים. נִדְמָה גּוּפוֹ לָאָרֶץ. וְנִשְׁמָתוֹ לָעֶלְיוֹנִים, בְּתוֹאַר, וְהָדָר, וְכָבוֹד, בְּאֵימָה, וּבְיִרְאָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעְטְרֵהוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן, רֵישָׁא דְהַאי קְרָא, סְפֵיקָא בְּלִבָּאי, דִכְתִיב (שם) וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, בְּנִשְׁמָתֵיהּ דְּהִיא קַדִּישָׁא, וְדָמֵי לֵיהּ. אֲבָל מַאי גְּרִיעוּתָא הוּא, עַל דְּהַוָּה גּוּפָא, וְאִתְנְטֵל מִן אַרְעָא.

וְאִם תֹּאמַר בְּדַעַת וּבְחָכְמָה. אִי אֶפְשָׁר, דְּהָא רָחוֹק הוּא הָאָדָם מִן הָעֶלְיוֹנִים דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, הַמַּלְאָכִים הַקְּרוֹבִים, מְקַבְּלִים כֹּחַ שֶׁפַע אַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁל מַעְלָה תְּחִלָּה, וּמֵהֶם יוֹרֵד לְאוֹתָם שֶׁאֵינָם קְרוֹבִים, וּמֵהֶם יוֹרֵד לַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם, וּמֵהֶם אֶל הָאָדָם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כִּסֵּא הַכָּבוֹד מְקַבֵּל תְּחִלָּה, וּמִמֶּנּוּ לַמַּלְאָכִים

הָעֶלְיוֹנִים, וּמֵהֶם לְאוֹתָם שֶׁאֵינָם כָּל כָּךְ עֶלְיוֹנִים וּגְבוֹהִים כְּמוֹתָם, וּמֵהֶם לַשָּׁמַיִם, וּמֵהֶם אֶל הָאָדָם.

אֲבָל בַּמֶּה נִדְמָה לוֹ הָאָדָם, אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, בַּנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא קְדוֹשָׁה, וְלֹא תִכְלֶה לְעוֹלָם, עַל שֶׁנִּטְלָה מִמֶּנּוּ, מִכֹּחוֹ וּמִגְּבוּרָתוֹ. וְלֹא כְּמוֹ הַגּוּף שֶׁנִּיטַּל מִן הָאֲדָמָה, וְיִכְלֶה וְיָשׁוּב עָפָר כְּשֶׁהָיָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, אָדָם, וְזִוּוגוֹ עִמּוֹ, נִבְרְאוּ בְּיַחַד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. וְנִטְלָה מִנַּבָּיו, וְהֵכִינָהּ, וְהֵבִיאָהּ אֶל הָאָדָם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם ב) וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו.

ר' יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, חַוָּה הָרִאשׁוֹנָה הָיְתָה, וּלְקָחָהּ מִמֶּנּוּ, וְהִיא נִזְקֵי דִבְרַיְיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו, זוֹ הִיא הָרִאשׁוֹנָה שֶׁנִּלְקַח מִמֶּנּוּ, עַל שֶׁהִיא רוּחַ מַזֶּקֶת. וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה, שֶׁהֵקִים אַחֶרֶת בִּמְקוֹמָהּ.

רָבָא אָמַר, זוֹ הָיְתָה בָּשָׂר, וְהָאַחֶרֶת לֹא הָיְתָה בָּשָׂר, וּמַאי חַוַּת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זוּהֲמָא דְאַרְעָא וּשְׁמָרֵיהּ.

אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָדָם, נָתַן זוֹהַר פָּנָיו, שֶׁמֵּאִיר בְּכָל הָעוֹלָם. כֵּיוָן שֶׁחָטָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (קהלת ח) וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא.

רַבִּי אֶלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֲקִיבָא הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר לֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא, ר', אֵימָא לִי, הָא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, לָמָּה לֹא נֶאֱמַר וַיְהִי כֵן מִיָּד, כְּשְׁאָר כָּל

הַיָּמִים, כְּשֶׁהָיָה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּבָר, מִיָּד נֶאֱמַר וַיְהִי כֵּן, וְכָאן לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא לְאַחַר שֶׁאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, כְּתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, הָיָה לוֹ לוֹמַר וַיְהִי כֵּן. אָמַר לֵיהּ, עֻקְבָּא, וְכִי זֹאת הָיְתָה בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית וְלֹא יוֹתֵר, וְהָא כְּתִיב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, וְלֹא נֶאֱמַר וַיְהִי כֵּן, אֶלָּא וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ. וְכֵן (שם) יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, הָיָה לוֹ לוֹמַר מִיָּד וַיְהִי כֵּן, וּכְתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים.

אֶלָּא אֵימָא לָךְ, כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶם הַכֹּחַ הָאָצוּל מִלְמַעְלָה, נֶאֱמַר מִיָּד וַיְהִי כֵּן. שֶׁהָאָרֶץ הוֹצִיאָה אוֹתָם בְּתַשְׁלוּם כָּל פְּעוּלָתָם, וְלֹא הוּצְרְכָה לְהַמְתִּין לַכֹּחַ הָעֶלְיוֹן, לְהַשְׁלִים תַּשְׁלוּם אוֹתָהּ הַפְּעוּלָה.

אֲבָל בְּכָל דָּבָר וְדָבָר שֶׁהוֹצִיאָה הָאָרֶץ, וְקִיּוּם תַּשְׁלוּם הַפְּעוּלָה לֹא הָיְתָה בָהּ, הוּצְרְכָה לְהַמְתִּין עַד שֶׁיָּבֹא הַכֹּחַ מִלְמַעְלָה, וְיַעֲשֶׂה הַקִּיּוּם וּשְׁלֵמוּת הַפְּעוּלָה.

וְכֵן בְּכָאן בָּאָדָם, הָאָרֶץ הוֹצִיאָה אוֹתוֹ הַדָּבָר הַמַּסְפִּיק לָהּ לַעֲשׂוֹת, וְעָמְדָה, עַד שֶׁיִּתֵּן הַכֹּחַ אוֹתוֹ שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ לָתֵת, וּלְפִיכָךְ לֹא נֶאֱמַר מִיָּד וַיְהִי כֵּן, עַד שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְנָתַן בּוֹ הַכֹּחַ מִלְמַעְלָה, וְעָשָׂה הַקִּיּוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֻקְבָּא, רַבִּי, מָה רָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא עָשָׂה אֶת הָאָדָם אֶלָּא בַּשִּׁשִּׁי, אָמַר לֵיהּ, שֶׁלֹּא יְהֵא

פִּתְחוֹן פֶּה לָאָדָם לוֹמַר, שֶׁהוּא סִיַּיע בְּשׁוּם דָּבָר מִכָּל מַה שֶּׁנִּבְרָא.

אֲזָלוּ, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, קָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְנָחִין רֹאשֵׁיהּ, וְשַׁוֵּי יְדוֹי עַל פּוּמֵיהּ, וּבָכֵי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי, לָמָּה אַתְּ בָּכֵי. אָמַר לֵיהּ, עַל דָּא דִּשְׁאֵילְתָּא. חֵיזוּ חָזֵית, וְקַשְׁיָא מִלָּה.

עֲקִיבָא עֲקִיבָא, מַאן יְזֵכִּי לְהַאי אוֹרְכָא דְּגָלוּתָא דְּאִתְמְשַׁךְ, דְּהָא לָא יָקוּם בַּר נָשׁ, דְּעָתִיד לִימְטֵי לַעֲנָנֵי שְׁמַיָּא, עַד יוֹמָא שְׁתִיתָאָה. דְּהוּא בְּשִׁית אֶלֶף שְׁנִין, וְלָא בְּאַשְׁלָמוּתֵיהּ, בַּר בְּתִקּוּף תְּשׁוּבָה, דְּהָא שׁוּלְטָנָא דְּבַר נָשׁ הַהִיא לֵיתֵיהּ אֶלָּא בְּשִׁתִיתָאָה.

וּבְשְׁבִיעָאָה, יִשְׁתָּאַר שְׁמָטָה בְּעָלְמָא, חָרוּב. וּבְתְמִינָאָה, יִתְחַדַּשׁ עָלְמָא כְּמִלְקַדְמִין, וְיֵהָא מַה דִּיהֵא. עַל דָּא (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ. וּבְגִינֵהוֹן נֶאֱמַר, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו.

(בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְגוֹ'. רָבָא בְּשֵׁם ר' בְּרֶכְיָה אָמַר, בָּא הַכָּתוּב לְהוֹרוֹת, כִּי לְאַחַר שֶׁסִּפֵּר כָּל הַתּוֹלְדוֹת שֶׁהוֹצִיאוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שֶׁלֹּא תֹאמַר בְּשִׁשָּׁה יָמִים נִבְרְאוּ כֻּלָּם, בְּרִיָּה זוֹ בְּיוֹם פְּלוֹנִי, וּבְרִיָּה זוֹ בְּיוֹם פְּלוֹנִי, אֶלָּא כָּל הַתּוֹלָדוֹת שֶׁנִּתְהַוּוּ מִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הָאָרֶץ, אֵימָתַי הֲווֹ. תֵּדַע לָךְ אֵימָתַי. בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

כְּלוֹמַר, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מַמָּשׁ, הָיוּ בָּהֶם כָּל הַתּוֹלָדוֹת, שֶׁנִּתְהַוּוּ מִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הָאָרֶץ, דִּכְתִיב בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם.

רַבִּי יֵיסָא אָמַר, וְהָא כְתִיב (שם ה) וְזֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים אָדָם, אִם כֵּן בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מַמָּשׁ הָיוּ כָּל הַתּוֹלָדוֹת.

אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה, כָּךְ הוּא, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְהַוּוּ, שֶׁהֶרְאָהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, כָּל תּוֹלְדוֹתָיו, וְהֶעֱבִירָם לְפָנָיו הַנְּשָׁמוֹת בִּדְיוּקְנֵיהוֹן, וְהָיָה אוֹמֵר, זֶה פְּלוֹנִי, וְזֶה פְּלוֹנִי. זֶה חָכָם הַדּוֹר, וְזֶה דַּיָּין הַדּוֹר, וְכֵן כָּל הַדּוֹרוֹת וּמַנְהִיגֵיהֶן.

ר' יִצְחָק בְּשֵׁם ר' חִיָּיא אָמַר, מַה כְּתִיב לְמַעְלָה מִן הָעִנְיָן. (שם ב) וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. לְאַחַר שֶׁאָמַר (שם א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַהוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. אֶת כָּל לְרַבּוֹת עִנְיַן הַמַּלְאָכִים, שֶׁהֵם טוֹב מְאֹד. וּבְכָל הַנִּבְרָאִים לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא כִּי טוֹב בִּלְבָד, וּבְכָאן כִּי טוֹב מְאֹד. מְלַמֵּד שֶׁהַמַּלְאָכִים נִבְרְאוּ וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם כִּי טוֹב מְאֹד.

וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק לָמָּה עוֹד הוֹסִיף קְרָא וְאָמַר וַיְכֻלּוּ. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה, לָשׁוֹן כִּסּוּף הוּא. וְכָל צְבָאָם בִּכְלַל, הֵם הַמַּלְאָכִים הַנִּקְרָאִים צְבָא הַשָּׁמַיִם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (מלכים א כב) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עָלָיו. וּכְשֶׁגָּמַר הַמְלָאכָה,

נִכְסְפָה וְכָלְתָה לְכָל רוֹאֶיהָ.
אָמַר רִבִּי נַחְמָן, וַיְכֻלּוּ: כָּלוּ מִמַּעֲשֶׂה, כָּלוּ מִמַּחֲשָׁבָה. וְעָשָׂה
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיוֹם הַשַּׁבָּת הוּגְמַת עוֹלָם הַבָּא.
שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִשְׁבּוֹת בַּשְּׁבִיעִי, מַאי בַּשְּׁבִיעִי.
בָּאֶלֶף הַשְּׁבִיעִי.
*) וְאָמַר רַב נַחְמָן, נֶפֶשׁ יְתֵירָה נִתּוֹסֶפֶת בָּאָדָם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי, מַאי נֶפֶשׁ יְתֵירָה זוֹ, אָמַר לֵיהּ, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
שֶׁשּׁוֹרָה עָלָיו, וּמַכְתִּיר לָאָדָם בְּכֶתֶר קָדוֹשׁ, בְּכִתְרֵי
הַמַּלְאָכִים. וְהוּא מֵאוֹתוֹ רוּחַ, שֶׁעָתִיד לִשְׁרוֹת עַל הַצַּדִּיקִים
לֶעָתִיד לָבֹא. וְעַל כֵּן חַיָּיב אָדָם לְכַבֵּד אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, עַל
הַאי אוּשְׁפִּיזָא קַדִּישָׁא דְּשָׁרְיָא עִמֵּיהּ.
וְאָמַר רִבִּי נַחְמָן, רוּחָא דָּא אֵיךְ אִתְקְרֵי. מְכוּבָּד אִתְקְרֵי.
קָדוֹשׁ אִתְקְרֵי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וְקָרָאתָ
לַשַּׁבָּת עוֹנֶג כְּמַשְׁמָעוֹ, לִקְדוֹשׁ ה' מְכֻבָּד, הֱיֵא תּוֹסֶפֶת הָרוּחַ
הַנִּקְרָא קְדוֹשׁ ה', הַנִּקְרָא מְכוּבָּד.
אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּשֶׁסִּיְּימוּ הַמְּלָאכוֹת כֻּלָּם, בֵּרְכָם הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא, וְהֵכִינָם בָּעוֹלָם, וְצִוָּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁלֹּא
יְשַׁנֶּה הֲכָנָתוֹ, מֵאוֹתוֹ הָעִנְיָן שֶׁעָשָׂאהוּ. וְשֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד
יוֹצִיא תּוֹלְדָתוֹ, הָרָאוּי לוֹ, מִכָּאן וּלְעוֹלָם. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב,
(בראשית ב) אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מַאי לַעֲשׂוֹת. לְהוֹלִיד
וּלְהוֹצִיא כָּל דָּבָר כְּמוֹתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, זֶה גּוּף הַשֵּׁדִים,
שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּם.

רַבִּי יוֹסֵי בַּר נַחְמָן אָמַר, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת, כָּל הַדְּבָרִים שֶׁנִּבְרְאוּ בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שָׁבְתוּ וְשָׁקְטוּ, כָּל אֶחָד לְפִי בְרִיָּתוֹ. דְּתָנִינָן, אוֹתָן הָאוּמָנִין שֶׁהָיוּ מוֹצִיאִין תּוֹלְדוֹתָם בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שָׁקְטוּ וְנָחוּ, וְרָאוּ כִּי כֻלָּם שְׁלֵמִים, וְכָל תּוֹלְדוֹתָם עִמָּהֶם, בְּקִיּוּם וּמַעֲשֶׂה.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. אָמַר רַב נַחְמָן, כְּאָדָם הַמְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר, אֵלּוּ הֵם הַדְּבָרִים שֶׁאֵין כְּמוֹתָם. בְּהִבָּרְאָם, ר' יִצְחָק אָמַר, בְּהֵ"א בְּרָאָם. ר' יְהוּדָה אוֹמֵר בְּהִבָּרְאָם, מַמָּשׁ בִּדְמוּתָם וּבְשִׁלֵּימוּתָם.

וְרַב נַחְמָן אָמַר, אַל תִּקְרֵי בְּהִבָּרְאָם, אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. שֶׁקִּבֵּל תּוֹרָתוֹ וּבְרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׂם בּוֹ. וְאִלְמָלֵא אַבְרָהָם, שֶׁקִּבֵּל תּוֹרָתוֹ וּבְרִיתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא נִתְקַיְּימוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי.

וְאַל תִּתְמַהּ עַל זֶה, דְּהָא תְּנַן כְּתִיב, (תהלים קד) הָרִים הַגְּבוֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחֲסֶה לַשְּׁפַנִּים. אִם הָרִים הַגְּבוֹהִים, נִבְרְאוּ בָּעוֹלָם לַיְעֵלִים. וְהַסְּלָעִים לֹא נִבְרְאוּ, אֶלָּא לַשְּׁפַנִּים. אַל תִּתְמַהּ לִהְיוֹת הָעוֹלָם נִבְרָא בִּשְׁבִיל אַבְרָהָם, שֶׁקִּיֵּים כָּל הַתּוֹרָה, וְכָל מַה שֶּׁנִּצְטַוָּה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, בְּהֹ' בְּרָאָם, חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כג) כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ.

עוֹד אָמַר רִבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, לֹא נִתְיַיחֵד שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּכָל הַנִּבְרָאִים, זוּלָתִי בְּאֵלֶּה, דִּכְתִיב (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם כִּדְקָאָמְרָן. וְלֹא נִזְכְּרוּ חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת, וְלֹא שׁוּם נִבְרָא מֵאוֹתָם שֶׁהֵם נִפְסָדִים וְכָלִים, אֶלָּא עַל אוֹתָם שֶׁהֵם קַיָּמִים לְעוֹלָם, הִזְכִּיר שְׁמוֹתָיו.

רַב אָמַר, יוֹם שֶׁנִּכְסְפוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַיִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְרָאָה הַשַּׁבָּת שֶׁהִיא מְנוּחָה וּקְדוּשָׁה, הֵכִינוֹ לַהֲוֹרוֹת.

וְתָאנָא, אֵין לְךָ בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹלֵךְ לָחוֹל עִם הַצַּדִּיקִים בַּגַּן עֵדֶן. וְנִיזּוֹנִין מֵהַהוּא זִיוָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ד) עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם, זֶה יוֹם הַשַּׁבָּת. אֵלֶךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה, זֶה הָעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר רַב הוּנָא, אַל תִּתְמַהּ עַל זֶה, וּמַה בָּעוֹלָם הַזֶּה נוֹתֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוּחַ קָדוֹשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וּמַכְתִּירָן בּוֹ. הַצַּדִּיקִים שֶׁיִּשְׁנָם בָּעוֹלָם הַבָּא, אֵינוֹ דִּין לְהַכְתִּיר לָהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּכֶתֶר.

תָּא חֲזֵי, אָמַר רַב הוּנָא, אַפִּלּוּ הָרְשָׁעִים שֶׁבַּגֵּיהִנֹּם, מוּכְתָּרִין הֵם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְשׁוֹקְטִין וְנוֹחִין. דְּאָמַר רַב הוּנָא, אֵין לְךָ רָשָׁע מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים, דְּמַעֲלְיָא לְהוֹ לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאֵימָתַי מַעֲלְיָא לְהוֹ. בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. לְהְיוֹת

כֻּלָּם מוּכְתָּרִים בְּכֶתֶר שַׁבָּת.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְכִי הָרְשָׁעִים שֶׁחִלְּלוּ שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָא, יֵשׁ לָהֶם מַעֲלָה בְּכֶתֶר שַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ, אֵין. דְּהָא תְּנַן, (שמות טז) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה לְכָךְ נִדּוֹנִים הָרְשָׁעִים בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי מִשְׁנֶה, לְהַרְוִיחַ לָהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.
כִּי יוֹם שַׁבָּת נִקְרָא שָׁלֵם, וְלֹא נִגְרַע. לְפִיכָךְ אֵינוֹ נִגְרַע מֵהַטּוֹב וְהַהֲנָאָה שֶׁבּוֹ, בֵּין לַצַּדִּיקִים בֵּין לָרְשָׁעִים. וּלְהוֹרוֹת שֶׁלֹּא לְחַנֵּם אָמְרָה תּוֹרָה, וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת. וְהַזְהִירָה עַל יוֹם הַשַּׁבָּת, יוֹתֵר מִכָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ. וְתָאנָא, כָּל הַמְקַיֵּים אֶת הַשַּׁבָּת, כְּאִלּוּ מְקַיֵּים אֶת כָּל הַתּוֹרָה.
אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לֹא יָשַׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ, עַד שֶׁבָּא שַׁבָּת, וְנִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל כִּסְאוֹ. אָמַר לֵיהּ רִ' יוֹסֵי, וְהָא קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם יָשַׁב הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי מַשְׁמַע לָן דְּעַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ מַמָּשׁ הוּא, לֹא.
אֶלָּא הָכִי תָּנִינָן, עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם, לֹא הָיָה מִי שֶׁיְקַלֵּס לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְיַכִּיר אוֹתוֹ. כֵּיוָן שֶׁבָּרָא עוֹלָמוֹ, בָּרָא הַמַּלְאָכִים, וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, הַשָּׁמַיִם, וְכָל צְבָאָם, וּבָרָא אֶת הָאָדָם, וְכֻלָּם מוּכָנִים לְשַׁבֵּחַ לְיוֹצְרָם וּלְפָאֲרוֹ. וַעֲדַיִין לֹא הָוָה פְּאֵר וְשֶׁבַח לְפָנָיו, עַד שֶׁנִּבְנָם שַׁבָּת, וְשָׁקְטוּ כֻּלָּם, וּפָצְחוּ רִנָּה וְשִׁבְחָה, הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, וְאָז יָשַׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. כְּלוֹמַר, אַיַּי הָיָה מִי שֶׁיַּכִּיר אֶת כְּבוֹדוֹ, וְיִשַּׁבֵּחַ

לִכְבוֹדוֹ.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין לְךָ שֶׁבַח וְקִלּוּס לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שִׁבְחוֹ שֶׁל שַׁבָּת, הָעֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים כֻּלָּם מְשַׁבְּחִין לוֹ כְּאֶחָד, וַאֲפִילוּ יוֹמוֹ שֶׁל הַשַּׁבָּת מַמָּשׁ, מְשַׁבֵּחַ לוֹ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

(בראשית ב) וַיְיצֶר ה' אֱלֹהִים, ר' תַּנְחוּם פְּתַח, (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם וְגו'. כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, בָּרָא אוֹתָם מֵאַיִן, וְהוֹצִיאָם אֶל הַפּוֹעַל, וְעָשָׂה מֵהֶם מַמָּשׁוּת. וּבְכָל מָקוֹם אַתָּה מוֹצֵא בּוֹרֵא, עַל דְּבַר שֶׁבְּרָאוֹ מֵאַיִן, וְהוֹצִיאוֹ לַפּוֹעַל.

אָמַר רַב חִסְדָּא, וְכִי הַשָּׁמַיִם מֵאַי"ן נִבְרְאוּ, וַהֲלֹא מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה נִבְרְאוּ. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, כָּךְ הוּא, אֶלָּא גּוּף הַשָּׁמַיִם מֵאַיִן הָיָה, וְצוּרָתָם מִדְּבַר מַמָּשׁוּת. וְכֵן הוּא הָאָדָם.

וְתִמְצָא בַּשָּׁמַיִם בְּרִיאָה, וְאַחַר כָּךְ עֲשִׂיָּה. בְּרִיאָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, כְּלוֹמַר מֵאַיִן. עֲשִׂיָּה, לְעוּשֵׂה הַשָּׁמַיִם, מִדְּבַר מַמָּשׁוּת, מֵהָאוֹר שֶׁל מַעְלָה. וְאָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, עֲשִׂיָּה הוּא תִּקּוּן הַדָּבָר בְּגוֹדֶל וּמַעְלָה מִכְּמוֹת שֶׁהָיָה. כְּמָא דְאַתְּ אָמֵר, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם.

אָמַר רִבִּי חֲנִילַאי, פְּסוּקָא דָא לָא אָתָא אֶלָּא לְהַדֵּרֵשׁ. וַיְיצֶר בִּשְׁנֵי יוּדִין, וְכָל הַשְּׁאָר אַתְּ מוֹצֵא בִּיוּד א'. אֶלָּא כָּל מַה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בָרָא בְּמַעְלָה

בִּבִינָה, אֶלָּא הָאָדָם לְבַדּוֹ. שֶׁנָּתַן בּוֹ כֹּחַ מִן הָעֶלְיוֹנִים, לָדַעַת וּלְהַכִּיר וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַטּוֹב וּבֵין הָרָע, וְהוּא מְעוּטָר בְּכָבוֹד וְהָדָר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים ח) וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעְטְרֵהוּ, וְהוּא מוֹשֵׁל עַל כָּל מַעֲשֵׂה יָדָיו, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ, וְאַחַר כָּל הַשַּׁבָּח הַזֶּה כְּשֶׁהוּא זוֹכֵר שֶׁהוּא עָפָר וְיָשׁוּב אֶל הֶעָפָר, הַכֹּל נַעֲשָׂה הֶבֶל לְפָנָיו, וְאוֹמֵר וַוי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, פַּלֵּג הַתֵּיבָה, וַי יְצָר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה, (בראשית ב) וְיָשׁוּב אֶל הֶעָפָר כְּמוֹת שֶׁהָיָה.

דָּבָר אַחֵר וַיִּיצֶר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה.

אָמַר רִבִּי שָׁלוֹם, יְצָרוֹ בִּשְׁנֵי יְצָרִים, בְּיֵצֶר טוֹב וּבְיֵצֶר הָרָע. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁאָר הַבְּרִיּוֹת. כְּדֵי לְנַסּוֹת בּוֹ אֶת הָאָדָם וְיִהְיֶה פִּתְחוֹן פֶּה לַצַּדִּיקִים, וְלֹא יִהְיֶה פִּתְחוֹן פֶּה לָרְשָׁעִים.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מִפְּנֵי מָה כְּתִיב ה', וְאַחַר כַּךְ אֱלֹהִים. אֶלָּא הַשֵּׁם שֶׁהוּא שְׁמוֹ מַמָּשׁ, שֵׁם הַקִּיּוּם. נֶאֱמַר עַל הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא בָּאָדָם קַיֶּמֶת. אֱלֹהִים, שֶׁהוּא שֵׁם מְשׁוּתָּף, נֶאֱמַר עַל הַגּוּף, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שׁוּתָּפוּת.

*) אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, שֵׁם הַקִּיּוּם, גָּזִיר וְשַׁלִּיטָא, כַּהֲדֵין טְרִיפִין שְׁקִיפִין דְּרַגְלִין. וְלָא אוֹזִיפִין לְאָחֳרָן. וּבְגִינֵי כָךְ, לָא אִדְכַּר בְּעוֹבָדוֹי דִבְרֵאשִׁית, אֶלָּא חַד אָת מִשְׁמוֹי, וְהוּא כְּמַאן דְּאָמַר בְּה"א בְּרָאָם.

וְתָנִינָן בִּסְפְרָא דְּחָכְמְתָא רַבָּה דִשְׁלֹמֹה, שְׁמָא דִשְׁמִיטָה, מְטוּל שְׁזִיפָא, קְרָעוֹי דְּמַלְכָא, קוּשְׁטִיזָא דַּאֲטִיל בֵּיהּ

בְּחוֹתָמָא זְעֵירְתָּא, לְמִשְׁלְטָא תְּחוֹתוֹי, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים ה׳.

אֶת הָאָדָם, לְרַבּוֹת כָּל הַכֹּחוֹת שֶׁבּוֹ. עָפָר מִן הָאֲדָמָה, אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, תָּא חֲזֵי, הֵיךְ יָכֵיל אֵינַשׁ לְאִתְקָיְמָא בְּהַאי עָלְמָא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אַסְהֵיד בְּהוּ דְּהוּא עַפְרָא.

וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, עָפָר וְלֹא חוֹמֶר, דְּאִלּוּ הֲוָה מֵחוֹמֶר, הֲוָה יַתִּיר בְּקִיּוּמָא, דְּהָא בִּנְיָינָא דְּאִתְבְּנֵי מֵחוֹמֶר קִיּוּמָא אִית לֵיהּ. אֲבָל עָפָר מַמָּשׁ, לָא יָכֵיל לְאִתְקָיְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ג) כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב, לָא אִיתְמַר כִּי חוֹמֶר אָתָּה. אָמַר רִבִּי חָנִין, וְהָא כְתִיב (איוב ד) אַף שֹׁכְנֵי בָתֵּי חֹמֶר אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, פְּסוּקָא דָּא מְסַיֵּעַ לָן, וְהוּא נֶאֱמַר עַל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאֵינוֹ כֵּן בְּקִיּוּם. דְּהַאי כְּתִיב בִּבְנֵי נָשָׁא, דִּי מְדָרְהוֹן בְּהַאי עָלְמָא, דִּבְנָיֵנֵיהּ בְּטִינָא, וְהוּאִיל דְּהַהוּא בִּנְיָינָא בְּטִינָא הוּא, וְיִתְחֲזֵי לְקִיּוּמָא. מַאי חָזֵי לֵיהּ לִיסוֹדָא. כְּדָבָר אַחֵר (מלכים א ה) אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיַסֵּד הַבָּיִת. אֲבָל לָאו הָכִי בִּנְיָינָא תַּקִּיפָא, דְּהוּא בִּנְיָינָא דְּטִינָא, וְיסוֹדָא הוּא עַפְרָא, בְּגִין דָּא לָא לֶהֱוֵי בְּקִיּוּמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אַף שֹׁכְנֵי בָתֵּי חֹמֶר אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם, שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קִיּוּם.

(בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וְגוֹ׳, אוֹרַיְיתָא אִתְקַבְּלַת עַל אָדָם, חֲזוֹ מַה דַּעֲבַד בַּר נָשׁ דָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא יָהֵיב בֵּיהּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, לְמֵיהַב לֵיהּ חַיִין לְעָלְמָא דְאָתֵי, וְהוּא בְּחוֹבָתֵיהּ, אִתְחֲזַר לְהַהִיא נַפְשָׁא חָיְיתָא, דְּהוּא נַפְשָׁא דִּבְעִירָתָא, דַּאֲפֵיקַת אַרְעָא לִבְעִירָתָא וּלְחַיְיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.

אָמַר רִבִּי חִיָּא, בֹּא וּרְאֵה וַיַּעַשׂ הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, הוּא מֵעַצְמוֹ חָזַר לְאוֹתוֹ כֹּחַ הַבְּהֵמוֹת, הַנִּגְזַר מִן הָאֲדָמָה, וְעָזַב כֹּחַ הַנְּשָׁמָה הַגְּזוּרָה מִלְּמַעְלָה, וְנוֹתֶנֶת חַיִּים לִבְעָלֶיהָ.

אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, נַחְזוֹר אֲנַן לְמַאי דְּשָׁרֵינָן בְּקַדְמִיתָא. (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם. בָּרָא גּוּף שֶׁלָּהֶם מֵאַיִן, וְאַחַר כַּךְ נָטָה אוֹתָם כְּאֹהֶל. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם מ) וַיִּמְתָּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת. רַב הוּנָא אָמַר מֵהָכָא, הַנּוֹטֶה כַּדּוֹק שָׁמָיִם.

רוֹקַע הָאָרֶץ וְצָאֱצָאֶיהָ, ר' יִצְחָק אָמַר, הִתְפַּשֵּׁט בָּהּ כָּל הַצְּוּרוֹת וְהַכֹּחוֹת שֶׁבָּהּ. (שם מב) נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ, לְאַחַר שֶׁהִיא עָשְׂתָה הַגּוּף, אֲנִי נָתַתִּי הַנְּשָׁמָה עָלֶיהָ. מַאי עָלֶיהָ, עַל אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה הַגּוּף שֶׁעָשְׂתָה. ר' חִיָּא אָמַר, עָלֶיהָ לְאוֹתָם הַשּׁוֹלְטִים עַל כּוֹחֹתֶיהָ, לָהֶם נָתַתִּי הַנְּשָׁמָה. וְרוּחַ לַהוֹלְכִים בָּהּ, לְאוֹתָם הַמִּשְׁתַּתְּפִים בָּהּ בְּכֹחוֹתֶיהָ, שֶׁאֵין לָהֶם אֶלָּא אוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה, הַנִּקְרָאָה רוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת לְמַטָּה לָאָרֶץ. וְעַל כֵּן נֶאֱמַר נוֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ, הַשּׁוֹלְטִים עָלֶיהָ עַל כֹּחוֹתֶיהָ, לָהֶם נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה

הַגְּוִזְרָה מִלְּמַעְלָה. אֲבָל לַהוֹלְכִים בָּהּ הַמִּשְׁתַּתְּפִים עִמָּהּ בְּכוֹחוֹתֶיהָ, אֵין לָהֶם אֶלָּא רוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (קהלת ג) וְרוּחַ לַהוֹלְכִים בָּהּ.

פָּרָשְׁתָא ז (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם. ר' יוֹסֵי וְר' חִיָּיא אָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ, כְּתִיב (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל, רְאֵה, כַּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהַרְהֵר וּלְדַקְדֵּק בְּלִבּוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּלְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וּלְדַקְדֵּק בְּכָל עִנְיָנָיו, וִיהַרְהֵר בְּלִבּוֹ, שֶׁלֹּא בָּרָאוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְנָתַן בּוֹ נְשָׁמָה עֶלְיוֹנָה, וּמַעֲלָה עַל שְׁאָר בְּרִיּוֹתָיו, אֶלָּא לְהַרְהֵר בַּעֲבוֹדָתוֹ, וּלְהִדָּבֵק בּוֹ, וְלֹא יֵלֵךְ אַחַר הֶהָבֶל. דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, אַסְקֵיהּ כַּמֵּיהּ בְּדִיוּקְנֵיהּ, וְהוּא יָתֵיב וְאַתְרֵי בֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ אֲנָא עָבִיד לָךְ, בְּגִינִי לְמֶהֱוֵי אַתְּ שׁוּלְטָנָא וּמַלְכָּא עַל כּוֹלָּא, בְּגִינִי. אֲנָא לְעֵילָּא, וְאַנְתְּ לְתַתָּא. וְעוֹד, אֲנָא יָהֵיב בָּךְ נִשְׁמָתָא, לְמִנְדַּע סוּכְלְתָנוּ וְחָכְמָתָא, מַה דְּלֵית כֵּן לִשְׁאָר בְּרִיָּין. הֱוֵי זָהִיר לְאִסְתַּכָּלָא בִּיקָרִי, הֱוֵי זָהִיר לְמֶעְבַּד פִּיקּוּדַי. וּבַר מִנִּי לָא יְהֵא שׁוּלְטָנָא יַקִּירָא כַּוָּותָךְ.

וּמְנָא לָן דְּאַתְרֵיהּ בֵּיהּ, וְאַזְהֵיר לֵיהּ עַל דָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב כח) וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת ה' הִיא חָכְמָה וְסוּר מֵרָע בִּינָה. כְּלוֹמַר כְּשֶׁתָּחוּל יִרְאָתִי עָלֶיךָ אָז תַּשִּׂיג חָכְמָה, שֶׁהִיא לְמַעְלָה עַל הַכֹּל. כַּד חָמָא אָדָם, דְּהוּא

שֶׁלְּטָנָא יַקִּירָא עַל כּוּלָּא, אִינְשֵׁי פִּיקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, וְלָא עַבַד מַה דְּאִתְפַּקַד.

אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם אָמַר רִבִּי חֲנִילָאִי, לֹא עֲשָׂאוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָדָם, אֶלָּא לְהִשְׁתַּדֵּל בִּכְבוֹד קוֹנוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. מַאי לִכְבוֹדִי. לְהִשְׁתַּדֵּל וְלָדַעַת אֶת כְּבוֹדִי, וְלַחְשׁוֹב מִמַּעֲשָׂיו שֶׁיִּנָּתֵן לוֹ חֵלֶק טוֹב לָעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, בְּכָל יוֹם וָיוֹם ב"ק יוֹצֵאת מִלְּמַעְלָה, וְאֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁהַחַמָּה זוֹרַחַת, וְאוֹמֶרֶת אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת שֶׁאֵינָם רוֹאִים אֶת כְּבוֹדִי, וְאֵינָם מִסְתַּכְּלִין לָדַעַת וְלַחְקוֹר אֶת כְּבוֹדִי.

דְּתָנִינָן, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ דְּרִ' שִׁמְעוֹן, כַּד נָטָא שִׁמְשָׁא גַּדְפּוֹי, לְמֵהַךְ בִּתְקִיפוּתָא דְּגַלְגַּלּוֹן מְבַטְּשֵׁי בִּטְלָפֵיהוֹן, בְּטַרְפֵּי אִילָנַיָּא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְכָל מַלְאָכִין עִילָּאִין, וְחֵיוָתָא קַדִּישָׁא, וְכוּרְסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא, וּבוּסְמַיָּא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאִילָנֵי, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְחֵילֵיהוֹן, מִזְדַּעְזָעָן וּמְשַׁבְּחָן לְמָארֵי כוּלָּא.

וְזָקְפָן וְחָמָאן אַתָּוָותֵיהּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִתְפְּרַשׁ, דְּגָלִיף בְּשִׁמְשָׁא בְּמַטְלָנוֹי, וְיַהֲבִין תּוּשְׁבְּחָן לְמָארֵי עָלְמִין. וְנָפִיק הַהוּא קָלָא, וְאָמְרֵי לְהוֹ לִבְרִיָּתָא, דְּלָא מַשְׁגְּחָן בִּיקָר מַלְכָּא עִילָּאָה, כְּשָׁאָר כָּל בְּרָיָין דְּאִינּוּן מַשְׁגִּיחִין וְיַהֲבִין תּוּשְׁבַּחְתָּא לְשִׁמֵּיהּ.

וּבְגִין כָּךְ אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אָסוּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵימַר תּוּשְׁבְּחָן דִּצְלוֹתֵיהּ, אֶלָּא עִם דִּמְדּוּמֵי חַמָּה, דִּכְתִיב (תהלים עב) יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ.

וְכֵן אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, צְלוֹתָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּלֵילְיָא, מִשֶּׁשָׁקְעָה הַחַמָּה, עַד לָא אִתְחֲזֵי סִיהֲרָא. דִּכְתִיב יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ, דָּא הִיא צְלוֹתָא דְּצַפְרָא. וְלִפְנֵי יָרֵחַ וְגוֹ', דָּא הִיא צְלוֹתָא דְּלֵילְיָא.

ר' יְהוּדָה אָמַר מֵהָכָא, (מלאכי א) כִּי מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי. וּבְאֵיזֶה מָקוֹם. בַּגּוֹיִם. בְּאֵינוּן דִּכְתִיב בְּהוּ, כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל.

מַאי טַעְמָא. דִּתְנִינָן, אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְמַעְלָה, לְקַלְסוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ, וְאוֹמְרִים שִׁירָה וְרִנָּה לְפָנָיו, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה. וְעָשָׂה בְּנֶגְדָּם יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, לְקַלְסוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ, וְלוֹמַר שִׁיר וְשֶׁבַח לְפָנָיו בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

וְתָאנָא, שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת הֲוֵי הַלַּיְלָה, וּבְאֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת, מִתְחַלְּקוֹת שָׁלֹשׁ כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, לְשַׁבֵּחַ לְיוֹצְרָם, בְּכָל מִשְׁמָרָה וּמִשְׁמָרָה. וּכְנֶגְדָּם יֵשׁ שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם, שֶׁמִּתְכַּנְּפִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁבֵּחַ לְיוֹצְרָם, בְּכָל תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

תָּא שְׁמַע, אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר רַב, בְּצַפְרָא כְּשֶׁהַחַמָּה זוֹרַחַת הוּא זְמַן תְּפִלָּה וּבָעוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל. וּמִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת

וּלְמַעְלָה עַד תֵּשַׁע שָׁעוֹת, זְמַן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה. וּמִשֶּׁשָּׁקְעָה הַחַמָּה, עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, תְּפִלָּה הָאַחֲרוֹנָה. דְּאָרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר רְבִי יוֹחָנָן אָמַר רַב, מִשֶּׁשָּׁקְעָה הַחַמָּה, עַד שֶׁיֵּרָאוּ שְׁנֵי כוֹכָבִים, זְמַן תְּפִלָּה הָאַחֲרוֹנָה.

*) דְּהָכֵי תָּנִינָן, מִשֶּׁיֵּרָאוּ שְׁנֵי כוֹכָבִים, הוּא תְּחִלַּת מִשְׁמָרָה רִאשׁוֹנָה, שֶׁבָּאִים בַּת הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, וּמַמְתִּינִים לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, עַד אוֹתָהּ שָׁעָה, וְאָז מַתְחִילִין לוֹמַר שִׁירָה. וְנִנְעֲלוּ כָּל הַשְּׁעָרִים מִתּוּשְׁבַּחְתָּן שֶׁל מַטָּה, וְאֵין שְׁעָרִים נִפְתָּחִים, אֶלָּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת הָאוֹמְרִים שִׁירָה. וּמִי אִרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הָכֵי, וְהָא תְּנַן, כָּל הַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה ה' חַסְדּוֹ, מִשּׁוּם דְּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וְהָכָא אַמְרִיתוּ דְּנִנְעֲלוּ כָּל הַשְּׁעָרִים לְמַטָּה. אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ, הָתָם בְּמַאי קָאַמְרִי, בְּשֶׁסִּיִּים כָּל תּוּשְׁבַּחְתָּן בַּיּוֹם. וּמִפַּלְגוּתָא דְּלֵילְיָא וּלְהָלְאָה, דְּעָסִיק בַּתּוֹרָה. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָפִיק מֵאִינּוּן עוֹלָמוֹת דִּכְסִיף בְּהוּ, וְאָזִיל לְאִשְׁתַּעְשָׁע עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְהַיְינוּ דְּאָמַר דָּוִד חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ.

דְּתָנָא, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִכְנָס עִם הַצַּדִּיקִים בַּגַּן עֵדֶן, כָּל שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לְמַעְלָה, עַל הַחַיּוֹת וּלְמַטָּה מֵהֶם, כּוּלָּם נִפְתָּחִים, וְהוּא עֵת רָצוֹן לַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה.

וְאוֹתָם כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, וְכָל בּוֹסְמֵי גַּן עֵדֶן, וְהַצַּדִּיקִים, כּוּלָּם פּוֹצְחִים רִנָּה, לִפְנֵי מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ. אֵימָתַי צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ. כְּשֶׁיּוֹשְׁבִים יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ, דְּהוּא בְּשָׁעָה שֶׁיּוֹשְׁבִין לְפָנָיו בַּגַּן עֵדֶן.

וְכַת שְׁלִישִׁית שֶׁל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת אוֹמֶרֶת שִׁירָה, עַד שֶׁיִּבָּקַע הַשַּׁחַר. וְיֵשׁ חוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל, בְּשָׁעָה שֶׁעוֹלֶה עַמּוּד הַשַּׁחַר, לָקוּם וּלְהִתְגַּבֵּר בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מַאי טַעְמָא מִשּׁוּם דְּנָסְבִין שִׁירָתָא בָּתַר מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מָצוּי לְמַטָּה עִמָּהֶם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ח) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי. וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַפְסִיק מִשֶּׁיַּתְחִיל, עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל כְּשֶׁהַחַמָּה זוֹרַחַת.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַב, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹצֵא מֵאוֹתָן הָעוֹלָמוֹת דִּכְסִיף בְּהוּ, וּבָא לְהִכָּנֵס עִם הַצַּדִּיקִים בַּגַּן עֵדֶן, הוּא מַמְתִּין וְרוֹאֶה אִם שׁוֹמֵעַ קוֹל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הַהוּא קָלָא נִיחָא קַמֵּיהּ, מִכָּל שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּאָמְרֵי מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת לְעֵילָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת, מַאי לִרְאוֹת, אוֹתָם הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְכִי גַּן עֵדֶן הוּא נִקְרָא גִּנַּת אֱגוֹז. אָמַר לֵיהּ ר' יוֹחָנָן, כֵּן, נִקְרָא גִּנַּת אֱגוֹז. כְּלוֹמַר גִּנַּת עֵדֶן, מָה הָאֱגוֹז הוּא סָתוּם מִכָּל עֲבָרָיו, וְיֵשׁ עָלָיו כַּמָּה קְלִיפּוֹת. כָּךְ עֵדֶן שֶׁל מַעְלָה, הוּא סָתוּם מִכָּל עֲבָרָיו, וְיֵשׁ עָלָיו כַּמָּה

שְׁמִירוֹת, שֶׁלֹּא שָׁלְטוּ לִרְאוֹת, לֹא מַלְאָךְ, וְלֹא שָׂרָף, וְלֹא חַשְׁמַל, וְלֹא עֵין נָבִיא, וְלֹא חוֹזֶה, דִּכְתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲנָא חֲוִית קַמֵּי דִּר' בְּרוֹקָא, וְהָיָה אוֹמֵר, כְּדֵין אָזְכֶּה לְמַעְלַת גִּנַּת אֶגוֹז עִם חַסִידֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָא הֲוָה יְדַעְנָא מַאי הוּא. עַד דִּשְׁמַעְנָא לָהָא דְּאָרִיבַ"ז, קַרְיֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן גִּנַּת אֶגוֹז, מָה הָאֶגוֹז קְלִיפָּה אַחַר קְלִיפָּה, וּפְרִיוֹ מִבִּפְנִים. כָּךְ עֵדֶן, עוֹלָם אַחַר עוֹלָם, וְהוּא מִבִּפְנִים.

תָּאנֵי ר' שִׁמְעוֹן, הַגַּן הַזֶּה מֵאַיִן נָטוּעַ. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָטַע אוֹתוֹ מִתַּחְתָּיו שֶׁל עֵדֶן. דְּאִי תֵּימָא שֶׁזֶּה כְּנֶגֶד זֶה בְּשָׁוֶה, אִי אֶפְשָׁר, אֶלָּא הַגַּן בָּאָרֶץ, וְעֵדֶן עָלָיו מִלְמַעְלָה. וּמֵאַיִן תַּמְצִיתוֹ שֶׁל גַּן, מֵעֵדֶן הוּא.

אָמַר לֵיהּ ר' יְהוּדָה, לְדִבְרֶיךָ, מַאי כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, הָיָה לוֹ לוֹמַר וְנָהָר יוֹרֵד מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, דְּמַשְׁמַע דְּמִלְמַעְלָה יוֹרֵד לְמַטָּה לַגַּן. אֶלָּא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עֵדֶן לְמַטָּה, וְעֵדֶן לְמַעְלָה. גַּן לְמַעְלָה, גַּן לְמַטָּה. וּשְׁנֵיהֶם מְכֻוָּנִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָטַע זֶה מִתַּחַת זֶה.

וְכִי הוּא נְטָעוֹ מַמָּשׁ, כֵּן. דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, עַל שֶׁאֵין מַטָּעוֹתָיו כְּשֶׁאָר מַטָּעוֹת, וְהֵם מוּבְחָרִים מִשְּׁאָר מַטָּעוֹת, הוּא הָיָה מַטַּע ה', כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה סא) מַטַּע ה'

לְהִתְפָּאֵר, כְּלוֹמַר לְשַׁבֵּחַ, וְזֶהוּ לְהִתְפָּאֵר, כְּלוֹמַר אֵין זֶה כִּי אִם מַטַּע ה' וְלֹא מֵאַחֵר.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, עַל כָּל פָּנִים מַטַּע ה' הוּא, שֶׁנִּטַּע שָׁם כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה. וְהֵיאַךְ נָטַע. אֶלָּא כְּשֶׁהוֹצִיאָה הָאָרֶץ אִילָנֶיהָ וּפֵירוֹתֶיהָ, הוֹצִיאָה בַּתְּחִלָּה בַּנִּן עֵדֶן, וְאַחַר כַּךְ בְּכָל הָעוֹלָם. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּחַר הַמָּקוֹם הַהוּא, וְהֵכִינוֹ לִהְיוֹת שָׁם לְעוֹלָם. וְהוּא פּוֹקֵד אוֹתוֹ, וּמַשְׁקֶה בְּטוּבוֹ, מֵאוֹתוֹ הַטּוֹב הַנִּשְׁפָּע מֵעֵדֶן שֶׁל מַעְלָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי ה' אַרְזֵי וְגוֹ', אֵלּוּ אִילָנוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן.

שָׁאַל ר' חַגַּי לְר' יְהוּדָה, תֹּאמַר שֶׁגַּן עֵדֶן הוּא בָּאָרֶץ, לְמַאי אִיצְטְרִיךְ. אָמַר לֵיהּ, לַהֲנָאָתֵיהּ דְּנִשְׁמָתָא. דִּמְקַבֵּל מֵהַהוּא עֵדֶן דִּלְעֵילָּא. דִּי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דִּלְכָל נִשְׁמָתָא, הָא תָּנִינָן לְאִינּוּן דְּלָא יַהֲבוּ לְהוֹ רְשׁוּתָא לְסַלְקָא לְעֵילָּא, אִית לְהוֹ הֲנָאָה וְכִיסּוּפָא בְּהַהוּא דִּלְתַתָּא, מִמַּה דִּמְקַבֵּל מִלְעֵילָּא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא, סָלְקֵי לְהוֹ לְמִתְיְבְתָּא עִילָּאָה דִּלְעֵילָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם סו) וְהָיָה מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ וְגוֹ'. וּבְהַאי גַּן עֵדֶן דִּלְתַתָּא יָתִיב אָדָם, וְשַׁוֵּי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶהֱוֵי מְדוֹרֵיהּ בֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר.

רַבִּי חִיָּיא וְר' יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְר' חִיָּיא, הָא תָּנִינָן בְּמַתְנִיתָא דִידָן, דְּכָל מַה דַּעֲבִיד

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא, כָּלְהוּ כְּסִיפִין וְשָׁקְדִין לְמֶהֱךְ לְזִינֵיהּ, גּוּפָא אָזִיל בָּתַר זִינֵיהּ, לְאַרְעָא, דְּאִתְנַסֵּיבַת מִינָהּ. וְנִשְׁמָתָא לֵית לֵיהּ כְּסוּפָא, אֶלָּא לַאֲתַר דְּאִתְנְסִיבַת מִתַּמָּן. דְּכָל מַה דְּעָבִיד, כָּסִיף בָּתַר זִינֵיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים פד) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה', וְלָא לְעָלְמָא הָדֵין, כְּגוּפָא.

אָמַר לֵיהּ ר' חִיָּיא, אִימָא לָךְ מִלָּה דְּהִיא רָוָא, וְלָא יָדְעִין בְּנֵי נָשָׁא. אַרְכִין רֵישֵׁיהּ, וּבָכִי וְחַיֵּיךְ. שָׁתִיק ר' יוֹסֵי, לְבָתַר אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא, זָכָאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, וַוי לְהוֹן לְרַשִּׁיעַיָּא. זָכָאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּאִתְקְרוֹן חַיִּים לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְכִי בְּדִיל דְּנִשְׁמָתָא קָיְימָא בְּקִיּוּמָהָא, אִינּוּן קָיְימִין, וְגוּפָא מִתְרַקֵּב בְּאַרְעָא, אַף עַל גַּב דְּהַוָה שְׁלִים זַכַּאי. וְהָתְנַן, דְּתָדִיר נִשְׁמָתָא בְּקִיּוּמָא קָיְימָא.

אֶלָּא הָכִי אִתְּגְזַר, דְּכַד אִתְפַּטַּר צַדִּיקָא מֵעָלְמָא דֵּין, זַמִּין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוּפָא אָחֳרָא, זַכָּאָה וְטַב, דְּלָא לֶהֱוֵי כְּהַאי זוּהֲמָא וְלִכְלוּכָא דְּגוּפָא דֵּין, וּמְעַיֵּיל בֵּיהּ הַהוּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, וְהוּא אַשְׁרֵי לֵיהּ בְּקִיּוּמֵיהּ, בְּהַהוּא גּוּפָא, בְּהַאי גִּנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, וְהַהוּא לֶהֱוֵי לוֹן עָלְמָא אָחֳרָא, עָלְמָא דְּאָתֵי.

וּבְכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא, נָפְקִין, וְחָזֵן חַיְיבַיָּא דְּטָרְדִין לוֹן בַּגֵּיהִנֹּם, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. מֵאֵיזֶה מָקוֹם יָצְאוּ. תָּאנֵי רַבִּי

בָּא, מִגַּן עֵדֶן שֶׁל מַטָּה. וְלָמָּה, לִרְאוֹת לָרְשָׁעִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סָלֵיק לוֹן לִמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, בְּכָל שַׁבַּתָּא וְשַׁבַּתָּא, וּבְכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְהָיָה מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וְכַד אָתֵי צַפְרָא, מְחַדֵּשׁ לוֹן נִשְׁמָתַיְיהוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איכה ג) חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ. ר' יִצְחָק אָמַר אַפִּילּוּ לְכָל אָדָם נָמֵי. בְּהַאי עָלְמָא נָאִים בִּשְׁינְתֵיהּ, בְּכָל לַיְלָה, וְסָלְקָא נִשְׁמָתָא לְעֵילָא, וְאִשְׁתַּכְחַת בְּכַמָּה חִיוּבִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמְהֵימְנוּתָא רַבָּה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְזַר לָהּ לְגוּפָא, וּמְחַדֵּשׁ לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָמָּה, רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ. מִפְּנֵי שֶׁרַבָּה אֱמוּנָתֶךָ.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַמִּתְחַיֵּיב בְּמָמוֹן לַחֲבֵירוֹ, וַחֲבֵירוֹ מוֹצִיא לוֹ מַה שֶּׁיַּחֲזִיק בְּיָדוֹ, אָסוּר לוֹ לְהַחֲזִיק בּוֹ, עַד שֶׁיִּתְּנֵהוּ לוֹ חֲבֵירוֹ, וַאֲפִילּוּ שֶׁיִּתְּנֵהוּ לוֹ בֵּי דִינָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כב) אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן רַבִּי סִימוֹן אָמַר, (בראשית ב) וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר, בִּכְלַל. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, (שם) וַיַּנִּיחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ. וְכִי מַאי עֲבוֹדָה הָכָא. אֶלָּא עֲבוֹדַת הַנְּשָׁמָה, לְהַשְׁלִים לָהּ בְּתַשְׁלוּמֶיהָ, מַה שֶּׁלֹּא הִשְׁלִימָה בָּזֶה הָעוֹלָם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הִנִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן

בְּגַן עֵדֶן, וְנָתַן לוֹ תּוֹרָתוֹ, לַעֲבוֹד בָּהּ, וְלִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיהָ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן. וּכְתִיב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּשֶׁיִּהְיֶה לוֹ לָאָדָם הֲנָאָה בְּגַן זֶה, יַעֲסוֹק בָּהּ וְיִשְׁמוֹר אוֹתָהּ. וּמִפְּנֵי הָעִדּוּנִין וַהֲנָאוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ לָאָדָם שָׁם, לֹא שָׁמַר תּוֹרָתוֹ, עַד שֶׁגֵּרְשָׁהוּ מִשָּׁם.

רַבִּי אַבָּא בְּשֵׁם ר' חִיָּיא אָמַר, עֵץ מַמָּשׁ הָיָה, וְהָיוּ שְׁנַיִם, הָאֶחָד הַנּוֹתֵן חַיִּים לָאָדָם. וְהָאֶחָד שֶׁהָאוֹכְלוֹ יֵדַע הַטּוֹב וְהָרָע. לָדַעַת הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר, שֶׁיּוּכְשַׁר הָאָדָם. וְהַדֶּרֶךְ הָרַע, שֶׁיִּתְקַלְקֵל בָּהּ הָאָדָם. וּלְפִיכָךְ צִוָּהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יֹאכַל מִמֶּנּוּ, פֶּן יִדְחֶה הַטּוֹב, וְיַחְזִיק בָּרָע.

וְעַל כֵּן נֶאֱמַר מִכָּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכַל, זֶהוּ עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהָיָה לוֹ לָאָדָם לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ. וְהוּא לֹא חָטָא אֶלָּא בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁנִּצְטַוָּה שֶׁלֹּא יֹאכַל מִמֶּנּוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, גְּזֵירָה נִגְזְרָה עַל אָדָם, קוֹדֶם, לָמוּת, עַל שֶׁנִּלְקַח מִן הָאֲדָמָה. מַשְׁמַע דִּכְתִיב, בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ. מְלַמֵּד שֶׁאִלְמָלֵי לֹא חָטָא, הָיוּ לוֹ חַיִּים אֲרוּכִים, כְּיוֹן שֶׁחָטָא, הוּא הָעוֹנֶשׁ, שֶׁיְּקַצֵּר יָמָיו, וְיָמוּת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. לְאַחַר שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה, נָתַן לוֹ יוֹמוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁהוּא אֶלֶף שָׁנָה.

וְזוֹ רְאָיָה שֶׁהַגְּזֵרָה הָיְתָה קוֹדֶם לָמוּת, שֶׁאִלְמָלֵא כָךְ, כְּשֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה הָיָה לוֹ לְבַטֵּל הַגְּזֵרָה. אֶלָּא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, עָשָׂה תְּשׁוּבָה וּבִטֵּל הַגְּזֵרָה שֶׁנִּגְזְרָה עָלָיו, בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ, וְהֶאֱרִיךְ לוֹ יָמִים שֶׁנָּתַן לוֹ יוֹמוֹ.

רַבִּי בְּרוֹקָא אָמַר, הוּא נִצְטַוָּוה עַל הַשֵּׁם, וְחָטָא בַּשֵּׁם. נִצְטַוָּוה עַל הַשֵּׁם, זֶהוּ הַשֵּׁם הַמְיוּחָד, דִּכְתִיב וְעֵץ הַחַיִּים וְגוֹ'. וְהוּא חָטָא בַּשֵּׁם, זֶהוּ שֵׁם הַמְשׁוּתָּף, דִּכְתִיב וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, וּמַה הַמַּקְרִיב קָרְבָּן לְשֵׁם זֶה, אָמְרָה תוֹרָה (שמות כב) זוֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם. הַמַּחֲלִיף שְׁמוֹ הַמְיוּחָד בִּשְׁבִילוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְחָטָא בַּשֵּׁם מְנָא לָן. אָמַר רַבִּי בְּרוֹקָא דִּכְתִיב (בראשית ג) "וַתִּקַּח "מִפִּרְי"ו "וַתֹּאכַ"ל, שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, דּוּגְמַת הַפְּרִי הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, לְפִיכָךְ כְּנָה כָּל הָעִנְיָן בְּאֵלּוּ אִילָנֵי גַּן עֵדֶן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חָזִינָן דְּהָא תְּלַת מִן חַבְרַיָּיא, עַל דָּא אִתְעָנָשׁוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא דְּאָמַר רַבִּי בְּרוֹקָא אֵין לְהַרְהֵר עוֹד בַּפָּרָשָׁה, דַּאֲנָא כְּהַאי גַּוְונָא שְׁמַעְנָא מֵאַבּוֹי, וּכְעַן אִדְכַּרְנָא, וּמִכָּאן צָרִיךְ דְּרָשָׁה.

(שם ג) וְהַנָּחָשׁ הָיָ"ה עָרו"ם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה. תָּאנֵי ר' יוֹסֵי, זֶהוּ יֵצֶר הָרָע, שֶׁהוּא הַנָּחָשׁ הַמֵּסִית לִבְנֵי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא נָחָשׁ. מַה הַנָּחָשׁ הוֹלֵךְ עֲקַלְתּוֹן, וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ

יִשָּׂרָה. כָּךְ יֵצֶר הָרָע, מַשְׁטִין לָאָדָם בְּדֶרֶךְ רָע, וְלֹא בְּדֶרֶךְ יָשָׁר.

תָּאנֵי ר' יוֹסֵי, מַאי הָיָה עָרוּם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, פִּקֵּחַ מֵאוֹתוֹ נָפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּגּוּף, וְהוּא הָיָה הַמֵּסִית לָאָדָם, עַד שֶׁנִּגְרַשׁ מֵהַנָּאַת גַּן עֵדֶן.

תְּנַן הָתָם, אָמַר ר"י בֶּן רִבִּי סִימוֹן, אַשְׁגַּחְנָא בְּהַאי מִלָּה דְּאָמַר רִבִּי בְּרוֹקָא, וְשָׂאִיל לֵיהּ, וְאַשְׁכַּחְנָא דְּעִיקַּר קַבָּלָה הֲוָה בִּידוֹי. וְהָכֵי אִתְּגְזַר בְּסִפְרָא קַדְמָאָה, דְּמַתְנִיתָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַנָּחָשׁ כְּשֶׁהִשִּׁיא לָאִשָּׁה, מַה כְּתִיב. (שם) וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. מַאי כִּי טוֹב. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בַּר שָׁלוֹם, הִסְכִּימָה בְּדַעְתָּהּ כִּי הוּא טוֹב, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלה) כִּי טוֹב ה'. (שם קו) הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב. וְכִי תַאֲוָה הוּא לְעֵינַיִם, שֶׁהֲיָא הַתַּאֲוָה שֶׁמִּתְאַוִּים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, לָדַעַת וּלְהַשִּׂיג, מִיָּד וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ וַתֹּאכַל.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִחְלְפָא שׁוּלְטָנָא בְּפוּלְחָנָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּדָבָר אַחֵר (שמות כג) אַל תַּמֶּר בּוֹ, אַל תְּמִירֵנִי בּוֹ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְלָא אֲמִינָא דְּלֵית לְהַרְהֵר עוֹד בַּפָּרָשָׁה דֵּי בְּהָא דְּאָמַר רִבִּי בְּרוֹקָא בְּרֵישׁ פָּרָשָׁתָא, וְלָא אִצְטְרִיךְ יַתִּיר אֶלָּא דְּרָשָׁא. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַאי (בראשית ג) וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְּאֵנָה, מְתַרְגֵּם רַב נַחְמָן בַּר אַחָא וַחֲבֵרוֹ, תַּסְקוּפֵי מִלִּין.

(שם) וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגו'. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וּמַה קוֹוְזְדִיטָא דַּאֲהִירְנָא בָּעְיָא רוּחַ הַיּוֹם. תְּנַן אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אֲמִיטוֹן בִּבְהִירוּתָא, לְדָא דַּאֲמָרָן, לְמָה הוּא דוֹמֶה אָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, לְצִפּוֹרָא דְּאָוְזַלַת, כַּד נָפְקַת מִקִּינָהּ, וְלָא אַשְׁכְּחַת מַאן דְּאַכְנֵישׁ לָהּ. כָּךְ הוּא הָאָדָם, כֵּיוָן שֶׁהַנְּשָׁמָה יוֹצְאָה, שׁוּב אֵינוֹ יוֹדֵעַ, וּמֵבִין לְהַגּוּף. בַּר הַהוּא גּוּפָא, מִנְהִירוּ טוּבָא דְּאִיזְדַּמַּן לֵיהּ לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מִתְהַלֵּךְ, מְהַלֵּךְ הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, מַהוּ מִתְהַלֵּךְ. אָמַר רִבִּי בָּא, וְכִי חוֹשְׁבִין בְּנֵי אָדָם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָיָה. תָּא שְׁמַע, דִּכְתִיב אֶת קוֹל, הוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, (שמות ט) וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל. וְכֵן (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם. אָמַר רַב חִסְדָּא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, קוֹל כְּתִיב, מִתְהַלֵּךְ לְרוּחַ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם לז) וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה רַעַשׁ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָאי, וְהָא ר' יְהוּדָה חַבֵּרִינוּ אָמַר, דְּכָאן צָרִיךְ דְּרָשָׁא, וְאַתֶּם אוֹמְרִים מַעֲשֶׂה מֶרְכָּבָה. אָמַר רִבִּי אֲלֶכְסַנְדְּרִי, יַתִּיר מֵעוֹבָדָא דְּמֶרְכָּבָה הוּא, דְּהָא רָזִין עִילָּאִין אֲנַן חֲזִינָן דְּאִתְגַּלְיָין הָכָא.

תָּנוּ רַבָּנָן, כְּשֶׁחָלָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי. עָאלוּ קַמֵּיהּ ר' פִּנְחָס, וְר' חִיָּיא, וְר' אַבָּהוּ. אָמְרוּ לוֹ, מַאן דְּהוּא קַיְימָא דְּעָלְמָא, שָׁכִיב. אֲמַר לוֹן, לָא בִּי דִּינָא דִּלְעֵילָּא מְעַיְינִין

בִּדְינָאי, דְּהָא אֲנָא חֲזָאי דְּלֵית אֲנָא מִתְיְהֵב לְמַלְאָכָא וּלְדַיְינָא דִּלְעֵילָא. דַּאֲנָא לָאו כִּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא.

אֶלָּא הַאי דִּינָא דִּילִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דַּיְינֵיהּ, וְלָא בִּי דַּיְינֵיהּ. וְהַיְינוּ דַּאֲמַר דָּוִד, בְּבָעוּתֵיהּ קַמֵּיהּ (תהלים מג) שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי. וְכֵן שְׁלֹמֹה אָמַר, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ, הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא אַחֲרָן.

דְּהָא תָּנִינָן, כְּשֶׁהָאָדָם הוּא שׁוֹכֵב, בֵּי דִינָא דִּלְעֵילָא מִסְתַּכְּלִין בְּדִינוֹי, אִית מִנְּהוֹן דְּנָטָאן לְכַף זְכוּת, דְּאַחְזְיָין זְכוּתָא דְּבַר נָשׁ, וְאִית מִנְּהוֹן דְּנָטָאן לְכַף חוֹבָה, דְּאַחְזְיָין חוֹבָה דְּבַר נָשׁ. וּנְפִיק אִינִישׁ מִן דִּינָא, כְּמָה דְּהוּא בָּעֵי.

אֲבָל מַאן דְּדָאִין לֵיהּ מַלְכָּא עִילָּאָה, דְּשַׁלִּיט עַל כּוּלָּא, הוּא טַב, וְלָא יָכִיל אִינִישׁ לְמֶהֱוֵי בְּהַהוּא דִּינָא, בַּר טַב. מַאי טַעְמָא, דְּהָא תָּנִינָן, מְכִילוֹי דְּמַלְכָּא עִילָּאָה, נָטֵי לְזְכוּתָא תָּדִיר, וְהוּא כּוּלֵּיהּ צַד רַחֲמָנוּתָא, וּבְיָדוֹ לְשָׁבְקָא לְחֶטְאִין וְחוֹבִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קל) כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה וְגו', וְלֹא עִם אַחֵר.

וּבְגִין כָּךְ בָּעֵינָא קַמֵּיהּ דְּהוּא יָדִין דִּינָאי, וַאֲנָא אָעֵיל תְּלֵיסַר אַבָּבֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּלָא אֲעַבְרוּ לוֹן בַּר אֲבָהָתָא, וְלָא יֵהָא מַאן דִּימְחֵי בִּיָדִי, וְעוֹד דְּלָא אֶתְבַּע רְשׁוּתָא מִנְּהוֹן. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִלָּה, וְחָמוֹן בֵּי מַרְעֵיהּ, דְּלָא הֲוָה הוּא תַּמָּן. תְּוֹוהוּ, וְלָא הֲוָה יָכִיל חַד מִנְּהוֹן לְמַלָּלָא בְּפוּמֵיהּ,

מִדְּחִילוּ רַבָּה דַּהֲוֵי עֲלֵיהוֹן. עַד דַּהֲווֹ יָתְבֵי, סָלֵיק לוֹן רֵיחִין דְּבוּסְמֵי סַגִּיאִין, וְכָל חַד וְחַד מִנְּהוֹן אִתְיַישַׁר חֵילֵיהּ, עַד דְּחָמוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וַהֲוָה מְמַלֵּל מִלִּין, וְלָא הֲוָה חָמָאן אַחֲרָן בַּר מִינֵיהּ.

לְבָתַר עִידָן, אֲמַר לוֹן רַבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמִיתוּן מִידֵי. אָמַר לֵיהּ ר׳ פִּנְחָס, לָא, אֶלָּא כּוּלָּנָא תְּוָוהִין עַל דִּלָּא חָמֵינָא לָךְ בְּבֵי מַרְעָךְ, זְמַן רַב, וְכַד חָמֵינָא לָךְ סָלֵיק לָךְ רֵיחִין דְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְשָׁמַעְנָא קָלָךְ מְמַלֵּל, וְלָא יְדַעְנָא מָאן מְמַלֵּל עִמָּךְ.

אֲמַר לוֹן, וְלָא שְׁמַעְתּוּן מִלָּה אוֹחֲרָנָא בַּר מִדִּידִי. אֲמָרוּ לָאו.

אֲמַר לוֹן, לֵית אַתּוּן חַזְיָין לְמֶחֱמֵי סִבַּר עַתִּיק יוֹמִין.

אֲמַר לוֹן, אֵימָא לְכוּ מִלָּה, תְּוַוהְנָא עַל ר׳ פִּנְחָס, דִּלָּא חָמָא.

דַּאֲנָא חָמִית לֵיהּ כְּעַן בְּהַהוּא עָלְמָא, לְתַתָּא מֵרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי.

וּכְעַן שָׁדְרוּ בְּדִילִי מִלְּעֵילָּא, וְאַחְזָיַן לִי אַתְרָא דְּצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא אִתְיַישַׁר בְּלִבָּאי דּוּכְתָּאי, בַּר עִם אַחָיָה הַשִּׁילוֹנִי. וּבָרִירְנָא דּוּכְתָּאי, וְאָתֵינָא, וַאֲתוּ עִמִּי תְּלַת מְאָה נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, וְעֵילָּא מִנְּהוֹן אָדָם הָרִאשׁוֹן, דְּהַוָּה יָתֵיב גַּבָּאי, וְהוּא הֲוָה מְמַלֵּל עִמִּי. וּבָעֵי, דִּלָּא יִתְגַּלֵּי חוֹבֵיהּ לְכָל עָלְמָא. בַּר הַהוּא דְּאָמְרָה אוֹרַיְיתָא בְּגִינֵיהּ, וְאִתְכַּפֵּי בְּהַהוּא אִילָנָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

וַאֲמֵינָא לֵיהּ אֲנָא דְּהָא חַבְרַיָּיא גְּלוּ. אֲמַר הַהוּא דְּגְלוּ

חַבְרַיָּיא בֵּינַיְיהוּ טַב וְשַׁפִּיר, אֲבָל לִשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא לָא. מַאי טַעְמָא, דְּחָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְקָרֵיהּ, וְלָא בָּעָא לְפִרְסוּמֵי חוֹבֵיהּ, אֶלָּא בְּהַהוּא אִילָנָא דַּאֲמַר דַּאֲכַל מִנֵּיהּ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּלֵי לִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וּלְחַבְרַיָּיא, דְּלִישְׁתָּעוֹ אִינּוּן בֵּינַיְיהוּ, וְלָא לְדַרְדְּקֵי דְּחַבְרַיָּיא, וּלְאִינּוּן דְּיֵיתוֹן לְעָלְמָא. דְּהוּא מִלָּה דְּלָא יָדְעֵי כָּל אִינְשֵׁי, וְטָעְיִין בֵּיהּ, לָאו מִשּׁוּם חוֹבָתָא דְּחָב, אֶלָּא מִשּׁוּם יְקָרָא דְּשְׁמָא עִילָּאָה, דִּבְנֵי נָשָׁא לָא זְהִירִין בֵּיהּ, וּכְתִיב זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. וְיֵיתוֹן לְמִשְׁאַל מַה דְּלָא צְרִיכֵי לוֹן.

וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שמות יט) פֶּן יֶהֱרְסוּ אֶל ה' לִרְאוֹת וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב, מַאי וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב. הָכֵי גְּוַרְנָא, הַאי חַבְרָא דְּאוֹרֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא לְכוֹלָא, הוּא נָפֵיל וְנִתְפַּס בְּהַהוּא חוֹבָא, יַתִּיר מִנַּיְיהוּ, דִּכְתִיב וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב, הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס בְּאוֹתוֹ עָוֹן.

קָרֵיב לְגַבֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אַבָּא, מָה אֲנָא הָתָם. אָמַר לֵיהּ זַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּרִי, וְמַן סַגִּי יְהֵא דְּלָא תִּתְקַבַּר גַּבָּאי, אֲבָל בְּהַהוּא עָלְמָא, דּוּכְתָּא דִּידִי וְדִידָךְ בָּרִירָנָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּזַמִּינִין אִינּוּן לְמִשַּׁבְּחֵי לְמָארֵי עָלְמָא, כְּאִינּוּן מַלְאָכִין שַׁמָּשִׁין דְּקַמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב הוּנָא אָמַר, כֵּיוָן שֶׁחָטָא אָדָם, וְנִזְרוּ עָלָיו אוֹתָן הַגְּזֵרוֹת, גֵּרְשָׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָן הַהֲנָאוֹת וְהָעִידוּנִין שֶׁהָיוּ לוֹ בְּעֵדֶן, וּמִינָּה שׁוֹמְרִים לְשַׁעֲרֵי גַּן עֵדֶן. וּמִי הֵם, הֵם הַכְּרוּבִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרוּבִים וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. כְּדֵי לִשְׁמוֹר אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ וְהַפֶּתַח.

שֶׁאָז נִגְזַר, שֶׁלֹּא יְהֵא רְשׁוּת לְכָל אָדָם מִכָּאן וָאֵילָךְ, לְהִכָּנֵס שָׁם, זוֹלְתִי הַנְּשָׁמוֹת הַצְּרוּפוֹת עַל יְדֵי הַכְּרוּבִים תְּחִלָּה. אִם רוֹאִים שֶׁהִיא רְאוּיָה לִיכָּנֵס, תִּכָּנֵס. וְאִם לָאו, דּוֹחִים אוֹתָהּ לַחוּץ, וְתִשָּׂרֵף בְּאוֹתוֹ הַלַּהַב, אוֹ תְּקַבֵּל עוֹנְשָׁהּ.

וְתָאנָא, כְּנֶגְדָּם הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, כְּשֶׁנִּכְנַס הַכֹּהֵן לִפְנַי וְלִפְנִים. דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא אר"י בְּשֵׁם רַב הוּנָא, לִפְנַי וְלִפְנִים הוּא דִּוגְמָתוֹ שֶׁל גַּן עֵדֶן. וּכְשֶׁנִּכְנַס הַכֹּהֵן לְשָׁם, נִכְנַס בִּנְשָׁמָה, וְלֹא בְּגוּף. בְּאֵימָה, בְּיִרְאָה, בְּרֶתֶת, בְּזִיעַ, בִּנְקִיוּת, בְּטָהֳרָה. וְהַכְּרוּבִים עוֹמְדִים שָׁם שׁוֹמְרִים, כְּדוּגְמַת אוֹתָם הַכְּרוּבִים הָעוֹמְדִים בְּשַׁעֲרֵי גַּן עֵדֶן.

זָכָה הַכֹּהֵן, נִכְנַס שָׁם בְּשָׁלוֹם, וְיוֹצֵא בְּשָׁלוֹם. לֹא זָכָה, מִבֵּין ב׳ הַכְּרוּבִים יוֹצֵא לַהַב, וְיִשָּׂרֵף וְיָמוּת בִּפְנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לַעֲבוֹר מֵהֶם בְּשָׁלוֹם. אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָה, אֵין לְךָ בָּעוֹלָם דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲלָה כְּדוּגְמָתוֹ.

הַנָּחָשׁ שֶׁהֶעֱרִים לְחַוָּה, הוּא דָּבָר נוֹפֵל עַל הַלָּשׁוֹן. אָמַר רַב יוֹסֵף, הֵיאַךְ, אָמַר לֵיהּ, כְּתַרְגּוּמוֹ, נָחָשׁ חִיוְיָא הוּא,

חִוְיָא זָכָר, וְהִיא חַוָּה, נְקֵבָה. דָּבָר נוֹפֵל עַל הַלָּשׁוֹן. כְּדוּגְמָתוֹ (במדבר כא) נְחַשׁ נְחשֶׁת, דָּבָר נוֹפֵל עַל הַלָּשׁוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהָא כְתִיב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הָיְתָה אֵם כָּל חָי. אָמַר לֵיהּ ר׳ פִּרְחִיָּה, קָרָא לָהּ עַל שֵׁם הֶעָתִיד, הָיָה לוֹ לִקְרוֹא אוֹתָהּ חַיָּה, עַל שֵׁם חַי, וְנִקְרָאָה עַל שֵׁם הֶעָתִיד חַוָּה, דַּעֲתִיד חִיוָיָה לְמִסְטֵי לְחַוָּה.

(שם) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ. אָמַר ר״י, כָּךְ דַּרְכּוֹ שֶׁל נָחָשׁ, אֵין הַקָּשָׁה שֶׁלּוֹ מֵאָדָם, אֶלָּא בְּרֹאשׁ. וְאֵין הַנְּשִׁיכָה מֵהַנָּחָשׁ לְאָדָם, אֶלָּא בֶּעָקֵב. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר רַבִּי יוֹסֵי לְמַאן דְּאָמַר דְּיֵצֶר הָרָע הַוָּה, מַאי נִימָא בְּהַאי פְּסוּקָא. אָמַר לוֹ ר׳ יוֹסֵי, מְלַמֵּד שֶׁאֵין הֲרִיגָה לְנָחָשׁ אֶלָּא בְּרֹאשׁ. וּמִי הוּא הָרֹאשׁ. זֶה רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה. וְאֵין הַנָּחָשׁ הַזֶּה הוֹרֵג לְאָדָם, אֶלָּא בֶּעָקֵב, כְּשֶׁעוֹשֶׂה לוֹ מַעֲשֵׂה עֲבֵירוֹת, וְדָשׁ בָּהֶם בֶּעָקֵב, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מט) עֲוֹן עֲקֵבַי יְסוּבֵּנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵהָכָא, (ישעיה ה) הוֹי מוֹשְׁכֵי הֶעָוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה. כְּלוֹמַר, עוֹשֶׂה עֲבֵירוֹת וְדָשׁ בָּהֶם בֶּעָקֵב, שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁאֵינָם כְּלוּם, כְּמוֹ חַבְלֵי הַשָּׁוְא, שֶׁאוֹרֵג הָעַכָּבִישׁ. וּלְאַחַר כֵּן הֵם כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה, חֲזָקִים וְקָשִׁים, עַד שֶׁנֶּאֱסָפִים כֻּלָּם וְהוֹרְגִים לָאָדָם, וְכֵן הוּא אוֹמֵר וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, בְּאוֹתוֹ עֲוֹן הֶעָקֵב הוֹרֵג יֵצֶר הָרָע לָאָדָם.

אָמַר ר' יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ כָּךְ נִדּוֹנוּ. הַנָּחָשׁ בַּתְּחִלָּה, אַחֲרָיו הָאִשָּׁה, וְאַחֲרָיו הָאָדָם. הַיְינוּ דִּכְתִיב (בראשית ג) וּלְאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, אִם אָדָם חָטָא, אֲדָמָה מַה חָטְאָה.

אֶלָּא אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, כְּשֶׁנִּבְרָא הָאָדָם, הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ הָיוּ עֵדִים. מְלַמֵּד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָם עֵדִים, עַל מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה הָאָדָם, שֶׁלֹּא יֹאמַר מִי רוֹאֲנִי. וְאוֹתָם הָעֵדִים מְפַרְסְמִין חַטָּאָיו, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב כ) יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ.

וְתָנָא, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁעָבַר אָדָם, הַשָּׁמַיִם הֶחֱשִׁיכוּ אוֹרָם, וְהָאָרֶץ לֹא יָדְעָה מַה לַּעֲשׂוֹת, עַד שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְקִלֵּל אוֹתָהּ, עַל שֶׁהִתְעַכְּבָה בְּעֵדוּתָהּ, שֶׁלֹּא תּוֹסִיף תֵּת כֹּחָהּ לִזְרוֹעַ וְלִקְצוֹר כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְעָמְדָה בְּקִלְלוֹתֶיהָ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְנִתְבַּסֵּם הָעוֹלָם.

ר"נ אָמַר, עַד שֶׁבָּא נֹחַ, דִּכְתִיב, (בראשית ה) זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ. וּלְפִיכָךְ נִקְרָאָה עַל שְׁמוֹ, דִּכְתִיב (שם ט) אִישׁ הָאֲדָמָה, עַל שֶׁיָּצָאָה מִקְּלָלָתָהּ בְּשִׁבְילוֹ.

אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, אָדָם הָרִאשׁוֹן, כֵּיוָן שֶׁנִּטְרַד מִגַּן עֵדֶן, חָשַׁב שֶׁיָּמוּת מִיָּד, וְהָיָה בּוֹכֶה וּמִתְחַנֵּן, וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה, עַד שֶׁקִּבְּלוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּתְשׁוּבָה, וְהֶאֱרִיךְ יָמָיו, וְקִיֵּים בּוֹ דִּבְרוֹ, דִּכְתִיב בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ, וְנָתַן לוֹ יוֹמוֹ, שֶׁהוּא אֶלֶף שָׁנָה. לְהוֹרוֹת לְכָל הָעוֹלָם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

הוּא חַנּוּן וְרַחוּם הוּא, וּמְקַבֵּל בִּתְשׁוּבָה לַשָּׁבִים, וְאֵינוֹ חָפֵץ מֵהֶם, זוֹלְתִי שֶׁיִּחְיוּ, דִּכְתִיב (יחזקאל יח) וְלָמָּה תָּמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַשְׁרֵיהֶם הַבָּנִים שֶׁהָאָב אוֹמֵר לָהֶם כָּךְ. וַוי לָהֶם לַבָּנִים, שֶׁאֵינָם שׁוֹמְעִים מִמֶּנּוּ. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לָא חָזִינָן רַחְמָנוּתָא כְּרַחְמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל מָקוֹם אַתְּ מוֹצֵא כְּשֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל, וְשָׁבוּ לְמוּלוֹ, פָּשַׁט יָדוֹ וְקִבְּלָם, וּמָחַל לָהֶם מִיָּד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (מיכה ז) מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע.

*) פָּרָשָׁתָא ח (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ. אִרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, יֵשׁ לָנוּ לְהַרְהֵר בְּהָא פָּרָשָׁתָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּהַאי פִּסּוּקָא, דְּאָמְרָה חַוָּה, קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה׳.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֲנָא יְדַעְנָא לֵיהּ כִּפְשִׁיטוּתֵיהּ. דְּהָא תְּנַן, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, הַאי מַאן דְּאִתְיְלִיד לֵיהּ בַּר, כַּד שָׁרֵי לְמַלָּלָא, חוֹבָה עֲלֵיהּ לַאֲלָפָא לֵיהּ פִּסּוּקֵי דְאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן דְּחִילוּ מִן קֳדָם ה׳, דְּכַד יְרֵבִּי יַדְכַּר לוֹ לְאִינּוּן כְּתוּבִין, לְדַחֲלָא מִן מָאֲרֵיהּ.

רַבִּי עֲקִיבָא, חַוָּה יָתֵיב קַמֵּיהּ דְּר׳ אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לֵיהּ מַאי הַאי פָּרָשָׁתָא דִּפְסִיקָא דָּא, דַּאֲמַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה׳. אָמַר לֵיהּ, עֲקִיבָא, אֵימָא לָךְ, יוֹמָא דְּר׳ בְּרוֹקָא וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא גְּלוּ הַהוּא חוֹבָה דַּעֲבִיד אָדָם, לָא חַוָּה אִצְטְרִיךְ לְאִינּוּן דְּלָא יָדְעִי עֲמִיקְתָּא

וּמַסְתַּרְתָּא. וְהַהוּא יוֹמָא דְּאִתְגְּלֵי, אִשְׁתְּמַע כֹּלָּא מֵהַאי פְּסוּקָא.

אָדָם נִצְטַוָּה עַל הַשֵּׁם, וְחָטָא בַּשֵּׁם. נִצְטַוָּה עַל הַשֵּׁם, הוּא הַשֵּׁם הַמְיוּחָד, דִּכְתִיב (שם ב) וְעֵץ הַחַיִּים וְגו'. וְחָטָא בַּשֵּׁם, זֶהוּ שֵׁם הַמְשׁוּתָּף, דִּכְתִיב וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

וְחַוָּה הָיְתָה תְּחִלָּה בַּעֲבֵירָה עַל זֶה. דִּכְתִיב (שם ג) וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ. וּלְאַחַר שֶׁחָטְאוּ, וְיָדְעוּ עָוֹנָם עַל מַה שֶּׁעָבְרוּ, הִתְמַרְמְרוּ עַל מַה שֶּׁחָטְאוּ, וְהִיא בְּיוֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא הָיְתָה תְּחִלָּה לָעֲבֵירָה, לַעֲבוֹר עַל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כֵּיוָן שֶׁנּוֹלַד לָהּ בֵּן, הִרְגִּישָׁה בַּדָּבָר, וְאָמְרָה קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה' שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַמְיֻחָד, וְעַל כֵּן לֹא אָמְרָה הַשֵּׁם הַמְשׁוּתָּף.

אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא, הַאי טַעְמָא, חוֹזֵר עַל מַה דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, (שמות כב) זוֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם. אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, חֲזָרָה חַוָּה לְהוֹדוֹת עַל אוֹתוֹ עָוֹן שֶׁעָבְרָה, וְאָמְרָה, לֹא יִהְיֶה זֶה כְּמוֹנוּ, לָתֵת כָּבוֹד לְאַחֵר זוּלָתוֹ. אֲבָל זֶה יִהְיֶה אֶת הַשֵּׁם מַמָּשׁ, וְלֹא לְאַחֵר.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וְשַׁפִּיר קָאָמַר ר' עֲקִיבָא, דְּאִתְחַזַּר עִנְיָנָא עַל מַה דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. וְכֵן חַוָּה אָמְרָה אֶת ה', וְלֹא לְשֵׁם אַחֵר. וְכֵן חַנָּה אָמְרָה (שמואל א א) וּנְתַתִּיו לַה' כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְלֹא לְשֵׁם אַחֵר. וְעַל זֶה אָמְרָה תּוֹרָה, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר, כִּי ה' קַנָּא שְׁמוֹ, אֵל קַנָּא הוּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, עַד אֵימָתַי יְטַיְילוּן חַבְרַיָּיא בְּרָזִין עִילָּאִין

דְּמַלְכָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרַאי, תָּנִינָן, מוֹסְרִין סִתְרֵי תוֹרָה לַחֲבֵרִים הָרְאוּיִים לְכָךְ, כְּגוֹן אֲנַן וְחַבְרַיָּיא כְּגוֹנָן.

(בראשית ד) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, אָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר לְרַבִּי עֲקִיבָא, מַה שְׁמִיעַ לָךְ בְּהַאי. אָמַר לֵיהּ עַל כָּךְ אֲנָא יָתֵיב קַמָּךְ. אָמַר לֵיהּ, אַסְתֵּים פּוּמָךְ, וּפְתַח עֵינָךְ וְאוּדְנָךְ, וַאֲצִית.

דְּרָמֵז הוּא דְּקָא רָמַז, עַל הַהוּא שְׁמָא וְעֵירָא, דְּאִתְאֲצַל מִשְּׁמָא קַדִּישָׁא, דַּאֲנָא וְאַתְּ יְדַעְנָא. וּבְהַאי שְׁמָא חָבְיָין סַגִּיאִין בְּנֵי נָשָׁא, וְהוּא רָמֵז מְהֵימְנוּתָא, לְמַאן דְּאִסְתַּכַּל בְּחָכְמְתָא.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר, עֲקִיבָא, רָמֵז דְּאִתְקַטַּל הֶבֶל, אוֹרֵי עַל מְהֵימְנוּתָא דִּשְׁמָא יַקִּירָא עִילָּאָה דְּמַלְכָּא, דִּכְתִיב (ישעיה ב) וְנִשְׂגָּב ה' לְבַדּוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, וַוי לְעָלְמָא כַּד תֵּיפּוֹק מִנֵּיהּ, כְּעַן אֲנָא מִסְתַּכַּל בְּחָכְמְתָא סַגִּיאָה. אָמַר לֵיהּ, הָא אֲמָרִית לָךְ אַסְתֵּים פּוּמָךְ, דְּהָא חָזֵינָא דְּדַי לִי וְלָךְ בְּעָלְמָא.

אָמַר ר' יְהוּדָה, נִתְחַזֵּר קַיִן לִהְיוֹת עוֹבֵד אֲדָמָה, וְהֶבֶל רוֹעֵה צֹאן, זֶה הֵבִיא קָרְבָּן, וְזֶה הֵבִיא קָרְבָּן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קַיִן בָּא בְּגַסּוּת הָרוּחַ, וְהֶבֶל בִּנְמִיכוּת הָרוּחַ, דִּכְתִיב (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה. מַה כְּתִיב (בראשית ד) וַיִּשַׁע ה' אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָמָּה נָפְלוּ פָּנָיו, עַל שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלָה מִנְחָתוֹ.

וְתָאנָא, אר"י, אוֹתוֹ הַיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה, יוֹם שֶׁדִּין כָּל הַנְּשָׁמוֹת, עוֹבְרִים לְפָנָיו. אָמַר לוֹ, לָמָּה חָרָה לְךָ, הֲלֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּלוֹמַר אִם תֵּיטִיב, יִהְיֶה לְךָ שְׂאֵת.

לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ, כְּלוֹמַר, לְאוֹתָם פִּתְחֵי גַּן עֵדֶן, שֶׁהַנְּשָׁמוֹת עוֹבְרוֹת בּוֹ, חַטָּאת רוֹבֵץ. הַחַטָּאת שֶׁתַּעֲשֶׂה יִהְיֶה מְזוּמָּן שָׁם, וְשָׁם תְּקַבֵּל עוֹנְשֶׁךָ. וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ, כְּלוֹמַר אִם תֵּטִיב מַעֲשֶׂיךָ, וְהַחַטָּאת הַהוּא יְכַסּוּ לְךָ שֶׁתַּעֲשֶׂה עֲבֵירוֹת. אַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ, שֶׁלֹּא יוּכַל לְקַטְרֵג עִמָּךְ.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֲנָא חָמֵינָא לְרַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁשָּׁאַל לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּבָר זֶה. אָמַר לֵיהּ, עֲקִיבָא, סַק עֵינָךְ לְעֵילָּא, וְאַתְּ תִּיב גַּבַּאי, דְּהָא מְפָרֵשׁ כּוֹלָּא בַּמֶּה דַּאֲמַרְנָא. זְקַף עֵינוֹי, לְבָתַר אַרְכִּין רֵישֵׁיהּ, אָמַר, הָא עֲבִדְנָא כְּעוֹבָדָא דְּחִיוְיָא, וְלָא יְדַעְנָא. קָרֵיב גַּבּוֹי ר' אֱלִיעֶזֶר, וְלָחִישׁ לֵיהּ, אָתָא ר' עֲקִיבָא, וּנְשִׁיק יְדוֹי, וּבְכָה, וַאֲמַר, כּוֹלָּא הוּא כְּמָה דַּאֲמַרְתְּ בְּקַדְמִיתָא. זָקְפָאן זְקִיפָן, תַּתָּאן תַּתָּאין, דְּלָא יָכִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵי שׁוּתָּפִין.

אָמַר ר' שִׁמְעוֹן, חַוָּה אָמְרָה, שֶׁקָּנְתָה אִישׁ אֶת ה', שֶׁהוּא ה' הַמְיוּחָד. וְהוּא קִלְקֵל מַעֲשָׂיו, וְלֹא רָצָה לַעֲמוֹד בְּדָרְךָ הַיָּשָׁר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי ה', יָצָא מֵאוֹתוֹ הַכְּלַל שֶׁאָמְרָה אִמּוֹ.

וּבִשְׁבִיל כָּךְ מַה כְּתִיב. וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד, שֶׁהָיָה נָד בָּאָרֶץ.

וְהוּא כְּמוֹ כֵן עָשָׂה תְּשׁוּבָה, כְּשֶׁהוֹדָה עַל חַטָּאתוֹ, וְקִבֵּל עָלָיו עוֹנְשׁוֹ. דְּתָנִינָן, כָּל הַמִּתְוַדֶּה חַטֹּאתָיו וּמִתְבַּיֵּישׁ מֵהֶן מוֹחֲלִין לוֹ מִיָּד עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי כח) וּמוֹדֶה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

ר' חִיָּיא אָמַר מֵהָכָא, (ויקרא ה) וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא, וְנֶאֱמַר (שם) וְנִסְלַח לוֹ. ר' יֵיסָא אָמַר, אֵין דָּבָר בָּעוֹלָם עוֹמֵד בִּפְנֵי הַתְּשׁוּבָה. קַיִן נִגְזַר עָלָיו נָע וָנָד תִּהְיֶה בָּאָרֶץ, וּכְשֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה, פָּקַע הַחֵצִי. דִכְתִיב, (בראשית ד) וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד, אֲבָל נָע לֹא נֶאֱמַר.

תָּנוּ רַבָּנָן, עַל הַכֹּל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹחֵל, וְאֵינוֹ מוֹחֵל עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ. וּמִי אֵינוֹ מוֹחֵל, וַהֲרֵי מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה הֵמִיר כְּבוֹדוֹ שֶׁל מָקוֹם בַּהֲבָלִים. שָׁאנֵי מְנַשֶּׁה, דְּהוּא בְּגַרְמֵיהּ יָדַע דְּהֶבֶל הוּא, וְלָא שַׁוֵי לֵיהּ עִיקָּר בְּלִבֵּיהּ, דִּבְרֵי ר' יְהוּדָה. ר' שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁעוֹמֵד בִּפְנֵי הַתְּשׁוּבָה כְּלַל.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַאי דִכְתִיב, (בראשית ד) וַאֲחוֹת תּוּבַל קַיִן נַעֲמָה. אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, צַדֶּקֶת הָיְתָה, וּנְעִימָה בְּמַעֲשֶׂיהָ. ר' אַבָּהוּ אָמַר, פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא מוֹרֶה, עַל שֶׁהָיְתָה חֲכָמָה בְּמֶלֶאכֶת הַבַּרְזֶל, כְּמוֹ אָחִיהָ תּוּבַל קַיִן. מַשְׁמַע דִּכְתִיב, הוּא הָיָה אֲבִי כָּל חֹרֵשׁ נְחשֶׁת וּבַרְזֶל, וַאֲחוֹת תּוּבַל קַיִן נַעֲמָה, הוּא הוֹצִיא אוּמָנוּת זוֹ, וַאֲחוֹתוֹ עִמּוֹ. הֲדָא

הוּא דִּכְתִיב, וַאֲחוֹת תּוּבַל קַיִן נַעֲמָה, שֶׁהָיְתָה בְּקִיאָה בְּמוֹתוֹ, וא"ו דְּוַאֲחוֹת מוֹסִיף עַל הָעִנְיָן שֶׁל מַעְלָה.

רַבִּי בָּא אָמַר, אִמָּן שֶׁל שֵׁדִים הָיְתָה, וְהוֹלִידָה אוֹתָם. דְּהָא אִימָּא דְּאַשְׁמְדַאי, מַלְכָּא דְּשֵׁידֵי, נַעֲמָה שְׁמָהּ. ר' יִצְחָק בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אָמַר, עַל שֵׁם יוֹפְיָהּ נִקְרֵאת כָּךְ, וּמִמֶּנָּהּ יָצְאוּ אוֹתָן דִּכְתִיב (שם ו) כִּי טוֹבוֹת הֵנָּה, בְּמַרְאֶה וּבְיוֹפִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לָמָּה נֶאֱמַר בְּשֵׁת (שם ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, וּבְקַיִן וּבְהֶבֶל לֹא נֶאֱמַר. אָמַר לֵיהּ ר' חִיָּיא, קַיִן וְהֶבֶל לֹא הָיוּ, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה רְמִיזָא עִילָּאָה, וְרָזָא יַקִּירָא, וְלָא אָתוּ לְאִתְיַשְּׁבָא עָלְמָא מִנְּהוֹן. אֲבָל שֵׁת, לָא אָתָא לְעָלְמָא, אֶלָּא לְאִשְׁתַּלְשְׁלָא עָלְמָא מִינֵּיהּ, וּבְגִין כָּךְ אֲמַר בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ.

תַּנְיָא חֲנוֹךְ בֶּן יֶרֶד צַדִּיק הָיָה, וְקִבֵּל עַל עַצְמוֹ לְהַרְשִׁיעַ. וּלְקָחוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹדֶם זְמַנּוֹ, לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמּוֹ וְשֶׁיִּתֵּן לוֹ שָׂכָר טוֹב לָעוֹלָם הַבָּא.

ר' אַבָּהוּ אָמַר, אֲנַן תְּנַן, (שם כא) כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶת קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. אִיבָּא דְּאָמְרֵי בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם, שֶׁהָיָה צַדִּיק בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. וּלְפִיכָךְ שָׁמַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת קוֹלוֹ.

וַאֲנַן לָא גַּזְרִינָן הָכִי בְּמַתְנִיתִין, דְּהָא אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לָמָּה נִתְגָּרֵשׁ יִשְׁמָעֵאל מִבֵּיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וּמָה רָאֲתָה שָׂרָה שֶׁאָמְרָה גָּרֵשׁ אֶת הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ,

אֶלָּא הָכָא כְּתִיב, (שם) וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַבְרָהָם מְצַחֵק. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אֵין מְצַחֵק אֶלָּא בַּעֲבוֹדָה זָרָה. כְּתִיב הָכָא מְצַחֵק, וּכְתִיב הָתָם (שמות לב) וַיָּקוּמוּ לְצַחֵק, מַה לְּהַלָּן עֲבוֹדָה זָרָה, אַף כָּאן עֲבוֹדָה זָרָה. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא רָשָׁע הֲוָה, אִם כֵּן בְּמַאי נוֹקִים בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם.

אֶלָּא מֵהַהוּא דְּנָזְרָנָא בְּמַתְנִיתִין דִּילָן, דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה דָּנִין אֶת הָאָדָם, עַד שֶׁיִּהְיֶה בֶּן כ' שָׁנָה. וּבֵית דִּין שֶׁל מַטָּה, מִי"ג שָׁנִים וּלְמַעְלָה. וְיִשְׁמָעֵאל בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, לֹא הָיָה בַּר כ' שָׁנָה, וּלְפִיכָךְ לֹא דָּנוּהוּ, דְּהָא רָאוּי הָיָה לְעוֹנְשָׁא, אֶלָּא דְּיוֹמוֹהִי הוּא דְּלָא חַיְּבוּהוּ, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם, בְּיוֹמִין דְּהוּא שָׁם.

אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל, וְהָא חֲזִינָן רַבְיָא דְּלֵיתֵיהּ בַּר עֶשְׂרִים, וְהוּא טַב וְקוֹרֵא וְשׁוֹנֶה וּמֵת, מַאן סָלֵיק לֵיהּ מֵעָלְמָא. אִי תֵּימָא בְּחוֹבֵיהּ דַּאֲבוּהָ. לָא. דְּהָא אִיהוּ מִי"ג וּלְעֵילָּא. וְאִי תֵּימָא בְּחוֹבִין דִּידֵיהּ, הָא לֵיתֵיהּ בַּר כ' שָׁנָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מלה"ד, לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ פַּרְדֵּס, וְיוֹם אֶחָד נִכְנַס לְטַיֵּיל בְּאוֹתוֹ פַּרְדֵּס, וְרָאָה שׁוֹשַׁנִּים קְטַנִּים צוֹמְחִים בְּתוֹכוֹ, וְהָיָה עוֹלֶה רֵיחָם לְפָנָיו שֶׁאֵין כְּמוֹתָם בָּעוֹלָם, אָמַר הַמֶּלֶךְ, אִי עַכְשָׁיו כְּשֶׁהֵם קְטַנִּים כָּךְ, כְּשֶׁיִּגְדְּלוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

לְאַחַר יָמִים נִכְנַס בְּאוֹתוֹ פַּרְדֵּס, וְהָיָה חוֹשֵׁב שֶׁיִּמְצָא אוֹתָם

הַשּׁוֹשַׁנִּים שֶׁנָּתְנוּ רֵיחַ בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיוּ לַחִים וּקְטַנִּים וּמַעֲלִים רֵיחַ, גְּדוֹלִים וְטוֹבִים עַתָּה, וְיֶהֱנֶה מֵהֶם. כֵּיוָן שֶׁהִשְׁגִּיחַ בָּהֶם, רָאָה שֶׁהֵם יְבֵשִׁים בְּלֹא רֵיחַ. וְכָעַס, אָמַר, אִלּוּ בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיוּ לַחִים וְטוֹבִים וּמַעֲלִים רֵיחַ, לִקַּטְתִּים, הָיִיתִי נֶהֱנֶה בָּהֶם, עַכְשָׁיו בַּמֶּה אֶהֱנֶה, הָא יְבֵשִׁים הֵם. לַשָּׁנָה הָאַחֶרֶת, נִכְנַס הַמֶּלֶךְ בַּפַּרְדֵּס, וְרָאָה שׁוֹשַׁנִּים קְטַנִּים וְנוֹתְנִים רֵיחַ, אָמַר הַמֶּלֶךְ, לִקְטוּ אוֹתָן עַכְשָׁיו, וְאֶהֱנֶה בָּהֶן, קוֹדֶם שֶׁיִּיבָּשׁוּ, כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ קוֹדֶם לָכֵן.

כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רוֹאֶה בְּנֵי אָדָם קְטַנִּים, וְנוֹתְנִין רֵיחַ, וְהַכֹּל גָּלוּי לְפָנָיו, וְרוֹאֶה שֶׁעֲתִידִין לְהַרְשִׁיעַ, וְיִהְיוּ חֲשׁוּבִים כְּקַשׁ יָבֵשׁ, וּמַקְדִּים לָהֶם חֶסֶד, כְּדֵי לֵיהָנוֹת בָּהֶם בַּגַּן עֵדֶן, וְעַכְשָׁיו כְּשֶׁהֵם טוֹבִים, מְסַלְּקָן מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, לִיתֵּן לָהֶם שָׂכָר טוֹב בָּעוֹלָם הַבָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ו) אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, הַמַּנְהִיג עוֹלָמוֹ כְּעִנְיַן שׁוֹשַׁנִּים.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, אֲנָא מְסַיֵּעַ לְהָא דְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דְּהָא חָזֵינָן כְּהַאי גַּוְונָא דְּעָבִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם יָרָבְעָם בֶּן נְבָט, דְּכַד הֲוָה רַבְיָא הֲוָה זַכַּאי וְטַב. דִּתְנַן, מַאי דִכְתִיב, (מלכים א יא) וּשְׁנֵיהֶם לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה, מְלַמֵּד שֶׁשִּׁקּוּלִים הֵם בִּצְדָקוֹתָם וּבִזְכוּתָם מִכָּל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רִ' בְּרֶכְיָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַפַּמַלְיָא שֶׁל מַעְלָה, רֵיחוֹ שֶׁל יָרָבְעָם עוֹלֶה לְפָנַי, וַאֲנִי

רוֹצֶה לְסַלְּקוֹ מִן הָעוֹלָם עַכְשָׁיו, כְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ רֵיחַ. אָמְרוּ לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה דַּיָּין אֱמֶת, אִם עַכְשָׁיו הוּא כֵּן, כָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיִּגְדַּל. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנַי שֶׁיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינַי. אָמְרוּ לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם לְפָנֶיךָ גָּלוּי, לָנוּ וְלִפְנֵי כָּל הָעוֹלָם מִי גָּלוּי. הִנִּיחוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

מַה כְּתִיב (שם יב) וַיִּוָּעֵץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב, חָטָא וְהֶחְטִיא. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְסַלְּקוֹ מִן הָעוֹלָם קוֹדֶם זֶה, חֲבָל דַּעֲבִידַת בֵּן.

בָּא אֲבִיָּה בְּנוֹ, וְהָיָה עוֹשֶׂה טוֹב כְּשֶׁהָיָה קָטָן, וּמַה טּוֹב הָיָה עוֹשֶׂה, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי חֲנִינָא, עוֹלֵי הָרֶגֶל הָיוּ עוֹלִים עַל יָדוֹ, שֶׁלֹּא מִדַּעַת אָבִיו. רָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא טוֹב, וְסִלְּקוֹ מֵהָעוֹלָם קֹדֶם יָמָיו, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמּוֹ, וּלְהַנְחִילוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, קוֹדֶם שֶׁיַּבְאִישׁ רֵיחוֹ, וְזֶהוּ חֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו.

כָּךְ חֲנוֹךְ, בְּעוֹד שֶׁהָיָה צַדִּיק, וְהַדּוֹר כֻּלָּם חַיָּבִין, רָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁאִם יַנִּיחֵהוּ יִלְמוֹד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְסִלְּקוֹ קוֹדֶם זְמַנּוֹ מִן הָעוֹלָם, קוֹדֶם שֶׁיַּבְאִישׁ רֵיחוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ה) וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, כְּלוֹמַר, וְאֵינֶנּוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, לְמַלְאוֹת יָמָיו, כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים קוֹדֶם זְמַנּוֹ, לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ חֶסֶד לְהַנְחִילוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

(שם ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. מַאן אִינּוּן בְּנֵי הָאֱלֹהִים. ר' יִרְמְיָה אָמַר, גְּדוֹלֵי הַדּוֹר, שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵיהֶם גְּדוֹלֵי הַדּוֹר, וְלֹא הָיוּ מוֹחִין בְּיָדָם. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא לְרַב הוּנָא מַה דְּאָמַר בְּנֵי הָאֱלֹהִים. עַל שֵׁם שֶׁנִּבְרְאוּ מִשֵּׁם זֶה, דִּכְתִיב (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם.

(איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבוֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים כו'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, הוּא שָׂטָן, הוּא יֵצֶר הָרָע, הוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אוֹתוֹ הַיּוֹם, יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה. יוֹם שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם לַחֲזוֹר לְמוּטָב, וְכָךְ תִּרְאֶה, אֵין דַּרְכּוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרָע לְקַטְרֵג, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לַחֲזוֹר לְמוּטָב. תַּנְיָא, סָבָא בְּבֵיתָא, סְמָנָא טָבָא בְּבֵיתָא. צַדִּיקָא בְּדָרָא, סִימָנָא טָבָא הֲוֵי בְּעָלְמָא. דִּתְנַן, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַטִּיל אֵימַת הַדַּיָּין וְהַמַּנְהִיג עַל בְּנֵי אָדָם. דְּכָל זְמַן שֶׁאֵימַת הַדַּיָּין עַל הַדּוֹר, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא צַדִּיק, וְהֵם צַדִּיקִים. נִיטְּלָה אֵימָתוֹ מִבְּנֵי אָדָם, הוּא חַיָּב, וְהֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

וּבָא הַכָּתוּב לְהוֹרוֹת, (בראשית ו) הַנְּפִילִים הָיוּ בָּאָרֶץ, אֵלּוּ אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, שֶׁהֵם הָיוּ שֶׁנָּפְלוּ בָּאָרֶץ, בִּלֹא אָב וָאֵם. וְלָמָּה נִקְרְאוּ נְפִילִים. שֶׁנָּפְלוּ מִמַּעֲלָתָם שֶׁהָיָה לָהֶם. כְּלוֹמַר, נְפָלִים הֵם מִכְּמוֹת שֶׁהָיוּ כְּבָר. נְפָלִים הֵם, עַל שֶׁנִּטְרְדוּ מִגַּן עֵדֶן, וְלֹא חָזְרוּ לְשָׁם.

עַל כֵּן חָזְרָה תּוֹרָה וְאָמְרָה, אֵלּוּ הָיוּ בָּאָרֶץ, שֶׁהָיְתָה אֵימָתָם עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת, וַעֲדַיִן הָיוּ קַיָּימִים, וְלֹא מָנְעוּ בְּנֵי הַדּוֹר

מִלַּעֲשׂוֹת עֲבֵירוֹת. וּמִי הֵם אוֹתָם הָעוֹבְרִים הָעֲבֵירוֹת. גְּדוֹלֵי הַדּוֹר, אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, שֶׁהָיוּ גְּדוֹלִים בַּדּוֹר.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מִכָּאן מַשְׁמָעוּתוֹ דִּקְרָא, דִּכְתִיב (שם) הַנְּפִילִים הָיוּ בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם, לָהֶם הַמְּנִיעָה לִמְנוֹעַ עַצְמָן מֵהָעֲבֵירוֹת בִּשְׁבִילָם, וְלֹא מָנְעוּ, וּלְעֵינֵיהֶם מַמָּשׁ בָּאִים אֶל בְּנוֹת הָאָדָם בִּזְנוּת, וְיָלְדוּ לָהֶם. וּמִי הָיוּ אוֹתָם הַנְּפִילִים שֶׁהָיוּ בַּדּוֹר. אוֹתָם הַגִּבּוֹרִים שֶׁלֹּא נִרְאֶה בַּדּוֹר כְּמוֹתָם. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם: שֵׁם הַיָּדוּעַ שֶׁקָּרָא לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב (שם ה) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם.

זֹהַר חָדָשׁ

פָּרָשַׁת נֹחַ

וְר' חִזְקִיָּה אָמַר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וִיהַב לוֹן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, וְאַזְהַר לוֹן, וִיהַב לוֹן עֵיטָא, לְאִסְתַּמָּרָא מֵעֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט בְּהוּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וְאִינוּן יָדְעֵי לְדַחְיָיא מִנַּיְיהוּ כָּל מְקַטְרְגִין, וְכָל קַסְטִירִין, בְּגִין דִּיהוֹן חוּלָקָא דְּעַדְבֵיהּ וְאַחְסַנְתֵּיהּ, כְּדָבָר אַחֵר (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

תָּא חֲזֵי, בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתֵיב בְּדִינָא עַל עָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא עָאלִין לְחוּשְׁבְּנָא, וְלָא אִית מָאן דְּלָא עָאל בְּחוּשְׁבְּנָא. וְסִפְרִין דְּחַיִּין וּמֵתִין

פִּתְיָחָן בְּהַהוּא יוֹמָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ, יְהַב לוֹן עֵיטָא לְאִשְׁתְּזָבָא מִכָּל מְקַטְרְגִין דִּלְעֵילָּא, דְּאִינּוּן אִתְמַנָּן בְּכָל זִמְנָא דְּדִינָא שַׁרְיָא עַל עָלְמָא. בְּהַאי יוֹמָא אִזְדַּמְּנָן יִשְׂרָאֵל לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ. וּבְמֶה. בְּשׁוֹפָר.

דְּהָא קָלָא דְּנָפִיק, סָלִיק לְעֵילָּא, וְאִתְעַר שׁוֹפָר דִּלְעֵילָּא. כְּדֵין אִתְעָרוּ רַחֲמֵי מֵאַתְרַיְיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָם מִכּוּרְסְיָיא דְּדִינָא וְיָתִיב בְּכוּרְסְיָא דְּרַחֲמֵי, וְחָיֵים עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְמְקַטְרְגָא עֲלֵיהוֹן.

וְיִשְׂרָאֵל תָּיְיבֵי בִּתְיוּבְתָּא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָקְעֵי שׁוֹפָר, וְאִתְעָרוּ רַחֲמֵי. דְּהָא הַהוּא קָלָא דְּנָפַק, אִתְעָרוּתָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ. וּכְדֵין, דִּלְטוֹרָא לָא יָכִיל לְקָיְימָא קַמֵּי כּוּרְסְיָיא דְּרַחֲמֵי. דְּהָא לָא אָתֵי מֵהַהוּא סִטְרָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח קַטֵּיגוֹרָא.

בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, דְּאִיהוּ חֲתִימָא דְּדִינָא, וְקָיְימֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוּשְׁתָּא דְּמָארֵיהוֹן. בְּהַהוּא יוֹמָא, בְּגִין דְּלָא יִקְרַב דִּלְטוֹרָא לְמַקְדְּשָׁא, יָהֲבִין לֵיהּ שָׂעִיר, דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּרוּחָא מְסָאֲבָא, וְהוּא מְסָאֲבָא, וְרוּחָא מְסָאֲבָא אִתְהֲנֵי מִינֵיהּ, וְהוּא אִתְעֲסַק בֵּיהּ, וְלָא קָרֵיב לְמַקְדְּשָׁא לְסָאֲבָא.

וּכְדֵין אַנְפִּין נְהִירִין, וְיִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּזִיבוּ מִנֵּיהּ.

בְּזִמְנָא אָחֳרָא כַּד סְגִיאוּ חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא, הַאי דִּלְטוֹרָא, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא אִיתְעַר עַל חוֹבֵי עָלְמָא, כְּדֵין אִיהוּ

אָתֵי וְאִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִסְתָּאַב מַקְדְּשָׁא, וְכָל אַנְפִּין עֲצִיבִין, וְדִינָא אִשְׁתְּכַח. וְעַל דָּא קֶץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. לְפָנַי וַדַּאי, לְמִתְבַּע עַל חוֹבֵי בְּנֵי עָלְמָא, דְּאִינּוּן גָּרְמוּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּיַעֲבֵד וְינְטַר פִּיקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, נִשְׁמָתָא אִסְתַּמְרָא בְּגוּפֵיהּ, דְּאִיהוּ תֵּיבָה, וְלָא אִתְעַנַּשׁ, וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלֵיהּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְכָל בַּר נָשׁ דְּלָא נָטַיר וְלָא קַיֵּים פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְאַעֲבַר עֲלֵיהּ, מַלְאַךְ הַמָּוֶת כְּדֵין יִשְׁלוֹט עֲלֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, תֵּיבָה, אִיהוּ גּוּפָא. נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ, י"ה. שֵׁם וְאִשְׁתּוֹ, ו"ה. וְאִתְעַבִּיד הַשֵּׁם מָלֵא, ידו"ד אֶחָד. יֶפֶת וְאִשְׁתּוֹ, י"ה. חָם וְאִשְׁתּוֹ, וְאִינּוּן כְּדוּגְמָא.

וְדָא (בראשית ו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ. אֱלֹהִים, דָּא שְׁכִינְתָּא, קֶץ כָּל בָּשָׂר וְגו'. (שם) צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּיבָה, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּגוּפָא. אַמָּה וּבָנֶיךָ וְגו', גּוּבְרִין לְחוֹד, וְנָשִׁין לְחוֹד. (שם) וַיַּעַשׂ נֹחַ, דָּא בְּרִית קַדִּישָׁא. כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים, דָּא שְׁכִינְתָּא. (שם ז) וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ, הָכָא מִדַּת רַחֲמִים.

(שם) וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִיא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, דְּהָא הִיא מִסְטְרָא דִּמְסָאֲבָא, וְעַל דָּא אֲמַר, וְהַאֲבַדְתִּי. וְאֶסְתַּכַּל דְּלֵית בֵּיהּ, אֶלָּא תְּרֵין, וְלָא אִית בְּהוֹן שִׁבְעָה שִׁבְעָה, כְּמָה דִכְתִיב בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם, אַרְבַּע סְרֵי דְּכַר וְנוּקְבָא, לְחַיּוֹת זֶרַע עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. (שם) שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ

וְגוֹ' אֶסְתַּכֵּל וְחָמֵי, עַל מַה דַּאֲמַר בְּקַדְמִיתָא וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִיא, וּלְבָתַר שְׁנַיִם שְׁנַיִם.

*) אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזֵי לֵית לָךְ בְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, דְּלָא תֵּיפּוֹק נִשְׁמָתָא מִגּוּפָא דְּבַר נָשׁ, דְּאִיקְרֵי יוֹנָה. דִּכְתִיב, (שם ח) וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה. הֲקַלּוּ הַמַּיִם, אִלֵּין מַיִם זַדוֹנִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קכד) הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים. דְּאִינּוּן מִסְּטְרָא דִּמְסָאֲבוּ. מֵעַל הָאָרֶץ, דְּאִינּוּן לְעֵיל מִן אַרְעָא, אִלֵּין מַלְאֲכֵי חַבָּלָה.

מַה כְּתִיב. וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ, דְּאִתְמְנָעֵי מֵעָלְמָא עִילָּאָה, וּמִן צַדִּיקִים דִּלְעֵילָּא, וּמִכָּל בִּרְכָאן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ח) וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל הַתֵּיבָה כִּי מַיִם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ.

אַפֵּיק לָהּ תְּנָיְינוּת, וַיּוֹסֶף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ, וּמִגּוֹ דּוּחֲקָא וְצַעֲרָא, וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב, דְּלָא הֲוַת נָהֲרָא לוֹן שַׁעֲתָא דְּרַוּוחָא, כְּמָה דַּהֲוַת בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְחַשַּׁךְ לָהּ יוֹמָא, וְאִתְעָרַב לָהּ שִׁמְשָׁא.

וּמָה אָמְרַת לְנֹחַ וְלִבְנָיו. (שיר השירים ה) מְצָאוּנִי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים בָּעִיר. אִלֵּין נָטְרֵי תַּרְעֵי יְרוּשָׁלַיִם. וְעִם כָּל דָּא, (בראשית ח) וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ, וְעַל דָּא וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קַלּוּ הַמַּיִם, וְאִתְתַּקָּפוּ מַלְאֲכֵי דְקַדְשָׁה עַל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה. וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים כוּ', וְלֹא יָסְפָה כוּ', חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ.

בָּתַר דְּאִסְתַּתַּר וְאַעֲבַר הַהוּא זִימְנָא דְּשַׁלֵּיט מַלְאַךְ הַמָּוֶת,
וְאִתְעֲבָרוּ חַיָּיבִין מֵעָלְמָא, מַה כְּתִיב, (שם) וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

סְפִינְתָּא אַמְתִילַת לְתֵיבוּתָא דְּנֹחַ, וְאִית בָּהּ גּוּבְרִין יְהוּדָאִין
וְיִשְׁמְעֵאלִים וּבְנֵי עֵשָׂו, כְּדוּגְמָא דָּא אִית בְּגוּפָא,
כָּלִיל מִכּוֹלְהוֹן, דְּגוּפָא דָּא, לָאו אִיהוּ מִן נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא,
וְדָא הוּא דַּאֲמַר לְנֹחַ, דְּאִיהוּ נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא, כְּדָבָר אַחֵר
(שם ו) עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר.

וְדָא הוּא דַּאֲמַר לְאַבְרָם, לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ, לָמָּה תְּרֵי זִימְנֵי.
אֶלָּא, פּוֹק מִן דִּירָתָךְ וּמִן גּוּפָךְ, וּמִן בֵּית אָבִיךָ, דְּאִית
שְׁלָם דִּלְעֵילָא. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ, דָּא גּוּפָא, דְּאִיהִי
תֵּיבַת נֹחַ.

וּבְדוּגְמָא דָּא הֲוָה נֹחַ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם ח) וַיְשַׁלַּח אֶת
הַיּוֹנָה. וַאֲפִיקוּ לָהּ לַיּוֹנָה מִן תֵּיבוּתָא, וַיָּהֲבוּ לָהּ
בְּמַיָּא. בְּדוּגְמָא דָּא נָפְקָא לָהּ יוֹנָה מִן תֵּיבוּתָא דְּנֹחַ, כְּמָא
דְּאַתְּ אָמֵר וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד.

ר"י אָמַר, נֹחַ כַּד הֲוָה בְּתֵיבוּתָא, הֲוָה דָּחִיל דְּלָא יִדַּבַּר לֵיהּ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמִין, וְכֵיוָן דְּאִתְעֲבָרוּ חוֹבֵי עָלְמָא,
כְּדֵין מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

*) רַבִּי פִּתַּח בְּהַאי קְרָא, (שיר השירים ה) מְצָאַנִי הַשֹּׁמְרִים
הַסֹּבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְּצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת רְדִידַי מֵעָלַי

שִׁמְרֵי הַחֹמוֹת. כַּמָּה חֲבִיבָה הִיא הַנְּשָׁמָה, הַנְּתוּנָה מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד, מִמְּקוֹם הַקּוֹדֶשׁ, מֵאַרְצוֹת הַחַיִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קטז) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

וְלָמָּה קְרָאוֹ דָּוִד אַרְצוֹת הַחַיִּים, וְכִי לְמַעְלָה יֵשׁ אֲרָצוֹת.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לֹא אֲרָצוֹת מַמָּשׁ, וְלֹא אַדַּעְתָּא דְּאֲרָצוֹת אֲמָרוֹ דָּוִד, אֶלָּא לְשׁוֹן רִיצוּי הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל כ) אֶרְצֶה אֶתְכֶם. כְּלוֹמַר, אָמַר דָּוִד, אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה', בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִרְצוּ תָּמִיד הַצַּדִּיקִים, הַנִּקְרָאִים חַיִּים, אֲשֶׁר רְצוֹנָם *וְחֶפְצָם לָלֶכֶת שָׁמָּה. וּמִמְּקוֹם הַקּוֹדֶשׁ, בָּאָה הַנְּשָׁמָה לְהָאִיר עַל הַגּוּף הֶאָפֵל, כְּדֵי לְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה, וְלַעֲבוֹד עֲבוֹדָתוֹ וּרְצוֹן בּוֹרְאוֹ, לָבֹא לְמָחָר וְלִיטּוֹל שְׂכָרוֹ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵי לֹא הַוֵּינָא בְּעָלְמָא יָאוֹת לָן, וְלֹא נֵיהַב חוּשְׁבְּנָא לְמָארֵיהּ דְּפִיתְקָא, לְבָתַר אֲמַר, הַדְרֵי בִּי.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בָּאָדָם, (בראשית ב) לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. אָמַר רִבִּי, זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא אֶצְלוֹ עֵזֶר, לְהוֹלִיכוֹ בְּדַרְכֵי קוֹנוֹ. וְהַיְינוּ דִּתְנַן בָּא לִיטָּהֵר מְסַיְּעִין אוֹתוֹ. תָּנוּ רַבָּנָן, כְּשֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי קוֹנוֹ, הַרְבֵּה מְסַיְּעִין אוֹתוֹ. נִשְׁמָתוֹ מְסַיַּעַת אוֹתוֹ. מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְסַיְּעִין אוֹתוֹ. שְׁכִינָתוֹ שֶׁל מָקוֹם מְסַיַּעַת אוֹתוֹ. וְכֻלָּם מַכְרִיזִין לְפָנָיו וְאוֹמְרִים, (משלי ד) בְּלֶכְתְּךָ לֹא יֵצַר צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, נִשְׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים

מְסַיְּיעִין אוֹתוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי חָמוֹי, הֲווֹ אָזְלוֹ מֵאוּשָּׁא לְלוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרִ' אֶלְעָזָר, אֶפְשָׁר דְּשָׁמַעְתָּ מֵאָבִיךָ, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית לב) וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. אָמַר לֵיהּ הָכֵי שְׁמִיעַ לִי מֵאַבָּא, אִינּוּן הֲווֹ מַלְאָכִים דְּאוּזְפּוּהוּ בְּקַדְמִין מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ, מָאן אִינּוּן. אָמַר לֵיהּ לָא יְדַעְנָא. אָמַר לֵיהּ, יָאוֹת לְכוֹן צַדִּיקַיָּא, מִלָּה דְּפוּמְכוֹן כְּכִתְרָא דְּמַלְכוּתָא, בְּרִישָׁא דְמַלְכָּא.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי מָטוֹ לְמְעַרְתָּא דְלוּד, שְׁמָעוּ הַהוּא קָלָא דַּאֲמַר, תְּרֵין עוּזְלִין דְּאַיְילְתָּא, עֲבָדוֹ קָדָמַי רְעוּתָא דְּנִיחָא לִי, וְאִינּוּן הֲווֹ מַשְׁרְיָיתָא קַדִּישָׁא, דְּעָרַע יַעֲקֹב קַמֵּיהּ. אִתְרְגִּישׁ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִצְטָעֵר בְּנַפְשֵׁיהּ, וַאֲמַר, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, כָּךְ אוֹרְחוֹי, טַב לָן דְּלָא נִשְׁמַע, שְׁמַעְנָא וְלָא יְדַעְנָא.

אִתְרְחֵישׁ לֵיהּ נִיסָּא, וּשְׁמַע הַהוּא קָלָא דַּאֲמַר, אַבְרָהָם וְיִצְחָק הֲווֹ. נָפַל עַל אַנְפּוֹי, וְחָמָא דְּיוּקְנָא דְּאָבִיו, אָמַר לֵיהּ, אֲנָא שָׁאֵילְנָא, וַאֲתֵיבוּנָא, דְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק הֲווֹ, דְּעָרְעוּ לְיַעֲקֹב, כַּד אִשְׁתֵּיזִיב מִלָּבָן.

אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, פּוּק פִּיקָתָךְ, וְסַב סִיבָתָךְ, דְּפוּם מְמַלֵּל רַבְרְבָן הוּא. וְלָא דָּא הוּא בִּלְחוֹדוֹהִי, אֶלָּא לְכָל צַדִּיקָא, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא מְעָרְעָן קָדָמוֹהִי לְשֵׁזָבוּתֵיהּ. וְאִינּוּן מַלְאָכַיָּא קַדִּישֵׁי עִילָּאֵי.

וְתָא חֲזֵי, יִצְחָק קַיָּים הֲוָה בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, אֲבָל נִשְׁמָתָא

קַדִּישָׁא אִתְנְסִיבַת בְּכוּרְסֵי יְקָרָא דְמָארֵיהּ, כַּד אִתְעַקַּד עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, וּמִכְּדֵין אִסְתִּימוּ עֵינוֹי מִלְּמֶחֱזֵי. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שם לא) וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי.

אָמַר לֵיהּ מָה אֲנַן תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ, אֲנָא וְאַתְּ מַלְאָכֵי עִילָּאָה, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּמִשִּׁיחָא מַלְכָּא דְּדָוִד. קָם, עַד דְּהַוָּה קָם, חָמָא חָמוּהִי דְּאַנְפּוֹי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא.

אָמַר לֵיהּ חָמוּי, מִלָּה חַדְתָּא שְׁמַעְתְּ, אוֹ בְּנְהִירוּ יְקָרָא זְיָוָא דְמֶשֶׁה אִסְתַּכַּלְתְּ. אָמַר לֵיהּ לָא. אֶלָּא זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּנָטְרִין לְהוֹן מַשְׁרְיָתֵי קַדִּישֵׁי עִילָּאֵי, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צא) כִּ"י מַלְאָכָי"ו יְצַוֶּ"ה לָ"ךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְרוּשָׁלַיִם לְמַעְלָה, כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה. וְנִשְׁבַּע שֶׁלֹּא יָבֹא שָׁם, עַד שֶׁיָּבוֹאוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה. שֶׁנֶּאֱמַר, (הושע יא) בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר.

וְשֶׁבַע כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת שׁוֹמְרִים אוֹתָם סָבִיב, וְעַל כָּל פֶּתַח וּפֶתַח כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת. וְהֵם הַפְּתָחִים הַנִּקְרָאִים שַׁעֲרֵי צֶדֶק. וְאֵלּוּ הֵם הַפְּתָחִים, הַמְכֻוָּנִים לְהִכָּנֵס שָׁם נְפָשׁוֹת הַצַּדִּיקִים. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם נִכְסַף לָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ, זֶה הַשַּׁעַר לַה' צַדִּיקִים יָבוֹאוּ בוֹ.

וּלְמַעְלָה מֵהֶם שׁוֹמְרִים מה"ש, בְּחוֹמוֹת הָעִיר. שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם, זוֹ הִיא יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל

מַעְלָה, הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים, אֵלּוּ מה"ש. וְתָאנָא, שֶׁבַע פְּתָחִים יֵשׁ לִנְפָשׁוֹת הַצַּדִּיקִים, לְהִכָּנֵס עַד מְקוֹם מַעֲלָתָם. וְעַל כָּל פֶּתַח וּפֶתַח שׁוֹמְרִים.

הַפֶּתַח הָרִאשׁוֹן, נִכְנֶסֶת הַנְּשָׁמָה בְּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה. שֶׁהִיא סְמוּכָה לְגַן עֵדֶן. וְאָדָם הָרִאשׁוֹן, שׁוֹמֵר עָלָיו. זְכֻתָה, הוּא מַכְרִיז וְאוֹמֵר, פַּנּוּ מָקוֹם, שָׁלוֹם בּוֹאֵךְ. וְיָצְאָה מִפֶּתַח הָרִאשׁוֹן.

הַפֶּתַח הַשֵּׁנִי בְּשַׁעֲרֵי גַּן עֵדֶן, וּמוֹצְאָה אֶת הַכְּרוּבִים, וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. זְכֻתָה, נִכְנֶסֶת בְּשָׁלוֹם. וְאִם לָאו, שָׁם תִּקַּבֵּל עוֹנְשָׁהּ, וְתִשָּׂרֵף בְּלַהַב הַכְּרוּבִים. וּכְנֶגְדָּם הָיוּ הַכְּרוּבִים בַּמִּקְדָּשׁ, בְּשָׁעָה שֶׁהַכֹּהֲן נִכְנַס בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, זָכָה נִכְנַס בְּשָׁלוֹם. לֹא זָכָה, מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים יוֹצֵא לַהַב, וְנִשְׂרַף מִבִּפְנִים, וּמֵת. וְהָיוּ מְכֻוָּנִים כְּנֶגֶד אֵלּוּ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר גַּן עֵדֶן, לְצַרֵף הַנְּשָׁמוֹת.

זְכֻתָה הַנְּשָׁמָה, נוֹתְנִין לָהּ פִּינְקָס סִימָן לִיכָּנֵס, וְנִכְנֶסֶת לְגַן עֵדֶן אֲשֶׁר בָּאָרֶץ. וְעַמּוּד אֶחָד שֶׁל עָנָן וְנוֹגַהּ מְעוֹרָב זֶה בָּזֶה, וְעָשָׁן וְנוֹגַהּ סְבִיבָיו. שֶׁנֶּאֱמַר, (ישעיה ד) וּבָרָא ה' עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶיהָ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן וְנוֹגַהּ. וְהוּא נָעוּץ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה לְשַׁעֲרֵי שָׁמַיִם. זְכֻתָה לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, עוֹלָה בְּאוֹתוֹ עַמּוּד. לֹא זְכֻתָה יוֹתֵר, נִשְׁאֶרֶת שָׁם, וּמִתְעַדֶּנֶת מֵהַטּוֹב אֲשֶׁר לְמַעְלָה. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, רָאִיתִי גַּן עֵדֶן, וְהוּא מְכֻוָּן כְּנֶגֶד פָּרוֹכֶת קֶרַח הַנּוֹרָא אֲשֶׁר לְמַעְלָה. וְהִיא נֶהֱנֵית

מִזִּיו הַשְּׁכִינָה, אֲבָל אֵינָהּ נִיזּוֹנִית מִמֶּנָּהּ.

זָכְתָה לַעֲלוֹת, עוֹלָה בְּאוֹתוֹ עַמּוּד, עַד שֶׁמַּגַּעַת עַד הַפֶּתַח הַשְּׁלִישִׁי. וְהוּא נֶגֶד הָרָקִיעַ הַנִּקְרָא זְבוּל. וּמַגַּעַת עַד יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר שָׁם. וְשָׁם הַשּׁוֹמְרִים. זָכְתָה, פּוֹתְחִין לָהּ הַפְּתָחִים וְנִכְנֶסֶת.

לֹא זָכְתָה, נוֹעֲלִים הַשְּׁעָרִים, וְדוֹחִים אוֹתָהּ לַחוּץ, וְנוֹטְלִים פִּינְקָסָהּ מִמֶּנָּהּ, וְהַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת, (שיר השירים ז) מְצָאוּנִי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים בָּעִיר, אֵלּוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, הַשּׁוֹמְרִים בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר לְמַעְלָה. נָשְׂאוּ אֶת רִדִידַי מֵעָלַי. זֶהוּ פִּינְקָס סִימָן שֶׁלָּהּ. שׁוֹמְרֵי הַחוֹמוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים.

זָכְתָה לַעֲלוֹת, נִכְנֶסֶת שָׁם בְּאוֹתָן הַשְּׁעָרִים, וּמְשַׁבַּחַת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר לְמַעְלָה. וּמִיכָאֵל הַשַּׂר הַגָּדוֹל מַקְרִיב אוֹתָהּ לְקָרְבָּן. אָמַר רִבִּי יִצְחָק לְרַבִּי חִיָּיא, מַה קָּרְבָּן הוּא זֶה, יָכוֹל לוֹמַר כִּשְׁאָר הַקָּרְבָּן. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, הַקְּרָבָה זוֹ הִיא כְּאָדָם הַמַּקְרִיב דּוֹרוֹן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

וּמִיכָאֵל הוֹלֵךְ עִמָּהּ, עַד הַפֶּתַח הָרְבִיעִי וְהַחֲמִישִׁי וְהַשִּׁשִּׁי, אוֹמֵר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַשְׁרֵי בָּנֶיךָ, בְּנֵי אוֹהֲבֶיךָ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אַשְׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים הַטּוֹבִים הַזּוֹכִים לָזֶה. עַד שֶׁמַּגִּיעִים לַשַּׁעַר הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא עֲרָבוֹת, וְגַנְזֵי חַיִּים טוֹבִים מְצוּיִין שָׁם, וְכָל נִשְׁמוֹתֵיהֶם

שֶׁל צַדִּיקִים כֻּלָּם שָׁם, וְנַעֲשִׂים מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, וּמְקַלְּסִין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְנִזּוֹנִין מִזִּיו הַשְּׁכִינָה, אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה, וְשָׁם הַמְנוּחָה וְהַנַּחֲלָה, וְנוֹחַ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

וְזֶהוּ, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים. מִי רָאוּי לִהְיוֹת בְּזוֹ הַהֲנָאָה וְהַמְנוּחָה וְהַמַּרְגּוֹעַ, מִי שֶׁהוּא אִישׁ צַדִּיק תָּמִים. אָמַר רַב פָּפִּי, זֹאת הַמְנוּחָה לְמַעְלָה, הֵיא אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ, לְמַעְלָה, וְלֹא לְמַטָּה.

(בראשית ו) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ, ר' אֶלְכְּסַנְדְּרַאי פָּתַח (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר. לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, זֶה יֵצֶר הָרָע. וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר, שֶׁלֹּא תִבְעוֹל אֲרָמִית.

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, שֶׁלֹּא תְּהֵא נֹחַ לִבְעֹס. שֶׁכָּל הַכּוֹעֵס, כְּאִלּוּ עוֹבֵד ע"א. דְּאָמַר רִבִּי עֲקִיבָא, כָּךְ הוּא דַּרְכּוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרָע, הַיּוֹם אוֹמֵר לְךָ עֲשֵׂה כָךְ, וּלְמָחָר אוֹמֵר לֵךְ עֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה, וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד.

הוּא הָיָה אוֹמֵר, כַּעַס תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל מִכּוֹלָן. בְּדָבָר אַחֵר, בִּדְבָרִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דְּאָמְרָה תוֹרָה (משלי כא) אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לְנֶגֶד ה'. אֲבָל בִּדְבָרִים אֲחֵרִים אָסוּר לוֹ לִבְעוֹס. וְהָרַב אֶצֶל תַּלְמִיד, כְּדֵי שֶׁיֵּהֵא מָצוּי בִּכְבוֹדוֹ וּבְמוֹרָאוֹ מוּתָּר. וְאֶצֶל שְׁאָר הָעָם לְמַעַן יִהְיֶה מוֹרָאוֹ עֲלֵיהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, מוּתָּר. וּשְׁאָר אֲנָשִׁים אָסוּר,

שֶׁאֵין כַּעֲסָנוּתָם לִירֹאַת שָׁמַיִם.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִדַּת הַצַּדִּיק, קָשֶׁה לִכְעוֹס, וְנוֹחַ לִרְצוֹת. וְזוֹ הַמִּדָּה גְּדוֹלָה מִכּוּלָּם, וּבָא הַכָּתוּב לְהוֹרוֹת, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ, נֹחַ בְּדַעְתּוֹ, נֹחַ בְּדִיבּוּרוֹ, נֹחַ בְּמַהֲלָכוֹ. וּמִי עוֹשֶׂה זֶה. אִישׁ צַדִּיק. וּכְשֶׁמֵּת, אוֹמְרִים עָלָיו, אֵי עָנָיו, אֵי חָסִיד. תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו, וּלְמַאי יְזָכֶּה, אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ, לְמַעְלָה עַל כָּל הַמַּעֲלוֹת.

*) וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים. תָּאנֵי רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, אֵלּוּ ג' הַנְהָגוֹת אֲשֶׁר בָּאָדָם. הַנְהָגַת הַנְּשָׁמָה, לִהְיוֹת לוֹ עֵזֶר בַּעֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ, וְהִיא הַנִּקְרֵאת שֵׁם. וְהַנְהָגַת הַתַּאֲוָה, וְהַיֵּצֶר הָרָע, הַמַּנְהִיג וְהַמְחַמֵּם אֶת הַגּוּף בִּדְבַר עֲבֵירוֹת, וְהִיא הַנִּקְרֵאת חָם. וְהַנְהָגַת הַיצ"ט, הַמַּנְהִיג אֶת הָאָדָם בְּכָל טוֹב, וּלְיַפּוֹת מַעֲשָׂיו בַּתּוֹרָה וּבְיִרְאַת הַשֵּׁם, וְהִיא הַנִּקְרֵאת יֶפֶת. וְהַהַנְהָגָה הַזּוֹ יַנְהִיג הָאָדָם לְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ חַיִּים.

וּמִי מְעַכֵּב וּמַפְסִידוֹ. (בראשית ו) וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים, זֶהוּ הַגּוֹלֶם, הַמַּפְסִיד וְהַמַּשְׁחִית אֶת הַכֹּל. וְעָלָיו אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחָכְמָתוֹ, (משלי ו) מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה. מַאי הוּא יַעֲשֶׂנָּה, אָמַר רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי הַגּוֹלֶם יַעֲשֶׂנָּה נִשְׁחֶתֶת.

דָּבָר אַחֵר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ, מַה כְּתִיב לְמַעְלָה מֵהָעִנְיָן, (בראשית ו) וַיִּנָּחֶם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בֹּא וּרְאֵה שֶׁאֵין כְּמִדַּת בָּשָׂר וָדָם, מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מִדַּת בָּשָׂר וָדָם, עוֹשֶׂה

מַה שֶּׁעוֹשֶׂה, וּלְאַחַר כֵּן מִתְחָרֵט וּמִתְעַצֵּב מִמֶּנּוּ, יָכוֹל אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כֵּן.

תָּא שְׁמַע, דִּכְתִיב (דברים ל) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע. וְהַזְהִיר לָאָדָם וְאָמַר, (דברים ל) וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה. וְאִם הוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ רָע, הוּא בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת. שֶׁנֶּאֱמַר, (משלי ה) עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּנוּ אֶת הָרָשָׁע. כָּךְ כְּתִיב, (בראשית ו) וַיַּרְא ה' כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲנִי רוֹאֶה כִּי כֻּלָּם מְחוּיָבִים, וְאִם יִכְלוּ בְּרָעָתָם, הֲרֵי יֵאָבֵד עוֹלָמִי. כֵּיוָן שֶׁרָאָה לְנֹחַ וּבָנָיו שֶׁהָיוּ צַדִּיקִים וְיִשָּׁאֵר פְּלֵיטָה בָּעוֹלָם, הִתְנַחֵם וְשָׂמַח.

וְא"ר אֶלְיעֶזֶר, הַאי וַיִּנָּחֶם, לְשׁוֹן נְחָמָה הוּא. וְכֵן כָּל וַיִּנָּחֶם שֶׁבַּתּוֹרָה, לְשׁוֹן נְחָמָה הוּא. רוֹאֶה אֶת הָרַע, וְרוֹאֶה אֶת הַטּוֹב, וּמִתְנַחֵם עִם הַטּוֹב. א"ל ר' עֲקִיבָא, לִדְבָרֶיךָ, מַאי וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ. א"ל, בֹּא וּרְאֵה מִדַּת רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הקב"ה, כִּי אע"פ שֶׁהִתְנַחֵם לָקַח עֲצָבוֹן עַל אַבֵּדַת הָרְשָׁעִים, שֶׁאע"פ שֶׁהָיוּ רְשָׁעִים, אֵינוֹ חָפֵץ בְּמִיתָתָן, וְלֹא הָיְתָה שִׂמְחָה לְפָנָיו. א"ר יְהוּדָה, מַאי דִּכְתִיב וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'. שְׁמוֹ גָּרִים, נֹחַ בְּהִפּוּךְ חֵן. וְלָמָּה פָּתַח קְרָא בְּתוֹלְדוֹתָיו תְּחִלָּה, כְּדֵי לְהַרְאוֹת לָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁהוּא הָיָה צַדִּיק, אַף הֵם הָיוּ צַדִּיקִים, וּרְאוּיִין לְהִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם מֵהֶם.

וּמְנָא לָן תָּא חֲזִי, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ לַתֵּיבָה, רָאוּ בְּצַעֲרוֹ שֶׁל

עוֹלָם, וְנִצְטַעֲרוּ, וּמָנְעוּ עַצְמָם מִפְּרִיָה וּרְבִיָה. וְאעפ"י שֶׁיֵּצְאוּ, יֵצְאוּ כְּמוֹ כֵן. עַד שֶׁרָאָה הקב"ה מַעֲשֵׂיהֶם, וְאָמַר, לֹא תֹהוּ בָּרָאתִי עוֹלָמִי, וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ, הִזְדַּוְּגוּ לְנָשׁוֹתֵיכֶם, וַעֲשׂוּ פְּרִיָה וּרְבִיָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, בֵּרְכָם, שֶׁנֶּאֱמַר, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וגו׳.

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נֹחַ. רַבִּי פִּנְחָס פָּתַח, וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה. מַאן אִינּוּן בְּנֵי הָאֱלֹהִים, בְּנֵי גְדוֹלֵי הַדּוֹר. מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ טוֹבוֹת מַרְאֶה, כְּתִיב הָכָא כִּי טֹבֹת הֵנָּה, וּכְתִיב הָתָם טוֹבַת מַרְאֶה מְאֹד. הָיוּ הוֹלְכוֹת עֲרוּמוֹת, וַאֲנָשִׁים הוֹלְכִים עֲרוּמִים, וְאֵלּוּ וְאֵלּוּ רוֹאִים אֶת עֶרְוָתָם, וְנוֹאֲפִים אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ. וְלָמָּה נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, שֶׁהָיוּ גִּבּוֹרִים גְּדוֹלִים עֲנָקִים.

אָמַר ריב"ל, זִימְנָא חָדָא עַרְעִית בְּטוּרָא דְּטִינָרָא דְּעֵיטָם. וְאַשְׁכָּחִית בִּתְרֵי סִטְרֵי טִינָרָא, תְּרֵין גּוּבְרִין, וְדַמְיָין בִּתְרֵין פּוּמִין, דָּא עִילָּאָה דְּדָא. וַהֲווֹ מְמַלְּלוּ דָּא עִם דָּא, תָּא וְנַעַבְרֵיהּ מִן עָלְמָא. אִזְדַּמַּן לְהוּ הַהוּא גּוּבְרָא רַבְרְבָא, דְּאִגֶּרֶת בַּת מָחֲלַת, וּשְׁמֵיהּ יוֹסֵף שִׁידָא, אֲמַר לְהוֹן, הַלָּא דָּא הוּא רַבָּה סַגִּיאָה עִילָּאָה דְּדָרָא, דִּי בִּגְזֵרַת פּוּמֵיהּ אַעְבִּירְנָא מִן יִשּׁוּבָא דְּאַרְעָא, וְדָא הוּא דְּמַכְרְזֵי עֲלֵיהּ בִּרְקִיעָא. עַד דַּהֲוִינָא אָזְלִי, אַשְׁכַּחְנָא אִמָּהוֹן דְּגוּבְרַיָּיא הָאִינּוּן, אָמְרָה לִבְרַתָּא זְעֵירְתָּא, אִלֵּין אִינּוּן חַגָּבַיָּיא זְעִירַיָּיא, דְּחֵילְהוֹן

בְּפוּמְהוֹן, אַיְיתֵי לְהוֹן גַּבָּאי, וְנַעֲבֵיד מִנְּהוֹן טַעֲמָא דְּתַבְשִׁילָא לְאָחוּד. עַד דַּאֲתַת, אִיתְרְחֵישׁ לָן נִיסָּא, וְאִיתְעֲבֵיד מִקַּדְמָהָא נַהֲרָא דְּמַיָּא רַבְרְבָא, שְׁמַעְנָא דַּהֲוָות אֲמָרַת, אִימָּא אִימָּא, פַּרְפָּרָא רַבַּאת סַבְרָנָא עֲבָרַת, וְעָרַקְנָא מִנְּהוֹן, וְאִשְׁתְּזִיבְנָא.

וְאָמַר ריב"ל, בִּימֵי דּוֹר הַמַּבּוּל עָשָׂה הקב"ה קִנֵּה הַחִטִּים, כִּקְנֵה אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן. וְלֹא הָיוּ זוֹרְעִים וְקוֹצְרִים, אֶלָּא הָרוּחַ מְנַשֶּׁבֶת, וּמְנַשֵּׁר הַחִטִּים לְמַטָּה, וְאוֹסְפִים אוֹתָן. וְכֵן בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. לְאַחַר שֶׁחָטְאוּ, אָמַר עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ.

וְא"ר יְהוֹשֻׁעַ, לֹא נֶחְתַּם גְּזַר דִּינָם שֶׁל דּוֹר הַמַּבּוּל, עַד שֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶם בַּגָּזֵל, שֶׁנֶּאֱמַר וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס.

וּבִימֵי דּוֹר הַמַּבּוּל הָיוּ פְּרִיָּה וּרְבִיָּה הַרְבֵּה, וּמִשָּׁעָה שֶׁהָיְתָה הָאִשָּׁה יוֹלֶדֶת, הָיוּ הוֹלְכִים וְשׁוֹלְחִים אוֹתָם כְּצֹאנָם, שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלְּחוּ כַּצֹּאן עֲוִילֵיהֶם וְיִלְדֵיהֶם יִרְקֹדוּן. וּלְאַחַר כָּל זֶה מַאי כְּתִיב בְּהוּ, (שם) וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ. עַד שֶׁנִּגְזַר דִּינָם וְהֶעֱבִירָם מִן הָעוֹלָם.

תָּנוּ רַבָּנָן, נֹחַ הָיָה מַתְרֶה בָּהֶם קוֹדֶם, וְלֹא שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ. שֶׁהָה בַּעֲשַׂיִת הַתֵּיבָה, לְמַעַן יִרְאוּ וְיָשׁוּבוּ, וְהָיוּ מַלְעִיבִין בּוֹ, עַד שֶׁגָּבַר עֲלֵיהֶם הַתְּהוֹם שֶׁהָיוּ הַמַּיִם יוֹצְאִין רוֹתְחִין כְּאֵשׁ, וְהַמַּיִם מִלְּמַעְלָה, וְנִמְחוּ מִן הָעוֹלָם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַאי דִּכְתִיב, (תהלים כט) ה' לַמַּבּוּל יָשָׁב, וְכִי לְדָוִד הָיָה לוֹמַר דָּבָר זֶה. וְכָל הָעוֹלָם יוֹדְעִין, שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וַאֲוַי וְקוֹדֶם.

אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה בְּכָל מָקוֹם אַתְּ מוֹצֵא אֱלֹהִים מִדַּת הַדִּין, ה' מִדַּת הָרַחֲמִים. וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּדַּת הַדִּין הִיא, מִדַּת רַחֲמִים הָיְתָה בּוֹ, שֶׁאִלְמָלֵא כָּךְ אִתְחָרַב עָלְמָא. אֲבָל לְמַעַן אוֹתוֹ מִדַּת רַחֲמִים, אִתְיַישֵּׁב עָלְמָא.

וְכֵן אַתְּ מוֹצֵא רְפוּאָה זוֹ, בְּכָל דִּין שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. וְכֵן (בראשית יט) וַה' הִמְטִיר עַל סְדוֹם, נִשְׂאָר מִמֶּנּוּ פְּלֵיטָה. (שמות לב) וַיִּגֹּף ה' אֶת הָעָם, נִשְׂאָר פְּלֵיטָה. וְכֵן כֻּלָּם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, חַכְמִין הֲווֹ דָּרָא דְּטוֹפָנָא טְפֵי, דַּהֲווֹ יָדְעֵי מַה דַּעֲתִיד לְמֶהֱוֵי. אֲבָל נָסְבוּ סוּכְלְתָנוּ בְּלִבְּהוֹן. וַאֲמָרוּ, אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַיְיתֵי טוֹפָנָא, אֲנַחְנָא גּוּבְרִין רָאמֵי קוֹמָתָא, וְנָשׁוּט עַל אַפֵּי מַיָּא, וְנִשְׁתֵּיזִיב. וְאִי מִן תְּהוֹמָא יֵיתֵי מַיָּא, רַגְלָנָא נָשׁוּי עַל בֵּירָא דְּמַיָּא, וְלָא יִפְקוֹן מַיָּא וְנִשְׁתֵּזִיב.

כַּד אָתָא טוֹפָנָא, אַרְתַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַיָּא דִּתְהוֹמָא, וַהֲווֹ מַשְׁוֵי רַגְלֵיהוֹן עַל עֵינָא דְּמַיָּא, וְאִתְמְשַׁךְ מָשְׁכֵיהּ מִנֵּיהּ, וּנְפָלוּ. וּמַיָּא מִלְּעֵילָא הֲווֹ מִתְגַּבְּרֵי עִם מַיָּא דִּתְהוֹמָא, וַהֲווֹ מִתְגַּלְגְּלִין וְנַחֲתִין, נְמוּקִין בִּרְתִיחוּתָא דִּתְהוֹמָא לְבָבֶל. (בראשית ז) וַיָּבֹאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה. ר' יוֹחָנָן פָּתַח, (תהלים סה)

אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ. בֹּא וּרְאֵה, כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לִיזָּהֵר, וְלִבְהוֹק עַצְמוֹ וּמַעֲשָׂיו בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

חֵיאַךְ קָם בְּצַפְרָא, יֵימַר, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהַי, שֶׁיְּהֵא לִבִּי נָכוֹן וּמָסוּר בְּיָדִי, שֶׁלֹּא אֶשְׁפָּחֲךָ. אוֹשַׁיט רַגְלוֹהִי לְמֵיזַל, יְעַיֵּין בְּצַעֲדֵי רַגְלוֹהִי, דְּלָא יְשׁוּטוּן לְאַבְאָשָׁא. אֲזַל לְדַבַּר מִצְוָה, יְרַהֵט. שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יא) אַחֲרֵי ה' יֵלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג. וַאֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת מִצְוָה לְמִירְהַט. עָבַר כָּל יוֹמָא, צָרִיךְ לְמִבְדַּק גּוּפֵיהּ, מַה דַּעֲבַד בְּהַהוּא יוֹמָא, וְאִי צָרִיךְ יַעֲשֶׂה מִיָּד תְּשׁוּבָה עָלָיו קוֹדֶם שֶׁיִּישַׁן.

תָּנוּ רַבָּנָן, מַאי דִּכְתִיב, (שיר השירים ח) כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה, לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. בְּבַעַל הָמוֹן, אֵלּוּ מַלְאָכֵי שָׁלוֹם. נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אֵלּוּ שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בָּאָרֶץ. אִישׁ יָבִיא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף, אֶלֶף הֲנָאוֹת שֶׁהַנְּשָׁמָה כּוֹסֶפֶת בָּהֶם.

דָּבָר אַחֵר כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה, זוֹ הִיא הַתּוֹרָה. בְּבַעַל הָמוֹן, מִן הַשָּׁמַיִם. נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שׁוֹמְרֵי מִשְׁמַרְתָּהּ. אִישׁ יָבִיא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף, שֶׁל שְׂכָרָהּ. רַבִּי יוֹסֵי וְרִ' חִיָּיא הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רִבִּי חִיָּיא, אֵימָא לָן מִמִּילֵי מַעֲלְיָיתָא דְּהַוָּה אָמַר אָבוּךְ מִתַּעֲנוּגֵי הַנְּשָׁמָה. אָמַר לֵיהּ נֵיפּוֹק מִבָּאן, דְּקַפּוֹטְקָיָא אִלֵּין בְּצִירֵי מֵעוֹבָדֵי

דְּכַשְׁרָן. אָמַר לֵיהּ כָּךְ יָאוּת לָן לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְנִשְׁתֵּיזִיב מִנְּהוֹן. אֲמַר, בַּאֲתַר דְּסַכָּנָה, לָא אֲמָרוּהָ רַבָּנָן.

לְבָתַר דְּנָפְקוּ וַאֲזָלוּ בְּאוֹרְחָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֵימָא לָךְ מִילְתָא, וְהִיא טְמִירְתָא בֵּינֵי מַטְמוֹנַיָּיא דְּאַבָּא, בְּבֵי גְּנָזוֹהִי. וְדָא הִיא, דִּכְתִיב, פֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה וכו', הַאי פֶּרֶם, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְנְטָעַת לְעֵילָּא, תְּחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ. לִשְׁלֹמֹה, מַלְכָּא דְּשְׁלָמָא כּוּלָּא דִּילֵיהּ. בְּבַעַל הָמוֹן, הוּא כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ דְּשַׁלִּיטָא עַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְהוּא מָאנֵיהּ דְּכָל חֵילָא. יְהַב נִשְׁמָתָא דָּא, לְמִי, לַנּוֹטְרִים, אִלֵּין נָטְרֵי פִּקּוּדוֹי.

וְאִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמִין סַגִּיאִין לְעֵילָּא, עַל כָּל חַיָּילֵי שְׁמַיָּא, וְאֶלֶף וּמְאתָן עָלְמִין אָחֳרָנִין, דְּעָיֵיל בְּהוֹן לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. אִישׁ יָבִיא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף, אֶלֶף עָלְמִין דִּכְסִיף בְּהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מְסַיְּים אֲנִי לְהַאי מִילְתָא דְּר' יוֹסֵי, וְכָךְ הִיא, מִמַּה דִּכְתִיב אַחֲרָיו, כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנַי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם לַנֹּטְרִים אֶת פִּרְיוֹ, שֶׁכִּפֵּא הַכָּבוֹד מַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זוֹ הַנְּשָׁמָה נִיטְּלָה מִמֶּנּוּ, הֲרֵי הִיא לְפָנֶיךָ. (שם) הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה, שֶׁלְּךָ הֵם אוֹתָם הָאֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְאֵינָם רְאוּיִם לְאַחֵר. וּמָאתַיִם לַנֹּטְרִים אֶת פִּרְיוֹ, זֶה עֵדֶן, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מָאתַיִם עוֹלָמוֹת הַנָּאוֹת וְכִיסּוּפִין לְנַפְשׁוֹת הַצַּדִּיקִים.

דִּתְנַן, אָמַר רַבִּי, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִכְנָס בְּכָל אוֹתָן הָעוֹלָמוֹת, וּבְשָׁעַת חֲצִי הַלַּיְלָה, נִכְנָס בְּמָאתַיִם עוֹלָמוֹת שֶׁל גַּן עֵדֶן, לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ עִם הַצַּדִּיקִים. שֶׁנֶּאֱמַר, (שיר השירים ז) חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, נִכְסַף לִבּוֹ, כְּשֶׁרָאָה מַעֲלוֹת הַצַּדִּיקִים, אָמַר רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, (תהלים סה) אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה יֵשׁ לוֹ לָאָדָם לְהִזָּהֵר, הוֹאִיל וְנִשְׁמַת אֵל בְּאַפָּיו, לְהִטָּהֵר מֵעֲוֹנוֹתָיו, וּלְעַיֵּן בְּמַעֲשָׂיו, וְלֹא יֵחֶטָא לְפָנֵי קוֹנוֹ, לְמַעַן תִּהְיֶה מַעֲלָתוֹ עִם שְׁאָר הַצַּדִּיקִים, וְלֹא יִמָּצֵא מוֹחֶה בְּיָדוֹ, בַּעֲלוֹתוֹ לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי ה'.

וּמִמִּי אַתָּה לָמֵד, מִן הַתֵּיבָה. בֹּא וּרְאֵה, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית ז) וַיָּבֹאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה, בִּלֹא רְשׁוּת. דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק, כָּל אוֹתָן הָעוֹפוֹת וְהַחַיּוֹת וְהַבְּהֵמוֹת שֶׁלֹּא חָטְאוּ, הֵם בָּאִים, וְהַתֵּיבָה קוֹלַטְתָּן, וְאוֹתָן שֶׁחָטְאוּ, הַתֵּיבָה דּוֹחָה אוֹתָן לַחוּץ. וּמַה הַתֵּיבָה, שֶׁהוּא עֵץ יָבֵשׁ כָּךְ. פִּתְחֵי הַשָּׁמַיִם וְשׁוֹמְרֵיהֶם, וְשׁוֹמְרֵי הַמִּשְׁמָרוֹת, וְכִסֵּא הַכָּבוֹד, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם הָרְשׁוּת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לִהְיוֹת קוֹלְטִין, לְמִי שֶׁלֹּא חָטְאוּ, וְלִהְיוֹת דּוֹחִים לְמִי שֶׁחָטְאוּ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, נֹחַ מִקְּטַנִּי אֲמָנָה הָיָה, שֶׁלֹּא הָיָה מַאֲמִין שֶׁיָּבֹא הַמַּבּוּל, וְלֹא נִכְנַס לַתֵּיבָה עַד שֶׁהַמַּיִם דְּחָקוּהוּ,

שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּבְא נֹחַ מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁהוֹרִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַמַּיִם, הוֹרִידָם תְּחִלָּה בְּרַחֲמִים, כְּדֵי לְהַרְאוֹת לָעוֹלָם, שֶׁאִם יָשׁוּבוּ יְקַבְּלֵם. מַשְׁמַע דִּכְתִיב בַּתְּחִלָּה, (שם) וַיְהִי הַגֶּשֶׁם, וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר, (שם) וַיְהִי הַמַּבּוּל, שֶׁאִם יַחְזְרוּ יִהְיוּ גִּשְׁמֵי בְּרָכָה, לֹא חָזְרוּ, הָיָה מַבּוּל.

וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, שְׁבוּעָה נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ בְּמִיתָתָן שֶׁל רְשָׁעִים, שֶׁנֶּאֱמַר, (יחזקאל לג) חַי אָנִי נְאֻם ה' אֱלֹהִים אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה וכו'. וְחָיָה בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַשְׁרֵי הַבָּנִים שֶׁאוֹמְרִים לָהֶם כָּךְ, וְהָשִׁיבוּ וְחָיוּ. (שם) שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָּמוּתוּ ב"י. כִּי הוּא אֵינוֹ חָפֵץ בְּמִיתָתָן שֶׁל רְשָׁעִים אֶלָּא שֶׁיַּחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה לְמַעַן יִחְיוּ.

ר' יוֹחָנָן פָּתַח, (איוב יא) וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וּמָנוֹס אָבַד מִנֶּהֶם וְתִקְוָתָם מַפַּח נָפֶשׁ. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְכַת לִסְטִים שֶׁהָיוּ שׁוֹדְדִים בָּהָרִים, שָׁמַע הַמֶּלֶךְ, וְשָׁלַח עֲלֵיהֶם גְּיָיסוֹתָיו, וּתוֹפְסָם וְהִנִּיחוּם בְּמִגְדָּל גָּבוֹהַּ. וְהָיוּ בָהֶם פִּקְחִים, אָמְרוּ יְדַעְנָא בְּנַפְשָׁתָנָא דַּעֲבַדְנָא עוֹבְדִין בִּישִׁין, וְלָא יָכִילְנָא לְאִשְׁתֵּזָבָא. מָה עָשׂוּ, חָפְרוּ חֲפִירָה אַחַת בַּמִּגְדָּל, וְיָצְאוּ וּבָרְחוּ לָהֶם. טִפֵּשׁ אֶחָד הָיָה בֵּינֵיהֶם, וְרָאָה אֶת

הַחֲפִירָה, וְלֹא רָצָה לָנוּם לְהִמָּלֵט.
לְמָחָר בָּא הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹת אֶת הַמִּגְדָּל, וְאֶת הַלִּסְטִים, רָאָה אֶת הַחֲפִירָה שֶׁעָשׂוּ וְנָסוּ וְנִמְלְטוּ. אָמַר לָזֶה, שׁוֹטֶה, חֲבֵרֶיךָ בָּרְחוּ בְּזוֹ הַחֲפִירָה וְנִמְלְטוּ מִדִּינִי, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עוֹד לָהֶם, אֲבָל אַתָּה שֶׁרָאִיתָ אֶת הַחֲפִירָה בְּעֵינֶיךָ, וְלֹא רָצִיתָ לְהִמָּלֵט יְנַקְּרוּ עֵינֶיךָ, וְאַחַר כָּךְ יִתְלוּ אוֹתְךָ עַל עֵץ.
כָּךְ הַלִּסְטִים, אֵלּוּ הָרְשָׁעִים הַהוֹלְכִים בְּמַחֲשַׁכִּים. הָרְשָׁעִים הַפְּקֻחִים, מָה הֵם עוֹשִׂים. אָמְרוּ חָטָאנוּ לַמֶּלֶךְ, אָנָה נִמָּלֵט מִדִּינוֹ. אֲבָל נִפְתַּח דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה, וּנְבַקֵּשׁ רַחֲמִים, וְנִבָּרַח וְנִימָּלֵט, וְכָךְ עָשׂוּ. הַטִּפְּשִׁים מָה הֵם עוֹשִׂים, רוֹאִים דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחַ לִפְנֵיהֶם, שֶׁפְּתָחוּ הָאַחֵרִים, וְנִמְלְטוּ מִדִּין שָׁמַיִם, וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִמָּלֵט.
אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שׁוֹטִים, אַחֵיכֶם בָּרְחוּ וְנִמְלְטוּ, בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ שֶׁל תְּשׁוּבָה שֶׁפְּתָחוּ, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עוֹד לָהֶם, אֲבָל אַתֶּם עֵינֵיכֶם שֶׁרָאוּ הַחֲפִירָה, דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחַ לִפְנֵיכֶם, וְלֹא רְצִיתֶם לְהִכָּנֵס בְּתוֹכוֹ וְלָנוּם וּלְהִמָּלֵט, מַאי כְּתִיב בְּכוֹ, וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה. שֶׁרָאוּ הַדֶּרֶךְ פָּתוּחַ וּמָנוֹס אָבַד מִנֶּהֶם, שֶׁלֹּא רָצוּ לָנוּם וּלְהִמָּלֵט. וְתִקְוָתָם מַפַּח נֶפֶשׁ לָעוֹלָם הַבָּא.
כָּךְ דּוֹר הַמַּבּוּל, רָאוּ לְנֹחַ עוֹשֶׂה הַתֵּיבָה, וּמַתְרֶה בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וְרָאוּ אוֹתוֹ נִכְנָס לַתֵּיבָה, וְלֹא רָצוּ לָשׁוּב. אָמַר

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וּמָנוֹס אָבַד מִנֶּהֶם, שֶׁלֹּא רָצוּ לָשׁוּב וְלָנוּס מִדִּינִי, וְתִקְוָתָם מַפַּח נָפֶשׁ, שֶׁלֹּא יָקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כו) הָרְפָאִים יְחוֹלָלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשֹׁכְנֵיהֶם.

(בראשית ט) וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָמָּה נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה. שֶׁנִּתְיַישְׁבָה מִמֶּנּוּ הָאֲדָמָה. כְּלוֹמַר אֲדוֹן הָאֲדָמָה. רַבָּנָן אָמְרֵי, אִישׁ הָאֲדָמָה, לְפִי שֶׁבִּשְׁבִילוֹ עָמְדָה הָאֲדָמָה בְּכֹחָהּ וְטִבְעָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר (שם ה) זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרָרָהּ ה'. תֵּדַע לָךְ, בֵּיוָן שֶׁחָטָא אָדָם נִתְאָרְרָה הָאֲדָמָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ג) אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ. וְעָמְדָה בְּקִלְלוֹתֶיהָ, עַד שֶׁבָּא נֹחַ וּבִטֵּל הַקְּלָלָה.

דְּתַנְיָא אָמַר רִבִּי חִיָּיא רַבָּה, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנֹחַ צֵא מִן הַתֵּיבָה, אָמַר לְפָנָיו רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לְאָן אֵצֵא, אֵצֵא לָאֲדָמָה שֶׁנִּתְאָרְרָה. וּמִפְּנֵי שֶׁנִּתְאָרְרָה אָבְדוּ שׁוֹכְנֶיהָ, וְנִתְאָרְרוּ כּוּלָּם וְנִתְמַעֲטוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא כָךְ אַתָּם, אֶלָּא שִׂרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ בָהּ. הָאַחֵרִים אָבְדוּ בָהּ, אֲבָל אַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ וְשִׂרְצוּ בָהּ. וְעִם כָּל זֶה לֹא נִתְיַישֵּׁב בְּלִבּוֹ, וְהֶעֱלָה עוֹלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ח) וַיַּעַל עוֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ. הוּא הַמִּזְבֵּחַ שֶׁהִקְרִיב עָלָיו אָדָם הָרִאשׁוֹן. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הֲרֵי לְךָ מַה שֶּׁשָּׁאַלְתָּ, לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם, אָז נִתְיַישֵּׁב

בְּלִבּוֹ וּלְפִיכָךְ נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה, שֶׁנָּתַן נַפְשׁוֹ וְלִבּוֹ עָלֶיהָ לְהוֹצִיאָהּ מִן הַקְּלָלָה. וְאִית דְּאָמְרֵי שֶׁנִּתְעַסֵּק בְּעִסְקֵי הָאֲדָמָה.

(שם ט) וַיִּטַּע כָּרֶם. גֶּפֶן גְּרוּשָׁה מָצָא, שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה מִגַּן עֵדֶן וּבְיוֹמוֹ נִטָּעָה וְנִשְׁתַּגְשְׁגָה, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יז) בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי. רַבִּי אוֹמֵר, גֶּפֶן הָיְתָה, שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה מִגַּן עֵדֶן, וַעֲנָבֶיהָ עִמָּהּ, וְסָחַט אוֹתָם, וְשָׁתָה מִן הַיַּיִן, וְנִתְגַּל.

רַבִּי בּוֹן פָּתַח, (ויקרא י) וַיְדַבֵּר ה' אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ בְּבֹאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמוּתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם. דְּאָמַר רַבִּי אָבוֹן, אֵין בְּכָל הָעוֹלָם דָּבָר שֶׁמִּתְגָּאֶה לִבּוֹ שֶׁל אָדָם, אֶלָּא בְּיַיִן. וְזֶה הָיָה עָנְשָׁם שֶׁל נָדָב וַאֲבִיהוּא, שֶׁאָכְלוּ וְשָׁתוּ וְגָבָהּ לִבָּם, וְזֶהוּ אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אוֹתָם.

וְקוֹדֶם זֶה הָיָה נִגְזַר עֲלֵיהֶם, וּבָאָה מִדַּת הַדִּין לִשְׁלוֹחַ יָד בָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וְאֶל אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁנִּגְזַר דִּינָם לִשְׁלֹחַ יָד בָּהֶם. וְלָמָּה הָיָה עָנְשָׁם, מִשּׁוּם וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. נִכְנְסוּ, כְּשֶׁאָכְלוּ וְשָׁתוּ, וְנִגְזַר עָנְשָׁם בְּאוֹתָהּ שָׁעָה.

וּלְאַחַר כֵּן רָאוּ שֶׁלֹּא שָׁלַח יָד בָּהֶם בַּפַּעַם רִאשׁוֹנָה, עָשׂוּ ג"כ בַּשְּׁנִיָּה, וּמִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים יָצָא לַהַב וְנִשְׂרְפוּ. כִּי לְכָךְ הָיוּ הַכְּרוּבִים מְכֻוָּנִים, כְּנֶגֶד אוֹתָם הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר בַּגַּן עֵדֶן.

וּלְאַחַר שֶׁמֵּתוּ, צִוָּה לְאַהֲרֹן וְלַכֹּהֲנִים הַבָּאִים אַחֲרָיו, לְהִמָּנַע עַצְמָם מִן הַיַּיִן, בְּבוֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ וְיִמָּצֵא לְבָם בְּגֵאוּת וּבְגַסּוּת הָרוּחַ.

אָמַר רַבִּי, תְּרֵי עְנָיָנֵי אִינּוּן דְּלָא מִתְיַשְּׁבֵי כַּחֲדָא, יֵינָא וּפוּלְחַן שְׁמָיָא. דְּתָנִינָן תַּמָּן, שָׁתוּי אַל יִתְפַּלֵּל. וְכֵן שִׁכּוֹר, אַל יִתְפַּלֵּל. וְאִם הִתְפַּלֵּל, תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שִׁכּוֹר הַמִּתְפַּלֵּל כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה.

וּמְנָא לָן, מֵחַנָּה. דִּכְתִיב (שמואל א א) וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכּוֹרָה. וְהַשִּׁיבָה וְאָמְרָה אַל תִּתֵּן אֶת אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת בְּלִיַּעַל. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב הָכָא בַּת בְּלִיַּעַל, וּכְתִיב הָתָם, (דברים יג) יָצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיַּעַל, מַה לְהַלָּן עֲבוֹדָה זָרָה, אַף כָּאן עֲבוֹדָה זָרָה.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לֵית לָךְ גּוּבְרִין דְּאִתְקְרוֹן קַדִּישִׁין, בַּר אִינּוּן פְּרִישֵׁי חַמְרָא. דִּכְתִיב כָּל יְמֵי הַזִּירוֹ לַה' קָדוֹשׁ יִהְיֶה.

וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, לֵית לָךְ חַמַּר דְּאִתְקְרֵי חַמַּר טוֹב, כְּחַמְרָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְיַתִּיר עַל כָּלְהוֹן, חַמְרָא דִּגְלִילָא עִילָּאָה, דְּלָא יָכֵיל אֱינַשׁ לְמִשְׁתֵּי פַּלְגוּת לוֹגָא מִינֵּיהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר ר' שִׁמְעוֹן, אֲזַל לְמֶחֱמֵי לְר' יוֹסֵי ב"ר שִׁמְעוֹן בֶּן לָקוֹנְיָא חָמוּי. יַהֲבֵי לֵיהּ לְמֵיכַל עֻגְלָא תְּלִיתָאָה רְכִיכָא, פְּתַח לֵיהּ חַד כּוּבָא דְּחַמְרָא. חָמוּי מָזִיג, וְהוּא שָׁתֵי, מָזִיג וְהוּא שָׁתֵי. אָמַר לֵיהּ אִיפְשָׁר דְּשָׁמַעְתְּ מֵאָבִיךָ, כַּמָּה הוּא שִׁיעוּרוֹ שֶׁל כּוֹס. אָמַר לֵיהּ כְּמוֹת שֶׁהוּא, אַחַת בְּחַמִּין

וְאַחַת בְּצוֹנֵן, אֲבָל לֹא שִׁיעֲרוּ רַבָּנָן בְּכוֹסֵךְ דְּהִיא זְעִירָא. וּבְחַמְרָךְ דְּהוּא טָבָא. וּבְמֵעוֹהִי דְּהוּא רְחָבָה.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מְבוּלְבָּל בְּדַעְתּוֹ הָיָה נֹחַ כְּשֶׁיָּצָא מִן הַתֵּיבָה, בְּדִירָתוֹ עִם הַחַיּוֹת וְהָרְמָשִׂים וְהַשְּׂרָצִים, וּמִפְּנֵי שֶׁשָּׁתָה מְעַט יַיִן, נִשְׂכָּר וְנִתְגַּל.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה בָּא כְּנַעַן וְסֵרְסוֹ, הֵקִישׁ מִיֵּינוֹ, וּמָצָא עַצְמוֹ מְסוֹרָס. דִּכְתִיב (בראשית ט) וַיָּקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ, וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן. אֲשֶׁר רָאָה לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ, שֶׁסֵּרְסוֹ. וּלְפִיכָךְ קִלְלוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו.

רַבִּי פְּתַחְיָה, (שם ח) וַיָּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם. כְּשֶׁיָּצָא נֹחַ מִן הַתֵּיבָה, פָּתַח עֵינָיו, וְרָאָה אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָרֵב, הִתְחִיל בּוֹכֶה עַל הָעוֹלָם. אָמַר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם בִּשְׁבִיל חַטֹּאת הָאָדָם, אוֹ בִּשְׁבִיל הַשּׁוֹטִים תְּאַבֵּד עוֹלָמְךָ, לָמָּה בְּרָאתָם, אוֹ הַאי, אוֹ הַאי. אִית לָךְ לְמֶעְבַּד אוֹ דְּלָא תִּבְרֵי אֵינַשׁ, אוֹ דְּלָא תֵּיבַד עָלְמָא. הֶעֱלָה עוֹלוֹת, וְקָם וְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו, וְאוֹתוֹ הָרֵיחַ עָלָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעָרַב לוֹ.

אָמַר רִבִּי, ג' רֵיחוֹת עָלוּ לְפָנָיו, רֵיחַ עוֹלָתוֹ, וְרֵיחַ תְּפִלָּתוֹ, וְרֵיחַ מַעֲשָׂיו. וְלֹא הָיָה רֵיחַ בָּעוֹלָם דְּנִיחָא קַמֵּיהּ, כְּאוֹתוֹ הָרֵיחַ. וּלְפִיכָךְ צִוָּה וְאָמַר, (במדבר כח) רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ. כְּלוֹמַר רֵיחַ שֶׁהִקְרִיב נֹחַ לְפָנַי,

תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי, רֵיחַ עוֹלָה וּתְפִלָּה, וְכִשְׁרוֹן מַעֲשִׂים.
רַבִּי אַיְבוּ אָמַר, נֹחַ חָכָם הָיָה, וְהָיָה מֵבִין לְחִישַׁת וְצִפְצוּף כָּל הַנִּבְרָאִים וּרְמִיזָתָם, וּכְשֶׁהָיָה בַּתֵּיבָה, אָמַר יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאֵין פִּקֵּחַ בָּעוֹפוֹת כְּמוֹ הָעוֹרֵב, לְמֵידַע מִנַּיִּה סִימָנָא בְּעָלְמָא, מִיָּד וַיְשַׁלַּח אֶת הָעוֹרֵב.
אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וְהָאֵיךְ עָבִיד הָכִי, וְהָאָמַר רַבִּי בּוֹ, אָסוּר לְאִסְתַּכָּלָא בְּאִלֵּין מְנַחֲשֵׁי בְּעוֹפֵי דְּשִׁמַיָּא, וַהֲרֵי הוּא בִּכְלַל לֹא תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנֵנוּ, אֲפִילּוּ כָּל נִיחוּשׁ בְּעָלְמָא.
אֶלָּא אָמַר רִבִּי חִיָּיא, לָמָּה שָׁלַח אֶת הָעוֹרֵב. דְּאָמַר רִבִּי חִיָּיא, מִצְטַעֵר הֲוָה נֹחַ טְפֵי עַל אוֹבָדָא דְּעָלְמָא. אָמַר רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה רַחוּם, וְאַתָּה לֹא רִחַמְתָּ עַל עוֹלָמְךָ, וְנָהְפַּךְ רַחֲמָנוּתְךָ לְאַכְזָרוּת, אַתָּה לֹא רִחַמְתָּ עַל בָּנֶיךָ, יֵצֵא זֶה שֶׁאֵינוֹ מְרַחֵם עַל בָּנָיו, וְנָהְפַּךְ לָהֶם לְאַכְזָרִי, וּלְפִיכָךְ שָׁלַח אֶת הָעוֹרֵב, רֶמֶז הוּא דְּקָא רָמַז.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְכִי לֹא כְתִיב בֵּיהּ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה, וְהָאֵיךְ הִטִּיחַ דְּבָרִים כְּלַפֵּי מַעְלָה. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מֵרוֹב צַעֲרוֹ הוּא דְּאָמַר, דְּהָא תְּנַן, מִנַּיִן שֶׁאֵין דָּנִין אֶת הָאָדָם לְפִי צַעֲרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא בְהַשְׂכֵּל. אַף עַל פִּי שֶׁהִטִּיחַ דְּבָרִים כְּלַפֵּי מַעְלָה, אֵין דִּינוֹ כְּמֵזִיד, אֶלָּא כְּאָדָם בִּלֹא דַעַת, לְפִי צַעֲרוֹ.
וְלֹא רָצָה הָעוֹרֵב לַהֲלוֹךְ בִּשְׁלִיחוּתוֹ, מִפְּנֵי שֶׁמְּתוּקָן הוּא לִשְׁלִיחוּת אַחֶרֶת, לְפַרְנֵס אֵלְיָהוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א יז)

וְהָעוֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר, וְלֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוּתוֹ, עַד יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ, שֶׁהָיָה עַל יְדֵי שְׁבוּעַת אֱלִיָּהוּ. כֵּיוָן שֶׁרָאָה נֹחַ שֶׁלֹּא עָשָׂה כְּהוֹגֶן, שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה.

וְאָמַר רַבִּי בּוֹן, תְּרֵי עְנָיְנֵי רָמַז בָּהּ, חָדָא, דִּכְתִיב (הושע ז) כְּיוֹנָה פּוֹתָה אֵין לֵב, כְּלוֹמַר מֵרֹב צַעֲרִי, אֵין לִבִּי עִמִּי וְנִפְתֶּה. אַחֲרִינָא, אָמַר נֹחַ, אֵין בְּכָל הָעוֹפוֹת דְּיִסְבּוֹל מִיתָתָה בְּלֹא סַרְבָנוּת, כַּיוֹנָה. וּלְפִיכָךְ נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל כְּיוֹנָה. אָמַר נֹחַ, כָּךְ יָאוֹת לָנָא לְמִסְבַּל כֻּלָּא, בְּלָא סַרְבָנוּתָא, וּלְפִיכָךְ וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, נָטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת שֵׁם בֶּן נֹחַ, וְהִפְרִישׁוֹ לְכֹהֵן עֶלְיוֹן, וּלְשָׁרְתוֹ. וְהִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עִמּוֹ, וְקָרָא שְׁמוֹ מַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם. וְהָיָה יֶפֶת אָחִיו לוֹמֵד תּוֹרָה מִפִּיו בְּמִדְרָשׁוֹ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם, וְלָמַד תּוֹרָה בְּמִדְרָשׁוֹ שֶׁל שֵׁם. וְנִתְעַסֵּק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאַבְרָהָם, וְנִשְׁתַּכְּחוּ כָּל הָאַחֵרִים. בָּא אַבְרָהָם וְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁיִּשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד בְּבֵיתוֹ שֶׁל שֵׁם, וְהוֹדָה לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיז) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, וַהֲלֹא יֶפֶת הוּא הַגָּדוֹל, לָמָּה שֵׁם נָטַל הַכְּהוּנָּה. בִּשְׁבִיל שֶׁהָיָה תָּמִיד עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וּפֵירֵשׁ מִדַּרְכֵי הָעוֹלָם. וּמֵאַיִן הָיָה לוֹ תּוֹרָה. אֶלָּא אָדָם הָרִאשׁוֹן יָדַע הַתּוֹרָה, וְהִנִּיחָהּ בְּקַבָּלָה לְשֵׁת בְּנוֹ, וְאַחַר כַּךְ בָּאָה לְיַד

חֲנוֹךְ, עַד שֶׁבָּא לְשֵׁם וְהָיָה מִתְעַסֵּק תָּמִיד בָּהּ.
אָמַר לוֹ רִ' יוֹסֵי, אִם הַתּוֹרָה הָיְתָה בְּמִדְרָשׁוֹ שֶׁל שֵׁם, לָמָּה הוּצְרַךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְצַוּוֹת לְבְנֵי נֹחַ אוֹתָן שֶׁבַע מִצְוֹת שֶׁנִּצְטַווּ, שֶׁהֲרֵי בַּתּוֹרָה נִכְתְּבוּ קוֹדֶם לָכֵן, אֶלָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשָׁעָה שֶׁהַמַּבּוּל בָּא לָעוֹלָם, וְנִכְנְסוּ לַתֵּיבָה, מֵרוֹב צַעֲרָם נִשְׁתַּכְּחָה מִשֵּׁם, עַד שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְחִידֵּשׁ לָהֶם אוֹתָם שֶׁבַע מִצְוֹת.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, חַס וְשָׁלוֹם לֹא נִשְׁתַּכְּחָה הַתּוֹרָה מִמֶּנּוּ, אֶלָּא אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִם אוֹמַר לָהֶם שֶׁיִּשְׁמְרוּ כָּל תּוֹרָתִי, יִפְרְקוּ כָּל הָעוֹל מֵהֶם, כַּאֲחֵרִים שֶׁאָמְרוּ (איוב כא) וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ. אֶלָּא אֶתֵּן לָהֶם דְּבָרִים מוּעָטִים, וְיִשְׁמְרוּ אוֹתָם.
עַד שֶׁיָּבוֹא מִי שֶׁיִּשְׁמוֹר כּוּלָּהּ, וְהוּא אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כו) עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי. דְּכֵיוָן שֶׁלָּמַד מִשֵּׁם הַתּוֹרָה, קִבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁיִּשְׁמוֹר הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, וּלְפִיכָךְ בֵּירַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁבַע מִצְוֹת מִן הַתּוֹרָה כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְרוּ אוֹתָם.
תָּנוּ רַבָּנָן, מָה הֵשִׁיב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנֹחַ, כְּשֶׁיָּצָא מִן הַתֵּיבָה וְרָאָה כָּל הָעוֹלָם חָרֵב, וְהִתְחִיל לִבְכּוֹת עָלָיו, וְאָמַר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נִקְרֵאתָ רַחוּם, הָיָה לְךָ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ.
הֵשִׁיבוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רַעְיָא שַׁטְיָא, כְּעָן אֲמַרְתְּ דָּא, וְלָא

בְּזִמְנָא דַּאֲמָרִית לָךְ בְּלִישְׁנָא רְכִיכָא, דִּכְתִיב (שם ו) עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר כו', וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל כו', לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר כו', וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ כו', כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה, כּוּלֵי הַאי אִתְעַכָּבִית עִמָּךְ, וַאֲמָרִית לָךְ, בְּדִיל דְּתִבְעֵי רַחֲמִין עַל עָלְמָא. וּמִכְּדֵין דְּשָׁמַעְתְּ דְּתִשְׁתֵּיזִיב אַתְּ בְּתֵיבוּתָא, לָא עָאל בְּלִבָּךְ בִּישׁוּתָא דְּעָלְמָא, וַעֲבַדְתְּ תֵּיבוּתָא וְאִשְׁתְּזִבְתָּא. וּכְעָן דְּאִתְאֲבִיד עָלְמָא, פָּתְחִית פּוּמָךְ לְמַלָּלָא קֳדָמַי בַּעְיָין וְתַחֲנוּנִין.

כֵּיוָן דְּחָזָא נֹחַ כָּךְ, הִקְרִיב עֲלָוֹון וְקָרְבָּנִין, דִּכְתִיב (שם ח) וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטָּהוֹר וַיַּעַל עוֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, בֹּא וּרְאֵה מַה בֵּין הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ לְיִשְׂרָאֵל אַחַר כַּךְ, וּבֵין נֹחַ. נֹחַ לֹא הֵגִין עַל דּוֹרוֹ, וְלֹא הִתְפַּלֵּל עָלָיו כְּאַבְרָהָם. דְּכֵיוָן דְּאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם, זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רָבָּה, מְיָד וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר. וְהִרְבָּה דְּבָרִים כְּנֶגֶד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁשָּׁאַל שֶׁאִם יִמְצָא שָׁם עֲשָׂרָה צַדִּיקִים, שֶׁיְכַפֵּר לְכָל הַדּוֹר בִּשְׁבִילָם, וְחָשַׁב אַבְרָהָם שֶׁהָיוּ י' בָּעִיר, עִם לוֹט וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּבְנוֹתָיו, וַחֲתָנָיו, וְלָכֵן לֹא הִתְפַּלֵּל יוֹתֵר.

בָּא מֹשֶׁה וְהֵגִין עַל כָּל הַדּוֹר, כֵּיוָן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ, סָרוּ מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ. מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (שמות לב) וַיְחַל מֹשֶׁה. מַהוּ וַיְחַל. מְלַמֵּד שֶׁהִתְפַּלֵּל עַד

שֶׁאֲחָזָתוּ חֻלְחָלָה. רַבָּנָן אָמְרֵי, לֹא הִנִּיחַ מֹשֶׁה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁנָּתַן נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא. דִּכְתִיב, (שם) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מֵהָכָא, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו. וְכֵן כָּל הַצַּדִּיקִים הֵגִינוּ עַל הַדּוֹרָם, וְלֹא הִנִּיחוּ מִדַּת הַדִּין לִשְׁלוֹט בָּהֶם.

וְנֹחַ הִתְעַכֵּב עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לֵיהּ רִבּוּי דְּבָרִים, שֶׁמָּא יְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וְלֹא הִשְׁגִּיחַ, וְלֹא בִּיקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וְעָשָׂה הַתֵּיבָה וְנֶאֱבַד כָּל הָעוֹלָם.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֲווּ יָתְבֵי בִּפְלָכֵי טְבֶרְיָא, אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רַבִּי, מַה רָאָה נֹחַ שֶׁלֹּא בִּקֵּשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ. אָמַר לוֹ, אֲפִילּוּ הוּא לֹא חָשַׁב בְּלִבּוֹ שֶׁיִּמָּלֵט. מָשָׁל, לְמוֹצֵא אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים שֶׁאֵינָם מְבוּשָׁלִים, בֵּין הַבּוֹסְרִים, דְּאִלּוּ הָוָה בֵּין עֲנָבִים מְבוּשָׁלִים, לָא הֲווּ כְּלוּם.

מַשְׁמַע, דִּכְתִיב (בראשית ז) כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה. הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר צַדִּיק לְפָנַי, מַהוּ בַּדּוֹר הַזֶּה. כְּלוֹמַר, לְפִי הַדּוֹר. וּלְפִיכָךְ לֹא בִּקֵּשׁ רַחֲמִים, אָמַר בְּלִבּוֹ וּלְוַאי שֶׁאֲבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלַי וְאִמָּלֵט, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֶתְפַּלֵּל עַל אֲחֵרִים.

לְבָתַר אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, עַל כָּל דָּא, הָוָה לֵיהּ לְמִתְבַּע רַחֲמִין עַל עָלְמָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּנִיחָא

לֵיהּ, מַאן דַּאֲמַר טָבָא עַל בְּנוֹהִי.
מְנָא לָן, מִגִּדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ, דִּלָּא הֲוָה זַכַּאי, וְלָא בַּר זַכַּאי,
וּמְשׁוּם דַּאֲמַר טִיבוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב בֵּיהּ.
(שופטים ו) וַיֹּאמֶר לוֹ ה' לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיָּד
מִדְיָן. מַהוּ בְּכֹחֲךָ זֶה. טִיבוּתָא דָּא דַּאֲמַרְתְּ עַל בָּנַי, יְהֵא לָךְ
חֵילָא סַגִּיאָה, לְשֵׁיזָבוּתְהוֹן מִן יָדָא דְּמִדְיָן.
וְעוֹד אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל פִּי דְּיֵהֵוֵי צַדִּיקָא רַבָּה מִכָּל
עָלְמָא, וְיֵימַר בִּישָׁא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי
דַּלָּטוֹרִין עַל יִשְׂרָאֵל, עוֹנְשֵׁיהּ סַגְיָא מִן כָּלְהוֹן. וְלָא אַשְׁכַּחְנָא
צַדִּיקָא טָבָא כְּאֵלְיָהוּ בְּכָל דָּרָא, וּמְשׁוּם דַּאֲמַר דַּלָּטוֹרִין עַל
יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב (מלכים א יט) כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
מִזְבְּחוֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בֶחָרֶב, בֵּיהּ שַׁעֲתָא
אַבְאֵישׁ סַגְיָא קַמֵּיהּ.
תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (שם) וַיֵּבֶט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת
רְצָפִים. מַהוּ רְצָפִים. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּדֵין
יָאוֹת לְמֵיכַל, מַאן דַּאֲמַר דַּלָּטוֹרִין עַל בָּנַי.
אָמַר רִבִּי אֶלִיעֶזֶר, מַאי דִּכְתִיב, (שם) וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה
הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים
(חֹרֵבָה). וְכִי בְּכֹחַ אֲכִילַת עוּגַת רְצָפִים אָזַל כּוּלֵי הַאי.
אֶלָּא אָמַר רִבִּי אֶלִיעֶזֶר, הִשְׁלִיךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דּוּרְמִיטָה
עַל אֵלְיָהוּ, וְהֶרְאָהוּ עִנְיָנָא דְּמִשָּׁה, דִּיתִיב קַמֵּיהּ
אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבָּעִין לֵילָוָן, וּמִכְּדֵין דְּהֲוָה תַּמָּן, עָבְדוּ

יִשְׂרָאֵל יַת עֶגְלָא. וּבְגִין דְּהַוָה אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבָּעִין לֵילָוָן דְּלָחֵם לָא אָכַל, וּמַיָא לָא שָׁתֵי, לָא אַעֲדֵי מִהַתָּמָן עַד דְּמָחַל לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר לֵיהּ לְאֵלִיָּהוּ, כָּךְ הֲוָה לָךְ לְמֶעְבַּד, וְעוֹד הֲוָה לָךְ לְמֶחֱזֵי, דְּאִינּוּן בָּנַי בְּנֵי רְחִימָאי, דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתִי בְּטוּרָא דְּחוֹרֵב, וְדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה. דְּחָזָא עִנְיָנָא דְמשֶׁה, דְּאִישְׁתְּהֵי קַמֵּיהּ אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבָּעִין לֵילָוָן. וְעִנְיָנָא דְיִשְׂרָאֵל, דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְּחוֹרֵב. וְדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם) עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵב.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לֹא זָז אֵלִיָּהוּ מִשָּׁם, עַד שֶׁנִּשְׁבַּע לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְהוֹרוֹת זְכוּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל תָּמִיד. וְכָל מִי שֶׁעוֹשֶׂה זְכוּת, הוּא מַקְדִּים וְאוֹמֵר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּךְ וְכָךְ עָשָׂה עַכְשָׁיו פְּלוֹנִי. וְאֵינוֹ זָז מִשָּׁם, עַד שֶׁיִּכְתְּבוּ זְכוּתוֹ דְּהַהוּא גַּבְרָא. דִּכְתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בֶּן פַּזִי, מָה הָיָה עוֹנְשׁוֹ שֶׁל נֹחַ, שֶׁיָּצָא חִגֵּר בְּרַגְלָיו מִן הַתֵּיבָה, וְשָׁכַב וְנִתְבַּזָּה, וְהִתְלוֹצֵץ עָלָיו בְּנוֹ, וְעָשָׂה לוֹ מַה שֶׁעָשָׂה.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה. בֹּא וּרְאֵה מִפְּנֵי שֶׁנָּטַל יַעֲקֹב הַבְּרָכוֹת מֵעֵשָׂו בְּרַמָּאוּת. תֵּדַע לָךְ, שֶׁלֹּא נִיתַּן רְשׁוּת לְשׁוּם אוּמָּה בָּעוֹלָם

לְהִשְׁתַּעְבֵּד בְּיִשְׂרָאֵל, זוֹלְתִי אוּמָּה שֶׁל עֵשָׂו.
רַבִּי פָּתַח בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וַיְשַׁלַּח אֶת הָעוֹרֵב, דְּאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, כְּתִיב, (שמואל ב טו) וַיֹּאמֶר דָּוִד כוּ', קוּמוּ וְנִבְרְחָה כִּי לֹא תִהְיֶה לָנוּ פְּלֵיטָה מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם. וְאַף עַל פִּי שֶׁבָּרַח, מַאי כְּתִיב בֵּיהּ, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהָיָה בּוֹרֵחַ וְנִגְרַשׁ מִמַּלְכוּתוֹ, לֹא מָנַע עַצְמוֹ מִלּוֹמַר שִׁירָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלָשׁוּב וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו. וַיְשַׁלַּח אֶת הָעוֹרֵב, זֶהוּ דָּוִד, שֶׁהָיָה קוֹרֵא עִמָּהֶן תָּמִיד כְּעוֹרֵב.
דָּבָר אַחֵר, הָעוֹרֵב שֶׁבָּא מִיְּהוּדָה, שֶׁנִּקְרָא עוֹרֵב, שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית מג) אָנֹכִי אֶעֱרֻבֶנּוּ. הָעֹרֵב כְּתִיב, בְּלֹא וָא"ו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ עוֹרֵב, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בֶּהָרִים כְּעוֹרֵב. וְהַיְינוּ דְּאָמַר לְשָׁאוּל, (שמואל א כו) כַּאֲשֶׁר יִרְדֹּף הַקֹּרֵא בֶּהָרִים. אָמַר לוֹ, שַׁמְתַּנִי לִהְיוֹת כְּקוֹרֵא בֶּהָרִים, כְּתִיב הָכָא קוֹרֵא, וּכְתִיב הָתָם, (תהלים קמז) לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ.
*) וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, בֹּא וּרְאֵה מַה בֵּין מַלְכֵי יְהוּדָה לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. שָׁלַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְדָוִד, וְגֵרְשֵׁהוּ מִמַּלְכוּתוֹ, וּמִיָּד שָׁב בִּתְשׁוּבָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְאַל תִּתְמַהּ עַל זֶה, וַאֲפִילוּ מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה, שֶׁהָיָה רָשָׁע, מִיָּד שָׁב בִּתְשׁוּבָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלָקַח אוּמָּנוּת אֲבוֹתָיו, וְשָׁב לְמַלְכוּתוֹ.
וְזֶהוּ שֶׁבָּא הַכָּתוּב לְהוֹרוֹת, וַיְשַׁלַּח אֶת הָעוֹרֵב, זֶה דָּוִד,

שֶׁהָיָה קוֹרֵא תָּמִיד כְּעוֹרֵב, וְשִׁלְּחָהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִמַּלְכוּתוֹ, וְהוֹצִיאוֹ מִבֵּיתוֹ, וּמָה כְּתִיב בֵּיהּ. וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹ"ב. דִּכְתִיב, (שמואל ב טו) וְדָוִד עֹלֶה בְּמַעֲלֵה הַזֵּיתִים עֹלֶה וּבוֹכֶה וְרֹאשׁ לוֹ חָפוּי. הָיָה יוֹצֵא וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה, וּמִתְוַדֶּה עַל חַטֹּאתָיו, וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, וְיָדַע כִּי חַטֹּאתָיו עָשׂוּ לוֹ שֶׁנִּשְׁלַח מִמַּלְכוּתוֹ וְנִגְרַשׁ.

וּבְכָל דָּבָר וְדָבָר דְּחֶטְאָה גָּרִים בְּמַלְכוּתוֹ, אוֹ בְּיִשְׂרָאֵל, הָיָה תּוֹלֶה הַדָּבָר בּוֹ, וַהֲוָה יָדַע דְּהוּא הָיָה גָּרִים. עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם, שֶׁהֵשִׁיבוּהוּ לֹא עָלֶיךָ הַדָּבָר, אֶלָּא אֶל שָׁאוּל וְאֶל בֵּית הַדָּמִים.

תָּא חֲזֵי, דִּכְתִיב (שם כא) וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת פְּנֵי ה', דְּסָבַר דְּהוּא הֲוָה גָּרִים, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא עָלֶיךָ זוֹ אֶלָּא עַל שָׁאוּל. עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם, הָיָה תּוֹלֶה הַכֹּל בְּעַצְמוֹ, וּמִיָּד הָיָה שָׁב בִּתְשׁוּבָה. וְאָז לֹא הוּצְרַךְ לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה, שֶׁהַדָּבָר לֹא בָּא בִּשְׁבִילוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ח) וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם, דַּאֲזַי לֹא הָיָה הַדָּבָר תָּלוּי בּוֹ.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנַסּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, וּשְׁלָחָם לְבָבֶל. שֶׁנֶּאֱמַר, (שם) וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ, זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רְאֵה מַה כְּתִיב בָּהּ, וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ. שֶׁהִכְבִּיד עוֹלָהּ מֶלֶךְ בָּבֶל, בְּרָעָב וּבְצָמָא וּבַהֲרִיגַת צַדִּיקִים הָרְבֵּה. וּמְשׁוּם כּוֹבֶד עוֹלָהּ, וַתָּשָׁב אֵלָיו

אֶל הַתֵּיבָה, וְחָזְרָה בִּתְשׁוּבָה וְקִבְּלָהּ.
חָטְאָה בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִתְחַלָּה, וַיּוֹסֵף לְהַגְלוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַיּוֹסֶף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ, בְּגָלוּת אַחֶרֶת שֶׁל יָוָן. דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, גָּלוּת יָוָן אַחְשִׁיךְ פְּנֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּשׁוּלֵי קְדֵרָה.
וּמֵרוֹב צַעֲרָם וְדוֹחֲקָם מַה כְּתִיב בֵּיהּ. וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב. מַה לְּעֵת עֶרֶב, דְּלָא הֲוָה נְהִירָא לְהוֹן שַׁעֲתָא דְּרַווְחָא, כְּמָה דַּהֲוֹת עֲבִידָא בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְקַטְּלֵי צַדִּיקַיָּא, וְאִתְחַשַּׁךְ יְמָמָא, וְאַעֲרִיב לָהֶן שִׁמְשָׁא וְלָא יָכְלִין לְמֵיקַם מִן קֳדָם דּוֹחֲקָא סַגִּיאָה דַּהֲוֵי עֲלֵיהוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ד) אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. כִּי פָּנָה הַיּוֹם, אֵלּוּ הֵן צַדִּיקַיָּא הַמְאִירִים כַּשֶּׁמֶשׁ. כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב, שֶׁנִּשְׁאֲרוּ כְּעוֹלְלוֹת בָּצִיר וְזֶהוּ לְעֵת עֶרֶב וְלֹא בִּזְמַן דִּנְהִירִין לְהוֹן צַדִּיקַיָּא כְּשִׁמְשָׁא.
(בראשית ח) וְהִנֵּה עָלֶה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ. לוּלֵי שֶׁהֵעִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוּחַ הַכֹּהֲנִים, שֶׁהָיוּ מַדְלִיקִין נֵרוֹת בְּשֶׁמֶן זַיִת, אֲזַי אָבְדָה פְּלֵיטַת יְהוּדָה מִן הָעוֹלָם. וּבְכָל פַּעַם וּפַעַם שָׁבָה בִּתְשׁוּבָה וְנִתְקַבְּלָה. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, חוּץ מִן גָּלוּתָא רְבִיעָאָה, דַּעֲדַיִין לֹא שָׁבָה, וְהַכֹּל תָּלוּי בִּתְשׁוּבָה.
וְאָמַר רִבִּי פִּנְחָס, אֵין לְךָ בְּכָל פַּעַם וּפַעַם, שֶׁלֹּא הִתְעַכֵּב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גְּזַר דִּינָא שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבַע שְׁמִיטִין, וְשֶׁבַע יוֹבְלוֹת, שֶׁמָּא תַּחְזוֹר בִּתְשׁוּבָה. הֲדָא הוּא

דִּכְתִיב, (בראשית ח) וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים, בַּר מִן קַדָּמָאֵי.

וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה, בְּגָלוּת אֱדוֹם. וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, דְּעַד הַיּוֹם לֹא חָזְרָה בִּתְשׁוּבָה, וְלֹא הֵעִירָה רוּחָהּ. דְּאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אִלְמָלֵי חָזְרָה בִּתְשׁוּבָה לֹא נִשְׁתַּיְּרָה בַּגָּלוּת יוֹמָא חַד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, כָּל הַגָּלְיוֹת שֶׁגָּלְתָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, נָתַן לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זְמַן וְקֵץ, וְנִתְעוֹרָרָה תָּמִיד בִּתְשׁוּבָה, וְגָלוּת הָאַחֲרוֹן אֵין לוֹ קֵץ וּזְמָן, אֶלָּא הַכֹּל תָּלוּי בִּתְשׁוּבָה. שֶׁנֶּאֱמַר, (דברים ל) וְשַׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקוֹלוֹ. וּכְתִיב, (שם) אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם כֵּן, הֵיאַךְ יְהֵא דָּא לְהִתְעוֹרְרָא כּוּלְהוֹן כַּחֲדָא בִּתְשׁוּבָה, מַאן דַּהֲוֵי בְּסָיְיפֵי שְׁמַיָּא, וּמַאן דְּהוּא בְּסָיְיפֵי אַרְעָא, הֵיךְ יִתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא לְמֶעְבַּד תְּשׁוּבָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, חַיֶּיךָ, דְּאִי יַחְזְרוּן בִּתְשׁוּבָה רֵישֵׁי כְּנִישְׁתָּא, אוֹ חָדָא כְּנִישְׁתָּא, בְּזִכּוּתָם יִתְכַּנֵּשׁ כָּל גָּלוּתָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיסְתְּבִי תְּדִירָא, אֵימָתַי יַחְזְרוּן, וְיַעֲבֵד לְהוֹן טָבָא, דִּכְתִיב (ישעיה ל) וְלָכֵן יְחַכֶּה ה' לַחֲנַנְכֶם. מְחַכֶּה תָּמִיד אֵימָתַי יַעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִיתָא הָא, כְּהָא דְּאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, דִּכְתִיב וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד. לֹא נֶאֱמַר וְלֹא יָסַף שׁוּב

אֱלֵיהָ, אֶלָּא הֵיא לֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו, מִכְּלַל דְּהוּא מְזוּמָּן וּמְחַכֶּה אֵימָתַי תָּשׁוּב.

רַבִּי חֲנָה יָתֵיב יוֹמָא חַד, וַחֲנָה מִסְתַּכֵּל בְּהָא מִילְּתָא, דִּכְתִיב (דברים ד) בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ. אָמַר, מַה דַּאֲמַר מֹשֶׁה דִּיהֱוֵי בְּסוֹף יוֹמַיָּא, כָּל אִינּוּן עָקְתִין הָא אַתָּא, וּתְשׁוּבָה עַד כְּעָן לָא אִתְעֲבִידָא.

עַד דְּחֲנָה יָתֵיב, אָתָא אֵלִיָּהוּ זָכוּר לָטוֹב, אָמַר לֵיהּ, רַבִּי בְּמַאי אִתְעַסַּקְתְּ. אָמַר לֵיהּ בְּהַאי דְּאָמְרָה תּוֹרָה, דִּכַד יֵיתוֹן עָקְתִין לְיִשְׂרָאֵל בְּסוֹף יוֹמַיָּא, דְּיַעַבְדוּן תְּשׁוּבָה לְאַלְתָּר, דִּכְתִיב בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ, וְעַד כְּעָן לָא תָּבוּ בְּתִיּוּבְתָּא.

אָמַר לֵיהּ חַיֶּיךָ רַבִּי, בְּהַאי מִילְּתָא אִתְעַסַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹמָא דֵּין, וַאֲתָא מִיכָאֵל אַפִּטְרוֹפְּסָא רַבָּה דִּילְהוֹן, וּבָעֵי דְּאֵימָתַי יִפְקוֹן בְּנוֹהִי רְחִימוֹהִי מִתְּחוֹת גָּלוּתָא דֶּאֱדוֹם. וַאֲמַר, אַתְּ כְּתַבְתְּ בְּאוֹרַיְיתָךְ, דְּכַד יִסְבְּלוּן אִינּוּן עוֹנְשַׁיָּיא עַל מַה דַּעֲבָדוּ, מַאי כְּתִיב. (שם) כִּי אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ.

אָמַר לֵיהּ, יֵיתֵי סמאל אַפּוֹטְרוֹפְּסָא דֶּאֱדוֹם וְיִטְעִין עִמֵּיהּ קַמָּאי. אֲתָא סמאל. וְטָעִין מִיכָאֵל מִלְּתָא דָּא, כְּדְבְקַדְמֵייתָא. אֲמַר סמאל, מָארֵי דְּעָלְמָא, אַתְּ הוּא דַּאֲמַרְתְּ דְּתֶהֱוֵי כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל תְּחוֹת שׁוּלְטָנָא דֶּאֱדוֹם,

עַד דְּיֵהֲוֶן זַכָּאִין קַמָּךְ, וְהָא כָּלְהוֹן חַיָּבִין עַד יוֹמָא דֵּין.
בֵּיהּ שַׁעֲתָא אַנְזִיפֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל דַּאֲמַר דְּלָטוֹרָא עַל בְּנוֹהִי, וְעָרַק תְּלַת אַלְפֵי מִילִין. וַאֲמַר לְמִיכָאֵל, מִיכָאֵל הַוָּה לָךְ לְמֶהֱוֵי שְׁפִיל לְרִישֵׁיהּ דִּקְרָא, דִּכְתִיב וְשַׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקוֹלוֹ, וְאַחַר כַּךְ כְּתִיב כִּי אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ.
אֲמַר מִיכָאֵל, מָארֵי דְּעָלְמָא, הַוָּה לָךְ לְרַחֲמָא עֲלַיְיהוּ, אַתְּ רַחוּם, וְכָךְ אִתְקְרִיאַת. אָמַר לֵיהּ אוֹמָאָה אוֹמֵיתִי בְּיוֹמָא דְאִתְגַּזָּרָא דִינָא קָדָמַאי, עַד דִּי יְתוּבוּן. וְאִי כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל, אַפְּתְחַת תְּשׁוּבָה כְּעִינָא דְּמַחֲטָא, אֲנָא אֶפְתַּח לָהּ תַּרְעִין רַבְרְבִין.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, תָּא חֲזֵי, הַאי דִּכְתִיב בְּיַעֲקֹב (בראשית לב) וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. בֵּיהּ זִמְנָא אִתְיַהֲבָא רְשׁוּתָא לְכָל חֵילֵי דְּשִׂמָּאל, לְאִינּוּן רַבְרְבִין דְּאִתְמַנּוּן עַל מַלְכְוָותָא, וְאִתְפְּרָשׁוּ אִלֵּין לְשַׁלְטָאָה עַל אִלֵּין, וְאִתְיַהֲבַת רְשׁוּתָא וְשׁוּלְטָנָא לְרַבְרְבָא דֶּאֱדוֹם, לְשַׁלְטָאָה עַל אוּמַיָּא.
בֵּיהּ שַׁעֲתָא מַה כְּתִיב. וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, דְּעַד כְּעָן לָא הֲווֹ לֵיהּ בְּנָיְמִין וְלָא אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא בְּשִׂמָּאל.
וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, דֵּין הוּא סמאל, רַבָּא דֶּאֱדוֹם. וּבְעָא דְּיִתְיַיהֵב יַעֲקֹב תְּחוֹת שִׁעְבּוּדָא דֶּאֱדוֹם, וּמְשׁוּם זְכוּתָא רַבְרְבָא דְּהַוָּה בְּיַעֲקֹב, לָא אִתְיַיהֵיב בִּידֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִתְכְּנָשׁוּ כָּל חֵילָא דִשְׁמַיָּא, וּבְעוּ לְמִיטְעַן עִם סמאל, בְּגִינֵיהּ דְיַעֲקֹב. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִיצְטְרִיךְ יַעֲקֹב לְשׁוּם חַד מִנְכוֹן, הָא זְכוּתֵיהּ דְיִטְעוֹן עִמֵּיהּ. מִיָּד וַיֶּאֱבַק אִישׁ עִמּוֹ, טָעִין עִמֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי יוּדָא, תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (שם) וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ, דְּהַוָּה סַגִּיאָה זְכוּתֵיהּ, וְלָא יָכֵיל בְּטַעֲנָתֵיהּ לְאִשְׁתַּעְבְּדָא יַעֲקֹב תְּחוֹת יְדָא דְּעֵשָׂו. מִיָּד וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ. אִלֵּין אִינוּן בְּנוֹהִי נָפְקֵי יְרֵכֵיהּ.

בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִתְחֲלַשׁ יַעֲקֹב, וְלָא יָכֵיל לְמִטְעַן עִמֵּיהּ, דִּכְתִיב וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, בְּאַטְעָנוּתֵיהּ עִמֵּיהּ. וְאִתְיַהֲבָא רְשׁוּתָא לְסמאל, בְּנוֹהִי דְיַעֲקֹב תְּחוֹת יְדָא דְּעֵשָׂו, כָּל זִמְנָא דְיַעְבְּרוּן עַל אוֹרַיְיתָא.

זֹהַר חָדָשׁ
פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ
מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

לֶךְ לְךָ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ב) הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בֹּא וּרְאֵה, כַּמָּה יֵשׁ לוֹ לָאָדָם לְהַכְשִׁיר מַעֲשָׂיו לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ, וּלְהִתְעַסֵּק בְּתוֹרָתוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. שֶׁמַּעֲלַת הַתּוֹרָה לְמַעְלָה מִן כָּל הַמַּעֲלוֹת.

דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תְּרֵין טָבִין רַבְרְבִין אִית בְּאוֹרַיְיתָא,

חַיִּים, וְעוֹתְרָא. דִּכְתִיב, (משלי ג) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשִׂמְאלָהּ עשֶׁר וְכָבוֹד. אָמַר רַב פָּפָּא, אִלֵּין תְּלָתָא הֲווֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, כָּבוֹד בִּכְלַל הָעוֹשֶׁר הוּא. דְּמַאן דְּאִית לֵיהּ עוֹתְרָא, אִית לֵיהּ יְקָרָא, וּבְמֶה יְזֻכֶּה הָאָדָם לַכֹּל, בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזֵי, אֵין בְּכָל לַיְלָה וָלַיְלָה, שֶׁאֵינוֹ אוֹחֵז מטטרו"ן שַׂר הַפָּנִים, כָּל נִשְׁמָתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, וּמַרְאֶה אוֹתָן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמַמְתִּינִים מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת וְדוֹמְמִים מִלּוֹמַר שִׁירָה, עַד שֶׁיִּתְכַּנְּסוּ נַפְשׁוֹת הַצַּדִּיקִים עִמָּהֶם, וְיוַמְּרוּ בְּיַחַד לְאֵל עֶלְיוֹן.

שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ, אֵלּוּ הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ. עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, אָז הוּא עֵת לְזַמֵּר לְבוֹרְאָם בְּיַחַד. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, זֶה מטטרון, הַבָּא לֶאֱסוֹף נִשְׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים, לְזַמֵּר לְיוֹצְרָם בְּכָל לַיְלָה וָלַיְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמט) יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. מַהוּ בְּכָבוֹד. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה זֶה מטטרו"ן.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, כָּל נִשְׁמוֹתָן שֶׁל צַדִּיקִים, נִגְזְרוּ מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד, לִנְהֹג אֶת הַגּוּף, כְּאָב הַמַּנְהִיג אֶת הַבֵּן. כִּי בִּלְתִּי הַנְּשָׁמָה, לֹא יוּכַל הַגּוּף לְהִתְנַהֵג, וְלֹא לָדַעַת וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאוֹ. דְּהָא אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ, הַנְּשָׁמָה הִיא מוֹרָה וּמְלַמְּדָה לָאָדָם, וּמַחֲנַכְתּוּ בְּכָל דֶּרֶךְ יָשָׁר.

וּבְשָׁעָה שֶׁשּׁוֹלֵחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתָהּ מִמְּקוֹם הַקּוֹדֶשׁ, מְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם, זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא א"ב, לְלַמֵּד אֶת הַגּוּף, וְרָ"ם עָלָיו, שֶׁמִּמְּקוֹם רָם וְנִשָּׂא בָּאָה. וּמָה אוֹמֵר לָהּ, לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, מִדִּירָתְךָ, וּמִמְּקוֹמְךָ, וּמֵהַנָּאָתְךָ. וּמִבֵּית אָבִיךָ, אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב זוֹ הִיא אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ, כְּלוֹמַר לְגוּף פְּלוֹנִי, לְגוּף קָדוֹשׁ. לְגוּף יָשָׁר.

וְעִם כָּל דָּא, וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ, אוֹתָם הַנּוֹהֲגִים עִמְּךָ מִדּוֹת טוֹבוֹת, מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. אוֹתָם הַמְּבָרְכִים אוֹתִי בְּשִׁבִילְךָ, וְאוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהַי. וּמְקַלְלְךָ אָאֹר, אוֹתָם הַמְקַלְלִים אוֹתְךָ, וּמְקַלְקְלִים *) מַעֲשֵׂיהֶם וּדְרָכֵיהֶם.

(שם) וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה'. כֵּיוָן שֶׁנִּתְבָּרְכָה בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת הַלָּלוּ, מַה כְּתִיב, וַיֵּלֶךְ אַבְרָם, זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא אָב לַגּוּף. וְרָם מִמְּקוֹם הָרָמִים. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה', לְהַכְנֵס בְּאוֹתוֹ הַגּוּף שֶׁנִּצְטַוָּה לְהַנְהִיגוֹ וּלְלַמְּדוֹ.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, רְאֵה מַה כְּתִיב בֵּיהּ, כֵּיוָן שֶׁבָּאָה לִיכָּנֵס בַּגּוּף, וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט, זֶהוּ יֵצֶר הָרָע, הַמְּזוּמָן לִיכָּנֵס עִם הַנְּשָׁמָה בְּיַחַד כֵּיוָן שֶׁנּוֹלַד אָדָם, וּמִנַּיִן שֶׁנִּקְרָא יֵצֶר הָרָע כָּךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ח) כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעָרָיו, וְזֶהוּ לוֹט שֶׁנִּתְאָרֵר בָּעוֹלָם.

וְאָזְלָא הָא כִּי הָא דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַנָּחָשׁ שֶׁהִשִּׁיא לְחַוָּה, הוּא יֵצֶר הָרָע. וְרָאִינוּ שֶׁנִּתְקַלֵּל, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ג) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה, וּלְפִיכָךְ נִקְרָא לוֹט. שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהַנְּשָׁמָה בָּא לִיכָּנֵס בַּגּוּף, מִיָּד וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט, שֶׁהוּא מְזוּמָּן לִיכָּנֵס עִמּוֹ, וּלְהַשְׁטִין לָאָדָם, וְלִהְיוֹת מְקַטְרֵג לְהַנְּשָׁמָה.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר ר' אִידִי, מִנַּיִן מַה שֶּׁאָמְרוּ שֶׁהוּא מָשָׁל עַל הַנְּשָׁמָה. מִמַּה דִּכְתִיב אַחַר כַּךְ, (שם יב) וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ, זֶהוּ הַגּוּף. וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו, זֶהוּ יֵצֶר הָרָע, שֶׁהוּא בֶּן אָחִיו, מְשׁוּתָּף וְנִדְבַּק עִם הַגּוּף. וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ, אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶם. וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן, כּוּלָּם מְדוּבָּקִים לָלֶכֶת בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם, הוֹלְכִים אַחֲרֵי בִּצָּעָם וְהֶרְהוּרִים.

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה, בְּכָל מָקוֹם שֶׁזֶּה מִתְאַוֶּה, הַנְּשָׁמָה עִמּוֹ. וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ, זוֹ הַתַּאֲוָה, שֶׁהִיא דְּבֵקָה בַּגּוּף.

כֵּיוָן שֶׁפּוֹקֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲשֵׂיהֶם, וּמוֹצִיא הַנְּשָׁמָה מִן הַגּוּף, הַנְּשָׁמָה רוֹצָה לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, רְאֵה מַה כְּתִיב בָּהּ. (שם יג) וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד בֵּית אֵל, וּרְצוֹנָהּ לַחֲזוֹר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אָהֳלָהּ בַּתְּחִלָּה. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב, אָהֳלָהּ כְּתִיב בְּה"א, וַאֲזַי הִיא עוֹמֶדֶת בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעַי, בֵּין לַעֲלוֹת לְמַעְלָה וּבֵין לֵירֵד לְמַטָּה.

זָכְתָה עוֹלָה אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ, (שם) אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם

בְּרֵאשׁוֹנָה, מָקוֹם אֲשֶׁר מִיכָאֵל הַשַּׂר הַגָּדוֹל מַקְרִיב נִשְׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים. וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה', הַנְּשָׁמָה נוֹתֶנֶת שֶׁבַח וְהוֹדָאָה בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, שֶׁזְּכָתָה לְאוֹתָהּ הַמַּעֲלָה. וְאִם לֹא זָכְתָה, מַה כְּתִיב. (שם יב) וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה, דּוֹחִין אוֹתָהּ וְהוֹלֶכֶת עַד שֶׁסּוֹבֶבֶת כָּל הָעוֹלָם עַד שֶׁתְּקַבֵּל עוֹנְשָׁהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַצַּדִּיקִים מָה הֵם עוֹשִׂים אִם בָּא לִיטָּהֵר, אֲפִלּוּ יֵצֶר הָרָע הַבָּא לְקַטְרְגוֹ, נִשְׁמָתוֹ מְסַיַּעַת אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שם יג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט, הַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת לַיֵּצֶר הָרָע, אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ.

מָה עוֹשֶׂה הַצַּדִּיק הַזֶּה. הוֹלֵךְ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, קוֹרֵא וְשׁוֹנֶה, וּמְקַטְרֵג לַיֵּצֶר הָרָע, וְאוֹמֵר לוֹ הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ, הִפָּרֶד נָא מֵעָלַי. סַגִּיאִין אִית בְּעָלְמָא, דְּאַתְּ יָכִיל לוֹן, מִן קֶדֶם דְּאַבְאִישׁוּ עוֹבָדֵיהוֹן. אִם הַשְּׂמֹאל וְאֵימִינָה, אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַשְׂמִיל אוֹתִי, אֲנִי אַיְמִין, אֵלֵךְ לְצַד יָמִין, שֶׁלֹּא אַטֶּה אַשּׁוּרִי יָמִין וּשְׂמֹאל. וְאִם הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה, אַף עַל פִּי שֶׁאֲרָאֶה שֶׁהִיא טוֹבָה עֲצָתְךָ, אֶעֱשֶׂה הֵפֶךְ רְצוֹנְךָ וְתַאֲוָתְךָ.

*) וְאָמַר רַבִּי בּוֹ, יֵצֶר הָרָע מַהוּ עוֹשֶׂה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, שֶׁהוּא רוֹאֶה שֶׁלֹּא נֶעֱשְׂתָה עֲצָתוֹ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (שם) וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן, לְאוֹתָם הָרְשָׁעִים שֶׁלֹּא יְקַטְרְגוּ עִמּוֹ, וּבְשָׂבִיל זֶה הַדֶּרֶךְ וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו. וְאָז הַנְּשָׁמָה מַה כְּתִיב בָּהּ. וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד, בְּכָל מַעֲשִׂים טוֹבִים וְיִשָּׂרִים

בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת.

זֹהַר חָדָשׁ

**) תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָגֵן לְצַדִּיקַיָּא, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּהוֹן בְּנֵי אֱנָשָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָגִין עַל אַבְרָהָם, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בֵּיהּ וּבְאִנְתְּתֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, שְׁכִינְתָּא לָא אִתְעַדֵּי מֵעִם שָׂרָה. בְּהַהוּא לֵילְיָא, אָתָא פַּרְעֹה לְמִיקְרַב בַּהֲדָהּ. אָתָא מַלְאָכָא, וְאַלְקֵי לֵיהּ. כָּל אֵימַת דְּהַוָה שָׂרָה אָמְרָה אַלְקֵי, הֲוָה מַלְקֵי.

וְאַבְרָהָם הוּא אַתְקִיף בְּמָארֵיהּ, דְּהָא שָׂרָה לָא יְהוֹן יָכְלֵי לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי כח) וְצַדִּיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח. וְהָכָא נִסְיוֹנָא הִיא, דְּלָא הִרְהֵר אַבְרָהָם אֲבַתְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי, תָּא חֲזֵי דְּבִגִין כָּךְ, לָא פַּקֵּיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַחֲתָא לְמִצְרַיִם, אֶלָּא הוּא מִגַּרְמֵיהּ נָחַת, בְּגִין דְּלָא יֵהֵא פִּתְחוֹן פֶּה לִבְנֵי עָלְמָא, דַּאֲמַר לֵיהּ כָּךְ, וּלְבָתַר אִצְטָעֵר עַל אִנְתְּתֵיהּ. עַד כָּאן.

*) (בראשית יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו, ר' תַּנְחוּם פָּתַח, קַמְתִּי אֲנִי לְפִתֹּחַ לְדוֹדִי כו' (שיר השירים ה) וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי יָצְאָה בְדַבְּרוֹ. אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה יֵשׁ לוֹ לָאָדָם לִיטַּהֵר מֵעֲוֹנוֹתָיו, בְּעוֹד דַּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִין לְפָנָיו, בְּטֶרֶם יִסָּתֵם הַדֶּרֶךְ. שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נה) דִּרְשׁוּ ה' בְּהִמָּצְאוֹ וְגו'. יֵשׁ עִתִּים שֶׁהוּא קָרוֹב, וְיֵשׁ עִתִּים שֶׁהוּא

רָחוֹק.

וּמִי אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם הָכִי, וְהָא כְּתִיב (תהלים קמה) קָרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת. אָמַר, הַאי קְרָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ. מַשְׁמַע דִּכְתִיב לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶּאֱמֶת, וְעִם כָּל זֶה מַאי כְּתִיב, רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה.

מָשָׁל לְמֶלֶךְ, דְּהַוָה יָתֵיב, וְאָתָא בַּר נָשׁ וְצָוַח קַמֵּיהּ, אָצִית מַלְכָּא כָּל מַה דַּאֲמַר, וְלָא אָתֵיב לֵיהּ, הוּא צָוַח וּמַלְכָּא אָצִית וְשָׁתֵיק. אָזַל הַהוּא גַּבְרָא.

אָמְרוּ מְשַׁמְּשׁוֹהִי קַמֵּי מַלְכָּא, מָרָנָא, לָמָּה לָא אֲתֵיבַת לְהַאי מִסְכֵּינָא מִדָּעַם, אֲמַר לְהוֹ, שְׁמָעִית כָּל מַה דַּאֲמַר, וְאָצִית לֵיהּ, אֲבָל הוּא חַיָּיבָא קַמָּאי, וְלֵיתוֹהִי כְּדַאי לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ, דְּהָא אֲמָרוּ לֵיהּ וּלְחַבְרוֹהִי זִמְנִין סַגִּיאִין מִן שְׁמִי, דְּלָא יֶהֱוֹון בִּישִׁין, וְייתוּן קַמָּאי וְאַעֲבִיד עִמְּהוֹן טָבָא, וְלָא אַשְׁגְּחוּ בִּי, כְּעַן לֵית אֲנָא מַשְׁגַּח בְּהוֹן.

כָּךְ הוּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, קָרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת, וְשׁוֹמֵעַ לָהֶם. אֲבָל לְמִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ, לְהַאי כְּתִיב, (שם) רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם.

אָמַר רִבִּי חֶלְבּוֹ אָמַר רַב הוּנָא, מִמִּי אַתָּה לָמֵד, מִמֹּשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. דִּכְתִיב (שמות לג) וּבַמֶּה יִוָּדַע אֵפוֹא כִּי מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעַמֶּךָ. אָמַר מֹשֶׁה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם לֵית אֲנַן צְרִיכִין לְמַלְאָךְ, וְלֹא לְשָׂרָף, וְלֹא לְשַׂר, מַאי שְׁנִוִּיא

יְהֵא לָנָא מִן הָאוּמּוֹת, לָהֶם שַׂר, וְלָנוּ שַׂר, אֲבָל וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעַמְּךָ וְגוֹ', וּבַמֶּה יִוָּדַע אֵפוֹא כִּי מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הֲלֹא בְּלֶכְתְּךָ עִמָּנוּ, אַתָּה וְלֹא שַׂר.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מַאי הֲוָה דַּעְתֵּיהּ דְּמשֶׁה דְּלָא קַבֵּיל לֵיהּ לְמַלְאָכָא. אֶלָּא, אֲמַר משֶׁה יְדַעְנָא בְּהוֹן בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן חַיְיבַיָּא וּקְשֵׁי קְדָל, אִלְמָלֵי יִתְמַסְּרוּן לְמַלְאָכָא, וְכָל שֶׁכֵּן לְמִי שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין, לֹא יִשְׁתַּיֵּיר מִשְּׁנֵאיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל שָׂרִיד וּפָלִיט.

דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּכָל מָקוֹם ה' מִדַּת רַחֲמִים. אָמַר משֶׁה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה אָמַרְתָּ שֶׁמָּצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ. (שם לד) וְעַתָּה אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ יֵלֶךְ נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ דְּהוּא מִדַּת רַחֲמִים.

אָמַר לֵיהּ לָמָּה. אָמַר לֵיהּ כִּי עַם קְשֵׁה עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ. יִשְׂרָאֵל סַרְבָנִין סַרְחָנִין הֵם, כֵּיוָן שֶׁחוֹטְאִים יֵשׁ בְּיַד הַמַּלְאָךְ לַעֲשׂוֹת דִּין, וְלֹא לַעֲשׂוֹת סְלִיחָה וּמְחִילָה. אֲבָל אַתָּה רַחוּם וְחַנּוּן, הַיְכוֹלֶת וְהַכֹּחַ בְּךָ, וְרַחֲמֶיךָ רַבִּים, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ. מַה שֶּׁאֵין רְשׁוּת לְשׂוּם מַלְאָךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, רַחְמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵצֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי, פֶּתַח שֶׁל תְּשׁוּבָה, לְמַעַן תִּזְכִּי לְכָל טוּב שֶׁבָּעוֹלָם. שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל, זֶהוּ רֹאשׁ הָעוֹלָם. קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה,

זֶהוּ קְצֵה הָעוֹלָם. כְּלוֹמַר, רֹאשׁ הָעוֹלָם וְקְצֵהוּ, מִלֵּאתִי כָּל טוּב בִּשְׁבִילֶךָ, וְלֹא פָּתַחְתָּ לִי בְּאוֹתוֹ זְמַן. וּלְאַחַר כֵּן כְּשֶׁהֵצִיק לָהּ מַה כְּתִיב, (שם) קַמְתִּי אֲנִי לְפִתֹּחַ לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי יָצְאָה בְדַבְּרוֹ.

דָּבָר אַחֵר, קַמְתִּי אֲנִי לְפִתֹּחַ לְדוֹדִי, זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה אֲצֶל הַגּוּף, בְּעוֹד שֶׁהַנְּשָׁמָה בַּגּוּף, אֵינָם רוֹצִים לְהָעִיר דַּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, בְּשָׁעָה שֶׁהַנְּשָׁמָה רוֹצָה לָצֵאת מִן הַגּוּף, מִתְחָרֶטֶת לָמָּה לֹא שָׁבָה בִּתְשׁוּבָה עַד שֶׁיָּצְאָה מִן הַגּוּף, וְנִשְׁאָר הַגּוּף כִּכְלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ.

וְאָמַר רִבִּי פִּנְחָס, כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים נַפְשׁוֹ מִתְאַבֶּלֶת עָלָיו וְאוֹמֶרֶת, קַמְתִּי אֲנִי לְפִתֹּחַ לְדוֹדִי. תֵּדַע לָךְ, בְּעוֹד שֶׁהַנְּשָׁמָה בַּגּוּף, וְהַגּוּף עוֹמֵד בְּכֹחַ, הֵיא, תְּשׁוּבָה מַעֲלָיְתָא, וְלָא בְּשַׁעֲתָא דְּלָא יָכֵיל.

כְּדְאָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מָשָׁל לְמַדַּת הַדִּין, לְאָדָם הָעוֹמֵד עַל שׁוּלְחָנוֹ, וְהָיָה רָעֵב וְתָאֵב לֶאֱכוֹל, וּבְעוֹד שֶׁהָיָה אוֹכֵל, עָמַד עָנִי עַל הַפֶּתַח, שָׁאַל מִמֶּנּוּ לְהַאֲכִילוֹ, וְלֹא הֶחֱזִיר לוֹ פָּנִים, הָלַךְ אוֹתוֹ הֶעָנִי בְּפַחֲי נֶפֶשׁ.

לְאַחַר שָׁעָה, הִגִּישׁוּ עוֹד לְפָנָיו לֶאֱכוֹל, הָיָה בִּטְנוֹ מָלֵא מִכֹּל, כֵּיוָן שֶׁרָאָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכוֹל עוֹד, אָמַר תְּנוּ לוֹ לָזֶה הֶעָנִי. הָיָה חָכָם אֶחָד עוֹמֵד עָלָיו, אָמַר לֵיהּ, שׁוֹטֶה, אִלּוּ יְכֵילַת לֶאֱכוֹל לֹא נָתַתָּ לוֹ, עַתָּה שֶׁאֵין בְּךָ כֹּחַ לֶאֱכוֹל יוֹתֵר אַתָּה נוֹתְנוֹ לֶעָנִי.

כָּךְ הוּא הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, הוֹלֵךְ בַּהֲבָלָיו רָעֵב לֶאֱכוֹל וּלְהַרְוִיחַ מָמוֹן, בָּא הֶעָנִי שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הַטּוֹב, וְשָׁאַל מִמֶּנּוּ בְּבַקָּשָׁה שֶׁיַּחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה וְלַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה, וְאֵינוֹ רוֹצֶה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָעֵב יוֹתֵר לְהַרְוִיחַ מָמוֹן.

לְאַחַר זְמַן תּוֹפְסִין אוֹתוֹ בַּקּוֹלָר, כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַרְוִיחַ יוֹתֵר, אוֹמֵר אֶחָזוֹר בִּתְשׁוּבָה. שֶׁמָּא יִתְּנוּ לוֹ שָׁעָה לְכָךְ, אוֹ שֶׁמָּא לֹא יִתְּנוּ לוֹ. אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שׁוֹטֶה עַכְשָׁיו שֶׁאֵינְךָ יָכוֹל עוֹד לְהַרְוִיחַ יוֹתֵר אַתָּה אוֹמֵר אֶחָזוֹר בִּתְשׁוּבָה, דְּאִלּוּ הָיִיתָ יָכוֹל לְהַרְוִיחַ עוֹד לֹא הָיִיתָ חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, בְּעוֹדוֹ כָּךְ יָצָאת נִשְׁמָתוֹ.

וְאָמַר רִבִּי זְרִיקָא, רַב דִּמִן חַבְרַיָּא אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה הֲוָה, וְלָא יַהֲבוּ לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמֶהֱדַר בִּתְשׁוּבָה, דְּנָפְקָא הַהוּא קָלָא, וַאֲמַר בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָּה מֵת, כָּל אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין מִלְּעֵילָא וּמִלְּרַע יִסְתַּתְּמוּן מֵהַהוּא גַּבְרָא, דְּלָא יֵיתֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אַרְבִּי יְהוֹשָׁעַ בֶּן לֵוִי, לָמָּה לָן כּוּלֵי הַאי, ר (קהלת יב) וְזְכֹר אֶת בּוֹרְאֶךָ כו' עַד אֲשֶׁר לֹא יָבוֹאוּ יְמֵי הָרָעָה.

ג(בראשית יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו. רַבִּי אַבָּא פָּתַח, כְּנֶגֶד יֵצֶר הָרָע כִּדְאִיתָא לְעֵיל. הָא תָּנִינָן, כֵּיוָן שֶׁנִּפְרַד יֵצֶר הָרָע מִן הַגּוּף שֶׁל צַדִּיק לְאֵיזֶה מָקוֹם הוֹלֵךְ, לִמְקוֹם הָרְשָׁעִים, שֶׁלֹּא יִקַּטְרְגוּ עָמּוֹ.

מַאי מַשְׁמַע. דִּכְתִיב (בראשית יג) וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד סְדֹם וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים וְגו', לִמְקוֹם רְשָׁעִים

וְחַטָּאִים, שָׁם שָׁם אָהֳלָה לָשָׁבֶת. יֵצֶר הָרָע שָׁם מַהוּ עוֹשֶׂה, חוֹטֵא עִמָּם, וּמַחְטִיא, עַד שֶׁנִּשְׁבָּה בַּעֲוֹנוֹתָיו וְנִלְכַּד.

וְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק מָה (הוא) עוֹשָׂה. וַיִּשְׁמַע אַבְרָם זוֹ הִיא הַנְּשָׁמָה, כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו, זֶה יֵצֶר הָרָע. וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ, אֵלּוּ הֵם הַצַּדִּיקִים הַמְחוּנָּכִים בְּמִצְוֹת, וּבְדֶרֶךְ הַטּוֹב, כִּדְקָאָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, בֵּיוָן שֶׁרוֹאֶה הַצַּדִּיק דְּהָרָשָׁע נֶעֱזָב וְנִלְכַּד בַּעֲוֹנוֹתָיו, הוֹלֵךְ לֶאֱחוֹז בּוֹ, אוּלַי יַחְזִירֶהוּ בִּתְשׁוּבָה, וּמְקָרְבוֹ וּמְלַמְּדוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַיִּרְדֹּף עַד דָּן, עַד עִיקַּר דִּינוֹ רוֹדֵף לְהַצִּילוֹ מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם. וְכֵן הוּא דֶּרֶךְ הַצַּדִּיקִים, לִרְדּוֹף אַחֲרֵי הָרְשָׁעִים כְּדֵי לְהַחֲזִירָם לַמּוּטָב. מַה כְּתִיב בְּהוּ. (שם יד) וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה וְגוֹ'. וְזֶהוּ נִשְׁמַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁמְיַסְּרִים וּמְבַקְּשִׁים לָהֶם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ רִשְׁעָתָם. הוּא וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם, הַנְּשָׁמָה וְהַצַּדִּיקִים רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, וּמוֹכִיחִין לָהֶם, וּמְיַסְּרִים לָהֶם. וַיִּרְדְּפֵם עַד חוֹבָה, מוֹדִיעִים לָהֶם רָעָתָם, וְרוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁמְּגַלִּים לָהֶם רָעָתָם וְרִשְׁעָתָם, לְמַעַן יֵבוֹשׁוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם. וְזֶהוּ וַיִּרְדְּפֵם עַד חוֹבָה. הַנְּשָׁמָה עוֹשָׂה כָּךְ, וּמוֹדִיעָה לָהֶם דַּרְכָּם הָרָעָה, וְזֶהוּ עַד חוֹבָה. וְהָאֵיךְ הֵם הוֹלְכִים, לִשְׂמֹאל וְלֹא לְיָמִין.

מַה כְּתִיב אַחֲרֵי כֵן. (שם) וַיָּשֶׁב אֵת כָּל הָרְכֻשׁ וְגַם אֶת לוֹט. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, בְּעַל כָּרְחָם הֵם חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה. דִּכְתִיב וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וּרְכוּשׁוֹ הֵשִׁיב. וַאֲפִילּוּ יֵצֶר הָרָע,

בְּעַל כָּרְחוֹ שָׁב בִּתְשׁוּבָה. וְאָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה שְׂכָרוֹ שֶׁל אָדָם הָעוֹשֶׂה לַאֲחֵרִים לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה. מְנָא לָן, מִמַּה דִּכְתִיב אַחֲרָיו, (שם) וּמַלְכֵי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם.

תָּאנֵי רַבִּי חִיָּיא רַבָּה, בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק, הַמַּחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה לַאֲחֵרִים, יוֹצְאָה מִן הַגּוּף, מִיכָאֵל הַשַּׂר הַגָּדוֹל הַמַּקְרִיב נַפְשׁוֹת הַצַּדִּיקִים לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ, הוּא יוֹצֵא וּמַקְדִּים שָׁלוֹם לִנְשָׁמָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר וּמַלְכֵי צֶדֶק, זֶהוּ מִיכָאֵל רֹאשׁ שׁוֹמְרֵי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. מֶלֶךְ שָׁלֵם, זוֹ יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. הוֹצִיא לֶחֶם וָיָיִן, שֶׁמַּקְדִּים וְיוֹצֵא לִקְרָאתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ שָׁלוֹם בּוֹאֲךָ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, מִכָּאן לָמַדְנוּ, כָּל הַמַּקְדִּים וְיוֹצֵא לִקְרַאת הַבָּא מִן הַדֶּרֶךְ, וְנוֹתֵן לוֹ שָׁלוֹם, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה הוּא נוֹתֵן לוֹ. מְנָא לָן, מֵהַאי קְרָא, דִּכְתִיב (דברים כג) עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם. וְכִי צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְלֶחֶם וּלְמַיִם, וַהֲלֹא הַמָּן יוֹרֵד לָהֶם, שֶׁהָיָה טַב וְשַׁפִּיר מִכָּל אֲכִילָה שֶׁבָּעוֹלָם.

אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא בָּאוּ לְהַקְדִּים לָהֶם שָׁלוֹם, הֶעֱלָה עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב כְּאִילּוּ חִסְּרוּ מִחְיָיתָם. וְכָל הַמַּקְדִּים שָׁלוֹם לַחֲבֵירוֹ, וְיוֹצֵא לוֹ לַדֶּרֶךְ, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב, כְּאִלּוּ נוֹתֵן לוֹ לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת. וְכֵן אָמַר רַבִּי חִיָּיא רַבָּה, מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת הַשּׁוֹמְרִים שַׁעֲרֵי צֶדֶק, יוֹצְאִין לִקְרָאתוֹ וּמַקְדִּימִין לוֹ שָׁלוֹם.

וְהוּא כֹּהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן, דְּתָאנֵי רַב יוֹסֵף, כְּשֵׁם שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל לְמַטָּה, כָּךְ מִיכָאֵל הַשַּׂר הַגָּדוֹל הוּא כֹּהֵן לְמַעְלָה, וְהוּא מַקְדִּים וּמְבָרֵךְ לַנְּשָׁמָה קוֹדֶם, וְאַחַר כַּךְ מְבָרֵךְ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְאִלְמָלֵא מִקְרָא כָּתוּב אִי אֶפְשָׁר לְאוֹמְרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יד) וַיְבָרֲכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אַשְׁרֶיךָ שֶׁזָּכִיתָ לְכָךְ, וְאַחַר כַּךְ וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ, אֵלּוּ הָרְשָׁעִים שֶׁזִּיכִּיתָם בִּתְשׁוּבָה, וְעָשִׂיתָ אֶת נִשְׁמָתָם.

(שם) וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַאי קְרָא לָא יָדַעְנוּ, מִי נָתַן מַעֲשֵׂר לְמִי. אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ מַעֲשֵׂר. נוֹטֵל אוֹת א' מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְנוֹתֵן אוֹתָהּ עֲטָרָה עַל הַנְּשָׁמָה, שֶׁהוּא אַבְרָם. וְאֵיזוֹ הִיא אוֹת אַחַת. אוֹת ה'. כַּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם בָּהּ, לִהְיוֹת צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים, וְנִשְׁלֶמֶת בְּהַשְׁלָמָתוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם יז) וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם, וְזֶהוּ הַמַּעֲשֵׂר שֶׁנָּתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַהוּ מִכֹּל, הוּא שְׁכִינָתוֹ שֶׁל מָקוֹם, דְּהָא תָּנִינָן, אָמַר רַבִּי בְּרֶכְיָה, מַאי דִּכְתִיב (בראשית כד) וַה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל, שֶׁהִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עִמּוֹ.

אָמַר רַב חִסְדָּא, אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט בָּרְשָׁעִים בָּעוֹלָם הַבָּא, עַד שֶׁנִּמְלַךְ בִּנְשָׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ד) מִנִּשְׁמַת אֱלוֹהַּ יֹאבֵדוּ. וּכְשֶׁהֵן

אוֹבְדִין, אֵין אוֹבְדִין אֶלָּא מֵאוֹתוֹ הַדִּין, שֶׁהַנְּשָׁמָה דָּנָה לָרְשָׁעִים.

וְתָאנָא, עַרְסִיָאמַר לֵיהּ שָׁרוֹ שֶׁל גֵּיהִנֹּם, עוֹמֵד לִפְנֵי נִשְׁמַת הַצַּדִּיקִים שֶׁלֹּא יִתְפַּלְּלוּ עַל הָרְשָׁעִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְשֶׁיִּתְּנֵם בִּרְשׁוּתוֹ לְהוֹרִידָם לִבְאֵר שַׁחַת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית יד) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדֹם אֶל אַבְרָם תֶּן לִי הַנֶּפֶשׁ. מֶלֶךְ סְדוֹם זֶהוּ שָׁרוֹ שֶׁל גֵּיהִנֹּם, הָעוֹמֵד עַל הָרְשָׁעִים, וְהוּא מֶלֶךְ סְדוֹם.

וּמָה אוֹמֵר לַנְּשָׁמָה שֶׁהוּא אַבְרָם, תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהִיא הַחוֹטֵאת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (יחזקאל יח) הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָּמוּת. כְּלוֹמַר תֵּן לִי אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא מִתְאַוָּה בַּחֲטָאוֹת, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נִדּוֹנִית כְּפִי רִשְׁעָתָהּ, וְלֹא תִקָּחֶנָּה בְּתַחֲנוּנֶיךָ. וְהָרְכוּשׁ קַח לָךְ, אוֹתָם אֲשֶׁר שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה בְּנַפְשׁוֹתָם מִדַּרְכָּם הָרָעָה, קַח לָךְ, וְהַצִּילֵם מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הַנְּשָׁמָה מָה הִיא אוֹמֶרֶת, וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִמֹתִי יָדִי אֶל ה' אֵל עֶלְיוֹן, בִּשְׁבוּעָה, שֶׁלֹּא אֶתְפַּלֵּל וְלֹא אֶקַּח לְאוֹתָם הָרְשָׁעִים, שֶׁהָיִיתִי מַכְרִיז לִפְנֵיהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהוֹכַחְתִּים לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה, וּפֵרַשְׁתִּי לָהֶם כָּל מִשְׁפְּטֵי גֵּיהִנֹּם, וְלֹא שָׁמְעוּ לִי.

אִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ, שֶׁלְּךָ הֵם, וּבִרְשׁוּתְךָ הֵם.

דְּאִרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, זִמְנָא חָדָא חָזֵי הֲוֵית וַעֲרָעִית סָמוּךְ

לְתַרְעָא דְּגֵיהִנֹּם, וּשְׁמָעִית קָל חַיָּיבַיָּא, דַּהֲווֹ טְרִידִין בַּגֵּיהִנֹּם בְּדִינָא רַבָּא, דְּדָיְינִין לְחַיָּיבַיָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וַהֲווֹ אָמְרִין, פּוּתְקָנָא סְיָיפָנָא, שְׁמַעְנָא, וְלָא אָרִיכְנָא אוּדְנָנָא, וַוי לָן, מִילְתָא דְּצַדִּיקַיָּא לָא עָבַדְנָא.

בָּבִינָא, שְׁמָעִית הַהוּא קָלָא דַּאֲמַר, בַּר לֵיוָאֵי בַּר לֵיוָאֵי, סַק סִיקָתָךְ וּסְתוֹם פּוּמָךְ, לֵית לָךְ רְשׁוּתָא לְצַלָּאָה עֲלוֹהִי, וְאַתְּ וְחַבְרַיָּיא כְּתִיב בְּכוֹ (מלאכי ג) וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

וְאַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, שִׁבְעָה מְדוֹרוֹת יֵשׁ בַּגֵּיהִנֹּם, בַּאֲשֶׁר נְדוֹנִין הָרְשָׁעִים לֶעָתִיד לָבֹא. וְשִׁבְעָה פְּתָחִים יֵשׁ בַּגֵּיהִנֹּם, כְּנֶגֶד שִׁבְעָה פְּתָחִים שֶׁיֵּשׁ לִנְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים לְהִכָּנֵס בָּהֶם. כְּנֶגְדָּן, יֵשׁ לְנֶפֶשׁ הָרָשָׁע שִׁבְעָה פְּתָחִים לְהִכָּנֵס בָּהֶם, וְאֵלּוּ הֵן: אוּפֶל, צַלְמָוֶת, שַׁעֲרֵי מָוֶת, בְּאֵר שַׁחַת, טִיט הַיָּוֵן, שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן. וְשָׁם נִידּוֹנִים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ.

דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִשְׁפַּט רְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם, שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְשָׁם יְצַפְצְפוּ בִּתְשׁוּבָה. וְנִשְׁמָתָם שֶׁל צַדִּיקִים פּוֹגְעִין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּמַעֲלִין אוֹתָן מִשְּׁאוֹל, שֶׁהוּא הַמָּדוֹר הַשִּׁשִּׁי, שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א ב) מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל.

וּמִי שֶׁנִּכְנַס בַּמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן שֶׁהוּא אֲבַדּוֹן, שׁוּב אֵינוֹ עוֹלֶה.

דְּתָנָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אַף עַל פִּי שֶׁנִּכְנַס בַּשְּׁאוֹל, עוֹלֶה בִּתְשׁוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יונה ב) מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי.

דָּבָר אַחֵר (בראשית יד) הֲרִמֹתִי יָדִי אֶל ה' אֵל עֶלְיוֹן וְגו' אִם מִחוּט וְגו' אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר הָרְאוּיִם לְךָ, שֶׁהֵם רְשָׁעִים גְּמוּרִים, שֶׁלֹּא שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה מֵעוֹלָם, בִּשְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֶקָּחֵם לְעוֹלָם.

בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁבִּשְׁבִילָהּ זוֹכֶה הָאָדָם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְכָל הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לַאֲחֵרִים, יוֹתֵר מִכּוּלָּם. בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתִיב בְּכָאן, אִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ, אוֹתָם הָרְשָׁעִים הָרְאוּיִם לָךְ. בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, חוּץ מֵאוֹתָם הַמּוֹרִים תּוֹרָה לַאֲחֵרִים וּלְתִינוֹקוֹת, שֶׁשְּׂכָרָם כָּפוּל.

דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְתִינוֹקוֹת, דִּירָתוֹ עִם הַשְּׁכִינָה. וְהַיְינוּ דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד הֲוָה אָתֵי לְמֶחֱמֵי עוּלֵימַיָּיא בְּבֵי רַב, הֲוָה אָמַר, אֲזַלְנָא לְמֶחֱמֵי אַפֵּי שְׁכִינְתָּא.

וְאוֹמֵר (שם) רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, חוּץ מֵאוֹתָם אֲשֶׁר לִמְּדוּ לַנְּעָרִים תּוֹרָה, וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, תֵּדַע שֶׁאַחֲזִיק בָּהֶם, וְלֹא אֶתֵּנֵם לְךָ, אַף עַל פִּי שֶׁרְאוּיִם לֵיעָנֵשׁ.

כָּל כָּךְ יֵשׁ לִנְשְׁמַת הַצַּדִּיק עִם מָלֵךְ סְדוֹם, שֶׁהוּא שָׁרוֹ שֶׁל גֵּיהִנֹּם, הַמּוּשָׁל עַל הָרְשָׁעִים. וְעוֹד אוֹמֵר לוֹ, לֹא אֲנִי לְבַדִּי אַחֲזִיק בְּאֵלּוּ, אֶלָּא עָנֵר אֶשְׁכּוֹל וּמַמְרֵא, שֶׁהֵם הָאָבוֹת,

הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם.

רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּגַע בֵּיהּ בְּאֵלְיָהוּ, בְּדְיוֹקְנָא דְּסָבָא חָדָא, וְעֻלֵּם זְעֵיר עִמֵּיהּ, וַהֲוָה מַעֲבַר נַהֲרָא דְּמַיָּא רַבָּא, לְאַעֲבָרָא לְהַהוּא גִּיסָא, אָמַר לֵיהּ סָבָא, אֲרָמֵי אַכְתְּפָאי רַבְיָא דֵּין, וְאַתְּ בְּאִידָּךְ גִּיסָא, וְאַעֲבַר לְכוֹן מַעֲבְרָא דְּמַיָּא.

אָמַר, וְלָאו מָאנֵי דְּדָרָא אַתְּ, וְלָא תֵּיכוֹל לְאַעֲבְרִינָנָא. אָמַר לֵיהּ סָבָא, אִי אַתְּפְסָךְ בִּתְרֵי יָדַי, לָךְ וְלֵיהּ, אֲרָמֵי יָתְכוֹן לְאִידָּךְ גִּיסָא בְּפַלְגוּת מִילָּא.

אָמַר לֵיהּ, וְלָעִית בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ אֵין. אָמַר לֵיהּ וְלָא נִקְרֵאת תּוּשִׁיָּה, שֶׁמַּתֶּשֶׁת כֹּחוֹ שֶׁל אָדָם. אָמַר לֵיהּ וְלָא נִקְרֵאת אַסְוָותָא, וְשִׁקּוּיָא, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ג) רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. אַף אֲנָא שָׁתֵי מֵאוֹרַיְיתָא סַגִּיאָה, כְּמַאן דְּשָׁתֵי מָאנָא דְּאַסְוָותָא וְאִתְיַישַׁר חֵילִי. אַעַבְרִינוּן.

אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא, מָאן רַבְיָא דֵּין גַּבָּךְ. אָמַר לֵיהּ אֲנָא מֵלִיף לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, חֵילִי סַגְיָא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּבְגִינֵיהּ דְּרַבְיָא דֵּין, לָא אֶשְׁבּוֹק לְמַלְאָכָא דְּגֵיהִנֹּם, לְמִינַּע בָּךְ, וַאֲנָא עַיְילָנָא לָךְ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּתִקְיֵף חֵילִי דְּאִית לִי תַּמָּן.

אָמַר לֵיהּ, רַבִּי ר', חֵילָךְ סַגִּיאָה לְעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּחַד מִן שַׁמָּשׁוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמְשַׁמְּשִׁין קֳדָמוֹהִי. עַד דְּאַשְׁגַּח בֵּיהּ, לָא חַזְיֵיהּ. אָמַר שְׁמַע מִינָּהּ דְּאֵלְיָהוּ הַוָּה, וַהֲוָה

חָדֵי בְּעוֹבָדוֹי דַּעֲבַד לֵיהּ.

וּמִן יוֹמָא הַהוּא כַּד הֲוָה חָמֵי דִּיוּקְנָא דַּאֲבוּי, הֲוָה אָמַר לֵיהּ אַבָּא אַבָּא, אֵימָא לְהַהוּא סָבָא, שְׁפָמִין סַגִּיאִין מֵאוֹרַיְיתָא הֲוָה. אָמַר לֵיהּ אֵימָא לֵיהּ סָבָא דְּקַדְמָאי, סָבָא דְּפוּתְקָא. וּמִיָּד יִתְיַישַּׁר חֵילָךְ.

(בראשיתטו) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם וְגו', ר' עֲזַרְיָה פְּתַח, (שיר השירים א) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע כְּתִקְּנָהּ עַל מִטָּתוֹ, עוֹלָה נִשְׁמָתוֹ לָשׁוּט בְּאֲוִיר הַחַיִּים.

אָמַר רִבִּי אַיְיבוּ, מַאי כְּתִקְּנָהּ, תָּא שְׁמַע, שִׁשִּׁים אוֹתִיּוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ בִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל לַיְלָה, שֶׁיְּהֵא מְכַוֵּין בָּהֶם לָדַעַת, הַסּוֹבְבִים אֶת כִּסֵּא הַכָּבוֹד, שֶׁהֵם שִׁשִּׁים. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם ג) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְהָא ע' אִינּוּן. אֶלָּא עֶשֶׂר מְמוּנִים לְמֵיעְבַּד דִּינָא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פב) אֱלֹקִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל.

תָּנוּ רַבָּנָן, זִמְנָא חָדָא, אָזַל רַבִּי דוֹסְתָּאי לְמֶחֱמֵי לְר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, אִזְדַּמַּן לֵיהּ רַבִּי חַגַּי, אָמַר לֵיהּ לֵימָא לָן מַר אוֹרְחָא דְּתַקְּנָא קַמֵּיהּ, לְמַאן אָזַל. אָמַר לֵיהּ לְמֶחֱמֵי סְבַר אַפֵּי יוֹמִין. אָמַר לֵיהּ מַאן הוּא. אָמַר לֵיהּ, מַאן דְּנַחֲתִין קַמֵּיהּ רַבְרְבֵי עִילָּאֵי דְּמַלְכָּא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר לֵיהּ, נִיחָא לֵיהּ לְמַר דְּאֵיזִיל עִמֵּיהּ לְאוֹרְחֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, אִי תֵּיכוֹל לְמִסְבַּר סְבָרָא לְמַאי דְּתִשְׁמַע, זִיל. וְאִי לָא,

סְטֵי אֲבַתְרָךְ, כִּי הֵיכִי דְּלָא תֵּעָנֵשׁ. אָמַר לֵיהּ לָא לֵיחוּשׁ מַר לְהַאי, דְּהָא שְׁמָעִית מִילְּתָא דְּרָזָא עִילָּאָה, וְאִסְתַּכָּלִית בֵּיהּ, וּסְבָרִית סְבָרָא.

אָמַר לֵיהּ וּמַאי הִיא, אָמַר לֵיהּ שְׁמָעִית הַאי רָזָא דְּהַאי פְּסוּקָא, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה, הִיא כּוּרְסְיָיא יְקָרָא דְּמַלְכָּא דְּשַׁלְמָא כּוּלָּא דִּילֵיהּ. שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ, אִלֵּין שִׁתִּין רַבְרְבַיָּא מְשַׁמְּשִׁין עִילָּאִין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן מְשַׁמְּשִׁין גַּבֵּי כּוּרְסָא יְקָרָא דְּמַלְכָּא עִילָּאָה. מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאִנּוּן מְמַנָּן תְּחוֹת שׁוּלְטָנָא רַבְרְבָא קַדִּישָׁא, מִיכָאֵל אַפּוֹטְרוֹפְּסָא דְּיִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאִינּוּן תְּחוֹת יָדֵיהּ, כָּלְהוֹ רַבְרְבִין אַפּוֹטְרוֹפִּין דְּיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֵיהּ רִ' דּוֹסְתָּאִי, יָאוֹת אַנְתְּ יַתִּיר מִנִּי, לְמֵיזַל לְמֶחֱמֵי סְבַר אַפֵּי יוֹמִין. אֲזָלוּ, כַּד מָטוּ לְגַבֵּיהּ וְחָמָא לוֹן, אֲמַר לְשַׁמָּשֵׁיהּ זִיל וְאֵימָא לוֹן, דִּכּוּרְסְיָיא דִּתְלַת קָיְימָא מַאי הִיא בְּלָא חַד.

שָׁמַע רַבִּי דּוֹסְתָּאִי, אִסְתַּכַּל בְּנַפְשֵׁיהּ מִילְּתָא, וַאֲמַר לְשַׁמָּשָׁא זִיל וְאֵימָא לֵיהּ לְמַר, דְּלָאו לְמַגָּנָא אֲמַר דָּוִד, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, דָּא דָּוִד מַלְכָּא דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה.

אֲזַל שַׁמָּשֵׁיהּ וְאָמַר לֵיהּ הַאי מִילְּתָא. אָמַר לֵיהּ מֵימַר שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֶלָּא זִיל וְאֵימָא לֵיהּ, אָן גָּעֲלוּ בֵּיהּ בְּדָוִד,

דַּאֲמַר אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים.

אָמַר לֵיהּ לְרַ' חַגַּי, שָׁמַעְתְּ בְּהַאי מִילְתָא פִּתְגָּם, אָמַר לֵיהּ תְּלַת עִנְיָינֵי שְׁמָעִית, חַד הוּא דְּרָשָׁא, אָמַר לֵיהּ לָאו לִדְרָשָׁא קָא אָתֵינָא הָכָא. דְּעוֹבָדָא דִּישַׁי וּבְנוֹי שְׁמַעְנָא, אֲבָל עִיקָּרָא דְּמִילְתָא אִי שָׁמַעְתְּ, אֵימָא.

אֲמַר, עִיקָּרָא דְּמִילְתָא אִינּוּן תְּרֵי עִנְיָינֵי דִּשְׁמָעִית, חָדָא הוּא דַּאֲמַר אַבָּא, בְּיוֹמָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ סַגֵּי לְדָוִד מַלְכָּא.

דְּבָתַר דְּאִזְדַּמַּן לֵיהּ הַהוּא חוֹבָא, וְאַף עַל גַּב דְּמָחַל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד נָפַק מֵהַאי עָלְמָא, לָא שָׁבְקוּהוּ מַלְאֲכֵי עִילָּאֵי לְמֶעֱבַר תַּרְעֵי יְרוּשְׁלַיִם דְּלְעֵילָּא, וַהֲוָה יָתֵיב אַבָּרָאי.

וּבְיוֹמָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיכָאֵל רַבְרְבָא קַדִּישָׁא, וּמַנֵּי לֵיהּ לְמֶהֱוֵי הוּא, וְשִׁתִּין קַדִּישִׁין עִילָּאִין, אַפּוֹטְרוֹפְּסִים דְּיִשְׂרָאֵל, אִינּוּן דְּאַסְחָרוּ כּוּרְסֵי קַדִּישָׁא דִּיקָרֵיהּ.

וּמַנֵּי לֵיהּ לְמִיכָאֵל, לְמֵיעַל לְדָוִד מְשִׁיחָא בְּתַרְעֵי יְרוּשְׁלַיִם דְּלְעֵילָּא, וּלְאַתְקָנָא לֵיהּ עִם אַבְהָתָנָא, דִּתְיכָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ח) עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ.

וְאִידָךְ, עִנְיָנָא הוּא, דִּכְתִיב בִּיהוּדָה סָבוּי, דְּגָעֲלוּי בֵּיהּ אֲחוּי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לח) וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֶחָיו,

דְּסָרוּ לֵיהּ מִגַּאוּתֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא נִיחָא קַמֵּיהּ מִכָּל בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב לְמֶהֱוֵי שׁוּלְטָנָא דְּמַלְכוּתָא דְּעָלְמִין, אֶלָּא לִיהוּדָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם מט) לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וכו' וְלוֹ יִקְהַת עַמִּים, הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְלָא לִשְׁאָר בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, וְהַיְינוּ מִלְּתָא דְּהַוָה אָמַר אֲבוּי.

וְתוּ שְׁמַעְנָא, מַאי חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב שׁוּלְטָנוּתָא לִיהוּדָה מִכָּל שְׁאָר אַחוֹי. אֶלָּא, אִסְתַּכֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁמֵיהּ הַגָּדוֹל דְּהַוָה רָשִׁים בִּשְׁמֵיהּ דִּיהוּדָה, וּבְגִינֵיהּ אַשְׁלְטֵיהּ עַל כֻּלָּא, וְשׁוּלְטָנֵיהּ לָא תַעֲדֵי. אֲתָא ר' דּוֹסְתָּאי וּנְשָׁקֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ.

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר, וּנְפַק לְגַבֵּיהוֹן, אֲמַר אַתּוּן מָארֵיהוֹן דְּמִתִּיבְתָּא עִילָּאָה, פַּלְגוּתָא וּשְׁלֵימְתָּא אַיְיתוּ גַּבָּאי, וְתֶחֱמוּן וְתֵיחוּן. מַה דְּלָא הַוָה גָּלֵי לְעָלְמִין, דִּכְתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. וְאַתּוּן תֶּחֱזוּן וְתֵיחוּן.

יָתְבוּן קַמֵּיהּ, אִשְׁתִּיק, וְאִינוּן אִשְׁתִּיקוּ. עָאל לְאִדְרוֹנָא, שָׁמַע הַהוּא קָלָא דְּהַוָה אָמַר, אֵימָא לוֹן מָה דְּאִינוּן בָּעָאן, דְּזַכָּאִין אִינוּן. עַד דְּנָחִית, רָמַשׁ לֵילְיָא. אֲכָלוּ. עַד דַּהֲווֹ אָכְלֵי, אִשְׁתִּיק, וְאִינוּן אִשְׁתִּיקוּ. כַּד אֲכָלוּ, קָמוּ לְמִשְׁכַּב, אָמַר לוֹן אִי אִית מִנְכוֹן, דְּשָׁמַע מִילְּתָא לֵימָא לִי.

פָּתַח רַבִּי דּוֹסְתָּאי וַאֲמַר, אֲנַן סְבָרָא נִסְבּוֹר, וְטִיבוּ לְמִינְדַּע, אַתְּ אֵימָא לָן. אָמַר לוֹן, שְׁמַעְתּוּן הַאי מִילְּתָא דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּתִקְּנָהּ עַל מִטָּתוֹ,

נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לָשׁוּט בְּאֲוִיר הַחַיִּים. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים ג) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. אֲמָרוּ לֵיהּ לֵימָא מַר.

אֲמַר לוֹן, בִּקְרִיאַת שְׁמַע אִית שִׁתִּין אַתְוָותָא יְדִיעָאן, עַד וּבִשְׁעָרֶיךָ. וְעַל כָּל אָת וְאָת אִית סוֹד יְקָרָא דְמַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דְשַׁלִּיטָא עִילָּאָה. וּפוּלְחָנֵיהּ דְבַר נַשׁ קַמֵּיהּ, עַד דְיִקָּרֵב דַּעְתֵּיהּ, לְכוּרְסֵי יְקָרָא דְמַלְכוּתָא קַדִּישָׁא.

וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא, נָסֵיב לוֹן מִן פּוּמֵיהּ מָארֵיהּ דְאַפַּיָּיא, דְּי שְׁמֵיהּ כִּשְׁמָא דְמָרֵיהּ, וְהוּא אַפִּיק לְהוֹן לְעֵילָּא עִם נִשְׁמוֹתֵיהֶן דְצַדִּיקַיָּיא, קַמֵּי מַדְבְּחָא יְקָרָא דִלְעֵילָּא.

וְנָסְבִין לוֹן, שִׁתִּין מַלְאָכִין, דְּסָחֲרִין כּוּרְסֵי יְקָרָא, כָּל חַד וְחַד אָת חַד, וּמְזַמְּרִין בְּהוֹן כָּל לֵילְיָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים כו) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנָא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ. וְלָקַח הַכֹּהֵן, דָּא הוּא מטטרו"ן, הַטֶּנָ"א, אִלֵּין שִׁתִּין אַתְוָותָא דִקְרִיאַת שְׁמַע דְלֵילְיָא.

אוֹלִיף לְהוֹ, נָפַק נִשְׁמַתְהוֹן מִנַּיְיהוּ, וְחָמוֹ מַה דְחָמוֹ, וְאִיתְעָרוּ. אֲמַר חַד לְחַד, לָא נֵיתֵיב כָּאן, לֵית אֲנַן חַזְיָין לְהַאי. מַאן דְאִיהוּ מַלְאָכָא עִילָּאָה, לֶהֱוֵי בְּהַאי יְקָר. מַאי הֲוָה דַעְתַּיְיהוּ. חָזוֹ דְמַלְאָכַיָּיא דַחְיָין לְהוֹ לְבַר, וְאִצְטְעָרוּ, עַד דְחָמוֹ מַאי דְחָמוֹ, וְנִשְׁמָתֵיהּ דְרַבִּי אֶלְעָזָר אַעֲבַר לְהוֹ, וְאִשְׁתְּזִיבוּ.

חָמוֹ לְהַהוּא כַּהֲנָא רַבָּא, דַּאֲתָא לְקַבְּלָא אוּלְפָּנֵיהּ דְרַבִּי

אֶלְעָזָר, וַאֲמַר, רַבָּה קַדִּישָׁא, סַק סַק, אָמַר לֵיהּ, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה. אָמַר לֵיהּ, מַאן אִלֵּין גַּבָּךְ. אָמַר לֵיהּ רַבְרֵבֵי דָּרָא אִינוּן. אָמַר לֵיהּ לֵית לִי רְשׁוּתָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לִי לְקַבְלָא אַפָּךְ, וַאֲנָא עַיְילָנָא קַמֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים א) הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו. וּבְחַיָּיךְ קַדִּישָׁא כָּל חֵילֵי דִּשְׁמַיָּא, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כָּךְ, לְכָל צַדִּיקַיָּיא, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמטטרו"ן שַׂר הַפָּנִים, דִּיסַלֵּק נִשְׁמָתַיְיהוּ לְעֵילָא. הוּא אוֹמֵר סַק סַק, וּנְשִׁמְתֵיהּ אָתֵיב לֵיהּ וְאוֹמֵר, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו. הוֹאִיל וּרְעוּתֵיהּ דַּאֲנָא עָיֵיל לְאִידְרִין עִילָאִין נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמט) יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹ"ד, דָּא מטטרון.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּשְׁמָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק עוֹלָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עוֹשֶׂה לוֹ הַבְטָחָה, וּמְבָרֵךְ לוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית טו) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד. אֶל אַבְרָם, זוֹ הִיא הַנִּשְׁמָה. בַּמַּחֲזֶה, כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ. וּמַה אוֹמֵר לוֹ, אַל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד.

דָּבָר אַחֵר בַּמַּחֲזֶה, זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וּמַרְאֵה כְּבוֹד ה' כְּאֵשׁ אוֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר. וְזֶהוּ מטטרו"ן, הַמּוֹלִיכוֹ לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ.

דָּבָר אַחֵר אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, מַה כְּתִיב לְמַעְלָה מִן הָעִנְיָן, רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, וּכְתִיב בַּתְּרֵיהּ אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהַנְּשָׁמָה יוֹשֶׁבֶת וְנִזּוֹנֶת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ. דְּאָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, לְבוּשׁ הַנְּשָׁמָה לָעוֹלָם הַבָּא, הוּא אוֹר זוֹהַר שֶׁלְּמַעְלָה מִכִּסֵּא הַכָּבוֹד הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. וּכְתִיב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם. וְלֹא מַלְאָךְ וְלֹא כִּסֵּא הַכָּבוֹד. וְדָוִד אָמַר (תהלים כז) ה' אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא.

וְאָזְלָא הָא, כִּי הָא דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק נִיטְלָה מֵאוֹר כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְנִכְנַס בָּעוֹלָם הַזֶּה. אִי זָכְתָה וְעוֹלָה לְמַעְלָה, אֵינוֹ דִין שֶׁיִּתּוֹסֵף לָהּ יוֹתֵר אוֹר מִמַּה שֶׁקִּבְּלָה בָּרִאשׁוֹנָה לִיכָּנֵס בָּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִמִּי מְקַבֶּלֶת אוֹתוֹ הָאוֹר, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵא מִקְרָא כָּתוּב אִי אֶפְשָׁר לְאוֹמְרוֹ, דִּכְתִיב (בראשית טו) אַל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ, אָנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה, בִּשְׁבִיל שֶׁשְּׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד.

דָּבָר אַחֵר שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד, יֵשׁ לָךְ שָׂכָר הַרְבֵּה מְאֹד, עַל שֶׁהָיָה לְךָ בָּרִאשׁוֹנָה. וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹת א' מִשְּׁמוֹ, וְנוֹתְנָהּ בְּרֹאשָׁהּ. כִּי הָא דְּתָנַן, עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהָיוֹת עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק לָעוֹלָם הַבָּא. וְאֵיזֶהוּ, זֶה אוֹת ה"א, כַּאֲשֶׁר בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, דִּכְתִיב (בראשית ב) בְּהִבָּרְאָם, בְּה"א בְּרָאָם.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם יז) וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם. לִהְיוֹת הַנְּשָׁמָה שְׁלֵימָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵימוּת וְהַטּוֹב, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פַּזִי, הֲוָה לֵיהּ הַהוּא אֲרִיסָא, וַהֲוָה קָא מְצַעֵר לֵיהּ, אָתוֹ לְקַמֵּיהּ רִ' זֵירָא וְרִ' אַבָּא, אֲמָרוּ לֵיהּ מַאי עָבִיד מַר בַּאֲרִיסֵיהּ. אֲמַר לְהוֹן גַּבְרָא כִּי גָּנִיב, מָאֲרֵיהּ דִּשְׁמְשָׁא יַזְהֵר עֲלֵיהּ וְיהֲרָא. אֲמָרוּ לֵיהּ, לָא לְעַיֵּין מַר בְּמִלֵּיהּ. אֲמַר לְהוֹ, וּמָה אַעֲבִיד וְהוּא מְצַעֵר לִי. אֲמָרוּ לֵיהּ, יִתְפְּרֵשׁ מַר מִינֵיהּ, וְיִתְהַנֵּי לָךְ.

עַד דַּהֲווֹ יָתְבִי, אֲמָרוּ לֵיהּ לָאו לְהַאי אָתֵינָא גַּבָּךְ, אֶלָּא לֵימָא לָן מַר, הַשְּׁבָטִים בְּנֵי יַעֲקֹב, מָה אִינּוּן לְעָלְמָא דְאָתֵי. אֲמַר לְהוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלֵיק לְהוֹ לִמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, וְכָל נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיק דְּסָלֵיק, אִינּוּן סַהֲדִין עַל עוֹבָדוֹי.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה, זוֹ יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְהָעִיד עַל כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק מִיִּשְׂרָאֵל. וְלָמָּה, לִהְיוֹת כֻּלָּם מוֹדִים וּמְבָרְכִים לִשְׁמוֹ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם ה'. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מַכִּיר אֶת שֶׁלּוֹ וּמִשְׁתַּבֵּחַ וְאוֹמֵר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רְאֵה מַה הִנַּחְתִּי בָּאָרֶץ, וְזֶהוּ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'.

וְהַיְינוּ דִתְנַן, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ מָדוֹר לְפִי כְּבוֹדוֹ, וּלְפִי הָרָאוּי לוֹ. מַאן דְּאָתֵי מֵרָאוּבֵן, שָׁם מְדוֹרוֹ עִם הַצַּדִּיקִים מִן רְאוּבֵן, וְכֵן כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט. וּמַאן דְּהוּא גֵּר מֵאוּמּוֹת הָעוֹלָם וְנִתְגַּיֵּיר, מְדוֹרוֹ בַּמָּדוֹר שֶׁל גֵּרִים. וְהַשְּׁבָטִים, עוֹמְדִים לְעֵדִים לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם ה'.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק, יוֹדַעַת וּמַכֶּרֶת לָעוֹלָם הַבָּא, מַה שֶּׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ וּמַכִּיר מַלְאָךְ הַמְשָׁרֵת. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, כִּי טוֹב מִמַּלְאָךְ הַמְשָׁרֵת. וּכְתִיב (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד פּוּרְקָנָא לִבְנוֹי, כְּאִינּוּן יוֹמִין דְּשַׁלַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲפָקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַלְקֵי בְּאִינּוּן מַכְתְּשִׁין לְמִצְרַיִם, בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, מַה בֵּין פּוּרְקָנָא דָּא, לְפוּרְקָנָא דְמִצְרַיִם. פּוּרְקָנָא דְמִצְרַיִם הֲוָה, בְּחַד מַלְכָּא וּבְמַלְכוּ חַד. הָכָא, בְּכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא, וּבְכָל מַלְכוּתָא דְעָלְמָא. וּכְדֵין אִתְיַיקַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל עָלְמָא, וּבְכָל אַרְעָא, וְיִנְדְּעוּן כֹּלָּא שׁוּלְטָנֵתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל עָלְמָא, וְכָלְהוֹ יִלְקוֹן בְּמַכְתְּשִׁין עִילָּאִין עַל חַד תְּרִין, בְּגִין דִּי סַרְבוּן בְּהוֹן

בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכַד יִנְדְּעוּן שׁוּלְטָנוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָא דִּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כְּדֵין כָּלְהוֹ יִתְנַדְּבוּן בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לַה'. כְּדֵין יְזַדַּמְּנוּן אֲבָהָן בְּחֶדְוָה, לְמֶחֱמֵי פּוּרְקָנָא דִּבְנַיְיהוּ כְּמִלְקַדְמִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.

זֹהַר חָדָשׁ

פָּרָשַׁת וַיֵּרָא

(בראשית יח) וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה: יִהְיֶה בְּגִי' שְׁלשִׁים. יוֹמָא חַד נָפַק ר' שִׁמְעוֹן, וְחָזָא עָלְמָא דְּחָשִׁיךְ וְאָפֵיל, וְאִסְתַּתַּם נְהוֹרֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא וְנֶחֱזֵי מַה בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲזָלוּ, וַאֲשְׁכָּחוּ חַד מַלְאָכָא, דְּדָמֵי לְטוֹרָא רַבְרְבָא, וְאַפֵּיק תְּלָתִין שַׁלְהוֹבִין דְּנוּרָא מִפּוּמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, מָה אַתְּ בָּעֵי לְמֵיעְבַּד, אָמַר לֵיהּ בָּעֵינָא לְמִחְרְבֵיהּ לְעָלְמָא, בְּגִין דְּלָא שְׁכִיחֵי תְּלָתִין זַכָּאִין בְּדָרָא. דְּהָכֵי גָּזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה, יִהְיֶה בְּגִי' תְּלָתִין הֲווֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּמָטוּ מִינָּךְ זִיל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֵימָא לֵיהּ, בַּר יוֹחָאי שְׁכִיחַ בְּעָלְמָא.

אֲזַל הַהוּא מַלְאָכָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֵיהּ, מָארֵי עָלְמָא גְּלֵי קַמָּךְ מַה דַּאֲמַר לִי בַּר יוֹחָאי, אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זִיל אַחְרְבֵיהּ לְעָלְמָא, וְלָא תַּשְׁגַּח בֵּיהּ בְּבַר יוֹחָאי.

כַּד אָתָא, חַזְיֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְמַלְאָכָא, אָמַר לֵיהּ אִי לָא תֵּיזֵל, גָּזַרְנָא עָלָךְ דְּלָא תֵּיעוֹל לִשְׁמַיָּא, וְתֶהֱוֵי בַּאֲתַר דַּעֲזָא וַעֲזָאֵל. וְכַד תֵּיעוֹל קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵימָא לֵיהּ, וְאִי לֵית תְּלָתִין זַכָּאִין בְּעָלְמָא, לֶיהֱוֹון עֶשְׂרִים. דְּהָכֵי כְּתִיב לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים. וְאִי לֵית עֶשְׂרִים, לֶהֱוֹו עַשָּׂרָה, וְאַחַר כַּךְ כְּתִיב, לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה. אִי לֵית עֲשָׂרָה לֶהֱוֹון תְּרֵין, דְּאִינוּן אֲנָא וּבְרִי. דְּהָכֵי כְּתִיב, (דברים יט) עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דָּבָר, וְאֵין דָּבָר אֶלָּא עוֹלָם, דִּכְתִיב (תהלים לג) בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וכו'. וְאִי לֵית תְּרֵין, הָא אִית חַד, וַאֲנָא הוּא. דִּכְתִיב (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. בֵּיהּ שַׁעֲתָא נְפַק קָלָא מִן שְׁמַיָּא וַאֲמַר, זַכָּאָה חוּלָקָךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר לְמַעְלָה, וְאַתְּ מְבַטֵּל לְתַתָּא, בְּוַדַּאי עָלָךְ כְּתִיב (תהלים קמה) רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה.

זֹהַר חָדָשׁ

פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת

(בראשית כה) וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה. אַמַּאי כְּתִיב תְּרֵי זִמְנֵי הָאָדוֹם. אֶלָּא,

בְּגִין דְּכָל מַה דְּאִית לֵיהּ אֱדוֹם, הוּא אָדוֹם, כְּדָבָר אַחֵר (שם) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי. וְתַבְשִׁילָא דִילֵיהּ אָדוֹם, דִּכְתִיב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה. וְאַרְעָא דִילֵיהּ אֲדוּמָה, דִּכְתִיב אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם. וְגוּבְרִין דִּילֵיהּ אֲדוּמִין, דִּכְתִיב (בראשית לו) הוּא עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם. וּמַאן דְּזַמִּין לְאִתְפָּרָעָא מִנֵּיהּ אָדוֹם, דִּכְתִיב הוֹדִי צַח וְאָדוֹם. וּלְבוּשֵׁיהּ אָדֹם, דִּכְתִיב (ישעיה סג) מַדּוּעַ אָדֹם לִלְבוּשֶׁךָ, וּכְתִיב (שם) מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם.

סִתְרֵי תוֹרָה

תָּא חֲזֵי, שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין, בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִלְמָא. וַעֲלַיְיהוּ שָׁתֵיל וּבָנֵי עָלְמִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְתִיב בְּשִׁשָּׁת.

וְלָקֳבֵיל אִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין עִילָּאִין, בָּרָא בְּאַרְעָא שִׁבְעָה זַכָּאֵי קִשׁוֹט, לְקַיְימָא לוֹן, וּלְאַנְהָרָא לוֹן, כָּל חַד וְחַד לָקֳבֵיל יוֹמֵיהּ. וְשָׁתֵיל לְהוֹ, כָּל חַד וְחַד בְּדָרָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וְאִינּוּן אִנְהוֹן דְּעָלְמָא, אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד.

וְאִינּוּן אִיקָרוֹן הָרִים, הָרֵרֵי קֶדֶם, דְּאִינּוּן תַּלְיָין מֵאִינּוּן שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין דַּאֲמָרָן. ו' יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְז' דְּקַיְימָא קַמַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יב) וּבֵית דָּוִד כֵּאלֹהִים כְּמַלְאַךְ ה' לִפְנֵיהֶם.

וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, רְבִיעָאָה אִיהוּ בְּיוֹמִין. וְיוֹסֵף

אִיהוּ שְׁבִיעָאָה. אֲבָל כַּד אִתְכְּלִילַת בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, וְיָהֵיב לֵיהּ תּוֹסֶפֶת תַּפְנוּקָא מִבֵּי מַלְכָּא, אִקְרֵי אוֹף אִיהִי שְׁבִיעָאָה. וְכָלְהוּ אֲחִידוּ בַּהּ בִּשְׁכִינְתָּא, בְּרָזָא דְּשִׁבְעָה. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִיקְרֵי בַּת שֶׁבַע. בַּת מֵאִמָּא עִילָּאָה, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּשֶׁבַע דַּרְגִּין דְּעִמַּהּ. וְאִיהִי דַּרְגָּא דְּצַדֶּק, עֲשִׂירָאָה דְּאִינּוּן סְפִירִין, דְּאִיקְרֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִיקְרֵי שְׁבִיעָאָה בִּקְרָא, (דברי הימים א כט) דִּלְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל וכו', עַד הַמַּמְלָכָה. וּמַאי טַעְמָא, וְהָא רְבִיעָאָה הִיא לְיוֹמֵי. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהִי נְטִיעָה בַּתְרָאָה, וְאִתְכְּלִילַת בִּשְׁבִיעָאָה, בְּגִין כָּךְ נָטְלָה שְׁמֵיהּ, וְכוֹלָּא חַד.

וְכָל חַד וְחַד מֵאַבָהָן, יָדַע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דִּילֵיהּ. אַבְרָהָם יָדַע לֵיהּ, מִגּוֹ חֶסֶד, דְּאִיהוּ מִדַּת הַגְּדוּלָּה, מִדַּת הַחֶסֶד, יָמִינָא דְּמַלְכָּא. וְעַל דָּא אָחִיד בָּהּ, וְלָא שָׁבִיק לָהּ לְעָלְמִין, וְעָבִיד טִיבוּ עִם בְּנֵי נָשָׁא, וְאוֹקְמוּהָ. דְּהָא עוֹבָדוֹי סְלִיקוּ לֵיהּ בְּהַאי דַּרְגָּא.

יִצְחָק יָדַע לֵיהּ בְּדַרְגָּא דִּגְבוּרָה, דְּאִקְרֵי פַּחַד יִצְחָק, וְדָחִיל לֵיהּ לְעָלְמִין. יַעֲקֹב יָדַע לֵיהּ מִגּוֹ דַּרְגָּא דְּתִפְאֶרֶת. דְּאִיהוּ כְּלִיל מֵחֶסֶד וּמִפַּחַד, וְאִקְרֵי אֱמֶת, וְאָחִיד בַּהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב.

יוֹסֵף יָדַע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגּוֹ הַהִיא אַסְפַּקְלַרְיָא, דְּאִקְרֵי כֹּל. וְעַל דָּא אִיקְרֵי יוֹסֵף כְּלִכְּלָ, דִּכְתִיב (בראשית

מז) וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף. וְאִיקְרֵי יְסוֹד עוֹלָם.
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אִינוּן תְּרֵין כְּרוּבִין, דְּאִשְׁתְּמַע קָלָא דִּלְעֵילָא מִבֵּינַיְיהוּ, וְעַל דָּא אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא עַל יָדַיְיהוּ.
הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ וְגוֹמֵר.
וְאִינוּן תְּרֵין כְּרוּבִין דִּלְעֵילָא, אִינוּן נֵצַח וְהוֹד, וְאִינוּן תְּרֵין סַמְכִין דְּגוּפָא.
כְּגַוְונָא דָּא, אִית לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא לְתַתָּא, תְּרֵין כְּרוּבִין תְּחוֹתָהּ, דְּיָנְקִין מִינָהּ. וְאִינוּן עִילָּאִין וַדַּאי, עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת, דְּאִיקְרֵי צָדֵק, אֲרוֹנָא דְעֵדוּת. וּמַאן עֵדוּת, דָּא יוֹסֵף, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ. וְאִיקְרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְהַאי אֲרוֹנָא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.
תָּא חֲזֵי, כָּל אִינוּן אֲבָהָן עִילָּאִין דַּאֲחִידָן לְעֵילָא, רְמִיזָן כָּלְהוֹ בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, תּוֹרַת ה'. וְדָוִד דְּאִיהוּ אָחִיד בְּבָרְיָיתָא, דְּאִיהִי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, רְמִיזָא בְּדִבְרֵי קַבָּלָה. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי קַבָּלָה, דִּמְקַבֶּלֶת נְהִירוּ מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּאִיקְרֵי צַדִּיק, וְאִיקְרֵי יוֹסֵף, וְאִיקְרֵי כֹּל.
וְאִינוּן תְּרֵין כְּרוּבִין עִילָּאִין, קָיְימִין עַל הַהוּא סַהֲדוּתָא דַּאֲרוֹנָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (דברי הימים א כט) וְהַגְּבוּרָה וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְדָא אִיהוּ סִיוּמָא דִּשְׁמַיָּא וּמְזַוֵּוג לְהַאי אֶרֶץ.
וְהָכִי הוּא, דְּכָל מַה שֶּׁבָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, בָּרָא לְקִבְלֵיהּ לְתַתָּא. וְיוֹסֵף אִקְרֵי עֵדוּת, הַדָּא הוּא דִכְתִיב

עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ. וְעַל דָּא שְׁמָא דְיוֹסֵף שְׁלִים בְּכֹלָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא תָּנִינָן, אָרוֹן דְיוֹסֵף וְאָרוֹן דִשְׁכִינְתָּא, בַּהֲדֵי הֲדָדֵי הֲווֹ אָזְלִין בְּמַדְבְּרָא, וַהֲווֹ כּוּלֵי עָלְמָא אָמְרֵי מַה טִיבָן שֶׁל שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת אֵלּוּ. וּמְתִיבִין לוֹן, קַיִּים זֶה מַה שֶׁכָּתוּב בָּזֶה. קַיִ"ם וַדַּאי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, אִיהוּ קַיּוּמָא דְעָלְמָא.

אָתָא דָוִד דְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, דַּאֲבָהָן אָחִיד בַּהּ, בְּהַאי בַּת שֶׁבַע, דְאִיהִי מַמְלָכָה, וְלָא שָׁבִיק לָהּ לְעָלְמִין. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל לז) וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם. וּכְתִיב, (תהלים פט) כִּסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי. וְכָל דָּא אוֹלִיף לָן אוֹרַיְיתָא, דְכָלְהוֹ אֲחִידָן בַּהּ בִּשְׁכִינְתָּא בְּרָזָא דְשָׁבַע.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם בּוּצִינָא קַדְמָאָה קַדִּישָׁא דְעָלְמָא, כַּד בָּעָא לְסַלְקָא לְדַרְגֵּיהּ, לָא יָכִיל, עַד דְסָלֵיק וְאִשְׁתְמוֹדַע בְּאִינּוּן תְּלַת דַּרְגִּין עִילָּאִין דַּעֲלֵיהּ, דְהַהוּא חוּלָקָא דִילֵיהּ. כֵּיוָן דְסָלֵיק וְאִשְׁתְמוֹדַע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ אִינּוּן תְּלַת דַּרְגִּין, דְעִם אִינּוּן שִׁבְעָה, דְאִיקָרוֹן כְּתָר עֶלְיוֹן חָכְמָה בִּינָה, וְאִינּוּן שְׁלִימוּ דְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְאִיקְרֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵיוָן דְסָלֵיק אַחַר כַּךְ בְּאִינּוּן תְּלָתָא, דְאִינּוּן עַתִּיקָא וְאַבָּא וְאִימָּא, דְנָגִיד מִנְּהוֹן נְהִירוּ לְתַתָּא, כְּדֵין אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ, הַהוּא דַרְגָּא דְתִתְחוֹתַיְיהוּ דְאִינּוּן תְּלָתָא, דְאִיקְרֵי חֶסֶד.

וְכָלְהוֹ אַדְבֵּיק לוֹן, מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא, דִּבְהוֹ מַמָּשׁ לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּיָדַע כְּלוּם. וְעַל דָּא תָּנִינָן, בֶּן שְׁלֹשָׁה שָׁנִים, הַכִּיר אַבְרָהָם אֶת בּוֹרְאוֹ, בֶּן שְׁלֹשָׁה דַּיְיקָא. וְתָא חֲזֵי, רָזָא דְּהַנֵּי שְׁלֹשָׁה שִׁנִּין, וְלָא פָּחוֹת, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִקְרֵי בַּת שֶׁבַע, וְלָא יָכֵיל לְאִתְקָרְבָא בַּהֲדָהּ, עַד דְּסָלֵיק בְּאִינּוּן תְּלַת דַּרְגִּין עִילָּאִין, דְּעִם אִינּוּן ז׳, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא מְגַוָּון, וּלְאִתְנַהֲרָא בְּכָל מַאי דְּאִיהוּ לְתַתָּא, וְג׳ וְז׳, הָא עֶשֶׂר דַּרְגִּין עִלָּאִין, רָזָא דִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵיוָן דְּהַוָּה מִתְנַהֵיר בְּאִינּוּן שְׁלֹשָׁה, בָּעָא לְסַלָּקָא בְּאִינּוּן שֶׁבַע, בְּרָזָא דִּכְתִיב, (בראשית כא) וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת שֶׁבַע כִּבְשֹׂת הַצֹּאן. וְרָזָא דָּא רָמִיז לַאֲבִימֶלֶךְ, דְּלָא יִשְׁלְטוּן עֲלֵיהוֹן בְּנוֹי, עַד דְּיִשְׁתְּלִימוּ אִינּוּן שִׁבְעָה זַכָּאֵי קִשׁוֹט בְּיִשְׂרָאֵל, לָקֳבֵיל אִינּוּן שִׁבְעָה דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא.

בֵּיוָן דְּיִשְׁתְּלִימוּ, יָתֵיב עָלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא עִילָּאָה. בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וְייֵתֵי דָּוִד, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, וְיִתְעַר לְהַהִיא בַּת שֶׁבַע דִּלְעֵילָּא, דְּאִיהִי נְקֻמָּא נְקֻמַּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְיִתְפְּרַע מִנְּהוֹן.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמואל ב ח) וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיַּךְ דָּוִד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מֶתֶג הָאַמָּה מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. מַאי וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן. בְּתַר דְּאִשְׁתְּלִימוּ יִשְׂרָאֵל, וַהֲווּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, כְּדֵין וַיַּךְ דָּוִד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם. דְּהָא עַד הַשְׁתָּא לָא יָכִילוּ יִשְׂרָאֵל לְמִיתְבַּר תּוֹקְפֵיהוֹן, וְהָא

אִיתְעָרוּ חַבְרַיָּיא בְּהַהוּא מָתָא דַּאֲמָה, וְאוֹקְמוּהָ.
וְתָא חֲזֵי, הַאי דְּרָמַז לֵיהּ אַבְרָהָם בִּכְבִשּׁוֹת הַצֹּאן, וְלֹא בְּעִזִּים, וְלֹא בִּמְילֵי אַחֲרִינֵי, בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דְּחֶסֶד, מֵאִינּוּן מְמַנָּן דְּיָנְקִין מִסְטְרָא דְּחֶסֶד, יָנְקִין לְתַתָּא אִינּוּן כְּבָשִׂים, תְּחוֹת שׁוּלְטָנֵיהוֹן. וְאַבְרָהָם אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ מִדַּת הַחֶסֶד, וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.
וְעַל דָּא תָּנִינָן, מַאן דְּשָׁרֵי גּוֹ עָאנָא, לָא מִסְתַּכֵּן לְעָלְמִין. וְאִי אִיהוּ שָׁרֵי גּוֹ עִזַּיָּא, וְרָעֵי לוֹן, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי נִימוּסִין, יָתְבִין לְקִבְלֵיהּ לְאַסְטָאָה לֵיהּ, בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא.
אֲבָל כַּד אָתָא יִצְחָק לְמִגְזַר עִמֵּיהּ קְיָים, גָּזַר עִמֵּיהּ בְּשִׁבְעָה, דְּאִתְגַּלְיָיא מִגּוֹ הַהִיא בִּירָא, דִּכְתִיב (בראשית כו) וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שִׁבְעָה.
תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם קָרָא לְהַהִיא בִּירָא דְּמַיִין, בְּאֵר שֶׁבַע. יִצְחָק קָרָא לָהּ, שִׁבְעָה. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא בְּגִין דְּיִצְחָק אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ דַּרְגָּא דְּפַחַד, דְּאִיהוּ דִּינָא, וְעַל דָּא אוֹסִיף בָּהּ ה'. וְה' בְּכָל אֲתַר מִדַּת הַדִּין. וְסִימָנָךְ (יחזקאל טז) הֵא דַּרְכֵּךְ בְּרֹאשׁ נָתַתִּי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שִׁבְעָה. דְּלָא עֲבַד בְּחוּרְפַּן, כְּמָה דַּעֲבַד אֲבוּהָ, וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, וְאוֹסִיף בָּהּ ה', לְאַחֲזָאָה דְּאִיהִי חוּלָקֵיהּ.
תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא לֵיהּ בְּדִינָא. בֵּיוָן דְּחָזָא דְּלָא מִתְקַיֵּים, שְׁתַּף בֵּיהּ חֶסֶד. הָדָא

הוּא דִּכְתִיב כ (בראשית ב) בְּהִבָּרְאָם, בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוּהָ בְּאַבְרָהָם אִיתְקַיֵּים עָלְמָא. בְּגִין כָּךְ הַאי בֵּירָא, בֵּיתָא דְעָלְמָא, עַל שְׁמֵיהּ אִיתְקְרֵי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם כא) עַל כֵּן קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע. אַף עַל גַּב דְּהַאי בֵּירָא אִתְדַּבַּק בְּיִצְחָק, דִּכְתִיב (שם כו) וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה. שְׁמָהּ בְּאֵר שָׁבַע, סִטְרָא דְאַבְרָהָם, וְלֹא בְּאֵר שִׁבְעָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.

וְתָא חֲזֵי, ד' מְאִינוּן שִׁבְעָה זַכָּאֵי קְשׁוֹט, כַּד בָּעוֹ לְאִתְקְרָבָא בִּשְׁכִינְתָּא, בְּרָזָא דְּשָׁבַע, כָּלְהוֹ אִיעָרְעוּ בְּהַאי בְּאֵר, דְּלָא פָּסְקוּ מֵימוֹי לְעָלְמִין.

אַבְרָהָם כָּרֵי לָהּ לְהַאי בֵּירָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אוֹלִיף לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, דְּיִפְלְחוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵיוָן דְּכָרֵי לָהּ, אַפֵּיק מַיִין נָבְעִין דְּלָא פָּסְקִין לְעָלְמִין.

וְכֵיוָן דְּמֵת אַבְרָהָם, מַה כְּתִיב (בראשית כו) וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי אַבְרָהָם. בְּאֵרֹת כְּתִיב, וְחַד הַוָּה, דִּכְתִיב בְּאֵר שָׁבַע, וְקָרוֹ לֵיהּ בְּאֵרוֹת, דְּמַשְׁמַע דְּסַגִּיאִין הֲווֹ. בְּגִין דְּהַאי בֵּירָא, מִתְחַזֵּי לוֹן לַאֲבָהָן בְּכָל דּוּכְתָּא דַּהֲווֹ אָזְלִין, וַהֲוָה מִתְחַזֵּי לוֹן כְּבֵירִין סַגִּיאִין.

כֵּיוָן דְּמִילְּאוּ פְּלִשְׁתִּים עַפְרָא, רָזָא דְּאַהַדְּרוּ בְּנֵי עָלְמָא לַעֲבוֹדָה זָרָה, הֲוָה עָלְמָא שָׁמֵם, דְּלֵית דְּיָדַע לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כֵּיוָן דְּאָתָא יִצְחָק, מַה כְּתִיב, וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו. מַאי וַיָּשָׁב,

אֶלָּא דַּאֲתֵיב עָלְמָא לְתִיקוּנֵיהּ, וְאוֹלִיף לוֹן לִבְנֵי עָלְמָא דְּיֵדְעוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם כה) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ.

וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי רֹאִ"י, הַאי בֵּירָא מִמַּאן הוּא. מִמַּאן דְּכָל חַיִּין עִילָּאִין וְתַתָּאִין וְקִיּוּמֵיהוֹן תַּלְיָין בֵּיהּ. וְחָזֵי כֹּלָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל ב) יָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵא.

וְתָא חֲזֵי, אִינּוּן עַבְדֵי יִצְחָק בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, כַּד חָפְרוּ לָהּ, מַה כְּתִיב, שִׂטְנָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ, עַד דְּאָתָא אִיהוּ (בראשית כו) וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֶרֶת וְגוֹ', וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוֹבוֹת וַדַּאי. אֲבָל עַבְדֵי אָבִיו, בְּגִין דְּכָלְהוֹ אַתְיָין מִסְטְרָא דְּיָמִינָא, לָא הֲוָה שִׂטְנָא בְּעָלְמָא, וְלָא נָפִיק דִּינָא בְּהַאי בֵּירָא, לְאַשְׁטָנָא לוֹן, כַּד לָא מַכְשְׁרֵי עוֹבָדֵיהוֹן.

וּמֵהַאי בֵּירָא, אִיהוּ פְּתָחָא לְמִינְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ. וְעַד דְּלָא סָלֵיק יִצְחָק מֵעָלְמָא, בָּרִיךְ לֵיהּ לְיַעֲקֹב, וּשְׁלָחֵיהּ לְחָרָן, לְאִזְדַּוְּגָא. וְכַד אָזֵיל לְחָרָן מַה כְּתִיב (בראשית כט) וַיַּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה, בֵּיוָן דְּחָזָא יַעֲקֹב יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִגּוֹ הַהוּא בֵּירָא, דְּאִקְרֵי בְּאֵר שָׁבַע. כְּדֵין אָמַר לֵיהּ לְלָבָן, אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה דַּיְיקָא.

תָּא חֲזֵי, לָקַבֵּל אִינּוּן שִׁבְעָה זַכָּאִין, פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

בְּאוֹרַיְיתָא, לְקָרְבָא קָרְבַּן מוּסַף, בְּשַׁבַּע זִמְנִין בְּשַׁתָּא.
בְּגִין לְאוֹסָפָא לְהוֹ עִדּוּנִין וְתַפְנוּקִין מִבֵּי מַלְכָּא, דְּיִשְׁבְּעוּן
אֲבָהָן בְּקַדְמִיתָא, וּבָתַר כֵּן בְּנִין. וְאִינוּן ז׳ זִמְנִין וְלָא יַתִּיר.
בְּשַׁבַּתָּא לָקֳבֵל צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּאִקְרֵי כֹּל, וְאִקְרֵי שַׁבָּת,
לְאוֹסָפָא לֵיהּ עִדּוּנִין מִמּוֹחָא סְתִימָאָה, וּבְרֵישׁ
יַרְחָא, לָקֳבֵל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקְרִיאַת סִיהֲרָא.
וּבְט״ו יוֹמָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה, לָקֳבֵיל אַבְרָהָם אֲבוּהוֹן,
דְּאָחִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וְאִקְרֵי רֹאשׁוֹן. וּבַעֲצֶרֶת
דְּבַחֲדֶשׁ הַג׳, דְּאִתְיְהִיבַת בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת,
לָקֳבֵיל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאי לַאֲבָהָן, וְאָחִיד בְּקוֹל קוֹל
יַעֲקֹב. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, לָקֳבֵיל יִצְחָק, דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ, וַאֲנַן
מַדְכְּרִינָן בֵּיהּ עֲקֵדַת יִצְחָק, וְאִיהוּ יוֹמָא דִּדִינָא, לָקֳבֵל מִדַּת
הַדִּין דְּאָחִיד בַּהּ.
בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לָקֳבֵיל מֹשֶׁה, דְּכַבִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ
צְלוֹתֵיהּ, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְאַהֲדַר לֵיהּ לוּחֵי אוֹרַיְיתָא.
בְּחַג הַסֻּכּוֹת, לָקֳבֵיל אַהֲרֹן, דְּבִזְכוּתֵיהּ הֲווֹ אָזְלִין שִׁבְעָה
עֲנָנִין, דְּחָפָן עַל יִשְׂרָאֵל כְּסוּכּוֹת, וּבְגִין כָּךְ אִינוּן עָבְדִין
סוּכָּה. וְכָל אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה רָזִין עִילָּאִין סְתִימִין בַּהּ, וְכַד
אִלֵּין שִׁבְעָה מִתּוֹסְפִין בִּבְרָכָאן, כָּל עָלְמָא בִּשְׁלִימוּ סַגִּיאָה.

זהר חדש

פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא

מִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב. א (דניאל ב) יָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵי, אַף עַל גַּב דִּנְהוֹרָא עִמֵּיהּ שְׁרֵי, יָדַע מַה בַּחֲשׁוֹכָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (ירמיה כג) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. וּמִי אר"י הָכֵי, וְהָא אֲמָרַן דְּהָא חָכְמְתָא הַוָּה בְּסִמְיכוּתָא דִּקְרָאֵי, בְּכָל מַה דְּאִיתְּמַר, וְהָאִידְנָא פְּשִׁיטוּתָא דִּקְרָא צְרִיכְנָא, דְּאַבְרָהָם הַוָּה, וְיִצְחָק הַוָּה, וְיַעֲקֹב הַוָּה. אָמַר לֵיהּ אַף עַל גַּב דַּהֲווֹ, חָכְמְתָא דִּקְרָאֵי אִסְתַּכַּלְנָא לְמִנְדַּע. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים טו) מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְגוֹ'. מַאי מַשְׁמַע, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּר רַבִּי יוֹסֵי, אִלֵּין עֲשָׂרָה, אִינּוּן כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, שֶׁעַתִּידִין בָּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב, לְקַיֵּים בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהָא חַד סַר אִינּוּן. אָמַר לֵיהּ (?שם חסרה אות ד) לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ, לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה, חַד מִלָּה אִינּוּן. דְּכָל הַמְרַגֵּל בַּחֲבֵרוֹ, מִיָּד עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה. לֹא רָגַל בִּלְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה. וְכִי מַאן שַׁוְיָא לְאִלֵּין, כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת.

אָמַר רַבִּי, כָּלְהוֹ עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, מִשְׁתַּמְּעֵי מִינַּיְיהוּ. הוֹלֵךְ תָּמִים, כְּנֶגֶד אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. מְלַמֵּד שֶׁצָּרִיךְ אָדָם

לְקַבֵּל עָלָיו אֵימַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְאֵין לוֹ רְשׁוּת לְהַרְהֵר בַּמָּה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַשִּׂיג, מַשְׁמַע דִּכְתִיב אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סְתָם. כְּתִיב הָכָא הוֹלֵךְ תָּמִים, וּכְתִיב הָתָם (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאֵין לְךָ רְשׁוּת לְהַרְהֵר עַל מַה שֶּׁלֹּא הוּרְשֵׁיתָ.

וּפֹעֵל צֶדֶק, כְּנֶגֶד לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנַי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם. מִכָּאן אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין לְךָ דָּבָר עוֹמֵד כְּנֶגֶד חִילּוּל ה'. מְנָא לָן. מִמֵּסִית. דִּכְתִיב (שם יג) יָדְךָ תִּהְיֶה בּוֹ בָּרִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ. לָמָּה, כִּי בִקֵּשׁ לַהֲדִיחֲךָ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִי קָטִיל לֵיהּ, נִקְרָא צַדִּיק, מְקַנֵּא, וּפוֹעֵל צֶדֶק, וְזֶהוּ וּפֹעֵל צֶדֶק.

וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ, כְּנֶגֶד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לֵית אִינּוּן כְּסִדְרָן, וְאַף עַל גַּב דְּלֵית אִינּוּן כְּסִדְרָן, לֵית לָן בָּהּ. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה, כְּנֶגֶד לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל קְרוֹבוֹ, כְּנֶגֶד מְחַלֵּל שַׁבָּתוֹת בְּפַרְהֶסְיָא. ר' יוֹסֵי אוֹמֵר, כְּנֶגֶד לֹא תְגֹנֹב. דִּכְתִיב, (שמות כב) אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו.

(תהלים טו) נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס, כְּנֶגֶד לֹא תִרְצָח. מַאן דְּאִיהוּ נִבְזֶה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲבִיד קְטָטָה דְּיִקְטוֹל, וְלָא יִקְטְלוּנֵיהּ.

וְאֶת יִרְאֵי ה' יְכַבֵּד, כְּנֶגֶד כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. אָמַר

רִבִּי יוֹסֵי, עַל הַכֹּל חַיָּיב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יָצָא מִכְּלַל זֶה, אִם יֹאמְרוּ לוֹ לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה אוֹ לַעֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה, שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב לְכַבְּדָם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְאֶת יִרְאֵי ה' יְכַבֵּד.

נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמִיר, כְּנֶגֶד לֹא תִנְאָף. דִּהָא אִם יִצְרוֹ בָּעֵי לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, יַטִּיל שְׁבוּעָה עַל יִצְרוֹ, כְּבוֹעַז, דְּאָמַר (רות ג) חַי ה' שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

(תהלים טו) כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ, הַאי הוּא כְּנֶגֶד לֹא תִגְנוֹב. דְּאִי הוּא לָא אוֹזִיף בְּרִבִּיתָא, וַדַּאי לָא יֵזֵיל וְיִגְנוֹב. וְשֹׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקָח, כְּנֶגֶד לֹא תַחְמֹד.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן קִיסְמָא, כְּנֶגֶד אֵלּוּ נֶאֱמַר בְּיַעֲקֹב עֲשָׂרָה אֲחֵרִים, דִּכְתִיב (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, א'. וַיָּלֶן שָׁם, ב'. כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, ג'. וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, ד'. וַיָּשֶׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו, ה'. וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, ו'. וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה, ז'. וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה, ח'. וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים, ט'. עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, י'. הָא עֲשָׂרָה.

דָּבָר אַחֵר וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, רַבִּי בּוֹ פָּתַח, (שיר השירים א) אַל תִּרְאֻנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי. הָא אִתְחַזַּר עַל יַעֲקֹב, דְּשֶׁלְטָנָא דְיַעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא הֲוָה שִׁמְשָׁא, וְאִתְחַזַּר הַהוּא שׁוּלְטָנָא לְעֵשָׂו, וְאִתְעֲבַר מִנֵּיהּ. וְיַעֲקֹב אָמַר, אַל תִּרְאֻנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, דְּהָא אִתְיְהִיבַת לִי שֶׁלְטָנָא

דְּסִיהֲרָא, דְּהִיא אוּכְמָא לְעִידָנִין וְזִמְנִין. שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשֶּׁמֶשׁ, כַּד אִתְעֲבַר מִנִּי שֶׁלְטָנָא דְּשִׁמְשָׁא.

בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי, וְהוּ עֵשָׂו. דִּכְתִיב, (ויקרא כג לא ברור שזה המקום) וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב. שָׁמְנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, דִּכְתִיב (שם לא) הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב וְקֶרַח בַּלָּיְלָה. כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי, דִּכְתִיב (שם ל) וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי לְבֵיתִי.

(שם כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאֵיזֶה מָקוֹם פָּגַע, בַּמָּקוֹם שֶׁעָתִיד לַעֲמוֹד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהִתְפַּלֵּל שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַיּוֹם הָיָה גָּדוֹל, וְרָצָה לַהֲלוֹךְ וְלֹא יָכֵיל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, וְהִתְחִיל לְהִתְרָעֵם לִפְנֵי קוֹנוֹ, עַל דְּאִתְעֲבַר מִנֵּיהּ הַהוּא שׁוּלְטָנָא דְּשִׁמְשָׁא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיָּלֶן שָׁם. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (שמות טו) וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה, לָשׁוֹן תַּרְעוֹמוֹת. וְלָמָּה, מִפְּנֵי כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִתְעֲבַר מִנֵּיהּ וְאִתְיְהִיבַת לְעֵשָׂו.

מֶה עָשָׂה יַעֲקֹב, הִתְחִיל בּוֹכֶה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשׁוֹתָיו, כְּדֵי לְצַעֵר נַפְשׁוֹ. כֵּיוָצֵא בַּדָּבָר וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ.

וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֶבֶן אַחַת מַמָּשׁ הָיְתָה. מַשְׁמַע דִּכְתִיב מֵאַבְנֵי, וְלֹא אַבְנֵי. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, וְלֹא אָמַר אֶלָּא אַחַת. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית כד) אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אַחַת

מֵהֵן.

פְּתַח הַהוּא יוּדָאי וַאֲמַר, (בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מַקַּל לִבְנָה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן. וַיִּקַּח לוֹ לְגַרְמֵיהּ, וּלְתִקּוּנֵיהּ. מַקַּל לִבְנָה, דָּא רָזָא דְּוֹא"ו דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי תִּפְאֶרֶת. דְּאִיהוּ אָחִיד בָּהּ. וְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּמַקַּל. לִבְנָה, בֶּן לְהַאי עִילָּאָה סְתִימָאָה. לַח, מִסְטְרָא דְּמַיָּא דְּאִקְרוֹן חֶסֶד. וְלוּז, מִסְטְרָא דְּאֵשׁ דְּאִיקְרֵי גְּבוּרָה. וְעַרְמוֹן, מִסְטְרָא דְּגַרְמֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ. כְּלָלָא דְּכָל גַּוְונִין. דְּהָא יַעֲקֹב חַכִּימָא הֲוָה בְּעַרְמִימוּתָא.

וַיְפַצֵּל בָּהֶם פְּצָלוֹת לְבָנוֹת. בָּהֶם, בּוֹ הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, דְּהָא מַקַּל חַד הֲוָה. מַאי בָּהֶם, בְּכָל אִינּוּן ז' דַּרְגִּין, דִּרְמִיזִין בִּקְרָא, (דברי הימים א כט) דִּלְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה. אַשְׁלִים לוֹן בְּאִינּוּן קִילּוּפִין חִוּורִין, דְּקָלִיף בְּהוּ סִטְרָא דְּאֵשׁ, וְאַסְחַר לוֹן לְסִטְרָא דְּמַיִם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מַחְשֹׁף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת.

תָּא חֲזֵי, ז' מַעֲלוֹת מִמַּקְלוֹת, דִּרְמִיזִין בְּהַנֵּי קְרָאֵי. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מַקַּל, חַד. אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת, תְּרֵין. הָא תְּלַת. וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת, תְּרֵין, הָא חֲמִשָּׁה. יֶחֱמוּ הַצֹּאן אֶל הַמַּקְלוֹת, הָא ז'.

וְאִינּוּן רָזָא דְּז' קוֹלוֹת, וְאִינּוּן רָזָא דִּכְתִיב, (משלי ט) חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה. וְאִינּוּן ז' יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּנָהֲרִין מֵרֵאשִׁית, דְּאִיקְרֵי חָכְמָה. וְאִינּוּן ז' סָמְכִין, דְּאָקִים קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְיהוּ עָלְמָא, וְכוּלָּא בִּרְזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא.
תָּא חֲזֵי, כַּד הֲוָה הַאי מַקֵּל בִּידוֹ דְיַעֲקֹב שְׁלֵימָא, קָרֵי לֵיהּ
אוֹרַיְיתָא מַקֵּל. וְכַד הֲוָה בִּידַיְיהוּ דְמשֶׁה וְאַהֲרֹן, קָרֵי
לֵיהּ מַטֶּה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מַטֵּה
הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְאַהֲרֹן נָמֵי אָחִיד בֵּיהּ. מַה בֵּין הַאי לְהַאי.
אֶלָּא רָזָא עִילָּאָה הוּא, כַּד הֲוָה בִּידוֹי דְיַעֲקֹב, קָרֵי לֵיהּ
אוֹרַיְיתָא מַקֵּל, מִסְטְרָא דְקָל, דְהָא יַעֲקֹב קוֹל אִיקְרֵי,
דִכְתִיב (בראשית כז) הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב. וּבְקוֹל אָחִיד, דְהָא דַרְגֵּיהּ
הוּא.

וְכַד הֲוָה בִּידַיְיהוּ דְמשֶׁה וְאַהֲרֹן, דְאִינּוּן אַחִידִין בְּנֵצַ"ח
וְהוֹ"ד, דְאִינּוּן תְּרִין סַמְכִין, אִיקְרֵי מַטֶּה, לִישְׁנָא
דִסְמָכָא. דְהָא עַל יְדֵי אִסְתְּמִיךְ עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְנָפֵיק
מִבֵּין תְּרִין לְמוּדֵי ה' וְאִתְיְיהִיבָא עַל יָדַיְיהוּ. וְעַל דְאִינּוּן
סָמְכִין לְעָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְנָפֵיק מִבֵּין נֶצַ"ח וְהוֹ"ד, דַאֲחִידָן
בְּהוּ. קְרָא לֵיהּ מַטֶּה. וּמַאן דְאָחִיד בְּאוֹרַיְיתָא, סָמְכָא לֵיהּ,
וּמַחְזְקָא לֵיהּ עַל יַרְכוֹי, דְלָא יִסְטֵי לְיָמִינָא וּשְׂמָאלָא.
זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵיב לְהוֹן
אוֹרַיְיתָא, לְגַלָּאָה לוֹן רָזִין עִילָּאִין. מַאן דְאָחִיד
בְּאוֹרַיְיתָא, סָמְכָא לֵיהּ, וּמַחְזְקָא לֵיהּ עַל יַרְכוֹי, דְלָא יִסְטֵי
לְיָמִינָא וְלִשְׂמָאלָא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהַב לוֹן אוֹרַיְיתָא, לְגַלָּאָה לוֹן רָזִין עִילָּאִין. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב
(דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

רַבִּי זֵירָא עָאל קַמֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, אַשְׁכְּחֵיהּ דְּהַוָּה יָתִיב, וְעֵינוֹי נָבְעִין מַיָּא, וַהֲוָה מַרְחֵישׁ בִּשְׁפְוָותֵיהּ וּבָכֵי, חָזַר לַאֲחוֹרוֹי רַבִּי זֵירָא. אֲמַר לְשַׁמָּשֵׁיהּ, מַאי הַאי דְּיָתִיב מַר וּבָכֵי, אֲמַר תְּרֵי זִמְנֵי עַיְילִינָא לְקֻרְבָּא גַּבּוֹי, וְלָא יָכֵילְנָא. עַד דַּהֲווֹ יָתְבֵי, חָמוֹן לֵיהּ דְּעָאל לְאִדְּרֵיהּ, עַד דְּנָחַת, הֲוָה קָלֵיהּ אָזֵיל בְּבֵיתָא וּבָכֵי.

שְׁמַע דְּהַוָּה אֲמַר, אַבְנָא אַבְנָא, אַבְנָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה עַל כָּל עָלְמָא, בִּקְדוּשְׁתָא דְּמָארָךְ, זְמִינֵי בְּנֵי עַמְמַיָּא לְאִתְזַלְזָלָא בָּךְ, וּלְאוֹתָבָא גּוֹלְמֵי מְסָאֲבִין עֲלָךְ, לְסָאֲבָא אַתְרָךְ קַדִּישָׁא, וְכָל מְסָאֲבִין יִקְרְבוּן בָּךְ, וַוי לְעָלְמָא בְּהַהוּא זִמְנָא.

נְחַת וִיתֵיב בְּסוּלְסָלָנֵיהּ, אֲמַר רַבִּי זֵירָא לְשַׁמָּשֵׁיהּ, זִיל וְאֵימָא לֵיהּ לְמַר, אִי אֵיעוֹל קַמֵּיהּ. עָאל שַׁמָּשֵׁיהּ, אֲמַר הָא רַבִּי זֵירָא הָכָא, לָא אַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְלָא זְקִיף עֵינוֹהִי.

לְבָתַר אֲמַר, רַבִּי זֵירָא לֵיעוֹל, וְאַתְּ תִּיב לְבַר. עָאל ר' זֵירָא, וְאַרְכִּין בִּרְכּוֹי, וִיתֵיב קַמֵּיהּ. חָמָא ר' אֶלְעָזָר, בָּטַשׁ בְּרַגְלֵיהּ, אֲמַר קוּם מֵהָתָם, וְתִיב בְּאָרְחָךְ, קָם וִיתֵיב כְּאָרְחֵיהּ.

אָמַר רַבִּי זֵירָא, הַאי דְּמַר דְּהַוָּה בָּכֵי, מַאי חָזָא. אֲמַר, אַרְכַּבְתָּא תְּבִירָא סַגִּיאָה דְּכָל עָלְמָא, חָזֵינָא הַהוּא אַבְנָא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, דְּמִינָהּ אִשְׁתֵּיל עָלְמָא. וְהַהוּא אַבְנָא

הַוָּה, דְּשַׁוֵּי יַעֲקֹב רֵישֵׁיהּ עֲלָהּ.

וְכִי אַבְנָא דְּמִינָהּ אִשְׁתֵּיל כָּל עָלְמָא, וַהֲוָה רֵישֵׁיהּ מְשַׁקְּעָא בְּתְהוֹמָא רַבָּא, הֵיךְ יָכוֹל יַעֲקֹב לְנַעְנָעָה לָהּ. אֶלָּא הַהוּא אַבְנָא, זְוָיְתֵיהּ מְשַׁקְּעָן בְּתְהוֹמָא רַבָּא, וְרֵישֵׁיהּ אִתְמַגּוֹם בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וַעֲלָהּ קַדֵּשׁ קוּדְשִׁין, וּשְׁכִינְתָּא יְקָרָא עִילָּאָה עֲלָהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.

וּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּמַלְכָּא עִילָּאָה הַוָּה גְּלִיף עֲלָהּ.

כַּד אָתָא יַעֲקֹב, קָרָא הַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּנְסָבָהּ מִכָּאן, וְשַׁוְיָהּ בְּהַהוּא אֲתַר דְּקַדֵּשׁ קֳדָשִׁין הַוָּה תַּמָּן. אֲמַר רַבִּי זֵירָא, אֲנָא שְׁמַעְנָא בְּשֵׁם ר' בּוֹ, דַּאֲמַר רָזָא דְּמִלָּה בְּהַאי, וְלָא אִדְכַּרְנָא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִי רַבִּי זֵירָא דַּעְתִּי אָחֵים עֲלָךְ. וְדִילְמָא הַאי מִלָּה שְׁמַעְתְּ, וְכָךְ הוּא בְּרִירָא דְּמִלְּתָא, דִּכְתִיב (שם כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, אֶבֶן אַחַת מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. מֵאֵיזֶה מָקוֹם, מִמָּקוֹם הַיָּדוּעַ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַתְּהוֹם, שֶׁשָּׁם אַבָּנִים שֶׁשּׁוֹחֲקִים מַיִם לְכָל הָעוֹלָם. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב יד) אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מָיִם.

הָאֶבֶן הַזֹּאת, הָיְתָה עִיקָּר לְכֻלָּם, וְהָיְתָה עוֹלָה עַד מָקוֹם שֶׁהָיָה שָׁם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְיַעֲקֹב לֹא הָיְתָה כַּוָּונָתוֹ עַל שׁוּם אַחַת מֵהֶן, אֶלָּא עָלֶיהָ, מִשּׁוּם דִּרְמִיזָא לֵיהּ רְמִיזָא. מַה הִיא הַכֹּל אִשְׁתֵּיל מִינָהּ, כָּךְ יַעֲקֹב כָּל עָלְמָא אִשְׁתֵּיל מִנֵּיהּ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁהִיא עִיקַּר כָּל הָעוֹלָם,

וַיָּשֶׂם מֵרַאֲשׁוֹתָיו, שָׂם בְּלִבּוֹ שֶׁהִיא מֵרַאשׁוֹתָיו, דּוּגְמַת זֶה כָּזוֹ. מִיָּד וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, כְּלוֹמַר, נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתּוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם.

וְסִימָן יָדוּעַ לָקַח, אָמַר זוֹ הִיא דּוּגְמָא שֶׁלִּי, וְאִם לָזוֹ תִּהְיֶה שׁוּם מַעְלָה, בְּיָדוּעַ שֶׁיִּהְיֶה לִי מַעֲלָה. וְעַל כָּךְ שָׂם לִבּוֹ עָלֶיהָ, וְנָדַר נֶדֶר, דִּכְתִיב, (בראשית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה. כְּלוֹמַר, אִם הָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים, מִיָּד וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ.

נָדַר הַמַּעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי זֵירָא, הָא וַדַּאי שָׁמַעְנָא.

אָמַר לֵיהּ, עַל הַאי אִתְקְרֵי (שם מט) אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. כְּלוֹמַר, נִקְרָאָה כָּךְ עַל שְׁמוֹ, עַל שֶׁנָּתַן לִבּוֹ וְעֵינָיו עָלֶיהָ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָהּ בֵּית עוֹלָמִים, וְשָׁם הָיְתָה שְׁכִינָתוֹ.

וְעַל דָּא בָּכִינָא, דַּחֲזֵינָא דְּעַל הַאי אַבְנָא, זְמִינִין לְשַׁוָּאָה סוּאֲבַת עַמְמַיָּא, וּפִגְרֵי מֵיתַיָּא. מַאן לָא יִבְכֵּי, וַוי לְעָלְמָא, וַוי לְהַהוּא זִימְנָא, וַוי לְהַהוּא דָּרָא. בְּכָה כַּד בְּקַדְמִיתָא, אִתְנַח וְאִשְׁתִּיק. לְבָתַר חָזַר וַאֲמַר, וַוי לְאִינּוּן דִּיהוֹן זְמִינִין בְּעָלְמָא, כַּד יִתְעַר מַלְכָּא עִילָּאָה דְּעָלְמָא.

בְּכָה רַבִּי זֵירָא, אָמַר מַלְאָכָא קַדִּישָׁא יָדַע דִּין, יָאוֹת הוּא לְמִבְכֵּי עֲלָהּ. זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּאַתּוּן קַדִּישִׁין בְּעָלְמָא דִּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

פָּרָשָׁתָא יח. (שם כח) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וגו', עִלִּים

וְיִרְדִים בּוֹ. רַבִּי פִּתַּח בְּהַאי קְרָא, (שיר השירים ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבֹּרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל הַדְּבָרִים יִכְלוּ וְהַתּוֹרָה לֹא תִכְלֶה. וְאֵין דָּבָר חָבִיב לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ. דִּתְנַן, כָּל הַמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ סְתָרִים שֶׁל מַעְלָה. וְהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת לוֹ, (שם ח) אַשְׁקְךָ מִיַּיִן הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמֹּנִי. וְהוּ יֵינָהּ שֶׁל תּוֹרָה. וְזֶהוּ יַיִן הַמְשׁוּמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. וְהֵם דְּבָרִים הָעֲתִידִים לְהִגָּלוֹת לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא.

קָם רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וַאֲמַר, אִי כָּךְ הוּא, לָא הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, אֶלָּא יַיִן הַמְשׁוּמָּר בַּעֲנָבָיו מֵהַר סִינַי, מַהוּ מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. אָמַר לֵיהּ, אִינּוּן עוֹמְקֵי סִדְרֵי בְרֵאשִׁית, דְּלָא אִיתְגַּלּוּ לְבַר נָשׁ, וּזְמִינִין צַדִּיקַיָּא לְמִנְדַּע לוֹן, כְּגַוְונָא דָּא יִנְדְּעוּן אִינּוּן דְּעָסְקוּ בְּאוֹרַיְיתָא תָּדִיר. וְתָאנָא, אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָזָא אוֹרַיְיתָא לְחַכִּימִין אִתְיְהִיבוּ, לְאִינּוּן דְּאִתְעַסִּיקוּ בְּאוֹרַיְיתָא תָּדִיר. וְתָנֵי רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מַאן דְּהוּא עָסִיק בְּאוֹרַיְיתָא כָּל צָרְכּוֹ, סָלְקִין לֵיהּ לִנְשְׁמָתֵיהּ לְעֵילָּא, כַּד אִיהוּ נָאִים בְּשִׁנְתֵּיהּ, וְאוֹלְפִין לֵיהּ מֵעוֹמְקֵי תוֹרָה. וּמִינָהּ דּוֹבְנָן וּמְרַחֲשָׁן שִׁפְוָותֵיהּ בִּימָמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם ז) דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, כְּשֶׁהוּא יָשֵׁן בַּלַּיְלָה, נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה וּמַרְאִין לָהּ אוֹתָן

הַדְּבָרִים הָעֲתִידִין לִהְיוֹת בָּעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסֵי הֲוָה יָתִיב וְעָסִיק בְּאוֹרַיְיתָא, אֲתָא לְגַבֵּיהּ רַבִּי אַבָּא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מָארֵי דִּשְׁמַעְתָּא אָתָא. קָם קַמֵּיהּ, יָתְבוּ וְאִתְעַסְּקוּ בְּאוֹרַיְיתָא, עַד דַּהֲווֹ יָתְבֵי, רָמַשׁ לֵילְיָא, יָתְבוּ וְאִתְעַסְּקוּ בָּהּ, עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא.

אִדְּמִיךְ רַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יוֹסֵי הֲוָה יָתִיב, חָמָא לְרַבִּי אַבָּא, דְּאַנְפּוֹי מְסַמְּקֵי טְפֵי, וְהוּא חָיֵיךְ, וַחֲמָא נְהוֹרָא רַבָּא בְּבֵיתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, שְׁמַע מִינֵּיהּ דִּשְׁכִינְתָּא הָכָא. אַרְכִּין עֵינוֹי, יָתִיב תַּמָּן. עַד דְּהַוָה סָלֵיק שַׁחֲרוּתָא דְצַפְרָא, וּנְהוֹרָא הַוָה נָהֵיר בְּבֵיתָא, עַד דְּזָקַף עֵינוֹי, חָמָא צַפְרָא וְאִתְחַשַּׁךְ בֵּיתָא.

אִיתְעַר רַבִּי אַבָּא, וְאַנְפּוֹי הֲווֹ נְהִירִין, וְעֵינוֹי חָיְיכִין. אָחִיד בֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר רִבִּי אַבָּא, אֲנָא יְדַעְנָא מָה אַתְּ בָּעֵי. חַיָּיךְ, רָזִין עִלָּאִין חָמִית, וּבְשַׁעֲתָא דְּאָחִיד נִשְׁמָתָא דִּילִי מָארֵי דְּאַפַּיָּיא, סָלֵיק לָהּ לְאִדְּרִין רַבְרְבִין וְעִילָּאִין. וְחָמִית נִשְׁמַתְהוֹן דִּשְׁאָר צַדִּיקַיָּא דְּסָלְקֵי תַּמָּן, וַאֲמַר לוֹן זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּא, דִּבְגִינֵיכוֹן אֲנָא אִתְבְּנֵי בִּבְנְיָינָא קַדִּישָׁא, דִּשְׁמָא יְקָרָא, לְאַעֲנָאָה לְחֵילוּי דְּמַלְכָּא עִילָּאָה. וְחָמִית אוֹרַיְיתִי, דְּהַוָה מַנְחָא תַּמָּן תְּלֵי תִּלִּים כְּמִגְדְּלָא רַבָּא. וּבְגִינֵי כָּךְ חֲדִינָא בְּחוּלְקִי, וְחָיְיכִין עֵינָאי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַל תִּתְמַהּ עַל הָא דְּרַבִּי אַבָּא, דְּהָא קָרָא אַסְהֵיד בָּךְ. דְּתָנִינָן, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָזֶה

הַמְמוּנֶה תַּחְתָּיו, וְתָלָה מִמֶּנּוּ כָּל שְׁאָר הַצְּבָאוֹת, כְּהַאי צַוָּאר, שֶׁכָּל הַגּוּף תָּלוּי מִמֶּנּוּ. וּבְשָׁעָה שֶׁהַצַּדִּיקִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בּוֹנֶה עוֹלָמוֹ, וְנוֹתֵן שְׁמוֹ בְּקִרְבּוֹ, לְהַגִּיעַ לַכֹּל, וּלְהַסְפִּיק לָעוֹלָם מְזוּבּוֹ שֶׁל מָקוֹם.

וּכְשֶׁאֵין הַצַּדִּיקִים עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹטֵל שְׁמוֹ מִקִּרְבּוֹ, וַאֲזַי הָעוֹלָם חָסֵר, וְהוּא אֵינוֹ בְּמַעֲלוֹת הַיְכוֹלֶת. מְנָא לָן, דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיוֹת. אִם מַרְבִּים וּמְגַדְּלִים הַצַּדִּיקִים תּוֹרָה כְּהַאי מִגְדָּל, מִיָּד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיוֹת. זֶהוּ שֶׁהוּא צַוָּארוֹ שֶׁל עוֹלָם, בָּנוּי בִּבְנְיָן קָדוֹשׁ, שֶׁכָּל הַפִּיּוֹת תָּלוּ וְנִלְאוּ לָדַעַת הַשְׂגָּחָתוֹ, וְזֶהוּ תַּלְפִּיוֹת, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (בראשית מז) וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְאָז אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו, וְכֹל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים, אוֹתָן הַנִּקְרָאִים אֶלֶף אַלְפִּין, וְכָל הַנִּשְׁאָר תְּלוּיִם עָלָיו, וְכָל הַשִּׁלְיטִין, וְכָל הָעוֹלָמוֹת, מְלֵאִים מְזוּבּוֹ שֶׁל מָקוֹם.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (שם כח) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה, כְּלוֹמַר, כְּשֶׁהַצַּדִּיקִים אֵינָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה, וְאֵינוֹ בְּמַעֲלָה. זָכוּ הַצַּדִּיקִים וְעָסְקוּ בַּתּוֹרָה, רֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, אַזַי יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה, וְכָל טוּב לֹא יֶחְסַר, וּמִיָּד וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. מַאי בּוֹ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בִּשְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר *) (תהלים קיח) נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בּוֹ, בְּהַהוּא מְמוּנֶּה. וּמִפְּנֵי מַה. דִּכְתִיב אַחֲרָיו, (בראשית כח) וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו, עַל הַהוּא מְמוּנֶּה. מִפְּנֵי זֶה עוֹלִים וְיוֹרְדִים בִּשְׁבִילוֹ. מִפְּנֵי שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם, שֶׁהוּא נִצָּב עָלָיו. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ מֶלֶךְ שָׁלֵם, מִכָּל שְׁאָר הַצְּבָאוֹת. שֶׁאֵין לָךְ נוֹשֵׂא שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם בְּקִרְבּוֹ כְּמוֹ זֶה.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב, רָמְזוּ לְיַעֲקֹב, וְהֵשִׁיבוּ עַל מַה שֶׁנִּתְרַעֵם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. כְּלוֹמַר, שֶׁאִם בָּנָיו יִזְכּוּ לַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹות, יֵשׁ מַעֲלָה לָזֶה, וּמַעֲלָה לְבָנָיו. לֹא זָכוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹות, אֵין מַעֲלָה לָזֶה, וְאֵין מַעֲלָה לְבָנָיו. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים, אֵלּוּ בָּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב, וּבוֹ עוֹלִים. לֹא זָכוּ, יוֹרְדִים. בּוֹ: בִּשְׁבִילוֹ. בּוֹ: כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲלָה יֵשׁ לָהֶם.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כָּל שָׂרֵי הָאוּמוֹת, הָיוּ עוֹלִים אוֹ יוֹרְדִים בִּשְׁבִיל זֶה. כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲלָה, יוֹרְדִים שָׂרֵי הָאוּמוֹת. כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ יְרִידָה, עוֹלִים. וְהַכֹּל תָּלוּי בְּבָנָיו שֶׁל יַעֲקֹב. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בַּר שָׁלוֹם, אֵין טוֹב וְאֵין רָע בָּא לָעוֹלָם, אֶלָּא בִּשְׁבִיל בָּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הֶגְמוֹן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אַבָּהוּ, וַאֲמַר, אִית לְאִתְכַּנְפָא כָּל עָלְמָא עֲלַיְיכוּ, כְּעַל הַאי גּוּבָא, לְאוּבָדָא לְכוֹן מִן עָלְמָא בְּשַׁעֲתָא חָדָא. אוּמָה דָא הִיא לָא פָּלְחָה לְמָארָהּ, כְּתִיב (דברים יא) וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא

תִּתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אִי הִיא סַטְיָא, כָּל עָלְמָא יֵיבַד בִּגִינָהּ. אָמַר לֵיהּ, וְהָא אַתּוּן עָבְדִין לָהּ דְּתִסְטֵי וְלָא תְּהַךְ בְּאוֹרְחָא דְּכַשְׁרָא. אָמַר לֵיהּ חוֹבַתְכוֹן עָבְדִין לְאִתְעָרָא לָן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה שַׁפִּיר קָאָמַר הַהוּא הֶגְמוֹן.

תָּנוּ רַבָּנָן, (בראשית כח) וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה, זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים. וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שמות טו) מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ ה'. אֵיזֶהוּ רֹאשׁוֹ, זֶהוּ צִיּוֹן, שֶׁשָּׁם הַשְּׁכִינָה, וְהַכְּרוּבִים, וְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. אָמַר רִבִּי אַבָּא, סוֹלָם זֶה סִינַי, שֶׁבּוֹ נִיתְּנָה תוֹרָה, וְשָׁם נִגְלוּ מֶרְכְּבוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אָמַר, עוֹד אִית לְאִסְתַּכָּלָא בְּהַאי קְרָא כִּדְכְתִיב, (שיר השירים ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיוֹת, דְּהָא תָּנִינָן, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר רִבִּי זֵירָא, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ בָּנוּי. אִי מְגַדְּלִים תּוֹרָה, כְּהַאי מִגְדָּל, צַוָּארֵךְ בָּנוּי. מַהוּ צַוָּארֵךְ, זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית מה) וַיִּפֹּל עַל צַוְּארֵי בִנְיָמִין אָחִיו וַיֵּבְךְּ, מְלַמֵּד שֶׁבָּכָה עַל מִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן וְעַל מִקְדָּשׁ שֵׁנִי.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַהוּ מִגְדָּל. אֶלָּא מַה מִּגְדַּל דָּוִד, מִגְדָּל חָזָק, אַף הַמִּתְעַסְּקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין חִיזּוּק, וּבְנִין חָזָק. ר' תַּנְחוּם אָמַר, מִגְדַּל דָּוִד, מַה דָּוִד הָיָה מִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹתֵר

מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ, כָּךְ הַמִּתְעַסְּקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין לְהִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְשֶׁלֹּא יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנָּה.

מַה דָּוִד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לַיְלָה וְיוֹמָם, כָּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לַיְלָה וְיוֹמָם, וּבְעוֹד שֶׁיִּתְעַסְּקוּ בָּהּ, וְיִתְגַּדְּלוּ בָּהּ, כְּמִגְדַּל דָּוִד הַצָּוּאר בָּנוּי בִּנְיָן חָזָק וְגָדוֹל.

וְאִם לָאו, אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו, אֵלּוּ אֶלֶף שָׁנִים שֶׁיִּהְיוּ בַּגָּלוּת, וְהַדָּבָר תָּלוּי אִם יִגָּאֲלוּ בּוֹ וְאִם לָאו. זָכוּ בַּתּוֹרָה, יִגָּאֲלוּ בְּאֶלֶף שָׁנִים. לֹא זָכוּ, כָּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים, אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם, כָּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים יִשְׁתַּעְבְּדוּ בָּהֶם, וּלְאַחַר כֵּן יִגָּאֲלוּ.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה, זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים, הַנִּצָּב בְּבִנְיָנוֹ, בִּשְׁבִיל אוֹתָן הָעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בָּאָרֶץ. וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, שֶׁהַמִּקְדָּשׁ הוּא בְּמַעֲלָה גְּדוֹלָה, עַל כָּל הָעוֹלָם. וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, אֵלּוּ כֹּהֲנֵי מִשְׁמוֹרֶת.

ר' אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַל שֶׁהוּא מְכֻוָּן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, הֵם שׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה. מַשְׁמַע, עוֹלִים וְיוֹרְדִים.

מַה מַּעֲלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ. אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ הִכְתִּיב וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר. וַהֲיֵינוּ דִכְתִיב, וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו, לִהְיוֹת שׁוֹמֵר עַל אוֹתָן הַשּׁוֹמְרִים.

מַהוּ עָלָיו. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, לִשְׁמִירָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ירמיה לט) וְעֵינַיִךְ שִׂים עָלָיו. כָּךְ (מלכים א ט) וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. וּלֶעָתִיד לָבֹא, עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַחֲזוֹר לִירוּשָׁלַיִם, וְלִהְיוֹת חוֹמָה לִשׁוֹמְרָהּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (זכריה ב) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.

(בראשית כח) הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מְלַמֵּד שֶׁקִּפֵּל לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מַמָּשׁ הָיָה, וְעָלָיו נִתְבַּשֵּׂר, וְעָלָיו הָיָה שׁוֹכֵב. מַשְׁמַע דִּכְתִיב (שם) וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, מִן הַגּ' אָבוֹת לֹא נִתְבַּשֵּׂר אֶחָד מֵהֶם עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי מִן הָאָבוֹת. וּכְנֶגֶד אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה: יִשַׁי, דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַגּ' בְּנָאוֹ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַגּ' נִתְבַּשֵּׂר עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא הַגּ', שֶׁיִּבְנֵהוּ. זֶה אוֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אוֹהֵב נָשִׁים. זֶה עוֹמֵד בְּתוֹמוֹ, וְזֶה לֹא עוֹמֵד בְּתוֹמוֹ, דִּכְתִיב (מלכים א יא) וַיְהִי לְעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הִטּוּ אֶת לְבָבוֹ.

ר' יוֹסֵי פָּתַח, יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב. (תהלים מח) יְפֵה נוֹף, זֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא מָתוֹק לַנֶּפֶשׁ וּמַרְפֵּא לָעֲצָם. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד) נוֹפֶת תִּטּוֹפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יוֹפִי שֶׁבָּהּ נוֹף וְתַחְפַּנְחֵס הָיוּ. נוֹף הָיָה הַמְשׁוּבָּח מִכֻּלָּם, שֶׁהָיְתָה בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְחָמֵשׁ תַּכְשִׁיטִין שֶׁל יוֹפִי. וְצִיּוֹן גְּדְלָה בְּיוֹפִי וְהָדָר עַל נוֹף. דְּאָמַר רִבִּי יְהוּדָה לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ צִיּוֹן, מַה הַצִּיּוֹן עוֹמֵד לְגַם לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ כוּ'.

וְהָיְתָה גְּדוֹלָה בְּיוֹפִי מִנּוֹף, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מח) יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן, שֶׁכָּל מִי שֶׁהָיָה רוֹאֶה אוֹתָהּ, הָיָה שָׂמֵחַ. דְּתַנְיָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי חִיָּיא, מֵעוֹלָם לֹא נִכְנַס אָדָם בִּירוּשָׁלַיִם וְהָיָה עָצֵב, לְקַיֵּים מַה שֶּׁנֶּאֱמַר מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כֵּיוָן שֶׁשָּׁכַב יַעֲקֹב עָלֶיהָ, נִתְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ, וְנִגְלְתָה עָלָיו הַשְּׁכִינָה וְדִבְּרָה עִמּוֹ, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה קוֹדֶם לָכֵן. דְּאָמַר רִבִּי יִצְחָק, עַד שֶׁעָמַד יַעֲקֹב בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, לֹא נִגְלְתָה עָלָיו הַשְּׁכִינָה.

כֵּיוָן שֶׁרָאָה יַעֲקֹב כָּךְ, יָדַע שֶׁהַמָּקוֹם גָּרַם לוֹ, וְהֵקִיץ מִשְּׁנָתוֹ, וְנִתְיָרֵא שֶׁמָּא דָּבָר אַחֵר הָיָה, וַיִּשְׁכַּב כְּבַתְּחִלָּה. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַעֲקֹב, לֹא כָּךְ הוּא, אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק. וְעוֹד הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ. וְלֹא אֶתְגַּלֶּה לְאוּמָּה אַחֶרֶת, בְּגִילּוּי הַשְּׁכִינָה עַל הָאָרֶץ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מַהוּ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ. אֶלָּא כְּשֵׁם שֶׁאַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ וּנְבוּאָה עִמָּךְ, כָּךְ זַרְעֲךָ הַנְּבוּאָה

תִּהְיֶה מְצוּיָה עִמָּהֶם, וְלֹא עִם אוּמָּה אַחֶרֶת.

ר' יַעֲקֹב פָּתַח, (ישעיה כו) יְחַן רָשָׁע בַּל לָמַד צֶדֶק. תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב, וַוי שֶׁהָרָשָׁע יוּחַן בָּעוֹלָם הַזֶּה, זֶה זַרְעוֹ שֶׁל עֵשָׂו הָרָשָׁע. וּמִפְּנֵי מָה יֵשׁ לָהֶם חֵן וְרַחֲמִים. מִפְּנֵי שֶׁזַּרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא לָמַד צֶדֶק. בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יְעַוֵּל, זוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא אֶרֶץ נְכוֹחוֹת.

מַהוּ יְעַוֵּל, אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב, אֲוִירָא דְּאַרְעָא יִשְׂרָאֵל מַחְכִּים. וּמְרַמֵּז נְבוּאָה. וְזַרְעוֹ שֶׁל עֵשָׂו יְעַוֵּל הָאֲוִיר וְהַנְּבוּאָה. מִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שֶׁזַּרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גֵּאוּת ה', וְאֵינָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל כֵּן יוּחַן רָשָׁע וְיעַוֵּל טוּב הָאָרֶץ וְהַנְּבוּאָה. ר"י בְּר' יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יוּחַן רָשָׁע, אֵלּוּ אוּמוֹת הָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מֶמְשָׁלָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צֶדֶק.

זֹהַר חָדָשׁ

פָּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה שְׁנִין יָתִיב הַהוּא צַדִּיק, דְּלָא חָזָא לַאֲבוּהָ עֶשְׂרִין וּתְרֵין שְׁנִין. הָא אִינּוּן יָתְבוּ בְּמִצְרַיִם, עֶשְׂרִים וּתְרֵין שְׁנִין, לְכָל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט מֵאִינּוּן עֶשֶׂר שְׁבָטִין דְּזַבִּינוּ לֵיהּ, לְפוּם חוּשְׁבְּנָא הַוּוֹ מָאתָן וְעֶשְׂרִין שְׁנִין לְכָלְהוֹ, דַּל מִינַיְיהוּ עֶשֶׂר שְׁנִין, דִּנְכִיתוּ לוֹן בְּדִינָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין עֶשֶׂר שְׁבָטִין קַדִּישִׁין דְּמִיתוּ תַּמָּן בְּמִצְרַיִם, אִשְׁתָּאֲרוּ מָאתַן וְעֶשֶׂר,

הֲדָא הוּא דִכְתִיב רְדוּ שָׁמָּה.

תָּא חֲזֵי, כַּד גָּרְמוּ חוֹבִין, וְהַאי שַׁבָּת לָא אִתְנְטִיר כְּדְקָא יָאוֹת, דִכְתִיב (ירמיה יז) וְלֹא תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. לָא תִטְלוּן עֲלֵיכוֹן מָטוֹלָא דְחוֹבִין, דְהַוָה מֵגִין עֲלֵיכוֹן מִנַּיְיהוּ, יוֹם הַשַּׁבָּת.

וְלָא שְׁמָעוּ לֵיהּ לְנְבִיאָה, וְאִיתְעַר עֲלֵיהֶן חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית. מַאן בְּרִית, דָּא שַׁבָּת, דִכְתִיב לְדוֹרוֹתָם בְּרִית עוֹלָם. וּבְרִית מִילָה, דִכְתִיב (שם יא) וּבְשַׂר קָדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ. וּבְרִית צַדִיק דְזַבִינוּ לֵיהּ.

וְכֹלָּא בְּחַד דַרְגָּא, שַׁבָּת, וּבְרִית מִילָה, וְצַדִיק. וְרָזָא דָּא, (עמוס ב) עַל ג' פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, וְכָלְהוּ תָּלֵי בְּמִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִיק. וּכְדֵין שָׁרוּ לְאִשְׁתַּעְבְּדָא שֶׁבַע עַל חַטָּאתָם. וְאִתְגְּזַר עֲלֵיהוֹן בְּגָלוּתָא דְבָבֶל, שִׁבְעִין שְׁנִין, בְּחוֹבִין דִשְׁמִטָּה וְיוֹבֵל, דְתַלְיָין בְּשַׁבָּת הַגָּדוֹל, וְשַׁבָּת סְתָם.

וּלְבָתַר אָתוּ לְאַרְעָא קַדִישָׁא, וְאִתְיַישְׁבוּ בָּהּ ת"כ שְׁנִין, לְתַשְׁלוּם שִׁבְעִין שָׁבוּעִין, וְשִׁבְעִין שְׁנִין, עֲשָׂרָה שְׁנִין לְכָל יוֹמָא, מֵאִינוּן דְיַנְקִין מִשְׁבִיעִי, דְשַׁבָּת הַגָּדוֹל אוּף הָכֵי אִיקְרֵי שְׁבִיעִי מִתַּתָּא לְעֵילָּא. דְכָלִיל כְּאֶחָד זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וּלְבָתַר אִתְקַיְימוּ ת"כ שְׁנִין בְּאַרְעָא, עַל חֵילָא דְאוֹרַיְיתָא, דַהֲווּ מִתְעַסְּקֵי.

וְכַד גָּרַם חוֹבָא דְשִׁנְאַת חִנָּם, אִתְעֲרֵי שִׁנְאַת חִנָּם

דִּבְקַדְמֵיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית לז) וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ, לְהַהוּא זַכָּאָה. וּכְדֵין יְהֵיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיַד מַאן דְּסָנֵי לוֹן שִׁנְאַת חִנָּם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב בֶּאֱדוֹם, (יחזקאל לה) יַעַן הֱיוֹת לְךָ אֵיבַת עוֹלָם וַתַּגֵּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חָרֶב.

וּכְדֵין אִתְפְּרַע מִנַּיְיהוּ, עַל יְדוֹי מִנְיָינָא דְּאִינוּן שְׁנִין, דְּחָסְרוּ מֵרָזָא דְּשֶׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם. תָּא חֲזֵי, כַּד תִּמְנֵי עֶשְׂרִים וּתְרֵין שְׁנִין שֶׁבַע זִמְנִין, לְכָל חַד מֵאִינוּן עֲשָׂרָה דְּזַבִּינוּ לֵיהּ, הֲווֹ לְהוֹ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה וְאַרְבְּעִין.

לֹא עָלְתָה שַׁוְעָתָם לְפָנָיו. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כַּד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּפַמְלְיָא שֶׁל מַעְלָה, הַהוּא דִּינָא מַאי הֲוֵי. אָמַר רִ' אֶלְעָזָר, אַעֲבַר לְהוֹ בְּהַהוּא נְהַר דִּינוּר, וְאַעֲבַר לְהוֹן מִשּׁוּלְטָנְהוֹן, וּמַנֵּי שׁוּלְטָנִין אַחֲרָנִין דִּשְׁאָר עַמִּין. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְתִיב (תהלים קד) מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. אֲמַר לֵיהּ אִית אֶשָּׁא קַשְׁיָא מֵאֶשָּׁא, וְאִית אֶשָּׁא דְּכָבֵי אֶשָּׁא.

סִתְרֵי תוֹרָה

פְּתַח הַהוּא יוּדָאי וַאֲמַר, (תהלים עג) וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ אִתְקְרִיב לְאוֹרַיְיתָא דְּאִקְרֵי טוֹב, דִּכְתִיב (שם קיט) טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ, כְּדֵין אִתְקְרִיב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִקְרֵי טוֹב, דִּכְתִיב (שם קמה) טוֹב ה' לַכֹּל. וּכְדֵין אִתְקְרִיב לְמֶהֱוֵי זַכָּאָה. כְּמִדָּבָר אַחֵר, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, וְכַד אִיהוּ זַכָּאָה, שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ,

וְאוֹלִיפַת לֵיהּ רָזִין עִילָּאִין בְּאוֹרַיְיתָא. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא לָא אִזְדַּוְּגָא אֶלָּא בְּטוּב, דְּהָא צַדִּיק וְצֶדֶק כַּחֲדָא אָזְלִין.

תָּא חֲזֵי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, קַיָּים לֵיהּ וְשָׁתֵיל עַל הַנְהוּ שִׁיתָּא יוֹמִין עִילָּאִין, וּשְׁבִיעָאָה דַּעֲלַיְיהוּ, דִּבְגִינֵיהּ דִּשְׁבִיעָאָה דְּאִקְרֵי צַדִּיק, מִתְּזָנִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין, וַעֲלֵיהּ קָיְימִין, וּבֵיהּ מִסְתַּמְּכִין, וְהוּא יְסוֹדָא וְשָׁרְשָׁא דִּילְהוֹן.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמה) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְגוֹ'. עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, לְהַהוּא מְשַׁח רְבוּת עִלָּאָה, דִּנְגִיד מִמּוֹחָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, לְהַאי כ"ל. וּכְדֵין וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ, דְּהַאי כָּל כַּד אִתְעַר לְכַלָּה, דְּאִיהִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּכְדֵין הוּא לְמִירְחַם עַל עָלְמָא, וְכוֹלְהוֹ עָלְמִין בְּחֵדּוּ בְּשַׁעֲשׁוּעָא.

וּכְדֵין מַה כְּתִיב, פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וְגוֹ'. וְדָא רַעֲוָא דְּרַעֲוִין, דְּנָחֵית מִמּוֹחָא סְתִימָאָה, לְהַאי כָּל. וְכֵיוָן דְּהַאי כָּל אִתְבָּרֵךְ, כּוֹלְהוֹ עָלְמִין אִיתְבְּרִיכוּ, חֲדָא הוּא דִּכְתִיב צַדִּיק ה' וְגוֹ', קָרוֹב ה' וְגוֹ', רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְגוֹ'.

וּכְמָא דִּבְרָא הַאי בְּעָלְמָא עִילָּאָה, בְּרָזָא דִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, הָכֵי בְּרָא בְּעָלְמָא תַּתָּאָה, שִׁיתָּא זַכָּאי קִשׁוֹט, וְחַד שְׁבִיעָאָה. כְּדִכְתִיב (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וְכַד נָּרְמוּ חוֹבִין, וְדָחוּ לְהַהוּא כָּל דְּאִיקְרֵי צַדִּיק מֵאַתְרֵיהּ,

כְּדִכְתִיב (עמוס ב) עַל מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא גָּזַרְנָא דִּיהֵא עָלְמָא תַּתָּאָה כְּנַוּונָא דְּעָלְמָא עִילָּאָה, וְיהֵא הַהוּא צַדִּיק שַׁלִּיט עַל הָאָרֶץ, וְיֶהֱוֹון כָּל בְּנֵי עָלְמָא, מִתְבָּרְכִין עַל יְדוֹי.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית מט) בֶּן פּוֹרָת יוֹסֵף, דְּהָא לֵית בְּכָל שַׁיְיפֵי גוּפָא דְּיַעֲבִיד פֵּירִין, אֶלָּא הַאי צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וּבֶן פּוֹרָת עֲלֵי עָיִן, מַאי קָא מַיְירֵי.

אֶלָּא, כְּמָה דְּהַאי עַיִן קַיְימָא דְּגַלְגַּלָּא, דְּלָא יָכְלָא גַּלְגַּלָּא לְאִתְקַיָּמָא, אֶלָּא בְּבַת עַיִן דִּילֵיהּ. הָכֵי יוֹסֵף אִיהוּ בְּעַיִן לְכָל אִינּוּן שִׁתָּא דְּסַחֲרִין לֵיהּ. מִמִּינֵיהּ תְּלָתָא, וּמִשְּׂמָאלָא תְּלָתָא, וְאִיהוּ מְקַיֵּם לוֹן. וְהָכֵי אִיהוּ לְכָל עָלְמָא, דְּהָא עָלְמָא לָא קַיְימָא אֶלָּא עַל אִינּוּן שִׁיתָּא, וּשְׁבִיעָאָה דַּעֲלַיְיהוּ.

וּקְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַצַּדִּיק בְּרָזָא דְּשַׁבָּת. וְנָח בֵּיהּ, וַאֲנַח בֵּיהּ כָּל בִּרְכָאן, לְבָרְכָא כָּל שְׁאָר יוֹמִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות כ) וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ ה' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. מַאן יוֹם הַשַּׁבָּת, הֱוֵי אֵימָא דָּא צַדִּיק.

אֲמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתּוּן חַלָּלְתּוּן לְהַאי שַׁבָּת, דְּאַנָא גָּזַרְנָא דִּיהֵא מֶלֶךְ עַל כָּל שְׁאָר יוֹמִין, וְאַתּוּן עֲבַדְתּוּן יָתֵיהּ עֶבֶד עֲבָדִין, אוּף אַתּוּן תִּסְבְּלוּן הַהוּא עֲבוּדָה קַשְׁיָא.

תָּא חֲזֵי, כַּמָּה שְׁנִין יָתֵיב הַהוּא צַדִּיק, דְּלָא חָזָא לַאֲבוּהִי,

כ"ב שְׁנִין. הָא אִנּוּן יָתְבוּ בְּמִצְרַיִם כ"ב שְׁנִין, לְכָל שִׁבְטָא מֵאִינּוּן עֶשֶׂר שְׁבָטִין דְּזַבִּינוּ לֵיהּ. לְפוּם חוּשְׁבָּנָא הַוּוֹ מָאתָן וְעֶשְׂרִים שְׁנִין לְכוּלְהוֹ, דַּל מִינַּיְיהוּ עֶשֶׂר שְׁנִין דִּנְכִיתוּ לוֹן בֵּי דִינָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין עֶשֶׂר שְׁבָטִין קַדִּישִׁין דְּמִיתוּ תַּמָּן בְּמִצְרַיִם, אִשְׁתָּאֲרוּ מָאתָן וְעֶשֶׂר, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית מב) רְד"ו שָׁמָּה.

אֲמַר לוֹן יַעֲקֹב, בְּבָעוּ מִינַּיְיכוּ, חוּתוּ לְגָלוּתָא, וּנְכִיתוּ אִינּוּן חוֹבִין וְלָא יִתְחָרַב עַלְמָא בְּכַפְנָא, דְּהָא לֵית בְּכוֹ מַאן דְּיִזּוֹן לְכוֹ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר עַל יְדֵי דְּהַהוּא צַדִּיק דְּזַבִּינְתּוּן. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. עַל יְדֵי דְּמַאן, עַל יְדֵי דְּכ"ל. הָדַר פָּרִישׁ מַאן הַאי כָּל, צַדִּיק, הַדָּא הוּא דִכְתִיב צַדִּיק ה' וְגוֹ'. וּכְגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, עַל יְדָא דְּהַאי צַדִּיק, הַוָּה לֵיהּ לְעָלְמָא שְׁזֵיבוּתָא, בְּאִינּוּן שְׁבַע שְׁנֵי כַּפְנָא. וְעַל דְּמָנָעוּ בִּרְכָאן מִשְּׁבַע דַּרְגִין עִילָּאִין, אִיתְעָרוּ דַּרְגִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא עֲלַיְיהוּ בְּחוֹבַיְיהוּ.

כֵּיוָן דְּנָחַת יַעֲקֹב שְׁלֵימָא לְמִצְרַיִם, הוּא וְכָל אִינּוּן שִׁבְטִין, וְחָמוֹ עָלְמָא תַּתָּאָה כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא עִילָּאָה, דְּעַל יְדֵי דְּהַהוּא צַדִּיק מִיתְזַן עָלְמָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית מב) הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ.

הוּא הַמַּשְׁבִּיר, מַאי מַשְׁבִּיר. אֶלָּא שׁוֹבֵר הוּא בְּקַדְמִיתָא מֵעָלְמָא עִילָּאָה. כְּדִכְתִיב עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ. וּבָתַר

מַשְׁבִּיר לְעָלְמָא תַּתָּאָה.

וּמְנָא לָן דְּיוֹסֵף אִקְרֵי כָּל. דִּכְתִיב (מלכים א ה) וְכַלְכֹּל וְדַרְדַּע. וְתָאנָא, כַּלְכֹּל זֶה יוֹסֵף, דִּכְתִיב וַיְכַלְכֵּל, וּכְתִיב מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.

וְכַד חָמָא יַעֲקֹב שְׁלֵימָא כָּל דָּא, וְחָמָא כָּל אִינּוּן שֵׁבַע שְׁנִין עִילָּאִין, דְּאִסְתַּכְּמוּ לְמֶהֱוֵי כַּפְנָא בְּעָלְמָא, עַל חוֹבָא דְּגָרְמוּ בְּנוֹי, דְּזַבִּינוּ לְהַאי זַכָּאָה קַדִּישָׁא, וְלַאֲפָקָא לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ. כְּדֵין צַלֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַעְדֵּי מִנָּהוֹן חָמֵשׁ שְׁנִין.

מַאי טַעְמָא חָמֵשׁ שְׁנִין, אֶלָּא תָּא חֲזֵי, רָזָא דְּמִלְּתָא הָכֵי הוּא, בְּאִינּוּן יוֹמִין עִילָּאִין, אִיהוּ אָחִיד בַּחֲמִשָּׁאָה, דְּהָכֵי הוּא מִתַּתָּא לְעֵילָּא. אֲבָל בְּאִינּוּן תְּרִין דַּעֲלֵיהּ, דְּאַחֲדִין בְּהוּ אַבָּהָתּוֹי, לָא הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּתָא לְבַטָּלָא מִידֵי, וְעַד חוֹלָקֵיהּ בְּאִינּוּן בָּטֵל גְּזֵירָה, וְלָא יַתִּיר.

וְיוֹסֵף הַצַּדִּיק נָמֵי עָבִיד הָכֵי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית מז) וּמִקְצֵה אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וַיַּצִּיגֵם לִפְנֵי פַּרְעֹה. מַאן אִינּוּן, חֲמִשָּׁה אִינּוּן דְּלָא סָנֵי לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם לז) וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְגוֹ'. אָמַר כְּדַאי אַתּוּן זַכָּאִין, לְמֵיקַם בְּהַאי פִּרְצָה דְּפָרְצוּ אֲחֵיכוֹן. לִפְנֵי פַּרְעֹה, מַאן פַּרְעֹה, דָּא דִּינָא עִילָּאָה, דְּקַיְימָא לְאִתְפָּרָעָא מֵחוֹבֵי עָלְמָא. וְכַד אִשְׁתְּלִימוּ אִינּוּן יוֹמִין דְּאִתְגְּזַר עֲלַיְיהוּ לְמֵיתַב בְּגָלוּתָא, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר בְּרַחֲמוֹהִי סַגִּיאִין

עֲלַיְיהוּ, וּבְדִינָא עַל אִינּוּן דְּאִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּהוּ, וְאַפֵּיק לוֹן מִתַּמָּן.

כֵּיוָן דְּמָטוּ לְמָרָה, קָמַת מִדַּת דִּינָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַאֲמַר, וְאֵיךְ יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, וְהָא כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא דִּטְמִירָא תְּרֵי אַלְפֵּי שְׁנִין מִקַּמֵּי דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, דְּעַל חַד שִׁבְעָה עַל חוֹבֵיהוֹן אִית לְהוֹן לִיסְבַּל, בְּגִין הַהוּא פִּרְצָה רַבְּתָא דְּפָרְצוּ וְחָבוּ בְּהַהוּא זַכָּאָה קַדִּישָׁא.

אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָכֵי הוּא דִּינָא, מִיהוּ בְּאוֹרַיְיתָא קַדִּישְׁתָּא, אִית לִי מַתָּנָה טוֹבָה, וְשַׁבָּת שְׁמָהּ, וְכַד אִינּוּן נָטְרִין לָהּ, אִיהוּ קָיְימָא בְּהַהוּא אֲתַר, לְסָגְרָא הַהִיא פִּרְצָה דְּפָרְצוּ. דְּהַהוּא צַדִּיקָא שְׁבִיעָאָה בָּהּ אָחֵיד, וּכְדַאי הִיא לְכַפָּרָא עַל הַהוּא חוֹבָא.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות טו) וַיִּצְעַק אֶל ה'. מַאן וַיִּצְעַק, דָּא מִדַּת דִּינָא, דְּקָיְימָא וְצָווֹחָא קַמֵּיהּ. וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ, דָּא אוֹרַיְיתָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם, מַאן אִינּוּן מַיִם, מַיִם הַזֵּדוֹנִים דְּקָמוּ לְאִתְפָּרָעָא מִינַיְיהוּ, וּכְדֵין וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, אַבְסִימוּ וַדַּאי, דְּהָא חָזוֹ אַסְוָותָא רַבְּתָא לְהַהוּא חוֹבָא.

וּמְנָא לָן דִּבְמָרָה אִתְפַּקָּדוּ. דִּכְתִיב (דברים ה) שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאָמַר מָר, כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ, בְּמָרָה. אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי אַתּוּן נָטְרִין לְהַאי שְׁבִיעָאָה עִילָּאָה, לֵית רְשׁוּ לְמִדַּת דִּינָא

לְקַטְרְגָא בְּכוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות טו) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט.

וְעַל דָּא תָּנִינָן, יְכוֹלָה הִיא שַׁבָּת שֶׁתְּרַחֵם עָלֵינוּ, וְיקַבְּצֵנוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִן גָּלוּתֵינוּ, וְאִלְמָלֵי שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּהִלְכָתָן, מִיָּד נִגְאָלִים.

תָּא חֲזֵי, כַּד גָּרְמוּ חוֹבִין, וְהַאי שַׁבָּת לָא אִתְנְטִיר כְּדְקָא חָזֵי, כְּדְאַשְׁכְּחָן דְאַזְהַר לוֹן נְבִיאָה עִילָּאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ירמיה יז) כֹּה אָמַר ה' הִשָּׁמְרוּ בְנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלָיִם. מַאי וְאַל תִּשְׂאוּ מַשָּׂא. אֶלָּא אָמַר לוֹן, בְּבָעוּ מִינַּייכוּ, לָא תִשְׂאוּ מַשָּׂא דְהַהוּא חוֹבָא דְשַׁבָּת עֲלַייכוּ.

וְאִי אַתּוּן נָטְרִין לֵיהּ, תִּגְרְמוּן קִיּוּמָא דְעִילָּאִין וְתַתָּאִין. דְהַהוּא שַׁבָּת עִילָּאָה דְחַבְתּוּן לְקַבְלֵיהּ, מְדוֹרֵיהּ וְשַׁעֲשׁוּעֵיהּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם עִילָּאָה, דְאִקְרוּן שַׁעֲרֵי צֶדֶק. וְאִיהִי כַּלָּה הַכְּלוּלָה מֵהַכֹּל.

וְאִי אַתּוּן נָטְרִין לֵיהּ, תִּגְרְמוּן דִכְדֵין הִיא תִּתְחַזַּק בִּידָא דְמַלְכוּתָא דְאַרְעָא, מַלְכוּתָא דְדָוִד, בְּגִין דְהִיא מַלְכוּת אִתְקְרִיאַת, וּבְגִין דָּא אֲמַר דָּוִד, דְאָחֵיד בָּהּ, (דברי הימים א כט) לְךָ ה' הַמַּמְלָכָה, בִּתְרִין ממי"ן, לְאַכְלָלָא מַלְכוּתָא דִילֵיהּ, וּלְיַחֲדָא לָהּ בְּמַלְכוּתָא דִשְׁמַיָּא. וְאִי אַתּוּן לָא תִשְׁמְעוּן לְקַדֵּשׁ לֵיהּ, וְתַעַבְדוּן לֵיהּ חוֹל, מַה כְּתִיב (ירמיה יז) וְהִצַּתִּי אֵשׁ בִּשְׁעָרֶיהָ וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, דִּלְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, כְּדֵין אִתְעָרַת הַהִיא חֶרֶב נוֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית, עַל דְּלָא נָטְרוּ הַהוּא בְּרִית קַדִּישָׁא, בִּתְלַת גְּוָונִין. חַד בְּרָזָא דְּצַדִּיק דְּזַבִּינוּ, דְּאָחֵיד בֵּיהּ, וּנְטַר לֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִקְרֵי צַדִּיק. וְחַד, דִּכְתִיב (שם יז) וּבְשַׂר קָדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ. וְחַד בָּרָזָא דְּשַׁבָּת דְּחִלְּלוּ, וְכֹלָּא בְּחַד אֲתַר אִיהוּ.

וּכְדֵין עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אִתְגְּזַר עֲלַיְיהוּ לְמֶהֱוֵי שִׁבְעִין שְׁנִין לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, עֲשָׂרָה לְכָל יוֹמָא. וּלְסוֹף שִׁבְעִין שְׁנִין, אַפֵּיק לוֹ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּמָּן, וַאֲתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאִתְקַיְּים בֵּית שֵׁנִי ת"כ שְׁנִין, עַל חֵילָא דְּאוֹרַיְיתָא, דַּהֲווֹ מִתְעַסְּקִין בָּהּ, בְּאִינּוּן פְּקוּדִין קַדִּישִׁין כִּדְקָא חָזֵי.

וְכַד אִשְׁתַּלִּימוּ, גָּרַם חוֹבָה דְּשִׂנְאַת חִנָּם, וְאִיתְעַר הַהִיא שִׂנְאַת חִנָּם דְּקַדְמֵיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לז) וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ, לְהַהוּא צַדִּיק. וּכְדֵין יְהַב יַתְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּידָא דְּמַאן דְּסָנֵי לוֹן שִׂנְאַת חִנָּם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בֶּאֱדוֹם (יחזקאל לה) יַעַן הֱיוֹת לָךְ אֵיבַת עוֹלָם וְתִגַּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חָרֶב.

וּכְדֵין אִתְפְּרַע מִנַּיְיהוּ, עַל יְדֵי מִנְיָנָא דְּאִינּוּן שְׁנִין, דְּחָסְרוּ מֵרָזָא דְּשֵׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם. תָּא חֲזֵי, כַּד תִּמְנָה כ"ב שְׁנִין ז' זְמְנִין, לְכָל חַד מֵאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּזַבִּינוּ לֵיהּ, תִּשְׁכַּח אֶלֶף תק"מ, וּכְדֵין יִתְעַר פּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, כְּצַפְרָא דְּשָׁאֲרַת לְאַנְהָרָא זְעֵיר זְעֵיר, עַד י"ז שְׁנִין, דְּאִסְתַּלַּק הַהוּא צַדִּיק דַּרְגָּא דְּטו"ב, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית לז) יוֹסֵף בֶּן י"ז שָׁנָה

הָיָה רֹעֶה אֶת אֶחָיו. דְּהָא כְּדֵין יִתְחַזֵי לְמֵיקַם בַּפָּרָץ, קַמֵּי מִדַּת דִּינָא, דְּהָא אִשְׁתְּלִימוּ חוֹבֵי עָלְמָא, וּכְדֵין (עובדיה א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לָקַשׁ וְדָלְקוּ בָּהֶם וַאֲכָלוּם.

וּכְדֵין יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טַבְוָון סַגִּיאִין עַל יִשְׂרָאֵל,

וְיִתְבַּע עֶלְבּוֹנְהוֹן, וְעֶלְבּוֹנָא דְאוֹרַיְיתָא, דְּאוֹקְדוּ בְנוּרָא. וְדָמָא דְּאִינּוּן דְּאִתְקַטָּלוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ. וּכְדֵין יִתְרְעֵי יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי, (ישעיה יא) אֶפְרַיִם לֹא יְקַנֵּא אֶת יְהוּדָה וִיהוּדָה לֹא יָצוּר אֶת אֶפְרָיִם.

תָּא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא, דְּתָנַן בְּי"ז בְּתַמּוּז בּוּטַל הַתָּמִיד, וּבְט' בְּאָב חָרַב בֵּית מַקְדְּשָׁא. כְּדְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מְגַלְגְּלִין זְכוּת לְיוֹם זַכַּאי, וְחוֹבָה לְיוֹם חַיָּיב. דְּבְהַהִיא לֵילְיָא אַפִּיקוּ דְּבָה רָעָה עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא, וַאֲרִימוּ קָלְהוֹן בִּבְכִיָּה, וְאִתְקְבָעַת לְדָרֵי דָרִין.

וְדוֹק וְתִשְׁכַּח, מִדְּבוּטַל הַתָּמִיד, דְּהַוָה מְכַפֵּר עַל חוֹבֵיהוֹן,

עַד דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, בֵּין בְּזִמְנָא קַדְמָאָה בֵּין בְּזִמְנָא תִּנְיָנָא, כ"ב יוֹמִין, לָקֳבֵל אִינּוּן כ"ב שְׁנִין דְּלָא חָמָא הַהוּא צַדִּיק אַפֵּי יְקָרָא דַּאֲבוּהָ, לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא עִילָּאָה, דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא.

וְהָא אִיתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, דְּכַד חָרִיב מַקְדְּשָׁא מוֹצָאֵי שַׁבָּת הָיְתָה, וּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, וּמִשְׁמַרְתּוֹ שֶׁל יְהוֹיָרִיב הָיְתָה, וְהַלְוִים עוֹמְדִים עַל דּוּכָנָם, וְאוֹמְרִים שִׁירָה: (תהלים צד) יָגוֹדוּ

עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְגוֹ' וַיְהִי ה' לִי לְמִשְׂגָּב וְגוֹ', וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וְגוֹ', וְלֹא הִסְפִּיקוּ לוֹמַר יַצְמִיתֵם ה' אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁבָּאוּ גּוֹיִם וּכְבָשׁוּם. דְּהָא אִי אֲמָרוּ לֵיהּ, לָא הֲוָה לוֹן תַּקָּנָה. וּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, חָכְמְתָא סַגִּיאָה קָא רָמַז, דִּנְפָקוּ מִשַּׁבָּת דְּהֲוָה רְפוּאָה לְמַכַּתְהוֹן. וּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, דְּחָבוּ לְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּחָאבוּ בְּמִילָה, וְלָא קָיְימָא בְּשַׂר קֹדֶשׁ. וּמִשְׁמַרְתּוֹ שֶׁל יְהוֹיָרִיב, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ירמיה ב) עוֹד אָרִיב אִתְּכֶם נְאֻם ה' וְאֶת בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲפָקָא לוֹן מִגָּלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלַיִם הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבֹא לָךְ צַדִּי"ק וְנוֹשָׁע הוּא. וְאִי תֵּימָא אַמַּאי אָתֵי מְשִׁיחָא מִיהוּדָה, מִיּוֹסֵף מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא דְּתַרְוַיְהוּ יֵיתוֹן, וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מְקַפַּח שְׂכַר כָּל בְּרִיָּה, יְהַב מַלְכוּתָא לְדָוִד, בְּגִין דְּהֲוָה עֲשִׂירָאָה לַצַּדִּיקִים, וּשְׁבִיעָאָה דְּאַחִים. וְהָכִי הוּא מַלְכוּתָא דְּאַרְעָא, כְּעֵין מַלְכוּתָא דִּרְקִיעָא.

זֹהַר חָדָשׁ

פָּרָשַׁת בְּשַׁלַּח

(שמות יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם וְגוֹ', מַאי טַעְמָא יְהוֹשֻׁעַ אַגַּח קְרָבָא וְלָא מִן שְׁאָר עַמָּא. אֶלָּא בְּגִין דַּעֲמָלֵק אָתָא עֲלַיְיהוּ, עַל הַהוּא חוֹבָא

דְּשַׁבַּתָּא דְּלָא נָטְרִין לֵיהּ, כְּמָה דְּאִתְעָרוּ חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, אִלְמָלֵי נָטְרוּ יִשְׂרָאֵל שַׁבַּתָּא קַמָּא, לָא שָׁלְטָא בְּהוּ אוּמָּה וְלָשׁוֹן. מַה כְּתִיב (שם טז) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ, וּכְתִיב וַיָּבֹא עֲמָלֵק.

וְתָא חֲזֵי רָזָא דִּמְלָּה, כַּד פַּקֵּיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּמָרָה עַל שַׁבַּתָּא, בְּגִין דְּאַתְיָא מִדַּת דִּינָא לְקַטְרְגָא עַל הַהוּא חוּבָא דְּצַדִּיק דְּזַבִּינוּ לֵיהּ, דְּאִיהוּ לָקֵבִיל יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, וְאִינוּן אַפִּיקוּ לֵיהּ לְחוֹל, אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אִית לוֹן רְפוּאָה לְהַהוּא חוּבָה, אִי אִינוּן נָטְרִין לְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, דְּאִיהוּ לָקֵבִיל צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (שם טו) וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ. עֵץ חַיִּים, דְּיִנְטְרוּן יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא. וְאִינוּן אַחֲילוּ לֵיהּ, כְּדֵין וַיָּבֹא עֲמָלֵק.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אָמַר לֵיהּ מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ, פּוֹק אַגַּח קְרָבָא בַּעֲמָלֵק, דְּהָא לָךְ חֲזָיָא, בְּגִין דְּאַתְּ בַּר בְּרֵיהּ דְּהַהוּא צַדִּיק, וְאִיהוּ בְּהַהוּא חוּבָא אָתֵי עֲלָן. וְאִי לָא אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא לֵיהּ לַעֲמָלֵק, מֵחוּלְקֵיהּ וּמִבְּנוֹי דְּהַהוּא צַדִּיק, לֵית מַאן דְּיָכֵיל לֵיהּ, כְּדֵין עֲבַד יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דַּאֲמַר מֹשֶׁה.

וְתָא חֲזֵי, דִּבְגִין הַהוּא חוּבָא אָתָא עֲלַיְיהוּ, דְּאַרַע לוֹן לְאִינוּן דַּהֲווֹ מִבָּתַר עֲנָנָא, וּנְסִיב מִינַיְיהוּ הַאי בְּרִית קַדִּישָׁא, וְזָרִיק לֵיהּ כְּלַפֵּי עֵילָא. וְאִי לָאו דְּאִינוּן חָאבוּ בֵּיהּ, לָא הֲוָה לֵיהּ סַיְיעְתָּא מִלְּעֵילָא לְמֵיעְבַּד הָכִי. אֶלָּא בְּגִין לְאַחֲזָאָה לוֹן, דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן חוֹבֵיהוֹן דְּחָבוּ בְּהַהוּא צַדִּיק, דְּנָטַר הַאי בְּרִית,

וְהַשְׁתָּא אֲחִילוּ שַׁבַּתָּא דְּאִיהוּ לְקִבְלֵיהּ, דְּאִיהִי קָאֵי לַאֲגָנָא עֲלַיְיהוּ מִקַּמֵּי מִדַּת דִּינָא.

תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, (שם) וַיִּסְעוּ מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְגוֹ'. מַהוּ אֵילִמָה, אֶלָּא דְּתָבוּ לְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְקַבְלָא מִלּוֹי בְּלִבָּא שְׁלִים, בְּגִין כָּךְ אֵל"יָמ"ה.

וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּהַהִיא אַתְרָא הֲוָה מְשׁוּבָּח בְּמַיָּא, מִכָּל אַתְרִין דְּעָלְמָא, דְּהָא אוֹרַיְיתָא שֻׁבְּכְתָב תַּמָּן הוּא, וְתַמָּן תְּרֵין עֲשַׂר מַבּוּעִין, וְשִׁבְעִין דְּקָלִין. וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא, דְּהָא כָּלְהוּ ע' סַנְהֶדְרִין מֵהַהוּא אַתְרָא מִתְזָנִין, וּמִתְבָּרְכִין מֵאִינּוּן מַיִין עִילָּאִין בְּסִימָאן.

זַכָּאָה מַאן דְּזָכֵי לְהַנְהוּ מַיָּא לְאִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין שָׁרָאן תַּמָּן, וּמְחַבְּרִין אִינּוּן מַיִין עִילָּאִין בְּאִינּוּן תְּרֵין עֲשַׂר מַבּוּעִין תַּתָּאִין. וְאִי אִינּוּן קַלְקְלוּ בְּקַדְמִיתָא, וְחָבוּ לְגַבֵּי הַהוּא צַדִּיק, הָא אַדְבְּקוּ לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, וּמִתְּזָן עַל יָדֵיהּ עָלְמָא. וְשִׁבְעִים תְּמָרִים אִתְּזֵינָן מֵהַהוּא תָּמָר, (שיר השירים ז) זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר. וְאִינּוּן תְּרֵין עֲשַׂר מַבּוּעִין, לָקֳבֵיל תְּרֵין עֲשַׂר שְׁבָטִין, סָחֲרִין לְהַהוּא אַתְרָא קַדִּישָׁא.

וַהֲווּ יִשְׂרָאֵל עָסְקִין בְּאוּלְפַּן אוֹרַיְיתָא, דְּאוֹלִיפוּ מִמָּרָה. וְאִתְחַבַּר עִמַּיְיהוּ הַהוּא בְּרִית קַדִּישָׁא, וְאִתְפְּרַשׁ חִוְיָא עַקִּימָא מֵהַהוּא בְּאֵר מַיִם, דְּהֲוָה מְמָרֵר לְאִינּוּן מַיִין. וּמַאן

הֲוָה גָּרִים חוֹבַיְיהוּ עַד הַשְׁתָּא.
אֲבָל הַשְׁתָּא, כֵּיוָן דְּאַהֲדָרוּ בִּתְיוּבְתָּא לְמָארֵיהוֹן, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לוֹן אוֹרְחֵי דְּהַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי, הֲדָא
הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ, דָּא תוֹרָה שֶׁבִּכְתָב.
וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם, דָּא תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וּמַאי וַיַּשְׁלֵךְ, אֶלָּא
יֵ"שׁ לָ"ךְ, יֵ"שׁ, דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ח)
לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. לָ"ךְ, דָּא אִימָּא עִילָּאָה, חַמְשִׁין תַּרְעִין
דְּאִתְדְּבַק בֵּיהּ. כְּדֵין בְּסִימוּ מַיָּא, וּנְחַת טַלָּא עִילָּאָה
מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְאִתְמְלֵי חֲקַל תַּפּוּחִין.
מָאן גָּרַם כָּל דָּא, אֱלֹ"י מָ"ה, תְּיוּבְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל לְמָארֵיהוֹן.
וּכְדֵין הֲוָה לְהוֹן רְשׁוּ, לְמִשְׁרֵי עַל הַנְהוּ מַיָּא. הֲדָא הוּא
דִּכְתִיב, (שמות טו) וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמָּיִם. מַאי וַיַּחֲנוּ שָׁם, אֶלָּא
סַמָּא דְּחַיֵּי שַׁרְיָא בְּאִינּוּן מַיִין, בְּגִין כָּךְ וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמָּיִם.
מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם
(שמות טז) וּמַטֶּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאֹר קַח בְּיָדֶךָ וְהָלָכְתָּ.
תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, גְּלִיף הֲוָה חוּטְרָא מִתְּרִין
סִטְרִין, בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. חַד סִטְרָא דְּרַחֲמֵי וְדִינָא בְּאַתְוָון
גְּלִיפִין. וְחַד סִטַר דִּינָא בְּדִינָא, נָחָשׁ עֲלֵי צוּר.
תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שם יד) וְאַתָּה הָרֵם אֶת מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת יָדְךָ עַל
הַיָּם. מַאי וּנְטֵה. כְּלוֹמַר, וּנְטֵה בְּחַד גִּיסָא, דְּגְלִיפָא
בְּרַחֲמֵי וְדִינָא. וּכְתִיב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ, וְלָא כְּתִיב וַיִּשְׁלַח
אֶת יָדוֹ, כְּלוֹמַר, אַסְטֵי מֵחַד גִּיסָא.

וְאִי תֵּימָא, דְּגָלֵיף הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. אֶלָּא בְּאַסְנָא אִתְגְּלֵיף דִּכְתִיב (שם ד) וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְגְּלֵיף נָחָשׁ עֲלֵי צוּר.

וְתָא חֲזֵי אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּשַׁמּוֹי דַּהֲווֹ גְּלִיפִין בְּחוּטְרָא יַעֲבִיד אָתָאן. וְתַנְיָא, תֵּרִין אָתִין אִתְעַבִּידוּ בְּיַמָּא, בְּהַהוּא סְטַר דְּסָטָא מֹשֶׁה בְּרַחֲמֵי וְדִינָא. בָּזַע יַמָּא לְיִשְׂרָאֵל בְּי"ב שְׁבִילִין, וְאָתֵיב בְּדִינָא עַל מִצְרָאֵי, וְאַטְבַּע לוֹן בְּתְהוֹמָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שם טו) וַיָּשֶׁב ה' עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הַיָּם.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, בָּעֵי לַאֲפָקָא מַיָּא, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, אַסְטֵי חוּטְרָא מִגֵּיסָא אָחֳרָא. דִּתְרֵין אָתָאן אִתְעַבִּידוּ בֵּיהּ. כְּמָא דְּאִתְעֲבִיד מִסְּטְרָא אָחֳרָא. חַד אָת הָכָא, וְחַד אָת בְּמִרְיָבָה. אֲבָל הַשְׁתָּא, (שם יז) וְהִכִּיתָ בַּצּוּר. מַאי צוּר. בְּהַאי צוּר דְּסָלֵיק נָחָשׁ.

לְזִמְנָא אָחֳרָא אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי דִכְתִיב, (במדבר כ) קַח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֶת הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדַבַּרְתֶּם. מַהוּ וְדַבַּרְתֶּם, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, מַגֵּי לֵיהּ עֲלֵי נָחָשׁ. דְּהָא אִתְעֲבִיד בַּצּוּר, הַשְׁתָּא בָּעֵי דְּיִתְעֲבִיד בַּנָּחָשׁ.

לְאַשְׁלָמָא שְׁמוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִלֵּין אַתְוָון.

מַשְׁמַע דִּכְתִיב וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע. וּכְתִיב (שם כא) וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, (שם) וַיְשַׁלַּח ה' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים. מַה נָּחָשׁ חֵילֵיהּ

בְּפוּמֵיהּ, אוֹף הָכָא בְּפוּמָא.

וּמשֶׁה לָא עָבִיד הָכֵי, אֶלָּא הָכָה, וְלֹא אַשְׁלִים שְׁמָא, אֶלָּא חָזַר כְּקַדְמֵיתָא בִּשְׁמָא דְּצוּר, וּשְׁבַק דְּנָחָשׁ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיַּךְ, וְלָא כְתִיב וַיְדַבֵּר, כְּמָה דְּאִתְפַּקַּד וְדִבַּרְתֶּם. דְּתָנִינָן, צוּר לְמֶעְבַּד, וְנָחָשׁ לְמַלָּלָא. וּכְתִיב (שם) וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמַיִם, חַד דְּלִשָּׁעְבַר, וְחַד דְּהַשְׁתָּא.

תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בַּה שַׁעֲתָא אִשְׁתַּאַר שְׁמָא. כְּלוֹמַר, דְּלָא אִשְׁתְּלִים בְּהַהוּא אָת, דִּשְׁבַק משֶׁה נָחָשׁ, וְלָא אִשְׁתְּלִים כָּל שְׁמָא.

דְּהָא בְּחַד גִּיסָא אִשְׁתְּלִים בִּימָא. מִגִּיסָא אָחֳרָא שָׂרֵי בַּצּוּר, וְלָא אִשְׁתְּלִים בַּנָּחָשׁ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבְדַת דְּשָׂרֵי שְׁמִי, וְלָא אִשְׁתְּלִים לְמֶעְבַּד אָתִין. אוֹף אַתְּ שָׂרִית, וְלָא תִשְׁתְּלִים. לָכֵן לֹא תָּבִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שָׂרִית לַאֲפָקָא לוֹן, וְלָא תַּשְׁלִים לְאַעֲלָאָה לְהוֹן לְאַרְעָא, לָכֵן לֹא תָּבִיאוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יָדַע לְבָא דְּמשֶׁה בְּקַדְמִיתָא דְּדָחֵיל, כַּד חָמָא נָחָשׁ. דִּכְתִיב (שמות ד) וַיָּנָס משֶׁה מִפָּנָיו. לְבָא חָמָא, וְלָא יָדַע.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (במדבר כא) וַיַּעַשׂ משֶׁה נְחַשׁ נְחשֶׁת וַיְשִׂימֵהוּ עַל הַנֵּס. עַל נֵס לָא כְתִיב, אֶלָּא עַל הַנֵּס, בָּעָא לְאִתְקַן וּלְהַשְׁלִים מַה דַּחֲסַר. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, משֶׁה, כְּתִיב (שם כז) לְהַקְדִּישֵׁנִי בַּמַּיִם, בַּמַּיִם וְלָא בְּדָבָר

אַחֵר. כְּשֵׁם שֶׁהִתְחַלְתִּי בְּמַיִם, בָּעֵינָא דְּיִשְׁתְּלִים בִּשְׁמֵי הַנֵּם בַּמַּיִם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אַתְרָא דַּחֲסַר לָא שְׁלִים, אֲבָל אִתְעֲבִיד נִסָּא הָכָא.

*) אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּתִיב (שם כא) עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף. עֲשֵׂה לְךָ, לְתוֹעַלְתְּךָ. עֲשֵׂה לְךָ, תַּקֵּן מִמַּה דְּחָסַרְתָּ. עִם כָּל זֶה לֹא תִּקֵּן אֶלָּא רְאִיָּה, שֶׁהָיוּ רוֹאִין בַּנָּחָשׁ וְחַיִין, אֲבָל לֹא נִתְקַדֵּשׁ שְׁמָא בַּמַּיִם, וְנִשְׁאָר חָסֵר מֵהַשְּׁאָר.

וְתִקַּנְתָּ בָּרְאִיָּה, (שם כז) עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה וּרְאֵה וְגוֹ', וְרָאִיתָ אוֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל עַמֶּיךָ, (דברים לד) הֲרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר. תָּא חֲזֵי, דְּעוֹנְשׁוֹ הָוָה דְּאַפִּילּוּ רְאִיָּה לָא תִּקֵּן כִּדְחָזֵי, כֵּיוָן דַּעֲבַד לֵיהּ רְאִיָּה, בְּהַאי אַשְׁלִים לֵיהּ רְאִיָּה, אֲבָל לָא אַשְׁלִים שְׁמֵיהּ בְּמַיָּא, כְּמוֹ כָּל שְׁאָר שְׁמָא.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָכֵן לֹא תָּבִיאוּ. אָמַר מֹשֶׁה, הַאי חִוְיָא לְתַקָּלָא דְּעָלְמָא הָוָה. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכֵי, דִּינָא הָוָה לְחַיְיבַיָּא, וְחַיִין לְמָארֵי קְשׁוֹט. דִּכְתִיב (במדבר כא) וְרָאָה אוֹתוֹ וָחָי. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יָדַע מֹשֶׁה דְּרָכָיו, וְהִצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, דָּא הוּא צוּר דְּקָא אַמְרִינָן. אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל, דִּכְתִיב וְרָאָה אוֹתוֹ וָחָי. וּכְתִיב (תהלים יח) הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וְהָא תָּנִינָן אֵל גְּזֵרַת רַחֲמֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר

(במדבר כג) אֵל מוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם. (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אָמַר לֵיהּ לָאו הָכֵי, דְּתָנְיָנָן, דְּשַׁלֵּיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא. אֵל בְּלְחוֹדוֹי יְכוֹלֶת הוּא, וּרְשׁוּתָא הוּא דִּילֵיהּ. מַאי יְכוֹלֶת, שׁוּלְטָנוּתָא. כְּלוֹמַר, שָׁלְטָנוּתָא דְּאֵל, אִתְגַּבַּר גְּזֵרָה דִּילֵיהּ. כְּדָבָר אַחֵר (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל יָדִי, רְשׁוּתָא דִּילֵיהּ יְכוֹלֶת דְּעֵינָא בִּישָׁא. אָמַר לֵיהּ וְהָא כְתִיב (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר. אֵל גָּדוֹל נַצְחָא, אֵל בְּלְחוֹדוֹי נַצְחָא.

נֶהְדַּר לְמִילֵי קַדְמָאֵי, וּכְתִיב (שם לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, הָא צוּר. אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל וְגוֹ', הָא נָחֵשׁ עֲלֵי צוּר. וּכְתִיב (איוב ח) הַאֵל יְעַוֵּת מִשְׁפָּט. מִשּׁוּם דְּאוֹרְחֵיהּ דְּנָחֵשׁ לְאַסְטָאָה אוֹרְחֵיהּ, לְכָךְ כְּתִיב וְאֵין עָוֶל. הַאֵל יְעַוֵּת מִשְׁפָּט חַס וְשָׁלוֹם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַיְינוּ דִּכְתִיב (תהלים פה) אֶשְׁמְעָה מַה יְדַבֵּר הָאֵל ה'.

(שמות ד) וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ. כְּדָבָר אַחֵר מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי שְׁנֵי מַטּוֹת הָיוּ, אֶחָד שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֶחָד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מַשְׁמַע דִּכְתִיב (שם יז) וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים.

דְּתָנְיָנָן, בְּשַׁעָתָא שֶׁהָיָה נוֹטֵל מֹשֶׁה הַמַּטֶּה, הָיָה כְּאִלּוּ הָיָה בִּרְשׁוּתוֹ וּבִיכָלְתּוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וַדַּאי שֶׁבְּיָדוֹ לָקַח, אֶלָּא מַהוּ בְּיָדוֹ, בִּרְשׁוּתוֹ, כְּאִלּוּ הוּא שֶׁלּוֹ.

וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בִּרְשׁוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה, עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן.

כְּיוָן שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הֶחֱזִיר הַמַּטֶּה לִפְנֵי הָעֵדוּת. וּמִשָּׁם הָיָה נוֹטְלוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ נִסִּים. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֶּה מִלִּפְנֵי ה', כְּיוָן שֶׁלְּקָחוֹ הֲרֵי הוּא בִּרְשׁוּתוֹ, וּכְשֶׁלּוֹ הָיָה.

אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמַּטֶּה שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה, וּמִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית אִתְבְּרֵי. כְּמָה דְתָנִינָן, וְהַמִּכְתָּב וְהַמַּטֶּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁל עֵץ הָיָה.

מַאן דַּאֲמַר שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה, דִּכְתִיב (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, וּכְתִיב מַטֵּה הָאֱלֹהִים. וּמַאן דַּאֲמַר עֵץ הָיָה, דִּכְתִיב (שמות טו) וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם וְגוֹ'.

שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה הֲרֵי חֹק וּמִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת נִסִּים. חֹק וּמִשְׁפָּט, דִּכְתִיב (משלי ל) נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסָּהוּ, מְשׁוּם דִּכְתִיב וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם. דָּבָר אַחֵר, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה חֹק וּמִשְׁפָּט, שֶׁלֹּא יְהֵא נִקְדָּשׁ אֶלָּא בַּמַּיִם שֶׁנִּמְתְּקוּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב כִּי מָרִים הֵם, מִכָּאן שָׁנִינוּ, יֵשׁ מַיִם עֲכוּרִים, וְיֵשׁ מַיִם צְלוּלִים, וְיֵשׁ מַיִם מְתוּקִים, וְיֵשׁ מַיִם מָרִים. וַיִּצְעַק אֶל ה', לָמָּה צָעַק, מִכָּאן שֶׁהָיָה בְּצַעַר בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מֹשֶׁה, הַנָּחָשׁ שֶׁנֶּהְפַּךְ בַּסְּנֶה, עַכְשָׁיו אִצְטְרִיךְ לְחַקְקָא לֵיהּ בַּצּוּר. וְתַרְוַיְיהוּ עָמְדוּ

עַל הַמַּיִם הַמָּרִים. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְחַכֵּק צוּר בַּנָּחָשׁ שֶׁהָיָה בּוֹ קוֹדֶם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט.

כַּד אָתָא רַבִּי אַבָּא, שְׁאִילוּ קַמֵּיהּ, אֲמַר לְהוֹ שַׁפִּיר קָאֲמַר ר' יְהוּדָה, וְהָכִי הוּא. וַאֲנָא אִצְטְרִיךְ לְגַלָּאָה רָזָא דְמִלָּה, הָא חָזִינָא דְרַבִּי יְהוּדָה גָּלֵי לָהּ.

אֶלָּא אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, הַשְׁתָּא בְּמִצְרַיִם הָיָה הַמַּטֶּה שֶׁל אַהֲרֹן לִדְחוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, אֲבָל כְּשֶׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כַּמָּה מְקַטְרְגִים מְזוּמָנִים עַל יִשְׂרָאֵל, לִדְחוֹתָם בַּיָּם, כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם. כַּמָּה מַיִם רָעִים יְקַטְרְגוּ בָּהֶם.

בְּאוּ לַיָּם, בָּא רַהַב שָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יָם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (שמות יד) מֹשֶׁה הָרֵם אֶת מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת יָדְךָ. כֵּיוָן דְּאָמַר הָרֵם אֶת מַטְּךָ, מַהוּ וּנְטֵה אֶת יָדְךָ. אֶלָּא הָרֵם אֶת מַטְּךָ נֶגֶד שָׂרוֹ שֶׁל יָם. בָּאוּ לְמָרָה, כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם, וְנִצְטָעֵר מֹשֶׁה וְצָעַק, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּצְעַק אֶל ה'.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, הֲרֵי לְךָ עֵצָה בָּזֶה, הַשְׁלֵךְ הַמַּטֶּה אֶצְלָם, וְיִתְחַכֵּק נָחָשׁ עֲלֵי צוּר שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד, וְיִנָּצְלוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וַיּוֹרֵהוּ ה' עֵץ. כְּמִדָּבָר אַחֵר, (קהלת יא) מָקוֹם שֶׁיְּפוּל הָעֵץ, שָׁהוּא עֵצָה. וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמָּיִם. וּכְתִיב שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט, נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסָּהוּ, עִטְּרָהוּ בִּנְסִים. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִכָּאן

וּלְהַלְאָה, הֲרֵי לְךָ שֶׁיַּעֲמוֹד אֵצֶל הַמַּיִם, הֲרֵי לְךָ שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִי בַּמַּיִם.

כְּשֶׁבָּאוּ לְאֵלִים, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֵין צָרִיךְ מַטֶּה, הֲרֵי יַעֲקֹב שֶׁהוּא הָאֵילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְהוּא שִׁבְעִים תְּמָרִים. וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינוֹת מָיִם, שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים. כְּשִׁבְעִים עַמּוּדִים, וּשְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים, זְכוּתָם יָגֵן עֲלֵיכֶם, בַּמָּקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֵלִים. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה א) כִּי יֵבשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם.

מְיָד וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמָּיִם, מַשְׁמַע דִּכְתִיב עַל הַמָּיִם, וּמַשְׁמַע דִּכְתִיב, שָׁם שָׁם לוֹ, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר. וְשָׁם שָׁלְטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמָּיִם, וְלֹא הוּצְרַךְ הַמַּטֶּה. מִכָּאן וּלְהַלְאָה אִצְטְרִיךְ הַמַּטֶּה בַּנָּחָשׁ עֲלֵי צוּר, אֵצֶל הַמָּיִם.

בָּאוּ לְחוֹרֵב, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהִכִּיתָ בַצּוּר, הַמַּטֶּה אִצְטְרִיךְ הָכָא, וְהִכִּיתָ לְאֵלּוּ בְּאוֹתוֹ צוּר, וְלֹא בַּנָּחָשׁ. אָמַר מֹשֶׁה, יַתִּיר אִצְטְרִיךְ הָכָא, אֲנָא חָמֵי מַיִם דְּבָעוֹ לְשַׁטְפָא. אַמַּאי, הִנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר וְהִכִּיתָ בַצּוּר.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, עַדַיִין בִּמְרִיבָה עֲתִידִים הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתֵר, שֶׁהֵם מַיִם עֲכוּרִים רָעִים וְזֵדוֹנִים, וְיִזְדַּוְּגוּ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּי לְעֵינֵיהוֹן, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה אִצְטְרִיךְ הַמַּטֶּה, וְהַתֵּיר עֲלֵיהֶם הַנָּחָשׁ בְּגָלוּי לְעֵינֵיהֶם,

וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִי. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (במדבר כז) לְהַקְדִישֵׁנִי בַּמַּיִם לְעֵינֵיהֶם. מַהוּ לְעֵינֵיהֶם. בְּגָלוּי. כְּדָבָר שֶׁנִּזְדַּוְוגוּ בָּהֶם בְּגָלוּי. תָּא חֲזֵי, הָכִי חָמָא דָּוִד, דִּכְתִיב (תהלים קכד) לוּלֵי ה' שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם, זֶה פַּרְעֹה. אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים, כִּדְאַמְרִינָן. וּכְתִיב (שם) נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים וְגוֹ'.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מַה רָאָה מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, שֶׁלֹּא עָשָׂה בַּנָּחָשׁ. אֶלָּא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דּוֹחֲקִין לְמֹשֶׁה תְּנָה לָנוּ מַיִם, נִתְיָעֵץ מֹשֶׁה וְאָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִי לַעֲמוֹד בַּנָּחָשׁ, וַאֲנָא חָמֵי דְּאֵין גְּזֵירָה לַנָּחָשׁ בַּמַּיִם, דְּאֵין יְכוֹלְתּוֹ אֶלָּא בֶּעָפָר, דִּכְתִיב (בראשית ג) וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, מַשְׁמַע דְּעַפְרָא יֵיכוֹל וִישֵׁיצֵי כָּל יוֹמוֹי, אֲבָל בְּמַיָּא לָא. וְיִשְׂרָאֵל דָּחֲקִין לִי, וְאַף עַל גַּב דְּיַעֲבִיד נִיסָּא, לָא יַעֲבִיד בַּאֲתַר דָּא, אֶלָּא כַּד אִתְחַקַּק, אִתְחַקַּק בְּעַפְרָא, וְלָא בְּמַיָּא. דִּכְתִיב (שמות ד) וַיַּשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ. וְצוּר בְּדָא אִתְחַקַּק, בְּמַיָּא, בְּמָרָה, וּכְבָר עֲבַד נִיסָּא. טַב דְּאִעְבִיד בְּהַאי, דְּאִתְעֲבִיד נִסָּא אֲחָרָא. מִיָּד וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע *) בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמַיִם, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִישֵׁנִי, דַּחֲשַׁבְתּוּן דְּלָא יָכִיל נָחָשׁ בַּמַּיִם, לָכֵן לֹא תָּבִיאוּ. וּמַטֵּךְ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאוֹר כּוּ' מַאי טַעְמָא מִשּׁוּם דְּמְחַקַּק בְּנִיסִּין הֲוָה וּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה רְשִׁימָא בֵּיהּ.

זֹהַר חָדָשׁ

פָּרָשַׁת יִתְרוֹ

(שמות כ) אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּהַאי פִּסוּקָא שָׁאַל רַבִּי יֵיסָא זְעִירָא דְּמִן חַבְרַיָּיא מֵרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְאָמַר לֵיהּ, אִית לִי לְמִשְׁאַל שְׁאֵילְתָּא חָדָא מִינָּךְ, וּמְכַשְׁכְּשָׁא לִי בִּלְבָּאי, וַאֲנָא דָּחֵיל מִלְּמִשְׁאַל מִינָּךְ. וַאֲמִינָא, אִי נִשְׁאַל, דָּחֵילְנָא דִּילְמָא אִיתְעֲנֵשׁ. אִי לָא נִשְׁאַל, מְשַׁכְּשָׁא לִי בִּלְבָּאי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵימָא.

אָמַר לֵיהּ הַאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַדְכַּר לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. (ויקרא יט) אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. מַאי רִבּוּתָא אוֹלִיף הָכָא. תְּנָאָה שְׁלִים הוּא, הַדָּא הוּא דַּאֲמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית טו) כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְגוֹ' וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל. אִם כֵּן, לָמָּה לְאַדְכְּרָא לְהוֹן מִילְּתָא דָּא בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר.

אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי בְּרִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַתְנֵי עִם אַבְרָהָם, אֶלָּא דְּיַפֵּיק יַת יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא דְּמִצְרַיִם, וְלָא מִתְּחוֹת שִׁעְבּוּדָא דְּדַחֲלָא אָחֳרָא. דְּוַדַּאי יִשְׂרָאֵל כַּד הֲווֹ בְּמִצְרַיִם, אִסְתְּאָבוּ וְאִתְטַנְּפוּ גַּרְמֵיהוֹן בְּכָל זִינֵי מְסָאֲבוּ, עַד דַּהֲווֹ שָׁרָאן תְּחוֹת אַרְבְּעִים וְתֵשַׁע חֵילֵי דִּמְסָאֲבוּתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפֵּיק יַתְהוֹן מִתְּחוֹת פּוּלְחַן כָּל שְׁאָר

חֵילִין.

וְעוֹד, דְּאָעֵיל יַתְהוֹן בְּמ"ט תַּרְעֵי דְּסוּכְלְתָנוּ לְקַבְלֵיהוֹן. מַה דְּלָא אַתְנֵי עִם אַבְרָהָם, אֶלָּא לַאֲפָקוּתְהוֹן מִמִּצְרַיִם, וְהוּא עָבִיד טִיבוּתֵיהּ וְחַסְדֵּיהּ עִמְּהוֹן.

וּבְגִין כָּךְ תִּשְׁכַּח בְּאוֹרַיְיתָא, חַמְשִׁין זִמְנִין יְצִיאַת מִצְרַיִם, לְאַחָזָאָה לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, חַסְדָּא דַּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאַפֵּיק יַתְהוֹן מֵאינוּן חֵילִין דִּמְסָאֲבוּ, וְאָעֵיל לוֹן לְגוֹ חֵילִין דְּדַכְיוּ, דְּהַיְינוּ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּסוּכְלְתָנוּ. וְדָא אִיהוּ דַּאֲנַן מַנָּן לְהוֹ, מִיּוֹמָא טָבָא דְּפִסְחָא. וַאֲנַן מַנָּן יוֹמֵי וּשְׁבוּעֵי, וְהָא אִיתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, מִצְוָה לְמִמְנֵי יוֹמֵי, וּמִצְוָה לְמִימְנֵי שְׁבוּעֵי. כִּי בְּכָל יוֹמָא אַפֵּיק לָן מֵחֵילָא דִּמְסָאֲבוּ, וְאָעֵיל לָן בְּחֵילָא דְּדַכְיוּ.

(שמות יח) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, בְּשִׁית סִטְרִין: בְּשַׁעֲרָא דְעַל רֵישָׁא, דְּאִיהִי מִתְתַּקְנָא עַל אוּדְנִין. בְּמִצְחָא, בְּשִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא. בְּעַיְינִין, וּבְקְרִיצִין דְּעַל עַיְינִין. בְּאַנְפִּין, וּבְדְיוֹקְנָא דְּאַנְפִּין. בְּחוֹטְמָא, דְּאִיהִי מִתְתַּקְנָא בְּאוֹרַח מֵישָׁר עַל פּוּמָא. בְּגוּפָא, בְּקוֹמָה דִּילֵיהּ, וּבְשִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ לְכָל סְטַר, לְדֹ' סִטְרִין וּלְעֵילָא וְתַתָּא. הַאי אִיהוּ תִּיקוּנָא דְּאָדָם. וּלְזִמְנִין אִיתְקְרֵי אַרְיֵיהּ, וּלְזִמְנִין אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּשׁוֹר, וּלְזִמְנִין דְּיוֹקְנָא דְּנָשֶׁר.

וּכְעָן צָרִיךְ לְפָרְשָׁא, כֵּיוָן דְּאִיהוּ יִיחוּד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּסְפִירָן, אַמַּאי אִתְקְרִיאוּ בִּדְיוֹקְנָא דְּאָדָם, וּבִדְיוֹקְנָא

דְּאַרְיֵה, וּבְדִיוּקְנָא דְּשׁוֹר, וּבְדִיוּקְנָא דְּנָשֶׁר.
אֶלָּא וַדַּאי בְּזִמְנָא דְּבָעֵי לְמֵיעְבַּד עֲבִידְתֵּיהּ, וּלְאַנְהָגָא
לְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְקְרִיאוּ בְּמַזָּלָא דְּאָדָם, אִתְלַבַּשׁ
בִּדְיוּקְנָא דְּהַהִיא חַיָּה דְּאִתְקְרִיאַת אָדָם, וְאִתְקְרֵי הוּא אָדָם.
וּבְזִמְנָא דְּבָעֵי לְאַנְהָגָא לְיִשְׂרָאֵל לְאִינּוּן דְּאִתְקְרִיאוּ בְּמַזָּלָא
דְּאַרְיֵה, אִתְלַבַּשׁ בִּדְיוּקְנָא דְּהַהִיא חַיָּה דְּאִתְקְרִיאַת אַרְיֵה.
וְהָכֵי בְּגַוְונָא דָּא בְּחַיָּה דְּאִתְקְרִיאַת שׁוֹר. וְכֵן בְּגַוְונָא דָּא
בְּחַיָּה דְּאִתְקְרִיאַת נָשֶׁר. וּבְגַוְונָא דָּא שְׁכִינְתֵּיהּ.
וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין שְׁמָהָן, וְכָל חֵילִין
דִּילְהוֹן. לֵית אֲתַר וְלֵית בְּרִיָה בְּעָלְמָא, דְּלָא שַׁלִּיט
שְׁמֵיהּ עֲלֵיהּ, וְאִתְקְרִיאוּ בִּשְׁמֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא דִּיוּקְנָא דְּאָדָם,
י' שַׁרְיָא בְּרֵישָׁא. ה' ה' בְּעֶשֶׂר אֶצְבְּעָן, ו' בְּגוּפָא. וּכְגַוְונָא
דָּא בְּנָשֶׁר, י' עַל רֵישֵׁיהּ ה' ה' עַל גַּדְפּוֹי. ו' עַל גּוּפֵיהּ. וְהָכֵי
בְּכָל חַיָּה וְחַיָּה. וְכֵן בְּכָל מַלְאָךְ וּמַלְאָךְ.
וְלֵית נִימָא בְּרֵישָׁא דְּלָא שַׁרְיָא בָּהֶם שֵׁם יהו"ה. וְלֵית
עִשְׂבָּא, דְּלָא שַׁרְיָא בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה. וְשׁוֹשַׁנָּה, בְּתַפּוּחַ
דִּילֵיהּ שַׁרְיָא י'. וּבְשַׁרְבִּיט דִּילָהּ ו'. בְּחֻמֵּשׁ עָלִין דִּלְבַר,
וְחֻמֵּשׁ דִּלְגַו, שַׁרְיָא ה"ה. לְאַחֲזָאָה, דְּלֵית אֲפִילּוּ עִשְׂבָּא
דְּלָא אִתְבְּרֵי בִּשְׁמָא דְּיהו"ה. דְּלָא יֵימְרוּן דְּאִלּוֹהַּ אָחֳרָא
בְּרָא לוֹן.
לֵית בְּרִיָה בְּעִילָּאִין וְתַתָּאִין, דְּלָאו אִינּוּן רְשִׁימִין בִּשְׁמֵיהּ,
וְכֵן בִּשְׁכִינְתָּא בְּכָל חַד. וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא

שׁוֹשַׁנָּה. וְאִתְקְרִיאַת נִשְׁרָא. פָּרָה אֲדֻמָּה אַיֶּלֶת. יוֹנָה. צִפּוֹר. לֵית בְּרִיָּה דְּלָא אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמֵיהּ, כַּד אִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ, לְמֵיעְבַד פְּעוּלָתֵיהּ.

וּבְגִין כָּךְ אִתְקְרִיאַת מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה. כַּד רֹכֶב בְּהַהִיא חַיָּה דְּאִיהִי נָשֶׁר, אוֹ שׁוֹר, אוֹ אַרְיֵה, אוֹ אָדָם. וְשִׁבְחָא דְּכֻלְּהוֹ בְּרִיָּין דִּבְרָא, אִיהוּ אָדָם, דְּאִיהוּ דִּיוּקְנָא דְּכָל עָלְמָא, וּמִכָּל בְּרִיָּין דְּאִית בְּעָלְמָא, וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ חָבִיב עֲלֵיהּ מִכָּל בְּרִיָּין.

וְכַמָּה בְּנֵי נָשָׁא אִינּוּן בִּדְיוּקְנָא דְּאָדָם מִלְּגָיו. וּמִלְּבַר לָא אִית בְּהוֹן אֶלָּא אוֹ עוֹפָא, אוֹ אַרְיֵה, אוֹ שׁוֹר, אוֹ חַיְיָא מֵאִלֵּין מַזָּלוֹת דְּאִתְקְרִיאוּ בִּבְנֵי נָשָׁא. וְאָחֳרָנִין בְּהִפּוּכָא, אִינּוּן בִּדְיוּקְנָא דְּאָדָם מִלְּבַר, וְלָאו הָכֵי מִלְּגָו. וְעַל דָּא הֲווֹ אָמְרִין מִכָּל מָקוֹם, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. דְּאִתְחֲזֵי בְּאַנְפּוֹי דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, וּמִלְּגָיו חִיוָא בִּישָׁא.

וּבְגִין דָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל, מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם. יִרְאֵי אֱלֹהִים, מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק. אַנְשֵׁי אֱמֶת, מִסִּטְרָא דְּיַעֲקֹב. שׂוֹנְאֵי בֶצַע, מִסִּטְרָא דְּדָוִד. דְּאִיהוּ רַגְלָא רְבִיעָאָה, וַעֲלַיְיהוּ שַׁרְיָא יהו"ה. וְשַׂמְתָּ עֲלֵיהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים, מִסִּטְרָא דְּא' מִן אַדנ"י. שָׂרֵי מֵאוֹת, מִסִּטְרָא דְּאָת ד', דְּאִינּוּן אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין דְּמִצְרַיִם בַּקְרָא. נ' שָׂרֵי חֲמִשִּׁים. י' שָׂרֵי עֲשָׂרוֹת.

וַאֲנָא בָּעֵינָא לְפָרְשָׁא, גּוּפָא בִּתְמַנְיָא תִּיקּוּנִין אִלֵּין, בְּגִין דְּאִית לוֹן יְסוֹדָא מֵהַאי קְרָא. אַף עַל גַּב דְּר"שׁ לָא פָּרֵישׁ אֶלָּא בְּשִׁתָּא אַנְפִּין. וְרָזָא דִּתְמַנְיָא אַנְפִּין אִלֵּין, בְּרָזָא דְּיאהדונה"י.

וְאִלֵּין אִינּוּן ח' תִּיקּוּנִין לְגַבַּיְיהוּ. וְאַתְּה תֶּחֱזֵה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל. בְּרִאְיָה, בְּעַיְינִין, וּבִקְרִיצִין דִּילְהוֹן, וּבְגָוְונִין דִּילְהוֹן, בַּעֲמִיקוּ דִּילְהוֹן, בַּאֲרִיכוּ דִּילְהוֹן, וּבְקִמְיטוּ דִּילְהוֹן. הָכָא רָזָא דְּחַיָּה דְּאִיהוּ אַרְיֵה, חֶסֶד פָּעֵיל בֵּיהּ. וְאַרְיֵה דָּא מִיכָאֵל. בְּהִיפּוּךְ אַתְוָון אַרְיֵה, תִּשְׁבַּח לֵיהּ רְאִיָה. יִרְאֵי אֱלֹהִים בִּשְׁמִיעָה דְּאוּדְנִין, וּבְשַׁעֲרָא דְּתַלְיָיא מֵרֵישָׁא עֲלַיְיהוּ וּשְׁמִיעָה אִיהִי חַיָּה דְּאִתְקְרִיאַת שׁוּר. שַׁעֲרָא אִיהִי דִּינָא. וְכַמָּה נִימִין תַּלְיָין מִינָּהּ, דְּאִינּוּן צְבָא הַשָּׁמַיִם, קָיְימִין עַל בֵּי דִּינָא רַבְרְבָא, דְּאִיהִי גְּבוּרָה לִשְׁמָאלָא, דִּפְעוּלָתָהּ בְּחַיָּה דְּאִיהִי שׁוּר, וְדָא גַּבְרִיאֵל.

וּבְצִלּוֹתָא, צָרִיךְ לְבַעֲרָא לוֹן מִן בָּתַר אוּדְנִין, דְּלָא יְהוֹן מְכַסִּין תַּרְעִין דִּשְׁמִיעָה, לְאָעָלָא בְּהוֹן צְלוֹתָא. וְאִם לָאו, אִתְקַיֵּים בֵּיהּ קְרָא, (משלי א) אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה. וּבְזִמְנָא דִּשְׁמִיעָה אִיהִי פְּנוּיָה מֵאִלֵּין דִּינִין, אִתְקַיֵּים בֵּיהּ (ישעיה נח) אָז תִּקְרָא וַה' יַעֲנֶה.

אַנְשֵׁי אֱמֶת, בִּדְיוֹקְנָא דְּחוֹטְמָא, דְּאִיהוּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, וְדָא תִּפְאֶרֶת אִיהוּ חוֹטְמָא, חוֹתָם אֱמֶת. יַעֲקֹב שְׁלֵימָא. תְּרֵין אַנְפִּין אִית לֵיהּ לָקָבֵל לֵאָ"ה וְרָחֵ"ל. וְאִלֵּין אִינּוּן אַנְפּוֹי

דְּרַחֲמֵי, כְּלִילָן חִיוַר וְסוּמָק, מִסְטְרָא דְּחֶסֶד וּגְבוּרָה.
מִצְחָא מִתְתַּקְנָא עֲלַיְיהוּ, דְּאִיהוּ בִּינָה, בְּכַמָּה שִׁרְטוּטִין,
דְּאִינּוּן אוֹרְחִין דְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא. עֲלַיְיהוּ אִיתְמָר
(תהלים כה) כָּל אָרְחוֹת ה' חֶסֶד וֶאֱמֶת. מַאי נִיהוּ דְּעָבִיד אוֹרְחִין
אִלֵּין, דְּאִינּוּן שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא. דָּא מוֹחָא, דְּאִיהוּ חָכְמָה.
וְאִלֵּין שִׁרְטוּטִין, אִינּוּן תְּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין דְּיַמָּא
דְאוֹרַיְיתָא.
וְחַיָּה דְּרָכִיב עֲלֵיהּ תִּפְאֶרֶת, דָּא נֶשֶׁר. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב
(משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. וְדָא אוּרִיאֵל. וּמוֹחָא
וּמִצְחָא, וּתְרֵין אַנְפִּין אִלֵּין, דְּכָלְהוֹ עַל חוֹטְמָא. אִלֵּין אִינּוּן
אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִילִין, דְּאִינּוּן עַל רֵישָׁא דִּתְפְאֶרֶת.
וְחוֹטְמָא דְּאִיהוּ יַעֲקֹב, אִיתְמָר בֵּיהּ (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו
נִשְׁמַת חַיִּים. וְדָא בִינָה, בֶּן י"ה. מִשֶּׁה רַבֵּנוּ אִיהוּ
לֵיהּ כְּנִשְׁמְתָא דְּחַיֵּי.
ל"ב שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא אִלֵּין, אַחְזָיִין רָזָא דְּל"ב אַנְפִּין,
וְגַדְפִּין דְּד' חֵיוָן דְּאִינּוּן ד' אַנְפִּין, וְד' גַּדְפִּין לְכָל חַיָּה
מֵאִלֵּין.
דְּיִקְנָא דְּאַנְפִּין, אִינּוּן נִימִין דְּלֵית לוֹן סוֹף. וְאַחְזָיִין עַל סָבָא
דְּסָבִין דְּאִיהוּ עִילַּת הָעִילּוֹת, דְּלֵית סוֹף לְעָלְמִין
דְּתַלְיָין מִנֵּיהּ.
שׁוּנְאֵי בָצַע, דָּא פּוּמָא, וְאִיהִי מַלְכוּת. תְּרֵין שִׂפְוָון דִּילָהּ,
מִתְתַּקְנָן עֲלָהּ, וְאִינּוּן נֶצַח וָהוֹד. יְסוֹד, דָּא אִיהוּ לְשׁוֹן

לְמוּדִים.

וְכָלְהוּ אָזְלִין בְּקַו הַמִּדָּה, דְּאִיהוּ קַו הַיּוֹשֶׁר, בֵּין עַיְינִין, בֵּין אַנְפִּין, בֵּין אוּדְנִין, וְחוֹטְמָא, וּמְצָחָא, וְשִׁפְוָון. וְאִלֵּין דְּלָאו אִינּוּן בְּקַו הַמִּדָּה, דְּנָפְקִין מִקַּו הַיּוֹשֶׁר, וַדַּאי לָאו אִינּוּן דְּיוֹקְנִין דִּלְעֵילָּא, וְלָא שַׁרְיָא שֵׁם יהו"ה עֲלַיְיהוּ.

וּבְגִין דָּא אֲמַר לְמשֶׁה, וְאַתָּה תֶּחֱזֶה וגו'. פּוּמָא וַדַּאי סִיּוּמָא דְּאָדָם, וְדָא מַלְכוּת. וְחַיָּה דְּרָכִיב בַּהּ, הוּא רְפָאֵל. אִיהוּ אֵפֶר, אִיהוּ עָפָר דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, דְּאִתְנְטֵיל מִגֵּיהּ אָדָם. וּבְהַפּוּכָא אֵפֶר אִיהוּ פְּאֵר, וְדָא אִיהוּ (יחזקאל כד) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ.

חֲרֵי לְךָ ד' תִּיקוּנִין, דְּאִינּוּן, רְאִיָּה, שְׁמִיעָה, רֵיחַ, דִּבּוּר. וְהַאי דִּבּוּר, מִתַּמָּן נָטְלִין לֵיהּ נְבִיאִים, דְּאִינּוּן תְּרֵין שִׁפְוָון. וְדָא אִיהוּ וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים.

וְעַל אִלֵּין אַרְבַּע תִּיקוּנִין, שַׁרְיָא יהו"ה. וְסָלִיק לַעֲשָׂרָה, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִינּוּן עֶשֶׂר סְפִירִין, דְּנָהֲרִין בְּמוֹחָא וּבְמִצְחָא וּבְעַיְינִין וְאוּדְנִין וְאַנְפִּין וְחוֹטְמָא וּפוּמָא. מִצְחָא וּמוֹחָא תְּרֵין. עַיְינִין תְּרֵין. אוּדְנִין תְּרֵין. וְאַנְפּוֹי תְּרֵין. וְחוֹטְמָא וּפוּמָא תְּרֵין. הָא עֶשֶׂר.

ד' תִּיקוּנִין דִּלְתַתָּא, אדנ"י, וְאִינּוּן עֲשִׂיָּה בְּיָדִין, נְעָנוּעַ בְּגוּפָא, שִׁימוּשׁ בִּבְרִית מִילָה, הֲלִיכָה בָּרַגְלַיִם, וְהָכָא שִׁיעוּר קוֹמָה. וְצָרִיךְ לְאַחְזָרָא עַל כָּלְהוּ.

וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, אַנְתְּ אִית לָךְ לְאִסְתַּכָּלָא, וְלָא

אָחֳרָא. דְּאַנְתְּ אִיהוּ נְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא, לְקַיְימָא בָךְ (מלאכי ג) זִכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי. וְאַתָּה תֶּחֱזֶה, וַדַּאי בִּרְאִיָּה דִּילָךְ בְּעַיְינִין, בְּגִין דְּעֵינֵי כֹל אֵלַיִךְ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַנְתְּ יְהֵיב לוֹן אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ, דְּאִיהִי מֵיכְלָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דִּשְׁמָא דִּילִי נְהֵיר בְּעֵינָךְ, וּבְכָל תִּיקוּנִין דִּילָךְ.

פְּתַח וַאֲמַר, רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, בִּרְשׁוּ דִּילָךְ אֲנָא אֵיעוֹל לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין דִּילָךְ. (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ, לְשַׁבָּחָא דְּכַלָּה דִּילָךְ, בְּאִלֵּין תִּיקוּנִין, וּלְכָל אִינּוּן דְּתַלְיָין מִינָהּ. וְאִינּוּן רְשִׁימִין מִינָהּ, דְּאִיהִי תַּרְעָא דִּילָךְ לְאַעָלָא בָךְ, לְמֶחֱזֵי אַפָּךְ, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. שׁוּפְרָא דִּילָךְ, עֲלָה אִיתְמָר (שה"ש ד) כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי, (שם) הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים. כְּיוֹנִים וַדַּאי, דְּאִינּוּן מְרַקְּמִין בְּגוּפַיְיהוּ בְּגַדְפַּיְיהוּ, וּבְרִקִּימוּ דִּילְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדְעִין בִּשְׁאָר עוֹפִין.

וְעוֹד כְּיוֹנִים, דְּלֵית בְּכָל עוֹפִין מְהֵימְנָא לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ כְּיוֹנָה. עַיְינִין גַּבְרָנִין, מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַח מִישׁוֹר לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ. גַּדְפּוֹי דְּיוֹנִים, אִלֵּין כַּנְפֵי עֵינָא, דִּי בְּהוֹן פָּרְחַת יוֹנָה לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ. יוֹנִים אִתְקְרִיאוּ.

מִסְטָרָא דְּחֶסֶד חִוּורִין. וְסוּמְקִין מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה. וִירוֹקִין מִסְטָרָא דִּתְפְאֶרֶת. וְאוּכְמִין מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת. דְּאִיתְמַר בַּהּ (שה"ש א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה.

חִוָּורוּ דִּילְהוֹן, כְּמַשְׁכִּיּוֹת כֶּסֶף. וְאִיהוּ כְּחִוָּורוּ דְּשׁוֹשַׁנָּה. סוּמְקֵי דִּילְהוֹן, כְּתַפּוּחֵי זָהָב, וְאִיהוּ כְּסוּמְקֵי

דְּשׁוֹשַׁנָּה. יְרוֹקָא דִּילְהוֹן, כָּלִיל תְּרֵי גְוָונִין. אוּכְמֵי דִּילְהוֹן שַׁפִּירוּ דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי אוּכְמָא שַׁפִּירְתָּא, כְּמָה דְּאִיתְּמַר שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה.

בְּגַוָּון חִיוָּר, אִיהוּ יָפֶה כַּלְבָּנָה. בְּגַוָּון סוּמָק, בָּרָה כַּחַמָּה. אֲיוּמָה כַּנִּדְגָּלוֹת, בִּתְרִין גְּוָונִין אָחֳרָנִין. רִבּוֹן עָלְמָא, בְּאִלֵּין ד' גְּוָונִין, אֱהֵא מִסְתַּכֵּל לְשִׁמְךָ יהו"ה, דְּתִפְרוֹק לַהּ. (איוב א) רְאֵה ה' כִּי הִגְדִּיל אוֹיֵב דְּאִיהוּ סְמָאֲמַר לֵיהּ, דְּעַיְינִין דִּילֵיהּ עֲקִימִין, וּגְוָונוֹי חֲשִׁיכִין, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַח מֵישַׁר, לְמֶעְבַּד טַב בְּגָלוּתָא עִם צַדִּיקַיָּא, אֶלָּא עִם רַשִּׁיעַיָּא, דְּאִינּוּן עֲקִימִין בְּאוֹרְחַיְיהוּ בְּכֹלָּא. בְּנוֹי דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, דְּקָטֵיל לְאָדָם וּלְכָל בִּרְיָין דְּאַתְיָין מִנֵּיהּ.

גַּוָּון חִוָּור דְּעַיְינִין דִּילֵיהּ, אִיהוּ נָחָשׁ. גַּוָּון סוּמָק, שָׂרָף. גַּוָּון תְּלִיתָאי, יָרוֹק. כָּלִיל מִתַּרְוַוייהוּ, עַקְרָב. גַּוָּון רְבִיעָאָה אוֹדֶם, צְמָאוֹן אֲשֶׁר אֵין מָיִם.

כָּלְהוּ גְּוָונִין דְּעֵינָא דְּרַשִּׁיעַיָּא, קָטְלִין. עֲלַיְיהוּ אִיתְּמַר (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עָיִן וְאַל תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו. וּבְגִין דָּא, אָסוּר לְעַמָּא קַדִּישָׁא לְאִסְתַּכֵּל בְּרַשִּׁיעַיָּא. וְאוֹרַיְיתָא דִּילְהוֹן, צָרִיךְ לְאִתְכַּסָּאָה מִינַּיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם. כְּמָה דְּיוֹנָה צְרִיכַת נְטִירוּ מִנֵּץ, כְּגַוְונָא דָּא צְרִיכִין נְטִירוּ, עֵינַיִךְ יוֹנִים דְּצַדִּיקִים, מֵעַיְינִין דְּרַשִּׁיעַיָּא, דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב, בְּנוֹי דְּלִילִית רַשִּׁיעָתָא, דְּאִינּוּן קָשִׁין לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם

עַנְיֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִינּוּן עַקִּימִין בְּכָל אוֹרְחַיְהוּ, בְּנוֹי דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, דְּאִלֵּין אִינּוּן זוּהֲמָא דְּהַטְיָל חִוְיָא בְּחַוָּה.

חֲרֵי אַרְבַּע גְּוָונִין בִּישִׁין לְקָטְלָא. וְאַרְבַּע גְּוָונִין אָחֳרָנִין טָבִין לְאַחָיָא. תְּרֵין כְּרוּבֵי עֵינָא, אִינּוּן נָצַח וְהוֹד. אִלֵּין אִינּוּן כַּנְפֵי יוֹנָה. עַיִן דָּא צַדִּיק, אִיהוּ יוֹנָה מַמָּשׁ. דְּכַר וְנוּקְבָא, אִינּוּן צַדִּיק וְצָדֵק. מִסְטְרָא דְּצַדִּיק אִתְקְרִיאַת יוֹנָה, מִסְטְרָא דְּתִפְאֶרֶת אִתְקְרִיאַת עַיִן.

נָשֶׂר, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנָּשֶׂר בַּשָּׁמָיִם. דְּלָא דָּחֵיל מֵעוֹפָא דְּעָלְמָא, בְּגִין דִּנְשָׂרָא אִיהִי מַטְרוֹנִיתָא עִילָּאָה, וְשׁוּלְטָנוּתָהּ בְּיוֹמִין טָבִין וְשַׁבָּתוֹת. אֲבָל יוֹנָה שׁוּלְטָנוּתָהּ בְּשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאִיהִי בְּגָלוּתָא לֵית לָהּ מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ. בְּגִין דִּבְנוֹי דִּלִילִית, זוּהֲמָא דְּחִוְיָא, עֲלַיְיהוּ אִיתְמָר (בראשית ז) וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְמָר בְּהוֹן (בראשית כח) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶ"ץ. אִינּוּן מִתְגַּבְּרִין עֲלַיְיהוּ בְּגָלוּתָא, בְּנָשִׁין שַׁפִּירִין, בִּבְנִין שַׁפִּירִין, בְּעוּתְרָא, בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין.

וְיִשְׂרָאֵל עֲנִיִּים בְּכֹלָּא, אוּכְמָא בְּכֹלָּא. בְּנוֹי דְּהַהוּא דְּאִיתְמָר בַּהּ, (שה"ש א) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת, בְּגָלוּתָא. וְאִינּוּן בְּנוֹי דְּהַהוּא דְּאִתְמָר בֵּיהּ, (ישעיה נ) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם. אִינּוּן מִתְלַבְּשִׁין בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין, בְּגִין אִלֵּין רַשִׁיעַיָּא דְּמִתְגַּבְּרִין עֲלַיְיהוּ בְּגָלוּתָא, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין לוֹן אֶלָּא בְּעֵינָא בִּישָׁא. (משלי כב) וְעָרוּם רָאָה רָעָה

וְנִסְתָּר, כְּגוֹן נֹחַ, וְהָכִי צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְאִתְכַּסָּאָה מִנַּיְיהוּ בְּגָלוּתָא, בִּלְבוּשֵׁיהוֹן, בִּנְשֵׁיהוֹן, בִּבְנֵיהוֹן, בְּעוּתָרָא דִּלְהוֹן. וְלָאו לְמַגָּנָא אָמְרוּ מִכָּל מָקוֹם, דְּלֵית בְּרָכָה שׁוֹרָה אֶלָּא בְּדָבָר הַסָּמוּי מִן הָעַיִן.

וְנָחֹשׁ וְעַקְרָב, אִלֵּין מוּמִין דְּעֵינָא. עַיְינִין עַקִימִין דְּבַר נָשׁ, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַח מִישׁוֹר, חִוְיָא, דְּאִיהוּ נָחֹשׁ עַקְלָתוֹן תַּמָּן. בְּהַאי לָא תָּפִים כְּלָל, מֵאינוּן דְּקַו הַמִּדָּה בְּהוּ. עֲלַיְיהוּ אִתְּמָר, (במדבר טו) וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם וְגוֹ'. אַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל אינון בְּגָלוּתָא, וּפַרְנְסֵי דָּרָא אינון כְּגַוְונָא דִּלְבָּא, וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה, כֵּיוָן דְּאִינוּן זוֹנִים וּמְשׁוֹטְפִין בְּזִמָּה, לֹא תָתוּרוּ אַבַּתְרַיְיהוּ, דְּהָא לֵית בְּהוּ מְהֵימָנוּתָא.

עַיְינִין עַקִימִין, רַמַּאי אִיהוּ, וּמְפַתֵּי בְּנֵי נָשָׁא בְּלִישָׁנֵיהּ, כְּגוֹן דְּפַתֵּי נָחָשׁ לְחַוָּה. עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִיהוּ. אִתְחֲזֵי בְּפוּמֵיהּ וּבְמִלּוֹי טַב, וְלִבֵּיהּ רַמַּאי בִּישׁ, אִיסְתַּמַּר מִנֵּיהּ. עֲלֵיהּ אִתְּמָר, (בראשית ב) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

חִוָּורוּ דְּעַיְינִין, מְכַסְיָא כָּל גְּוונִין אָחֳרָנִין. עַיְינִין דִּילֵיהּ אינון רַבְרְבִין, גַּבְהָנִין, וְאִיהוּ גְּבַהּ לֵב, עֲלֵיהּ אִיתְּמָר (משלי טז) תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַהּ לֵב. כָּל טָבִין דַּעֲבִיד, לְמֶעְבַּד לֵיהּ שֵׁם. וְאִיהִי מֵאִלֵּין דְּאִתְּמָר בְּהוֹן, (בראשית יא) הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. אִלֵּין אינון דְּבוֹנִין

בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת מִמָּמוֹנֵיהוֹן. וְכֹלָּא לְמֶעְבַּד לְהוֹן שֵׁם, וְלָא לִשְׁמָא דַּה'. הַאי אִיהוּ גֵּיהִנָּם, דְּיוֹקְנָא דַּחֲמוֹר נוֹאֵף אִיהוּ. אִסְתַּמַּר בְּרַתָּךְ וְאִתְתָּךְ מִנֵּיהּ, אִם יְהֵא אוּשְׁפִּיזָךְ. וְעוֹד, הַאי בַּר נָשׁ מִשְׁתַּדֵּל כָּל יוֹמֵי בְּכִשּׁוּף, וְאַצְלַח בְּהוֹן עִם מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין. אִיהוּ מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף. וְאִיהוּ רְשִׁימוּ דִּילֵיהּ רְשִׁימוּ דְּחִוְיָא, בְּמִדָּה חִוָּרָא. וְרוֹשָׁם חִוָּור אִית לֵיהּ בְּכַתְפּוֹי, דְּמִתַּמָּן אִתְנַטִּיל נָחָשׁ, וְלֵית שַׁעֲרָא עַל הַהוּא רוֹשָׁם. וּמַזָּלֵיהּ דְּהַאי בַּר נָשׁ בְּכָל מִלָּה, חִוָּרָא. שַׁעֲרָא דִּילֵיהּ חִוָּור, וְהוּא אָרִיךְ קוֹמָה, וְשַׁעֲרוֹי אֲרִיכִין. וְעַיְינִין חִוָּרִין, מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַח מֵישָׁר. הַאי אִיהוּ מָארֵיהּ דְּחֶסֶד, דְּאִתְיְלִיד הַאי בַּר נָשׁ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, בְּשַׁעֲתָא קַדְמָאָה, דְּמַזָּלֵיהּ טָלֶה. וְחַיָּה דִּילֵיהּ אַרְיֵה בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, כָּל י"ב מַזָּלוֹת, וְז' כּוֹכְבַיָּא, אִינּוּן מְשׁוּעְבָּדִים לְכוֹכָבָא דִּילֵיהּ, וּלְמַזָּלָא דִּילֵיהּ. וְהָכֵי כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּגַוְונָא דָּא.

הַאי בַּר נָשׁ אִיהוּ חִוָּור, מֵחִוָּורוּ דִּנְהוֹרָא דְּאִתְבְּרֵי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אִתְיְלִיד בְּרֵישׁ שַׁעֲתָא דְּיוֹמָא, יְהֵא חַכִּימָא יַתִּיר בְּאוֹרַיְיתָא. וְיהֵא רֵישָׁא דְּמָארֵי מְתִיבָתָא. וְאִם אִתְיְלִיד בְּאֶמְצָעִיתָא דְּשַׁעֲתָא, יְהֵא בֵּינוֹנִי בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִם בְּסוֹפָא דְּשַׁעֲתָא, יְהֵא עָנִי בְּאוֹרַיְיתָא. זָנָב לָאֲרָיוֹת, דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים.

וְהַאי אִיהוּ בְּמַזָּל רְאוּבֵ"ן, דְּאִיהוּ אוֹ"ר בֵּ"ן, מִסְּטְרָא דְּחֶסֶד.

וְסִיהֲרָא דְּאִיהִי מַלְכוּת, נָטְלָא חָוָורוּ דִּנְהוֹרָא. דְּמַלְכוּת אִיהִי סִיהֲרָא מִסְּטְרָא דְּחֶסֶד, יָפָה כַּלְבָנָה. וְאִיהִי חַמָּה מִסְּטְרָא דִּגְבוּרָה. וְאִיהִי כּוֹכָב מִסְּטְרָא דְּת"ת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. (במדבר כד) וְאִיהִי נוֹגַהּ מִסְּטְרָא דְּנֶצַח. וְאִיהִי מַאְדִים, מִסְּטְרָא דְּהוֹד, דְּאִתְאַדָּם בִּגְבוּרָה. וְאִיהִי שַׁבָּת, מִסְּטְרָא דִּיסוֹד. שַׁבָּתָאי דְּמִסְּטְרָא טָבָא אִיתְּמַר בֵּיהּ שַׁבָּת.

אֲבָל מִסְּטְרָא אָחֳרָא שַׁבְּתָא"י, וּבְזִמְנָא דְּהַאי שַׁלִּיט עַל עָלְמָא אִסְתַּלַּק שַׁבָּת, וְאָמְרִין אוּשְׁפִּיזִין דְּאִינּוּן נְשָׁמוֹת יְתֵירוֹת, אֵי שַׁבָּת.

וּבְגִין דָּא, עַיְינִין חִיוָורִין, נָטְלִין בְּסִיהֲרָא מִסְּטְרָא דְּחֶסֶד. אִלֵּין אִינּוּן מָארֵי דַּחֲסָדִים טוֹבִים, מִזַּרְעָא דְּאַבְרָהָם. אִלֵּין עַיְינִין מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַח מֵישָׁר כְּלַפֵּי יְמִינָא.

הַאי בַּר נָשׁ, וַותְּרָן אִיהוּ בְּמָמוֹנֵיהּ, דְּמָמוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא אִיהִי אוֹרַיְיתָא, וּשְׁאָר עוּתְרָא מָמוֹנָא דְּגוּפָא. הַאי בַּר נָשׁ חָוָור אִיהוּ כְּכַסְפָּא, אָרִיךְ קוֹמָה אִיהוּ. רְשִׁימוּ חָוָור אִית בְּיָמִינָא דִּילֵיהּ. רָחֵים אִיהוּ מִבְּנֵי נָשָׁא, רָחֵים אִיהוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. שַׁעֲרָא דִּילֵיהּ שְׁעִיעַ חָוָור.

וְתָא חֲזֵי, דִּלִּית עַיְינִין דְּלָאו אִינּוּן כְּלִילִין מֵאַרְבַּע גְּוָונִין. וְאַמַּאי אִתְקְרִיאוּ עַיְינִין חִוָורִין. אֶלָּא כָּל גַּוָון דְּשַׁלִּיט

עַל אָחֳרָנִין, אִתְקְרִיאוּ עַיְינִין עַל שְׁמֵיהּ. וּבְגִין דָּא כַּד שַׁלִּיט גַּוָּון חִוָּור בְּעַיְינִין, אִתְקְרִיאוּ עַיְינִין חִוָּורִין. וּמַאן דְּבָעֵי לְאַצְלָחָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, עֲלֵיהּ אִיתְמָר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים.

עַיְינִין סוּמְקִין מִסְּטָרָא אָחֳרָא, נָטְלִין סוּמְקוּ מִשָּׁרָף, דְּאוֹקֵיד לוּן בְּשַׁלְהוֹבוּי דְּחַמָּה בִּישָׁא, וּמִתְאַדְּמִין בְּמַאְדִּים דְּסִטְרָא אַחֲרָא. דִּתְרִין דַּרְגִּין אִלֵּין, אִינוּן מֵאוּמָה דְּעֵשָׂו, אִיהוּ אֱדוֹם מִסְּטָרָא דְּמַאְדִּים, וְאִתְמָר בִּבְנוֹי דְּמוֹנִין לַחַמָּה, וּבְגִין דָּא כַּד לוֹקֶה חַמָּה סִימָן רַע לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם. לָקוּתָא דְּחַמָּה דְּאוּמִין דְּעָלְמָא.

אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי אוּכְמָא, דְּאִתְמָר בַּהּ (שה"ש א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה. לָקוּתָא דְּשִׁמְשָׁא דְּסַטַּר קַדִּישָׁא, שַׁבָּתָאי לִילִית פְּתַיָּיא אוּכְמָא. וּבְנָהָא, אִינוּן לָקוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל. מַאְדִּים, לָקוּתָא דְּסִיהֲרָא טָבָא דְּיַעֲקֹב. וּמַאְדִּים אִיהוּ עֵשָׂו. וּמַאְדִּים דְּסִטְרָא טָבָא, לָקוּתָא לְסִיהֲרָא בִּישָׁא, דְּמוֹנִין לָהּ אוּמָה דְּיִשְׁמָעֵאל.

לָקוּתָא דְּעַיְינִין בְּסוּמְקוּ דִּילְהוֹן, וּבַאֲדִימוּ דִּילְהוֹן בְּבִשְׂרָא, דִּגְבִינִין דִּלְהוֹן. הַאי אִיהוּ חַמָּה דְּאוֹקֵיד לוֹן, דְּאִיהוּ שָׁרָף, וְאוֹשְׁדִּין דִּמְעִין וְאַדִּימוּ. כּוּלְהוֹן לָקוּתָא דְּמַאְדִּים אִלֵּין. אִינוּן עַיְינִין קְמִיטִין בִּיבִשׁוּתָא, דְּשָׁרָף דְּאוֹקֵיד לוֹן וְאִתְקְמִיטוּ, וְעַיְינִין סוּמְקִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא הוּא.

מָארֵי דְּעַיְינִין סוּמְקִין, אִסְטַמַּר מִינֵּיהּ, אוֹשִׁיד דָּמִין אִיהוּ.

וְאִי הוּא חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, אוֹשִׁידוּ דְּדָמָא דִּילֵיהּ, יְהֵא בְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא. אוֹ יְהֵא טָבָחָא. אוֹ מוֹהֲלָא.

וְהַאי בַּר נָשׁ, אִיהוּ קָמִיט בְּאַנְפּוֹי, בְּחוּטְמֵיהּ, בְּקָדְלֵיהּ, בְּגוּפֵיהּ, בִּדְרָעוֹי, בְּרַגְלוֹי. בְּהִפּוּכָא דְּעַיְינִין חָוְורִין, דְּאִיהוּ אָרִיךְ בְּאַנְפּוֹי בְּחוּטְמֵיהּ בְּקַדְלֵיהּ בְּגוּפֵיהּ בִּדְרָעוֹי בְּרַגְלוֹי. דָּא רַחֲמֵי. וְדָא דִּינָא.

עַיְינִין סוּמְקִין דְּסִטְרָא דַּכְיָיא, אִלֵּין עַיְינִין דְּדָוִד דְּאִיתְּמַר בֵּיהּ, (שמואל א טז) וְהוּא אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי. שַׁעֲרֵי יְרוֹקִין בְּגַוְונָא חַמָּה טוּבָא, אַנְפּוֹי סוּמְקִי מִסִּטְרָא דְּמַאְדִּים טַב.

בְּשַׁעֲרוֹהִי הֲווֹ ז׳ מִינֵי גְּוָונֵי דַּהֲבָא, דְּאִיהוּ זָהָב סָגוּר, זָהָב אוֹפִיר, זָהָב פַּרְוִים, זָהָב שָׁחוּט, זָהָב טָהוֹר, זָהָב מוּפָז, זָהָב תַּרְשִׁישׁ. ז׳ אִינּוּן מִינֵי דַּהֲבָא, דִּשְׁבַע סְפִירִין אִתְכְּלִילָן בְּהוּ. וְשַׁעֲרָא דִּילֵיהּ קָמִיט. וְכָל אֵיבָרִין דִּילֵיהּ קָמִיטִין. מִסִּטְרָא דִּשְׁבָרִים. וּבְגִין דָּא, דָּוִד הוּא הַקָּטָן, וְאִיהוּ דַּרְגָּא דִּילֵיהּ הוֹד, דְּנָטִיל בְּגִבוּרָה.

אֲבָל עַיְינָא חָוְורִין, נָטְלִין בְּנָצַח וְחֶסֶד, וְאִינּוּן אֲרִיכִין. וְשִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא כָּלְהוֹן אֲרִיכִין, מִסִּטְרָא דִּתְקִיעָה. אֲבָל שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא מִסִּטְרָא דְּבַר נָשׁ קָמִיט, אִינּוּן קָמִיטִין בְּרָזָא דִּשְׁבָרִים. וְאִית לֵיהּ רוֹשֶׁם סוּמָק תְּחוֹת דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, אוֹ בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, אוֹ בְּשׁוֹקָא שְׂמָאלָא.

וּמַאן דְּאִתְיְילֵיד בְּשַׁעֲתָא קַדְמָאָה דְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, דְּאִיהוּ

דַּרְגָּא דִּגְבוּרָה. יְהֵא תַּקִּיף בִּיצֵרִיהּ, אִם יִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה. וּמַלְכוּת אִיהוּ חַמָּה טָבָא, אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, וְאִיהִי סִיהֲרָא קַדִּישָׁא, אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתַב אִתְקְרִיאַת מִסְטְרָא דְּחֶסֶד.

חַמָּה בִּישָׁא אִיהִי גֵּיהִנֹּם, דְּאִתְבְּרֵי בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא. וּבְסִטְרָא דְּדַרְגָּא דְּעֵשָׂו, נְפָקַת סוּמְקָא. אַף עַל גַּב דִּנְטִילַת לְבָתַר מִכָּל גְּוָונִין, חִוָּור וְיָרוֹק וְאוּכָם, מַאן דְּאָלִים גְּבַר, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרִיאַת.

וְהַאי אִיהִי תִּיקוּנָא דְּחָכְמְתָא עִילָּאָה. אֲבָל אִיסְטַגְנִינוּן לָא נָטְלִין כּוֹכָבָא בְּסִיהֲרָא דָּא, אֶלָּא כְּפוּם מֶמְשָׁלֶת דִּילְהוֹן בְּאוֹרַח חוּשְׁבָּנָא.

עַיְינִין סוּמְקִין, אִינוּן מֶרְכָּבָה דְּחַיָּה דְּשׁוֹר, דְּאִיתְמָר בַּהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּן, דְּאִינוּן דִּ גְוָונֵי עֵינָא. וְשׁוּלְטָנוּ דְּאַרְבַּע גְּוָונִין אִלֵּין, אִיהוּ סוּמָק. אֲבָל עַיְינִין חִוָּורִין, מֶרְכָּבָה דִּילְהוֹן אַרְיֵה.

וְאַרְיֵה אִיהוּ מִיכָאֵל. שׁוֹר, גַּבְרִיאֵל. וּמַאן דְּאִתְיְלִיד בְּרֵישָׁא דְּשַׁעֲתָא דְּשׁוֹר, יְהֵא עֲתִיר בְּדַהֲבָא, וּבְכָל מִינֵי סוּמָק. בְּעַיְינִין חִוָּורִין נָהֵיר יהו"ה רַחֲמֵי וַדַּאי, וְאִתְמָר בֵּיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. בְּעַיְינִין סוּמְקִין נָהֵיר אדנ"י, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין.

מַאן דְּאִתְיְלִיד בִּפְלוּגְתָּא דְּשַׁעֲתָא קַדְמָאָה דְּיוֹמָא תִּנְיָינָא, יְהֵא בֵּינוֹנִי בְּעוֹתְרָא. מַאן דְּאִתְיְלִיד בְּסוֹפָא דְּשַׁעֲתָא,

הַאי אִיהוּ בִּזְנָבָא דְּשׁוֹר, יְהֵא עָנִי.
וְיוֹמִין דְּכָל חַד מִתְפַּלְגִין לְתַלַת סִטְרִין, כְּגַוְונָא דִּנְשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא. נִשְׁמָתָא אִיהוּ מִכָּרְסְיָא יַקִּירָא, וְאִיהִי מֶרְכָּבָה בְּרִישׁ כָּל כּוֹכָב וּמַזָּל. רוּחָא אִיהִי מִן מַלְאָכַיָּא, וְאִיהִי מֶרְכָּבָה בְּמִצִיעוּת כָּל כּוֹכָב וּמַזָּל. וְנַפְשָׁא שׁוּתָפֵי דִּבְעִירָאן וְעוֹפִין, וְכָל אִילֵּין דְּתַאֲוָה דְּעָלְמָא שְׁפֵלָה, וְאִיהִי מֶרְכָּבָה בְּסוֹפָא דְּכָל שַׁעֲתָא, וּבְסוֹפָא דְּכָל כּוֹכָב וּמַזָּל.
וּמִסְטָרָא דְּנַפְשָׁא דִּבְעִירָא, יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ קְצִירִין, וְאִינוּן מְעַט וְרָעִים. דְּכָל יוֹמֵי דְּבַר נָשׁ דְּאִינוּן בַּעֲנִיוּתָא בְּצַעֲרָא וּבְדוּחֲקָא, לָאו אִינוּן חַיִּים, וְכָל שֶׁכֵּן אִי אִינוּן יוֹמִין בְּלָא תוֹרָה וּמִצְוָה, דְּלָאו אִינוּן חַיִּים.
אִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בִּזְנַב טָלֶה אוֹ שׁוֹר, בְּכָל מַזָּל וּמַזָּל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹסִיף בֵּיהּ רוּחָא יְתֵירָא דְּמַלְאָכִין, וְסָלֵיק מִזְּנָבָא לְמֶהֱוֵי בֵּינוֹנִי. זָכָה יַתִּיר לְמֵיהֱדַר בִּתְיוּבְתָּא בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵיב לֵיהּ נִשְׁמָתָא מִכּוּרְסַיָּא, וְסָלֵיק לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא בְּרִישׁ כָּל כּוֹכָב וּמַזָּל.
וּבְגִין דָּא אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד בְּרִישׁ שַׁעֲתָא, וְקִלְקֵל עוֹבָדוֹי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחֵית לֵיהּ מֵרִישָׁא לְגוּפָא, לְמֶהֱוֵי בֵּינוֹנִי. וְאִי מְקַלְקֵל יַתִּיר בְּעוֹבָדוֹי, נָחֵית לֵיהּ לְסוֹפָא דְּכָל מַזָּל וּמַזָּל. וְהַאי אִיהוּ תָּלוּי בְּמַזָּל, וּמַזָּל רָכִיב עֲלֵיהּ וְשַׁלִּיט עֲלֵיהּ. אֲבָל בִּזְמָנָא דִּנְשְׁמָתֵיהּ שַׁלִּיט

וְרָכִיב עַל מַזָּלָא, מַזָּלָא אִיהוּ טְפֵילָא לָרוֹכֵב עָלָיו.
וְאִם מַזָּלָא דְּאִיהוּ טְפֵלָה לָרוֹכֵב שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, אִיתְמַר בֵּיהּ
(דברים כח) הַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יַעֲלֶה עָלֶיךָ מַעְלָה מָעְלָה
וְאַתָּה תֵּרֵד מַטָּה מָטָּה הוּא יַלְוֶךָּ וְאַתָּה לֹא תַלְוֶנּוּ הוּא יִהְיֶה
לְרֹאשׁ וְאַתָּה תִּהְיֶה לְזָנָב. וְאִיתְמַר עַל נִשְׁמָתֵיהּ וְרוּחֵיהּ, (שם)
וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלוּאִים לְךָ מִנֶּגֶד.
וְאִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, יַחְזְרוּן לֵיהּ רוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ, וְאִתְקַיֵּים
בֵּיהּ קְרָא דִּכְתִיב, (שם) וּנְתָנְךָ ה' לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב וְהָיִיתָ
רַק לְמַעְלָה וְלֹא תִהְיֶה לְמָטָּה כִּי תִשְׁמַע אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹהֶיךָ.
בְּמִצְוֹת זָכֵי לְרוּחָא, בְּאוֹרַיְיתָא זָכֵי לְנִשְׁמָתָא.
עַיְינִין יְרוֹקִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא, מְדִידוּ דְּאִתְמְשַׁךְ מִנֵּיהּ רָזָא
דְּתוֹהוּ, דְּאִיהִי קַו יָרוֹק, קְלִיפָּא דֶּאֱגוֹזָא.
וּתְלַת קְלִיפִין אִינוּן, דְּאִתְחַזְיָין בְּעַיְינִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא. תֹּהוּ
גַּוָּון יָרוֹק, קְלִיפָּא קַדְמָאָה דֶּאֱגוֹזָא. בֹּהוּ גַּוָּון חִוָּור,
קְלִיפָּא תִּנְיָינָא דֶּאֱגוֹזָא, וְאִיהוּ חִוָּורָא דְּעַיְינִין. חֹשֶׁךְ קְלִיפָּא
תְּלִיתָאָה דֶּאֱגוֹזָא, וְאִיהוּ סוּמְקָא, כְּעֶשֶׁן דְּאִצְטְבַּע בְּסוּמְקָא
דֶּאֱשָׁא, וְאִיהוּ סוּמָק חָשׁוּךְ. מָרָה אוּכְמָא, תְּהוֹם, וְאִיהוּ חָלָל
דֶּאֱגוֹזָא, וְדָא אִיהִי לְבוּשָׁא דְּיֵצֶר הָרָע.
נָטֵיל מָרָה יְרוֹקָה בְּסִטְרָא דְּתוֹהוּ, וְעָבִיד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין
כְּפוּם חוֹבִין דִּבְנֵי נָשָׁא. כָּלְהוֹ צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין
עֲקִימִין, וְלָאו בְּאוֹרַח מֵישָׁר. וְכֵן חוֹטְמָא וְאַנְפִּין וְעַיְינִין, בְּכָל
אֲתַר דְּיֵצֶר הָרָע חִוְיָא בִּישָׁא שַׁרְיָיא, אִיהוּ עֲקִימָא, וְכָל

צִיּוּרִין דִּילֵיהּ עֲקִימִין.

נָטֵיל מָרָה סוּמְקָא מִסִּטְרָא דְּחשָׁךְ, וְעָבִיד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין.

נָטֵיל מָרָה אוּכְמָא מִסִּטְרָא דְּתְהוֹם, דְּאִיהוּ חָלָל דֶּאֱגוֹזָא, וְעָבִיד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין.

וְתָא חֲזֵי, תְּלַת קִטְרִין בְּבַר נָשׁ מִסִּטְרָא דְּדַכְיוּ, וְאִינּוּן נַפְשָׁא רוּחָא וְנִשְׁמָתָא. נֶפֶשׁ, נָטֵיל עַפְרָא וּמַיָּא וְאֶשָׁא וְרוּחָא. הַאי נֶפֶשׁ סְטָא לְיָמִינָא, וְנָטֵיל מַיָּא כָּלִיל בְּפוּמָא דְּאַרְיֵה, וְעָבִיד צִיּוּרִין. וְהַהִיא מַיָּא דְּנָטֵיל, אִיהוּ מְמוֹחָא, וְאִתְפְּלַג לְאַרְבַּע מוֹחִין. וְרָזָא דְּמִלָּה *) (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. אִינּוּן גִּיחוֹן פִּישׁוֹן פְּרָת חִדֶּקֶל.

וּבְזִמְנָא דְּיֵיתֵי מְשִׁיחָא, כָּל חַד וְחַד מֵאֲבָהָן, אַחֲזֵי פְּעוּלָתֵיהּ.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, דְּאִיהוּ חַיְתוֹ אָרֶץ, אַפֵּיק זַרְעָא דִּילֵיהּ, כָּל חַד בִּיחוּסֵיהּ. וְדָא זַרְעָא דְּיִצְחָק, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּאִינּוּן מִינָהּ, וְזַרְעָא דִּילָהּ בְּאוּמָּה דָּא, זַרְעָא דְּאִינּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּחַיָּה דְּאִיהִי שׁוֹר, דַּרְגָּא דְּיִצְחָק.

(שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם, אִלֵּין מָארֵיהוֹן דְּחָכְמָה, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּאִינּוּן כְּנוּנִין דְּמִתְרַבִּין בְּיַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא. וְאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּאַרְיֵה דְּיַמָּא, דְּאִיהוּ כִּשֵּׁר בַּיָּם. דְּאַרְיֵה דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ פָּסוּל בְּיַבֶּשְׁתָּא, וְאַרְיֵה דְּיַמָּא אִיהוּ לְיָמִינָא, דְּאַבְרָהָם, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים.

וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְדָא פְּנֵי נֶשֶׁר

אִלֵּין זַרְעָא דְיַעֲקֹב, דְאִינּוּן מָארֵי פִּקּוּדֵי דְאוֹרַיְיתָא.
(שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד
וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, הַיַּבָּשָׁה, דָּא אָדָם דְּאִתְנְטִיל מֵד'
סִטְרִין דְּעַפְרָא. כַּד אִתְקַיַּים בָּהּ, יְבָשָׁה הָאָרֶץ מִמֵּי טוֹפָנָא,
יִפְקוּן מִן גָּלוּתָא. וְרָזָא דְמִלָּה וַיְהִי כֵּ"ן, דְּאִיהוּ שִׁבְעִין שְׁנִין.
בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, עָבִיד עֲבִידְתֵּיהּ לְאַנְהָרָא לוֹן, הַדָּא הוּא
דִכְתִיב, (שמות י) וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר. וְעוֹד (שם
יג) וַה' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וְגו', כְּנַוְונָא דְמִצְרַיִם. בְּיוֹמָא
תִּנְיָנָא, וִיהִי מַבְדִּיל, אַפְרִישׁ לְיִשְׂרָאֵל מִנַּיְיהוּ, הַדָּא הוּא
דִכְתִיב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה.
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, אַעֲבַר לוֹן בְּיַמָּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית
א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם
אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה. כְּתִיב הָכָא וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, וּכְתִיב
הָתָם (שמות יד) וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה.
אוֹר דְּיוֹמָא קַדְמָאָה, מִינֵּיהּ נָהֲרִין שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, בְּיוֹמָא
רְבִיעָאָה. וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר, (שם יג) וַה' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחוֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם.
יוֹמָא תִּנְיָנָא, בֵּיהּ אִתְבְּרֵי יַמָּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית
א) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם. וְיוֹם חֲמִישָׁאָה, מִינֵּיהּ אַפֵּיק
נוּנֵי יַמָּא. דִּכְמָה דִּמְאוֹרוֹת דְּיוֹמָא רְבִיעָאָה תַּלְיִין בְּיוֹמָא
קַדְמָאָה, הָכֵי נוּנִין דְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה תַּלְיִין בְּיוֹמָא תִּנְיָנָא.
יוֹמָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ כְּלִיל מִכֹּלָּא, אִיהוּ דַּרְגָּא דְיַעֲקֹב,

דְּאִיהוּ נִשְׁרָא, כְּלִילָא מִמַּיָא וְאֶשָׁא. וְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, בֵּיהּ תַּלְיָיא, וּבֵיהּ אִתְבְּרֵי אָדָם, מֵהַהוּא עַפְרָא דְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה.

יוֹמָא קַדְמָאָה אַבְרָהָם, דְּדַרְגֵּיהּ חֶסֶד, לְקִבְלֵיהּ הוּא נָצַח, וְאַהֲרֹן כַּהֲנָא נָהִיר אַנְפּוֹי כְּשִׁמְשָׁא, אִיהוּ לְקִבְלֵיהּ, יוֹמָא רְבִיעָאָה, דָּא בְּדָא תַּלְיָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

יוֹמָא תִּנְיָינָא יִצְחָק, דְּדַרְגֵּיהּ גְּבוּרָה, לְקִבְלֵיהּ יוֹמָא חֲמִישָׁאָה, דְּאִיהוּ הוֹד, דַּרְגָּא דְּדָוִד.

יוֹמָא תְּלִיתָאָה יַעֲקֹב, לְקִבְלֵיהּ יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, שְׁלֹמֹה, דְּדַרְגֵּיהּ יְסוֹד, דְּאִיהוּ שָׁלוֹם ה', וַעֲלֵיהּ אִיתְּמָר (במדבר כה) הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם.

יוֹם שַׁבָּת, מַלְכוּת, דַּרְגָּא דְּבֶן י"ה, דְּאִיהוּ ו'. דְּמַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ סְפִירוֹת, מָטֵי לְיסוֹד, לְאִתְחַבְּרָא בְּה'. וְיוֹם שַׁבָּת אִיהוּ מִשֶּׁה רַבֵּנוּ, דְּדַרְגֵּיהּ בִּינָה. וְיוֹם שַׁבָּת כָּלִיל כֹּלָא, כְּגַוְונָא דָּא, (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא יוֹמָא קַדְמָאָה. מִלַּאכְתּוֹ, דָּא יוֹמָא רְבִיעָאָה. וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא יוֹמָא תִּנְיָינָא, מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, דָּא יוֹמָא חֲמִישָׁאָה, דְּבֵיהּ אִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְלָא הֲוָה בְּנַיְינָא בֵּיהּ בְּאֶלֶף חֲמִישָׁאָה. וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, דָּא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ, דָּא יוֹמָא שְׁתִיתָאָה.

אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, דָּא גּוּפִין לְנִשְׁמָתִין דְּרַשִׁיעָיָא.
דְּלָא בָּעָא לְמֶעְבַּד לוֹן גּוּפִין, דְּאָזְלִין כָּלְהוֹ נָע וָנָד. וְדָא
רָזָא (משלי יא) יַד לְיַד לֹא יִנָּקֶה רָע.
וְשַׁבָּת דְּכָלְהוֹ, נַיְיחָא דְּכָלְהוֹ, יְהֵא מִשֶּׁה. דְּאִיהוּ דּוּגְמַת בֶּן
י"ה, דְּבַת זוּגֵיהּ מַלְכוּת, שַׁבָּת. שַׁבָּת וַדַּאי, דַּעֲלָהּ
אִתְּמָר (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, דְּאִיהוּ מְלָאכוֹת
דְּאַדְכִּיר בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא.
וְלָא כְּמָא דְּחָשְׁבִין טִפְּשִׁין, דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד
עֲבִידְתָּא, אוֹ טָרַח לְמֶעְבַּד עֲבִידְתֵּיהּ, וְנָח בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה, כְּבַר נָשׁ דְּטָרַח בַּעֲבִידְתֵּיהּ, וּלְבָתַר דְּסַיֵּים נָח. חַס
וְשָׁלוֹם, אֶלָּא בְּכָל זִמְנָא דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא, אִתְּמָר
בֵּהּ (בראשית ח) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ, דְּלָא אִשְׁתְּכַח צַדִּיקָא,
דִּיהֵא לָהּ נַיְיחָא בֵּיהּ.
וְנַיְיחָא דִּילָהּ, אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּנַחְתַּת בְּהוֹן, כְּגוֹן אַבְרָהָם
וְאַהֲרֹן וְזַרְעֵיהּ. יִצְחָק וְדָוִד וְזַרְעֵיהּ. יַעֲקֹב וּשְׁלֹמֹה
וְזַרְעֵיהּ. וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמָר, (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם
הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ. יוֹמָא דְּכָלְהוֹ, נַיְיחָא דְּכָלְהוֹ.
יוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִשֶּׁה, כְּלִיל כָּלְהוֹ, בֵּיהּ נָח שְׁכִינְתָּא מִכָּלְהוֹ,
וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שְׁבִיתָה דֵּאלֹהִים וַדַּאי,
דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְלָא אֲמַר וַיִּשְׁבֹּת ה', דְּאִיהוּ דְּטָרְחָא
בְּבִנְיָן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

וּבְגִין דָּא דְּ יְסוֹדִין, כָּל חַד עָבִיד עֲבִידְתֵּיהּ, חַד אַרְיֵה, וְהָא אִיתְּמַר. תְּנִינָא שׁוֹר, סוּמְקָא כְּוַורְדָא, סָטָא לִשְׂמָאלָא, נָטַל גַּוָּון אֶשָּׁא וְעָבִיד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין וְאַתְרֵיהּ בְּלִבָּא. נֶשֶׁר, אַתְרֵיהּ בְּגוּפָא, נָטַל רוּחָא כְּלִילָא בְּפוּמָא, סָטָא לַאֲחוֹרָא, וְנָטִיל גַּוָּון חַד מִפֵּיהַרָא, סָטָא לְקַמֵּיהּ, וְנָטַל גַּוָּון חַד מִשִּׁמְשָׁא, סָטָא לְיָמִינָא וּשְׂמָאלָא וְנָטִיל תְּרֵין גְּוָונִין מִנַּיְיהוּ, אִשְׁתְּכַח כָּלִיל מִכָּל גְּוָונִין. וְהַאי אִיהוּ נִשְׂרָא רַבְרְבָא, מָארֵי דְנוּצָה, רַב גַּדְפִּין, כָּל גְּוָונִין בֵּיהּ אִתְחַזְיָין. אָדָם סָטָא לְעֵילָא, וְשָׁרְיָיא בִּדְיוּקְנָא דְּאַנְפִּין, וּרְשִׁים תַּמָּן דִּיוּקְנָא דְּכָלְהוֹ חֵיוָן, וְאִתְלַבַּשׁ בְּכָלְהוֹ, וְאִתְחֲזֵי דְּיוּקְנֵיהּ בְּהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. וּרְשִׁים בְּהוֹן צִיּוּרִין וּגְוָונִין דְּאַנְפִּין, וְשִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא.

בְּהוֹן רְשִׁים תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין, דְּאִינּוּן נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חָכְמָה. וְכוּלְהוּ אִתְכַּסְיָין בִּתְלָתִין וּתְרֵין, בֵּין אַנְפִּין וְגַדְפִּין דְּחֵיוָן, דְּשֵׁשׁ עָשָׂר אַנְפִּין אִינּוּן לְאַרְבַּעְתָּן לְד' חֵיוָן, וְשֵׁשׁ עָשָׂר גַּדְפִּין סָלְקִין ל"ב. הָכֵי אִינּוּן שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא, וְשִׁרְטוּטִין דְּעַיְינִין.

תְּלַת עֲשַׂר גְּוָונִין אִינּוּן בְּצִיּוּרִין דְּאַנְפִּין דְּקַו הַמִּדָּה. וְכוּלְהוּ גְּוָונִין אָזְלִין בְּקַו הַמִּדָּה, בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, וְכוּלְהוּ רְשִׁימִין בְּוא"ו. תְּרֵין וּתְלָתִין שְׁבִילִין מְצוּיָירִין בְּיו"ד ה"א ה"א.

תְּרִין עֲשַׂר גְּוָונִין, דִּתְלַת חֵינָן, דְּאִינּוּן ו"ו, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, א דְּמִתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן וְאִיתְכַּסֵּי בְּהוֹן. ו' לְתַתָּא, ו' לְעֵילָא. ו' לְעֵילָא, שִׁית גְּוָונִין עִילָּאִין. ו' לְתַתָּא, שִׁית גְּוָונִין תַּתָּאִין. בְּשִׁית גְּוָונִין עִילָּאִין פָּרַח לְגַבֵּי עֵילָא. וּבְשִׁית גְּוָונִין תַּתָּאִין פָּרַח לְגַבֵּי תַּתָּא.

וְרָזָא דְּמִלָּה, (ישעיה ו) בְּשִׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבְשִׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבְשִׁתַּיִם יְעוֹפֵף, אִלֵּין אִינּוּן דְּיוֹקְנִין, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוֹן א' עִלָּאָה, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. אָדָם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אִלֵּין אִינּוּן נְתִיבִין דְּחָכְמָה, נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט, א', דְּאִיהוּ אָדָם, עֲלֵיהּ אִתְּמַר בְּמוּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ וּבְמְכוּסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחְקֹר. דְּאִיהוּ דְּאִתְעַטַּר בִּגְוָונִין דְּאִינּוּן ו"ו, וְאִיהוּ לָא אִתְגַּלְיָיא, עֲלֵיהּ אִיתְּמַר *) (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. וְאִית לְתַתָּא דְּמוּת אָדָם, וְלֹא אָדָם. עֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר יב) וּתְמוּנַת ה' יַבִּיט וְדָא נֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית, מִסְּטְרָא דְּמַלְכוּת, דְּרִשִּׁים כָּל גְּוָונִין אִלֵּין, וְאִיהִי אִתְקְרִיאַת יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְדָא אִיהוּ מַ"ה לְמַטָּה.

רוּחַ רְשִׁים רְשִׁימִין בְּמַלְאָכַיָּא, דְּאִינּוּן ד', מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל. וְסָלִיק לְעֶשֶׂר, דְּאִינּוּן: אֶרְאֶלִי"ם. שְׂרָפִים. חַשְׁמַלִים. שְׁנָאַנִים. תַּרְשִׁישִׁים. אוֹפַנִּים. אֱלֹהִים. אִישִׁים. חַיּוֹת. בְּנֵי אֱלֹהִים.

וְכֻלְּהוּ מִתְלַבְּשִׁין וְנָהֲרִין בִּגְוָונִין דְּאַנְפִּין. דִּגְוָונִין אִינּוּן לְבוּשִׁין לְאִינּוּן מַלְאָכִין, כְּגוּפָא דְּמִתְלַבֵּשׁ בִּלְבוּשִׁין.

וְאִינוּן אַחְזָיִין דְּיוֹקְנִין בִּלְבוּשִׁין, לִנְבִיאָה. וְרוּחָא דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, רְכִיב בְּמַלְאָכַיָּיא, בְּרוּחָא דְּאִיהוּ רְכִיב בְּגוּפָא, וְרָזָא דְּמִלָּה, (חבקוק ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבוֹתֶיךָ יְשׁוּעָה. נִשְׁמָתָא אִיהִי מִסְּטְרָא דְּבִינָה, וַעֲלָה שַׁרְיָיא מַחֲשָׁבָה דְּלֵית לָהּ סוֹף. וּבָהּ, לֵית דְּמְיוֹן, וְלֵית צוּרָה, וְלֵית דְּיוֹקְנָא. בְּגִין דְּאִיהִי עָלְמָא דְּאָתֵי. וְלֵית בָּהּ לָא גוּפָא, וְלָא דְּיוֹקְנָא, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ מִכָּל מָקוֹם, הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא גּוּף וְלֹא גִּוִּיָּה. וְנִשְׁמָתָא אִתְלְבַּשׁ בְּכוּרְסְיָא, דְּאִיהוּ אָדָם דִּבְרִיאָה, וּבְאַרְבַּע סִטְרִין דְּיִלְהוֹן. תַּמָּן אִיתְמָר, (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה, דַּעֲלָה אִיתְמָר (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

וּבְהַאי מַחֲשָׁבָה, הֲווֹ מְצַיְירִין כָּל נְבִיאַיָּא, כָּל דְּמְיוֹנִין וְכָל צִיּוּרִין לְתַתָּא מִינָהּ. וּלְעֵילָּא מִינָהּ לָא תָּפְסִין צִיּוּר כְּלַל. בָּהּ לֹא הֲווֹ יָכְלִין לְמִתְפַּס צִיּוּר וְלָאו גַּוָּון כְּלָל. כָּל שֶׁכֵּן לְעֵילָּא מִינָהּ.

וְצָרִיךְ לְאַחְזָרָא לְמִלָּה קַדְמָאָה. עַיְינִין יְרוֹקִין דְּסִטְרָא דְּדַכְיָיא, רַחֲמִים אִינוּן מִסִּטְרָא דְּת"ת, וִירוֹקָא דְּיִלְהוֹן מִסִּטְרֵיהּ. אִיהוּ נְהִיר בִּנְהוֹרָא דְּאֶבֶן מַרְגָּלִית. דְּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ סְפִירָן סְפִירוֹת, דְּנָהֲרִין גְּוָונִין דְּיִלְהוֹן כְּסַפִּירִים יַקִּירִין, וְלָא כְּסַפִּירִים דְּאִינוּן פְּסוֹלוֹת דְּעָלְמָא שִׁפְלָה, אֶלָּא כְּאַבְנִין יַקִּירִין וּמַרְגָּלָאן דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּנְהוֹרָא דִּלְהוֹן מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ. וְאִלֵּין אִינוּן סְפִירָן

דְּנָהֲרִין לְבַר נָשׁ בְּאוֹרַיְיתָא כּוּלָּא, עַד דְּלֵית שִׁיעוּרָא.
דְּאִית מַרְגְּלָאן וְאַבְנִין יַקִּירִין, דְּאִינּוּן מִנְּשְׁמָתָא וְרוּחָא
וְנַפְשָׁא, דְּכָרְסְיָיא יְקָרָא, וּמַלְאָכַיָּא, וְד' סִטְרֵי עָלְמָא.
נְהוֹרָא דְּאִלֵּין מַרְגְּלָאן אִית לֵיהּ שִׁיעוּרָא, וְאִית לֵיהּ רֵישָׁא
וְסוֹפָא. אֲבָל לִנְהוֹרָא דִּנְשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דְּאִינּוּן
בְּאוֹרַח אֲצִילוּת, מִבִּינָה וְתִפְאֶרֶת וּמַלְכוּת, לֵית לֵיהּ
שִׁיעוּרָא.
וְאִלֵּין אִינּוּן בְּאוֹרַח אֲצִילוּת, אֲבָל אָחֳרָנִין, אִיתְּמַר בְּהוֹן
סַפִּיר גִּיזְרָתָם, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ קַדְמָאֵי, כָּל הַנְּשָׁמוֹת
גְּזוּרוֹת מִכִּסֵּא הַכָּבוֹד.
וְכָל אִלֵּין גְּוָונִין נְהִירִין בְּעַיְינִין דְּגוּפָא דְּגַן עֵדֶן. וּבְהוֹן שַׁבָּחַת
אוֹרַיְיתָא לִשְׁכִינְתָּא. וּמשֶׁה בְּגִין דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהַהוּא
גּוּפָא דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן דִּלְתַתָּא, אִיתְּמַר בֵּיהּ (שמות לד) וַיִּירְאוּ
מִגֶּשֶׁת אֵלָיו.
וּבְגַן עֵדֶן דִּלְעֵילָּא אִיתְּמַר בֵּיהּ, (שם לג) וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ, דְּאַף
עַל גַּב דִּבְכָל אֲתַר אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִית אֲתַר
דְּאִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ, וַאֲתַר דְּלָא אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ כָּל כַּךְ. וְדָא אִיהוּ
רָזָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה, וְאַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה.
כְּגַוְונָא דָּא אִית בְּאוֹרַיְיתָא כַּמָּה לְבוּשִׁין, כַּמָּה אַנְפִּין,
דְּאִתְקְרִיאוּ פָּנִים הַנִּרְאִים, וּפָנִים דְּאֵינָם נִרְאִים.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְגְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא לְכָל חָדָא
כְּפוּם עוֹבָדּוֹי, וּכְפוּם נִשְׁמָתֵיהּ וְרוּחֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ מֵאֲתַר

דְּאִתְגְּזָרוּ.

עַיְינִין אִינוּן כְּגַוְונָא דְּגַלְגַּל, דְּמַגַלְגַּל עִיגּוּלִין מִסִּטְרָא דְמַיִם.
וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּגַלְגַּלִים. וְאָזְלִין בְּקַו הַמִּדָּה, בַּאֲרִיכוּ
דְּיִלְהוֹן, בַּעֲמִיקוּ דְּיִלְהוֹן.

וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מָיִם. וְאִינוּן ה' מְדוּדִים
מָדַד בָּהּ, כְּגוֹן זֶה :.: וְאִינוּן אָ אֵ א ו אִ אָ כְּיצַד, מִי
מָדַד
בְּשָׁעָלוֹ מַיִם ז אָ.וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן אֵ. וְכָל בַּשָּׁלִישׁ עֲפַר
הָאָרֶץ א.
וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים א. וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנַיִם אָ .

וְאִינוּן ו', קַו דְּנָפֵיק מִן הַמִּדָּה דְּאִיהִי י', וּמָדֵיד ה' מְדוּדִין
בָּהֶם, בְּחָמֵשׁ סְפִירָאן דִּכְלִילָן בְּה' תַּתָּאָה. וַדַּאי י'
דִּילָהּ, אִיהִי מִדָּה דִּילָהּ.

וְאִינוּן ד' גְּוָונִין דְּעֵינָא, מָדַד בְּהוֹן לְד' סִטְרִין. וְקַו אִיהוּ ו',
גַּלְגַּל דְּאִיהוּ י' עִם ו' אִתְעֲבִיד גִּלְגּוּ"ל. דְּסָלִיק לְחוּשְׁבַּן
ע"ב.

כַּד גַּלְגַּל דְּעֵינָא אִתְהַפַּךְ בְּקַו דְּאִיהוּ ו', וּמִתְהַפֵּךְ עֵינָא בֵּיהּ
לְחַוָּרָא, אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ דְּאִיהוּ גִּלְגּוּל דִּילֵיהּ, מִזִּמְנָא
קַדְמָאָה מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד. וְאִם יִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא, חַכִּים יְהֵא,
מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא, בְּגִין דְּתַמָּן אִתְמַר בָּהּ, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים
יַדְרִים.

וְאִי לָא יִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא, יְהֵא חַכִּים בְּמִלִּין, לְצַיֵּיר בִּידֵיהּ

כַּמָּה צִיּוּרִין, דְּכַמָּה מְלָאכוֹת, אַף עַל גַּב דְּלָא אוֹלִיפוּ לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא. דְּמַאן דְּלָא עָבִיד מִלּוֹי מִלְּבוֹי וּמִמַּחֲשַׁבְתֵּיהּ עַד דְּאוֹלִיפוּ לֵיהּ, הַאי לָאו אִיהוּ בְּגִלְגּוּלָא דָּא כְּלַל.

וְכַד גַּלְגַּל דְּעֵינָא אִתְהַפַּךְ לִשְׁמָאלָא בַּאֲדִימוּ, דְּשַׁלִּיט עַל גְּוָונִין אָחֳרָנִין, אִיהוּ מִזְמָנָא תִּנְיָינָא גִּלְגּוּלָא דִּילֵיהּ. וְהַאי יְהֵא עָתִיר בְּלָא טוֹרַח וּבְלָא מַזָּל וַעֲלֵיהּ אִיתְמָר הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. וְיִתְקָרֵב בַּר נָשׁ לְגַבֵּיהּ, דְּוַותְּרָן יְהֵא בְּמָמוֹנֵיהּ, בְּגִין דְּלָא טָרַח בֵּיהּ, דְּהַהוּא דְּטָרַח בְּמָמוֹנֵיהּ לָא תִתְקְרֵיב לְגַבֵּיהּ, דְּקַמְצָן יְהֵא.

וְכַד גַּלְגַּל דְּעֵינָא אִתְהַפַּךְ לְיָרוֹקָא, דְּשַׁלִּיט עַל כָּל גְּוָונִין. דָּא אִיהוּ בְּגִלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה. וְיהֵא חַכִּים בְּאוֹרַיְיתָא, וְעָתִיר בְּמָמוֹנָא דְּלָא טָרַח בֵּיהּ. דָּא אִיהוּ שְׁלִים מִכֹּלָּא, מִסִּטְרָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר.

וּכְעָן צָרִיךְ לְפָרְשָׁא, מָאן אִיהוּ עַיִן דְּאִתְגַּלְגֵּל בְּגִלְגּוּלָא דְּתִלַּת גְּוָונִין, אִלֵּין אָדָם קַדְמָאָה דְּסִטְרָא דַּכְיָיא, דְּאִית אָדָם אוֹחָרָא מִסִּטְרָא דְּמָסָאֲבוּ. וְלָא עוֹד, אֶלָּא תְּלַת אָדָם אִינּוּן: אָדָם דְּבְרִיאָה, אָדָם דְּיִצִירָה, אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, מִסִּטְרָא דְּדַכְיוּ. וְאִית אָחֳרָא מִסִּטְרָא דְּמָסָאֲבוּ, דְּאִיהוּ אָדָם בְּלִיַּעַל, אִישׁ אָוֶן, יֵצֶר הָרָע. אָדָם טוֹב, יֵצֶר הַטּוֹב. דְּהָכֵי אוֹקְמוּהָ קַדְמָאִין, (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וּכְעָן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ אָדָם דְּסִטְרָא דַּכְיָא. תָּא חֲזֵי, כַּד אִתְלַבַּשׁ אָדָם דְּדַכְיוּ, בְּאַבְרָהָם, אִתְלַבֵּן בֵּיהּ. וּבְיִצְחָק אִצְטָרִיךְ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (זכריה יג) וּצְרַפְתִּים כִּצְרֹף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחַנְתִּים כִּבְחֹן אֶת הַזָּהָב. בְּיַעֲקֹב, אַחֲזֵי דְּיוֹקְנֵיהּ, וְעָבִיד תּוֹלָדִין.

וְהַאי אַמַּאי. אֶלָּא לְיֵצֶר הַטּוֹב וּלְיֵצֶר הָרָע, דְּאִינּוּן אָדָם טוֹב אָדָם רָע, מַגֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלַת פְּקוּדִין. עֲבוֹדָה זָרָה. גִּלּוּי עֲרָיוֹת. וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. עֲבוֹדָה זָרָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיְצַו ה' אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר. וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֵית צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה. עַל הָאָדָם, זֶה שְׁפִיכוּת דָּמִים. לֵאמֹר, זֶה גִּלּוּי עֲרָיוֹת.

וּבְצִוּוּי דָּא הַוּוֹ כַּחֲדָא יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע. לְבָתַר דַּעֲבַר יֵצֶר הָרָע עַל צִוּוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָזַר עֲלֵיהּ מִיתָה. אֲמַר, מָה אַעֲבֵד, אִם אֲנָא אֵימוֹת אִיהוּ נָטֵיל עֶבֶד אָחֳרָא. דְּיֵצֶר הָרָע אִיהוּ עֶבֶד, וּבַת זוּגֵיהּ שִׁפְחָה, וְאַתְרֵיהּ יָרִית לֵיהּ הַהוּא עֶבֶד.

מָה עֲבַד, אָזַל אִיהוּ וְאִתְּתֵיהּ, לְפַתָּאָה לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ דְּסִטְרָא טָבָא. בַּת זוּגֵיהּ דְּיֵצֶר הָרָע לִילִית, פַּתֵּי לְאָדָם דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב, וּבְגִינָהּ אִיתְמַר (שם ג) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִיא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ. וְיֵצֶר הָרָע פַּתֵּי לְחַוָּה, וְגָרְמוּ לוֹן מָוֶת.

בְּגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפְשֵׁיט לְאָדָם דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב

מִגּוּפֵיהּ בְּגַן עֵדֶן וּמִמַּלְבּוּשׁוֹי, לֵיהּ וּלְאִתְּתֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם) וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרֻמִּים הֵם. וְגִירַשׁ לוֹן מִגַּן עֵדֶן, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם) וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם. אֶת, בַּת זוּגֵיהּ עִמֵּיהּ. וְנָחֵית לוֹן לְשֶׁבַע אַרְעִין, דְּאִינּוּן: גֵּיא. נְשִׁיָּה. צִיָּה. אַרְקָא. אֶרֶץ. אֲדָמָה. תֵּבֵל. עֲבַד תְּיוּבְתָּא, הַוָּה מְצַפְצֵף וְעוֹלֶה. וְעִם כָּל דָּא הַוָּה עָרוֹם בְּלֹא לְבוּשׁ הוּא וְאִתְּתֵיהּ. מָה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אַיְתֵי לֵיהּ בְּגִלְגּוֹלָא בְּאַבְרָהָם, וּלְאִנְתְּתֵיהּ בְּשָׂרָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַוָּה מְלַבֵּן לֵיהּ בְּכוּרָא דְּכַסְפָּא, דְּאִיהוּ מְעוֹרָב בַּאֲבָרָא, דְּאִיהוּ עוֹפֶרֶת, מִיָּד דְּאַרְמֵי לֵיהּ בְּנוּרָא, אִתְלַבְּנָא כַּסְפָּא, וַאֲפֵיקַת זוּהֲמָא, דְּאִיהוּ עוֹפֶרֶת לְבַר, וּכְגַוְונָא דָּא אִתְלַבֵּן אָדָם בְּאַבְרָהָם. וְאַפֵּיק מִנֵּיהּ זוּהֲמָא לְבַר, וְדָא יִשְׁמָעֵאל, דְּאִיהוּ זוּהֲמָא דְּהַטִּיל חִיוָיָא בְּחַוָּה.

לְבָתַר אִתְגַּלְגַּל בְּיִצְחָק, בַּת זוּגֵיהּ דְּאָדָם, וְאִסְתַּמַּק בְּנוּרָא, וְאַפֵּיק זוּהֲמָא לְבַר, וְדָא עֵשָׂו. וְסוּמְקָא דִּילֵיהּ כְּדָמָא דְּשִׁחִיטָה. וּבְגִין דְּאִתְגַּלְגַּל נוּקְבָא בְּיִצְחָק, אִתְקְרֵי שְׁמֹאל נוּקְבָא.

לְבָתַר עָאלוּ תַּרְוַויְיהוּ בְּיַעֲקֹב וּבַת זוּגֵיהּ, וַאֲפִיקוּ מִנֵּיהּ זַרְעָא. וְגוֹוָנָא דִּילֵיהּ הוּא יְרוֹקָא דִּילֵיהּ דְּסַחֲרָא. וְדָא אִיהוּ (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. עַיְינִין אוּכְמִין חֲשׁוֹכִין, תַּמָּן לִילִית, דְּאִיהִי חֲשׁוֹכָא אֲפֵילָה, פְּתַיָּא אוּכְמָא. וְעַיְינִין אוּכְמִין עֲקִימִין, וַדַּאי תַּמָּן

שַׁבְּתָאי, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ג) מְאֵרַת ה' בְּבֵית רָשָׁע. דְּהַהוּא גַּוְונָא חָשׁוּךְ, שַׁלִּיט עַל גַּוְונֵי אָחֳרָנִין.

וּלְמַאן דְּאִסְתַּכַּל בֵּיהּ לֵילִית אוֹ שַׁבְּתָאי בְּאִילֵּין עַיְינִין, מְאֵרָה וַעֲנִיוּתָא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא יֵיתֵי. אִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ, (שם ה) דְּרַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמֹכוּ. וְכָל מַשָּׂא וּמַתָּן דְּעָבִיד בַּר נָשׁ קָדָם מָארֵי דְּעַיְינִין אִלֵּין, אִתְאֲבִיד.

וְצָרִיךְ בַּר נָשׁ דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּשָׁבְעָה קָדָמֵיהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, אֶלָּא בְּשַׁבָּת, דְּלֵית לֵיהּ שָׁלְטָנוּתָא עֲלֵיהּ וְאִם אִשְׁתְּכַח בְּיוֹמִין דְּחוֹל בְּשָׁבְעָה קָדָמֵיהּ, וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּעֵינָא בִּישָׁא, לָא אִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ מִמִּיתָה אוֹ מֵעוֹנִי. וְחוֹטְמָא וּפוּמָא וְאַנְפּוֹי דְּהַאי בַּר נָשׁ לָאו אִינּוּן עַל קַו הַיּוֹשֶׁר.

עַיְינִין אוּכְמִין שַׁפִּירָן, עַל קַו הַיּוֹשֶׁר, אִיהוּ מִסְטְרָא דְּשַׁבָּת, דְּאִיהִי בַּת עַיִן שַׁפִּירָא. עֲלָהּ אִיתְּמַר, (שה"ש א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה. הַאי אִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּשַׁבָּת, דְּאִיהוּ שָׁקוּל לְאוֹרַיְיתָא כּוּלָּהּ.

וּבְשַׁבָּת צָרִיךְ לְאַחֲזָאָה שׁוּבְעָה, בְּהִפּוּכָא דְּשִׁפְחָה לֵילִית.

וְצָרִיךְ בַּאֲתַר דַּעֲצִיבוּ דְּשַׁבְּתָאי, לְאַחֲזָאָה חֶדְוָה, בַּאֲתַר דַּחֲשׁוֹכָא. שְׂרָגָא. בַּאֲתַר דְּעִינּוּי, עֹנֶג. לְמֶעְבַּד תַּמָּן שִׁינּוּי בְּכֹלָּא.

דְּלֵילִית מָרָה אוּכְמָא, צְמָאוֹן דְּלֵית בֵּיהּ מַיִם, דְּאִיהוּ (בראשית לז) הַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם, אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֵשׁ בּוֹ. וּנְחָשִׁין וְעַקְרַבִּין דְּיָלְהּ אִינּוּן עֵרֶב רַב. יוֹסֵף דְּאִיהוּ

בְּגוֹבָא, דָּא יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא דִּילָהּ, בְּהַהוּא בּוֹר.
וּמַאן דְּאוֹקִיר שַׁבָּת, יִמְלֵט מִמָּנָּהּ. (קהלת ז) וְחוֹטֵא יִלָּכֵד בָּהּ.
חוֹטֵא דְּמְחַלֵּל שַׁבָּת, יִלָּכֵד בָּהּ, דְּאִיהִי חִילּוּל שַׁבָּת
וַדַּאי, חֲלָלָה זוֹנָה. דְּמַאן דְּנָטִיר אוֹת שַׁבָּת אוֹ אוֹת בְּרִית,
מִלְּחַלֵּל לֵיהּ, בֵּיהּ אִתְקְרֵי צַדִּיק, וְאִשְׁתְּזִיב מִינָּהּ. וְלֹא עוֹד
אֶלָּא דְּסָלִיק לְמַלְכוּת, דְּאִיהִי שַׁבָּת וַדַּאי.
וְיוֹסֵף בְּגִין דְּנָטִיר בְּרִית, אִשְׁתְּזִיב מִן גּוּבָא, וּמִן נְחָשִׁים
וְעַקְרַבִּים דִּילֵיהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּזָכָה לְמַלְכוּת.
וְיִשְׂרָאֵל דְּנָטְרִין שַׁבָּת וְאוֹת בְּרִית מִילָה, אִיתְמַר בְּהוֹן כָּל
יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וְאִלְמָלֵא נָטְרִין יִשְׂרָאֵל שַׁבָּת אֶחָד
כְּהִלְכָתָהּ מִיָּד נִגְאָלִין.
וְכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ עַיְינִין אוּכְמִין עַל קַו הַיּוֹשֶׁר, דְּאִיהִי קַו
הַמִּדָּה, עִנָּג אִיהוּ וְחֶדְוָה וְשָׂבְעָא, וְוַתְּרָן, וְעַיְינָא *) טָבָא.
וּבָעֵי לְאִתְפָּאָרָא בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין. בְּגִין דְּאִיהוּ בֶּן דְּשַׁבָּת,
בֶּן מַטְרוֹנִיתָא וַדַּאי. וּבְהִיפּוּכָא בֶּן לִילִית. עַד הָכָא רָזָא
דְּעַיְינִין. וַדַּאי אִיהוּ רָזָא דְּאַנְשֵׁי חַיִל.
יִרְאֵי אֱלֹהִים בִּשְׁמִיעָה, דְּתַלְיָיא בְּאוּדְנִין, דְּתַמָּן יִרְאָה. הָדָא
הוּא דִּכְתִיב, (חבקוק ג) ה' שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי.
פּוּתְלַת צְלוֹתִין אִינּוּן, חַד תַּלְיָיא בִּרְאִיָּה. וְתִנְיָינָא בְּרֵיחָא.
וּתְלִיתָאָה בִּשְׁמִיעָה. פֶּה, אִיהוּ שַׁבָּת, כְּלוּלָה
מִכֻּלְהוּ. אִיהִי תְּפִלָּה לֶעָנִי, דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת.
וּצְלוֹתָא דְּפֶסַח, אִיהִי כּוּרְסְיָיא דְּרַחֲמֵי. וּצְלוֹתָא דְּרֹאשׁ

הַשָּׁנָה, כּוּרְסְיָיא דִּדִין. וְתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ דַּיָּין, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם קָיְימִין עֲלֵיהּ, מִזְּמִינָא וּמִשְּׁמָאלָא. כְּגַוְונָא דְּשַׁעֲרָא, דְּתַלְיָיא בָּתַר אוּדְנִין, מִזְּמִינָא וּמִשְּׁמָאלָא.

וְהָא אוֹקִימְנָא לְעֵיל, דְּצָרִיךְ לְבַעֲרָא לוֹן, אִם אִינּוּן תְּחוֹת אוּדְנִין, לְאִתְגְּלָאָה אוּדְנִין, דְּאִינּוּן תַּרְעִין דִּצְלוֹתָא. דְּכַמָּה מָארֵי דְּדִינִין סָתְמִין תַּרְעִין, בְּחוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל. וּצְלוֹתָא לְבַר, דְּלָא מַנִּיחִין לָהּ לְאַעֲלָאָה בְּהֵיכָלָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ אדנ"י. וְאִיהִי קָרְאָה לְתַרְעִין דְּהֵיכָלָא דְּיִפְתְּחִין לָהּ. וּבְנָהָא לְתַתָּא קָרָאן בִּיחוּדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לְקָלָא דִּצְלוֹתָא דִּילָךְ, דְּאִיהִי לְתַרְעָא דִּילָךְ.

וְאִם מְבַעֲרִין שַׁעֲרִין דִּתְחוֹת אוּדְנִין, דְּאִינּוּן מָארֵי דְּדִינִין, מִיָּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דַּיָּין אֱמֶת, אַפְתַּח הֵיכָלָא דְּתֵיעוֹל צְלוֹתֵיהּ. וְדָא אִיהוּ אֲדָנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, פֶּתַח הֵיכָ"ל דְּאִיהוּ אדנ"י בְּחוּשְׁבַּן, וְיֵיעוֹל צְלוֹתָא. וּצְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל לְעֵילָא, אִיהִי מַלְכוּת, וְאִיהוּ תִּפְאֶרֶת.

וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְּלָא יְסַלְקִין לְהוֹ לְעֵילָא, עַד דְּיִתְבַּעֲרוּן דִּינִין מִתַּרְעָא, וְיהוֹן צָוְוחִין בָּהּ לְגַבֵּיהּ, בַּעֲשָׂרָה מַלְכֻיּוֹת, וּבַעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת, וּבְעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת.

דִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה, אִיהִי דִּינָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְגִין דָּא תְּקִינוּ עֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, דְּאִינּוּן: קשר"ק, קש"ק, קר"ק. לְסַלְקָא לָהּ בַּעֲשָׂרָה, דְּלֵית שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָיא בְּפָחוֹת

מֵעֲשָׂרָה. וּבְגִינַיְיהוּ אִיתְמַר (בראשית יח) **לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה.**

בִּשְׁבָרִים, (שמות כג) שַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבוֹתֵיהֶם, דְּקַיְימִין קָדָם תַּרְעִין, דְּלָא מַנִּיחִין לַאֲעָלָא צְלוֹתָא. בִּתְרוּעָה, תָּפְסִין לוֹן בְּשַׁלְשְׁלָאִין. בִּתְקִיעָה, (במדבר כה) וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. בְּגִין דְּלָא יָהֲבוּ יְקָרָא לְמַטְרוֹנִיתָא, לַאֲעָלָא בְּתַרְעִין דִּילָהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּדִינִין פְּנוּיִין מִתַּרְעִין דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, סָלְקָא צְלוֹתָא בְּכַמָּה שִׁירִין וְתוּשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת דְּצְלוֹתָא. וְחַיְיוָן כָּלְהוּ פָּתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ, לְקַבְּלָא לָהּ בְּחֶדְוָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת. כָּלְהוּ פְּרוּדוֹת לְעֵילָא לְקַבְּלָא לָהּ.

וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, בְּגִין דְּיִשְׁמַע מַלְכָּא, דְּמַטְרוֹנִיתָא קָא אַתְיָא, וְיִפְתַּח הֵיכָלָא לְגַבָּהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. מִיָּד אַפְתַּח מַלְכָּא הֵיכָלָא, וְקַבֵּיל לָהּ בְּחֶדְוָה, וְייעוֹל עִמָּהּ בְּהֵיכָלֵיהּ. אֵימָתַי בִּצְלוֹתָא דַּעֲמִידָה. מִיָּד אִיתְמַר בְּחַיְוָן, בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם.

בְּהַהוּא זִמְנָא, אִיהוּ יהו"ה בְּהֵיכָלֵיהּ, כְּגַוְונָא דָא יאהדונה"י.

בְּהַהוּא זִמְנָא, מַאן דְּבָעֵי לְמִישְׁאַל שְׁאֵלְתֵּיהּ, יִשְׁאַל. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים לב) שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ. (תהלים ב) שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ. וְהַבֵּן שׁוֹאֵל מֵאָבִיו, בְּאֶמְצָעִיוּת דְּצְלוֹתָא. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ יהו"ה בְּהֵיכָלֵיהּ, אָז תִּקָּרֵא

וַה' יַעֲנֶה.

וְאִית נִימִין דְּשַׂעֲרָא, דְּהַהוּא דְּאִיתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשֵׁיהּ כִּתְלַג חִיוָר וּשְׂעַר רֵישֵׁיהּ כַּעֲמַר נְקֵי. וְכֻלְּהוּ רַחֲמֵי. לֵית נִימָא דְּלָא אִית לֵיהּ מַבּוּעָא, וְדָא י'. נִימָא אֲרִיכָא דָּא ו'. קְמִיטָא ה' זְעִירָא. אֲרִיכָא וּקְמִיטָא לְתַתָּא, דָּא ה' עִילָּאָה, דְּאִית בָּהּ דִּינָא וְרַחֲמֵי. דְּקְמִיטָא וְלָא אֲרִיכָא, דָּא ה' תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ כֻּלָּא דִּינָא.

וְכָל נִימָא וְנִימָא, אִיהוּ עָלְמָא שְׁלֵימָא, וַעֲלַיְיהוּ אִיתְמַר (שה"ש ו) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר. בְּגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְאִיהוּ נִימָא חָדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלְמָא שְׁלֵימָא. וּבְגִינָהּ אִתְמַר, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם הַצַּדִּיקִים אֲפִילּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה.

וּצְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית, כַּד סָלְקָא כָּל אִלֵּין מָארֵי דְּדִינָא, כֻּלְּהוּ רַחֲמֵי, וְלָא מְעַכְּבִין לָהּ לְאַעֲלָא. שַׂעֲרָא יְרוֹקָא, לֵית תַּמָּן דִּינָא כְּלָל. נִימִין יְרוֹקִין שַׂפִּירִין, כְּלִילִין מֵחִוָּור וְסוּמָק, אִינּוּן כֻּלְּהוּ רַחֲמֵי. וְכַד סָלְקָא צְלוֹתָא בְּהוֹן, כֻּלְּהוּ חַיָּילִין דְּנִימִין מְקַבְּלִין לָהּ בְּחֶדְוָה וּרְחִימוּ.

שַׂעֲרָא אוּכְמָא שַׂפִּירָא, כָּל נִימִין דִּילֵיהּ, אִתְקְרִיאוּ עוֹלָמוֹת דִּילֵיהּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאִינּוּן חַיָּילִין דְּשַׁבָּת. וּצְלוֹתָא דְּשַׁבָּת, אִיהִי שְׁקִילָא לְאוֹרַיְיתָא. וְכַמָּה תְּלֵי תְּלִים דְּתַלְיָין מִינָהּ אִתְקְרִיאוּ קְוָצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים.

שַׁעֲרָא חִוָּרָא מִסְּטָרָא דְּחֶסֶד. סוּמְקָא, מִסְּטָרָא דִּגְבוּרָה.
שַׁעֲרָא יְרוֹקָא, מִסְּטָרָא דְּתִפְאֶרֶת. אוּכְמָא, מִסְּטָרָא
דְּמַלְכוּת. דְּאִיתְמַר בֵּהּ (שה"ש א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה. הֲרֵי
אַרְבַּע תִּקּוּנִין דְּשַׂעֲרָא, דְּשַׂרְיָא עֲלַיְיהוּ יהו"ה.
י"ג תִּיקוּנִין אִינּוּן דְּתַלְיָין מִשַּׂעֲרָא, ג' לְכָל סְטַר, לְד' סִטְרִין,
וְאִינּוּן וא"ו. עֲלַיְיהוּ אִיתְמַר (שם ה) קְוָצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים.
לְעֵילָּא בְּרֵישָׁא, בְּפַלְגוּ דְּרֵישָׁא, מִתְפַּלְגִין אוֹרְחִין בְּשַׂעֲרָא,
לְתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין, בְּחוּשְׁבַּן יו"ד ה"א ה"א. וְכָלְהוֹ
שְׁבִילִין אִינּוּן בְּיַמָּא, דְּאִיהוּ מוֹחָא. וְאִלֵּין תִּיקוּנִין אִינּוּן
בְּרֵישָׁא דְּהַהוּא גּוּפָא דְּגַן עֵדֶן, וְכָלְהוֹ תִּיקוּנִין אִית בֵּיהּ, עַד
הָכָא יִרְאֵי אֱלֹהִים.
אַנְשֵׁי אֱמֶת, בְּדִיוֹקְנָא דְּאַנְפִּין, בְּחוֹטְמָא, בְּשִׂרְטוּטִין
דְּמִצְחָא, בְּדִיקְנָא דְּאַנְפִּין, בְּקְרִיצִין דְּעַל עַיְינִין.
תָּא חֲזֵי, תְּלַת שׁוּתָּפִין אִינּוּן, אָדָם דְּבְרִיאָה, אָדָם דְּיִצִירָה,
אָדָם דַּעֲשִׂיָּה. אָדָם דְּבְרִיאָה, אִיהִי נִשְׁמָתָא, בָּהּ חָשִׁיב
בַּר נָשׁ, וְדָא עוֹלָם הַמַּחְשָׁבָה וַדַּאי אִתְקְרִיאַת. רוּחַ, אָדָם
דְּיִצִירָה, עוֹלָם הַדִּיבּוּר, כַּד אִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ מַחְשָׁבָה, בָּהּ
חָשִׁיב, וְצַיָּיר צִיּוּרִין דְּשִׂרְטוּטִין וּדְיוֹקְנִין. וְאַף עַל גַּב דְּחָשִׁיב
לוֹן, לֵית רְשׁוּ לַאֲפָקָא לוֹן מֵהַהוּא חֵילָא דְּאִיתְמַר בֵּיהּ
מֵהַכֹּחַ אֶל הַפּוֹעַל, עַד דְּאִתְלַבְּשׁוּ נִשְׁמָתָא וְרוּחָא בְּנַפְשָׁא,
וּבָהּ אַפִּיקוּ כֹּלָּא לַפּוֹעַל. בְּגִין דְּנַפְשָׁא אִיהוּ עוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה.
וּבָהּ רוּחָא בָּטַשׁ בְּמִצְחָא וְעָבִיד שִׂרְטוּטִין. בָּטַשׁ בְּעַיְינִין,

וְעָבִיד קְרִיצִין. בָּטַשׁ בְּעַיְינִין, וְעָבִיד גּוֹוָנִין. בָּטַשׁ בְּאַנְפּוֹי, וְעָבִיד גּוֹוָנִין וְתִיקּוּנִין. נָחֵית לְתַתָּא, בָּטַשׁ בִּידִין, וְעָבִיד שִׁרְטוּטִין. בָּטַשׁ בָּאֲבָרִים כָּלְהוֹ דְּגוּפָא, וְעָבִיד דְּיוּקָנִין. וְלֵית חֵילָא לְמַחְשָׁבָה וְלָאו לְרוּחָא לַאֲפָקָא חֵילָא לְעוֹבָדָא, בְּלָא נַפְשָׁא.

וְעִם כָּל דָּא דְּתַלַּת שׁוּתָפִין אִלֵּין בְּבַר נָשׁ, לֵית מַחְשָׁבָה דְּאִית לָהּ חֵילָא לַחֲשׁוֹב בְּלָא שְׁכִינְתָּא עִילָּאָה, דְּתַמָּן חָכְמָה. וְלָא רוּחָא דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְצַיְּירָא בְּלָא תִּפְאֶרֶת, דְּאִיהוּ כָּלִיל שִׁית סְפִירָן. וְנַפְשָׁא לֵית לָהּ חֵילָא לְמֵיעֲבַד עוֹבָדָא בְּלָא מַלְכוּת, דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, עַלָּה אִיתְּמַר (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה.

אֲבָל בְּרִיאָה בֵּאלֹהִים דְּאִיהִי בִּינָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים. (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. הוי"ה אִיהוּ בִּיצִירָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יְהִי רָקִיעַ. בְּכָל אֲתַר וַיְהִי כֵּן, אִיהוּ תִּפְאֶרֶת כָּלִיל שִׁית סִטְרִין, הוּא טוֹב דְּכָל יוֹמֵי בְרֵאשִׁית, וְהוּא צַיָּיר יְצִר הַטּוֹב, דְּאִיתְּמַר בֵּיהּ (שם) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים. בִּיצִירָה תִּשְׁכַּח יהו"ה.

מַאן דְּבָעֵי לְמִיפְעַל עֲשִׂיָּה, מֵאִלֵּין מַלְאָכִין דִּמְמַנָּן עַל צְלוֹתִין, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמֵיעֲבַד עוֹבָדָא בִּצְלוֹתָא, אֶלָּא בְּעוֹבָדִין טָבִין דְּתַלְיָין בְּמַעֲשֶׂה, דְּבִהוֹן נָחֵית שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהּ,

דְּאִיהִי עוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה, דְּאִיהוּ מַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית, דְּאִיהוּ פוֹעַל. וּבִינָה כֹּחַ, כ"ח אַתְוָון דְּקְרָא קַדְמָאָה דִּבְרֵאשִׁית, כ"ח *)

מָ"ה, דְּאִיהוּ חָכְמָה, מַחְשָׁבָה. יהו"ה אֱלֹהֵינוּ יהו"ה כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. פְּעוּלָה דְּהַאי כֹּחַ לָאו אִיהִי, אֶלָּא בְּמַעֲשֶׂה, דְּאִיהִי פוֹעַל אדנ"י וְדָא אִיהוּ מֵהַכֹּחַ אֶל הַפּוֹעַל. וְהַפּוֹעַל לֵית לֵיהּ חַיָּלָא לְמִיפְעַל בְּלָא דִיבּוּר, דְּאִיהוּ יהו"ה תִּפְאֶרֶת, דְּכָלִיל כֹּלָּא.

הָכָא לֵית קִיצּוּץ וּפֵירוּד בְּמַחְשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה. תִּפְאֶרֶת כְּלִיל כֹּלָּא, וְהָכֵי אִתְכְּלִיל כֹּלָּא בְּבִינָה. וְהָכֵי אִתְכְּלִיל כֹּלָּא בְּמַלְכוּת.

מַחְשָׁבָה מִבִּינָה וּלְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף, וּמִינָהּ לְתַתָּאָה עַד אֵין תַּכְלִית. דִּבּוּר בְּתִפְאֶרֶת, מֵעֵילָּא לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא. עֲשִׂיָּיה בְּמַלְכוּת, מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא.

מַחְשָׁבָה לְמֶהֱוֵי בָּהּ בַּר נָשׁ חָשִׁיב בְּבוֹרֵא עָלְמִין, לְיַחֲדָא שְׁמֵיהּ עַד אֵין סוֹף וְעַד אֵין תַּכְלִית, וְאִיהוּ בָּרָא בִּבִינָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מ) וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. מִי וַדַּאי.

דִּבּוּר לְאִתְעַסְקָא בֵּיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְמִנְדַּע מִנֵּיהּ יוֹצֵר הַכֹּל, דַּעֲלֵיהּ אִיתְמַר יוֹצֵר אוֹר. וְלֵית אוֹר אֶלָּא תּוֹרָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר. וְדָא אִיהוּ יוֹצֵר, דְּצַיָּיר בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ אַנְפִּין וְעַיְינִין וְאוּדְנִין וְחוֹטְמָא וּפוּמָּא, לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְמִנְדַּע לֵיהּ מִינָהּ.

כְּגַוְונָא דָא צַיְיר פּוּמָא, לְמַלָּלָא בְּאוֹרַיְיתָא. צַיְיר עַיְינִין,
לְאִסְתַּכָּלָא בִּנְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא. צַיְיר בֵּיהּ אוּדְנִין,
לְמִשְׁמַע בְּהוֹן פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא. אִלֵּין אִינוּן שִׁית סִטְרִין
דְּכָלִיל תִּפְאֶרֶת, תְּרֵין עַיְינִין, תְּרֵין אוּדְנִין, פּוּמָא וְלָשׁוֹן.
צַיְיר חוֹטְמָא, וּבָהּ (בראשית א) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, לְמֶהֱוֵי
חָשִׁיב בָּהּ בְּיִחוּדָא, כְּמָה דְּאִיתְמָר, (ישעיה מד) אָנֹכִי ה'
עֹשֶׂה כֹּל, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. מִגֵּיהּ יְהֵיב בְּבַר נָשׁ נֶפֶשׁ
הַשְּׂכְלִית, לְמִנְדַּע מִינָּהּ בְּכָל עוֹבָדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינוּן
פִּיקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, לְהַהוּא דְּאִתְקְרֵי עוֹשֶׂה כֹּל.
וְאִינוּן תְּלַת קִטְירִין, דְּיהֵיב בְּבַר נָשׁ. נְשָׁמָה הַשְּׂכְלִית,
לְמִנְדַּע בָּהּ לְעוֹשֶׂה כָּל עָלְמִין, דְּאִיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּים, וְאִיהוּ בּוֹרֵא יוֹצֵר וְעוֹשֶׂה. כֹּלָּא חַד. אִיהוּ
מִלְּגָיו, אִיהוּ אַפֵּיק כֹּלָּא מִכֹּחַ לַפּוֹעַל. וְאִיהוּ מְשַׁנֶּה עוֹבָדוֹי,
וּבֵיהּ לֵית שִׁנּוּי.
וְאִיהוּ הוּא דְּמְסַדֵּר כָּל סְפִירָאן, וְאִית בְּסְפִירָן, מַנַּיְיהוּ, רַב
וּבֵינוֹנִי וּזְעֵיר, כָּל חַד עַל סִדּוּרָא, וּבֵיהּ לֵית סֵדֶר.
וְאִיהוּ בָּרָא כֹּלָּא בְּבִינָה, וְלֵית מַאן דְּבָרָא לֵיהּ. אִיהוּ צַיְיר
וְיָצַר כֹּלָּא בְּתִפְאֶרֶת, וְלֵיהּ, לֵית צִיּוּר וְצַיְיר. אִיהוּ עָבִיד כֹּלָּא
בְּמַלְכוּת, וְלֵית מַאן דַּעֲבִיד לֵיהּ.
וּבְגִין דְּאִיהוּ בְּאִלֵּין עֶשֶׂר סְפִירָן מִלְּגָו, דְּבְהוֹן בְּרָא וְצַיְיר
וַעֲבַד כֹּלָּא, שַׁוֵּי תַּמָּן יְחוּדֵיהּ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לֵיהּ תַּמָּן.
וְכָל מַאן דְּאַפְרִיד בְּשׁוּם סְפִירָה מֵחַבְרְתָּהּ מֵאִלֵּין עֶשֶׂר

סְפִירָן, דְּאִתְקְרִיאוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כְּאִלּוּ אַפְרִיד בֵּיהּ. וְאִיהוּ דְּמַיְיחֵד י' בְּה' ו' בְּה', וְלָא אִתְקְרִיאוּ יהו"ה, אֶלָּא בֵּיהּ. וְכֵן אדנ"י. וְכֵן אהי"ה. וְכֵן אֱלֹהִי"ם. וּמִיָּד דְּאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן, לֵית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ. וְאִיהוּ דְּקָשֵׁיר כָּל מֶרְכָּבוֹת דְּמַלְאָכַיָּא, וְקָשֵׁיר לוֹן כַּחֲדָא. וְסָבִיל עִילָּאִין וְתַתָּאִין. וְאִם הוּא אִסְתַּלַּק מִנַּיְיהוּ, לֵית לוֹן קִיּוּמָא, וְלָא יְדִיעָה, וְלָא חַיִּים. לֵית אֲתַר דְּלָאו אִיהוּ תַּמָּן, לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף, וּלְתַתָּא עַד אֵין תַּכְלִית, וּלְכָל סִטְרָא לֵית אֱלוֹהַּ בַּר מִנֵּיהּ.

אֲבָל עִם כָּל דָּא דְּאִיהוּ בְּכָל אֲתַר, בְּרִיאָה יְצִירָה וַעֲשִׂיָּה דִּילֵיהּ לָא שָׁוֵי, לָא בְּכוּרְסְיָא, וְלָא בְּמַלְאָכַיָּא, וְלָא בִּשְׁמַיָּא, וְלָא בְּאַרְעָא וּבְיַמָּא, וְלָא בְּשׁוּם בְּרִיָּה בְּעָלְמָא.

בְּגִין לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לֵיהּ כָּל בְּרִיָּין, אֶלָּא בִּסְפִירָן.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כָּל בְּרִיָּין אִינּוּן, מִנַּיְיהוּ עַל יְדֵי בְּרִיאָה, וּמִנַּיְיהוּ עַל יְדֵי יְצִירָה, וּמִנַּיְיהוּ עַל יְדֵי עֲשִׂיָּה. וּסְפִירָאן, אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא בְּרָא וְיָצַר וַעֲבַד בְּהוֹן, לָא אִתְקְרֵי בְּהוּ בְּרִיאָה וִיצִירָה וַעֲשִׂיָּה כְּתַתָּאי, אֶלָּא אִינּוּן בְּאוֹרַח אֲצִילוּת. וּבְגִין דָּא, כֶּתֶר וְחָכְמָה וּבִינָה וְדַעַת דִּשְׁאָר בְּרִיָּין, לָא דָּמֵי לוֹן, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ. כְּגַוְונָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ג) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ, וּבוֹרָא וְיוֹצֵר וְעוֹשֶׂה כֻּלָּא. אַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא לִבְנֵי נָשָׁא בְּעֶשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִינּוּן

כֶּתֶר עֶלְיוֹן חָכְמָה וּבִינָה וכו', אִתְּמַר בֵּיהּ, דְּאִיהוּ חַכִּים, וְלָא בְחָכְמָה יְדִיעָא. מֵבִין, וְלָא בִּבִינָה יְדִיעָא. חָסִיד, וְלָא בְּחֶסֶד יְדִיעָא. גִּבּוֹר, וְלָא בִּגְבוּרָה יְדִיעָא. אִיהוּ פְּאֵר בְּכָל אֲתַר, וְלָא בַּאֲתַר יְדִיעָא. אִיהוּ הוֹד וְהָדָר בְּכָל אֲתַר, וְלָא בַּאֲתַר יְדִיעָא. אִיהוּ צַדִּיק, וְלָאו בַּאֲתַר יְדִיעָא. אִיהוּ מֶלֶךְ, וְלָאו בְּמַלְכוּתָא יְדִיעָא.

אִיהוּ אֶחָד, וְלָא בְּחוּשְׁבָּן. כְּגוֹן אֶחָד, דְּסָלִיק תְּלַת עֲשַׂר מְכִילָן. וְאַף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ לְבַר מִכֹּלָּא, אִיהוּ סָבִיל עִילָּאִין וְתַתָּאִין, וְסָבִיל כָּל עָלְמִין, עַד דְּלֵית סוֹף וְלֵית תַּכְלִית, וְלֵית מַאן דְּסָבִיל לֵיהּ.

כָּל מַחְשַׁבְתִּין לָאן לְמֶחֱשַׁב בֵּיהּ, וְלֵית חַד מִנַּיְיהוּ דְּיָדַע לְאַשְׁגָּא לֵיהּ. וַאֲפִילּוּ שְׁלֹמֹה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (מלכים א ה) וַיֶּחְכַּם מִכָּל הָאָדָם, בָּעָא לְאַשְׁגָּא לֵיהּ בְּמַחְשַׁבְתֵּיהּ, וְלָא יָכִיל. וּבְגִין דָּא אֲמַר, (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֶחְכְּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי.

לְמַאן דְּאִיהוּ מְחַיֶּה בְּיהו"ה, לֵית מַאן דְּקָטִיל לֵיהּ, וּלְמַאן דְּאִיהוּ מֵמִית בְּאדנ"י, לֵית מַאן דִּמְחַיֶּה לֵיהּ. וְאִלֵּין אַתְוָון לֵית בְּהוּ חַיֵּי וּמִיתָה. בַּר מִנַּיְהּ. וְאַף עַל גַּב דְּבְהוֹן מִיתָה וְחַיֵּי, וְלֵית בְּהוֹן קְרִיבוּ וְיִחוּדָא, בַּר מִינֵיהּ. שְׁמָא לָא אִתְקְרֵי שְׁלִים, אֶלָּא בֵּיהּ. וְלָא אַפִּיק פְּעוּלָה לַפּוֹעַל אֶלָּא בֵּיהּ.

וְסִטְרִין אָחֳרָנִין דְּאִינּוּן מִסְטְרָא אָחֳרָא, כָּלְהוּ בִּרְשׁוּתֵיהּ,

לְמֶעְבַּד בְּהוֹן רְעוּתֵיהּ. וַעֲלַיְיהוּ אִתְמָר, (דניאל ד) וְכָל דָּיְרֵי אַרְעָא כְּלָהּ חֲשִׁיבִין וּכְמָצְבְיֵהּ עָבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָּא. וְלָא אִיתַי דִּי יְמַחֵא בִּידֵהּ וְיֵאמַר לֵהּ מָה עֲבַדְתְּ. הוּא תָּפֵים בְּכָל מַחֲשַׁבְתִּין, וְלֵית מַחֲשָׁבָה יְדִיעָא בֵּיהּ.

וְלָא צָרִיךְ לְרָשְׁמָא אֲתַר לְמֶחֱשַׁב בֵּיהּ, וְלָא לְמִנְדַּע בֵּיהּ.

אֲבָל לְבְרִיָּין, בְּגִין דְּלָא יָכִיל מַחֲשַׁבְתָּא דִּילְהוֹן לַאֲשָׁגָא לֵיהּ בְּכָל אֲתַר, בְּגִין דְּאִית לֵיהּ עָלְמִין אֲפִילּוּ לְעֵילָּא מִן סְפִירָן. כְּנִימִין דְּשַׂעֲרָא דִּלֵית לוֹן חוּשְׁבְּנָא. וּבְגִין דְּיִנְדְּעִין לְמִקְרֵי לֵיהּ בַּאֲתַר יְדִיעַ, רְשִׁים לוֹן סְפִירָן לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לֵיהּ בְּהוֹן, בְּגִין דְּאִינּוּן קְשִׁירָן בְּעִילָּאִין וְתַתָּאִין, וּבְרָא בְּהוֹן כָּל בְּרְיָין, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לֵיהּ בְּהוֹן.

וְאִיהוּ דְּצַיְיר שִׁרְטוּטִין, וְהַכָּרַת אַנְפִּין. בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא צַיָּיר תְּרֵי אַפִּין, בְּתְרֵין יוּדִין מִן וַיִּצָּר. חוֹטְמָא בְּאוֹת ו' מִן וַיִּצָּר, וְסָלֵיק בְּהוֹן חוּשְׁבַּן יהו"ה. צַיָּיר לוֹן בְּהַאי שְׁמָא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא מִנֵּיהּ לְיוֹצֵר עָלְמִין.

יהו"ה אִיהוּ תִּפְאֶרֶת, אִיהוּ נְהִיר בְּאַנְפִּין. תְּרֵין גְּוָונִין דְּאַנְפִּין עָבֵד לֵיהּ, דְּאִינּוּן חִוַּור וְסוּמָק, דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּאִינּוּן רָזָא ק (שמות לד) דְּוַיַּעֲבֹר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא. וַעֲלַיְיהוּ אִתְמָר לְגַבֵּי עֵילָּא, (שם לג) וְדִבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים. פּוּמָא דִּילֵיהּ מַלְכוּת. תְּרֵין שִׂפְוָון, נֶצַח וְהוֹד. יְסוֹד, לְשׁוֹן לְמוּדִים, עֲלָהּ אִתְמָר (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ.

שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא, אִינּוּן כְּגַוְונָא דָּא, = – = מִינַּיְיהוּ חָמֵשׁ

בְּפוּתְיָא. בְּרָזָא דְּהַאי כּוֹכָבָא כְּגַוְונָא דָּא, :.:
מְנַיְיהוּ כְּגַוְונָא דָּא ו"ו ו"ו אַרְבָּעָה. בְּרָזָא דְּהַאי כּוֹכָבָא
כְּגַוְונָא דָּא, : וְאִינּוּן בְּרָזָא דְּאָת ד'. מְנַיְיהוּ שִׁית כְּגַוְונָא דָּא
מַאן דְּרָשִׁים כֻּלָּא י"ו, דְּאִינּוּן קַו הַמִּדָּה דִּלְהוֹן. וּבְהוֹן סָלְקִין
לְתִלָּתִין וּתְרִין. וְכֻלָּא ד' כּוֹכְבַיָּא. וְאִית בְּהוֹן תְּלָתִין פִּיקּוּדִין,
בְּחוּשְׁבַּן תְּלַת יוּדִין, דְּאִינּוּן י י י, וְאִלֵּין תְּלַת יוּדִין, אִינּוּן
תְּלַת יָרְחִין דְּסִיהֲרָא. וּבְהוֹן (שמות ב) וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן
וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים. וְאִינּוּן תְּלַת
יְרָחִין דְּסִיהֲרָא קַדִּישָׁא, תְּלַת אֲבָהָן אִינּוּן.

יַעֲקֹב, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם יט) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי. בֵּיהּ הַהוּא טוֹב
גְּנִיז, וְהוּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (תהלים קיט) טוֹב לִי
תוֹרַת פִּיךָ. (מלאכי ג) זִכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי.

וְעַל הַהוּא טוֹב, אִיתְּמַר לְגַבֵּי יַעֲקֹב, (בראשית לב) וַיִּזָּרַח לוֹ
הַשֶּׁמֶשׁ. וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר, (שמות יט) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלוֹת וּבְרָקִים.

וּבְזִמְנָא דְּייֵתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּסוֹף גָּלוּתָא בַּתְרָאָה,
דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, (שמות ב)
וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ וַתִּקַּח לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא. כְּגַוְונָא דְּאָרוֹן
דְּסֵפֶר תּוֹרָה. אוֹרַיְיתָא וַדַּאי יְהֵא גְּנִיזוּ דִּילֵיהּ, בְּדָרָא
בַּתְרָאָה. וּבָהּ אִתְּמַר, כְּגַוְונָא דְּנֹחַ בַּתֵּיבָה, דְּהַוָה אָזֵיל עַל
מַיָּא. הָכֵי הַאי אָזֵיל בֵּין עֵרֶב רַב, דְּאִינּוּן מַיִם הַזֵּדוֹנִים.
וּבְסוֹף גָּלוּתָא שַׁוֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה בְּהַהִיא תֵּיבָה,

וְאַיְיתֵי לֵיהּ בְּגָלוּתָא. וּמְנָא לָן דִּבְסוֹף גָּלוּתָא אַיְיתֵי לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) וַתָּשֶׂם בַּסּוּף. וְעַד הַהוּא סוֹף, כְּתִיב (דברים ד) וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ. וְעוֹד, וַתָּשֶׂם בַּסּוּף, דָּא אִיהוּ רָזָא (קהלת יב) דְּסוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע.

וַתַּחְמְרָה בַּחֵמָר וּבַזָּפֶת, חֵמָר מִבִּפְנִים חִוָּור, וְזֶפֶת מִבַּחוּץ אוּכְמָא. הָכֵי אוֹרַיְיתָא, חִוָּורָא מִלְּגָיו, וְאוּכְמָא מִלְּבַר. חִוָּורָא מִסְּטָרָא דְּאוֹר, דְּאִיהוּ אוֹר דְּאַבְרָהָם, דְּדַרְגֵּיהּ חֶסֶד. וְהַאי אִיהוּ אוֹר דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְאִתְּמַר בֵּיהּ וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. וְאֵין אוֹר אֶלָּא תּוֹרָה, דִּכְתִיב (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. וְדָא אוֹר דְּאִתְיְיהֵיב מִיָּמִינָא. אוּכְמָא מִלְּבַר, בְּהַהוּא חֹשֶׁךְ דְּיִצְחָק, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית כז) וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְאִתְּמַר (שם א) וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה.

וַתָּשֶׂם בַּסּוּף, דָּא יַעֲקֹב. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (שם מט) וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה. עַל שְׂפַת הַיְאוֹר, דָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, בְּגִין דְּאִיהִי הֲלָכָה לְמשֶׁה מִסִּינַי, קַבָּלָה לְמשֶׁה.

כַּד אָזְלָא לְגַבֵּיהּ, אִתְקְרִיאַת הֲלָכָה לְמשֶׁה. כַּד קַבֵּיל לָהּ בִּדְרוּעוֹי, אִתְקְרִיאַת קַבָּלָה לְמשֶׁה. כַּד שַׁרְיָיא בְּפוּמֵיהּ, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ. וַעֲתִידָא לְמֵיזַל לְגַבֵּיהּ בְּסוֹף יוֹמַיָּיא, וִיקַבֵּל לָהּ בִּדְרוּעוֹי. וּבָהּ בּוֹקֵעַ מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא.

וְעוֹד וַתַּחְמְרָה, בְּקַלִּין וַחֲמוּרִין דְּאוֹרַיְיתָא. בַּחֵמָר וּבַזָּפֶת,

בְּחוּמְרָא דְּפִיקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְּאִינּוּן מִצַּד אוֹר.
וּמִפִּיקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, דְּאִינּוּן חֶשְׁךְ.
וְרָזָא דְּמִלָּה, יוֹמָם יְצַוֶּה ה' חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. בְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, לְקִבְלֵיהּ אָמַר, יוֹמָם יְצַוֶּה ה' חַסְדּוֹ. וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, לְקִבְלֵיהּ אָמַר, וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וַתָּשֶׂם בַּסּוּף, בְּסוֹף מ' שְׁנִין בַּתְרָאִין דְּגָלוּתָא. לְקִבְלַיְיהוּ עָלוּ יִשְׂרָאֵל לְסוֹף מ' שְׁנִין דְּאָזְלוּ בַּמִּדְבָּר, לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. בְּהַהוּא זִמְנָא, (תהלים מב) כִּי רָם ה' וְשָׁפָל יִרְאֶה. וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק, דָּא חָכְמָה דִּילֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ז) אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ. וַתֵּתַצַּב, בֵּיהּ (שמואל א ג) וַיָּבֹא ה' וַיִּתְיַצֵּב. מֵרָחוֹק, (משלי לא) מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. וְעוֹד וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ, דָּא חָכְמָה. מֵרָחֹק בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְרַחֲקִין יִשְׂרָאֵל מֵחָכְמַת קַבָּלַת מֹשֶׁה, וְאִתְרַחֲקָא אִיהִי מִנַּיְיהוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא, (שמות ב) וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל הַיְאוֹר, נָחֲתָא מִדַּת הַדִּין לְקַטְרְגָא עֲלֵייהוֹן, וּלְאִתְרַחֲקָא מִדָּמָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן דָּמִים דִּלְהוֹן, דְּאִינּוּן חַיֵּיהוֹן. וְכֹלָּא עַל דְּהַהוּא אוֹר דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, עַל אוֹר דְּאוֹרַיְיתָא, דַּהֲווֹ מִתְרַחֲקִין מִינָהּ, אוֹר דְּמֹשֶׁה וַדַּאי.
וְנַעֲרֹתֶיהָ הֹלְכֹת עַל יַד הַיְאוֹר. אִלֵּין הָאוּמּוֹת, דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב. וְכֵן כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא, אִתְיַעֲטִין עֲלַיְיהוּ

דְיִשְׂרָאֵל, לְאַעֲקָרָא לוֹן מִן עָלְמָא, וְכוּלָּא עַל סִיבָּה דְהַהוּא אוֹר, וְזֵהוּ עַל יַד הַאי אוֹ"ר.

פ סִתְרֵי תוֹרָה

וּתְלַת דְּלָא עָבְרוֹן, הַאי אִיהוּ בְּאָת פ' וְאָת א', וְכוּלָּא פ"א בְּאַשְׁלָמוּתֵיהּ. אָת ר' לֵית בֵּיהּ כְּלָל.

שַׁעֲרוֹי אוּכְמִין, תַּלְיָין וְלָא שְׁעִיעָן. דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּשָׁתֵיק תָּדִיר. אֲבָל פְּקִיחָא אִיהוּ, מָארֵי דְלִישָׁנָא בִּישָׁא, מְלוּי בְּרוּגְזָא, פּוּם מְמַלֵּל רַבְרְבָן, אַצְלַח וְלָא אַצְלַח, מָארֵי קְטָטָא בְּבֵיתֵיהּ, לָא חַייֵשׁ לִיקָרָא דְּבַר נָשׁ, חַד בְּפוּמֵיהּ וְחַד בְּלִבֵּיהּ, חֲפַכְפָּךְ בְּלִישָׁנֵיהּ, גְּבִינִין דִּילֵיהּ סוּמְקִין זְעִיר. וְאִי קְמִיטָא תְּחוֹת עֵינֵיהּ רַב, וְאָזֵיל עַד חוֹטְמָא מִסְטַר יְמִינָא, וּתְרֵין תְּחוֹתֵיהּ, וְחַד מִנַּיְיהוּ זְעִיר מֵאוֹחֳרָא, דָּא שָׁכִיב בְּנִדָּה מִיּוֹמִין זְעִירִין, וְחוֹבֵיהּ רְשִׁים בֵּיהּ רְשִׁימִין אִלֵּין. בֵּין כְּתֵפוֹי אִית לֵיהּ רוּשָׁם חַד, וְד' שַׁעֲרִין בֵּיהּ, חַד מִנַּיְיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא רַב וְתָלֵי, וְג' אָחֳרָנִין זְעִירִין. וְעַד לָא הֲוָה עֲבִירָה דָּא, הֲווֹ תְּלַת זְעִירִין, וְחַד דְּאִתְרְשֵׁם בֵּיהּ דַּקִּיק וּזְעִיר מִכֻּלְהוּ. הַהוּא רוּשָׁם הֲוָה בֵּיהּ מִקַּדְמַת דְּנָא אוּכְמָא, וְאִינוּן שַׁעֲרִין חִוּורִין כֻּלְהוּ. הַשְׁתָּא לָאו הָכִי, אֶלָּא רוּשָׁם אוּכְמָא, וְחַד סוּמְקָא כִּרְשִׁימוּ דְּטוּלְפְּחָא בְּאֶמְצָעִיתָא. וְהוּא שַׁעֲרָא דְּאִתְרַבֵּי בֵּין אָחֳרָנִין, רֵישֵׁיהּ סוּמָק, וּדְאִשְׁתָּאַר חִיוָּר. אִי תָּב בִּתְיוּבְתָּא, תִּשְׁכַּח בְּעֵינֵיהּ יְמִינָא חַד חִיוָּרָא, חִיוָּר גַּוֹ הַהוּא אוּכְמָא.

בְּמִצְחֵיהּ תְּלַת שִׁרְטוּטִין עָבְרִין, וּתְרֵין דְּלָא עָבְרִין. הַהוּא רוֹשָׁם אוּכָם, וְסַחֲרָנֵיהּ חוּטָא סוּמְקָא, וּבְגוֹ הַהוּא חוּטָא, חַד שַׁעֲרָא דַּקִּיק זְעִיר, וּתְלַת שַׁעֲרִין בְּאִמְצָעִיתָא, כָּלְהוֹ כַּחֲדָא. זְעֵירָא יָחְכַּם בְּאוֹרַיְיתָא, אִי יוֹלִיף, וְלָא יִצְלַח בְּעוֹבָדוֹי.

וְאִי יָרוֹקָא דְּעֵינָא לָא אִצְטַבַּע כָּל כָּךְ, וְעֵינוֹי אֻכְמִין, וְחַד חוּטָא סוּמָק זְעִיר, אַעֲבַר בֵּין אִינּוּן גְּוָונִין. כְּדֵין אִיהוּ בְּאָת פ' בִּשְׁלִימוּ, וּבְאָת ר' בִּלְחוֹדוֹי.

בְּמִצְחֵיהּ תִּשְׁכַּח שִׁית שִׁרְטוּטִין, תְּלַת עָבְרִין, וּתְלַת לָא עָבְרִין. שַׁעֲרֵיהּ תַּקִּיף וְלָא כָּל כַּךְ, תָּלֵי וְלָא תָלֵי. הַאי אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ לְכָל בַּר נָשׁ. קַמְצָן אִיהוּ, לֵית בֵּיהּ חֵידוּ, וַאֲפִילּוּ בְּחֶדְוָה לָא אִתְחַדֵּי. בִּדְוּנָא אִתְחֲזֵי.

אָטִים אוּדְנֵיהּ שְׂמָאלֵיהּ. בְּשִׁינּוּי אִית תְּלַת רַבְרְבִין מִלְּעֵילָּא, וְיַהֲבוּן לוֹן דּוּכְתָּא אִינּוּן דִּלְתַתָּא, מְהֵימְנָא אִיהוּ וְלָא כָּל כָּךְ.

אַנְפּוֹי אֲרִיכִין, וְלָא שַׁפִּירִין, קָלֵיהּ כְּאִיתְתָּא, וּמִלּוֹי כְּאִיתְתָּא, מְקַנַּח פּוּמֵיהּ בְּמִלּוֹי, אַפְתַּח אֶצְבְּעָאן דִּידוֹי בְּמִילּוֹלֵיהּ. כַּד אָזַל, אַקְדִּים לֵיהּ בִּלְיָתָא דְּפַרְסָאי, דְּלָא יָחוֹב בַּר נָשׁ לְגַבֵּיהּ, עֲלֵיהּ כְּתִיב, (דברים כד) כִּי תוֹעֲבָה הִיא לִפְנֵי ה'.

עַיְינִין יָרוֹקִין, וְאִלֵּין סִימָנִין בֵּיהּ, וְאַנְפּוֹי אֲרִיכִין שַׁפִּירָן, שַׁעֲרוֹי אוּכְמִין וּמְרִיטִין מִלְּעֵילָּא בְּרֵישֵׁיהּ. רֵישֵׁיהּ רַב,

כַּד אָזֵיל כָּפִיף רֵישֵׁיהּ, קְרִיצִין דְּעֵינוֹי כְּקַדְמָאָה, עֲלֵיהּ כְּתִיב (משלי א) מְנַע רַגְלְךָ מִנְּתִיבָתָם.

עַיְינִין רַבְרְבִין וִירוֹקִין, דָּא אִיהוּ בְּתְרִין אַתְוָון, ר' פ"א, חַד יְחִידָא, וְחַד בְּשְׁלִימוּ. בְּמִצְחוֹי שִׁרְטוּטָא חָדָא, דְּאָזֵיל וְעָבַר מִסְּטַר לְסִטַר, וּתְלַת אָחֳרָנִין אִית דְּלָא עָבְרִין. מִצְחֵיהּ רַב. קְרִיצִין דְּעַל עֵינוֹי לָאו רַבְרְבִין. בְּדִיקְנֵיהּ שַׁעֲרָא טְפֵי. וְאַנְפּוֹי שַׁפִּירָן סוּמָק, שַׁעֲרֵיהּ שְׁעִיעַ וְלָא כָּל כָּךְ.

דָּחִיל חַטָּאָה אִיהוּ, רְחִים אוֹרַיְיתָא אִיהוּ, רְחִים לְאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ, חָדֵי בְּכֹלָּא, עָבִיד טִיבוּ לְכֹלָּא, כְּדִיבָא לְתוֹעַלְתֵּיהּ, מְהֵימְנָא אִיהוּ לְרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, טַב אִיהוּ לְמִלִּין דְּעָלְמָא, מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ לָא אַצְלַח, לֹא אִיהוּ, וְלָא אָחֳרָא. אַצְלַח אִיהוּ בְּלִחוֹדוֹהִי, דְּהָא אָת ר' גָּרִים. פָּגִים אִיהוּ בְּרֵישֵׁיהּ לְעֵילָּא, רְשִׁימָא דְּחַד מַכְתְּשָׁא דְּהַוָה לֵיהּ תַּמָּן, דְּעָבַד לֵיהּ חַד רַבְיָא בְּאַבְנָא, בְּלָא רְעוּ וְכַוָּונָה, וְאִיכְסֵי בְּשַׂעֲרָא. וְהַהוּא רִישׁוּמָא דְּמַכְתְּשָׁא, כְּגַוְונָא דְּגִימְל יְוָנִי"ת. מְהֵימְנָא אִיהוּ לְגַבֵּי בְּנֵי נְשָׁא, וְסָלִיק לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא דְּעַמָּא, עַד הָכָא רָזָא דְּעַיְינִין.

וְאִית רָזִין אָחֳרָנִין בְּעַיְינִין, דְּמִתְפָּרְשָׁן מִינַּיְיהוּ. עַיְינָן דְּמַעְמְקָן וְחָיְכָן, דָּא אִיהוּ בְּשְׁלִימוּ דְּאַתְוָון, בַּר דְּקַדְמָאָה ר', וּלְבָתַר פ'. דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאַצְלַח בְּעוֹבָדוֹי. תְּלַת שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ, מִצְחֵיהּ עָגִיל, עֵינוֹי נְהִירִין, מְרַקְמָן עוֹבַד צִיּוּר, דַּכְיָין, קַיְימִין עַל שְׁלִימוּ. שַׁנְאוֹי יִפְלוֹן

תְּחוֹתֵיהּ, פְּקִיחָא אִיהוּ, אַצְלַח בְּכוֹלָּא, בָּהִיל בְּעוֹבָדוֹי, טַב אִיהוּ עִם בְּנֵי נְשָׁא, מִלּוֹי בְּקַשְׁיוּ בְּלָא דְּחִילוּ, וַוהְתָרָן אִיהוּ, עָבִיד טִיבוּ, וְלֹא לִשְׁמָהּ.

שַׁעֲרֵיהּ שְׁעִיעַ וְתַלְיָא. וְלִישָׁנֵיהּ כְּחַרְבָּא. תְּחוֹת עֵינוֹי קְמִיטִין, תְּלַת רַבְרְבִין וּתְלַת זְעִירָן, וְאִי אִית דְּ זְעִירִין וּתְלַת רַבְרְבִין, כְּדֵין תִּשְׁבַּח תְּרֵין שְׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ, עָבְרִין מִסְטַר לִסְטַר, וּתְלַת דְּמָטוּ וְלָא מָטוּ.

תְּחוֹת טַבּוּרֵיהּ קָיְימָא רִישׁוּמָא חַד, צִיוּרָא דְּרֵישָׁא דְּבַר נָשׁ, אוּכָם וְחִיוָּור תְּרֵין שַׁעֲרִין תַּלְיָין בֵּיהּ. הַהוּא בַּר נָשׁ אִתְכְּשַׁל בְּאִיתַּת גְּבַר מִיּוֹמִין רְחִיקִין, וְלָא תָּב מֵהַהוּא חוֹבָא. מַרְעִין רָדְפִין אֲבַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא חַד מֵאִינּוּן מַרְעִין, דִּצְרִיךְ לְאוֹשְׁדָא שֻׁתָּן וְלָא יָכִיל. דְּעַד כְּעָן הַהוּא חוֹבָא תַּלְיָיא בְּקַדְלֵיהּ דְּנָחָשׁ עַקִּימָא, וְשַׁלִּיט עֲלֵיהּ בְּדָא. וְדָא לְסוֹף יוֹמִין דְּסִיבוּ.

וְאִי תָּב בִּתְיוּבְתָּא, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ בְּחֵילֵיהּ, הַהוּא רִשּׁוּמָא אַזְעֵירַת דְּיוּקְנָאָה, וְשַׁעֲרִין לָא תַּלְיָין בֵּיהּ כְּלָל. וְאִי תָּב בִּתְיוּבְתָּא בְּסוֹף יוֹמוֹי, כַּד מַרְעִין רָדְפִין אֲבַתְרֵיהּ, כְּדֵין הַהוּא רִשִּׁימָא קָמִיט, וְשַׁעֲרִין תַּלְיָין בֵּיהּ, וְהַהוּא מַרְעָא לָא אַעֲדֵי מִנֵּיהּ, מִגּוֹ דְּתַלְיָיא בְּקַדְלֵיהּ דְּנָחָשׁ.

בְּגִין דְּהַהוּא נָחָשׁ, כֵּיוָן דְּאָחִיד הַהוּא חוֹבָא עַל קַדְלֵיהּ, לֵית מַאן דְּיַתִּיר קִשְׁרָא מִקַּדְלֵיהּ. בְּגִין דְּהַהוּא נָחָשׁ לֵית לֵיהּ רְשׁוּת בְּיוֹמֵי דְּעוֹלֵימוּ דְּבַר נָשׁ לְקִשְׁרָא הַהוּא חוֹבָא עַל

קַדְלֵיהּ. וְקָשְׁרֵי לֵיהּ בְּקִשְׁרִין תַּקִּיפִין.
וְאִיהוּ רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וּמַלְקֵי לֵיהּ בְּהַהוּא
בְּרִית דְּחָב בֵּיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּתָב בִּתְיוּבְתָּא, יְצַוּוח
מִגּוֹ עָאקוּ דְּלָקוּתָא. הַהוּא חִוְיָא דְּלִיג וְעָאל בְּהַהוּא קִשְׁרָא
לְשֵׁיפּוּלֵי דִּתְהוֹמָא רַבָּא, כְּדֵין רָוַח לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וְהַהוּא
נָחָשׁ לְבָתַר יוֹמִין נָפִיק וְעָבִיד דָּא.
וּבְזִמְנָא דְּמִית הַהוּא בַּר נָשׁ, תְּלַת מְאָה שׁוּטְרִין רָדְפִין
אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְתָפְסִין לֵיהּ וְעָיְילִין לֵיהּ
קַמֵּי מַלְכָּא. וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא מְתַבַּר אינוּן קִשְׁרִין, וְנָחִית
הַהוּא חוֹבָה מֵעַל קַדְלֵיהּ.
וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב, אִם יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד
תְּמֻתוּן. כְּדָבָר אַחֵר (שם כח) וְכֻפַּר בְּרִיתְכֶם אֶת מָוֶת.
תָּבַר הַהוּא קְיָימָא דִּילְכוֹן. אֶת מָוֶת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית
לב) כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָּנָיו בַּמִּנְחָה, אֲבַטֵּל רוּגְזֵיהּ. כְּדֵין הַהוּא
בַּר נָשׁ אָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא נָקִי מֵהַהוּא חוֹבָה, דְּהָא קַבִּיל
עָנְשֵׁיהּ בְּהַאי עָלְמָא.
וְכִי תֵּימָא, הֵיכִי מַשְׁמַע דְּבְהַאי עָוֹן אֵשֶׁת אִישׁ מִשְׁתָּעֵי קְרָא.
דִּכְתִיב הָכָא אִם יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה, וּכְתִיב הָתָם בְּאִיסּוּר
אֵשֶׁת אִישׁ שֶׁזִּינְתָה, (במדבר ה) וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָוֹן. וּכְתִיב גַּבֵּי
אַבְנֵר וְאִישׁ בֹּשֶׁת, (שמואל ב ג) וַתִּפְקֹד עָלַי עָוֹן הָאִשָּׁה הַיּוֹם
הַזֶּה. אִי נָמֵי, (ישעיה כב) וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בָּקָר וְשָׁחֹט
צֹאן אָכוֹל וְשָׁתוֹ, וּכְתִיב (משלי ל) הָתָם אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ,

וּכְתִיב (בראשית לט) כִּי אִם הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל.
וּכְתִיב (משלי ט) מִי פֶתִי יָסֻר הֵנָּה וַחֲסַר לֵב וְאָמְרָה לוֹ. מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם. וְלֹא יָדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעִמְקֵי שְׁאוֹל קְרֵאֶיהָ. וְהוּ כַּד לָא קַבֵּיל עָנְשֵׁיהּ בְּהַאי עָלְמָא.

וְאִי אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ זְכוּת אָבוֹת, עוֹנְשֵׁיהּ בְּהַאי עָלְמָא בְּהַהוּא עָוֹן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים פט) וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם. וּפָקַדְתִּי זְעֵיר זְעֵיר, ק (איוב ל) אִם בְּפִידוֹ לָהֶן שׁוּעַ. (שמות כ) פּוֹקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים. מַזְעֵיר וְנוֹתֵן זְעֵיר עַל דָּא, וְזְעֵיר עַל דָּא, וְאִשְׁתְּזֵיב הוּא וַאֲבוֹי מֵעוֹנְשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא, דְּהָא בְּרָא מְזַכֵּי אַבָּא.

עַיְינִין עֲקִימִין, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, דָּא הוּא בְּלָא אָת כְּלַל, פָּרְחִין מִנֵּיהּ כָּל אַתְוָון, בְּגִין דְּאִיהוּ מָארֵי דְּעֵינָא בִישָׁא, חֵיזוּ דִּילֵיהּ בְּהִיפּוּכָא, הַהוּא רַע עַיִן שַׁלִּיט עֲלֵיהּ.

וְאִי כְּשְׁרִין עוֹבָדוֹי דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, לָא שַׁלִּיט אֶלָּא עַל עֵינוֹי.
וְאִיצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאִסְתַּמְּרָא מֵעֵינוֹי. בְּגִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא שָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ. אִינּוּן עַיְינִין חָמָאן כָּל בִּישׁ, וְאִתְעֲבִידִין סַרְסוּרִין לְגַבֵּיהּ, וְשַׁיְיפֵי גּוּפָא נִצְחָן, אֲבָל שָׁלְטִין עֵינוֹי מִסְתַּכְּלִין.

מַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּמְּרָא מִנֵּיהּ, לְכְתּוֹב בִּידֵיהּ יָמִינָא יו"ד, וּבִידֵיהּ שְׂמָאלָא זַי"ן, וְיִפְתַּח קַמֵּיהּ וְלֵימָא, יו"ד

בַּאֲפָכָא בְּאַתְוַוי, וְאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ.
דָּא אִיהוּ דְּפָגִים לְשִׁימוּשָׁא דְּקִדּוּשָׁה, בְּגִין כָּךְ לָא שַׁרְיָין בֵּיהּ אַתְוָון, וְהָא אִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ. דְּהָא אִיהוּ בְּרָזָא דְּהַהוּא קַו יָרוֹק דְּנָפִיק מִתּוֹהוּ בִּמְדִידוּ דְּבוּצִינָא. וְאִית לְאִסְתַּכְלָא גּוֹ שְׁרְטוּטִין דִּידָא, בְּיָמִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וּבְרָזָא דְּאִינּוּן שְׁרְטוּטִין דְּיָדִין תִּשְׁבַּח דָּא.
מַאן דְּעֵינָא חַד אָטִים וְלָא כָּל כַּךְ, וְעֵינָא אָחֳרָא פְּקִיחָא, מוּמָא חַד מֵאִינּוּן מוּמִין אִית בֵּיהּ. דָּא אִיהוּ בְּאָת ר' בִּלְחוֹדוֹי בְּאַשְׁלָמוּתֵיהּ. וְאָת י' מָטֵי לְגַבֵּיהּ וְלָא מָטֵי.
בְּמִצְחֵיהּ תְּלַת שְׁרְטוּטִין עָבְרִין, וְחַד זְעִירָא דְּאַעֲבַר, אוֹף הָכֵי רְשִׁימָא חָדָא סָלִיק מֵעֵינֵיהּ לָקָבֵיל אוּדְנֵיהּ שַׁעֲרֵי תָּלֵי וְתַקִּיף. קְרִיצוֹי רַבְרְבִין. אִיהוּ מוּמָא מִסְטַר אוֹחֳרָא. אִימָא דִּילֵיהּ אָזְלַת בְּחָרְשִׁין כַּד הֲוָה בִּמְעָהָא. וְנָפְקַת לְפָרָשָׁא דְּאוֹרְחִין בְּלֵילְיָא, כַּד דָּא אִתְיְלִיד. בְּגוֹ תְּרֵין שְׁנִין דִּילֵיהּ אִתְחַלָּשׁ עַד דְּאַזְעַר דְּיוֹקְנֵיהּ וְאִמֵּיהּ אָזְלָא בְּלֵילָא בַּהֲדֵיהּ, וְקָא עָבְדַת חַרְשִׁין עֲלֵיהּ.
הַאי חָדֵי בְּחֶדְוָא, לֵית בֵּיהּ מְהֵימְנוּתָא, מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ בַּמֶּה דְּלֵית בֵּיהּ, גַּס רוּחַ, מְמַלֵּל בִּישִׁין וַעֲתִיקִין. וַותְרָן אִיהוּ, לֵית בֵּיהּ קַמְצָנוּ כְּלָל. מָארֵי דְּנַיְיפָא הוּא. אַצְלַח וְלָא אַצְלַח, חֲדִידָא בְּלִישָׁנֵיהּ.
וְאִי חַד שְׁרְטוּטָא בְּמִצְחֵיהּ רַב וּתְרֵין זְעִירִין, דָּא אָזַל גּוֹ חָרְשִׁין, וְהָא אִימֵיהּ עָבְדַת לְהוּ. וּמִתְחַלְּפִין שְׁרְטוּטִין

דְּקָא סָלְקִין מֵעֵינָא יָמִינָא לְעֵינָא שְׂמָאלָא. גַּם רוּחַ אִיהוּ, אֲבָל לֵית בֵּיהּ בִּישָׁא כְּלָל. קַמְצָאן אִיהוּ, לֵית בֵּיהּ קְצַת גִּיוּפָא. חֲדִידָא בְּלִישָׁנֵיהּ אִיהוּ.

בְּשָׁפָה דִילֵיהּ אִית בֵּיהּ רוּשֵׁם חַד סוּמָק טְפֵי, וְחַד שַׁעֲרָא בְּאֶמְצָעוּתָא. אֶצְבְּעָן דִּי בְרַגְלֵיהּ שְׂמָאלָא, קְמִיטִין זְקִיפִין מִתְפַּשְׁטִין, עַיְינִין זְבַלְגָנִין, יָרוֹקִין, נָחֲתִין דִּמְעִין תָּדִיר. הַאי אִתְדַּבַּק בְּאָת פ׳, וְאָת ר׳ לָא אִתְיְישַׁב בֵּיהּ, הַאי אִית לֵיהּ אַרְבַּע שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ, וְעָבְרִין כָּלְהוֹ, וּתְרֵין זְעִירִין מֵעֵינֵיהּ וְעַד שַׁעֲרֵיהּ. תְּרֵין רְשִׁימִין, וּתְלַת זְעִירִין בֵּין קְרִיצֵי עֵינוֹי.

הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּאָזַל כָּפִיף רֵישָׁא. זִינָא חַד, מִתְלַת מָאנֵי רְשׁוּמִין דְּתוֹלְדוֹת מָאנֵי צָרַעַת, אִית בֵּיהּ בְּזִינֵיהּ. הַאי לָאו מְסָאֲבָא הַוָּה לְמִסְגַּר. חָדֵי אִיהוּ בְּכֹלָּא, וְחַיֵּיךְ תָּדִיר, כָּל מִלּוֹי חָיְכִין בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא. קַמְצָן אִיהוּ בְּבֵיתֵיהּ, בְּאָחֳרָנִין לָאו הָכֵי. לֵית לֵיהּ כִּסּוּפָא בְּמִלּוֹי, בְּגִין דְּחָמֵי דְּכֹלָּא חָיְכִין בֵּיהּ. גַּיְיפָא אִיהוּ, שַׁעֲרוֹי סוּמְקִין זְעִיר, לָא שְׁעִיעִין וְלָא קְמִיטִין.

וְאִי בְּמִצְחוֹי תְּלַת שִׁרְטוּטִין דְּעָבְרִין, וּתְלַת זְעִירִין דְּלָא עָבְרִין, וְכָל שְׁאָר סִימָנִין בֵּיהּ. הַאי אִית לֵיהּ פְּגִימוּ, וְרוֹשֵׁם חַד בְּעֵינָא. דְּבַר נָשׁ דְּהַוָּה צָד צִפָּרִין עָבַד לֵיהּ, בְּלָא כַּוָּונָה, בְּאָעָא דְּהַוָּה אוֹשִׁיט לַצִּפָּרִין. וְאִיהוּ אִתְרְשִׁים עַל עֵינֵיהּ שְׂמָאלָא, לְעֵילָּא מִקַּרְצוֹי בְּאוֹרְכָא.

הַהוּא דְּהַוָה צָד צִפָּרִין, אַגְוִזים לֵיהּ בְּהַהוּא אָעָא, בְּגִין דְּהַוָה אַפְרַח צִפֳּרִים, וּמָחָא לֵיהּ בְּלָא כַּוָונָה. הַאי אַצְלַח לְמְזוֹנֵיהּ וּלְבֵיתֵיהּ, וְלָא לְמִכְנַשׁ מָמוֹנָא סַגִּי. מְהֵימְנָא אִיהוּ, וְלָא כָּל כַּךְ. וְהַאי מְהֵימְנוּתָא בְּמִלִּין זְעִירִין, אֲבָל בְּרַבְרְבִין לָאו אִיהוּ מְהֵימְנָא. מָארֵי דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא. וְכֹלָּא חָיְיכִין בְּמִלּוֹי.

פּוּמֵיהּ רַב, שִׁפְוָותֵיהּ רַבְרְבִין. מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ, אַצְלַח בְּכוּלָּא. וְאִיהוּ אַצְלַח אוּף הָכֵי. טַב אִיהוּ לְכָל שִׁתּוּפָּא.

רְשִׁימָא דְּהַהוּא מַכְתְּשָׁא עִמֵּיהּ, עֵינוֹהִי זְבָלְגִין, יָרוֹקִין, וְחַד רְשִׁימוּ אוּכָם סַחֲרָא לוֹן. הַאי אִיהוּ בְּאָת פ"א בִּשְׁלִימוּ דְּתֵרִין אַתְוָון, וְאָת ר' בִּלְחוֹדוֹי.

דָּא רֵישֵׁיהּ רַב, וְד' שִׁרְטוּטִין רַבְרְבִין בְּמִצְחֵיהּ. וּתְלַת זְעִירִין בֵּין קְרִיצוֹי. וְחַד לְעֵילָּא קְרִיעָא זְעֵיר. עַל חוֹטְמֵיהּ שַׁעֲרוֹי רַבְרְבִין. רֵישֵׁיהּ עָגֵיל. הוּא גִּיבַּר חֵילָא, מָארֵי זְדוֹנָא בְּמִלִּין. שַׁעֲרֵיהּ קָמִיט, גַּיְיפָּא אִיהוּ. וּבְלֵילְיָא אִשְׁתַּתַּף אִיהוּ לְגִיוּפָּא.

לְזִמְנִין אִתְכְּשַׁל אִיהוּ בְּאִינְתּוּ אֲסוּרָה. דִּיקְנֵיהּ מַלְיָא בְּשַׁעֲרִין, הַאי אִית לֵיהּ בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא חַד רְשִׁימוּ דְּחַרְבָּא, דְּמָחָא לֵיהּ חַד גְּבַר, אִתַּר יְמִינָא, בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה דְּשַׁבַּתָּא, כַּד בָּעָא שְׁמָשָׁא לְאִתְכַּנָּשָׁא. דְּהָא בְּהַהוּא יוֹמָא אִיתְעַר עֲלֵיהּ חַד חוּטָא דְּמַאדִּים. הַהוּא חוּטָא דִּבְסִטַר שְׂמָאלָא, וְהַהוּא רְשִׁימוּ עֲקִימָא בִּבְשְׂרֵיהּ בְּעִיגּוּלָא.

כַּד מָטָא לְיוֹמִין דְּסִיבוּ, נָפַל מֵאַתַר דְּרָכִיב בֵּיהּ, אוֹ סוּסְיָיא, אוֹ חַמְרָא, אוֹ נָפִיל מִן כּוֹתְלָא, וּמְנֵיהּ יְתַחַלַּשׁ וִימוּת. דְּהָא חוֹבָא דְּחָב בְּעוּלֵימוּי בַּהֶבֶל רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ. וְאִי הַהוּא גַּבְרָא תָּב בִּתְיוּבְתָּא בְּאֶמְצַע יוֹמוֹי, נָפִיל מִגּוֹ חוּלְשָׁא דְּבֵיהּ, וִימוּת.

וְאִי תָּב בְּעוּלֵימוּי, כְּדֵין תִּשְׁבַּח שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחֵיהּ, תְּלַת רַבְרְבִין וְאַרְבָּעָה זְעִירִין. וּתְרֵין תְּרֵין מִגּוֹ עֵינוֹי דְּסָלְקִין לְעֵילָא. הַאי בְּאוֹרַח כָּל אַרְעָא יְהֵא מַרְעֵיהּ. וְיִפּוֹל מֵעַרְסֵיהּ, וִימוּת. דְּהָא לְעָלְמִין אִית בֵּיהּ נְפִילָה לְבַסּוֹף.

עַיְינִין זְעִירִין דַּקִּיקִין, דְּלָא אִתְחַזְיָין גְּוָונִין דִּילְהוֹן לְפוּם שַׁעֲתָא, וְכַד מִסְתַּכְּלִין בְּהוֹן, אִינּוּן יָרוֹקִין וְאוּכְמִין. הַאי אִיהוּ שִׁפְוָון חַדִּין, וְאַפִּין אֲרִיכִין בַּחֲדִידוּ, כְּדֵין תִּשְׁבַּח בְּמִצְחֵיהּ תְּרֵין שִׁרְטוּטִין, וְחַד זְעִירָא בֵּינַיְיהוּ, הַאי אִיהוּ בְּאָת פ׳ בִּלְחוֹדוֹי, וּבְאָת ר׳ בִּלְחוֹדוֹי.

הַאי אִיהוּ, שַׁעֲרֵיהּ תַּלְיָא, וְלָא שְׁעִיעַ. אַצְלַח בְּעוֹבָדֵי יְדוֹי, וּבְאוֹרַיְיתָא אִי אִשְׁתַּדַּל. אוּף הָכֵי זְעִירָא אִיהוּ בְּשַׁיְיפוּי, וְגַס בִּשְׂרָא לֵית בֵּיהּ. רוּחָא, מְמַלֵּל מִגּוֹ חוֹטְמוֹי, בְּגִין דִּנְקָבִין דִּילְהוֹן דְּחִיקִין, וּבְגִין כָּךְ נָפֵיק רוּחָא בִּדְחִיקוּ לְסְטַר שְׂמָאלָא.

בְּיַרְכָּא דִּילֵיהּ לְעֵילָא מֵאַרְכוּבָא, רְשִׁימָא חַד חַבּוּרָה, דְּעָבַד לֵיהּ רַבְיָיא חַד בְּסַכִּין, בְּיוֹמֵי עוּלֵימוֹי, וְאִסְתַּכֵּן בֵּיהּ. מְקַנֵּא הוּא לְאִתְתֵּיהּ, עַד דְּבַר נָשׁ חָיְיכִין מִנֵּיהּ. בָּעֵי

לְאִתְתַּקְנָא בְּגוּבְרִין אָחֳרָנִין, וְלָא אִתְתַּקַּן, וְחָיְיכִין בֵּיהּ. הַאי לָא יִשְׁתַּתֵּף בַּר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ, דְּלָא יִצְלַח. חַמְדָן אִיהוּ, אִשְׁתַּדַּל בַּמֶּה דְּלָא אִית לֵיהּ, חָשִׁיב גַּרְמֵיהּ דְּאִיהוּ גַּבְרָא רַבָּא, וְלָאו הָכֵי. זָכֵי לְבָנוֹת, וְלָא לְבָנִים.

וְאִי מִתְחַלְּפָן שִׁרְטוּטִין, תְּרֵין זְעִירִין וְחַד רַבְרְבָא בְּמִצְחֵיהּ, וְאַנְפּוֹי סוּמְקִין. זָכֵי לִבְנִין, וְלִבְרַתָּא חָדָא, אוֹ דְּיִלֵּדַת בַּר וְאִסְתַּלְקַת מֵעָלְמָא.

אָת חַד אִית לֵיהּ בָּתַר אוּדְנֵיהּ יְמִינָא, רוֹשֶׁם דְּטוּלְפְּחָא, וְחַד שַׂעֲרָא דְּתָלֵי בְּרֵישׁ אוּדְנֵיהּ. וְאֶצְבְּעָא זְעִירָא דִּי בִידָא שְׁמָאלָא כָּפֵיף כְּדֵין תִּתְקַיֵּים וְתוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן. אִי סִימָנִין אִלֵּין תֶּהֱוֵיָן לָהּ. בֵּין רַגְלָהָא יְכַרַע וְיִפּוֹל חַד בְּרָא, בֵּין אִינּוּן דְּיֵהָא מַבּוּעָא דְּנְבִיעַ בְּאוֹרַיְיתָא. הוּא מְקָרֵב וּמַפִּיק מַבּוּעִין וְנַחֲלִין דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְשְׁנִין זְעִירִין יִתְכְּנֵשׁ מֵעָלְמָא.

הַאי אִיהוּ מֵאִינּוּן אֶלֶף, דְּמִתְכַּנְשִׁין מֵעָלְמָא מֵרֵישׁ שַׁתָּא וְעַד רֵישׁ שַׁתָּא. בְּיוֹמִין קַדְמָאִין. מִדְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לָא אַשְׁכַּח בַּר שִׁתִּין חָסֵר חַד, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּמִסְתַּלְּקֵי מֵעָלְמָא, כַּד יַהֲבֵי רֵיחָא, עַד לָא מָטָא זְמַנַּיְיהוּ.

בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְאוֹלִיף אוֹרַיְיתָא, לְאִינּוּן יְנוּקִין דְּאִסְתַּלְּקוּ מֵעָלְמָא, כַּד יַהֲבוּ רֵיחָא, עַד לָא מָטָא זְמַנַּיְיהוּ, אִינּוּן קַדְמָאֵי בְּאִינּוּן מִלִּין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ לְהַהוּא מְמָנָא יוֹפִיאֲמַר לֵיהּ שְׁמֵיהּ, דְּקָאִים וְקָשִׁיר קִשְׁרִין דְּאוֹרַיְיתָא, מַאן הוּא דֵּין דְּאַקְדִּים לִי, הַדָּא הוּא

דִכְתִיב, (איוב מא) מִי הִקְדִימַנִי וַאֲשַׁלֵּם, וַאֲשַׁלֵּם וַדַּאי.
כְּדֵין קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמטטרו"ן, דְּאִיהוּ קַיְימָא גּוֹ
פְּרוֹכְתָּא דְּפָרְסָא, וְשִׁשִּׁים אֶלֶף רִבּוֹא מָארֵי דְאוּלְפָּנָא
דְאוֹרַיְיתָא סוֹחֲרָנֵיהּ, וְאִיהוּ מְקַשֵּׁר קְשָׁרִים לְמָארֵיהּ. אָמַר
לֵיהּ מַאן הַאי דְּאַקְדִּים לִי, מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם. אִיהוּ רְשִׁים
גּוֹ מְתִיבְתָּךְ. אוֹ לֹא. אָמַר לֵיהּ מָארֵי דְעָלְמָא, לָאו אִיהוּ
בְּמְתִיבְתָּא דִילִי, גּוֹ מְתִיבְתָּךְ אִיהוּ. וְכָל אִינּוּן דְּקָדָמַי, תְּחוֹת
כָּל שְׁמַיָּא הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם לִי
הוּא.
בְּגִין דִּתְרֵין מְתִיבְתִּין אִית לְעֵילָּא. מְתִיבְתָּא דְּהַהוּא נַעַר
מטטרו"ן. וּמְתִיבְתָּא עִילָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְכָל
אֲתַר דְּתָנִינָן מְתִיבְתָּא עִילָּאָה, דָּא הוּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
מְתִיבְתָּא דִּרְקִיעַ, דָּא דְּמטטרו"ן.
כְּדֵין אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי הָכֵי, לְקוֹט לֵיהּ גַּבָּאי.
לָקִיט לֵיהּ, וְאָרַח לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שה"ש ו) הוֹדִי
יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם. הוֹדִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה
דְאַתְּ אָמַר (שם ב) הוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. יָרַד לְגַנּוֹ,
דָּא גּוֹרֶן דְּרָקִיעַ, דְּקַיְימֵי כְּגוֹרֶן. לַעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם, דָּא
מְתִיבְתָּא דְּמטטרו"ן. לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים, לְעַיְינָא
וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּאִינּוּן מְתִיבְתָּאן דִּילֵיהּ. מַאי וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים,
אַל תִּקְרֵי שׁוֹשַׁנִּים אֶלָּא שֵׁשׁוֹנִים. אִלֵּין אִינּוּן דְּמְקַדְּמֵי רֵיחָא
בְּהַאי עָלְמָא, דְּמִתְלַקְּטֵי וּמִסְתַּלְּקֵי מֵהַאי עָלְמָא, עַד דְּלָא

מָטָא וְמִנַּיְיהוּ.

בְּדֵין קָאֲרֵי הַהוּא נַעַר מטטרו"ן לְגַבְרִיאֵל, דִּי קֶסֶת הַסּוֹפֵר בְּחַרְצוֹי, וַאֲמַר לֵיהּ, כְּתוֹב פִּתְקָא וְהַב לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת עַל פְּלוּנִי, דְּיִלְקוֹט לֵיהּ מֵעָלְמָא. וְאִתְלְקֵיט מִיָּד. וְסָלְקִין לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא לִמְתִיבְתָּא דְמטטרו"ן, וְתַמָּן אֲמַר תַּלְמוּדֵיהּ דְּאַיְיתֵי בִּידֵיהּ. וְאוֹלִיף תַּמָּן מַה דְּאוֹלִיף. לְבָתַר סָלְקִין לֵיהּ לִמְתִיבְתָּא עִילָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּזְמִינָא לִמְתִיבְתָּא דִילֵיהּ. וְתַמָּן אִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ, בְּאִינּוּן דִּילֵיהּ, וּבְרָזִין עִילָּאִין, וְטַעֲמֵי דְאוֹרַיְיתָא, דַּהֲווֹ סְתִימִין מִנֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא.

וְיוּפִיאֲמַר לֵיהּ רַב מְמַנָּא, אָזִיל מִגּוֹ מְתִיבְתָּא עִילָּאָה, וְחָתִים סִתְרִין וְרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, מִגּוֹ תְּרִין מְתִיבְתִּין. כָּל מַה דְּאַקְשׁוּ בִּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, אִינּוּן דִּמְתִיבְתָּא עִילָּאָה מְתָרְצִין. בִּמְתִיבְתָּא עִילָּאָה, לֵית תַּמָּן פִּרְכֵי וְקוּשְׁיָין, אֶלָּא בִּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא. וְחָתִים מִתְּרֵי מְתִיבְתֵּי מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא כִּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פד) יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל. וּלְזִמְנָא דְאָתֵי יִסְתַּלְקוּן פִּרְכֵי וְקוּשְׁיָין מִגּוֹ מְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל, וּכְתִיב (שם קכב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ. עַד הָכָא רָזִין דְּעַיְינִין, בְּגוֹ גְּוָונִין לְאִסְתַּכָּלָא.

דְּיוֹקְנִין דְּחוֹטְמָא, חוֹטְמָא אִיהוּ חוֹתָמָא וּפַרְצוּפָא דְּבַר נָשׁ לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא. חוֹטְמָא זְעִירָא עֲקִימָא, דְּלָא אִתְיַישְׁבַת כָּרָאוּי בְּאוֹרַח מֵישָׁר, דָּא אִיהוּ דְּאָבִיד פַּרְצוּפָא

דְּבַר נָשׁ, וְדָא אִיהוּ בְּאָת ה' בִּלְחוֹדוֹי, בְּלָא שְׁלִימוּ. דָּא אִיהוּ דְּאוֹרַח עִנְוָתָנוּתָא וּשְׁלֵימָתָא אִתְעֲבַר מִינֵּיהּ, חֲצִיפָּא אִיהוּ. שַׂעֲרֵיהּ בֵּין סוּמָק לְחִיוָּר.

תְּלַת רְשִׁימִין רַבְרְבִין עַל מִצְחֵיהּ, וּתְלַת אָחֳרָנִין דְּלָא אִתְחַזְיָין כָּל כַּךְ. תְּלַת שִׁרְטוּטִין אָחֳרָנִין מִסְּטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, שִׂפְוָון דִּילֵיהּ רַבְרְבָן. בַּחֲצִיפוּתֵיהּ מְמַלֵּל בְּקַשְׁיוּ כָּל מַה דְּבָעֵי. דְּאוֹרַח עִנְוָתָנוּתָא אִתְעֲבַר מֵחוֹטְמֵיהּ, וּמֵעַל אַנְפּוֹי, דְּהָא כִּיסּוּפָא וְעִנְוָתָנוּתָא מְיַישֵּׁר חוֹטְמָא עַל אַנְפִּין. וְהַאי לֵית בֵּיהּ כְּלַל. וּבְגִין דְּאִיהוּ חֲצִיפָּא, כָּדִיב וְחַיֵּיךְ בְּמִלּוֹי.

וְאִי מִתְעַבְּרִין שִׁרְטוּטִין מֵעַל מִצְחֵיהּ, וְאִינּוּן ג' רַבְרְבָן וְג' זְעִירִין, וְשַׂעֲרֵיהּ אוּכָם, הָא אִיהוּ בֵּין תְּרֵין אַתְוָון בְּמַתְקְלָא. דָּא נָמִיךְ רֵישָׁא, וְחַיֵּיךְ בְּמִלּוֹי. שַׂעֲרֵיהּ שְׁעִיעַ וְלָא כָּל כַּךְ, צַעֲרִין רַבְרְבִין מִתְעָרִין עֲלוֹי, וְאִשְׁתְּזֵיב מִכָּלְהוֹ. דָּא, זְכוּ זְעִירָא מֵאֲבוֹי מֵגִין עֲלֵיהּ. וְהַהוּא זְכוּ אִתְרְשִׁים גּוֹ עַמּוּדָא דְּקָאִים בֵּיהּ הַהוּא נַעַר. וְאִיהוּ זָכֵי בְּחַד יַתְמָא. בְּגִין דְּכָל יְתָם וְאַרְמַלְתָּא, קָיְימִין בְּפִקְדּוֹנֵיהּ דְּמִטְטְרוֹ"ן, דְּקָיְימָא לְדַיְינָא בְּאִינּוּן שִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין.

בְּהֵיכָלָא דְּזִכּוּתָא, דָּיְינִין כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא, בַּר מִתְּלַת, בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי. וְכָלְהוֹ בִּקְרָאֵי כְּתִיבִי. בָּנַי, דִּכְתִיב (שמואל א א) וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה', עַל דַּיְיקָא, לְעֵילָא לְעֵילָא. אַתְרָא דְּמַזָּלָא עִילָּאָה. חַיֵּי, דִּכְתִיב (ישעיה לח) הִנְנִי יוֹסִיף עַל יָמֶיךָ

חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, יוֹסִיף דַּיְיקָא. מְזוֹנֵי, דִּכְתִיב (תהלים נה) הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָּ, עַל דַּיְיקָא. וְתַמָּן דָּיְינִין בְּנֵי עָלְמָא.

וְיָהֲבִין פִּתְקָא לְמַלְאָךְ הַמָּוֶת לְקָטְלָא לוֹן, וּלְנַטְלָא רוּחֵיהוֹן, וְהוּאִיל וּמַשְׁכּוֹנִין עִילָּאִין, וְטָבִין דִּבְנֵי נָשָׁא בִּידוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פַּקִּיד לְמטטרו"ן, דִּיהוֹן בְּנוֹי דְּהַהוּא בַּר נָשׁ וְאִתְּתֵיהּ בְּפִקְדוֹנָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּאָסוּר לְמַשְׁכְּנָא לוֹן, מַשְׁכּוֹנִין עַל מַשְׁכּוֹנִין, לָא יְמִיתוּן.

וְעַל דָּא, מַאן יְשַׁיְיזֵיב לוֹן מֵעִינּוּיָא, הַהוּא זְכוּ אַגֵּין עַל בְּנוֹי. וְהוּא, חַד מִנַּיְיהוּ דְּהַהוּא זְכוּ אַגֵּין עֲלֵיהּ, בְּעִידָּן עַקְתֵיהּ. לְדָא אִית לֵיהּ רוּשָׁם בְּמִצְחֵיהּ. חַיָּיבָא, אוֹ גַּיָּפָא אִיהוּ. וְלָא אִתְחֲזֵי כַּמֵּי בְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא יָדְעִין בֵּיהּ. דָּא אַצְלַח. וּמַאן דְּאִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ, יַצְלַח יַתִּיר מִנֵּיהּ.

חוּטְמָא עֲקִימָא, וּתְרֵין נוּקְבִין דִּילֵיהּ רַבְרְבִין, וְסָלְקִין לְבַר אִינּוּן פָּתְחִין דִּנְחִירוֹי, וְחוּטְמָא לָא סָלִיק. דָּא אִיהוּ בְּאָת ה' בִּשְׁלִימוּ.

ד' שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ רַבְרְבָן, וְשִׁית זְעִירִין. אוּדְנוֹי רַבְרְבָן. עֵינוֹי רַבְרְבָן. וּתְרֵין רְשִׁימִין אוּכְמִין דַּקִּיקִין בְּעֵינֵיהּ דְּיָמְנָא. שַׂעֲרֵיהּ, לָא אִתְתַּקַּן בְּמַזְיֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְתַקִּיף. רוּשָׁם מַכְתְּשָׁא בְּמִצְחֵיהּ.

דָּא שַׂרְפָּא, בְּכָל יוֹמָא זַמִּין כַּד אִתְרְעֵם. בְּרוּגְזֵיהּ, קָרִיר חוּטְמֵיהּ, וְאִתְחֲזֵי חִוָּור. תָּב מֵרוּגְזֵיהּ לְזִמַּן רַב. מְהֵימְנָא

אִיהוּ בְּמִלִּין רַבְרְבִין. וּבְזְעִירִין לָאו הָכֵי. חַמְדָן אִיהוּ. גּוּפֵיהּ מָלֵי מַכְתְּשִׁין וַאֲבַעְבּוּעִין בְּכָל יוֹמֵי שַׁתָּא, וּבַר זִמְנָא חַד זְעֵיר בְּיוֹמֵי דְּסִתְוָא, אִתְנַהֵיג בְּעִנְוָתָנוּתָא בְּבֵיתֵיהּ. תִּיאוּבְתֵּיא לְמֵיכַל בְּכָל אֲתַר, אַף עַל גַּב דְּלָא יְזַמְנוּן לֵיהּ. אִי זָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאוֹלִיף יְנוּקִין, זָכֵי בְּהוּ בְּשִׁי"ן תִּי"ו.

בִּידֵיהּ יָמִינָא, רוֹשֶׁם עֲמִיקָא מִתּוֹלָדָה דְּאִתְיַלַּד בֵּיהּ. תַּרְתֵּי נָשִׁין אִזְדַּמְנוּ לֵיהּ, קַדְמַיְיתָא תָּמִית עַל מַשְׁבְּרָא. תִּנְיָינָא תִּזְכֵּי לִתְרֵין בְּנִין, חַד יְמִית זְעֵיר בַּחֲלָבָא דְּאִימֵּיהּ, וְחַד יְקוּם בְּעָלְמָא גְּיָיפָא, יַתִּיר מִבְּנֵי נָשָׁא אָחֳרָנִין, וְחַיִּין קָיְימִין בֵּיהּ, אֲבָל לֹא כָּל כָּךְ.

חוֹטְמָא דְּאָזֵיל בְּאוֹרַח מֵישָׁר, וּמִתְתַּקְנָא עַל גַּבֵּי אַנְפִּין. הַאי אִיהוּ בְּאָת ה' בִּשְׁלִימוּ. דָּא אִתְגְּלֵי בְּמִצְחֵיהּ תְּרֵין שִׁרְטוּטִין רַבְרְבִין, וְה' זְעִירִין, וּתְרֵין מִסְטָרָא דְּיָמִינָא לְגַבֵּי שַׂעֲרֵיהּ. מֵישַׁר מִתַּתָּא לְעֵילָּא. שַׂעֲרֵיהּ בֵּין אוּכָם לְסוּמָק, תַּלְיָא עַל אוּדְנוֹי. עֵינוֹי רַבְרְבִין יָרוֹקִין, וְחוּטָא סוּמְקָא סַחֲרָא לְגוֹ. אַנְפּוֹי אֲרִיכִין.

דָּא, אִיקְרֵי אַנְפֵּי נָשָׁר. דָּא, מִבְּנוֹי דְּסִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. כַּד בָּעֵי לְאַזָּעָרָא גַּרְמֵיהּ, טַב אִיהוּ לְגַבֵּי מָאנֵיהּ. דָּחִיל חַטָּאָה אִיהוּ. בִּימֵי עוּלֵימוּי אִיהוּ בְּלָא מַרְעִין, אָזִיל בִּבְרִיאוּתֵיהּ, כְּגִיבָּר בְּלָא דְּחִילוּ. בְּיוֹמִין דְּסִיבוּ נָחֵית כְּנִחִיתוּ דְּסִיהֲרָא, חֲלָשָׁא לֶהֱוֵי. מַרְעִין רָדְפִין אֲבַתְרֵיהּ, דָּא זַכָּאָה בְּמַרְעִין יְתְכַּפְּרוּן.

וְאִי מִתְחַלְפִין סִימָנִין, בְּיוֹמֵי עוּלֵימוּ לֶהֱוֵי בְּמַרְעִין. בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיהֲרָא דְּבַעְיָא לְאַנְהָרָא. וְיֵהָא הַהוּא גַּבְרָא בְּמִסְכְּנוּ. וּבְיוֹמִין דְּסִיבוּ, יֶהֱוֵי בְּלָא מַרְעִין, וּבְעוֹתָרָא וְיקָר סַגְיָא. דְּהָא כְּדֵין אַנְהֵירַת סִיהֲרָא וְקַיְימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. וְדָא אִיהוּ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ. וְדָא עְנְוָתָנוּתָא בֵּיהּ, רְחִים הוּא לְמָארֵיהּ בְּכֹלָּא.

חוֹטְמָא אַרִיכָא וְחַד, חְדוּדָא כְּרִישָׁא דְּחוֹטְמָא דְּנִשְׁרָא. הַאי אִיהוּ בְּלָא אָת כְּלָל. שַׁעֲרֵיהּ קָמִיט. שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחֵיהּ תְּלַת. אַנְפּוֹי חַדִּידָן. עֵינוֹי זְעִירִין. הָא אִיהוּ חַמְדָן בַּמֶּה דְּאִית לְהוּ לְאַחֲרָנִין. כָּל עוֹבָדוֹי לָאו בִּדְחִילוּ דִּשְׁמַיָּא. סָאנֵי אוֹרַיְיתָא, סָאנֵי לְמַאן דְּלָעָאן בָּהּ. רְחִים לְפוּם שַׁעֲתָא לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וּלְפוּם שַׁעֲתָא פָּרְחִין מִנֵּיהּ.

בְּרַגְלֵיהּ שְׂמָאלָא תְּרִין אֶצְבְּעָן קְמִיטִין דְּלָא מִתְפַּשְׁטִין וּבְרַגְלֵיהּ יָמִינָא חַד. הַאי אִיהוּ בְּחַטָּאָה דְּגַנָּבָא, וְלָא יְתוּב מֵהַהוּא חוֹבָא לְעָלְמִין.

בֵּין כְּתֵפּוֹי תַּלְיָין תְּרִין שַׁעֲרִין רַבְרְבִין. בְּחָדוֹי אִית תְּלַת שַׁעֲרִין דְּתַלְיָין. אוֹמֵי אוֹמָאָה בְּכָל רִגְעָא וְשַׁעֲתָא, וְלָא אִתְהַנֵּי. זִמְנִין תְּרִין בְּשַׁתָּא יִשְׁתַּתַּף בַּר נָשׁ בַּהֲדֵיהּ. וְלָא יַתִּיר, וְיִצְלַח, וְהוּא מֵאָדָר עַד רֵישׁ נִיסָן. וּמֵאֱלוּל, עַד שִׁית יוֹמִין דְּמַרְחֶשְׁוָון, וְלָא יַתִּיר, וּבְיוֹמִין אִלֵּין, יִצְלַח מַאן דְּיִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ, דְּהָא יוֹמִין אִלֵּין יוֹמִין דְּאַתְוָון אִינּוּן, וּמַאן דְּלֵית לֵיהּ אַתְוָון, אִתְאַחַד בְּהוּ.

בְּיוֹמִין אִלֵּין נָפְקִין נִשְׁמָתִין עַרְטָלָאִין, וְאִינּוּן מִתְהַדְּרָן בְּמִלְקַדְמִין, וְלֵית לוֹן זִווּגִין. וּבְיוֹמִין אִלֵּין נָפְקִין אַתְוָון כ"ב וְשָׁרָאן בְּהוּ, וּמִתְעַטָּרָן בְּהוּ, וּבְרַחֲמֵי יִשְׁתַּכְּחוּן זִווּגִין. וּבְיַרְחִין אָחָרָנִין, וּבְיוֹמִין אָחָרָנִין, לָאו.

דְּהָא מִזּ' בַּאֲדַר בָּטַשׁ בּוּצִינָא, וְאַפֵּיק אַתְוָון זְעִירִין, וּבָקְעִין רְקִיעִין וְנָפְקִין לְעָלְמָא. בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן נָפְקִין, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין עַרְטָלָאִין, דַּהֲווֹ זְמִינִין לְאִתְהַדְּרָא, נָפְקִין בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִתְאַחֲדָן בְּאִינּוּן אַתְוָון.

וְנָפְקִין עַל יְדֵי דְּפַרְוָונְקָא. בְּגִין דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא, כַּד אִתְבְּנִין לְאִתְצַיְּירָא בְּהַאי עָלְמָא, כָּל צִיּוּרִין דְּאַתְוָון מִתְצַיְּירִין בְּהוּ, עַל יְדָא דְּאִינּוּן תִּלַּת שׁוּתָפִין, דְּקָא מִזְדַּוְוגִ בְּנְיָינָא. וְהַשְׁתָּא אִלֵּין דְּקָא מִתְהַדְּרָן, כָּל אִינּוּן אַתְוָון קָא אִתְצַיְּירוּ בְּהוּ. אָחָרָנִין לָא מִתְצַיְּירֵי בְּהוּ. דְּהָא אִינּוּן פַּרְוָונְקִין, לָא מְצַיְּירִין לוֹן בְּאַתְוָון, כְּמָה דְּאִתְצַיְּירוּ בְּקַדְמִיתָא, מִסְּטָרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא.

וְאִלֵּין אַתְוָון אָזְלִין וּמְשָׁטְטִין בְּעָלְמָא, וְאִתְאַחֲדָאן בְּהוּ כָּל אִינּוּן דְּלֵית לְהוֹ אַתְוָון, עַד רֵישׁ יַרְחָא דְּסִיוָן. דְּהָא כְּדֵין אִתְטַמָּרָן אִלֵּין, וְאַתְוָון עִילָּאִין בָּעְיָין לְאִתְגַּלָּאָה. וּמֵאֱלוּל אִתְטַמְּרוּ אִלֵּין עִילָּאִין. עַד וּ' יוֹמִין בְּמַרְחֶשְׁוָון. עַד דִּיהַדְּרוּן בְּנֵי נָשָׁא מֵחוֹבַיְיהוּ, וְיִתְכַּפֶּר לוֹן, וּמִתְהַדְּרָן אַתְוָון כְּמִלְקַדְמִין. וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אִינּוּן זְעִירִין נָפְקָן לְקַיְימָא עָלְמָא, וְאִלֵּין אִתְאַחֲדִין בְּהוּ, בְּגִין דְּלֵית לוֹן

אַתְוָון כְּלָל.

דְּהָא מֵאֱלוּל קָיְימָא תְּשׁוּבָה, וְאַתְוָון סָלְקִין לְגַבָּהּ, וּבְנֵי עָלְמָא מִתְהַדְּרָן מֵחוֹבַיְיהוּ, וּמִתְהַדְּרָן לְאַתְוָון, וְקָיְימִין עַל עָלְמָא תְּרֵין יָרְחִין, וּמְסְתַּלְקִין טֵבֵת וּשְׁבָט.

מֵז' בַּאֲדָר נָפְקִין אִלֵּין אָחֳרָנִין, כְּמָא דְּאִתְמָר. וְאִלֵּין דְּמִתְאַחֲדָן בְּהוּ, מְקַדְּמֵי רַחֲמֵי בְּאִלֵּין יוֹמִין. וּתְרֵין יָרְחִין אָחֳרָנִין אִתְטַמְּרָן כָּלְהוּ, וְאִלֵּין תַּמּוּז וְאָב. וְנָפְקִין יְמֵי הָרָעָה בְּאַתְוָותַיְיהוּ וְשָׁלְטִין אִלֵּין עַל עָלְמָא, וְאָחֳרָנִין אִתְטַמָּרוּ. וּבְגִין כָּךְ, בְּאִינּוּן יוֹמִין, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתְּזֵיב מִנַּיְיהוּ. וְכַד חוֹטְמָא אֲרִיכָא, רַב בְּפוּתְיָיא לְגַבֵּי רֵישָׁא. דָּא אִיהוּ בְּאָת ה', וּלְזִמְנִין אָת י' אִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ. דָּא אִיהוּ בַּר נַשׁ דְּאַצְלַח.

אַנְפּוֹי קְמִיטִין, בְּתוֹלְדוֹת דַּאֲבַעְבּוּעִין. עֵינּוֹי סוּמְקִין. דָּא אִיהוּ בֵּין אִינּוּן תּוֹלָדִין דְּסְגִירוּ. דְּעֵינּוֹי לְזִמְנִין זָלְגִין דִּמְעִין.

קְמִיטִין דְּמִצְחֵיהּ ד' וב' עֲבָרִין רְשִׁימִין, כְּאָרִיחַ עַל גַּבֵּי לְבֵנָה. שַׂעֲרֵיהּ רַב. הַאי אַצְלַח, וּדְחִיל חַטָּאָה, שֶׁבַח גַּרְמֵיהּ בְּכֹלָּא, יַתִּיר מִמַּה דְּאִית בֵּיהּ. וּבְזִמְנָא דְּאִתְנַעֲנַע, עֵינּוֹי זָלְגִין דִּמְעִין. וּכְאֵבָא בְּחוּטְמֵיהּ, עַד דְּאוֹשִׁיד לֵיחָה יָרוֹקָה. וְדָא קַשְׁיָא מֵאִינּוּן זִינֵי דְּסְגִירוּ. מַאן דְּאִשְׁתַּתַּף בַּהֲדֵיהּ אַצְלַח. מְהֵימְנָא אִיהוּ בְּכֹלָּא.

עַל כְּתֵפֵיהּ שְׁמָאלָא, אִית תְּלַת רְשִׁימִין. ב' סוּמְקִין, וְחַד

אוּכָם. בְּרַם אוּכָם אִית לֵיהּ תּוּעַלְתָּא. הַאי מָשִׁיךְ לְאִתְקְרָבָא בִּבְנֵי נָשָׁא, וְאָחִיד בְּהוּ, דְּלָא יַחְשְׁבוּן לֵיהּ כִּסְגִירָא.

מוּמָא אִתְיְלִיד בֵּיהּ בְּלֵילְיָא, בְּחַד יוֹמָא דְּסִתְוָא, בְּיוֹמֵי דְּעוּלֵימוּ, דְּאָכַל נוּנָא וְשָׁתָה מַיָא, וּנְפַק לְבַר. וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא הֲוָה שַׁלִּיט כּוֹכָב שַׁבְתָּאי בְּעָלְמָא, וְחַד עַנָפָא דִּילֵיהּ הֲוָה מָשִׁיךְ לְאִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא, וּנְפַק אִיהוּ בְּגִילּוּיָא דְּרִישָׁא, וּמְחָה בֵּיהּ עַל יְדָא דְּקוּרְקְפְנ"י וְשִׁמְרִירוּ"ן תְּרִין רוּחִין דְּשָׁלְטִין בְּהַהוּא עַנָפָא. וְכָךְ אִתְמְחֵי הַאי בַּר נָשׁ, דְּשָׁמוּ בֵּיהּ תְּרִין דְּרִישִׁמִין סוּמְקִין. וְהַהוּא עַנָפָא דְּשִׁים בֵּיהּ הַהוּא דְּרִישְׁמוּ אוּכְמָא. דְּהָא מִילּוּי דְּשַׁבְתָּאי בְּאוּכָם אִשְׁתַּמַּשׁ.

וְרָזָא דָּא שַׁלִּיט בְּעַמָּא דְּשַׁבְתָּאי וְלָא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּעַמָּא קַדִּישָׁא לֵית לוֹן חוּלָקָא וְאַחְסַנְתָּא בְּכוֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי, אֶלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וְאִצְטְרִיךְ לוֹן לְאַחָזָאָה חֶדְוָה, וּמֵיכְלָא וּמִשְׁתְיָא, וּלְבוּשִׁין חִוָּרִין, אוֹ דְּגָוְונִין שַׁפִּירִין, וּלְתַקָּנָא בֵּיתָא וּפְתוֹרָא בְּיוֹמָא דָּא.

דְּלָאו הָכֵי אִינּוּן דְּאַחִידָן בְּכוֹכָבַיָּא דְּשַׁבְתָּאי, דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן לְאִתְעַנָּאָה, וּלְאַחָזָאָה עֲצִיבוּ וּדְאָגָה, וּלְמִלְבַּשׁ שְׁחוֹרִין, וּלְכַסָּאָה שְׁחוֹרִין, וְלָא לְמֵיכַל בִּשְׂרָא וְחַמְרָא וּמִשְׁחָא. וְלָא לְאִתְעַנְּגָא בְּעִינּוּגִין דְּעָלְמָא. אֶלָּא לְמֵיתַב בְּדִיוּרָא עֲצִיב, וּלְאִתְפְּרָשָׁא מִן בְּנֵי נָשָׁא. וּכְדֵין אִלֵּין רוּחִין

קרקפונ"י וְשמרירו"ן אִתְמַשְׁכִין עֲלֵיהּ, וְאוֹדְעִין לֵיהּ מִלִּין דְּעָלְמָא בְּאַמְשָׁכוּתָא דְּשַׁבְּתָאי.

חָזֵינָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִית בַּר נָשׁ דְּאִתְיְלִידוּ כַּד שָׁלְטָא עַנָפָּא דָּא, וְאִינוּן עֲצִיבִין תָּדִיר דְּלָא חָדָאן לְעָלְמִין. בַּר אִי לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, וְקָא אִתְאַחֲדָאן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעִם כָּל דָּא, אִי אִית בֵּיהּ בְּהַהוּא בַּר נָשׁ יְסוֹדִין וְשָׁרְשִׁין מִזְּכוּ דַּאֲבָהָן, עַנָפָּא דָּא דְּנָפִיק מִשַּׁבְּתָאי, לְזִמְנִין נָצַח לֵיהּ, וְאָחִיד לֵיהּ, וְאִינוּן תְּרֵין רוּחִין מִתְפַּשְׁטִין, וְאָזְלִין לְנוּקְבָא דְּטִינָרָא, דְּתַמָּן מִתְכַּנְּשִׁין כָּל רוּחִין עַרְטָלָאִין, דְּלָא עָאלָן לְגוֹ פַּרְגּוֹדָא דְּמַלְכָּא.

וְאִינוּן עַרְטָלָאִין בְּהַאי עָלְמָא, וְכַד נָפְקֵי מֵהַאי עָלְמָא, מְשָׁטְטֵי לְאָעָלָא בְּהַהוּא עָלְמָא, וְנָעֲלִין תַּרְעָא בְּאַנְפַּיְיהוּ, בְּכָל סִטְרִין דְּעָלְמָא. וְלָא אַשְׁכְּחוּ נַיְיחָא, עַד דְּאִינוּן נָפְקִין וּמְשָׁטְטֵי בְּעָלְמָא, וְאִלֵּין אִיקְרוּן בִּשְׁמָהָן שכנות.

וּבְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, כַּד אִתְקַדַּשׁ יוֹמָא, וְאִינוּן לְאָן עָאלִין. לְגוֹ נוּקְבָא דְּחַד טִינָרָא, דְּאִיהוּ לְבַר מֵחוֹמוֹת גִּנְתָּא, בְּטוּרִין דִּלְבַר, וּמְשַׁתַּכְחֵי תַּמָּן כָּל יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא. וּלְבָתַר נָפְקִין וּמְשָׁטְטִין בְּעָלְמָא, וּמוֹדִיעִין בְּחֵיזוּ דְּלֵילְיָא, מִלִּין לִבְנֵי נָשָׁא.

וְכָד נָצַח עַנָפָּא דָּא לְהַהוּא בַּר נָשׁ. אִינוּן תְּרֵין רוּחִין אָזְלִין

לְהַהוּא נוּקְבָא, וּמִתְעַכְּבִין תַּמָּן עַד דְּנָפִיק שַׁבַּתָּא. כֵּיוָן דְּנָפִיק שַׁבַּתָּא, נָפְקִין אִינּוּן נִשְׁמָתִין וְאִינּוּן רוּחִין בַּהֲדַיְיהוּ, וּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא.

וְאַתְיָין אִינּוּן תְּרֵין רוּחִין, וְחַד נִשְׁמָתָא דְּגִוְעָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, ע' דַּרְגִּין לַאֲחוֹרָא, וְשָׁארָן עַל הַהוּא בַּר נָשׁ, רוּחָא בָּתַר רוּחָא, וְאוֹדְעֵי לֵיהּ מִלִּין בְּעָלְמָא, מִנַּיְיהוּ קְשׁוֹט וּמִנַּיְיהוּ לָאו קְשׁוֹט. מִנַּיְיהוּ קְשׁוֹט, מִסְּטָרָא דִּנְשְׁמְתָא עַרְטִילָאָה. דְּהָא אַשְׁכְּחָא תַּמָּן נַיְיחָא. וּמִנַּיְיהוּ לָאו קְשׁוֹט, מִסְּטָרָא דְּאִינּוּן רוּחִין. וּלְזִמְנִין, אִינּוּן רוּחִין אוֹדְעִין לֵיהּ מִילֵי קְשׁוֹט, לְזַמָּן קָרִיב.

וְדָא אִיהִי נִשְׁמָתָא דְּלָא אַשְׁכְּחַת פֵּירוּקָא, מֵע' דַּרְגִּין לַאֲחוֹרָא. כְּדֵין, כּוֹכָב שַׁבְּתָאי מָשִׁיךְ לְהַאי עָלְמָא, אִינּוּן רוּחִין. וּבְגִינָהּ לָא דָּחִיל הַהוּא בַּר נָשׁ, כַּד שָׁרָאן עֲלוֹהִי, וְלָא אִזְדַּעְזַע. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּאִית לֵיהּ זְכוּ דַּאֲבָהָן, לְסַיְיעָא בְּכָל אִינּוּן עוֹבָדִין.

חוֹטְמָא עָקִים, וְהַהוּא עֲקִימוּ סָטָא לִסְטַר יְמִינָא. דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּרִשִׁים בְּאָת ה' וּלְזִמְנִין בְּאָת ר'. וְלָא מִתְחַבְּרִין כַּחֲדָא. דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ מְמַלֵּל רְכִיכִין.

בְּמִצְחֵיהּ שִׁרְטוּטָא חָדָא רַבְרְבָא, וְד' זְעִירִין, וְאִינּוּן דְּקִיקִין וְלָא כָּל כַּךְ, וְאִינּוּן מִתְהַפְּכָן לְסוּמְקָא. שַׂעֲרוֹי תַּלְיָין שְׁעִיעִין זְעֵיר, שַׁלְשְׁלָאָה רַבְרְבָא הֲוָה לֵיהּ, וְתַלְיָיא מִנֵּיהּ. סִיוָּעָא אִית לֵיהּ, מֵהֵימְנָא אִיהוּ. אַצְלַח בְּעוֹבָדוֹי. דָּא

אִית לֵיהּ פְּגִימוּ דְּמוּמָא, דְּאִיהוּ סְרִיס חַמָּה, אוֹ תַּלְיָיא בְּכִיסָא דְּבֵעוֹי חַד מִמֵּעוֹי, וְלָא אַפֵּיק זַרְעָא כִּדְקָא יָאוֹת. בִּידָא דְּשָׁמָאלָא אִית לֵיהּ אֶצְבַּע זְעִירָא, קָמִיט וְלָא אִתְפַּשַּׁט

.

אֲמַר אָדָם קַדְמָאָה, לֹא נִכְחַד עָצְמִי מִמֶּךָּ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַּסֵּתֶר רָקַמְתִּי (תהלים קלט) בְּתַחְתִּיוֹת אָרֶץ. מִכָּאן דְּמִזְווּגָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא, אַתְיָא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא. מִזְיווּגָא דְּמַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא. מַאי טַעְמָא. תַּחְתִּיוֹת אָרֶץ. תְּרֵין תְּחוּמִין אִית לְהַהִיא דְּאִיתְקְרֵי אֶרֶץ חֻפָּץ. אַתְרָא דְּאִתְצַיְירָא נִשְׁמָתָא דִּדְכוּרָא לְיָמִינָא. וְאַתְרָא דְּנִשְׁמָתָא דְּנוּקְבָא לִשְׂמָאלָא.

וְעַל דָּא בָּעֵי אִתְעֲרוּתָא מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מא) הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיֵּאת. וּכְדֵין מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ קוֹרֵא בִּשְׁמִי. זִווּגָא דִּשְׁמָשָׁא בְּסִיהֲרָא, יַעֲקֹב בְּרָחֵל וְיֵבֹא סְגָנִים כְּמוֹ חֹמֶר. אִלֵּין חַיָּילִין דְּעָלְמָא, דְּנָפְקוּ מֵאָדָ"ם קַדְמָאָה.

בָּתַר הָכֵי, (תהלים קלט) גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ, כְּשֶׁהָיִיתִי מוּטָל גּוֹלֶם בְּלֹא צוּרָה, מִמִּזְרַח לַמַּעֲרָב. רָאוּ עֵינֶיךָ, הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידוֹת לָצֵאת מִמֶּנִּי. כִּי אַתָּה הוּא הַקּוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ. וְעַל סִפְרְךָ כּוּלָּם יִכָּתֵבוּ. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם לִדְיוּקְנִין. דִּבְהַאי סִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים, הֲווֹ אִתְחַקְקָן כָּל דְּיוּקְנִין בְּעָלְמָא. בְּצִירוּפָא דְּאַתְוָון, זר"ה פס"ץ.

וְתַמָּן כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ, בְּצִיּוּרִין דִּקְמָטִין, בִּמְשִׁכָא דְאָדָם, כִּנְוּונָא דִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דְּתַמָּן כּוֹכָבִים, (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. לְזַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל עַבְדִּי, יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךְ. דְּאִינּוּן אִיקָּרוֹן אָדָם, דִּכְתִיב (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וּבְגִינֵהוֹן אִתְבְּרֵי עָלְמָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתֹה. דְּאִינּוּן עָאלוּ בַּמַּחֲשָׁבָה, עַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְכֻלְּהוֹ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ.

יָמִים יוּצָרוּ, לְכָלְהוֹ יוֹמִין עִילָּאִין, כְּמִנְיַן מִשְׁכ"ו וּקְחוּ לָכֶם. מִשְׁכוּ יוֹמִין עִילָּאִין, לְאַנְהָרָא לְיוֹמִין תַּתָּאִין. שם"ה וּרְבִיעַ יוֹם. וּמִקְצַת יוֹמָא כְּכוּלֵי יוֹמָא, לְחוּשְׁבַּן מִשְׁכוּ. וּמַאן דְּמָשִׁיךְ מִתַּמָּן מָשִׁיךְ נְהִירוּ לְסִיהֲרָא לְקַדְּשָׁא לָהּ.

וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דָּא דָוִד מְשִׁיחָא. דְּלָא הֲוֹו לֵיהּ יוֹמִין לְאִתְנַהֲרָא, וְאִיהוּ מָשִׁיךְ לֵיהּ שִׁבְעִין שְׁנִין. כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים לט) הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּ יָמָי. מַאי טְפָחוֹת, ט' פְּחוֹת. טַב הָכָא דְּפָחֵית לוֹן מִיּוֹמוֹי דְּאָדָם, לְמֵיהַב לְדָוִד, דְּהַוָּה טוֹב רוֹאִי. טוֹב דִּילֵיהּ, מֵאָדָם קַדְמָאָה, דְּעָבַד עֲמֵיהּ צְדָקָה, בְּגִין דְּהֵיאָ מוֹכֵן דָּוִד, לַעֲשׂוֹת צְדָקָה לְיִשְׂרָאֵל. כְּנַוְונָא דְּקַבִּיל דָּוִד דְּהַוָּה עָנִי וְאֶבְיוֹן, הָכֵי יְהֵיב לְמִסְכְּנֵי. וְכֹלָּא בְּמִשְׁפָּט, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל ב ח) וַיְהִי דָּוִד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ. וְאִתְעָרוּ, שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב אָבִינוּ, מֵעֵין שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה. בְּגִין דְּיַעֲקֹב יוֹשֵׁב אוֹהָלִים, וְאוֹלִיף תַּמָּן,

בְּבֵית שֵׁם וְעֵבֶר וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק, לְמִפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּאִיהוּ בְּכוֹר, דִּכְתִיב (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וַעֲבוֹדָה בִּבְכוֹרוֹת הֲוָה.

וַדַּאי, סִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, הֲוָה לֵיהּ לְיַעֲקֹב. וְסִפְרָא דַּחֲנוֹךְ. וְסֵפֶר יְצִירָה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ. וְהָא אִיתְרְעוּ, מַסֶּכֶת עֲבוֹדָה זָרָה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, ד' מְאָה פִּרְקֵי הַוְיָין. וּמִכָּל אִינּוּן סִפְרִין, אוֹלִיף יַעֲקֹב אָבִינוּ אִישׁ תַּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים, חָכְמְתָא סַגִּיאָה, וַהֲוָה שׁוּפְרִיהּ וְשִׁרְטוּטִין דְּיַעֲקֹב, כְּגַוְונָא דְּשִׁרְטוּטִין דְּאָדָם קַדְמָאָה.

וְהוּא כְּגַוְונָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ קֶדֶם לִיצִירָה, יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אוֹף יַעֲקֹב רִאשׁוֹן. רִאשׁוֹן לִשְׁלִימוּ, קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתהּ, דְּהֲוָה עַרְסֵיהּ שְׁלִים.

מַה דְּלֵית הָכֵי בְּאַבְרָהָם, דְּנָפִיק מִנֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל וּבְנֵי קְטוּרָה, דְּאִינּוּן סִיגֵי הַכֶּסֶף. וְאָדָם, דְּנָפַק מִנֵּיהּ קַיִן. וְנֹחַ, דְּנָפַק מִנֵּיהּ חָם. וְיִצְחָק, דְּנָפַק מִנֵּיהּ עֵשָׂו, סִיגֵי דַּהֲבָא. אֲבָל יַעֲקֹב עַרְסֵיהּ שְׁלֵימָא אִיהוּ. וְעַל דָּא בֵּיהּ בָּחַר ה' מִכָּל הָעַמִּים. דִּכְתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ, וּכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. עַד כָּאן סִתְרֵי תוֹרָה .

(שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרִ' אֶלְעָזָר, וְרִ' אַבָּא, הֲווֹ יָתְבִי. אָמַר רִבִּי

אֶלְעָזָר, אִי נִיחָא לֵיהּ לְאַבָּא, לֵימָא חַד מִלָּה בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה. אָמַר לֵיהּ, וְהָא תְּנַן, וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד. אָמַר לֵיהּ, דַּעְתֵּיהּ דְּאַבָּא דְּאֵימָא מִלָּה דְּאוֹלִיפְנָא מִנֵּיהּ. נָפַק ר' אַבָּא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְר' אַבָּא, אַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ תְּתַקֵּן פִּתּוֹרָא, וְאֶלְעָזָר בַּהֲדָי.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. הַאי קְרָא לָא אִתְּמַר מַאן אֲמָרָהּ, אִי יְחֶזְקֵאל, הָא כְּתִיב אֲבַתְרֵיהּ, (שם) הָיֹה הָיָה דְּבַר ה' אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן. וְהַאי קְרָא אִצְטְרִיךְ לְמִיכְתַּב בְּקַדְמִיתָא, דְּהָא בִּרְשׁוּתָא קָאֲמַר, וּלְבָתַר וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים.

אֶלָּא יְחֶזְקֵאל קָאֲמַר לֵיהּ, וּבִרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קָאֲמַר כָּל מַה דְּקָאֲמַר, וְגַלֵּי כָּל מַה דְּגַלֵּי. וְהַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל נְבוּאָה דָּא הַוּוֹת, בְּזִמְנָא דְּנָחֲתַת שְׁכִינְתָּא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וּיקָרָא עִילָּאָה מְנַצְּצָא, סְתִימָא אִסְתַּכְּלוּתָא דְּהַהוּא דְּאִיקְרֵי זֹהַר שְׁכִינְתָּא, דְּמֵהַהוּא זוֹהֲרָא אִתְּזַנַת, לָא אִזְדַּהֲרָא. וּשְׁכִינְתָּא עִילָּאָה אִסְתַּלְקַת מֵעַל בְּנִין, וְאִתְיְיהַב רְשׁוּ לְשִׁבְעִין שְׁנִין אָחֳרָנִין דְּמַלְכוּת בָּבֶל לְשַׁלְטָאָה.

אַדְהָכֵי, נָחֲתַת אֶשָּׁא מִלְּעֵילָּא, וְסָחֲרָא לוֹן, וַהֲווּ שָׁמְעִין קָל מַשְׁרְיָין עִילָּאִין, מִגּוֹ אֶשָּׁא. חָדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמַר

לֵיהּ פִּתַח פּוּמָךְ וִינַהֲרוּן מִלִּין.

פִּתַח וַאֲמַר, בָּרְבִיעִי: דָּא דָּוִד מַלְכָּא דְּאִיהוּ סָמְכָא רְבִיעָאָה לְכוּרְסְיָיא עִילָּאָה, בַּהֲדֵי אִינּוּן תְּלַת סַמְכִין עִילָּאִין, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְהַאי סָמְכָא רְבִיעָאָה, אִיהוּ בְּחִיבּוּרָא חָדָא עִמְּהוֹן. וּבְגִין דְּאִיהוּ עִמְּהוֹן בְּלָא פֵּירוּדָא, אִתְּמַר בָּרְבִיעִי. בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ, אִלֵּין דַּרְגִּין לְתַתָּא, דְּאִינּוּן תִּיקוּנָא דְּסִיהֲרָא, לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ.

וְלֵית לְכָלְהוּ דַּרְגִּין בְּאִסְתַּלְקוּת שְׁכִינְתָּא עִילָּאָה מֵעַל בְּנִין, נַיְיחָא וּנְהוֹרָא. וּכְדֵין לָבְשׁוּ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק הוּשַׂם כְּסוּתָם. וּכְדֵין כְּתִיב, וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה, דְּהָא נָחֲתַת שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְאִתְגַּלְיָיא יְקָרָא עִילָּאָה, וְשִׁמְשָׁא אִתְחַשַּׁךְ.

וּכְמָה דִּבְזִמְנָא דָּא, הַאי קְרָא דַּרְשִׁינָן לֵיהּ בְּצַעַר, הָכֵי בְּזִמְנָא אוֹחָרָא, כָּל זִימְנָא דְּקַיְימָא הַהוּא נְהוֹרָא לְאַנְהָרָא, וְכָרְסְוָון אִשְׁתַּלִּימוּ בִּנְהוֹרָא, דָּא בְּדָא. כּוּרְסְיָיא עִילָּאָה קַדִּישָׁא, אַנְהִיר נְהִירוּ בַּאֲבָהָן בְּקַדְמִיתָא, וְכַד אִינּוּן נָהֲרִין מִגּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא עִילָּאָה, כֻּלָּא נָהִיר. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים וְגוֹ' וַיְהִי מִקַּדְמַת דְּנָא.

וְהָכֵי תַּנְיָא, וַיְהִי אוֹר, וְהָיָה אוֹר לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא וַיְהִי אוֹר, שֶׁכְּבָר הָוָה. אוּף הָכָא וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְהָיָה לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא וַיְהִי, דְּהָא כְּבָר הָוָה. וְרָזָא דָּא דִּכְתִיב, עַל נְהַר כְּבָר, עַל נְהוֹרָא דִּכְבָר הָוָה. בָּרְבִיעִי: דָּא דָּוִד מַלְכָּא, כְּמָא

דְּאִתְמַר. וְאִיהוּ קָיְימָא בְּאַרְבַּע סְרֵי, לְאַנְהָרָא. אִיהוּ רְבִיעָאָה וַדַּאי. בַּחֲמִשָּׁה: דָּא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִיהוּ אַשְׁלֵים לְכוּרְסְיָיא, דִּכְתִיב (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא ה' לְמֶלֶךְ.

עַד כָּאן אִתְנְהִיר נְהִירוּ בְּכֹלָּא, מִכָּאן וְאֵילָךְ, שָׁאֲרֵי נְהִירוּ לְאִתְכַּסְיָיא, דִּכְתִיב וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. רָזָא וַאֲנִי, קְרִיבַת לְאִתְחַשְׁכָא. דִּכְתִיב בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה, וְלָא כְתִיב בַּגּוֹלָה, אֶלָּא דְּהַוָה קָרֵיב לַגּוֹלָה, וְאִתְחַשְׁכָא וְאָזֵיל עַד דְּאִתְחַשַּׁךְ, וְאִתְכַּסֵּי נְהוֹרָא.

אַמַּאי אִתְכַּסֵּי נְהוֹרָא, אַהֲדַר וַאֲמַר עַל נְהַר כְּבָר. עַל נְהוֹרָא דְּכְבָר הַוָה, דְּאִסְתְּלַק הַשְׁתָּא וְאִתְפְּרַשׁ מִינָּהּ, וּבְגִין דְּאִתְפְּרַשׁ מִינָּהּ הַהוּא נְהוֹרָא דְּכְבָר הַוָה, דְּאִיהוּ נְהוֹרָא קַדְמָאָה, נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, בְּגִין כָּךְ נִפְתְּחוּ וַדַּאי.

דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִשְׁתְּכַח חִיבּוּרָא חָדָא בִּכְלָלָא חַד, דְּאִתְכְּלִילָא יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא בִּימִינָא, וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ שָׁמַיִם דְּכָלִיל תַּרְוַוּיְהוּ. כֵּיוָן דְּיָמִינָא אִתְהַדַּר לַאֲחוֹרָא, כְּמָא דִכְתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ, כְּדֵין וַדַּאי נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, נִפְתְּחוּ מֵהַהוּא שְׁלִימוּ דְּחִבּוּרָא דְּהַוָה בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְכַּסֵּי קַדְרוּתָא בְּהַהוּא אֲתַר, דִּכְתִיב (ישעיה נ) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, דַּחֲסַר מִנַּיְיהוּ נְהַר כְּבָר, הַהוּא נְהוֹרָא אוֹר קַדְמָאָה, דִּכְבָר הַוָה. כִּבְיָכוֹל אִשְׁתְּכַח פֵּירוּדָא.

וְרָזָא (שם סג) כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ, וְכִיוָן דְּאַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְלָא נָהֵיר לָן, וּכְדֵין וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ, דְּהָא נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, וְחִבּוּרָא לָא אִשְׁתְּכַח, וּנְהוֹרָא אִתְאֲבַד.

וְאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים, מַה דַּהֲווֹ מִתְכַּסְיָין בְּקַדְמִיתָא בְּגוֹ נְהִירוּ עִילָּאָה, וְלָא אִתְגַּלְיָין, הַשְׁתָּא חָמֵינָא לוֹן בְּקַדְרוּ, צָוְוחִין לְבַר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שם לג) הֵן אֶרְאֶלָּם וְגוֹ', חָמֵינָא לוֹן דְּיִצְעֲקוּ חוּצָה, וְנָחֲתוּ לְגָלוּתָא דְּאִיהוּ חוּצָה, לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, לְבַר מִתְּחוּמָא דִּילְהוֹן.

וְצָוְוחִין תְּרִין בְּכְיָין, חַד, עַל דְּנָחֲתִי בְּגָלוּתָא, לְבַר מִתְּחוּמָא דִּילְהוֹן. וְחַד, עַל דְּנִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, וְשָׁלוֹם לָא אִשְׁתְּכַח, וְאִינוּן תְּרִין בְּכְיָין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב צָעֲקוּ חוּצָה, הָא בְּכְיָיה חַד. מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם, אִינוּן דַּהֲווֹ מִסְטָרָא דְּשָׁלוֹם, יִבְכּוּ עַל הַהוּא שָׁלוֹם, בְּגִין דְּחַסְרֵי נְהַר כְּבָר.

בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הִיא הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָכִין, (יחזקאל א) בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ, דָּא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל יוֹמָא דָּא, יוֹמֵי דְּשָׁבוּעוֹת, הַהוּא יוֹמָא דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, וְשָׁמְעוּ אָנֹכִי. וּכְדֵין אִתְקַיֵּים, (ישעיה מט) וְאָנֹכִי לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ. וְאִדְכַּר לוֹן הַהוּא יוֹמָא, וְנָחֲתַת שְׁכִינְתָּא לְגָלוּתָא לְדָיְירָא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

בְּהַהוּא יוֹמָא דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁ"ה לַחֹדֶשׁ, יוֹמָא דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין, הֲוָה כַּד קַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, וְנָחֲתֵי כַּמָּה רְתִיכִין, כַּמָּה מַשְׁרְיָין דְּסָחֲרִין כּוּרְסֵי יְקָרָא

עִילָּאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כּוּרְסְיָא, גּוֹ יְקָרָא עִילָּאָה דְּמַלְכָּא שַׁלִּיטָא בְּהִידּוּרָא. וְרָפִיד שְׁמַיָּא וּשְׁמֵי שְׁמַיָּא עַל טוּרָא דְּסִינַי, וִיהֵיב אוֹרַיְיתָא.

וּכְדֵין אִשְׁתְּכַח חֶדְוָה קַמֵּיהּ, יוֹתֵר מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרוֹן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. דְּהָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל תְּנַאי אִתְבְּרִיאוּ, וְלָא אִתְקַיְימוּ בְּקִיּוּמַיְיהוּ, עַד הַהוּא יוֹמָא דְּאִתְיְהֵיב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל. בֵּיוָן דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, כְּדֵין אִתְבַּסָּם עָלְמָא, וְאִתְקַיְימוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

וּכְמָא דְּהַהוּא יוֹמָא הֲוָה חֶדְוָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי נָמֵי הָכָא יוֹמָא דְּעַרְבּוּבְיָא וַעֲצִיבוּ הֲוָה, לְאִתְתָּרְכָא שְׁכִינְתָּא מִתְּחוֹמָא קַדִּישָׁא, וְהוֹאִיל וְאִתְגַּלְיָיא נְבוּאָה דָּא, לָא אִתְגַּלְיָיא אֶלָּא בְּיוֹמָא דָּא, יוֹמָא דְּאִתְכַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל הַהִיא קִיּוּמָא דְּטוּרָא דְּסִינַי, וְקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא.

(יחזקאל א) הָיֹה הָיָה דְּבַר ה' אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד ה'. מִכָּאן, דְּבִרְשׁוּתָא גַּלֵּי יְחֶזְקֵאל, וְאִתְיְהֵיב לֵיהּ רְשׁוּ עִילָּאָה, לְגַלָּאָה כָּל מַה דְּגַלֵּי.

הָיֹה הָיָה: קִיּוּם עַל קִיּוּם, הֲוָה בְּקִיּוּמָא דְּהַהוּא מִלָּה, וְהַהוּא נְבוּאָה. שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְמְסַר לְמשֶׁה, הֲוֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה, וּשְׁמָא דָּא אִיהוּ לְאַגָּנָא עַל גָּלוּתָא, וְאִלְמָלֵי הֲוָה שְׁלָם בִּרְזָא דִּשְׁלִימוּ, לָא יִתְעַבְּדוּן כְּלַל בְּגָלוּתָא. אֲבָל אִסְתְּלַק מִשְׁמָא דָּא א', וְאִשְׁתָּאַר הָיֹה. וּבְגִין

דְּאִסְתְּלַק א׳. אִתְכְּפַל הָיָה תְּרֵי זִמְנֵי, לְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ, וְאִיהוּ רָזָא חָדָא. דְּהָא בִּשְׁמָא דָּא נָחֲתָא שְׁכִינְתָּא לְגָלוּתָא, אֲבָל בְּאִסְתַּלָּקוּת אוֹר אָת א׳.

וְאִתְגְּלֵי נְבוּאָה דָּא לִיחֶזְקֵאל בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים, בְּחֶסְרוֹן אוֹת אָלֶ"ף מֵרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. לְאַחֲזָאָה, דְּלָא הֲוָה אֶלָּא עַל נְהַר כְּבָר, עַל נָהָר דִּכְבָר הֲוָה, דְּאִסְתְּלַק מִשְּׁמָא דָּא.

וּבְגִין כָּךְ, וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד ה׳. בְּקַדְמִיתָא דְּבַר ה׳, וּלְבָתַר יַד ה׳, וְכֹלָּא חַד, וְרָזָא חַד. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא לָאו בְּדִינָא, דְּהָא לָאו אַתְרֵיהּ אִיהוּ לְאִתְגַּלָּאָה עֲלוֹי שְׁכִינְתָּא. וְהַאי קְרָא, רוּחַ קוּדְשָׁא אֲמָרָהּ. דְּאַסְהֵיד עֲלֵיהּ דְּיחֶזְקֵאל, דְּאִתְיְיהֵיב לֵיהּ רְשׁוּ, וּבְרוּחַ נְבוּאָה אֲמַר כָּל מַה דַּאֲמַר. עַד כָּאן אִשְׁתָּעִי קְרָא רָזָא דְּעוֹבָדָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה שֵׁירוּתָא דְּרָזִין עִילָּאִין.

(שם) וָאֵרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן וְגוֹ׳. מִכָּאן שֵׁירוּתָא לְגַלָּאָה רָזִין, וְלָא אִצְטְרִיכוּ לְגַלָּאָה, בַּר לְחַכִּימֵי לִיבָּא, דְּיָדְעִין לְמִדְרַשׁ בְּהוּ. וָאֵרָא, וְלָא כְתִיב וְאֶרְאֶה. אֶלָּא ה׳ עִילָּאָה אִסְתַּלַּק, וְלָא חָמָא, בַּמֶּה דְּלָא אִתְיְיהֵיב לֵיהּ רְשׁוּ, וְלָא לְאָחֳרָא לְגַלָּאָה.

וְהוּא אִסְתַּכֵּל לְתַתָּא, בְּאִינּוּן מַרְאוֹת דְּאִתְגַּלְיָין יַתִּיר, וְתַמָּן כְּתִיב וְאֶרְאֶה. אֲבָל הָכָא, אַף עַל גַּב דְּקָא רָמִיז מִלִּין עִילָּאִין, כְּמַאן דְּאִסְתַּכֵּל בָּתַר כּוֹתְלָא הֲוָה, בְּגִין כָּךְ אִסְתַּלַּק

ה' מִתֵּיבָה דָּא.

וְהַנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, הַאי אִיהוּ רָזָא דְּקָאֲמָרָן, דְּאָתָא לְמִיתְבַּר קַמֵּי נְבוּכַדְנֶצַּר חַיָּבָא, רֵישׁ מַלְכְּוָון. רוּחַ סְעָרָה, דְּקָא מַסְעַר כּוּלָּא.

וְהַיְינוּ רָזָא דְּקָא גַּלֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵלְיָהוּ, דִּכְתִיב, (מלכים א יט) וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים כו', לֹא בָּרוּחַ ה' וַדַּאי. וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָּרַעַשׁ ה'. וְהַיְינוּ עָנָן גָּדוֹל. דְּהַהוּא עֲנָנָא קָא מַרְעִישׁ וְאָזֵיל, דְּאִיהוּ גָּדוֹל. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָּאֵשׁ ה' וַדַּאי. וְהַיְינוּ אֵשׁ מִתְלַקַּחַת.

וְכָל אִינּוּן קְלִיפִּין לְמוֹחָא דְּסָחַרָן, דָּא לְגוֹ מִן דָּא, וְדָא לְגוֹ מִן דָּא. וְהַהוּא אֵשׁ, אִיהוּ דְּקָא אָחֵיד בְּגַוֵּיהּ הַהוּא נֹגַהּ, דִּכְתִיב וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב. הַאי אִיהוּ לְגוֹ מִן כּוּלָּא, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מִתְאַחֵד בְּמוֹחָא.

הָכָא אִיהוּ רָזָא דְּאַרְבַּע מַלְכְּוָון, דְּסָחַרָן כּוּלָּא. רוּחַ סְעָרָה, דָּא מַלְכוּת בָּבֶל. עָנָן גָּדוֹל, דָּא אִיהוּ מַלְכוּת מָדַי. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, דָּא אִיהוּ מַלְכוּת אֱדוֹם. וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, דָּא אִיהוּ מַלְכוּת יָוָן, דְּסָחֲרָא לוֹן נֹגַהּ, וְלָא בְּהוּ נֹגַהּ, דִּכְתִיב בְּהוּ סָבִיב. בְּגִין דְּלֵית בְּכָל מַלְכְּוָון, דְּאִינּוּן קְרֵבִין לְאוֹרַח מְהֵימְנוּתָא, כַּוָּותַיְיהוּ. אוּף הָכָא בְּאִינּוּן קְלִיפִּין, לָאו מַאן דְּקָרֵיב לְמוֹחָא, כְּהַאי. וְהַאי סַחֲרָא לֵיהּ נוֹגַהּ, וְלָאו בֵּיהּ נֹגַהּ, אֶלָּא נַפְקָא מִגּוֹ מוֹחָא, וְנָהִיר סְחוֹר סְחוֹר.

וְאִלֵּין דְּ מַלְכְוָון מִתְחַלְפִין, כַּד שָׁלְטָא הַאי עַל אִינּוּן
אָחֳרָנִין, אִתְדַּחְיָין כָּל אִלֵּין, וְעָאל הַהוּא דְּשָׁלְטָא
לְקַבְלָא מֵהַאי נוּגַהּ, וּבֵיהּ שָׁלְטָא לְמֶהֱוֵי קָרִיב.
(יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל, הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאִינּוּן חֵיוָן
אֶשָּׁא מְמַלְלָן, וְאִינּוּן זוֹהֲרָא דְּזָהִיר, סָלְקָא וְנָחֲתָא,
אֶשָּׁא דְּלָהִיט, קָאִים וְלָא קָאִים, דְּלֵית מַאן דְּיָכוֹל לְמֵיקַם
בֵּיהּ בְּדוּכְתָּא חָדָא. וְעַיְינִין וְחֶזְוּוהִי לָא יָכְלִין לְשַׁלְטָאָה
עֲלֵיהּ. הָא אִיהוּ, וְהָא לָא אִיהוּ. הָא בְּדוּכְתָּא חָדָא, וְהָא
בְּדוּכְתָּא אָחֳרָא. הָא סָלִיק, וְהָא נָחִית. וּבְחֵיזוּ דָּא, אִתְטַמַּר
מַה דְּאִתְטַמַּר, וְאִתְגְּנִיז מַה דְּאִתְגְּנִיז.
וְדָא אִיהוּ רָזָא, דְּאִקְרֵי חַשְׁמַל. דִּנְבִיאָה לְמִגּוֹ מִן דָּא
אִצְטְרִיךְ לְמֵיחֲזֵי וּלְמִנְדַּע, וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּצָחוּתָא
דְּלִיבָּא, וְעֵינָא אִיהוּ סְגִיר יַתִּיר מִכּוֹלָא, וּלְוַאי דְּיָכֵיל
לְקַיְימָא בֵּיהּ.
וְכָל מַה דְּאִסְתַּכֵּל לְמֶחֱמֵי וּלְמִנְדַּע, כָּל דָּא בְּאַסְפַּקְלַרְיָא
דְּלָא נָהֲרָא. אֲבָל בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, לָא זָכָה נְבִיאָה
לְאִסְתַּכָּלָא בַּר מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא, דְּכָל מַפְתְּחָן דְּבֵיתָא
בִּידֵיהּ. שְׁאָר נְבִיאִים, כַּד הֲווֹ מָטָאן לְהַאי חַשְׁמַל
לְאִסְתַּכָּלָא לְגָיו רַעֲיוֹנִין אִתְבְּהִילוּ, וְלִבָּא לָא שָׁכִיךְ, וְנָפְקוּ
בֵּיהּ מִכָּל רַעֲיוֹנֵי גוּפָא, כְּדֵין חָמוּ לְגוֹ מַה דְּחָמוּ בִּלְחִישׁוּ.
הַאי חַשְׁמַל, גַּוָּון אֶשָּׁא מִלַּהֲטָא מְנַצְּצָא, סָלְקָא וְנָחֲתָא, נָצִיץ
וְלָהִיט. מֵהַאי סִטְרָא, נָפְקָא נְצִיצוּ חַד, חֵיזוּ מְנַצְּצָא

מְלַהֲטָא, הֲוֵי וְלָא הֲוֵי, קָאִים וְלָא קָאִים. וְחַד כְּגַוְונָא דָּא מֵהַאי סִטְרָא, וְדָא מֵהַאי סִטְרָא, וְכֵן לד' סִטְרִין.

מְמַלֵּל דָּא אֶל דָּא, וְדָא מְמַלֵּל אֶל דָּא, וְכֵן כָּלְהוֹ, עַד דְּאִינוּן חַד. כְּדֵין נָצְצָן נִיצִיצִין בְּנִצִיצוּ חַד. סָלְקָא וְנַחֲתָא, אָזְלָא וְקָיְמָא. אִתְחֲזֵי וְלָא אִתְחֲזֵי. הָא אִיהוּ, וְהָא לָאו אִיהוּ. לֵית מַאן דְּקָיְמָא בֵּיהּ. אִתְהַדְּרָן נְצִיצוּ בְּחֵיזוּ דְּחֵינָן כְּמִלְקַדְמִין. מְמַלְּלָא. רַעֲיוֹנִין מִתְבַּהֲלִין בֵּיהּ, וְלִבָּא לָא שָׁכִיךְ וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּחַשְׁמַל.

לְגוֹ מִן דָּא אִיהוּ רָזָא בִּלְחִישׁוּ, רָזָא דְּקָיְמִין לְגוֹ בְּמוֹחָא. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (שם) וּמְתוֹכָהּ דְּמוּת ד' חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵיהֶן, וּמְתוֹכָהּ וְגו', הַאי אִיהוּ רָזָא פְּנִימָאָה, בְּמוֹחָא קָיְמָא, גּוֹ רָזִין עִילָּאִין, בִּדְיוֹקְנָא עִילָּאָה, מִגּוֹ כָּל אִינוּן קְלִיפִּין דְּסָחֲרִין לְמוֹחָא כִּדְקָאָמְרָן.

וּמְתוֹכָהּ, מִתּוֹכָהּ דְּמַאן. מִתּוֹךְ הַהוּא דְּאִקְרֵי חַשְׁמַל. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב חַשְׁמַל, וְהָא כְּתִיב חַשְׁמְלָה, דְּמַשְׁמַע דְּחַשְׁמַל אִיהוּ דְּכַר, וְחַשְׁמְלָה אִיהִי נוּקְבָא, וְהָכָא כְּתִיב חַשְׁמַל, אַמַּאי כְּתִיב וּמְתוֹכָהּ.

אֶלָּא כָּלְהוֹ לְתַתָּא, נוּקְבֵי אִינוּן. וְכָל מַאן דְּשַׁלִּיט דָּא עַל דָּא, הַאי דְּאִיהוּ לְתַתָּא, אִיקְרֵי נוּקְבָא, וְכָל אִינוּן דְּלְעֵילָּא דּוּכְרִין אִינוּן, וְדָא לְגוֹ מִן דָּא.

דְּמוּת ד' חַיּוֹת, דְּמוּת דְּמַאן. דְּמוּת דְּאִינוּן חֵינָן עִילָּאִין, דְּהָא מֵאִלֵּין אִתְחַזּוֹן אִינוּן גְּנִיזִין דְּלָא אִתְחַזּוֹן. הָכָא אִיקְרֵי

דְּמוּת, וְאִיקְרֵי צֶלֶם, דִּכְתִיב (בראשית א) בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וּכְתִיב (שם ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וּכְתִיב (שם ה) בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ.

בְּגִין דְּהָכָא רָזָא עִילָּאָה אִיהוּ, דְּכַד הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, פָּרְחִין מִנֵּיהּ כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, דְּאִינּוּן אִיבָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנָטְלָא לוֹן מַאן דְּנָטְלָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקָא מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כָּלְהוֹ כָּל חַד עָאל בִּדְיוֹקְנָא לְאִצְטַיְירָא, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִיקְרֵי דְּמוּת, וְאִינּוּן דִּ' חֵיוָון.

*) וְתַמָּן מִצְטַיְירָא כָּל חַד וְחַד, בְּהַהוּא דְּיוֹקְנָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וּמִתַּמָּן נָפְקֵי כָּל אִינּוּן דְּיוֹקְנִין, מִצְטַיְירִין בִּדְיוֹקְנַיְיהוּ כָּל חַד בִּדְיוֹקְנֵיהּ, כְּמַאן דְּאָעִיל בִּדְפוּס לְאִצְטַיְירָא. דְּמוּת דָּא, אַפִּיק דְּמוּת. וְצֶלֶם, אַפִּיק צֶלֶם. חֵיוֹת דְּנָפְקֵי מֵחֵילָא דְּחַיָּה דְּאִיהוּ דְּכַר.

וּבְגִין דְּאִינּוּן נוּקְבֵי, אִיקְרוּן חֵיוֹת דִּ', דְּאִינּוּן בְּד' סִטְרִין דְּעָלְמָא, וּבְהוֹן כְּלִילָן כָּל אִינּוּן חֵילִין וּמַשְׁרְיָין. דְּמוּת בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא בְּרָזָא דִּלְתַתָּא, נָטְלֵי דְּיוֹקְנִין לְעֵילָּא, נָטְלֵי דְּיוֹקְנִין לְתַתָּא, וְאִינּוּן דְּיוֹקְנָא מַמָּשׁ דְּכָל סִטְרִין. וַאֲפִיקוּ דְּיוֹקְנִין דְּכָל סִטְרִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא.

בֵּיוָן דַּאֲמַר דְּמוּת, אַמַּאי לְבָתַר כְּתִיב וְזֶה מַרְאֵיהֶן. אֶלָּא דְּאָחִית קַמֵּיהּ, וְאַחְזְיֵיהּ מִלָּה דְּלָא יְדִיעַ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר ח) וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה. (בראשית ו) וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְגוֹ', אוֹף הָכָא וְזֶה מַרְאֵיהֶן.

וְאִי תֵּימָא כָּל אִינּוּן נְבִיאִים בַּר מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא, כָּלְהוֹ מִתְעַרְבְּבֵי דַּעְתַּיְיהוּ כַּד מָטֵי לְגוֹ חַשְׁמַל, וְהוּא יָכֵיל לְמֵיקַם עַל דָּא. אֶלָּא בְּגִין רוּחַ נְבוּאָה הֲוָה קָאֲמַר מִלִּין, וּבְגִין רְחִימוּ דְּיִשְׂרָאֵל אִיתְגְּלֵי כָּל חֶזְוָון דִּלְבַר. כָּלְהוֹ מִתְעַרְבְּבֵי, וְכָלְהוֹ בְּעַרְבּוּבְיָא.

וְחֵיזוּ פְּנִימָאָה אִיהוּ חֵיזוּ בִּלְחִישׁוּ, כְּמָא דַּאֲמַר (מלכים א יט) וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה. וְדָא אִיהוּ רָזָא, דִּדְיוּקְנָא דְּכָלִיל כָּל דִּיוּקְנִין בְּחֵיזוּ דִּלְעֵילָּא, קוֹל עִילָּאָה, בִּלְחִישׁוּ דִּלְעֵילָּא, דְּמִנֵּיהּ נָפְקֵי כָּל דִּיוּקְנִין. קוֹל לְתַתָּא, כְּהַהוּא קוֹל עִילָּאָה דְּנָקִיט בְּגַוֵּיהּ כָּל דִּיוּקְנִין. וּבְגִין דְּדָא אִיהוּ בִּלְחִישׁוּ, כַּד נְבִיאָה מָטֵי לְגַבֵּיהּ, נָהֵיר בֵּיהּ עַיְינִין, וְנָהֲרִין רַעֲיוֹנִין. וְזֶה מַרְאֵיהֶן, דְּהָא לֵית לוֹן חֵיזוּ, אֶלָּא מִגּוֹ רָזָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא לְעֵילָּא, דְּאִיהוּ חֵיזוּ דִּילְהוֹן, וְחֶזְוָוא דְּכֹלָּא, וְכֹלָּא נָהֲרִין בְּהַהוּא נְהוֹרָא.

חַשְׁמַל, אִינּוּן אַרְבַּע נְצִיצִין, דִּלָהֲטִין וְנָצְצֵי וְעָאלִין דָּא בְּדָא, אִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ חַד גּוּפָּא, וְאִיקְרֵי חַשְׁמַל. אוּף הָכָא אִלֵּין דְּ חַיּוֹת, כְּלִילָן דָּא בְּדָא.

בְּגִין דְּאִינּוּן לְדְ סִטְרִין. הַהוּא דִּלְסִטַר מִזְרָח, אִתְכְּלִיל בְּסִטַר מַעֲרָב. וְהַהוּא דִּלְסִטַר מַעֲרָב, אִתְכְּלִיל בְּסִטַר מִזְרָח. וְהַהוּא דִּלְסִטַר צָפוֹן, אִתְכְּלִיל בְּסִטַר דָּרוֹם, וְהַהוּא דִּלְסִטַר דָּרוֹם, אִתְכְּלִיל בְּסִטַר צָפוֹן. וְכֵיוָן דְּאִתְכְּלִילוּ כּוּלְהוּ דָּא בְּדָא, אִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ חַד גּוּפָּא, וְאִיהוּ רָזָא דְּאִקְרֵי

אָדָם. וְאַף עַל גַּב דְּכָל אַנְפִּין מִשְׁתַּנִּין בְּסִטְרַיְיהוּ.
וּמִגּוֹ אִלֵּין דְּאִינּוּן רָזָא פְּנִימָאָה, לְגַבֵּי נְקוּדָה דְּקַיְימָא
עֲלַיְיהוּ, נָפְקֵי כַּמָּה מַשְׁרְיָין לְזִינַיְיהוּ.
אָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא. אָת דְּאִיהוּ רָזָא, דְּכַר אִיהוּ אָת ן'. רָזָא
דְּאָדָם בִּשְׁלִימוּ. וְאָת דָּא שַׁלְטָא בִּנְקוּדָה דָא דְּאִיהוּ ד',
עַל ד' חַיָּון.
וּבְרָזָא דָא דְּאִיהוּ רָזָא פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין
אָחֳרָנִין וְכָל אִינּוּן חֵילִין אִקְרוּן בִּשְׁמָא דָא, דִּכְתִיב,
(תהלים סח) אַלְפֵי שִׁנְאָן. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ, אֲבָל רָזָא דָא,
בְּגִין דְּנָפְקֵי מִגּוֹ רָזָא דְּמוֹחָא פְּנִימָאָה, בִּכְלָלָא דְּכֹלָּא,
שִׁנְאָ"ן, רָזָא דְּמוֹחָא, שׁוֹר נֶשֶׁר אַרְיֵה, אָדָם כָּלִיל לוֹן, אַכְלִיל
עֲלַיְיהוּ ן'. אִתְחַבַּר מוֹחָא כֹּלָּא כַּחֲדָא, בְּרָזָא פְּנִימָאָה, וְאִינּוּן
רָזָא שִׁנְאָ"ן, וְעַל דָּא אִקְרוּן אַלְפֵי שִׁנְאָן.
וְכַד לְפוּם שַׁעֲתָא מִסְתַּכְּלִין, כְּתִיב, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.
וּלְבָתַר מִתְפָּרְשׁוּ דְּיוּקְנִין, כָּל חַד וְחַד לְסִטְרֵיהּ. וְכַד
אִתְחַפְיָין כָּלְהוֹ, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין לְעֵילָּא, לְגוֹ רָזָא דַּעֲלַיְיהוּ,
לָא אִתְחֲזֵי דְּיוּקְנָא כְּלָל, בַּר דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, דְּדָא אִיהוּ
דְּיוּקְנָא דְּכָלִיל כָּל דְּיוּקְנִין. וְכָלְהוֹ סְתִימִין קַמֵּי הַאי דְּיוּקְנָא.
בְּגִין כָּךְ, כָּל דְּיוּקְנִין דְּעָלְמָא כַּד מִסְתַּכְּלָן לְדְּיוּקְנָא דְּאָדָם,
כָּלְהוֹ דַּחֲלֵי וְזָעֲאִין מִקַּמֵּי הַאי דְּיוּקְנָא.
דְּיוּקְנָא עִילָּאָה דִּנְפַק מִגּוֹ רָזָא עִילָּאָה, בְּגוֹ אַתְוָון רְשִׁימָן,
אִיהִי רָזָא דְּאָדָם, וְכֹלָּא כָּלִיל בֵּיהּ. אָדָם כְּלָלָא

דְּכוֹלָּא, בְּרָזָא דְּמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם עַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם, וְאִיהוּ אֶמְצָעִיתָא, וְתַתָּא, וְעֵילָּא, כּוֹלָּא בִּכְלָלָא חָדָא. ם סְתִימָא, לְעֵילָּא, דְּכָלִיל כּוֹלָּא לְתַתָּא. ד' לְתַתָּא, דְּכָלִיל בַּמָּה רְתִיכִין וּמַשְׁרְיָין כַּחֲדָא. א רָזָא דְּכוֹלָּא, בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּנָטִיל לְכָל סִטְרִין, בְּגִין כָּךְ, אָדָם, רָזָא דְּכוֹלָּא, מִסִּטְרָא חָד לְסִטְרָא חָד. בַּר רָזָא עִילָּאָה, דְּקָיְימָא בְּמַחֲשָׁבָה וּרְעוּ, עַד דְּסָלְקָא לְאֵין סוֹף.

(יחזקאל א) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה וְגוֹ' דָּא אִיהוּ רָזָא, לְבָתַר דְּקָאָמַר רָזִין דְּגוּפָא, אַהֲדַר וְנָחִית לְתַתָּא בְּרַגְלִין, וּטְלָפִין.

אִלֵּין מָטוֹ עַד נִיצוֹצֵי דְּחַשְׁמַל, הַאי אִיהוּ חַשְׁמַל דִּלְבַר. בְּגִין דְּמְהַאי חַשְׁמַל, נָפְקִין אָחֳרָנִין דְּאִיקְרוּן עַל שְׁמָא דָּא, וְכָלְהוֹ נָפְקֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּחַיּוֹת מְכַוְונֵי רַגְלַיְיהוּ. וּמָטוֹ לְאִינּוּן נִיצוֹצִין דְּחַשְׁמַל, כְּדֵין מְלַהֲטִים אִינּוּן נִיצוֹצִין, סָלְקֵי וְנַחֲתֵי וְנָפְקֵי כָּל אִינּוּן דְּאִקְרוּן עַל שְׁמָא דָּא.

חַשְׁמַל דָּא, מַקִּיף סְחוֹר סְחוֹר. נִצוֹצִין דִּילֵיהּ נָחֲתִין לְתַתָּא, עַד הַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי קַרְקַע זְעִירָא. וְתַמָּן בְּהַהוּא קַרְקַע, רָהֲטֵי כָּל זִינֵי אַבְנִין דִּבְדוֹלְחָא, וּמַרְגְּלָאן נְצִיצִין, וְאַבְנִין דְּבָרֶקֶת.

וְכַד נָצֵיץ וְלָהֵיט נְהִירוּ דְּחַשְׁמַל, וְסָלִיק וְנָחִית, וּמִתְגַּפְּפָן אִינּוּן ד' סִטְרִין דָּא עִם דָּא, נָהֵיר הַהוּא קַרְקַע זְעִירָא, וְרָהֲטֵי אַבְנִין, וּמַרְגְּלָאן סָלְקִין, עַד דְּמָטָן לְגַבֵּי תַּרְעָא

דְּדָרוֹם. וְתַמָּן אוֹצְרִין סְתִימִין, וּפִיתְחָאן דִּ' מְאָה וְשִׁבְעִין, כְּחוּשְׁבַּן קַרְקַ"ע. וּגְלִיצוּ"ר מְמוּנֶה בְּהוּ.

בְּזִמְנָא דְּהַאי חַשְׁמַל אַנְהִיר נְצוֹצִין לְדִ' סְטָרִין, קָל חַד נָפֵיק מִלְּעֵילָא, וְאִיתְעַר מִבֵּין גַּדְפִּין, כַּד אַקִישׁוּ דָּא עִם דָּא אִינּוּן גַּדְפִּין דְּאַשְׁמִיעוּ קָלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים. וּכְדֵין הַאי קָלָא כְּלִילָא בְּדִ' קָלִין, כַּד נָפַק פָּגַע בְּאִינּוּן נְצוֹצִין, וְאִתְפְּלִיג לְדִ' קָלִין. קָל חַד אָזָלָא לְגְלִיצוּ"ר, וְאִיתְעַר בְּהַהוּא קָלָא נְהִירוּ דְּחַשְׁמַל, וְאִתְעֲבִיד מְגִיהּ דִּבּוּר חַד. וּבְהַהוּא דִּבּוּר אִיתְעַר דִּיבּוּרָא אָחֳרָא סְתִימוּ, בִּלְחִישׁוּ. וְכַד מָטֵי הַאי לְגְלִיצוּ"ר, כְּדֵין אִתְגַּלְיָין לֵיהּ, מָאתָן וְאַרְבַּע סְרֵי רָזִין עִילָּאִין דְּאִתְגַּלְיָאן.

קָלָא תִּנְיָנָא, אָזָלָא לַעֲנָאֵ"ל, רַב מְמַנָּא עַל תְּמַנְסְרֵי אֶלֶף רִבּוֹא מַשְׁרְיָין, מְשַׁמְּשִׁין גּוֹ קַרְקַע אָחֳרָא, דְּאִיהוּ בְּנְהִירוּ דְּכָל גְּוָונִין, הַאי אִקְרֵי קַרְקַע דְּאַרְגְּוָונָא, נָהֵיר בְּכָל זִינֵי נְהוֹרִין דְּנָפְקֵי מֵהַאי חַשְׁמַל. וְתַמָּן בְּהַהוּא קַרְקַע, שְׁקִיעָן תְּרֵיסַר אֶלֶף רִבּוֹא מַרְגְּלָאן עִילָּאִין.

וְכַד סָלְקִין נְצִיצִין דְּחַשְׁמַל, וְעָאלִין דָּא בְּדָא, סָלְקִין כָּל אִינּוּן מַרְגְּלָאן דְּאִינּוּן שְׁקִיעָן בְּהַהוּא קַרְקַע, וּמָטוּ לְגַבֵּי תַּרְעָא דְּמִזְרָח. וְתַמָּן שִׁית אֶלֶף אַלְפִין תַּרְעִין פְּתִיחָן, וַעֲנָאֵ"ל רַב מְמַנָּא בְּהוּ.

קָלָא כַּד אִיתְעַר מִלְּעֵילָא, בָּטַשׁ נְהִירוּ דְּהַאי חַשְׁמַל בֵּיהּ,

וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ דִּבּוּר, וּבְהַהוּא דִּבּוּר אִתְעַר דִּבּוּר אָחֳרָא סְתִימָא.

וְכַד מָטֵי הַאי לַעֲנָא"ל מְמַנָּא, כְּדֵין אִתְגַּלְיָין תִּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ רָזִין עִילָּאִין, דְּאִינּוּן שְׁקִיעִים בְּגוֹשְׁפַּנְקָא חוֹתָם אֱמֶת. כְּדֵין בְּאֵימְתָא בְּחִיל בְּרֶתֶת בְּזִיעַ, סָלְקִין שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן לְמָארֵי כֹּלָּא. וּנְהִירוּ דְּרָשִׁים בְּשֵׁם הַמְפוֹרָשׁ, בְּמ"ב אַתְוָון מְחַקְקָן, נַפְקָא מֵהַהוּא רַב סְנָגִין עַל כָּל שְׁאָר מַשְׁרְיָין, וְסַנְדַּלְפוֹ"ן אִקְרֵי, וְהַהוּא נְהִירוּ חַפְיָא עַל אִינּוּן ב' קַרְקָעֵי, מִקַּרְקַע זְעִירָא וְעַד קַרְקַע דְּאַרְגְּוָונָא.

וְרָזָא דָּא (מלכים א ז) וְסָפוֹן בָּאֶרֶז מֵהַקַּרְקַע וְעַד הַקַּרְקַע, סַנְדַּלְפוֹן אִקְרֵי הָכֵי, בְּגִין דְּתַמָּן עָאלִין כָּל רָזֵי פָּנִים עִילָּאִין, וְאַנְעִילוּ בֵּיהּ, כְּהַאי סַנְדָּלָא, דְּאִיהוּ אָעֵיל בְּגַוֵּיהּ כָּל יְסוֹדָא וְשָׁרְשָׁא דְּגוּפָא.

דָּא רַב מְמַנָּא, מְשַׁמְּשָׁא לְאִינּוּן פָּנִים לְגוֹ. בְּהַאי חַקִּיקִין רָזִין דְּאַתְוָון רְשִׁימִין גְּלִיפִין, בָּלְטִין בְּהַהוּא נְהִירוּ דְּחַפְיָאן עַל אִינּוּן קַרְקָעֵי. כַּד הַאי קָשִׁיר כְּתִרִין לְמָארֵיהּ, אִינּוּן אַתְוָון סָלְקִין בְּהַהוּא נְהִירוּ, וּמִתְעַטְּרָן בְּאִינּוּן כְּתִרִין וְהַדְרָא הַהוּא נְהוֹרָא חַפְיָא בְּאַתְרֵיהּ, וְאַתְוָון סָלְקִין בְּאִינּוּן כְּתִרִין, בְּרָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

(יחזקאל א) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, דְּאִינּוּן כַּחֲדָא, לְמֵהַךְ בְּאוֹרַח מֵישָׁר, בִּרְגִשַׁת חַבּוּרְתָּא *) בְּמֵישַׁר כַּחֲדָא, וְרַגְלֵיהֶן בְּמֵישַׁר. וְעַל דָּא, לְחֵיזוּ נְבִיאָה

בְּדַרְגִּין יְדִיעָאן.

וְכָלְהוֹ דַּרְגִּין אִיקְרוֹן רַגְלֵי הַחַיּוֹת אַרַע מַנַּיְיהוּ. וּלְהוֹ כְּחֵיזוּ רַגְלִין בְּגוּפָא, בְּסִדְרָא דְּקָא מְסַדְּרָא, וְאִיהוּ כֻּלָּא בְּשִׁיעוּרָא.

וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, בְּחִיבּוּרָא דְּהַאי סִטְרָא. וְלֵית לוֹן אֶצְבָּעָן לְתַתָּא, בְּגִין דְּאֶצְבְּעָן לְתַתָּא אַחְזָיַן חֵילִין אָחֳרָנִין, בְּדִיוּקְנָא אוֹחֳרָא. וְעַל דָּא בַּר נָשׁ אַחֲזֵי בְּאֶצְבְּעָן חֵילִין אָחֳרָנִין לְעֵילָּא בְּיָדִין, וְחֵילִין אָחֳרָנִין לְתַתָּא בְּרַגְלִין. וְאִלֵּין לָא רְשִׁימִין בְּגַוַיְיהוּ חֵילִין אָחֳרָנִין דְּסִטַר אָחֳרָא, וְעַל דָּא אִקְרוּ רֶגֶל יְשָׁרָה, דְּסָתִים לְסִטְרָא דָא, וְאִינוּן כַּף אַחַת. וְאַף עַל גַּב דְּלָא מִתְפָּרְשִׁין בִּפְרִישׁוּ דְּאֶצְבְּעָן בְּחֵילִין אָחֳרָנִין דְּסִטַר אוֹחֳרָא, אִית בְּהוּ רְשִׁימוּ חַד, לְמֵיהַב דּוּכְתָּא לְסִטַר אָחֳרָא, וְאִתְחַזְיָין לְתַתָּא כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, אֲבָל לָא כַּף לְאַסְטָאָה, אַף עַל גַּב דְּאִינוּן רֶגֶל עֵגֶל, יְשָׁרָה אִיהוּ, דְּלָא אַסְטֵי לְעָלְמִין.

בְּהַהוּא רִגְשָׁא, נְפַק נְצִיצוּ וְשַׁלְהוֹבָא לְסִטְרָא דָא לְשִׁמְאלָא, וְאִינוּן נְצִיצוּ וְשַׁלְהוֹבָא מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְנָצְצִין לְכָל עִיבַר, וְאִתְעֲבִיד מַנַּיְיהוּ חֵיילִין וּמַשְׁרְיָין, וְכָלְהוֹ אִיקְרוֹן רַגְלֵי הַחַיּוֹת, בְּגִין דְּנָפְקֵי מֵאִינוּן רַגְלִין. וְכָלְהוֹ אָזְלִין וְשָׁאטָן בְּשֻׁלִּיחוּתָא בְּעָלְמָא, לְאִתְלַבְּשָׁא בְּגוּפָא לְתַתָּא. וְאִתְחַזּוֹן כְּאִינוּן אָחֳרָנִין דְּאִיתְחַזּוֹן וְעָבְדֵי שְׁלִיחוּתָא בְּעָלְמָא, וּמְהַדְּרָן בְּרַמְשָׁא וּבְפַנְיָא, וּמַקְדְּשֵׁי שְׁמָא דְּמָארֵיהוֹן.

(שם) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, דְּמוּת הַהוּא דִּיוּקְנָא לְעֵילָּא,
לְאִצְטַיְירָא בְּצִיּוּרָא גְּנִיזָא. פָּנִים קְלִיטִין
בְּקוֹלְפִין דַּקִּיקִין. דְּמוּת אַנְפִּין דִּלְגוֹ צִיּוּרָא דִּיוּקְנָא דְּאָדָם,
נָצִיץ נְצִיצוּ דְּהַהוּא נְצִיצָא מִלַּהֲטָא דִּלְגוֹ דְּחַשְׁמַל פְּנִימָאָה,
דְּטָמִיר וְגָנִיז, חֲוֵי וְלָא חֲוֵי.
אוֹר נָצִיץ, אֶשָּׁא לָהִיט, מִלַּהֲטָא בְּשַׁלְהוֹבֵי דְּנוּרָא. רוּחָא
מְנַצְצָא אָחִיד בְּגַוָּנֵי, קוֹלְפָא בְּסוּטְרָא, גּוֹ כְּלִילָא חָדָא.
אָחִיד לְעֵילָּא, אָחִיד לְתַתָּא. גַּוָּונוֹי אֲחִידוּ לְכַמָּה סִטְרִין.
גַּוָּון אוֹר גָּנִיז, אָחִיד נָהִיר וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ, וְהַאי אוֹר אָחִיד
וְתָפִיס וְאָעִיל לְגַבֵּיהּ נְהִירוּ דְּאֶשָּׁא מִלַּהֲטָא, וְשַׁלְהוֹבֵי
נוּרָא, אִלֵּין תְּרֵין לָא מִתְיַשְּׁבָן כַּחֲדָא. וּמִגּוֹ מַרְגְּלָא דְּלָא
אִתְגַּלְיָיא כְּלַל, נָפְקָא רוּחָא דְּבוּסְמָא, כְּלִילָא בִּתְרֵיסַר
בּוּסְמִין עִילָּאִין, וּמִגּוֹ הַהוּא סְלִיקוּ דְּאִינּוּן תְּרֵין דְּלָא
מִתְיַשְּׁבָן כַּחֲדָא, אָחִיד בְּהוּ הַהוּא רוּחָא, וּמִתְיַשְּׁבָן
בְּדוּכְתַּיְיהוּ.
וּכְדֵין, אִצְטַבַּע הַהוּא רוּחָא, מִגּוֹ הַהוּא נְהִירוּ דְּאוֹר גָּנִיז,
וּנְהִירוּ דְּאֶשָּׁא מִלַּהֲטָא, וְאִתְיַשְּׁבָן וְקַיְימָא בֵּיהּ, כְּדֵין
אִצְטַיְירוּ בֵּיהּ, צִיּוּרָא דִּפְנֵי אָדָם, דְּכָלִיל כָּל דִּיוּקְנִין, וְהַאי
אִיהוּ גַּוָּון דְּכָלִיל כָּל גַּוָּונִין. אַנְפִּין דְּכָלִיל כָּל אַנְפִּין.
וְכַד אִינּוּן מִתְתַּקְנָן כִּדְקָא יָאוֹת, לְגוֹ כָּרְסְיָא, כָּלְהוֹ
בְּדִיוּקְנָא חָדָא דְּאָדָם. וְרָזָא דָא, כַּד מִסְתַּכְּלִין לְסִטַר
מִזְרָח, כָּלְהוֹ אִינּוּן בְּדִיוּקְנָא חָדָא דְּאָדָם, בְּגִין דְּמִתַּמָּן אִיהוּ

תְּקִיפוּ דְּרָזָא דְאָדָם.

וְכַד מִסְתַּכְּלִין לְסִטַר דָּרוֹם, כָּל אַנְפִּין אינוּן בִּדְיוּקְנָא חָדָא, דְּיוּקְנָא דְאַרְיֵה, דְּתַמָּן אִיהוּ חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּכוֹלָּא. וְכַד מִסְתַּכְּלִין לְסִטַר צָפוֹן, כָּל אַנְפִּין אינוּן בִּדְיוּקְנָא חָדָא, דְּיוּקְנָא דְּשׁוֹר, דְּתַמָּן אִיהוּ נְגִיחוּ דְּדִינָא תַּקִּיפָא.

וְכַד מִסְתַּכְּלִין לְסִטַר מַעֲרָב, כָּל אַנְפִּין אינוּן בִּדְיוּקְנָא חָדָא, בִּדְיוּקְנָא דְּנֶשֶׁר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּתַמָּן (דברים לב) נֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף. וְאוֹרַח דְּנֶשֶׁר, לְאִתְדַּבְּקָא תָּדִיר בַּשָּׁמַיִם, דְּתַמָּן אִיהוּ תֵּיאוּבְתֵּיהּ לְאִסְתַּלָּקָא וּלְאִתְדַּבְּקָא. וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ לְסִטַר מַעֲרָב.

וּבְגִין דְּכָל אַנְפִּין מִשְׁתַּנִּין, כְּפוּם הַהוּא אֲתַר דְּהַהוּא סִטְרָא דְּמִסְתַּכְּלָאן בֵּיהּ, כְּתִיב בְּכָלְהוֹ בְּכָל דְּיוּקְנָא וּדְיוּקְנָא, לְאַרְבַּעְתָּם. פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה לְאַרְבַּעְתָּם פְּנֵי שׁוֹר לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן.

הַאי כַּד מִתְתַּקְנָן בְּכָרְסְיָא, כְּמָא דְּכָרְסְיָא פָּנִי לְמֵיזַל, הָכֵי אינוּן אִתְחַזְיָין דְּיוּקְנֵיהוּ, כְּפוּם הַהוּא סִטְרָא דְּאָזַל, כְּדִכְתִיב (יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

וְכַד לָא אָזְלִין וְלָא מִתְתַּקְנִין גּוֹ כָּרְסְיָא, כְּדֵין כָּל חַד וְחַד אִתְפְּרַשׁ בִּדְיוּקְנֵיהּ דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. וְעִם כָּל דָּא, כָּל חַד וְחַד אִתְדַּבַּק בִּדְיוּקְנָא דְּחַבְרֵיהּ, וְכֻלְּהוֹ אִתְחַזְיָין דְּיוּקְנֵיהוּ מִתְדַּבְּקוּ דָּא בְּדָא, וְדָא כְּלֵיל בְּדָא, כָּל חַד כָּלֵיל בְּחַבְרֵיהּ,

וְחַבְרֵיהּ בֵּיהּ.

סִטְרָא חַד אוֹמֵר קָדוֹשׁ, וְסִטְרָא חַד אוֹמֵר קָדוֹשׁ, וְסִטְרָא חַד אוֹמֵר קָדוֹשׁ, וְסִטְרָא אוֹחֲרָא אוֹמֵר ה' צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, הַאי לְקַבְלָא מָארֵיהוֹן דִּתְיוּבְתָּא לְגַבַּיְיהוּ, דְּהָא יָמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פְּרִישָׁא לְקַבְלָא כָּל אִינּוּן דְּתָיְיבִין לְגַבֵּיהּ. מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, אַמַּאי, בְּגִין צְנִיעוּ, דְּהָא מָארֵיהוֹן דִּתְיוּבְתָּא צְנִיעוּ אִצְטְרִיךְ, דְּלָא לְמִנְדַּע בְּהוּ אַחֲרָא, כְּמָא דְאַתְּ אָמֵר (תהלים לב) כְּסוּי חֲטָאָה. רָזָא דָא, דְּלָא סָלְקִין יְדַיְיהוּ לְעֵילָא, כְּמָא דִּבְנֵי נְשָׁא דְּיַדַיְיהוּ סָלְקִין לְעֵילָא עַל רֵישַׁיְיהוּ, וְהַנֵּי לָאו הָכֵי, דְּהָא מִתְּחוֹת גַּדְפַּיְיהוּ לָא נָפְקֵי לְבַר, דְּהָא גַּדְפַּיְיהוּ וְאַנְפַּיְיהוּ פְּרִידָן אִינּוּן לְעֵילָא. כְּמָא דְאָמַר (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמָעְלָה. דְּאִתְפָּרְשָׁן כַּד לָא מִתְתַּקְנָן גּוֹ כּוּרְסַיָּא כִּדְקָא אַמָּרָן. וְאִלֵּין יָדַיִן לָא אִתְחַזְיָין כְּלַל לְסָלְקָא לְעֵילָא, מִגּוֹ דְּאִתְגַּלְיָין, וְעַל דָּא מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם כְּתִיב.

וְכַד אִלֵּין נָטְלִין, גַּדְפַּיְיהוּ מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי בְּאֹרַח מֵישָׁר, לְנַטְלָא דָּא עִם דָּא כַּחֲדָא, בְּשַׁעֲתָא חָדָא, בְּזִמְנָא חָדָא, וְכָלְהוֹ כַּחֲדָא סָלְקִין לְכָרְסַיָּא לְעֵילָא.

וְאִינּוּן דְּלָא יָדְעֵי לְאָן אֲתַר אָזְלִין וְלָא חָמָאן וְלָא מִסְתַּכְּלִין, זָעָאן, וּמֵהַהוּא זִיעָא דִּלְהוֹן כַּד אִינּוּן נָטְלִין, וְסָלְקִין לְכוּרְסַיָּא קַדִּישָׁא, אִתְעֲבִיד מֵהַהוּא זִיעָא נְהַר דִּינוּר, נָגִיד

וְנָפִיק.

וְהַהוּא זִיעָא כְּנִטְילוּ דְּנָטְלֵי אִיהוּ. טִפִּין מְנַטְפִּין מִד' גְּוָונֵי אֶשִׁין. אֶשָׁא חִוָּורָא, מְנַטְפָא אֶשָׁא סוּמְקָא, אֶשָׁא יְרוֹקָא. אֶשָׁא סוּמְקָא, מְנַטְפָא אֶשָׁא אוּכְמָא, אֶשָׁא יְרוֹקָא. אֶשָׁא יְרוֹקָא מְנַטְפָא אֶשָׁא סוּמְקָא, אֶשָׁא חִוָּורָא. אֶשָׁא אוּכְמָא, מְנַטְפָא הַהוּא אֶשָׁא סוּמְקָא.

חִיוָּורָא תִּנְיָינָא, לָאו אִיהוּ הַהוּא חִיוָּורָא קַדְמָאָה. וְהַהִיא אֶשָׁא אוּכְמָא, לָאו אִיהִי הַהִיא אֶשָׁא אוּכְמָא קַדְמָאָה. וְכֵן כָּל גְּוָונִין, לָאו אִלֵּין כְּאִלֵּין קַדְמָאָה, וְתִנְיָינָא, וּתְלִיתָאָה, וְכֵן כָּלְהוֹ.

בְּשַׁעֲתָא דְּנָטְפִין אִלֵּין אֶשִׁין, וְאִתְכְּלִילוּ לְאִתְחַבְּרָא כַּחֲדָא, סָלְקִין שַׁלְהוֹבִין מִלַּהֲטָן, וּבָטְשֵׁי דָּא בְּדָא, וּמֵהַהוּא בְּטִישׁוּ דְּבָטְשׁוּ כַּחֲדָא, אִתְעֲבִידוּ כָּל אִינּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, דְּטָרְדֵי חַיָּיבַיָּא בַּגֵּיהִנֹּם. מֵאִינִין שַׁלְהוֹבִין אִתְעֲבִיד נוּרָא דְּגֵיהִנֹּם לְתַתָּא, דְּאִינּוּן שְׁלִיחָן דְּחַבָּלָה, אִתְמַנּוּן בְּאִינּוּן שַׁלְהוֹבִין, לְאוֹקְדָא חַיָּיבַיָּא תַּמָּן, דְּרָזָא דִּילְהוֹן תַּמָּן. דִּכְתִיב, (יחזקאל טו) מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם.

כַּד נָטְלִין, כָּלְהוֹן נָטְלִין לָקַבֵּל אַנְפּוֹי, דְּהַהוּא דְּאִתְמְנָא לְהַהוּא סִטְרָא. כַּד רוּחָא אִיתְעַר לְמֵיהַךְ לְסִטְרָא דְּמִזְרָח, בָּטֵישׁ הַהוּא רוּחָא לְגַבֵּי אַנְפִּין דְּהַהוּא דְּקַיְימָא לְהַהוּא סִטְרָא, וְאִיהוּ נָטֵיל בְּקַדְמִיתָא, וְכָלְהוֹ עִמֵּיהּ כַּחֲדָא, דִּכְתִיב (שם א) וְאִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה

הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

הַאי רוּחַ, אִיהוּ רוּחַ מְמַלְלָא. רוּחַ דְּכָלִיל כָּל רוּחִין בְּגַוֵּיהּ.

רוּחַ טָמִיר וְגָנִיז בְּגַוַּוֵיהוּ. רוּחַ דָּא, אִיהוּ רוּחַ דְּכָלִיל בְּרָזָא דִּלְתַתָּא, לָקַבֵּל תִּלַת קִידּוּשִׁין דְּאִתְקַדַּשׁ בְּהוֹן כַּהֲדָא. וְאִינוּן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, לָקַבֵּל תִּלַת זִמְנִין רוּחַ דִּכְתִיב הָכָא. אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ, חַד. עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ, תְּרֵי. שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת, תְּלַת. בְּגִין, דְּרוּחַ דָּא כָּלִיל מִתְּלַת רוּחִין, רָזָא דְּחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ עִילָּאִין, דְּאִינוּן רָזָא דִּתְלַת קְדוּשָׁאן, דְּנָחֲתָא מֵהַהוּא קֹדֶשׁ עִילָּאָה, רוּחַ סְתִימָא, דְּכָל קְדוּשָׁאן מִנֵּיהּ תַּלְיָין.

*) (שם) וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת וְגו׳.

וּדְמוּת, דְּיוּקְנָא דְּמִתְלַבְּשָׁן בְּחַד מִנַּיְיהוּ, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּנוּרָא. וְאִיהוּ לָא חָזָא, אֶלָּא דְּיוּקְנָא חֵיזוּ שַׁמָּשֵׁי דְּגַחֲלֵי דְּנוּרָא.

גַּחֲלֵי אֵשׁ, אִלֵּין אִינוּן דְּאִיקְרוּן מַרְאֵיהֶם, חֵיזוּ דְּחֵיָון, דִּבְהוֹ אִסְתַּכְּלָן לְמֶיחֱמֵי בְּחֵיזוּ. כְּמַרְאֵה דְּאַחֲזֵי כָּל גְּוָונִין, הָכֵי שְׂרָפִים, אִינוּן כְּמַרְאֵה לְאַחֲזָאָה בְּהוֹן דְּיוּקְנִין דְּחֵיָון.

בְּגִין דְּכוּלָּא אִתְלַבַּשׁ דָּא בְּדָא, וְדָא מַרְאֶה דְּדָא.

אֲבָל וּדְמוּת הַחַיּוֹת, לֹא אָמַר דְּיוּקְנָא דִּילְהוֹן, וְלָא אִיצְטְרִיךְ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא קָאָמַר כָּל דְּיוּקְנִין דִּילְהוֹן. וְהָכָא אָמַר מֵאִינוּן דְּמוּת דִּלְהוֹן דְּאִינוּן מַרְאוֹת דִּילְהוֹן.

כְּגַחֲלֵי אֵשׁ, מַאן גַּחֲלֵי אֵשׁ. אִלֵּין שְׂרָפִים. מַרְאֵיהֶם, אִינוּן

אוֹפַנִּים, דִּבְהוֹן אִתְלַבְּשָׁן, לְאַחֲזָאָה דִּיוּקְנִין, וְחֵיזוּ דִּילְהוֹן.

נְצִיצוּ דִּילְהוֹן, בְּאִינּוּן דְּאִיקָרוֹן לַפִּידִים. וּמַאן אִינּוּן חַשְׁמַלִּים תַּתָּאִין, דְּנָפְקֵי מֵהַהוּא חַשְׁמַל תַּתָּאָה. רָזָא דָּא, כְּרָזָא עִילָּאָה לְעֵילָּא, בְּהַהוּא חַשְׁמַל פְּנִימָאָה, בְּגִין דְּכֹלָּא גַּוָּנָא חָדָא, מִתַּתָּא וְעֵילָּא. עַד הָכָא רָזָא דְּחַשְׁמַל, בְּגַוָּונִין דְּלָא אִתְחַזּוֹן, אֶלָּא בְּחֵיזוּ. חֵיזוּ לְגוֹ מִן חֵיזוּ, חֵיזוּ דָּא לְגוֹ מִן דָּא. כְּמָא דִּכְתִיב, מִמַּרְאֶה מָתְנָיו וּלְמַעְלָה וּמִמַּרְאֶה מָתְנָיו וּלְמַטָּה.

הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת, דְּאִתְיְהִיבַת בֵּין תְּרֵין סִטְרִין, וְאִתְחֲקָקַת תַּמָּן בְּגִלּוּפָא וּדְיוּקְנָהָא. דִּכְתִיב (שה"ש ח) שִׂימֵנִי כַּחוֹתָם עַל לִבֶּךָ וְגוֹ'. וּמִגּוֹ דְּהַאי אֶבֶן טָבָא מַרְגָּלִיתָא, אָזְלָא בֵּין תְּרֵין סִטְרִין, אִית לָהּ נְהִירוּ לְאַנְהָרָא, וּלְסַלְקָא נְהוֹרָא. עַל כָּל שְׁאָר אַבְנִין מְנַצְּצָן.

וְנוֹגַהּ לָאֵשׁ, הַאי נוֹגַהּ אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא, וְאִתְכְּלִיל בְּשְׁמָאלָא, וּשְׁמָאלָא בִּימִינָא, וְאֵשָׁא מִלַּהֲטָא מְנַצְּצָא. מֵהַהוּא נוֹגַהּ נָהִיר הַהוּא אַבְנָא, וְאִתְיְהִיב בָּהּ חֵיזוּ, לְאִסְתַּכְּלָא בְּשׁוּפְרָהָא.

וְהַאי נוֹגַהּ אִיהוּ נְצִיצוּ דִּנְצִיצָן כְּאֶשָּׁא, וְנָהִיר סוּמְקָא דִּילֵיהּ. וּמִגּוֹ דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל וְנָקִיב גּוֹ הַהוּא אַבְנָא, אִיהִי שַׁפִּירָא בְּחֵיזוּ.

בִּתְרֵין גַּוָּונִין, אִתְחַזְיָא הַאי אַבְנָא וְאִצְטַבַּע, בְּגִין דְּאִיהוּ

גַּוָּון חָשׁוּךְ בְּקַדְמִיתָא, כֵּיוָן דְּאִתְתַּקָּנַת לְקַבְּלָא נְהוֹרָא, אִתְעַר נְהִירוּ מִסִּטְרָא דְיָמִינָא, וְאִתְנְהִירַת בְּחִוָּורוֹ. כֵּיוָן דְּאַנְהִירַת בְּחִוָּורוֹ כְּאַבְנָא בְּדוֹלְחָא, עַד כְּעָן לֵית לָהּ חֵיזוּ בְּשַׁפִּירוּ לְאִסְתַּכְּלָא, עַד דְּאָתָא סִטְרָא דְשִׂמְאלָא דְּהַהוּא נוּגַהּ, דְּסוּמְקָא, וְעָאל בְּגַוֵּיהּ הַהוּא סוּמְקָא בְּהַהוּא נוּגַהּ, כְּדֵין אִיהִי שַׁפִּירָא בְּחֵיזוּ, שַׁפִּירָא בְּרִיוָא, לְאִסְתַּכְּלָא. אִיהִי אַבְנָא יַקִּירָא בִּשְׁלֵימוּ בְּגַוָּונִין. כְּאִתְתָּא שַׁפִּירָא בְּחֵיזוּ, חִוָּור וְסוּמָק. וּכְדֵין אַתְוָון מְנַצְּצָן בְּגַוָּהּ, וְנָפִיק בְּגוֹ הַהוּא נְצִיצוּ בָּרָק מִבָּרֶקֶת, נָהִיר לְפוּם שַׁעֲתָא, חִוָּור וְסוּמָק, סוּמָק וְחִוָּור.

רָזָא קַדִּישָׁא, לְאִצְטַבָּע שְׁאָר אַבְנִין מֵהַהוּא אַבְנָא טָבָא דְּאִקְרֵי בָּרֶקֶת. בְּגִין דְּאִצְטַבָּע מֵהַהוּא נְהִירוּ דְּבָרָק, אִיקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ בָּרֶקֶת. בְּגִין דְּהַאי אַבְנָא טָבָא, מַרְגְּלִיתָא עִילָּאָה, אִצְטַבָּע בִּתְרֵיסַר גְּוָונִין, מְנַהֲרִין גּוֹ אִינּוּן תְּרֵין. מִגּוֹ נְצִיצוּ דְּנָצִיץ וְאַפִּיק, אִצְטַבְּעָן תְּרֵיסַר אַבְנִין דִּילָהּ, וְאִינּוּן תְּלַת סִדְרִין. וּכְפוּם דְּאִצְטַבְּעוּ מִינָהּ, הָכֵי אִקְרוּן עַל הַהוּא שְׁמָא מַמָּשׁ.

(יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, נְהִירִין גְּנִיזִין גַּלְיָין, וּסְתָרִין קָיְימִין וְלָא קָיְימִין, נָהֲרִין וְלָא נָהֲרִין. זְמִנִין נָהֲרִין בְּהַאי גַּוָּון, וּלְפוּם שַׁעֲתָא גַּוָּון אָחֳרָא. הַשְׁתָּא שְׁמָא דָּא, וּלְפוּם שַׁעֲתָא שְׁמָא אָחֳרָא. לֵית מַאן דְּיָכִיל לְקָיְימָא בְּאִלֵּין נְהוֹרִין.

יהו"ה, נְהִירוּ דְּאִסְתַּלַק בִּשְׁמָא דָּא, דִּכְלִיל כָּל נְהוֹרִין בִּשְׁלִימוּ. וּלְפוּם שַׁעֲתָא, נָחֵית וְאִתְהַדַּר נְהִירוּ בְּנָוֹן אוֹחֲרָא, וְאִסְתַּלַק בִּשְׁמָא אָחֳרָא, אֱלֹהִי"ם. וּלְפוּם שַׁעֲתָא, אֵ"ל. וּלְפוּם שַׁעֲתָא, צְבָאו"ת. וּלְפוּם שַׁעֲתָא שַׁדַּ"י. וְהָכֵי בְּכָל אִינּוּן שְׁמָהָן דְּאִיקְרֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין דְּאִית אֲתַר גְּנִיז דְּנַפְקֵי מִנַּיְיהוּ, וּכְפוּם דְּאִיהוּ נְבִיעַ מִגּוֹ מַבּוּעָא גְּנִיז דְּאִתְגְּנִיז בֵּיהּ, הָכֵי אִתְחֲזֵי כָּל חַד. וְלֵית מַאן דְּיָקוּם בְּהוּ. וְרָזָא דָּא מָנָא דְּמַיָּא וְשִׁמְשָׁא, בְּכוֹתְלָא. וּכְמָא דְּאִינּוּן רָצוֹא וָשׁוֹב, אוֹף הָכֵי בִּלְבָּא וְדַעְתָּא. בַּר נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, דְּמִסְתַּכְּלֵי מִגּוֹ אִינּוּן דִּלְתַתָּא, דְּאִינּוּן בְּרָזָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא, וּמִגּוֹ אִלֵּין הֲווֹ מִסְתַּכְּלִין כְּבָתַר כּוֹתְלָא. עַד הָכָא דְּמוּת מֵאִינּוּן רָזִין לְעֵילָּא וְהַשְׁתָּא לְתַתָּא.

בְּתִיב (שם) וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ וגו'. וָאֵרֶא הַחַיּוֹת, דָּא אִיהוּ אִסְתַּכְּלוּתָא בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא. וּמִגּוֹ דְּחָמָא אִלֵּין, אִסְתַּכֵּל בַּמֶּה דְּגָנִיז וְסָתִים.

וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ, דָּא מטטרו"ן, דְּאִיהוּ עִילָּאָה מִנַּיְיהוּ ת"ק שְׁנִין. מטטרו"ן, מיטטרו"ן, זְבוּל, עבד, זבוּאָמַר לֵיהּ, דָּא חָמֵשׁ. וּכְפוּם שְׁלִיחוּ דְּמָארֵיהּ, הָכֵי אַסְגִּיאוּ שְׁמוֹי לְד' סִטְרוֹי, כְּד' סִטְרִין דְּעָלְמָא.

קֻשְׁיר קְשָׁרִין לְמָארֵיהּ, שַׁלִּיט בְּרָזִין דְּאַרְבַּע אֶלֶף וַחֲמֵשׁ

מְאָה נַהֲרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא, דְּנָגְדִין וְנָפְקִין מִגּוֹ תְּלֵיסַר אָחֳרָנִין גְּנִיזִין. וְאַרְבָּעָה אֶלֶף וְת"ק רִבּוֹא הֵיכָלִין, דְּאִינּוּן טְמִירִין בְּגוֹ אִינּוּן נְהִירִין, קָיְימִין קַמֵּיהּ, וְאִיהוּ מְמַנָּא עֲלַיְיהוּ. כָּל זְמְנָא דְּעָאל וְנָפֵיק, אֶלֶף וְת"ק רְקִיעִין זָעאִין קַמֵּיהּ.

תְּרֵיסַר אַלְפֵי רִבּוֹא מִימִינֵיהּ, וּתְרֵיסַר אַלְפֵי רִבּוֹא מִשְּׂמָאלֵיהּ. תְּרֵיסַר אַלְפֵי רִבּוֹא קַמֵּיהּ, תְּרֵיסַר אַלְפֵי רִבּוֹא מֵאֲחוֹרֵיהּ. כָּל הַנֵּי מַשְׁרְיָין נָהֲרִין, מִגּוֹ שַׁלְהוֹבָא חַד מְנַצְּצָא. דְּנָפְקָא מִנֵּיהּ. וּבְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא חֲקִיקָן אַתְוָון דְּשֵׁם הַמְפוֹרָשׁ, נְצִיצִין מְלַהֲטִין מִגּוֹ הַהוּא שַׁלְהוֹבָא. וְכָלְהוֹ כַּד מִסְתַּכְלָאן בִּנְהִירוּ דְּאַתְוָון מְחַקְקָן גְּלִיפָן, כָּלְהוֹ זָעאִין וְדָחֲלִין, וְנָטְלִין לְגַבֵּי הַהוּא נְצִיצוּ דְּאַתְוָון.

וּמִגּוֹ שַׁלְהוֹבָא דָּא, נָהֲרִין אוֹפַנִּים אוֹחֲרָנִין, דְּנָטְלֵי בִּרְתִיכִין אָחֳרָנִין לְתַתָּא, גּוֹ אִינּוּן הֵיכָלִין, דְּאִינּוּן מְשַׁלְּבָן דָּא בְּדָא, כְּדָבָר אַחֵר כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן, כְּלִיל דָּא בְּדָא, וְעָאל דָּא בְּדָא, רֵישִׁין בְּרֵישִׁין, אִלֵּין בְּאִלֵּין. וְאַנְפִּין פְּרִישָׁן בְּסִטְרַיְיהוּ.

וְכָלְהוֹ נָטְלִין לְגַבֵּי אַנְפִּין, בְּגוֹ נְהִירוּ דְּמִסְתַּכְלָאן לְגַבֵּי אִינּוּן אַנְפִּין. כַּד מִסְתַּכְלָאן לְמֵהַךְ, חָמָאן הַהוּא נְהִירוּ דְּנָהֵיר, לְהַהוּא אֲתַר דְּנָהֵיר, אָזְלִין וְנָטְלִין כָּלְהוֹ. וְאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא מְחַקְקָא, נָהֵיר עַל כֻּלָּא. וְאִיהוּ נָטֵיל כָּלְהוֹ, גּוֹ הַהוּא רוּחָא עִילָּאָה, דְּנָטֵיל כָּל מַשְׁרְיָין.

וּמִטַּטְרוֹ"ן רַב מְמַנָּא, קָאִים בְּקִיּוּמָא דְּהַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא,

וְנָטֵיל לְכָל מַשְׁרְיָין בְּרָזָא דִּילֵיהּ, לְד' פָּנָיו, בְּד' דִּיוּקְנִין, גּוֹ ד' סִטְרִין דְּעָלְמָא. וְאִיהוּ כָּלִיל שְׁמָא דְּאִקְרֵי שַׁדַּ"י. וְכָלְהוֹ קָרָאן שְׁמָא דָּא, גַּבֵּי שְׁמָא עִילָּאָה קַדִּישָׁא. בִּידָא דְּמטטרו"ן אִתְמַסְרוּ תְּרֵיסַר מַפְתְּחִין עִילָּאִין, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְד' מַפְתְּחָן מִנַּיְיהוּ, אִינּוּן ד' רָזִין נְהוֹרִין דְּמִתְפָּרְשָׁן. מַפְתְּחָא חָדָא, אִיקְרֵי אוֹר נָצִיץ, טָמִיר וְנָגִיז, לֵית לֵיהּ גָּוָון. וְהַהוּא נְצִיצוּ לָא קָיְימָא לְאִסְתַּכְּלָא, וְלָא אִתְחֲזֵי גָּוָון, אֶלָּא נָצִיץ נְצִיצוּ לְעֵינִין, וְאִגְנִיז וְלָא אִתְיְדַע. מַפְתְּחָא תִּנְיָינָא, אוֹר נְהִירוּ חֵידוּ לְאִסְתַּכְּלָא. לְזִמְנִין אִיהוּ חִיוַּר, לְזִמְנִין יָרוֹק, לְזִמְנִין לָא דָּא וְלָא דָּא. מַפְתְּחָא תְּלִיתָאָה, אִיקְרֵי אוֹר זוֹהֲר, דְּזָהֲיר וְנָהֲיר, אִיהוּ זוֹהַר דְּנָהֲיר לְכָל שְׁאָר נְהוֹרִין. הַאי מְרַקְּמָא בְּכָל גְּוָונִין. הַאי אוֹר אִיהוּ מֵהַהוּא זוֹהַר דְּהוּא רָקִיעַ דְּעַל גַּבֵּי חֵיוָן, דִּכְתִיב (דניאל יב) כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. כָּלִיל גּוֹ עֶשֶׂר שְׁבִילִין, דְּנָפְקֵי מֵאִינּוּן ל"ב שְׁבִילִין גְּנִיזִין. מַפְתְּחָא רְבִיעָאָה, אִיקְרֵי אוֹר דְּסוּכְלְתָנוּ, דְּיָהֵב סוּכְלְתָנוּ בְּלִבָּא לְמִינְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא וּלְקָיְימָא עַל רָזִין עִילָּאִין. וְהַאי אוֹר דְּחָדֵי לְבָּא, יָהֵיב נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא וְסוּכְלְתָנוּ, לְמִינְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא. וְאִלֵּין אִינּוּן ד' מַפְתְּחָן עִילָּאִין, דְּכָל שְׁאָר מַפְתְּחָן כְּלִילָן בְּהוּ. וְכָלְהוֹ אִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּהַאי רַב מְמַנָּא, מטטרו"ן. מָארֵי רַב כָּלְהוֹ רָזִין דְּמָארֵיהּ, בְּגִילּוּפִין דְּרָזִין

דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא מְפוֹרָשָׁא.

עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וְגוֹ', עַל אַרְבַּעַת דְּאִינּוּן דִּ' דִּתְחוֹתַיְיהוּ, וְאִינּוּן דִּתְחוֹתַיְיהוּ, אִיקְרוֹן רִבְעֵיהֶן. כְּדָבָר אַחֵר, רִבִיעַ תְּחוֹת טוֹעֲנֵיהּ, וְעַל אִינּוּן דִּרְבִיעִין תְּחוֹתַיְיהוּ, כַּד אִינּוּן בָּעָאן לְמֵיזַל אָזְלִין. דְּכָל חַד אִית לֵיהּ דִּ' גַּלְגַּלֵּי אוֹפַנִּים, רְבִיעִין תְּחוֹתַיְיהוּ. וְעַל אִלֵּין רִבְעֵיהֶן אָמַר, בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ.

וְחַיְינוּ דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם, וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת כּוּ' יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים. וְאִי אוֹפַנִּים רִבְעֵיהֶם דְּחַיּוֹת, אִצְטְרִיךְ לְמֵימַר וּבְלֶכֶת הָאוֹפַנִּים. אֶלָּא מִכָּאן דְּחַיּוֹת נָטְלִין לְדָנָטְלִין לוֹן, כְּגַוְונָא דָּא אָרוֹן, נָטֵיל לְמַאן דְּנָטֵיל לֵיהּ.

כָּרְסְיָיא קַדִּישָׁא נְטָלַת לַחַיּוֹת. וְאִי אִיהִי נְטֵילַת לוֹן, זֵיעָא דְּחַיּוֹת מִמָּה אִתְעֲבִיד. אֶלָּא זֵיעָא דִּילְהוֹן, בְּאִסְתַּכְלוּתָא לְמִינְדַע וּלְאִסְתַּכְלָא וּלְאַדְבְּקָא, בַּמֶּה דְּטָמִיר וְגָנִיז, וְלָא יָכְלִין לְמֵיקַם בֵּיהּ. וְעַל דָּא אִיהוּ זֵיעָא דִּילְהוֹן. אֲבָל כָּל אִינּוּן דְּמִתְדַּבְקָאן בִּקְדוּשָּׁה עִילָּאָה, אִינּוּן נָטְלִין לְאִינּוּן דְּנָטְלִין לוֹן. וְרָזָא דָּא, עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ.

(שם) וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם. וְגַבֵּיהֶם, רָזָא דִּגְוָונִין דְּגוּפָא, אִתְנְהִיר וְסָלְקָא בִּשְׁיעוּרָא מֵרֵישָׁא דִּבוּצִינָא לְרֵישָׁא דִּבוּצִינָא בִּשְׁיעוּרָא דִּלְתַתָּא. וְאִסְתַּחָרָא בְּאַרְבַּע גְּוָונִין

נְצִיצִין. גָּוֹון נָהֵיר בִּנְהִירוּ, בְּרָזָא דְּחַשְׁמַל לְעֵילָּא, כַּד נָהֵיר וְאִתְגְּנִיז גּוֹ גָּוונוֹי. גָּוֹון נָצֵיץ, דְּנָצֵיץ בִּנְצִיצֵי. גָּוֹון זָהֵיר, בְּזָהֲרָא דְּרָקִימוּ דְּרָקִיעָא דְּקָיְמָא עֲלַיְיהוּ. גָּוֹון מְרַקְּמָא מִכָּל גְּוונִין, וְאִתְכְּלִיל בְּכָלְהוֹ, וְדָא אִיהוּ גּוּפָא מְצַיְירָא בְּצִיּוּרָא, לְאִתְכַּלְלָא בִּכְלָלָא חָדָא.

וְגוֹבַהּ לָהֶם, מִסְּטָרָא דִּלְעֵילָּא. וְיִרְאָה לָהֶם, מִסְּטָרָא דִּלְתַתָּא. וְגוֹבַהּ לָהֶם, גּוֹבַהּ שָׁמַיִם. וְיִרְאָה לָהֶם, דְּחִילוּ דְּדָחֵיל וּמַבְעִית וְאַרְעִישׁ כּוּלָּא. דְּחִילוּ דְּסָחֲרָא דְּלָא לְקָרְבָא לְקוּדְשָׁא. וְאִיהוּ דְּסָחֲרָא לוֹן מִסְּטָרָא דִּלְתַתָּא.

וְגוֹבַהּ לָהֶם, בִּסְלִיקוּ דְּחֵיזוּ דְּגַוְונֵי שָׁמַיִם. בְּגִין דְּגַוְונֵי שָׁמַיִם, הַהוּא רָזָא דִּכְתִיב, גּוֹבַהּ שָׁמַיִם. וּמַאן אִיהוּ. דְּנָטֵיל כָּל גְּוונִין, מִיָּמִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, וְכַד נָטֵיל לוֹן לְגַבֵּיהּ, אִיקְרֵי גּוֹבַהּ שָׁמַיִם.

וְיִרְאָה לָהֶם, בְּחֵיזוּ דְּהַהוּא יִרְאָה לְתַתָּא, בְּסִדּוּרָא דְּאִינּוּן גְּוונִין לָהַטִּין וּמְהַפְּכִין חֵיזוּ דְּאֶשָּׁא דְּלָא דַּקִּיק, כְּאֶשָּׁא דַּקִּיק לְעֵילָּא. וְהַאי אִיהוּ דְּקָא מַבְעִית לְכֹלָּא. וּבְגִין כָּךְ, וְגוֹבַהּ לָהֶם, מִלְּעֵילָּא. וְיִרְאָה לָהֶם, מִתַּתָּא.

וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם, לְאִסְתַּכְּלָא בְּכָל סִטְרִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִית מָארֵי דְּעֵינַיִם בְּחֵיזוּ לְאִסְתַּכְּלָא אָחֳרָנִין לְתַתָּא, אִלֵּין בְּאִינּוּן עַיְינִין לְאִסְתַּכְּלָא אִלֵּין בְּאִלֵּין בְּסַחֲרָנוֹ, לְקַמַּיְיהוּ וּבַאֲחוֹרָא, דְּעַיְינִין סָחֲרִין לְכָל סִטְרִין.

וּבְגִין כָּךְ חָמָאן הָכָא וְהָכָא, בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא, חָמָאן

מַה דַּהֲוֵי, וּמַה דְּזַמִּין לְמֶהֱוֵי מִסְּטָרָא דַּאֲחוֹרָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב סָבִיב. וְחָמָאן מִמִּינָא וְחָמָאן מִשְּׂמָאלָא. חָמָאן מִמִּינָא, בְּכָל אֹרַח זְכוּ וּקְשׁוֹט. חָמָאן מִשְּׂמָאלָא, בְּכָל אוֹרַח דְּלָא קְשׁוֹט וְלָא קָיְימָא בִּזְכוּ. וְעַל דָּא מִסְתַּכְּלָן בְּכָל סִטְרִין, וּבְדָא אִית לוֹן שׁוּלְטָנֵי וְסוּכְלְתָנוּ עַל כּוּלָּא, לְאִסְתַּכָּלָא בְּכָל הַנֵּי סִטְרִין, מַה דְּלָא מִסְתַּכְּלִין הָכֵי כָּל *) אינון אָחֳרָנִין. וְעִם כָּל דָּא לָא יָכְלִין לְאִסְתַּכָּלָא לְעֵילָא, וְלָא אִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְאִסְתַּכָּלָא. וְכַד בָּעָאן לְאִסְתַּכָּלָא, כָּלְהוּ מְרַתְּתֵי בִּדְחִילוּ בְּאֵימְתָא בְּזִיעַ, וְכָלְהוּ קָרָאן בִּדְחִילוּ סַגִּי, בְּקָל רַב, (שם ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְגַבֵּיהֶם, וְלָא כְתִיב מַהוּ, כְּמָא דִכְתִיב לְבָתַר, וְגַבֹּתָם מְלֵאֹת עֵינַיִם. אֶלָּא גּוּפָא דְּסִטְרָא דְּמִסְתַּכְּלָא לְגוֹ, לְגַבֵּי נְקוּדָה סְתִימָא. מֵהַהִיא סִטְרָא אִית לוֹן גּוּבַהּ. וְכָלְהוּ מִסְתַּכְּלִין לְגוֹ, כְּדָבָר אַחֵר (מלכים א ז) וְכָל אֲחֹרֵיהֶם בָּיְתָה. אַבְרָהָם אִתְקְרֵיב לְגַבֵּי רָזָא דְקָיְימָא, עַד דְּסָלִיק בְּרָזָא עִילָּאָה לְעֵילָא. וְעִם כָּל דָּא לָא זָכָה כְּיַעֲקֹב, דְּיַעֲקֹב אִיקְרֵי אִישׁ תָּם. מַהוּ אִישׁ תָּם, רָזָא דָּא כְּמָא דְּאִתְּמַר, אִישׁ הָאֱלֹהִים, מָאנֵי דְּבֵיתָא. מֹשֶׁה אִקְרֵי אִישׁ הָאֱלֹהִים, יַעֲקֹב אִקְרֵי אִישׁ תָּם, וְכֻלָּא רָזָא חָדָא.

אוֹף הָכֵי וְגַבּוֹתָם, הַהוּא דְּקָיְימָא לְגוֹ. כָּלְהוּ מָלְיָין עֵינִין לְאִסְתַּכָּלָא לְבַר. וְאַף עַל גַּב דְּלָא מִסְתַּכְּלָא לְגוֹ, גּוּבַהּ לָהֶם, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם.

(יחזקאל א) וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים, וְכָלְהוֹ כְּפוּם הַהוּא רוּחָא, דְּאָזִיל וְשָׁלֵיט עֲלַיְיהוּ.

(שם) עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת, כְּתִיב (שם) אֶל אֲשֶׁר, וּכְתִיב עַל אֲשֶׁר. אֶלָּא רוּחַ דָּא דְּנָפִיק מִגּוֹ רוּחָא סְתִימָאָה, וְדָא אִיהוּ רוּחַ קַדִּישָׁא, כַּד נָפֵיק מִגּוֹ הַהוּא טְמִירָא דְּכוּרְסְיָיא, וּבָטֵישׁ בְּהַהוּא דְּשָׁרֵי עֲלוֹי, כְּדֵין כָּלְהוֹ נָטְלִין כַּחֲדָא לְגַבֵּיהּ, וְהַיְינוּ עַל אֲשֶׁר. אֶל אֲשֶׁר, דְּבָטֵישׁ בֵּיהּ הַהוּא רוּחָא, וְלָא שָׁאֲרֵי, אֶלָּא דְּנָטֵיל לְגַבֵּיהּ, וְנָטְלֵי כָּלְהוֹ לְגַבֵּי הַהוּא סִטְרָא.

עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת, עַל: הַהוּא אֲתַר טָמִיר וְגָנִיז.

דְּהַהוּא רוּחָא עִילָּאָה שַׁרְיָא עֲלוֹי, כָּלְהוֹ מִסְתַּכְּלָן לְגַבֵּיהּ, לְאִתּוֹסָפָא זִיוָא. וּמֵהַהוּא זִיוָא, אִתּוֹסַף זִיוָא אִינּוּן קַרְנֵי הַחַיּוֹת. וְאִינּוּן זִיוָא דְּלָהֵיט וְנָצִיץ, לְפוּם אִסְתַּכְּלוּתָא דְּיִקָּרָא, דְּהַהוּא רוּחַ אָחֳרָא, דְּנָפִיק מֵהַאי רוּחַ קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז בִּגְנִיזוּ יְקָרָא.

דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּכָלִיל בֵּיהּ שֵׁם אהי"ה, שְׁמָא רַבָּה וְשַׁלִּיטָא. מֵהַאי שְׁמָא, זָעִין וְדָחֲלִין, וְנָטְלִין בְּאֵימְתָא בְּזִיעַ. וְדָא אִיהוּ שְׁמָא דְּשַׁלִּיט עַל רְתִיכָא דָּא, בִּרְשִׁימוּ דְּתַלַת שְׁמָהָן דְּכִלִּילָן בֵּיהּ. בְּרָזָא דָּא אִית שִׁבְעִין שְׁמָהָן מְפוֹרָשִׁין, שַׁלִּיטִין עַל כָּל רָזִין וּגְנִיזִין עִילָּאִין, דִּי כָּל חֵילִין וּמַשְׁרְיָין זָעָאן מִנַּיְיהוּ, וְנָטְלֵי בְּגִינַיְיהוּ. בְּרָזָא דָּא,

כְּלִילָן כ"ב אַתְוָון, וְכָלְהוֹ שְׁבִילִין.
רוּחַ אָחֳרָא דְּנָפֵיק מֵהַאי רוּחָא קַדְמָאָה, אִיהוּ דְּמִתַּמָּן רָזָא
דְּמְהֵימְנוּתָא בְּכָל סִטְרִין. וְדָא אִיהוּ בְּרָזָא דִּשְׁמָא
קַדִּישָׁא, דְּכָלִיל וְרָשִׁים עֲלֵיהּ, שְׁמָא דְּאִקְרֵי יהו"ה, דְּנָפֵיק
וְאִתְרְשֵׁים מִגּוֹ שֵׁם אהי"ה. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא בְּרָזָא חָדָא,
אֲבָל שֵׁם יהו"ה בִּנְיַן אָב, דְּאִתְבְּנֵי מִשְּׁמָא טְמִירָא אהי"ה.
וְדָא אִיהוּ רָזָא, דְּנָפֵיק מֵרוּחָא קַדְמָאָה.
רוּחָא אָחֳרָא תַּתָּאָה, דְּנָפֵיק מִגּוֹ רוּחָא דָּא, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא
דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא כָּלִיל בֵּיהּ שֵׁם אדנ"י. שְׁמָא דָּא שַׁלִּיט,
עַל חַיּוֹת וְאוֹפַנִּים לְתַתָּא.
וְהָכֵי אִיהוּ רָזָא עִילָּאָה וְתַתָּאָה. עִילָּאָה שֵׁם אהי"ה, שַׁלִּיט
עַל אִינּוּן חֵיוָון עִילָּאִין, בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקָאֲמָרָן.
תַּתָּאָה שֵׁם אדנ"י, שַׁלִּיט עַל אִלֵּין חֵיוָון תַּתָּאִין לְתַתָּא.
וְאִינּוּן חַיּוֹת עִילָּאִין וְאוֹפַנִּים עִילָּאִין, וְחַיּוֹת תַּתָּאִין וְאוֹפַנִּים
תַּתָּאִין. חַיּוֹת עִילָּאִין, דְּקָאֲמָרָן. אוֹפַנִּים עִילָּאִין,
אִינּוּן רָזָא דִּכְתִיב (שה"ש ה) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְאוֹפַנִּים תַּתָּאִין
בְּרָזָא דִּלְתַתָּא, כְּמָה דְּחַיּוֹת בְּרָזָא דִּלְתַתָּא.
חַיּוֹת עִילָּאִין ד'. אוֹפַנִּים ד'. כַּד מִתְחַבְּרָא חַד בְּאִינּוּן רָזָא
דְּחַיּוֹת, כְּדֵין אִינּוּן וְאוֹפַנִּים בְּחִיבּוּרָא דְּהַהוּא חַד,
אִינּוּן ד'. וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, כָּלְהוֹ בְּרָזָא דָּא דְּד'. חַיּוֹת
ד'. אוֹפַנִּים ד'. וְאִתְפָּרְשָׁן לְתַתָּא בְּרָזָא דָּא. וְהָכָא בְּכָלְהוֹ
מִתְפָּרְשָׁאן רָזִין עִילָּא וְתַתָּא, וְעַל דָּא אִיקְרֵי מֶרְכָּבָה. וְאַף

עַל גַּב דְּלָא חָמָא יְחֶזְקֵאל, אֶלָּא מִגּוֹ רָזָא דִּלְתַתָּא אִסְתְּכִי בְּרָזָא עִילָּאָה.

עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ, רָזָא אהי"ה, כְּלָלָא דְּכֹלָּא, שַׁלִּיט עַל חַיּוֹת עִילָּאִין סְתִימִין. וּבְגִין כָּךְ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת, רָזָא הוי"ה בִּנְיַן אָב. כִּי רוּחַ הַחַיָּה רָזָא אדנ"י, לְמֶהֱוֵי סְתִימִין רָזִין גּוֹ סְתִימִין דִּרְתִיכָא דָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא כַּחֲדָא בְּרָזָא חָדָא.

(יחזקאל א) בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, בְּלֶכְתָּם דְּמַאן. אִי תֵּימָא דְּחַיּוֹת, לָאו. אֶלָּא בְּרָזָא דְּאִלֵּין תְּלַת רוּחִין, תְּלַת שְׁמָהָן, כַּד נָצְצֵי, נָהֲרִין וְנָפְקִין אָזְלִין חֵיוָן עִילָּאִין וְתַתָּאִין. וּבְעָמְדָם יַעֲמוֹדוּ, כַּד אִינּוּן בְּחִבּוּרָא חַד, בִּלְחִישׁוּ כָּלְהוֹ קָיְימִין. כְּדֵין אִתְעֲבִידוּ תְּלַת רוּחִין חַד, תְּלַת שְׁמָהָן חַד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיתְגָּאֵי בְּגִיאוּתָא עַל כֹּלָּא.

וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים, בְּהִסְתַּלְקוּת חַיּוֹת, בְּרָזָא דְּרוּחִין עִילָּאִין, מֵעַל הָאָרֶץ, מִלְּשַׁמָּשָׁא עַל רוּחָא תַּתָּאָה, אִינּוּן אוֹפַנִּים מִסְתַּלְקִין עִמְּהוֹן, לְאַחֲזָאָה, דְּכֻלְּהוֹ גּוּפָא חָדָא, וְרָזָא חָדָא, בְּלָא פֵּירוּדָא מֵעִמְּהוֹן.

כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים, רְעוּתָא דְּהַהִיא חַיָּה בָּאוֹפַנִּים. דְּאַף עַל גַּב דִּרְעוּתָא בְּאִינּוּן חַיּוֹת עִילָּאִין, רְעוּתָא יַתִּיר בְּאִינּוּן אוֹפַנִּים. תְּלָתָא, תְּרֵין גַּלְיָין. וְחַד גָּנִיז. וְאִלֵּין עָבְדִין עוֹבָדָא דִּרְעוּ בְּהַהִיא חַיָּה. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ, כְּעֵין תְּרֵי שֵׁשׁ דָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּאִלֵּין תְּרֵין

מֵאִינוּן שִׁית. וְעַל דָּא כְּעֵין: כְּגַוְונָא דִּילְהוֹן.
עַד הָכָא רָזָא דְּחַיּוֹת בְּרָזָא עִילָּאָה, כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא,
וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ. וּדְמוּת, דְּיוּקְנָא לְתַתָּא,
כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. דְּעַד הָכָא אִית רֵשׁוּ לְפָרְשָׁא, מִכָּאן
וּלְהָלְאָה, מַאן דְּחָמֵי חָמֵי, דְּלָא אִית רֵשׁוּ לְאִסְתַּכָּלָא. מֵהַאי
רָקִיעַ וּלְתַתָּא, אִית רֵשׁוּ לְמֵיחֲמָא, וּמֵהַאי רָקִיעַ וּלְתַתָּא,
אִית רֵשׁוּ לְאִסְתַּכָּלָא. מֵאַתַר דְּאִסְתַּכְלוּתָא וּלְעֵילָּא,
אִתְכַּסְיָין שְׁבִילִין וְאוֹרְחִין, לֵית עֵינָא דְּאִסְתַּכַּל בֵּיהּ, דְּכוֹלָּא
אִתְכַּסְיָיא.
רָאשֵׁי הַחַיָּה, אִינוּן רְתִיכִין. ד' רֵישֵׁי נְהוֹרִין לְד' זִיוָוִין. וְאִינוּן
תְּרֵיסַר יַרְחִין. וְאִינוּן תְּרֵיסַר מְכִילָן, וְחַד דְּשָׁלְטָא
עֲלַיְיהוּ, לְמֶהֱוֵי תְּלֵיסַר. וְאִלֵּין אִיקְרוֹן רָאשֵׁי שִׁלְטוֹנִין,
שַׁלִּיטִין נְהִירִין לְכָלְהוֹ.
ב' רְקִיעִין בְּחַד, אִית רָזָא דְּדִיוּקְנִין דְּלָא אִתְחַזּוֹן. וּבְחַד, לֵית
בֵּיהּ דִּיוּקְנִין, וְלָא גְוָונִין, וְלָא לְמִנְדַע, וְלָא לְאִסְתַּכָּלָא,
וְלֵית מַאן דְּיָקוּם בֵּיהּ. דָּא אִיהוּ רָקִיעַ עִילָּאָה טְמִירָא, דְּגָנִיז
מַה דְּגָנִיז, וְיַהֲב חֵידוּ וְקַיָּמָא לְכֹלָּא.
בְּרָזָא דְּשֵׁם אהי"ה, שְׁלִימוּ דְּכָל שְׁמָהָן. רָזָא דְּרְתִיכָא
קַדִּישָׁא, בְּרָזָא דְּד' זִיוָון דְּעָלְמָא עִילָּאָה. רָזָא דְּד'
שְׁמָהָן דְּכִלִּילָן בְּחַד. תְּלַת שְׁמָהָן עִילָּאִין, וְחַד דְּאִתְחַבַּר
עִמְּהוֹן בִּכְלָלָא חַד.
י"ה, רָזָא טְמִירָא עִילָּאָה. כְּלָלָא דְּכֹלָּא, רָקִיעַ עִילָּאָה טָמִיר

דְּקַיְימָא בִּגְנִיזוּ. וְחַד סְפִירָא גְּנִיזָא טְמִירָא דְּכֹלָּא עֲלֵיהּ. הַאי אִיתְאַחַד וְלָא אִתְאַחַד בַּמֶּה דְּלָא אִתְיְידַע, וְלָא קַיְימָא בְּסוּכְלְתָנוּ. רָזָא דִּכְלָלָא. כְּלָלָא דְּכֹלָּא. בְּרִיךְ הוּא וּבְרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. לְתַתָּא כַּד אִתְפַּשַּׁט שְׁמָא דָּא, אִיהוּ ו׳ בְּאַתְרֵיהּ דְּאַלְפָּא, בְּרָזָא חָדָא. כְּדֵין אִיהוּ רָקִיעַ לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, וְחַד אֶבֶן סַפִּירָא לְעֵילָּא עַל גַּבֵּי הַהוּא רְקִיעָא וְדָא אִיהוּ רָזָא ה׳ דְּאִתְפָּרְשָׁא שְׁמָא לְתַתָּא, בְּרָזָא יהו״ה.

וּלְזִמְנִין דְּאִתְחַבַּר בִּשְׁמָא דָּא אָת ו׳. וְאִיהוּ כְּלָלָא חָדָא, הוּא וּבֵית דִּינוֹ וְכֹלָּא חַד, רָזָא דְּרָזִין גּוֹ שְׁמָהָן קַדִּישִׁין.

(שם) נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה, רָקִיעַ פָּרִישׁ לְעֵילָּא, דְּלָא יְכִילִין חַיּוֹת לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא, דְּכֹלָּא אָחִיד דָּא בְּדָא, רָזָא דָּא סִימָנָא בְּעָלְמָא, בַּר נָשׁ לָא יָכִיל לְמֶחֱמֵי לְרֵאשֵׁיהּ, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּסָתִים בֵּיהּ. הַאי רְקִיעָא עִילָּאָה, לֵית בֵּיהּ דְּיוּקְנָא כְּלַל. לֵית מַאן דְּאִסְתַּכַּל מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, כּוּלָּא סָתִים וְחָתִים בְּגוּשְׁפַּנְקָא. רָקִיעַ פָּרִישׁ עַל גַּבֵּי רֵישֵׁי דְּחַיָּון לְעֵילָּא, מְזוֹנָא דִּילְהוֹן נָטִיף מֵהַהוּא רְקִיעָא. וּלְתַתָּא כָּלְהוּ קַיְימִין בְּקִיּוּמָא, מִתְּחוֹת הַאי רָקִיעַ.

רָקִיעַ דָּא תַּלְיָין בֵּיהּ תְּלַת שְׁמָהָן לְעֵילָּא, כְּמָא דְּמִתְפָּרְשָׁא לְתַתָּא, קָדוֹשׁ, רַחוּם, חַנּוּן, כְּנִוּוי שְׁמָהָן קַדִּישִׁין. סְתִימִין לְעֵילָּא בְּרָזָא דִּלְתַתָּא, כֹּלָּא כְּגַוְונָא דָּא מִן דָּא.

אִלֵּין שְׁמָהָן, גּוֹ רָזֵי מְהֵימְנוּתָא רָזָא דִּילְהוֹן. כָּל אִינּוּן כִּנּוּי שְׁמָהָן, תַּלְיָין בְּרָזָא דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין אִלֵּין, דְּאִיקְרוֹן חֵיוָון טְמִירִין, מְחַפְיָין עַל שְׁמָהָן דִּלְגָאו, וּמְעַפְּפָן בְּאִלֵּין, וְאִתְחַפְיָין בְּאִלֵּין. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְרֵי בְּהוּ. וְדָא אִיהוּ דִכְתִיב, (שה"ש ה) פָּשַׁטְתִּי אֶת כָּתָּנְתִּי, לְאִתְתַּקָּנָא לְגַבָּה. מֵהַאי רָקִיעַ וּלְתַתָּא, תַּלְיָין אִינּוּן כִּינּוּיִין, לְאִתְחַפְיָא בְּהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. מֵהַאי רָקִיעַ וּלְעֵילָּא, לָא תַּלְיָין כִּינּוּיִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל א) וְתַחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ. בְּגִין לְאִתְחַפְיָא בְּהוּ אִינּוּן טְמִירִין עִילָּאִין בְּרָזֵי שְׁמָהָן קַדִּישִׁין.

כְּנָפַיִם, כְּסוּיִין לְאִתְכַּסָּאָה שְׁמָהָן בִּטְמִירוּ. וּלְזִמְנָא דְאָתֵי, לָא יִתְכַּסֶּה רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּכָלְהוֹ זַכָּאָה קִשׁוֹט יִנְדְּעוּן בְּאִתְגַּלְיָיא, וְלָא מִגּוֹ כִּינּוּיִין. וְרָזָא דָא כְּתִיב (ישעיה ל) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֶנָּה. תְּרֵין אִינּוּן לְכָל חַד וְחַד לְאִתְכַּפְיָא בְּהוּ. הַהוּא דְיָמִינָא, אִית לֵיהּ חַד דְיָמִינָא וְחַד דִשְׂמָאלָא. וְהַאי דִשְׂמָאלָא אִית לֵיהּ חַד דִשְׂמָאלָא. וְחַד דְיָמִינָא. וְכֵן כָּלְהוֹ כְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין לְאִתְחַפְיָא בְּהוּ. גְּוִיתֵיהֶם, רָזִין דִּלְגָאו, בִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין. דִּמְנַיְיהוּ רָזָא דְגוּפָא דִילְהוֹן. וְעִם כָּל דָּא, אִלֵּין כְּנַוְונָא דְאִלֵּין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל: אֵל, אֱלֹהִים, ה'. דִּכַנְפֵיהֶם: גָּדוֹל, גִּבּוֹר, וְנוֹרָא. הַאי בְּרָזָא דְרָזִין

לְעֵילָא, לְאִסְתַּמָּרָא כֹּלָּא בִּגְנִיזוּ. לְתַתָּא קַיְימִין בְּחֵיזוּ גַּדְפִּין, גּוֹ שְׁעוֹרָא, בְּת"ק פַּרְסֵי דְּשִׁיעוּרָא. וְאִינּוּן גַּדְפִּין בְּחֵיזָוָא. הָכָא אִית חָמֵשׁ קוֹלוֹת, לָקֳבֵל חָמֵשׁ עִילָּאִין סְתִימִין.

דִּכְתִיב, (שם) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמָלָה כְּקוֹל מַחֲנָה. קוֹל כַּנְפֵיהֶם, דְּהָא בְּאִינּוּן כִּינּוּיִין אִית שְׁמָא חַד, מֵהַהוּא שְׁמָא דְּאִיהוּ מֵאִינּוּן שְׁמָהָן דִּלְגוֹ. וּמַאן אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ. דְּהָא שְׁמָא דָּא אָזַל בְּאִינּוּן כִּינּוּיִין וְדָא אִיהוּ שְׁמָא, כִּשְׁמָא דְּמַיִם רַבִּים. וּמֵהָכָא אִתְפְּרַשׁ שְׁמָא דָּא לְתַתָּאי.

כְּקוֹל שַׁדַּי, אֱלֹהִים. דִּשְׁמָא אִתְכַּנֵּי בְּתַתָּאי, וְאִתְחַזֵּי בְּתַתָּאי, אלק"י. קוֹל הֲמָלָ"ה, דָּא שְׁמָא דְּאִקְרֵי אלו"ה, וּשְׁמָא דָּא אִתְבְּנֵי בְּבֵי דִינָא לְתַתָּא, בַּאֲתַר דְּזָכוּתָא שַׁרְיָא. כְּקוֹל מַחֲנָה, דָּא שְׁמָא דְּיַעֲקֹב שַׁרְיָא בֵּיהּ. דִּכְתִיב, (בראשית לב) מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה.

תּוּ, קוֹל דָּא, מְחַפְּיָין חַד גּוּפָא, לְאַפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא, וּלְאִתְחַבְּרָא גּוּפָא חַד הָכָא, וְגוּפָא חַד הָכָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) לְאִישׁ שְׁתַּיִם חוֹבְרוֹת אִישׁ. מְחַבְּרָן אִישׁ, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא וּלְאַפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא.

וּתְרֵין אֲחָרְנִין מְחַפְּיָין לַגּוּף, וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיּוֹתֵיהֶנָּה.

וְכֻלְּהוֹ גְּלִיפִין מְחַקְּקָן, בְּאַתְוָון דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון. תְּחוֹת תְּרֵין אַבְנִין עִילָּא וְתַתָּא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁמֵיהּ בִּיקָרֵיהּ לְמֶהֱוֵי חַד.

אַרְבָּעִין וּתְמַנְיָא רְתִיכִין טְמִירִין בְּגַרְמַיְיהוּ, טְמִירִין בְּסִטְרָא דְּהַהוּא אָדָם דְּשָׁרְיָא עַל כָּרְסְיָא, בְּרָזָא דְּאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא אַתְוָון. וּמָאתָן אָחֳרָנִין גְּלִיפָן בְּגַרְמַיְיהוּ, לָקְבֵל שַׁיְיפִין דְּגוּפָּא, וְכוּלְהוֹן שָׁלְטִין עַל כּוּרְסְיָא לְתַתָּא, כְּחוּשְׁבַּן פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, בְּרָזָא דְּזָכוֹר.

הַהוּא אָדָם נָטִיל לְכָל הַנֵּי פִּקּוּדֵי, וּלְכָל הַנֵּי רָזִין דְּשַׁיְיפִין דְּגוּפָּא, וְאוֹתִיב בְּרָזָא דִּילְהוֹן לְגוֹ כָּרְסְיָא קַדִּישָׁא. וּבְהוֹ אִסְתַּלְקַת כָּרְסְיָא, בְּתַלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְה' פִּקּוּדִין אָחֳרָנִין בְּרָזָא דְּשָׁמוֹר.

כָּרְסְיָא עִילָּאָה, אַפִּיק כָּל אִינּוּן, מִגּוֹ חַד מַבּוּעָא טְמִירָא גְּנִיזָא דְּאִתְגְּנִיז דְּשָׁלְטָא עֲלֵיהּ. הַהוּא מַבּוּעָא לֵית מַאן דְּיָדַע לֵיהּ וְלֵית מַאן דְּאִסְתַּכַּל בֵּיהּ. עֲלֵיהּ כְּתִיב (איוב כח) וְנֶעֱלְמָה מֵעֵינֵי כָל חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה.

וּכְתִיב שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, אִלֵּין שִׁית סִיטְרִין לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּשִׁית סִטְרִין לְעֵילָּא. שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכָרְסְיָא עִילָּאָה. שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכוּרְסְיָא תַּתָּאָה. אִלֵּין וְאִלֵּין, לָא יָכְלִין לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמִנְדַע, לְיקָרָא דְּכָרְסְיָא דַּעֲלַיְיהוּ. כָּל שֶׁכֵּן לְמַאן דְּשָׁרֵי עַל כָּרְסְיָא. כָּלְהוֹ בְּאֵימְתָא בִּדְחִילוּ, תְּחוֹת כָּרְסְיָא קַיְימִין. נָטְלִין כָּרְסְיָא עֲלַיְיהוּ, וְלָא יָדְעוּ, לְאָן אֲתַר מִתְחַבְּרָאן גּוּפִין, כְּדָבָר אַחֵר, (יחזקאל א) חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ כַּנְפֵיהֶם, בְּגִין לְסָלְקָא לָהּ. וּכְדֵין כָּל אִינּוּן כִּינּוּיִין דְּמִכַּסְיָין לִשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, שָׁלְטִין בִּשְׁמַיְיהוּ, וְאִקְרֵי קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּכִנּוּיָיא.

וְכַד קָיְימָא כָּרְסְיָיא בְּכִינּוּיָיא דְּחֶדְוָה, בַּאֲתַר דְּאִצְטְרִיךְ, כְּדֵין אִינּוּן חֵיוָן תְּרַפְּיָנָה כַּנְפֵיהֶם, וְלָא שָׁלְטִין בְּאִינּוּן כִּינּוּיִין, וְחֶדְוָה דִּילְהוֹן בְּהַהוּא זִמְנָא, דְּאִינּוּן כִּינּוּיִין תְּרַפְּיָנָה כַּנְפֵיהֶם. דְּהָא כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִקְרֵי בְּהוֹן בִּשְׁמָהָן אָחֳרָנִין קַדִּישִׁין עִילָּאִין.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בְּעָמְדָם, עַל קִיּוּמַיְיהוּ. בְּעָמְדָם, דְּלָא נָטְלִין. אֶלָּא דְּחָדָאן מֵחֶדְוָה דְּקִדּוּשָׁא. וְנָהֲרִין, מִגּוֹ נְהִירוּ דְּנָטְלִין מִכּוּרְסְיָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם) תְּרַפְּיָנָה כַּנְפֵיהֶן. וְשָׁלְטִין שְׁמָהָן אָחֳרָנִין עִילָּאִין קַדִּישִׁין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְרֵי בְּהוּ.

(שם) וָאֵרָא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב וְגוֹ'.

וָאֵרָא, דְּהָא אִסְתַּלַּק מִנַּיהּ הַהוּא חֵיזוּ, דְּחָמֵי לְפוּם שַׁעֲתָא. בְּגִין כָּךְ אָמַר וָאֵרָא, וְלֹא כְתִיב וָאֶרְאֶה.

כְּעֵין חַשְׁמַל, וְלָא חַשְׁמַל. כְּעֵין: כְּגַוָּון מְלַהֲטָא מְנַצְּצָא, סָלְקָא בִּגְוָונִוי. כְּעֵין: כְּגוֹנָא דְּעֵינָא דְּלָא יָכֵיל לְאִסְתַּכְּלָא בְּאִסְתַּכְּלוּתָא, אֶלָּא סְתִים וּפְקִיחָא פְּקִיחָא וְסְתִים, הָכֵי אִיהוּ חַשְׁמַל.

וְאִית חַשְׁמַל סָתִים, דְּלָא אִתְחֲזֵי כְּלַל, אֶלָּא מִגּוֹ מַרְאֶה סְתִימָא, דְּלֵית מַאן דְּיָכֵיל לְקָיְימָא בֵּיהּ, וּלְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בֵּיהּ כְּלַל. וְאִית חַשְׁמַל דְּקָיְימָא בִּגְוָונִין, גּוֹ נְצִיצוּ לְאַנְהָרָא וּלְאִסְתַּכָּלָא לְפוּם שַׁעֲתָא. וְדָא אִיהוּ לְתַתָּא,

דְּהָא לְעֵילָּא לָא כְתִיב וְאֵרָא, אֶלָּא וָאֶרְאֶה. וְדָא חַשְׁמַל דְּאִתְחֲזֵי בִּגְוָונִין, גְּוַון אַרְגְּוָונָא, יָרוֹק, אָדֹם, לָבָן. סָלְקָא דָּא, וְנָחֲתָא דָּא. נָצִיץ וְלָהֵיט, סָלְקָא וְנָחֲתָא.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, כְּעֵין חַשְׁמַל, וְלָא כְתִיב וָאֵרָא חַשְׁמַל, וְלָא וָאֵרָא הַחַשְׁמַל, דְּלָאו אִיהוּ חַשְׁמַל, אֶלָּא כְּגוֹנָא דִּילֵיהּ. כְּגַוָּון דְּאִתְחֲזֵי, הָכֵי גְּוָונוֹי. חַשְׁמַל דָּא אִיהוּ נְהִירוּ, דְּנָקִיט נְהִירוּ בְּגַוֵּיהּ, הַהוּא נְהִירוּ דְּאִתְחֲזֵי בְּאִינּוּן נְצִיצִין, נְהִירוּ אָחֳרָא דַּקִּיק, זָהֵיר וְנָצִיץ יַתִּיר אִית בְּגַוֵּיהּ, וְהַאי דְּקָאֲמַר הָכָא, לָאו אִיהוּ חַשְׁמַל, אֶלָּא כְּעֵין חַשְׁמַל.

בְּחֵיזוּ דְּכַדְמָאָה מַה כְּתִיב. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנוֹגַהּ לוֹ סָבִיב, וּלְבָתַר, וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל. וְהָכָא בְּקַדְמִיתָא כְּעֵין חַשְׁמַל, וּלְבָתַר כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב, מֵאֶמְצָעִיתָא דְּגוּפָא לְעֵילָּא, וּמֵאֶמְצָעִיתָא דְּגוּפָא לְתַתָּא.

וּתְלַת גְּוָונִין הָכָא, חַשְׁמַל בְּקַדְמִיתָא. וּלְבָתַר אֵשׁ לְגוֹ מִינָּהּ. וּלְבָתַר נוֹגַהּ. וְאִינִין רָזִין גְּלִיפִין גּוֹ שְׁמָא קַדִּישָׁא. אדנ"י בְּקַדְמִיתָא, כְּעֵין חַשְׁמַל. אֱלֹהִים לְבָתַר, כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ. ידו"ד לְגוֹ מִכּוֹלָּא, וְנוֹגַהּ לוֹ. וְכוּלְהוּ תְּלַת גְּלִיפָּאן, גּוֹ הַאי רָזָא, כְּלִילָן בְּחַד, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא יְחֶזְקֵאל אִסְתַּכַּל לְעֵילָּא, וְאִסְתַּכַּל לְתַתָּא, גּוֹ מְהֵימְנוּתָא, בְּרָזִין עִילָּאִין. מִמַּרְאֵה מָתְנָיו כו'.

(שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר. אִיהוּ בְּלְחוֹדוֹי בְּדִיבּוּרָא חָדָא וְהָא אוֹקִימְנָא, אָנֹכִי וְלֹא

יִהְיֶה לְךָ בְּדִיבּוּרָא חָדָא אִתְאֲמָרוּ.
וְכִי הַנִּי, וְתוּ לָא, אֶלָּא הַנֵּי כְּלָלָא דְּכֹלָּא, הַנֵּי כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא וְהָכֵי נָמֵי זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וּבְגִין דְּזָכוֹר וְשָׁמוֹר אִינוּן כְּלָלָא דְּכֹלָּא, נָקַט הַנֵּי דְּאִינוּן כְּלָלָא. זָכוֹר וְשָׁמוֹר. אָנֹכִי, זָכוֹר. לֹא יִהְיֶה לְךָ, שָׁמוֹר. וְכֹלָּא בְּדִיבּוּרָא חָדָא.
מַאי בְּדִבּוּרָא חָדָא. הָכֵי הוּא וַדַּאי, בְּדִיבּוּרָא חָדָא וְלָא בְּתְרֵין. בְּגִין דְּהַאי דִּבּוּר, אִיהוּ אִתְכְּלִיל מִכָּלְהוּ קָלֵי. וְאִיהוּ דַּהֲוָה אֲמַר בְּתוֹקְפָּא וְחֵילָא דְּכָלְהוּ, דְּכָל חַד וְחַד הוּא בָּטַשׁ בֵּיהּ בְּלְחִישׁוּ, וְאִיהוּ הֲוָה אֲמַר.
וּבְגִין דְּכָלְהוּ הֲווֹ בְּלְחִישׁוּ וְלָא אִשְׁתְּמָעוּ, כְּתִיב (שם) וְכָל הָעָם רוֹאִים, וְלָא כְּתִיב וְכָל הָעָם שׁוֹמְעִים, בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ כְּלָל, אֶלָּא כָּלְהוּ הֲווֹ אַתְיָין, וְכָל חַד וְחַד נָשִׁיק לְהַאי דִּבּוּר בְּלְחִישׁוּ, כְּמַאן דְּנָשִׁיק בַּחֲבִיבוּ דְּרְחִימוּתָא, וּלְבָתַר הַאי דִּבּוּר פָּרִישׁ, וַאֲמַר מִלָּה, וְאַכְרִיז לָהּ.
וְעַל דָּא כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, דְּאִינוּן כְּלָלָא דְּזָכוֹר וְשָׁמוֹר אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ. אָנֹכִי כְּלָלָא דְּכָל פִּיקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאִינוּן בִּכְלַל זָכוֹר, וְאִיקְרוּן מִצְוֹת עֲשֵׂה. אָנֹכִי כְּלָלָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא.
וּמַאן דַּאֲמַר דְּאִיהוּ רָזָא דְּכוּרְסְיָא, לָאו אִיהוּ כּוּרְסְיָא בִּלְחוֹדוֹהִי, וְלָאו הָכֵי, דְּהָא רָזָא דְּזָכוֹר אִיהוּ, וְאִיהוּ דְּכוּרָא. אֲבָל אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ דְּכוּרָא, כְּלָלָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא אִיהוּ.

וְאַף עַל גַּב דִּכְלָא שַׁפִּיר, אֲבָל אֲנִי, דָּא רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, יְסוֹדָא דְּעָלְמָא. כ' אִתְכְּלִיל בְּגַוֵּיהּ, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּנוּקְבָא. וּבְכָל אֲתַר כ', דָּא אִיהִי נוּקְבָא דְּאִקְרֵי כֶּתֶר. וּבְגִין כָּךְ כְּלָא אִיהוּ כַּחֲדָא, רָזָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, וְכְלָא אִקְרֵי זָכוֹר, דְּהָא דִּכַר לָאו אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, וְנוּקְבָא אוֹף הָכֵי לָאו אִיהִי בִּלְחוֹדָהָא, וּלְעָלְמִין לָא אִתְפְּרְשָׁן דָּא מִן דָּא. זָכוֹר אַתְיָא בְּנוּקְבֵיהּ, שָׁמוֹר אַתְיָא אוֹף הָכֵי בְּרָזָא דְּוא"ו, דְּאִיהוּ דְּכוּרְבֵי אֶלְעָזָר. בְּגִין דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן דָּא מִן דָּא. אָנֹכִי כְּלָלָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, וְכְלָא אִיקְרֵי זָכוֹר. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לְנוּקְבָא, וְאַכְלִיל לָהּ בְּגַוֵּיהּ. וְעַל דָּא לָא אִידְכַּר אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי. וְכַד אִיהִי אַמְשִׁיכַת לְבַעְלָהּ בַּהֲדָהּ, וְאָתֵי אִיהוּ לְגַבָּהּ, כְּדָבָר אַחֵר (שיר השירים ג) עַד שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי, כְּדֵין אִיהִי נָטְלָא שְׁמָא, וְכְלָא אִיקְרֵי שָׁמוֹר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהִי אַמְשִׁיכַת לֵיהּ לְגַבָּהּ, וְנָטְלַת לֵיהּ. כְּדֵין כָּל בֵּיתָא קָיְימָא בִּרְשׁוּתָהָא, וְלָא אִדְכַּר אֶלָּא אִיהִי בִּלְחוֹדָהָא, וּלְעָלְמִין לָא מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא. אָנֹכִי, רָזָא דְּרָזִין לְיָדְעֵי חָכְמְתָא. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּאִלֵּין אַתְוָון נָפְקוּ בְּרָזָא דְּכָלִיל כַּחֲדָא, נָפְקָא בּוּצִינָא לְגָלְפָּא מִשְׁחָתָא. מָדִיד בְּסִטְרָא דָּא עֶשֶׂר אַמִּין, וּנְפָקוּ זִיקִין, בְּזִיקִין שִׁבְעִין וּתְרִין. וְאִתְלַהֲטָן שְׁבִיבִין, נְצִיצִין סָלְקִין וְנָחֲתִין. לְבָתַר, אִשְׁתְּכָכוּ, וְקָאִימוּ בִּסְלִיקוּ לְעֵילָא לְעֵילָא. מָדִיד בְּסִטְרָא אָחֳרָא עֶשֶׂר אַמִּין, וּנְפָקוּ אוֹף הָכֵי זִיקִין,

בְּהַהוּא גַּוְנָא קַדְמָאָה, וְכֵן לְכָל סִטְרִין.
אִתְפַּשְׁטָא בּוּצִינָא וְסָחֲרָא סְחוֹר סְחוֹר, וְאִתְלְהִיטוּ שְׁבִיבִין נְצִיצִין, וּסְלִיקוּ לְעֵילָא לְעֵילָא, וְאִתְלְהִיטוּ שְׁמַיָּא.
וְכָל חֵיוִלִין עִילָּאִין כָּלְהוֹ, אִתְלְהִיטוּ וְאִתְנְצִיצוּ כַּחֲדָא.
סַחֲרָא בּוּצִינָא לְבָתַר מִסְּטְרָא דְּדָרוֹם וּמָדִיד וְסָחֲרָא מִתַּמָּן לְמִזְרָח, וּמִמִּזְרָח לְצָפוֹן, עַד דְּאַסְחַר וְתָב לְסִטְרָא דְּדָרוֹם כִּדְבְקַדְמֵיתָא.
לְבָתַר מִתְגַּלְגְּלָא בּוּצִינָא לְאִסְתַּלָּקָא, וְזִיקִין וּשְׁבִיבִין אִשְׁתַּכְכוּ, וּכְדֵין נָפְקוּ אִלֵּין אַתְוָון מְחָקְקָן מִתְלַהֲטָן נָצְצִין, כְּדַהֲבָא כַּד אִתְלַהֵיט בְּנִצְיצוֹ. כְּהַאי אוּמָנָא כַּד מְצָרֵף כַּסְפָּא וְדַהֲבָא, וְאַפֵּיק לוֹן מִגּוֹ אֶשָּׁא מְלַהֲטָא, בָּרִיר וְצָרִיף כּוּלָּא. הָכֵי נָמֵי נָפְקֵי אַתְוָון, צְרִיפָן בְּרִירָן מִגּוֹ מִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים יח) אִמְרַת ה' צְרוּפָה.
כְּמַאן דְּמְצָרֵף כַּסְפָּא וְדַהֲבָא.
כַּד נָפְקוּ אִלֵּין אַתְוָון, נָפְקוּ כָּלְהוֹ צְרִיפִין, מְחָקְקָן, בְּרִירָן, נְצִיצִין, מְלַהֲטָן. וְיִשְׂרָאֵל כָּלְהוֹ חֲווֹ חָמָאן לוֹן דַּהֲווֹ פָּרְחֵי בַּאֲוִירָא, וְאָזְלִין לְכָל סִטְרִין, וְאָתוֹ וּמִתְחַקְקָן עַל לוּחֵי אַבְנַיָּא.
וְתָא חֲזֵי כַּד הֲווֹ נָפְקֵי אִלֵּין אַתְוָון בְּרָזָא דִּכְלָלָא דְּדִבּוּר וְנוּקְבָא, בְּרִירָן מְחָקְקָן. חַד אָת הֲוָה סָלִיק עֲלַיְיהוּ, דְּהַוָה רָשִׁים וְגָלִיף לְהַנֵּי אַתְוָון, וּמְעַטֵּר לוֹן, וַהֲוּא אָת אָזֵיל בְּכוּלְהוּ, מֵרָזָא דְּבוּצִינָא אִתְגְּלִיף. וַהֲוּא אָת אִיהוּ אוֹת ו',

דְּהוּא סָלֵיק עַל כָּל אַתְוָון אָחֳרָנִין, וְגָלֵיף לוֹן עַל כֻּלָּא.

וְרָזָא דָּא, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶ"ת הַ"קּוֹלוֹת וְאֶ"ת הַ"לַּפִּידִים וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר. אֶת הַקּוֹלוֹת, אִלֵּין אִינוּן אַתְוָון אָחֳרָנִין, דַּהֲווֹ נָפְקִין מֵאִינוּן קוֹלוֹת כְּדְקָאֲמָרָן, וְאִתְחַזּוֹן בַּאֲוִירָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֻלָּא.

דִּכְתִיב אֶת הַקּוֹלוֹת, וְלָא כְתִיב וְכָל הָעָם רוֹאִים הַקּוֹלוֹת, אֶלָּא אֶת הַקּוֹלוֹת, אִלֵּין אִינוּן אַתְוָון דַּהֲווֹ נָפְקֵי מִנַּיְיהוּ. וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר, דָּא אָת ו', דְּהַוָה סָלֵיק עַל כָּל אַתְוָון, וְגָלֵיף לוֹן, כְּמָא דְּאִיתְמַר. בְּגִין דְּרָזָא דְאָת ו' אִיקְרֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב רוֹאִים. וְכַד שְׁמָעוּ לָא שְׁמָעוּ אֶלָּא קוֹל מִילוֹלָא חָדָא, דִּכְתִיב (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים, הַהוּא קוֹל דְּאִיקְרֵי דְּבָרִים, דְּהוּא הַוָה אָמַר מִלָּה בִּלְחוֹדוֹי.

וְאַף עַל גַּב דְּכָל יִשְׂרָאֵל חָמוּ יְקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הֲווֹ חָמָאן, אֶלָּא כְּמַאן דְּחָמֵי מִגּוֹ עֲשָׁשִׁיתָא, וַהֲווּ מִסְתַּכְּלָן לְמִנְדַּע חָכְמְתָא בְּאִינוּן אַתְוָון דַּהֲווֹ נָפְקֵי. וַהֲווּ חָמָאן נְהִירוּ דְּנָהֵיר מִגּוֹ נְהִירוּ אָחֳרָא. וְעַל דָּא כְתִיב, (שם) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה.

אָנֹכִי רָזָא דְּזָכוֹר, רָזָא דְּדִכּוּרָא, דְּבָטַשׁ וְאַנְהֵיר לְדִבּוּר, וְנָפְקֵי אִלֵּין אַתְוָון לְאִתְעַטָּרָא, וּבְאִלֵּין אַתְוָון הֲווֹ חָמָאן, וַהֲווּ שָׁמְעִין מִלָּה דְּאִקְרֵי אָנֹכִי, דְּאִיהוּ אִסְתַּכְּלוּתָא הֲווֹ חָמָאן מִנַּיְיהוּ. שְׁמִיעָה דְּתֵיבוּתָא דִּילְהוֹן, הֲווֹ שָׁמְעִין.

דִּכְתִיב קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים. הוּא שְׁמִיעָה, לְמֶעְבַּד דְּבָרִים, מֵאִינוּן אַתְוָון דַּהֲווֹ חָמָאן. וְאַף עַל גַּב דְּקוֹל דְּבָרִים אִיהוּ, וְאִיהוּ הֲוָה מְמַלֵּל, וְלָא הֲוָה מְמַלֵּל אֶלָּא מִלָּה, דְּאִינוּן אַתְוָון, כְּמָא דְּאִיתְמָר.

אָנֹכִי הָכָא אִיהוּ רָזָא כְּלַל. וּפְרַט, יהו"ה אֱלֹהֶיךָ. ה', רָזָא דְּזָכוֹר. אֱלֹהֶיךָ, רָזָא דְּשָׁמוֹר. וְעַל דָּא הָכָא כְּלַל וּפְרַט, וְאוֹרַיְיתָא בְּרָזָא דָּא מִתְעַטְּרָא. בִּכְלַל וּפְרַט, כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא. וְכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּזָכוֹר וְשָׁמוֹר כַּחֲדָא.

כְּמָא דְּאוֹקִימְנָא בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה, בְּגִילּוּפָא דְּעִיטּוּרָא דְּאַתְוָון. אָנֹכִי: א"י דְּכַר. נ"כ נוּקְבָא. וְשַׁפִּיר אִיהוּ, וְהָכֵי קָאָמַר, אֲנִי דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, דְּהָא נו"ן כְּפוּפָה אִיהוּ נוּקְבָא בְּכָל אֲתַר. אוֹף הָכָא אָנֹכִי כְּלָא כַּחֲדָא.

אַמַּאי נָקַט אָנֹכִי, וְלֹא אֲנִי. אֶלָּא נ"כ תְּרֵי נוּקְבֵי אִינוּן, וּתְנִינָן, כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינָה לְתַתָּא, אוֹף הָכֵי שְׁכִינָה לְעֵילָא. וְכֻלָּא אִשְׁתְּכַח בְּמִלַּת אָנֹכִי, בְּחִיבּוּרָא חָדָא. אָנֹכִי כְּלָלָא דְּזָכוֹר, רָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא, כְּלָלָא דְּעֵילָא וְתַתָּא. יו"ד: לְעֵילָא לְעֵילָא, רֵאשִׁיתָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. נ"כ: תְּרֵין נוּקְבֵי, עִילָּאָה וְתַתָּאָה, תְּרֵין עָלְמִין עֵילָא וְתַתָּא. א: רָזָא דְּקַו אֶמְצָעִיתָא, דְּנָטֵיל מִכָּל סִטְרִין, מֵעֵילָא וּמִסִּטְרוֹי. וְעַל דָּא הָכָא אִשְׁתְּכַח כָּל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

וּבְגִין דְּהָכָא תַּלְיָא כֻּלָּא, בְּחִיבּוּרָא חָדָא, בִּכְלָלָא חָדָא,

שָׁארֵי בְּהַאי מִלָּה, לְאַעְטָרָא רָזָא דְאוֹרַיְיתָא בִּמְלָה דָּא אָנֹכִי, כְּלָלָא דְּכֹלָּא. ה' אֱלֹהֶיךָ, פְּרָטָא דְּכֹלָּא, שְׁמָא שְׁלִים, דְּאִתְגְּלִיף עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל תָּדִיר.

תָּא חֲזֵי (בראשית ב) ה' אֱלֹהִים, שֵׁם מָלֵא, עַל עוֹלָם מָלֵא. דְּקַיְימָא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, וְאִתְעַטַּיר בְּגַוַּיהּ. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח בְּהַהוּא זִמְנָא עַמָּא וְלִישָׁן, עַל מַה דְּאִתְעַטַּר. וּבְגִין כָּךְ הֲוָה מִתְעַטַּר בְּגַוַּיהּ, וְאִקְרֵי ה' אֱלֹהִים.

כֵּיוָן דְּאָתוֹ יִשְׂרָאֵל, וְקָיְימוּ עַל טוּרָא דְסִינַי, וְקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, כְּדֵין אִתְעַטַּר שְׁמָא שְׁלִים עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִיקְרֵי אֱלֹהֶיךָ. וְכַד אֲמַר מֹשֶׁה ה' אֱלֹהֵינוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שִׁבְחָא דְיִשְׂרָאֵל, וְעִמֵּיהּ אַהֲרֹן כַּהֲנָא רַבָּא, וּבְנוֹי דְּמֹשֶׁה מִסְטְרָא אוֹחֲרָא. בֵּיהּ הֲוָה מִתְעַטַּר שְׁמָא שְׁלִים יַתִּיר מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא הֲוָה אֲמַר ה' אֱלֹהֵינוּ.

וְעִם כָּל דָּא אַכְלִיל עִמֵּיהּ לְכָל יִשְׂרָאֵל, דְּלָא כְּתִיב ה' אֱלֹהִים, אֶלָּא ה' אֱלֹהֵינוּ, כֻּלָּא כַּחֲדָא, לְאִתְעַטְּרָא עֲלַיְיהוּ. וְעַל דָּא אִתְעַטָּרָן יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי, לְמֶהֱוֵי שְׁמָא שְׁלִים מִתְעַטְּרָא עֲלַיְיהוּ כַּחֲדָא, דְּהָא מִקַּדְמַת דְּנָא לָא אִקְרֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, אֶלָּא ה' אֱלֹהִים.

כֵּיוָן דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא, ם סְתִימָא דְּהַוָּה אַסְתִּים בְּגַוַּיהּ, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְפַּתַּח, וְאִתְמַשַּׁךְ לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, וּלְאִתְעַטְּרָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וּמִן אוֹת ם אִתְפַּתַּח וְאִתְמַשַּׁךְ לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, וְאִתְעֲבִיד ך.

וְעַל דָּא תָּנִינָן בְּרָזָא דְּאַתְוָון, שִׁיעוּרָא דְּאָת ך, כְּשִׁיעוּרָא דְּסִתְימוּ דְּם׳ סְתִימָא. וּמְשִׁיכוּ דְּאָת נו״ן לְתַתָּא, כְּשִׁיעוּרָא דְּכֻפֵּלְתָּא דְּנוּ״ן כְּפוּפָה. דְּהָא כֹּלָּא בְּרָזָא חָדָא. וְכֹלָּא הַוָּה נָפֵיק מֵהַהוּא קוֹל דְּבָרִים דְּקָאֲמָרָן, דִּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר.

פָּרָשַׁת תְּרוּמָה

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אַקְדִּים בְּצַפְרָא, וְאַנַח תְּפִילִין בְּרֵישֵׁיהּ, וּתְפִילִין בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא, בִּדְרוֹעָא, וְאִתְעַטַּף בְּעִיטּוּפָא דְּמִצְוָה, וְאָתֵי לְנָפְקָא מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵיהּ. דְּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין מְזַדְּוְוגִין עִמֵּיהּ. וְנָפְקֵי עִמֵּיהּ מִן תַּרְעָא דְּבֵיתֵיהּ, וְאוֹזִיפוּ לֵיהּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וּמַכְרִיזוּ קַמֵּיהּ, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, הָבוּ יְקָרָא לִבְרֵיהּ דְּמַלְכָּא, לְפַרְצוּפָא יַקִּירָא דְּמַלְכָּא. רוּחָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ, אַכְרִיז וַאֲמַר, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

בָּתַר הָכֵי, אִית לֵיהּ לְמִקְרֵי פָּרָשָׁתָא דִּבְרֵאשִׁית עַד יוֹם אֶחָד, דְּאִיהוּ עִילּוּיָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא דִּכֹלָּא. לְבָתַר יִתְעַסַּק בְּפָרָשַׁת קָרְבָּנוֹת, לְכַפָּרָא עֲלוֹי. וְכָל אִינּוּן קָרְבָּנִין. וַיְיִמָּא (ויקרא ו) צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, בְּגִין לְכַפָּרָא עַל כָּל אִינּוּן הִרְהוּרִין וּמַחְשָׁבִין

דְּלֵילְיָא. לְבָתַר יְשַׁבַּח בְּתוּשְׁבְּחָן דְּדָוִד מַלְכָּא. וּבְגִין כָּךְ עָאל בַּר נָשׁ, בְּתַרְעִין דְּבֵי כֹלָּה. וְאִיהִי אִתְתְּקָנַת, וּמִתְתַּקְנִין דַּרְגִּין בַּהֲדָהּ.

כֵּיוָן דְּמָטֵי לְיוֹצֵר אוֹר, דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא דִּצְלוֹתָא דְּמְיוּשָׁב, כְּדֵין כָּל אינוּן דַּרְגִּין פָּתְחִין תַּרְעִין, וּכְדֵין כְּתִמְרוֹת עָשָׁן כְּתִיב, (שיר השירים ג) מַה תִּמְרוֹת עָשָׁן דְּקְטוֹרֶת סָלְקָא, וּמִתְחַבְּרִין דַּרְגִּין אִלֵּין בְּאִלֵּין, אוֹף הָכָא אִיהִי צְלוֹתָא כְּתִמְרַת עָשָׁן דְּקְטוֹרֶת, סָלְקָא, וּמִתְחַבְּרָן דַּרְגִּין, וּמִתְקַשְּׁרָן אִלֵּין בְּאִלֵּין דְּהָא אִיהוּ מְקַשֵּׁר לוֹן.

וְאוֹמֵר כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים. לְבָתַר אַהֲבָה רַבָּה, לְסָלְקָא וּלְאִתְקַשְּׁרָא בְּיָמִינָא. וְיחוּדָא דִּשְׁמַע, וְאינוּן פָּרְשָׁיָין. וּכְדֵין אִיקְרֵי מְקֻטֶּרֶת מֹר. לְבָתַר אֱמֶת וְיַצִּיב, דְּאִיהוּ וּלְבוֹנָה. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ דִּידָהּ, כְּלָלָא אִיהוּ.

כֵּיוָן דַּאֲמַר אֱמֶת, אַמַּאי וְיַצִּיב, דְּאִיהוּ תַּרְגּוּם, וּמַה אִצְטְרִיכָא הָכָא, אֶלָּא וַדַּאי, כָּל אֱמֶת, דָּא יַעֲקֹב. וְיַצִּיב, דָּא יוֹסֵף. וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְדַּבְּקָא בְּתַרְוַוִיהוּ. וּבְגִין דְּפָרָשַׁת צִיצִית רָזָא דְּכֹלָּה, אִצְטְרִיכַת לוֹן, מִיָּד אָנַן אָמְרֵי תַּרְוַוִיהוּ, אֱמֶת וְיַצִּיב. וְעַל דָּא אֱמֶת דָּא יַעֲקֹב, וְיַצִּיב דָּא יוֹסֵף. אִי הָכֵי, אַמַּאי תַּרְגּוּם. אֶלָּא בְּגִין דֶּאֱמֶת אֱמֶת לָא אַמְרִינָן, בְּגִין פְּגִימוּ. וְעַל דָּא אִיהוּ תַּרְגּוּם, וְלֵית פְּגִימוּ בְּתַרְוַוִיהוּ.

מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל, דָּא צְלוֹתָא דִמְעוּמָד. ג' קַדְמָאי, דְּאִינּוּן מָגֵן, וּמְחַיֶּה, וְאַתָּה קָדוֹשׁ. מָגֵן, אִית בֵּיהּ מ"ב תֵּיבִין. בְּרָזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּמ"ב אַתְוָון. וְאִית לְאַכְלָלָא לֵיהּ בְּלִבָּא, וּלְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ בְּרָזָא דָא, כְּשַׁלְהוֹבָא בְּגַחֲלָת, בִּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ. וְדָא אִיהִי בִּרְכְתָא יָמִינָא.

מְחַיֶּה, אִית בֵּיהּ מ"ט תֵּיבִין, בְּרָזָא דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין חָסֵר חַד. וְאִית בֵּיהּ שְׁמָא, רָזָא דִּגְבוּרוֹת ה'. וְאִיהוּ אַתָּ"ה גְּבוּ"ר לְעוֹלָ"ם אֲדנָ"י. וְרָזָא דִילֵיהּ, אגל"א. וּבְרָזָא אָחֳרָא יגל"א. וְכוֹלָא רָזָא חָדָא, מִן גְּבוּרְתָא דִּבְרִכָאן, (בראשית מט) "יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ. "גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה. "לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה. "אוֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה. בְּדָא אִיתְעַר יְהוּדָה בִּגְבוּרְתָא קַדִּישָׁא, וְדָא אִיהִי בִּרְכְתָא שְׁמָאלָא.

קְדוּשָׁה, אִית בֵּיהּ י"ד תֵּיבִין. עֶשֶׂר אֲמִירָן, וְד' אַתְוָון. וְדָא כְּלִיל לְכָל סִטְרִין, וְאָחִיד מִסְיָיפֵי עָלְמָא עַד סְיָיפֵי עָלְמָא.

תְּלַת בַּתְרָאי, לָאו אִינּוּן בְּחוּשְׁבַּן דָּא בְּתֵיבִין, וְאִינּוּן רְצֵה וּמוֹדִים תָּמְכֵי אוֹרַיְיתָא, תְּרִין עַמּוּדִים. שִׂים שָׁלוֹם, אִילָנָא דְחַיֵּי, דְּאִיהוּ שְׁלָמָא דְּבִיתָא, שְׁלָמָא דְכוֹלָא. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ בְּאֶמְצָעִיתָא, אִינּוּן בִּרְכָאן דִּתְקִינוּ קַדְמָאי, וְדָא אוֹקְמוּהָ. לְבָתַר דִּמְסַיֵּם צְלוֹתָא וְאוֹדֵי עַל חוֹבֵיהּ, נְפִילַת אַפַּיִם.

נְפִילַת אַנְפִּין מָה הִיא. דָּא אוֹקְמוּהָ, דְּקָא עָבִיד כָּל מַה

דַּעֲבִיד מֹשֶׁה, צְלוֹתָא וְתַחֲנוּנִים וּבָעוּתִין וּנְפִילַת אַפַּיִם, דִּכְתִיב (דברים ט) וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי ה'. אֲבָל בָּתַר דִּמְסַיֵּים צְלוֹתֵיהּ, וְעָאל בְּכָל אִינוּן דַּרְגִּין עִילָּאִין, וְאִתְקַשְׁרַת כַּלָּה בְּכָלְהוֹ, אִית לְנָחֲתָא לְתַתָּא, וְהוֹאִיל וְנָחֵית לְתַתָּא, אִצְטְרִיךְ נְפִילַת אַנְפִּין, בְּאַלְפָּא בֵּיתָא.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכֵיוָן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, וְאוֹדֵי עַל חוֹבוֹי, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אַחֲזֵי גַּרְמֵיהּ, דְּמָסַר נַפְשֵׁיהּ לְמָארֵיהּ בִּרְחִימוּ. (תהלים כה) לְדָוִד אֵלֶיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא. וְנִיחָא לֵיהּ לְהַהוּא סִטְרָא דְּשַׁרְיָיא בֵּיהּ מוֹתָא, וְעָבִיד לֵיהּ נַיְיחָא בְּדָא. וְעִם כָּל דָּא, בְּאַלְפָּא בֵּיתָא, אִית רָזָא דְּרָזִין לְחַכִּימִין.

בְּאַלְפָּא בֵּיתָא דָּא לֵית בֵּיהּ וא"ו, וְאִית בֵּיהּ פ"א בְּאַתְרֵיהּ, וְהַיְינוּ, (שם) פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל. לְבָתַר ר' תְּרֵי זִמְנֵי נִינְהוּ. וְלֵית בֵּיהּ קו"ף.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּנְפִילָה דָּא, דְּאִתְמְסַר בַּר נָשׁ לְמוֹתָא, אִצְטְרִיךְ לְכַוְונָא רְעוּתֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד נַחַת רוּחַ לְהַהוּא סִטְרָא דְּשַׁרְיָיא בֵּיהּ מוֹתָא, כְּמָה דְּעָבִיד קוּף בְּחֻרְבוֹת וּבֶהָרִים, אַחֲזֵי גַּרְמֵיהּ דְּמִית, וְאִתְחֲזֵי דְּמִית קַמֵּי חֵיוָתָא חָדָא דְּדָחֵיל מִינָּהּ. כֵּיוָן דְּהַהִיא חֵיוָתָא קָרֵיב לְגַבֵּיהּ, וְחָשֵׁיב לְקָטְלָא לֵיהּ, וּלְנַשְׁכָא לֵיהּ, חָמָא לֵיהּ נְפִיל לְאַרְעָא כְּמֵת, וְחָשֵׁיב דְּאִיהוּ מֵת, כְּדֵין תָּב לַאֲחוֹרָא, וְלָא מְקַטְרֵג לֵיהּ. וְעַל דָּא אִסְתַּלְקוּ אִלֵּין ב' אַתְוָון, דְּלָא יְדַע בְּהוּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.

וְעִם כָּל דָּא, בִּרְעוּתָא דִלְבָּא יַשְׁוֵי גַּרְמֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמְסַר לֵיהּ נַפְשֵׁיהּ בִּרְחִימוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עֲלוֹי, כְּאִלּוּ נָטֵיל נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ. וְעַל דָּא צָרִיךְ לְמִנְפַּל בְּאַרְעָא כְּמֵת, בְּשַׁעֲתָא דְּיֵימַר נְפִילַת אַנְפִּין, בְּגִין דְּאִית חוֹבִין דְּעָבִיד בַּר נָשׁ, דְּלָא מִתְכַּפְּרִין אֶלָּא בְּמוֹתָא. כְּדִכְתִיב, *) (ישעיה כב) אִם יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה וְגו'. וְהַשְׁתָּא דְּאִתְחַשִּׁיב לֵיהּ דְּנָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמָתֵיהּ, וְאִיהוּ יָהֵיב לָהּ בִּרְעוּתָא. הַהִיא שַׁעֲתָא קָיְימָא לְכַפָּרָא עַל חוֹבוֹי, וְאַשְׁלֵים לְכָל סִטְרִין, וּלְהַהוּא סִטְרָא דְּאִתְמָר.

וְעַל כָּל דָּא, צְלוֹתָא עוֹלָה, וְאִסְתַּלְקָא בֵּין ב' דְּרוֹעִין, בְּחִבּוּק דְּרְחִימוּ כְּדְקָא יָאוֹת. וְאִיהוּ מְקוּטָּרֶת מוֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל.

חוּצְרַךְ מִשֶּׁה אַרְבָּעִים יוֹם לַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לְלָמְדָהּ, בְּגִין דְּהַהוּא דַּרְגָּא אַרְבְּעִין אִקְרֵי. וּלְכָךְ אָמַר, (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה, דְּאִתְחַבְּרוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וּלְכָךְ חוּצְרַךְ לְהַזְכִּיר וּלְפָרֵט אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה, דְּהָא בְּאַרְבָּעִים יוֹם הֲוָה סַגֵּי.

וּבְמ' יוֹם אֲפִיקַת הַהִיא הוֹרָתָ"ם, בְּתוֹרָה וּמִצְוָה. דְּכוּרָא לְתוֹרָה וּמִצְוָה, לָקָבֵל מ' יוֹם דְּיצִירַת הַוְּלַד. דְּנָפִיק מִן הַכֹּחַ אֶל הַפּוֹעַל. וְאִתְרְשִׁימוּ אֵיבָרוֹי דְּהַהוּא דְכוּרָא, בְּאִינּוּן אַרְבְּעִין יוֹמִין, לְאַכְלָלָא בֵּיהּ נְהִירוּ דְּלְעֵילָּא, וּלְאִתְבְּנָאָה

תַּמָּן גּוּפֵיהּ מִנְּהִירוּ דִּלְעֵילָּא. בְּגִין דְּיִתְחֲזֵי לְשַׁמָּשָׁא קַמֵּי מַלְכָּא, וּלְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחַ נְבוּאָה לְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דְּאִשְׁתְּלִים בְּמ׳ יוֹם בְּמֵעֵי אִמֵּיהּ גּוּפָא דִּלְתַתָּא, הָכֵי אִשְׁתְּלִים לְעֵילָּא. וְעַל דָּא (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. דְּאִשְׁתַּכְלַל לְעֵילָּא בְּבֵיתָא דִּילִי, כְּגַוְונָא דְּבֵיתָא דִּלְתַתָּא.

וְעַל דָּא קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה, דְּהָא אִתְנְהִיר מִקַּרְנָא עִילָּאָה, וּמָשִׁיךְ שֶׁמֶן הַטּוֹב עַל רֵאשֵׁיהּ, וְאִשְׁתְּלִים כָּל חַד מֵאַרְבַּע יְסוֹדִין דִּילֵיהּ בְּעֶשֶׂר, הָא אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבָּעִין לֵילָוָון, וְאַמְשִׁיךְ שֶׁמֶן הַטּוֹב עַל רֵאשֵׁיהּ, וּכְדֵין אִתְנְהִיר. וּלְבָתַר בָּא אַהֲרֹן, וְשָׁנָה לוֹ פִּרְקוֹ, דְּאָחֵית לֵיהּ הַהוּא נְהִירוּ עַל דִּיקְנֵיהּ, וְהַיְינוּ שְׁנֵי טִפֵּי מַרְגָּלִיּוֹת, דְּנָחֲתֵי עַל דִּיקְנָא דְּאַהֲרֹן. וּנְהִירִין נְהִירוּ סַגֵּי, וְאִינוּן רָמְז לְתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִתְחַבָּרוּ בְּדִיקְנָא דְּאַהֲרֹן, וְחִיבּוֹרָא דִּילְהוֹן בְּמַזָּלָא עִילָּאָה תָּלֵי.

וּכְדֵין מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים. טוֹב: דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְדָא צַדִּיק. נָּעִים: דָּא זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיקְרֵי נָּעִים, כַּד שָׁרָא עֲלֵיהּ נוֹעַם דִּלְעֵילָּא, דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְכוּלָּא עַל יְדָא דְּאַהֲרֹן, דְּחִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא בְּקָרְבָּנָא.

וְעַל דָּא (מלאכי ב) בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ וְגוֹ׳, דָּא מַטְרוֹנִיתָא דִּילִי, דַּהֲוָות עִמֵּיהּ. הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם, חַיִּים, דְּאִימָּא עִילָּאָה. וְשָׁלוֹם, דָּא שַׁר שָׁלוֹם.

וְאֶתְּנֵם לוֹ מוֹרָא וַיִּרְאֵנִי. יַהֲבִית לֵיהּ הַנְהוּ דַּרְגִּין, לְחַבָּרָא לוֹן אִינוּן שְׁתֵּי טִפּוֹת מַרְגָּלִיּוֹת יַהֲבִית לֵיהּ. וְכַד אַעֲבַר מוֹרָה עַל דִּקְנֵיהּ, דְּהַיְינוּ כַּד הֲוָה מִסְתַּפֵּר, כְּמָה דְּכָתִיב אַחֵר (שופטים יג) וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ. וְיִרְאֵנִי, דִּלְמָא מָעַל בְּהַהוּא שֻׁמָּן דְּנָגִיד לֵיהּ מִשְּׁמֵי עִילָּאָה, דְּאִיקְרֵי שֵׁם, דְּנָגִיד מִנֵּיהּ שֶׁמֶן הַטּוֹב. וְעַל דָּא, (מלאכי ב) וּמִפְּנֵי שְׁמִי נִחַת הוּא.

וְהוּא מַה עָבִיד. (שם) בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר הָלַךְ אִתִּי. דְּחִבֵּר שָׁלוֹם בְּמִישׁוֹר. מַאן מִישׁוֹר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא. וּכְדֵין, וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן, עַל יְדֵי דְּקָרְבָּנוֹי דְּקָרֵיב לוֹן קַמֵּי מַלְכָּא. וּכְדֵין אִתְיְהֵב שָׁלוֹם בְּמִישׁוֹר. וְהָכָא תָּלֵי רָזֵי דְּקָרְבָּנָא, דְּמִסַּר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן. וּמִישׁוֹר אִיקְרֵי, עַל דְּאַמְשִׁיךְ אוֹרַיְיתָא וּנְהִירוּ לְעָלְמָא תַּתָּאָה.

וּמִזְרָח אַנְהִיר לְדָרוֹם בְּקַדְמִיתָא, דְּכְתִיב הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם. בְּגִין כָּךְ (שמות לד) וַיָּשׁוּבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל הַנְּשִׂיאִים בָּעֵדָה. אַהֲרֹן, דָּא רָזָא דְּאַהֲרֹן דְּאִתְנְהִיר מִמָּשָׁה. וְכָל הַנְּשִׂיאִים, דָּא נַחְשׁוֹן, דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּכָל הַנְּשִׂיאִים. וְכָלְהוּ אִתְמָשְׁכוּ אֲבַתְרֵיהּ, וְקָיְימִי לִשְׁמָאלָא דְּמָשֶׁה.

וְהָא אִיתְעָרוּ, אֶת גְּדֵלְךָ: דָּא אַהֲרֹן, מִימִינָא. וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה: דָּא נַחְשׁוֹן, מִשְּׁמָאלָא. דִּלְבָתַר דְּאִתְנְהִיר דָּרוֹם מֵאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, יִתְנְהִיר צָפוֹן. דִּכְתִיב, (קהלת א)

הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן. דְּאַקִּיף לֵיהּ נְהִירוּ דְּרַחֲמֵי מִכָּל סִטְרִין, דְּלָא יִפּוֹק בְּשַׁלְהוֹבוֹי לְאוֹקְדָא עָלְמָא, וְיִתְבַּסֵּם דִּינָא בְּרַחֲמֵי. מַאן רַחֲמֵי, דָּא שִׁמְשָׁא, וְהַיְינוּ רוּחַ, דִּכְתִיב (שם) סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ, דְּרַחֲמֵי אַקִּיף כֻּלָּא.

וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ, סְבִיבוֹתָיו דְּמַאן. סְבִיבוֹתָיו דְּהַהוּא מָקוֹם דִּכְתִיב לְעֵילָּא, וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף, וְדָא מַעֲרָב. וְעַד תַּמָּן שָׁב הָרוּחַ, לְאַנְהָרָא בְּאִינּוּן ע' שְׁנִין, דְּאִתְכְּלִיל מְקוֹמוֹ לְאַנְהָרָא לְעָלְמִין, וּלְאַנְהָרָא לְע' רַבְרְבִין מְמַנָּן דְּקָיְימִין סָחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא מְקוֹמוֹ דְּשִׁמְשָׁא דַּאֲמָרָן.

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא מֹשֶׁה לְתַתָּא, אַנְהִיר לְאַהֲרֹן, סִטְרָא דְּדָרוֹם. וּלְבָתַר לַנְשִׂיאִים, סִטְרָא דְּצָפוֹן. דִּכְתִיב, וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן, וְאַקִּיף לוֹן סַחֲרָנֵי מַדְבְּחָא. לְבָתַר וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם, וְדָא הִיא וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ.

תָּא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא אִינּוּן שִׁבְעִים זְקֵנִים יָנְקִין מִמֹּשֶׁה, וְאִינּוּן דְּבְקִצָּה הַמַּחֲנֶה אִתְאֲכָלוּ בְּנוּרָא דְּדָלִיק. וְהָא אִיתְעָרוּ, מַאן גָּרִים לוֹן. בֵּיוָן דְּחָזָא מֹשֶׁה דְּלָא יָכְלִין לְאִתְקַיָּימָא בְּלָא זְקֵנִים, בָּעָא סַיְעְתָּא לְאַנְהָרָא לְיִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ, (במדבר יא) אֶסְפָּה לִי שִׁבְעִים אִישׁ כוּ', וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ, דָּא רוּחַ דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא בְּמֹשֶׁה שַׁרְיָא וְלָא בְּאָחֳרָא. בְּגִין כָּךְ אִצְטְרִיכוּ לְאִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ, וְדָא הוּא וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ, לְאַנְהָרָא כְּדְבְקַדְמִיתָא.

כֵּיוָן דְּחָמָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דָּא, אֲמַר (קהלת א) הֲבֵל הֲבָלִים כו׳,
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ. בְּיוֹמוֹי דְמשֶׁה, דְּנָהֲיר שִׁמְשָׁא לְיִשְׂרָאֵל
אַרְבְּעִין שְׁנִין, לָקֳבֵל נְהִירוּ דִּלְעֵילָּא, דְּקַבִּיל בְּאִינּוּן אַרְבְּעִין
יוֹמִין דְּהָוָה בְהוֹ, וּמִקְצַת שָׁנָה רִאשׁוֹנָה כְּכוּלָּם, דִּבְהוֹ קַבֵּל
נְהִירוּ דְּאַנְהֵיר לְתַתָּא. וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ, כַּד אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא.
וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד ה׳
מִמְּקוֹמוֹ. וְדָא מָקוֹם עִילָּאָה, דְּנָהֲיר לְמָקוֹם תַּתָּאָה.
דָּבָר אַחֵר, מְקוֹמוֹ תַּתָּאָה מַמָּשׁ. שׁוֹאֵף נְהִירוּ מִלְּעֵילָּא, וְזוֹרֵחַ
הוּא שָׁם, דְּנָהֲיר תַּמָּן לְסִיהֲרָא, וְדָא יְהוֹשֻׁעַ, דְּאִתְנְהֵיר
מִנֵּיהּ, דִּכְתִיב וְנָתַתָּ מֵהוֹדְךָ עָלָיו. וְאִתְעָרוּ, פְּנֵי משֶׁה כִּפְנֵי
חַמָּה וכו׳. הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם, בְּקַדְמִיתָא כַּד הֲוָה בְּעָלְמָא, כָּל
סִטְרִין אִתְנְהִירוּ כִּדְאַמָרָן. אֲבָל הַשְׁתָּא כַּד אִסְתַּלַּק, בְּמְקוֹמוֹ
זוֹרֵחַ וְלָא יַתִּיר.
וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיקְרֵי זָהָב יְרַקְרַק, וְרָזָא דָּא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא,
אֶסְתֵּר יְרַקְרֶקֶת הָיְתָה. גַּוְונָא אָתְרוֹג, וְכוּלָּא חַד. זָהָב
דָּא, אִיהוּ רִישָׁא בִּסְתִימוּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא לְגַבֵּי
זָהָב עִילָּאָה. עַד דְּאִתְמַשְׁכָא וְשַׁרְיָא לְרִישָׁא דְגַבְרִיאֵל, כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא. וּבְגִין כָּךְ כֻּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא עִילָּאָה, וְאִתְמַשְׁכָא
הַהוּא רָזָא לְתַתָּא, כֻּלָּא כְּגַוְונָא חַד.
(שמות כה) וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת זָהָב טָהוֹר, רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, בְּכָל
פָּרָשָׁתָא דָּא אַשְׁכַּחְנָא דְּאִתְמְסַר עֲבִידְתָּא בִּידָא
דְמשֶׁה, בַּר תְּרֵין. בְּכֻלְּהוֹ כְּתִיב, וְעָשִׂיתָ. וּבְאָרוֹן וּבְאֵפוֹד

כְּתִיב (שם) וְעָשׂוּ אָרוֹן, (שם כח) וְעָשׂוּ אֶת הָאֵפוֹד, וְלָא כְּתִיב וְעָשִׂיתָ. מַאי טַעְמָא בָּאָרוֹן לָא כְּתִיב וְעָשִׂיתָ, בְּגִין דְּאָרוֹן כְּלִיל לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּגַוֵּיהּ, לְאִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ. וְאִצְטְרִיכוּ אָחֳרָנִין לְתַקָּנָא תִּיקוּנָא וְשַׁפִּירוּ דִּילֵיהּ, לְמֵיעַל לֵיהּ לְגַבֵּיהּ. בָּאֵפוֹד, לָאו דִּילֵיהּ הוּא, וְלָא לְאִשְׁתַּמָּשָׁא בֵּיהּ, וְלָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֹשֶׁה לְמֶעְבַּד פּוּלְחָנָא דְּאָחוּי, דְּהָא מֹשֶׁה אִיהוּ מַלְכָּא, וְאַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְמַלְכָּא.

וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב (שם כט) וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אַהֲרֹן כּוּ', וְאָפַדְתָּ לוֹ. וְשַׂמְתָּ הַמִּצְנֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ וְגוּ'. הָא כּוּלֵי הַאי פּוּלְחָנָא דְמֹשֶׁה, וּיקָרָא דְאַהֲרֹן אִיהוּ. לָאו הָכֵי אֶלָּא יְקָרָא דְמֹשֶׁה אִיהוּ, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעָא פּוּלְחָנָא דְאַהֲרֹן, אֶלָּא עַל יְדָא דְמֹשֶׁה. וְאַהֲרֹן לָא יָכִיל לְאִתְקַדָּשָׁא אֶלָּא עַל יְדָא דְמֹשֶׁה. וּבְכֻלָּא אִצְטְרִיךְ אַהֲרֹן לְמֹשֶׁה, וְכָל הַאי יְקָרָא דְמֹשֶׁה אִיהוּ.

וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת, תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בְּפָרְשָׁתָא דָּא עוֹבָדָא דְשָׁמַיִם וְאָרֶץ, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין דְּתַמָּן, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא פַּקִּיד לְמֶעְבַּד מִשְׁכְּנָא, אֶלָּא כְּגַוְונָא דְעוֹבָדֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, לְמֶהֱוֵי דְיוּרָא דִלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְדִיוּרָא דִלְעֵילָּא, וּלְאִתְחַבָּרָא דָּא בְּדָא כְּגַוְונָא דִנְשְׁמָתָא וְגוּפָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד.

כְּתִיב (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. בְּרֵאשִׁית, הָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל רָזָא דְעוֹבָדָא

דְּכַפּוּרְתָּא, הָכָא בִּרְמִיזוּ דִּלְעֵילָּא, שַׁלְשְׁלָא דְּמטטרו"ן, גְּנִיזָא דְּמַשְׁכְּנָא, לַאֲרָמָא אֲרָמוּת קוּדְשָׁא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

בְּרֵאשִׁית, רֵאשִׁיתָא עִילָּאָה י' כַּפּוּרְתָּא גְּנִיזָא טְמִירָא, דְּאִשְׁתַּכְחָא מֵרָזָא דִּנְקוּדָא טְמִירוּ עִילָּאָה, וְאִתְפָּרַשׁ פְּרִישׁוּ, לְאִתְנְהָרָא גּוֹ נְהִירוּ, לְאִתְטַמְּרָא גּוֹ טְמִירוּ. טְמִירָא גּוֹ הַאי כַּפּוּרְתָּא, מיטטרו"ן מטטרו"ן, דְּאִתְאַחֲדָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

מִגּוֹ דְּחִילוּ דְּאָזַל בְּקוּשְׁטָא בְּגוֹ אַרְעָא, הֲוָה מַשְׁכַּח נְהִירוּ דְּאָבִיד אָדָם קַדְמָאָה, דְּאִיטַּמַּר הַהוּא נְהִירוּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. סָלְקָא לְעֵילָּא, לָא אִתְיַישְׁבָא בְּדוּכְתֵּיהּ, דְּהָא לָא הֲוָה אִשְׁתְּלִים מִכָּל סִטְרִין, דְּהָא שְׁלִימוּ דִּלְתַתָּא הֲוָה נָרַע, דְּהָא אִתְאֲבִיד בְּחוֹבָא דְּאָדָם קַדְמָאָה נָחַת לְתַתָּא, וְאִתְטַמַּר גּוֹ אִילָנֵי גִּנְתָּא, אִתְפַּשְׁטָא תַּמָּן בְּכָל סִטְרֵי גִּנְתָּא, עַד דְּאִתְיִילִיד חֲנוֹךְ בֶּן יֶרֶד.

כֵּיוָן דְּאִתְיִילִיד הֲוָה אִשְׁתְּכַח סָמוּךְ לְגִנְתָּא, שָׂרִיאַת הַהִיא נְהִירוּ לְאַנְהָרָא בְּגַוַּויהּ, אִתְרַבִּי בִּרְבוּ קוּדְשָׁא, וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ נְהִירוּ דָּא מְנַצְּצָא. עָאל לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אַשְׁכַּח תַּמָּן אִילָנָא דְּחַיֵּי, עַנְפּוֹי וְאַנְבֵי דְּאִילָנָא, אָרַח בְּהוּ, וְאִתְיַישַּׁב בְּגַוַּויהּ הַהוּא רוּחָא דִּנְהִירוּ דְּחַיֵּי.

אָתוֹ שְׁלִיחָן מַלְאֲכֵי עִילָּאֵי, וְאוֹלִיפוּ לֵיהּ חָכְמְתָא עִילָּאָה, יַהֲבוּ לֵיהּ סֵפֶר דְּהֲוָה טָמִיר גּוֹ אִילָנָא דְּחַיֵּי, וְאוֹלִיף מִנֵּיהּ, וְיָדַע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִשְׁתַּדַּל אֲבַתְרֵיהּ.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם ה) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים. עַד דְּהַהוּא נְהִירוּ, אִשְׁתְּלִים בְּגַוַּיהּ.

כֵּיוָן דְּהַהוּא נְהִירוּ אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, בָּעָא לְסַלְקָא לְדוּכְתֵּיהּ.

וּבְגִין לְאַחֲזָאָה הַהוּא שְׁלִימוּ בְּרָזָא דַּחֲנוֹךְ. יוֹמָא חַד עָאל גּוֹ גִּנְתָּא דְעֵדֶן, וְאַחְמוּ לֵיהּ טְמִירִין דְּגִנְתָּא, וַאֲנַח הַהוּא סִפְּר, וְכָל מַה דְּחָמָא, לְבַר, וְאִיהוּ צָנִיעַ בְּגוֹ חַבְרַיָּיא.

לְבָתַר אִתְלַבַּשׁ הַהוּא נְהִירוּ, גּוֹ הַהוּא לְבוּשָׁא, לְאַחֲזָאָה לְעֵילָּא, וּלְמֶהֱוֵי כִּיסּוּפָא בַּהֲדֵיהּ, לְכָל אִינּוּן דְּעָבְדוּ קִטְרוּגָא בְּמָאתַיְהוֹן, דְּלָא יִתְבְּרֵי בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם) וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. וְאֵינֶנּוּ: בְּהַאי עָלְמָא. וְאֵינֶנּוּ: כְּדְקָא הֲוָה בְּהַאי עָלְמָא. כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. לְדִיוּקְנָא אָחֳרָא. בְּהַאי, אִיהוּ נַעַר תָּדִיר. וְרָזָא דָּא אוֹקִימְנָא, (משלי כב) חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ, לְאַנְהָגָא עָלְמִין כָּלְהוֹ. גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה, דְּהָא תָּדִיר אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ וְאִתְהַדַּר נָעַר.

בַּחֲנוֹךְ אִתְכְּלִיל דִּיוּקְנָא דְּעָלְמָא טְמִירָא. אִיהוּ כּוּרְסְיָיא דְּמָאתַיְהּ, עָבִיד שְׁלִיחָן בְּעָלְמָא. כַּד עָלְמָא בְּדִינָא, נְפַק וְאִיקְרֵי מטטרו"ן, רִבּוֹן עַל כָּל חַיָּילִין עִילָּאִין. וְסָבָא אִיהוּ נָעַר. עָאל מֵעָלְמָא לְעָלְמָא, וְאִתְיַשְׁבָא רוּגְזָא.

דִּיוּקְנָא דָּא אִתְפְּרַס בִּפְרִיסוּ כַּפּוֹרְתָּא, וְאִתְצַיְּירִין בֵּיהּ בְּהַהוּא פְּרִיסוּ תְּרִין דִּיוּקְנִין, חַד דְּכַר, וְחַד נוּקְבָא. וְקַיְימָן תְּרֵי רַבְיָין עוּלְמִין רְחִימִין, בִּרְחִימוּ דְּבִיקָאן דָּא בְּדָא.

וְרָזָא דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, פְּרִיסוּ כַּפּוּרְתָּא סְתִימָאָה.
אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, תְּרֵין כְּרוּבִין קָיְימִין בְּדְבֵיקוּ דַּחֲבִיבוּתָא. שָׁמַיִם וָאָרֶץ לָא כְתִיב, אֶלָּא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, לְאַסְגָּאָה תְּרֵין כְּרוּבִין כַּחֲדָא. כַּפֹּרֶת דָּא פְּרִיסָא לְגוֹ, בְּטְמִירוּ דְּהֵיכָלָא, וּבְתְרֵין סִטְרִין קָיְימִין תְּרֵין אִלֵּין.
בְּרֵאשִׁית סָלְקָא לְעֵילָּא. רָזָא דִּילֵיהּ, נָחֲתָא לְתַתָּא. כְּגַוְונָא דְּהַהוּא רָזָא דִּבְרֵאשִׁית סָלְקָא לְעֵילָּא, וְלָא אִתְרְשִׁים בִּרְשִׁימוּ, נְפְקָא רְשִׁימוּ לְתַתָּא, וְאִתְעֲבִיד מִנֵּיהּ כַּפּוּרְתָּא עִילָּאָה, רְשִׁימָא בִּרְשִׁימִין תְּלָתָא. בְּרָזָא יהו"ה אֱלֹהֵינ"ו יהו"ה. מֵאִלֵּין תְּלַת, נְפְקוּ תְּלַת אָחָרָנִין, וְאִינוּן שִׁית, וְהַיְינוּ בִּרְבִי אֶלְעָזָר שִׁי"ת.
אִתְפְּרַשׁ כַּפּוּרְתָּא דָּא לְסִטַר דָּרוֹם וּמַעֲרָב, וְאַפֵּיק תְּרֵין כְּרוּבִים כַּחֲדָא, דְּכַר וְנוּקְבָא, דְּיִשְׁתַּכְחוּן דָּא לָקֵבֵל דָּא. דָּרוֹם, אִיהוּ רֹאשׁ, כֹּהֵן נוֹטֵל בָּרֹאשׁ. וְאִיהוּ בֶּן דְּכַר. מַעֲרָב אִיהוּ נוּקְבָא, בַּת יְחִידָה, בַּת הָיְתָה לְאַבְרָהָם וַדַּאי. וְהַיְינוּ בְּרָזָא דָּא, בְּרֵאשִׁית: ב"ת רֹא"שׁ. י' כַּפּוּרְתָּא, דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע, עַד דְּאִתְפְּרַס בִּפְרִיסוּ, וְאַפֵּיק תְּרֵין אִלֵּין. כְּגַוְונָא דָּא ה'. וְעַל דָּא. בַּת, בַּת רֹאשׁ, בַּת לְאַבְרָהָם. י' כַּפּוּרְתָּא לְאִתְפְּרָסָא.
אִתְחַדַּר כַּפּוּרְתָּא מִמַּעֲרָב לְצָפוֹן, וְאִתְפְּרַס בִּפְרִיסוּ. וְאִתְגַּלְיָיא דְּכַר, דְּאִתְאַחִיד בְּסִטְרָא דְּכַפּוּרְתָּא. וְנוּקְבָא אִתְטַמְּרַת לְתַתָּא, וְאִתְעֲבִידַת בְּאֵשׁ דְּצָפוֹן. וְרָזָא דָּא

בְּרֵאשִׁית, בַּת אֵשׁ. י' פְּרִיסוּ דְּאִתְפְּרַס, וְאַחֲזֵי חַד, וְלָא תְּרֵין, דְּהָא נוּקְבָא אִתְכַּפְיָא לְתַתָּא. וְאִי תֵּימָא כּוּלָּא חַד פְּרִיסוּ עִילָּאָה וְתַתָּאָה. הָכֵי הוּא. דְּלָא אִתְפְּרֵישׁ שְׁמָא דָּא מִן דָּא, כֻּלָּא אִיהוּ אֱלֹהִים.

אִתְחַדַּר כַּפּוֹרְתָּא מִמַּעֲרָב לְמִזְרָח, פָּרִים פְּרִיסוּ בִּתְרֵי סִטְרִין, בְּסִטְרָא דְמִזְרָח, וּבְסִטְרָא דְמַעֲרָב. כֵּיוָן דְּכַפּוֹרְתָּא קָיְימָא בְּמִזְרָח וּמַעֲרָב, כְּדֵין חֶדְוָה אִשְׁתְּכַח, וְחֵיבוּרָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְהַאי בַּת, אִתְכְּלִילַת בְּעִיטָּרָהָא כְּדְקָא יָאוֹת, וְקָיְימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. וּכְדֵין אִיהוּ בְּרָזָא דִּילֵיהּ בְּרֵאשִׁית, בְּלָא פֵּירוּדָא כְּלָל.

וְלָקֵבל אִלֵּין תְּלַת זִימְנִין, סָלְקִין יִשְׂרָאֵל תְּלַת זִימְנִין לְמֵיחַג חַגַּיְיהוּ. בְּפֶסַח אִתְחַדַּר כַּפּוֹרְתָּא בְּסִטְרָא דָּרוֹם וּמַעֲרָב, וּכְדֵין הַהִיא בַּת קָיְימָא בְּאַבְרָהָם, וְאִיהִי בַּ"ת רֹא"שׁ, וְתַמָּן הַלֵּל, וְלָאו הַלֵּל גָּמוּר, דְּהָא תְּרֵין כְּרוּבִין אִלֵּין, לָאו אִינּוּן בְּאַשְׁלָמוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת, דְּהָא יִשְׁמָעֵאל נָפִיק וּמְקַטְרֵג.

מִיּוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא קַדְמָאָה דְּסוּכּוֹת, אִתְחַדַּר כַּפּוֹרְתָּא מִצָּפוֹן לְמַעֲרָב, כְּדֵין הַהִיא בַּת אִתְכַּפְיָא, וְקָיְימָא בֵּיהּ בְּיִצְחָק, וְלָא בְּחֶדְוָה, וְאִיהִי בַּ"ת אֵ"שׁ, וְאִינּוּן לָאו בְּאַשְׁלָמוּתָא, וְעַל דָּא לֵית תַּמָּן הַלֵּילָא כְּלַל, דְּהָא עֵשָׂו נָפִיק וּמְקַטְרֵג. בְּסוּכּוֹת, סָלְקָא הַאי בַּת. וְאִישְׁתַּלִּימַת בֵּיהּ בְּיִצְחָק בְּחֶדְוָה, וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, וּכְדֵין הַלֵּל גָּמוּר, עַל

דְּאִשְׁתְּכִיךְ רוּגְזָא, וְחַבְרוּתָא אִשְׁתַּכַּח.
בְּשָׁבוּעוֹת דְּאִקְרֵי עֲצֶרֶת, אִתְהַדַּר כַּפּוּרְתָּא בִּסְטַר מִזְרָח
וּמַעֲרָב, כְּדֵין שְׁלִימוּ אִשְׁתְּכַח, וַחֲבִיבוּ
וּדְבֵיקוּתָא אִיהוּ בְּכָל סִטְרִין, וְחֶדְוָה דְּעִילָּאֵי וְתַתָּאֵי. וּכְדֵין
(תהלים יטו) תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ.
וּבְתֵלַת זִמְנִין אִלֵּין, כַּפּוּרְתָּא אִתְהַדְּרַת בְּסִטְרָהָא, כְּדְקָא
יָאוֹת, כַּפֻּרְתָּא דָּא אִתְפָּרְסָא לְעֵילָּא, גּוֹ הַהוּא
נְקוּדָה טְמִירָא, בְּנְהִירוּ קַדְמָאָה דְּאִתְפָּרְסָא. לְבָתַר אִתְפָּרַס
בִּשְׁלִימוּ. וְשַׁרְיָיא עַל הַהוּא פְּרִיסוּ, כַּד אִתְחַפְיָין גַּדְפֵּי
כְּרוּבִים עַל הַאי כַּפֻּרְתָּא, בְּגִין לְאִתְחַפְיָיא כַּפֻּרְתָּא, וְלָא
יְהֵא בְּאִתְגַּלְיָיא.
כַּפֻּרֶת. כַּפֻּרֶת כְּתִיב, דְּכַד אַתְיָא נְהִירוּ עִילָּאָה, אִינּוּן
כְּרוּבִים בַּטְשֵׁי בְּגַדְפַּיְיהוּ, וְסָלְקִין לוֹן לְעֵילָּא,
וְאָמְרִין שִׁירָתָא מִסְּגִיאוּ דְּהַהוּא חֶדְוָה דְּהַהוּא נְהִירוּ.
כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, וְכַפּוּרְתָּא אִתְהַדַּר, וּמֵאִינּוּן תְּלָתָא הֲווֹ
כְּרוּבִים יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. יְמִינָא שַׁרְיָא בֵּיהּ רוּחָא
דִּלְעֵילָּא, מֵהַהוּא סִטְרָא. וּשְׂמָאלָא דְּהָוָה בְּמַעֲרָב
בְּאִתְהַדְּרוּתָא דְּכַפּוּרְתָּא, קָאִים לְגַבֵּיהּ בִּסְטַר שְׂמָאלָא, *)
וְשַׁרְיָא בֵּיהּ רוּחָא דְּנוּקְבָא, וְאִתְחַבַּר דָּא בְּדָא בַּחֲבִיבוּ
דְּדַכַר וְנוּקְבָא. וְכֵן לְכָל סִטְרִין בְּאִתְהַדְּרוּתָא דְּכַפּוּרְתָּא.
וּלְעוֹלָם תְּרֵין אִינּוּן, דְּכַר וְנוּקְבָא, לְתַתָּא בְּהַאי עָלְמָא אִינּוּן
תְּרֵין וְלָא יַתִּיר.

וְאִי תֵּימָא לְעֵילָּא הוֹאִיל וְלָא אִצְטְרִיךְ דְּבֵקוּתָא בְּכַפּוּרְתָּא, אֵיךְ אִתְהַדַּר כַּפּוּרְתָּא. וַדַּאי בְּהַהוּא אִתְהַדְּרוּתָא, אִתְדַּבַּק דָּא בְּדָא, וְתָדִיר אִתְדַּבַּק בָּה.

כְּגַוְונָא דִּכְרוּבִים אִינּוּן לְעֵילָּא, קָיְימִין עַל אָת וְנִיקְּבָא. וְהָא אוֹקִימְנָא רָזָא דִּכְתִיב, (שמות כה) פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם סוֹכְכִים, וְלָא כְתִיב פְּרוּשֵׂי כְנָפַיִם סְכוּכִים בְּכַנְפֵּיהֶם, אֶלָּא עַל אָת וְנִיקְּבָא הֲווֹ קָיְימִין. וְזִמְנִין יְדִיעָן הֲווֹ סָלְקָן גַּדְפַּיְיהוּ, וּפָרְשֵׂי לוֹן לְעֵילָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וַהֲווּ מִתְהַדְּרָן וּמְחַפְּיָין עַל כַּפּוּרְתָּא. וְעַל דָּא בְּאָת וְנִיקְּבָא הֲווֹ קָיְימִין.

בְּכָל אֲתַר דְּרוּחָא עִילָּאָה הֲוָה אָתֵי וְשַׁרְיָא, וַדַּאי בְּהַהוּא אֲתַר דְּשַׁרְיָא, אִית בֵּיהּ מַמָּשׁוּ, וְקִיּוּמָא בְּאָת וְנִיקְּבָא. בַּר נָשׁ אִיהוּ מֵעַפְרָא, וְעַד לָא שְׁרָא עֲלֵיהּ נְצִיצוּ דְּרוּחָא דִּלְעֵילָּא, לֵית בֵּיהּ מַמָּשׁוּ, כֵּיוָן דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, אִית בֵּיהּ מַמָּשׁוּ, וְקָיְימָא בְּקִיּוּמָא.

וְאִי תֵּימָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, תָּא חֲזֵי מֵחוּטְרָא דְּאַהֲרֹן, דְּאִיהוּ אָעָא בְּלָא מַמָּשׁוּ כְּלַל, כֵּיוָן דְּשַׁדַּר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְעִירוּ דְּרוּחָא, קָאִים בְּקִיּוּמָא, וְאִתְעֲבִיד לֵיהּ בְּרִיָּה וּמַמָּשׁוּ. וּמָה אָעָא דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכָךְ, כֵּיוָן דְּשַׁדַּר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד זְעִירוּ דְּרוּחָא, קָאִים בְּקִיּוּמָא, וַהֲוָה בֵּיהּ מַמָּשׁוּ. כְּרוּבִים דְּאִינּוּן קְדוּשִׁין, וְקָיְימִין בִּקְדוּשָׁה כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲווֹ זַכָּאִין, כְּרוּבִים הֲווֹ דְּבֵיקִין בִּדְבִיקוּ

אַפִּין בְּאַפִּין, כֵּיוָן דַּהֲווֹ סָרְחָן, הֲווֹ מְהַדְּרָן אַפַּיְיהוּ דָּא מִן דָּא. מְנָא הֲווֹ יָדְעֵי, הָכָא אִתְפַּלְגוּן עַמּוּדִין דְּעָלְמָא. אֲבָל בִּתְנָא דְּקוּרְבָּנָא, וּבְקוּרְבָּנָא עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא, וּבְכַהֲנָא כַּד בְּרִיךְ יָת עַמָּא. בְּאִלֵּין תְּלָתָא הֲווֹ יָדְעֵי, דְּהָא כְּרוּבִים מְהַדְּרִין אַנְפִּין דָּא מִן דָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי תְּיוּבְתָּא דִּבְנוֹי.

תְּנָא דְּקוּרְבָּנָא, כַּד הֲווֹ יִשְׂרָאֵל זָכָאין, תְּנָא הֲוָה סָלֵיק לְעֵילָּא בְּאוֹרַח מֵישַׁר, כְּעִיטּוּרָא דְּקוֹלְפִּין, אִי לִסְטַר מִזְרָח, אִי לִסְטַר מַעֲרָב, אוֹ בְּכָל סְיָיפֵי עָלְמָא, בְּאוֹרַח מֵישַׁר הֲוָה סָלֵיק. וְכַד לָא סָטָא לְיָמִינָא וּלְשְׂמָאלָא, כְּדֵין רְעוּתָא קָיְימָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּעוֹבָדִין דְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲבִיבוּ יַתִּיר.

בְּקָרְבָּנָא דְּעַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא. כַּד הֲווֹ יִשְׂרָאֵל זָכָאין, הֲוָה מִתְחַזֵּי עַל גַּבֵּי אֶשָּׁא דְּמַדְבְּחָא דְּיוּקְנָא דְּאַרְיֵה אָכִיל קוּרְבָּנָא עַל מַדְבְּחָא. וְכַד לָא הֲווֹ זָכָאין, הֲווֹ חָמָן דְּיוּקְנָא דְּכַלְבָּא רְבִיעַ עַל מַדְבְּחָא.

כַּהֲנָא כַּד בְּרִיךְ יָת עַמָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּזָקִיף יְדוֹי, כַּד הֲווֹ יִשְׂרָאֵל זָכָאין וְאִתְחַזּוֹן לְבָרְכָא, יְדוֹי הֲווֹ זְקִיפִין בִּזְקִיפוּ, בְּלָא טוֹרַח כְּלַל, וְאִתְאֲרָמוּ בְּחֵידוּ וּבְרֵעוּ. כְּדֵין שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ, וְאִזְדַּקְּפָן אִינּוּן מִגַּרְמַיְיהוּ, וּכְדֵין כַּהֲנָא הֲוָה יָדַע, דְּאִתְחַזּוֹן יִשְׂרָאֵל לְבִרְכְתָא, וּבָרִיךְ לוֹן בִּרְעוּ דִּלְבָּא.

וְכַד יְדוֹי הֲווֹ יַקִּירִין וּבְטוֹרַח סַגֵּי אִזְדְּקִפוּ, וְלָא יָכֵיל לַאֲרָמָא לוֹן, אֶלָּא בְּרוֹב טוֹרַח. כְּדֵין הֲוָה יָדַע, דְּהָא שְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עַל יְדוֹי. וְיִשְׂרָאֵל לָא אִתְחַזּוֹן לִבְרָכָא.

בְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דִּשְׁכִינְתָּא הֲוָה אַתְיָא לְשָׁרְיָא עַל יְדוֹי, כָּל אינון אֻצְבָּעָן דְּאִינּוּן בִּדְיוּקָנָא עִילָּאָה, הֲווֹ חָדָאן בְּחֵידוּ, לְקַבְּלָא לָהּ לִשְׁכִינְתָּא עֲלַיְיהוּ, וּפָרְחֵי לְאִזְדַּקְּפָא לְעֵילָּא. כְּמָא דַּהֲווֹ חָדָאן כְּרוּבִין דְּהַאי עָלְמָא, וְכָל שֶׁכֵּן לְעֵילָּא, לְקַבְּלָא לָהּ לִשְׁכִינְתָּא עַל גַּבַּיְיהוּ.

וְרָזָא דָּא, (שמות יז) וִידֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא יִשְׂרָאֵל לָא הֲווֹ זַכָּאִין. וִידוֹי דְּמֹשֶׁה אִיתְיַיקָרוּ, וְלָא יָכֵיל לְזָקְפָא לוֹן לְעֵילָּא. דִּכְתִיב לְעֵילָּא, (שם) עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסּוֹתָם אֶת ה'. וּכְדֵין וַיָּבֹא עֲמָלֵק, וְאִתְיַיקָרוּ יְדוֹי דְּמֹשֶׁה, וְלָא יָכֵיל לְזָקְפָא לוֹן, עַד דְּקַבֵּיל עֲלֵיהּ עוֹנָשָׁא. דִּכְתִיב וַיִּקְחוּ אֶבֶן וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה וְגו'.

כְּגַוְונָא דָּא לוּחֵי אַבְנַיָּא, כְּגַוְונָא דְּכַהֲנָא.

וְעַל דָּא, כְּרוּבִים בְּהַהוּא זִמְנָא דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, הֲווֹ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, מִתְדַּבְּקִין דָּא בְּדָא. וְכַד לָא הֲווֹ זַכָּאִין, הֲווֹ מְהַדְּרִין אַנְפַּיְיהוּ דָּא מִן דָּא. וְעַל רָזִין אִלֵּין, הֲווֹ יָדְעֵי, אִי יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, אִי לָא.

כְּרוּבִים: רַבְיָין. וְכוֹלָּא בְּרָזָא חַד קָיְימִי, דִּכְתִיב (הושע יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאוֹהֲבֵהוּ. וּבְגִין כָּךְ כּוֹלָּא בְּחַדְתּוּתָא דְּסִיהֲרָא קָיְימָא, כְּמָה דְּאִתְחַדֵּי דָּא בְּחַדְתּוּתָא, הָכֵי אִיהוּ

כֹּלָא. וּבְגִין נַעַר, אינוּן נְעָרִים. וְרָזָא דָא אֵשֶׁת נְעוּרִים, דְּקָיְימָא עַל תְּרֵין נְעָרִים, בְּחַדְתוּתָא עִילָּאָה.

כְּרוּבִים אַנְפֵּי רַבְרְבֵי, וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי. וַדַּאי הָכֵי אינוּן אַנְפִּין טְמִירִין לְעֵילָּא, דְּלָא אִתְגַּלְיָין. וּבְגִינַיְיהוּ, חֲוֵי חַדְתוּתָא דְּסִיהֲרָא, וּמִלּוּי דִּילָהּ.

אַנְפֵּי זוּטְרֵי לְתַתָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּכַפֹּרֶת, לְעֵילָּא וְתַתָּא בְּרָזָא חָדָא קָיְימָא. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אינוּן רָזָא דִּתְרֵין כְּרוּבִים, חַד דְּכַר, וְחַד נוּקְבָא, לְמֶהֱוֵי דְּבִיקִין אִלֵּין בְּאִלֵּין בַּחֲבִיבוּתָא, כְּמָא דְּאִיתְמָר. אֶת, לְאַסְגָּאָה עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי רָזָא דִּכְרוּבִין כֹּלָּא בִּכְלָלָא חָדָא.

כְּתִיב (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, חֶדְוָותָא דִּתְרֵין כְּרוּבִין. דְּהָא רַבְיָין, כָּל מַאן דְּשָׁאֲרֵי בְּגַוַּיְיהוּ, אִתְהַדַּר אַנְפּוֹי כְּרַבָּיָא, וְחָדֵי עִמְּהוֹן. וְרָזָא דָא, כֵּיוָן דְּשָׁאֲרֵי עֲלַיְיהוּ, מַאן דְּשָׁאֲרֵי, אִתְהַדַּר נַעַר, בְּחֵידוּ דְּכֹלָּא, וּבִרְעוּתָא, אַף עַל גַּב דְּאַתְיָיא בְּדִינָא עַל עָלְמָא, כֵּיוָן דְּשָׁאֲרֵי עֲלַיְיהוּ, אִתְהַדַּר בְּחֶדְוָה, נַעַר קָטִיר בְּחֵידוּ. וְעָלְמָא אִתְהַדַּר בְּרַחֲמֵי. מַאן דְּאִיהוּ בְּרוֹגְזָא, ייתוּן לְגַבֵּיהּ נַעַר, וְיִשְׁתַּכַּח רוּגְזֵיהּ, וְיִתְהַדַּר בְּחֶדְוָה, וְשַׁוֵּי גַּרְמֵיהּ כְּרַבָּיָא, וּכְדֵין כֹּלָּא בְּחֵידוּ. וְעַל רָזָא דָא כְּתִיב, (הושע יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאוֹהֲבֵהוּ, לֵית רְחִימוּ וַחֲבִיבוּ בַּר בְּרַבְיָא.

כְּתִיב (שמות לג) וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ. דְּהַוָה קָאִים גּוֹ מַשְׁכְּנָא דְמשֶׁה, בְּגִין דְּהַהוּא אוֹהֶל, אוֹהֶל דְמשֶׁה

הַוָה. וּבְשַׁעָתָא דִשְׁכִינְתָא הַוָה אַתְיָא, וְאַשְׁכַּח תַּמָן לִיהוֹשֻׁעַ דְאִיהוּ נַעַר, וּמִיָד הַוָה בְּחֵידוּ וּרְעוּ. דְחֶדְוָה דִיהוֹשֻׁעַ אַנְפּוֹי דְסִיהֲרָא בְּכוֹלָא, בְּכָל רָזִין דִילֵיהּ הָכֵי הַוָה.

כֵּיוָן דְמַשְׁכְּנָא אִתְבְּנֵי, לָא אִצְטְרִיךְ יְהוֹשֻׁעַ לְמֶהֱוֵי תַּמָן, אֶלָּא כְּרוּבִים הֲווֹ תַּמָן, וּמִשְׁתַּכְּחֵי בַּחֲבִיבוּ דָּא בְּדָא, אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּרֵבָיָא בְּחֵידוּ. כֵּיוָן דְשָׁאֲרֵי עֲלַיְיהוּ מִיָד כּוֹלָא בְּחֵידוּ, וְדִינָא לָא אִשְׁתְּכַח כְּלָל. וּבְגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתֵיהּ בְּעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל, בָּעְיִין לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא לְתַתָּא, לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי, וּלְאַעֲבָרָא דִינָא, דְלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ כְּלַל, וִיהוֹן תָּדִיר בְּחֶדְוָה עִמֵּיהּ. זַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דֵין, וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

כְּתִיב (שמואל א ג) וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת, כְּתִיב נַעַר, וּכְתִיב (תהלים צט) וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. וְתָנִינָן, שָׁקוּל הָיָה שְׁמוּאֵל כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. אִי שָׁקוּל אִיהוּ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, אַמַּאי כְּתִיב נַעַר, דְּהָא בְּכַמָּה דַרְגִּין אִינּוּן, דְלָא הַוָה מָטָא אֲפִילּוּ לְדַרְגָּא זְעִירָא דְמֹשֶׁה, כָּל שֶׁכֵּן לְמֶהֱוֵי שָׁקוּל כְּתַרְוַוֵיהוּ.

אֶלָּא הַאי קְרָא הָכֵי הוּא, (שם) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו, מֹשֶׁה אִיהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא עִילָּאָה עַל כָּל שְׁאָר נְבִיאֵי. אַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו, אִיהוּ כַּהֲנָא עִילָּאָה עַל כָּל כַּהֲנֵי עָלְמָא, דְלָא הַוָה כַּהֲנָא רַבָּא דְסָלִיק בְּדַרְגָּא עִילָּאָה כְּאַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לְכְהוּנָה וּנְבוּאָה, נָבִיא וְכֹהֵן. מַה דְלָא זָכָה כַּהֲנָא אָחֳרָא. וְאִי

תֵּימָא, הָא זְכַרְיָה כֹּהֵן וְנָבִיא הָיָה, הַהִיא נְבוּאָה לְשַׁעֲתֵיהּ הֲוָה, דִּכְתִיב (דברי הימים כד) וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת זְכַרְיָה.

פָּרָשַׁת כִּי תִשָּׂא

מַאי (שמות ל) כָּל הָעוֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים, אֶלָּא דָּא הוּא מַאן דְּעָבַר עַל פִּקּוּדִין דְּמָארֵיהּ, אִי בָּעֵי לְאִתְתַּקָּנָא קַמֵּי מָארֵיהּ, וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלֵיהּ דִּינָא דִּלְעֵילָּא, זֶה יִתְּנוּ. זֶ"ה בָּעֵי לְמִיתַּן לְקָרְבָּא לֵיהּ בְּוַא"ת, וּלְאַנְהָרָא לֵהּ בְּנְהִירוּ, בְּגִין דְּלָא תּוֹקִיד עַלְמָא בְּשַׁלְהוֹבוֹי. בְּגִין דְּמַאן דְּעָבַר עַל פִּקּוּדִין דְּמָארֵיהּ, אַפְרֵיד זֶה מִזֹּאת, כְּדֵין בָּעֵי לְאַתְקָנָא לְהַהוּא אֲתַר, וּלְאַרְמָא רֵישָׁא קַמֵּי דִּינָא, וְלָא יִשְׁלוֹט דִּינָא עֲלֵיהּ. זֶה יִתְּנוּ. תָּא חֲזֵי, בֵּי דִּינָא דִּלְעֵילָּא, לָא מַעֲנִישִׁין לֵיהּ לְבַר נָשׁ עַד דְּאִיהוּ בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתַּלֵּים בִּתְרִין חוּלָקִין, בְּחוּלָקָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, אִי הַהוּא זִמְנָא עָבַר עַל פִּיקּוּדָא, לְמַאן בָּעֵי לְמֵיהַב, בְּאַתְרָא דְּחָב גַּבֵּיהּ, וּלְמַאן בָּעֵי לְאַמְשָׁכָא. הָדַר וַאֲמַר מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל.

תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִיקְרוֹן אֶחָד. וְכַד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, לָא אִיקְרֵי אֶחָד. וְעַל דָּא מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, דְּהוּא עֶשֶׂר גֵּרָה, רָזָא דְיו"ד, בָּעֵי לְאַמְשָׁכָא וּלְאַנְהָרָא בְּאַתְרָא דְּפָגִים.

וְדָא הוּא כּוֹפֶר נַפְשׁוֹ וַדַּאי, דְּהָא נֶפֶשׁ וא"ו אִיהִי בֵּי דִּינָא.

בְּמַאי אִתְכַּפְּרָא וְאִסְתַּלִּיק דִּינָא. בְּהַהוּא מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, וְדָא אִיהוּ טוֹב, דְּאַנְהַר לֵיהּ. וְכַד מִתְדַּבְּקִין תַּרְוַוְיִיהוּ כַּחֲדָא, טוֹב וְנֶפֶשׁ, כְּדֵין אִקְרֵי שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְאִיתְעַר כֶּסֶף יְמִינָא דְּמַלְכָּא, לְגַבֵּי תְּרוּמַת ה'.

וְעַל דָּא בָּעָא מֹשֶׁה בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא, וַעֲתָה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָ"י. יו"ד רַבְתָּא יִתְחַבַּר בַּהֲדָה, דְּאִקְרֵי מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל. וּבְאָן אֲתַר אִתְחַבַּר. בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְכַד תַּרְוַוְיִיהוּ מִתְחַבְּרִין, כָּל אִינּוּן בָּתֵּי דִינִין דִּבְתַרַע מַקְדְּשָׁא, מִסְתַּלְקִין דְּלָא לְמֶעְבַּד דִּינָא, דְּהָא וַדַּאי כֹּפֶר נַפְשׁוֹ יָהַב.

תָּא חֲזֵי הַאי כּוּפְרָא, כְּדַאי הוּא לְכַפָּרָא עַל עֲשָׂרָה שִׁבְטִין, דְּזַבִּינוּ לְיוֹסֵף, וְאַפְּרִידוּ יָ"ה מִוָּא"ת, וְעָבְרוּ עַל פִּקּוּדַיָּיא דְּמָארֵיהוֹן. בְּגִין כָּךְ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל, לָקֳבֵיל הַהוּא דְּגָר בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה, דְּאִסְתַּלַּק מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְנִמְכַּר בְּעֶשְׂרִים. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא אֲרִימוּ רֵישָׁא מֵהַהוּא שַׁעֲתָא, בְּהַהוּא חוֹבָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אִי אַתְּ בָּעֵי לַאֲרַמְאָה רֵישֵׁיהוֹן לְעֵילָא, זֶה יִתְּנוּ, כְּ"ל.

תָּא חֲזֵי, הַהוּא צַדִּיק כָּל אִקְרֵי, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עֲשִׂירָאָה דְּכָלְהוּ אִתְכְּלִילַת בֵּיהּ אִתְקְרִבוּ דָּא בְּדָא, כְּדֵין שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ אִקְרוֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּלַג גּוּפָא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פְּלַג גּוּפָא, אִתְחַבָּרוּ דָּא בְּדָא, גּוּפָא אִשְׁתְּלִים.

וּתְרֵין עֲשַׂר שִׁבְטִין דִּתְחוֹת יַמָּא, יָנְקִין כָּל חַד מֵאֲתַר דִּילֵיהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, זֶה יִתְּנוּ. יָ"ה, חוּשְׁבַּן תְּרֵין עֲשַׂר,

דְּאִתְדַּבְקֵי סַחֲרָנֵי מַשְׁכְּנָא עִילָּאָה. וּבְהַהוּא זִמְנָא יְהֵא לוֹן נְשִׂיאוּת רֵישָׁא, מִשּׁוּם דְּאִתְדַּבַּק רֵאשׁ הַמַּטֶּה בְּאַתְרֵיהּ הַהוּא דְּנָטִיר יו"ד. וְכַד אָזַל לְעַלְמָא דְּאָתֵי, אִתּוֹסַף בֵּיהּ יו"ד, דִּכְתִיב (בראשית נ) וַיְיִשֶּׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם.

וְעַל יְדוֹי דְּמשֶׁה דְּאִתְיַילֵיד בַּאֲדָר, אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן, וַהֲוָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל נְשִׂיאַת רֵאשׁ. וּבְגִין כָּךְ בַּאֲדָר יָהֲבִין אינוּן שְׁקָלִים, לַאֲרָמָא רֵישֵׁיהוֹן לְעֵילָּא, וּלְקָרְבָּא קִידּוּשִׁין דְּמַלְכָּא לְאַתְרַייהוּ, וְסִטְרָא דְּיָמִינָא אִתְעַר בְּעָלְמָא, וְסָמְכֵי מַשְׁכְּנָא אִתְקַיְּימוּ עַל תִּיקּוּנֵיהוֹן. וְאַתְיָא זֹאת בִּרְשִׁימוּ דְּצַדִּיק דְּהוּא יו"ד, דְּאִתְדַּבַּק בָּהּ בְּכָל קִידּוּשִׁין דִּלְעֵילָּא, כַּד אִתְיְיהֵיב מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, דְּאִיהוּ מָעִין דְּכַסְפִּין, דְּאִתְקַשְּׁרוּ דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא קְטֹרֶת לְבַטָּלָא דִּינָא, וּלְבַטָּלָא מוֹתָנָא, בְּגִין דְּקָשִׁיר לָהּ בְּאַתְרָא דְּזָהּ. וְתָא חֲזֵי, קְטֹרֶת וְכָל קָרְבָּנִין דְּמָקְרְבִין, מֵהַאי מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל אָתֵי, דְּיָהֲיב כָּל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, וּכְדֵין תְּרוּמַת ה' וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (משלי טז) עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה כו'. עֲטֶרֶת, דָּא תְּרוּמַת ה', דְּאִיהִי עֲטָרַת תִּפְאֶרֶת. בְּגִין דְּדָא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, מְעַטְּרָא לְתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, בְּגִין דְּאִיהִי אַתְרָא דְּאִתְגַּלְיָיא, לְגַלּוּיֵי סִתְרָהָא, וּלְפֵרוּשֵׁי תִּיקּוּנִין דִּילָהּ, עַל יְדָא דַּעֲטָרַת, דְּאִיהִי מַרְאָה, דְּכָלְהוֹ אִתְגַּלְיָין בָּהּ. וְכִי תֵּימָא הֵיאַךְ אִתְגַּלְיָין בָּהּ. בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי דֶּרֶ"דְ צְדָקָ"ה. וּמַאן אִיהוּ דֶּרֶךְ צְדָקָה. דָּא זֶה דְּאַנְהִיר לָהּ. וּכְדֵין תִּמְצֵ"א וַדַּאי

נְהִירוּ דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב.

וְעַל דָּא תְּרוּמַת ה' אִיקְרֵי, תְּרוּמַת וַדַּאי, דְּאָרִים דְּגְלֵיהּ עַל כּוּלָּא, הַהוּא דִּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים מח) גָּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. אֵימַת אִיהוּ גָּדוֹל וְאִתְעַתַּר בְּעִטְרוֹי, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וּכְדֵין, נְהִירוּ דְּעַתִּיק יוֹמִין נָהֵיר בְּזֵעִיר אַנְפִּין, וְאִתְעַתַּר בְּגִין לְאִתְדַּבָּקָא בְּקַרְתָּא קַדִּישָׁא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא. וְנָגִיד לְהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי צְדָקָה, וְאַנְהִיר חִוָּורָא לְסוּמְקָא.

וְנָהֲרִין מְגִיהּ שִׁתִּין גְּבוּרִין, וּתְרִין עֲשַׂר שִׁבְטִין. בְּגִין כָּךְ שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹן בְּכִלְיֵי אֶחָד נִבְלָלִין, דְּכָלְהוּ מִסְטְרָא חָד. וּתְרִין עֲשַׂר לָא אִתְכַּלְלָן עִמְּהוֹן, דְּאִינוּן יַנְקִין נוּקְבָא דְּאִילָנָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב זֶה יִתְּנוּ, וַדַּאי יִתְּנוּ לְכוּלָּא, לְעַנְפֵּי דְּסָחֲרֵנִי אִילָנָא. וְעַל דָּא כָּל אוּמִּין מִתְכַּפְּרִין בְּקָרְבָּנָא דְּיִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל יָנְקִין בְּקַדְמִיתָא מֵהַאי אֲתַר דְּאִקְרֵי סֶלַע. הַיְינוּ דִּכְתִיב (דברים לב) וַיְנִיקֵהוּ דְּבַשׁ מִסֶּלַע. וּמַאי טַעְמָא דְּבַשׁ, בְּגִין דְּאִיהוּ תָּמָר, דִּכְתִיב (שיר השירים ז) זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר.

וּלְבָתַר, שֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר. דָּא אַתְרָא דְּלְעֵילָּא, אַתְרָא דְּיִצְחָק שָׂרֵי. אַף עַל גַּב דְּשֶׁמֶן מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם, כַּד יִשְׂרָאֵל מְכַשְּׁרִין עוֹבָדַיְיהוּ, מְהַפְּכִין דִּינָא לְרַחֲמֵי וְדָא הוּא דַּאֲמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיְנִיקֵהוּ דְּבַשׁ מִסֶּלַע,

דְּאִתְחַבְּרָן תָּמָר דְּכַר וְנוּקְבָא. וְשָׁמָן מֵחַלְמִישׁ צוּר, כּוּלְהוּ דַּרְגִּין נַגְדִּין שָׁמָן, וַאֲפִילּוּ אֲתַר דְּאִיקְרֵי צוּר. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (דברים לב) הַצוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ. דְּאִתְהַדַּר צוּר לְמֶעְבַּד פָּעֳלוֹ דְּתָמִים. תָּמִים דָּא אַבְרָהָם, דִּכְתִיב (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. צוּר דָּא יִצְחָק, וְאוֹקְמוּהָ.

תָּא חֲזֵי, עַל דָּא תָּמַהּ מֹשֶׁה וַאֲמַר, (במדבר כ) הֲמִן הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מָיִם. כֵּיוָן דְּאַתּוּן לָא אָזְלִין בְּאוֹרַח מֵישַׁר, וְלָא מְבַסְּמִין אַתְרָא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל עָבְדִין נִסּוּךְ הַמַּיִם בַּחַג, לְיָנְקָא הַאי מִזְבֵּחַ מִמַּיָּא דְּאַבְרָהָם, וּכְדֵין אִתְבָּרַךְ עָלְמָא.

וּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ מְבָרֵךְ עַל מְזוֹנָא בְּכַסָּא, אִיבָּעֵי לֵיהּ לְמֵיהַב בֵּיהּ מַיָּא, בְּבִרְכַּת הָאָרֶץ, לְבָרְכָא לְהַאי אֶרֶץ, דְּאִיקְרֵי מִזְבֵּחַ, וְאִיקְרֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְּכָלְהוּ בִּרְכָאן בֵּיהּ תַּלְיָין.

וְתָא חֲזֵי, כַּד יִשְׂרָאֵל מַכְשְׁרָן עוֹבָדַיְיהוּ, הַאי מִזְבֵּחַ, שָׁלְטָא בְּסִטְרָא דְּיָמִינָא, וַהֲוּו חַזְיָין כְּחֵיזוּ אַרְיֵה רְבִיעַ עֲלֵיהּ, עַל קָרְבָּנָא, וְאָכִיל לֵיהּ. וְעַל דָּא מַדְבְּחָא אִיקְרֵי אֲרִיאֵל. (ישעיה כט) קִרְיַת חָנָה דָּוִד. וַהַאי דְּחוֹלָקֵיהּ דְּדָוִד הוּא, וְכָל יוֹמוֹי אִשְׁתַּדַּל לְאַנְהָרָא לָהּ.

וְעַל דָּא (תהלים טז) תּוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ב) וַיֵּדַע אֱלֹהִים. אוֹרַח חַיִּים, וּמַאן הוּא, שׁוֹבַע שְׂמָחוֹת, הַהוּא דְּכָל שָׂבְעָא אִתְכְּלִיל בֵּיהּ, וְיַהַדַּר אַנְפּוֹי לָקֳבְלֵי פָּנֶיךָ,

דַּאֲנָא אָחִיד בְּהוֹן. וּכְדֵין נְעִימוּת בִּימִינָךְ נָצַח, דִּשְׁמָאלָא אִתְכְּלִילַת בִּימִינָא, וְכַד אִתְכְּלִילַת, אִתְהַדַּר צוּר לְמֶעְבַּד פָּעֳלוֹ דְּתָמִים, וְעַל דָּא זֶה יִתְנוּ.

פִּתַּח וַאֲמַר, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, דָּא יוֹסֵף. הָדָר, דָּא יַעֲקֹב. דִּכְתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. וּמְנָא לָן דְּאִקְרֵי יַעֲקֹב הָדָר. דִּכְתִיב (בראשית לו) וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר, וְאוֹקְמוּהָ בְּאִידְּרָא קַדִּישָׁא. וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו, אֵלּוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק. בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּיו. מַהוּ יַחְדָּיו, אֶלָּא כַּד כָּלְהוֹ אֲבָהָן כַּחֲדָא, לֵית דִּיקוּמוּן קַמַּיְיהוּ וּבְהַהוּא זִמְנָא, יִשְׂרָאֵל זָקְפִין רֵישָׁא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, כִּי תִשָּׂא.

וְתָא חֲזֵי, כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּסִיּוּעָא דַּאֲבָהָן נָפְקוּ, וַאֲרִימוּ רֵישָׁא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות יד) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה. מַאן יָד רָמָה. דָּא אַבְרָהָם. יְדָא יָמִינָא, דְּבָעֵי לַאֲרָמָא לָהּ עַל שְׁמָאלָא.

וּמַה אַבְרָהָם, עָבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמִין בְּלֵילְיָא, אוּף יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה נָפְקִין, וְסִיּוּעָא דִילֵיהּ נָקְטוּ. וְנָטְרוּ יַד דִּילֵיהּ, דְּאוֹמֵי לַאֲבִימֶלֶךְ. וְעַל דָּא לְנָטְרָא הַהוּא יַד רָמָה (שם יג) וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים.

וּמָנוּ שֶׁבַע שְׁבוּעִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא לְסָלְקָא לְאַתְרֵיהּ, וּלְקַבְּלָא חֵירוּת מֵאִמָּא עִילָּאָה. וְכַד אִשְׁתְּלִימוּ, נָחֲתָא אוֹרַיְיתָא, וּפְתִיחוּ דִּילָהּ בְּאַבְרָהָם, אָנֹכִי לְקִבְלֵיהּ. לֹא יִהְיֶה, לְקִבְלֵיהּ דְּיִצְחָק.

וְתָא חֲזֵי, כַּד יְהֵיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, רָשִׁים לָהּ בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וַאֲמַר (שם כ) אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּרָזָא דְּחֶסֶד דְּאַבְרָהָם אָחִיד בָּהּ, וּלְקִבְלֵיהּ מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְרָזָא דָּא, תַּפְקִידְתָּא קַמַּיְיתָא דְּפַקִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, מִצְוַת עֲשֵׂה דַּוְוָה. דִּכְתִיב, (בראשית יב) לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ. וּבְגִין כָּךְ מִצְוֹת עֲשֵׂה רמ"ח, כְּחוּשְׁבַּן אַבְרָהָם. (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. בְּרָזָא דִּגְבוּרָה, דְּאָחִיד בָּהּ יִצְחָק. דְּכָל אִינּוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְאִינּוּן סָרְכִין מְמַנָּן, מִסִּטְרֵיהּ יָנְקִין. וְכֵן עֵשָׂו, וְכָל אִינּוּן מְמַנָּן דִּילֵיהּ. דְּהָא יִצְחָק בְּמִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה אָחִיד, וְתַפְקִידְתָּא קַמַּיְיתָא דִּילֵיהּ, מִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה דַּוְוָה, דִּכְתִיב (בראשית כו) אַל תֵּרֵד מִצְרַיְמָה. וּמִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה מִסִּטְרָא דְּדִינָא אָתֵי, דְּהָא מַעֲנִישִׁין לֵיהּ לְבַר נָשׁ כַּד עָבַר עֲלָהּ.

וּבְגִין כָּךְ, חוּשְׁבַּן מִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה, בְּרָזָא דְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ, בְּרָזָא דְּשם"ה לָקֳבֵיל יוֹמִין דְּשִׁמְשָׁא, דְּנָהֵיר מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שופטים ה) כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ.

לֹא תִשָּׂא, בְּרָזָא דְּת"ת, דְּאִקְרֵי אֱמֶת, דְּאָחִיד בָּהּ יַעֲקֹב שְׁלֵימָא, וְיָנִיק תְּרֵי חוּלָקִין, מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה. דִּכְתִיב, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים. וְעַל דְּאִיהוּ אַשְׁלִים לְכָל סִטְרִין, לְרַחֲמֵי וּלְדִינָא, לְמִצְוֹת עֲשֵׂה וּלְמִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה, אִיקְרֵי שְׁלִים. וּלְקִבְלֵיהּ לֹא תִשָּׂא, בְּגִין

דִּשְׁבוּעָתָא לִשְׁלָמָא אָתֵי. וְעַל דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. דִּכְמָא דְּאִיהִי לֹא תַּעֲשֶׂה כַּד אִיהִי לְשִׁקְרָא, דִּכְתִיב (שמות כ) לֹא תִשָּׂא. הָכֵי אִיהִי מִצְוֹת עֲשֵׂה, כַּד אִיהִי בֶּאֱמֶת, דִּכְתִיב (ירמיה ד) וְנִשְׁבַּעְתָּ חַי ה' בֶּאֱמֶת. וּכְתִיב (דברים ו) וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ.

(שמות כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, בְּרָזָא דִּבְרִית, דְּאִיהוּ יְסוֹד, דְּאָחִיד בֵּיהּ יוֹסֵף. וְעַל דָּא אִקְרֵי שַׁבָּת. דְּהָא יוֹסֵף כָּל אִקְרֵי, וְשַׁבָּת נָמֵי אִיקְרֵי כֹּל. בְּגִין דְּכָל עִינּוּגָא וְתַפְנוּקָא נָפֵיק מִנֵּיהּ, לְקַיָּמָא לְעָלְמִין כָּלְהוֹ. וְעַל דָּא שַׁבָּת כְּלִילָא מֵעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. בְּגִין דְּיוֹסֵף נָמֵי בּוּכְרָא, דְּנָטִיל תְּרֵין חוּלָקִין. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בַּדִּבְרוֹת בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, (דברים ה) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה עַל כֵּן צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. הָכָא אוֹלִיף לָן אוֹרַיְתָא רָזָא עִילָּאָה, דְּהָא הַהוּא צַדִּיקָא דְּאִזְדַּבַּן לְעַבְדָּא בְּמִצְרַיִם, וַאֲחִילוּ לֵיהּ. לְקִבְלֵיהּ אִיהוּ זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. וּבְגִין כָּךְ אֲמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּבָעוֹ מִנְכוֹן הֲווֹ דְּכִירִין הַהוּא צַדִּיקָא דְּאִזְדַּבַּן עַל יְדֵיכוֹ, וַהֲוָה לְעַבְדָּא בְּמִצְרַיִם, וּבְהַהוּא חוֹבָא אִתְגְּזַר עֲלַיְיכוּ לְאִשְׁתַּעְבְּדָא בְּמִצְרַיִם, וּלְכַפָּרָא הַהוּא חוֹבָה דְּזַבִּינְתּוּן לֵיהּ. נְטָרוּ יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, וְיִשְׁתְּבִיק לְכוֹן, דְּהָא יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא לְקִבְלֵיהּ אִיהוּ.

בְּדְאוֹקִימְנָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. יוֹמָא קַדְמָאָה, לְקִבְלֵיהּ

דְּאַבְרָהָם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. יוֹמָא תִנְיָינָא, לְקִבְלֵיהּ דְּיִצְחָק. וּבְגִין כָּךְ בֵּיהּ יְתֵיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵידַן עָלְמָא. יוֹמָא תְלִיתָאָה לְקִבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כָּלִיל הָאֶמְצָעִי, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בֵּיהּ בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, *) (בראשית א) יְקָווּ הַמַּיִם.

יוֹמָא רְבִיעָאָה, לְקִבְלֵיהּ דְּדָוִד. דִּכְתִיב בֵּיהּ, (שם) יְהִי מְאוֹרוֹת. מְאוֹרֹת חָסֵר, דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ, אֶלָּא מַה דְּאִתְיְהִיב לָהּ עַל יְדָא דְּצַדִּיקָא. הָכִי נָמֵי דָּוִד, דִּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים פו) עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי, וְלֵית לֵיהּ חַיִּים, אֶלָּא מַה דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ מִיּוֹמֵי דְּאָדָם קַדְמָאָה, ע' שְׁנִין.

יוֹמָא חֲמִישָׁאָה, לְקִבְלֵיהּ דְּמשֶׁה. יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, לְקִבְלֵיהּ דְּאַהֲרֹן. וְאִינּוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית לְתַתָּא, לָקֳבֵיל שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית דִּלְעֵילָּא. וּמַאן אִינּוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית לְעֵילָּא. אִינּוּן דִּרְמִיזוּ בִּקְרָא, (דברי הימים א כט) לְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל וגו' לְךָ ה' הַמַּמְלָכָה. וְאִינּוּן חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּרָזָא דָּא, הַגְּדֻלָּה: דָּא אַבְרָהָם. הַגְּבוּרָה: יִצְחָק. הַתִּפְאֶרֶת: יַעֲקֹב. הַנֵּצַח: חוּלָקָא דְּמשֶׁה. הַהוֹד: חוּלָקָא דְּאַהֲרֹן. כִּי כֹל: לָקֳבֵיל חוּלָקָא דְּיוֹסֵף. הַמַּמְלָכָה: חוּלָקָא דְּדָוִד. וְיוֹסֵף שַׁבַּת אִקְרֵי לְתַתָּא, לָקֳבֵיל צַדִּיק חֵי הָעוֹלָמִים, וְאִקְרֵי שַׁבָּת לְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (דברים ה) עַל כֵּן צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת.

תָּא חֲזֵי, כַּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמִכְבַּשׁ לְאַרְעָא דִכְנָעַן, אֲקִיפוּ לָהּ שִׁיתָּא יוּמִין, זִמְנָא חָדָא בְּכָל יוֹמָא, לָקָבִיל אִינּוּן שִׁית זַכָּאֵי קְשׁוֹט דַּעֲלֵיהוֹן מִתְקַיֵּים עָלְמָא. וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שֵׁבַע זִמְנִין, לָקָבִיל יוֹמָא דְשַׁבַּתָּא, דְּאִיהוּ לָקָבִיל צַדִּיק, דְּאִיהוּ זָן לְכוּלְהוֹ, וּמְקַיֵּים לְהוֹן, דִּכְתִיב (משלי ט) חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה. וּכְתִיב (שם י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. אִיהוּ יְסוֹדָא וְעִיקָּרָא דְכָל אִינּוּן זַכָּאִין, וְאִי לָא זְכוּתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא, לָא הֲווֹ יָכְלִין לְמִכְבְּשָׁהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים ט) לֹא בְצִדְקָתְךָ וּבְיֹשֶׁר לְבָבְךָ אַתָּה בָא לָרֶשֶׁת כו׳, וּלְמַעַן הָקִים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה׳ לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם כו׳.

(שמות כ) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, בְּרָזָא דְנָצַח, דְּאָחִיד בָּהּ מֹשֶׁה, וְיַנִּיק לָהּ, דְּהָא מֹשֶׁה הֲוָה אוֹקִיר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא. תָּא חֲזֵי, אִי לָאו אוֹרַיְיתָא דְאִתְיַיהֲבַת עַל יְדוֹי דְמֹשֶׁה נְבִיאָה רַבָּא, לָא הֲווֹ יָדְעִין בְּנֵי נָשָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא הֲווֹ מוֹקְרִין לֵיהּ, דְּהָא עַל יְדָא דְאוֹרַיְיתָא אוֹלִיף בַּר נָשׁ פּוּלְחָנָא דְמָארֵיהּ, וְאוֹקִיר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כָּךְ כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, לָקָבִיל דְּמֹשֶׁה אִיהוּ. דָּבָר אַחֵר, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, זוֹ תוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְאֶת אִמֶּךָ, דָּא תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. דִּכְמָא דְאַבָּא יָהֵיב שֻׁפְעָא לְאִימָּא, הָכִי נָמֵי יָהֵיב שֻׁפְעָא תוֹרָה שֶׁבִּכְתָב לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

(שם) לֹא תִרְצָח, לָקָבִיל דַּרְגָּא דְהוֹד, דְּאָחִיד בָּהּ אַהֲרֹן. וּבְגִין כָּךְ לֹא תִרְצָח. בְּגִין דְּכַד קָטְלִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ, הַהוּא

זִיוָא וְהוֹד עִילָּאָה דַּעֲלֵיהּ, נָטְלִין מִנֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל י) וְהוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי לְמַשְׁחִית. וּבְגִין כָּךְ אַזְהֵיר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִבְנֵי נָשָׁא, דְּהַהוּא שׁוּפְרָא עִילָּאָה דִּיהַב לוֹן, דְּלָא יִטְלוּן לֵיהּ מִנַּהוֹן. וְאִית נָמֵי רָזָא דִּשְׁלָמָא, וּבְגִין כָּךְ קָאִים אַהֲרֹן לְכַפָּרָא, לְנִכְסָא נִכְסַת קוּדְשִׁין. וְעַל פּוּמֵיהּ כַּפֵּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

(שמות כ) לֹא תִנְאָף, בְּרָזָא דְמַלְכוּת. דְּאָחִיד בָּהּ מַאן דְּאָחִיד. וְאִיהוּ רָזָא דְּחָכְמְתָא, דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְחַבְּרַת אֶלָּא בְּהַהוּא דְּחָזֵי לָהּ, דְּאִיהוּ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. דָּבָר אַחֵר, הָכִי אוֹלִיפְנָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. כַּבֵּד, לָקֶבֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. לֹא תִרְצָח, לָקֶבֶל דַּרְגָּא דְּנָצַח. לֹא תִנְאָף, לָקֶבֶל דַּרְגָּא דְּהוֹד.

דָּבָר אַחֵר, כַּבֵּד, לָקֶבִיל יְהִי מְאוֹרוֹת, דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. לֹא תִרְצָח, לָקֶבֶל (בראשית א) יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. בְּגִין כָּךְ נֶפֶשׁ חַיָּה לָא תִקְטוֹל. לֹא תִנְאָף, לָקֶבִיל (שם) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. בְּגִין כָּךְ, לֹא תִנְאָף בְּאִיתְתָא דְּלָאו מִינָךְ, דְּלָאו אִיהִי בַּת זוּגָךְ.

לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה, לֹא תַחְמֹד. דָּא הוּא סִיוּמָא דְּעֶשֶׂר אַמִּירָן דְּאוֹרַיְיתָא, לָקֶבֶל עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא לְאַחָדָא סוֹפָא בְּרֵישָׁא, וְלִמְהֱוֵי כֹּלָּא חַד. וְהַאי דְּלָא שָׁאֲרֵי בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא. לְאוֹלָפָא רָזָא עִילָּאָה, עַד אָן אֲתַר אִתְיְיהֵיב רְשׁוּתָא לְמשֶׁה לְאִסְתַּכָּלָא, וּמֵאָן אֲתַר קַבִּיל

אוֹרַיְיתָא, דְּהוּא מְזַעֵיר אַנְפִּין.

וּבְגִין כָּךְ אֲמַר שֶׁבַע אֲמִירָן, לָקֳבֵל שֶׁבַע דַּרְגִּין עִילָּאִין, דִּרְמִיזִין בִּקְרָא (דברי הימים א כט) דִּלְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וכו'. וְעַד הַהוּא אֲתַר אִסְתַּכַּל מֹשֶׁה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ה) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' עִמָּכֶם. פָּנִים, דָּא בְּרָא קַדִּישָׁא, בְּפָנִים, דָּא בְּרַתָּא.

פָּנִים, דָּא בְּרִית. בְּפָנִים, דָּא אָרוֹן. וְכֵיוָן דְּאִתְחַבָּרוּ, דִּבֶּר ה'.

וּמַאי נִיהוּ. שֶׁבַע אֲמִירָן, בְּאִינּוּן תְּלָתָא דַּרְגִּין עִילָּאִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, אִתְאֲמָרוּ לְקִבְלֵיהוֹן תְּלָתָא אֲמִירָן בַּתְרָאִין, וּסְלִיקוּ מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

וְאָמַר לֹא תִגְנֹב, לָקֳבֵל אִמָּא עִילָּאָה, בִּינָה, דְּיָנְקָא מֵחָכְמָה. וּמַאן דְּאִית בֵּיהּ בִּינָה, אִיקְרֵי מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. כְּמַאן דְּגָנִיב וּנְסִיב מַה דְּאִית בְּלִבָּא דְּחָכְמָה, דְּאוֹלִיף לֵיהּ חָכְמְתָא, וְאוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּרֵי לְגַבֵּיהּ בִּינָה לְיָנְקָא מֵחָכְמְתָא. גְּנִיבָא אִית מִסְּטְרָא אָחֳרָא דְּאָסִיר, וַאֲמַר לֹא תִגְנֹב סְתָם.

(שמות כ) לֹא תַעֲנֶה, לָקֳבֵיל דַּרְגָּא עִילָּאָה דְּחָכְמְתָא. דְּהָא בַּר נָשׁ לָא יָכֵיל לַאֲתָבָא פִּתְגָמָא, אֶלָּא בְּגִין דַּרְגָּא דְּרוּחָא עִילָּאָה דְּחָכְמְתָא דְּאִית בֵּיהּ. דִּכְתִיב, (איוב טו) הֶחָכָם יַעֲנֶה דַּעַת רוּחַ. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי עֲנָיָיה דְּאִיהוּ עָנִי, אִית בֵּיהּ קִיּוּמָא דְּעָלְמָא, וְאִית לֵיהּ בָּהּ סִיּוּעַ עִילָּאָה, לְמִנְדַּע לְמָארֵיהּ, וְאִיהִי בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא. אִית עֲנָיָיה מִסְּטְרָא

אָחֳרָא דְּאָסִיר, דִּכְתִיב (שמות כ) לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. (שם) לֹא תַחְמֹד, לָקֳבֵל דַּרְגָּא סְתִימָאָה עִילָּאָה, דְּכָל מַחְשַׁבְתָּן בֵּיהּ תַּלְיָין, וְלֵית בְּעָלְמָא דְּיִנְדַּע הַהוּא דַּרְגָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ סְתִימָאָה דִּסְתִימִין. וְכַד סָלֵיק בְּמַחֲשָׁבָה עִילָּאָה, לְמִיבְרָא, עָלְמָא עִילָּאָה וְעָלְמָא תַּתָּאָה, כּוּלָּא הֲוֹוּ בְּרִגְעָא חָדָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מח) יַעַמְדוּ יַחְדָּו. וְהַהוּא מַחֲשָׁבָה סְתִימָא.

וּבַר נָשׁ לְתַתָּא, אִית לֵיהּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָאָה, דְּלֵית דְּיָדַע בָּהּ, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וְיַהֲבָה לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְמֶחְשַׁב מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, מִלִּין דְּמִצְוָה. בְּגִין דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה עִילָּאָה, נַגְדָא מַבּוּעִין דִּילָהּ, לְאַתְרָא דְּחָכְמְתָא, וְלָא אִתְפְּרַשׁ כְּלָל. וּמֵהַהִיא חָכְמְתָא עִילָּאָה נָפְקָא תּוֹרָה. וְנָגִיד שַׁקְיוּתָא עַד הַהוּא אֲתַר דְּחָכְמָה תַּתָּאָה, דְּאִיקְרֵי מִצְוָה.

וְעַל דָּא מַאן דְּחָשִׁיב לְמֶעְבַּד מִצְוָה, כְּאִלּוּ עֲשָׂאָהּ. בְּגִין דְּגָרִים לְמֵיתֵי סִיפּוּקָא דִּבְרָכָאן, מֵהַהוּא מַחֲשָׁבָה עִילָּאָה, לַאֲתַר דְּאִקְרֵי מִצְוָה. וּכְאִלּוּ עֲשָׂאָהּ. כְּדָבָר אַחֵר וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם. מַחֲשָׁבָה וַדַּאי רֵישָׁא דְּכוּלָּא. וְאַף עַל גַּב דְּבִסְטָרָא דְּמַחֲשָׁבָה עִילָּאָה אִתְיְיהַב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמֶחְשַׁב. מִלִּין דְּמִצְוָה מוּתָּר, מִלִּין דְּלָאו מִצְוָה, אֲסִירָן, דִּכְתִיב לֹא תַחְמֹד.

וְתָא חֲזֵי, מַאי טַעְמָא כָּלְהוּ אֲמִירָאן, לָקֳבֵל כָּל כְּתָרָא, מִצְוֹת

עֲשֵׂה בְּאַתְרָא דְּחָזֵי לֵיהּ, מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה בְּאַתְרָא דְּחָזֵי לֵיהּ. וְאִינּוּן תְּלָתָא בַּתְרָאֵי, אִינּוּן לֹא תַעֲשֶׂה, מִכְּלַל דַּעֲשֵׂה, כִּדְאוּקִימְנָא בְּכוּלָּא, אַף עַל גַּב דְּהַאי שָׁרֵי, הַאי אָסוּר. דִּבְגִין דְּאִינּוּן לָקֳבֵל עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, דְּחֶסֶד וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים בֵּיהּ שָׁרְיִין, וְלָא אִתְחֲזֵי אֶלָּא לְמִצְוַת עֲשֵׂה. בְּגִינֵי כָּךְ דַּייֵק מַנַּיְיהוּ, דְּלָא יִתְפְּנֵי בַּר נָשׁ לְסִטְרָא אָחֳרָא, וְרָשִׁים לְהוּ בְּמִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְאַזְהֵיר לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא בְּלָאו, עַל הַאי אֲמִירָה בַּתְרָאָה, דְּאִיהוּ כְּלָלָא בַּתְרָאָה דְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאן דְּעָבַר עַל הַאי, כְּאִלּוּ עָבַר עַל כָּל אוֹרַיְיתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ לְעֵילָּא, רֵאשִׁיתָא דְּכוּלָּא, כְּלָלָא דְּכוּלָּא. וְאִי בַּר נָשׁ עָבַר עַל הַאי, וְאַסְטֵי מַחְשַׁבְתֵּיהּ מִן אוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּדֵין אִתְדַּבַּק בְּסִטְרָא אָחֳרָא, בְּסִטְרָא דְּשֶׁקֶר, וּכְדֵין אָתֵי לִידֵי לֹא תַעֲנֶה בְּרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. כִּדְאַשְׁכַּחְנָא בְּאַחְאָב, דְּחָמִיד כַּרְמָא *) דְּנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי, וּכְדֵין אַסְהִידוּ עֲלֵיהּ שִׁקְרָא, וּמֵהַאי אָתֵי בַּר נָשׁ לְמֶעֱבַר עַל כָּלְהוּ אֲמִירָן.

אֲבָל כַּד אִיהוּ אָזֵיל בְּאוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְחָשִׁיב בְּפִקּוּדוֹי, כְּדֵין אִתְפַּשְׁטָא הַהִיא מַחֲשָׁבָה בְּכָלְהוּ דַּרְגִּין, מִסִּטְרָא דֶּאֱמֶת, סִטְרָא דְּמֵהֵימְנוּתָא עִילָּאָה.

וְתָא חֲזֵי, דְּהָא נְעִיצִין כָּלְהוּ אֲמִירָן, סוֹפָא בְּרֵישָׁא, וְרֵישָׁא בְּסוֹפָא. רֵישָׁא לְמִנְדַּע לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ. סוֹפָא דְּלָא לְאַסְטָאָה מַחֲשַׁבְתֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ

לְסִטְרָא אָחֳרָא. וְכַד בַּר נָשׁ מִתְדַּבֵּק בְּהַאי, כְּדֵין כָּלְהוֹ עָלְמִין מִתְמַלָּאן בִּרְכָאן עִילָּאִין דְּנָגְדִין מִן עַתִּיקָא סְתִימָא דְּכֹלָּא.

וְכַד נָחֲתוּ, כָּלְהוֹ אִתְקַשְּׁרוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, וְדָא יַעֲקֹב. בְּגִין כָּךְ שְׁבִיעָאָה לְקִבְלֵיהּ, דְּכָלְהוֹ שִׁבְעָה אִתְקַשְּׁרָן בֵּיהּ. וּכְדֵין דְּאָתֵי אֶרֶץ, בִּנְהִירוּ עִם בְּנָהָא, דְּכָלְהוֹ שִׁבְעָה אִתְקַשְּׁרָן לְאַנְהָרָא, וּכְדֵין אַרְבָּעָה כּוֹסוֹת, אַרְבָּעָה גְּאוּלּוֹת. קִידּוּשׁ עַל הַיַּיִן, לְקִבְלֵיהּ דְּדָוִד. הַגָּדָה, לְקִבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב. בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, לְקִבְלֵיהּ דְּיִצְחָק. הַלֵּל הַגָּדוֹל, לְקִבְלֵיהּ דְּאַבְרָהָם.

מִתַּתָּא לְעֵילָּא סָלֵיק כְּגַוְונָא דָּא, מַצָּה, לְקִבְלֵיהּ דְּדָוִד. שָׁבוּעוֹת, לְקִבְלֵיהּ דְּיַעֲקֹב. רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְקִבְלֵיהּ דְּיִצְחָק. סוּכּוֹת, לְקִבְלֵיהּ דְּאַבְרָהָם. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא לְקִבְלֵיהּ דְּאַהֲרֹן, כֹּלָּא חַד. וְכִיוָן דְּמָטוֹ לְאַתְרָא שְׁלֵימָא דְּיַעֲקֹב, אָמְרוּ הַלֵּל הַגָּדוֹל.

דָּבָר אַחֵר (שמות ל) זֶה יִתְּנוּ, כַּמָּה אִית לוֹן לְבָנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְּרָא בְּאוֹרְחַיְיהוּ, דְּכַד הַהוּא זַכָּאָה אִזְדַּבַּן, כָּלְהוֹ עֲשָׂר דַּרְגִּין אַסְתִּימוּ נְהוֹרַיְיהוּ, דְּהָא לָא נָגִיד נְהִירוּ דְּעַתִּיקָא, אֶלָּא בְּגִינֵיהּ לְתוֹעַלְתָּא עַל אַרְעָא. וּמַאן דְּעָבַר עַל דָּא, עָבַר עַל כָּל פִּיקּוּדַיָּיא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְחִימוּ סַגְיָא, יְהַב שַׁבָּת לְנַטְרָא לְקִבְלֵיהּ, דְּשָׁקֵיל כְּכָל פִּיקּוּדַיָּיא. וְעַל דָּא עֲשָׂר גְּרָה, דְּאַהֲדַר לְאַתְרֵיהּ, אִיהוּ כּוֹפֶר נֶפֶשׁ,

וְנָהֲרִין לְאַתְרָא דְּאִיקְרֵי נָפֶשׁ, מַאַתְרָא דְּיִשְׂרָאֵ"ל. וְשָׁמַיִם נְהִירִין לְהַאי אֶרֶץ, וְיָהֲבִין לָהּ כָּל תִּקּוּנָהָא לְאִתְחַבְּרָא לְעֵילָא.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל. מַאן שָׁמַיִם. שְׁמַיָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסַפְּרִים לְאַתְרָא דְּאִיקְרֵי כְּבוֹד אֵל. מַאן כְּבוֹד אֵל. בְּרַתֵּיהּ דְּאַבְרָהָם, דְּאִיקְרֵי אֵל. אֵל, דָּא אַבְרָהָם. מַאי מְסַפְּרִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב כח) אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ. מַאי וַיְסַפְּרָהּ. כְּדָבָר אַחֵר (שם) מְקוֹם סַפִּיר אַבָּנֶיהָ. וְאִינוּן שָׁמַיָּא, מְתַקְּנִין לָהּ בְּכָל תִּיקּוּנָהָא, לְהַאי כְּבוֹד אֵל.

וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מַיְתִין לָהּ נְהִירוּ בִּלְחִישׁוּ, מִמַּבּוּעָא דִּלְעֵילָא, וְאוֹמְרִין בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וַאֲתַר דְּאִיקְרֵי שָׁמַיִם אַסְהֵיד בְּהוֹן. וְעַל דָּא עַי"ן וְדָלֶי"ת אִינוּן רַבְרְבִין, לְמֶהֱוֵי סַהֲדִין. שָׁמַיִם, דִּכְתִיב (דברים ל) הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם, דָּא יַעֲקֹב, אַתְרָא דְּשָׁמָיִם. וּמְנָא לָן דְּאִיהִי אַסְהֵידַת. דִּכְתִיב וְאֶת הָאָרֶץ. וּכְתִיב (תהלים פט) כְּיָרֵחַ יִכּוֹן עוֹלָם וְעֵד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן.

וְכַד יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלִימוּ כִּדְחָזֵי, סַהֲדִין שְׁלֵימִין סַהֲדִין בְּהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְהַהוּא זִמְנָא נָגִיד טַלָּא דִּלְעֵילָא, מֵאַתְרָא דְּעַתִּיקָא. אֵימָתַי, כַּד אִינוּן בִּיחוּדָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) שְׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל. חֻשְׁבּוֹן טַ"ל: יהו"ה אֶחָ"ד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

דִּבְהַהוּא שַׁעֲתָא אִתְחַזּוּן יִשְׂרָאֵל לְטַלָּא.
וְיִשְׂרָאֵל דְּיָדְעִין בְּהוֹן, אִינּוּן מְיַחֲדוּן לוֹן תְּרֵי זִמְנֵי בְּיוֹמָא. חַד בְּסִטְרָא דִּימָמָא, וְחַד בְּסִטְרָא דְּלֵילְיָא.
וּמֵהַהוּא טַלָּא, זְמִינִין מֵיתַיָּיא לְאַחְיָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ. מִיְּשֵׁנֵי, כְּדָבָר אַחֵר, (שיר השירים ה) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר כו', אַתְרָא דְּלִבִּי. קוֹל דּוֹדִי, אַתְרָא דְּאִיקְרֵי קוֹל, וְדָא יַעֲקֹב.
שֶׁרְאשִׁי נִמְלָא טָל, הַיְינוּ בִּרְכוֹת שָׁמַיִם, דְּאַתְיָין לְהַאי אַתְרָא דְּאִיקְרֵי שָׁמַיִם, כַּד אִיהוּ בְּיִחוּדָא עִם נוּקְבָא, וְתִיקוּם מֵעַפְרָא.
וְיִצְחָק כַּד בָּרִיךְ לֵיהּ לְיַעֲקֹב, אֲמַר, (בראשית כז) וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּהַזָּא דְּיַעֲקֹב יָרֵית הַהוּא אַתְרָא. הָאֱלֹהִים, דָּא אִימָּא עִילָּאָה. דְּעַטְרָא לֵיהּ בְּעִיטְרִין עִילָּאִין, לְאִזְדַּוְוגָא בְּמַטְרוֹנִיתָא.
וְכַד מָטֵי הַאי טַלָּא לְזֵעֵירָא, מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן אִגְלִיד. וּמִסִּטְרָא דְּדָרוֹם נָגִיד. עַד דְּמָטֵי לְכִסְּא הַכָּבוֹד. וְכַד מָטֵי לְכִסְּא הַכָּבוֹד, אַתְרָא דְּאִיקְרֵי אֶרֶץ, כְּדֵין סִטְרָא דְּצָפוֹן דְּאָחִיד בֵּיהּ, אִגְלִיד וְיִתְעֲבִיד שֶׁלֶג, וּבֵיהּ אִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ קַמָּאי, עוֹלָם מֵהֵיכָן אִתְבְּרֵי, מִשֶּׁלֶג שֶׁתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד.
וְעַל דָּא בְּדִינָא לָא קָאִים עָלְמָא, עַד דְּאִתְעָרוּ רַחֲמֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל

וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ. דָּא רָקִיעַ, דְּבֵיהּ תַּלְיָין כָּל נְהוֹרִין וְכוֹכְבַיָּיא. וְדָא צַדִּיק, דְּאַנְגִּיד לוֹן לְהַאי אֲתַר דְּכָבוֹד.

(שם) יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר, מַאן יוֹם לְיוֹם, דָּא שְׁמַיָּא וְרָקִיעַ. וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת, הַאי אַתְרָא דְּאִיקְרֵי לַיְלָה אַנְגִּיד לְגַבְרִיאֵל דְּאִיקְרֵי לַיְלָה. מַאי דְּקַבִּיל מֵאַתְרָא דְּאִיקְרֵי דַּעַת. וְהוּא הוֹן יָקָר וְנָעִים, דְּנָגִיז דַּעְתֵּיהּ, בְּהַאי אַתְרָא דְּלַיְלָה. וְגַבְרִיאֵל קַבִּיל מִתַּמָּן, וְהוּא דְּאִקְרֵי לַיְלָה, וְאַנְגִּיד לְתַתָּאי רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת ה׳.

(שם) אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים, בְּגִין דִּכְלָּא בִּלְחִישׁוּ. בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם, דָּא קַו הָאֶמְצָעִי, דְּאַנְגִּיד לְהַאי אֶרֶץ. הָדַר פְּרִישׁ מַאן שָׁמַיִם, דָּא שָׁמֶשׁ. (שם) וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, דָּא (שיר השירים ג) עֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ.

יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אוֹרַח, לְאַנָּהָרָא לְסִיהֲרָא, מַהוּ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר. בְּגִין דְּסִטְרָא דִּגְבוּרָה אִיתְעַר בְּהַהוּא זִמְנָא.

(תהלים יט) מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, דָּא רֵישָׁא דְּכוֹלָּא. וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם, בְּגִין דְּהוּא מַקִּיף לְכוֹלָּא, מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ, הַיְינוּ דִּכְתִיב (ירמיה כג) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים. תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. מְשִׁיבַת נָפֶשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה נא) נִשְׁבַּע ה׳ צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ. בְּגִין דְּהוּא אַתְקִין לָהּ עַל תִּיקוּנָהָא, וְיתֵיב בְּבֵיתָא דִּילָהּ, וְזָן לָהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיכָא,

וְעַל דָּא מְשִׁיבַת נָפֶשׁ.

(תהלים יט) עֵדוּת ה' נֶאֱמָנָה, דָּא אַתְרָא דְיוֹסֵף, דְּאִקְרֵי עֵדוּת. אַמַּאי נֶאֱמָנָה. בְּגִין דְּהוּא אַתְרָא דְנַהֲרָא, דְּלָא יְכַזְּבוּן מֵימוֹי. מַחְכִּימַת פֶּתִי, אַתְרָא דְּלֵית לֵיהּ דַּעְתָּא הוּא מַחְכִּים לָהּ, בְּהַהוּא חָכְמָה וְעֵירָא דְקַבִּילִית מִנֵּיהּ וְאוֹקְמוּהָ, וּמַנֵּי לָהּ לְפַרְנָסָא עָלְמָא. וְיַהֲבָא לְמַאן דְּלֵית לֵיהּ זְכוּתָא מִדִּילֵיהּ.

(שם) פִּקּוּדֵי ה', אינון דְתַלְיָין מֵהַהִיא דְאִתְפַּקְּדָן בְּיָדָהּ כָּל גְּנִיזִין דְּמַלְכָּא, וְעַל דָּא יְשָׁרִים, כְּדָבָר אַחֵר (דברים לב) צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא, וְצָדֵק אִיקְרֵי הָכִי. מְשַׂמְּחֵי לֵב, שִׂמְחָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְאֵימָתַי הִיא בְּחֶדְוָה. בְּזִמְנָא דְאִתְחַבְּרַת בְּלֵב הַשָּׁמַיִם.

מִצְוַת ה' בָּרָה, כְּדֵין אִתְעֲבִידַת מִצְוָה בָּרָה. בְּקַדְמִיתָא אִקְרֵי מִצְוָה, הַשְׁתָּא דְּשַׁרְיָא עֲלָהּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, אִקְרֵי מִצְוָה בָּרָה. כְּדָבָר אַחֵר (שיר השירים ו) בָּרָה כַּחַמָּה. וְצַדִּיק וְצָדֵק בְּשִׁיקוּלָא חָדָא.

מְאִירַת עֵינַיִם. (זכריה ד) עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים. מַאי טַעְמָא מְאִירַת. בְּקַדְמִיתָא מְאֹרֹת, דִּכְתִיב (בראשית א) יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְכַד הַאי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם אַנְהִיר לָהּ, אִיהִי מְאִירַת, דְּיו"ד אִיתּוֹסַף בָּהּ נְהִירוּ דְּצַדִּיק, וּפְרִישׁוּ דְּשִׁלְמָא דִּילֵיהּ, כְּדֵין הוּא בִּרְבוּ סַגְיָא. וְאֵימָתַי הִיא בָּרָה, כַּד אִתְכְּלִילַת דְּכַר וְנוּקְבָא.

יִרְאַת ה' טְהוֹרָה, שִׁבְחָא דִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּדַכְיוּ. כַּד אִיהוּ אַנְהִירוּ לָהּ אַנְפִּין. עוֹמֶדֶת לָעַד, דְּקַיְימָא תָּדִיר שׁוּר רָם וְתַקִּיף עַל בְּנָהָא. אֵימָתַי, כַּד מִשְׁפְּטֵי ה' מֵאַתַּר דֶּאֱמֶת נָהֲרִין בָּהּ. וְהַאי דִכְתִיב, צָדְקוּ יַחְדָּו, כַּד אִינּוּן כַּחֲדָא בְּהַאי צָדֶק, וְנָטְלִין שְׁמָא דִילָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים יט) צָדְקוּ יַחְדָּו. וְאִיהִי שְׁמָא דִילֵיהּ, מִשְׁפְּטֵי ה'.

דָּבָר אַחֵר פִּקּוּדֵי ה', נָצַח וָהוֹד, דְּאִינּוּן לְמִוּדֵי ה', מְשַׂמְּחֵי לֵב, דָּא אָתְרוֹג, דְּדַמְיָא לַלֵּב. מִצְוַת ה', דָּא אָתְרוֹג. יִרְאַת ה', כְּדָבָר אַחֵר (משלי לא) אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִתְהַלָּל. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהִי טְהוֹרָה. מִשְׁפְּטֵי ה' אֱמֶת, אִלֵּין שִׁית בְּנִין, דִּכְלִילָן בְּיַעֲקֹב, דְּאִקְרֵי מִשְׁפָּט, וְהוּא אֱמֶת. צָדְקוּ יַחְדָּו, בְּיִחוּדָא שְׁלֵימָא בְּיִרְאַת ה', דְּהִיא טְהוֹרָה.

(תהלים יט) הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רַב, מִסְטְרָא דְזָהָב, דָּא שִׁבְחָא דְיִצְחָק, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ח) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי. וּמִפָּז, דָּא אַבְרָהָם, וְדָא יְמִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. רַב, דָּא יַעֲקֹב. וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ, דְּבַשׁ דָּא תָּמָר, דְּכָלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא. בְּגִין כָּךְ אִימָתַי אִינּוּן מְתוּקִים. כַּד אִתְחַבָּרוּ, וּנְפִיק מִנַּיְיהוּ דְּבַשׁ.

וְנוֹפֶת צוּפִים, כְּדָבָר אַחֵר (שם ד) נוֹפֶת תִּטּוֹפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה. צוּפִים, בְּגִין דְּכָל מַאן דְּבָעֵי לְמִצְפֵּי וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהַאי מַרְאָה, מִסְתַּכֵּל. כְּדָבָר אַחֵר (יחזקאל לג) צוֹפֶה נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָּבָר. וַדַּאי הַאי

אַתְרָא, אִקְרֵי פִּתְחָא דִמְהֵימְנוּתָא. וּכְתִיב, (שם) וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. מִכָּאן וּלְעֵילָּא לֵית רְשׁוּ לְאִסְתַּכָּלָא. וְעַל דָּא מִינָּהּ יַנְקִין אִינּוּן לְמוּדֵי ה', דְּאִיקָּרוּן צוֹפִים, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְנוֹפֶת צוֹפִים.

דָּבָר אַחֵר צוֹפִים, אִלֵּין לְמוּדֵי ה', דְּנָהֲרִין בָּהּ, וּמִתַּמָּן יַנְקִין נְבִיאִין. בַּר מִמֹּשֶׁה דְּאִסְתַּלַּק לְעֵילָּא. וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּכֻלִּילָן כָּלְהוּ בְּחַד, אִינּוּן נָחֲמָדִים.

דָּבָר אַחֵר (תהלים יט) יִרְאַת ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד. תָּא חֲזֵי, אִי בַּר נָשׁ אִשְׁתַּדַּל בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי אַתְרָא דְּאִיקְרֵי יִרְאַת ה', כְּדֵין אוֹרַיְיתֵיהּ עוֹמֶדֶת לָעַד. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיֵעוֹל מִכָּאן לְמְהֵימְנוּתָא, מֵהַאי פִּתְחָא דְּכוּלָּא. וְכַד דָּחֵיל מֵהַאי אַתְרָא, אִתְרַבְרָבָא הַאי אַתְרָא, וְיָתְבָא בִּנְהִירוּ עִם מַלְכָּא, בְּגִין דַּאֲפִיקַת בְּרָא טָבָא לְעָלְמָא.

וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (קהלת יב פעמיים ע') סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא. הַאי סוֹף, סוֹף דְּדַרְגִּין. סַמ"ךְ רַבְּתָא, דְּהַאי אֲתַר סַמ"ךְ אִקְרֵי. מִדְּאָתַת אִתְּתָא, אָתָא סַמ"ךְ, דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּסְגֹּ"ר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה. וְאֵימָתַי הֵיא בִּשְׁלִימוּ וּבְרִבּוּ סַגִּי. כַּד בַּר נָשׁ דָּחִיל מִינָּהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עָבִיד פִּקּוּדֵי אֲבוּי.

הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (קהלת יב) אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יט) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. אַקְדִּים אִמָּא בְּיִרְאָה בְּקַדְמִיתָא. וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר, מִצְוַת

ה'. מַאן עָבִיד שְׁמָא קַדִּישָׁא לְעֵילָא. מַאן דְּעָבִיד דָּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב כִּי זֶה כָּל הָאָדָם, וּכְדֵין אִשְׁתְּלִים הָאָדָם לְעֵילָא. פִּתַח וַאֲמַר, (משלי כד) יְרָא אֶת ה' בְּנִי וָמֶלֶךְ. יְרָא אֶת ה',

לְחַבְּרָא יִרְאָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּנִי וָמֶלֶךְ, לְאַמְשָׁכָא נְהִירוּ מֵאִימָּא עִילָּאָה, דְּאִיקְרֵי מֶלֶךְ. לְהַאי בְּרָא בּוּכְרָא, לְמֵיעַל מִתַּתָּא לְעֵילָא. דָּבָר אַחֵר בְּנִי וָמֶלֶךְ, תַּמְשִׁיךְ נְהִירוּ מִבְּרָא לִבְרַתָּא, דְּאִיקְרֵיָא מֶלֶךְ.

וְעִם שׁוֹנִים אַל תִּתְעָרָב, דְּלָא יְשַׁנֶּה מִסִּדְרָא דִמְהֵימְנוּתָא.

דְּהָא בְּקַדְמִיתָא בָּעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּהַאי יִרְאָה, דְּאִיהִי פִּתְחָא דִכּוֹלָּא. וּלְבָתַר בְּתוֹרָה דִּבְכְתָב, דְּאִיהִי לְעֵילָא. בְּגִין דְּכָל בַּר נָשׁ דְּלָא דָּחִיל חַטָּאָה, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמֵיעַל לְהַאי פִּתְחָא דִמְהֵימְנוּתָא. כֵּיוָן דִּמְהַאי פִּתְחָא דַּחְיָין לֵיהּ, מִכֹּלָּא דַּחְיָין לֵיהּ, דְּלֵית לֵיהּ בְּמַאי דְּיֵעוֹל לְכוֹלָּא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַה'.

וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ קַדְמָאֵי, כָּל שֵׁירָאַת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. דְּיָתְבָא חָכְמָה עַל כַּנָּה אֲשֶׁר נָטְעָה יְמִינָךְ, דְּאִקְרֵי כְּבוֹד אֵל.

וְאִם בַּר נָשׁ לָא דָּחִיל מִינָּהּ, אִיהִי מְסַפֶּרֶת לֵיהּ, דְּאִתְמַנַּת לְיִסְרָא בְּנֵי נְשָׁא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי ו) וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. מַאן הוּא דֶּרֶךְ לְאִילָנָא דְּחַיָּיא. הַהוּא דְּאִתְמַנָּא עַל עָלְמָא, לְיִסְרָא בְּנֵי נְשָׁא דְּלָא יִטְעַיְין מֵאוֹרְחֵיהּ.

וְעִם כָּל דָּא, בָּעֵי לְקַשְׁרָא לָהּ לְעֵילָּא, בְּגִין דְּאִתְקְרֵיָא גּוּפָּא,
וּבָעְיָא נִשְׁמָתָא. וְנָדָב וַאֲבִיהוּא, עַל דְּלָא קַשִּׁירוּ לָהּ,
וּנְטָלוּ מִינָהּ נִשְׁמָתָא, נְטָלַת נִשְׁמַתְהוֹן, וְגוּפָא דִּילְהוֹן קַיָּים,
כְּגַוְונָא דַּעֲבָדוּ. וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת.
בְּגִין דְּלֵית לָהּ מִדִּילָהּ חַיִּים כְּלוּם. וְעֵץ הַחַיִּים יָהֵיב בָּהּ חַיִּים.
בְּגִין כָּךְ אִיהִי גּוּפָא. יַעֲקֹב, נִשְׁמָתָא. עַתִּיקָא, נִשְׁמָתָא
לְנִשְׁמָתָא.
וּפִנְחָס דִּיהַב שָׁלוֹם בָּאָרֶץ. חַיִּים בָּאָרֶץ. אִיתּוֹסַף לֵיהּ
נִשְׁמָתָא, וְנָהֲרָא לֵיהּ אַנְפָּהָא, בְּגִין דְּאִתְעַר חַיִּים
לְקִבְלָהּ, וְעַל דָּא בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ. כַּד הַאי מֶלֶךְ דִּלְתַתָּא,
נְהִירָא אַנְפָּהָא, חַיִּים אִתְדַּבְקוּ בָּהּ.
דָּבָר אַחֵר (שם טז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים, דָּא יַעֲקֹב, חַיִּים,
דְּאַתְיָין לֵיהּ מֵאִימָּא. וּבְגִין פִּינְחָס אִתְקַיָּים עָלְמָא,
דְּחַיְּבֵר בְּרִית בַּלַּיְלָה. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא
בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה. מַאי טַעְמָא יוֹמָם. דְּאִתְחַבְּרַת מ"ם
סְתוּמָה בַּיּוֹם, וְנָהֵיר בַּלַּיְלָה. וְאִלְמָלֵא הַאי. חֻקּוֹת שָׁמַיִם
וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי, אִלֵּין חוּקּוֹת דְּקִבְיעִין בְּהַאי חוּקּוֹת הַתּוֹרָה
לֹא יִתְקַיְּמוּ. וְאִיתַּי יִתְקַיְּמוּ, כַּד צַדְּקוּ יַחְדָּו.
גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם, מִלְּמִיטְעֵי בְּתִיקּוּנֵי דְּמַלְכָּא. דְּהָא בְּכָל
לֵילֵי אִשְׁתַּדַּל בְּהוּ, לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,
(תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ,
דְּמִשְׁפָּטִים דְּאִינּוּן נֶחְמָדִים, וּכְלִילָן מִכּוּלָּם, יִתְחַבְּרוּן בְּהַאי

עֶדֶק.

וּכְדֵין כַּד מִזְדַּוְּוגִין, אִינּוּן נְטִרִין דְּלָא יִתְקָרֵב לַמִּקְדָּשׁ עָרֵל וְטָמֵא. וְכַד אִינּוּן נְטִרִין לָהּ שְׁמִירָה לְהַאי סוֹפָא דְּדַרְגִּין דְּאִיהוּ עָקֵב, כְּדֵין אִיהִי רַב אִתְחַבְּרַת לְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כב) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה'. עֵקֶב עֲנָוָה, יָהֲבָה יִרְאַת ה'. עֲנָוָה: כְּמָא דְּאִתְּמַר (במדבר יב) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד. וְאִיקְרֵי (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. וּכְתִיב (תהלים יח) וְעַנְוָתְךָ תַּרְבֵּנִי.

וּכְתִיב, (שם קיא) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה'. בְּגִין דִּבְרֵישָׁא בָּעֵי לְמִדְחַל מִינָהּ, וּלְבָתַר לְסַלְקָא בְּחָכְמָה. דָּבָר אַחֵר רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה', דָּא יִרְאָה עִילָּאָה. וּבְגִין דְּהִיא רֵישָׁא לְתַתָּאֵי נָקְטָא שְׁמָא דְּעִילָּאָה. וְעַל דָּא אִקְרֵי עֲטָרַת, בְּשְׁמָא דְּכִתְרָא עִילָּאָה, טְמִירָא דְּכוּלָּא, לְיַחֲדָא רֵישָׁא בְּסוֹפָא, וּבְחַד שְׁמָא אִתְכְּלִילַת.

דָּבָר אַחֵר (תהלים יט) בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב, אִינּוּן מִשְׁפָּטִים נְטִרִין לְהַאי עֵקֶב רָב, דְּהָא יַעֲקֹב, מָאֵרֵיהּ דְּבֵיתָא, נָטִיר בֵּיתֵיהּ. וְהָא אִיתְעָרוּ בְּהַהוּא דְּנָסִיב אוּמָנוּתָא דְּיַעֲקֹב, דְּכָרַע שֶׁבַע כְּרִיעָן, לְבַטָּלָא שֶׁבַע רֵישֵׁי דְּחִוְיָא, דְּלָא יִקְרַב לְמַקְדְּשָׁא.

גַּם מִזְּדִים חֲשׂוֹךְ עַבְדֶּךָ, זֵדִים: דָּא נָחָשׁ דְּרָכִיב עֲלֵיהּ סמאָמַר לֵיהּ. חֲשׂוֹךְ עַבְדֶּךָ, כְּגוֹן הַהוּא עַבְדָּא דְּכָל מַפְתְּחָן דְּמָאֵרֵיהּ בִּידֵיהּ, אָמַר דְּהִיא בַּחֲשׂוֹכָא וְטָלֵימוּתָא, בְּגִין

אינון זַדִּים דְּשָׁלְטוּ בְּעָלְמָא, וְגָרְמוּ מִיתָה. וְזִמְנִין פְּגִימָא סִיהֲרָא, וְשַׁלִּיט חִוְיָא.

וְדָוִד הֲוָה בָּעֵי רַחֲמִין עַל דָּא, וְאָמַר אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם, דְּלָא יִשְׁלוֹט בְּאַתְרֵיהּ. לְנָטְרָא הַהוּא עֵקֶב, עַל יְדָא דְיַעֲקֹב, דְּאִקְרֵי רַב, בְּרָא בּוּכְרָא. דְּלֵית לָךְ בְּעָלְמָא דְּאִתְגַּבַּר לְקַבְלֵיהּ דְּהַאי נָחָשׁ, כַּוָּותֵיהּ דְיַעֲקֹב, וְאַעֲדֵי יָתֵיהּ מֵאַחֲסַנְתֵּיהּ, בְּגִין דְּהוּא מָארֵיהּ דְּבֵיתָא, דְּלָא יִסְאַב בֵּיתֵיהּ. כֵּיוָן דְּלָא יִשְׁלוֹט, כְּדֵין, אָז אֵיתָם. אָז: אל"ף, נְהִירוּ דְּעַתִּיקָא. זי"ן, שֶׁבַע דַּרְגִּין דִּכְלִילָן בְּיַעֲקֹב. כֵּיוָן דְּכָל הַאי אִתְחַבַּר, כְּדֵין אֶהְיֶה תָּם. דְּהָכִי אִקְרֵי מִכְתָּם, מָךְ וְתָם. מָךְ: בְּגִין דְּלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ. תָּם: כַּד סִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, וְנָהֲרָא בִּנְהִירִין עִילָּאִין, כְּדֵין תָּם. וְעַל דָּא מִכְתָּם לְדָוִד.

אֵימָתַי. כַּד אִתְנְטִירַת סִיהֲרָא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם טז) שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ. מַאי חָסִיתִי, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (שם נז) חָסָיָה נַפְשִׁ"י.

מַאי טַעְמָא שָׁמְרֵנִי אֵל. סִטְרָא דְאַבְרָהָם בָּעָא לְאִתְעָרָא, דְּיַנְהִיר חֶסֶד עִילָּאָה, לְחַסְדֵי דָּוִד הַנֶּאֱמָנִים. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם קג) וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם. חֶסֶד: דָּא אַבְרָהָם. דְּנָקִיט מֵעוֹלָם עִילָּאָה נְהִירוּ וְחַיִּים, וְיָהֵיב לְעוֹלָם בַּתְרָאָה, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו. הוּא עוֹלָם בַּתְרָאָה דְּתַלְיָיא בֵּיהּ יִרְאָה.

וּכְדֵין, וְצִדְקָתוֹ דָּא עוֹלָם בַּתְרָאָה, דְּאִקְרֵי צֶדֶק. לִבְנֵי בָנִים,
דְּיָנְקָא לְמַשְׁרְיָתָא דְּאִיקְרוּן בְּנֵי בָנִים. דְּהָא שִׁית
עִילָּאִין דְּנָהֲרִין לָהּ, אִיקְרוּן בָּנִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר השירים
א) בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי. וּכְתִיב (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה.
וְאִלֵּין דְּסָחֲרֵי הַאי עוֹלָם בַּתְרָאָה, אִיקְרוּן בְּנֵי בָנִים. אֵימָתַי,
כַּד נָטְרֵי קְיוּמֵיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם קג) לְשׁוֹמְרֵי בְרִיתוֹ.
תָּא חֲזֵי, בְּגִין דְּהַנֵּי בְּנֵי בָנִים, לָא נָטְרוּ קְיוּמֵיהּ כְּקַדְמֵיתָא,
וְזַבִּינוּ לֵיהּ לְאַרְעָא נוּכְרָאָה, אִתְגְּזַר עֲלֵיהוֹן עוֹנָשָׁא.
וְדָא בָּעָא מֹשֶׁה, כַּד חָמָא דְּיִתְעֲבִיד דִּינָא בְּאִינּוּן עַשָּׂרָה
הֲרוּגֵי מַלְכוּת. וְאָן הוּא אוֹרַיְיתָא דְּיִלְהוֹן. אָמַר לֵיהּ,
חֲזוֹר לַאֲחוֹרָךְ, לְאִינּוּן דְּשָׁרָאן אֲחוֹרֵי מַשְׁכְּנָא, דְּזַבִּינוּ לְהַאי
צַדִּיק. אָמַר לֵיהּ, וּמַאי שְׁנָא בְּאִלֵּין גּוּפִין. אָמַר לֵיהּ, כָּךְ עָלָה
בַּמַּחֲשָׁבָה, וְלֵית דְּיָכוֹל לְאַדְבְּקָא.
וְעַל דָּא אִשְׁתַּדַּל דָּוִד, לְבָרְכָא לְהַאי אַתְרָא, דְּאָתֵי מִנֵּיהּ
נְהִירוּ. וַאֲמַר (תהלים קטו) ה' זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ, דָּא צַדִּיק. יְבָרֵךְ
אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, הַאי צַדִּיק יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְבָרֵךְ
אֶת בֵּית אַהֲרֹן, סִטְרָא דְּחֶסֶד דְּאִית בָּהּ, דְּאִקְרֵי בֵּית אַהֲרֹן,
כַּד אִתְחַבְּרַת לְחֶסֶד. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ו) וַיִּקַּח אַהֲרֹן
אֶת אֱלִישֶׁבַע בַּת עַמִּינָדָב, דְּאִתְחַבְּרַת לְאֵל.
יְבָרֵךְ יִרְאֵי ה', אִלֵּין יַתְבֵי מַשְׁכְּנָא, דְּשָׁארָן בְּהַאי יְרָאָה.
הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדוֹלִים, כְּדָבָר אַחֵר (תהלים קד) חַיּוֹת
קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. חַיּוֹת קְטַנּוֹת, כָּל אִינּוּן רַבְרְבָן דְּנָפְקוּ

מֵאִינּוּן בְּנֵי בָנִים, כְּדָבָר אַחֵר (במדבר ב) כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה. עִם גְּדוּלוֹת, אִינּוּן שְׁבָטִין.

וְעַל דָּא, כָּל דַּעֲבַר עַל פְּקוּדַיָּא, יָהֵיב אַגְרָא בֶּקַע לַגֻּלְגּוֹלֶת, לְמֶהֱוֵי כּוֹפֶר לְהַהוּא נַפְשׁוֹ, וְיִתְפַּשַּׁט מִנָּהּ נְהִירוּ, כַּד אִתְחַבַּר יָמִינָא כֻּסָּף לְגַבָּהּ. וְעַל דָּא יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, כַּד אִתּוֹסַף בָּהּ בִּרְכָתָא, וְאִתְעַר יָמִינָא לְגַבָּהּ, בְּהַהוּא כֶּסֶף, כְּדֵין בִּרְכָתָא דִּילָהּ נָגִיד בְּאִינּוּן דְּדָחֲלִין מִינָּהּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל בַּר נָשׁ דְּתָב בִּתְיוּבְתָּא קַמֵּי מָארֵיהּ, וְדָחִיל כָּל יוֹמָא מֵהַהוּא חוֹבָה דְּעָבַד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל *) לֵיהּ, וְלָא גָּבֵי מִנֵּיהּ. דְּהָא אֲחוֹי דְּיוֹסֵף, דְּחִילוּ סַגֵּי נְפַל עֲלַיְיהוּ, כַּד חֲזוֹ דְּאִסְתַּלַּק אֲבוּהוֹן לְעֵילָּא, וַחֲזוֹ גַּרְמַיְיהוּ בִּגְלוּתָא עַל הַהוּא חוֹבָא, עַד דַּאֲמַר לְהוֹ יוֹסֵף, (בראשית נ) אַל תִּירָאוּ. לָא תִדְחֲלוּ וַדַּאי מֵעוֹנְשָׁא בְּהַאי זִמְנָא, כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי. וַדַּאי אִסְתַּלַּקְנָא לְעֵילָּא מֵהַהוּא אַתְרָא. וְדַרְגָּא דִּילִי יַנְהִיר, לְסַטַּר בֵּי דִינָא, לְאַנְהָרָא לְכוֹ, דְּאַתּוּן תְּחוֹת הַהוּא אַתְרָא.

כַּד חָמָא דָּוִד לְמָארֵיהּ דְּבֵיתָא דַּאֲמַר כָּךְ. אֲמַר (תהלים קטו) ה' זָכָרְנוּ יְבָרֵךְ, הַהוּא דְּיָתֵיב בְּעָלְמָא דְּדִכְוָרָא. ה', לְעֵילָּא לְעֵילָּא, יְבָרֵךְ יָתֵיהּ בְּעִטְרִין עִילָּאִין. דְּהָא כָּלְהוֹ שְׁבָטִין בַּר מִיּוֹסֵף, בְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא יָתְבִין, וּמִתְבָּרְכִין מִנֵּיהּ.

הַהוּא אַתְרָא, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וַדַּאי, בֵּיתוֹ דְּדָוִד. יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, דְּיִתְעַר סִטְרָא דְּחֶסֶד דִּילָהּ.

יְבָרֵךְ יְרֵאֵי ה' הַקְּטַנִּים. בְּגִין כָּךְ יוֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם, מִסְּטָרָא דְּיוֹסֵף, דְּהוּא עֲלֵיכֶם, אִיתְעַר בְּרַחֲמֵי עֲלֵיכוֹן. דְּהָא הַהוּא חוֹבָא יוֹסֵף מָחִיל לְתַתָּא, וַאֲמַר (בראשית נ) אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת טַפְּכֶם. בְּגִין כָּךְ עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם, וְיָגֵין זְכוּתֵיהּ עֲלֵיכוֹן, וְעַל בְּנֵיכוֹן, דְּלָא יִתְפְּשׁוּן בְּחוֹבֵיכוֹן, וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלֵיכוֹן הַהוּא חִוְיָא.

בְּגִין כַּךְ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם, וְאִתְעַתַּר הַהוּא אַתְרָא בְּעִטְרוֹי, כְּגַוְונָא דְּאִתְעַתַּר כַּד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַמָּא, וְאָמְרוּ אָז יָשִׁיר, כַּד חָמוּ דְּאִשְׁתְּלִימַת סִיהֲרָא. (תהלים יט)

וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב, דָּא חוֹבָא דִּשְׁבָטִין, דְּהַוָה רָב.

וְעַל כּוֹלָּא בָּעָא רַחֲמִין, (שם) יְהִיו לְרָצוֹן קַמֵּי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

אִמְרֵי פִי, דָּא פֻּה דִילֵיהּ. וְהֶגְיוֹן לִבִּי, דָּא לֵב הַשָּׁמַיִם. לְפָנֶיךָ, אִלֵּין פְּנִים עִילָּאִין, דִּמְטַמְּרִין וְאִתְגַּלְיָין בְּעֵת רָצוֹן. ה', דָּא יָמִינָא. צוּרִי, דָּא שְׂמָאלָא. וְגוֹאֲלִי, דָּא אֶמְצָעִיתָא. דָּבָר אַחֵר, ה', דָּא אֶמְצָעִיתָא, דָּא יַעֲקֹב. צוּרִי, דָּא שְׂמָאלָא. וְגוֹאֲלִי, דָּא דְּיָמִינָא, דְּאִקְרֵי גּוֹאֵל, קָרוֹב, וַדַּאי. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲרָמָא יְמִינָא דִילֵיהּ, וּלְמִיפְדֵי לְבָנוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם קיח) יְמִין ה' רוֹמֵמָה יְמִין ה' עוֹשָׂה חָיִל.

פָּרָשַׁת צַו

[חָסֵר תְּחִלַּת הָעִנְיָן]. וּבְסִטְרָא שְׂמָאלָא, קַיְימָא דַּרְגָּא אָחֳרָא, דְּבִסְטְרָא מְסָאֲבָא, דְּאִקְרֵי אוּף הָכִי מַחֲשָׁבָה, וְאִקְרֵי

מַחֲשָׁבָה רָעָה. בְּגִין דְּדַרְגָּא דַּעֲלָה אִיהוּ רַע, וּבְגִין כָּךְ אִיקְרֵי מַחֲשָׁבָה רָעָה.

הָכָא קָיְימָא כָּל רְעוּתִין בִּישִׁין, וְכָל הִרְהוּרִין בִּישִׁין, וְכָל בִּישִׁין דְּעָלְמָא. וְאִיהִי קָיְימָא לְכָל רְעוּתִין אִלֵּין, דְּיִסְתְּאַב בַּר נָשׁ בְּהוּ. בְּהַאי מַחֲשָׁבָה רָעָה קַיְימָא כַּמָּה דַּרְגִּין מְסָאֲבִין, וְכָלְהוֹ קָיְימִין לְסָאֲבָא לְבַר נָשׁ, בְּאִינּוּן רְעוּתִין וְהִרְהוּרִין דְּמַחֲשָׁבָה רָעָה, וּכְדֵין אִסְתְּאַב בַּר נָשׁ בְּהוּ, וְאִתְדַּבַּק בְּהַהוּא סִטְרָא.

וְעַל דָּא בָּעֵי לְקָרְבָא עוֹלָה לְאִתְדָּכָאָה, וְכַד קָרִיב לָהּ, בָּעֵי לְאַסְטָאָה רְעוּתֵיהּ לְגַבֵּי מַחֲשָׁבָה קַדִּישָׁא. וְכַד סָלִיק תְּנָנָא מֵאִינּוּן חֲלָבִין וְאֵמוּרִין, וּמֵאִינּוּן אֵיבָרִין, לְהַהִיא מַחֲשָׁבָה רָעָה סָלְקָא בְּקַדְמִיתָא, וְכָלְהוֹ נְטִילַת לָהּ, וּמִתְזָנָא מִינַּיְיהוּ.

וּלְבָתַר סָלִיק תְּנָנָא אָחֳרָא דַּקִּיק. וְכָל אִינּוּן עִילָּאִין, מִינַּיְיהוּ מָאֲרֵיהוֹן דְּדִינָא, מִתְכַּנְּשֵׁי וְעַיְילוּ לְגוֹ לְגוֹ, עַד דְּאִתְכְּנַשׁ דָּא לְגוֹ דָּא, וְדָא לְגוֹ דָּא, עַד דְּאִסְתַּלִּיקוּ כּוּלְהוֹ לְאִתְכְּלָלָא כֻּלָּא דָּא עִם דָּא, וּלְאַשְׁלָמָא דָּא עִם דָּא, וְגוּפָא אִתְקַשַּׁר בְּגוּפָא.

כְּדֵין אַעֲטַר הַהוּא בַּר נָשׁ רְעוּתֵיהּ, בִּרְעוּתֵיהּ דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה טָהוֹרָה. וּכְדֵין כַּהֲנָא מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא, וְלֵיוָאֵי מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, מְקַשְּׁרֵי שַׁיְיפִין בְּשַׁיְיפִין, עַד דְּאִסְתַּלְקָא הַאי מַחֲשָׁבָה טָהוֹרָה בֵּין יָמִינָא לִשְׂמָאלָא, וְאִתְחַבָּרוּ דָּא עִם

דָּא, וְאִתְקַשָּׁרוּ דָּא עִם דָּא, וַהֲווּ חַד. וּכְדֵין אִקְרֵי נִיחוֹחַ, נַיְחָא וּרְעוּתָא, לְאִתְחַבָּרָא וּלְאַעֲלָא דָּא בְּדָא.

וְכַד כֹּלָּא אִתְקַשְּׁרוּ דָּא בְּדָא, עָלְמָא דְּאָתֵי אַפִּיק כָּל נְהִירוּ, לְאִתְנַהֲרָא כּוּלְהוֹ כַּחֲדָא. וְכָל חֵידוּ אִשְׁתְּכַח, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין, וְכֹלָּא אִיהוּ בִּבְסִימוּ. וְאִתְפְּרַשׁ בַּר נָשׁ מִגּוֹ מַחֲשָׁבָה רָעָה, וְאִתְדַּבַּק בְּמַחֲשָׁבָה טָהוֹרָה, עַד דְּאִתְדַּבַּק כֹּלָּא בְּגוֹ מַחֲשָׁבָה סְתִימָאָה עִילָּאָה דְּכֹלָּא, וַהֲוֵי כֹּלָּא חַד.

וּמַאי דְּאִשְׁתָּאַר מִן קָרְבָּנָא, בָּעְיָא לְאִתּוֹקָדָא וּלְאִתְאַכָּלָא בְּלֵילְיָא, דְּלָא יִתְהַנֵּי מִינֵּיהּ בַּר נָשׁ. מַאי טַעְמָא דְּהַאי עוֹלָה, קָרְבָּנָא דְּעִלָּוֹן, לֵית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ בְּעָלְמָא לְאִתְהַנָּאָה מִינֵּיהּ. בְּגִין דְּהַהוּא קָרְבָּנָא לָא אִתְקְרֵיב, אֶלָּא מִגּוֹ דְּאִתְמַשְּׁכָא בְּמַחֲשָׁבָה רָעָה, סִטְרָא דְּמָסָאבָא. וּדְלָא יִתְפַּשַּׁט וְלָא יִסְטֵי הַאי סִטְרָא, כֹּלָּא אִתְהַדַּר לְגוֹ אֶשָּׁא לְאִתְאַכָּלָא, וְלָא יִתְהַנֵּי מֵהַהוּא קָרְבָּנָא בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא.

בְּלֵילְיָא אִתְאַכָּל כָּל מַאי דְּאִשְׁתָּאַר, כְּדָבָר אַחֵר (ויקרא ו) עַל מוֹקְדָה עַל הַמּוּבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה. דְּכַד עָאל לֵילְיָא, כָּל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִימוֹסִין מִשְׁתַּכְּחִין, וְאָזְלִין וְשָׁלְטִין בְּכָל אִינּוּן אֻמּוּרִין וּפְדָרִין, וְכָלְהוֹ מִתְאַכְּלֵי, וּמִנְהוֹן אִתְּזָנוּן כָּל אִינּוּן גַּרְדִּינֵי נִמּוֹסִין, וְאִינּוּן חוּלָקָא דִּילְהוֹן לְאִיתְּזָנָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלְטוּן, וְלָא יִתְקָרְבוּן לְגוֹ קוּדְשָׁא. וְיִתְפְּרַשׁ בַּר נָשׁ מֵהַהוּא סִטְרָא, וְיִתְדַּבַּק בִּרְעוּתָא עִילָּאָה, וּכְדֵין שָׁבִיק לֵיהּ מָארֵיהּ לְהַהוּא בַּר נָשׁ, וְכַהֲנָא מְכַפֵּר עֲלֵיהּ, דִּכְתִיב (שם ד) וְכִפֶּר עָלָיו

הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ.

פָּרָשַׁת אַחֲרֵי

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּרִיאוּ אִתְלַבָּשׁוּ בִּדְיוּקְנָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה דִּנְהוֹרָא, בִּגְנָתָא דְעֵדֶן דִּלְעֵילָּא. וּבִדְיוּקְנָא קַדִּישָׁא אָחֳרָא, בִּגְנָתָא דְעֵדֶן דִּלְתַתָּא. וְיָהֲבִין לוֹן אַחְסַנְתָּא עִילָּאָה. וְיָהֲבוּ לְהוֹן חוּלָקָא עִילָּאָה. וּבָתַר דְּיָהֲבִין לְהוֹן דָּא, אֲמַר לְהוֹן מַלְאָכָא, אָתָא זִמְנָא דְּתִיפְּקוּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר דִּי תִפְּקוּן מִכָּאן.

תְּוַוחוּ, וַאֲמָרוּ לְאָן. אָמַר לֵיהּ תְּרִין מַלְאָכִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר (בראשית יב) לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ. מֵאַרְצָךְ: דָּא גִּנְתָא דְעֵדֶן דִּלְתַתָּא. וּמִבֵּית אָבִיךָ: דָּא גִּנְתָא דְעֵדֶן דִּלְעֵילָּא. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ: דָּא אַרְעָא חַשּׁוֹכָא שְׁפָלָה.

וְאַחֲזִיאוּ לֵיהּ כָּל גִּנְתָא דְעֵדֶן. וְאַחֲזִיאוּ לֵיהּ הֵיכָלִין וּבֵיתִין, מָדוֹרִין עִילָּאִין וְכַמָּה הֵיכָלִין דִּכְסִיפִין, וְכַמָּה בֵּיתִין, וְכַמָּה מָדוֹרִין, וְכַמָּה דַּרְגִּין, וְכָל חֲלָק וְחֲלָק שֵׁשׁ לוֹ לַצַּדִּיק בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

אֲמַר מָה אִינּוּן הֵיכָלִין, אֲמָרוּ לֵיהּ תְּרִין מַלְאָכִין, אַרְבָּעִין וּתְרֵין הֵיכָלִין אִינּוּן מְרַקְּמָן מִכַּמָּה גְּוָונִין נָאִים, וְכָל אֵינַשׁ דְּקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁמָא דְמ"ב שְׁמָהָן כִּדְקָא יָאוֹת, יִירַת לוֹן. עָאל לֵיהּ לְשִׁבְעִין דַּרְגִּין, וּבְהוֹן ע"ב חַלּוֹנוֹת,

וּמְרַקְּמָן בְּכַמָּה גְוָונִין. אֲמַר לְמָאן אִינּוּן. אֲמָרוּ לֵיהּ, כָּל אִינַּשׁ דְּקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁמָא דְּע"ב תֵּיבִין כִּדְקָא יָאוֹת, יִירַת דָּא.

עָאל לֵיהּ לְהַלָּן, וְאַחְזֵי לֵיהּ חַמְשִׁין מְדוֹרִין אָחֳרָנִין, מְרַקְּמָן בְּכַמָּה גְוָונִין. אֲמַר לְמָאן אִינּוּן. אֲמָרֵי לֵיהּ, לְכָל בַּר נָשׁ דְּקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁמָא דְּחַמְשִׁין תֵּיבִין כִּדְקָא יָאוֹת, יִירַת דָּא.

עָאל לֵיהּ לְהַלָּן, אַחְזֵי לֵיהּ שִׁבְעִין וּתְרֵין מְדוֹרִין אָחֳרָנִין מְרַקְּמָן בְּכַמָּה גְוָונִין. אֲמַר לְמָאן אִינּוּן, אָמַר לֵיהּ, לְכָל בַּר נָשׁ דְּקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁמָא דְּע"ב תֵּיבִין דְּאִית בְּפָרָשָׁתָא רְבִיעָאָה.

אֲמַר לְהוֹן, וּבַמֶּה אֲנָא אַרְוַוח דָּא. אֲמָרוּ לֵיהּ, (בראשית ג) בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה. אֲמַר לְהוֹן וּמַהוּ הָעִצָּבוֹן. אֲמָרוּ לֵיהּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. עֲשִׂיָּיה, בְּעוֹבָדִין טָבִין. וּשְׁמִיעָה, בְּאוֹרַיְיתָא. אֲפִיקוּ לֵיהּ מִגִּנְתָא דְּעֵדֶן, וַאֲזָלוּ עִמֵּיהּ לַגֵּיהִנֹּם, וְעַמּוּדָא דְּעַנָּנָא לְמֵהַךְ בְּהוּ בִּימָמָא עַל רֵישֵׁיהּ, וְעַמּוּדָא דְּאֶשָׁתָא לְמֵיהַךְ בְּהוּ בְּלֵילְיָא. אֲמָרוּ לֵיהּ, תָּא חֲזֵי, אַתְרָא דָּא אִיהוּ חֲשׁוֹכָא בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא. אַחְזִיאוּ לֵיהּ כָּל מָדוֹרִין דְּגֵיהִנֹּם וְאַחְזִיאוּ לֵיהּ לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. וְאַחְזִיאוּ לֵיהּ (ישעיה נו) הַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה.

אֲמַר לוֹן, מָאן אִינּוּן. אֲמָרוּ לֵיהּ, אִינּוּן אַרְבְּעִין וּתְרֵין הֵיכָלִין חֲשׁוּכִין. וְכַמָּה גּוּבְרִין בְּשַׁלְשְׁלִין בְּצַוָּארֵיהוֹן, וַאֲסוּרִין

מִן יְדֵיהוֹן וּמִן רַגְלֵיהוֹן, וְאִינוּן צָוְוחִין וְאָמְרִין וַוי וַוי. וַוי לָנָא דַּאֲזֵילְנָא בְּהַבְלֵי עָלְמָא, וְלָא אֲזֵילְנָא לְבָתֵּי כְנִסְיוֹת, וְלָא קָרֵינָא שְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרִין שְׁמָהָן, דְּלָא אוֹלִיפְנָא לֵיהּ. וַוי לָנָא, וַוי לְנַפְשָׁנָא, וּבַעַל הָאִסּוּרִין מְמוּנֶּה עֲלֵיהֶם.

עָאלוּ לֵיהּ לְהַלָּן, אַחֲזִיאוּ לֵיהּ ע"ב חַלּוּנִין חֲשׁוֹכִין, וּבְהוֹן חֲווֹ עָאלִין הַשַּׁלְשָׁלְאִין מִן צַוָּארֵיהוֹן. עָאלוּ לֵיהּ לְהַלָּן, וְאַחֲזִיאוּ לֵיהּ חַמְשִׁין שְׁעָרִין, וְכָלְהוֹ נוּקְבִין, וְרַגְלֵיהוֹן מִן חַיָּבָא חֲווֹ עָאלִין בְּאִינוּן נוּקְבִין, וְאִינוּן צָוְוחִין וְאָמְרִין, וַוי לְרַגְלָנָא דַּאֲזִילוּ בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם, וְלָא אֲזֵילְנָא לְבֵית הַכְּנֶסֶת.

וְלָא לָמַדְנָא שְׁמָא דְּחַמְשִׁין תֵּיבִין מִן קְרִיאַת שְׁמַע.

עָאלוּ לֵיהּ לְהַלָּן, ע"ב מָדוֹרִין, וִידֵיהוֹן אֲסִירִין בְּנוּקְבִין מִן מְזוּזָיִן דְּמִן בֵּיתָא, וְאִינוּן אָמְרִין וַוי לָנָא, וַוי לִידָנָא, דְּלָא אַקְשְׁרוּ תְּפִילִין בְּרֵישָׁא וּבִידָנָא.

עָאלוּ לֵיהּ לְהַלָּן, וְאַחֲזִיאוּ לֵיהּ כָּל מְדוֹרִין דְּגֵיהִנֹּם, אֲמָרוּ, כָּל בַּר נָשׁ דְּעָלְמָא, ייעוֹל בְּאַתְרָא דֵּין. וַאֲפִילוּ מַאן דְּאִיהוּ חָפְשִׁי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (איוב ג) קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדֹנָיו, וְלֵית חָפְשִׁי אֶלָּא כָּל גְּבַר דְּיַדַּע שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא יָאוֹת. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים צא) אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ.

*) תָּא חֲזֵי, כָּל גַּבְרָא דַּעֲבִיד עוֹבָדִין טָבִין, דְּאִינוּן מִצְוֹת עֲשֵׂה. כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה דְּיַעֲבִיד, אִסְתַּלַּק לְעֵילָּא, וְקַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַאֲמַר אֲנָא מִפְּלַנְיָא דַּעֲבֵד לִי, וִיהַב

לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלְאָךְ אֶחָד, דְּיַעֲזְרוּנֵיהּ בַּאֲתַר חֲשׁוֹכָא דְּגֵיהִנֹּם דְּאִתְקְרֵי לֵילְיָא דְּאִיהוּ בְּאַתְרָא הָדֵין. וְכָל פִּתְגָּמָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּשָׁמַע, עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה, יְהַב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלְאָךְ אֶחָד, לְכָל מִלָּה וּמִלָּה דְּיַעֲזְרוּנֵיהּ. וְעַל דָּא (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל. וְאִם אַתְּ תַּעֲבִיד דָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַּקְדָךְ דְּתִתְעַפֵּק בְּאוֹרַיְיתָא בִּימָמָא וְלֵילֵי, וְתִיטַר וְתַעֲבִיד כָּל מַה דְּאִית בָּהּ, לָא תִּדְחַל מֵאַתְרָא דָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם) הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעַרֹץ וְאַל תֵּחָת וְגוֹ'. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא עִמָּךְ בְּשַׁעֲתָא דְּתִתְעַפֵּק בְּאוֹרַיְיתָא בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא עִמָּךְ בְּשַׁעֲתָא דְּתִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא עִמָּךְ בְּשַׁעֲתָא דְּתִתְפַּטְרָא מֵעָלְמָא, וְתֵיעוֹל הָכָא.

וְאִי לָא תַּעֲסוֹק בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא תִּיטַר וְלָא תַּעֲבִיד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִסְתַּלַּק מִנָּךְ. וּמַלְאָכְיו לָא יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְגוֹ' וְהָלַכְתִּי אַף אֲנִי עִמָּכֶם בְּקֶרִי. בָּתַר דְּיַחֲזֵי לֵיהּ כָּל דָּא, וְיֵימָא לֵיהּ כָּל דָּא, אֲמַר לֵיהּ מַלְאָכָא חַד מִן הַתֵּרִין, דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לִי דַּאֲזֵילְנָא עִמָּךְ, אֲנָא וְיֵצֶר הָרָע. אוֹמִי לִי דְּתַקַּיִּים אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת. אוֹמִי

לֵיהּ. וּבָתַר כֵּן אֲמַר, לָךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, לְגוּף שָׁפֵל, כְּמָא דַּאֲמַרְנָא.

וּבְשַׁעֲתָא דְּיִפּוֹק מִבֶּטֶן אִימֵּיהּ, יַתְקִיף מַלְאָךְ בִּידֵיהּ בְּצַוָּארֵיהּ, וְיַשְׁכַּח לֵיהּ אוֹרַיְיתָא, וְרָשִׁים לֵיהּ בְּאֶצְבָּעֵיהּ עַל פּוּמֵיהּ, לָא תִשְׁכַּח הַשְׁבוּעָה דְּנִשְׁבַּעְתָּ לִי. וְאִם גַּבְרָא יַעֲבִיד, וְאִתְקַיֵּים הַשְׁבוּעָה, יַהֲבוּ לֵיהּ כָּל מַה דְּאַחֲזִיאוּ לֵיהּ. וְאִם יוֹתֵר יַרְוִיחַ, יוֹתֵר יִתְּנוּ. הֲדָא הוּא דִּתְנַן, לְמוֹד תּוֹרָה הַרְבֵּה וְיִתְּנוּ לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה.

וְאִם לָאו, תָּא חֲזֵי, בְּבַר נָשׁ אִית בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה. י"ה, הָעוֹלָם הַבָּא. ו"ה, הָעוֹלָם הַזֶּה. י"ה אִתְלַבַּשׁ בִּדְיוּקְנָא עִילָּאָה, מִן גִּינְתָא דְּעֵדֶן דִּלְעֵילָּא. ו"ה אִתְלַבַּשׁ בִּדְיוּקְנָא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא. וְאִינּוּן כְּדוּגְמָא דָּא, י', אֱלִיכֶלֶךְ. ה', נָעֳמִי. ו', מַחְלוֹן. ה', רוּת.

וְאִם הַהוּא גַּבְרָא אָזֵיל בְּאָרְחִין טָבִין, וְיַקַּיֵּים הָאוֹמָאָה דְּאוֹמִי, יַהֲבוּ לֵיהּ כָּל טִיבוּ דְּאַחֲזִיאוּ לֵיהּ, וְכָל מַה דְּרָווּחַ בְּעָלְמָא דֵּין. וְאִם לָאו, מָה אָמְרַת נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, (איוב א) עָרֹם יָצָאתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה. וּמַאי אִיהוּ עָרֹם, מִשְׁמָא קַדִּישָׁא יהו"ה דַּאֲמִינָא.

תָּא חֲזֵי, בִּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְעָלְמָא, יְהַב בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵיהּ בְּבַר נָשׁ. וּשְׁמָא אָחֳרָא מִן שֵׁד יְהוּדָאי, דְּאִיתְקְרֵי חוֹל. וּשְׁמָא אָחֳרָא, דְּאִתְקְרֵי חשֶׁךְ.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ל) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת

הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע. הַחַיִּים: דָּא שֵׁם יהו"ה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת הַטּוֹב: זֶה הַשֵּׁד יְהוּדָאִי, דְּיַהֲב לֵיהּ עוֹשֶׁר בְּעָלְמָא דֵּין. וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע: אִלֵּין תְּרֵין מְקַטְרְגִין רְשָׁעִים טְמֵאִים, מִסִּטְרָא דְּסַמְאֵל לֵיהּ וְנָחָשׁ, מִן שָׁרוֹ שֶׁל יִשְׂמָעֵאל וְעֵשָׂו.

אִם בַּר נָשׁ יְקַיֵּים הָאוֹמָאָה דְּאוֹמֵי, טוֹב. וְאִם לָאו, יִסְתַּלַּק מִגֵּיהּ י"ו, אִשְׁתְּאָרַת ה' ה'. וּבְהַאי שַׁעֲתָא, ה' עִילָּאָה מָה אָמְרַת. (יחזקאל לג) שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים, שֶׁהֵם הָרְשָׁעִים שֶׁאָמַרְנוּ.

וְאִם תָּבוּ הֲרֵי טַב. וְאִם לָאו, יִסְתַּלַּק ה' עִילָּאָה עִם ו"י, וְאִתְעֲבֵיד הו"י. וּמַה הִיא אוֹמֶרֶת. (ישעיה א) הוֹי גּוֹי חוֹטֵא וְגו'. וְאִם תָּבוּ מִדְּאִשְׁתְּאָרַת בֵּיהּ ה' תַּתָּאָה, הֲרֵי טַב. וְאִם לָאו, יִתְעֲבֵיד הוי"ה. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב. וְיִתְעַבִּידוּ הָרְשָׁעִים שַׂר עֲלֵיהֶם.

וּבְהַהוּא זִמְנָא, יִתְעַבִּידוּ הָרְשָׁעִים אֲדוֹנִים לְהוֹן, וּמִתְעַלֶּה הַטָּמֵא דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּשָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, עַל אֱלִימֶלֶךְ וְנָעֳמִי. וְשָׂרוֹ שֶׁל יִשְׂמָעֵאל, עַל מַחְלוֹן וְרוּת. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אֲמָרוּ, (ישעיה כו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ אֲדוֹנִים זוּלָתֶךָ.

וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ. הָאָרֶץ, דָּא גּוּפָא. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, אִם יִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה הֲרֵי טַב. וְאִם לָאו, יֵיתֵי סַמְאֵל לֵיהּ רָכִיב עַל נָחָשׁ, לֶאֱלִימֶלֶךְ. (בראשית לב) וַיַּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ. אָזִיל לְאִתְתָּא נָעֳמִי, יַהֲפֹךְ לָהּ,

וְיַעֲבִיד לָהּ דְּתֵיחוּב, וּתְהֵא בִּישָׁא.

אִם אָדָם אִתְפְּרַשׁ מִינָהּ, הֲרֵי טַב. כְּמָא דַּאֲמַר אִיּוֹב, (איוב ב)

כְּדַבֵּר אַחַת הַנְּבָלוֹת תְּדַבֵּרִי גַּם אֶת הַטּוֹב נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְהָרָע לֹא נְקַבֵּל. הָעֵצָה דִּיהַב לָךְ הַטָּמֵא, לֹא נְקַבֵּל. וְאִם יָקוּם עֲצַת הַחֵטְא כְּמוֹ שֶׁאָמְרָה הִיא, וְיִגְנוֹב אוֹ יַעֲשֶׂה כָּל הָעֲבֵירוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, אַחַר כַּךְ יִתְלוּהוּ עַל הָעֵץ וְיָמוּת. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (רות א) וַיָּמוּתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן.

וְנִשְׁאֲרוּ ה"ה אַלְמָנוֹת.

וַתֹּאמֶר נָעֳמִי, וּמַה הִיא אוֹמֶרֶת. וַ"י וַ"י וַ"ה. וְעִם כָּל זֶה נָעֳמִי אוֹמֶרֶת, (שם) שִׁבְנָה בְנוֹתַי, שׁוּבוּ שׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה, הַעוֹד לִי בָנִים בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים, י"ו דְּאִסְתַּלָּקוּ. עָרְפָּה מִסִּטְרָא דִּמְסָאֲבוּ, תָּשׁוּב אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. וְרוּת דָּבְקָה עִם נָעֳמִי, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם) אֶל אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ. וְאִם תָּבוּ בִּתְיוּבְתָּא, יֵיתֵי אֱלִימֶלֶךְ, וְיֵיתֵי מַחְלוֹן. וְאִם תָּבוּ כּוּלְהוּ, יֵיתֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה. וְאִם לָא, יָמוּתוּ. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם) וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלּוֹתֶיהָ עִמָּהּ, נִפְקוּ מִגּוֹפָא.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִיהִי אָזְלַת לְנָטְרֵי גַּן עֵדֶן, לְמֵיעַל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּחַיִּין לָהּ לְבַר, וְאָזְלַת בַּאֲתַר דַּחֲשׁוֹכָא. (שם)

וַתֵּהֹם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אֲמָרַת, אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי ה', שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּהַוָה בִּי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם) וַה' עָנָה בִי, שְׁמָא קַדִּישָׁא

דִּיהוּ"ה, אַסְהֵיד בִּי כָּל חוֹבִין דַּעֲבִידְנָא.
בְּהַהִיא שַׁעֲתָא יֵיתֵי נָחָשׁ וְנָסֵיב לָהּ לְשִׁפְחָה. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא
אֲמָרַת, (ישעיה א) אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה נֶאֱמָנָה
מְלֵאתִי מִשְׁפָּט צֶדֶק יָלִין בָּהּ וְעַתָּה מְרַצְּחִים.
י"ו נִשְׁאֲרוּ עָנִי וְדָל, (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. דַּל, עֲלֵיהּ
אִתְּמָר (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ
ה'. אִם יִשָּׁאֵר לוֹ בֵּן דְּאָזֵיל בְּאָרְחוֹהִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, אַפֵּיק לוֹ מִן רָעָה. שֶׁהֵם מִתְפָּרְדִים בְּד'
פִּנּוֹת הָעוֹלָם.
כְּתִיב (ישעיה כט) כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
אַבְרָהָם. יַעֲקֹב לָא הֲוָה בְּעָלְמָא, וְאַתְּ אָמֵר אֲשֶׁר פָּדָה
אֶת אַבְרָהָם.
אֶלָּא תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַפִּילוּ לְאַבְרָהָם בְּנוּרָא יָקִידְתָּא,
בְּקַדְמִיתָא הֲווֹ דַּיְינִין לֵיהּ לְעֵילָּא, אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כָּרְסְיָא דִּילִי, זִילִי וְשֵׁזִיבִי לְאַבְרָהָם מִן אוּר כַּשְׂדִּים,
שֶׁבִּשְׁבִיל כִּבּוּדִי עָבִיד מַה דְּעָבִיד.
אֲמָרוּ לֵיהּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גַּבְרָא דְּיִפּוֹק
מִינֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל, דְּיַעֲבְדִין לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל מַה דְּיַעֲבְדִין.
אֲמַר לְהוֹ בֵּן יִפּוֹק מִינֵּיהּ יִצְחָק, דְּיוּשִׁיט קֻדְלֵיהּ עַל גַּבֵּי
מַדְבְּחָא. אֲמָרוּ לֵיהּ, הָא עֵשָׂו דְּנָפֵיק מִינֵּיהּ דְּיַחֲרִיב בֵּי
מַקְדְּשָׁא. אֲמַר, הָא נָפֵיק מִינֵּיהּ יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כּוּרְסְיָא
שְׁלֵימָא. אֲמָרוּ, הָא וַדַּאי בִּזְכוּתָא דְּיַעֲקֹב יִשְׁתְּזֵיב. הֲדָא הוּא

דִּכְתִיב, כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם. וּבְשַׁעֲתָא דִּכְפִיתוּ לַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה, לְמִרְמֵי לְגוֹ אַתּוּן נוּרָא יָקֵידְתָּא, פְּתַח חֲנַנְיָה וַאֲמַר, ה' לִי (תהלים קיח) לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. ה' לִי בְּעוֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשׂוֹנְאָי. פְּתַח מִישָׁאֵל וַאֲמַר, כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ כִּי בְרְאוֹתוֹ יְלָדָיו מַעֲשֵׂה יָדַי וְגוֹ'.

וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא דָּנוּ דִּינֵיהּ לְעִילָּא, אֲמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לַה' אָנִי, זֶה חֲנַנְיָה, שֶׁאָמַר ה' לִי בְּעוֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשׂוֹנְאָי. וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב, זֶה מִישָׁאֵל, שֶׁאָמַר כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב וְגוֹ'. וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה, זֶה עֲזַרְיָה, שֶׁאָמַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר מִישָׁאֵל, כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם, עֲבָדוּ לֵיצָנוּת בְּלִישָׁנֵיהוֹן. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כּוּרְסְיָא דִּילִי, הַהוּא לֵיצָנוּתָא דַּעֲבָדוּ, שֵׁזִיב לוֹן בְּדַרְגָּא דָּא, כְּמָה דְּשֵׁזִיבַת לְאַבְרָהָם. וְלֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, כָּל אִינּוּן דִּכְפִיתוּ לוֹן, קָטַל לוֹן שְׁבִיבָא דְּנוּרָא.

דָּנִיֵּאל אַמַּאי לָא הֲוָה עִמְּהוֹן. אֲמַר בְּלִבֵּיהּ, הָא עֲבָדוּ מִינֵיהּ צַלְמָא. וּמַלְכָּא אֲמַר, שְׁמֵיהּ כְּשֵׁם אֱלוֹהַּ דִּילֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דניאל ד) דִּי שְׁמֵיהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֵׁם אֱלָהִי. וּכְתִיב (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ, וְעַל דָּא

אִתְכַּסֵּי מִינַּיְיהוּ. וְכִי אָדָם יִבְרַח מִן הַמַּלְכוּת, אֶלָּא מַלְאָכִין הֲווֹ מְכַסִּין לֵיהּ.

מַה רָאוּ חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה דְּיַהֲבוּ גַּרְמַיְיהוּ לְנוּרָא. אֶלָּא תָּא חֲזֵי, יוֹמָא חַד הֲוָה דָּוִד נָחִית לְהַנּוֹת גּוּפוֹ לְפְנֵי הַנָּהָר. וַהֲוָה אָמַר, (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. אָמְרוּ לֵיהּ, וְאַתָּה חָסִיד. אָמַר לְהוֹן, וְלֹא חָסִיד אֲנִי, שֶׁיָּדַי מְלוּכְלָכוֹת בְּשִׁפִּיר וּבְשִׁלְיָא, וּמְטַהֵר אֶת הַטָּהוֹר, וּמְטַמֵּא אֶת הַטָּמֵא. וַאֲנִי קָם בְּחֶדְוָה בְּג' מִשְׁמָרוֹת, כְּדָבָר אַחֵר (תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וַאֲנָא נָאִים כְּסוּסְיָא בְּהֶבֶל א'.

וּבַחֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. וּבְמִשְׁמָרָה שְׁלִישִׁית, אֲנִי מְנַגֵּן עִם הַמַּלְאָכִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מָאן אִינּוּן, מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דַּאֲמָרָן שִׁירָה עִמִּי בַּלַּיְלָה. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים מב) וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי.

אָמְרוּ הַצְּפַרְדְּעִים, אֲנַחְנָא עֲבִידְנָא יַתִּיר מִינָּךְ בְּדִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמַר לוֹן דָּוִד, וּמָה עֲבַדְתּוּן אַתּוּן יַתִּיר מִינִּי. אָמְרוּ לֵיהּ, דַּהֲוֵינָן מוֹקְדִין גּוּפָנָא בְּנוּרָא בְּתַנּוּרָא בְּמִצְרַיִם. וּבְשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ מְכַפְּתִין חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה, אָמְרוּ בְּלִבַּיְיהוּ דְּנַעֲבִיד כַּצְפַרְדְּעִים.

תַּנְיָא, שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת הֲוֵי הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר

יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כָּאֲרִי. תָּא חֲזֵי, שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת אִינּוּן י"ב שַׁעֲתֵי, וְאִתְפַּלְגּוּן דְּ' לְכָל מִשְׁמָר. וּבְכָל מִשְׁמָר יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כָּאֲרִי, וְאוֹמֵר אוֹי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וכו'.

תָּא חֲזֵי, כְּדוּגְמָא דְּאִית מִשְׁמָרוֹת בִּרְקִיעָא, כָּךְ אִית מִשְׁמָרוֹת בְּאַרְעָא. וּמָאן אִינּוּן. מִשְׁמָרָה שְׁנִיָּה, כְּלָבִים צוֹעֲקִים. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי ל) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב. (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה. רִאשׁוֹנָה, חֲמוֹר נוֹעֵר. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (דברים כב) לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו.

וְעַל דָּא בִּלְעָם בָּזֶה הַחֲמוֹר וּבְאִשְׁתּוֹ, הָיָה מִתְנַבֵּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שם לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. אֲבָל בְּאוּמּוֹת הָעוֹלָם קָם. וְכִי מְטוּנָּף מִן הַטִּנּוֹפֶת, אַתָּה מַזְכִּיר עִם הַטָּהוֹר. אֶלָּא מֹשֶׁה בַּטָּהֳרָה. וּבִלְעָם בַּטּוּמְאָה. וְעַבּוֹדָה זָרָה הָיָה עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה אִישׁוּת עִם הָאָתוֹן.

כְּתִיב (שם) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ וגו', תָּא חֲזֵי, קַן: דָּא הוּא גּוּפָא. בַּדֶּרֶךְ: דְּאָזֵיל בְּאוֹרְחִין טָבִין. בְּכָל עֵץ: דָּא תּוֹרָה, כְּדָבָר אַחֵר (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. אוֹ עַל הָאָרֶץ: אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקְרוּן אֶרֶץ, דִּמְלַמֵּד לְהוֹן אוֹרַיְיתָא. אֶפְרוֹחִים: אִלֵּין אִינּוּן נְעָרִים גְּדוֹלִים, דְּיִתְעַסְּקוּן בְּאוֹרַיְיתָא. אוֹ בֵּיצִים: אִלֵּין זְעִירִין, דְּיוֹלִיף לוֹן אל"ף בי"ת.

וְהָאֵם רוֹבֶצֶת, אֵין אֵם אֶלָּא תּוֹרָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם א)
וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. אִם תִּרְצֶה שֶׁתִּקַּח הַבָּנִים,
(דברים כב) שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְאַחַר כַּךְ וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח
לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים.
דָּבָר אַחֵר כִּי יִקָּרֵא, כְּדָבָר אַחֵר וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי,
וְהָלַכְתִּי אַף אֲנִי עִמָּכֶם בְּקֶרִי. וְיָסַפְתִּי לְיַסְּרָה אֶתְכֶם
שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם. מַאן אִיהִי שֶׁבַע, דָּא שְׁכִינְתָּא.
בַּדֶּרֶךְ: דָּא קְבוּרַת רָחֵל, דְּאִיהִי קָיְמָא בְּפָרָשַׁת דְּרָכִים,
וִיבַשֶּׂר לָהּ וִינַחֵם לָהּ וְלָא צְבִיאַת לְקַבְּלָא תַּנְחוּמִין,
הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ירמיה לא) מְאַנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ. וּבְשְׁבִיל
דַּאֲזָלוּ עִמּוֹ בְּקֶרִי, גָּלָה לְהוֹן, וּשְׁכִינְתָּא גָּלְתָה עִמְּהוֹן.
בְּכָל עֵץ: דָּא יְרִיחוֹ. אוֹ עַל הָאָרֶץ: דָּא יְרוּשָׁלַם. אֶפְרוֹחִים:
אִלֵּין כְּרוּבִים דִּלְעֵילָּא. אוֹ בֵיצִים: אִלֵּין כְּרוּבִים
דִּלְתַתָּא. אַנְפֵּי רַבְרְבֵי, וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי.
וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים לֹא תִקַּח הָאֵם
עַל הַבָּנִים שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב,
(ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן
יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, בִּשְׁבִיל דְּאִימָּא אָזְלָא וּמְנַדְּדָא
מִגּוֹוָלָהּ וּמִקִּינָהּ. וְדָא גָּרִים לָךְ אֲרִיכוּ דְאַנְפִּין, שִׁית יוֹמִין
דִּלְעֵילָּא, דִּירַחֲמוּ עַל עָלְמָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות לד) ה'
ה' אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. וְאָרִיךְ רוּגְזָא
מִן אַפִּין דְּאִסְתַּלָּקוּ בְּחוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דִכְתִיב,

(שם לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ.

(שיר השירים ו) דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרֻגוֹת הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים. תָּא חֲזֵי, כָּל הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹמֶרֶת דּוֹדִי. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שם ה) דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְיהֵא פַּלְגוּת לֵילְיָא. אִיתְעַר שַׁלְהוֹבָא חָדָא, וְיָעוֹל תְּחוֹת גַּדְפֵּי דְתַרְנְגוֹלָא, וְקָאֲרֵי. וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָרַד אֶל גַּנּוֹ, דְּאִיהוּ גַּן עֵדֶן עִילָּאָה, דְּאִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְעַר תַּרְנְגוֹלָא דִּלְעֵילָּא, וַאֲמַר, קוּמוּ כָּל אִינּוּן דְּשֵׁינְתָא בְּחוּרֵיהוֹן, הָא שַׁעֲתָא אִיהִי לְאִתְחַבְּרָא אַיָּילְתָּא בְּבַעֲלָהּ. זַכָּאָה אִיהוּ כָּל בַּר נָשׁ דְּיקוּם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צַדִּיקַיָּיא אֲצִיתוּ לְקָלֵיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שם ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִינִי.

וּבְהַאי שַׁעֲתָא, מַאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, אִיתָּרַק עֲלֵיהּ חַד חוּטָא דְּחֶסֶד. וּבְהַאי שַׁעֲתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָרַד לְגַנּוֹ. לְמִי יָרַד, לַעֲרוּגוֹת הַבּוֹשֶׂם. וּמַאן אִינּוּן עֲרוּגוֹת הַבּוֹשֶׂם, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שממות ל) בְּשָׂמִים רֹאשׁ. וּמַאן אִינּוּן, צַדִּיקִים.

לִרְעוֹת בַּגַּנִּים, בְּגַן עֵדֶן דִּלְעֵילָּא, וְגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, דְּאִיקְרֵי

הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם הַבָּא. לִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים, מַאן אִינוּן שׁוֹשַׁנִּים. אִלֵּין צַדִּיקַיָּא דְּאִתְעַסְקוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינוּן דִּמְרַחְשָׁן אוֹרַיְיתָא בְּשִׂפְוָותַיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב שׁוֹשַׁנִּים, אַל תִּקְרֵי שׁוֹשַׁנִּים, אֶלָּא שֶׁשּׁוֹנִים, שֶׁאֲפִילוּ בַּקֶּבֶר רוֹחֲשׁוֹת תּוֹרָה.

אָמַר לֵיהּ, וְכִי לְאִינוּן דְּאִתְעַסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא קָטֵיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, זִיל וְאַיְיתֵי לְיָרְבְעָם בֶּן נְבָט.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, (תהלים ח) ה' אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. מָה דְּשִׁמְךָ אִיהוּ אַדִּיר בֵּיהּ, וְהוּא צַדִּיק, אֲנַח לֵיהּ, וְעַל זְכוּתָא דִּילֵיהּ יֵיתֵי שֶׁפַע לָנָא. אָמַר לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי רַעֲוָא דִּילְכוֹן דְּאֶשְׁבּוֹק לֵיהּ, אֲנָא שָׁבִיק לֵיהּ.

וּבְתַר כֵּן נִפַּק לְתַרְבּוּת רָעָה, וְעָבִיד תְּרֵי עֶגְלֵי דְּדַהֲבָא, וְחָטָא וְהֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲרֵי כָּל שֶׁפַע דְּהַהוּא יָהִיב לְכוֹן, אִתְהַפַּךְ לְכוֹן בְּזוּהֲמָא, לָא הַוָּה טַב לְכוֹן דְּתֵייתִי לֵיהּ הָכָא בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא זַכַּאי, וַהֲוָה אוֹלִיף לֵיהּ מטטרו"ן אוֹרַיְיתָא. בְּשַׁעֲתָא הַהִיא, פָּתְחוּ כָּלְהוֹ וַאֲמָרוּ, (תהלים קיט) צַדִּיק אַתָּה ה' וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָרַד לְגַנּוֹ לִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים.

פְּתַח יָנוּקָא וַאֲמַר, (מיכה ו) עַמִּי מֶה עָשִׂיתִי לְךָ וּמָה הֲלְאֵתִיךָ עֲנֵה בִי. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּחֲבִיבוּתָא דְּאִית לֵיהּ עִם יִשְׂרָאֵל, קָרָא לְהוֹן עַמִּי. מֶה עָשִׂיתִי לְךָ, לָמָּה עָשִׂיתִי לְךָ. אֶלָּא דְּתֵזְלִין לְבָתֵּי כְּנִסְיוֹת וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְתַסְהִידוּ בִּי דַּאֲנָא אֶחָד, הַדָּא הוּא דִכְתִיב ז (דברים ו) ה' אֶחָד.

תַּסְהִידוּ דַּאֲנָא חַד, וּמִתְעַלֶּה עַל שְׁמָא דְמ"ב תֵּיבִין, דְּאִינוּן בְּפָרָשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע, מִן וְאָהַבְתָּ עַד וְהָיָה. וְתַעֲבִידוּ לְיַחֲדָנִי עֲלַיְיכוּ. וְאִיהוּ שְׁמָא כְּדוּגְמָא שְׁמָא דְמ"ב שְׁמָהָן.

וּבְשְׁמָא דְע"ב תֵּיבִין, דְּאִית בְּפָרָשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע, מִן וְהָיָה עַד וְשַׂמְתֶּם. וּבְשְׁמָא דַּחֲמִשִּׁין תֵּיבִין, מִן וְשַׂמְתֶּם עַד סוֹף פָּרָשָׁתָא, כְּחוּשְׁבַּן שַׁעֲרֵי בִינָה. וּבְשְׁמָא דְע"ב, מִן וַיֹּאמֶר עַד סוֹף הַפָּרָשָׁה.

וְאִינוּן אַרְבַּע פָּרָשָׁיָן, עִם י"ב תֵּיבִין דְּאִית בִּקְרִיאַת שְׁמַע, תְּרֵין יְחוּדִין עִילָּאִין, יִתְעַבִּידוּ כֻּלְּהוֹ מָאתָן וְאַרְבָּעִין וּתְמַנְיָא, כְּחוּשְׁבַּן רמ"ח אֵבָרִים. וְכָל אֵינַשׁ דְּיִקְרֵי קְרִיאַת שְׁמַע כְּדְקָא יָאוֹת, כָּל תֵּיבָה וְתֵיבָה מַשְׁפִּיעַ בְּכָל אֵבָר וְאֵבָר דִּילֵיהּ. וְאִי אֵינַשׁ לָא יִקְרֵי קְרִיאַת שְׁמַע בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא, כָּל אֵבָר וְאֵבָר דִּילֵיהּ יִתְמְלֵי מִן רוּחַ רָעָה, וּמִכָּל מִלִּין וּמַרְעִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא.

אֲמַר יְנוּקָא, תְּלַת תֵּיבִין אִינוּן, דְּחַסְרִין מִן קְרִיאַת שְׁמַע, מִן רמ"ח תֵּיבִין, וּבַמֶּה אִשְׁתְּלִימוּ. אֲמַר, אֲנָא שְׁמַעְנָא

מֵאַבָּא, עִם ה' אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת שֶׁהָשְׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר בְּקוֹל. פִּתַּח סָבָא דִינוּקָא וַאֲמַר, עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט וְגו', (קהלת ט) וּמָצָא בָהּ יֶלֶד מִסְכֵּן חָכָם וְגו'. תָּא חֲזֵי, עִיר קְטַנָּה, דָּא תֵּיבַת נֹחַ. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, אִלּוּ אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּנְשֵׁי בָנָיו, וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וּבְהֵמוֹת. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אוֹתָהּ, זֶה יֵצֶר הָרָע. וּמָצָא בָהּ אִישׁ מִסְכֵּן וְחָכָם, דָּא נֹחַ. וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ.

סִתְרֵי תּוֹרָה

סְעוּדְתֵי דְשַׁבָּת בְּכָל אִינּוּן אוּכְלוּסִין עִילָּאִין. (שמות טז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלוּהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַד'. הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה. תִּלַּת זִמְנִין הַיּוֹם, כְּחוּשְׁבַּן תִּלַּת סְעוּדְתֵי, דְּאִתְקְרִיאוּ עֹנֶג. וּמַהוּ עֹנֶג. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג". (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וּבְחֶשְׁבּוֹן תִּלַּת גָּלוּיוֹת, שֶׁאָמַר מֹשֶׁה בְּנֶגְדָּן אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה תִּלַּת זִמְנִין.

אֲנָא אֶהְיֶה עִמְכוֹן בְּגָלוּתָא כַּדְמָאָה, הֲדָא הוּא דַאֲמָרוּ, גָּלוּ לְמִצְרַיִם שְׁכִינָה עִמָּהֶם. וַאֲנָא אֶהְיֶה עִמְכוֹן בְּגָלוּתָא תִּנְיָינָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, גָּלוּ לְבָבֶל שְׁכִינָה עִמָּהֶם. וַאֲנָא אֶהְיֶה עִמְכוֹן בְּגָלוּתָא תְּלִיתָאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב גָּלוּ לְיָוָן שְׁכִינָה עִמָּהֶם. אֶהְיֶה רְבִיעָאָה לָא גִילָּה לְהוֹן, אֶלָּא (ישעיה ס) אֲנִי ה' בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה. זָכוּ אֲחִישֶׁנָּה, לֹא זָכוּ בְּעִתָּהּ. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנַסּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל

וכו'.

תָּא חֲזֵי, אִם יָשִׁיבוּ לֹא נִשְׁאֲרוּ בַּגָּלוּת יוֹם א' שָׁלֵם. אֲמַר לֵיהּ בַּחֲשַׁאי, מַהוּ יוֹם א', וְהוּ שֶׁאָמַר (בראשית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא עֵת הֵאָסֵף הַמִּקְנֶה וְגו'. אִם תָּבוּ בִּתְיוּבְתָּא, יֵצְאוּ לִזְמַן הַיּוֹם שֶׁאָמַר הַנָּבִיא. וְאִם לֹא עֵת הֵאָסֵף הַמִּקְנֶה, הַשְׁקוּ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ. בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אִם לָא תָּבוּ בִּתְיוּבְתָּא, לָא יִפְקוּן עַד דְּיִשְׁתְּלִים שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יהו"ה.

דָּבָר אַחֵר, יִשְׂרָאֵל נִמְשְׁלוּ לְיוֹנָה, וְהַכְּנָפַיִם לְמִצְוֹת, כְּמוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהַיּוֹנָה יֵשׁ לָהּ כְּנָפַיִם, וְהַכְּנָפַיִם שְׁלֵימִים, לֹא יֵשׁ עוֹף בָּעוֹלָם שֶׁיִּקְחֶהָ. כָּךְ יִשְׂרָאֵל, בְּשָׁעָה שֶׁהֵם שְׁלֵמִים בְּמִצְוֹת, לֹא יֵשׁ בְּכָל הָעוֹלָם מִי שֶׁיּוּכַל לָהֶם. כְּמוֹ שֶׁהוּא כָּתוּב בְּפ' בִּלְעָם (במדבר כג) מָה אָקֹב לֹא קַבֹּה אֵל וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם ה'. וְאַחַר כַּךְ זָנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם, וַיִּחַר אַף ה' בָּהֶם. וְעַל דָּא (במדבר טו) וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם. וּמַהוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם. זֶהוּ רַק רַע כָּל הַיּוֹם, וְזֶהוּ (משלי כ) רַע רַע יֹאמַר וְגו'. וְעַל דָּא (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ. וּכְתִיב (דברים לב) אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם וְגו'. וְעַל דָּא בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ בְּלֵב שָׁלֵם לִפְנֵי ה', מֶה הָיָה. פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה'. וְאִם לָאו, בְּסִטְרָא דַּאֲחוֹרַיִם. וְזֶהוּ הָעֲרָיוֹת. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ויקרא יח)

עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה.
וְיֵשׁ אָחוֹר מִן קְדוּשָּׁה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (הושע יא) אַחֲרֵ"י ה' יֵלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג. וְאִתְקְרֵי פָּנִים לְגַבֵּי מַטָּה, וְאָחוֹר לְגַבֵּי מַעְלָה. וְאִתְקְרֵי חוֹל לְגַבֵּי מַעְלָה, וְקוֹדֶשׁ לְגַבֵּי מַטָּה. וְזֶה בְּקֹשׁ מִשֶּׁה לֵידַע, זֶה שֶׁהָיָה פָּנִים לְגַבֵּי מַעְלָה. וְאָמַר לֵיהּ, כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי. וְאַחַר כַּךְ בְּקֹשׁ שֶׁיִּתֵּן נְשָׁמָה לְיִשְׂרָאֵל מִן הַפָּנִים שֶׁהֵם לְמַטָּה, וְנִקְרְאוּ אֲחוֹרַיִם לְגַבֵּי מַעְלָה. וְאָמַר לֵיהּ, וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי. אַתָּה תִרְאֶה וְהֵם לֹא יִרְאוּ. הֲרֵי תָּבִין שֶׁהָיָה לְגַבֵּיהּ אָחוֹר, וּלְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל פָּנִים.
וְעַל זֶה אָמַר לֹא יֵרָאוּ, וְלֹא אָמַר לֹא תִרְאֶה.
תָּא חֲזֵי, בְּחוֹבָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, אָבְדוּ הַפָּנִים עִילָּאִין.
וּבְחוֹבָא דְּעֶגֶל, פָּנִים תַּתָּאִין, דְּאִתְקְרֵי אָחוֹר לְגַבֵּי עִילָּא. וּבְכָל גָּלוּת וְגָלוּת אָבְדוּ. וְאִיהוּ רָזָא רַבְרְבָא, וְכָל דָּא נִרְמַז בְּשֵׁם יהו"ה. י', פָּנִים עִילָּאִין. ה', אָחוֹר לְגַבֵּי י', וּפָנִים לְגַבֵּי ו'. ו', אָחוֹר לְגַבֵּי ה' עִילָּאָה, וּפָנִים לְגַבֵּי ה' תַּתָּאָה. ה', אָחוֹר לְגַבֵּי ו', וּפָנִים לְגַבֵּי רָזָא דִלְתַתָּא.
וּמַאי אִיהוּ ידו"ד, דְּאִתְקְרֵי אָחוֹר לְגַבֵּי ידו"ד דִּלְעֵילָּא, וְדָא הַמַּבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. ידו"ד דִּלְעֵילָּא, אָדָם עִילָּאָה. ידו"ד דִּלְתַתָּא, אָדָם תִּנְיָינָא. וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה, דְּאִקְרֵי אָחוֹר, לְגַבֵּי שְׁמָא תִּנְיָינָא. וּשְׁמָא תִּנְיָינָא אִיהוּ פָּנִים לְגַבֵּי דָּא. וְדָא הוּא הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. וְאִינּוּן תְּלַת, בְּחוּשְׁבַּן אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה

תְּלַת זִמְנִין.

דָּבָר אַחֵר (שמות טז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלוּהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַה' הַיּוֹם לֹא תִמְצָאוּהוּ בַּשָּׂדֶה. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּא, תְּחוֹת כַּפְתּוֹר עִילָּאָה, כַּפְתּוֹר דִּי מְמַנָּא בְּכ"ב אַתְוָון. בְּעִיזְקָא דִּלְעֵילָּא, לָקְטִין תְּרִין סִטְרִין, חַד עִיזְקָא. וַהֲהוּא עִיזְקָא אִיהוּ בְּרִיבוּעָא לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. אֲחִידָן הַאי עִיזְקָא מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, דָּא לְיָמִינָא, וְדָא לִשְׂמָאלָא. הַהוּא דְּיָמִינָא סָלְקָא בְּרֵישָׁא, וְכַד אִיהוּ זָקְפָא, נָטֵיל עִמֵּיהּ שִׁית מְאָה אֶלֶף גּוּבְרִין גִּבָּרִין, אֲחִידָן סְיָיפִין עַל יַרְכִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יב) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף. וְהַהוּא דִּשְׂמָאלָא סָלְקָא לְבָתַר כֵּן, וְכַד אִיהוּ זָקְפָא, נָטֵיל עִמֵּיהּ שִׁית מְאָה אֶלֶף (?"חילופי גרסאות") מָארֵי דְּגַדְפִין, אֲנָפִין דְּרַחֲמֵי. וּמִתְחַלְּפִין דְּיָמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וְדִשְׂמָאלָא בִּימִינָא. זָקְפָאן לְעֵילָּא, עַד דְּאַמְטוּ לְחַד כַּהֲנָא, דְּגָלֵי מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. כַּד מָטוֹ תַּמָּן, נָפִיק הַהוּא כַּהֲנָא רַבָּא, וְקָא מְבָרֵךְ לְהַהוּא כַּפְתּוֹר. כֵּיוָן דְּקָא מִתְבָּרְכָא מִתַּמָּן, מִגּוֹ עַתִּיקָא סָבָא דְּסָבִין סִיבָתָא דְּכָל סִיבָתִין, נָפִיק טַלָּא דְּבְדוֹלָחָא, וְנָגִיד לְהַהוּא רֵאשׁ דְּכַהֲנָא, וְאִיהוּ אִמְלֵי לְהַאי כַּפְתּוֹר, כֵּיוָן דְּאִתְמַלְיָיא, אִתְמַלְיָיא בְּשִׁית סִטְרִין, לְשִׁית יוֹמִין דְּשַׁבַּתָּא.

כַּד נָחִית מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְאַקְרִישׁ לְהַהוּא בְּדוֹלָחָא,

אִתְעֲבִיד כְּגַוְונָא דִבְדוּלְחָא דְּאֶבֶן טָבָא. וְכָלְהוֹ אוּכְלוּסִין אִתְזְנוּ מִנֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּמִנְּהוֹן בְּלֵילְיָא. אִינוּן דִּימָמָא אָכְלֵי בְּגַוְונָא חַד, וְאִינוּן דְּלֵילְיָא אָכְלֵי בְּגַוְונָא אָחֳרָא. אִינוּן דְּלֵילְיָא אִקְרוּן מְתַבְּרֵי טוּרִין וְטַנְּרִין, אִלֵּין לָקְטִין מִפַּלְגוּת דְּלֵילְיָא עַד דְּיִתְתַּקַּף שִׁמְשָׁא, כֵּיוָן דְּאָתָא שִׁמְשָׁא לָא לָקְטֵי. אִינוּן דִּימָמָא, אִקְרוּן יְלִידֵי בֵיתָא, טְמִירֵי הֵיכָלָא. לָא לָקְטֵי אֶלָּא בְּצַפְרָא. כֵּיוָן דְּאָתֵי צַפְרָא, לָקְטֵי כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. אָחֳרָנִין אִית דְּלָקְטֵי לְעִידָן רַמְשָׁא, וְכָל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

אִינוּן דְּלֵילְיָא, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (שמות טז) וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטָּל. אִלֵּין אִינוּן נָזְלֵי טַלָּא דְּמַנָּא לְתַתָּאי, מְחוּלָקָא דִּילְהוֹן. הַאי מַנָּא לָא הֲוָה לֵיהּ גַּוָּון, וְלָא אִגְלִיד. אִינוּן דְּצַפְרָא, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (קהלת יא) בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ. אִלֵּין הֲווֹ נָזְלֵי טַלָּא דְּמַנָּא לְתַתָּאי, וְיַהֲבִי גַּוָּון לְהַהוּא מַנָּא, וּמִתְקָא וְדוּבְשָׁא.

אִינוּן דְּרַמְשָׁא, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (שמות טז) עֶרֶב וִידַעְתֶּם. וְאִינוּן דְּלֵילְיָא, הֲווֹ נָזְלֵי בְּזִמְנָא חָדָא מִסִּטְרָא דְּאִלֵּין. מַאן דְּאַשְׁאַר מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא, כְּתִיב, (שם) וַיָּרֻם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ. תְּלַת סִטְרִין גְּלִיפִין הָכָא, לָקֵבִיל תְּלַת, הַיּוֹ"ם הַיּוֹ"ם הַיּוֹ"ם.

תְּלַת הֵהִי"ן, ה' ה' ה', וּלְכָלְהוֹ הֵהִי"ן, תְּלַת תְּלַת אַתְוָון, וְאִתְעֲבִידוּ תְּרִין עֲשַׂר, כְּחוּשְׁבַּן תְּרֵי עֲשַׂר שַׁעֲתֵי דִּימָמָא, וְכָלְהוֹ חַד, וְכָלְהוֹ יוֹם. תְּלַת שַׁבַּתֵּי אִינוּן, כָּלְהוֹן

יוֹמָא חַד, שַׁבַּתָּא דִּלֵילְיָא, שַׁבַּתָּא דִּימָמָא, שַׁבַּתָּא דְּרַמְשָׁא. לְקִבְלֵהוֹן תְּלַת סְעוּדָתֵי, סְעוּדָתָא דִּלֵילְיָא, סְעוּדָתָא דִּימָמָא, סְעוּדָתָא דְּרַמְשָׁא.

סְעוּדָתָא דִּלֵילְיָא, עַד לָא אִתְקַדַּשׁ יוֹמָא, מִתְתַּקְנֵי אוּכְלוּסִין כָּלְהוֹ תְּלַת קְשִׁירִין, עָאלִין גּוֹ נַהֲרֵי דַּאֲפַרְסְמוֹנָא, אִתְסַחְיָין בְּתִסְרוּ דְּוָורְדֵי גְּלִיפָן, מִתְעַבָּרָן גּוֹ נְהַר דִּינוּר, וְסָלְקִין מִתַּמָּן בְּקוֹמֵי. בֵּינָן דְּסָלְקִין לִסְטַר חִוָּורָא, אִתְסַחְיָין אִינּוּן וְורְדִין. סָהֲדוּ סָהֲדִין דְּשַׁבָּת בְּרֵאשִׁית. כָּלְהוֹן דִּלֵילְיָא קַדִּישִׁין. לִסְטַר חַד לְשִׁית שִׁית סִטְרִין.

כַּד בָּעָא יוֹמָא לְאִתְקַדְּשָׁא, קָל שׁוֹפָרָא אִתְנְגִיד מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא, וְהַהוּא קָלָא חוּלְקָא דְּעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִיהוּ. בְּגִין דִּלְית קְדוּשָׁא בַּר כַּד אִשְׁתְּמַע הַהוּא קָלָא. וּכְדֵין יְדִיעַ דְּאִתְקַדַּשׁ יוֹמָא.

סַנְדַּלְפוֹן נְזִירָא פְּרִישָׁא, אִתְעַטְּרָא בְּעִטְרוֹי גְּלִיפִין, רְשִׁימָאן בְּאַתְוָון דְּאִקְרֵי גְּלְגּוֹלָא דְּחַד וּתְרִין וּתְלַת אַרְבַּע וְחָמֵשׁ וְשִׁית, וְאִינּוּן אַתְוָון אי"ק בכ"ר גל"ש דמ"ת הנ"ך וכו'.

כְּדֵין בּוֹאֲמַר לֵיהּ, רַב אַסְוָון דְּאִקְרֵי רְפָאֵל, (במדבר יב) אֵל נָא רְפָא נָא, בָּעוּתָא דְּקָאֲמַר מְהֵימְנָא דְּמָארוֹי, וַאֲתַר דָּא אַסֵּי לְמִרְיָם. נ"א נ"א הוּא בּוֹאֲמַר לֵיהּ, בְּאַתְוָון רְשִׁימָאן דְּאָלֶ"ף דָּלֶ"ת נוּ"ן יוּ"ד. בֵּי"ת וָא"ו אָלֶ"ף לָמֶ"ד, דָּא הוּא בּוֹאֲמַר לֵיהּ. הַאי רַב אַסְוָון אַסֵּי לְכָלְהוֹ אוּכְלוּסֵי, וּמַעֲבַר

מִנַּיְיהוּ זִיוָא דַּחֲשׁוֹכָא, דְּהַוָּה מְקַרְבָא גַּבַּיְיהוּ שְׁאָר יוֹמֵי. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא מִתְעָרֵי תְּרֵין רוּחִין עִילָּאִין, חַד מִסִּטְרָא דְּאוֹר וְחַד מִסִּטְרָא דְּחשֵׁךְ. וְאִינּוּן מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵ"ל, מִתְגַּלְפָאן לְשִׁתִּין רִבּוֹא אוּכְלוֹסִין, דְּשָׁלְטָן בְּהַהוּא לֵילְיָא. וְאִתְעַתְּדָן חַד לְיָמִינָא וְחַד לִשְׂמָאלָא, לְכָל חַד וְחַד פָּתוֹרֵי אִתְתַּקָּנָן. בָּתַר דְּאִתְחַזּוֹן כָּל פָּתוֹרֵי דִּלְתַתָּא בְּהֵיכָלָא יְדִיעָא. כָּל אוּכְלוֹסִין דִּלְעֵילָּא, אִית לוֹן דּוּכְתִּין פְּרִישָׁן בְּהַאי לֵילְיָא.

וְכָל חַד רַב וְיַקִּירָא בְּדוּכְתֵּיהּ, עַל כָּל שְׁאָר חֵילוֹי, וְאִינּוּן חַיָּילִין מְמַנָּן תְּחוֹת יְדוֹי. מֵאִינּוּן חֵילוֹי, מִתְפָּרְשָׁן תְּרֵין עִילָּאִין דִּי בְהוֹ, וְנָטְלֵי פָּתוֹרָא חַד מִיָּמִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא, וְכָל פָּתוֹרָא דִּלָּא אִתְקְרַב בֵּין תְּרֵין אִלֵּין, לָאו אִיהוּ פָּתוֹרָא דְּשַׁבַּתָּא, וְלָאו אִיהוּ פָּתוֹרָא דְּקַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

וְכַד אִינּוּן אִתְתָּא וּבַעֲלָה בְּחֶדְוָה, כְּדֵין הַהוּא פָּתוֹרָא מִתְעַטָּרָא. כַּד אִתְקְרֵיב הַהוּא פָּתוֹרָא, בְּשִׁית נַהֲמֵי דְּהַהוּא מַנָּא בְּהַהוּא סִטְרָא. וְשִׁית נַהֲמֵי דְּהַהוּא מַנָּא בְּהַאי סִטְרָא. דָּא אִיהוּ פָּתוֹרָא דְּמִתְעַטָּרָא בְּעִטְרוֹי.

אִינּוּן תְּרֵין דְּנָטְלִין פָּתוֹרָא, אִצְטְרִיכוּ לְנַטָּרָא פָּתוֹרָא, דְּלָא יִתְעָרְבוּ נַהֲמֵי שִׁית דְּהַאי סִטְרָא, וְשִׁית דְּהַאי סִטְרָא. בֵּיוָן דְּהַאי פָּתוֹרָא, אִתְקְרֵיב קַמֵּי הַהוּא רַב וְעִילָּאָה מִינַּיְיהוּ, כְּדֵין נָטֵיל חַד מֵהַאי סִטְרָא, וְחַד מֵהַאי סִטְרָא, וְקָא מְבָרְכָא עֲלַיְיהוּ. כָּל חַד אָמַר לְאוּכְלְסוֹי, זֶה הַשּׁוּלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. הֵכִין ז"ה תְּרֵין עֲשַׂר.

עַל כָּל פָּתוֹרָא וּפָתוֹרָא, אִתְמַנָּן תְּלַת סַרְכִין, וְרוּחָא עִילָּאָה עֲלַיְיהוּ, וְהַהוּא רוּחָא חָדֵי בְּהַהוּא חֶדְוָה, וְהוּא אוֹרִיאֵ"ל.

וְעִם כָּל אוּכְלוּסִין דִּילֵיהּ אָזִיל, עַל כָּל אִינּוּן פָּתוֹרִין.

שִׁתִּין מְמַנָּן, טָעֲמִין טַעֲמָא עַל כָּל חַד וְחַד, וְאוֹמֵר הַמּוֹצִיא, וּמְבָרֵךְ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמַאן דְּטָעֵים בְּתֵיאוּבְתָּא, הָכֵי אִיתּוֹסַף חֵילָא בְּתֵיאוּבְתָּא עִילָּאָה. הַהוּא רוּחָא דְּקָא שָׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, שֶׁפָלְקָא נְהִירוּ בְּחֶדְוָה.

וְתָא חֲזֵי, כְּדוּגְמָא דְּאִינּוּן מַלְאָכִים, דְּאִינּוּן שֵׁדִין יְהוּדָאִין, דְּאָכְלִין בְּדוּגְמָא דְּבַר נָשׁ. כָּךְ אִית אָחֳרָנִין עִילָּאָה לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְאִינּוּן אָכְלִין וְשָׁתִין מֵאוֹר דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִינּוּן נָהֲנִין. וְדָא הוּא דְּאָמְרוּ, צַדִּיקִים יוֹשְׁבִין וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶן, וְנָהֲנִין מֵאוֹר הַשְּׁכִינָה. וְדָא הָאֲכִילָה וַדָּאִית.

חַד אָת נָהִיר לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְאִיהִי אָת י'. הַאי אָת נָהִיר, וְאַנְהִיר כָּל אוּכְלוּסִין, וְאִיהִי לָא יְדִיעַ, וְלָא אִתְגַּלְיָיא. תְּחוֹת הַאי, אִתְנַהֲרָן חֲמֵשׁ אַתְוָון, וּפְרִישָׁן עַל כָּלְהוּ אוּכְלוּסִין, וְאִינּוּן אֱלֹהִי"ם. אִתְגַּלְגְּלָא אָת א', וְשַׁרְיָיא עַל אוּכְלָסָא חַד. וְכֵן כּוּלָּם.

וְתָא חֲזֵי, בְּיוֹמָא דָּא דְּשַׁבַּתָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחֱדֵי בִּימָמָא וּבְלֵילְיָיא, וּבָעֵי לְתַקָּנָא פָּתוֹרָא, וְיַעֲבִיד חֵידוּ לְעִילָּאִין וְתַתָּאִין.

וְתָא חֲזֵי, כַּד אָתֵי בַּר נָשׁ מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא, יָהֲבוּן עִמֵּיהּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין מֵהַאי גִּיסָא, וּמַלְאָכִין מֵהַאי גִּיסָא,

וּשְׁכִינְתָּא עַל כָּלְהוֹן, כְּאִימָּא עַל בְּנִין. וּבְהַאי שַׁעֲתָא, (תהלים צא) יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ וְגוֹ', (שם) רַק בְּעֵינֶיךָ תַּבִּיט וְגוֹ', (שם) כִּי אַתָּה ה' מַחְסִי וְגוֹ', (שם) לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְגוֹ'.

כָּל דָּא, אִם אִינִישׁ יָעִיל לְבֵייתֵיהּ בְּחֶדְוָא, וְיקַבֵּל אוּשְׁפִּיזִין בְּחֶדְוָא. וְכַד אָתֵי שְׁכִינְתָּא וּמַלְאָכִין, וְיֶחֱזוּ שְׂרַגָּא נָהֲרָא, וּפָתוֹרָא מְתְתַּקְנָא, וְאִינִישׁ וְאִיתְתֵיהּ בְּחֶדְוָה, הַאי שַׁעֲתָא שְׁכִינְתָּא אָמְרַת, זֶה שֶׁלִּי הוּא, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

וְאִם לָאו, שְׁכִינְתָּא אָזְלַת, וּמַלְאָכִין עִמָּהּ, וְייתֵי יֵצֶר הָרָע עִם חֵילֵיהּ, וְאִתְחַבָּרוּ עִמְּהוֹן, וְיֹאמֶר זֶה שֶׁלִּי הוּא, וּמִן חֵילִין דִּילִי. וּמִיָּד שׁוֹרָה עָלָיו וּמְטַמְּאָתוֹ, וְיִסְתַּלֵּק י"ה, מִן אִישׁ וְאִשָּׁה, וְישְׁתָּאַר אֶשָּׁא עִם אֶשָּׁא. וּמַאֲכָלוֹ טָמֵא. וְעַל דָּא, (משלי כג) וְאַל תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו שֶׁל רַע עַיִן. וַדַּאי פָּתוֹרָא דִילֵיהּ הִיא מְלֵאָה קִי"א צוֹאָ"ה. וְאֵין צוֹאָה, אֶלָּא יֵצֶר הָרָע, שֶׁהוּא טָמֵא.

וְעַל דָּא הַבָּא לִיטָּהֵר מְסַיְּעִין אוֹתוֹ. בָּא לִטָּמֵא פְּתְחִין לוֹ.

וְתָא חֲזֵי, מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, וּמַלְאָכִין מְסָאֲבִין, אָזְלִין עִם בַּר נָשׁ בְּכָל אֲתַר דְּאָזֵיל. אִם בַּר נָשׁ זַכָּאָה הוּא, אִזְדַּוְּוגוּ לֵיהּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, וְינְטְרוּן לֵיהּ בְּכָל אַתְרָא דְּאָזֵיל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. וְאִם לָאו, יִסְתַּלְּקוּן מִנֵּיהּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, וְישְׁלְטוּן עֲלֵיהּ

מַלְאָכִין מְסָאֲבִין, וְאַנְהִיגוּ לֵיהּ לַגֵּיהִנֹּם. וּבְהַאי שַׁעֲתָא, קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה בִּשְׁעַת דָּחֲקוֹ. וּבְשַׁעֲתָא דְּשַׁלֵּיט עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאֲבָא, אוֹ מַרְעִין, אוֹ שָׁלְטִין עֲלֵיהּ אוּמּוֹת הָעוֹלָם, (איכה ג)

סַכֹּתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה. וְגַם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה.

דָּבָר אַחֵר (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ ה', (ישעיה כז) אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעוּזִי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. תָּא חֲזֵי, דַּל אִתְקְרֵי, גַּבְרָא דְּלֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ כְּלוּם, וְלָא שָׁאֵיל פְּרוּטָה מִשּׁוּם גַּבְרָא, וְאִיהוּ נִסְתָּר, דְּלָא נָּלֵי דּוּחֲקָא דִּילֵיהּ לְשׁוּם גַּבְרָא. וּבְשַׁעֲתָא דּוּחֲקָא דִּילֵיהּ, הוּא יַעֲשֶׂה מְרִיבָה כְּלַפֵּי מַעְלָה, וַאֲמַר, יוֹתֵר חַיָּיבָא אֲנָא מִכָּל שְׁאָר גּוּבְרִין דְּעָלְמָא, לְגַבְרָא חַד עוֹתְרָא סַגֵּי, בֵּיתָא דִּילֵיהּ מַלְיָיא מִן דַּהֲבָא, מִן כַּסְפָּא, וְלִי אֵין לִי שׁוּם פְּרוּטָה בָּעוֹלָם, וְלָא אִית לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ, עַד דְּיֵחוֹב קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל אִינִישׁ דְּיַחֲזֵק בְּמָעָזוֹ, וִיהֵיב לֵיהּ צְדָקָה,

יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.

וְתָא חֲזֵי, כָּל אִינִישׁ דְּאִיהוּ דַּל וְחָב קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

לָא חָשִׁיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חוֹבָה, בְּגִין דְּלָאו אִיהוּ בְּדַעְתֵּיהּ. וּמְנָא לוֹן, מֵאִיּוֹב, בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַשָּׂטָן (איוב א) מֵאַיִן תָּבֹא כו', (איוב ב) הֲשַׂמְתָּ לִבְךָ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב. אָמַר לֵיהּ הַשָּׂטָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִית בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא, דְּיָהֵיב לֵיהּ מָאתַיִם כַּסְפָּא וְדַהֲבָא וּמַרְגָּלִיוֹת וּבָנִים וְכָל טוּבָא דְּעָלְמָא, וִיהֵא בִּישׁ.

אָמַר לֵיהּ, הֵנָּה כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיָדְךָ רַק אֵלָיו אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ.
יָהַב לֵיהּ בִּידוֹי, וְקָטֵיל בְּנוֹי, וְלָא נְשָׁאַר בִּידוֹי כְּלוּם.
לְבָתַר הָדַר וַאֲמַר, וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ. עַד דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לֵיהּ, הֵנּוֹ בְּיָדְךָ אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר.
בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נְפַק אִיּוֹב מִדַּעְתֵּיהּ, וַאֲמַר הָכֵי, (שם י) הַטּוֹב
לְךָ כִּי תַעֲשֹׁק. הַטּוֹב זֶה הָעוֹשֵׁק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִי. אָבִי
וְאִמִּי עָשׁוּ הַגּוּף. וְאַתָּה הִתְחַבַּרְתָּ עִמָּהֶם בְּשׁוּתְפוּת, וְנָתַתָּ בִּי
נֶפֶשׁ וּנְשָׁמָה. הַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא שֶׁלְּךָ, אָמַרְתָּ אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ
שְׁמוֹר, וְהַגּוּף שֶׁעָשׂוּ לִי אָבִי וְאִמִּי, אָמַרְתָּ עֲשֵׂה בּוֹ כָּל מַה
שֶּׁתִּרְצֶה, וְכִי הוּא טוֹב זֶה הָעוֹשֵׁק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִי.
דָּבָר אַחֵר (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל, מַהוּ דָּל. אָדָם
שֶׁיָּמוּת בְּלֹא בָנִים. יְצָאָה נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ, בְּשָׁעַת
פְּטִירָתוֹ מִן הָעוֹלָם, רְאֵה מַה אָמַר עָלָיו הַפָּסוּק, (משלי יא) יָד
לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע. וְאִם נִשְׁאָר לוֹ בֵּן בָּעוֹלָם, אִם יַחֲזִיק בּוֹ א׳,
וִילַמְּדֵנוּ תּוֹרָה, יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי. וּבְיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ ה׳.
וְתָא חֲזֵי, גַּבְרָא חַד אָזֵיל לְבֵי טוּרֵי קַרְדּוֹנְיָא, הוּא וּתְרֵין
עַמֵּיהּ, וְחָמָא גּוּמִין בְּקִיעִין דְּאֶשָּׁא, וּתְנָנָא נָפֵיק מִן
גּוּמִין. וְשָׁמַע גַּבְרָא חַד דַּאֲמַר וַוי וַוי. אֲמַר, וַדַּאי אֲתַר חַד
מִן דּוּכְתֵי דְּגֵיהִנֹּם הָכָא.
אַדְמוּךְ וְחָזָא בְּחֶלְמֵיהּ לְאֵינָשׁ חַד, וַחֲדָא גְּדִישָׁא מִן קוֹצִין
עַל כְּתֵפּוֹי, וּתְרֵין מְמוּנִין מִן גֵּיהִנֹּם עָאלִין נוּרָא
תְּחוֹת גְּדִישָׁא דְּמִן קוֹצִין, וְאִיתּוֹקַד. וַהֲוָה צָעֵיק. וַהֲווּ אָמְרִין

לֵיהּ תְּרֵין מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, שְׁלוּחִין מִן הַשּׁוֹפֵט דִּלְעֵילָּא דְּדָן לֵיהּ, אַתְּ שָׁבַקְתְּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּלְמַלְאָכִין דִּילֵיהּ, דַּהֲווֹ נָטְרִין לָךְ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאַתְּ עָבַדְתְּ רַעֲוָא דְּקוּצִין, דְּאִינּוּן רְשָׁעִים, דְּאִינּוּן מִסְּטְרָא דְּסַמְאָמַר לֵיהּ וְנָחָשׁ. הַקּוּצִין יִשְׂרְפוּ אוֹתָךְ.

אָמַר לֵיהּ לְהַהוּא חַיָּיבָא דְּגֵיהִנֹּם, מַאן אַנְתְּ. אֲמַר יוּדָאי חַיָּיבָא אֲנָא, וּמְמוּנִין דְּגֵיהִנֹּם לָא מַדְכְּרִין לִי שְׁמִי. וּתְלַת זְמָנִין דַּיְינִין לִי בְּיוֹמָא, וּתְרֵין בְּלֵילְיָא. אֲמַר לֵיהּ שְׁמָא דְּדוּכְתָּךְ יָדְעִית. אֲמַר לֵיהּ, גְּלִילָא עִילָּאָה. וְשָׁבַקְתְּ בַּר בְּעָלְמָא.

אֲמַר יְנוּקָא שָׁבַקְנָא. וַאֲנָא קַצָּבָא הֲוֵינָא. וּמִן בִּישִׁין סַגִּיאִין דַּעֲבִידְנָא בְּקַדְמִיתָא, הֲוּוֹ דָּיְינִין לִי מִפִּי, וּמֵרַגְלַי, וּמִיָּדַי. וּמַלְאָךְ שֶׁהוּא מְמוּנֶּה עַל הַקְּבָרוֹת, אוֹמֵר לִי בְּשַׁעֲתָא דְּדָיְינִין לִי, אוֹי לְמִי שֶׁנִּשְׁבַּע לְקַיֵּים אֶת הַתּוֹרָה, וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. וַוי לְקַרְקַפְתָּא דְּלָא מַנְחָא תְּפִלִּין מֵעוֹלָם. וְאוֹי לַיָּדַיִם שֶׁשִּׁמְּשׁוּ בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם. וְאוֹי לָרַגְלַיִם שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם.

בְּשַׁעֲתָא שֶׁהָיוּ מַלְקִין אוֹתִי מַכּוֹת מַרְדּוּת, אָמַרְתִּי כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתִי. וּבָאָה נִשְׁמָתִי, וְהַמַּלְאָךְ שֶׁהָיָה מְמוּנֶּה עַל נִשְׁמָתִי, וְנָתְנוּ כְּתַב אֶחָד מִכָּל מַה שֶׁעָשִׂיתִי. וְנִשְׁמָתִי עָשְׂתָה עֵדוּת עִם הַמַּלְאָךְ, וְאָמְרוּ (דברים יז) עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת. וְעַל דָּא (מיכה ז) מְשֻׁכֶּבֶת חֵיקֵךְ שְׁמֹר

פִּתְחֵי פִיךְ. וּמַאן אִיהוּ. דָּא נִשְׁמָתָא, דְּהִיא מְעִידָה עַל בַּר נַשׁ בְּשָׁעַת מִיתָתוֹ.

אִיתְעַר מִשִּׁינְתֵּיהּ הַהוּא גַּבְרָא, אָזֵיל לְגִלִּילָא עִילָּאָה, וַאֲמַר לְגַבְרָא חַד, חָזִיתָא לִינוֹקָא דְּאִיהוּ בֶּן קַצָּבָא, דְּמִית בְּזִמַּן פְּלוֹנִי. אָמַר לֵיהּ יְנוֹקָא דָּא דְּאַתְּ שְׁאֵיל עֲלֵיהּ, אִיהוּ אָזֵיל בְּבֵי מִטְבָּחַיָּא, וְאִיהוּ רָשָׁע כַּאֲבוּהִי, כָּךְ וְכָךְ יְהֵא לֵיהּ, וְלַאֲבוּהָ, וּלְמִינִיקְתָּא דְּיַנִיקָא לֵיהּ. אָזֵיל לְמִדְרְשָׁא חַד, שָׁמַע לִינוֹקָא דְּהַוָּה אָמַר, (משלי ב) אִם תְּבַקְּשֶׁנָּה כַּכָּסֶף וְגו'.

אָזַל לְבֵי מִטְבָּחַיָּא, וְחָזָא לִינוֹקָא דְּהַוָּה מְשַׂחֵק עִם הַנְּעָרִים בְּבֵי מִטְבָּחַיָּא, אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, זִיל עְמִי, וְאָזַל עִמֵּיהּ, וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ, וִיהַב לֵיהּ לְרַב חַד דְּהַוָּה אוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא, עַד דְּרָבָא רַבְיָא וּקְרָא. וַעֲבַד לֵיהּ, דְּיֵימַר הַפְּטָרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וַעֲבַד לֵיהּ דְּיִתְפַּלֵּל. עַד דְּקָרָא וְשָׁנָה וְאִתְחַכֵּם יוֹתֵר, עַד דְּקָרוּ לֵיהּ רַבִּי.

הַהוּא בַּר נָשׁ מִית דְּהוּא אֲבוּהִי דִינוֹקָא, דַּהֲווֹ דָּיְינִין לֵיהּ, אָתָא בְּחֶלְמָא לְחָכָם דָּא וַאֲמַר לֵיהּ, רַבִּי, כְּמָה דְּנַחֲמְתְּ לִי, יְנַחֵם לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר בְּנִי הַהַפְטָרָה בַּקָּהָל, אַפְקְעֵי לִי מִן דִּינָא. בְּשַׁעֲתָא דַּעֲבַר לִתְפִלָּה, וַאֲמַר קַדִּישׁ, קָרְעוּ לִי גְּזַר דִּין מִכֹּל וָכֹל. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְחַכַּם, יַהֲבוּ לִי חוּלָקָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְדָא הוּא חֵלֶק, דְּאָמְרֵי חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, חֵלֶק שֶׁיֵּשׁ לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְעָאלוּ לִי עִם הַצַּדִּיקִים בִּישִׁיבָה דִּילְהוֹן.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְחַכַּם יוֹתֵר, וּקְרוֹ לֵיהּ רַבִּי, אַעֲטָרוּ לִי בְּכִתְרָא, דְּצַדִּיקַיָּיא אִתְעַטְּרִין בֵּיהּ. וְיַהֲבוּ לִי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, מֵהַהִיא שֻׁנָּהֲנִין מִזִּיו הַשְׁכִינָה. וְדָא הוּא דְּאָמְרֵי, צַדִּיקִים יוֹשְׁבִין וַעֲטָרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנֶהֱנִין מִזִּיו הַשְׁכִינָה. וְכָל גַּבְרָא דְּנֶהֱנָה מִזִּיו הַשְׁכִינָה, כְּאִלּוּ אָכַל וְשָׂתָה. וּבִשְׁבִילְךָ רַבִּי, זָכִינָא לְכָל הַאי יְקָר. זַכָּאָה חוּלָקָךְ, שֶׁבִּשְׁבִיל דָּא אִית לָךְ חוּלָקָא עִילָּאָה יַתִּיר, בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְזַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דְּזָכֵי דְּיִשְׁבּוֹק בְּרָא בְּעָלְמָא.

עִנְיַן י"ח אֶלֶף עוֹלָמוֹת, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, עַד שֶׁלֹּא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הָיָה הוּא וּשְׁמֵיהּ סָתִים בְּגַוֵּיהּ. סָלִיק בִּרְעוּתָא לְמִבְרֵי עָלְמָא, כֵּיוָן דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא, אַסְחַר נְקוּדָה דְּסָתִים, וְאַסְחַר תְּחוֹמֵיהּ בְּהֵיכָלֵיהּ. וּפָשִׁיט פְּשִׁיטוּ לְתַלַּת סִטְרִין וְלָא יַתִּיר.

מִגּוֹ דִּנְקוּדָה דָּא, נָפְקוּ כַּחֲדָא תְּלַת נְקוּדִין, וְאִתְיַישְׁרוּ תְּרִין בְּחַד גַּוְונָא, וְחַד לְתַתָּא. וְאִיהִי נְקוּדָה דְּאַפֵּיק אִלֵּין תְּלַת, עָאל וְאִתְטַמַּר בְּאֶמְצָעִיתָא, וְעַד דְּלָא עָאל, סָלִיק וְאִיגְנִיז.

בְּשַׁעֲתָא דִּנְפָקוּ אִלֵּין תְּלַת נְקוּדִין, וְדָלִיגוּ מִגַּוָּוהּ, נְפַק מִגּוֹ סְתִימָא דְּסָתִים, חַד בּוּצִינָא יְדִיעַ וְלָא יְדִיעַ, טָמִיר וְלָא טָמִיר, וּמָדִיד מִשְּׁחָתָא סְתִימָא, מִנְּקוּדָא דָּא לִנְקוּדָא דָּא. אִתְפַּשְׁטוּ נְקוּדִין גּוֹ חֵילָא דְּבוּצִינָא, וּמָדִיד אֶלֶף עָלְמִין

סְתִימִין, דְּעַיִן לֹא רָאתָה, מִן דָּא נְקוּדָה לְדָא נְקוּדָה. וְאִתְאַחִידוּ תְּרִין נְקוּדִין בַּהֲדָא. וּבֵין נְקוּדָה לִנְקוּדָה, אֶלֶף עָלְמִין. מָדֵיד אֶלֶף מִגּוֹ נְקוּדָה תִּנְיָינָא, עַד נְקוּדָה דִּלְתַתָּא, וְעָבַד מִשְׁחָתָא בִּפְשִׁיטוּ דְּאֶלֶף עָלְמִין אָחֳרָנִין. וְכֻלְּהוֹ עָלְמִין סְתִימִין.

וְאִלֵּין, אִינּוּן תְּרִין אַלְפִּין שְׁנִין דְּקָיְימָא אוֹרַיְיתָא, עַד לָא אִבְּרֵי עָלְמָא. כְּדֵין עָאל אוֹרַיְיתָא, נְקוּדָה סְתִימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאַשְׁלֵים לְהַאי סִטְרָא, וּלְהַאי סִטְרָא. וְאִשְׁתַּכְחוּ לְהַאי סִטְרָא תְּלַת נְקוּדִין, וּלְהַאי סִטְרָא תְּלַת נְקוּדִין.

כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִיד דָּא, אִתְפַּשְׁטוּ נְקוּדִין מֵהַאי נְקוּדָה לְהַאי נְקוּדָה אָחֳרָא, נְהוֹרָא דְּנָהִיר, וְאִתְלַבֵּשׁ נְקוּדָה דָּא בִּנְקוּדָא דָּא. דְּלֵיג מֵהַאי נְקוּדָא אָחֳרָא סְתִימָא, נְקוּדָא אָחֳרָא, וְאִתְלַבַּשׁ דָּא בְּדָא.

נְקוּדָה סְתִימָא דִּבְרָא כֻּלָּא, בָּטַשׁ, וּבְגִין דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, אַפֵּיק נְקוּדָה אָחֳרָא, עַמּוּדָא דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא בֵּין אִינּוּן נְקוּדִין דִּנְפָקוּ, דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין לְהַנֵּי סְתִימִין.

עַד הָכָא תְּרִין נְקוּדִין סְתִימִין, דְּאִתְפַּשְׁטוּ וְאִיבְּרוּ מִגּוֹ נְקוּדָה סְתִימָא, עָבְדוּ אוּמָנוּת דָּא, בְּהַהִיא נְקוּדָה סְתִימָא. הַהוּא נְקוּדָה דִּלְתַתָּא, דְּאַסְחַר בֵּין אִינּוּן תְּרִין, אַפֵּיק בִּנְקוּדָא דִּלְעֵילָּא, תְּרִין נְקוּדִין לְתַתָּא. וּמֵאִינּוּן נְקוּדִין

לְבוּשִׁין דְּקָא אָמְרָן.

וְהַהִיא נְקוּדָה עִיקָּרָא דְּכֹלָּא, אַפִּיק וְדָלֵיג מִנַּיהּ נְקוּדָה אָחֳרָא, דְּקָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, בֵּין תְּרֵין נְקוּדִין אִלֵּין דִּלְתַתָּא.

עַד הָכָא, אִינּוּן נְקוּדִין לְבוּשִׁין לִנְקוּדִין עִילָּאִין כְּדְקָא חָזֵי.

וְאִינּוּן שִׁית נְקוּדִין, דְּנָפְקָא מִגּוֹ תְּלַת נְקוּדִין סְתִימִין, דְּאִינּוּן שִׁית בְּנְקוּדָא עִיקָּרָא דְּכֹלָּא, דְּאַשְׁלִים לְכָל סְטַר.

אִלֵּין נְקוּדִין לְבוּשִׁין, דְּאִינּוּן שִׁית, כָּל חַד אַפִּיק תְּרֵין, וְאִיהוּ עָאל בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִתְלַבַּשׁ בִּתְרֵין נְקוּדִין אִלֵּין, וְאִתְעֲבִידוּ לְבוּשִׁין לְהַאי נְקוּדָה דְּנָפְקוּ מִתַּמָּן.

וְאַף עַל גַּב דַּאֲמָרָן דְּאִינּוּן שִׁית, אַרְבַּע נְקוּדִין מִנַּיְיהוּ הֲווֹ, דַּאֲפִיקוּ כָּל חַד וְחַד תְּרֵין נְקוּדִין, לְאִתְכַּסָּאָה וּלְאִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ תְּמַנְיָא נְקוּדִין, דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין לְד' נְקוּדִין. לְבוּשִׁין לְאִינּוּן עִילָּאִין סְתִימִין. עַד הָכָא נְקוּדִין דְּצִיּוּרָא דְּעָלְמָא עִילָּאָה.

כֵּיוָן דְּאִצְטַיְירוּ נְקוּדִין, נְפַק בּוּצִינָא, וְעָבַד מִשְׁחָתָא, וּמָדִיד אֶלֶף בֵּין נְקוּדָא לִנְקוּדָא. וּבֵין כָּל נְקוּדָא וּנְקוּדָא אִשְׁתַּכָּחוּ, מְדִידוּ וּמִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא. בְּאִלֵּין נְקוּדִין תְּמַנְיָא אֶלֶף עָלְמִין מִתְפַּשְׁטִין. תְּמַנְיָא נְקוּדִין דְּאִתְאַחֲדָן בְּהוּ אִלֵּין מָשְׁחָתֵי, אִקְרוּן תְּמַנְיָא אֶלֶף עָלְמִין גְּנִיזִין, אִשְׁתַּכָּחוּ מָשְׁחָתֵי בְּאִתְגַּלְיָיא, וּנְקוּדֵי דְּאִתְכַּסְיָין, שִׁיתְסַר אֶלֶף עָלְמִין. וּמִן שִׁית נְקוּדִין לְבוּשִׁין אִלֵּין, אִשְׁתַּכָּחוּ תְּרֵין דְּאִינּוּן

בְּאֶמְצָעִיתָא דִּנְקוּדִין, עַל כָּל חַד אֶלֶף עָלְמִין, אִשְׁתַּכָּחוּ תְּמַנְיסַר אֶלֶף עָלְמִין, דְּאָזֵיל בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא. וְכָל עָלְמָא וְעָלְמָא גְּנִיז וְסָתִים מִן דָּא. וְעַל כָּלְהוֹ כְּתִיב (קהלת ה) כִּי גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם. וּכְתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

פָּרָשַׁת בְּהַר

רַבִּי שִׁמְעוֹן פְּתַח (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא. מַאי אֹהֲבַי, דָּא אַבְרָהָם, דְּאִתְמָר בֵּיהּ (ישעיה מא) זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא אַבָּא, וְהָא יִשְׂמָעֵאל וּבְנֵי קְטוּרָה מִנֵּיהּ קָא אַתְיָין.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא תָּמַהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַדְהָכֵי אָתָא אֵלִיָּהוּ. אָמַר לֵיהּ, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא שִׁרְגָּא עִילָּאָה, שַׁפִּיר קָאָמַר ר' אֶלְעָזָר, דְּלֵית אֹהֲבִי אֶלָּא זַרְעָא דְיַעֲקֹב. דִּכְתִיב (מלאכי א) וָאֹהַב אֶת יַעֲקֹב. בָּדַח ר' שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ לְר' אֶלְעָזָר עַל רֵישֵׁיהּ, אָמַר לֵיהּ, בְּנִי, (משלי כג) אִם חָכָם לִבְּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַּם אָנִי. קוּם בְּרִי וְיִתְגְּלֵי רָזָא דְהַאי קְרָא, אִזְדַּעֲזַע, וְקָם עַל רַגְלוֹי.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵ"שׁ, מַאי יֵשׁ, דָּא רָזָא דְיוּבֵל וּשְׁמִטָּה, דְּלָא מְסַר יַתְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשָׁאָר עַמִּין, אֶלָּא לְעַמָּא קַדִּישָׁא. וּבְשַׁעֲתָא דְיִשְׂרָאֵל נָטְרִין שַׁתָּא דְּשְׁמִטָּה כְּדְקָא יָאוֹת, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא מִשְׁתַּעְשְׁעָן

בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאִתְהַדָּרוּ חַדְתִּין. וַעֲלַייהוּ אִתְּמַר, (ישעיה מ) וְקַוֵּי ה' יַחֲלִיפוּ כֹחַ.

וְתוּ, כָּלְהוּ נִשְׁמָתִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָבִיל לוֹן בְּנַהֲרָא דְּחַמְשִׁין, דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְעֵילָּא, וְאִתְקְרֵי נְהַר דִּינוּר. וּבְרָזָא דִּשְׁמָטָה וְיוֹבֵל, קַבֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צְלוֹתָא, דְּשָׁרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה וְזִלְפָּה וּבִלְהָה. דְּהָא כּוּלְהוּ אִתְרְשִׁימוּ בְּהֵ"א הֵ"א, דְּהִיא שְׁמָטָה וְיוֹבֵל.

וּבְגִין דְּחָזַת רָחֵל דְּאִתְרְמִיז שְׁמָטָה וְיוֹבֵל בִּשְׁמָא דְּלֵאָה, וְהִיא לֵית לָהּ רְשִׁימוּ דְּהֵ"א, מִיָּד אָמְרָה הִנֵּה אֲמָתִי בִּלְהָה דְּאִית בָּהּ תְּרֵי. סוֹפֵיהּ דְּיוֹבֵ"ל, בְּרֵישָׁא דִּשְׁמָא דְּלֵאָה, וּבְסֵיפָא דִּשְׁמָא דְּרָחֵל.

וְכִי בְּכָל עֵת יָכֵיל בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד צְדָקָה, אִי הָכִי תְּרֵיסַר שַׁעֲתֵי בִּימָמָא מַאן יָכֵיל. אֶלָּא הָכֵי אוֹלִיפְנָא, מַאן דְּעָבִיד צְדָקָה, בְּכָל עֵת עָבִיד. מַאי בְּכָל עֵת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא טז) וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאוֹקְמוּהָ.

וְלָא תֵּימָא בִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי, דְּאִיהִי עֵת רַעֲוָא קַדִּישָׁא דְּצַדִּיק, אֶלָּא אַפִּילוּ בְּכָל עֵת דִּלְתַתָּא, אַסְגֵּי צְדָקָה עֲלַייהוּ, וְאִתְעַר צְדָקָה בִּכוּלְהוּ בְּעִילָּאֵי וּבְתַתָּאֵי. וּבְגִין כָּךְ יִשַּׁוֵּי בַּר נָשׁ לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ, וְיִדְבַּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בֵּיוָן דְּמָטוּ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, סָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא. אֲמַר, וּמַה דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא כָּל מַאן דְּאָחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי,

יִשְׁתֵּיזִיב בְּהַאי עָלְמָא, וַאֲפִילּוּ מִן מוֹתָא דְּעָלְמָא מִשְׁאָר בְּנֵי נְשָׁא, כָּל שֶׁכֵּן מִמּוֹתָא אָחֳרָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּכוּלְהוּ אִיתְעַר צְדָקָה אִילָנָא דְּחַיֵּי. וְהַאי אִיהוּ אֲתַר דְּמְזוֹנָא לְכוּלֵי עָלְמָא. תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ, דְּהָא אִינּוּן בְּצְדָקָה אֲחִידָן, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא בְּזְכוּתַיְיהוּ נִיזּוֹנִין בְּהוּ מַמָּשׁ, וְאִינּוּן לָא יָכְלִין לְאִתְּזָן בְּהוּ מַמָּשׁ. בְּגִין דְּאִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתַּדַּל בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא נִזּוֹנִין מִנֵּיהּ. אִשְׁתְּכַח דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִתְעָרֵי מְזוֹנֵי לְעָלְמָא וּשְׁלָמָא. אִי לְכָל בְּנֵי עָלְמָא מִתְעָרֵי מְזוֹנָא, לוֹן אַמַּאי לָא מִתְעָרֵי.

אֶלָּא, תַּלְמִיד חָכָם הוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי מַמָּשׁ, וְאִילָנָא דְּחַיֵּי לָא מִתְּזַן, אֶלָּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא לָא אִשְׁתַּכַּח בְּהַאי עָלְמָא. אֶלָּא בָּתַר דְּעָאל לְהַהוּא עָלְמָא, כְּדֵין אִתְּזָן בֵּיהּ, וְאִתְנַטְעָן שָׁרְשׁוֹי עֲלֵיהּ.

הַשְׁתָּא אָכְלֵי מֵאִיבָּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וּמַאן אִיהוּ, הַהוּא אֲתַר דְּאִשְׁתַּכַּח לְגַבֵּי מִסְכִּינָא, וְאִיהוּ אִקְרֵי פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן. וְעַל דָּא אָכְלֵי מֵהַהוּא פְּרִי בְּהַאי עָלְמָא. וְעַל דָּא תָּנִינָן, הֵם נִיזּוֹנִין בִּזְרוֹעַ. מַאי זְרוֹעַ. גְּבוּרָה. וְאִינּוּן זְמִינִין לָעוֹלָם הַבָּא. דְּמְזוֹנָא דְּעוֹלָם הַבָּא לָאו אִיהִי בְּהַאי עָלְמָא, אֶלָּא צְמְצוּמָא זְעִירָא, דְּחִילָא דִּילֵיהּ אִשְׁתַּכַּח בְּמִתִּיקוּ דְּאוֹרַיְיתָא. וְדָא טַעֲמֵי עַל הַהוּא אִיבָּא דְּאִילָנָא

תַּתָּאָה, וְדָא הוּא חֶדְוָותָא וּמְזוֹנָא דִּילְהוֹן.
בְּיוָן דְּעָבְרִין מֵהַאי עָלְמָא, כַּמָּה נַחֲלִין עִילָּאִין דְּעה"ב,
סָחֲרִין לְדוּכְתַּיְיהוּ, וְיִשְׁתַּרְשׁוּן בֵּיהּ, וְיִסְתַּלְקוּן לְעֵילָּא,
כְּדֵין (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.
מַאן יַעֲשֶׂה. דָּא יוֹבְלָא, הַהוּא דְּאִקְרֵי הָעוֹלָם הַבָּא. לִמְחַכֵּה
לוֹ, וַהַאי דְּלָא בָּעְיַין מְזוֹנָא בְּעָלְמָא דָּא, עַד דְּאַתְקִינוּ
לְמְזוֹנָא דִּילְהוֹן וְהַאי מְזוֹנָא דִּילְהוֹן בָּעוֹלָם הַבָּא. וְעַל דָּא
זַכָּאִין אִינּוּן בְּכוּלָּא, דַּעֲלַיְיהוּ כְּתִיב עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים
זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.
תָּא חֲזֵי, כְּיוָן דִּבְנֵי נְשָׁא אִשְׁתְּלִימוּ שַׁיְיפוּ, בְּהַהוּא זִמְנָא
אִתְתַּקַּן כָּל שַׁיְיפָא כְּדְקָא יָאוֹת. כְּגַוְונָא דָּא, כְּיוָן
דְּשָׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, בָּעְיַין עֲשָׂרָה דְּיִשְׁתַּכְּחוּן
תַּמָּן כַּחֲדָא, וְיִשְׁתְּלִים מַה דְּיִשְׁתְּלִים, לְבָתַר דְּיִתְתַּקַּן כּוּלָּא.
וּבַמֶּה הוּא תִּיקוּנָא דְּכוּלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי יד) בְּרָב עָם
הַדְרַת מֶלֶךְ, וְעַל דָּא עַמָּא דְּאַתְיָא לְבָתַר כֵּן, כָּלְהוּ תִּיקוּנָא
דְּגוּפָּא.
וְכַד אָתַת וְאַקְדִּימַת שְׁכִינְתָּא, וּבְנֵי נְשָׁא לָא אַתְיָין כַּחֲדָא
כְּדְקָא יָאוֹת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי, (ישעיה נ) מַדּוּעַ
בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. מַאי וְאֵין אִישׁ. דְּלָא מִתְתַּקְּנֵי שַׁיְיפֵי, וְלָא
אִשְׁתְּלִים, אֵין אִישׁ וַהַאי, וּבְגִין דָּא וְאֵין אִישׁ דַּיְיקָא.
וְתָא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּגוּפָּא אִשְׁתְּלִים לְתַתָּא, קְדוּשָׁה עִילָּאָה
אַתְיָא, וְעָאל בְּהַאי גוּפָּא, וְאִתְעֲבִיד תַּתָּאָה כְּגַוְונָא

דִּלְעֵילָא מַמָּשׁ. וּכְדֵין כָּלְהוּ בָּעְיָין דְּלָא יִפְתְּחוּן פּוּמָּא בְּמִילֵי דְּעָלְמָא, בְּגִין דְּהָא קָיְימֵי יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלִימוּ עִילָּאָה, וּמִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדוּשָּׁה עִילָּאָה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

פָּרָשַׁת נָשֹׂא

(במדבר ו) וַיְדַבֵּר ה' כו', כֹּה תְבָרְכוּ. תָּא חֲזֵי, כְּיָון דְּשְׁלִיחַ צִבּוּר סְיֵים צְלוֹתֵיהּ, וְאָתָא לְבָרְכָא בִּרְכְתָא דְּכַהֲנֵי, אִצְטְרִיךְ וַדַּאי לְכַוְונָא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, לְבָרְכָא לֵיהּ לְעַמָּא קַדִּישָׁא. דְּי בְּעוֹבָדָא וּבְמִילוֹלָא, קְשִׁיר קְשׁוּרָא דְּייחוּדָא. וְיִשְׁתַּכַּח דְּעַל יָדֵיהּ מִתְבָּרְכִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין.

וּכְדֵין בָּעֵי לֵיהּ שְׁלִיחַ צִבּוּר לְמֵימַר, יְבָרֶכְךָ ה' כְּלַפֵּי הַהֵיכָל. וְיִשְׁמְרֶךָ, לְאַסְתַּכָּלָא לְסִטְרָא דְּיָמִינָא דִּילֵיהּ, לְאַמְשָׁכָא חוּטָא דְּחֶסֶד עַל עַמָּא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא. וּלְבָתַר יֹאמַר יָאֵר ה', כְּלַפֵּי הַהֵיכָל. פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ, וְיִסְתַּכֵּל לְסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא דִּילֵיהּ, לְיַיחֲדָא בְּיָמִינָא. בְּגִין דִּמְקוֹרָא דִּבְרְכְתָא מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא הוּא. וּכְדֵין כָּל סִטְרָא דִּשְׂמָאלָא אִסְתַּלַּק, וְלָא הַוְיָא נְזָקָא כְּלָל. וּכְדֵין, יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם, וְדָא הוּא צְלוֹתָא שְׁלִים.

וַוי לֵיהּ, לְמַאן דְּאָתָא לְמִפַּתֵּי לְמָארֵיהּ, בְּלִבָּא רְחִיקָא, וְלָא בִּרְעוּתָא שְׁלֵימְתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים עח) וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ. וְדָא הוּא שְׁלִיחָא דְּצִיבּוּרָא, דְּיִסְתַּכֵּל בְּקַדְמִיתָא

בְּסִטְרָא דְשִׂמְאלָא דִילֵיהּ, בְּגִין דְּיִתְעוֹרֵר סִטְרָא דְּדִינָא בְּקַדְמִיתָא, וְעַל יְדֵיהּ חֲוֵי פֵּירוּדָא, וְלָא קִישׁוּרָא. דְּיִחוּדָא דְצִלּוֹתָא וּבִרְכְתָא, תַּלְיָיא בְּדִיבּוּרָא וּבְמִילּוֹלָא דְּפוּמָא, וְכוֹלָא תַּלְיָיא בְּעִיקָּרָא דְעוֹבָדָא. וּמַאן דְּלָא יְדַע עִיקָּרָא דְּעוֹבָדָא, לָאו עֲבִידְתֵּיהּ עֲבוֹדָה. וְאִי פָּגִים עוֹבָדָא מִילּוֹלָא, לָא אַשְׁכַּח אֲתַר לְשַׁרְיָא בֵּיהּ בִּרְכְתָא. וְלָאו אִיהוּ צְלוֹתֵיהּ צְלוֹתָא. וְאִתְפְּגִים הַהוּא בַּר נָשׁ לְעֵילָּא וְתַתָּא. וַוי לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּפָגִים צְלוֹתֵיהּ פּוּלְחָנָא דְמָארֵיהּ. עֲלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה א) כִּי תָּבֹאוּ לֵרָאוֹת כו', רְמַס חֲצֵרָי לֹא תוֹסִיפוּ הָבִיא וְגו' לֹא אוּכַל אָוֶן וַעֲצָרָה.

פָּרָשַׁת חֻקַּת

(במדבר כא) וַיִּסְעוּ מֵהֹר הָהָר דֶּרֶךְ יַם סוּף. הָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, דְּנָטְלוּ מִלְּאוֹלָפָא תַּלְמוּדָא, דְּאִקְרֵי הֹר הָהָר. אַמַּאי אִקְרֵי הֹר הָהָר, בְּגִין דְּמִתַּמָּן נָפִיק הוֹרָאָה לְעָלְמָא. דִּכְתִיב (שמות כד) אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָ"ם, וְדָא אִיהוּ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. אֲבָל תָּא חֲזֵי, רָזָא דְחָכְמְתָא אִית הָכָא. הַאי אַתְרָא דְּאִיקְרֵי הֹר הָהָר, אוֹרְחָא הוּא לְיַמָּא דְסוּף, סוֹפָא דְּדַרְגִּין, דַּהֲוַת מֵדַּבְּרָא קֳדָמֵיהוֹן בְּמַדְבְּרָא, וּמְאַלְפָא לְהוֹן אוֹרְחִין דְּחַיִּין, בְּגִין דְּאִיהִי אוֹרְחָא, לְמֵיעַל לְעָלְמָא דְאָתֵי. וְאִינּוּן נְטָלוּ מִבַּתְרָהּ וּמֵאוֹרְחָהּ, וְאָזְלִין בָּתַר אֹרַח חִוָּיָא עַקְּמָא, דְּשַׁלִּיט בְּאֶרֶץ אֱדוֹם, כְּדֵין (במדבר כא) וַתִּקְצַר

נֶפֶשׁ הָעָם בַּדָּרֶךְ, בְּגִין דְּטָעוּ מֵאָרְחָא דְּחַיֵּי. כְּדֵין, וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה. בְּכֹלָּא אִיתְרַעֲמוּ, בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וּבְתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. כִּי אֵין לֶחֶם, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְאֵין מַיִם, דָּא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְהוּא לֶחֶם הַקְּלֹקֵל, דְּקִלְיָלָא דָּוָה בְּעֵינֵיהוֹן מִלְּתָא דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה.

תָּא חֲזֵי, אַהֲרֹן יְמִינָא דְּמַלְכָּא, אִסְתַּלַּק, וְאִסְתַּלְקָן ז׳ עֲנָנִים מִנְּהוֹן, כְּדֵין אִתְחֲזָרוּ לְבַתְרֵיהוֹן שֶׁבַע דַּרְגִּין. כַּד נְטָלֵי מֵהַאי בֵּירָא דְּמַיִין נָבְעִין, דְּדָוָה מְנַסְכָא עֲלַיְיהוּ לְקַבְלָא עוֹל מַלְכוּתָא דְּשָׁמַיָּא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הֲווֹ סָלְקִין בְּאִינּוּן דַּרְגִּין מִתַּתָּא לְעֵילָּא. לְבָתַר, אִתְחֲזָרוּ לַאֲחוֹרֵיהוֹן, וְאִתְדַּבְּקֵי בְּחִוְיָא עַקִּימָא, דְּשָׁאט בְּיַמָּא, דְּהָא נְפָקוּ מֵרְשׁוּתָא עִילָּאָה, בְּאִינּוּן ז׳ דַּרְגִּין דְּחָבוּ בְּהוֹן, וְאִסְתַּלָּקוּ מִנְּהוֹן. כְּדֵין הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּתָא לְחִוְיָא תַּתָּאָה לְשָׁלְטָא בְּהוֹ, וְאִיהוּ, (שם יג) עָמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. אִי לָאו דְּאַהֲדְּרוּ בִּתְיוּבְתָּא, וְאִתְדַּבָּקוּ בְּקוֹל יַעֲקֹב, וּכְדֵין שְׁלִיטוּ בְּהַהוּא חִוְיָא וְאִתְמְסַר בִּידַיְיהוּ. וּלְבָתַר אִתְהַדְּרוּ לְסוּרְחָנַיְיהוּ, וְחָבוּ בְּאַתְרָא דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאִתְהַדְּרוּ לְאָחוֹר שֶׁבַע דַּרְגִּין. כְּדֵין אִיתְעַר חִוְיָא עִילָּאָה לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ, דִּכְתִיב, (שם כא) וַיִּשְׁלַח ה׳ בָּעָם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים. מַאי שְׂרָפִים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. תְּרֵי הֲווֹ, חַד אִתְחֲזָרוּ, תַּנִּינָם כְּתִיב חָסֵר.

וְכַמָּה נְחָשִׁים נְפָקוּ מֵהַהוּא חִוְיָא עִילָּאָה, וְאִזְדַּוְוגוּ בְּהוּ. כְּדֵין

אַהֲדָרוּ בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא, וְאִתְדַּבָּקוּ בְּסִטְרָא דְּרַחֲמֵי, לְנַחֲתָא רַחֲמֵי, לְבַסְמָא עָלְמָא, וְאִתְעַדֵּי חִוְיָא, וְאִתְבַּסְמוּ כָּלְהוּ עָלְמִין.

תָּא חֲזֵי, כַּד חָבוּ, כְּתִיב, וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה. כַּד אַהֲדָרוּ בִּתְיוּבְתָּא כְּתִיב (במדבר כא) כִּי דִבַּרְנוּ בַּה' וָבָךְ. אֶלָּא בָּעוּ לְאַהֲדָרָא מַיָּא מְמָקוֹרָא עִילָּאָה לְאַתְרַיְיהוּ, מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְאִתְדַּבָּקוּ בְּאַתְרָא עִילָּאָה, דְּבֵיהּ תַּלְיָיא כּוּלָּא לְבַסְמָא אַתְרָא, וּלְאִנְגְּדָא מַיִן עִילָּאִין לְאַתְרָא דְשַׁרְיָיא עֲלַיְיהוּ, בְּגִין כָּךְ כִּי דִבַּרְנוּ בַּה' וָבָךְ.

תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ חָב בְּאַתְרָא דְדִינָא, כְּאִלּוּ חָב בְּאַתְרָא דְדִינָא עִילָּאָה. כָּל שֶׁכֵּן הָכָא, דִּבְכוּלָּא חָבוּ, בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה. וּמַאי טַעְמָא אָתָא עֲלַיְיהוּ נָחָשׁ. בְּגִין דְּאִינּוּן נְחִישׁוּ, וַאֲמָרוּ, אִי לָא יֵיתֵי עֲלַיְיהוּ דִינָא, לֵית לוֹן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִי אָתֵי נִשְׁתַּדֵּל בָּהּ.

עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים. בְּגִין דְּכֵיוָן דְּתָבוּ בִּתְיוּבְתָּא עִילָּאָה, הָא אִינּוּן בְּהֵיכְלִי, כְּשַׂרְפִים עִילָּאִין דְּמְשַׁמְּשִׁים קֳדָמַי. וְשִׂים אוֹתוֹ עַל נֵס, לְאַגְבָּהָא לוֹן לְעֵילָּא, דְּיָנְקָא לוֹן אֲתַר דְּמַדְבְּחָא עִילָּאָה בְּגַדְפָּהָא לְשֵׁזָבוּתְהוֹן מֵחִוְיָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות יז) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נִסִּי, וְעַל דָּא וְשִׂים אוֹתוֹ עַל נֵס וַדַּאי.

תָּא חֲזֵי, (בראשית כב) וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם, דְּאָרִים דְּגַלֵּיהּ עַל כֻּלָּא. אוּף הָכָא אָרִים דְּגָלָא דְּיִלְהוֹן עַל

כוּלָּא. ומַאי טַעְמָא עָבְדֵיהּ מִנְּחֹשֶׁת. בְּגִין דִּנְחֹשֶׁת בְּאַתְרָא דְּחַיִּים תַּלְיָיא, אַתְרָא דְיַעֲקֹב שְׁרֵי תַּמָּן, בְּגִין כָּךְ וָחָי, וָחָי וַדַּאי.

וְתָא חֲזֵי, כַּמָּה הֵיא עִילָּאָה חֵילָא דְתִיּוּבְתָּא עַל כֹּלָּא. בְּגִין דְּכַד בַּר נָשׁ תָּב קַמֵּי מָארֵיהּ, כְּדֵין בְּאֵר מַיִם חַיִּים אִתְמְלֵי, וְנָפְקִין מַבּוּעוֹי לְכָל סִטְרִין, וּלְכָל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא נָגֵיד לֵיהּ בִּתְרֵי עֲשַׂר תַּרְעֵי, לְאַשְׁקָאָה חֵיוָן וְעִירָן עִם רַבְרְבָן. יִשְׂרָאֵל כַּד תָּבוּ בִּתְיוּבְתָּא, כְּדֵין אָמְרֵי שִׁירָתָא. וְאִינוּן שֶׁבַע דַּרְגִּין דְּתָבוּ מִבַּתְרֵיהוֹן, אַהֲדָרוּ לוֹן בְּשִׁירָתָא דִּילְהוֹן, וּסְלִיקוּ בֵּירָא עִילָּאָה לְעֵילָּא, דְּאִתְפְּרַשׁ חִוְיָא מֵעָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כא) אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', עֲלִי בְּאֵר עֱנוּ לָהּ, דְּסָלְקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וְאִתְחַבְּרָא אִימָּא תַּתָּאָה בְּעִילָּאָה.

הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים, דָּא אַבָּא וְאִמָּא, דְּאוֹלִידוּ לָהּ. כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אִלֵּין אֲבָהָן. מַאי כָּרוּהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע ג) וָאֶכְרֶהָ לִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר כֶּסֶף. אִלֵּין אֲבָהָן. וְזַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְחַבָּרוּ בָּהּ, בְּט"ו בְּנִיסָן, וְאִתְעָרָא יַד רָמָה דְּאִקְרֵי כֶּסֶף, יְמִינָא דְמַלְכָּא עֲלַיְיהוּ. בְּמִחוֹקֵק בְּמִשְׁעֲנוֹתָם, עַל יְדָא דְמשֶׁה, דְּאִיהוּ מְחוֹקֵק, אִתְחַבְּרָא בִּתְרֵי עֲשַׂר שִׁבְטִין, דְּאִינוּן בְּנִין דִּילָהּ דְּשָׂרָאן סַחֲרָנָהָא. מַאי בְּמִשְׁעֲנוֹתָם, תָּא חֲזֵי, כַּד יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְיהִיבָא עַל יְדָא דְמְחוֹקֵק, כְּדֵין

סָמְכִין לָהּ לִשְׁכִינְתָּא אִינּוּן תְּרֵיסַר סָמְכִין דִּלְעֵילָּא, וְעַל דָּא בְּמִשְׁעֲנוֹתָם, דְּאִיהִי נִשְׁעֶנֶת עֲלַיְיהוּ.

וְתָא חֲזֵי, תְּרֵיסַר תַּרְעִין אִית לָהּ לְהַאי בִּירָא קַדִּישָׁא, קַרְתָּא קַדִּישָׁא, דְּאִקְּרֵי יְרוּשָׁלַיִם. וּמִן אִינּוּן תַּרְעִין נָפְקִין לְעָלְמָא תְּרֵיסַר מַתְּנָן עִילָּאִין: טוֹבָה. וְשִׂמְחָה. בְּרָכָה. וְשָׁלוֹם. עֻזָּרָה. כַּפָּרָה. תּוֹרָה. חָכְמָה. וְחַיִּים. וְרָצוֹן. וְעוֹשֶׁר. וְכָבוֹד. וְכָל שִׂבְטָא וְשִׂבְטָא, יַנִּיקוּ מַתָּנָה עִילָּאָה לֵיהּ.

חַדָּא הוּא דִּכְתִיב, וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה. מַאי מִדְבָּר. כְּדָבָר אַחֵר, (שה"ש ד) וּמִדְבָּרֵךְ נָאוָה. מֵהַהוּא מִדְבָּר אַתְיָין לוֹן מַתָּנָה עִילָּאָה. בְּהַאי זִמְנָא כַּד אִינּוּן לָא מִתְפָּרְשָׁאן מִלְּאַסְמָכָא לָהּ. וְעַל דָּא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, דְּכַד בַּר נָשׁ נְסִיב אִיתְּתָא, אִתְדַּבַּק בִּשְׁכִינְתָּא. דְּהָא עַד לָא אִנְסִיב, לָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ. דְּלֵית שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עַל אַתְרָא פְּגִימָא. וְכַד לָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ, אִיהִי אִתְמְנָעוּ מִנֵּיהּ תְּרֵיסַר מַתָּנָן עִילָּאִין.

וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, כָּל הַשָּׁרוּי בְּלֹא אִשָּׁה, שָׁרוּי בְּלֹא טוֹבָה. כְּדָבָר אַחֵר, (בראשית ב) לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. בְּלֹא שִׂמְחָה, דִּכְתִיב (דברים יד) וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ. בְּלֹא בְּרָכָה, דִּכְתִיב (יחזקאל מד) לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ. בְּלֹא שָׁלוֹם, כְּדָבָר אַחֵר (איוב ה) וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ. בְּלֹא עֻזָּרָה, דִּכְתִיב (בראשית ב) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בְּלֹא כַּפָּרָה, דִּכְתִיב (ויקרא טז) וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ. בְּלֹא תוֹרָה, כְּדָבָר אַחֵר (איוב ו) הַאִם אֵין עֶזְרָתִי בִי וְתוּשִׁיָּה נִדְּחָה מִמֶּנִּי. בְּלֹא

חָכְמָה, כְּדָבָר אַחֵר (משלי יד) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ. בְּלֹא חַיִּים, כְּדָבָר אַחֵר (קהלת ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ. בְּלֹא רָצוֹן, כְּדָבָר אַחֵר (משלי יח) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵה'. בְּלֹא עוֹשֶׁר, כְּדָבָר אַחֵר (שם לא) בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר. בְּלֹא כָּבוֹד, כְּדָבָר אַחֵר (שם יא) אֵשֶׁת חֵן תִּתְמֹךְ כָּבוֹד.

בְּגִין דְּהַאי אֵשֶׁת חַיִל, יִרְאַת ה' אִקְרֵי. כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים יט) יִרְאַת ה' טְהוֹרָה. וְכַד אִנְסִיב בַּר נָשׁ, כָּלְהוֹ תְּרֵיסַר תַּרְעִין אִתְפַּתְחָן, לְאוֹסָפָא בִּרְכָאן עַל רֵישֵׁיהּ. בְּגִין דִּיתֵיב בְּסִתְרָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאִשְׁתְּלִים כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא.

וְעַל דָּא, (במדבר כא) וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה, וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵ"ל. נַחֲלִין דְּאֵל נָגְדִין עֲלֵיהּ. וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת. מַאי בָּמוֹת, אִסְתַּלָּקוּת, דְּאִסְתַּלֵּיק וְיתֵיב בְּרוּמֵי עָלְמָא, וְאִשְׁתַּדַּל בְּמִלִּין עִילָּאִין דְּאוֹרַיְיתָא.

וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא, אוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ אִתְדַּבַּק בְּאוֹרַיְיתָא, וְיתֵיב בְּרוּמֵי עָלְמָא, אִיבָּעֵי לֵיהּ לְאַשְׁפָּלָא גַּרְמֵיהּ, בְּגִין דְּיִצְרָא בִּישָׁא קַטִּיגוֹרָא דְּמִקַּטְרֵג עֲלוֹי, לָא יִשְׁלוֹט עֲלוֹי לְאַסְטָאָה לֵיהּ. וְעַל דָּא, וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא, אִיבָּעֵי לֵיהּ לְמֶעְבַּד כְּגַיְא בְּגִין דְּיִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ הַהוּא דְּיתֵיב בִּשְׁדֵה מוֹאָב, וַדַּאי, יִצְרָא בִּישָׁא דְּאִקְרֵי לוֹט, וְשַׁרְיָא בְּמוֹאָב, בְּגִין דְּאִתְדַּבְּקוּתֵיהּ בְּקַדְמִיתָא לַאֲפָקָא פֵּירָא דְּעוֹבָדִין בִּישִׁין בְּעָלְמָא, בְּמוֹאָב הֲוָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,

(בראשית יט) וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב.
וְאִי בַּר נָשׁ אִתְפְּרַשׁ מִנַּיהּ, סָלֵיק לְמֶהֱוֵי רֵאשׁ, וּלְמִשְׁרֵי
בַּפִּסְגָּה. מַאי פִּסְגָּה, כְּדָבָר אַחֵר (תהלים מח) פַּסְגוּ
אַרְמְנוֹתֶיהָ. וְנִשְׁקָפָה. דְּאִסְתַּכְלוּתָא דִלְעֵילָא בֵּיהּ. ו (במדבר כא)
עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן, דָּא עָלְמָא דְאָתֵי, דְּאִקְרֵי יְשִׁימוֹן, דְּאִסְתַּכַּל
בָּהּ בְּהַאי פִּסְגָּה, קַרְתָּא קַדִּישָׁא יְרוּשָׁלַיִם.
דָּבָר אַחֵר, כַּד יִשְׂרָאֵל אַהַדְּרוּ בִּתְיוּבְתָּא, וּסְלִיקוּ לְבֵירָא
לְעֵילָא, אִתְיְיהִיבַת לוֹן בְּמַתָּנָה. וְכַד תָּבוּ לְאוֹרַח
בִּישָׁא, כְּדֵין וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא. כְּדָבָר אַחֵר (דברים ג) וַנֵּשֶׁב בַּגַּיְא
מוּל בֵּית פְּעוֹר. עַל הַהוּא חוֹבָה, יָתְבוּ לְתַתָּא בַּגַּיְא. אֲשֶׁר
בִּשְׂדֵה מוֹאָב, בְּגִין דְּסִטְרָא דְמוֹאָב גָּרִים לוֹן.
וּלְבָתַר דְּקַבִּילוּ עוֹנְשַׁיְיהוּ, סְלִיקוּ לְרֵישָׁא, וַאֲרִימוּ דְּגְלֵיהוֹן
עַל כֻּלָּא. כְּדָבָר אַחֵר (במדבר כה) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה
וכו', שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ. לַאֲרָמָא דְּגְלֵיהוֹן עַל כֻּלָּא.
תָּא חֲזֵי, הַאי בֵּירָא מִנָּחָה אִקְרֵי, כְּדָבָר אַחֵר (בראשית מג)
וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה. תְּחַבְּרוּן מִנְחָה בְּבַעֲלָהּ, דְּגָרְמָתוּן
דְּיִסְתַּלֵּק מִינָּהּ, כַּד נָחֲתוּ כ הַהוּא צַדִּיק לְמִצְרַיִם.
וְדָא הוּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְאִקְרֵי בְּאֵר, דִּכְתִיב (דברים א)
הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר. וְאִית בָּהּ שִׁית סִדְרִין. בְּגִין כָּךְ שִׁית
דַּרְגִּין יְסְתַּלֵּיק, מַאן דְּיִתְעַסַּק בָּהּ.
הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה. מַאי מִדְבָּר, כְּדָבָר אַחֵר
(שיר השירים ד) וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה. מַתָּנָה, גָּרִים לַצַּדִּיק, דִּיהַיִב

לֵיהּ מַתָּנָה. וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל, אִלֵּין נַחֲלִין עִילָאִין, נָצַח וָהוֹד. וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת, דָּא אִסְתַּלְקוּתָא לְאַתְרָא דְמַלְכָּא שָׁאֲרֵי. וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה מוֹאָב, דָּא יִצְחָק, דִּיתֵיב בְּהַהוּא שָׂדֶה. דִּכְתִיב (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה. וּמֵהַהוּא שָׂדֶה אִיתְעַר עֲלֵיהוֹן דִּינָא, עַד דְּיָתְבוּ בַּגָּיְא. רֹאשׁ הַפִּסְגָּה, דָּא אַבְרָהָם, רֵישָׁא דְעָלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, כַּד נָחַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם, חָזָא יַעֲקֹב בְּחָכְמָה, וְרָמַז לוֹן דְּיַחֲתוּן תַּמָּן לְמִנְחָה, דְּתֶהֱוֵי מְגִינָה עֲלֵיהוֹן בְּגָלוּתָא. וּבְהַאי מִנְחָה, שִׁית סִטְרִין כְּלִילָן. (בראשית מג) מְעַט צָרִי וּמְעַט דְּבַשׁ.

מַאי טַעְמָא מְעַט מְעָט. תָּא חֲזֵי, כַּד בַּר נָשׁ לֹא אִתְכַּשְׁרוּן עוֹבָדֵיהוֹן לְעֵילָא, כְּדֵין סִטְרָא דְיְמִינָא אִתְרַפְיָא, וְשַׂלִּיט שְׂמָאלָא, וְעַל דָּא מְעַט צָרִי וּמְעַט דְּבַשׁ, דָּא תָּמָר, דְּאִסְתַּלַּק דְּכוּרָא מִן נוּקְבָא, וּכְדֵין מְעַט דְּבַשׁ. נְכֹאת, כְּדָבָר אַחֵר (מלכים ב כ) וַיַּרְאֵם אֶת כָּל בֵּית נְכֹתֹה. (בראשית מג) וָלֹט בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים, הָא שִׁיתָּא דַּרְגִּין הָכָא, דִּכְלִילָן בְּהַאי מִנְחָה.

וְעִם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּנָחַתָּא, מְעַט צָרִי אָתֵי מְשׁוּם דְּיָתְבָא בְּגָלוּתָא. וְכַד תַּעַבְדוּן הַאי מִנְחָה, כְּדֵין (שם) וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים. אֵל: דָּא אַבְרָהָם. שַׁדַּי: דָּא יִצְחָק. יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים: דָּא יַעֲקֹב. לִפְנֵי הָאִישׁ: דָּא יוֹסֵף. כָּל אִלֵּין דַּרְגִּין יִתְחַבָּרוּ. וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי. שָׁכֹלְתִּי בְּמִקְדָּשׁ

רִאשׁוֹן. שָׁכָלְתִּי בְּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי. לֹא אֶשְׁכַּל עוֹד. וְכָל דָּא בְּחוֹבָא דְּהַהוּא זַכָּאָה, דְּנָחֲתוּ לְמִצְרַיִם.

וְתָא חֲזֵי, תְּרֵיסַר שִׁנִּין יָתִיב הַהוּא צַדִּיק בְּבֵית הָאֲסוּרִים. בְּגִין כָּךְ תְּרֵיסַר שְׁבָטִין בְּגָלוּתָא דֶּאֱדוֹם. בְּגִין מְאָה בִּרְכָאן דִּמְנָעוּ מִכָּל יוֹמָא.

וְשַׁתָּא חָדָא לְחוּד יָתִיב בְּבֵית פּוֹטִיפַר. דִּכְתִיב, (בראשית לט) וַיְהִי בְּרָכַת ה' בְּכָל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה. בַּבַּיִת, דָּא פַּלְגוּת שַׁתָּא דִּקְרִירוּ נָחִית לְעָלְמָא. וּבַשָּׂדֶה, דָּא פַּלְגוּת שַׁתָּא דְּבַר נָשׁ יָתִיב בְּעוֹבָדוֹי בְּחַקְלָא. יִשְׁתָּאֲרוּ י"ב שְׁנִין דְּיָתִיב בְּהַהוּא בּוֹר. כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר עֲלֵיהוֹן בּוֹר דְּהַהוּא נָחָשׁ, גָּלוּתָא דְּעֵשָׂו. וְעַל דָּא וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה, וּבְסוֹף גָּלוּתָא, בְּגִין דְּאִינּוּן יָהֲבוּ מִנְחָה, אִתְקַיֵּים בְּהוּ (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לַה'.

וְתָא חֲזֵי, הַאי מִנְחָה אַרְעָא קַדִּישָׁא אִתְקַרְיָיא, וְאִשְׁתַּבְחָא בְּשִׁבְעָה פִּירִין עִילָאִין דְּאִית בָּהּ, כַּד אִיהִי בְּאִתְחַבְּרוּתָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא פַּקִּיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד יֵיעָלוּן לְאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּיִתְחַבְּרוּן אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כו) וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה. אָדָם, דָּא יַעֲקֹב, כַּד אִתְחַבַּר בֵּיהּ אִימָא עִילָאָה, דְּאִתְקְרִיָא ה', וְאַעֲטָרַת לֵיהּ, כְּדֵין יָהֵיב פְּרִי הַהוּא אִילָנָא רַבְרְבָא, וְאִיקְרֵי בִּשְׁלִימוּ אֲדָמ"ה.

וְשַׁמְתָּ בַּטֶּנָא, דָּא מַטְרוֹנִיתָא, דְּאָתֵי לָהּ נְהִירוּ מִגֵּיהּ, וְשַׁוִּי בָּהּ נְהִירוּ עִילָּאָה דְּאָתֵי לֵיהּ מֵרֵאשִׁית. וּכְדֵין, וְהָלַכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם. וּמַאן הוּא פְּרִי דְּאָדָם דְּעִילָּא, דָּא יוֹסֵף, דְּאִקְרֵי צַדִּיק, פְּרִי מֵהַהוּא עֵץ חַיִּים. וְהַהוּא פְּרִי תְּחַבֵּר בַּטֶּנָא. וְאִי לָא תֵּיזֵל עִם הַאי פְּרִי, אִסְתַּמַּר מִלְּמֵיזַל לְהַהוּא אַתְרָא, דְּלָא תּוֹקִיד לָךְ בְּשַׁלְהוֹבְהָא.

כְּךְ אָמַר יַעֲקֹב לִבְנוֹי, אִסְתַּמָּרוּ מִלְּמֵיחַת לְמִצְרַיִם, אִי לָא תַּחֲתוּן לָאִישׁ הַהוּא מִנְחָה. וְכַד תַּחֲתוּן, תִּתְפַּיְיסוּן כַּחֲדָא, וְכָל עָלְמָא בְּחֶדְוָה.

וְתָא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, וַיָּכִינוּ אֶת הַמִּנְחָה עַד בֹּא יוֹסֵף. דְּהַאי מִנְחָה אִתְתַּקָּנַת בִּתְרֵיסַר סַמְכִין דִּילָהּ, עַד דְּאָתָא בַּעֲלָהּ לְאִתְחַבָּרָא בָּהּ בַּצָּהֳרַיִם. וּבְהַהוּא זִמְנָא אִינּוּן יֵיכְלוּן לַחֲמָא תַּמָּן, וְסַמָּא דְּחַיֵּי אִתְעַר עֲלַיְיהוּ.

פְּתַח וַאֲמַר, (תהלים י) קוּמָה ה' אֵל נְשָׂא יָדֶךָ. לְאַגְבָּרָא יְמִינָא עַל כֻּלָּא. כְּדָבָר אַחֵר, (שמות ו) נָשָׂאתִי אֶת יָדִי. וְדָא יְמִינָא עִילָּאָה, דְּאִקְרֵי אֵל, דַּאֲרִימַת דִּגְלָא לְעֵילָּא. וְעַל דָּא, (דברים כו) וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן, וְדָא סִטְרָא דְּיָמִינָא, דְּאִתְעַר בְּעָלְמָא, וְהוּא יְקַבֵּל מִינָּךְ הַהוּא מִנְחָה, וְיַקְבֵּל לָהּ בְּיָמִינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברי הימים א כט) לְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה. מַה טַּעַם, מִשּׁוּם דִּכְתִיב כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם. וְאִתְחַבַּר בְּאָרְעָא הַאי רֵאשִׁית פְּרִי, וְכָל כִּתְרִין.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קלד) שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ, קַבִּילוּ לְהַהוּא

מִנְחָה דְּאִקְרֵי יְדֵכֶם דְּיָמִינָא, וְתִשְׁאוּ יָתָהּ לְאַתְרָא דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ, דְּהַיְינוּ שַׁבָּת, תִּשְׂאוּ יָתָהּ לֵיהּ. וּכְדֵין וּבָרְכוּ אֶת ה', וְאִיהִי אִתְבָּרְכַת מִכֹּלָּא, עַל יְדוֹי דְּכַהֲנָא דְּאִתְלַבַּשׁ בְּבַד, דְּאִיהוּ עֲנָפָא דְּאִילָנָא עִילָּאָה, דְּאִקְרֵי חָכְמָה עִילָּאָה דְּאִתְלַבְּשַׁת בֵּיהּ. וּמֵהַהוּא עֲנָפָא, נָפְקִין כָּל בִּרְכָאן בְּעָלְמָא. וְחוּשְׁבְּנָא דְּהַאי כֹּהֵן שִׁבְעִין וְחָמֵשׁ. שִׁבְעִין וּתְרֵין, לָקֳבֵיל ע"ב סִטְרִין, רְשִׁימִין בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד. וּתְלָתָא דְּאִישְׁתָּאֲרוּ, לָקֳבֵיל תְּלָתָא דַּרְגִּין עִילָּאִין, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּהוֹן. וְלָא בָּעֵי כַּהֲנָא לְמִיפְסַק, בֵּין הַהוּא לְבוּשׁ עִילָּאָה דְּאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ, דְּלָא לְאַחֲזָאָה פְּרוּדָא בְּאַתְרָא עִילָּאָה. וּכְדֵין אִתְבָּרְכָן עִילָּאִין וְתַתָּאִין עַל יָדֵיהּ.

וְתָא חֲזֵי, אִלְמָלֵא הַהוּא מִנְחָה דְּנָחֲתָא עִמְּהוֹן, וּבָעְיָא עֲלֵיהוֹן רַחֲמִין, לָא נַפְקֵי מִתַּמָּן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות ב) וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבוֹדָה. הָאֱלֹהִים: דָּא אִימָּא עִילָּאָה. מִן הָעֲבוֹדָה: דָּא מִנְחָה, דְּאִיהִי עֲבוֹדָה וְאִיהִי מְצַלְּיָא עַל בְּנָהָא, כְּדָבָר אַחֵר (תהלים קט) וַאֲנִי תְּפִלָּה. וְאִקְרֵי עֲבוֹדָה, בְּגִין דְּהִיא גַּן עֵדֶן, וְאִצְטְרִיךְ לְמִפְלְחָה.

וְאִיהִי קִיּוּמָא דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, עַל תְּלַת מִלִּין עַלְמָא מִתְקַיֵּים, עַל הַתּוֹרָה, דָּא יַעֲקֹב. עַל הָעֲבוֹדָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים, דָּא אַבְרָהָם. דָּבָר אַחֵר, עֲבוֹדָה, דָּא יִצְחָק, וְכוּלָּא חַד.

וְכַד אִיתְעַר הַאי כֹּהֵן, לְהַאי עֲבוֹדָה, כְּדֵין נָחִית לֶחֶם מִן

הַשָּׁמַיִם לְהַאי אֶרֶץ, וְזַן לְיָתְבָהָא. וּמַאי לֶחֶם. דָּא לֶחֶם, דְּאִסְתַּלַק לְעֵילָא, וּמְזוֹנֵי בְּמַזָּלָא תַלְיָין. וּמִתַּמָּן נָחִית בְּשַׁבָּת מְזוֹנֵי. כֵּיוָן דְּאִיהִי קְיוּמָא דִּלְעֵילָא. בְּגִין דְּהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי, וְעָלְמָא דְּאָתֵי אַפִּיק נְהִירוּ לְעֵילָא.

וְעַל דָּא, (שמות טז) הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה, בְּגִין דְּהַאי יוֹמָא, קַבִּילַת הַאי שָׂדֶה, שַׁקְיוּ לְגַרְמָהּ. אֲבָל לְעַלְמָא דְּאָתֵי, תִּשְׁכְּחוּן הַהוּא יוֹמָא טָבָא, דָּא הוּא שָׂדֶה, דְּנָהֵיר בְּנְהִירוּ דִּשְׁמְשָׁא.

וְתָא חֲזֵי, הַאי שַׁבָּת כָּ"ל אִיקְרֵי. בְּגִין דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין בֵּיהּ אִתְפַּתְּחִין וְאִיתְעַר. וְכַד הַאי כָּל אִתְעַר לְכַלָּה, כְּדֵין אִמָּא עִילָּאָה אַלְבִּישַׁת לֵיהּ גְּבוּרָן עִילָּאִין, וְאִיתְעָרוּ רַחֲמִין בְּעָלְמִין, וְתִיקוּנָא עִילָּאָה אִתְתַּקַּן.

וְהוּא, הַהוּא אַפִּרְיוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב (שה"ש ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. דָּא תִיקוּנִין דְּעָלְמָא. עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף, דָּא אַבְרָהָם. רְפִידָתוֹ זָהָב, דָּא יִצְחָק. מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן, דָּא יַעֲקֹב, כְּלִיל תְּרִין סִטְרִין. דְּרָכִיב עַל כּוּרְסַיָּיא, דְּאִקְרֵי אַהֲבָה זוּטָא.

דָּבָר אַחֵר, תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה, דָּא אַהֲבָה רַבָּה, דְּאִיהִי פְּנִימָאָה. מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, כַּד אַתְקִינוּ לְהַאי מְנָחָה, דְּאַנְהִיר לָהּ שִׁמְשָׁא.

וְעַל דָּא (בראשית מג) וַיָּכִינוּ אֶת הַמִּנְחָה, כְּדֵין וַיִּשָּׂא מַשְׂאֵת, פָּלִיג לוֹן חוּלָקֵיהוֹן. וּמֵאָן אֲתַר יָהֵיב לוֹן, מֵאֵת פָּנָיו, דָּא

הַאי כּוּרְסַיָּא, דִּמְזוֹנָא דִּכוּלָּא בֵּיהּ.

(שם) וַתֵּרֶב מַשְׁאַת בִּנְיָמִין, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא בְּחוּלָקֵיהּ. מִמַּשְׁאַת כֻּלָּם חָמֵשׁ יָדוֹת, תָּא חֲזֵי, הַאי ה' בַּתְרָאָה, אִקְרֵי כַּלָּה, כַּד אִתְחַבַּר כְּ"ל עִמָּהּ, לָא אִתְיַישְׁבוּ אֶלָּא בְּחוּלָקָא דִּבְנְיָמִין. וְעַל דָּא חָמֵשׁ יָדוֹת קַבֵּיל, כַּד קַבֵּיל הַאי ה' דְּאִקְרֵי מִנְחָה בְּחוּלָקֵיהּ. וְכָל חַמְשִׁין בִּרְכָאן, דְּאַתְיָין מִכְּ"ל לְהַאי כַּלָּ"ה, קַבֵּיל בִּנְיָמִין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ זְעֵירָא דְּכָלְהוֹ.

מַשְׁאַת כָּלְהוֹ שִׁבְטִין עֲשָׂרָה, מַשְׁאַת בִּנְיָמִין, אִתְרַבֵּי, ה' זִמְנִין עֲשָׂרָה. הָא חַמְשִׁין. וְכוּלָּא בְּגִין הַאי ה' דְּשַׁרְיָא בְּחוּלָקֵיהּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהִי זְעֵירָא, וְאִיהוּ זְעִיר, אִתְרְעִיאַת בֵּיהּ, לְשַׁוָּאָה מְדוֹרָה עִמֵּיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (שה"ש א) הֲבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, דָּא בִּנְיָמִין, דְּאָעִיל לֵיהּ יוֹסֵף בְּאִידְּרֵיהּ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה, אָגִילָה מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי נָגִילָה. דְּכָלְהוֹ אָעִיל לוֹן בְּגִינֵיהּ דִּבְנְיָמִין. בָּךְ, מַאי בָּךְ. דָּא כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְקַיְּים כַּד נָטִיר אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. נַזְכִּירָה דוֹדֶיךָ מִיַּיִן, דִּכְתִיב וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, דְּמָשִׁיךְ לוֹן לַאֲחוֹי תַּמָּן. כְּדָבָר אַחֵר, (הושע יא) בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה, דָּא אַהֲבָה דְּנַחֲתָא עִמְּהוֹן לְדַיְירָא תַּמָּן, וְחָדוֹ תַּמָּן בְּמַלְכָּא עִילָּאָה, דְּאִתְחַבַּר עִם יוֹסֵף תַּמָּן, בְּגִין דְּנָטַר בְּרִית קֹדֶשׁ דְּאִתְיְיהֵיב לְתַמְנָיָא יוֹמִין.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (שה"ש א) מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךְ. מַאי מֵישָׁרִים, כְּדָבָר אַחֵר (תהלים צט) אַתָּה כוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים. וּמַאן אִינוּן, כְּדָבָר אַחֵר, (שם) מִשְׁפָּט וּצְדָקָה. אִלֵּין אִיקְרוֹן מֵישָׁרִים וַדַּאי. כְּדָבָר אַחֵר, (דברים לב) צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא. וְאִתְכְּלִיל דְּכוּרָא עִם נוּקְבָא, מִשְׁפָּט אִתְכְּלִיל בְּצֶדֶק, וּצְדָקָה אִיתְעָרַת בְּעָלְמִין כֻּלְּהוֹ. וְעַל דָּא מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךְ וַדַּאי.

(בראשית לז) וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו. יִשְׂרָאֵל מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי וְיִשְׂרָאֵל. לְאַכְלָלָא עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, דְּרַחִימָא לֵיהּ לְיוֹסֵף. כְּגַוְונָא דָּא תָּנִינָן וַהֹ', הוּא וּבֵית דִּינוֹ. וְכֻלְּהוֹ שְׁבָטִין אוֹדוּ לֵיהּ, עַל דְּאִתְרְחֵים מֵאַבָּא וְאִמָּא. וּבְרִיכוּ לֵיהּ בִּרְכַּת עָלְמִין כֻּלְּהוֹ, לְאִתְיַישְׁבָא בְּדוּכְתֵּיהּ כְּדְקָא חָזֵי.

וּמְנָא לָן דַּאֲפִילּוּ אֲחוֹי רְחִימוּ לֵיהּ. דִּכְתִיב (?שיר השירים א למה לא בקיצור?) עַל בֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךְ. מַאי עֲלָמוֹת כְּדָבָר אַחֵר (?מלכים א ז למה לא בקיצור?) עִמֵּד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר. וְאִינוּן בְּעַלְמָא דְּנוּקְבָא, וְאִינוּן אִיקְרוֹן עֲלָמוֹת.

בָּתַר דְּאִסְתַּלִּיק יוֹסֵף לְעֵילָּא, מַה כְּתִיב, (?שה"ש א פעמיים ר') שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, בְּגִין דְּאִתְתַּקִּיף גָּלוּתָא עֲלַיְיהוּ. וְעִם כָּל דָּא וְנָאוָה, דְּלָא אִתְעַרְבִי בְּהוּ. כְּאָהֳלֵי קֵדָר, אִתְקַדְּרִית בֵּינַיְיהוּ, דְּגָזְרוּ עָלַי כַּמָּה גְּזֵרִין בִּישִׁין, וְעִם כָּל דָּא אֲנָא אִיהִי כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, בְּעוֹבָדִין טָבִין. בְּגִין דְּשִׁבְטֵי יָהּ עָאלוּ, וְשִׁבְטֵי יָהּ נָפְקוּ.

(שם) אַל תִּרְאֵנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת, בִּגִין דִּשְׁמְשָׁא אִסְתְּלִיק.
וְכָל דָּא בְּנֵי אִמִּי נָּרְמוּ. מַאן בְּנֵי אִמִּי. דָּא בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב, דְּזַבִּינוּ לְיוֹסֵף הָכָא. וְאִינוּן נָּרְמוּ לִי וְלִשְׁכִינְתָּא דְּאִתְגַּלְיָיא עִמִּי הָכָא.

עַל דָּא אָמַר (שמות ב) וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כַּד חָמוּ פּוּלְחָנָא קַשְׁיָא, עַד דְּהַוָה דָּכִיר לְהוֹן קְיָימָא עִילָּאָה וְאִתְעָרַת בְּרַחֲמִין עַל בְּנָהָא, אִימָא עִילָּאָה. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם) וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים, דָּא אִימָא עִילָּאָה, דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא, וּפָתְחָה לוֹן פִּתְחִין עִילָּאִין, חַמְשִׁין תַּרְעִין, וַאֲפִיקַת לוֹן מִתַּמָּן. וְאִתְמַלְיָיא אִימָא תַּתָּאָה רַחֲמִין עֲלַיְיהוּ. וּמִשָּׁה נְפַק לְעַלְמָא, מְמַנָּא וְאַב לְמִרְעֵי לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, דָּוִד רָמַז לֵיהּ לְהַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁיר הַשִּׁירִים קוֹדֶשׁ קוּדְשַׁיָּיא, עַל יְדָא דִּבְנֵי קֹרַח, אֶלָּא דְּלָא מָטָא זִמְנָא דְּיִתְאֲמַר. בִּגִין כָּךְ כְּתִיב, (תהלים מה) לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁנִּים לִבְנֵי קֹרַח מַשְׂכִּיל שִׁיר יְדִידֹת. עַל שׁוֹשַׁנִּים, אִלֵּין נְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, דְּאִיקְרוּן שִׁפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים.

דָּבָר אַחֵר, שׁוֹשַׁנִּים, אִלֵּין שִׁית שְׁנִין, דְּאִתְחַבְּרוּן בְּהַאי שׁוֹשַׁנָּה סוּמְקָא, דְּאִיהִי שְׁבִיעָאָה דִּכְלָא. מַשְׂכִּיל, דָּא נְגִידוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּנָגִיד לוֹן בְּהַאי שַׁעֲתָא, דְּיָתְבִי יַחַד וְלָא מִתְפָּרְשִׁין. בִּגִין אִינוּן נְשִׁיקִין בִּדְבִיקוּתָא דְּרוּחָא, וְלָא מִתְפָּרְשִׁין.

שִׁיר יְדִידוֹת, רֶמֶז לְהַאי שִׁירָתָא, דְּאִקְרֵי שִׁיר כְּפוּל. הָכָא

שִׁיר הַשִּׁירִים, וְהָכָא שִׁיר יְדִידוּת, וְכוּלָּא חַד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִיקְרוּן דּוֹדִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שה"ש ה) שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים. בְּגִין כָּךְ שִׁיר יְדִידוּת, דְּאִינּוּן דּוֹדִים, דָּא מְשַׁבְּחָא לְדָא, וְדָא מְשַׁבְּחָא לְדָא. וּכְמָא דְּהָתָם, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁרִיאַת בְּתוּשְׁבַּחְתָּא, דְּהָכֵי אִתְחֲזִי, דִּכְתִיב יִשָּׁקֵנִי. אוּף הָכָא, הִיא שְׁרִיאַת לְשַׁבָּחָא לְמַלְכָּא.

(תהלים מה) רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב. רָחַשׁ לִבִּי, דָּא חַיְיתָא, דְּרָחִישׁ בְּלֵילְיָא, דְּאִקְרֵי לִבִּי. דָּבָר טוֹב, דִּסְלִיקַת בִּרְעוּתָהּ דְּיִתְחַבַּר מַלְכָּא עִמָּהּ, דְּאִקְרֵי טוֹב.

דָּבָר אַחֵר, בְּגִין דְּלָא אִתְיְיהֵיב לֵיהּ רְשׁוּ לְגַלָּאָה, אָמַר רָחַשׁ בְּגִין דְּמְרַחֲשָׁא לֵיהּ הַאי מִלָּה בְּלִבֵּיהּ, וַאֲפִילּוּ בְּשִׁפְוָותֵיהּ לָא אִתְיְיהֵיב לֵיהּ רְשׁוּ לְרַחֲשָׁא, אֶלָּא בְּלִבֵּיהּ.

דָּבָר אַחֵר, מַאי טַעְמָא רָחַשׁ לִבִּי. בְּגִין דְּדִבּוּר בְּלָא קוֹל, לָא יָכִיל לְמַלָּלָא. וְהַאי לִבִּ"י דְּאִקְרֵי דִּבּוּר, עַד הַשְׁתָּא לָא אִשְׁתַּלִּימַת, עַד דְּאָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וּבְנָא לָהּ בֵּיתָא, וְאִשְׁתַּלִּימַת סִיהֲרָא בִּרְבוּ יַתִּיר עַל כּוּלָּא. בְּגִין דְּקוֹל אִתְחַבַּר עִמָּהּ.

וְהַהִיא שַׁעֲתָא, אִתְיְיהֵיב רְשׁוּ לְמַלָּלָא, דְּהָא אִשְׁתַּלִּימַת בְּקָלָא. וְיָתְבָא בִּשְׁלִימוּ עִם מַלְכָּא. בְּגִין דַּאֲפִיקַת בְּרָא חַכִּימָא לְעָלְמָא, וְאַתְקִינַת בֵּיתָא לְמַלְכָּא. כְּדֵין מַלְכָּא שַׁוִּי מְדוֹרֵיהּ עִמָּהּ, וְשָׁרָאת לְמַלָּלָא, וַאֲמָרַת יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

אֲבָל הַשְׁתָּא בְּיוֹמֵי דְּדָוִד, עַד כְּדֵין לָא יָתְבָא בְּאִשְׁתַּלְמוּתָא, בְּגִין כָּךְ רָחֵשׁ לִבִּי וַדַּאי הַהוּא דָּבָר טוֹב. הַשְׁתָּא טוֹב, וְלֹא טוֹבִים. כֵּיוָן דְּאִתְחַבַּר קוֹל עִמָּהּ, כְּדֵין טוֹבִים וַדַּאי בְּכוּלָּא. צַדִּיק טוֹב אִקְרֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. אוֹף אִיהִי אִתְקְרִיאַת טוֹבָה, (קהלת ז) טוֹבָה חָכְמָה. וְכַד אִיתְקְרִיבוּ אִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין, כְּדֵין (שה"ש א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מְיַּיִן, אִינּוּן דּוֹדִים תַּרְוַוִיהוּ כַּחֲדָא.

הָכָא דּוֹדִים, וְהָכָא יְדִידוּת. וְאֵימַת אִינּוּן טוֹבִים. מְיַּיִן. כַּד אִשְׁתַּקְיָין מִגֵּיהּ דְּהַהוּא יַיִן דִּמְנָטְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם ה) שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים. דְּהָא נְטִיעָן שַׁקִּיו בָּעְיָין מִנַּהֲרָא עַמִּיקָא, אִמָּא עִילָּאָה, דְּאִיהִי אַשְׁקִיאַת לוֹן בְּקַדְמִיתָא מֵהַהוּא יַיִן.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, וּלְבָתַר לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, חֲדָא הוּא דִּכְתִיב וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וְדָא הוּא מִשְׁחָא טָבָא, דְּנָגִיד לֵיהּ מֵאִמָּא.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלג) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן. דָּא כַּהֲנָא רַבָּא לְעֵילָּא, יְמִינָא דְּמַלְכָּא, כֹּהֵן לְעוֹלָם. וְכַד מָטָא הַהוּא מִשְׁחָא אֶל דִּיקְנֵיהּ דְּאַהֲרֹן, כְּדֵין שְׁמָנֶיךָ וַדַּאי אִיקְרוֹן, מִסְּטָרָא דְּאִמָּא וּמִסְּטָרָא דְּאַבְרָהָם, וּכְדֵין שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים.

מַאי טַעְמָא נְגִיד הַהוּא מִשְׁחָא טָבָא לְאַבְרָהָם. מִשּׁוּם דְּפָשִׁיט יְמִינָא, לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם)

הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד. מַה טּוֹב, דָּא נְהוֹרָא קַדְמָאָה. דִּכְתִיב (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וּמַה נָּעִים, דָּא נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל. יוֹמָא רְבִיעָאָה, סִיהֲרָא.

וְתָא חֲזֵי, כְּמָה דִּנְהוֹרָא דְּאִתְבְּרֵי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, יָהֵיב שְׁלִימוּ, וְנָגִיד מְגִיהּ נְהִירוּ, לִנְהוֹרָא דְּהַאי עָלְמָא אִתְנְהֵיג בֵּיהּ. אוּף אַבְרָהָם, נְהוֹרָא קַדְמָאָה, יְהֵיב נְהִירוּ לְהַאי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, יוֹמָא רְבִיעָאָה, דְּעַל יָדָהּ אִתְנְהֵיג הַאי עָלְמָא. וְעַל דָּא חוּט שֶׁל חֶסֶד מָשׁוּךְ עֲלֵיהּ, לְאַנְהָרָא מִן נְהוֹרֵיהּ. וְכַד אִתְחַבְּרַת עִמֵּיהּ וְיָתְבָא לְיָמִינָא, אִתְגַּדֵּל אִיהוּ בְּכוּלָּא.

וְתָא חֲזֵי, אַבְרָהָם כַּד אָתָא לְעָלְמָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית יב) וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ. מַאי הִיא, דְּאוֹסִיף בֵּיהּ ה"א. וְהַאי אַתְרָא, בֵּיהּ אִתְגַּדֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים מח) גָּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. כַּד הַאי קַרְתָּא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי ה' תַּתָּאָה, אַהֲבָה זוּטָא אִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ, וְשָׁרֵי בְּגַוָּהּ, שְׁמֵיהּ יִתְגַּדֵּל עַל כּוּלָּא.

וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב (שם קמה) צַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו. בְּגִין דִּבְהַאי דַּרְגָּא יָהֵיב בַּיָּם דָּרֶךְ. וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו, בְּהַהוּא דַּרְגָּא, יְמִינָא דְּמַלְכָּא אִתְעֲבִיד בְּעָלְמָא. וְעַל דָּא, אַבְרָהָם בְּהַאי יְמִינָא, עָבִיד לֵיהּ בְּרִיָה חֲדָשָׁה, וְאִתְחַדַּשׁ מַזָּלָא דִּילֵיהּ לְאוֹלָדָא, וְאִתְגַּדֵּל עַל כּוּלָּא. וְעַל דָּא, (בראשית כד) וַי"י

בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּ"ל בְּהַאי בַּכֹּ"ל, בְּרַתָּא דְמַלְכָּא דְּאִתְיְהִיבַת לֵיהּ.

וּמַאי בִּרְכָתָא. מִשְׁחָא טָבָא דְּנָחִית עַל רֵאשֵׁיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קלג) מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים. וַדַּאי. כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב, שֶׁמֶן שַׂרְיָא בֵּיהּ בִּרְכָתָא, דְּאַתְרָא גָּרִים. וְעַל דָּא, וַה' בֵּרַךְ אֶת אֲדוֹנִי מְאֹד, וַיִּגְדָּל כְּמָא דִכְתִיב, (בראשית כד) וַאֲגַדְּלָה. שִׁמְךָ, כְּמָא דִכְתִיב, (שה"ש א) שֶׁמֶן תּוּרַק שִׁמֶךָ.

תָּא חֲזֵי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לַאֲרָמָא יְמִינֵיהּ עַל כּוֹלָא, בְּיוֹמֵי דְמְשִׁיחָא, בְּהַאי מִשְׁחָא טָבָא. מַאי כְּתִיב. (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפָלֶת. הַאי יוֹם הַהוּא לָא יְדַעְנָא מַאן הוּא. אֶלָּא דָּא יוֹמָא קַדְמָאָה, יְמִינָא דְאַבְרָהָם, דְּזַמִּין לְאִתְעָרָא לְאַקְמָא לָהּ מֵעַפְרָא.

וְעַל דָּא בַּיּוֹם הַהוּא, יוֹמָא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא. נְאוּם ה', דָּא אַבְרָהָם, דְּאִתְמָר עֲלוֹי נְאוּם ה' מְקַמֵּי כּוֹלָא. דִּכְתִיב, (בראשית כב) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם ה'. וְהָכָא אִתְרְמִיז שְׁמָא דְעַתִּיקָא, דְּאוֹמֵי בֵּיהּ זְעֵיר אַנְפִּין לְאַבְרָהָם. וְעַל דָּא הַהוּא יוֹמָא, לָא יוֹם וְלָא לַיְלָה אִקְרֵי, דִּבְעַתִּיקָא תַּלְיָא, דְּבָעֵי לְאוֹקִיר דִּיקְנֵיהּ. בְּהַהוּא יוֹמָא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפָלֶת. מַשְׁמַע, חָמָא כָּל אִינּוּן עַקְתִין דְּזַמִּינִין לְמֵיתֵי לְעָלְמָא, כַּד הַאי סֻכָּה נוֹפָלֶת. דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְהֵפֵרְתִּי אֶתְכֶם גַּם אָנִי, אַף אֲנָא עִמְכוֹן בְּגָלוּתָא. וְכַד אִשְׁתַּלִּימוּ אִינּוּן חוֹבִין מַאי כְּתִיב, (שם) וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר.

סְמַךְ אַרְעָא קַדִּישָׁא, סוּכַּת דָּוִד, לְאַבְרָהָם, לְאָקְמָא לָהּ בִּימִינָא, וְתֵיתִיב בִּשְׁלִימוּ.

מַאן בְּרִיתִי. דָּא אַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (בראשית יז) הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן גּוֹיִם. וְכַד הַאי בְּרִית דְּאִיהִי ה' עִמָּךְ, תִּשְׁתַּלִּים בְּכוּלָּא. וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, מַאן דְּקָרֵי לֵיהּ אַבְרָם, פָּגִים אַתְרָא דְּאִקְרֵי עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. בְּגִין דִּבְהַאי ה', אִשְׁתְּלִים בִּמְהֵימְנוּתָא.

וְכַד תִּסְתַּלֵּיק ה' בִּימִינָא דְּאִימָּא, בְּרַתָּא תְּקַבֵּל מֵאִימָּא עִילָּאָה, הַהוּא טוּבָה דְּלָא אִתְפְּסַק לְעָלְמִין, וּכְדֵין עָבְדַת נוּקְמִין לְשָׁאָר עַמִּין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דניאל ב) דִּי מְטוֹרָא אִתְגְּזֶרֶת אֶבֶן דִּי לָא בִידַיִן. מְטוֹרָא: דָּא אַבְרָהָם, טוֹרָא עִילָּאָה. אִתְגְּזֶרֶת אֶבֶן. דָּא אִיהוּ אֶבֶן אַחַת, דַּעֲלָהּ ז' עַיְינִין. וַעֲבָדַת דִּינִין בְּכָלְהוּ דְּהַדְּיקוּ בְּנָהָא בֵּין רַגְלִין, הַדְּיקַת לוֹן בְּכוּלָּא. וּכְתִיב (שם) וַהֲוַת לְטוּר רַב וּמְלָאת כָּל אַרְעָא, בְּגִין דְּאִתְדַּבְּקַת בִּימִינָא, אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה.

וְתָא חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כַּד אָתָא אַבְרָהָם לְעָלְמָא, אִתְנְהִירַת סִיהֲרָא. וְשָׁרַאת לְאַנְהָרָא, עַד דְּאִשְׁתְּלִימַת בְּדַרְגָּהָא, בְּיוֹמוֹי דִּשְׁלֹמֹה, דְּאִתְגַּדֵּל עַל כֹּלָּא. דִּכְתִיב, (מלכים א א) וַיְגַדֵּל אֶת כִּסְאוֹ מִכִּסְאֲךָ. וְעַל דָּא, (הושע ג) וָאֶכְרֶה לִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר כֶּסֶף, אינון ט"ו זַבָּאין עַד שְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא עַל יָדוֹ אִתְיְהִיבַת הַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא עִילָּאָה, בְּגִין דְּיִתְגַּדֵּל בָּהּ. אֲבָל דָּוִד בִּלְחִישׁוּ אִתְאֲמַר, וְלָא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְגַלָּאָה.

(תהלים מה) אוֹמֵר אָנִי מַעֲשַׂי לְמֶלֶךְ, לְאַתְעָרָא מֶלֶךְ עִילָּאָה.
וּמַאי אִינוּן מַעֲשַׂי, מַאן דְּלָא תָלֵי בֵּיהּ עוֹבָדָא מַאי עָבִיד, דְּהָא מַעֲשֶׂה לְעֵילָּא תָלֵי. אֶלָּא, מַאי מַעֲשַׂי אִלֵּין אִינוּן (שם) לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר מָהִיר. בְּגִין דְּשַׁבַּחַת בְּפַלְגוּ לֵילְיָא לְמַלְכָּא עִילָּאָה. שִׁיר יְדִידוּת, כְּדָבָר אַחֵר שִׁיר הַשִּׁירִים, דְּשַׁבְּחָא מַטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא, אוּף הָכָא מַטְרוֹנִיתָא שַׁבַּחַת לֵיהּ.

*) (שם) יָפְיָפִית מִבְּנֵי אָדָם, דָּא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא בְּאַבְרָהָם. נִתְיַפֵּית בָּעֶלְיוֹנִים, פ (בראשית טו) אָנֹכִי מָגֵן לָךְ. נִתְיַפֵּית בַּתַּחְתּוֹנִים, (שם כג) נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה. לְכָךְ יָפְיָפִית, תְּרֵין תּוּשְׁבְּחָן כְּלִילָן. הוּצַק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ, (שם יח) הִנֵּה נָא הוֹאַלְתִּי. עַל כֵּן בֵּרַכְךָ, (שם כד) וַה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. אֲבָל תָּא חֲזֵי, הַאי קְרָא, רָזָא עִילָּאָה אִית בֵּיהּ. לָקֵבִיל מַלְכָּא עִילָּאָה, אֲמָרִית לֵיהּ יָפְיָפִית לְעֵילָּא בְּמִשַּׁרְיָין עִילָּאִין, דְּאִינוּן מְשַׁבְּחָן קַמָּךְ. וּלְתַתָּא, בְּאִינוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט, דְּקָיְימִין בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. הוּצַק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְּ קָרֵי וּמְקַיֵּשׁ לְתַרָּע הֵיכָלִי, פְּתְחִי לִי אֲחוֹתִי. עַל כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים. אִימָא עִילָּאָה אִעַטָּרָא לָךְ בְּעִטְרִין עִילָּאִין. לְעוֹלָם, בְּגִין הַהוּא עוֹלָם בַּתְרָאָה, וּבְגִינָהּ קָאֲמַר, דְּאִיהוּ אַנְהִיר לָהּ.

דָּבָר אַחֵר. לְעוֹלָם, דָּא יְמִינָא לְעֵילָּא. דִּכְתִיב, (תהלים קי) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם. וְכָל בִּרְכָאן וּמִשְׁחָא טָבָא שַׁרְיָין בֵּיהּ,

וְאוֹקִימְנָא לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב עַל כֵּן, כַּד הַאי כֵּן אִתְחַבְּרַת לְעֵילָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ הַאי עוֹלָם, מַאי כְּתִיב (ירמיה כה) שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ, דָּא מַטְרוֹנִיתָא, בְּגִין דְּאִתְמְנָעוּ מִנֵּיהּ בִּרְכָאן, דְּלָא שַׁרְיָין בֵּיהּ, אֶלָּא כַּד הַאי נָוֵהוּ אִתְחַבְּרַת בֵּיהּ. וְהַאי הוּא דִּכְתִיב שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ. לָקֳבֵיל דָּא כְּתִיב, (שה"ש א) כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מִיַּיִן לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּבִרְכָתָךְ אֱלֹהִים לְעוֹלָם.

מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, לָקָבָל דָּא כְּתִיב, (תהלים מה) חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר. דָּא (ישעיה לד) חֶרֶב לַה' מָלְאָה דָם. לְאִתְפְּרָעָא מֵחַיָּיבַיָּא, דְּגָרְמִין לָהּ פִּרוּדָא מִלְּעֵילָא. קָרְבִית יָתָהּ לְגַבְּךָ לְרַחֲמָא עָלְמָא, וְתִתְבַּסְּמוּן כַּחֲדָא. וְכַד אִתְקְרִיבַת בֵּיהּ, אִתְלַבַּשׁ בְּהוֹד וְהָדָר. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ. וּמַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְגַּדַּל בְּגִין דְּאִתְחַבַּר בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם) גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ. בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דִּיקָר, דְּפָרְשַׁת עֲלֵיהּ אִמָּא עִילָּאָה. בְּגִין כָּךְ (בראשית לו) הֲדַר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ, אֵימָתַי, כַּד אִתְחַבְּרַת בֵּיהּ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד. וְעַל דָּא הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ וַדַּאי. כְּגַוְונָא דָּא, (שה"ש א) נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ נַזְכִּירָה דּוֹדֶיךָ מִיַּיִן, נְגִידוּ דְּאִמָּא, דְּאַשְׁקֵי לָךְ וּלְכוּלָּא. וְדָא הֲוֵי הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ וַדַּאי.

וַהֲדָרֶךָ צְלַח רְכַב עַל דְּבַר אֱמֶת וְעַנְוָה צֶדֶק, לָקָבֵיל דָּא, שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה. בְּקַדְמִיתָא כַּד אִתְקְרִיאַת חֶרֶב

לְמֵידַן עָלְמָא, אִיתְקְרֵי שְׁחוֹרָה וַדַּאי. וְהַשְׁתָּא כַּד אִתְקְרֵיבַת לְעֵילָא בַּעֲנָוָה, אִתְקְרֵי נָאוָה. נָאוָה וַדַּאי בְּכוּלָּא. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אִינּוּן תְּרֵיסַר חִיוָן עִילָּאִין רַבְרְבָן דְּאִקְרוּן הָכֵי, וְכָלְהוֹ בְּשְׁלִימוּ. עַל דַּהֲווֹ הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא כְּאָהֳלֵי קֵדָר, אִתְהַדְּרוּ אִינּוּן הַשְׁתָּא כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה וַדַּאי.

וְתָא חֲזֵי, כֵּיוָן דְּהַהִיא חַרְבָּא אִסְתַּחֲרַת מִדִּין דְּהַוָה בָּהּ, דְּאַכְשְׁרוּ בְּנֵי עָלְמָא עוֹבָדַיְיהוּ. אִתְעֲבִידַת דָּבָר, דְּבַר אֱמֶת, וְאִתְחַבָּרַת בֶּאֱמֶת. וֶאֱמֶת בַּעֲנָוָה. וּכְדֵין צֶדֶק בְּכוּלָּא וְכוּלָּא חַד.

סוֹפָא בְּרֵישָׁא דְּבַר אֱמֶת. אֱמֶת בְּרֵישָׁא, דִּכְתִיב (תהלים קיט) רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת. רֵישָׁא דְּהַהוּא דְּאִקְרֵי דְּבָרְךָ, סֵיפָא דְּדַרְגִּין, אֱמֶת אִקְרֵי. רֵישָׁא בְּסוֹפָא, עֲנָוָה צֶדֶק בְּלָא פִּירוּדָא, אִתְכְּלִילוּ וְאִתְחַבָּרוּ בְּכוּלָּא. עֲנָוָה רֵישָׁא, צֶדֶק סוֹפָא, (משלי כב) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה'.

וְתוֹרְךָ נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ, דָּא יַעֲקֹב, דְּנָטִיל תְּרִין חוּלָקִין בְּגִין דְּאִתְדַּבַּק בְּיָמִינָא לְעָלְמִין, דִּכְתִיב (בראשית ל) מַחְשֹׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת.

וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, כּוּלָּא אִתְהַדַּר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה. בְּגִין דְּסִטְרָא דְּיָמִינָא אִיתְעַר בְּעָלְמָא, וִידָא יְמִינָא פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל לִדְתָיְיבִין בִּתְיוּבְתָּא. דְּהָא עַד הַשְׁתָּא אִתְקַדְּרוּ בְּחוֹבַיְיהוּ כְּאָהֳלֵי קֵדָר, וְהַשְׁתָּא דְּהַדְּרִין בִּתְיוּבְתָּא אִינּוּן כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, בְּגִין דְּאַבְרָהָם אִיתְעַר בְּעָלְמָא,

יָמִינָא דְמַלְכָּא.

חִצֵּיךְ שְׁנוּנִים, אוֹקְמוּהָ עַל אַבְרָהָם, כַּד רָדַף בָּתַר כָּל אִינּוּן מַלְכִין בְּלֵילְיָא, כַּד אִתְפַּלְגוּ רַחֲמִין מִדִּינָא, וְקָטַל אִינּוּן מַלְכִין. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מא) כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ יִרְדְּפֵם יַעֲבוֹר שָׁלוֹם. וְנָפְלוּ כָּלְהוּ בִּידֵיהּ.

אֲבָל תָּא חֲזֵי, רָזָא דְמִלָּה. חִצֵּיךְ שְׁנוּנִים, אִלֵּין חִצִּים וְאַבְנֵי בְּלִיסְטְרָאוֹת. דְּדָנַת עָלְמִין, בְּאִינּוּן מָאנֵי קְרָבָא, דְמַלְכָּא דְאַפְקֵיד בִּידָא דְמַטְרוֹנִיתָא. וְאִינּוּן חִצִּים דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁנוּנִים וַדַּאי בְּכוּלָּא, מִסִּטְרָא דְיוֹמָא תִּנְיָינָא, סִטְרָא דְיִצְחָק, בְּגִין דְמִנֵּיהּ נָפַק דִּינָא לְחַיָּבַיָּא לְמֵידַן יַתְהוֹן. וְעַל דָּא עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּל"ב. וּמַאן הוּא דַרְגָּא דְאַפִּיל לוֹן, דַּרְגָּא דְאִקְרֵי ל"ב, דְּאִתְמַנָּא עַל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא, וְדָנַת לוֹן עַל דְּאִינּוּן אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ.

לָקֵבִיל דָּא אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִתְלַבַּשְׁנָא בְּדִינָא לְמֵידַן עָלְמָא. וַאֲמָרַת לִבְנָהָא דִקְרֵיבִין לָהּ גּוֹ בֵּיתָא, אַל תִּרְאוּנִי. וַדַּאי, אִי אִשְׁתַּדַּלְתּוּן בְּאוֹרַיְיתָא דְיַהֲבִית לְכוֹן, לָא תִדְחֲלוּן. וְאִי לָא תִּשְׁתַּדַּלְתּוּן, תִּגְרְמוּן לִי, דִּבְנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי, לְמִיטַר לְאוּמִין דְּעָלְמָא בְּגִינֵיכוֹן דְּתִתְבַּדְּרוּן תַּמָּן. וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ, אִי דִינָא אִיתְגְּזַר עַל יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית לֵיהּ עַל שְׁאָר אוּמִין, כַּד הַדְּרָן יִשְׂרָאֵל בִּתְיוּבְתָּא. וְאִי לָא הַדְּרָן, נַחֲתִין בֵּין שְׁאָר אוּמִין, וְאָכְלִין לוֹן גְּרָמָא וּבְשָׂרָא.

דְּבָר אַחֵר, בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ, דָּא אַבְרָהָם, דְּאִתְמַנָּא מַלְכָּא עַל עָלְמָא, וְכָל אוּמִין אִסְתַּכְּמוּ עֲלוֹי לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עֲלֵיהוֹן, בְּעֻמְקָ שָׁוֵה. וְכָל שַׁנְאוֹי לֵילְיָא קְטֵילַת לוֹן.

דְּבָר אַחֵר חִצֵּיךְ שְׁנוּנִים, דְּאִינּוּן זְמִינִין לְמֵיעְבַּד דִּינָא. עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ, אִלֵּין דְּאָתוּ מִסִּטְרָא דִּשְׂאָר עַמִּין, תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ, סִטְרָא דְּנָחָשׁ, כַּד הַהוּא שַׁלְהוֹבָא דְּסִטְרָא דְּצָפוֹן אִיתְעַר עֲלֵיהּ, אִיהוּ נָפִיל בְּעֻמְקָ יַמָּא עִילָּאָה, וְאִתְבַּר חֵילֵיהּ. וְכַד חֵילֵיהּ אִתְבַּר, חֵילָא דִּשְׂאָר עַמִּין אִתְבַּר, בְּגִין דְּאִינּוּן אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ. מַאי מֶלֶךְ, דָּא יִשְׂרָאֵל, מַלְכָּא בְּכוֹלָּא.

(תהלים מה) כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד, עַלָּה קָאָמַר הָכִי, כְּאִתְתָּא דְּאִיתְעָרָא לְבַעֲלָהּ, וַאֲמָרַת אִינְתְּתָךְ בַּעְיָא לְאִתְחַבְּרָא בָּךְ, דְּהָא אִינּוּן חַיָּבִין דְּאַפְּרִידוּ זִוּוּגָא דִּילָךְ, אִתְאֲבִידוּ מֵעָלְמָא, וַעֲבִידַת בְּהוּ דִּינָא. וְהַשְׁתָּא בָּעֵינָא, דְּיִתְחַבַּר עוֹלָם בַּתְרָאָה, בְּאַתְרָא דְּאִיקְרֵי וָעֶד. בְּגִין דְּיִשְׁבָּט מִישׁוֹר שֵׁבֶט מַלְכוּתָךְ, דְּהַהוּא דִּינָא דַּעֲבַדַת כִּסְאֲךָ בְּחַיָּבֵי עָלְמָא, דִּינָא דְּקִשׁוֹט הוּא, דְּנָפִיק מֵאַתְרָא דְּאִקְרֵי יָשָׁר. כְּדֵּבָר אַחֵר, (דברים לב) צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא. וְכוּרְסְיָא אִקְרֵי יָשָׁר, וְעַל דָּא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ שֵׁבֶט מִישׁוֹר אִיקְרֵי.

דְּבָר אַחֵר שֵׁבֶט מִישׁוֹר, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּאִיקְרֵי שֵׁבֶט לְאוֹכָחָא חַיָּבֵי עָלְמָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית מט) לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּכְתִיב (במדבר כד) וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל. מִישׁוֹר, (ישעיה יא) וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְוֵי אָרֶץ. שֵׁבֶט מַלְכוּתָךְ,

עַל דָּא כְּתִיב, וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא בְּעָלְמָא. מַאי טַעְמָא, דְּהָא אֲפִיקַת לָךְ בְּרָא טָבָא חַכִּימָא לְעָלְמָא. וְהַאי שִׁבְחָא מְשַׁבַּחַת מַטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא לַאֲרָמָא רֵישָׁא דְיִשְׂרָאֵל עַל כּוֹלָא. לֹא יָסוּר שֵׁבֶט, בְּגִין דִּכְתִיב (תהלים פט) כְּשִׁמְשׁ נֶגְדִּי.

אָהַבְתָּ צֶדֶק, בְּגִין דְּהַאי צֶדֶק, אַהֲבָה דִּידָךְ, הִיא אַהֲבָה זוּטָא. דִּבְאִתְחַבְּרוּתָהּ לְעֵילָא אִיתְעֲבִידָא רַבְרְבָא. וְאוֹף אִיהוּ נָמֵי בְּאִתְחַבְּרוּתֵיהּ עִמָּהּ, אִיהוּ גָּדוֹל. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם מח) גָּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וְעַל דָּא מָשְׁכָא לֵיהּ מַטְרוֹנִיתָא, בְּמִלִּין אִלֵּין דִּרְחִימוּ.

לָקֶבֶל דָּא, (שה"ש א) הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי. אַנְתְּ, דִּכָל רְחִימוּ דְּנַפְשָׁאי בָּךְ, אִי לָא תְּתְחַבַּר בִּי, אֵיכָה תִּרְעֶה עָלְמָא, אֵיךְ תָּזוֹן נַפְשָׁךְ מֵעוֹמְקָא עִילָאָה, לָךְ, וּלְאַחֲרִינִי, דְּהָא בִּרְכָאן דִּלְעֵילָא לָא שַׁרְיָין, אֶלָּא בְּאַתְרָא דְּדַכַר וְנוּקְבָא.

שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה. אֵיכְדֵין אֶהֱא בִּכְסִיפָּא, כַּד תָּבְעִין מִינִי מְזוֹנָא בְּנֵי אֲבָהָן, דְּאִינּוּן עָדְרֵי חַבְרֵיךְ, עֲדַר ה' מַמָּשׁ. בְּגִין כָּךְ אָהַבְתָּ צֶדֶק, דָּא כּוּרְסְיָא דִּילָךְ. וַתִּשָּׂא רֶשַׁע, דָּא סִטְרָא דְּשִׁפְחָה, דְּכָל מִילָּהא בְּחִיוָּא, וְקַיְימָא לְחִיוָּא עַל עָלְמָא.

דָּבָר אַחֵר, אַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חַד, אָהַבְתָּ צֶדֶק, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל דַּאֲחִידָן בְּהַאי צֶדֶק, וְאִיהִי חוּלָקֵיהוֹן, דִּכְתִיב (מלאכי א)

אָהַבְתִּי אֶתְכֶם וכו', וְאֹהַב אֶת יַעֲקֹב. לְאַסְגָּאָה דַּרְגָּא דְּצַדָּק, דְּאָחִיד בָּהּ בְּשַׁעֲתָא דְּאִיקְרֵי יַעֲקֹב. וַתִּשְׁנָא רֶשַׁע, דָּא עֵשָׂו, דְּכָל עוֹבָדוֹי בְּחִיוּבָא, וְסִטְרָא דִּילֵיהּ סִטְרָא דְּרָשָׁע, חִוְיָא עֲקִימָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם) וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי.

עַל כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן, דָּא מִשְׁחָא טָבָא, דְּנָגִיד עַל רֵישָׁךְ מִסִּטְרָא עִילָּאָה, דְּאִקְרֵי הָכִי. מַאי עַל כֵּן. בְּגִין דְּאָהַבְתָּ צֶדֶק.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלג) הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד. שֶׁבֶת אַחִים, אִתְחַבְּרוּתָא דְּאָח בְּצָדֶק. גַּם, לְאַסְגָּאָה לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין כָּךְ אֲמָרַת לֵיהּ, אֵיכָה תִּרְעֶה לְגַרְמָךְ. אֵיכָה תַּרְבִּיץ, אִינּוּן עֲדָרִין קַדִּישִׁין דְּיַעֲקֹב. מֵחֲבֵרֶיךָ, אִלֵּין אֲבָהָן עִילָּאִין, דְּאִתְחַבָּרוּ בָּךְ בְּקַדְמִיתָא. דָּבָר אַחֵר, יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן אַחִים וְרֵעִים לֵיהּ, נַגְדִּין לְהַאי שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן עַל רֵישֵׁיהּ, בִּצְלוֹתְהוֹן. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן, אִלֵּין תְּרֵיסַר נַהֲרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָיא, דְּנָהֲרִין בָּהּ. וּכְדֵין חֶדְוָה בְּעָלְמִין, רָצוֹן בְּעָלְמִין, וְרוּגְזָא אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא.

מֹר וַאֲהָלוֹת, מֹר: דָּא אַבְרָהָם, דְּאִקְרֵי הַר הַמֹּר. וַאֲהָלוֹת: דָּא יַעֲקֹב. קְצִיעוֹת: דָּא יִצְחָק. כָּל בִּגְדוֹתֶיךָ: בְּאִלֵּין תְּלַת גְּוָונִין, חִיוַ"ר וְסוּמָ"ק וְיָרוֹ"ק, אִשְׁתַּלִּימוּ אִינּוּן לְבוּשֵׁי דְּאַרְגְּוָונָא.

מִן הֵיכְלֵי שֵׁן, אִלֵּין שִׁבְעָה הֵיכָלִין עִילָּאִין, דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא חָדָאן בְּהוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְדֵין

חֶדְוָה קַמֵּיהּ. וְאַמַּאי אִיקְרוֹן הֵיכְלֵי שֵׁן, בְּגִין דְּזָכוּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְתַּקְפ"ו בָּהּ, זָכוּ לְהַאי שֵׁ"ן.

מִנֵּי שִׁמְחוּךְ, בְּמַאי עָסְקִין אִינוּן נִשְׁמָתִין. אִינוּן עָסְקִין בְּתֻשְׁבְּחָאן דִּידֵי קַמָּךְ. וּכְדֵין חֶדְוָה קַמָּךְ אִשְׁתַּלִּימַת, דְּלֵית חֶדְוָה קַמֵּיהּ מִכָּל רְתִיכִין דִּילֵיהּ, כְּחֶדְוָה דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְּאִינוּן קְרִיבִין לֵיהּ.

דָּבָר אַחֵר, מִנֵּי שִׁמְחוּךְ, וַדַּאי דְּלֵית חֶדְוָה קַמֵּיהּ, כְּזִמְנָא דְּעָבַד שְׁלֹמֹה שִׁיר הַשִּׁירִים. וְשַׁבַּח תּוּשְׁבְּחָאן דְּמַטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא.

וּמַאי אָמְרִין. בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקָרוֹתָיךְ. בְּנוֹת מְלָכִים: אִלֵּין נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, דְּאִקְרוֹן וַדַּאי בְּנוֹת מְלָכִים, דְּהָא מִזִּוּוּגָא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא הֲווֹ אִינוּן. בִּיקָרוֹתָיךְ: דָּא גַּן עֵדֶן, דְּיַקִּיר מִכָּל מַה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי עָלְמָא דְּאִינוּן נְטִיעָן דִּידוֹי.

נִצָּבָה שֵׂגָל לִימִינֶךָ, כְּדָבָר אַחֵר, (שם קיז) נְאֻם ה' לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי. בְּגִין כָּךְ לְתַתָּא, בְּאַבְרָהָם אִתְדַּבְּקַת, וּבְגִין כָּךְ אִיקְרֵי אַבְרָהָם אוֹהֲבִי, דְּאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ אַהֲבָה דִּילִי. וְאוֹדַע דִּינִי לְעָלְמָא, וּבְגִינָהּ זָכָה לְבֵן, דְּהָא ה"א אִיתּוֹסְפַת עֲלוֹי מִקַּדְמַת דְּנָא.

בְּכֶתֶם אוֹפִיר, כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה יג) וְאָדָם מִכֶּתֶם אוֹפִיר, וְאֵימָתַי הוּא בְּכֶתֶם אוֹפִיר. כַּד אִזְדַּוְּוּגָא בְּמַלְכָּא, כַּד נָחִית כְּתָרָא בְּדַלּוּגִין, דְּאַנְהִיר מִסְּטָרָא דְּאִמָּא עִילָּאָה,

וְשַׁרְיָא עַל רֵישָׁא דְמַטְרוֹנִיתָא, וּכְדֵין (שם מד) תִּפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת. דְּהָא בֵיתָא דְהַאי עָלְמָא, עַל יָדָה אִתְנְהִינַת. בְּגִין כַּךְ אָמְרָה לֵיהּ, אִם לֹא תִתְחַבַּר בִּי, אֵכְדֵין אֶהֱוֵי בְּצַחוּתָא עַל אִינּוּן עֲדָרִין כַּדִּישִׁין, דְּסָמְכִין עַל *) פָּתוּרִי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שה"ש א) שַׂלְמָה אֶהְיֶה כְּעוֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָה אָתֵיב לָהּ, (תהלים מה) שִׁמְעִי בַת וּרְאִי. לָקְבֵיל דָּא, אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא עִיטָא עִילָּאָה לָךְ, צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, אִלֵּין זַכָּאִין שְׁלֵימִין דְּאִתְעַטְּרַת בְּהוּ קָדָמַי, וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ אִינּוּן דְּאִתְמַשְּׁכִין אֲבַתְרָךְ.

וְאִינּוּן חַיָּיבֵי דָרָא, יִתְמַשְּׁכְנוּן בְּחוֹבַיְיהוּ, אַלְקֵי יַתְהוֹן בִּרְצוּעָא, וְלָא יוֹסִפוּן לְמֶחֱטֵי. וְתִטְרֵי בְּנָיִךְ דְּאָזְלִין אֲבַתְרָיִךְ, דְּלָא יִתְמַשְּׁכְנוּן עֲלֵיהוֹן, וְכוּלָּא בְּדִינָא דְקִשׁוֹט. מַאי טַעְמָא. דְּכָל הַנְּשָׁמוֹת קָדָמַי אִינּוּן, וְעַל דָּא (יחזקאל יח) בֵּן לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֹן הַבֵּן.

בְּגַוְונָא דָא שִׁמְעִי בַת וּרְאִי. שִׁמְעִי, דְּבָךְ תַּלְיָא שְׁמִיעָה, כַּד יִשְׂרָאֵל אַהַדְּרִין בִּתְיוּבְתָּא קַמָּאי, שִׁמְעִי, אָעֵיל צְלוֹתְהוֹן קָדָמַי, דִּפְתָחָא דְכֻלָּא בָּךְ הוּא, כּוּלָּא מְסָרִית בִּידָךְ לְאַנְהָגָא עַלְמָא תַּתָּאָה. וְעַל דָּא שִׁמְעִי בַת וּרְאִי, בְּגִין דְּאַתְּ חֵיזוּ דְּכוּלָּא, אַתְּ אִתְקְרִיאַת בְּאֵר לַחַי רוֹאִי. בְּגִין כָּךְ אִית

לָךְ לְעַיְנָא כָּל יוֹמָא בְּעוֹבָדֵיהוֹן דְּעָלְמָא, לְמֵיהַב לְבַר נָשׁ כְּפוּם עוֹבָדוֹי.

תָּא חֲזֵי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, מַנִּי הֵיכָלֵיהּ בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא לְעַיְנָא עַל עָלְמָא. וְכַד בְּנֵי עָלְמָא זַכָּאִין, חֶדְוָה אִתּוֹסִיף לְעֵילָא.

וְהַטֵּי אָזְנָךְ, לָקָבֵל צְלוֹתָא דְכוֹלָא. וְכֵן עֲבָדַת אוּף אִיהִי מִכָּל צְלוֹתִין, לְקָרְבָא עֲטָרָה לַצַּדִּיק. בְּגִין דְּהָא כָּל צְלוֹתִין, לְקָרְבָא עֲטָרָה לַצַּדִּיק הוּא.

וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ, דְּכַד בָּנַי לָא אָזְלִין בְּאוֹרַח מֵישָׁר, אִית לָךְ לְאַיְיתָאָה עֲלַיְיהוֹן מָחָאן. כְּדָבָר אַחֵר, (ויקרא כו) וְהִכֵּיתִי אֶתְכֶם גַּם אָנִי שֶׁבַע. וְעַל דָּא וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ, עָבִיד יַתְהוֹן כְּאִלּוּ הֵם שְׁכוּחִין מֵעָלְמָא, עַד דִּיתוּבוּן בִּתְיוּבְתָּא קַמָּאי. וּבֵית אָבִיךְ, דְּאִיהוּ אַבְרָהָם, דְּאִיהִי בְּרַתֵּיהּ, וּבַכֹּל שְׁמָהּ.

וְיִתְאָו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ, דָּא מַלְכָּא עִילָּאָה, דְּרָחִים לְאִתְדַּבְּקָא בָּךְ, וּלְאִזְדַּוְוגָ בָּךְ זִוּוג עָלְמִין. אֵימַת, בְּשַׁעֲתָא דְּכָל בְּנֵי הֵיכָלָא דְמַלְכָּא זַכָּאִין. בְּשַׁעֲתָא דְּיָסַרְתְּ לוֹן, וְדַבַּרְתְּ לוֹן לְרָעוּתָא דְמַלְכָּא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי לא) מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ. וְדָא בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה, דְּדַבְּרַת לֵיהּ לְרָעוּתָא דְמַלְכָּא.

כִּי הוּא אֲדֹנַיִךְ, כָּל חֵילָא דִידָךְ מִנֵּיהּ הוּא. סִיהֲרָא לָא אִתְנְהִירַת אֶלָּא מִשִּׁמְשָׁא. שְׁמָהּ דִּילָהּ אדנ"י, סִימָנָא

נָקְטַת מִבֵּי מַלְכָּא. א' מֵרִישָׁא דִּכוּלָּא לְאִתְנַהֲגָא בָּהּ. וְי' רֵישָׁא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, חָכְמָה עִילָּאָה.

וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ, כְּדָבָר אַחֵר (מלכים א א) וַתִּקֹּד בַּת שֶׁבַע. וּכְדֵין מַלְכָּא עָבִיד כָּל רְעוּתָהּ. וְיִשְׂרָאֵל מִתְגַּבְּרִין לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וּמְדוֹרַיְיהוּ עִם מַלְכָּא וְעִם מַטְרוֹנִיתָא.

כְּדֵין שְׁאָר עַמִּין אִתְכַּפְיָין תְּחוֹתַיְיהוּ, וְכָלְהוֹ אִתְהַדְּרוּן לְעָבְדִין לוֹן, כְּגִין דְּאִינּוּן בְּנֵי מַלְכָּא. כְּגִין כָּךְ (תהלים מה) וּבַת צוֹר בְּמִנְחָה פָּנַיִךְ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי עָם.

לָקֵבִיל דָּא, לְסֶסְתִּי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דְּמִיתִּיךְ רַעְיָתִי. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵיב בְּלִבֵּיהּ לְמֵיעַל בַּתְרַיְיהוּ לְיַמָּא, כְּגִין דְּיִשְׁבְּעוּן יִשְׂרָאֵל מִמָּמוֹנֵיהוֹן, דְּאוֹבִילוּ עִמְּהוֹן תַּמָּן. וְכוּלָּא נָטְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּיַמָּא, אַגְרָא דְּהַהוּא עֲבִידְתָּא דַּעֲבָדוּ עִמְּהוֹן. כְּגַוְונָא דָּא לְזִמְנָא דְּאָתָא, וּבַת צוֹר, דָּא סִטְרָא דְּעֵשָׂו וּשְׁאָר עַמִּין דְּאָעְקוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְעַד הַשְׁתָּא הֲווֹ אָעְקִין לוֹן בְּחוֹבַיְיהוּ. כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה נט) כִּי יָבוֹא כַּנָּהָר צָר רוּחַ ה' נֹסָסָה בּוֹ.

כְּדֵין, יִשְׂרָאֵל יְהַדְּרוּן בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימְתָּא כַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְחֲזֵי בְּאִינּוּן עָקְתִין סַגִּיאִין דְּאַתְיָין עֲלַיְיהוּ, כְּמַאן דְּאִשְׁתַּכַּח דּוּכְרָנֵיהוֹן לְעֵילָּא. וְכַד אִינּוּן הַדְּרָן בִּתְיוּבְתָּא בְּלִבָּא שְׁלֵימָא, כְּגַוְונָא דִּכְתִיב (דברים ד) בַּצַר לְךָ וּמְצָאוּךָ וְגוֹ', וְשַׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ. וְיָשׁוּב מַלְכָּא לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא לְפַיְיסָא לָהּ. וְעַל דָּא י (ישעיה נט) וּבָא לְצִיּוֹן *)

גּוֹאֵ"ל, דָּא מַלְכָּא דְּאָתֵי לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא. בְּגִין דְּבֵיתָהּ כָּלְהוֹ שְׁלֵמִין קָמָהּ, אָתֵי לְאַקְמָא לָהּ מֵעַפְרָא.

בְּמִנְחָה פָּנֶיךָ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי עָם, בְּגִין דְּאַתְּ (תהלים מה) כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה. וּמַאי כְּבוּדָה. כְּבוֹד ה'. וְדָא בַּת מֵהַהוּא מֶלֶךְ דְּאִיהִי פְּנִימָה וַדַּאי. וְדָא אִימָא עִילָּאָה, דְּאִיהִי פְּנִימָה דְּכֹלָּא, וְאִיהִי אִיתְעָרַת חֵירוּ וְנַיְחָא עַל בְּנָאָה.

(שם) מְמֻשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, לָקֳבֵיל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (שה"ש א) נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתּוֹרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים. לְחָיַיִךְ תְּרֵין. לְזִמְנָא הַהוּא, וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי. בַּתּוֹרִים תְּרֵין תּוֹרִים וַדַּאי. בְּגִין דִּבְיוֹמָא דְּמִשְׁיחָא תִּתְחַדֵּשׁ הַעְתָּא בְּעָלְמָא, וְתִתְנַהֵיר אוֹרַיְיתָא קַמֵּי כוֹלָא. בְּגִין דִּכְתִיב, (ירמיה לא) כִּי כוּלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם. וְעַל דָּא, מְמֻשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, דָּא סִיטְרָא דְצָפוֹן, דְּאִתְלְבִישַׁת בָּהּ לְמֶעְבַּד נוֹקְמִין, בְּאִינּוּן דְּאָעְקִין לְבָנָהָא. וְעַל דָּא קָרִינָן לֵיהּ מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְדָוִד וַדַּאי הוּא. וּכְדֵין אִיתְעַר בְּעָלְמָא. מַה כְּתִיב לְעֵיל. (תהלים מד) כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ כוֹ' קוּמָה עֶזְרָתָה לָנוּ. מַאי קוּמָה. בְּגִין דְּעַד הַשְׁתָּא אִיהִי נוֹפֶלֶת, הַשְׁתָּא קוּמָה עֶזְרָתָה לָנוּ, דְּאִתְדַּבַּק מַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא. וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ. דָּא אַבְרָהָם, יְמִינָא, דְּלָא תֶּהֱוֵי לַאֲחוֹרָא. דְּבְגִין כָּךְ אָמַר, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי. בְּגִין כָּךְ, מְמֻשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ.

לִרְקָמוֹת: אִלֵּין לְבוּשִׁין דִּיקָר, דְּאִינּוּן מְרוּקָמִין לְמַקְדְּשָׁא.

וְכָל מָנוֹי דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִלְבַּשׁ, לְמֵיהַב נוּקְמְתָא בֶּאֱדוֹם. תּוּבַל לַמֶּלֶךְ, דָּא כַּלָּה אַלְבִּישַׁת לֵיהּ. מַאן גָּרַם כָּל דָּא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל לָא אִתְעָרְבוּ בְּסִטְרָא דְּעֵשָׂו, כָּל אִינּוּן זְמִינִין לְמֶהֱמֵי בִּיקְרָא דְּצִיּוֹן.

לָקֳבֵיל דָּא תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ. תּוֹרֵי, תְּרֵין. רָמֶז לְאוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְיהֵיב בִּימֵי פַּרְעֹה. וְרָמֶז לְדַעְתָּא דְּתִתְחַדַּשׁ בְּיוֹמוֹי דְּמְשִׁיחָא. עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף. הָתָם, (הושע ג) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר כֶּסֶף. וְהָכָא, (שה"ש ח) אִם חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כֶּסֶף, וַדַּאי מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם אַתְיָא לוֹן הַאי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר.

(תהלים מה) תּוּבַל בִּשְׂמָחוֹת וָגִיל, תְּרֵין חֶדְוָון, לְעֵילָא וּלְתַתָּא. לְעֵילָא, דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא וְכוּרְסְיָיא אִשְׁתְּלִים, כַּד אִתְאַבִיד יוֹדַע צַיִד מֵעָלְמָא, וְדוּכְרָנֵיהּ לְעָלְמִין לָא אִידְכַּר. לְתַתָּא, יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַחֲמִין עִילָאִין אָרֵים דִּגְלֵיהוֹן עַל כּוּלָא. וְעַל דָּא מוּבָאוֹת לָךְ. כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לַה'. וְעַל דָּא כְּתִיב תִּבֹאֶינָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ.

(תהלים מה) תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ, אִינּוּן אֲבָהָן עִילָאִין, דְּאוֹדִיעוּ לָךְ בְּעָלְמָא, וְאַתְקִינוּ לָךְ, עַל כּוּלָא יִהְיוּ בָנֶיךָ. תְּשִׁיתֵמוֹ לְשָׂרִים, דְּאִינּוּן אֲבָהָן עִילָאִין, דִּכְתִיב בְּהוּ

(במדבר כא) בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים, דְּאִתְקִינוּ לָהּ בְּכוּלָּא וְכוּלָּא לְהַאי בְּאֵר. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִתְקְרֵי.

דָּבָר אַחֵר, תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ. דְּכָלְהוּ בִּרְחִימוּ, כְּאִינוּן דְּרָא דְּמַדְבְּרָא, כְּאִינוּן דְּאִיקְרוּן דּוֹר דֵּעָה. יִהְיוּ בָנֶיךָ, דְּכָלְהוּ בִּרְחִימוּ יִתְגַּבְּרוּן עַל אוֹרַיְיתָא. לָקֳבֵל דָּא כְּתִיב, (שה"ש א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. דְּאַקְדִּימוּ עֲשָׂיָה לִשְׁמִיעָה. אוֹף הָכָא בָּנֶיךָ יִשְׁתַּלְּמוּן כְּוָותְהוֹן.

(תהלים מה) אַזְכִּירָה שִׁמְךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. מִדָּרָא עִילָּאָה, דְּתַלְיָיא בֵּיהּ דְּרוֹר וְחֵירוּ לְכֹלָּא. בְּזִמְנָא דְּהַהוּא שׁוֹפָר גָּדוֹל, יַפִּיק כּוּלָּא לְחֵירוּ, כְּדֵין עַמִּים יְהוֹדוּךָ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּלָא יִתְפְּרַשׁ עוֹלָם מִוָּעֶד, וְוָעֶד מֵעוֹלָם. לָקֳבֵיל דָּא, צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין.

*) עַד הָכָא אִתְיְיהֵב לֵיהּ רְשׁוּ לְגַלָּאָה. אָתָא שְׁלֹמֹה, וְאִשְׁתְּלִים בְּכֹלָּא, וְאַשְׁלִים כֹּלָּא, וְאַכְלִיל בְּהַנְהוּ תּוּשְׁבְּחָן חָכְמָתָא עִילָּאָה, קְיוּמָא דְּכָל עָלְמִין, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלָּאָה לָהּ לְבִנּוֹי, בְּזִמְנָא דְּיִתְעַר הַעְתָּא בְּעָלְמָא. דְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל יַדְבִּיק אַדְבְּקוּתָא בְּחָכְמָתָא עִילָּאָה, רָזָא דְּשָׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא אִיהוּ טִיבוּ, דְּלֵית לֵיהּ פְּסִיקוּ כְּלַל, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין

פָּרָשַׁת בָּלָק

אֱמוּנָה אוֹמֶן, תְּרֵי דְּאִינוּן חַד. חַד גַּן, וְחַד נָהָר. דָּא נָפִיק

מֵעֵדֶן, וְדָא אִיתְשַׁקֵי מִנֵּיהּ. הָא הָכָא כָּל רָזָא סְתִימָא דְּמְהֵימְנוּתָא.

וְאוֹלִיפְנָא, הַאי מַאן דְּאִיתְעַר בְּלֵילְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְתָּא, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּצַדִּיקַיָּיא, בָּעֵי לְמֵימַר פִּסוּקָא דָּא, בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, וּלְכַוָּונָא רְעוּתָא בֵּיהּ. (ישעיה כח) ה' אֱלֹהַי אַתָּה אֲרוֹמְמֶךָּ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֵצוֹת מֵרָחֹק אֱמוּנָה אֹמֶן. וּבָתַר כֵּן יֹאמַר, (תהלים קלט) אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד. לְבָתַר, וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגוֹ'. וְהַיְינוּ שִׁבְחָא דַּחֲסִידֵי קַדְמָאֵי, כַּד מִתְעָרוֹ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וּלְבָתַר מְסַדְּרֵי שִׁבְחַיְיהוּ, וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא.

שַׁעֲשׁוּעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאי הִיא. אֶלָּא, כָּל צַדִּיקַיָּיא קָיְימִין בְּדִיוּקְנַיְיהוּ, וּמִתְלַבְּשִׁין בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְאִתְסְחָן בְּטַלָּא, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲחָיָא מֵיתַיָּיא. וְעָאלִין כָּלְהוֹ לְגַבֵּי מָשִׁיחַ, וְשָׁאֲלִין מַה דְּשָׁאֲלִין, וְהָא אִיתְעָרוֹ חַבְרַיָּיא.

לְבָתַר מִתְכַּנְּשִׁין, וּמִשְׁתַּדְּלִין כָּלְהוֹ בְּדַעְתָּא עִילָּאָה, בְּכָלְהוֹ מְתִיבָתֵי דְּתַמָּן. וַעֲלַיְיהוּ כַּמָּה מְמַנָּן. וּמִתְחַדְּשִׁין תַּמָּן כַּמָּה חִידּוּשִׁין בְּאוֹרַיְיתָא. לְבָתַר נָפְקֵי כָּלְהוֹ, וְחָמָאן, כַּד אָתֵי אֵלְיָהוּ לְגַבֵּי אֲבָהָן. אִיהוּ נָפַק, וְאִינְהוּ עָאלִין וְקָיְימִין קַמֵּי אֲבָהָן, וְחָדוֹ בְּהוּ, בְּכַמָּה בְּנִין קַדִּישִׁין דִּי בְּסַחֲרַנַיְיהוּ, וְחָדָאן כָּלְהוֹ.

כַּד עָיֵיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפַלְגוּ לֵילְיָא, כָּלְהוּ קַיְימִין מִתְתַּקְנִין כְּדְקָא יָאוֹת, וְכָל אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּאִשְׁתַּדְּלוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא בְּחִידּוּשֵׁי אוֹרַיְיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תֵּיאוּבְתֵּיהּ בְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דַּחֲדִישׁוּ בָּהּ מִלִּין. וְאִשְׁתַּעְשַׁע בְּהוּ, וְאִשְׁתַּעְשַׁע בְּאִלֵּין מִלִּין. וְכָל בְּכָל צַדִּיקָא וְצַדִּיקָא.

לְבָתַר, כָּלְהוּ מִתְתַּקְנִין דְּכַר וְנוּקְבָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּתַר דְּאָרַח וְאִשְׁתַּעְשַׁע בְּהוּ, וּבְכָל אִלֵּין רָזִין דְּחָכְמְתָא דִּילְהוֹן, אִתְגְּלֵי עֲלַיְיהוּ, וְאִינּוּן חָמָאן בְּהַהוּא נוֹעַם ה'. כְּדֵין כָּלְהוּ חָדָאן בְּחֶדְוָה סַגְיָא, עַד דְּמִתְפַּשְׁטֵי זִיוָא וּנְהוֹרָא דִּילְהוֹן. וּמֵהַהוּא מְשִׁיכוּ דְּזִיוָא וּנְהוֹרָא דְּחֶדְוָה דִּילְהוֹן, עָבְדִין פֵּירִין וְאִיבִּין לְעָלְמָא דָּא, וְהַהוּא אִיבָּא עָאל תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דִּשְׁכִינְתָּא, עַד זִמְנָא דְּאִצְטְרִיךְ.

וְכָךְ מִשְׁתַּעְשַׁע בְּכָל צַדִּיק וְצַדִּיק, וְאָמַר, זַכָּאָה מַלְכָּא דִּבְנִין אִלֵּין אִתְבָּרוּ לְחוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵיהּ. וְקָלָא אִיתְעַר, מֵאֲמָצָעוּת גִּינְתָּא דְּרָקִיעַ, וְקוֹרֵא בְּקָל תַּקִּיף וַאֲמַר, (שם קלז) זְכֹר ה' לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ. כְּדֵין עַרְטִילוּ וְקַרְקוֹרָא דִּילֵיהּ. וְכָל צַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן אִתְעָרוּ בִּבְכִיָּה.

וְקָלָא אִיתְעַר מֵאֲמָצָעוּת גִּנְתָּא דְּרָקִיעָא, דְּאִשְׁתְּמַע בְּתֵלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין. בְּגִין דְּלֵית חֶדְוָה וְשַׁעֲשׁוּעָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקָאִים בַּהֲדֵי צַדִּיקַיָּיא דְּתַמָּן. וּבְגִין דָּא אוֹמֵי וַאֲמַר, (שם) אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַם

תִּשְׁבַּח יְמִינִי תִּדְבַּק וְגוֹ', אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי. בְּכָל אֲתַר דְּאִית חֶדְוָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קָלָא דָּא נָפֵיק וְקָאֲרֵי.

כְּדֵין נָפֵיק מִתַּמָּן, וְסָלֵיק וּבָטֵשׁ בִּרְקִיעִין, וְשָׁאִיג שְׁאוֹגִין, עַד דְּכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא כָּלְהוֹ בְּעִרְבּוּבְיָא. כְּדֵין נָשְׁבָא רוּחָא, וּבָטֵשׁ בְּטַרְפִּין דְּהַהוּא אִילָנָא רַבְרְבָא, וְכָל עַנְפִּין דִּילֵיהּ בָּטְשִׁין דָּא בְּדָא. וְקָלָא אִיתְעַר מִגּוֹ נוּפָּא דְּאִילָנָא וְקָרֵי, (שם קה) זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק. כֵּיוָן דְּקָלָא דָּא אִתְעַר, שָׁמַע אַבְרָהָם סָבָא וְאִיתְעַר, כְּדֵין אִיהוּ רַעֲוָא דְּמַלְכָּא, וְאִתְנַחֵם בַּהֲדֵיהּ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אִיתְעַר רוּחָא חָדָא מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם, וְכָל רְעוּ וְחֶדְוָותָא וְאַסְוָותָא אִיתְעַר בְּעָלְמָא. וּכְדֵין סָלֵיק צַפְרָא, וְרַעֲוָא אִשְׁתְּכַח, וְנַיְחָא אִיהוּ לְכָל אֲסִירֵי מַלְכָּא דְּאִינּוּן בְּבֵי מַרְעַיְיהוּ. זַכָּאָה עַמָּא, דְּיָכְלִין לְמִנְדַּע מֵרָזִין טְמִירִין, סְתִימִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, יוֹמָא חָדָא הֲוֵינָא אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא, אֲנָא וְרַבִּי יְהוּדָה דְּמִן עַכּוֹ בַּהֲדֵי, וְאָעֵילְנָא בְּמַעֲרְתָּא חָדָא, וְאַשְׁכַּחְנָא תַּמָּן סִפְרָא חָדָא עַתִּיקָא מְיוּמִין קַדְמָאִין. אַפְתַּחְנָא לֵיהּ, וְאַשְׁכַּחְנָא דְּהַוָה כְּתִיב בְּרֵישׁ מִלּוֹי, (ישעיה מב) הָרִאשֹׁנוֹת הִנֵּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד. וְאוֹקִים קְרָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, מִן יוֹמָא דְּסָלֵיק בִּרְעוּתָא דְּמַחְשָׁבָה

לְמִבְרֵי עָלְמָא.

דְּעַד לָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, כָּל רוּחִין דְּצַדִּיקַיָּיא הֲווֹ גְּנִיזִין בַּמַּחֲשָׁבָה קַמֵּיהּ, כָּל חַד וְחַד בִּדְיוּקְנֵיהּ. כֵּיוָן דְּצַיֵּיר עָלְמָא, אִתְגַּלְיָין כָּלְהוֹ, וְקָיְימֵי בִּדְיוּקְנַיְיהוּ קַמֵּיהּ, תַּמָּן בְּרוּמֵי רְקִיעִין. לְבָתַר יָהֵיב לוֹן בְּאוֹצַר חַד, בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן לְעֵילָּא. וְהַהוּא אוֹצָר לָא מַלְיָיא לְעָלְמִין, וְתָדִיר קָרֵי, הָרְאשׁוֹנוֹת הִנֵּה בָאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד. מַאי אֲנִי מַגִּיד. אֶלָּא כָּלְהוֹ בִּשְׁמָהָן וְלֵית תְּאוּבְתָּא וְכִיסוּפָא לְהַהוּא אוֹצָר, אֶלָּא לַאֲרָקָא בֵּיהּ נִשְׁמָתִין.

כְּמָה דְּגֵיהִנֹּם, לֵית לֵיהּ תְּאוּבְתָּא, אֶלָּא לְקַבְּלָא נִשְׁמָתִין בֵּיהּ לְאִתְדַּכָּאָה, תַּמָּן, וְכָל יוֹמֵי קָרֵי, הַב הַב. מַאי הַב הַב, אֶלָּא אוֹקִיד אוֹקִיד.

וְהַהוּא אוֹצָר נָטֵיר כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, עַד זִימְנָא דְּאַלְבֵּישׁ לוֹן, וְנָחֲתוּ לְהַאי עָלְמָא. וּמִגּוֹ חוֹבָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּאַחְשִׁיךְ עַלְמָא, וְאַמְשִׁיךְ סִטְרָא אָחֳרָא בִּישָׁא לְעַלְמָא, אִצְטְרִיכוּ לְאִתְלַבְּשָׁא אִינּוּן נִשְׁמָתִין. בִּלְבוּשָׁא דָּא, דְּהָא לְבוּשָׁא אָחֳרָא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבָּשָׁא לְאִינּוּן נִשְׁמָתִין. וַהֲוָה אָמַר בְּהַהוּא סִפְרָא, עַד הָכָא, שְׁתִיקוּ.

וְחָמֵינָא מִכָּאן וָהָלְאָה, מִלִּין מְתִיקָן דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָאן. וּלְבָתַר חָמֵינָא לוֹן בְּחֶלְמָא. וַאֲמָרוּ לִי שְׁתוֹק, וְלָא תְגַלֵּי אֶלָּא לְטִינָרָא תַּקִּיפָא, וְכָךְ עֲבִידְנָא. וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ, וְאִיתֵימָא, לְבוּשָׁא אָחֳרָא זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבָּשָׁא

לְאִילֵין נִשְׁמָתִין לְעַלְמָא דְאָתֵי, אִם כֵּן מֵיתַיָא דְאַחְיָא
יְחֶזְקֵאל, מַאי טַעְמָא לָא עָבַד לוֹן הַהוּא לְבוּשָׁא.
אֶלָּא, בְּגִין דְּלָא מָטָא זִמְנָא, לְאַעֲבָרָא בְּעַלְמָא הַהוּא אֲוִירָא
דַכְיָיא, דְּעָבִיד לְבוּשִׁין. וּבְגִין כָּךְ לָא אַלְבֵּישׁ לוֹן,
אֶלָּא כְּמָה דַּהֲווֹ. וְכָךְ יְהֵא לְתְחַיַּת הַמֵּתִים, בַּר דְּזוּהֲמָא
דְּקַדְמֵיתָא לָא אִשְׁתַּכְּחַת תַּמָּן.
וְכַד בַּר נָשׁ נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא, כָּלְהוֹ, בֵּין צַדִּיקִים, בֵּין
חַסִידִים וּתְמִימִין, וְחַיָּיבִין וּרְשָׁעִים, כָּלְהוּ עָבְרִין
בְּאוּרְחָא דָא לְמֵיחֱמֵי לֵיהּ לְאָדָם קַדְמָאָה, לְכָל בְּנֵי עָלְמָא.
וְתַמָּן נָטְלֵי אוּרְחָא, אוֹ לַגַּן עֵדֶן, אוֹ לַגֵּיהִנֹּם.
כָּל אִינּוּן דְּאוּרְחַיְיהוּ לְגַן עֵדֶן, מִתְקָרְבִין לְגַבֵּי חוֹמָה דִּלְבַר,
מֵאִינּוּן תְּלַת חוֹמוֹת דְּתַמָּן. כְּדֵין נָפַק חַד מְמַנָּא, וְאִתְעַר
קַמַּיְיהוּ וְקָאֲרֵי וַאֲמַר, זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמִין כָּלְהוֹ.
וְהַהוּא מְמַנָּא יעזריאמַר לֵיהּ שְׁמֵיהּ. אוֹלִיף לוֹן אוּרְחָא,
וְאָזְלִין קַמֵּיהּ, עַד תַּרְעָא חָדָא דְּגֵיהִנֹּם, וְהַאי מְמַנָּא קָרֵי
בְּחֵילָא, צַנּוּן תְּנָנָא צַנּוּן יָקִידְתָּא. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, בִּבְהִילוּ
מְצַנְּנָן לֵיהּ, וְעָאלִין כָּלְהוֹ וְטָבְלִין וְעָבְרִין. וְכָלְהוֹ חַיָּיבַיָּא,
אִתְמַסְרָן בִּידָא דְּדוּמָה, וְאָעֲלִין בַּגֵּיהִנֹּם, וְכָל אִינּוּן זַכָּאִין לָא
אִתְמַסְרָן בִּידוֹי, אֶלָּא בִּידוֹי דְּהַהוּא מְמַנָּא.
פִּיּוֹן דְּטָבְלִין וְעָבְרִין, הַהוּא מְמַנָּא אָזִיל קַמַּיְיהוּ, עַד דְּמָטוֹן
לְשׁוּר חוֹמָה דְּגִינְתָּא דְעֵדֶן. וְהַהוּא מְמַנָּא קָאֲרֵי לְפִתְחָא
וַאֲמַר, (שם כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֱמֻנִים.

כְּדֵין פָּתְחִין פִּתְחָא, וְאָעֵיל לוֹן לְגַאו, וְכֵן לְכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא.

כֵּיוָן דְּעָאלוּ לְגַאו, לַאֲתַר דְּצַדִּיקַיָּיא אָחֲרָנִין קָיְימִין, כַּמָּה חֶדְוָה עַל חֶדְוָה, וְכַמָּה חֵידוּ עַל חֵידוּ עַל צַדִּיקַיָּא, וְכָל בְּנֵי מְתִיבְתָּא חָדָאן. לְסוֹף תְּלָתָא יוֹמִין, דְּאִתְטַמָּרָן בְּהֵכָלִין יְדִיעָאן, נָפְקִין, וַאֲוִירִין נָשְׁבִין, וּמְצְטַיְירִין כָּלְהוֹ בִּדְיוּקְנַיְיהוּ. וּמִכָּאן לְהָלְאָה, יַרְתֵי אַחְסָנַת יְרוּתָא, כִּדְקָא חָזֵי לְכָל חַד וְחַד.

חֵיזָוָא דְּאִתְחַזְיָא בְּגַן עֵדֶן, מֵחֵיזוּ יְקָרָא דִּיוּקְנָא דְּכָל דְּיוּקְנִין, וְגַוָּון דְּכָל גְּוָונִין, דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, לָא אִתְגְּלֵי בְּהֵיכָלָא, וְלָא בַּאֲתַר חַד, אֶלָּא אִתְפַּתַּח רְקִיעָא מְרַקְמָא עַל גַּבֵּי גִּנְתָּא, לְדֵ' סִטְרִין, וְאִתְמַלְיָא מִזִּיוָא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, וְאִתְחֲזוּ תַּמָּן, וְאִתְנַהֲרוֹן כָּלְהוֹ צַדִּיקַיָּיא. מַאן חָמָא חֶדְוָא דָּא, וְכִסּוּפָא דָּא, דְּהַהוּא נוֹעַם ה'.

עַד כָּאן הֲוָה לִי רְשׁוּ לְמֶחֱמֵי בְּהַהוּא סִפְרָא. אַדְּמַקִּיפְנָא לְמֵיחֱמֵי יַתִּיר, פָּרַח מִן יָדִי, וְלָא חָמֵינָא לֵיהּ, וְאִשְׁתָּאַרְנָא עָצִיב, וּבָכִינָא. דְּמִיכְנָא תַּמָּן בְּהַהוּא מְעַרְתָּא, וְחָמֵינָא לֵיהּ לְהַהוּא דְּלָבֵישׁ מַדָּא, אָמַר לֵיהּ, רַבִּי, מַה לָּךְ לְמִבְכֵּי, לָא תִתְעַצֵּיב. מִמַּאן דְּהֲוָה הַהוּא סִפְרָא, פְּרַח לְגַבֵּיהּ, וּנְטָלֵיהּ. וְעַד דְּלָא נְפַק מֵהַאי עָלְמָא, גְּנִיז לֵיהּ בְּהַהוּא מְעַרְתָּא דְּמַדְבְּרָא דָּא, וְהַשְׁתָּא דְּהֲוָה מִתְגַּלֵי לְחַיָּיא, פְּרַח בַּאֲוִירָא וּנְטָלֵיהּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, זִילִי לָךְ לְאוֹרְחָךְ. וּמֵהָהוּא יוֹמָא עַד הָכָא.

לָא אִתְגְּלֵי לִי, וְלָא זָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִמַּאן הוּא. וּבְכָל זִמְנָא דַּאֲנָא דָּכִירְנָא, אִשְׁתָּאַרְנָא עָצִיב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר דִּילְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרֵיהּ, דְּלָא יִתְגְּלֵי בְּעָלְמָא. עַד דַּהֲווֹ יָתְבִי וְלָעָאן בְּמִלִּין יַקִּירִין וְעִילָּאִין אִלֵּין, נְהַר יְמָמָא. קָמוּ וַאֲזָלוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא עִידַן רַעֲוָא הוּא קַמֵּי מַלְכָּא, נֵימָא מִילֵּי דְאוֹרַיְיתָא, וְנִתְעַסֵּק בָּהּ, וְנִשְׁתַּתֵּף בִּשְׁכִינְתָּא.

(במדבר כב) לֵאמֹר הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם. אִי תֵּימָא, דְּהָא צָרִיךְ לְנַטָּלָא פִּיפּוֹסִין וְיוֹחֲסִין דִּילְהוֹן, לָא אִצְטְרִיךְ, אֶלָּא אוֹרַח כְּלַל. דִּכְתִיב הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּהָכֵי קָאֲרֵי לוֹן פַּטְרוֹנָא דִּילְהוֹן כַּמָּה זִימְנִין, וְעַל דָּא לָא תִּטְעֶה, דִּכְתִיב (שמות ה) שַׁלַּח אֶת עַמִּי בְּכָל זִמְנָא.

וְעוֹד, כַּד אִתְנַטְלֵית עֵיטָא עֲלַיְיהוּ עִם פַּרְעֹה, בִּלִישְׁנָא דָּא יָכְלֵי לְהוֹ, דִּכְתִיב (שם א) הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. אוֹף הַשְׁתָּא דִּכְתִיב, הִנֵּה עַם יָצָ"א מִמִּצְרַיִם, דְּלָא אַפֵּיק לוֹן אַחֲרָא, אֶלָּא אִיהוּ מִגַּרְמֵיהּ נְפַק, וּבְגִין כָּךְ תֵּיכוֹל לְאַבְאָשָׁא לוֹן.

חִפָּה כִּסָּה אֶת עֵין הָאָרֶץ, אִית דְּאָמְרֵי, סִיחוֹן וְעוֹג, דְּקַטְלֵי לוֹן יִשְׂרָאֵל, דַּהֲווֹ עֵינָא דְאַרְעָא. אֶלָּא כַּד אַיְיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְבֶּה עַל אַרְעָא דְמִצְרַיִם, מַה כְּתִיב, (שם י) וַיְכַס

אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ וַתֶּחְשַׁךְ הָאָרֶץ. אַמַּאי, בְּגִין דְּכָל חָרָשִׁין וְקוֹסְמִין דְּעָלְמָא, לָא יָכְלִין לְמֶעְבַּד חָרָשִׁין, אֶלָּא מִלָּה חָדָא, בְּדַרְגָּא חָדָא, בְּזִמְנָא חָדָא. וּלְעַמָּא דָּא אַיְתֵי אַרְבֶּה, מְבוּלְבָּל בְּכַמָּה זִינֵי מְבוּלְבָּלִים אִלֵּין בְּאִלֵּין, עַד דְּלָא יָכִילוּ כָּל חָרָשִׁין וְכָל קוֹסְמִין, לְמֵיקַם קַמַּיְיהוּ. וְדָא הוּא וַיְכַס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ. וְהָכָא כְּתִיב, הִנֵּה כִסָּה אֶת עֵין הָאָרֶץ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, בֹּא וּרְאֵה, בָּלָק וּבִלְעָם לָא הֲווֹ בְּעָלְמָא חָרָשִׁין וְקוֹסְמִין כַּוָּותַיְיהוּ. בִּלְעָם, חֵילֵיהּ וְתוֹקְפֵיהּ הֲוָה בְּפוּמָא וּבְעַיְינִין. בָּלָק, חֵילֵיהּ וְתוֹקְפֵיהּ בְּעוֹבָדָא דְיָדַיִן. וְדָא אִצְטְרִיךְ לְדָא. דְּהָא כָּל זִינֵי חָרָשִׁין דְּעָלְמָא בְּפוּמָא וְעוֹבָדָא הֲווֹ, וּבְהוֹ תַּלְיָין. בִּלְעָם הֲווֹ לֵיהּ לִישָׁן, וְלָא יָדַיִן. בָּלָק הֲוָה לֵיהּ יָדַיִן וְלָא לִישָׁן.

אֲזָלוּ חַבְרַיָּיא, וְשִׁמְשָׁא הֲוָה תַּקִּיף לַחֲדָא, חָמוּ הַהוּא בֵּי חַקַל בְּשַׁפִּירוּ דַּעֲשָׂבִין, וּמַיִין נָפְקִין לְכָל סְטַר, וְאִילָנֵי חַקְלָא סַגִּיאִין, יַתְבֵי תַּמָּן. אֲמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יָאוֹת אֲתַר דָּא לְנַיְיחָא בֵּיהּ.

אַדְהַווֹ יָתְבֵי, הָא חִיוָיא רַבְרְבָא אָתֵי, בְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא, אַעֲבַר קַמַּיְיהוּ. אָמַר לֵיהּ ר' אֶלְעָזָר, חִיוָיא חִיוָיא, סְטֵי לָךְ מֵאוֹרְחָךְ, דְּהַא הַהוּא גַּבְרָא תָּב, וְאִתְנָחֲם עַל מַה דַּעֲבַד, וְלָא יוֹסִיף לְמֶיעְבַּד הַהוּא מִלָּה. תְּווֹהוּ חַבְרַיָּיא, אֲמַר רִבִּי אַבָּא, מַאי הַאי. אֲמַר לוֹן שְׁתִיקוּ.

אָמַר ר' אֶלְעָזָר, חִיוָיא חִיוָיא, לְבָתַר דְּלְחִישׁוּ לָךְ מִן שְׁמַיָּא,

אִתְנַחֵם הַהוּא גַּבְרָא, וְשָׁוֵי בִּרְעוּתֵיהּ, דְּלָא יְתוּב לְהַאי חוֹבָא לְעָלְמִין, סְטֵי לָךְ מֵאוֹרְחָךְ. קָם חִיוָיָא בְּקִיּוּמֵיהּ, וְלָא נְטֵיל הָכָא וְהָכָא. תָּב כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר לֵיהּ, חִיוָיָא חִיוָיָא, יְדַעְנָא מָה אַתְּ בָּעֵי, תּוּב מֵאוֹרְחָךְ, דְּהָא גּוֹי חַיָּיבָא אָתֵי, דְּעָבִיד בִּישׁ לְחַד יוּדָאי, וְהָא הוּא נָאִים בְּמְעַרְתָּא דִילָךְ, זִיל וְקַטְלֵיהּ. מִיַּד אַהֲדַר הַהוּא חִיוָיָא, וְדִלֵּג דִּילּוּגִין קַמַּיְיהוּ.

אֲמַר ר׳ אֶלְעָזָר, חַבְרַיָּיא, אִי לָא הֲוֵינָא הָכָא, כַּמָּה בִּישִׁין הֲוָה עָבִיד הַהוּא חִיוָיָא. דְּהָא בַּר נָשׁ חַד יוּדָאי, עָבַד עוֹבָדָא דְּחוֹבָה, וְעַד דְּלָא תָּב בִּתְיוּבְתָּא, לְחִישׁוּ לֵיהּ לְהַאי חִיוָיָא, לְקַטְלָא לֵיהּ. וְאִמְלַךְ הַהוּא בַּר נָשׁ בֵּין כָּךְ וּב״כ, וְאִתְנַחֵם מֵחוֹבֵיהּ, וַאֲמַר דְּלָא יְתוּב לְעָלְמִין לְהַאי חֶטְאָה, וְעַל דָּא אִשְׁתֵּיזִיב מִן דִּינָא.

אֲמָרוּ חַבְרַיָּיא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יָדַעְתְּ. אֲמַר לוֹן, סִימָנָא יְהַב לִי אַבָּא וַאֲנָא אִשְׁתְּמוֹדַעְנָא בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, תֵּינַח חִיוָיָא, דְּאִשְׁתְּמוֹדַעְתְּ בֵּיהּ. הַהוּא דְּאִתְנַחֵם וְתָב מֵחוֹבֵיהּ, כַּמָּה יְדַעְתְּ. אֲמַר לוֹן, כַּד הֲוָה אָזֵיל הַהוּא חִיוָיָא, קַשְׁקְשׁוּי הֲווֹ סָלְקִין, וּזְנָבֵיהּ זָקֵיף, וְאִיהוּ דְּאָזַל בִּבְהִילוּ. רוּחָא אַחֲרָא הֲוָה אָזֵיל לְקַבְלֵיהּ, וַהֲוָה קָאֲרֵי קַמֵּיהּ, תּוּב מֵאוֹרְחָךְ, דְּהָא תָּב מֵחוֹבֵיהּ וְאִתְנַחֵם הַהוּא בַּר נָשׁ. וְהַהוּא חִיוָיָא בִּישָׁא לָא הֲוָה אָצֵית, עַד דְּיִתְנוּן לֵיהּ כּוּפֵּר בְּאַתְרֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּאִתְחַיָּיב קְטִילָא וְתָב מֵאוֹרְחֵיהּ וְאִתְנַחֵם. דְּכָךְ אוֹרְחוֹי דְּחִיוָיָא עֵילָא וְתַתָּא, כֵּיוָן דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ,

לָא תָּב, עַד דְּאַשְׁלִים הַהוּא דִינָא בִּישָׁא דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְמֶעְבַּד, אוֹ דְּיִתְנוּן לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ חַיָּיבָא אָחֳרָא בְּכוּפְרָא, דְּהָא בְּרִיקַנְיָיא לָא יְפוּק, כֵּיוָן דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ.

אָמַר לֵיהּ, תִּינַח כָּל דָּא, הַהוּא גּוֹי דַּאֲמַרְתְּ דְּאִתְיְיהִיב לֵיהּ כּוּפְרָא בַּמֶּה יְדַעְתְּ. אֲמַר לוֹן, כֵּיוָן דְּמַלִּילַת לְחִיוְיָא, הַהוּא רוּחָא דְּהַוָּה אָזֵיל לְקַבְלֵיהּ, וְלָחִישׁ לֵיהּ דִּיתִיב לְאוֹרְחֵיהּ דְּהָא אִתְנַחֵם הַהוּא בַּר נָשׁ, הוּא דָּלֵיג עַל אוּדְנִי, וַאֲמַר לִי.

תְּוָוחוּ חַבְרַיָּיא, אֲמַר רִ' אֶלְעָזָר, חַבְרַיָּיא, נְהַדּ וְנֶחֱמֵי, דְּהָא חִיוְיָא כְּבָר עֲבַד מַה דַּעֲבַד. קָמוּ וּקְרִיבוּ לְגַבֵּי חַד טִינָרָא בְּהַהוּא בֵּי חֲקַל, אַשְׁכָּחוּ לְהַהוּא גּוֹי דְּמֵת, וְהַהוּא נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עִקְבֵיהּ, וְלָא הֲוָה אִבְדִּיל מִנֵּיהּ. לְבָתַר אִתְפְּרַשׁ מֵעִקְבֵיהּ, וְסָלִיק עַל גְּרוֹנֵיהּ, וְאִכְרִיךְ תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נָחִית עַל עִקְבֵיהּ, וְלָא הָיָה מִתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהּ.

אַשְׁכָּחוּ לֵיהּ אַרְנָקִי חַד מַלְיָיא דִּינָרִין, דְּגָזַל לְחַד יוּדַאי בְּאוֹרְחָא, וּמְחָא לֵיהּ. נָטַל רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת הָאַרְנָקִי, וַאֲמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דִּבְכוֹלָא עָבִיד שְׁלִיחוּתָא. תָּבוּ לְהַהוּא אֲתַר דַּהֲווּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וַאֲמַר, (ישעיה מג) מֵאַשֶּׁר יָקַרְתָּ בְעֵינַי נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ. מֵאַשֶּׁר יָקַרְתָּ, יָקָר מִבָּעֵי לֵיהּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ, מֵאַשֶּׁר אַתָּה יָקָר בְּעֵינַי, מַהוּ יָקַרְתָּ, מִכְּלַל דְּאִיהוּ מְגַרְמֵיהּ אִתְיַקַּר. הָכִי

הוּא וַדַּאי, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ בְּחִיוּבָא כַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא הוּא מְזַלְזְלָא. וְתוּעֲבָה אִיהוּ כַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָתַר דְּאִתְמְלַךְ וְתָב מֵחוֹבֵיהּ, הַשְׁתָּא אִתְיַקַּר אִיהוּ מִגַּרְמֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי עֲלֵיהּ וַאֲמַר, מֵאֲשֶׁר יָקַרְתָּ, אַתְּ מִגַּרְמָךְ יָקַרְתָּ.

בְּעֵינַי נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ, דְּהָא לֵית רְחִימוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵי בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא, אֶלָּא לְמַאן דְּתָב מֵחוֹבֵיהּ, וְעַל דָּא וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ. אֲבָל מָה אַעֲבִיד, דְּהָא יְהִיבַת רְשׁוּ לְחִוְיָא לְנַזְקָא. דָּא הוּא עִיטָא, וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ. מַאי אִיהוּ אָדָם דִּיהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כּוֹפֶר תְּחוֹתֵיהּ. דַּהוּא אָדָם דְּאָתֵי מֵעַמָּא דִּסְטָרָא בִּישָׁא, דְּהַהוּא חִיוְיָא מִדִּילֵיהּ יֵיכוֹל. דִּכְתִיב וְאֶתֵּן אָדָם, אַל תִּקְרֵי אָדָם, אֶלָּא אֱדוֹם. וּלְאֻמִּים, דָּא הוּא (בראשית כה) וּלְאֹם מִלְּאֹם יֶאֱמָץ, וְדָא זַרְעָא דְּעֵשָׂו, דִּיהֵיב תַּחַת נַפְשֵׁיהּ.

אַדְהָכֵי יָתְבִי, הָא הַהוּא יוּדַאי, דְּנָזַל לֵיהּ הַהוּא גּוֹי, דְּקַטְלֵיהּ חִוְיָא, אָתֵי מֵאוֹרְחָא וְלָאֵי. וּמִגּוֹ תּוֹקְפָא דְּשִׁמְשָׁא, עָאל בְּהַהוּא חֲקַל, וְיתֵיב תְּחוֹת אִילָנָא חַד, וְהוּא מִתְרָעֵם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַצְדִּיק עֲלֵיהּ דִּינָא, וַאֲמַר, מָארֵי דְּעָלְמָא, גָּלוּי וְיָדוּעַ קַמָּךְ, דַּאֲנָא לָא חַיִּישְׁנָא עָלַי, וְעַל גּוּפָאי, וְעַל מָמוֹנִי כְּלוּם, דְּהָא בְּדִינָא אִתְעֲבִיד כָּל מַה דְּאִתְעֲבִיד. אֲבָל אַבָּא וְאִמָּא סָבִין אִית לִי, דְּלֵית לִי בַּמֶּה דַּאֲפַרְנֵס לוֹן, וְעַל דָּא חַיִּישְׁנָא.

וְתוּ, עַל כָּל דָּא, צְרוֹרָא חָדָא דִּדְינָרִין דְּהַוָה בְּהַהוּא אַרְנָקָא, דְּחַד מִסְכֵּינָא לְמֶעְבַּד חוּפָּה לִבְרַתֵּיהּ עֲנִיָּא, מָה יַעֲבִיד. מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, עַל דָּא כָּאִיבְנָא בְּלִבָּאי יַתִּיר. בָּכֵי וַאֲמַר, (תהלים יט) מִשְׁפְּטֵי ה' אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו. דִּינִין דְּמָארֵי עַלְמָא קְשׁוֹט אִינּוּן. אַמַּאי אִינּוּן קְשׁוֹט. בְּגִין דְּצָדְקוּ יַחְדָּו. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְמֶעְבַּד דִּינָא, כַּמָּה מָארֵי תְּרֵיסִין קָיְימִין מֵהַאי סְטַר וּמֵהַאי סְטַר וּמַגִּיחִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וּמַצְדִּיקִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. כֵּיוָן דְּצָדְקוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין וְאִסְתַּכְּמוּ כַּחֲדָא, כְּדֵין מִשְׁפְּטֵי ה' אֱמֶת. אֵימָתַי צָדְקוּ יַחְדָּו, כַּד מַצְדִּיקִין כָּל בְּנֵי דִינָא דִּלְעֵילָּא. מָארֵי דְּעָלְמָא, עַל דָּא אֲנָא בָּכִינָא, וְלָא עַל דִּידִי. שְׁמַע רִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא, וְקָמוּ לְגַבֵּיהּ, חָמוּ יָתֵיהּ דְּהַוָה יָתִיב תְּחוֹת הַהוּא אִילָנָא. וְאַתְקִיפוּ בֵּיהּ, וּנְטָלוּ יָתֵיהּ לְגַבֵּיהוֹן, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לָא תִדְחַל זַכָּאָה קְשׁוֹט, דְּאִי לָאו זַכָּאָה אַנְתְּ, לָא יַרְחִישׁ לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא רַבְרְבָא כְּמָה דַּעֲבַד. וּבְקַדְמֵיתָא טוֹל אַרְנָקִי דְּדִינָרִין דִּילָךְ, וְתֶחֱמֵי מַה דַּעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינָךְ. אָזַל בַּהֲדַיְיהוּ, וְחָמָא הַהוּא גּוֹי מֵת, וְחִוְיָא הֲוָה עָבִיד בֵּיהּ נוּקְמִין. וַהֲוָה כָּרִיךְ עַל קָדְלוֹי כִּדְבְקַדְמֵיתָא. אִשְׁתַּטַּח הַהוּא יוּדָאי בְּעַפְרָא, וְאוֹדֵי וְשַׁבַּח לְמָארֵיהּ דְּעָלְמָא. וְקָם וּנְשַׁק יְדוֹי דְּרִבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיָּיא, אֲמַר לוֹן, הַשְׁתָּא יְדַעְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְחִישׁ נִיסָא דָּא בְּגִינַיְיכוּ.

אֲבָל רַבָּנָן, עַל אַבָּא וְאִימָּא סָבִין דְּאִית לִי בְּכִינָא, וְעַל חַד מִסְכִּינָא דְּיהַב לִי צְרוֹרָא דָּא. פְּתַח הָאַרְנָקִי, וְאַחְמֵי לוֹן הַצְּרוֹרָא, וְכֵן אַחְמֵי לוֹן מְחָאָה, דְּעָבַד לֵיהּ הַהוּא גּוֹי. צַלֵּי עֲלֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִיתְסִי.

קְרִיבוּ לְגַבֵּי הַהוּא גּוֹי בְּמִלְקַדְמִין, וְחָמוּ הַהוּא חִוְיָא דְּהוּא עָבִיד בֵּיהּ נוּקְמִין כִּדְבְקַדְמֵיתָא. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חִוְיָא חִוְיָא, כָּל מַה דַּעֲבַדְתְּ, יָאוֹת עָבַדְתְּ. וְתוּ דְּאַחְמֵית חֵילָךְ וּגְבוּרְתָּךְ בֵּיהּ. וְעָבַדְתְּ נוּקְמִין סַגִּיאִין. וְהָא חָמֵינִין תְּלַת זִמְנִין, וְאַחְמֵית כָּל מַה דַּעֲבַדְתְּ. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, זִיל וְאִתְטַמַּר בִּמְעַרְתָּךְ, וְגוֹזַרְנָא עָלָךְ, דְּלָא תַּנְזֵיק לִבְרָיָתָא בְּעָלְמָא. אִתְפְּרַשׁ הַהוּא חִוְיָא, וְכָפֵיף רֵישֵׁיהּ, וַאֲזַל לֵיהּ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוּדָאי, טוֹל עֲדָאָה דְּשַׁנְאָךְ, דְּהָא כִּיסָּא דְּדִינָרִין דְּדַהֲבָא אִית לֵיהּ לְגַבֵּיהּ. וּשְׁבוֹק לֵיהּ מָאנוֹי, וְלָא תִּטּוֹל מִדִּילֵיהּ כְּלוּם. וְזִיל לְגַבֵּי גַּבְרָא דְּדוּךְ פִּלַּן, וְתִשְׁכַּח דְּמִיתַת אִתְּתֵיהּ, זִיל לְגַבֵּיהּ, וְהַב לֵיהּ כִּיסָּא דְּדִינָרִין דָּא, בְּגִין דְּהַהוּא גַּבְרָא אִית לֵיהּ בְּרָא חָדָא, וְשִׁמְעוֹן שְׁמֵיהּ, וַהֲוָה אָזִיל בִּסְחוֹרָתָא עַל יַמָּא, וְאִינּוּן בְּאַרְבָּא, וּבְרֵיהּ דְּהַאי גּוֹי גָּנַב לֵיהּ לְהַהוּא כִּיסָּא, וְיהַב לֵיהּ לְהַהוּא רָשָׁע. וְאֵימָא לְהַהוּא יוּדָאי, דְּיסַלֵּק כִּיסָּא דָּא לִבְרֵיהּ, דְּלַעֲנָל יֵיתֵי לְגַבֵּיהּ, וְיוֹדֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַחְזַר אֲבִידְתָּא לְמָארֵיהּ. וְכָךְ עָבִיד, נָטַל כִּיסָּא, וְאַסְגִּיד לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וּנְשַׁק יְדוֹי, תְּוָוהוּ חַבְרַיָּיא.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכָל אָרְחָא דָּא, אִית תְּוָוהוּ, בְּכָל מַה דַּחֲמִינָן בָּךְ, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ תְּוָוהָא עַל תְּוָוהָא. מַהוּ דֵּין. אָמַר לֵיהּ, מִלָּה דָּא לָאו בְּסִימָנָא אִיהוּ, וְלָא בְּחָכְמָתָא, אֶלָּא רוּחָא דִּילִי אִסְתַּכַּל, וַאֲנָא חָמִינָא, כְּאִלּוּ בְּעֵינָא חָמִינָא. תְּוָוהוּ כָּלְהוּ חַבְרַיָּיא. וַאֲזָלוּ כָּלְהוּ, וְהַהוּא יוּדָאי בַּהֲדַיְיהוּ. עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי חָמוֹי. כֵּיוָן דְּמָטוּ תַּמָּן, אַשְׁכְּחוּהוּ לְחָמוֹי דַּהֲוֵי יָתִיב עַל גַּבֵּי עַרְסוֹי וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, בְּרִיךְ בִּרְכְתָא רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ חַבְרַיָּיא, וְאִיהוּ חָדֵי בַּהֲדַיְיהוּ.

פְּתַח וַאֲמַר, (ירמיה יז) רְפָאֵנִי ה' וְאֵרָפֵא כו', כֵּיוָן דַּאֲמַר רְפָאֵנִי, מַהוּ וְאֵרָפֵא. כֵּיוָן דַּאֲמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מַהוּ וְאִוָּשֵׁעָה. כֵּיוָן דְּאַסְיָא מַסֵּי, מַאן הוּא דְּמָחֵי.

אֶלָּא כָּל אַסְוָותָא דְּעָלְמָא, בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל אִית מִנְהוֹן, עַל יְדָא דְּשִׁלִּיחָא. וְאִית מִנְהוֹן, דְּלָא אִתְמַסְּרוּ בִּידָא דְּשִׁלִּיחָא. וְאִינוּן דְּאִתְמַסְּרוּ בִּידָא דְּשִׁלִּיחָא, אַסְוָותָא אִינוּן, אֲבָל לְזִמְנָא מִתְהַדְּרִין. אֲבָל אִינוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַסֵּי, הַהוּא מַרְעָא לָא אִתְהַדַּר לְעָלְמִין. וְעַל דָּא, אַסְוָותָא דִּילֵיהּ, אִיהִי אַסְוָותָא, דְּלֵית בָּהּ מַרְעָא כְּלָל. וּבְגִין כָּךְ, רְפָאֵנִי ה' וְאֵרָפֵא, וַדַּאי, בְּלָא קִטְרוּגָא כְּלָל. וְהַשְׁתָּא חַבְרַיָּיא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵיב לִי אַסְוָותָא, וְעָשַׁק לִי וְעָרַב לִי.

סָחוּ לֵיהּ כָּל הַהוּא עוּבְדָּא, תְּוָוהָ, וּבְכָה וְחָדֵי. וַאֲמַר, חַבְרַיָּיא, נָדַרְנָא, דְּאֵיהַךְ לְגַבֵּיהּ, וְאֶתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ,

וְנוֹדָה וּנְשַׁבֵּחַ לְמָארֵי עָלְמָא. חָדֵי בַּהֲדַיְיהוּ.

אֲמָרוּ לֵיהּ, בְּמַאי הֲוֵית מִתְעַסֵּק. אֲמַר לוֹן, הֲוֵינָא מִשְׁתַּדֵּל בְּפ׳ בָּלָק, וְחָמִינָא, דְּחָכְמְתָא דִילֵיהּ, הֲוָה תַּקִּיף וְיַתִּיר מֵחָכְמְתָא דִבְלְעָם. חָכְמְתָא דִבְלְעָם רִגְעָא חָדָא, חָכְמְתָא דְבָלָק בְּכָל זִמְנָא. אֲבָל מַפְתְּחָן דְּכָלְהוֹ, בִּידוֹי דִבְלְעָם הֲוֹו. בְּגִין דְּאִיהוּ הֲוָה אַשְׁלֵים בְּפוּמָא. בָּלָק הֲוָה יָדַע לְמֶעְבַּד חָרָשׁוֹי, וְלָא יָדַע לְאַשְׁלָמָא בְּפוּמָא.

פְּתַח וַאֲמַר, (שם ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב כוו׳. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב, מֵחָרָשֵׁי דִבְלְעָם. וְאַל תֵּחָת, מִקְסָמוֹי דְבָלָק.

תָּא חֲזֵי, הֵיאַךְ הֲווּ תַּרְוַוִיהוּ דָּא בְּדָא בְּעֵיטָא בִּישָׁא לָקְבֵיל יִשְׂרָאֵל. אֲמַר בִּלְעָם, יַעֲקֹב בְּבִיתָא דְלָבָן אֲבִי אַבָּא הֲוָה, וּנְחַשׁ נְחָשִׁין לְקִבְלֵיהּ, וְיָכֵיל לֵיהּ. אֲנָא אֲסַדֵּר נְחָשִׁין לְקִבְלֵיהּ. אֲמַר בָּלָק, וַאֲנָא אֲסַדֵּר קוֹסְמִין לְשִׁמָּא דְאִיקְרֵי יִשְׂרָאֵל.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, נְפַק רוּחָא חָדָא מִסִּטְרָא דְיוֹסֵף, מִגּוֹ עַנְפֵּי אִילָנָא, וְנָשֵׁיב בְּאִינּוּן נְחָשִׁין, וּבַטֵּיל לוֹן. וְהַיְינוּ דַּאֲמַר יוֹסֵף, (בראשית מד) כִּי נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. מַאי אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. בְּגִינִי אִית אִישׁ דִּנְחָשִׁים יְבַטֵּל לִבְנַיְיכוּ. בְּגִינִי אִיהוּ לְעֵילָא, וְהַיְינוּ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. כָּמוֹנִי אִית אִישׁ לְעֵילָא, דְּאַפֵּיק רוּחָא אָחֳרָא, מִגּוֹ אִילָנָא דִלְתַתָּא, וְנָשֵׁיב בְּהַהוּא קֶסֶם, וּבַטֵּיל לֵיהּ.

וְהַיְינוּ (משלי טז) קֶסֶם עַל שִׂפְתֵי מֶלֶךְ. מַאן מֶלֶךְ, דָּא אִילָנָא דִלְתַתָּא. כְּדֵין אָתֵיב בִּלְעָם וַאֲמַר, (במדבר כג) כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל. וְתַרְוַויְיהוּ הֲווֹ מִתְּרִין סִטְרִין אִלֵּין.

כִּי אִתָּךְ אָנִי. לָא הֲווֹ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאִתְבְּרִי עָלְמָא, דְּאִצְטְרִיךְ הָכִי לְמֶהֱוֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, כְּהַהוּא זִימְנָא, דְּבָעָא בִּלְעָם לְשֵׁיצָאָה לְשַׂנְאֵיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּלְעָם בָּעָא לְשֵׁיצָאָה לְכוּ מֵעָלְמָא, אֲבָל אֲנָא לָא אַעֲבִיד הָכִי, אֶלָּא כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲפַצְתִּיךְ שָׁמָּה וְאֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה.

דְּאִלּוּ ייתוֹן כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, לָא יָכְלִין לְשֵׁיצָאָה לְכוֹן מֵעָלְמָא. אָתָא לָבָן בְּקַדְמִיתָא, וּבָעָא לְאַעֲקָרָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹי מֵעָלְמָא, אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָגֵין עֲלֵיהּ. דִּכְתִיב, (בראשית לא) הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. אָתָא פַּרְעֹה, וּבָעָא לְשֵׁיצָאָה לוֹן מֵעָלְמָא, אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָגֵין עֲלֵיהוֹן, דִּכְתִיב, (שמות א) וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ וְגוֹ'. אָתָא הָמָן וּבָעָא לְשֵׁיצָאָה לוֹן מֵעָלְמָא, אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲתֵיב כּוֹלָא עַל רֵישֵׁיהּ. וְכֵן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָגֵין עֲלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל תְּדִיר. וְיִשְׂרָאֵל אָמְרֵי, (איכה ג) חַסְדֵי ה' כִּי לֹא תָמְנוּ. כִּי לֹא תָמוּ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא חַסְדֵי ה', בְּכָל דָּרָא וְדָרָא הֲווֹ

בְּסַעֲדָן. כִּי לֹא תָמְנוּ, דִּלָּא אִשְׁתֵּיצִינָּא. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דִּלָּא אִתְמְנָעוּ רַחֲמוֹי מִינָּן. דִּכְתִיב, (שם) כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם. וּלְבָתַר וַיֵּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים, מַאי טַעְמָא קָא שָׁנֵי מִלָּה מִמַּאי דְּקָאָמַר בְּקַדְמִיתָא.

אֶלָּא הַהוּא רָשָׁע דְּבָלָק, חַכִּים הֲוָה בְּכָל דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, אִינּוּן דְּקִשְׁרִין קִשְׁרִין, לְמֶעְבַּד בְּהוּ חָרְשִׁין וְקוֹסְמִין. וְכָל אִינּוּן דַּרְגִּין עִילָּאִין מִינַּיְיהוּ, דִּבְהוֹ כַּפְיָין לְדַרְגִּין תַּתָּאִין. אָמַר לֵיהּ, בְּכָל זִמְנָא דַּאֲנַן חָרְשִׁין וְקָסְמִין וְנָחֲשִׁין, אִית לָן דַּרְגִּין וּמַלְאָכִים יְדִיעָן, וְאִשְׁתְּמוֹדָעָן לְגַבֵּי חָרְשִׁין וְקוֹסְמִין, אֲבָל מִכָּאן וּלְהָלְאָה, אִית לָךְ לְעַיְינָא בַּאֲתַר אָחֳרָא עִילָּאָה.

כְּתַב לֵיהּ שְׁמָהָן אָחֳרָנִין, בְּאִינּוּן דַּרְגִּין קַדִּישִׁין. וְהָכֵי אוֹרְחַיְיהוּ דְּקוֹסְמִין וְחָרְשִׁין, דְּיָדְעֵי אִינּוּן דַּרְגִּין דְּהַהוּא קֻסָּם שַׁרְיָא בְּהוּ, וְעָבְדִין חָרְשַׁיְיהוּ, וְאוֹמֵי לְהוֹן בְּדַרְגִּין אָחֳרָנִין עִילָּאִין מִינַּיְיהוּ, וְעָבְדֵי מַה דְּעָבְדֵי.

שַׁלַּח לֵיהּ הָכֵי. עַמָּא דָּא, לָאו קִשְׁרָא דִּילְהוֹן כְּשְׁאָר עַמִּין דְּעָלְמָא, אֲבָל קִשְׁרָא דִּילְהוֹן בַּאֲתַר אָחֳרָא עִילָּאָה, מִתְקַשְּׁרָא. לְעֵילָּא מִכָּל דַּרְגִּין.

כְּתַב וְשַׁלַּח לֵיהּ, פִּיפוֹסָא וּפַטְרוֹנָא דְּתֵרִיסַר נְצוֹצִין, דְּסָחֲרָן גַּלְגַּלֵּי רְתִיכָא דְּכוּרְסְיָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר לֵיהּ, אִי

תִּסְתַּכֵּל בְּהַנֵּי, בְּהַנֵּי תִּסְתַּכֵּל, בְּגִין דְּהַנֵּי תְּרֵיסַר מִתְקַשְּׁרָן בְּי"ב שְׁבָטִים. וְאִי בְּהַנֵּי תַּעֲבִיד חָרָשִׁין, בְּדִיוּקְנָא דִּילְהוֹן לְתַתָּא, דְּאִינוּן י"ב שְׁבָטִים, וְי"ב דְּגְלִין פְּרִישָׁן, נֵיכוֹל לוֹן, וְנִיגַח בְּהוֹן קְרָבָא, וּנְעַקַּר לוֹן מֵעָלְמָא.

וְהַיְינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים, מַלְאָכִים וַדַּאי. וּקְסָמִים בְּיָדָם, פִּיפּוֹסִים דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין, הֲווֹ אַתְיָין בִּידַיְיהוּ. וְאִיהוּ לָא יָדַע, דְּכָל דַּרְגִּין עִילָּאִין, בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינוּן. מַה חָשִׁיב בָּלָק. חָשִׁיב, דְּעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל אִתְמַסְרוּ לְמַלְאָכִין, כִּשְׁאָר עַמִּין דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא כָּתַב שְׁמָהָן דְּאִלֵּין מַלְאָכִים תְּרֵיסַר, וּשְׁלַח לֵיהּ, וְהַיְינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים.

אָמַר לֵיהּ תָּא חֲזֵי, כָּל דַּרְגִּין דְּאִינוּן מְקַשְּׁרָן קְשָׁרִין, לְתַבְרָא עַמָּא דָּא, מִסְּטְרָא דְצָפוֹן אִינוּן. וּמִסְּטְרָא דְצָפוֹן זְמִינִין לְמִנְפַּל. שׁוּלְטָנוֹ דְּחָרְשִׁין דִּילָן, מִסְּטְרָא דְצָפוֹן אִינוּן. *) הַשְׁתָּא נֵיכוֹל לַאֲגָחָא בְּהוֹן קְרָבָא, דְּהָא י"ב אִלֵּין דְּאִינוּן מִתְקַשְּׁרָאן בְּהוּ, מִסְּטְרָא דְצָפוֹן שַׁרְיָין לְמִימְנֵי.

וְהוֹאִיל וּמִשְּׁמָאלָא שַׁרְיָין תּוּקְפָּא דִילְהוֹן, אִתְחַלָּשׁ וְאִתְבַּר, בְּגִין דְּכָל תּוּקְפָּא דִילְהוֹן לְהַהוּא סִטְרָא אִיהוּ. מַהוּ, דִּכְתִיב, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פוֹנִים צָפוֹנָה. מִצָּפוֹן שָׁאֲרֵי לְמִמְנֵי. אֲמַר, הָא תּוּקְפָּא דִילָן מִצָּפוֹן אִיהוּ, וְאִינוּן מ' חָסֵר חַד דַּרְגִּין, תַּקִּיפִין מִפַּרְזְלָא וּנְחָשָׁא. וּתְחוֹתַיְיהוּ לֵית לוֹן חוּשְׁבְּנָא. וְעַל דָּא נֵיכוֹל לַאֲגָחָא בְּהוֹן קְרָבָא, וּלְאִיתְגָּרֵי בְּהוּ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָבִיד הָכֵי, דְּלָא שָׁבִיק לוֹן לְמַלְאָכִין,
וְלָא לְחֵילֵי שְׁמַיָּא, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בִּלְחוֹדוֹי. וְכָל אִילָנִין רַבְרְבִין וְשׁוּלְטָנִין, פָּלַג עַל כָּל שְׁאָר
עַמִּין. וְכַד אָתוֹ יִשְׂרָאֵל, נָטֵיל לוֹן אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, וְאַחְסִין לוֹן
בְּתוֹקְפָּא דְּנוּקְבָּא דְּאִילָנָא, וְלָא שָׁבִיק לוֹן בִּידָא דְּמַלְאָכִין,
וְלֹא בִידָא דְּמַמָּנָא וְרַבְרְבִין דְּעָלְמָא. דִּכְתִיב, (דברים לב)
בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם וְגוֹ'. וְאִלֵּין י"ב תְּחוּמִין, מִתְּתַחֲמָן בְּד'
סִטְרֵי עָלְמָא, לְבָתַר דְּבַדַּר עַנָּפִין וְטַרְפִּין, נָטַל לְיִשְׂרָאֵל
וְאַחְסִין לוֹן בְּתוֹקְפָּא דְּנוּקְבָּא דְּאִילָנָא. דִּכְתִיב, (שם) כִּי חֵלֶק
ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יָאוֹת וְשַׁפִּיר הַאי דַּאֲמַרְתְּ, זַכָּאָה
אוּרְחָא דִּילָן, דְּכַמָּה מִלִּין עִילָּאִין קַדִּישִׁין רַוּוחָנָא לוֹן
וְחָמֵינָא. וְהַהוּא יוּדָאי הֲוָה תַּמָּן לְקַמַּיְיהוּ. אֲמַר לוֹן, רַבָּנָן,
כָּל מִלִּין אִלֵּין, כַּמָּה טָבָאן, וּמִלִּין עִילָּאִין קַדִּישִׁין נִינְהוּ. מַהוּ
דִּכְתִיב בַּתְרֵיהּ, (שם) יִמְצָאֻהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וכו'.
אֲמַר לֵיהּ, אִי יְדַעְתְּ בֵּיהּ מִלָּה, אֵימָא. דְּהָא מִלָּה דָּא אוֹקְמוּהָ
בְּאַבְרָהָם, דְּאַשְׁכַּח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא
דְּפָלְחֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְלָא יָדְעֵי בִּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אֶלָּא כֻּלְּהוֹ הֲווֹ טָעָאן בָּתַר עֲבוֹדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם,
וּפָרַח בֵּינַיְיהוּ עַנָּפָא חָדָא שְׁלִים, קָדָם מָארֵי דְּעָלְמָא,
וְאַשְׁכַּח לֵיהּ תַּמָּן.

מָה עַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נְטַל לֵיהּ לְהַהוּא עַנָּפָא, וּנְטַע

לֵיהּ, וְאַשְׁקֵי לֵיהּ, וְאִשְׁתַּדַּל עֲלֵיהּ, וְאַעֲקַר לֵיהּ מִתַּמָּן, וְאַשְׁתִּיל לֵיהּ בְּאַרְעָא אָחֳרָא. דִּכְתִיב, (בראשית יב) לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְעָבַד מִנֵּיהּ עַמָּא קַדִּישָׁא, וְדָא הִיא מְצִיאָה דְּאַשְׁכַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, דְּלָא מְהֵימְנָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יָדְעֵי מַאן אִיהוּ.

אָמַר רַבִּי יוּדָאי, וַדַּאי שַׁפִּיר הוּא, וְיָאוֹת כּוֹלָּא. אֲבָל אִית לְשָׁאֲלָה, אִי אַבְרָהָם הֲוָה דְיוֹקְנָא דְּאִצְטְרִיךְ. וְתוּ דְּהָא קְרָא לָא אוֹכַח עַל אַבְרָהָם כְּלַל, וְלָא אִדְכַּר לְאַבְרָהָם, וְלָא לְיִצְחָק, אֶלָּא לְיַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹי. דִּכְתִיב, (דברים ל׳לא ברור) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ יִמְצָאֵהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לָא קַשְׁיָא הָכָא, דְּהָא אַבְרָהָם אַשְׁכָּחָן דְּנָפַק מִגּוֹ פַּלְחֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וְהָכָא אַף עַל גַּב דְּיַעֲקֹב אִדְכַּר, הוּא קָאֵי עַל אַבְרָהָם, וְלֵית פֵּירוּכָא כְּלַל בַּמִּלָּה. אֲבָל אִי יְדַעְתְּ מִילָּה אוֹ חִידוּשָׁא, אֵימָא.

פְּתַח הַהוּא יוּדָאי וַאֲמַר, (בראשית א) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, מַאן אֶרֶץ. הַהִיא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא עֵילָּא וְתַתָּא. הָיְתָה תֹהוּ, מַאי תֹהוּ, דָּא קַו יָרוֹק, דְּאַקִּיף כָּל עָלְמָא. וְאִיקְרֵי קַו תֹּהוּ, דִּכְתִיב, (ישעיה לד) וְנָטָה עָלֶיהָ קַו תֹּהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ. כְּמָה דְּתָנִינָן, אַבְנִין מְפוּלְמוֹת דְּמִשְׁתַּקְעִין גּוֹ תְּהוֹמֵי, וּמְנָהוֹן נָפְקִין מַיִין.

הַשְׁתָּא אִית לְמִנְדַּע, תֹּהוּ דְּאִיהוּ קַו יָרוֹק, מַאי הוּא קַו יָרוֹק, אֶלָּא אַשְׁכְּחָן בְּסִפְרָא דְּאַסְיָא קִירְטִינָא, וְיוּדָן

דְּקֶסָרִי שְׁמֵיהּ, וְקָרָאן שְׁמֵיהּ קִירְטִינָא אַסְיָא, בְּגִין דְּאִיהוּ רַב עַל כָּל אַסְיָין, וְיַקִּירָא בְּחָכְמְתָא. וְהָכֵי בְּלָשׁוֹן פַּרְסִי, לְבַר נָשׁ יַקִּירָא, קָרָאן לֵיהּ קִירְטִינָא. רַב וְיַקִּירָא בְּחָכְמְתָא. וַהֲוָה אֲמַר, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, מַאי תֹהוּ. אִיהוּ כַּו יָרוֹק, דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא. וּמַאן אִיהוּ, קְלִיפָּה דֶּאֱגוֹזָא. וְדָא אִיהוּ קְלִיפָּה דִּלְבַר, דְּאִיהוּ יָרוֹק.

לְגוֹ מִנֵּיהּ, בֹּהוּ. אִינּוּן אַבְנִין מְפוּלָמוֹת דְּמִנְהוֹן נָפְקֵי מַיָּא.

מִן תֹּהוּ אִתְמְשֵׁיךְ עוֹר וּבָשָׂר. מִן בֹּהוּ אִתְמַשְּׁכוּ גַּרְמֵי.

לְגוֹ מִנֵּיהּ וְחשֹׁךְ. דָּא חֲשִׁיכוּ דְּאִתְמְשַׁךְ מִנֵּיהּ עַמָּא דְּעֵשָׂו.

וְאִיתֵימָא מִן תֹּהוּ. הָכֵי הוּא וַדַּאי, דְּהָא חשֹׁךְ מִנֵּיהּ תַּלְיָיא תֹהוּ. אֶלָּא אִינּוּן אַבְנִין מְפוּלָמוֹת, עָאלוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּמִנֵּיהּ אִתְמַשְּׁכָן גַּרְמִין, כְּמָא דְּאִיתְּמַר. וְחשֹׁךְ מְשִׁיכוּ דַּקִּיק, דְּמִנֵּיהּ אִתְמְשַׁךְ עֵשָׂו.

וְרוּחַ אֱלֹהִים, דָּא מוֹחָא דֶּאֱגוֹזָא, דְּמִתַּמָּן אִיתְמְשַׁךְ יַעֲקֹב שְׁלֵימָא, כְּגַוְונָא דֶּאֱגוֹזָא דָּא, דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, לְקִבְלֵיהּ דְּתֹהוּ. לְגוֹ מִנֵּיהּ עָנָן גָּדוֹל, לְקִבְלֵיהּ דְּבֹהוּ. לְגוֹ מִנֵּיהּ וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, לְקִבְלֵיהּ דְּחשֹׁךְ. לְגוֹ מִנֵּיהּ וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, לְקִבְלֵיהּ דְּוֹרוּחַ אֱלֹהִים.

וּמְתוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל, לְגוֹ מִכְּלָא. דִּלְקִבְלֵיהּ, מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. דָּא רוּחַ דְּאִימָא עִילָּאָה, דְּקָא מְרַחֲפָא עַל כֹּלָּא. וְיַעֲקֹב שְׁלֵימָא, אִיהוּ וַדַּאי מוֹחָא דֶּאֱגוֹזָא. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְמַצְּאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וַדַּאי. לְבָתַר עָבַד הַקָּדוֹשׁ

בָּרוּךְ הוּא לְכָל אִינּוּן קְלִיפִּין דִּלְהוֹן, דִּיהוֹן כָּלְהוֹן מִשְׁתַּעְבְּדִין לֵיהּ.

(במדבר כד) אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל וְגו'. אֶרְאֶנּוּ, לְמִלָּה דְּפוּרְקָנָא דָּא, דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה. וְלֹא עַתָּה, אֶלָּא לְסוֹף יוֹמַיָּיא.

שִׁית יוֹמִין הֲווֹ בְּעָלְמָא, בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה חָמֵינָא, דִּנְהוֹרִין דַּהֲווֹ בֵּיהּ, מִסְתַּלְקֵי וּמִתְדַּעֲכֵי. שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכָבַיָּיא וּמַזָּלֵי אִתְגְּנִיזוּ בֵּיהּ. הַנִּי אִתְהֲווֹ בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וּבֵיהּ אִסְתַּלָּקוּ בְּיוֹמָא דְּאַלֵּף רְבִיעָאָה.

בְּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וַאֲמַר, וַוי דְּגָלוּתָא אִתְמְשַׁךְ, וּמַאן יָכִיל לְמִסְבַּל לֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ, אִי רַבִּי אִי רַבִּי, אִלּוּ הֲוֵית יָדַע כַּמָּה עִרְטוּלָא וּבִלְבּוּלָא, עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָלְהוֹ רְקִיעִין, בְּשַׁעֲתָא דְּגָזַר וּמָסַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בִּידָא דְּהַהִיא שִׁפְחָה, וּלְאִשְׁתַּעְבָּדָא תְּחוֹת יְדָא דֶּאֱדוֹם.

בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ כָּתְבֵי פִּתְקִין בִּרְקִיעָא, עַד דְּלָא אַחְתִּימוּ, בְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּחוֹתְמָא דְּמַלְכָּא, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא, וּקְרָא לְגַבְרִיאֵל דְּקֶסֶת הַסּוֹפֵר בְּחַרְצוֹי, וַאֲמַר לֵיהּ, אִיעַבַּב פִּתְקִין עַד דְּלָא אַחְתִּימוּ, וְאֶבְכֶּה עַל בָּנַי, וְאַעֲבִיד לְהוֹן מִסְפְּדָא וְאֶבְלָא. בְּאוֹמָאָה עֲלַיְיכוּ, כָּל חֵילָא דִּשְׁמַיָּא, דְּתִשְׁבְּקוּן לִי, וְלָא תִתְקְפוּן לְנַחֲמָא לִי. כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה כב) עַל כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי

אֲמַר בַּבְכִי אַל תָּאיצוּ לְנַחֲמֵנִי עַל שֹׁד בַּת עַמִּי.
בְּעַט בְּעִיטִין בִּרְקִיעָא דַּעֲרָבוֹת, וַעֲבַד בֵּיהּ בְּקוּעִין וְחַלּוֹנִין
פְּתִיחִין. פְּתַח וַאֲמַר, בָּנַי, בָּנַי רְחִימוּ דְּמֵעַיי, רִבִּיתִי
לְכוֹן, וּנְטָלִית לְכוֹן, כְּאַבָּא דְּנָטֵיל לִבְרֵיהּ, אוֹלִיפְנָא לְכוֹ
דַּחֲלְתִּי, אַשְׁלֵטִית לְכוֹ עַל כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא. חַבְתּוּן קַמָּאי
בְּכַמָּה חוֹבִין, עָבַרְנָא עֲלַיְיכוּ, בְּגִין דִּבְנִין יַקִּירִין רְחִימִין
הֲוֵיתֶן קַמָּאי.
בָּנַי בָּנַי, אֶקְרָא לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְאוֹמֵינָא לְהוֹ
עֲלַיְיכוּ. מִזָּרָח מִזָּרָח, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, אִי בָּנַי יִתְבַּדְּרוּן
בֵּינָךְ, דְּתִסְתַּכֵּל בְּתוֹאֲרָא וּדְיוֹקְנָא דִּילְהוֹן, הֵיךְ אִשְׁתַּנֵּי
וְאִשְׁתַּחַר בְּעִנּוּיִין דְּעָבְדוּן לוֹן בְּגַוָּוךְ, וְתִבְכֶּה וְתִסְפַּד עֲלֵיהוֹן
וְתִנְטַר לוֹן.
בָּנַי בָּנַי, כַּד הֲוֵיתוּן בְּבֵיתָאי, בְּתוּקְפָּא דְּאִמְכוֹן, בְּעִידּוּנִין
בְּעִינּוּגִין, לָא אַשְׁגַּחְתּוּן עָלַי. בָּנַי בָּנַי, מָה אַעֲבִיד לְכוֹן,
גְּזֵירָא גָּזַרְנָא בְּאוֹמָאָה, אֶלָּא אֲנָא וְאַתּוּן נִגְלֵי.
מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא, אֵיךְ לָא תַּשְׁגַּח עַל בָּנַי, עָנָא קַדִּישָׁא
דְּמָסָרִית בִּידָךְ. מִזָּרָח מִזָּרָח, אִתְעָרִי לְגַבֵּי מֹשֶׁה,
וְתִבְכּוּן וְתִסְפְּדוּן עַל בָּנַי, אֶבְלָא וּמִסְפְּדָא אַשְׁמָעוּ כַּחֲדָא,
עַד דַּאֲנָא אֶשְׁמַע וְאֶתְרַוֵּי עִמְכוֹן.
בָּנַי בָּנַי, רְחִימִין דְּנַפְשָׁאי, הֵיךְ תֶּהֱכוּן בְּשַׁלְשְׁלָאִין תַּקִּיפִין,
יָדְכוֹן מְהַדְּקָן לַאֲחוֹרָא. בְּנִין דְּאִתְרַבִּיאוּ בְּעִידּוּנִין, בְּנִין
דַּהֲווֹ יַקִּירִין מִפָּז וְסַפִּירִין. בָּנַי בָּנַי, חַסִידִין קַדִּישִׁין, הֵיךְ

תִּפְלוֹן בִּידֵי נוּכְרָאִין, דְּלָא רַחֲמִין כְּלָל. בִּשְׁרָא קַדִּישָׁא דְּגוּפֵיכוֹן, אִיתְרַמֵּי וְאִתְחַלֵּל בַּשְׁווֹקִים וּבָרְחוֹבוֹת. בָּנַי בָּנַי, וַוי עֲלֵיכוֹן וְעָלַי. כְּדֵין בָּזַע פּוּרְפִּירָא דִילֵיהּ. וְהַיְינוּ דִכְתִיב, בְּצַע אֶמְרָתוֹ.

דָּרוֹם דָּרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, כַּד יִתְבַּדְּרוּן בָּנַי בְּגַוָּךְ, דְּתִסְתַּכֵּל בְּהוּ הֵיךְ מְשַׁחֲרָא דְיוֹקְנֵיהוֹן, וִימִינְהוֹן תְּבִירִין בֵּינֵי עַמְמַיָּא. דָּרוֹם דָּרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, אִתְעַר לְגַבֵּי אַבְרָהָם רְחִימָאי, וְאֵימָא לֵיהּ אֵיךְ נָפְלוּ בְּנוֹי, וְאִתְבַּדְּרוּ בֵּין שַׁנְאֵיהוֹן, וְתִבְכּוֹן וְתִסְפְּדוּן עֲלֵיהוֹן. דָּרוֹם דָּרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, דְּתִנְטַר בָּנַי רְחִימוּ דְנַפְשָׁאי, כַּד יִתְבַּדְּרוּן בְּגַוָּךְ.

צָפוֹן צָפוֹן, אִתְעַר בְּקוֹל בְּכְיָה וּמִסְפֵּד וְאֶבְלָא וְיִגוֹנָא לְגַבֵּי בָּנַי. וְאֵימָא לֵיהּ לַעֲקֵידָא דְמִדְבְּחִי, הֵיךְ אָזְלִין בְּנוֹי, וְהֵיךְ נָפְלוּן בְּחַרְבָּא. לָא תֵימְרוּן דָּא, וְלָא תְהוֹדְעוּן דָּא לְיַעֲקֹב אֲבוּהוֹן. דְּלָא יֵהֵפֵךְ עַלְמָא בְּרִיגְעָא.

מַעֲרָב מַעֲרָב, אִתְעַר לְגַבֵּי נַאֲקַת חֲלָלִין, וּקְרָבִין תַּקִּיפִין דְּבָנַי. אִיתְעַר לְגַבֵּי רְחִימָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי, הֵיךְ אָזְלִין בְּנָהָא. וְהֵיךְ מִתְבַּדְּרִין בְּכַמָּה סִטְרִין.

אֲחוֹתִי בְּרַתִּי רַעְיָתִי יַעֲיָא דִילִי, רְחֵימְתָּא דְנַפְשָׁאי, מַה גְּעֵבִיד מִן בְּנָא מַה יַעְבְּדוּן אִינוּן. אֲבָל רְחִימָתִי אֲחוֹתִי, אֵימָא לָךְ, אִי בִּרְעוּ סַלְקָא עֲלָךְ, אַנְתְּ מְרוּבַּעַת, וְגַדְפִין דִּילָךְ פְּרִישָׁן לְד׳ סִטְרִין, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ בְּרַתִּי

יְחִידָתִי, דְּתֵהַךְ בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָא תִשְׁבּוֹק לוֹן, וְתֶחֱפֵי עֲלַיְיהוּ בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא. וְאִי לָא, יִתְאַבְּדוּן מֵעָלְמָא.

מָה אֵימָא לָךְ ר', בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שָׁמְעַת דָּא, אֲרֵימַת קָלָא, וְאִזְדַּעְזְעוּ תְּמַנְיסַר אֶלֶף עָלְמִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדָהּ. וּכְדֵין (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדֵין, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא אֲדֹנָי ה' צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד. מַאן חָמָא עִרְטוּלָא בְּכָלְהוֹ רְקִיעִין. מַאן חָמָא בִּלְבוּלָא וּמִסְפֵּידָא דְּתַמָּן. עַד דְּכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא חֲשִׁיבוּ, דְּכָל עָלְמִין יִתְהַפְּכוּן.

אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בְּרַתִּי יְחִידָתִי דִּילִי, תְּהַךְ לְחַפְיָא עֲלַיְיהוּ, וּלְדַיְירָא עִם בְּנָנָן. אֲמָרָה לֵיהּ, מָארֵי דְּעָלְמָא, לָא אֵיהַךְ. בָּתַר דְּרָבִית לוֹן, וּתְקֵינִית לוֹן, וּגְדֵילִית לוֹן. אֱהֵי חָמִית לְשַׁנְאֵיהוֹן דְּאָכְלֵי לוֹן, וְתִינְשֵׁי לָנָא תַּמָּן. כְּדֵין אוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָהּ, לַאֲקָמָא לָהּ, וּלְמִפְרַק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְלַאֲפָקָא לוֹן מִגָּלוּתָא. כְּדָבָר אַחֵר, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְגו', וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ כו', וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם.

וְעַל דָּא נָפְקַת מִקַּמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּנָפְקַת מִקַּמֵּיהּ, פְּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא וַאֲמַר אֵיכָה יוּעַם זָהָב, וְכָל הַהוּא קִינָה דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי אֲמַר לָהּ, לְבָתַר קְשַׁר רְחִימִין בְּהַהוּא תְּנָיְינָא וְחָתְמוּ פִּתְקִין.

וְהַשְׁתָּא אַהֲדַרְנָא לְפַרְשָׁתָא, דְּוַדַּאי גָּלוּתָא אִתְמְשַׁךְ. (במדבר כד) אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה, לְמַאן קָאָמַר אֶרְאֶנּוּ. לְהַהוּא דְּאִיתְמָר עֲלוֹי כִּי אֵינֶנּוּ. כַּד יֵיתֵי לְפָקְדָא לַאֲיַילְתָּא. וְלֹא עַתָּה, וְלֹא לְזִמַּן קָרוֹב. אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב, אִסְתַּכַּלְנָא בֵּיהּ, אֲבָל לָאו כְּעַן, אֶלָּא לְזִמַּן רָחוֹק.

דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב, רַבִּי רַבִּי, כַּמָּה רָזִין סְתִימִין כְּלִילָן הָכָא.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ב) וַיִּפֶּל ה' אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן. כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קַדְמָאָה, דּוּ פַּרְצוּפִין בְּרָאוֹ, וַהֲווּ מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא בְּלָא פֵּירוּדָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב, (שם ה) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם, בְּלָא פֵּירוּדָא, וְלָא כְתִיב בְּרָאוֹ, אֶלָּא בְּרָאָם.

כֵּיוָן דְּאִתְבְּרִיאוּ, הֲווּ כַּחֲדָא דָּא עִם דָּא, בְּשִׁיקוּלָא. מָה עָבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. נְסַר לֵיהּ נְסִירוּ, וּנְטַל לְנוּקְבָא מִגֵּיהּ, וְאַתְקֵין לָהּ בְּכַמָּה תִיקוּנִין, וְקִשְׁטָהּ בְּכַמָּה קִישׁוּטִין, וְאַלְבֵּישׁ לָהּ בְּכַמָּה לְבוּשִׁין.

בְּאָן אֲתַר, בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן אַתְקֵין לָהּ. כַּמָּה קִישׁוּטִין קְשַׁט לָהּ. שִׁבְעִין. וְאִינּוּן שִׁבְעִים פָּנִים דְּאוֹרַיְיתָא. כַּמָּה תִיקוּנִין תַּקֵּין לָהּ. תְּלֵיסַר תִּיקוּנִין. אִינּוּן תְּלֵיסַר מְכִילִין, דְּאוֹרַיְיתָא נְדְרֶשֶׁת בְּהוּ. כַּמָּה לְבוּשִׁין אַלְבֵּישׁ לָהּ. שִׁית לְבוּשִׁין. וְאִינּוּן שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, בְּשִׁית אַנְפִּין.

כָּל הַנֵּי תִיקוּנִין, וְכָל הַנֵּי קִישׁוּטִין, וְכָל הַנֵּי לְבוּשִׁין, עֲבַד לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּמָּן בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וּלְבָתַר וַיְבִיאֶהָ אֶל

הָאָדָם. וְאָדָם הֵיכָן הַוָּה. בַּאֲתַר דִּנְקוּדָה דְּצִיּוֹן, דְּבֵי מַקְדְּשָׁא תַּמָּן. וּמְתַמָּן נְטֵיל לוֹן, וְאָעֵיל לוֹן בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וּבָרִיךְ לוֹן בִּרְכַת חַתָּנִים.

וְרָזָא דָּא, דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. דָּרַךְ וְקַשִּׁיט וְתַקִּין הַהוּא כּוֹכָב, דְּאִתְנְטֵיל מִיַּעֲקֹב. דִּבְגִין כָּךְ, בְּגִינָהּ יִתְגְּלֵי, מַאן דְּיִתְגְּלֵי. בְּגִין דְּעַל דָּא הַוָּה אָתֵי לְגַבָּהּ, וְאִתְמְשַׁךְ מֵעֵילָא לְתַתָּא. וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל, דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. וְקָם: כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (שם ו) וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי.

וְכַד יְהֵא דָּא, וּמָחַץ פַּאֲתֵי מוֹאָב וְגו'. כָּל אִינּוּן סִטְרִין דְּאִתְאַחֲדָן בְּאִילָנָא תַּתָּאָה, יִתְעַבְרוּן וְיִתְעַדּוּן מִנֵּיהּ. כְּדֵין, (שם ב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם. דָּא זִמְנָא דְּעִדּוּנִין וְעִנּוּגִין, לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא כַּחֲדָא וְלָא כְּשָׁאָר זִמְנִין דְּסִטְרָא בִּישָׁא אִתְאַחֲדַת בֵּינָתָא. אֲבָל הַשְׁתָּא לֵית עִרְבּוּבְיָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא עִמָּנָא, אֶלָּא עֶצֶם מֵעַצָמַי, וְלָא שִׁיתּוּפָא אָחֳרָא דְּבִישׁ. עֶצֶם מֵעַצָמַי, נְהִירוּ דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֳרָא מַמָּשׁ. וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, מַלְבּוּשָׁא מֵהַהוּא מַלְבּוּשָׁא דְּאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ נְהוֹרָא עִילָּאָה דִּילִי. לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה, בְּשָׁלְטָנוּתָא עִילָּאָה עַל כָּל עָלְמָא, דְּלָא תַּעֲדֵי לְעָלַם. כְּדֵין (דניאל ב) תַּדִּק וְתָסֵף כָּל [אִלֵּין] מַלְכְוָתָא וְהִיא תְּקוּם לְעָלְמַיָּא.

אֲרֵאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה, רְאִיָּיה דָּא דַּאֲנָא חָמֵינָא, זִמְנָא לְמֶחֱמֵי לֵיהּ, וּלְאִתְקָרְבָא כַּחֲדָא. וְלֹא עַתָּה, בְּגָלוּתָא דְּבָבֶל, בְּהַהוּא בֵיתָא דִּבְנוֹ עוֹלֵי גוֹלָה. אֲשׁוּרֶנּוּ, אֲנָא זַמֵּינָא

לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וְלֹא קָרוֹב, אֶלָּא בְּהַהוּא בֵּיתָא בַּתְרַיְיתָא. דְּבֵין בְּהַאי וּבֵין בְּהַאי, לָא הֲוָה נַיְיחָא, וְלָא קוּרְבָא וְאַחְדוּתָא כְּדְקָא יָאוֹת.

אִי רַבִּי אִי רַבִּי, כַּמָּה קַשְׁיָא מִלָּה, כַּמָּה אָרִיךְ זִמְנָא, כַּמָּה עָאקוּ עַל עָאקוּ, זַמִּינִין לְשַׁנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְכַמָּה יִשְׁלְטוּן חֵיוָתָא, וְכַמָּה יִשְׁאַגוּן לְמִיטְרַף טַרְפִּין דְּיִשְׂרָאֵל, בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא עַד סוֹף יוֹמַיָּא.

כָּעֵת לְסוֹף יוֹמַיָּא, כְּפוּם שַׁעֲתָא דְּיוֹמָא, בְּעִידָּן דִּי זָרַח שִׁמְשָׁא, מִן יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, בְּשַׁעֲתָא דְּיִזְדַּמְנוּן לְפוּם מִנְיַן שְׁנִין, דְּיוּבַל וּשְׁמִטָּה כַּחֲדָא, דְּאִיהוּ רַעַל דָּא מִן יוֹמָא שְׁתִיתָאָה. כָּעֵת זִמְנָא קָלָא חָדָא לְאִתְעָרָא מֵרוֹם רוֹמֵי רְקִיעִין, קָלָא עָצִיב בִּמְרִירוּ, מַה דְּלָא הֲוָה הָכֵי מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרוֹן עָלְמִין.

וְהַהוּא קָלָא יֶהֱוֵי דַּקִּיק, בַּחֲשַׁאי, בִּמְרִירוּ, וַעֲצִיבוּ, נְחֵית וּסְלֵיק, סְלֵיק וּנְחֵית, וְכֵן אָמַר, אַיֶּלֶת רְחִימִין הֲוַת לִי מִן יוֹמִין קַדְמָאִין, וְאִתְנְשִׁיאַת מִינָאי. רְחוּמִין קַדָּמִין הֲוֵי לִי בַּהֲדָהּ, אַדְכַּרְנָא דְּחוֹתְמָא דְּדִיוּקְנָהּ הֲוָה חָתִים עַל לִבִּי, וַהֲוָה חָתִים עַל דְּרוֹעָאי, וַהֲוָה תַּקִּיף בְּגַוּוי רְחִימוּ דִּילָהּ, וְרִשְׁפֵּי שַׁלְהוֹבָה מוֹקְדִין בְּגַוּוי.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא גָּעֵי תְּלַת גּוֹעִין, דָּא בָּתַר דָּא, וְיִזְדַּעְזְעוּן רְקִיעִין, וְיִזְדַּעְזְעוּן עָלְמִין כָּלְהוֹ, עַד דְּיִשְׁתַּמְּעוּ קָלִין תְּלַת, לְגוֹ נוּנָא תַּנְיָנָא, וְיֵעָרוֹק אַרְבַּע מְאָה אֶלֶף פַּרְסֵי גּוֹ

נוּנָא חַד דְּיַמָּא. וְתַמָּן יוֹשִׁיט מְצוּדִין וְיַפְרִישׁ רְשָׁתִין, וְיַמְשִׁיךְ לֵיהּ מִן יַמָּא, וְיָעֵיל לֵיהּ גּוֹ מְתִיבְתָּא דְּרָקִיעַ, וְיֶחֱמוּן מִנֵּיהּ כָּל אִינּוּן קוֹשִׁין וְכָל אִינּוּן פְּלוּגְתִין דְּאַקְשֵׁי תַּמָּן. וְיהֵא תָּפִים תַּמָּן מְאָה וְחַמְשִׁין יוֹמִין.

וְהַהוּא זִמְנָא, יִכְנוֹשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, וְכָל בְּנֵי מְתִיבְתָּא דִּילֵיהּ, וְהוּא לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוֹ, וְאַיְתוּן קַמֵּיהּ הַהוּא תְּנָיְנָא, וְיִקְשׁוֹר תְּלַת קְשָׁרִין בְּקוֹדְלֵיהּ, וְיִטְלוּ אִינּוּן תְּלַת רְחִימִין, וְיַהֲדְרוּן לֵיהּ לַאֲתַר דַּהֲוָה תָּפִים תַּמָּן. וְאִינּוּן רְחִימִין יֵיעַלּוּן בְּהֵיכָלָא חָדָא דְּאִיקְרֵי אַהֲבָה, וְיהוֹן גְּנִיזִין תַּמָּן.

וְאוֹמֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכָל אִינּוּן חַיָּילִין, וְלִתְרֵי מְתִיבְתֵּי, לְמֵהַךְ כֻּלְּהוֹ, וּלְמִשְׁמַע קָלָא דִּרְחִימוּתָא, דְּאִיהוּ תָּאֵיב לְמִשְׁמַע קָלָהּ בַּהֲדַיְיהוּ. בְּהַהוּא שַׁעֲתָא יִתְעַר עַל עַמָּא קַדִּישָׁא עָאקִין, אִלֵּין עַל אִלֵּין, בִּדְחִיקוּ סַגִּי, וְאִינּוּן צָווּחִין צָוָוחָה בָּתַר צָוָוחָה, דִּמְעִין בָּתַר דִּמְעִין, וְיִתְעָרוּן לָהּ. אִיהִי אַשְׁמָעַת קָלָא עַל בְּנָהָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרֵי וַאֲמַר, דָּא הִיא אַיָּלְתִי, חֲבִירְתִי, יוֹנָתִי, שְׁלֵימְתִי הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים, דְּלָא הֲוַת יָתְבָא אֶלָּא בְּסִתָּר הַמַּדְרֵגָה פְּנִימָאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים מה) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה, וְהַשְׁתָּא בַּגַּנִּים, בַּחֲצִיפוּ, כְּאִימָּא דְּאָזְלָא בָּתַר בְּרָהּ, בַּשְּׁווּקִים וּבְפוּתְיֵי קַרְתָּא, מִדְּחִילוּ דְּלָא יַבְאִישׁוּן לֵיהּ.

אַיְילָתִי חֲבִירָתִי חֲמִי, הָא חַבְרַיָּיא כָּלְהוֹ דִּתְרֵי מְתִיבְתֵי
הָכָא. חֲבֵרִים דְּאִינּוּן מְתִיבְתֵי, מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ
הַשְׁמִיעֵנִי, דְּתֵיאוּבְתִי לְמִשְׁמַע לְקָלָךְ.
כַּמָּה זְמִנִין אִיהוּ דְּלָא שְׁמַעְנָא לְקָלָךְ, וְלָא יְדַעְנָא לָךְ. כְּדֵין
כָּל עַלְמָא בְּעִרְבּוּבְיָיא, עַמִּין בְּעַמִּין אוּמִּין בְּאוּמִּין.
וּמַאן דְּלָא אִתְחֲזֵי לְמַלְכָּא, ייתוּן לֵיהּ לְמִישְׁלַט. וְייתוּן עַמִּיהּ
עַמִּין נוּכְרָאִין, וְלִישָׁנִין אוֹחָרָנִין, דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעִין דִּינָא, וְלָא
נִימוֹסֵי מַלְכוּתָא. וְכַמָּה קְרָבִין יַחְשְׁבוּן לְמֶעְבַּד.
וּבְגוֹ שָׁפָה רַפְיָיא, וּמַמְלַל רָכִיךְ, יַעֲבִיד כִּרְעוּתֵיהּ, וְיִשְׁלוֹט.
וַיַּחְשֵׁיב כַּמָּה מַחְשְׁבִין לְאַבְאָשָׁא. וְעַל עַמָּא יְחִידָאָה
יַעֲבִיד נִימוּסִין בִּישִׁין. כְּדֵין יְהֵא עָאקוּ עַל עָאקוּ, עַל הַהוּא
עַמָּא יְחִידָאָה. בֵּיהּ זִמְנָא יִתְתַּקַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִפַּיֵּים
לְאַיְילָתֵיהּ בְּכַמָּה פִּיּוּסִין, וַיַּתְקִיף בָּהּ, וְיִקִּים לָהּ מֵעַפְרָא,
אִיהוּ וְלָא אָחֳרָא. וּתְרֵי מְתִיבְתֵי יִשְׁתָּאֲרוּן בַּהֲדָהּ.
תְּלַת מַלְכִין יִשְׁתָּאֲרוּן, וְיִתְעָרוֹן בִּתְלַת סִטְרִין דְּעָלְמָא, עַל
עַמָּא דָּא. וְהַהוּא מַלְכָּא דְּהַוָּה שָׁלֵיט בְּפוּם רַכִּיךְ,
יִשְׁלוֹט בִּרְגַז סַגְיָא, וְנֶס וְתוֹקְפָא עַל עַמָּא קַדִּישָׁא.
וּבְיַרְחָא תְּלִיתָאֵי, בְּד' לְיַרְחָא, בְּתֵשַׁע שַׁעֲתֵי וּפַלְגָא, יֵהָכוֹן
כָּל בְּנֵי מְתִיבְתֵי בַּהֲדָהּ דְּאַיְילְתָּא, לְגוֹ קִבְרֵיהּ
דְּרַעֲיָא, מְהֵימְנָא דְּבֵיתָא, וְתֵיהַב תְּלַת קָלִין עֲלֵיהּ. בְּשַׁעֲתָא
דְּשִׁמְשָׁא יִתְכְּנֵישׁ מֵעָלְמָא, וְקִבְרֵיהּ יִתְפַּתַּח, וְיִבְעוֹן בְּנֵי
מְתִיבְתֵי לַעֲאָלָא לְתַמָּן, וְלָא יִתְיְהֵיב לוֹן רְשׁוּתָא, וְיִסְתַּלְקוּן

כָּלְהוֹ לְאַתְרַיְיהוּ. וְהֵיא תֵּיעוֹל, וּמְגַוְּוִיהּ יְפוֹק מַה דְּיִפּוֹק. וְתִשְׁכַּח לְמִשֵּׁה יָתֵיב וְלָעֵי, וּבוּצִינָא דָּלֵיק קַמֵּיהּ, וְכַמָּה רֵיחִין וּבוּסְמִין סַחֲרָנֵיהּ.

כֵּיוָן דְּחָאמֵי לָהּ דְּעָאלַת, יָקוּם, וְיִתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא דָּא עִם דָּא, וְקָלְיָא יִתְעָרוּן בְּרוּם רוּמֵי רְקִיעִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁמַע, וְיֵיעוֹל לְגוֹ הֵיכָלָא דְּאַהֲבָה, וְיִטּוֹל מִתַּמָּן תְּלַת רְחִימִין, וְיִפְתַּח לוֹן מְעַרְתֵּיהּ. כְּדֵין יִתְעַר מָשִׁיחַ בְּהַהוּא לֵילְיָא, וְיִשְׁתַּכַּח תַּמָּן בַּהֲדַיְיהוּ, וְיַהְדְּרוּן רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, בְּכָל הַהוּא לֵילְיָא, בִּמְעַרְתָּא דְמִשֵּׁה.

וְכַד סָלֵיק עַמּוּדָא דְצַפְרָא, יִתְגְּנֵיז מָשִׁיחַ וְיִשְׁתָּאֲרוּן מִשֵּׁה וּשְׁכִינְתָּא בְּהַהוּא יוֹמָא, כְּיוֹמָא דְּשָׁבוּעוֹת. וְסַלְקָא שְׁכִינְתָּא עַל הַהוּא טוּרָא, וְתִשְׁתְּמַע תְּלַת קָלִין, חַד לָקָבִיל אַבְרָהָם, וְחַד לָקָבִיל יִצְחָק, וְחַד לָקָבִיל מִשֶּׁה וְיַעֲקֹב. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מ) עַל הַר גָּבֹהַ עֲלִי לָךְ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ וְגוֹ' הָרִימִי אַל תִּירָאִי אִמְרִי כוֹ'. הָרִימִי, הָרִימִי, אִמְרִי. דָּא הָרִימִי בַכֹּחַ, תְּרוּעָה. הָרִימִי אַל תִּירָאִי, תְּקִיעָה. אִמְרִי, הָא תְּרוּעָה תְּקִיעָה וּתְרוּעָה כַּחֲדָא. וְדָא אִיקְרָא שׁוֹפָר תְּרוּעָה. שׁוֹפָר מֵהַהוּא תְּרוּעָה דְּלְעֵילָּא.

שׁוֹפָר זְעֵירָא, בְּגִין דְּאִית אָחֳרָא דְּאִקְרֵי שׁוֹפָר גָּדוֹל. שׁוֹפָר זְעֵירָא דָּא, אִקְרֵי שׁוֹפָר הוֹלֵךְ גּוֹ תְּנוּעָה דְּבוּצִינָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שמות יט) וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ. בְּגִין

דְּאָחֳרָא אִיהוּ שׁוֹפָר גְּנִיז וְטָמִיר, וְלָא הוֹלֵךְ. אֲבָל דָּא זְעֵירָא, אִיהוּ הָכָא בְּיוֹמָא דְּשָׁבוּעוֹת, וְהַאי אִיהוּ דְּאִיתְעַר בְּיוֹמָא דְּאוֹרַיְיתָא, בְּיוֹמָא דְּשָׁבוּעוֹת.

בְּאִתְעָרוּ דְּהַאי שׁוֹפָר, דְּאִיתְעַר בִּתְרוּעָה וּתְקִיעָה וּתְרוּעָה, יִתְעָרוּן אֲבָהָן מִגּוֹ מְעַרְתָּא, וְיִסְתַּלְּקוּן בְּרוּחָא, וְיֵיתוּן לְגַבָּהּ. וּמֵהַהוּא קָלָא, כַּמָּה חַיָּבִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא יְמוּתוּן, וְיִסְתַּלְּקִין מֵעָלְמָא. בְּהַהוּא יוֹמָא, סָלְקִין צְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל בְּכָל אֲתַר, דְּאִינּוּן קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וַאֲבָהָן ייתוּן כַּחֲדָא, וְיהוֹן בְּהַהוּא טוּרָא. וּמַשֶּׁה סָלֵיק בַּהֲדַיְיהוּ. וְתַמָּן יִסְתַּכֵּל בַּאֲבָהָן, וְאִינּוּן בֵּיהּ. וְיֵיעֲלוּן כֻּלְּהוּ גּוֹ מְעַרְתָּא דְּמַשֶּׁה. וּמָשִׁיחַ יִתְעַר לְגַבַּיְיהוּ, וְיִתְחַבְּרוּן כֻּלְּהוֹן בְּהַאי יוֹמָא. וּבְהַאי יוֹמָא, יִתְעָרוּן עֶשֶׂר שִׁבְטִין, לַאֲגָחָא קְרָבִין לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, בַּהֲדֵי מְשִׁיחָא דְּאִתְמְשַׁח עֲלַיְיהוּ, וְיִקַּבֵּל מְשִׁיחוּ עַל יָדָא דְּחַד כֹּהֵן צָדֵק, וְשִׁבְעָה רוֹעִים מְהֵימְנָן עִמֵּיהּ.

וּמְשִׁיחָא דָּא מִשִּׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם הוּא, וּמִזַּרְעָא דְּיָרָבְעָם בֶּן נְבָט הֲוֵי בְּרֵיהּ דַּאֲבִיָּה, דִּבְעוּלֵימוּי מֵת, וְהַהוּא יוֹמָא דְּמֵת, אִתְיְלֵיד לֵיהּ בַּר, וְאִתְנְטֵיל מִבֵּי יָרָבְעָם לְמַדְבְּרָא. וּלְתַמָּן נְטָלוּ מְאָה וְשִׁבְעִין גִּבָּרִין, כֻּלְּהוּ זַכָּאִין מִשִּׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם, דְּלָא אִשְׁתַּכְּחוּ בְּחוֹבָא דְּיָרָבְעָם.

וּמֵהַאי בְּרֵיהּ דַּאֲבִיָּה, נְפִיק הַאי מְשִׁיחָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מלכים א יד) וְסָפְדוּ לוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל וְקָבְרוּ אֹתוֹ. סְתִים

הַאי נְבוּאָה לְשַׁעֲתָא, וּנְבוּאָה לָעָתִיד, כִּי זֶה לְבַדּוֹ יָבֹא לְיַרְבְּעָם אֶל קֶבֶר יַעַן נִמְצָא בּוֹ דָּבָר טוֹב אֶל ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֵית יָרָבְעָם. דָּא הַאי מְשִׁיחָא, דְּאִיהוּ דָּבָר טוֹב אֶל ה'.

כֵּיוָן דְּיִנְדְּעוּן אֲבָהָן, דְּפַקִּיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַיְלְתֵּיהּ וּלְעַמֵּיהּ, כַּמָּה חֵידוּ עַל חֵידוּ בְּהַאי יוֹמָא. בְּאַרְעָא דְּצָפוֹן מַלְכוּתָא דְּתֵימָן, כַּמָּה עָאקוּ עַל עָאקוּ יִתְעָרוּן בְּהַאי יוֹמָא עַל עַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל, וְתִתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן בְּרַעֲוָא. וּבְפַנְיָא דְּהַאי יוֹמָא, תֶּהֱדַר שְׁכִינְתָּא לְגוֹ בֵיתָא, וּמָשִׁיחַ לְאַתְרֵיהּ, וַאֲבָהָן לְגוֹ מְעַרְתָּא דְּיִלְהוֹן.

שְׁכִינְתָּא תְּהַךְ וְתֶהֱדַר לְגַבֵּי משֶׁה, שִׁבְעִין יוֹמִין. לְסוֹף שִׁבְעִין יוֹמִין, סָלֵיק נְאָקוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְקַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּיהוֹן מְעִיקִין לוֹן בְּכָל סִטְרִין דְּעָלְמָא. וּכְנִישְׁתָּא חָדָא לְצַד דָּרוֹמָא יִתְאַבִּיד וְיִתְחֲרִיב. וַחֲמִשָּׁה זַבָּאֵי קְשׁוֹט יִתְקַטְּלוּן בֵּינַיְיהוּ.

כְּדֵין לְסוֹף תְּלָתִין וּתְרִין יוֹמִין דְּיִקְטְּלוּן לִכְנִישְׁתָּא הַהִיא, יִלְבַּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְנָאָה לְהַהוּא שׁוֹפָר זְעִירָא. וְהַהוּא מָשִׁיחַ בְּרֵיהּ דְּאֶפְרַיִם יִפְרוֹשׁ פְּרִישָׁא כְּחַד תּוֹר דְּקַרְנוֹי סָלְקִין כְּקַרְנוֹי דְּרְאֵם.

וְהַהוּא שׁוֹפָר זְעִירָא, יִתְקַע תְּרוּעָה תְּקִיעָה וּתְרוּעָה, תְּלַת זְמִנִין בְּרֵישׁ טוּרָא כְּמִלְקַדְּמִין, כְּדֵין נָטְלִין דְּגְלִין דְּהַהוּא מָשִׁיחַ, וְיִפּוֹל רַעֲשָׁא עַל עָלְמָא, בְּאִינּוּן קָלִין

דְּשׁוֹפָרָא. וְכָל אינון בְּנֵי עָלְמָא יִשְׁמְעוּן וְיֶחֱמוּן. כְּמַדָּבָר אַחֵר, (ישעיה יח) כָּל יִשְׁבֵי תֵּבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ.

וּכְדֵין יִתְבַּעֲרוּן גְּלוּלִין מִן אַרְעָא קַדִּישָׁא. וּתְלַת קָרְבִין יַעַבְדוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּהֲדֵי מָשִׁיחַ דָּא. וְאינוּן יֵיתִין וְיִסְגְּדוּן לְמָארֵי עָלְמָא בְּטוּרָא דְקוּדְשָׁא בִּירוּשָׁלַיִם. וְאִילֵּין קָרְבִין יְהוֹן בְּאֶלֶף שְׁתִיתָאָה.

*) וּבְיַרְחָא דְּבוּל, יִפּוֹלוּ שַׁנְאֵיהוֹן, וְיִתְעַבְּרוּן כָּל אינון גְּלוּלִין דְּיִשְׁתָּאֲרוּן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. וּמִתַּמָּן יַהֲכוֹן וְיִתְעָרוּן קָרְבִין עַל עָלְמָא. וּבְעוֹד דְּאינוּן יַגִּיחוּן קָרְבִין עִם כָּל בְּנֵי עָלְמָא, יִתְכַּנְּשׁוּן בְּנוֹי דֶּאֱדוֹם עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא, וְיִתְפְּסוּן לָהּ, וְיִשְׁלְטוּן עֲלָהּ תְּרֵיסַר יַרְחֵי.

לְסוֹף תְּרֵיסַר יַרְחִין, יִתְגַּעַשׁ וְיִרְעַשׁ כָּל עָלְמָא. וּבֵין זִמְנִין אִלֵּין, דְּשָׁכְנָתָא תַּהֲדָ וְתֶהֱדַר לְגַבֵּי מְעַרְתָּא דְמשֶׁה, יַתְטַמַּר מַלְכָּא מְשִׁיחָא ט׳ יַרְחִין, כְּיַרְחִין דְּיוֹלֵדָה, וְאינוּן ט׳ יַרְחִין, כַּמָּה צִירִין וַחֲבָלִים יִטּוֹל עַל גַּרְמֵיהּ.

וּבֵין כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַסְגֵּי צַעֲרֵיהּ, וְיֵעוֹל לְגוֹ שְׁבִילִין דְּאִילָנָא חָדָא, דְּאִית לֵיהּ אִילָנָא קַדִּישָׁא רַבְרְבָא וְתַקִּיף. וְתַמָּן בְּשִׁבְעִין עַנְפִּין, יִטּוֹל מִכִּילָן דַּאֲלַכְסוֹנִין, וְיִטּוֹל לְשִׁבְעִין מְמַנָּן, דְּסַחֲרָאן לְשִׁבְעִין עַנְפִּין דְּאִילָנָא, גּוֹ אינוּן מְכִילָן אֲלַכְסוֹנִין, וְיִשְׁתַּכְּחוּן אֲסוּרִין חַד תַּקְלָא דְּמִכִּילָא וּפַלְגוּ. כְּדֵין יָחֵית לוֹן מִכָּל עֲנָפָא וַעֲנָפָא.

וְכַמָּה עַנְפִּין וְעִירִין וּדְלָא זְעִירִין יִתְּבְרוּן בְּמֵיחַתְהוֹן מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִתְאַחֲדָאן גּוֹ עַנְפִּין, וּבְמֵיחַתְהוֹן יִתָּבְרוּ. כְּדֵין כַּמָּה סַגִּיאִין מֵעַמָּא קַדִּישָׁא יִתְּבְרוּן בֵּין רַגְלִין דִּשְׂאָר עַמִּין. וְכָל אִינּוּן מְמַנָּן, יַעַבְרוּן לוֹן גּוֹ נְהַר דִּינוּר, וְיִתְעַבְּרוּן מִשּׁוּלְטָנֵיהוֹן.

וּבֵין כָּךְ מָשִׁיחַ צִירִין וַחֲבָלִין יְהוֹן לֵיהּ בְּיוֹלֵדָה. וְעַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (תהלים כ) יַעַנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה. דְּאִינּוּן תֵּשַׁע פְּסוּקִים כְּיַרְחִין דְּיוֹלֵדָה. וְשִׁבְעִין תֵּיבִין, דְּהָא לְשִׁבְעִין שְׁנִין בְּאֶלֶף שְׁתִיתָאָה, יוֹלִיד וְיִשְׁלוֹט עַל כָּל עָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ בְּאִינּוּן תִּשְׁעָה יַרְחִין, יִתְחַזּוּן בְּכָל לֵילְיָא, מִפַּלְגוּ וָאֵילָךְ, רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ לְבַר מֵרְקִיעָא, מְגִיחָן קְרָבִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, עַד דְּיִנְהַר צַפְרָא.

לְבָתַר דְּאִינּוּן תִּשְׁעָה יַרְחִין יַעַבְרוּן, כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר לְמָשִׁיחַ דָּא, וְיַפֵּיק לֵיהּ מִגְּנָתָא דְּעֵדֶן. וְהַהוּא יוֹמָא דְּיִפּוֹק, יְזַדְּעְזַע כָּל עָלְמָא, דְּיַחְשְׁבוּ כָּל בְּנֵי עָלְמָא דִּימוּתוּן.

וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב, (ישעיה ב) וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צוּרִים וּבִמְחִילוֹת עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד ה'. דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּתֵירוֹם מֵהַהוּא זִמְנָא וָאֵילָךְ, וּמָשִׁיחַ בַּהֲדָהּ. וּמֵהַדַּר גְּאוֹנוֹ, דָּא מָשִׁיחַ. בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ. כְּדֵין (שם יא) וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ וְגוֹ'. דָּא בִּשְׁתִּין שְׁנִין דְּאֶלֶף שְׁתִיתָאָה, וְיֵהָכוֹן לְבָתַר דְּיַעֲבִיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּמָּה נִסִּין.

פָּרָשַׁת מַטּוֹת

(במדבר לא) וְכֹל הַטֶּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר. תַּמָּן תְּנִינָן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם מִתְנַהֵג אֶלָּא בִּתְרִין גְּוָונִין, דְּאָתוּ מִסְטַר אִתְתָא, דְּאִשְׁתַּכְּחַת חַכִּימַת לִבָּא. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (שמות לה) וְכָל אִשָּׁה חַכְמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן. וּמַאי מַתְיָין. אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן, גְּוָונִין דִּכְלִילָן בִּגּוֹ גְּוָונֵי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (משלי לא) דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ. וּכְתִיב בְּיָדֶיהָ טָווּ. מַאי טָווּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, טָווּ בְּדִינָא, טָווּ בְּרַחֲמֵי, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַמַּאי אִתְקְרִיָא אִשָּׁה. אָמַר לֵיהּ, דִּכְלִילָא בְּדִינָא, וּכְלִילָא בְּרַחֲמֵי. תָּא חֲזֵי, דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אִתְתָא בְּדִינָא אִתְקְרִיאַת, עַד דְּאַטְעֵמַת טַעֲמָא דְּרַחֲמֵי. דְּתַנְיָא, מִסְּטָרָא דְּבַר נָשׁ אָתֵי חִוָּורָא, וּמִסְּטָרָא דְּאִתְתָא אָתֵי סוּמְקָא, טַעֲמָא אִתְתָא מֵחִוָּורָא, חִוָּורָא עָדִיף.

וְתָא חֲזֵי, אַמַּאי אַסִּירָן נְשָׁא שְׁאָר עַמִּין דְּיָדְעֵי מִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא. מִשּׁוּם דְּתָנִינָן, אִית יָמִינָא, וְאִית שְׂמָאלָא. יִשְׂרָאֵל, וּשְׁאָר עַמִּין. גַּן עֵדֶן, וְגֵיהִנֹּם. עָלְמָא דָּא, וְעָלְמָא דְּאָתֵי. יִשְׂרָאֵל לְקִבְלֵי דְּרַחֲמֵי, וּשְׁאָר עַמִּין לְקִבְלֵי דְּדִינָא. וּתְנַן, אִתְתָא דְּאַטְעֵמַת טַעֲמָא דְּרַחֲמֵי, רַחֲמִין נָצְחָא. *) אִתְתָא דְּטָעֲמָא טַעֲמָא דְּדִינָא, דִּינָא בְּדִינָא אִתְדַּבְקַת.

וַעֲלַיְיהוּ אִתְקְרֵי, (ישעיה נו) וְהַכְלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה. וְעַל דָּא תָּנִינָן, הַנִּבְעֶלֶת לְגוֹי, קְשׁוּרָה בּוֹ כְּכֶלֶב. מַה כַּלְבָּא תַּקִּיפָא בְּרוּחֵיהּ, חֲצִיפָא. אוֹף הָכֵי דִּינָא בְּדִינָא תַּקִּיפָא, חֲצִיפָא בְּכוּלָּא.

הַנִּבְעֶלֶת לְיִשְׂרָאֵל, תָּנִינָן, כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דִּנְשְׁמָתָא דְיִשְׂרָאֵל, אַתְיָיא מֵרוּחָא דְאֱלֹהִים חַיִּים. דִּכְתִיב, (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף. מַשְׁמַע דִּכְתִיב מִלְּפָנַי. וּבְגִין כָּךְ אִתְּתָא דְּהִיא בְּתוּלְתָּא, דְּלָא אִתְדַּבְּקַת בְּדִינָא קַשְׁיָא דְּשְׁאָר עַמִּין, וְאִתְדַּבְּקַת בְּיִשְׂרָאֵל, רַחֲמִין נָצְחָא וְאִתְכַּשְׁרַת. וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב (תהלים פט) כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. מַאי חֶסֶד. הוּא חַד מִכְּתְרֵי עִילָּאֵי דְּמַלְכָּא. דִּנְשְׁמָתָא דְיִשְׂרָאֵל קָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד, עַל תְּנַאי דְּיִתְבְּנֵי, וְלָא יִשְׁתֵּיצֵי חֶסֶד מֵעָלְמָא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב יִבָּנֶה. בְּגִין כַּךְ תָּנִינָן, מַאן דְּשֵׁצֵי חֶסֶד מֵעָלְמָא, אִשְׁתֵּיצֵי הוּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, בְּגִין לְמֵיעְבַּד חֶסֶד עִם מִיתָא, וְאִתְעֲבִיד בִּנְיָנָא, דִּכְתִיב עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה.

פָּרָשַׁת וָאֶתְחַנַּן

מַאֲמָר קַו הַמִּדָּה. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עַד הָכָא לָא הֲווֹ חַבְרַיָּיא יָדְעֵי רָזָא דְּגוֹ יִחוּדָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל קְרָאֵין

דְּאוֹרַיְיתָא רָזִין סְתִימִין עִילָּאִין אִינּוּן, וְהַאי קְרָא מַאן אִיהוּ. פְּתַח וַאֲמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הַאי קְרָא, אַף עַל גַּב דְּכַמָּה סִטְרִין דָּרִישְׁנָא בֵּיהּ, רָזָא דְּיִחוּדָא דְּבֵיהּ סְתִימָא מַעְיְינִין, לְבָא אָטִים הוּא מִנֵּיהּ, דְּכַמָּה חַכִּימִין טְרִישִׁין דְּלִבָּא לָעָאן, וְלָא יָדְעִי, וְלָא אִדְבָּקִין. סְתִים מֵחֵיזוּ עֵינֵיהוֹן, וּמְסוּכְלְתָנוּ לִבֵּיהוֹן. תָּא חֲזֵי, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא אַתְוָון טְמִירִין, שׁוּרִין וְתֵיבִין גְּלִיפִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ. שְׁמַע, שְׁמָא דְּרָזָא דְּיִחוּדָא, גּוֹ טְמִירָא עִילָּאָה סְתִים, וְגַלְיָא גּוֹ גְּלִיפֵי טְמִירִין, לְסַלָּקָא בְּדַרְגּוֹי לְאִשְׁתַּלְמָא לְעֵילָּא. שְׁמַע, בֵּיהּ תַּלְיָיא שֵׁ"ם, בֵּיהּ תַּלְיָיא שְׁמִיעָה. שֵׁם, כְּדָבָר אַחֵר (שמואל ב ו) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם. ע', אַשְׁגְּחוּתָא דְּרֵישׁ שַׁתָּא וְעַד סְיָיפָא שַׁתָּא.

ע' טוֹבָה לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ. בְּגִין דְּאִית עַיִן טוֹבָה וְעַיִן רָעָה. עַיִן טוֹבָה, מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא. עַיִן רָעָה מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא. עַיִן טוֹבָה, הַיְינוּ רָזָא דְּרִשִׁים בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. וְאוֹקְמוּהָ, דְּהָכָא יִשְׂרָאֵל סָבָא. וּמַאן דַּאֲמַר יִשְׂרָאֵל זוּטָא, כֹּלָּא חַד. יִשְׂרָאֵל זוּטָא שַׁפִּיר, דְּעַיִן סְמִיךְ בֵּיהּ. וּמַאן אִיהוּ. דִּכְתִיב (איוב לו) לֹא יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו. וְדָא ו' זְעֵירָא. ו' עִילָּאָה, ו' זְעֵירָא כֹּלָּא חַד. ו' זְעֵירָא, מַבּוּעָא דְּבֵירָא דְּלָא אַפְסִיק מִנֵּיהּ לְעָלְמִין.

עַד הָכָא אִתְפָּרְשׁוּ אוֹרְחִין גְּלִיפִין בְּרָזָא דָּא. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, רָזֵי דְּרָזִין דְּיִחוּדָא שְׁלִים, כִּדְקָא חָזֵי שִׁיעוּרָא דְּלֵיהּ

שִׁיעוּרָא לְמֶיעְבַּד מְדִידִין וְשִׁיעוּרִין לְסִטְרִין כָּלְהוּ.
יהוה אֱלֹהֵינוּ יהוה. רָזָא דְּאַרְבִּיסַר אַתְוָון. תְּלַת שְׁמָהָן
פְּנִימָאִין, כְּלָלָא דְּכֹלָּא. רָזָא חָדָא, עֵילָא וְאֶמְצָעִיתָא
וְתַתָּא. הָכָא כְּלָלָא דְּכָל סִטְרִין, מֵאַתַר דְּלֵית בֵּיהּ שִׁיעוּרָא
דְּאִקְרֵי אֵין סוֹף, עַד סְיָיפֵי סִטְרָא בַּתְרָאָה תַּתָּאָה לְכָל
דַּרְגִּין.
חַד לְעֵילָא, אֲתַר דְּשֵׁירוּתָא, דְּמִתַּמָּן נָפְקִין שְׁבִילִין לְכָל
סִטְרִין. חַד בְּאֶמְצָעִיתָא רָזָא דְּמִשָּׁה אַכְלִיל גַּרְמֵיהּ בֵּיהּ
בְּגוֹ אַבְרָהָם וְיִצְחָק. חַד כְּלָלָא דְּדָוִד מַלְכָּא. תִּיקוּנָא וְסַמְכָא
חַד לְכָלְהוּ.
וְכַד מִתְחַבְּרָן אַתְוָון דִּמְהֵימְנוּתָא, אִתְגַּלְיָין בְּחִבּוּרָא
וְקִישׁוּרָא דְּכֹלָּא. תְּרֵין עָלְמִין, עִילָּאָה וְתַתָּאָה. עִילָּאָה
סָלְקָא עַד דְּלֵית שִׁיעוּרָא וְאֵין סוֹף. תַּתָּאָה נָחֲתָא. *)
בְּשִׁעוּרָא עַד סוֹף דְּכָל דַּרְגִּין.
עָלְמָא עִילָּאָה דְּמִתְקַשְׁרָא וְסָלְקָא עַד אֵין סוֹף, פָּלֵיג אַתְוֵוי
בְּדַרְגּוֹי, שֶׁבַע אַתְוָון, יהו"ה אל"ה. עַל כָּל רָזָא
דְּעָלְמָא עִילָּאָה, דְּמִתְקַשְׁרָא וְסָלְקָא עַד אֵין סוֹף, וְאִתְפְּלֵיג
בְּאַתְוֵוי שִׁבְעָה. עָלְמָא תַּתָּאָה, דְּמִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, וְנָחֲתָא עַד
סוֹף דְּכָל דַּרְגִּין, פָּלֵיג אַתְוֵוי בְּדַרְגּוֹי שֶׁבַע אַתְוָון, יג"ו יהו"ה.
תְּלַת אַתְוָון עִילָּאִין, בְּד' אִלֵּין, רָזָא חָדָא, חִבּוּרָא וְקִשׁוּרָא
חָדָא, דְּלֵית בְּהוּ פֵּירוּדָא. וּבְגִין כָּךְ לְאַרְבִּיסַר אַתְוָון ז' וְז',
וְכֹלָּא חָד.

אֶחָד, וְאוֹקְמוּהָ דלי"ת עִילָּאָה וְרַב עַל שְׁאָר אַתְוָון. וְכֵן רֵי"ש דְּאֵל אַחֵר. לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא, דְּלָא לְאַחְלָפָא רָזָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה, וּלְאַכְלָלָא סִטְרָא אָחֳרָא בַּהֲדֵיהּ.

סִימָן עי"ן דל"ת דְּאִינּוּן רַבְרְבִין, עַל דָּא, לְאַסְהָדָא סַהֲדוּתָא דְּרָזֵי דְּרָזִין, לַאֲפָקָא מִשְׁחָתָא חָדָא, לְמִשְׁיחוּ דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וּמַאן דְּיָדַע רָזָא דָּא, יָדַע רָזָא דְּמָארֵיהּ וְאַחְסִין תְּרִין עָלְמִין, עַלְמָא דָּא וְעַלְמָא דְּאָתֵי. וּמִשְׁחָתָא אִקְרֵי קַו הַמִּדָּה.

וְדָא אִתְיְהִיב לְחַכִּימֵי עֶלְיוֹנִים קַדִּישִׁין, דְּיָדְעִין רָזָא דְּמָארֵיהוֹן וּמִשְׁתַּדְּלֵי בִּיקָרֵיהּ. וְלָא אִתְיְהִיב לְחַיָּבֵי עָלְמָא, דְּלָא יָדְעֵי וְלָא חַיְישֵׁי לִיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן. וְאִינּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט דִּי בְהוֹ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִילָּאָה, לְהוֹ אִתְיְהִיב לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא, בְּגִין דְּלָא סָטָאן יָמִינָא וּשְׂמָאלָא.

קַו הַמִּדָּה, אוֹרֶךְ וְרוֹחַב. קַו הַמִּדָּה, עוֹמְקָא וְרוֹמָא. קַו הַמִּדָּה, עִיגּוּלָא וְרִיבּוּעָא. בְּתְלֵיסַר תַּרְעִין קָיְימָא לְמִנְדַּע. וְאִינּוּן שִׁיתָּא וְעֶשְׂרִין לִתְרִין סִטְרִין, כַּד מִתְגַּלְפֵי בְּגִילּוּפַיְיהוּ. כֻּלָּא חַד בְּמִשְׁחָתָא דָּא. קַו הַמִּדָּה סָלְקָא וְנָחֲתָא, אִתְגְּלִיף בְּגִלִּיפּוּי לְכָל סִטְרִין.

נְהוֹרָא דְּלָא קָיְימָא בְּנְהוֹרָא, גָּלִיף, וּנְפִיק נְצִיצוּ דְּכָל נְצוּצִין, וּבָטַשׁ גּוֹ רַעֲוָא דְּרַעֲוָון, וְאִתְטַמַּר בֵּיהּ, וְלָא יְדִיעַ. בְּזִמְנָא דְּרַעֲוָא דָּא בָּעָא לְאִתְפַּשְׁטָא, נְפִיק הַאי נְצִיצוּ דְּטָמִיר גּוֹ הַאי רְעוּתָא, בְּגִין דְּאִתְחֲזֵי, וְלָא אִתְחֲזֵי

לְאִתְקַיְימָא כְּגַוְונָא דָּא.

כַּד אִתְפַּשַּׁט רְעוּתָא דָּא, בָּטַשׁ הַאי נְציצוּ, דְּאַחֲזֵי גַּוְון וְלָא גַּוְון, וְעָאל בְּהַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא, וּנְפַק בִּגְוָונוֹי, וְסָלְקָא, וְקַיְימָא בִּסְלִיקוּ גּוֹ רְעוּתָא וְאִתְפַּשְׁטוּתָא.

בָּטַשׁ רַעֲוָא אִתְפַּשְׁטוּתָא דִּילֵיהּ, בִּסְתִימוּ דְּלָא אִתְיְידַע, וְאַפִּיק נְהוֹרִין דַּקִּיקִין צְלִילִין כְּלִילִין כַּחֲדָא. כַּד בָּעָאן לְנָפְקָא הַאי נְציצוּ, דְּבֵיהּ גְּוָונִין. בָּטַשׁ בְּהַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא, וְאִתְדְּחֵיק. וּמִגּוֹ דְּחִיקוּ, נָפְקִין אִינּוּן נְהוֹרִין דַּקִּיקִין, וְאִשְׁתַּמְעוּ כַּחֲדָא. כְּדֵין הַאי נְציצוּ אַחֲזֵי בְּהוּ גַּוְונֵי, וְאִצְטַבַּע כָּלְהוֹ כַּחֲדָא, חִיוַר וְסוּמָק וְיָרוֹק וְאוּכָם. וְאִתְעַבַּב בֵּיהּ תְּרֵיסַר יַרְחִין. וּלְבָתַר אִתְעַקְּרוּ מִתַּמָּן, וְאִשְׁתְּילוּ בַּאֲתַר אָחֳרָא.

וְהַאי נְציצוּ, סָלְקָא וְנָחֲתָא. וְהַאי אִיקָרֵי בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא. הַאי אַתְקִין וּבָטַשׁ בְּכָל נְטִיעָן נְהוֹרִין, וְאוֹמֵר לוֹ גְּדַל. כְּדֵין אַפִּיק מַבּוּעִין הַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא עִילָּאָה כַּדְמָאָה, וְאַשְׁקֵי וְנָהֵיר לְכָלְהוֹ, וְאִתְרַבְּיאוּ.

בְּהַאי בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, נָהֵיר מַאן דְּנָהֵיר, וְסָלְקָא וְנָחֲתָא, וְאִתְפְּשַׁט לְכָל סִטְרִין, וּכְדֵין אִיקָרֵי קַו הַמִּדָּה. וְקַיְימָא מִשְּׁחָתָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. קַו הַמִּדָּה בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, מִשְּׁחָתָא נְהִירָא דְּאַתְקִין שַׁפִּירוּ לְכֹלָּא. הַהוּא שַׁפִּירוּ דְּנָפִיק מִפִּשִׁיטוּ קַדְמָאָה, אִיהוּ אַתְקִין לוֹן. בֵּיהּ קַיְימִין לְמִשְׁחָתָא לְעֵילָּא וְתַתָּא. מַאן דְּזָכֵי

בְּהַאי, וְיָדַע בֵּיהּ, זָכֶה לְמִנְדַּע בְּחָכְמְתָא דְמָארֵיהּ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

דָּא מִשְׁחַתָּא לְרָזָא דִמְהֵימְנוּתָא, קַו הַמִּדָּה אוֹרְכָא וּפוּתְיָא בְּשִׁיעוּרָא. עוֹמְקָא וְרוֹמָא בְּשִׁיעוּרָא. עִיגּוּלָא וְרִבּוּעָא בְּשִׁיעוּרָא. כֹּלָּא סַחֲרָא מִשְׁחַתָּא חָדָא. כָּל נְהוֹרִין, וְכָל רָזִין, לָא סָלְקִין, וְלָא נָחֲתִין, וְלָא מִתְפַּשְׁטִין, אֶלָּא בְּמִשְׁחַתָּא דָּא. בַּר לְעֵילָּא לְעֵילָּא, דְּלֵית שִׁיעוּרָא, וְלָא קָיְימָא בְּהַאי לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמִנְדַּע.

כָּל שִׁיעוּרִין וְכָל מִשְׁחָתִין הוּא כָּלִיל לוֹן, וְכוּלָּא אִתְכְּלִיל בֵּיהּ. קַו הַמִּדָּה, אִינוּן גְּוָונִין דְּאִצְטַבְּעוּ בֵּיהּ, וְקָיְימִין בֵּיהּ, אִתְפַּשְׁטוּ. וְכַד אִתְרַבְּיאוּ, סָלְקָן וּמִתְפַּשְׁטָן לְאוֹרְכָא וּלְפוּתְיָא וְעוֹמְקָא וְרוֹמָא. וְאִיהוּ סָלְקָא וּמַדִּיד לְכֹלָּא בְּמִשְׁחַתָּא חָדָא. שָׁאֲרֵי מִלְּעֵילָּא מֵאֲתַר דְּשָׁאֲרֵי שִׁיעוּרָא, עַד סוֹף דַּרְגֵי מְהֵימְנוּתָא.

תַּרְעָא קַדְמָאָה, שֵׁירוּתָא דְּשָׁאֲרֵי טְמִירָא דְּטְמִירוּ, וְהַאי נְצִיצוּ אִתְרַבֵּי וְנָצֵיץ, דְּלָא אִתְגַּלְיָיא וְלָא אִתְיְדַע, עַד דְּמָטֵי לְרַעֲוָא דְרַעֲוִין, וּמִתַּמָּן אִתְגַּלְיָיא וְלָא אִתְגַּלְיָיא, עַד דְּקָשֵׁיר קִשְׁרִין לְמִשְׁחַתָּא, כְּגַוְונָא דְאִיהוּ מָדִיד, הָכֵי אִתְרַבְּיאוּ וְסָלְקָן לְכָל סְטַר, קִשְׁרָא דְּנָעֵיץ מִתַּמָּן, וְשָׁרָאן קִשְׁרִין.

הַהוּא קִשְׁרָא קַדְמָאָה, תְּלָתָא אַלְפֵי עָלְמִין קִשִׁירִין בֵּיהּ. חַד עָלְמָא סָלְקָא לְעֵילָּא, וְחַד נָחֲתָא לְגַבֵּיהּ, וְחַד נָחֲתָא

לְתַתָּא מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ דַּקִּיקָא מִכָּלְהוּ. בֵּין עָלְמָא וְעָלְמָא אֶלֶף עָלְמִין. עָלְמָא תַּתָּאָה מִכָּלְהוּ, אָרְכֵּיהּ אֶלֶף אַמִּין.

וַחֲמֵשׁ זַרְתִּין אִתְכְּלִילוּ בְּהַאי קִשְׁרָא. וְהַאי קִשְׁרָא, אוּרְכֵּיהּ תְּלָתָא אַלְפֵי עָלְמִין וַחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן. פּוּתְיֵהּ, תְּלַת אַלְפֵי עָלְמִין.

וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר בְּעִיגּוּלָא. עִיגּוּלָא דְּסָלְקָא וְנָחֲתָא. בְּעִיגּוּלָא חָדָא שִׁית אַלְפִין עָלְמִין לְגוֹ מֵעִיגּוּלָא חַד. וְהַאי קִשְׁרָא כְּלִיל כֹּלָּא. הַאי קִשְׁרָא קַדְמָאָה, קְיוּמָא נָעִיץ מֵהָכָא, וְאִתְפַּשְׁטוּ קִשְׁרִין וּמְדִידִין.

מֵהַאי קִשְׁרָא, שָׁאֲרֵי קַו הַמִּדָּה לְאִתְפַּשְׁטָא, מָדֵיד אֶלֶף דְּאִיהוּ עִיזְקָא חָדָא, וְאֶלֶף דְּאִיהוּ עִיזְקָא חָדָא, לְאִתְאַחָדָא דָּא בְּדָא. וְאִלֵּין עִיזְקִן אִינּוּן מָאתָן אֶלֶף עָלְמִין, דִּכְסִיף בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִלֵּין עִיזְקִן אִתְאַחָדָן דָּא בְּדָא.

בֵּין עִיזְקָא וְעִיזְקָא, ת"ק אֶלֶף עָלְמִין. וְאִלֵּין דְּפָתְחֵי תַּרְעִין לְכָל סְטַר. בֵּין עָלְמָא וְעָלְמָא טֶפַח. עִיזְקָא תִּנְיָינָא, רַב מֵחַבֵּירְתָּהּ בְּמִשְׁחַתָּא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא.

מֵהָכָא אִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא, וּמָדֵיד קַו הַמִּדָּה תְּלַת זַרְתִּין פְּשִׁיטִין בְּלָא קִשְׁרָא. אָרְכָּא דְּהַהוּא וֶרֶת שִׁתִּין רִבּוֹא עָלְמִין. בְּהַאי וֶרֶת אִתְתַּקְנוּ שָׁמַיִם, בְּרָזָא דְּשִׁתִּין רִבּוֹא עָלְמִין. וְכָל עָלְמָא וְעָלְמָא כְּלִילָא בְּאַרְבַּע אַלְפִין עַלְמִין אָחֳרָנִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ) וְשָׁמַיִם בַּוֶּרֶת תִּכֵּן. אִתְפַּשַּׁט קַ"ו

הַמִּדָּ"ה, וְאִתְתַּקַּן בִּמְדִידוּ תְּרֵין זַרְתִּין, וּפַלְגָּא, וּפְלַג פַּלְגָּא, בְּלָא קִשְׁרָא.

כָּל מִשְּׁחַתִּין אִלֵּין דְּהַאי סִטְרָא, דְּקָיְימָא בְּקַו הַמִּדָּה, מִשְּׁחָתָא חָדָא לְרִיבוּעָא כֻּלָּא, וְלָאו הָכָא לְעִיגּוּלָא. וּמִשְּׁחָתָא דְּקָיְימָא בְּקַ"ו הַמִּדָּ"ה, אִיקְרֵי מִשְּׁחָתָא דְּרִיבוּעָא. בְּהַאי מִשְּׁחָתָא קָיְימָא כֻּלָּא וְאִתְקַיָּים.

עוּמְקָא דְּרִיבוּעָא דָּא, חַמְשִׁין זַרְתִּין, לְאִתְפַּתְחָא לַחֲמֵשׁ סִטְרִין. רוֹמָא חֲמֵשׁ. וְעַד הָכָא קָיְימָא מִשְּׁחָתָא דְּרִיבוּעָא. וְהָכָא קָיְימָא קִשְׁרָא לְקִיּוּמָא, קִשְׁרָא קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא דְּהַאי, אִיהוּ קִיּוּמָא. קַיְימָא קַו הַמִּדָּה בְּמִדִּידוּ דְּמִשְּׁחָתָא, וְעַד הָכָא תַּרְעָא קַדְמָאָה לְקִיּוּמָא.

אִשְׁתַּכַּח קַו הַמִּדָּה, בְּמִשְּׁחָתָא דָּא דְּרִיבוּעָא בְּכָל סִטְרוֹי, שְׁבַע מְאָה אֶלֶף עָלְמִין, וְשִׁבְעָה טְפָחִים, וַחֲמֵשׁ זַרְתִּים, וּפַלְגָּא, וּפְלַג פַּלְגָּא. עוּמְקָא וְרוֹמָא חֲמִשִּׁין וַחֲמֵשׁ זַרְתִּין.

הָכָא אִשְׁתַּכְלְלוּ קַו הַמִּדָּה בְּמִשְּׁחָתָא חָדָא. מִשֵּׁירוּתָא דְּקִשְׁרָא קַדְמָאָה, עַד סִיּוּמָא דְּמִשְּׁחָתָא דְּנָא דְּרִיבוּעָא. הָכָא מִשְּׁחָתָא חָדָא לְקִיּוּמָא חַד. וְהַאי אִיקְרֵי מִשְּׁחָתָא עִילָּאָה, קִיּוּמָא סְתִימָאָה, קִשְׁרָא קַדְמָאָה, וְרִיבוּעָא דָּא קִיּוּמָא דְּרָזָא יוּ"ד, שְׁמָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה, כְּלָלָא דְּקִשְׁרָא קַדְמָאָה, וּמִשְּׁחָתָא דְּרִיבוּעָא דְּסָלְקִי גּוֹ מִשְּׁחָתָא, בִּרְעוּתָא דְּסִתִימוּ עַד אֵין סוֹף.

וְעַד הָכָא קְיוּמָא חָדָא עִילָּאָה סְתִימָאָה. מֵהָכָא אִתְפַּשַּׁט קַו הַמִּדָּה, וּמָדֵיד גּוֹ גְּוונִין דְּקָיְימִין בְּקִישׁוּרָא חָדָא, כְּלִילָא חָדָא. קַו הַמִּדָּה אִתְגַּלְיָיא, וְקָיְימָא בִּנְצִיצוּ דְּנָהִיר, וְכָל גְּוונֵי קָיְימִין בֵּיהּ.

קִשְׁרָא תִּנְיָינָא. קַו הַמִּדָּה שָׁאֲרֵי, וְאִתְגַּלְיָיא בְּי"ב קִשְׁרִין עִילָּאִין, וּמָאתָן וּתְלָתִין וְשִׁית קִשְׁרִין אָחֳרָנִין דַּקִּיקִין. אִלֵּין י"ב קִשְׁרִין עִילָּאִין, קָיְימִין גּוֹ קִשְׁרָא קַדְמָאָה סְתִימָא וְרִבּוּעָא, וּמִתְקַשְׁרָאן וְאִתְאַחֲדָאן בֵּהּ. וּמִתְאַחֲדָאן וּמִתְקַשְׁרִין בְּאִלֵּין אָחֳרָנִין. וְכַד מִסְתַּכְּלִין מִלִּין, כּוּלָּא אִיהוּ מְשֻׁחֲתָא חָדָא.

וְקִשְׁרָא קַדְמָאָה מֵאִינּוּן י"ב, אִלֵּין אִינּוּן דְּקָיְימִין בְּמְשֻׁחֲתָא, בְּגִין דְּמִתְפַּשְׁטֵי יַתִּיר. וְכָל אִינּוּן אָחֳרָנִין, מִתְפַּשְׁטִין הָכֵי, אֶלָּא אִילֵּין דָּבְקִין דָּא עִם דָּא, וּכְלִילָן דָּא עִם דָּא. וּבְקַו הַמִּדָּה, קָיְימֵי כָּלְהוּ כַּחֲדָא, כְּלָלָא חָדָא, לְמְשִׁיחָא חָדָא.

הַאי קִשְׁרָא, כְּגַוְונָא דְּקִשְׁרָא קַדְמָאָה אִיהוּ, וְשִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ, וְאוֹרְכֵיהּ וּפוּתְיֵיהּ, כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, בַּר דְּהַאי בְּאִתְגַּלְיָיא, וְהַהוּא קַדְמָאָה נָעִיץ דְּלָא אִתְגַּלְיָיא.

קִשְׁרָא תְּלִיתָאָה, קִשְׁרָא דָּא אִיהוּ קַדְמָאָה, וְדָא מְשַׁנְיָיא מִכָּל אִינּוּן גְּוונִין, וְדָא אִיהוּ קִשְׁרָא וְגַוְון יַתִּיר, וְאִיהוּ קָאִים לְמְשַׁחֲתָא לְאִתְפַּשְׁטָא.

שָׁאֲרֵי קַו הַמִּדָּה, וּמָדֵיד בְּאִלֵּין תְּרֵיסַר קִשְׁרִין. תְּלַת קִשְׁרִין מִינַיְיהוּ עִילָּאִין, דְּקָיְימִין לְמְשַׁחֲתָא בְּהַהוּא מְדִידוּ

דְּמָדֵיד, וְאַסְגֵּי אָרְכָּאן דְּיוֹמִין בְּכוּלָּא. וְסִימָן דָּא חו"ל. וְיֵשׁ לוֹ רָזָא דִּכְתִיב, (איוב כט) וְכַחוֹל אַרְבֶּה יָמִים. וְהָא אוּקִימְנָא. מָדֵיד אֶלֶף, וְשָׁאֲרֵי מֵרִישָׁא דְּעִזְקָא דִּלְעֵילָּא, דִּיוּקְנָא רָזָא דְּאָדָם. מָדֵיד בְּרֵישָׁא, לְאִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא בְּאוֹרְכָּא. הַהוּא רֵישָׁא שָׁאֲרֵי מִלְּעֵילָּא, וּמָדֵיד בְּעִיגּוּלָא, לְתֵרִין סִטְרִין.

סִטְרָא חָדָא תְּלַת מְאָה זַרְתִּין, וּפַלְגָּא, וְחַד שְׁלִישׁ. סִטְרָא דָּא קָיְימָא בַּחֲמֵשׁ מַזְלְגִין, דְּעַיְילֵי לְסִטְרָא תִּנְיָינָא, וּמִתְדַּבְקָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. וּמִשְׁחָתָא דְּאִלֵּין מַזְלְגִין דְּעַיְילֵי דָּא בְּדָא, תְּלַת מְאָה טְפָחִים, וְחַד זַרְתָּא וּפַלְגָּא. מִתְדַּבְקָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, לְקַשְׁרָא סִטְרָא דָּא בְּסִטְרָא תִּנְיָינָא.

סִטְרָא תִּנְיָינָא, מָדֵיד בּוּצִינָא בְּאִתְפַּשְׁטוּת, וְאִתְעֲבִיד מִשְׁחָתָא תְּלַת מְאָה זַרְתִּין, וּפַלְגָּא, וְחַד שְׁלִישׁ, כְּהַהוּא סִטְרָא קַדְמָאָה. אִשְׁתַּכַּח עִיגּוּלָא דְּרֵישָׁא דָּא, שִׁית מְאָה וְחַד זַרְתִּין, וּתְרֵין שְׁלִישִׁים. מִשְׁחָתָא דְּאִינּוּן מַזְלְגִין, שִׁית מְאָה טְפָחִים וּתְלַת זַרְתִּין.

דְּהָא הוּא עִיגּוּלָא דְּרֵישָׁא, דְּאִתְפַּשַּׁט בּוּצִינָא וּמָדֵיד לְתַתָּא, לְאוֹרְכָּא אִשְׁתַּכַּח בְּהַהוּא בּוּצִינָא בִּמְדִינוּ, שִׁית מְאָה אַלְפִין עָלְמִין, וְשִׁתִּין רִבּוֹא אָחֳרָנִין. דָּא אִיהוּ אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּבּוּצִינָא, לְמֶיעֱבַד מִשְׁחָתִין לְעִיגּוּלָא וְאוֹרְכָּא. וְהָכָא אִיהוּ קִשְׁרָא חָדָא לְתַתָּא, וְקִשְׁרָא לְעֵילָּא.

קַו הַמִּדָּה, מָדֵיד אֶלֶף. וְשָׁאֲרֵי מֵעוֹמְקָא דְּגוּפָא לְגוֹ, וְאִתְפַּשַּׁט בּוּצִינָא, וּמָדֵיד לְאוֹרְכָּא בְּעוֹמְקָא. וּקְשַׁר

חֲמֵשׁ מְאָה אַלְפִין עָלְמִין בִּמְעוֹי לְגוֹ. כְּדָבָר אַחֵר, (שה"ש ה) מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת סַפִּירִים.

מְעֻלֶּפֶת, דָּא הִיא בּוּצִינָא, עַד דְּלָא אִתְפַּשְׁטַת, דְּאִיהִי מְעֻלֶּפֶת לְאִתְפַּשְׁטָא, וּלְמֶיעֱבַד מְדִידוּ, וְדָא אִיהוּ מְדִידוּ דְּבוּצִינָא בְּהַאי סִטְרָא, רוּמָא וּפוּתְיָא. בְּרָזָא דִּנְפִיק מִבּוּצִינָא אִתְפַּשְׁטוּתָא חָדָא, דְּאִיהוּ רוּמָא וּפוּתְיָא, תְּלַת מְאָה אַלְפִין זַרְתִּין, לְאִתְפַּשְׁטָא בִּתְלַת מְאָה עָלְמִין. וּבֵין עָלְמָא וְעָלְמָא, תְּלַת מְאָה אֶלֶף טְפָחִים. וְכָלְהוֹ קָיְימֵי בְּרוּמָא וּפוּתְיָא, בְּרָזָא דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא. וְקָיְימָא הַאי בְּשִׁית סִטְרִין, אִלֵּין שִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא, דְּכָלְהוֹ קָיְימִין בְּהַאי בּוּצִינָא, בְּאִתְפַּשְׁטוּתָא דָּא.

וְהָכָא אִתְקַשַּׁר קִשְׁרָא חָדָא לְתַתָּא, וְקִשְׁרָא חָדָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְקִשְׁרָא חָדָא לְעֵילָּא. אִתְקַשְּׁרוּ אִלֵּין תְּלָתָא קִשְׁרִין, בַּאֲתַר דָּא בְּבוּצִינָא. אִשְׁתַּכַּח בּוּצִינָא דָּא, בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא וְאֶמְצָעִיתָא וְתַתָּא, לְמֶיעְבַּד מִשְׁחָתָא.

תְּלַת קִשִּׁירִין אִלֵּין אִתְקַשְּׁרִין בְּבוּצִינָא, וְקָיְימָא אִלֵּין תְּלָתָא בְּסִטְרָא דְּאוֹרְכָא, וְאִלֵּין עָבְדִין תְּלָתָא אָחֳרָנִין, בְּסִטְרָא דְּאוֹרְכָא.

אִלֵּין תְּלַת קַדְמָאי, קָיְימֵי גּוֹ מִשְׁחָתָא, כָּל קִשְׁרָא וְקִשְׁרָא, קָאִים בְּמִשְׁחָתָא, שִׁית מְאָה אֶלֶף עָלְמִין, וְשִׁית זַרְתִּין, וְשִׁית טְפָחִים. וְכָלְהוֹ קָיְימִין בְּקִיּוּמָא.

אִשְׁתַּכָּחוּ תְּלַת קִשְׁרִין קַדְמָאי, דְּאִינּוּן תְּמַנְיָ סְרֵי מְאָה אַלְפֵי

עָלְמִין, וּתְמַנֵּי סְרֵי זַרְתִּין, וּתְמַנֵּי סְרֵי טְפָחִים. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּבוּצִינָא בְּסִטְרָא דָּא. וְכֵן כְּנַוְונָא דָּא קָיְימִין תְּלַת קִשְׁרִין אָחֳרָנִין.

וְכֹלָּא קָיְימָא בִּרְעוּתָא דְּמִשְׁחַתָּא דְּבוּצִינָא, דְּסָלְקָא עַד אֵין סוֹף. מִשְׁחַתָּא דְּבוּצִינָא אִתְפַּשְׁטַת מִקִּשְׁרִין אִלֵּין, וְסָלִיק וְקָשֵׁיר כֹּלָּא בְּקִישׁוּרָא חָדָא גּוֹ מִשְׁחַתָּא בִּשְׁלִימוּ חָדָא. אִתְהַדְּרַת אִתְפַּשְׁטוּתָא, וְקַיָּים גּוֹ רוּמָא וְעִיגּוּלָא וְרִבּוּעָא, וְסָלִיק וְקָשֵׁיר לְעֵילָּא חַד קִשְׁרָא. לְבָתַר נָחֵית וְקָשֵׁיר לְתַתָּא קִשְׁרָא חָדָא, וְקַיָּים כֹּלָּא.

אִשְׁתַּכַּח רָזָא דְּבוּצִינָא, בְּכָל הַנֵּי קִשְׁרִין, וּבְכָל הַנֵּי מְדִידִין, מִשְׁחַתָּא חָדָא, וְקִשְׁרָא חָדָא. וְהַהוּא קִשְׁרָא כַּד סָלְקָא וְקָשֵׁיר חַד קִשְׁרָא, עָבִיד מִשְׁחַתָּא, וְקָאִים בְּקִיּוּמָא, וְנָעֵיץ נְעִיצוּ דְּמְהֵימְנוּתָא. כַּד נָחֵית וְקָשֵׁיר חַד קִשְׁרָא עָבִיד מִשְׁחַתָּא וְקָאִים בְּקִיּוּמָא וְנָעֵיץ נְעִיצוּ דְּמְהֵימְנוּתָא.

רִבּוּעָא קָיְימָא עַל עִיגּוּלָא, וְעִיגּוּלָא עַל אוּרְכָּא, וְאוּרְכָּא עַל עוּמְקָא, וְעוּמְקָא עַל רוּמָא, וְרוּמָא עַל פּוּתְיָא. וְכֹלָּא בְּרָזָא דְּבוּצִינָא, לְמֶיעְבַּד מְדִידוּ.

קָיְימָא בּוּצִינָא, וְאַהֲדַר לְאִתְפַּשְׁטָא כְּמִלְּקַדְמִין, כַּד קָשֵׁיר קִיּוּמָא זִמְנָא חָדָא אִיהוּ מְעוּלֶּפֶת, בְּזִמַּן דְּאִיהִי מְעוּלֶּפֶת, כְּדֵין רָשִׁים כָּל גְּוָונִין בְּאִינּוּן אַתְרִין דְּאִתְחַזְיָין, חִיוַר וְסוּמַק וְיָרוֹק וְאוּכָם. וְאִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע גְּוָונִין, דְּאַתְקִינַת בּוּצִינָא, וְאַנְהִירַת בִּנְהִירָא דְּנָעֵיץ וְנָפְקָא, וְדָא

הוּא מְעוּלֶּפֶת סַפִּירִים, סַפִּירִים דְּנְהִירִין.
אֲהַדְּרַת בּוּצִינָא וְאִתְפַּשְׁטַת כְּמִלְקַדְמִין, וְנָטָה קָו וְעָבִיד מִדָּה. וּמָדֵיד אֶלֶף לִסְטַר דָּא, וְאֶלֶף לִסְטַר דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע סִטְרִין. לָקֳבֵל קִיּוּמָא דְּאַתְוָון יהו"ה, דְּאִינּוּן ד' אַתְוָון. אִתְפַּשְׁטַת בּוּצִינָא, וּמָדֵיד גּוֹ גְּוָונִין לְקִיּוּמָא, בִּנְצִיצוּ, לְאוֹרְכָא וּלְרוֹמָא וּלְעוֹמְקָא וּלְפוּתְיָא. נְצִיצוּ דְּיָמִינָא בְּגַוָּון חִיוַר, בְּרָזָא דְּבוּצִינָא בְּמִשְׁחָתָא.
כְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דִּגְוָונִין, קָיְמָאן בְּמְדִידוּ לְאוֹרְכָא, לְעֵילָא, וְתַתָּא, שֵׁבַע מְאָה אֶלֶף עָלְמִין, וְשִׁית מְאָה וּתְלֵיסַר זַרְתִּין. וְכֵן בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין, בְּכָל אִינּוּן גְּוָונִין.
כַּד מְדִידוּ דְּהַהוּא גַּוָּון אוֹכָם, דְּקָיְמָא בִּגְרִיעוּתָא, לְאִתְחַבְּרָא בְּגַוָּון חִיוַר, וְכַד מִתְחַבְּרָן אִלֵּין תְּרֵין גְּוָונִין כַּחֲדָא, כְּדֵין אִינּוּן מִשְׁחָתָא חָדָא. אִשְׁתַּכְחוּ אִלֵּין גְּוָונִין בְּמְדִידוּ דְּמִשְׁחָתָא, לְאַרְבָּעָה סִטְרִין דְּגְוָונִין, תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִין אֶלֶף עָלְמִין, וְאֶלֶף וּמָאתָן וְאֶלֶף וּמָאתָן, מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, וּתְרֵיסַר זַרְתִּין.
עַד הָכָא פְּשִׁיטוּ דְּרָזָא דְּבוּצִינָא לְעֵילָא, בְּמְדִידוּ בְּכָל סִטְרִין, לְאוֹרְכָא וּפוּתְיָא, לְעוֹמְקָא וְרוֹמָא. בְּהַנֵּי אַרְבַּע, קָיְמִין כָּל מִשְׁחָתִין, בְּרָזָא דְּבוּצִינָא, וְאִתַּקְנָא לְקָיְמָא תָּדִיר בְּקִיּוּמָא, גּוֹ רְעוּתָא, וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דִּלְבָּא, וּמוֹחָא, וְרוּחָא. מַאן דְּבָעֵי לְמֶיעְבַּד מְדִידוּ בְּשִׁיעוּרָא דָּא, וּלְנַטְלָא בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא בִּידֵיהּ, וּלְאִתְפַּשְׁטָא בֵּיהּ בְּכָל הַנֵּי סִטְרִין,

וְעָבִיד מִשְׁחָתָא דָּא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּכָל רָזָ לָא אָנִיס לֵיהּ, וְכָל מִלָּה דְּחָכְמְתָא עִילָּאָה לָא יִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ. עַד הָכָא קָיְימָא בּוּצִינָא בְּרָזָא דְּחָכְמָתָא עִילָּאָה.

אִלֵּין דְּקָיְימִין בְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, אִינּוּן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה קִשְׁרִין. בְּאִלֵּין י"ז קִשְׁרִין, קָיְימָא רָזָא דְּמִשְׁחָתָא, וּלְנַטָּלָא מַטָּלָנִין, וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּבוּצִינָא, בֵּין קִשְׁרָא וְקִשְׁרָא, לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא. וְכָלְהוּ שִׁבְסְרֵי קִשְׁרֵי, כָּלְהוּ קָיְימִין בְּכָל מִשְׁחָתִין, דְּאוֹרְכָא וּפוּתְיָא וְעוֹמְקָא וְרוֹמָא. מֵקִשְׁרָא דָּא לְקִשְׁרָא דָּא, קָיְימִין כָּלְהוּ רָזִין בְּכָל מִשְׁחָתִין.

וְאִינּוּן קִשְׁרִין תְּלִיסַר, וְכָל אִינּוּן אָחָרָנִין, כָּלְהוּ קָיְימִין בְּכְלָלָא חָדָא, וְכָלְהוּ בְּרָזָא חָדָא, לָקָבִיל אַרְבַּע אִלֵּין דְּקָאַמְרִין, וְלָקָבִיל אַרְבַּע גְּוָונִין, וְלָקָבִיל רָזָא דְּאַרְבַּע אַתְוָון. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִתְפַּשַּׁט בּוּצִינָא, וְקָיְימִין קִשְׁרִין אַחָרָנִין בְּבוּצִינָא, לְמֶיעְבַּד מִשְׁחָתִין אָחָרָנִין, בְּרָזָא דִּתְלַת שְׁמָהָן. וּמִנַּיְיהוּ קָיְימִין ב' שְׁמָהָן לְבוּצִינָא גּוֹ מִשְׁחָתָא. וְאִינּוּן תְּלַת שְׁמָהָן דְּקָאַמָרָן, אִינּוּן יהו"ה אֱלֹהֵינוּ יהו"ה. אִשְׁתָּאֲרוּ תְּרֵין שְׁמָהָן לְבוּצִינָא, וְאִינּוּן יהו"ה אֱלֹהֵינוּ.

הַשְׁתָּא בְּבוּצִינָא דָּא, אִיהוּ מִשְׁחָתָא דְּלָא עָמִיק גּוֹ עוֹמְקָא, וְקָיְימָא רָזָ דָּא בְּאֶמְצָעִיתָא. הַשְׁתָּא בּוּצִינָא דְּהַהִיא מְעוּלֶּפֶת, אִתְפַּשְׁטַת בִּתְלַת סִטְרֵי דְּרָזָא, לְמֶעְבַּד מִשְׁחָתָא. הָכָא קָיְימָא בּוּצִינָא וְאִתְתַּקְנַת. בְּגִין דְּהָכָא אִיהוּ מִשְׁחָתָא

אָחָרָא, בַּר מֵאִינּוּן מִשְׁחָתִין.

תִּיקוּנָא דְּבוּצִינָא דְּאִתְתַּקְּנַת, עַד לָא אִתְפַּשְׁטַת, אִתְתַּקְּנַת מִגּוֹ טְמִירוּ דְּאֵין סוֹף, סַלְקָא וְנַחֲתָא, וְאִתְגְּנִיז בֵּיהּ מַה דְּאִתְגְּנִיז, וּפַשִּׁיט לָהּ, תְּלַת אַרְגָּוָונִין בֵּיהּ אִתְחַזְיָין, וְאִינּוּן הֲווֹ תִּיקוּנָא לְאִתְפַּשְׁטָא, וּלְמֶעְבַּד מִשְׁחָתָא.

אִתְתַּקְּנַת בִּגְנִיזוּ דְּגָנִיז, בְּגַוָּון אָחָרָא. לְמֶעְבַּד שַׁפִּירוּ וְתִיקוּנָא דְּאָדָם. לְאַתְקָנָא גּוֹ מִשְׁחָתָא, בְּשַׁפִּירוּ, בְּתִיקוּנָא, לְאִתְחַפְּיָא מַה דְּטָמִיר לְגוֹ.

שָׁאֲרֵי בּוּצִינָא לְאִתְפַּשְׁטָא, וְאִתְעֲבִיד חַד קִשְׁרָא לְעֵילָא, הַהוּא קִשְׁרָא אִסְתַּלַּק גּוֹ הַהִיא אִתְפַּשְׁטוּתָא, מִגּוֹ דְּהַהוּא מְעוּלֶּפֶת. כַּד שָׁאֲרֵי וְאִתְפַּשְׁטַת, קָשֵׁיר קִשְׁרָא חָדָא, וְהַהוּא קִשְׁרָא אֶלֶף אַמִּין בֵּיהּ. מֵהַהוּא קִשְׁרָא אִתְפַּשְׁטַת בּוּצִינָא חַד זַרְתָּא וּפַלְגָא, וּמֵדִיד מְדִידוּ לְאוֹרְכָּא, אֶלֶף וְשִׁית מְאָה עָלְמִין.

הַהוּא אוֹרְכָּא, קִשְׁרָא מִכָּאן, וְקִשְׁרָא מִכָּאן. וּנְטִיל הַהוּא אוֹרְכָּא, גּוֹ הַהוּא טְמִירוּ דְּאֵין סוֹף, עַד דְּמָטוֹ לְחַד מִגְּדְלָא דְּפָרְחָא בַּאֲוִירָא. כֵּיוָן דְּמָטָא הָתָם, אִתְפַּשְׁטַת בּוּצִינָא, וְקָיְימָא לַאֲנָחָא הַהוּא מִשְׁחָתָא, בִּקְשִׁירוּ דָּא, וְאִתְעֲבִידַת בּוּצִינָא דְּלָא אִתְיְדַע, עַד דְּאִתְמְשַׁח הַאי מִשְׁחָתָא, דְּהַאי אִתְגְּנִיז בְּגוֹ הַהוּא גְּנִיזוּ. לְבָתַר בָּטַשׁ לֵיהּ לְבַר, כַּד נַפְקָא, אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ אֶלֶף אַלְפִין, וְאַרְבַּע מְאוֹת רִבּוֹא עָלְמִין, וְכַמָּה רָזִין אָחָרָנִין, כָּלְהוֹ קָיְימִין בְּהַאי

מִשְׁחָתָא.

לְבָתַר אִתְפַּשְׁטַת מֵהַאי אֲתַר, וּמָדִיד בְּרִיבוּעָא חָמֵשׁ קִשְׁרִין.

וְכָל קִשְׁרָא וְקִשְׁרָא, אִית בֵּיהּ חֲמֵשׁ מְאָה אֶלֶף עָלְמִין.

כָּל קִשְׁרָא וְקִשְׁרָא קָיְימָא, בְּרָזָא דְּהַהוּא גְּנִיזוּ. קִשְׁרָא קַדְמָאָה שָׁארֵי, וְאִתְפְּשַׁט בּוּצִינָא עַד קִשְׁרָא תִּנְיָינָא, בְּגוֹ רִיבוּעָא אֶלֶף אַמִּין. מֵהַאי קִשְׁרָא אִתְפַּשְׁטַת בּוּצִינָא עַד קִשְׁרָא תְּלִיתָאָה, אֶלֶף אַמִּין אָחֳרָנִין. מֵהַאי קִשְׁרָא עַד קִשְׁרָא רְבִיעָאָה לְעוֹמְקָא, אֶלֶף אַמִּין. מֵהַאי קִשְׁרָא לְעוֹמְקָא דִּלְתַתָּא, אֶלֶף אַמִּין. אִשְׁתַּכָּחוּ אִלֵּין קִשְׁרִין בְּאִלֵּין מִשְׁחָתִין תְּמַנְיָא אֶלֶף עָלְמִין.

וְהָכָא בְּמִשְׁחָתָא דָּא, אִתְעֲבִיד דָּא כּוּרְסְיָא לְמִשְׁחָתָא עִילָּאָה קַדְמִיתָא דְּקָאֲמָרָן. וְהָכָא קָיְימָא וְאִתְיַישְׁבָא מִשְׁחָתָא קַדְמָאָה, דְּאִתְעֲבִיד בְּבוּצִינָא לְקִיּוּמָא לְאַשְׁרָאָה בָּהּ. דָּא מִשְׁחָתָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּלָאו אִיהוּ גְּנִיזָא כְּקַדְמָאָה. בְּהַאי מִשְׁחָתָא דְּרָזָא דְּאָדָם דְּקָאֲמָרָן, בּוּצִינָא קָיְימָא וַעֲבִיד מִשְׁחָתָא בְּגוֹ אִתְפַּשְׁטוּתָא דָּא, וַעֲבִיד מְדִידוּ דְּקִשְׁרָא דְּקַיְימָא, דְּלָא נָטִיל לְעָלְמִין. וְקִשְׁרָא דָּא קַיְימָא לְתַתָּא, וַעֲבִיד בְּהַאי קִשְׁרָא מִשְׁחָתָא, לְהַהוּא מְדִידוּ דְּקָיְימָא בְּשַׁפִּירוּ, וְאַתְקִין וּמָדִיד מִשְׁחָתִין, מִגּוֹ רְעוּ דְּגָנִיז. וּמָשִׁיךְ הַהוּא מְדִידוּ לְתַתָּא.

וְעַל דָּא אַחְסִין מֹשֶׁה יְרוּתָא דְּאִתְכְּלִיל בְּגוֹ רָזָא דְּאִתְמַשְׁכוּתָא דָּא, דְּאִתְמְשַׁךְ לְתַתָּא. וְעַל דָּא אַכְלִיל

גַּרְמֵיהּ בְּמִשְׁחָתָא דָּא, דְּהִיא קַיְימָא בִּמְשִׁיכוּ דְּאֶמְצָעִיתָא. מְשִׁחָתָא דָּא קַיְימָא בְּקִיּוּמָא, עַד קַיָּימָא קַדִּישָׁא דְּקָאַמָּרָן, וְתַמָּן אִשְׁתַּכָּחוּ מִשְׁחָתִין בְּרָזָא דְּבוּצִינָא, כְּמִשְׁחָתָא דִּלְעֵילָּא.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִתְפַּשְׁטוּ בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְאִשְׁתַּכָּחָא וּלְמֶהֱוֵי קִיּוּמָא דְּכֹלָּא, לְכָל אִינּוּן רְתִיכִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין.

עַד כָּאן רָזָא דְּבוּצִינָא, כַּוָּ הַמִּדָּה, גּוֹ רָזָא דְּעָלְמָא עִילָּאָה, לְאִשְׁתַּכָּחָא קִיּוּמָא בְּכָל אִינּוּן קִיּוּמִין וְרָזִין עִילָּאִין. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִינּוּן יָכְלֵי לְאִתְדַּבְּקָא בְּרָזָא דְּמָארֵיהוֹן כְּדְקָא חָזֵי.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, שָׁאֲרֵי בּוּצִינָא לְאִתְפַּשְׁטָא גּוֹ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וַהֲוּא פְּשִׁיטוּ כַּדְמָאָה דְּמִשְׁחָתָא, אִגְנִיז וְאִסְתַּלַק. אִתְנְהִיר וְאִתְנְצִיץ.

כֹּלָּא מִגּוֹ רָזָא דְּבוּצִינָא, מֵהַהוּא מִשְׁחָתָא. אֲוִירָא חָדָא נָפְקָא מִגּוֹ בּוּצִינָא. וַהֲוּא אֲוִירָא סָלְקָא וְנָחֲתָא, וַעֲבִיד חַד פְּשִׁיטוּ אָחֳרָא, מִשַּׁנְיָא מִכַּדְמָאָה, וַהֲוּא פְּשִׁיטוּ אִיהוּ דְּנָפְקָא מִגּוֹ הַהוּא אֲוִירָא.

בְּרָזָא דְּבוּצִינָא דְּקַיְימָא וְלָא קַיְימָא, נָפְקָא חַד פְּשִׁיטוּ דְּהַהוּא בּוּצִינָא, דְּנָפְקָא, וּמָשֵׁיךְ לְאִתְעַטָּרָא לְתַתָּא הַהוּא מִשְׁחָתָא. בְּגִין דְּהָכָא לְתַתָּא, קַיְימָא מִשְׁחָתָא לְאִתְעַטָּרָא וּלְאִתְקַיְימָא.

בּוּצִינָא נְפִקָא וְאִתְפַּשְׁטַת, בְּרָזָא דְּהַהוּא אֲוִירָא דְּנָפְקָא, וּמָדֵיד מִגּוֹ תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ גְּוָונִין, בְּסוּפְּיתָא דְּדַהֲבָא כַּסְפָּא נְחָשָׁא וּפַרְזְלָא. וְנָפְקָא מִגּוֹ קִשְׁרָא חָדָא, דְּקָיְימָא לְחַבְּרָא בֵּין עֵילָא וְתַתָּא. וְהַהוּא קִשְׁרָא אַפֵּיק כָּל גְּוָונִין. בְּרָזָא דְּמִשְׁחָתָא דְּשַׁרְבִיטָא. מֵהַאי קִשְׁרָא וּלְתַתָּא, אִתְפָּרְשָׁן מִשְׁחָתִין לְכַמָּה סִטְרִין. וְהַהוּא פְּשִׁיטוּ דִּנְפַק מִגּוֹ הַהוּא קִשְׁרָא, מְחַבֵּר לוֹן כַּחֲדָא.

קִשְׁרָא דָּא אִתְקַשַּׁר לְעֵילָא, בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּמִשְׁחָתָא עִילָּאָה דְּטָמִיר וְגָנֵיז, וְאִתְקַיַּים בְּקִיּוּמֵיהּ דְּבוּצִינָא דְּנָהֵיר וְקַיָּים. כּוּלָּא אִתְקַשַּׁר לְתַתָּא, בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּלָא נָהֵיר, דְּקָיְימָא לְאַנְהָרָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא. הַאי קִשְׁרָא קָאֵי בֵּין עֵילָא וְתַתָּא.

שֶׁבַע אַלְפֵי עָלְמִין, קָיְימִין בִּנְהִירוּ דְּמִשְׁחָתָא, בְּהַהוּא קִשְׁרָא. הַאי קִשְׁרָא נָהֵיר בְּאִינּוּן גְּוָונִין, לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא. אִינּוּן גְּוָונִין נָהֲרִין מִגּוֹ הַהוּא קִשְׁרָא, וְקָיְימִין כֻּלְּהוֹ בִּמְדִידוּ דְּמִשְׁחָתָא, בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּאִתְפְּשַׁט, וְאִתְקָיְימִן כֻּלְּהוֹ בְּקִיּוּמָא בִּשְׁלִימוּ לְאִתְעַטָּרָא. הַאי פְּשִׁיטוּ כַּד אִתְפְּשַׁט וּמָדֵיד, כּוּלָּא אִתְתַּקַּן לְאִתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא.

אִתְפְּשַׁט פְּשִׁיטוּ דְּנָפְקָא מִגּוֹ בּוּצִינָא, וַעֲבִיד מִשְׁחָתָא, לְיָמִינָא וּשְׂמָאלָא, לְעוּמְקָא וְרוּמָא, לְאוּרְכָּא וּפוּתְיָא. מִשְׁחָתָא קַדְמָאָה לְיָמִינָא בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ. הַהוּא

דְּנָפְקָא מִגּוֹ קִשְׁרָא הַהוּא דְּקָאֲמָרַן. וַהֲהוּא פְּשִׁיטוּ אִיקְרֵי בּוּצִינָא זְעֵירָא, וְקָיְימָא לְמִשְׁחֲתָא דְּכַמָּה שַׁיְיפִין, לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא, וּלְקִשְׁרָא לוֹן בְּקִישׁוּרָא חָדָא בְּהַהִיא מִשְׁחֲתָא דִּלְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא בְּרָזָא דְּמִשְׁחֲתָא חָדָא.

אִתְפְּשַׁט הַהוּא פְּשִׁיטוּ לִימִינָא, וַעֲבִיד מִשְׁחֲתָא. שָׁאֲרֵי גּוֹ עִיגּוּלָא, מָדֵיד אֶלֶף בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ. הַהוּא פְּשִׁיטוּ מָדֵיד בְּעִיגּוּלָא, וַעֲבִיד קִשְׁרָא מֵהַהוּא קִשְׁרָא דִּלְעֵילָּא, עַד הַאי פְּשִׁיטוּ, תְּרֵי אַלְפֵי אַמִּין לְסִטַר יְמִינָא, וּתְרֵי אַלְפֵי אַמִּין לְסִטַר שְׂמָאלָא, וּתְרֵי אַלְפֵי אַמִּין לְכָל סְטַר.

עִיגּוּלָא דְּשָׁאֲרֵי מָדֵיד, וַעֲבִיד קִשְׁרָא כִּדְקָאֲמָרַן, בִּתְחוּם תְּרֵי אַלְפֵי אַמִּין, גּוֹ מִשְׁחֲתָא, מִתְפַּשֵּׁט מִגּוֹ נְקוּדָה דְּקָיְימָא בֵּין שְׁאָר חַיָּילִין, וּמָדֵיד תְּרֵי אַלְפֵי מִילִין לְכָל סְטַר.

שָׁאֲרֵי בְּהַהוּא עִיגּוּלָא, אֶלֶף וּתְשַׁע מְאָה זַרְתִּין וּפַלְגָא.

בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ, שָׁאֲרֵי וּמָדֵיד בְּעִיגּוּלָא, וַעֲבִיד תְּרִין קִשְׁרִין, מְשֵׁירוּתָא דָּא, עַד סוֹפָא דְּהַאי מְדִידוּ. בְּגִין דַּאֲתַר דָּא לָא קָיְימָא בִּרְבוּעָא, יהו"ה, דָּא מִשְׁחֲתָא דְּפְשִׁיטוּ דְּנָפְקָא מִגּוֹ קִשְׁרָא עִילָּאָה, בִּרְזָא דְּבוּצִינָא. שָׁאֲרֵי בְּעִיגּוּלָא, וּמָשֵׁיךְ וְנָטֵי לְתַתָּא, עַד סִטְרָא דְּקִשְׁרָא לְתַתָּא.

אַהֲדַר וּמָדֵיד מִסִּטְרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, בְּגוֹ עוֹמְקָא דְּהַהוּא עִיגּוּלָא, וְלָא קָשֵׁיר קִשְׁרָא. וּמָדֵיד בְּמִשִּׁיחוּ לְתַתָּא, מִשְׁחֲתָא דְּהַאי מֵשֵׁירוּתָא דְּעִיגּוּלָא, אֶלֶף אַמִּין וּתְרֵיסַר אַלְפִין זַרְתִּין.

שָׁאֲרֵי וּמָדֵיד, מִגּוֹ רוֹמָא וְעוֹמְקָא וְאוֹרְכָא וּפוּתְיָא, בְּרָזָא
דְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם, בְּשַׁפִּירוּ חֵיזוּ דְּנוּקְבָא, וּמָדֵיד
בְּעִיגּוּלָא דְּרֵישָׁא, בְּסִטְרָא חָדָא בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ. הַהוּא
פְּשִׁיטוּ אִתְפַּשַּׁט וּמָדֵיד בְּעִיגּוּלָא דְּרֵישָׁא, בְּלָא פַּלְגוּ כְּלָל.
וּמָדֵיד בְּסִטְרָא דְּרוֹמָא בְּעִיגּוּלָא. וְאִתְפַּשַּׁט וּמָשֵׁיךְ לְתַתָּא,
וְקָשֵׁיר קִשְׁרָא. מָדֵיד מֵרֵישָׁא בְּעִיגּוּלָא, בְּשִׁיעוּרָא
דְּתַלַת אֶלֶף, אַמִּין כְּלִילָן כַּחֲדָא. וְאִתְמְשַׁךְ וְאִתְפַּשַּׁט לְתַתָּא,
בְּלָא קִשְׁרוּ. וְהַהוּא שִׁיעוּרָא, שִׁית אֶלֶף סִטְרִין דְּעָלְמִין,
וְשִׁית אֶלֶף טְפָחִים, בְּעִיגּוּלָא.

גּוֹ פְּשִׁיטוּ דְּבוּצִינָא דְּנָפְקָא, אִתְפַּשְׁטַת הַאי דְּנָפַק מִגּוֹ הַאי
קִשְׁרָא עִילָּאָה, דְּרָזָא דְּבוּצִינָא, וּמָדֵיד בְּעִיגּוּלָא לְסִטְרָא
רְבִיעָאָה, וַעֲבִיד מִשְׁחָתָא, וּמָדֵיד אֶלֶף לְסִטְרָא יְמִינָא.
מִשְׁחָתָא דְּהַאי סִטְרָא דְּיָמִינָא, לְתַרַע דָּרוֹמָא, מָדֵיד אֶלֶף
וְאֶלֶף וְאֶלֶף, בְּהַהוּא סִטְרָא, דְּד' סִטְרִין דְּעָלְמָא,
אִשְׁתַּכְחוּ אַרְבַּע אֶלֶף. וְכֵן אִתְפַּשַּׁט הַאי פְּשִׁיטוּ לְכָל סִטְרִין.
בִּתְרַע מִזְרָח, קָיְימָא פְּשִׁיטוּ אָחֳרָא, דְּנָפְקָא מֵהַאי פְּשִׁיטוּ
דְּמָדֵיד מִשְׁחָתָא, וְקָיְימָא הַהוּא פְּשִׁיטוּ אָחֳרָא
בְּאֶמְצָעִיתָא, וּמָדֵיד אֶלֶף, בְּהַהוּא סִטְרָא בְּאֶמְצָעִיתָא.
וְעָמֵיק בְּעוֹמְקָא, וּמָדֵיד מְדִידוּ בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בְּרָזָא
דְּשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה. וְאִלֵּין שִׁית סִדְרִין, קָיְימִין
בְּהַהוּא עוֹמְקָא דְּרָזָא דְּבוּצִינָא, דְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ. אִלֵּין שִׁית
סִדְרִין, קָיְימִין גּוֹ מְדִידוּ דְּשָׁנָה. שָׁנָ"ה, אִיהוּ סִימָן, בְּרָזָא

דְּאִינּוּן שִׁית סִדְרִין דְּמִשְׁנָה, דְּקָאֲמָרָן.
הַאי פִּשִׁיטוּ קַדְמָאָה, דְּנָחֲתָא וּנְפִיק מִגּוֹ הַהוּא קִשְׁרָא דְּקָאֲמָרָן, אוֹרְכָא דִּילֵיהּ לְמֵיעְבַּד מִשְׁחָתָא. בֵּיהּ, אִיהוּ אַלְפֵי אַלְפִין רִבְוָון עָלְמִין, עַד הַהוּא נְצִיצוּ בַּתְרָאָה, דְּלֵית בֵּיהּ נְהוֹרָא כְּלָל. וְרָזָא דָּא לִבְנֵי מְהֵימְנוּתָא לְמֵיעְבַּד מִשְׁחָתָא. אִיהוּ רָזָא דִכְתִיב, (דניאל ז) אֶלֶף אַלְפִין יְשַׁמְּשׁוּנֵיהּ וְרִבּוֹ רִבְוָון קָדָמוֹהִי יְקוּמוּן. בְּהַאי אִיהוּ רָזָא לְמִשְׁחָתָא, כְּדְקָאֲמָרָן.
פִּשִׁיטוּ תִּנְיָינָא דְּקָאֲמָרָן, דְּנַחֲתָא וּנְפִיק מִגּוֹ הַאי פִּשִׁיטוּ קַדְמָאָה, וְאִיהוּ קָיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, אוֹרְכָא דִּילֵיהּ, לְמֵיעְבַּד בֵּיהּ מִשְׁחָתָא בְּהַהוּא סִטְרָא, אֶלֶף רִבּוֹא עָלְמִין, וּשְׁבַע מְאָה אֶלֶף וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִין. וְסִימָנָךְ, (שמות לח) וְאֶת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים. זַכָּאִין אִינּוּן דְּיָדְעִין לַאֲפָקָא רָזִין עִילָּאִין גּוֹ מְהֵימְנוּתָא, וְיָדְעֵי לְמֵיעַל לְיָמִינָא וּלְשִׂמְאלָא כְּדְקָא יָאוֹת בְּלָא כְּסוּפָא.
וְעַל דָּא כְּתִיב (דניאל יב) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ.
בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, כַּד עָבִיד מִשְׁחָתָא, אִתְכְּנַשׁ לְגַוֵּיהּ, וְקָיְימָא בְּכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא, בְּהַהוּא כְּנִישׁוּ וְקַיָּים לוֹן. לְבָתַר, קָיְימָא וְסָלְקָא מְעוּלָּפָת, עַד דְּסָלְקִין וְאִתְגְּנִיז, וְאִתְטַמַּר וְלָא אִתְיְידַע. וְכֹלָּא אִשְׁתָּאַר בְּקִיּוּמָא, כְּדֵין נָהֵיר מַה דְּנָהֵיר, וְאַפִּיק נַהֲלִין וּמַיִין, לְרַוָּואָה כּוּלָּא. עַד הָכָא רָזָא דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, לְאַחְדָא בָּהּ בְּכָל סִטְרֵי מְהֵימְנוּתָא.

בּוּצִינָא דְקַרְדִינוּתָא, קַיְימָא גּוֹ טְמִירִין, וְסָלְקָא וְנָחֲתָא. מַאן דְּיָדַע רָזָא דְּחָכְמְתָא, יָכִיל לְאַדְבְּקָא וּלְמֶיעְבַּד מִשְׁחָתִין בְּכָלְהוֹ סִטְרִין, עַד דְּיָדַע בְּרָזִין עִילָּאִין, בְּרָזִין דְּמָארֵיהּ, בְּרָזִין דְּחָכְמְתָא, בְּגִין לְמִנְדַע וּלְאַדְבְּקָא. מַאן דְּיָדַע וְאִסְתַּכַּל, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּהָא כְּלָלָא דָּא, יְתַקֵּן רַגְלוֹי דְּבַר נָשׁ, לְעָאלָא בְּפַרְגּוֹדָא, וּלְמֵיהַךְ בְּאוֹרַח מֵישַׁר, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דֵּין, וְזַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. עַד כָּאן קָו הַמִּדָּה.

פָּרָשַׁת כִּי תֵצֵא

(דברים כא) כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (הושע ח) זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב יִרְדְּפוּ. מַאי זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב, דָּא יֵצֶר הַטּוֹב, דְּשִׁלְמֹה מַלְכָּא קְרָיֵיהּ טוֹב. דִּכְתִיב, (קהלת ד) טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם. אוֹיֵב יִרְדְּפוּ, דָּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ שַׂנְאֵיהּ דְּבַר נָשׁ, דְּשִׁלְמֹה מַלְכָּא קְרָיֵיהּ שׂוֹנֵא. דְּסַגִּיאִין שְׁמָהָן אִית לֵיהּ, דִּכְתִיב, (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם. וְדָא הִיא אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שם ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי.

וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוְואָה מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּיֵהֵא תְּבִירָא בֵּיהּ, דְּלֵית לֵיהּ קִטְרוּגָא לְיֵצֶר הָרָע, בַּר מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ו) וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ. עַל תְּרֵי יְצָרֶיךָ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, יֵצֶר הַטּוֹב מַאי בָּעֵי מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא.
אָמַר לֵיהּ, יֵצֶר הַטּוֹב אִתְעַטַּר בְּהוּ, וְיֵצֶר הָרָע אִתְכְּנַע בְּהוּ.

וְעַל דָּא כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ דָּא אִיהוּ יֵצֶר הָרָע.
דַּאֲנַן צְרִיכִין לְמֵיפַק לְקִבְלֵיהּ בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וּלְקַטְרְגָא לֵיהּ, וּכְדֵין יִתְמְסַר בִּידָא דְּבַר נָשׁ. כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּנְתָנוֹ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַוי עַל דָּא, וַוי עַל דָּא, (משלי ל) תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לָחֶם. דְּהָא יֵצֶר הַטּוֹב אִשְׁתַּבָּאי בִּידֵיהּ, וְאִיהוּ מָלֵךְ עֲלֵיהּ.

אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא. כְּדָבָר אַחֵר, (שם לא) אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִתְהַלָּל. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, אִינּוּן סִיָּעָן וּמַנְהִיגִין דִּנְשִׁמָתִין, וְאִינּוּן סִיָּעָן וּמַנְהִיגִין דְּיֵצֶר הָרָע, אִינּוּן בְּקַטְרוּגָא תְּדִירָא, מְקַטְרְגִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְכָל שַׁיְיפִין דְּגוּפָּא בְּצַעֲרָא בֵּינַיְיהוּ, בֵּין נִשְׁמָתָא וּבֵין יֵצֶר הָרָע.

וַהֲבֵאתָהּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ, דְּאִתְתַּרְכַת מִתַּמָּן. (שם ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ. וּכְבָר אוֹקִימְנָא מִלִּין. וְגִלְּחָה אֶת רֹאשָׁהּ וְעָשְׂתָה אֶת צִפָּרְנֶיהָ, וְתִדְבֵּי מֵהַהוּא זוּהֲמָא דְּאַטֵּיל בָּהּ נָחָשׁ.

וְהֵסִירָה אֶת שִׂמְלַת שִׁבְיָהּ, מֵאִינּוּן כְּסוּ דִּמְסָאֲבָא וְזִינִין בִּישִׁין מֵחוֹבָא דְּעֻגְלָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הַוְיָא לְהוֹ לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא, דְּקַבִּילוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי. וְכַד עֲבָדוּ יַת עֻגְלָא,

אַעֲדוּ מִנַּיְיהוּ אִינוּן לְבוּשֵׁי יְקָר, דִּכְתִיב (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב.

וּבָכְתָה אֶת אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֶרַח יָמִים, דָּא הִיא יַרְחָא דְּאֵלוּל, דְּבֵיהּ סָלֵיק מֹשֶׁה לְטוּרָא, לְמִבְעֵי רַחֲמִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּבֵיק לְיִשְׂרָאֵל עַל חוֹבָא דְּעֶגְלָא. וּבְגִין דָּא וּבָכְתָה אֶת אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֶרַח יָמִים, בְּגִין דְּגַלֵּי עֶרְיָיתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְעֶרְיָיתָא דְּאוֹרַיְיתָא. כְּדָבָר אַחֵר, (ויקרא יח) עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה. וְעַל דָּא אֲמַר, (תהלים קיט) פַּלְגֵי מַיִם יָרְדוּ עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתֶךָ.

וַהֲוּוּ יִשְׂרָאֵל רְחִיקִין מִמַּלְכָּא כָּל הַהוּא זִמְנָא, עַד יוֹמָא דְּכִפּוּרֵי, דְּנָחֵית מֹשֶׁה מִן טוּרָא, וַהֲוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא כָּל הַהוּא יוֹמָא. וּכְדֵין אִתְדַּבַּק מַלְכָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא. כְּדָבָר אַחֵר, (דברים כא) וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ וְהָיְתָה לְךָ לְאִשָּׁה.

וְגָזְרוּ קְיָימָא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יִפְלְחוּן עוֹד פּוּלְחַן נוּכְרָאָה. כְּדָבָר אַחֵר (שמות לד) הִנֵּה אָנֹכִי כוֹרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמֶּךָ וְגו'. וּכְתִיב תַּמָּן, (שם) אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ. וְעַל דָּא וּמָכֹר לֹא תִמְכְּרֻנָּה בַּכֶּסֶף, לָא תְשַׁקֵּר בִּנְשָׁמְתָךְ, בְּגִין דַּחֲלָן דִּכְסַף. כְּדָבָר אַחֵר, (שמות כ) לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם.

זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּזַר עֲלֵיהוֹן

תַּעֲנִיתָא בְּיוֹמָא דֵּין. דִּכְתִיב, (ויקרא כג) כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ. בְּגִין דְּיִתְכַּפַּר לְהוֹן כָּל חוֹבֵיהוֹן. דִּכְתִיב, (שם טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ. עַד כָּאן.

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲמַר, נַפְשָׁא, דְּהִיא מִשְּׁפָעָא דִּיסוֹדָא עִילָּאָה, כַּד אִיהִי חָבַת, אֶשָּׁא דִּלְעֵילָּא שָׁלְטָא עֲלֵיהּ. זִינָא בְּזִינֵיהּ. וּבְגוּפָא שָׁלְטָא אֶשָּׁא דִּלְרַע. וּשְׁלָמָא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וּמַאן דַּאֲמַר, דְּמַאן דְּאָזֵיל מֵהַאי עָלְמָא בְּלָא בְנִין, דְּאָתֵי זִמְנָא אַחֲרִיתִי לְעָלְמָא הָדֵין, אֲמַר קְשׁוֹט. וְעוֹד. אִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּשָׁאטִין בַּאֲוִירָא, עַד דְּמִרַצּוּ חוֹבַיְיהוּ, וּבָתַר נִכְנָסִין פַּעַם שְׁנִיָּה בַּגּוּף, כְּדֵי לְצָרֵף אוֹתוֹ, וְאִם יִצְדַּק, שׁוּב אֵינוֹ נִכְנָס פַּעַם אַחֶרֶת. וְאִם לָאו, פַּעַם שְׁלִישִׁית. שֶׁנֶּאֱמַר, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר. וְאִם חַס וְשָׁלוֹם לֹא יִצְדַּק בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה פְּעָמִים, שׁוּב אֵין לוֹ תַּקָּנָה, וְזֶהוּ הִכָּרֵת תִּכָּרֵת. וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִזְדַּהָרָא בְּנַפְשֵׁיהּ, דִּילְמָא אָתָא זִמְנָא אָחֳרָא. וְאִית לָנָא רְאָיָה מִנָּדָב וַאֲבִיהוּא, כִּדְכְתִיבְנָא, דְּמִיתוּ פַּלְגֵי גוּפָא הֲווֹ בְּגִין דְּלָא אִנְסִיבוּ. וְעוֹד אִית לָנָא סָמֶךְ, מֵעִנְיַן יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ. בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּרֵשׁ זַרְעֵיהּ, וְלָא יִצְטָרִיךְ לְמֵיתֵי זִמְנָא אָחֳרָא בַּגּוּף. וְתוּ אוֹלִיפְנָא מֵאוֹנָן,

דַּאֲמַר הַכָּתוּב בֵּיהּ, (בראשית לח) לְבִלְתִּי נְתָן זֶרַע לְאָחִיו.
וְעוֹד רְאָיָה אָחֳרָא, (רות ד) יֶלֶד בֵּן לְנָעֳמִי. וְכִי לְנָעֳמִי יֶלֶד,
וַהֲלֹא רוּת יְלָדַתּוּ. אֶלָּא לְלַמֵּד, שֶׁזֶּה עוֹבֵד הוּא הָיָה
מַחְלוֹן, וּמִית בְּלָא בְּנִין.
וּבְגִין כָּךְ תֶּחֱמֵי, בַּר נָשׁ צַדִּיק וְרַע לוֹ. דִּילְמָא זִימְנָא אַחֲרִיתֵי
אָתָא לְעָלְמָא, וְלָא הֲוָה זַכָּאי כָּל כָּךְ, וּמֵת בְּעִנְיַן זֶה,
וּכְדוֹ הַשְׁתָּא כַּד עָאל לְהַאי עָלְמָא, מְנָכֶּה חוֹבֵיהּ, וְהָדֵין הוּא
צַדִּיק וְרַע לוֹ.
וּכְמוֹ כֵן רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. דִּילְמָא אַתָּא זִימְנָא אָחֳרָא, וּמֵת בְּלָא
בְּנִין, וַהֲוָה זַכַּאי וְלָא גָּמוּר, וְהַשְׁתָּא מְשֻׁלָּם לֵיהּ
מִזְכוּתֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין. וְדָא הוּא (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה'
וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם.
וְהָא דַּאֲמָרָן (דברים כה) כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים, שֶׁיַּכִּירוּ בְּלִבָּם שֶׁהֵם אַחִים. כְּמַדָּבָר
אַחֵר, (תהלים כט) וַיֹּשֶׁב ה' מֶלֶךְ לְעוֹלָם. בַּמֶּה דְּאִשְׁתְּמוֹדְעִין
דְּהוּא מַלְכָּא עַל כּוּלָּא.
וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ, הָא אִם הָוֹו לֵיהּ בְּנִין, לָא
אִצְטְרִיךְ. רַבִּי תַּנְחוּם אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ,
לְמַאי אִצְטְרִיךְ. דְּלָא לְאַמְעוּטֵי מִדְּמִיוֹנָא דְּכָלִיל כָּל דְּמִיוֹנִין.
רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (קהלת ד) יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן וְאָח אֵין
לוֹ. יֵשׁ אֶחָד, דֵּין הוּא בַּר נָשׁ דְּיִתְפַּטַּר מֵעַלְמָא הָדֵין
חֲסַר מִן טַבְתָּא, דְּהוּא חַד, וְלֵית לֵיהּ זְכוּתָא לְמֶעְבַּד תִּנְיָין.

דְּתַנְיָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַאי מַאן דְּאִתְפַּטַר מִן עָלְמָא הָדֵין יָחִיד בְּלָא תִּנְיָין, אִיתְמְעִיט וְיִשְׁתֵּיצֵי מִדְּמִיוֹנָא דְּכָלִיל כָּל דְּמְיוֹנִין.

טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּכְתִיב אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזֵי, דְּכְתִיב קָרָא, (שם) כִּי אִם יִפְּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ, בְּהַהוּא דְּמְיוֹנָא. וְאִילּוּ הָאֶחָד שֶׁיִּפּוֹל, וְאֵין שֵׁנִי לַהֲקִימוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה שְׁלַח לֵיהּ לְרִ' אַבָּא, אֲמַר, אַתּוּן דְּקַיְימְתּוּן קַמֵּי מָאריהוֹן דְּמַתְנִיתִין, מַאי טַעְמָא יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ לְהָקִים שֵׁם הַמֵּת, וְלֹא בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת.

שְׁלַח לֵיהּ, (ירמיה ב) פֶּרֶ"ה לְמֶד מִדְבָּר בְּאַוַּת נַפְשָׁהּ שָׁאֲפָה רוּחַ. אִיתְרְגִּישׁ רַבִּי יְהוּדָה, וַאֲמַר, וַדַּאי דָּא הִיא רָזָא דְּחָכְמְתָא, מַשְׁמַע דַּאֲמַר שָׁאֲפָה רוּחַ, רוּחַ מַמָּשׁ.

וְאָזְלָא הָא כְּהַאי דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי דְּכְתִיב, (קהלת ח) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ. וָבָאוּ מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, וּמִתְפַּרֵשׁ מִלָּה, בְּמַאי דְּכְתִיב בְּאַוַּת נַפְשָׁהּ דְּמַשְׁמַע דְּאַפִּילּוּ אֲרוּסָה, וַאֲפִילּוּ בְּעוּלָה אַתְיָין בְּתוֹעַלְתָּא דְּהַאי מִלָּה.

(דברים כה) וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוּם וכו'. וּמַאי טַעְמָא הַבְּכוֹר, וְלֹא הַשֵּׁנִי וְלֹא הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רִבִּי יוּדָן, הַבְּכוֹר וְהָרִאשׁוֹן עַל כָּל פָּנִים שֶׁל מֵת הוּא, וְדַעְתַּיְיהוּ דְּתַרְוַיְיהוֹן בְּזִווּגָא קַדְמָאָה בְּמִיתָא.

תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְעָלְתָה יִבְמְתּוֹ הַשָּׁעָרָה אֶל הַזְּקֵנִים, הַאי מִלָּה חוּצְפָּא אִתְחֲזֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, חַס וְשָׁלוֹם דְּחוּצְפָּא הוּא, אֶלָּא לְאִתְחֲזָאָה טִיבוּ דְּבָעְיָא לְמֶעְבַּד עִם מִיתָא, וְאִיהוּ לָא בָּעֵי, וּלְפִיכָךְ עָבְדִית לֵיהּ קְלָנָא כַּמֵּי כּוֹלָא.

מַאי קְלָנָא עָבְדִית לֵיהּ. דִּכְתִיב, וְיָרְקָה בְּפָנָיו, לְהַכָּלֵם בִּפְנֵי הַכֹּל, אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו. וּקְרָא כְּתִיב, וְיָרְקָה וְאָמְרָה כָּכָה כוּ'. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר יב) וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם.

רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר ר' יוֹחָנָן, צָהֳבָה וְיָרְקָה רוֹקָא, דְּמִתְחֲזֵי לְכוֹלָא דְּאִיהוּ רוֹקָא, וְלָא מַיִם, וְלָא דְּאִתְכַּסֵּי בְּעַפְרָא. הַהִיא אִיתְתָא, דְּאָתַת לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרָמַת רוֹקָא, וַחֲזֵי בָּהּ דְּאָכְלַת בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, וְלָא הֲוֵי מִתְחֲזֵי רוֹקָא, וְלָא אִתְעֲבִידַת הַהוּא יוֹמָא, וּלְבָתַר אִמְלְכוּ וְאִזְדַּוְּוגוּ דָּא עִם דָּא.

וּמִי עֲבִיד ר' שִׁמְעוֹן הָכִי, וְהָתְנַן אִי אִמְלְכוּ קוֹדֶם דְּתִסְתַּלֵּק קַמֵּי דַּיָּנָא יָאוֹת, וּמִדְּתִשְׁרֵי סִינֵיהּ קַמֵּי דַּיָּנָא לָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, שָׁאנֵי הַהִיא אִיתְתָא, דְּעַד לָא עָבְדוּ דָּא עִם דָּא, אֶלָּא דְּאַרְמִית רוֹקָא לְמֶחֱזֵי, וְלָא הֲוָה כַּשְׁרָא וַאֲזָלוּ וְאִזְדַּוְּוגוּ דָּא עִם דָּא לְבָתַר.

וְחָלְצָה נַעֲלוֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (הושע ה) חָלַץ מֵהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כְּתִיב, (שמות ג) אַל תִּקְרַב הֲלֹם שַׁל

נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, וְכִי מִנְעָל מְטַהֵר אֶת הַמָּקוֹם, אוֹ מְטַמֵּא אֶת הַמָּקוֹם. אֶלָּא אָמַר רִבִּי אַבָּא, מִלַּמֵּד שֶׁצִּוָּה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּדֶרֶךְ כָּבוֹד לְהִתְפָּרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ מִכֹּל וָכֹל. בְּמֶשֶׁה כְּתִיב נְעָלֶיךָ, וּבִיהוֹשֻׁעַ כְּתִיב נַעַלְךָ, שֶׁלֹּא יִתְפָּרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ מִכֹּל וָכֹל, אֶלָּא לְעִתִּים מְזוּמָנִים.

כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו. מָקוֹם יֵשׁ לְךָ בְּמַעֲלָה גְּדוֹלָה מִשְּׁאָר בְּנֵי אָדָם, מַדְרֵגָה הַנִּקְרֵאת קוֹדֶשׁ. וְעַל כֵּן נִצְטַוָּה לְהִתְפָּרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ בְּדֶרֶךְ נַעַל. אַף כָּאן נָמִי הַאי נַעַל פְּרִישׁוּת אִשָּׁה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, צָרִיךְ הָאָדָם לְבְטוֹחַ בְּקוֹנוֹ, וְלִיקַח אִשָּׁה, וּלְהוֹלִיד בָּנִים, שֶׁלֹּא יֵלֵךְ עֲרִירִי לָעוֹלָם הַבָּא. דִּתְנַן, מַאי דִּכְתִיב, (ויקרא כ) עֲרִירִים יָמוּתוּ, דְּכָל מִי שֶׁאֵין לוֹ בָּנִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא כְּאִלּוּ לֹא נִבְרָא וְלֹא הָיָה, וְנִקְרָא עֲרִירִי מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא.

דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, מֵאַחַר שֶׁהָאָדָם נוֹשֵׂא אִשָּׁה, וּמוֹלִיד בָּנִים. נִקְרָא עֶבֶד ה', וְנוֹחֵל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם הַבָּא. דִּכְתִיב, (יחזקאל מד) לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ.

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה. לְמֶלֶךְ שֶׁנָּתַן פִּקָּדוֹן לִשְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם, הָאֶחָד שָׁמַר אֶת הַפִּקָּדוֹן. הַשֵּׁנִי אָבַד אֶת הַפִּקָּדוֹן לְגַמְרֵי. הַשְּׁלִישִׁי טִנֵּף אֶת הַפִּקָּדוֹן, וְנָתַן מִמֶּנּוּ לְאַחֵר לְשָׁמְרוֹ. לְיָמִים, בָּא הַמֶּלֶךְ לִתְבּוֹעַ פִּקְדוֹנוֹ. אוֹתוֹ שֶׁשָּׁמַר הַפִּקָּדוֹן, שִׁבְּחוֹ הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂאוֹ נֶאֱמָן בֵּיתוֹ. הַשֵּׁנִי שֶׁאָבַד אֶת

הַפְּקָדוֹן, הֶאֱבִידוֹ מִן הָעוֹלָם, וְצִוָּה שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שֵׁם וּשְׁאֵרִית. הַשְּׁלִישִׁי שֶׁטָּנַף אֶת הַפְּקָדוֹן, וְהִנִּיחַ מִמֶּנּוּ לְאַחֵר, אָמַר הַמֶּלֶךְ, הַנִּיחוּ לָזֶה עַד שֶׁנִּרְאֶה הָאַחֵר, הֵיאַךְ יַעֲשֶׂה מִמַּה שֶׁהִנִּיחַ זֶה בְּיָדוֹ, וּבֵין כָּךְ לֹא יֵצֵא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ.

זָכָה הָאַחֵר, יֵצֵא זֶה לַחֵירוּת. לֹא זָכָה, אָמַר הַמֶּלֶךְ, תְּנוּ לָזֶה עוֹנֶשׁ עַל שֶׁטָּנַף אֶת הַפְּקָדוֹן, וְיִשָּׁאֵר הַפְּקָדוֹן שָׁלוֹ. רַב הוּנָא אָמַר, כֵּיוָן דְּעָאל עָאל.

וְאִי טָנַף אֶת הַפְּקָדוֹן וְלֹא הִנִּיחַ בְּיַד אַחֵר לְשָׁמְרוֹ, מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁיָּבֹא אַחֵר וְיִתַּקֵּן מַה שֶּׁטָּנַף זֶה, וְהַפְּקָדוֹן מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיָּדוֹ שֶׁל זֶה, וְנוֹתְנִין אוֹתוֹ לָזֶה שֶׁתִּיקְּנוֹ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, כְּתִיב (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. כֵּיוָן דַּאֲמַר נִשְׁמַת חַיִּים, אַמַּאי וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. אֶלָּא, עַל מְנָת כֵּן נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נְשָׁמָה בָּאָדָם, שֶׁיִּהְיֶה לְנֶפֶשׁ חַיָּה. בְּמַעֲרָבָא קוֹרִין לְיוֹלֶדֶת, חַיָּה.

וְתוּ, אֱלֹהִים אַפֵּיק זִינִין לְזִינֵיהּ, וְהֵיא הַנְּשָׁמָה. וְהַנְּשָׁמָה מִתְחַלֶּקֶת וּמִתְרַבָּה בַּגּוּף, בְּעוֹד שֶׁהִיא בַּגּוּף, וְכֵיוָן שֶׁיּוֹצְאָה מֵהַגּוּף, מִתְרַבָּה בְּיוֹתֵר, וּמַשֶּׂגֶת מַה שֶּׁלֹּא תוּכַל לְהַשִּׂיג בְּעוֹדָהּ בַּגּוּף.

וְתֵיכֶף שֶׁנִּפְרֶדֶת מֵהַגּוּף, רוֹצָה לְהִדָּבֵק בֵּאלֹהִים, וּבְגִין דְּלָא אַפֵּיקַת גּוּפָא, דְּהוּא זִינֵיהּ, כְּמָה דַּאֲפֵיק אֱלֹהִים

נִשְׁמָתָא דְּהוּא זִינֵיהּ, לֹא מִתְקַבְּלַת, וְחוֹזֶרֶת וְשׁוֹאֶפֶת עַד שֶׁתִּכָּנֵס בְּגוּפָּא אַחֵר, כְּדֵי לְקַיֵּים זֶרַע וְלָשׁוּב לְהִדָּבֵק בַּגּוּפָּה הַטָּהוֹר וְהַזַּךְ וְהַנָּקִי. וּמִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ בָּנִים, לָא מִזְדַּקֵּק לֵיהּ.

הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ירמיה ב) בְּאַוַּת נַפְשָׁהּ שָׁאֲפָה רוּחַ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי מַאן דְּלָא אִשְׁתָּאַר בַּתְּרֵיהּ גִּוְעִין לְשָׁרְשָׁא, נִשְׁמָתֵיהּ אִשְׁתֵּיצֵי מִן הַהוּא דִּמְיוֹנָא דְּכָלִיל כָּל דִּמְיוֹנִין, עַד דְּמִתְגַּלְגְּלָא, וְאִיתּוֹרָכַת מִמָּאנָא לְמָאנָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שם מה) וְלֹא הוּרַק מִכְּלִי אֶל כֶּלִי. מַאי תַּקְנְתֵּיהּ. כְּתִיב, (ויקרא כה) וּבָא גֹּאֲלוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו וְגָאַל אֵת מִמְכַּר אָחִיו.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִתְגַּלְגֶּלֶת עַד דִּי תִשְׁכַּח מָאנָא דְּכַשְׁרָא לְאִתְתַּקָּנָא. וְאִי הַהוּא פְּרוֹקָא לָא חֲוֵי, קוּוְטִיפָּא דְּבוּדִיטָא אִתְבַּר. וְעַל הַאי אִתְקְרֵי, (דברים ז) וּמְשַׁלֵּם לְשׂוֹנְאָיו אֶל פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ. וּכְתִיב (שם ה) וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי.

תֵּילְבָּךְ אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב (בראשית ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. מַה שְׁמָא דָּא אַפִּיק זִינִין לְזִינֵיהּ. כָּךְ בָּעֵי בַּר נָשׁ לַאֲפָקָא זִינִין לְזִינֵיהּ.

פָּרָשַׁת כִּי תָבֹא

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אָזַל לֵיהּ וַעֲרַק לְמַדְבְּרָא דְּלוּד, וְאִתְגְּנִיז בְּחַד מְעַרְתָּא, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ.

אִתְרְחֵישׁ לוֹן נִיסָּא, וּנְפַק לְהוֹ חַד חֲרוּבָא, וְחַד מַעְיְנָא דְמַיָּא. אָכְלֵי מֵהַהוּא חֲרוּבָא, וְשָׁתָאן מֵאִינוּן מַיִין. הֲוָה אֵלְיָהוּ זָכוּר לַטּוֹב, אָתֵי לוֹן בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זִמְנֵי, וְאוֹלִיף לוֹן. וְלָא יָדַע אֵינַשׁ בְּהוּ.

יוֹמָא חַד הֲווֹ חַבִּימַיָּא בְּבֵי מִדְרְשָׁא שׁוֹאֲלִין, וְאָמְרִין, קְלָלוֹת שֶׁבְּתוֹרַת כֹּהֲנִים, אִינוּן כְּנֶגֶד בַּיִת רִאשׁוֹן. קְלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֵה תוֹרָה כְּנֶגֶד בַּיִת שֵׁנִי וְגָלוּת אַחֲרוֹן. בַּקְּלָלוֹת שֶׁבְּתוֹרַת כֹּהֲנִים, אִית בְּהוּ הַבְטָחוֹת, וַחֲבִיבוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְגוֹ'. וּכְתִיב וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם. קְלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, לֵית בְּהוּ הַבְטָחוֹת, וְלֵית בְּהוּ נֶחָמָה כְּלָל, כְּמָא דִכְתִיב בַּקְּלָלוֹת קַדְמָאִין. וְלָא הֲווֹ יָדְעֵי.

קָם רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי וַאֲמַר, חֲבָל עַל גְּרִיעוּתָא דְּבַר יוֹחָאי, וְלֵית מַאן דְּיָדַע מִנֵּיהּ. וְאִלּוּ יָדְעֵי, לֵית רְשׁוּ לְגַלָּאָה לֵיהּ.

ר' יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה, קָם יוֹמָא חַד בְּצַפְּרָא, חָמֵי כָּל אִינוּן עוֹפִין דְּאִינוּן הֲווֹ טָאסָן, וְשַׁפְנִינָא חָדָא אָזְלָא בַּתְרַיְיהוּ. קָם עַל רַגְלוֹי וַאֲמַר, שַׁפְנִינָא, שַׁפְנִינָא מֵהֵימְנָא, מִיּוֹמָא טוֹפָנָא דְּיוּקְנָא דְּעַמָּא קַדִּישָׁא, לְךָ יָאוֹת וּלְךָ נָאֶה, זִיל וַעֲבִיד לִי שְׁלִיחוּתָא חָדָא לְבַר יוֹחָאי, בַּאֲתַר דְּאִיהוּ תַּמָּן. אִסְתַּחֲרָא הַהוּא שַׁפְנִינָא וְקָמַת קַמֵּיהּ. כְּתַב פִּתְקָא חָדָא,

וַאֲמַר מָה דַאֲמַר. וְקָמַת שַׁפְנִינָא וּנְטָלַת בְּפוּמָהּ, וַאֲזָלַת לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְשַׁוְיאַת לֵיהּ בִּכְנָפָא. אִסְתַּכַּל בְּהַהוּא פִּתְקָא, וּבְכָה, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. וַאֲמַר, בָּכֵינָא עַל פְּרִישׁוּתָנָא מִן חַבְרַיָּא, וּבָכֵינָא עַל מִלִּין אִלֵּין, דְּלָא אִתְגַּלְיָין לְהוֹ, מַה יַּעַבְדוּן דָּרֵי בַּתְרָאֵי, אִי יַשְׁגִּיחוּן בְּהַאי. אַדְהָכֵי, אֲתָא אֵלִיָּהוּ זָכוּר לַטּוֹב, חֲמֵי דְּבָכֵי, אֲמַר בְּשְׁלִיחוּתָא אָחֳרָא הֲוֵינָא זַמִּין, הַשְׁתָּא, וְשַׁדְּרַנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשַׁכְּבָא דְּמָעִיךְ. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, לָא הֲוָה אִצְטְרִיךְ הַשְׁתָּא לְגַלָּאָה לְצַדִּיקַיָּא מִלִּין אִלֵּין.

אֲבָל כָּךְ אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּקְלָלוֹת קַדְמָאִין אִית ל"ב קְרָאֵי, וְכָלְהוֹ לָקֳבֵיל שְׁבִילֵי דְאוֹרַיְיתָא. בִּקְלָלוֹת בַּתְרָאֵי אִית בְּהוּ נ"ג קְרָאֵי, לָקֳבֵיל פָּרְשָׁיָין וְאוֹרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא.

בְּגָלוּת קַדְמָאָה דְּבֵית רִאשׁוֹן, עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אִינּוּן שְׁבִילִין סְתִימִין דְּסִתְרָא, אִתְגְּלֵי חוֹבַיְיהוּ, וְאִתְגְּלֵי קִיצָא דִּילְהוֹן, וְנֶחָמָתָא וְאַבְטָחוּתָא דִּילְהוֹן. בְּגָלוּת בַּתְרָאָה דְּבֵית שֵׁנִי, עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל ג"ן פָּרָשִׁיוֹת אוֹרְחִין דְּאִתְגַּלְיָין, אִסְתִּים חוֹבַיְיהוּ, וְאִסְתִּים קִיצַיְיהוּ, וְלָא כְתִיב בְּהוּ הַבְטָחוֹת וְנֶחָמוֹת.

אַדְהָכֵי, עָבַר חַד רוּחָא, וְאַפְרֵישׁ לוֹן, וְסָלִיק אֵלִיָּהוּ גּוֹ גַּלְגַּלָּא דְּנוּרָא, וְאִשְׁתָּאַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וּבְכֵי, וְאַדְמִיךְ אַפֵּיתְחָא דְּמַעַרְתָּא. אַדְהָכֵי, אֲתָא אֵלִיָּהוּ זָכוּר לַטּוֹב, אֲמַר,

קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן אִתְעַר מִשְׁנָתָךְ, זַכָּאָה חוּלָקָךְ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי בִּיקָרָךְ. כָּל הַבְּטָחוֹת וְנֶחָמוֹת דְּיִשְׂרָאֵל, בְּהַנֵּי קְלָלוֹת כְּתִיבִי.

פּוֹק וַחֲזֵי, מַלְכָּא דְּרַחֲמִים לְבְרֵיהּ, וְאַף עַל גַּב דְּלַטְיֵיהּ וְאַלְקֵיהּ, רְחִימוּ דִּמְעוֹי עֲלֵיהּ. כַּד אַחֲזֵי רוּגְזָא תַּקִּיף, כְּדֵין רַחְמָנוּתָא עֲלֵיהּ. כָּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּלַיֵּיט, מְלוֹי בְּרִחְמוּ. אִתְחֲזָיִין בְּאִתְגַּלְיָיא לְוָטִין, וְאִינוּן סַבְוָון סַגִּיאָן, בְּגִין דְּאִלֵּין קְלָלוֹת בְּרִחְמוּ הֲווֹ. מַה דְּלָא הֲוָה כֵּן בְּאִינוּן קַדְמָאִין, דְּכָלְהוֹ הֲווֹ בְּדִינָא תַּקִּיף.

בְּאִלֵּין אִית דִּינָא וּרְחִימוּ, כְּאַבָּא דְּרַחֲמִים עַל בְּרֵיהּ, וּרְצוּעָה דְּמַלְקִיוּתָא נָקִיט בִּידֵיהּ, עֲבִיד נְהִימוּ סַגְיָא, וְקָלִין רַבְרְבִין. וּמַלְקִיוּתָא כְּלִילִין בְּרַחֲמֵי.

וְקַשְׁיָא מִכָּל אִינוּן קְלָלוֹת, דָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כח) גַּם כָּל חֳלִי וְכָל מַכָּה אֲשֶׁר לֹא כָתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה יַעְלֵם ה' עָלֶיךָ עַד הִשָּׁמְדֶךָ. הָכָא אִינוּן הַבְטָחוֹת דְּאַבָּא עַל בְּרֵיהּ, בְּרִחְמוּ סַגִּי. יַעֲלֶה לָא כְתִיב, אֶלָּא יַעְלֵם, יַכְבֵּשׁ לוֹן, וְיכַפֵּי לוֹן בְּנוּקְבָא דְּדוּכְתַּיְיהוּ, דְּלָא יִפְקוּן לְבַר, וְיהוֹן כְּבוּשִׁין וּמְכוּסִין בְּנוּקְבַיְיהוּ.

עַד הִשָּׁמְדֶךָ, מַה דְּלָא יְהֵי לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא, דְּהָא אוּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא יְשֵׁיצֵי יַת יִשְׂרָאֵל לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, וְדוּכְרָנֵיהוֹן יְהֵי קַיָּים תְּדִירָא. דִּכְתִיב, (ישעיה סו) כֵּן יַעֲמֹד זַרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם. וּכְתִיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' אִם יִמַּדּוּ

שָׁמַיִם מִלְמַעְלָה כו׳.

וְהוֹאִיל וּבְאוֹמָאָה אִיהוּ דְּלָא יִשְׁתֵּיצוּן יִשְׂרָאֵל, וְמִינָא דִּיהוֹן כָּל מַכְתְּשִׁין וּמַרְעִין טְמִירִין וּמְכוּסִין, דְּלָא יִפְקוּן לְבַר לְאַבְאָשָׁא לוֹן, עַד זִמְנָא דְּיִשְׁתֵּיצוּן מִן עָלְמָא, מַה דְּלָא יְהֵא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

סוֹפָא דְכוּלְהוֹן וְסִיוּמָא דִּילְהוֹן, (דברים כח) וֶהֱשִׁיבְךָ ה׳ מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאֹיְבֶיךָ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה. הָכָא הַבְטָחוֹת וְנֶחָמוֹת, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְיִשְׂרָאֵל בְּסוֹף יוֹמַיָּא. וֶהֱשִׁיבְךָ ה׳ מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת, אַבְטָחוּתָא לַאֲתָבָא וּלְמֶיעְבַּד נִסִּין וְאָתִין דַּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, בְּיוֹמִין קַדְמָאִין. כְּדָבָר אַחֵר (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.

בָּאֳנִיּוֹת, הָכָא אִיהוּ, כְּמָה דַּאֲמַרְתְּ, דְּאַתְּ דָּרִישׁ בַּעֲנִיּוּת, שֶׁתִּכְלֶה פְּרוּטָה מִן הַכִּיס. אֲבָל, וְמִינִין כָּל בְּנֵי עָלְמָא לְמֵיתֵי עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל עַל סְפִינָן דְּיַמָּא, וְיַחְשְׁבוּן לְשֵׁיצָאָה לוֹן מִן עָלְמָא, וְכֻלְּהוּ טְבִיעִין גּוֹ יַמָּא, כְּמָה דַּעֲבַד בְּיוֹמִין קַדְמָאִין.

וְתַמָּן אִיהוּ חֶדְוָה סַגִּיאָה. כְּתִיב הָכָא בָּאֳנִיּוֹת, וּכְתִיב הָתָם (ישעיה מג) בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם. מַה לְהַלָּן רִנָּה אַף כָּאן רִנָּה. בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ. מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, לָא גַּלֵּי גְּבוּרְתֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְחַזָּאָה בְּעָלְמָא,

וְשַׁעֲתָא דִרְעוּתָא, אֶלָּא בְּהַהוּא דָּרֶךְ. כִּי כַּאֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם, בְּאוֹתוֹ דָּרֶךְ, וּבְהַהוּא גַּוְונָא יַעֲבִיד לָךְ.

דְּהָא לְבָתַר מִכָּל שְׁאָר סִטְרִין יִתְכַּנְּשׁוּן עֲלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וַיַּחְשְׁבוּן יִשְׂרָאֵל, דִּבְזִמְנָא דָּא יִתְאַבְּדוּן, וְאִינוּן זְבִינִין לְבַעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים כח) וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם, וְנִמְכַּרְתֶּם לָא כְתִיב, אֶלָּא וְהִתְמַכַּרְתֶּם, בִּלְבַבְכוֹן תַּחְשְׁבוּן דְּאַתּוּן זְבִינִין, וְלָאו הָכֵי, דְּהָא וְאֵין קוֹנֶה כְּתִיב, וְלֵית מַאן דְּיָכֵיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ.

וְכָל דָּא, לְסוֹף יוֹמַיָּא. וְתַלְיָיא כּוּלָּא בִּתְיוּבְתָּא. וְכוּלָּא סְתִים. כְּמָא דִכְתִיב, (שם כט) לְמַעַן תַּשְׂכִּילוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן. מַאן דְּאִית לֵיהּ לִבָּא, יִסְתַּכַּל וְיֵדַע לַאֲתָבָא לְמָאֲרֵיהּ.

אֲמַר לֵיהּ ר' שִׁמְעוֹן, בְּאָן אֲתַר אִתְגַּלְיָיא פִּירְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל בְּהַנֵּי קְלָלוֹת. אֲמַר, אַשְׁגַּח וְדַיֵּיק, דּוּכְתָּא בִּישָׁא מִכָּלְהוֹ, תַּמָּן הֲוֵי.

אַשְׁגַּח וְדַיֵּיק וְאַשְׁכַּח, דִּכְתִיב, (שם כח) וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלָאִים לְךָ מִנֶּגֶד וּפָחַדְתָּ לַיְלָה וְיוֹמָם וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ. וְאַף עַל גַּב דְּיָדְעֵי חַבְרַיָּא זְמַן, אִינוּן חַיִּים, תְּלוּיִן קַמָּן וּסְפֵיקָן. וְעִיקָּרָא אִיהוּ וַיַּצִּיבֵן מִלִּין.

כְּתַב פִּתְקָא לְעִידָן רַמְשָׁא, וְשַׁוִּיהּ בְּפוּם שַׁפְנִינָא, וַאֲזַלַת לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּהַוָּה בְּדוּכְתֵּיהּ, וְעֵינוֹי מְחַכָּאן. כֵּיוָן דַּחֲמָא לָהּ, אֲמַר, שַׁפְנִינָא. כַּמָּא אַתְּ מְהֵימְנָא מִכָּל

עוֹפָא דִשְׁמַיָא, קָרָא עֲלֵיהּ, (בראשית ח) וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ.

נְטַל פִּתְקָא, וְעָאל לְגַבֵּי חַבְרַיָיא, וְאַחְמֵי לוֹן. וְסָחֵי לוֹן עוֹבָדָא, תְּוַוהוּ. בְּכָה רַבִּי יְהוּדָה וַאֲמַר, וַוי, אַף עַל גַּב דְּלָא יַדְעִינָן לֵיהּ, (קהלת יא) מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְוֶא. אֲתַר דְּבַר יוֹחָאי תַּמָּן, חַבְרַיָיא בַּהֲדֵיהּ, וּמִתְעָרִין מִנֵּיהּ וְאוֹלְפִין מִנֵּיהּ.

זַכָּאָה נַפְשֵׁיהּ דְּבַר יוֹחָאי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד עִמֵּיהּ נִסִּין, וְאִיהוּ גָּזִיר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים. וַעֲתִיד לְמֶהֱוֵי רִישָׁא לְצַדִּיקַיָיא, דְּיַתְבֵי בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. וִיקַבֵּל אַפֵּי שְׁכִינְתָּא, וְיֶחֱמֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׁתַּעְשַׁע עִם צַדִּיקַיָיא, וְיֵימָא לְהוֹ, בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרָכָה לִפְנֵי ה' עוֹשֵׂנוּ.

מ(שמות כא) כִּי יִנָּצוּ אֲנָשִׁים, אִלֵּין מִיכָאֵל וְסמאל. וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְיָצְאוּ יְלָדֶיהָ בַּגָּלוּת. עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ, דָּא סמאל. כַּאֲשֶׁר יָשִׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

יוֹסֵף, מִדִּילֵיהּ יַהֲבוּ לֵיהּ. פּוּמָא דְלָא נְשַׁק לַעֲבָרָה, (בראשית מא) וְעַל פִּיךְ יִשַּׁק כָּל עַמִּי. וְרָזָא דְמִלָּה, מִנֵּיהּ אִתְּזַן כָּל עָלְמָא, וּמִנֵּיהּ פָּרְחִין נִשְׁמָתִין לְכוֹלָא.

*) הַצַּוָּאר שֶׁלֹּא הִרְכִּין לַעֲבִירָה, וַיָּשֶׂם רִבֻּד הַזָּהָב עַל צַוָּארוֹ. וְרָזָא דְמִלָּה, ו' דִּרְגִּין דְּאִינּוּן לְעֵילָּא מִנֵּיהּ, וְכוּלְהוּ נָגְדִין

לֵיהּ נְגִידוּ טָבָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

וְדָא הוּא רָזָא דְּזָהָ"ב דְּאִיהוּ אַרְבִּיסַר דְּכָל חָדָא וְחָדָא, מֵאִינּוּן ז' דַּרְגִּין, כְּלִילָא מֵרַחֲמָא וְדִינָא. וְדָא הוּא רָזָא, דַּאֲמָרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, סוּכָּה שֶׁהִיא גְּבוֹהָה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה. בְּגִין דְּכָל חָדָא וְחָדָא, כְּלִילָא מֵרַחֲמֵי וְדִינָא, וְאִם הִיא לְתַתָּא מִי' פְּסוּלָה, בְּגִין דְּלָאו אִיהִי כְּלִילָא מֵרַחֲמֵי וְדִינָא.

חַגּוּף שֶׁלֹּא הִרְכִּין לַעֲבִירָה, (שם) וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי שֵׁשׁ. הַיְינוּ רָזָא דְּוִ"ו דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. הָרַגְלַיִם שֶׁלֹּא הָלְכוּ לִדְבַר עֲבִירָה, וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. בְּגִין דְּאִית רְתִיכָא עִילָּאָה, וּרְתִיכָא תַּתָּאָה, וְיוֹסֵף זְכִי לְתַרְוַויְיהוּ, בְּגִין דְּנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא.

שַׁבָּת, ש' בַּת. בִּזְמַן שֶׁיִּתְחַבְּרוּ ג' אָבוֹת עִם הַמַּלְכוּת, שֶׁהִיא בַּ"ת, תִּקָּרֵא שַׁבָּת.

וַיִּטַּע אֵשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע, הַקִּיצוּץ שֶׁקָּצַץ אָדָם הָרִאשׁוֹן, תִּקְּנוּ אַבְרָהָם, וְהוּא בִּבְאֵר שָׁבַע, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת. דָּ"א אֵשֶׁ"ל, גְּוָונֵי מִדּוֹת, שֶׁהֵם חג"ת "אָדוֹם "שָׁחוֹר "לָבָן הִמְשִׁיךְ לָהּ מֵהֶם, בְּסוֹד (בראשית כט) ג' עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ.

יַעֲקֹב שִׁמֵּשׁ בְּבֵית שֵׁם וְעֵבֶר, י"ד שָׁנָה. לְתִקּוּן יוֹבֵל וּשְׁמִטָּה, שֶׁהֵם לֵאָה וְרָחֵל.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דַּאֲפִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, אֲפִיק לוֹן בְּרָזָא דִּשְׁמָא דְּמ"ב אַתְוָון,

כְּגַוְונָא דִּבְרָא בֵּיהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

וּבְגִין דָּא, כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, נְטָלוּ תְּרֵיסַר מַטְלָנִין, עַד דְּמָטוּ לְטוּרָא דְּסִינַי. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי. וּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּתְלָתִין מַטְלָנִין אוֹחֲרָנִין, דִּלְהֵוֵי אָזְלִין יַתְהוֹן בִּתְלָתָא יוֹמִין. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (במדבר י) וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים.

עֲשָׂרָה מַטְלָנִין בְּכָל יוֹמָא.

וּבְגִין דְּחָבוּ, גָּרְמוּ דִּלְהֵוֵי נָטְלִין יַתְהוֹן בִּתְלֵיסַר קַדְמָאִין.

וּבְגִין דָּא לָא עָלוּ לְאַרְעָא, עַד דְּנָטְלוּ תְּלָתִין מַטְלָנִין אוֹחֲרָנִין, וְאִשְׁתְּלִים רָזָא דִשְׁמָא דְמ"ב אַתְוָון, כְּגַוְונָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

(בראשית ג) וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן, דָּא הוּא אֲתַר דְּרוּחֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא גְּנִיזִין. וְדָא הוּא אֲתַר דְּאִיקְרֵי אוֹצַר הַנְּשָׁמוֹת. וְהוּא גַּבֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַאֲמַר לוֹן, לָא תִשְׁתַּדְּלוּן לְמִנְדַּע, דָּאֵיךְ רוּחֵיהוֹן מִתְפָּרְשִׁין מִזִּוּוּגָא דְּיִקָּרָא דִּילִי.

וְעַל דָּא תָּנִינָן (ויקרא יב) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְכוּ', וְלָא כָּלִיל דְּכַר וְנוּקְבָא כְּפוּם אוֹרְחוֹי דְּעָלְמָא, דְּלָא מִתְחַבְּרָאן כְּמָה דִּנְפָקוּ מִלְּעֵילָא זוּגוֹת זוּגוֹת.

בְּגִין, דְּאָדָם קַדְמָאָה וְזוּגָא דִּילֵיהּ, חָבוּ קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא, מִתְפָּרְשִׁין כַּד נָפְקִין מִלְּעֵילָא. עַד דְּיֵיהֵא רַעֲוָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִי זָכָה בַּר נָשׁ, יַהֲבִין לֵיהּ

זוּגֵיהּ, וְאִי לָא, מַפְרְשִׁין לָהּ מִנֵּיהּ, וְאַהֲבִין לָהּ אוֹחֲרָא, וּמוֹלִידִין בְּנִין דְּלָא כִּדְקָא יָאוֹת.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעוֹלָם. מַאי רוּחִי, רוּחוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אִינּוּן תְּרִין רוּחִי, דְּנָפְקֵי זוּגוֹת, לָא יְהוֹנִין כַּחֲדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְיָלְדָה זָכָר וְלָא כָּלִיל דְּכַר וּנְוּקְבָא, כְּפוּם אוֹרְחוֹי דְּעָלְמָא. דְּאִינּוּן גָּרְמוֹ.

שִׁיר הַשִּׁירִים

רַבִּי רְחוּמָאי פָּתַח, (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת ה', הָא הָכָא אַרְבַּע רוּחוֹת, וְלֹא זָכָה בָּהֶם אָדָם, זוּלָתִי מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ בִּלְבָד.

וְהָכְתִיב (יחזקאל לז) מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ. אַרְבַּע לָא כְּתִיב, אֶלָּא מֵאַרְבַּע רוּחוֹת. זֶהוּ רוּחַ שָׁלֵם.

אָמַר לֵיהּ הֵיאַךְ. אָמַר לֵיהּ, זֶה הַבָּא מִתּוֹךְ אַהֲבַת נְשִׁיקָה. הֵיאַךְ נְשִׁיקָה מֵאַהֲבָה אֵינוֹ אֶלָּא בַּפֶּה, וּמִתְחַבְּרָן רוּחַ בְּרוּחַ, וְכָל אֶחָד מֵהֶם כָּלוּל מִשְּׁתֵּי רוּחוֹת, רוּחוֹ וְרוּחַ חֲבֵירוֹ, נִמְצְאוּ שְׁנֵיהֶם בְּאַרְבַּע רוּחוֹת. וְכָל שֶׁכֵּן הַזָּכָר וְהַנְּקֵבָה בְּהִתְחַבְּרָם, שָׁם אַרְבַּע רוּחוֹת יַחַד. וְהַבֵּן הַבָּא מֵהֶם, זֶהוּ רוּחַ הַבָּא מֵאַרְבַּע רוּחוֹת. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, וְזֶהוּ רוּחַ שָׁלֵם.

רַבִּי בֶּרֶכְיָה אָמַר, יְתֵיב חֲוֵינָא עַל פִּילֵי דְּרוֹמִי רַבָּתָא,

וַחֲמֵינָא חַד בַּר נָשׁ דְּהַוָה אָתֵי. נְפַקְנָא לְגַבֵּיהּ, אָעֵילְנָא לֵיהּ בְּגוֹ בֵיתָאי. בָּדִיקְנָא לֵיהּ, בְּמִקְרָא בְּמִשְׁנָה בְּתוֹסָפְתָּא וּבְהַגָּדָה, וְלָא אַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ. נָזִיפְנָא בֵּיהּ, וְלָא אַתֵּיב לִי מִידֵי. אַפֵּיל גַּרְמֵיהּ אַחוֹרֵי דַּשָּׁא, וּדְמָךְ. אֲמֵינָא, הוּא וְכַלְבָּא ייכְלוּן כַּחֲדָא.

דְּהָכֵי אָמַר רִבִּי מְנְיוּמֵי סָבָא דְּגוּשׁ חַלְבָּא, מַהוּ (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה רֹעִים וְגו׳. לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, אֵלּוּ עַמֵּי הָאָרֶץ, שֶׁהֵם עַזֵּי פָּנִים כַּכֶּלֶב, עַזֵּי נֶפֶשׁ בִּכְלָא. מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי (שם) שֶׁלֹּא יָדְעוּ הָבִין. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַשְׁרֵי קְדוּשָׁתֵיהּ בְּגַוַויְיהוּ, וְעַל דָּא אינון עַזֵּי נֶפֶשׁ. וּבְגִין כָּךְ הוּא וְכַלְבָּא ייכְלוּן כַּחֲדָא.

כַּד אִיתְעַר, קָם וּקְרֵיב לְגַבֵּי פְּתוֹרָא, מָאִיךְ רֵישׁוֹי וְלָא אָמַר מִידֵי. חָמֵינָא וְאִסְתַּכַּלְנָא בְּעֵינוֹי, דְּחַיְיכָן. אָמַר לִי, וַדַּאי מֵאוֹרְחוֹי דְּמָרָךְ אִתְרַחַקְתְּ, דְּהוּא תַּקִּין פָּתוֹרָא עַד דְּלָא ייתֵי אָדָם, וְעַד דְּלָא יִפְקוֹד לֵיהּ, וְיִבְדּוֹק לֵיהּ. אִי תוֹסִיף לְמֵהַךְ בְּאוֹרְחָא דָּא, לָא יִתְקַיְימוּן לָךְ בְּנִין. מִיַּד אַהֲדַר וַאֲמַר, ייחוֹן לָךְ, וְיִתְקַיְימוּן לָךְ.

אָמֵינָא לֵיהּ אַמַּאי אַהַדְּרַת מִלָּה וְאִתְנָחַמְתְּ. אָמַר לִי, אָסוּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמֵילֵיט גַּרְמֵיהּ וְכָל שֶׁכֵּן אָחֳרָא, בְּגִין דְּקִלְלַת חָכָם אַפִּילוּ עַל תְּנַאי יִתְקַיֵּים. אָמֵינָא, הָכֵי הוּא וַדַּאי, דִּכְתִיב (בראשית לא) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה, וְאִתְקַיֵּים. וְאָמַנְתְּ בָּדִיקְנָא בָּךְ, וּלְוָוטָךְ לָאו כְּלוּם.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות לב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ. קַלָּא דָּא עַל תְּנָאי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל לְחוֹבֵיהוֹן בְּגִינֵיהּ דְּמשֶׁה, וְאַף עַל פִּי כֵּן אִתְמְחֵי מִפָּרְשָׁתָא מַעַלְיָיתָא בְּאוֹרַיְיתָא, בְּפִיקוּדָא דְּעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, וְאִיהִי פָּרָשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה. דְּהָוָה לֵיהּ לְמִיכְתַּב שְׁמֵיהּ דְּמשֶׁה בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה, וּבְכָל פִּיקוּדָא וּפִיקוּדָא דְּתַמָּן, וְאִתְמְחֵי מִכָּל הַהִיא פָּרְשָׁתָא, דְּלָא אִדְכַּר תַּמָּן. וֶיְוִי קִלְלַת חָכָם אַפִּילוּ עַל תְּנָאי, אִתְקַיַּים.

כֵּיוָן דְּאַרְגִּישְׁנָא בֵּיהּ, קַמְנָא וְאוֹתִיבְנָא לֵיהּ בְּרֵישָׁא דְּפָתוֹרָא. אֲמֵינָא, וְהָא לְבָתַר וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֲמַר משֶׁה הַאי מִלָּה. אָמַר לֵיהּ, אֵין מוּקְדָּם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה.

שָׁאֵילְנָא לֵיהּ בְּמִקְרָא בְּמִשְׁנָה וּבְתוֹסֶפְתָּא וּבְהַגָּדָה, וַהֲוָה בָּקֵי בְּכוּלָּא. אֲמֵינָא אַמַּאי בְּקַדְמִיתָא לָא אֲתֵיבַת לִי, כַּד בָּדִיקְנָא בָּךְ. אֲמַר, שֵׁינְתָא אֲנִיס לִי. תְּרֵין יוֹמִין הֲווֹ דְּלָא דָּמִיכְנָא. וְהַשְׁתָּא דְּשֵׁינְתָא אַתָּא לְעֵינַי, לָא אָתֵיבְנָא לָךְ.

לְבָתַר דְּאָכַל וְשָׁתָה, פָּתַח וְאָמַר, (שה"ש א) שִׁיר הַשִּׁירִים. ש רַבְרְבָא, וְהִיא תִּנְיָינָא מִסּוֹפָא דְּאַתְוֵי דְּאַלְפָּא בֵּיתָא. ב דִּבְרֵאשִׁית רַבְרְבָא, וְהִיא תִּנְיָינָא מִשִּׁירוֹתָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, מַאי טַעְמָא.

בְּגִין דְּשִׁי"ן רָזָא דִּרְתִיכָא עִילָּאָה, וְעַל דָּא אִיהִי בְּתִלַּת סַמְכִין, דְּהָא אַבָּהָן אִינּוּן רְתִיכָא. וְכָל שִׁיר הַשִּׁירִים

רָזָא דִּרְתִיכָא עִילָּאָה אִיהִי, וּבְגִין כָּךְ שֵׁירוּתָא דִּילֵיהּ בְּשִׁי"ן.

ב, אִיהִי בֵּיתָא דְּעָלְמָא, דְּעוֹבָדָא דְּעָלְמָא אִיהִי.

וְעַל דָּא אַתְוָון דְּקְיָימִין בְּשֵׁירוּתָא דְּסִפְרִין ד' אִינוּן. דְּהָא כְּגַוְונָא דְּאִיתְעֲבִידוּ, וּכְהַהוּא רָזָא דִּילְהוֹן, הָכֵי אַתְוָון רְשִׁימִין בְּרֵישָׁא. וְאִינוּן אַתְוָון רַבְרְבָן, דְּסָלְקָן עַל כָּל שְׁאָר אַתְוָון. וְהַהוּא אָת רָזָא וְסִתְרָא דְּכָל סִפְרָא.

וְאִלֵּין אִינוּן: א דְּדִבְרֵי הַיָּמִים. ב דִּבְרֵאשִׁית. מ דְּמִשְׁלֵי. ש דְּשִׁיר הַשִּׁירִים. אִלֵּין ד' אַתְוָון בְּרֵישׁ סִפְרִין, אִינוּן אַתְוָון רַבְרְבָן. וּמַאן דְּיָדַע בְּהוּ, יוֹדֵעַ רָזָא דְּכָל סִפְרָא. וְהַהוּא אָת אוֹלִיף רָזָא דְּכָל סִפְרָא.

תִּיקוּנָא דִּילֵיהּ, דְּיוּקְנָא וְסִתְרָא דְּאָדָם בִּתְרִין גְּוָונִין. רֵישָׁא דִּלְעֵילָּא, אִיהוּ נְקוּדָה קַדְמָאָה דְּשָׁלְטָא עַל כֹּלָּא, בְּגִלִּיפוּ, דְּאִתְעַטַּר לְאִתְפַּשְׁטָא תְּחוֹתֵיהּ. וא"ו דְּאִיהוּ רָזָא וּדְיוּקְנָא דְּאָדָם. הוּא, וּבַת זוּגֵיהּ דלת דִּלְתַתָּא, דְּאִתְאַחֲדַת מִסִּטְרוֹי. וְדָא אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּאָדָם.

בְּגַוְונָא אָחֳרָא, בְּאֶמְצָעִיתָא דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, וְאִתְאַחִידָא בֵּיהּ מִתְרִין סִטְרִין, כְּגַוְונָא דְּדְרוֹעִין, מִסִּטְרָא דָּא וּמִסִּטְרָא דָּא. וְדָא א, דִּיוּקְנָא וְרָזָא דִּילֵיהּ, אָדָם אִיהוּ. וְעַל דָּא רְשִׁימָא אל"ף, בְּרֵישׁ סִפְרָא דְּדִבְרֵי הַיָּמִים, דְּהָא לָא אָתָא הַהוּא סִפְרָא אֶלָּא לְאַשְׁלָמָא אָדָם בְּסִתְרוֹי וְדַרְגּוֹי, בְּאִינוּן תּוֹלְדִין דִּילֵיהּ, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד אָדָם שְׁלִים.

אִיהִי בֵּיתָא דְּכָל עָלְמָא, מְסַחֲרָא לְתַלַת סִטְרִין, עֵילָּא

וְתַתָּא וְכָל עוֹבָדִין כְּלִילָן בְּגַוָּוהִי, סַחֲרָא תְּלַת סִטְרִין דְּכָל עָלְמָא, וְאִשְׁתָּאַר סִטְרָא דְצָפוֹן דְּלָא אִתְבְּנֵי, דְּאִיהוּ מָדוֹרָא בִּישָׁא, דְּתַמָּן שָׁרַת רָעָה דְּכָל עָלְמָא. כְּדָבָר אַחֵר, (ירמיה א) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה.

וְעַל דָּא, ב׳ אִיהִי בֵּיתָא וּבְנְיָנָא דְּכָל עָלְמָא, אִיהִי בְּרֵישׁ אוֹרַיְיתָא, רַבְרְבָא רְשִׁימָא, לְאַחֲזָאָה עַל כָּל סִפְרָא.

וְסִפְרָא דָּא כְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, אִתְעֲבִיד, בְּרָזָא דִּשְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרִין, כְּלִיל בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וְעַל דָּא רָזָא דְּסִפְרָא בְּרֵישָׁא ב. סִיּוּמָא דְּסִפְרָא ם. בְּרָזָא דְּאַרְבָּעִין וּתְרִין אַתְוָון אִסְתַּלַק.

מ׳ פְּתִיחָא, רָזָא דְּנוּקְבָא שְׁלֵימְתָא, אֵשֶׁת חַיִל מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרָהָא. וְעַל דָּא, כָּל סִפְרָא דְּמִשְׁלֵי, לָאו אִיהִי אֶלָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּהַאי אֵשֶׁת חַיִל, וּלְמֵיתַב דַּעְתָּא דִּבְנֵי נָשָׁא, לְאִסְתַּמְּרָא מֵאִשָּׁה רָעָה. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה רָעָה, וּלְאִתְקָרְבָא לְהַאי אֵשֶׁת חַיִל, בְּפוּלְחָנָא עִילָּאָה. וְעַל דָּא מ רַבְרְבָא בְּרֵישׁ סִפְרָא, עַל הַהוּא רָזָא אָזְלָא.

ש, דָּא אִיהִי מִתְיַיחֲדָא בְּרָזָא דִּרְתִיכָא עִילָּאָה. דַּאֲבָהָן אִינּוּן רְתִיכָא עִילָּאָה. וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק אַחִידָן דָּא בְּדָא, וּכְלִילָן דָּא בְּדָא. וְיַעֲקֹב עָאל בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאַסְכִּים לְתִרִין סִטְרִין.

וְעַל דָּא מִתְיַיחֲדָאן כּוּלְהוּ, בְּרָזָא דְּעַלְמָא עִילָּאָה.

וּבְגִין כָּךְ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, בְּרָזָא דִּרְתִיכָא עִילָּאָה אִיהִי, דְּאִתְיַחֲדָא בְּמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא כּוּלָּא דִּילֵיהּ, וּבְגִין כָּךְ

אִיהִי רַבְרְבָא. וּבְגִין כָּךְ אִתְיַיחֲדַת בְּרֵישׁ סִפְרָא, לְאַחֲזָאָה, דְּכָל סִפְרָא עַל רָזָא דָא אָזְלָא וְאִתְתַּקַּן. וְעַל דָּא, אָת דָּא אִתְחֲזִיאַת שִׁבְחָא דְּכָל סִפְרָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא קַמְנָא וְנָשִׁיקְנָא לֵיהּ, וְתָבַעְנָא מִנֵּיהּ דְּיִמְחוֹל לִי, וּמָחַל לִי.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִסְתַּמְרָא בְּהַאי עָלְמָא. הַאי קְרָא אִתְיבוֹן לְחַבְרַיָּיא, דְּהָכֵי אִצְטְרִיךְ לְמִיכְתַּב, אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת נַפְשֶׁךָ, כְּדָבָר אַחֵר, (ויקרא ד) נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא, וְלָא אַשְׁכְּחָן קְרָא דְּכְתִיב וּבָשָׂר כִּי יֶחֱטָא, וְיָאוֹת הוּא. אֶלָּא הָכֵי מַסְקָנָא, דְּאָסוּר לֵיהּ לְבַר נַשׁ לְמִשְׁתָּעֵי מִלֵּי דְזִנּוּתָא אֲפִילּוּ בְּאִיתְתֵיהּ, בְּגִין דְּיִתְקַשֵּׁי, וְיֵיתֵי לְהַרְהוּרִין בִּישִׁין אָחֳרָנִין, וִיהֵא דָּשׁ בְּאִידְרֵיהּ, וְיִזְרַע חִטִּין אָחֳרָנִין.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ. דָּא בְּשַׂר קֹדֶשׁ דִּכְתִיב (בראשית יז) וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם. וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ, הַהוֹלֵךְ לִימִינוֹ שֶׁל אָדָם, אַל תֹּאמַר דְּבָרִים שֶׁאֵינָן כְּהוֹגֶן, אֶלָּא כָּל דְּבָרֶיךָ בְּנַחַת וּבְמִשְׁקָל. מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי כִּי שְׁגָגָה הִיא. וְחַיָּיב עַל זֶה קָרְבַּן שְׁגָגָה.

וְעוֹד. שֶׁעַל זֶה, לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ. מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל

יוֹלִיךְ אוֹתוֹ עוֹף הַשָּׁמַיִם, וּמַעֲמִיד אוֹתוֹ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְחִבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, עַל חֵטְא הַבָּשָׂר. מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי שֶׁכָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּרִית קֹדֶשׁ, אֵין יְכוֹלִים אוֹתָם הַשּׁוֹלְטִים בַּגֵּיהִנֹּם לְהַכְנִיסוֹ שָׁם. וּבִלְבָד שֶׁיִּשְׁמוֹר אוֹתוֹ. וְאִם לֹא שָׁמַר אוֹתוֹ, מַעֲבִירִים מִמֶּנּוּ, וּמַשְׁחִיתִים וּמְחַבְּלִים אוֹתוֹ. שֶׁזֶּהוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל אָדָם. וְאַחַר כָּךְ מַכְנִיסִים אוֹתוֹ בַּגֵּיהִנֹּם, וְאֵין לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמוֹכוּ. הַשְׁתָּא בְּרִי, חֲוֵי זָהִיר בִּכְבוֹד חֲבִירְךָ יוֹתֵר מִגּוּפְךָ.

פָּתַח רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ ה' צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי. גַּם צִפּוֹר, תַּמָּן תָּנִינָן, עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, אַתְרִין וְדוּכְתִּין קַדִּישִׁין, עֵילָאִין יַתִּיר מִשְּׁאָר דּוּכְתֵּי יְשׁוּבָא.

וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דִּיצִירָה דְּבַר נָשׁ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרֵיר הַהוּא זַרְעָא, וּמְנַפְּצֵיהּ, כְּהַאי דְּמְבָרֵיר וּמְנַפֵּץ חִטִּין, תַּבְנָא לְחוּד, וְקַשׁ לְחוּד, עַד דְּבָרֵיר חִטִּין עַל דּוּכְתַּיְיהוּ.

כָּךְ נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּלְגָּא מִתְּחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְהַהוּא תַּלְגָּא מִתְחַמְּמָא בְּכַמָּה גְּוָונִין, וְאַטִּיל לָהּ בְּגוֹ מַיָּא דְּאִיתְתָּא. מֵהָכָא, דְּאִתְתָּא לָא מִתְעַבְּרָא עַד דְּתוֹשִׁיד מַיָּא, וּבְאִינוּן מַיִן אַטִּיל דְּכוּרָא תַּלְגָּא, דָּא הוּא זַרְעָא דְּאִיהוּ מְחוּבָּר כַּחֲדָא, יַתִּיר מֵהַהוּא דְּאִתְתָּא, כְּגַוְונָא

דְּתַלְגָּא לָקֳבֵיל מַיָּא.

לְבָתַר דְּאַתְּיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹ מַיָּא, בָּרִיר לֵיהּ וְנָפֵיץ לֵיהּ, וַעֲבַד בְּקַדְמֵיתָא טִיבּוּרָא, דְּאִיהוּ נְקוּדָה חָדָא מִגּוֹ בְּרִירוּ דְּתַלְגָּא, וְהַהוּא טִיבּוּרָא, אִיהוּ נְקוּדָא דְּצִיּוֹן. וּמִתַּמָּן אִתְפַּשְּׁטוּ אַרְבַּע חוּטִין, לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, מִזְרָח וּמַעֲרָב צָפוֹן וְדָרוֹם. מֵהַהוּא חוּטָא דְּאִתְמְשַׁךְ מִסִּטְרָא דְּמִזְרָח, אִתְעֲבִיד מְגִיהּ גּוּפָא. שָׁאֵרֵי בְּמִזְרָח, וְסַיֵּים בְּמַעֲרָב. גּוּפָא אִיהוּ אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. אִתְרְשִׁים בְּאַתְוֵי אדנ"י. אָדוֹן וְרִבּוֹן כָּל עָלְמָא.

מֵהַהוּא חוּטָא דְּאִתְמְשַׁךְ מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם, דְּאִיהוּ בְּרִירוּ דְּכָל תַּלְגָּא וְתוּקְפֵּיהּ, אִתְעֲבִיד מְגִיהּ דְּרוֹעָא יְמִינָא, וְאִיהוּ בְּרִירוּ דְּעִינּוּגָא. וְדָא גַּן עֵדֶן, דְּעָאל בֵּיהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְאִיהוּ לְעִינּוּגָא דְּנִשְׁמָתִין, וְדָא טָמִיר וְגָנִיז, יְמִינָא דְּכָל עָלְמָא.

מֵהַהוּא חוּטָא דְּאִתְמְשַׁךְ מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן, אִתְעֲבִיד מְגִיהּ וְאִתְבְּרֵי דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא. וְדָא גֵּיהִנֹּם. מֵהַהוּא פְּסוֹלֶת דְּתַלְגָּא. וְאִיהוּ לְעוֹנָשָׁא דְּנִשְׁמָתִין דְּחַיָּיבַיָּא.

רֵישָׁא אִיהוּ בְּשְׁמַיָּא אִתְתַּקַּן. וַהֲוָה עָלְמָא בְּלָא רֵישָׁא, עַד דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. כַּד אִיתְקַם מַשְׁכְּנָא, אִיתְקַם רֵישָׁא.

פּוּמָא דְּכָל עָלְמָא דְּאִתְתַּקַּן בְּרֵישָׁא, סִינַי. וְהוּא רְשִׁים הַאי פּוּמָא גּוֹ מַיָּא, מִבְּרִירוּ דְּתַלְגָּא. יַרְכִין וְכָל שְׁאָר

אֵיבָרִים, בְּכָל שְׁאָר אַרְעָא.

וּבְשֵׁם שֶׁהָאִשָּׁה יֵשׁ לָהּ צִירִים וַחֲבָלִים בִּשְׁעַת הַלֵּידָה. כֵּן כְּשֶׁבִּקֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא הָאָרֶץ לְאוֹר הָעוֹלָם, הָיוּ הַמַּיִם עוֹלִים וְיוֹרְדִים, יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת. מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. הוֹצִיא מִן הַקַּרְקַע רְעָמִים וּזְוָעוֹת, וְנָסוּ הַמַּיִם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קד) מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן. וְיָצְאָה הָאָרֶץ. וְנִשְׁאֲרָה נְמוּכָה מְלוּכְלֶכֶת, כַּוְלַד הַזֶּה, שֶׁיּוֹצֵא, נָמוּךְ כַּמֵּת, וּמְלוּכְלָךְ מֵהַלֵּידָה.

וּבְשֵׁם שֶׁמְּפַעְפְּעִין אֶת הַוְלַד עַד שֶׁיִּתְעוֹרֵר, וְנוֹתְנִים אֵשׁ וְגֵר לְגַבּוֹ, לְחַמְּמוֹ, וּמַרְאָה לְהָאִיר. כָּךְ עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּאָרֶץ, כְּשֶׁיָּצְאָה מִתּוֹךְ הַמַּיִם. וְכוֹלָא בְּחַד קְרָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם עז) קוֹל רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל מִיָּד רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ.

עַל כֵּן נִסְתַּם הַפֶּה, עַד שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל, וְהַפֶּה נִפְתַּח בִּרְאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם, וְזֶה סִינַי שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ הַתּוֹרָה, וְשָׁם נִתְתַּקֵּן הַדִּבּוּר.

וּכְשֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ, נִסְתַּם הַפָּתוּחַ. וְנִפְתַּח הַסָּתוּם. נִסְתַּם הַפֶּה, שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ הַדִּיבּוּר, מִשֶּׁנִּסְתַּלֵּק מֹשֶׁה. הֵפֶךְ מִן הָאָדָם. נִפְתַּח הַסָּתוּם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּמִשָּׁם אוֹכֵל מַה שֶּׁאָמוֹ אוֹכֶלֶת, וְשׁוֹתֶה מִמַּה שֶּׁאִמּוֹ שׁוֹתָה. וְכָל הָעוֹלָם נִזּוֹן מִתַּמְצִית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין כָּךְ, דּוּכְתִין וְאַתְרִין אִינּוּן בְּעָלְמָא, בְּשִׁבְחָא אִלֵּין עַל אִלֵּין. גַּן עֵדֶן דְּאִיהוּ דְּרוֹעָא יְמִינָא דְּכָל עָלְמָא, אִית בֵּיהּ דּוּכְתִין וְאַתְרִין, לְשִׁבְחָא אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְתַמָּן הוּא עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

וּבְחַד הֵיכָלָא מִינַיְיהוּ, אִית אֲתַר טָמִיר וְגָנִיז מִכּוֹלָא, וְלֵית מַאן דְּיָדַע בְּהַהוּא אֲתַר, בַּר חַד צִפּוֹר, דְּאָתֵי בְּכָל יוֹמָא תְּלַת זִמְנִין, וּמְצַפְּצְפָא בְּגוֹ אִילָנֵי דְּגִנְתָּא, וַאֲמַר גַּם צִפּוֹר וְגוֹ'.

וּבְהַהוּא צִפּוֹר יָדְעִין נִשְׁמָתִין סִימָנַיְיהוּ, בְּזִמְנָא דְּאוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן, וּבְזִמְנָא דְּמִשְׁתַּדְּלָן בְּחָכְמְתָא לְמִנְדַּע, וְהַהוּא צִפּוֹר עָאל בְּהַהוּא הֵיכָלָא, וְאִיטָמַר וְאִגְנֵיז וְלָא יְדִיעַ. וּדְרוֹר, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּסָלְקָא לְעֵילָא וְהִיא בַּת חוֹרִין.

דָּבָר אַחֵר (תהלים פד) וּדְרוֹר קֵן לָהּ, דָּא יוֹבְלָא, דְּכְתִיב וּקְרָאתֶם דְּרוֹר. קֵן לָהּ בְּחָכְמְתָא עִילָּאָה. צִפּוֹר וּדְרוֹר, דָּא לְעֵילָא, וְדָא לְתַתָּא. אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ, מַאן. הַאי דְּרוֹר, שְׁנַת הַחֲמִישִּׁים, דַּאֲפֵיקַת מִינָהּ שִׁית אֶפְרוֹחִין, וְהַאי צִפּוֹר.

אִינּוּן אֶפְרוֹחִין, תֵּיאוּבְתָּא דִּילְהוֹן, לְגוֹ תְּרֵי מַדְבְּחָן, מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. נְטָלוּ מִמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וְיָהֲבוּ לְמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. מַלְכִּי וֵאלֹהַי, מַלְכִּי: דָּא מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. וֵאלֹהַי: דָּא מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי.

מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, תֵּיאוּבְתֵּיהּ תָּדִיר לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וּלְעוֹלָם לָא שָׁבֵיךְ מִלְּזַמְּרָא בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה.

כָּל זְמַן שֶׁהַנֵּר דּוֹלֵק עַל הַפְּתִילָה, וְהַפְּתִילָה כְּתִיקוּנָהּ, הָאוֹר מֵאִיר וְצַח, וְהַכֹּל נֶהֱנִין מִמֶּנּוּ. וְכָל זְמַן שֶׁהַפְּתִילָה נֶעְדֶּרֶת, וְהַשֶּׁמֶן חָסֵר מִן הַפְּתִילָה, הָאוֹר נִסְתַּלֵּק, וְאֵין מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּאוֹתוֹ אוֹר כְּלוּם.

כָּךְ, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ מִתּוּקָנִים וּמְסוּרָגִלִים כִּפְתִילָה זוֹ, אוֹר שֶׁל מַעְלָה הָיְתָה דוֹלֶקֶת עֲלֵיהֶם, וְאוֹמֶרֶת שִׁירָה, וְאֵינוֹ מִשְׁתַּכֵּךְ לְעוֹלָם. כְּדוּגְמַת הָאוֹר עַל הַפְּתִילָה, שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּכֵּךְ לְעוֹלָם, לְנֶגֶד מַעְלָה. וְאוֹתוֹ הַשִּׁיר הוּא הַמְעוּלֶּה שֶׁבַּשִּׁירִים, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. נֶעְדַּר הַפְּתִילָה, כִּבְיָכוֹל נֶעְדַּר הָאוֹר, וְנִסְתַּלֵּק, וְאֵין מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בּוֹ.

וּשְׁלֹמֹה צוֹוֵחַ וְאוֹמֵר, וּזְכֹר אֶת בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְחוּרֹתֶיךָ. הֱיֵה מִתְתַּקֵּן וּמְסַרְגֵּל עַצְמְךָ בְּמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ, בִּזְמַן שֶׁהַמָּאוֹר הַהוּא לוֹהֵב בַּפְּתִילָה.

דָּבָר אַחֵר עַל הָאוֹר הַהוּא בִּזְמַן שֶׁהַפְּתִילָה מְתוּקֶנֶת אָמַר לְנֶגֶד אוֹתוֹ הָאוֹר, וּזְכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ. הִתְעוֹרֵר לְנֶגֶד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשִׁיר וּתְעוֹרֵר הָאַהֲבָה.

(קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא יָבוֹאוּ יְמֵי הָרָעָה, בִּזְמַן שֶׁהַלְּבָנָה מִתְמַעֶטֶת, וְתִשְׁלוֹט הָרָעָה, וְהַיָּמִים שֶׁלָּהּ הֵם יָמִים שֶׁאֵין בָּהֶם חֵפֶץ. עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ, זֶה נָהָר הַיּוֹצֵא

מֵעֵדֶן, דִּכְתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. דִּכְתִיב בּוֹ, (איוב יד) וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ. וְהָאוֹר, זֶה הָאוֹר שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְנִתְעַטֵּף בּוֹ, וְהוּא יְמִינוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב *) (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ.

וְהַיָּרֵחַ, הוּא הַיָּם הַמִּתְמַלֵּא מֵאוֹתוֹ נָהָר. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ. וְהַכּוֹכָבִים, אֵלּוּ שְׁנֵים עָשָׂר מַזָּלוֹת הַיְדוּעִים לָהּ. וְשָׁבוּ הֶעָבִים, אֵלּוּ שָׂרֵי אוּמוֹת הָעוֹלָם. אַחַר הַנָּשֶׁם, אַחַר בְּכְיָתָן שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. דִּכְתִיב, ר/(?לא ידוע) מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָיוּן.

(קהלת יב) בַּיּוֹם שֶׁיָּזְעוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת, אֵלּוּ שׁוֹמְרֵי הַחוֹמוֹת. דִּכְתִיב (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים. וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל, אֵלּוּ הֵם שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ. וּבָטְלוּ הַטַּחֲנוֹת, אֵלּוּ הֵם אוֹכְלֵי הַקָּרְבָּנוֹת. כִּי מִעֵטוּ כַּנְפֵי הַחַיּוֹת. וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבוֹת, אֵלּוּ הֵם (זכריה ד) עֵינֵי ה' הַמְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, וְהֵם שִׁבְעָה עֵינֵי ה'.

וְסָגְרוּ דְּלָתַיִם בַּשּׁוּק, אֵלּוּ הֵם הַשְּׁעָרִים שֶׁכּוּלָּם נִנְעֲלוּ, זוֹלָתִי שַׁעֲרֵי דְּמָעוֹת שֶׁלֹּא נִנְעֲלוּ. בִּשְׁפַל קוֹל הַטַּחֲנָה, סוּכַּת דָּוִד, שֶׁנִּפְלָה וְנִשְׁפְּלָה לֶעָפָר, וְקוֹלָהּ שֶׁהָיְתָה מְשׁוֹרֶרֶת תָּמִיד בְּשִׁיר הָאַהֲבָה שָׁפַל. וְיִשַּׁחוּ כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר, הֵם הַמַּלְאָכִים הַנֶּחֱלָקִים בְּמִשְׁמְרוֹתָם עַל הַשִּׁיר, מֵהֶם, מְשׁוֹרְרִים בַּיּוֹם, וּמֵהֶם מִשְׁמָרוֹת מְשׁוֹרְרִים בַּלַּיְלָה.

(קהלת יב) גַּם מִגָּבֹהַּ יִירָאוּ, כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר. וְשׁוֹמֵר
זֶה מִזֶּה, וּמְקַבֵּל זֶה מִזֶּה, בִּנְעִימָה וּבְקִדּוּשָׁה. וּבְחֶרְבַּן
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יָצְתָה מְאֵרָה, וְדִין חָזָק מָצוּי לְפָנָיו. וְגָבוֹהַּ
יִירָא מִגָּבוֹהַּ וּמִדִּינוֹ.

וְחַתְחַתִּים בַּדֶּרֶךְ, כְּתִיב (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם
עַזִּים נְתִיבָה. וּבְאוֹתוֹ דֶּרֶךְ, הָיָה יוֹרֵד וּבָא הַטַּל
מֵרֹאשׁוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכָל שִׂמְחָה, וְכָל טוּב, וְכָל
רָצוֹן, בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ הָיָה בָּא. וּבְחֶרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, תְּבִירוּ
עַל תְּבִירוּ בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ נִמְצָא, וְכָל רוּגְזָא וְאֵימְתָנֵי וְתַקִּיפָא
וְדִינָא, בְּהַהוּא דֶּרֶךְ הֲווֹ.

וְיָאֵץ הַשָּׁקֵד, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, וַיִּשְׁקֹד ה' עַל הָרָעָה. וּכְתִיב
(ירמיה א) מַקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רוֹאֶה. וּצְמִיחַת הַשָּׁקֵד אֶחָד
וְעֶשְׂרִים יוֹם. כָּךְ מי"ז בְּתַמּוּז, עַד תִּשְׁעָה בְּאָב. וּמִיּוֹם
שֶׁהַשָּׁקֵד מֵצִיץ, הַפֶּרַח אֵין מוֹצִיא פְּרִי, עַד כ"א יוֹם.

וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב, יוּתַּן הַסֶּבֶל עַל שִׁכְמוֹ שֶׁל בֵּית דָּוִד. וְתָפֵר
הָאַבְיוֹנָה, זוֹ עֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה. וּצְוָוחִין
בְּנֵי נָשָׁא, וְלָא מִתְעַנּוּן. מַאי טַעְמָא, כִּי הוֹלֵךְ הָאָדָם אֶל בֵּית
עוֹלָמוֹ, מִסְתַּלֵּק הַכָּבוֹד לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְאִינּוּן צְוָוחִין וְלֵית
מַאן דְּיַשְׂגַּח בְּהוּ. בְּגִין דְּאִיהוּ אִסְתַּלַּק לְבֵית עוֹלָמוֹ דִּנְפַק
מִינֵּיהּ. וְעַל דָּא אִשְׁתַּכַּח מְאֵרָה, וּבִישׁ, וּמָוֶת, וּמְאוֹרָעוֹת
רָעוֹת בָּעוֹלָם. וְסָפְדִין וּצְוָוחִין בְּכָל יוֹמָא. דִּכְתִיב, כִּי עָלָה
מָוֶת בַּחַלוֹנֵינוּ.

(קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא יֵרָתֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף, חוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּמְשַׁךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. וְתָרֵץ גֻּלַּת הַזָּהָב, דְּאִיהִי נַחֲתָא בְּהַהוּא חוּט. נִשְׁבַּר הַחוּט, נָפַל הַגּוּלָה. וְתִשָּׁבֵר כַּד עַל הַמַּבּוּעַ, שֶׁהַתּוֹרָה נִשְׁתַּכְּחָה בְּגָלוּתָא, וְאוֹתוֹ הַמַּשְׁאֵב, יוֹפִיאָמַר לֵיהּ הַשַּׂר, לֹא שָׁאַב מִמַּעְיַן הַתּוֹרָה, וּבְנֵי אָדָם נְבוֹכִים בָּהּ.

וְנָרֵץ הַגַּלְגַּל אֶל הַבּוֹר, וּמַלְאָךְ הַמַּשְׁחִית נִיתַּן לוֹ רְשׁוּת לְחַבֵּל בְּכָל יוֹם. וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה, וְיִכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת, וְהָעוֹלָם יִכְלֶה, וְהֶעָפָר שֶׁהַכֹּל נִהְיָה מִמֶּנּוּ, יָשׁוּב כְּבַתְּחִלָּה, וְיִהְיֶה הָעוֹלָם חָרֵב כְּשֶׁהָיָה. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ, וְיִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם כְּבַתְּחִלָּה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן כְּתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ. אֲתָא ר' עֲזַרְיָה וְרַבִּי מְרוֹנוֹס, וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. קָרָא עֲלֵיהּ, (משלי יח) לֵב נָבוֹן יִקְנֶה דָּעַת וְאֹזֶן חֲכָמִים תְּבַקֵּשׁ דָּעַת.

פָּתַח וְאָמַר (שה"ש א) שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, זַכָּאָה דָּרָא דִּי חָכְמְתָא דִּלְעֵילָא שַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיֵּי בָּעֵי לְגַלָּאָה בְּאַרְעָא, מַה דְּלָא אִתְגְּלֵי לְמַלְאֲכֵי עִילָּאֵי. וּמַאי אִיהוּ, רָזִין דְּחָכְמְתָא דִּשְׁמָא גְּלִיפָא עִילָּאָה. דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין לָא אִתְמַסְּרוּ לוֹן, וְאִתְמַסְּרוּ לְחַכִּימִין בְּאַרְעָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, מְשַׁבְּחָן וְאָמְרִין, (תהלים ח) ה' אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם.

מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, אִילֵּין רָזִין גְּלִיפִין דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, דְּאִתְגַּלְיָין בְּאַרְעָא, וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּהַאי, עַל הַשָּׁמַיִם. דְּכָל אִינּוּן אוּכְלוּסִין אוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן עוֹבָדָא דָּא, דְּאִתְגְּלֵי בְּאַרְעָא מַה דְּלָא אִתְגְּלֵי לוֹן.

הָא הָכָא רָזִין דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה, דְּאַרְבַּע שְׁמָהָן גְּלִיפָן, וְהָא אִיהוּ רָזָא דְּרָזִין רְתִיכָא עִילָּאָה דִּשְׁמָהָן: אדנ"י. צְבָאוֹ"ת. יהו"ה. אהי"ה. רָזָא דְּאַרְבָּע שְׁמָהָן גְּלִיפָן, דְּאַרְבַּע זְהוֹרִין. וְכָל זָהֳרָא וְזָהֳרָא אִתְכְּלִיל חַד בְּחַבְרֵיהּ, וְתֵיאוּבְתָּא דְּהַאי לְעָאלָא בְּהַאי, וּלְאִתְכְּלָלָא הַאי בְּהַאי. וְאִלֵּין אַרְבַּע זְהוֹרִין, אִתְפָּרְשָׁן בִּשְׁמָהָן יְדִיעָן: חַד אִקְרֵי זוֹהַ"ר חָשׁוּךְ וְלָא חָשׁוּךְ. בְּאִסְתַּכְּלוּתָא דִּילֵיהּ, מִיָּד אָרֵים חָשׁוּךְ. מִסְתַּכְּלָאן בֵּיהּ יַתִּיר, נָצִיץ וְלָהֵיט בִּנְהִירוּ, וְשַׁפִּירוּ עִילָּאָה. וּנְהוֹרֵיהּ קָמִיט בְּגַוֵּיהּ, עַד דְּבָטַשׁ בֵּיהּ נְהוֹרָא אָחֳרָא, דְּכָרֵי בְּהַאי נְהוֹרָא, וְאַנְקֵיב לָהּ, כְּדֵין אִתְמַלְיָא מֵהַהוּא זָהֳרָא, וְנָצִיץ לְכָל סְטַר.

זָהֳרָא דָּא, אִתְגְּלֵיף בְּשִׁבְעִין וּתְרִין נְצִיצִין, דְּאִינּוּן שִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן גְּלִיפָן, דְּשִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין וּתְרִין סַהֲדִין. כְּדֵין הַאי זוֹהֳרָא כְּלִילָא בִּשְׁתֵּי שְׁמָהָן, וּמִתְעַטְּרָא בִּשְׁמָא דָּא אדנ"י.

כְּדֵין אִיהוּ שַׁר דְּכָל עָלְמִין, וְכָל חֵילִין וְכָל מַשְׁרְיָין דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, כֻּלְּהוֹ אָמְרֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּהַאי קְרָא דְּקָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ, וְאָמְרִין תּוּשְׁבַּחְתָּא, וּמְשַׁבְּחִים לְעֵילָּא. וְדָא

זָהֲרָא כַּד אִשְׁתְּלִים, אִיהוּ שי"ר. אָדוֹן, שַׁר, רִבּוֹן. י שְׁלִימוּ דְּאִשְׁתַּ
מְכוֹלָא, שִׁי"ר הַמַּעֲלוֹת, רִבּוֹן מְמַנָּא עַל כָּל חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא.

זָהֲרָא תִּנְיָינָא, הוּא זוֹהַר דְּכָל עַיְינִין עִילָּאִין סְתִימִין, כְּנִישׁ לְגַבֵּיהּ. וְהוּא זוֹהַר נָצִיץ לְעַיְינִין, דְּלָא יָכִילוּ לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, וְהַאי אִיקָרֵי חַי. וּבְגִין דְּאִיהוּ חַי, נָטִיל כָּל זְהִירִין עִלָּאִין סְתִימִין, וְזָרִיק זְהִירִין נְצִיצִין לְתַתָּא, וַעֲבִיד פֵּירִין וְאִיבִין לְזֵנֵיהּ.

וְדָא זוֹהַר חַי, אִיקָרֵי חַי הָעוֹלָמִים. וְדָא אִיהוּ כְּלָלָא דְּעִילָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְעַל דַּאֲפִיק זְהָרִין נְצִיצִין, וַעֲבִיד אִיבִין לְזֵנֵיהּ, אִיקָרֵי הַאי זוֹהַר צְבָאוֹ"ת. וְדָא אִיהוּ דְּתִיאוּבְתֵּיהּ תָּדִיר, לְשַׁבָּחָא תְּדִירָא, בְּהַאי זוֹהַר קַדְמָאָה דְּאִקְרֵי שִׁיר. וְכַד כְּלִילָן כַּחֲדָא בְּחִבּוּרָא חָדָא בְּלָא פֵּירוּדָא, גּוֹ תֵּיאוּבְתָּא שְׁלֵימָא, כְּדֵין אִיקְרֵי כֹּלָּא שִׁיר הַשִּׁירִים.

וַאֲפִילּוּ אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹהִי, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּכֹלָּא, אִיקְרֵי כְּלָלָא דְּסַגִּיאִין, כְּלָלָא דְּכָל זְהָרִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין. כָּל קָרִינָן לֵיהּ, כְּלָלָא דְּכוֹלָּא. חַיִּי"ם אִיהוּ. עֲלֵיהּ כְּתִיב (בראשית ב) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן. כָּל חַיִּים בֵּיהּ תַּלְיָין. מִינֵיהּ פָּרְחִין חַיִּין וּזְהוֹרִין לְכָל סְטַר.

הַאי שִׁיר דְּקָאֲמָרָן, אִיקְרֵי בְּאֵ"ר, וְאִינּוּן חַיִּים עִילָּאִין עָאלִין בְּגַוֵּיהּ. וְהַהוּא זָהֲרָא דְּאִקְרֵי חַיִּים, נָבְעִין בֵּיהּ. וְעַל דָּא

כְּתִיב, בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וּכְתִיב בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים. עַל שְׁמָא דְּאִינּוּן רַבְרְבִין עִילָּאִין, זַהֲרִין טְמִירִין, דְּאִתְכַּנְּשׁוּ בְּהַאי זֹהֲרָא. וְאִינּוּן לָא חֲפָרוּהָ, אֶלָּא עַל יְדָא דְּדָא.

זֹהֲרֵי אֶלְעָזָר תְּלִיתָאָה, הַאי אִיהוּ זֹהֲרָא כְּלָלָא דְּתַלַּת זַהֲרִין, רָזָא דְּתַלַּת אַתְוָון. בְּהַאי זֹהֲרָא אִתְדַּבָּקוּ.

הַאי אִיהוּ רָצוֹא וְשׁוֹב, לֵית מַאן דְּיָכִיל לְאִתְיַשְּׁבָא בִּנְצִיצוּ דִּילֵיהּ. עַל הַאי כְּתִיב, (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב. דָּא יָרֵית אַחְסַנְתָּא יְרוּתָא דְּזַהֲרִין טְמִירִין, דְּלָא אִתְגַּלְיָין. וְרָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּתַלַּת אַתְוָון תַּלְיָין בֵּהּ, יה"ו. מִכָּאן, אָת ה' רְבִיעָאָה לָקֵיט וְנָקֵיט. וְהָכֵי אִתְסַדַּר בְּסִידּוּרָא שְׁלִים.

דָּא זִיהֲרֵי אֶלְעָזָר אִיהוּ רָצוֹא וְשׁוֹב, בְּרָזָא דְּאָת ו', וְאִיהוּ קָאִים בְּאֶמְצָעִיתָא, בֵּין עֵילָּא וְתַתָּא. אָת ה' מִסְטְרָא דָּא לְעֵילָּא. וְאָת ה' מִסְטְרָא דָּא לְתַתָּא. וְהַחַיּוֹת דְּאִינּוּן ו' בְּאֶמְצָעִיתָא. וְעַל דָּא רָצוֹא וְשׁוֹב, רָצוֹא לְגַבֵּי ה' עִילָּאָה, לְאִסְתַּלָּקָא לְגַבָּהּ בְּתֵאוּבְתָּא שְׁלִים. וְשׁוֹב לְגַבֵּי ה' תַּתָּאָה, לְמֵיהַב לָהּ, כְּמָא דְּלָקֵיט מִלְעֵילָּא.

זַהֲרָא דָּא אִיהוּ כְּגַלְגַּלָּא דְּעֵינָא, בְּאוֹרַח סָתִים, דְּזַהֲרָא דִּילֵיהּ רָצוֹא וְשׁוֹב, תֵּיאוּבְתֵּיהּ לְאִסְתַּלָּקָא לְעֵילָּא, וּמִיָּד אַהֲדַר. וְרָזָא דָּא אֲשֶׁר, קָאִים הָכָא וְהָכָא.

זֹהֲרֵי אֶלְעָזָר רְבִיעָאָה אהי"ה. הַאי אִיהוּ זַהֲרָא סָתִים, דְּלָא אִתְחֲזֵי כְּלָל. דְּהָא מֵהַאי זַהֲרָא סְתִימָא נָפְקוּ שְׁאָר

זְהִירִין, וְאִתְפַּשְׁטָן וְאִתְכְּלִילָן חַד בְּחַבְרֵיהּ. הַאי זָהֲרָא לָא אִתְגְּלֵי כְּלַל, אֲבָל קָאִים בְּסוּכְלְתָנוּ דִּלְבָּא. דִּלְבָּא יְדַע וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְחֲזֵי כְּלָל.

וְדָא, בְּגִין דְּכָל אִינּוּן זָהֲרִין, נָפְקָא מִנֵּיהּ תִּיאוּבְתָּא דְּזָהֲרָא תַּתָּאָה, לְשַׁבָּחָא שִׁבְחָא, לְאִסְתַּכָּלָא בְּגוֹ אִינּוּן זְהִירִין, לְאִתְכְּלָלָא בְּגַוַּיְיהוּ, לְאִסְתַּלָּקָא לְמֶחֱמֵי בְּהַהוּא נוֹעַם עִילָּאָה. וְעַל דָּא אֲמַר דָּוִד מַלְכָּא, אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. וְרָזָא דָא לִשְׁלֹמֹה, לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ.

פְּתִיב (זכריה ד) רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁהּ. זְכַרְיָה אִתְגְּלֵי לֵיהּ רָזָא דִּמְנַרְתֵּי דַכְיִין. חַד מִתְסַדְּרָא. וְחַד דְּנָהֲרָא.

רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת, דָּא מְנַרְתָּא מִתְסַדְּרָא בְּשִׁבְחֵי דִּגְוָונִין גְּלִיפָאן, בִּשְׁמָא אדנ"י. בִּשְׁמָא דָּא מְנַהֲרָא לְתַתָּאי, וְזָן וּמְפַרְנֵס לוֹן כִּדְקָא יָאוֹת.

זָהָב, רָזָא דְּבֵי דִינָא בִּשְׁמָא אֱלֹהִי"ם, לְמֵידַן כָּל עָלְמָא, דְּהָא בְּדִינָא קָאֵי, וְעַל שְׁמָא דָּא אִתְבְּרֵי. וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּשִׁמָּאלָא.

כּוּלָּהּ, כַּד אִשְׁתְּלִים בְּסִטְרָא דְּיָמִינָא, דְּאִתְקַיַּף בָּהּ בְּרָזָא דִּשְׁמָא יוד"ד, דְּהָא כְּדֵין אִיהִי כַּלָּה בַּחוּפָּה, דְּעָלְמִין

כּוּלְהוּ בִּרְחִימוּ בְּחִבּוּרָא חָדָא. דְּהָא כְּדֵין וְגָלָה עַל רֵאשָׁהּ. כְּתִיב גָּלָה, דָּא אִיהוּ מְקוֹרָא דְּצַדִּיק, דְּאִתְעַבִּיד, נָהָר פְּלָגָיו דְּחָדָאן עִיר אֱלֹהִים, וַעֲבִיד פֵּירִין וְאִיבִּין, בִּשְׁמָא דְּאִתְקְרֵי צְבָאוֹ"ת. מִתְּתַחֲמָא בִּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. וְשִׁבְעָה נַרְוָתֶיהָ עָלֶיהָ, דָּא רָזָא דְּשִׁמָּא עִילָּאָה גְּלִיפָא, בְּרָזָא דְּשִׁבְעִין שְׁמָהָן, דְּאִתְקְרֵי בֵּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִינּוּן שִׁבְעָה קַיָּימִין, דְּעַלְמָא קָאִים עֲלַיְיהוּ.

שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה, אִלֵּין תַּתָּאֵי, דְּקַיְימִין לְקִבְלֵיהוֹן דְּעִלָּאֵי, וְכֻלְּהוּ אָחִיד לַגַּרוֹת אֲשֶׁר עַל רֵאשָׁהּ. שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת, אִלֵּין שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים, אִלֵּין עִילָּאֵי וְאִלֵּין תַּתָּאֵי. דְּמִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא.

תּוּ. שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה כּוּלְהוּ לְעֵילָּא, בְּגִין דְּכָלִיל כָּל חַד בְּחַבְרֵיהּ. וְאִי תֵּימָא, שִׁיתָּא, אִיהוּ שַׁפִּיר דְּכָלִיל חַד בְּחַבְרֵיהּ, חַד דְּאִשְׁתָּאַר בְּמַאן אִתְכְּלִיל.

אֶלָּא כַּד סָלְקִין כָּלְהוּ לְתְרֵיסַר, הַהוּא דְּקָאִים עֲלַיְיהוּ, דְּאַשְׁלִים תְּלֵיסַר, אִתְכְּלִיל בְּחַד דְּקַיְימָא עֲלֵיהּ, דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ נְקוּדָה עִילָּאָה, דְּכֻלְּהוּ נָפְקוּ מִינֵּיהּ.

תּוּ. תְּרִין דַּרְגִּין אִינּוּן, וְכָל חַד אִיקְרֵי שִׁבְעָה. חַד אִיהוּ עַלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ שִׁבְעָה, וְאִקְרֵי שִׁבְעָה, דִּכְתִיב וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים. וְחַד אִיהוּ צַדִּיק, דְּאִקְרֵי שִׁבְעָה, וְאִיהוּ שֶׁבַע דִּכְתִיב (משלי כד) כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם.

וְאִלֵּין תְּרֵין כְּתָרִין, מוּצָקוֹת לַגֵּרוֹת. חַד מִסְטְרָא דָּא, וְחַד מִסְטְרָא דָּא. וְאַף עַל גַּב דְּאִינוּן בְּמִנְיָנָא דְּאִינוּן גֵּרוֹת, וְעִם כָּל דָּא, שִׁבְחָא מֵאִלֵּין, תְּרֵין, דְּאִינוּן שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה, דְּמוּצָקוֹת לְגַבַּייהוּ. דְּאִינוּן גֵּרוֹת דְּקָא נָהֲרִין עַל רֵישָׁא דְּהַהוּא מְנוֹרָה, וְהַהוּא מְנוֹרָא קָא מְנַהֲרָא מֵחֵילָא דִּילְהוֹן, לְסַלְקָא לְגַבֵּיהּ עֵילָא. וְכַד סָלְקָא, סָלְקָא מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמִכְּתָרָא לְכְתָרָא, עַד דְּאִתְאַחֲדָא כֹּלָּא לְעֵילָא, וְרָזָא דָּא, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה.

שִׁיר הַשִּׁירִים, עַל פּוּמָא דְּאֵלְיָהוּ אִתְגְּזַר, בִּרְשׁוּ עִילָּאָה. שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁבְחָא דְּשִׁבְחִין, לְמַלְכָּא דְּשָׁלְמָא דִּילֵיהּ. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר דְּבָעֵי חֶדְוָה, דְּלָא אִית תַּמָּן רוּגְזָא וְדִינָא. דְּהָא עַלְמָא דְּאָתֵי, כּוּלָּא אִיהוּ חֶדְוָה, וְאִיהוּ חָדֵי לְכוּלָּא. וּבְגִין כָּךְ מְשַׁדַּר חֵדוּ וְחֶדְוָה לְכָל דַּרְגִּין.

כְּמָא דְּאִצְטְרִיךְ אִתְעָרוּ דְּחֶדְוָה לְאִתְעָרָא מֵהַאי עַלְמָא לְעֵילָא. הָכֵי אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא חֶדְוָה וְחֵידוּ, מֵעַלְמָא דְּסִיהֲרָא, לְגַבֵּי עַלְמָא עִילָּאָה. וּבְגִין כָּךְ עָלְמִין קַיְימִין בְּדוּגְמָא חָדָא, וְאִתְעָרוּ לָא סַלְקָא אֶלָּא מִתַּתָּא לְעֵילָא.

שִׁיר תתר"ו סִימָן, בְּאַתְוָון גְּלִיפָאן דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא, זָעוּ וְרֶתֶ"ת דְּכָל עָלְמִין, וְכָל נוּקְבִין דְּתִתְהוֹמָא רַבָּא, עַד דְּהַאי פְּשִׁיטוּ דְּרוּחָא, עָאל לְגַבֵּי תַּרְעָא קַדְמָאָה דִּלְסִטַר מִזְרָח. הַהוּא מָארֵי דְּעַיְינִין, בְּת"ק מַפְתֵּחָאן דְּהֵיכָלִין, וְהָא אִיהוּ בִּגְלִיפוּ דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא, דְּתֵרֵיסַר אַתְוָון, דְּטָאסִין בֵּיהּ

תְּשַׁע סְרֵי מַשְׁרְיָין מְלַהֲטָן דְּנוּרָא.
וְהַהוּא מָארֵי דְעַיְינִין, לָקֵיט גּוּמְרִין דְּאֶשָׁא, שַׁיְיפֵי דְנוּרָא,
וְעָאלִין גּוֹ הַהוּא הֵיכָלָא דְּאִתְקְרֵי זְבוּל, הֵיכָל דְּתַמָּן
כָּל שְׁבָחִין אִתְסַדְּרָן לְסַלְקָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (מלכים א ח)
בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבוּל לָךְ. וְאִיהוּ הֵיכָלָא, דְּאִית בֵּהּ תתר"ו
דַּרְגִּין, דְּסָלְקָן בְּשִׁבְחֵי דְּתוּשְׁבַּחְתָּא, וּבְגוֹ כּוּלְהוּ אִית חַד
דַּרְגָּא פְּנִימָאָה מִכּוּלְהוּ, דְּתַמָּן אִתְבְּרִיר רְחִימוּ דְּהַאי
תּוּשְׁבַּחְתָּא, בְּרִירוּ דִּנְקוּדָא תַּתָּאָה. וְכַד אִתְבְּרִיר מִגּוֹ
כּוּלְהוּ, סָלְקָא לְעֵילָא בְּרָזָא דְּשִׁיר, וְאִיקְרֵי שִׁיר הַשִּׁירִים,
וְסָלְקָא מִכָּל אִינּוּן שִׁבְחִין, וְאִתְבְּרִיר מִכּוּלְהוּ.
כְּתִיב (מלכים א ו) וְהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה וְגוֹ', וְהַבַּיִת
בְּהִבָּנוֹתוֹ, כַּד הֲווֹ דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא מִתְחַבְּרָא,
כְּדֵין אֶבֶן שְׁלֵימָה, אִשְׁתְּלֵימַת כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ. וְלָא
אִשְׁתְּלֵימַת, עַד דַּהֲוַת מַסָּע, דְּנָסַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאַתְקֵין לָהּ, וְקַשֵּׁיט לָהּ, וְאַייְתֵי לָהּ לְגַבֵּי דְּאָדָם, וּכְדֵין נִבְנָה,
וְאִשְׁתְּלֵימַת מִכּוּלָּא.
וְכַד אִתְחַבָּרוּ דָּא עִם דָּא, כָּל רוּחִין אוֹחֲרָנִין, וְכָל זִינִין
בִּישִׁין, אִתְעֲבָרוּ מִתַּמָּן, וְלָא אִתְקְרִיבוּ לְמַקְדְּשָׁא. הֲדָא
הוּא דִּכְתִיב, (שם) וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל כְּלִי בַרְזֶל לֹא *) נִשְׁמַע
בַּבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ. דְּהָא כּוּלְהוּ עָאלוּ גּוֹ נוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא.
כְּיוָן דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, וְאִתְתַּקַּן הֵיכָלָא עַל
בּוּרְיֵיהּ, כְּדֵין אִתְגְּלֵי שִׁיר הַשִּׁירִים, דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְחַבָּרָא

מַקְדְּשָׁא בְּמַקְדְּשָׁא.

כַּד הֲוָה מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא, בְּגִין חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, זוּוּגָא דְּמֹשֶׁה הֲוַת מִתְחַבְּרָא בֵּיהּ, בַּאֲחוֹרָא הֲווֹ דְּכַר וְנוּקְבָא מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא. כְּדֵין, וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ, זְעֵיר זְעֵיר.

כַּד עֲבָרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַרְדְּנָא, וּמֹשֶׁה אִתְכְּנִישׁ, נְסַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקִין לָהּ בְּמִשְׁכַּן שִׁילֹה, עַד דְּאִשְׁתְּלֵימַת בְּבֵי עָלְמִין, וְאִתְחַבָּרַת בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, וַהֲווּ עָלְמִין אַפִּין בְּאַפִּין. כְּדֵין, אֶבֶן שְׁלֵמָה מַפָּע נִבְנָה. מַפָּע: דְּלָא הֲוַת בַּאֲתַר חָד קְבִיעַ, אֶלָּא אִתְעַקַּר וְאִשְׁתֵּיל, וּכְדֵין נִבְנָה כִּדְקָא יָאוֹת.

וְכָל זַיְינִין בִּישִׁין, וְכָל רוּחִין בִּישִׁין, כְּדֵין אִתְעֲבָרוּ מֵעַלְמָא, וְלָא שַׁלִּיטוּ כְּלָל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ו) וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל כְּלִי בַרְזֶל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, כַּד אִתְעֲבָרוּ כּוּלָּא מֵעָלְמָא, וְאִשְׁתְּאָרַת אִתְתָּא בְּבַעֲלָהּ אַפִּין בְּאַפִּין, כְּדֵין אִתְגְּלֵי שִׁיר הַשִּׁירִים. וְדָא אִיהוּ שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, בְּלָא עִרְבּוּבְיָא כְּלָל. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, אַפִּין בְּאַפִּין. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, דְּאִתְעַקַּר וְאִשְׁתֵּיל בַּאֲתַר דְּשַׁלָּמָא כּוּלָּא דִּילֵיהּ.

חֲדֵי ר' שִׁמְעוֹן. אֲמַר לֵיהּ אֶלְיָהוּ, רַבִּי אֵימָא מִילָּךְ, וַאֲנָא אֲבַתְרָךְ, דְּהָא מִינִי וּמִינָךְ תִּסְתַּיֵּים מִלְּתָא. וּרְשׁוּ אִתְיְהִיב לָן מֵעִם עַתִּיקָא דְּכוּלָּא, דְּיִתְגַּלּוּ רָזִין אִלֵּין מִתַּתָּא וּמֵעֵילָּא. אַנְתְּ לָקְבֵיל תַּתָּאֵי. וַאֲנָא לָקְבֵיל עִילָּאֵי.

וּבְחַיָּיךְ רַבִּי, רִבּוֹ יַתִּיר אִית לָךְ, דְּכָל מִילָךְ יִכְתְּבוּן לְעֵילָא
קַמֵּי עַתִּיק יוֹמִין, וּמִילַיי לָא יִכְתְּבוּן לְעֵילָא, אֶלָּא
בְּהַאי עָלְמָא יִכְתְּבוּן מִילַיי, עַל יְדָךְ. מִילָךְ יְהוֹן כְּתִיבִין
לְעֵילָא, וּמִילַיי כְּתִיבִין לְתַתָּא. זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּהַאי
עָלְמָא, וְזַכָּאִין אַתּוּן בְּעַלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. כְּתִיב
(תהלים קכו) הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע וְגו'. בְּכַמָּה
זִמְנִין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹכַח לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְאַהֲדָרָא לוֹן
בִּתְיוּבְתָּא לְגַבֵּיהּ, לְמֵהַךְ בְּאוֹרַח מֵישַׁר, בְּגִין לְאִסְתַּלָּקָא
בְּגַוָּויהוּ. דְּהָא כַּד יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, וְאָזְלִין בְּאוֹרַח מֵישַׁר,
כְּבָיְכוֹל, סִילּוּקָא אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמָּהוֹן, בְּכָל
עַמִּין דְּעָלְמָא. כַּד יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, וְאָזְלִין בְּאוֹרַח מִישׁוֹר,
סָלֵיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְכוּלְהוּ אוֹדָן
וּמְשַׁבְּחָן לֵיהּ, וְלָאו אִינּוּן בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אֶלָּא אֲפִילּוּ עִילָּאִין
לְעֵילָא, כּוּלְהוּ אוֹדָן לֵיהּ בְּגִינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וְלָא דָּא
בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא אִיהוּ אִסְתַּלֵּק בִּיקָרֵיהּ, בְּגִינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל
מַמָּשׁ. וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא אֲפִילּוּ יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ, מִסְתַּלְּקֵי
בִּיקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, כּוּרְסָא יְקָרָא דִּלְעֵילָא
אִסְתְּלִיק לְעֵילָא לְעֵילָא, בְּכַמָּה חֶדְוָון, בְּכַמָּה רְחִימוּ,
וּמִתְחַבְּרָן עָלְמִין בְּחֶדְוָוא, וְכוּלְהוּ אִתְבָּרְכָן מֵעַמִּיקָא
דְּנַחְלִין, וְעַלְמִין כּוּלְהוּ אִשְׁתַּקְיָין, וְאִתְבָּרְכָאן וְאִתְקַדְּשָׁאן

בְּכַמָּה בִּרְכָאן, בְּכַמָּה קִדּוּשִׁין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָדֵי עִמְּהוֹן, בְּחֶדְוָא בִּשְׁלִימוּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל לָאו אִינּוּן זַכָּאִין, כּוּלָּא אִיהוּ בְּהִפּוּכָא.

וְעִם כָּל דָּא רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְמְנַע מִנַּיְיהוּ, וְכוּרְסְיָא דִּילֵיהּ יָתְבָא עֲלַיְיהוּ, כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וְלָא אִתְמְנַעַת מִלְּמִתְבַּע עֲלַיְיהוּ רַחֲמֵי.

וּבְהַאי קָלָא סָלְקָא לְעֵילָּא, בְּגִין דִּרְעוּתָא דִּילֵיהּ מַאן דְּאוֹלִיף סַנֵּיגּוֹרְיָא עַל בְּנוֹי. מְנָא לָן, מִמֹּשֶׁה, דְּאִסְתַּלַּק בִּסְלִיקוּ עַל דְּאוֹלִיף זְכוּ עֲלַייְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לד) וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו. אֵימָתַי אִסְתַּלֵּיק לִיקָרָא דָּא. כַּד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאוֹלִיף עֲלַייְהוּ זְכוּ. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה, עַל חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

מַאי נוֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע. דָּא רָזָא דְּכוּרְסְיָא דִּיקָרָא, דְּאִיהוּ נָטֵיל מְשִׁיכוּ דְּזַרַע קוּדְשָׁא עִילָּאָה, לְמֶיעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִין בְּהַאי עָלְמָא.

וְכַד אִסְתַּלִּיקַת בְּקָלָא דְּיִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּלָאו אִינּוּן זַכָּאִין, עִם כָּל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעֲלֵי לָהּ, וְאַשְׁקֵי לָהּ, מִשַּׁקְיוּ דְּנַחֲלָא עַמִּיקָא, וְאִשְׁתְּלִים מִכָּל סִטְרִין. כְּדֵין, בֹּא יָבֹא בְּרִנָּה, מִגּוֹ דְּהַהוּא שְׁלִימוּ וּבִרְכָאן וְקִדּוּשִׁין דְּאִשְׁתְּלִימַת. בְּקַדְמִיתָא, הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה, עַל חוֹבֵייהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כַּד תָּבוּ, בֹּא יָבֹא בְּרִנָּה.

בְּשַׁעֲתָא דְּבָנָה שְׁלֹמֹה בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִשְׁתְּלִים עָלְמָא תַּתָּאָה

כְּגַוְונָא דְעַלְמָא עִילָּאָה, יִשְׂרָאֵל כּוּלְהוֹן הָווּ זַכָּאִין, וְאִסְתַּלָּקוּ בְּכַמָּה דַרְגִּין עִילָּאִין, וּכְדֵין אִסְתְּלַק כּוּרְסְיָיא דִּיקָרָא בְּחֶדְוָה, בְּכַמָּה חֶדְוָון, בְּכַמָּה עִילּוּיִין.

וּכְדֵין שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, סְלִיקוּ בְּחֶדְוָא, וּנְחִיתוּ בְּחֶדְוָא. עָלְמִין כּוּלְהוּ בְּחֶדְוָא. וְחִיבּוּרָא בְּחֶדְוָה. שִׁיר, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַשִּׁירִים, לְעִילָּאִין וְתַתָּאִין. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, חִבּוּרָא דְעָלְמִין כּוּלְהוּ בְּחֶדְוָא, לְמַלְכָּא דִשְׁלָמָא כֻּלָּא דִילֵיהּ. עַל פּוּמָא דְאֵלִּיָּהוּ אִתְגְּזַר.

שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּתִיב (דברים כח) יִפְתַּח ה' לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב וְגו'. בְּשַׁעֲתָא דִּבְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, בְּרָא בְּקַדְמִיתָא, שִׁיתִּין עִילָּאִין, דְּאִינּוּן מְקוֹרֵי, לְנַחֲתָא בְּהוֹן גִּשְׁמַיָּא דִּבְרָכָן, וְקַדּוּשִׁין עִילָּאִין דִּלְעֵילָּא. וְאִינּוּן נְטָלוֹ בְּקַדְמִיתָא מִמְּקוֹרָא דְחַיֵּי, מֵאֲתַר עִילָּאָה דִּנְפָקוּ מִתַּמָּן.

דְּהָא בְּקַדְמִיתָא עַד לָא אִיתְּבְרֵי עָלְמָא, סָלֵיק וְאִתְגְּלֵי חַד רְעוּתָא, דְּאִיקְרֵי מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וְשַׁוֵּי כּוּלָּא בְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וְכָל מַאי דְּהָוָה וִיהֶוֵי. וּמֵהַהוּא מַחֲשָׁבָה סָלֵיק רְעוּתָא לְמִבְרֵי עָלְמָא, וּנְפַק נְבִיעוּ דַּקִּיק, כָּלִיל סְתִימוּ דְּמַחֲשָׁבָה, וְדָא לָא אִשְׁתְּמַע לְבַר, וְלָא אִתְגַּלְיָא. וְאִית בֵּיהּ אִסְתַּכְּלוּתָא דְּחָכְמְתָא, לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמְסַר, בְּגִין דְּלָא אִתְגַּלְיָא לְבַר.

מֵהַאי נָפְקֵי חָמֵשׁ מְקוֹרִין, וְחַד סְתִימָא, וְחַד דְּכָנִישׁ כּוּלָּא. וְאִינּוּן מְקוֹרִין הָווּ, כַּד אִתְּבְרֵי עָלְמָא. כְּדָבָר אַחֵר

(בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. בְּרֵאשִׁית: בָּרִבִּי אֶלְעָזָר שִׁי"ת. דָּא שִׁית, מְקוֹרָא דְּכָנִישׁ כָּל מְקוֹרִין, לְמֵיזַן עָלְמִין. אֶת הַשָּׁמַיִם, אִלֵּין אִינוּן ו' מְקוֹרִין עִילָּאִין דִּלְעֵילָּא, לְמֵיהַב לְהַאי שִׁית. מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, עַד דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, הֲווֹ סְתִימִין, וְלֹא אִתְפַּתְּחוּ כְּלָל.

וְאִיתֵימָא אַבְרָהָם הֲוָה בְּעָלְמָא. הָא כְתִיב (שם יב) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ. יִצְחָק, וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב וְגוֹ'. וְיַעֲקֹב, הָא כְתִיב (שם מא) וַיְהִי רָעָב בְּכָל הָאֲרָצוֹת. מֹשֶׁה, הָא בְּכַמָּה דּוּכְתִין כְּתִיב (במדבר יא) מִי יַאֲכִילֵנוּ. פ (שמות טז) לְהָמִית אֶת כָּל הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב. צ (שם יז) וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמָּיִם. (במדבר כ) וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה.

יְהוֹשֻׁעַ, אַף עַל גַּב דְּעָאלוּ לְאַרְעָא, כְּתִיב (יהושע ה) וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת בְּאָכְלָם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ. בִּימֵי שׁוֹפְטִים כְּתִיב, (רות א) וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ. בְּדָוִד כְּתִיב (שמואל ב כא) וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָוִד.

מַאי טַעְמָא כָּל דָּא. בְּגִין דְּאִינוּן שִׁיתִּין לָא אִתְפַּתְּחוּ, וְעַלְמָא אִתְזַן מִתַּמְצִיתָא דְּחִיק, בְּלָא פִּתְיָחָא כְּלַל, אֶלָּא כְּזִיעַ דְּזִיעַ מִגּוֹ אִילָנָא, וְנָחֵית לְתַתָּא, אוֹ מִגּוֹ אַבְנָא.

בְּשַׁעֲתָא דַּאֲתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וַהֲווּ עַלְמִין כּוּלְהוּ בְּשִׁיקוּלָא חָדָא עֵילָּא וְתַתָּא. כְּדֵין, הַהוּא שִׁית דְּמְקַבֵּל וְכָנִישׁ לְכָל אִינוּן שִׁיתִּין עִילָּאִין, אִתְפַּתַּח.

אֵימָתַי אִתְפַּתַּח, בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן שִׁיתִּין עִילָּאִין אִתְפַּתְּחוּ.

כֵּיוָן דְּאִתְפַּתַּח הַאי שִׁית, נְפָקוּ בִּרְכָאן לְעָלְמָא. אֵימָתַי אִתְפַּתַּח, כַּד אַעֲדִיאוּ מִנֵּיהּ, חַד עֲקִימָא דְּיתֵיב לְרַגְלֵיהּ. וְכֵיוָן דְּהַהוּא אִתְעֲבַר, שִׁית אִתְעֲבִיד שִׁיר, וְאִתְפַּתַּח אוֹצָר הַטּוֹב. בְּחֵילָא דְּמַאן, אֶת הַשָּׁמַיִם, אִינּוּן שְׁאָר שִׁיתִּין, וַהֲיִינוּ הַשִּׁירִים, דְּכוּלְּהוּ אִתְפַּתְּחוּ, וְאַתְקִינוּ לְמֵיהַב מְזוֹנָא לְכָל עָלְמִין.

כְּדֵין כְּתִיב (מלכים א ה) וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ. וּכְתִיב (שם ד) אוֹכְלִים וְשׂוֹתִים וּשְׂמֵחִים. דְּהָא שִׁית וְשִׁיתִּין אִתְפַּתָּחוּ. וְכָל עִידּוּנִין עִילָּאִין הֲווֹ נַחֲתִין לְעָלְמִין כּוּלְּהוּ. וְכָלְּהוּ הֲווֹ חָדָאן לְסָלְקָא לְגַבֵּי עָלְמָא עִילָּאָה, לְמִלְקַט בִּרְכָאן וְעִדּוּנִין לְעָלְמִין. כְּדֵין, חֲבִיבוּ אִתְעַר מִנַּיְיהוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא עִילָּאָה, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד בְּלָא פֵּירוּדָא. כְּדֵין שִׁבְחָא דְּסָלְקָא עַל כָּל שִׁבְחִין, לְמַלְכָּא דְּשְׁלָמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא בְּחֶדְוָה עֵילָּא וְתַתָּא.

כְּתִיב (תהלים סה) שִׁיר, וּכְתִיב (שם) לְךָ דְּמִיָּה תְהִלָּה וְגו'. דָּוִד מַלְכָּא הֲוָה יָדַע בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּאִזְדַּמַּן שִׁיר דָּא, לְאִתְגַּלְיָא בְּעָלְמָא. וַאֲמַר, שִׁיר דְּאִזְדַּמָּן לְאִתְגְּלֵי, לְךָ דּוּמִיָּה. אִיהוּ בַּחֲשַׁאי, דְּלֵית רְשׁוּ לְאִתְגַּלְיָא תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, אֶלָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא וּתְהִלָּה דָּא אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן, כַּד אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּאִיהוּ לָקָבֵיל מַקְדְּשָׁא עִילָּאָה, כְּדֵין לְךָ יְשׁוּלַּם נֶדֶר.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (במדבר כא) אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. (שמות טו) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. הָתָם תּוּשְׁבַּחְתָּא דְנוּקְבָא. הָכָא תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּסָלִיק לְעַלְמָא דְּדְכוּרָא אִיהוּ.

הָכָא אִיהוּ רָזָא, דְּגוּפָא וְרוּחָא מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, גּוּפָא בְּגוּפָא, וְרוּחָא בְּרוּחָא. שִׁיר הַשִּׁירִים, אִתְדַּבְּקוּתָא דְּגוּפָא בְּגוּפָא. (שה"ש א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, אִתְדַּבְּקוּתָא דְּרוּחָא בְּרוּחָא. וְכֻלָּא אִיהוּ בְּרָזָא דִּרְחִימוּ עִילָּאָה, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד, בְּיִחוּדָא חָדָא.

וְרָזָא דְּיִחוּדָא הָכָא. שִׁיר דָּא אִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּמַמָּנָא בְּסַהֲדוּתָא דְּיִחוּדָא. הַשִּׁירִים, ה' אֱלֹהֵינוּ ה'. וְכוּלָּא חָד, בְּיִחוּדָא חָד. וְאוֹקִימְנָא יִחוּדָא דָּא, וְהָכָא יִחוּדָא דְּעַלְמִין כָּלְהוּ. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, רָזָא דְּאֶחָד.

וְדָא אִיהוּ דְּאִצְטְרִיךְ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא לְיַחֲדָא, בְּרָזָא דְּרוּחַ קוּדְשָׁא. לְאִתְחַבְּרָא כּוּלָּא בְּיִחוּדָא חָדָא, בִּרְעוּתָא, לְאִתְדַּבְּקָא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד. דְּהָא שְׁלֹמֹה אִיהוּ מַלְכָּא דְּשָׁלְמָא כּוּלָּא דִּילֵיהּ.

מַאי כּוּלָּא דִּילֵיהּ הָכָא, וְכִי סַגִּיאִין שְׁלָמִין נִינְהוּ. אֶלָּא חַד שְׁלָמָא אִיהוּ, וּתְרִין נִינְהוּ. חַד שְׁלָמָא אִיהוּ, דְּאִיהוּ שְׁלָמָה דְּבֵיתָא, דִּבְגִינֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדַע דְּכוּרָא דְּכַר. וְחַד שְׁלָמָא אָחֳרָא, דְּאִיהוּ שְׁלָמָא דִּתְרִין סִטְרִין, חַד דְּעָאל בְּאֶמְצָעִיתָא בְּאִינּוּן תְּרִין סִטְרִין, וַעֲבִיד שְׁלָמָא בֵּינַיְיהוּ,

אִיהוּ שָׁלוֹם אָחֳרָא.

אֲבָל שָׁלוֹם דִּדְכוּרָא אִשְׁתְּמוֹדַע דָּכָר בְּגִינֵיהּ, אִיהוּ צַדִּיק.

וְאִקְּרֵי מַלְכָּא עִילָּאָה בְּגִינֵיהּ, מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. וּבְגִין כָּךְ, כָּל תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁיר הַשִּׁירִים, לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא כּוּלָּא דִּילֵיהּ, וְיִיחוּדָא דְּקָא מִתְיַיחֵד כּוּלָּא, בַּאֲתַר דָּא אִיהוּ. בְּגִין דְּאִיהוּ נָטֵיל כָּל תִּיאוּבְתָּא דְּכָל שַׁיְיפִין, וְכָל עִינּוּגִין, וְכָל כִּיסּוּפִין עִילָּאִין, וְכָנֵישׁ כּוּלָּא לְגַוֵּיהּ.

וְעַל דָּא אִיקְּרֵי אִיהוּ אֶחָד, שְׁלִמּוּ מַלְכָּא בְּרָזָא דִּרְוּחַ קוּדְשָׁא. כַּד שְׁרָא עֲלֵיהּ הַהוּא רוּחַ קוּדְשָׁא, בָּעָא לְחַבְּרָא כּוּלָּה בִּרְעוּתָא שְׁלִים כִּדְקָא יָאוֹת, וּלְיַיחֲדָא כּוּלָּא בַּחֲבִיבוּ בִּרְעוּתָא, לְמֶהֱוֵי חַד עֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא אֲמַר קְרָא, (זכריה יד) יְהֶיה ה' אֶחָ"ד וּשְׁמ"וֹ אֶחָ"ד.

*) (שה"ש א) יְשָׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגוֹ'. כְּתִיב (יחזקאל א) וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו. הַאי קְרָא בְּקִיטּוּרָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אִתְּמַר. וָאֵרֶא הַחַיּוֹת, רָזָא דְּיִשְׂרָאֵל סָבָא, קַפְּטִירָא בִּגְלִיפּוּי בְּיָמִינָא וּבְשְׂמָאלָא.

תְּלַת רְשִׁימִין קְטִירִין דָּא עִם דָּא, דָּרוֹם מִזְרָח וְצָפוֹן, יה"ו, אַפִּין סְתִימִין, לָא שָׁלֵיט עַיְנָא לְמֶחֱמֵי, וְהָכָא אָמַר וָאֵרֶא.

אֶלָּא, הָוָה מִסְתַּכֵּל מִגּוֹ נְהוֹרָא דִּלָּא נָהֲרָא, כְּמַאן דְּחָמֵי בַּעֲשָׁשִׁיתָא, גּוֹ עַיְינִין סְתִימִין, כַּד מְנַצְּצָן גּוֹ הַהוּא

עֲשָׂשִׂיתָא. לָהֵיט לְהֵיטוּ לְפוּם שַׁעֲתָא, וְלָא קָאִים בְּקִיּוּמָא. מִתְגַּלְגְּלִין נָצְצִין לְפוּם הַאי שַׁעֲתָא, וְעָאל נְצִיצוּ דָּא בְּדָא.

חַד סָלֵיק וְנָחֵית, וְאִתְתַּקַּף בִּסְטַר דָּרוֹם, בְּרָזָא דְּאָת יו"ד. אִתְתַּקַּף וְעָאל בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, וּמִתְגַּלְגֵּל בְּקוֹטְרוֹי, וְעָאל וְסָלֵיק בְּרָזָא דְּאָת ט', וְאִתְגְּנֵיז. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. דְּנָצִיץ וְלָהֵיט בִּגְלִיפִין בְּאָת ט', וְגָנֵיז לֵיהּ.

רָזָא דְּאָת דָּא סְתִימָא בִּסְתִימוּ, נָפִיק מִינֵּיהּ כָּל נְצִיצוּת וְזִהֲרָא, דְּנָהִיר וְנָצִיץ. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּחָמֵי לָהּ בְּחֶלְמֵיהּ, דָּא אַבְסַדְרָה דְּמִינָהּ נָצְצִין נְצִיצִין, פָּשִׁיט וְכָנִישׁ. וְחַד סָלֵיק וְנָחֵית, וְאִתְתַּקַּף בִּסְטַר מִזְרָח, בְּרָזָא דְּאָת ט' וְאָת יו"ד. אִתְפַּשִׁיט מִתְּרִין סִטְרִין, וּמִתְגַּלְגְּלָא בְּאַרְבַּע, תְּרִין לְעֵילָּא, כִּירוֹתָא דְּאַבָּא וְאִמָּא. וְאִית תְּרִין מִתְּרִין סִיטְרִין, מִסְטַר דָּרוֹם וְצָפוֹן, מִתְיַישְׁבָא בְּכוּלְּהוּ. וְאִיהוּ רְתִיכָא עִילָּאָה, בְּאַרְבַּע סִטְרִין. אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת, דָּא אִיהוּ רְתִיכָא תַּתָּאָה, כְּלִילָא בְּאַרְבַּע סִטְרִין.

רְתִיכָא עִילָּאָה, דְּאִיהוּ רָזָא דְּאַרְבַּע סִטְרִין, פָּשִׁיט נְהִירוּ מִתְּלַת סִטְרִין, חַד דְּיֵלֵיהּ דְּאִתְחַבָּרוּ בֵּיהּ יְרוּתָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, דַּהֲווֹ תְּרִין, וּמִתְחַבְּרָן לְחַד. וּתְרִין מִתְּרִין סִטְרִין.

פָּשִׁיט נְהִירוּ דְּמִזְרָח, הַאי רְתִיכָא תַּתָּאָה גַּלֵּי פֵּן חַד, לְגַבֵּי דְּהַהוּא נְהִירוּ, וּמְקַבְּלָא לֵיהּ, וְאִתְנְהִיר מִינֵּיהּ. וְכַד

אִתְנְהִיר הַהוּא פֶּן מֵהַהוּא נְהִירוּ, כְּדֵין הַהוּא פֶּן אִיקְרֵי אדנ"י. וְאִיהוּ שַׁלִּיט וְרִבּוֹן בְּשָׁלְטָנוּ דִּנְהִירוּ רַב. וְהַהוּא פֶּן כֵּיוָן דִּמְקַבֵּל הַהוּא נְהִירוּ, אִתְעֲבִיד לֵיהּ הֵיכָלָא, וְגָנֵיז לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְעֲבִיד אָדוֹן רִבּוֹן וְשַׁלִּיט.

פָּשֵׁיט זְהִירוּ דְּדָרוֹם, הַאי רְתִיכָא תַּתָּאָה גַּלֵּי פֶּן חַד לְגַבֵּי דְּהַהוּא נְהִירוּ, וּמְקַבְּלָה לֵיהּ וְאִתְנְהִיר מִגֵּיהּ. וְכַד אִתְנְהִיר הַהוּא פֶּן מֵהַהוּא נְהִירוּ, כְּדֵין הַהִיא פֶּן אִקְרֵי אֵל. וְאִיהוּ שַׁלִּיט לְאוֹטָבָא לְעַלְמָא בְּרַחֲמֵי. וּלְמֵיהַב מְזוֹנָא לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא יָאוֹת.

פָּשֵׁיט נְהִירוּ דְצָפוֹן, הַאי רְתִיכָא תַּתָּאָה גַּלֵּי פֶּן חַד לְגַבֵּי דְּהַהוּא נְהִירוּ, וּמְקַבְּלָא לֵיהּ, וְאַנְהִיר מִגֵּיהּ. וְכַד הַהוּא פֶּן אִתְנְהִיר מִגֵּיהּ, כְּדֵין הַהוּא פֶּן אִיקְרֵי אֱלֹהִים. וְאִיהוּ שַׁלִּיט, רִבּוֹן, לְמֵידַן עַלְמָא בְּדִינָא, וּלְמֵיהַב דִּינָא לְכָל מַאן דְּאִצְטְרִיךְ, וּלְאִתְנַהֲגָא כּוּלָּא בְּדִינָא.

עַד הָכָא, אַנְפִּין עִילָּאִין וְאַנְפִּין תַּתָּאִין, בְּרָזָא דְּתִלַּת בְּתִלַּת מִתְחַבְּרָאן, וְאִתְכְּלִילוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין. פֶּן חַד דְּאִשְׁתָּאַר מֵרְתִיכָא תַּתָּאָה, כּוּלָּא שָׁאֲלִין עֲלֵיהּ אוֹפַן, אָן אִיהוּ פֶּן חַד דְּאִשְׁתָּאַר.

הָדַר וַאֲמַר בְּאָן אֲתַר הוּא, בָּאָרֶץ. בְּגִין דְּלָא יִשְׁתָּאֲרוּן תַּתָּאִין בְּלָא אַשְׁגָּחוּתָא אֲפִילּוּ רִגְעָא חָדָא. הַהוּא פֶּן, כַּד אִתְכְּלִילוּ כּוּלְהוּ תְּלָתָא אָחֳרָנִין, הַאי פֶּן נָטִיל מִכּוּלְהוּ, וְאִתְכְּלִילוּ בְּכָלְהוּ, וְאִיהוּ בְּלְחוֹדוֹי בְּכָלְהוּ, בְּגִין לְאַשְׁגָּחָא

בְּטִיבוּ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא.

וְהַאי פֶּן מְשַׁבֵּחַ תָּדִיר, וְאִתְעָרַת אִתְעָרוּ לְגַבֵּי אִינּוּן דִּלְעֵילָּא דַּעֲלֵה. וְאִינּוּן דִּלְעֵילָּא דַּעֲלֵה, מִתְעָרֵי לְגַבֵּי אִינּוּן עִילָּאִין דִּלְעֵילָּא. וְאִינּוּן עִילָּאִין דִּלְעֵילָּא, מִתְעָרִין לְגַבֵּי עֵילָּא, וְאִתְקַשְּׁרֵי דָּא בְּדָא עַד אֵין סוֹף.

וְהַאי כַּד אִתְעַר בְּאִתְעָרוּ דְּאִינּוּן פָּנִים, בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין עִילָּאִין, לְמֶהֱוֵי דְּבִיקֵי בְּרָזָא עִילָּאָה, וּלְאַשְׁלָמָא וּלְמֵיזַן כָּל עָלְמִין, לְמֶהֱוֵי כָּל עָלְמִין כּוּלְהוּ בְּחֶדְוָא. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן. יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. עַל פּוּמָא דְּאִלֵּיהוּ אִתְגַּזַּר. כְּתִיב (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וְגוֹ'. וְהָאָדָם, דָּא אָדָם קַדְמָאָה, סְתִירָא, בִּגְלִיפּוּי דַּקִּיקִין עִילָּאִין. יָדַע, מַה דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדַע בָּהּ מִקַּדְמַת דְּנָא. יָדַע לְמֶהֱוֵי אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. כַּד אִסְתַּכְלָן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין לְשִׁימוּשָׁא, כְּדֵין כְּתִיב יָדַע. יָדַע לְאַשְׁקָאָה לָהּ, לְמִיזְרַע בָּהּ זַרְעָא, לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין. הַאי לְטַב, בְּאִתְעָרוּ דְּאַשְׁגָּחוּתָא לְתַתָּא.

מִדַּאַתָּא נָחֹשׁ עַל חַוָּה, אֲטִיל בָּהּ זוּהֲמָא, וְקַיִן מֵהַהוּא זוּהֲמָא נָפֵיק. וְאִי תֵּימָא אֵיךְ נָפֵיק מִתַּמָּן, וְהָא כְּתִיב וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, דְּמַשְׁמַע דְּמֵאָדָם הֲוָה, וְלָא מִסִּטְרָא אָחֳרָא, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ דַּאֲטִיל נָחֹשׁ בָּהּ זוּהֲמָא וּנְפֵיק מִינֵּיהּ קַיִן.

אֶלָּא, וַדַּאי הַהוּא נָחָשׁ אֲטִיל בֵּהּ זוּהֲמָא, וּמֵהַהוּא זוּהֲמָא אִישָׁאֵיב בָּהּ הַהוּא רוּחַ בִּישָׁא, וְהַהוּא הַוָּה מְכַשְׁכְּשָׁא בְּמֵעָהָא, וְלָא הַוָּה לֵיהּ גּוּפָא לְאִתְכְּלָלָא בֵּיהּ, וּלְמֵיפַק לְעָלְמָא. וְכֵיוָן דַּאֲתָא אָדָם, בְּאִתְעָרוּ דְּהַהוּא זוּהֲמָא, וְאִתְחַבַּר בְּאִתְּתֵיהּ, עֲבַד לֵיהּ גּוּפָא לְהַהוּא רוּחָא בִּישָׁא דְּהַוָּה בְּמֵעָהָא, וְאִתְכְּלִיל בְּגַוֵּיהּ, וּנְפַק לְעָלְמָא בִּדְיוֹקְנָא מֵעֵילָא וְתַתָּא.

וְחַוָּה אַשְׁגַּחַת בְּהַאי, וַאֲמָרַת קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'. עִם ה'.

וּבְגִין כָּךְ, כָּל עוֹבָדוֹי דְּקַיִן, הֲווֹ מֵהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא בִּישָׁא. וְכַד אַיְיתֵי קוּרְבָּנֵיהּ, מֵהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא אַיְיתֵי לֵיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, וְלָא כְתִיב וַיְהִי מִקֵּץ יָמִין.

(שם) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל. דְּוַדַּאי הַהוּא רוּחָא בִּישָׁא אִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבַּר בְּעוֹבָדָא דְּקַיִן, וְאִתְבַּר חֵילָא וְתוּקְפָּא בְּהֶבֶל, וְלָא הַוָּה לְגַבֵּיהּ כְּלוּם. עַד הָכָא הַוָּה בְּסִטְרָא דְּזוּהֲמָא כּוּלָּא.

כֵּיוָן דַּאֲתָא לְבָתַר וְאִתְיְלִיד שֵׁת, אִתְבַּסַּם עָלְמָא, בְּצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי דַּהֲווֹ לְבָתַר בְּעָלְמָא. שֵׁ"ת: דָּא אִיהוּ סִיוּמָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְבַּסַּם, לָא אַעְדִּיאוּ עַקִּימוּ בִּישָׁא מֵעָלְמָא, אֶלָּא אִתְכַּפְיָא מִקַּמֵּי סִטְרָא דְּמְהֵימְנוּתָא, סִיוּמָא דְּאַתְוָון.

דְּהָא עַד הָכָא אִתְבְּרֵי עַלְמָא בְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא

אִשְׁתַּלִּימוּ אַתְוָון, עַד דְּאִתְיְלִיד שֵׁת. כֵּיוָן דְּאִתְיְלִיד שֵׁת, אִשְׁתַּלִּימוּ כָּל עוֹבָדִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בְּרָזָא דְּאַתְוָון. כְּדֵין אִתְבַּסַּם עָלְמָא, דְּאִשְׁתְּלִים תִּיקּוּנוֹי. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, שָׁארֵי עָלְמָא לְאִתְנַהֲגָא כְּפוּם מֵישַׁר אוֹרְחוֹי.

שֵׁירוּתָא דְּקָא שָׁארֵי, מֵאינוּן אַתְוָון דְּאִשְׁתְּבָקוּ בְּקַדְמִיתָא.

אָדָם, שָׁארֵי בְּאָלֶ"ף, וְסַיֵּים בְּמֶ"ם. וּלְבָתַר דְּסַיֵּים אַלְפָּא בֵּיתָא בְּשֵׁת, אִתְהַדְּרוּ אַתְוָון אֱנוֹ"שׁ, אָלֶ"ף כְּמִלְקַדְמִין, נ' דְּאִיהוּ בָּתַר מ' דְּאִשְׁתְּבִיק מֵאָדָם. שׁ', שֵׁירוּתָא דְּאַתְוָון דְּשֵׁ"ת. נָטִיל אַתְוָון מֵהַאי וּמֵהַאי. ו' דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, לְאִתְחַזָּאָה, דְּהָא מִשֵּׁת אִתְיַחֲסוּ דָּרִין בְּעָלְמָא בְּאוֹרַח מֵישַׁר, כְּדְקָא יָאוֹת.

וּבְרָזָא דְּאַתְוָון אִתְבְּנֵי כּוֹלָּא. וַאֲזָלוּ תְּלָתִין וּתְרֵין אַלְפָּא בֵּיתוֹת, עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. כֵּיוָן דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, אִתְבְּנִישׁוּ אַתְוָון, וְאַסְתִּימוּ בְּהַפּוּכָא דְּאַלְפָּא בֵּיתוֹת, וּנְפָקַאת אוֹרַיְיתָא, כְּלִילָא בִּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין דְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִילָּאָה, וְאִתְרְשִׁימַת אַלְפָּא בֵּיתָא, בְּתְרֵיסַר תְּחוּמִין, תְּרֵיסַר שְׁבָטִין. בַּר תְּרֵין דְּאִסְתַּלָּקוּ מִנְהוֹן, וְאִינוּן ח"ט, דְּלָא אִתְחַזוּ בְּהוּ כְּלָל.

עַד דְּאָעֲלוּ לְאַרְעָא בְּשֵׁירוּתָא, וַהֲוָה חֵרֶם בֵּינַיְיהוּ בְּחוֹבָא דְּעָכָן, וּכְדֵין אִתְהַדְּרוּ אִינוּן תְּרֵין אַתְוָון, דַּהֲווֹ מִסְתַּלְּקֵי מִנַּיְיהוּ, וְאִינוּן מַכְרְזֵי וְאָמְרֵי חָטָא יִשְׂרָאֵל. וְאִלֵּין אַתְוָון לָא אִסְתַּלָּקוּ מִנַּיְיהוּ, אַף עַל גַּב דַּהֲווֹ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּכָל דָּרָא

וְדָרָא
עַד דַּאֲתָא שְׁלֹמֹה, וּבָנָה בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִתְיַישְׁבוּ עָלְמִין,
עֵילָא וְתַתָּא בִּדְיוּקְנָא חָדָא. כְּדֵין אִתְיַישְׁרוּ אַתְוָון
כּוּלְהוּ, וְאִינּוּן תְּרֵין אַתְוָון דַּהֲווֹ רְשִׁימִין בֵּינַיְיהוּ לְבִישׁ,
אִתְהַפִּיכוּ לְטַב, אִתְהַדְּרוּ טַח, דִּכְתִיב (מלכים א ה) וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה
וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַ"ח.
כּוּלְהוּ אַתְוָון הֲווֹ שְׁלָמִין בֵּינַיְיהוּ בְּלָא קִטְרוּגָא כְּלַל, וְאַתְוָון
דְּאַלְפָּא בֵּיתָא כּוּלְהוּ, הֲווֹ שְׁלֵימֵי עֵילָא וְתַתָּא. אַתְוָון
עִילָּאִין הֲווֹ שְׁלֵימִין לְעֵילָא. אַתְוָון דַּקִּיקִין הֲווֹ שְׁלֵימִין
לְתַתָּא.
בְּשַׁעֲתָא דִּכְרוּבִים הֲווֹ פַּרְסֵי גַּדְפַּיְיהוּ מִתַּתָּא לְעֵילָא, אַתְוָון
פָּרְחִין מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאַתְוָון מֵעֵילָא לְתַתָּא,
וְעָאלִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְאִתְכְּלִילוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין, בִּנְשִׁיקִין
דִּרְחִימוּ.
כֵּיוָן דְּאַתְוָון מִתְחַבְּרָן, כָּל דַּרְגִּין תַּתָּאִין, וְדַרְגִּין עִילָּאִין,
וְעָלְמִין כּוּלְהוּ, מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וְנַשְׁקֵי אִלֵּין בְּאִלֵּין,
בִּנְשִׁיקוּ דִּרְחִימוּ, עַד דַּהֲווֹ כּוּלְהוּ חַד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
חַד, בְּלָא פֵּירוּדָא כְּלָל.
כָּל נְשִׁיקִין דִּרְחִימוּ, לָאו אִינּוּן אֶלָּא לְמֶהֱוֵי כְּלָלָא חָדָא,
לְאִתְכְּלָלָא דָּא בְּדָא בְּלָא פֵּירוּדָא. וּבְגִין כָּךְ נְשִׁיקִין
אִלֵּין בְּכוּלָּא, אִינּוּן, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד בִּכְלָלָא חָדָא, אַתְוָון
בְּאַתְוָון, עָלְמִין בְּעָלְמִין, דַּרְגִּין בְּדַרְגִּין, אִתְתָּא בְּבַעֲלָהּ,

לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא חַד.

פִּיהוּ, אַמַּאי פִּיהוּ, פִּיו מִיבָּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא לְאַכְלָלָא תַּרְוַיְיהוּ כַּחֲדָא. פִּיהוּ, לְאִתְחַזָּאָה דְּהָא אִיהִי וְמִינִית לְגַבֵּיהּ, כְּאִתְּתָא דְּתַקִּינַת פּוּמָהּ, לְקַבְּלָה נְשִׁיקוּ מִבַּעֲלָהּ. בְּגִין כָּךְ אִתְחֲזֵי וְמִינוּ דְּפוּמָהּ.

פִּיהוּ, הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, אִי תֵּימָא דִּנְשִׁיקִין אִינוּן לְעֵילָּא לְעֵילָּא בְּאֵין סוֹף, בְּגִין דַּאֲמַר בְּאוֹרַח סְתִים יִשָּׁקֵנִי פִּיהוּ. וּלְבָתַר אַהֲדַר בְּאִתְגַּלְיָא דּוֹדֵיךְ. לָאו הָכֵי, דְּהָא נְשִׁיקִין לָא תַּלְיִין תַּמָּן לְעֵילָּא, אֶלָּא אִתְּתָא בְּבַעֲלָהּ. אֶלָּא עַד לָא אִתְקְרִיבוּ דָּא בְּדָא, אֲמַר בְּאוֹרַח סְתִים. כֵּיוָן דְּאִתְקְרִיבוּ וְאִתְנְשִׁיקוּ בִּדְבִיקוּ דְּרְחִימוּ דָּא בְדָא, אִיהִי אָמְרָה בְּאִתְגַּלְיָא, דּוֹדֵיךְ, וְלָא כְּתִיב דּוֹדִיו, דְּהָא כְּלִילָן כַּחֲדָא בִּרְחִימוּ, בְּחִבּוּרָא חָדָא, בְּלָא פֵּירוּדָא כְּלָל.

כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מְיַיִן, טוֹב לָאו אִיהוּ, אֶלָּא מִסְּטַר דְּאוֹר קַדְמָאָה, דִּכְתִיב (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְהַשְׁתָּא דְּאָת בְּשְׁלִימוּ, דְּאִתְכְּלִיל יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא. טוֹבִים דּוֹדֶיךָ מְיַיִן, דָּא יֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ חֶדְוָה, טוֹבִים מִסְּטָרָא דִּשְׂמָאלָא.

חֲדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן וַאֲמַר, וַדַּאי דָּא אִיהוּ חֶדְוָא, דְּזָכֵינָא בְּכָל הַנֵּי מִלִּין עִילָּאִין. אָמַר לֵיהּ אֱלִיָּהוּ, רַבִּי, אַפְתַּח פּוּמָךְ, דְּמִילָּךְ כְּתִיבִין לְעֵילָּא, וּמִילַּיי כְּתִיבִין לְתַתָּא. זַכָּאִין אַתּוּן צַדִּיקַיָּא כַּמֵּי עַתִּיק יוֹמִין, בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, יִשָּׂקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן. אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, הֲוָה אָמְרָה לְגַבֵּי אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתַב, דְּאִיהִי אָזְלַת בָּתַר אִינּוּן נְשִׁיקִין דְּתוֹרָה דִּבְכְתַב, בָּתַר מְתִיקוּ דִּילָהּ, לְאִתְחַבָּרָא דָּא עִם דָּא בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין. וּכְדֵין אִיהִי בִּפְלוּגְתָּא בְּעוּלֵימְתָהָא, לְאִתְתַּקְנָא בַּהֲדָהּ, לְמֶהֱוֵי כּוּלְהוּ קְשִׁיטִין לְגַבֵּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב.

וְכַד אִתְחַבְּרַת וְאִתְכְּלִילַת בְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב בְּחֶדְוָה, בְּחִבּוּרָא חָדָא, דְּנָשֵׁיק דָּא בְּדָא בִּרְחִימוּ, אַתְקָפַת בֵּיהּ, וַאֲמָרָה לֵיהּ בַּחֲבִיבוּ, כַּמָּה יַקִּירִין חֲבִיבוּתַיְיךָ, מֵחַמְרָא דִּילָךְ, דְּאַתְקֵיף בִּי רְחִימוּ דִּילָךְ, עַד דְּרָוֵי לִי חֲמַר דִּרְחִימוּ, לְאִתְתַּקְפָּא בָךְ, קִישׁוּטָא דְּאִתְקַשְׁטַת אוֹרַיְיתָא דְּעַל פֶּה בְּעוּלֵימְתָהָא, לְאִתְחַבְּרָא בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב.

מִשְּׁנָה אִיהִי שֵׁרוּתָא דְּרֵישָׁא, בְּרָזָא דְּתִיקוּנָא דְּאִתְחַזֵּי לָהּ, בָּרַיְיתָא אִיהִי בְּרָזָא דְּתִיקוּנָא יַרְכִין וְרַגְלִין. גּוּפָא בְּתִיקוּנָא דְּאִתְחַזֵּי לָהּ.

אָתָאן עוּלֵימְתָהָא, מְקָרְבִין לָהּ, לְתַקָּנָא לָהּ. דָּא אָמַר מוּתָּר, וְדָא אָמַר אָסוּר, דְּדָא אִיהוּ קִישׁוּטָא דְּכַלָּה, כַּד מְקַשְּׁטֵי לָהּ. דָּא אָמַר כַּד מְקַשְּׁטֵי, הָכֵי אָזְלָא קִישׁוּטָא דָּא. וְדָא אָמַר לָאו הָכֵי. דָּא אָמְרָה קִישׁוּטָא דְּרֵישָׁא הָכֵי אָסִיר וּמְהַדַּק. וְדָא אָמְרָה כִּיפָּה דְּרֵישָׁא מוּתָּר בְּסִטְרָא דָּא, וְאָסִיר וּמְהַדַּק בְּסִטְרָא דָּא.

דָּא אָמְרָה, קִישׁוּטָא דְּדַהֲבָא דָּא, בִּלְבוּשָׁא דָּא, אִיהוּ פָּסוּל

לְמֶהֱוֵי קִישׁוּטָא לְגַבֵּי דָּא. וְדָא אֲמַר, כָּשֵׁר וְיָאוֹת הוּא לְאִתְחַזָּאָה דָּא בְּדָא. וְכָל דָּא אִיהוּ תִּיקוּנָא וְקִישׁוּטָא דְּכַלָּה. וְעִם כָּל דָּא, בְּעוֹד דְּאִינוּן מְקַשְׁטָן, וְרַמְיָא קְטֹרוֶת

בְּקִישׁוּטָא, הֵיא אוֹסִיפַת חֵילָא וְנוֹי וְנָוֶון, וְתִיקוּן בְּהוּ וְיַתְבָא בִּיקָרָא בֵּינַיְיהוּ, וְאִתְחַשְׁבַת בְּנַפְשָׁהּ יַתִּיר מִכַּמָּה דַּהֲוַת מְאָה זְמִנִין.

כֵּיוָן דְּאִתְקַשְׁטַת בְּהוּ, כּוּלְהוּ אַחֲדִין לָהּ בְּקִישׁוּטָהָא, וּבְתִיקוּנֵי שְׁפִירָתָא, וְעָאלִין לָהּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב.

כַּד יָתְבָא מַטְרוֹנִיתָא בְּמַלְכָּא, בְּתִיקוּן שַׁפִּירָא, וּמַלְכָּא חָזֵי לָהּ מִתְקַשְׁטָא בְּשַׁפִּירוּ, הַהוּא קִישׁוּטָא מַכְרִיז וַאֲמַר לְמַלְכָּא, לְנַשְׁקָא לָהּ, דְּדָא אִיהוּ דְּבֵקוּתָא דְּרַחֲמוּ, לְאִתְכְּלָלָא דָּא בְּדָא. מַאן גָּרִים בְּאִינוּן נְשִׁיקִין וּבְהַהוּא רַחֲמוּ, אִינוּן עוּלֵּמְתָאן דְּקַשִּׁיטוּ לָהּ.

כַּד בָּעְיָא לְאוֹטָבָא לְעוּלֵימְתָהָא, הִיא וּמַלְכָּא לְמֵיהַב לוֹן נְבַזְבְּזָן, לְכוּלְהוּ יָהֵיב כַּחֲדָא. לְכוּלְהוּ דַּהֲווֹ מְקַטְרְגֵי דָּא בְּדָא עַל קִישׁוּטָהָא, יַהֲבֵי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא נְבַזְבְּזָן וּמַתְּנָן בִּרְעוּ בַּחֲבִיבוּ, לְמֵיחַסַן לוֹן יְרוּתָא בְּאֶלֶף עָלְמִין דְּכִסִּיפִין לְעַלְמָא דְּאָתֵי. וְכָל שֶׁכֵּן אִינוּן דְּיָדְעֵי בְּרָזִין דְּחָכְמְתָא, לְקַשְׁטָא קִישׁוּטָהָא, דְּלֵית שִׁיעוּרָא לְאַחְסָנַת יְרוּתָא דִּלְהוֹן בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (משלי כא) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵ"שׁ וְגו'.

(שה"ש א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן. הָא הָכָא שִׁבְעָה תֵּיבִין, לָקֳבֵיל ז' דַּרְגִּין דַּעֲלָה. וּלְקִבְלַיְיהוּ ז' הַנְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת לָהֶת לָהּ, דְּקָא מְקַשְׁטֵי לָהּ, לַאֲעָלָא לָהּ לְגַבֵּי מַלְכָּא.

יִשָּׁקֵנִי, לְגַבֵּי חַי הָעוֹלָמִים. מִנְּשִׁיקוֹת, לְגַבֵּי חַסְדֵּי דָוִד. פִּיהוּ, לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל סָבָא. כִּי טוֹבִים, לְגַבֵּי אוֹר קַדְמָאָה. דּוֹדֶיךָ, לְגַבֵּי יִצְחָק יְדִיד מִבֶּטֶן. מִיָּיִן, לְגַבֵּי יַיִן עִילָּאָה דְּמִנְטְרָא תָּדִיר.

שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת לָהֶת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, אִינוּן: מִיכָאֵ"ל. גַּבְרִיאֵ"ל. רְפָאֵ"ל. אוּרִיאֵ"ל. צִדְקִיאֵ"ל. יוֹפִיאֵ"ל. רָזִיאֵ"ל. וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבּוֹא מַשְׁרְיָין עִמְּהוֹן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר.

תְּלַת קְרָאֵי אִינוּן הָכָא, דְּכוּלְּהוּ בְּחוּשְׁבְּנָא עַל רָזִין דִּלְהוֹן.

חַד, שִׁיר הַשִּׁירִים, דְּאִיהוּ רָזָא דְּרָזִין, כְּמָא דְּאִתְּמַר. תְּרֵין, יִשָּׁקֵנִי, דְּאִיהוּ רָזָא דְּשֶׁבַע תֵּיבִין, בְּז' דַּרְגִּין, כְּמָא דְּאִתְּמַר. תְּלַת, לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעֶשֶׂר תֵּיבִין, עֶשֶׂר אֲמִירָן. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, לְכָלְלָא חָדָא קַדְמָאָה. וְעַל רָזָא דָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשַׁבָּת מִתְיַסְדָּא.

בַּר תְּרֵיסַר בַּתְרָאֵי, דְּאִינוּן בְּתוּשְׁבַּחְתָּא אָחֳרָא.

הָכָא, בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, בִּקְרָא, (שה"ש ד) נֵר"ד וְכַרְכֹּם וְגו'. ז' נְשִׁיקִין אִינוּן, בְּשֶׁבַע דַּרְגִּין דְּהַאי קְרָא. דִּנְשִׁיקִין שֶׁבַע אִינוּן, מִכָּל דַּרְגָּא חַד נְשִׁיקָה. וְכֵן נְשִׁיקִין דְּיַעֲקֹב, בְּז' תֵּיבִין

כְּלִיל נְשִׁיקוֹי, דִּכְתִיב, ה/(ילא מפורט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל וַיִּשָּׂא אֶת קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ. בְּכִיָּה דְּחֶדְוָה דִּרְחִימוּ, לָקֶבֵל תֵּיבַת מְזָיִן. דְּאִיהוּ רְחִימוּ דְּחֶדְוָה.

לְאִתְחַזָּאָה, דִּנְשִׁיקִין בְּרָזָא דְּשֶׁבַע אִינוּן. כְּמָא דְּאִיהִי בַּת שֶׁבַע, הָכִי כָּל מִילּוֹי בְּשֶׁבַע. וְעַל דָּא (תהלים טז) שׂוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ וְגוֹ', אַל תִּקְרֵי שׂוֹבַע, אֶלָּא שֶׁבַע, שֶׁבַע שְׂמָחוֹת.

בְּכָל נְשִׁיקִין דִּרְחִימוּ, לֵית נְשִׁיקִין כְּאִינוּן דְּאִתְעָרָא הָכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. אַף עַל גַּב דְּאִינוּן ז' נְשִׁיקִין כְּמָא דְּאִתְמָר, תְּלַת נְשִׁיקִין אִתְחַזּוֹן הָכָא, וְהַנֵּי תְּלַת נְשִׁיקֵי דְּאִתְחַזּוֹן בִּקְרָא. יִשָּׁקֵנִי חַד, מִנְּשִׁיקוֹת דְּאִינוּן תְּרֵין, הָא תְּלַת.

וְהַשְׁתָּא אִיהִי תְּבָעַת מֵאִינוּן נְשִׁיקוֹת, וּמַה דַּאֲמַרְתְּ מִנְּשִׁיקוֹת, דְּמַשְׁמַע חַד נְשִׁיקָא, דִּכְתִיב מִנְּשִׁיקוֹת, וְלָא כְתִיב נְשִׁיקוֹת, דְּהָא נְשִׁיקוֹת דְּאִינוּן תְּרֵין, מֵאִינוּן נְשִׁיקוֹת לָאו אִיהוּ אֶלָּא חָדָא. וַדַּאי אִצְטְרִיךְ, מַאן דְּשָׁאֵיל, לָא אִצְטְרִיךְ לְשָׁאֲלָה סַגִּי, אֶלָּא זְעֵיר, דְּהָא כֵּיוָן דְּשָׁאֲרֵי, יִטּוֹל מַאן דְּיִטּוֹל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שָׁאֲלִין לֵיהּ זְעֵיר, וְהוּא יָהֵיב סַגִּי. אַבְרָהָם שָׁאַל זְעֵיר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהַב לֵיהּ סַגִּי. הוּא שָׁאַל בְּרָא חָדָא, מַה כְּתִיב, (בראשית כב) וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם וְגוֹ'. בְּגִין דְּכָךְ אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אַמַרְתְּ

מִנְּשִׁיקוֹת, וְלָא נְשִׁיקוֹת.
יִשָּׁקֵנִי, דְּבֵיקוּ דִּרְחִימוּ, רוּחַ בְּרוּחַ. דְּהָא ד' רוּחִין מִתְחַבְּרָן,
וְאִתְעַבִּידוּ כַּחֲדָא. דָּא יָהֵיב רוּחָא לְחַבְרֵיהּ. וְנָטֵיל
הַהוּא רוּחַ דְּחַבְרֵיהּ, דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ. אִשְׁתַּכַּח, רוּחָא דִילֵיהּ
וְרוּחָא דְחַבְרֵיהּ, הָא תְּרֵין. אוּף הָכֵי חַבְרֵיהּ. אִשְׁתַּכְּחִי, ד'
רוּחִין דְּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין.
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, מֵאִינּוּן נְשִׁיקִין עִילָּאִין, דְּקָא הֲוָה נָשֵׁיק
מִקַּדְמַת דְּנָא. דְּהָא רְחִימוּ דְּחֶדְוָא לָאו אִיהוּ,
אֶלָּא מִגּוֹ נְשִׁיקִין דְּרוּחָא עִילָּאָה בְּתַתָּאָה.
פִּיהוּ, וְלָא כְּתִיב פִּיו, מַאי פִּיהוּ. אֶלָּא זִמִינוּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי,
מֶלֶךְ דְּשָׁלְמָא כּוּלָּא דִילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ תּוֹסֶפֶת ה',
דְּאִתּוֹסַף עַל דָּא. בְּגִין דְּכָל רְחִימוּ דְעָלְמָא תַּתָּאָה, לָאו אִיהוּ
אֶלָּא לְאִתְחַבְּרָא בְּעָלְמָא עִילָּאָה, עָלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא, כָּל
תּוּשְׁבְּחָן אִתְעַר עָלְמָא תַּתָּאָה, לְגַבֵּי עָלְמָא עִילָּאָה.
כִּי טוֹבִים, דְּלִיקוּ וּנְצִיצוּ דְּבוּצִינִין עִילָּאִין, וְכָל שְׂרָגִין
מִתְתַּקְנָן וְדָלְקִין וְנָהֲרִין כְּדְקָא יָאוֹת וְדָא אִיהוּ דּוֹדֶיךָ,
אִינּוּן בּוּצִינִין קַדִּישִׁין רְחִימִין עִילָּאִין, כּוּלְהוּ נָהֲרִין וְנָצְצִין
בִּנְהִירוּ בִּנְצִיצוּ, כְּדְקָא יָאוֹת. מַיִן, מֵחֶדְוָה דְּחַמְרָא טָבָא
עִילָּאָה, דְּנָהֵיר אַנְפִּין, וְיָהֵיב חֶדְוָה לְלִבָּא, וְכָל עָלְמִין
בְּחוּלָקֵיהוֹן, חָדָאן בְּהַהוּא חֶדְוָה.
תָּא חֲזֵי, יִשְׂרָאֵל נָטְלִין חוּלָקֵיהוֹן, וְחָדָאן בְּהַהוּא חֶדְוָה,
מֵחַמַר טַב דְּנָהֵיר, וְזַכֵּיךְ, וְשַׁכֵּיךְ, וְקַיְימָא עַל דּוּרְדַיָּיה.

שְׁאָר עַמִּין כּוּלְהוּ, לָא נָטְלֵי אֶלָּא מִגּוֹ אִינּוּן שְׁמָרִים דִּתְחוֹת חַמְרָא.

וְעַל דָּא, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לוֹן מִשְׁתֶּה שְׁמָרִים. דְּהָא אִינּוּן שְׁמָרִים דְּוַרְדַּיִן כּוּלְהוּ, חוּלָקָא דְּשְׁאָר עַמִּין. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל חֶדְוָה דִּילְהוֹן בְּהַהוּא יַיִן דְּמִנְטְרָא, וְנַפְקָא מֵעָלְמָא דְּאָתֵי, וּמִנְטְרָא בְּעִנְבוֹי.

*) תְּנַן, מַאן דְּחָמֵי עִנְבִין בְּחֶלְמָא, אִי חָוָרָאן אִינּוּן, סִימָן טַב לֵיהּ. וְאִי אוּכְמֵי, בַּעְיָין רַחֲמֵי. דְּהָא וַדַּאי בְּדִינָא קָיְימָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִינּוּן עִנְבִין חָוָרְאִין, אִינּוּן עִנְבֵי דְּנַטְרֵי הַהוּא חַמְרָא עִילָּאָה, וְאִינּוּן גַּוֹון חִיוַּור רַחֲמֵי. וְאִינּוּן עִנְבִין סוּמְקִי"ן, אִינּוּן סְטַר דִּינָא גַּוֹון סוּמָק.

אֲבָל, כְּדַאי אִיהוּ לְעַלְמָא דְּאָתֵי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דַּעֲבַר עַל דִּינָא, וְיָכִיל לְשֵׁצָאָה לֵיהּ. וְחַמְרָא טָבָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי, אִית לֵיהּ בֵּיהּ חוּלָקָא. שָׁתֵי חַמְרָא חִוָּרָא, סִימָן טַב לֵיהּ, וְחֶדְוָה. סוּמְקָא, אִיהוּ דִּינָא דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ.

יַעֲקֹב, כַּד קָרֵיב לְגַבֵּי יִצְחָק אֲבוּהִי, יְהַב לֵיהּ מֵהַהוּא חַמְרָא טָבָא דְּמִנְטַר מֵעַלְמָא דְּאָתֵי, דְּחֶדְוָה וּרְחִימוּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא כַּד אִתְעַר מִגּוֹ חַמְרָא טָבָא.

וְעַל דָּא יִצְחָק, דְּהַוָּה מִסְטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, אִצְטְרִיךְ לְמֶחֱדֵי לֵיהּ בְּהַהוּא חַמְרָא טָבָא, דְּאָתֵי מֵרָחוֹק. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיָּבֵא ל"ו יַיִן מֵרָחוֹק, מִדּוּכְתָּא עִילָּאָה, מָשִׁיךְ עֲלֵיהּ מֵהַהוּא חֶדְוָה לְמֶחֱדֵי לֵיהּ, כְּדֵין אִתְבַּסַּם רוּגְזָא, וְדִינָא

תַּקִּיפָא אִתְכְּלִיל בְּרַחֲמֵי, לְמֶהֱוֵי כּוּלָּא כִּדְקָא יָאוֹת.
וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן דּוֹדִים, רְחִימִין עִילָּאִין, בּוּצִינִין קַדִּישִׁין, לָא
נָהֲרִין אֶלָּא מִגּוֹ הַהוּא יַי"ן, וּמַאן אִיהוּ, דָּא שְׁמָא
גְּלִיפָא מְפָרַשׁ דְּשִׁבְעִין אַתְוָון. דְּאִינּוּן בּוּצִינִין קַדִּישִׁין, שְׁמָא
גְּלִיפָא קַדִּישָׁא דְּשִׁבְעִין שְׁמָהָן, דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּאִינּוּן
עִנְבִין, דְּנַטְרִין יַיִן עִילָּאָה, כְּלָלָא דְּאִינּוּן שִׁבְעִין.
וּבְגִין כָּךְ, חֶדְוָה וּרְעוּ בְּאִינּוּן נְשִׁיקִין, לְאַתְעָרָא רְחִימוּ, מִיַּיִן
עִילָּאָה אִיהִי. וְעַל דָּא, בּוּצִינִין נָהֲרִין וְנָצְצִין מֵהַהוּא
יַיִן, דִּכְתִיב כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן.
(שה"ש א) לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי קְרָא
אִסְתַּכְּלְנָא בֵּיהּ, וְאִיהוּ סָתִים בְּרָזָא עִילָּאָה. רֵיחַ,
אִית רֵיחַ וְאִית רֵיחַ, וְכַמָּה רֵיחִין אִינּוּן. אִית רֵיחַ דְּסָלִיק
מִתַּתָּא לְעֵילָּא, כְּגוֹן רֵיחָא דְּקוּרְבָּנָא, דְּהַאי אִיהוּ רֵיחָא,
דְּסָלִיק, וְקָשַׁר קִשְׁרִין דָּא בְּגוֹ דָּא, וּמִשְׁתַּלְשֵׁל דָּא בְּדָא, עַד
דְּאִתְעֲבִיד כּוּלָּא קִשְׁרָא חָדָא, וּנְהִירוּ חַד.
אִית רֵיחַ אָחֳרָא וְדָא אִיהוּ מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּאִקְרֵי רֵיחַ.
דִּכְתִיב, (ישעיה יא) וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת ד'. וְדָא אִקְרֵי רֵיחַ.
וּמִתְקַשְׁרָא בְּרָזָא דְּרֵיחַ קוּרְבָּנָא.
וְרָזָא דָּא (ויקרא א) אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַה', אִשֶּׁה לְבַר קִישׁוּרָא,
וּמְזוֹנָא וּנְהִירוּ דְּחִילִין וּמַשְׁרְיָין דְּאֶשָּׁא, בְּטַהֲרוֹנָא
קַמִּיטִין. רֵיחַ לְגוֹ מִינֵיהּ, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְקַשַּׁר לְגוֹ, וְנָהִיר
בְּרָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא. וְדָא אִתְקְרֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּאִיהוּ

רֵיחַ מֵאינוּן בּוּסְמִין עִילָּאִין, דִּכְתִיב כְּרֵיחַ בְּשָׂמִים. נִיחוֹחַ, נְהִירוּ דְּכָל גְּוָונִין עִילָּאִין, תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, וְשַׁפִּירוּ דְּכוּלָּא. וְדָא אִיהוּ נַיְיחָא דְּרוּחָא עִילָּאָה, דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, וְנָהִיר לְגַבֵּיהּ. לַה', לְמַלְכָּא דְּכוּלָּא, וְכוּלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְדָא, וְאַנְהִיר דָּא בְדָא, לְמֶהֱוֵי חַד בְּחֶדְוָה דְּכוּלָּא, בְּרָזָא דְּקוּרְבָּנָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא אֶשָּׁא דְּאִיהוּ לְבַר בְּקִמִּיטוֹן, דָּא אִיהוּ אִשֶּׁה, דְּמְהַהוּא אֶשָּׁא מִתְקַמְטָן כַּמָּה חַיָּילִין, וְכַמָּה מַשְׁרְיָין, אִלֵּין בְּאִלֵּין מְלַהֲטָן, בְּכַמָּה זַיְינִין, לְכַמָּה סִטְרִין. וְכוּלְּהוּ בְּרָזָא דְּקוּרְבָּנָא אִתְקְמִיטוּ, וְתָאבוּ וְעָאלוּ בְּהַאי אֶשָּׁא.

בְּגִין דְּכוּלְּהוּ מָארֵי תְּרֵיסִין, מָארֵי דְּדִינִין. וְכַד תָּבִין, כְּמָא דְּתָב רוֹגְזָא דְּנָפִיק מִנְּחִירִין, כַּד חֲווֹי נַיְיחָא, לְדוּכְתֵּיהּ. כְּמָא דְּאִלֵּין חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין מְלַהֲטָן קְמָטִין בְּאַתְרַיְיהוּ, הָכֵי נָמֵי חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין עִילָּאִין קַדִּישִׁין, מָארֵי דְּנַיְיחָא וּרְעוּ, נָהֲרִין וְתָבִין בִּנְהִירוּ לְאִתְקַשְּׁרָא, גּוֹ הַאי ה', וְכָלְּהוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְדָא בְּדָא בְּחִבּוּרָא חָדָא, אִקְרֵי אִשֶּׁה, רָזָא דְּנַיְיחָא, וּמְזוֹנָא, וּנְהִירוּ דְּכָל סִטְרִין.

רֵיחַ, נְקוּדָה דִּלְגוֹ. רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא. אַמַּאי אִקְרֵי רֵיחַ, בְּגִין דְּאִיהוּ רֵיחָא דְּבוּסְמִין עִילָּאִין קַדִּישִׁין, טְמִירִין, דְּלָא אִתְגַּלְיָין. וְכַד שַׁרְיָין, אָרַח לוֹן, כְּהַאי מַאן דְּאָרַח רֵיחַ בַּהֲדָם, אִיהוּ רֵיחַ נָפִיק מֵהֲדָם, וְדָא נְקוּדָה אִקְרֵי רֵיחַ דְּנָפִיק מֵהֲדָם.

נִיחוֹחַ, אֲתַר דְּנָחַת רוּחַ עִילָּאָה, וְשָׁרַאת עֲלֵיהּ לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא עִילָּאָה, בְּרָזָא דְּע"ב שְׁמָהָן. וּרְתִיכָא עִילָּאָה כֻּלָּא קִישׁוּרָא חָדָא. לַה', לְמֶהֱוֵי כוּלָּא בִּנְהִירוּ חָדָא. וְעַל דָּא אִקְרֵי רֵיחַ נִיחוֹחַ.

וּבְכָל אֲתַר, רֵיחַ, מִסְתַּלְּקוּ דְּקָאִים עַל דַּרְגָּא אָחֳרָא תַּתָּאָה מִנֵּיהּ, וְהַאי אִיהוּ רֵיחַ מֵהַהוּא עִילָּאָה. לְרֵיחַ, דָּא אִיהוּ נְקוּדָא עִילָּאָה, דְּקָיְימָא בִּסְתִימוּ, מִגּוֹ הַהוּא דְּסָתִים דְּכָל סְתִימִין, דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל. וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי רֵיחַ מֵהַהוּא סְתִימָא דְּכוּלָּא. וּבְגִין הַאי רֵיחַ, כָּל אִינּוּן שְׁמָנִין וּבוֹסְמִין, כּוּלְהוּ נְהִירִין וְאִקְרוּן טוֹבִים, בְּגִין דְּהַאי קַיָּים לוֹן, לְמֶהֱוֵי כּוּלְהוּ חַד קִישׁוּרָא, נָהִיר כַּחֲדָא.

וְאִי לָאו, לָא אִקְרוּן טוֹבִים. בְּגִין דְּכַד הַאי רֵיחַ עִילָּאָה, עָאל בִּסְתִימוּ לְגוֹ נַחֲלָא עֲמִיקָא, וְאִמְלֵי לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, כּוּלְהוּ דַּרְגִּין אִקְרוּן טוֹבִים.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר הָכֵי, אִלֵּין אִינּוּן יָמִים דְּאִקְרוּן טוֹבִים. וְאִינּוּן תְּפִילִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִינּוּן תְּפִילִּין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַנַּח לוֹן, וְעַל דָּא אִקְרוּן טוֹבִים, בְּגִין דְּאִינּוּן נַהֲרִין בְּרֵישָׁא דְּקוּדְשָׁא עִילָּאָה.

וּבְכָל אֲתַר, יָמִים טוֹבִים אִינּוּן תְּפִילִּין דְּרֵישָׁא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַנַּח לוֹן. חוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, דְּלָא אִקְרֵי יוֹם טוֹב, אִלֵּין תְּפִילִּין דְּדַרְוָעָא, דְּהָא לֵית לָהּ לְסִיהֲרָא מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, אֶלָּא מִנְּהִירוּ דְּיוֹם טוֹב.

תְּפִילִין דִּדְרוֹעָא דְּאִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, לָא נְהִירָא אֶלָּא מִגּוֹ נְהִירוּ דְּתְפִילִין שֶׁל רֹאשׁ. תְּפִלָּה דְּרֵישָׁא, יָמִים טוֹבִים. תְּפִלָּה דִּדְרוֹעָא, חוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְשַׁפִּיר קָאָמַר, וְהָכִי הוּא.

וְעַל דָּא, חוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד אִיהוּ לְעִנְיַן עֲבִידְתָּא, כְּגַוְונָא דְּיוֹם טוֹב וְאִצְטְרִיךְ חֶדְוָה כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ, בְּאִלֵּין יוֹמִין דְּאִינּוּן תְּפִילִין דְּמָארֵי עָלְמָא, אָסוּר לַאֲנָחָא שְׁאָר תְּפִילִין, דְּהָא אִלֵּין יוֹמִין, דְּאִינּוּן תְּפִילִין עִילָּאִין שַׁרְיָין עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵיל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוּי, אָמַר לֵיהּ, תֵּינַח תְּפִילִין דְּרֵישָׁא, דְּשָׁרְיָין עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּעַמָּא קַדִּישָׁא בְּיוֹם טוֹב. תְּפִילִין שֶׁל יַד, דְּאִיהִי חוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, אֵיךְ אֲנַן אֲחָדִין לָהּ.

אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דַּאֲנַן אֲחָדִין לָהּ, וְאִיהִי י"ד בֵּהָה, אָסוּר לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא בְּסִטְרָא דִּילָהּ, וְאִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד חֶדְוָה, בְּסִטְרָא דִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא.

וְעַמָּא קַדִּישָׁא אֲחָדִין תְּפִילִין דְּמָארֵי עָלְמָא וְשַׁרְיָין עֲלַיְיהוּ בְּיוֹם טוֹב וּבְחוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, וְאָסוּר לְאַעֲבָרָא תְּפִילִין דְּמָארֵי עָלְמָא מֵעַל רֵישֵׁיהוֹן, לַאֲנָחָא תְּפִילִין אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן דּוּגְמָא וּדְיוֹקְנָא לְתַתָּא.

לְמַלְכָּא דְּבָעֵי לְנַטְרָא לֵיהּ לְעַבְדֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ עֲבִיד חוֹתָמָא כְּדְיוֹקְנָא דְּחוֹתָמָא דִּילִי, כָּל זִמְנָא דַּהֲהוּא דְּיוֹקְנָא

יִתְחַזֵי עֲלָךְ, כֹּלָּא יְזוּעוּן וְיִדַחֲלוּן מִינָךְ. לְבָתַר מִגּוֹ רְחִימוּ עִילָּאָה, דְּקָא רָחֵים לֵיהּ מַלְכָּא, יְהַב בִּידֵיהּ חוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא עִילָּאָה דִּילֵיהּ, כֵּיוָן דְּאָחֵיד חוֹתָמָא עִילָּאָה דְּמַלְכָּא בִּידֵיהּ, שָׁבִיק מִנֵּיהּ הַהוּא דִּיוּקְנָא דְּאִיהוּ עָבַד.

אִי הַהוּא עָבֵד, דָּחֵי חוֹתָמָא עִילָּאָה דְּמַלְכָּא, בְּגִין הַהוּא חוֹתָמָא דְּאִיהוּ עָבִיד, וַדַּאי בַּר קָטוֹלָא אִיהוּ הַהוּא עַבְדָּא, בְּגִין דַּעֲבִיד קִלָּנָא בְּחוֹתָמָא דְּמַלְכָּא, וְלָא חָיֵישׁ לִיקָרֵיהּ. וּבְגִין כָּךְ, אָסוּר לְעַמָּא קַדִּישָׁא לְדַחְיָא חוֹתָמָא דְּמַלְכָּא עִילָּאָה דְּשָׁרֵי עֲלָן, בְּגִין דִּיוּקְנָא דָּא דַּאֲנַן עָבְדִין.

הַאי בְּמוֹעֵד וּבְחוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשַׁבָּת, דְּכֹלָּא שַׁרְיָא עֲלָן, שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא, תְּפִלָּה שֶׁל יַד. שַׁבָּת דְּיוֹמָא, תְּפִילִין דְּרֵישָׁא.

וְהָכֵי קָא מְסַדַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַמָּא קַדִּישָׁא רְחִימָא דִּילֵיהּ, בַּחוֹל אִינּוּן תְּפִילִין דְּעָבְדוּ דִּיוּקְנָא דְּחוֹתָמָא דְּמַלְכָּא, לְמֶהֱוֵי נְטִירִין בְּכָל סִטְרִין. בְּשַׁבָּת וּמוֹעֵד דְּאִינּוּן יוֹמִין טָבִין, וּתְפִילִין דְּמָארֵי עַלְמָא מַמָּשׁ. מְעַבְּרָן הַהִיא דִּיוּקְנָא, וּמַנְחֵי תְּפִילִין דְּמָארֵי עָלְמָא. זַכָּאִין עַמָּא דָּא, דְּבְיָדָן חוֹתָמָא עִילָּאָה דְּמַלְכָּא.

מַאן דְּמַנַּח תְּפִילִין, אִצְטְרִיךְ לְמֶחֱדֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ. בִּתְפִילִין דְּמָארֵי עַלְמָא אִצְטְרִיךְ לְמֶחֱדֵי. וְחֶדְוָה דָּא, בְּמוֹעֵד וּבְחוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, בִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא, וּבִתְפִילִין דְּדְרוֹעָא.

בְּיוֹם טוֹב מֵהַהוּא רֵיחָא עִילָּאָה, שְׁמָנֵיךְ טוֹבִים, תְּפִילִין דְּרֵישָׁא. בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ, תְּפִלָּה שֶׁל יַד, דְּקָא סַלְקָא לְאִתְאַחֲדָא בְּאוֹרַח סָתִים בִּתְפִילִין דְּרֵישָׁא. עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךְ, בְּיוֹם טוֹב בַּתְרָאָה דְּחַג, דְּהָא תְּפִלָּה שֶׁל יַד אִשְׁתְּלֵים וְאִתְנְהִיר בִּשְׁלִימוּ. וּלְפַלְגָא חוּלָקָא לְכוּלָּא, לְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין וְחֵילִין דִּלְעֵילָּא, וּלְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין וְחֵילִין דִּלְתַתָּא. וְעַל דָּא עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךְ, אִינּוּן מַשְׁרְיָין וְחֵילִין דִּלְעֵילָּא, עוֹלָמוֹת וּמַשְׁרְיָין וְחַיָּילִין דִּלְתַתָּא.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וַאֲמַר, כְּתִיב (בראשית כז) וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרֲכֵהוּ וְגוֹ', מַה חָמָא יִצְחָק, דְּאַף עַל גַּב דְּהַהוּא מֵיכְלָא וּמִשְׁתַּיָא קָא אַיְיתֵי לֵיהּ יַעֲקֹב, לָא בָּרְכֵיהּ, עַד זְמָנָא דְּאָרַח בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, דְּהָא אִינּוּן לְבוּשִׁין לָא הֲווֹ דִּידֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אַסְהֵידַת, דִּכְתִיב (שם) אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדוֹל, וְהָכָא כְּתִיב אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, וְכִי בְּגָדָיו הֲווֹ, רֵיחַ הַבְּגָדִים מִיבָּעֵי לֵיהּ, מַאי בְּגָדָיו.

אֶלָּא, בְּגָדָיו וַדַּאי הֲווֹ אִינּוּן לְבוּשִׁין מַמָּשׁ, וְלָאו דְּעֵשָׂו. וְאַף עַל גַּב דִּכְתִיב בִּגְדֵי עֵשָׂו, בְּטוּפְסָא הֲווֹ גַּבֵּיהּ. כְּגַוְונָא דָּא הַהוּא בְּאֵר דִּיתֵיב עֲלֵיהּ יַעֲקֹב, וִיתֵיב עֲלֵיהּ מֹשֶׁה, בְּטוּפְסָא הֲוָה לְגַבֵּי אָחֳרָנִין, כֵּיוָן דַּאֲתָא יַעֲקֹב אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּירָא לְמָארֵיהּ, וּסְלִיקוּ מַיָּא לְגַבֵּיהּ, וְכֵן לְגַבֵּי מֹשֶׁה.

כְּגַוְונָא דָּא, אִינּוּן לְבוּשִׁין, בְּטוּפְסָא הֲווֹ לְגַבֵּי עֵשָׂו, כֵּיוָן

דְּאַלְבִּישׁ לוֹן יַעֲקֹב, אִשְׁתְּמוֹדְעוּ מָאנִין לְמָארֵיהוֹן.
מִיּוֹמָא דַּעֲבִיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא סְלִיקוּ רֵיחִין
דִּילְהוֹן, עַד זִמְנָא דְּאַלְבִּישׁ לוֹן יַעֲקֹב, דְּהָא אַהַדְּרוּ לְבוּשִׁין
לְדְיוֹקְנֵיהוּ. יַעֲקֹב דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם וַדַּאי הֲוָה, וְשַׁפִּירוּ דִּילֵיהּ,
בְּשַׁעֲתָא דְּחָמוּ לְבוּשִׁין דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם, סְלִיקוּ רֵיחָא.
תְּלַת רֵיחִין אִסְתַּלָּקוּ הָכָא, חַד, רֵיחַ בְּגָדָיו. ב', רֵיחַ בְּנִי. ג',
רֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה'. וְכוּלְּהוּ תְּלַת, סְלִיקוּ לְגַבֵּי
דְּיִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל יַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ.
וְכוּלְּהוּ כְּתִיב בְּהַאי קְרָא, רֵיחַ בְּגָדָיו, הַיְינוּ עַל כֵּן עֲלָמוֹת
אֲהֵבוּךְ. רֵיחַ בְּנִי, הַיְינוּ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים. רֵיחַ שָׂדֶה,
הַיְינוּ שֵׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ. וַדַּאי כּוּלָּא קִישׁוּרָא חָדָא. וְרָזָא
דְּקוּרְבָּנָא דְּקָא אַתְעַרְנָא בֵּיהּ, כְּמָא דְּאִתְּמַר אִשֶּׁה, דְּהַיְינוּ
עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךְ, וְכֻלָּא רָזָא חָדָא. רֵיחַ, שֵׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ.
נִיחוֹחַ, שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, וְכוּלָּא חַד. לַה', הַיְינוּ לְרֵיחַ. וְכוּלָּא
מִלָּה חָדָא, וְרָזָא חָדָא, בְּקִישׁוּרָא חָדָא, כְּמָא דְּאִתְּמַר.
(שה"ש א) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה. כְּתִיב, וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי
בְּתוֹכְכֶם וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהַב
שְׁכִינְתֵּיהּ בֵּינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ, כְּאִימָּא
עַל בְּנִין, וְלַאֲגָנָא עֲלַיְיהוּ בְּכָל סִטְרִין.
וְכָל זִמְנָא דְּהַהִיא אִימָּא קַדִּישָׁא יָתְבָא עֲלַיְיהוּ, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְדַיָּרָא עִמְּהוֹן. בְּגִין דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לָא שָׁבִיק לָהּ לְעָלְמִין, וְכָל חֲבִיבוּ דִּלְעֵילָּא עֲלָהּ אִיהוּ.

וּבְגִין כָּךְ, יְהַב לָהּ מַשְׁכּוֹנָא בְּגַוַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לְמִנְדַּע דְּלָא יְנִשֵּׁי לוֹן, וְלָא יִשְׁבּוֹק לוֹן לְעָלְמִין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַהוּא מַשְׁכּוֹנָא בְּגַוַיְיהוּ. וְהֵיא אָמְרַת, מַשְׁכּוֹנָא הֲוֵיתִי בְּתַתָּאי, אֱהֵא מַשְׁכּוֹנָא לְגַבָּךְ, וּלְסָלְקָא לְקִבְלָךְ, וַאֲנָא וּבְנֵי אַחֲרֵיךְ נָרוֹצָה.

מָשְׁכְּנִי, אַהֲדַרְנָא לְקִישׁוּרָא דְּמִילִין קַדְמָאִין, עַל הַהוּא רָזָא אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דִּרְעוּתָא סָלֵיק מִתַּתָּא בְּרָזָא דְּקוּרְבָּנָא, אִיהוּ סָלְקַת וְאָמְרָה לְגַבֵּי רְחִימָא דִּילָהּ, מָשְׁכְּנִי: אוֹשִׁיט יְמִינָךְ לְגַבָּאי, לְקַבְּלָא לִי, וּלְסַלְקָא לִי, בְּסִטְרָא דְּאִתְעֲרוּתָא דְּשָׂמְאלָא. וִימִינָא לְחַבְּקָא לִי, וְדָא אִיהִי מָשְׁכְּנִי.

וְדָא אִשֶּׁה אָמָרָה לְגַבֵּי רֵיחַ, רֵיחַ לְגַבֵּי נִיחוֹחַ, נִיחוֹחַ לַהּ׳.

וּכְדֵין, אַחֲרֵיךְ נָרוֹצָה. מַאי נָרוֹצָה, נְהֵא בִּרְעוּתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא א) וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו. וְדָא אִיהִי דִּכְתִיב, (בראשית מא) וַיְרִיצוּהוּ מִן הַבּוֹר. מַאי וַיְרִיצוּהוּ. דְּאַרְצוּ לֵיהּ בְּמִלִּין טָבִין, בְּמִלִּין דְּרַעֲוָא טָבָא, דְּהַוָה עָצִיב מֵהַהוּא בּוֹר. וְעַל דָּא נָרוֹצָה: נְהֵא בְּרַעֲוָא, בִּרְעוּתָא שְׁלִים כִּדְקָא יָאוֹת. אַחֲרֵיךְ נָרוֹצָה, טוֹל אַתְּ רַעֲוָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר דְּתִטּוֹל אַנְתְּ, אֲנָא, וְכָל אִינּוּן עוּלֵימָתָאי, נְהֵא בְּרַעֲוָא. וְעַל דָּא מָשְׁכְּנִי.

מִכָּאן, דְּרַעֲוָאן וּבִרְכָאן לָא אִשְׁתַּכְּחוּ אֶלָּא בַּאֲתַר דְּדִכַּר וְנוּקְבָא אִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא. וּבְגִין כָּךְ, מָשְׁכְּנִי לְגַבָּךְ

בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דַּאֲקַבֵּל רַעֲוָא, מֵאֲתַר דְּכָל רַעֲוִין אִשְׁתַּכָּחוּ. וּלְבָתַר, אַחֲרֵיךְ נָרוּצָה, נְהֵא בְּרַעֲוָא. וְאִי לָא תִּמְשְׁכֵנִי לְגַבָּךְ, רְעוּתָא, וְרַעֲוָא עִילָּאָה לָא יִשְׁרוֹן עֲלָךְ, דְּהָא דְּכַר בְּלָא נוּקְבָא, לָא שַׁרְיָין בֵּיהּ בִּרְכָאן.

וְכָל דָּא, בִּדְיוֹקְנָא דְּקָא אִתְעַרְנָא בְּרָזָא דְּאָלֶף. דְּהָא תַּמָּן אִשְׁתַּכָּחוּ רָזִין אִלֵּין, אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה'. וְאִיהוּ רָזָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְכָל רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא בֵּיהּ תַּלְיָא, וְעַל דָּא סָלְקָא בְּאֶחָד. וְכֹלָּא אִיהִי א.

בְּשַׁעֲתָא דְּאָת דָּא פָּרַח בַּאֲוִירָא, אִסְתַּלִּיקוּ אֶלֶף וּמְאָה עָלְמִין, וְאִתְכְּלִילוּ בְּנַוֵּיהּ. וְאִתְרְשִׁימוּ אַתְוָון אָחֳרָנִין, וְאִתְגְּלִיפוּ אֲבַתְרֵיהּ. וְאִיהוּ אִתְעַטַּר בְּעִטּוּרָא גְּלִיפָּא, דְּכָלִיל כָּל עָלְמִין.

וְאִיהִי חַד א, אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה'. אִשֶּׁה, דָּא קוּצָא דְּתַלְיָא לְתַתָּא, רָזָא דְּכָל חַיָּילִין וּמַשִּׁרְיָין אִלֵּין וְאִלֵּין. רֵיחַ, רָזָא דְּעַל הַהוּא קוּצָא דְּאִתְאַחֲדָא בְּאֶמְצָעִיתָא. נִיחוֹחַ, רְתִיכָא דִּפְשִׁיטוּ דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ רוּחַ עִילָּאָה. לַה', נְקוּדָה עִילָּאָה דְּעַל גַּבֵּי אֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ מְקַיֵּים כּוֹלָּא. וְכוֹלָּא קִישׁוּרָא חָדָא.

וְדָא דַּאֲחוֹרֵי אֶמְצָעִיתָא, אֲמַר, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֵיךְ, לְאִתְחַבְּרָא עִמָּךְ, לִיטוֹל בִּרְכָאן, מֵעִם נְקוּדָה עִילָּאָה דַּעֲלָךְ. וְכַד נְהֵא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, כֵּיוָן דְּתִטּוֹל בִּרְכָאן וְרַעֲוָא, אֲנָא וְקוּצָא דְּתַלְיָא לְתַתָּא מִינִי, אַחֲרֵיךְ נָרוּצָה, נִתְרְעֵי אֲבַתְרָךְ,

לְמֶהֱוֵי חַד שְׁלִימוּ עֵילָא וְתַתָּא. וּלְמֶהֱוֵי א כָּל אֶחָד בִּשְׁלִימוּ דִּילֵיהּ.

(שה"ש א) הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו וְגו'. בְּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּמִלְקַדְמִין וַאֲמַר. הַלְוַאי יְהֵא בְּיָדָן לְגַלָּאָה רָזִין עִילָּאִין, חֲדָוָא אִיהוּ, הוֹאִיל וּרְעוּתֵיהּ לְגַלָּאָה רָזִין עִילָּאִין בְּדָרָא דָּא.

אִית לְמִנְדַּע, דְּהָא קִישׁוּרָא דְּמִלִּין לָא אִשְׁתַּכָּחוּ בִּקְרָא, דְּכֵיוָן דַּאֲמַר מָשְׁכֵנִי, מַהוּ הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, תְּבִיאֵנִי לַחֲדָרֶיךָ מִבָּעֵי לֵיהּ. וְעַל דָּא נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ.

אֶלָּא בְּרָזָא דְּאַתְוָון, תַּלְיָין עִילָּאִין וְתַתָּאִין, וְעָלְמִין כּוּלְהוּ.

וְקִישׁוּרָא דְּמִלִּין הָכֵי הוּא, קִישׁוּרָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא לְגַבֵּי נְהוֹרָא, דַּעֲלָה אָמְרָה לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ, אֶמְצָעִיתָא דְּאָלֶ"ף, מָשְׁכֵנִי עִמָּךְ, כְּמָה דְּאִתְּמַר, וְאַף עַל גַּב דַּאֲמַרַת דָּא, בָּעָאת לְאִשְׁתַּבָּחָא לְגַבֵּיהּ, דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהִי תְּחוֹתּוֹי בְּשַׁחוּתָא לְגַבֵּי אֶמְצָעִיתָא דְּאָלֶ"ף, וּשְׁכִיבַת תְּחוֹתֵיהּ, אֲמָרַת לָאו אֲנָא בְּכָךְ, וְאַף עַל גַּב דַּאֲנָא לְגַבָּךְ הָכֵי, הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, אֲנָא בְּעִילּוּיָא וַחֲבִיבוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא עִילָּאָה, בְּלָא שַׁחוּתָא.

דְּהָא הֱבִיאַנִי חֲדָרָיו. בְּאָן אַתַּר, בְּאָת ה', דְּהָא אִתְפַּשְׁטוּתָא דִּלְעֵילָּא, רָזָא דְּמַלְכָּא עִילָּאָה, אָת ה"א אִיהוּ. וְהַהוּא דְּעָאל לְגַבֵּיהּ, אֲנָא אִיהִי. וּבְגִין כָּךְ, אֲנָא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא סַגֵּי, וּבְעִילּוּיָא יַקִּירָא, אַף עַל גַּב דַּאֲנָא בְּשַׁחוּתָא לְגַבָּךְ.

וַאֲנָא לָא חַיִּישְׁנָא, אֶלָּא לְמֶהֱוֵי גַּבָּךְ בְּשַׁחוּתָא. וְאַתְ

דְּתִשְׁלוּט עָלַי. וְעַל דָּא, אַף עַל גַּב דֶּאֱהֵא יַתִּיר בְּשַׁחוּתָא לְגַבָּךְ, אֲנָא וְחַיָּילַי נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ, חֶדְוָא וְרַעֲוָא אִית לָן לְמֶהֱוֵי לְגַבָּךְ, וְלָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִינָךְ, דְּהָא כָּל חֶדְוָא וְרַעֲוָא לָאו אִיהִי אֶלָּא בָךְ, דְּהָא לֵית חֶדְוָא וּרְעוּ לְאִתְתָּא אֶלָּא בְּבַעֲלָהּ, וְלָא בְּאִימָּא וַאֲבוּהָ. הֵבִיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, וְלָא קַבִּילְנָא חֶדְוָא וּרְעוּ אֶלָּא בָךְ.

הֵבִיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, אִלֵּין אִינוּן חַדְרֵי גַּן עֵדֶן. וְאִם תֹּאמַר חַדְרֵי גַּן עֵדֶן, אִיהִי גַּן עֵדֶן, וְאִיהִי אָמְרַת הָכֵי. אֶלָּא, אִינוּן חֲדָרִים דְּגַן עֵדֶן אִתְנַּת מִנַּיְיהוּ, וְאִתְקְרֵי בְּהוּ.

חֲדָרָא קַדְמָאָה, י"ה, דָּא חֲדָרָא, וְאִידְרָא עִילָּאָה דְּלֵית בֵּיהּ חֵיזוּ, וְלָא גַּוָון כְּלָל, אֶלָּא כְּמָא דְּאִצְטַבַּע לְפוּם שַׁעֲתָא בְּמִדִּידוּ דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וְהָדַר סַלְקָא לְאֵין סוֹף, בְּסְתִירוּ דְּגַנֵּיז.

הַאי חֲדָרָא קַדְמָאָה כַּד סַלְקָא מִשְּׁחָתָא, אִתְעֲבָרָא צְבִיעוּ דְּגַוְונָא וְאִתְטַמַּר, וְלָא אִתְחֲזֵי בֵּיהּ גַּוָון כְּלָל. כְּדֵין בְּאַרְבַּע סִטְרִין, אִתְחַזְיָין בְּטָמִירוּ, וְאִתְכַּסְיָין בְּאִתְגַּלְיָא, אַרְבַּע אַתְוָון, אינון: אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה.

עַל מָה אִתְקְרֵי הָכֵי דְּזַמִּין לְאִתְגַּלְיָא מִגּוֹ רֵיחָא דַּעֲלָהּ. וּבְגִין דְּעַד לָא אִתְמְלִיאַת לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, אִתְקְרֵי אֶהְיֶ"ה.

וְסִימָנָא דָּא שֵׁירוּתָא דִּנְבוּאָה דְּמשֶׁה, דְּעַד כָּאן לָא נָפְקַת סִיהֲרָא מִכִּסּוּיָהּ, לְאִתְנַהֲרָא מִגּוֹ שִׁמְשָׁא. וְכֵיוָן דְּסִיהֲרָא הַוַת בַּחֲשׁוֹכָא, עַד כְּעָן שִׁמְשָׁא לָא נָהֵיר לְגַבָּהּ,

וְאִידְרָא עִילָּאָה דָּא לָא אִתְגַּלְיָיא לְאַנְהָרָא, דְּהָא הַהוּא רֵיחָא עִילָּאָה, סָלְקָא לְגוֹ סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל, וּכְדֵין אֶהְיֶ"ה.

וְכַד תָּב לְאַתְרֵיהּ, כְּדֵין קָיְימָא וַדַּאי לְאַנְהָרָא לְכוֹלָּא, וּכְדֵין אֲשֶׁר, אֶהְיֶה, דְּהָא כְּדֵין אִתְתַּקְנָן לְאִתְמַלְיָא, מִגּוֹ שְׁבִיל חַד דַּקִּיק, דְּעַיִּיל בֵּיהּ בְּסְתִימוּ. וְעִם כָּל דָּא, בְּשְׁמָהָן אִלֵּין, עַד כְּעָן לָא אִתְגַּלְיָיא לְאַנְהָרָא בּוּסִינִין.

לְבָתַר אֶהְיֶה תְּלִיתָאָה, דְּהָא זְמִינַת לְאִתְגַּלְיָא, וּלְאַפְשָׁטָא נְהוֹרִין לְכָל סְטַר, וְדָא אִיהוּ אֶהְיֶ"ה, הָא אֲנָא זַמִּין לְאִתְגַּלְיָיא.

וְדָא תְּלִיתָאָה, תִּיקוּנָא דְּשׁוּפָר לַאֲפָקָא קָלָא. וְכֵיוָן דְּנָפַק הַהוּא קָלָא בִּתְקִיפוּ דְּשֵׁירוּתָא דְּקָלָא, נְפִיק בְּתוֹקְפָּא דְּהַהוּא דְּתָקַע לֵיהּ, הַהוּא שֵׁירוּתָא דְּקָלָא אִיקְרֵי יהו"ה. בְּגִין דְּהַהוּא תוֹקְפָּא דְּשֵׁירוּתָא תָּב לְאַתְרֵיהּ, וְלָא אִתְגַּלְיָיא כְּשְׁאָר שְׁמָהָן. לְבָתַר כַּד אִתְפַּשַּׁט קָלָא בִּפְשִׁיטוּ דְּנַיְיחָא, כְּדֵין אִיקְרֵי יהו"ה, שְׁמָא דְּאִתְגַּלְיָא.

הָכָא רָזָא דְּרָזִין, לְיָדְעֵי חָכְמְתָא עִילָּאָה. וּזְעִירִין אִינּוּן דְּיָדְעִין שְׁמָא דָּא. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא בְּרָזָא דְּאַתְוָון, וְהָכֵי אִיהוּ. אֲבָל נְקוּדֵי וְטַעֲמֵי, קַבָּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, בְּאוֹרַח סָתִים, לְחַכִּימֵי לִבָּא.

וְרָזָא דָּא, (שמות לא) וּבְלֵב כָּל חַכַם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה. דְּהָא מֵרָזָא דִּנְקוּדֵי וּתְנוּעֵי דְּטַעֲמֵי, הֲווֹ יָדְעִין לְאַנְהָרָא

צִיּוּרִין דִּלְעֵילָא. דְּהָא נְקוּדֵי דְאַתְוָון מִתְנַהֲגָן בְּהוּ הֲווֹ יָדְעִין, וּבְרָזָא דִילְהוֹן הֲווֹ יָדְעִין וְאִשְׁתְּמוֹדָעָן לְקַיְימָא הַהוּא צִיּוּרָא בְּרָזָא עִילָּאָה.

בְּגִין דְּכַוָּונָה וּרְעוּתָא אִיצְטְרִיךְ לְכָל אִינּוּן עוֹבָדִין וְצִיּוּרִין עִילָּאִין דִּלְעֵילָא. וְאִינּוּן הֲווֹ יָדְעֵי מִגּוֹ רָזָא דְצִיּוּרָא דִּנְקוּדֵי, לְשַׁוָּואָה רְעוּתָא וְלִבָּא בְּכָל עוֹבָדָא וְעוֹבָדָא.

כָּל אִינּוּן צִיּוּרִין דְּמַשְׁכְּנָא, לָא הַוְיָן אֶלָּא רָזָא דְאַתְוָון דַּקִּיקִין. בְּגִין דְּאִית אַתְוָון עִילָּאִין רַבְּרְבִין, וְאִית אַתְוָון זְעִירִין דַּקִּיקִין. אַתְוָון זְעִירִין דַּקִּיקִין, אִינּוּן עוֹבָדָא דְמַשְׁכְּנָא. אַתְוָון עִילָּאִין רַבְּרְבִין, עוֹבָדָא דְבֵי מַקְדְּשָׁא דְּבֵית רִאשׁוֹן, וְהַנֵּי לָא אִתְעֲבִידוּ לְאִתְקַדְּשָׁא לְעֵילָא, אֶלָּא בְּצִיּוּרָא דָּא.

דְּרָזָא דִּנְקוּדֵי דְּאַתְוָון דַּקִּיקִין, אִינּוּן מִסְטָרָא דִשְׂמָאלָא.

וּנְקוּדֵי דְּאַתְוָון עִילָּאִין רַבְּרְבִין, אִינּוּן מִסְטָרָא דְיָמִינָא. וְאִלֵּין כְּגַוְונָא דְאִלֵּין אִתְנָשׁוּ מֵעָלְמָא, בַּר דְּאָתוּ חַכִּימֵי, דְּקַבִּילוּ נְהִירוּ דְּחָכְמְתָא מִקַּדְמָאי, וַאֲקִימוּ לוֹן עַל אַתְוָון, לְנַטְלָא אַתְוָון מַטְלָנוֹן בְּגִינַיְיהוּ. וְעַל דָּא עֲבִידְתָּא דְמַשְׁכְּנָא, וַעֲבִידְתָּא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, בְּצִיּוּרָא נְקוּדֵי הֲווֹ שְׁלֵמִין בִּרְעוּתָא וְכַוָּנָה.

תְּנוּעֵי דְּטַעֲמֵי קַיְימוּ כּוּלָּא עַל יְדָא דְמשֶׁה. וְעַל דָּא, (שמות לט) וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל משֶׁה, דְּאִיהוּ קַיֵּים כּוּלָּא בְּרָזָא דִלְהוֹן.

בִּתְנוּעֵי דְטַעֲמֵי, אִית בְּהוּ תְּנוּעֵי בְּרָזָא דִלְתַתָּא, לְאַנְהָגָא

וּלְקַיְמָא עוֹבָדָא דְמַשְׁכְּנָא. וְאִית בְּהוּ תְּנוּעֵי בְּרָזָא
דִלְעֵילָּא, לְאַנְהָגָא וּלְקַיְמָא עוֹבָדָא דְבֵי מַקְדְּשָׁא.
שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, לָא אִצְטְרִיךְ לִנְקוּדֵי וּלְטַעֲמֵי, אֶלָּא אִינּוּן הַווֹ
אַתְיָין בְּסִתְימוּ וּלְחִישׁוּ, וּמִתְצַיְירִין בְּגִלִּיפוּ צִיּוּרֵי
מַקְדְּשָׁא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ, וַדַּאי, (מלכים א
ו) אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה. אֶבֶן שְׁלֵמָה, וְלֹא חָסְרָה בְּאַתְוָון
דַּקִּיקִין, כְּעוֹבָדָא דְמַשְׁכְּנָא. וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל כְּלִי בַּרְזֶל
לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ. לֹא נִשְׁמַע וַדַּאי, דְּהָא אַתְרֵיהּ
גָּרֵם דְּאִיהוּ בִּלְחִישׁוּ.
וְעַל דָּא, סֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיהוּ דְיוּקְנָא דְבֵי מַקְדְּשָׁא, לֵית בֵּיהּ
דְיוּקְנָא דְטַעֲמֵי וּנְקוּדֵי, דִּכְוֹלָּא סָתִים בְּגַוֵּיהּ, כְּגַוְונָא
דִּדְיוּקְנָא דְּרָזָא דְבֵי מַקְדְּשָׁא קַדְמָאָה, דְּטַעֲמֵי וּנְקוּדֵי הֲווֹ
סְתִימִין בְּגַוֵּיהּ.
וּדְחִיקוּ דְּתוּקְפָּא דְּשִׁירוּתָא דְקָלָא, אַהֲדַר לְאַתְרֵיהּ, וּנְקוּדֵי
דִּילֵיהּ בְּאַתְוָון יֱהוֹ"ה אִינּוּן, בְּרָזָא דִשְׁמָא אֱלֹהִים.
וּבְגִינַיְיהוּ אִיקְרֵי בִּשְׁמָא דָּא, לְאִתְגַּלְיָא אֱלֹהִים חַיִּים. וְעַל
דָּא נְקוּדֵי מֵעֵילָּא לְתַתָּא כָּנִישׁ וְנָטִיל, וְאַהֲדַר לְאַתְרֵיהּ.
לְבָתַר אִתְפַּשַּׁט בִּפְשִׁיטוּ דְנַיְיחָא, וְאִתְהַדְּרוּ נְקוּדֵי, כְּגַוְונָא
דְרָזָא עִילָּאָה, לְמֶהֱוֵי כּוֹלָּא רָזָא חָדָא כִּדְקָא יָאוֹת.
אַתְוָון וּנְקוּדֵי בְּגַוְונָא חָדָא.
נְקוּדֵי בִּתְלַת אַתְוָון קַדְמָאִין. ה בַּתְרָאָה, לֵית לָהּ נְהוֹרָא
מִגַּרְמָהּ כְּלוֹם. י אִיהוּ אִתְנְהִיר בֵּיהּ נְהִירוּ דִנְקוּדָה

בְּהַהוּא גַוְונָא מַמָּשׁ, וְהַהוּא דְיוּקְנָא מַמָּשׁ. ה, נְהִירוּ דִנְקוּדָה בְּהַהוּא גַוְונָא, וְרָזָא חָדָא. ו דְּאִיהוּ אֶמְצָעִיתָא, בְּרָזָא דִילֵיהּ לְמֶהֱוֵי כוּלָּא גוּפָא וְרוּחָא, בְּדִיוּקְנָא וּנְהִירוּ שְׁלִים, כִּדְקָא יָאוֹת.

וְעַל דָּא, שְׁמָא דָא שְׁמָא דְרַחֲמֵי, דְּאַתְוָון וּנְקוּדֵי בְּדִיוּקְנָא וְרָזָא חָדָא, בְּאוֹרַח מֵישַׁר. כַּד אַתְוָון וּנְקוּדֵי בַּעֲקִימוּ דָּא מִן דָּא, כְּדֵין לָאו אִיהוּ בְּאוֹרַח דְּרַחֲמֵי, דְּהָא בְּהִפּוּכָא קַיְימָא.

וְרָזָא דָא, (שמות יד) וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם כו', בְּרָזָא דְאַתְוָון גְּלִיפִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְחֲזֵי בְּאִינּוּן תְּלַת סְטָרִין. וְהַהוּא דְּהִפּוּכָא, לָאו אִיהוּ בְּאוֹרַח דְּרַחֲמֵי, בְּגִין דְּמִתְהַפְּכָן אַתְוָון. וְכָל שֶׁכֵּן אַתְוָון דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא אָחֳרָא.

ח' בַּתְרָאָה, לֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם. וּבְגִין כָּךְ לֵית לָהּ נְקוּדָה מִגַּרְמָהּ, בַּר כַּד עָבְדָא שְׁלִיחוּתָא, דְּאוֹזְפִין לָהּ חַד נְקוּדָה, לְאָעָלָא וּלְמֶעְבַּד חֵילִין וְתוֹקְפָא. כְּמָה דְּאוֹזְפִין לָהּ נְקוּדָה לַאֲעָלָא, אוֹף הָכֵי אוֹזְפִין לָהּ אַתְוָון, דְּאִינּוּן רָזָא עִילָּאָה לְאַשְׁלָמָא בְּהַהוּא שְׁלִיחוּתָא.

חַדְרָא תִּנְיָינָא, אֵל. דָּא חַדְרָא וְאִדְרָא דְּיָמִינָא, דְּאִית בֵּיהּ חֵיזוּ, דְּאִתְטַמַּר וְאִתְגְּנֵיז. כֵּיוָן דְּנָפֵיק וְנָהֵיר לְפוּם שַׁעֲתָא, מִיָּד אִתְגְּנֵיז.

אֵל, אַמַּאי אִיקְרֵי הָכֵי. א, אִיהוּ רָזָא דִנְהוֹרָא קַדְמָאָה, דְּכָלִיל בִּתְרִין נְהוֹרִין, וְעַל דָּא א' אִיהוּ חַד. מִתַּמָּן

שֵׁירוּתָא לְאִתְנַהֲרָא וּלְאִתְפַּשְׁטָא נְהוֹרִין לְכָל סִטְרִין, וְעַל דָּא
אִיהוּ קַדְמָאָה לְכָל אַתְוָון, שֵׁירוּתָא דְכָלְהוּ.
כְּלָלָא דְתִלְתִין, דְּאִינוּן חַד. תְּלַת נְהוֹרִין אִינוּן כְּלִילִין בְּאוֹת
א'. בְּדְרוֹעָא חָדָא בְּחַד סִטְרָא. וּדְרוֹעָא חָדָא בְּחַד
סִטְרָא. ו בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּכָלִיל תְּרִין דְּרוֹעִין, דִּתְרִין סִטְרִין.
וְאִצְטְרִיךְ שִׁיעוּרָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בִּתְרִין דְּרוֹעִין דִּתְרִין
סִטְרִין. בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לוֹן, וְאִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי
בְּתַרְוַיְיהוּ. א, אֵשׁ מִסִּטְרָא דָא. מַיִם מִסִּטְרָא דָא. רוּחַ פָּסֵיק
בְּאֶמְצָעִיתָא, וְנָטִיל בִּתְרִין סִטְרִין, וְכוּלָּא אִינוּן חַד.
תּוּ, א' דָּא, אִתְפַּשַּׁט וְאִתְכְּלִיל בִּכְלָלָא דְכָלְהוּ, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ
כְּלִיל בִּשְׁלִימוּ דִּתְרִין סִטְרִין, דְּאִתְעָרוּ דִּתְלָתָא, אִתְעַר
לְגַבֵּי נוּקְבֵיהּ, וְאִתְהַפַּךְ א בְּרָזָא אָחֳרָא. וְנָטִיל נוּקְבֵיהּ
לְתַתָּא מִינֵיהּ, וּמִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וּכְדֵין נְקוּדָה עִילָּאָה
שַׁרְיָא עֲלֵיהּ, לְאַחֲזָאָה דִּנְהוֹרָא עִילָּאָה, נְקוּדָה כַּמַּיְיתָא,
בְּרָזָא דִשְׁכִינְתָּא עִילָּאָה, לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בַּאֲתַר דְּאִיהוּ דְכַר
וְנוּקְבָא מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא.
(בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת, דָּא הָכָא אַרְבַּע אַלְפִּין,
מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא דְכַר וְנוּקְבָא, בְּאַרְבַּע תֵּיבִין, בְּכָל
תֵּיבָה וְתֵיבָה א' דְּאִיהוּ דְכַר. וּבְכָל תֵּיבָה וְתֵיבָה, אָת חַד
דְּאִיהוּ נוּקְבָא.
וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, בְּרֵאשִׁית, אָדָם וְאִתְּתֵיהּ.
בָּרָא, אַבְרָהָם וְנוּקְבֵיהּ. אֱלֹהִים, יִצְחָק וְנוּקְבֵיהּ.

אֵת, יַעֲקֹב וְנוּקְבֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא אֶת נוּקְבָא בְּכָל אֲתַר. תָּא חֲזֵי, א דְּכַר, ת נוּקְבָא כְּלִילָן תַּרְוַיְיהוּ כַּחֲדָא, וְנוּקְבָא אִתְחֲזֵי בְּשְׁלִימוּ, כְּלִילָא בְּרָזָא דְּכָל אַתְוָון. וּבְגִין כָּךְ אֶת, אַף עַל גַּב דְּנוּקְבָא אִיהוּ, אֲבָל אִיהִי בְּרָזָא דִּכְלָלָא דִּדְכוּרָא.

וְעַל דָּא אַרְבָּעָא זִווּגִין אִינוּן הָכָא. וּבְכָל אֲתַר א דְּכַר, דְּמִתְחַבְּרָא בְּנוּקְבָא בְּאָת אָחֳרָא, קְרַיִת אַרְבַּע, עַל דְּאִתְחַבְּרוּ אַרְבַּע רַבְרְבָן מִמַּנָּן דְּעָלְמָא תַּמָּן.

ל, דָּא מִגְדָּל דְּפָרַח בַּאֲוִירָא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ גָּדוֹל. וּבְגִין כָּךְ אִיקְרֵי אֵל עֵילָא וְאֶמְצָעִיתָא כַּחֲדָא. עֵילָא וְרֵישָׁא דְּאַשְׁגָּחוּתָא, רֵישָׁא דְּכָל אַתְוָון, כַּחֲדָא. אֵל: נָטִיל אָלֶ"ף סִיוּעָא דְּהַהוּא מִגְדָּלָא דְּפָרַח בַּאֲוִירָא לְגַבֵּיהּ, וַעֲלֵיהּ סָלֵיק בִּשְׁמָא.

תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין אִינוּן דְּנָפְקֵי מֵאוֹרַיְיתָא, וְאִינוּן רָזָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, וְעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. וְכֻלְּהוּ נָפְקֵי מֵרָזָא דִּנְקוּדָה עִילָּאָה. עֶשֶׂר אֲמִירָן, כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בְּרָזָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ עִילָּאָה, רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, עַלְמָא דְּאָתֵי.

וְעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, מִתְפַּשְׁטִין, וְשָׁרְיָין לְאִתְנַהֲרָא מֵרֵישָׁא דִּנְהוֹרָא קַדְמָאָה, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא, דְּתַמָּן אַתְוָון לְאִתְגַּלְיָא, וּמִתַּמָּן נָהֲרִין אַתְוָון וְסָלְקִין, א' רָזָא דְּכָל אַתְוָון בְּרָזָא דְּאֶחָד.

חַדְרָא תְּלִיתָאָה, אֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ זָהֲרָא סוּמְקָא, נָצִיץ כְּדַהֲבָא. זָהֲרָא, דִּלְזִמְנִין נָהֵיר וְטַב, וּלְזִמְנִין אִתְחַשַּׁךְ בַּחֲשׁוֹכָא, וְלֵית לֵיהּ נְצִיצוּ כְּמָה דַהֲבָא.

אֱלֹהִים, רָזָא דְאִתְעָרוּתָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, בְּהַהוּא סִטְרָא. דִּשְׁמָא דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְרָזִין לְיָדְעֵי חָכְמְתָא, דִּשְׁמָא דָּא אִיהוּ דְּכַר, וְאִתְעָרוּ לְגַבֵּי נוּקְבָא בִּשְׁמָא דָּא, כְּלָא אִתְעַר.

וְאִלְמָלֵא אִתְעָרוּ דִּשְׁמָא דָּא, צַדִּי"ק לָא אִיתְעַר. וְאַף עַל גַּב דְּכוּלָּא אִיהוּ דִינָא, וְצַדִּיק מִסִּטְרָא דְיָמִינָא אִיהוּ, אֲבָל אִתְעָרוּ דִּילֵיהּ, לָאו אִיהוּ אֶלָּא מִסִּטְרָא דִשְׂמָאלָא.

אָדָם שָׁבַק סִטְרָא דָּא, וְאִתְעַר בְּהַהוּא טוּפְסְרָא דְּדַהֲבָא, דְּנָפִיק מִלְּכְלוּכָא דְּהַהוּא דִּילֵיהּ.

אֱלֹהִים, א', דְּכַר. לה"ם, אִתְעַרוּתָא דְצַדִּי"ק, וְאִיהוּ מִילָּ"ה בִּפְרִיעוּ, בְּלָא סְטַר עָרְלָה כְּלַל. וְדָא אִיהוּ כַּד אִדְכַּר שְׁמָא דָּא לְטַב, כְּגוֹן וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ, דְּאִתְעַר בְּרִית. בְּרָזָא דָּא, וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד.

בְּסִטְרָא אָחֳרָא, אוֹרַיְיתָא אַסְהֵידַת עַל דִּינוֹי, דְּהָא מִתַּמָּן עָרְלָה נָפְקַת. לְזִמְנִין שְׁמָע דָּא נוּקְבָא יָרְתָא לֵיהּ, בְּגִין לְאִתְדָּנָא עָלְמָא בְּהַהוּא רָזָא דְעָרְלָה. כַּד אִתְתַּקַּף הַאי אֱלֹהִים לְעֵילָּא, וְאִתְקַשֵּׁי הַהוּא עָרְלָה, וּפְרִיעָה לָא אִשְׁתְּכַח. וְעַל דָּא, לְטַב בִּפְרִיעוּ אִיהוּ, דְּהָא אִתְפְּרַע עָרְלָה וְאִתְעֲבַר, וְאִתְגַּלְיָא רָזָא דִבְרִית קַדִּישָׁא. וְכוּלָּא בְּרָזָא דֵאלֹהִים

אִיהוּ. דְּהָא גַּוְונִין דָּא אִתְהַפַּךְ לְכַמָּה גְּוָונִין, לְזִמְנִין הָכֵי, וּלְזִמְנִין הָכֵי, וְדָא אִיהוּ בְּרָזָא דֵּאלֹהִים.

אֱלֹהִים, תְּלַת שְׁמָהָן אִינוּן. חָדָא, אֱלֹהִים חַיִּים, דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם. אֱלֹהִים, דְּפַחַד יִצְחָק. אֱלֹהִים בַּתְרָאָה. וְתַמָּן מִתְפַּשְׁטִין אֱלֹהִים דְּפַחַד יִצְחָק.

אַשְׁגָּחוּתָא דִּילֵיהּ, (זכריה יד) חֲצִיוֹ אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי דַיְיקָא. וְחֲצִיוֹ אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן. אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן דַּיְיקָא. דְּאִתְקְרֵי בִּשְׁמָא דָּא.

וּבְגִין דְּנָפִיק מִלְּעֵילָּא, אִית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַכְלָלָא יָמִינָא בִּגַוֵּיהּ. וְכַד אִתְכְּלִילָא יָמִינָא בְּגַוֵּיהּ, כְּדֵין אִיהִי בְּחֶדְוָא, וְאָחֵיד בְּגוֹ יַמָּא תַּתָּאָה תְּחוֹת רֵישָׁא. דִּכְתִיב (שה"ש ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, כְּדֵין אִתְקְרֵי אֱלֹהִי"ם, דְּהָא אָזֵיל אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן. וְדָא אִיהוּ חַדְּרָא תְּלִיתָאָה, מֵהַהוּא מָלֵךְ עִילָּאָה. חַדְּרָא רְבִיעָאָה, דִּיוּקְנָא דְיַעֲקֹב סָבָא, בְּרָזָא יְהוּ, דְּנָטִיל יְרוּתָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, וְאִיהוּ אִתְרַבִּי בְּגַוַּיְיהוּ, וַאֲזַל לְקַמַּיְיהוּ.

אוֹרַח דִּצְנִיעוּ דְּכָל עָלְמָא, הָכֵי אִתְחֲזֵי, כְּגַוְונָא דְסִידּוּרָא דְּאַתְוָון דְּמָארֵי כּוֹלָּא, כְּמָא דְּאִינוּן מְסַתַּדְּרוֹן יהו"ה. אוֹרְחֵיהּ דְּדִכּוּרָא, לְשַׁוָּאָה תָּדִיר נוּקְבֵיהּ לְקַמֵּיהּ, *) לְאַשְׁגָּחָא בָּהּ, וּלְאִסְתַּלָּקָא מִינָהּ חַשָּׁדָא וְקִנְאָה, וְלָא יְהֵיב עֵינוֹי בְּאִנְתּוֹ אָחֳרָא. י' דְּכַר, ה' נוּקְבָא. י"ה, דָּא נוּקְבָא לְקַמֵּי דְּכוּרָא, בְּגִין לְאִסְתַּכָּלָא בָּהּ תָּדִיר. בְּרָא אָזֵיל לְקַמֵּיהּ

אִמֵּיהּ, לְחַפְיָא לָהּ מֵעֵינָא. בְּגִין יִקָּרָא דִילֵיהּ וְיִקָּרָא דַּאֲבוֹי. וְסִימָנָךְ (בראשית מט) בֶּן פּוֹרָת יוֹסֵף. דִּכְתִיב, (שם לג) וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל, יוֹסֵף לְקַמֵּי אִמֵּיהּ.

יַעֲקֹב נָטִיל נוּקְבֵיהּ, וְשַׁוֵּי לָהּ לְקַמֵּיהּ, לְאַשְׁגָּחָא בָּהּ תָּדִיר וְלָא בְאָחֳרָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ, דְּלָא תִסְתַּלֵּק מֵעֵינָא רִגְעָא חָדָא. וְדָא אִיהוּ סִדְרָא דְּאַתְוָון קַדִּישִׁין, לְמֶהֱוֵי סִידוּרָא דָּא עֵילָא וְתַתָּא.

אַתְוָון אִלֵּין אִתְרְשִׁימוּ בִּרְשִׁימוּ דִּלְהוֹן, כַּד נָפְקוּ לְבַר מֵחֵילָא וְתוֹקְפָא דְשׁוּפָר. כְּדֵין בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקֵי מֵחֵילָא וְתוֹקְפָא דְשׁוּפָר, מִגּוֹ דְּחִיקוּ, דְּאִתְעֲבִיד קָלָא כְּלִילָא מֵאֵשׁ וְרוּחַ וּמַיִם, אַתְוָון אִתְגְּלִימוּ, וְאִתְרְשִׁימוּ בְּפַרְצוּפִין דִּלְהוֹן, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לוֹן, וְאִתְיַישְׁרוּ בְּדוּכְתַיְיהוּ. גְּנִיזִין הֲווֹ אַתְוָון גּוֹ שׁוּפָר, בְּלָא רְשִׁימוּ דְּאִתְחֲזֵי כְּלַל, כֵּיוָן דְּנָפְקֵי, אִתְגְּלִימוּ כּוּלְהוּ, וְאִתְרְשִׁימוּ בְּדִיוּקְנַיְיהוּ, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, כְּמָא דְּאִתְחֲזֵי גּוֹ רָזָא דִּנְקוּדִין.

חֲדָרִיו, חֲדָרִין טְמִירִין. הֵבִיאַנִי, גּוֹ אִינּוּן אַתְוָון, לְמֶהֱוֵי בֵּינַיְיהוּ גּוּפְטָרָא בְּחִבּוּרָא חָדָא. וְכָל דָּא לָמָּה. (שה"ש א) נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ, בְּגִין דִּיהֵא לָן חֶדְוָוא בָּךְ. עַל פּוּמָא דְּאִלֵּיהוּ אִתְגְּזַר. (שם) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה. כְּתִיב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וכו'. כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, כְּמָא דַאֲמָרוּ חַבְרַיָּיא זַכָּאִין אִינּוּן, דּוּ פַּרְצוּפִין אִתְבְּרִיאוּ בְּאַתְוָון עִילָּאִין רַבְרְבִין. וּבְאַתְוָון

זְעִירִין תַּתָּאִין.

אַתְוָון עִילָּאִין רַבְרְבִין, הֲווֹ בְּאוֹרַח מִישׁוֹר לְגַבֵּי דְכַר. אַתְוָון זְעִירִין תַּתָּאִין, הֲווֹ בְּהִיפּוּכָא לְגַבֵּי נוּקְבָא. אַתְוָון עִילָּאִין רַבְרְבִין, הֲווֹ בְּאוֹרַח מֵישַׁר לְגַבֵּי דָכָר, אב גד, וְכֵן כּוּלְהוּ, כְּמָה דְאִתְחֲזֵי לְמֵיהַךְ אַתְוָון בְּאוֹרַח מֵישַׁר לְגַבֵּי דְכוּרָא. אַתְוָון זְעִירִין תַּתָּאִין, הֲווֹ בְּהִפּוּכָא לְמִפְרַע גּוֹ נוּקְבָא, תשרק, וְכֵן כּוּלְהוּ, כְּמָא דְאִתְחֲזֵי גַּבֵּי נוּקְבָא, דַּהֲווֹת מֵאֲחוֹרָא, קֶשֶׁר דִּתְפִילִין דְּאִיקְרֵי אָחוֹר.

כְּדָבָר אַחֵר אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי, אָחוֹר, לְגַבֵּי נוּקְבָא. וָקֶדֶם, לְגַבֵּי דְכוּרָא. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי, דָּא נוּקְבָא דַּהֲוַת מֵאֲחוֹרָא.

וְכַד אִתְקַשְּׁטַת נוּקְבָא, דְּקַשִּׁיט לָהּ מַלְכָּא עִילָּאָה, לְאִתְיַישְּׁבָא אַתְוָון בְּדוּכְתַּיְיהוּ כִּדְקָא חָזֵי, אָעֵיל לוֹן לְאִדְרוֹי לְאִתְתַּקָּנָא, וְאִתְתַּקְּנוּ אַתְוָון.

וְכָל אָת דְּנוּקְבָא, קָרֵי לְכָל אָת דְּדְכוּרָא, וְאִתְתַּקְּנוּ כָּל אָת וְאָת דְּכַר וְנוּקְבָא. וְכָל אָת קָרֵי וַאֲמַר, (שה"ש א) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה.

כַּד אִתְתַּקְּנוּ לְאִתְחַבְּרָא, בְּרָזָא דְּא"ת ב"ש אִתְתַּקְּנוּ. וְאִתְיַישְּׁבוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וְנוּקְבָא כַּד בָּעָא לְאִתְחַזָּאָה לְגַבֵּיהּ, הִיא אוֹמֶרֶת, דְּהָא אִתְקַשְּׁטָא בִּרְעוּ דְּאִמָּא, וְכָל אַתְוָון אִתְתַּקְּנוּ. וְעַל דָּא הֵבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, לְאִתְתַּקָּנָא וּלְאִתְקַשָּׁטָא כִּדְקָא יָאוֹת.

וְכָל דָּא בְּגִין דְּנָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּ"ךְ. עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון רְשִׁימִין עִילָּאִין. וְדָא אִיהוּ בָּ"ךְ. וְרָזָא דָּא אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ.

נַזְפִּירָה דּוֹדֵיךְ מִיָּין, כֵּיוָן דְּנִתְחַבַּר כַּחֲדָא, בְּהַהוּא חֶדְוָא דִּילָן, נֵיהַב חֶלְקָא לְכָל חַד וְחַד מֵהַהוּא חֶדְוָא דִּילָן, וְנַרְוֵוי לוֹן. כְּדָבָר אַחֵר, יִזְכֹּר כָּל מִנְחָתֵיךְ. מִיָּין: מֵחֶדְוָא דִּילָן, מִסִּטְרָא דְּהַהוּא יַיִן דְּחָדִי כוּלָּא.

מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךְ, מֵישָׁרִים: אִינּוּן שְׁאָר אַתְוָון דְּאִשְׁתְּאָרוּ. וּמָאן אִינּוּן. מנצפ"ך. דְּלֵית בְּכָל אַתְוָון דְּאִיקְרוֹן מֵישָׁרִים, בַּר אִלֵּין. וְאִינּוּן דְּאִתְכַּפְּלוּ מֵישָׁרִים אִלֵּין בְּאִלֵּין, מ' בְּם', נ' בְּן', צ' בִּ"ן', פ' בְּךָ', כ' בְּךָ'. אִלֵּין מֵישָׁרִים אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְדָא בְּדָא.

דְּהָא עֶשְׂרִים וּתְרֵין אַתְוָון כְּלִילָן בָּ"ךְ, אִינּוּן דְּאִשְׁתְּאָרוּ דְּאִינּוּן מֵישָׁרִים, אֲהֵבוּךְ לְאִתְכְּלָלָא עִמָּךְ, בְּאִינּוּן עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון.

אִלֵּין מֵישָׁרִים, אִינּוּן אַתְוָון טְמִירִין גְּנִיזִין גּוֹ עַלְמָא עִילָּאָה. וְכַד אִתְגְּנִיז אוֹר קַדְמָאָה, אִתְגְּנִיזוּ אַתְוָון אִלֵּין. וַהֲוָה יָדַע לוֹן אָדָם. בָּתַר דְּחָטָא אָדָם, אִתְגְּנִיזוּ כְּמִלְּקַדְמִין. עַד דַּאֲתָא אַבְרָהָם וְיָדַע לוֹן בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּשָׁרַאת עֲלֵיהּ.

לְבָתַר אוֹרִית לוֹן לְיִצְחָק, דִּכְתִיב, (בראשית כה) וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק. יִצְחָק אוֹרִית לוֹן לְיַעֲקֹב. יַעֲקֹב אוֹרִית לוֹן לְיוֹסֵף. כֵּיוָן דְּמִית יוֹסֵף, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֲווֹ

בִּגְלוּתָא, אִתְגְּנִיזוּ אַתְוָון, וְאִסְתַּלְקוּ כְּמִלְקַדְמִין.
עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי, וְאִתְמָסְרַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אִתְגַּלּוּ אַתְוָון, וַהֲווּ יִשְׂרָאֵל יָדְעִין לוֹ עַל בְּרִירוּ דִלְהוֹן, בְּרָזָא דְשִׁמְהָן גְּלִיפִין. עַד דְּחָטְאוּ. כֵּיוָן דְּחָטְאוּ, כְּתִיב (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם. וַהֲוָה יָדַע לוֹן מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ וְשִׁבְעִים זְקֵנִים, וּבְהוֹ עָאלוּ לְאַרְעָא.
כֵּיוָן דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִתְגְּלֵי שִׁיר דָּא, אִתְגְּלִיפוּ אִלֵּין אַתְוָון, בְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, רָזָא בְּ"ךְ, וְהַיְינוּ מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךְ.
וּכְתִיב, (תהלים צט) אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים. (שה"ש ז) וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים. כָּלְהוֹ בְּרָזָא דְּאִלֵּין אַתְוָון, אינון דְּאִקְרוֹן מֵישָׁרִים. וְאִלֵּין אַתְוָון, כְּתִרִין גְּנִיזִין גּוֹ עַלְמָא דְאָתֵי אינון. וְכוּלְהוּ נְבִיעוּ בָּתַר נְבִיעוּ גּוֹ מַחֲשָׁבָה, בְּגְלִיפוּ דְּרָזִין דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, בִּגְלִיפוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, לְאִסְתַּכְּמָא כַּחֲדָא, דְּהָא לֵית בְּכָל אַתְוָון אַסְכָּמוּתָא אִלֵּין בְּאִלֵּין לְמֶהֱוֵי דָּא בְּדָא, בַּר אִלֵּין.
תּוּ. מֵישָׁרִים, אִלֵּין יה, דְּרַחִימוּ דִלְהוֹן לְגַבֵּי ו', וְאִינוּן אַסְכָּמוּתָא דְּכוּלָּא, וּבְרַעוּתָא חָדָא לְגַבֵּי ו. וְעַל דָּא, מָשְׁכֵנִי לְגַבָּךְ, לְמֶהֱוֵי עִמָּךְ, דְּהָא אַתְוָון קַדִּישִׁין עִילָּאִין אִינוּן יָה, אִתְחַבַּר עִמָּהוֹן ו', וְאִיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא עִילָּאָה. ה דְּיָתְבָא תְּחוֹתֵיהּ, וְלֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, תֵּיאוּבְתָּה דִּידָהּ לְסָלְקָא לְגַבֵּיהּ, לְאִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ, וְלָא סָלְקָא אֶלָּא בִּרְשׁוּ,

וְאִיהִי אוֹמֶרֶת מָשְׁכֵנִי, לְמֶהֱוֵי בַּהֲדָךְ בְּחִיבּוּרָא חָדָא.
הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, וְאַתְקִין לִי בְּכָל זִינֵי תִּיקוּנִין, בְּשַׁפִּירוּ
עִילָּאָה, בְּגִין לְמֶהֱוֵי לְגַבָּךְ. וְעַל דָּא נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה
בָךְ, אֲנָא וְכָל תִּיקוּנַי, כַּד אֱהֵא לְגַבָּךְ בְּחִיבּוּרָא חָדָא.
(שם א) נַזְכִּירָה דוֹדַיִךְ, כְּמָה דְּאִיתְּמַר, נַרְוֵוי לְכָל חַד וְחַד,
וְנַחֲדֵי לוֹן מֵהַהוּא יַיִן דְּחָדֵי כוּלָּא, וְלָא נַפְסִיק מִלֶּמֱחֱדֵי
לוֹן, דְּהָא מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךְ. וְלָא יִפְסְקוּן לְמִיתַּן לָךְ, הוֹאִיל
וְהֵם אֲהֵבוּךְ, לְמֵיתַּן לָךְ, וְלַאֲרָקָא בָךְ, וּלְאַנְהָרָא לָךְ.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי נֵיחָא קַמֵּי דְמַר, הָא כְתִיב, (תהלים צט)
אַתָּה כוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים. אִי אִינּוּן יה, מַאן יָכֵיל
לְאִתְתַּקָּנָא לוֹן, בַּר עַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין, דְּלָא יְדִיעַ כְּלַל,
וְהַהוּא דְּלָא אִתְיְידִיעַ, טָמִיר וְנָגִיז, לָא אִקְרֵי אַתָּה, וְהֵיכִי
קָאָמַר וּכְתִיב אַתָּה כוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים.
אֲמַר לֵיהּ, הָא אִתְּמַר דְּלֵית דְּיוּקָנָא לְאַתְוָון בִּגְלִימוּ דִּלְהוֹן,
עַד דְּנָפְקֵי לְבַר, בֵּיוָן דְּנָפְקֵי, אִתְגְּלִימוּ וְאִתְתַּקָּנוּ,
לְאִתְקְרֵי בְּהוּ בְּאִינּוּן אַתְוָון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כָּךְ,
אַתָּה כוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים. כֵּיוָן דְּמָטוּ לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי אַתָּה,
כְּדֵין אִתְתַּקָּנוּ מֵישָׁרִים.
וְעַל דָּא תֵּיאוּבְתָּא לְאִתְחַבְּרָא בְּאִינּוּן אַתְוָון, לְמֶהֱוֵי כוּלָּא
שְׁמָא שְׁלִים, וְעַד דְּאִתְתַּקָּנוּ אִינּוּן סִטְרִין דִּילָהּ, לָא
אִתְחַבְּרַת בְּאִינּוּן אַתְוָון, לְמֶהֱוֵי כוּלָּא שְׁמָא שְׁלִים.
וְעַל דָּא אִיהִי אֲמָרַת בְּתִיקוּנֵי שַׁפִּירָהָא, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ

נָרוּצָה, הָא אִיהִי וְסִטְרָהָא. הֵבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה, הָא הִיא וְסִטְרָהָא.

בְּגִין דְּאִיהִי אִתְתַּקָּנַת בְּשַׁפִּירוּ תִּיקוּנָהָא, לְאִתְחַבְּרָא, לְמֶהֱוֵי שְׁמָא שְׁלִים בְּחִיבּוּרָא חָדָא. דְּכַד סָלְקָא, כְּדֵין אִיהוּ שְׁמָא שְׁלִים, רָזָא דִשְׁמָא ידו"ד אֱלֹהִים.

וְאִי תֵּימָא, הָא כַּד סָלְקָא לְאִתְחַבְּרָא, כְּדֵין הִיא שְׁמָא שְׁלִים ידו"ד, וְלָא יַתִּיר, אֶן הוּא רָזָא דֵאלֹהִים. אֶלָּא כַּד הֲוֵי שְׁמָא בִּשְׁלִימוּ, כְּדֵין אִתְכְּלִילַת עֵילָא וְתַתָּא, עֵילָא בִּשְׁמָא דַיהו"ה. לְתַתָּא בִּשְׁמָא דֵאלֹהִים. וּכְדֵין אִשְׁתְּלֵימַת בְּכוּלָּא.

כְּתִיב, (מלכים א ב) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ. אַמַּאי אִיקְרֵי הָכֵי.

אֶלָּא וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, מַלְכָּא דִּשְׁלָמָה דִּילֵיהּ. דְּהָא בְּכַמָּה אַתְרֵי כְּתִיב הַמֶּלֶךְ סְתָם, וְלָא כְּתִיב הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. אֶלָּא הַמֶּלֶךְ סְתָם, עַל בֵּית דָּוִד קָאָמַר. הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, עַל מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ קָאָמַר.

בָּרוּךְ, דְּהָא כְּדֵין נְבִיעוּ דִּבְרָכָאן לָא הֲווֹ פָּסְקִין עֵילָא וְתַתָּא.

בָּרוּךְ, דְּכָל בִּרְכָאן נְבִעִין מִתַּמָּן, לְאִתְבָּרְכָא כָּל עָלְמִין, וְכָל אַתְוָון אִתְנַהֲרִין, כֻּלְּהוּ בְּחִבּוּרָא חָדָא, בִּשְׁלִימוּ חַד.

וּכְדֵין, יָרְתָא שְׁמָא דָּא, אָת בַּתְרָאָה דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאִתְקְרֵי אוֹף הָכֵי בָּרוּךְ. דִּכְתִיב, (מלכים א ח) בָּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי כו' דָּוִד אָבִי.

דְּכַד אִתְקְרֵי בָּרוּךְ, כְּדֵין כּוּלָּא אִיהוּ שְׁמָא שְׁלִים כִּדְקָא

יָאוּת, וְכָל עָלְמִין אִתְבָּרְכָאן מִגּוֹ מְקוֹרָא דְחַיֵּי. וּשְׁמָא דָא, אִיהִי עֵילָא וְתַתָּא. לְזִמְנִין לְעֵילָא, לְזִמְנִין לְתַתָּא. זַכָּאִין אַתּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּרָזִין קַדִּישִׁין עִילָּאִין אִתְגַּלְיָין לְכוּ.

כַּד מִתְחַבְּרָן אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּדֵין וּ נָחִית לְאַמְשָׁכָא ה', מִתַּתָּא לְעֵילָא, לְמֶהֱוֵי חִיבּוּרָא חָדָא, וּכְדֵין אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵיתָא נָחֲתִין וְסָלְקִין. א' נָחֲתָא לְגַבֵּי ת', לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבֵּיהּ, לְאִתְחַבְּרָא אִלֵּין גּוֹ אִלֵּין. ב' סָלְקָא לְגַבֵּי ש', מִתַּתָּא לְעֵילָא, דְּהָא אִתְמַשְּׁכַת מִתַּתָּא, וּבְעָיָא לְאִתְעַטָּרָא בְּבַעֲלָהּ.

רָזָא דְּאָת ו, דְּבָעֵי לְאִקְמָא לְכַלָּה, בְּאִלֵּין שִׁירִין דְּאִיהִי אִתְעָרַת מִתַּתָּא, כַּד אִיהִי מִתְקַשֶּׁטֶת. וְיָהֵיב לָהּ יָדָא לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבֵּיהּ, וְאַתְוָון חָדָאן דָּא לְגַבֵּי דָא. בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי אֲמָרַת לְגַבֵּיהּ מָשְׁכֵנִי, כְּדֵין א' דְּאִיהוּ ו', נָחִית לְגַבֵּי ת', לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבֵּיהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהִי אֲמָרַת אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, סָלְקָא ב', וּמְרַהֲטָא בָּתַר ש', דְּאִיהוּ ו'. וּכְדֵין עַיְילָא אִיהִי גּוֹ חַדְרֵי מַלְכָּא, דְּאִינּוּן תְּלַת נְקוּדִין, וַחֲדָרִין, וְאַכְסַדְּרִין לְגוֹ חֲדָרִין, דָּא אִיהוּ אוֹת ש', תְּלַת נְקוּדִין, וְאַכְסַדְּרִין לְגוֹ.

וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲמַרַת נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ, אַתְיָא ג' לְאִתְדַּבָּקָא בְּאָת ר', דְּהָא כְּדֵין חֶדְוָא וְרַעֲוָא בְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, דְּאִשְׁתַּלִּימוּ בְּאָת ג'. וְאָת ר אִתְפָּרְעָא לְגַבֵּיהּ, לְנַטְלָא מִנֵּיהּ בְּלָא כִּיסוּפָא כְּלַל. וְאִיהוּ לְאִתְדַּבָּקָא בָּהּ, וְלַאֲרָקָא בָּהּ

בְּרַעֲוָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי אֲמָרַת נַזְכִּירָה דּוֹדֵיךְ מִיַּיִן, אִידַכָּרַת דְּהָא עָרְלָה אַתְיָיא גּוֹ אִינּוּן אוּכְלוּסִין, לְעַרְבָּבָא חֶדְוָהָא, בְּגִין לְמֵיטַל חוּלָקָא בְּחֶדְוָא דְּקוּדְשָׁא. וְכַד אִיהִי חָמַת לֵיהּ, דְּאָחִיד מְסָאֲבָא בְּשִׁיפּוּלֵי מַקְדְּשָׁא, כְּדֵין אִיהִי אַזְעִירַת גַּרְמָהּ, בְּגִין לְמֵיהַב לֵיהּ תַּמְצִית דָּחִיק וְסָתִים, כְּמָה דְּנְבִיעַ מִגּוֹ אַבְנָא. וּכְדֵין דְּ יָהֵיב לְאָת קְ, וְאָת קְ אִתְפַּשַּׁט בְּחֶדְוָא, לְנַטְלָא חוּלָקָא מִגּוֹ מַקְדְּשָׁא.

וְעַל דְּכַלָּה דָּא קַדִּישָׁא אִיהִי, לְמִסְאֲבוּ לֵית לָהּ לְמֵיהַב, עֲבִידַת גַּרְמָהּ דְּ, כְּמַאן דְּלָא נָטֵיל בְּגַוָּהּ כָּל כָּךְ, וְאִיהִי מִסְכֵּנָא, וְהָכֵי אִצְטְרִיךְ. וְסִימָנֵיךְ, ב (בראשית מב) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ. דְּאַתּוּן בְּשָׂבְעָא וּבְעוּתְרָא, הָא חַיָּיבֵי אַרְעָא גַּבַּייכוּ, אַחֲזוּ גַּרְמַיְיכוּ מִסְכֵּנִין וְכָפִינִין. וְעַל דָּא אַחְזִיאַת גַּרְמָהּ בְּחֶדְוָה, דְּ.**

כַּד חָמַת, חַיָּיבָא דָּא אָת קְ, דְּאִתְפַּשְׁטָא כְּנָחָשׁ דְּפָשֵׁיט זְנָבֵיהּ, וְאַתְקִיף לֵיהּ בְּחֶדְוָא, לְיָנְקָא מִן מַקְדְּשָׁא, דִּכְדֵין אִיהוּ אִזְדַּמַּן לְעַרְבָּבָא חֶדְוָה, בְּכָל אֲתַר דְּחָמֵי לָהּ.

וְעַל דָּא, בְּכָל אֲתַר דְּחֶדְוָא, אִית לְאַסְגָּאָה חֵילִין, בְּדִיל דְּלָא יָכֵיל לְקַטְרְגָא. וְכָל בְּכָל אֲתַר דְּאֶבְלָא, אִית לְאַסְגָּאָה חֵילִין, דְּהָא אִיהוּ תַּמָּן, דְּלָא יָדְ???? אָת חַד מֵאִינּוּן מֵישָׁרִים. כְּדֵין נָפְקַת אָת תַּקִּיף זְנָבָא פָּשֵׁיט לְתַתָּא, חַמְשִׁין אַמִּין. כְּגַוְונָא דְּהַהוּא אֲתַר, דְּהָמָן אִזְדַּקַּף בֵּיהּ, וְדָא אִיהִי

אָת יֹ'. כֵּיוָן דְּזָקִיף הַאי נָחָשׁ עֵינוֹי, וַחֲמָא לְהַאי זְקָפָא דְּאָתֵי, כְּדֵין אִתְפְּרַשׁ מִגּוֹ מַקְדְּשָׁא, וְעָרִיק.

וְכַלָּה נָפְקַת לְגַבֵּיהּ דִּרְחִימָה, וְאִתְעֲבָרַת מֵאָת ד', וְעַיְילָא בְּאָת ה', וְנָפְקַת לְגַבֵּיהּ, וְחֶדְוָה אִשְׁתְּלֵים מִכָּל סִטְרִין, בְּלָא קִטְרוּגָא אָחֳרָא, וּבְלָא עִרְבּוּבְיָא.

הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמָרַת מָשְׁכֵנִי, אִיהוּ א', וְאִיהִי ת'. וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲמָרַת אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, אִיהִי ב', וְאִיהוּ ש'. וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲמָרַת נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ, אִיהוּ ג', וְאִיהִי ר'. וּבְשַׁעֲתָא דְּאַתְיָא נָחָשׁ, כַּד אָמְרָה נַזְכִּירָה דּוֹדֶיךָ מִיָּין, אִיהִי ד', וְהַהוּא מְקַטְרְגָא ק'. כָּל דָּא, אַמַּאי מִתְחַלְּפֵי אַתְוָון מֵאַתַר לַאֲתַר, אִיהוּ אִתְחַלַּף בְּאַתְוָון אָחֳרָנִין, וְאִיהִי אִתְחַלְּפַת בְּאַתְוָון אָחֳרָנִין.

אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמָרַת מָשְׁכֵנִי, לֵית אָת דְּאַמְשֵׁיךְ לָהּ, בַּר דָּא א. דְּאִיהִי אָת דְּנָהֲרָא בְּסִטְרָא דְּאוֹר כַּדְמָאָה, רָזָא דְּיָמִינָא, דְּהָא יָמִינָא מְקָרֵב תְּדִיר, וְאַתְקִיף בָּהּ, לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְעֵילָא. וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ א', וְאִיהִי ת', דְּאִיהִי מִתְקַשְּׁטָא בְּכָל סִטְרִין, בְּגִין לְסָלְקָא לְעֵילָא, מְשַׁבַּחַת וּמְהַדְּרַת לְאִתְעָרָא לְעֵילָא.

וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲמָרַת אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, הָא כָּל אִינּוּן אוּכְלוּסִין פְּנִימָאן דִּילָהּ, דְּאִינּוּן גּוּפָא, נָטְלָה לְגַבָּהּ, וְאִיהִי בֵּיתָא לְקַבְּלָא אוּכְלוּסָהָא, וּלְעָאלָא לוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא. כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ וְגוֹ'. וְעַל דָּא אִיהִי

ב'. וְאִיהוּ אִתְעַטַּר בְּשִׁי"ן, וּפָתַח הֵיכָלִין דְּאִינּוּן חַדְרֵי מַלְכָּא, לְקַבְלָא לָהּ וּלְאַעָלָא לָהּ לְגַבַּיְיהוּ.

וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲמָרַת נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ, הָא חֶדְוָא דְצַדִּיקַיָּיא, דְּאִזְדַּמַּן לְמֶחֱדֵי לָהּ. וְעַל דָּא אִיהוּ ג', וְאִיהִי ר', אִתְתַּקָּנַת אִיהִי בִּלְחוֹדָהָא, וְאִתְפָּרְעָא לְגַבֵּיהּ, לְנַטְלָא חֶדְוָה דְּהַהוּא אֲתַר, כְּאִתְתָּא דְּאִתְפָּרְעָא לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּבַעֲלָהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲמָרַת נַזְכִּירָה דּוֹדַיִךְ מִיַּיִן, אִתְקְרֵיב הַהוּא מְקַטְרְגָא, וְכֵיוָן דְּחָמַת לֵיהּ, אִתְעַבִּידַת מִסְכְּנָא, בְּרָזָא דְּאָת ד', בְּגִין דְּלָא יִסְתָּאַב מַקְדְּשָׁא. וְהַהוּא מְקַטְרְגָא פָּשִׁיט זְנָבֵיהּ בְּחֵידוּ, לְקַבְלָא מֵעִינּוּגֵי דְּחֶדְוָא, וְעַל דָּא ק'. עַד דַּאֲמָרַת מֵשָׁרִים, וְאִתְגְּלְיָיא י"ן, וְהַהוּא מְקַטְרְגָא עָרַק. וְאִיהִי אַתְיָיא וּמִתְעַבְרָא מֵאָת ד', וְעָיְילַת בְּאָת ה'. וּכְדֵין אִתְגְּלְיָין מֵשָׁרִים. ה"י"ן, הָא מֵשָׁרִים. ו"ף, הָא מֵשָׁרִים.

וְעַל דָּא, מִתְחַלְּפֵי אַתְוָון, מֵאֲתַר לַאֲתַר, וּמִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. זַכָּאִין עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאִינּוּן מִתְדַּבְּקֵי בְּמַלְכָּא עִילָּאָה, וְכוּלָּא אִתְתַּקַּן בְּגִינַיְיהוּ.

*) חָדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמַר לֵיהּ אֱלִיָּהוּ, ר', אַפְתַּח פּוּמָךְ, וְינַהֲרוּן מִילָּךְ כַּמֵּי עַתִּיק יוֹמִין. פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וַאֲמַר, אִי נִיחָא כַּמֵּי דְּמַר דְּאֶשְׁתַּאַל מִינֵּיהּ חַד שְׁאֵילְתָּא. אֲמַר לֵיהּ, ר', קוּטְרָא דְּהוּרְמְנוּתָא בְּגִלִּיפִין טְהִירִין מַהוּ.

אָמַר לֵיהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שה"ש א) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה. דְּהָא בַּאֲתַר דְּהוּרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא עִילָּאָה אָזֵיל, תַּמָּן

אָזְלֵי כּוּלְהוּ וְאִתְמַשְׁכָן אֲבַתְרֵיהּ. הַשְׁתָּא ר', אֵימָא מִילָּיךְ וּסְדַר זַיְינָךְ.

פְּתַח וְאָמַר, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו.

כְּתִיב, (תהלים סג) מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. תָּא חֲזֵי. דָּוִד מַלְכָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ יַתִּיר מִכָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, (מלכים א ח) וַאֲבַחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא.

בְּגִין דְּדָוִד, מִן יוֹמָא דְּהַוָה אָזֵיל בָּתַר עָאנָא בְּמַדְבְּרָא, הֲוָה מִסְתַּכֵּל תָּדִיר בְּמַדְבְּרָא עוֹבַד אוּמָנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַהֲוָה מְשַׁבַּח וַאֲמַר, (תהלים ח) כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתֶיךָ וְגוֹ'.

מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָא בְּלֵילְיָא, כָּל בְּנֵי עָלְמָא שָׁכְבֵי נַיְימִין עַל עַרְסַיְיהוּ, וְאִיהוּ הֲוָה יָתִיב בְּמַדְבְּרָא, וַהֲוָה אִסְתַּכֵּל בִּשְׁמַיָּא, בְּסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּבְמַזָּלֵי, וּבְעוֹבָדֵי דִּשְׁמַיָּא, וַהֲוָה אָמַר כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ וְגוֹ'. וּכְתִיב (שם) ה' אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ וְגוֹ'. וְתָדִיר הֲוָה דָּחֵיל, וּמְשַׁבֵּחַ וּמְרוֹמֵם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

לְבָתַר הֲוָה עָרִיק מִקַּמֵּי חֲמוֹי, וּבְכָל עָאקוּ דְּהַוָה לֵיהּ, הֲוָה מְשַׁבֵּחַ וּמַצְלֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַשְׁתָּא בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה, דְּהַוָה שָׁאוּל מַלְכָּא רָדֵיף בַּתְרֵיהּ, הֲוָה אָמַר שִׁירָה. דִּכְתִיב, ט (שם ג) מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה, בַּאֲתַר דְּהַוָה רָדְפִין אֲבַתְרֵיהּ.

וּמַה אָמַר, (תהלים סג) אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ וְגו'. אֱלֹהִים, אֵלִי, אַתָּה, תְּלַת שְׁמָהָן אינון. אֱלֹהִים, דָּא אִיהוּ דַרְגָּא דִילֵיהּ, כְּתָרָא דְמַלְכוּתָא. אֵלִי, דָּא רֵישָׁא, דִּכְתָרָא דָּא דְקַיְימָא עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ חַד עַמּוּדָא דִּכְלָל עָלְמָא עֲלֵיהּ קָיְימָא. דִּכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. אַתָּה, דָּא יְמִינָא עִילָּאָה. דִּכְתִיב, (תהלים קי) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם. וְעַל דָּא, תְּלַת דַּרְגִּין הָכָא, אֱלֹהִי"ם, אֵלִ"י, אַתָּ"ה. אֲשַׁחֲרֶךָּ, וַאֲבַקֵּר לְגַבָּךְ בְּכָל יוֹמָא תָּדִיר.

(שם סג) צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי, כְּמַאן דְּצָחֵי לְמִשְׁתֵּי, אוֹף הָכֵי אֲנָא, צָחֵי נַפְשִׁי לְגַבָּךְ, תְּאֵיבָא לְגַבָּךְ בִּשְׂרָא דִילִי, לְמֶהֱוֵי נַפְשָׁא וּבִשְׂרָא דְּבָקָא לְגַבָּךְ. בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם, מַאי בְּלִי מָיִם. דְּלֵית תַּמָּן נְהִירוּ דְאוֹרַיְיתָא, נְהִירוּ דִּנְהוֹרָא עִילָּאָה.

(שם) כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ, מַאי טַעְמָא. אֶלָּא כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ, אַף עַל גַּב דַּאֲנָא בְּמַדְבְּרָא דָּא, בַּאֲתַר דְּאִיהוּ הָכֵי, אֲנָא חָמֵי לָךְ, לְאִתְדַּבְּקָא בָּךְ, וְתָאֵיב אֲבַתְרָךְ לְמֶחֱמֵי עוּזָּךְ וּכְבוֹדָךְ. וְדָא אִיהוּ כְּמָא דִכְתִיב, (שה"ש א) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, בְּזִמְנָא דְּתִמְשְׁכֵנִי אֲבַתְרָךְ, כְּלָא נִתְרָעֵי עִמָּךְ.

חֶבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, אִלֵּין חַדְרֵי דִּגְנְתָא דְּעֵדֶן. דְּתָנִינָן, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, מֵעַפְרָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא נָטִיל, וּמִתַּמָּן אִתְבְּרֵי. וּנְפַח בְּאַנְפּוֹי נִשְׁמָתָא דְּחַיֵּי, וּמִתַּמָּן פָּתַח לֵיהּ פִּתְחָא דְגַן עֵדֶן, וְעַיִל לֵיהּ בְּשִׁבְעִין

אִדְּרִין הֵיכָלִין קַדִּישִׁין, וַעֲבַד לֵיהּ עֶשֶׂר חוּפּוֹת. כְּנַוְונָא דְּאִינּוּן חוּפּוֹת דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן. וּמַלְאָכֵי עִילָּאֵי הֲווֹ מְרַקְּדָן קַמֵּיהּ, וַהֲוָה חָדֵי תַּמָּן. וְתַמָּן אַעֲבַר קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל אִינּוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, דְּזַמִּינִין וּמִתְעַתְּדָן לְמֶהֱוֵי בִּבְנֵי נָשָׁא, דְּיִפְקוּן מִינֵּיהּ.

בֵּיוָן דְּמָטָא לַמֶּלֶךְ דָּוִד, חַמָּא לֵיהּ דְּלָא הֲוֵי לֵיהּ חַיִּין כְּלָל. אֲמַר קַמֵּיהּ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַאן הוּא דְּנָא, דְּלָא חָמֵינָא לֵיהּ חַיִּין, עַד דַּאֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוִד מַלְכָּא אִיהוּ. בֵּיוָן דַּחֲמָא אָדָם הָרִאשׁוֹן כָּךְ, יְהֵיב לֵיהּ מִשְּׁנוֹי שִׁבְעִין שְׁנִין, וְאִינּוּן ע' שְׁנִין דְּחָיֵי דָּוִד מַלְכָּא. וְכָל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא מִכָּל שַׁיְיפּוֹי, יְהַב לֵיהּ מִדִּילֵיהּ, וְחָסְרוּ מֵאָדָם קַדְמָאָה שִׁבְעִין שְׁנִין, מֵאִינּוּן אֶלֶף שְׁנִין דִּילֵיהּ.

בְּתִיב, (שם) מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, אַתְוָון דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, הֲווֹ גְּלִיפִין עִילָּא וְתַתָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן אַתְוָון בָּלְטִין וְסָלְקִין לְגַבֵּי אַתְוָון אָחֳרָנִין, כָּל אִינּוּן מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין, נָטְלִין בְּמַטְלָנוֹן בְּאֵימָתָא וְכִסּוּפָא. בְּגִין דְּלֵית תַּקִּיפוּ לְעִילָּאֵי.

מֵהָכָא, כָּל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּלֵית בְּהוּ כִּיסּוּפָא, לֵית לְהוּ חוּלָקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כָּל אִינּוּן תַּקִּיפָא מִצְחָא דַּהֲווֹ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד הֲווֹ מִסְתַּכְּלִין בְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּצִיצָא נִזְרָא דְּקוּדְשָׁא דִּכְהֻנָּה גָּדוֹל, הֲווֹ מְתַבְּרֵי לְבַיְיהוּ,

וּמִסְתַּכְּלֵי בְּעוֹבָדֵיהוֹן, בְּגִין דְּצִיץ עַל אָת הַוָּה קָאִים, דְּכָל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בֵּיהּ, הַוָּה מַכְסִיף מֵעוֹבָדוֹי.

אַתְוָון דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דִּידו"ד, דְּהַוָּה גָּלֵיף עַל צִיצָא, הַווֹ נָהֲרִין וּבָלְטִין וְנָצְצִין, כָּל מַאן דְּאִסְתַּכַּל בְּהַהוּא נְצִיצוּ, הַוָּה חָמֵי אַתְוָון בָּלְטִין, וְאַנְפּוֹי נָפְלִין מֵאֵימָתָא דְּמָארֵיהּ, וְתָבַר לִבֵּיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כְּגַוְונָא דָּא קִטוֹרֶת, כָּל מַאן דְּאָרַח בְּהַהוּא תְּנָנָא, כַּד סָלֵיק הַהוּא עַמּוּדָא, מֵהַהוּא מַעֲלֶה עָשָׁן, הַוָּה מְבָרֵר לִבֵּיהּ בִּבְרִירוּ וּנְהִירוּ, בְּחֶדְוָוא וּרְעוּתָא, לְמִפְלַח לְמָארֵיהּ, וְאַעֲבַר מִנֵּיהּ זוּהֲמָא וְטִנּוּפָא דְּיֵצֶר הָרָע, וְלָא הַוָּה לֵיהּ אֶלָּא לְבָא חָדָא, לָקַבֵּל אֲבוּי דִּבְשְׁמַיָּא.

בְּגִין דִּקְטוֹרֶת תְּבִירוּ דְּיֵצֶר הָרָע אִיהוּ וַדַּאי בְּכָל סִטְרִין.

וּכְמָא דְּצִיץ הַוָּה קָאִים עַל נִיפָּא, אוּף הָכֵי קִטוֹרֶת. דְּלֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא, דְּמִתַּבַּר לֵיהּ לְסִטְרָא אָחֳרָא, בַּר קִטוֹרֶת.

תָּא חֲזֵי, דְּהָא אוֹקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְגו', דְּהָא תְּבִירוּ דְּסִטְרָא אָחֳרָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא קִטוֹרֶת. בְּגִין דְּהָא לֵית חֶדְוָה וַחֲבִיבוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּקִטוֹרֶת. וְקָיְימָא לְבַטָּלָא חָרְשִׁין וּמִילִּין בִּישִׁין מִבֵּיתָא. רֵיחָא וַעֲשָׁנָא דְּקִטוֹרֶת, דְּעָבְדֵי בְּנֵי נָשָׁא לְהַהוּא עוֹבָדָא אִיהוּ מְבַטֵּל. כָּל שֶׁכֵּן קִטוֹרֶת.

מִלָּה דָּא אִיהוּ גְּזֵירַת קְיוּמָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל

מַאן דְּאִסְתַּכַּל וְקָרֵי בְּכָל יוֹמָא עוֹבָדָא דִקְטוֹרֶת, אִשְׁתְּזֵיב מִכָּל מִלִּין דַּחֲרָשִׁין דְּעָלְמָא, וּמִכָּל פְּגָעִין בִּישִׁין, וּמֵהַרְהוֹרָא בִּישָׁא, וּמִדִּינָא בִּישָׁא, וּמִמוֹתָנָא. וְלָא יִתְזַק כָּל הַהוּא יוֹמָא, דְּלָא יָכִיל סִטְרָא אָחֳרָא לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, וְאִצְטְרִיךְ דִּיכַוִּין בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי בְּנֵי נָשָׁא הֲווֹ יָדְעֵי כַּמָּה עִילָּאָה הוּא עוֹבָדָא דִקְטוֹרֶת קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲווֹ נָטְלֵי כָּל מִלָּה וּמִלָּה מִנֵּיהּ, וְסַלְקֵי לָהּ עָטָרָא עַל רֵישַׁיְיהוּ, כְּכִתְרָא דְּדַהֲבָא. וּמַאן דְּיִשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ, לְאִסְתַּכָּלָא בְּעוֹבָדָא דִקְטוֹרֶת, וּלְכַוִּין בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיַסֵּלֵק מוֹתָנָא מִנֵּיהּ וּמִכָּל עָלְמָא, וְיִשְׁתְּזֵיב מִכָּל דִּינִין דְּהַאי עָלְמָא, וּמִסִּטְרִין בִּישִׁין, וּמִדִּינֵי דְּגֵיהִנֹּם, וּמִדִּינָא דְּמַלְכוּ אָחֳרָא.

בְּהַהוּא קְטוֹרֶת, כַּד הֲוָה סָלֵיק תְּנָנָא בְּעַמּוּדָא, כַּהֲנָא הֲוָה חָמֵי אַתְוָון דְּרָזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא פְּרִישָׁן בַּאֲוִירָא, וְסָלְקִין לְעֵילָּא בְּהַהוּא עַמּוּדָא. לְבָתַר, כַּמָּה דְתֵיכִין קַדִּישִׁין הֲווֹ סָחֲרִין לֵיהּ מִכָּל סִטְרִין, עַד דְּסָלֵיק וְחָדֵי לְמַאן דְּחָדֵי. וּבְהַהוּא קְטוֹרֶת הֲוָה מִתְקַשְּׁרֵי קִשּׁוּרִין עִילָּאִין. וְשַׁיְיפִין נָחֲתִין לְאַמְשָׁכָא לְדַרְגָּא דִלְתַתָּא לְעֵילָּא. וּכְדֵין אִיהִי אָמְרַת, מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה. בְּגִין דִּקְטוֹרֶת אִיהִי מְקַשֵּׁר קִשְׁרִין עֵילָּא וְתַתָּא.

פְּתַח וַאֲמַר, (שמות ל) וְעָשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטַר קְטֹרֶת וְגוֹ'. הַאי

קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ. בְּגִין דְּתֵרִין מִדְבְּחִין הֲווֹ, מִדְבְּחָא דַּעֲלָוָון, וּמִדְבְּחָא דְּקִטּוֹרֶת בּוּסְמִין. דָּא לְבַר, וְדָא לְגַאו. הַאי מִדְבְּחָא דְּקִטּוֹרֶת, אִיהוּ פְּנִימָאָה.

אַמַּאי אִיקְרֵי מִזְבֵּחַ, וְהָא לָא הַבְּחִין בֵּיהּ דִּבְחִין, וּמִזְבֵּחַ עַל דָּא אִיקְרֵי. אֶלָּא בְּגִין דְּבַטֵּיל וְכָפִית לְכַמָּה סִטְרִין בִּישִׁין. וְהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא הַוָּה כָּפִית, כְּעֻגְלָא דְּכָפִית לְדַבְּחָא, אוֹף הָכֵי סִטְרָא אָחֳרָא הַוָּה כָּפִית, דְּלָא יָכֵיל לְשַׁלְטָאָה, וְלָא לְמֶהֱוֵי מְקַטְרְגָא, וְעַל דָּא אִיקְרֵי מִזְבֵּחַ.

כַּד הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא הַוָּה חָמֵי עַמּוּדָא דַּעֲשָׁנָא דְּקִטּוֹרֶת סָלִיק, הַוָּה אִתְכַּפְיָיא וְעָרַק, וְלָא יָכֵיל לְקָרְבָא לְמַשְׁכְּנָא. וּבְגִין דָּא אִתְדַּכֵּי, וְלָא אִתְעָרַב אָחֳרָא בְּהַהוּא חֶדְוָא דִּלְעֵילָּא, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.

וְלֵית סִטְרָא אָחֳרָא דְּאִתְהַנֵּי מִינֵיהּ, וְלֵית לְסִטְרָא אַחֲרָא בָּהּ חוּלָקָא כְּבִשְׁאָר קוּרְבָּנִין וְעֹלָוָון. בְּגִין דְּבִשְׁאָר קוּרְבָּנִין, לְכוּלָּא אִית חוּלָקָא וּקְרִיבוּ בְּהַהוּא קָרְבָּן. בְּקִטּוֹרֶת, לָא מִתְקַשַּׁר וּמִתְקָרֵב בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְכָל סִטְרִין בִּישִׁין עָרְקִין, וְסִטְרִין קַדִּישִׁין מִתְקָרְבִין, וּמִתְקַשְּׁרִין שַׁיְיפָא בְּשַׁיְיפָא, דָּא בְּדָא, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

וּבְגִין דַּחֲבִיבָא כָּל כַּךְ, לָא קָאִים הַהוּא מִזְבֵּחַ פְּנִימָאָה אֶלָּא לְגוֹ. דְּהַאי אִיהוּ מִזְבֵּחַ דִּבְרָכָאן אִשְׁתַּכְחוּ בֵּיהּ, וְעַל דָּא סָתִים מֵעֵינָא.

מַה כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (במדבר יז) וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וְגוֹ'. דְּכָפִית

לֵיהּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה כְּלַל, וְלָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. סִימָנָא דָּא אִתְמְסַר בִּידָנָא, דִּבְכָל אֲתַר דְּאָמְרֵי בְּכַוָּנָה וּבְרַעוּתָא דִּלְבָּא עוֹבָדָא דִּקְטוֹרֶת, דְּלָא שָׁלְטָא מוֹתָנָא בְּהַהוּא אֲתַר, וְלָא יִתְזְקוּ, וְלָא יָכְלִין עוֹבְדֵי גְּלוּלִים וְלָא שְׁאָר דַּרְגִּין אָחֳרָנִין לְאִתְקְרָבָא בַּהֲדַיְיהוּ.

מַה כְּתִיב בְּיַעֲקֹב, (בראשית ל) וַיָּשֶׂת לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ. מִכָּאן, דְּבֵירַר פְּסוֹלֶת מִן מַקְדְּשָׁא, וְשַׁוֵּי חוּלָקֵיהּ בִּלְחוֹדוֹי, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין דְּאִתְחַזּוֹן לֵיהּ לְרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא. וְלָא שָׁתֵם עַל צֹאן לָבָן, דְּשַׁוֵּי חוּלַק שְׁאָר עַמִּין בִּלְחוֹדַיְיהוּ, דְּלָא יִתְעָרְבוּן בַּהֲדֵי מְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא. הַצֹּאן הַמְקוּשָׁרוֹת, אִינּוּן דְּמִתְקַשְּׁרֵי בְּקִישׁוּרָא חָדָא, דְּלָא מִתְעָרְבֵי בַּהֲדֵי שְׁאָר עַמִּין, דְּלָא מִתְקַשְּׁרִין בַּהֲדַיְיהוּ לְעָלְמָא.

כְּגַוְונָא דָּא קְטוֹרֶת, דְּהָא בְּהַהוּא קְטוֹרֶת, כָּל רְתִיכִין קַדִּישִׁין דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, הֲווֹ מִתְקַשְּׁרָן, וְכָל שַׁיְיפִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין, כּוּלְהוּ מִתְקַשְּׁרִין אִלֵּין בְּאִלֵּין. דְּהָא רְתִיכִין קַדִּישִׁין דִּלְתַתָּא, הֲווֹ מִתְקָרְבִין וּמִתְקַשְּׁרִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, לְמֶהֱוֵי כּוּלְהוּ בְּיִיחוּדָא חָדָא, לְסַלְקָא בְּיִיחוּדָא כְּדְקָא חָזֵי. וְכָל אִינּוּן מַשְׁרְיָין דִּשְׁאָר עַמִּין, כּוּלְהוּ מִתְבַּדְּרֵי, וּמִתְפַּלְגֵי דָּא מִן דָּא, וְעַל דָּא אִיקְרוֹן יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד, דְּאִינּוּן בְּיִיחוּדָא וְקִישׁוּרָא חָדָא. וְעַל דָּא אִיקְרוֹן הַצֹּאן הַמְקוּשָׁרוֹת, מַה דְּלֵית הָכִי לִשְׁאָר עַמִּין.

קְטוֹרֶת אָסוּר לְאַקְטָרָא בַּר בַּמְזִבֵּחַ, וְלָא בְּמָנָא אָחֳרָא, בַּר

בְּמַחְתָּה. הַאי מַאן דִּדִינָא רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ, אִצְטְרִיךְ לְהַאי קְטוֹרֶת, וְלַאֲתָבָא לְקַמֵּי מָארֵיהּ, דְּהָא סִיּוּעָא אִיהוּ לְסַלְקָא דִּינִין מֵעֲלֵיהּ.

וּבְהַאי וַדַּאי מִסְתַּלְקִין דִּינִין מֵעֲלֵיהּ, אִי הוּא רָגִיל *) בְּהַאי, לְאַדְכָּרָא לֵיהּ תְּרֵין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא, בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא, דִּכְתִיב (שמות ל) וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר. וּכְתִיב (שם) וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן וְגוֹ'. וְדָא אִיהוּ קְיוּמָא דְּעַלְמָא דְּלְתַתָּא, וְקְיוּמָא דְּעַלְמָא דִּלְעֵילָּא.

בְּהַהוּא אֲתַר דְּלָא אִידְכַּר בְּכָל יוֹמָא עוֹבָדָא דְּקְטוֹרֶת, דִּינִין דִּלְעֵילָּא שַׁרְיָין עֲלֵיהּ, וּמוֹתָנָא סַגִּיאָה בֵּיהּ, וְעַמִּין אָחֳרָנִין שָׁלְטִין עֲלֵיהּ, בְּגִין דִּכְתִיב, (שם) קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי ה' לְדֹרֹתֵיכֶם. תָּדִיר אִיהוּ קְיִימָא לִפְנֵי ה', יַתִּיר מִכָּל פּוּלְחָנִין אָחֳרָנִין.

מָשְׁכֵנִי, בְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. כַּד מִתְחַבְּרָן תְּרֵין שְׁמָהָן כַּחֲדָא, דְּאִינּוּן שְׁמָא שְׁלִים, יהו"ה אֱלֹהִים. שְׁמָא קַדְמָאָה, מָשֵׁיךְ לְגַבֵּיהּ שְׁמָא אָחֳרָא.

וּמַה דַּאֲמַר אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, וְלָא כְתִיב אָרוּצָה. בְּגִין דִּשְׁמָא דָּא דְּאִיקְרֵי אֱלֹהִי"ם, כַּמָּה רְתִיכִין, וְכַמָּה בֵּי דִינִין, כּוּלְהוּ כְּלִילָן וּמִתְחַבְּרָן בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְתִיב אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה. סַגִּיאִין אִינּוּן דִּכְלִילָן בְּהַאי שְׁמָא, וְאִיהוּ כּוּלָּא שְׁמָא חָדָא.

דְּכְיוָן דִּשְׁמָא קַדְמָאָה מָשֵׁיךְ לִשְׁמָא אָחֳרָא, כְּדֵין כֻּלָּא הוּא חִבּוּרָא חָדָא, וְעִילָּאִין וְתַתָּאִין כּוּלְהוּ דַּרְגִּין

מִתְקַשְּׁרִין דָּא בְּהָא, לְמֶהֱוֵי כּוּלְהוּ קִשׁוֹרָא חַד, וְחִיבּוּרָא חַד, וְיִחוּדָא חַד.

(שה"ש א) הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא עִילָּאָה. חֲדָרָיו, אִלֵּין חֲדָרִין עִילָּאִין, וְאִידְּרִין קַדִּישִׁין דִּרְתִיכִין עִילָּאִין.

חַדְרָא קַדְמָאָה, אִיהוּ נְהִירוּ דְּנָהֵיר מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא, נְהִירוּ דְּנָהֵיר מִפְּיָיפֵי עַלְמָא וְעַד סְיָיפֵי עַלְמָא. נְהִירוּ דְּכָל נְהוֹרִין כְּלִילָן בֵּיהּ. נְהִירוּ דְּאַרְבַּע גְּוָונִין, גְּלִיפִין בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְאִיקְּרֵי אֵל גָּדוֹל. נְהִירוּ דְּנָטִיל בְּרֵישָׁא, אִדְּרָא וְחַדְרָא קַדְמָאָה. וְדָא אִיהוּ נְהוֹרָא דְּאִתְאַחֲדָא בְּרֵישָׁא בְּרָזָא דְּאִיקְּרֵי יהו"ה.

חַדְרָא תִּנְיָינָא, נְהִירוּ דַּחֲשׁוֹכָא, דְּקָא נָפְקָא מִסִּטְרָא דִּנְהִירוּ קַדְמָאָה. וְדָא אִיהוּ נְהִירוּ סוּמְקָא, דְּחָשִׁיךְ. וְדָא אִיהוּ דְּאִתְקְרֵי אֱלֹהִים, דְּבִסְתַר שְׁמָאלָא, לְאִתְקַשְּׁרָא בִּנְהִירוּ קַדְמָאָה.

תְּרֵין אִדְּרִין דְּמִתְקַשְּׁרָן וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא. דְּהָא בְּאִלֵּין אִדְּרִין, הַהִיא דִּלְתַתָּא אִתְאַחֲדָא, וְאָעֵיל לָהּ מַלְכָּא עִילָּאָה לְאִלֵּין חֲדָרִין קַדִּישִׁין. וַאֲנָא וְכוּלְהוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְקַשַּׁרְנָא כַּחֲדָא בְּקִישׁוּרָא חָדָא, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בְּאֵינוּן כ"ב אַתְוָון אַלְפָּא בֵיתָא, דְּאִקְּרֵי בָ"ךְ. כְּדָבָר אַחֵר אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ. בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל.

אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת אִלֵּין אֵינוּן עֶשְׂרִים

וּתְרֵין אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, וּמִתְחַלְפֵי לְעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַלְפָּא בֵּיתוֹת, בְּרָזָא דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין גְּלִיפִין בִּשְׁמָהָן דִּלְהוֹן, וְאִינוּן אִיקָרוֹן ב"ך.

נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ, בָּךְ וַדַּאי, דְּהָא כָּל אַתְוָון נָטִיל הַאי קְיָימָא קַדִּישָׁא, רָזָא בָּךְ: אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת.

אשב גתד הקו זרח טפי כצל מסן עזר אכתריאל יה צְבָאוֹת יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא. וְכָל גְּדוּדֵי שָׂרֵי צְבָאוֹת מַעְלָה, מִימִינוֹ חַיִּים מִשְּׂמֹאלוֹ מָוֶת. וְהַכִּסֵּא עוֹמֵד עַל אַרְבָּעָה עַמּוּדִים. וְדָא עַמּוּד הַיְמִינִי, בְּד' שַׁלְהוֹבֵי מְלַהֲטָן דְּאַתְוָון.

בשא דתג וקה חרז יפט לצכ נסמ עזר יהו, דָּא אִיהוּ רָזָא וְסִתְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מֵאִינוּן אַרְבַּע עַמּוּדִין, דְּהַהוּא כִּסֵּא סַמְכָא עֲלַיְיהוּ, בְּרָזָא דְּאַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא. וְאִינוּן תְּרֵיסַר בְּכָל עַמּוּדָא וְעַמּוּדָא, לְאִתְקַיְימָא כָּל חַד מִנַּיְיהוּ עַל תְּרֵיסַר עַמּוּדִין סָמְכִין, לְאִתְקַיְימָא כּוּרְסְיָיא עֲלַיְיהוּ.

עַמּוּד הַשְּׂמָאלִי, אִיהוּ בְּרָזָא אָחֳרָא, תא"ש רב"ק צג"פ עד"ס נה"ם לו"ך כז"י טח"י הו"י דָּא אִיהוּ רָזָא וְסִתְרָא דְּעַמּוּדָא דִּשְׂמָאלָא. וְכוּרְסְיָיא מִתְתַּקְנָא עֲלַיְיהוּ, בְּרָזָא וְסִתְרָא דִּתְרֵיסַר סָמְכִין.

וְהָא תִּשְׁעָה חֲוּוֹ. אֶלָּא, תְּלַת אַתְוָון מִצְטָרְפִין גּוֹ צִירוּפָא חָדָא בְּהַאי סִטְרָא, וּבְהַאי סִטְרָא, לְתְלַת תֵּיבִין. סָלְקִין

וְנָחֲתִין, וְאִינוּן טְמִירִין בְּרָזָא יה"ו, גְּלִיפוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא מְחַקְקָא יה"ו יה"ו אִלֵּין גְּנִיזִין בְּעַמּוּדָא קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּיָמְנָא. יה"ו יו"ה הי"ו, אִלֵּין גְּנִיזִין בְּעַמּוּדָא דִּשְׁמָאלָא. לְמֶהֱוֵי כּוּרְסְיָא שְׁלֵימָא בְּרָזָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, דְּהַהוּא קְיָם קַדִּישָׁא כְּנֵישׁ וְנָטִיל בְּגַוֵּויהּ בְּרָזָא בָּךְ, וְעַל דָּא נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ.

נַזְכִּירָה דֻּדֵּיךְ מִיַּיִן, מְיֵינָהּ שֶׁל תּוֹרָה. דּוֹדֵיךְ, אִלֵּין ע' מִמַּנָּן דְּסָחֲרִין כּוּרְסְיָא קַדִּישָׁא. וְאִינוּן רַבְרְבִין שָׁלְטִין, וְנָטְלִין דִּינָא מֵהַהוּא יַיִן. וְעַל דָּא כְּתִיב, אַשְׁקֵךְ מִיַּיִן הָרֶקַח.

וְאִינוּן הוֹדִים שִׁבְעִין.

וְאִלֵּין אִינוּן: מִיכָאֵל. גַּבְרִיאֵל. רְפָאֵל. נוּרִיאֵל. קְדוּמִיאֵל. מַלְכִּיאֵל. צַדְקִיאֵל. פְּדַאֵל. תּוֹמִיאֵל. חַסְדִּיאֵל. צוּרִיאֵל. רָמָאֵל. יוֹפִיאֵל. סטוריה. גַּזְרִיאֵל. להמיאל. חזקיאל. רהטיאל. קדשיאל. שבניאל. גדהסיאל. ומיאל. קדמיאל. חכמיאל. רמאל. קדשיאל. עניאל. עזריאל. פוריאל. חכמיאל. מבניאל. קניאל. גדיאל. צורטק. עופפיאל. רחמיאל. סנסניה. ודרגזריה. ודרגויה. רססיאל. רומיאל. סניה. טהריאל. עזריאל. גדיה. שמיאל. עינאל. תסוריה. דנאל. צוריה. כסיסיה. עיריאל. סמכיאל. מרוניה. כמניה. ירויאל. טטרוסיה. חוניאל. זכריאל. ועריאל. דטיאל. גדיאל. בראל. אהינאל. אֵין בֵּין כּוּלָּם רק ס"ה.

בִּסְפָרִים אֲחֵרִים כָּתוּב כַּסֵּדֶר הַזֶּה: מִיכָאֵל. גַּבְרִיאֵל. רְפָאֵל.

נוּרִיאֵל. קְדוּמִיאֵל. מַלְכִּיאֵל. צַדְקִיאֵל. פְּדָאֵל. תּוֹמִיאֵל. חַסְדִּיאֵל. צוּרִיאֵל. רַמְאֵל. יוֹפִיאֵל. סְטוּרִיאֵל. גְּזְרִיאֵל. וְדַרְיָאֵל. לְהַרְיָאֵל. חִזְקִיאֵל. רַהֲמִיאֵל. קַדְשִׁיאֵל. שַׁבְנִיאֵל. בַּרְקִיאֵל. אַהִיאֵל. חַנִיאֵל. לַעֲרִיאֵל. מַלְכִּיאֵל. שַׁבְנִיאֵל. רַהֲסִיאֵל. רוֹמִיאֵל. קַדּוּמִיאֵל. קַדְמָאֵל. חַכְמִיאֵל. רַמְאֵל. קַדְשִׁיאֵל. עַנִיאֵל. עֻזְרִיאֵל. חַכְמִיאֵל. מַחֲנִיאֵל. קַנִיאֵל. גַּדִיאֵל. צוֹרְטֵק. עוֹפְפִיאֵל. רַחֲמִיאֵל. סַנְסַנִיָה. וְדַרְגְּזִיָה. רַסְסִיאֵל. דּוּמִיאֵל. סַנִיָה. טַהֲרִיאֵל. יַעֲזְרִיאֵל. נְרִיָה. סַמְכִיאֵל. עִינָאֵל. תַּסְרִיָה. רְנָאֵל. צוּרִיָה. פַּסִיסִיָה. עִירִיאֵל. סַמְכִיאֵל. מְרוֹנִיָה. קְנוֹנִיָה. יְרוּאֵל. טַטְרוֹסִיָה. חוֹנִיאֵל. זַכְרִיאֵל. וְעַרְיָאֵל. דַּנִיאֵל. גַּדִיאֵל. בְּרִיאֵל. אַהַנִיאֵל.

חֵם ע' אִילִין, אִינּוּן דְּסָחֲרִין כּוּרְסְיָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְּרוּן דּוּדִים. וְנָהֲרִין וְנָצְצִין, מֵאִינּוּן דּוּדִים עִילָּאִין, דְּנָהֲרִין וְנָצְצִין בְּטָמִירוּ וּגְנִיזוּ עִלָּאָה. וַעֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (שה"ש א) כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיַּיִן. דּוֹדֶךָ, אִלֵּין כּוּלְהוֹן בְּכְלָלָא חָדָא, תַּתָּאִין מִגּוֹ עִילָּאִין, וְכוּלְהוּ נְהִירִין וּנְצִיצִין מִגּוֹ הַהוּא יַיִן דְּמִנְטָרָא. עִילָּאִין טְמִירִין, אִינּוּן אִיקְּרוּן חַיּוֹת טְמִירִין, דְּאִינּוּן רָצוֹא וָשׁוֹב. וְאִינּוּן נָהֲרִין מִגּוֹ עַלְמָא עִילָּאָה, עַלְמָא דְּאָתֵי. וְאִלֵּין תַּתָּאִין, נָהֲרִין וּנְצִיצִין מִגּוֹ הַהוּא נְהִירוּ טָמִיר וְגָנִיז, דְּאִלֵּין נְצִיצִין.

וְכָלְהוֹ מִיַּיִן, מֵאִינּוּן שִׁבְעִין שְׁמָהָן, דְּאִינּוּן נְהִירִין טְמִירִין. דְּהָא אִינּוּן שִׁבְעִין דְּסָחֲרִין כּוּרְסְיָא קַדִּישָׁא לְתַתָּא,

מֵאִינוּן שִׁבְעִין פְּנִימָאִין נְהִירִין כָּלְהוֹ וְנָצְצֵי. וְדָא הוּא מִיַּין, מֵאִינוּן נַהֲרִין עִילָּאִין, יֵינָא דְאוֹרַיְיתָא. וְאִינוּן בּוּצִינִין עִילָּאִין דְּנָהֲרִין אַנְפִּין, וּבוּצִינִין. וְאִינוּן שִׁבְעִין שְׁמָהָן דְּאִתְקְרֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּרָזָא וְסִתְרָא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, דְּאִינוּן כ"ב אַתְוָון, אִית מְנַיְיהוּ עֶשֶׂר עִילָּאִין, א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י. וּתְרֵיסַר אָחֳרָנִין, דְּמִתְהַפְּכִין לְכַמָּה גְוָונִין, וּמִתְגַּלְגְּלִין בְּאַתְוָון, וּלְעוֹלָם לָא מְשַׁנְיָין. דְּדָא יֵינָא דְאוֹרַיְיתָא מֵהָכָא מִתְפָּרֵשׁ. לָא דְּנַפְקָא מֵאִלֵּין אַתְוָון, אֶלָּא מִטְּמִירוּ דִלְהוֹן.

בְּגִין דְּאַתְוָון כּוּלְהוּ נָפְקוּ מִגּוֹ נְקוּדָה עִילָּאָה, טְמִירָא וְסְתִימָא, רָזָא וּכְלָלָא דְאוֹרַיְיתָא, וְלָא הֲווֹ רְשִׁימִין אַתְוָון בֵּיהּ, עַד דְּעָלוּ לְגוֹ הֵיכָלָא טְמִירָא, וְנָפְקוּ אַתְוָון, וְלַחִים הֲווֹ, וְאִתְקְרִישׁוּ.

וּכְדֵין אִתְגְּלִיף שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּרָזָא דְאַתְוָון. בְּגוֹ אַתְוָון דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. שְׁמָא גְּלִיפָא עִילָּאָה בְּרָזָא דְּמ"ב אַתְוָון.

כֵּיוָן דְּקָיְימוּ אַתְוָון עַל תִּיקוּנַיְיהוּ, וְאִתְקַיַּים עָלְמָא. כְּדֵין אִתְתַּקָּנוּ אַתְוָון בְּע"ב שְׁמָהָן, דְּאִיקָּרוּן יַיִן, שִׁבְעִין שְׁמָהָן דְּאִתְקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהוּ. וְאִלֵּין אִינוּן יַי"ן. וח"ו. יל"י. סי"ט. על"ם. מה"ש. לל"ה. אכ"א. כה"ת. הז"י. אל"ד. לא"ו. הה"ע. יז"ל. מִבְּרִיךְ הוּא. הר"י. הק"ם. לא"ו. כל"י. לו"ו. פה"ל. נל"ך. יי"י. מל"ה. חה"ו. נת"ה.

הא"א. ירי"ת. שא"ה. ריי"י. או"ם. לכ"ב. וש"ר. יחַס וְשָׁלוֹם. לה"ח. כו"ק. מנ"ד. אנ"י. חע"ם. רה"ע. יי"ז. הה"ה. מי"ך. וו"ל. ילי"ה. סאָמַר לֵיהּ. ער"י. עש"ל. מי"ה. וה"ו. דנ"י. הח"ש. עמ"ם. ננ"א. ני"ת. מִבְּרִיךְ הוּא. פו"י. נמ"ם. יי"ל. הר"ח. מצ"ר. ומ"ב. יה"ה. ענ"ו. מח"י. דמ"ב. מנ"ק. אי"ע. חב"ו. רא"ה. יב"ם. הי"י. מו"ם.

(שה"ש א) **שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, בּוּצִינָא דְּמַעֲרָב, כַּד שָׁלְטָא וְקָיְמָא לְגַבֵּי בּוּצִינָא דְּמִזְרָח, דָּא אוּכְמָא, וְדָא חִיוָּרָא. כַּמָּה הוּא יָאֶה, בְּהַהוּא נְהִירוּ חִוָּרָא. נְהִירוּ דְּבוּצִינָא, תְּרִין נְהוֹרִין מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא. תַּתָּאָה אוּכְמָא, עִילָּאָה חִיוָּרָא. דָּא שָׁלְטָא עַל דָּא, נְהוֹרָא חִיוָּרָא עַל אוּכְמָא. וְעִם כָּל דָּא, כַּמָּה אִיהִי יָאָה. בְּתִיקוּנָא דִּתְחוֹתָהּ, כַּמָּה תִּיקוּנִין קָיְימִין תְּחוֹתָהּ, פִּתִילָה וּשְׁרָגָא וּמִשְׁחָא. וְאִיהִי קָיְמָא בִּרְבוּ עִילָּאָה, יָאָה בְּהַהוּא נְהוֹרָא חִיוָּרָא. כָּךְ בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אִלֵּין תִּקוּנִין דִּלְתַתָּא, דְּקָיְימִין תְּחוֹתָהּ בְּנוֹי דִּילָהּ. כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה. דָּא אוּכְמָא, וְדָא חִיוָּרָא.**

שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, כְּתִיב (משלי כב) **חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּהּ. כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאָדָם, בָּרָא לֵיהּ בִּדְיוֹקְנָא עִילָּאָה, אֲבָרוֹי וְשַׁיְיפוּ כָּלְהוּ בְּרָזָא עִילָּאָה. נָחֵית לֵיהּ לְאַרְעָא גּוֹ גִּינְתָא דְּעֵדֶן, דִּבְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא בַּאֲתַר טָמִיר וְגָנִיז, דְּאִיהוּ**

בִּדְיוּקְנָא וְצִיּוּרָא דִּלְעֵילָּא. דִּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ. וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן סְתָם, דִּכוֹלָּא בְּרָזָא חָדָא.

וְאִי תֵּימָא, בְּגַן עֵדֶן עִילָּאָה, כַּמָּה תְּחוּמִין, וְכַמָּה שׁוּרִין מִתְּתַחֲמָן סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ, מִכַּמָּה מַשְׁרְיָין עִילָּאִין וְרוּחִין קַדִּישִׁין, וְהָכָא בְּהַאי גִּנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, לָא מִתְּתַחֲמָא הָכֵי. דְּאִי תֵּימָא, הוֹאִיל וְאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא עִילָּאָה, אַתְקִין לֵיהּ בְּכַמָּה רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא. אִי הָכֵי, עַד לָא הֲווֹ צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא, לָא הֲוָה בְּדִיוּקְנָא עִילָּאָה הַאי גִּנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא.

אֶלָּא, הַאי בְּדוּגְמָא וּדְיוּקְנָא עִילָּאָה אִיהוּ מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. וְעַד לָא אִתְבְּרֵי אָדָם, הֲווֹ כַּמָּה שׁוּרִין תְּחוּמִין דְּמַלְאָכִין עִילָּאִין סָחֲרִין לֵיהּ, דְּלָא הֲוָה בְּלָא נְטִירוּ, בְּגִין דְּבָכָל אִינּוּן הֵיכָלִין דְּתַמָּן, אִית שׁוּלְטָנִין נָטְרִין לֵיהּ. עַד דְּאִינּוּן רוּחִין אִתְכְּלִילָן לְמֵיתֵי בְּהַאי עָלְמָא, כָּל רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דַּהֲווֹ זְמִינִין לַאֲעָלָא בְּהַאי עָלְמָא, כָּלְהוֹ הֲווֹ תַּמָּן עַד לָא אִתְבְּרֵי אָדָם.

וְעַד יוֹמָא עַד לָא ייתוּן לַאֲעָלָא בְּהַאי עָלְמָא, אִינּוּן רוּחִין דְּזַמִּינִין לְאִתְיַיהֲבָא בְּהַאי עָלְמָא, כָּלְהוֹ הֲווֹ תַּמָּן. וְאִלֵּין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין סָלְקִין וְנַחֲתִין, נָפְקוּ מִגַּן עֵדֶן דִּלְעֵילָּא, וְנָחֲתֵי בְּגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, וּמִתְלַבְּשָׁן תַּמָּן בִּלְבוּשִׁין, כְּגַוְונָא דְּגוּפֵי דְּהַאי עָלְמָא.

וְאִתְעַפְקָן בְּאוֹרַיְיתָא, לְמִנְדַע וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּהַהוּא לְבוּשָׁא
בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, כָּל חַד וְחַד, כְּמָה דְּאִזְדַּמַּן
לְמֶהֱוֵי בְּהַאי עָלְמָא.

וְהַהוּא דְּתִיקוּנֵיהּ שַׁפִּיר וְיָאוֹת בְּהַהוּא לְבוּשָׁא, וְאִי
אִשְׁתַּדְּלוּתֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, סָלְקִין לֵיהּ לְעֵילָּא לְקַמֵּי
מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּהַאי לְבוּשָׁא כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא, וְקָאִים
קַמֵּיהּ, וְחָדֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים
ב ה) חַי ה' אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו. עַד לָא נָפְקִית לְעָלְמָא.

אִית לְבוּשִׁין דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן רוּחִין, כְּגַוְונָא דְּגוּפָא דְּהַאי
עָלְמָא. וְאִי הַאי גּוּפָא אִזְדַּמַּן לְמִשְׁבַּק רוּחָא קַדִּישָׁא,
וּלְאַסְטָאָה בָּתַר רוּחָא בִּישָׁא, הַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא פָּרַח מִגּוֹ
הַהוּא לְבוּשָׁא, וְהַהוּא לְבוּשָׁא אִתְמְשַׁךְ לְבַר מִגַּן עֵדֶן.

בְּגִין דִּבְכָל יוֹמָא תְּנָיְינָא וּבְכָל יוֹמָא רְבִיעָאָה, רוּחָא בִּישָׁא
דְּאֵשֶׁת זְנוּנִים, אָזְלָא סָחֲרָנֵיהּ דְּגִנְתָּא. וְאִית לְבוּשִׁין
דְּאִתְמַשְׁכָן אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא רוּחָא בִּישָׁא, וְתֵיאוּבְתֵּיהּ
דְּהַהוּא רוּחָא בִּישָׁא בְּהוּ. וְכֵיוָן דְּרוּחָא קוּדְשָׁא נָחֵית
וְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ, לָא אִתְיַשְׁבָא בְּגַוֵּיהּ, וּפָרַח מִנֵּיהּ, וְסָלִיק
לְעֵילָּא.

וְהַהוּא לְבוּשָׁא, אִתְמְשַׁךְ בָּתַר הַהוּא רוּחָא בִּישָׁא, וּמַפְקֵי
לֵיהּ לְבַר, וְיָתְבָא תַּמָּן עַד דְּאָתֵי הַהוּא בַּר נָשׁ,
וְאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ, וְנָחֵית לֵיהּ לְגֵיהִנֹּם, וְאִתְדָּן בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא.
וְהַהוּא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּקָא פָּרַח מֵהַהוּא לְבוּשָׁא, סָלִיק

לְעֵילָא, וְאָעֵל בְּחַד אוֹצָר, עַד דְּנָפֵיק מֵהַהוּא חַיְיָא בְּרָא, אוֹ זַרְעָא, דְּייחוֹת הַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא, וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ כִּדְקָא יָאוֹת. וְהַהוּא חַיְיָא אִית לֵיהּ נַיְיחָא לְבָתַר, וּמְצַפְּצְפָא וְסָלִיק, וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא אָחֳרָא.

וְקָאי אַפִּתְחָא דְּגַן עֵדֶן, וְחָמֵי לְהַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ שָׁבַק, בְּכַמָּה יְקָר, וּבְכַמָּה נְהִירוּ, וְאַכְסִיף בֵּיהּ. וְכֵן אַשְׁגַּח בְּהַהוּא יְקָר דְּשְׁאָר צַדִּיקַיָּיא, וְאַכְסִיף וּבְכֵי עַל עוֹבָדוֹי.

וְכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, אָעִיל לֵיהּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּחַד לְבוּשׁ יְקָר דִּנְהוֹרָא דְּגַן עֵדֶן, וְאִשְׁתְּלֵים בֵּיהּ בְּרוּחַ וּנְשָׁמָה קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכוֹלָּא. הוּא וְאִתְּתֵיהּ הֲיוּ מְטַיְילִין בְּגַן עֵדֶן, וּמַלְאֲכֵי עִילָּאֵי סַחֲרַנַיְיהוּ, מְעַנְּגֵי לוֹן בְּכַמָּה עִדּוּנִין וְעִינּוּגִין. פְּתַח לֵיהּ חַד אוֹצָר, וְאַחְמֵי לֵיהּ כָּל אִינּוּן דָּרִין בַּתָּרָאִין, כָּל דָּרָא וְדָרָא. וַהֲוָה חָמֵי דְּיוֹקְנִין עִילָּאִין, וּדְיוֹקְנִין תַּתָּאִין, בִּנְהִירוּ דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא עֲלַיְיהוּ.

נָחֲתָא אִשָּׁת זְנוּנִים, וַהֲוָה דְּרָכִיב וְשַׁלֵּיט עֲלָהּ, הַהוּא חַסַר לֵב, דְּאַסְטֵי כּוּלָּא. וְחָמוֹ הַהוּא יְקָר עִילָּאָה דַּהֲוָה בֵּיהּ אָדָם וְאִתְּתֵיהּ. אִתְתְּקַפַּת אִשָּׁת זְנוּנִים, בְּחֵילָא וְתוֹקְפָא דְּהַהוּא דְּשַׁלֵּיט עֲלָהּ, וּקְרֵיבַת אֲצָל חַוָּה, וּשְׁרִיאַת לְמִפְתֵּי לָהּ בְּכַמָּה פִּתּוּיִם, וּבְכַמָּה מְתִיקוּ דְּלִישְׁנָא, עַד דְּאִתְפַּתְיַאת. כְּדֵין, וְאִתְפַּתֵּי לְבָתַר אָדָם, וּפָרְחוּ אִינּוּן לְבוּשִׁין מִינֵּיהּ,

וּסְלִיקָא נִשְׁמָתָא זָהֲרָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דִּלְעֵילָא מִינֵּיהּ, וְאִשְׁתָּאַר עָרוֹם מִכֹּלָּא, הוּא וְאִתְּתֵיהּ.

כֵּיוָן דַּחֲשִׁיב תִּשׁוּבָה, לְבָתַר דְּאִתְתָּרַךְ מִגַּן עֵדֶן, וְאִתְקַיָּים לְבַר. חָס עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַעֲבַד לֵיהּ לְבוּשִׁין אָחֳרָנִין, כְּגַוְונָא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתַּמָּשָׁא בְּהַאי עָלְמָא. וּלְבָתַר אִשְׁתַּמַּשׁ לְבַר, וְאוֹלִיד בְּנִין.

וְהַהוּא זָהֲרָא דִּנְשְׁמָתָא עִילָּאָה דְּפָרְחָה מִנֵּיהּ, סְלִיקָא לְעֵילָּא, וַהֲוַת גְּנִיזָא בְּחַד אוֹצָר, דְּאִיהוּ גּוּף. עַד דְּאוֹלִיד בְּנִין, וּנְפַק חֲנוֹךְ לְעָלְמָא. כֵּיוָן דְּאָתָא חֲנוֹךְ, הַהוּא זָהֲרָא עִילָּאָה נְשְׁמָתָא קַדִּישָׁא נָחֲתַת בֵּיהּ, וַהֲוָה חֲנוֹךְ בְּהַהוּא רְבוּ עִילָּאָה דְּשָׁבַק מִנֵּיהּ אָדָם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ה) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְגוֹ'.

לְבָתַר, אִצְטְרִיךְ לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְלָא לֵיהּ מֵהַאי עָלְמָא, וּלְאִתְכְּלָלָא רוּחָא קַדִּישָׁא, מִתַּתָּא וּמִלְּעֵילָּא, וְאִתְכְּלִיל כּוּלָּא בְּהַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא. וְהַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא אִתְכְּלִיל מִתַּתָּא וּמִלְּעֵילָּא, לְאִתְמַשְׁכָא כָּל עַלְמָא זִינָא בָּתַר זִינֵּיהּ.

כֵּיוָן דְּאִתְכְּלִיל, אִתְעֲבִיד מְמַנָּא בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דִּלְעֵילָּא. בְּהַאי עַלְמָא, מִסְטְרָא דְּהַהוּא כְּלִילוּ דְּאִתְכְּלִיל מֵהַאי עָלְמָא, וּבְעַלְמָא דִּלְעֵילָּא, מִסְטַר דְּהַהוּא כְּלִילוּ דְּאִתְכְּלִיל מִלְּעֵילָּא.

וּבְכָל זִמְנָא וְזִמְנָא דְּצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי אִית בְּעָלְמָא, אִתְחַדַּשׁ

הַהוּא כְּלִילוּ דְּאִתְכְּלִיל מִתַּתָּא מִסְטְרָא דַּחֲנוּךְ, כְּדֵין אִיהוּ נַעַר, בְּרָזָא דְּחַדְתוּתָא דְּסִיהֲרָא. וְרָזָא דָּא, (משלי כב) חֲנוֹ"ךְ לַנַּעַ"ר עַל פִּי דַּרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה. מַאי עַל פִּי דַּרְכּוֹ. עַל פִּי דַּרְכּוֹ דַּחֲנוּךְ. לְמֵיזַל בְּהַהוּא דֶּרֶךְ קְשׁוֹט, בְּאוֹרַח מֵישָׁר וּשְׁלִים.

גַּם כִּי יַזְקִין הַהוּא דְּיוֹקְנָא דַּחֲנוּךְ, מֵהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְכְּלִיל בְּהַהוּא קוּדְשָׁא, לָא תֵּימָא דְּהָא סִיב מִכַּמָּה יוֹמִין וְאִתְעַדֵּי מֵהַהוּא אֲתַר, לָאו הָכֵי, אֶלָּא בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא דְּצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי אִית בְּעָלְמָא, הַהוּא כְּלִילוּ דְּהַהוּא סִטְרָא אִתְחַדַּשׁ, וְאִתְחֲזֵי הַהוּא דְּיוֹקְנָא מַמָּשׁ נַעַר, וְלָא אִתְעַדֵּי מִתַּמָּן. וּבְגִין הַהוּא כְּלִילוּ, יַרְתֵּי תַּתָּאֵי מִטַּלָּא דְּשַׁכְּיוּ עִילָּאָה, וְנָחֲתָא יְרוּתָא דְּרִבּוּ קַדִּישָׁא לְעָלְמָא.

וְעַל דָּא (שה"ש א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, שְׁחוֹרָה אֲנִי מִסִּטְרָא דִּלְתַתָּא, וְנָאוָה אֲנִי מִסִּטְרָא דְּכְלִילוּ דִּלְעֵילָּא.

שְׁחוֹרָה אֲנִי, כַּד חָזֵינָא כַּמָּה חַיָּבִין דְּמַרְגִּיזִין לְמָארֵי כוּלָּא, וַאֲנָא זָן לוֹן בְּסִטְרָא דַּהַהוּא כְּלִילוּ דִּלְתַתָּא דְּבִי. וְנָאוָה, מִסִּטְרָא דִּלְעֵילָּא.

בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אַף עַל גַּב דְּירוּשָׁלַיִם וּבֵי מַקְדְּשָׁא כּוּלָּא חָדָא, בֵּי מַקְדְּשָׁא אִיהוּ יַתִּיר, בְּכַמָּה קִדּוּשִׁין, בְּכַמָּה עִילּוּיִין. בֵּי מַקְדְּשָׁא חַד, וִירוּשָׁלַיִם חַד, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים לְגוֹ מִינַּיְיהוּ, דְּהוּא פְּנִימָאָה מִכּוּלְהוּ.

וְהַאי בְּשַׁעֲתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא אִתְקַשְּׁטַת, וּבַעְיָא לְאִתְקָרְבָא

בְּבַעֲלָה, וְהֵיא אִתְקַשְׁטָא, אִיהִי אָמְרַת לְאוּכְלוּסָיהָ, שְׁחוֹרָה אֲנִי, מִסִּטְרָא דִלְתַתָּא. וְנָאוָה, בִּכְלִילוּ דְּסִטְרָא דִלְעֵילָּא יַתִּיר, בְּגִין דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם. יִשְׂרָאֵל דְּבֵקִים בַּה', בְּהַהִיא תִּיקוּנָא יַתִּיר מִכּוֹלָא. שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, אָמַר לֵיהּ אֵלִיָּהוּ, ר', כָּל אִלֵּין מִלִּין אִינוּן

רְשִׁימִין לְעֵילָּא עַד לָא תֵיתֵי לְעַלְמָא מִן שְׁמָךְ. וְהַשְׁתָּא בְּחַדְתּוּתָא קָיְימִי כּוּלְהוּ כְּמִלְקַדְמִין. וּבְחוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא כּוּלְהוּ סְתִימִין.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, הַאי קְרָא אִתְּמַר. וְחַבְרַיָּא אִתְעָרוּ בֵּיהּ, וְהָכִי אִיהוּ. אֶלָּא אַמַּאי כְּתִיב דָּא בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, דְּהָא מִיּוֹם שֵׁנִי אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי סִיהֲרָא חַסְרָא, דִּבְיוֹם שֵׁנִי אִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, וְהוֹאִיל וְאִתְבְּרֵי בֵּיהּ, סִיהֲרָא אִיהִי חַסֵּרָה בְּגִינֵיהּ, אַמַּאי אִיהוּ כְּתִיב בָּרְבִיעִי.

תּוּ אִית לְשָׁאֲלָא, אִי גְּרִעוֹנָא דְּסִיהֲרָא אִיהוּ בָּרְבִיעִי, הָא תָּנִינָן, דְּנִישׁוּאֵי בְּתוּלָה לָאו אִיהוּ אֶלָּא בָּרְבִיעִי, יוֹמָא דְּגַרְעוֹנָא דִּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל, לָא אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי בְּתוּלָה אָחֳרָא בִּשְׁלִימוּ, דְּהָא לֵית שְׁלִימוּ לְאִתְּתָא אֶלָּא בְּבַעֲלָהּ. אֲבָל בְּיוֹם שֵׁנִי דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, עַד לָא קָיְימָא בְּקִיּוּמָא. דְּהָא נְפַק מִיּוֹם שֵׁנִי דְּהוּא חֹשֶׁךְ, וּכְדֵין אִתְבְּרֵי מִנֵּיהּ. דִּכְתִיב, (איוב כח) קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וְגוֹ', וְאָרְחֵיהּ דְּהַהוּא קֵץ, לְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר, אֵימָתַי. לְבָתַר דְּקָיְימָא בְּקִיּוּמָהּ.

וְלָא קָיְימַת בְּקִיּוּמָהּ, עַד דַּאֲזְעֵירַת סִיהֲרָא בָּרְבִיעִי, דְּהָא סִיהֲרָא רַגְלָא רְבִיעָאָה אִיהוּ בְּכוּרְסְיָא עִילָּאָה. וּבְגִין דְּאִיהִי יוֹמָא ד' גַּבֵּי ג' קָיְימִין אָחֳרָנִין, אִתְמַר בִּרְבִיעָאָה עוֹבָדָא דִילָהּ, דְּהָא אַזְעֵירַת גַּרְמָהּ, וְאַחְשֵׁיךְ נְהוֹרָאָהּ. וְעַל דָּא בְּתוּלָה אִית לָהּ קִיּוּמָא בִּרְבִיעָאָה, לְאַחֲזָאָה קִיּוּמָא בְּסִיהֲרָא.

וְהַהוּא יוֹמָא דִּבְתוּלָה נְשַׂאת בָּרְבִיעִי, וְאִית לָהּ קִיּוּמָא לְתַתָּא. כָּרוֹזָא קָיְימָא לְעֵילָּא וְקָרֵי, (מיכה ז) אַל תִּשְׂמְחִי אֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִי. וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דִנְפִילָה קִימָה מַשְׁמַע, דִּכְתִיב כִּי נָפַלְתִּי קַמְתִּי.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת, חָסֵר, בְּגִין דְּאִתְיְהִיב דּוּכְתָּא לְסִטְרָא אָחֳרָא לְשַׁלְטָאָה. וְחַפְיָא נְהוֹרָא דְסִיהֲרָא, כְּהַאי אֱגוֹזָא, דְּקְלִיפָּה חַפְיָא עַל מוֹחָא בְּכָל סִטְרִין, וְאִתְתַּקְפַת קְלִיפָּא לְבַר, וּכְעָרְלָה עַל בְּרִית. וּבְגִין כָּךְ אִתְחַשְׁכַת נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא.

וְהִיא אָמְרַת שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, לְגַבֵּי אִינּוּן אוּכְלוּסִין דְּלָא חֲווּ בְּקִשּׁוּטָהָא בְּאִינּוּן פְּנִימָאֵי. לִפְנִימָאֵי דְּקַשִּׁיטוּ לָהּ, לָא אָמְרַת הַאי. אֶלָּא כַּד נָפְקַת לְבַר, לְגַבֵּי שְׁאָר אוּכְלוּסִין אָמְרַת הַאי.

לִפְנִימָאֵי דְּיָדְעֵי קִישׁוּטָהָא, וְקַשִּׁיטוּ לָהּ בְּכַמָּה קִישׁוּטִין עִילָּאִין, הִיא אָמְרַת לוֹן יְשָׁקֵנִי. כַּמָּה אֲנָא מִתְתַּקְנַת יָאוֹת, לְקַבֵּל נְשִׁיקִין מִמַּלְכָּא. לְאִינּוּן דְּלְבַר דְּלָא

יָדְעֵי בְקִישׁוּטָהָא, אָמְרַת דְּאִיהִי שְׁחוֹרָה, מִסְּטְרָא דְּתַתָּאֵי, מִסְּטְרָא דִּכְלִילוּ דְּלְתַתָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁגְּחוּן בְּעֵינָא בִּישָׁא לְקַטְרָנָא לְתַתָּאֵי.

דְּהָא לֵית לוֹן קִנְאָה אֶלָּא בְּתַתָּאֵי, כַּד תַּתָּאֵי אִינוּן בְּעִילוּיָא, אִינוּן מְקַנְאָן לוֹן יַתִּיר מִכּוּלָּא. וְאִי תֵּימָא, דְּלֵית בְּהוּ קִנְאָה. בֵּינַיְיהוּ לֵית קִנְאָה, אֲבָל עַל אָחֳרָנִין אִית קִנְאָה. וּבְגִין דְּאִיהִי כְּאִימָּא עַל בְּנָהָא עַל יִשְׂרָאֵל, הַהוּא תִּיקוּנָא שַׁפִּירָא וְיָאָה מִכּוּלָּא, דְּאִיהוּ מִסְּטְרָא דִּכְלִילוּ דְּלְתַתָּא, דִּבְגִינֵיהּ סָלְקָא לְעֵילָּא, מְחַכְּדָא לֵיהּ לְגַבֵּי אוּכְלוּסָהָא דְּלְבַר, בְּגִין דְּלָא יְקַנְאוּן וְלָא יְקַטְרְגוּ עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ, אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת, לָא תִסְתַּכְּלוּן בְּהַאי תִּיקוּנָא, בְּגִין שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת.

וּבְכָל תִּיקוּנִין דִּילָהּ, לֵית תִּיקוּנָא שַׁפִּירָא וְיָאָה בְּעִילוּיָא, לְסָלְקָא לְקוּדְשָׁא, בַּר הַהוּא תִּקוּנָא מִסְּטְרָא דִּכְלִילוּ דְּלְתַתָּא. וְכָל דָּא אֲמָרַת לְגַבֵּיהּ אוּכְלוּסָהָא, וְלָא לְגַבֵּי רְחִימָהּ. וְעַל דָּא אֲמָרַת לוֹן, שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה.

תּוּ. שְׁחוֹרָה אֲנִי מִסְּטְרָא דְּלְתַתָּא, וְנָאוָה מִסְּטְרָא דִּילְכוֹן, אַתּוּן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, הָא תִּיקוּנָא דִּילִי בְּכוֹן אִיהִי, דְּאַתּוּן אוּכְלוּסִין קַדִּישִׁין. וּבְגִין כָּךְ לָא תִסְתַּכְּלוּן בְּהַהוּא תִּיקוּנָא דְּסִטְרָא תַּתָּאֵי.

וְכֹלָּא אִיהוּ כְּאִמָּא עַל בְּנִין, דְּכַמָּה מְקַטְרְגִין אִינוּן דְּקָיְימֵי הָתָם, וְאִי יְסְתַּכְּלוּ בְּהַהוּא תִּיקוּנָא דִּכְלִילוּ דְּלְתַתָּא,

כַּמָּה אִיהוּ יָאֶה וְכַמָּה אִיהִי שַׁפִּירָא לְסָלְקָא בֵּיהּ לְעֵילָא, יֵיתוּן לְקַטְרָגָא וּלְאַדְבָּרָא חוֹבִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וּמְקַטְרְגֵי לְהוֹ, וּמְעַכְּבֵי לָהּ לְסָלְקָא לְעֵילָא, וּלְאִתְחַבְּרָא בְּבַעֲלָהּ.

וְעַל דָּא, כְּאָהֳלֵי קֵדָר, מִסְטָרָא דְּתַתָּאֵי. כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, מִסְטָרָא דִּילְכוֹן. וּבְגִין כָּךְ, אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת. לָא תִסְתַּכְּלוּן בִּי כְּלַל, בִּשְׁבִיל אִינּוּן תִּיקוּנֵי דִּילִי, דְּאִינּוּן בְּסִטְרָא דְּתַתָּאֵי, דְּהָא בְּגִינֵיהוֹן נָזֵיף בִּי שִׁמְשָׁא. וְלָאו אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי, אֲבָהָן דְּעָלְמָא, כַּד חָמוּ קַדְרוּתָא דִּילִי מִסִּטְרָא דְּתַתָּאֵי.

וְאִם תֹּאמַר יָאוֹת הוּא לְמֵימַר הָכֵי. אֵין. דְּהָא מִתְּרִין סִטְרִין יָאוֹת הוּא. חַד, בְּגִין אוֹרַח שְׁלִים, דְּלָא יְקַטְרְגוּן עַל יִשְׂרָאֵל בְּנָהָא. וְחַד, דְּלָא יְעַכְּבוּן עֲלָהּ מִלְּסָלְקָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעֲלָהּ, וּלְמִנְקַט נַיְיחָא. דְּהָא כֹּלָּא בְּסִיהֲרָא.

דִּבְזִמְנָא דְּאִיהִי חַפְיָא נְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא, שִׁמְשָׁא לָא אִתְקְרַב בַּהֲדָהּ. בַּר חוּטָא חָדָא דְּחֶסֶד עִילָּאָה דְּאִתְמְשֵׁךְ עֲלָהּ, וְהַאי כָּרֵי בְּהַהוּא קְלִיפָּה וְתָבַר חֵילָהּ, וְיהֵיב לָהּ נוֹי וְשַׁפִּירוּ. וְאִיהוּ אָמְרַת, שְׁחוֹרָה אֲנִי מִסִּטְרָא דְּעָרְלָה. וְנָאוָה מִסִּטְרָא דְּהַהוּא חוּטָא דְּאִתְמְשַׁךְ עָלַי.

תּוּ, שְׁחוֹרָה, מִסִּטְרָא דְּחשֶׁךְ עִילָּאָה כַּד אִתְתַּקַּף. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ. וְנָאוָה, מִסִּטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה. כְּדָבָר אַחֵר, (מיכה ז) כִּי אֵשֵׁב בַּחשֶׁךְ, מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאלָא. ה' אוֹר לִי, מִסִּטְרָא דִּימִינָא.

(שה"ש א) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת. הֵיא אָמְרַת לְאוּכְלוּסָהָא, בַּמָּה עִרְבוּבָא דָּא לְכוֹן, דְּאַל תִּרְאוּנִי, בְּזִמְנָא דְּחַפְיָא עָלַי הַהִיא סִטְרָא, וְלָא תֵּיכְלוּן לְאִתְנַהֲרָא מִנִּי, וּלְאִסְתַּכְּלָא בִּנְהוֹרִי כְּלַל.

בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי, דְּהָא אִסְתַּלַּק לְעֵילָּא שִׁמְשָׁא אִתְכְּנִישׁ, וּבְנֵי אִמִּי אִסְתְּלָקוּ לְעֵילָּא, וּבְגִין כָּךְ שָׁלְטָא עָרְלָה, וְאַתּוּן אַל תִּרְאוּנִי, לָא תֵּיכְלוּן לְמֶחֱמֵי וּלְאִסְתַּכְּלָא בִּנְהוֹרִי כְּלָל. שָׂמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, דְּהוֹאִיל וְהָעָרְלָה לְגַבֵּי, וְהִיא יָנְקָא מִמֶּנִּי לְמֵיהַב לְאוּכְלֵסִין דִּילָהּ, וּלְאִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּשָׁאָר עַמִּין. כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי, אֲלִין אוּכְלֵסִין קַדִּישִׁין דִּילִי, דְּלָא יָכֵילְנָא בְּהַהוּא סִטְרָא לְמֵיזַן לוֹן.

הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא. מַאן דְּאִתְעַסַּק בְּשִׁיר, אֵיךְ אָמַר תַּרְעוֹמִין וְקִנְטוּרִין, בְּשִׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא. אֶלָּא וַדַּאי טַעְמָא קַדְמָאָה אִיהוּ רָזָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ בִּקְרָא. עַל פּוּמָא דְּאֵלֵּיָהוּ אִתְגְּזַר.

(שה"ש א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה וְגוֹ', כְּתִיב, (תהלים מח) יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ וְגוֹ', יְפֵה נוֹף, שַׁפִּירוּ דְּנוּקְבָא, דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, בְּרָזָא דִּכְלִילוּ דְּכָל אַתְוָון.

דְּכַד אַתְוָון מִתְחַקְּקָן, וְאִתְרְשִׁימוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, סָלְקָן אַתְוָון כּוּלְהוּ, וְאִתְרַשְּׁמוּ בְּחַד אָת, וְאִתְכְּלִילוּ בְּהַהוּא אָת. וְכֵיוָן דְּאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ, כּוּלְהוּ אַפִּיק לוֹן לְבָתַר.

וְהַהוּא אָת, אִיהוּ שִׁבְחָא דְּכוּלְהוּ. הַאי אָת, לָא עָבִיד רְשִׁימוּ

אָחֳרָא, לְבַר מִינָהּ, בְּגִין דְּאִיהִי אִתְכְּלִילַת בְּנַוָּהּ, וְלָא עָבִיד רְשִׁימוּ בַּר טְמִירוּ וּגְנִיזוּ. וּמַאן אִיהִי. אָת י׳.

דְּאִיהִי נְקוּדָא חָדָא, בְּלָא רְשִׁימוּ אָחֳרָא. כָּל אַתְוָון אִית לוֹן רְשִׁימוּ אָחֳרָא, עַל גַּבֵּי אַתְרֵיהּ דִּכְתִיב תַּמָּן, וְהַהוּא רְשִׁימוּ, אִשְׁתְּאַר בְּחִוָּורוֹ דְּהַהוּא אָת, בַּר י׳ דְּאִיהִי נְקוּדָה חָדָא, בְּלָא חִוָּורוֹ דַּאֲתַר אָחֳרָא.

וְהַאי נְקוּדָה, יָרְתָא כַּלָּה דָּא בְּתִיקוּנָהָא. וְאִיהִי נְקוּדָה חָדָא גּוֹ חֵילָהָא וּמַשְׁרְיָיאָה, וְאִתְקְרֵי י׳, נְקוּדָה חָדָא.

וְכֵיוָן דְּסָלְקָא בִּשְׁמָא דָּא, וְאִתְקְרֵי י׳, הָא אִתְקַשְׁטַת בְּתִיקוּנָא עִילָּאָה, וְאָמְרַת שְׁחוֹרָה אֲנִי, לֵית לִי אַתְרָא לְאִתְכְּלָלָא אָחֳרָנִין בְּגַוָּואי בְּזִמְנָא דָּא. דְּהָא בִּשְׁמָא דִּי׳ אִתְקְרֵינָא, לְסָלְקָא לְעֵילָּא.

וְעַל דָּא, שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, כְּתִיקוּנָא דִּלְעֵילָּא, רֵישׁ כָּל דַּרְגִּין. בְּהַאי אִתְכְּלִילְנָא בְּגַוּוי לְסָלְקָא לְעֵילָּא, וְלֵית לִי הַשְׁתָּא אֲתַר פְּשִׁיטוּ אָחֳרָא לְאִתְגַּלְיָא. הָא אִתְכַּסֵּינָא בְּלָא חֵיזוּ אָחֳרָא, בְּרָזָא דִּנְקוּדָה חָדָא, לְסָלְקָא נְקוּדָה לִנְקוּדָה.

וּבְגִין דַּאֲנָא שְׁחוֹרָה בְּלָא פְּשִׁיטוּ דַּאֲתַר אָחֳרָא, אַל תִּרְאוּנִי, לֵית לְכוּ רְשׁוּ לְמֶחֱזֵי לִי כְּלַל, לָא תֵּיכְלוּן *) לְמֶחֱזֵי בִּי, דְּהָא אֲנָא בְּטְמִירוּ וּגְנִיזוּ, בְּרָזָא דְּחַד נְקוּדָה, דְּלָא אִתְיְדַע בָּהּ אֲתַר כְּלָל.

דְּכָל אַתְוָון אִית לוֹן דּוּכְתָּא אָחֳרָא בְּחִוָּורוֹ, בַּר י׳, דְּלֵית לָהּ פְּשִׁיטוּ לְאִתְחַזָּאָה כְּלָל. וְדָא הִיא אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי

שְׁחַרְחוֹרֶת, בְּכָל סִטְרִין לֵית בִּי אֲתַר חְוָורוֹ, וְדוּכְתָּא אָחֳרָא לְאִתְכְּלָלָא בִּי אָחֳרנִין. כְּאָהֳלֵי קֵדָר, דְּטְמִירִין גּוֹ טִינָרֵי, וְלָא נָפְקֵי לְבַר. כָּךְ הוּא יוֹנָתִי תַּמָּתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע, נְקוּדָה גּוֹ אוּכְלוּסָהָא.

כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה אִינוּן כְּלִילָן כַּחֲדָא בְּאָת חַד, וּבְהַהוּא אָת לָא אִתְחֲזוֹן בֵּיהּ כְּלָל. וְאִינוּן שִׁית, וְאִינוּן חָמֵשׁ. וְרָזָא דָּא, חֲמֵשׁ הַיְרִיעוֹת תְּהֵיֶין חוֹבְרוֹת, בְּלָא פֵּירוּדָא כְּלָל. וְחַד דְּכָלִיל לוֹן, דְּאִיהוּ טָמִיר וְנֶעְלָם. וְאִיהוּ אָת חַד, דְּלֵית בֵּיהּ חִיוָורוֹ דַּאֲתַר אָחֳרָא.

וְדָא אִיהוּ אָת וֹ, דְּלֵית בָּהּ אֲתַר לְאִתְחַזָּאָה בָּהּ כְּלָלָא אָחֳרָא, אֶלָּא כֻּלָּא סְתִים בְּגַוֵּיהּ. כָּךְ הַאי נְקוּדָה, הִיא בְּלָא חִוָּורוֹ דַּאֲתַר אָחֳרָא, וְכֻלָּא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ. וּמַאן כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ. שִׁית סִטְרִין אָחֳרָנִין.

כְּאָהֳלֵי קֵדָר, דָּא אָת אָחֳרָא, דְּאִית בָּהּ כָּל דַּרְגִּין אָחֳרָנִין, דְּלֵית לָהּ חִוָּורוֹ דַּאֲתַר אָחֳרָא, וְכוּלָּא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ אָת זֹ.

אָת דָּא, אִיהִי אָהֳלֵי קֵדָר. יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה, דָּא אָת וֹ. וְעַל דָּא זֹ אִיהוּ, דִּבְנֵי קֵדָר כּוּלְהוּ מַגִּיחֵי קְרָבָא תָּדִיר, מִכָּל שְׁאָר אוּמִין וּזְמִינִין לַאֲגָחָא קְרָבָא בְּסוֹף יוֹמִין, בְּכָל אוּמִין דְּעָלְמָא.

וְעַל דָּא, שְׁחוֹרָה אֲנִי, דָּא יוּ"ד. כְּמָה דְּאִתְּמַר, דְּלֵית בֵּיהּ חִוָּורָא דַּאֲתַר אָחֳרָא, וְכוּלָּא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ. כְּאָהֳלֵי קֵדָר,

דָּא אָת ז׳, דְּהָכֵי אִיהוּ, דְּלֵית בֵּיהּ חִוָּורָא דַּאֲתַר אָחֳרָא, וְכוּלָּא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ. כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, אָת ו׳, דְּלֵית בֵּיהּ חִוָּורוּ דַּאֲתַר אָחֳרָא, וְכוּלָּא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ.

וְעִם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב דְּתְרִין אִלֵּין, אָהֳלֵי קֵדָר וִירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, אִינּוּן סְתִימִין, וְלֵית בְּהוּ חִוָּורוּ אָחֳרָא, לֵית סָתִים וְגָנִיז כְּאָת י׳. וּבְגִין כָּךְ, אַל תִּרְאוּנִי, כְּמָא דְּאִתְּמַר. וְאִי תֵּימָא, אָת ן׳. הַאי, נָפְקָא מֵאָת ו׳, דְּאִתְפְּשַׁט מִכְּלָלוֹ דְּכַר וְנוּקְבָא. וּבְגִין דְּנָפְקַת מֵאָת ו׳, לָאו אִיהוּ חוּשְׁבְּנָא בְּגַרְמָהּ.

וְעַל דָּא, תְּרִין אִלֵּין, אִינּוּן שְׁחוֹרוֹת בְּגַרְמַיְיהוּ, וּכְלָלָא דְּאִינּוּן פְּנִימָאִין, קְרֵבִין דִּלְהוֹן. וְלֵית בְּהוּ חִוָּורוּ דַּאֲתַר אָחֳרָא, לְאִתְחַזָּאָה. אָהֳלֵי קֵדָר וִירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, וּבְכָל אַתְוָון, לֵית בְּהוּ כְּאָת י׳, דְּאִיהִי סָתִים מִכָּל סִטְרוֹי.

(תהלים מח) יְפֵה נוֹף, דָּא נוּקְבָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּנָפֵיק מֵאָת ו׳. וּלְבָתַר אִתְכְּלִיל בְּאָת י׳. כֵּיוָן דַּאֲרִיק כָּל אִינּוּן בִּרְכָאן בְּחִבּוּרָא חָדָא, אִתְכְּלִיל בְּאָת י׳, וַהֲוֵי כּוּלָּא נְקוּדָה חָדָא. וְדָא אִיהוּ מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ. לְבָתַר דְּאִתְכְּלִיל בְּהַהוּא נְקוּדָה, כֻּלָּא אִיהוּ הַר צִיּוֹן. כֻּלָּא נְקוּדָה חָדָא אִיהִי.

אַף עַל גַּב דְּאִיהִי זְעֵירָא, וְלָא אִתְחֲזִיאַת בָּהּ פְּשִׁיטוּ אָחֳרָא, וְחִוָּורוּ, לְאִתְכְּלָלָא בָּהּ אָחֳרָנִין, קְרַיִת מֶלֶךְ רַב אִיהִי. וְהַהוּא מֶלֶךְ רַב, עִילָּאָה וְשַׁלִּיטָא בְּכָל אוּכְלֶסִין דִּילֵיהּ, כּוּלְהוֹן עָאלִין גּוֹ הַאי נְקוּדָה דְּאִיהִי י׳.

וְדָא אִיהִי (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, דְּלֵית בָּהּ חִוָּורוֹ דַּאֲתַר אָחֳרָא לְאִתְכְּלָלָא וּלְאַעֲלָא אָחֳרָנִין בְּגַוָּוהִי. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, דָּא אָת ל', דְּאִיהִי מִגְדְּלָא דְּפָרַח בַּאֲוִירָא דַּכְיָא דְּאִתְפַּס. בְּגִין דְּאִית אֲוִירָא אָחֳרָא דְּלָא אִתְפַּס כְּלַל, וְלָא יְדִיעַ.

הַאי, אַף עַל גַּב דְּאָת דָּא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אַתְוָון, עַיִל בְּגַוָּוהִי, וְאִיהִי אָת זְעֵירָא שְׁחוֹרָה דְּלֵית בָּהּ חִוָּורוֹ דַּאֲתַר אָחֳרָא. כְּגִישׁ לֵיהּ בְּגַוָּהִי, וְכָלַל לֵיהּ. וְסָבַב אוֹתָהּ בְּאָת חַד דְּאִיהִי ט'. ט' ל' חַוַת, וּבַהַהוּא סִיבוּבָא דְּקָא מְסַבַּב סְחוֹר סְחוֹר, אִתְעֲבִיד בְּעִגּוֹלָא ט'.

וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדוֹלִים, לְאִתְפְּשָׂא מַאן דְּבָעְיָא בְּתִפְּיסוּ דִּילָהּ. כְּדְּבָר אַחֵר, אֲשֶׁר הִיא מְצוּדִים וַחֲרָמִים. וּבָנָה עָלֶיהָ, עָלֶיהָ וַדַּאי, בְּגִינָהּ, בְּגִין יְקָרָהּ, לְמֵיהַב לָהּ שָׁלְטָנוּתָא עַל בְּנֵי חַיָּיבֵי כַּמָּה מִיתוֹת בֵּית דִּין, כַּמָּה קְנָסִין, כַּמָּה עוֹנָשִׁין, מַאן דְּיֵיעוֹל לְגַבֵּי הַהוּא נְקוּדָה, קְנָסָא יְתֵירָא קָנֵים, עַל נְקוּדָה דָּא.

בְּגִין נְקוּדָה דָּא, אַפְסֵיד שְׁלֹמֹה מַלְכָּא מַלְכוּתֵיהּ, וְאִתְקְרַע, וְאִתְיְהַב לְאָחֳרָנִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי זְעֵירָא מִכָּל אַתְוָון, וְאִיהִי נְקוּדָה חָדָא בִּלְחוֹדָאָהּ.

דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא סָלִיק י' קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, אָמְרָה קַמֵּיהּ, הָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא עֲבַד לִי פִּלְסְתֵּר. מַאן י'. י' (דברים יז) דְּלֹא יַרְבֶּה לוֹ סוּסִים. וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים. וְכֶסֶף

וְזָהָב לֹא יְרֻבֶּה לוֹ מְאֹד. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלֹמֹה יִתְאַבֵּד, וְאֶלֶף אָחֳרָנִין, וְאַתְּ לָא תִתְעַקַּר מִגּוֹ אַתְרָךְ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, נָפְקַת קוֹף מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָרֵיךְ לֵיהּ מִמַּלְכוּתֵיהּ, וַאֲזַל הֲדִיוֹטָא בְּעָלְמָא, וְהוּא אַכְרֵיז וַאֲמַר בְּאָת ק', (קהלת א) אֲנִי קֹהֶלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלָיִם.

וְעַל דָּא (שם ט) וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוֹדִים גְּדוֹלִים, לְאִתְפְּסָא בְּגִינָהּ בְּנֵי עָלְמָא בְּחוֹבֵיהוֹן. וְאִם לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא הֲוָה הָכֵי, וְאִתְפַּס בְּאִינּוּן מְצוֹדִין, כ"ש וְכָל שֶׁכֵּן שְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. וּבְגִין כָּךְ אִיהִי אָמְרַת, שְׁחוֹרָה אֲנִי, כְּמָה דְאִתְּמַר. וְעַל דָּא, אַל תִּרְאוּנִי, לָא תֵיכְלוֹן לְאִסְתַּכָּלָא בִּי וּלְעָאלָא בְּגַוָּואי, בְּגִין שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת, כְּלָא כְּמָה דְאִתְּמַר.

(שה"ש א) בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי, אָעִיקוּ לִי בְּהַאי נְקוּדָה, דְּלָא לְאַעָלָא אָחֳרָא בְּגַוָּואי. אִינּוּן אִתְפְּשִׁיטוּ וְאִתְתַּקְּנוּ בְּתִיקוּנֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת. אִתְתַּקְּנוּ וְאִתְפַּשְׁטוּ בְּאָת ו', דְּנָפְקָא מִגּוֹ נְקוּדָה עִילָּאָה, וְאִתְתַּקְּנוּ בְּתִקוּנֵיהוֹן כְּדְקָא יָאוֹת. אִתְתַּקְּנוּ וְאִתְפַּשְׁטוּ וְאִתְגְּלִיפוּ בְּאָת ש', דְּנָפְקָא מִתַּמָּן.

אִתְתַּקְּנוּ וְאִתְגְּלִיפוּ וְאִתְפַּשְׁטוּ, בְּאָת ן'. אִתְתַּקְּנוּ וְאִתְגְּלִיפוּ וְאִתְפַּשְׁטוּ בְּאָת צ'. וַאֲנָא לֵית לִי פִּשִׁיטוּ לְסִטְרָא בְּעָלְמָא, וְלָא שַׁבְקוּ לִי אֲתַר אָחֳרָא לְאַכְלָלָא לְכוּ. שָׂמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, דַּאֲנָא נְקוּדָה חַד, דְּנָטִיר לְשָׁאָר

אַתְוָון דְּאִתְנְקִידוּ בִי, וְאַנְטַרְנָא לוֹן, דְּהָא אֲנָא אָזֵיל
בְּכָל אַתְוָון, וְאִתְפַּשְׁטוּ בִי, כּוּלְהוּ בִי אִתְפַּשְׁטוּ.
כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי, דַּאֲנָא לֵית לִי פְּשִׁיטוּ, וְלָא עַנָּפָא,
לְסִטְרָא דָּא, וְלָא לְסִטְרָא דָּא. דְּאִלְמָלֵי פָּשִׁיטְנָא
עַנְפִין, כָּלֵילְנָא לְכוֹן בְּגַוָּאי. אֲבָל לֹא נָטָרְתִּי, לָא אוֹשִׁיטְנָא
עַנְפִין לְסִטְרָא בְּעָלְמָא. נָטָרְתִּי, נָטַר עַנְפָּא.
אָת דָּא, בֵּית יִשְׂרָאֵל אִינִי, דְּיָרִית לָהּ מִגּוֹ נְקוּדָה עִילָּאָה.
דִּכְתִיב, (ישעיה ה) כִּי כֶרֶם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְעַל
דָּא, כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי, דְּלָא אוֹשִׁיטְנָא עַנְפִין לְסִטְרָא
בְּעָלְמָא, לְאַחֲדָא לְכוֹ.
וַאֲנָא נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים, מְשַׁלַּח וּפַשֵּׁיט עַנְפִין לְכָל אַתְוָון,
וּמְגַוָּואי אִתְתַּקָּנוּ. וְאוֹת שֶׁלִּי לָא אוֹשִׁיטְנָא בֵּיהּ עַנְפִין,
וּבְגִין כָּךְ אַל תִּרְאוּנִי, לָא תוּכְלוּן לְאִסְתַּכָּלָא בִי, וּלְאַעָלָא
בְּגַוָּאי.
וְכָל דָּא, בְּגִין דְּאִינִי ה"א אִתְכְּלִילָא בְּיִחוּדָא לְסַלְקָא
לְעֵילָּא, וְלָא אִצְטְרִיכָא לְאַעָלָא בְּגַוָּהּ.
בַּר אִינִי בְּיִחוּדָא דִילָהּ, נְקוּדָה פְּנִימָאָה גּוֹ אוּכְלוּסָהָא. וְכָל
אוּכְלוּסָהָא בְּתֵיאוּבְתָּא לְאִתְקְרָבָא לְגַבָּהּ. וְכֵיוָן דְּאִינִי
אָמְרַת דָּא, אִינִי סָלְקָא וְאִתְטַמְּרָא מִנַּיְיהוּ, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא
לְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּסָלְקָא, וְשָׁבְקוּ לָהּ אוּכְלוּסָהָא.
דְּהָא דָּא קַשְׁיָא לָהּ, בְּגִין דְּלָא שָׁבְקוּ לָהּ אוּכְלוּסָהָא, וַאֲפִילּוּ
רִגְעָא חָדָא. וְכַד אִינִי בְּאָת דָּא, אִתְכְּלִילַת בְּגַוָּהּ

בְּיִחוּדָא, וַאֲמָרַת דָּא, כְּדֵין אוּכְלוּסָהָא שַׁבְקִין לָהּ בְּעַל כָּרְחַיְיהוּ, וְאִיהוּ אִשְׁתְּמִיטַת מִנַּיְיהוּ, וְסָלְקָא לְעֵילָא. כֵּיוָן דְּסָלְקָא לְעֵילָא, אָמְרַת לְגַבֵּי רְחִימָהּ, (שה"ש א) הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי וְגו'.

חָדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמַר אִי נִיחָא לֵיהּ לְמַר, מַאן דְּשָׁרֵי מִלָּה, לִיסַּיֵּים. דְּהוֹאִיל וְחֶדְוָה דִּילִי בְּמִלִּין דְּמַר, בְּמַאי דְּשָׁרֵי לִיסַּיֵּים. אָמַר לֵיהּ, ר', מִלֶּיךָ דְּמִתְחַקְקִין וּמִתְגַּלְּפִין לְעֵילָא, חֱוֵי אֵימָא בְּקַדְמִיתָא. מִילַּי דְּמִתְחַקְקִין וּמִתְגַּלְּפִין לְתַתָּא, אֵימָא לְבָתַר, וְאַתְּ פְּתַח פּוּמָךְ וְיִנְהֲרוּן מִילָּךְ.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וַאֲמַר, הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי וְגו'. הָא אִתְעַרְנָא, בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב הַגֵּד, הַגִּיד, וַיַּגֵּד, כּוּלְהוּ מִלֵּי דְּאַגָּדָה אִינּוּן, וְאִית לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוּ. וְהָכָא כְּתִיב הַגִּידָה לִי, רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ.

וְאִם תֹּאמַר הָא סַגִּיאִין אִינּוּן בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלֵית בְּהוּ רָזָא דְּחָכְמְתָא, כְּגַוְונָא דִּכְתִיב, (שמואל א י) הַגֵּד הַגִּיד לָנוּ כִּי נִמְצְאוּ הָאֲתוֹנוֹת וְאֶת דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ. אֲפִילּוּ הַגֵּי בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא הֲווֹ, דְּאִלְמָלֵא הֲווֹ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, מְנָא יָדַע שְׁמוּאֵל אִי אִשְׁתַּכְחָן אִי לָא. דְּבַר הַמְּלוּכָה, חָכְמְתָא עִילָּאָה הִיא לְעֵילָא וְתַתָּא, רָזִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי. כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וכו', כַּד סָלִיק בִּרְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרָא אַרְעָא, נְטִיל מִתַּלְגָּא דִּתְחוֹת

כּוּרְסְיָא יְקָרָא, וַאֲרָמֵיהּ לְגוֹ מַיָּא, וְאַקְפְּיֵיהּ תַּמָּן, וַהֲוַת אַרְעָא גְּלִידָא גּוֹ מַיָּא, וְאִתְטַמְּרַת תַּמָּן, וַהֲוַת גּוֹ חֲשׁוֹכָא בְּקַדְרָא.

בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר יְקָוו הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד, דְּהָא אִינּוּן מְקוֹרִין אוֹשִׁיטוּ וַאֲנְגִידוּ מַיִן מֵעֵילָא, לַאֲתַר דִּיסוֹדָא דְּמַלְכָּא עִילָּאָה. כְּדֵין אַרְעָא דַּהֲוַות טְמִירָא גּוֹ תַּהֲא, אִתְקַשְׁטַת וְאִתְתַּקְנַת לְאִתְחַזָּאָה. דְּאִי לָא אִתְתַּקַּן הַאי אֲתַר, אַרְעָא לָא אִתְחַזְיָאת. דְּהַאי אֲתַר לָא אִתְתַּקַּן בְּנְגִידוּ דְּמַיִן עִילָּאִין, בַּר לְמִיתַּן לְנוּקְבָא.

וְכַד אִיהוּ אִתְתַּקַּן לְגַבָּהּ, כְּדֵין וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, וְתֵרָאֶה בְּקַשְׁיְטָהָא. מִכָּאן דְּלָא תִּתְחֲזֵי אִתְּתָא בְּקוֹשְׁיְטָהָא וּבְתִיקוּנָהָא, בַּר כַּד אִיהִי בְּבַעֲלָהּ, אֲזַי תֵּרָאֶה וְתִתְתַּקַּן כְּדְקָא יָאוֹת.

כְּדֵין (שם) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ, יַבָּשָׁה הַוָּה בְּקַדְמִיתָא, דְּלֵית לָהּ חֵיזוּ וּדְיוֹקְנָא לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִּין, כֵּיוָן דְּאִתְתַּקְּנַת בְּבַעֲלָהּ, מִיָּד נִקְרֵאת אֶרֶץ, אֲתַר מִתְתַּקְּנַת לְמֶעְבַּד פֵּירֵי וְאִיבִּין.

בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר יְקָוו הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וַדַּאי, כְּדֵין כָּל חֶדְוָה וְכָל חֵידוּ וְכָל תִּיקוּנָא אִתְתַּקַּן. כֵּיוָן דְּכָל תִּיקוּנָא אִתְתַּקַּן, כְּדֵין סָלְקָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, וְאִיהִי אָמְרַת הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם. אֵיכָה אֵיכָה תֵּרִין זִמְנִין, רָמֵז עַל שְׁנֵי

חֶרְבָּנִין, חֻרְבַּן בַּיִת רִאשׁוֹן וְחֻרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי.
וּבְגִין כָּךְ, אֵיכָה תִּרְעֶה, בְּחֻרְבַּן קַדְמָאָה. אֵיכָה תַּרְבִּיץ,
בְּחֻרְבַּן תִּנְיָינָא. דְּהָא חֶדְוָה דִילָן טַב וְיָאוֹת, וּבְגוֹ
חֶדְוָה דָּא אִית לִי לְבָכְיָא עַל תְּרֵי מִקְדְּשֵׁי, חַד מִקְדְּשָׁא
עִלָּאָה, וְחַד מִקְדְּשָׁא תַּתָּאָה.
(שה"ש א) שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה, אִי לָאו הַנֵּי תְּרֵי זִמְנֵי דַּאֲנָא
זְמִינָא לְמִקְרֵי אֵיכָה. שַׁלָּמָה אֶהְיֶה, בִּשְׁלָם אֶהֱא בְּלָא
גָלוּתָא כְּלָל. בִּשְׁלָם עַל בָּנַי לְתַתָּא. כְּעֹטְיָה, כְּדָבָר אַחֵר,
(שמואל א כח) וְהוּא עֹטֶה מְעִיל. אֶהֱא אִתְעַטְּפָא בְּעִיטּוּפָא
דְּקוּדְשָׁא עִילָּאָה, דְּאִיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא י"ה. שַׁלָּמָה אֶהְיֶה,
בִּשְׁלָם אֶהֱא בְּכָל שְׁלִימוּ דִּלְעֵילָּא. כְּעֹטְיָה: כְּעוֹטֶה יְ"ה,
לְמֶהֱוֵי בְּכָל שְׁלִימוּ עִילָּאָה. עַל עֲדָרֵי חֲבֵרֶיךָ, אִלֵּין דַּרְגִּין
קַדִּישִׁין דְּכוּלְהוּ, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.
כְּדֵין אִיהוּ אָתֵיב לְגַבָּהּ, וְשָׁרֵי מִן מִלָּה דָּא, דְּאִיהוּ בַּתְרָאָה
מִן הַאי שִׁבְחָא, וְאָמַר, אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים,
אִם אַתְּ לָא יָדַעְתְּ תֵּרִין אֵיכָה אֵיכָה לְמַאי נִינְהוּ. צְאִי לָךְ,
פּוּקִי וַחֲמִי בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, עַל מָה יְהֵא חוּרְבַּן בַּיִת רִאשׁוֹן
וּבַיִת שֵׁנִי. תִּנְדַּע עַל מַה. עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, דְּהָא זְמִינִין
לְבַטָּלָא אוֹרַיְיתָא, בְּבַיִת רִאשׁוֹן וּבְבַיִת שֵׁנִי.
הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, אַתְּ רְחִימָא דְנַפְשָׁאי, הַגִּידָה לִי
בְּרָזָא דְחָכְמְתָא, אֵיכָה תִּרְעֶה, אִי כְּדֵין תִּרְעִי אַנְתְּ
לְקִבְלִי, לְמֶהֱוֵי אֲנָא גַבָּךְ בְּחֶדְוָה, וּלְמֶהֱוֵי עִמָּךְ. דְּהָא בְּזִמְנָא

דָּאֱהֵא עִמָּךְ, שַׁלָּמָה אֱהֵיֵה, בִּשְׁלָם אֱהֵא, כְּמוֹתָא דֶּאֱגוֹזָא, דְּאִיהִי מִתְעַטְּפָא עַל כָּל אִינּוּן הֵיכָלִין דִּבְגַוָּוהִ, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד.

זַכָּאִין כָּל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לְמִנְדַּע בְּחָכְמְתָא דְּמָארֵיהוֹן, וְאִינּוּן יָדְעֵי וּמִסְתַּכְּלִין בְּרָזִין עִילָּאִין. בְּגִין דְּכַד בַּר נָשׁ נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא, בְּהָא אִסְתַּלְּקוּ מִנֵּיהּ כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּפָתְחִין לֵיהּ תְּלֵיסַר תַּרְעֵי דְּרָזֵי דַּאֲפַרְסְמוֹנָא דַכְיָא, דְּחָכְמְתָא עִילָּאָה תַּלְיָיא בְּהוּ. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָקוֹק לֵיהּ בְּהַהוּא פּוּרְפִּירָא, דְּכָל דְּיוֹקְנִין גְּלִיפִין תַּמָּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּעְשָׁעָא בֵּיהּ בַּגַּן עֵדֶן, וְאַחְסִין תְּרִין עָלְמִין, עָלְמָא דָּא וְעָלְמָא דְּאָתֵי.

חָכְמְתָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ. חַד, לְמִנְדַּע לְאִסְתַּכָּלָא בְּרָזָא דְּמָארֵיהּ. וְחַד, לְמִנְדַּע לֵיהּ לְגוּפֵיהּ, וּלְאִשְׁתְּמוֹדָּע מֵאָן אִיהוּ. וְאֵיךְ אִתְבְּרֵי, וּמֵאָן אָתֵי. וּלְאָן יְהַךְ. וְתִיקוּנָא דְּגוּפָא, הֵיאַךְ אִתְתַּקַּן. וְהֵיאַךְ אִיהוּ זַמִּין לְמֵיעַל בְּדִינָא קַמֵּי מַלְכָּא דְּכוּלָּא.

וְחַד, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּרָזִין דִּנְשְׁמָתֵיהּ. מַאי הִיא הַאי נֶפֶשׁ דְּבֵיהּ, וּמֵאָן אַתְיָא, וְעַל מָה אָתֵי בְּהַאי גּוּפָא טְפָּה סְרוּחָה, דְּהַיּוֹם כָּאן וּמָחָר בַּקֶּבֶר. וְחַד לְאִסְתַּכָּלָא בְּהַאי עָלְמָא, וּלְמִנְדַּע עַלְמָא דְּאִיהוּ בֵּיהּ, וְעַל מַה יִתְתַּקַּן.

וּלְבָתַר, בְּרָזִין עִילָּאִין דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לְמָארֵיהּ. וְכָל דָּא יִסְתַּכַּל בַּר נָשׁ מִגּוֹ רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאָזֵיל לְהַהוּא עָלְמָא בְּלָא יְדִיעָה, אַפִּילּוּ אִית בֵּיהּ עוֹבָדִין טָבִין סַגִּיאִין, מַפְקִין לֵיהּ מִכָּל תַּרְעֵי דְּהַהוּא עָלְמָא.

פּוּק חֲמֵי מַאי כְּתִיב הָכָא, הַגִּידָה לִי, אֵימָא לִי רָזִין דְּחָכְמְתָא עִילָּאָה, אֵיךְ אַנְתְּ רָעֵי וְאַנְהֵיגַת בְּהַהוּא עָלְמָא עִילָּאָה. אוֹלִיף לִי רָזִין דְּחָכְמְתָא, דְּלָא יָדַעְנָא, וְלָא אוֹלִיפְנָא עַד הָכָא. בְּגִין דְּלָא אֶהֱוֵי בְּכִיסּוּפָא, בְּגוֹ אִינּוּן דַּרְגִּין עִילָּאִין, דַּאֲנָא עָאל בֵּינַיְיהוּ, דְּהָא עַד הָכָא לָא אִסְתַּכַּלְנָא בְּהוּ.

תָּא חֲזֵי, מַאי כְּתִיב, (שה"ש א) אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, אִם אַנְתְּ אַתְיָא בְּלָא יְדִיעָה, וְלָא אִסְתַּכְּלַת בְּחָכְמְתָא, עַד דְּלָא תֵּיעוֹל הָכָא, וְלָא יַדַּעְתְּ בְּרָזִין דְּעָלְמָא עִילָּאָה, צְאִי לָךְ, לֵית אַנְתְּ כְּדַי לְמֵיעַל הָכָא בְּלָא יְדִיעָה, צְאִי לָךְ בְּעִקְּבֵי הַצֹּאן, וֶהֱוֵי יָדַעְתְּ גּוֹ אִינּוּן עִקְּבֵי הַצֹּאן, אִלֵּין אִינּוּן דִּבְנֵי נָשָׁא דְּדָשִׁין לוֹ בְּעָקֵב, וְיָדְעִין רָזִין עִילָּאִין דְּמָארֵיהוֹן, וּבְהוֹ תִּנְדַּע לְאִסְתַּכָּלָא וּלְמִנְדַּע.

וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ, אִלֵּין אִינּוּן תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן. יְנוּקֵי דְּאִינּוּן בְּבֵי מִדְרְשָׁא, וְאוֹלְפִין אוֹרַיְיתָא. עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, עַל אִינּוּן בָּתֵּי כְּנֵסְיוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, דְּתַמָּן אוֹלְפִין חָכְמְתָא עִילָּאָה. אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן לָא יָדְעֵי, אַנְתְּ

תִּנְדַע מִגּוֹ אִלֵּין מִלִּין דְּחָכְמְתָא דְקָאַמְרִי.
כְּתִיב, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים וכו', וַיִּבְרָא אֱלֹהִים, בְּקַדְמִיתָא תְּרִין נְהוֹרִין הֲווֹ שְׁקוּלִין דָּא לָקֳבֵיל דָּא, כְּמָא דְאוֹקְמוּהָ חַבְרִין. וְאוֹקִימְנָא, דְּאִינּוּן תְּרִין נְהוֹרִין הֲווֹ בְּרָזָא חָדָא, דְּבוּקִים כַּחֲדָא, וַהֲווֹ בְּשִׁקּוּלָא חָדָא, לְאִתְקְרֵי תַּרְוַוְיִיהוּ גְּדוֹלִים, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא.
לַאו הַהַוֹת סִיהֲרָא בְּקַדְמִיתָא רַב וְעִילָּאָה, אֶלָּא דִּבְכָל זִמְנָא דְּסִיהֲרָא קָיְימַת בְּשִׁמְשָׁא בְּרָזָא חָדָא, בְּגִינֵיהּ, אִיהִי אִתְקְרִיאַת בַּהֲדֵיהּ גְּדוֹלִים. זְנָבָא דְּאַרְיָה, אַרְיֵה אִיהוּ, וְאַרְיֵה אִתְקְרֵי.
אָמְרָה סִיהֲרָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶפְשָׁר לְמַלְכָּא חָדָא דְּלִשְׁתַּמֵּשׁ בִּתְרִין כִּתְרִין כַּחֲדָא. אֶלָּא דָּא בִּלְחוֹדוֹהִי, וְדָא בִּלְחוֹדוֹהִי.
אֲמַר לָהּ, חֲמִינָא בָּךְ, דִּרְעוּתָךְ לְמֶהֱוֵי רֹאשׁ לְשׁוּעָלִים. זִילִי וְאַזְעֵירִי גַּרְמִיךְ, דְּהָא אַף עַל גַּב דְּאַתְּ תֶּהֱוֵי רֵישָׁא לְהוֹן, אַזְעִירוּ אִית לָךְ מִכְּמָה דַּהֲוֵית.
וְדָא אִיהוּ דַּאֲמַרַת סִיהֲרָא, (שה"ש א) הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה, אֵיכְדֵין אֶפְשָׁר לָךְ לְאַנְהָגָא עָלְמָא, בִּתְרִין כִּתְרִין כַּחֲדָא. אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם, דְּהָא סִיהֲרָא לֵית הִיא כְּדַאי לְאַנְהָרָא, וְאִי אֶפְשָׁר לָךְ לְאַנְהָגָא בִּתְרִין כִּתְרִין כַּחֲדָא, בְּשִׁמְשָׁא וּבְסִיהֲרָא, דְּהָא סִיהֲרָא מַה נְּהוֹרָא אִית לָהּ בַּצָּהֳרָיִם. בְּגִין כָּךְ, אִי אֶפְשָׁר לָךְ לְאִשְׁתַּמְשָׁא בִּתְרִין כִּתְרִין

כַּחֲדָא.

שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעִטְיָה, אֵכְדֵין אֱהֵא אֲנָא מִתְעַטְּפָא בַּצָּהֳרַיִם, כַּד נְהִירוּ וְתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא לֶהֱוֵי אָזֵיל וְאַתְקֵיף. דָּא אֲנָא מִתְעַטְּפָא בְּכִיסּוּפָא קַמֵּיהּ, וְלָא אֵיכוֹל לְשַׁמְשָׁא קַמָּךְ. וְאַנְתְּ אֵיךְ תֵּיכוֹל לְאַנְהָגָא וּלְאִשְׁתַּמְשָׁא בִּתְרֵין כְּתִרִין כַּחֲדָא.

אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּא יְדַעְנָא בִּיךְ, זִילִי וְאַזְעֵירִי גַּרְמֵיךְ. (שם) אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, דַּאֲמַרְתְּ, דְּאִי אֶפְשָׁר לִי לְאַנְהָגָא עַלְמָא בִּתְרֵין כְּתִרִין כַּחֲדָא, זִילִי וְאַזְעֵירִי גַּרְמֵיךְ, וְתֶהֱוֵי רֵישָׁא לְשׁוּעָלִים.

צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, פּוּקִי וַהֲוִי רֵישָׁא לְאִינּוּן אוּכְלוּסִין וַחֲיָילִין דִּלְתַתָּא. וּרְעִי לוֹן, וְאַנְהִיגִי לוֹן, וֶהֱוִי מַלְכָּא דְּכוּלְהוּ תַּתָּאֵי, וְאַנְהִיגִי לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וֶהֱוִי שָׁלְטָא בְּלֵילְיָא. וַדַּאי פּוּקִי, וְאַזְעֵירִי גַּרְמֵיךְ, וְהָכֵי אִתְחֲזֵי לָךְ. אֲמַר לֵיהּ אֱלִיָּהוּ, רַבִּי, זַכָּאָה חוּלָקָךְ, דְּסִתְרִין דְּמָארָךְ נְהִירִין קַמָּךְ כִּנְהוֹרָא דְשִׁמְשָׁא. וּבְגִין כָּךְ, כָּל אִינּוּן מִילִּין דְּפוּמָךְ, כָּלְהוֹ חַקִּיקִין לְעֵילָּא. וְחָדֵינָא דַּאֲנָא שְׁמַעְנָא לוֹן מִפּוּמָךְ. זַכָּאָה אַנְתְּ בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאָה אַנְתְּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. מִלָּה דָּא הֲוָה תַּלְיָא קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּלָא אִתְגְּלֵי לְכָל חַיָּילִין דִּלְעֵילָּא. מַאן אִיהוּ דְּגָלֵי לֵיהּ בְּהַאי קְרָא הַשְׁתָּא, אַנְתְּ הוּא, דְּזַכָּאָה חוּלָקָךְ בְּעַלְמָא דֵּין וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

עַל פּוּמָא דְּאֵלְיָהוּ אִתְגְּזַר, (שה"ש א) הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, כֵּיוָן דְּאִיהִי סָלְקַת לְעֵילָא, וְאִשְׁתְּמִיטַת מִגּוֹ חֵילָהָא, וְכָל אִינּוּן אוּכְלוּסָהָא, בְּרָזָא דְּאָת י', אִיהִי אָמְרַת, הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, אַנְתְּ דְּאִיהִי רְחִימָא דְּנַפְשָׁאי, אֵיכָה תִּרְעֶה, הוֹאִיל וַאֲנָא נְקוּדָה חָדָא בְּלָא פְּשִׁיטוּ כְּלַל, דְּהָא אֲנָא בְּלִילָא בְּגַרְמָאי, וְלָא יָכֵילְנָא לְמִלְקַט וּלְמֵיהַב.

וְדָא אִיהִי אָמְרָה לְגַבֵּי רְחִימָהּ, בְּגִין דְּאִיהִי יָתְבָא קְמוֹטָא בְּגַרְמָהּ, בִּנְקוּדָה חָדָא, וְאִיהִי בָּעָאת לְאָעָלָא אִיהוּ בְּגַוָּהּ. כְּדָבָר אַחֵר, וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי אָת זְעֵירָא, מִכָּל אַתְוָון.

וְעַל דָּא, מִיּוֹמָא דְּאִתְחֲרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, אוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא ייעוֹל לְגַבָּהּ לְעֵילָא, עַד דְּייֵעַלוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. דִּכְתִיב (הושע יא) בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר. כְּתִיב הָכָא בְּעִיר, וּכְתִיב הָתָם (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה. דְּהָא אִיהִי אָת י' זְעֵירָא מִכָּלְהוּ.

שַׁלְמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה, כְּלִילָא בְּגַוָּאי, דְּלֵית לִי פְּשִׁיטוּ מִכָּל סִטְרִין כְּלַל. בְּגִין דְּאִיהוּ סְתִימָא מִכָּל סִטְרִין יַתִּיר מִכָּל שְׁאָר אַתְוָון.

אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ וְגוֹ', צְאִי לָךְ, פְּשִׁיטִי גַּרְמֵיךְ בְּכָל סִטְרִין, וּלְקִיטִי עִדּוּנִין וְכִיסוּפִין, בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ. וּמַאי אִיהוּ הַהוּא פְּשִׁיטוּ. דְּאִתְעֲבִיד כְּחַד סָכָּה דְּאִינּוּן נְטוּרֵי עֲדֵרֵי דְעָנָא. וְדָא אִיהוּ אָת ה'.

וְדָא אִיהִי צְאִי לָךְ. צְאִי לָא כְתִיב, אֶלָּא צְאִי לָךְ, כְּדָבָר אַחֵר (ישעיה נד) הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהָלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ וכו'. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הֲוֵית אֶלָּא נְקוּדָה חָדָא שְׁחוֹרָה, דְּלֵית בָּהּ אֲתַר אָחֳרָא, אֶלָּא אִיהִי סְתִימָא בְּגַוָּוהִי, הַשְׁתָּא דְּסָלְקָא וְאִיהִי מִתְחַבְּרָא בְּבַעֲלָהּ, אִיהוּ אֲמַר לָהּ, צְאִי לָךְ. הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהָלֵךְ, פְּשִׁיטִי גַּרְמֵיךְ, וּכְדֵין וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ, תּוּכְלִי לְמִלְקַט עִדּוּנִין וְכִיסוּפִין.

דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְאִיהִי נְקוּדָה חָדָא, וְסַלְקָא לְעֵילָּא, וְהַהוּא מַלְכָּא עִילָּאָה נָחִית לְגַבָּהּ לְמֵיעַל בָּהּ, בָּטַשׁ בְּהַהוּא נְקוּדָה, וְאִתְפַּשַּׁט בְּכָל סִטְרִין, וְאִתְעֲבִיד הַהוּא נְקוּדָה אָת ה', וְאִשְׁתְּלֵימַת מִכָּל סִטְרִין, וְלָקְטָא עִדּוּנִין וְכִיסוּפִין. כְּדֵין אֲמַר לָהּ, וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ, זִילִי, וֲהֵוֵי זָן וּמְפַרְנֵס לְכָל אוּכְלוֹסַיִךְ, וְעֵירִין וְרַבְרְבִין.

הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, נְקוּדָה חָדָא גּוֹ אַתְוָון, לֵית שַׁפִּירוּ לְכָל אַתְוָון בַּר אָת י'. בְּנְקוּדָה דָּא מִתְתַּקְנָן כָּל אַתְוָון, וְאִיהִי שַׁפִּירָא דְּכֻלְּהוֹ, וְלֵית אָת דְּאָזֵיל בְּלָא נְקוּדָה דָּא. הֵיא בְּכֻלְּהוֹ, וְכֻלְּהוֹ בָּהּ. וְהֵיא יָפָה וְשַׁפִּירוּ דְּכוּלָּא, דְּהָא מֵאֲתַר סְתִימָא עִילָּאָה קָא אָתַת, רֵישׁ כָּל דַּרְגִּין עִילָּאִין. וּבָהּ אִיהוּ רֵישׁ כָּל דַּרְגִּין תַּתָּאִין דִּלְתַתָּא. בְּגִין כָּךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, שַׁפִּירוּ דְּכוּלָּא.

וְתוּ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, כְּתִיב בַּנָּשִׁים, בְּאִינּוּן אַתְוָון דְּאִינּוּן נוּקְבֵי. וּמַאי אִיהוּ. אָת ה'. דְּהָא כְּדֵין אִיהִי פְּשִׁיטוּ,

וְשַׁפִּירוּ דְּכוּלָּא, לְמִרְעֵי, וּלְמִפְלְגָא חוּלָקִין לְכָל אוּכְלוּסִין עִילָּאִין דִּילָהּ. וְעַל דָּא, צְאִי לָךְ מֵהַאי סְתִימוּ, דְּאָת כְּלִילָא וּסְתִימָא בְּגַוָּוךְ. לָךְ, לְגַרְמָךְ וּלְתוֹעַלְתָּךְ. וְכוּלָּא בְּרָזָא דְּאַתְוָון אִיהוּ.

כְּתִיב, (תהלים מח) אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא מֶלֶךְ גָּדוֹל אָתֵי לְגַבָּהּ, וְאַמְשִׁיךְ לָהּ לְעֵילָּא לְמֵיעַל בָּהּ, וּבָטַשׁ בָּהּ בְּהַהוּא נְקוּדָה. כֵּיוָן דְּבָטַשׁ בְּהַהוּא נְקוּדָה, אִתְפַּשְׁטַת וְאִתְפַּתְחַת לְכָל סִטְרִין, וְאִתְעֲבִידַת אָת ה', פִּתְחָא דְּהֵכָלִין לְכָל סְטַר, לְמֵיעַל הַהוּא מֶלֶךְ גָּדוֹל, וּכְדֵין אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ בְּאִינּוּן פְּתִיחוּ דְּהֵיכָלִין, בְּאָת ה' אִשְׁתְּמוֹדָע.

הַהוּא אֱלֹהִים חַיִּים, נָטְלָא הַהוּא שְׁמָא, לְמֵיזַן וּלְמִפְלְגָא חוּלָקִין לְכוּלָּא. וּכְדֵין נוֹדַע לְמִשְׂגָּב, לְמֶהֱוֵי מִשְׂגָּב לְתַתָּאי, וְלַאֲרָקָא בִּרְכָאן לְכוּלָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא, סְלִיקוּ כָּל מִלִּין דְּעָלְמָא, וְכָל דַּרְגִּין עִילָּאִין וְתַתָּאִין, כֻּלְּהוֹ בְּמַחֲשָׁבָה. אַמַּאי אִקְרֵי מַחֲשָׁבָה. אֶלָּא דָּא אִיהִי נְקוּדָה חָדָא סְתִימָא, דְּקָיְימָא בְּמַחֲשָׁבָה. דְּהָא נְקוּדָה חָדָא, לָא אִתְיְדַע לְאָן אַתַּר אִתְפַּשְׁטַת, וּמַה יֶּהֱוֵי מִינָהּ, וּלְאָן אַתַּר יִסְטֵי אוֹרְחָא. וּנְקוּדָה דָּא, אִיהִי רֵישָׁא דְּכָל רְעוּתִין וְכָל מַחֲשָׁבִין דְּעָלְמָא.

וַהֲוָה כֹּלָּא סָתִים בְּגַוָּוהּ, וְלָא אִתְיְדִיעַ, עַד דְּאִתְפַּשַּׁט הַאי

מַחֲשָׁבָה, וְאִתְעֲבִיד חַד פְּשִׁיטוּ, לְסִטְרָא דָא וּלְסִטְרָא דָא. כֵּיוָן דְּהַאי נְקוּדָה אִתְפַּשַׁט בְּהַאי פְּשִׁיטוּ, אִתְגְּלֵי יַתִּיר כָּל מַה דְּהַוָה סָתִים.

לָא דְּאִתְגְּלֵי לְמִנְדַע, אֶלָּא אִתְגְּלֵי הַהוּא סְתִימוּ, לְאָן אֲתַר סָטֵי אוֹרְחָא. וְנָפְקָא מֵרָזָא דְמַחֲשָׁבָה, דְּהָא לָא קָיְימָא בַּמַּחֲשָׁבָה, וְלָא סָלְקָא בִּשְׁמָא דָא, אֶלָּא קָיְימָא בִּשְׁמָא לְאִתְגַּלְיָיא. וְאִתְעֲבִיד חַד קוֹל בְּלַחֲשׁ, וּמַאי אִיהוּ. דָּא אָת ה'. דְּהוּא מַנּוֹ לַאֲפָקָא כָּל אִינּוּן מִלִּין סְתִימִין דַּהֲווֹ גּוֹ מַחֲשָׁבָה.

הָכָא אִיהוּ בְּהִיפּוּכָא מִגַּוְונָא דִלְתַתָּא. לְתַתָּא, מַאן דְּבָטַשׁ בְּהַהִיא נְקוּדָה דִלְתַתָּא, כַּד אִיהִי סְתִימָא, וְאָתֵי *) לְגַבָּהּ הַהוּא מֶלֶךְ גָּדוֹל, דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּאָת ו' דְּנָפֵיק מֵהַהוּא ה' עִילָּאָה. הַהוּא ו' דְּנָחֵית מִגַּוֵיהּ, בָּטַשׁ בְּהַאי נְקוּדָה, וְאַפֵּיק מִגַּוָּהּ כָּל מַה דְּלָקֵיט מִלְּעֵילָּא, וְאִתְפַּשְׁטַת וְאִתְפַּתְחַת לְכָל סִטְרִין, וְאִתְעֲבִיד אָת ה'.

לְעֵילָּא, מַאן דְּבָטַשׁ בְּאָת ה' עִילָּאָה, אִיהִי נְקוּדָה חָדָא עִילָּאָה סְתִימָא, כֵּיוָן דְּבָטַשׁ בָּהּ, אַפֵּיק לְבַר, וְאִתְגַּלְיָין כָּל אִינּוּן מִלִּין סְתִימִין דַּהֲווֹ תַמָּן, וְנָפְקֵי לְבַר, דָּא אִתְיְידַע הַהוּא מַחֲשָׁבָה דְּהַוָה סָתִים וְלָא יְדִיעַ.

בְּגַוְונָא דָא, כַּד בָּטַשׁ ו' בִּנְקוּדָה דָא לְתַתָּא, כְּדֵין אַפֵּיק מִגַּוָּהּ, כָּל אִינּוּן חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין וְאוּכְלוֹסִין וּנְהוֹרִין וְנָחֲלִין עֲמִיקִין דִּלְעֵילָּא.

וּכְדֵין אָמְרֵי לָהּ, (שה"ש א) וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים. טוֹל נְהוֹרִין וּמְזוֹנִין, וּפַלְגֵי לְכָל אִינּוּן חַיָּילִין וְהָבֵי לוֹן. עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים, אִינּוּן רוֹעִים דְּהֵן מְנַהֲגֵי עָלְמָא, לְמֵיהַב לוֹן שׁוּלְטָנוּ וְתוֹקְפָא, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וְכָל דָּא, בְּאִתְפַּשְׁטוּ דְּהַהִיא נְקוּדָא דַּהֲוַת סְתִימָא מִן קַדְמַת דְּנָא.

חָדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַאֲמַר, בְּקַדְמִיתָא עַד לָא אִתְאֲמַר וְלָא אִתְגְּלֵי מִלִּין אִלֵּין דְּשִׁיר הַשִּׁירִים, בְּכֵינָא וַעֲצִיבְנָא. וְהַשְׁתָּא דְּמִלִּין אִלֵּין אִתְגַּלְיָין, חָדֵינָא, וַאֲמֵינָא, דְּזַכָּאָה חוּלָקִי דַּהֲוֵינָא בְּדָא. וְתוּ, דְּמִלִּין עִילָּאִין דִּלְעֵילָּא, אִתְגַּלְיָין הָכָא עַל יְדָא דְּמַר.

(שה"ש א) לְסוּסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי, רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (שמות יד) וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וכו', תָּא חֲזֵי, חָכְמָתָא דְּמִצְרַיִם, דְּכָל מַה דַּעֲבָדוּ, לְגַבֵּי רָזָא דְּחָכְמָתָא דִּלְעֵילָּא עֲבָדוּ. וּפַרְעֹה חַכִּים הֲוָה יַתִּיר, דְּהָא לָא מוֹקְמֵי מַלְכָּא בְּמִצְרַיִם אִי לָא יְהֵא חַכִּים מִכָּלְהוֹ.

וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּקַּח, אִיהוּ נְטִיל כּוּלָּא בְּחָכְמָה, נְטִיל עִיטָּא דְּחָכְמְתָא לְגַבֵּיהּ. אֲמַר, עַמָּא דָּא שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף אִינּוּן, עָאל לְאִידְרוֹ, וַהֲפַךְ בְּכָל זִינֵי חַרְשִׁין דִּילֵיהּ, וַעֲבַד סְגִימִין פְּסִיסִין, וַחֲרַשׁ חַרְשִׁין, וּנְטִיל שִׁית מְאָה רֶכֶב בְּרִירָן. בָּחוּר: בְּרִירָן בַּחֲרַשִּׁין, טְעוּנִין בְּכָל זִינֵי קִסְמִין וַחֲרַשִּׁין כְּרָזָא דִּלְעֵילָּא, דְּהַהוּא מְמַנָּא דְּאִתְמַנָּא עֲלַיְיהוּ.

וַחֲוָה נְטֵיל טָעִין בְּקִסְמִין וַחֲרָשִׁין, שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר, דַּהֲווֹ בְּרִירָן לְקִבְלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל. וְכֹל רֶכֶב מִצְרַיִם, כָּל חַד וְחַד טָעִין בְּחַרְשׁוֹי וְקוֹסְמוֹי. לָא הֲווֹ חַכִּימִין בְּמִצְרַיִם, דְּלָא טָעִין טְעוּנִין דְּקִסְמִין וַחֲרָשִׁין.

וְשָׁלִישִׁים עַל כֻּלּוֹ, מַאי וְשָׁלִישִׁים. אֶלָּא זִינִין דַּחֲרָשִׁין לֵיהּ גְּלִיפָן בִּתְלַת תְּלַת. וּשְׁמָהָן דְּמִסָּאֲבוּ הֲווֹ בְּאַתְוָון דְּתְלַת תְּלַת. כָּלְהוּ גְּלִיפֵי בְּקִסִירִין מְזַיְינָן, כְּנַוְונָא דְּלְעֵילָּא, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ זִיוּנִין קַפִּירִין לְגַבַּיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל.

עַל כַּלָּה כְּתִיב, דְּהָא עִיטָּא נָטַל עַל כַּלָּה, וּבְגִין לְשֵׁיצָאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְכָלְהוּ הֲווֹ זִינֵי מַשְׁרְיָין עַל כַּלָּה, דַּהֲוַת נָטְלָא קַמַּיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל.

מִיָּד (שמות יד) וַיְחַזֵּק ה' אֶת לֵב פַּרְעֹה וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה. מִיָּד רָמָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא בְּיָד רָמָה. אִיהִי יָד דִּכְתִיב בֵּיהּ, (שם) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, הַהִיא יָד הַגְּדוֹלָה אִיהִי יָד רָמָה.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, חָקִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי יָד, כָּל דְּיוֹקְנִין, וְכָל חַיָּילִין וְתוֹקְפִין דְּמִצְרָאֵי, כְּנַוְונָא דְּאִינוּן חֲרָשִׁין וְקִסְמִין דַּעֲבָדוּ, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ אַתְיָין בַּחֲרָשָׁא דָּא. הַהִיא יַד, הֲוָה חָקִיק בֵּיהּ לְקִבְלֵיהּ דְּהַהוּא חָרָשָׁאֵי, וְאִתַּבְרַת קַמֵּיהּ דְּהַהוּא דְיוֹקְנָא דְּהֲוָה חָקִיק בְּהַהוּא יָד. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם טו) יְמִינְךָ יְיָ' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ' תִּרְעַץ אוֹיֵב. וּבְגִין הַאי דְּמִיתִיךְ, דְּיוֹקְנִין וְצִיּוּרִין חֲקִיקְנָא בִּיךְ,

כְּגַוְונָא דְּסוּסְוָותָא דְּפַרְעֹה. עַד הָכָא.
אֲבָל בְּקִישׁוּרָא דְּמִלִּין, לָא אִתְקַשְּׁרוּ. דְּאִי הָכֵי, מַאי הַאי לְגַבֵּי קְרָא דִּלְעֵילָּא, וּבְרָזָא דִּרְחִימוּ וְחֶדְוָה דְּתִשְׁבַּחְתָּא דָּא. מַאי בָּעָאן הָכָא רְתִיכִין דְּפַרְעֹה. וּמַאי קָא אָתֵיב לְגַבָּהּ. אֶלָּא וַדַּאי כּוּלָּא בְּקִישׁוּרָא דְּרָזָא חָדָא אִיהוּ. לְסוֹפָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה. אַהֲדַרְנָא לְמִלָּה קַדְמָאָה. דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַגֵּי לָהּ עַל כָּל אִינּוּן אוּכְלֵסִין וּמַשְׁרְיָין דִּלְתַתָּא לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא דִּלְהוֹן. מֵהַהוּא זִמְנָא אִיהִי מְשַׁבַּחַת תָּדִיר, וְלָא שְׁכִיכַת, וְכָל אוּכְלוּסִין דִּילָהּ מְשַׁבְּחָן תָּדִיר, וְלָא שְׁכִיכוּ לְעָלְמִין.
וְתוּשְׁבַּחְתָּא דִּרְחִימוּ דָּא, הֲוֵי שֵׁירוּתָא, כַּד נָפְקַת מִמִּצְרַיִם, וְכָל אוּכְלוּסִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא הֲווֹ קַמָּהּ, וּכְדֵין שְׁרִיאַת רְחִימוּ דְּתוּשְׁבַּחְתָּא לְגַבֵּי עֵילָּא. וְסוֹפָן דְּפַרְעֹה וּרְתִיכוֹי הֲווֹ נָטְלָן אֲבַתְרַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אִיהִי שְׁרִיאַת בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דִּרְחִימוּ לְגַבֵּי עֵילָּא.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי בְּתוּשְׁבַּחְתָּא בְּהַהוּא זִמְנָא, כְּמָא דְּתָנִינָן דִּכְתִיב (שמות יד) וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. וְאִיהוּ אִשְׁתִּיק לָהּ מִגּוֹ תוּשְׁבַּחְתָּא דִּרְחִימוּ דְּשָׁרִיאַת.
פּוּק חֲזֵי, כַּלָּה דְּקַיְימָא בִּרְחִימוּ לְמֶחֱמֵי לְבַעְלָהּ, כַּד חָמַאת לֵיהּ, אִתְעָרַת רְחִימוּ לְגַבֵּיהּ, וְשָׁרִיאַת לְשַׁבְּחָא לְגַבֵּיהּ. וְאִי אִיהוּ לָא בָּעֵי בְּתוּשְׁבַּחְתָּא, מְשַׁתְּקָהּ בִּשְׁתִיקוּ

מֵאִתְעָרוּתָא דִּרְחִימוּ דִּשְׁרִיאַת. אֵיךְ שָׁכִיךְ לְבָּהּ וּרְעוּתָהּ.
בְּיוֹן דְּטָבְעֵי כָּל אִינּוּן סוּסָוָון וּרְתִיכִין דְּפַרְעֹה בְּיַמָּא, וְחָמוּ
יִשְׂרָאֵל כָּל אִינּוּן גִּבּוֹרָאן וְנִיפִּין דַּעֲבַד לוֹן קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, שַׁבְּחוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא תּוּשְׁבַּחְתָּא בְּגִינָהּ, וְקַבִּיל
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (שמות טו) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ. לְבָתַר כַּד אַהֲדַר בֵּירָא,
שַׁבְּחוּ יִשְׂרָאֵל תּוּשְׁבַּחְתָּא בְּגִינָהּ. דִּכְתִיב, אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. אֲתָא יְהוֹשֻׁעַ וְשַׁבַּח תּוּשְׁבַּחְתָּא בְּגִינָהּ.
אֲתוֹ דְּבוֹרָה וּבָרָק וְשַׁבַּחוּ תּוּשְׁבַּחְתָּא בְּגִינָהּ.
בְּיוֹן דְּבָנָה שְׁלֹמֹה בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְעָלְמִין הֲווֹ כָּלְהוֹ בְּשִׁיקוּלָא
חָדָא, כְּדֵין אִיהִי אִתְעָרַת רְחִימוּ וְתוּשְׁבַּחְתָּא עִילָּאָה,
וַאֲמָרַת מִילִּין עִילָּאִין אִילֵּין דְּתוּשְׁבַּחְתָּא וּרְחִימוּ לְגַבֵּיהּ.
כְּדֵין אִיהוּ, מִגּוֹ רְחִימוּ וְתִיאוּבְתָּא דְּכַלָּה, בָּעָא לְאַדְכּוּרֵי לָהּ
הַהוּא שְׁתִיקוּ דַּעֲבַד לָהּ לְמִשְׁתַּק, וְלָא בָּעָא
בְּתוּשְׁבַּחְתָּא, פָּתַח וְאָמַר, (שה"ש א) לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה, כַּד
אִינּוּן סוּסָוָון וּרְתִיכִין דְּפַרְעֹה הֲווֹ אַתְיָין וְרָדְפִין אֲבַתְרַיְיהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל, דְּמִיתִיךְ רַעְיָתִי, אַשְׁתִּיקִית לָךְ בְּאִשְׁתּוֹקָא.
דְּמִיתִיךְ: כְּמָא דְּאִתְּמַר, וַיִּדֹּם אַהֲרֹן. שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם.
וְעִם כָּל דָּא, הָכֵי אִצְטְרִיךְ, דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא עַד כְּעָן, בְּנִין
וְאֻכְלוּסִין דְּאַרְעָא, וְכָל תִּיקוּנִין דִּילָךְ, לָא הֲווֹ שְׁלֵמִין
כְּדְקָא יָאוֹת, וְאַתְּ לָא הֲוֵית מִתְעַטְּרָא בְּהוּ כְּדְקָא יָאוֹת
בְּתִיקוּנַיִךְ.

אֲבָל הַשְׁתָּא נָאוּ לְחַיָּיךְ בַּתּוֹרִים, כַּמָּא יָאִין כָּל תִּיקוּנִין
דִּילָךְ, וְכַמָּה שַׁפִּירִין אִינוּן בַּתּוֹרִים, דִּכְתָב קַבִּילוּ
אוֹרַיְיתָא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְאִתְעַטָּרַת בְּהוּ.
מַה דְּלָא הֲוֵית מִקַּדְמַת דְּנָא.
וּבְגִין כָּךְ דְּמִיתִיךְ רַעְיָתִי, וְלָא בָּעֵינָא בְּתוּשְׁבַּחְתִּיךְ, וְאִתְעָרוּ
דְּרַחֲמוּ דִּילָךְ, בְּגִין דְּאַתְּ עֵרוֹם וְעָרְיָה, וְלָא הֲוֵית
מִתְתַּקְּנָא בְּתִיקוּנִין. וְהַשְׁתָּא כַּמָּא יָאַיָּין תִּיקוּנִין דִּילָךְ,
וּרְעוּתָא דִּילִי בָּךְ, וּבְמִילֵי תּוּשְׁבַּחְתֵּיךְ. צַוָּארֵךְ, הָא אִית לָךְ
בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּאַרְעָא, בְּגַוְונָא דְּכָלְהוֹ צִיּוּרִין עִילָּאִין וְכַמָּה
צַדִּיקִים וַחֲסִידִים עָאלִין בְּגַוֵּיהּ.
וְהַשְׁתָּא דְּאַתְּ מִתְעַטָּרָא בְּתִיקוּנַיִךְ, וּבְשְׁלִימוּ דִּלְהוֹן, הָא כָּל
מְקוֹרִין עִילָּאִין, וְכָל דַּרְגִּין וְשַׁיְיפִין הָא אִינוּן לְגַבָּךְ,
לְקַבְּלָא לָךְ, וּלְאַתְקָנָא לָךְ בְּתִיקוּנִין עִילָּאִין.
וְעַל דָּא (שה"ש א) תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ, נַעֲשֶׂה וַדַּאי, אֶעֱשֶׂה לָא
כְּתִיב, אֶלָּא נַעֲשֶׂה, מֵרֵישָׁא דִּנְקוּדָה עִילָּאָה, עַד יְסוֹדָא
תַּתָּאָה, נְתַקֵּן לָךְ, וְנַעֲבִיד לָךְ מִסְּטָרָא דְּזָהָב, דְּתַמָּן אִתְעָרוּ
דְּרַחֲמוּ. עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף, מִסְּטָרָא דְּיָמִינָא.
לְאַחֲזָאָה, דְּהָא אִתְעָרוּ דִּלְעֵילָּא, לָא אִתְעַר וְלָא אִתְתַּקַּן
לְגַבָּהּ, אֶלָּא כַּד אִתְתַּקְּנָא אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא
בְּתִיקוּנֵי דְּהַאי עָלְמָא. כֵּיוָן דְּתִיקוּנִין דְּהַאי עָלְמָא אִתְתַּקְּנוּ
בָּהּ כִּדְקָא יָאוֹת, כְּדֵין תִּיקוּנֵי דִּלְעֵילָּא מִתְתַּקְּנֵי בָּהּ, וְיַהֲבִי
לָהּ תּוֹרֵי זָהָב עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף. תּוֹרֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (אסתר

ב) תּוֹר אֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל.

וְעַל דָּא, כַּד רָדְפִין סוּסָוון דְּרִכְבֵי פַּרְעֹה, דְּמִיתִיךְ, דְּלָא תְשַׁבַּח וְלָא תִתְעָר רְחִימוּ לְגַבָּאי. בְּגִין דְּתִיקּוּנִין דִּילָךְ לְתַתָּא לָא הַוְיִין. וְהַשְׁתָּא יָאוֹת הוּא, דְּהָא נָאוּו לְחָיַיִךְ בַּתּוֹרִים וְגו', וַדַּאי תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ וְגו', וְנִתְתַּקֵּן לָךְ כְּדְקָא יָאוֹת. וְכָל חַד וְחַד כְּפוּם אוֹרְחוֹי, וּמִלִּין הָכֵי מִתְקַשְׁרָן.

(שה"ש א) לְסָסָתִי בִּרְכְבֵי פַּרְעֹה וְגו', כְּתִיב (שמות יג) וַה' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן וְגו'. בְּשַׁעֲתָא דַּאֲפִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הֲווֹ בָּעָאן לְמֵיזַל בְּמַדְבְּרָא בְּאוֹרַח נְגִיבוּ. דַּהֲווֹ רְגִילִין בְּמִצְרַיִם, דְּהַוְיָא כְּגִנְתָא דְעֵדֶן, כְּדָבָר אַחֵר, כְּגַן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. דַּהֲווֹ אָזְלִין בַּאֲתַר נְגִיבוּ בְּאוֹרְחָא, בְּחוּרְבָא בְּלָא יִישׁוּבָא.

מָה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שָׁדַר קָדָמַיְיהוּ שְׁבִינְתָא, דַּהֲוַת אָזְלַת בְּכָל גַּוְונִין דְּזָהֲרָא, בְּכָל גַּוְונִין דְּתֵיאוּבְתָא, וַהֲווּ רְהִיטֵי אֲבַתְרָהּ לְמֶחֱמֵי בְּתֵיאוּבְתָא. וּבְגִין כָּךְ הֲווֹ רְהִיטִין אֲבַתְרָהּ, וְאָזְלֵי, וְלָא הֲווֹ מִתְעַכְּבֵי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד לוֹן הָכֵי, כִּי הֵיכִי דְּלָא יִתְעַכְּבוּ קִדּוּשָׁא דִּשְׁמָא עַל יַמָּא, דְּאִיהוּ הֲוָה בָּעֵי לְאִתְיַקָּרָא בְּגוֹ כָּל עַמְמִין דְּאַרְעָא.

כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין אָזְלִין בִּבְהִילוּ, אוּף הָכֵי עֲבַד פַּרְעֹה בִּרְתִיכוֹי וְסוּסָוון דִּילֵיהּ, בְּגִין לְמִרְדַּף בִּבְהִילוּ, דְּלָא יִתְעַכְּבוּן רְתִיכוֹי בְּאוֹרְחָא. מָה עֲבַד. נָטַל סוּסָוון נוּקְבֵי וְסוּסָוון דְּכוּרֵי,

וְשַׁוֵּי נוּקְבֵי לְקַמַּיְיהוּ וּדְכוּרֵי מֵאֲחוֹרָא, דְּכוּרֵי חַוּוֹ רָהֲטֵי בָּתַר נוּקְבֵי, וְנוּקְבֵי חַוּוֹ רָהֲטֵי מִקַּמֵּי דְּכוּרֵי, וְאִלֵּין וְאִלֵּין חַוּוֹ רָהֲטֵי בִּבְהִילוּ. וְדָא עֲבַד פַּרְעֹה בְּחָכְמְתָא, לְמִרְדַּף בִּבְהִילוּ אֲבַתְרַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

כֵּיוָן דְּאַדְבֵּיק לוֹן, וּבְעָא לַאֲגָחָא קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל, נָטַל נוּקְבֵי וְחָנַר לוֹן לַאֲחוֹרָא, וּדְכוּרֵי לְקַמַּיְיהוּ, בְּגִין לְיַאֲשָׁא רְתִיכוּי. כָּךְ בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (שמות) וַה' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, וּלְבָתַר כְּתִיב, (שם יד) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע, בְּגִין דְּיִתְיָיאֲשׁוּן יִשְׂרָאֵל, וִיהוֹן נְטִירִין. וְכָל אִינּוּן גִּירִין, וּבִלְסְטָרָאִין, וְאַבְנִין, וְקוֹלְפִין, דַּהֲווֹ רָמָאן לְגַבַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לָא מָטוּ לוֹן. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ, וּבְגִין כָּךְ דִּמְיתִיךְ, בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ.

כֵּיוָן דְּאִינּוּן אוּכְלוּסִין אִתְעֲבָרוּ, וְחָמוּ כָּל אִינּוּן נִסִּין וּגְבוּרָן דַּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יַמָּא, כְּדֵין נָאוּוּ לְחָיַיךְ בַּתּוֹרִים, אִתְתַּקָּנוּ יִשְׂרָאֵל בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, דִּכְתִיב (שם) וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ. וְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וּכְדֵין אִתְתַּקָּנוּ כּוּלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא כַּדְקָא יָאוֹת.

(שיר א) נָאוּוּ לְחָיַיךְ בַּתּוֹרִים, תָּא חֲזֵי, כָּל גְּוָונִין דִּלְגוֹ, וְכָל מַחְשָׁבִין וּרְעוּתִין דְּעָלְמָא דְּאִינּוּן גּוֹ לְבָּא, כּוּלְהוּ אִתְחַזּוֹן בְּאַנְפִּין. וּבְאַנְפִּין אִשְׁתְּמוֹדְעָא בַּר נָשׁ מַאן אִיהוּ. אִי עוֹבָדוֹי לְטַב, אִי עוֹבָדוֹי לְבִישׁ. כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה ג) הַכָּרַת

פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָם. וְהַשְׁתָּא דְּתִיקוּנִין דִּכְלָּא כָּלְהוֹ כִּדְקָא יָאוֹת, בְּתִיקוּנִין דְּכָשְׁרָאן, בְּתִיקוּנִין דְּעוֹבָדִין טָבִין, מִיָּד נָאוו לְחַיָּיךְ בְּלָא כִיסוּפָא כְּלָל.

וְכָל דָּא הֲוֵי בְּזִמְנָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְעָלְמִין כּוּלְהוֹן בְּחֶדְוָא, עֵילָא וְתַתָּא, וּכְדֵין אִתְתַּקָּנוֹ אַנְפִּין כִּדְקָא חָזֵי. אִתְחַבְּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כִּדְקָא חָזֵי.

לְחַיָּיךְ, וְלָא כְתִיב פָּנַיִךְ, בְּגִין דְּכוּלָּא חַד, אֲבָל לְחַיַּים, אִינוּן מְתַקְּנָן צִפְצוּפָא וּמִילוּלָא לְאִסְתַּכָּלָא בֵּהוּ. וּבְגִין כָּךְ, שִׂרְתָּא דָּא אִתְתַּקְּנָא הַשְׁתָּא, יַתִּיר מִשְּׁאָר זִמְנִין דְּעָלְמָא. כְּתִיב, (בראשית טו) וְהִנֵּה דְבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ. וְכִי אַבְרָהָם דְּהַוָּה אָזֵיל בִּשְׁלִימוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, אֵיךְ לֹא הֱאֶמִין בְּמַאֲמָר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמַר דְּלֶהֱוֵוי לֵיהּ בְּנִין, דִּכְתִיב לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת. וּלְבָתַר אִיהוּ אֲמַר, וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי.

שְׁפִיל לְרֵישֵׁיהּ דִּקְרָא, מַה כְּתִיב, (שם) וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי. וּכְתִיב (שם) הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא אַבְרָהָם הֲוָה הֵימִין בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַהֲוָה מִסְתַּכֵּל בְּכוֹכְבַיָּיא וּבְהַנֵּי מַזָּלַיָּיא, וַהֲוָה חָזֵי דְּלָא יְהֵא לֵיהּ בַּר. בְּגִין דְּעַד כְּעָן לָא הֲוָה דָּבִיק בִּדְבִיקוּ דְּמָארֵיהּ. כֵּיוָן דִּכְתִיב וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה, אַפִּיק לֵיהּ מֵהַהוּא אוֹרַח, וְקָרֵיב לֵיהּ לְגַבֵּיהּ לְפוּלְחָנֵיהּ, לְמִנְדַּע אוֹרְחִין אָחֳרָנִין

דְּחָכְמְתָא, וְאַפֵּיק לֵיהּ מֵהַהוּא טִיּוּרֵי דְּמַזָּלֵי, וַאֲמַר לֵיהּ, אַבְרָם אֵינוֹ מוֹלִיד, אַבְרָהָם מוֹלִיד. וְדָא (בראשית יז) וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ.

מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֵית בְּכָל אַתְוָון אָת דְּמִתְתַּקְנָא לְאוֹלָדָא, בַּר אָת ה'. הַאי אָת, אִיהִי מִתְתַּקְנָא לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִּין יַתִּיר מִכָּל שְׁאָר אַתְוָון. וּבְגִין כָּךְ אִיהִי פְּתִיחָא מִכָּל סִטְרִין.

וְאִי תֵּימָא, אָת דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַבְרָהָם לְאִתּוֹסָפָא לֵיהּ, דְּהָא לָאו דִּילֵיהּ הוּא, ה' אִיהִי נוּקְבָא בְּכָל אֲתַר, וְתִינַח לְשָׂרָה לְמֶהֱוֵי אָת דָּא רְשִׁימָא בְּגַוָּהּ.

אֶלָּא תְּרֵי הֵי"ן אִינוּן, חַד עִילָּאָה, וְחַד תַּתָּאָה. חַד עַלְמָא דְּדִכוּרָא, וְחַד עַלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ עַלְמָא דְּנוּקְבָא. בֵּיוָן דְּאִתּוֹסַף ה' בְּאַבְרָהָם, אוֹר קַדְמָאָה דְּהַוָּה הַאי ה' מִתְעַטֵּף בֵּיהּ, נָפֵיק וַעֲבַד אִיבִּין. וְאִתְרְשִׁים אַבְרָהָם בְּהַהוּא דַּרְגָּא עִילָּאָה דִּילֵיהּ, בְּחֵילָא דְּהַאי ה' עִילָּאָה, דְּהָא לֵית חֵילָא וְתוֹקְפָא לְהַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, בַּר ה'. וּבְגִין כָּךְ נָטִיל הַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, אָת ה' עִמֵּיהּ, וְאִתְיַשֵּׁב בְּדַרְגֵּיהּ, דְּהָא סָלִיק לְמֶהֱוֵי עָבִיד תּוֹלָדִין.

תְּרֵין אַתְוָון רְשִׁימִין הָכָא, דְּאִינוּן סְלִיקוּ לְעַלְמָא עִילָּאָה, וְאִינוּן ה"ם. אָת ם' מֵעַלְמָא עִילָּאָה אִיהִי. מַאי בֵּינַיְיהוּ בֵּין אָת ם' וּבֵין אָת ה', דְּהָא תַּרְוַיְיהוּ מֵעַלְמָא עִילָּאָה אִינוּן.

אֶלָּא כַּד סָתִים כּוּלָּא גּוֹ מַחְשָׁבָה עִילָּאָה, וְאִיהִי נְקוּדָה לָא
אִתְפַּשְׁטָא, וְאַסְתִּים לְגוֹ. כָּל אִינּוּן שְׁבִילִין עִילָּאִין,
וְאַתְוָון סְתִימִין, אַסְתִּים כּוּלָּא בְּאָת ם׳. וַהֲוּוּ כָּל אִינּוּן
שְׁבִילִין וְאַתְוָון עִילָּאִין סְתִימִין כְּלִילָן בְּאָת דָּא. כֵּיוָן דְּסָלִיק
בִּרְעוּ לְאִתְגַּלָּאָה, וְלַאַפָּקָא תּוֹלָדִין, הַאי אָת ם׳ אִתְפַּתַּח,
וְאִתְעֲבִיד אָת ה׳.
לָא אִשְׁתַּנּוֹ דָּא מִדָּא, אֶלָּא דְּאִתְפַּתַּח לַאַפָּקָא תּוֹלָדִין
וּלְאִתְגַּלְיָיא בִּלְחִישׁוּ. דְּהָא אָת דָּא לָא אִתְגַּלְיָיא וְלָא
אִדְכַּר. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי בִּלְחִישׁוּ, הוּא בְּפוּם גַּלֵּי. וּבְגִין כָּךְ,
בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְגַּלֵּי וְאִתְפַּתַּח, כְּדֵי זַמִּין לְאוֹלָדָא.
דְּהָא בְּעוֹד דְּלָא קָיְימָא בִּפְתִיחוּ דְּה׳, כּוּלָּא סָתִים בְּגַוָּוהּ
בְּאָת ם׳. לְבָתַר דְּאִתְפַּתַּח, עֲבִיד תּוֹלָדִין בְּאוֹת ה׳.
וְאִינּוּן תּוֹלָדִין לָא נַפְקֵי לְבַר, בַּר בְּחַד אֵבָר, שַׁיְיפָא קַדִּישָׁא
דְּאִתְתַּקַּן גַּבֵּיהּ, וְעָאל בְּאָת ה׳ בַּתְרַיְיתָא. מֵאֵת ה׳
נָפֵיק, וּבְאָת ה׳ עַיְיל, בְּהַהוּא אֵבָר דְּאִתְתַּקַּן גַּבֵּי ה׳
בַּתְרַיְיתָא.
וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְפַּתַּח, וְאִתּוֹסַף אָת דָּא, ה׳ עִילָּאָה, כְּדֵין
אִתְתַּקַּן בְּתֵיאוּבְתָּא, וְהַאי אֵבָר צַדִּיקָא דְּעַלְמָא
אִתְתַּקַּן עֲלֵיהּ. וְעַל דָּא, כַּד אִתְתַּקַּן הַאי אֵבָר בְּתֵיאוּבְתָּא,
אִתּוֹסַף בֵּיהּ ה׳. וְכַד אֵבָר דָּא לָא הֲוֵי בְּתֵיאוּבְתָּא, וַהֲוָה ם׳
בִּלְחוֹדוֹי, לְאִתְחַזָּאָה דְּהָא לָא קָיְימָא לְאוֹלָדָא.
וְרָזָא דָּא אַבְרָם, אַבֶּן רִבִּי ם׳, דָּא אֵינוֹ מוֹלִיד, דְּהָא ם׳

סְתִימָא אִיהִי, וְלָא קָיְימָא לְאוֹלָדָא. כַּד אִתּוֹסַף ה׳, הַהוּא ס׳ אִתְפַּתַּח, וְאִתּוֹסַף ה׳, וְקָיְימָא בְּהַהוּא אֵבָר לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין. וְרָזָא דָּא אַבְרָהָם, אֵבֶן רִבִּי ה״ם, דָּא, מוֹלִיד וַעֲבִיד אִיבִּין.

וּבְגִין כָּךְ אַבְרָם אִינוּן מוֹלִיד, אַבְרָהָם מוֹלִיד. בְּגִין דְּהַהוּא אֵבָר לָא אִתְתַּקַּן עַד דַּאֲתִי ה׳. וּבְכָל אֲתַר ה״א קָיְימָא לְתוֹלָדִין וְאִיבִּין, וְעַל דָּא שְׁמָא גָּרִים.

וּמְנָא לָן דְּהַהוּא אֵבָר לָא אִתְתַּקַּן אֶלָּא בְּגִין ה׳. דְּהָא בְּזִמְנָא דְּהַוָה שְׁמֵיהּ אַבְרָם, לָא אִתְגְּזַר הַהוּא אֵבָר, וְלָא אִתְתַּקַּן. בָּתַר דַּאֲתָא ה׳, אִתְתַּקַּן הַהוּא אֵבָר, וְאִתְגְּזַר, לְמֶעְבַּד אִיבִּין בְּהַהוּא ה׳ בַּתְרָאָה. וּבְעוֹד דְּאִיהוּ עַלְמָא עִילָּאָה סָתוּם בְּאָת ס׳, הַהוּא אֵבָר לָא אִתְתַּקַּן, וְקָיְימָא עָרְלָה בְּלָא גְּזִירוּ.

וְדַרְגָּא תַּתָּאָה קָיְימָא מִגּוֹ עָרְלָה, בְּאָת ד׳, גּוֹ מִסְכְּנוּ. כַּד עַלְמָא עִילָּאָה גּוֹ סְתִימוּ בְּרָזָא דְּאָת מ׳, עַלְמָא תַּתָּאָה בְּמִסְכְּנוּ בְּרָזָא דְּאָת ד׳.

כַּד אִתְפַּתַּח עַלְמָא עִילָּאָה מֵאָת ס׳, וְאִתְעֲבִיד ה׳, כְּדֵין, אִתְתַּקַּן בְּרִית, וְאִתְעֲבַר עָרְלָה. וְכֵיוָן דְּאִתְתַּקַּן הַאי בְּרִית, נָפְקִין אִלֵּין תְּרִין אַתְוָון, וְעַיְילֵי אַתְוָון אוֹחָרָנִין. נַפְקִין תְּרִין אִלֵּין ד״ם.

וְכָל גְּזִירוּ דְּלָא נָפֵיק מִינֵיהּ דָּם, לָאו אִיהוּ גְּזִירוּ. דְּהָא אִלֵּין מִתְעַבְּרָן וְעַיְילִין תְּרִין אָחֳרָנִין. בַּאֲתַר דְּאָת ס׳, עַיִּיל ה׳.

בַּאֲתַר דְּאָת ד', עַייל ה'. כְּדֵין כּוּלָּא קָיְימָא לְאוֹלָדָא.
וְרָזָא דָּא (ישעיה ט) לְמַ"רְבֵּה הַמִּשְׂרָה וּלְשָׁלוֹם אֵין קֵץ עַל כִּסֵּא
דָּוִד וְעַל מַמְלַכְתּוֹ לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ. ס' רַבָּה,
לְמַרְבֵּה. רָזָא דָּא, כַּד לְאָת ס' רַבָּה הַמִּשְׂרָה, דְּאַסְגִּיאוּ רְבוּ
עִילָּאָה, דְּאִתְפַּתַּח וְאִתְעֲבִיד ה', כְּדֵין וּלְשָׁלוֹם אֵין קֵץ. מַאי
וּלְשָׁלוֹם. אֶלָּא וּלְשָׁלוֹם, דָּא הַהוּא אֵבָר יְסוֹדָא דְּעָלְמָא,
דְּאִתְעֲבַר מִגֵּיהּ עָרְלָה, הַהוּא דְּאִקְרֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר, וַדַּאי
וּלְשָׁלוֹם אֵין קֵץ, דְּהָא אִתְעֲבַר. וְיתֵיב שָׁלוֹם עַל כִּסֵּא דָּוִד,
וְעַל מַמְלַכְתּוֹ, לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה.
וְכָל דָּא, כַּד אִתְעֲבַר ס' וְאִתְפַּתַּח, כְּדֵין אִתְעֲבַר עָרְלָה,
וְאִתְעֲבַר ד', כְּמָא דְּאִתְּמַר. וְרָזָא דָּא, (שמות כד) הִנֵּה דַּם
הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת ה'. דְּאִצְטְרִיךְ לַאֲפָקָא מִינֵּיהּ ד"ם בְּרִית,
תְּרִין אַתְוָון אִלֵּין.
וְעַל רָזָא דָּא, אַבְרָהָם אֵבָר ה"ם דְּאִתְפַּתַּח אָת ס', בְּגִין
לְשַׁמְּשָׁא הַאי אֵבָר בְּעָלְמָא דְּלַתַּתָּא. וּבְגִין הַאי, יִצְחָק
לָא נָפֵיק, עַד דְּאִתְעֲבַר עָרְלָה מֵהַהוּא אֵבָר קַדִּישָׁא עִילָּאָה.
וּבְגִין כָּךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מַה דַּעֲבַד בְּאַרְעָא, כּוּלָּא
אִיהוּ בְּרָזָא דְּשִׁימּוּשָׁא כְּגַוְונָא עִילָּאָה, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אַפֵּיק
שְׁמָהָן כּוּלְהוּ בְּחָכְמְתָא עִילָּאָה, כְּגַוְונָא דְּרָזָא דִּלְעֵילָּא, כֻּלָּא
כְּדְקָא יָאוֹת.
(בראשית טו) וְהִנֵּה דְּבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה. מַאי
טַעְמָא, בְּגִין דְּהַוָּה עֶבֶד מַשְׂכִּיל. וּכְדֵין אֲמַר, הֵן לִי

לֹא נָתַתְּ זֶרַע וְהִנֵּה בֶּן בֵּיתִי כוּ'. בְּגִין דְּהָא אִיהוּ הַוָּה מִסְתַּכֵּל וְחָמֵי בְּטִיּוּרֵי דְּלָא יוֹלִיד. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְגְּזַר אַבְרָהָם, אִשְׁתְּלִים בְּכוֹלָּא בְּאָת הֵ"א, דְּאִתְפַּתַּח מֵאָת ם' וְאָת ד' אוֹף הָכֵי. כְּדֵין עָאל אַבְרָהָם בְּאוֹרַח דְּחָכְמְתָא, וְאִתְעֲבַר מֵהַהוּא אוֹרְחָא אָחֳרָא דְּכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי.

תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָּה בֵּיהּ עָרְלָה, דְּלָא אִתְגְּזַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְגְּלֵי לֵיהּ אֶלָּא בַּמַּחֲזֶה. בְּגִין דְּעַלְמָא עִילָּאָה הַוָּה סָתוּם בְּאָת ם', וְעַלְמָא תַּתָּאָה הַוָּה בְּמִסְכֵּנוּ בְּאָת ד'. כֵּיוָן דְּעַלְמָא עִילָּאָה אִתְפַּתַּח בְּאָת ה', וְאַבְרָהָם אַעֲבַר הַהוּא עָרְלָה, וְאִתְעֲבַר עַלְמָא תַּתָּאָה מֵהַהוּא ד', כְּדֵין כְּתִיב, וַיֵּרָא אֵלָיו ה', כְּדֵין אִתְגְּלֵי כּוֹלָּא, וְאִתְפַּתַּח מַאי דְּלָא הַוָּה מִקַּדְמַת דְּנָא כְּדֵין.

כְּהַאי גַּוְונָא מַמָּשׁ, כָּל זִמְנָא דְּצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי אַסְגִּיאוּ בְּעַלְמָא, כְּדֵין כּוֹלָּא אִתְגַּלְיָא וְאִתְפַּתַּח. בְּזִמְנָא דְּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא בָּנָה בֵּי מַקְדְּשָׁא, וַהֲוּו יִשְׂרָאֵל כּוּלְהוּ צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי, שָׁקְטֵי כְּחַמְרָא עַל דּוּרְדַּיָּיה, כְּדֵין אִתְפַּתַּח כּוֹלָּא, וְאִתְגַּלֵּי שִׁירָתָא דָּא עֵילָּא וְתַתָּא.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא כְּתִיב, (שה"ש א) לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי. מַה סוּסְוָותָא דִּרְתִיכִין דְּפַרְעֹה הֲווֹ מְזוּיָנִין בְּכָל זִינֵי קְרָבָא, אוֹף הָכֵי אַנְתְּ הֲוֵית מִתְלַבְּשָׁא בְּכַמָּה זִינֵי קְרָבָא, לַאֲגָחָא קְרָבָא. וּמַה סוּסָוָון דְּפַרְעֹה הֲווֹ טָעוּנִין בְּכַמָּה מָאנֵי זִינֵי קְרָבִין, אַבְנִין, גִּירִין, בִּלְסְטְרָאִין, קְסוּרִין, כּוּלְהוּ

טְעוּנִין לַאֲגָחָא קְרָבָא, אוּף הָכִי אֲנָא בָךְ טָעֵינְנָא כָּל זִינֵי קְרָבִין, לַאֲגָחָא קְרָבִין, לְאִתְקַדְּשָׁא בָךְ לְעֵינֵיהוֹן דְּכוּלָּא, וְלַאֲגָחָא קְרָבָא בְּהוֹן.

וְהַשְׁתָּא חָמֵינָא לָךְ בְּגַוְונָא אָחֳרָא, בְּכַמָּה תִּיקוּנִין יָאִין, בְּכַמָּה תִּיקוּנִין שַׁפִּירִין. נָאוּו לְחָיַיךְ בַּתּוֹרִים, בִּתְרֵי הֵהִי"ן, דְּהָא כוּלָּא אִתְפַּתַּח לְגַבָּיךְ וְאִתְגַּלְיָיא. ה' עִילָּאָה חָדֵי בָךְ, וְיָאֵי לְקַבְלָךְ, וְאִתְפַּתַּח. וְאַתְּ אִתְעַבָּרַת מֵאֵת ד', וְעַיְילַת בְּאֵת ה'. וְאִלֵּין תְּרֵין, נָאוּו וְאִתְתַּקָּנוּ לְגַבָּיךְ, דְּאִינוּן תְּרֵין הֵהִי"ן, אִינוּן תּוֹרִים, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים תִּיקוּנִין עִילָּאִין, דְּכָל מְקוֹרִין דְּאִתְתַּקָּנוּ לְגַבָּךְ.

וְדָא אִיהוּ דְּאִיהוּ דְּכִיר לְגַבָּהּ בַּחֲבִיבוּ וּרְחִימוּ סַגֵּי, בְּגִין דְּתֵיאוּבְתֵּיהּ לְגַבָּהּ, וּלְנַחֲמָהּ וּלְמַלָּא עַל לִבָּהּ, וּלְאַחֲזָאָה לָהּ רְחִימוּ סַגֵּי. וְעַל דָּא אֲמַר לְגַבָּהּ, תּוֹרֵי זָהָב וְגוֹ', מִכָּאן וָאֵילָךְ אִית לְאוֹסָפָא לָךְ שַׁפִּירוּ עַל שַׁפִּירוּ, תִּיקוּנִין עַל תִּיקוּנִין.

כְּתִיב, (שמות כד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וֶהְיֵה שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת לֻחֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה, זַכָּאָה חוּלָקָא דְּעַבְדָּא, דְּמָרֵיהּ סָלִיק לֵיהּ לְגַבֵּיהּ בִּרְתִיכֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה, הָהָרָה וַהַאי. דְּהָא הָהָר מִבָּעֵי לֵיהּ.

וֶהְיֵ"ה שָׁם, הָכָא אִתְמְסַר לֵיהּ לְמשֶׁה, מַה דְּלָא אִתְמְסַר לֵיהּ מִקַּדְמַת דְּנָא. דְּהָא הַהוּא שְׁמָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא, אִתְמְסַר לֵיהּ בִּידֵיהּ.

וְאִם תֹּאמַר הָא כְתִיב (שם ג) שֹׁל נְעָלֶיךָ. וַדַּאי פַּקֵּיד לֵיהּ לְאִתְפָּרְשָׁא מֵאִתְּתֵיהּ מִכֹּל וָכֹל, אֲבָל זִווּגָא אָחֳרָא לָא אִתְמְסַר לֵיהּ עַד הַשְׁתָּא. בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וֶהְיֵ"ה שָׁם, כְּדֵין מְסַר לֵיהּ שְׁמָא גְּלִיפָּא, וַחֲקֵיק לֵיהּ לְנַבִּי משֶׁה בְּאַרְעָא.

בְּקַדְמִיתָא כַּד הֲוָה בְּמִצְרַיִם, חָקַק בֵּיהּ שְׁמָא דֵּאלֹקִים, דִּכְתִיב (שמות ז) רְאֵה נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה. שְׁמָא דָּא וַדַּאי אִתְחֲקַק בֵּיהּ בְּשֵׁירוּתָא דִּנְבִיאוּתֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק בְּעִילּוּיָא אָחֳרָא, חֲקֵיק בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵיהּ מַמָּשׁ, בְּגִין לְאִסְתַּלָּקָא עַל שְׁמָא דֵּאלֹהִים דְּהֲוָה בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא. וְהַשְׁתָּא חָקִיק בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא דִּילֵיהּ, בְּגִין לְאִזְדַּווּגָא בֵּיהּ בִּשְׁמָא קַדְמָאָה, וּלְמֶהֱוֵי בְּאַרְעָא שְׁמָא שְׁלִים, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, יהו"ה אלהי"ם, דְּהוּא שְׁמָא שְׁלִים.

וּשְׁמָא שְׁלִים הֲוָה בְּיוֹמֵי דְמשֶׁה בְּאַרְעָא. אֱלֹקִים, הַהוּא זִווּגָא דִּילֵיהּ. יהו"ה, שְׁמָא קַדִּישָׁא בֵּיהּ. וְעַד דְּלָא אִתְגְּלִיף בֵּיהּ בְּמשֶׁה שְׁמָא דָּא, לָא אִזְדַּווּג בֵּיהּ שְׁמָא דֵּאלֹקִים. כֵּיוָן דִּכְתִיב עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה, אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְמֵיתַב עַל כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא. כְּדֵין כַּד מַלְכָּא יָהִיב לֵיהּ כּוּרְסְיֵיהּ, יָהִיב לֵיהּ שְׁמֵיהּ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב וֶהְיֵ"ה שָׁם, אֲנַח לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ

בְּכוֹלָא.

בִּתְרֵין דַּרְגִּין סָלֵיק מֹשֶׁה בְּהַהוּא זִמְנָא, מַה דְּלָא אִסְתַּלֵּיק הָכֵי בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא. אִתְיְהִיב לֵיהּ כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, וּמַלְכָּא מְסַר לֵיהּ שְׁמֵיהּ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה.

וְאֶתְנָה לְךָ אֶת לֻחוֹ"ת הָאֶבֶן, וְהָא אוֹקְמוּהָ לֻחוֹת הָאֶבֶן כְּמַשְׁמָעָן. אֶלָּא כָּל מַפְתְּחָן אִתְמְסְרוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה. מַשְׁמַע דִּכְתִיב וְאֶתְנָה לְךָ, לְ"ךָ וַדַּאי. דְּהָא כַּד אִסְתַּלַּק בִּשְׁמָא דָּא וֶהְיֵ"ה שָׁם, וְאִתְמְסַר לֵיהּ כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, כְּדֵין אַעֲטַר לֵיהּ בְּכוֹלָא, לְמֶהֱוֵי תִּיקוּנָא שְׁלִים, תִּיקוּנָא עִילָּאָה. וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, אִלֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין, מִסְטְרָא דָּא, וּמִסְטְרָא דָּא. אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי, אִלֵּין תְּרֵין יַרְכִין. לְהוֹרוֹתָם, דָּא אִיהוּ דַּרְגָּא יְסוֹדָא חָדָא, דְּמִינֵיהּ נָפְקִין כָּל טַעֲמִין, לְאַעֲנָאָה לְתַתָּא, וְכֹלָּא אִתְמְסַר לֵיהּ לְמֹשֶׁה, בְּגִין לְאַעֲטָרָא לֵיהּ בְּרָזָא עִילָּאָה, לְמֶהֱוֵי תְּרֵין שְׁמָהָן גְּלִיפָן, דְּאִינּוּן שְׁמָא שְׁלִים בְּאַרְעָא.

בְּאַרְעָא.

וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד מַלְכָּא, (תהלים מו) לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ. אַל תִּקְרֵי שַׁמּוֹת, אֶלָּא שֵׁמוֹת. אִינּוּן תְּרֵין שְׁמָהָן, דְּאִינּוּן שְׁמָהָן גְּלִיפָן, וְסָלְקָן לִשְׁמָא שְׁלִים, לְמֶהֱוֵי שְׁמָא שְׁלִים בְּאַרְעָא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, וְאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, מַה כְּתִיב. (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יהו"ה לְמֶלֶךְ. כְּדֵין הַאי כִּסֵּא אִתְעַטָּרָא עִילָּא וְתַתָּא, וְסָלְקָא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא לְגַבֵּי עִילָּא.

כֵּיוָן דְּסָלְקָא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא, אוֹשִׁיט לָהּ מַלְכָּא יָמִינָא, לְקַבְּלָא לָהּ. וְקַבֵּיל לָהּ בֵּין דְּרוֹעוֹי, וַאֲמַר לָהּ מִילֵי דְּרַחֲימוּ, וּפַקֵּיד לְמֵיהַב לָהּ מַתְנָן וּנְבַזְבְּזָן וִיקָר סַגֵּי, וַאֲמַר (שה״ש א) תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַכָּסֶף. תּוֹרֵי זָהָב, אִינּוּן פִּסּוּקֵי טַעֲמֵי. בְּגִין דְּאִינּוּן אוֹלְפִין אוֹרַח לְאַעֲנָאָה, אִי לְיָמִינָא וְאִי לִשְׂמָאלָא.

וְעַל מָה אִקְרוּן תּוֹרֵי. בְּגִין דְּכַד מָטָא תּוֹר וְזִמְנָא דְּהַאי דַּרְגָּא, לְמֵיהַב לָהּ עַל יְדָא דְּהַהוּא יְסוֹדָא. עָבִיד בָּהּ רְשִׁימוּ לְאַעֲנָאָה, וּלְמֵהַךְ בְּהַהוּא אוֹרַח דְּבָעֵי לְמֵהַךְ. וְכֵן כַּד דַּרְגָּא אָחֳרָא, מָטָא תּוֹר וְזִמְנָא לְמֵיהַב בָּהּ, עָבִיד בָּהּ רְשִׁימוּ בְּגַוְונָא אָחֳרָא, לְאַעֲנָאָה וּלְמֵהַךְ בְּהַהוּא אוֹרַח מַמָּשׁ. וְעַל רָזָא דָּא, (הושע יד) יִשָּׁרִים דַּרְכֵי ה׳. אִלֵּין אִינּוּן תִּנּוּעֵי דְּטַעֲמֵי, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

תּוֹרֵי זָהָב, בְּגִין דְּטַעֲמֵי הָכֵי תַּלְיָין עַל אַתְוָון, כְּמָא דְּתַלְיָין נְזוֹרִין דְּנִזְמִין עַל גַּבֵּי אוּדְנִין. כְּגוֹן תַּלְשָׁא, וּשְׁאָר תִּנּוּעֵי דְּאִינּוּן נִזְמִין וְנָזוֹרֵי, דְּתִיקּוּנִין דְּאַתְוָון.

תֵּיבִין בְּלָא טַעֲמֵי, וְלָא אִית בְּהוּ תִּנּוּעֵי, הָכֵי אִינּוּן כְּאוּדְנִין דְּכַלָּה, בְּלָא נְזוֹרִין וַעֲגוֹלִין, וּשְׁלִילָא מִתְקוּנָא. תֵּיבִין בְּלָא נְקוּדֵי, אִינּוּן כְּאִתְתָּא בְּלָא לְבוּשִׁין, דְּלָא יָכְלָא לְמֵיהַךְ לַאֲתַר דְּעָלְמָא. בְּגִין כָּךְ תִּיקּוּנֵי דְּאַתְוָון, אִינּוּן טַעֲמֵי וּתְנוּעֵי. אִלֵּין וְאִלֵּין תִּיקּוּנִין וּמַלְבּוּשִׁין אִינּוּן לְאַתְוָון. וְעַל דָּא תּוֹרֵי זָהָב, אִינּוּן תִּנּוּעֵי דְּטַעֲמֵי.

וּמַה דַּאֲמַר זָהָב, בְּגִין דְּאִינּוּן אַתְיָין מֵרֵישָׁא דְמַלְכָּא, לְמֵיהַב דַּעְתָּא וְסָכְלְתָנוּ לְאַתְוָון כָּלְהוֹ. בְּגִין כָּךְ כּוּלְהוּ בְּרָזָא חָדָא קָיְימִין.

נְקוּדֵי וְטַעֲמֵי, תְּרֵין דַּרְגִּין אִינּוּן, אִלֵּין וְאִלֵּין אִצְטְרִיכוּ לְאִתְתַּקְנָא בְּהוּ אַתְוָון. אַתְוָון אִינּוּן רְשִׁימִין בְּרָזִין עִילָּאִין, דְּהָא כּוּלְהוּ נַפְקָן מֵרָזָא דְּחָכְמְתָא עִילָּאָה, בְּאִינּוּן תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין דְּנָפְקָא מֵחָכְמְתָא.

וְאַתְוָון כּוּלְהוּ חֲקִיקִין לְתַתָּא, וְיָרְתָא לוֹן תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְכַד כּוּלְהוּ אַתְיָין לְאִתַּקְנָא לָהּ בְּרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, עַבְדֵי בָהּ נְקוּדֵי וְטַעֲמֵי, כְּמָה דְּאִתְמָר. וְעַל דָּא תּוֹרֵי זָהָב וכו׳.

וְהָכָא רָזִין עִילָּאִין, לְאִינּוּן דְּיָדְעֵי מִדִּין. אַתְוָון כּוּלְהוּ רְשִׁימִין בְּרָזָא, וְאִקְרוּן גּוּפֵי תּוֹרָה, דְּקָיְימִין לְמֵילַף וּלְמִנְדַּע בְּרָזִין עִילָּאִין.

נְקוּדִין אִינּוּן נָפְקִין מֵרָזָא דְּמוֹחָא, לְקָיְימָא אַתְוָון עַל תִּיקוּנַיְיהוּ, וּבְנְקוּדָה חָדָא אִשְׁתַּנֵּי תֵּיבָה, וְאַעֲבַר לְהַהִיא תֵּיבָה מִקִּיּוּמָהּ, בְּגַוְונָא אָחֳרָא.

בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, כַּד בָּטַשׁ הַהוּא אֲוִירָא דַּכְיָא בְּמוֹחָא, בָּטַשׁ וְלָא בָּטַשׁ, מָטָא לְגַבֵּיהּ דְּהַהוּא מוֹחָא, וְאִסְתַּלִּיק מִנֵּיהּ, מָטָא וְלָא מָטָא. כְּדֵין הַהוּא בְּטִישׁוּ נָפִיק לְגַבֵּי אַתְוָון מִגּוֹ מוֹחָא, וְאַתְוָון אִתְנַקִּידוּ.

וְאִם תֹּאמַר, נְקוּדֵי תִּיקוּן סוֹפְרִים הוּא. חַס וְשָׁלוֹם. דְּאַפִּילוּ

כָּל נְבִיאֵי דְּעָלְמָא יְהוֹן כְּמשֶׁה, דְּקַבֵּיל אוֹרַיְיתָא מִטּוּרָא דְּסִינַי, לֵית לוֹן רְשׁוּ לְחַדְּתָא אֲפִילּוּ חָדָא נְקוּדָה וְעֵירָא בְּאָת חַד, אֲפִילּוּ אָת וְעֵירָא דְּאוֹרַיְיתָא.

כֵּיוָן דְּהַהוּא בְּטִישׁוּ אִתְיַישֵׁב בְּמוֹחָא, מִגּוֹ אֲוִירָא דַּכְיָא דְּאִתְפַּס, בְּגִין דְּאִית אֲוִירָא דַּכְיָא דְּלָא אִתְפַּס כְּלָל. וְהַאי דְּאִתְפַּס כַּד אִתְיַישֵׁב בְּהַאי מוֹחָא, הַהוּא בְּטִישׁוּ עִילָּאָה. כְּדֵין נָפְקֵי כָּל תְּנוּעֵי דְּטַעֲמֵי, וְאִינוּן טַעֲמֵי כְּמָתָג לְסוּסְיָא, לְמֵהַךְ בְּאוֹרַח מֵישַׁר, לְיָמִינָא, וּלְשְׂמָאלָא, לְכָל רְעוּתָא דְּטַעֲמֵי אָזְלֵי, וּפָסְקֵי, וְתָבֵי, וּמְרַהֲטֵי, אָזְלֵי בְּנַאֲוָתָא, וּבְשִׁפְלֵי, וְלֵית רְשׁוּ לְכָל אַתְוָון לְמֵהַךְ לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא, בַּר בִּרְשׁוּ, כְּמָה דְּטַעֲמֵי מְדַבְּרֵי לוֹן. וּמִלָּה בְּגִינֵהוֹן אִשְׁתְּמַע, בְּגִין לְמֵהַךְ בְּאוֹרַח מֵישַׁר.

וְעַל דָּא, אַתְוָון כָּלְהוֹ אִתְיָין לְמֵיהַךְ בִּרְוָזָא דְּהַנֵּי תְּרֵין. בִּנְקוּדֵי וְטַעֲמֵי כַּחֲדָא. וְרָזָא דָּא, (משלי כה) תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבֵר עַל אָפְנָיו. תַּפּוּחֵי זָהָב, אִינוּן טַעֲמֵי וּתְנוּעֵי. בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף, אִלֵּין נְקוּדֵי. דָּבָר דָּבֵר עַל אָפְנָיו, דְּהָא לֵית מִלָּה כִּדְקָא יָאוֹת, לְבַר בִּתְרֵין אִלֵּין. וּבְגִין כָּךְ, תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ.

כְּתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ וְגוֹ'. הַאי קְרָא אִתְעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא, וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר דָּא, לְמַשְׁרְיָין עִילָּאִין, וְאִתְיְיעֵט בְּהוּ לְמִבְרֵי אָדָם כְּמַלְכָּא גּוֹ חֵילוֹי.

אֲבָל אִית לְאִסְתַּכָּלָא, אִי בְּרָזָא דִלְעֵילָא הֲוָה, דְּהַאי אֱלֹהִים אִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים, רָזָא דְעָלְמָא עִילָּאָה. וְאִי אִיהוּ אֱלֹהִים רָזָא דְעַלְמָא תַּתָּאָה. אֵיךְ אִתְתַּקַּן נַעֲשֶׂה לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא.

אֶלָּא וַדַּאי, כּוּלָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא חָדָא, וּבְרָזָא חָדָא. אָדָם כָּלִיל בְּכָל סִטְרִין, רָזָא דִילֵיהּ אִיהוּ בְּכוּלָּא, וּמֵרָזָא דֵאלֹהִים אִשְׁתַּכַּח אָדָם. וְלָא אִשְׁתַּכַּח מֵרָזָא דְּשִׁאָר שְׁמָהָן. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם, תְּרִין צַלְמִין אַמַּאי אִינּוּן. אֶלָּא חַד לְדִכּוּרָא, וְחַד לְנוּקְבָא.

תְּרִין אֱלֹהִים הָכָא, חַד דְּכַר, וְחַד נוּקְבָא. בְּצַלְמוֹ, דְּכַר. בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, נוּקְבָא. וְעַל דָּא וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, דָּא עַלְמָא עִילָּאָה. בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, דָּא עַלְמָא תַּתָּאָה. וְרָזָא דָא נַעֲשֶׂה, כְּלָלָא חָדָא. כִּדְקָא אֲמָרָן.

בְּשַׁעֲתָא דְאִתְבְּרֵי אָדָם, אַתְוָון כָּלְהוּ אִתְבְּרִיאוּ, אִתְגְּלִימוּ, וְאִצְטַיְירוּ. בְּשַׁעֲתָא דְאִתְנְשִׁיב בֵּיהּ רוּחָא, נָפְקוּ נְקוּדֵי וְאִתְיַישְׁבוּ בְּאַתְוָון. בְּשַׁעֲתָא דְאִתְתַּקַּן בְּסוּכְלְתָנוּ וּבְמַדָּע, נָפְקוּ תְּנוּעֵי דְּטַעֲמֵי וְאִתְיַישְׁבוּ עַל נְקוּדֵי וְאַתְוָון. וְכָל תִּיקוּנָא דְּרָזָא דְאָדָם הָכֵי אִיהוּ, בְּכָל סִטְרִין דְּעָלְמָא. בְּרָזָא דְאָדָם, אִתְיַישַׁב כּוּלָּא כְּמָא דְאִתְּמַר. וְלֵית אָדָם, בַּר בְּכָל הַנֵּי תִּיקוּנִין.

אָמַר לֵיהּ אֱלִיָּהוּ, ר', אַפְתַּח פּוּמָךְ, וְינַהֲרָן מִילָּךְ. דְּרִשׁוּ

דִּלְעֵילָא אִתְמְסַר בִּידָךְ. פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּכַמָּה דוּכְתֵי. אֲבָל תָּא חֲזֵי, עַל רָזָא דְּעִיקָּרָא דָּא כִּדְקָא אֲמָרַן, דְּהָא אִי יֵיתוּן כָּל נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי דְּעָלְמָא, וְיִסְתַּלְקוּן בִּנְבוּאָתְהוֹן בִּסְלִיקוּ דִּנְבוּאָה דְמשֶׁה, לָא יָכְלִין לְחַדְּתָא אֲפִילּוּ חָדָא נְקוּדָה דְּאוֹרַיְיתָא.

מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאַתְוָון כּוּלְהוּ לָא נָפְקוּ אֶלָּא מִגּוֹ נְקוּדָה זְעֵירָא, וְאַתְוָון אִינּוּן כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְהָא לֵית לְכָל אַתְוָון רְשׁוּ לְנַטְלָא לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, בַּר בִּנְקוּדֵי. אַתְוָון כּוּלְהוּ, כְּגוֹפָא בְּלָא נַפְשָׁא. כַּד אַתְיָין נְקוּדֵי, הָא גּוּפָא אִתְקַיַּים בְּקִיּוּמֵיהּ, וּכְדֵין (בראשית ב) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה כְּתִיב. וְכָלְהוֹ מֵרָזָא דְּחַד נְקוּדָה נָפְקֵי.

בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְוָון נָפְקוּ מִגּוֹ עַלְמָא דְּאָתֵי, כּוּלְהוּ אַגְלִימוּ בְּרָזָא דְּאָדָם, וַהֲווּ גוּפָא בְּלָא נַפְשָׁא.

עַד דְּאִתְעַר הַאי נְקוּדָה עִילָּאָה, וְעָאל בִּטְמִירוּ גּוֹ עַלְמָא דְּאָתֵי. וְנָפְקוּ נְקוּדֵי כּוּלְהוּ, מִגּוֹ הַאי נְקוּדָה, לְקַיְּימָא אַתְוָון עַל קִיּוּמַיְיהוּ. וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, רֵאשִׁית דָּא נְקוּדָה עִילָּאָה, דְּבָהּ בָּרָא אֱלֹהִים, וְאַתְקִין כָּל נְקוּדֵי תִּיקוּנֵי דְּאַתְוָון, דְּאִינּוּן רָזָא דְּשָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאִי לָא הַאי רֵאשִׁית, רָזָא דִּנְקוּדָה עִילָּאָה, לָא אִתְנְקִידוּ אַתְוָון, וְלָא הֲוָה בְּהוּ קִיּוּמָא.

דָּבָר אַחֵר בְּרֵאשִׁית, בְּהַאי רֵאשִׁית רָזָא דִּנְקוּדָא עִילָּאָה,

בָּרָא אֱלֹהִים, בְּחֵילָא דְהַאי נְקוּדָה, נָפְקוּ אַתְוָון, וְאִצְטַיְירוּ בְּתִיקוּנַיְיהוּ, לְמֶהֱוֵי רָזָא דְגוּפָא בְּשַׁיְיפִין יְדִיעָן, בְּלָא נַפְשָׁא. וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בָּרָא, בְּגִין דְּלָא נָפַק נַפְשָׁא לְגוּפָא לְקַיְימָא בְּקַיּוּמֵיהּ.

כֵּיוָן דְּאִתְעַר נְקוּדָה עִילָאָה, גּוֹ עַלְמָא דְאָתֵי, לַאֲפָקָא נְקוּדֵי נַפְשָׁא, כְּדֵין כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, אִתְנְהִירוּ אַתְוָון בִּנְקוּדֵי, דְּאִינּוּן נַפְשָׁא.

אוֹר, דָּא נְקוּדָה קַדְמָאָה, דְּנָהֵיר מִגּוֹ הַהִיא נְקוּדָה עִילָאָה סְתִימָא, דְּסָתִים וְלָא יְדִיעַ. נְקוּדָה דָּא, דְּנָהֵיר מִגּוֹ הַהִיא סְתִימָא דָּא, נְקוּדָה דְּאִיקְרֵי חוֹלָם, דְּנָהֵיר לְעֵילָא עַל כָּל אַתְוָון, בְּגִין יְקָרָא דִּנְקוּדָה סְתִימָא.

וּבְגִין דְּאַתְוָון כּוּלְהוּ, אִתְכְּנָשׁוּ בַּחֲמֵשׁ מְאָה פַּרְסֵי דְעַלְמָא דְאָתֵי, נָהֵיר נְקוּדָה דָּא חֲמֵשׁ זִמְנִין. וְרָזָא דָּא, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיְהִי אוֹר. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם.

יְהִי אוֹר דָּא נְקוּדָה חוֹלָם. וַיְהִי אוֹר, דָּא נְקוּדָה אָחֳרָא דְּאִקְרֵי שֶׁרֶק. בְּגִין דִּנְקוּדָה קַדְמָאָה דְּאִיקְרֵי חוֹלָם, נָהֵיר לְעֵילָא, וְעַד דְּלָא אִתְמְשַׁךְ לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, הֲוָה סָתִים. כֵּיוָן דְּאִתְמְשַׁךְ נָהֵיר גּוֹ אֲמִצָּעִיתָא, בְּרָזָא דְּשֶׁרֶק. (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דָּא חִרְק. כַּד נָהֵיר לְתַתָּא.

בְּזִמְנָא דְּנָפְקוּ נְקוּדִין לְאַנְהָרָא לְגוּפָא, אוֹר קַדְמָאָה דְּאִיהוּ

חֹלָם, נָהִיר לְעֵילָא, וְאִתְיַישֵׁב בְּרִישָׁא דְגוּפָא, וְיָהִיב נְהִירוּ לְכָל רֵישָׁא: לְאַנְפִּין. לְעַיְינִין. לִנְהִירוּ דְרִישָׁא, לְכָל תִּיקוּנֵי רֵישָׁא.

וְשָׁרֵק שָׁארֵי בְּאֶמְצָעִיתָא, וְזָהִיר נָהִירוּ לְקִיּוּמָא דְגוּפָא מִמַּרְאֶה מָתְנָיו וּלְמַעְלָה, בְּכָל רָזִין דִּילֵיהּ.

חִרְק שָׁארֵי לְתַתָּא, וְיָהִיב נְהִירוּ וְקִיּוּמָא מִמַּרְאֶה מָתְנָיו וּלְמַטָּה, בְּכָל תִּיקוּנִין וְרָזִין דִּילֵיהּ. כְּדֵין וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב.

כַּד אִתְתַּקַּן גּוּפָא דְאַתְוָון בְּאִלֵּין נְקוּדִין, כְּדֵין כְּתִיב, (בראשית א) וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. לְעוֹלָם הַבְדָּלָה בִּדְרוֹעָא דִשְׂמָאלָא, דְּאִית בֵּיהּ חֹשֶׁךְ. וְאַנְהִיר בִּנְקוּדַת סֶגוֹל, לְאַנְהָרָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא וְלוּאֵי.

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, דָּא נְקוּדַת צֵרֵי, דְּאַנְהִיר וְאִתְיַישֵׁב בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וְאַתְקִין לֵיהּ בְּכָל תִּיקוּנוֹי.

וְכַד נוּקְבָא אִתְדַּבְקַת בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִתְיְהִיבַת בֵּינַייְהוּ, אִתְדַּבְקוּ בָּהּ תְּרִין נְקוּדִין אִלֵּין צֵרֵ"י וְסֶגוֹל. בְּקִיּוּמָא וְהִפּוּכָא אָחֳרָא, דְּלָא מִתְיַישְׁבָן בָּהּ הָכֵי. צֵרֵי אִתְהַפַּךְ וְאַנְהִיר בָּהּ בִּדְיוֹקְנָא אָחֳרָא, בְּלָא יִישׁוּבָא כִּדְכוּרָא, וְאִיהוּ שְׁבָא. וְסֶגוֹל אִתְהַפַּךְ וְאַנְהִיר בָּהּ בִּדְיוֹקְנָא אָחֳרָא, וְאִיהוּ שֶׁרֶק דְּתַלַת נְקוּדִין. וּלְאַחֲזָאָה חֲבִיבוּ דִּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, אִיהוּ וְאִיהִי כּוּלָּא חַד, לְזַמְנִין דְּאַנְהִיר בְּהוּ דִּכוּרָא. מֵהָכָא אִתְפַּשְׁטוּ נְקוּדֵי לְכָל שְׁאָר שַׁיְיפִין דְּאַתְוָון

בְּגוּפָא.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, דָּא נְקוּדָה פַּתָּח. פְּשִׁיטוּ דְּנְהִירוּ דְּאַנְהִיר בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא, בְּסִטַּר שְׂמָאלָא, וְאַנְהִיר לְהַהוּא סִטְרָא, וְהַשְׁתָּא אִתְחֲלִיפוּ, וְאִתְכְּלִלוּ יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא בִּימִינָא.

מַיִם אִיהוּ לְיָמִינָא, בְּרָזָא דְּהַהִיא נְקוּדָה דְּאַנְהִיר בָּהּ צֵרֵי, בְּסִטְרָא דָּא דְּיָמִינָא, אִתְפְּלִיגוּ תְּרִין מְיָמִין, וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבְגִין כָּךְ, צֵרֵי, תְּרִין נְקוּדִין מִתְיַישְׁבָן מְיָמִין, לָקֳבֵיל תְּרִין, חַד לְעֵילָא וְחַד לְתַתָּא, כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי בִּנְקוּדַת שְׁבָ"א.

לְבָתַר, כֵּיוָן דְּאִתְנְהִיר הַאי רָקִיעַ, דְּאִיהוּ נְקוּדָה דְּאִיקְרֵי פַּתָּח, עָאל הַאי נְקוּדָה בֵּין נְקוּדָה לְנְקוּדָה דְּצֵרֵי, בֵּין מַיִם לָמַיִם, וְאַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ, וְנָטִיל לוֹן לְגַבֵּיהּ. וּכְדֵין מַיִם לְסִטַּר שְׂמָאלָא בִּנְקוּדַת פַּתָּח. וְעַל רָזָא דָּא, (דברים כח) יִפְתַּח ה' לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב וכו', לָתֵת מְטַר וכו', דְּהָא מַיִם מִסִּטְרָא דְּפַתָּח אינון.

תּוּ אִתְפַּשַּׁט רָקִיעַ מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא, וְעָאל בְּסִטַּר שְׂמָאלָא, בֵּין נְקוּדַת סֶגוֹל וְאִתְעֲבִיד קָמַץ. וְעָאל כְּדֵין שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא וּשְׂמָאלָא בִּימִינָא.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם, לְעֵילָא כְּתִיב מַיִם חָמֵשׁ וְתָנִין. (שם) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם. וְיִהְיוּ מַבְדִּיל בֵּין

מַיִם לָמָּיִם. וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם כו'. וּבֵין הַמַּיִם. הָא חָמֵשׁ זִמְנִין מַיִם, לָקֳבֵיל תְּרֵין נְקוּדִין דְּאִינּוּן חָמֵשׁ, צֵרֵי וְסֶגּוֹל. צֵרֵי תְּרֵין, וְסֶגּוֹל תְּלָתָא, הָא חָמֵשׁ אִלֵּין מִתְיַישְׁבָן בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא.

נוּקְבָא עָאלַת בֵּין יָמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּמְקַבְּלָא לְאִלֵּין נְקוּדִין, לְמֵיהַב לָהּ דַּעְתָּא בִּשְׁלִימוּ. וְלָא מִתְיַישְׁבָן בֵּיהּ הָכֵי, וּמִתְהַפְּכָן בֵּיהּ בְּאוֹרַח קָלִיל. צֵרֵי, אִתְהַפַּךְ בָּהּ לִנְקוּדָה שְׁבָא, בְּאוֹרַח קָלִיל. סֶגּוֹל, אִתְהַפַּךְ בָּהּ לִנְקוּדָה שׁוּרֶק בְּאוֹרַח קָלִיל.

וּלְעוֹלָם אִתְתָּא דַּעְתָּהּ קָלִיל עֲלָהּ, דְּהָא לָא יָכִילוּ לְאִתְיַשְּׁבָא בָּהּ לְמֶהֱוֵי בָּהּ דַּעְתָּהּ שְׁלִים, כְּמָה דְּאִינּוּן לְעֵילָּא. אֶלָּא אַהֲדָרוּ בָּהּ בְּאוֹרַח קָלִיל, וְאִשְׁתְּכַח דַּעְתָּהּ קַלָּה עֲלָהּ. כְּמָה דְּאִינּוּן תְּרֵין נְקוּדֵי צֵרֵי סֶגּוֹל אִינּוּן חָמֵשׁ, אוּף הָכֵי בָּהּ שְׁבָא שׁוּרֶק אִינּוּן חָמֵשׁ, אֲבָל בְּלָא יִישׁוּבָא כְּלָל.

יְקָוו הַמַּיִם, אִינּוּן חָמֵשׁ כּוֹלְהוּ, לִנְקוּדָה חָדָא, דְּאִיהִי נְקוּדַת שׁוּרֶק, דְּקָיְימָא תְּחוֹת רָקִיעַ, קָמַץ. כָּל אִינּוּן מַיִן דְּהַאי סִטְרָא, וְהַאי סִטְרָא, כָּל אִינּוּן חָמֵשׁ נְקוּדִין מִתְיַישְׁבָן בְּהַאי נְקוּדָה. וְדָא אִתְיַישְׁבַת, וְנָהִיר לִבְרִית קַדִּישָׁא דִּבְדִכוּרָא. וְכָל נְהוֹרָא דַּחֲמֵשׁ נְקוּדִין כּוֹלְהוּ יָרִית דָּא.

כֵּיוָן דְּהַאי יָרִית כּוֹלְהוּ, כְּדֵין אִתְנְהִירַת נוּקְבָא, לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִּין. דִּכְתִיב, (בראשית) תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא וְגו'. בְּחֵילָא דְּהַאי נְקוּדָה דְּקָיְימָא לְתַתָּא, דְּעָבִיד בָּהּ פֵּירִין

וְאִיבִּין.

(שם א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא נְקוּדַת חַטָּף קָמַ"ץ, דְּנָהֵיר נְהִירוּ, כְּגַוְונָא דְהַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, נְקוּדַת חֹלָם. וְעַל דְּלָא אַנְהֵיר בִּישׁוּבָא, כְּגַוְונָא דִילֵיהּ, אִיהוּ מְאֹרֹת חָסֵר, דְּלָא נָהֵיר בִּישׁוּבָא, כְּגַוְונָא דְחֹלָם אַף עַל גַּב דְּקָיְימָא בְּגַוְונָא דִילֵיהּ.

(שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דָּא אִיהוּ, בְּרָזָא דִּנְקוּדַת שְׁבָ"א סָגו"ל. דְּהָא סָגו"ל אִתְכְּלִיל מַיִן בְּאֶשָׁא. רַחֲשִׁין רְחִישׁוּ דְּהַהוּא נֶפֶשׁ חַיָּה, הַהוּא דַּעְתָּא דְּאִתְיְהִיב לָהּ מִתְּרִין סִטְרִין, אִיהוּ קַלָּה עֲלָהּ, וְדָא אִקְרֵי שֶׁרֶץ דְּנֶפֶשׁ חַיָּה, רְחִישׁוּ דְּרָחֵישׁ וְנָפֵיק וְאָזֵיל בְּכָל נְקוּדֵי.

וְתָא חֲזֵי, שְׁבָ"א אִיקְרֵי טָהִיר צָדֶק, וְהָכֵי אִיהוּ. וּבְגִין כָּךְ אִיקְרֵי נֶפֶשׁ דְּהַהִיא חַיָּה, שֶׁרֶק דְּתַלַת נְקוּדִין. בְּשַׁעֲתָא דְּאָת ו' אִסְתַּלַק מִינָהּ, אֲפֵיקַת דַּעְתָּא הַהִיא דְּנָטְלָה מִגּוֹ עֵילָא, כְּמָא דְּאִתְּמַר, וּבְאַתְרֵיהּ דְּאָת ו', אַפֵּיק שֶׁרֶק, וְהָכֵי אִיהוּ בְּכָל אֲתַר.

וְעַל דָּא, נְקוּדֵי כּוּלְהוּ קָיְימִין לְאַנְהָרָא לְאַתְוָון, כְּעוֹבָדָא דְּשָׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל עָלְמִין כּוּלְהוּ. וְלֵית קִיּוּמָא וּנְהִירוּ לְכָל אַתְוָון, בַּר בִּנְהִירוּ דִּנְקוּדֵי, וְכוּלָּא אִתְמְסַר בְּרָזָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּסִינַי. וְהָכֵי אִיהוּ בְּרָזָא דְּעֵילָא, וְכֹלָּא תִּיקוּנָא דְּאָדָם, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

(בראשיתא) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, כְּתִיב (תהלים לז) מֵה' מִצְעֲדֵי גֶּבֶר כּוֹנָנוּ וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ.

תָּא חֲזֵי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא עִילָּאָה וְעַלְמָא תַּתָּאָה, כּוֹלָּא בִּדְיוּקְנָא חָדָא הֲוָה, לְמֶהֱוֵי דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא. בְּשַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי אָדָם לְתַתָּא, בָּעָא לְמֶעְבַּד לֵיהּ כְּגַוְונָא דִּתְרִין עָלְמִין.

וְכָל רָזִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, כֻּלָּא אִיהוּ בְּאָדָם. גּוּלְגַּלְתָּא דְּרֵישָׁא דְּקַיְימָא עַל גּוּפָּא, אִיהוּ בְּרָזָא דְּעַלְמָא עִילָּאָה, בְּאִינּוּן תִּיקוּנִין דְּרֵישָׁא. גּוּפָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְּגוּפָּא, דְּקַיְימִין דַּרְגִּין בְּשַׁיְיפִין יְדִיעָן תְּחוֹת הַאי רֵישָׁא. יַרְכִין וְרַגְלִין, כּוֹלָּא בְּדַרְגִּין דִּלְתַתָּא, כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ לְמֶהֱוֵי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. כָּל דְּיוּקְנִין עִילָּאִין וְתַתָּאִין, כּוּלְהוּ חֲקִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּאָדָם, לְמֶהֱוֵי אִיהוּ שְׁלִים בְּכוֹלָּא.

תָּא חֲזֵי, מֵה' מִצְעֲדֵי גֶּבֶר כּוֹנָנוּ, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ בְּבַר נַשׁ, כָּל צַעֲדוֹי וְכָל אוֹרְחוֹי אִינְהוּ מִתְתַּקְנָן קַמֵּיהּ, וְאִיהוּ מְתַקֵּן לְהוּ כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא יָאוֹת. וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ, אֲפִילּוּ בְּמִילֵי דְּעָלְמָא.

תּוּ. מֵה' מִצְעֲדֵי גֶּבֶר כּוֹנָנוּ, אִי בַּר נַשׁ יְשַׁוֵּי דַּעְתֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ וְלִבֵּיהּ לְנַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְמֵהַךְ בָּתַר אוֹרְחֵיהּ דְּאִיהוּ עָבִיד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, כְּאִילּוּ הוּא דִּילֵיהּ מַמָּשׁ.

בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקוּ אַתְוָון מִגּוֹ רָזָא עִילָּאָה, כְּמָא דְּאִתְמָר,

וְאִתְגְּלִימוּ, וְאִצְטַיְירוּ בִּדְיוּקְנָא דְאָדָם. לְבָתַר נָפְקוּ נְקוּדֵי, וְאַנְשִׁיב בְּהוּ רוּחָא דְחַיֵּי, וְאִתְקַיְימוּ אַתְוָון, כְּבַר נָשׁ דְקָאִים עַל רַגְלוֹי בְּקִיּוּמָא דְרוּחָא.

לְבָתַר דִּנְקוּדֵי אִתְקַיְימוּ עַל אַתְוָון, וְיָהֲבוּ בְּהוּ נַפְשָׁא, אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בְּדַעְתָּא וְסוּכְלְתָנוּ, וּלְנַטְלָא בְּמַטְלָנוֹי, וּלְמֵיהַב מְזוֹנָא וְתוּקְפָּא לְאַחֲרָא. וְדָא אִיהִי *) בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. כְּמָא דְאוֹקִימְנָא, בְּצַלְמֵנוּ דָא רָזָא דְעַלְמָא עִילָּאָה. כִּדְמוּתֵנוּ דָא רָזָא דְעַלְמָא תַּתָּאָה.

דָּבָר אַחֵר, בְּצַלְמֵנוּ: אִלֵּין תְּנוּעֵי דְטַעֲמֵי, דְאִינוּן תִּיקוּנָא וּשְׁלִימוּ, בְּדַעְתָּא וְסוּכְלְתָנוּ, לְמִנְדַע יְדִיעָה לְאִסְתַּכְּלָא לְעֵילָּא, כְּמָה דְאִיהוּ סָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָיא.

כְּמַלְכָּא דְאִיהוּ חַכִּים בְּסוּכְלְתָנוּ בְּחָכְמְתָא, וְלָא נָטִיל לְסִטְרָא דָא אוֹ לְסִטְרָא דָא, בַּר בְּחָכְמְתָא וּבְסוּכְלְתָנוּ וּבְמִנְדַע. אוּף הָכֵי, כְּגַוְונָא דָא, תְּנוּעֵי דְטַעֲמֵי, כּוּלְהוּ מַטְלָנֵיהוֹן בְּחָכְמְתָא וּבְסֻכְלְתָנוּ וּבְמִנְדַע, כְּמָה דְאִתְחֲזֵי. וְדָא אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ.

כִּדְמוּתֵנוּ, אִלֵּין רָזִין דִּנְקוּדֵי, דְאִינוּן נָפְקוּ מִגּוֹ דְיוּקְנָא חָדָא דִנְקוּדָה עִילָּאָה, מֵהַהוּא דְיוּקְנָא סְתִימָא דְלָא אִתְחֲזֵי, וּמִגּוֹ דְנָפְקֵי מִגּוֹ נְקוּדָה חָדָא אִקְרוֹן נְקוּדֵי דְמוּת, דְיוּקְנָא דִנְקוּדָה עִילָּאָה.

דְּאִי תֵּימָא אַתְוָון. לָאו הָכֵי, דְּהָא דְיוּקְנָא, לָאו אִיהוּ לְעֵילָּא, וְלָא תַּלְיָיא תַּמָּן דְיוּקְנָא, דְּהָא לְבָתַר דִּנְפְקֵי מֵרָזָא

דְעַלְמָא עִילָּאָה, אַגְלִימוּ וְאִצְטַיְירוּ כּוּלְהוּ, מַה דְּלָא הֲוַת מִקַּדְמַת דְּנָא, דְּלָאו אִית דְּיוּקְנָא וְצִיּוּרָא לְעֵילָּא כְּלַל, וְעַל דָּא לָא יְדִיעַ, וְלֵית מַאן דְּיָדַע בֵּיהּ כְּלוּם.

רֵאשִׁיתָא סְתִימָא דְּאִתְגַּלְיָיא, וְלָא יְדִיעַ, חַד נְקוּדָה סְתִימָא אִיהוּ. וְהַהוּא נְקוּדָה, לָא יְדִיעַ, וְלָא אִתְגַּלְיָא, וְלֵית מַאן דְּיָדַע בָּהּ. אֲבָל אַתְוָון, לָא בָהּ אִתְצַיְירָן, וְלָא תַלְיָין לְעֵילָּא, דְּהָא לֵית תַּמָּן דְּיוּקְנָא כְּלַל. וְעַל דָּא, כְּדְמוּתֵנוּ אִלֵּין נְקוּדֵי. בְּצַלְמֵינוּ, אִלֵּין תְּנוּעֵי, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

רָזָא הָכָא לְיָדְעֵי מִדִּין. תְּנוּעֵי דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, אָן אִינּוּן בְּבַר נָשׁ. אֶלָּא רָזָא דָּא בְּצַלְמֵנוּ, הָא אִיהוּ צוּלְמֵי דְּבַר נַשׁ מִלְּגוֹ וּלְבַר. לְגוֹ, סוּכְלְתָנוּ וּמַדָּע וְחָכְמָה. לְבַר, הַהוּא צוּלְמָא דְּאָזְלָא עֲלֵיהּ, וּמְדַבְּרָא לֵיהּ לְבַר נַשׁ בִּנְטִירוּ, לְמֶהֱוֵי נָטֵיר מִכֹּלָּא. בְּעוֹד דְּהַנֵּי תְּנוּעֵי אִינּוּן בְּבַר נָשׁ, בַּר נָשׁ אִיהוּ שְׁלִים בְּכֹלָּא. כְּגַוְונָא דָּא בְּכָל אִינּוּן רָזִין עִילָּאִין דְּלְעֵילָּא.

וְרָזָא דָּא, מֵה׳ מִצְעֲדֵי גֶּבֶר כּוֹנָנוּ, לְמֵיטַל בְּמַטְלָנוֹי, בְּאִינּוּן תְּנוּעִין דְּמַעֲמֵי. וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ, בְּאִינּוּן נְקוּדֵי. מֵה׳, מִינֵּיהּ אִתְנְטֵיל רָזָא דָּא, לְמֶהֱוֵי לְתַתָּא כֹּלָּא כְּגַוְונָא חָדָא וְרָזָא חָדָא.

מֵה׳ מִצְעֲדֵי גֶּבֶר כּוֹנָנוּ, כְּגוֹן אַזְלָא מַקְפָּא שׁוֹפָר הוֹלֵךְ, דְּאִינּוּן מִצְעֲדֵי גֶּבֶר, דְּמִתְתַּקְנָן כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ כּוֹנָנוּ. וּשְׁאָר תְּנוּעֵי, אִינּוּן דִּכְתִיב, וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ, הֵן בִּזְקִיפוּ, הֵן לְמֵיזַל, הֵן לְמִיפְסַק, הֵן לְנַגְנָא בְּחֶדְוָוא,

הֵן לְמִשְׁתַּק, הֵן לְמֵיהַב דִּינָא. כֹּלָּא אִיהוּ מִנְדַּע וְסוּכְלְתָנוּ לְמֵיטַל בְּמַטְלָנוֹי כִּדְקָא יָאוֹת.

זַרְקָא, דָּא אִיהוּ נִיגוּנָא בְּחֶדְוָה, כַּד אָתֵי בּוּצִינָא דְּקַרְדִינוּתָא, בְּהַהוּא בְּטִישׁוּ דְּגוֹ אֲוִירָא דַּכְיָא דְּלָא אִתְפַּס, יָהֵיב חֶדוּ וְחֶדְוָה, וְזָרִיק מֶרָחוֹק, לְנַגְנָא בְּחֶדְוָה, לְמַאן דְּלָא יְדִיעַ וְלָא אִתְפַּס כְּלָל, וְקָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, וְלָא אִתְיַשֵּׁב לְמִנְדַּע, עַד דְּקָרִיב בְּסָכְלְתָנוּ יַתִּיר. וְכֵן תְּנוּעֵי כּוּלְהוּ, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא יָאוֹת.

וְעַד לָא מָטוּ אִלֵּין תְּנוּעֵי, כָּל אִינּוּן שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, לָא יָכְלִין לְנַטְלָא בְּמַטְלָנִין. דְּהָא כָּל שַׁיְיפִין דְּגוּפָא אִתְפַּלְגוּ בְּאַתְוָון, דְּאִינּוּן עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, דְּאִתְגָּלְמוּ בְּפִרְקִין וְשַׁיְיפִין.

תְּרֵיסַר שַׁיְיפִין, אִינּוּן פָּרְקִין דְּנָטְלִין. וְאִלֵּין תְּרֵיסַר לָא נָטְלִין בְּמַטְלָנִין כִּדְקָא יָאוֹת, בַּר בְּרָזָא דִּתְרֵיסַר תְּנוּעֵי, דְּכוּלְהוּ עָבְדִין לְהַנֵּי פִּרְקִין לְנַטְלָא לוֹן. וְאִית תְּנוּעֵי אָחֳרָנִין, לְמֵיהַב סוּכְלְתָנוּ וְחָכְמָה וּמַדָּע לְכָל גּוּפָא, וּלְנַטְלָא כָּל גּוּפָא, וּלְמֵיהַב חֶדְוָה לְעֵילָּא וְתַתָּא כּוּלָּא כִּדְקָא חָזֵי.

עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון, אִינּוּן כְּלָלָא דְּרָזָא דְּגוּפָא. וְכָלְהוּ אִתְפַּלְגוּ בְּשַׁיְיפִין דְּגוּפָא. וּמֵרָזָא דְּאַתְוָון, גּוּפָא אִשְׁתְּלִים. אִשְׁתָּאֲרוּ אַתְוָון אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן עֶשֶׂר. תְּרֵיסַר אַתְוָון אִינּוּן כַּדְמָאֵי, דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין קִיּוּמָא דְּכָל גּוּפָא, לְמֶהֱוֵי כָּל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא עַל תִּיקוּנֵיהּ.

וְאַף עַל גַּב דְּאִית בְּהוּ בְּאַתְוָון, אַתְוָון דְּאִתְחַזּוּן בִּדְכוּרָא, וְאַתְוָון דְּאִתְחַזּוּן בְּנוּקְבָא. כְּגוֹן א' דְּכוּרָא, ב' נוּקְבָא. ג' דְּכוּרָא, ד' נוּקְבָא. ה' נוּקְבָא, ו' דְּכוּרָא. וְכֵן אַתְוָון כּוּלְהוּ אָחֳרָנִין, מִנְּהוֹן כְּלִילָן בִּדְכוּרָא, וּמִנְהוֹן כְּלִילָן בְּנוּקְבָא. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכֵי, אֵיךְ אִתְבְּנֵי אָדָם בְּרָזָא דְּעֶשְׂרִין וְתֵרִין אַתְוָון, דְּהָא כַּד אִסְתַּכְלָן, וְאִתְבְּרִירוּ אַתְוָון דְּאִצְטְרִיכוּ וְאִתְחַזּוּן לִדְכוּרָא, לֵית בַּר תְּרֵיסַר, לָקֳבֵיל תְּרֵיסַר שַׁיְיפִין. אֶלָּא וַדַּאי, אַתְוָון כּוּלְהוּ כְּלִילָן בְּרָזָא דִּדְכוּרָא, וְאִינּוּן עֶשְׂרִין וְתֵרִין אַתְוָון, אַתְוָון דְּכוּרִי וְאַתְוָון נוּקְבִי. בְּגִין דְּשַׁיְיפִין כּוּלְהוּ, אִית שַׁיְיפָא בְּאִינּוּן פַּרְקִין, דְּאִינּוּן כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וְעַיְיל דָּא בְּדָא. מַאן דְּעַיְיל אֵיהוּ דְּכַר, הַהוּא דְּמְקַבֵּל לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, אִיהִי נוּקְבָא.

בְּכָל שַׁיְיפִין אִית דְּכַר וְנוּקְבָא. וְעַיְיל דָּא בְּדָא, כִּדְכוּרָא בְּנוּקְבָא. וּבְגִין כָּךְ, כָּלְהוּ אַתְוָון סָלְקִין בְּרָזָא דִּדְכוּרָא וְנוּקְבָא. וְאַתְוָון כּוּלְהוּ אִצְטְרִיךְ אִלֵּין לְאִלֵּין, וּלְאִתְחַבְּרָא אִלֵּין בְּאִלֵּין. אָעֵיל דָּא בְּדָא, כִּדְכוּרָא בְּנוּקְבָא.

כ"ב אַתְוָון אָחֳרָנִין כְּלִילָן בְּנוּקְבָא לְתַתָּא, וְאִינּוּן אַתְוָון זְעִירִין. דְּהָא כַּד אִתְחַבַּר דְּכַר בְּנוּקְבָא, בְּתִיאוּבְתָּא דִּבְכָל אַתְוָון דְּשַׁיְיפִין כּוּלְהוּ, לְגַבֵּי נוּקְבָא, אַטֵּיל בָּהּ רָזָא דְּאַתְוָון, בְּאִינּוּן מַיִין דִּילָהּ, וּלְבָתַר אַקְרִימוּ שָׁמַיִם דְּאַגְלִימוּ אַתְוָון, וְנָפְקֵי אַתְוָון אָחֳרָנִין כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין. וְעַל דָּא אִית אַלְפָּא בֵּיתָא דְּאַתְוָון עִילָּאִין רַבְרְבִין. וְאִית אַלְפָּא בֵּיתָא

דְּאַתְוָון דַּקִּיקִין.

א' אִיהוּ חַד, וְרָזָא דְחַד, נָפֵיק וְאַגְלִים בְּרָזָא דִלְתַתָּא, שַׁיְיפִין עִילָּאִין דְּאִתְחַבְּרָן בְּחַד, וְאִינוּן חַד. וְעִם כָּל דָּא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא שַׁיְיפָּא חָד.

בְּגִין דְּכַד נָפְקָא א', וְאִתְיְהִיבַת בָּרֹאשׁ, נָפְקָא בְּהַהוּא דְיוֹקְנָא דְּהַנְהוּ אָחֳרָנִין דְּאִצְטְרִיכוּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ, וְכַד נָפַק א', אַחֲזֵי לְתֵרִין דַּרְגִּין אָחֳרָנִין, דְּאִצְטְרִיכוּ לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ, דְּאִינוּן שְׁמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא, וְכוּלְהוּ אִתְאַחֲדוּ כַּחֲדָא, וְאִתְחַזוּן בִּדְיוֹקְנָא דִילֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִשְׁתַּכָּחוּ וְאִתְיַישְׁבוּ בְּדוּכְתַּיְיהוּ אִינוּן תְּרִין שַׁיְיפִין אָחֳרָנִין, אִתְהַדַּר א' וְאִתְיַישֵּׁב בְּדוּכְתֵּיהּ בָּרֹאשׁ, בְּסִטְרָא דְיָמִינָא.

חֵיךְ עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כַּד אַתְוָון נָפְקוּ, אָת קַדְמָאָה דְּנָפֵיק, רֵישׁ לְכָל אַתְוָון, אִיהִי א'. מָה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִתְעַטַּף בְּהַהוּא אָת, וּבְרָא שָׁמַיִם. וְאָת דָּא בְּרָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָזָא דְיִיחוּדָא, דְּאִינוּן תְּלַת דַּרְגִּין, וְאִינוּן שָׁמַיִם, רָזָא חַד. כְּמָא דְאוֹקִימְנָא, וְהָא אִתְּמַר. כֵּיוָן דְּאִתְבְּרוּ שָׁמַיִם בְּרָזָא דָּא, עַד לָא הֲווֹ קְרִישׁוּ וְלָא גְלִידוּ שָׁמַיִם, דְּהָא טְמִירִין הֲווֹ גּוֹ מַיָּא, רָזָא דְאָת א', דְּאִיהוּ לְיָמִינָא.

לְבָתַר דְּאַקְרִישׁוּ מִגּוֹ מַיָּא, נָפְקַת אָת ו', מִתְצַיְירָא בְּצִיּוּרָא, דְּגְלִימוּ בִּדְיוֹקְנָא דְאָדָם. וְעִם כָּל דָּא לָא חָסַר מֵהַהוּא דְיוֹקְנָא דְאָת א' כְּלוּם, וְאִתְהַדַּר וְאִתְיַישֵּׁב בְּדוּכְתֵּיהּ.

שָׁאֲרֵי נְהִירוּ דְהַאי אָת לְאַנְהָרָא מֵרֵישָׁא דְעַלְמָא לִסְיָיפֵי עַלְמָא. גָּנֵיז לֵיהּ נְהוֹרֵיהּ בְּאָת אָחֳרָא, וַעֲבִיד לְהַאי אָת בַּי"ת חָד, לְאַגְנָזָא נְהוֹרֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, וְאִתְגְּנֵיז הַהוּא אוֹר בְּגַוֵּיהּ.

וּמֵהַהִיא שַׁעֲתָא, אִתְגְּנֵיז וְאִיטְמַר, וְלָא נָפֵיק לְעָלְמָא, בַּר בְּחַד שְׁבִיל דַּקִּיק, דְּאִמְשַׁךְ חַד חוּטָא מִינֵיהּ, וּמִינֵיהּ אִתְּזָן עָלְמָא, וְקָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ.

מֵהַאי אָת אִתְבְּנֵי כוּלָּא. מֵהַאי אָת אִתְּזַן כוּלָּא. בְּאָת דָּא נָטִיר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְאִתְבַּר שַׁנְאֵיהוֹן כַּמַּיְיהוּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות טו) יְמִינְךָ ה' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב. בְּשַׁעֲתָא דְּגָרְמוּ חוֹבִין, מַה כְּתִיב. (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ. כְּדֵין בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְגְּלוֹן יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא, וְשָׁלְטוּ בְּהוֹן שׂוֹנְאֵיהוֹן.

א' אִתְיַישֵׁב בִּדְרוֹעָא, בְּרָזָא וְתוּקְפָּא וְחֵילָא, דְּאִינּוּן תְּרֵין סִטְרִין אָחֳרָנִין דְּאִתְתַּקְפוּ בֵּיהּ, וְאִיהוּ דְרוֹעָא דְּיָמִינָא. ב' אִתְכְּלִיל בְּגַוָּוהּ, וְכָנֵישׁ לֵיהּ לְקִבְלֵיהּ, כְּנוּקְבָא דְּעַיִיל בְּגַוָּהּ דְּכוּרָא. בְּגִין כָּךְ אַתְוָון כּוּלְהוּ, חַד דְּכַר, וְחַד נוּקְבָא.

א', אִתְפַּשַּׁט לְאַתְוָון אָחֳרָנִין, וְאִשְׁתְּלִימוּ בִּשְׁלִימוּ, לְנַטְלָא תְּרֵין דַּרְגִּין אָחֳרָנִין אָלֶ"ף, לְמֶהֱוֵי שְׁלִימוּ דִילֵיהּ. וְרָזָא דָּא וְהַחוֹנִים עָלָיו מַטֵּה פְּלוֹנִי. וְהַחוֹנִים עָלָיו, תְּרֵי דַּרְגִּין בְּחַד. עַד דְּסָלְקִין אַתְוָון, לְשִׁתִּין רִבּוֹא, כְּחוּשְׁבַּן שִׁבְטֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן תְּרֵיסַר, וְסָלְקִין לְשִׁתִּין רִבּוֹא. אוּף

הָכִי אַתְוָון, כַּד אִתְמָלוֹ סָלְקִין לְשִׁתִּין. אָלֶף בֵּית גִּימֶל דָּלֶת הֵא וָו זָיִן חֵית טֵת יוּד כָּף לָמֶד מֵם נוּן סָמֶךְ עַיִן פֵּא צָדִי קוּף רֵישׁ שִׁין תָּו. אִלֵּין אִינוּן סְלִיקוּ דְאַתְוָון, לְשִׁתִּין רִבּוֹא. בְּגִין לְמֶהֱוֵי שְׁלִימוּ בְּרָזָא דְאַתְוָון, בְּשַׁיְיפֵי כוּלְהוּ.

אִשְׁתָּאֲרוּ תּוּ אַתְוָון, וְאִינוּן תְּרֵיסַר. מֵם סְתִימָא, צָדִי אֲרִיכָא, נוּן, פֵּא, כָּף, וְאִינוּן אַתְוָון אָחֳרָנִין כְּפוּלִים, מנצפ"ך. וְאִינוּן סָלְקֵי לִתְרֵיסַר אַתְוָון. וְכַד אַתְוָון כוּלְהוּ אִשְׁתַּלִימוּ, סָלְקִין לְע"ב אַתְוָון, רָזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרֵי בְּהוּ.

חוּשְׁבַּן יִשְׂרָאֵל שִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וּתְרִין אַתְוָון דְאִינוּן סָהֲדֵי בְּגַוַיְיהוּ, וְאִתְכְּלִילוּ בְּהוּ, וְאִינוּן י"ה. דִּכְתִיב, (תהלים קכב) שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָ"ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל רָזָא דָּא, הָרָאוּבֵנִי הַשְׁמְעוֹנִי. וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְכָלְהוּ סָלְקוּ לְע"ב. בְּגַוְונָא דָּא אַלְפָּ"א בֵּיתָ"א, דְּסָלְקָא אַתְוָון כוּלְהוּ לְרָזָא דְע"ב אַתְוָון, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא רָזָא דְּגוּפָּא שְׁלִים, רָזָא דְאָדָם.

רָזָא דִּרְתִיכָא עִילָּאָה. רָזָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפָּא.

בְּגִין כַּךְ אַתְוָון כָּלְהוּ סָלְקִין בִּסְלִיקוּ דִּרְתִיכָא עִילָּאָה, בִּדְיוּקְנַיְיהוּ וְגוּפַיְיהוּ, לְמֶהֱוֵי כוּלָּא רָזָא חָדָא כִּדְקָא יָאוֹת. אַתְוָון כוּלְהוּ, כַּד מִתְחַבְּרָן וְאִתְגְּלִיפוּ בְּגְלוּפַיְיהוּ, בְּרָזָא דְע"ב אַתְוָון גְּלִיפִין, אִתְעֲבִידוּ כָּלְהוּ גוּפָּא חָדָא.

מִדְרָשׁ רוּת

(רות א) וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים. רַבָּנָן פָּתְרֵי קְרָא דִּכְתִיב, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מַאן כּוֹכְבֵי בֹקֶר. אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דְּשָׁלְטִין בִּימָמָא. מַאן בְּנֵי אֱלֹהִים. אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין דְּשָׁלְטִין בְּלֵילְיָא. בֹּא וּרְאֵה, כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בָרָא אֶלָּא לִיקָרָא דִּילֵיהּ. שֶׁנֶּאֱמַר, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא בַּר נָשׁ בְּעַלְמָא, וְיָהֵיב בֵּיהּ שְׁמֵיהּ יהו"ה. ה', נֶפֶשׁ. ו', רוּחַ. ה', נִקְרֵאת נִשְׁמָתָא. י', נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. וּקְרָאָם, י"ה, אָב וָאֵם. ו"ה, בֵּן וּבַת.

דְּגְמָא דְּבָרָא רוּחַ וְנַפְשָׁא דְּקַדִּישָׁא, כָּךְ בָּרָא רוּחַ וְנַפְשָׁא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וּבְדוּגְמָא דְּהוּא הַיַּיִן עַל שִׁמְרָיו, כָּךְ הוּא הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ הַשִּׂכְלִית, עַל רוּחַ וְנֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית. וְלָמָּה נִקְרֵאת בַּהֲמִית. שֶׁהוּא מִסִּטְרָא דְּסמאל וְנָחָשׁ, דְּאִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא. וְעַל דָּא אֲמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּחָכְמָתוֹ, (קהלת ג) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ.

וּלְסִטְרָא דְּמָסָאֲבוּ, לָא יְהֵיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָא דִּילֵיהּ. שֶׁנֶּאֱמַר, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים. אֲנִי, רָמָז (ויקרא כו) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אָנִי. ה', רָמָז לְמִדַּת הָרַחֲמִים. לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן, רָמָז לְאֵל

אַחֵר, שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר, דְּהוּא בְּסִטְרָא דְּמָסָאֲבָא.

פְּתַח רַבִּי וְאָמַר, בְּרָזָא דְּיִדּוּד. י' אִקְרֵי בְּדוּגְמָא, דָּא אֱלִימֶלֶךְ. ה' אִתְקְרֵי בְּדוּגְמָא, דָּא נָעֳמִי. וְלָמָּה נִקְרֵאת שְׁמָהּ נָעֳמִי, שֶׁנֶּאֱמַר וִיהִי נֹעַם ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְגו'. ו"ה דְּוּגְמָא, דָּא רוּת וּבַעֲלָהּ.

רוּת הָפְכָה לִשְׁמָהּ תּוֹר. שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית טו) וְתוֹר וְגוֹזָל. (שה"ש ב) יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִינִי אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ נָאוֶה.

פְּתַח וְאָמַר, וּמַה וּמַעֲשֶׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. דָּא עוֹבָדָא דְּיַעֲבַד בַּר נָשׁ. אִי אִינּוּן עוֹבָדִין טָבִין, יִשְׁכּוֹן עֲלֵיהּ הַוְיָה. וְאִי לָא, יִסְתַּלַּק מִינָּהּ. שֶׁנֶּאֱמַר, (משלי יד) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֲּהָרְסֶנּוּ. חַכְמוֹת נָשִׁים: דָּא נִשְׁמָתָא וְנַפְשָׁא. וְאִוֶּלֶת, דָּא נֶפֶשׁ דְּשִׁמְאלָא שֶׁנִּקְרֵאת עָרְפָּה.

פְּתַח וְאָמַר, מַה הוּא דְּאָמַר, (שה"ש ב) הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ. כַּד יִתְעֲבִיד בַּר נַשׁ מִטִּיפָּה, בִּשְׁלַיְתָא דְּאִמֵּיהּ, כְּמָה דְּאִתְרַבֵּי, אָעֵיל בֵּיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זְעֵיר זְעֵיר רוּחָא וְנַפְשָׁא. וְגֵר יְהֵיבַת עַל רֵישֵׁיהּ בְּלֵילְיָא. שֶׁנֶּאֱמַר, (איוב כט) בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי. וְעַמּוּדָא דְּנְהוֹרָא בִּימָמָא, שֶׁנֶּאֱמַר ק (שמות יד) וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן וְגו', וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ כו' לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה. וְנֶאֱמַר, (משלי ז לא ברור) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר.

וְאוּלְפֵי לֵיהּ כָּל אוֹרַיְיתָא. וְאוּלְפֵי לֵיהּ כָּל פִּיקּוּדֵי. וְיֵמְרוּן לֵיהּ, חֲזֵי, דְּדֵין הוּא דָּרְכָּא עַקַלָּתוֹן, דְּאִיתְקְרֵי לַיְלָה. וּבְאַתְרָא הָדֵין יַעֲלוּן כָּל נַפְשָׁתָא דְּאֵינָשָׁא. שֶׁנֶּאֱמַר, (איוב ג) קָטָן וְגָדוֹל שָׁם הוּא וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדוֹנָיו.

וְאַחְזְיִין לֵיהּ, בְּעַמּוּדָא דְּאֵישָׁתָא, דְּהִיא עַל רֵישֵׁיהּ, כַּמָּה דּוּבִּין וּנְמֵרִין וַאֲרָיָין וּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה דְּיָתְבִין תַּמָּן. וְכַלְבָּא תַּמָּן, וְעַל דָּא אֲמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי. וְדֵין אַתְרָא הוּא חֹשֶׁךְ, וּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה קָרוֹן לְהוֹן לֵילוֹת. וְעַל דָּא אֲמַר, מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת. לֵילוֹת מַמָּשׁ אִקְרוֹן.

וְיֵמְרוּן לֵיהּ, אִם תִּזְכֶּה לְמִצְוֹת, כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, יַעַבְדוּן לָךְ מִינָהּ מַלְאַךְ טוֹב. וּבְעִידָן דְּתֵיעוֹל בְּאַתְרָא הָדֵין, וְתִזְכֶּה לְמִצְוֹת, יֵימְרוּן, סוֹלוּ סוֹלוּ פַּנּוּ דָּרְכָּא הָרִימוּ מִכְשׁוֹל מִדַּרְכָּא פְּלוֹנִי דָּא, וְלָא יִשְׁלְטוּן עָלָיְךָ מַלְאֲכֵי חַבָּלָה.

וּבְדוּגְמָא דָּא בִּימָמָא, יֵימְרוּן, אִם תִּזְכֶּה בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל אוֹת וְאוֹת יִהְיֶה מַלְאָךְ, דְּיַעֲזֵרְךָ בְּאַתְרָא הָדֵין. וְאוֹרַיְיתָא דְּאִקְרֵי אוֹרְחָא, יְהַךְ בְּאוֹרְחָא הָדֵין, דְּלָא יִשְׁלְטוּן עָלָךְ. וְעַל דָּא אֲמַר, לַנְחוֹתָם הַדָּרֶךְ. וּבָתַר דֵּין יַחֲזוּן לֵיהּ גֵּינְתָא דְּעֵדֶן, וְכָל חֵלֶק וְחֵלֶק שֶׁיֵּשׁ לַצַּדִּיק בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וּמַשְׁבִּיעִין לֵיהּ שֶׁיְּקַיֵּים כָּל הַתּוֹרָה.

וּבָתַר כֵּן יֵימְרוּן לֵיהּ, (בראשית יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ וְגוֹ' (שם) וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגוֹ'. וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם,

דָּא נִשְׁמָתָא, דְּהִיא אָב לַרוּחַ, וְרָם לַגּוּף. לָךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ, דָּא גִּנְתָא דְעֵדֶן. וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, דָּא בָּטֶן דְּאִימָא, שֶׁל בָּשָׂר וָדָם. וּמִבֵּית, דָּא שְׁכִינְתָא. אָבִיךָ, דָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁאֵין אָבִיו, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְאֵין אִמּוֹ, אֶלָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֶל הָאָרֶץ, זֶה הָעוֹלָם הַשָּׁפֵל. וְיַהֲבוּ לֵיהּ ז' בִּרְכָאן דַּאֲמִירָן לְעֵיל, מִוּאֶעֱשֶׂךָּ וְגו' עַד כָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה וְגו'. אִם בַּר נַשׁ יִזְכֶּה, וְיִהְיֶה צַדִּיק, וְהוּא יָדַע שְׁמָא דְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַה יֵימְרוּן לֵיהּ כַּד אִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא. (תהלים צא) לֹא תֵרָא מִפַּחַד לָיְלָה וְגו', (שם) עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגּוֹף בָּאֶבֶן. מִן הָאֶבֶן שֶׁל דֶּרֶךְ עֲקַלָּתוֹן, רַגְלֶךָ כו' עַד כִּי יָדַע שְׁמִי.

וְאִם בַּר נָשׁ לָא יִזְכֶּה בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְעוֹבָדִין טָבָן, כַּד יִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, יֵעוֹל בְּאוּרְחָא חֲשׁוֹכָא דַּאֲמַרְנָא, וְאִזְדַּעְזְעוּ כָּל מַאן דְּאִית בְּהַהוּא אֲתַר, וְיֵימְרוּן הַזֹּאת נָעֳמִי, דְּאָזְלַת בְּאַתְרָא הָדֵין מַלְיָיא כָּל טוּבָא, מַלְיָיא מֵאוֹרַיְיתָא. עַמּוּד הֶעָנָן דְּנָהַר לָהּ בְּאַתְרָא הָדֵין לְמֵיהַךְ בִּימָמָא. וְעַמּוּדָא דְּאֵישָׁתָא לְאַנְהָרָא לָהּ לְמֵיזַל בְּאַתְרָא הָדֵין בְּלֵילְיָא. וְעִם בַּעֲלָהּ נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.

אַתִּיבָא אִיהִי וְאָמְרָה, (רות א) אַל תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאןָ לִי מָרָא כִּי הֵמַר שַׁדַּי לִי מְאֹד. דְּהַנְעֵל לִי בְּגוּפָא בִּישָׁא. אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי בְּאַתְרָא הָדֵין, וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי ה'. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָמְרָה, שִׁבְנָה בְנֹתַי וְגו'. שֶׁנֶּאֱמַר, (שם)

וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לְכַלֹּתֶיהָ שִׁבְנָה בְנֹתַי. אֲתֵיבַת רוּת נַפְשָׁתָא קַדִּישָׁא וַאֲמָרַת, אַל תִּפְגְּעִי בִי לְעָזְבֵךְ לָשׁוּב מֵאַחֲרַיִךְ כִּי בַאֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין וכו׳. אֲבָל עָרְפָּה, נַפְשָׁתָא דְּהִיא סִטְרָא דְשִׂמְאלָא, אָזְלָא לְגוּפָא, וְאִתְאַבְּלַת עָלֶיהָ. שֶׁנֶּאֱמַר, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. וְכָל זְמַן דְּאִתְאַבָּל עֲלַיְיהּ, אָמַר הַגּוּף לַנֶּפֶשׁ הַבַּהֲמִית, בִּשְׁבִיל הָאֲכִילָה וְהַשְׁתִיָּה שֶׁנָּתַתָּ לִי, הַנְּשָׁמָה בְּצַעַר גָּדוֹל, וּבְלֹא תוֹרָה וּבְלֹא מִצוֹת. טוֹל מַה שֶׁנָּתַתָּ לִי. וְנִבְקַע הַגּוּף.

אָמַר רַבִּי, כְּתִיב (תהלים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל וְגו׳. מַהוּ דָּל. אִישׁ נִסְתָּר. וַיֹּאמֶר מַה תִּתֶּן לִי, וְכִי יוֹתֵר רָשָׁע אֲנִי מִכָּל הָאָדָם שֶׁבָּעוֹלָם. וְיַעֲשֶׂה מְרִיבָה עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אַשְׁרָיו מַאן דְּמַשְׂכִּיל לֵיהּ. דִּכְתִיב, (ישעיה כז) אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.

דְּאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאי, מַהוּ דִּכְתִיב אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי וְגו׳. וְכִי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא בַּעַל הַשָּׁלוֹם, עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, צָרִיךְ לְמִי שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ שָׁלוֹם, וַהֲלֹא הַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. אֶלָּא, הֵעָנִי בְּשָׁעָה שֶׁרוֹאֶה אֶת עַצְמוֹ בְּדוֹחַק, הוּא עוֹשֶׂה מְרִיבָה כְּלַפֵּי מַעְלָה. וְהַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ שֶׁל עָנִי, וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ צְדָקָה, כְּבִיכוֹל, עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שָׁלוֹם. לְפִי שֶׁגּוֹרֵם לָעָנִי, שֶׁמְּבַקֵּשׁ מְחִילָה מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, עַל שֶׁהֵטִיחַ דְּבָרִים כְּלַפֵּי מַעְלָה, וְאָז עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. מִי גָּרַם

לוֹ לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם. זֶה הַנּוֹתֵן צְדָקָה לָעָנִי, וְהֶחֱזִיק בְּיָדוֹ, דִּכְתִיב אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי וְגוֹ', וְזֶהוּ הַדַּל. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַהוּ אוֹמֵר. אֵין דָּנִין אֶת הָאָדָם לְפִי צַעֲרוֹ.

וְהָכִי נָמֵי בְּאִיּוֹב, דְּאָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, אָמַר אִיּוֹב לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (איוב כג) מִי יִתֵּן יָדַעְתִּי וְאֶמְצָאֵהוּ כוּ' אֶעֱרְכָה לְפָנָיו מִשְׁפָּט. עַד שֶׁהֵטִיחַ אִיּוֹב דְּבָרִים כְּלַפֵּי מַעְלָה. וְתוּ לֹא. וַהֲלֹא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת כָּפַר בִּתְחִיַּית הַמֵּתִים, וְהֵטִיחַ דְּבָרִים כְּלַפֵּי מַעְלָה, וְסָקַל אִיקּוּנִין שֶׁל מֶלֶךְ.

אֶלָּא אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָמַר הַמְקַטְרֵג לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִיּוֹב שֶׁאָמַרְתָּ עָלָיו אִישׁ תָּם וְיָשָׁר וְיֵרֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע, הֲרֵי כָּפַר בִּתְחִיַּית הַמֵּתִים, וְהֵטִיחַ דְּבָרִים, וְסָקַל אִיקּוּנִין שֶׁל מֶלֶךְ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִיּוֹב לֹא בְּדַעַת יְדַבֵּר.

בְּשָׁעָה שֶׁנִּתְוַכֵּחַ אִיּוֹב עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַה הוּא אוֹמֵר, ש (איוב י) הֲטוֹב לְךָ כִּי תַעֲשֹׁק כִּי תִמְאַס יְגִיעַ כַּפֶּיךָ וְגוֹ'. וְכִי הוּא טוֹב זֶה הָעוֹשֵׁק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִי, אָבִי וְאִמִּי עָשׂוּ לִי הַגּוּף, וְאַתְּ אִתְעֲבִידַת אָרִים עִמְּהוֹן, וִיהַבְתְּ בִּי נִשְׁמָתָא. וַאֲמַרְתְּ לַמְקַטְרֵג, אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר. מַה דִּידָךְ נָטַרְתְּ, מַה דְּאָבִי וְאִמִּי, אֲמַרְתְּ הִנּוֹ בְיָדְךָ. וְכִי הוּא טוֹב זֶה הָעוֹשֵׁק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִי, כִּי תִמְאָס יְגִיעַ כַּפֶּיךָ. שֶׁהַנֶּפֶשׁ מְאוֹסָה מִצַּד יְסוֹרֵי הַגּוּף. וְעַל עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפָעְתָּ, סָקַל אִיקּוּנִין שֶׁל מֶלֶךְ.

וְהַמְקַטְרֵג קִטְרֵג עַל כָּל זֶה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר, וְאֵינוֹ נִתְפַּס עַל צַעֲרוֹ. וְכֵיוָן שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְנִתְוַכֵּחַ עִמּוֹ, חָזַר בּוֹ וְאָמַר, (שם מ) אַחַת דִּבַּרְתִּי וְלֹא אֶעֱנֶה וּשְׁתַּיִם וְלֹא אוֹסִיף, אַסְכֵּר פּוּמֵיהּ קַמֵּי דַּיָּינָא.

רַבִּי פְּדָת אָמַר, כִּי לֹא דִּבַּרְתֶּם נְכוֹנָה בְּעַבְדִּי אִיּוֹב לֹא כְּתִיב, אֶלָּא (שם מב) כִּי לֹא דִּבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה. אֵלַי לֹא דִּבַּרְתֶּם נְכוֹנָה, הוּא עָמַד וְהִצְדִּיק אֶת הַדִּין, וּבִקֵּשׁ עַל עַצְמוֹ עַל מַה שֶּׁאָמַר. וְהֵם לֹא בִּקְּשׁוּ עַל עַצְמָם, עַל מַה שֶּׁהִטְעוּהוּ בְּמַעֲנֶה לְשׁוֹנָם.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסִכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָא אָמַר, כָּל הַחוֹשֵׁד בִּכְשֵׁרִים, רָאוּי לִלְקוֹת בְּצָרַעַת. דִּכְתִיב, (במדבר יב) אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ. וּכְתִיב, (שם) אַל נָא תְהִי כַּמֵּת. חֲבֵרָיו שֶׁל אִיּוֹב חַשָּׁדוּהוּ בַּמֶּה שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ, וְלֹא בִּקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ מְחִילָה, וְלֹא בִּקְּשׁוּ עַל נַפְשָׁם, עַד שֶׁבִּיקֵּשׁ אִיּוֹב עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹדִיעַ לָהֶם, שֶׁחָטְאוּ בַּמֶּה שֶׁחַשָּׁדוּהוּ. וּלְפִיכָךְ, וְעַבְדִּי אִיּוֹב יִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן קִסְמָא, מַהוּ דִּכְתִיב, (איוב מב) כִּי אִם פָּנָיו אֶשָּׂא לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבָלָה. מַאי נְבָלָה, זוֹ צָרַעַת. דִּכְתִיב, (במדבר יב) וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ, וְתִרְגֵּם רַבִּי יוֹסֵי וְאָבִיהָ מְנַבֵּל יְנַבֵּל בְּאַפֶּיהָ.

בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁנִּגְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶל אִיּוֹב, מַה כְּתִיב.

(איוב לח) וַיַּעַן ה' אֶת אִיּוֹב מִן הַסְּעָרָה וַיֹּאמֶר. רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲלַפְתָּא אָמַר, הֵשִׁיב לוֹ עַל מַה שֶׁאָמַר, (שם ט) אֲשֶׁר בִּסְעָרָה יְשׁוּפֵנִי, אָמַר אִיּוֹב, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁמָּא רוּחַ סְעָרָה עָבְרָה לְפָנָיו, וְנִתְחַלֵּף לְךָ שְׁמִי אִיּוֹב, בְּאוֹיֵב. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שם יג) וַתַּחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לָךְ. לְפִיכָךְ הֵשִׁיבוֹ מִן הַסְּעָרָה.

רַבָּנָן אָמְרֵי, סְעָרָה שֶׁל שָׂטָן, שֶׁהִסְעִיר גּוּפוֹ שֶׁל אִיּוֹב. וּמְנָלָן דְּאִיקְרֵי סְעָרָה. דִּכְתִיב, (תהלים קמח) רוּחַ סְעָרָה עוֹשָׂה דְבָרוֹ. שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, אֶלָּא בְּמַאֲמָרוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בּוֹן אוֹמֵר, כְּתִיב בְּשִׁי"ן, דִּכְתִיב אֲשֶׁר בִּשְׂעָרָה יְשׁוּפֵנִי. וּכְתִיב בְּסַמָּךְ, דִּכְתִיב מִן הַסְּעָרָה. כְּתִיב הָכָא אֲשֶׁר בִּשְׂעָרָה, וּכְתִיב הָתָם (ויקרא יז) לַשְּׂעִירִים אֲשֶׁר הֵם זוֹנִים אַחֲרֵיהֶם.

וְהַאי דִכְתִיב בִּשְׂעָרָה. רַבִּי רְחוּמַאי אָמַר, פַּעַם אַחַת זָכָר, וּפַעַם אַחַת נְקֵבָה. פַּעַם אַחַת זָכָר, דִּכְתִיב (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו. וּכְתִיב, (בראשית כז) הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר. פַּעַם אַחַת נְקֵבָה, דִּכְתִיב (שם לג) וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה, וּכְתִיב בְּסַמָּךְ דִּכְתִיב מִן הַסְּעָרָה. מַאי טַעְמָא. שֶׁמַּסְעִיר גּוּפוֹ שֶׁל אָדָם.

וְהָא כְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בְּסְעָרָה הַשָּׁמָיִם. רַבִּי נְחֶמְיָה וְרַבִּי יְהוּדָה אָמְרֵי, כְּשֶׁהֶעֱלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵלִיָּהוּ לָרָקִיעַ, עָמַד מַלְאַךְ הַמָּוֶת כְּנֶגְדּוֹ.

אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עַל מְנָת כָּךְ בָּרָאתִי שָׁמַיִם, שֶׁיַּעֲלֶה אֵלִיָּהוּ לְשָׁם. אָמַר לֵיהּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַכְשָׁיו יִהְיֶה פִּתְחוֹן פֶּה לַבְּרִיּוֹת. אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵין זֶה כִּשְׁאָר בְּרִיּוֹת, וְיָכוֹל הוּא לְהַעֲבִיר אוֹתְךָ מִן הָעוֹלָם, וְאֵינְךָ יוֹדֵעַ כֹּחוֹ. אָמַר לֵיהּ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי רְשׁוּת, וְאֵרֵד אֵלָיו. אָמַר לֵיהּ רֵד, מִיָּד יָרַד. כֵּיוָן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ אֵלִיָּהוּ, הִכְרִיחוֹ תַּחַת רַגְלָיו, וּבִקֵּשׁ לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם, וְלֹא נָתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רְשׁוּת. מִיָּד כָּפַף אוֹתוֹ תַּחְתָּיו, וְעָלָה לַשָּׁמַיִם. דִּכְתִיב (שם) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בְּסְעָרָה הַשָּׁמָיִם.

כֵּיוָן שֶׁנִּגְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאִיּוֹב, בְּהַהוּא סְעָרָה נִגְלָה אֵלָיו. דִּכְתִיב, מִן הַסְּעָרָה, הַנו"ן כְּפוּפָה, וְלֹא פְּשׁוּטָה. כָּפַף אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּנָחָשׁ הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן, וְדִבֵּר עִמּוֹ. מַה אָמַר לֵיהּ לְאִיּוֹב. (איוב לח) אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיָסְדִי אָרֶץ. מִיָּד שָׁתַק, וְלֹא יָכוֹל לַעֲמוֹד בְּתוֹכַחְתּוֹ. לְהוֹרוֹת שֶׁמַּעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בֶּאֱמֶת.

רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי פָּתַח וְאָמַר, (שם) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר, כּוֹכָבִים שֶׁבַּמָּרוֹם שׁוֹלְטִים בַּלַּיְלָה, חוּץ מֵאוֹתָן שֶׁשּׁוֹלְטִין בַּבֹּקֶר. וְכֻלָּן מְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמְיַחֲדִין שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר, וְלֹא כוֹכְבֵי לַיְלָה אַף עַל פִּי שֶׁמְּמַשְׁלְתָּן כְּרַגַּע.

(שם) וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, אַמַּאי וַיָּרִיעוּ, אָמַר רַבִּי

אֲלֶכְסַנְדְּרִי, בְּשָׁעָה שֶׁעוֹלֶה עַמּוּד הַשַּׁחַר, אוֹתָן בְּנֵי אֱלֹהִים מְרִיעִין בִּתְרוּעָה, וְכָל אוֹתָן הַמַּלְאָכִים וְהַכּוֹכָבִים הַמְמוּנִים בַּלַּיְלָה, מַעֲבִירִין אוֹתָם מִמְּקוֹמָם, וְשׁוֹלְטִים מַלְאָכִים אֲחֵרִים בִּמְקוֹמָם, לִהְיוֹתָם מְמוּנִים בַּיּוֹם.

רַבִּי חִסְדָּאי אוֹמֵר, כּוֹכָב אֶחָד יֵשׁ בַּמָּרוֹם, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹצִיאוֹ מִמְּקוֹמוֹ, וִילוֹן שְׁמוֹ. וְהוּא מְמוּנֶּה לְהַכְנִים וּלְהוֹצִיא שְׁאָר הַכּוֹכָבִים, וּמְשַׁמֵּשׁ כָּל הַלַּיְלָה, כֵּיוָן שֶׁאוֹתָן כּוֹכְבֵי בוֹקֶר שׁוֹלְטִין, נִגְנָז וְנִבְלַע בִּמְקוֹמוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל, כְּתִיב (שם ט) הַמַּרְגִּיז אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן. כַּד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעֵי לְמִירְגַּז כָּל עָלְמָא, וּלְאַרְגָּשָׁא וּלְאַרְעָשָׁא סַמְכוֹהִי, לָא אַרְעֵישׁ לֵיהּ אֶלָּא מִמְּקוֹמוֹ. מַאן מְקוֹמוֹ. דָּא נְקוּדָה דְּצִיּוֹן.

רַבִּי רְחוּמָאי אוֹמֵר, מִצִּיּוֹן הוּשְׁתַּת הָעוֹלָם. דִּכְתִיב, מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים ה' דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ, (תהלים נ) מִצִּיּוֹן מִכְלַל יוֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.

וְאָמַר רַבִּי שִׁמְלָאי, כַּד בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עָלְמָא, אָעֵיל נְהוֹרָא בִּנְהוֹרָא, וְאַלְבֵּישׁ דָּא בְדָא, וּבָרָא שָׁמַיִם. דִּכְתִיב, (שם קד) עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה.

וְהַאי אוֹר, אִקְרֵי אוֹר לְבוּשׁוֹ. אוֹר קַדְמָאָה, דְּאִתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְהַהוּא אוֹר אִתְפַּשַּׁט בְּהוֹד וְהָדָר,

וְאִיבְרֵי עָלְמָא. דִּכְתִיב, הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ כו' נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, כְּשֶׁנָּטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַשֶּׁלֶג, וְזָרַק לְתוֹךְ הַמַּיִם, מִתַּחַת כִּסְּאוֹ כְּבוֹדוֹ, נָטַל כְּשִׁיעוּר שָׁעָלוּ, דִּכְתִיב, מִי מָדַד בְּשָׁעָלוּ מַיִם.

רַבִּי יוּדָאי אָמַר, כְּשִׁיעוּר שְׁלִישׁ זֶרֶת נָטַל, וְזָרַק לְתוֹךְ הַמַּיִם. דִּכְתִיב, (ישעיה מ) וְכָל בַּשָּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ. וּכְתִיב, (איוב לז) כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הֱוֵא אָרֶץ.

וּמִתַּחַת הַמַּיִם, נִקְפָּא מָקוֹם אֶחָד בַּתְּחִילָה, בְּאֶמְצַע הַתְּהוֹם, וְנַעֲשֵׂית מִשָּׁם אֶבֶן אַחַת מְשׁוּקַעַת בְּאֶמְצַע תְּהוֹם, וְעָלְתָה לְמַעְלָה וְנִרְאֵית בְּצִיּוֹן. וְהִיא נְקוּדַת הָעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, סְגַלְגַּל וּסְגוֹלְגַּלְתָּא לָא מִתְמוֹקְמֵי, אֶלָּא מִגּוֹ חַד נְקוּדָה, בְּאֶמְצַע, וְהַהִיא נְקוּדָה אִיהִי מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִשָּׁם נִתְפַּשְּׁטָה הָאָרֶץ לְכָל רוּחוֹתֶיהָ. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, כְּעֵין בְּרִיָּתוֹ שֶׁל אָדָם.

בְּשָׁעָה שֶׁנִּקְפְּאָה הָאָרֶץ מִתַּחַת הַמַּיִם, מַה כְּתִיב, (בראשית א) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה. כֵּיוָן שֶׁרָאוּ הַמַּיִם הַיַּבָּשָׁה, הָיוּ עוֹלִים וְנִגְבָּהִים לְכַסּוֹתָהּ כְּבָרִאשׁוֹנָה, עַד שֶׁגָּעַר בָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְנָסוּ, דִּכְתִיב (תהלים קד) מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן.

וְאַף עַל פִּי שֶׁהָיוּ נָסִין, לֹא הָיוּ מִשְׁתַּכְּכִין. מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ מְכַסִּין עָלֶיהָ בַּתְּחִילָה, וְעַכְשָׁיו נָסִין מִפָּנֶיהָ. מָה

עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. נָטַל כְּמִין צְרוֹר שֶׁל חֶרֶשׁ, וְחָקַק בּוֹ שְׁמוֹ שֶׁל ע"ב שֵׁמוֹת, וְהִשְׁלִיךְ לְתוֹךְ הַמַּיִם, וְעָמְדוּ מִיָּד, וְנִשְׁתַּכְּכוּ.

וּבְאֵיזֶה מָקוֹם עָמְדוּ. בְּצִיּוֹן. דִּכְתִיב, (שם נ) מִצִּיּוֹן מִכְלַל יוֹפִי, זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּכְשֶׁהָאָרֶץ מִתְמוֹטֶטֶת, אֵינָהּ מִתְמוֹטֶטֶת אֶלָּא מִמָּקוֹם זֶה, שֶׁהוּא מְקוֹם הָעוֹלָם.

רַבִּי פְּדָת אוֹמֵר, הַנִּשְׁבַּע בֶּאֱמֶת בִּשְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, צְרוֹר זֶה שֶׁחָתוּם בּוֹ שְׁמוֹ, מִסְתַּלֵּק לְמַעְלָה בְּחֶדְוָה, וּמִתְקַיֵּים בּוֹ, וְהָעוֹלָם מִתְקַיֵּים. וְהַנִּשְׁבַּע לַשֶּׁקֶר, אוֹתוֹ צְרוֹר עוֹלֶה וּמִסְתַּלֵּק, וְרוֹאֶה שֶׁהוּא שָׁוְא, וְאָז הָעוֹלָם מִתְמוֹטֵט, וְרוֹצֶה לַחֲזוֹר לְתוֹהוּ וָבוֹהוּ. שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים, אֶלָּא עַל שְׁמוֹ הַחָתוּם בֶּאֱמֶת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות כ) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא.

רַבִּי חִזְקִיָּה אוֹמֵר, מְקוֹם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, הִיא נְקוּדָה אַחַת, אֲשֶׁר עָלֶיהָ עוֹמֵד הַכֹּל. וְהַכָּבוֹד אֵינוֹ בָּרוּךְ אֶלָּא מִמְּקוֹמוֹ. דִּכְתִיב, (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

מַאי (איוב ט) וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן. רַבִּי פִּרְחָיָא אוֹמֵר, אֵלּוּ עַמּוּדִים סַמְכִין יְסוֹדָא, וְקִיּוּמָא דְעַלְמָא עֲלַיְיהוּ. וְכַמָּה אִינּוּן. ז'. דִּכְתִיב, (משלי ט) חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה. יְסוֹד דְּאִינּוּן סָמְכִין, צַדִּיק אֶחָד. דִּכְתִיב, (שם י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. עַמּוּד לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְסוֹד, יְסוֹדָא דְכוֹלָּא קַיְימִין עֲלֵיהּ.

כְּנֶגֶד זֶה, שִׁבְעָה רְקִיעִין הֵן. וְשִׁבְעָה כּוֹכָבִים רָצִין וְחוֹזְרִין הֵן.
שִׁבְעָה אֲרָצוֹת. שִׁבְעָה יַמִּים. שִׁבְעָה תְּהוֹמוֹת. וְכוּלָּם
תְּלוּיִם בַּמַּאֲמָר הַהוּא. שֶׁנֶּאֱמַר, הַבּוֹנֶה בַּשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו. הֵם
ז' סְפִירוֹת, מַעֲלוֹת גְּדוֹלוֹת, עֲמוּדִים חֲקוּקִים בִּשְׁמוֹ הַגָּדוֹל,
וְכֻלָּם תְּלוּיִם בְּמַאֲמָר אֶחָד, וְהֵם שָׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים.
וְשֶׁבַע אֲרָצוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁמִּזְדַּוְּגִין עִמָּהֶן. וְלָא אִית בְּהוֹן
פֵּירוֹדָא. שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית א) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם
אֶחָד. יוֹם שֵׁנִי, יוֹם שְׁלִישִׁי. יוֹם רְבִיעִי. יוֹם חֲמִישִׁי. יוֹם
הַשִּׁשִּׁי. עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי. א (שמות כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'.
וּכְנֶגְדָּם שִׁבְעָה עֲמוּדִים חֲקוּקִים, שֶׁהֵם תְּלוּיִם בַּשָּׁמַיִם. וְאִינוּן
שְׁנֵי עָשָׂר שְׁבָטִים, דְּאִינוּן תְּלוּיִין בְּמִדַּת יַעֲקֹב,
הַנִּקְרָא שָׁמַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ, וּכְתִיב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וגו'.
רַבִּי רְחוּמָאי אוֹמֵר, הַשִּׁבְעָה עֶלְיוֹנִים, הֵם שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא. (עמוס ט) וַאֲגֻדָּתוֹ, מַאי אֲגֻדָּתוֹ. הֵם שֶׁבַע
מַעֲלוֹת לְמַטָּה מֵהֶם, שֶׁעוֹמְדִים עַל הָעוֹלָם, וּמַנְהִיגִים אוֹתָהּ.
עַל אֶרֶץ, זוֹ אֶרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה. יְסָדָהּ, זוֹ אֶרֶץ הָעֶלְיוֹנָה
הַנִּקְרֵאת בִּינָה, וְהִיא תְּלוּיָה בְּחָכְמָה. וּמַאי אִיהוּ, תֵּבֵל.
שֶׁנֶּאֱמַר, (ירמיה י) מֵכִין תֵּבֵל בְּחָכְמָתוֹ.
(עמוס ט) הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם, יָם אֶחָד, וְהֵן שִׁבְעָה. רַבִּי
כְּרוּסְפְּדָאי אוֹמֵר, הֲלֹא יַם אֶחָד בָּעוֹלָם הוּא. אָמַר
רַבִּי רְחוּמָאי, יַמִּים כְּתִיב. דִּכְתִיב, וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים.

וְכוּלָּן נִכְנָסִין לַיָּם הַגָּדוֹל, וְהֵם שִׁבְעָה, וְכֻלָּם נִכְנָסִים בּוֹ, זֶה לְמַטָּה מִזֶּה, עַד הַתְּהוֹם, עַד שֶׁתִּמְצָא יַם הַגָּדוֹל שִׁבְעָה זֶה עַל זֶה, וְכוּלָּם תְּלוּיִם בְּמַאֲמַר אֶחָד.

אָמַר רַבִּי שִׁמְלָאִי, אֵימָתַי הָעוֹלָם מִתְמוֹטֵט. בְּשָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַבִּיט וְרוֹאֶה בּוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, (תהלים יד) ה' מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם וְגו'.

רַבִּי נְהוֹרָאי וְרַבִּי יִצְחָק קָמוּ בִּנְהוֹרָא, כַּד נְהַר יְמָא, לְמֵיהַךְ בְּאוֹרְחָא. עַד לָא נָפְקִי, זְקַף עֵינוֹהִי רַבִּי נְהוֹרָאי, חָמָא בְּכוֹכְבֵי בֹקֶר דְּקָא מְרַתְּתֵי. אֲמַר ר' יִצְחָק, חֲזֵי אִינּוּן כּוֹכְבַיָּא דְּקָא מְרַתְּתֵי בִּדְחִילָא דְּמָרֵיהוֹן, הַשְׁתָּא מָטֵי זִמְנַיְיהוּ לְזַמְּרָא.

בְּגִין, דְּאִינּוּן בְּנֵי אֱלֹהִים, קַיְימוּ עֲלַיְיהוּ. וְכַד מְסַיְימוּ שְׁאָר חַיָּילִין דְּקָא מְשַׁבְּחִין בְּלֵילְיָא, אִינּוּן בְּנֵי אֱלֹהִים תּוֹקְעִין תְּרוּעָה, וּמְתְכַּנְסִין כָּל מַשְׁרְיָין דְּשָׁלְטִין בְּלֵילְיָא לְאַתְרַיְיהוּ.

כְּדֵין אִינּוּן כּוֹכְבַיָּא דְּשָׁלְטִין בִּימָמָא, בְּצַפְרָא, מְרַתְּתִין וְדָחֲלֵי וְסָלְקֵי שִׁירָתָא. וְהַשְׁתָּא מָטָא זִמְנַיְיהוּ, לְשַׁבְּחָא לְמָרַיְיהוּ, בְּזִמְנָא דָּא דְּשָׁמְעִין הַהִיא תְּרוּעָה. דִּכְתִיב, (איוב לח) בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

אַקְדִּימוּ וַאֲזָלוּ, וַהֲוָה נָהִיר יְמָא. כַּד נְפַק שִׁמְשָׁא וְאִתְגְּלֵי לְעֵלְמָא, אֲמַר לֵיהּ רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי נְהוֹרָאי, תְּוַוהְנָא כַּד אִסְתַּכְלְנָא בְּשִׁמְשָׁא, דְּכִי נָפַק, נָפֵיק סוּמְקָא,

וּלְבָתַר הָכֵי אִתְּהַדַּר חִוּוָרָא. אַמַּאי.
וַדַּאי אִדְּכַרְנָא מִלָּה, דַּאֲמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁלוֹם, אֲמַר רַבִּי יִצְחָק בֶּן יְהוּדָא, שִׁמְשָׁא כַּד נָפֵיק, נָפֵיק בְּתוֹקְפָא, כְּגַבַּר תַּקִּיף. וּבָקַע תְּלֵיסַר מַשְׁקוֹפֵי חַלּוֹנֵי דִּרְקִיעָא.
וְלֵית בְּכָל אִינּוּן כּוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וּמַזָּלֵי דְּאִיקְּרֵי גִּבּוֹר, בַּר מִשִּׁמְשָׁא. מַה גִּבּוֹרָה עָבִיד. אֶלָּא כַּד אִסְתַּיֵּים יְמָמָא וְעָאל לֵילְיָא, אִסְתַּתְּמָן כָּל אִינּוּן כֵּוִין וּמַשְׁקוֹפִין דִּרְקִיעָא. בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי יְמָמָא וְשִׁמְשָׁא נָפַק, אִתְעַטַּר וְאִתְגְּלִיף בְּאַתְוָון דְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, וּבְתוֹקְפָא וּבְחֵילָא דִּילֵיהּ, כָּנֵיס בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, וּבָקַע בְּכָל אִינּוּן חַלּוֹנִין, וְאִתּוֹקְדוּן בְּשַׁלְהוֹבוֹי, וּפְתַח לוֹן וְנָפַק לְבַר.
וּמְנָא לָן דְּאִתְקְרֵי גִּבּוֹר. דִּכְתִיב, (תהלים יט) יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אוֹרַח. וּכְתִיב, (שופטים ה) כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ. כְּגִבּוֹר שֶׁנִּכְנַס לַמִּלְחָמָה וְנוֹצֵחַ, הוּא אָדוֹם. כְּשֶׁנִּצַּח חוֹזֵר לִגְוָונוֹ הָרִאשׁוֹן. כָּךְ הַשֶּׁמֶשׁ, כְּשֶׁיּוֹצֵא, נִדְלָקִים בּוֹ שַׁלְהָבוֹתָיו, וְהוּא אָדוֹם מֵרוֹב גְּבוּרָתוֹ, וְאַחַר כָּךְ חוֹזֵר לַגָּוָון הָרִאשׁוֹן.
אֲזָלוּ, כַּד מָטוּ בֵּי חֲקַל, אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, לֵימָא מַר מֵאִינּוּן מִילִּין דְּמַעֲלְיָיתָא דִּבְקִרְיַאת שְׁמַע. פָּתַח וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הַאי קְרָא, תִּינַח בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמָרוּ בְּנֵין דְּיַעֲקֹב לַאֲבוּהוֹן, אוֹ מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל הַשְׁתָּא, כֻּלָּא עַלְמָא אָמְרֵי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לְמַאן יִשְׂרָאֵל

אָמְרִין.

אֶלָּא הָא תָּנִינָא, יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא מֵת, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָתִים לֵיהּ גּוֹ כּוּרְסָא יְקָרֵיהּ, לְמֶהֱוֵי תָּדִיר סַהֲדָא עַל בְּנוֹי, דְּקָא מְיַחֲדֵי שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּדְחָזֵי, בְּכָל יוֹמָא תְּרֵין זִמְנֵי, וְכַד אִינּוּן מְיַחֲדִין שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמְרֵי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הֲוֵי סָהֵיד עָלָן, דַּאֲנַן מְיַחֲדֵי שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּדְקָא חָזֵי.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, נָטְלֵי לֵיהּ לְיַעֲקֹב בְּאַרְבַּע גַּדְפִּין, פְּרִישָׁן לְאַרְבַּע סִיטְרֵי עָלְמָא, וְסָלְקֵי לֵיהּ לְקַמֵּי קַדִּישָׁא עִילָּאָה, וּמְבָרְכִין לֵיהּ בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן. פְּתַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וַאֲמַר, זַכָּאָה אִיהוּ אַבָּא, דְּזַרְעָא דָּא אוֹלִיד בְּאַרְעָא. זַכָּאִין אִינּוּן בְּנִין, דְּקָא מְעַטְּרִין לַאֲבוּהוֹן הָכֵי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, כָּל אִינּוּן חֵילֵי דְּשִׁמַיָּא, פָּתְחֵי וְאָמְרֵי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְיַעֲקֹב מִתְעַטַּר בִּתְלִיסַר נַהֲרָא אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, וְקָאִים תָּדִיר כְּקַרְתָּא מֻקָּפָא שׁוּר עַל בְּנוֹי כַּמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא שָׁבַק דִּינָא תַּקִּיפָא לְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא לָא יָכְלִין לְשֵׁצָאָה לְהוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מד) אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָאי וַאֲמַר, בְּדוּגְמָא דְּאִית י"ב שְׁבָטִים לְתַתָּא, דְּאִינּוּן בְּנֵי יַעֲקֹב, כָּךְ אִיתָּא יַעֲקֹב עִילָּאָה בִּשְׁמַיָּא, וּתְרֵי עֲשַׂר שְׁבָטִין עִילָּאִין. וּבְדוּגְמָא דְּמַיְיחֲדֵי שְׁמֵיהּ

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כָּךְ מְיַחֲדֵי מַלְאָכֵי קַדִּישִׁין לְעֵילָּא. וְכוּלָּא בְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

פְּתַח רַבִּי נְהוֹרָאי וְאָמַר, (ישעיה כט) לָכֵן כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ. וְכִי יַעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם, וְיַעֲקֹב לָא אִבְרֵי בְּעָלְמָא.

אֶלָּא תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווֹ מַפְּלֵי לְאַבְרָהָם בְּאוּר כַּשְׂדִּים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אַכְנֵיס לְפַמַּלְיָא דִּילֵיהּ, וַאֲמַר שְׁזִיבוּ לְאַבְרָהָם מִגּוֹ יְקִידָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ רְחִימָאי.

אֲמָרוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָא יִפּוֹק מִינֵּיהּ יִשְׂמָעֵאל. אֲמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָא יִפּוֹק מִינֵּיהּ יִצְחָק. אֲמָרוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָא יִפּוֹק מִינֵּיהּ עֵשָׂו. אֲמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָא יִפּוֹק מִינֵּיהּ יַעֲקֹב. אֲמָרוּ, הָא וַדַּאי בִּזְכוּת יַעֲקֹב יִשְׁתְּזִיב. וְעַל דָּא אֲמַר, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם, דִּבְזִכוּתֵיהּ אִישְׁתְּזִיב אַבְרָהָם.

אֲמַר רַבִּי, בְּשָׁעָה דִּכְפִיתוּ לַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה, דִּיפְּלוּן לוֹן בְּגוֹ אַתּוּן נוּרָא יְקִידְתָּא. חֲנַנְיָה אֲמַר, (תהלים קיח) ה' לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. מִישָׁאֵל אָמַר, (ירמיה כז) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אוֹשִׁיעֲךָ אָנִי נְאֻם ה'. עֲזַרְיָה אָמַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לַה' אָנִי, זֶה חֲנַנְיָה, שֶׁאָמַר ה' לִי לֹא אִירָא. וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב,

זֶה מִישָׁאֵל, שֶׁאָמַר וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב. וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה, זֶה עֲזַרְיָה, שֶׁאָמַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וכו'. לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ.

וְלָמָּה לָא הֲוָה דָּנִיֵּאל בִּהוֹן. אֶלָּא דָּנִיֵּאל אֲמַר, אֲנִי נִקְרָא בֶּלְטְשַׁצַּר, כְּשֵׁם אֱלִיל שֶׁלּוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, א (דניאל ד) בֶּלְטְשַׁאצַּר כְּשֵׁם אֱלָהִי כו', וּכְתִיב, (שם ב) בֵּאדַיִן מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר נְפַל עַל אַנְפּוֹהִי וּלְדָנִיֵּאל סְגִד. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר, פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ, אַזַל וְלָא הֲוָה עִמְּהוֹן.

מָה רָאוּ חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה דְּנָפְלוּ בְּנוּרָא. אֶלָּא אָמְרוּ, צְפַרְדְּעִים מַפְּלִין גּוּפְּהוֹן בְּנוּרָא, בְּשְׁבִיל לְאַבְאֵישׁ לְמִצְרָאֵי, בְּמַאֲמָר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲנַחְנָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּשְׁבִיל יְקָרָא דְּמָארָנָא.

אֲזָלוּ וְאִתְעַסְקוּ בְּאוֹרַיְיתָא, אַדְּהָכֵי רָמַשׁ שִׁמְשָׁא. אֲמַר רַבִּי נְהוֹרָאי, נְעִבַר מֵאָרְחָא, וּנְסַלַּק לְטוּרָא, וְנִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא נִדְמוּךְ.

עַד דַּהֲווֹ יַתְבִי וּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא דָּא עִם דָּא, שְׁמָעוּ חַד קָלָא דְּהֲוָה אָמַר, עִילָּאִין קוּמוּ. תַּתָּאִין דְּמִיכִין, דְּשִׁנְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן, אִיתְעָרוּ. דָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעֵי לְמִרְגַּז עָלְמָא, וְאִינוּן סָמְכִין קַיְימִין, דְּעַלְמָא סָמִיךְ עֲלֵיהוֹן, מְרַתְּתֵי. קָל בִּכְיָיא, דְּחַד אוּזִילָא דְּאַיְלְתָּא, דְּקָא בָּכְיָיא עַל חַד אַרְיָיא, דְּאִיתְרְשִׁים תְּדִירָא בְּכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא.

אֲמַר רַבִּי נְהוֹרָאי לְרַבִּי יִצְחָק, שָׁמְעַת מִידֵי. אֲמַר לֵיהּ, שְׁמַעְנָא, וְעַל דָּא אֲמִינָא, ל/(?לא ידוע) שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי. אֲמַר ר' נְהוֹרָאי, וַדַּאי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעֵי לְמֵידַן עַלְמָא דִּילֵיהּ, וְעַד לָא יִתְעֲבֵד דִּינָא, הָא קָלָא אִיתְעַר, וְאַכְרֵיז תָּדִיר בְּעַלְמָא. וַדַּאי רָמֵי דְּרָמִין יִסְתַּלְקוּן הַשְׁתָּא בְּעַלְמָא. וְכוּלָּא בָּרִיר לָן, בַּר הַאי דַּאֲמַר, קָל בִּכְיָא דְּחַד אוּוֵילָא דְּאַיְלְתָּא, דְּקָא בָכֵי עַל חַד אַרְיָא, לָא יָדַעְנָא מַאי אִיהוּ.

אֲמַר רַבִּי נְחֶמְיָה, לָא יָדְעוּ בְּהַאי לְפוּם שַׁעֲתָא, לְיוֹמִין זְעִירִין אִיתְגְּלֵי בְּעַלְמָא, וּמַאי אִיהוּ בִּכְיָא. דָּא בִּכְיָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֱלִישָׁע כֹּהֵן גָּדוֹל, דִּבְכָה עַל רֵישֵׁיהּ דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. דְּהַהִיא בִּכְיָא לָא אִתְעֲבַר מִכּוּרְסָא דְּמַלְכָּא, עַד דְּיַעֲבִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוּקְמִין בִּשְׁאָר עַמִּין. אֲמַר רַבִּי רְחוּמָאי, בֹּא וּרְאֵה, בְּשָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָעוֹלָם, לְמִי דָּן תְּחִלָּה, לִגְדוֹלֵי הַדּוֹר דָּן תְּחִלָּה, וְאַחַר כַּךְ דָּן אֶת הָעוֹלָם. מְנָלָן. מֵהָכָא, דִּכְתִיב, וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים, שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים תְּחִלָּה, וְאַחַר כַּךְ וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אָמַר, מֵהָכָא, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ תְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ מִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

(רות א) וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן דְּאָמְרֵי, בִּזְמַן שֶׁהַדִּין בָּא לָעִיר, יִסְתַּלֵּק אָדָם עַצְמוֹ

מֵאוֹתָהּ עִיר, שֶׁכֵּיוָן שֶׁנִּיתַּן רְשׁוּת לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, אֵינוֹ חוֹשֵׂשׂ לְכָל אָדָם, וְאִישׁ שֶׁפָּגַע בּוֹ, יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַזִּיקוֹ.

כֵּיוָן שֶׁרָאָה אֱלִימֶלֶךְ, שֶׁהַדִּין בָּא לָעוֹלָם, מִיָּד בָּרַח לְהִסְתַּלֵּק מִן הַדִּין, וְעִם כָּל דָּא לֹא בָּרַח מִמֶּנּוּ. רַבָּנָן דְּקַיְסָרִין אָמְרֵי, אֱלִימֶלֶךְ גְּדוֹל הַדּוֹר הָיָה, וְהָיָה נִיכָּר לְמַעְלָה, וְכָל מִי שֶׁהוּא נִיכָּר לְמַעְלָה, הוּא נִתְפַּס תְּחִלָּה.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, מַה כְּתִיב בַּשּׁוּנַמִּית. (מלכים ב ד) וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. מִכָּאן, שֶׁצָּרִיךְ לְהַכְנִיס רֹאשׁוֹ לְתוֹךְ רַבִּים, וְלֹא יְהֵא נִרְשָׁם לְבַד.

מַה כְּתִיב בַּתְּחִלָּה. וַיֵּלֶךְ אִישׁ סְתָם, רָצָה לְהַחְבִּיא וּלְהַסְתִּיר עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יַכִּירוּ בּוֹ. מִי הִכִּירוּ. מִדַּת הַדִּין. וְאָמַר, וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, אָדָם נִיכָּר וְנִרְשָׁם הוּא, לְהִפָּתֵר אֵינוֹ רָאוּי, וְלֹא לְהַחְבִּיא. וְלָא אִיהוּ דָּא אֱלִימֶלֶךְ, פַּרְנָסָא דְעַמָּא. וְלָא אִיהוּ דָּא אֱלִימֶלֶךְ, דְּהַוָּה סְתִים עֵינוֹי מֵעוֹבָדֵי עַמָּא.

רַבִּי פְּרַחְיָא אָמַר, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָעוֹלָם, וּבֵית דִּין שֶׁלְּמַעְלָה עוֹמֵד, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָיָה מַסְתִּירוֹ וְאוֹמֵר, וַיֵּלֶךְ אִישׁ סְתָם. עָמְדָה מִדַּת הַדִּין וְהִזְכִּירוֹ, וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ. מִיָּד נִגְזַר עָלָיו הַדִּין, וְעַל בָּנָיו. כְּדִכְתִיב, וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ וְגוֹ'.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֱלִימֶלֶךְ, מִי לָא הַוָּה יָדַע דְּהוּא אֱלִימֶלֶךְ דָּא. אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁרָאָה שֶׁהַדּוֹר מְבַזִּין בִּגְדוֹלִים, אָמַר וַדַּאי אֵלֵךְ מִכָּאן, וְלֹא אֶהְיֶה נִתְפַּס בְּתוֹכָם. וֱאֱלִימֶלֶךְ גְּדוֹל

הַדּוֹר הָיָה, וְהָיָה יְכוֹלֶת בְּיָדוֹ לִמְחוֹת, וְלֹא מִיחָה. וְהָלַךְ מִשָּׁם וּבָרַח, וּלְפִיכָךְ נִזְכָּר שְׁמוֹ וְנֶעֱנָשׁ.

(רות א) וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בִּימֵי, לָשׁוֹן צַעַר הוּא. אֱלִימֶלֶךְ, הוּא הָיָה בִּדוּגְמַת מֶלֶךְ. בְּיוֹן שֶׁהִכִּיר בַּדָּבָר, הִשְׁמִיט עַצְמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל, וְהָלַךְ לָגוּר בֵּין הָאוּמוֹת, דְּסָבַר שֶׁלֹּא יְהֵא נִידּוֹן בֵּיניֵיהוֹן. עָמְדָה מִדַּת הַדִּין וְהִזְכִּירוֹ, וְנִתְפַּשׂ.

וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים, רַבִּי חִלְקִיָּה בַּר אֱלִיעֶזֶר פָּתַח קְרָא דִּכְתִיב, (ירמיה לא) מֵרָחוֹק ה' נִרְאָה לִי וְגו'. כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִם הַנְּבִיאִים, אֵינוֹ נִגְלָה אֲלֵיהֶם אֶלָּא מֵרָחוֹק. וְעַל כֵּן רוֹאִים דְּמוּת דְּבָרִים, כְּאָדָם הָעוֹמֵד מִמֶּרְחָק, חוֹץ מִמֹּשֶׁה.

דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כָּל הַנְּבִיאִים כּוּלָּם לֹא נִתְנַבְּאוּ אֶלָּא מִתּוֹךְ אַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה, מֹשֶׁה מִתּוֹךְ אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְּאִירָה. שְׁאָר הַנְּבִיאִים מֵרָחוֹק, וּמֹשֶׁה מִקָּרוֹב. שֶׁנֶּאֱמַר, (במדבר יב) לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. מְהֵימְנָא בְּבֵית מַלְכָּא, קָרֵיב הוּא לְמַלְכָּא. וְאִי תֵּימָא, כֵּיוָן דְּכָל הַנְּבִיאִים נִתְנַבְּאוּ מֵרָחוֹק, אֵין אַהֲבָתוֹ שֶׁל מָקוֹם עֲלֵיהֶם. כְּתִיב, ק (ירמיה לא) מֵרָחוֹק ה' נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, יֵשׁ רָחוֹק וְנִתְקָרֵב, וְקָרוֹב וְנִתְרַחֵק. יֵשׁ רָחוֹק וְנִתְקָרֵב, דִּכְתִיב, (משלי לא) מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ.

קָרוֹב וְנִתְרַחֵק, דִּכְתִיב, מֵרָחוֹק ה' נִרְאָה לִי. זֶה קָרוֹב לַנְּבִיאִים. וְזֶה רָחוֹק לַמַּלְכוּת. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, אִיפְּכָא, קָרוֹב לַמַּלְכוּת. וְרָחוֹק לַנְּבִיאִים. שֶׁרוֹאִין דִּמְיוֹנוֹת שֶׁל מַעְלָה בְּמִין גּוּף.

רַבִּי חִלְקִיָּה אָמַר, כְּשֶׁרוֹאִין הַנְּבִיאִים בְּצִיחְצוּחַ, בְּיָדוּעַ שֶׁהָעוֹלָם נִידּוֹן לְמֵיטַב. וּכְשֶׁרוֹאִים בַּחֲשֵׁיכָה, נִידּוֹן לְפֻרְעָנִיּוֹת. וַאֲזַי פָּתַח קְרָא, וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וְגוֹ'. וַיְהִי בִּימֵי. רַבִּי בּוֹן, כָּל יוֹמוֹי הֲוָה בְּקֵסָרִין, יוֹמָא חַד חָמָא עַמָּא דְּסָרְחֵי, דַּהֲווֹ מִסְכְּנֵי אָזְלוֹ, וְלָא מַשְׁגִּיחִין עֲלַיְיהוּ.

אָמַר, וַדַּאי דִּינָא אִתְחֲזֵי הָכָא, קָם וַאֲזֵיל לֵיהּ.

יוֹמָא חַד חָלִישׁ דַּעְתֵּיהּ, פָּגַע בִּכְפַר סִיכְנִין בִּרְמוֹן, וְאַדְמוּךְ.

שָׁמַע חַד קָלָא, לְחַד תַּנָּא דִּלְעֵי בִּרְנָנָא דְּאוֹרַיְיתָא דַּאֲמַר, (דברים כב) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ וכו'. קַן, זֶה תְּשׁוּבָה. בַּדֶּרֶךְ, זֶה רָחֵל. שֶׁנֶּאֱמַר, (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. וְצַדִּיקִים, תְּרֵין בְּנִין, יוֹסֵף וּבִנְיָמִין. וְהִיא נִקְרֵאת לְבָנָה, הוֹלֶכֶת כָּל הַלַּיְלָה, וּמֵאִיר לָהֶם, עַד נְכוֹן הַיּוֹם, שֶׁהוּא יַעֲקֹב.

בְּכָל עֵץ, כָּל, דָּא צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים. עֵץ, דָּא שְׁכִינָה. שֶׁנֶּאֱמַר, עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. עַל הָאָרֶץ, דָּא אֶרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה. אֶפְרוֹחִים, דָּא שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים דִּלְעֵילָא. אוֹ בֵּצִים, דָּא יִשְׂרָאֵל דִּלְתַתָּא, דְּאִינּוּן כְּמַלְבּוּשָׁא דְּגוּפָא. וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים וכו', שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם,

שֶׁנֶּאֱמַר, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.
וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ. אַרְכִּין רַבִּי בּוֹן אוּדְנוֹי, וּשְׁמַע הַהוּא קָלָא דַּאֲמַר, חָס עַל דָּא, לָא אֲמַר וְלָא כְּלוּם. מַאן דְּחָס, שְׁבַק אִמָּא וּבְנָהָא וְאָזֵיל לֵיהּ. וּמַה דְּאִמָּא מִתָּרְכָא מִן הַקֶּן, מַה הִיא אוֹמֶרֶת. אוֹי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי, וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי, וְהִגְלֵיתִי בָּנַי לְבֵין הָאוּמּוֹת. וְעַל דָּא יְרַחֵם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דְּהָא רַחֲמָנָא לָא אִשְׁתַּכַּח אֶלָּא הָכִי.
וְעַל דָּא שְׁכִינָה צוֹעֶקֶת עַל בָּנֶיהָ. הָא כְּתִיב, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח, תְּרֵין שִׁלּוּחִין, דְּאִינּוּן בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי. שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֲפִילּוּ ק' זִימְנִין דְּאִי אַהֲדַר עַל גּוֹזָלֵיהּ גּוֹ רְחִימוּ דְּבָנָהָא, שַׁלַּח אֲפִילּוּ כַּמָּה זִמְנִין, עַד דַּאֲזַל לֵיהּ וְסָתַר קַן שֶׁלָּהּ, וְיִטּוֹל בְּנִין טְמִירִין דְּקוּנְטְרָא, לְמֵיטַל אִנְרָא, הָא רַחֲמָנָא לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא הָכִי. וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, שֶׁיַּאֲרִיךְ רוֹגֶז מִן שֵׁשֶׁת יָמִים, שֶׁנִּקְרְאוּ אֲרֶךְ אַפַּיִם. ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְגוֹ'.
אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן קִיסְמָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל, כַּד בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלְמָא, בְּרָא לֵיהּ בִּתְלַת קִיטְרִין, וְאִינּוּן חָכְמָה וּתְבוּנָה וָדָעַת. דִּכְתִיב, (משלי ג) ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ.
וְכֻלְּהוֹ קִיטְרִין בִּבַר נָשׁ. וְקִיטְרָא דִּתְבוּנָה דְּפָקַע מִינַיְיהוּ, אִתְפַּשַּׁט בִּשְׂאָר בְּרָיִין וּבְכוּלְּהוֹ אִית סוּכְלְתָנוּ לְפוּם

אוֹרְחֵיהּ.

הַאי עוֹפָא כַּד פָּרַח מִגּוֹזָלֵיהּ, וְאִשְׁתַּלַּח מֵעַל בְּנָהָא, מְצַפְּצְפָא וְאָזְלָא, וְלָא יָדְעָה לְאָן אַתַּר אָזְלָא, מְנַדְּרָא לְמֵיבַד גַּרְמָהּ. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, אַפִּילּוּ עַל יְתוּשָׁא זְעֵירָא בְּעָלְמָא, רַחֲמִין דִּילֵיהּ עַל כֻּלָּא. הַהוּא דְּמַנָּא עַל עוֹפָא, אִיתְעַר לְגַבֵּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִתְעַר עַל בְּנוֹי, כְּדֵין קָלָא נָפְקָא קַמֵּיהּ, וְאָמְרָה, (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ. כְּדֵין אִיהוּ אִתְעַר רַחֲמֵי, עַל כָּל אִינּוּן דְּאָזְלֵי מְנַדְּדֵי מֵאַתַּר לַאֲתַר, וּמִדּוּךְ לְדוּךְ אָחֳרָא. תְּבִירֵי לְבָא, תְּבִירֵי חֵילֵי. וְאִיתְעַר רַחֲמֵי עַל כָּל עָלְמִין, וְחָס עֲלַיְיהוּ, וְשָׁבִיק חוֹבֵי דְּמִנַּדְּדָן מֵאַתְרַיְיהוּ, וְחָס עֲלַיְיהוּ וְעַל כָּל עָלְמָא.

וְעַל דָּא אֲמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַשְׁרֵי צִפּוֹרָא לְבַר, וְהִיא אִיתְעָרַת רַחֲמִין עַל כָּל עָלְמָא, מַאן גָּרִים לְמֵיחַס עַל עָלְמָא וּלְאִיתְעַר רַחֲמִין עֲלַיְיהוּ. הַהוּא בַּר נָשׁ דְּשָׁלַח הַהוּא צִיפּוֹר לְצַעֲרָהּ בִּתְרִין גְּוָונִין, הָכִי אִתְעַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאִתְמְלֵי רַחֲמִין עַל כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּצַעֲרָא, וְעַל כָּל אִינּוּן דְּמְנַדְּדֵי מִדּוּכְתַּיְיהוּ. וּבְגִין כָּךְ, אַגְרֵיהּ דְּהַאי בַּר נָשׁ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (דברים כב) לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים.

קָם ר' בּוֹן עַל רַגְלוֹהִי, וְחָדֵי, וַאֲמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשָׁמַעְנָא לְהַאי קָלָא, וְאִלְמָלֵא לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע

דָּא, דַּיְּי.

אַחֲדַר הַהוּא קָלָא כְּמִלְּקַדְּמִין, פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ וְגו'. כָּל עַלְמָא לָא אִיתוֹן אֶלָּא בְּחָכְמָה. וּבַר נַשׁ אִתְמְלֵי בְּכוּלָּא. שְׁאָר בְּרִיָּין, בְּתוֹסֶפְתָּא דְּחָכְמְתָא, דְּאִשְׁתָּאַר בְּבַר נָשׁ.

וְאַף עַל גַּב דְּכוּלְהוּ בְּרִיָּין הָכֵי, לָא הַוָּה בְּרִיָּה קָלִיל לְמִירְדַּף בָּתַר עוֹבָדָא דְּבַר נָשׁ, כְּעוֹפָא. בַּר נָשׁ בָּנֵי בִּנְיָין לְדִיוּרֵיהּ, עוֹפָא בְּנֵי בִּנְיָין לְדִיוּרֵיהּ. בַּר נָשׁ אַתְיָא מְזוֹנֵי לִבְרֵיהּ, עוֹפָא אַתְיָא מְזוֹנֵי לְבָנָיהּ. בַּר נָשׁ אַסֵּי לְמַרְעִין בְּעִשְׂבָא, עוֹפָא בְּעִשְׂבָא מַסֵּי לְמַרְעִין. בַּר נָשׁ אוּמָנָא וְעָבִיד אַרְבִּין בְּיַמָּא, עוֹפָא נָטַל גּוֹזָלֵיהּ וְאַתְקִין לֵיהּ עַל כֵּיף יַמָּא. בַּר נָשׁ מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם לְמַלְכָּא עִילָּאָה, עוֹפָא מְצַפְּצָפָא וּמְשַׁבְּחָא לְמָרֵיהּ, דְּהוּא אֱלָהָא עִילָּאָה. וּבְגִין כָּךְ, לְמַעַן יִיטַב לָךְ, אֵטִיב לָךְ לָא כְּתִיב, אֶלָּא יִיטַב לָךְ. הַהוּא שְׁלוּחָא דְּצִיפּוֹרָא דְּמְשַׁלַּח, דְּאִתְעַר עַל עַלְמָא לְאוֹטִיב לָךְ.

רַבִּי בּוֹן קָם וַאֲזֵיל גַּבֵּיהּ, וְאַשְׁכַּח דְּהוּא רַבִּי יַנַּאי סָבָא, מִן חַבְרַיָּיא. עָאל גַּבּוֹי, וּנְשִׁיק לֵיהּ בְּרֵישָׁא. אֲמַר, כְּמָה דְּמְנַחֲמִתְּ לְבָאי, כָּךְ יְנַחֵם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָךְ. יְתִיבוּ כַּחֲדָא.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (רות א) וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹּט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ. בְּזִמַּן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָעוֹלָם, לְמִי הוּא דָן תְּחִלָּה. לְאוֹתָם שֶׁהֵם דָּנִין אֶת הָעוֹלָם, הֵם דָּנִין

אֶת הָעוֹלָם, מִי דָן אוֹתָם. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מִפְּנֵי קִלְקוּל הַדִּין, רָעָב בָּא לָעוֹלָם.

בְּכָל זְמַן אֵינוֹ בָּא, אֶלָּא בַּעֲוֹן רָאשֵׁי הָעָם. כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי יוּדָאי, מַאי דִּכְתִיב, (משלי יג) רָב אֹכֶל נִיר רָאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. כְּשֶׁיֵּשׁ סִיפּוּק אוֹכֶל בָּעוֹלָם, נִיר רָאשִׁים, הֵם זוֹרְעִים וְאוֹכְלִים לָשׂוֹבַע. וּכְשֶׁאֵין אוֹכֶל בָּעוֹלָם, יֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, יֵשׁ מִי שֶׁעוֹמֵד בְּשַׁלְוָה, וְנִסְפֶּה מִן הָעוֹלָם. עַל אֵיזֶה עָוֹן. עַל עָוֹן שֶׁמְקַלְקְלִים אֶת הַדִּין וְאֶת הַמִּשְׁפָּט, וּמְעַוְּתִין אוֹתוֹ.

וְאִי תֵּימָא, אִם הַגְּדוֹלִים חוֹטְאִים בְּלֹא מִשְׁפָּט, שֶׁלֹּא עָשׂוּ מִשְׁפָּט בָּעוֹלָם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּא לַהֲרוֹג הָעֲנִיִּים בִּשְׁבִילָם. אֶלָּא, הָעֲנִיִּים הֵם כֵּלָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהֵם קְרוֹבִים אֵלָיו, וּכְשֶׁהָרָעָב בָּא לָעוֹלָם, הֵם צוֹעֲקִים אֵלָיו, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ לָהֶם, וּמְעַיֵּין עַל הָעוֹלָם, וְדָן לְאוֹתָן שֶׁגָּרְמוּ צַעַר זֶה עַל הָעֲנִיִּים, וְנִסְפִּים מִן הָעוֹלָם קוֹדֶם זְמַנָּם. כְּדִכְתִיב, (שמות כב) אִם צָעֹק יִצְעַק אֵלַי וְגו' וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי. וְאוֹמֵר, (שם) וְחָרָה אַפִּי וְהָרַגְתִּי אֶתְכֶם בֶּחָרֶב וְגו'.

בְּוַדַּאי, בְּאוֹתוֹ זְמַן, יֵשׁ נִסְפֶּה וּמִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, קוֹדֶם זְמַנּוֹ, בְּלֹא מִשְׁפָּט, עַל שֶׁלֹּא הוֹצִיאוּ הַמִּשְׁפָּט לְאוֹרָה, וְעַל שֶׁעִוְּתוּ וְקִילְקְלוּ הַמִּשְׁפָּט. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל דַּיָּין שֶׁאֵינוֹ מַחְמִיץ אֶת הַדִּין, אֵין מַחְמִיצִין דִּינוֹ מִלְּמַעְלָה, וּמִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם קוֹדֶם זְמַנּוֹ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יג) יֵשׁ

נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט.

יֵשׁ מִי שֶׁדָּן אֶת הַדִּין לַאֲמִיתּוֹ, וּמְקַבֵּל שָׂכָר עָלָיו מֵאֵת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְיֵשׁ מִי שֶׁדָּן דִּין אֱמֶת לַאֲמִיתּוֹ, וְנִתְפַּשׂ. כְּגוֹן דַּיָּין שֶׁמְּדַקְדֵּק דְּקִדּוּקִים לְזַכּוֹת לְרָשָׁע, וְאֵינוֹ מַעֲנִישׁ אֶלָּא בְּדִין אֱמֶת. דְּתַנְיָא, בֵּית דִּין מַכִּין וְעוֹנְשִׁין שֶׁלֹּא מִן הַתּוֹרָה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת סְיָיג לַתּוֹרָה. אוֹ מִפְּנֵי שֶׁהַזְּמַן גּוֹרֵם, וְהַדַּיָּין מְסַלֵּק עַצְמוֹ מִן הַדִּין, וּמְלַהֲעַנִישׁוֹ, וּמְדַקְדֵּק בְּעִנְיַן הַדִּין, לִמְצוֹא פֶּתַח לְזַכּוֹת אוֹתוֹ מִן הַדִּין מַמָּשׁ, וְהוּא דִּין אֱמֶת, אֲפִילּוּ הָכִי כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָעוֹלָם, אוֹתוֹ הַדַּיָּין נִתְפַּס עָלָיו, וּמִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם קוֹדֶם זְמַנּוֹ. וְאִם לָאו, עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר, (איוב יח) לֹא נִין לוֹ וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ. כְּשֶׁעַצְמוֹ אֵינוֹ נִתְפָּס, נִתְפָּס זַרְעוֹ.

יֵשׁ מִי שֶׁאֵינוֹ דָּן אֶת הַדִּין לַאֲמִתּוֹ, וּמְקַבֵּל עָלָיו שָׂכָר. כְּגוֹן אַבָּא, שָׂרָאָה אֶחָד מְחַבֵּק לְאֵשֶׁת אִישׁ, וּמְנַשְּׁקָהּ, אַפִּיק לוֹן לְקוֹלְפִּין, וְקָטֵיל לוֹן. לָאו דִּבְנֵי הֲרִיגָה נִינְהוּ, אֶלָּא לַעֲשׂוֹת סְיָיג לַתּוֹרָה, דְּלָא יֵימְרוּן, דַּיָּנָא אַפִּיק לוֹן מִדִּין תּוֹרָה, דְּלָא מִתְחַיְּבֵי קְטוֹל, אֶלָּא וַעֲשׂוּ סְיָיג לַתּוֹרָה. וְדַיָּנָא דְּלָא עָבִיד סְיָיג לַתּוֹרָה, לֵית לֵיהּ סְיָיג בְּעַלְמָא דֵּין, שֶׁל נִין וְנֶכֶד עָצוּר וְעָזוּב. וּבָעוֹלָם הַבָּא מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ אוֹתָם מַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁהֵם סְיָיג לָאָדָם לָעוֹלָם הַבָּא. כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי נוּרִי, עֲשׂוּ סְיָיג לַתּוֹרָה, בְּגִין דְּתִוּרְכוּן חַיִּים בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ, בְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אִישׁ, צַדִּיק גָּדוֹל הוּא בְּדוֹרוֹ, שֶׁיּוּכַל לַעֲמוֹד עַל עַצְמוֹ, וְעַל אֲחֵרִים. כְּעִנְיַן זֶה לִגְנַאי, אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה, רָשָׁע בְּרִשְׁעוֹ קָטִיל, וּמְקַפֵּחַ בְּנֵי נָשָׁא וְלָא דָחִיל.

אֱלִימֶלֶךְ גָּדוֹל בְּדוֹרוֹ, רָאוּי לַעֲמוֹד עַל עַצְמוֹ, וְעַל אֲחֵרִים. כֵּיוָן שֶׁרָאָה הָרָעָב, מִיָּד בָּרַח. לְפִיכָךְ נֶעֱנָשׁ. מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה, מִמָּקוֹם סַנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה, מִנִּבְיעוּ דְּאוֹרַיְיתָא דְּתַמָּן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל ב כג) מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר.

וְדָא עָקַר רַגְלוֹי מִנִּבְיעוּ דְּאוֹרַיְיתָא דְּבֵית לֶחֶם יְהוּדָה, לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב, וּבְגִין כָּךְ אִתְעֲנָשׁוּ. וְאַנְתְּ רַבִּי, גְּלִית גַּרְמָךְ בַּאֲתַר דְּנָבְעִין חַבְרַיָּיא מַבּוּעֵי דְּאוֹרַיְיתָא הָכָא. אָמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשַׁדְּרַנִי הָכָא, לְמִשְׁמַע מִילָךְ.

רַבִּי בּוֹן, חֲוָה אָזֵיל יוֹמָא חַד בְּאוֹרְחָא, פָּגַע בֵּיהּ חַד יְנוּקָא. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי, תִּבָּעֵי דְּאֵיהַךְ עִמָּךְ בְּאוֹרְחָךְ, וַאֲשַׁמֵּשׁ קַמָּךְ בְּהַאי אוֹרְחָא. אָמַר לֵיהּ, זִיל. אֲזַל אֲבַתְרֵיהּ.

עַד דַּהֲוָה אָזֵיל, פָּגְעָן בֵּיהּ, ר' חִיָּיא וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוּדָא וְר' יוֹסֵי, אֲמָרוּ לֵיהּ, אַתְּ בִּלְחוֹדָךְ, וְלֵית מַאן דְּטָעִין בַּתְרָךְ. אָמַר לוֹן, חַד יְנוּקָא הָכָא דְּאָזֵיל אֲבַתְרַאי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כְּדַאי הֲוֵית לָחוֹב בְּעַצְמָךְ, דְּלֵית עִמָּךְ עִם מַאן דְּתִשְׁתָּעֵי בְּמִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא. יָתְבִי בְּחַקְלָא תְּחוֹת אִילָן חַד.

פָּתַח ר' חִיָּיא וְאָמַר, (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ

וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. הַהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת עִמּוֹ, מִי שֶׁיְּדַבֵּר עִמּוֹ בְּדִבְרֵי תוֹרָה. וְכָךְ דַּרְכָּן שֶׁל צַדִּיקִים, הוֹלֵךְ וְאוֹר, הוֹלֵךְ, וְעִמּוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה. דִּכְתִיב, (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. עַד נְכוֹ"ן הַיּוֹם, עַד שֶׁתִּשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ הַשְּׁכִינָה, וְלֹא תָזוּז מִמֶּנּוּ. דְּתָנִינָן, בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ דִּבְרֵי תוֹרָה, שְׁכִינָה שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר, (שמות כ) בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי וכו'.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (משלי ג) רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְגו'. הַתּוֹרָה הִיא רְפוּאָה לָאָדָם, לַגּוּף וְלָעֲצָמוֹת, בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. דְּאָמַר רַבִּי נְחֶמְיָה אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאי, אַסְוָותָא לְבַר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא בְּכָל יוֹמָא, מַאן דְּקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע עַל תִּיקוּנֵיהּ.

וְאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאי, בְּקְרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ רמ"ח תֵּיבוֹת, כְּמִנְיַן רמ"ח אֵבָרִים שֶׁל אָדָם. וְהַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּתִיקוּנָהּ, כָּל אֵבָר וְאֵבָר נוֹטֵל תֵּיבָה אַחַת לְעַצְמוֹ, וּמִתְרַפֵּא בּוֹ. וְדָא אִיהוּ רְפוּאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ.

אַדְהָכֵי, מָטָא הַהוּא יְנוּקָא, לָאֵי מֵאוּרְחָא, וִיתֵיב קַמַּיְיהוּ. שְׁמַע אִלֵּין מִלִּין, קָם עַל רַגְלוֹהִי וַאֲמַר, וַהֲלֹא בְּקְרִיאַת שְׁמַע אֵין שָׁם אֶלָּא רמ"ה תֵּיבוֹת. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא, תִּיב בְּנִי, יְתִיב, אֲמַר, בְּנִי שָׁמַעְתְּ בְּהַאי מִידֵי. אָמַר לֵיהּ, כָּךְ שָׁמַעְתִּי מֵאַבָּא, דִּבְקְרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ רמ"ח תֵּיבוֹת חָסֵר תְּלַת, לְמִנְיַן אֵיבָרָיו שֶׁל אָדָם. מַאי תַּקָּנְתֵּיהּ. תְּקִינוּ, דִּשְׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר שְׁלֹשָׁה תֵּיבוֹת אֵלּוּ.

וּמַאי נִינְהוּ. ה' אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת. כְּדֵי לְהַשְׁלִים רמ"ח תֵּיבוֹת עַל הַקָּהָל. וּכְדֵי שֶׁלֹּא יַפְסִיק לֶאֱמֶת, לֹא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, וְלֹא יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה.

אַדְהָכֵי אָתֵי רַבִּי יוּדָא בְּרֵיהּ דְּרַ' פִּנְחָס, וְיָתֵיב לְגַבַּיְיהוּ, וַאֲמַר לְהוּ, בְּמַאי עַסְקִיתוּ. אֲמָרוּ לֵיהּ, בְּמִילֵי דְּקְרִיאַת שְׁמַע, וְהָכֵי אֲמַר הַאי יְנוּקָא. אֲמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָכֵי אֲמַר ר' יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן דּוּרְמַסְקִית, מִשְּׁמֵיהּ דְּרַ' עֲקִיבָא, חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים תִּקְנוּ קְרִיאַת שְׁמַע כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת. וּכְנֶגֶד מִנְיַן אֵיבָרָיו שֶׁל אָדָם. וְהָא חָסְרוּ מֵהֶם שְׁלֹשָׁה. תִּקְנוּ שֶׁיְּהֵא שְׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר וּמַשְׁלִים אוֹתָם. וּמַאי נִינְהוּ. ה' אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת.

בִּתְפִלָּה תִּקְנוּ, ג' בְּרָכוֹת רִאשׁוֹנוֹת, וְג' בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת. בִּקְרִיאַת שְׁמַע, ג' שֵׁמוֹת בָּרִאשׁוֹנָה, ה' אֱלֹהֵינוּ ה', וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת בָּאַחֲרוֹנָה, ה' אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת. וְכָל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע כְּהַאי גַּוְונָא, בְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ נִיזּוֹק בְּאוֹתוֹ יוֹם. וְכָל הָאוֹמֵר קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁלֹּא עִם הַצִּבּוּר אֵינוֹ מַשְׁלִים אֵיבָרָיו, מִפְּנֵי שֶׁחִיסֵּר הַשְּׁלֹשָׁה תֵּיבוֹת שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר. מַאי תַּקְנְתֵּיהּ. יְכַוֵּון בְּט"ו וָוי"ן דֶּאֱמֶת וְיַצִּיב.

וְעִם כָּל זֶה הָיָה קוֹרֵא עָלָיו אַבָּא, (קהלת א) מְעָוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן וְגו'. אוֹתָן שְׁלֹשָׁה תֵּיבוֹת שֶׁבִּקְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חוֹזֵר אוֹתָם, לֹא יָכוֹל לְהֵימָנוֹת אוֹתָם לְתַשְׁלוּם רמ"ח בִּשְׂאָר הַצִּיבּוּר. אָמַר לְהַהוּא יְנוּקָא, אֵימָא

קְרָאךְ. פָּתַח וְאָמַר, (שם ט) עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט. רַבִּי בּוֹן, טָעֵין יוֹמָא חַד, אֲבַתְרוֹי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, בִּסְלִיקוּ דְּחַד טִינָרָא, בְּרָמָאָה דְּטוּרָא, חָמוּ חַד צִפּוֹרָא מְנַדְּדָא מִגּוֹזָלָא, וְאַתְיָין אָחֳרָנִין, וְאִמְרִטוּן אַגְפָּהָא, וַאֲמַר הַאי קְרָא עָלָהּ, (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלוּ, חָמוּ חַד חִוְיָא, דְּקָטֵיל בַּר נַשׁ, וַאֲזֵיל לֵיהּ. וְחָמוּ אַרְיָא, דְּטָרִיף אוּדְנָא, וְאָכִיל. אֲמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי אַהֲנֵי לְהַאי חִוְיָא, דְּטָרִיף לְמַגָּנָא.

פָּתַח וְאָמַר, (איוב ט) אֲשֶׁר בְּשַׂעֲרָה יְשׁוּפֵנִי וְהִרְבָּה פְּצָעַי חִנָּם. אֲשֶׁר בְּשַׂעֲרָה, דָּא שָׂטָן, דְּאוֹרְחֵיהּ כְּחִוְיָא, טָרִיף וְקָטֵיל לְמַגָּנָא, וְלָא אִתְהֲנֵי מִינֵיהּ. יְשׁוּפֵנִי, כְּתִיב הָכָא יְשׁוּפֵנִי, וּכְתִיב הָתָם הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ. וּבְגִין דִּבְשַׂעֲרָה יְשׁוּפֵנִי, הִרְבָּה פְּצָעַי חִנָּם, דְּאוֹרְחֵיהּ לְאַבְאָשָׁא חִנָּם, וְטָרַף טַרְפָּא לְמַגָּנָא.

וְאִי תֵּימָא בְּלָא רְשׁוּת קָא עָבִיד. וְהָכְתִיב, רוֹחַ סְעָרָה עוֹשָׂה דְּבָרוֹ. וּכְתִיב, (קהלת י) אִם יִשֹּׁךְ הַנָּחָשׁ בְּלֹא לָחַשׁ. חִוְיָא לָא נָשַׁךְ, עַד דְּלָחֲשִׁין לֵיהּ מִלְעֵילָא. דַּאֲמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִית דְּלָחֲשִׁין לֵיהּ מִלְעֵילָא, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבֵּיהּ הַהוּא חִוְיָא, וְקָטֵיל לֵיהּ לְאַחֲרָא. זַכָּאָה מַאן דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדַע גַּבֵּיהּ, וְלָא אִתְרְשִׁים קַמֵּיהּ.

מַה כְּתִיב בֶּאֱלִימֶלֶךְ. (רות א) וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, בֵּיוָן

דְּאִתְרְשִׁים לְגַבֵּיהּ, אַסְטִין בְּדִינָא עֲלוֹהִי, עַד דְּקָטַל לֵיהּ. דְּכְתִיב, וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ. כֵּיוָן דְּשָׁרֵי בֵּיהּ שָׁאֵרִי בִּבְנוֹי וְכוֹלָא בְּעוֹנָשָׁא דְּדַיְינָא, דְּלֵית עָנְשָׁא כְּעָנָשָׁא דְּדִינָא. דִּי לָא יֵימָא דַּיְינָא דְּאִיהוּ אִתְעֲנַשׁ בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא אִיהוּ וּבְנוֹי וְכָל בֵּייתֵיהּ יִתָּפְסוּן בְּחוֹבָא דְּדִינָא.

דַּיְינָא, אִית לֵיהּ לְמִירְדַּף וּלְמֵדַע בָּתַר עוֹבָדֵי דִּבְנֵי מָתָא, דְּאִיהוּ אִיתְפַּס בְּחוֹבַיְיהוּ. דְּלָא יֵימָא דַּיְינָא, אֲנָא לְמֵידַן דִּינָא בֵּין גַּבְרָא לְחַבְרֵיהּ, וְלָא יַתִּיר. אֶלָּא כָּל עוֹבָדֵי מָתָא תְּלוּיִין עַל קוּדְלֵיהּ. וְאִי אָטִים עֵינוֹי מֵעוֹבָדֵי מָתָא, אִיהוּ אִתְּפִיס בְּחוֹבַיְיהוּ.

אֱלִימֶלֶךְ יָכִיל הֲוֵי לְמֵיקַם וּלְמִינָּא עַל דָּרֵיהּ, וְזַכָּאָה הֲוָה. בְּשַׁעֲתָא דְּאִיתְעַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּדִינָא עַל עַלְמָא, אַשְׁגַּח בְּרָאשֵׁיהֶן דְּעַמָּא, וּבָעָא לְחַפְיָא עַל אֱלִימֶלֶךְ. בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב. אִישׁ סְתָם, וְלָא כְתִיב מַאן הוּא. מִיָּד קָם מְקַטְרְגָא וַאֲמַר, וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, דְּאִתְרְשִׁים אִיהוּ וְאִשְׁתְּמוֹדַע הוּא וְכָל בֵּייתֵיהּ.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּלֵית דַּיְינָא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּלָא אִתְרְשִׁים וְאִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבֵּיהּ עֵילָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר דִּינָא עַל עַלְמָא, אִיהִי אִיתְדָּן בְּקַדְמִיתָא, דְּכְתִיב שִׁפְטֵי הַשֹּׁפְטִים.

וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן. רַבִּי פְּדָת וְרַבִּי פְּרַחְיָא אָמְרוּ, מַחְלוֹן: שֶׁמַּחַל לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַחַר זְמַן, עַל

שֶׁהָיָה מוֹחֶה בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו, וּמִשְׁתַּדֵּל בּוֹ עַל הַמִּשְׁפָּטִים. כִּלְיוֹן: עַל שֶׁנִּכְלָה מִן הָעוֹלָם.

ר' יוֹסֵי בֶּן קִיסְמָא אָמַר, כְּשֵׁם שֶׁהָיוּ הֵם, כָּךְ הָיוּ נְשׁוֹתֵיהֶם. עָרְפָּה, עַל שְׁמָהּ נִידוֹנֶת, קְשַׁת קְדַל, דְּלָא בָּעֲאת לְמֵיהֱוֵי לָהּ חוּלָקָא עִם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ דְאַתְּ אָמֵר, כִּי פָּנוּ אֵלַי עוֹרֶף וְלֹא פָנִים. רַבָּנָן אָמְרֵי, לְפִי שֶׁהֶחֱזִירָה עוֹרֶף לַחֲמוֹתָהּ.

רוּת: עַל שֵׁם תּוֹר, שֶׁהוּא כָּשֵׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ. כָּךְ רוּת, כְּשֵׁירָה לָבֹא בַּקָּהָל, שֶׁעָלֶיהָ נִתְקַיְּמָה הֲלָכָה, עַמּוֹנִי וְלֹא עַמּוֹנִית, מוֹאָבִי וְלֹא מוֹאָבִית. רוּת: שֶׁיָּצָא מִמֶּנָּה בֵּן, שֶׁרִיוָּה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

רוּת אֵשֶׁת מַחְלוֹן, בָּאתָה בַּקָּהָל. מַחְלוֹן, שֶׁמָּחַל לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לִהְיוֹת שְׁמוֹ נִזְכָּר. עָרְפָּה אֵשֶׁת כִּלְיוֹן, לֹא בָאתָה בַּקָּהָל, שֶׁכִּילָּה אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּלְיוֹן לֹא נִזְכַּר שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל תִּיקוּנָא דָּא. נָעֳמִי, נִשְׁמָה. אֱלִימֶלֶךְ, נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. מַחְלוֹן, רוּחַ הַשִּׁכְלִית. רוּת, נֶפֶשׁ הַשִּׁכְלִית. כִּלְיוֹן, רוּחַ הַבַּהֲמִיוּת. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (קהלת ג) וּמִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ. רוּחַ הָאָדָם, דָּא מַחְלוֹן. רוּחַ הַבְּהֵמָה, דָּא כִּלְיוֹן, שֶׁהוּא מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא. נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית, דָּא עָרְפָּה, שֶׁהִיא מַקְשַׁת קְדַל, וְהִיא מִסִּיטְרָא דְשִׂמְאלָא. וְעַל דָּא, כִּלְיוֹן לֹא נִזְכַּר שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת, אָמַר רִבִּי רְחוּמָאי, בְּנוֹת עֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב הָיוּ. וּמִפְּנֵי מָה זָכָה עֶגְלוֹן לְכָךְ. אָמַר רִבִּי רְחוּמָאי, כְּשֶׁבָּא אֵהוּד וְאָמַר, (שופטים ג) דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל הַכִּסֵּא. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַתָּה קַמְתָּ מִכִּסְאֲךָ בִּשְׁבִיל כְּבוֹדִי, חַייֶךָ, מִמְּךָ יֵצֵא מִי שֶׁיֵּשֵׁב עַל כִּסְאִי.

שֶׁנֶּאֱמַר, (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא ה'.

רַבִּי בּוֹן אָמַר, אִלְמָלֵא הַוֵינָא הָתָם, כַּד אִתְקַיְימָא הֲלָכָה, מוֹאָבִי וְלֹא מוֹאָבִית, פַּלִּיגְנָא עָלָיו, וַאֲמִינָא, מוֹאָבִית וְלֹא מוֹאָבִי. דִּכְתִיב בְּהוּ, (במדבר כה) וַיָּחֶל הָעָם לִזְנוֹת אֶל בְּנוֹת מוֹאָב וַתִּקְרֶאנָה לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן. וּכְתִיב, (במדבר לא) הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם וַתְּהִי הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת ה'. אִינּוּן גָּרְמִין כּוּלֵי הַאי, וְגוּבְרִין אַסִּירֵי וְאִינּוּן שָׁרְיָין.

וּמִיָּד אָמַר, הַדְרֵי בִי. וּמַה, מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר קִבְּלוּן. דִּכְתִיב, (שם) אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחַיּוּ לָכֶם. מַאי טַעְמָא. דִּבְהֶכְרַח עָמְדוּ בְּנוֹת מוֹאָב בְּאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, דְּאָמַר רִבִּי חִלְקִיָּה אָמַר רַבִּי אַסְיָא בֶּן גּוּרְיוֹן, הָאֲנָשִׁים בָּאִין וּמְבִיאִין אוֹתָן בְּעַל כָּרְחָן, וְהַהִיא שְׁלֹא קִבְּלָה, הוֹרְגִין אוֹתָהּ. עַד שֶׁנִּמְצְאוּ מוֹאֲבִיּוֹת כּוּלָן שָׁם בְּהֶכְרַח. וְעַל דָּא וַדַּאי הָאֲנָשִׁים אַסּוּרִים, וְהַנָּשִׁים מוּתָּרוֹת. וְעוֹד, כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא תְּרֵי טַעֲמֵי, עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם, וַאֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ בִּלְעָם, עִיקָּרָא דְּמִילְתָא גּוּבְרִין הַווּ.

אָמַר רַבִּי חִיסְדָּאי, וְהָא תָּנִינָן, דְּנַחַל שִׁיטִּים מְגַדֵּל הַנִּיאוּף

דְּנָשִׁים הוּא, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ בְּעַל כָּרְחָן עָמְדוּ שָׁם. וְאָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא, מַאי דִּכְתִיב, (יואל ד) וּמַעְיָן מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת נַחַל הַשִּׁטִּים, שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן, עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְרַפְּאוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּמִפְּנֵי שֶׁנַּחַל שִׁטִּים מַרְבֶּה נִיאוּף, יֵצֵא מַעְיָן מִבֵּית ה' לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ הַנַּחַל. אִם כֵּן הֲרֵי לְךְּ כִּי בִּשְׁבִיל הַנִּיאוּף הֵן בָּאוֹת מֵעַצְמָן.

אָמַר רַבִּי מְנַסְיָא, חַס וְשָׁלוֹם. גָּלוּי וְיָדוּעַ, דִּבְמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵיהֶם וַאֲבִיהֶם שָׁם, שֶׁאֵינָן בָּאוֹת מֵעַצְמָן בִּפְרָהֶסְיָא, אֶלָּא הֵם הִפְקִירוּ אוֹתָן בְּעַל כָּרְחָן בַּעֲצַת בִּלְעָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן קִסְמָא, תָּמֵיהַ אֲנִי, אִם מְגִילָה זוֹ לֹא בָאָה אֶלָּא כְּדֵי לְיַחֵס זֶרַע דָּוִד, שֶׁבָּא מֵרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה, לֹא יְסַפֵּר יוֹתֵר, וְלָמָּה לִי כּוּלֵי הַאי, לִיכְתּוֹב יוֹחֲסָא מִבּוֹעַז, כְּשֶׁנָּשָׂא אֶת רוּת, וְיֹאמַר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ, עַד וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד. אֶלָּא כּוֹלָּא אִיצְטְרִיךְ, בְּגִין צַדֶּקֶת זוֹ, שֶׁבָּאָה לְהִתְגַּיֵּיר, וְלַחֲסוֹת תַּחַת כַּנְפֵי הַשְׁכִינָה, וּלְהוֹדִיעַ עִנְוָתָנוּתָהּ וּצְנִיעוּת שֶׁבָּהּ וְצִדְקוּתָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵ' יוֹסֵי אָמַר, לְהוֹדִיעַ זֶרַע דָּוִד, שֶׁהוּא (תהלים יב) כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ. דְּהָא פֶּרֶץ וְעוֹבֵד כֶּסֶף צָרוּף הוּא, כְּכֶסֶף זֶה שֶׁנִּצְרַף פַּעַם וּשְׁתַּיִם.

וְאִם תֹּאמַר, מִפְּנֵי מָה בָּאוּ מִן הָאִמָּהוֹת בְּעִנְיַן זֶה. אֶלָּא כֶּסֶף מְזוּקָק מִתּוֹךְ סִגִּים שֶׁבָּהּ. וְזֶרַע דָּוִד צָרוּף מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. דִּכְתִיב, (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגוֹ',

בִּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ, בְּיֵצֶר הַטּוֹב וּבְיֵצֶר הָרָע. הַכֹּל צָרִיךְ כְּאֶחָד.
וְזֶרַע דָּוִד אִיצְטְרִיךְ הָכֵי.

*) פְּתַח רַבִּי וַאֲמַר, הָכֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן, נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.
חַוָּה, נִשְׁמָתָא. קַיִן וְהֶבֶל, הֶבֶל, מִזִּינָא חָדָא עִם אָדָם
וְחַוָּה, וְאִתְקְרֵי רוּחַ דְּקוּדְשָׁא. קַיִן, רוּחַ דְּטוּמְאָה דִּשְׁמָאלָא,
אִתְקְרֵי כִּלְאַיִם. וַהֲוֵי עִירְבּוּבְיָא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ. סִטְרָא
אָחֳרָא, דְּלָא מִזִּינָא דְּאָדָם וְחַוָּה. וְעַל דָּא, לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר
וּבַחֲמוֹר יַחְדָּיו. וְעַל דָּא, לֹא תֵיעוֹל בְּרִית דְּקוּדְשָׁא בִּרְשׁוּת
אַחֲרִיתִי, לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי.
וְאָדָם הוּא דּוּגְמָא שֶׁל מַעְלָה. אֱלֹהִים אֲחֵרִים, דָּא חֲמוֹר
וְאַתְוָן. זָכָר וּנְקֵבָה. וְעַל דָּא, מַאן דְּעָאֵיל בְּרִית
קַדִּישָׁא בִּרְשׁוּת אָחֳרָא, כְּתִיב בֵּיהּ, (הושע ה) בַּה' בָּגָדוּ כִּי
בָּנִים זָרִים יָלָדוּ. וְלֵית קִנְאָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בַּר מִן דָּא
דִּבְרִית קַדִּישָׁא.
בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאֵינַשׁ י"ה ו"ה, דְּהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא
דִּילֵיהּ, נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא, וְדָא נִקְרֵאת אָדָם,
וּמִתְפַּשְׁטִין נְהוֹרִין בְּתִשְׁעָה נְהוֹרִין, וְהֵם מִשְׁתַּלְשְׁלִין מִן י',
וְהוּא אוֹר אֶחָד בְּלָא פֵּירוּדָא. וְעַל דָּא, גּוּפָא דְּאֵינַשׁ, אִתְקְרֵי
לְבוּשָׁא דְּאָדָם.
ח' נִקְרֵאת נְשָׁמָה, וְתִזְדַּוֵּוג עִם י', וְאִתְפַּשִּׁיט לְכַמָּה נְהוֹרִין,
וְהוּא חַד. י"ה בְּלִי פֵּירוּדָא. וְעַל דָּא, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ, זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם

כו', וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם.

ו' נִקְרֵאת רוּחַ, וְאִתְקְרֵי בֶּן י"ה. ה', אִתְקְרִיאַת נַפְשָׁא, וְאִתְקְרִיאַת בַּת. וְעַל דָּא, אָב וָאֵם בֵּן וּבַת. וְרָזָא דְמִלָּה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִיקְרֵי אָדָ"ם. וְאִתְפַּשַׁט נְהוֹרָא דִילֵיהּ, לַחֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים נְהוֹרִין, וְדָא הוּא חוּשְׁבַּן אָדָם מ"ה.

וְהַשֵּׁם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם כו'. וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם. וְאַחַר כַּךְ יָצַר הַגּוּף, דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים.

מַאי אִית בֵּין אָדָם לְאָדָם, הֲרֵי יהו"ה נִקְרָא אָדָם, וְגוּפָא נִקְרָא אָדָם, מַאי בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, בַּאֲתַר דְּאִקְרֵי (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, הוּא ידו"ד. וּבַאֲתַר דְּלָא אִקְרֵי בְּצַלְמוֹ הוּא גּוּף.

וּבָתַר דַּאֲמַר וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים. שֶׁיָּצַר לָאָדָם, עֲשָׂאוֹ. דִּכְתִיב (שם ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. בְּרֹאשׁוֹנָה כָּתְנוֹת אוֹר, בְּדוּגְמָא שֶׁל מַעְלָה, וּבָתַר דְּחָבוּ כָּתְנוֹת עוֹר.

וְעַל דָּא אָמַר, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו. בְּרָאתִיו, דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. יְצַרְתִּיו, דָּא כָּתְנוֹת אוֹר. אַ"ף עָשִׂיתִיו, דָּא כָּתְנוֹת עוֹר. מְשׁוּם דְּהַאַף סִבֵּב זֶה.

וּלְמַאן יִתְקְרֵי רָע. דָּא יֵצֶר הָרָע, וְדָא נָחָשׁ, דַּעֲבַד וְסִבֵּב

דְּאִתְגְּזַר עַל אָדָם וְחַוָּה מוֹתָא, וְעַל כָּל אֵינַשׁ.
וּבְדוּגְמָא דְּאִיתָא שָׁם דְּקוּדְשָׁא, הָכִי אִית שָׁם דְּמְסָאֲבוּ,
שֶׁהוּא טָמֵא. וְעַל דָּא, לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
עַל פָּנָי. וְכָל הַפּוֹגֵם אֶחָד מֵאֵיבָרָיו מִלְמַטָּה, כְּאִלּוּ פּוֹגֵם
מִלְמַעְלָה.
וְעַל דָּא, חֶרֶב בָּא לָעוֹלָם, וְכַפְּנָא וּמוֹתָא אָתֵי לְעָלְמָא. וְעַל
דָּא (שמות כב) וְהָיוּ נְשֵׁיכֶם אַלְמָנוֹת וְגוֹ'. לְמַאן דְּעָאֵיל
בְּרִית קַדִּישָׁא בִּרְשׁוּ אָחֳרָא. וְעַל דָּא, (ויקרא יט) שַׂעֲטְנֵז לֹא
יַעֲלֶה עָלֶיךָ. (דברים כב) לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו. וְעַל דָּא
אָמַר, (שם כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. מַאן הִיא בְּהֵמָה. דָּא
כּוּתִית. גּוּף שֶׁהִיא מִסִּטְרָא דִּבְהֵמָה אָחֳרָא דִּלְעֵילָּא,
מְסָאֲבָא.
וְעַל דָּא אָמַר, (שם ל) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת
הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע. אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב, דָּא
ידו"ד. וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע, דָּא שְׁמִיהּ דְּסַמְאֵל לֵיהּ,
נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאלָא, וּנְשָׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ
מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאלָא, שֶׁהִיא בְּגוּפָא, לָא אִקְרוּן אָדָם. וּמַה
אָמַר. וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים.
וְעַל דָּא אִית שֵׁידִין יְהוּדָאִין. וְלָא אַתָּא פְּסוּקָא, דַּאֲמַר לֹא
יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֶלָּא לְיִשְׁמָעֵאל וּלְעֵשָׂו.
וֵאלֹהִים אֲחֵרִים מִן יִשְׁמָעֵאל וְעֵשָׂו מֵאָן אֲתַר נְפָקוּ. מִן
הַשְׁמָרִים שֶׁל שֵׁדִים יְהוּדָאִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה יד) כִּי

מִשּׁוּרָשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צָפַע. וְעַל דָּא, אִם אָמַר לְךָ יֵצֶר הָרָע, חֲטֵא, וּשְׁכַב עִם הַבְּהֵמָה, אַל תַּאֲמֵן בּוֹ.

וְעַל דָּא, אִית שֵׁדִין יְהוּדָאִין וְיִשְׁמְעֵאלִים וְנוֹצְרִים, וְהַגְּדוֹלָה לִבְנֵי עֵשָׂו וְיִשְׁמְעֵאלִים. וּמֵאֵיזֶה מָקוֹם הִיא. מִן הַגּוּפוֹת שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֵם אַחִים עִמָּנוּ מִן הַגּוּף, וְלֹא מִנְּשָׁמָה, וְלֹא מִן רוּחַ, וְלֹא מִנֶּפֶשׁ, וְלֹא מִנִּשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.

וַאֲנִי פּוֹתֵחַ לְךָ פֶּתַח גָּדוֹל. כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וֵאלֹהִים שֶׁל בְּנֵי עֵשָׂו, הוּא יִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. מְנָלָן. רָמֵז שֶׁאָמַר הַכָּתוּב, (במדבר כב) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה, אֱלֹהִים שֶׁלּוֹ יִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ, וַיָּבֹא עַד בֵּיתוֹ, וַיְדַבֵּר עִמּוֹ בִּלְעָם מִן הַחֲלוֹן שֶׁלּוֹ. וְזֶה לָמָּה. בִּשְׁבִיל כְּבוֹד הַגּוּף, שֶׁהוּא עִיקָּר שֶׁלָּהֶם.

וְעַל דָּא, כָּל גּוֹי שֶׁיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, וְיִתְפָּרֵשׁ מֵעֲבוֹדָה זָרָה וּמֵעֲבֵירָה, יֵעוֹל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בֵּיהּ רוּחַ קַדִּישָׁא וְנַפְשָׁא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. וְלֹא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא חֵלֶק בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְעוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

וְכָל זֶה לָמָּה. בִּשְׁבִיל הַשְּׁמָרִים שֶׁיֵּשׁ בְּגוּפוֹ, שֶׁהֵם מִן הַטּוּמְאָה. וְהָרוּחַ הַקְּדוֹשָׁה, וְנֶפֶשׁ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיָּשְׁבוּ עַל הַשְּׁמָרִים, בְּחָזְקָה גְּדוֹלָה יְבִיאוּ לָהּ לָזֶה הַגּוּף, כְּמוֹ הָאָדָם הַדָּר בְּאַשְׁפָּה. וּמִשֶּׁיָּמוּת נֶאֱבָדִים הַשְּׁמָרִים שֶׁלּוֹ.

וְעַל דָּא אָמְרוּ, הַגּוּף מִן הַכּוּתִי, בְּחַיָּיו טָמֵא, וּבְמוֹתוֹ טָהוֹר. לָמָּה. בִּשְׁבִיל שֶׁתִּתְאַבֵּד נִשְׁמָתָא דִּילֵיהּ, וְהַגּוּף יָשׁוּב

אֶל הֶעָפָר כְּשֶׁהָיָה. הַיְהוּדִי, בְּחַיָּיו טָהוֹר, וּבְמוֹתוֹ טָמֵא. בְּשְׁבִיל שֶׁנִּשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמָקוֹם גָּבוֹהַּ, וְנִשְׁאָר נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית בַּגּוּף. וְעַל דָּא, זֶה נִקְרָא טָמֵא בְּמוֹתוֹ. וְהַכּוּתִי טָהוֹר. לְמִדַּת הַדִּין, לִתְרֵין אִילָנִין, חַד קַדִּישָׁא, וְחַד מְסָאֲבָא. מָה חֲוֵי קַדִּישָׁא, וּמָה חֲוֵי מְסָאֲבָא. מַה דַּעֲבִיד אִיבָּא, חֲוֵי קַדִּישָׁא. וּמַה דְּלָא עֲבִיד אִיבָּא, חֲוֵי מְסָאֲבָא. וְדֵין הוּא דְּיַעֲבִיד צֵל לַעֲבוֹדָה זָרָה. וְעִם כָּל דָּא הֵם נְטוּעִים בָּאָרֶץ, וּלְחַד אִילָנָא אִית מַיִן, וּלְאִילָנָא אַחֲרִינָא אִית מַיִן, וְעִם כָּל דָּא, אִילָנָא חַד יַעֲבִיד אִיבָּא, וְאִילָנָא חַד לָא יַעֲבִיד אִיבָּא. בְּדוּגְמָא דָּא, אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, וּבְנֵי אוּמוֹת. תְּרֵי אִילָנִין, דְּאִינּוּן נְטִיעִין בְּאַרְעָא. דְּרוּחַ דְּקַדִּישָׁא, וְרוּחַ דִּמְסָאֲבָא, דָּא הוּא הָאִילָנוֹת, וְאִינּוּן בְּאַרְעָא חָדָא, דְּאִינּוּן מִן גּוּפָא, אֲחוּנָא עִמָּנָא. וּלְחַד אִית מַיִן וַעֲבִיד אִיבָּא, דָּא אִיהִי אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּמְשְׁלָה לְמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נה) הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם, וְאֵין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה. וְעַל גּוּפָא דְּיִשְׂרָאֵל אֲמַר, וְעֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ וְגוֹ'. וְזָרִית גִּינְתָּא דְעֵדֶן. וְזָרִית גּוּפָא קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא. וְנָהֳגִית נִשְׁמָתוֹ מֵאוֹר הַשְּׁכִינָה.

וְאַתְּ אֲמַרְתְּ, דְּלֵית אִיבָּא בְּאִילָנָא דִּמְסָאֲבָא, לָמָּה הַפְּסוּק אָמַר עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. אֵין בְּאִיבָּא דְּאִילָנָא, דְּיַעֲבִיד צֵל לַעֲבוֹדָה זָרָה, שֶׁיֹּאמְרוּ עָלָיו דְּיַעֲבִיד אִיבָּא, דְּלָא אָכְלִין מִינֵיהּ, וְיִדְפְּנוּ הָרוּחַ. וְעַל זֶה אָמַר, לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי

אִם כַּמּוֹץ וְגו׳.

וְאִית לְאִילָנָא דָא דִּמְסָאֲבָא מַיִין, וְלָא יַעֲבֵד אִיבָּא, אֶלָּא כְּמָא דַּאֲמַרְנָא, כַּמּוֹ"ץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ. דָּא אוֹרַיְיתָא דִּלְהוֹן, דִּכְתִיב (תהלים א) לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמּוֹץ כו׳. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב. וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם.

רַבִּי אוֹשַׁעְיָא אָמַר, בֹּא וּרְאֵה מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, זֶרַע דָּוִד כְּהַאי גַּוְונָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. טוֹב מִצַּד הָאָבוֹת. וְרַע מִצַּד הָאִמָּהוֹת, שֶׁהָיוּ מִן הָאוּמּוֹת. וְעִם כָּל זֶה, לָאו מֵחֲצִיפוּת דִּלְהוֹן הֲוָות. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר יוֹסֵי דָּא בָּא וּנְשָׁקוֹ בְּרֹאשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי חִסְדָּאי, רוּת מִצְנִיעוּת שֶׁבָּהֶם הָיְתָה, וְנִכְנְסָה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, וְיָצָא מִמֶּנָּה דָּוִד. וְהַמְּלָכִים הִתְחַיְבוּ לִהְיוֹת מִזֶּרַע דָּוִד, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ רַחֲמָנִים וְאַכְזָרִים. רַחֲמָנִים מִצַּד הָאָב. וְאַכְזָרִים מִצַּד הָאֵם. וְזֶה וְזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת כְּאֶחָד. וּלְפִיכָךְ, זֶרַע דָּוִד, נוֹקֵם וְנוֹטֵר כְּנָחָשׁ לָאוּמּוֹת וְרַחֲמָן לַיִשְׂרָאֵלִים.

אָמַר רַבִּי חֲלַפְתָּא, כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, נוֹתֶנֶת רֵיחַ טוֹב, כָּךְ רוּת מִזֶּרַע הָאוּמּוֹת, נָתְנָה רֵיחַ טוֹב לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. כְּשׁוֹשַׁנָּה שֶׁהֶעֱלְתָה רֵיחַ טוֹב, כָּךְ רוּת, מִמַּעֲשֶׂיהָ הַטּוֹבִים נִכְנְסָה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה.

שָׁאַל רַבִּי פְּדָת, לִבְרֵיהּ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי אִישׁ סוֹכוֹ. רוּת, כֵּיוָן

שֶׁנִּתְגַּיְּרָה, מִפְּנֵי מָה לֹא קְרָאוּהָ בְּשֵׁם אַחֵר. אָמַר לֵיהּ, כָּךְ שָׁמַעְתִּי, דְּשֵׁם אַחֵר הָיָה לָהּ, וּכְשֶׁנִּשֵּׂאת לְמַחְלוֹן, קָרְאוּ שְׁמָהּ רוּת. וּמִשָּׁם עָלְתָה בְּשֵׁם זֶה. דְּהָא כְּשֶׁנִּשֵּׂאת לְמַחְלוֹן נִתְגַּיְּרָה, וְלֹא לְאַחַר זְמַן.

אָמַר לוֹ, וְהָכְתִיב אַחַר כַּךְ, (רות א) בַּאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי וכו', הַרְבֵּה הַתְרָאוֹת עָשְׂתָה נָעֳמִי, כְּדִתְנִינָן, וְכוּלָּן קִבְּלָה עָלֶיהָ. וְאִם נִתְגַּיְּרָה קוֹדֶם, לָמָּה לָהּ הַשְׁתָּא כּוּלֵי הַאי.

אָמַר לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם שֶׁנִּשְׂאָהּ מַחְלוֹן, וְהִיא גוֹיָה, אֶלָּא כְּשֶׁנִּשְׂאָהּ נִתְגַּיְּרָה, וּבְחֶזְקַת אֵימַת בַּעֲלָהּ עָמְדָה הִיא וְעָרְפָּה, בְּעִנְיַן זֶה. כֵּיוָן שֶׁמֵּתוּ בַּעֲלֵיהֶן, עָרְפָּה חָזְרָה לְסוּרְחָנָהּ, וְרוּת עָמְדָה בְּטַעֲמָהּ. דִּכְתִיב, (שם) הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ (שם) וְרוּת דָּבְקָה בָהּ, כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה בַּתְּחִילָּה. כֵּיוָן שֶׁמֵּת בַּעֲלָהּ, בִּרְצוֹנָהּ דָּבְקָה בַּתּוֹרָה. אָמַר לוֹ, שָׁמַעְתָּ מַה שְׁמָהּ בַּתְּחִילָּה. אָמַר לֵיהּ, גִּילִית שְׁמָהּ.

כְּשֶׁנִּשְׂאָהּ מַחְלוֹן, קָרָא לִשְׁמָהּ רוּת. עָרְפָּה, הָרָפָּה שְׁמָהּ, וְחָזְרָה לְסִרְחוֹנָהּ, וְלִשְׁמָהּ, וּלְעַמָּהּ, וְלֵאלֹהֶיהָ, דִּכְתִיב הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. אֶל עַמָּהּ, לְהִקָּרֵא בַּשֵּׁם הָרִאשׁוֹן. וְאֶל אֱלֹהֶיהָ, לַעֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה.

רַבִּי רְחוּמָאי, וְרַבִּי קִיסְמִי בֶּן גֵּירִי, הֲווֹ שְׁכִיחֵי בַּהֲדֵי הֲדָדֵי בְּאוֹנוֹ, מִשְּׁבָּת לְשַׁבָּת. יוֹמָא חַד הֲווֹ יַתְבֵי, וְרַבִּי רְחוּמָאי הֲוָה יָתֵיב וְדָרֵשׁ, וְעַמָּא יָתְבֵי קַמֵּיהּ. פְּתַח וַאֲמַר,

(ישעיה כד) עַל כֵּן בְּאוּרִים כַּבְּדוּ ה'. מַאי בְּאוּרִים. אֵלּוּ אוּרִים וְתוּמִּים.

דָּבָר אַחֵר. בְּאוּרִים: בִּשְׁתֵּי אִישׁוֹת, שֶׁהֵם בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם. דִּכְתִיב, (שם לא) נְאֻם ה' אֲשֶׁר אוּר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתַנּוּר לוֹ בִּירוּשָׁלָם. וְאֵין בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים בָּהֶם.

בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם לְבַד סַלְקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא, כְּמוֹ דְּצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם דָּא עִם דָּא, הָכָא נָמֵי אִלֵּין דָּא עִם דָּא, וְהֵם כְּעֵין זָכָר וּנְקֵבָה. וְהוּא אֵשׁ שֶׁל זָכָר, חָלוּשׁ. וְשֶׁל נְקֵבָה, חָזָק. זֶה אֵצֶל צִיּוֹן, וְזֶה אֵצֶל יְרוּשָׁלַיִם.

וְאֵין לְךָ אָדָם בָּעוֹלָם, שֶׁאֵין לוֹ שְׁתֵּי אִישׁוֹת אֵלּוּ, וְהֵם נִקְרָאִים יֵצֶר הָרָע וְיֵצֶר הַטּוֹב. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתָנָם לִבְנֵי אָדָם, כְּדֵי לַנְחוֹתָם בָּהֶם. וְהַכָּתוּב אָמַר, עַל כֵּן בְּאוּרִים כַּבְּדוּ ה', בָּהֶם הָאָדָם מְכַבֵּד לְקוֹנוֹ.

שַׁעַר אֶחָד יֵשׁ תַּחַת צִיּוֹן, וְהוּא תַּחַת הָאָרֶץ אַלְפַּיִם אַמּוֹת עַל אַלְפַּיִם אַמּוֹת, וְהַתְּחָלַת הָאֵשׁ, הוּא דַּק וְחָלוּשׁ. וְהַשַּׁעַר הַהוּא נִקְרָאת צְפוֹנִית, וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט עַד יְרוּשָׁלַיִם, מְקוֹם הַר הַבַּיִת, עַד מָקוֹם שֶׁעוֹמֵד כָּל זָכָר לְהֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן ה' צְבָאוֹת.

מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם תַּחַת הַר הַבַּיִת, שֶׁעוֹמֵד לִפְנֵי הָעֲזָרָה, מִתַּחְתָּיו, שִׁיעוּר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה אַמּוֹת כִּפְלַיִם הָאֵשׁ. אֲבָל לְמַעְלָה, הָאֵשׁ אֵינוֹ בּוֹעֵר כְּתַנּוּר חָזָק. וּלְמַטָּה, הָאֵשׁ דּוּגְמַת הָעַרְלָה, הַחוֹפָפֶת עַל הַבְּרִית,

וְהִיא לְמַטָּה.

וְעַל כֵּן כָּל זָכָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּרִית נִרְשָׁם, עוֹמֵד עָלָיו לִפְנֵי הָאָדוֹן ה'. וּמִפְּנֵי כָךְ, עַל כֵּן בְּאוּרִי"ם כַּבְּדוּ ה'. בְּאוּר שֶׁל צִיּוֹן, וְאוּר שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם.

שַׁעַר הַתַּנּוּר הֶחָזָק, נִקְרָא עֶרֶל. וּכְשֶׁהַזְּכָרִים עוֹמְדִים עָלָיו, נִשְׁקַע אוֹתוֹ הָאֵשׁ עַד תְּהוֹם רַבָּה. וְהוּא אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנֹּם. וְיֵשׁ לוֹ שִׁבְעָה שֵׁמוֹת לַיֵּצֶר הָרָע, וְאֵלּוּ הֵן: רָע. טָמֵא. שָׁטָן. שׁוֹנֵא. אֶבֶן מִכְשׁוֹל. עֶרֶל. צְפוֹנִי. וְשִׁבְעָה שֵׁמוֹת לַגֵּיהִנֹּם, וְאֵלּוּ הֵם: בּוֹר. שַׁחַת. דּוּמָה. טִיט הַיָּוֵן. שְׁאוֹל. צַלְמָוֶת. אֶרֶץ תַּחְתִּית. שִׁבְעָה פְּתָחִים יֵשׁ לַגֵּיהִנֹּם, כְּנֶגֶד ז' שֵׁמוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ. ז' מָדוֹרוֹת הֵן זוֹ עַל זוֹ, וְכוּלָּן מָדוֹרוֹת מְזוּמָנִים לָרְשָׁעִים לִידוֹן שָׁם. גּוּפָן כָּלָה בַּקֶּבֶר, וְנִשְׁמָתָן נִשְׂרֶפֶת, וְהָאֵשׁ אוֹכַלְתָּן.

מָדוֹר הָרִאשׁוֹן בּוֹר. וְהוּא מָדוֹר הָעֶלְיוֹן, וְשָׁם כַּמָּה כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, כְּעֵין הַבּוֹר אֲשֶׁר אֵין בּוֹ מַיִם, אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֵשׁ בּוֹ. כָּךְ הַמָּדוֹר הַזֶּה נִקְרָא בּוֹר, בּוֹ כַּמָּה כִּיתּוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, כְּעֵין נְחָשִׁים הַשְּׂרָפִים, אֲשֶׁר אֵין לָהֶם לָחַשׁ.

וּשְׁלֹשָׁה מְמוּנִים שׁוֹלְטִים בַּגֵּיהִנֹּם, מִתַּחַת יְדֵי דוּמָה. וְהֵם: מַשְׁחִית, אַף, חֵימָה. וְכָל הָאַחֵרִים מְמוּנִים תַּחְתָּם. וְכָל אוֹתָם הַמְמוּנִים רָצִים וְשָׁבִים, וְדָנִין בָּם נַפְשׁוֹתָן שֶׁל רְשָׁעִים.

וְכָל אוֹתָם כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, כּוּלָּם מַרְעִישִׁים גֵּיהִנֹּם,

וְנִשְׁמַע קוֹלָם בָּרָקִיעַ. וְקוֹל הָרְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם, צָוְוחִין וְאוֹמְרִים, וַוי וַוי, וְאֵין מְרַחֵם עֲלֵיהֶם.

וְעַל כָּל אֵלּוּ הַשְּׁלשָׁה מְמוּנִים, עִם שְׁאָר כִּתּוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, שֶׁמַּרְעִישִׁים גֵּיהִנֹּם, אָמַר קְרָא עֲלַיְיהוּ, (ישעיה סו) קוֹל שָׁאוֹן מֵעִיר קוֹל מֵהֵיכָל קוֹל ה' מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו.

בְּנֶגֶד ג' מַשְׁחִיתִים הַלָּלוּ, שֶׁשּׁוֹלְטִים כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ. מִזְּמַן תְּפִילַת עַרְבִית, כָּל הַלַּיְלָה, דָּנִין לְאוֹתָן אֲשֶׁר הָיָה בְּמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וְגוֹ', וּמְהַרְהֲרִים הִרְהוּרִים עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. וַעֲלֵיהֶם אָמַר הַכָּתוּב, (שם כט) וְהָיָה בְּמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וְגוֹ'. (מיכה ב) הוֹי חֹשְׁבֵי אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְגוֹ'. וְכֵיוָן שֶׁהִתְחִילוּ, גּוֹמְרִים בַּיּוֹם עַל כּוּלָּם. אֲבָל הַתְּחָלַת הַדִּין בָּרְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם, מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ הַלַּיְלָה. וְעַל זֶה נִקְרָאִים לֵילוֹת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (שה"ש ג) מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת. וְאָמַר רַבִּי אַלֶכְסַנְדְּרַאי, מִפַּחְדָּה שֶׁל גֵּיהִנֹּם.

וּלְפִיכָךְ תִּקְנוּ בִּתְפִלַּת עַרְבִית, כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן. עַל כִּי מֵאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁתֶּחְשַׁךְ, דָּנִין אֶת הָרְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם, עַל יְדֵי הַמַּשְׁחִיתִים, שֶׁהֵם מַשְׁחִית אַף וְחֵימָה. וְכוּלָּם נִכְלָלִים בְּהַאי דְּוְהוּא רַחוּם. מַשְׁחִית, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (תהלים עח) וְלֹא יַשְׁחִית. אַף, דִּכְתִיב וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ. חֵמָה, דִּכְתִיב וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ.

וּלְפִיכָךְ תִּקְנוּ, לוֹמַר וְהוּא רַחוּם בִּימֵי הַחוֹל וְלֹא בְּשַׁבָּת. שֶׁבֵּיוָן שֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת, מִסְתַּלֵּק הַדִּין מִן הָעוֹלָם,

וְהָרְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה, וּמַלְאָכֵי חַבָּלָה אֵינָם שׁוֹלְטִין עֲלֵיהֶם מִשָּׁעָה שֶׁקִּידֵּשׁ הַיּוֹם.

וְעַל כֵּן אֵין אוֹמְרִים בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְהוּא רַחוּם, שֶׁלֹּא יִתְעוֹרְרוּ מַלְאָכֵי חַבָּלָה. וּלְפִיכָךְ הוּא אָסוּר מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, הַמֵּגִין עַל הָרְשָׁעִים בְּשַׁבָּת, לְהוֹרוֹת שֶׁכְּבָר נִסְתַּלֵּק הַדִּין מִן הָעוֹלָם, וּכְבָר אֵין רְשׁוּת לַמְחַבְּלִים לְחַבֵּל.

לְסַנְטָרָא, דְּהַוָה מַלְכֵי לְחַיָּיבָא. אַתָּא מַלְכָּא לַאֲגָנָא עֲלוֹי, וְשַׁוְיֵיהּ קַמֵּיהּ. כֵּיוָן דְּקָאִים קַמֵּי מַלְכָּא, מַאן דְּאַגְזֵים לֵיהּ בְּמַלְכִיוּתָא, לָאו קְלָנָא שֶׁל מֶלֶךְ הוּא. כָּךְ מַלְכָּא אִיהוּ שַׁבָּת, נָטֵיל לְחַיָּיבֵי דְּגֵיהִנֹּם קַמֵּיהּ, וְאַגֵּין עֲלַיְיהוּ. וְכָל סַנְטֵירִין מִתְעַבְּרִין מִקַּמֵּי מַלְכָּא. מַאן דְּנָטֵל רְצוּעָה קַמֵּי מַלְכָּא וְאַגְזֵים לְהוּ, לָאו קְלָנָא דְּמַלְכָּא הוּא. וְהוּא הַדִּין שֶׁאֵין לוֹמַר שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בְּהַאי מָדוֹר, דָּנִין לְאוֹתָן שֶׁקּוֹטְפִין מַלּוֹחַ עֲלֵי שִׂיחַ, הַמַּפְסִיקִים דְּבָרִים שֶׁנִּתְּנוּ בַּלּוּחוֹת, עֲלֵי שִׂיחָה בְּטֵילָה. וְאוֹתָם שֶׁאֵינָן נוֹהֲגִין כָּבוֹד בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְאֵין דָּנִין בַּמָּקוֹם הַזֶּה לִמְבַזֶּה תַּלְמִיד חָכָם, כִּי דָּנִין אוֹתוֹ בְּטִיט הַיָּוֵן.

וּבַמָּדוֹר הָרִאשׁוֹן מוֹרִידִין וְדָנִין הַמְּבַזֶּה תַּלְמִיד חָכָם בְּלִבּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁכִּבְּדוּם לִפְנֵי אֲחֵרִים. וְהַמְקַלֵּל חֵרֵשׁ, וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם. וְהָעוֹבֵר אֲחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת, בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּיבּוּר מִתְפַּלְלִים. וְהַמְסַפֵּר שֶׁבַח חֲבֵרוֹ בִּפְנֵי מִי שֶׁשּׂוֹנְאִים אוֹתוֹ

לְרָעָה. וְכָל אֵלּוּ, וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, נִידוֹנִין בַּמָּדוֹר הָרִאשׁוֹן.
הַמָּדוֹר הַשֵּׁנִי, הוּא נִקְרָא שַׁחַת. וְהוּא אֵשׁ יְרוּקָה. וְאֵין שָׁם
כִּי אִם חוֹשֶׁךְ, וְאֵין שָׁם רַחֲמִים כְּלַל. וְשָׁם דָּנִין, כָּל
הַמְסַפְּרִין אַחַר מִטָּתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. וְהַמַּלְבִּין פְּנֵי
חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים. וַאֲפִילוּ בַּהֲלָכָה, שֶׁלֹּא לִלְמוֹד מִמֶּנּוּ.
וְהַמִּתְגָּאֶה שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְהַמִּתְכַּבֵּד בַּקְּלוֹן שֶׁל חֲבֵירוֹ.
וְהַיּוֹדֵעַ בַּחֲבֵרוֹ שֶׁיִּכָּשֵׁל בִּדְבָרִים אוֹ בַּהֲלָכָה אַחַת, וְהֵם בְּעִיר
אַחַת, וְאֵינוֹ מוֹדִיעוֹ קוֹדֶם שֶׁיִּכָּשֵׁל, וְיִשְׁמַח הוּא אוֹ אֲחֵרִים.
וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ וְאֵינוֹ נִכְנָס בָּהּ לְהִתְפַּלֵּל.
וּמִי שֶׁאֵינוֹ נוֹחַ לַחֲבֵירוֹ בַּהֲלָכָה. וְהָאוֹכֵל מִסְעוּדָה שֶׁאֵינָהּ
מַסְפֶּקֶת לִבְעָלֶיהָ. וְהַמַּגְבִּיהַּ יָדוֹ עַל חֲבֵירוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא
הִכָּהוּ. וּמִי שֶׁמְקַלֵּל בְּשִׂחוֹק לַחֲבֵרוֹ, בְּעִנְיַן שֶׁיַּזִּיעַ לוֹ בוּשֶׁת.

כָּל אֵלּוּ נִדּוֹנִים שָׁם בְּמָדוֹר זֶה, וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהֶם.

הַמָּדוֹר הַשְּׁלִישִׁי, הוּא נִקְרָא דוּמָה. וְשָׁם נִדּוֹנִים כָּל אוֹתָן גַּסֵּי
הָרוּחַ, הַמִּתְגָּאִים בְּלִבָּם בַּהֲלָכָה לִפְנֵי הָעָם, שֶׁלֹּא
לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְהַמְסַפְּרִים לָשׁוֹן הָרָע. וְהַמֵּגִיס לִבּוֹ בְּהוֹרָאָה.
וְהַדָּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף חוֹבָה. וְהַמַּלְוֶה לַחֲבֵרוֹ בְּרִבִּית. וְהַמְּגַלֶּה
פָּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה. וּמִי שֶׁאֵינוֹ עוֹנֶה אָמֵן אַחַר
הַמְבָרֵךְ. וּמִי שֶׁעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ פִּיסְקֵי פִּיסְקֵי. כְּגוֹן הַמְסַפֵּר
בִּתְפִלָּתוֹ, וְחוֹזֵר וְאוֹמֵר דָּבָר אַחֵר, וְחוֹזֵר וּמַפְסִיק, וְהוּא
נִקְרָא פִּיסְקֵי פִּיסְקֵי. וְהַמִּתְלוֹצֵץ עַל חֲבֵרוֹ, וְעַל הַזָּקֵן שֶׁשָּׁכַח
תַּלְמוּדוֹ. וְהָרוֹאֶה דָּבָר עֶרְוָה בַּחֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ מוֹדִיעוֹ בֵּינוֹ

לְבֵינוֹ. כָּל אֵלֶּה נִדּוֹנִין שָׁם, וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהֶם.
הַמָּדוֹר הָרְבִיעִי, נִקְרָא טִיט הַיָּוֵן. וְשָׁם נִידּוֹנִין, כָּל אוֹתָן גַּסֵּי
הָרוּחַ. וְכָל אוֹתָן הָעוֹנִין עֲוּוֹת לַעֲנִיִּים וּמְדוּכְּאִין.
וְהָרוֹאֶה לֶעָנִי בְּדוֹחַק וְאֵינוֹ מַלְוֵהוּ, עַד שֶׁמְּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ
הַנָּאָתוֹ. וְכָל אוֹתָם הַיּוֹדְעִים עֵדוּת לֶעָנִי וְאֵינָם מוֹדִיעִים.
וְהָעוֹשֵׁק שְׂכַר שָׂכִיר. וְהַמּוֹצִיא זֶרַע לְבַטָּלָה. וְהַבָּא עַל גְּוִיָּה
וְנִדָּה. וְהַמְּמַשְּׁכֵן לֶעָנִי וְאֵינוֹ מַחְזִיר לוֹ מַשְׁכּוֹנָתָיו כְּשֶׁאֵין לוֹ
דָּבָר אַחֵר. וְהַמַּטָּה מִשְׁפָּט. וְהַלּוֹקֵחַ שׁוֹחַד. כּוּלָּם נִידּוֹנִים
בַּמָּדוֹר הַזֶּה.
הַמָּדוֹר הַחֲמִישִׁי, נִקְרָא שְׁאוֹל. וְשָׁם נִידּוֹנִים הַמִּינִים,
וְהַמּוֹסְרִים, וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, וְהַכּוֹפְרִים בַּתּוֹרָה,
וְהַכּוֹפְרִים בִּתְחִיַּית הַמֵּתִים. עַל אֵלֶּה נֶאֱמַר, (איוב ז) כָּלָה עָנָן
וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה. וְעַל שְׁאָר הַחוֹטְאִים כְּתִיב,
(שמואל א ב) ה' מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל.
הַמָּדוֹר הַשִּׁשִּׁי, נִקְרָא צַלְמָוֶת. וְשָׁם נִידּוֹנִין, כָּל אוֹתָן שֶׁשִּׁכְבוּ
עִם אִמּוֹתָן, וְנִדָּה. הַמָּדוֹר הַשְּׁבִיעִי, נִקְרָא אֶרֶץ
תַּחְתִּית, הַיּוֹרֵד לְשָׁם, שׁוּב אֵינוֹ עוֹלֶה. וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, (מלאכי
ג) וַעֲסוֹתֶם רְשָׁעִים וְגו'.
וְכָל אֵלּוּ הַמָּדוֹרוֹת, אֵשׁ אוֹכְלָה דּוֹלֶקֶת לַיְלָה וָיוֹם לְנַפְּשׁוֹתָם
שֶׁל רְשָׁעִים. יֵשׁ מִי שֶׁנִּקְרָא רָשָׁע, וְנִידּוֹן בְּגֵיהִנֹּם י"ב
חֹדֶשׁ. רָשָׁע גָּמוּר שֶׁאֵין לוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, אֵין לוֹ תַּקָּנָה,
וְנִידּוֹן לְעוֹלָם בְּגֵיהִנֹּם. רַבָּן אָמְרֵי, רָשָׁע נִידּוֹן בְּגֵיהִנֹּם שִׁשָּׁה

חֲדָשִׁים. רָשָׁע גָּמוּר, שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְהַנִּי מִילֵּי כְּשֶׁהִרְהֲרוּ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וּמֵתוּ. אֲבָל אִם לֹא הִרְהֲרוּ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְלֹא עָשׂוּ תְּשׁוּבָה, עֲלֵיהֶם הַפָּסוּק אָמַר, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי וְגוֹ'.

וְאָמַר רַבִּי רְחוּמָאִי, כְּשֶׁגֵּירַשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן מִגַּן עֵדֶן, נִתְיַיֵּרָא מִמָּדוֹר זֶה הַנִּקְרָא אֶרֶץ תַּחְתִּית, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ שִׁיעוּר. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (איוב י) אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ אֹפֶל צַלְמָוֶת וְלֹא סְדָרִים וַתֹּפַע כְּמוֹ אֹפֶל.

מֶה עָשָׂה. עָשָׂה תְּשׁוּבָה, וְנִכְנַס בְּמֵי גִיחוֹן עַד צַוָּארוֹ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָס עָלָיו, וְסִלְקוֹ לְמָקוֹם הַנִּקְרָא אֲדָמָה. שֶׁהִיא אַחַת מִשִּׁבְעָה אֲרָצוֹת, וְשָׁם הוֹלִיד אֶת קַיִן וְהֶבֶל.

כְּשֶׁהָרַג קַיִן אֶת הֶבֶל, גָּזַר עָלָיו הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִהְיוֹת נָע וָנָד בָּאָרֶץ. מַה כְּתִיב. (בראשית ד) הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְגוֹ', וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קִבְּלוֹ בִּתְשׁוּבָה, וְסִילְקוֹ לְאַרְקָא.

כְּשֶׁנּוֹלַד שֵׁת, סִילְקוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרִאשׁוֹן לְמַעְלָה מִכָּל הָאֲרָצוֹת, לְתֵבֵל. בְּמָקוֹם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּחֶבְרוֹן. וְשָׁם חָצַב לוֹ קֶבֶר, וְעָשָׂה מְעָרָה לִפְנִים מִמְּעָרָה, סָמוּךְ לַגַּן עֵדֶן. וְשָׁם הָיְתָה קְבוּרָתוֹ. וּקְבוּרַת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְהָאִמָּהוֹת.

רַבִּי קִיסְמָא אָמַר, מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, סָמוּךְ לְפֶתַח גַּן עֵדֶן.

בְּשָׁעָה שֶׁמֵּתָה חַוָּה, בָּא אָדָם לִקְבְּרָהּ שָׁם. וְשָׁם הֵרִיחַ, מֵרֵיחוֹת גַּן עֵדֶן, בְּאוֹתוֹ הָרֵיחַ שֶׁהָיָה שָׁם. רָצָה לַחְצוֹב יוֹתֵר, יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה דַּיֶּיךָ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עָמַד, וְלֹא חָצַב יוֹתֵר, וְשָׁם נִקְבַּר. מִי נִתְעַסֵּק בּוֹ. שֵׁת בְּנוֹ, שֶׁהוּא הָיָה בִּדְמוּתוֹ וּבְצַלְמוֹ.

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאי, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִתְעַסֵּק בּוֹ כְּשֶׁנּוֹצָר, וְנִתְעַסֵּק בּוֹ כְּשֶׁמֵּת. וְלֹא הָיָה מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בּוֹ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְנִכְנַס לְשָׁם, וְרָאָה אוֹתוֹ, וְהֵרִיחַ רֵיחַ בְּשָׂמִים שֶׁל גַּן עֵדֶן, וְשָׁמַע קוֹל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת אוֹמְרִים, אָדָם הָרִאשׁוֹן קָבוּר שָׁם, וְאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מוּכָנִים יִהְיוּ לַמָּקוֹם הַזֶּה. רָאָה הַנֵּר הוֹלֵךְ, וְיָצָא. מִיָּד הָיְתָה תַּאֲוָתוֹ עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה.

אָמַר רַב הוּנָא, קוֹדֶם שֶׁבָּא אַבְרָהָם, רַבִּים הָיוּ מְבַקְּשִׁים לִקָּבֵר שָׁם, וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת הָיוּ שׁוֹמְרִים הַמָּקוֹם, וְרוֹאִים אֵשׁ הוֹלֶכֶת שָׁם, וְלֹא יָכְלוּ לִכְנוֹס, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וְנִכְנַס, וְקָנָה אֶת הַמָּקוֹם.

רַבִּי נְחֶמְיָה פָּתַח, (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וְגוֹ'. כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן, מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּרָאוֹ, וּמֵעֲפַר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נָטַל, וּבָרָא אוֹתוֹ. כֵּיוָן שֶׁבָּרָא אוֹתוֹ, וְעָמַד עַל רַגְלָיו, בָּאוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת לְהִשְׁתַּחֲוֹות לוֹ.

מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. נְטָלוֹ מִשָּׁם, וְהִכְנִיסוֹ לַגַּן עֵדֶן,

וְעָשָׂה לוֹ עֶשֶׂר חוּפּוֹת, כְּדוּגְמַת י' חוּפּוֹת שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לַצַּדִּיקִים בַּגַּן עֵדֶן לֶעָתִיד לָבֹא. וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת הָיוּ יוֹרְדִין וְעוֹלִין, וְעוֹשִׂים שִׂמְחָה לְפָנָיו, וְנָתַן לוֹ חָכְמָה עֶלְיוֹנָה.

וּכְשֶׁיָּרַד סמאָמַר לֵיהּ מִשְּׁמֵי מָרוֹם, רָאָה מַעֲלָתוֹ שֶׁל אָדָם, וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְשַׁמְּשִׁין לְפָנָיו בְּחוּפָּתוֹ, וַיֵּרַע בְּעֵינָיו. מֶה עָשָׂה. נָטַל נָחָשׁ כְּמִין גַּמָּל, וְרָכַב עָלָיו, וְיָרַד וּפָתָה אוֹתוֹ, עַד שֶׁעָבַר מַאֲמַר יוֹצְרוֹ.

וּמַחוּ שֶׁעָבַר. רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי אָמַר, רוּחַ זְנוּנִים נִכְנַס בְּתוֹכוֹ.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, רוּחַ הַטּוּמְאָה הָיְתָה בּוֹ, וְעָבַר מַאֲמַר יוֹצְרוֹ. כֵּיוָן שֶׁעָבַר, נִגְלָה עָלָיו הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְגֵרְשׁוֹ מִגַּן עֵדֶן, וְגָזַר עָלָיו י' גְּזֵירוֹת, וְעַל חַוָּה עֶשֶׂר גְּזֵירוֹת, וְעַל הַנָּחָשׁ עֶשֶׂר, וְעַל הָאֲדָמָה תִּשְׁעָה גְּזֵירוֹת. נִמְצְאוּ אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת, כְּנֶגֶד אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת שֶׁנִּתְחַיֵּיב הָרָשָׁע בְּבֵית דִּין. לַסּוֹף עָשָׂה תְּשׁוּבָה, וְקִבְּלוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שָׁלוֹם, מַאי דִּכְתִיב (תהלים לט) שִׁמְעָה תְפִלָּתִי ה' וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ כִּי גֵר אָנֹכִי עִמָּךְ. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא. דְּאָמַר רַבִּי בוֹן בַּר חָמָא, אָמַר דָּוִד, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִיהוּ קָרֵיב *) לְכָל אִינּוּן דְּקָרָאן לֵיהּ.

פְּתַח וַאֲמַר הַאי קְרָא, (תהלים קמה) קָרוֹב ה' לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת. דְּהָא כָּל אִינּוּן דְּקָרָאן בֶּאֱמֶת

לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קָרֵיב לוֹן, וּמְקַבֵּל לוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָא בָּעֵי.

וּרְעוּתָא דְּבַר נָשׁ, חָשִׁיב קַמֵּיהּ מִכָּל קָרְבְּנִין וְעִלָּוֹן דְּכָל עָלְמָא. כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ שַׁוֵּי רְעוּתֵיהּ בִּתְשׁוּבָה, לֵית תַּרְעָא בְּכָל אִינּוּן רְקִיעִין, דְּלָא פָּתַח לְגַבֵּיהּ. קָרְבָּנָא דְּבַר נָשׁ, בְּלִבָּא וּרְעוּתָא תַּלְיָא. דִּכְתִיב, וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ. וְהִתְוַדָּה עָלָיו. וְכוּלָּא בְּלִבָּא תַּלְיָיא.

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה אָמַר לַחֲכָמִים. בָּנַי, חַייֶכֶם, אֵין קָרוֹב לִפְנֵי הַמָּקוֹם, כִּלְבּוֹ שֶׁל אָדָם, וְנִיחָא קַמֵּיהּ יוֹתֵר מִכָּל קָרְבְּנִין וְעִלָּוֹן דְּכָל עָלְמָא.

מַאן דְּיֵתֵיב בְּתַעֲנִיתָא, וְיִשַׁוֵּי לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ, אִיהוּ מַקְרִיב קָרְבַּן שָׁלֵם, דְּנִיחָא לֵיהּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דְּמַקְרִיב קַמֵּיהּ תַּרְבִּיהּ וְדָמֵיהּ וְגוּפֵיהּ, וּמַקְרִיב קַמֵּיהּ אִישֵׁי וְרֵיחָא דְּפוּמֵיהּ, וְלִבָּא וּרְעוּתָא אִתְקְרֵי מִזְבֵּחַ כַּפָּרָה.

קָרְבָּן אִתְפְּלַג לְכַמָּה סִטְרִין, לְכַמָּה חוּלָקִין. תַּעֲנִית דְּבַר נַשׁ אִתְפְּלִיג לְכַמָּה סִטְרִין, לְכַמָּה חוּלָקִין. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָא נָטַל מִכּוּלָּא, אֶלָּא לִבָּא וּרְעוּתָא.

וּתְלָתָא מְלָכִין אִינּוּן בְּגוּפָא: מוֹחָא. וְלִבָּא. וְכַבְדָּא. מוֹחָא, אָכֵיל מִן כּוּלָּא, וְיֵהִיב לְלִבָּא. לִבָּא אָכַל מִן כּוּלָּא, וְיֵהִיב לְכַבְדָּא. הַכָּבֵד הוּא יְהֵיב לְכוּלָּא. שֶׁנֶּאֱמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. וְהוּא בְּדוּגְמַת יָם. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַבְּלָן.

לֵית לָךְ בְּכָל עָלְמָא, דְּקַיְימֵי קַמֵּיהּ, אֶלָּא תְּשׁוּבָה וּצְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּלַת זִינֵי תְּשׁוּבָה הָכָא בְּהַאי קְרָא. תְּפִלָּה. שַׁוְעָה. דִּמְעָה. וְכָלְהוּ בְּהַאי קְרָא כְּתִיבִי, כ (תהלים לט) שִׁמְעָה תְפִלָּתִי ה' וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ.

כָּלְהוּ תְּלָתָא חֲשִׁיבִי לְפָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְכוּלְהוּ לָא חָשִׁיב מִנַּיְיהוּ, בַּר דִּמְעָה. דְּהָא בְּדִמְעִין אָזְלָא לְבָא וּרְעוּתָא וְכָל גּוּפָא. תְּלֵיסַר תַּרְעִין עָאלִין קַמֵּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

תְּפִלָּה, דִּכְתִיב בֵּיהּ שִׁמְעָה, דִּכְתִיב שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי ה'. שַׁוְעָה, דִּכְתִיב וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה. דִּמְעָה, לָאו כְּהַנֵּי, אֶלָּא יַתִּיר מִכּוֹלָא, דִּכְתִיב אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ.

מַאי בֵּין הַאי לְהַאי. רַבָּנִין דְּקֵיסָרֵי, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בַּר יוֹסֵי אָמַר, תְּפִלָּה, לְזִמְנִין דְּבַר נָשׁ צַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ, אֲבָל לָא בָּעֵי לְמֶעְבַּד שְׁאִילְתֵּיהּ, וְשָׁתֵיק מִנֵּיהּ, וְלָא אַשְׁגַּח בֵּיהּ, דְּהָא לָא כְתִיב בֵּיהּ אֶלָּא שִׁמְעָה. שַׁוְעָה אִיהוּ יַתִּיר מִתְּפִלָּה, דְּצָוַוח בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא לְקַמֵּיהּ מָרֵיהּ. וּבְגִין דְּשַׁוֵּי רְעוּתָא יַתִּיר, כְּתִיב בֵּיהּ הַאֲזִינָה, כְּמַאן דְּאַרְכִין אוּדְנֵיהּ גַּבֵּי הַהִיא מִלָּה, וְעִם כָּל דָּא שָׁתֵיק, וְלָא בָּעֵי לְמֶיעְבַּד רְעוּתֵיהּ. אֲבָל דִּמְעָה, אִיהִי בְּלִבָּא וּבִרְעוּתָא דְּכָל גּוּפָא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב בֵּיהּ, אֶל דִּמְעָתִי אַל תֶּחֱרַשׁ.

וְרַבָּנָן אָמְרֵי, לָאו כָּל דִּמְעִין עָאלִין קַמֵּיהּ מַלְכָּא. דִּמְעִין דְּרוּגְזָא, וְדִמְעִין דְּמוֹסֵר דִּין עַל חֲבִירוֹ לָא עָאלִין קַמֵּיהּ דְּמַלְכָּא. אֶלָּא דִּמְעִין דְּצִלּוֹתָא וְדִתְשׁוּבָה, וּדְבָעַיְין בָּעוּתָא מִגּוֹ עַקְתָּא. כְּלִהוֹ בָּקִעִין רְקִיעִין, וּפָתְחֵי תַּרְעִין, וְעָאלִין קַמֵּיהּ דְּמַלְכָּא.

דְּתָנִינָן, בְּיוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, כָּל תַּרְעִין נִנְעֲלוּ, וְתַרְעִין דְּדִמְעִין לָא נִנְעֲלוּ. מַה כְּתִיב בְּחִזְקִיָּהוּ, (ישעיה לח) שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתְךָ. רְאִיָּיה מַמָּשׁ מִגּוֹ דִּמְעִין.

וּלְזִמְנִין דְּאָתֵי מַה כְּתִיב. (שם כה) וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים. אִית דִּמְעִין לְטַב, וְאִית דִּמְעִין לְבִישׁ. לְטַב, דְּיֵצֶר הַטּוֹב. דְּבִישׁ, דְּיֵצֶר הָרָע. עַל הַנֵּי דִּמְעִין דְּעָקוּ, וְדִמְעִין דְּצִלּוֹתָא, כְּתִיב, (ירמיה לא) בִּבְכִי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם.

*) רַבִּי בְּרוֹסְפְּדָאי חָלַשׁ, עָאל לְגַבֵּיהּ רָבִי יוֹסִי בֶּן קִסְמָא וְרַבָּנָן, הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא הֲוָה. חֲמוּנֵיהּ דְּהֲוָה בָּכֵי, וּלְבָתַר חַיֵּיךְ, אֲדַהֲכֵי דָּמִיךְ. אֲמָרוּ יוֹם שַׁבָּת הוּא, וְאָסוּר לְטַלְטְלוֹ, וְטִרְחָא אוֹחֲרָא לָא אִצְטְרִיךְ, שַׁבְקוּהוּ.

קָם ר' יוֹחָנָן וְדָרִישׁ, (רות א) וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ. מֵת אֱלִימֶלֶךְ, נִשְׁאֲרוּ בָּנָיהָ, לְאִתְנַחֲמָא בְּהוֹן, דְּאִשְׁתְּאֲרוּ תְּרֵין בְּנוֹי, לְאַשְׁלָמָא דּוּכְתָּא דֶּאֱלִימֶלֶךְ, דְּהֲוָה נְשִׂמְתָּא לְנִשְׁמָתָא.

לְבָתַר מַה כְּתִיב, וַיָּמוּתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן, רוּחַ דְּקוּדְשָׁא, וְרוּחַ דְּמְסָאֲבָא. הַשְׁתָּא הוּא תְּבִירוּ עַל תְּבִירוּ. נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא דְּקוּדְשָׁא שֶׁהוּא י', וְרוּחַ הַשְּׁכְלִית שֶׁהוּא וא"ו, לֹא יְמוּתוּן, אֶלָּא אָדָם יוֹרֵד מִגְּדוּלָתוֹ נִקְרָא מֵת. אוּף הָכָא, כַּד מִית רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, נָחֲמָתָא בְּרַבָּנָן דְּאִשְׁתָּאֲרוּ, וְאִינוּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וַחֲבֵרָיו. מִיתוּ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וַחֲבֵרָיו, אִשְׁתָּאַר ר' כְּרוּסְפְּדָאי. וְהַשְׁתָּא חַבְרָנָא רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי דְּמִית הַשְׁתָּא הוּא תְּבִירוּ עַל תְּבִירוּ.

עַד דַּהֲווֹ יָתְבִי. רַבִּי חִלְקִיָּה דְּהָוָה גַּבֵּיהּ, חָמָא לֵיהּ דְּאַהֲדְּרוּ דְּמְעִין עַל אַנְפּוֹי, וְחוּכָא בְּפוּמֵיהּ. קָרָא לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן וּלְחַבְרַיָּיא, חֲמוּנֵיהּ בְּדְמְעִין עַל אַנְפּוֹי, וְחוּכָא בְּפוּמֵיהּ, אֲמָרוּ וַדַּאי לָא מִית.

יָתְבוּ, וְלָא שָׁבְקוּ בַּר נַשׁ לְמִקְרַב גַּבֵּיהּ. בְּרַמְשָׁא אַפְּתַח עֵינוֹי, שָׁאַל מַיָּא לְמִשְׁתֵּי, קְרֵיבוּן לְגַבֵּיהּ רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבָּנָן. אָמַר לוֹן, רַבּוֹתַי, זִילוּ בְּשָׁלוֹם, לְמָחָר תּוּבוּ לְגַבָּאי, וְאֵימָא לְכוֹן מַאי דְּחָמֵינָא, וּפַקִּידוּ לִי לְהוֹדִיעַ לְחַבְרַיָּיא. דְּהַשְׁתָּא אִצְטְרִיכְנָא לְאַתְקָנָא כָּל מִלִּין דְּחָמִינָא, וּבְהַאי לֵילְיָא דַּהֲוֵינָא תַּמָּן, עַלְמָא אָחֳרָא חָמִינָא, וְלָא יְדַעְנָא מַאי הֲוֵי. אָמְרוּ לְבֵיתִי דְּלָא יִקְרְבוּן לְגַבָּאי, וְלָא יֵהָא בַּר נַשׁ הָכָא. אֲזָלוּ כֻּלְּהוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן אִשְׁתָּאַר תַּמָּן, וְלָא קָרֵיב גַּבֵּיהּ כָּל הַהוּא לֵילְיָא.

כַּד הֲוָה נָהֵיר יוֹמָא, חֲמוּנֵיהּ דְּהָוָה מִשְׁתָּעֵי, וּבְכֵי. וְלָא יָדְעֵי

מִידֵי. קָם וְיָתֵיב, וְקָרָא לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן. אֲמַר לֵיהּ, מַאי חָמִית. אֲמַר, מֵעַלְמָא אַחֲרִינָא אֲתֵינָא, וְאָעֵילְנָא תַּמָּן וְלָא יַהֲבִי לִי רְשׁוּתָא לְגַלָּאָה מִידֵי, אֶלָּא לָךְ וּלְחַבְרָךְ. וַאֲמַר לוֹן מַאי דְּחָמָא.

אֲמַר לֵיהּ לְר"י, אַתְקִין מִילָּךְ, וְזִיל לְכוּרְסָךְ דְּאַתְקִינוּ לָךְ, דְּהָא תְּרֵיסַר מִן חַבְרַיָּיא יֵיתוּן בְּגִינָךְ. וַאֲנָא חָמִינָא, מַה דְּלָא יָהֲבוּ לִי רְשׁוּ לְגַלָּאָה.

וְחָמֵינָא מֵאינוּן חַבְרַיָּיא, דְּאִתְקַיֵּים תַּלְמוּדַיְיהוּ בִּידַיְיהוּ. וַחֲמִית בְּהַהוּא אֲתַר דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא תַּמָּן. וְשָׁמַעְנָא כָּרוֹזָא כָּרֵיז בְּכָל יוֹמָא, זַכָּאִין אינוּן חַבְרַיָּיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינוּן דְּמִזַּכְּאִין לָהּ לְאָחֳרָנִין, וְאִינוּן דְּמַעֲבִירִין עַל מִדּוֹתַיְיהוּ.

חֲמִיתוּן, כַּד חֲוֵינָא בָּכֵי וְחַיֵּיךְ. רְשׁוּתָא אִתְיְהֵיב לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת לְאַיְיתֵי יָתִי. וְחָמֵינָא שְׁכִינְתָּא לְגַבִּי, וְלָא שַׁבְקֵי לֵיהּ. וְעַל דָּא, בָּכִינָא מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת. וְחַיְיכִית, כַּד חָמִינָא שְׁכִינְתָּא דְּלָא שַׁבְקֵי לֵיהּ.

וְחָמִינָא עַד דְּנָטְלָן לִי לְבֵי דִינָא דְתַמָּן, וְחָמִינָא כַּמָּה חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין, תַּמָּן כּוּלְהוּ מִתְעַסְקִין בְּדִינִין דְּעַלְמָא, וּבְרָאשֵׁיהֶן סנדלפו"ן מָארֵיהּ דְּאַנְפִּין, דְּמְקַשֵּׁר קִשְׁרִין לְמָארֵיהּ. וְחַד פָּרוֹכְתָּא פְּרִיסָא עֲלוֹי, וְכָל חֵילֵיהּ דְּשִׁמַּיָּא תְּחוֹת יְדוֹי, וְלָא אִתְיְהֵיב לִי רְשׁוּתָא לְמִיקְרַב לְמֵיחֲמֵיהּ.

וְחָמִינָא בֵּי דִינָא, וְכַמָּה סָרְכִין מְמַנָּן קַמַּיְיהוּ, מְנָהוֹן סַנֵּיגוֹרִין

עַל בְּנֵי עָלְמָא, וּמְנָהוֹן קַטֵיגוֹרִין, נְטָלוּ וְקָרִיבוּ לִי גַּבַיְיהוּ. וְחָמִינָא תַּמָּן סַגִּיאִין מִן חַבְרַיָּיא.

אָמַר לֵיהּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, מַה דֵּין מִן בְּנֵי עָלְמָא גַּבָּךְ. אֲמַר לְהוֹ, דִּי לָא שְׁבִיקִי לְמֵימַת יָתֵיהּ וְקָרִיבְנָא לֵיהּ לְדִינָא.

קָמוֹ תְּלַת סַהֲדִין, וַאֲמָרוּ תְּלַת זִמְנָא, מָצָאנוּ כוֹפֶר, וְאַסְהִידוּ עָלַי דְּאַעֲבַרְנָא תָּדִיר עַל מִדּוֹתַי. אִתְעַסְקוּ בְּדִינִי כָּל הַהוּא יוֹמָא, דַּחֲמִיתוּן דְּדָמִיכְנָא, וַעֲבָדוּ חֶשְׁבּוֹן יוֹמִין וּשְׁנִין דִּילִי, וְאִשְׁתַּכָּחוּ תָּדִיר שְׁלֵימִין.

וְעַל דְּאַעֲבַרְנָא עַל מִדּוֹתַי תָּדִיר, שַׁבְקוּ דִּינָא, וְלָא יָכְלוּ לְמֵידַן בְּהַאי, עַד דְּסְלִיקוּ דִּינָאי לַאֲתַר אָחֳרָא, וְלָא יְדַעְנָא לְאָן אֲתַר.

וְאַתְיָא מִן דִּינָא, לְשַׁבְקָא לִי, וּלְמֵיהַב לִי זִמְנָא, לְאַשְׁלָמָא תַּלְמוּדָאי בְּהַאי עָלְמָא, דַּעֲדַיִין לָא גָּמִירְנָא לֵיהּ, וְלָא שָׁבִיק לִי מַלְאַךְ הַמָּוֶת, עַד דְּיַהֲבוּ לֵיהּ בְּאַתְרִי רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי סָבָא דְּמִלְקַדְמִין, בֵּאדַיִן שָׁבַק לִי.

כַּד חֲמֵית דְּמְעִין בְּאַנְפִּי, וְחוּכָא בְּפוּמָא. אִינוּן דְּמְעִין, דְּקָא בָכֵינָא מִדְּחִילוּ דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְחַיְיכִינָא מֵחֲדְוָה דְּשָׁכִינְתָּא. וְעַל דְּאוֹרִיכוּ לִי עַד זִמְנָא אָחֳרָא, בְּגִין לְאוֹדָעָא לִי מַה דְּנַלֵּינָא לְכוֹן. וְלָא דָּמִיכְנָא עַל יַד מַלְאַךְ הַמָּוֶת, אֶלָּא שָׁבְקוּ בַּהֲדָאי לְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא, וְעִמֵּיהּ אָזְלֵינָא תַּמָּן.

תְּמָהוּ חַבְרַיָּיא, וְקָרוֹ עֲלֵיהּ, (תהלים פד) עֹבְרֵי בְּעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה. עוֹבְרֵי בְּעֵמֶק

הַבָּא, דָּא ר' כְּרוּסְפְּדָאי, דַּעֲבַר עַל דָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּאִיהוּ עֵמֶק הַבָּא. דְּאִיהוּ גָּרִים בְּכִיָּה לְכוּלֵי עָלְמָא. מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ, דְּהִנִּיחוּהוּ לְמִיגְמַר תַּלְמוּדֵיהּ, וּלְמֶהֱוֵי מְעַיֵּין בְּאוֹרַיְיתָא. לְפִיכָךְ, גַּם בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה. אִי אוֹרַיְיתָא גָּרִים לֵיהּ חַיִּים, כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּגָרִים לֵיהּ גִּרְסָא וְאוֹלִיף לֵיהּ. קְרָא עֲלֵיהּ ר' יוֹחָנָן, (תהלים קיב) זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר לַיְשָׁרִים חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק. זָרַח בַּחֹשֶׁךְ, מַהוּ חוֹשֶׁךְ. דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּאַחְשֵׁיךְ אַנְפֵּי עָלְמָא. כְּדָבָר אַחֵר, וְחוֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. וְאַנְהִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְצַדִּיק דָּא, רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, נְהִירוּ דְּאוֹרַיְיתָא. וּמַאן עֲבַד דָּא. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דְּאִיקְרֵי חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק.

(רות א) וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לְכַלּוֹתֶיהָ וְגו', כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵי מוֹאָב כִּי פָּקַד ה' אֶת עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה, מִי שֶׁמַּעֲלִים עֵינָיו מֵעֲנִיִּים בְּשָׁנֵי בַּצּוֹרֶת, הֵם יִרְאוּ בְּנֶחָמוֹת הָעוֹלָם וְלֹא יָמוּתוּ, עַד שֶׁיִּוּפְקְדוּ לְטוֹבָה, וְהוּא לֹא יִזְכֶּה לִרְאוֹתָהּ. אֱלִימֶלֶךְ עָשִׁיר הָיָה, כֵּיוָן שֶׁרָאָה הָרָעָב, הֶעֱלִים עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה, וּבָרַח לִשְׂדֵי מוֹאָב. אָמַר רַבִּי בֶּרֶכְיָה, וְכִי לֹא דַּרְכָּן שֶׁל צַדִּיקִים לִבְרוֹחַ מִפְּנֵי הָרָעָב, וַהֲרֵי גְּדוֹלִים מֵאֱלִימֶלֶךְ אַבְרָהָם יִצְחָק עֲשִׁירִים מִמֶּנּוּ, וְהָלַךְ זֶה לְמִצְרַיִם מִפְּנֵי הָרָעָב, וְזֶה לְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה אָמַר ר' יִצְחָק, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גָּרַם לָהֶם לַצַּדִּיקִים הַלָּלוּ לָצֵאת מִתּוֹךְ הָרְשָׁעִים, וּלְהוֹדִיעַ טִבְעָם

בָּעוֹלָם, וּלְפִיכָךְ הֵבִיא הָרָעָב.

אֲבָל אֶלִימֶלֶךְ, בְּמָקוֹם צַדִּיקִים הַוָּה יָתֵיב, בְּמָקוֹם תּוֹרָה וּבְעוֹתְרָא סַגֵּי. וּכְשֶׁבָּא הָרָעָב, עֲנִיִּים הָיוּ בָּאִים אֵלָיו, וְהֶעֱלִים עֵינוֹ מֵהֶם, וּבָרַח. וְעוֹד, שֶׁרָאָה הַדִּין חָל עַל הָעוֹלָם, וּבָרַח וְהָלַךְ בֵּין הָאוּמוֹת.

רַבִּי חִסְדָּאי פָּתַח, (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט. עִיר קְטַנָּה, כָּךְ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יִצְחָק, עִיר קְטַנָּה, דָּא גּוּפוֹ שֶׁל אָדָם. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, אֵלּוּ הָאֵבָרִים. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, זֶה יֵצֶר הָרָע. שֶׁהוּא מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל וּבְנֵי אָדָם גָּם כֵּן מְשׁוּעְבָּדִים תַּחְתָּיו, וְהוּא מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם. וּמָצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם, זֶה יֵצֶר טוֹב, שֶׁהוּא מִסְכֵּן, וְאֵין מַאֲזִין לוֹ. חָכָם, שֶׁהוּא מַחְכִּים לַמַּאֲזִין לוֹ, לְהִנָּצֵל מֵעוֹנְשָׁהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם.

וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ, זוֹ נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁלֹּא תֶחֱטָא לִפְנֵי בּוֹרְאָהּ. וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן הַהוּא. אֵין זוֹכֵר אוֹתוֹ, וְיָשׁוּב הָאָדָם לַחֲטוֹא, בְּהַהוּא יֵצֶר הָרָע.

אָמַר רַבִּי בּוֹן, הַהוּא יְנוּקָא דְּהַוָּה יָתֵיב לְגַבָּן, מַאי אָמַר בְּהַאי קְרָא. אֶלָּא הָכִי פָּתַח, עִיר קְטַנָּה, זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּקְרֵאת עִיר הַקֹּדֶשׁ, קַרְתָּא קַדִּישָׁא לְגַבֵּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. קְטַנָּה, כְּדָבָר אַחֵר, (שה"ש ח) אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה. שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כט) וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, אֵלּוּ

הָאָבוֹת.

בָּא אָדָם הָרִאשׁוֹן, יָרְדָה עִמּוֹ שְׁכִינָה, וְשָׁרְתָה בְּתוֹכוֹ. חָטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ. בָּא נֹחַ, וְהוֹרִידָהּ לָאָרֶץ. חָטְאוּ דּוֹר הַמַּבּוּל, וְנִסְתַּלְקָה מִן הָעוֹלָם. בָּא אַבְרָהָם, וְהוֹרִידָהּ. בָּאוּ אַנְשֵׁי סְדוֹם, וְנִסְתַּלְקָה. לְפִיכָךְ וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט לְהִתְקַיֵּים עִמָּהּ בָּעוֹלָם. וְמַן מוּעָט הָיוּ, וְלֹא נִתְקַיְּימוּ בָּהּ הַרְבֵּה.

וּבָא אֵלִיָּהּ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ, דָּא פְּלוּנִי. וּמָצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם, דָּא יַעֲקֹב, שֶׁבִּמְסִכֵּנוּת הָיָה בִּזְמַן שֶׁחָטְאוּ בָּנָיו בְּיוֹסֵף, וְנִמְנַע הַשֶּׁפַע מִמֶּנּוּ, וְנִתְפָּרְשָׁה מַטְרוֹנִיתָא מִמֶּנּוּ. וּמְלַט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ, דָּא מֹשֶׁה. מַהוּ וְסָבַב אוֹתָהּ. שֶׁמִּתְעַסֵּק פְּלוּנִי שֶׁיֶּחֱטְאוּ יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, בִּשְׁבִיל לְהִתְעַכֵּב הַמַּטְרוֹנִיתָא בַּגָּלוּת, דִּכְתִיב (תהלים צא) עִמּוֹ אָנֹכִי וְגוֹ'.

דָּבָר אַחֵר, (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה, דָּא צִיּוֹן. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט, אֵלּוּ שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. וּבָא אֵלִיָּהּ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אוֹתָהּ, דָּא פְּלוּנִי. וּמָצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְנֶאֱמַר (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָבֹא עָלָיו הַשֶּׁפַע. וְעָלָיו נֶאֱמַר, (שם יט) וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ.

חֲמוֹר, דָּא סמאל. חָכָם, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְעָלָיו נֶאֱמַר, וּמְלַט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ. שֶׁיִּהְיֶה גּוֹאֵל מָשִׁיחַ

בֶּן אֶפְרַיִם, וְדָא הוּא פָּרוֹקָא מִלְעֵילָא.

דָּבָר אַחֵר, (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה, זוֹ תֵּיבַת נֹחַ. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט, אֵלּוּ נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, דָּא יֵצֶר הָרָע, שֶׁסִּיבֵּב לָהּ. וּמָצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם, דָּא נֹחַ. וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ, דָּא אַבְרָהָם, שֶׁבַּעֲבוּר אַבְרָהָם שֶׁעָתִיד לָבֹא, מִילַּט אֶת הַתֵּיבָה בְּחָכְמָתוֹ, וּמָלְטוּ נֹחַ וּבָנָיו.

דָּבָר אַחֵר, עִיר קְטַנָּה זוֹ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא בַּזְּמַן הַזֶּה קְטַנָּה וַחֲרִיבָה. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, מְעַטִּים הֵם הַיְּהוּדִים שֶׁיֵּשׁ בָּהּ. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ, דָּא הוּא מַלְכָּא מִבְּנֵי עֵשָׂו, דְּאִתְמַר עֲלֵיהּ בְּדָנִיֵּאל, (דניאל ב) שָׁקוֹהִי דִּי פַרְזֶל. (שם) דִּי מְרָעַע כָּל אִלֵּין תַּדִּק וְתֵרַע. (שם) דִּי מַלְכַיָּא וְגוֹ'. תַּדִּק וְתָסֵף כָּל אִלֵּין מַלְכְוָתָא. וּבַזְּמַן שֶׁהוּא סִיבֵּב בִּירוּשָׁלַיִם, מָצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם, דָּא מָשִׁיחַ רִאשׁוֹן, וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ, דָּא מָשִׁיחַ אַחֲרוֹן.

דָּבָר אַחֵר, עִיר קְטַנָּה דָּא אוֹרַיְיתָא. וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט. וְלָמָּה הִיא קְטַנָּה, וְהָכְתִיב (איוב יא) אֲרֻכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ וְגוֹ', אֶלָּא מִשּׁוּם דַּאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט הֵם.

וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב כוּ', דָּא סַמָּא דְמוֹתָא, דְּסָבַב לָהּ, וּמָצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן, דָּא דָּוִד. חָכָם, דָּא שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, דְּאִתְקִין לָהּ שִׁרְגָּא, וְאַנְהִיר לָהּ בִּנְהִירוּ, בְּמִשְׁלָיו וּסְפָרָיו. וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ, מִידָּא

דְּאֶפִּיקוֹרְסִים וּמִינִים, דְּאִיהוּ אַתְקִין אָזְנַיִם לַתּוֹרָה.
דְּתָנִינָן, עַד לָא אֲתָא שְׁלֹמֹה, חֲוַת אוֹרַיְיתָא כְּקַלַּחַת דְּלֵית
לָהּ אָזְנַיִם, וּמַאן דְּקָרֵב בַּהֲדָהּ אִיתּוֹקַד. כֵּיוָן דַּאֲתָא
שְׁלֹמֹה, וְעָבַד לָהּ אָזְנַיִם, וְאִשְׁתֵּיזְבוּן בְּנֵי עָלְמָא בַּעֲצָתֵיהּ.
יְהַב בְּהַהִיא עִיר כְּבְיָכוֹל שְׁזִיבוּתָא. וּבְמָה, בְּחָכְמָתוֹ.
וְכָל דָּא בְּגִין תִּיקוּנָא דְּאַתְקִין, וְאִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּאִשְׁתַּדֵּל
אֲבַתְרָהּ הַהוּא מִסְכֵּן, דְּאִיהוּ דָּוִד. דְּלָאו אִית בַּר נָשׁ
דְּאִשְׁתַּדֵּל אֲבַתְרָהּ, כְּדָוִד מַלְכָּא.
וְתָנִינָן, יָאוֹת הֲוָה דָּוִד מַלְכָּא, לְאִתְקַיְּמָא בְּעַלְמָא מְאָה
שְׁנִין. דְּאִלְמָלֵא אִתְקַיֵּים אִיהוּ מְאָה שְׁנִין, אִיהוּ הֲוָה
מְתַקֵּן לְבוּצִינָא, תִּקוּנָא תַּקִּיף, דְּלָא אִתְעֲדֵי לְעָלְמִין, וְלָא
אִתְחֲרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא. אֲבָל כַּמָּה גְּרִימוּ אִינּוּן שְׁנֵי דְּלָא
אִתְקַיְּימוּ.
וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן הַהוּא, זֶה אָדָם הָרִאשׁוֹן,
דְּיָהֵיב לֵיהּ מִשְׁנוֹי רַק ע' שְׁנִין. וְאָדָם לֹא זָכַר לֵיהּ
בְּשָׁעָה שֶׁבָּא ס"מ וְרָכֵיב עַל גַּמָּל, וְסָבַב אוֹתוֹ שֶׁחָטָא, לֹא
זָכַר אֶת דָּוִד, שֶׁבִּמְסִבֵּנוּתָא לֶהֱוֵי עַל זֶה הֶעָוֹן, שֶׁנָּחַשׁ סִבֵּב
לְחַוָּה, וּסְמָאל לְאָדָם הָרִאשׁוֹן.
וּסְמָאל לָא הֲוָה לֵיהּ כֹּחַ דְּיַהֲפוֹךְ לְאָדָם, עַד שֶׁבָּא נָחָשׁ וְהָפַךְ
לִבָּהּ דְּחַוָּה, וְחַוָּה הָפְכָה לִבּוֹ שֶׁל אָדָם, וְחָטְאוּ
שְׁנֵיהֶם. וְעַל דָּא אָמַר, (בראשית ג) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי
הִוא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ וָאֹכֵל. וּסְמָאל לָא הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּת

דְּיַהֲפֹךְ לִבֵּיהּ דְּאָדָם, עַד שֶׁבָּאָה חַוָּה, וְגָרְמָה לֵיהּ דְּאָכִיל מִינֵיהּ, וְעַל דָּא אִתְּתָא הִיא אִתְעֲנָשַׁת.

אָדָם הָרִאשׁוֹן כָּד יָהֵיב לֵיהּ מִשְׁנוֹי אִינּוּן שִׁבְעִין שְׁנִין, לָא אִידְכַּר מִינֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, דְּאִלְמָלֵי אִידְכַּר מִינֵיהּ, מְאָה שְׁנִין יַשְׁאִיר לֵיהּ מִשְׁנוֹי, כְּמָה דְּאִתְחֲזוּ לֵיהּ, בְּגִין לְאִתְתַּקָּפָא בְּעַלְמָא, וְיִתְקַן תִּקּוּנָא דְּבוּצִינָא. אֶלָּא לָא אִידְכַּר מִינֵיהּ, בַּר שִׁבְעִין שְׁנִין, וְלָא יַתִּיר.

תְּלָתִין שְׁנִין חַוּוֹ, דְּהַוָּה אָזֵל מִנְּהוֹן בְּמַדְבְּרָא, וּמִנְּהוֹן בְּעָנָא. וּבְהַהִיא זִמְנָא, וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה. וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים מִקַּמֵּי שָׁאוּל מַלְכָּא. דָּא דְּלָא אִשְׁתָּאַרוּ בֵּיהּ אֶלָּא אַרְבְּעִין חָסֵר אַחַת, דְּהָא שַׁתָּא חָדָא הַוָּה עָרִיק מִקַּמֵּי בְּרֵיהּ אַבְשָׁלוֹם. וּבְגִין כָּךְ נְחָתַת תִּקּוּנָא דִּשְׂרַגָּא, עַד דְּהַוָּה כְּפֶשַׁע בֵּינוֹ וּבֵין הַמָּוֶת.

וְכָל דָּא, מִקַּמֵּי דְּאָדָם לָא אִידְכַּר מִינֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, לְאוֹסָפָא לֵיהּ אִינּוּן תְּלָתִין שְׁנִין לְתַתָּא, לְאַשְׁלָמָא לֵיהּ לְמֵאָה. וְאִתְפְּגִימוּ תְּלָתִין שְׁנִין לְתַתָּא, מֵאִינּוּן שִׁבְעִין שְׁנִין, דְּהַוָּה חָכְמָתוֹ בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִין.

וְאִי תֵּימָא, דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא כָּל כָּךְ מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ, וְקָרָא אִיהוּ עַל נַפְשֵׁיהּ חָכָם. אֶלָּא בְּגִין כָּךְ אֲמַר אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא, וּגְדוֹלָה הִיא אֲלַי. מִלָּה דָּא רַבְרְבָא דַּאֲנָא אָתֵי לְשַׁבָּחָא גַּרְמַאי. אֶלָּא הוֹאִיל וְלָא אִיתָא אָחֳרָא דְּיֵימָא לֵיהּ. אֲתוֹ חַבְרַיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ, קָרוֹ עֲלֵיהּ, (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה'

וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ.

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאי, דָּוִד מַלְכָּא, תְּלַת שְׁנִין חֲוָה בַּפְּנָא בְּיוֹמוֹהִי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין לְאוֹדָעָא לֵיהּ דְּעַל דִּינָא תַּלְיָא מִלְּתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמואל ב כא) וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָּוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיְבַקֵּשׁ וְגוֹ'. עַד דְּאִשְׁתְּלִים דִּינָא, כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים, מִיָּד (שם) וַיֵּעָתֵר אֱלֹהִים לָאָרֶץ וכו'.

דְּתָנֵי רַבִּי חִיָּיא, כָּל עַלְמָא לָא שַׁתְיָין, אֶלָּא מִתַּמְצִית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כַּד אִתְפַּקֵּיד עַלְמָא, אִיהִי אִתְפַּקְדַת בְּקַדְמִיתָא. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתַּכַּח מַאן דִּישַׁזֵּיב לָהּ וְיָגֵין עֲלֵיהּ. אֱלִימֶלֶךְ זַכָּאָה הֲוָה, וְיָכוֹל לַאֲגָנָא עַל דָּרֵי עַלְמָא, וְעָרִיק לֵיהּ בֵּין שְׁאָר אוּמִין. וּבְגִין כָּךְ אִתְעַנַּשׁ, מֵת אִיהוּ, וַאֲתוֹי בְּנוֹי, וּנְסִיבוּ נָשִׁין נוּכְרָיִין מֵאוּמִין אָחֳרָנִין. וְאִתְעָנָשׁוּ. רַבִּי נְחֶמְיָה פָּתַח, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ. וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים, עז"א וַעז אָמַר לֵיהּ, תְּרִין מַלְאָכִין הֲווֹ, דְּקִטְרְגוּ לְמָארֵיהוֹן, וְאַפֵּיל לוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מֵאֲתַר קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָא. וְכַד נָחֲתוּ, אִתְגְּלִימוּ בַּאֲוִירָא, וְאִתְעַבִּידוּ כִּבְנֵי אֱנָשָׁא.

וְלֵית לָךְ בְּכָל אִינּוּן מַלְאָכִין, דְּאַשְׁלִימוּ לְאִתְעַרְבָא גּוֹ בְּנֵי נָשָׁא, כְּאִינּוּן דְּאִקְרוֹן אִישִׁים. וּכְאִינּוּן דְּאִיקְרוֹן בְּנֵי אֱלֹהִים. כֵּיוָן דְּאַפֵּיל לוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִתְגְּלִימוּ מִכָּל אִינּוּן יְסוֹדֵי דִּבְנֵי נָשָׁא, וּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן.

שְׁאָר מַלְאָכִין, כַּד נָחֲתוּ, וְאִינוּן זְמִינִין לַאֲתָבָא לְדוּכְתַּיְיהוּ,
אִתְגְּלִימוּ בַּאֲוִירָא דְעָלְמָא, וְנָטְלֵי קְטוֹרָא דְאִנְשֵׁי
בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָא יַתִּיר. וּבְגִין כָּךְ אִתְחֲזִיאוּ לְפוּם שַׁעֲתָא, וְלָא
יַתִּיר, זִמְנָא בְּיוֹמָא, אוֹ תְּרֵין זִמְנִין, אוֹ בְּכָל יוֹמָא זִמְנָא
חָדָא אוֹ תְּרֵין, וּלְבָתַר פָּרְחֵי בַּאֲוִירָא וּמִתְפַּשְׁטִין מִינֵיהּ,
וְאַהֲדָרוּ לְדוּכְתַּיְיהוּ.

רַבִּי קִיסְמָא בַּר רַבִּי יַנַּאי פָּתַח, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו
רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. אִית מַלְאָכִין דְּאִינוּן מֵרוּחַ,
וְאִית מַלְאָכִין דְּאִינוּן מֵאֶשָּׁא, דָּא יָהֵיב מִדִּילֵיהּ לְחַבְרֵיהּ,
בְּגִין דְּאִית שְׁלָמָא בֵּינַיְיהוּ. וְעַל דָּא, אִינוּן דְּנָחֲתִין, מִתְּרֵי
יְסוֹדֵי אִילֵּין נָחֲתִין. כַּד נָחֲתֵי מִתְלַבְּשִׁין יַתִּיר בַּאֲוִירָא דְּהַאי
עָלְמָא, וְאִתְגְּלִימוּ.

אִינוּן דְּאִתְעַרְבוּ בְּהַאי עָלְמָא, מִתְלַבְּשָׁן בִּיסוֹדֵי דְּהַאי
עָלְמָא, וְלָא יָכִילוּ לְפָרְחָא וְלַאֲתָבָא לְאַתְרַיְיהוּ,
וּמִתְעַכְּבוּ הָכָא. כֵּיוָן דִּשְׁבַע יוֹמִין אִתְעַכָּבוּ הָכָא, דָּא בָּתַר
דָּא, לָא אִתְהַדְּרוּ תַּמָּן.

וְעַל דָּא וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגוֹ'. מַאי כִּי
טֹבֹת הֵנָּה. דְּהַוָּה נָהֵיר שַׁפִּירוּ דִּלְהוֹן, כְּנְהִירוּ עִילָּאָה.
כֵּיוָן דְּאוֹלִידוּ בְּנִין, נָטַל לְהוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָעֵל לוֹן
בְּטוּרָא דַּחֲשׁוֹכָא, דְּאִיקְרוּן הַרְרֵי קֶדֶם. וּקְטִיר לוֹן
בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל, וְאִינוּן שַׁלְשְׁלָאִין מְשׁוּקָעִין עַד גּוֹ
תְּהוֹמָא רַבָּא. וְתַמָּן אוֹלְפִין חָרָשִׁין לִבְנֵי נָשָׁא.

בִּלְעָם, מִתַּמָּן נָטַיל חָרְשׁוּי, וְאוֹלִיף מִינַּיְיהוּ, בְּאִינּוּן טוּרִין.
הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (במדבר כג) מִן אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ מוֹאָב מְהַרְרֵי קֶדֶם. וּמִתַּמָּן אִתְעַטְּרוּ כָּל יְדְעֵי חָרְשִׁין דִּבְעָלְמָא.
וּמִגּוֹ דַּהֲווֹ קִטְרוּגֵי דְּמָרֵיהוֹן בְּקַדְמִיתָא, וְעַד הַאי יוֹמָא, אִינּוּן מְקַטְרְגִין לְמָרֵיהוֹן כָּל כַּמָּה, בְּאִינּוּן חָרְשִׁין, דְּמַכְחִישִׁין פַּמַּלְיָא דִלְעֵילָא. וְאִלְמָלֵא אִינּוּן שַׁלְשְׁלָאִין דְּמִשּׁוּקָעִין גּוֹ תְּהוֹמָא רַבָּא, וַאֲחִידָן בְּהוּ בְּתְפִיסוּ סַגִּי מְטַשְׁטְשֵׁי עַלְמָא הַווֹ, וְעַלְמָא לָא יָכִיל לְמִיסְבַּל.
וְתַמָּן בְּאִינּוּן טוּרִין דַּחֲשׁוֹכָא, יַנְקִין מִסִּיטְרָא דְצָפוֹן, דְּהָא מֵהַהוּא סִיטְרָא, כָּל אִינּוּן זַיְינֵי מִתְעָרִין בְּעָלְמָא.
אָמַר רַבִּי נְחֶמְיָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נַעֲמָה הָיְתָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְכָל הָעוֹלָם טוֹעִים אַחֲרֶיהָ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אִימָּא שֶׁל שֵׁדִים הָיְתָה. כֵּיוָן שֶׁרָאוּ אוֹתָהּ בְּנֵי אֱלֹהִים, טָעוּ אַחֲרֶיהָ. לְאַחַר כֵּן רָאוּ בְּנוֹת הָאָדָם הוֹלְכוֹת עֲרוּמוֹת, וּבָאוּ לָהֶן, וְיָלְדוּ מֵהֶם. הַדָּא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ו) וְגַם אַחֲרֵי כֵן כַּאֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים וְגוֹ'. אַנְשֵׁי שֵׁם, מַאי אַנְשֵׁי שֵׁם וְגוֹ'. אֶלָּא נְפִילִין דְּאוֹלִיפוּ בְּעָלְמָא, שֵׁם בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה, לְאַשְׁלָמָא חָרְשַׁיְיהוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי אָמְרוּ, אַנְשֵׁי שֵׁם מַמָּשׁ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שה"ש ג) שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים סָבִיב לָהּ.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִצְחָק, מִגִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל כְּתִיב.
רַבִּי עֲזַרְיָה שָׁאַל לְרַבִּי יוֹסֵי אִישׁ כְּפַר אוֹנוֹ, מַאי טַעְמָא

חֲרָשִׁין אִינּוּן יַתִּיר בִּנְשַׁיָּיא, וְלָא בְּגַבְרַיָּיא. דִּכְתִיב (שמות כב) מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה, וְלָא כְתִיב מְכַשֵּׁף.

אָמַר לֵיהּ, כְּתִיב (תהלים צא) לֹא תְאָנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה. רָע לָא כְתִיב, אֶלָּא רָעָה. דָּא סִטְרָא דְנוּקְבָא וַדַּאי הוּא. וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ, דָּא הוּא דִּכוּרָא. וּמִן נוּקְבָא כָּל זִינִין דְּחֲרָשִׁין, וְכָל עִיסְקִין בִּישִׁין אַתְיָין לְעָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה וְגוֹ'.

וּמַאי אֲסוּרִים יָדֶיהָ. ר' יַנַּאי וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַיָּא. חַד אָמַר, כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּאִשָּׁה, אוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנָּה מְיָדָהּ לְיָדוֹ, לֹא יִנָּקֶה מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם. שֶׁנֶּאֱמַר יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, אֲסוּרִים יָדֶיהָ. וַדַּאי.

וְחַד אָמַר, מִן הַנְּקִיבוֹת בָּאוֹת כָּל מִינֵי נַחַשׁ וְכִישּׁוּף, וְכָל הִרְהוּרִים רָעִים, וְאִלְמְלֵא שֶׁאֲסוּרִים יָדֶיהָ, דְּלָא שָׁבְקִין אוֹתָהּ מִן שְׁמַיָּא, הָיוּ הוֹרְגִים וּמֵמִיתִין כָּל הָעוֹלָם בְּכָל עֵת וּזְמַן.

וְלָא אִתְתַּקְפַת נוּקְבָא, אֶלָּא בְּחֵילָא דִּדְכוּרָא. דְּהִיא שָׁאֲרַת בְּעוּמְקִין דִּילֵיהּ, שֶׁהִיא יוֹדַעַת לְאוֹמָאָה לְבַר נָשׁ, לְאַשְׁלָמָא רְעוּתָהּ. וּבַמֶּה. בַּשֵּׂם, וּבְמִילִין עַמִּיקִין, בִּשְׁמָא דִּמְסָאֲבָא. וְעַל דָּא עוֹבָדֵי בָּהּ תַּלְיָין, וּמִלִּין בִּדְכוּרָא. וְתַרְוַיְיהוּ מִנּוּקְבָא מִתְעָרֵי. וּבְגִין כָּךְ, זִינֵי חֲרָשִׁין מִשְׁתַּכְּחִין בִּנּוּקְבָא, וְלָא בִּדְכוּרָא.

תְּנַן, הָעוֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים, אִם נִדּוֹת הֵן, נִכְפֶּה. וְלֹא תָזוּז

מְגוּפוֹ, אִם לֹא יַעֲשׂוּ לוֹ מִידֵי. סַכָּנַת דָּם אוֹ הֲרִיגָה מְזוּמָּנֶת לוֹ. וְאִם אֵינָן נִדּוֹת, עַיִן הָרָע שׁוֹלֶטֶת בּוֹ בְּגוּפוֹ, אוֹ בְּמָמוֹנוֹ.

כִּי הָא דְּר' נָחוּם בְּרַבִּי שְׁמְלָאי, זִמְנָא חָדָא הֲוָה בִּכְרַךְ קֶסָרִין, אַעֲבַר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים. אִסְתַּכָּלוֹ בֵּיהּ, וְאִיסְתַּכֵּן מִיָּד בְּגוּפֵיהּ וּבְמָמוֹנֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא בִּישָׁא שָׁרַאת עֲלוֹן, וְיָכֵיל לְנַזְקָא.

מַאי תַּקַּנְתֵּיהּ. לֵימָא הָכֵי, זִיל זִיל, דּוּמִי דּוּמִי, אַעֲדֵי קְטוּר דְּקִטְרָא, לָא וְלָא לִי. וּלְבָתַר יַתְחִיל בְּאֵל, וִיסַיֵּים בְּאֵל. יַתְחִיל בְּאֵל, דִּכְתִיב, (במדבר כג) אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם. וְיסַיֵּים בְּאֵל, (שם) כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְגוֹ', עַד מַה פָּעַל אֵל. וְיֵזִיל לֵיהּ, וְלָא יַשְׁגַּח אֲבַתְרֵיהּ.

רַב הוּנָא הֲוָה סָלֵיק מִבָּבֶל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַהֲוָה סָלֵיק לְהָתָם, אִיעֲרַע בְּחַד כְּפַר, חָמָא הַהִיא אִתְּתָא דְּהֲוָה אַתְיָא אֲבַתְרֵיהּ, אֲרָמַאת מַיִן אֲכִתְפּוֹי, וּנְטָלַת עַפְרָא מֵרַגְלוֹי. אֲהַדַּר רֵישֵׁיהּ וַאֲמַר לָהּ, עֲבִידִי וְטוֹל בַּתְרָאי, דְּהָא לָא כְלוּם גַּבָּאי, אֲבָל גּוֹזְרַנִי עָלַיְךְ בִּלְבוֹלָא בְּדַעְתָּךְ.

לְבָתַר אֲמַר, לָא בְּגִינִי אֶלָּא בְּגִין דְּלָא תִּיקְטְלִי בְּנֵי אֱינָשָׁא אוֹחֲרָנִין. וְכֵן הֲוָה, אִיתְבַּלְבֵּל דַּעְתָּהּ, וְלָא יָדְעָה מִידֵי, וּמֵתָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צא) לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ.

תָּנֵי ר' חִיָּיא, (קהלת ז) טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמָּלֵט מִמֶּנָּה. מִמַּאן.

מֵהַהוּא אִשָּׁה דִּכְתִיב בָּהּ, אֲשֶׁר הִיא מְצוֹדִים וַחֲרָמִים כּוּ'. וְחוֹטֵא יִלָּכֵד בָּהּ, הַהוּא דַּאֲזַל בָּתַר יֵצֶר הָרָע.

בֹּא וּרְאֵה, בִּזְמַן שֶׁהָרָעָב בָּעִיר, לֹא יַרְאֶה אָדָם אֶת עַצְמוֹ, וְלֹא יֵלֵךְ יְחִידִי בָּעִיר, מִפְּנֵי שֶׁמַּלְאַךְ הַמָּוֶת נִמְצָא שָׁם, וְיֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְחַבֵּל. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית מב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ. כַּיּוֹצֵא בוֹ, בִּזְמַן שֶׁהַדֶּבֶר בָּעִיר, יִסְגּוֹר אָדָם עַצְמוֹ, וְלֹא יִתְרָאֶה בַּשּׁוּק. דְּכֵיוָן שֶׁנִּתַּן רְשׁוּת לַמְחַבֵּל, מִי שֶׁפּוֹגֵעַ בּוֹ, נִיזּוֹק. וְאִיהוּ מִתְחַיֵּיב בְּנַפְשׁוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, עֶשֶׂר שָׁנִים הָיְתָה נָעֳמִי בִּשְׂדֵה מוֹאָב, לַסּוֹף, כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵי מוֹאָב כּוּ'. מִפְּנֵי מָה נָעֳנְשׁוּ מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן. מִפְּנֵי שֶׁנָּשְׂאוּ נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת.

אֵין לְךָ בָּעוֹלָם, נָשִׁים מִתְעַפְּקוֹת בְּנַחַשׁ וּבְכִישּׁוּף, כְּמוֹ מוֹאֲבִיּוֹת. מִמַּאי, דִּכְתִיב, (במדבר כה) וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶן. כֵּיוָן דַּהֲווֹ אָכְלֵי מִידֵי בַּחֲרַשַׁיְיהוּ, מִיָּד הֲווֹ סָגְדִין לְטַעֲוָותְהוֹן, (שם) וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, כְּהַנֵּי צְמִידִין תַּכְשִׁיטִין, הָכֵי הֲווֹ מִתְחַבְּרִים בְּבַעַל פְּעוֹר.

בַּחֲרַשַׁיְיהוֹן דִּנְשַׁיָּא. מִנָּלָן, דִּכְתִיב, (שם לא) הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם. בַּעֲצַת בִּלְעָם לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא בִּדְבַר בִּלְעָם. אוֹלִיף לוֹן מִילִין בְּפוּמָא. דְּהָא חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין, לָא הֲווֹ בְּעַלְמָא כַּוָּתַיְיהוּ, אֲבָל מִילִין בְּפוּמָא *) לְאַשְׁלָמָא חֲרָשַׁיְיהוּ לָא הֲווֹ יָדְעִי. וְעַל דָּא, בִּדְבַר בִּלְעָם

עֲבָדוּ, וְאַשְׁלִים חֲרָשַׁיְיהוּ, וְיָכִיל לְהוּ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, כְּשֵׁירָה הָיְתָה רוּת.

(רות א) וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעַשׂ ה', יַעֲשֶׂה כְתִיב. אָמְרָה לְהוֹן, אִם תִּזְכּוּ לִיכָּנֵס תַּחַת כַּנְפֵי הַשְׁכִינָה, יַעֲשֶׂה. וְאִם לָאו, יַעַשׂ, חָסֵר ה'. כִּי מַר לִי מְאֹד מִכֶּם. עֲלֵיכֶם מִבָּעֵי לֵיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר, (שמואל ב א) צַר לִי עָלֶיךָ, מַאי מִכֶּם. אָמַר רִבִּי קִרוֹנְיָא אָמַר רַב כַּהֲנָא, עָאקוּ בְּלִבָּאי מִכֶּם, דְּאַתּוּן גְּרַמְתּוּן לְבָנַיי דִּימוּתוּ, כְּמַאן דְּמִתְרַעֵם מֵאָחָרָא.

וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ. עָרְפָּה, הָרָפָה שְׁמָהּ. לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ עָרְפָּה. עַל שֶׁהֶחֱזִירָה עוֹרֶף לַחֲמוֹתָהּ, וְחָזְרָה לִמְקוֹמָהּ לִשְׁדֵה מוֹאָב. זָנְתָה, וְלֹא קִבְּלוּהָ, וְהָלְכָה לְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. וְהַכֹּל דָּשִׁים בָּהּ כְּהָרִיפוֹת, שֶׁהִפְקִירָה עַצְמָהּ לִזְנוּת.

וְיִלְדָה מִזְּנוּת שִׁשָּׁה בָנִים. וְכוּלָּם נָפְלוּ בְּיַד דָּוִד וַאֲנָשָׁיו, שֶׁהָיָה בֶּן בְּנָהּ שֶׁל רוּת. שֶׁנֶּאֱמַר, (שמואל ב כא) וְיִשְׁבִּי בְנֹב אֲשֶׁר בִּילִידֵי הָרָפָה. וְכִי מִי נָתַן אוֹתָם בְּנוֹב. וַהֲלֹא נוֹב סָמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם הוּא, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. אֶלָּא הָכִי אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מְלַמֵּד, שֶׁבָּא עַל עִסְקֵי נוֹב, מִפְּנֵי שֶׁגָּרַם עִנְיַין נוֹב עִיר הַכֹּהֲנִים, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם הַצַּדִּיקִים אֲפִילּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דָּוִד, גָּרַמְתָּ כָּל כָּךְ בְּנוֹב עִיר הַכֹּהֲנִים, חַיֶּיךָ, אוֹ

הַדִּין יָחוּל עַל עַצְמְךָ, אוֹ עַל זַרְעֲךָ, וְלֹא יִשָּׁאֵר אֶלָּא אֶחָד.
תָּנֵי רִ' חִיָּיא, כְּתִיב, (שמואל א כב) וַיִּמָּלֵט בֵּן אֶחָד לַאֲחִימֶלֶךְ
וְגוֹ'. שֶׁלֹּא נִשְׁאַר לַאֲחִימֶלֶךְ מִכָּל בֵּית אָבִיו, זוֹלָתִי
אֶבְיָתָר לְבַדּוֹ, וְעַל עָוֹן זֶה מֵת שָׁאוּל וּבָנָיו, וְכַמָּה אֲלָפִים
וּרְבָבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וְנִגְזַר עַל דָּוִד לָמוּת.
בֵּיוָן שֶׁהָלַךְ לְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, רָאֲתָה אוֹתוֹ הָרָפָה, אָמְרָה
לְבָנָהּ, הַאי דְּקָטִיל אָחוּךְ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, הִגִּיעַ זְמַן מִדַּת
הַדִּין לְהִנָּקֵם מִדָּוִד, עַל עִסְקֵי נוֹב. וְזִימֵּן לְיִשְׁבִּי לְהוֹרְגוֹ. מִיָּד,
וְיִשְׁבִּי בְּנוֹב, שֶׁבָּא עַל עִסְקֵי נוֹב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּךְ אָמַר
דָּוִד, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַרְעִי יִהְיֶה נָכוֹן לְפָנֶיךָ, וַהֲרִינִי מְקַבֵּל
עָלַי אֶת הַדִּין.
מֶה עָשָׂה. נְטָלוֹ יִשְׁבִּי, וְהִגְרִים אֶת עַצְמוֹ עָלָיו, וְעַל הַמַּטָּה,
אָמַר לֵיהּ, לָאו יְקָרָא דִילִי. נְטָלוֹ וְאַרְמֵי לֵיהּ לַאֲוִירָא,
וְשַׁוֵּי סַיְיפָא דְּיִתְקַטֵּל בָּהּ דָּוִד. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמואל ב כא)
וְהוּא חָגוּר חֶרֶב חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת דָּוִד. מִיָּד הִזְכִּיר
אֲבִישַׁי שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ, וְעָמַד בַּאֲוִיר, וְסוּסוֹ מִיָּד נִשְׁמַט, וְהָלַךְ
לִירוּשָׁלַיִם.
הָלַךְ אֲבִישַׁי וּבָא לַסַּנְהֶדְרִין וְאָמַר, מַהוּ לִרְכּוֹב עַל סוּסוֹ שֶׁל
מֶלֶךְ בִּשְׁעַת הַדְּחַק, וְהִתִּירוּהוּ. מְצָאוֹ לְדָוִד עוֹמֵד
בָּאֲוִיר, אָמַר לֵיהּ חֲזוֹר מִתְּפִלָּתְךָ.
אָמַר לֵיהּ, (תהלים קטז) מָה אָשִׁיב לַה' כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי. שֶׁכָּךְ
מְקוּבָּלַנִי מִבֵּית דִּינוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הָרָמָתִי, שֶׁאַפִּילוּ

חֶרֶב חַדָּה מוּנַּחַת עַל צַוָּארוֹ שֶׁל אָדָם אַל יִמְנַע עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים. מִיָּד חָזַר מִתְּפִלָּתוֹ, וְקִבֵּל הַדִּין עַל זַרְעוֹ. דִּכְתִיב, (שמואל ב כא) וַיַּעֲזָר לוֹ אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וְגו׳. מַה כְּתִיב. (מלכים ב יא) וַעֲתַלְיָה אֵם אֲחַזְיָהוּ רָאֲתָה כִּי מֵת בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֵת כָּל זֶרַע הַמַּמְלָכָה. כְּתִיב וַתְּאַבֵּד, וּכְתִיב (דברי הימים ב כב) וַתְּדַבֵּר אֶת כָּל זֶרַע כוּ׳. מַהוּ וַתְּדַבֵּר. אָמְרָה שֶׁעֲתִידִין זַרְעוֹ שֶׁל דָּוִד לִיאָבֵד מִן הָעוֹלָם. וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע בַּת הַמֶּלֶךְ יוֹרָם כוּ׳, אֶת יוֹאָשׁ כוּ׳. מְלַמֵּד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. וְעַל כָּל זֶה, אַף עַל פִּי שֶׁנִּגְזְרָה גְּזֵירָה זוֹ, וְנִיתַּן רְשׁוּת לְמִדַּת הַדִּין, עַל זֶה כְּתִיב, (ישעיה י) עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לַעֲמֹד. עֲדַיִין מִדַּת הַדִּין בְּנוֹב עוֹמֶדֶת וְתוֹבַעַת דִּין מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמַה בְּצַדִּיקִים מְדַקְדֵּק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּךְ, בִּרְשָׁעִים עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

(רות א) וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. אָמַר רַ׳ נָחוּם אָמַר רַ׳ יְהוּדָה, מִדְּקָאָמַר שָׁבָה, מְלַמֵּד שֶׁגִּיּוֹרֶת הָיְתָה בַּתְּחִלָּה. וּכְתִיב וְאֶל אֱלֹהֶיהָ, דְּהָא אֱלוֹהַּ אֶחָד הָיָה לָהּ עִם נָעֳמִי, וְעַכְשָׁיו חָזְרָה לְסִרְחוֹנָהּ הָרִאשׁוֹן, וְטָעֲתָה אַחַר עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהּ.

(שם) וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ, כְּמָה שֶׁקִּבְּלָה עָלֶיהָ בְּחַיֵּי בַּעֲלָהּ, דָּבְקָה בֶּאֱמוּנָתָהּ. בֹּא וּרְאֵה שִׁבְחָהּ שֶׁל רוּת, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵימַת בַּעֲלָהּ לֹא הָיְתָה עָלֶיהָ, דָּבְקָה בֶּאֱמוּנָתָהּ. וְעַל כָּל

דָּא, נָעֲמִי חִידְּשָׁה לָהּ כְּמִתְּחִלָּה, וְהִתְּרָתָה בָּהּ הַתְּרָאוֹת, וְכֻלָּן קִבְּלָתָן עָלֶיהָ.

רַבִּי בְּרוֹקָא אָמַר, כְּתִיב (בראשית כא) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל הָגָר שָׂם עַל שִׁכְמָהּ וְאֶל הַיֶּלֶד. כֵּיוָן דִּכְתִיב אֶל הָגָר, מַהוּ שָׂם עַל שִׁכְמָהּ. אֶלָּא מְלַמֵּד, שֶׁהִזְהִירָהּ עַל עוֹל הָאֱמוּנָה, וְלַעֲמוֹד בַּמֶּה שֶׁהָיְתָה רְגִילָה בְּתִחְלָּה עִמּוֹ. כְּתִיב הָכָא שָׂם עַל שִׁכְמָהּ, וּכְתִיב הָתָם (שמות טו) שָׂם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט. מַה לְּהַלָּן עוֹל שְׁכִינָה, אַף כָּאן עוֹל שְׁכִינָה.

מֶה עָשְׂתָה, כֵּיוָן שֶׁרָאֲתָה עַצְמָהּ יוֹצֵאת מִתַּחַת רְשׁוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, חָזְרָה לְקִלְקוּלָהּ. מַה כְּתִיב, וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַ"ע. אַחֲרֵי עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים וְגִלּוּלֵי בֵּית אָבִיהָ. וּכְתִיב הֶבֶל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִי"ם.

רַבִּי חִידְקָא וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹסֵי, הֲווֹ קָאָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, אֲמַר ר' שִׁמְעוֹן לְרַבִּי חִידְקָא, הָא תָּנִינָן, נָכְרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, כְּכֹהֵן גָּדוֹל הֲוֵי. מַאי טַעְמָא שְׁקָלוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל. וְהָכְתִיב, (תהלים עח) וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָהֲבָהּ לְיִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל עֲלֵיהּ אַגְרָא לְעַלְמָא דְּאָתֵי, וּמִי שֶׁלֹּא קִבְּלוּהָ, לָא מְקַבְּלֵי עֲלַיְיהוּ אַגְרָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי.

דְּהָכֵי אָמַר ר' עֲקִיבָא, יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי, מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׂכָר. נָכְרִים שֶׁלֹּא עָמְדוּ עַל הַר סִינַי, אֵין

מְקַבְּלִין עָלֶיהָ שָׂכָר. וְאַתְּ אֲמַרְתְּ, נָכְרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הֲרֵי הוּא כְּכֹהֵן גָּדוֹל.

אָמַר לֵיהּ, כְּכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ תָּנִינָא וַדַּאי. דַּאֲמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר יוּדָא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מַאי דִּכְתִיב, (משלי ג) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ. אֲפִילּוּ מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם, עָדִיף מִכֹּהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ הַמְשַׁמֵּשׁ לִפְנַי וְלִפְנִים. הוֹאִיל וְאֵינוֹ קוֹרֵא בַּתּוֹרָה, אֵין עֲבוֹדָתוֹ עֲבוֹדָה, וְאֵינוֹ מְקַבֵּל עָלֶיהָ שָׂכָר, וְעָלָיו כְּתִיב, (שם יט) גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ עִיקַּר שֶׁל עֲבוֹדָה, אֵין עֲבוֹדָתוֹ עֲבוֹדָה.

וְאָמַר רַבִּי יוּדָא, מִנַּיִן שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל צָרִיךְ לִהְיוֹת תַּלְמִיד חָכָם. דִּכְתִיב, (מלאכי ב) כִּי שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאִם הוּא עַם הָאָרֶץ, אֵין מְקַבֵּל עָלֶיהָ שָׂכָר. כָּךְ גּוֹי הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הוֹאִיל וְהוּא גּוֹי, אֵין עִסְקוֹ בַּתּוֹרָה עֵסֶק, וְאֵינוֹ מְקַבֵּל שָׂכָר.

פְּתַח וְאָמַר (ויקרא ו) צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר. אַהֲרֹן וּבָנָיו מְצוּוִים, וּשְׁאָר כֹּהֲנִים אֵינָם מְצוּוִים.

אֶלָּא, כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ עִיקַּר הָעֲבוֹדָה, כְּאַהֲרֹן וּבָנָיו, אֵינוֹ מְצוּוֶה. וְאִם עוֹבֵד, אֵין עֲבוֹדָתוֹ עֲבוֹדָה. דִּהָא בְּמַאי מְכַוֵּין, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ עִיקַּר הָעֲבוֹדָה כְּאַהֲרֹן וּבָנָיו.

וְהָכִי אָמַר רַבִּי חִיָּיא אֲמַר ר' יִצְחָק, כֹּהֲנִים לְוִיִם וְיִשְׂרְאֵלִים מְעַכְּבִין אֶת הַקָּרְבָּן. עִיקָּרָא דְּקָרְבַּן כֹּהֵן, דְּאִצְטְרִיךְ

לְכַוּוְנָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּלְסַדְּרָא דַּרְגִּין עִילָּאִין, וּלְיַיחֲדָא כֹּלָּא בְּיִחוּדָא שְׁלִים, וּלְמֶחֱדֵי עִילָּאִין וְתַתָּאִין, בִּרְעוּתָא וְכַוָּנָה דִּילֵיהּ.

וְהָכֵי אָמַר רִבִּי חִיָּיא אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מַאי דִּכְתִיב, (שם א) אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה'. אֶלָּא, לָקֳבֵל תִּלְתָּא דַּרְגִּין אִלֵּין, אִשֶּׁה, לָקֳבֵל דָּא לְוִיִּים, דִּמְמוּנִין עַל הַשִּׁיר, וּלְאַרְמָא קָלָא, וְהוּא מִסִּיטְרָא דְּאִשֶּׁה, וּמְכַוְּנֵי בִּנְעִימוּתָא בְּנִיגוּנָא וְחֶדְוָה וְשִׁיר.

וּמִגּוֹ כָּךְ, כָּל זִמְנָא דְּהַוָּה סָלִיק עַל הַדּוּכָן, בְּעוֹד דְּאִיהוּ גָּבֵר, וְשַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא תַּקִּיף בֵּיהּ, לַאֲרָמָא קָלָא בִּנְעִימוּתָא דְּנִיגוּנָא, אִיהוּ כָּשֵׁר לָעֲבוֹדָה. כֵּיוָן דְּאִיתְחַלַּשׁ שַׁלְהוֹבָא דְּבַחֲרוּתָא דִּילֵיהּ, וְגוֹמְרִין דְּנוּרָא מִתְדַּעֲכִין בְּגַוֵּיהּ, הָא אִתְחַלַּשׁ תּוֹקְפֵיהּ, וְקָלָא שָׁאֲרֵי לְאִתְתַּבְּרָא. כְּדֵין כְּתִיב, (במדבר ח) וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד. וּפָסוֹל לָעֲבוֹדָה. מִכָּאן וָהָלְאָה, (שם) וְשֵׁרֵת אֶת אֶחָיו וַעֲבֹדָה לֹא יַעֲבֹד עוֹד.

מִשְׁמָרוֹת דִּרְקִיעָא, אוּף הָכִי נָמֵי דִּמְמוּנִין לְנַגְּנָא קַמֵּי דְּמָרֵיהוֹן, אִיקְרוֹן אִישִׁים. וְהָכֵי שְׁמַעְנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דַּרְגִּין אִלֵּין, אִית מִנְהוֹן דִּמְמַנָּן עַל תַּרְעִין לְבַר, וּמִינַיְיהוּ עַל תַּרְעִין פְּנִימָאִין לְגוֹ.

אִינּוּן פְּנִימָאִין אָמְרִין שִׁירָתָא, וְסָלְקִין וְעָאלִין בְּהַאי

שִׁירָתָא, חֲמִשָּׁה דַרְגִין, עַד חַמְשִׁין. לָקֳבֵל חַמְשִׁין תַּרְעִין דְיוּבְלָא. כְיָון דְסָלְקִין תַּמָן, נְטֵיל לוֹן רוּחָא דְאֶשָּׁא מִלַהֲטָא, וְתָבַר תּוּקְפַיְיהוּ. כְיָון דְאִתְבַּר תּוּקְפַיְיהוּ, דַחְיָין לְהוֹן, וְנָחֲתִין מֵאינוּן דַרְגִין.

וְקָיְימִין לְבַר, מָמוּנִין עַל תַּרְעִין דִלְבַר, וְאִלֵּין נָטְלִין חוּלָקֵיהוֹן מִתְּנָא דְאֶשָּׁא דְקוּרְבָּנָא, בַּר מֵאינוּן דְנָטְלֵי לְגוֹ. וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מִתְחַדְשִׁין דְמַנָּן עַל שִׁירָתָא. וְזֶהוּ אִשֶּׁה.

רֵיחַ, לָקֳבֵל יִשְׂרָאֵל, דְקָא מַצְלוּ צְלוֹתָא, דַחֲשִׁיבָא קַמֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּרֵיחַ בוֹסְמִין דִבְגִנְתָּא דְעֵדֶן. נִיחוֹחַ, דְאִיהוּ נַחַת רוּחַ לְגָבוֹהַּ. לָקֳבֵל דָּא כֹּהֵן, דְאִיהוּ מְכַוֵּין כַּוָּונָה, כְּגַוְונָא דִרְעוּתָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, וּמְיַיחֵד יִחוּדָא בְּאַתְוָון רְשִׁימִין, וְכָל דַרְגִין נָהֲרִין, וּמִתְלַהֲטִין, וְנָצְצֵי בְּנִיצוֹצָא עִילָּאָה, מִגּוֹ דְעוֹמְקָא עִילָּאָה טְמִירָתָא.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ כַּהֲנָא לְמֶהֱוֵי חַכִּימָא בְּחָכְמָה, וְיָאֶה בְּסוּכְלְתָנוֹ, וְשַׁפִּיר בְּנְהִירוּ דְאוֹרַיְיתָא, וְזָרִיז, וּפִקֵּחַ יַתִּיר מִכָּל עַלְמָא. וְאִם עַם הָאָרֶץ הוּא, עֲבוֹדָתוֹ לָאו עֲבוֹדָה, וַעֲלֵיהּ כְּתִיב (תהלים ה) לֹא יִתְיַצְבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ.

תָּא חֲזֵי, זוּהֲמָא דְכוּתִי, אַף עַל גַּב דְאִגַּיִּיר, קָשֶׁה לִפְרוֹשׁ מִינֵיהּ זוּהֲמָא עַד תְּלָתָא דָרִין, כָּל שֶׁכֵּן בְּעוֹד שֶׁהוּא כוּתִי. כְּשֵׁרָה דִבְהוֹן, רוּת, וְלָא אַשְׁכְּחָן בָּהּ שׁוּם הוֹפִי כְּלָל. וְדָא הוּא נֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית. עָרְפָּה, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית, מִיָּד

חָזְרָה לְסִרְחוֹנָהּ וּלְקִלְקוּלָהּ. אָתָא רַבִּי חִידְקָא וּנְשָׁקֵיהּ. אֲמַר, וַדַּאי דְּזֵעִירִין אִינּוּן דְּמִתְעַבְּרָן זוּהֲמוּתַיְיהוּ מִינַיְיהוּ.

רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר, כְּתִיב (מלכים א ב) וַיָּשֶׂם כִּסֵּא לְאֵם הַמֶּלֶךְ, זוֹ רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה, דְּזָכְתָה וְרָאֲתָה לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה עַל כִּסְאוֹ.

כְּשֵׁם שֶׁלְּבָהּ הָיָה שָׁלֵם, כָּךְ הִשְׁלִים יָמֶיהָ וּשְׁנוֹתֶיהָ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (רות ב) וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה. שְׁלֵמָה כְּתִיב, וְקָרִינָן שְׁלֵימָה. מְלַמֵּד, שֶׁרָאֲתָה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה עַל כִּסְאוֹ, וְרָאֲתָה שְׁכָרָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ כו׳. וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה כו׳. וַתֹּאמַרְנָה לָהּ כִּי אִתָּךְ נָשׁוּב לְעַמֵּךְ. וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי כו׳ וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל עַמָּהּ כו׳. עָרְפָּה תָּבַת אֶל עַמָּהּ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ. וַתֹּאמֶר רוּת אַל תִּפְגְּעִי בִי לְעָזְבֵךְ לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ. כָּךְ בּוֹדְקִין לְגֵר, בְּשִׁבִּיל שֶׁיִּתְקַיְּים תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה כְּרוּת, בְּלֵבָב שָׁלֵם.

*) רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי פָּתַח, (מלכים ב ד) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי הַנְּבִיאִים צָעֲקָה אֶל אֱלִישָׁע וְגו׳. תַּמָּן תָּנִינָן, דָּא אֵשֶׁת עוֹבַדְיָהוּ. וּמְמוּנֶּה הָיָה עַל בֵּית אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וּבְשָׁעָה שֶׁהָלַךְ עוֹבַדְיָהוּ אֵצֶל אֵלִיָּהוּ, הִכִּיר בּוֹ אֱלִישָׁע.

וְאִי תֵּימָא, אֱלִישָׁע לֹא שָׁמַשׁ לְפָנָיו עֲדַיִין. כְּבָר הָיָה מְשַׁמֵּשׁ. וְאֵין מוּקְדָּם וּמְאוּחָר. וְעַל כֵּן כְּתִיב, וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי

עַבְדְּךָ הָיָה יָרֵא אֶת ה', דְּוַדַּאי הִכִּיר בּוֹ אֱלִישָׁע מֵאוֹתָהּ שָׁעָה.

צָעֲקָה אֶל אֱלִישָׁע. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁמֵּת עוֹבַדְיָהוּ, מֵת אַחְאָב.

וּמָלֵךְ יְהוֹרָם בָּא לָקַחַת אֶת שְׁנֵי יְלָדָיו. מֶה עָשְׂתָה.

הָלְכָה גוֹעָה צוֹעֶקֶת וּבוֹכָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת. עָמְדָה עַל קִבְרוֹ וְצָעֲקָה, יְרֵא אֱלֹהִים, כָּךְ וְכָךְ עוֹשִׂים לִיתוֹמֶיךָ.

אָמְרוּ לֵיהּ לְעוֹבַדְיָהוּ, חֲרֵי אִתְּתָךְ עוֹמֶדֶת וְצוֹעֶקֶת וּבוֹכָה עַל קִבְרֶךָ. מֶה עָשָׂה. הָלַךְ לוֹ אֵצֶל חִזְקִיָּהוּ, אָמַר לֵיהּ דַּיְּי בָּעוֹלָם הַזֶּה. הָלַךְ לוֹ אֵצֶל הָאָבוֹת, אָמַר כָּךְ וְכָךְ יֵשׁ לִי.

אָמְרוּ לוֹ, כְּבָר שָׁמַעְנוּ צַעֲקוֹתֶיהָ, לֵךְ אֵצֶל אֱלִישָׁע הַנָּבִיא.

אַדְּהָכֵי, חֲזָרָה גוֹעָה וְצוֹעֶקֶת עַל קִבְרוֹ, אָמַר לָהּ אִי עֲנִיָּיה, לְכִי אֵצֶל אֱלִישָׁע, וְהוּא יִתֵּן לָךְ עֵצָה. מִיָּד הָלְכָה אֵצֶל אֱלִישָׁע.

אָמַר רַבִּי, בֹּא וּרְאֵה הֵיאַךְ מְסַפְּרִים הַמֵּתִים בְּקִבְרוֹתָם זֶה עִם זֶה, וַהֲלֹא נַפְשׁוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר עוֹמֶדֶת. (תהלים כה)

סוֹד ה' לִירֵאָיו וכו'. נִזְדַּמֵּן לֵיהּ רַבִּי בּוֹן, אָמַר, קַשְׁיָא הָכֵי קַיְימָא, וְהַשְׁתָּא מִלָּה בִּתְרִין, מִשְׁתּוֹקָא לָא כְּלוּם.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ בַּלַּיְלָה אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ. נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ, תְּרֵין קִטְרִין טָבִין יְהֵיב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבַר נָשׁ, לְשַׁמְּשָׁא בְּהַאי עָלְמָא, וְאִינוּן נַפְשָׁא וְרוּחָא. נֶפֶשׁ, לְקִיּוּמָא דְּגוּפָא, בְּמִצְוֹת דְּיִתְעֲר מִנֵּיהּ. רוּחַ, לְאִיתְעָרָא לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּלְאַנְהָגָא לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא. וְאִי

זָכוּ נָפֶשׁ בִּמְצוֹת, וְרוּחַ לְאִתְעַסָּקָא בְּאוֹרַיְיתָא. כְּדֵין נָהֲתוּ עֲלֵיהּ רְבוּ יַתִּיר מִלְּעֵילָּא, כְּפוּם אוּרְחוֹי.

וּבְתְרֵין אִלֵּין, אָזֵיל בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, לְשַׁמָּשָׁא בְּהוּ. דְּהַהוּא נָפֶשׁ לָא אִתְקַיֵּים בְּגוּפָא, אֶלָּא בְּאִתְעָרוּ דְּרוּחַ דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ.

כַּד עָיֵיל בַּר נָשׁ לְשַׁמָּשָׁא וּלְמִפְלַח לְמָארֵיהּ בְּאִלֵּין תְּרֵין. אִיתְעַר עֲלֵיהּ מִלְּעֵילָּא אִתְעָרוּ קַדִּישָׁא, וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְסָחֲרָא לֵיהּ מִכָּל סִטְרִין. וְאִיתְעַר בֵּיהּ בְּחָכְמְתָא עִילָּאָה, לְמִזְכֵּי וּלְמֶהֱוֵי בְּהֵיכָלָא דְמַלְכָּא.

וְהַהוּא אִתְעָרוּ דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, מֵאַתַר עִילָּאָה הוּא. וּמַאי שְׁמֵיהּ. נְשָׁמָה. וּמִינֵיהּ יִתְעַר לְבַר נַשׁ תְּשׁוּבָה, וְעוֹבָדִין טָבִין. וְאִיהוּ חֵילָא עִילָּאָה, חֵילָא דִּתְשׁוּבָה, אִיהָא לְרוּחַ, וְרוּחַ בֵּן לָהּ.

וְעַל נִשְׁמָתָא, אִית לָהּ מְרַחֲמָא עִילָּאָה. וּמַאי שְׁמָהּ. נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. וְאִיהוּ אִיקָרֵי אַב לְרוּחַ. מִינֵיהּ יִתְעַר לְבַר נָשׁ, יִרְאָה, וְאַהֲבָה, תּוֹרָה, וּמִצְוָה. וְאִינּוּן מֵאָב וְאֵם בֵּן וּבַת. יו"ד אָב. ה"א אֵם. וא"ו בֵּן. ה"א בַּת. וְדָא יְדו"ד מָלֵא.

בְּדוּגְמָא דְּאִית רוּחָא וְנַפְשָׁא דְּיָמִינָא, דְּיֵצֶר הַטּוֹב, כָּךְ אִית רוּחָא וְנַפְשָׁא דִּשְׂמָאלָא, דְּיֵצֶר הָרָע. וְעַל דָּא אֲמַר, (דברים ל) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע. אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב, דְּקֻדּוּשָׁה. וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע, דִּשְׂמָאלָא, דְּיֵצֶר הָרָע. וְעַל דָּא רָמַז, וּמֵעֵץ

הַדַּעַת טוֹב וָרָע, מִן הַטּוֹב אֱכוֹל, וּמִן הָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ. וְעַל ה"א עִילָּאָה שֶׁהִיא נִשְׁמָתָא אֵם. וְעַל ה"א תַּתָּאָה שֶׁהִיא בַּת. אִיתְקְרֵי הַאי קְרָא, (משלי יד) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ. וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֶרְסֶנּוּ, דָּא נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית דְּיֵצֶר הָרָע. בְּיָדֶיהָ תֶּהֶרְסֶנּוּ, הַגּוּף דְּקוּדְשָׁא, דְּיָהֵיב לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְשַׁמָּשָׁא בְּהַאי עָלְמָא, וּנְשָׁמָה לְאִתְעָרָא לְשִׁמּוּשָׁא דִּלְעֵילָּא.

כַּד בַּר נַשׁ בְּהַאי עָלְמָא נָאֵים בְּעַרְסֵיהּ, רוּחֵיהּ מְשָׁטְטָא וְאָזְלָא וּרְעוּתֵיהּ לְסַלְקָא בְּכָל לֵילְיָא. וְכַמָּה מְמַנִּין תְּרֵיסִין קָיְימִין בְּכָל רָקִיעַ וָרָקִיעַ.

דְּאָמַר רַבִּי נְחוּנְיָא, סָח לִי בֶּן גֵּאִים, כְּשֶׁעָלִיתִי לָרָקִיעַ, בָּרָקִיעַ הָעֶלְיוֹן מָצָאתִי מַלְאָכִים שְׂרָפִים, כּוּלָּם כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים, וְגַלְגַּלֵּי אֵשׁ סוֹבְבִים אוֹתָם, וְגַבּוֹתָם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ, וְשִׁינֵיהֶם וְעֵינֵיהֶם שְׁבִיבִין דְּנוּר, כְּסוֹתֵם אֵשׁ לוֹהֶטֶת, וַעֲלֵיהֶם מְמוּנֶּה אֶחָד, הַדּוֹמִיעַם שְׁמוֹ.

כְּשֶׁרָאוּ אוֹתִי שָׁם, אָמְרוּ מִי נָתַן יְלוּד אִשָּׁה בֵּינֵינוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה, פָּחַדְתִּי מִמֶּנּוּ, וְהִזְכַּרְתִּי אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם, כְּשֶׁרָאִיתִי שֶׁמְבַקְּשִׁים לִשְׁרוֹף אוֹתִי בְּהֶבֶל פִּיהֶם, וְעָמְדוּ כּוּלָּם. אָמַר לִי אוֹתוֹ הַשַּׂר הַגָּדוֹל הַמְמוּנֶּה עֲלֵיהֶם, מִי אַתָּה. אָמַרְתִּי לוֹ שְׁמִי.

אָמַר לִי, אִי יְדִיד. כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים עַל יְדֵי בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, בְּשָׁעָה שֶׁבָּאִים לִשְׁכַּב עַל מִטּוֹתֵיהֶם, וּמַפְקִידִים

רוּחָם בְּיַד אֲדוֹן עוֹלָם. מִיָּד פּוֹרְחִים מֵהֶם, וְעוֹלִים לְפָנָיו.
וְכָל הָרוּחוֹת לְפָנַי, וְלֹא נָתַן לִי רְשׁוּת לְהַכְנִיס, אֶלָּא אוֹתָם
הַכְּתוּבִים לְפָנַי. חוּץ מֵאוֹתָם שֶׁעָשׂוּ מִצְוֹת לְפָנָיו בַּיּוֹם,
עֲדַיִן אָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמְחַפְּשִׂים אַחֲרֵיהֶם.
נָשָׂאתִי עֵינַי, רָאִיתִי שם"ה הֵיכָלוֹת, כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה.
וְכוּלָּן לְצַד מִזְרָח, וְאַרְבַּע שְׁעָרִים בְּכָל הֵיכָל וְהֵיכָל,
וְכַמָּה מְמוּנִים וּמְשָׁרְתִים עֲלֵיהֶם, וְכוּלָּם דְּמוּת אַחַת לָהֶם,
וְקוֹרְאִים לָהֶם מְשָׁרְתֵי מִזְרָח. וְכֵן לְצַד דָּרוֹם.
חוּץ מִמַּה שֶׁרָאִיתִי לְאוֹתוֹ צַד, שַׁעַר גָּבוֹהַּ עַד מְאוֹד מִכָּל
הַשְּׁעָרִים. שָׁאַלְתִּי עַל הַשַּׁעַר הַהוּא. אָמַר לִי אִי יְדִיד.
בַּשַּׁעַר הַזֶּה עוֹבְרִים כָּל בַּעֲלֵי צַעַר, וְכָל בַּעֲלֵי דְּמָעָה, מִצַּעַר
אוּמּוֹת הָעוֹלָם. וְכָל אוֹתָם בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה, כּוּלָּם נִכְנָסִים
בְּשַׁעַר זֶה.
לְמַעְלָה מִזֶּה הַשַּׁעַר, נִגְלָה לְפָנַי שַׁעַר גָּדוֹל, וְי' שְׁעָרִים
סְבִיבָיו, שָׁאַלְתִּי עָלָיו. אָמַר לִי, הַשַּׁעַר הַזֶּה אֵין לִי
רְשׁוּת עָלָיו, וְלֹא נִפְתַּח אֶלָּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְשַׁבָּתוֹת וְיוֹם
טוֹב. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּשֶׁנִּכְנָס שַׁבָּת, אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ, אוֹ מוֹעֵד,
קוֹל מִתְפּוֹצֵץ בְּכָל הַנֵּי רְקִיעִים, וְאוֹמֵר, (ישעיה כו) פִּתְחוּ
שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמֻנִים.
מִפְּנֵי שֶׁכָּל הָרוּחוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן שֶׁבָּאָרֶץ כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ
עוֹמְדוֹת שָׁם, וּמְטַיְּלֹת בְּתוֹכוֹ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן וּבְאוֹתוֹ
רָקִיעַ שֶׁעַל גַּבֵּי גַּן עֵדֶן שֶׁבָּאָרֶץ, שֶׁבְּאוֹתָן שְׁעָרִים נִפְתָּחוֹת ד'

חַלּוֹנוֹת, רְשׁוּמוֹת בִּד' אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ, הוּא הַמְיוּחָד בְּגִנְזֵי מְרוֹמִים, וְכָל אוֹתָם הָרוּחוֹת מִתְלַבְּשׁוֹת בִּלְבוּשׁ יָקָר, בְּאוֹתוֹ גַּן עֵדֶן, כִּדְמוּת אוֹתוֹ עוֹלָם שֶׁהָיוּ עוֹמְדוֹת בְּמַלְבּוּשׁ בָּשָׂר מִטִּפָּה סְרוּחָה.

וּבְשָׁעָה שֶׁהַחַלּוֹנוֹת נִפְתָּחִים, כּוּלָּם פּוֹשְׁטִין מַלְבּוּשֵׁיהֶם, וּפוֹרְחִים לְמַעְלָה בְּאוֹתָן חַלּוֹנוֹת, וְעוֹלוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה. וְשִׁשָּׁה בַּעֲלֵי כְנָפַיִם, וְכַמָּה מְמוּנִים עִמָּהֶם, פּוֹתְחִים הַשַּׁעַר הַזֶּה. וְכָל אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה שְׁעָרִים, הָרוּחוֹת נִכְנָסוֹת לְשָׁם בְּחֶדְוָה וְעוֹלוֹת לְמַעְלָה. וְכֵן כָּל רָקִיעַ וְרָקִיעַ בְּדַרְךְ זֶה, *) בְּשָׁלוֹם וּבְשִׂמְחָה רַבָּה.

בְּשָׁעָה שֶׁאֵלּוּ הָרוּחוֹת עוֹלוֹת, רוּחוֹת אֲחֵרוֹת יוֹרְדוֹת, שֶׁנִּיתּוֹסְפוּ בֵּין הַחַיִּים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. אֵלּוּ עוֹלוֹת, וְאֵלּוּ יוֹרְדוֹת. בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיָּרְדוּ אֵלּוּ מִשָּׁם, שָׁם חוֹנוֹת הָאֲחֵרוֹת, וְאֵין הַמָּקוֹם נִשְׁאָר פָּנוּי.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים וִיהִי נוֹעַם ה' אֱלֹהֵינוּ כו', אוֹתָם הָרוּחוֹת שֶׁיָּרְדוּ לָהֶם בְּשַׁבָּת, עוֹלוֹת. אֵלּוּ עוֹלוֹת, וְאֵלּוּ יוֹרְדוֹת. אֵלּוּ עוֹלוֹת בִּמְקוֹמָן. וְאֵלּוּ יוֹרְדוֹת לִמְקוֹמָן. וְכֵן תָּמִיד בְּעִנְיַן זֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי, בְּשָׁעָה שֶׁנִּפְטַר הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, הַנְּשָׁמָה וְהַנֶּפֶשׁ אָזְלִין כַּחֲדָא. שֶׁנֶּאֱמַר, (רות א) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם.

וַיְהִי כְּבוֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהֹם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה

הַזֹּאת נָעֲמִי. דַּאֲזַלַת מֵאֲתַר הָדֵין, מַלְיָא מִכָּל טָבָא, מַלְיָא מִן אוֹרַיְיתָא. עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא בְּרֵישָׁא בִּימָמָא, וְעַמּוּדָא דְּאֶשָׁתָא בְּלֵילְיָא. וּשְׁרַגָּא נְהִיר קָדָמָהּ. וְיֶחֱמוּן לָהּ גִּינְתָא דְּעֵדֶן, אֲתַר אַגְרֵיהוֹן טַב דְּצַדִּיקַיָּא. וְיֶחֱמוּן לָהּ גֵּיהִנֹּם, אֲתַר פּוּרְעָנָתְהוֹן דְּרַשִּׁיעַיָּא. דְּנִידּוֹנִין בֵּיהּ עַל חוֹבֵיהוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כט) בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, אָמְרָה הַנְּשָׁמָה, אַל תִּקְרֶאנָה לִי נָעֲמִי קְרֶאן לִי מָרָא וְגוֹ', אֲנִי מְלֵאָה הֲלַכְתִּי כְּמָה דַּאֲמַרְתּוּן, וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי ה'. כַּד הֲוֵינָא בְּאַתְרָא הָדֵין, הֲוֵינָא מַלְיָא מִן אוֹרַיְיתָא, מַלְיָא מִכָּל טָבָא. וּכְעָן רֵיקָם הֱשִׁיבַנִי ה', לָזֶה הָעוֹלָם.

(רות א) לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֲמִי וַה' עָנָה בִי וְשַׁדַּי הֵרַע לִי.

דְּעָאל בִּי יֵצֶר הָרָע, רוּחַ הַבַּהֲמִיּת וְנֶפֶשׁ הַבַּהֲמִיּוּת, שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר (משלי יד) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ. חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ, דָּא נְשָׁמָה וְנֶפֶשׁ דְּקוּדְשָׁא. וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ, דָּא נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִיּוּת, שֶׁתַּהֲרוֹס בִּנְיַן הַגּוּף בְּאוּלְתָּהּ. וְדָא הִיא שֶׁנִּשְׁאֶרֶת בַּגּוּף, שֶׁנֶּאֱמַר, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל, דְּאִשְׁתַּתְּפוּ בְּיַחַד.

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמַלְכָּא דְּמִינָה בְּגִינְתָא דִּילֵיהּ תְּרֵין שׁוֹמְרִין, חָאֲחָד פִּיסֵּחַ, וְהָאֲחָד סוּמָא. אֲמַר לְהוֹן, אִסְתַּמְּרוּן דְּלָא תֵּיכְלוּן מֵאִיבָּא דְּגִינְתָא הָדָא, דַּאֲנָא יְדַעְנָא

כָּל אִיבָּא דְּאִית בֵּיהּ.

מָה עֲבָדוּ. הַפִּיסֵּחַ אֲמַר לַסּוּמָא, הָא רְעוּתָן דְּנִיכְלוּן מֵאִיבָּא דְּאִילָנִין אִלֵּין. אֲמַר הַסּוּמָא, אֲנָא לָא חָזֵי. וְהַפִּיסֵּחַ אֲמַר, וְהָא לֵית אֲנָא יָכֵיל לְמֵיזַל. מָה עֲבָדוּ. רָכַב הַפִּסֵּחַ עַל הַסּוּמָא וַאֲכָלוּ.

וַאֲתָא מַלְכָּא, וַחֲזָא דַּאֲכָלוּ מֵאִיבָּא דְּאִילָנָא. אֲמַר לְהוֹן, מַאן אָכַל מֵאִיבָּא דְּאִילָנָא. הַסּוּמָא אֲמַר, אֲנָא לָא חָזֵי. אֲמַר הַפִּיסֵּחַ, הָא אֲנָא לָא יָכֵיל לְמֵיזַל. מֶה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ, אֲמַר, כְּמָה דַּעֲבַדְתּוּן וַאֲכַלְתּוּן מֵאִיבָּא דְּאִילָנָא, כֵּן יִתְעֲבִיד לְכוֹן. מָה עֲבַד מַלְכָּא. אֲמַר לַעֲבָדָיו, אַרְכִּיבוּ הַפִּיסֵּחַ עַל הַסּוּמָא, וְיַהֲבוּן לְהוֹן שִׁתִּין פּוּלְסִין בְּאַתְרָא הָדֵין.

כָּךְ נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית מִן יֵצֶר הָרָע, עִם הַגּוּף. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם חִיבּוּר אֶחָד, הַנֶּפֶשׁ הַבַּהֲמִית עִם הַגּוּף, וּמַעֲנִישָׁן יַחַד. וְכֵן אִם הָיָה צַדִּיק, מְחַבְּרָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּמְקַבְּלִים שָׂכָר טוֹב יַחַד.

רַבִּי עֲזַרְיָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה, הֲווֹי סָלְקוֹ לְרֶגֶל, הֲוָה עִמְּהוֹן הַהוּא טַיְיעָא, דְּהֲוָה טָעִין אֲבַתְרַייהוּ. אֲמַר ר' עֲזַרְיָה לְרַבִּי חִזְקִיָּה, מִידֵי שָׁמְעַת בְּהַהוּא קְרָא דִּכְתִיב, (שה"ש ו) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל. דִּבְרֵי הַתּוֹרָה נִמְשָׁלִים לֶאֱגוֹז, הֵיאַךְ.

אֲמַר לֵיהּ, מָה אֱגוֹז אִית לֵיהּ קְלִיפָּה לְבַר, וּמוֹחָא לְגוֹ. אַף דִּבְרֵי תוֹרָה, אִית בָּהּ מַעֲשֶׂה, מִדְרָשׁ, וְהַגָּדָה, וְסוֹד,

כֹּלָא דָּא לְגַו מִן דָּא.

אֲמַר לֵיהּ, הָכֵי שְׁמַעְנָא לְהַאי. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה גַּלֵּי שִׁיר הַשִּׁירִים, וּוְהַמָּא דְּהַהוּא נָחָשׁ קַדְמָאָה דְּאַטִּיל בְּאָדָם וְחַוָּה, אִתְפְּסַק מֵעַלְמָא, בְּגִין דְּכַד נָפְקוּ תּוֹלָדִין *) לְעַלְמָא מֵאָדָם וְחַוָּה, מֵהַהוּא וּוְהַמָּא נָפְקֵי.

וְהָכֵי שָׁמַעְתִּי מֵרַבּוֹתַי, וְאִינּוּן שְׁמָעוּ עַד פּוּמֵיהּ דְּאֵלִיָּהוּ.

דַּאֲמַר הָכֵי, מַאי דִּכְתִיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'. וְהָאָדָם, דָּא אָדָם קַדְמָאָה, כַּד אָתָא נָחָשׁ עַל חַוָּה, אַטִּיל בָּהּ וּוְהַמָּא, וְקַיִן מֵהַהִיא סִטְרָא דְּהַהוּא נָחָשׁ נָפַק, מַה נָּחָשׁ דַּרְכּוֹ לַהֲרוֹג וּלְהָמִית, הָכֵי נָמֵי קַיִן, מִיָּד נַעֲשָׂה הוֹרֵג.

כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה יד) מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע וּפִרְיוֹ שָׂרָף מְעוֹפֵף. כִּי מִשּׁוֹרֶשׁ נָחָשׁ, דָּא נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי. יֵצֵא צֶפַע, דָּא קַיִן, שֶׁיָּצָא מִשָּׁרְשׁוֹ וּמֵעִיקָּרוֹ. וּפִרְיוֹ שָׂרָף מְעוֹפֵף, שֶׁנַּעֲשָׂה הוֹרֵג כַּשָּׂרָף הַזֶּה, שֶׁאֵין לְמַכָּתוֹ לַחַשׁ. מְעוֹפֵף כָּפוּל, שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה הַנָּחָשׁ בִּמִינוֹ כָּפוּל.

וְאִי תֵּימָא מֵהַהוּא וּוְהַמָּא נָפַק, וּקְרָא אָמַר וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. וַהַאי מֵאָדָם הָוָה, וְלָא מֵהַהוּא וּוְהַמָּא. אֶלָּא הַהוּא נָחָשׁ הִטִּיל בָּהּ וּוְהַמָּא בְּחַוָּה, וְהַהוּא וּוְהַמָּא דְּאִשְׁתְּאַב בָּהּ, הָוָה מְכַשְּׁכְּשָׁא בְּמֵעָהָא, וְלָא הָוָה לֵיהּ גּוּפָא לְאִתְכַּלָּלָא בֵּיהּ, וּלְנָפְקָא הַהוּא רוּחָא לְעָלְמָא.

כֵּיוָן שֶׁבָּא אָדָם הָרִאשׁוֹן עָלֶיהָ, אִיתְעָרַב הַהוּא זוּהֲמָא בְּהַהוּא זֵרַע, וַעֲבַד גּוּפָא לְהַהוּא רוּחָא בִּישָׁא, וְזוּהֲמָא דְּהַוָּה בְּמָעָהָא אִתְכְּלִילָא בֵּיהּ, וּנְפַק לְעַלְמָא בִּדְיוֹקְנָא סוּמְקָא, סַגֵּי מִכָּל שְׁאָר בְּנֵי אֱנָשָׁא דְּעַלְמָא דַּהֲווֹ אֲבַתְרֵיהּ. וְעוֹד דְּהַהוּא זַרְעָא דְּאַטִּיל בָּהּ אָדָם לְמֶיעֱבַד גּוּפָא, מֵהַהוּא סִיטְרָא בִּישָׁא הֲוָה, וְאִתְתַּקַּף הַהוּא רוּחָא בִּישָׁא, וְאִתְגְּלִים בֵּיהּ, וְנָפִיק לְעָלְמָא. כֵּיוָן דְּחָמַת לֵיהּ חַוָּה, אָמְרָה קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה', עִם ה'.

וְכַד אַיְתֵי קָרְבָּנֵיהּ, מֵהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא אַיְתֵי לֵיהּ. דִּכְתִיב, (בראשית ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִי"ם, דְּהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, וְלָא מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, דְּהוּא מִקֵּץ יָמִי"ן.

שֵׁת, בָּסִים עַלְמָא בְּצַדִּיקִים וַחֲסִידִים דְּנָפְקוּ לְבָתַר מִנֵּיהּ. שֵׁת דָּא הַוָּה סִיּוּם דְּאַלְפָּ"א בֵּיתָא, וּמִינֵּיהּ אַהֲדָרוּן אַתְוָון לְמֵישַׁר, שֵׁ"ת.

כֵּיוָן דְּאִסְתַּיְימוּ אִינּוּן צַדִּיקִים וַחֲסִידִים עַד נֹחַ, וַהֲווּ אִינּוּן בְּנֵי טוֹפָנָא, דְּאִתְמָחוּ כּוּלְהוֹן. כֵּיוָן דְּאִתְמָחוּ כּוּלְהוּ, וּנְפַק נֹחַ וּבְנוֹהִי מִתֵּיבוּתָא, כְּדֵין כְּתִיב, (שם ט) וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָּל הָאָרֶץ, כְּדֵין שְׁרִיאוּ אַתְוָון בְּאַלְפָּא בֵּיתָא לְמַפְרַע, תש"ר. וּכְדֵין כְּתִיב, וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָּל הָאָרֶץ, וַאֲזַל כָּל עַלְמָא, בְּהַהוּא זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ.

וְאַף עַל גַּב דְּאַבְרָהָם תִּקֵּן מַה דַּעֲבַד אָדָם. וְכֵן יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְצַדִּיקַיָּיא. עִם כָּל דָּא, זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ לָא פָּסְקָא, עַד

דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי. וְאַהֲדְרוּ אַתְוָון בְּאוֹרַח מֵישַׁר, וּמִנְהוֹן לְמַפְרֵעַ, חַד מִכָּאן, וְחַד מִכָּאן. וְכַד סָרְחוּ, אַהֲדְרוּ בְּגוּפָא אָחֳרָא. אַהֲדְרוּ אַתְוָון בְּגַוְונָא אָחֳרָא.

וְכָךְ אָזַל עַלְמָא, בְּרָזִין דְּאַלְפָא בֵּיתָא, עַד דַּאֲתָא שְׁלֹמֹה.

בֵּיוָן דַּאֲתָא שְׁלֹמֹה, אִשְׁתַּכְחִין אַתְוָון קָיְימִין עַל קִיּוּמַיְיהוּ. וּכְדֵין כְּתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וְקָיְימָא סִיהֲרָא בִּשְׁלֵימוּתָא, כְּדֵין אִתְגְּלֵי שִׁיר הַשִּׁירִים בְּעָלְמָא.

וּכְדֵין אֲמַר, (שה"ש ו) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי. מַה אֱגוֹז, מוּחָא לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא לְבַסּוֹף, כָּךְ עָלְמָא הָכֵי הֲוָה, עַד דְּאִתְקָיְימָא קְלִיפִּין, וְקָיְימָא עַלְמָא בְּמוּחָא, וְסִיהֲרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא.

אֲמַר הַהוּא טַיְיעָא, בְּמַאי קָאַמְרִיתוּ וּתְתוֹקְמוּ הַאי קְרָא דִּכְתִיב, (רות א) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבוֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהֹם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶ"ן. עַד הָכָא תְּרֵין, וַתֹּאמַרְנָה הַזֹּא"ת נָעֳמִי חַד וְלָא יַתִּיר. אֲמַר רַבִּי עֲזַרְיָה, אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֲפִילוּ הָרֵיקָנִים שֶׁבָּכֶם, מְלֵאִים תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

נָחֲתִין תַּרְוַיְיהוּ, אֲמָרוּ לֵיהּ, מִידֵי שְׁמִיעַ לָךְ בְּהַאי קְרָא.

אֲמַר, הָכֵי שָׁמַעְנָא. בְּזִמְנָא דְּבָעֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֵיהַב תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הַלּוּחוֹת הָיוּ כְּתוּבִים פָּנִים וְאָחוֹר. שֶׁנֶּאֱמַר, (שמות לב) מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתוּבִים.

וְהַלּוּחַ אֶחָד פָּנִים וְאָחוֹר. וְהַלּוּחַ אַחֶרֶת יָמִין וּשְׂמֹאל.
שֶׁנֶּאֱמַר, (שמות לב) וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה
וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, תְּרֵין, עַל מָה
אֲמַר תְּרֵין זִימְנִין וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב.
דְּקוֹדֶם שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל הָעֵגֶל, וּבָעֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֵיהַב
תְּרֵין תּוֹרוֹת, שֶׁבִּכְתַב וְשֶׁבְּעַל פֶּה אִלֵּין, עַל יְדָא
דְמשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, וְהַלּוּחוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְגו׳. וְהַלּוּחוֹת
הָיוּ בְּדוּגְמָא ו״ה לוּחוֹת. ו״ה מִכְתָּב, מִכְתָּב דְּכְתִיב, דָּא הוּא
ו״ה.
לוּחוֹת י״ה. מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה, דָּא בִּינָה עִילָּאָה. ו״ה,
אִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין. ו״ה מִכְתָּב, אִינּוּן יַעֲקֹב וְרָחֵל,
שֶׁנִּקְרְאוּ שֵׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, וְנִקְרְאוּ שְׁנֵי שָׂדַיִם, וְנִקְרְאוּ חַד. וְעַל דָּא
אֲמַר, ו״ה מִכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא. חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת, אַל
תִּקְרֵי חָרוּת, אֶלָּא חֵירוּת, חֵירוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, וּמִשִּׁעְבּוּד
מַלְכֻיּוֹת, וְכָל מַרְעִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא.
וְכֵיוָן דַּעֲבָדוּ יַת עֶגְלָא, פָּרְחוּ אַתְוָון מִתְּרֵין סִטְרִין פָּנִים
וְיָמִין. וַאֲנִי אֶפְתַּח לְךָ הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר שֶׁתָּבִין. אֱלִימֶלֶךְ
וְנָעֳמִי, וּמַחְלוֹן וְרוּת, בְּדוּגְמָא דָּא תְּרֵין לוּחוֹת. אֱלִימֶלֶךְ
וְנָעֳמִי לוּחַ אֶחָד, יָמִין וּשְׂמֹאל. וּמַחְלוֹן וְרוּת, פָּנִים וְאָחוֹר,
לוּחַ אַחֵר. וְכֵיוָן דַּעֲבָדוּ יַת עֶגְלָא, אִסְתַּלַּק אֱלִימֶלֶךְ וּמַחְלוֹן,
נְשָׁאֲרוּ רוּת וְנָעֳמִי, תְּרֵין נְקֵיבוֹת.
וַאֲזָלוּ תַּרְוַיְיהוּ, עַד כִּי שָׁמְעוּ כִּי פָקַד ה׳ אֶת עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם

לֶחֶ"ם. דִּיהַב זִימְנָא אָחֳרָא אוֹרַיְיתָא, לוּחוֹת שְׁנִיּוֹת. וַתֲלַכְנָה שְׁתֵיהֶן עַד בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַתְּהִם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן. כָּל, דָּא צַדִּיק. הָעִיר, דָּא צִיּוֹן, עִיר דָּוִד. וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי, שֶׁבְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְסִינַי, כְּתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִים.

כְּדֵין צָווֹחָא אוֹרַיְיתָא, וְאָמְרָה, אַל תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי, אֲנִי מְלֵאָה הֲלַכְתִּי, מִכָּל חֵידוּ, וּמִכָּל טָבָאן, וְכָל חֵירוּ דְעַלְמָא, אֲפִילּוּ מִשִּׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת. כְּדֵין אָמְרָה, לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי.

וְדָא הוּא רָזָא, דַּאֲמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי דְמשֶׁה, (שם לג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ. כְּשֶׁרָצִיתִי לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל יָמִין וּשְׂמֹאל פָּנִים וְאָחוֹר, הֵם לֹא רָצוּ, וַעֲבָדוּ יַת עֶגְלָא. וְכָאן כְּשֶׁהֵם רוֹצִים, אֲנִי לֹא אֶרְצֶה.

אֲמַר, הָכֵי שְׁמַעְנָא, בְּזִמְנָא דְּבָעָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֵיהַב אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, נָטַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וַאֲזַיל הוּא לְגַבֵּי שְׁאָר עַמִּין, וְלָא בְעוֹ לְקַבְּלָא לוֹן. עַד דְּנָחֵית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל עַל גַּבֵּי טוּרָא דְסִינַי.

אֲמָרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, לְמַאן בָּעֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֵיהַב תְּרֵין תּוֹרוֹת אִלֵּין. אֲמַר, לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן עַדְבֵי וְחוּלְקִי. דִּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, הֲרֵי תְּרֵין. וַאֲנָא יְהֵיב לוֹן שְׁתֵּי תּוֹרוֹת. וְעוֹד, דְּסָלְקֵי

בְּעַרְבוֹנָא עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים. וּבְגִינֵיהוֹן יִתְעָרוּן תְּרֵין תּוֹרוֹת אִלֵּין. דִּכְתִיב, ב/(ילא מפורט) מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז. וּמֵהָכָא נַפְקָא, מֵהָתָם נַפְקָא, דִּכְתִיב, (ישעיה כח) אֶת מִי יוֹרֶה דֵּעָה וְאֶת מִי יָבִין שְׁמוּעָה גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם. אֶת מִי יוֹרֶה דֵּעָה, דָּא תוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְאֶת מִי יָבִין שְׁמוּעָה, דָּא תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם, דִּבְגִינֵהוֹן נָחֲתָא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי.

חֲדָא הוּא דִכְתִיב, (רות א) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם. לְאָן הָלְכוּ. לִשְׁאָר עַמִּין, עַד דְּקָיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי. כֵּיוָן דְּנָחֲתוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, מִיָּד וַתֵּהוֹם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי, אִזְדַּעְזַע כּוּלֵי עַלְמָא, וַאֲמָרוּ, דֵּין הִיא אוֹרַיְיתָא חֲמִדָּה גְנוּזָה. מִיָּד וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִים. כְּדֵין אָמְרַת הֲזֹאת נָעֳמִי. דָּא הוּא נְעִימוּ דְאוֹרַיְיתָא.

וְלָא יָדְעֵי יִשְׂרָאֵל עֲנָשָׁא דְאוֹרַיְיתָא, עַד דַּאֲתוֹ לְמָרָה, דִּכְתִיב, (שמות טו) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה. וּכְתִיב, שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. כְּדֵין אָמְרָה אוֹרַיְיתָא, קְרֵאנִי לִי מָרָה. וְאַרְכְּבֵיהּ ג' פַּרְסֵי, וְהוּא עָסִיק עִמְּהוֹן בְּאִלֵּין רָזַיָּא. קָרְאוּ עֲלֵיהּ, כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ. אֲפִילּוּ הֲרֵיקָנִין שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל מְלֵאִין תּוֹרָה וּמִצְוֹת כְּרִימּוֹן.

אָמַר לוֹ, כְּדֵין הֲווֹ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרָן בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְעַטָּרוּ בִּשְׁמָהָן גְּלִיפִין עִילָּאִין. כֵּיוָן דַּעֲבָדוּ יַת עֶגְלָא וְסָרְחוּ,

וַהֲוָה מַיְיתֵי מֹשֶׁה אוֹרַיְיתָא, כְּתִיבָא עַל לוּחִין דְּאַבְנִין עִלָּאִין, מַלְיָין מִכָּל טָבָאן, חֵירוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, וּמִשִּׁעְבּוּד מַלְכָיוּת, וּמִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא.

כֵּיוָן דַּחֲמָא מֹשֶׁה יַת עֶגְלָא, פָּרְחוּ אַתְוָון, וְכָלְהוֹ סָלְקוּ לְעֵילָּא, כְּדֵין צָווֹחָא אוֹרַיְיתָא וְאָמְרָה, אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי, מִכַּמָּה טָבִין לְיִשְׂרָאֵל, וְהַשְׁתָּא אַהֲדָרִית רֵיקָם לְמַגָּנָא, דְּלָא מְהַנֵּית לְהוֹ. כְּדֵין צָווּחוּ עִילָּאִין, וַאֲמָרוּ, (הושע ז) אוֹי לָהֶם כִּי נָדְדוּ מִמֶּנִּי. וַוי לְהוֹן, דְּלָא אִתְקַיְימוּ בִּמְהֵימְנוּתָא דְּמָארֵיהוֹן.

רַבִּי אֲלַכְסַנְדְּרָאי לְטַעְמֵיהּ, דַּאֲמַר ר׳ אֲלֶכְסַנְדְּרָאי, הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף הֵם שׁוּתָּפִין יַחַד, וְהוֹלְכִים מִזֶּה הָעוֹלָם בְּיַחַד. עַד בֹּאָנָה בֵּית לָחֶם. וְאַמַּאי אִקְרֵי הָכֵי. אֶלָּא בֵּי דִינָא וְקִטְרוֹגָא דְּדִינָא וּקְרָבָא תַּמָּן. כְּדֵין כְּתִיב, וַתֵּהֹם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן. כָּל שֶׁאַר מֵתַיָּא מַרְעִישִׁין עֲלַיְיהוּ, לְקַל קָרָבָא דְּדִינָא.

דְּתָנַן, הַהוּא מַלְאָךְ הַמְמוּנֶּה עַל בֵּית הַקְּבָרוֹת, נִכְנַס לַקֶּבֶר בְּשָׁעָה שֶׁנִּקְבַּר, עוֹמֵד עָלָיו וּמַבִּיט וְאוֹמֵר, אוֹי לוֹ לִפְלוֹנִי זֶה, אוֹי לָעֵינַיִם שֶׁנָּהֲנוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה בַּעֲבִירָה, אוֹי לָהֶם לַיָּדַיִם וְלָרַגְלַיִם שֶׁהָלְכוּ בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם.

אָמַר הַגּוּף, אֲנִי אֵינִי רוֹאֶה, הַנֶּפֶשׁ הוּא הַמַּנְהִיג שֶׁלִּי. אוֹמֶרֶת הַנֶּפֶשׁ, אֲנִי אֵינִי יוֹדַעַת לֵילֵךְ. וְהֵם הַשְּׁנַיִם, דּוּגְמַת הָעִוֵּר וְהַפִּסֵּחַ. מָה עָשָׂה, מַכְנִיס הַנֶּפֶשׁ לְתוֹךְ הַגּוּף, וְדָן אוֹתָם ג׳ יָמִים זֶה אַחַר זֶה. לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים, נִדּוֹן מִפִּיו

וּמִיָּדָיו וּמֵרַגְלָיו.

לְאַחַר מִכַּאן, הַגּוּף נִבְקַע, וְרִימָה וְתוֹלֵעָה עוֹלָה עָלָיו, וְהַנֶּפֶשׁ מִתְאַבֶּלֶת עָלָיו. דִּכְתִיב, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. וְאוֹמֶרֶת, אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי ה' לָזֶה הָעוֹלָם, בְּלֹא מַעֲשִׂים וּבְלֹא תוֹרָה.

וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁתַּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּים בְּיָדוֹ בִּזְמַן שֶׁהוֹלֵךְ אָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ. שֶׁאֲפִילוּ בַּקֶּבֶר שִׁפְתוֹתָיו"ו רוֹחֲשׁוֹת, וְהֵם שׁוֹשַׁנִּי"ם, אַל תִּקְרֵי שׁוֹשַׁנִּים, אֶלָּא שֶׁשּׁוֹנִים. מִפְּנֵי שֶׁתּוֹרָתָם מְגִינָה עֲלֵיהֶם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ו) בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ.

כִּי הָא דְּרַבִּי חִסְדָּא, כְּשֶׁנִּפְטַר לְעוֹלָמוֹ, הָלַךְ רַבִּי יוֹסֵי בְּרֵיהּ וּבַת תַּמָּן עַל קִבְרֵיהּ בְּלֵילְיָא. שְׁמַע מִגּוֹ קִבְרֵיהּ, חֲדָוָה דְּכִתּוֹת כִּתּוֹת, דְּמִתְכַּנְפֵי וְקָאֲמְרֵי, נֵיזֵיל לְחֶדְוָתָא דְּהִלּוּלָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּרַבִּי חִסְדָּא. וַאֲפִילוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מִתְכַּנְפֵי לְמֵיחֱדֵי בַּהֲדֵיהּ.

שְׁמַע דַּהֲווּ אָמְרִין, מַה לְחַיֵּי בְּחֶדְוָה דִילָן הָכָא, יִלְעוֹן בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַהוּא עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, זִיל מְהָכָא, וְקַיַּים תַּלְמוּדָךְ, דְּזַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאָתֵי הָכָא וְתַלְמוּדוֹ בְּיָדוֹ. דְּהָא אֲפִילוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לָא יָכְלִין לְקָרְבָא לֵיהּ. זִיל וֶאֱמוֹר לֵיהּ לְרַבִּי חַנַּי, דְּיִגְמוֹר תַּלְמוּדֵיהּ, דְּבְיוֹם פְּלוֹנִי יֵיתֵי הָכָא.

אַדְּהָכֵי, דְּהַוָה מִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ, סָלְקוּהוּ לְרַבִּי חִסְדָּא לְמִתִיבְתָּא עִילָּאָה. וְקָם רַבִּי יוֹסֵי בְּרֵיהּ, וַאֲזֵיל, וְחַוִי לְהוֹן לְחַבְרַיָיא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָאי, אִלְמָלֵא רַבִּי יוֹסֵי אַתְּ, כְּדַי הֲוֵת לְאִתְעַנָּשָׁא תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין צַעֲרָא דְאַבָּא, אָזְלִית וְשָׁמְעִית כָּל הַאי. קְרָא ר' יוֹנָתָן עֲלֵיהּ דְּרַבִּי חִסְדָּא, (משלי ג) וְשָׁכַבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנָתֶךָ. וְהַאי קְרָא אַחֲרִינָא, (קהלת ה) מְתוּקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכַל.

דָּבָר אַחֵר, הַנֶּפֶשׁ נִמְשָׁלָה לַשְּׁכִינָה, וְהַגּוּף לְיִשְׂרָאֵל. אִם יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ וְגָלוּ, לָמָּה הִגְלָה הַשְּׁכִינָה לְשָׁם עִמָּהֶם, שֶׁהִיא לֹא חָטְאָה. אֶלָּא עַל שֶׁהָיְתָה מְבַקֶּשֶׁת עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. וּמַשְׁפַּעַת לָהֶם עוֹשֶׁר וְכָבוֹד מְאֹד, וְיָהֲבָא לְהוֹן כָּל מַה שֶׁיִּרְצוּ, וְהֵם חָטְאוּ. וְעַל דָּא נֶאֱמַר, י/(יזלא מפורט) וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַּ עָשָׂהוּ וַיְנַבֵּל צוּר יְשֻׁעָתוֹ. וְעַל דָּא גָּלְתָה עִמָּהֶם.

מָה רִימָּה וְתוֹלֵעָה עוֹלָה עַל הַגּוּף, כָּךְ בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם רָעִים, אוּמוֹת הָעוֹלָם בְּנֵי עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל שֶׁנִּקְרָאִים רִמָּה וְתוֹלֵעָה, שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְהַגּוּף נִבְקַע וְיַהֲרְגוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאַב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל, מַהוּ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאַב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. בְּשָׂרוֹ יִכְאַב עֲלֵיהֶם, וְנַפְשׁוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל תֶּאֱבָל. וּכְדֵין אִיהִי תּוֹאִיבַת לַנְּשָׁמָה עֶלְיוֹנָה דְּאִיתְקְרִיאַ נָעֳמִי.

(רות ב) וּלְנָעֳמִי מוֹדָע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז וְגו'. רַבִּי רְחוּמָאי פָּתַח, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּמִתְבָּרֵךְ בִּבְנִין בְּהַאי עָלְמָא, בְּגִין דְּלָא יַהֲדִּ יְחִידִי לְהַהוּא עָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, בְּדוּגְמָא דְּאִית בָּאָדָם ידו"ד מָלֵא, וּמִתְפָּרֵשׁ הָאוֹר שֶׁלּוֹ לְמ"ה. הָכָא אִית בְּגוּפָא הַשֵּׁם מָלֵא יהו"ה, וּמִתְפָּרֵשׁ לְכ"ב אוֹתִיּוֹת, וְעִם מנצפ"ך הֵם כ"ז.

וַאֲנִי אֶפְתַּח לְךָ דֶּרֶךְ יָשָׁר. כְּמוֹ שֶׁהוּא דּוּגְמַת אָדָם, שֶׁהוּא מְדֹ' אוֹתִיּוֹת, וְהוּא אוֹר גָּדוֹל. כָּךְ אִית בַּגּוּף דְּ' יְסוֹדוֹת, אֵשׁ וְעָפָר רוּחַ וּמַיִם, וְהֵם דְּ' כּוֹחוֹת. וְדָא אִינּוּן: רוּחַ הַבַּהֲמִית. וְנֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית. וְנִשְׁמָתָא. וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. וְאִינּוּן מִסְטְרָא דְּשִׂמְאלָא.

וְאִינּוּן פּוֹעֲלִין בְּהַאי עָלְמָא כְּגַוְנָא דָּא. הַשֵּׂכֶל מִנִּשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. וְתַאֲוַת הַשֵּׂכֶל נִמְשָׁךְ מִן נִשְׁמָתָא. וּמִן רוּחַ הַבַּהֲמִית יָבֹא הַמַּשָּׂא וּמַתָּן עִם הַגּוֹיִם. וְנֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית, *) לְהַנְהִיג הָאֲבָרִים, שֶׁיֵּלְכוּ לַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְתַאֲוַת הַמַּשְׂגֵּל. וַחֲמִשָּׁה מְקוֹמוֹת שֶׁכ"ב אוֹתִיּוֹת נִזְכָּרִים בָּהֶם, וְהֵם אחה"ע מְגָרוֹן, בומ"ף מִשְׁפָּתַיִם. גיכ"ק מֵחַיִךְ. דטלנ"ת מִלָּשׁוֹן. זסצרבי שִׁמְעוֹן מִשִּׁנַּיִם. וְאֵלּוּ חֲמִשָּׁה מְקוֹמוֹת, נִכְלָלִים בְּאַרְבַּע כּוֹחוֹת, שֶׁהֵם מַנְהִיגִים הָאֲבָרִים, וּבָהֶם נִבְרָא כָּל הַגּוּף. וַעֲלֵיהֶם הַדְּ' אוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁנִּקְרְאוּ אָדָם. וַעֲלֵיהֶם אָמַר הַכָּתוּב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת

הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

וּמִן הַיו"ד אִיתְעַר יִרְאָה לַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם יָרֵא מִמֶּנּוּ. וּמִן הַה', אִיתְעַר תְּשׁוּבָה לְאִישׁ. וּמִן הַו', אִיתְעַר לְאָדָם תּוֹרָה. וּמִן הַה', אִיתְעַר מַעֲשִׂים טוֹבִים וּמִצְוֹת, וְלֹא יֶחֱטָא. זֶה הוּא הַשֵּׁם הַנִּסְתָּר בְּצַלְמוֹ. כְּמוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִסְתָּר בְּעוֹלָמוֹ, כָּךְ הוּא זֶה הַשֵּׁם נִסְתָּר בָּאָדָם.

וְדַע שֶׁהֵם ד' שֵׁמוֹת, ע"ב. ס"ג. מ"ה. ב"ן. אִית ד' אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ גּוּף. וּמִתְפַּשְׁטִין לְרמ"ח אֵבָרִים. וְעַל אִלּוּ הַד', אִית ד' אוֹתִיּוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעֵילָּא, וְהֵם מִתְעַלִּין עַל אִלּוּ ד' גּוּפִים שֶׁהִזְכַּרְנוּ, וְנִקְרָאִים נְקוּדוֹת. כִּי בַּהֲבָרַת י' אִי. וּבַהֲבָרַת ה' אֵה. וּבַהֲבָרַת ו' אוֹ. וּבַהֲבָרַת ה' אָה.

וְיֵשׁ עַל הַנְּקוּדוֹת טְעָמִים. שֶׁהֵם מַנְהִיגִים לְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. שֶׁהֵם כְּנֶגֶד רַגְלֵי הַמֶּרְכָּבָה, שֶׁהֵם מוֹצָא הַיְסוֹדוֹת הַשְּׁפִלִים, וְהֵם נִקְרָאִים נְקוּדוֹת. וַעֲלֵיהֶם שְׁלֹשָׁה טְעָמִים, וְהֵם זַרְקָא תְּלִשָׁא שַׁלְשֶׁלֶת. וְזֶהוּ שֵׁם הַנִּסְתָּר הַטָּהוֹר וְהַקָּדוֹשׁ, שֶׁהוּא שֵׁם הוי"ה.

וְכֵן בָּאָדָם, מִן הָא' לְבַדָּהּ הִתְפַּשְׁטוּ ד' אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם, אִי, אָה, אוֹ, אָה. וּמִן הָאָלֶ"ף הִתְפַּשֵּׁט ה"א הַנֶּעֱלָם, כִּי הוּא מוֹצִיא מַה שֶּׁקִּבֵּל. וְגַם שְׁתֵּי הֲבָרוֹתָיו אָה אוֹ, הָרִאשׁוֹן מְקַבֵּל וְהַשֵּׁנִי מוֹלִיד. וְהַיו"ד הַנֶּעֱלָם שֶׁל אִי מוֹרֶה, כִּי מִמֶּנּוּ מִתְפַּשֵּׁט הַכֹּל. וְעַל כֵּן נִקְרָא הָרִאשׁוֹן מְקַבֵּל וְהַשֵּׁנִי מוֹלִיד. וְהַיו"ד

הַנֶּעֱלָם שֶׁמּוֹרֶה כִּי מִמֶּנּוּ מִתְפַּשֵּׁט הַכֹּל.
וְעַל כֵּן נִקְרָא הָרִאשׁוֹן זַרְקָא, כְּשִׁמּוֹ כֵּן הוּא, כִּי הוּא מוֹרֶה שֶׁאֵין לוֹ סוֹף. וְהַשְּׁנִיָּה תִּלְשָׁא, מִלָּה מוּרְכֶּבֶת: תַּלְמוּד לוֹמַר ש"א. כִּי הִיא נוֹשֵׂאת הַתַּלְמוּד לוֹמַר. וְהַשְּׁלִישִׁי שַׁלְשֶׁלֶת, כְּשִׁמָּהּ כֵּן הִיא, הַמַּשְׁפִּיעַת לַתֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים שָׁם. וְדַע שֶׁהֵם ד' שֵׁמוֹת. בְּדוּגְמָא דָּא, יוֹסֵי יוֹסֵי יוֹסֵי יוֹסֵי. אִית ד' אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ גּוּף, וּמִתְפַּשְּׁטִים לְרמ"ח אֵיבָרִים. וְאִית ד' אוֹתִיּוֹת, שֶׁנִּקְרְאוּ נְקוּדוֹת, וְהֵם מִתְעַלִּים עַל הַגּוּף. וְיֵשׁ עַל הַנְּקוּדוֹת טְעָמִים, שֶׁהֵם מַנְהִיגִים לָהֶם לָאוֹתִיּוֹת. וְעַל שְׁלֹשָׁה שֵׁם נִסְתָּר וְקָדוֹשׁ, וְהַנְּקוּדוֹת גּוּף לַטְּעָמִים, וְהָאוֹתִיּוֹת גּוּף לַנְּקוּדוֹת.

רַבִּי רְחוּמָאי פָּתַח, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ. זַכָּאָה הוּא מַאן דְּיִזְכֶּה דְּיִתְבָּרַךְ בִּבְנִין בְּהַאי עַלְמָא. וְאִי לָא, אִיהוּ אָזֵיל מִיַּד לְיַד. וּכְתִיב, (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע. מַאי יָד לְיָד. סוֹד ה' לִירֵאָיו.

רַבִּי נַחְמָן אוֹמֵר, וּלְנָעֳמִי מוֹדָע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז. וּכְתִיב, (רות ב) קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגּוֹאֲלֵנוּ הוּא. וְרַבִּי רְחוּמָאי אָמַר, אִי הָכִי, מַאי לֹא יִנָּקֶה רָע.

אָמַר לֵיהּ, לְסַנְטֵרָא דְּהַוָּה אַלְקֵי לְחַיְיבָא, עַד דְּיַהֲבִי לֵיהּ עַרְבָּא. וְאִי יָהֵיב לָא שַׁבְקִין סַנְטֵירָא לְאַלְקָאָה. אָמַר לֵיהּ לָאו הָכִי, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּיֵיתֵי וְיִתְגְּלֵי מַאן דְּאַחְיֵי לְבַר

נָשׁ, תִּנְדַע הַאי.

רַבִּי זְמִירָאָה נְפַק לַחֲקַל אוֹנֵי, חָמָא בְּאִינּוּן בְּקִיעִין קַרְטוֹנְיָא, קוּמְטְרֵי שַׁלְהוֹבֵי דְּסָלְקִין. אַרְכִּין אוּדְנוֹי, וּשְׁמַע קָלִין. אָמַר לֵיהּ הַהוּא עַרְבָאָה, זִיל בַּהֲדִי, וְאַרְאֵה לָךְ פְּלִיאָן טְמִירִין מִבֵּי נָשָׁא. אֲזַל עִמֵּיהּ אֲחוֹרֵי טִינָרָא, וְחָמֵי בְּקִיעִין אָחֲרָנִין, וְשַׁלְהוֹבִין סְלִיקוּ לְעֵילָּא. שְׁמָעוּ קָלִין אָחֲרָנִין. אָמַר לֵיהּ אַרְכִּין אוּדְנָךְ הָכָא. אַרְכִּין אוּדְנוֹי, וּשְׁמַע קָלִין דְּאָמְרִין וַוי וַוי.

אָמַר, וַדַּאי הָא אָתַר חַד מֵאִינּוּן דּוּכְתֵּי דְּגֵיהִנֹּם הָכָא. וַעֲבַר הַהוּא עַרְבָאָה, וְאִשְׁתְּאַר הוּא. אַדְּהָכֵי, נָחִין גּוֹ דּוּכְתָּא אָחֳרָא, וְחָמָא חַד בַּר נָשׁ דְּהַוָה רָמֵי קָלִין, וַהֲווּ נָטְלִין לֵיהּ, וְאָעֲלִין לֵיהּ לְעוּמְקָא דְּמְדוֹרָא אַחֲרִינָא, וְאִתְכַּפָּאי, וְלָא חָמֵי יַתִּיר.

אַדְמִיךְ, וְחָמָא בְּחֶלְמָא הַהוּא גַּבְרָא. אָמַר לֵיהּ מַאן אַתְּ. אָמַר לֵיהּ יוּדָאי חַיְיבָא אֲנָא, דְּלָא שְׁבַקְנָא בִּישִׁין וְחֶטְאִין בְּעַלְמָא דְּלָא עֲבַדְנָא. אָמַר לֵיהּ בְּגוֹ חֶלְמָא, מַה שְׁמָךְ. אָמַר לֵיהּ, לָא יְדַעְנָא, דְּחַיְיבֵי גֵיהִנֹּם לָא דָכְרִין שְׁמַיְיהוּ.

אָמַר לֵיהּ, שְׁמָא דְּדוּכְתָּךְ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, בְּגִלִּילָא עִילָּאָה קַצָּבָא הֲוֵינָא. וּמִגּוֹ בִּישִׁין סַגִּיאִין דַּעֲבַדְנָא הָתָם, דָּיְינִין לְהַהוּא בַּר נָשׁ תְּלָתָא זִמְנִין בְּיוֹמָא וּתְלָתָא זִמְנִין בְּלֵילְיָא. אָמַר לֵיהּ, וּבְרָא שְׁבַקְתָּ. אָמַר לֵיהּ, אֵין.

קָם מִתַּמָּן, וַאֲזַל לֵיהּ לִגְלִילָא עִילָּאָה, שְׁמַע קוֹל יְנוּקָא דְּהַוָה אָמַר, (משלי ב) אִם תְּבַקְשֶׁנָּה כַּכָּסֶף וְכַמַּטְמֹנִים תַּחְפְּשֶׂנָּה אָז תָּבִין יִרְאַת ה'. אֲזַל לְבֵי מִדְרְשָׁא אָחֳרָא, שְׁמַע קוֹל יְנוּקָא אָחֳרָא דְּהַוָה אָמַר, (צפניה ב) בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ עֲנָוָה אוּלַי תִּסָּתְרוּ וְגו'.

אֲזַל וְחַפֵּשׂ אֲבַתְרֵיהּ דְּהַהוּא נַבְרָא רָשָׁע. וּלְחַד יְנוּקָא קָא שָׁאִיל. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי, תֵּיתֵי כָּךְ וְכָךְ לְהַהוּא נַבְרָא, דְּלָא שָׁבַק בִּישִׁין וְחֶטְאִין בְּעַלְמָא דְּלָא עָבַד. כָּךְ וְכָךְ תְּהֵא לְהַהוּא נַבְרָא רָשָׁע, וּלְהַהוּא מֵנִיקְתָּה דְּיַנִּיקָא לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ, בְּרָא שָׁבַק בְּעַלְמָא. אָמַר לֵיהּ הֵן. חַד בְּרָא שָׁבִיק, וְהוּא רָשָׁע כַּאֲבוּהָ, וְאִיהוּ יְנוּקָא דְּאָזֵיל בְּבֵי מִטְבָּחַיָּא. חַפֵּשׂ אֲבַתְרֵיהּ, וּנְטֵיל לֵיהּ וְלָעֵי לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּאוֹלִיף לֵיהּ מִקְרָא וְצִלּוֹתָא וּקְרִיאַת שְׁמַע. לְבָתַר אוֹלִיף לֵיהּ מִשְׁנָה וְתַלְמוּד וַהֲלָכוֹת וְהַגָּדוֹת, עַד דְּאִתְחַכַּם יַתִּיר, וְהַיְינוּ רַבִּי נַחוּם הַפָּקוֹלִי.

אַמַּאי קָרוֹ לֵיהּ הַפָּקוֹלִי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה כח) פָּקוּ פְּלִילְיָה. דְּאַפֵּיק לַאֲבוּהָ מִן דִּינָא דְּהַהוּא עָלְמָא. וְכַמָּה חַכִּימֵי דָּרָא דְּנָפְקוּ מִינֵּיהּ, אִקְרוֹן פָּקוֹלִי.

הַהוּא נַבְרָא אָתֵי לֵיהּ בְּחֶלְמָא, וַאֲמַר לֵיהּ, רַבִּי, כְּמָה דְּאַנְתְּ נִחַמְתְּ לִי כֵּן יְנַחֵם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתָךְ. דְּהָא מִן יוֹמָא דְּיָדַע בְּנִי פָּסוּק חַד, פָּקוּ לִי מִן דִּינָא. כֵּיוָן דְּקָרָא קְרִיאַת שְׁמַע, סָלְקִין דִּינָאי בֵּין בִּימָמָא בֵּין בְּלֵילְיָא זִימְנָא

חַד. כְּיוָן דְּקָרֵי בֵּיהּ רַב, אַעַבְרוּ דִּינָאי מִכֹּל וָכֹל.
יוֹמָא דְּאִתְחַכִּים וְקָרוֹ לֵיהּ רַבִּי, אַתְקִינוּ כּוּרְסִי בֵּין צַדִּיקַיָּיא
בְּגִינְתָא דְּעֵדֶן. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּאִתְחַדְּשָׁא אוֹרַיְיתָא
בִּשְׁמֵיהּ, מְעַטְּרִין לִי בְּעִיטְרָא עִילָּאָה, דְּצַדִּיקִים מִתְעַטְּרִין.
בְּגִינָךְ זָכֵינָא בְּכָל הַאי יְקָר. זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּשָׁבַק
בְּרָא דְּלָעֵי בַּתּוֹרָה בְּהַאי עָלְמָא. אֲמַר ר' חִזְקִיָּא בַּר
אַבָּא, כְּהַאי גַּוְונָא אֵירַע לֵיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא.
רַבִּי נָתָן שָׁאַל לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא יוֹמָא חַד, וְאָמַר
לֵיהּ, אֱלִיָּהוּ הֲוָה לֵיהּ בְּרָא, אוֹ לָאו. אָמַר לֵיהּ, מִילְתָא
אָחֳרָא הֲוָה בֵּיהּ, וּכְתִיב, (דברי הימים א טז) אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי
וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ. מַאי אַל תָּרֵעוּ אַל תַּעֲשׂוּ עַצְמֵיכֶם רֵעִים
וַחֲבֵרִים לִנְבִיאָי. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּחַר בָּהֶם, וְהִבְדִּילָם
מִיִּשְׂרָאֵל לַעֲבוֹדָתוֹ, וְהִכְנִיסָם בְּהֵיכָלוֹ. קַל וָחוֹמֶר, מִי שֶׁהוּא
מַלְאָךְ בַּשָּׁמַיִם, אַתָּה שׁוֹאֵל עָלָיו.
רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר, מִשֶּׁבָּט גָּד הָיָה. רַבִּי נְהוֹרָאי אָמַר, אֱלִיָּהוּ
מִלָּה אָחֳרָא הֲוָה בֵּיהּ, דִּכְתִיב, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם
וַיֵּרֶד. מִי עָלָה שָׁמַיִם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן,
דָּא אֱלִיָּהוּ. וַיֵּרֶד מִקְוֶדֶם לָכֵן.
וְקַשְׁיָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אַדְּרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
אֱלִיָּהוּ דָּא פִּנְחָס. אִי בִּשְׁבִיל שֶׁקִּנֵּא לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא, זֶה קִנֵּא וְזֶה קִנֵּא. לָאו הָכִי. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְיעֶזֶר,
כְּתִיב, (מלכים א יט) קַנֹּא קִנֵּאתִי. קַנֹּא בַּשִּׁטִּים, וְקִנֵּאתִי הָכָא.

אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עַד מָתַי אַתָּה מְקַנֵּא לִשְׁמִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שָׁלוֹם, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא אֵלִיָּהוּ. דִּכְתִיב, *) (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בְּסְעָרָה הַשָּׁמַיְמָה. וַיֵּרֶד, זֶה יוֹנָה, דִּכְתִיב, (יונה א) וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה וְגוֹ'. (שם ב) לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי. מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, זֶה מֹשֶׁה.

מִי צָרַר מַיִם, זֶה אֱלִישָׁע, שֶׁרִיפֵּא הַמַּיִם בִּירִיחוֹ. בַּשִּׁמְלָה, בְּכֹחַ שִׂמְלָתוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ. מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ, דָּא אַבְרָהָם. דִּכְתִיב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּאַבְרָהָם.

מַה שְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדוֹן שֶׁהֵבִיא הַלָּלוּ לָעוֹלָם. ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ. וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ. יִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. ר' נַחְמָן אוֹמֵר כָּל הַאי בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר. רַבִּי נְהוֹרָאי וְרַבִּי יְהוּדָאי, אִיעָרְעוּ תְּחוֹת אִילָנָא חָדָא בְּחַקְלָא, וַהֲווּ יַתְבֵי. אַדְהָכֵי, חָמוּ חַד רָוּוק, דְּאָתֵי וְטָעֵי בְּחַקְלָא. אֲמַר רַבִּי יוּדָאי, אוֹ טָעֵי הַהוּא בַּר נַשׁ בְּחַקְלָא, אוֹ לְסְטִים הוּא, אוֹ דָּחִיל מִינָן.

אָמַר רִבִּי נְהוֹרָאי, שְׁכִינְתָּא גַּבָּן, קוּם. קָמוּ, רָמוּ לֵיהּ קָלָא, כֵּיוָן דְּחָמֵי לוֹן קָרֵיב לְגַבַּייהוּ, אֲמַר רַבִּי נְהוֹרָאי, מַאן אַנְתְּ. אָמַר לֵיהּ, מִגּוֹ דְּלָא שָׁאֵילְנָא לְכוֹן בִּשְׁלָמָא, לָא יַדְעִיתוּן לִי. יוּדָאי אֲנָא, וְטָעֵינָא הַשְׁתָּא בְּהַאי חַקְלָא, וְלָא שָׁאֵילְנָא עֲלַייכוּ, דַּאֲמִינָא שְׁמָא רְשָׁעִים הֵם. וּכְתִיב, (ישעיה מח)

אֵין שָׁלוֹם אָמַר ה' לָרְשָׁעִים. וּכְדֵין דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִי בְּכוֹן. עַד דַּחֲמֵינָא בְּכוֹן כַּנְפֵי מִצְוָה, וְחָדֵינָא. הַשְׁתָּא שְׁלָמָא עֲלַיְיכוּ רַבָּנָן. יָתְבֵי תְּחוֹת אִילָנָא, אֲמַר רַבִּי יוּדָאי, נִתְעַסֵּק בְּפוּלְחָנָא דְּמָרָנָא, וְנִפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רַבִּי יוּדָאי וְאָמַר, (דברים ו) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ. מְזוּזַת כְּתִיב, מַאי טַעְמָא. אֶלָּא אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מְצוּיָינִים תָּמִיד בְּמִצְוֹת. בְּשִׁבְתָּם, וּבְלֶכְתָּם, בְּשָׁכְבָם, וּבְקוּמָם. דִּכְתִיב, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ.

וְשֶׁיִּהְיוּ יִשְׂרָאֵל מְעוּטָרִים בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּדְבְּקוּ תָּמִיד בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. דִּכְתִיב, וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. וְכָל הַדָּבֵק בְּקוֹנוֹ, אֵינוֹ נִיזוֹק לְעוֹלָם.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁשְּׁנֵי מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם, אֶחָד בִּימִינוֹ, וְאֶחָד בִּשְׂמֹאלוֹ. דִּכְתִיב, (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאִם תָּמִיד מָצוּי בְּמִצְוָה, כִּבְיָכוֹל, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נַעֲשֶׂה לוֹ שׁוֹמֵר. שֶׁנֶּאֱמַר, (תהלים קכא) ה' שֹׁמְרֶךָ.

מַה עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. נוֹטֵל מַלְאָךְ הַהוֹלֵךְ בִּימִינוֹ, וּמַעֲמִידוֹ לְפָנָיו. וְהוּא עוֹמֵד בִּמְקוֹמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, ה' צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ. וְאוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ שֶׁהוּא מִשְּׂמֹאלוֹ, מַעֲמִידוֹ אַחֲרֵי הָאָדָם. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל. נִמְצָא הָאָדָם

נִשְׁמָר מִכָּל צְדָדָיו, מִי יוּכַל לְהַזִּיק אוֹתוֹ.
וְעַל כֵּן, צָרִיךְ שֶׁלֹּא יְהֵא הָאָדָם מָצוּי בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא מִצְוֹת, אֲפִילּוּ שָׁעָה אַחַת. בְּבֵיתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמְרוֹ מִבַּחוּץ, וְהָאָדָם מִבִּפְנִים.
וְתָנִינָן, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה, פֶּתַח הַמְצוּיָין בִּמְזוּזָה, אֵין מַזִּיק וְאֵין שָׂטָן וְאֵין פֶּגַע רָע מִתְקָרֵב אֵלָיו. מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר הַפֶּתַח, אֲפִילּוּ בְּשָׁעָה שֶׁנִּיתַּן רְשׁוּת לְמַלְאָךְ הַמַּשְׁחִית לְחַבֵּל, זוֹקֵף עֵינָיו, וְרוֹאֶה שֶׁשֵּׁם שַׁדַּי עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח, כִּדְכְתִיב, (שמות יב) וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף. לְפִיכָךְ צָרִיךְ הָאָדָם שֶׁיְּהֵא תָּמִיד מָצוּי בְּמִצְוַת מְזוּזָה.
פָּתַח רַבִּי נְהוֹרָאי בְּפָרָשַׁת צִיצִית וְדָרַשׁ, (במדבר טו) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדוֹרוֹתָם. מַאי שְׁנָא דְּהָכָא וּבְשַׁבָּת לְדוֹרֹתָם חָסֵר, דִּכְתִיב, (שמות לא) לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם, חָסֵר.
דְּתָנִינָן. תִּקְנוּ פָּרָשַׁת צִיצִית בִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּבְדִירָתוֹ שֶׁל אָדָם, נִמְצָא פָּרָשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע, חוּץ מִפָּרָשַׁת צִיצִית, שֶׁחָסֵר מִשָּׁם. בַּמֶּה נִשְׁלַם. אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם מִתְעַטֵּף בְּבֵיתוֹ בַּצִּיצִית, וְיוֹצֵא בוֹ לִפְתְחוֹ, הֲרֵי נִשְׁלַם.
וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁמֵחַ בּוֹ, וּמַלְאַךְ הַמָּוֶת זָז מִשָּׁם וְהַיְינוּ לְדֹרֹתָם, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלֵם. וְיֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ בְּמִצְוָה זוֹ, וּמַלְאָךְ הַמַּשְׁחִית זָז מִשָּׁם וְנִיצוֹל הָאָדָם מִכָּל נֶזֶק. מְנָלָן.

מִמַּאי דִּכְתִיב מְזוּזוֹת, מֵאוֹתְיוֹתָיו מַשְׁמַע, ז"ז מָוֶ"ת. שֶׁלֹּא נִיתַּן לוֹ רְשׁוּת לְחַבֵּל, וְזָז מִפִּתְחוֹ.

בְּשַׁבָּת דִּכְתִיב לְדֹרֹתָם, מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי שֶׁכֵּיוָן שֶׁקִּידֵּשׁ הַיּוֹם, דִּירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּנֵר דָּלוּק, וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וּמִטָּה מְמוּצַעַת וְדִירָתָן מְתוּקֶנֶת כְּדִרַת חָתָן לְקַבֵּל בּוֹ הַכַּלָּה. וּמַאי נִיהוּ. שַׁבָּת הִיא כַּלָּה. וּלְעוֹלָם אֵין מַכְנִיסִין אוֹתָהּ אֶלָּא בְּדִירָה מְתוּקֶנֶת לְכְבוֹדָהּ, כְּפִי הָרָאוּי לָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת. וּכְתִיב, לְדֹרֹתָם, לְהַכְנִים בָּהּ כַּלָּה קְדוֹשָׁה לְדִירָתָהּ וְלִהְיוֹת בְּתוֹכָהּ.

בְּשָׁעָה שֶׁקִּידֵּשׁ הַיּוֹם, וְכַלָּה זוֹ בָּאָה, וְאֵינָהּ מוֹצְאָה דִּירָה מְתוּקֶנֶת, וְשׁוּלְחָן עָרוּךְ, וְנֵר דָּלוּק. כַּלָּה זוֹ אוֹמֶרֶת, אֵין דִּירָה זוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּתִיב, אֵין זֶה מִיִּשְׂרָאֵל, אֵין דִּירָתוֹ לִקְדוּשָׁה. עַל כֵּן צָרִיךְ הֵיכֵּר קְדוּשָׁה בַּבַּיִת. וְעַל דָּא כְּתִיב לְדֹרֹתָם, בְּשַׁבָּת וּבְיִצִיאַת.

אָמַר רִבִּי נְהוֹרָאי, אַסְהֲדְנָא, עַל מַאן דְּנָפַק מִתְרַע בֵּיתֵיהּ בְּעִיטוּפָא דְּמִצְוָה, וּתְפִילִין בְּרֹאשׁוֹ, בְּשָׁעָה דְּנָפֵיק בֵּין תְּרִין תַּרְעִין, אִזְדַּמְנָא שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהּ. וּתְרִין מַלְאָכִין דְּקָיְימִין עֲלֵיהּ, חַד מִיָּמִינָא, וְחַד מִשְּׂמָאלָא, וְכוּלְהוֹן מְלַוִּין לֵיהּ עַד בֵּי כְּנִישְׁתָּא, וּמְבָרְכִין לֵיהּ. וְחַד מְקַטְרְגָא דְּאִיהוּ קָיְימָא קַמֵּי פִּתְחֵי דְּבַר נָשׁ אָזֵיל מִבַּתְרַיְיהוּ, וְעַל כָּרְחֵיהּ אָתֵיב וַאֲמַר אָמֵן.

וְזָכוֹר וְשָׁמוֹר, כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא. זָכוֹר, אִיהוּ פָּרָשַׁת

מְזוּזָה. וְאִיתֵימָא מְזוּזָה בִּנְקֵבָה מְדַבֵּר. הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל פָּרָשָׁתָא דָּא, זָכוֹר כָּלוּל בִּנְקֵבָה. שָׁמוֹר אִיהוּ צִיצִית. וְכַד נְפַק בַּר נָשׁ מִתְרַע בֵּיתֵיהּ, נָפֵיק בִּתְפִילִין, דְּאִינּוּן כְּלַל זָכוֹר, וְצִיצִית בַּהֲדַיְיהוּ, דְּאִיהוּ שָׁמוֹר, וְאִיעָרַע בַּמְּזוּזָה בִּתְרַע בֵּיתֵיהּ, דְּאִיהוּ כְּלַל זָכוֹר, צִיצִית אַשְׁלֵים לֵיהּ לְכְלַל שָׁמוֹר.

וְאִם תֹּאמַר הָא צִיצִית לָא קָיְימָא בְּפִתְחָא, הָאֵיךְ קָיְימָא זָכוֹר בִּלְחוֹדוֹי, וְהָא תְּנַן זָכוֹר וְשָׁמוֹר כַּחֲדָא אִינּוּן. אֶלָּא, מְזוּזָה אִיהִי כְּלוּל זָכוֹר וְשָׁמוֹר. תְּנַן, זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ, וְכַחֲדָא אִינּוּן, וּמְזוּזָה כְּלַל דְּתַרְוַיְיהוּ, כְּלַל דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא.

תְּפִילִין לְעֵילָּא, כְּלַל זָכוֹר. תְּפִילִין דְּיַד, שָׁמוֹר, כָּלוּל דָּא בְּדָא. עַשַׂיָּה לָא כְּתִיב אֶלָּא בְּצִיצִית, דְּאִיהִי שָׁמוֹר. וְכוּלָּא אָזְלָא כַּחֲדָא. אֲתָא הַהוּא רַוְוקָא וַאֲמַר, בְּאַתְרָא דָּא רֵישִׁין אִשְׁתַּכְחוּ, מַאן יָכִיל לְמַלָּלָא.

פְּתַח וְאָמַר, (רות ב) וּלְנָעֳמִי מוֹדַע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּועַז. מְגִילָּה זוֹ לֹא הָיָה לָהּ לְהַתְחִיל אֶלָּא מִפָּסוּק זֶה.

תָּנִינָן, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה לִבְרוֹא הָעוֹלָם, הָיָה מַחֲרִיט הָעוֹלָם לְפָנָיו, וְלֹא הָיָה עוֹמֵד. עַד שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, כֵּיוָן שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהֶעֱמִידוֹ עַל עָמְדוֹ. עַל עַמּוּד א׳. מַאי נִיהוּ. הוּא צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.

כֵּיוָן שֶׁבָּרָא אֶת הַתְּשׁוּבָה, הִתְנוֹצֵץ אוֹר מִמֶּנָּה, וְהָאוֹר הַהוּא הִבְהִיק וְהֵאִיר מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וּבוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם. רָאָהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְנִסְתַּכֵּל בָּרְשָׁעִים הָעֲתִידִים לָבֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּגְנָזוֹ לָעוֹלָם הַבָּא לַצַּדִּיקִים. וְאִם תֹּאמַר, הוֹאִיל וְהוּא עָתִיד לְגוֹנְזוֹ, לָמָּה בְּרָאוֹ. אֶלָּא כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹר זֶה, לֹא בְּרָאוֹ אֶלָּא לִבְרֹא בּוֹ אֶת הָעוֹלָם. וְנִסְתַּכֵּל וְרָאָה שֶׁעֲתִידִים רְשָׁעִים לָבֹא, וּגְנָזוֹ לַצַּדִּיקִים לָעוֹלָם הַבָּא, וְעוֹד הַיּוֹם, אַף עַל פִּי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גְּנָזוֹ, בּוֹ הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים.

בּוֹ סַלְקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא אִימָא, בְּאוֹר אַחֵר הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. וְהוּא כְּמוֹ חוּט הַיּוֹצֵא מֵאוֹר גָּדוֹל, וְהָעוֹלָם בּוֹ מִתְקַיֵּים. וְהוּא עֲמוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי י) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וּמִמֶּנּוּ הִשְׁתִּיל וְיָצָא זֶרַע דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כב) זֶרַע יַעַבְדֶנּוּ יְסֻפַּר לַה' לַדּוֹר, הוּא שֶׁנֶּאֱמַר (שם פט) וְכִסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי. וְכָל זַרְעוֹ שֶׁל דָּוִד, מִצַּדִּיק זֶה יָצָא. כְּעִנְיַן זֶה (משלי טז) כֹּל פָּעַל ה' לַמַּעֲנֵהוּ.

כְּתִיב וּלְנָעֳמִי מוֹדַע לְאִישָׁהּ, מִכָּאן הָיָה רָאוּי לְהִתְחִיל מְגִילָה זוֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי נְהוֹרָאִי, פְּתַח פִּיךָ, דְּהָא מִלִּין אִלֵּין, חַדְתִּין עַתִּיקִין אִינּוּן מִן יוֹמָא דְּאִבְרֵי עָלְמָא. אָמַר לֵיהּ מַה שְׁמָךְ. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא מִלִּין אִלֵּין, וּלְבָתַר אֵימָא מַה שְׁמִי. אֲמַר רַבִּי יוּדָאי, שְׁכִינָה גַּבָּן, וּמִדְּחָמֵינָא בָּךְ דְּמִילָךְ שָׁתְקִין, וְאִתְעַרְנָא לָךְ, אֵימָא, בְּרִיךְ

תְּהֵא.

אֲמַר לוֹן, רוּת וְנָעֳמִי וּבוֹעַז, תְּלָתֵיהוֹן, בִּדְיוֹקְנָא דְּקוֹמְרִין דַּרְגִּין עִלָּאִין קַיְימִין, וְזֵרַע דָּוִד מְגוֹ דְּיוֹקְנָא דְּאִילָן אִישְׁתִּיל בְּעָלְמָא.

נָעֳמִי, כְּדָבָר אַחֵר וִיהִי נֹעַם ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וְעַל שְׁמָא דָּא, אִשְׁתִּיל הַהוּא שְׁמָא בְּעָלְמָא. מַאן נוֹעַם ה'. דָּא תְּשׁוּבָה. כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֹעַם ה', זוֹ תְּשׁוּבָה, וְעַלְמָא דְּאָתֵי. וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, דָּא עַלְמָא אָחֳרָא לְתַתָּא.

רוּת בִּדְיוֹקְנָא דְּעַלְמָא תַּתָּאָה, דְּקָא מַרְוָוה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּדִיר בְּשִׁירִין וּבְתוּשְׁבְּחָן. רוּת, עַל שֵׁם תּוֹר, דְּמְשַׁנְיָא בְּקָלָא מִכָּל שְׁאָר קָלִין, אַף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מְשַׁנְיָא בְּקָלָא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא מִכָּל שְׁאָר קָלִין. תּוֹר דָּא יַהֲבָא תְּרֵין קָלִין כַּחֲדָא, חַד עִילָּאָה וְחַד תַּתָּאָה, וְכוּלָּא כַּחֲדָא. אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִתְעָרַת לְעֵילָּא וְאִתְעָרַת לְתַתָּא, וְכוּלָּא בְּזִמְנָא חָדָא, וּבְקוֹל חָדָא.

וְחַיְינוּ דִּכְתִיב, (שם פג) אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל. אַל תֶּחֱרַשׁ, מִלְאַתְעָרָא לְעֵילָּא. וְאַל תִּשְׁקֹט, מִלְאַתְעָרָא לְתַתָּא, כֻּלָּא כַּחֲדָא.

בּוֹעַ"ז בִּדְיוֹקְנָא עִילָּאָה, צַדִּיק, גִּבּוֹר, נְטַר בְּרִית. וְאִתְתְּקַף עַל יְצֵרֵיהּ. וְאִתְקְרֵי גִּבּוֹר חַיִל, וַדַּאי צַדִּיק הֲוָה.

וְאִי תֵּימָא, וְכִי מַאן קָרוֹב לְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דָּא צַדִּיק, וְהָא כְּתִיב, יֵשׁ גּוֹאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי, וּמַאן אִיהוּ. אֶלָּא וַדַּאי

גּוּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי, דָּא אוֹר קַדְמָאָה, דְּאִקְרֵי טוֹב. דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב.

אֶ"ת הָאוֹ"ר, בְּגִי' תוֹרָ"ה. דְּאִתְקְרֵי לֶקַח טוֹב. וְאַף צַדִּיק, אִיקְרֵי טוֹב כַּוָּתֵיהּ. דִּכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. וְדָא הוּא קָרוֹב וְאַקְדִּים לְהַהוּא טוֹב דְּצַדִּיק. וְעַל דָּא כְּתִיב קָרוֹב מִמֶּנִּי, דַּאֲנָא וְאִיהוּ טוֹב. וְעַל דָּא, אִם יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל, דְּהוּא קָרוֹב מִמֶּנִּי, הוּא דְּשָׁאֵרִי וְאַקְדִּים וְאִתְעַר לְאִתְחַבָּקָא בְּקַדְמִיתָא וְהָא אִיהוּ קָרוֹב, דִּכְתִיב (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל.

וּלְנָעֲמִי מוֹדַע לְאִישָׁהּ, מוֹדַע לָהּ מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ תָּנִינָן, מַאן מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. צַדִּיק.

אֶלָּא כְּגַוְונָא דְּעַלְמָא דְּאָתֵי, לָא אָתָא וְלָא אִתְגְּלֵי אֶלָּא מֵהַהִיא מַחֲשָׁבָה עִילָּאָה, דְּקַיְימָא עֲלֵיהּ. אוּף הָכָא צַדִּיק, בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה עִילָּאָה. וּמַה שְּׁמֵיהּ אֱלִימֶלֶךְ. כְּגַוְונָא דְּמֶלֶךְ עִילָּאָה, חָדֵי לְגַבֵּי עַלְמָא דְּאָתֵי, וְשַׁלִּיט עֲלֵיהּ. אַף הָכָא צַדִּיק, מוֹדַע וְאִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבֵּיהּ, לְמֵיחֲדֵי, וּלְמֶהֱוֵי לְהַהוּא מֶלֶךְ תַּתָּאָה, בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ.

וְעַל דָּא אִתְקְרֵי בּוֹעַ"ז, בֵּיהּ תַּקִּיף לְנַטְלָא כָּל עִינּוּגֵי גוּפָּא, וְכָל שִׁפֵּר גוּפָּא, וְעָיֵיל תַּמָּן. וּמַהוּ אָעֵיל תַּמָּן. כָּל זַרְעָא דְּדָוִד, וְכָל תִּיקּוּנֵי מַלְכִין, וּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְעַל דָּא בֵּיהּ

תַּקִּיף, וְלָא חָלִישׁ. חַי לְעָלְמִין, לְמֶיהֱוֵי בּוֹעַ"ז לְנַטְלָא כָּל תֵּיאוּבְתִּין, וְכָל עִינּוּגִין, וְכָל שְׂפַר גּוּפָא, וִיהֵיב לָהּ.

וְהַשְׁתָּא שָׂרְיָאַת רוּת לְאִתְבְּנָאָה בְּעַלְמָא זְעֵיר זְעֵיר, עַד דְּאִתְחַבְּרַת בֵּיהּ בְּבוֹעַז. וְכֵן קְיוּמָא דְּמְגִילָּה זוֹ, נָעֳמִי וּבוֹעַז וְרוּת אִינּוּן.

כִּתִיב, (בראשית ה) וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים, מִגּוֹ עַלְמָא דָּא דִּבְנֵי נָשָׁא. וְאִתְמְשַׁךְ חֲנוֹךְ זְעֵיר זְעֵיר, עַד דְּאִתְעֲבַד מַה דְּאִתְעֲבַד, וְשָׁאֲרֵי בְּדוּכְתֵּיהּ כִּדְקָא יָאוֹת. מַטְטְרוֹן רַבְרְבָא וְתַקִּיפָא, מְמַנָּא דְּאַנְפִּין, דְּמִינֵיהּ אוּזַדְעוּזָן עִילָּאִין וְתַתָּאִין, וְשַׁלִּיטִין וְשַׁמָּשִׁין עִילָּאִין דְּקְרִיבִין לֵיהּ, לְשַׁלְטָאָה, וְלַאֲפָקָא מִינֵיהּ חֵילָא וְעִטְרִין קַדִּישִׁין.

אוּף הָכָא נָמֵי כְּגַוְונָא דָּא, מָשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוּת אֲבַתְרֵיהּ, וּנְטַל לָהּ מִשְׁאָר עַמִּין, וְקָרַב לָהּ לְגַבֵּיהּ, לַאֲפָקָא מִינָהּ חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין.

חֲנוֹךְ עָבִיד לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּזִמְנָא דְּנָטִיל לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, תַּפְקִידוֹ בְּדְבֵיקוּ כִּדְקָא חָזֵי, בְּעִטּוֹרָא דְּרוּחַ עִילָּאָה. וּקְרָא לֵיהּ נַעַר. וּבְגִינֵיהּ, כָּל נַעֲרָה כְּתִיב נַעַר. וְקָיְימָא לְגַבֵּיהּ עִילָּאָה וְתַתָּאָה. לְגַבֵּיהּ עִילָּאָה בְּהַהִיא רוּחַ עִילָּאָה. תַּתָּאָה בְּהַהוּא כְּלִילוּ, דְּאִתְכְּלִיל מִסִּטְרָא דְּאִתְנְטַל מִתַּתָּא.

וְעַל דָּא, שׁוּלְטָנוּ דִּילֵיהּ בִּתְרִין סִטְרִין, אַחִידָא לְתַתָּא

וַאֲחִידָא לְעֵילָא. כְּתִיב, (משלי כב) חָנוּךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה. חָנוּךְ לַנַּעַר, דָּא הוּא מטטרו"ן, דְּמָשֵׁיךְ לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתַּתָּא, וְאַנְהֵיג בֵּיהּ עַל פִּי דַרְכּוֹ, לְפוּם אוֹרְחֵיהּ דִּלְתַתָּא. אִי נָמֵי עַל פִּי דַרְכּוֹ, בְּדֶרֶךְ שֶׁאָדָם רוֹצֶה לֵילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ. גַּם כִּי יַזְקִין, דִּכְתִיב (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי. וְתָנִינָן, הַאי קְרָא שַׁר הָעוֹלָם אֲמָרוֹ. וְעַל דָּא, גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר, לָא יַעֲדֵי מֵהַהוּא אוֹרַח, בְּגִין לְאִתְמַשְׁכָּא לְתַתָּא.

וַאֲנָא שָׁמַעְנָא מֵרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּקָא מְפָרֵשׁ לָהּ בְּגַוְונָא דָּא. וּמֵהָכָא אִשְׁתְּמַע כּוֹלָּא. בְּכוֹ רַבִּי נְהוֹרָאי וְרַבִּי יוּדָאי, וַאֲמָרוּ, מַאן דְּחָמֵי זַנְבֵיהּ דְּאַרְיֵה וְדָחֵיל, כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּחָמֵי אַרְיֵה מַמָּשׁ.

קָמוּ וּנְשָׁקוּהוּ, אֲמַר לָהֶם, שְׁמֵי יֵיסָא זְעִירָא. אֲמָרוּ, וַדַּאי דָּא רַבִּי יֵיסָא זְעִירָא, דְּמִתְאַבְּקָא תָּדִיר מֵעַפְרָא דְּבוֹסְמִין דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי.

פָּתַח רַבִּי נְהוֹרָאי וְדָרַשׁ, (שה"ש ז) וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים. וְחִכֵּךְ, אִלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁהֵם כְּיֵין הַטּוֹב. מַה יֵּין הַטּוֹב, עוֹמֵד בְּכָאן וְרֵיחוֹ הוֹלֵךְ לְמֵרָחוֹק. אַף תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הֵם בְּמָקוֹם אֶחָד, וְתוֹרָתָם הוֹלֶכֶת לְמֵרָחוֹק בְּכָל מָקוֹם.

וְאַף כְּשֶׁהֵם בַּקֶּבֶר, שִׂפְתוֹתֵיהֶם רוֹחֲשׁוֹת תּוֹרָתָן. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (שם) דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים. כָּל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם

שֶׁעוֹמְדִים עַמּוּדֵי עוֹלָם, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. דְּהָא אֲפִילּוּ מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, אֵין לָהֶם כֹּחַ לַעֲמוֹד לִפְנֵיהֶם.

דְּהָא זִמְנָא חָדָא הֲוָה דָּבֵר בְּלוּד, אֲתָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי לְמָתָא. אֲמָרוּ לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, מַאי נַעֲבִיד. קָם וְעָבַר בְּמָתָא, וְחָמָא בְּנֵי נָשָׁא שְׁכִיבָן. אֲמַר, כָּל הַאי בְּמָתָא, וַאֲנָא הָכָא, גָּזַרְנָא דְּלִיבָטֵל.

שְׁמָעוּ בְּרַת קָלָא דַּהֲוַת אָמְרָה, פּוּקוּ מֵהָכָא, דְּהָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי הָכָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹזֵר וְהוּא מְבַטֵּל. הֲוָה תַּמָּן ר' חֲנִינָא, אֲתָא וַאֲמַר לֵיהּ לְרַבִּי מֵאִיר, אֲמַר לֵיהּ רַבִּי מֵאִיר, שִׁבְחָא דִּילֵיהּ מַן יָכוֹל לְמֵיקַם בֵּיהּ, אִי לָאו כְּמשֶׁה.

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים (עָלֶיהָ) קְטֹרֶת. וּכְתִיב, (שם) וַיִּקַּח אַהֲרֹן וְגוֹ'. וּכְתִיב, וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם. וּכְתִיב, (שם) וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה. כּוּלֵי הַאי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמשֶׁה לְמִטְרַח. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּמֵימְרֵיהּ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר, וְהוּא מְבַטֵּל מוֹתָנָא.

אֲמַר לוֹן ר' יֵיסָא, הוֹאִיל וְאִיתְעָרִית בְּהַנֵּי מִילִּין עִילָּאִין דְּחָכְמְתָא. אֲמִינָא, דְּהָא רוּת כְּשֵׁירָה הֲיָתָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוּדָאי, אַף עַל גַּב דִּכְשֵׁירָה הֲיָתָה, לֹא נִיכָּר כַּשְׁרוּתָהּ, עַד דְּדָבְקָה בְּאוֹתוֹ צַדִּיק.

בּוֹא וּרְאֵה, כְּשֵׁירָה מִכָּל אוּמּוֹת רוּת. מָה אָמַר לָהּ בּוֹעַז. (רות

ב) אַל תֵּלְכִי לְלַקֵּט בְּשָׂדֶה אַחֵר גו', וְכֹה תִדְבָּקִין עִם נַעֲרֹתָי. מָה אָמְרָה הִיא. גַּם אָמַר לִי עִם הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי תִּדְבָּקִין. כֵּיוָן שֶׁרָאֲתָה חֲמוֹתָהּ כָּךְ, אָמְרָה לָהּ, לָאו הָכֵי. טוֹב בִּתִּי כִּי תֵצְאִי עִם נַעֲרוֹתָיו וְלֹא עִם הַנְּעָרִים.

אָמַר רַבִּי יֵיסָא, חַס וְשָׁלוֹם לְצַדֶּקֶת זוֹ מִדִּבְרֵי גְנַאי, כְּשֵׁירָה הָיְתָה. דְּהָכֵי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב, וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹעַז הֲלֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל תֵּלְכִי לְלַקֵּט בְּשָׂדֶה אַחֵר. מַאי כְּתִיב לְעֵיל. (שם) אֵלְכָה נָא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקְטָה בַּשִּׁבֳּלִים. מְלַמֵּד שֶׁנִּצְנְצָה בָּהּ רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. אֵלְכָה נָא הַשָּׂדֶה, מַאן שָׂדֶה. דְּקִדְּקָה בִּמְהֵימָנוּתָא סַגְיָא. וּמַאן נִיהוּ. הוּא שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרַכוֹ ה'. וְהוּא שָׂדֶה שֶׁל תַּפּוּחִים קַדִּישִׁין.

מַאי כְּתִיב, וַיִּקַּר מִקְרֶהָ. וּבְבִלְעָם כְּתִיב, (במדבר כג) וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. וַיִּקַּר, בִּלְשׁוֹן קֶרִי וְטוּמְאָה. וְהָכָא שִׁינָּה וְאָמַר וַיִּקַּר מִקְרֶהָ, הָכָא בְּלָשׁוֹן כָּבוֹד. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים לו) מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים.

וּמַה יָּקָר נִפְגַּע בָּהּ. חֶלְקַת הַשָּׂדֶה וְגוֹ', חוּלָקָא דְּהַאי שָׂדֶה דְּצַדִּיקָאָה, וְתַמָּן אָזְלַת, וְאָעֲלַת בְּחוּלָקָא חָדָא, וְאוֹלִיפַת אוֹרְחֵיהּ, וְיָדְעַת בֵּיהּ מֵאינוּן קוֹצְרִים. וּמַאן נִינְהוּ. תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, מְחַצְּדֵי חַקְלָא אִיקְרוֹן.

אַדְּהָכֵי וְהִנֵּה בֹעַז בָּא. הַצַּדִּיק בָּא, אַתָּא טָעִין בִּרְכָאן, וְכַמָּה קַדּוּשִׁין. וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים. מַאי קוֹצְרִים. לְעֵילָּא אִינּוּן בֵּי דִינָא, סַנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה דְּתַמָּן. ה' עִמָּכֶם, הַשְׁתָּא יָהֵיב לְהוּ

בִּרְכָאן וְקִדּוּשִׁים. וְאִינוּן אָמְרִין יְבָרֶכְךָ ה', יַהֲבִין לֵיהּ תּוֹקְפָּא לְשָׁאֲבָא מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי, מִגּוֹ עַלְמָא דְּאָתֵי.

(רות ב) לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת. תֵּיאוּבְתֵּיהּ לְשָׁאֲלָה עֲלָהּ, דִּרְחִימוּ דִּילֵיהּ בָּהּ. וְהָכֵי אֲמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא רַבִּי שִׁמְעוֹן, מְגִילָה דָּא, רָמְז לְתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה וּלְעַלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָא אִתְעָרַת לְצַדִּיקַיָּא, רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, לְאִתְחַבְּרָא בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וּבְגִין כָּךְ תְּקִינוּ רַבָּנָן לְמִגְילָה זוֹ בְּשָׁבוּעוֹת, בִּזְמַן מַתַּן תּוֹרָה.

(שם) הֲלֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל תֵּלְכִי לְלַקֵּט בְּשָׂדֶה אַחֵר. אִלֵּין אִינוּן רְתִיכִין קַדִּישִׁין, דְּבָרִיר לֵיהּ יַעֲקֹב קַדִּישָׁא, עֲדָרִין קַדִּישִׁין, דְּלָא מִתְעָרְבָן בְּאָחֳרָנִין. כְּדָבָר אַחֵר, (בראשית ל) וַיָּשֶׂת לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל צֹאן לָבָן. וְעַל דָּא, לֹא תֵּלְכִי לְלַקֵּט בְּשָׂדֶה אַחֵר, לָא תִתְרְעֵי בְּמַלְכוּ אוֹחֳרֵי וּבְרְתִיכִין אוֹחָרָנִין. וְגַם לֹא תַעֲבוֹרִי מִזֶּה, מִן אִילֵּין כְּתָרִין דִּילָךְ, לָא תָזוּזִי לְעָלְמִין. מִזֶּה לֹא תָזוּזִי מִבַּעֲלַיִךְ. לָא תָזוּז מִנֵּיהּ לְעָלְמִין.

(רות ב) וְכֹה תִדְבָּקִין עִם נַעֲרוֹתַי, סַגִּיאִין שְׁמָהָן אִינוּן לָהּ, וְחַד מִנְּהוֹן כ"ה. כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה. וְכֹה תִדְבָּקִין, עִם אִלֵּין רְתִיכִין עִוּלֵּימָתָאן דְּאִתְבְּרִירוּ לָךְ לְאִתְדַּבְּקָא בְּהוּ.

מִיָּד, וַיָּמָד שֵׁשׁ שְׂעוֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ. נָטַל חַד קַו הַמִּדָּה, וְעָבִיד מִשְׁחָתָא, וּמְדַד שִׁית סְטִרִין, דְּאִיתְחַזּוֹן לָהּ

לְאִתְאַחֲדָא בְּיִחוּדָא דִילְהוּ, וְיַהַב לָהּ נְבַזְבְּזָן וּמַתְּנָן. דְּהָא בְּלָא אִלֵּין, לָא יְכִילַת לַאֲעָלָא לְגַבֵּי עַלְמָא דְאָתֵי.

חֲדָא הוּא דִכְתִיב, (רות ג) שֵׁשׁ הַשְּׂעוֹרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר אַל תָּבוֹאִי רֵיקָם אֶל חֲמוֹתֵךְ. שֵׁשׁ שְׂעוֹרִים, אִלֵּין שִׁית סִטְרִין עִלָּאִין דְּקַיְימָא עֲלַיְיהוּ עַלְמָא דְאָתֵי, שְׂעוֹרִים, כְּדָבָר אַחֵר, (תהלים כד) שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם. וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ, שַׁוֵי עֲלָהּ לְאַנְהָגָא לָהּ, וּלְבָרְכָא לָהּ. וְעַל דָּא, הִיא כַּלָּה כְּלוּלָה מִכָּל שִׁית סִטְרִין.

ש(רות ב) יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ, מַאן בָּרוּךְ. דָּא שְׁלֹמֹה. מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. וְעַל דָּא, (מלכים א ב) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ. בִּשְׁמָא דָּא, תִּהֵא מִתְבָּרְכָא מִכָּל אִלֵּין שִׁית סִיטְרִין. כְּדֵין אִיהִי עַלְמָא דְאָתֵי, יַהֲבַת לָהּ תּוֹסֶפֶת בִּרְכָאן, עַל אִינּוּן דְּאִית לָהּ. חֲדָא הוּא דִכְתִיב, (רות ב) וַתּוֹצֵא וַתִּתֶּן לָהּ אֵת אֲשֶׁר הוֹתְרָה מִשָּׂבְעָהּ. דָּא תּוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁן וּבִרְכָאן.

(שם) גַּם כִּי אָמַר אֵלַי עִם הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי תִּדְבָּקִין. דְּהָא תֵּיאוּבְתָּא דִילָהּ לְאִתְדַּבְּקָא תָּמִיד עִם הַנְּעָרִים, אִלֵּין כְּרוּבִין קַדִּישִׁין, דְּכָל תֵּיאוּבְתָּא דִילָהּ בְּהוּ. מִלָּה דָּא בְּרָזָא קַדִּישָׁא אִיהוּ.

וְאִי תֵּימָא, מִלָּה כְּדִבָּא אֲמַרְתְּ, וְהָא אִיהוּ אָמַר וְכֹה תִּדְבָּקִין עִם נַעֲרוֹתָי, וְלָא אָמַר עִם הַנְּעָרִים. אֶלָּא שְׁמָא דְאִיקָרֵי כֹּה, לָא אִיהוּ אֶלָּא כַּד אִתְקָנַת עַל תְּרֵין כְּרוּבִים, לְקַבְּלָא בִּרְכָאן בִּרְזָא דְכ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא, דְּאִינּוּן (דברים ו)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הָא חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַתְוָון דְּיִחוּדָא, בְּתִקּוּנָא דִּכְרוּבִים, דְּכֵיוָן דְּאַתְקָנַת בְּהוּ, כְּדֵין אִתְקְרֵי כ"ה, וּכְדֵין אֲמַר וְכ"ה תִּדְבָּקִין. וְעִם כָּל דָּא, עִם נַעֲרוֹתָי. דְּכוּלָּא אִצְטְרִיךְ, דְּלָא לְשַׁבְקָא לוֹן דּוּכְרִין וְנוּקְבִין. וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מִזֶּה. רַב יֵיבָא סָבָא אֲמַר הָכִי. מִלַּמֵּד שֶׁהֶרְאָה לָהּ כְּרוּבִים. וְאִית בְּסִפְרָא דְּאָדָם, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּלָא תָזוּז מֵחַד כְּרוּב לְעָלְמִין. כְּגַוְונָא דָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (רות ב) וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מִזֶּה, לֹא תָזוּזִי מֵחַד מִנְּהוֹן לְעָלְמִין.

וְעַל דָּא אִיהִי אָמְרַת עִם הַנְּעָרִים, אִינּוּן ב' כְּרוּבִים, תִּדְבָּקִין וַדַּאי. וְכֵן בְּאִינּוּן רְתִיכִין נוּקְבֵי. כְּדָבָר אַחֵר, (שם) עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן. הַאי קְרָא לְדָרָשָׁא הוּא דְאָתָא. אֲבָל עֵינַיִךְ, (זכריה ד) הֵם עֵינֵי ה' מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ. בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן, דְּהוּאִיל דִּמְשָׁטְטֵי בְּכָל עָלְמָא, וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן לְמִנְדַּע.

חֲלוֹא צִוִּיתִי אֶת הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ, דְּהָא כְּרוּבִים לָא מִשְׁתַּכְּחֵי לְעָלְמִין, בְּגִין לְיָנְקָא מִינָּה. כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה סו) לְמַעַן תָּמֹצּוּ וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז כְּבוֹדָהּ. וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהִי אָזְלַת בָּתַר עַיְינִין, לְמֶחֱמֵי כָּל עוֹבָדִין דְּעָלְמָא, אִינּוּן כְּרוּבִין לָא קָרְבִין בַּהֲדָהּ, וְלָא מִתְעָרִין לְיָנְקָא מִינָּהּ.

וְצָמִית וְהָלַכְתְּ אֶל הַכֵּלִים. וְצָמִית, כַּד תֵּיאוּבְתֵּךְ לְיָנְקָא מֵרָזָא דְעָלְמָא עִילָּאָה, בְּאִתְעָרוּ דְּאִינּוּן כְּרוּבִין,

וּבְגִינֵהוֹן אִיהִי מִשְׁתַּקְיָא מִשַּׁקְיוּ עִילָּאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁ"ר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים, אִינוּן כְּרוּבִים. אֶל הַכֵּלִים, אִינוּן מְקוֹרִין עִילָּאִין דְּאִיקְרוּן אַנְפֵּי רַבְרְבֵי.

עַד כָּאן הוּא דַּעְתִּין דְּמִילִּין סְתִימִין, וּקְדוּשָׁה עִילָּאָה, בְּמִלִּין דְּהַאי מְגִילָּה, וְכוּלָּא בִּדְיוּקְנָא עִלָּאָה, וְרָזִין סְתִימִין. קָמוּ וּנְשָׁקוּהוּ. אֲמָרוּ, זַכָּאָה דָּרָא דְּזָכֵי לְכָל הַאי לְמִנְדַּע מִגּוֹ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, מִלִּין קַדִּישִׁין, מִלִּין דְּחָכְמְתָא. עַל דָּא כְּתִיב, (משלי ג) אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה. אֲמָרוּ לֵיהּ, הַאי קְרָא אָחֳרָא, שָׁמְעַת בֵּיהּ עִיקָּרָא דְּחָכְמְתָא, דְּהָא אֲנַן יַדְעִינָן לְמִדְרַשׁ בֵּיהּ דְּרָשָׁא. אֲמַר לוֹן, מַאי הִיא. אֲמָרוּ, כְּתִיב, (רות ב) וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַז לְעֵת הָאֹכֶל גְּשִׁי הֲלֹם וְאָכַלְתְּ מִן הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ. אֲמַר לוֹן, שְׁמַעְנָא.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סו) שִׁמְעוּ דְבַר ה' הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה' וְנִרְאֶה בְשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ. הַאי קְרָא אוֹקִים לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּיוָן דִּכְתִיב שִׁמְעוּ דְבַר ה', מַהוּ הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ. אֶלָּא דְּבַר ה' בְּכָל אֲתַר, דַּרְגָּא דִּמְהֵימְנוּתָא אִיהוּ. בַּר בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב שִׁמְעוּ דְבַר ה', אִיהוּ מִלָּה דְּנָפֵיק מִגּוֹ דַּרְגָּא הַהוּא, דְּאִקְרֵי לֵיהּ דְּבַר ה', וְהוּא דַּרְגָּא דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ. שִׁמְעוּ דְבַר ה', מִלָּה דְּנָפֵיק מִנֵּיהּ, כְּגוֹן (ירמיה לא) שִׁמְעוּ דְבַר ה' גּוֹיִם, מִלָּה דְּנָפֵיק מֵהַהִיא דַּרְגָּא.

חַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ, הַהוּא דַּרְגָּא מַמָּשׁ. מַאן חֲרֵדִים. אִלּוּ
יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן חֲרֵדִים תָּדִיר עַל אוֹתוֹ דָּבָר.
חֲרֵדִים בְּכַמָּה חֲרָדוֹת בֵּין הָעַמִּים, חֲרֵדִים בְּכַמָּה חֲרָדוֹת,
לְתַקָּנָא לֵיהּ לְהַהוּא דָּבָר.
אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שׂנְאֵיכֶם, אִלּוּ בְּנֵי עֵשָׂו וּבְנֵי יִשְׁמָעֵאל.
מְנַדֵּיכֶם, מַאן מְנַדֵּי לְמַאן. אֶלָּא אִינּוּן בְּנִידּוּי מִנַּיְיכוּ,
דְּלָא תֵיכְלוּן בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָא תֵישְׁתּוּן בַּהֲדַיְיהוּ, וְלָא תִקְרְבוּן
בַּהֲדַיְיהוּ. וְעַל דָּא אִינּוּן מְנַיְיכוּ בְּנִידּוּי.
דָּבָר אַחֵר מְנַדֵּיכֶם, בְּגָלוּתְכוֹן. כְּדָבָר אַחֵר, (איכה ד) סוּרוּ
טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ. וּמַאי קָא אָמְרִי. לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה',
בְּגִינָן וּבְגִין נַפְשָׁאן, יִכְבַּד ה', וְכָל יְקָרָא דִילֵיהּ בְּגִינָן הוּא.
וְכַד יִשְׂרָאֵל מִתְעָרֵי, וּמְחַכָּן בְּכָל יוֹמָא חֶדְוָה דְּפוּרְקָנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן לָא מְהֵימְנֵי כְּלַל, וְאָמַר נִרְאֶה
בְּשִׂמְחַתְכֶם, בְּזִמְנָא דְּנָחִית הַהוּא חֶדְוָה דִילְכוֹן. וְהֵם יְבוֹשׁוּ,
כְּמַאן דְּתָלֵי סוּרְחָנֵיהּ בְּאוֹחָרָן.
בְּדִיוּרָא דְּבֵי אִדְרָא, הֲוֵי חַד עֲתִירָא וְאִיהוּ חַד, וְאִינּוּן תְּרֵין,
וְכַחֲדָא הֲווֹ. וְכָל עִטּוּרָן וּשְׁמָהָן דִּמְהֵימְנוּתָא
קַדִּישָׁא, אוּף הָכֵי לוֹן בְּלָא הִיפּוּכָא דְּבִישׁ, דְּקָיְימִין תָּדִיר
קַמֵּי פִּתְחָא דְּבֵי מַלְכָּא, לְבַר מֵרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. הַהוּא דְּבַר
ה', אִיקְרֵי שֵׁם טוֹב. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (קהלת ז) טוֹב שֵׁם. ה'
אִיהוּ טוֹב.
הַהוּא סִטְרָא בִישָׁא, אִינּוּן תְּרֵין, דְּכוּרָא וְנוּקְבָא, וְאִינּוּן

מְחוּבָּרִין, וּשְׁמָהָן דִּילְהוֹן בְּהַפּוּכָא דְּבִישׁ, אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֵל אַחֵר, שֵׁם רָע. הַהִיא נוּקְבָא, הָכֵי אִתְקְרִיָא, בְּחִבּוּרָא דִּדְכוּרָא, דְּאִתְחַבַּר בַּהֲדָהּ דִּלָּא מִתְפָּרְשָׁן.

וּמְמֻנִּין עַל שְׂאָר עַמִּין, וְלָאו בְּגִין שֵׁם דִּילְהוֹן, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי מְנַדְּדָא וּמְרַחֲקָא מִינֵּיהּ, אִיהִי עִמְּהוֹן בְּגָלוּתְהוֹן. וְלָא יָדְעֵי דְּהָא בְּשֵׁם קַדִּישָׁא דִּילָן אִינּוּן מִתְתַּקְפִּין, דְּאִיהִי אִתְּזָנַת וְאַתְקִיפַת לְהַהוּא שֵׁם רַע בְּחוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כְּדָבָר אַחֵר, (שה"ה א) שָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים. וַאֲפִילּוּ בְּזִמְנָא דְּשַׁלִּיטִין, הַהוּא דְּקַדּוּשָׁא דְּמְהֵימְנוּתָא נָטִיל וְיָהֵיב חוּלַק גְּרָמָא לְכַלְבָּא, וּמִינֵּיהּ אִתְּזָנוּ רְשָׁעִים.

מַה כְּתִיב, (רות ב) וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַז לְעֵת הָאֹכֶל. בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִתְתַּקְנָא מִגּוֹ תַּתָּאֵי וְעִילָּאֵי. מִתַּתָּאֵי, בְּקוּרְבָּנִין, וְעִלָּוִון, וּצְלוֹתִין, וּרְעוּ דְּרַעֲוָא, דְּסַלְקָא מִתַּתָּאֵי. מֵעִילָּאֵי, בְּתִיקוּנִין דְּתִיכִין וּכְרוּבִין, בְּמַאֲכָלָהּ, בְּחֶדְוָה וּרְעוּ. דְּדֵין אִיהוּ לְעֵת הָאוֹכֶל.

וּרְעוּ דְּצַדִּיק חַי לְגַבָּהּ, וְאִתְתַּקָּנַת עַל דְּתִיכָהָא. וּמָה אָמַר לָהּ. גְּשִׁי הֲלֹ"ם בְּקִישׁוּטֵי דְּמַלְכָּא עִילָּאָה. וְאָכַלְתְּ מִן הַלֶּחֶם, תְּקַבְּלִי מְזוֹנָא, וּרְעוּ, וּמֵיכְלָא קַדִּישָׁא, לְפַלְגָא לְאוּכְלוֹסַיִךְ קַדִּישִׁין לְעֵילָּא וּלְתַתָּא.

וְעִם כָּל דָּא, וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ, אִית לָךְ לְנַטְלָא אוֹרַח טָבוּל מֵהַהוּא חוֹמֶץ דְּסִטְרָא שְׂמָאלָא, לְיַנְקָא לְהַהוּא

סִטְרָא בִּישָׁא, לְמִיתְזַן שְׁאָר עַמִּין, וּלְאִתְזָנָא מִינֵּיהּ.
וַיִּצְבָּט לָהּ קָלִי, מֵיכְלָא דְּנַפְקָא מֵאֶשָׁא דִּסְטַר שְׂמָאלָא, בְּגִין
לְמֵיהַב מְזוֹנָא וְטַרְפָּא לְכוֹלָּא, וַאֲפִילּוּ לַכְּלָבִים, וְכָל
אִינּוּן דְּנַפְקֵי וּמִתְפַּשְׁטֵי מֵהַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא דִּמְסָאֲבוּ.
וּכְדֵין, וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתּוֹתַר. וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע, מֵהַהוּא
מֵיכְלָא קַדִּישָׁא. וַתּוֹתַר, מֵהַהוּא מֵיכְלָא אָחֳרָא,
דְּאִיהוּ אַתְיָא שִׁיּוּרִין שִׁיּוּרִין, מֵיכְלָא דְּאָתֵי עַל שׂוֹבַע. וַתּוֹתַר,
עֲבַד שִׁיּוּרִין לְהַהוּא מֵיכְלָא לְסִטְרָא אוֹחֳרָא.
חֲדוּ ר' נְהוֹרָאי וְר' יוּדָאי, וְאָמְרֵי, אִלְמָלֵי לָא אֲתֵינָא לְעַלְמָא
אֶלָּא לְמִשְׁמַע מִילִּין אִלֵּין, דַּיָּין. (רות ג) וַיֹּאכַל בֹּעַז וַיֵּשְׁתְּ
וַיִּיטַב לִבּוֹ. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, מִלַּמֵּד שֶׁבִּירַךְ עַל מְזוֹנוֹ. מַהוּ
וַיִּיטַב לִבּוֹ. דִּבְרִיךְ לְהַאי אֲתַר דְּאִקְרֵי לֵב.
רַבִּי נְחֶמְיָה פָּתַח, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה'
אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ, כָּל הָאוֹכֵל וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, נִקְרָא
מַשְׁחִית וְגַזְלָן. שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר אֵין
פֶּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית.
וְאָמַר ר' יוּדָאי, גָּדוֹל כֹּחַ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, שֶׁמּוֹסִיף כֹּחַ בְּרָכָה
בַּפַּמְלִיָּא שֶׁל מַעְלָה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא, גָּדוֹל כֹּחַ בִּרְכַּת
הַמָּזוֹן, שֶׁמּוֹסִיף בְּרָכָה עַל מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל אָדָם.
רַבִּי בּוֹן וְר' יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא, הֲווֹ אָזְלִין בְּאוֹרְחָא לְפִדְיוֹן
שְׁבוּיִם. אִעְרְעוּ בְּהַאי כְּפַר, דְּמָכוּ תַּמָּן בַּהֲדֵי הַהוּא

אוּשְׁפִּיזָא. בְּפַלְגוּת לֵילְיָא קָמוּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. קָמַת הַהִיא אִתְּתָא דְּבֵיתָא, וְאַדְלָקַת לוּן שְׁרָגָא, עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, יְתֵיבַת הִיא אֲבַתְרַיְיהוּ לְמִשְׁמַע מִילִּין דְּאוֹרַיְיתָא. אַשְׁגְּחוּ בָהּ.

פְּתַח חַד וַאֲמַר, (משלי ב) נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן. נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם, וַדַּאי. מַה הַנֵּר מְאִירָה בַּאֲפֵילָה, אַף נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם מְאִירָה לַגּוּף.

תָּנֵי וַאֲמַר, בְּגִ' דְּבָרִים הָאִשָּׁה זוֹכָה, בְּחַלָּה, וּבְנִדָּה, וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר. וְכֻלְּהוּ תָּנִינָן. אַדְּהָכִי אַהֲדַר רִישֵׁיהּ, וְחָמָא לְהַהִיא אִתְּתָא דְּקָא בַּכְיָא, קָם אֲבוּהָ וְיתֵיב בֵּינַיְיהוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי בוֹן, אַמַּאי קָא בַּכְיָא בְּרַתֵּיךְ. אֲמַר, דְּלָא זָכְתָה לְבַעְלָא דְּיִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִיהוּ רַבְיָא בֶּן תְּרֵיסַר שְׁנִין, וַאֲפִילּוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לָא יָדַע. וְלָא יָכֵילְנָא עְמֵיהּ דְּיוּלֵיף לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכֵי, אֵיעַבַּר לֵיהּ בְּאַחֲרָא, וְאַמַּאי יַהֲבַת לֵיהּ בְּרַתֵּיךְ.

אֲמַר אִיהוּ, לָא יְדַעְנָא בֵּיהּ, אֶלָּא עַל דְּחָמֵינָא יוֹמָא חַד, דְּהָא לְמִשְׁמַע חַד קַדִּישׁ, דָּלֵיג מֵאִיגְּרָא לְתַתָּא, נַדַּרְנָא עָלַי לְנַסְבָא לֵיהּ בְּרַתִּי. נְפַקְנָא מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא, וְיָהִיבְנָא לֵיהּ בְּרַתִּי, וְלָא חַיִּישֵׁינָא לְמִילֵּי אַחֲרִיתָא, וְלָא אַשְׁגַּחְנָא יַתִּיר. וְהַשְׁתָּא אִשְׁתַּכַּח, דְּאַפִּילּוּ מִלָּה אַחַת בְּאוֹרַיְיתָא לָא יָדַע, וְלָא בָּעֵי לְמֵילַף מִידֵי.

אָמַר לֵיהּ ר' בוֹן, דִּילְמָא יְזֵכֶּה לְבַר דְּיֵלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא *)

סַגֵּי. אַדְהָכֵי, קָם הַהוּא רַבְיָא מֵעַרְסֵיהּ, וְדָלֵיג עֲלַיְיהוּ, וְיתֵיב בֵּינַיְיהוּ. אִסְתַּכַּל בֵּיהּ ר' בּוֹן, אֲמַר, אֲנָא חָמֵינָא בְּאַנְפּוֹי, דְּנְהִירוּ סַגֵּי דְּאוֹרַיְיתָא יִפּוֹק מֵהַאי עוּלֵימָא.

פְּתַח הַהוּא רַוָּוק, וְאָמַר, (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוֹת דֵּעִי אִתְכֶם. עַד דְּפָתַח וְאָמַר בְּמִילִין דְּבִרְכַת הַמָּזוֹן.

וְאָמַר, הַשְׁתָּא דַּאֲמַרְתְּ דְּאַפִּילוּ בִּרְכַת הַמָּזוֹן לָא יְדַעְנָא, בִּבְרְכַת הַמָּזוֹן אִית מִילִין יְדִיעִין, וְהֵם י'. חַד, לְתַקּוּנֵי פִּתּוֹרָא כְּפוּם הַהוּא מְזוֹנָא. וּמַאן דְּלָא הָוָה לֵיהּ מְזוֹנָא כָּל כָּךְ, וְיסַדֵּר פִּתּוֹרָא, אִיהוּ מְשׁוּבָּח, בְּגִין דְּיתֵיב לְמֵיכַל קַמֵּי מַלְכָּא, דְּכְתִיב, וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ.

תִּנְיָינָ"א, נְטִילַת יָדַיִם, קוֹדֶם אֲכִילָה. מַאן דְּאָכֵיל בְּלָא נְטִילַת יָדַיִם, כְּאִילּוּ אָכֵיל טָמֵא. תְּלִיתָאָ"ה, נְטִילַת יָדַיִם, דְּיטוֹל יָמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וִישַׁמֵּשׁ בִּשְׂמָאלָא לְיָמִינָא. וְיטוֹל עַד שִׁיעוּרָא דְּפַרְקָא דְּגָזְרוּ רַבָּנָן.

רְבִיעָאָ"ה, דְּצָרִיךְ לְהַגְבִּיהַּ יָדָיו לְאַחַר נְטִילָה בְּשָׁעָה דְּמְבָרֵךְ. וְיזַוֵּוג שְׁנֵי זְרוֹעוֹתָיו כְּאַחַת בְּשָׁעַת הַגְבָּהַת יָדָיו. חֲמִישָׁאָ"ה, דְּצָרִיךְ לְמִסְמַךְ בְּרָכָה לִנְטִילָה זוֹ. שִׁשִּׁי"ת, לְמֵיהַב מִפִּיתָּא לַעֲנִיִּים. שְׁבִיעִי"ת, לְבָרֵךְ בִּרְכַת הַמּוֹצִיא, וּלְדַקְדֵּק בַּהּ' וְאָסוּר לֶאֱכוֹל בְּלֹא בְּרָכָה. שְׁמִינִי"ת, הָאוֹכֵל עַל שֻׁלְחָנוֹ, צָרִיךְ שֶׁלֹּא יְהֵא גַּרְגְּרָן וּבַלְעָן, אֶלָּא כְּאוֹכֵל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

תְּשִׁיעִי"ת, צָרִיךְ לוֹמַר עַל שׁוּלְחָנוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה. וְיָחִיד שֶׁאֵין לוֹ עִם מִי לַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה, דַּי לוֹ בִּבְרָכוֹתָיו.

עֲשִׂירִי"ת, מַיִם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְלֹא הִצְרִיכוּ בּוֹ בְּרָכָה, אַף עַל גַּב דְּיָדָיו מְזוּהָמוֹת מִגּוֹ מַאֲכָל. וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ עַל רְחִיצַת יָדַיִם.

כָּל הַנִּי עֲשָׂרָה, אִיצְטְרִיכוּ קוֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְכָל חַד וְחַד אִית בֵּיהּ טַעְמָא מִגּוֹ מְתִיבְתָּא עִילָּאָה. וַאֲנָא אַהֲדַר עֲלַיְיהוּ.

חַד, לְתִיקוּנָא פְּתוֹרָא עַל הַהוּא מְזוֹנָא שֶׁל אָדָם, בְּגִין יִקָּרָא דְּמַלְכָּא, דְּיָהֵיב לֵיהּ מְזוֹנָא לְגוּפֵיהּ. דְּתָנִינָן, קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקַמֵּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כִּקְרִיעַת יַם סוּף. אַמַּאי קָשִׁין. אֶלָּא בְּגִין דִּמְזוֹנֵי דְּעָלְמָא לָא אַתְיָין אֶלָּא מִגּוֹ דִּינָא. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אַעֲבַר עַל דִּינָא, וְזָן לָרְשָׁעִים, לַהֲגוּנִים וּלְשֶׁאֵינָן מְהוּגָנִים. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זָן לְכוּלָּם, מִקַּרְנֵי רְאֵם עַל בֵּיצֵי כִּנִּים.

וּשְׁכִינָה קָאִימַת וְרוֹאָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. כְּמָה דִּכְתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. וַדַּאי. וּכְתִיב, וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ. לְפִיכָךְ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה שׁוּלְחָנוֹ בַּחוֹל עָרוּךְ וְלֹא עָרוּךְ, וּבְיוֹם שַׁבָּת, צָרִיךְ תּוֹסֶפֶת שִׁינּוּי אַחֵר לְמַעֲלְיוּתָא.

תִּנְיָינָא, נְטִילַת יָדַיִם קוֹדֶם אֲכִילָה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דַּאֲכִילָה אִצְטְרִיךְ נְקִיוּת, כְּנַוְונָא דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת

לְעֵילָא. דְּהָכֵי אָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, מַאי דִּכְתִיב, (תהלים עח) לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ. לֶחֶם דְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת אוֹכְלִים. לְמַאי נַפְקָא מִנֵּיהּ. אֶלָּא מַה מַּלְאָכֵי הַשָּׁרֵת אוֹכְלִים בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה וּבִנְקִיוּת, אַף יִשְׂרָאֵל כֵּן צְרִיכִין לֶאֱכוֹל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה. דִּכְתִיב, (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם, אֵלּוּ מַיִם רִאשׁוֹנִים. וְהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים, אֵלּוּ מַיִם אַחֲרוֹנִים. כִּי קָדוֹשׁ, זֶה שֶׁמֶן טוֹב. אֲנִי ה', זוֹ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן.

וְחָכֵי אָמְרֵי. וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם, דְּכָל הָאוֹכֵל בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה וּבִנְקִיוּת, נִדְמֶה לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים. וְדִכְתִיב כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה', מְלַמֵּד, שֶׁצָּרִיךְ כַּוָּנָה בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן.

וְכָל הָאוֹכֵל בִּלֹא נְטִילַת יָדַיִם, אֲכִילָתוֹ טָמֵא. וּשְׁכִינְתָּא מַה הִיא אוֹמֶרֶת. (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עָיִן וְאַל תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּיֵשׁ מִדַּת פּוּרְעָנוּת בָּעוֹלָם, וּשְׁמוֹ עַיִן הָרָע. וְכָל הָאוֹכֵל בִּלֹא נְטִילַת יָדַיִם, אוֹתָהּ הַמִּדָּה שֶׁל פּוּרְעָנוּת שׁוֹרָה עָלָיו. וְכָל אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל שֶׁלָּהּ, הוּא נִקְרָאת לֶחֶם רַע עָיִן.

דְּהָכֵי אָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, שְׁתֵּי מִדּוֹת עוֹמְדוֹת עַל שׁוּלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם, אַחַת מִדַּת טוֹב, וְאַחַת מִדַּת רָע. כְּשֶׁהָאָדָם מְקַדֵּשׁ יָדָיו וּמְבָרֵךְ, מִדַּת טוֹב אוֹמֶרֶת, זֶהוּ שׁוּלְחָנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמַנְחָא יָדֶיהָ עַל רֹאשׁוֹ, וְאוֹמֶרֶת לוֹ, עַבְדִּי אָתָּה. עַבְדּוֹ שֶׁל מָקוֹם אָתָּה. כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

וּכְשֶׁאֵין אָדָם מְקַדֵּשׁ אֶת יָדָיו וְאוֹכֵל. מִדַּת רַע אוֹמֶרֶת, זֶה שֶׁלִּי הוּא. מִיָּד שׁוֹרָה עָלָיו וּמְטַמְּאָה אוֹתוֹ, וּמַאֲכָלוֹ נִקְרָא לֶחֶם רַע עָיִן.

עוּבְדָא הֲוָה בְּבָבֶל, בְּחַד בַּר נָשׁ דְּזַמִּין הַהוּא מִסְכֵּינָא לְמֵיכַל, חָמָא לֵיהּ דְּלָא נְטַל יְדוֹי וְאָכֵיל. הַהוּא מִסְכֵּינָא קָם מִפְּתוֹרָא וְאָזֵיל לֵיהּ, קַרְיֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ תִּיב בְּקִיּוּמָךְ וְאָכֵיל.

אָמַר לֵיהּ, חַס וְשָׁלוֹם דְּאָכֵיל אֲנָא עִמָּךְ, דַּעֲלָיךְ כְּתִיב, (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עָיִן וכו', וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמַּאֲכָלְךָ טָמֵא. וּכְתִיב, (ויקרא יא) וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם. דְּכָל מַאן דְּשַׁרְיָא עֲלֵיהּ רוּחַ רַע עַיִן, מְקַבֵּל טוּמְאָה סְתוּמָה, דְּלֵית לָהּ פְּתִיחוּ כְּלָל. אֲתָא עוּבְדָא קַמֵּי רַבָּנָן, וַיַּהֲבוּ לֵיהּ לְהַהוּא מִסְכֵּינָא מְאָה זוּזֵי.

בָּהּ רַבִּי חַגַּי, וְאָמַר, אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל, אַשְׁרֵיכֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת. וּמַה מִּסְכֵּינָא, דְּהַוָּה כָּפִין, וְעָצִיר מֵעוֹי, וּנְטַר גַּרְמֵיהּ, וְלָא חַיֵּישׁ אֶלָּא לְיִקָּרָא דְּמָרֵיהּ. כַּמָּה אַגַּר טַב זַמִּין לְמַאן דְּלָעֵן בְּאוֹרַיְיתָא.

תְּלִיתָאָה, לְנַטְלָא יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא. בְּגִין דְּיְמִינָא אִית לֵיהּ שִׁבְחָא עַל שְׂמָאלָא בְּכֹלָּא, וְאִצְטְרִיךְ לְנַטְלָא לְיְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וּלְשַׁמָּשָׁא לֵיהּ. דְּהָא יְמִינָא דְּבַר נָשׁ,

כְּגַוְונָא עִילָּאָה, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ שִׁבְחָא עַל שְׁמָאלָא.
דְּאוֹרַיְיתָא בְּיָמִינָא אִתְיְהֲבִית. דִּכְתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ
דָּת לָמוֹ. וּכְתִיב, (תהלים קיח) יְמִין ה' רוֹמֵמָה יְמִין
ה' עוֹשָׂה חָיִל. וְעַל דָּא, כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל.
לְקַדְשָׁא יָדָיו, אִצְטְרִיךְ שְׁמָאלָא לְקַדְשָׁא לְיָמִינָא. כֹּהֵן
שֶׁעוֹלָה לַדּוּכָן, מִמִּי נוֹטֵל יָדָיו, הֱוֵי אוֹמֵר מִלְּוִי,
דְּאִיהוּ מִסְטַר שְׁמָאלָא, דְּאִיהוּ מְשַׁמֵּשׁ לְכֹהֵן הָעוֹלֶה לַדּוּכָן,
לְמֵיהֱוֵי יְמִינָא כְּדְקָא יָאוֹת, וּלְאִתְקַדְּשָׁא מִגּוֹ שְׁמָאלָא. אוֹף
הָכִי נָמֵי הָכָא, יְמִינָא לָא בָּעֵי לְאִתְקַדְּשָׁא אֶלָּא מִגּוֹ שְׁמָאלָא.
תּוּ, אִצְטְרִיךְ לְנַטְלָא כָּל פִּרְקִין דִּיָּד. אַרְבָּעָה סְרֵי פִּרְקִין
אִינּוּן, דְּאִיקְרוּן י"ד, וְדָא אִיהוּ כִּי יָד עַל כֵּס יָ"ה, כְּמָא
דְּאוֹקְמֵיהּ רַב הַמְנוּנָא סָבָא, בְּאַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, רֵישָׁא
וְסִיפָּא, דְּאִקְרֵי א"ת ב"ש. וְכָל אִינּוּן י"ד פִּרְקִין, בְּרָזָא
דְּאַלְפָּ"א בֵּיתָ"א, מִגּוֹ ה' וּלְעֵילָּא, וְאִיקְרֵי י"ד פִּרְקִין. וְי"ד
פְּלָחִין לִי"ד, לְמֶהֱוֵי כְּלָלָא דְּיָמִינָא בִּשְׁמָאלָא, וּשְׁמָאלָא
בְּיָמִינָא. וְעַל דָּא נְטִילַת יָדַיִם, לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא.
רְבִיעָאָה, דְּצָרִיךְ לְהַגְבִּיהַּ יָדָיו בְּשָׁעָה דִּמְבָרֵךְ, לְאַחַר
נְטִילָה, וִיקַדֵּשׁ יָדָיו. דִּכְתִיב, (תהלים קלד) שְׂאוּ
יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת ה', מַאי טַעְמָא.
בְּגִין דְּאָצְבְּעָן אִינּוּן דִּיוּקְנָא עִילָּאָה. אָצְבְּעָן אִינּוּן חָמֵשׁ, ד'
אָצְבְּעָן דְּאִינּוּן מְחוּבָּרִים כַּחֲדָא, אִית בְּהוּ תְּלַת פִּרְקִין
בְּכָל חָדָא, דְּאִינּוּן רָזָא דִּדְיוּקְנָא דִּרְתִיכָא עִילָּאָה. דְּהָא

רְתִיכָא קַדִּישָׁא אִיהִי אַרְבַּע, וְאִינוּן תְּרֵיסַר פִּרְקִין. וְעַל דָּא שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ דְּאַרְבַּע אַתְוָון, תְּרֵיסַר אַתְוָון אִיהוּ. וְדָא הוּא שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ בְּאוֹתִיּוֹתָיו, אִינוּן תְּרֵיסַר פִּרְקִין, כָּל פֶּרֶק וּפֶרֶק אוֹת אִקָּרֵי.

אֶצְבַּע יְתֵירָה דְּאִתְקְרֵי גּוּדָל, דְּאִיהוּ חוּץ מִינַיְיהוּ, וְאִית בֵּיהּ תְּרֵין פִּרְקִין, אִינוּן תְּרֵין פִּרְקִין, תְּרֵין אַתְוָון טְמִירִין, בִּתְרֵין דַּרְגִּין עִילָּאִין טְמִירִין, שְׁבְחָא דְּכוּלְהוּ אִינוּן. וּמַפְתְּחָא דְּכוּלְהוּ לְעֵילָּא, לְגַבֵּי הַהוּא דְּטָמִיר דְּלָא אִתְגַּלְיָיא, וְאִלֵּין פִּרְקִין, כּוּלְהוּ זְקִיפִין לְגַבֵּי הַהוּא טְמִירָא, לְבָתַר דְּאִתְקַדְּשִׁי. בְּגִין דְּכוּלְהוּ אִתְבָּרְכָאן מִינֵּיהּ.

וְהַשְׁתָּא כֵּיוָן דְּאִתְקַדְּשִׁי, אֶצְבָּעָן אִצְטְרִיךְ לְזָקְפָא לוֹן לְעֵילָּא, לְאִתְעָרָא אִינוּן פִּרְקִין עִילָּאִין קַדִּישִׁין. וְעַל דָּא, ה' אֶצְבְּעָן וי"ד פִּרְקִין דְּאִית בְּהוֹן, הֲרֵי י"ט. וב' פִּרְקִין עִילָּאִין, הֲרֵי כ"א בִּזְרוֹעַ יָמִין, כְּנֶגֶד אֶהְיֶה שֶׁחֶשְׁבּוֹנוֹ כ"א. וְכֵן בְּיַד שְׂמֹאל כ"א, כְּנֶגֶד אֶהְיֶ"ה שֶׁחֶשְׁבּוֹנוֹ כ"א. וְעַל דָּא אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה.

וְרָזָא, אֶהְיֶה רא"ש אֶהְיֶה. אֲשֶׁ"ר הֶפְכוֹ רא"ש. וְעַל דָּא אֲמַר, (דברים כט) רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם. רָאשֵׁיכֶם, זְרוֹעַ יָמִין. שִׁבְטֵיכֶם, זְרוֹעַ שְׂמֹאל.

חֲמִישָׁאָה, דְּצָרִיךְ לְבָרְכָא בְּכַוָּנָה, כְּמָה דַּאֲמָרָן. בְּגִין לְאִתְעָרָא בִּרְכָאן לְעֵילָּא, בִּדְיוּקְנָא דְּאֶצְבְּעָן.

שְׁתִיתָאָה, לְמֵיהַב מֵהַהוּא מֵיכְלָא לְמִסְכֵּנָא, דְּדָא אִיהוּ כִּדְקָא יָאוֹת. וּמִצָּוָה מִן הַמּוּבְחָר, לְמֵיהַב מֵהַהוּא מֵיכְלָא דְּאִיהוּ אָכִיל, מִכָּל שׁוּפְרֵי דְּאִיהוּ תָּאֵיב. דְּהָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִתְהַנֵּי מֵהַהִיא מְזוֹנָא דְּאִיהוּ יָהֵיב לְמִסְכֵּנָא, בְּגִין דְּהַהוּא מֵיכְלָא דְּאִיהוּ יָהֵיב, עֲבָדָא נַיְיחָא לְנַפְשָׁא דְּהַאי מִסְכֵּנָא, וְחָדֵי לֵיהּ.

שְׁבִיעָאָה, לְבָרְכָא בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא עַל נַהֲמָא. דְּהָכִי אָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, ז' אַרְצוֹת נִינְהוּ, וְכוּלְהוּ מְדוֹרִין לְתַתָּא. וּמִכֻּלְהוּ לָא אִתְרְעֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֶלָּא בְּתֵבֵל דָּא. וּבְכוּלְהוּ לָא הֲוָה מֵאִינוּן שִׁבְעָה מִינִין, אֶלָּא בְּתֵבֵל דָּא. וּבְכֻלְּהוּ יָהֵיב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּל עִשְׂבִין, וְכָל יְבוּלֵי אַרְעָא, בְּיַד מְמַנָּן, בַּר מֵאִלֵּין שִׁבְעַת הַמִּינִין, נַהֲמָא דְּמֵיכְלָא דִּבְנֵי נָשָׁא. וּבְגִינֵי כָּךְ אִצְטְרִיךְ לְדַקְדֵּק בְּהּ' דְּהַמּוֹצִיא, דְּהָא נַהֲמָא בִּידֵיהּ אִתְמַסָּר, וְלָא בִּידָא דִּמְמַנָּן. וְאִיהוּ דְּאַפִּיק לֵיהּ, וְלָא אָחֳרָא. וְעַל דָּא הַמּוֹצִיא, וְלָא מוֹצִיא.

תְּמִינָאָה, דְּלָא יְהֵא גַּרְגְּרָן וּבַלְעָן, אֶלָּא כְּמַאן דְּאָכִיל קַמֵּי מַלְכָּא. דִּבְרִכְתָּא לָא שַׂרְיָא בְּמֵעוֹי דְּהַהוּא דְּאִשְׂתַּבַּח בַּלְעָן, אֶלָּא בְּהַהוּא דְּלָא אִשְׂתַּבַּח בַּלְעָן. וּבַלְעָן אִיהוּ כְּעֵשָׂו, דִּכְתִיב, (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה, אוֹרַח הַלְעָטָה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחִוְיָא בִּישָׁא שַׂרְיָא בְּמֵעוֹי, וְלָא יִשְׂבַּע. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִיקְרֵי רָשָׁע. דִּכְתִיב,

(משלי יג) וּבָטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר. בְּגִין דָּא בָּעֵי לְמֵיכַל בְּנַחַת עַל פָּתוֹרֵיהּ, כְּמַאן דְּיָתֵיב קַמֵּי מַלְכָּא.

תִּשִׁיעָאָה, לְמֵיהֱוֵי עַל פָּתוֹרֵיהּ דְּבְרֵי תוֹרָה. דְּהָא תָּנִינָן, שׁוּלְחָן דְּלֵית בֵּיהּ דִּבְרֵי תוֹרָה, חֲבֵרֵי הוּא כְּמַאן דְּאָכַל מִזִּבְחֵי מֵתִים, דָּא עֲבוֹדָה זָרָה. דִּכְתִיב, (ישעיה כח) כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם. עֲבוֹדָה זָרָה אִיקְרֵי קִיא צוֹאָה.

בְּגִין דְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פָּלֵיג חוּלָקִין בְּכָל יוֹמָא וּבְכָל לֵילְיָא, מְזוֹנִין לְעַלְמָא, לְעִילָּאֵי וּלְתַתָּאֵי. בְּלֵילְיָא, לְאִינּוּן מַלְאָכִין דְּמְמַנָּן עַל דּוּכְתַּיְיהוּ, וְשַׁלִּיטֵי בְּלֵילְיָא, אָכְלֵי בְּלֵילְיָא, כְּדָבָר אַחֵר, (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

בִּימָמָא, לְאִינּוּן מַלְאָכִין דְּמְמַנִּין עַל דּוּכְתַּיְיהוּ, וְשַׁלִּיטֵי בִּימָמָא, פָּלֵיג לוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְזוֹנָא בִּימָמָא. כְּיָון דְּפָלֵיג לוֹן, לְבַתְרַיְיהוּ, פָּלֵיג לְכָל בְּנֵי עַלְמָא דָּא.

כָּל אִינּוּן מַלְאָכִין דִּלְעֵילָּא, בְּעוֹד דְּאָכְלֵי מְזוֹנַיְיהוּ, כּוּלְהוּ מְשַׁבְּחָן וּמוֹדָן וּמְנַשְּׁאָן לְמָארֵיהוֹן, וּלְבָתַר אוֹף הָכֵי. כְּגַוְונָא דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אִצְטְרִיךְ לְהוֹן כְּהַאי גַּוְונָא מַמָּשׁ, לְמֶהֱוֵי חֲבֵרִים בַּהֲדַיְיהוּ.

עֲשִׂירָאָה, מַיִם אַחֲרוֹנִים, דְּאִינּוּן חוֹבָה, לְאַעֲבָרָא זוּהֲמָא בִּישָׁא מִנֵּיהּ, וּלְמֵיהַב חוּלָקָא לְסִטְרָא בִּישָׁא

מֵהַהוּא זוּהֲמָא דְּעַל יְדוֹי. בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכַּח מְקַטְרְגָא לְגַבֵּיהּ. דְּתָנִינָן, מִדָּה טוֹבָה נָטְלָה הַהוּא רְעוּתָא וְכַוָּנָה דִּנְטִילַת יָדַיִם, וְהַמּוֹצִיא, וּבִרְכַּת הַנֶּהֱנִין, וּבִרְכַּת מְזוֹנָא. מִדָּה רָעָה, נָטְלָה הַהוּא זוּהֲמָא דְּיָדַיִם בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, וּבְדָא יִתְפָּרַשׁ מִינֵיהּ, וּבְדָא נָטֵיל חוּלָקֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (רות ג) וַיֹּאכַל בֹּעַז וַיֵּשְׁתְּ וַיִּיטַב לִבּוֹ, דְּבָרִיךְ עַל מְזוֹנֵיהּ, וְחָדֵי לְהַהוּא אַתַּר דְּאִקְרֵי לֵב, הַהוּא לֵב דְּבָעֵי לְבָא וּרְעוּתָא דְּאִינִישׁ.

וּמַיִם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְקַבִּיל לוֹן הַהוּא דְּאִקְרֵי חוֹבָה, וּבְאִינּוּן מַיִם נַיְיחָא דַּעְתֵּיהּ. בְּגִין דְּתְרֵין דַּרְגִּין אִלֵּין, חַד אִיקְרֵי זְכוּת, וְחַד אִיקְרֵי חוֹבָה. וְכָל מִלִּין דְּדָא פָּתְחִין לִזְכוּת, וְכָל מִילִּין דְּדָא פָּתְחִין לְחוֹבָה, וְאִתְדָּנוּ לְחוֹבָה. וְעַל דָּא, מַיִם אַחֲרוֹנִים אִינּוּן חוּלָקִין דְּחוֹבָה, דְּאִתְהַנֵּי מֵהַאי. וְרָזָא שַׁפִּיר.

כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צָרִיךְ י' דְּבָרִים, כְּמָה דְּאִתְעָרוּ בְּהוּ רַבָּנָן. בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּג', צָרִיךְ כּוֹס. שֶׁלֹּא בְּג', אֵין צָרִיךְ כּוֹס. מַאי טַעְמָא, דְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אֵינוֹ מִתְבָּרֵךְ אֶלָּא בְּג', וּמִג' וּלְמַעְלָה. הָא פָּחוֹת מִג', לָא.

בְּג', אָמְרוּ רַבָּנָן, דְּהוּא אוֹמֵר נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ. הָכָא לָא אָמְרֵי לְמַאן מְבָרֵךְ, אַף עַל גַּב דְּג' אִינּוּן, לֹא אָמַר נְבָרֵךְ לְמִי שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ, אוֹ לַשֵּׁם, וְלָא אָמְרֵי אֶלָּא נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ, וְלָא אָמְרֵי לְמַאן.

וְהָכָא אִיתְעָרוּ רַבָּנָן, דְּהַאי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה קָיְימָא קַמֵּיהּ, וְעֵינוֹי מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ. וְרָזָא (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְהַהוּא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, נָטַל בִּרְכָן וּמְזוֹנֵי מִגּוֹ ג' אֲבָהָן. וּמֵהַהוּא מְזוֹנָא דְּאִיהוּ נָטַל אֲנַן אָכְלֵי.

וְעַל דָּא מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ, וְאָמְרֵי נְבָרֵ"ךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ, נַסְבֵי"ם דַּעְתֵּנוּ לְבָרְכָא, בְּגִין דְּאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ, מֵהַהוּא מְזוֹנָא דְּאִיהוּ נָטִיל לְמֵיזַן עָלְמָא.

וְאִינּוּן עָנְיָן וְאָמְרִין לְגַבֵּי עָלְמָא עִילָּאָה, בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ. וְהַשְׁתָּא רְשִׁימוּ וְאָמְרֵי דַּרְגָּא יְדִיעַ, דְּכָל מְזוֹנָא מִינֵּיהּ נָפְקָא, וְאָמְרֵי בָּרוּךְ. מַאן בָּרוּךְ, הַהוּא מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, מֶלֶךְ עִילָּאָה, דְּכָל בִּרְכָאן מִינֵּיהּ נָפְקוֹ. וְהָא בָּרוּךְ מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (מלכים א ב) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ, מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ.

וְעַל דָּא, אִינּוּן אָמְרֵי רְשִׁימָא דְּדוּכְתָּא, מַה דְּאִיהוּ לָא אֲמַר.

מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהַאי עַלְמָא עִילָּאָה שֶׁהִיא בִּינָה, אָרִיךְ בִּרְכָאן בְּקַדְמִיתָא לִתְרִין כְּרוּבִין דִּתְחוֹתָהּ, וְאִינּוּן יָמִינָא וּשְׂמָאלָא, חֶסֶד וּגְבוּרָה. וְעַל דָּא אִתְרְשִׁימוּ אִינּוּן תְּרִין, לְמֶיעֱבַד רְשִׁימָא דְּהַהוּא דַּרְגָּא עִילָּאָה. הַהוּא דְּמְבָרֵךְ דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, נָטִיל כּוּלָּא מִבֵּין תְּרִין סִטְרִין, וְאִיהוּ מְבָרֵךְ מִכָּאן וּלְהָלְאָה, וְאַרְשִׁים דּוּכְתָּא וְדַרְגָּא, וּכְדֵין מִתְבַּסְּמִין כַּחֲדָא בִּשְׁלָמָא רַבָּה, י"ב שִׁבְטִין דִּלְעֵילָּא.

וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, וְלָא מִטּוּבוֹ. דְּזַן בְּטוּב הַהוּא עַלְמָא תַּתָּאָה,

דִּנְפַק מִמְּדַת הַטּוֹב עַצְמָהּ, דְּאִתְקְרִיאַת טוּבוֹ. כְּדָבָר אַחֵר, (הושע ג) וּפָנֲחַדוּ אֶל ה' וְאֶל טוּבוֹ, אֶל ה' דָּא עַלְמָא תַּתָּאָה. וְאֶל טוּבוֹ, דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. (ירמיה לא) וְנָהֲרוּ אֶל טוּב ה', דְּעַל יָדוֹ אִיתְּזָנוּ וְאִתְנְהִירוּ כָּל עָלְמִין.

בַּעֲשָׂרָה, דְּהָא כֻּלָּא בְּהַסְכָּמָה חָדָא, מֵרֵישָׁא עִילָּאָה וְעַד סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, הַהוּא דִּמְבָרֵךְ, אֲמַר וְאַרְשִׁים, נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ.

וְכֵן מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, כֵּיוָן דִּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַזָּן עַל מְזוֹנָא דְּנָפַק מִגּוֹ עַלְמָא עִילָּאָה, דְּאִיהוּ מְקוֹר דְּכֻלָּא, אַהֲדַר לְבָתַר, וַאֲמַר עַל אֶרֶץ חֶמְדָּה, רָזָא דְּעַלְמָא תַּתָּאָה. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל בִּרְכָאן אִצְטְרִיךְ בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי עַלְמָא עִילָּאָה, דְּאִיהוּ מְקוֹר דְּכוֹלָּא, וּלְבָתַר לְגַבֵּי עַלְמָא תַּתָּאָה קַדִּישָׁא.

בְּגַוְונָא דָּא קַדִּישׁ, יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא, הַהוּא שֵׁם רַבָּא עִילָּאָה עַל כּוֹלָּא, מְקוֹרָא דְּחַיֵּי, דְּמִינֵיהּ נָפְקִין כָּל בִּרְכָאן וְכָל קִדּוּשָׁן, וְדָא עַלְמָא דְּאָתֵי. וּלְבָתַר מְשִׁיכוּ מִנֵּיהּ, בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִּרְעוּתֵיהּ, עַלְמָא תַּתָּאָה. בְּגַוְונָא דָּא כָּל בִּרְכָאן, חוּץ מִתְּפִלָּה בִּבְרָכוֹת שֶׁאָדָם שׁוֹחֶה בָּהֶם, דְּקָא מַתְחִיל מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

בִּרְכַּת הָאָרֶץ, דָּא עַלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִתְכְּלֵל בְּרָזָא דִּבְרִית וְתוֹרָה. בְּרִית, דָּא אִילָנָא דְּחַיֵּי. וְתוֹרָה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. חַיִּים וּמָזוֹן, דְּנַפְקֵי מֵעַלְמָא דְּאָתֵי, לְמֵיזַן בְּהוּ עַלְמָא תַּתָּאָה.

נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים חַיָּבִין בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן. אֲבָל הֵם אֵינָן מְבָרְכִין, דְּהָא תָּנִינָן, אוֹי לוֹ לְאָדָם שֶׁאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מְבָרְכִין לוֹ.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, נָשִׁים חַיָּבוֹת בִּמְקָרָא מְגִילָּה, אֲבָל הֵם אֵינָן קוֹרְאוֹת לַאֲחֵרִים. אֲבָל חַיָּבוֹת לִשְׁמוֹעַ הַבְּרָכָה מִפִּי הַמְבָרֵךְ. כְּעֵין זֶה, חַיֶּבֶת הָאִשָּׁה לִשְׁמוֹעַ הַבְּרָכָה מִפִּי בַּעֲלָהּ, וְחַיָּיב בַּעֲלָהּ לְהַמְתִּין לָהּ עַל הַשּׁוּלְחָן, כְּדֵי לִשְׁמוֹעַ מִפִּי הַמְבָרֵךְ.

אֵין שָׁם זָכָר, קוֹרְאִים לְמִי שֶׁמְבָרֵךְ לָהֶם. הָיוּ נָשִׁים הַרְבֵּה, הַמְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אֵינוֹ מְבָרֵךְ בַּשֵּׁם. דְּתָנִינָן, נָשִׁים אֵינָן מִצְטָרְפוֹת לְזִימוּן. וְהוֹאִיל וְאֵינָן מִצְטָרְפוֹת לְזִימוּן, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם בְּשֵׁם, דְּעִיקַּר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּזָכָר הוּא, וְלֹא בִּנְקֵבָה. אֲבָל מְחוּיָבוֹת לִשְׁמוֹעַ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וּמְחוּיָבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָּה, לִשְׁמוֹעַ מִפִּי הַקּוֹרֵא.

בִּרְכַּת בְּנֵין יְרוּשָׁלַיִם בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן, דְּהָא אֲנַן מְבָרְכֵי עַד הַשְּׁתָּא לְמַעְלָה, וְיֵשׁ לְבָרֵךְ לְמַטָּה, וּלְבָרֵךְ עַל בְּנֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דְּהָא מִשָּׁם מָזוֹן יוֹצֵא לְכָל הָעוֹלָם. וּשְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָן נִיזוֹנִים אֶלָּא מִשָּׁם, מִן הַתַּמְצִית. וְהַכֹּל הוּא בִּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה, כְּלַל הַכֹּל. וְעַד הָכָא בִּרְכַּת הַזִּימוּן.

וּמַאן דְּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, חָדֵי לְעֵילָּא, וְחָדֵי לְתַתָּא. וְאִצְטְרִיךְ לְבָרֵךְ בְּחֶדְוָא, וּבִרְעוּתָא דְּלִבָּא, בְּגִין לְמֶחֱדֵי מִדַּת הַטּוֹב, דְּכְתִיב וַיֹּאכַל בֹּעַז וַיֵּשְׁתְּ וַיִּיטַב לִבּוֹ. דָּא

הֵיא מִדַּת הַטּוֹב. דִּכְתִיב, (משלי טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד. אָתוֹ חַבְרַיָּיא וּנְשָׁקוּ לֵיהּ, וַעֲבָדוֹ חֶדְוָה וְהִלּוּלָא אַחֲרָא, וְזַמִּינוּ לְכָל בְּנֵי הּוּכְתָּא, וְשַׁוִּיוּהוּ רֵישָׁא לְכוּלְּהוּ.

(רות ג) וַיָּבֹא לִשְׁכַּב בִּקְצֵה הָעֲרֵמָה. רַבִּי נְהוֹרָאי וְרַבִּי יְהוּדָאי אָתוֹ לִטְבֶרְיָה, שְׁמָעוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דַּאֲמַר לְהַאי קְרָא, וַיֹּאכַל בֹּעַז וַיֵּשְׁתְּ כו׳. וַיִּיטַב לִבּוֹ, אֲכִילַת חֲזִים שֶׁל מַעְלָה, וּמֵאִינּוּן חֲזִין חָדֵי לְלִבּוֹ. וְכֵיוָן דְּחָדֵי לֵיהּ, מִיָּד וַיָּבֹא לִשְׁכַּב בִּקְצֵה הָעֲרֵימָה, אִלֵּין אֲבָנִין טָבִין, וּמַרְגָּלִין טָבִין עִילָּאִין, דְּסָחֲרִין כּוּרְסַיָּיא קַדִּישָׁא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שה"ש ז) בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים.

וּמַאי דִּכְתִיב, (רות ג) וַתָּבֹא בַּלָּט וַתְּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב. שְׁכִיבַת רַגְלוֹי, וְלָא שְׁכִיבַת לְקִיבְלֵיהּ, וְלָא לְגַבֵּיהּ. וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, מִכָּאן דְּעַד חֲצִי לַיְלָה לֹא יָדַע. דְּאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִכְנַס לַגַּן עֵדֶן עִם הַצַּדִּיקִים, אֶלָּא עַד אַחַר חֲצִי הַלַּיְלָה.

דְּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, כָּל נִשְׁמָתִין סָלְקִין, וַעֲרִימַת חִטִּין מִתְתַּקְנָא בְּהוֹן. כַּד אִתְפְּלִיג לֵילְיָא, כְּדֵין קָלָא אִיתְעַר וְקָרֵי, וְהַהוּא קָלָא אִיתְעַר מִסִּטְרָא דְצָפוֹן. וְהַהוּא שַׁלְהוּבֵי מָטֵי עַד לְהַהוּא אִתַּר דְּאִיקְרֵי גֶּבֶר, כְּדֵין קָרֵי בְּחֵילָא. וְאִיקְרֵי קְרִיאַת הַגֶּבֶר. וּמַאן אִיהוּ. גַּבְרִיאֵ"ל. בָּטַשׁ הַהוּא שַׁלְהוּבָא בְּגַדְפּוֹי דְּתַרְנְגוֹלָא דִּלְתַתָּא, וְקָרָא.

כְּדֵין עֵילָּא וְתַתָּא בְּקִיּוּמָא דְּדִינָא דְּשַׁמָּאלָא קָיְימָא. וּכְדֵין

כְּתִיב, (רות ג) וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת וְהִנֵּה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מַרְגְּלוֹתָיו.

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. תְּנַן, תְּלַת מִשְׁמָרוֹת הֲוֵי הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כַּאֲרִי. וּבְכָל מִשְׁמָרָה וּמִשְׁמָרָה מַלְאָכִין יְדִיעִין, מְמַנָּן בְּלֵילְיָא בְּאִילֵּין תְּלַת מִשְׁמָרוֹת.

בַּמִּשְׁמָרָה הָרִאשׁוֹנָה, אִינּוּן מַלְאָכִין דְּאָמְרִין שִׁירָתָא בְּרֵישׁ לֵילְיָא. וּמַאי קָאַמְרֵי. (תהלים כד) לְדָוִד מִזְמוֹר לַה' הָאָרֶץ וְגוֹ', (שם) מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה'. (שם) נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב וְגוֹ'.

בְּגִין דְּכָל נִשְׁמָתִין דִּבְנֵי נָשָׁא, נָפְקוּ וּבָעָאן לְסָלְקָא. כַּד סָלְקִין לְדוּכְתָּא דְּאִלֵּין מְמַנָּן דְּמִשְׁמָרָה רִאשׁוֹנָה קָיְמִין, אִית תַּמָּן תְּלַת מְאָה וְשִׁיתִּין וְחָמֵשׁ הֵיכָלִין, כְּחוּשְׁבַּן יוֹמֵי שַׁתָּא, וּמְמַנָּן תְּרֵיסִין עֲלַיְיהוּ.

אִי זַכָּאִין אִינּוּן נִשְׁמָתִין, פָּתְחִין לְהוֹן פִּתְחִין עִילָּאִין. וְאִי לָאו, דַּחְיָין לוֹן לְבַר, וְאָזְלִין וּמְשַׁטְּטִי בְּכָל עָלְמָא, וּפָגְעֵי בְּאִינּוּן רוּחִין בִּישִׁין, וְאוֹדְעִין לְהוֹן מִילִין, מְנָהוֹן כְּדִיבִין, וּמְנָהוֹן קְשׁוֹט. אִי זַכָּאן לְאַעָלָא, פָּתְחִין לְהוֹן פִּתְחָא, וְעָאלִין וְסָלְקִין לְדוּכְתָּא דְּאִינּוּן אוֹחֲרָנַיְיתָא.

מִשְׁמָרָה שְׁנִיָּה, תַּמָּן אִינּוּן מְמַנִּין אָחֳרָנִין, אִיקְרוּן אֲבֵלֵי צִיּוֹן, דְּקָא מִתְאַבְּלֵי עַל חוּרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וּבְהַהוּא שַׁעֲתָא דִּקְרִיאַת הַגֶּבֶר, דְּאִיתְעַר הַהוּא שַׁלְהוֹבָא

דְּסְטַר צָפוֹן, מֵהַהוּא אִתְעָרוּ דְּהַהוּא שַׁלְהוֹבָא, כַּד נָחֲתָא לְהַאי עַלְמָא, עַד גַּדְפֵּי תַּרְנְגוֹלָא דְּהַאי עָלְמָא, קָרֵי בְּחֵיל, וַאֲמַר, אִתְעָרוּ לִבְכִיָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, כָּל אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּשָׁלוֹם דְּכְתִיב, (ישעיה לג) מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָיוּן. מַאן דְּחָמָא בַּכְיָא, וּמַאן דְּלָא חָמָא בַּכְיָא, כּוּלְהוּ מִתְכַּנְּשִׁין לִבְכִיָה דְּבֵי מַקְדְּשָׁא. מַאן חָמָא עִרְבּוּבְיָא דְּכָל חֵילֵי שְׁמַיָא, וְכָל רְתִיכִין קַדִּישִׁין גָּעוּ וּבְכוּ.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גָּעֵי וּבָכֵי, וּבָעֵיט בִּתְלַת מְאָה וְתְשְׁעִין רְקִיעִין. וּכְדֵין, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כְּתִיב, (רות ב) וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת. הָאִישׁ, דָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דְּשָׁאַג וְיָהֵיב קָלָא עַל חוּרְבַּן דְּבֵי מַקְדְּשָׁא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה כה) ה' מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ. שָׁאוֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ, דָּא שְׁכִינְתָּא. וַיִּלָּפֵת, כְּדָבָר אַחֵר (איוב ו) יִלָּפְתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם.

כְּדֵין אִיהוּ בָּעֵט בִּרְקִיעִין כּוּלְהוּ, וְכָל חַיָּילִין, וְכָל רְתִיכִין, בָּכָאן וּמִתְאַבְּלָן בְּהַהוּא שַׁעֲתָא. מַאי קָאַמְרִי, (תהלים עט) אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ וְגוֹ'. נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עַבָדֶיךָ וְגוֹ'. (שם קלז) עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל וְגוֹ'.

וַיִּלָּפֵת, אַמַאי. בְּגִין, וְהִנֵּה אִשָּׁה שׁוֹכֶבֶת מַרְגְּלוֹתָיו, שְׁכִיבַת לְעַפְּרָא, מְהַדְּקָא בֵּין רַגְלִין, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּדֵין בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִיהִי אִיתְעָרַת לְגַבֵּיהּ, וְהוּא שָׁאֵיל לָהּ, מִי אַתְּ בִּתִי בְּנָלוּתָא. וּמִי אַתְּ בְּשַׁעֲתָא דָּא.

וַתֹּאמֶר אָנֹכִי רוּת אֲמָתֶךָ. מְרָוֹת בְּצַעֲרִין, מְרָוֹת מַכְאוֹבִין עַל בָּנַי דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא. וְעַל פָּלָטֵירִין קַדִּישִׁין דְּאִתְתָּרִיכְנָא מִנַּיְיהוּ, וְלָא דַּי דְּאִתְתָּרִיכְנָא, אֶלָּא דְּמִחָרְפִין וּמְקַלְלִין בְּכָל יוֹמָא עֲלַיְיהוּ, וְלֵית לִי פּוּמָא בְּגָלוּתָא לְאַהֲדָרָא לוֹן.

*) (רות ג) וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַה' בִּתִּי הֵטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים אִם דַּל אִם עָשִׁיר. אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּרַתִּי, אִדְכַּר קָדָמַי, כַּד דָּוִד מְשִׁיחִי אִתְתָּרַךְ מִירוּשָׁלַם, וְהוּא אַתָּא עַד בַּחוּרִים, וּנְפִיק שְׁמְעִי בֶּן גֵּרָא מִן הַיָּמִינִי לְגַבֵּי מְשִׁיחִי, וְגָדֵיף וְקִילֵל לְגַבֵּיהּ, וְשָׁתֵיק. כְּהַאי גִּידוּפָא לָא הֲוָה גִידוּפָא. וְקָלֵיל לֵיהּ קְלָלָה נִמְרֶצֶת, וְלָא חָיֵישׁ לַאֲתָבָא לֵיהּ, וְשָׁתֵיק. וְהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, אוּף הָכֵי טִיבוּ וּקְשׁוֹט סַגֵּי עֲבַדַת עִמִּי, וְאוֹטִיבַת דָּא טִיבוּ בַּתְרָאָה, מֵהַהוּא קַדְמָאָה דְּהֲוָה מִבַּחוּרִים, וְלָא אַתְּ חַיְישָׁא לְמֵיהַךְ בָּתַר חֵירוּפִין וְגִידוּפִין דִּשְׁאָר עַמִּין, דְּאִינּוּן כְּהַהוּא מִבַּחוּרִים. אִם דַּל, דָּא אַסְפַּסְיָינוּס דְּלָא בַּר מַלְכָּא הֲוָה. וְאִם עָשִׁיר, דָּא נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא בַּר מַלְכָּא רֵישָׁא דְּדַהֲבָא.

וְחָכְמְתָא דִּשְׁלֹמֹה לְגַבֵּי שִׁמְעִי, מַאי כְּתִיב בֵּיהּ. (שמואל ב טז) צֵא צֵא אִישׁ הַדָּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיַּעַל. פּוֹק פּוֹק תְּרֵי זִימְנֵי, פּוֹק מִירוּשָׁלַיִם, פּוֹק מִבֵּיתָךְ. אֲמַר לֵיהּ שְׁלֹמֹה אֲנָא לָאו הָכֵי אֶלָּא בְּנֵה לְךָ בַּיִת בִּירוּשָׁלַיִם וְגוֹ', (מלכים א ב) וְהָיָה

בְּיוֹם צֵאתְךָ וְגוֹ'.

וְעַל דָּא אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הֵטַבְתָּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן, דְּאִתְקְיִימַת בְּקִיּוּמָא לְגַבָּאי, וְלָא חַיִישַׁת לְחֵרוּפָא וְגִידוּפָא דְּשָׁאָר עַמִּין. אֲבָל לִינִי הַלַּיְלָה, הֱוֵי הַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, וְאַנְהִיגִי לִבְנָיךְ תַּמָּן בְּאוֹרַיְיתָא וּבְעוֹבָדִין טָבִין. וְאִם יִסְהַדָּן עֲלָיךְ עוֹבָדִין טָבִין לְמִפְרוֹק לָךְ, יִפְרוֹק. וְאִם לָאו, וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי. חַי ה' שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, עַד דְּייֵתֵי צַפְרָא וְנְהִירוּ דְּפוּרְקָנָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלֵיג לֵילְיָא, אִיהִי אִיתְעָרַת לְגַבֵּיהּ, כְּדֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָעִיל בְּגִינְתָא דְּעֵדֶן, עִם צַדִּיקַיָּיא, לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא בְּאוֹרַיְיתָא בְּגִינְתָא דְּעֵדֶן, עַד יוֹמָא. כְּדֵין אָתֵי גּוֹאֵל. אֵימָתַי. בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מַצְלָן צְלוֹתָא, וְסָמְכִין גְּאוּלָה לִתְפִלָּה. וְיִשְׂרָאֵל שָׁרְיָין עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא. וְכַד לָא סָמִיךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, אָז לָא סָמִיךְ דָּא לְדָא, וְאָזְלַת בְּגָלוּתָא.

(רות ד) וְהִנֵּה הַגֹּאֵל עֹבֵר אֲשֶׁר דִּבֶּר בֹּעַז, דָּא אִיהוּ גּוֹאֵל קָרוֹב, יַתִּיר קָרוֹב לְפוּרְקָן, סַגִּי קָרוֹב לְעַלְמָא דְּאָתֵי, וִימִינָא עִילָּאָה.

וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׁבָה פֹּה פְּלוֹנִי אַלְמוֹנִי. מַאי אַלְמוֹנִי. אַלְמוֹנִי מַמָּשׁ. דְּהָא כְּתִיב, הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ. אַמַּאי. אֶלָּא, בְּגִין דְּהָא עַד קֵץ הַיָּמִין שְׁכִיבַת לְאַרְעָא, כְּדֵין הוּא אַלְמוֹנִי. פְּלוֹנִי מְכוּסֶּה, גָּנוּז מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא.

(שם) לֹא אוּכַל לִגְאָל לִי פֶּן אַשְׁחִית אֶת נַחֲלָתִי. מִכָּאן, דִּתְרֵין
מְשִׁיחִין אִינּוּן, גּוֹאֵל קָרוֹב וְגוֹאֵל רָחוֹק. גּוֹאֵל קָרוֹב,
מִסְּטָרָא דְּיָמִינָא. גּוֹאֵל רָחוֹק, דָּא מְשִׁיחָא בֶּן יוֹסֵף. וּמַאן
אִיהוּ. יוֹסֵף דְּאִקְרֵי צַדִּיק. וְדָא אִיהוּ מְשִׁיחָא דְּאָתֵי רִאשׁוֹן.
לֹא אוּכַל לִגְאָל לִי, דְּהָא יָמִינָא דְּאִיהוּ לַאֲחוֹרָא, דִּכְתִיב
(איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ, כְּתִיב בֵּיהּ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ
וַעֲנֵנִי. וְעַד דְּאִתּוֹשַׁע דָּא, לֹא אוּכַל לִגְאָל לִי.
גְּאַל לְךָ אַתָּה אֶת גְּאֻלָּתִי. דְּהָא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף אָתֵי וְיִפְרוֹק
קַדְמָאָה, לְבָתַר אִתְעָרָא יְמִינָא גְּנִיזָא, דְּאִיהוּ גָּנוּז
לְתֵרִין צַדִּיקִים הַלָּלוּ, צַדִּיק וְצָדֵק. וְעַל דָּא תָּנִינָן, דְּאִיהוּ גָּנִיז
לַצַּדִּיקִים. וּבָזֶה יְקוּמוּן וְיִתְחַבְּרוּן בְּתִיאוּבְתָּא בִּגְנִיזָא,
לְמֶעְבַּד אִיבִּין וּפִירִין בְּעָלְמָא, וּכְדֵין יְמִין ה' רוֹמֵמָה.
(רות ד) וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל לְבֹעַז קְנֵה לָךְ וַיִּשְׁלֹף נַעֲלוֹ. כְּדָבָר אַחֵר
(איוב כ) שָׁלַף וַיֵּצֵא מִגְּוָה. בְּאִיתְעָרוּ דִּבְרִית מִשְׁתָּעֵי,
וּבְלָשׁוֹן כָּבוֹד. דְּכֵיוָן דְּאִיתְעַר יְמִינָא לְגַבֵּי צַדִּיק, מִיָּד
וַיִּשְׁלוֹף נַעֲלוֹ. אִתְעָרוּ דִּילֵיהּ לְגַבֵּי עָלְמָא תַּתָּאָה. כְּדֵין
אִיתְעַר לְמֶעְבַּד אִיבִּין בְּעָלְמָא, בְּחֵילָא דְּהַהוּא גּוֹאֵל קָרוֹב.
וְאִתְעַר לֵיהּ לְגַבֵּי עָלְמָא, וַאֲמַר קְנֵה לָךְ.
עַד כָּאן רָזִין דְּמְגִילָּה זוֹ. אֲתוֹ רַבִּי נְהוֹרָאי וְרַבִּי יְהוּדָאי,
וּנְשָׁקוּ רֵאשֵׁיהּ וִידוֹי. אֲמָרוּ וַדַּאי נְהִירוּ דְּסִינַי הָכֵי נָמֵי
קַמֵּיהּ, בּוּצִינָא דְּנְהוֹרָא אִיהוּ.
(רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּם

כָּל דָּבָר שֶׁלַּח אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל. רַבָּנָן פָּתְרֵי קְרָא, וְאָמְרוּ, דִּכְתִיב, (תהלים קב) לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם. כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ, לֹא בָּרָא אוֹתוֹ אֶלָּא עִם הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הָיְתָה אַלְפַּיִם שָׁנָה קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. דִּכְתִיב, (משלי ח) וָאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם.

דְּתָנִינָן, כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הֵכִין אֶת הַתּוֹרָה. דִּכְתִיב, (איוב כח) אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ וְגוֹ'. וּבָרָא בָּהּ הָעוֹלָם, וְאַחַר כַּךְ גְּנָזָהּ. עַד שֶׁבָּרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלִימְּדָהּ לוֹ. דִּכְתִיב, (שם) וַיֹּאמֶר לָאָדָם וְגוֹ'.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, עָמְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו, וְאֶת אוֹמֶרֶת, בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמֶרֶת, בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עָמְדוּ לְפָנָיו כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרֵעַ, בְּתשׁ"ר.

בָּאָה ת', וְאָמְרָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לִבְרֹא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שֶׁאֲנִי חֲתִימַת כָּל הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד שֶׁשִּׁמְךָ הוּא אֱמֶת בִּי נֶחְתַּם. אָמַר לֵיהּ, לֹא. אֵינָךְ כְּדַאי לִבְרוֹא בָּךְ אֶת עוֹלָמִי, שֶׁבָּךְ עֲתִידִין כַּמָּה צַדִּיקִים מְבָנַי לָמוּת. דִּכְתִיב, (יחזקאל ט) וְהִתְוִיתָ תָּ"ו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים וְגוֹ'. וּמִיָּד יְצָאָה לְפָנָיו בְּפַחֵי נֶפֶשׁ.

עָמְדָה שִׁי"ן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לִבְרוֹא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שֶׁשִּׁמְךָ

שֶׁהוּא שַׁדַּי חָתוּם בִּי. אָמַר לָהּ, לָא אִיבְרֵי בָּךְ אֶת עוֹלָמִי. עַד שֶׁבָּאוּ ק"ר מְחוּבָּרִים יַחַד, אָמַר, לָא אִיבְרֵי בָּהֶם אֶת עוֹלָמִי. וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו כּוּלָּם, עַד כ"ף.

כֵּיוָן שֶׁיָּרְדָה כ"ף מֵעַל הַכֶּתֶר, נִזְדַּעְזֵעַ הַכֶּתֶר, וְנִזְדַּעְזְעוּ שְׁמוֹנִים אֶלֶף רִבּוֹא מַרְגְּלִיּוֹת הַקְּבוּעִים בַּכֶּתֶר. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לָמָּה אַתֶּם מִזְדַּעְזְעִים. אָמְרוּ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כָּל טוּבֵינוּ, וְכָל כִּבּוּדֵינוּ, אֵינוֹ אֶלָּא בָּאוֹת כ"ף. וְעַכְשָׁיו יָרְדָה מֵעָלֵינוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לִבְרוֹא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שֶׁאֲנִי אוֹת שֶׁל כִּבּוּדֶךָ. גָּעַר בָּהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָמַר, כ"ף כ"ף, חֲזוֹר לִמְקוֹמֵךְ, וְלֹא יִשָּׁאֵר הַכֶּתֶר שֶׁלִּי נָרוּעַ, וְלֹא אֶבְרָא בָּךְ אֶת עוֹלָמִי, שֶׁבָּךְ עֲתִידִין לִיכָּשֵׁל כַּמָּה אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל. שֶׁנֶּאֱמַר, (שמות לב) וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ. מִיָּד חָזְרָה מִלְּפָנָיו בְּפַחֵי נֶפֶשׁ, וְכֵן כּוּלָּם.

עַד שֶׁבָּאָה בי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לִבְרוֹא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שֶׁאֲנִי אוֹת שֶׁל בְּרָכָה, וּבִי מְבָרְכִין אוֹתְךָ בָּנֶיךָ יִשְׂרָאֵל הָעֲתִידִים לָבֹא בָּעוֹלָם, וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בָּךְ וַדַּאי אִיבְרֵי אֶת עוֹלָמִי, וְאַתְּ רְאוּיָה לְכָךְ.

עָמְדָה אוֹת אָלֶף, וְלֹא נִכְנְסָה לְפָנָיו. אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אל"ף אל"ף לָמָּה לֹא תִכָּנְסִי כְּשְׁאָר כָּל

הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנַי. אָמְרָה לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מִפְּנֵי שֶׁרָאִיתִי כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנֶיךָ, שֶׁיָּצְאוּ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ. וּכְבָר נָתַתָּ לָאוֹת בי"ת רְשׁוּת, שֶׁתִּבְרָא בָּהּ אֶת עוֹלָמֶךָ, וְאֵין רָאוּי לְמֶלֶךְ הַמְּלָכִים, לְמִי שֶׁנָּתַן מַתָּנָה, לְהַעֲבִירָהּ מִמֶּנּוּ, וּלְפִיכָךְ עָמַדְתִּי בִּמְקוֹמִי. אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל וְכָךְ הוּא, אַתְּ תִּהְיִי רִאשׁוֹנָה לְכָל הָאוֹתִיּוֹת. בָּךְ אֲנִי מִתְעַלֶּה, לְהִקָּרֵא בָּךְ שְׁמִי אֶחָד.

וּבַתּוֹרָה הָיָה מַשְׁגִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבוֹרֵא אֶת הָעוֹלָם. וְהָא בְּאוֹת ב' בִּלְבָד בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ בַּתּוֹרָה כּוּלָּהּ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם.

אֶלָּא מִלַּמֵּד, שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאוֹת בי"ת, כְּמִין קוּמַטְרָא דְּאַסְקוּפָא זוֹ, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת בָּאוֹת וּמַרְאוֹת בָּהּ אֶת כֹּחָן, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת עָמְדוּ בָּהּ. לְפִיכָךְ, בַּתּוֹרָה מַמָּשׁ הִשְׁגִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבָרָא אֶת עוֹלָמוֹ.

רַב הוּנָא אָמַר, בֹּא וּרְאֵה, שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכַר כָּל בְּרִיָּה, אַף עַל פִּי שֶׁהָאוֹתִיּוֹת נִכְנְסוּ לְמַפְרֵעַ, תש"ר, וְהִדִּיחָן מִלְּפָנָיו, וְנָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַכָּבוֹד לָאוֹת ב'. כְּשֶׁבָּא לִבְרֹא אֶת עוֹלָמוֹ, בָּא וְצֵרְפָן לָאוֹת ב', דִּכְתִיב בְּרֵאשִׁית. הֲרֵי לְךָ תש"ר, וְאוֹת א', וְאוֹת יו"ד, נִצְטָרְפוּ עִמָּהּ.

וְאוֹת ב' נִטְלָה כָּל הָאוֹתִיּוֹת עִמָּהּ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא בָּהֶם אֶת עוֹלָמוֹ. וְהָאוֹתִיּוֹת כּוּלָּם נִקְרְאוּ לְפָנִים. מַאי

טַעְמָא, מִפְּנֵי שֶׁנִּבְרְאוּ אַלְפַּיִם שָׁנָה קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. וּבַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאָה לְפָנִים, בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (?תהלים קב מה מקום האות ד?=משלי ח)

לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם.

רַבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר, מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁעָלוּ בַּמַּחֲשָׁבָה, קוֹדֶם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בַּמַּחֲשָׁבָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָאוּי לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְכָל הָאוֹתִיּוֹת נִכְתְּרוּ בְּרֹאשׁוֹ. כֵּיוָן שֶׁעָלָה בַּמַּחֲשָׁבָה, כִּבְיָכוֹל, עָמַד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְחָקַק בּוֹ אֶת הַתּוֹרָה, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת נִכְתְּבוּ בְּרֹאשׁוֹ.

וְעָלָיו נִתְקַיְּמָה הַתּוֹרָה. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל. וְאֵין זֹאת אֶלָּא הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא קוֹדֶם לְיִשְׂרָאֵל, לְפָנִים אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת. וְהַכֹּל הָיָה חָקוּק וְנִרְשָׁם בְּיִשְׂרָאֵל.

(?"חילופי גרסאות") וְזֹאת הַתְּעוּדָה, זוֹ תַּלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי. דִכְתִיב, (ישעיה ח) צוֹר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמֻּדָי.

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁם נִקְרְאוּ לְמוּדֵי ה', וְשָׁם הָיוּ, וְלֹא בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וּכְתִיב, (שם) לְתוֹרָה, וְלִתְעוּדָה. וְעַל הַתְּמוּרָה, זוֹ תַּלְמוּד בַּבְלִי, שֶׁפִּלְפְּלוּ בְּלָשׁוֹן יְהֻדַּת, וְהַכֹּל הָיָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, קוֹדֶם שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם.

לְכַיֵּים כָּל דָּבָר, זֶה בְּרִית מִילָה, שֶׁהוּא קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה. שָׁלַח אִישׁ נַעֲלוֹ, זוֹ מִצְוַת חֲלִיצָה. וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, זוֹ

מִצְוַת יִבּוּם. מִכָּאן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא מִצְוַת חֲלִיצָה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת יִבּוּם. וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, נִגְדְּעוּ אֲלוּפֵי עֵצָה, וְהַדֵּעוֹת מְשׁוּבָּשׁוֹת, וְהַלֵּב אֵינוֹ כַּיָּם עַל בּוּרְיוֹ, וְהוֹלֵךְ הַכֹּל אַחַר מַרְאִית הָעַיִן.

אָמַר רַבִּי יוּדָאי, מִצְוַת יִבּוּם מְשׁוּבַּחַת. וְהַמְקַיֵּים מִצְוַת יִבּוּם לִשְׁמָהּ, נַעֲשָׂה שׁוּתָּף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְהַמְקַיֵּים מִצְוַת יִבּוּם לִשְׁמָהּ גָּדוֹל הוּא מִיחֶזְקֵאל, דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה רַעַשׁ, שֶׁנִּבּוֹאָתוֹ הָיְתָה בְּרַעַשׁ וְלֹא בְּנַחַת.

ר' חֲנִינָא אָמַר, גְּדוֹלָה מִצְוַת יִבּוּם, שֶׁהַמְקַיֵּים מִצְוַת יִבּוּם לִשְׁמָהּ, נַעֲשָׂה שׁוּתָּף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. דִּכְתִיב, (רות ד) וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת. וּכְתִיב, (מלכים א ח) וְלֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ וְגוֹ'.

רַבִּי חֲנִינָא לְטַעְמֵיהּ, וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, זוֹ מִצְוַת יִבּוּם. מַאי וְנָתַן לְרֵעֵהוּ. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, מָשָׁל לְאָדָם שֶׁהָיָה טוֹעֶה בַּמִּדְבָּר, בְּמָקוֹם לִסְטִים וְחַיּוֹת. כֵּיוָן שֶׁרָאוּהוּ לִסְטִים טוֹעֶה, עָמְדוּ עָלָיו, וְהִכּוּהוּ, וְקִפְּחוּ כָּל שֶׁכָּרוֹ וְכָל עֲמָלוֹ.

שָׁמַע חֲבֵירוֹ, זַיֵּין עַצְמוֹ, וְהָלַךְ וְהוֹצִיאוֹ מִיָּדָם, עָרוֹם מִכֹּל. מֶה עָשָׂה, בָּנָה לוֹ בַּיִת, וְנָתַן לוֹ מַתָּנוֹת, וְעָשָׂה לוֹ מַלְבּוּשִׁים אֲחֵרִים וְנָתַן לוֹ. בָּא וְלָבַשׁ אוֹתָם הַמַּלְבּוּשִׁים, וְיָשַׁב בְּאוֹתוֹ הַבַּיִת, וְהִתְחִיל לְהַרְוִיחַ כְּבַתְּחִלָּה. וְדָא וְנָתַן

לְרֵעֵהוּ וַהֲאי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁלֹּא נִתְּנָה לָהֶם מִצְוָה זוֹ. וַעֲלֵיהֶם כְּתִיב, (ירמיה י) יֵאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִן תְּחוֹת שְׁמַיָּא אֵלֶּה. וְאֵין לָהֶם תְּקוּמָה, לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא. דִּכְתִיב, (ישעיה כו) מֵתִים בַּל יִחְיוּ רְפָאִים בַּל יָקוּמוּ וְגוֹ'.

(רות ד) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וְהַזְּקֵנִים עֵדִים יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתֶךָ כְּרָחֵל וּכְלֵאָה וְגוֹ'. מִכָּאן, דְּאֵין מְבָרְכִין שֶׁבַע בְּרָכוֹת, אֶלָּא לִבְתוּלָה שֶׁנִּקְרֵאת כַּלָּה. דִּכְתִיב, (ישעיה סב) כִּי יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה וְגוֹ', וּמְשׂוֹשׂ חָתָן וְגוֹ'.

אֲבָל אַלְמָן וְאַלְמָנָה, מְבָרְכִין לְהוּ כְּעֵין שִׁבְעָה בְּרָכוֹת. כְּעִנְיַן בּוֹעַז וְרוּת. דְּאָמַר ר' חֲנִינָא בּוֹעַז וְרוּת אַלְמָן וְאַלְמָנָה הֲווֹ, וּבֵרְכוּ לָהּ כְּעֵין שִׁבְעָה בְּרָכוֹת, דִּשְׁבַח בְּתוּלָה עַל בְּעוּלָה בִּבְרָכוֹת וּבְמַתָּנוֹת. זוֹ נִקְרֵאת כַּלָּה, וְזוֹ לֹא נִקְרֵאת כַּלָּה, דִּכְתִיב כִּי יִבְעַל כוּ' וּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה.

כְּעֵין שִׁבְעָה בְּרָכוֹת שֶׁבֵּרְכוּ לְבוֹעַז. מַאן אִינוּן, הַדָּא הוּא דִכְתִיב, וַיֹּאמֶר כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וְכָל הַזְּקֵנִים עֵדִים. א', יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתֶךָ. ב', כְּרָחֵל. ג', וּכְלֵאָה. ד', אֲשֶׁר בָּנוּ שְׁתֵּיהֶן אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. ה', וַעֲשֵׂה חַיִל בְּאֶפְרָתָה. ו', וּקְרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם. ז', וִיהִי בֵיתְךָ כְּבֵית פָּרֶץ.

וּבְגִין יְקָרָא, מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן לְאַלְמָן וּלְאַלְמָנָה כִּבְתוּלָה. וְכוּלְלִין בְּרָכָה זוֹ בָּאֶמְצַע. וּלְבַסּוֹף חוֹתָם הַמְבָרֵךְ, אֲשֶׁר בָּרָא שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה חָתָן וְכַלָּה וְגו', מְשׂוּם יְקָרָא דִּידְהוּ, דְּאִית בֵּיהּ עֲשָׂרָה אֱמוּנִים, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶן נִבְרָא הָעוֹלָם.

רַבִּי יוּדָאי אֲמַר, שִׁבְעָה אִינּוּן, שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה חַד. חָתָן תְּרֵי. וְכַלָּה תְּלַת. גִּילָה וְרִינָּה ד'. דִּיצָה וְחֶדְוָה חֲמֵשׁ. אַהֲבָה וְאַחְוָה שֵׁשׁ. שָׁלוֹם וְרֵיעוּת שֶׁבַע.

רַבִּי חֲנִינָא, פָּרִישׁ כָּל חַד וְחַד עַל קִיּוּמֵיהּ, שָׂשׂוֹן חַד. שִׂמְחָה ב'. חָתָן ג'. וְכַלָּה ד'. וּמוֹסִיף, גִּילָה ה'. דִּיצָה ו'. אַהֲבָה ז'. וְאַחְוָה ח'. שָׁלוֹם ט'. וְרֵעוּת י'. דְּהָא אִינּוּן עֲשָׂרָה, כְּנֶגֶד מַאֲמָרוֹת, שֶׁבָּהֶן נִבְרָא הָעוֹלָם. וְאִית בִּבְרָכָה זוֹ ה' קוֹלוֹת, שֶׁבָּהֶן נִתְּנָה הַתּוֹרָה. וְכוּלָּן יוֹרְשֶׁת כַּלָּה בְּתוּלָה בִּבְרָכוֹת. דְּהָא הִיא רְאוּיָה. וְאַלְמָנָה אֵינָהּ רְאוּיָה.

כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר, זוֹ סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה, שֶׁהָיוּ שָׁם. כְּמַדָּבָר אַחֵר, (שמואל ב כג) מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר. וְהַזְּקֵנִים עֵדִים, אֵלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְהַפַּרְנָסִים. וְכוּלָּן בֵּרְכוּ בְּרָכָה זוֹ לָהֶם, דְּהָא פַּרְנָס הַדּוֹר הָיָה, וּמָנוֹ. אִבְצָן מִבֵּית לָחֶם.

(רות ד) וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם לֵאמֹר יֻלַּד בֵּן לְנָעֳמִי. רַבָּנָן פָּתְרִין קְרָא, בְּהַאי. דִּכְתִיב, (שמות כב) אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. הַאי קְרָא בִּנְשָׁמָה

שֶׁל אָדָם מְדַבֵּר, בָּזֶה הָעוֹלָם. מְלַמֵּד, שֶׁנִּשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם יוֹצֵאת בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְמַשְׁכֵּן אוֹתָהּ, וּלְמָחָרָתָהּ מֵשִׁיב אוֹתָהּ לְחֵיקוֹ שֶׁל אָדָם.

לְפִיכָךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהַפְקִיד נִשְׁמָתוֹ לְיוֹצְרוֹ, וְקוֹרֵא חַד פְּסוּקָא דְּרַחֲמֵי, כְּגוֹן (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִית אוֹתִי ה' אֵל אֱמֶת. וְהוֹאִיל וְהִיא בְּפִקָּדוֹן, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא מְחוּיֶבֶת בְּכַמָּה חוֹבוֹת, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵשִׁיב אוֹתָהּ לְחֵיקוֹ שֶׁל אָדָם.

כְּעִנְיָן זֶה, צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּמִידוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו. דִּכְתִיב, (דברים כח) וְהָלַכְתָּ בִּדְרָכָיו. שֶׁהֲרֵי נִשְׁמָתוֹ פִּקָּדוֹן בְּיָדוֹ שֶׁהִיא מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד וְהוּא נוֹצָר מִטִּפָּה סְרוּחָה הֲרֵי פִּקָּדוֹן נִשְׁמָתוֹ בְּיָדוֹ.

וּכְתִיב אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ, אִם חָבֹל תַּחְבֹּל מַעֲשֶׂיךָ, וְלִכְלַכְתָּ נִשְׁמָתְךָ, שֶׁהוּא מֵאוֹר לְבוּשׁוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ. עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ, כְּשֶׁגִּיעַ זְמַנְךָ לְהִפָּטֵר מֵהָעוֹלָם, תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. דִּכְתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. תְּנָהּ לוֹ, כְּמוֹ שֶׁנְּתָנָהּ לָךְ. אִם חָבֹל תַּחְבֹּל. אִם חָבַל אָדָם מַעֲשָׂיו, לְאַחַר כֵּן כְּשֶׁהִגִּיעַ שַׁעְתּוֹ, מֵרוֹב חוֹבוֹתָיו לְקוֹנוֹ, חוֹבֵל אֶת שֶׁלּוֹ, וְנוֹטֵל נִשְׁמָתוֹ.

לְפִיכָךְ כְּתִיב, לֹא תַחְבוֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה. מַאי טַעְמָא, הוֹאִיל וּמַשְׁכּוֹנְתוֹ בְּיָדוֹ שֶׁל מָקוֹם, אֵין צָרִיךְ לְמַשְׁכֵּן אוֹתָהּ

פַּעַם אַחֶרֶת. דִּכְתִיב, (נחום א) לֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה. כָּל הַנְּפָשׁוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִם זָכוּ, נִכְנָסוֹת בִּמְחִיצָתָן שֶׁל הַצַּדִּיקִים בַּגַּן עֵדֶן. לֹא זָכוּ, נִכְנְסוּ בַּגֵּיהִנֹּם. רַבִּי נְחוּנְיָא בַּר יוֹסֵי אָמַר, מָקוֹם נִתְבַּצֵּר לָהֶם לָרְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם, וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת נַפְשׁוֹתָם בָּעוֹלָם, וְאֵין לָהֶם מְנוּחָה, וְחוֹזֶרֶת לַגֵּיהִנֹּם, וּבָאוֹת לְאַחֲרֵי כֵן, וְנִדָּחוֹת מִשַּׁעֲרֵי חַיִּים, וְחוֹזְרוֹת לָעוֹלָם. וּמַאן אִינוּן. אוֹתָם שֶׁהִפְגִּימוּ אֶת בְּרִיתָם. וְלֹא נִתְעַסְּקוּ בִּפְרִיָה וּרְבִיָה.

עַד שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבוֹנֶה אוֹתָם, וְשׁוֹתֵל וְנוֹטֵעַ אוֹתָם בָּעוֹלָם. מָשָׁל, לְאָדָם שֶׁנָּטַע אִילָן, רָאָה שֶׁלֹּא הִצְלִיחַ, עוֹקְרוֹ וְשׁוֹתְלוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר. וְכֵן פְּעָמִים רַבּוֹת. דִּכְתִיב, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר. (עמוס ב) עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ.

ד' פְּתָחִים בַּשָּׁמַיִם, וּבְכָל פֶּתַח וּפֶתַח מְמוּנִים. הָרִאשׁוֹנִים רַחֲמָנִים, וְעָקְרוּ וְשָׁתְלוּ בְּמָקוֹם אַחֵר. אִם שָׁב בִּתְשׁוּבָה, הָרִאשׁוֹנִים הָרַחֲמָנִים אוֹמְרִים לוֹ, צֵא מִן הַפֶּתַח הַזֶּה, וְנַעֲזוֹר לְךָ שֶׁתֵּצֵא מִן הַפֶּתַח הַזֶּה.

בְּדוּגְמָא זוֹ הַשְּׁנִיִים וְהַשְּׁלִישִׁים, אִם יָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְיַרְוִיחַ כְּבִתְחִלָּה. הֲרֵי הָרִאשׁוֹנִים שְׁנִיִים וּשְׁלִישִׁים נַעֲשׂוּ כּוּלָּם רַחֲמָנִים, וְיוֹצִיאוּהוּ. אֲבָל אִם יָבֹא לַפֶּתַח הָרְבִיעִי, לֹא יֵצֵא לְעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר, עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ. וְאִינוּן אוֹתָם שֶׁהִפְגִּימוּ בְּרִית קוֹדֶשׁ.

מַאי טַעְמָא, דְּתָנִינָן, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי יוּדָא, מִפְּנֵי שֶׁמְּעֵט אֶת הַדְּמוּת. וּמִנַּיִן אוֹתָם בָּעוֹלָם הַבָּא, וּמִתְמַעֲטִין מַעֲשֵׂיהֶם לִפְנֵי הַמָּקוֹם. וַעֲלֵיהֶם כְּתִיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת. שֶׁכָּל הַפּוֹגֵם בְּרִיתוֹ, כִּבְיָכוֹל, כְּאִלּוּ פּוֹגֵם בְּמָקוֹם אַחֵר.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח, (תהלים קכז) אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם וְגוֹ'. בְּמִתְעַסֵּק בִּפְרִיָה וּרְבִיָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מַאי לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר. אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנַפְשׁוֹ בָּאָה לִיכָּנֵס בַּמָּקוֹם הָרָאוּי לָהּ, כַּמָּה מַלְאָכֵי חַבָּלָה עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכַמָּה מַלְאָכֵי שָׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, זָכָה, מַקְדִּימִים לוֹ מַלְאָכֵי שָׁלוֹם, וְאוֹמְרִים לוֹ שָׁלוֹם בּוֹאֲךָ. לֹא זָכָה, מַלְאָכֵי חַבָּלָה מַקְדִּימִים לוֹ, וְאוֹמְרִים (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה לוֹ.

וּמַאן אִיהוּ. מִי שֶׁלֹּא נִתְעַסֵּק לְהָנִיחַ בֵּן בָּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁכָּל הַמֵּנִיחַ בֵּן בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְלַמְּדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין מַלְאָכֵי חַבָּלָה וְגֵיהִנֹּם שׁוֹלְטִין בּוֹ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קכז) לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר, אֵלּוּ מַלְאָכֵי חַבָּלָה, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לִשְׁלוֹט עָלָיו.

שֶׁלֹּא יֹאמַר אָדָם, הֲרֵי תּוֹרָתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִינִים עָלַי, וְלֹא אֶתְעַסֵּק בִּפְרִיָה וּרְבִיָה. אֶלָּא אַף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ

תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵינוֹ נִכְנָס בִּמְחִיצָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא.

כְּגוֹן חַד מֵחַבְרָנָא, דַּאֲפָקוּהוּ מִתְּלִיסַר תַּרְעִין דְּהַהוּא עָלְמָא, דְּאִלְמָלֵא קָלֵיהּ דְּרַבִּי יוּדָא חֲסִידָא, אִתְטְרִיד מִתְּרֵין עָלְמִין. שֶׁהֲרֵי אֵין לְךָ אָדָם בַּעַל תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּחִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וּכְתִיב בֵּיהּ, (ישעיה לח) כֹּה אָמַר ה' צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה, כִּי מֵת אַתָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תִחְיֶה בָּעוֹלָם הַבָּא.

*) רַבִּי יוֹחָנָן הָוָה דָּרֵשׁ, (קהלת יא) בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אַל תַּנַּח יָדֶךָ וְגו'. צָרִיךְ לְהִתְעַסֵּק בָּעוֹלָם הַזֶּה בִּפְרִיָּה וּרְבִיָּה, בְּבַחֲרוּתוֹ וּבְזִקְנוּתוֹ, דְּלָא יִשְׁתְּבִיק מִינֵּיהּ, אַף עַל פִּי דְּאִיהוּ סָבָא, לָא יְסַלֵּק גַּרְמֵיהּ. מַאי טַעְמָא. כִּי לֹא תֵדַע אֵיזֶה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה וְגו'.

רַבִּי יוֹחָנָן קְשִׁישׁוּ יוֹמוֹי, וְתַקִּיפוּ עֵינוֹי מִלְּאִסְתַּכָּלָא, וְחוּלְשָׁא תַּקִּיף עֲלוֹי. קָם וַאֲמַר, מָה אֲנָא לְעַלְמָא דְּאָתֵי, דְּקָא הֲוֵי לִי בְּנִין וּמִיתוּ. אֲמָרוּ לֵיהּ, רַבֵּינוּ, מֵימָךְ אָנוּ שׁוֹתִים, כַּמָּה בְּנִין אַתְּ שְׁבַקְתְּ דְּאַתְקִיפוּ לָךְ לְעַלְמָא דְּאָתֵי, לָא נָח דַּעְתֵּיהּ. עַד שֶׁהֵאִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עֵינוֹי דְּחַד סָבָא, קָם וַאֲמַר, עָלֶיךָ רַבִּי יוֹחָנָן, דְּאַתְּ סָבָא וְחוּלְשָׁא תַּקִּיף עָלָיךְ, וְעַל רַבִּי חִזְקִיָּה דְּאִיהוּ עָקָר, אֲמַר קְרָא, (ישעיה נו) כֹּה אָמַר ה' לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי כו', (שם) וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבָּנִים

וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת. נָח דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, אֲמַר לֵיהּ, תָּנוּחַ דַּעְתְּךָ כְּמוֹ שֶׁהִנַּחְתָּ אֶת דַּעְתִּי.

רַבִּי בְּרוֹקָא אֲמַר, כְּתִיב, (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי. אִי הַנֶּפֶשׁ תִּכָּרֵת, הַגּוּף הַהוּא מַה תְּהֵא מִמֶּנּוּ, אִי הָכֵי, כַּמָּה קְבָרוֹת בְּרִיקַנְיָא, כַּמָּה צִיּוּנִין לְמַגָּנָא. דְּהָא אִי לְבָתַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּנֵי לְהַהוּא נֶפֶשׁ כְּמִלְּקַדְמִין בְּהַאי עָלְמָא, גּוּפָא דְּשָׁבִיק, אִתְאֲבִיד, וְקִבְרָא בְּרִיקַנְיָא, אִי הָכֵי, כַּמָּה גָּרְמִין אִתְאֲבִידוּ, וְכַמָּה קִבְרִין לְמַגָּנָא.

אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָא יְשֵׁיצֵי עוֹבָדֵי יְדוֹי, אֶלָּא מֵאַרְעָא וּמִתְּחוֹת שְׁמַיָּא אֵלֶּה. וְיֶחֱתוּן לְתַתָּא, וְיִתְבְּנוּן בְּקִיּוּמָא אָחֳרָא גּוֹ אִינּוּן תַּתָּאֵי, בְּדִיוֹרָא דְּאִקְרֵי נְשִׁיָּה, וְתַמָּן יִתְנַשְּׁוּן לְדָרֵי דָרִין.

דְּהָא שֶׁבַע אַרְעִין לְתַתָּא. וְאֵלּוּ הֵן: אֶרֶץ. אֲדָמָה. אַרְקָא. גֵּיא. נְשִׁיָּה. צִיָּה. תֵּבֵל. תֵּבֵל, הוּא דִּיוֹרָא דִּילָן. בִּנְשִׁיָּה אַמַּאי גּוּפִין אִלֵּין. אֶלָּא, אִינְהוּ אַנְשֵׁי פִּקּוּדֵי דְּמָארַיְהוּ, וְלָא אִתְעַסְּקוּ בִּפְרִיָּה וּרְבִיָּה, וְלָא פְּשִׁיטוּ בְּרִית קְיָימָא בְּעָלְמָא. לְכָךְ אִינּוּן יִתְנַשּׁוּ בִּנְשִׁיָּה לְדָרֵי דָרִין. וּלְעוֹלָם לֵית קִבְרָא לְמַגָּנָא, וְלֵית צִיּוּנָא בְּרִיקַנְיָא.

וּבְהַהוּא דִּיוֹרָא דִּנְשִׁיָּה, לָא הֲווֹי אֶלָּא אִינּוּן דְּאִקְרוּן גּוּפֵי מַגָּן, גּוּפֵי דִּלְמַגָּן נָחֲתִין תַּמָּן, וְלָא עֲבָדִין תּוֹלָדִין, דְּהָא נָשִׁין לָאו בֵּינַיְיהוּ. וְזָרְעֵי וְאָכְלֵי, וְאַנְשֵׁי כָּל מַה דַּעֲבָדִין. נַפְשִׁין עַל דְּלָא יִתְבְּנוּן בְּהַאי עָלְמָא, אִתְדַּחְיָין מִכַּמָּה תַּרְעֵי,

וְאָזְלֵי וּמְשָׁטְטֵי בְּהַאי עָלְמָא, עַד דְּיִשְׁכְּחוּן פֵּרוּקָא. וְאִלֵּין אִיתְקְרוּן שְׁכִינוּת. הָדָא הוּא דִכְתִיב, וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם וְגו'. וְהַאי גוּפָא אִתְבְּנֵי לְאִתְקַיְימָא בְּתֵבֵל אַרְצוֹ.

רַבִּי יוּדָאי הֲוָה קַמֵּיהּ דְּרַבִּי עַזַּרְיָה בַּר סִימָאי, אֲמַר לֵיהּ, צַדִּיקִים דְּאִזְדַּמִּן לוֹן חוֹבָה מֵאִינוּן כְּרִיתוּת דְּאוֹרַיְיתָא, וְחָשְׁבֵי תְּשׁוּבָה וּמִיתוּ, מִיתָה מְכַפֶּרֶת עֲלַיְיהוּ, אוֹ לָאו. אֲמַר לֵיהּ, אֵין. וּלְזִמְנִין דְּאִתְעַנְּשׁוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְאִתְכַּפַּר לְהוֹן. חָמָא אַנְפּוֹי יְרוֹקִי. אֲמַר לֵיהּ, אֵימָא מַה דְּתֵימָא, אוֹרַיְיתָא הוּא דְּלָא מְקַבְּלָה טוּמְאָה. שֶׁנֶּאֱמַר, (ירמיה כג) הֲלוֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם ה'. הִרְהוּרִים רְטִישָׁן בִּלְבָבָךְ. אֲמַר, סוֹד ה' לִירֵאָיו. עֲשָׂרָה סָבֵי קָטוֹלֵי מַלְכוּת אִתְעַנְּשׁוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף. אֲמַר לֵיהּ, רַבִּי עֲקִיבָא לֵית לֵיהּ זְכוּת אָבוֹת. אָמַר, (דברי הימים א יב) וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית ל) וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ. שָׂכֹר הַשְׂתָּא, שְׂכַרְתִּיךְ לְבָתַר זִימְנָא. יִשָּׂשכָר: יֵשׁ שָׂכָר. וּלְבָתַר זִמְנָא, נְהֲווּ לְמַלְכוּת שָׁמַיִם. גּוּפִין דִּלְהוֹן יִשְׁתָּאֲרוּן בְּדוּכְתַּיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְכֻלָּא אִתְהַדַּר כְּמִלְקַדְמִין. (שם מט) אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אֹתָם כְּתִיב.

נְפַל עַל אַנְפּוֹי רַבִּי יוּדָאי, וְאִדְמוּךְ. אַחֲזוּ לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ הַאי קְרָא, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ.

נִבְנַסְתָּ סְתוֹם. מֵהַהוּא יוֹמָא לָא אִשְׁתָּעִי בְּהַאי. אֶלָּא הֲוָה אָמַר, (תהלים לו) מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ מַמָּשׁ, וְלֵית לְמִשְׁתָּעֵי בִּבְנוֹי דִילֵיהּ. דְּהָא חֶסֶד ה' בְּכוֹלָּא אִשְׁתַּכַּח.

אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָא, וַדַּאי הָכֵי הוּא, דְּהָא כְתִיב (דברי הימים א טז) אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ. וּכְתִיב (איוב יב) אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ. בְּכַמָּה שִׁין סְתִימָאִין דִּילֵיהּ, לֵית לְמִשְׁתָּעֵי כְּלַל, דְּהָא מַאן דְּבִידֵיהּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא. מִילִּין סְתִימָאִין דְּאִיהוּ עָבִיד, לֵית לְאָעָלָא בְּהוֹן.

(רות ד) יֶלֶד בֵּן לְנָעֳמִי, בְּהַאי אַשְׁכָּחַת אֲבִידָה דַּאֲבַדְתְּ. מִכָּאן, דְּהַהוּא נֶפֶשׁ דְּנָד מִגּוּפָא דַּקִּיק, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַנְהָרָא וּלְאִתְפַּשְׁטָא, לְמֵיחֱזֵי לֵית לֵיהּ חֵילָא, דִּכְתִיב (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו.

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּגוּפָא דָּא אִתְבְּנֵי, מִיָּד וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם. וְאַמַּאי הָכָא שֵׁם. בְּכָל אֲתַר דִּכְתִיב שֵׁם, דָּא אִיהוּ נֶפֶשׁ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (רות ד) וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת, דָּא אִיהוּ נֶפֶשׁ. וְהָכָא וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם, אִינּוּן שְׁכֵינוֹת קָרוֹ לְהַהוּא גּוּפָא דְּאִתְבְּנֵי הַשְׁתָּא שֵׁם, קָרוֹ לְהַהוּא נֶפֶשׁ, לְאִשְׁתַּכְלָלָא בְּהַהוּא גּוּפָא. דְּהָא לְזִימְנִין זְמִינָא תַּמָּן נַפְשָׁא, וּלְזִמְנִין לָא זְמִינָא, בְּגִין דְּאָזְלָא וּמְשָׁטְטָא בְּעָלְמָא, וּכְדֵין קָרוֹן לָהּ לְגַבֵּי הַהוּא גּוּפָא.

וּבְשַׁעֲתָא דִּרְעוּתָא אִתְעַר, לְאָן אָזְלַת. לְגַבֵּי קִבְרֵי דַּאֲבָהָן,
לְגַבֵּי קִבְרֵי דַּחֲסִידֵי, עַד דְּאִיתְעַר בּוֹעַז הָכָא,
וּשְׁאָר נְשְׁמָתִין קָרוֹן לָהּ, וְאָתַת וְאִשְׁתַּכְחַת וְאִשְׁתַּכְלְלַת
בַּאֲתַר דָּא.

וְהָא כְתִיב, (איוב לד) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו
יֶאֱסֹף. שָׁאנֵי הָכָא, דְּהַוָה גּוֹאֵל קָרוֹב, דְּהָא תּוֹעַלְתָּא
יַתִּיר, הַהוּא גּוֹאֵל דְּאִיקְרֵי קָרוֹב, דְּאִיתְעַר לְמֶהֱוֵי זְמִינָא
תַּמָּן, מִיָּד דְּאִתְעַר לְגַבֵּיהּ. וְהָכָא דְּהַוָה רָחִיק, אִצְטְרִיכוּ
לְמִיקְרֵי לָהּ, דְּהָא מַחֲשָׁבָה רְחִיקָא הַוָה. בְּמַחֲשָׁבָה קְרִיבָא
לָא אִצְטְרִיךְ, אֶלָּא הִיא אָתַת בְּהַהוּא אִתְעָרוּתָא לְאִתְבְּנָאָה
תַּמָּן. עַל דָּא וַתִּקְרֶאנָה לְהַהוּא גּוּפָא שֵׁם, הַהוּא נֶפֶשׁ
לְאִתְבְּנָאָה תַּמָּן.

רַבִּי סִימָאָה אָמַר, בְּכַמָּה דּוּכְתֵי עָבִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
חֶסֶד בְּאִינּוּן נַפְשָׁאן דְּלָא אַשְׁכָּחִין נַיְיחָא. בְּגִין דְּלָא
עָבִידוּ חֶסְדָּא, וְלָא עָבִידוּ בַּר.

וּמָה אִעָבִיד מִינַּיְיהוּ, הַהִיא נְשָׁמָה דְּאָזְלַת בְּלָא וְלַד לְהַהוּא
עָלְמָא, וְלָא עָבִידַת בַּר. רַבִּי סִימָאי וְרַבִּי יוֹסֵי, חַד
אָמַר, נָחֵית לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה. וְחַד
אָמַר, בַּאֲבַדּוֹן, מַאן דְּנָחֵית תַּמָּן, אִתְאֲבִיד מִכֹּל וָכֹל.
וַעֲלֵיהֶם כְּתִיב, (ויקרא כג) וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא.

רַבִּי יוּדָאי בַּר סִימוֹן אָמַר, זַכָּאָה מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל לְמִנְדַּע
בְּהַהוּא עוֹלָם דִּנְשְׁמָתִין תַּמָּן. מַאן דְּיָדַע בֵּיהּ, וְאִשְׁתַּדַּל

לְמִנְדַע בֵּיהּ, לֵית לֵיהּ שִׁעוּרָא לְחָכְמָתֵיהּ.
רַבִּי פִּרְחָיָא אָמַר, כָּל זִמְנָא דְּגוּפָא לָא נָח בְּדוּכְתֵּיהּ, נַפְשָׁא דִּילֵיהּ אוּף הָכֵי. וְאִיהוּ הַוָּה מִשְׁתַּדֵּיל תָּדִיר, לְמִנְדַע בְּהַהִיא עַלְמָא דְּנִשְׁמָתִין.
יוֹמָא חַד הַוָּה אָזֵיל בְּחַקְלָא, וְאִשְׁתַּכַּח חַד גוּפָא תְּחוֹת אִילָן חָרִיב מִית. אַשְׁגַּח בֵּיהּ, וַאֲשְׁכַּח דְּהוּא יְהוּדָאי, וַאֲשְׁכַּח כְּרִיכִין דְּמִצְוָה, וְסַפְרָא דְּאַגַּדְתָּא בַּהֲדֵיהּ.
אָמַר וַדַּאי תַּלְמִיד חָכָם הוּא. אִשְׁתַּדֵּל בְּקִבְרֵיהּ, וְאָזֵיל לְמָתָא, וְאַתְקִין לֵיהּ תַּכְרִיכִין, וְקִבְרָא, וְזַמִּין בְּנֵי נָשָׁא, וּבְכָה עֲלֵיהּ, וְאִשְׁתַּדֵּל עֲלֵיהּ, וַאֲפֵיק כָּל מַאי דַּהֲוֵי בִּידוֹי.
בֵּיוָן דְּאִתְגְּנֵיז וְאִתְקְבַר הַהוּא גוּפָא, נֶפֶשׁ דִּילֵיהּ אָעֲלַת לְגוֹ מְתִיבְתָּא עִילָּאָה. אֲמָרוּ לָהּ, לֵית לָךְ הָכָא הַשְׁתָּא רְשׁוּת לְאָעָלָא בְּדוּךְ דְּטִנָּרָא עִילָּאָה. זִילִי וְאַשְׁלִימִי טִיבוּ, לְמַאן דְּאַשְׁלֵים לָךְ.
יוֹמָא חַד, רַבִּי פִּרְחָיָה הַוָּה יָתֵיב אַבָּבָא דִּפְתְחָא דְּלוּד, וַהֲוָה עָצֵיב, דְּדְחִיקָא לֵיהּ שַׁעֲתָא. אֲתָא חַד בַּר נָשׁ לְגַבֵּיהּ, אֲמַר לֵיהּ, רַבִּי תִּיבְעֵי לְמֵיהַךְ בְּדוּךְ פְּלוֹנִי בַּהֲדָאי, וְאֶתֵּן לָךְ מָאנֵי כֶּסֶף, בְּגִין דְּנִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא כַּהֲדָא בְּאוֹרְחָא, אֲמַר לֵיהּ נֵיזִיל. אֲזָלוּ. אֲמַר לֵיהּ, רַבִּי, מַאי דִּכְתִיב, (קהלת ט) כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שֶׁיָּמוּתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה. אֲמַר לֵיהּ הַחַיִּים אִלּוּ הַצַּדִּיקִים, וְהַמֵּתִים אִלּוּ הָרְשָׁעִים.
אָמַר לֵיהּ חַיֶּיךָ רַבִּי, אֲפִילּוּ הָרְשָׁעִים בְּהַהוּא עָלְמָא, יָדְעִין

בְּצַעֲרָא דִידְהוּ, וְיָדְעִין בִּיקָרָא דְצַדִּיקַיָּיא, וּבְדִינֵהוֹן דְּרַשִּׁיעַיָּיא. אֲמַר לֵיהּ, אִי הָכֵי מַאי וְהַמֵּתִים אֵינָן יוֹדְעִים מְאוּמָה.

אֲמַר לֵיהּ, בְּהַאי עַלְמָא כְּתִיב. דְּהָא צַדִּיקַיָּיא דְּאִיקְרוּן חַיִּים, מִסְתַּכְּלִין וְיָדְעִין דִּימוּתוּן, וּמִינִין לְמֵיהַב דִּינָא, דְּאִית דִּין וְאִית דַּיָּין. כְּדָבָר אַחֵר, (שם ז) וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ. אֲבָל רְשָׁעִים דְּאִיקְרִין מֵתִים, לָא יָדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בְּעוֹבָדֵי דְּהַהוּא עַלְמָא כְּלוּם. וּמַאן דְּלָא יָדַע בְּעוֹבָדָא דְּהַהוּא עָלְמָא, אִיקְרֵי מִית. בְּגִין דְּהַאי עַלְמָא לָאו מִבְּנֵי חַיָּיא. דְּהַהוּא עַלְמָא דְּנִשְׁמָתִין וְרוּחִין אִיהוּ, וְהַאי עַלְמָא דְּגוּפָּא הוּא.

הַהוּא עַלְמָא דְּדָיְירֵי בֵּיהּ רוּחֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא, וְדַמְיָין בְּדְיוֹקְנִין, אִשְׁתְּמוֹדְעָן דָּא לְדָא, וְיָדְעִין בַּמֶּה דְּזַמִּין לְמֶיהֱוֵי בְּעָלְמָא. וּמִשְׁתַּדְּלִין לְמִנְדַּע בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן תַּמָּן, בְּהַהוּא מַלְבּוּשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא.

כַּד מָטָא לְהַהוּא חֲקַל, אֲמַר לֵיהּ נִתְעַכֵּב הַשְׁתָּא, אִתְנַח.

אָמַר לֵיהּ, אַמַּאי קָא מִתְנַחַת. אֲמַר לֵיהּ אֲבִידָא קָא אָבֵיד לִי בְּהַאי דּוּכְתָּא. אֲמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְזַמְּנֵהּ לָךְ.

אַשְׁכְּחוּ חַד מְעַרְתָּא. אֲמַר הַהוּא גַּבְרָא, ר', נֵיעוֹל הָכָא, דְּהָא יְדַעְנָא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָנָא הָכָא. אָעֲלוּ. נָחֲתִין בְּדַרְגִין, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי חַד פַּרְדֵּס, וְחָמוּ תַּמָּן אִילָנִין מְשַׁנְיָין

דָּא מִן דָּא וּמִשְׁאָר אִילָנֵי עָלְמָא, וְחַד אִילָן מְשַׁנְיָא מִשְׁאָר אִילָנִין.

סְלִיקוּ תַּמָּן, שְׁמָעוּ חַד קָלָא דְּמְשַׁרְיָין סַגִּיאִין, דַּהֲווֹ אָמְרִין, (תהלים צה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי ה' עוֹשֵׂנוּ. תָּוָוהּ רַבִּי פְּרַחְיָא, אֲמַר מַאי הַאי. אֲמַר לֵיהּ שְׁתוֹק. אֲמַר רַבִּי פְּרַחְיָא, הָאֱלֹהִים, כַּד מָטֵינָא עִמֵּיהּ לְאֶמְצַע דְּהַאי פַּרְדֵּיסָא, וְחָמֵינָא תְּרֵין אָרְחִין, וּמַשְׁרְיָין מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא, וְאָמְרֵי לֵיהּ מַאי הַאי, וַאֲמַר לִי, הָכָא מִתְפָּרְשִׁין אוֹרְחִין דְּנַפְשִׁין, מַאן דְּאָזִלִין לְגַן עֵדֶן, וּמַאן דְּאָזִלִין לַגֵּיהִנֹּם. מַאן דַּאֲזַל לְגַן עֵדֶן, אִלֵּין אָזְלֵי בַּהֲדֵיהּ, וְאַשְׁלִימוּ לֵיהּ שְׁלָמָא. וּמַאן דַּאֲזַל לַגֵּיהִנֹּם, אִלֵּין נָטְלִין לֵיהּ לְמֵידַן לֵיהּ בַּגֵּיהִנֹּם.

אַעֲבַרְנָא הַהוּא פַּרְדֵּס, וּמָטֵינָא לְשׁוּרִין וּמִגְדָּלִין וְתַרְעִין. כַּד מָטֵינָא לְתַרְעָא חַד, דְּאִיקְרֵי שַׁעַר הַמְּזָרָח. קָרָא הַהוּא גַּבְרָא, פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. אָמַר לֵיהּ אַמַּאי. אֲמַר לוֹן, בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵיהּ דְּעַלְמָא קָא אָתֵינָא. פָּתְחוּ וְאָמְרוּ כּוּלְהוּ, מַאן יְהַב לִילוּד אִשָּׁה בְּאַתְרָא דָּא. אֲמַר לְהוּ דָּא אִיהוּ רַבִּי פְּרַחְיָא. אָמְרוּ דָּא הוּא דְּאַשְׁלִים לָךְ חֶסֶד בְּהַהוּא עָלְמָא. אֲמַר אֵין.

פְּתָחוּ לֵיהּ. וַאֲמָרוּ, אַפְּשִׁיטוּ לֵיהּ, דְּלֵית רְשׁוּ לְמֵיעַל הָכָא בְּגוּפָא דְּהַהוּא עָלְמָא. מִיָּד אַפְּשִׁיטוּ לֵיהּ, וְאִתְלַבַּשׁ בַּאֲוִירִין דִּגְנְתָא דִּלְגוֹ.

וְעָאל וְחָמֵי הַהוּא רְקִיעָא דְעַל גַּבֵּי הַהוּא גִּנְתָא. דְהַהוּא רְקִיעָא אִתְפְּרַשׁ מֵהַהוּא רָקִיעַ דְקָאִים עַל שְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא. רָקִיעַ דָּא אִתְתְּחַם בִּתְחוּמָא מִכָּל גְּוָונִין דְעָלְמָא. אַרְבַּע חַלּוֹנֵי מַשְׁקוֹפִין פְּתִיחִין בֵּיהּ בְּאַרְבַּע סִיטְרֵי עָלְמָא, וְחַד בְּאֶמְצָעִיתָא.

חַלּוֹן חַד דְּבִסְטַר מִזְרָח, בֵּיהּ קָיְימִין אַרְבַּע מַשְׁקוֹפִין מְרַקְמָן, בְּרָזָא דְּאַרְבַּע אַתְוָון יהו"ה, סָלְקִין לְתְרֵיסַר, תְּלַת אַתְוָון לְכָל חַד וְחַד.

תְּלַת זְמְנֵי בְּיוֹמָא, מִתְחַבְּרָן אִינּוּן מַשְׁקוֹפִין, וְאַתְוָון כּוּלְהוּ מִתְחַבְּרָן לִשְׁמָא קַדִּישָׁא. חַד מְמַנָּא קָיְימָא לְהַהוּא סִטְרָא, יעזריאל שְׁמֵיהּ. וְאַרְבַּע מַפְתְּחִין בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ פָּתַח בְּהוּ אַרְבָּעָה תַּרְעִין, דְּאִינּוּן עַל גַּבֵּיהּ דְהַהוּא רְקִיעָא. וְלֵית מַאן דְּיָדַע בְּהוּ.

בַּר בְּרִישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי, דְּאַתְיָין אִינּוּן נַפְשָׁן דְמִשְׁתַּתְּפָן עִם גּוּפָא בְּקִבְרֵי, לְמִכְרַע וּלְמִסְגַּד קַמֵּי אִינּוּן תַּרְעִין לְמָאנֵי כוּלָא. כְּדָבָר אַחֵר, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חׇדֶשׁ בְּחׇדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבוֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי. כָּל, לְאַסְגָּאָה אִינּוּן נַפְשָׁאן דְּדָיְירֵי עִם גּוּפָא, וְאִיתְקְרוּן כָּל בָּשָׂר.

חַלּוֹן אָחֳרָא דְּבִסְטַר דָּרוֹם, בֵּיהּ קָיְימִין שִׁית מַשְׁקוֹפִין, *) לָא עָאלִין לְהַאי אֲתַר, אֶלָּא אִינּוּן דְּלָעָן קְרִיאַת שְׁמַע בִּרְעוּתָא, וּבְכַוָּנָה בְּכָל יוֹמָא.

אֲמַר רַבִּי פְּרַחְיָא, הָאֱלֹהִים, כַּד אִסְתַּכַּלְנָא בְּהַהוּא חַלּוֹנָא,

קָרֵיב הַהוּא מְמַנָּא, וענאל שְׁמֵיהּ, דִּי מְמוּנֶּה עַל תַּרְעָא דִּסְטַר דָּרוֹם, אֲמַר לִי, קוּם בְּקִיּוּמָךְ, וְחָמֵי הַאי חַלּוֹן, דְּלֵית רְשׁוּ לְאָעֳלָא תַּמָּן, וְלָא לְמֶחֱמֵי בֵּיהּ, בַּר אִינּוּן דְּלָעָן בִּקְרִיאַת שְׁמַע כִּדְקָא יָאוֹת.

וְכָל אִינּוּן דְּלָעָאן בִּקְרִיאַת שְׁמַע כִּדְקָא יָאוֹת, שְׁתִין מְמַנָּן עָאלִין קַמֵּיהּ, וּמַכְתִּירִין לֵיהּ בְּכִתְרִין קַדִּישִׁין, וְאָמְרִין לֵיהּ, דָּא הוּא כִּתְרָא דִּפְלוֹנִי דְּלָעָא בִּקְרִיאַת שְׁמַע כִּדְקָא יָאוֹת.

שְׁאֵילְנָא לֵיהּ, וְאָמְרִי לֵיהּ, מָארֵי, הַאי קְרִיאַת שְׁמַע כִּדְקָא יָאוֹת מָה הוּא. אֲמַר לִי, אִי חֲסִידָא, רָזָא עִילָּאָה אִיהוּ הָכָא. בִּקְרִיאַת שְׁמַע אִית בָּהּ אַרְבַּע פָּרְשָׁיָין.

פָּרָשָׁה קַדְמָאָה דְּיִחוּדָא, דְּאִיהוּ תְּרֵין יְחוּדִין, בִּתְרֵיסַר תֵּיבִין. שִׁית תֵּיבִין בְּיִחוּדָא עִילָּאָה. וְשִׁית תֵּיבִין בְּיִחוּדָא אָחֳרָא. פָּרָשָׁה תִּנְיָינָא וְאַהֲבְתָּ, בְּמ"ב תֵּיבִין, בְּרָזָא דְּשֵׁם דמ"ב אַתְוָון.

פָּרָשָׁה תְּלִיתָאָה, וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, דְּאִתְכְּלִיל יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא בִּימִינָא. וְאִיהוּ בְּרָזָא וְסִתְרָא דְּרָתִיכָא קַדִּישָׁא, עַד וְשַׁמְתֶּם. דְּאִיהוּ פָּרָשָׁתָא דְּשָׁלְטָא עַל כּוּלָּא. אִיהִי בְּרָזָא דְּע"ב תֵּיבִין, גּוֹ רָזָא דְּע"ב שְׁמָהָן דְּרָתִיכָא קַדִּישָׁא.

פָּרָשָׁה רְבִיעָאָה, וְשַׁמְתֶּם, דְּאִיהִי חֲמִשִּׁין תֵּיבִין, דְּאִיהוּ לָקֳבֵיל חֲמִשִּׁין תַּרְעִין דְּבִינָה. פָּרָשָׁה דְּצִיצִית כְּלִילָא

מְכוּלְהוּ. וְסָלְקִין פָּרְשִׁיִין לְמִנְיָנָא דְּאָדָם.
וְכָל שְׁאָר דּוּכְתִּין, בֵּין בְּפִקּוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, בֵּין כָּל שְׁאָר
דּוּכְתֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּכוּרָא לְחוּד, וְנוּקְבָא לְחוּד. וְהָכָא
דְּאִיהוּ יִיחוּדָא, דְּאִתְיַיחַד בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַר
וְנוּקְבָא אִתְכְּנִישׁוּ כַּחֲדָא, וְסָלְקִין בִּשְׁעוּרָא חָדָא.
דְּכוּרָא אִשְׁתְּלִים בָּהּ, מַה דְּלָאו הָכֵי בְּכָל שְׁאָר דּוּכְתֵּי
דְּאוֹרַיְיתָא. וְדָא שִׁבְחָא דְּמְהֵימְנוּתָא עִילָּאָה,
לְמִנְדַּע דְּהָא ה' הוּא הָאֱלֹהִים. דְּכוּרָא אִשְׁתְּלִים בְּנוּקְבָא,
וְאִתְכְּלֵל חַד בְּחַד, דְּכוּרָא אִתְכְּנֵי בְּנוּקְבָא. וְדָא אִיהוּ
יִיחוּדָא שְׁלִים, וְלָא אִית שְׁלִימוּ אֶלָּא דְּכוּרָא וְנוּקְבָא כַּחֲדָא.
וְתָא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאַשְׁלֵים יִיחוּדָא כִּדְקָא יָאוֹת, וּמְכַוֵּין
בְּפָרְשִׁיוֹת אִלֵּין בְּכָל יוֹמָא. זָכֵי לְאִלֵּין מַשְׁקוֹפִין
וְחַלּוֹנִין, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים הָכָא. וְלֵית מַאן דְּיִעַכֵּב עַל יְדוֹי,
וּבְלְבָד דְּיִקְרֵי כִּדְקָא יָאוֹת, וִיכַוֵּין בְּהַנֵּי רָזִין עִילָּאִין.
וְאָחֵיד בִּימִינָא דִּילֵי וְאָמַר לֵיהּ, אִי חַסִידָא, תָּא חֲמֵי יְקָר
דְּאִינּוּן דְּמְיַחֲדֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא כִּדְקָא יָאוֹת, וְלָעָאן
בִּקְרִיאַת שְׁמַע כְּגַוְונָא דָּא.
אָעֵילְנָא בְּחַד הֵיכָלָא, וּבְהַהוּא הֵיכָלָא הֲווֹ שס"ה הֵיכָלִים,
כְּחוּשְׁבַּן יוֹמֵי שַׁתָּא. אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שַׁלִּיטִין
בְּהַהוּא הֵיכָלָא, וְאָדָם הָרִאשׁוֹן בְּגַוַּוייהוּ.
וְחָמֵינָא כַּמָּה חֲבִילֵי נִשְׁמָתִין, מִתְלַבְּשִׁין בִּרְקִימוּ דְּאִילָנָא
דְּחַיֵּי, וְכַמָּה גְּוָונִין דְּיִקָּרָא עִילָּאָה. וְעַיְילִין גּוֹ

הֵיכָלָא, וְיוֹפִיאֵל רַב מְמַנָּא עַל כּוּלָּא, רַב מְמַנָּא דְאוֹרַיְיתָא בַּהֲדַיְיהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, אִתְעָרוּ קַדִּישֵׁי עַלְמָא, הָא בְּנֵיכוֹן קַדִּישִׁין, דְּקָא מְיַיחֲדֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּמְכַוְונֵי בִּרְעוּתָא דְּפָרְשָׁיָין דִּקְרִיאַת שְׁמַע.

וְאָדָם הָרִאשׁוֹן חָמֵינָא דְּמִשְׁתַּדֵּל בֵּהּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּעָאלַת קְרִיאַת שְׁמַע דְּקָרֵי בַּר נָשׁ, סְלִיקָא בְּקַדְמִיתָא לְהַאי הֵיכָלָא, וְאָרַח בֵּהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן, אִי חָסַר אוֹת אַחַת מִקְּרַיַּת שְׁמַע, לָא מְקַבֵּל לָהּ. דְּהָא חָסֵר בִּנְיָנָא דְאָדָם, דְּאִיהוּ רמ"ח, בְּאִינוּן תֵּיבִין דְּחוֹזֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר.

וְאִי אַשְׁכַּח יָתָהּ כְּדְקָא יָאוֹת, מְקַבֵּל לָהּ, וְנָטְלִין אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מִנֵּיהּ, וְנָשְׁקִין לָהּ. מַאן חָמֵי חֶדְוָה, מַאן חָמֵי עִרְבּוּבְיָא, בְּכָל אִינוּן צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִינְתָּא דְעֵדֶן, דְּקָא אַתְיָין בְּהַהוּא חֶדְוָה.

וּבְשַׁעֲתָא דְּיֵיתֵי לְהַהוּא עַלְמָא, מַאן יֶחֱמֵי חֶדְוָה דִּילֵיהּ, דְּאוֹתְבִין לֵיהּ אֲבָהָן לְגַבֵּיהוּ תְּרֵי זִימְנֵי בְּיוֹמָא, וּבְכָל יוֹמָא נָחִית עֲלֵיהּ טַלָּא מֵרִישָׁא דְמַלְכָּא.

וּבְהַהוּא טַלָּא, יָדְעֵי וְאָכְלֵי מֵיכְלָא, דִּי מַלְאֲכֵי עִילָּאִין אָכְלִין. וְיָדְעִין מַה דְּהַוָּה, וּמַה דִּיהֱוֵי, וּמַה דְּזַמִּין לְמֶהֱוֵי, עַד זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לְגוּפֵי דְּסִרְיָחָן בְּהַאי עַלְמָא, וְיוֹקִים לוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בִּבְנְיָנָא מִתְתַּקְנָא כְּדְקָא יָאוֹת.

בְּחַלּוֹן דְּבִסְטַר דָּרוֹם, הֲווֹ רְשׁוּמִין ש', דְּבִסְטַר דָּא ו', וּבִסְטַר אָחֳרָא ו', וּבִסְטַר אָחֳרָא ו'. שְׁאֵילְנָא לְהַהוּא גַּבְרָא, וַאֲמִינָא, מַאי הַנֵּי אַתְוָון, אֲמַר לָא יְדַעְנָא.

עַד דַּאֲתָא הַהוּא מְמַנָּא, וַאֲמַר לִי, אִי חֲסִידָא, אִינּוּן אַתְוָון, סִימָנִין דְּפָרְשִׁיְיתָא דִּקְרִית שְׁמַע. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דַּאֲמַר לוֹן בְּכָל יוֹמָא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא.

חַלּוֹן אָחֳרָא דְּבִסְטַר צָפוֹן, בֵּיהּ קָיְימָן תְּרֵין מַשְׁקוֹפִין, וְחָמֵשׁ אַתְוָון מְלַהֲטִין וּמִתְנַצְּצִין בְּגַוַּיְיהוּ. תְּרֵין אַתְוָון בְּסִטְרָא דָּא, וּתְרֵין אַתְוָון בְּסִטְרָא דָּא, וְחַד לְעֵילָּא מִנַּיְיהוּ תַּלְיָא עֲלַיְיהוּ. וְאִינּוּן בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִיקְרֵי אֱלֹהִים.

בְּחַלּוֹן דָּא וּבְאִינּוּן מַשְׁקוֹפִין, שַׁרְיָין תְּרֵין מְמַנָּן בְּהַהוּא רְקִיעָא, וְאִינּוּן צוּרטק וְגזריאל, דִּי מְמַנָּן תַּמָּן בְּהַהוּא סִטְרָא דְּלָא אִתְפַּתְחַת.

וְתַמָּן אִית חַד הֵיכָלָא, מְרַקְמָא בְּכַמָּה גְּוָונִין, וְכַמָּה צִיּוּרִין. וּבֵיהּ קָיְימִין כָּל אִינּוּן דִּמְקַדְּשֵׁי שְׁמָא דְּמָארֵיהוֹן בַּאֲמִירָה בְּכָל יוֹמָא, לְבָתַר דִּמְבָרְכִין לֵיהּ, וְאוֹמְרִין בָּרוּךְ ה' הַמְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וּמַקְדִּישִׁים לֵיהּ לְבָתַר בִּקְדוּשָׁה מְשׁוּלֶּשֶׁת.

וְהַהוּא הֵיכָלָא אִיקְרֵי מְשׁוּלָּשׁ, כְּדְכְתִיב אַחֵר, (ירמיה ז) הֵיכַל ה' הֵיכַל ה' הֵיכַל ה' הֵמָּה. וְהַהוּא הֵיכָלָא אִיהוּ מְשׁוּלָּשׁ. וְשָׁאֵילְנָא מַאי הַאי. אֲמַר הַהוּא גַּבְרָא, אִלֵּין אִינּוּן דְּלָא אָכְלֵי כָּל יוֹמֵיהוֹן עַל דִּמְהוֹן.

בְּגִין דִּנְשְׁמָתָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, נָפְקַת מִינֵיהּ בְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא. בְּצַפְרָא אִתְהַדְּרָא לֵיהּ, וְשַׁרְיָיא בְּחוֹטְמָא דְּבַר נָשׁ, וְלָא עָאלַת וְלָא אִתְיַישְׁבָא בְּמֵעוֹי, עַד דִּמְבָרֵךְ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמַצְלֵי עַל דְּמֵיהּ, כְּדֵין מִתְיַישְׁבָא בְּדוּכְתָּהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ב) חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ. מַאי אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ. בְּגִין דְּנַחֲתָא בְּצַפְרָא, וְאוֹמֵר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, זִילִי, וּשְׁרִי לֵיהּ בְּחוֹטְמוֹי, עַל מְנָת דְּיִצְלֵי צְלוֹתֵיהּ. אִי מְבָרֵךְ הוּא כְּדְקָא יָאוֹת, תִּשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ, וְאִי לָא, פָּרְחָא וּסְלֵיקַת, וְאִשְׁתַּכַּח בַּר נָשׁ דְּחַסְרָא מִינֵיהּ הַהוּא קְדוּשְׁתָּא דִּנְשְׁמָתָא.

וְכֵיוָן דִּנְשְׁמָתֵיהּ חָסְרָא מִינֵיהּ, בַּמֶּה נֶחְשַׁב הוּא, לָא אִתְחַשַּׁב לְכְלוּם, כְּאִלּוּ לָא הֲוָה בְּעָלְמָא. וְעַל דָּא, אָסִיר לֵיהּ לְאִינִישׁ לְבָרְכָא לְחַבְרֵיהּ, עַד דִּמְבָרֵךְ לְמָארֵיהּ בְּשֵׁירוּתָא דְּצְלוֹתָא.

*) וְהַחַזָּן אוֹמֵר בָּרְכוּ אֶת ה', וְהוּא אוֹמֵר בָּרוּךְ ה' הַמְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וְכֵיוָן דִּמְבָרֵךְ לְמָארֵיהּ, מִתַּמָּן שֵׁרוּתָא דְּצְלוֹתָא לְצַלָּאָה. וְעַל דָּא שְׁרִיאָן קְדוּשָׁאן. זַכָּאִין אִינּוּן דִּמְבָרְכֵי וּמְקַדְּשֵׁי לְמָארֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא, בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אוֹלִיפְנָא, דְּלֵית רְשׁוּ לְצַלָּאָה צְלוֹתָא בַּעֲשָׂרָה, עַד דִּמְבָרְכִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשֵׁירוּתָא דִּכוּלָּא. וְכֵיוָן דִּמְבָרְכִין לֵיהּ, צַלּוּ צְלוֹתְהוֹן.

אֲמַר הַהוּא גַּבְרָא, רַבִּי, הַהִיא בִּרְכָה, לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְאַתְקָנָא שִׁבְחָא לְמָארֵיהוֹן. דְּאַהֲדַר לוֹן נִשְׁמַתְהוֹן, דְּאִיתְקְרִיָא בְּהּ' שְׁמָהָן. וּבִרְכְתָא בְּהּ' תִּיבִין, בָּרוּךְ ה' הַמְבוֹרָךְ כו'. וְעַל בִּרְכָה דָּא שַׁרְיָא צְלוֹתָא. וּקְדוּשָׁה לָא שַׁרְיָא אֶלָּא עַל בִּרְכָה, לְאִתַּקְפָּא לְמָארֵיהוֹן בִּכוּלָּא, וּבִרְכָה דָּא, וּקְדוּשָׁה דָּא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה.

שָׁאֵילְנָא לֵיהּ, אַמַּאי הֵיכָלָא לִסְטַר צָפוֹן. אֲמַר לִי, בְּהַאי הֵיכָלָא אִתְכַּפְיָין כָּל סִטְרִין בִּישִׁין, דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּעָלְמָא.

חַלּוֹן דָּא, אִיקְרֵי חַלּוֹן דְּנוּגַהּ. וְלֵית רְשׁוּ לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, בַּר אִינּוּן דְּדִיוּרֵיהוֹן תַּמָּן, וְכוֹלָּא אִינּוּן חָמָאן, וּמִסְתַּכְּלִין, וְיָכְלִין לְאִסְתַּכָּלָא. כָּל אִינּוּן דְּתַמָּן, אָזְלֵי בְּמַלְבּוּשִׁין בְּדְיוֹקְנִין דְּהַאי עָלְמָא.

וְתַמָּן חָמֵינָא סַגִּיאִין מִן חַבְרַיָּיא, וְלָא אִתְיְהֵיב לִי רְשׁוּ לְאִתְקְרָבָא לְגַבַּיְיהוּ, וְכוּלְהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָן דָּא לְדָא, וְאָכְלֵי מֵיכְלָא דְּתַקִּיפֵי עֶלְיוֹנִים.

רְקִיעָא דָּא, נָטֵיל בְּכָל יוֹמָא לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא. וְכַד נָטֵיל, אַרְעִיף טַלָּא דְּחַיֵּי לְגוֹ גִּנְתָּא. וְאַתְיָין כּוּלְהוּ צַדִּיקַיָּא דְּתַמָּן, וְאִסְתַּחְיָין בְּהַהוּא טַלָּא, וְאַזְהָרָן כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ, וְאָעֲלִין קַמֵּי מְשִׁיחָא, וּלְקַמֵּי אֲבָהָן, וְאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלָא אִתְיְהֵיב לִי רְשׁוּ לְמִנְדַּע בְּהוּ.

חַלּוֹן דְּבִסְטַר מַעֲרָב, מְשַׁנְיָא מִכָּל שְׁאָר חַלּוֹנִין, בִּגְוָונִין

וּבִנְהוֹרִין. מִתְתַּחְמָא בְּאַרְבַּע אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּזָהֲרִין וְנָצְצִין עַל גַּבֵּי הַהוּא חַלּוֹנָא. זִימְנִין אִתְגַּלְיָין, זִימְנִין אִתְטַמְרָן. וְאַחֲזֵי לִי בַּאֲתַר חַד, כְּתוֹת שֶׁל צַדִּיקִים, בְּדַרְגִּין יַתִּיר עַל כּוּלְהוּ.

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם עַל אֵיכָה

שָׁלְחוּ לְהוּ בְּנֵי בָבֶל לִבְנֵי אַרְעָא קַדִּישָׁא, לָן יָאוֹת לְמִבְכֵּי, לָן יָאוֹת לְמֶעְבַּד הֶסְפֵּדָא עַל חוּרְבַּן בֵּית אֱלָהָנָא, עַל דְּאִתְבַּדַּרְנָא בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וְאִית לָן לְמִיפְתַּח הֶסְפֵּדָא, וּלְפָרְשָׁא אַלְפָּ"א בֵּיתָא, דְּשָׁלַח מָארֵי עַלְמָא לְהֶסְפֵּידָא דְּחוּרְבַּן בֵּיתֵיהּ.

שָׁלְחוּ לְהוּ בְּנֵי אַרְעָא קַדִּישָׁא, יָאוֹת דְּאַתּוּן אִתְבַּדַּרְתּוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וְאַתּוּן לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְיָאוֹת לְכוּ לְמִבְכֵּי עֲלַיְיכוּ וְעַל גַּרְמַיְיכוּ, דִּנְפַקְתּוּן מִנְּהוֹרָא לַחֲשׁוֹכָא, כְּעַבְדָא דְּנָפִיק מִבֵּי מָארֵיהּ. אֲבָל אֲנַן אִית לָן לְמִבְכֵּי וּלְמֶעְבַּד הֶסְפֵּידָא, וְלָן שַׁדַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִפְרָא דְּהֶסְפֵּידָא, דַּאֲנַן בְּנָהָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וַאֲנַן מִבְּנֵי בֵיתָהּ, וְיָדְעִין יְקָרָא דְּמָארֵי עָלְמָא. וְלָן יָאוֹת לְמִבְכֵּי, וּלְפָרְשָׁא אִינּוּן אַלְפָּ"א בֵּיתִי"ן.

וַאֲנַן יַתְמִין בְּלָא אַבָּא וְאִמָּא, וּמִסְתַּכְּלִין עַיְינִין לְכוּתְלֵי בֵיתָא דְּאִימָּנָא, וְהָא אִתְחָרַב, וְלָא אַשְׁכַּחְנָא לָהּ. דַּהֲוַת יַנְקָא לָן בְּכָל יוֹמָא, בְּיוֹמִין קַדְמָאִין, מִשַּׁפִּירוּ דִּילָהּ. וַהֲוַית נְחִימַת לָן, וּמְמַלֶּלֶת עַל לִבָּנָא, כְּאִמָּא לִבְרָהּ. כְּדָבָר

אַחַר (ישעיה סו) כְּאִישׁ אֲשֶׁר אִמּוֹ תְּנַחֲמֶנּוּ וְגוֹ'.
וְהַשְׁתָּא אִסְתַּכְלָן עַיְינִין לְכָל סְטַר, וַאֲתַר בֵּית מוֹתָבָא
דְּאִיתָּמָר אִתְבַּלְבֵּל, וְהָא אִתְחָרַב. נְבַטַּשׁ רֵישָׁא
לְכוֹתְלֵי בֵיתָא וּמוֹתָבָה. מַאן יְנַחֵם לָן, וּמַאן יְמַלֵּל עַל לְבָנָא,
וְיָגֵין עֲלָנָא קַמֵּי מַלְכָּא.
כַּד חֲוֵינָן חָטָאן קַמֵּי אֲבוּנָא, וְסָלֵיק רְצוּעָא לְאַלְקָאָה לָן,
אִיהִי קָיְימַת לְקַמָּן, וּמְקַבֶּלֶת מַלְקִיוּתָא דְּמַלְכָּא, בְּגִין
לַאֲגָנָא עֲלָנָא. כְּדָבָר אַחֵר (שם נג) וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ
מְדֻכָּא מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ כוּ' וּבַחֲבָרְתּוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וְהַשְׁתָּא אִימָּא
לֵית לָן, וַוי. וַוי לָן, וַוי לְכוֹ. לָן יָאוֹת לְמִבְכֵּי, לָן יָאוֹת
לְמִסְפֵּד, לָן יָאוֹת לְפָתְרָא אִינּוּן מִילִּין דְּמָרִירוּ, לְאוֹדָעָא
לְהוֹ, לְאִינּוּן דְּיָדְעִין לְמִבְכֵּי מִלִּין דְּהֶסְפֵּידָא.
נִקְרַב בְּכָל יוֹמָא לְגַבֵּי עַרְסָא דְּאִיתָּמָר, וְלָא נִשְׁכַּח לָהּ תַּמָּן.
נִשְׁאַל עֲלָהּ, לֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח עֲלָן. נִשְׁאַל לְעַרְסָא
דִּילָהּ, אִתְבַּלְבְּלָא. נִשְׁאַל לְכוּרְסְיָא, נָפְלַת. נִשְׁאַל לְהֵיכָלִין
דִּילָהּ, אוֹמָאן אִינּוּן דְּלָא יָדְעִין מִינָהּ. נִשְׁאַל לְעַפְרָא, רְשִׁימוּ
דְּעִקְבְתָא לֵית תַּמָּן.
נִשְׁאַל לְאִיגְּרָא, הָא אִיגְּרָא אָתֵיב לָן, דְּתַמָּן יָתְבָה מְבַכָּה
וּמְיַלֶּלֶת עֲלָן וְאָזְלַת מְבַכָּה, צַוְוחַת בְּקוֹל מְרִירוּ עֲלָן,
מֵאִיגְּרָא לְאִיגְּרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שם כב) מַה לָּךְ אֵפוֹא כִּי
עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגוֹת. נִשְׁאַל לְאוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, כֻּלְּהוּ אָמְרִין
דִּשְׁמָעוּ קָל מְרִירוּ דִּבְכִיָּה, דִּמְבַכָּה עַל בְּנָהָא, וְלָא יָדְעִין לְאָן

אִסְתַּלָּקַת.

לָן יָאוּת לְמִבְכֵי, לָן יָאוּת לְמִסְפֵּד. נְנַשֵּׁק עַפְרָא דְּרַגְלָהָא, נְנַשֵּׁק אֲתַר בֵּי מוֹתָבָהּ, נְנַשֵּׁק כּוֹתְלֵי הֵיכָלָא, וְנִבְכֵי בִּמְרִירוּ. אֲנַן נִפְתַּח בְּהֶסְפֵּדָא, דְּחָמֵינָן בְּכָל יוֹמָא כָּל הַאי. נִבְכֵי תָּדִיר וְלָא אִיתְנְשֵׁי מְרִירוּ דִּבְכִיָּה מִינָן.

פָּתְחוּ אִינְהוּ וְאָמְרֵי, (איכה א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר, כְּתִיב (ישעיה כב) כִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה וְגוֹ'. כִּי יוֹם. חַד יוֹמָא אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְחִימָא דְּנַפְשֵׁיהּ, כְּלִילָא מִכָּל שְׁאָר יוֹמִין, שִׁית יוֹמִין כְּלִילָן בֵּיהּ, וְהוּא כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ. וְעַל דְּאַסְגִּיאוּ חוֹבִין, אִסְתַּלַּק לְעֵילָא, לְבֵי עַלְמָא דְּחַיִּין. כְּדֵין מִתְּחוֹת שְׁפוּלֵי מַשְׁכְּנָא, קָם יוֹמָא דְּמְרִירוּ, יוֹמָא דִּבְכִיָּה, יוֹמָא דְּצַעֲרָא, יוֹמָא דְּאִיקְרֵי מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה, וְעָאל בְּגוֹ מַשְׁכְּנָא, וְשֵׁיצֵי וְסָאֵיב. וְרִבּוֹנָא דְּמַשְׁכְּנָא, אֲזַל וַעֲרַק וְאִתְתָּרַךְ מִגּוֹ מוֹתָבֵיהּ לְגוֹ טוֹרָא דִּלְבַר, וּלְגוֹ טוֹרָא דְּחָרוֹב, וּמַשְׁכְּנָא אִתְחָרַב.

לְבָתַר, נָחַת הַהוּא יוֹמָא עִילָּאָה, דְּאִסְתַּלַּק, שְׁאַל עַל מַשְׁכְּנֵיהּ, וְהָא אִתְחָרַב. עָאל וְאַשְׁגַּח עַל מָארֵי דְּמַשְׁכְּנָא, מַטְרוֹנִיתָא רְחִימְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ, וְהִיא אִתְתָּרְכַת וְעָרְקַת, וְכָל בְּנָיָנֵהּ סָתִיר. כְּדֵין שָׁאֲרֵי לְמִבְעֵי, גּוֹעָא בָּתַר גּוֹעָא, כְּנָהֲמוּ דְּתַרְנְגוֹלָא עַל נוּקְבֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם) מְקַרְקַר קַר, נְהֵימוּ כְּתַרְנְגוֹלָא. קִיר, רִבּוֹן שַׁלִּיטָא. וְשׁוֹעַ אֶל הָהָר, עָבִיד שׁוֹעָה וְצַוַּוח לְגַבֵּי טוֹרָא, דְּעָרְקַת תַּמָּן

מַטְרוּנִיתָא. עָבִיד שׁוּעַ צָוּוח וְקָרֵי בִּנְהִימוּ דִּבְכִיָּה אֵיכָה. אֵיכָה רְחִימְתָּא דְּנַפְשָׁאי, אֵיכָה שַׁפְנִינָתִי שְׁלֵימָתִי, אֵיכָה יְחִידָתָא דִילִי, דְּאִתְיַחֲדָא עִמִּי בִּיחוּדָא. אֵיכָה דַּהֲוִית נָטְלָא בְּכָל יוֹמָא, חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַתְוָון דִּיחוּדָא, וְאִתְקְרִיאַת כ"ה עַל דָּא.

אֲחָתִי בְּרַתִּי אִמִּי, לְאָן אָזְלַת, לְאָן פָּנִית לְמֵיהַךְ. אֲנַן דְּשָׁמְעִין בְּכָל יוֹמָא קִרְקוּרָא דָּא דִּרְבוֹנָנָא, לָן יָאוֹת לְמִבְכֵּי, לָן יָאוֹת לְמִסְפֵּד, לָן יָאוֹת לְמִפְתַּח אֵיכָה. אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד וְגו'.

רַבִּי לְוִיטַס חוֹזָאָה פָּתַח, (בראשית ג) וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךְ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךְ. דְּבָבוּ סַגֵּי הַוָּה מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, עַל עֵילָה דְּעֵיטָא דְּנָחָשׁ, מֵהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְלַטְיָיא, אִתְדַּחְיָיא מִקַּמֵּי תַּרְעָא דְמַלְכָּא, וְהוּא כָּמִין תָּדִיר בֵּין גְּדָרִין דְּעָלְמָא, בֵּין אִינּוּן גְּדָרִין דְּאוֹרַיְיתָא, כָּל אִינּוּן דְּדָשִׁין בְּעָקֵב, בְּאִינּוּן גְּדָרִין, נָשֵׁיךְ לוֹן.

וַוי דְּאַשְׁכַּח, וַוי דְּנָשֵׁיךְ. וַוי עַל דְּבָבוּ בִּישָׁא דְּאִתְנְטִיר. עַל דְּבָבוּ בִּישָׁא דַּהֲוָות לֵיהּ בְּהַאי אִשָּׁה, דְּאִתְקַרְיָא אִשָּׁה יִרְאַת ה'. דְּבָבוּ בִּישׁ נָטַר לָהּ מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, עַד דְּתָבַר לָהּ בִּתְבִירוּ, לְמִשְׁכַּב לְעַפְרָא.

(איכה א) "אֵיכָה "יָשְׁבָה "בָדָד "הָעִיר "רַבָּתִי "עָם "הָיְתָה, אִסְתַּכַּל בְּאַתְוָון דְּרֵישׁ כָּל תֵּיבָה וְתֵיבָה, וְתִשְׁכַּח נְטִירוּ דְּבָבוּ בִּישָׁא, דְּאִתְנַטְרָא, עַד דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא.

אֵיבָ"ה רָעָ"ה בְּרֵישֵׁי אַתְוָון, אִתְנְטִיר לָהּ לְהַהִיא אֵשֶׁת חַיִל, בִּתְבִירוּ דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, לְמִשְׁכַּב לְעַפְרָא.

חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (איכה א) "כְּאַלְמָנָה "רַבָּתִי "בַּגּוֹיִם "שָׂרָתִי "בַּמְדִינוֹת "הָיְתָה "לָמַס, תִּקְרָא לְמַפְרֵעַ בְּרֵישֵׁי אַתְוָון, לָ"ה בְּשִׁבְרֵ"ךְ. בִּתְבִירוּ דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, בִּתְבִירוּ דִּכְנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּבָבוּ בִישָׁא אַדְּבִיק לָ"ה בְּשִׁבְרֵ"ךְ.

אֵיכָה דְּאִתְדַּבְּקַת לְהַהִיא אֵיבָה רָעָה דָּא, קָל דְּנָחָשׁ, קָל מְרִירוּ דִּבְכִיָּה בָּרְקִיעִין. אִלֵּין קָרָאן אֵיכָה, וּמִסְטָרָא אָחֳרָא קָרָאן אֵיבָה. חֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךְ וּבֵין הָאִשָּׁה, בֵּין סִטְרָא דָּא, וּבֵין סִטְרָא דָּא, אִשְׁתַּכַּח בְּחֶרְבַּן בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּבְקָרָא קַדְמָאָה אִתְרְשִׁים כֹּלָּא לְמִנְדַּע דְּהַאי כ"ה, אַדְּבִיק לָהּ אֵיבָ"ה רָעָה, דְּנָטִיר לָהּ מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא.

אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, רַבִּי הָרְכִינַס פָּתַח, (בראשית ג) וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן. וַיְגָרֶשׁ אֶת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּחֶרְבַּן בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּאִתְתָּרְכַת בְּתֵירוּכִין, דְּאִשְׁתְּלָחַת בְּשִׁלּוּחִין, כָּרְסְיָא דְּמַלְכָּא נָפְלַת.

וַיְגָרֶשׁ אֶת, דָּא כָּרְסְיָא דְּמַלְכָּא. וַוי דְּאִתְתָּרְכַת, וַוי דְּנָפְלַת.

הָאָדָם, הַהוּא דְּשַׁלִּיט עַל כּוּרְסְיָא, דִּכְתִיב בֵּיהּ (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם כו'. נָפְלַת כָּרְסְיָא, נָפַל כֹּלָּא.

וַיַּשְׁכֵּן, הַהוּא דְּתָרִיךְ לְדָא, אַשְׁכִּין וְאַשְׁרֵי יִישׁוּבָא אָחֳרָא,

בְּהִיפּוּכָא. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחֲרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, סָלֵיק לְכָבוֹד עִילָּאָה לְעֵילָּא, וְאַזְעִיר דְּיוֹקְנֵיהּ מִכְּמָה דַּהֲוָות. וְכוּרְסְיָיא נָטֵיל מִנֵּיהּ וְאִתְפְּרַשׁ.

כִּבְיָכוֹל אַשְׁרֵי לְגַן עֵדֶן עִם כְּרוּבִים לְתַתָּא, וְאִתְפְּרַשׁ *) מֵהַהוּא כָּבוֹד עִילָּאָה. וְאַשְׁרֵי לְהַהִיא לַהַט הַחֶרֶב, לְמֵיקַם בְּדוּכְתָּא דְּרַבָּנוּתֵיהּ, לְמִיטַר וּלְמִישְׁאַב וּלְמַסְתִּיר, הַהוּא אוֹרַח דְּאִנְגִיד מֵעֵץ הַחַיִּים.

וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא צָוַוח וְאָמַר, (משלי ל) תַּחַת שָׁלוֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ כו' תַּחַת עָבֶד כִּי יִמְלוֹךְ כו' וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ. שִׁפְחָה לְגוֹ, גְּבִירְתָּהּ לְבַר. אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, מַאי בָדָד. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ. אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, ר' חַנִינָאי וְרַבָּנָן פָּתְחֵי קְרָא בְּאָדָם הָרִאשׁוֹן. (בראשית ב) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּיחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן וְגו'. וַיִּקַּח, בַּמֶּה לְקָחוֹ. ר' חַנִינָאי אָמַר, לְקָחוֹ בִּדְבָרִים. כְּדָבָר אַחֵר (ויקרא ח) קַח אֶת אַהֲרֹן. וְרַבָּנָן אָמְרוּ, לְקָחוֹ בְּרוּחַ. כְּדָבָר אַחֵר, (מלכים ב ב) הַיּוֹם ה' לֹקֵחַ אֶת אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ.

וַיַּנִּיחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן, כְּדֵי לִהְיוֹת לוֹ מְנוּחָה, לָדַעַת וּלְהַכִּיר הַחָכְמָה וְהַתּוֹרָה. דְּאָמַר רִבִּי חַנִינָאי, הַתּוֹרָה לִימְּדָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָדָם. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב כח) אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ וְגו', וַיֹּאמֶר לָאָדָם. וְהָיוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְקַלְסִין לְפָנָיו.

עַד שֶׁרָאָה סמאָמַר לֵיהּ בַּשָּׁמַיִם, וְנִתְקַנֵּא בּוֹ, וְיָרַד מִן הַשָּׁמַיִם כִּדְמוּת צֵל עַל נָחָשׁ. הַנָּחָשׁ נִרְאָה, וְהַצֵּל עָלָיו, תָּקְפָא וְחֵילָא דִילֵיהּ.

קָרֵיב הַהוּא נָחָשׁ לְגַבֵּי אִיתְתָא, דְּדַעְתָּא קַלָּה מִן הָאִישׁ. מִכָּאן דְּאִתְתָא לָא אִתְפַּתַּת, אֶלָּא בְּאִתְתָא אָחֳרָא. (בראשית ג) וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים, מִיָּד פָּתַח בְּאַף. מֵהָכָא, דְּבִתְחִלַּת דְּבָרָיו שֶׁל אָדָם נִיכָּר מִי הוּא. כָּךְ הוּא פָּתַח בְּאַף, לְהוֹדִיעַ מִי הוּא.

נָטַל סִימָן זֶה, אִם תְּקַבֵּל, אִם לֹא תְקַבֵּל. וְהִמְשִׁיכָה בִּדְבָרִים, עַד שֶׁפָּתְחָה בְּאוֹת מ"ם, וְאָמְרָה מִכָּל עֵץ הַגָּן אָכֹל נֹאכֵל. מִיָּד נָטַל הַנָּחָשׁ הָאוֹת, וַיָּשֶׂם אוֹתָהּ עַל זְרוֹעוֹ הַשְּׂמָאלִית, וְהָיָה מַמְתִּין עַל וא"ו תי"ו מִפִּיהָ, כְּדֵי לִהְיוֹת מו"ת נָכוֹן לִפְנֵיהֶם.

הִתְחִיל לְפַתּוֹתָהּ, עַד דִּכְתִיב, (שם) וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה, בְּטַעְמָא סַגֵּי וְתַקִּיף. מִלַּמֵּד, שֶׁפָּרְחוּ הָאוֹתִיּוֹת וא"ו תי"ו, וְסָלְקוּ לְהִתְחַבֵּר עִם אוֹת מ"ם. וְאוֹת מ"ם הָיְתָה עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת, וְלֹא הָיְתָה מִתְחַבֶּרֶת עִמָּהֶם, עַד שֶׁנִּתְפַּתֵּת.

וּפָרְחוּ וא"ו תי"ו, דְּ זְמִנִין, וַאֲקִיפוּ לְאוֹת מ"ם לְדְ סִטְרִין. דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. הָא דְּ זְמִנִין וְ ת'. מִלַּמֵּד, שֶׁסִּבְּבוּ לָאוֹת מ"ם לְאַרְבַּע צְדָדִין, וְהַמ"ם בָּאֶמְצַע, מָוֶת בְּכָל סִטְרִין.

כמדָּבָר אַחֵר, (ירמיה ט) כִּי עָלָה מָוֶת בַּחַלּוֹנֵינוּ. דָּא סמאל, דְּאִיהוּ חַד מֵחַלּוֹנֵי שְׁמַיָּא. וְעַל דָּא מִי גֶּבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת. מִיָּד שָׁלַט בָּהּ, וְהִטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא. נָחַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיחֵמִי, וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ.

תָּא חֲזֵי, קוֹדֶם שֶׁחָטְאוּ, הָיְתָה הַשְּׁכִינָה עֲטָרָה עַל רָאשֵׁיהֶם, לִהְיוֹת בִּשְׁבִילָם שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם. בֵּיוָן שֶׁחָטְאוּ, כִּבְיָכוֹל, תַּשׁ כֹּחָהּ, וְאִסְתַּלְּקַת וְלֹא שַׁלִּיטַת. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאֲרֵי לְקוֹנֵן, וְאָמַר אֵיכָה, מַה תְּהֵא מִינָהּ, שָׁלְטָנוּתָא אַעֲדוּ מִינָהּ. אוּף הָכָא בְּחוּרְבַּן בֵּי מַקְדְּשָׁא, שׁוּלְטָנוּתָא אַעֲדוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאֲרֵי לְמִסְפֵּד, וְאָמַר אֵיכָה, מַה תְּהֵא עָלֶיהָ.

*) אֵיכָה, רַבִּי פִּנְחָס פָּתַח, (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַּמְרוּרִים וְגוֹ'. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִתּוֹקַד. אָתָא קָלָא וְאִיתְעַר עַל קִבְרֵי אֲבָהָן קַדְמָאֵי, וַאֲמַר, אֲבָהָן קַדְמָאֵי, אַתּוּן דְּמִיכִין בְּשֵׁינְתָא, וְלָא יָדְעִיתוּן צַעֲרָא דְּעָלְמָא, בְּנֵיכוֹן דְּגַדְּלִתּוּן בְּצַעֲרָא, וְאָעֵילְתּוּן בְּהֵימְנוּתָא סַגִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא מִיתוּ, וְהָא אִתְקְטָלוּ, וְהָא אֲזָלוּ בְּגָלוּתָא בֵּין שַׁנְאֵיהוֹן, יְדֵיהוֹן מְהַדְּקָן לַאֲחוֹרָא, מַיְיתִין בְּכַפְנָא, בָּתֵּיהוֹן אִתּוֹקַד. אָן רַחֲמִין דִּילְכוֹן, אָן מְהֵימְנוּתָא דִּילְכוֹן, קוּמוּ אִיתְעֲרוּ לְגַבַּיְיהוּ.

מִיָּד אִתְעָרוּ אֲבָהָן וְאִמָּהָן, וַאֲזָלוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, אֲמָרוּ לֵיהּ, מֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא, אָן אִינּוּן בְּנִין, אָן שְׁבַקְתְּ לוֹן. מִיָּד

אִיתְעַר מֹשֶׁה, וַאֲזַל עִמְהוֹן לְגַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ. אֲמַר לֵיהּ, בְּנֵי אֲבָהָן אִלֵּין, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּפַקְדַנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהוֹן, וְשַׁבְקִית לוֹן בִּידָךְ, אָן אִינוּן.

אֲתֵיב יְהוֹשֻׁעַ וַאֲמַר, רַבֵּינוּ מֹשֶׁה, בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא שַׁבְקִית לוֹן, וּפְלִיגִית לוֹן אַרְעָא עַל פּוּם עַדְבָּא, כְּמָה דְּפַקְדַתַנִי, וְכֻלְּהוּ שַׁבְקִית גְּבַר עַל אַחְסַנְתֵּיהּ וְעַל עַדְבֵיהּ.

וּמִיָּד אֲזָלוּ כוּלְּהוּ לְאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְאַשְׁכָּחוּ לָהּ דְּאִתְחָרְבָא, דְּלָא אִשְׁתַּמַע בָּהּ קָלָא. עָאלוּ גַּבֵּי מַקְדְּשָׁא, וְחָמוּ דְּאִתּוֹקַד. עֲבָדוּ בֵּיהּ הֶסְפֵּדָא, עַד דְּאִשְׁתַּמַע קָל מְרִירוּ דִּבְכְיָה לְרוּם שְׁמַיָּא, וְכָל מַלְאֲכֵי עִילָּאֵי בְּכוֹ עִמְהוֹן לְעֵילָּא. אִיתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲתָא לְגַבֵּיהוֹן, וְאַשְׁכַּח לוֹן מְמָרְרִין בְּקָל בְּכְיָה, גּוֹ עַפְרָא דְּמַקְדְּשָׁא. אֲמַר לוֹן, רְחִימִין דְּנַפְשָׁאי, מָה אַתּוּן הָכָא, (ירמיה יא) מַה לִידִידִי בְּבֵיתִי. קָם אַבְרָהָם סָבָא בְּקַדְמִיתָא, אֲמַר קַמֵּיהּ מָארֵי דְּעָלְמָא, אַתְּ יָדַעְתְּ דְּאָזְלִית קָמָךְ בְּאוֹרַח קְשׁוֹט. עֲשַׂר זְמָנִין נִסֵּית לִי, וְקָיְימִית בְּכֻלָּא. בָּנַי אָן אִינוּן, לָא שְׁמַעֲנָא קָל מִלֵּיהוֹן בְּאַרְעָא דְּאוֹמֵית לִי, לְקָיְמָא לְהוֹן בָּהּ.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי אַבְרָהָם רְחִימָא דְּנַפְשָׁאי, (שם) וּבְשַׂר קֻדֶּשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ. בְּטִילוּ מִינַיְיהוּ בְּרִית קַדִּישָׁא, וּפָלְחוּ עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל דָּא אִיתְקְפַת רוּגְזָאי בְּהוֹן, וּבְגִינָךְ אוֹרִיךְ לוֹן כַּמָּה זִמְנִין, וְלָא תָבוּ קָדָמַי.

בֵּיוָן דְּשָׁמַע אַבְרָהָם כָּךְ אָמַר יְמָחוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמָךְ כָּל

אינון חוֹבִיהוֹן בֵּינֵי עַמְמַיָּא, עַד דִּיהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ לַאֲתָבָא לוֹן לְגַבָּךְ. וְכֵן כְּלְהוּ כְּנַוְונָא דָּא, וַאֲזָלוּ לְהוּ.

אִשְׁתָּאֲרַת תַּמָּן רָחֵל, וַאֲרִימַת קָל בְּכְיָה בִּמְרִירוּ דְּתַמְרוּרִים, אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָחֵל, מָה אַתְּ מְבַכָּה. אֲמָרָה קַמֵּיהּ, וְלָא אֶבְכֶּה, בְּנַי אָן אִינוּן, וּמָה חָטָאן לְגַבָּךְ. אֲמַר לָהּ עָאֲלוּ צָרָתִי לָקָמַי, וְאָעֵילוּ לָהּ בְּבֵיתִי. מִיָּד אָמְרָה, וְכִי לָא עֲבָדִית אֲנָא יַתִּיר, דְּאָעֵילְנָא צָרָתִי בְּבֵיתִי.

דִּתְנַן, בְּשַׁעֲתָא דִּכְתִיב, (בראשית כט) וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי אָבִיהָ הוּא, אֲמַר הַזְדַּוּוגִי לְגַבָּאי, אָמְרָה לֵיהּ אֵין, אֲבָל אֲחָתָא אִית לִי קְשִׁישָׁא מִינָּאי, וּמִסְתָּפִינָא מֵאֲבָא, דְּרַמָּאָה אִיהוּ. מִיָּד וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרָחֵל, כִּי אֲחִי אָבִיהָ הוּא בְּרַמָּאוּתָא.

מִיָּד יְהַב לָהּ סִימָנִין. כֵּיוָן דְּעָאלַת לֵאָה בְּהַהוּא לֵילְיָא, אָמְרָה רָחֵל, הַשְׁתָּא מִתְכַּסְפָּא אֲחָתִי, אֲזָלַת וּמָסְרָה לָהּ סִימָנִין.

וְעַל דָּא אָמְרָה לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַאֲנָא לָא עֲבָדִית יַתִּיר, דְּאָעֵילְנָא צָרָתִי בְּבֵיתִי. וְאַתְּ דִּכְתִיב בָּךְ, רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם, הֲוָה לָךְ לְאַעֲבָרָא עַל חוֹבִיהוֹן.

וּבְכָל מַה דַּאֲמַר לָהּ, לָא קַבִּילַת תַּנְחוּמִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגוֹ' כִּי אֵינֶנּוּ. לָא בָּעֲאת לְקַבָּלָא תַּנְחוּמִין. מַאי טַעְמָא. בְּגִין כִּי אֵינֶנּוּ, כְּיוֹמִין קַדְמָאִין לְאַשְׁרָאָה בֵּינַיְיהוּ, וְהָא אִסְתַּלַּק לְעֵילָא.

וּבְגִין דִּכְתִיב אֵיכָנּוּ בְּגוֹ בְּנָהָא, לָא קַבְלִית תַּנְחוּמִין, עַד דְּאוֹמֵי לָהּ. דִּכְתִיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה.

כְּמָה דַּעֲבָדַת רָחֵל, אוּף הָכֵי שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא. כְּדִמְתַרְגֵּם קָל בְּרוּם שְׁמַיָּא אִשְׁתְּמַע, שְׁכִינְתָּא מְבַכָּה עַל בְּנָהָא. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִיהִי חַיּוֹת מְבַכָּה, אִתְעָרוּ לְגַבָּהּ שִׁתִּין רִבּוֹא מַשְׁרְיָין עִילָּאִין, וְכֻלְּהוּ אִיתְעָרוּ בִּכְיָה לְגַבָּהּ.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, אִשְׁתַּמַּע קָלָא לִרְקִיעַ עֲרָבוֹת, וְאִזְדַּעְזָעוּ מָאתָן אֶלֶף עָלְמִין, דַּהֲווֹ גְּנִיזֵי מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, עַד דְּאִשְׁתְּמַע הַהוּא קָלָא לְרוּם שְׁמַיָּא. וּמַאן אִיהוּ, דָּא רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא, דְּאִיהוּ עַל גַּבֵּי הַחַיּוֹת.

עַד דְּאִתְגַּלִּית אִמָּא לִבְרַתָּא, וְאָמְרָה לָהּ, מִנְעִי קוֹלֵךְ. כְּדֵין אִתְפָּרְשַׁת מִתַּמָּן, וַאֲזָלַת הִיא וְכָל אוּכְלוֹסָהָא בְּגָלוּתָא. וְאִצְטְרִיכוּ לְאִתְבַּדְּרָא לְכַמָּה סִטְרִין, לְמֶהֱוֵי גָּלוּתָא לְכוֹלָּא, וְהִיא יָשְׁבָה בָּדָד.

רַבִּי נְחוּנְיָא אָמַר, אֵיכָה, מַאן אָמַר דָּא, הַהוּא רוּחַ עִילָּאָה נְעִימָאָה, עַלְמָא דְּאָתֵי. וְעַל דָּא, תֵּיבָה דָּא רוּחָנִי אִיהוּ, וְלָא אִית בָּהּ שׁוּתָּפוּ כְּלָל, לָאו לִישָׁן וְשִׁנַּיִן, וְלָאו שִׂפְוָון כְּלָל.

אִמָּא שָׁאֲלָה עַל בְּרַתָּהּ, דָּא קַרְקוֹרָא דְּקִיר, אָדוֹן רִבּוֹן רַב וְשַׁלִּיט, יָשְׁבָה, וְלָא עוֹמֶדֶת, בַּתְּחִלָּה עוֹמֶדֶת, וְכָל אוּכְלוֹסֵיהּ עוֹמְדִים, הַשְׁתָּא יוֹשֶׁבֶת וְשׁוֹמֵמָה. בָּדָד, כְּדָבָר

אַחֵר בָּדָד יֵשֵׁב, כְּמַאן דִּמְסָאֵיב בִּמְסָאֲבוּ, וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ, הַהִיא דַּהֲוַות מְסָאֲבָא, יַתְבָא בְּדוּכְתָּהָא.

שָׁלְחוּ לְהוּ בְּנֵי בָבֶל לִבְנֵי אַרְעָא קַדִּישָׁא, יָאוֹת דְּאַתּוּן צְרִיכִין לְמִבְכֵּי, וּלְכוֹן יָאוֹת לְמִסְפֵּד, וּלְמֶעְבַּד אֶבְלָא, בְּמֶחֱזֵיכוֹן הֵיכָלִין דְּאִימָא חֲרִיבִין, וַאֲתַר עַרְסָה דְּאִתְהַפַּךְ בְּאֶבְלָא, וְהוּא לֵית תַּמָּן, וּפָרְחָא מִנֵּכוֹן, וְלָא יְדַעְתּוּן מִינָהּ. תֵּימְרוּן דְּאִיהִי עִמָּנָא גּוֹ גָּלוּתָא, וְנָחֲתַת דִּיוּרָהּ בְּגַוָּונָא. אִי הָכֵי, אֲנַן צְרִיכִין לְמֶחֱדֵי, דְּהָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה חָמָא לָהּ הָכָא, וְכָל אוּכְלוֹסָהָא.

וַדַּאי, עַל דָּא אָנוּ צְרִיכִין לְמִבְכֵּי, וּלְמִסְפֵּד כְּתַנִּינָא, וּכְיַעֲנֵי מַדְבְּרָא, דְּאִיהוּ אִתְתָּרְכַת לְבַר מֵהֵיכָלָהּ, וַאֲנַן בְּגָלוּתָא, וְהִיא אָתַת עֲלָנָא בִּמְרִירוּ, וְחָמַאת לָנָא בְּכָל יוֹמִין בְּכַמָּה עָאקוֹ, בְּכַמָּה נִימוּסִין גָּזְרִין עֲלָנָא בְּכָל זְמַן, וְלָא יָכְלָא לְאַעֲדָאָה מִינָן עָאקִין, וְכָל אִינוּן מַכְתְּשִׁין דַּאֲנַן סָבְלִין.

שָׁלְחוּ לְהוּ בְּנֵי אַרְעָא קַדִּישָׁא, יָאוֹת דְּאִימָנָא עָרְקַת, וְאִתְתָּרְכַת מִגּוֹ הֵיכָלָהָא, וְנָחֲתַת לְגַבַּייכוּ בִּמְרִירוּ וּבְקַל עָצִיב, כְּאִיתְתָא דְּיָתְבָא בְּלָא דַעְתָּא, וּכְגַבְרָא דְּלָא יָכֵיל לְשֵׁיזָבָא, וְיָאוֹת לְכוֹן לְמִסְפֵּד.

אֲבָל אֲנַן, אִית לָן לְמִבְכֵּי וּלְמִסְפֵּד בִּנְהִי וּמְרִירוּ, דַּאֲנַן חָמָאן בְּכָל יוֹמָא הֵיכָלָא חָרִיב, וְתַעֲלִין דְּמַדְבְּרָא עָאלִין וְנָפְקִין, וְשָׁרְקִין יַעֲנִים בְּגַוֵּיהּ, וַאֲנַן חָמָאן וּבָכָאן.

וּבְעוֹד דַּאֲנַן יָתְבִין נְבוֹכִין, וּשְׁכִיבִין פּוּמָא בְּעַפְרָא, אֲנַן

שָׁמְעִין קָל נְעִימוּ דְרַגְלָהָא, בִּתְלַת מִשְׁמָרוֹתָא דְּלֵילְיָא, נְחָתַת וְחָמַאת לְהֵיכָלָאָה, אֵיךְ חֲרֵבִין מִתּוֹקְדָן, אָעֲלַת מֵהֵיכָלָא לְהֵיכָלָא, מִדּוּךְ לְדוּךְ, וְנָעַת וּמְיַלֶּלֶת, וּבְכַת עֲלָנָא וְעַל נַפְשָׁנָא.

וַאֲנַן מִתְעָרִין לְקָל נְעִימוּ דִּבְכְיָתָה וִילָלוּתָה. וְרוּחָנָא אָזְלַת אֲבַתְרָה, וּפָרַח לְגַבָּה. וּלְפוּם שַׁעֲתָא פָּרְחַת וְאָזְלַת, וְלָא שְׁמַעְנָא, וְלָא יְדַעְנָא מִידֵי, דְּהָא אָזְלַת, וְאִשְׁתָּאַרְנָא נְבוֹכִין, דְּמִיכִין, בְּלָא רוּחָא, בְּלָא דַעְתָּא. צָעֲקִין, וְאָמְרִין אֵיכָה.

תָּנִינָן, בְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, קָל מְרִירוּת דִּכְאִיבָא דְּצִיּוֹ"ן אִשְׁתְּמַע מֵרוּם וְקִיעָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְרָקִיעָא. כְּדָבָר אַחֵר, (ירמיה כה) ה' מִמָּרוֹם יִשְׁאַג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ.

בְּשֵׁירוּתָא דְּלֵילְיָא, הִיא אִתְכַּוּונַת בִּבְכִיָּה, וְשָׁאֲגַת מֵרוּם רְקִיעָא לְעֵילָא. נָחֲתַת לְתַתָּא, לַאֲתַר מִדְבַּח הַחִיצוֹן, וְחָמַת דּוּכְתָּה חָרֵיב, מְסָאַב בִּמְסָאֲבוּ, וְכָל אֲתַר לָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ. נָעַת וּמְיַלֶּלֶת, צְוָוחַת בְּקָל מְרִירוּ, וַאֲמָרַת, מִדְבְּחִי מִדְבְּחִי, פַּרְנָסְתִּי דְּמַרְוִית לִי בְּכַמָּה נִיסּוּכִין, בְּכַמָּה עִלָּוִון דָּכְיָין קַדִּישִׁין.

כָּל גֻּבְרִין קַדִּישִׁין, רַבְרְבָן מְמַנָּן, הֲווֹ מַרְוָון וְחָדָאן מִינָךְ, אָכְלִין עִידּוּנִין, וּפַלְגִין חוּלָקֵיהוֹן, בְּרוּמֵי רְקִיעָא. יַהֲבוּ בָךְ נִיבְלַת חַסִידִים קְדוֹשִׁים. בָּנַי דְּאִתְדַּבָּחוּ עֲלָךְ, וַוי לִי

מִדְּמֵיהוֹן. וְכָל גֻּבְרִין רַבְרְבִין מְמַנָּן, נָפְלוּ מִדּוּכְתֵּיהוֹן לְקוֹל צָוָוחֵיהוֹן.

יָתְבִין לְבַר צָוָוחִין וּבָכָאן, אִינוּן אֲרָאֶלִים קַדִּישִׁין, דְּאָת שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא הֲוָה מִתְעַטַּר עֲלַיְיהוּ, וּבֵיהּ אִינוּן חָדָאן וְקָיְימִין. לְקָל בְּכִיוּתְהוֹן אָת דָּא פָּרְחָא מִנַּיְיהוּ, וְסָלְקָא לְרוּמֵי מְרוֹמִים, וְאִשְׁתָּאֲרוּ כְּנוּקְבָא דְּבַכָּאת וּמְיַלֶּלֶת. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֲרִאֵלָם צָעֲקוּ חָצָה. אֲרִאֵלָם בְּלָא יו"ד, צָעֲקוּ חוּצָה.

מִדְּבְחִי מִדְּבְחִי, לְבָתַר דְּמַרְוִית לִי בְּנִיבְלוּת בְּנִין חַסִידִין קַדִּישִׁין, דְּמָסְרוּ נַפְשֵׁיהוֹן וְגִשְׁמֵיהוֹן עֲלָךְ, אִיתְגְּנִיזַת. אָן אֶשְׁבַּח לָךְ, אָן אֶשְׁתָּא דַּעֲלָךְ. גָּעַת וּמְיַלֶּלֶת וּבָכַת בְּכָל עָצִיב.

שְׁתָּא אַלְפֵּי גַבְרֵי קַדִּישִׁין, בְּכָל סִטְרָא דְּאַרְבַּע סִטְרֵי עַלְמָא, אִינוּן דַּהֲווֹ אָכְלֵי קָרְבָּנָא בְּכָל יוֹמָא, נַחֲתֵי בַּהֲדָהּ, וּמְיַלְלִין וּבְכָיִין עַל מִדְבַּח דַּעֲלָוֹן. וְיַתִּיר הֲווֹ, אֶלָּא אִתְמָעֲטוּ. וַאֲפִילוּ אִינוּן דְּקָיְימִין לְבַר, בְּרוּחַ אָחֳרָא, דְּמַרְוָון מֵאִינוּן אִימְרִין וּפְדָרִין. בְּשֵׁירוּתָא דְּלֵילְיָא צָוָוחִין גָּעָאן וּמְיַלְלִין עַל הַאי מִדְבַּח. וַוי לְחַמְרָא דְּאָבִיד אֵבוּסָהּ, אֲתַר דְּמִתְרַוֵּה מִנֵּיהּ. מַאן חָמֵי נְהִימוּ דְּגֻבְרִין קַדִּישִׁין בְּמַטְרוּנִיתָא, מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא.

בְּפַלְגוּ לֵילְיָא, עָאל לְגוֹ הַהִיא נְקוּדָה דְּצִיּוֹן, אֲתַר דְּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, חָמַת לֵיהּ דְּאִתְחָרִיב, וְאִסְתָּאַב אֲתַר

בֵּית מוֹתָבָהּ וְעַרְסָהּ, גָּעַת וּמְיַלֶּלֶת, סָלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא, אִסְתַּבֵּל בַּאֲתַר דִּכְרוּבִים, צָוְוחָא בְּקוֹל מְרִירוּ, וַאֲרֵימַת קָלָא וְאָמְרָה, עַרְסִי עַרְסִי, אֲתַר בֵּית מוֹתָבִי. עַל הַאי דּוּכְתָּא כְּתִיב, (שה"ש ג) עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת. מִשְׁכָּבִי, עַרְסָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. גָּעַת בִּבְכִיָּה וְאָמְרָה, עַרְסִי אֲתַר מְקַדָּשִׁי, אֲתַר דְּמַרְגָּלָאִין טָבָאן, בֵּי פָּרוֹכְתָּא וְכַפּוֹרְתָּא, דַּהֲווֹ סָמְכִין עֲלוֹהִי שִׁתִּין אַלְפִין רִבְוָון אַבְנֵי יְקָר, סִדְרִין סִדְרִין, שׁוּרִין שׁוּרִין, מִסְתַּכְּלָאן דָּא לְדָא. סִדְרִין דְּרִמּוֹנִין מִתְצְעָן עֲלָךְ לְד' סִטְרִין. עַלְמָא קָיְימָא בְּגִינָךְ.

רִבּוֹן עָלְמָא, בַּעֲלִי, הָוָה אָתֵי לְגַבִּי, וְהוּא שָׁכַב בֵּין דְּרוֹעִי, וְכָל מַה דִּבְעֵינָא מִנֵּיהּ, וְכָל בָּעוּתִי עָבִיד בְּעִידָנָא דָּא. כַּד הָוָה אָתֵי לְגַבִּי, וְשַׁוֵּי בִּי מְדוֹרֵיהּ, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּין שָׁדַי. עַרְסִי עַרְסִי, לֵית אַתְּ דְּכִיר כַּד הֲוֵינָא אָתָא לְגַבָּךְ בְּחֶדְוָה וּבְשַׁפִּירוּ דְּלִבָּא, וְאִינּוּן רַבְיָין עוּלֵּמִין, הֲוֵי נָפְקִי לָקֳדָמוּתִי, בַּטְשֵׁי בְּגַדְפַּיְיהוּ בְּחֶדְוָה, לְקַבָּלָא לִי.

עַפְרָא דְּבָךְ, הָוָה קָם מִדּוּכְתֵּיהּ, וְחָזוּ אֵיךְ אִיתְנַשְּׁיָא אֲרוֹנָא דְּאוֹרַיְיתָא דַּהֲוַת הָכָא, מֵהָכָא נָפְקָא מְזוֹנָא לְכָל עָלְמָא, וּנְהוֹרָא, וּבִרְכָאן לְכֹלָּא.

אַשְׁגַּח עַל בַּעֲלִי, לֵית הָכָא. אַשְׁגַּח לְכָל סְטַר. בְּעִידָנָא דָּא כַּד הָוָה אָתֵי בַּעֲלִי לְגַבִּי, וְסָחֲרַנְיהּ כַּמָּה בְּנִין חַסִידִין, וְכָל אִינּוּן עוּלֵּמְתָּאן זְמִינִין לְקַבְלָא לֵיהּ.

וַהֲוֵינָא שָׁמְעִין מֵרָחוֹק, קָל זוּגִין דְּפַעֲמוֹנִים מְקַשְׁקְשִׁין בֵּין

רַגְלוֹי, בְּגִין דְּאֶשְׁמַע קָלֵיהּ עַד דְּלָא יֵעוֹל לְגַבִּי. כָּל עוּלֵימְתָאן דִּילִי, מְשַׁבְּחָן וְאוֹדָן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבָתַר אָזְלִין כָּל חַד עַל בֵּי מוֹתָבֵיהּ, מְחַבְּקָן בְּנְשִׁיקָתְהוֹן בִּרְחִימוּ.

בַּעְלִי בַּעְלִי, אָן פָּנִית, הַשְׁתָּא הוּא עִדָּנָא דַּהֲוֵינָא אַשְׁגַּח בָּךְ. אִסְתַּכַּלְנָא בְּכָל סְטַר, וְלֵית אַנְתְּ. אָן אַשְׁגַּח לָךְ, וְלָא אֶתְבַּע בְּגִינָךְ.

דָּא הוּא אַתְרָךְ בְּעִידָנָא דָּא, לְמֵיתֵי לְגַבִּי, הָא אֲנָא זְמִינָא הָכָא. הָא אִתְנְשֵׁית מִנָּאי, לֵית אַנְתְּ דְּכִיר יוֹמֵי דִּרְחִימוּ, כַּד הֲוֵינָא שָׁכְבַת בְּתוֹקָפָךְ, וּמְחַקְקָא בִּדְיוֹקְנָךְ, וּדְיוֹקְנֵי הֲוָות מְחַקְקָא בָּךְ, כְּהַאי חוֹתָם דְּשָׁבִיק דְּיוֹקְנֵיהּ בִּגְלִיפוּ דִּכְתָבָא, הָכֵי שַׁבַקְנָא דְּיוֹקְנֵי בָּךְ, בְּגִין דְּתִשְׁתַּעְשַׁע בִּדְיוֹקְנֵי, בְּעוֹד דַּאֲנָא בְּגוֹ חֵילִי.

גָּעַת בִּבְכִיָּה, וְצָוְחַת, בַּעְלִי בַּעְלִי, נְהִירוּ דְּעַיְנֵי הָא אִיתְחֲשָׁךְ. לֵית אַנְתְּ דְּכִיר, כַּד הֲוֵית אוֹשִׁיט שְׁמָאלָךְ מִתְּחוֹת רֵישִׁי, וַאֲנָא מִתְעַנְּגָא עַל סְגִיאוּ דִּשְׁלָם, וִימִינָךְ מְחַבְּקָא בְּאַחֲוָה וּבִנְשִׁיקִין. וְנָדַרְתְּ לִי דְּלָא תִשְׁבּוֹק רְחִימוּתָא דִּילִי לְעָלְמִין. וְאוֹמֵית לִי, (תהלים קלז) אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי, הָא אִתְנְשֵׁינָא מִנָּךְ.

לֵית אַנְתְּ דְּכִיר, כַּד קָאֵימְנָא לְגַבָּךְ בְּטוּרָא דְּסִינַי, שְׁלֵימִין שִׁתִּין רִבּוֹ דְּקַבִּילוּ לָךְ עֲלַיְיהוּ, וְאִתְעַטַּרְנָא לָךְ בְּהוּ, יַתִּיר מִכָּל עַמְמַיָּא, וַהֲוֵינָא אָזְלִין אֲבַתְרָךְ לְכָל רְעוּתָךְ.

וְהַהִיא שִׁפְחָה קָטְלָא בְּהוּ לַאֲלָפִים וְרִבְוָון, וְלָא אַשְׁגַּחְנָא. וְאִתְאֲבִידוּ כֻּלְּהוּ בְּמַדְבְּרָא, וְשַׁבְקִית לוֹן תַּמָּן, וְאָעֵילְנָא בְּנֵיהוֹן וְעִירִין לְקָיְמָא קַמָּךְ בְּאַרְעָא דָא. וּבָדֵילְנָא לוֹן לְקָיְמָא קַמָּךְ, בְּגִין רְעוּתָךְ.

בַּעֲלִי חֱוֵי דְכִיר, בְּכַמָּה בְּנִין קַדִּישִׁין קָאֵימְנָא קַמָּךְ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, בְּיוֹמֵי דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ. לֵית אַנְתְּ דְּכִיר כַּמָּה טָבָאן דַּעֲבָדוּ קַמָּךְ. יָאוֹת לָךְ לְמִידְכַּר חוֹבִין, וְלָא תִדְכַּר זַכְוָון. אָן אִתְהַפִּיכוּ עָלָךְ.

בָּעֵינָא עָלָךְ, לֵית אַנְתְּ. בָּעֵינָא עַל בְּנָאי, לֵית אינוּן. בָּעֵינָא עַל קְדוּשָׁתָא דַּאֲתַר דָּא, דָּא אִסְתָּאַב. כָּל עַלְמָא הֲוָה בְּשֶׁלָם בְּגִין אֲתַר דָּא. כְּלָבִין לָא נָבְחִין בְּעִידָנָא דָא, כּוּלְּהוּ הֲווֹ בְּשֶׁלָם. גָּעָה וּמְיַלֶּלֶת, וְכָל אִינוּן אוּכְלוּסִין לְעֵילָא. וּכְלָבִים צָווּחִין לְתַתָּא, בְּשֵׁרוּתָא דְּמִשְׁמוֹרָה תְּלִיתָאָה. נָפְקַת וַאֲתַת, קָיְמָא עַל אֲתַר דְּמַדְבְּחָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין, גָּעַת וּמְיַלֶּלֶת, וְסָלְקַת לְעֵלָּא, וְאַשְׁכְּחָא חַד כְּרוּב מֵאִינוּן תְּרִין כְּרוּבִין דַּהֲווֹ בַּהֲדָהּ, וּמֵהַהוּא זִמְנָא לָא הֲוָה לָהּ אֶלָּא חַד. וְהַהוּא רַבְיָא עוּלֵימָא דְּאִשְׁתָּאַר, יָנְקָא מִינָהּ בְּכִיָּה וִילָלוּתָא.

כְּדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִזְדַּמַּן לְגַבָּהּ, וְנָחֵית לָהּ, וּמְמַלֵּל עִמָּהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ. וְעַל דָּא תָּנִינָן, תִּינוֹק יוֹנֵק מִשְּׁדֵי אִמּוֹ, וְאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעֲלָהּ. עַד הָכָא

פִּתְיָחְתָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה שִׁירוּתָא דְּמְגִילַת אֵיכָה.
אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, רַבָּנָן פָּתְחֵי הַאי קְרָא, (קהלת יב) וּזְכוֹר אֶת
בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבוֹאוּ יְמֵי
הָרָעָה. הַאי קְרָא, אוֹקִימְנָא לֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל כַּד הֲווֹ בְּאַרְעָא
קַדִּישָׁא. וּזְכוֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ, חֱוֵי דְּכִיר כָּל אִינּוּן טָבָאן, וְכָל
אִינּוּן אָתִין וְנִסִּין, דַּעֲבַד לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמִין
קַדְמָאִין, כַּד הֲוַות רַבְיָא בְּמְהֵימְנוּתָא, כְּדָבָר אַחֵר, (הושע יא)
כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ.
בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ אִיתְרְעֵי בָּךְ מִכָּל עַמִּין
דְּעַלְמָא. עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה, יוֹמִין דְּזִקְנָה,
דְּשָׁלְטִין בָּךְ שְׁאָר עַמִּין, וְיַבְּרוּן לָךְ בְּכָל עַמְמַיָּא.
בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ, יוֹמִין דְּשַׁתָּא, דְּאִינּוּן בְּרִירִין לָךְ, וּנְטִירוּ
דִּלְעֵילָּא עָלָךְ. וְאִינּוּן דִּ' יַרְחֵי דְּשַׁתָּא, אֲדָר נִיסָן אִיָּיר
סִיוָן. אִלֵּין אִינּוּן יוֹמִין דְּבָחַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל,
וַעֲבַד בְּהוֹן עִמְּהוֹן נִסִּין. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְּרָא בְּבַעֲלָהּ,
וְאִתְקְרִיבַת בַּהֲדֵיהּ.
עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה, יְמֵי הַזִּקְנָה, יְמֵי הָרָעָה מַמָּשׁ,
וְאִינּוּן: תַּמּוּז אָב טֵבֵת שְׁבָט. אַף עַל גַּב דְּלָא אִיתְגַּלְיָיא
כָּל כָּךְ, וְסִימָנָךְ (משלי י) וְשֵׁבֶט לְגֵו חַסַר לֵב.
וְחִגְּיעוּ שָׁנִים, שָׁנִים דְּגָלוּתָא, דְּאָזְלִין יִשְׂרָאֵל מְטוּלְטָלִין. אֵין
לִי בָּהֶם חֵפֶץ, דְּתָנִינָן, זְמִינִין בְּיוֹמָא דְּגָלוּתָא, דְּלָא
יִשְׁתַּכַּח בִּידָא דְּבַר נָשׁ לְמִיזְבַּן בְּשׁוּקָא, וּכְדֵין תִּכְלֶה פְּרוּטָה

מִן הַכִּיס.

עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ, דָּא קְלַסְתֵּר פָּנִים שֶׁל שְׁכִינְתָּא, מִלְּעֵילָּא וּמִתַּתָּא. מִתַּתָּא מַאן אינון. מָארֵי מַתְנִיתִין דַּהֲווֹ בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, פַּטִישֵׁי דְפַרְזְלָא, מְהַדְּקִין טִנָּרִין, וְתָלְשִׁין טוּרִין רָמָאִין.

וְהָאוֹר, זֶה הַתַּלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי, דְּנָהֵיר נְהוֹרָא דְאוֹרַיְיתָא, לְבָתַר דְּאִתְבַּטֵּל דָּא, כִּבְיָכוֹל, אִשְׁתָּאֲרוּ בַּחֲשׁוֹכָא.

דִּכְתִיב, (איכה ג) בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי, זֶה תַּלְמוּד בַּבְלִי, דְּאָזְלִין בֵּיהּ בְּנֵי עַלְמָא בְּמַחֲשַׁכִּים.

וְהַיָּרֵחַ, אִלֵּין אינון הַבָּרַיְיתוֹת, דַּהֲווֹ נְהִירִין נְהִירוּ דְּחָכְמָה סְתִימָאָה. וְהַכּוֹכָבִים, אִלֵּין אינון מַשְׁכִּילִים דַּהֲווֹ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, כָּל אינון תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, דְּכָל עָלְמָא קָיְימָא בְּגִינַיְיהוּ. דְּכַד הֲווֹ קָיְימֵי כַּחֲדָא, הֲוָה אָמַר בַּר נָשׁ לְחַבְרֵיהּ, מִגּוֹ מִלָּה דָּא דְּפָרַח מִפּוּמוֹי, אֲנָא חָמָא מַה דְּיֵהֵא יוֹמָא דָּא, אוֹ לְמָחָר, כָּךְ וְכָךְ.

דָּבָר אַחֵר (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ, נְהִירוּ דְּקַלַסְתֵּר פְּנֵי שְׁכִינְתָּא, דְּהֲוָה נָהֵיר לָהּ בְּכָל יוֹמָא, וּמֵהַהוּא נְהִירוּ עַלְמָא אִתְקַיֵּים, וְיִשְׂרָאֵל שָׁרָאן עַל אַרְעָא לְרוֹחֲצָנוּ.

וְהָאוֹר, אוֹר שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, דְּהֲוָה נָהֵיר מִסְּיָפֵי עַלְמָא לְסִיָּפֵי עַלְמָא, וְאִתְגְּנִיז. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֲוָה נָהֵיר, וְאַפִּיק מִינֵּיהּ חַד חוּטָא

דִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָחִיד לְסִיהֲרָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ.

וְהַיְרֵחַ, דִּכְתִיב (ישעיה א) צֶדֶק יָלִין בָּהּ. וְהַכּוֹכָבִים, מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, שֶׁהָיוּ בָּאִים בָּהּ וִידוּעִים אֶצְלָהּ, וּבָטְלוּ מִקִּיּוּמַיְיהוּ, וְאִלֵּין אִיקְרוּן מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם. וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַחַר הַגֶּשֶׁם, דִּכְתִיב (שם לג) מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָיוּן.

(קהלת יב) בַּיּוֹם שֶׁיָּזְעוּ שׁוֹמְרֵי הַבַּיִת, אִלֵּין תִּלַת בָּתֵּי דִינִין, דַּהֲווֹ אוֹלְפֵי תוֹרָה בִּלְשִׁכַּת הַגָּזִית. וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל, אִלּוּ סַנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה וְסַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה. וּבָטְלוּ הַטַּחֲנוֹת, אִלּוּ כֹּהֲנִים וּלְוִיִם, וְכֻלְּהוּ מִשְׁמָרוֹת דַּהֲווֹ קָיְימֵי בִּירוּשָׁלַיִם.

וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת, אִלֵּין נְבִיאִים וְצוֹפִים, דַּהֲווֹ חָמָאן בִּנְבוּאָה וּבְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. (שם) וְסָגְרוּ דְלָתַיִם בַּשּׁוּק, דִּבְנֵי נָשָׁא צָוְוחִין, וְלֵית מַאן דְּיָתֵיב עֲלַיְיהוּ, דְּהָא כָּל תַּרְעִין נְגִיעָלוּ, מִן יוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּבְטֵילַת עֲבִידַת בֵּית אֱלָהָנָא.

בִּשְׁפַל קוֹל הַטַּחֲנָה, אִלֵּין אִינּוּן כּוֹתְשֵׁי קְטוֹרֶת, דַּהֲווֹ יַהֲבֵי קָלָא בְּכָל יוֹמָא, בִּכְתִישׁוּ דִּילֵיהּ. דָּבָר אַחֵר קוֹל הַטַּחֲנָה, קָלָא דִּשְׁכִינְתָּא, צָוְוחָא בְּכָל יוֹמָא, שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים, וְלֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח בָּהּ.

וְיִשַּׁחוּ כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר, אִלֵּין אִינּוּן דְּסָלְקִין בְּדוּכְנָא בְּכָל יוֹמָא, וּמְנַגְּנֵי נִיגּוּנָא דְשִׁיר. כָּל, לְאַסְגָּאָה מַלְאֲכֵי עִילָּאָה לְעֵילָּא, דַּהֲווֹ מִתְחַלְּקֵי מִשְׁמָרוֹת לְעֵילָּא, לָקַבֵּל אִינּוּן

מִשְׁמָרוֹת לְתַתָּא. שַׁחוּ, אִלֵּין דִּלְתַתָּא. כִּבְיָכוֹל, אַף אִלֵּין דִּלְעֵילָּא שַׁחוּ. גַּם מְגָבֹהַּ יִירָאוּ. וְאַף עַל גַּב דִּמְגָבוֹהַּ הֲווֹ נַגָּסָא, הֲווֹ דַּחֲלִין.

שַׁחוּ אִינוּן בְּנוֹת שִׁיר, בְּגִין דְּהָא פ׳ אֶלֶף לְוִיִּים, הֲווֹ יְדֵיהוֹן מְהַדְּקָן לַאֲחוֹרָא. כַּד מְטוֹ לְנַהֲרוֹת בָּבֶל, כְּנוֹרֵיהוֹן הֲווֹ תַּלְיָין עַל אִילָנִין דְּתַמָּן. הֲווֹ שָׁאֲלִין לוֹן לְנַגְּנָא. וְאָמְרִי, (תהלים קלז) אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר ה׳ עַל אַדְמַת נֵכָר. נָשְׁכוּ בְּשִׁנֵּיהוֹן בּוֹהֲנֵי יְדֵיהוֹן וְכָרְתוּ לוֹן, וְלָא יְכִילוּ לְנַגְּנָא, וּקְטָלוּ לוֹן.

וְחַתְחַתִּים בַּדֶּרֶךְ, דְּהָא הֲווֹ אָזְלִין בְּרֵיחַיָּין עַל צַוָּארֵיהוֹן, וּמֵהַדּוֹקָא דְּהַוָּה תַּקִּיף, הֲווֹ נָפְלוּ אֲצִבְעוֹתַיְיהוּ בְּאוֹרְחָא. וְיִרְמְיָה הַוָּה לָקֵיט לוֹן בְּטַלִּיתֵיהּ, וְנָשֵׁיק לוֹן, וּבָכֵי עֲלַיְיהוּ. וַהֲוָה אָמַר לְהוּ, בָּנַי, וְלָא אַמָּרִית לְכוּ, (ירמיה יג) תְּנוּ לַה׳ אֱלֹהֵיכֶם כָּבוֹד בְּטֶרֶם יַחְשִׁיךְ וְגו׳. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם ט) עַל הֶהָרִים אֶשָּׂא בְכִי וָנֶהִי וְעַל נְאוֹת מִדְבָּר כו׳.

(קהלת יב) וְיָגֵעַ הַשָּׂקֵד, מִן יוֹמָא דְּנָצִיץ אִילָנָא דָּא לַבְלִבִין, עַד יוֹמָא דַּעֲבִיד אִיבָּה, חַד וְעֶשְׂרִים יוֹמָא נִינְהוּ. כְּךְ מִי״ז בְּתַמּוּז עַד ט׳ בְּאָב, כ״א יוֹם בֵּינַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, *) (ירמיה א) מַקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רוֹאֶה.

וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב, דְּאִתְיְהֵב מָטוֹלָא עַל כְּתְפּוֹי דְּזַרְעָא דְּדָוִד. וְתָפֵר הָאֲבִיוֹנָה, דְּאִתְבַּטֵּל עֲבִידַת בֵּית אֱלָהָנָא. כִּי הוֹלֵךְ הָאָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ, דָּא הוּא כָּבוֹד, דְּאִסְתַּלַּק לְעֵילָּא. וּבְנֵי נָשָׁא צָווּחִין, וְלֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח בְּהוּ.

(קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא יֵרָתֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף, אֲתַר דְּכַהֲנָא מַקְטִיר קְטוֹרֶת עַל מַדְבְּחָא דִּלְגַאו. וְתָרֵץ גְּלַת הַזָּהָב, דָּא הוּא בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, דְּתַמָּן כְּרוּבִים דִּדְהַב. וְתִשָּׁבֵר כַּד עַל הַמַּבּוּעַ, דָּא מַלְכוּת בֵּית דָּוִד דְּאִיתְבַּר.

וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה, יִתְחָרֵב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וִיהֵא כְּעַפְרָא. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ, דָּא שְׁכִינְתָּא, וְאִסְתַּלְּקוּתָא דְּרוּחַ נְבוּאָה מִן עָלְמָא.

רַבִּי יוּדָאי פָּתַח, (שם) בַּיּוֹם שֶׁיָּזְעוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת, אִלֵּין תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, דַּהֲווֹ נָטְרֵי עַמָּא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִזְדַּעְזָעוּן מִדּוּכְתַּיְיהוּ.

וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל, כְּדָבָר אַחֵר, (בראשית מז) וְיֵשׁ בָּם אַנְשֵׁי חַיִל. חוֹבָא דִּבְנֵי יַעֲקֹב, דַּהֲווֹ אַנְשֵׁי חָיִל, וְסָבְלֵי עִוּוֹת דִּינָא, כְּדָבָר אַחֵר, (איוב ח) הָאֵל יְעַוֵּת מִשְׁפָּט. קַבִּילוּ עִוּוֹת דִּינָא. אִינּוּן אַנְשֵׁי חָיִל. דְּכָךְ אוֹרְחוֹי דְּנָחָשׁ, לְבָתַר דְּקָטֵיל לְבַר נָשׁ, אַהֲדַר וְנָשֵׁיךְ לֵיהּ נְשִׁיכוּ בְּלָא רַחֲמִין, (?"חילופי גרסאות") דָּא אִיהוּ עִוּוֹת דִּינָא.

שָׁלְחוּ לְהוּ בְּנֵי אַרְעָא קַדִּישָׁא, יָאוֹת דְּאַתּוּן אִית לְכוֹן לְמִבְכֵּי, כְּמַאן דְּבָכֵי מֵרָחִיק. דְּהָא אֶבְלָא וּבְכְיָה וּמִסְפְּדָא בְּנְהִי וּמְרִירוּ לָא מָטָא לְכוּ. דְּהָא רְחַצְתִּין רַגְלֵיכוֹן, וְלָא בְּעִיתוּ לְטַנְפָא לוֹן כְּמִלְקַדְמִין. כְּדָבָר אַחֵר, (שה"ש ה) רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם.

אֲבָל אֲנַן דְּשָׁכְנִין בֵּין גִּדְרֵי נָחָשׁ, וְכָמִין לוֹן בְּכָל יוֹמָא,

קָטִיל, וְנָשֵׁיךְ, וַאֲנַן חָמֵינָן בְּעַיְינִין עִוְוֹת הַדִּין דְּאִתְעֲבִיד בֵּינָא, בְּאִינּוּן אַנְשֵׁי חָיִל, דִּי בְיוֹמֵיהוֹן שָׁתִיק, וְלָא בָּעָא דִינָא. דְּדָחִיל מִינַיְיהוּ דְּחִילוּ סַגֵּי, וְלָא יָכִיל לְקָיְמָא קַמַּיְיהוּ. וְכֵיוָן דַּעֲבָרוּ לְהַהוּא עַלְמָא בִּתְיוּבְתָּא, קָיְמָא נָחָשׁ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָבַע דִּינָא.

וְדַיְיק קְרָא דִּכְתִיב, (שמות כא) וְגוֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַנָּחָשׁ, יוּסַף לֹא הָיָה אִישׁ. וְנִמְצָא בְיָדוֹ וְגו', הָא בִּידֵיהוֹן לָא אִשְׁתַּכַּח. אַהֲדַר וְקָאֲמַר, (דברים כד) כִּי יִמָּצֵא אִישׁ גּוֹנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֶּר בּוֹ וּמְכָרוֹ וּמֵת הַגַּנָּב הַהוּא.

תְּמַנֵּי מְאָה שְׁנִין הֲוָה קָיְמָא הַהוּא נָחָשׁ וְתָבַע דִּינָא. וַאֲנַן תָּנִינָן, מַאן דְּאִתְחַיָּיב בִּתְרֵי דִינִין, אִתְדָּן בַּחֲמִירָא. וַוי מַאן דַּקַבִּיל עוֹנָשָׁא עַל חוֹבוֹי, דְּהָא מִיתָה מְכַפְּרָה עַל חוֹבִין, וְאַהֲדַר לְקַבֵּל עוֹנָשָׁא אוֹחָרָא, וַוי דִּי הִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל, וסמאל וְנָחָשׁ קָיְמוּ לְתָבְעָא דִינָא.

עַל דָּא יָאוֹת לָן לְמִבְכֵּי וּלְמִסְפֵּד, דְּקַרְתָּא קַדִּישָׁא אִשְׁתָּאֲרַת בָּדָד מִכָּל טָבִין דַּהֲווֹ בָהּ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא נָחַת סמאל וּבִלְבֵּל עַלְמָא, וְאָעִיל רוּחָא דָּא בְּמֵעוֹי דְּהַהוּא רָשָׁע מַלְכָּא דְּרוֹמִי, וְתָבַע דִּינָא מִתַּקִּיפֵי עַלְמָא. וַוי לְדָא, וַוי לְעַלְמָא, עִוְוֹת דִּינָא לָא אִשְׁתַּכַּח מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, כְּדָא. אֵיכָה בָּנַיִךְ עַמּוּדִים דְּעָלְמָא, קָיְמִין סָמְכִין, דְּעַלְמָא קָיְמָא עֲלֵיהוֹן, וַאֲנָא מִתְעַטְּרָא עֲלֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא. הֵיךְ

הִתְעַוּותוּ עַל יְדֵי דְּנָחָשׁ, הֵיךְ הִתְעַוּותוּ רוּחִין קַדִּישִׁין, לְאִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשִׁין נָכְרָאִין אָחֳרָנִין, לְמֵידַן לוֹן בִּקְלָנָא סַגֵּי, וַוי לְדָא, וַוי לְעַוּותָא דָא.

מַאן חָמָא גּוֹ גִּנְתָא דְעֵדֶן, בְּשַׁעֲתָא דְאִתְמְסַר דִּינָא לְעֵילָא.

עֶשֶׂר מַרְגְּלָאן שַׁפִּירָאן, נְהִירוּ דְּכָל גִּנְתָא, בֵּין כָּל אִינּוּן אִילָנִין. מִתְפַּשְׁטִין וְנָפְקִין כֻּלְּהוּ לְבַר. וְכָל אִינּוּן אִילָנִין דְּגִנְתָא דְעֵדֶן, צָוְוחִין וְאָמְרִין, וַוי דְּהִתְעַוּותוּ אֲנָשֵׁי חֶחָיִל. וּנְטוּרֵי תַּרְעָא דְּגִנְתָא דְעֵדֶן מִזְּדַעְזָעָן, אִינּוּן כְּרוּבִים, *) סָלְקִין וְנָחֲתִין, וְלָא יַהֲבִי דּוּכְתָּא לַאֲפָקָא אִלֵּין נְהוֹרִין.

כַּד אִתְפַּשְׁטוּ מִגּוֹ נְהוֹרִין דִּלְבוּשֵׁיהוֹן. וְעִילָאִין וְתַתָּאִין צָוְוחִין לָקֳדָמוּתְהוֹן, וְאִינּוּן נְטוּרֵי חוֹמוֹת לְעֵילָא מִזְּדַעְזְעִין, וְכָל חַיָּילֵי רוּם שְׁמַיָּא בָּכָאן וּמְיַילְלָן. מַאן חָמָא לְאִימָּנָא גָּעַת וּמְיַילְלָא. נָחֲתַת לְגַבֵּי כְּרוּבִים, נְטוּרֵי תַּרְעִין דִּבְגִנְתָא, וְאִינּוּן מִזְּדַעְזְעִין. סָלְקַת אִימָּנָא, וְחַד כְּרוּב בַּהֲדָהּ.

וּכְדֵין לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, שְׁנָנָא סַגֵּי, בָּטַשׁ לְגוֹ תַּרְעִין, וּנְפָקוּ אִינּוּן עֶשֶׂר נְהוֹרִין. עִילָאִין וְתַתָּאִין צָוְוחִין, וַוי לְעַלְמָא, וַוי לְדָרָא.

אֲנַן יָאוּת לָן לְמִסְפַּד כְּתַנִּים, כַּד נָחֲתַת אִימָּא, וְלָא אַשְׁכָּחַת לוֹן תַּמָּן בְּגִנְתָא, וְכָל אִינּוּן נְהוֹרִין וּבוּסְמִין, גָּעָאן וּמְיַילְלָן, כְּדֵין גָּעַת וּמְיַילֶלֶת. אִינּוּן כְּרוּבִים נְטוֹרֵי תַּרְעִין בָּכָאן וּמְיַילְלָן, פָּתְחִין בִּבְכִיָּה, אֲנַן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה יָאוּת לָן לְמִבְכֵּי עַל כּוּלָּא, וְעַל עַוּותָא דָא.

תּוּ פְּתַח, (בראשית נ) וַיְצַוּוּ אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר וְגוֹ' (שם) אָנָא שָׁא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם וְגוֹ' וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו. חוֹבָא לֵיהּ עֲבָדוּ, וְהוּא מְכַפֵּר כּוּלָּא, וּמְכַפֵּר עַל חוֹבַיְיהוּ. כֵּיוָן דְּאִיהוּ מָחֵיל, מַאן אִית לֵיהּ לְתָבְעָא עַל חוֹבַיְיהוּ. וֶיֵוי וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל. עִוּוּת הַדִּין סַגֵּי, הֲוָה לְאִינּוּן אַנְשֵׁי הֶחָיִל, וַוי לָן, מַאן יְנַחֵם לָן.

אַמַּאי הֲוָה עִוּוּת דִּינָא דָּא. בְּגִין דְּהָא אִיתָּנָא אִתְתָּרְכַת וְעָרְקַת, וַאֲזָלַת לָהּ, וּבְגִין דָּא עַוִּית דִּינָא אִשְׁתַּכַּח, דְּאִשְׁתַּכְחָא בִּלְחוֹדָהָא הַהוּא דְּאַשְׁטָנָא עֲלָנָא, וְלָא הֲוָה מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ, וְיַטְעִין עֲלָנָא טַעֲנָתָא. עַל דָּא אִתְמְסָרוּ בִּידָהָא כָּל תִּיקוּנֵי דְּאִיתָּנָא.

דְּאִלּוּ אִיתָּנָא אִשְׁתַּכְחַת תַּמָּן. לְגוֹ מְשׁוּרַת הַדִּין אָעֳלַת לוֹן. עַל דָּא הִיא בָּכַאת, עַל דָּא הִיא מְיַילְלָא, עַל בְּנָהָא דְּאִתְגָּלוּ, וְדְאִתְקְטָלוּ, וּדְאִשְׁתַּיְיאוּ עַל מַגָּן.

וּבְדִינַיְיהוּ לָא אִשְׁתַּכְחַת, וַעֲבִיד הַהוּא נָחָשׁ רְעוּתֵיהּ בְּהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, דְּלָא תְּהֵא זְמִינַת בְּדִינֵיכוֹן. אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, דְּאִיהִי הַוַּת נָסְבָה טַעֲנַת בְּנָהָא, וּבְגִינָהּ אִתְקְרַע דִּינָא.

וְכַד אִינּוּן עֶשֶׂר מַרְגְּלָן נְפָקוּ מִגַּן עֵדֶן, לְאִתְלַבְּשָׁא בִּלְבוּשִׁין אָחֳרָנִין, כֻּלְּהוּ לְבוּשִׁין אִתְמְסָרוּ בִּידָא דְּנָחָשׁ, בַּר חַד, דְּאִיהוּ רְאוּבֵן. דִּכְתִיב וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר.

וְעַל דִּיהַב עֵיטָא לְמִרְמֵי לְבֵירָא, אִיתְפַּס אִיהוּ בְּבֵירָא, וְאִשְׁתְּזֵיב. וְדָא אִיהוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, כַּד תְּפָשׁוּהוּ לְמִינוּת, וְיַהֲבוּהוּ בְּבֵירָא, וְאִשְׁתְּזֵיבַת נִשְׁמָתֵיהּ דְּרָאוּבֵן. ק

תִּקּוּנִים מְזֻהָּר חָדָשׁ

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. תָּא חֲזֵי תְּרִין תֵּיבִין אִלֵּין אִתְפְּלָגוּ לְתְרִין סִטְרִין כָּל חַד. בְּרֵאשִׁי"ת בָּרָא שִׁי"ת אֱלֹהִים מִי אֱלֶה. מַאי שִׁית. אִלֵּין שִׁית סִטְרִין דְּמַשְׁכְּנָא דְּאִיהוּ כְּנַוְנָא דְּשָׁמַיִם וָאָרֶץ. וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר אֵלֶּה פִּקּוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. וְדָא הוּא מִי אֱלֶה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. וּתְרֵין מִשְׁכְּנוֹ' אִנּוּן דְּאִתְרְמִיזוּ בְּהַאי קְרָא, אֵלֶּה פִּקּוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת. מִשְׁכָּן עִלָּאָה. מִי, וְדָא עָלְמָא עִלָּאָה מִשְׁכָּן תַּתָּאָה. מַה מִּשְׁכָּן עִלָּאָה בְּגִינָהּ אִתְמַר מִי בָרָא אֵלֶּה, מַאי אֵלֶּה. אִלֵּין אֱלֶּה מוֹעֲדֵי ה'. וּמַאי אִנּוּן מוֹעֲדֵי ה' אִלֵּין אִנּוּן חַג הַמַּצּוֹת וְחַג הַשָּׁבוּעוֹת וְחַג הַסֻּכּוֹת הֲרֵי תְּלָת. תְּלָת אָחָרְנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה חֲנֻכָּה פּוּרִים. תְּלָתָא מִנְּהוֹן אִקְּרוֹן מוֹעֲדֵי ה'. וְאִנּוּן מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. תְּלָתָא אָחָרְנִין אִקְּרוֹן אֱלֶּה הֵם מוֹעֲדַי. וְלָקְבִלֵיהוֹן אִתְמַר (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. וְהַאי מִשְׁכָּן עִלָּאָה דְּעָלַיְהוּ אִתְקְרֵי מִי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב מִי בָרָא אֵלֶּה. וְהַאי מִי אִיהִי בִּינָה. (וְדָא שְׁמָא) וְדַרְגָּא דִּילֵהּ יוֹם הַכִּפּוּרִים אִיהוּ וַדַּאי, וְהַאי דַּרְגָּא דְּאִתְקְרֵי בִּינָה אִתְקְרֵי הָעוֹלָם הַבָּא. וּבְעוֹלָם הַבָּא, לֵית בֵּהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. כְּגַוְנָא דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים דִּילֵהּ לֵית תַּמָּן אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. מַלְכוּת אִתְקְרֵי מַ"ה, דָּא מִשְׁכַּן הָעֵדוּת. וּבְגִין דְּבֵהּ אִשְׁתְּכַח עֵדוּת, אִתְמַר בֵּהּ מָה אַעִידֵךְ. וּכְמָה דְּעָלְמָא עִלָּאָה אַפִּיק שִׁית מוֹעֲדִים, כָּךְ עָלְמָא תַּתָּאָה אַפִּיק שִׁית. וְאִנּוּן אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּמִנַּיִן דְּאִנּוּן שִׁית בַּשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. כִּי שֵׁשֶׁת וַדַּאי דְּאִנּוּן שִׁית. וּבְגִין דָּא לֹא אָמַר

כִּי בְּשִׁשָּׁת יָמִים. וּכְמָה דְּאִתְמַר עֵדוּת בְּעָלְמָא תַּתָּאָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב מָה אַעִידֵךְ, הֲכִי אִית עֵדוּת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב הַעִידוֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. הָא עָלְמָא עִלָּאָה בְּרֵאשִׁי"ת וְעָלְמָא תַּתָּאָה בָּרָא שִׁית, וְאִלֵּין אִנּוּן תְּרֵין מִשְׁכְּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב. אִם כֵּן בָּתַר דְּאָמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ דְּאִנּוּן שִׁית. מַאי נִיהוּ בְּמוֹעֲדָם דְּאָמַר בָּתַר כֵּן. אֶלָּא לֵית רְשׁוּ לְמִקְרֵי לוֹן אֶלָּא בְּמוֹעֲדָם דְּאִיהִי מַלְכוּת. וּבַאֲתַר אָחֳרָא אָמַר אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי. ה"ם אִיהוּ בְּהִפּוּךְ אַתְוָן מ"ה. וְדָא אִיהוּ אֵלֶּה ה"ם מוֹעֲדֵי. וְדָא אִיהוּ שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת דְּאִיהוּ חַג בִּפְנֵי עַצְמוֹ. תָּא חֲזֵי אִלֵּין מוֹעֲדֵי ה', אָזְלִין עַל תִּקּוּנָא דְּגוּפָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִלֵּין אִנּוּן פֶּסַח דְּרוֹעָא יְמִינָא דְּמַלְכָּא, וְדָא חֶסֶד. וּבְגִינַהּ אִתְמַר יָמִין מְקָרֶבֶת, רֹאשׁ הַשָּׁנָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא דְּמַלְכָּא וְדָא גְּבוּרָה. וּבְגִינַהּ אִתְמַר שְׂמֹאל דּוֹחָה שָׁבוּעוֹת דָּא גּוּפָא דְּמַלְכָּא, וְדָא ת"ת עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא חַנָּכָה וּפוּרִים אִלֵּין אִנּוּן תְּרֵין שׁוֹקִין דְּמַלְכָּא, דְּעָלַיְהוּ שַׁרְיָא גַּם וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר אֵלֶּה פְּקוּדֵי, תְּרֵין פְּקוּדִין וַדַּאי, דִּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר פָּקוֹד פָּקַדְתִּי. תְּרֵין נְבִיאִים תְּרֵין מְשִׁיחִין אִנּוּן וַדַּאי. כָּל הָעוֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים, דָּא יְסוֹד וְדָא חַג הַסֻּכּוֹת כָּלִיל מִכֻּלְהוּ, וְאִיהוּ הָעוֹבֵר עַל הַפְּקֻדִּים. דְּאִנּוּן נֶצַח וְהוֹד אוֹת הוּא בַּצָּבָא שֶׁלּוֹ. וְלָמָּה אִתְקְרֵי כֹּל, בְּגִין דְּעָלֵּה שַׁרְיָא בִּינָה דְּאִיהִי שְׁבִיעָאָה. יָם, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים, אִיהִי וַדַּאי וְעִמָּהּ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחִירוּ בְּחֻשְׁבָּן כָּל בִּינָה בֵּן יָהּ כְּתִיב דְּאִיהוּ אָזִיל מַהֲלַךְ חָמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין, וּמָטֵי לִיסוֹד דְּאִיהִי חַג הַסֻּכּוֹת. בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא בְּכַלָּה דִּילֵּהּ דְּאִיהִי חַג שְׁמִינִי עֲצֶרֶת. וּבְשַׁעֲתָ' דְּאִנּוּן בְּחִבּוּרָא חֲדָא, אִתְקְרִיאוּ תַּרְוַיְהוּ כ"ל כַּלָּ"ה פֶּסַח צְרִיכִין

יֵשׁ לְמֵימַר בֵּהּ הַלֵּל גָּמוּר וְהַלֵּל שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר. הַלֵּל גָּמוּר לְקָבְעוֹ (חָסֵר כָּאן).

סִפְרָא תִּנְיָנָא

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ (דניאל יב) וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. וְהַמַּשְׂכִּילִים אֵלֵּין רִבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרוֹי, יַזְהִרוּ כַּד אִתְכְּנָשׁוּ לְמֶעֱבַד הַאי חִבּוּרָא דְּאִיהוּ מִזִּיהֲרָא עִלָּאָה דִּלְעֵלָּא, רְעוּתָא עִלָּאָה אִתְגַּלְיָא, רְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרוֹי לְגַלָּאָה בֵּהּ רָזִין סְתִימִין עֲמִיקִין, וּלְכָל נִשְׁמָתִין דְּמִתִּיבְתָּא דִּלְעֵלָּא, וּמִתִּיבְתָּא תַּתָּאָה, וְלִשְׂבַע טוּרִין עִלָּאִין, דְּאִנּוּן תְּלָת אֲבָהָן וְרָעַיָּא מְהֵימָנָא וְאַהֲרֹן וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה וְאֵלִיָּהוּ עִמְּהוֹן, וּלְכָל נִשְׁמָתִין דְּמִתִּיבְתָּאן דְּאָזְלִין עַרְטִילָאִין, וּמַלְאָכִין דְּמָמָנָן עָלַיְהוּ, וְאָזְלִין עַרְטִילָאִין בְּגִינַיְהוּ, דְּאִנּוּן בְּתוּלוֹת אַחֲרָיהָ רְעוּתֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עַרְטִילָאָה מִנְּהוֹן וְאִנּוּן עַרְטִילָאִין מִנַּהּ. וְהָכִי אִנּוּן חַיָּלִין דְּמַלְכָּא עַרְטִילָאִין מִנַּהּ, דִּכְתִיב (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן. וּמְנָא לָן דִּשְׁכִינְתָּא יְחִידָאָה מִחַיָּלָהָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֵיכָה יָשְׁבָה בָּדָד. אֵ֑י כֹּ֖ה יָשְׁבָה בָּדָד, דְּאִתְמַר בֵּהּ (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָּה. וְעַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ אָמַר קְרָא (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִקִּנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דְּאִתְמַר בֵּהּ (שמות טו) ה׳ אִישׁ מִלְחָמָה. וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי עַרְטִילָאָה, תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְצַדִּיקִים וַאֲנָשֵׁי מִדּוֹת דִּילֵּהּ, כֻּלְּהוּ אָזְלִין מְנַדְּדִין מִדּוּכְתְּ לְדוּכְתְּ, מֵאַתַר לַאֲתַר. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין דּוֹר שֶׁבֶּן דָּוִד בָּא, אֲנָשֵׁי חַיִל יְסוֹבְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יֶחֱמוּ, וּבְגִין דָּא אִסְתְּכַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ

לְמֶעֱבַד הַאי חִבּוּרָא, עַל יַד הַהוּא דְּאִתְגַּלְיָא וְכָנִיס בֵּהּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין לְאַשְׁכָּחָא בֵּהּ נִיחָא לִשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְחִירוּ לָהּ וְלִבְנָהָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַּיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ. הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא כה) וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל יוֹשְׁבֶיהָ. אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ, אִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כב) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים. וְאִנּוּן מָארֵי דְּגַדְפִּין דְּאִתְמַר בְּהוּ (יחזקאל א) וְד' פָּנִים לְאֶחָת וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם. דְּאִלֵּין אִנּוּן דִּמְמָנָן עַל מָארֵי מַתְנִיתִין דְּרוּחֵיהוֹן פַּרְחִין מִנְּהוֹן. אִלֵּין רִבֵּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרוֹי וּמָארֵי מְתִיבְתָּא דְּעַבְדֵי הַאי חִבּוּרָא. אוֹ עַל הַבֵּיצִים, אִלֵּין אוֹפַנִּים דִּמְמָנָן עַל מָארֵי מִקְרָא. דִּבְגִין הַאי חִבּוּרָא וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים לֹא תִּקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, אִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. וְהַאי חִבּוּרָא הַוָּא כְּגַוְנָא דְּתֵבַת נֹחַ דְּאִתְכְּנַשׁ בָּהּ כָּל מִין וָמִין, הָכִי מִתְכַּנְּשִׁין בְּהַאי חִבּוּרָא כָּל נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא וְאַנְשֵׁי מִדּוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַה' צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ, וְאָחֳרָנִין דְּלָא צַדִּיקִים, אִתְדַּחְיָן מִתַּמָּן. וְכַד אִתְגַּלְיָא הַאי חִבּוּרָא בְּעָלְמָא, סַגִּיאִין מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבֵּהּ דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כט) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְגוֹ', וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה בְּהַאי חִבּוּרָא עִמָּנוּ הַיּוֹם. וְעָלֵהוּ אִתְמַר (דניאל יב) וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד, כְּאִנּוּן כּוֹכְבַיָּא דִּיהוֹן קַיְמִין לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא, וְאִתְמַר בְּהוֹן וְהָיָה זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ אַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְלֹא כְּכוֹכְבַיָּא מִשְּׁמַיָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה נא) כִּי שָׁמַיִם כְּעָשָׁן נִמְלָחוּ (תהלים קב) הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַּעֲמֹד.

וְעוֹד וְהַמַּשְׂכִּילִים, אֵלֵּין דְּאִית בְּהוֹן שֵׂכֶל לְמִנְדַּע גְּזִירוּ דְּנִשְׁמָתִין דִּילְהוֹן, מֵאֵלֵּין סַפִּירִין דְּאִנּוּן מִלִּין גְּזֵרָן מֵעֲשֵׂר סְפִירָן, דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל. דְּכֻלְּהוּ מַלְיָן סְגֻלּוֹת, וְאִנּוּן אַנְשֵׁי מִדּוֹת, נִשְׁמָתִין דִּילְהוֹן רְשִׁימִין תַּמָּן, וּמִתַּמָּן אֲצִילוּתְהוֹן, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת אִנּוּן בְּנֵי מְלָכִים, דְּאִתְמַר בְּהוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וּמִסִּטְרָא דָּא נָפְקִין מִישְׂרָאֵל מְלָכִים, וּמִסִּטְרָא דְּצַדִּיק אִתְקְרִיאוּ צַדִּיקִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, וּמִסִּטְרָא דְּנֶצַח וָהוֹד אִתְקְרִיאוּ נְבִיאִים, וּמִסִּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְמַר בְּהוּ וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךָ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת, וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (מלאכי ג) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, וּמִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה אִתְקְרִיאוּ גִּבּוֹרִים עוֹמְדִים בַּפֶּרֶץ דּוֹחִים אֶת הַגְּזֵרוֹת. וּמִסִּטְרָא דְּחֶסֶד אִתְקְרִיאוּ חֲסִידִים. וּמִסִּטְרָא דְּחָכְמָה וּבִינָה אִתְמַר בְּהוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים. וּמִסִּטְרָא דְּכֶתֶר דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּכֹלָּא אִנּוּן רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל, דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר אַנְשֵׁי מִדּוֹת, אֵלֵּין אִנּוּן הַמַּשְׂכִּילִים דְּאִית בְּהוֹן שֵׂכֶל לְמִנְדַּע לְמָאנֵי דְּהוֹן, דְּרָזִין דְּמָאנֵי דְּהוֹן לָא אִתְכַּסְיָין מִנַּיְהוּ. דְּכֻלְּהוּ הֲווֹ בְּאַסְכָּמוּתָא בְּחִבּוּרָא דָּא. וּלְאֵלֵּין דְּאִנּוּן בְּאֵלֵּין מִדּוֹת צָרִיךְ לְגַלָּאָה רָזִין תְּמִירִין. אֲבָל מָאן דְּמִגַּלֶּה רָזִין לְרַשִּׁיעָיָא, כְּאִלּוּ מְגַלֶּה עֲרָיִין בְּאוֹרַיְתָא. דִּבְנֵי שִׁפְחָה בִּישָׁא לִילִית אִמָּא דְּרַשִּׁיעָיָא עֶרְבּוּבְיָא בִּישָׁא. מָאן דְּמִגַּלֶּה רָזִין דְּאוֹרַיְתָא גָּרִים לַצַּדִּיק דְּאִיהוּ יְסוֹד, דְּאִתְמַר בֵּהּ (תהלים כה) סוֹד ה' לִירֵאָיו, דְּאִסְתְּלַק נְבִיעוּ מִנֵּהּ וּמִן שְׁכִינְתָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ. בְּהַהוּא זִמְנָא אִנּוּן צַדִּיקַיָּא לְתַתָּא עֲנִיִּים מִכֹּלָּא, עֲנִיִּים מֵרָזִין דְּאוֹרַיְתָא עֲנִיִּים בְּגוּפָא. וְכָל מָאן דְּמִגַּלֶּה רָזִין לְצַדִּיקַיָּא, גָּרִים

לַצַּדִּיק לְאַנְהָרָא בְּרָזִין דְּאוֹרַיְתָא, וּלְשִׁכִינְתָּא דְּאוֹר רָ"ז אִתְקְרֵי. וּבְהַהוּא זִמְנָא וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. מַאי כְּזֹהַר, דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּעַל שְׁמֵהּ אִתְקְרֵי הַאי חִבּוּרָא סֵפֶר הַזֹּהַר. וּשְׁכִינְתָּא בֵּהּ נַהֲרָא וְזָהֲרָא בְּסִיהֲרָא מִן שִׁמְשָׁא. דְּשִׁמְשָׁא נְהִירָא בְּשִׁית טוּרִין רַבְרְבִין, וְסִיהֲרָא בִּשְׁבִיעָאָה כְּלִילָא מִשֻּׁבַע.

אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע

יג"ל פז"ק שם אב"גית"ץ עָלַיְהוּ אִתְמַר (ישעיה ו) שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד וְהַאי שְׁמָא אִיהוּ סְגוֹלְתָּא דְּיִלֵּהּ לְכַפָּאָה וּלְנִשְׁמָתָא, כַּד סְלִיקַת לְעֵלָּא בְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, לְאַסְהָדָא עַל עוֹבָדִין טָבִין דְּבַר נָשׁ, מִמַּלְאֲכֵי חַבָּלָה וּמִכָּל מַזִּיקִין וְרוּחִין וְלֵילִין וְשֵׁדִין, וּבְהוֹן פָּרְחַת לְעֵלָּא. בִּשְׁתַּיִם אַתְוָן מִכָּל שֵׁם תְּכַסֶּה אַנְפָּהָא מִנְּהוֹן, בִּשְׁתַּיִם אַתְוָן תְּכַסֶּה רַגְלָאָה, וּבִשְׁתַּיִם אַתְוָן פָּרְחַת לְעֵלָּא, וְאוֹף הָכֵי לְרוּחָא וְאוֹף הָכֵי לְנַפְשָׁא. ע"כ.

שקוצי"ת דְּנִשְׁמָתָא בְּהוֹן פָּרְחַת לְעֵלָּא בְּכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, וְהַאי אִיהוּ נִשְׁמַת כָּל חַי, דַּאֲצִילוּתָא מֵאִמָּא עִלָּאָה, וְשָׁבַע שְׁמָהָן אִלֵּין דְּפָרְחַת בְּהוֹן, אִנּוּן שָׁבַע, דִּכְלִילָן בְּבַת שָׁבַע דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, כְּלִילָא מִשָּׁבַע סְפִירָן, דְּעָלַיְהוּ אָמַר דָּוִד (דברי הימים א, כט) לְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. וְאִמָּא עִלָּאָה אִיהִי הַנָּשֵׂר הַגָּדוֹל בַּעַל הַכְּנָפַיִם, אָדָם הַגָּדוֹל, חָכְמָא, וְעֶשֶׂר חָכְמוֹת אִתְקְרִיאוּ עֶשֶׂר סְפִירָן מִסְתַּרְהָ, וְכֶתֶר עֶלְיוֹן אִתְקְרֵי מִסְתַּרְהָ חָכְמָה קְדוּמָה, וְאִיהִי יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, דְּאִתְפַּשְׁטוּתֵהּ בְּעֶשֶׂר

סְפִירָן, אֲבָל אִמָּה עִלָּאָה נִשְׂרָא עִלָּאָה דְּאִתְפַּשְׁטוּתֵהּ בְּשֵׁבַע, וְאִיהִי תְּמִינָאָה וּבָהּ שֶׁבַח מִשֶּׁה

אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה. וּמִנַּהּ תִּשְׁכַּח רָזָא דְּקַן צִפּוֹר, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם דַּאֲצִילוּת, אַרְיֵה חֶסֶד, שׁוֹר גְּבוּרָה, הַאי אִיהִי מֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה. מֶרְכַּבְתָּא תִּנְיָנָא תִּפְאֶרֶת אָדָם תִּנְיָנָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, דְּמוּת אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, נֶצַח הוֹד יְסוֹד מַלְכוּת אִיהִי תַּבְנִית כֻּלְּהוּ, הַאי אִיהוּ רָזָא דְּתִקּוּנָא חֲדָא. אֲבָל מִסְטְרָא דְּנִשְׁמָתָא אִתְקְרָאוּ שְׂרָפִים. וּמִסְטְרָא דְּרוּחָא חַיּוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וּדְמוּת חַיּוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת. (דָּא) וְאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת ד׳ חַיּוֹת, וְזֶה מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם לְהֵנָּה. וְרוּחָא אִיהוּ מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִית לָהּ אַרְבַּע אַנְפִּין, כְּגַוְנָא דִּנְשְׁמָתָא דְּאִית לָהּ ד׳ אַנְפִּין. אוֹפַנִּים מִסְטְרָא דְּנֶפֶשׁ וְאִיהִי מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִית לוֹן ד׳ אַנְפִּין, דְּמֶרְכָּבָה דְּאִנּוּן נֶצַח וְהוֹד. וְהִנֵּה אוֹפַן א׳ בָּאָרֶץ דָּא צַדִּיק. אוֹפַנִּים אִנּוּן מִתַּתָּא לְעֵלָּא חֵיוָן בְּאֶמְצָעִיתָא שְׂרָפִים לְעֵלָּא. וְכֻלְּהוּ לְעֵלָּא אָדוֹן יָחִיד שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, מָפְלָא וּמְכֻסֶּה בְּכֶתֶר, וּבְחָכְמָה אִיהוּ שׁוּלְטָנוּ דְּקָאִים עַל כֻּלְּהוּ בְּעֶשֶׂר אַתְוָן דִּשְׁמָא מְפָרֵשׁ. אֲבָל מִתַּמָּן לְתַתָּא כֻּלְּהוּ סְפִירָן מְרָבְּעִין בְּאַרְבַּע אַתְוָן. כְּגַוְנָא דָּא בִּינָה יה׳ו. הַהוּא בֵּן ד׳׳ה אִיהוּ ו׳ דְּאִתְפַּשְׁטוּתֵהּ בְּשִׁית סְפִירָאן. ה׳ רְבִיעָאָה בְּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בֵּהּ אִשְׁתְּלִים יהו׳ה. מִסְטְרָא דְּאַרְבַּע אַתְוָן אִלֵּין אִית לְכָל חַיָּה ד׳ אַנְפִּין, וּמִסְטְרָא דְּיו״ד ה״א וָא״ו ה״א דְּמוּת אָדָם לְאַרְבַּעְתָּן. וְלָקְבֵל תִּשְׁעָה סְפִירִין

אִלֵּין, חָזָא יְחֶזְקֵאל ט׳ מַרְאוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. וְאִלֵּין אִנּוּן. חִיזוּ קַדְמָאָה (שם) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. הַאי אֶבֶן אִיהוּ שְׁכִינְתָּא אֶבֶן סַפִּיר, וְיֶחֱזְקֵאל חָזָא מִתַּתָּא לְעֵלָּא. אִיהוּ חָזָא לָהּ כְּמָאן דְּחָזָא מִגּוֹ עֲשָׂשִׁית. חִיזוּ תִּנְיָנָא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה. הָכָא חָזָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא סָמִיךְ לִשְׁכִינְתָּא, וְחָזָא לֵהּ מִגּוֹ מְטַטְרוֹן דְּאִיהוּ שַׁדַּי. חִיזוּ תְּלִיתָאָה (שם) וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בַּיִת לָהּ סָבִיב, וְדָא צַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּאָחִיד בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יהו״ה, וּבֵין שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי אדנ״י, וְצַדִּיק אִיהוּ חַשְׁמַל כְּלָלָא דְּתַרִּין שְׁמָהָן אִלֵּין, דְּאִנּוּן יאהדונה״י. וְחָזָא לֵהּ מִגּוֹ שַׂר הַפָּנִים. וְד׳ אַנְפִּין אִנּוּן יהו״ה, וְד׳ גַּדְפִּין אִנּוּן אדנ״י. כָּל חַיָּה אִיהִי מְרֻבַּעַת, וּלְכָל סִטְרָא אִית לָהּ ד׳ אַנְפִּין, לְכָל פָּן ד׳ אַנְפִּין, וּלְכָל גַּדְפָּא ד׳ גַּדְפִּין, וְהוֹן י״ו אַנְפִּין וְי״ו גַּדְפִּין לְכָל חַיָּה, אִנּוּן ל״ב מְרֻבָּעִים סַלְקִין לְד׳ חֵיוָן ס״ד אַנְפִּין וס״ד גַּדְפִּין. וְאִית דְּאָמַר הָכֵי וְכֹלָּא קְשׁוֹט, ד׳ פָּנִים לְאַחַת וְד׳ כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם וְאִנּוּן לְכָל חַיָּה ד׳ אַנְפִּין וְד׳ גַּדְפִּין, הָא אִנּוּן ל׳ב כְּחֻשְׁבָּן ל׳ב אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, דְּאִיהוּ עֶשֶׂר אַתְוָן דִּשְׁמָא מְפָרֵשׁ לָקֳבֵל עֶשֶׂר אֲמִירָן, הָא מ״ב. וס״ד אַנְפִּין וְגַדְפִּין עִם תְּמַנְיָא אַתְוָן דְּחַשְׁמַל ע״ב. וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (שם) וְגַבֵּיהֶן אִלֵּין ע״ב גַּדְפִּין. וְגַבַּהּ לָהֶם וְאִנּוּן ע״ב אַנְפִּין. דְּאִנּוּן בְּאַתְוָן לְגַבֵּי נְקוּדֵי, דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר. וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם אִלֵּין טַעֲמֵי. וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר (יחזקאל א) וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּם. וְאִנּוּן נְקוּדִין כְּגַוְנָא דְּפִרְקִין דְּאָצְבְּעָן דְּאִנּוּן עִגּוּלִין,

וְאִנּוּן אַתְוָן כְּנַוְנָא דְּאֶצְטְבְּעָן. וְאִנּוּן טַעֲמֵי כְּנַוְנָא דְּעַיְנִין דְּמִתְנַהֲגִין כָּל אֵיבְרִין דְּגוּפָא אָבַתְרַיְהוּ, וְאִנּוּן רְמִיזִין בְּהַאי שְׁמָא יְהֹוָה, וְעוֹד וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּם כְּנַוְנָא דָּא, וְאִתְמַר בְּגַדְפִּין שְׁתַּיִם חוֹבְרוֹת אִישׁ כְּנוֹן (שמות כח) שְׁתֵּי כְתֵפוֹת חוֹבְרוֹת, ושתי׳ מְכַסּוֹת אֶת גויותיהנה, כְּנוֹן עַל שְׁתֵּי קְצוֹתָיו וְחוֹבַר. שְׁתַּיִם חוֹבְרוֹת אִנּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. אִישׁ, ה׳ אִישׁ מִלְחָמָה. מָאן אִישׁ. לְזִמְנִין מֵעֵלָּא לְתַתָּא אִתְקְרִיאַת חָכְמָה אָדָם וְאִתְקְרֵי אִישׁ, וּתְלָת סְפִירָן תְּחוֹתֵהּ אִתְקְרִיאוּ תְּלָת חַיָּון. וּלְזִמְנִין אִמָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת הָאָדָם, בְּתוֹסֶפֶת ה׳, חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת תְּלָת חַיָּון, וּלְזִמְנִין תִּפְאֶרֶת אִתְקְרֵי אָדָם נֶצַח הוֹד יְסוֹד תְּלָת חַיָּון, לְזִמְנִין חָכְמָה אִישׁ. א׳ פֶּתֶר עִלָּאָה, י׳ חָכְמָה, ש׳ תְּשׁוּבָה, דְּאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה, שְׁתַּיִם חוֹבְרוֹת אִישׁ גְּדֻלָּה גְּבוּרָה. וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אִנּוּן נֶצַח וְהוֹד. אֶת גויותיהנה, אֶת, דָּא צַדִּיק דְּאִיהוּ תַּרְגּוּם אוֹת. אֶת גויותיהנה דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ גוּפָא, וּשְׁכִינְתֵּהּ טַבּוּר דִּילֵהּ וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עָלַיְהוּ אִתְמַר (שמות כה) וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה. מָאן גַּדְפִּין דִּילְהוֹן לְעֵלָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, סוֹבְבִים בְּכַנְפֵיהֶם, תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט. עַל הַכַּפֹּרֶת דָּא צַדִּיק דְּצָרִיךְ לְכַפָּאָה לֵהּ. וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו אִנּוּן חָכְמָה וּבִינָה דְּאִנּוּן אַנְפִּין דִּכְרוּבִים. וּלְמָאן הַווֹ פָּרְשֵׂי גַּדְפַיְהוּ וּמְסַתַּכְּלִין אִישׁ אֶל אָחִיו לְהַהוּא דְּעָאל בְּכִתְרָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ מְכָסֶּה דְּעֵלֵּהּ אִתְמַר בַּמִּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ וּבַמְכֻסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחֲקֹר. וּכְרוּבִים לְגַבֵּהּ גַּדְפַיְהוּ פְּתִיחָן לְעֵלָּא, לָקְבְלֵהּ לֵהּ עָלַיְהוּ (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל, מִגּוֹ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. מְדַבֵּר אֵלָיו, מִגּוֹ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל לְעֵלָּא מִגּוֹ

אַבָּא. וַיְדַבֵּר אֵלָיו, מִגּוֹ אִמָּא. וּמָאן שָׁמַע לֵהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּמִלּוֹלָא אִשְׁתְּמַע לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא. חִיזוּ רְבִיעָאָה וַחֲמִישָׁאָה מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַעְלָה נָצַח, וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה הוֹד. דְּאִנּוּן תְּרֵין שׁוֹקִין. חִיזוּ שְׁתֵּיתָאָה, רָאִיתִי כְּמַרְאֵה אִישׁ, וְדָא גְּבוּרָה דְּמִתַּמָּן אִנּוּן שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב. דְּכֻסָּף אִיהוּ לִימִינָא, זָהָב לִשְׂמָאלָא. וְשָׂבַע מֵינֵי דַּהֲבָא אִתְכְּלִילָן בֵּהּ חִיזוּ שְׁבִיעָאָה כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן. מָאן עֲנָנָא, דָּא חֶסֶד דְּסָלִיק ע״ב וּבֵהּ אָתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָב הֶעָנָן, בַּעֲבוּר יִשְׁמַע עַמָּא לְמַלְּלָא עִם מֹשֶׁה. וּבֵהּ אִי ע״ב דְּאִיהוּ חֶסֶד אִתְחַזְיָא קֶשֶׁת דְּאִיהוּ צַדִּיק בְּגַוָּונוֹי נְהִירִין, דְּאִנּוּן ג׳ גְּוָנִין דְּתִלַּת אֲבָהָן, וּבֵהּ אִתְכְּלִילָן. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בַּצַּדִּיק וַיִּכְלוּ דְּסָלִיק ע״ב, דְּבֵהּ אִתְכְּלִילָן תְּלַת אֲבָהָן, דְּאִתְּמַר בְּהוּ בַּכֹּ״ל מִכֹּ״ל כֹּ״ל. וּבְאִלֵּין תְּלַת גְּוָנִין וּרְאִיתִיהָ לִשְׁכִינְתָּא לְזַכֹּר בְּרִית עוֹלָם. דְּצַדִּיק אִיהוּ אֶלֶף שְׁתֵּיתָאָה יוֹם הַשִּׁשִּׁי.וְנָטִיל בִּימִינָא דְּאִיהוּ חֶסֶד כָּלִיל ע״ב וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר (בראשית א) וַאֲתָּה לֵךְ לְקֵץ וְתָנוּחַ בְּצַדִּיק וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין, דְּאִיהוּ יְמִינָא דְּבֵהּ (ישעיה נב) כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב ה׳ צִיּוֹן. וְנָטִיל בְּע״ב דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵהּ וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, וּבְגִינָא אִתְּמַר לְלִבִּי גְּלִיתִי ולמהר״ש לֹא גְּלִיתִי. לְלִבִּי גְּלִיתִי וּלְאֵבָרַי לֹא גְּלִיתִי. (חָסֵר כָּאן) (נִרְאֶה דְּקֵץ) אִית בְּכָל דָּרָא וְדָרָא כְּפוּם זְכוּן דִּילְהוֹן. בְּכָל מָאתֵהּ דְּדָרָא כְּפוּם דְּרַב דָּרָא נוּטִים אֲבַתְרֵהּ. וְאִם חוֹבִין מִתְרַבְּין עָלַהּ, אָמַר רַבִּי חִיָּא פָּרְקָנָא עַד דָּרָא אָחֳרָא. וּבְגִין דָּא כָּל הַקְּצִין כָּלוּ, וְכֹלָּא תַּלְיָא בִּתְיוּבְתָּא וּבִזְכוּן דְּמִדּוֹת דְּכָל דָּרָא וְדָרָא. אֲבָל קֵץ וּזְמַן דְּשַׁוִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא תַּלְיָא בִּזְכוּן וּבְמִדּוֹת דְּכָל דָּרָא וְדָרָא, אֶלָּא בֵּהּ

תַּלְיָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מח) לְמַעַנִי לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה, וְאָעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי. וּבְגִין דָּא כָּל קֵץ דְּכָל דַּרְגָּא כְּפוּם זְכְוָן דִּבְנֵי נָשָׁא אִיהוּ. וְקֵץ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא תַּלְיָא בְּזְכְוָן דִּלְהוֹן. וְאִית ע״ב בָּתַר אֶלֶף חֲמִישָׁאָה כְּפוּם הַהִיא מִדָּה. וְאִית ע״ב בָּתַר אֶלֶף וּמָאתָן, כְּפוּם הַהִיא מִדָּה וְאִית מָאתָן וְחַמְשִׁין וְשִׁית דנח דִּילֵהּ, כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ קֵץ אָחֳרָא אִית רמ״ה כְּפוּם מִדָּה, וְהַאי דַּרְגָּא דְּרַעֲוָא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא . תְּרֵין קָצִין אַאֲרִיךְ. וְדָא וְכָל חֶשְׁבּוֹנוֹת וְגִימַטְרִיאוֹת דְּקִצִּים, אִנּוּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה מִכְּתָרָא לְעֵלָּא לֵית קֵץ וְחֶשְׁבָּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בַּעַל סֵפֶר יְצִירָה וְלִפְנֵי אֶחָד מָה אַתָּה סוֹפֵר, רֵישָׁא דְּכָל קָצִין חָכְמָה, סוֹפָא דְּכָל קִצִּין אִיהוּ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עֲשִׂירָאָה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל רֵישָׁא וְסוֹפָא דְּכָל קָצִין. וְכָל סוֹף אִיהוּ בְּצַדִּיק, וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל בְּצַדִּיק דְּכְלִיל תְּלָת אֲבָהָן דִּבְהוֹן אִתְקְרֵי שְׁבִיעִי תְּלָת זִמְנִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְהַאי אִיהוּ בְּעָב הֶעָנָן, וּמִנֵּהּ אִשְׁתְּכַח שֵׁם בֵּן ע״ב שְׁמָהָן וַיִּסַּ׳ע וַיָּבֹ׳א וַיֵּ׳ט, דְּאִנּוּן כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל, דְּאִתְכְּלִילָן בְּמַיָּא אֶשָּׁא וְרוּחָא. וְאִנּוּן יַמָּא וַאֲוִירָא וְרָקִיעָא. וְאִנּוּן יַמָּא וְתָקְפָּא דִּימִינָא, מַלְאַךְ הַחֶסֶד וְדָא מִיכָאֵל, דְּאִיהוּ עַל שֵׁם (שמות טו) מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים ה׳, דִּי שְׁמֵהּ מכבי דְּסָלִיק ע״ב, בְּחֶשְׁבָּן אַתּוּ וּנְהוֹרָא דִּילֵהּ מ״ב. וְדָא חֵילָא דִּילֵהּ (ישעיה מג) כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה. דְּדָא מְכַבֵּי אֶשָּׁא, וּמִיכָאֵל אִיהוּ דְּמוּת אַרְיֵה דְּאִיהוּ אַרְיֵה מִמַּיִם. (שמות טו) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם, וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לְחָרָבָה בְּתִקְפָּא דְּגַבְרִיאֵל שְׁלִיחָא דִּגְבוּרָה דְּמָטָּא עַל חָרְבָּה. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בֵּהּ וַיָּשֶׂם אֶת

הַיָּם לְחָרָבָה, מִסִּטְרָא דְּאוּרִיאֵל שְׁלִיחָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אַפְרִישׁ בֵּין מַיָּא וְאֶשָּׁא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם דְּאִיהִי אֶשָּׁא נוּכְרָאָה, וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי מַיָּא. וַיְהִי הֶעָנָן מִימִינָא וְהַחֹשֶׁךְ דְּרַשִּׁיעָאָ מִשְּׂמָאלָא, דְּאָזַל לְקַטְרָגָא לְסִטְרָא דְּשְׂמָאלָא דִּגְבוּרָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה, וּכְמָא דְּאִתְפְּרִישׁ בֵּין שְׂמָאלָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא לִימִינָא דְּקוּדְשָׁא דְּלָא אִתְקְרִיב לְגַבָּהּ הָכִי מְיַחֵד בֵּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא דְּקוּדְשָׁא, דְּבֵהּ שְׁמָהָן וּסְפִירָן וְאַתְוָן וְהַוְיָן מְשָׁלְּשִׁין, וּבְגִין דָּא וה״ו וכו׳ מְשָׁלָּשׁ בִּתְלָת אַתְוָן. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁי לְכֹהֵן וְלֵוִי, אֲבָל שְׁמָהָן מְרֻבָּעִין וְאַתְוָן דְּתֵבָה אַרְבַּע אִנּוּן מְשִׁכִינְתָּא. וְתֵשַׁע סְפִירוֹת אִנּוּן מְשָׁלָּשִׁין בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא׳. כְּגַוְנָא דָּא חָ׳כְ׳מָה חֶסֶ׳ד נָצַ׳ח תִּפְאֶ״רֶת יְסו״ד בִּינָ״ה גְּבוּרָ״ה הו״ד, וּמַלְכוּת עֲשִׂירִי לוֹן, וּרְבִיעִי לוֹן מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, אִיהִי תְּמִינָאָה, וּתְלָת סְפִירָן אִלֵּין, לְבוּשַׁיְהוּ חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל. חֹשֶׁךְ לִשְׂמָאלָא, עָנָן לִימִינָא, וַעֲרָפֶל בְּאֶמְצָעִיתָא, תְּחוֹת שָׁמַיִם דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים יח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו. בָּעָנָן דְּנָפִיק קָלָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ (שם צג) קוֹל ה׳ עַל הַמַּיִם. וְכַמָּה קָלִים מִתְפּוֹצְצִין מִנֵּהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן מִקּוֹלוֹת מַיִם רַבִּים, מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה דְּתַמָּן חֹשֶׁךְ, דְּבֵהּ (בראשית כ) יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מִרְאוֹת, דְּנָפִיק קָלָא דְּאִתְמַר בֵּהּ קוֹל ה׳ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, וּמִסִּטְרָא דַּעֲרָפֶל קָלָא דְּאִתְמַר בֵּהּ קוֹל ה׳ בְּהָדָר, הַיְדוּעַ לְיִשְׂרָאֵל נָפִיק סָבָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא מט) וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן. תִּלְתָּ קְלִין אָחֳרָנִין מִנָּצַח הוֹד יְסוֹד, דְּאִנּוּן לָקְבֵל תִּלְתָּ אִבָּהָן קָלָא שְׁבִיעָאָה מֵאִמָּא עִלָּאָה נַפְקָא. וְלָקְבֵל תִּלְתָּ אִבָּהָן אִנּוּן, זַיִת לִימִינָא. נֵר

לִשְׁמָאלָא. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא פְּתִילָה דְּאִתְאַחִיד בְּתַרְוַיְהוּ. דְּאִיהִי עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ, דָּא מָאנָא דְּשַׂרְגָּא וְנֵר דְּשַׁבָּת מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה אִתּוּקְדַת וְאִתְנְהָרַת. לְמָאן דְּקָרִיב אֶשָּׁא נוּכְרָא לְגַבָּהּ דִּבְגִינֵהּ מָנֵי לֹא תְבָעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וּשְׁכִינְתָּא אוֹף הָכֵי אִתְקְרִיאַת נֵר מִסְטָרָא דְּשִׁמָּאלָא, וְאִתְקְרִיאַת אוֹר מִסְטָרָא דִּימִינָא, דְּתַמָּן (שמות כז) זַיִת זַךְ לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד, וְאִיהוּ שֶׁמֶן לַמָּאוֹר דְּאִיהוּ כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר. וְאִיהִי פְּתִילָה מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאָחִיד בְּתַרְוַיְהוּ. וּכְגַוְונָא דָּא, זֶרַע דְּבַר נָשׁ לָקְבֵל מִשְׁחָא וּבְרִית מִילָה לָקְבֵל פְּתִילָה. נֵר ה׳ נִשְׁמַת אָדָם, לָקְבֵל נֵר דְּשַׂרְגָּא. חִיּוּ תְּמִינָאָה אִמָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת בֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב, מט״ה הָאֱלֹהִים. הַנֹּגַהּ מִסְטָרָא דִּימִינָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, לְרַחֵם עַל מָארֵי תְּיוּבְתָּא דְּבֵהּ אִתְמַר, כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, מִסְטָרָא דְּשִׁמָּאלָא מַטֶּה הָאֱלֹהִים, לְמָחֲאָה בֵּהּ לְרִשְׁיעָיָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וּמַטְךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאֹר קַח בְּיָדְךָ וְהָלַכְתָּ, וְשָׁבַע שַׁבָּתוֹת, לְכָל חַד שָׁבַע יוֹמִין סַלְקִין מ״ט. וַהֲאי אִיהוּ וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתוֹת שָׁנִים, אִנּוּן מ״ט שָׁנִים. ומ״ט יוֹמִין שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת לָקְבֵל שָׁבַע שְׁמָהָן אִלֵּין דְּאִנּוּן.

אב״ג ית״ץ קר״ע שט״ן נג״ד יכ״ש בט״ר צת״ג חק״ב טנ״ע

יג״ל פז״ק שקוצי״ת אִנּוּן שֶׁבַע שְׁמָהָן וּלְכָל חַד שִׁית אַתְוָן, לָקְבֵל שִׁית יוֹמֵי שָׁבוּעַ לְכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְמַר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. וְכֻלְּהוּ מ״ט שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, וְאַרְבָּעִין וּתְרֵין יוֹמִין

דְּחֹל. וְשֶׁבַע שַׁבָּתוֹת שֶׁבַע סְפִירָן לְכָל חַד שִׁית דַּרְגִּין וְסַלְקִין
מ״ט פָּנִים טָהוֹר דְּאוֹרַיְתָא אִמָּא עִלָּאָה חֲמִשִּׁים יוֹם דִּסְפִירַת
הָעֹמֶר. ה׳ עִלָּאָה מִן מט״ה וּתְלָת דַּרְגִּין אִנּוּן עִלָּאִין, שְׂרָפִים
וְחַיּוֹת וְאוֹפַנֵּי קֹדֶשׁ. שְׂרָפִים בְּהוֹן פָּרְחַת אִמָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי
נִשְׁמַת כָּל חַי, וּמִנַּהּ נִשְׁמַת חַיִּים דְּבַר נָשׁ, דְּאִתְמַר בֵּהּ וַיִּפַּח
בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. וּבְשִׂרָפִים דְּאִתְמַשְׁכָן מֵאִלֵּין אִיהִי פָּרְחַת
בְּכָל לֵילְיָא לְגַבֵּי אִמָּא עִלָּאָה וּבְכָל שַׁעֲתָא דַּחֲזָרַת בִּתְשׁוּבָה,
דִּבְגִינָא אִתְמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ הָאָדָ״ם
חֶשְׁבָּנֵהּ חַמְשִׁין. רוּחָא דְּקוּדְשָׁא דְּאִתְמַר בָּהּ וְרוּחַ אֱלֹהִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. דְּאִנּוּן בְּנֵי תוֹרָה, מַיִם דְּאוֹרַיְתָא,
אִינְטִילַת מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. הַאי סְלִיקַת בְּכָל לֵילְיָא בְּד׳
חֵיוָן, דִּלְכָל חַד ד׳ גַּדְפִּין וּבְהוֹן פָּרְחִין לְעִלָּא לְגַבֵּי עַמּוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ כְּלִיל יאהדונהי יהוה מִימִינָא אֲדָנָי
מִשְּׁמָאלָא. נַפְשָׁא אַתְיָא מִסִּטְרָא דְּאוֹפַנִּים, דְּאִתְמַר עָלַיְהוּ
(יחזקאל א) מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ. אִתְמַר הָכָא
תַּרְשִׁישׁ וְאִתְמַר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים (שיר ה) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים
בְּתַרְשִׁישׁ. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא לְעֵיל שְׂרָפִים וְחַיּוֹת
וְאוֹפַנִּים. בְּכָל אֲתַר דְּמִתְחַדֵּשׁ בֵּהּ רָזִין צְרִיךְ לְאַחֲזָרָא לוֹן
שְׂרָפִים לָקֳבֵל גַּדְפִּין דִּכְרוּבִים. וְחַיּוֹת לָקֳבֵל גּוּפָא דִּכְרוּבִים.
אוֹפַנִּין לָקֳבֵל רַגְלַיִן דִּכְרוּבִים דְּאִנּוּן עֲגוּלִין. מְשֻׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל
הָווּ מִתְמַעֲטִין גַּדְפִּין דְּחֵיוָן, וּכְרוּב חַד דְּאִיהוּ עַמּוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא אִסְתְּלַק לְגַבֵּי הַהוּא מְכַסֶּה דְּאִתְמַר בֵּהּ (תהלים יח)
וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף. אִשְׁתְּאַר כְּרוּב תִּנְיָנָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא
בְּגָלוּתָא, וְזָאֲה אִיהוּ מָאן דְּמְחַבֵּר לוֹן בִּשְׁפָוֹן שְׂלִים בְּחַ״י
עָלְמִין, דְּאִיהוּ לְשׁוֹן לְמוּדִים, כְּלִיל חַ״י בִּרְכָאן דְּצְלוֹתָא, דְּבֵהּ

מִתְכַּנְּשִׁין שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים כֻּלְּהוּ גַּדְפַיְהוּ פְּתִיחָן לָקַבֵּל, וְקָלָא דִּילֵהּ אִשְׁתְּמַע מִגּוֹ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁמָעִין לְגַבַּיְהוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. בְּאָן אַתַּר אִשְׁתְּמַע בִּקְרִיאַת שְׁמַע, וּבְאָן אַתַּר אִתְפְּתָחוּ, כַּד יִשְׂרָאֵל אָמְרִין אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אֲדֹנָי, שְׁכִינְתָּא כַּד אִיהִי אִתְפַּתְּחַת לְקַבְּלָא לְבַעְלָהּ, מִתְפַּתְּחִין שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים. גַּדְפַיְהוּ וְגַבֵּהּ לְקַבְּלָא לוֹן לְמָארֵיהוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה. הָא אִנּוּן כְּרוּבִים דְּכָר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא. בְּצִלּוֹתָא דַּעֲמִידָה אִתְמַר, בַּשְּׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים, (שם) בְּעָמְדָם תִּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם, בְּעָמְדָם וַדַּאי יִשְׂרָאֵל בְּצִלּוֹתָא דַּעֲמִידָה, בְּהַהוּא זִמְנָא אִנּוּן כְּרוּבִים וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו בְּהַהוּא זִמְנָא. צְלוֹתִין מִתְקַבְּלִין בְּרַעֲוָא, דְּאִתְמַר עָלַיְהוּ תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין, וְעוֹד הָא אוֹקְמוּהּ מִכָּל מָקוֹם דְּאֵין עֲבוֹדָה אֶלָּא תְּפִלָּה דִּשְׁקוּלָה אִיהִי צְלוֹתָא כַּעֲבוֹדַת הַכֹּהֲנִים וּכְקָרְבָּנַיָּא דִּילְהוֹן. דִּבְזִמְנָא דִּכְרוּבִים דְּאִנּוּן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּשְׁכִינְתָּא לָאו אִנּוּן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, צְלוֹתָא לָא מִתְקַבֵּל, וְנָפַק סמא״ל דְּאִיהוּ כַּלְבָּא לְמֵיכַל קָרְבְּנִין דִּילְהוֹן, דְּאִנּוּן צְלוֹתִין, וְהַאי אִיהוּ (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה׳ וַתֹּאכַל אוֹתָם. וְדָא אַכִילָה דְּקָרְבְּנִין דְּאִנּוּן צְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְמַר בְּהוֹן וַיָּמוּתוּ כְּגַוְנָא דִּבְנֵי אַהֲרֹן, וְלֵית מִיתָא לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא עֲנִיּוּתָא, וּבְאִלֵּין אַנְפִּין דִּכְרוּבִים אִתְמַר (שמות לג) וְדִבֶּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים. קָמוּ כֻּלְּהוּ מְמָאֲרֵי מַתְנִיתִין וּמַלְאָכִין וְאָמְרוּ מַאי נִיהוּ דְּגַלֵּי רָזִין אִלֵּין. אֶלָּא וַדַּאי דָּא אִיהוּ דְּאִתְקְרֵי סֵפֶר הַזֹּהַר, בְּדַרְגָּא דִּילֵהּ דְּאִיהוּ בִּדְיוּקְנָא דְּמָארֵהּ, דְּאִתְמַר בֵּהּ (דניאל ד) רַבָּא אִילָנָא וְתַקִּיף, דִּבְרַגְלוֹהִי תִּטְלַל חֵיוַת בָּרָא, דְּאִנּוּן חֵיוַת

הַקֹּדֶשׁ. וּבְעַנְפּוֹהִי יִדְּוּן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא דְּאִנּוּן נְשְׁמָתִין עִלָּאִין וּמְנַּהּ יִתְזַן כָּל בִּשְׂרָא דְּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּבָבַת עֵינוֹי נַהֲרָא שְׁכִינְתָּא, דִּבְגִינַּהּ אִתְּמַר (שמות ג) וַיַּרְא מַלְאַךְ ה' אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. וְדָא בַּ"ת לֵ"ב בַּת כִּלְיָא מֵעֶשֶׂר אֲמִירָן וְל' נְתִיבוֹת דִּילָהּ. דְּאִנּוּן ל' אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. דִּבְגִין הַאי ל' אִתְּמַר הַלֵּב רוֹאֶה הַלֵּב שׁוֹמֵעַ. בְּעַיִן דִּילַּהּ נָהִיר עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. בִּתְלָת גְּוָנִין דְּעַיְנַּהּ יְמִינָא נַהֲרִין תְּלָת אֲבָהָן. בִּתְרֵי גַּדְפֵּי עֵינָא דִּילַּהּ, פַּתְחִין וְסַגְרִין תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט. בְּרֹב דְּעֵינָא דְּאָחִיד בִּתְרֵי גַּדְפֵּי עֵינָא דִּילַּהּ דָּא צַדִּיק. בַּת דַּקִּיקָא וְעֵירָא אִית מִלְּגָאו, תְּחוֹת בַּת עֵינָא עִלָּאָה וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. דְּבַת עֵינָא עִלָּאָה תַּמָּן חָכְמָה לֵב אִמָּא עִלָּאָה. אוֹר דְּנָהִיר בְּבַת עֵינָא דְּאִיהִי י' וְעִמַּהּ אִתְקְרֵי אֲוִיר הַקַּדְמוֹן, דָּא כֶּתֶר עִלָּאָה. וְעוֹד בְּשִׁבְעָה גְּלְדֵי עֵינָא דִּילַּהּ, נַהֲרִין נְשְׁמָתִין דִּרְבִּי שִׁמְעוֹן וְשִׁית חַבְרוֹי. וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר (זכריה ד) שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת, וְאִית דְּפָרִישׁ לוֹן הָכֵי בְּי"ד אַתְוָן דְּשְׁמָא מְפָרַשׁ. בְּז' גְּלְדֵי עֵינָא וּתְלָת גַּוְנֵי עֵינָא, נַהֲרִין עֶשֶׂר אַתְוָן דְּאִנּוּן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, וְהַאי אִיהוּ (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם בִּתְרֵי כְּרוּבֵי עֵינָא וּבִתְרֵי עַפְעַפֵּי עֵינָא, נַהֲרִין פְּנֵי אָדָם דְּאִנּוּן ד' וְאִנּוּן יהו"ה. וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, דְּמוּת תְּלָת חֵיוָן אִנּוּן דְּמוּת אַנְפֵּי אָדָם, כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר דִּילַּהּ, אִשְׁתְּכַח רְשׁוּת הַיָּחִיד, דְּרָחֵבוּ ד' וְגָבְהוּ עֲשָׂרָה, דְּאִנּוּן י"ד אַתְוָן דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, בְּאִבְרִין דִּילַּהּ מְקַנְּנָן כָּל נְשְׁמָתִין דְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא דְּיִשְׂרָאֵל. דְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא דְּמַלְאָכִים כֻּלְּהוּ דְּמִתְכַּנְּשִׁין בְּהַאי חִבּוּרָא, מְקַנְּנִין בַּהּ. אָמְרוּ נְשְׁמָתִין דְּמִתִּיבְתָּא עִלָּאָה, וַדַּאי הַאי אִיהוּ דְּדַרְגָּה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא

דְּעָתִיד לְאִתְגַּלְיָא בִּדְרָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא אִתְגַּלְיָא בֵּהּ. וְרָזָא דְּמִלָּא קְרָא אוֹכַח, מַ״ה שֶׁהָיָ״ה הוּא שֶׁיִּהְיֶ״ה. וּבָהּ מְפֻכָּו״ן שְׁבָתְ״וֹ הִשְׁגִּי״חַ אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. קוּם רָעֲיָא מְהֵימָנָא לְאִתְעָרָא לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר. וּכְמָה אִנּוּן דְּמִיכִין וְשֵׁינָתָא בְּעֵינֵיהוֹן, דְּלָא פַּתְחִין לוֹן לְאִתְעַסְקָא בְּרָזִין דְּאוֹרַיְתָא, דְּכָל רָז אוֹר אִתְקְרֵי, לְאַנְהָרָא בֵּהּ לְבַת עֵינָא וּלְאִתְעָרָא לָהּ בֵּהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, דְּאִיהִי דְּמִיכָא בְּגָלוּתָא בֵּין אִנּוּן מָארֵי תּוֹרָה. דְּלֵית חַד מִנַּיְהוּ דְּיִתְעַר לָהּ בְּבַעְלָהּ דְּאִיהוּ ר״ז אוֹר דְּנָהִיר בָּהּ בָּבַת עֵינָא. דְּרָז אוֹר אִיהוּ בְּחִשְׁבָּן. דְּדָא אַנְתְּ הוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי. דְּדָא הַוּוֹ כֻּלְּהוּ נְבִיאַיָּא וְחַכְמַיָּא וּמָארֵי קַבָּלָה לְגַבָּךְ, כְּסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּלֵית לוֹן נְהוֹרָא אֶלָּא מִשַּׁמְשָׁא. וּבְגִין דְּאִתְמַר בָּךְ פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה. קוּם אַנְהִיר לוֹן דְּעַד דֶּאֱמֶת אַנְהִיר לוֹן, כֻּלְּהוּ הַוּוֹ בַּחֲשׁוֹכָא וְלֵית לוֹן נְהוֹרָא. דְּבַאֲתַר דְּאַנְתְּ תִּשְׁתַּכַּח, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן, דְּאִיהוּ כָּלִיל עִלָּאִין וְתַתָּאִין. אַנְתְּ הוּא חִיזוּ דְּכָל מַרְאוֹת דִּנְבוּאָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א) וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. חִיזוּ תִּשִׁיעָאָה (שם) מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד ה׳. וְדָא חָכְמָה דְּאִית בָּהּ כ״ח מ״ה, וְכַמָּה חֻשְׁבּוֹנוֹת וְגִימַטְרִיאוֹת אִית תַּמָּן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן תְּקוּפוֹת וְגִימַטְרִיאוֹת פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה. וְאִנּוּן מ״ה יו״ד ה״א וָא״ו ה״א אִיהוּ (נ״א אִנּוּן) עֶשֶׂר סְפִירוֹת. דְּאָמַר בָּעֵל ס״י עֶשֶׂר וְלֹא ט׳ וְלֹא י״א, כְּגַוְנָא דְּעֶשֶׂר אַתְוָן דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, דְּלָא לְאוֹסָפָא עָלַיְהוּ יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר, וְלֹא לְמִגְרַע מִנַּיְהוּ וְחִשְׁבָּן דְּעֶשֶׂר אַתְוָן אִלֵּין אִנּוּן מ״ה. כֹּחַ דִּילֵהּ אִנּוּן כ״ח אַתְוָן דְּאִנּוּן תּוֹלְדִין דְּעֶשֶׂר אִלֵּין. וְאִנּוּן יו״ד ה״א וָא״ו דָּל״ת, ה״א אָל״ף, וָא״ו אָל״ף וָא״ו, ה״א אָל״ף. עֶשֶׂר

אַתְוָן לָקְבֵל עֶשֶׂר אֶצְבְּעָן. כ״ח אַתְוָן לָקְבֵל כ״ח פִּרְקִין דְּעֶשֶׂר אֶצְבְּעָן. וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כ״ח אֲדָנָי. וּבְגִין הַאי כַּח אִתְמַר דְּמָאן דְּלָא יָדַע בְּגִימַטְרִיאוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת דִּילֵהּ, עָתִיד לְנַחְתָּא לִשְׁאוֹל, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ בַּמִּדְרָשׁ (קהלת ט) כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בַּשְּׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה, מ״ה אִיהוּ כְּב׳׳וֹד אֶחָד. כְּגַוְנָא דָּא וָא׳׳ו חֶשְׁבְּנֵהּ אֶחָ״ד כְּבו״ד. אִיהוּ יו״ד ה״א ה״א. וְכָבוֹד אִיהוּ חֶשְׁבַּן לֵ״ב, וְאִיהוּ (נ״א וְהַאי אִיהוּ) לֵ״ב אֶחָ״ד. וּבְגִינֵהּ אִתְמַר (יחזקאל א) הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד ה׳. וְעוֹד מַה בְּאַתְוָן מֵ׳׳ם ה״א דְּסָלִיק בְּגִימַטְרִיָּא אֱהֶי״ה אֲדָנָ׳׳י וְחֶשְׁבְּנֵהּ אֱלֹהִי״ם. וְדָא כְּנוּוִי דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ דְּהָכֵי סָלִיק אֱלֹהִי״ם בְּגִימַטְרִיָּא כְּנוּ״י. וְהַאי אִיהוּ הַשֵּׁם בְּכְנוּוִי. הַכִּ׳׳אָ הָכֵי סָלִיק אִיהוּ בְּחֶשְׁבְּנֵהּ כ״ו כ״פ וא״ו, אִיהוּ.

יְהוָ״ה אֱלֹהִי״ם בְּגִימַטְרִיָּא א׳ תּוֹסֶפֶת אַחֲזֵי דִּשְׁמֵהּ וְכְנוּוֵיהּ אֶחָד. וְלָאו אִיהוּ כְּגַוְנָא דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ אֶחָד וְכְנוּוֵיהּ אֶחָד, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא וּשְׁמֵהּ וְכְנוּוֵיהּ כֻּלָּא חַד. אִלֵּין תֵּשַׁע מַרְאוֹת חָזָא יְחֶזְקֵאל מִגּוֹ תֵּשַׁע צוּרוֹת אָחֳרָנִין. חֵיזוּ עֲשִׂירָאָה דְּאִיהוּ כֶּתֶר מֻפְלָא וּמְכֻסֶּה, לָא גַּלֵּי בֵּהּ שׁוּם מַרְאֶה בְּעָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וָאֶרְאֶה וָאֶפֹּל עַל פָּנַי וְלֹא אָמַר מַאי חָזָא. בְּגִין דְּאִתְמַר עָלֵהּ בַּמֻּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ וּבַמְכֻסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחֲקֹר, אֵין לְךָ עֵסֶק בַּנִּסְתָּרִים. מָאן מִסְתָּרִים דִּילֵהּ. אִנּוּן שִׁית מְאָה וְעֶשְׂרִים סִתְרֵי תוֹרָה גְּנִיזִין (נ״א רָזִין) דְּתַלְיָן מִנֵּהּ, כְּחֶשְׁבַּן כְּתָ״ר וְכָל חַד אוֹלִיף רָזָא לְעֵלָּא מִנֵּהּ, וְאִנּוּן עָלְמִין גְּנִיזִין לְהַהוּא מֻפְלָא דְּאִיהוּ עִלַּת כָּל עִלָּאִין. קוּם רָעְיָא מְהֵימְנָא גַּלֵּי שִׁבְחוֹי, דְּהָא רְשׁוּ אִתְיְהִיב לְךָ מִן

עִלַּת כָּל הָעִלּוֹת. וְעָנָן וַעֲרָפֶל אַבָּא וְאִמָּא. וְז׳ עַנְנֵי כָּבוֹד שֶׁבַע סְפִירָן. שַׁקִּיו דְּאִלֵּין עַמָּמִין אִנּוּן יו״ד הֵ״י וָ״ו הֵ״י דְּסָלִיק לְחִשְׁבַּן ע״ב. וְעָלֵהּ אִתְּמַר (ישעיה יט) הִנֵּה ה׳ רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם. וְעֶשֶׂר סְפִירָן אִתְּכְלִילָן בֵּהּ מִסְטְרָא דְּחֶסֶד, וּמִנֵּהּ שֵׁם בֵּן ע״ב כְּתִיב בִּדְרוֹעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ בְּסֵפֶר רָזִיאֵל, בְּשִׁעוּר קוֹמָה דְּאִיהוּ הַוָּה סִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה. וְכַד סְלִיקַת שְׁכִינְתָּא בְּאִלֵּין עֲנָנִין, סְלִיקַת בַּחֲשַׁאי בִּצְלוֹתָא בַּחֲשַׁאי. וְכַמָּה חֵיוָן דְּאָזְלִין בָּאֲוִירָא דְּאִנּוּן שְׂרָפִים חַשְׁמַאלִים, עֶשֶׂר כְּתוֹת אִנּוּן כֻּלְּהוּ פַּתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ לְגַבָּהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה. לְקַבְלָא שְׁכִינְתָּא עָלַיְיהוּ וְכַד סְלִיקַת, סְלִיקַת בְּכֻלְּהוֹן בְּאִלֵּין הֲבָלִים דְּפוּמָּא, דְּאִנּוּן שֶׁבַע הֲבָלִים דְּאָמַר קֹהֶלֶת וּתְלַת גְּנִיזִין. וְכַד סְלִיקַת עָלַיְיהוּ מִיָּד נָחַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְלָא לָהּ בְּכַמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָן. מַשְׁרְיָן דְּשַׁכְנַת סַלְקִין עִם שְׁכִינְתָּא, וּמַשְׁרְיָן דְּמַלְכָּא נַחְתִּין עָלַיְיהוּ, וְאִנּוּן מֶרְכֶּבֶת תַּתָּאִין מֵעָלָאִין, וּמְקַבְּלִין אִלֵּין מֵאִלֵּין בְּחֶדְוָא בִּנְשִׁיקוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. וְהִנֵּה מַלְאָכִים דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי אִתְעֲבִידַת אֱלֹהִים, עוֹלִים וּמַלְאָכִים יוֹרְדִים בּוֹ לְגַבָּהּ. זַכָּאָה צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ דְּאִיהִי אִית עֲבִידַת סֻלָּם לְתֵרִין מַשְׁרְיָן דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וּבְגִין דָּא כַּד סַלְקִין מַשְׁרְיָן דְּמַטְרוֹנִיתָא, סַלְקִין בַּחֲשַׁאי, וְכַד נַחְתִּין מַשְׁרְיָן דְּמַלְכָּא עָלַיְיהוּ, אִנּוּן מְמַלְלָן עָלַיְיהוּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהוּ יְחוּדָא דְּקוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא.

יַאֲהַדוּנַהִי דְּבְגִינֵהּ אִתְּמַר גָּדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ. וְהָא אוֹקְמוּהּ וְכַד נַחְתִּין מַשְׁרְיָן דְּמַלְכָּא, נַחְתִּין

בְּקָלִין הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יט) וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד. דְּהָכִי אִתְרַח דְּמִטְרָא לְסַלְקָא עֲנָנָא בַּחֲשַׁאי, וּלְנַחְתָּא נַטְרָא בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת. וְלֵית מִטְרָא אֶלָּא שַׁקְיוּ דְּאוֹרַיְתָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא. דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי שְׁרָגָא, דְּאִתְמַר בָּהּ הִיא הָעוֹלָה. יִשְׂרָאֵל פִּתִּילִ' מִשְׁחָא אוֹרַיְתָא לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד וּבְזִמְנָא דְּצִלּוֹתָא דְּאִיהִי מִצְוָה סְלִיקַת בְּאוֹרַיְתָא, לֵית לָהּ כְּבֵהּ עוֹלָמִית. וְכַד צְלוֹתָא אִיהִי עֵת רָצוֹן קָדָם ה'. אִתְחַזְיָא קֶשֶׁת בְּגַוְונוֹי נְהִירִין בַּעֲנָנָא, בְּהַהוּא זִמְנָא וְרָאִיתִי לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. דִּבְאִלֵּין גְּוָנִין נְהִירִין אִשְׁתְּמוֹדַע דִּשְׁכִינְתָּא סְלִיקַת קָדָם ה' בְּעוֹבָדִין טָבִין דְּיִשְׂרָאֵל אִם לֹא אִתְחַזְיָא קֶשֶׁת בְּגַוְונִין נַהֲרִין אִיהִי קָא רְמִיזָא (בראשית ט) סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה. וְאִתְחַזְיָא בִּלְבוּשׁ דַּעֲנָנָא אֲכָמָא. אִם קֶשֶׁת בֵּהּ בְּגַוְונֵי חֲשִׁיכִין חֲדִיכִין אִיהִי קָא רְמִיזַת אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת. וְאִם גַּוְונֵי דְּקֶשֶׁת נְהִירִין, אִיהִי קָא רְמִיזַת שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה שְׁחוֹרָה אֲנִי בַּעֲנָנָא אֲכָמָא, וְנָאוָה בְּגַוְונִין שַׁפִּירִין. נְהִירִין דְּקֶשֶׁת בְּעוֹבָדִין טָבִין דְּיִשְׂרָאֵל.וְאַגְרָא דִּצְלוֹתָא דְּתִקּוּנָא דָּא, כַּד נַפְקַת נִשְׁמָתָא מִן גּוּפָא לְאַזְלָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּמָא דְּאִיהוּ אוֹקִיר לִשְׁכִינְתָּא, וְלָבִישׁ לָהּ בְּכַמָּה עֲנָנִין דִּלְבוּשִׁין יַקִּירִין, דְּאִתְקְרִיאוּ עֲנָנֵי יָקָר, וְסָלִיק לָהּ בִּצְלוֹתֵהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא , בְּשִׁירִין וּזְמִירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, דִּצְלוֹתָא הָכֵי סָלִיק לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי לְנִשְׁמָתֵהּ בִּלְבוּשׁ עֲנָנֵי יְקָר וּבְכַמָּה שִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת כְּגַוְנָא דְּנָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בְּעַנְנֵי יְקָר וּבְנִגּוּנֵהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. וְכַמָּה דְּסָלִיק לָהּ בְּכַמָּה מַשְׁרְיָן דְּמַלְאָכִים, וְנָחִית לְגַבָּהּ מַשְׁרְיָן דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְקַדְמוּתָהּ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמְּהוֹן, הָכֵי סָלִיק לְנִשְׁמָתָא מִן גּוּפָא בְּמַשְׁרְיָן דִּשְׁכִינְתָּא וְנָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַדְמוּתָא בְּמַשְׁרְיָן דִּילֵהּ. וּכְמָה דְּאַעְטַר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וְאַתְקִין לֵהּ כְּרֵסָא בְּצִיצִית, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ, (ישעיה ט) וְהוּכַן בְּחֶסֶד כִּסֵּא. הָכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּקֵּן לְנִשְׁמָתֵהּ כְּרֵסָא, וְתִקֵּן לֵהּ דִּירָה בִּמְזוּזָה, וְאַעְטָר לֵהּ בְּכִתְרָא דִּילֵהּ. וְכַמָּה דְּקָשַׁר לִשְׁכִינְתָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִלִּין, וּמֵחַד לֵהּ בֵּהּ, הָכֵי רוּחָא דִּילֵהּ קָשִׁיר עִם נַפְשָׁא, וְנִשְׁמָתָא עִם בַּעְלָהּ, דְּאִיהוּ אָדָם, וְתַקִּין לֵהּ דִּירָה עִמֵּהּ, וְסִימָנָא (משלי כ) נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם. נ"ר נֶפֶ"שׁ רוּ"חַ. וְאִנּוּן אֲצִילוּת דִּשְׁכִינְתָּא, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָלִיל שִׁית סְפִירָן. נִשְׁמַת אָדָם אֲצִילוּתָא דְּאִמָּא עִלָּאָה וְחָכְמָה. דְּתַמָּן מ"ה דְּאִיהוּ אָדָם קַדְמָאָה. מַחֲשָׁבָה כֶּתֶר עִלָּאָה, תְּפִלִּין עַל רֵישָׁא דְּאַבָּא וְאִמָּא. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בִּבַר נָשׁ, בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ. וּבְגִינֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא אִתְמַר (שמואל א–ב) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלּוּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא מָאן דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא אִית לֵהּ חֵירוּ. וּכְעָן צָרִיךְ לְפָרְשָׁא עַל פּוּמָא דְּסִלִּיקָא צְלוֹתָא מִנַּהּ. כְּצִפּוֹר וּכְיוֹנָה וּכְנִשְׁרָא. וְיִשְׂרָאֵל כַּד נָפְקוּ מִמִּצְרַיִם נָפְקוּ כְּיוֹנָה דְּבָרַחַת, וְנֵץ חָוָה רָדִיף אֲבַתְרֵהּ הָכֵי אִית צְלוֹתָא דְּמִסְטָרָא דִּילֵהּ שְׁכִינְתָּא אִיהִי פָּרְחָא בָּהּ כְּיוֹנָה וְסמא"ל וְחֵילֵהּ רָדְפִין אֲבַתְרָאָה בְּכַמָּה חוֹבִין דְּאוֹלְפִין עַל מָארֵהּ דְּהַהִיא צְלוֹתָא, וְאוֹלִיף לוֹן בִּגְבוּרָה לְעַכָּבָא שְׁכִינְתָּא תַּמָּן, דְּלָא סַלְקָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהִיא צְלוֹתָא. וְאִיהוּ הַהוּא צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דַּהֲווֹ בְּלָא זְכוּ דְּאוֹרַיְתָא וְעוֹבָדִין טָבִין, וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה וְהָכֵי אִנּוּן צְלוֹתִין מְעָכְּבִין.

וְאִם חוֹזְרִין בִּתְיוּבְתָּא. מָארֵי דִּצְלוֹתִין אִיהוּ דְּאָמַר לְגַבֵּי שְׁלוּחָא דִּצְלוֹתִין מְטַטְרוֹן, מַה תִּצְעַק אֵלַי, מַלֵּיל לְצְלוֹתִין דְּנָטְלִין בְּמַטְלְנוֹתְהוֹן הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יד) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ. לְבַר נָשׁ דְּאָזִיל בְּאוֹרְחָא וְרָדִיף אֲבַתְרֵהּ הַהוּא מָארֵי מנד׳ דְּמַלְכָּא, וְאָחִיד בֵּהּ עַד דְּפָרַע מנדה בלו וְהָלַךְ. בְּגִין דְּבָרַח אִיהוּ צַוָּוחַ לְמָאן דְּאַפִּיק לֵהּ. יֵתִי מָארֵי׳ וְיֵמָא אִמָּא לֵהּ דְּיָזִיל לְאוֹרְחֵהּ דַּאֲנָא פָּרַעְתֵּהּ. אָתָא מֶה עָבַד טָבַע רֵישֵׁהּ בַּטִּיט וְקָטַל לֵהּ, הָכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד בְּמִצְרָאֵי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו) מֻרְכָּבוֹת פַּרְעֹה וְגוֹ׳ טָבְעוּ בְיַם סוּף. וּמָאן גָּרִים דְּרַדְפִין אֲבַתְרַיְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּעַד לָא הֲוָה לוֹן אוֹרַיְתָא לָא הֲוָה שְׁטַר חֲירוּ. בְּגִין דְּאוֹרַיְתָא אִיהִי שְׁטַר חֲירוּ לִבְנֵי נָשָׁא, מִיֵּצֶר הָרָע וּמִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת וּמִכָּל מְקַטְרְגֵי דְּעָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם לב) וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת. וְדָא אִמָּא עִלָּאָה שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים, דְּמִתַּמָּן אוֹרַיְתָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרֵי חֵירוּ, דְּמִתַּמָּן אִתְיְהִיב (חֲסֵר כָּאן) לְגַבֵּי יוֹנָה קַדִּישָׁא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּמִסְטְרָא׳ אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל יוֹנָה. וְהָכֵי כַּד צְלוֹתָא דְּאִיהִי יוֹנָה סְלִיקַת בְּאוֹרַיְתָא, מַה כְּתִיב בֵּהּ (ישעיה נא) כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ וּבְמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן כִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם ה׳ וְגוֹ׳. וְאִלֵּין אִנּוּן צְלוֹתִין דְּמָארֵי דְּאוֹרַיְתָא. דְּסָלִיק כְּנִשְׁרָא דְּלָא דַּחֲלַת מִכָּל עוֹפִין דְּעָלְמָא. וּמִסְטְרָא דְּאִנּוּן אִיהִי מַטְרוֹנִיתָא דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. וְאִית דְּיַמָּא הָכֵי וְכֹלָּא קְשׁוֹט. וּמִסְטְרָא דְּמָארֵי מִקְרָא סְלִיקַת צְלוֹתָא כְּצִפּוֹר. וּמִסְטְרָא דְּמָארֵי מִשְׁנָה סְלִיקַת כְּיוֹנָה. וּמִסְטְרָא דְּמָארֵי קַבָּלָה סְלִיקַת כְּנִשְׁרָא, מַטְרוֹנִיתָא עַל כֹּלָּא. אֲבָל מִסְטְרָא דְּאִלֵּין דְּלֵית בְּהוּ מִקְרָא מִשְׁנָה וְקַבָּלָה,

דְּאִנּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, לֵה סְלִיקוּ בְּהוֹן. וּבְגִין דָּא אָמַר קֹהֶלֶת בְּאַרַח רְמִיזָא, (קהלת ג) כִּי מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ. וְרוּחַ הַבְּהֵמָה אִלֵּין אִנּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ. וּלְזִמְנִין נַפְקִין מִנַּיְהוּ זַרְעָא מֵעַלְיָא בְּנֵי תּוֹרָה לְאִסְתַּלְקָא בְּהוֹן בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מִכָּל מָקוֹם הִזָּהֲרוּ בְּעַמֵּי הָאָרֶץ דִּלְזִמְנִין נַפְקִין מִנְּהוֹן בְּנֵי מֵעַלְיָא מָארֵי אוֹרַיְתָא.

קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְכָלְהוּ מַשְׁרְיָין לְנַשְׁקָא הַהוּא סָבָא פָּרַח. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי הַהוּא סָבָא, לָא בָּעָא לְנַטְלָא אַגְרָא מִנָּן לְנַשְׁקָא לֵה, וּבְגִין דָּא פָּרַח. זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכִינָא לְמִשְׁמַע אַגְרָא דְּפִקּוּדָא דְּצִלּוֹתָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

קָם רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אַבָּא מָאן הַוָּה הַהוּא סָבָא. אָמַר וַדַּאי רַב הַמְנוּנָא סָבָא, אִשְׁתְּמוֹדַע דְּנִשְׁמָתֵהּ נַחְתָּא מִתַּלְבְּשָׁא בָּאֲוִירָא דְּהֶבֶל דְּאוֹרַיְתָא. דִּבְזִמְנָא דְּצַדִּיקַיָּא מִתְעַסְּקִין בְּאוֹרַיְתָא, כָּל אִלֵּין הַבָּלִים דְּסָלְקִין מִפּוּמֵיהוֹן בְּאוֹרַיְתָא, כְּמָה נִשְׁמָתִין דְּהַהוּא עָלְמָא רָכְבַן עֲלַיְהוּ וּמִתְלַבְּשָׁן בְּהוּ. וְקָלִין וְדִבּוּרִין דְּאוֹרַיְתָא אִתְעַבִּידוּ לוֹן כְּסוּסְוָן, וְרַכְבִין עֲלַיְהוּ וְנַחְתִּין בְּהַאי עָלְמָא. וַאֲפִלּוּ מַלְאָכִין. וְכָל שֶׁכֵּן בְּחִבּוּרָא דָּא, וּבְמָארֵי דְּהַאי חִבּוּרָא דְּבֵהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַשֵּׁה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם כְּגַוְנֵי דְּסִינַי, וְאִיהוּ נָחִית עָלֵהּ לְאָקָמָא שְׁכִינְתֵּהּ בְּשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמַלְאָכִין. וּבְכָל נִשְׁמָתִין דְּאִתְבְּרִיאוּ וַעֲתִידִין לְמִבְרֵי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים כט) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ וְגוֹמֵר. וּבְנִשְׁמָתִין דַּאֲצִילוּתָא דְּפוּמֵהּ אִיהִי סִינַי. וְקָלָא דִּילֵהּ אָתָא כְּגַוְנָא דְּקָלָא דְּמָארֵהּ דְּאִתְמַר בֵּהּ (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים. וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר אִתְעַבִּיד מִנֵּהּ מַלְאָךְ. וְנִשְׁמָתָא

דִּילֵהּ בְּגִינַהּ מַכְרִיזִין לְעֵלָּא, כַּד סַלְקָא בְּכָל לֵילְיָא הָבוּ יְקָרָא לְדִיוֹקְנָא דְּמַלְכָּא. אַדְהָכִי הָא רָעַיָא מְהֵימָנָא קָא אָתֵי נָטַל קַרְטָא בִּידֵהּ.

פְּתַח וְאָמַר זַרְקָא מקף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. נָטִיל תְּלָת אַבְנִין וְזָרִיק לוֹן לְגַבֵּי עֵלָּא. וְכַד זָרִיק לוֹן אִתְעַבִּידוּ אַבְנָא חֲדָא, וְאָמַר לְמָארֵי מְתִיבְתָּא, קַבִּילוּ הַאי אַבְנָא לְגַבַּיְכוּ, דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא וְלֵית בָּכוּ מָאן דְּיִתְעַר לְגַבָּהּ לְרַצָּאָה לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ וְלֹא עוֹד אֶלָּא כַּמָּה מָארֵי מִדְרָשׁוֹת דְּאִנּוּן חֲבֵרִין לְגַבַּיְכוּ, צַוְחִין בְּכָל יוֹמָא וְלֵילְיָא בְּאוֹרַיְתָא דְּבַעַל פֶּה, בְּכַמָּה קוּשְׁיָן. וְצַוְחִין בָּהּ בְּכַלְבִין דְּאָמְרִין הַב הַב. כְּנַוָּנָא דְּגֵיהִנֹּם דְּצָוַח הַב הַב, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ל) לַעֲלֻקָּה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב. הַב לָן עוּתְרָא בְּעָלְמָא דֵּין. הָב לָן עוּתְרָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ לְמֹד תּוֹרָה הַרְבֵּה וְיִתְּנוּ לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה. וְלֵית מָאן דְּיִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְתָא, לְסַלְקָא בֵּהּ שְׁכִינְתָּא מִן גָּלוּתָא, וּלְיַחֲדָא לָהּ עִם בַּעְלָהּ דְּאִנּוּן אַטִימִין דְּעַיְנִין סְתִימִין דְּלִבָּא, וּבְגִין דָּא קָלָא נָפַק בְּכָל לֵילְיָא כַּד נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּסַלְקִין נִשְׁמָתִין קַמֵּהּ, וְהַהוּא קָלָא אָמַר קְרָא כְּדִכְתִיב (ישעיה מ) קוֹל אוֹמֵר קְרָא. זִיל וְאִמָּא לוֹן דְּיִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרַיְתָא לְחַבְּרָא שְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא . כְּנַוָּנָא דְּדָוִד דְּאָמַר (תהלים קלב) אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַה׳. וְאִיהוּ הֲוָה מִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא לְחַבְּרָא אִמָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א) וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ עִם בַּעְלָהּ. דְּהָא שְׁכִינְתָּא מִסְּטְרָא דְּחֶסֶד אִתְקְרִיאַת גְּמִילוּת חֲסָדִים. וּמִסְּטְרָא דִּגְבוּרָה אִתְקְרִיאַת עֲקֵדָה וְקָרְבָּנָא.

וּמִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאַת תּוֹרָה. וְלֵית מָאן דְּיִתְעַר לָהּ בְּאִלֵּין מִדּוֹת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נא) אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגוֹ'. וּבְגִין דָּא קָלָא אָמַר מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר. דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין אֶלָּא לְדַבְּחָא בִּשְׂרָא, וְאִלֵּין אִנּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ וְאִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בִּגְמִילוּת חֶסֶד וּבְאוֹרַיְתָא, לֹא מִשְׁתַּדְּלִין אֶלָּא לְגַרְמַיְהוּ, וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה. וְכָל אִלֵּין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בֵּהּ לִשְׁמָהּ, רוּחָא קוּדְשָׁא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עֲלַיְהוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים עח) וַיִּזְכֹּר כִּי בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב.

וְאִית דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה לִשְׁמָהּ, וְאִתְמַר בְּהוֹן (שמות א) וַיָּמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, דָּא קוּשְׁיָא, בְּחֹמֶר, דָּא כַּל וָחֹמֶר. וּבִלְבֵנִים בִּלְבוּן הַהֲלָכוֹת. דַּעֲלַיְהוּ אִתְמַר וְתֶבֶן לְבֵנִים תִּתְּנוּ. בְּכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה, דָּא בָּרַיְתָא. אֶת כָּל עֲבוֹדָתָם, דָּא פִּסְקָא. אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ פִּרְכָא. כַּד מָטוּ לְעָמְקָא שֶׁל הֲלָכָה אִתְמַר בְּהוֹן לֵית הֲלָכָה כִּפְלוֹנִי. וְאִית אָחֳרָנִין דְּאִנּוּן מָארֵי (תּוֹרָה) דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לִשְׁמָהּ, תְּרֵיסִין דְּבֵהּ מִדְרָשָׁא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בָּאֹהֶל. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא בְּמִי שֶׁמֵּמִית עַצְמוֹ עָלֶיהָ.

וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עָנִי. דְּאוֹקְמוּהּ בֵּהּ, פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל. וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ. אִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בָּאֹהֶל. דְּוַדַּאי בְּהוֹן אִתְקַיְּמַת שְׁכִינְתָּא. וְעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָחָיָא לוֹן בֵּהּ. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ כָּל הַמְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעֹנִי סוֹפוֹ לְקַיְּמָהּ וְגוֹ'. נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, אִלֵּין דְּאִתְמַר

בְּהוֹן אִם נִבְלַת בְּהִתְנַשֵּׂא. וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין כָּל הַמְנַבֵּל עַצְמוֹ עַל הַתּוֹרָה, לַסּוֹף מִתְנַשֵּׂא. הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר. אִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְעַל הָאָרֶץ תִּישַׁן. בְּגִין הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ (קהלת ג) הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וַאֲפִלּוּ גַּלְגַּל חַמָּה, דְּבֵהּ בְּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ. וְדָא שְׁכִינְתָּא, דִּבְגִינֵהּ אִתְמַר בְּאִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בֵּהּ לִשְׁמָהּ, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם. כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ (ישעיה כו), וְדָא יו״ד הֵ״א וָא״ו. הַאי אִיהוּ חֶשְׁבַּן טָ״ל אוֹרַיְתָא דְּבַעַל פֶּה. דְּאִיהוּ הֵ״א שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה אִיהוּ בְּחֶשְׁבַּן הֵ״א שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה אִיהוּ בְּחֶשְׁבַּן הֵ״א. וּבְגִינַהּ אוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה. טַל תּוֹרָה מְחַיֵּהוּ. וְהַאי אִיהוּ דְּמַצִּילִין בֵּהּ מוֹרִיד הַטָּ״ל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (הושע יא) לֹא אָבֹא בָּעִיר. מָשָׁל לְבַת מֶלֶךְ דְּאָזַל בַּעְלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם, וּלְזִמְנָא דְּאָתָא לְגַבָּהּ, אוּמֵי לָהּ דְּלָא עָאל בִּישׁוּבָא. וְהַאי אִיהוּ לֹא אָבֹא בָּעִיר. וְאִם לֵית אַתְּ מְהֵימְנַת לִי, חֲרֵי לָךְ סִימָנָא שֵׁרַאשִׁי נִמְלָא טָ״ל. דְּהַאי אִיהוּ טַל לְהַחֲיוֹת בּוֹ מֵתִים. (שם) וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל אוֹקְמוּהּ מָארֵי מתנ׳, מָאן רְפָאִים, אִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן בִּקְרָא אָחֳרָא, רְפָאִים בַּל יָקוּמוּ. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּמִתְרַפְּיִן מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא לע״ז, דְּיָהֲבֵי לְעוֹבְדֵי עַכּו״ם מָמוֹנָא דִּילְהוֹן, לְאִתְגַּבְּרָא בְּהוֹן וארפון יְדֵיהוֹן מֵאִלֵּין דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא לִשְׁמָהּ לְמֶעֱבַד טִיבוּ עִמְּהוֹן. אִלֵּין לֹא יְקוּמוּן וְאַפִּילַת לוֹן אַרְעָא, כְּאִתְתָּא עֲבָרָא דְּמַפֶּלֶת נְפָלִים, וְדָא אִיהוּ וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. דְּנָפַל לָאו אִיהוּ בַּר קַיְמָא. וְהַאי הוּא דְּלָא כָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו, דְּאִנּוּן ט׳ יַרְחִין דְּעֻבָּרָא מָאן עוֹבָדָא. אֶלָּא דָּא אוֹרַיְתָא. וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, הַהוּא יֶלֶד דְּאִתְיְלִיד

מִנַּה בְּאוֹרַיְתָא, בְּיַרְחָא קַדְמָאָה מֵאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן אֵין בֵּן דָּוִד בָּא עַד דְּתִתְפַּשֵּׁט מַלְכוּת הָרִשְׁעָא ט׳ חֲדָשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל. בְּיַרְחָא קַדְמָאָה אִיהוּ מָשִׁיחַ אַי״ן. וּבְיַרְחָא תִּנְיָנָא עָבִיד לֵהּ יֵשׁ מֵאַיִן, בִּסְפִירָה תִּנְיָנָא דְּאִתְמַר בָּהּ וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא. בְּיַרְחָא תְּלִיתָאָה מוֹסִיף בֵּהּ בִּינָה. וְהַאי אִיהוּ וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה׳ רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵיזֶהוּ חָכָם הַמֵּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. דְּקַדֵּם דְּאָתָא לְעָלְמָא אוֹלְפִין לֵהּ חָכְמְתָא וּבִינָה. בְּיַרְחָא רְבִיעָאָה גְּמִיל עִמֵּהּ חֶסֶד, דְּעָאִיל לֵהּ פַּרְנָסָה מִטִּבּוּרָא דְּאִמֵּהּ בְּיַרְחָא חֲמִישָׁאָה יָהִיב בֵּהּ תֻּקְפָּא דִּגְבוּרָה לְאִתְנַבְּרָא עַל יֵצֶר הָרָע מִסִּטְרָא דְּסַמָּאֵל, דְּלָא שָׁלִיט עָלֵהּ בְּבֶטֶן אִמֵּהּ לְמֶעֱבַד לֵהּ נְפַל לְקַטְלָא מְשִׁיחָא. בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה יָהִיב בֵּהּ דַּעְתָּא וְכֹחַ וְשַׁפִּירוּ דְאַנְפִּיו. בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה וּתְמִינָאָה יָהִיב בֵּהּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא מִסִּטְרָא דְּנָצַח וְהוֹד, דְּאִנּוּן תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט. וּבְגִין דָּא נִתְנַבָּא רוּחָא דְּקֻדְשָׁא עָלֶיהָ (ירמיה א) בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם תֵּצֵא מֵרֶחֶם וְגוֹ׳. מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק יָהִיב לֵהּ אוֹת וּמוֹפֵת. בְּיַרְחָא תְּשִׁיעָאָה דְּנוֹלַד מָהוּל, וְהַהוּא יַנּוֹקָא אִיהוּ עֲשִׂירָאָה מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת, אִיהוּ טִפָּה עֲשִׂירָאָה. וּבְגִין דָּא זָכָה לְט׳ דַּרְגִּין אִלֵּין.

קָמוּ מָארֵי מַתְנִיתִין וְאָמְרוּ, רָעַיָא מְהֵימָנָא טְלוּ אַבְנָא דִּילָךְ לְגַבָּךְ, דְּאַנְתְּ הוּא דְּאִתְמַר עָלָךְ (שמות ה) וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. וְאוֹקְמוּהּ מ״מ מַאי כִּי טוֹב, דְּאִתְיְלִיד מָהוּל. וְאַנְתְּ הוּא בְּלֵיל בְּט׳ יַרְחִין אִלֵּין, וּמִסִּטְרָא דְּעִבּוּרָא דִּילָךְ, מַלְכוּת קַדִּישָׁא אִתְמַר בָּהּ (דברים לג) וַיְהִי בִּישֻׁרוּן מֶלֶךְ. וְהַאי אַבְנָא טִפָּה קַדִּישָׁא כְּלִילָא מֵעֲשָׂרָה. אַנְתְּ הוּא זֶרַע דְּאִתְמַשְׁכַת מִנַּהּ.

וּבְךָ תַּלְיָא פֻּרְקָנָה, וְעָלָךְ עָתִיד לְאִתְבָּנָאָה בִּנְיָנָא וְעָלָךְ תָּקוּם, טַל לָהּ לְגַבָּךְ. אָמַר לוֹן לֵית אַתּוּן יָכְלִין לְאִשְׁתַּזְבָא. אִי אִשְׁתְּזַבְתּוּן מֵאכְנָא חֲדָא. אֲנָא זָרִיק לְכוֹן שִׁית, דְּאִתְמַר בְּהוֹן בְּד״א שִׁי״ת, נָטַל קִרְטָא כְּמִלְקַדְמִין.

פָּתַח וְאָמַר זַרְקָא מָקֵף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָא תְּלָת אַבְנִין עִלָּאִין אִנּוּן סְגוֹלְתָא. תְּלָת טִפִּין עִלָּאִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. וּתְלָת טִפִּין תַּתָּאִין לְקָבְלַיְהוּ סָגוֹל עָלַיְהוּ אִתְמַר שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה׳ (מיכה ו). מָאן הָרִים. אֶלָּא הָא תְּלָת אַבְנִין עִלָּאִין לְגַבַּיְכוּ, דְּאִנּוּן סְגוֹלְתָא. וּלְמָאן מְנַיְכוּ לְרַבִּ״י וְר״ב וְרַבָּ״א דְּמִתִּיבְתָּא עִלָּאָה. דִּלְקָבְלַיְכוּ הֲווֹ כָּל רַב מִבָּבֶל. וְרִבִּי מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְרַבָּא מִשְּׁאָר אַרְעִין. שָׁמְעוּ דְּאַתְיָן רִיב וּקְטָטָה וּמַחֲלֹקֶת בַּהֲלָכָה לְעֵלָּא. וְרַבִּ״י וְר״ב וְרַבָּ״א מַחֲלֹקֶת וְרִיב וּקְטָטָה בַּהֲלָכָה דִּילְהוֹן לְתַתָּא. וְלֵית בְּכוּ דִּיהֵא רִיב וּקְטָטָה וּמַחֲלֹקֶת בְּגִין שְׁכִינְתָּא, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַחֲקָא לֵהּ בְּכַמָּה קוּשְׁיָן עַד דְּיָפִיק לֵהּ מִן גָּלוּתָא. וְהָאֵיתָנִים, אִלֵּין תַּנָּאִים דְּמַתְנִיתִין דְּמִתִּיבְתָּא דִּלְתַתָּא. הָא תְּלָת אַבְנִין לְגַבַּיְכוּ, דְּאִנּוּן סָגוֹל. דְּשִׁית נְקוּדִין אִלֵּין, אִנּוּן שִׁית סִדְרֵי מַתְנִיתִין. וְכָל נְקֻדָּה אִיהִי. עֶשֶׂר וְסַלְקִין לְס׳ מַסֶּכְתּוֹת, דְּעָלַיְהוּ אָמַר שְׁלֹמֹה (שיר השירים ו) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת. וְאִית לֵהּ כַּמָּה בְּתוּלוֹת אֲחֲרִיהָ רְעוּתֵיהּ דַּהֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי תָּנָא עַל כֻּלְּהוּ. תָּנָא דְּזַרְקָא עָלַהּ אִתְמַר (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה. וְאִיהִי רִיב וּקְטָטָה וּמַחֲלֹקֶת וְקוּשְׁיָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין יִשְׂרָאֵל

אַחֵיכוֹן. ומ״מ דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְתָא בְּכָל יוֹמָא וְלֵילְיָא בְּגָלוּתָא, אִיהִי רִיב בְּגִינַיְהוּ דְּיִפּוֹק לוֹן. וְלֵית מָאן דְּיֵהֵא רִיב וּקְטָטָה וּמַחֲלֹקֶת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵה בְּגָלוּתָא.

קָם סָבָא חֲדָא מִבֵּינַיְהוּ וְאָמַר, רָעֲיָא מְהֵימָנָא בַּמָּה תַּקִּיפִין אַבְנִין דְּזָרִיקַת. דְּאִזְדַּעְזְעוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא דִּלְעֵלָּא וְתַתָּא, וַאֲפִלּוּ מַלְאָכִין עִלָּאִין דְּאִנּוּן סַמְכִין שִׁית דַּרְגִּין דְּכֻרְסֵא וְכֻרְסֵא אִזְדַּעְזַעַת. אֲבָל הָא אִיתָן מוֹשָׁבֶךָ לְגַבָּךְ דְּאִיהִי שְׁבִיעָאָה אִתְּמַר מִנַּהּ, דְּהָא אַבְנָא דְּזָרִיקַת הָא אִיהִי לְגַבָּךְ דְּאִיהִי תָּנָא עַל כֻּלְּהוּ. שִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ, וְשִׁית אָחָרְנִין לְגַבָּךְ בְּגִין דְּאִיהוּ אָמַר (יחזקאל לו) לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה. הָא שִׁית לְגַבָּךְ כִּי אִם לְשֵׁם קָדְשִׁי הָא שְׁבִיעָאָה לְגַבָּךְ וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאַנְתְּ הוּא דְּאִתְּמַר בָּךְ וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע וְשִׂים בַּסֶּלַע, דְּחִוְיָא לְכַפֵּר עֲוֹנֵךְ קִנֶּךָ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנֵי לְכוּ וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע, וְאַתּוּן לָא עֲבַדְתּוּן הָכֵי. דְּאִי עֲבַדְתּוּן מֵימְרֵי בְּדִבּוּרָא, הֲווֹ אוֹלְפִין אוֹרַיְתָא בְּלָא סָפֵק וּבְלָא קוּשְׁיָא וּמַחֲלֹקֶת. וּבְגִין דְּאִתְּמַר בָּךְ (במדבר כ) וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע וְלֹא נָפְקוּ מִנַּהּ אֶלָּא טִפִּין טִפִּין. הָכֵי מִכָּל מָקוֹם אִנּוּן כְּמָאן דְּמָחֵי בַּסֶּלַע. וְאִנּוּן לִישַׁנְהוֹן. כְּפַטִּישׁ יְפוֹצֵץ סֶלַע וּפַסְקִין בָּהּ כַּמָּה פְּסָקוֹת דַּהֲלָכוֹת, וְלֹא נַפְקִין מִנַּיְהוּ אֶלָּא טִפִּין טִפִּין וְאִנּוּן לְקוּטוֹת. וּבְגִין דָּא בָּךְ תַּלְיָא כֹּלָּא. הָא אַבְנָא לְגַבָּךְ וְשִׁית אָחָרְנִין. וּבָךְ תַּלְיָא פְּרָקָנָא דְּשְׁכִינְתָּא וּבְנָהָא, בְּגִין דְּיִתְקַן בָּךְ מַה דְּאִתְּהֲרִם בְּקַדְמִיתָא. וּבְגִין חֲבִיבוּתָא דִּילָךְ, שִׁית טִפִּין דְּגִלְגּוֹלָא אִתְחַזְרוּן לְגַבָּךְ דְּאִנּוּן רְמִיזִין בְּרֵישֵׁי עַנְפִּין דִּלְךָ. אִנּוּן ש ש דְּכָפַל בְּהוּ מֹשֶׁה מֹשֶׁה. אַבְנָא שְׁבִיעָאָה (איכה ב) מָה אֲעִידֵךְ מָה אֲדַמֶּה לָךְ

וְאִתְמַר בֵּהּ הַבַּת יְרוּשָׁלַיִם. וְעָלַהּ אִתְמַר מָה אֲשַׁוֶּה לָךְ. אִיהִי אֲשַׁוֶּה לָךְ בִּתְבִירוּ דִּילָךְ, וַאֲנַחֲמֵךְ. דְּאִית לָךְ לְהִתְנַחֵם עִמָּהּ. דְּדַיְּינָא לְעָבֵד לְהָיוֹת כְּרַבּוֹ. וְאַף עַל גַּב דְּיהֵא רַב תְּבִירוּ דִּילָךְ כְּיַמָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) כִּי גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִ״י יִרְפָּא לָךְ, דְּאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה תְּשׁוּבָה צָרִיךְ בֵּירָא דִּילָךְ אִתְבַּקְּעַת דְּאִיהִי יַמָּא דְּאוֹרַיְתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה יָדוֹ עַל הַיָּם וַיֹּלֶךְ ה׳ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לְחָרָבָה. ע״כ.

מִכָּאן וָאֵילָךְ וַיְבַקְּעוּ הַמַּיִם דִּילֵהּ לְגַבָּהּ. וְאִיהוּ עֵץ חַיִּים דְּאִתְמַר בָּהּ (שם טו) וַיּוֹרֵהוּ ה׳ עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם דְּאוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם (שמות א). כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, דְּאִיהִי קוּשְׁיָא. וּבְהַהוּא זִמְנָא וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם. וְכַד אִתְגַּלֵּי לָךְ אִילָנָא דְּחַיֵּי בְּדָרָא בַּתְרָאָה, דְּאַתְּ עָתִיד לְאִתְגַּלָּאָה בֵּינַיְיהוּ כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ (קהלת א) מַ׳ה שֶּׁהָיָ׳ה הוּא שֶׁיִּהְיֶ׳ה. כַּמָּה נִסְיוֹנוֹת אִית לְאִתְנַסָּאָה יִשְׂרָאֵל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ לְמֹשֶׁה, וְאוֹרַיְתָא אִתְחֲזַרַת לוֹן נִסָּיוֹן לְאִנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בֵּהּ וְהַוְיָן בְּעָאקוּ סַגִּי. כְּגַוְנָא דְּמִצְרַיִם דְּאִתְמַר בֵּהּ (שם א) כָּל הַבֵּן הַיִלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ. וְדָא אוֹרַיְתָא דִּבְכְתָב. וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן אוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּתַרְוַיְהוּ אִנּוּן פֵּ׳ה וּלְשׁוֹן, וּבְהוֹן תֵּהֵא אַנְתְּ כְּבַד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן, וְחַכִּימָא בִּרְמִיָּזָא. וְלֵית מִיתָה דְּמָארֵי דִּנְהוֹרָא דְּאוֹרַיְתָא אֶלָּא עֲנִיוּתָא. וּבְפִרְקָנָא בַּתְרַיְתָא, אוֹרַיְתָא יְהֵא לְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְנָא דְּיַמָּא, דְּאִתְמַר בָּךְ, רָעֲיָא מְהֵימָנָא (שם ב)

וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל שְׂפַת הַיְאֹר (שמות ב׳). בְּסו״ף פ״ו יוֹמִין דַּרְגָּא דְּפָרְקָנָא אִתְמַר בָּךְ וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל שְׂפַת הַיְאֹר, דְּאִיהוּ נְהוֹרָא דְּאוֹרַיְתָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. שָׂפָה דִּילֵהּ שְׁכִינְתָּא בְּהַהוּא זִמְנָא אִלֵּין טִפִּין דַּהֲווֹ נַפְקִין מִן הַסֶּלַע, דְּאִנּוּן פַּסְקֵי הֲלָכוֹת אִתְמַר בְּהוֹן (תהלים צג) נָשְׂאוּ נְהָרוֹת ה׳. תְּרֵין טִפִּין דְּאִנּוּן צְרִי סַלְקִין בִּתְרֵין וָוִין וְאִתְעֲבָדוּ נְהָרוֹת. וַהֲהִיא נְקוּדָא עִלָּאָה דְּאִיהִי סְגוֹלְתָּא אִסְתַּלְקַת עַל גַּדְפַּיְהוּ. וּסְלִיקוּ דִּילֵהּ בְּאָן אֲתַר הֲווֹ, אֶלָּא אִלֵּין תְּרֵין נְהָרוֹת אִנּוּן אַבָּא וְאִמָּא. מִסְטְרָא דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא טִפִּין אִתְקְרִיאוּ דְּאִתְמַר בְּהוֹן, וַיִּצָּר, (ישעיה כה) כִּי בֵּהּ ה׳ צוּר עוֹלָמִים. צִיֵּר תְּרֵין עָלְמִין דַּקִּיקִין. עָלְמִין דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא אִנּוּן מִתַּתָּא לְעֵלָּא. מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאוּ נְהָרוֹת. וּבְגִין דָּא נָשְׂאוּ נְהָרוֹת. לְמָאן לְהַהִיא סְגוֹלְתָּא, סַלְקִין לֵהּ כֶּת״ר עַל גַּבֵּיהוּ לְמֶהֱוֵי כָּלִיל סְגוֹלְתָּא, וּמִתְעַטְּרָה בֵּהּ בִּתְלָת כִּתְרִין. דְּאִנּוּן כֶּתֶר כְּהֻנָּה וְכֶתֶר מַלְכוּת וְכֶתֶר תּוֹרָה עַל גַּבֵּיהֶן. וְהָכֵי אִנּוּן תְּלָת נְהָרוֹת ו׳ו׳ו וּתְלָת יוֹדִין וּתְלָת וָוִין רְמִיזִין בִּתְלָת רֵישֵׁי תֵּבִין, דְּאִנּוּן וַ׳יִּסַּע וַ׳יָּבֹא וַ׳יֵּט. תְּרֵין דְּאִנּוּן אַבָּא וְאִמָּא סַלְקִין כֶּתֶר עַל גַּדְפַּיְהוּ. נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. אִנּוּן חֶסֶד גְּבוּרָה עָלַיְהוּ אִתְמַר נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. מָאן קוֹלָם דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְדָא רָזָא דְּשׁוֹרֶק לְעֵלָּא. שַׁלְשֶׁלֶת אִיהוּ כָּלִיל תְּלָת נְקוּדִין בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. דְּעָלֵהּ אִתְמַר (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלּוֹ זֶרַע אֱמֶת. יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכִים אִנּוּן נָצַח וָהוֹד. נָשְׂאוּ לֹא כְּתִיב אֶלָּא יִשְׂאוּ. וְאִנּוּן סָגו״ל דְּהִיא נְקֻדָּה מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי נְקֻדָּה לְתַתָּא דְּצַדִּיק שְׁכִינְתָּא תְּחוֹת רַגְלִין, דְּאִנּוּן יַרְכְּתֵי צָפוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מח) יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ

כָּל הָאָרֶץ וְגוֹ'. כַּד אִיהִי נְקֵדָה וְד' תְּחוֹת יְרֵכִי קְשׁוֹט אִתְקְרִיאַת הַר צִיּוֹן טוּרָא מָאִיךְ. וְאִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, דְּכְתִיב ד"ך יָ"ם דַּךְ כָּלִיל מִכ"ד אַתְוָן דְּאִנּוּן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וּבְהוֹן אַל יָשׁוּב דַּךְ נִכְלָם. יָם אִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, כְּלִילָא מֵחַמְשִׁין אַתְוָן דִּכְלִילָן בִּקְרִיאַת שְׁמַע. בִּקְרָא קַדְמָאָה דִּמְיַחֲדִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זִמְנִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וּבְהוֹן וַיִּפֶּן כֹּה וָכֹה וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי. וּמִסְטָרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה אִיהוּ נְקוּדָא עַל גַּדְפַּיְהוּ קְרִית מֶלֶךְ רַב. וּכְעָן אִתְמַר בֵּהּ (איכה א) הָעִיר רַבָּתִי עַם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה.

קוּם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאַנְתְּ הוּא ו' כָּלִיל שִׁית סְפִירָן.

וְאַנְתְּ אָחִיד בֵּין כ"ה עִלָּאָה וּבֵין כ"ה תַּתָּאָה. קוּם לְגַבֵּי סַמָּא"ל דְּאִיהִי מִצְרִי בְּמָאנֵי קְרָבָא דִּילָךְ, דְּאִנּוּן שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה קוֹרְטָא תַּתָּאָה. וּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה קוֹרְטָא עִלָּאָה דְּעָלַהּ אִתְמַר (שמואל א, כה) וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקֶּלַע מָאן נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ. סַם מָוֶת נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים דְּמִקַּנְּנָא בְּשֶׁבַע סְלָעִים וּבַעְלָהּ בְּ–ז' טוּרִין. קוּם בְּאַבְנִין דִּילָךְ דְּאִסְתְּלָקוּ בְּטוּרֵי לְתַבְרָא טוּרִין וְסַלְעִין דְּחַוְיָא, וּבְגִין טוּרִין דִּילָךְ אִתְמַר (תהלים צג) נָשְׂאוּ נְהָרוֹת ה'. וּבְהוֹן כָּל גֵּיא הַהוּא יִנָּשֵׂא דְּכֹלָּא כָּלִיל בֵּהּ. וְדָא רָעֲיָא מְהֵימָנָא דְּאִתְמַר בֵּהּ (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ בַּגַּיְא. דְּבְגִינֵהּ אִתְמַר (תהלים ס) וַיַּךְ אֶת אֱדוֹם בְּגֵיא מֶלַח. וְנִשְׁמָתֵהּ גָּנִיז' בְּגֵי"א מִן אבגית"ץ. ת' תּוֹרַת מֹשֶׁה צָפוּנָה בְּצַדִּ"י דְּאִיהוּ י'. דְּצַדִּי אַרִיכָא מִסְטָרָא דְּעִלְמָא דְּאָתֵי, מִתַּמָּן הוּא טוֹב לַצַּדִּיקִים דְּעִלְמָא דְּאָתֵי. בְּגֵי"א אָב לִי"ג מְכִילִין, דְּאִנּוּן וָא"ו וַיַּעֲבֹר ה' עַל פָּנָיו. וַיַּעֲבֹר ע"ב רי"ו. ע"ב חֶסֶד.

רי״ו גְּבוּרָה דְּבֵהּ קר״ע שט״ן מִן יַמָּא. וּבֵהּ עָתִיד לְמִקְרַע לֵהּ מִן יַמָּא דְּאוֹרַיְתָא. וּמִסְטְרָא דְּחֶסֶד אִיהוּ אָב לְ–י״ג מְכִילָן, דְּבֵהּ אִיהוּ יהו״ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אֶרֶךְ אַפַּיִם, וּמַאֲרִיךְ בֵּהּ עַל בֵּינוֹנִים וּמַטֶּה לוֹן כְּלַפֵּי חֶסֶד. וּבְאַתְוָן א״ת ב״ש. יהו״ה אִיהוּ מצפ״ץ אֵ״ל ת״ך, רחו״ם גספ״י וְהָכִי עַד י״ג תֵּבִין. בְּאִלֵּין י״ג מַאֲרִיךְ עַל בֵּינוֹנִים דְּיַחְזְרוּן בִּתְשׁוּבָה. אֲבָל בקר״ע שט״ן יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְּוִיּוֹת. דְּאִיהוּ שָׂטָן מָלֵא עַיְנִין. וּבְגִין דָּא אבגית״ץ אִתְקְרֵי כֶּתֶר חָכְמָה אָב לִי״ג מְכִילָן, דִּכְלִילָן בְּחֶסֶד דְּכָלִיל. ע׳ב שְׁמָהָן דְּאַנּוּן כְּלָלָא דִּילְהוֹן וְהוּ אֲנִי וָהוּ וְחָכְמָה לִימִינָא. כד״א הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. אִמָּא עִלָּאָה לִגְבוּרָה בֵּהּ. קר״ע שט״ן מִן שְׂמָאלָא. וּבֵהּ (שמות יד) וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לְחָרָבָה. וּבָא קָרַע יַמָּא לִי״ב קְרָעִים. וּבֵהּ רָקַע הָאָרֶץ וְצָאֱצָאֶיהָ. וּבֵהּ עָקַר טוּרִין וְתָבַר טִינָרִין דְּחִוְיָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (מלכים א, יט) וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים. דְּאַנּוּן טוּרִים וּסְלָעִים דְּחִוְיָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ דֶּרֶךְ נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. וּבְהַאי שְׁמָא הֲוָה רָבָּה עוֹקֵר הָרִים בְּאוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה. כֶּתֶר עֶלְיוֹן אִיהוּ פֶּלֶא, וּבֵהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְקְרֵי נוֹרָא עָבִיד פְּלִיאָן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טו) נוֹרָא תְּהִלּוֹת עוֹשֵׂה פֶּלֶא. וּבֵהּ אָמַר מֹשֶׁה נֶגֶד כָּל עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאוֹת וְכוּ׳. וְהַאי אִיהוּ נג״ד יכ״ש, נג״ד י״ש כ׳ דְּאִיהוּ כֶּתֶר. י״ש לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ. וְאִנּוּן י׳ חָכְמָה ש׳ תְּשׁוּבָה. כֻּלְּהוּ כָּלִיל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא שָׁמַיִם, דְּאִתְמַר בֵּהּ (מלכים א, ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. בט״ר צת״ג דָּא נָצַח וְאִית דְּאָמְרֵי לֵהּ גת״ץ רט״ב בֵּהּ וְהָיִיתָ כְּנַן רָטֹב. וְיִתְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל (ישעיה נח) וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, מִסְטְרָא דְּנָצַח דְּאִיהוּ צַח (שם)

וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְגוֹ'. וְאִתְּמַר בג' מִן גת"ץ וְהָיִיתָ כְּגַן רָטֹב אִיהוּ רַחֲמִים, ת' תִּפְאֶרֶת וּבֵהּ (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, לְיִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּרָא, וְכַמָּה מַבּוּעִין דְּמַיָּא. חק"ב טנ"ע דָּא הוֹד בֵּהּ (שמות ט) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. דְּהוֹד אִתְקַשַּׁר בִּגְבוּרָה, נֶצַח בְּחֶסֶד וְאִתְּמַר בְּהוֹד נְתַנַנִי שׁוֹמְמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה בֵּהּ אִסְתַּכַּל בְּחָרְבָּנָא דְּמַקְדְּשָׁא, וְכַמָּה קְטִילִין דְּאִתְקְטָלוּ לְנַטְלָא נוּקְמִין מֵאִמִּין דְּעָלְמָא. וּבֵהּ אִתְּמַר (בראשית לב) וְהוּא צוֹלֵעַ עַל יֶרְכּוֹ. בְּהַהוּא זִמְנָא (ישעיה לה) אָז יְדַלֵּג כְּאַיָּל פֶּסַח וְעוֹד טנ"ע בְּהַפּוּךְ אַתְוָן נָטַע בֵּהּ חָב אָדָם הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם יז) בְּיוֹם נִטְּעֵךְ תְּשַׂגְשְׂגִי.

וּבֵהּ אִתְנְטַע וְאִשְׁתְּרַשׁ בְּעָלְמָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ס) נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. וְעוֹד חק"ב טנ"ע תַּמָּן בט"ן וְתַמָּן ע"ב. שְׁכִינְתָּא בֵּהּ אִתְקְרִיאַת בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים. דְּהָא כָּל שְׁמָא כְּלִיל שִׁית לְסִפִּירָן וְתַמָּן ע"ב הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כג) וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת. דְּנֶצַ"ח וְהוֹ"ד אִנּוּן עָבֵי שְׁחָקִים. וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר (שם) עַרְבֵי נַחַל (שם), דּוֹמְיָא דְּתֵרִין שִׁפְוָן וּתְלָת סְפִירָן, כָּל חַד כְּלִיל ע"ב אַתְוָן דְּאִנּוּן נֶצַח וְהוֹד יְסוֹד. כְּגַוְנָא דִּתְלָת אֲבָהָן וְכֻלְּהוּ תְּלָת כְּלִילָן שִׁבְעִין וּתְרֵין (נ"א מ"ב) אַתְוָן. יג"ל פז"ק דָּא אִיהוּ צַדִּיק אֶלֶף שְׁתִיתָאָה דְּבֵהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְגַלֶּ"ה פְּרִיוּ"ן זֵר"ע קְדוּשִׁי"ם. דְּאִיהוּ יְסוֹד עָלְמִין, אִיהוּ סוֹד דְּקֶ"ץ דְּפָרְקָנָא דְּאִתְרְמִיז בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרֵי שקוצי"ת, דְּתַמָּן שי"ת וק"ץ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא שִׁבִּיעִית לוֹן קֵץ דְּכֻלְּהוּ. עָלֵהּ אִתְּמַר (דניאל יב) וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין. וְאִיהוּ קֵ"ץ דְּדָלִיג מִן ד' מֵאָה

שְׁנִין, דַּהֲווֹ עַתִּידִין לְאִשְׁתַּעְבְּדָא בְּמִצְרַיִם הֵיא וּבְנָהָא, וְאִשְׁתְּאַרוּ רְד״וּ רְדוּ שָׁמָּה. מִסְּטָרָא דִּימִינָא אִתְקְרִיאַת קֵץ הַיָּמִין. וּמִסְּטָרָא דִּשְׂמָאלָא קֵץ כָּל בָּשָׂר. לְמָאן דְּחַבִּיל אוֹת בְּשַׂר קֹדֶשׁ, אִיהִי לֵהּ דִּינָא, קֵץ כָּל בָּשָׂר. וְאִיהִי סוֹף פָּסוּק סוֹף פסק דַּהֲלָכוֹת. וּבְחִבּוּרָא דְּאָת ו׳ אִיהוּ פָּסוּק. אִיהוּ פְּסָק וְאִיהוּ פָּסוּק כָּלִיל כָּל פִּסְקֵי הֲלָכוֹת. דִּשְׁאֵלָה ברכ׳ וּפָסַק אִיהִי שְׁכִינְתָּא אוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה קָרֵינָן לֵהּ. וְאִיהוּ מִשְׁמַעְתָּא שָׁטָה תְּיוּבְתָּא תּוֹסֶפְתָּא הַגָּדָה תֵּיקוּ. תַּנְיָא קַבָּלָה הֲלָכָה מִשְׁנָה בָּרַיְתָא קוּשְׁיָא. מַחֲלֹקֶת חֻמְרָא קֻלָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי שְׁאֵלָה דְּבָהּ חָכָם שׁוֹאֵל בָּעְנָיָן וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה. וּבָהּ (שמות ג) וְשָׁאֲלָה אִשָּׁה מִשְּׁכֶנְתָּהּ וְגוֹ׳. וּבָהּ (דברים לב) שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ דְּאִיהִי הַגָּדָה, דְּבָהּ (שם כו) הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַה׳ אֱלֹהֶיךָ. שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גּוֹיִם נַחֲלָתֶךָ. וּבָהּ אָמַר לִשְׁלֹמֹה (מלכים א, ג) שְׁאַל מָה אֶתֵּן לָךְ וּבָהּ תַּקִּינוּ לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתֵּהּ בִּבְרָכָאן אֶמְצָעִית דִּצְלוֹתָא, דִּבְשְׁאֵלָה זוֹ לֹא יַחֲזֹר רֵיקָנֵהּ בִּצְלוֹתֵהּ קַמֵּי מַלְכָּא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּבִבְרָכָאן קַדְמָאִין אִתְקְרִיאַת תְּשְׁבְּחָתָא, דְּבֵהּ תַּקִּינוּ לְתַקָּנָא (נ״א לְסַדְּרָא) בַּר נָשׁ שְׁבָחָא דְּמַלְכָּא. וּבִתְלָת בַּתְרָאִין אִתְקְרִיאַת קַבָּלָה דְּבָהּ עַבְדָּא דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹ״ן אִיהוּ כְּעֶבֶד הַמְקַבֵּל פְּרָס מֵרַבּוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ, וּבֵהּ יַהֲבִין אַגְרָא דִּצְלוֹתִין לְאִלֵּין דִּמְצַלִּין עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס. אֲבָל לְאִנּוּן (נ״א לִבְנִין) דְּלָא מְצַלִּין אֶלָּא מִגּוֹ רַחֲמוּ וּדְחִילוּ דְּמָארֵיהוֹן בְּצַדִּיק. יְסוֹד חַ״י עָלְמִין כָּלִיל חַ״י בִּרְכָאִין מְקַבְּלִין. דְּמִסְּטָרָא דְּצַדִּיק אִתְקְרִיאַת אִיהִי קַבָּלָה, אִיהִי בֵּית קִבּוּל לְיַרְתָּא נִשְׁמָתִין לְצַדִּיקַיָּא. הַבְּרָכָה אִתְקְרִיאַת מִסְּטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּד נָטִיל מִגְּבוּרָה דְּאִיהוּ שׁוֹר דְּקָרִיב אָדָם קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ

חָכְמָה דִּמְמָנָא עַל כָּל קָרְבְּנִין. דְּכֻבָּשׁ אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְשׁוֹר מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא. וּבְגִין דָּא שׁוֹר שֶׁהִקְרִיב אָדָם קַדְמָאָה אִתְּמַר בֵּהּ (תהלים סט) מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִין מַפְרִים. וְאִיהוּ מְמָנָא עַל מַדְבְּרָא וּבֵהּ סָפֵק צָרְכֵיהוֹן בְּאָרַע מַדְבְּרָא. וּמִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא הַבְּרָכָה, וּמִנֵּהּ אִתְקְרִיאַת פְּסָק וּמִתַּמָּן פְּסְקֵי דִּינִין. וּמִתַּמָּן לָאוֵי דִּינִין לָא צְרִיכָא. וּבְגִין דָּא אִית לְאֵשֶׁת מוֹדַע לְבַר נָשׁ כָּל מִדָּה וּמִדָּה דְּאִיהִי שְׁאֵלָה וּתְשׁוּבָה דִּיהֵא בָּהּ שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה. וְכָל רָז לָא אָנִים לֵהּ. וְכָל עוּמְקָא דַּהֲלָכָה אִתְגַּלְיָא לֵהּ. וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא עָלֵהּ דְּלָא יְהֵא בֵּהּ סְפֵיקָא בְּעָלְמָא שְׁאֵלָ"ה אִיהִי מִימִינָא דְּאִיהוּ אֵל, דָּאֵל הַגָּדוֹל דְּתַמָּן חָכְמָה. וּמִתַּמָּן שָׁאִיל שְׁלֹמֹה חָכְמְתָא. כַּד אָמַר לֵהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (מלכים א, ג) שְׁאַל מָה אֶתֵּן לָךְ. וּמִתַּמָּן תַּנְיָא דִּמְסַיַּע לֵהּ, דְּבֵהּ וְהִ' נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה, מַאי תַּנְיָא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּמִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת סִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא דְּאִתְּמַר בָּהּ (שם ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. צְרִיכָא הָא אוֹקִימְנָא לֵהּ מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה תְּיוּבְתָּא אִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא דְּבִינָה, דְּאִם בַּר נָשׁ לָאו מֵבִין הַהֲלָכָה, אֵיךְ יַחֲזִיר לָהּ וּמֵשִׁיב לַשּׁוֹאֵל. פָּסַק הָא אוֹקִימְנָא לֵהּ מִסְטָרָא דְּדִינָא פְּסַק דִּין. מִשְׁמַעְתָּא מַשְׁמָעוּת הַהֲלָכָה, מִסְטָרָא דְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּהּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּהַהוּא דְּאַרְבַּע אִנּוּן תִּקּוּפָן דַּהֲלָכָה דְּאִתְרְמִיזוּ בְּבַר נָשׁ. וְאִנּוּן י' רְאִיָּה. י"ה שְׁמִיעָה. יה"ו רֵיחָא. יהו"ה דִּבּוּר. וְד' בְּגוּפָא כְּלִילָן מִד' אַתְוָן. לְקַבְלַיְהוּ א' שְׁמוּשׁ. א"ד תְּנוּעָה. אד"נ מְשׁוּשׁ. אֲדנ"י הִלּוּךְ. דְּאִנּוּן שְׁמוּשׁ בַּיָּדַיִם. תְּנוּעָה בְּגוּפָא. מְשׁוּשׁ בַּבְּרִית. הֲלִיכָה בָּרַגְלַיִן. אִית דְּאָמְרֵי מְשׁוּשׁ בַּיָּדַיִם. שְׁמוּשׁ בַּבְּרִית. וְכֻלָּא קְשׁוֹט.

רְאִיָּה מִסְטְרָא דְאַרְיֵה, דְאִיהוּ לִימִינָא דְאִתְמַר בֵּהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם. רְאִיָּה אַרְיֵה תּוֹסֶפֶת י׳ תִּנְיָנָא חָכְמָה. הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. וּמִתַּמָּן רְאוּבֵן, אוֹ״ר ב״ן אוֹר דְיוֹמָא קַדְמָאָה.

שְׁמִיעָה בְּשׁוֹר גְּבוּרָא דְתַמָּן בִּינָה דְאִיהוּ שְׁמִיעָה כְּלִילָא חַמְשִׁין אַתְוָן דְּקְרִיאַת שְׁמַע. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ בֵּהּ קְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית וְעַרְבִית. וּבְגִינָהּ אָמַר הַנָּבִיא (חבוק ג) ה׳ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין הֲבִינוֹתִי מִבְּעֵי לֵהּ. וּבְגִינָהּ אָמַר (ישעיה לז) הַטֵּה ה׳ אָזְנְךָ וּשְׁמַע. וּמִסִּטְרָא דְחֶסֶד כִּי עַי״ן בְּעַי״ן יִרְאוּ דְאִיהוּ ע״ב חֶסֶד. אֲבָל מִסִּטְרָא דִגְבוּרָא שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי דְתַמָּן יִרְאָה דְמִתַּמָּן אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מִשְּׁמַעְתָּא, וּמִתַּמָּן שַׁמְעִין.

רֵיחָא (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. וּבֵהּ אִיהִי פַּרְחָא נִשְׁרָא, וּמִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא נִשְׁרָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. וּמִתַּמָּן לֵוִ״י לְוִיָּה דִימִינָא וּשְׂמָאלָא חִבּוּרָא דְתַרְוַיְהוּ.

דִּבּוּר (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְיהוּדָה בָּהּ, אוֹדֶה אֶת ה׳. וּמִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא אַגָּדָה. בְּגִין וַיַּגֶּד יַעֲקֹב לְרָחֵל. וְאִנּוּן תְּרִין חָכְמָה עִלָּאָה וְחָכְמָה תַּתָּאָה. וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר (איוב יא) וַיַּגֶּד לְךָ תַּעֲלֻמוֹת חָכְמָה. פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה. דְּמִתַּתָּא לְעֵלָּא אִיהִי אָדָם הַקָּטָן, מֵחָכְמָה עִלָּאָה אָדָם הַגָּדוֹל, וּמִסִּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא ת״ת אָדָם כָּלִיל בֵּהּ (נ״א בֵּין) תַּרְוַיְהוּ. פְּשׁוּטָה אִתְקְרִיאַת מִסִּטְרָא דִימִינָא כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה וּכְגוֹן תְּקִיעָה פְּשׁוּטָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ רַחֲמֵי, דְּלֵית תַּמָּן קוּשְׁיָא

דִּדְינָא. דְּקוּשְׁיָא אִיהִי וַדַּאי קַשְׁיָא מִסִּטְרָא דִּדְינָא מִדַּת הַדִּין הַקָּשָׁה מִדָּה דִּדְינָא קַשְׁיָא. וְכַד חָזֵי דְּאִתְקַשֵּׁה מִינֵּהּ הֲלָכָה, אִשְׁתַּדַּל בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְיִתְעַר יְמִינָא בְּשִׁמְאלָא, רַחֲמֵי בְּדִינָא. דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה הָא אוֹקְמוּהּ. וְזֶה זִכְרִי דְּאִיהוּ וָ״ה עִם זִכְרִי רְמַ״ח, מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם דְּדַרְגֵּהּ חֶסֶד כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חֶסֶד. דְּמָאן גָּרִים דְּאִתְקַשְׁיָא מִינֵּהּ הֲלָכָה דְּאַעֲבַר עַל חַד מִשְׁסָ״ה לֹא תַעֲשֶׂה, דְּאִנּוּן מִשְׁמָאלָא דְּאִתְמַר בֵּהּ זֶה שְׁמִי עִם יָ״הּ שְׁסָ״ה. חֲמָרָא אִתְקְרֵי מִימִינֵּהּ. קוֹלָא מִשְׁמָאלָא וְהַאי אִיהוּ (שמות א) מִקַּל וָחֹמֶר. גְּזֵרָה שָׁוָה מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְהַאי אִיהוּ וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים, בְּקַל וָחֹמֶר וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה, בג״ש. וְחֲמָרָא מִשְׁמָאלָא דְּתַמָּן סְטָר סַמָּא״ל דְּאִיהוּ מָמוֹנָא עַל לֹא תַעֲשֶׂה וְאִיהוּ חֲמָרָא מִסִּטְרָא דְּאֵל אַחֵר. חֲמוֹר קוֹלָא מִימִינָא דְּאִתְמַר בֵּהּ וּבִלְבֵנִים בִּלְבוֹן הַהֲלָכָה. וְאִית דְּיַמָּא הָכִי חֲמָרָא מִימִינָא, דְּתַמָּן חֲמוֹר נוֹעֵר, דְּאִתְמַר בֵּהּ (חבקוק ג) חֹמֶר מַיִם רַבִּים. קוֹלָא מִשְׁמָאלָא דְּתַמָּן שׁוֹר מוּעָד דִּנְזִיקִין, דְּאִיהוּ אֲבִי אָבוֹת דִּנְזִיקִין, אִיהוּ אֵשׁ דְּגֵיהִנֹּם. אֲבָל חֲמוֹר אִיהוּ אֲבִי אֲבוֹת הַטְּמְאָה. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בֵּהּ חֹמֶר יַתִּיר, וְאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כב) לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּיו. ג״ש דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאַפְלִיג בֵּינַיְהוּ מַחֲלֹקֶת לְאַפְרָשָׁא בֵּינַיְהוֹן, וְאִיהוּ שָׁוֶה בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא דְּקֻדְשָׁא. וּבְגִין דָּא מַחֲלֹקֶת אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בֵּין דַּרְגִּין דִּמְסָאֲבוּ, וְאִיהוּ פְּרוּדָא בֵּינַיְהוּ. וְיִחוּדָא בְּדַרְגִּין קַדִּישִׁין.

בָּרַיְתָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא מִשְּׂמָאלָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי בַּשָּׂדֶה מְצָאָהּ. וּמִשְׁנָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, דְּיִחוּדָא דִּילֵהּ לָאו אִיהוּ אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאַמַּאי אִיהִי מִשְׁנָה וּבָרַיְתָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא. בְּגִין חֲמוֹר וְשׁוֹר מוּעָדִים דְּאִנּוּן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא.

תּוֹסֶפְתָּא אִתְקְרִיאַת מִסִּטְרָא דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ כָּלִיל כָּל מוֹסָפִין, וּמִתַּמָּן אִיהִי שְׁכִינְתָּא קָרְבַּן הַמּוֹסָפִין. וּבְגִינֵהּ אִתְמַר (משלי יא) יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסָף עוֹד. בֵּהּ תּוֹסֶפְתָּא חָכְמָה וּבִינָה וָדַעַת וְכָל מִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא , וּמִנֵּהּ תּוֹסֶפֶת נְשָׁמָה יְתֵרָה, דְּאִתּוֹסָף בְּבַר נָשׁ מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת. וְאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁבִיעֵי כָּל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ בֵּהּ שְׁבִיעָיוֹת. וְכָל מָאן דְּאוֹסִיף בֵּהּ בְּשַׁבָּת בְּמַאֲכָלִין בְּעִנּוּגִין, מוֹסָפִין לֵהּ. וּמַאי מַאֲכָלוֹת דִּילֵהּ. קָרְבְּנִין דִּצְלוֹתָא דְּמוּסַף, דְּאִתּוֹסָפָן בֵּהּ עַמָּא קַדִּישָׁא יַתִּיר מִשְּׁאָר יוֹמִין דְּחֹל. תּוֹסֶפֶת קֻדְשָׁה דְּקוּדּוּשׁ עִנּוּג וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג בִּתְלָת סְעָדָתָן. וּבְגִין דָּא כָּל הַמּוֹסִיף מוֹסָפִין לֵהּ וְכָל הַגּוֹרֵעַ גּוֹרְעִין לוֹ. וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת תִּיקּ֫וּ, מִסִּטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ בַּמֶּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ וּבַמְכֻסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחֲקֹר. וּבְגִינֵהּ אוֹקְמוּהּ מִכָּל מָקוֹם שְׁתֹק בָּךְ עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה.

קָם רָעַיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, סָבָא סָבָא עַלָּךְ אִתְמַר (ויקרא יט) מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם. תָּקוּם בְּיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה עַד דְּלֵית סוֹף לִסְלִיקוּ דִּילָךְ. עִלָּאִין וְתַתָּאִין מִתְבָּרְכִין בָּךְ וּמִשְׁתַּבְּחִין בָּךְ, דְּאִתְכְּלִילוּ בָּךְ כָּל מִדּוֹת אֲחוֹרַיִם וּפְנִימַיִם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא. אָמַר הָא זְרִיקַת קִירְטָא. אַבְנִין דְּקִירְטָא לְגַבָּאֵי, אִמָּא לְאִנּוּן דְּאָזְלִין בָּאֲוִירָא, דְּהָא אַבְנָא לְגַבַּיְהוּ.

פְּתַח וְאָמַר זַרְקָא מָקָף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָא. מַלְאָכִין דְּאַתְוָן דְּעָלַיְכוּ אִתְמַר (תהלים קד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. קַבִּילוּ אַבְנִין אִלֵּין דְּאִנּוּן נְקוּדִין דְּאִתְקְרִיאוּ עַל שְׁמְכֶם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כז) אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ, אִלֵּין אִנּוּן.

קָמַ"ץ. קדומיא"ל מלכיא"ל צוריא"ל. פְּתַח פרא"ל תומיא"ל חסדיא"ל. צֵרֵי צוריא"ל רָזִיאֵ"ל יופיא"ל. סֶגוֹל סטטורי"ה גזריא"ל לְמוּאֵ"ל. שְׁבָ"א שמעיא"ל ברכיא"ל אהניא"ל. חֹלָ"ם חניא"ל להריא"ל מהניא"ל. חִר"ק חזקיא"ל רהטיא"ל קדושיא"ל. שׁוּר"ק שמועא"ל רעמיא"ל קניא"ל. שׁוּר"ק שמשיא"ל רפא"ל קרשיא"ל.

וְהַמַּשְׁכִּילִים אִלֵּין דְּאִית בְּהוֹן שֵׂכֶל לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּצִלּוֹתָא, אֵיךְ סַלְקָא לָהּ בְּרַתָּא בְּאַתְוָן וּנְקֻדֵּי וְטַעֲמֵי. דְּכֻלְּהוּ אִנּוּן רְחִימוּ דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא בְּחָתָן דִּילָהּ, לְאַעֲלָא רְחִימוּ וּשְׁלָמָא וְחִבּוּרָא וְקוּרְבָא בֵּינַיְהוּ, בְּכָל מְדוֹת דְּתַרְוַיְהוּ לְאַכְלָלָא לוֹן בַּחֲדָא בְּכֻלְּהוּ. וְאִנּוּן קָרְבָא לְסַמְאֵ"ל וְנָחָשׁ וְשִׁבְעִין מְמָנָן.

קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עַל רַגְלוֹי, וְסָלִיק יְדוֹי לְמָארֵי עָלְמָא וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמָא יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ, לְמֵיהַב לָן תָּקְפָּא לִי וּלְכָל חַבְרַיָּא וּלְכָל דְּעָאלִין בִּקְרָבָא דָּא, דְּאִנּוּן מִסְטָרָא דִּילָךְ לְאַעֲלָא בִּקְרָבָא דָּא בְּלָא כִּסּוּפָא קַמָּךְ, וּלְאַפָּקָא מִתַּמָּן בְּלָא כִּסּוּפָא קַמָּךְ וְקַמֵּי מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה. דְּכַד נַצְּחִין בְּנָהָא קְרָבִין, אִתְמַר בָּהּ (תהלים קיג) אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. וְלָא

אָהָא בְּכִסּוּפָא קַמֵּי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם מה) כָּל כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה וְגוֹ'. דְּהָא כַּמָּה כָּרוּזִין נַפְקִין בְּגִינָהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ח) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמָרֶיהָ תֹּאמַר. וּמַאי אַמְרִין כָּרוּזִין (שם) אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם. דְּהָא כַּמָּה פָּרְשִׁין תַּקִּיפִין דָּוִד מִתְכַּנְּשִׁין לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם חִוְיָא נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, דְּקָטִיל לְאָדָם קַדְמָאָה, וְקָטִיל לְכָל דָּרִין דְּאַתְיָן אֲכַתְּרֵהּ. מִנְּהוֹן דָּוִד אָכִיל בְּנוּרָא דְּיֵלֵהּ דְּאִיהוּ גֵּיהִנֹּם, וּמִנְּהוֹן דָּוִד בָּלַע לוֹן חַיִּין כְּגַוְנָא דְּקָרַח, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר טז) וַיְרֵדוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאוֹלָה (במדבר ט"ז, ל"ג). מִנְּהוֹן קָטִיל בְּכַמָּה מִינֵי מִיתָה. דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים סח) לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת. וְכַמָּה מָארֵי תְּרִיסִין דָּוִד מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבֵּהּ בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּפַסְקִין עָלֵיהָ כַּמָּה פְּסָקוֹת בְּקַלִּין וַחֲמוּרִין דְּיֵלֵהּ (שמות ב) וַיִּפֶּן כֹּ"ה וְכֹ"ה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. לֵית בְּהוּ חַד דְּקָטִיל לְחִוְיָא וְכָרוּזִין נַפְקִין מָאן דְּנָצַח קְרָבָא וְקָטִיל לְחִוְיָא יְהֵא הֲלָכָה דְּיֵלֵהּ וְכַמָּה הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת אִנּוּן דְּאִתְמַר בְּכָל חַד הֲלָכָה כִּפְלוֹנִי וְאִנּוּן (תהלים מא) בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ דְּבַרְתָּא דְּמַלְכָּא אֲבָל בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא עֲלַהּ אִתְמַר (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה. וְאִיהִי אֲרוֹסָה לְמֹשֶׁה הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְעַד לָאו אִיהִי נְשׂוּאָה לֵהּ עַד דְּיִקְטוֹל לְחִוְיָא וְיֵעוֹל לְאַרְעָא קַדִּישָׁא. דְּבְגִין דָּא לָא עָאל לְאַרְעָא קַדִּישָׁא עַד דְּיִזְכֶּה לָהּ דְּמִתְרֵין לוּחִין אִתְבָּרוּ פָּרְחָא מִנֵּהּ וּבְגָלוּתָא רְבִיעָאָה יִזְכֶּה לָהּ וּבְגִינָהּ יִזְכֶּה לְאַעֲלָא לְאַרְעָא קַדִּישָׁא.

קוּם אַנְתְּ רָעְיָא מְהֵימְנָא, דִּבְגִינָךְ אִתְמַר (שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי. דִּבְשְׁמָא דְּאִמָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי ן׳ תַּרְעִין, מָחִית לֵהּ דְּאִתְרְמִיזוּ בְּכ״ה. וָכ״ה אַתְוָן דִּמְיַחֲדִין בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד, דְּאִית בְּשִׁית תֵּיבִין כ״ה אַתְוָן, וּתְרִין זִמְנִין אִנּוּן ן׳. בְּאִלֵּין חַמְשִׁין מָחֵי לְפַרְעֹה וּבְכָל עַבְדָּיו חַמְשִׁין מַכּוֹת.

קוּם לְגַבֵּהּ בְּחוּטְרָא דִּילָךְ, לְמַחָאָה לֵהּ כְּכַלְבָּא, דְּהָכֵי אוֹרְחָא דְּכַלְבָּא לְמַחָאָה לֵהּ בְּחוּטְרָא. וְאוֹרְחָא דְּעַבְדָּא לְמַחָאָה לֵהּ בְּחוּטְרָא כְּכַלְבָּא, בְּגִין דְּעָלֵהּ אִתְמַר (משלי כט) בִּדְבָרִים לֹא יוּסַר עֶבֶד. בְּקַדְמִיתָא מָחִית לֵהּ עַל יַמָּא. כְּעָן קוּם מָחֵי לֵהּ בְּיַמָּא דְּאוֹרַיְתָא בְּקַלְמוֹס דִּילָךְ בִּדְרוֹעָא דִּילָךְ בְּיָד דִּילָךְ. דְּאִתְמַר בֵּהּ (שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם (שמות) דְּהָא בִּימִינָהּ אִתְבַּקְעָא יַמָּא. בִּשְׁמָאלָא אִתְחַזְרַת יַבָּשָׁה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַּיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם (שם). בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא נָשַׁפְתָּ בְּרוּחֲךָ כִּסְמוֹ יָם. קוּם נָצַח קָרְבִין דְּהָא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא דִּילָךְ אִיהִי וְלֵךְ אִתְחַזְרַת. וְלֹא עוֹד אֶלָּא כַּמָּה דֻּבִּים וְזֵאבִים דְּעַרְבּוּבְיָא מִתְכַּנְּשִׁין בְּגָלוּתָא לְמֵיכַל עָאנָא דִּילָךְ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל לד) וַאֲתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי. קוּם נָטִיל קִירְטָא דִּילָךְ לְגַבַּיְהוּ דְּהָא קִירְטָא דָּוִד אִתְמַר בֵּהּ (שמואל א, יז) וַיִּבְחַר לוֹ חֲמִשָּׁה חַלּוּקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל. נָטִיל לוֹן בַּחֲמִשָּׁה תֵּיבִין, דְּאִנּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳. וְכַד שַׁוֵּי לוֹן בְּקִירְטָא, אִתְעֲבִידוּ אֶחָד, אַבְנָא חֲדָא, וְקָטִיל לְפִלִישְׁתָּאָה. וְהַאי אַבְנָא עַלַּהּ אִתְמַר (דניאל ב) וְאַבְנָא דִּי מְחָת לְצַלְמָא הֲוַת לְטוּר רַב וּמָלְאָה כָּל אַרְעָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל ג) מְלֹא

כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ בָּרוּךְ כְּבוֹד ה׳ מִמְּקוֹמוֹ. וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. מֵאֵת ה׳ הָיְתָה זֹאת. וּבְגִינָהּ אָמַר דָּוִד (שם כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי וְגוֹ׳ (שם). בָּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ וְאַל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בָּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל. (איכה ג) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְיַעֲקֹב בְּגִין דַּהֲוָה יָדַע דְּאִיהִי עִקָּרָא דְּכֹלָּא, אוֹלִיף לֵהּ לִבְנוֹי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם , וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם מִינֵהּ קַבִּיל אוֹרַיְתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה. וְאַהֲרֹן בָּהּ עָאל לְקַדָּשׁ קָדְשִׁין, וְאִתְקַבֵּל קָרְבָּנֵהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא טז) בָּזֹאת יָבֹא אֶל הַקֹּדֶשׁ. זֹאת אֲשֶׁר לַלְוִיִּם. וּבְגִינַהּ אִתְּמַר (זכריה ג) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. (באשית מט) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינַיִם. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּשַׁוִּי לָהּ בְּקִירְטָא דִּילֵהּ, דְּאִיהִי פּוּמּוֹי, בִּקְרִיאַת שְׁמַע, וְזָרִיק לָהּ לְגַבֵּי שָׁמַיִם דְּסַמָּאֵ״ל. דִּבְגִינֵהּ אִתְּמַר (ירמיה ב) שׁוֹמּוּ שָׁמַיִם עַל זֹאת. וּבָהּ כִּי שָׁמַיִם דִּילֵהּ בָּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה. וְאַנְתְּ רָעַיָא מְהֵימָנָא, קוּם טֹל קִירְטָא דִּילָךְ. דְּלַאֲתַר עִלָּאָה אַנְתְּ סָלִיק לֵהּ, יַתִּיר מִדָּוִד וּמִכָּל נְבִיאַיָּא וְחַכְמַיָּא דְּכָל דָּרָא וְדָרָא. וְהַאי אִיהִי קִירְטָא דִּילָךְ. זַרְקָא מֶקֶף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. דְּאַבְנָא דָּא מִפּוּמָךְ סַלְקָא לְאָתָא דְּאִתְּמַר בֵּהּ בַּמֶּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ וּבַמְכֻסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחֲקֹר. וְאִיהִי שְׁמָא דְּכֶתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ חָכְמָה קַדּוּמָה. דְּהָכִי סָלִיק חָכְמָה לְחִשְׁבַּן שְׁמָא קַדִּישָׁא, עִם עֶשֶׂר אַתְוָן בִּכְלָלָא, דְּאִנּוּן יוּ״ד הֵ״י וָא״ו הֵ״י. דְּתַמָּן תְּלָת יוּדִי״ן דְּאִנּוּן שְׁמָא דְּאַכְתַּר לְשְׁמָא דְּחָכְמָה זְעֵירָא. דָּא כְּלִיל עֶשֶׂר מֵעִלָּא לְתַתָּא. וְחָכְמָה זְעֵירָא כְּלִיל עֶשֶׂר מִתַּתָּא לְעִלָּא. עֶשֶׂר

בִּגְבוּרָא מֵעֵלָּא סְגוֹלְתָא, דְּמִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא סְגֻלַּת מְלָכִים, וְאִיהִי שַׁנְאָה (שַׁצְאָה) לְאֻמִּין דְּעָלְמָא. אִיהִי אַבְנָא חֲדָא כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר אַתְוָן מִתַּתָּא לְעֵלָּא דְּרְמִיזִין בְּיוּ״ד ה״א וָא״ו ה״א. תְּלָת אַלְפִּין אִלֵּין דְּחָכְמָה וְעֵירָא דְּתַמָּן כ״ח מ״ה. דְּהַאי אִיהוּ שְׁמָא דְּסָלִיק מ״ה בְּחִשְׁבָּן. וְתַלְיָן מִנַּהּ כ״ח אַתְוָן דְּאִנּוּן יוּ״ד וָא״ו דָּלֶ״ת, ה״א אָלֶ״ף, וָא״ו אָלֶ״ף וָא״ו ה״א אָלֶ״ף. וּתְלָת אַלְפִּין דְּהַאי שְׁמָא, אִלֵּין דְּסַלְקִין אֱהֶיֶה תְּלָת זִמְנִין, כְּחִשְׁבָּן דְּרָמִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵךְ בִּשְׁלִיחוּתָךְ, לְאַפָּקָא לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם. וּבֵהּ אִשְׁתְּמוֹדַע דְּהוּא מֻפְלָא וּמְכֻסֶּה מִסְּטָרָא דְּעֵלַּת כָּל עָלְמִין, דְּאִתְּמַר בֵּהּ בְּג׳ יוֹדִין דִּסְגוֹלְתָא אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים. וּמִסִּטְרָא דְּעֵלַּת כָּל עָלְמִין אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא אֱמוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל. וְהַאי אַבְנָא חֲדָא י׳ בְּחִשְׁבָּנָא עֶשֶׂר, וְאִית לָהּ קוֹצָא לְעֵלָּא וְקוֹצָא לְתַתָּא. וְנִקּוּדָא בְּאֶמְצָעִיתָא וְכֻלָּא אֶחָד. וּמִתַּמָּן קָרָא לְמֹשֶׁה לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּי״ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי. דְּמָאן דְּקָרָא בְּאִלֵּין י״ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי לְעֵלַּת כָּל הָעֵלּוֹת. לֹא יַחֲזֹר רֵיקָם בִּצְלוֹתֵהּ. וְכַד אִיהוּ רָכִיב עַל אַבְנָא חֲדָא לֵית מְמָנָא וְשָׁלְטָן דִּבְשָׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּקַיְמָא קָמֵי הַאי אַבְנָא. דִּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בְּסַמָּא״ל (עובדיה א) אִם תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ וְגוֹ׳. וְהָכֵי י׳ תַּתָּאָה סְלִיקַת לִי״ג מְכִילָן, וּרְמִיזָן בְּאָת א׳ י׳ לְעֵלָּא וי׳ לְתַתָּא, חָכְמָה בָּרֹאשׁ וְחָכְמָה בַּסּוֹף. ו׳ כְּרִיכָא דְּתַרְוַיְהוּ.

קוּם נָטִיל אַבְנָא וְכָרִיךְ לָהּ בְּהַהוּא חוּט דְּזַרְקָא דְּאִיהוּ אָרִיךְ אַנְפִּין בַּעְלָהּ וַדַּאי וָא״ו אֲרִיכָא דְּאִם בַּר נָשׁ לָא בָּרִיךְ לָהּ ב״ה י׳ בְּאַבְנִין בְּרִישׁ מַבַּעְתָּא, דְּעָלֵהּ אִתְּמַר תְּהֵא מְקֻדֶּשֶׁת לִי בְּטַבַּעַת זֹאת. וּבְרִצּוּעָה דְּאִיהִי קֻשָּׁר תְּפִלִּין תְּפִלָּה דִּי״ד דְּאִיהִי כְּרִיכָא בְּאָצְבְּעָא, לָא אִסְתַּלְקַת. וְכַד אִיהִי כְּרִיכָא עַל רֵישָׁא דְּאָת ו׳ אִתְקְרִיאַת תָּגָא דס״ת. וּבְגִינַהּ אִתְּמַר כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף. אִיהִי אֶבֶן מְכֻלֶּלֶת וּמְעֻטֶּרֶת עַל כָּל אַתְוָן. אִיהִי עֲטָרָה עַל כָּל רֵישָׁא דְּצַדִּיק, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ מ״מ, הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וַעֲטָרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם. וְאִיהִי כֶּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר כְּהֻנָּה וְכֶתֶר מַלְכוּת בִּתְלָת אַנְפִּין דְּשִׁי״ן. מִן מֹשֶׁה אִשְׁתְּמוֹדַע בְּשִׁמְךָ רָעֲיָא מְהֵימָנָא. בִּתְלָת אַתְוָן אִתְעַטְּרַת לְמֶהֱוֵי כֶּתֶר עַל רֵישָׁא דְּכָלְּהוּ דְּכָהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים אִתְעַטְּרַת עַל כֻּלְּהוּ. וְכַד סְלִיקַת בְּמַחֲשָׁבָה אִיהִי אַבְנָא חֲדָא כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן דְּאָנוּן יו״ד ה״א וָא״ו ה״א. מַחֲשָׁבָה וַדַּאי אִיהִי חָכְמָה מ״ה חש״ב וְתִשְׁבַּח לָהּ תַּמָּן. וּמִסְטְרָא דְּכֶתֶר תָּגָא אִתְקְרִיאַת, וּבָהּ עָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַחֲשָׁבָה. דְּמַחֲשָׁבָה אִתְעֲבִידַת לֵהּ מֶרְכָּבָה. וְכַד סְלִיקָא לְגַבֵּי עִלַּת כָּל עִלָּאִין, אִתְעֲבִידַת תָּגָא בְּלֹא שִׁתּוּפָא דְּאִתְכְּלַל לְמֶהֱוֵי מֶרְכָּבָה לְהַהוּא דְּלֵית לֵהּ חֶשְׁבָּן וְשִׁתּוּף. וְכַד אִית בְּיִשְׂרָאֵל מַשְׁכִּילִים וְזַרְקִין לֵהּ בְּדִבּוּרָא דְּצִלּוֹתָן בְּקִירְטָא דְּיִלְהוֹן, וְסַלְקִין לָהּ בְּמַחֲשָׁבָה עַד, הַהוּא מָפְלָא דְּאִיהוּ עַל הַכֶּתֶר, מִיָּד נַעֲנִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צא) כִּי יָדַע שְׁמִי שֵׁם י׳ תָּגָא דְּזַרְקָא, יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי וְגוֹ׳. בְּהַהוּא חוּט דְּאִיהוּ כְּרִיכוּ דִּילָהּ, דְּבֵהּ צָרִיךְ לְאַרְכָּה לָהּ עַד דְּסָלִיק לָהּ עַד עִלַּת כָּל עִלָּאִין, וְנָחִית בָּהּ לְקַבְּלָא צְלוֹתְהוֹן. זַכָּאָה

אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק תְּלָת צְלוֹתִין לְגַבֵּהּ בִּתְלָת נְקוּדִין דְּסִגּוֹלְתָּא. דְּמִנְּהוֹן אִתְמְשָׁכוּ תְּלָת טִפִּין דְּתְלָת מֹחִין עִלָּאִין. דְּכַד בַּר נָשׁ אִתְמְשַׁךְ זֶרַע מִנֵּהּ, אִלֵּין טִפִּין דְּאִתְמְשָׁכוּ מִנֵּהּ, אִנּוּן מְשׁוּפְרֵי שׁוּפְרֵי דְּמֹחָא מֻבְחָר מִכֹּלָּא. הָכֵי כְּגַוְנָא דָּא, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרִית בְּבַר נָשׁ. תְּלָת קְטִירִין דְּאִנּוּן נִשְׁמְתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא מְשׁוּפְרֵי שׁוּפְרֵי דִּילֵהּ, יָהִיב לוֹן דְּאִנּוּן מִתְּלָתדְּסִגּוֹלְתָּא דְּאִתְרְמִיזוּ בְּשֵׁם יו"ד ה"י וָא"ו ה"י. וּבְגִין דָּא אָמַר לוֹן, (דברים כו) וּבְךָ בָּחַר ה' לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּנַפְקוּ מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמּוֹי דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא, נְחִיתַת שְׁכִינְתָּא וּנְשִׁיקַת לֵהּ וְכָל אִנּוּן מָארֵי מְתִיבָתָן בָּרִיכוּ לֵהּ, וְרָעֲיָא מְהֵימָנָא. בְּרִיךְ לֵהּ וְנָשִׁיק לֵהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא סָבָא חֲדָא אִזְדַּמַּן לְגַבֵּהּ. פָּתַח וְאָמַר נָשְׁקוּ בַּר דְּאִיהוּ סִלְּת נְקִיָּה, טְפָּה קַדִּישָׁא דָּא דְּאוֹרַיְתָא דְּמֹשֶׁה דְּאִתְיְהִיב לָן עַל יְדֵהּ, דְּלָא הֲוָה בֵּהּ פְּסֹלֶת דְּמִ"ן וְתֶבֶן. דְּמָאן דְּלֵית פְּסֹלֶת בְּנִשְׁמָתֵהּ, אִיהוּ בָּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ. דְּאִית בַּר מֵהַהוּא חַטָּה דְּאִתְמַר בָּהּ אִילָן דְּאָכַל אָדָם קַדְמָאָה חִטָּה הַוָּה.

ח"ט מִ"ן וְתֶבֶן. דִּבְגִינֵהּ אָמַר דָּוִד (תהלים נא) הֵן בְּעָוֹן חוֹלַלְתִּי וְגוֹ'.וּבְזִמְנָא דְּאָתֵי ה' דְּאִיהִי חֲמִשָּׁה מִינֵי נַהֲמָא, אִיהִי בְּכִסּוּיָא דָּרַת בֵּין רַשִׁיעַיָּא בְּגָלוּתָא, דְּאִתְמַר עָלַיְהוּ (תהלים א) לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּ"ץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ (א'). י' דְּאִיהִי מַעֲשֶׂה דִּילֵהּ לֹא אִתְחַבְּרַת עִמֵּהּ. וּבְגִין דָּא מִ"ן וְתֶבֶן פְּטוּרִים מִן הַמַּעֲשֵׂר. וּבְגִין דָּא נָשְׁקוּ בַּר. נָשְׁקוּ בַּר. דְּשִׁפְוָן עִלָּאִין דְּרָעֲיָא מְהֵימָנָא דְּאִנּוּן שַׁקְיוּ דִּילְהוֹן בִּתְרֵי סַמְכֵי קִשׁוֹט, דְּאִנּוּן

לְמוּדֵי ה׳. וְצַדִּיק אִיהוּ לְשׁוֹן לְמוּדִים, אִיהוּ לָשׁוֹן לְעֵלָּא, וְאוֹת בְּרִית לְתַתָּא. וְעוֹד נָשְׁקוּ בַּר בְּשִׁפְוָן עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּהָכֵי סְלִיקַת שְׁכִינָה כְּחֲשִׁבַּן שָׁפָ״ה. חוּט דְּאַסְחַר עָלֵהּ, אִיהוּ הַהוּא כְּרִיכוּ, חוּט דְּזַרְקָא דְּאַסְחַר שָׁפָה אִיהוּ חוּט שֶׁל חֶסֶד. וְאִיהוּ חוּט דְּדַהֲבָא. וְאִיהוּ קַו יָרֹק מִסְטְרָא דִּתְיוּבְתָּא דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא. תְּלָת חוּטִין אִנּוּן לְעֵלָּא דְּסָחֲרִין לְבַת עֵינָא, דְּעָלַיְהוּ אִתְּמַר (שיר ז) עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים. מַאי בַּת רַבִּים, בַּת עַיִן אִלֵּין תְּלָת אֲבָהָן תְּלָת גְּוָנִין אִנּוּן דְּעֵינָא. עֵינָא דְּמַיָּא דִּלֵּית לָהּ הֶפְסֵק עֵין הַמַּיִם. וּמִתַּמָּן נָשְׁקוּ בַּר לְאַנְהָרָא עָלְמִין בְּרָזִין סְתִימִין דְּאוֹרַיְתָא. בְּהַהוּא זִמְנָא קָם הַהוּא סָבָא וְנָטַל קִירְטָא בִּידוֹי. פָּתַח וְאָמַר, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עַד כְּעַן הֲוָה קִירְטָא בִּידָךְ. מִכָּאן וְאֵילָךְ הָא אִסְתַּלְּקַת בְּעִלָּאִין. נָטוּר גַּרְמָךְ מֵאַבְנִין דִּילָהּ. דְּהָא בְּפוּמָא דְּצַדִּיקִים אִיהִי מִסְתַּלְּקָא בְּצִלּוֹתִין דִּילְהוֹן לְגַבֵּי בַּעְלָהּ וּבְעוֹבָדִין דִּילְהוֹן דְּהַאי אַבְנָא כַּד נַחְתַּת לְתַתָּאה אִיהִי אֶבֶן בֹּחַן, דְּעָלֵהּ אִתְּמַר (תהלים יא) ה׳ צַדִּיק יִבְחָן וּבָהּ נִתְנַסּוּ אֲבָהָן. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים דְּאִנּוּן אֲבָהָן. וְכַד נַחְתַּת לְתַתָּא נַחְתַּת כְּגַוְנָא דָּא הוה״י וְכַד אִסְתַּלְּקַת, אִתְּמַר בָּהּ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, כְּגַוְנָא דָּא יהו״ה. בָּהּ נִתְנַסָּה אַבְרָהָם בָּעֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת. וּבְזִמְנָא נִתְנַסָּא בָּהּ בַּר נָשׁ, אִיהוּ מָאִיךְ. וּלְבָתַר דְּקָאִים בְּנִסְיוֹנָא דִּילֵהּ, אִיהִי אִסְתַּלְּקַת בֵּהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, דְּאִיהִי יהו״ה. בְּהַהוּא זִמְנָא אִסְתְּלַק בָּהּ בַּר נָשׁ עַל כָּל אִנּוּן דַּרְגִּין וּמִמַּן דְּאִתְנַסֵּי בְּהוֹן בַּר נָשׁ. וְכַד חָזָא סַמָּא״ל דְּיַהֲבִין לֵהּ רְשׁוּ עַל צַדִּיק לְמֶהֱוֵי לֵהּ. נִסָּיוֹן, וְחָזָא דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא אִיהוּ אָמַר (אסתר ה) וְכָל זֶ״ה אֵינֶנּ״וּ שֹׁוֶ״ה לִ״י. וְאִי תֵּימָא דְּעַל

מָרְדְּכַי אָמַר לֵהּ הָמָן. וַדַּאי הָמָן דְּגְמָא דְּסַמְאֵ"ל הֲוָה לֵהּ, דְּבֵהּ אִתְלַבַּשׁ וַעֲשָׂרָה כִּתְרִין תַּתָּאִין אִתְלַבְּשׁוּ בְּעֶשֶׂר בְּנוֹי וּבְגִין דְּקָאִים מָרְדְּכַי בְּנִסְיוֹנָא, יָהַב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּידֵהּ. עאכ"ו מָאן דְּאִתְנַסָּא בְּגִין שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא. בְּגִין דְּנָחְתִין עָלַהּ עֶשֶׂר סִגְלוֹת דִּשְׁמָא דְּכִתְרָא, דְּאִנּוּן יו"ד הֵ"י וָא"ו הֵ"י, דְּאִנּוּן סְפִירָן מַלְיָן סִגְלוֹת, דְּסָחֲרִין לְכִתְרָא עִלָּאָה דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וְהַאי אִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה דְּאִתְמַר בֵּהּ בְּיוֹם שַׁבָּת בִּקְדֻשָּׁה כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ. מָאן ה' אֱלֹהֵינוּ, אַבָּא וְאִמָּא בֵּהּ מַכְתִּירִין לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי קְדֻשָּׁה. וְאִתְמַר בָּהּ קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלְּשׁוּ. וְאִנּוּן קק"ק תְּלָת אֲבָהָן ה' צְבָאוֹת. מָאן צְבָאוֹת נֶצַח וְהוֹד. מְלֹא כֹל, דָּא צַדִּיק, בֵּהּ מְלֹא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. וּמָאן דְּאִיהוּ מִתְּלָת אֲבָהָן לֹא צָרִיךְ לְאִתְנַסָּאָה. דְּמָאן דְּאִיהוּ מִגְּוָוֹעוֹי וּמִשָּׁרְשׁוֹי, לֵית בֵּהּ סְפֵקָא דְּקָאִים בְּנִסְיוֹנָא. וְאִי תֵּימָא דְּאַבְרָהָם לֹא אִתְנַסָּא בִּשְׁמָא דְּכִתְרָא אֶלָּא בְּמִדַּת חֶסֶד, וְיִצְחָק בְּמִדַּת גְּבוּרָה, וְיַעֲקֹב בְּמִדַּת תִּפְאֶרֶת, וּשְׁכִינְתָּא מֵאַיִן תְּלָת סִטְרִין אִתְקְרִיאַת לוֹן אֶבֶן בֹּחַן. שַׁפִּי"ר אִיהוּ וּמָאן דְּיִתְנַסֶּה מִלּוֹלָא בַּעֲשָׂרָה אָתְוָן דְּסָחֲרִין לְכִתְרָא. וְכֵיוָן דְּהָכֵי, הוּא יָכִיל לְאִתְנַסָּאָה. וּמָאן דְּיִתְנַסָּא תַּמָּן, לֵית סוֹף לְנִסְיוֹנָא דִּילֵהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה ב) מָה אָעִידֵךְ מָה אֲדַמֶּה לָךְ. דִּלֵית יָכִיל לְאִתְדַּמְאָה נִסְיוֹנָא דִּילָךְ לְמַ"ה דְּאִיהוּ יו"ד הֵ"א וָא"ו בְּתְלָת אֲבָהָן. הֵ"א בְּמַלְכוּתָא, בָּתַר דְּנִסְיוֹנָא דִּילָךְ בָּאַיִן סוֹף (שם) כִּי גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִי יִרְפָּא לָךְ. הַהוּא דְּאִיהוּ מֻפְלָא וּמְכֻסֶּה וּבֵהּ תִּסְתַּלַּק לְאֵ"ם, כְּמָא דְּתִבְּירוּ דִּילָךְ לֵית לִי' סוֹף. וּכְעָן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, טֹל אַבְנָא לְגַבָּךְ דְּאַנְתְּ יָכִיל לְמִסְבַּל לֵהּ,

וְאִית לָךְ חֵילָא. וְאִי תֵּימָא דְּאַנְתְּ בִּלְחוֹדָךְ אִיהוּ דְּאַזְרִיקַת לָךְ. לֹא. אֶלָּא אַפִּלּוּ לַאֲבָהָן וּלְכָל מַשְׁרְיָן דְּנִשְׁמָתִין דִּמְקַנְּנִין עִמָּךְ בְּדִיוּקְנָא דִּילָךְ, כְּרָעַיָּא מְהֵימָנָא דְּאִית לֵהּ תְּרֵי פַּרְצוּפִין, חַד לְעֵלָּא וְחַד לְתַתָּא, לָקַבֵּל מֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה וּמֶרְכַּבְתָּא תַּתָּאָה. וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. בְּצַלְמוֹ בְּדִיוּקְנָא דִּלְעֵלָּא בְּצֶלֶם אֱלֹהִים דִּיוּקְנָא לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא כָּפַל שְׁמֵהּ תְּרֵין זִמְנִין מ״ה מ״ה הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ב) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה. וּכְמָה דְּכָלִיל פַּרְצוּפִין דִּבְרִיאָה הָכֵי כְּלִילָן בֵּהּ פַּרְצוּפִין דַּאֲצִילוּת. אָמַר לֵהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא סָבָא סָבָא, יְדַעְנָא בָּךְ דְּאַנְתְּ הוּא מִסְטְרָא דְּסָבָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵלָּא. וְהַאי אַבְנָא דִּילָךְ אֲנָן מְקַבְּלִין לֵהּ בִּרַעֲוָא דִּלֵּית סוֹף וְתַכְלִית לְנִסְיוֹנִין דִּילֵהּ. בְּגִין יְקָרָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בֵּהּ (בראשית מ) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. בְּגִין לְאַחֲזָרָא לָהּ סְגוֹלְתָּא לְשַׁרְיָא עֲלָךְ. וּבְגִין דְּיִשְׁרֵי עֲלֵהּ עִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין.

אָמַר הַהוּא סָבָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא יו״ד ה״י וָא״ו ה״י אִיהוּ עֶשֶׂר אַתְוָן. וְחִשְׁבָּנֵהּ ס״ג. בֵּהּ נָטִיל נוּקְמָא מִן ג״ם רוּחָא דְּאִתְמַר בֵּהּ כִּי גָאֹה גָּאָה. בְּגִין דְּמִנֵּהּ קָא אַתְיָן עִרְבּוּבְיָא בִּישָׁא. דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים נג) הַכֹּל סָג יַחְדָּיו נֶאֱלָחוּ אֵין עוֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד. וְעֶשֶׂר אַתְוָן עִם ס״ג הֵם ג״ע וְהַאי אִיהוּ שְׁלַח נָא יָדְךָ. וג״ע בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ. וּבוּצִינָא קַדִּישָׁא בָּתַר דְּקַבָּלְתּוּן הַאי אֶבֶן טוֹלוּ לָהּ לְגַבַּיְכוּ, דְּלָא תָּזוּז מִנְּכוֹן. עֲלָהּ אִתְמַר (תהלים סח) אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּשָׁכִיב אִימָּא עִלָּאָה בֵּין שִׁפְוָן דִּילֵהּ וּבְגִינָהּ אִתְמַר (שם סח)

אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתַיִם אַל תִּקְרִי אִם אֶלָּא אֵם. וּתְרֵין אִנּוּן אֵם עִלָּאָה אֵם תַּתָּאָה שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. דְּעָלַהּ אִתְּמַר (דברים כב) שַׁלַּח תְּשַׁלַּח תְּרֵין שְׁלוּחִין. לְקָבְלַיְהוּ אִתְּמַר (רות א) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּשָׁכִיב לוֹן בְּשִׁפְוָן דִּילֵהּ, בְּצִלּוֹתָא בְּאוֹרַיְתָא בִּקְרִיאַת שְׁמַע, בְּצִלּוֹתָא בְּהַשְׁכִּיבֵנוּ, דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְּמַר בֵּהּ הַשְׁכִּיבֵנוּ אָבִינוּ לְשָׁלוֹם וְגוֹ' , וְעַל שְׁכִינְתָּא אִתְּמַר וּפְרֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ, תְּרֵין שְׁלוֹמֵי חַד לָקְבֵל שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְחַד לָקְבֵל שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. חַד אִיהוּ בַּעַל הַבַּיִת, וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר הַשְׁכִּיבֵנוּ אָבִינוּ לְשָׁלוֹם וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְתִנְיָנָא אִיהוּ אֹרַח. עַל תַּרְוַיְהוּ אִתְּמַר בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ. וּמִסְטְרָא דְּאוֹרֵחַ אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא מְלוֹן אוֹרְחִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים.וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר וַיָּלֶן שָׁם. וְאַמַּאי כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִתְכְּנַשׁ מִנֵּהּ הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּהּ (תהלים פד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹהִים. וְאִשְׁתְּאָרַת שְׁכִינְתָּא בַּחֲשׁוֹכָא בְּגָלוּתָא. וּמִסְטְרָא דְּנָצַח וְהוֹד אִתְקְרִיאַת נְבוּאָה. וּמִסְטְרָא דִּתְלָת אֲבָהָן דְּאִתְקְרִיאוּ אֶל אֱלֹהִים ה', דְּאִנּוּן הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אִתְקְרִיאַ' גְּדֻלָּה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת וּבְאִלֵּין תְּלָת שְׁמָהָן אִיהִי סַהֲדָת עַל הַוָּיָתֵהּ, וֵאלֹהוּתֵהּ, וְיכוֹלְתֵּהּ עַל כָּל עָלְמִין. וּמִסְטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת אֵם תְּשׁוּבָה יהו"ה, דְּאַחֲזֵי עַל כְּנוּי וַהֲוָיָה דְּמָארֵי עָלְמִין מָארֵי דְּכָל כְּנוּיִין וְכָל הַוָּיָן. דְּכָל כְּנוּיִין וְכָל הַוָּיָן אִנּוּן כְּנוּיִין לֵהּ, וְאִיהוּ לָאו אִיהוּ כְּנוּי. וְאִתְקְרִיאַת מ"ה מִסְטְרָא דְּחָכְמָה דְּאִתְּמַר (דברים י) מַה ה' אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה. דְּאִם לֵית חָכְמָה לֵית דְּחִילוּ. וְאִם לֵית דְּחִילוּ לֵית חָכְמָה. וּבְהַאי. מ"ה מֵעִיד עַל עִלַּת כָּל עִלָּאִין, כִּי

לֹא יָדְעוּ מַ״ה הוּא. וּמִסְטָרָא דְּחָכְמָה אִנּוּן נְקוּדִין. כְּגַוְנָא דָּא י׳ קוֹצָא דִּלְתַתָּא וְקוֹצָא דִּלְעֵלָּא, וְנְקוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אַחֲזֵי עַל כֶּתֶר עִלָּאָה, דְּבֵהּ תְּלָת קְטִירִין י״ְ וְאִנּוּן רְמִיזִין בְּיוּ״ד הֵ״י וָא״ו הֵ״י. וְכָל אָת אַחֲזֵי ד׳ אַתְוָן, דְּאִנּוּן יְבָרֶכְךָ יהו״ה, יָאֵר יהו״ה יִשָּׂא יהו״ה י״ב אַתְוָן דְּתַלְיָן מִן י׳. יוּ״ד וּבֵהּ אִנּוּן תְּלָת עֶשֶׂר מְכִילָן חַד. כְּגַוְנָא דָּא י׳ קוֹצָא לְעֵלָּא, חַד, וְקוֹצָא לְתַתָּא, תְּרֵין. וּנְקֻדָּה בְּאֶמְצָעִיתָא, הָא תְּלָת. וְאוֹת י׳ בְּחֶשְׁבָּנֵהּ עֶשֶׂר, הָא י״ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּאִתְמַר בְּהוֹן בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר, וַהֲלֹא בְּמַאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת. וּמִסְטָרָא דִּנְקֻדִּין אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בַּת קוֹל, כְּמָא דְּאוֹקִימְנָא, כְּגַוְנָא דָּא א. וּמִסְטָרָא דְּטַעֲמֵי אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא מַחֲשָׁבָה כְּגַוְנָא דָּא א. וְכֹלָּא אִתְרְמִיז בְּאָת אָלֶף. בָּהּ אִתְרְמִיזוּ טַעֲמֵי לְעֵלָּא נְקוּדִין לְתַתָּא, אַתְוָן בְּאֶמְצָעִיתָא, וְכֹלָּא אִיהוּ עֶשֶׂר אֲמִירָן, עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, וְשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאִנּוּן כ״ו כְּחֶשְׁבַּן יהו״ה, דְּכָלִיל טַעֲמֵי וְנְקוּדֵי וְאַתְוָן כְּגַוְנָא דָּא יְהוָ״ה וְאִנּוּן טַעֲמֵי וְנְקוּדֵי מִן עִלָּאֵי, כְּגַוְנָא דָּא א. מִן נוּקְבִין כְּגַוְנָא דָּא א. רָקִיעַ דְּאֶמְצָעִיתָא כָּלִיל כָּל אַתְוָן. בְּגִינֵהּ אִתְמַר (בראשית א) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. רָקִיעַ בְּהִפּוּךְ אַתְוָן עִקָּר.וְהַאי אִיהוּ עִקַּר הָאֱמוּנָה. וְעָלֵהּ אִתְמַר (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ, דְּאִיהוּ רְקִיעָא דִּבְכִתְרָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ מֶרְכָּבָה לְהַהוּא דְּאִתְקְרֵי עִקַּר הָאֱמוּנָה, עִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין טָמִיר וְנָעִיז. וְעוֹד שְׁכִינְתָּא מִסְטָרָא דִּנְקֻדֵּי אִיהִי בְּרַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַדָּם רַגְלָיו, וּמִסְטָרָא דְּטַעֲמֵי אִתְקְרִיאַת אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. וּבְצִרּוּפִין וְהַוְיָן אִשְׁתְּמוֹדְעַת בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא. כְּגַוְנָא דָּא הוה״י, מִסְטָרָא דָּא

אִיהִי הֲדֹם רַגְלָיו, וּמִסְטְרָא דִיהוֹ"ה אִתְקְרִיאַת פַּרְצוּף וְאִתְקְרִיאַת אַנְפּוֹי. וּמִסְטְרָא דְתֵרִין נְקוּדִין אִלֵּין דְּאָנוּן פַּרְצוּף וְזָנָב אִתְקְרִיאַת א. בְּרֵישָׁא דִּנְקֻדָּא עִלָּאָה אִיהִי רֵישָׁא וּבְנְקֻדָּא תַּתָּאָה סֵיפָא. וְרָזָא דְמִלָּה חָכְמָה בָּרֹאשׁ וְחָכְמָה בַּסּוֹף. בְּב' נְקוּדִין אִלֵּין. אַחֲזֵי עַל עִלַּת הָעִלּוֹת דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מד) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן. וָא"ו בְּאֶמְצָעִיתָא דִּתְרֵין יוּדִין אַחֲזֵי עַל עִלַּת כָּל עִלָּאִין דְּלֵית אֱלָהָא בַּר מִנֵּהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים. וּבְגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי כְּלִילָא מֵעִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. לְכֻלְּהוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין בִּשְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאוּ, דְּאִתְקְרִיאַת שָׁם דִּבְגִינֵהּ אָמַר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (שמות לג) וְאֶדָּעֲךָ בְּשֵׁם. אִישׁ לֹא נֶעְדָּר מִכֻּלְּהוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין דְּלָא אִתְקְרִיאַת בְּהוֹן. בְּעִלָּאִין הָא אוֹקִימְנָא דְּאִתְקְרִיאַת בִּשְׁמָא דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, בַּהֲוָיָתָהּ בִּנְקֻדָּתָהּ וּבְשִׁמָּהֵן דִּכְלְּהוּ כִּנּוּיִים. וְאִתְקְרִיאַת בִּשְׁמָא דְּתַתָּאִין כְּסֵא שָׁרָף מַלְאָךְ אוֹפָן. כְּסֵא (תהלים קג) ה' בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ. מַאי שָׁמַיִם, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְגִין דָּא סָמִיךְ לֵהּ (שם) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. מִסִּטְרָא דְּשָׁמַיִם אִתְקְרִיאַת שָׁמַיְמָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית טו) הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה. וּכְמָא דְּאִיהִי אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמָא דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, הָכֵי אִתְקְרֵי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, דְּאִיהִי בְּכֹלָּא חַד בְּמִדָּתֵהּ וְאִיהִי שִׁעוּר קוֹמָתֵהּ. וְאִתְקְרִיאַת שָׁרָף. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ז) וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. כְּגַוְנֵי דְּמַלְאָךְ דְּאִתְקְרֵי שָׁרָף וְאִתְקְרִיאַת מַלְאָךְ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. וַיִּפַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים. וּמַלְאַךְ

פָּנָיו הוֹשִׁיעָם. וְאִתְקְרִיאַת מַלְאָךְ עַל שֵׁם מְמַטְרוֹן כַּד אִיהִי עֲבִידְתָּא בֵּהּ שְׁלִיחוּתָא דִּבַעְלָהּ. וְאִתְקְרִיאַת אוֹפַן עַל שֵׁם סנדלפו"ן כַּד שְׁלְטָנוּתָהּ בֵּהּ עַל תַּתָּאִין. וְאִתְקְרִיאַת מֶרְכָּבָה עַל שֵׁם ד' חֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא דִּלְתַתָּא. כַּד שְׁלְטָנוּתָהּ עָלַיְהוּ כְּמָא דְּאוֹקִימְנָא (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. אִתְקְרִיאַת דְּמוּת אָדָם, דְּמוּת אַרְיֵה, דְּמוּת שׁוֹר, דְּמוּת נֶשֶׁר בְּהוֹן וּבְאִלֵּין דְּמְיוֹנוֹת אִתְחֲזִיאַ' לְתַתָּאִין דְּאִנּוּן עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (הושע יב) וּבְיַד נְבִיאִים אֲדַמֶּה. וְאִית נְבִיאִים דְּאִנּוּן מִמֶּרְכָּבָה עִלָּאָה דְּאִתְקְרִיאוּ בָּנִים. כְּגַוְונָא דָּא מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁרְיָא י' בְּלִבֵּהּ. וּמָאן דְּרָחִים לֵהּ שַׁרְיָא ה' בְּמֹחֵהּ. וְעַל אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָן אִתְמַר (דברים כט) הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ. דְּמָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹ רָחִים לֵהּ סָתִים אִיהוּ מִבְּנֵי נָשָׁא. וְהַנִּגְלוֹת אִנּוּן ו'ה. מָאן דְּאִתְעַסָּק בַּתּוֹרָה שַׁרְיָא ו' בְּפוּמֵהּ. וּמָאן דְּעָסִיק בְּמִצְוָה שַׁרְיָא ה' בִּרְמַ"ח אֵבָרִים דִּילֵהּ. וּמִצְוָה כְּלִילָא מִד' אַתְוָן כְּגַוְונָא דְּצִיצִית דְּאִתְמַר בֵּהּ (במדבר טז) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית , וְאוֹקְמוּהּ מ"מ כָּל הַפּוֹחֵת לֹא יִפְחוֹת מִז', וְכָל הַמּוֹסִיף לֹא יוֹסִיף עַל י"ג. וְאִנּוּן חַ"י בֵּין קְשָׁרִים וְחֻלְיָן לַכֹּל, סִטְרָא סַלְקִין עָ"ב. עָלַיְהוּ אִתְמַר (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא. חֶסֶ"ד בְּגִימַטְרִיָא עָ"ב. וּבוּצִינָא קַדִּישָׁא אָמַר כָּל מָאן דְּמַנַּח תְּפִלִּין וְצִיצִית, כְּאִלּוּ מְקַיֵּם תַּרַי"ג מִצְוֹת דְּאוֹרַיְתָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּצִיצִית כָּאֵלּוּ מִתַּקֵּן כָּרְסָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בִּתְפִלִּין דְּאִנּוּן שֵׁם יהו"ה כְּאִלּוּ נָחִית יהו"ה עַל כָּרְסָא. אִי הָכִי אַמַּאי אִתְמַר אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים. אֶלָּא וַדַּאי תְּרֵין רָזִין עִלָּאִין הָכָא. חַד דְּפָרְקָנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא וְאַבָּא וְאִימָּא דְּאִנּוּן יהו"ה,

לֹא תַלְיָא אֶלָּא בְּעִלַּת כָּל עִלָּאִין, דְּאִיהוּ מְפִלָּא וּמְכֻסֶּה בִּכְתָרָא עִלָּאָה. וְחַד דְּמִסְטָרָא דְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים לָאו אִיהוּ חָבוּשׁ וְאָסוּר בְּגָלוּתָא, אֶלָּא אִיהוּ אָסוּר וְחָבוּשׁ עִמָּהֶם בִּרְחִימוּ, קָשִׁיר עִמְּהוֹן בַּחֲבִיבוּתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מד) וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ. חָבוּשׁ עִמְּהוֹן בִּכְרֵסָא דְּמַתְקְנִין לֵהּ וּבְמֶרְכָּבָה דִּילֵהּ, בְּכַמָּה שִׁירִין וְתֻשְׁבְּחָן דְּקָא נַחְתִּין עָלַיְהוּ כַּמָּה מַשְׁרְיָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. וּבִישְׁתַּבַּח אַתְיָן שְׂרָפִים, נַחְתִּין לֵהּ בְּכַמָּה מַשְׁרְיָן, דְּאִנּוּן שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים. וּבְצִלּוֹתָא קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה. כְּמַה דְּאוֹקְמוּהּ (מלכים א, יח) וְהִנֵּה ה' עוֹבֵר רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וְגוֹ'. דְּצִלּוֹתָא בַּחֲשַׁאי אִיהִי קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה. וּבְגִין דְּתַמָּן אָתָא מַלְכָּא, צָרִיךְ לְמֵיקָם בְּגִינֵהּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת צְלוֹתָא עֲמִידָה. וּבְגִין דָּא חַי עָלְמִין כָּלִיל חַ"י בִּרְכָאן, בֵּהּ מִתְיַחֲד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ. יאהדונהי דְּסָלִיק בְּחֶשְׁבַּן אָמֵן. וּבֵהּ צָרִיךְ לְמִכְרַע עַד שֶׁיִּתְפַּקְּקוּ חַ"י חֻלְיוֹת שֶׁבַּשִּׁדְרָה. וְהָכֵי אוֹקְמוּהּ מָארִי מַתְנִיתִין. וּבִתְלָת קַדְמָאִין צָרִיךְ לְתַקָּנָא שִׁבְחוֹי, לְאַעֲלָא לְתַרְעָא דְּמַלְכָּא בְּהֵיכְלֵהּ, דְּאִיהִי אדנ"י. דְּהָכֵי סָלִיק הֵיכָ"ל בְּחֶשְׁבַּן אַדנָ"י. בָּתַר דְּעָאל תַּמָּן וְיִשְׁאַל שְׁאֵלָתּוֹי בי"ב בִּרְכָאן דְּאִנּוּן ו'. לְבָתַר יַהֲבִין לֵהּ שְׁאֵלָתּוֹי בִּתְלָת בַּתְרָאִין, דְּתַמָּן צַדִּיק בֵּין תְּרֵין שִׂפְוָן לְשׁוֹן לְמוּדִים, וּבֵהּ שְׁכִינְתָּא אִיהִי קַבָּלָה. מִסְטָרָא דְּאִלֵּין צַדִּיקַיָּא, אִיהוּ אָסוּר וְחָבוּשׁ דְּמִתַּקְנִין לֵהּ כְּרֵסָא, עִם מֶרְכַּבְתָּא דִּילֵהּ וּמַשְׁרְיָתָהּ מִסְטָרָא דְּעֵץ הַחַיִּים. אֲבָל מִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּקָשִׁיר לוֹן בַּיֵּצֶר הַטּוֹב, לְמֶהֱוֵי עֵזֶר בַּהֲדֵיהוּ, וְקָשִׁיר לֵהּ לַיֵּצֶר הָרָע לְמֶהֱוֵי כַּחֲמוֹר לְמַשָּׂאוֹי תְּחוֹתַיְהוּ, חֲמוֹר נוֹשֵׂא סְפָרִים. מִסְטָרָא דְּבֵינוֹנִים

אִיהוּ אָסוּר וְחָבוּשׁ בְּגָלוּתָא. דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר בְּיוֹמִין דְּחֹל הָיָה כְּשׁוֹר לַחֲרֹשׁ וְכַחֲמוֹר לְמַשְׂאוֹי. בְּרַשִׁיעָיָא אִתְמַר (איכה א) נְתָנַנִי ה׳ בְּיָדִי לֹא אוּכַל קוּם. דְּרָצוּעִין דִּתְפִלִּין אִנּוּן כַּחֲבָלִים לְקַרְנוֹי דְּסַמָּאֵ״ל שׁוֹר מוּעָד דְּלָא יְשֵׁיצֵי לוֹן, וּתְפִלָּה דְּיָד קָשִׁיר לְרַגְלוֹי וּמָאן דְּלָא מָנַח תְּפִלִּין, עָלֵיהּ אִתְמַר מְשׁוֹר מוּעָד הַרְחֵק מִמֶּנּוּ כִּמְלֹא עֵינָיו, דְּמִנֵּיהּ תַּלְיָן אֲבוֹת נְזִיקִין צִיצִית מַשְׂאוֹי עַל חֲמוֹר נוֹאֵף. נָחָשׁ בְּגִינֵיהּ אִתְמַר אֲפִלּוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק. וְד׳ בָּתֵּי תְּפִלִּין אִנּוּן כְּהֵיכָלָא לְד׳ אַתְוָן מָאן הֵיכָלָא דָּא אֲדָנ״י דְּהָכֵי סָלִיק בְּחֶשְׁבַּ״ן הֵיכ״ל. וְאִנּוּן ד׳ פַּרְשַׁיָן ד׳ אַתְוָן דִּיהו״ה כַּגְוָנָא דְּאַנְפִּין דְּחֵיוָן. וּבָתִּים ד׳ לָקֳבֵל גַּדְפִּין דְּחֵיוָן, וְאִנּוּן כְּגַוָנָא דְּנִקּוּדִין וְאַתְוָן דְּאִנּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא. תְּרִין רְצוּעִין לָקֳבֵל כַּנְפֵּי יוֹנָה רְצוּעָה דְּיָד לְאַקַּשְׁרָא לָהּ וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ יוֹנָתִי. וּתְרִין אִנּוּן יוֹנִים דְּכַר וְנוּקְבָא. מָאן דְּבָעֵי לְצַיְּדָא לֵהּ צַדָּה דְּתַרְוַיְהוּ, נָטִיל נוּקְבָא וְקָשִׁיר לָהּ עִמֵּהּ וּמְיַּד יְקָרֵי לְדִבּוּרָא וְיֵתֵי. וְהָכֵי צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְנַטְלָא יוֹנָה קַדִּישָׁא מְצָוָה שְׁכִינְתָּא, לְקַשְׁרָה לָהּ בִּקְשׁוֹרָא דִּתְפִלִּין, וּמְיַּד יְקָרֵי לְבַעְלָהּ דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵלָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְמִקְרֵי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל בְּקָלָא עִם מִצְוַת תְּפִלִּין. וּמְיַּד דְּנָחִית לְגַבָּהּ, צָרִיךְ לְקַשְׁרָא לֵהּ עִמֵּהּ לְמֶהֱוֵי חָבוּשׁ עִמֵּהּ בִּרְצוּעָה דִּתְפִלִּין דְּיָד, כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ מ״מ. (יחזקאל כד) פְּאֵרְךָ חָבוּשׁ עָלֶיךָ , אֵלּוּ תְּפִלִּין כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ לְעֵיל. וּמְיַּד דְּקָשִׁיר לוֹן צָרִיךְ לְיַחֲדָא לוֹן בְּיִחוּדָא דְּאֶחָד א״ח עִם ד׳, דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פַּרְשַׁיָן דִּתְפִלִּין, וְאִיהִי רְבִיעִית לְד׳ אַתְוָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. ה׳ רְבִיעָאָה שְׁלִימוּ דְּשֵׁם יהו״ה, וְאִיהִי קוֹצָא דְּאָת דָּלֶ״ת עֲשִׂירִית לְא״ח, דְּאִיהוּ תֵּשַׁע בְּחֶשְׁבָּן, וּבָהּ אִשְׁתְּלִים

לַעֲשָׂרָה. כְּגַוְנָא דָּא יו״ד ה״א וָא״ו ה״א, וְהָא אוֹקְמוּהּ. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְמִקְרֵי קְרִיאַת שְׁמַע בִּתְפִלִּין. וְאוֹקְמוּהּ מ״מ, דְּמָאן דְּקָאֲרֵי קְרִיאַת שְׁמַע בְּלָא תְּפִלִּין, כְּאִלּוּ סָהֵיר סַהֲרוּתָא דְּשַׁקְרָא. וְקִשּׁוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ צַדִּיק אוֹת דְּתְפִלִּין. וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּקָשִׁיר לוֹן בַּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, מָאן דְּשָׁח בֵּינְתַיִם עֲבֵרָה הִיא בְּיָדוֹ. וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא אִיהוּ תְּפִלִּין אִמָּא דְּקַשְׁרַת לַהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.עֲלָהּ אִתְמַר וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ. כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ מ״מ (ישעיה סב) נִשְׁבַּע ה׳ בִּימִינוֹ זוֹ תּוֹרָה, וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ. גְּבוּרָה אִיהוּ זְרוֹעַ דְּיֵלֵהּ וְאִיהִי עֻזּוֹ, וְהָא אוֹקְמוּהּ. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגַבְהֵי מְרוֹמִים , הוּא אֱלֹהֵינוּ מִסְטְרָא דְּיֵלֵהּ תְּפִלָּה דְּיָד אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת שֶׁל רֹאשׁ וְכוּ׳. דְּכָל חַד אִיהִי מִצְוָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. מִסְטְרָא דְּאִמָּא אִנּוּן הֲוָיוֹת בְּאֶמְצַע כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ. וְהָא אִתְמַר. וּבְגִין דְּלָא בְּקִיאִין אִלֵּין דְּדָרָא בַּתְרָאָה, שַׁוְיָן תְּרֵין זוּגִין דִּתְפִלִּין, דְּלָא יַדְעִין בְּרָזָא דָּא. וְעוֹד מָאן דְּשַׁוֵּי תְּפִלִּין כַּדְקָא חָזֵי, הַאי אִיהוּ מְקַיֵּם מִצְוָה בְּמַאֲמָרָהּ. וּכְגַוְנָא דְּצַדִּיק אִיהוּ אוֹת דְּאָחִיד בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, הָכִי אִיהוּ אָחִיד בְּתַרְוַיְהוּ בְּח״י בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא. וְאִתְמַר בִּתְפִלִּין שָׁח בֵּינְתַיִם עֲבֵרָה הִיא בְּיָדוֹ. וְאִתְמַר בִּצְלוֹתָא וַאֲפִלּוּ נָחָשׁ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק. זַכָּאָה פּוּמָא דְּבִצְלוֹתָא עָבִיד בַּהּ מִשְׁכָּב לִשְׁכִינְתָּא וְהָא אִיהוּ. (תהלים סח) אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם דְּבִהּוֹן אֲדָנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח לְמִשְׁכְּבָא בְּהוֹן אִמָּא עִלָּאָה דְּאִתְמַר בַּהּ (דברים כב) וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים. דְּבִזְמְנָא דְּאִיהִי פְּרִישַׁת גַּדְפָּהָא עַל גּוֹזָלַיָּא, דְּאִנּוּן יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ, אִשְׁתְּכָחוּ בְּחֵירוּ מִכָּל אִמִּין דְּעָלְמָא.

וּבְגִין דָּא בְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין דְּאִיהִי רוֹבָצָת עַל יִשְׂרָאֵל, לֵית לוֹן דְּחִילוּ מִכָּל מְקַטְרְגִין דְּעָלְמָא. וְכַד יֵיתֵי יוֹמִין דְּחֹל אִתְמַר בּוֹ (שם) שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. וּמַאי אִית בֵּין שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה לְתַתָּאָה דְּכֹלָּא חַד. אֶלָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי כְּיוֹנָה, וְאִתְמַר בָּהּ (תהלים סח) כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף , צָרִיךְ לְכַסָּאָה לָהּ, דְּאִיהִי יְרֵאָה וּדְחִילוּ אִשְׁתְּכַח מִסִּטְרָא. בְּגִין דְּאִנְטִילַת מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן סַמָּאֵ״ל לְמִתְבַּע דִּינִין. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְכַסָּאָה לָהּ מִכַּמָּה מָארֵי דְּדִינִין, דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בֵּהּ. וּבְמַאי בְּכֶסֶף דְּאִיהוּ יְמִינָא. דְּבְגִינֵהּ אִתְמַר כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה חַקּוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מוֹשֵׁךְ עָלָיו שֶׁל חוּט חֶסֶד בַּיּוֹם. וּבְגִין דָּא נֶחְפָּה בַכֶּסֶף לְרַשְׁמָא לָהּ מִסִּטְרָא דְּרַחֲמֵי, דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדָעִין בָּהּ מָארֵי דְּדִינָא. אֲבָל אִימָּא עִלָּאָה אַיהִי כְּנִשְׂרָא דְּלָא דְּחִילַת מִכָּל עוֹפִין דְּלְעֵלָּא. וְגַדְפִּין דִּילַהּ אִנּוּן מִסּוֹף עָלְמָא וְעַד סוֹף עָלְמָא. וּבְגִינַהּ אִתְמַר (דברים לב) כַּנֶּשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ, וְדָא יְרוּשָׁלַם. וְעָלַהּ אִתְמַר (שם כב) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר. דְּקַן דִּילָהּ אִיהִי יְרוּשָׁלַם דְּלְעֵלָּא. וְקַן דְּצִפּוֹר יְרוּשָׁלַם דִּלְתַתָּא. זַכָּאָה פּוּמָא דְּאִיהוּ קַן דִּילַהּ. זַכָּאָה אוֹרַיְתָא וּצְלוֹתָא דְּאִיהִי קַן לָהּ. זַכָּאָה נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי קַן דִּילַהּ. דְּכַד אִיהִי מְקַנְּנָא תַּמָּן לֹא דְּחִילַת מִכָּל מְקַטְרְגִין דְּעָלְמָא. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת נְשָׁמַת כָּל חַי, אִיהִי מְקַנְּנָת בִּצְלוֹתָא דְּשַׁבָּת וְצַדִּיק. מִסִּטְרָא דִּילַהּ אִתְקְרֵי יוֹם הַשְּׁבִיעִי כַּד חָשְׁבִין יוֹמִין מֵאִימָּא עִלָּאָה. וְאִיהִי יוֹמָא קַדְמָאָה דְּפֶסַח. וְיוֹמָא קַדְמָאָה דְּסֻכּוֹת. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה חַג שְׁמִינִי עֲצֶרֶת וְאִיהִי יוֹם מַתַּן תּוֹרָה וְאִיהִי יוֹם הַכִּפּוּרִים. כָּל צְלוֹתִין דְּכָל שַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין צְרִיכִין לְמֶעֱבַד לַהּ. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא (ויקרא כג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה׳ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם

בְּמוֹעֲדָם. מַאי מוֹעֲדָם. אִימָא עִלָּאָה. וְצָרִיךְ לְאַכְלְלָא בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת. וְכַד אִיהִי סְלִיקַת, אִיהִי סְלִיקַת עַל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. עֲבִידַת אוֹרְחָא תַּמָּן וְלֹא אִשְׁתְּמוֹדְעַת בֵּהּ אֶלָּא לְבַעְלָהּ. וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ אֶלָּא דְּסָלִיק לֵהּ עִטָּרָא עַל רֵישֵׁהּ תְּפִלִּין עַל הָרֹאשׁ. וְכַד סְלִיקַת כַּמָּה חַיָּלִין סְלִיקִין עִמֵּהּ. וְכַד נְחִיתַת כַּמָּה חַיָּלִין נַחְתִּין עִמָּהּ, וְאִתְקְרִיאוּ נְשָׁמוֹת יְתֵרוֹת דְּיַרְתִּין עַמָּא קַדִּישָׁא. וּבְהוֹן אִית לוֹן נַיְיחָא לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין. וְיוֹנָה קַדִּישָׁא בְּכָל שִׁית יוֹמִין דְּחֹל. אַזְלָא מְנַהְדָּא מִדּוֹךְ לְדוֹךְ. וְאִם אַשְׁכַּחַת צַדִּיק בְּעָלְמָא אִתְדַּבְקַת בֵּהּ. אִם לָאו אִתְחֲזַרַת לְקַנָּהָא וְאִתְטַמְּרָה תַּמָּן, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְקְרֵי קַן צִפּוֹר. וּמַאי נִיהוּ קַן דִּילֵהּ מְטַטְרוֹ"ן דִּי שְׁמֵהּ שַׁדַּ"י, דְּאִיהוּ נָטִיר תַּרְעָא דְּאִתְמַר בֵּהּ (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַה'. וּבְגִין דָּא בִּמְזוּזָה שַׁדַּי מִלְּבַר יהו"ה מִלְּגָאו. דשס"ד מַלְאָכֵי חַבָּלָה אִנּוּן כְּחֶשְׁבַּן יוֹמֵי שִׁתָּא שְׁסָ"ה חָסֵר חַד. דָּא אִיהוּ יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּלֵית לַשָּׂטָן שׁוּלְטָן עָלֵהּ הַשָּׂטָן הָכִי סָלִיק שס"ד. בַּאֲתַר דִּמְזוּזָה תַּמָּן, לֹא אִית לֵהּ רְשׁוּ לְקָרְבָא. וּבְגִין דָּא (דברים יא) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ מְזוּזוֹת זָז מָוֶת. וּבְגִין דָּא כַּד לָא אִשְׁתְּכַחַת אֲתַר, אִתְחֲזַרַת לְקַנָּהָא דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹ"ן, דְּחֶשְׁבָּנֵהּ שַׁדַּ"י, דְּתַמָּן יהו"ה מָארֵי דְּיוֹנָה קַדִּישָׁא. וּבְשַׁבָּת דְּתַמָּן צַדִּיק, וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב. בְּגִין דְּאִיהוּ יְחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ. וְכַד אִית צַדִּיק לְתַתָּא, אִיהוּ בַּאֲתַר דְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּאִיהוּ שַׁדַּי דִּלְעֵלָּא, וּבֵהּ אִתְיַחֲדַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתַמָּן אַשְׁכַּחַת נַיְיחָא, וְלָא אַזְלַת מְטַלְטְלָא מִדּוֹךְ לְדוֹךְ וּמֵאֲתַר לַאֲתַר. וּמָאן אִיהוּ צַדִּיק דְּאִיהִי אִתְדַּבְקַת בֵּהּ הַהוּא

דְּאִיהוּ כְּלִיל מִכָּל מִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִתְּמַר בֵּהּ וַיְכֻלּוּ כָּלִיל כֹּלָא. דְּכָל סְפִירָן בֵּהּ אִתְּכְּלִילוּ דְּאִיהוּ חֶסֶד וְגָמִיל חֶסֶד עִם שְׁכִינְתָּא, וְיָהִיב לָהּ תֻּקְפָּא בִּגְבוּרָה. וְהָכֵי בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה יָהִיב לָהּ תֻּקְפָּא. אִיהִי אִתְדַּבְּקַת וְלָא תָּזוּז מִנֵּהּ בְּכָל שִׁית יוֹמֵי שַׁבְּתָא. וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר עַל צַדִּיק א׳ הָעוֹלָם עוֹמֵד. אִיהוּ עַמּוּד סָבִיל כֹּלָא. וּבֵהּ כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַּכֶּסֶף. אַיֵּהּ מְכַסְיָא עָלֵהּ בְּגַדְפָּהָא, וְאַגִּינַת עָלֵהּ מִכָּל מְקַטְרְגִין דְּעָלְמָא. וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר (תהלים כה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק. לֹא יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל אָוֶן. לֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם. וּבֵהּ אִתְחֲזֵי קֶשֶׁת דְּפָרְקָנָא בְּגַוְונוֹי נְהִירִין. וּמִיָּד (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וְלֹא תֵּצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים מִסִּטְרָא דְּקֶשֶׁת דְּאִיהוּ עֶבֶד. וְעוֹד זַרְקָא. הָא אֱלֹהוּ נָחִית וְכַמָּה מַשְׁרְיָן עִמֵּהּ דְּמַלְאָכִין וְנִשְׁמָתִין.

פְּתַח וְאָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא הָא כַּמָּה מַשְׁרְיָן דְּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה קָא מַחְתִּין עַל עָאנָא. אִימָא לְרָעְיָא דְּזָרִיק אַבְנָא מִקִּירְטָא קַדִּישָׁא לְגַבַּיְהוּ. (חָסֵר בָּאן) אִתְרְמִיז בְּכֶתֶר עִלָּאָה כְּגַוְונָא דָּא יוּ״ד הֵ״י וָא״ו הֵ״י דְּסָלִיק אֶהְיֶה תְּלָת זִמְנִין. וְאִיהוּ אַשְׁ״ר רֹא״שׁ דְּאֶהְיֶ״ה אֶהְיֶ״ה כְּלָלָא דְּמ״ב. וְאִיהוּ כְּלִיל עֶשֶׂר אֲמִירָן. כְּגַוְונָא דָּא אָלֶ״ף הֵ״א יוּ״ד הֵ״א. וְכַמָּה אִנּוּן סְפִירָן פְּנִימָאִין וְכַמָּה סְפִירָן אַחוֹרַיִם, וְאִנּוּן דָּא עַל גַּב דָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שׁוֹמֵר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם. וּבְגִינַיְהוּ אִתְּמַר וְכַמָּה פָּנִים לַפָּנִים הַנּוֹרָאִים, וְכַמָּה אֲחוֹרַיִם לַאֲחוֹרַיִם דְּלָאו הַנִּרְאִים, וְאִנּוּן פְּנִימַיִם אִלֵּין יוּ״ד הֵ״י וָא״ו הֵ״י. יוּ״ד הֵ״י וָ״ו הֵ״י. יוּ״ד הֵ״א וָא״ו הֵ״א, אֲחוֹרַיִם, אִנּוּן י׳ י״ה יה״ו יהו״ה א׳ א״ה אה״י

אהי"ה. א' א"ד אד"נ אדנ"י. כַּד אִנּוּן פְּנִימִיִּים מִלְּעֵלָּא כְּגוֹן טַעֲמֵי עַל אַתְוָן, אִנּוּן דְּכוּרִין. וְכַד פְּנִימִיִּים אִנּוּן לְתַתָּא בְּגִין נְקוּדִין תְּחוֹת אַתְוָן, אִנּוּן נוּקְבִין. וְכֻלְּהוּ אִשְׁתְּמוֹדָעוּ בְּרָזָא דָּא. כַּד אֶהְיֶ"ה עַל יהו"ה אִנּוּן נוּקְבָא. כֻּתֶּר יִתְּנוּ לְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ.וּבְכָל אֲתַר כֻּתֶּר אִימָּא, וְתַרְוַיְהוּ אַרְמִיזוּ בְּשֵׁם אֲדנָ"י א' אֶהְיֶ"ה י' יהו"ה. וְהָכֵי כַּד אדנ"י עַל יהו"ה אִיהוּ נוּקְבָא בַּת. כְּגַוְנָא דְּטִפָּה דִּדְכוֹרָא כַּד אַקְדִּים לְטִפָּה דִּנוּקְבָא, אִיהוּ בַּת. וְכַד נוּקְבָא אַקְדִּימַת לִדְכוֹרָא אִיהוּ בֵּן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יהו"ה אֱלֹהִי"ם אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. וּבְגִין דָּא עֶשֶׂר סְפִירוֹת מִסְּטָרָא דְּאֶהְיֶה מַתְחִילִים בְּאָת א', וְאִיהוּ ב' כֶּתֶר כְּחָשְׁבַּן חַ"ה וּמִתְפַּשְׁטִין מִנֵּהּ עֶשֶׂר הַוָיָן, וְאִנּוּן הֱיֶה הָיָה אֶהְיֶה כְּגַוְנָא דְּאַתְוָן דְּאִנּוּן יְהוָ"ה מֶלֶךְ יְהוָ"ה מָלָךְ יְהוָ"ה יִמְלֹךְ. דִּנְקֻדָּה דִּלְהוֹן הֱוֶה הָיָה וְיִהְיֶה דַּהֲוָיָה דָּא מַסְהִיד עַל עִלַּת כָּל עִלָּאִין, דְּאִיהוּ הָיָה קֹדֶם כֹּל הֲוָיָה, וְיִהְיֶה בָּתַר כָּל הֲוָה עַד אֵין סוֹף. וּמִסְּטָרָא דַּאֲדנָ"י אִתְקְרֵי אֵין דְּאִתְרְמִיז בַּאֲדנָ"י דְּאַסְהִיד עָלֵּה דְּאִיהוּ אַחֲרִית עַד אֵין סוֹף וְתַכְלִית. וָאֱהִי סָהִיר עַל קַדְמוּתוֹ דְּלֵית קַדְמוֹן עָלֵּה. וְסִימָנִיךְ דַּאֲחוֹרֵי' א"י א"י אֶהְיֶ"ה יְהוָ"ה. אֲדנָ"י יְהוָה. אִנּוּן עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה אַרְבַּע אַרְבַּע. אַרְבַּע רָשְׁיוֹת דְּשַׁבָּת דְּלֵית זָר בֵּינַיְהוּ, וְאִנּוּן תְּרִין דְּכַר וְנוּקְבָא חַד לִימִינָא. וּדְכַר וְנוּקְבָא חַד לִשְׂמָאלָא. וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ. י'א י'א יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, וְכָל שְׁמָא רָחֵבוּ אַרְבַּע וְגָבְהוּ עֲשָׂרָה וְסַלְקִין אַרְבַּע אַרְבַּע לע"ב, וְתַלְיָן מֵעֶשֶׂר. כְּגַוְנָא דָּא יו"ד ה"י וָי"ו ה"י. וְאִנּוּן יו"ד עֶשְׂרִין. ה' ה' תְּלָתִין. וָי"ו עֶשְׂרִין וּתְרִין. סַלְקִין ע"ב. כְּגַוְנָא דְּעֶשֶׂר אַתְוָן דְּאִנּוּן י' י"ה יה"ו הו"ה וְסַלְקִין לע"ב. לֵית שְׁמָא בֵּין מע"ב בֵּין ממ"ב דְּלָא תַלְיָא מֵעֶשֶׂר

סְפִירָן. כְּגַוְנָא דְּכָל סְפִירָא אִתְכְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן. אֲבָל עכ"ד דְּתַלְיָן מֵעֶשֶׂר סְפִירָן, כָּל שְׁמָהָן צָרִיךְ כָּל חַד לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לֵהּ בִּסְפִירָא דִּילֵהּ. כְּגוֹן חֶס"ד דְּסָלִיק ע'ב, בֵּהּ צָרִיךְ לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא ע'ב הַוָיוֹת דְּאִשְׁתְּכָחוּ מִשְּׁמָא דָּא, דְּאִיהוּ יוּד הֵי וָיו הֵי וְאִלֵּין אִנּוּן יהו הוה והי היה והו הוי ויו יוה והו ויה יהי היו יוי הוה והו והי ויו יוי היו יהה הוי והה הוו ויה יוו יוה ויי יהו היי ייה יהה והה יוו ויי ההי יוה ההו ויה היו ווי יהו יוי ייה הוי ההי ייה ווה ההו יוי ווי היו ווה יהו ייה הוי והי יוי ייה הוי יוי ייה הוי והי יוי ויי ההו ייה והה ההו ייו ויו (אמ"ז עַיִן בְּתִקּוּנִים ח"א יֵשׁ עוֹד ב' נְסְחָאוֹת אֲחֵרוֹת גַּם בס' הַפַּרְדֵּס שַׁעַר פְּרָטֵי הַשֵּׁמוֹת דקכ"ג יֵשׁ דֶּרֶךְ אַחַר וְאוּלַי שֶׁהֵם בְּחִינוֹת שׁוֹנוֹת זוֹ מִזּוֹ אֲבָל מַה שצ"ע הוּא שֶׁלֹּא יֵשׁ בְּנֶפֶשׁ זֶה כִּי אִם ע"א שֵׁמוֹת) הָא הָכָא עָ"ב הַוָיָן דְּאִתְמַר בְּהוֹן יְהִי כָּךְ וִיהִי כָּךְ. אִלֵּין אִנּוּן בִּנְיָנָא דִּנְשְׁמָתָא. וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (תהלים כט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. כָּל י' אִיהִי אַבְנָא וְאִיהִי יְסוֹדָא דִּבְנְיָנָא מִסְטְרָא דְּצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּאִיהוּ יוֹם הַז' דְּבֵהּ וַיְכֻלּוּ, אִיהוּ כְּלִיל עָ"ב הַוָיוֹת. וְכָל ה' בְּנְיָנָא דְּבֵיתָא. כְּגוֹן בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. דְּצַדִּיק קִשּׁוּרָא דִּילֵהּ בְּחָכְמָה דְּאִיהִי י' עִלָּאָה. וְצַדִּיק אִיהוּ י' זְעֵירָא. שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בֵּית ה' תַּתָּאָה וְדָא אִתְבְּנִיאַת בְּה' עִלָּאָה. ו' עַמּוּד סָבִיל כֹּלָּא וְאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אָרֵךְ בֵּין אַבָּא וְאִמָּא. וְאִיהוּ ו' זְעֵירָא בְּצַדִּיק. ה' דְּאִיהִי בֵּית ב'. אֶלָּא כְּגַוְנָא דְּאִית ג' גגין בְּדָא, הָכִי אִית תְּלָת גַּגִּין בְּדָא, וְכָל נְקֻדָּה בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָל תֵּבָה, צָרִיךְ לְאַרְכָּא בָּהּ וּלְסַלְקָא בְּתִפְאֶרֶת וּלְאַכְלְלָא בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת. וְכָל נְקֻדָּה לְעֵלָּא מִן צָרִיךְ לְסַלְקָא מַחֲשָׁבוֹתֵהּ

בְּכֶתֶר, וּלְנַחְתָּא לָהּ עַד מַלְכוּת. וְהָכִי בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה. דִּתְנוּעָה דְּנִקּוּדֵי אִנּוּן בַּאֲתַר דְּטַעֲמֵי דְּאִנּוּן כְּתִרִין עַל אַתְוָן, לֹא צָרִיךְ לְמֶעֱבַד תְּנוּעָה בְּאָת מִן תֵּבָה, אֶלָּא בְּהַהִיא דְּתָגָא עָלַהּ. וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אע״ג דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת וּבָהּ אִתְקְרִיאוּ כֻּלְּהוּ אֲחוֹרַיִם. הָכִי כַּד מִתְיַחֲדִים בָּהּ סְפִירָן דְּאִנּוּן פְּנִימַיִים, כָּל סְפִירָאן אִתְקְרִיאוּ מִסְטָרָא פְּנִימַיִים. וְאִית סְפִירָאן דְּאִנּוּן לִפְנֵי לִפְנִים. וְכַד אִתְכְּלִילָן בָּהּ כָּל סְפִירָן, אִתְקְרִיאוּ לִפְנֵי וְלִפְנִים. וּפְנִימַיִים וּפְנִימַיִים דְּפְנִימַיִים וַאֲחוֹרַיִים כֻּלְּהוּ אִנּוּן חַד. וְלָאו אִנּוּן כְּגַוְנָא דְּבַר נָשׁ דְּגוּפֵהּ מִינָא חֲדָא, וְנִשְׁמָתֵהּ מִינָא אָחֳרָא, אֲבָל לְעֵלָּא כֹּלָּא חַד. אֶלָּא כָּל נְהוֹרָא וְכָל דַּרְגָּא דְּאִיהִי יַתִּיר, קְרִיבָא לְעִלַּת כָּל עִלָּאִין. אִתְקְרִיאַת לִפְנֵי וְלִפְנִים. וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת פַּרְדֵּס דְּאוֹרַיְתָא, עַל שֵׁם דְּאִיהִי כְּלִילָא ׳מִפְּשָׁט ׳רְאִיָּה׳ ׳דְּרָשָׁה ׳סוֹד דְּאוֹרַיְתָא דָּא הוּא סִימָן פַּרְדֵּס. וְאִתְקְרִיאַת עֵ״ץ חַיִּים מִסְטָרָא דְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים דְּלֵית בְּהוֹן פְּסֹלֶת. וּמִסְטָרָא דְּכַמָּה אִילָנִין אִנּוּן, דְּמְאִיבָא דִּילְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדַעַת שְׁכִינְתָּא בֵּינְהוֹן כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן. כְּגוֹן אֱגוֹז דְּאִיבָא דִּילָהּ סְתִימָא וַחֲתוּמָה, הַאי אִיהוּ רָמִיז לִשְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר ד) גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם. כְּגָוְונָא יַיִן דְּאִיהוּ סָתוּם וְחָתוּם, דְּלָא אִתְהַנְיָן מִנֵּהּ רַשְׁיעָיָא, וְלָא אִתְנְבַהּ, הָכִי נַמִּי אִיהִי שְׁכִינְתָּא סְתִימָא וַחֲתִימָא בֵּין רַשְׁיעָיָא דְּלָא אִתְהַנְיָן מִנַּהּ. וְאוֹר דִּילַהּ אִתְמַר בֵּהּ (שמות ב) וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ. וְהָכִי אוֹרַיְתָא רָזִין דִּילָהּ סְתִימִין וַחֲתִימִין דְּלָא אִתְהַנְיָן מִנְּהוֹן רַשְׁיעָיָא. וּבְגִין דָּא אֱכֹל דְּבַשׁ וְשָׁתֵי חֲמָרָא וְאַל תְּלַמְּדֵהוּ לַגּוֹי. ועכ״ד.

דְּבַשׁ מָצָאתָ אָכֹל דַּיֶּךָּ. דְּבְמַה (משלי כה) שֶׁהֲרִשֵּׁיתָ הִתְבּוֹנֵן וְאֵין לְךָ עֵסֶק בַּנִּסְתָּרוֹת. וּכְגַוְנָא דְּמֹחָא דֶּאֱגוֹז סָתִים הָכִי אִיהִי שְׁכִינְתָּא סְתִימָא. וְאִיהִי אֲסוּרָא בְּגָלוּתָא בֵּין רַשִׁיעַיָּא. וּבְגִינַיְהוּ אִתְמַר (איכה א) נָתָנַנִי ה׳ בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם. דְּבְהוֹן אִיהִי סוּגֶּרֶת וּמְסֻגֶּרֶת. וּבֵין צַדִּיקַיָּא לֵית בָּהּ פְּסֹלֶת. וּבַבֵּינוֹנִיִּים מָארֵי תְּיוּבְתָּא אִיהִי סַמָּאֵ״ל אָסִיר בַּפְּסֹלֶת דְּתַמְרָא דְּאִיהוּ אָסִיר וְסָתִים מִלְּגָאו וְלֵית לֵהּ רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה. וְעוֹד מִסְּטְרָא דְּבֵינוֹנִיִּים אִיהִי כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, כְּגַוְנָא דִּירוּשְׁלֵם דְּאִתְמַר (יחזקאל ה) זֹאת יְרוּשָׁלַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת. דָּא הִיא שְׁכִינְתָּא שָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא בְּגוֹ גּוֹבִין, דְּאִנּוּן עֶשֶׂר כִּתְרִין תַּתָּאִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן הַשּׁוֹכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאָתָם. וְאִנּוּן אַרְעִין דִּשְׁפְחָה שֶׁמַּטְרוֹנִיתָא, דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת. וְלֹא עוֹד אֶלָּא כָּל מִזּוֹנִין דְּחַמְרֵי וְכַלְבֵי, דְּאִנּוּן חַיָּלִין דְּסַמָּאֵ״ל וְנָחֵשׁ דְּשָׁלְטִין בְּמִשְׁמָרוֹת דְּלֵילְיָא, כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ מ״מ, מִשְׁמָרָה רִאשׁוֹנָה חֲמוֹר נוֹעֵר. שְׁנִיָּה כְּלָבִים צוֹעֲקִים, כֻּלְּהוּ הֲווֹ צָוְחִין לְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא, לְמֵיהַב לוֹן מִזּוֹנָא לְקַיֵּם בְּהוֹן וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. הָא שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מֵעִלָּאִין וְתַתָּאִין אִיהִי מַבּוּעָא דְּאִילָנָא מִסִּטְרָא דְּאָת י׳. וְאִיהִי מְקוֹר מַיִם חַיִּים מִסִּטְרָא דְּכֶתֶר, מְקוֹרָא דְּלֵית לֵהּ סוֹף. וְאִיהִי יַמָּא דְּאוֹרַיְתָא מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, וּבָהּ מִתְפַּלְגִין שֶׁבַע סְפִירָן לְזִ׳ נַחֲלִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה יא) וְהִכָּהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים. וְאִיהִי איבא דְּאִילָנָא מִסִּטְרָא דְּאָת י׳. וְאִיהִי גּוּפָא דְּאִילָנָא מִסִּטְרָא דְּאָת ו׳. וְאִיהִי עַנְפִּין דְּאִילָנָא מִסִּטְרָא דְּאָת ה׳ עִלָּאָה. וְאִיהִי שֹׁרֶשׁ׳ דְּאִילָנָא מִסִּטְרָא דְּאָת ה׳ תַּתָּאָה דְּאִיהִי גַּן, דְּבֵהּ נָטַע אִילָנָא מִסִּטְרָא דַּאֲדנ״י. וְאִיהִי אָדָם דְּאִתְמַר בֵּהּ (בראשית

ט) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר. אִיהִי אָדָם מִסְטְרָא דְּשִׁמְאָ מְפָרֵשׁ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א אִיהִי כְּלִילָא מִכָּל שְׁמָהָן עִלָּאִין. וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעִלָּאִין וְתַתָּאִין, שַׁרְיָא עָלַת כָּל עִלָּאִין וּבִי' שְׁלְטָנוּתָא עַל כֹּלָּא. קוּם אֵלְיָהוּ לְשַׁבְּחָא לְעִלַּת כָּל עִלָּאִין, דְּאַתְּ תְּהֵא אַקְדִּים לְכָל נְבִיאָה בְּדָרָא דְּמְשִׁיחָא. דְּאִית לְמָאן דְּאַתְּ עָתִיד לְאִתְגַּלָּאָה לֵהּ מִסִּטְרָא דִּנְשְׁמָתֵהּ בַּשֵּׁכֶל דִּילֵהּ. וְאִית לְמָאן דְּאַתְּ עָתִיד לְאִתְגַּלְיָא לֵהּ פָּנִים בְּפָנִים מִסִּטְרָא דְּגוּפֵהּ, מִסִּטְרָא דִּנְשְׁמָתֵהּ בַּשֵּׁכֶל דִּילֵהּ וְאִית לְמָאן דְּאַתְּ עָתִיד לְאִתְגַּלְיָא לֵהּ.

קוּם אַפְתַּח מִלִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא. מֵיד פָּתַח וְאָמַר.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ. מָאן מַשְׂכִּילִים. אִלֵּין דְּאִית בְּהוֹן שֵׂכֶל לְמִנְדַּע לְמָארֵי עָלְמִין, דְּאִיהוּ עָלִית כָּל עִלָּאִין בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַה' צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ . שַׁעַר בְּהִפּוּךְ אַתְוָן עֶשֶׂר כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן. וּמִסִּטְרָא דִּילְהוֹן אִיהִי גְּבוּל. כְּגוֹן יַמָּא דְּאִתְמַר בֵּהּ (ירמיה ה) אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם. הָכִי אִיהִי גְּבוּל וּתְחוּם לִשְׁמָא דיהו"ה, דְּאִיהִי רֵשׁוּת הַיָּחִיד דִּתְחוּמֵהּ, אִיהוּ שְׁמוֹנָה אֲלָפִים אַמָּה, אֲלָפִים לְכָל סִטְרָא. וְאִנּוּן, יאהדונהי. וּרְשׁוּת אִיהִי לַיָּחִיד דְּאִיהוּ רָחְבּוֹ דַּק וְגָבְהוֹ עֲשָׂרָה אִיהִי גְּבוּל לְיַמָּא דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה דְּגַלְגַּלּוֹי דְּאִשְׁתְּכָחוּ מִן חָכְמָה, דְּאִיהוּ כָּל הָעִלּוֹת דְּלֵית לְעֵלָּא מִנֵּהּ, לֵית לָהּ גְּבוּל מִסִּטְרֵהּ, וְלֵית לָהּ תְּחוּם מִסִּטְרֵהּ וְלֹא רְשׁוּת עָלֵהּ, וְלֹא בַּר מִנֵּהּ. וְלֵית לֵהּ מִדָּה וְשִׁעוּר. וְלֹא עוֹד אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִית לָהּ שִׁתּוּף וְחִבּוּר, כְּגוֹן דְּכַר וְנוּקְבָא דְּאִיהִי דַּק וְשִׁתּוּפָא דִּילֵהּ א"ח וְתַרְוַיְהוּ אֶ"חָד

אֲבָל מִסְּטְרָא דִּעִלַּת כְּלִ הָעִלּוֹת. אֶחָד בְּלֹא שִׁתּוּף. וְלֹא עוֹד אֶלָּא מִסְּטְרָא דְּאֶחָד, אִיהִי ד׳ עִמֵּהּ י״ג אֶחָ׳ד הַמְּנוּי. אֲבָל מִסְּטְרָא דִּעִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין אִיהִי אֶחָד. וְלֹא כְּכָל אֶחָד הַכְּנוּי וְהַמְּנוּי דְּאִיהוּ כְּנוּי לִיהו׳ה. אֱלֹהִים וַדַּאי הָכֵי סְלִיקַת בְּחֶשְׁבָּן כְּנוּ״י. וּמִסְּטְרָא דְּמָאנֵי עַל כֹּלָּא לֵית לֵהּ כְּנוּ״י. וְעַד מִסְּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאַת. בֵּית קִבּוּל דִּלְזִמְנִין נָחִית לָהּ נְבִיעוּ. וְאִיהִי מְלֵאָה דְּהָכֵי אַתְוָן דֵּאלֹהִים מְלֵאָ״ה. וּלְזִמְנִין אִיהִי יְבֵשָׁה כְּגוֹן (רות א) אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי ה׳. וּמִסְּטְרָא דְּעִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין לֹא יֶחְסַר וְלֹא יַעְדִּיף. נְבִיעוּ נְהוֹרֵהּ דְּכָל סְפִירָן מְקַבְּלִין דֵּין מִדֵּין. וְיַכְלִינָן לְמֶעֱבַד תַּמָּן דְּמְיוֹן כְּגַוְנָא דִּנְבִיעוּ דְּמַיִן, דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא וְאִם חָסֵר הַהוּא נְבִיעוּ מִנֵּהּ, אִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ. כְּגַוְנָא דְּנָהָר דְּאִתְמַר בֵּהּ אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְגוֹ׳. אֲבָל בְּעִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין לֵית לְעֵלָּא מִנֵּהּ דְּאוֹסִיף בֵּהּ וְגָרַע בֵּהּ דִּבְכָל סְפִירָן אִיהוּ גָּרַע נְבִיעוּ מִנֵּהוֹן, וְאוֹסִיף לוֹן נְבִיעוּ. כְּגַוְנָא דִּשְׁכִינְתָּא דִּלְזִמְנִין אִיהִי מְלֵאָה. וּלְזִמְנִין אִיהִי חֲסֵרָה וְהָכֵי כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה. וְאִיהוּ דְּאוֹסִיף וְגָרַע בְּכֻלְּהוּ, וְלֵית עָלֵהּ דְּאוֹסִיף וְגָרַע. וְלֹא עַד אֶלָּא אִיהוּ אַפְלוּ תֵּשַׁע סְפִירָן דְּאִנּוּן כְּלָלָא דא״ח, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כָּלִיל מֵאִנּוּן תֵּשַׁע. וְעִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין לֹא נָחִית עָלֵהּ יְחוּדֵהּ, עַד דְּאַפִּיק לֵהּ בַּת זוּגֵהּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן, וּבְגִינַהּ נָחִית עָלֶיהָ יְחוּדֵהּ בְּגִין דְּתֵהֵא חַבִּיבָה עָלֵהּ. וְאִיהוּ דְּאָחִיד בְּתַרְוַיְהוּ. וּבְגִין כָּךְ אִנּוּן א״ח ד׳. דְּאִית שִׁתּוּפָא דְּתַרְוַיְהוּ כְּגוֹן צַדִּיק דְּאִתְמַר בֵּהּ כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ , וְתִרְגֵּם אֻנְקְלוֹס דְּאָחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא. שִׁתּוּפָא דִּילֵהּ כְּגַוְנָא דִּבְרִית מִלָּה דְּאָחִיד בִּדְכַר וְנוּקְבָא, וְאִיהוּ לְזִמְנִין יְדִיעָן אִית זִוּוּגָא, וּלְזִמְנִין

אַפְּרְשׁוּתָא. כְּגוֹן אַהֲרֹן כַּהֲנָא דְּאִתְמַר בֵּהּ (ויקרא טז) וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְזִמְנִין בְּזֹאת יָבוֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ כְּגַוְנָא דְּאִתְּתָא דְּלְזִמְנִין אִיהִי נִדָּה מְרַחֲקָא מִבַּעְלָהּ, וּלְזִמְנִין אִיהִי דַּכְיָא מֻתֶּרֶת לְבַעְלָהּ, אֲבָל כַּד עִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין, בֵּינַיְהוּ לֵית תַּמָּן נִדּוּת וְלֹא רְחוֹק, וְלֹא קְצוֹץ, וְלֹא פְּרוּד, וְאִיהוּ דְּקָשַׁר עֶשֶׂר סְפִירָן פְּנִימִיִּים וְעֶשֶׂר סְפִירָן חִיצוֹנִיִּים לְגַבַּיְהוּ. וּבְגִין דְּאִיהוּ מִלְּגָאו שַׁוֵּי אֱמוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל בְּהוֹן, בְּהַהִיא דְּהִיא קְשׁוּרָא בְּכֻלְּהוּ פְּנִימִיִּים וְחִיצוֹנִיִּים דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעִלָּאִין וְתַתָּאִין, עַד דְּלֵית סוֹף וְתַכְלִית. וּבְגִין דָּא קָרָא לָהּ אֱמוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל דְּבָהּ אִשְׁתְּמוֹדָעוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְעִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין. וּמָאן דְּמְיַחֵד לֵהּ בָּהּ, כְּאִלּוּ מְיַחֵד לֵהּ וְאַמְלִיךְ לֵהּ עַל כָּל עִלָּאִין וְתַתָּאִין. קָמַת שְׁכִינְתָּא מִכָּרְסָא דִּילֵהּ וּנְשִׁיקַת לֵהּ, וְרָעֲיָא מְהֵימָנָא נָשִׁיק לֵהּ, וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין בָּרִיכוּ לֵהּ וְיהָבוּ לֵהּ נַבְזַבְזָן. ע״כ רָזָא דְּיִחוּדָא. מִכָּאן וְאֵילָךְ סִתְרֵי אוֹרַיְתָא וְטַעֲמֵי אוֹרַיְתָא.

קוּם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא אַפְּתַח מִלִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, לְנַחְתָּא נְבִיעוּ לְגַבָּהּ מִמִּשְׁחָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמַר בֵּהּ (שמות כז) שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד. דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי כו) נֵר ה׳ נִשְׁמַת אָדָם. בְּגִינָהּ אִתְמַר אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה. וְהָכִי לֹא תִכְבֶּה נִשְׁמָתֵהּ דְּמָאן דְּיִתְעַסַּק בָּהּ תָּמִיד. אַל תִּתְּנוּ דְּמִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּיִתְעַר לְגַבָּהּ. דְּשַׁרְגָּא לֵית שְׁכִיבוּ לַגַּבָּהּ דָּא הוּא דִּכְתִיב לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם. דְּאִיהִי כָּבוֹד דִּילֵהּ יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בָּהּ.

קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. רִבּוֹן עָלְמָא יְהֵא רַעֲוָא דְּיֵלָךְ לְקַיְּמָא בִּי וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרֵתִי אֲשֶׁר תְּדַבֵּר. דְּלֹא בְּגִין יְקָרָא דִּילִי עֲבִידְנָא, אֶלָּא לְאַפְתָּחָא מִלִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּךְ. פָּתַח וְאָמַר זִמְנָא תִּנְיָנָא. סו״ד ה׳ לִירֵאָיו. אִיהוּ ע׳ אַנְפִּין דְּסִתְרֵי תּוֹרָה דְּצָרִיךְ לְפָרְשָׁא בְּהוֹן ע׳ זִמְנִין בְּעוֹבָדָא דְּפָרְשָׁתָא דָּא דִּבְרֵאשִׁית.

תִּקּוּנָא קַדְמָאָה.

בְּרֵאשִׁית זִמְנִין סַגִּיאִין אִנּוּן בְּאוֹרַיְתָא רֵאשִׁית, וְכָל חַד אִתְפָּרַשׁ בְּאַתְרֵהּ.קַדְמָאָה אִיהוּ (משלי ח) ה׳ קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ. דָּא אוֹרַיְתָא דְּאִית בֵּהּ טַעֲמֵי וְנִקּוּדֵי וְאַתְוָן. וְכַמָּה פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּכֻלְּהוּ תַּלְיָין בְּשֵׁם יהו״ה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר וָדֹר. שְׁמִי עִם י׳ב שְׂ״ה. זִכְרִי עִם ו׳ה רמ״ח. שְׂ״ה מִשְּׁמָאלָא, מִדְּחִילוּ דִּגְבוּרָה אִתְיְהִיבוּ פַּחַד יִצְחָק. רמ״ח מִימִינָא, מֵרַחֲמוּ דְּדַרְגָּא דְּאַבְרָהָם דְּאִתְמַר בֵּהּ (ירמיה ב) אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חֶסֶד. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְהוּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי בְּשֵׁם יהו״ה. אֲבָל יְמִינָא אֵ״ל נָטִיל עִמֵּהּ וָ״ה הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֱלוֹהַּ מִתֵּימָן יָבוֹא. שְׂמָאלָא נָטִיל עִמֵּהּ י״ה מִן אֱלֹהִים, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא נָטִיל שְׁמָא שְׁלִים. וּבְגִין דָּא אֵל אֱלֹהִים ה׳ דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. כְּלִיל לוֹן בְּהַאי קְרָא. וְכָל פִּקּוּדָא אִית לֵהּ טַעֲמָא יְדִיעָא לְעֵלָּא, וְאַגְרָא דִּילֵהּ יְדִיעַ לְאִנּוּן דְּיַדְעִין רָזִין סְתִימִין דְּמָארֵיהוֹן. לָא אִתְכַּסְיָא מִנְּהוֹן כָּל רָז. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דניאל ד) וְכָל רָז לָא אָנִיס לָךְ. וְכָל אוֹת וְאוֹת דְּאוֹרַיְתָא, וְקוֹצָא דִּילֵהּ וּנְקֻדָּה דִּילֵהּ וְטַעֲמֵי דִּילֵהּ, אִית לוֹן רָזִין סְתִימִין

לְעֵלָּא. וְהַמַּשְׂכִּילִים אִשְׁתְּמוֹדָעָן בְּהוֹן דְּאִית בְּהוֹן חֵילָא לְמֵיקָם בְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. כְּגַוְנָא דְּאִתְּמַר בַּחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה (שם א) וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, בַּעֲמִידָה דְּצִלּוֹתָא דְּאִיהִי הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, כְּלִילָא מִכָּל טַעֲמֵי וְנִקּוּדֵי וְאַתְוָן. דְּלֵית יְדִיעָה כִּידִיעָה דִּנְקֻדֵּי וְטַעֲמֵי דְּאַתְוָן, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּהוֹן סְגוֹלְתָּא, דְּאִתְּמַר בֵּהּ זַרְקָא מָקֵף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. וְכֻלְּהוּ אִתְרְמִיזוּ בְּהַוְיָן כְּגַוְנָא דָּא יי״י ה׳ה׳ה׳ ו׳ו׳ ה׳ה׳ה׳. בְּכָל אֲתַר דְּאנון תְּלָת יוּדִי״ן כַּחֲדָא רְמִיזִין יי״י לִסְגוֹלְתָּא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִן חָכְמָה חָסֵר נֶצַח. חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָּה. וּבְגִינַיְהוּ אוּקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. דְּכֻלְּהוּ תְּלָתָא אִנּוּן דְּרוֹמִיִּים. גְּבוּרָא הוֹד. וְכֻלְּהוּ לְצָפוֹן. וּבְגִינַיְהוּ אִתְּמַר הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין . זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמְכַוֵּן בְּהוֹן. לְנַחְתָּא חָכְמְתָא וְעוּתְרָא לִשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְּמַר בָּהּ קְדֶשָׁה לְךָ יְשַׁלְּשׁוּ. דְּהָכִי אִיהוּ סְגוֹלְתָּא דִּילְהוֹן לְנַחְתָּא חָכְמְתָא וְעוּתְרָא. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּלָא נָטִיל אִיהוּ אַגְרָא לְגַרְמֵהּ, אֶלָּא דְּאוֹלִיף סְגֻלּוֹת אִלֵּין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִנּוּן סְגֻלּוֹת אִלֵּין דְּבַעְלָהּ דִּנָחְתָּא לוֹן לְגַבָּהּ. ו׳ו׳ כֶּתֶר תִּפְאֶרֶת יְסוֹד. בְּגִין דְּכֶתֶר אִיהוּ יו״ד דְּסָלִיק לְחֶשְׁבָּן כ׳ דְּתַמָּן ו׳ תְּרִין וָוִי״ן רְמִיזִין בְּאָת וָא״ו. וְכֻלְּהוּ תְּלָת וָוִין כְּלִילָן בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין. דְּהָכִי סַלְקִין תְּלָת וָוִין כְּחֶשְׁבָּן חַ״י. וְהַאי אִיהוּ וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק. וְאִלֵּין תְּלָת וָוִין סְגֻלָּה דִּילְהוֹן לְיַחֲדָא שְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַאי אִיהוּ לְקָרֵב רְחוֹקִים דְּאִנּוּן אוֹרְחִים, דְּבְהוֹן קָפְצָה אַרְעָא לְיַעֲקֹב. דְּאָת ו׳ דֶּרֶךְ אִיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (במדבר כד) דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. קְפִיצַת הַדֶּרֶךְ שְׁכִינְתָּא. דִּבְאִלֵּין וָוִין קָפְצַת אוֹרְחָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. וְאִיהוּ

יְשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח לְגַבָּה. וּבְגִינַיְהוּ אִתְּמַר (משלי ג) דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם. וּמִסְטְרָא דְּאָת וָא״ו מִן שֵׁם בֵּן עָ״ב עָבִיד י״ב אוֹרְיָן בְּיַמָּא, דְּאִתְעֲבָרוּ בֵּינַיְהוּ י״ב שְׁבָטִין דְּתִלָּת שְׁמָהָן אִנּוּן, בְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט. וְאִנּוּן וה״ו אנ״י וה״ו. וְרִישֵׁי תֵּבִין דְּיִלְהוֹן וָא״ו. יַמָּא בְּאֶמְצָעִיתָא א׳ אֶלֶף בִּינָה וְתִשְׁבַּח לָהּ. וּבְתִקְפָּא דְּתֵרִין וָוִי״ן אִלֵּין, בָּקַע שִׁמְשָׁא רְקִיעִין וְעָבִיד בְּהוֹן י״ב אוֹרְחִין בָּרָקִיעַ דְּאִתְּמַר בֵּהּ וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְחָמֵשׁ סָרֵי יְ״הּ וְחַד סְרֵי וָ״הּ סַלְקִין חֶשְׁבָּנֵיהוֹן שמ״ו. פָּעַל בְּכ״ח דְּסַלְקִין לְחֶשְׁבַּן שָׁמַיִם לְעֵלָּא י׳ מִינֵי תִּלִּים דְּכִלִּילָן בְּעֶשֶׂר אַתְוָן דִּשְׁמָא מְפָרֵשׁ וְסַלְקִין מ״ה. וְעִם שמ״ו שס״א. (כ״ל שצ״א) וְהַאי אִיהוּ וְאָמְרוּ לִי מַ״ה שְׁמ״וֹ. כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה׳ אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. דָּלִיג מ״ה מִשְּׁמוֹ אִשְׁתְּאַר רנ״ו חָסֵר מ״ר אֶחָד שְׁמוֹ לְחֶשְׁבַּן שָׁמַיִם, בֵּהּ אֲמָאָה (ישעיה סג) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּ״י כְּחֶשְׁבַּן ד׳ם, לְקַיֵּם בֵּהּ כִּי דַּם עֲבָדָיו יִקֹּם. שמ״ו עִם דָּם שָׁמַיִם. חָסֵר חַד לְמ״ה חַד בְּתוֹסֶפֶת א׳ לְאַחֲזָאָה דְּכֹלָּא חַד. הָא הָכָא רָזָא דְּתִלַּת שְׁמָהָן יְהִ״וּ מְשָׁלָּשִׁים. וּמִתַּמָּן בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי. חַיַּי, וְהָחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. מְזוֹנַי (תהלים) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. וְאִיהוּ אִמָּא עִלָּאָה. בָּנַי, כֵּן יְהִ״. וְאִיהוּ יָד רָמָה בִּינָה דְּאַתְוָן דִּילָהּ יהו״ו וּמִן יהו״ו (נר יו״ד) נָפִיק יהו״ה. וּמִן ה׳ נָפִיק אֱלֹהֵינוּ וּמִן וָא״ו וּמִן יהו״ה דְּאִנּוּן י״ד אַתְוָן, וּרְמִיזִין בִּקְרִיאַת שְׁמַע. דְּתַמָּן יהו״ה אֱלֹהֵינוּ יהו״ה וְכֹלָּא אֶחָד. ה׳ה׳ה׳ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה שְׁלִימוּ דְּתִלַּת יְהִ״וּ יְהִ״וּ יְהִ״וּ, דְּרָמִיזוּ דִּילְהוֹן אֶהְיֶ״ה אֶהְיֶ״ה אֶהְיֶ״ה דְּאִתְּמַר לְמֹשֶׁה רְמִיזוּ דִּילְהוֹן בִּקְרָא דָּא, (שמות ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶ״ה אֲשֶׁר אֶהְיֶ״ה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶ״ה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם. שָׁמָּא

דְּאִיהוּ י״ו י״ו שִׁית עָשָׂר זְמִנִין י״ו וְשִׁית עֲשָׂר זְמִנִין ו״י רָמִיז דִּילְהוֹן בְּאָת א׳ כְּנַוְנָא דָּא א׳ רָמִיז יוי דָּא אִיהוּ א ויי וַיִּיצֶר (חסר כאן).

וְעוֹד4 וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ, אִלֵּין ס׳ רִבּוֹא מָארֵי מַתְנִיתִין דִּלְעֵלָּא. וְאִלֵּין ס׳ רִבּוֹא מָארֵי מַתְנִיתִין דִּלְתַתָּא. וְאִלֵּין ס׳ רִבּוֹא דְּמַלְאָכִין. וְאִלֵּין ס׳ רִבּוֹא דְּכוֹכְבַיָּא. כֻּלְּהוּ יַזְהִרוּ הַהוּא דְּאִתְמַר פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה. כֻּלְּהוּ יַזְהִרוּ בְּחִבּוּרָא דָּא. בֵּה יַזְהִרוּ בְּמִלּוֹלֵהּ. כֻּלְּהוּ יַזְהִרוּ בִּכְתִיבָתֵהּ. בְּהַאי סִפְרָא כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. וְעַל שְׁמֵהּ אִתְקְרֵי סֵפֶר הַזֹּהַר בְּדִיוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ סֵפֶר דְּזֹהַר דִּילֵהּ מֵאֶמְצָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ זֹהַר. וּבֵהּ אוֹקְמוּהּ רַבָּנָן אֵיזֶהוּ חָכָם הַמֵּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. וְאִיהוּ זֹהַר דְּנַהֲרָא בְּלֵב דְּרַעֲיָא מְהֵימָנָא, זֹהֲרָא בְּל״ב אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרֵי עִלָּאָה עַל שִׁית רְקִיעִין, תְּלָת מִכָּאן וּתְלָת מִכָּאן, וְאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, רְבִיעָאָה לְכָל תְּלָת וְשִׁבְיעָאָה לְכָל שִׁית. וְעָלֵהּ אִתְמַר (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמַיִם, כָּלִיל אֵשׁ וּמַיִם, מַה דְּלָא קָרָא הָכֵי לִשְׁאָר רְקִיעִים אֶלָּא לֵהּ מַמָּשׁ וְרַעֲיָא מְהֵימָנָא בְּדִיוֹקְנֵהּ.

פְּתַח וְאָמַר רִבּוֹן עָלְמִין יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ לְאַכְלְלָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּסִפְרָא דָּא. וּלְאִשְׁתַּכְחָא כָּל חַד וְחַד בֵּהּ בֵּין בְּכְתִיבָה בֵּין בְּדִבּוּרָא, בְּחֵילָא דִּשְׁמָךְ יהו״ה וּבְכָל הַוָּיָן דְּנָהֲרִין מִנֵּהּ, וּבְכָל שְׁמָהָן וְכִנּוּיִין דִּילֵהּ דְּכֻלְּהוּ יַזְהִרוּ מִנֵּהּ. חכי יְהוֹן כֻּלְּהוֹן עִלָּאִין וְתַתָּאִין דְּאִדְכְּרוּן בְּהַאי חִבּוּרָא, וְהִירִין מִשְׁמָךְ וּמֵהַוָּיָן דִּילֵהּ כְּזֹהַר דְּנָהִיר בִּרְקִיעָא. וְהָב רְשׁוּ לְכָל מָאן דְּאַדְכִּיר

בְּסִפְרָא דָּא בְּחֵילָא דִּשְׁמָךְ, לְאִזְדַּמְנָא מִיָּד בֵּה כְּהֲרֵף עַיִן לְגַלָּאָה בֵּה כָּל חַד וְחַד מִלִּין יַקִּירִין וְרָזִין גְּנִיזִין, כַּמֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי יְחִידָה בְּגָלוּתָא, לְאַנְהָרָא מִשְׁמָךְ בְּהַאי חִבּוּרָא וּלְאִתְחַבְּרָא עִמָּךְ בְּהַאי חִבּוּרָא, לְאִתְקַשְּׁרָא בֵּה לְגַבָּךְ בַּכְּמָה קִשּׁוּטִין, לְקַיֵּם בֵּה (בראשית מ) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם.

קָם רָעַיָא מְהֵימָנָא עַל רַגְלוֹי וְאָמַר רַעְיָן קַדִּישִׁין אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְאָדָם קַדְמָאָה וְאַהֲרֹן וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה. וְאַתְוָן דְּמִיכִין אִתְּעָרוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ, אֲנִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא בְּאִלֵּין דְּעַבְרִין עַל שְׁפ"ה פְּקוּדִין כְּחֶשְׁבַּן יְשֵׁנ"ה. דְּהָא חֵיזָן בִּישִׁין וְדֻבִּין קָא אַתְיָן לְמֵיכַל עָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל לד) וְאֶתְּנָה צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי. דִּכְעָן מָטָא זִמְנָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה. דְּהָא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא אַתּוּן סַבְלִין כַּמָּה דַּחֲקִין בְּגִינַיְהוּ בְּאַרַח נִסְתָּר. וּבְחֵילָא דְּשֵׁם יהו"ה וּבְכָל הַוְיָן דִּילֵהּ, וּבְכָל כִּנּוּיִין קַדִּישִׁין וְדָבְיוּ דִּילֵהּ, יִתְעָרוּן עִמְכוֹן ס' רִבּוֹא מ"מ ס' רִבּוֹא דְּמַלְאָכִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְס' רִבּוֹא נְבִיאִים. לְמֶהֱוֵי כֻּלְהוֹן אוֹלְפִין זָכוּ עַל יִשְׂרָאֵל, לְשֵׁיזָבָא לוֹן מֵאִלֵּין חֵיזָן בִּישִׁין, לְמֶהֱוֵי מָחִיל לְהוֹן כָּל חוֹבֵיהוֹן, וּלְמִפְרָק לוֹן וּלְקַיֵּם בְּהוֹן מִדַּלֵּג עַל הֶהָרִים דְּאִנּוּן קְצִים. אַל תִּתְּנוּ דוֹמִי לוֹ עַד יערה לְגַבַּיְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵי. קוּם אֵלִיָּהוּ דְּאַנְתְּ דָּלִיג עָלְמָא בְּאַרְבַּע טָסִין לְאִשְׁתַּכְּחָא בְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל דִּמְקַיְּמִין אוֹת בְּרִית מִילָה. בְּחֵילָא דִּשְׁמָא דיהו"ה וְכָל הַוְיָן וְכִנּוּיִין דִּילֵהּ, לָא תִּתְעַכַּב לְנַטְלָא רִשּׁוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַחְתָּא לְנַטְרָא מָאנָא. וְתִתְעַטַּר בְּכָל שְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַגָּנָא בְּהוֹן עָלֵהּוּ,

וּלְנַחְתָּא בְּהַאי חִבּוּרָא לְגַלָּאָה בֵּהּ רָזִין טְמִירִין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, לְאַנְהָרָא לָהּ בְּרָזָא דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִיהוּ כְּחִשְׁבָּן ר״ז, דְּבֵהּ וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ, כְּזוֹהַר דְּבֵהּ כ׳׳ו ר׳׳ז כ׳׳ה אַתְוָן דְּיִחוּדָא. וּבֵהּ ז׳׳ו דְּאִיהוּ אֶחָד. וְיִקּוּמוּן עִמָּךְ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְשִׁית חַבְרוֹי דְּאִתְנָשׁוּ בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי זֹהַר, לְחַדְּשָׁא בֵּהּ מִלִּין כַּד בְּקַדְמִיתָא דְּעָלַיְהוּ שְׁכִינְתָּא נַהֲרָא מִז׳ רְקִיעִין, וּבְהוֹן נַהֲרָא מִז׳ אַרְעִין דְּאָמַר עָלַיְהוּ דָּוִד (תהלים קטז) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה׳ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. קוּם רְבִּי שִׁמְעוֹן אַפְתַּח מִלִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא. פְּתַח וְאָמַר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. וְהַמַּשְׂכִּילִים אִלֵּין רְבִּי שִׁמְעוֹן וְכוּ׳ כַּפָּתוּב

בַּדְּפוּס בְּתִקּוּנִים רֵישׁ דַּף א׳.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ. וְהַמַּשְׂכִּילִים לְאַפִּיקוּ דְּאַתְוָן דְּאִתְמְשַׁח בְּמִשְׁחָתָא, רֵישָׁא וְגוּפָא וְשׁוּלֵי דְּזַנְבֵי טוּרֵיהוֹן יָתְבֵי בְּגוּפָא בְּלָא רוּחָא. נַפְשָׁא בְּסָכְלְתָנוּ דגשא וְרַפְיָא, זְמִנִין לָקְבֵלֵהּ רוּחָא. רוּחָא נְקוּדֵי דְּאִתְתַּחְמָן בִּתְחוּמֵיהוֹן, לְאָתַיָּא גוּפָא וּלְמֵיקָם לֵהּ עַל רַגְלַיָּא לְאַעֲנָאָה בְּאוֹרָחָא. וְלָא יָדְעֵי לְמֵיהַךְ לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא לְקַמָּא וְלַאֲחוֹרָא. יַזְהִרוּ כְּזוֹהַר דְּנִשְׁמָתָא אִנּוּן תְּנוּעֵי לְמֵילַךְ אוֹרְחָא לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא, וּלְמֵיהַךְ בְּאַרַח קְשׁוֹט דְּלָא יְסְטוּן מִנֵּהּ. כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ דְּאִיהוּ כְּגִלְיְדָא תַּקִּיפָא דְּעַל גַּבֵּי חֵיוָתָא, בְּשִׁעוּרָא סָתִים וּלְתַתָּא בְּרָזָא דְּמִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא. וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים דְּאִיהוּ אִנּוּן פְּסִיקֵי תְּנוּעֵי דְּאִנּוּן מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים קָאִים וְלָא לְכִלָּא. כַּכּוֹכָבִים ז׳ דְּנָהֲרִין וְנָטְלִין לְאַעֲנָאָה עָלְמָא, מִנְּהוֹן לִימִינָא וּמִנְּהוֹן לִשְׂמָאלָא. זַנְבֵי שׁוּלֵיהוֹן כְּשׁוּלֵי קְדָרָה דְּקַיְמָא עַל נוּרָא דְּלָא

אֶכְלָא, וְהִיא אֶשָּׁא דְּאַסְנָא דְּאִתְחֲזֵי וְלָא אֶכְלָה. אִית אֶשָּׁא סָבִיל אֶשָּׁא, וְאִית אֶשָּׁא אֶכְלָה אֶשָּׁא. ז׳ נָטְלֵי וְז׳ קַיְמֵי. תְּמִינָאָה אִתְחֲזֵי בְּהוּ. תְּשִׁיעָאָה נָטִיל לוֹן.

וְהַמַּשְׁכִּילִים עֶשֶׂר נִקּוּדִין דְּקַיְמִין לְאַעֲנָאָה, ה׳ מִימִינָא וְה׳ מִשְּׂמָאלָא אוֹרְחָא דְּאִלֵּין לָקֳבֵל אִלֵּין. חָמֵשׁ אִנּוּן רַבְרְבִין בְּהַהוּא גַּוְנָא וְעִירִין. אָ אֵ אֹ א אִ יְמִינָא. אַ אֶ אָ אִ אְ (כ״ל בְּחִירִיק וְהֵם ה׳ נְקֻדּוֹת קְטַנּוֹת) שְׂמָאלָא. אִתְכְּלָלוּ אִלֵּין בְּאִלֵּין לְאַעֲנָאָה גּוּפָא. חָמֵשׁ מִשְּׂמָאלָא נֶפֶשׁ. חָמֵשׁ מִימִינָא רוּחַ. וְאִנּוּן חָמֵשׁ גּוֹ חָמֵשׁ. תְּרֵין טְמִירִין וְלָא אִתְגַּלְיָין. שַׁרְיָא לְאַעֲנָאָה נְקֻדָּה דְּאַבְרָהָם אָ כְּלָלָא דְּכֹלָּא. הַאי נְקֻדָּה דְּאַבְרָהָם מָשִׁיךְ אִנּוּן טְמִירִין וְכָלִיל לוֹן. בְּגִין כָּל אִנּוּן דְּלְתַתָּא עָאלִין בֵּהּ. וְדָא נְקֻדָּה דְּנָהִיר מִסַּיְפֵי עָלְמָא עַד סַיְפֵי עָלְמָא. אָ רָזָא דִּשְׁמָא גְּלִיפָא. מָשִׁיךְ בּוּצִינָא וְרָשִׁים נְקוּדָה חֲשׁוֹכָא בְּלָא נְהִירוּ כְּלָל. וְדָא נְקֻדָּה דְּיִצְחָק. אַ דָּא אִקְרֵי שֵׁבֶט לְגוֹ חַסַד לֵב. מְגַלֶּה עֲמָקוֹת מִנִּי חֹשֶׁךְ. וּבְגִין כָּךְ סָלִיק כִּשְׁמָא. נְקֻדָּה דְּיַעֲקֹב לָא מָשְׁכָא בֵּהּ בּוּצִינָא אֲחִיד לְתֵרִין סִטְרִין, וְאִיהוּ לָא אִתְחֲזֵי. א יוֹמָא תְּלִיתָאָה דִּבְרֵאשִׁית כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרֵי זִמְנֵי, אִיהוּ גְּנִיז דְּלָא יְדִיעַ בְּגַוְיֵיהוּ, בּוּצִינָא לָא מָשִׁיךְ בֵּהּ כְּלָל. אִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז וְלָא אִתְחֲזֵי. עֲרָבוֹת אַגְּנִיז בַּתְרֵיהוּ לְאַתְקַנָּא בֵּהּ סָתִים מִכֹּלָּא. וּבְגִין דְּטָמִיר וְסָתִים עָלֵהּ דְּלָא יְדִיעַ כְּלָל כֹּלָּא גָּנִיז. כַּרְקַע עֲרָבוֹת אִתְחֲזֵי, וְאַף עַל גַּב דְּסָתִים אִיהוּ. אָ נְקֻדָּה דְּתַלְיָא תְּחוֹת תְּרֵין אִיהִי כַּרְקַע עֲרָבוֹת. עֲרָבוֹת הוּא גָּנִיז וְסָתִים עָלֵהּ דְּלָא אִתְיְדִיעַ בֵּין תְּרֵין לְבָתַר דְּרָכִיב בֵּהּ הַהוּא טְמִירָא דְּכֹלָּא, אַפִּיק לֵהּ שַׁלִּיט כַּרְקַע עֲרָבוֹת כֹּלָּא.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ. וְהַמַּשְׂכִּילִים כד״א (משלי טז) מַשְׂכִּיל עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב. הֱיוּ יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. כְּזֹהַר זֹהַר זָהֳרָא דְּזָהֲרִין בְּסִלִּיקוּ, זוֹהֲרָא זָהִיר וְאַנְהִיר וְאַדְלִיק נָצִיץ לְכַמָּה סִטְרִין וְהִירִין. זֹהַר סָלִיק וְנָחִית זֹהַר נָצִיץ לְכָל עֵיבָר. זֹהַר נָגִיד וְנָפִיק. זֹהַר דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין. זֹהַר דְּעָבִיד תּוּלְדִין. זֹהַר זָהֳרָא דְּתָמִיר וְגָנִיז נְצִיצוּ דְּכָל נְצִיצוּ. דַּרְגִּין כֹּלָּא בֵּהּ נָפִיק וְטָמִיר, סָתִים וְגַלְיָא, חֲזֵי וְלָא חֲזֵי, סִיפְתָּא בְּעִקּוּרָא מַבּוּעָא דְּבֵירָא, נָפִיק בִּימָמָא וְטָמִיר בְּלֵילְיָא. אִשְׁתַּעֲשַׁע בְּפַלְגוּ דְּלֵילְיָא תּוֹלָדִין דְּאַפִּיק. זֹהַר דְּזָהִיר וְאַנְהִיר לְכֹלָּא כְּלָלָא דְּאוֹרַיְתָא, וְדָא אִיהוּ זֹהַר הָרָקִיעַ. הָרָקִיעַ דְּבֵהּ תַּלְיָן שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, דָּא אִקְרֵי זָהֳרָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, דְּלֹא זָכָה בֵּהּ בַּר נָשׁ, בַּר רָעַיָא מְהֵימָנָא דְּכָל בֵּיתָא, דְּלָא אַנְהִיר סִיהֲרָא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא בַּר מִנֵּהּ דְּזָכָה בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא. זֹהַר הָרָקִיעַ סָתִים עִלָּאָה דְּנָהִיר וְלָא יְדִיעַ, אַדְלִיק וְלָא אִתְחֲזֵי, וּמָאן דְּנָטִיל לָא יְדַע מִמָּאן נָטִיל. סְתִימוּ דְּיִלֵּהּ סָתִים (נ״א טָמִיר) וְגָנִיז שִׁבְטָא דְּיוֹסֵף צַדִּיקָא סָתִים בְּד׳ גְּוָנִין, זֹהַר דְּנָצִיץ בִּתְרֵיסַר חֵיוָן זְוָעָן, וּנְהוֹרִין נַצְצִין מִנֵּהּ תְּלֵיסַר אִנּוּן בְּרָזָא דְּשִׁמְשָׁא וְגוֹ רָזָא דְּאֵין סוֹף. אֵין סוֹף דְּלֵית שִׁיעוּרָא. תֵּשַׁע נְקוּדִין בְּאוֹרַיְתָא נָפְקִין אִתְפַּלְגִין בְּאַתְוָן. אַתְוָן בְּהוֹן נָטְלִין מַטְלָנִין דַּקִּיקִין בְּרָזִין פַּלְגִין. אִלֵּין ט׳ שַׁלִּיטִין עַל אַתְוָן אָתְוָן מִנְּהוֹן אִתְפְּשָׁטוּ. אִשְׁתְּאַרוּ נְקוּדִין לְאַעֲנָאָה לוֹן. לָא נָטְלִין בַּר כַּד אִנּוּן נָפְקִין, אִלֵּין אִקְרוֹן אֵין סוֹף. כֻּלְּהוּ אַתְוָן מַטְלָנִין בְּאֵין סוֹף. כְּמָא דְּאִנּוּן נָטְלִין לוֹן, הָכֵי נָטְלִין אִלֵּין סְתִימִין אַתְוָן גַּלְיָן קַלִּין דְּקַלְיָא, אִשְׁתְּנִין מִגּוֹ נְקֻדָּה חֲדָא דְּנָפְקָא מֵאִלֵּין נְקוּדִין, דְּאִקְרוֹן אֵין סוֹף. וּמֵהָהִיא נְקֻדָּה אַתְוָן

אִתְפְּשָׁטוּ כֻּלְּהוּ. לְבָתַר אִלֵּין נְקוּדִין אִסְתִּימוּ בְּגוֹ סְתִימוּ, וְנָטְלֵי לוֹן בְּכָל מַטְלָנִין. מֵאֵין סוֹף נָפְקָא בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, לְאַעְטָרָא לְכֹלָּא, לְאַנְהָגָא לִימָא רַבָּא דְּלָא יִפּוֹק מִשְּׁעוּרָא לְבַר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לח) עַד פֹּה תָּבֹא וְלֹא תּוֹסִיף וּפֹה יָשִׁית בִּגְאוֹן גַּלֶּיךָ. פ״ה שִׁיעוּרָא דְּבוּצִינָא פ׳ תְּמָנִין מַטְלָנִין, מִגּוֹ שֵׁירוּתָא דְּעִגּוּלָא גּוֹ עוּמְקָא. כ׳ עִגּוּלָא. עוּמְקָא דְּעָאִיל לְגוֹ בְּהַהוּא עִגּוּלָא ו׳ בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי כ״ו, וְהַאי פ׳ עִידּוּלָא וְעוּמְקָא. רְבוּעָא גּוֹ חַמְשִׁין מַטְלָנִין ה׳ רְבוּעָא גּוֹ מִשְׁחָתָא ו׳ כְּדִיקְנָא דְּאָעִיל בְּעִגּוּלָא הַהוּא דְּיוּקְנָא מַמָּשׁ אָעִיל בְּרְבוּעָא. בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא אִתְפְּשַׁט בְּכָל אִנּוּן קִשְׁרִין וְסִימָנֵהוֹן חו״ל. ח׳ לְעֵלָּא, ו׳ בְּאֶמְצַע, ל׳ בְּכֻלְּהוּ כַּד אִתְפַּשְׁטַת בּוּצִינָא, כָּל חַד וְחַד עָבִיד תְּחוּמָא לְתַבְרָא גְּלוּי דְּיַמָּא. שָׂרָאן גַּלְיָן וְסַלְקִין רָגְזִין, נָפְקָא ח׳ קִשְׁרָא בְּרָזוֹי וּבָטַשׁ לוֹן וְרָשִׁים בְּמִשְׁחָתָא וְאַהֲדְרוּ גַּלְיָן. לִסְטָר מִזְרָח שָׂרָאן גַּלְיָן לִסְטַר צָפוֹן רָגְזִין וְסָלְקִין וְרָעֲשִׁין וְנָפְקָא רָזָא דְּקִשְׁרָא ו׳ בְּכָל אִנּוּן רְשִׁימִין, וּבָטַשׁ לוֹן רָשִׁים בְּרְשִׁימוּ גּוֹ מִשְׁחָתָא וְאַהֲדְרוּ גַּלְיָן. לִסְטָר דָּרוֹם שָׂרָאן גַּלְיָן וְסָלְקִין וְרָגְזִין וְרָעֲשִׁין סַלְקִין וְנַחְתִּין. נָפְקָא ל׳ קִשְׁרָא דְּאִתְעֲבִיד בְּכֻלְּהוּ קִשְׁרִין מַגְדְּלָא בְּשׁוּרוֹי, מַקָּפָן בְּעַבְרִין ורשין וְרָשִׁים בִּתְחוּמָא, וְגַלְיָן אַהֲדְרוּ לִסְטָר צָפוֹן לִסְטָר מִזְרָח לִסְטָר דָּרוֹם, וְאִתְבָּרוּ וְאִשְׁתְּכַד רֻגְזָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ה) אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם. ח״ל סַלְקִין בַּאֲוִירָא אִתְעָרְבוּ באתון, וְאַתּוּן שָׂרָאן עלון לְנָפְקָא בְּהוֹן קָלִין דְּקָלַיָּא, וְאִלֵּין אִנּוּן תְּחוּמָא לְשַׁכְלוּלָא דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְאִלֵּין חֵי״ד וְלִישָׁ״ן וּמַגְדְּלָא דְּשִׁנִּין, עַל אִלֵּין שַׂרְיָאן כֹּלָּא. וְאִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְכַּסְיָן בְּקָלָא פְּנִימָאָה, וּבְקָלָא דְּאִשְׁתְּמַע וּבְמִלּוֹלָא. וְאִלֵּין אִנּוּן תְּחוּמָא

לְאִלֵּין. אִלֵּין מַשְׁנְיָן לְכִתְרָא קַדְמָאָה דַּהֲוָה בִּסְתִימוּ. וְכַד אִתְפְּשַׁט מָטָאת לְחַד מֵאִלֵּין, וְאִשְׁתַּנֵּי וְאִתְעֲבִיד רוּחִ׳ דְּלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין וּנְבִיעוּ תָּדִיר. בְּגִין דְּהַהוּא קִשְׁרָא דְּאִיהוּ תְּחוֹמָא דְּבוּצִינָא, בָּטַשׁ בֵּהּ, וּבְגִינֵהּ נָבִיעַ כַּחֲשַׁאי, וְדָא רָזָא חִ׳ חֵיךְ, הָכֵי אִתְקְרֵי. דָּא עָבִיד בִּנְיָנָא בְּגָרוֹן דְּבַר נָשׁ. וְדָא הוּא תְּחוֹמָא קַדְמָאָה, כַּד בָּעָא לְאִתְפַּשְׁטָא הַהוּא נְקָדָה, סָלִיק הַאי קִשְׁרָא וְנָטִיל לֵהּ מֵהַאי אֲתַר, וְשָׁנֵי לֵהּ בִּתְלָת גְּוָנִין, בְּאֶשָּׁא בְּרוּחָא בְּמַיָּא. בְּגִין דְּהַאי קִשְׁרָא כַּד אִתְקַשַּׁר מֵאֵין סוֹף בְּבוּצִינָא, הָכֵי אִתְקַשַּׁר. וְכַד אַפִּיק קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע מִגּוֹ דְּחִיקוּ דְּפָשִׁיט דְּמַחֲשָׁבָה, הַאי קִשְׁרָא דָּחִיק לֵהּ, וְשַׁדַּר לֵהּ לְקִשְׁרָא תִּנְיָנָא בְּרָזָא דוא״ו דְּאִיהוּ לִישָׁן, וּבָטַשׁ הַהוּא קָלָא בֵּהּ, וְאִשְׁתְּמַע מֵהַאי סִטְרָא וְשַׁרְיָא עַל הַאי סִטְרָא דִּלִישָׁן. וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי הַאי קָלָא ו׳ לִישָׁן. הַאי קִשְׁרָא דְּאִיהוּ לִישָׁן שָׁדַר לֵהּ לְגוֹ קִשְׁרָא תַּקִּיפָא, מַגְדְּלָא כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין שׁוּרִין, וּכְדֵין הַהוּא קָלָא אִשְׁתְּכַךְ לְגוֹ מִלָּה בְּשִׁיעוּרָא. גּוֹ תְּהוֹמָא כַּדְקָא יָאוּת. וְאִלֵּין ג׳ קִשְׁרִין אִנּוּן תְּחוֹמָא לְאַעֲנָאָה לְקָלָא וּלְמִלָּה, וּלְכָל אִנּוּן סִטְרִין דְּנָפְקִין מִקָּלָא וּמִלָּה דְּאִקְרוֹן יְמֵי קֶדֶם. וְאִלֵּין אַסְגִּין יוֹמֵי בְּשִׁעוּרָא כַּדְקָא יָאוּת, לְקָלָא וּמִלָּה. וְרָזָא דָּא (איוב כט) וְכַחוֹל אַרְבֶּה יָמִים. בְּגִין חוֹל אַסְגִּיאוּ יוֹמִין גּוֹ שִׁיעוּרָא דְּבוּצִינָא כַּדְקָא חֲזֵי, וּכְלָא מֵאֵין סוֹף. אֵין סוֹף כְּלִהוּ נְקוּדִין דְּאוֹרַיְתָא, קִשְׁרִין אִלֵּין תְּלַת קִשְׁרִין דְּקָא אֲמָרָן, בְּשִׁיעוּרָא רָזָא דְּחוֹל וְאִנּוּן תְּלָת נְקוּדִין דְּשַׁרְיָן עַל אַתְוָן, לְעֵלָּא וּלְאֶמְצָעִיתָא וּלְתַתָּא, וְאִנּוּן חו״ל דְּקָאֲמָרָן. קַדְמָאָה שַׁרְיָא לְעֵלָּא וְאִקְרֵי בְּכָלְהוּ. שַׁרְיָא תִּנְיָנָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְשָׁנֵי שְׁמָא וְאִתְקַשַּׁר בֵּין עִלָּיָא וְתַתָּא. תְּלִיתָאָה דְּאִיהוּ תַּקִּיפָא אִקְרֵי

בִּשְׁמָא אָחֳרָא. וְעַל דָּא הַנֵּי תְּלָתָא אִקְרוּ גְּבוּל תְּחוּמָא דְּקוּלְפִּין, סְטָרוֹי דְּבוּצִינָא לְשַׁוָּאָה תְּחוּמָא לְכֹלָּא לְעֵלָּא וְתַתָּא. מִקְשָׁרָא תְּלִיתָאָה נָפִיק הַאי זֹהַר, וְאִיהוּ זֹהַר הָרָקִיעַ דְּבֵהּ שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא כְּכוֹכָבִים וּמַזָּלֵי לְאַנְהָרָא. כַּד הַאי זֹהַר נָהִיר וּבָטֵשׁ בְּכָל אִנּוּן טוּרִין, וְרָשִׁים לוֹן וְאָפִישׁ לוֹן וְאַסְגֵּי לוֹן, וּכְדֵין אִשְׁתְּלִימוּ כֻּלְּהוּ.

וְהַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. הַאי זֹהַר אַפִּיק אַתְוָן דַּקִּיקִין כְּחִיזוּ דְּאִנּוּן עִלָּאִין, אַתְוָן עִלָּאִין אַתְוָן דַּקִּיקִין, וְכֻלְּהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה כַּדְקָא חֲזֵי מִקְשָׁרָא תִּנְיָנָא אֶמְצָעִיתָא נָפְקֵי מַזָּלוֹת דְּזָהֲרִין לְאִסְתַּכְּלָא בְּהַהוּא זֹהַר עִלָּאָה. מִקְשָׁרָא תְּלִיתָאָה נָפְקֵי כּוֹכְבַיָּא לְאִשְׁתַּמְּשָׁא וְעַל דָּא (דניאל יב) וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. וּמַצְדִּיקֵי דַּיְקָא, וְאִנּוּן כְּכוֹכְבַיָּא דְּצֶדֶק. וְכֻלְּהוּ תַּלְיָן בְּהַאי זֹהַר. תֵּשַׁע נַהֲרִין לָא מִתְפַּשְׁטִין מִנַּיְהוּ אַתְוָן כַּהֲנֵי דְּנָפְקֵי מִגּוֹ נְקֻדָּה אֲחָרָא. אִלֵּין לָא מִתְפַּשְׁטֵי אֶלָּא פְּשִׁיטוּ דַּקִּיק וְאִשְׁתְּאָרוּ אִלֵּין בְּקִיּוּמַיְהוּ. וְהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּמִתְפַּשְׁטֵי אִנּוּן טַעֲמֵי דְּאוֹרַיְתָא דְּנָפְקֵי לְנַגְנָא בֵּהּ. תְּלָת קִשְׁרִין קַדְמָאִין דְּקָא אָמְרָן, קִשְׁרָא קַדְמָאָה אִשְׁתְּאַר עַל אַתְוָן לְעֵלָּא לִנְקֻדָּה, וְאִשְׁתְּאַר לְמֶהֱוֵי טַעְמָא לְעֵלָּא. תְּרֵי אָחֳרָנִין קַיְמִין לְטַעְמָא חֲדָא, וְאִנּוּן תְּרֵין נְקוּדִין גּוֹ דְּיוֹקְנָא דו״ו. ו׳ אִלֵּין לָא מִתְפַּשְׁטֵי יַתִּיר, אֶלָּא קַיְמֵי בְּקִיּוּמַיְהוּ ג׳ נְקוּדִין ג׳ קִשָּׁרִים, לְאַעֲנָאָה כֹּלָּא בְּכָל אִנּוּן רָזִין דְּקָא אָמָרְן. וְכֻלְּהוּ אִיהוּ רָזָא דְּאוֹרַיְתָא דְּאִסְתַּמְּכָא, בְּגִין דְּאִית לְאוֹרַיְתָא עַל דְּיִסְתַּמֵּךְ. סְמִיכוּ סָתִים פְּנִימָאָה וּסְמִיכוּ דְּגַלֵּי יַתִּיר וְעָבִיד מַטְלָנוֹי דְּאוֹרַיְתָא לְמֵיהַךְ וְלָא תִּפּוֹק לְבַר. אוֹרַיְתָא בְּלָא סְמִיכוּ דָּא

פְּנִימָאָה לָאו סְמִיכוּ וְלָא, אִשְׁתְּכַחַת לְמֶהֱוֵי אוֹרַיְתָא וְכוֹלָא מֵאֵין סוֹף וְעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָן דְּאוֹרַיְתָא וְאִלֵּין מֵהַאי נְקֻדָּה דְּנָפְקָא מֵאֵין סוֹף. תֵּשַׁע נְקוּדִין דְּשָׁלְטִין עַל אַתְוָן אִנּוּן אֵין סוֹף וְשַׁלִּיטִין עַל כּוֹלָא. תְּלֵיסַר טַעֲמֵי דְּאוֹרַיְתָא אִתְפַּשְׁטוּ מִנַּיְהוּ, וְכֻלְּהוּ כ״ב כְּחֻשְׁבָּן אַתְוָן דְּאוֹרַיְתָא. אִלֵּין כ״ב נְקוּדִין וְטַעֲמֵי דְּאוֹרַיְתָא. אִנּוּן רָזָא דְּבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא לְמִשְׁחָתָא דְּכוֹלָא בְּרָזָא דָּא, כָּל מִשְׁחָתָא לְאָרְכָּא וּלְפוּתְיָא לְעָמְקָא וּלְרוֹמָא. לֵית לֵהּ מִשְׁחָתָא דְּנָפִיק מִשִּׁיעוּרָא דָּא, מֵרֵיחַ דְּתֵשַׁע נְקוּדֵי וּתְלֵיסַר טַעֲמִין עַל רָזָא דָּא אוֹרַיְתָא קַיְמָא בְּכָל סִטְרוֹי, וְכָל רָזִין. וְכָל עֲמִיקִין דְּאוֹרַיְתָא לָא נָפְקוּ מֵרָזָא דָּא לְבַר. בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא בְּרָזָא דָּא עָבִיד מִשְׁחָתָא לְכָל אִנּוּן מִשְׁחָתִין, וְרָזָא דָּא לָא אִתְיְהִיב לְגַלָּאָה בַּר לְדַחֲלֵי חַטָּאָה, דִּי רָזָא דִּמְהֵמְנוּתָא בִּידֵיהוּ וְאִנּוּן כְּשָׁרָאן לְגַלָּאָה לוֹן. אִלֵּין מַפְתְּחִין דְּאִנּוּן כ״ב דְּשָׁלְטִין עַל אוֹרַיְתָא, וּמֵאִלֵּין מִתְפָּרְשָׁן כָּל רָזִין וְכָל עָמְקִין דְּאוֹרַיְתָא, וְכָל מְדִידוּ דְּכָל מִשְׁחָתִין בְּכָל אִנּוּן סִטְרִין. אִלֵּין מַפְתְּחָן אִתְמְסָרוּ לֵהּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי בְּשַׁעֲתָא דְּקָרַן עוֹר פָּנָיו, וּמָסַר לוֹן בְּרָזָא דִּלְחִישׁוּ לִיהוֹשֻׁעַ וְכָל אִנּוּן סָבִין, עַד דְּמָטוּ לְמָארֵי מְהֵימְנוּתָא לְמִנְדַּע. זַכָּאָה חוּלָקֵהוֹן בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

מַתְנִיתִין בְּאַרְבַּע תַּקִּיפִין דְּרוּחֵי דְּעָלְמָא. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ.

מָאן מַשְׂכִּילִים, אִלֵּין דְּיַדְעֵי לְאִסְתַּכְּלָא בִּיקָרָא דְּמָארֵהוֹן, וְיַדְעֵי רָזָא דְּחָכְמְתָא לְמֵיעַל בְּלָא בִּסּוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, אִלֵּין זְהִירִין בְּזוֹהֲרָא עִלָּאָה. וּמַה דְּאָמַר וְהַמַּשְׂכִּילִים וְלָא אָמַר וְהַיּוֹדְעִים, אִלֵּין וַדַּאי אִנּוּן דְּמִסְתַּכְּלָאן בְּרָזִין פְּנִימָאִין

סִתִּימִין דִּלָּא קַיְמִין בִּגְלוּיָא, וְלָא אִתְמְסָרוּ לְכָל בְּנֵי נָשָׁא. מָאן דְּזָכֵי לְאִסְתַּכְלָא בְּהוּ בְּסָכְלְתָנוּ. דָּא אַזְהִיר דְּנָצִיץ בְּעִטּוּרָא דְּזַהֲרָא עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. לֵית זַהֲרָא דְּאַזְהַר כְּדָא. לֵית זַהֲרָא דְּנָצִיץ לְהַהוּא עָלְמָא כְּהַאי זַהֲרָא. דָּא זַהַר דְּאוֹרַיְתָא דָּא זַהַר דְּמָארֵיהוֹן דְּחָכְמְתָא דְּיַרְתִּין הַהוּא עָלְמָא עַל כֹּלָּא. אִנּוּן נָפְקִין וְעָאלִין בְּכָל גְּנָזֵי דְּמָארֵיהוֹן. וְלֵית מָאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהוֹן. כֹּלָּא כְּסִיפָּן מְזוֹהֲרָא דִּילְהוֹן. זַהַר דָּא נָצִיץ לְכָל סְטָר. וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים, הָרַבִּים וְלָא כֹלָּא. כְּגַוְנָא (דניאל יב) וְרַבִּים מִישְׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ. מַאי וְרַבִּים בְּגִין דְּאִית דְּלָא יְקוּמוּן. וְדָא הִיא אַדְמַת עָפָר. מַאי אַדְמַת עָפָר. אֶלָּא אַדְמַת דְּהִיא מֵעָפָר, וְדָא הִיא אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי אַדְמַת מֵהַהוּא עָפָר. דִּכְתִיב בֵּהּ (קהלת ג) הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר. וַאֲפִלּוּ גַּלְגַּל חַמָּה. וְאִתְנַהֲרִין שְׁאָר חַיָּבִין מִנֵּהּ וְלָא יְקוּמוּן. וּבְגִין כָּךְ וְרַבִּים אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. אוֹף הָכָא וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. אִלֵּין יִשְׂרָאֵל דְּזָכוּן לְאוֹרַיְתָא דִּנְקֻדָּה דְּסָתִים. וְאוֹרַיְתָא כְּלָלָא דִּנְבִיאִים וּכְתוּבִים. כְּלָלָא דְּאוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה. וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכֹלָּא מָאן דְּזָכָה בָּהּ זָכֵי בְּכֹלָּא. כַּכּוֹכָבִים. אִית כַּכּוֹכָבִים דְּאִתְחַזּוֹן לִסְטָר מִזְרָח. כַּכּוֹכָבִים לִסְטָר צָפוֹן. כַּכּוֹכָבִים לִסְטָר דָּרוֹם. כַּכּוֹכָבִים לִסְטָר מַעֲרָב. אִי קִיסְטוֹן בְּקוּלְפּוֹן תְּלָת לְכָל סְטָר דַּקִּיקָא נַצְצִין, וּתְרִין כְּקִיטְפָּא כּוֹכָבָא דְּזַהֲרָא זָהִיר וְסָתִים גּוֹ תּוּקְפּוֹי דְּעֻגְלָא. כּוֹכָבָא נָהִיר וְזָהִיר בְּחוּוֹו מֵהַאי סִטְרָא. כּוֹכָבָא אָחֳרָא נָהִיר וְזָהִיר סָמָקָא. דָּא חַיִּין דָּא מוֹתָא סָמִיךְ לְהַאי דַּהֲבָא דַּקִּיק דְּלָא נָהִיר וְלָא נָפִיק קִיטְטָא דְּיִקְטָטָא. (נ״א דְּקִנְטָא) גּוֹ הֵיכָלָא דְּאַתְוָן דַּקִּיקִין שָׁבַע טַעֲמֵי דְּאוֹרַיְתָא תַּלְיָין בְּהוֹן. וְאִלֵּין טַעֲמִין דְּאִתְפָּרְשׁוּ מֵאִנּוּן טַעֲמִין אָחֳרָנִין

תְּלִיסַר דְּקַיְמִין לְאַעֲנָאָה וּלְנַגְּנָא, וְאִלֵּין שֶׁבַע מִתְפָּרְשָׁן לְי״ג אָחֳרָנִין, לְאַעֲנָאָה וּלְנַגְּנָא לַכְּתוּבִים. וְאִלֵּין יְחִידָאֵי לַאֲתַר דָּא בְּז׳ הֵיכָלִין דִּכְתוּבִים וְאִלֵּין שֶׁבַע מִתְפָּרְשָׁן מֵאִנּוּן אָחֳרָנִין. וְכַד שָׁרָאן בַּכְּתוּבִים מִתְפָּרְשָׁן לְעֶשֶׂר, וְעָלַיְהוּ אִקְרֵי סֵפֶר כְּתוּבִים סֵפֶר אֱמוּנִים. וְעֶשֶׂר אֱמוּנִים עָלַיְהוּ אִנּוּן. לְבָתַר מִתְפָּרְשָׁן לְי״ג, וְכֻלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵלָּא בְּאוֹרַיְתָא, נְבִיאִים שָׁרָאן בְּדוּכְתַיְהוּ וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּאוֹרַיְתָא אַזְלָא. בּוּצִינָא דְּקַאדִינוּתָא עָבִיד מִשְׁחָתָא בִּמְדִידוּ דְּקָא אָמָרְן. וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּאֵין סוֹף בְּנִגּוּנָא דְּטַעֲמֵי, שָׁאֲרֵי וּבָטַשׁ אַוִּירָא דִּילְהוֹן. דְּהַהוּא אַוִּירָא נָפְקָא מֵאֵין סוֹף וּבָטַשׁ גּוֹ מֹחָא, וּמֹחָא אַפִּיק אַוִּירָא וּבָטַשׁ בִּגְרוֹנָא, דְּמִתַּמָּן נָפַק אַוִּירָא אָחֳרָא לְבַר. אִשְׁתְּכָחוּ תְּלָת אַוִּירִין וְאִתְכְּלִילוּ בְּחַד אִלֵּין שָׁרָאן בִּתְלָת קִשְׁרִין דְּקָא אָמָרְן וְשָׁאֲרֵי מִבּוּצִינָא פְּשִׁיטוּ לְאִתְפַּשְׁטָא, וּמָדִיד לְאָרְכָּא וּפוּתְיָא לְעָמְקָא וְרוּמָא. לְאִנּוּן כ״ב מַפְתְּחָן עִלָּאִין וּמָדִיד כ״ב אַתְוָן. וְכָל רָזָא וְעוּמְקָא וּסְתִימוּ דִּילְהוֹן, לָקֳבֵל ג׳ אַוִּירִין ג׳ קִשְׁרִין, יהו״ה אֱלֹהֵינוּ יהו״ה. וְכֻלָּא בְּרָזָא לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וְכֵיוָן דְּאַדְכָּרוּ (נ״א דְּאִתְחַבָּרוּ) בְּפוּמָא, נָפְקָא בּוּצִינָא וְאִצְטְרִיךְ לְמַדִּיד לוֹן לְהַנֵּי שְׁמָהָן גּוֹ מִשְׁחָתָא, וּמִשְׁחָתָא דִּילְהוֹן אָחִיד בִּמְדִידוּ דְּאָרְכָּא וּפוּתְיָא, עוּמְקָא וְרוּמָא, עִגּוּלָא וְרִבּוּעָא. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ, בְּגִין דְּרָזָא דִּשְׁמָהָן בָּעָאן לְאִסְתַּמְכָא עַל אֵין סוֹף, וּלְאִתְקַיְּמָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים גּוֹ מִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא, בִּנְקוּדֵי וְטַעֲמֵי בְּנִגּוּנָא. דְּדָא שְׁלִימוּ דְּרָזָא דִּיחוּדָא כַּדְקָא חֲזִי. וְלֵית מָאן דְּיָדַע עַל מַה קִיּוּמָא דְּכֻלָּא, בַּר מָארֵי מְהֵמְנוּתָא וּזְעִירִין אִנּוּן. אֶחָ״ד א׳ בַּחֲטִיפָא רָזָא לְאִתְקַשְׁרָא בּוּצִינָא בְּאִנּוּן קִשְׁרִין, וְעָבִיד מִשְׁחָתָא אוֹרַיְתָא דְּמֹשֶׁה נְקֻדָּה חֲדָא דְּנָפְקָא מֵאֵין. נְבִיאִים

מֵהַהוּא נְקֻדָּה אִתְפְּשָׁטוּ וְאִתְכְּלִילוּ בָּהּ, וְנַחְתֵּי לְתַתָּא, וְאִלֵּין אִסְתְּמָכוּ עַל קְיָמָא דְּסָתִים מֵאֵין סוֹף ג' קִשְׁרִין כַּדְקָא אֲמָרָן.

מַתְנִיתִין קְטוּפֵי דְּקִטְרִין מָאנֵי דַּחֲרִיבִין, פְּקִיחִין דְּעַיְנִין מָאנֵי דְּלִבָּא, בְּסָכְלְתָנוּ קְרִיבוּ שְׁמָעוּ, מָאן מִנְּכוֹן דְּשָׁמַע קָל גַּלְגַּלָּא דְּנָעִים וְאַסְחַר בְּגִלְגּוֹלָא, סַלְקָא וְנַחְתָּא וְרָמֵי קָלִין בְּקָל נְעִימוּ, וּתְלָת נְצִיצִין נָפְקִין מֵאֲפוּתָא דְּכָל קָלָא. וְהַהוּא גַּלְגַּלָּא אַסְחַר לְעֵלָּא וּלְתַתָּא, וְנַפְקָא נְצִיצָא וְלָהִיט לָהּ לְגַלְגַּלָּא. וּכְדֵין אַפִּיק אֶשָּׁא מְלַהֲטָא בְּקוּלְפִין. הַהוּא גַּלְגַּלָּא כַּד אִתְפְּשַׁט בּוּצִינָא לְמִשְׁחָתָא, נָפְקָא אֲוִירָא דַּכְיָא דְּלָהִיט בְּאִנּוּן תְּלָת אֲוִירִין דְּקָאָמְרָן, וְלַהֲטִין כַּחֲדָא. וּמֵהַהוּא לְהִיטוּ נָפְקָא גַּלְגַּלָּא דָּא דְּאַסְחַר וּלְסַלְקָא וְנַחְתָּא. וְכַד מִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא נַפְקָא וּמָדִיד מֵעֵלָּא לְתַתָּא, הַאי גַּלְגַּלָּא כְּנִישׁ כָּל מַשְׁרְיָן. וְכַד שָׁארָא מִשְׁחָתָא הַאי גַּלְגַּלָּא נָהִים בִּנְעִימוּ וְאַפִּיק אַתְוָן נְצִיצִין דַּקִּיקִין לְפָרְשָׁא בְּאַתְוָן דְּאוֹרַיְתָא וּכְדֵין אִקְרֵי מָסֹרֶת. מֵהַאי גַּלְגַּלָּא לָהִיט אָחֳרָא תַּתָּאָה, וְאִתְפְּשַׁט וְלָהִיט אַתְוָן אָחֳרָנִין לְפָרְשָׁא וְלֹא כְּאִנּוּן קַדְמָאֵי וְאִקְרֵי מָסֹרֶת זְעֵירָא. אִלֵּין תְּרֵין גַּלְגַּלִּין אִקְרוּן מָסֹרֶת זְעִירָא וּמָסֹרֶת רַבְרְבָא. אִלֵּין תְּרֵין מָסֹרֶת אִתְמְסָרוּ לִידוֹי דְּרַעֲיָא מְהֵימָנָא, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא, עַד דְּנַחְתּוּ אַתְוָן וְאִתְחֲקָקוּ עַל לוּחֵי אַבְנִין. כַּד גַּלְגַּלֵּי שָׁאֲרֵי וְאַסְחַר כַּמָּה חַיָּלִין וְכַמָּה מַשְׁרְיָן מָאֲרִיהוֹן דְּנַדְפִּין טָאסִין בְּאִנּוּן רְקִיעִין, וְאִנּוּן אַתְוָן דְּנָפְקֵי אִתְמְסָרוּ לְהַהוּא מְמָנָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי יוֹפִיאֵ"ל מָאנֵי דְּחָכְמְתָא. וּכְדֵין אָזִיל וְחָקִיק לוֹן סַחֲרָנֵי דְּאַתְוָן. וְהַאי מְמָנָא קַדִּישָׁא מָסַר לוֹן לְמְהֵימָנָא קַדִּישָׁא. כד"א (שמות כד) עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וֶהְיֵה שָׁם וְגוֹ'.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. אִלֵּין אִנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְתָא, וְאִסְתַּכְּלִין בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא בִּרְעִיתָא בְּהֵרְהוֹרָא דְּלִבָּא. וְהַמַּשְׂכִּילִים דְּמִסְתַּכְּלָן, וְלָא מִסְתַּכְּלָן בְּמִלָּה בִּלְחוֹדָהָא. אֶלָּא דְּמִסְתַּכְּלָן בַּאֲתַר דְּתָלֵי הַהוּא מִלָּה. בְּגִין דְּלֵית מִלָּה דְּלָא תַלְיָא עַל רָזָא אָחֳרָא עִלָּאָה. וְיִשְׂמַח בְּמִלָּה דָּא מִלָּה אָחֳרָא דְּרָזָא עִלָּאָה, מִגּוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא, יִשְׂמַח וְיֶחֱמֵי בַּר נָשׁ רָזָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא. וְסִימָנִיךְ (משלי טז) מַשְׂכִּיל עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב. דָּבָר, דָּא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא. יִמְצָא טוֹב, דָּא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא. מַשְׂכִּיל. עַל דָּבָר, וְלָא כְּתִיב מַשְׂכִּיל דָּבָר, אֶלָּא עַל דָּבָר, דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְּלָא עֲלֵהּ לְעֵלָּא. וְדָא הוּא כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, דָּא הוּא רָקִיעַ דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָא עַל חֵיוָן לְתַתָּא. דְּמִגּוֹ הַאי רָקִיעַ יִסְתַּכַּל בְּהַהוּא זֹהַר, דְּנָצִיץ זָהֳרָא דְּזָהֲרִין עִלָּאִין, זָהֳרָא דְּנָפִיק מִגּוֹ נְקֻדָּה עִלָּאָה, יַזְהִיר וְיִתְנְצִיץ בְּנִצְיוּ דִּשְׁאָר נְהוֹרִין לְכָל סְטָר. וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. מַה כּוֹכָבִים דְּקַיְמָן תָּדִיר בְּקִיּוּמָא דְּאִנּוּן נִימוּסֵי שְׁמַיָּא לְאַנְהָרָא תָּדִיר. כמד״א וְאֶת הַכּוֹכָבִים , אִלֵּין כּוֹכָבִים דְּנָהֲרִין. וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים דְּדַחֲקֵי לוֹן וְאִלֵּין לוֹן לְמֵיטַר אוֹרְחוֹי דְּאוֹרַיְתָא. כַּכּוֹכָבִים, אִלֵּין אִנּוּן דְּגָשִׁים דְּאַתְוָן דְּדַחֲקֵי לוֹן, וּמַפְקֵי לוֹן לִנְהוֹרָא. וְאִלֵּין אִנּוּן כּוֹכְבֵי דְּשַׁרְבִּיטָא מְפָקֵי רוּחָא וּנְהוֹרָא כַּחֲדָא, וְאַנְהִירוּ לְרָזָא דְּאַתְוָן. כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דָּא נְקֻדָּה דְּשַׁרְיָא עַל אַתְוָן לְנַגְּנָא וּלְאִתְפַּשְׁטָא, וְדָא אִיהִי נְקֻדָּה דְּאִיהִי רְבִיעַ עַל אַתְוָן כְּאִמָּא עַל בְּנִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ נְקֻדָּה חֲדָא אִתְפַּשְׁטַת לְנִגּוּנָא וְלָא אִתְפַּשְׁטַת בחזות׳. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב (תהלים לב) מַזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת דְּהָא יוֹם

הַשַּׁבָּת בְּהַאי סָלְקָא. וְעַל דָּא נְגוּנָא דְּהַאי נְקֻדָּה. סָלְקָא בְּנַיְחָא וְדָא אִיהוּ זֹהַר דְּהַאי רָקִיעַ דְּאִקְרֵי יוֹם הַשַּׁבָּת.

וְעוֹד יַזְהִרוּ, אִנּוּן מַשְׂכִּילִים בְּהַהוּא זֹהַר דְּסָלְקָא בֵּהּ הַהוּא רְקִיעָא. וּבְגִין דְּהַהוּא רְקִיעָא. וּבְגִין דְּהַהוּא רְקִיעָא זְעִירָא מִכָּל רְקִיעִין, הַאי נְקֻדָּה דְּסָלְקָא בֵּהּ הַהוּא אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּנִגּוּנָא זְעֵיר בְּנַיְחָא, וְלָא סַגְיָא, וְשִׁעוּרָא דִּילֵהּ בְּנִגּוּנָא כַּד אוֹשִׁיטוּ דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא לְגַבֵּי הַאי רָקִיעַ כְּדֵי דְּיַחֲדִין. וְעַל דָּא בֵּהּ תַּרְוַיְהוּ תְּרִין רוּחִין אִתְפַּשְׁטַת בְּנִגּוּנָא, כְּדֵי דְּחַיָּא וְאָתֵי רוּחָא זְעֵיר בְּנַיְחָא. לְבָתַר הַאי נְקוּדָא אִטְמַרַת בְּגַוָּהּ, וְאִתְחַפְיָא וְאִתְפַּשְׁטַת בְּאִתְפַּשְׁטוּתָא כְּהַאי תּוֹלַעְתָּא דְּאִתְחַפְיָא, וּבָתַר דְּאִתְחַפְיָא בְּגַוָּהּ אִזְדְּרִיק לְתַתָּא לְנִגּוּנָא, וְדָא אִקְרֵי זְרִיקָא דְּהַאי נְקֻדָּה, בְּגִין דְּאִתְיַשְּׁבַת בְּהַאי בִּימִינָא, וְכַד אִתְפַּשְׁטַת הַאי נְקֻדָּה לְנַגְנָא אֲחִידַת אַבּוּצִינָא דְּקַרְדּוּנִיתָא, לְאִתְיַשְּׁבָא וְנָהִיר וְנָצִיץ, וּכְדֵין וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר, כְּהַהוּא זֹהַר מַמָּשׁ דְּאִתְפְּשַׁט וְאִזְדְּרִיק נְצִיצוּ לְאִתְיַשְּׁבָא, וְדָא מַשְׂכִּיל עַל דָּבָר. וַהַאי בְּגִין דְּאִיהִי קָיְמָא עַל דָּבָר יְמָצָא טוֹב, אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּזֹהַר דָּא דְּאִיהוּ נְצִיצוּ וּזְהִירוּ לְאִסְתַּכְּלָא, וְרָזָא דָּא אִיהוּ עוּמְקָא וְרוּמָא לְאִתְיַשְּׁבָא בְּרָזָא דְּבוּצִינָא כְּהַהוּא דָּבָר.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, דָּא רְקִיעָא דְּבֵהּ שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. הָכָא פְּשִׁיטוּ דְּבוּצִינָא לְנַגְנָא, ע״ד בְּתְמִיהוּ בְּסִלִּיקוּ עַל כֻּלָּא. וְסִימָנִיךְ (תהלים קיב) פְּזַר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים. דְּהָא אִיהוּ יְהִיב לְכֻלְּהוּ תַּתָּאֵי, וּמִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא פְּזַר רַבְרְבָא. דְּכַד מִשְׁחָתָא סָלְקָא וְאִתְרַבְרְבָא כְּדֵין אִיהוּ סָלִיק וְאוֹשִׁיט שִׁית אֲמִין, בְּשִׁיעוּרָא דְּשִׁית נְקוּדִין לְאָרְכָּא

וּלְפוּתְיָא כְּחֵיזוּ דָּא דְּאִיהוּ פִּזְר, וְהַאי אִיהוּ סִימָנִיךְ (אתסר ה)
וַיִּשְׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִיט הַזָּהָב. וְתָנֵינָן שִׁית אֶמִּין
אוֹשִׁיט לְקַבְּלָה. מֵהַאי פִּזְר מַלְיָא מַבּוּעִיךְ וְיָהִיב לְמִסְכִּינִי.
וְהַאי אִיהוּ שַׁרְבִיטָא דְּאִתְתְּקַן בְּמִשְׁחָתָא דָּא. וּבְנִגּוּנָא
דְּמִשְׁחָתָא דָּא סָלְקָן וְאִתַּתְקָנָן כַּדְקָא יָאוּת. וּכְדֵין וְהַמַּשְׂכִּילִים
וְגוֹ'. שְׁעוֹרָא דָּא כְּשַׁעוֹרָא דְּשִׁית נְקוּדִין, לְנַגְּנָא תְּלָת לְאָרְכָּא
וּתְלָת לְפוּתְיָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רָזָא דְּשִׁית. שִׁית אִנּוּן, וְאִנּוּן חָמֵשׁ.
תְּלָת לְאָרְכָּא תְּרִין לְפוּתְיָא כַּד מְסַתַּכְלָאן ג' לְסִטְרָא דָּא, וְג'
לְסִטְרָא דָּא. וּכְדֵין וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. אִלֵּין
אִנּוּן שִׁית נְקוּדִין דְּאִנּוּן נְצִיצִין, וְנָהֲרִין לְתַתָּא. וְאִנּוּן כּוֹכָבִים
טְמִירִין לְאַנְהָרָא, וְסִיהֲרָא אִתְנְהִירַת בְּכָל חַד וְחַד מִמִּשְׁחָתָא
דִּילְהוֹן דְּאִתְנָעִיצָאן בְּבוּצִינָא.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. דָּא רָקִיעַ דְּחֵיוָן דְּקַיְמִין
אִתְפְּשַׁט בּוּצִינָא וּמָדִיד לְאָרְכָּא ג' קִשְׁרִין
לִימִינָא וְג' קִשְׁרִין לִשְׂמָאלָא. אִלֵּין תְּלָת קִשְׁרִין חַד קָיְמָא.
וְאִלֵּין תְּלָת חַד קָיְמָא. וְאִלֵּין תְּלָת נְקוּדִין דְּקַיְמִין דָּא עִ"ד בֵּין
לְסִטְרָא דָּא בֵּין לְסִטְרָא דָּא. מְדִידוּ דְּבוּצִינָא שִׁיעוּר לְנַגְּנָא
תְּרִין טַעֲמִין, דְּקַיְמִין בְּחֵיזוּ דְּקַיְמִין נְגוּנָא דְּמִשְׁחָתָא דְּמָדִיד
בַּתְרֵי יַרְכִין דְּקַיְמִין. יַעֲקֹב דְּאִיהוּ גּוּפָא, אִסְתְּמִיךְ עַל קְיוּמִין
בְּמְדִידוּ דְּבוּצִינָא. כַּד עָאל לַאֲבוּה רָזָא דְּוַיֵּבָא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתְּ.
וְגוּפָא אִתְקַיַּם בְּקְיוּמֵהּ. וְעַל דָּא וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ
וְגוֹ'. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דְּמִתְפַּשְׁטִין וְנָהֲרִין לְתַתָּא,
כַּד שַׁרְבִיטָא אִתְקַיַּם בְּרָזָא דְּפִזְר, וְיָהִיב וְעָאל בְּמִשְׁחָתָא
וּמָדִיד וְאִתְתְּקָנוּ אִלֵּין תְּרִין קַיְמִין בְּמִשְׁחָתָא לְתַתָּא, וְאִתְתְּקַן

בּוּצִינָא וּמָדִיד דָּא עִם דָּא. כְּדֵין וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ דְּהָא לְתַתָּא אִתְתָּקָנַת בְּתִקוּנָא דְּנוּקְבָא לְקַבְּלָא דְּכוּרָא, וְיַרְכִין אִתְתָּקָנוּ בְּלָא פְּשִׁיטוּ. וְהָכָא לָאו נְגוּנָא בְּגוֹ מִשְׁחָתָא דָּא, וְאִקְרֵי אֶתְנַחְתָּא לָקָבֵל תְּרֵי טַעֲמֵי, רָזָא דְּנוּקְבָא דְּפִתְיָחָא לָקָבֵל דְּכוּרָא וְהָכָא לָאו נְגוּנָא דְּכֹלָּא בְּנַיְחָא. מִשְׁחָתָא דָּא טְמִירָא, כְּדֵין וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. דָּא רָקִיעַ דִּימִינָא דְּזָהִיר וְנָהִיר וְאַתְקִיף בְּתֻקְפֵּהּ. שָׁאֲרֵי בּוּצִינָא וְאִתְפְּשַׁט לְאַנְהָרָא, וְנִגּוּנָא דְּקָא אָזְלָא מִסְּטָר יְמִינָא תַּרְצְתָא הַאי נְגוּנָא דַּחֲבִיבוּ לְמֵיזַל בְּנִגּוּנָא דָּא מְחַבְּקָא. ותלשת׳ קָא סָטִיר לְקַשְׁרָא קַשְׁרָא, הַאי אוֹחִיר וְהַאי כָּפוּף, וְאִתְיְעִיף לְקַבְּלָא דְּסַנְטוּרָא בְּקַנְטוּפָא וְאִתְפְּשָׁטוּ תְּרִין דְּרוֹעִין כַּחֲדָא, בְּרָזָא דְּאָזְלָא וְגָרִישׁ דְּקַטּוֹר שְׁמָאלָא. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כַּד פָּסַק נְהוֹרָא וּבוּצִינָא פָּסְקָה, וְלָא מָדִיד בְּאָרְכָּא וּפוּתְיָא מִתַּתָּא לְעֵלָּא, אִתְפְּשַׁט בּוּצִינָא וְאָחִיד מֵעֵלָּא לְתַתָּא בְּרָזָא דְּקִשּׁוּרוּ, וְאִתְבָּרְכָאן עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּהַאי מְדִידוּ דְּבוּצִינָא. (נ״א דְּנִגּוּנָא) לְכֻלְּהוּ מִשְׁחָתִין, וְאִתְעֲבִיד כֹּלָּא מִשְׁחָתָא חַד דְּקַיְמָא וְאִסְתִּמִיךְ כֹּלָּא ע״ד. וּבְגִין כָּךְ כַּד עוֹבָדִין מִתְכַּשְׁרִין לְתַתָּא, וְאִתְכַּשְׁרָן בְּעוֹבָדִין טָבִין, בְּעוֹבָדִין דְּאוֹרַיְתָא, כְּדֵין כֹּלָּא אִתְתְּקַן עַד הַאי אֲתַר. דְּהָא הָכָא אִשְׁתְּכַח וְאִזְדַּמַּן בְּגִלּוּיָא וּבְכִסּוּיָא, רָזָא דִּמְהֵמְנוּתָא וְנָטְלָא עַד הָכָא.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כַּד עוֹבָדִין מִתַּתְקְנָן וְאָחִיד מִשְׁחָתָא אָחָרָא בְּסִתְימוּ, וּפְסָקָה בֵּין מִשְׁחָתָא דִּלְתַתָּא לְמִשְׁחָתָא עִלָּאָה. מִשְׁחָתָא עִלָּאָה אִיהִי מִשְׁחָתָא וְלָא לְמִשְׁחָתָא, לָא מִשְׁחָתָא כְּלָל. וּבְגִין כָּךְ פְּסָקָה מִתַּתָּא לְעֵלָּא, וּמַפְסְקָא מֵעֵלָּא

לְתַתָּא. וְרָזָא דָּא יהו״ה ו׳ יהו״ה פָּסְקָה בְּגַוַיְהוּ, וְכֹלָּא חַד בְּרָזָא דְּבוּצִינָא. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ, כַּד עוֹבָדִין לָא מִתְכַּשְׁרָן וּבוּצִינָא לָא אִתְפַּשְׁטַת, כְּדֵין שׁוּפָרָא אִתְהַפַּךְ וְכֹלָּא אִתְעַכָּב וּקְיָמָא בְּדוּכְתֵּהּ, וְלָא נָגִיד לַתַּתָּא. וּלְזִמְנִין דְּהָא נָגִיד עַד דְּמָטֵי לְשַׁרְבִיטָא וְקַיְמָא תַּמָּן, וְלָא נָגִיד לַתַּתָּא וְאִתְעַכָּב. וְנִגּוּנָא קַיְמָא וּבָטַשׁ בַּדַּרְגָּא דְּאִיהוּ קַדְמָאָה, וּבוּצִינָא קַיְמָא תַּמָּן וְלָא מָדִיד וְלָא פָּשִׁיט מִשְׁחָתָא. וְכָל דָּא בְּגִין דְּשׁוּפָרָא אִתְהַפָּךְ מִתַּתָּאֵי עַל עוֹבָדֵיהוֹן דְּלָא כָּשֵׁר. וְכַד בּוּצִינָא אִתְפַּשְׁטַת וּמָדִיד כְּדֵין שׁוּפָרָא אָזְלַת וּתְלָת קִשְׁרִין קַיְמִין בְּדוּכְתֵּהּ וְאַף עַל גַּב דִּבְרָזָא אָחֳרָא קַיְמָא כֹּלָּא אִיהוּ בְּרָזָא חַדָּא דְּהָא ג׳ קִשְׁרִין אִלֵּין דְּקַיְמִין בְּדוּכְתֵּהּ תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דְּהַהוּא שׁוּפָרָא בּוּצִינָא קַיְמָא תַּמָּן וְאִתְבָּרְכָן גּוֹ חֲבִיבוּ. סְגוֹלְתָּא בְּרָזָא דִּתְלָת אֲבָהָן דְּקַיְמָא גּוֹ שׁוּפָרָא, הָכָא בּוּצִינָא מָדִיד מִשְׁחָתָא דָּא בְּכֻלְּהוּ. בְּאָרְכָּא וּפוּתיֵי׳ עוּמְקָא וְרוּמָא וְעִגּוּלָא, וְלָא קַיְמָא הָכָא מִשְׁחָתָא לְאִתְגַּלְיָא וּכְדֵין כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דְּרָקִיעָא סְתִימָאָה דְּלָא אִתְגַּלְיָא כְּלָל, וְקַיְמָא עַל רֵישֵׁי דְּחִיוָן קְדוּשִׁים דְּקַיְמָן בְּרָזָא דַּאֲבָהָן. וְהַאי דְּרָקִיעָא סְתִימָאָה עָלֵהּ קַיְמָא עָלַיְהוּ. וְאַפִּיק מִגֵּהּ זֹהַר דְּנָהִיר לְכֻלְּהוּ חֵיוָן. וּכְדֵין קַיְמָא בּוּצִינָא דְּנָהִיר וּבָטַשׁ בְּכֻלְּהוּ לְאִזְדַּהַר, וְעַל דָּא כֹּלָּא בְּרָזָא דְּמִשְׁחָתָא קַיְמָא לְנַגְּנָא בְּשִׁעוּרָא דְּנִגּוּנָא מָדִיד בּוּצִינָא. לֵית מָאן דְּיָדַע לֵהּ לְהַאי רָזָא, בַּר אִנּוּן לְוָאֵי דְּקַיְמָן עַל נִגּוּנָא וְלָא גַּרְעֵי וְלָא מִתְפַּשְׁטֵי לְבַר, אֶלָּא כֹּלָּא גּוֹ מִשְׁחָתָא דְּרָזָא דְּבוּצִינָא. אִנּוּן ג׳ קִשְׁרִין קַדְמָאֵי דְּקָאָמַרָן דְּקִשְׁרָא קַדְמָאָה אִשְׁתְּאַר עַל אַתְוָן לְנַקְּדָא לְמֶהֱוֵי טַעְמָא לְעֵלָּא. לַזִּמְנִין הַאי נְקֻדָּה דְּקַיְמָא לְטַעְמָא לְעֵלָּא, בּוּצִינָא נָחִית לֵהּ לְתַתָּא לְהַאי קִשְׁרָא, לְמֶעֱבַד בֵּהּ מְדִידוּ לְתַתָּא.

וְכֹלָּא בְּרָזָא דְּדִיוּקְנָא דְּוָא"ו נָחִית אִקְרֵי תְּבִיר'. וְכַד נָחִית וּקְיָמָא עַל אַתְוָן הָא אִתְּמַר. וְאִנּוּן שְׁנֵי קְשָׁרִין אָחֳרָנִין דְּקָא אָמְרוּ דְּאִשְׁתְּאַרוּ קַיְמִין עַל אַתְוָן וְאִתְפְּשַׁט בּוּצִינָא בְּרָזָא דְּוָא"ו וְאָחִיד לוֹן. וּכְדֵין אִקְרֵי זְקֵף רַב וְכַד לָא קַיְמָא פְּשִׁיטוּ דָּא בְּהַנֵּי תְּרֵי קְשָׁרִין, אִקְרֵי זְקִיפָא זְעִיר, וְאַף עַל גַּב דְּהָא כֹּלָּא בְּרָזָא חֲדָא קַיְמָא.

וְהַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִרוּ יַעַבְדוּן נְגוּנָא בְּרָזָא דָּא כַּדְקָא חֲזֵי. יַזְהִרוּ לְעֵלָּא יַזְהִרוּ לְתַתָּא, לְקַיְמָא קַיּוּמָא דְּרָזָא דִּמְהֵמְנוּתָא, וְסָמְכִין לָהּ וְנַהֲרִין לָהּ. יַזְהִרוּ בְּהַהוּא נְגוּנָא רוּחָא בָּתַר רוּחָא וּנְעִימוּ דָּא בָּתַר דָּא. כַּד מִתְחַבְּרָן כֹּלָּא בְּרָזָא דָּא, מִשְׁחָתָא סָלִיק כְּחֶשְׁבָּן יַזְהִרוּ. בְּגִין דְּהַאי יַזְהִרוּ הוּא כְּחֶשְׁבָּן רל"ח, דְּהַנֵּי רוּחֵי וּתְנוּעֵי לְנַגְּנָא לְאִתְפַּשְּׁטָא בּוּצִינָא בְּכֻלְּהוּ נְהוֹרִין, גּוֹ מִשְׁחָתָא לְאִסְתַּמָּכָא אוֹרַיְתָא. וּבְגִין דָּא יַזְהִרוּ כְּזֹהַ"ר הָכֵי הוּא לְחֶשְׁבָּנָא יַזְהִיר"ו. יַזְהִרוּ כְּזֹהַר חַד הוּא. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּרָקִיעָא עִלָּאָה סְתִימָאָה עַל כֹּלָּא, מִשְׁחָתָא גּוֹ בּוּצִינָא דְּקַיְמָא בְּהַאי רָקִיעַ, בְּכֻלְּהוּ מִשְׁחָתֵי דְּחִיוָן קַדִּישִׁין עִלָּאִין וְתַתָּאִין וּבְגִין כָּךְ יַזְהִרוּ כְּזֹהַר בְּכָל אִנּוּן חִיוָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין כְּזֹהַר בְּהַהוּא רָקִיעַ דְּקַיְמָא עֲלַיְהוּ, וְכֹלָּא דָּא לָקַבֵּל דָּא. וְסִימָנָא דְּכָל רָזִין אִלֵּין בְּהַאי קַיְמָא יַזְהִרוּ כְּזֹהַר סִימָנָא דָּא. וְרָזָא דָּא לָא אִתְיְהִיב אֶלָּא לְמָארֵי מִדִּין דְּיַדְעֵי בְּרָזָא דָּא בּוּצִינָא. זַכָּאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי וְהַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִרוּ וְכוּ'. וְהַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִרוּ אִלֵּין אִנּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא בְּסִתְרֵי רָזִין דְּאוֹרַיְתָא אִלֵּין

צַדִּיקַיָּא דְּעָבְדִין רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן. וּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְתָא יְמָמָא
וְלֵילֵי. וְאִלֵּין אִנּוּן מַשְׁכִּילִים דְּאִנּוּן מַשְׁכִּילִים בִּרְעוּתָא
דְּמָארֵיהוֹן תָּדִיר. וְהָא אוֹקִימְנָא דְּלֵית דַּרְגָּא כְּדַרְגָּא דִּידְהוּ.
בְּגִין כָּךְ כָּל אִנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְתָא, אִקְּרוּן מַשְׁכִּילִים
מִסְתַּכְּלָן בְּחָכְמְתָא מִסְתַּכְּלָאן בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. אֵין
סוֹף אִתְפְּשַׁט נְהִירוּ סָתִים דְּלָא יְדִיעַ, וְהַאי נָפְקָא מֵאֵין סוֹף
קַיְמָא לְקַיְמָא. וְהַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, אִלֵּין אִנּוּן
דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, בְּסִתְרֵי בְּרָזָא דְּאוֹרַיְתָא אִלֵּין אִנּוּן
דְּיָדְעֵי בְּרָזָא דְּרָזִין, וּמִסְתַּכְּלָן וְתֶחֱזוּ לְאִזְדַּהָרָא בְּהַהוּא זְהִירוּ
דְּנָגִיד וְנָפִיק וְקַיְמֵי בְּרָזֵי דְּאוֹרַיְתָא, וְיָדְעֵי לְאִסְתַּכְּלָא בְּסִתְרָהָא.
כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, דָּא אִיהוּ רְקִיעָא דְּקָאִים לְאַנְהָרָא לְתַתָּא,
וְאִתְעַטַּר לְעֵלָּא וְנָהִיר לְתַתָּא. וְהַהוּא זֹהַר נָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ
לְתַתָּאֵי וּמֵהַהוּא זֹהַר אִתְּזָנוּ, וְקַיְמֵי בְּקִיּוּמַיְהוּ וְאָזְלֵי וְשָׁאטָן
וְנַצְחֵי גְּבוּרֵי שְׁמַיָּא וְדַיְנֵי גְּבוּרְתֵי טְסִיסִין. וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים
כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. כַּד נָהֲרִין כּוֹכָבַיָּא בְּנְהִירוּ דְּנָצִיץ וְנָטְלֵי
בְּמַטְלָנוֹי לְאִתְנַהָרָא מִגּוֹ דַּרְגִּין יְדִיעָאן, כּוֹכָבָא דְּנָהִיר מִסְטָר
דְּמִזְרָח כַּמָּה אִנּוּן מַשְׁרְיָן מוּלְגָּן קַיְמָאן בְּקִסְטוֹרַיְהוּ. הַאי כּוֹכָבָא
נָצִיץ תְּלָת זִמְנֵי וּבָטֵשׁ נְצִיצוּ דִּילֵהּ בִּרְבִיעָתָא לְקַבְלָא נְצִיצוּ
דְּחַד קִטְרָא וְטַהֲרוּרָא דְּקַיְמָא. לְעֵלָּא. וּבָתַר שָׁכִיךְ וְאִתְנַצְּצָן
כָּל אִנּוּן אָחֳרָנִין וְאִיהוּ סָתִים בְּאַתְרַיְהוּ. וְהַאי אִקְּרֵי כְּכוֹכָבָא
אוּמָנָא לְבָתַר נָפְקָא לְסִטָּר דָּרוֹם כּוֹכָבָא אָחֳרָא, וְדָא נָצִיץ
בְּד׳ כּוֹכָבִים דְּרָהֲטֵי וְאָזְלֵי וְאוֹשִׁיטוּ נְהוֹרָא דִּילְהוֹן לְאַרְבַּע
סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְהַאי אִקְּרֵי כּוֹכָבָא דְּנָצִיץ מִתְּרֵי סִטְרֵי דָּרוֹם
וּמִזְרָח. מִתְנַהֲרֵי אֶלֶף וְרִבּוֹא רִבְוָן כּוֹכְבַיָּא דְּנָטְלֵי זִיהֲרָא וּנְצִיצוּ
מִגּוֹ דְּנָהִיר מִן מֵם שְׁמִשָּׁא. שְׁמִשָּׁא דְּמַשְׁקוֹפָא (נ״א מַשְׁקוֹפָא

דְּשִׁמְשָׁא) כַּד נָהִיר בְּמַטְלָנוֹי נָהֲרִין מִגֵּהּ כָּל אִנּוּן כּוֹכְבַיָּא דְּנָהֲרִין וְנָצְצִין כָּל אִנּוּן כּוֹכְבָא אוּמָנָא. אַף עַל גַּב דְּסָתִים לְבָתַר נָפִיק וְזָהִיר עָלֵהּ חַד מְמָנָא ויגזריא״ל שְׁמֵהּ. וְכַד הַאי כּוֹכְבָא אוּמָנָא נָפִיק וְנָצִיץ וְלָא אַסְתִּים, כְּדֵין הַהוּא מְמָנָא נָחִית (נ״א נָפִיק) שְׁלָמָא לְהַהוּא סִטְרָא. וְכַד בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא כַּד עָבִיד מִשְׁחָתָא לְעֵלָּא וְתַתָּא, וְכֹלָּא אִסְתָּמִיךְ וְאַנְהִיר וּנְגִיד אִתְעָרוּתָא דִּרְקִיעָא עִלָּאָה לָקְבֵלֵהּ דְּמִזְרָח, וְאִיהוּ אִתְעַר לְקָבְלֵהּ דְּמַעֲרָב, וְסִימָנִיךְ (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. כְּדֵין כָּל אִנּוּן מְמָנָן דְּקַיְמִין עַל כּוֹכְבַיָּא, כֻּלְּהוּ יוֹבִילוּן נְהִירוּ דְּאַנְפִּין מִגּוֹ שִׁמְשָׁא, כַּד נָטִיל שִׁמְשָׁא לַמַּשְׁקוֹפָא חֲדָא דְּקָאֵי מַשְׁקוֹפָא דבילג׳. כְּדֵין הַהוּא כּוֹכְבָא דְּנָצִיץ נָהִיר מִגּוֹ חֵילָא דְּחַד מְמָנָא דְּנָטִיל כַּד נָטִיל שִׁמְשָׁא. (עכ״מ וכאן תחלת

ענין ונראה שצריך להתחיל)

וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר מִסְטְרָא דִּתְפִלִּין דְּרִישָׁא. צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה מִסְטְרָא דִּתְפִלִּין דְּיָד וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵּי מַיִם , וְהָא אוֹקְמוּהּ כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. דִּצְרִיכִין לְשָׁלֹשׁ גְּלְגּוּלִין לְגַבֵּהּ, כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ יְשַׁלֵּשׁ אָדָם שְׁנוֹתָיו וְגוֹ׳. וְאוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין בְּשַׁבָּת אֵין עוֹלִין בָּאִילָן, וְאֵין רוֹכְבִין (נ״א סוֹמְכִין) בָּאִילָן, וְאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בָּאִילָן. הַאי בְּאַרַח רָזָא אֲנָא שָׁאִיל לָךְ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְלָאו בִּפְשִׁיטוּ דְּמָארֵי מַתְנִיתִין גּוּפָנִיִּים. אֶלָּא דְּמָארֵי מַתְנִיתִין שִׁכְלִיִּים דְּאִתְמַר עָלַיְהוּ וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ. א״ל סָבָא סָבָא אִמָּא אַנְתְּ דְּאַנְתְּ מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּאִקְרֵי אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּנָטִיעַ בְּשַׁבָּת מַלְכְּתָא, דְּלָא צָרִיךְ שׁוּם בַּר נָשׁ לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בָּהּ. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא

חַלָּף. וְדָא שְׁמָא מְפָרַשׁ דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן אָדָם. וְאוֹקְמוּהּ רַבָּנָן כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בַּשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם. א״ל בְּרִיךְ אַנְתְּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּבַוַדַּאי הָכֵי הוּא, דְּבְיוֹמֵי דְּחֹל שָׁלְטָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ אָדָם דְּוַיִּיצֶר בַּיֵּצֶר הַטּוֹב וּבַיֵּצֶר הָרָע, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) וַיִּיצֶר ה׳ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם. וְאִיהוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּחָב בֵּהּ אָדָם. וְדָא הוּא מְטַטְרוֹ״ן דְּאִיהוּ עָבֵד דְּשַׁלִּיט בְּשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה וְאִיהוּ גּוּפָנִי, וְשַׁלִּיט בְּשִׁית יוֹמִין דְּחֹל דְּאִנּוּן חֻלְיָן דְּטָמְאָה וְחֻלְיָן דְּטָהֳרָה. וּמִנֵּהּ אִתְיְהִיבוּ שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר, טָמְאָה וְטָהֳרָה, כָּשֵׁר וּפָסוּל. וּבֵהּ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ. וְלֵית עֲבוֹדָה אֶלָּא צְלוֹתָא, דְּבֵהּ צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְמֶהֱוֵי בְּעֶבֶד הַמְסַדֵּר שְׁבָחָיו לִפְנֵי רַבּוֹ, וּכְעֶבֶד הַשּׁוֹאֵל פְּרָס מֵרַבּוֹ, וּכְעֶבֶד הַמְקַבֵּל פְּרָס מֵרַבּוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ. אֲבָל בְּשַׁבַּת מַלְכְּתָא דְּשַׁלְטָא בֵּהּ אִילָנָא דְּחַיֵּי וְלֹא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אוֹקְמוּהּ דְּאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בְּאִילָן שׁוּם שִׁמּוּשׁ, וְכָל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חָלָף. וְלֹא עוֹלִין בֵּהּ וְלֹא סוֹמְכִין בֵּהּ לְאִשְׁתַּמְּשָׁא, דְּלָא מְקַצְּצִין בַּנְּטִיעוֹת, דְּלֵית תַּמָּן קִצּוּץ וּפֵרוּד בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי.

וְאִילָנָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע צָרִיךְ לְמֶעֱבַד בֵּהּ פֵּרוּד בֵּין טוֹב לָרָע. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א, ד) וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וְצָרִיךְ לְמֶעֱבַד קִצּוּץ בֵּהּ לְמֶהֱוֵי בַּר נָשׁ בְּלֹא יֵצֶר הָרָע, כְּגַוְנָא דְּקָצִיץ לֵהּ מִנֵּהּ וַהֲרָגֵהּ בְּגַרְסָתֵהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קו) לִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי. וְלָקֵבֵל מ״ט מִן מְטַטְרוֹ״ן אִנּוּן מ״ט פָּנִים טָהוֹר. וּמִסְטְרָא דְּסַמָּאֵ״ל מ״ט פָּנִים טָמֵא. וּמָאן דְּזָכֵי לְחַבְּרָא ה׳ לְמ״ט פָּנִים דְּטָהוֹר דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁא חֻמְשֵׁי

תּוֹרָה, אִתְעָבִיד מִטָּה לְמַחֲאָה בֵּהּ לְיִצְרֵהּ בְּאָת י׳ דְּאִיהִי עֶשֶׂר מְחָאָן וְהַיְנוּ, ה״י מִן אֱלֹהִים. וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי מַטֵּה הָאֱלֹהִים. וּבַעַל הַאי מַטֶּה אִיהוּ ו׳ דְּאִתְמַר בֵּהּ (שמות לד) הִנֵּה אָנֹכִי כֹּורֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמְּךָ, דְּכָרַת עִמֵּהּ י״ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְּלָא יַחֲזֹר רֵיקָם בְּצִלּוֹתֵהּ. דְּאֵלִם בְּלָא ה״י אִתֵּי רֵיקָם. וְדָא הוּא דְּאָמַר יַעֲקֹב לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עַתָּה רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי (שם לא). וְאַמַּאי בְּגִין דְּאִתְמַר בְּלָבָן וַתַּחֲלֵף אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מוֹנִים (שם ל״א מ״א), וּבְאָת י׳ אִתְעָבִיד לֵיהּ נֵס. דֱּאֱלֹהִים אַפִּיק מִנֵּהּ ה״י, נִשְׁאָר אל״ם רֵיק בְּלָא אוֹרַיְתָא דְּבַעַל פֶּה. אֲבָל מָאן דְּצַלֵּי צְלוֹתָא לְאִילָנָא דְּחַיֵּי, לָא יַחֲזֹר רֵיקָם בְּצִלּוֹתֵהּ לְעוֹלָם. וּבְגִין דָּא אִית אֱלֹהִים מִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְאִית אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי וְלֹא זָכִין לֵהּ אֶלָּא מָארֵי קַבָּלָה דְּיָדְעִין רָזִין דְּאוֹרַיְתָא. אֵ״ל בּוּצִינָא קַדִּישָׁא לְהַהוּא סָבָא מַאי אִשְׁתְּמוֹדַע מָאן דְּאִיהוּ בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָ״ה בְּיוּ״ד אַתְוָן דְּשְׁמָא מְפָרֵשׁ דְּאִיהוּ אָדָם דַּאֲצִילוּת דְּהָכֵי סָלִיק יוּ״ד ה״א וָא״ו ה״א לְחַשְׁבַּן אָדָם.

לְמָאן דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּאָדָם דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּאִית בֵּהּ אָדָם טוֹב וְאָדָם בְּלִיַּעַל. אֵ״ל בּוּצִינָא קַדִּישָׁא בֵּין אָדָם טוֹב דְּעֵץ הַדַּעַת, לְאָדָם דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, אִית חִלּוּף בְּהוֹן. כְּגוֹן וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם וְגוֹ׳. דְּדָא בַּבְּרִיאָה וְדָא בַּאֲצִילוּת. אִשְׁתְּמוֹדַע מָאן דְּאִיהוּ מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי נִשְׁמָתֵהּ, וַדַּאי כַּד מָנַח תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁהּ מִתְכַּוֵּן לְאַעָלָא כָּל אֱלֹהִים אֲחֵרִים תְּחוֹת שֻׁלְטָנוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא דְּבַר נָשׁ,

וּלְאַעֲלָא כָּל אֻמִּין תְּחוֹת יַד ה׳ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. בְּגִין דִּבְגָלוּתָא אִתְמַר תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה הָאָרֶץ, תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לֶחֶם, וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּא. וּבְגִין דָּא תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא וְיָד לְאַעֲלָא שִׁפְחָה תְּחוֹת גְּבִרְתָּהּ עֵלָּא וְתַתָּא. וּבַהַזְכָּרוֹת דִּלְגָאו דִּכְלִילָן בְּהוֹן דְּאִיהוּ שָׁקוּל לְאוֹרַיְתָא, צָרִיךְ לְאַעֲלָא עֶבֶד תַּחַת רַבּוֹ עֵלָּא וְתַתָּא. וְדָא אִקְרֵי בָּרָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה אָמַר ה׳ בְּנִי בְּכֹרִי יִשְׂרָאֵל. וְאִלֵּין דְּעָבְדִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן בָּנִים אַתֶּם לַה׳ אֱלֹהֵיכֶם. וּבְגִין דָּא אָמַר (פרקי אבות) אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁים אֶת הָרַב עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס. וּמָאן דְּעָבִיד פִּקּוּדָא דָּא עַל מְנָת לְקַשֵּׁר אֱלֹהִים אֲחֵרִים דַּעֲבוּדָה זָרָה לְמֶהֱוֵי לְשִׁעְבּוּדֵהּ, וְאָמִין דִּלְתַתָּא לִישַׁוֵּי תְּחוֹת יְדֵהּ, לָא יָהֲבִין לֵהּ נְשָׁמָה אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּהַאי עֶבֶד. וּבְגִין דָּא אִם כְּבָנִים אִם כָּעֲבָדִים. וּבְגִין דָּא (תהלים א) כִּי אִם בְּתוֹרַת ה׳ חֶפְצוֹ. וְאוֹקְמוּהּ רַבָּנָן דְּלֵית לְאִתְעַסְקָא בַּר נָשׁ בְּאוֹרַיְתָא אֶלָּא בְּמַה שֶּׁלִּבּוֹ חָפֵץ. אִית שֶׁלִּבּוֹ חָפֵץ בְּסִתְרֵי אוֹרַיְתָא, בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית וּבְמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה. וְאִית דְּלָא בָּעֵי אֶלָּא בִּפְשָׁטֵי אוֹרַיְתָא, דִּפְשָׁטִין אִנּוּן מִסִּטְרָא דְּעֶבֶד וְרָזִין מִסִּטְרָא דְּמַלְכָּא. אָדוֹן וְעֶבֶד. וּבְגִין דָּא לְדָא אִתְקְרֵי שְׁתִילָא וּלְדָא נָטוּעַ. שָׁתִיל דְּלֵית לֵהּ קִשׁוֹרָא. וְנָטוּעַ דְּלֵית לֵהּ עֲקִירָא. וַהֲנָחָה דְּשַׁבָּת בְּרֵאשׁוּת יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיהִי שְׁכִינְתָּא שַׁבַּת מַלְכְּתָא, לָא צָרִיךְ לְמֶעֱבַד בֵּהּ עֲקִירָא מֵהַהוּא חֶפְצָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ כִּי אִם בְּתוֹרַת ה׳ חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה. אֶלָּא לְמֶהֱוֵי בֵּהּ קָבוּעַ. אֲבָל מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, צָרִיךְ לְמֶעֱבַד בֵּהּ עֲקִירָא לְמֶהֱוֵי מְטַלְטָל וְגַלֵּי מֵאֲתַר לַאֲתַר, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין. אַף חוֹבֵב

עַמִּים וְגוֹ׳. אִלֵּין אִנּוּן דִּמְכַתְּתִין רַגְלֵיהוֹן מִמְּדִינָה לִמְדִינָה. וְדַרְשִׁינָן לֵהּ דה״ק בְּזִמְנָא דְּאַתְּ חוֹבֵב עַמִּים בְּגָלוּתָא בְּחוֹבִין דְּדָרָא. כָּל קְדוּשָׁיו יִהְיוּ בְיָדֶךָ, וּלְבָתַר אָמַר וְהֵם תָּכוּ לְרַגְלֶיךָ, אִלֵּין אִנּוּן דִּמְכַתְּתִין רַגְלֵיהוֹן מִמְּדִינָה לִמְדִינָה וּמֵאַתַר לַאֲתַר, לְשָׁא וְלִתֵּן בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן דְּאוֹרַיְתָא, דְּאָזְלִין מְטַלְטָלִין מֵאַתַר לַאֲתַר אִתְחַשִּׁיב לוֹן כְּגִלְגּוּל. דְּשָׁבַע מִינֵי עֲנִיּוּת אִתְחַשִּׁיב לֵהּ לְבַר נָשׁ כְּשָׁבַע מְדוֹרִין דְּגֵיהִינֹם, דִּלְכֻלְּהוּ נָחִית אָדָם בִּתְיוּבְתָּא סָלִיק, דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם. בְּגִין דְּחָב אָדָם בְּז׳ מִינִין דְּאִנּוּן חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן זֵית שֶׁמֶן וּדְבַשׁ. וּבְגִין דָּא הַוּוֹ אָמְרֵי רַבָּנָן דמתני׳ אִילָן שֶׁאָכַל אָדָם הָרִאשׁוֹן חִטָּה הָיָה. וְאָחֳרָנִין אָמְרִין גֶּפֶן הָיָה. וְאָחֳרָנִין אָמְרִין תְּאֵנָה הָיְתָה, וְלֹא הַוּוֹ חוֹלְקִין בְּמִלּוֹלַיְהוּ, דְּכֻלָּא קְשׁוֹט. דְּשִׁבְעַת מִינִין נְטוּעִין בָּאָרֶץ, חִטָּה וּשְׂעוֹרָה. וְהַיְנוּ דְּתָנָן, בָּעֲצֶרֶת עַל פֵּרוֹת הָאִילָן נִדּוֹן כָּל עָלְמָא. כְּלְהוּ קָרָא לוֹן אִילָן חַד מִסְטָרָא חַד. וּמִסְטָרָא אָחֳרָא מִתְפָּרְשָׁן לְז׳ מִינִין. כְּגוֹן לוּלָב דְּאִיהוּ אַגָּדָה חַדָּא לְתַתָּא וּלְעֵלָּא מִתְפָּרְשָׁן מִינִין כָּל חַד לְחוֹלְקֵהּ. כְּגַוְונָא דְּחַיָּון דְּאִתְמַר בְּהוּ (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה וּלְתַתָּא שְׁתַּיִם חֹבֶרֶת אִישׁ וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיּוֹתֵיהֶנָּה. זַכָּאָה אִיהוּ עֵץ דְּאִיהוּ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מַיִם דְּאוֹרַיְתָא. וַיְתִיר מָאן דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִתְמַר בֵּהּ אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּ״וֹ, וְדָא שְׁכִינְתָּא וְלָא אַפִּיק מֵעֵת דִּילֵהּ. אֲנִי ה׳ בְּעִתָּ״הּ אֲחִישֶׁנָּה. בְּעִתָּהּ ע״ב פָּנִים לַתּוֹרָה, דְּאִיהוּ ת׳ מִן עֵת וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל. כְּגוֹן שִׁמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ. וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ (תְּהִלִּים א׳). אִלֵּין פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה. דְּאִתְמַר עָלַיְהוּ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה ה׳ מַצְלִיחַ

בְּיָדוֹ. וְאוֹקְמוּהּ מ״מ דְּאִיהִי אוֹרַיְתָא דְּאִתְמַר בֵּהּ שְׁתֵּה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְגוֹ׳. וְאוֹקְמוּהּ בּוֹר מַיִם מְכָנָסִים. בְּאֵר מַיִם חַיִּים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים. מִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, אִיהִי מַיִם מְכָנָסִים לְמִקְוֶה. מַיִם מְכָנָסִים סְרוּחִים. אִלֵּין מִסְטְרָא דְּטוֹב. וְאִלֵּין מִסְטְרָא דְּרַע. וּמַיִם מְכָנָסִים אִלֵּין הֲלָכוֹת וּלְקוּטוֹת דְּאִנּוּן כְּגוֹן לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה לֶעָנִי. הָכִי מַיִם מְכָנָסִים לְהַהוּא דְּאִקְרֵי עָנִי בְּאוֹרַיְתָא וּבְפִקּוּדִין דִּילֵהּ, דְּלֵית לֵהּ אֶלָּא מָא דְּיָהֲבִין לֵהּ, דְּאִשְׁתַּקְיָא מִלְּבַר ע״י אָחֳרָא. וְכָל (נ״א אכל) אִלֵּין דְּסִטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, אִנּוּן דַּמְיָן לְבְאֵר מַיִם חַיִּים, דְּלֵית לְהוּ פְּסִיקוּ, וְדַמְיָן לְעֵץ דְּאִיהוּ נָטוּעַ עַל פַּלְגֵי מַיִם, אוֹ שָׁתוּל דְּאַעֲקָרוּ הַהוּא אִילָנָא מֵאֲתַר דְּיַבָּשָׁה וּשְׁתָלוּ לֵהּ עַל פַּלְגֵי מַיִם, דְּאִנּוּן מְשָׁלָשִׁים בְּאוֹרַיְתָא. וְאִתְקְרִיאוּ פַּלְגֵי מַיִם, עַל שֵׁם דְּאִית לְהוּ פְּלֻגְתָּא דְּמַתְנִיתִין דִּילְהוֹן וְהָכִי (נ״א וְהַהוּא) פְּלֻגְתָּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, אִיהוּ מַיִם עֶלְיוֹנִים דְּכָרִים, מַיִם תַּחְתּוֹנִים נְקֵבוֹת, וְאִנּוּן בּוֹכִים בְּגִין דְּלָא יְהוּ רְחוֹקִין מִקְּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בְּהוּ פְּלֻגְתָּא, דְּשַׁוֵּי פַּלְגּוּ לְעֵלָּא מִן רְקִיעָא, וּפַלְגּוּ לְתַתָּא מֵרְקִיעָא. בְּגִין לְמֶהֱוֵי אִשְׁתְּמוֹדַע חִלּוּק בֵּן דְּכוּרִין לְנוּקְבִין. בְּגִין כָּךְ שַׁוֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הֲוָא הַבְדָּלָה בֵּין אַנְפִּין דְּדְכוּרָא לְאַנְפִּין דְּנוּקְבָא. וְהַאי אִיהוּ מַחֲלֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם דְּסוֹפוֹ לְהִתְקַיֵּם. אֲבָל כֻּלְּהוּ אֶחָד, כְּגוֹן דְּאִתְמַר בָּאָדָם וְאִתְּתֵהּ אֶחָד קְרָאתְיו. וְאָת א׳ תּוֹכֵיחַ דְּאִיהִי י׳ לְעֵלָּא מַיִם זְכָרִים. י׳ לְתַתָּא מַיִם נוּקְבִין. כְּגוֹן י״ן מִן יאהדונה״י אִשְׁתְּאַרוּ שִׁית אַתְוָן בְּאֶמְצָעִיתָא, בֵּין י״ן מִן יאהדונה״י כְּחֶשְׁבַּן ו׳ מִן א׳ דְּאִיהוּ רָקִיעַ בְּאֶמְצָעִיתָא. וְעָלֵהּ אִתְּמַר (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם. וְאִתְּמַר בֵּהּ

דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְּמַעְלָה, וְדָא א׳ מִן אָדָם. וְלָאו כָּל פְּלָגְתָּא שָׁוִין. דְּאִית פְּלָגְתָּא לְמִיפְלַג בֵּין טוֹב לְרַע. וְאִית פְּלָגְתָּא לְמִיפְלַג בֵּין דְּכוּרִין לְנוּקְבִין, כְּגוֹן מָאנֵי מַתְנִיתִין, דְּדָא הוּא חוּלָק עַל הַהֲלָכָה דִּילֵהּ, לְמֶהֱוֵי מַיִם עֶלְיוֹנִים לְאִתְגַּבְּרָא עַל נוּקְבָא דְּאִיהִי מַיִם תַּחְתּוֹנִים וּמָאן דְּאַלִּים גָּבַר. כְּגוֹן הֲלָכָה דְּהִלֵּל עַל הֲלָכָה דְּשַׁמַּאי דְּאִתְכַּפְיָא הֲלָכָא דְּשַׁמַּאי תְּחוֹת הֲלָכָה דְּהִלֵּל. אע״פ דְּאִלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה דְּמָאן דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּנוּקְבָא, צָרִיךְ לְאִתְכַּפְיָא תְּחוֹת דְּכוּרָא. כְּגוֹן טִפָּה דְּנוּקְבָא דְּאִתְכַּפְיָא תְּחוֹת דְּדְכוּרָא אִקְרֵי בֵּן. וְאִי טִפָּה דְּנוּקְבָא שָׁלְטָא עַל טִפָּה דְּדְכוּרָא אִקְרֵי בַּת. וְהָכָא אִיהוּ רָזָא וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מַיִם, דְּאִנּוּן רָזִין דְּאוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה. וְאִתְקְרִיאוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְעַלַיְהוּ אִתְּמַר (משלי כא) פַּלְגֵי מַיִם לֵב מֶלֶךְ בְּיַד ה׳ עַל כָּל אֲשֶׁר יַחְפּוֹץ יַטֶּנּוּ. וְאִית פְּלָגְתָּא עַל לְבוּשֵׁי א׳ מִן אָדָם וְהַיְנוּ דְּכַר וְנוּקְבָא. כְּגוֹן אִלֵּין דְּחוֹלְקִין עַל פְּסָקוֹת דְּלְבוּשֵׁי מַטְרוֹנִיתָא, וְעַבְדִין לוֹן כַּמָּה פֵּרוּקִין, עָלַיְהוּ אִתְּמַר וְעָלֵהוּ לֹא יִבֹּל. כְּגוֹן שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ. וְלָאו אִנּוּן כְּאִנּוּן לְבוּשִׁין דְּאִסּוּר טֻמְאָה פָּסוּל, דְּהַנֵּי מָאנֵי דְּרַבָּנָן דְּבָלוּ דְּמִתְחַכְּכֵי שֵׁדִים בְּהוּ. וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ, אִלֵּין פִּקּוּדֵי דַּעֲשֵׂה. וְעוֹד אוֹרַיְתָא אִתְקְרִיאַת חוֹמָא, כְּגוֹן וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם. וְאִיהִי חַמָּה לְאֶמְצַע דְּעָלְמָא דְּלָא כַּבִּילוּ לָהּ, כְּגוֹן מְצָרַיִם דְּאִתְעֲבִיד לוֹן חַמָּה וְטָבְעוּ בּוֹ וּמֵתוּ. וְהַיְנוּ כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה׳ וְגוֹ׳.מִסְטְרָא דִּימִינָא אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא חוֹמָה מִסְטְרָא דְּחֶסֶד דְּתַמָּן חָכְמָה. וּמִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם ה׳ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וּמִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא

אִתְקְרִיאַת רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק. גְּדוֹלָה מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד. וְחָזָק מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה בְּיָד חֲזָקָה וְגוֹ'. גְּדוֹלָה, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה (שם). מִתַּרְוַיְהוּ מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, דְּאִנּוּן אִמִּין דְּעָלְמָא דְּלָא קַבִּילוּ אוֹרַיְתָא. מֵרוּחַ ה' דְּאִתְמַר בֵּהּ וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה'. וְאִתְקְרִיאַת רַעַשׁ הָדָא הוּא דִּכְתִיב וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל וְגוֹ' וְעָתִיד לְאַעְבָרָא רַעַשׁ דְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִתְמַר בֵּהּ לֹא בְרַעַשׁ ה' (מְלָכִים). וְאִתְקְרִיאַת אֵשׁ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם ה'. וְעָתִיד לְלַחֵךְ אֶשָּׁא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ לֹא בָאֵשׁ ה'. אֶשָּׁתָא' מַלְכָּא בְּקוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא צְלוֹתָא בַּחֲשַׁאי, דְּבָהּ אֲדָנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ דִּבְאַרְבָּעָה אִיהִי רְבִיעָאָה דַּקָּה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. אֲבָל תְּלָת קְלִפִּין שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ, דָּא קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה. וּבְגִין דָּא ד' נִכְנְסוּ לַפַּרְדֵּס, תְּלָת דְּעָאלוּ בִּתְלָת שְׁנַיִם עֲרֵלִים חַד הֵצִיץ וָמֵת. וְחַד הֵצִיץ וְנִפְגַּע. ג' יָצָא לְתַרְבּוּת רָעָה. רְבִיעָה דְּעָאל בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַה' עָאל בִּשְׁלָם וְנָפַק בִּשְׁלָם. וְדָא רָזָא דְּפַרְדֵּס בְּתוֹךְ הַגַּן דְּאִיהוּ פ', פְּשַׁט, ר' רְאָיָה דְּפָסוּק, ד' דְּרָשָׁה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ אֵין מְשִׁיבִין עַל הַהַגָּדָה. בְּאִלֵּין תְּלָת נְפָלוּ תְּלָת עִלָּאֵי עָלְמָא וְנִכְשְׁלוּ. רְבִיעָאָה דְּאִיהוּ ס' סוֹד. רע"ק עָאל בִּשְׁלָם וְנָפַק בִּשְׁלָם. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת אוֹרַיְתָא ג"ן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב גַּן נָעוּל. ג"ן סְדָרִים דְּאוֹרַיְתָא סְתִימִין וַחֲתִימִין. וְהַיְנוּ מַעְיָן חָתוּם, כְּגוֹן יַיִן חָתוּם וְסָתוּם דְּלָא מְנַסֵּךְ לֵהּ גּוֹי, אוֹף הָכֵי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי רָזִין דְּאוֹרַיְתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי. כ"ן בְּגִימַטְרִיָּא סו"ד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין

אָסוּר לְגַלָּאָה סִתְרֵי תוֹרָה לְגוֹי, דְּלָא יְנַסֵּךְ לוֹן לַעֲבוֹדָה זָרָה. וְאִי תֵּימָא הָא אוֹקְמוּהּ רַבָּנָן דְּאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה קְטָלוּ לְאַרְיֵה דַּעֲבוֹדָה זָרָה דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, דִּמְיוֹנוֹ כְּאַרְיֵה, דְּעָלֵהּ אָמַר דָּוִד יֶאֱרֹב בְּמִסְתָּר כְּאַרְיֵה בְּסֻכּוֹ יֶאֱרֹב לַחֲטֹף עָנִי (תְּהִלִּים). וְלֵית עָנִי אֶלָּא עָנִי מֵאוֹרַיְתָא וּמִפִּקּוּדִין דִּילֵהּ. בְּגִין דַּעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמֶהֱוֵי בְּגָלוּתָא בְּדוּחֲקָא, וּבְגִין דְּלָא לֶהֱווֹ טוֹעִין בֵּהּ בְּכֹבֶד הַמַּס וּבְכֹבֶד הַמְּלָאכָה בְּאִבּוּד דְּדַעַת קְטִילוּ לֵהּ וּבְגִין דְּלָא יִתְפְּשָׁטוּ בָּעֲרָיוֹת סְמוּ עֵינֵי דְּיֵצֶר הָרָע דִּבְנֵי נָשָׁא וְאוֹקְמוּהּ דְּאַרְיֵה דַּעֲבוֹדָה זָרָה כַּד תְּפָסוּ לֵהּ בְּנֵימָא חֲדָא דְּנָשֵׁר מִנֵּהּ. צַוָּארוֹ קָלָא עַד ד׳ מֵאוֹת פַּרְסָה. בְּגִין דָּא עָאלוּ לֵהּ בְּמָאנָא דְּעֶפְרֶת וְלָא אִשְׁתְּמַע קָלֵהּ בָּהּ, וְאוֹקִידוּ לֵהּ בְּנוּרָא, לְקַיֵּם בֵּהּ תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. וּכְגַוְנָא דְּתַקִּינוּ אֲבָהָן תְּלָת צְלוֹתִין בְּעִדָּן יְדִיעָן הָכֵי תַּקִּינוּ רַבָּנָן לְשָׁלֹשׁ שְׁנוֹתֵינוּ בַּמִּקְרָא בַּמִּשְׁנָה בַּתַּלְמוּד. וּבְגִינַיְהוּ אוֹקְמוּהּ דְּעָדִיד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵימַר קָבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה. וְאוֹקְמוּהּ דְּמָאן דְּמִתְעַסֵּק בַּמִּשְׁנָה (נלע״ד בַּתַּלְמוּד) עָאלוּ הִתְעַסֵּק בְּכֻלָּא. בְּגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא בַּמִּקְרָא בַּמִּשְׁנָה בַּתַּלְמוּד. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּאַהֲרֹן בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעוֹלָה. בְּפַר לְכַפְּרָא עַל עֶגְלָא. וְאַיִל לְאִדְכָּרָא עֲקֵדַת יִצְחָק. וְעוֹד בַּמִּקְרָא תַּקִּינוּ דְּמִלַּמֵּד לֹא יִהְיֶה רַשַּׁאי לְאוֹלָפָא יַתִּיר מֵעֶשְׂרִין וַחֲמִשָּׁה תִּינוֹקוֹת. וְרָזָא דְּמִלָּה מִימִינָא כ״ה תְּבָרְכוּ, מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא הֲלוֹא כ״ה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם ה׳. וְהַיְנוּ וַיִּפֶּן כ״ה וָכ״ה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. לְקָבְלַיְהוּ כ״ה אַתְוָן דִּקְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְשַׁחֲרִית בִּקְרָא קַדְמָאָה דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וְלֵית לְאַרְכָּא יַתִּיר וְאַל מָאן

דִּקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע עֶרֶב וָבֹקֶר, כְּאִלּוּ מְקַיֵּם וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה.

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ. מַאי מַשְׂכִּילִים. אִלֵּין אַתְוָן דְּאוֹרַיְתָא. יַזְהִרוּ אִלֵּין נְקוּדִין דְּנָהֲרִין בְּאַתְוָן כְּנִשְׁמְתָא בְּגוּפָא. כְּזֹהַר. אִלֵּין טַעֲמֵי תּוֹרָה דְּאִנּוּן כְּתִרִין עַל רֵישַׁיְהוּ דְּאַתְוָן, בְּרְקִיעָא דְּאִיהוּ עַל אַרְעָא כְּכְתָרָא. וְאַתְוָן וְנִקּוּדֵי וְטַעֲמֵי אִנּוּן כְּנִשְׁמְתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא. אַתְוָן אִנּוּן מִסְטָרָא דְּנַפְשָׁא דְּאִיהִי בְּרִבּוּעָא. וְנִקּוּדִין בְּעִגּוּלָא דְּאַתְיָן בְּעִגּוּלָא בְּגִין דְּאִנּוּן כְּאָדָם דְּיִצִירָה. נִקּוּדִין אִנּוּן מִסְטָרָא דְּרוּחָא בְּאִנּוּן גַּלְגַּלִּין דְּאַתְיָן בְּגִלְגּוּלָא. וּכְמָה דְּרוּחָא אַנְהִיג לְכָל עָרְקִין דְּדָמָא דְּדַפְקִין מִן לִבָּא, הָכֵי אַתְוָן מִתְנַהֲגִין לְגַבֵּי נִקּוּדִין. וְרָזָא דְּמִלָּה אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ. בְּגִין דְּרוּחָא דְּבַר נָשׁ מִתַּמָּן אִתְנְטִילַת מִדַּרְגָּא דְּאִתְמַר בֵּהּ (יחזקאל א) כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים. דְּאִנּוּן גּוּפָא לְרוּחַ לַנִּקּוּדִין. דְּאִנּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין מֵרוּחַ הַחַיָּה אִנּוּן. נִשְׁמְתָא אָתֵי מִכָּרְסָא. וּבְגִין דְּתַמָּן יְהוָה דְּאִיהוּ מַנְהִיג כֹּלָּא. טַעֲמֵי דְּאִנּוּן כְּתִרִין דְּאוֹרַיְתָא אִנּוּן מִסְטָרָהָא.

תָּא חֲזֵי כָּל אַתְוָן אִנּוּן מִסְטָרָא דְּאַתְוָן דְּאוֹרַיְתָא דִּכְלִילָן בִּשְׁכִינְתָּא. צַדִּיק אִיהוּ נָטִיל לִשְׁמָאלָא דְּאִיהוּ יִצְחָק, קֵ״ץ חַ״י, חַי עָלְמִין קָשִׁיר בִּשְׂמָאלָא. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא אִתְמַר בָּהּ, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ (וָבֹהוּ). וּמִסְטָרָא דִּימִינָא וָבֹהוּ, בּוֹ הוּא. וּמִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְּהוֹם (שם). וְאִלֵּין אִנּוּן לְבוּשִׁין דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בְּגָלוּתָא. וּמָאן גָּרִים הַאי. אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַדֵּם דְּבָרָא עָלְמָא הֲוָה סָתִים יְהוָה. לְבָתַר אִתְפְּשַׁט ה׳ לְתַתָּא וְאִתְמַר

בה וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ. וְרָזָא דְמִלָּה אֱלֶה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. בְּה' בְּרָאָם. הֲרֵי לְךָ דַּהֲוָה לְבוּשֵׁה תֹּהוּ. וּבְגִין דָּא כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים וְגוֹ' (שם). לֹא נָחִית נְבִיעוּ עָלַהּ. בְּגִין דְּאָדָם אַיִן, דַּהֲוָה בַּעְלָהּ לְעֵלָּא סָתִים בְּאַיִן. עַד דְּאִתְפְּשַׁט ו' מִן יְהוּ דְּאִיהוּ בִּינָה ם דְּאִיהִי מְקוֹרָא דִּנְבִיעוּ דְּאִיהִי נְקֻדָּה סְתִימָאָה. וּמִיָּד וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וְקֹדֶם דְּנַחֲתַת הֲוָה קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת וּמַחֲרִיבָן בְּגִין דְּלָא הֲוָה נְבִיעוּ נָחִית בְּהַהוּא זִמְנָא דְּנָחַת נְבִיעוּ לְגַבֵּי ה', הֲוָה שִׁירוּתָא מְחֻסָּד הָדָא הוּא דִּכְתִיב אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. וּבְגִין דָּא לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ, וְאִתְמַר בָּהּ (נ"א בְּה) לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. וּבְזִמְנָא דַּהֲוָה תֹּהוּ אָמַר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. וְדָא קֵץ דִּיצְחָק דְּאִתְמַר בֵּהּ כִּי אוֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה (שם). דְּאִי אַנְתְּ בָּעֵי רַחֲמֵי עָלַיְהוּ. וְלֹא יְמוּת מָשִׁי"חַ דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּשָׂמְאלָא. אָמַר לֵהּ וְהָא בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת וּמַחֲרִיבָן קֹדֶם דְּאִתְבָּרֵי עָלְמָא אֶלָּא מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָזָא בְּמַחֲשַׁבְתֵּהּ כָּל דָּרִין דַּהֲוָה בּוֹנֶה וְאִתְחָרִיבוּ קֹדֶם דְּאִתְבְּרִיאוּ. חָזָא דַּהֲוָה עָבְדִין עוֹבָדִין דְּאִתְחָרִיבוּ וְכֵיוָן דְּבָרָא וּמָנַע בִּרְכָאן מִנַּיְהוּ, לוֹן חָשִׁיב כְּאִלּוּ הוּא חָרִיב לוֹן. וְדָא מְמַלֵּל עַל סוֹף יוֹמִין דְּאִלֵּין תּוֹלְדִין בִּישִׁין הֲווֹ גַּרְמִין דְּנָהָר יֵיחַרַב וְיָבֵשׁ. נְבִיעוּ דִּילֵהּ בִּתְרִין עָלְמִין שְׁכִינָה עִלָּאָה וּשְׁכִינָה תַּתָּאָה. וְדָא אִיהוּ יֵיחַרַב בְּבַיִת רִאשׁוֹן, וְיָבֵשׁ בְּבַיִת שֵׁנִי. וּלְנֹחַ אִתְגַּלְיָא מַה דַּהֲוָה עָתִיד לְמֶהֱוֵי, וְלָא בָּעָא רַחֲמֵי עָלַהּ. עַד דְּאָתָא מֹשֶׁה וּבָעָא רַחֲמֵי. וַעֲתִידִין הֲווֹ יִשְׂרָאֵל דְּלָא יִפְקוֹן אֶלָּא חַד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה, מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה דְּהוּא דִּין. וְאִתְחֲזַר עָלְמָא לְתֹהוּ

וְבֹהוּ. וּבְגִין דְּבָעָא מֹשֶׁה רַחֲמִין עָלַיְהוּ שְׁמֹאל הוֹדָה וְלָא יִפְקוּן
בֵּהּ יִשְׂרָאֵל וְיָמִין מְקָרֶבֶת דְּאִיהוּ יְמִינָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד.
וּמֹשֶׁה בְּגִין דְּיָהִיב גַּרְמֵהּ עָלַיְהוּ, יְהַב תְּקְפָּא לְדַרְגֵּהּ דְּאִיהוּ
עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי אוֹרַיְתָא דְּאִתְיְהִיבַת בִּימִינָא. הָדָא
הוּא דִּכְתִיב (דברים לב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וּבְגִין דָּא פָּרְקָנָא
בֵּהּ תַּלְיָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וְגוֹ'. עַד
כִּי יָבֹא שִׁילֹ"ה, דְּאִיהוּ מֹשֶׁה בְּחֶשְׁבָּנֵהּ יְסוֹד צַדִּיק בֵּהּ ס"ו
תְּהֵא הוֹדָה. אַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא בֵּהּ כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב
מִצְרַיְמָה שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ. בְּגִין דְּאִתְקַשְׁרָא בְּשִׁמְאלָא וְיָמִין
מְקָרֶבֶת. בְּגִין דְּתַלְיָא מִגֵּהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דס"ו אִנּוּן
שִׁתִּין מַסֶּכְתּוֹת וְשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה דְּאִתְיְהִיבוּ מִגְּבוּרָה. דְּאִיהוּ
שְׁמָאלָא. שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים אִתְקְרִיאוּ דְּנָטְלִין מִגְּבוּרָה דְּתַמָּן
אוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלָלָא דס' מַסֶּכְתּוֹת
וְשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה. דְּאוֹרַיְתָא דִּבְכְתָב אִיהִי לְבָא כְּלָלָא מל"ב
אֱלֹהִים וְאוֹרַיְתָא. דִּבְעַל פֶּה פּוּמָא. וְדָא אִיהוּ לְבָא לְפוּמָא
לָא גַּלֵּי. בְּגִין דַּעֲתִידָא שְׁמָאלָא דְּאִיהוּ פּוּמָא לְאִתְדַּחְיָא וּכְנַוְנָא
לְבָא אִיהוּ סָתִים הָכֵי דְּאִיהוּ פָּרְקָנָא סְתִימָא בְּלִבָּא וּפוּמָא
דְּאִיהוּ גַּלְיָא, לָא אִתְגַּלֵּי פָּרְקָנָא. וּבְגִין דִּכְלָא תַּלְיָא בִּימִינָא,
אָמַר חַי ה' שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, וּבְגִין דְּפָרְקָנָא תַּלְיָא בִּימִינָא
אָמַר הַנָּבִיא וּזְרוֹעַ ה' עַל מִי נִגְלָתָה עַל מִי וַדַּאי דְּאִתְמַר בֵּהּ
מִי יִרְפָּא לָךְ הָדָא הוּא דִּכְתִיב מָה אֲעִידֵךְ מָה אֲדַמֶּה לָךְ
הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אִמּוֹ במ"ה יֵיתֵי
נָחָמָה ובמ"י אַסְוותָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב מ"ה אַשְׁוֶה לָךְ וַאֲנַחֲמֵךְ
מִי יִרְפָּא לָךְ דְּמֹשֶׁה אִיהוּ מַה שְׁמוֹ וּבֵהּ יֵהָא נָחָמָה וּבְגִין דָּא
כְּפַל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵהּ מֹשֶׁה מֹשֶׁה חַד עַל פָּרְקָנָא

קַדְמָאָה וְחַד עַל בַּתְרַיְתָא וּבְגִין דָּא אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה אָז יָשָׁר לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא אָז יָשִׁיר עַשִׁירָאָה בִּתְפִלָּה וְדָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִתְּמַר תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה ה׳ צֶדֶק וְדָוִד בְּרוּחַ קֻדְשָׁא אָמַר בְּאַחֲרִית יוֹמִין דְּגָלוּתָא אָמַר עַל יִשְׂרָאֵל בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לַיְלָה וְלֵית לַיְלָה אֶלָּא גָּלוּת וְאִיּוֹב מַה דְּאָמַר כִּלָּא חֲוָה מָשָׁל עַל יִשְׂרָאֵל דְּאָמַר כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ וְשָׁטָן בָּעָא לְקַטְרְגָא לֵהּ וְאָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיּוֹב לֹא בְּדַעַת יְדַבֵּר וְיַעֲקֹב בְּגִין דְּחָזָא בְּרוּחַ קֻדְשָׁא דּוּחֲקָא דְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה בְּסוֹף יוֹמַיָּא אָמַר וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וְיֵצֶר לוֹ וּפְלִיג עַמָּא קַדִּישָׁא בַּגָּלוּת לְתִלָּת סִטְרִין הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיָּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְיַלְדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה בְּרִישָׁא דֶּאֱדוֹם. וְאֶת לֵאָה וְיַלְדֶיהָ אַחֲרוֹנִים וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים (שם). וּבְגִין דְּחָזָא בָּתַר כֵּן עֲנִיּוּתָא וְצַעֲרָא דִּילְהוֹן אָמַר, וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי (שם), דָּא מַקְדְּשָׁא וְאָמַר וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ. וְדָוִד בְּגִין גָּלוּתָא אָמַר הִנֵּךְ רָעֵב וְצָמֵא בַּמִּדְבָּר. וּבְגִין דְּחָזָא שְׁכִינְתָּא חֲרֵבָה וּבִזָּה, הָוָה אִיהוּ נָטַל צַעֲרָא בְּגִינָהּ. דְּבָתַר דַּחֲזָא דְּחָזְרוּ יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה בְּחֶדְוָה, תִּקֵּן עֶשֶׂר מִינֵי תְּהִלִּים וּבַסּוֹף כֻּלְּהוּ אָמַר תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה ה׳ אָזְנְךָ עֲנֵנִי וְגוֹ׳. חָזָא דְּכֻלְּהוּ צְלוֹתִין דְּנִגּוּנָא, הָווֹ מִתְעַטְּפִין קֳדָם מַלְכָּא, וְלָא הֲווֹ עָאלִין עַד דְּיֵעוּל צְלוֹתָא דְּעָנִי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף (שם). דְּעָטַף כָּל צְלוֹתִין קַדְמָאֵי עַד דְּעָאל צְלוֹתֵהּ דְּעָנִי. וּבְגִין דָּא צְלוֹתָא דַּעֲרָבִית דְּאִיהִי רְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ בְּלֹא בַּעְלָהּ. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּלֹא בַּעְלָהּ, אִיהִי עֲנִיָּה וְיִבֵּשָׁה וְצַדִּיק עָנִי וְיָבֵשׁ. וּצְלוֹתָא דְּשַׁבָּת אִיהִי צְדָקָה דְּעָנִי אַקְדִּים לְכֻלְּהוּ מָאן צְלוֹתָא דְּעָנִי דָּא צְלוֹתָא לָעֲנִיִּים. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְמֶהֱוֵי אִיהוּ כְּעָנִי לְתַרְעָא

דְּמַלְכָּא בִּצְלוֹתָא דַּעֲמִידָה, בְּכָל שִׁית יוֹמִין דְּחֹל בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּמִתְעַטֵּף בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה כְּעָנִי, וְיהֵא בִּתְפִלִּין כְּאֶבְיוֹן לְתַרְעָא דְּהֵיכָלָא דְּאִיהִי אדנ״י. דְּהָכֵי סָלִיק לְחֶשְׁבַּן הֵיכָ׳ל. וְדָא אִיהוּ אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וְכַד אַפְתַּח פּוּמֵּהּ בִּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית, נִשְׁרָא קָא נָחִית בְּיוֹמִין דְּחֹל לְקַבְלָא בְּגַדְפָּהָא צְלוֹתָא דְּלֵילְיָא, וְדָא נוריא״ל אִתְקְרֵי. אוּרִיאֵ״ל מִסְטָרָא דְּחֶסֶד. וְנוריא״ל מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה דְּאִיהוּ נוּר דָּלִיק, דְּאִתְמַר בֵּהּ נְהַר דִּינוּר נָגֵיד וְנָפֵק מִן קָדָמוֹהִי. וּבִצְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית נָחִית אַרְיֵה לְקַבְלָא צְלוֹתֵהּ דְּבַר נָשׁ, בִּדְרוֹעוֹי וְגַדְפּוֹי דְּד׳ גַּדְפִּין לְכָל חַיָּה דָּא מִיכָאֵ״ל. וּבִצְלוֹתָא דְּמִנְחָא שׁוֹר נָחִית לְקַבְלָא צְלוֹתָא בְּקַרְנוֹי וּבְגַדְפּוֹי וְדָא גַּבְרִיאֵ״ל. וּבְשַׁבָּת נָחִית קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּתְלָת אַבָּהָן לְקַבְלָא בַּת יְחִידָה בְּהוֹן וְדָא רָזָא דְּשַׁבָּת, ש׳ בַּת, בִּתְלָת אַבָּהָן מְקַבֵּל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצְלוֹתָא דְּאִיהִי שַׁבָּת בַּת יְחִידָה דִּילֵהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא חַיָּון עִלָּאִין דְּאִתְקְרִיאוּ בִּשְׁמָא דה׳ פַּתְחִין וְאָמְרִין שְׁאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגו׳ (שם). בְּהַהוּא שַׁעֲתָא מִתְפַּתְחִין שִׁבְעָה הֵיכָלִין הֵיכָלָא קַדְמָאָה הֵיכָלָא דְּאַהֲבָה. תִּנְיָנָא הֵיכָלָא דְּיִרְאָה. תְּלִיתָאָה הֵיכָלָא דְּרַחֲמֵי. ד׳ הֵיכָלָא דִּנְבוּאָה דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא. ה׳ הֵיכָל דִּנְבוּאָה דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא. ו׳ הֵיכַל צֶדֶק. ז׳ הֵיכַל דִּין. וְעָלַיְהוּ כְּתִיב בְּרֵאשִׁי״ת, בָּרָא שִׁית. אֱלֹהִים הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה. וְאִנּוּן ז׳ הֵיכָלִין לְתַתָּא וְשִׁבְעָה הֵיכָלִין לְעֵלָּא. וּלְקַבְלַיְהוּ ז׳ קָלֵי דַּהֲבוּ לַה׳. וי״ח אַזְכָּרוֹת דַּהֲבוּ לַה׳, דְּבְהוֹן שָׁט קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּי״ח עָלְמִין, בְּרֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן, דְּאִנּוּן י״ח רִבּוֹא עָלְמִין. וְכַמָּה נְטוּרֵי תַּרְעִין אֶת נְטוּרֵי הֵיכָלִין דְּמְקַבְּלִין צְלוֹתִין. וְכָל צְלוֹתָא לֹא תֵּיעוֹל אֶלָּא בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל. וּבְגִין

דְּא אִתְמַר עַל צְלוֹתָא, לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ וְגוֹ'. וּצְלוֹתִין חֲסֵרִין, עָלַיְהוּ אִתְמַר תָּקֵל תְּקִילְתָּא בְּמָאזְנֵה וְאִשְׁתְּכַחַת חַסִּיר. אַף עַל גַּב דְּהַאי קְרָא בַּאֲתַר אָחֳרָא אוֹקְמוּהּ, ע' אַנְפִּין לַתּוֹרָה. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא עָלַהּ אִתְמַר כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. וְלָא קַבִּילַת צְלוֹתָא דְּאִית בָּהּ מוּמָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא תַקְרִיבוּ וְכִי אִית צְלוֹתָא דְּאִית בָּהּ מוּמָא אֵין הַהִיא דְּסָלְקָא פְּגִימָא בְּלֹא מַחֲשָׁבָה. וּבְלִבּוֹלָא דְּדַעְתָּא כ"ש אִם טָעָה בִּתְלָת בִּרְכָאן קַדְמָאִין אוֹ בִּתְלָת בַּתְרָאִין אוֹ בָּאֶמְצָעִיוֹת וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין טָעָה בְּג' רִאשׁוֹנוֹת חוֹזֵר לָרֹאשׁ וּבָאַחֲרוֹנוֹת חוֹזֵר לָעֲבוֹדָה. וּבָאֶמְצָעִיוֹת חוֹזֵר לַמָּקוֹם שֶׁנִּזְכַּר וּבְגִין דָּא אִתְמַר בִּצְלוֹתָא, מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגוֹ'. וְכַד צְלוֹתָא סָלְקָא בִּדְרוֹעָא יְמִינָא אוֹ בִּשְׂמָאלָא דְּאִנּוּן שַׁחֲרִית וּמִנְחָה, מַה כְּתִיב בָּהּ שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. צְלוֹתָא דְּעַרְבִית אִיהִי מַטָּה, וּבְגִינֵהּ אִתְמַר בְּיַעֲקֹב וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה דְּאִיהִי בְּבֵי תַּרְעָא בְּגָלוּתָא דְּאִיהוּ לַיְלָה. כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם וְגוֹ'. וְכַד צְלוֹתִין סָלְקִין כַּדְקָא יָאוֹת, בָּרוּזָא נָפִיק וְאָמַר שְׂאוּ שְׁעָרִים וְכוּ'. וְאַמְרִין מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד (שם) מִסְּטָרָא דְּאִמָּא דְּאִיהִי מ"י, וְאִתְקְרֵי ה' עִזּוּז וְגִבּוֹר מִסְּטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה מִסְּטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק. וְאִם צְלוֹתָא לָאו אִיהִי שְׁלֵמָא, כַּמָּה מַלְאָכֵי חַבָּלָה רַדְפִין אֲבַתְרֵהּ, וְאִתְמַר בָּהּ כָּל רֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים. וּבְגִין דָּא מְצַלִּין וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן, דָּא סמאל דְּאִיהוּ נָחָשׁ. וְלֹא יַשְׁחִית דָּא מַשְׁחִית. וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, דָּא אַף. כָּל חֲמָתוֹ, דָּא חֵמָה. בְּגִין דְּלָא יִרְדְּפוּן בָּתַר צְלוֹתָא. וְכַמָּה מַלְאָכֵי

חַבָּלָה תַּלְיָן מִנַּיְהוּ. שֵׁבַע אִנּוּן מְמָנָן וְתַלְיָן בֵּינַיְהוּ שִׁבְעִין. וּלְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא אִנּוּן מְקַטְרְגִין וְתַלְיָן מִנַּיְהוּ ע׳ אֶלֶף רִבּוֹא. וְאִם צְלוֹתָא סָלְקָא שְׁלֵמָה בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה וּבִתְפִלִּין עַל רֵישֵׁהּ וּבְדְרוֹעֵהּ, אִתְמַר בְּהוֹן יִפֹּל מִצִּדֶּךָ אֶלֶף. וּבְזִכּוּת תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה׳ וְגוֹ׳. שֵׁם ה׳ הָא אוֹקְמוּהּ דְּאִיהִי תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא. וּמִיָּד דְּחַזְיָן שֵׁם ה׳ עַל רֵישֵׁהּ בִּצְלוֹתָא דְּאִיהִי אֲדֹנָ״י. יְהוָ״ה תְּפִלִּין עִלָּאֵה, מִיָּד כֻּלְּהוּ דָּחֲלִין וּמְזַדְּעְזְעִין מִצְּלוֹתָא. וּמִנְּהוֹן נָפְלִין וּמִנְּהוֹן בָּרְחִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב יִפֹּל מִצִּדֶּךָ אֶלֶף. וְלֵית מָאן דְּקָאִים קַמֵּי תַּרְעָא דְּצְלוֹתָא. וְעָלֵהּ אִתְמַר לֹא יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשַּׁעַר. בַּשַּׁעַר, דְּאִיהוּ תַּרְעָא דְּמַלְכָּא. וְאַף עַל גַּב דְּבַאֲתַר אָחֳרָא אוֹקְמוּהּ, הָכָא אַתְרֵהּ. וּצְלוֹתָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא וְהַקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְתָא וְאִתְמַר בֵּהּ מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ תּוֹרָה וְגוֹ׳. וְהָא אוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין בְּגִין דְּצְלוֹתָא אִיהִי מִצְוָה וְדָא שְׁכִינְתָּא. וְאוֹרַיְתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא צָרִיךְ הַפְסָקָה בֵּינַיְהוּ. וְצָרִיךְ לְסַלָּק תּוֹרָה וּמִצְוָה בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ. דְּכָל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה ול״ת כֻּלְּהוּ תַּלְיָן מִשֵּׁם יְהוָ״ה. וְרָזָא דְּמִלָּה זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. שְׁמִי עִם י״ה שס״ה. זִכְרִי עִם ו״ה רמ״ח. וּרְמַ״ח תֵּבִין אִנּוּן בִּקְרִיאַת שְׁמַע, וְאִתְיְהִיבוּ מֵרַחֲמוּ דְּאַהֲבָה. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה. וְאִלֵּין כְּלִילָן בְּאַבְרָהָם דְּאִתְמַר בֵּהּ זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. תְּפִלִּין אִנּוּן עַז דְּאִתְיְהִיבוּ מִיְּרָאָה דְּאִיהִי לִשְׁמָאלָא. וְדָא פַּחַד יִצְחָק, דְּתַמָּן כָּל מְקַטְרְגִין סַלְקִין לְמִתְבַּע כָּל דִּינִין. וּבְגִין דָּא וּבְזִרוֹעַ עָזּוֹ דָּא תְּפִלִּין י״ה בִּיְרָאָה. וְ״ה בְּאַהֲבָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֲהֵבוּ אֶת ה׳ כָּל חֲסִידָיו. תִּפְאֶרֶת יהו״ה כָּלִיל כֻּלָּא. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּיַעֲקֹב

וְהִנֵּה ה׳ נִצָּב עָלָיו. דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. לְבָתַר דְּאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל סָלִיק בְּיו״ד ה״א וָא״ו ה״א. וְרָזָא דְּמִלָּה יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְהִבָּרְאוֹת. מַחֲשָׁבָה, חָשַׁב מָ״ה וְתִשְׁפַּח בֵּהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִינֵהּ דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל אִתְמַר, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵהּ וַדַּאי. דְּכַד צְלוֹתָא דִּילֵהּ סַלְקָא לְעֵלָּא כָּרוֹזָא נָפִיק מֵרְקִיעִין וְיֵימָא, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא. וְלֵית תַּרְעָא דְּקָאִים קַמֵּי הַאי צְלוֹתָא. אֲדַנֵי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, לְאַפָּקָא מְזוֹנָא לִבְנִין קַדִּישִׁין דִּבְהַאי הֵיכָלָא תַּמָּן מְזוֹנָא. בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ בְּנֵי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל. וְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּנָפִיק מֵחַיִּים דִּלְעֵלָּא, וְאִיהוּ אִילָנָא דְּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵּהּ, וְתַלְיָא בְּמַזָּלָא קַדִּישָׁא סָבָא דְּסָבִין. וּבְגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִנּוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חַיִּים דִּילֵהּ אוֹרַיְתָא, מְזוֹנָא דִּילֵהּ צְלוֹתָא דַּחֲשִׁיבָא לְקָרְבְּנָא. וּבְגָלוּתָא אִתְמַר לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל (בראשית ל) הָבָה לִי בָנִים. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבְּנָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמִקַּבֵּל לָהּ בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוּפָא. וְיִחוּדָא דִּילֵהּ עָמָּהּ בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין. וְאִית לְמִשְׁאַל לָמָּה מְצַלְּאִין לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה דַּרְגִּין. זִמְנִין מְצַלִּין לֵהּ בִּסְפִירָה יְדִיעָה. לְזִמְנִין צְלוֹתָא. לִימִינָא. הָדָא הוּא דְּאָמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. לְזִמְנִין לִשְׂמָאלָא הָדָא הוּא דְּאָמְרֵי הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. דְּאַבָּא וְאִמָּא לִימִינָא וּשְׂמָאלָא אִנּוּן. לְזִמְנִין לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. לְזִמְנִין לְצַדִּיק כָּל צְלוֹתָא סָלְקָא לְדַרְגָּא יְדִיעָה. אֶלָּא וַדַּאי יהו״ה אִיהוּ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה. וּצְלוֹתָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא. בְּזִמְנָא דְּבָעֵי לְרַחֲמָא עַל עָלְמָא סְלִיקַת בִּימִינָא. וּבְזִמְנָא דְּבָעֵי לְמֶעֱבַד דִּינָא בְּעָלְמָא, סְלִיקָא לִשְׂמָאלָא, וְכֹלָּא לְגַבֵּי יְהוָ״ה דְּאִיהוּ בְּכָל אֲתַר. וּבְגִין

דָּא וְאת תּוֹרַת הָעוֹלָה. ה׳ עוֹלָה לַה׳. וְדָא צְלוֹתָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא קָרְבָּן לַה׳. וְכַד סְלִיקַת לְגַבֵּהּ, צָרִיךְ לְאַכְלְלָא עִמֵּהּ כָּל סְפִירָן, דִּלֵּית קְדֻשָּׁה פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, דְּאִיהִי קְדֻשָּׁה דִּילֵהּ בְּרָכָה דִּילֵהּ יְחוּדָא דִּילֵהּ. וּבְגִין דָּא כַּד בָּעֵי בַּר נָשׁ לְסָלְקָא לְצְלוֹתָא לְעֵלָּא, צָרִיךְ לְסָלְקָא לָהּ בְּכָל תִּנּוּעִין. וְאִם חָוֵא בָּעֵי לְקַטְרְגָא לְצְלוֹתָא צָרִיךְ לְמֶעֱבַד לֵהּ קִירְטָא. וְרָזָא דְּמִלָּה זַרְקָא מָקֵף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא.

פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר עִלָּאִין שָׁמְעוּ תַּתָּאִין אִתְכְּנָשׁוּ, אִלֵּין מָארֵי מְתִיבְתָּא דִּלְעֵלָּא וְתַתָּא אִלֵּידוּ בְּאֶמְצָעָה עָלָךְ, טֹל רְשׁוּ מִקֻּדְשָּׁא בְּרִיךְ הוּא וְנָחִית הָכָא דְּהָא קָרָבָא סַגִּיאָה אִזְדַּמְנַת לָךְ. חֲנוֹךְ מְטַטְרוֹן נָחִית הָכָא אַנְתְּ וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּא דִּתְחוֹת יָדָךְ. דְּלָא לִיקָרָא דִּילִי עֲבִידְנָא אֶלָּא לִיקָרָא דִּשְׁכִינְתָּא. פְּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר זַרְקָא וַדַּאי בָּהּ צָרִיךְ לְסָלְקָא צְלוֹתָא לְהַהוּא אֲתַר יְדִיעַ, דְּהַאי אַבְנָא דְּקִירְטָא דְּאִזְדְּרִיקַת לַאֲתַר יְדִיעַ, הָכִי צָרִיךְ לְסָלְקָא מַחֲשַׁבְתָּא בְּצְלוֹתָא בְּהַאי תָּגָא אִיהִי אֶבֶן מְכֻלֶּלֶת וּמְעֻטֶּרֶת דְּאִתְמַר כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם צָרִיךְ לְסָלְקָא לֵהּ לַאֲתַר דְּאִתְנַטְלַת וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּסָלִיק לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ אֲפִלּוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק. אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר בֵּהּ (בראשית) וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, הַהִיא אֶבֶן דְּאִיהִי י׳ דְּיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית מט) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל לֹא יַפְסִיק לְסַלְקָא לָהּ לְהַהוּא אֲתַר דְּאִתְנְטִילַת מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא צָרִיךְ לְסָלְקָא לָהּ עַד אֵין סוֹף. וְכַד נָחִית לָהּ אִתְמַר בֵּהּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ. (נ״א נָחִית לָהּ) בֵּהּ צָרִיךְ לְסָלְקָא לָהּ עַד אֵין סוֹף וְעַד אֵין תַּכְלִית. וְלֹא יַפְסִיק לָהּ מִינֵּהּ

לֹא לְעֵלָּא וְלֹא לְתַתָּא. לְזִמְנִין אִיהוּ בַּעְלָה ו׳ בְּצַדִּיק בְּשִׁית פִּרְקִין דִּתְרֵין שׁוֹקִין נְחִיתַת לְגַבֵּה בִּתְרֵין שׁוֹקִין. לְזִמְנִין אִיהוּ בַּעְלָה ו׳ בִּתְרֵין דְּרוֹעִין בְּשִׁית פִּרְקִין סְלִיקַת לְגַבֵּה בִּתְרֵין דְּרוֹעִין. לְזִמְנִין אִיהוּ בַּעְלָה בֵּין אַבָּא וְאִמָּא, בֵּ״ן יָ״ה צָרִיךְ לְסָלְקָא לָהּ לְגַבֵּי תַּמָּן. לְזִמְנִין אִיהוּ בַּעְלָה בְּבָתַר ו׳ בְּבֵין י״י כְּגַוְנָא דָּא א׳ צָרִיךְ לְסָלְקָא לָהּ לְגַבָּהּ. וְכַד סְלִיקַת תַּמָּן לְגַבֵּה אִתְּמַר בָּהּ (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים וְגוֹ׳ כַּד אִיהִי סְלִיקַת לְעֵלָּא בְּרֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין, שָׁאֲלִין בְּגִינָהּ מַלְאָכַיָּא אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ. וְכַד סָלְקָא לא׳ (נ״א לְעֵלָּא) אִיהִי תָּנָא בְּרֵישָׁא דְּא׳ עֲטָרָה עַל רֵישֵׁהּ כַּד נַחְתָּא בֵּהּ נַחְתָּא וְאִתְעֲבִיד א נְקֻדָּה לְתַתָּא מִנֵּהּ. וּבְכָל דַּרְגָּא דְּסְלִיקַת הָכֵי נְחִיתַת. כַּד סְלִיקַת אִתְקְרִיאַת תָּנָא בְּרָזָא דְּסַעֲמֵי. וְכַד נְחִיתַת אִתְקְרִיאַת נְקֻדָּה, וְכַד אִיהִי כְּגַוְנָא דָּא א וי מִתְיַחֲדָא עִמֵּהּ וְכַד אִיהִי תָּנָא עַל רֵאשֵׁהּ אִתְקְרִיאַת אוֹת זַיִן. כְּלִילָא מִנֵּהּ אוֹת בְּרִית דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה דִּכְלָּא שְׁבִיעֵי וַדַּאי, הַאי אַבְנָא אִיהִי בְּגִינָהּ דְּכָל עָלְמִין. וּבְגִינַהּ אִתְּמַר (דברים כה) אֶבֶן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָךְ. אִיהִי מִדָּה בֵּין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, דְּכָל סְפִירָה בָּהּ סָלִיק לְעֶשֶׂר. שְׁעוּר דִּילֵהּ ו׳ בָּהּ אִתְעֲבִיד אַמָּה, עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ בֵּין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה. וְרָזָא דְּמִלָּא עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ וּבֵין כָּל אַמָּה וְאַמָּה אִיהִי י׳, בֵּין פִּרְקָא וּפִרְקָא תַּשְׁבַּח לָהּ. וי׳ עֶשֶׂר זִמְנִין סְלִיקַת לְמֵאָה. וְהִפּוּכָא דְּמֵאָה אַמָּ״ה, כָּל מִדָּה וּמִדָּה אִתְקְרֵי עוֹלָם. וְאִנּוּן י״ו שְׁעוּר וּמִדָּה ו׳ שֻׁקֶל י׳ מִדָּה דִּילֵהּ, וְשִׁיעוּרָא דְּמִדָּה חֲמֵשׁ אַמּוֹת אֹרֶךְ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב. וְאִנּוּן לָקְבֵל שְׁעוּר דְּכָל רָקִיעַ דְּמַהֲלַךְ ת״ק שָׁנָה אָרְכֵּהּ וְת״ק שָׁנָה פּוּתְיָא. וְאִנּוּן ה״ה חֲרֵי לְךָ שְׁעוּר קוֹמָה בְּאַתְוָן יהו״ה,

דְּאָת ו׳ אִיהוּ תִּפְאֶרֶת, שָׁמַיִם חָמֵשׁ רְקִיעִים דִּילֵהּ ה׳ אִלֵּין אִתְקְרִיאוּ הַשָּׁמַיִם, ה׳ רְקִיעִים דִּכְלִילָן בַּשָּׁמַיִם. חֲמֵשׁ עִלָּאִין שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם. וְאִנּוּן כֻּלְּהוּ ה״ה חָמֵשׁ בְּחָמֵשׁ. ו׳ רָקִיעַ שְׁתִיתָאָה לוֹן. י׳ שְׁבִיעִי לוֹן וְאִנּוּן ז׳ בְּז׳ וְסָלְקִין י״ד. וְהָכֵי אִנּוּן אַרְעִין ז׳ עַל גַּבֵּי ז׳ כְּגַלְדֵי בְּצָלִים. וְכֻלְּהוּ רְמִיזִין בִּתְרִין עַיְנִין. י׳ אִתְקְרֵי עוֹלָם קָטָן. ו׳ עוֹלָם אָרֹךְ וְכָל מָאן דְּבָעֵי לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתּוֹי לְגַבֵּי עוֹלָם, צָרִיךְ לְאַרְכָּא בֵּהּ. וּבְעוֹלָם קָצָר לְקַצְּרָא בֵּהּ. וְעַל דָּא אָמְרוּ מ״מ מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיךְ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ. לְקַצֵּר בִּצְלוֹתֵהּ אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ בִּנְקֻדַּת י׳. לְהַאֲרִיךְ מִסְטְרָא דְּאָת ו׳ וּנְפִילָה בְּאָת פ׳ וְכֹלָּא פ׳ו וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי ה׳ מ׳ יוֹם וּמ׳ לַיְלָה. וְכֹלָּא מ״ם י׳ נְקֻדָּה בְּאֶמְצָעִיתָא אִתְעֲבִיד מַיִם. וּמִסְטְרָא דְּחֶסֶד צָרִיךְ לְאַרְכָּא בְּצְלוֹתֵהּ. וּבְשִׁמָּא קַדִּישָׁא יַסְלִיק יְהוָ״ה בִּרְבִיעַ. וְצָרִיךְ לְאַרְכָּא בְּתִנּוּעָה זוֹ דְּאִיהוּ רָזָא דִּתְקִיעָה. לְקַצֵּר מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה בְּתִנּוּעָה דִּשְׁבָרִים, דְּתַמָּן תְּבִיר בֵּינוֹנִי לָא בַּאֲרִיכוּ לֹא בְּקִצּוּרוּ, בְּתִרוּעָה בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהִי שַׁלְשֶׁלֶת. דְּתַרְוַיְהוּ שָׁקֵל הַקָּדֹשׁ לָקְבֵל רְבִיעַ דְּסָלִיק אִיהוּ חֹלָם. שְׁבָרִים לָקְבֵל שְׁבָא. דָּא בָּעָא לְסָלְקָא קָלָא, וְדָא בָּעָא לְנַחְתָּא לָהּ. וּבְגִין דָּא אִנּוּן שְׁבָרִים תְּרוּעָה שַׁלְשֶׁלֶת דָּא י׳ סְגוֹלְתָּא. פְּתַח וְאָמַר זַרְקָא מֻקָּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. בַּחֲשַׁאי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע פְּתַח נְקֻדַּת יָמִין יְהוָ״ה מֶלֶךְ. נְקֻדַּת שְׂמאל יְהוָ״ה מָלַךְ. נְקֻדָּה אֶמְצָעִית יְהוָ״ה יִמְלֹךְ. רְבִיעַ לְסָלְקָא קָלָא. תְּבִיר לְחַבְּרָא קָלָא. שַׁלְשֶׁלֶת אָחִיד בְּתַרְוַיְהוּ כְּשַׁלְשְׁלָאָה. וְאִיהוּ כְּגַוְנָא דִּרְבִיעַ דְּמַאֲרִיךְ בָּהּ תֵּבָה, וְאִיהוּ נְקֻדָּה חֲדָא כְּגַוְנָא דְּחוֹלָם. לֵית נְקֻדָּה דְּלֵית לָהּ כְּגַוְנָא דִּילָהּ בְּטַעֲמֵי. סָגוֹל לְגַבֵּי

סְגוֹלְתָּא. שְׁבָא לָקְבֵל זְקֵף גָּדוֹל כְּלְהוּ תִּשְׁפַּח לוֹן נְקוּדֵי, כְּגַוְנָא דְּטַעֲמֵי לְמָאן דְּיֵדַע רָזִין סְתִימִין. קָם סָבָא דְּסָבִין מִבָּתַר טוּלָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר רִבִּי רִבִּי הָא כָּל מָארֵי מַתְנִיתִין קָא נָחְתִין לְאַגָּחָא קְרָבָא עִמָּךְ. אִתְתַּקַּן וְאִזְדָּרֵז בְּכָל מָאנֵי קְרָבָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא כָּל מָארֵי דְּסוּסְוָן דְּאִנּוּן סוּסֵיהוֹן דְּאֵשׁ, מַרְכְּבוֹתֵיהוֹן מֶרְכְּבוֹת לֶהָבָה, רוֹמַחֵיהוֹן אֵשׁ, וְחַרְבוֹתֵיהוֹן אֵשׁ, וְקַשְׁתוֹתֵיהֶן אֵשׁ, וְחֵילֵיהוֹן אֵשׁ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּסָבָא דְּסָבִין קָא אָתֵי עִמְּהוֹן, דְּאִתְמַר בֵּהּ (דניאל ד) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב לְבוּשֵׁהּ כְּתִלַּג חִוָּר וְכוּ׳. קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, חַבְרֵהּ שַׁעֲתָא אִיהוּ לְאַתְקָנָא שְׁכִינְתָּא בֵּינָנָא לְאַגָּנָא עֲלָנָא בְּהַאי קְרָבָא. וְאוֹרַיְתָא דְּאִיהִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי נָחִית בְּכַמָּה מָארֵי דְּקָלִין וְשׁוֹפְרִין, וְכַמָּה פָּרַשְׁיָן תַּקִּיפִין מִלֶּמְדֵי מִלְחָמָה לְאַגָּחָא עִמָּנָא. וּבְגִין דְּאוֹרַיְתָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי נָחִית צָרִיךְ לְאִתְעָרָא אוֹרַיְתָא בְּאַתְוָן דְּאִנּוּן סוּסֵי אֵשׁ וְנִקּוּדִין דְּאִנּוּן פָּרַשְׁיָן רְכִיבִין עָלַיְהוּ, וְטַעֲמֵי דְּאִנּוּן מָאנֵי קְרָבָא.

וְעוֹד קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה וְכוּ׳ בְּוַדַּאי אֲנָא בָּעֵינָא וְכוּ׳ זֶה תִּמְצָא בַּתִּקּוּנִים בדנ״ז שַׁלְהֵי ע״א כמסויים שָׁם וְנִמְשָׁךְ בַּסֵּדֶר עַד דס״א ע״א חֲדָוָה וְנִגּוּנָא בִּקְרִיבוּ דְּיִלְהוֹן.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר זַרְקָא מָקֵף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. כַּד גָּלוּ יִשְׂרָאֵל וְאִזְדְּרִיקוּ בֵּין אֻמִּין דְּעָלְמָא לְד׳ סִטְרִין, אִזְדְּרִיקוּ ד׳ אַתְוָן עָלַיְהוּ מִלְּעֵלָּא. י׳ לַמִּזְרָח. ה׳ לַמַּעֲרָב. ו׳ לַדָּרוֹם. ה׳ לַצָּפוֹן. וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהִי יְהוָ״ה שַׁלִּיט עַל ד׳ סִטְרִין דְּעָלְמָא. וְנִשְׂרָא דְּאִיהִי עִלָּאָה פְּרִישַׁת גַּדְפָּהָא

עָלַיְהוּ בְּכָל שַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין. בְּגִין דְּתֵהֵא מְגִנָּא עָלַיְהוּ וַדַּאי מִכָּל סִטְרִין בִּישִׁין, וְדָא הוּא הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם וְכוּ׳. דְּסֻכָּה וַדַּאי אִתְקְרִיאַת בְּגִין דְּמְסַכֶּכֶת עָלַיְהוּ בְּשֶׁבַע יוֹמֵי סֻכּוֹת אִנּוּן בְּנָהֶא לְקָבְלַיְהוּ וְאִנּוּן שֶׁבַע יוֹמֵי דְּפִסְחָא וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה תַּחַת אִמּוֹ. וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה, דָּא ש״ע עָלֵהּ אִתְּמַר יֶרֶצֶה לְקָרְבָּן אִשֶּׁה לַה׳. וְהַאי נִשְׂרָא עִלָּאָה אִתְּמַר בָּהּ כַּנֶּשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. דְּאִנּוּן ע׳ אַנְפִּין דְּאוֹרַיְתָא. מִיָּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. יְהֵא פָּרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא זִמְנָא יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יְקַחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ. וּבְגִין דְּאָמַר נִשְׂרָא אִיהוּ עֵינָא, גַּדְפּוֹי תְּרֵין כְּרוּבֵי עֵינָא. תְּלָת גַּוְנִין דִּילֵהּ אִנּוּן תְּלָת אֲבָהָן, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. אִנּוּן גַּוְנִין דְּעֵינָא דְּאִיהִי מְרֻקָּמָא בְּהוֹן. זַכָּאִין עֵינִין דְּמִסְתַּכְּלִאִין וּמִתְפַּתְּחִין לְגַבָּהּ לְקַבְּלָא לָהּ מֶרְכָּבָה עָלַיְהוּ. וּמִיָּד וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי. בַּת עֵינָא דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. אִיהִי תָּגָא בָּרֹאשׁ זַרְקָא אִמָּא עִלָּאָה פְּרִישַׁת גַּדְפָּהָא וּנְטִילַת לָהּ וּפָרְחַת בָּהּ עַד דְּמָטֵי לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, מִגֵּהּ עַד אֵין סוֹף וְכַד סְלִיקַת לֵהּ מִתְתַּקְּנָא בְּכָל עֻשֶּׁר סְפִירָן, מִתְקַשְּׁטַת בְּכָל תִּקּוּנִין וּלְבוּשִׁין דִּילָהּ, כֻּלְּהוּ מְרֻקָּמָן מִכָּל גַּוְנִין דְּעָלַהּ, וְחָמֵשׁ אוֹר נְהִירִין בָּהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא מַה כְּתִיב בְּבַעְלָהּ דְּאִיהוּ ו׳ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וְכַד מְיַחֲדָא לוֹן אִמָּא לְתַרְוַיְהוּ, אִיהִי אַמְרַת לְגַבֵּי י׳ עִלָּאָה דְּאִיהוּ אַבָּא. מַלְכָּא מִלְכֵי יִשְׁפַּר עָלָךְ. וְדָא אִיהוּ מָקֹם שׁוֹפָר לִישְׁנָא דְּשׁוֹפָרָא. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְחַבְּרַת עִם בַּעְלָהּ יֵימָא לָהּ אַבָּא הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא, רְחִימָא עִם בַּעְלָהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּם בֵּהּ

(בראשית ב) עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד. וּבַיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה׳ אֶחָד לְעֵלָּא. וּשְׁמוֹ אֶחָד לְתַתָּא. וְיהוֹן אַבָּא וְאִמָּא בְּיִחוּדָא חַדָּא יָ״ה לְעֵלָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ בְּיִחוּדָא חַדָּא דְּאִנּוּן וָ״ה לְתַתָּא, וְהָכֵי סָלִיק יְהוָ״ה לְחֶשְׁבַּן אֶחָ״ד. בְּהַהוּא זִמְנָא דִּיהוֹן אַרְבַּע חַד. שַׂרְיָן עַל צַדִּיק וְדָא אִיהוּ יְסֹד נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ. וְיִתְעַר לְתַתָּא מָשִׁיחַ וְיִסְתַּלַּק שְׁמוּעָתֵהּ בְּכָל עָלְמָא. מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן. מַאי הַר צִיּוֹן. דָּא הַהוּא הַר דְּאִתְמַר בֵּהּ הַר הָעֲבָרִים. מִתַּמָּן יְקוּם וּתְרֵין מְשִׁיחִין דְּאִנּוּן מָשִׁיחַ ן׳ דָּוִד וּמָשִׁיחַ ן׳ יוֹסֵף יְהוֹן יַרְכִין דִּילֵהּ. וְאִיהוּ אוֹת בֵּינַיְהוּ. בְּגִין דְּעָלַהּ אִתְמַר (שמות ג) וְזֶה לְךָ הָאוֹת. וּבַהַהוּא זִמְנָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי קְרִית מֶלֶךְ רַב דְּאִיהוּ חָכְמָה, נְחִיתַת עֲטָרָה עָלֶיהָ.

קָם סָבָא אָחֳרָא וְאָמַר, סָבָא סָבָא תְּרֵי הֲווֹ, וְהָא אִנּוּן חַד לְתַתָּא. א״ל וַדַּאי, יְסֹד נוֹף צַדִּיק. מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ מְשׁוֹשׁ דְּצַדִּיק. וְהָאָרֶץ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא וּלְגַבָּהּ גּוֹף וּבְרִית חַשְׁבִּינָן חַד. וּלְעֵלָּא אִנּוּן תְּרֵין. כְּגַוְנָא דְּאִילָנָא דְּעִקָּרָא דִּילֵהּ אִיהוּ חַד, וְעַנְפִּין לְעֵלָּא מִתְפָּרְדִין לְקַבְלָא אֵיבָא. וְרָזָא דְּמִלָּה וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה. פְּרוּדוֹת וַדַּאי. אִנּוּן עַנְפִּין לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא לְקַבְלָא נְבִיעוּ מְמַקּוֹרָא עִלָּאָה דְּלֵית לֵהּ סוֹף, וּלְאַרְקָא כֹּלָּא בְּצַדִּיק לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא. וְעוֹד הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן הַאי נְקֻדָּה דְּאִיהִי צִיּוֹן, אִיהִי בֵּין תְּרֵי יַרְכֵי קְשׁוֹט דְּאִנּוּן צֵרִי, וּבְהוֹן אִתְעֲבִיד סָגוֹל. בִּתְרֵין דְּרוֹעִין אִיהִי סְגוֹלְתָּא. לְעֵלָּא מִנַּיְהוּ חֹלֶם עַל צֵרִי

אִתְעַבִּיד סְגוֹלְתָּא. חִירִיק תְּחוֹת צֵרֵי אִתְעַבִּיד סֶגוֹל תְּחוֹת תֵּרִין יַרְכִין. וּבְגִין דְּאִיהִי סְגוֹלְתָּא עַל תֵּרִין דְּרוֹעִין דְּאַנּוּן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אָמַר קְרָא (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְאַנּוּן ג׳ יוּדִי״ן יִי״, עָלַיְהוּ אִתְמַר אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת וּמֵעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת וּמֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת דְּאִתְרְמִיזוּ בְּיו״ד הֵ״י וָא״ו הֵ״י. וְאַנּוּן תְּלָת טִפִּין דְּמֹחָא דְּאִתְקְרִיאוּ יִ״י וּמַאי מֹחָא דָּא חָכְמָה עִלָּאָה סְתִימָאָה בְּכִתְרָא דְּרֵאשׁ דְּאִיהוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן. וְאִלֵּין אַנּוּן י׳חוּד בְּ׳רָכָה קְ׳דֻשָּׁה דְּבְהוֹן י׳עֲנֵנוּ בְּ׳יוֹם קָ׳רְאֵנוּ. דְּאַנּוּן רֵאשֵׁי תֵּבִין דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר (בראשית לב) וַיַּעֲבֹר אֶת מַעֲבַר יַב״ק וְסָלְקִין בְּחֶשְׁבַּן אֲהֵי״ה יְהֹוָ״ה אֲדֹנָ״י, דְּאַנּוּן נִשְׁמְתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא בְּאַרַח אֲצִילוּת מִתַּמָּן. וְכַד הַאי זַרְקָא אִתְגָּלֵיָה בְּעָלְמָא אִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מ) עַל הַר גָּבֹהַ עֲלִי לָךְ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בְכֹחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלִַם. עֲלִי לָךְ בְּנִקְדָּה עִלָּאָה מִן סְגוֹלְתָּא דְּאִיהוּ חֹלֶם עַל צֵרֵי. הָרִימִי בְכֹחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלִַם הָרִימִי אַל תִּירָאִי בְּתֵרִין יוּדִין דְּאַנּוּן צֵרֵי וְכֻלְּהוּ סְגוֹלְתָּא. בְּהַהוּא זִמְנָא סָלְקָא לְעֵלָּא קָלָא וְעוֹד בְּזַרְקָא אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר, וְלֵית מִיתָה אֶלָּא גָּלוּתָא. כִּי בְּחֶטְאוֹ מֵת. בְּחֶטְאוֹ נוּקְבָא דְּסַמְאֵל (מֵת) דָּא נָחָשׁ דְּפַתִּי לְחַוָּה נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים. וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה, בְּאִלֵּין נוּעֲדִים עַל ה׳ בַּעֲדַת קֹרַח, מֵאִלֵּין דַּהֲווֹ מְקַצְצִין בַּנְּטִיעוֹת וְעָבְדוּ פֵּרוּדָא בֵּין קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, וְהַאי נָחָשׁ אִיהוּ כְּרִיכוּ עַל צַוָּארוֹ. וּבְגִין דָּא אָרִיךְ בֵּיהּ וְאָמַר אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר. וְדָא קָו יָרֹק דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ. וְאִיהוּ קָו יָרֹק דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא דָּא קָו בְּחֶנֶק רוּחַ סְעָרָה, וְעָלֵיהּ אִתְמַר (איכה ד) רוּחַ אַפֵּנוּ מְשִׁיחַ ה׳ נִלְכַּד בִּשְׁחִיתוֹתָם.

רוּחַ אַף בֵּהּ נִלְכַּד מְשִׁיחַ ה׳, דְּאִתְמַר בֵּהּ (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. וְעָלֵהּ אִתְמַר וּבְרוּחַ אַפֶּךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם. וְאִלֵּין מַיָּא דְּאוֹרַיְתָא. בְּזִמְנָא דְּאִנּוּן חַיָּבַיָּא בְּעָלְמָא נִצְבוּ כְּמוֹ נֵד נוֹזְלִים, טִפִּין טִפִּין זְעֵיר שָׁם זְעֵיר שָׁם. בְּגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח מְהֵמְנוּתָא, קָפְאוּ תְּהוֹמוֹת בְּלֵב יָם, מַאי לֵב יָם. דָּא לֵ׳ב אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. כֻּלְּהוּ קָפְאוּ. בְּגִין דְּלָא יִתְגָּרֵי אַף בְּהוֹן. מַאי יָם דָּא אִמָּא דְּאִיהִי גְּלִידָא חֲתִימָא בֵּינַיְהוּ. וְלָא אִתְנַגִּידַת וְאַשְׁפָּעָא בְּעָלְמָא. וְכַד בָּעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְלָא נוּקְמָא מִן חִוְיָא וּמִן רְתִיכוּי, מַה כְּתִיב נָשַׁפְתָּ בְּרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם , וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְמַשְׁכָן מַיָּא דְּאוֹרַיְתָא וְאַשְׁפָּעָא לְתַתָּא. וְאִנּוּן מַיִם זְדוֹנִים צָלֲלוּ כְּעֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים מִנַּיְהוּ. דְּאִנּוּן מֵהַהוּא דְּאִתְמַר (תהלים לג) אַדִּיר בַּמָּרוֹם ה׳. בְּהוּ אֲבָנִין מְפֻלָּמִין, וְאִית אַבְנִין מִסְטָרָא אָחֳרָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן עֵץ וְאֶבֶן, נָפְקִין מִנַּיְהוּ מַיִם זְדוֹנִים מִי טוּפָנָא, וּמָאן גָּרִים דְּאִנּוּן שַׁלְטִין עַל עָלְמָא. לְוַחוֹת אַבְנֵי אוֹרַיְתָא דְּאִתְבָּרוּ, דְּאִנּוּן אַבְנִין מְפֻלָּמִין דְּמִנְּהוֹן הֲווֹ נָפְקִין מַיִם חַיִּים. וְכַד אִלֵּין מִתְגַּבְּרִין מַה כְּתִיב וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ. וְאִתְעֲבִידוּ לוֹן אַבְנִין דְּסִקִילָה וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. וְאִתְמַר בֵּהּ (שם קלט) גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ. וְאִתְמַר בֵּהּ (שמות יא) וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם. וְרָזָא דְּמִלָּה וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר. בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים אִתְמַר הָכָא וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר. וְאִתְמַר בְּמִצְרָאֵי לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו. וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר. וְחֹשֶׁךְ הוּא שִׂרְפָּה, וְעָלֵהּ אִתְמַר תִּשַּׂלַּח חֲרוֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ. וְדָא אִיהוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת אֵשׁ, אֶשָּׁא

דְּאוֹרַיְתָא דְּאַכְלָא אֶשָּׁא נוּכְרָאָה. תְּהוֹ"ם הוּא הַמָּוֶ"ת. וְאִית תְּהוֹם אָחֳרָא דְּאִתְמַר בֵּהּ (תהלים מב) תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צְנוֹרֶיךָ. מַאי צְנוֹרֶיךָ. אִנּוּן צִנּוֹרִין דְּחָכְמְתָא דְּאִנּוּן וַוֵּי הָעַמּוּדִים. כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ, אִלֵּין טְעָמִים דְּאוֹרַיְתָא. וְגַלֶּיךָ, אִלֵּין נִקּוּדֵי אוֹרַיְתָא. עָלַי עָבְרוּ דָּא רָזָא דְּעִבּוּ"ר. דְּאִתְמַר בֵּהּ (שמות לד) וַיַּעֲבֹר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא. וְאִית תְּהוֹם דְּאִיהוּ בְּהִפּוּךְ אַתְוָן הַמָּוֶת, וְאִיהוּ הֶרֶג. וְד' אַתְוָן דְּשֵׁם יְהוָ"ה שָׁלְטִין עַל ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין סְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק י' עֲבִידַת סְקִילָה בה"ו. ה' עָבִיד שְׂרֵפָה בְּתה"ו דְּאִיהוּ קַו יָרֹק. וְאִיהוּ תְּשׁוּבָה. ה' אִתְלַבְּשַׁת בֵּהּ לְמֶעֱבַד דִּינָא בְּחַיָּבַיָּא. ו' אִתְלְבַשׁ בַּחשָׁ"ךְ לְמֶעֱבַד בֵּהּ חֶנֶק. ה' אִתְלְבַשׁ בַּתְּהוֹם דְּאִיהוּ הַמָּוֶת לְמֶעֱבַד בֵּהּ הֶרֶג. וְהָאָרֶץ כָּלִיל מִכֻּלְּהוּ קִלִּפִּין, וּשְׁכִינְתָּא מִתְלַבְּשַׁת בָּהּ לְבַעֲרָא רוּחַ הַטֻּמְאָה. כד"א וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, וְאִית מָאן דְּאָמַר דִּבְאִלֵּין קִלִּפִּין אִיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּהִפּוּכָא הוה"י. וְרָזָא דְּמִלָּה וְכָל זֶה' אֵינָנ"וּ שָׁוֶ"ה לְ"י. וְאִנּוּן ה' בְּתה"וּ ו' בְּבה"וּ. ב"ו הו"א אנ"י וה"ו. וְחשָׁ"ךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. וְחשָׁ"ךְ בֵּהּ ה'. תְּהוֹם בֵּהּ י'. וְכַד אִיהִי ה' זְעֵירָא בִּקְלִפָּה דְּאִיהִי תה"וּ, מַה כְּתִיב לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ. דְּלֵית לָהּ חִבּוּרָא דְּיִחוּדָא עִם בַּעְלָהּ כַּד אִיהִי מִתְלַבְּשָׁא בְּתה"וּ. וְאִלֵּין קִלִּפִּין אִתְקְרִיאוּ עֲרָיוֹת, וְעָלַיְהוּ אִתְמַר עֶרְוַת אָבִיךְ וְעֶרְוַת אִמֶּךָ לֹא תְגַלֵּה . דָּא חשָׁ"ךְ וּתְהוֹם דְּאִנּוּן עֶרְוַת אַבָּא וְאִמָּא דְּאִנּוּן י"ה. עֶרְוַת אִשָּׁה וּבְתָּהּ, תה"וּ וְחשָׁ"ךְ. עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַּת אָבִיךָ אוֹ בַּת אִמֶּךָ, דָּא ה' זְעֵירָא. כֻּלְּהוּ עֲרָיִין אִנּוּן הָכָא (תה"וּ) וְהָכָא אִתְמַר (ישעיה כג) לָאֱכֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה עַתִּיק.

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. בְּזִמְנָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה בְּאִלֵּין קְלִפִּין הֲוָה בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת וּמַחֲרִיבָן. וְהָא אוֹקְמוּהָ דְּלֵית הַשְׁפָּעָה בְּכָל עָלְמִין. וְנָהַר דְּאִיהוּ צַדִּיק יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ בְּתַרִין עָלְמִין בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִית מָאן דְּאָמַר דְּסָלִיק בְּמַחֲשַׁבְתֵּהּ לְמִבְנֵי עָלְמִין וּלְהַחֲרִיבָן, וְאָמַר דֵּין מְהַנְּיָן לִי וְדֵין לָא מְהַנְּיָן לִי. אִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ מְהַנְּיָן לִי. אָחֳרָנִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, דְּאַחֲזֵי עַל עָלְמִין דְּסָלִיק בִּרְעוּתֵהּ לְמִבְרֵי לוֹן וְלָא עָבִיד לוֹן עָלַיְהוּ. אִתְמַר תֹּהוּ וָבֹהוּ בְּאִלֵּין אָמַר לָא מְהַנְּיָן לִי. וּבְזִמְנָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין קְלִפִּין אִתְמַר בֵּהּ (איכה ג) סַכּוֹתָה בָּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה. בֹּהוּ וְחֹשֶׁךְ עָלַיְהוּ אִתְמַר וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ עָלַיְהוּ אִתְמַר וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ. וְאִלֵּין אִנּוּן קְלִפִּין דְּאֶגּוֹזָא מֹחָא מִלְּגָאו דְּאִתְפְּלַג לְד׳ סִטְרִין, דָּא יְהוָ״ה דְּאִיהוּ לֹא קַבִּיל מְסָאֲבוּ. כמד״א (ירמיה יח, כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם ה׳. מָה אֵשָׁא לֹא מְקַבֵּל טֻמְאָה אַף שְׁמֵהּ לֹא מְקַבֵּל טֻמְאָה. וּבְזִמְנָא דְּמִתְעָבְרִין אִלֵּין קְלִפִּין יִתְבְּרוּן מֵאֶגּוֹזָא. צְלוֹתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא אדנ״י סַלְקָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ יו״ד, וּסְלִיקַת כֻּלָּא דְּבִזְמְנָא דְּאִיהוּ הֲוָה מִתְכַּפְיָא מִנֵּהּ בְּאִנּוּן קְלִפִּין, אִיהִי אִתְקְרִיאַת עֲנִיָּה יְבֻשָּׁה, וְלֵית לָהּ אֶלָּא מַה דְּאִבִיהוּ לָהּ עַבְדֵּהּ בַּחֲשַׁאי. וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפְּשַׁט קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִלֵּין קְלִפִּין אִתְמַר בֵּהּ (ישעיה ל) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. וּמִיָּד דַּהֲוָא יַבָּשָׁה אִתְמַר בֵּהּ מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְאִתְקְרִיאַת בְּרָכָה דִּילֵהּ, קְטֹרֶת דִּילֵהּ, קָרְבָּנָא דִּילֵהּ, קְשׁוֹרָא דִּילֵהּ, עוֹלָה דִּילֵהּ, וְאוֹקִירַת כָּל אִנּוּן קְלִפִּין וּסְלִיקַת לְגַבֵּהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה,

בִּצְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית. הִיא הָעוֹלָה אִיהִי הָעוֹלָה לְגַבֵּהּ בִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה. עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה בִּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית. דְּבֵהּ אִיהִי אוֹקִידַת כָּל אִלֵּין קְלִפִּין דְּשַׁלְטָאן בְּלֵילְיָא דְּאִיהִי גָּלוּתָא. וְכַד סְלִיקַת לְגַבֵּהּ, סְלִיקַת בְּכַמָּה רֵיחִין וּבָסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאִיהִי גַּן דְּאוֹרַיְתָא. דְּעָלַהּ אִתְּמַר (שיר ד) גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה. סְתִימָא דְּלָא אִתְפַּתְּחַת אֶלָּא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וְכַד יֵיתֵי בַּעְלָהּ, אֲדָנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אִתְפַּתְּחַת לְגַבֵּי תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט וְקַבִּילַת לָהּ (נ״א וְקַבִּיל לָהּ) בִּתְרֵין דְּרוֹעִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי , יְהוָ״ה נָחִית לְגַבָּהּ וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאָמֵן יאהדונה״י, אִיהוּ חִבּוּרָא דִּתְרֵין שְׁמָהָן. וּבְגִין דָּא גָּדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ. בְּהַהוּא זִמְנָא דִּיהוֹן תְּרֵין שְׁמָהָן כַּחֲדָא יִתְעַר בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים וּבְמִשְׁלֵי וּבְקֹהֶלֶת, דְּאִנּוּן תְּרֵין שְׁמָהָן כַּחֲדָא, שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל, תְּלָת יוּדִין דְּאִנּוּן תְּלָת טִפִּין דְּמֹחָא דְּנָחְתִין מִן י״ וּלְאָן אִתְמְשָׁכוּ לְגַבֵּי צַדִּיק דְּאִיהוּ קֶשֶׁת, וּמַה דַּהֲוָה קָטֹן אִתְעֲבִיד גָּדוֹל. וְרָזָא דְּמִלָּה שׁוֹפָר הוֹלֵךְ פָּזֵר גָּדוֹל מָתַי יִהְיֶה זָרִיק חֵץ בְּדִיּוֹקְנָא דָּא.

(פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר עִלָּאִין אִתְתְּקָנוּ וְאִזְדָּרְזוּ, זֶה תִּמְצָא בַּתִּקּוּנִים בדכ״ה ע״ב וְנִמְשָׁךְ כַּסֵּדֶר עַד תַּשְׁלוּם הַתִּקּוּן בדכ״ו וְיֵשׁ מִקְצָת סְפָרִים כָּתוּב כָּאן עִנְיָן זֶה וְהוּא נָאוֹת לְעֵיל וְאֵינוֹ מִן הָעִנְיָן.) עוֹד כָּתְנוֹת עוֹר חֲשִׁיבִין דְּעַיְנִין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, לְאִסְתַּכְּלָא בְּאִלֵּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. דְּאִנּוּן חָמֵשׁ אוֹר דְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כָּתְנוֹת עוֹר אִנּוּן וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְהָאָרֶץ

חַד. תֹּהוּ תְּרֵין. בֹּהוּ תְּלָתָא. וְחֹשֶׁךְ ד׳. תְּהוֹם ה׳. וְאַרְבַּע אַתְוָן
דִּכְלִילָן בְּגוּפָא, וְאִנּוּן ד׳ יְסוֹדִין דְּאִנּוּן קְלִפִּין דֶּאֱגוֹזָא. וּבְגִין
דָּא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ, וְאוֹקְמוּהּ תֹּהוּ הָיְתָה מִקַּדְמַת דְּנָא,
דְּהָכֵי אוֹרָחָא דְּקִלְפִּין דִּמְקַדְּמִין לְמֹחָא. וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת,
דָּא רוּחָא דְּמְשִׁיחָא. מְיָד דַּיְקָא מְרַחֶפֶת עַל אַפֵּי מַיָּא דְּאוֹרַיְתָא,
מְיָד יְהֵא פָּרְקָנָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר.
וַיְשַׁלְּחֵהוּ ה׳ אֱלֹהִים, מְיַד מְשִׁיחָא דְּאִיהוּ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאִתְמַר
בֵּהּ וַיְשַׁלְּחֵהוּ ה׳ אֱלֹהִים מִגַּן עֵדֶן. מֵעִדּוּן דִּילֵהּ. וְאַמַּאי לַעֲבֹד
אֶת הָאֲדָמָה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, בְּגִין דָּא וַיְשַׁלְּחֵהוּ. מְיָד דְּיִפּוֹק
מִתַּמָּן וְיִשְׁכֹּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרוּבִים, דְּאִנּוּן מָשִׁיחַ בֶּן
דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם דְּמַשְׁכָּא רוּחָא דְּמְשִׁיחָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ
וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא שִׁילֹ״ה, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ
אֲשֶׁר עָלֶיךָ. דְּהָכֵי סָלִיק מִשֶּׁה שִׁילֹ״ה בְּחֶשְׁבָּן. וַיִּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם
דְּאַקְדִּים שִׁילֹה לְתַרְוַיְהוּ, בְּגִין דִּיהֵא מְרַחֶפֶת עַל אַנְפֵּי מַיָּא
דְּאוֹרַיְתָא, וּפָרְקָנָא בֵּהּ תָּלֵי תַּלְיָא, וְהָא אוֹקְמוּהּ וְאֶת לַהַט
הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מְיָד יְהֵא בִּידֵהּ וּמַאי נִיהוּ מְטַטְרוֹן,
דְּאִתְהַפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטֶּה. וְעוֹד מַטֶּה דָּא שְׁכִינְתָּא
תַּתָּאָה,וְאִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד לִימִינָא וְיִפְקוּן בְּרַחֲמֵי.
וְאִם לָאו מַטֶּה כְּלַפֵּי חוֹבָא לְסִטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן נָחָשׁ אֵל
אַחֵר דְּתָבַע לִשְׁפֹּךְ דָּמָא, וְיִתְקְטִיל מְשִׁיחָא וְסַגִּיאִין מִיִּשְׂרָאֵל.
וּבְגִין דָּא אִתְמַר (רות) חַי ה׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, דְּאִיהוּ בֹּקֶר
דְּאַבְרָהָם (עֶרֶב) דִּיהֵא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד. וּבְגִין דָּא וְאֶת לַהַט
הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. וְכֹלָּא לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים, דְּאִיהִי
אוֹרַיְתָא. דְּאִתְמַר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וְאִיהִי
אוֹרַיְתָא שֶׁבְּעַל פֶּה. אִי זָכָה בַּר נָשׁ, אִיהִי סַם חַיִּים דִּילֵהּ.

וְאִם לָאו, הִיא מִתְהַפֶּכֶת לֵהּ לְסַם הַמָּוֶת. וְהָא אוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין הָכִי, כְּגַוְנָא דְּמַטֶּה דְּאִתְהַפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ לְמַטֶּה. וּבְזִמְנָא הַהוּא אִתְמַחוֹן מֵעָלְמָא כָּל אִנּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם כֵּן. עַד כָּאן.

בָּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. בֹּא וּרְאֵה אֵין אָדָם מֵפִיק רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא בָּזֹאת, שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר (משלי יח) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב. וְזֹאת הִיא עֵת לַעֲשׂוֹת לַה׳. וְכַמָּה עִתִּים יֵשׁ וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר אַל יָבֹא בְכָל עֵת. וּשְׁלֹמֹה אָמַר אוֹתָם בְּסִפְרוֹ. (קהלת ג) עֵת לִשְׂחֹק וְעֵת לִבְכּוֹת הֵם כ״ח וְעַל זֶה הִזְהִיר לְאַהֲרֹן אַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה׳. וּכְשֶׁהַשְּׁכִינָה הַנִּקְרֵאת זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ, וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם. יִשְׂרָאֵל מָה הֵם אוֹמְרִים לָהּ אָנָּה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים וְגוֹ׳ (שִׁיר הַשִּׁירִים ו׳, א׳), בְּכַמָּה תַּחֲנוּנִים וּתְפִלּוֹת. וְצִיצִית וּתְפִלִּין וְשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (שמות לא) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא. אוֹת שֶׁל בְּרִית מִילָה, אוֹת שֶׁל שַׁבָּת, אוֹת שֶׁל יוֹם טוֹב, אוֹת שֶׁל תְּפִלִּין. וְעָלָיו נֶאֱמַר עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ. מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב. וְהַנָּבִיא אָמַר (ירמיה יט) אַל יִתְהַלֵּל חָכָם כִּי אִם בָּזֹאת. וְיַעֲקֹב אָבִינוּ בַּעֲבוּר שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁזֹּאת הִיא הָיְתָה עִקָּר לְהָפִיק רְצוֹן אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, צִוָּה לְבָנָיו וְהוֹדִיעָם בָּזֹאת. שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מט) זֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם. וְדָוִד הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁבָּהּ מֵפִיק רָצוֹן מֵה׳, כְּשֶׁהָיָה נִלְחָם עִם אוֹיְבָיו אָמַר (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה. בָּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ. וְהַנָּבִיא כְּשֶׁרָאָה צַעֲרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, וְלֹא רָאָה לָהֶם מְנוּחָה

וּנְאֻלָּה אֶלָּא בַּעֲבוּר זֹאת, שֶׁנֶּאֱמַר (איכה ג) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי. וְכֵן מֹשֶׁה וְאוּלָם בַּעֲבוּר זֹאת. וְכֵן לִיהוּדָה וְזֹאת לִיהוּדָה. וּמִי שֶׁלֹּא שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת, עָלָיו נֶאֱמַר וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת. וְעַתָּה צָרִיךְ אַתָּה לָדַעַת בֵּינָן שֶׁהָאָדָם בָּהּ יָפִיק רְצוֹנוֹ, וּבָהּ מַשִּׂיג שֵׁם ה' שֶׁזֶּהוּ סוֹד עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד. וְעַל זֹאת וַדַּאי לְשֵׁם ה' שֶׁהוּא עַל זֹאת. לָמָּה תִּקְּנוּ בְּשַׁחֲרִית תְּפִלָּה לְמִדָּה יְדוּעָה. וְכֵן בְּמִנְחָה לְמִדָּה יְדוּעָה. וְכֵן בְּעַרְבִית לְמִדָּה יְדוּעָה. וְכֵן בְּשַׁבָּת לְמִדָּה יְדוּעָה. וְכֵן בְּיוֹם טוֹב לְמִדָּה יְדוּעָה. וְכֵן בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה לְמִדָּה יְדוּעָה. אֶלָּא מַה שֶּׁאָמַר עַל זֹאת, הוּא מוֹרֶה שֶׁיְּהוֹיָ"ה הוּא בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה. כְּמָה שֶׁאָמַר דָּוִד לְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה. וְכָל סְפִירָה אֵין לָהּ פְּעֻלָּה בַּתַּחְתּוֹנִים, אֶלָּא עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת. שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מָשָׁלָה. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁצָּרִיךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַצְדִּיק צַדִּיק וְלַעֲשׂוֹת עִמּוֹ צְדָקָה, שֶׁהוּא מַלְכוּת עִם הַתַּחְתּוֹנִים, נִכְלָלִים בּוֹ כָּל הַסְּפִירוֹת וְנִקְרָאִים צַדִּיקִים עַל שְׁמוֹ. וְה' נִקְרָא עַל שְׁמוֹ צַדִּיק. שֶׁנֶּאֱמַר צַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו. וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו בִּצְדָקָה. וְאֵין צְדָקָה אֶלָּא תְּפִלָּה, שֶׁהִיא צ', תְּשָׁעִים אֲמִנִים. ד', ד' קְדֻשּׁוֹת בְּכָל יוֹם. ק', מֵאָה בְּרָכוֹת. ה', חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה. וְזֶה וּצְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי. וְעָלָיו נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה. וּכְשֶׁהוּא רוֹצֶה לְהָגֵן בָּהּ נֶאֱמַר בָּהּ (ישעיה נט) וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיוֹן. מִצַּד ה' הִיא צְדָקָה. וּמִצַּד י' הִיא כּוֹבַע עַל רֹאשׁ צַדִּיק, אוֹת בְּרִית עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק. וּמִצַּד ו' נֶאֱמַר בָּהּ אֶרֶכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ. מִצַּד ה' עֶלְיוֹנָה וּרְחָבָה מִנִּי יָם. וּכְשֶׁרוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ נְבוּאָה כָּל הַסְּפִירוֹת כְּלוּלִים בָּהּ וְנִקְרְאוּ נְבִיאִים. וּמַלְכוּת הִיא דְּמְיוֹן כֻּלָּם. שֶׁנֶּאֱמַר

(הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים. שֶׁהִיא כְּמוֹ אַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁכָּל הַפָּנִים נִרְאִים בָּהּ. וְכֵן כָּל הַסְּפִירוֹת מַרְאִים בָּהּ כֹּחָם וּדְמְיוֹנָם וְצוּרוֹתָם, לְכָל נָבִיא כְּפִי הַשָּׂגָתוֹ לְמַעְלָה. וּכְמוֹ כֵן לְמַטָּה הִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד, וּבְכָל הַמַּלְאָכִים וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וּבְכָל הָרְקִיעִים וְהַכִּסְאוֹת שֶׁבָּהֶם הַמַּלְאָכִים הַתְּלוּיִם מֵהֶם, שֶׁיֵּשׁ מַלְאָכִים גְּבוֹהִים עֲלֵיהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה) כִּי גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שׁוֹמֵר. וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם וְכֵן בְּכָל כּוֹכָב וּמַזָּל. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מָשָׁלָה. וְזֶהוּ וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה. לְכָל אֶחָד נִדְמֶה כְּפִי כֹּחוֹ שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ. וְהַבֵּן אָמָרָם הָעוֹנֶה אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ ה' הוּא בְּכֶתֶר, שֶׁהָיָה קֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הוּא וּשְׁמוֹ לְבַד בְּכֶתֶר. כְּשֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בִּמְדַּת רֵאשִׁית, יָרַד עָלָיו וְלֹא הָיָה חָסֵר מִלְּמַעְלָה, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה כְּמַדְלִיק נֵר מִנֵּר, וְאֵינוֹ חָסֵר מִן הָרִאשׁוֹנָה וְלֹא מֵחֲבֵרְתָּהּ עַד אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית. וּמִי שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ בָּזֹאת, כְּאִלּוּ מַכִּיר אוֹתוֹ בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים. בַּעֲבוּר שֶׁהִיא כְּלוּלָה מֵהָעֶלְיוֹנִים. וְהִיא יְחוּד וְקֶשֶׁר כֻּלָּם. וְהִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בְּכָל הַתַּחְתּוֹנִים. וְעַל זֶה אָמַר הַנָּבִיא (ירמיה ט) כֹּה אָמַר ה' אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְגוֹ', הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי. הִיא נִקְרֵאת נְבוּאָה מִצַּד הַנְּבִיאִים, חָכְמָה מִצַּד הַחֲכָמִים. שֶׁכָּל הַסְּפִירוֹת נִקְרָאִים חָכְמָה. (ע"כ לא נמצא יותר ואחר זה כתוב בספרים של כתיבת יד מה שכתוב בתקונים ל"ט עמוד ב'.וכח אתון אנון לכל עובדא מבראשית וכלה אנון בין לכתיבה ונמשך בסדר בד"מ בע"ב בג' ניקודין אנון ממיא ואשא ורוחא ואחריו שייך זה)

וְעוֹד כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה. דָּא חוּט דְּשִׂפְוָן דְּצִלּוֹתָא וּבְהוֹן אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח לְזַרְקָא ג׳ אַבְנִין לְגַבֵּי חִוְיָא. וְאִנּוּן ד׳ דְּצִלּוֹתִין דִּבְהוֹן קִירְטָא דְּאִיהוּ שָׂפָה זָרִיק לוֹן לְגַבֵּי חִוְיָא, וְאִיהוּ מָקָף לוֹן בְּתָקְפָּא הוֹלֵךְ וַאֲזִילַת לוֹן בִּדְרוֹעָא יְמִינָא דְּאִיהוּ חֶסֶד, וְאִתְעֲבִידוּ סְגוֹלְתָא בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּמָאן שָׂפָה דְּאַזְרַקַת תְּלָת צְלוֹתִין אִלֵּין, דָּא שְׁכִינָה דְּהָכֵי סָלְקָא בְּחֶשְׁבַּן שָׂפָ״ה. וּבְגִינָהּ אִתְּמַר כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ. וְהַאי חוּט דְּשָׂפָה אִיהִי קִירְטָא כַּד זְרִיקַת אִלֵּין אַבְנִין לְגַבֵּי חִוְיָא אִתְּמַר בָּהּ (שמואל א, כה) וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקֶּלַע. דְּאִיהִי קִירְטָא וְהַאי קֶלַ״ע אִיהוּ סִינַ״י, דְּבֵהּ אִשְׁתְּמָעוּ שִׁבְעִין קָלִין לְגַבֵּי ע׳ אֻמִּין פַּלְחֵי כּוֹכְבַיָּא דְּאִנּוּן תַּלְיָן מִז׳ רֵאשִׁין דְּחֵיוָן, דְּמִקַּנְּאָ בז׳ טוּרִין וּמֵתוּ כֻּלְּהוּ. בְּגִין דְּלָא בָּעוּ לְקַבְּלָא ה׳ חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה דְּאִנּוּן ה׳ בְּתוֹסֶפֶת הַקֶּלַע. וְדָוִד בְּה׳ נָטִיל ה׳ אַבְנִין לָקֳבֵל חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תּוֹרָה. וְאִנּוּן הֲווֹ כְּנָוְנָא דה׳ תֵּבִין דְּיִחוּדָא דְּאִנּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד. וְכַד שַׁוִּי לוֹן בְּקִירְטָא אִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ אֶחָד. בְּי״ג מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת וְקָטִיל לִפְלִשְׁתָּאָה דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, וְאִיהוּ נָחָשׁ הוּא סַמָּאֵ״ל הוּא עֲמָלֵק הוּא פְּלִשְׁתִּי הוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, לְכָל בַּר נָשׁ אִתְעֲבִיד לֵהּ כְּפוּם חוֹבוֹי. וְה׳ אַבְנִין כֻּלְּהוּ מִתְתַּקְנִין בְּה׳ תִּקּוּנִין דְּפוּמָא בְּכ״ב אַתְוָן דְּאוֹרַיְתָא. וְאִנּוּן אהח״ע בומ״ף גיכ״ק דטלנ״ת זסצר״ש. וְאִנּוּן מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּשִׂפְוָן בְּלִישָׁנָא בַּחֵיךְ בִּגְרוֹנָא בְּשִׁינַיִן. וְכֻלְּהוּ חָמֵשׁ אִתְקְרִיאוּ פֶּ״ה אֶחָד. זַבָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָלִיף (נ״א דלעי) בְּאוֹרַיְתָא דְּאִתְיְהִיבַת בְּה׳ תִּקּוּנִין אִלֵּין לְקַטְלָא בְּהוֹן לַיֵּצֶר הָרָע. דְּיֵצֶר הָרָע וְחַיְלִין דִּילֵהּ אִיהוּ אַסְחַר גּוּפָא בְּכָל יוֹמָא, לְאַגָּחָא עִמֵּהּ קְרָבָא בְּכַמָּה חוֹבִין דְּכָנִישׁ

בְּכָל יוֹמָא, וְקָרִיב לוֹן כְּלְהוּ בְּזִמְנָא דִּדִינָא דְּאִיהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְגַבֵּי כָּרְסֵא דְּדִינָא, בְּהַהוּא זִמְנָא צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְאִתְתַּקְנָא בְּצְלוֹתִין. תִּקּוּנָא א׳ לְתַתָּא סוּסְוָן אַרְבַּע עִם צְלוֹתָא דְּמוֹסָף. וְרָזָא דְּמִלָּה (חבקוק ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מֶרְכְּבוֹתֶיךָ יְשׁוּעָה. וְאִלֵּין ד׳ צְלוֹתִין. וְצָרִיךְ לְמִלְבַּשׁ לוֹ שִׁרְיוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מט) וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיוֹן. צְדָקָה הָא אוֹקְמוּהּ צ׳, צ׳ אַמִּנִים דְּתַלְיָן מִן א׳. ד׳. ד׳ קְדֻשּׁוֹת. ק׳, מֵאָה בְּרָכוֹת. ה׳ חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה וְכֹלָּא אָמֵן. מ״ן תִּשְׁעִים. וּמָאן דְּלָא אָמַר לוֹן, צָרִיךְ לְכַוֵּן בְּחָמֵשׁ סרי וָוִין דֶּאֱמֶת וַיַּצֵּב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְגוֹ׳. א׳ מִן אֱמֶת בָּהּ סַלְקִין לְחֶשְׁבַּן אָמֵן. וְאִיהוּ רָזָא יאהדונה״י. וּמָאן דְּאָמַר לוֹן בְּכָל כֹּחוֹ אִיהוּ אֱלֹהִים דְּהָכֵי סָלִיק לְחֶשְׁבַּן בְּכָ״ל כ״ח וְיָהִיב תֻּקְפָּא לְסוּסְוָן וְקוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, דְּאִנּוּן ע׳ סַנְהֶדְרִין דְּאִינָן גָּזְרִין עַל בַּר נָשׁ. מַה דִּיהֵא לֵהּ בְּכָל שַׁתָּא. אֱלֹהִים אִיהוּ הַכִּסֵּ״א בְּחֶשְׁבָּן. וְאִיהוּ כִּסֵּא רַחֲמִים. אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת. כִּסֵּא חֶס״ד וַדַּאי דְּסָלִיקוּ לְע״ב קִשְׁרִין וְחֶלְיָן דְּצִיצִית וְאִנּוּן זוּגִין דְּכִסּוּיִין דְּסוּסְוָן דְּסָלִיק נְגוּנָא דְּכִשְׁכּוּשׁ דִּילְהוֹן לְע״ב גְּוָנִין. בָּתַר דְּנַצְחִין סוּסְוָן קרב׳ בְּצְלוֹתִין, בְּהַהוּא זִמְנָא מָארֵי דְּסוּסְוָן דִּמְמָנָן עַל צְלוֹתִין, כְּלְהוּ פְּתָחוּ בְּזִמִּירוֹת שִׁירוֹת וְתֻשְׁבְּחוֹת וְהוֹדָאוֹת. וְשָׁפָה דְּאִיהִי קִירְטָא זְרִיקַת אַבְנִין בְּרַחֲמוּ. וְאִנּוּן חָמֵשׁ בְּחָמֵשׁ דְּכִתִיב תִּקּוּנִין דְּעֵינָא דְּאִנּוּן תְּלָת גַּוְנֵי עֵינָא וּתְרֵי עַפְעַפֵּי עֵינָא. וּלְגַבֵּי אָן אַתַר אִזְדְּרִיקוּ, לְגַבֵּי בַּת עֵינָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמואל א, כא) לִשְׁלֹחַ לִי לְמַטָּרָה. וּשְׁלֹשָׁה גַּוְנֵי עֵינָא אִנּוּן מְרַקְּמָן בְּתְלָת לְבוּשֵׁי ג׳ אֲבָהָן וּתְרֵי עַפְעַפֵּי עֵינָא תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט דְּאִנּוּן פָּתְחִין וְסָגְרִין עֵינָא

דְּאִיהִי מַרְאֶה דִּנְבִיאֵי קְשׁוֹט וּמַאי נִיהוּ בַּת עֵינָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. עָלַהּ אִתְּמַר (במדבר יב) ה׳ בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. וְעָלָהּ אִתְּמַר לְגַבֵּי מֹשֶׁה וּתְמוּנַת ה׳ יַבִּיט. ה׳ גְּוָנִין אִנּוּן ה׳. בַּת עֵינָא דָּא י׳ מָאן עֵינָא דְּכָלִיל כָּל גְּוָנִין דָּא ו׳ אִיהוּ פָּתַח וְסָגִיר. קָם אֱלִיָּהוּ וְאָמַר, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא ה׳ רְבִיעָאָה אָנָה הִיא. אָמַר וַדַּאי חָמֵשׁ אוֹר אִנּוּן מִלְּגָו. וּבְגִין דָּא ה״ה חָמֵשׁ גְּוָנִין מִלְּבַר, חָמֵשׁ גְּוָנִין דְּנָהֲרִין בְּהוֹן מִלְּגָאו. וְאִנּוּן גָּוָן חִוָּר, גָּוָן סוּמָק, גָּוָן יָרֹק, גָּוָן תְּכֵלֶת, גָּוָן אָכְפֶּם. וּלְבוּשִׁין דִּילְהוֹן אַרְגְּמָ׳ן. א׳ אורפניא״ל. ר׳ רפא״ל. ג׳ גבריא״ל. מ׳ מיכא״ל. נ׳ נוריא״ל. אִלֵּין אִנּוּן גּוּפָא לְחָמֵשׁ גְּוָנִין. א״ל אֱלִיָּהוּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי עֵינָא יְמִינָא כַּד שַׁרְיָא בֵּהּ יְהוָ״ה וְנָהִיר בֵּהּ, וְכֵן בְּעֵינָא שְׂמָאלָא, שְׁכִינְתָּא אַמְרַת לְגַבֵּי עַיְנִין אִלֵּין מֵרְחִימוּ סַגִּי (שיר ו). הַסֵּבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם הִרְהִבוּנִי. מוֹקְדִין לִי בְּשַׁלְהוֹבִין דִּרְחִימוּ דְּזַרְקִין לְכָל עֵיבָר. קָם נַעַר חֲנוֹךְ מְטַטְרוֹן. פָּתַח וְאָמַר, צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים. וְלִנְהוֹרָא דְּעַיְנִין דִּילְכוֹן נְחִיתְנָא, דְּנָהֲרִין עִלָּא וְתַתָּא וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר (רות ו) עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן. וּמַאי נִיהוּ תָּא חֲזֵי דִּבְכָל אֲתַר דְּיָהֲבֵי עֵינַיְהוּ אוֹ מִיתָה אוֹ עֹנִי. וְאִלֵּין אִנּוּן עוֹלֵימִין דְּאִתְפְּטָרוּ בְּקַצְרוּת שָׁנִים. וְכֻלְּהוּ תַּחַת מֶמְשָׁלָה דִּילִי בְּמִתִּיבְתָּא דִּרְקִיעָא. וְדָא לָמָּה. בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְּיָתְבָא בֵּינַיְהוּ וְשָׁם הַנָּהִיר בְּעֵינַיְהוּ דְּאִתְּמַר בֵּהּ (דברים לב) אֲנִי אָמִית וְאַחֲיֶה. וּבְגִין דָּא אָמַר קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן. בְּהַהוּא שָׂדֶה דְּתַמָּן וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עֶרֶב. לִפְנוֹת כָּל מְקַטְרְגִין דְּאִנּוּן עִרְבּוּבָא בְּיִשְׂרָאֵל דְּעֶרֶב רַב. וּבְהוֹן אִתְּמַר בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן. וְעוֹד עֵינַיִךְ אֵלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים

דְּאִנּוּן עֵינִין דְּאוֹרַיְתָא, אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן דָּעֲנָשִׁין לְמָאן דְּנָגַע בְּאִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא. וְעוֹד אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן, דְּעָלַיְהוּ אִתְּמַר מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיךְ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר. לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ. וְאִנּוּן פָּסְקִין אוֹרַיְתָא בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר, פָּסוּל וְכָשֵׁר, טָמְאָה וְטָהֳרָה. וְעָבְדוּ כַּמָּה גְּדֵרוֹת בְּאוֹרַיְתָא, דְּלָא עֲבָדִין פִּרְצָה וּפִרוּדָא בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי אוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה. וּבְגִין דָּא וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן. בְּגִין דִּיהוֹ"ה שַׁלִּיט עָלַיְהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (רות ב) וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם. וּבְגִין דָּא וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן דְּהָכֵי צְרִיכָה אִתְּתָא לְמֵיזַל בָּתַר בַּעְלָהּ. אֲלַקְּטָה בַּשִּׁבֳּלִים אֵלּוּ לְקוּטוֹת דְּאוֹרַיְתָא לְאִתְפַּרְנָסָא בְּהוֹן בְּגָלוּתָא. בֵּין הֶעָמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא תַּכְלִימוּהָ. וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר (שמות לז) וַיִּמְּדוּ בָּעֹמֶר. כֻּלְּהוּ בְּמִדָּה עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר. דְּלָא לְהוֹסִיף וְלָא לְמִגְרַע מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא. וְצַדִּיק זָרִיק וּשְׁכִינְתָּא כְּנִישַׁת, וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר (משלי יא) יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסָף עוֹד. מַאי וְנוֹסָף עוֹד. דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְעוֹד מַאי וְנוֹסָף, דָּא מָאן דְּמְפַזֵּר טַעֲמֵי אוֹרַיְתָא וְנוֹסָף בְּחִדּוּשֵׁהּ. בְּהַהוּא זִמְנָא וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים ה' עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ ה'. וְדָא רָזָא דִּיבָרֶכְךָ ה', יָאֵר יי', יִשָּׂא יְיָ'. דְּאִנּוּן י"ב עֵינוֹת מַיִם. וְאִנּוּן ו"ו דְּנָפְקִין מִן צִנּוֹרָא דְּאִיהוּ א וְכֻלָּא וָא"ו. וּבְגִין דְּבַעְלָהּ תַּמָּן דְּאִיהוּ וָ"ו בְּשִׁית פִּרְקִין דְּדִרוֹעִין, וְשִׁית פִּרְקִין דְּשׁוֹקִין. א בְּאֶמְצָעִיתָא עֲטָרָה עַל גּוּפָא. וּבְגִין דָּא וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים, דְּאִנּוּן בָּרְהָטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם. נְעָרִים אִית לְעֵלָּא וּנְעָרִים אִית לְתַתָּא וְאִנּוּן אַנְפֵּי רַבְרְבֵי וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי. קָם נַעַר וְאָמַר. רַבָּנָן צָעִיר אֲנִי לְיָמִים מִסְּטָרָא דְּזֵעִיר אַנְפִּין. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים מִסְּטָרָא דְּאָרִיךְ אַנְפִּין.

דְּאִנּוּן בָּרְהָטִים בִּשְׁקִתּוֹת הַמַּיִם. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מִחַוּוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם. אַדְּהָכֵי דִּשְׁכִינְתָּא בָּעְיָא אִיהִי לְאִשְׁתְּקָאָה מֵעוּלֵימִין, מִשּׁוּאֲבוּ דְּאוֹרַיְתָא דְּאִיהִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, צָרִיךְ לְאִתְשַׁקְיָא לָהּ עַל יְדֵי צַדִּיק דְּאִיהוּ צָעִיר לְיוֹמִין. תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט דְּאִנּוּן לָקֳבֵל תְּרֵין שִׂפְוָן. דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שיר א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. מַאי פִּיהוּ. דָּא שְׁכִינְתָּא וְאִנּוּן לָקֳבֵל תְּרֵין כְּרוּבֵי עֵינָא דְּפָתְחִין וְסָגְרִין, דִּבְהוֹן נָהִיר עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בָּבַת עֵינָא, וְאִתְקְרִיאַת מִסְטָרָה אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא וְכַד סָתִים עֵינָא אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא. וּבַת עֵינָא אִיהִי עִתּוֹ דְּצַדִּיק וְעָלָה אִתְּמַר (בראשית כד) לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשּׁוֹאֲבוֹת. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא אִתְקְרִיאוּ שִׁקְתּוֹת הַמַּיִם, תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט אַפִּיקֵי מַיִם. וַיְמַד שֵׁשׁ שְׂעוֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ, דָּא שְׁעוּרָא דִּתְרֵין שׁוֹקִין דְּאִנּוּן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד ו׳ תַּתָּאָה. וְאִית שִׁית עִלָּאִין ו׳ דְּאִנּוּן ו׳ עִלָּאָה דִּתְרֵין דְּרוֹעִין, דְּאִנּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָּא אִשְׁתַּכְּחָן מֵאִמָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי א אֶלֶף בִּינָה, וּבָהּ אִתְעֲבִידוּ אֶחָד. וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ לְגַבֵּי ה׳ תַּתָּאָה מַלְכוּת. וְעוֹד וַיָּמָד שֵׁשׁ שְׂעוֹרִים לְתַתָּא, אִנּוּן שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה. וְאִנּוּן מַאֲכַל בְּעִירָן דְּאִנּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ.לְבָתַר דְּאִיהִי כְּנִישַׁת לוֹן זְרִיקַת לוֹן לְגַבֵּי חֵילָהָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי לא) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וְכַד זְרִיקַת לוֹן לְתַתָּא. אִתְקְרִיאַת זַרְקָא. וּבְגִין דָּא יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסֵף עוֹד. דְּבַעְלָהּ אוֹסִיף לָהּ. קָמוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין וּבָרִיכוּ לַהּ. פְּתַח אִנּוּן סָבִין בִּבְרָכָאן וּבָרִיכוּ לַהּ. קָם הַהוּא סָבָא מֵאִנּוּן סָבִין וְאָמַר (בראשית מח) הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים . מַאי הַמַּלְאָךְ אִי הֲוָה אָמַר מַלְאָךְ הֲוָה מַשְׁמַע עַל חֲנוֹךְ מְטַטְרוֹן

אֲבָל ה׳ בְּתוֹסֶפֶת, אִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בְּרָכָה, בִּרְכַּת ה׳ הִיא תַּעֲשִׁיר יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים כֻּלְּהוּ נְעָרִים דְּאִתְקְרִיאוּ עַל שֵׁם נַעַר, אִתְבָּרְכָאן עַל הַהוּא נַעַר. וְיִקָּרֵא בָּהֶם שְׁמִי , דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה. וְשֵׁם אֲבוֹתַי אִלֵּין אַבָּהָן. וְעוֹד יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים, צַדִּיק וּתְרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט. וְיִדְגּוּ לָרֹב, חָכְמָה דְּאִתְמַר (מלכים ה) בָּהּ וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, דְּתִתְרַבֵּי וְתִסְגֵּי. בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, בְּאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ. וְלֹא תִתְפַּסֵּק בִּרְכָתָא מִנָּהּ, כְּמַבּוּעָא דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו.

(זֶה חָסֵר בַּתִּקּוּנִים בדל״ג ע״ב בְּשׁוּרָה י״ט כשאומ׳ וְלָא חַזְרִין גּוּפַיְהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) דְּלֵית דּוֹרוֹנָא חֲבִיבָא קָדָם קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדוֹרוֹנָא דִּשְׁכִינְתָּא. זַכָּאִין אִנּוּן דְּרוֹעִין דְּסָלְקִין לָהּ לְגַבֵּי. תְּפִלִּין עַל יְדֵיהוּ וְעַל רֵישַׁיְהוּ זַכָּאִין אִנּוּן רַגְלַיִן וְגוּפָא וְיָדִין וְכָל אֵבָר וְאֵבָר דְּבֵהּ סָלִיק דּוֹרוֹנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּלֵית דּוֹרוֹנָא חֲבִיבָא קָדָם קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדוֹרוֹנָא דִּשְׁכִינְתָּא. זַכָּאָה אִיהוּ אֵבָר דְּעָבִיד בֵּהּ מִצְוָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּבְגִינָהּ נָחִית קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשַׁרְיָא בְּכָל אֵבָר דִּילֵהּ. וְעַל דָּאי בַּר נָשׁ מַכְרִיזִין לְעֵלָּא הָבוּ יְקָר לְדִיוֹקְנָא דְּמַלְכָּא.

וְעוֹד וִידֵי אָדָם. אִית בְּנֵי נָשָׁא דְּסָלְקִין דּוֹרוֹנָא לְמַטְרוֹנִיתָא. וּבְהוֹן מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. בְּהַהוּא בַּר נָשׁ בְּנִשְׁמָתֵהּ דְּסָלְקָא דּוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא, וְנָחְתָּא דּוֹרוֹנָא מִגֵּהּ לְמַטְרוֹנִיתָא, דְּכַד נָחְתִין דּוֹרוֹנָא לְמַטְרוֹנִיתָא, וִידֵי אָדָם נָחְתִין מִתְּחוֹת גַּדְפַּיְהוּ דְּמַלְאָכִין שְׁלִיחָן דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְיָהֲבִין לוֹן

שְׁאֵלְתִּין וּבָעוּתִין דְּשָׁאֲלִין מִמַּטְרוֹנִיתָא. וְכָל מַה דְּמַטְרוֹנִיתָא יַהֲבָא בִּרְשׁוּתָא דְּבַעְלָהּ אִיהוּ כֻּלָּא. וְאִם לָא עֹאלִין בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, דְּחַיִּין לוֹ לְבַר וּדְוֹרוֹנָא דִּילְהוֹן לְכַלְבָּא אִתְמְסַר. זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּמַטְרוֹנִיתָא אִיהִי מְקַבְּלָא מִנֵּהּ דּוֹרוֹנָא, אוֹ יָהֲבָה לֵהּ בִּידֵהּ, דְּוַדַּאי בָּרָא דְּמַלְכָּא אִיהוּ. אֲבָל לְאָחֳרָנִין עַל יְדֵי שְׁלִיחָן יְהָבַת לוֹן. מִיָּדָהָא אִלֵּין נָפְקִין וְאָחֳרָנִין קָא אַתְיָן דָּפְקִין לְפִתְחָהּ, וְאִנּוּן מָארֵי דְּאוֹרִיתָא מָארֵי דְּפוּמָא. וְאִם עֹאלִין בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּיְ״ה, הֵיכָלָא אִתְפַּתַּח לְגַבַּיְהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לוֹן לְשׁוֹן לְמוּדִים, וְשַׁוֵּי לוֹן דִּבּוּרָא בְּפוּמַיְהוּ לְמַלְלָא קֳדָם מַטְרוֹנִיתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה א) וַיִּשְׁלַח ה׳ אֶת יָדוֹ וַיִּגַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר ה׳ אֵלַי הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיךָ. וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים. בְּדִבּוּר מַמָּשׁ, ועכ״ד דְּיֵעָלוֹן לְהֵיכָלָא כָּל נְבִיאִים לְמַלְלָא עִם מַטְרוֹנִיתָא, אִיהִי לָא מַלִּילַת עִמְּהוֹן עַד דְּאִתְדַּמְיָא עָלַיְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחֵיוָן דִּילֵהּ. מִנְּהוֹן עֹאלִין בָּדִיקְנָא דְּשׁוֹר, וּמִנְּהוֹן בָּדִיקְנָא דְּנָשֶׁר, וּמִנְּהוֹן בָּדִיקְנָא דְּאַרְיֵה, וּמִנְּהוֹן בָּדִיקְנָא דְּאָדָם. וְאִית מָאן דְּעָאל בְּכָל אִנּוּן דְּיוֹקְנִין. וְאִם יְהוָ״ה עַלְיָה אַדנ״י שְׁפָתַי תִּפְתָּח בְּוַדַּאי הֵיכָלָא מִתְפַּתְּחָא לְגַבֵּהּ. וְאִם שֵׁם יְהוָ״ה לָאו תַּמָּן בְּכָל אִנּוּן דְּיוֹקְנִין מַטְרוֹנִיתָא, אִיהִי כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה. וְאַיְהִי סְתִימָא בְּהֵיכָלָא וּמַלִּילַת עִמְּהוֹן עַל יְדֵי שְׁלִיחָן כְּפוּם דְּיוֹקְנֵיהוֹן וּמַזָּלֵיהוֹן. וּמֹשֶׁה הֲוָה שְׁלִים בדק חֵיוָן, וְשֵׁם יְהוָ״ה עָלֶיהָ. כְּגַוְנָא דָּא שמן משה תְּלַת חֵיוָן אַרְיֵה שׁוֹר נָשֶׁר. מָה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, שֵׁם יְהוָ״ה עָלֶיהָ. מְנָא לָן הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ג) וְאָמְרוּ לִ״י מַ״ה שְׁמ״וֹ מָ״ה אֹמַר אֲלֵיהֶם. וּבְגִין דְּאִיהוּ שְׁלִים בְּכֻלָּא הֵיכָלָא אִתְפַּתְּחָא לְגַבֵּהּ.

הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וְאִתְמַר בֵּהּ (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וְגוֹ'. וּתְמוּנַת ה' יַבִּיט דְּאִיהוּ מַטְרוֹנִיתָא. מַה דְּלָאו הָכֵי שְׁאָר נְבִיאֵי דְּלָאו אִנּוּן שְׁלֵמִין כַּוָּתֵהּ. וּמִיָּד הָא אִלֵּין נָפְקִין הָא אָחֳרָנִין דְּנָפְקִין לְפִתְחָא, וְאִנּוּן מָארֵי דְּאַנְפִּין דְּיָדְעִין בע' אַנְפִּין לְאוֹרַיְתָא. וְאִם עָאלִין בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ אִתְפְּתַח לוֹן תַּרְעָא, ועאלִין וְלָא יָכְלִין לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַנְפָּאָה דְּמַטְרוֹנִיתָא מֵעֲנָוָה דִּילְהוֹן. וְנָפְלִין עַל אַפַּיְהוּ בִּנְפִילַת אַפַּיִם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל ג) וָאֶפֹּל עַל פָּנַי. יָהֲבִין לוֹן שאלתיהו וְנַפְקוּן. הָא אָחֳרָנִין קָא אַתְיָן כְּגוֹן יְחֶזְקֵאל אוֹ כַּוָּתֵהּ, וְאִנּוּן מָארֵי דְּעֵינִין דְּאִתְמַר בְּהוּ וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם, דְּאִנּוּן לְאַתְוָן וְאַתְוָן מִגַּוֵּהּ אִנּוּן מְלֵאוֹת עֵינַיִם מַלְיָן מִכַּמָּה פִּקּוּדִין, דְּאִנּוּן כָּל פִּקּוּדָא נֵר מִצְוָה דְּאִתְמַר בֵּהּ מִצְוַת ה' בָּרָה מְאִירַת עֵינַיִם וְדָפְקִין לְתַרְעָא אִי אִנּוּן כַּדָּאִין מַטְרוֹנִיתָא מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים דְּהֵיכָלָא לְגַבַּיְהוּ אֲבָל לָא דְּיֵעָלוּן לְהֵיכָלָא. וְאִתְמַר בְּהוֹן וָאֵרָא כְּגוֹן יְחֶזְקֵאל דְּאָמַר וָאֵרָא. וּכְגוֹן יְשַׁעְיָהוּ דְּאָמַר וָאֶרְאֶה אֶת ה'. דְּוַדַּאי לֹא אָמַר וָאֶרְאֶה ה'. אֶלָּא אֶת ה'. וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ מַרְאֶה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּבָהּ אִתְחֲזֵי לַנְּבִיאִים. הָא אִלֵּין נָפְקִין וְאָחֳרָנִין קָא אַתְיָן וְדָפְקִין לְפִתְחָא, וְאִנּוּן מָארֵי דְּאוּדְנִין דִּבְהוֹן שְׁמִיעָה, וְאִנּוּן זְרִיזִין דַּהֲווֹ מַקְדִּימִין לְמִצְוֹת, וְהָא קָרָאן קְרִיאַת שְׁמַע עִם דְּמְדוּמֵי חַמָּה, וְאִנּוּן מָארֵי דִּשְׁמִיעָה הֲוָת נָפְקָא מַטְרוֹנִיתָא לְקַדְמוּתַיְהוּ, וַהֲוַת אוֹקִירַת לוֹן בְּגִין דַּהֲווֹ מַחֲדִין לָהּ עִם קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (חבקוק ג) יְהוָ"ה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. דְּכָל נְבִיאִים כֻּלְּהוֹן הֲוָה אֲתַר יְדִיעַ וְזִמְנָא יְדִיעַ אֲבָל מֹשֶׁה

לֹא הָוָה לֹא אֲתַר יְדִיעַ וְלֹא זִמְנָא יְדִיעַ אֶלָּא בְּכָל אֲתַר הָוָה מִסְתַּכַּל, וְלָא הָוָת מַטְרוֹנִיתָא מִתְכַּסְיָא מִנֵּהּ בְּכָל תִּקּוּנָא.

אַחַר זֶה שַׁיָּךְ לִפְנֵי גְּרַסַּת הַסְּפָרִים תִּקּוּנָא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה הַכָּתוּב בַּדְּפוּס הָרִאשׁוֹן. וְזֶה חָסֵר בַּתִּקּוּנִים בדמ״ר בְּרֵישׁ ע״כ כְּשֶׁאוֹמֵר ל״ב אֱלֹהִים בֵּהּ נָהִיר מִצְוָה דְּאִתְמַר בָּהּ גֵּר ה׳ נִשְׁמַת אָדָם וְאִלֵּין אִנּוּן עֶשֶׂר אֲמִירָן.)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת יְהָוֶה ב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר יְהָוֶה ג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ יְהָוֶה ד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם יְהָוֶה ה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ יְהָוָה ו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת יְהָוֶה ז וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם יְהָוֶה ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ יְהָוָה ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ יְהָוֶה י וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי יְהָוֶה אִלֵּין אִנּוּן ל׳ב אֱלֹהִים דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִנּוּן לָקֳבֵל ל׳ב שְׁבִילִין. א׳ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת. ב׳ וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל. ג׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. ד׳ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר. ה׳ וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר. ו׳ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם ז׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ. ח׳ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ. ט׳ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ הַשָּׁמָיִם. י׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם. יא׳ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ. יב׳ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. יג׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ. יד׳ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. טו׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת. טז׳ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי. טוֹב׳. יז׳ וַיִּתֵּן אוֹתָן אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם. יח׳ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. יט׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם. כ׳ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם. כא׳ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב כא׳ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר. כג׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא

הָאָרֶץ. כד׳ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת חַיַּת. כה׳ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב.
כו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה. כז׳ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם. כח׳
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. כט׳ וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר.
ל׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. לא׳ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי.
לב׳ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל. א׳ וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. ב׳
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. ג׳ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.
אִלֵּין תְּלָתָא סְלִקִין עַל כָּל ל״ב אֱלֹהִים בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.
וְדָא רָזָא (שמות ג) וַיַּרְא אֵלָיו מַלְאַךְ ה׳ בְּלַבַּת אֵשׁ. בְּלַבַּת אֵשׁ
דְּאוֹרַיְתָא. וְדָא אִיהוּ (ישעיה סג) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי, וּבְהוֹן פּוּעֲלִים
מ׳ב אַתְוָן דיהו״ה בם וְכֻלְּהוּ אִתְכְּלִילָן בְּבַת שֶׁבַע (תהלים קיט)
וְאִנּוּן ז׳ שְׁמָהָן דְּמ״ב אַתְוָן. אבג יתץ קרע שטן נגד יכש בטר
צתג חקב טנע יגל פזק שקו ציח. עָלַיְהוּ אִתְמַר שֶׁבַע בַּיּוֹם
הִלַּלְתִּיךְ. וּבְהוֹן וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים. יַעֲקֹב דְּשָׁזִיב לֵהּ
מֵעֲשָׂו בְּגָלוּתָא דְּתַמָּן בַּת שֶׁבַע וְכָל דָּא הַוָּה יָדַע יַעֲקֹב בְּרוּחַ
קֻדְשָׁא וַהֲוָה אַדְכִּיר אֲדֹנָי לְגַבֵּי ב׳ל (נ״א הקב״ה) דְּאִיהוּ אָדוֹן
דְּנָטִיר לֵהּ לַאֲדֹנָי בְּגָלוּתָא. לָקֳבֵל שֶׁבַע שְׁמָהָן אִלֵּין אִנּוּן ז׳
יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית. וְאִנּוּן מ׳ב אַתְוָן לְבוּשִׁין לְעֶשֶׂר אֲמִירָן, ול׳ב
אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וּתְלַת אֱלֹהִים דְּוַיְכֻלּוּ סָלִיק כֹּלָּא
מ׳ה, לְאַחֲזָאָה דְּתַמָּן קְבוּר בְּגָלוּתָא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ וְאָמְרוּ
ל״י מַ״ה שְׁמ״וֹ מָ״ה וְדָא הֵ״א וָא״ו יו״ד הֵ״א, וּשְׁלִימוּ דְּלַיְלָה
בְּלֵיל שְׁמוּרִים, דְּהַיְנוּ ע״ב בְּחֻשְׁבָּן בַּלַּיְל בֵּהּ נָהִיר מָ״ה דְּאִיהוּ
שְׁמָא מְפָרָשׁ דְּגָלוּתָא, דְּאִיהוּ קְבוּרָא דְּשִׁכִינְתָּא. וְכַד יֵיתֵי
לֵיל פֻּרְקָנָא דְּיֵלֵהּ, אַנְהִיר לֵהּ מָ״ה דְּאִיהוּ שְׁמָא מְפָרָשׁ. בְּהַהוּא
זִמְנָא בֵּן שׁוֹאֵל לְאָבִיו מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת
דְּבֵהּ (שם לג) מְשָׁמַיִם הַבֵּט ה׳ וְרְאֵה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם וְאִם

יִתְמַהֲמֵהּ חַכֵּה לוֹ. אבג יתי"ן וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ יב יג' תּוֹרָה 'צִוָּה. לָנוּ מֹשֶׁה צָפוֹן בְּאוֹרַיְתָא. קרע שטן קר"ע דְּאִיהוּ בְּיַמָּא, דְּאִתְמַר בֵּהּ יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. י' מִן רָקִיעַ אִיהוּ עִקַּר יְחוּדָא וּבֵהּ קָרַע יַמָּא. וְיהִי מַבְדִּיל דְּאִיהוּ מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. אבג יתי"ן בְּרֵאשִׁית אב"ג תש"ר בְּאַתְוָן א"ת ב"ש. קרע שטן יְהִי רָקִיעַ בְּיוֹמָא ב'. נגד יכש יוֹמָא תְּלִיתָאָה. נֶגֶד כָּל עַמְּךְ אֲשֶׁר נִפְלָאוֹת. (בטר צתג) בֵּהּ תָּבָר נְהוֹרִין וְהֶחֱשִׁיךְ לוֹן הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה כד) וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה. חקב טנע בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה נָפְקוּ זַרְעֵי דְּאִילָנִין בְּגִין דְּאִיהוּ ח"ק בט"ן וְאִיהִי ה' דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות ב) וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף דְּאוֹרַיְתָא, בְּגִין לְכַסָּאָה לֵהּ בְּגָלוּתָא דְּעָלֵהּ אִתְמַר (שם א) כָּל הַבֵּן הַיִלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ. דְּאִיהִי נְהוֹרָא דְּאוֹרַיְתָא דְּאִיהִי אוֹר, תַּשְׁלִיכֻהוּ. וְכָל הַבַּת דְּאִיהִי נֵר מִצְוָה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, תְּחַיּוּן. כָּל אִלֵּין דְּיִתְגַּדְּלוּן בָּהּ. בְּגִין דַּהֲוָה עָתִיד לְאַפָּקָא מוֹשִׁיעַ. וְלֹא עָבְדוּ הָכֵי הַמְיַלְּדוֹת (נ"א הַנֵּי הַמְיַלְּדֹת וְהָכֵי אָמְרוּ מ"מ) דְּאָנוּן מ"מ, וַתְּחַיֶּיךָ אֶת הַיְלָדִים . בְּגִין דַּהֲווֹ דָּחֲלִין מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַתִּירֶאןָ הַמְיַלְּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְגוֹ' . וּבְהַאי בֵּן הַיִלּוֹד הַיְאֹרָה בֵּהּ תַּשְׁלִי"כֻהוּ. וְהַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וְגוֹ'. בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה אֶלֶף שְׁתִיתָאָה בֵּהּ יגל פזק ביה יג"ל פורקי"ן זַר"ע קְדוּשִׁי"ם וְעָלֵהּ אִתְמַר (בראשית לא) יְגַר שַׂהֲדוּתָא. וְיַעֲקֹב קָרָא לוֹ גִּלְעָד. וְצַדִּיק אִיהוּ עָנִי וּתְרִין מְשִׁיחִין יְקוּמוּן כְּגַוְנָא דָּא, חַד לָקְבֵל בַּיִת רִאשׁוֹן דְּאִיהִי ה' עִלָּאָה, וְתִנְיָנָא לָקְבֵל בַּיִת שֵׁנִי דְּאִיהִי ה' תַּתָּאָה, יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, מ"ה מִן מֹשֶׁה דְּשַׁלִּיט וְרָכִיב עֲלַיְהוּ. ע"ב תַּלְיָן מִן י"דוה י"דור י"דור אַרְבַּע אַנְפִּין דְּאַרְיֵה וְד' דְּשׁוֹר

וְד׳ דְּנָשֶׁר. וְאִנּוּן סָלְקִין אֶלֶף וּמְאָתָן וְבֹהוּ רָכִיב מָ״ה חַיָּה דְּאָדָם דְּאִיהוּ מֹשֶׁה. וְכֹלָּא אִתְעֲבֵד עַד דְּיֵיתֵי שִׁילֹה דְּאִיהוּ מֹשֶׁה בְּגִימַטְרִיָּא מָ״ה, אַרְבָּעִין וְחָמֵשׁ שְׁנִין בָּתַר אֶלֶף וּמְאָתָן שְׁנִין. וְכֻלְּהוּ נָחְתִין בְּצַדִּיק וְאַרְבַּע אַתְוָן (נִרְאָה דה״ג וְכֻלְּהוּ דָּא אַתְוָן נָחְתִין בְּצַדִּיק) וְאִתְקַשְּׁרָן בֵּה, בְּגִין דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא דְּיִחוּדָא. וּמַאי נִיהוּ יְהוֹה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, נַהֲרָא בְּצַדִּיק לְאַקָּמָא בֵּה לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי אֲדֹנָ״י דִּין בְּגָלוּתָא. וּבְגִין דְּצַדִּיק אִתְקְשַׁר בִּגְבוּרָה דְּמִתַּמָּן עוּתָרָא, שְׁמָאל הוֹדָה וְלֹא יִפְרוֹק מִתַּמָּן עַד דְּיִתְקַשַּׁר צַדִּיק בִּימִינָא, דְּאִיהוּ עָנִי וְחַכִּים דְּתַמָּן צַדִּיק אִיהוּ מְסַבֵּן וְחָכָם, וּמְלֵט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ. מַאי הָעִיר דָּא יְרוּשָׁלַם, דְּאִתְמַר בָּהּ וְנִלְכְּדָה הָעִיר, וְלֹא יְמוּת מָשִׁיחַ. וּבְגִין עֲנִיוּתֵהּ וְחָכְמָתֵהּ יְשֵׁיזֵב לְקַרְתָּא בְּגִין דְּאִיהוּ עָנִי וְחָשׁוּב כַּמֵּת. וַעֲתִידִין בְּאוֹרַיְתָא לָא יִשְׁתָּאֲרוּן אֶלָּא א׳ מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה. חַד מֵעִיר דְּאַגִּין עַל קַרְתָּא וְדָא שִׁילֹה דְּדַרְגֵּהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּתְרֵי מִמִּשְׁפָּחָה, תְּרִין מְשִׁיחִין מִסִּטְרָא דְּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, דְּאַגִּינוּ עַל מִשְׁפָּחָה דְּאִנּוּן עֲתִירִין בְּאוֹרַיְתָא וּבְנִבְוּאָה. וְאָחֳרָנִין כֻּלְּהוּ עֲנִיִּים בְּאוֹרַיְתָא וּבְנִבְוּאָה. וּבְזִכּוּת אִלֵּין תְּלָת וּבַעֲנִיוּתָא דִּילְהוֹן יִשְׁתַּזְּבוּן מִמִּיתָא וְעָאקוּ וְיִפְקֹד בְּרַחֲמֵי. וּבְגִין דָּא שְׁמָאל הוֹדָה וְיָמִין מְקָרֶבֶת, שְׁקוֹצִית בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּאִיהוּ אֶלֶף שְׁבִיעָאָה, בָּהּ קֵץ הַיָּמִין. וְרָזָא דְּמִלָּה כוז״ו בְּמוכס״ז כוז״ו, י״י אֱלֹהֵינוּ י״י. אֱלֹהֵינוּ הוּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, עָלֵהּ אִתְמַר (רות ג) וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי חַי ה׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר. וְדָא אִיהוּ כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי. וְעוֹד לְלֵב״י גְּלִיתִי, דָּא שְׁמָא דְּע״ב שְׁמָהָן, בֵּה אִתְבַּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּאִיהוּ דְּרוֹעָא יְמִינָא, וּבֵה אִתְבְּנֵי עָלְמָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב

(תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, וְאִיהִי חֶסֶד ע״ב שְׁמָהָן. וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר הִנֵּה ה׳ רוֹכֵב עַל עָ׳ב קַל וּבָא מִצְרַיִם. ע׳ב דָּא י׳ י״ה יה״ו יְהוָ״ה, דָּא הָכָא עֶשֶׂר אַתְוָן וְסָלְקֵי ע׳ב בְּחֶשְׁבָּן. וְתַלְיָין מְנָהוֹן ע׳ב שְׁמָהָן. וְאִלֵּין אִנּוּן וה״ו ילי״. (סי״ט על״ם מה״ש לל״ה אכ״א כה״ת הז״י אל״ד לא״ו הה״ע יז״ל מב״ה הק״ם לא״ו כל״י לו״ו פה״ל נל״ך יי״י מל״ה חה״ו נת״ה הא״א ירי״ת שא״ה רי״י או״ם לכ״ב וש״ר יח״ו לה״ח כו״ק מנ״ד אנ״י חע״ם רה״ע יי״י הה״ה מי״ך וו״ל ילי״ה ס אל ערי״ עש״ל מי״ה וה״ו דנ״י הח״ש עמ״ם ננ״א ני״ת מב״ה פו״י נמ״ם יי״ל הר״ח מצ״ר ומ״ב יה״ה ענ״ו מח״י דמ״ב מנ״ק אי״ע חכ״ו רא״ה יב״ם הי״י מו״ם) וה״ו אנ״י וה״ו רָאשֵׁי תֵּבִין וָא״ו, י״ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, עָלַיְהוּ אִתְּמַר (ישעיה נט) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֶךָּ.וְאִלֵּין אִנּוּן תְּלָת עָשָׂר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְּכָרַת עִם מֹשֶׁה, לְאַפָּקָא בְּהוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא. וְאִית בְּהוֹן ע׳ב תֵּבִין דְּאִנּוּן חֶסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא, וּבְהוֹן רי״ו אַתְוָן בְּחֶשְׁבַּן גְּבוּרָה. וְאִנּוּן אַתְוָן מִתְכַּפְיָן תְּחוֹת תֵּבִין, וְדָא אִיהוּ וַיַּעֲבֹר ע׳ב רי״ו. וְדָא אִיהוּ הִנֵּה ה׳ רוֹכֵב עַל עָ׳ב קַ׳ל. וְדָא אִיהִי י׳ י״ה יה״ו יהו״ה יו״ד יו״ד קי״א יו״ד קי״א וא״ו יו״ד קי״א וא״ו קי״א וְאִנּוּן כ״ו אַתְוָן וְנָפְקִין מִן י׳ י״ה יה״ו יהו״ה וְדָא אִיהוּ הִנֵּה ה׳ רוֹכֵב עַל עָ״ב קַ״ל בְּהַהוּא זִמְנָא (שם מב). ה׳ כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר . יָרִיעַ, בִּתְקִיעָה וְדָא רְבִיעַ יַצְרִיחַ, בִּשְׁבָרִים, וְאִלֵּין ב׳ גְּרִשִׁין. עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר בִּתְרוּעָה, וְדָא שַׁלְשֶׁלֶת וְהָא אוֹקְמוּהָ. בְּהַהוּא זִמְנָא שׁוֹפָר מְהֻפָּךְ קַדְמָא, זָקֵף קָטָן, זָקֵף גָּדוֹל. מַאי מְהֻפָּךְ אֶלָּא מְהַפֵּךְ מֶמְשָׁלָה דְּאֻמִּין פ״כ דְּעָלְמָא, לְמֶמְשָׁלָה דְּיִשְׂרָאֵל. וּבְהַהוּא זִמְנָא וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן.

זְקֵף גָּדוֹל זָקֵף קָטֹן. וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּם (ישעיה ס) הַקָּטֹן יִהְיֶה לְאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי ה׳ בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה. וְהָא אוֹקְמוּהּ אִם זָכוּ אֲחִישֶׁנָּה, וְאִם לֹא זָכוּ בְּעִתָּהּ, בְּעֵת ה׳. צָרִיךְ לְמִנְדַּע מַאי עִתָּהּ דְּעָלַהּ אִתְּמַר (תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת לַה׳ הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ. וְהַאי אִית עֵת וְאִית עֵת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא טז) וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּבְגִין דָּא אָמַר (קהלת ה) עֵת לִבְכּוֹת וְעֵת לִשְׂחוֹק. וְרָזָא דְּמִלָּה מִיָּד דְּיֵיתֵי בְּכִיָּה עֵת דְּדַחֲקוּ לְיִשְׂרָאֵל, מִיָּד יְהֵא לוֹן עֵת פֻּרְקָנָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ל) עֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ. דְּהָא סַגִּיאִין הֲווֹ עִתִּין דְּעָאקוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים) מִשְׁגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה. מָאן יָכִיל לְמִנְדַּע הַהִא עֵת בֵּינַיְהוּ, אֶלָּא עֵת דִּבְכִיָּה אִיהוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה בְּבֶכִי יָבֹאוּ. בְּבֶכִי דְּדַלּוּת דְּכָךְ סָלִיק חֶשְׁבָּן בְּבֶכִי, כְּחֶשְׁבַּן ד״ל. וְכֵיוָן דְּחָזָא מֹשֶׁה הַאי דּוּחֲקָא דְּדַלּוּת לְיִשְׂרָאֵל, אִתְּמַר בֵּהּ וְהִנֵּה נַעַר בֹּכֶה. מִיָּד מַה כְּתִיב בָּתַר בְּכִיָּה וַתַּחְמֹל עָלָיו בְּפֻרְקָנָא. וְרָזָא דְּמִלָּה וַיִּתְמַהֲמֵהַּ וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד אִשְׁתּוֹ וּבְיַד ב׳ בְּנוֹתָיו בְּחֶמְלַת ה׳ עָלָיו. דְּהָכֵי עֲתִידִין לְמֶהֱוֵי בְּדָרָא דְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה כְּאנוּן אַנְשֵׁי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה. וּמִיָּד וַיּוֹצִיאוּהוּ וַיַּנִּיחוּהוּ מִחוּץ לָעִיר . וַיּוֹצִיאוּהוּ מִן גָּלוּתָא. וַיַּנִּיחוּהוּ מִמַּיָּא דְּטוֹפָנָא. וְעוֹד וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה ב׳ו כ״ה דְּאִתְּמַר בֵּהּ וַיִּפֶּן כ״ה וָכ״ה. וְאִיהוּ כְּלִילָא מֵחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה דְּאִתְמְסָרוּ לְמֹשֶׁה, וּבְהוֹן וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי. וּבְהוֹן מָחָא ם׳ מְחָאָן בְּמִצְרַיִם, וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר מִי יִרְפָּא לָךְ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא. בְּמַאי דְּמָחַצְתִּי לְמִצְרָאֵי אֲנִי אֶרְפָּא לָךְ. וּבְגִין מָה אֲעֵידֵךְ. שְׁלִימוּ דִּקְרָא הַבַּת יְרוּשָׁלַיִם , מָה אַשְׁוֶה לָךְ וַאֲנַחֲמֵךְ. כִּי גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מ״י יִרְפָּא לָךְ. מִיָּד שׁוֹפָר

הוֹלֵךְ אֶתְנָח יָתִיב. בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְעַר מָשִׁיחַ דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּנֹחַ דְּאִתְמַר בֵּהּ זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ דְּאִיהוּ כֹּבֶד הַמְּלָאכָה. וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ דְּאִתְמַר בְּהוֹן אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֶךְ. וְדָא אִיהוּ אֶתְנָח אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ (בְּרֵאשִׁית). וַיִּתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ, וְעֵרֶב רַב מ״ץ וְתֶבְ״ן שְׁאוֹר וְחָמֵץ. וְיִשְׂתָּאַרוּן יִשְׂרָאֵל סְלֶת נְקִיָּה, דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר (דברים כה) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. דְּאִנּוּן דְּאִשְׁתָּאַרוּ מִמֵּי טוּפְנ׳ דְּאִתְמַר בְּהוֹן, וּמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם, דְּאִנּוּן דַּוִו קַיְמִין עַל יִשְׂרָאֵל בְּחָמֵשׁ בְּגִין דְּאִנּוּן רֵישִׁין עָלַיְהוּ בְּגָלוּתָא. וּמִיָּד דְּאִתְמַחוּן יָתִיב קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּרְסֵה דְּאֶמְצָעָה אֲמֵי דְּלָא יָתִיב עַל כָּרְסֵה עַד דְּיִתְמַחוּן מֵעָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה וְגוֹ׳. וְדָא אִיהוּ אֶתְנָח יָתִיב. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיָתִיב עַל כָּרְסֵא יִמְחֹל לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל חוֹבִין דְּעָבְדוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְעַתִּיק יוֹמִין יָתֵב לְבוּשֵׁהּ כִּתְלַג חִוָּר. לְקַיְמָא אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. כָּרְסֵא שְׁבִיבִין דְּנוּר אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלַע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ .וְעוֹד אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים מִסְטָרָא דְּיִצְחָק, כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ מִסְטָרָא דְּאַבְרָהָם, דְּבֵהּ מִתְלַבְּנִין. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיָתִיב קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּרְסֵהּ, מִיָּד אַתְנַח. וַתָּנַח הַתֵּבָה שַׁרְיָא דְּטוּרֵי לוּטְיָא לְמֶעֱבַד בְּהוֹן דִּינָא, דְּאִנּוּן טוּרֵי קַרְדּוֹ, טוּרִין חֲשׁוּכִין בְּגָלוּתָא אֲרִירָן בְּגָלוּתָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים כח) אָרוּר אַתָּה בָּעִיר, וְאָרוּר אַתָּה בַּשָּׂדֶה. דִּבְהַהוּא זִמְנָא נָחְתִין כָּל חוֹבִין (נ״א לוּטָא) עַל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּיִתְכַּפְּרוּן מֵחוֹבֵיהוֹן, וְכָל זְכוּן נָחְתִין עַל חַיָּבַיָּא לְקַבְּלָא בְּהוֹן אַגְרֵיהוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. עוֹלִים סָלְקִין זְכוּן. וְיוֹרְדִין נִיתִין חוֹבִין. וְכֻלָּא בְּהַאי סֻלָּם סָלְקִין וְנָחְתִין. וּבְטַעֲמֵי

סֶלָם אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ שׁוֹפָר הוֹלֵךְ רְבִיעַ דַּרְגָּא תְּרֵי טַעֲמֵי. בְּהַהוּא זִמְנָא סָלִיק זְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל לְעֵלָּא, וְנָחִית חוֹבִין דִּילְהוּ כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. מַאי עוֹלִים וְיוֹרְדִים. אֶלָּא מָאן דְּחוֹבֵהּ נָחִית, זְכוּתֵהּ סָלִיק. בְּהַהוּא דַּרְגָּא דְּאַנְחִיתוּ לַשְׁכִינָה עַד עַפְרָא, כָּךְ נָחְתִין אִנּוּן דְּאַנְחִיתוּ לָהּ. וְכַמָּה דְּאִנּוּן נָחְתִין. כָּךְ שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי מַזָּלָא דִּילְהוֹן סְלִיקַת עַד דְּמָטַאת לַאֲתַר דְּאַנְחִיתוּ לָהּ, מִתַּמָּן. וּמִיָּד דִּסְלִיקַת לְאַתְרָהָא, מִיָּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל לָהּ בִּימִינָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ח) וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֵא אוֹתָהּ אֵלָיו הַתֵּבָה. בְּהַהוּא זִמְנָא וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, דְּאִנּוּן עֵרֶב רַב עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי. בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים , דְּאִנּוּן אֲבָהָן וְאִתְעַר זְכוּתָא דִּילְהוֹן עַל יִשְׂרָאֵל. דְּעַד הַהוּא זִמְנָא תָּמָה זְכוּת אֲבָהָן. מִתַּמָּן וְאֵילָךְ חָלָה זְכוּת אֲבָהָן בְּהַהוּא זִמְנָא וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וְגוֹ' וְהָרִשְׁעָה כָּלָה בְּעָשָׁן תִּכְלֶה וְגוֹ'. בְּכֵן וַדַּאי דְּאִיהוּ חֶסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא כְּרֵסֵא. בְּגִין דְּכוּרְסְיָא בִּימִינָא אִתְתְּקַנַת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְהוּכַן בְּחֶסֶד כִּסֵּא. וּבָהּ וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא ה' אֱלֹהֵינוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל כְּרֵסֵא דְּחֶסֶד דְּאִיהוּ דְּרַחֲמֵי, אִתְמַר אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת. בְּהַהוּא זִמְנָא וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ.

(בכאן שייך מה שכתוב בתיקונים בד"ן סוף ע"ב וגדפוי דשכינתא אִנּוּן כסוי דם חיה ועוף)

וְכָל דָּא מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וּמִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע אֶתְרוֹג דָּמֵי לְצַדִּיקָיָא, וַהֲדַס לַבֵּינוֹנִים, וַעֲרָבָה לָרְשָׁעִים. וּשְׁכִינְתָּא אִתְמַר בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מָשָׁלָה. אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. אִיהִי שָׁלְטָא עַל עֵץ הַדַּעַת

טוֹב וָרָע, מִסִּטְרָא דִּילֵהּ הִיא קְרִיבָא לְמַלְכָּא. (נ״א וּמִסִּטְרִין אִלֵּין לְזִמְנִין אִיהִי נוּקְבָא קְרִיבָא לְמַלְכָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב בָּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ מִסִּטְרָא דִּימִינָא לְזִמְנִין אִיהִי רְחִיקָא מִגֵּהּ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. מִסִּטְרָא דִּימִינָא אִיהִי לֹא מְקַבְּלָה טֻמְאָה טוֹב הוּא יְמִינָא. אֲבָל אַתְרָהָא טוֹב מְקַבְּלָא טֻמְאָה מֵרַע וּמָוֶת הוּא אֲתַר לֵית לֵהּ קְרִיבוּ. (נ״א אֶל הַקֹּדֶשׁ אִיהִי לֹא מְקַבְּלָא טֻמְאָה אֲבָל אַתְרָהָא טוֹב מְקַבְּלָא טֻמְאָה מֵרָע וּמֵהַהוּא אֲתַר דְּלֵית לֵהּ קְרִיבוּ).

וְתַמָּן צָרִיךְ לְקָרְבָא, קְטֹרֶת לְרַחֲקָא רוּחַ טֻמְאָה מֵהַהוּא אֲתַר.
וּלְקָרְבָא זְכוּתָא לִשְׂמָאלָא גְּבִירְתָּא וּלְרַחֲקָא שִׂפְחָה מִתַּמָּן. וּבְגִין דָּא כָּל שִׂמְהָן אִית בָּהּ וְאִתְקְרֵי שִׂדְרָה אָחוֹר

דְּאִיהִי כָּל עוֹבָדוֹהִי כִּלְאַחַר יָד וְרָזָא דִּמְלָה כִּלְאַחַר יָד. וְרָזָא דִּמְלָה כִּלְאַחַר יָד כָּל דְּאִיהוּ צַדִּיק. אַחַר יָד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דָּא שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי כִּלְאַחַר יָד לֵית תַּמָּן סְגִידוּ דְּאִתְמַר בֵּהּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ. תעלא בְּעִדָּנֵהּ סָגִיד לֵהּ. דִּבְזִמְנָא דְּאִיהִי כִּלְאַחַר יָד אִתְעֲבִיד זָנָב. ועכ״ד דְּאָמַר תעלא בְּעִדָּנֵהּ סָגִיד לֵהּ בְּאַתְרֵהּ. אֲבָל חוּץ מֵאַתְרֵהּ חֲוֵי זָנָב לָאֲרָיוֹת וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים. דְּהָא צַדִּיק גָּמוּר אַף עַל גַּב דְּנָחִית מִדַּרְגֵּהּ וְאִתְעֲבִיד זָנָב לָאֲרָיוֹת, עָלֵהּ אִתְמַר (תהלים לז) לֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב. מַאי זָנָב דִּילֵהּ, הַהוּא קוֹצָא דְּאָת ד׳ מִן אֶחָד דְּאִיהוּ י׳ וְעִירָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עָלֶיהָ אִתְמַר (משלי כד) כִּי שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק וָקָם.

תָּא חֲזֵי גִּלְגּוּל דְּאָת ו׳ אִיהוּ. דְּנָפִיק בְּשַׁעֲתָא, דְּעָלֵה אִתְמַר מַזָּל שָׂעָה גּוֹרֵם. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ מ״מ אֵין מַזַּל יוֹם גּוֹרֵם אֶלָּא מַזַּל שָׂעָה גּוֹרֵם. בְּאַבְרָהָם מַה כְּתִיב בֵּהּ כַּד אַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא (בראשית יט) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל הַמָּקוֹם, בְּגִין לְאַקְדָּמָא לָהּ. יִצְחָק מַה כְּתִיב בֵּהּ בְּגִלְגּוּלָא (שם כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב. נָפַק לְגַבֵּהּ לְחַקְלָא בְּגִין דְּאִתְמַר בֵּהּ (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. חַד אַקְדִּים לְפַשְׁפְּשָׁא לָהּ בְּצַפְרָא. וְתִנְיָנָא לְפַשְׁפְּשָׁא בָּהּ בְּרַמְשָׁא. יַעֲקֹב מַה כְּתִיב בֵּהּ (בראשית כב) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם (בְּרֵאשִׁית). פָּגַע בָּהּ. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּפָגַע בָּהּ, כְּגוֹן יַעֲקֹב דְּעָלֵה אִתְמַר (שם) וַיָּלֶן שָׁם. וְהַהִיא לֵינָה אִיהוּ לְוָיָה. מֵיָּד דְּאִיעַרַע בָּהּ (שם לב) וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. ועכ״ד דְּפָגַע בָּהּ, הַוָּה נָטִיר לָהּ וְלָא אִתְאַחַר יַעֲמֹד עַד דְּאָחֵד בַּעְלָהּ. וְדָא אִיהוּ (שם כה) וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ. דִּבְגִינֵהּ (שם לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ דְּאִיהוּ מֹשֶׁה דְּאָתָא בֵּהּ בְּגִלְגּוּלָא רוּחֵהּ דְּמֹשֶׁה. וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה הַוּוֹ קַיְמֵי בְּדַרְגָּא חֲדָא בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. אֲבָל דָּא בְּגוּפָא וְדָא נִשְׁמְתָא לָהּ וּבְגִין דָּא לֵית שַׁעֲתָא קַיְמָא לְכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בְּלָא בַּעְלָהּ. וּבְגִין דָּא כַּד דְּחִיקַת שַׁעֲתָא לְרִבִּי פְּדָת וְאָמַר אִי בָּעִית דְּאַחֲרֵבֵהּ לְעָלְמָא, וְאֶפְשָׁר דְּנַפְלַת בְּשַׁעֲתָא דְּמְזוֹנֵי וְאוּלַי דְּנַפְלַת. מַאי וְאוּלַי אֶלָּא וְאוּלַי אִי בָּעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּנַפְלַת בְּשַׁעֲתָא דְּמְזוֹנֵי. דְּהָא אִתְּתֵהּ עָבִיד, וְאוּלַי אִי בָּעֵי בַּעְלָהּ דַּהֲוֵי קַיְמָא מַה דְּאִיהִי עָבִידַת בְּלָא רְשׁוּתָא דְּבַעְלָהּ. וּכְגַוְנָא דָּא לֵית שַׁעֲתָא קַיְמָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא חַהְהוּא בַּר נָשׁ, אֶלָּא אִם יֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא בְּהַהוּא בַּר נָשׁ בַּעְלָהּ דְּהַהִיא שַׁעֲתָא. וְרָזָא דְּמִלָּה בָּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּבְלֹא בַּעְלָהּ

אִתְּמַר (ויקרא טז) וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, (שם) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עַנְיוּתָא. וְהַאי זָר לֹא בְּזָר אָחֳרָא דְּמוּם זָר, אֶלָּא זָר מִבַּעְלָהּ. זַכָּאָה מָאן דְּאִעַרַע בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּרֵי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. דְּכָל נִשְׁמְתָא אִית לָהּ עֵת וּזְמַן בְּגִלְגּוּלָא. כְּמָא דְּאָמַר קֹהֶלֶת (קהלת ג) לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם. וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּאִיהִי זְמַן וְעִדָּן לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה וּלְכָל גִּלְגּוּלָא וְגִלְגּוּלָא. וְאִיהִי עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִדָּן דְּכָל עִדָּנִין שֶׁפִּי מַאי וּפְלַג עִדָּן, אֶלָּא כְּגוֹן פְּלַג הַמִּנְחָה בְּשִׁמָּאלָא אִתְפַּלְגַת לְדִינָא, וּבִימִינָא לְרַחֲמֵי, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִשְׁתְּלִימַת. וְכַד אִתְפַּלְגַת בִּימִינָא וּשְׁמָאלָא אִתְּמַר בָּהּ לְאֶסְתֵּר (אסתר ה) מַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וַתֵּעָשׂ. וְאִיהִי כֹּח יְהוָ"ה פַּלְגוּ דִּילָהּ יַד יָמִין, וּפַלְגוּ דִּילָהּ יַד שְׂמֹאל. וְלָקֳבֵל תַּרְוַיְהוּ אַדְכִּיר קֹהֶלֶת כ"ח זְמָנִין עֵת דָּדָא הוּא דִּכְתִיב (קהלת ג) עֵת לָלֶדֶת וְגוֹ').

חָזָא דְּלָא אַצְלַח, וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו וְאַרְכִּיב לֵהּ בְּגוּפָא אָחֳרָא, כְּמָאן דְּאַרְכִּיב אִילָן מִמִּין תַּפּוּחִים בְּמִין חֲבוּשִׁים, וְתַמָּן אִשְׁתַּנֵּי אִילָנָא וְאִיבָא דִּילֵהּ. וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּי הַשֵּׁם. חָזָא דְּלָא אַצְלַח אַעְקַר לֵהּ מִתַּמָּן, וְשָׁנֵי לֵהּ בְּכָל עוֹבָדוֹי מִכָּל מַה דַּהֲוָה בְּקַדְמִיתָא וּמִכָּל צִיּוּרִין דִּילֵהּ. וְרָזָא דְּמִלָּה (איוב יד) מְשַׁנֶּה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ. הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר. כַּרְקַע דְּנָטַע לֵהּ תַּמָּן וַאֲצַלַח וְאִתְפְּשַׁט אַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי עַד אֶלֶף דּוֹר, דָּא שְׁכִינְתָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר. וְעָלַיְהוּ אִתְּמַר (שיר ח) הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה.וְאִלֵּין אֶלֶף עָלְמִין דְּכִסּוּפִין דְּאַרְכִּיב לֵהּ לָאָדָם עַל

כֻּלְּהוּ וְרָזָא דְּמִלָּה (דברים ה) וְעֹשֶׂה חֶסֶד לָאֲלָפִים. לְמָאן, לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֶלֶף דּוֹר. כֵּיוָן דְּאַצְלַח בְּכָל גִּלְגּוֹלָא וּבְכֻלְּהוּ אִתְדָּבֵי וְאַצְלַח, אִתְּמַר בֵּהּ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לָאֲלָפִים . אֲבָל לְחַיָּבָא דְּלָא אַצְלָחִין בְּכָל אִתְּמַר מַה כְּתִיב בְּהוֹן, יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף, לֹא אִית לוֹן חוּלָקָא בְּאֶלֶף עָלְמִין אִלֵּין. וְרָזָא דְּמִלָּה (קהלת ח) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ. מַאי וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ, דְּהָא אִם אִנּוּן רְשָׁעִים לָא הֲוָה לוֹן מֵאַתַר דְּקֻדְשָׁה. אֶלָּא וַדַּאי בְּכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים בְּגִין רִשְׁעוּתָא דִּילְהוֹן לֵית לוֹן חוּלָקָא בקדוש׳. אַדְּהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין קָא אָזְדַּמַּן לֵהּ, א״ל לָאו כָּל רַשִׁיעַיָּא שָׁוִין, דְּאִית רָשָׁע נָמוּר, וְאִית רָשָׁע שֶׁאֵינוֹ נָמוּר. רָשָׁע שֶׁאֵינוֹ נָמוּר אִית לֵהּ חוּלָקָא בְּקִדּוּשָׁא, וְאִית לֵהּ חוּלָקָא בִּמְסָאֲבוּ, דְּאִתְעָרְבוּ בֵּהּ תַּרְוַיְהוּ. וּלְהַאי אִתְּמַר רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וּבָאוּ וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ. וְלֹא אָמַר רָאִיתִי רְשָׁעִים גְּמוּרִים. דְּרָשָׁע נָמוּר לֵית לֵהּ חוּלָקָא בַּקְּדֻשָּׁה וַדַּאי. אֲבָל רָשָׁע דְּלָאו אִיהוּ נָמוּר, אִית לֵהּ חוּלָקָא בַּקְּדֻשָּׁה. וּבְגִין לְאִתְרַכָּאָה מִמְּסָאֲבוּ נָחְתִין לֵהּ בְּגִלְגּוֹלָא. וּלְהַאי לֵית שַׁעֲתָא וְעֵת וּזְמַן יְדִיעַ אֶלָּא יֵיתֵי כַּמָּה זְמִנִין בְּגִלְגּוֹלָא עַד דְּיִתְדַּכֵּי מֵהַהוּא זוֹהֲמָא. לְאוּמָנָא דַּהֲוָה לֵהּ מָאנָא דְּכַסְפָּא מְעָרָב בְּמִינָא אָחֳרָא. בָּעָא לְבָרְרָא וּלְלַבְּנָא לֵהּ. מֶה עָבַד הֲוָה יוֹצֵק לֵהּ בְּמָנָא כַּמָּה זְמִנִין, וְאַרְמֵי לֵהּ בְּנוּרָא עַד דְּאִתְבָּרֵר וְאִתְלְבַּן. וְרָזָא דְּמִלָּה (איוב כב) אֲשֶׁר קָמְטוּ וְלֹא עֵת נָהָר יוּצַק יְסוֹדָם. מַאי נָהָר דָּא נָהָר דִּינוּר דְּתַמָּן יוּצַק נִשְׁמָתָא עַד דְּאִתְלַבְּנָא. וּמַאי אֲשֶׁר קָמְטוּ בְּלֹא עֵת. אִלֵּין תתקע״ד דְּרִין דְּאִתְקָמִיטוּ בְּלֹא עֵת וְאִסְתַּלָּקוּ בְּלֹא עֵת קֶדֶם זְמַנַּיְהוּ, וְזָרִיק לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוֹלָא עַל כָּל דָּרָא

וְדָרָא וְחָזַר לוֹן לִיסוֹד. וְדָא אִיהוּ נָהָר יוֹצֵק יְסוֹדָם. דְּאִנּוּן דִּ' יְסוֹדִין דְּאַרְבַּע פַּרְצוּפִין, דְּאִנּוּן פַּרְצוּף אָדָם, וּפַרְצוּף אַרְיֵה, וּפַרְצוּף שׁוֹר וּפַרְצוּף נֶשֶׁר, דְּמָמָנָן עַל מַיָּא וְאֶשָּׁא וְרוּחָא וְעַפְרָא. אַרְיֵה מֶרְכָּבָה וְגִלְגּוּלָא דְּיֵלֵה מַיָּא, שׁוֹר מֶרְכָּבָה וְגִלְגּוּלָא דְּיֵלֵה אֶשָּׁא. נֶשֶׁר מֶרְכָּבָה וְגִלְגּוּלָא דְּיֵלֵה רוּחָא. אָדָם מֶרְכָּבָה וְגִלְגּוּלָא דְּיֵלֵה עַפְרָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב. ג' חַיָּון עָלַיְהוּ אִתְמַר הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. אָדָם, צְוָה לְאֶלֶף דּוֹר. אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן לְנַשְּׁקָא לֵהּ פָּרַח לְעֵלָּא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן סָבָא סָבָא עָלֶיךָ אִתְמַר (מלאכי ג) הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ. בְּדִיוּקָנָא דִּלְעֵלָּא אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכִינָא לְמֶחֱוֵי בָּךְ חוּלָקָא. פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּמִלְקַדְמִין. (כמו שנדפס בדח"ו) (בדק"י ע"ב כשאומר דקרבנא הוה מההוא אחד דאקרו ערוה)

וּמַאי הֲוָה פִּשְׁתִּים, דְּאִתְמַר בֵּהּ (שמות כח) וְעָשָׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בַד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה. אָמַר לֵהּ רִבִּי אֶלְעָזָר א"כ דְּאִתְכַּסִּי בֵּהּ עֶרְוָה טָב אִיהוּ. אָמַר לוֹ בְּרִי לָאו כָּל עֲרָיוֹת שָׁוִין, הַאי לָא קָרִיב קָרְבְּנָא דָּא אֶלָּא לִקְרָבָא עֶרְוָה דְּיֵלֵה לַה' דְּאִתְמַר בֵּהּ (ויקרא יח) אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי ה'. וּמַאי עֶרְוָה דְּיֵלֵה וְהָמָא בִּישָׁא עָרְלָה נוּקְבָא דְּעָרְלָה הִיא דְּאִתְמַר בָּהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן מוּשַׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הָיָה. וּמַאי נִינְהוּ אִמָּא דְּעַרְבּוּבְיָא בִּישָׁא, אִיבָּא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ג), וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל. וּמַאי נִיהִי לִילִי"ת מִתַּמָּן קָא אַתְיָן עֶרֶב רַב, דְּאִנּוּן מְעָרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה

א) הוֹי גּוֹי חוֹטֵא דְּאִנּוּן זֶרַע מְרֵעִים בָּנִים מַשְׁחִתִים וְגוֹ'. וְאָמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל לָעֶגְלָא. וּבְגִין דָּא (בראשית ו) וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. וְהָא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר בֵּהּ (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאִתְמַר בֵּהּ כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת, וְקַבִּיל לוֹן כ"ש לְקָרְבְּנָא דְּקַיִן. אֶלָּא דַּהֲוָה רְעוּתֵהּ לְבִישׁ כְּמָא דְּאִתְמַר אֲבָל הֶבֶל הֲוָה רְעוּתֵהּ בְּקָרְבְּנָא דִּילֵהּ לְקָרְבָּא שְׁכִינְתָּא לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ (דניאל ז) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב לְבוּשֵׁהּ כְּתַלַּג חִוָּר וּשְׂעַר רֵישֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא. בְּמַאי, בְּהַהוּא דְּקָרִיב מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵיהֶן. וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע ה' אֶל הֶבֶל. וְהָא אִתְמַר וּמִיָּד דְּלָא אִתְקַבַּל קָרְבְּנָא דְּקַיִן, וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד. וַיֹּאמֶר ה' לְקַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ דְּלָא אִתְקַבַּל קָרְבָּנְךָ. אִם תֵּיטִיב עוֹבָדָךְ בְּגִלְגּוֹלָא, שְׂאֵת לָךְ בְּעָלְמָא וְתִתְקַבֵּל בִּתְיוּבְתָּא. וְאִם לָאו, לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ. אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְכוּ'.

(זֶהוּ מַה שֶּׁחָסֵר לְעֵיל בְּדִקי"ד ע"ב כְּשֶׁאוֹמֵר עִם דַּרְגִּין דְּסִטְרָא דְּרָכָיו אֵצֶל פִּסְקָא וְהָאָדָם יָדַע שַׁיָּךְ זֶה) הָא הָכָא אָדָם דַּעֲשִׂיָּה וְיִצִירָה אָדָם דִּבְרִיאָה דְּאוֹקְמוּהּ עַל תִּפְאֶרֶת. מַאי בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם תְּרֵין דְּיוֹקְנִין דִּילֵהּ לְעֵלָּא. אִלֵּין אִנּוּן וּ תְּרֵין וָוִין אִנּוּן תְּרֵין דְּיוֹקְנִין דָּא דְּאִיהוּ אָדָם דְּאֶמְצָעִיתָא. דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי דְּמוּת אָדָם עִלָּאָה דְּאִיהוּ חָכְמָה. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּמוּת אָדָם דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְעוֹד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּדְיוֹקְנָא דְּכֶתֶר וְדָא אָדָם דִּבְרִיאָה. וְאָדָם דִּיצִירָה צַדִּיק בְּדְיוֹקְנָא דְּחָכְמָה. וּבְגִין דָּא (מלכים א) וַיְהוָה נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. דְּאִיהוּ צַדִּיק בְּרִית שָׁלוֹם שְׁלָם ה'. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה דְּמוּת דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה. וְעוֹד אָדָם מִסִּטְרָא דְּוָא"ו

אִיהוּ אָרִיךְ אַנְפִּין וְדָא אָדָם דִּבְרִיאָה אָדָם דִּיצִירָה זְעֵיר אַנְפִּין מִסְטְרָא דְּוֵיצֶר. יו"ו אִלֵּין אִנּוּן סְפִירָן דִּבְרִיאָה וִיצִירָה וַעֲשִׂיָּה תַּתָּאִין וְאָדָם דִּבְרִיאָה וִיצִירָה וַעֲשִׂיָּה עִלָּאִין. וְאַשְׁכַּחְנָא טְמִירִין בְּסִפְרָא דַּחֲנוֹךְ, דְּאָדָם בְּחִשְׁבַּן זְעֵיר תֵּשַׁע אִיהוּ. וְכָל סְפִירָה אִתְקְרִיאַת אָדָם. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּמוּת אָדָם. בְּקַדְמִיתָא עִלַּת הָעִלּוֹת אמ"ו לְכֶתֶר נַעֲשֶׂה אָדָם יְהֵא רֵישָׁא מִמְּךָ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר ז) רֹאשְׁךָ עָלֶיךָ כְּכַרְמֶל. רֵישָׁא הָא חַד. וּמִצְחָא דִּילֵהּ וּתְרֵין עַיְנִין וּתְרֵין אוּדְנִין הָא שִׁית. וּתְרֵין אַנְפִּין וְחוֹטָמָא הָא תֵּשַׁע. נַעֲשֶׂה אָדָם הָא פּוּמָא דִּיהֵא עֲשִׂירִית כְּלָלָא דִּכְלָּא. אָמַר לוֹ רִבּוֹן עָלְמָא כָּל עָמָל הָאָדָם לְפִיהוּ. וְכָל גִּלְגּוּלִין דִּילֵהּ לְפִיהוּ. וְאֶפְשָׁר דְּיָהִיב בְּשַׁעֲתָא דְּמְזוֹנֵי. אָמַר לוֹ אֲנָא אִשְׁתַּדַּל בְּכוּ לָא יְהֵא עָמָל בְּפִיהוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא בָּרָא כֻּלָּא בְּלָא עָמָל וְיגִיעָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לג) בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וּמֶה עָמָל הֲוָה לְעֵלָּא וְחֶסְרוֹנָא דְּמְזוֹנָא. אָמַר לוֹ אֵין דְּהַהוּא אָדָם קַדְמוֹן הֲוָה בְּנֵי עָלְמִין וּמַחֲרִיבָן. בְּגִין דְּעִלַּת הָעִלּוֹת לָא הֲוָה מְשִׁתַּדַּל תַּמָּן. בְּגִין דְּעַד הַשְׁתָּא לָא הֲוָה שְׁלִים בְּנוּקְבָא דִּילֵהּ. וּבְגִין דָּא אָמַר (בראשית א) נַעֲשֶׂה אָדָם דְּאִיהוּ נוּקְבָא וְאִשְׁתַּדַּל תַּמָּן דְּאִיהוּ לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בַּאֲתַר שְׁלִים. לְבָתַר נָחִית לְמֶחֱא דְּאִיהוּ חָכְמָה וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. דְּמֶחֱא אִיהוּ חַד וְאִתְפְּלַג לְד' מֹחִין הָא חֲמֵשׁ. וּתְרֵין כַּנְפֵי רֵאָה וּתְרֵין כְּלְיָן דְּאִתְחַשִּׁיבוּ עִמֵּהּ מִלְּגָאו, הָא תֵּשַׁע וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם דָּא לְבָא דִּיהֵא שְׁלִימוּ דִּכְלָּא. וּלְבָתַר נָחִית לְגוּפָא וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. דְּגוּפָא עִלַּהּ צַוָּאר וְקָנֶה וְוֶשֶׁט הָא תְּלַת. וְגוּף וּתְרֵין דְּרוֹעִין הָא שִׁית. וּבְרִית וּתְרֵין שׁוֹקִין הָא תֵּשַׁע. נַעֲשֶׂה אָדָם עֲשִׂירִית לְכֻלָּא דָּא נוּקְבָא

בְּכָל אֲתַר נוּקְבָא דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי שְׁלִימוּ דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְהָכֵי אָזִיל בְּכָל אֵבָר וְאֵבָר וּבְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. עַד דְּאִתְכְּלִילַת שְׁכִינְתָּא בְּכָל סְפִירָה וּבְכָל אֵבָר. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִשְׁתְּלִימוּ כָּל אֵבָרִין בָּהּ כָּל חַד לְעֶשֶׂר כְּגַוְנָא דָּא, יו״ד ה״א וָא״ו ה״א. לְבָתַר נָחִית לְאַרְבַּע חֵיוָן דְּאִתְנְטִיל מִנַּיְהוּ אָדָם דְּאִנּוּן יְהוָ״ה. וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם לְמֶהֱוֵי שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִכָּל סִטְרָא. וְהָכֵי נָחִית לְתַתָּא לְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. וְהָכֵי לְתַתָּא בִּבְנֵי נָשָׁא. וְאֶלְעָזָר בְּרִי נְקֹט הַאי כְּלָלָא בִּידָךְ, דִּבְכָל אֲתַר דְּלֵית שְׁכִינְתָּא תַּמָּן, לֵית שְׁלֵמוּתָא תַּמָּן, וְעִלַּת הָעִלּוֹת לָא שַׁרְיָא תַּמָּן. וּבְגִין דָּא אִיהוּ בַּר נָשׁ פָּגִים בְּלֹא נוּקְבָא, וְלָא שַׁרְיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וְכָל חַבְרַיָּא דְּתַמָּן אִלּוּ לָא אֲתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי. וְעוֹד אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בִּרְכָאן לָא נָחְתִין עַל סְפִירָה וְלָא נְבִיעוּ, עַד דִּשְׁכִינְתָּא אִתְחַבְּרַת בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ב) כִּי לֹא הִמְטִיר ה׳ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. אַמַּאי בְּגִין דְּאָדָם אַיִן. דְּעָלֵהּ אִתְּמַר (יחזקאל מה) לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ. וְאָדָם לֹא אִתְקְרֵי בְּלֹא נוּקְבָא, וּבְגִין דָּא כִּי לֹא הִמְטִיר ה׳ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ. וְכָל בִּנְיָנִין דַּהֲווֹ חֲרֵבִין וְיבֵשִׁין בְּלָא נְבִיעוּ, עַד דְּאָתַת שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא (שמות כ) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ. וְתִרְגֵּם אֶנְקְלוֹס בְּכָל אַתְרָא דְּאַשְׁרֵי יָת שְׁכִינָתִי. דְּכָל בִּרְכָאן בֵּהּ מִתְכַּנְּשִׁין. וּבְגִינֵהּ אִתְּמַר כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בִּבְרוּךְ. מַאי בָּרוּךְ כ׳ כְּתָר. ר׳ רֵאשִׁית חָכְמָה. ב׳ אִמָּא עִלָּאָה וְאִמָּא תַּתָּאָה. ו׳ כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, הָא עֶשֶׂר כְּלִילָן בָּהּ וְכֻלְּהוּ מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבָּהּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת

בֵּית הַכְּנֶסֶת כניסו דְּכֹלָּא. וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם וְעַל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ. הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן. כָּלִיל עֶשֶׂר סְפִירָן מֵעֵלָּא לְתַתָּא דְּאִיהוּ מְקוֹר כָּל בִּרְכָאן. וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם. תְּרֵין זִמְנִין אַמַּאי. הָוָה לֵהּ לְמֵימַר כָּל מָאן דְּמְצַלֵּי כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ וְזוֹקֵף בַּשֵּׁם. אַמַּאי תְּרֵין כְּרִיעוֹת וּתְרֵין זְקִיפוֹת. אֶלָּא רָזָא דִּתְרֵין כְּרִיעוֹת רֵישָׁא וְגוּפָא. עַד חַ״י עָלְמִין דְּאִיהוּ כָּלִיל חַ״י חֶלְיָן. וְדָא אִיהוּ עַד שֶׁיִּתְפַּקְּקוּ כָּל חֶלְיוֹת שֶׁבַּשִּׁדְרָה. וְעָלַהּ אִתְמַר בְּיַעֲקֹב (בראשית לג) וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים. וּכְמָא דְּתַקִּין כְּרִיעוֹת אִנּוּן בְּרֵישָׁא וְגוּפָא דְּאִיהוּ בָּרוּךְ. הָכִי צָרִיךְ תְּרֵין זְקִיפוֹת תַּמָּן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא רָזָא עִלָּאָה אִית יַתִּיר דְּנִחִיתוּ דְּנְבִיעוּ מִלְּגָאו אִיהוּ יַתִּיר. תְּרֵין כְּרִיעוֹת אִנּוּן י״ו לְגַבֵּי מָאן לְגַבֵּי ה״ה. וּתְרֵין זְקִיפוֹת בה״ה לְסָלְקָא ה׳ בִּי׳, ה׳ בּוֹ׳. כְּגַוְנָא דְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי דְּאִסְתַּלְּקִין בִּתְרֵין עַמּוּדִין. וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (תהלים קמה) סוֹמֵךְ ה׳ לְכָל הַנּוֹפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים. אָמַר לוֹ וְהָא אִתְמַר כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בִּבְרָכוֹת, דְּאִיהוּ אֵל עֶלְיוֹן דְּאִתְכְּלִילָן בֵּהּ עֶשֶׂר. אֵיךְ אִנּוּן כְּפוּלִים תַּמָּן עֶשֶׂר תִּנְיָנִין לְמֶהֱוֵי תַּמָּן תְּרֵין כְּרִיעוֹת. דְּהָא כְּרִיעוֹת אִנּוּן עֶשֶׂר מֵעֵלָּא לְתַתָּא. זְקִיפוֹת עֶשֶׂר מִתַּתָּא לְעֵלָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה אָלֶ״ף הֵ״א יוּ״ד הֵ״א. יוּ״ד הֵ״א. וָא״ו הֵ״א. הַכְּרִיעוֹת בְּעֶשֶׂר מִן אָלֶ״ף דַּאֲדָנָ״י עַד זְקִיפוֹת מִן י׳ דאדני עַד אָלֶ״ף מִן אֲדָנָ״י אִיהוּ אֶהְיֶה. י׳ מִן אֲדָנָ״י אִיהוּ יְהוָ״ה. וּבְגִין דָּא כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ אָלֶ״ף הֵ״א יוּ״ד הֵ״א. וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם יוּ״ד הֵ״א וָא״ו הֵ״א. דָּא הָכָא זְקִיפָה חַד וְהַכְרָעָה חַד. הַכְרָעָה בְּאֶהְיֶה זְקִיפָה ביהו״ה. וְכֹלָּא בַּאֲדָנָי. א״כ זְקִיפָה תִּנְיָנָא וְהַכְרָעָה תִּנְיָנָא בְּמַאי. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק

יוֹמִין. וַדַּאי זְקִיפָה וְהַכְרָעָה תִּנְיָנָא צָרִיךְ לְעִלַּת הָעֲלוֹת. דְּנָחִית לֵהּ מֵעֵלָּא לְתַתָּא וּלְסָלְקָא בֵּהּ שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהוּ זָקֵף לָהּ בְּשֵׁם יְהוָ״ה דְּכֹלָּא בִּידֵהּ וּבִרְשׁוּתֵהּ עֲלַיְהּ וִירִידָה וּנְבִיעוּ בִּרְשׁוּתֵהּ דְּלָא נָחִית אֶלָּא בִּרְשׁוּתֵהּ. וְאִם הוּא לֹא נָחִית נְבִיעוּ לֹא נָחִית. וְאִם הוּא לֹא נָחִית לֵית סְלִיקוּ לִשְׁכִינְתָּא וּנְבִיעוּ לֹא נָחִית לָהּ. חֲדוּ כְּלְהוּ חַבְרַיָּא וַחֲדָא רִבִּי אֶלְעָזָר. נָפַק קָלָּא וְאָמַר עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְעַל רִבִּי אֶלְעָזָר וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, אִתְחַבָּרוּ אוֹפַן וּמַלְאָךְ וְכִסֵּא וְאָמְרוּ נַעֲשֶׂה אָדָם, דִּיהֵא בְּשֻׁתָּפוּ דִּילָן, נִשְׁמְתָא מִכִּסֵּא וְרוּחָא מִמַּלְאָךְ, וְנַפְשָׁא מֵאוֹפַן לְמֶהֱוֵי בְּדִיוּקָנָא דִּילָן לְבָרְכָא וּלְקַדְּשָׁא וּלְיַחֲדָא לֵהּ כְּגַוְנָא דִּילָן וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם. אַדְּהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין קָא נָחִית וְאָמַר, שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן מָאן הוּא דְּאָמַר מֹשֶׁה אָדָם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מַאי נִיהוּ הָכָא הַאי אֱלֹהִים. מִיָּד פָּרַח וְלֹא חָזָא לֵהּ. כְּמָא דְּשָׁמַע רִבִּי שִׁמְעוֹן שא״ל שִׁמְעוֹן שִׁמְעוֹן וְלֹא קָרָא לֵהּ בְּשֵׁם רִבִּי. אָמַר וַדַּאי אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ (דניאל ז) וַעֲתִיק יוֹמִין יְתִב לְבוּשֵׁהּ כִּתְלַג חִוָּר. כְּעָן אִיהִי שַׁעֲתָא לְמִפְתַּח בְּהַאי רָזָא דְּוַדַּאי הָכָא אִית רָזָא דְּלָא אִית רְשׁוּ לְאִתְגַּלְיָא. וּכְעָן מַשְׁמַע דִּרְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְאִתְגַּלְיָא. פְּתַח וְאָמַר לְמַלְכָּא דַּהֲוָה לֵהּ כַּמָּה בְּנִינִין לְמִבְנֵי, וַהֲוָה לֵהּ אוּמָנָא. וְאוּמָנָא לָא הֲוָה עָבִיד מִדְעַם אֶלָּא בִּרְשׁוּ דְּמַלְכָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ח) וָאֱהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן וְגוֹ׳. מַלְכָּא וַדַּאי אִיהוּ חָכְמָה לְעֵלָּא, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ מַלְכָּא לְתַתָּא. אֱלֹהִים אוּמָנָא לְעֵלָּא וְדָא אָמָּא עִלָּאָה, אֱלֹהִים אוּמָנָא לְתַתָּא וְדָא שְׁכִינְתָּא דִּלְתַתָּא. וְאִתְתָּא לֵית לָהּ לְמֶעֱבַד מִידְעַם בְּלָא רְשׁוּ דְּבַעְלָהּ. וְכָל בְּנִינִין דַּהֲווֹ בְּאַרַח אֲצִילוּת,

הַוָּה אַבָּא אָמַר בַּאֲמִירָה לְגַבֵּי אִמָּא יְהִי כָּךְ, וְכָךְ הַוָּה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר, הַוָּה אָמַר לֵאלֹהִים יְהִי אוֹר מָארֵי דְּבִנְיָנָא אִיהוּ אוֹמֵר, וְאוֹמָנָא עָבִיד מִיָּד. וְהָכֵי בְּכָל בִּנְיָנִין דְּאִנּוּן בְּאוֹר׳ אֲצִילוּת, הַוָּה אָמַר יְהִי רָקִיעַ יְהִי מְאוֹרֹת וְכֹלָּא אִתְעֲבִיד מִיָּד. בַּד מָטָא לְעָלְמָא דְּפַרוּדָא דְּאִיהוּ עוֹלַם הַנִּפְרָדִים, אָמַר אוֹמָנָא לְמָארֵי בִּנְיָנָא, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. אָמַר מָארֵי בִּנְיָנָא וַדַּאי טָב הוּא לְמֶעֱבַד לֵהּ אֲבָל עָתִיד הוּא לְמֶחֱטֵי קַמָּךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי י) בֶּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ, אִיהִי אַמְרַת בָּתַר דְּחוֹבֵהּ בְּאִמָּא תַּלְיָא וְלָא בְּאַבָּא, אֲנָא בָּעֵינָא לְמִבְרֵי לֵהּ בְּדִיקְנָא דִּילִי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, וְלֹא בָּעָא לְאִשְׁתַּתְּפָא בֵּהּ אַבָּא. בְּזִמְנָא דְּחָב מַה כְּתִיב וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. אָמַר מַלְכָּא לְאִמָּא וְלֹא אֲמָרִית לָךְ דְּעָתִיד אִיהוּ לְמֶחֱטֵי. בְּהַהוּא זִמְנָא תָּרִיךְ לֵהּ וְתָרִיךְ לָהּ עִמֵּהּ. וּבְגִין דָּא כְּתִיב בֶּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב, דָּא אָדָם דְּאִיהוּ בְּאַרַח אֲצִילוּת. וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ, דָּא אָדָם דִּבְרִיאָה. קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְאָמְרוּ רִבִּי יוֹסֵי וְכִי אִית פְּרוּדָא בֵּן אַבָּא וְאִמָּא, דְּמִסְטְרָא דְּאַבָּא אִיהוּ כְּאַרַח אֲצִילוּת וּמִסְטְרָא דְּאִמָּא בְּבִרְיאָה. אָמַר חַבְרַיָּא חַבְרַיָּא לָאו הָכֵי, דְּהָא אָדָם דַּאֲצִילוּת דְּכַר וְנוּקְבָא הַוָּה מִסְטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, וְדָא אִיהוּ (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יְהִי אוֹר מִסְטְרָא דְּאַבָּא. וַיְהִי אוֹר מִסְטְרָא דְּאִמָּא. וְדָא אִיהוּ אָדָם דּוּ פַּרְצוּפִין. וּלְהַאי לֵית בֵּהּ צֶלֶם וּדְמוּת. אֶלָּא אִמָּא הַוָּת לֵהּ כְּנוּ״י דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן אֱלֹהִים. וְהַהוּא כְּנוּי אִיהוּ אוֹר וְחֹשֶׁךְ. וּבְגִין הַהוּא חֹשֶׁךְ דַּהֲוָה בְּהַהוּא כְּנוּי, אָמַר אַבָּא דְּעָתִיד

לְמֶחֱטֵי לָאָדָם דִּבְרִיאָה (נ״א דַּאֲצִילוּת) דְּאִיהוּ אוֹר לְבוּשׁ עֶלְיוֹן. וְהַאי אִיהוּ אוֹר דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹם א׳ דִּגְנָזוּ לַצַּדִּיקִים. וְהַהוּא חֹשֶׁךְ דְּאִתְּבְּרִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְרַשִּׁיעַיָּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמואל א, ב) וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמוּ. וּבְגִין הַהוּא חֹשֶׁךְ דַּהֲוָה עָתִיד לְמִמְטֵי לְהַהוּא אוֹר, לָא בָּעֵי אַבָּא לְאִשְׁתַּתְּפָא בֵּהּ. וּבְגִין דָּא אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ הַהוּא אוֹר. כִּדְמוּתֵנוּ הַהוּא חֹשֶׁךְ דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא דְּאוֹר, כְּגַוְנָא דְּגוּפָא דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא לְנִשְׁמְתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי. חֲדוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְאָמְרוּ זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ עַד הַשְׁתָּא. פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אָמַר חַבְרַיָּא שְׁמָעוּ מִלִּין עַתִּיקִין דַּאֲנָא בְּעֵינָא לְגַלָּאָה בָּתַר דְּאִתְיְהִיב לִי רְשׁוּ לְגַלָּאָה. מַאי נִיהוּ דְּאָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֶלָּא דָּא הוּא עִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין. וְהַהוּא אִתְקְרֵי עִלַּת הָעִלּוֹת, עִלַּת מֵאִלֵּין עִלּוֹת דְּלָא יַעֲבִיד חַד מֵאִלֵּין עִלּוֹת שׁוּם עוֹבַד׳ עַד דְּנָטִיל רְשׁוּ מֵהַהוּא עִלָּאָה דְּעָלֵּה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא לְעֵלָּא בְּנַעֲשֶׂה אָדָם, נַעֲשֶׂה וַדַּאי, עַל תְּרֵין אִתְּמַר דְּאָמַר דָּא לְהַהוּא דִּלְעֵלָּא מִנֵּהּ, נַעֲשֶׂה אָדָם וְלָא עָבִיד מִדַּעַם, אֶלָּא בִּרְשׁוּ בַּאֲמִירָה מֵהַהוּא דִּלְעֵלָּא מִנֵּהּ. וְהַהוּא דִּלְעֵלָּא מִנֵּהּ לָא עָבִיד מִדְעַם עַד דְּנָטִיל עֵצָה מֵחַבְרֵהּ. אֲבָל הַהוּא דְּאִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, דְּלֵית לְעֵלָּא מִנֵּהּ וְלֵית לְתַתָּא דְשׁוּה לֵהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְגוֹ׳. אָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי, דְּנָטִיל עֵצָה מִנֵּהּ, כְּגַוְנָא דְּהַהוּא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ. קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְאָמְרוּ ר׳ הַב לָן רְשׁוּ לְמַלָּלָא

בְּהַאי אֲתַר. אָמְרוּ וְהָא אַמְרַת לְעֵיל דְּעַלַּת הָעֲלוּת אָמַר לְכֶתֶר נַעֲשֶׂה אָדָם, וְאֵיךְ אָמְרוּ בְּעַלַּת הָעֲלוּת דְּלָא נָטִיל עֵצָה וּרְשׁוּ אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוּדוֹהִי בְּלָא שִׁתּוּף וְחֶשְׁבָּן, דִּכְתִיב וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אַפְלוּ אֱלֹהִים דַּאֲצִילוּת. אָמַר לוֹן יְהוֹן שָׁמְעִין אוּדְנֵיכוֹן מַה דְּפוּמַיְכוּ מְמַלֵּל. וְהָא לָא אֲמָרִית לְכוּ הַשְׁתָּא דְּאִית דְּאִתְקְרֵי עִלַּת הָעֲלוּת, וְלָאו אִיהוּ הַהוּא דְּאִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל הָעֲלוּת. דְּעִלַּת עַל כָּל הָעֲלוּת לֵית לֵהּ תִּנְיָנָא דְּנָטִיל עֵצָה מִנֵּהּ. דְּאִיהוּ יָחִיד קַדְמָם כֹּלָּא, וְלֵית לֵהּ שְׁתָפָא. וּבְגִין דָּא אָמַר רָאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי דְּנָטִיל עֵצָה מִנֵּהּ. דְּאִיהוּ יָחִיד קַדְמָם כֹּלָּא וְלֵית לֵהּ תִּנְיָנָא וְלָא שְׁתָפָא. וְלֵית חֶשְׁבָּנָא. דְּאִית אֶחָד בְּשִׁתּוּף בְּגוֹן דְּכָר וְנוּקְבָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן כִּי אֶחָד קָרָאתִיו וְכוּ׳. אֲבָל אִיהוּ חַד בְּלָא חֶשְׁבָּן וּבְלָא שִׁתּוּף. וּבְגִין דָּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּהּ וְאָמְרוּ, זַכָּאָה דְּמָארֵי אִסְתְּכַם עִמֵּהּ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין אִית בַּר נָשׁ דְּלָא הֲווֹ מִתְגַּלְיָין לְמַלְאָכִין קַדִּישִׁין. אָמַר לוֹן חַבְרַיָּא אִית לָן לְאַשְׁלָמָא קְרָא, דְּכַמָּה רָזִין טְמִירִין בְּהַאי קְרָא. אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה וְגוֹ׳. אָמִית בִּסְפִירָה וַאֲחַיֶּה בִּסְפִירָה מִסְּטְרָא דִּימִינָא חַיֵּי, וּמִסְּטְרָא דִּשְׂמָאלָא מִיתָה. וְאִי לָאו אִסְתְּכָמוּ תַּרְוַיְהוּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לָא אִתְקַיָּם דִּינָא דְּאָנוּן בְּמוּתָב תְּלָתָא כַּחֲדָא. וּלְזִמְנִין אִתְחַכְּמוּן תְּלָתָא לְמֶעֱבַד דִּינָא, וְיֵיתֵי יַד יְמִינָא דְּאִיהִי פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים. דְּאִיהוּ יְהוָ״ה יוּ״ד הֵ״א וָא״ו הֵ״א וְדָא שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי יַד יָמִין מִסְּטְרָא דְּחֶסֶד, יַד שְׂמֹאל מִסְּטְרָא דִּגְבוּרָה. יַד יְהוָ״ה מִסְּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. כַּד בַּר נָשׁ חָזַר בִּתְיוּבְתָּא הַאי יָד שֵׁיזִיב לוֹן מִן דִּינָא. אֲבָל כַּד דָּן עִלַּת עַל כָּל הָעֲלוּת, אִתְמַר בֵּהּ וְאֵין מִיָּדִי

מַצִּיל. וְעוֹד תְּלָת זִמְנִין אִית בְּהַאי קְרָא אֲנִי אֲנִי אֲנִי דְּאִית בְּהוֹן אֵ אֵ אֵ י י י, דְּאִתְרְמִיזוּ בְּיוּ"ד הֵ"י וָא"ו הֵ"י. יוּ"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְאִית בְּהוֹן תְּלָת וָוִי"ן וְאַי"ן וְאחי"ה וְאנ"י דְּאִתְרְמִיזוּ בְּאִלֵּין שְׁמָהָן. וְעִם כָּל דָּא דְּהַאי קְרָא אוֹקְמוּהּ חַבְרַיָּא לְגַבֵּי אֱלֹהִים אֲחֵרִים. רָאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ דְּאִתְמַר בְּהוּ אנ"י וה"ו. וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי, דָּא שְׂמְאל וְנָחָשׁ. אֲנִי אָמִית, בִּשְׁכִינְתָּא לְמָאן דְּאִיהוּ חַיָּב. וַאֲנִי אֶחְיֶה בֵּהּ לְמָאן דְּאִיהוּ זַכָּאי. וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל דָּא יַד יְהוָ"ה דְּאִיהוּ יְהוָ"ה יוּ"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְאִיהוּ כוז"ו במוכס"ז וְכֻלָּא קִשּׁוּט. אֲבָל מַה דְּאִתְמַר לְעֵלָּא עַל עִלָּאָה דְּאִיהוּ עִלַּת עִלּוֹת כָּל הָעִלּוֹת, הַאי רָזָא לָא אִתְמְסַר אֶלָּא לְחַכִּימַיָּא וּנְבִיאַיָּא. וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, הָא אוֹקְמוּהּ חַבְרַיָּא עַל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, דְּאִנּוּן אָמְרוּ הַאי קְרָא בָּתַר דַּהֲווֹ יַדְעִין מַה דַּהֲוָה וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי. וְאִנּוּן הֲווֹ יָדְעֵי דַּהֲוָה עָתִיד לְמֶחֱטֵי. וַאֲמַאי בָּעֵי לֵהּ לְמֶעֱבַד. וְלֹא עוֹד אֶלָּא עֻזָּא וְעַזָּאֵל הֲווֹ מְקַטְרְגִין עָלֵהּ זִמְנָא דְּאָמַר' נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמְרוּ מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ. מָה אֶת בָּעֵי לְמֶעֱבַד אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ וְעָתִיד לְמֶחֱטֵי קַמָּךְ בְּאִתְתָּא דְּיִלֵּהּ דְּאִיהִי חִשָּׁךְ. דְּאוֹר אִיהוּ דְּכוּרָא. חִשָּׁךְ נוּקְבָא. שְׂמְאל חִשָּׁךְ דִּבְרִיאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא שְׁכִינְתָּא אָמְרָה לוֹ בְּהַאי דְּאַתְּנָן מְקַטְרְגִין אַתְּנָן עָתִידִין לְמִנְפַּל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְחָשְׁקוּ בְּהוֹן וְטָעוּ בְּהוֹן וְאַפִּיל לוֹן שְׁכִינְתָּא מִקְּדָשָׁהּ דִּילְהוֹן. אָמְרוּ חַבְרַיָּא אִי הָכִי עֻזָּא וְעַזָּאֵל לֹא מְשַׁקְּרִין בְּמִלּוֹלַיְהוּ. דְּוַדַּאי בְּנוּקְבָא הֲוָה עָתִיד לְמֶחֱטֵי אָדָם. אֶלָּא הָכִי אָמְרָה שְׁכִינְתָּא אַתְּנָן דְּאִזְדַּמְּנָתוּן לְקַטְרוּגָא קָדָמַי יַתִּיר מִכָּל צְבָא

מָרוֹם, אִי אַתּוּן חֲוֵיתוּן שַׁפִּירִין מֵאָדָם בְּעוֹבָדַיכוּ, יָאוּת לְכוּ לְקַטְרְגָא עָלֵה. אֲבָל אִם הוּא עָתִיד לְמֶחֱטֵי בְּאִתְתָּא חַדָּא אַתּוּן בְּנָשִׁין סַגִּיאִין. כְּמָא דְּאִתְמַר (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. בְּנוֹת הָאָדָם וְלֹא בַּת הָאָדָם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אִם אָדָם חָב הָא אַקְדִּים לֵהּ תְּשׁוּבָה לְאַחֲזָרָא לְמָארֵהּ וּלְאִתְתַּקְּנָא בְּמָא דְּחָב. אָמַר לוֹ חַבְרַיָּא א״כ אַמַּאי כְּלֵי הַאי. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר חַבְרַיָּא אִי לָא הַוָּה הָכֵי דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע דְּאִנּוּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ, לָא הַוָּה זְכוּ וחוב׳ לְאָדָם דִּבְרִיאָה. אֶלָּא דְּאִתְבְּרֵי מִתַּרְוַיְהוּ. וּבְגִין דָּא (דברים ל) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים. אָמְרוּ לֵהּ וְעוֹד כֻּלֵּי הַאי אַמַּאי. לָא הַוָּה אִתְבְּרֵי לְמֵיחַב קֳדָם יְהוָ״ה, וְלָא גַּרְמָא כָּל מַה דְּגָרִים לְעֵלָּא, וְלָא הַוָּה לֵהּ לֹא עֹנֶשׁ וְלֹא שָׂכָר.

אָמַר חַבְרַיָּא מִן הַדִּין הַוָּה לְמִבְרֵי לֵהּ בְּגִין דְּאוֹרַיְתָא בְּגִינָהּ אִתְבְּרִיאַת דִּכְתִיב בָּהּ אַגְרָא לְצַדִּיקַיָּא וְעָנְשָׁא לָרְשָׁעִים. (וְלָא הַוָּה אַגְרָא לְצַדִּיקַיָּא וְעָנֶשׁ לְרַשִּׁיעַיָּא), אֶלָּא בְּגִין אָדָם דְּבְרִיאָה לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ. אָמְרוּ וַדַּאי כְּעָן שְׁמַעְנָא מַה דְּלָא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא. דְּוַדַּאי לֹא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְּתָא דְּלָאו הוּא צָרִיךְ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אוֹרַיְתָא דִּבְרִיאָה אִיהִי לְבוּשָׁא דִּשְׁכִינְתָּא. אִם אָדָם לֹא הַוָּה עָתִיד לְמִבְרֵי הַוַּת שְׁכִינְתָּא בְּלָא כְּסוּיָא כְּגַוָּנָא דְּעָנִי. וּבְגִין דָּא כָּל מָאן דְּחָב כְּאִלּוּ בְּפָשִׁיט לִשְׁכִינְתָּא מַלְבּוּשָׁהָא, וְהַאי אִיהוּ עוֹנְשָׁא דְּאָדָם. וְכָל מָאן דְּמְקַיֵּים פִּקּוּדֵי דְּאוֹרַיְתָא כְּאִלּוּ הוּא לָבִישׁ לִשְׁכִינְתָּא בְּמַלְבּוּשָׁהָא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ בְּכְסוּיָא דְּצִיצִית, (שמות כב) כִּי

הִיא כְּסוּתָהּ לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ בַּמֶּה יִשְׁכַּב בְּגָלוּתָא וְהָא אוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזֵי חֻשָּׁךְ אִיהוּ אֶכְּמוּ דְּאוֹרַיְתָא אוֹר חְוָרוּ דְּאוֹרַיְתָא. וְכַד אִיהוּ אוֹר מִתְלַבֵּשׁ בַּחֻשָּׁךְ, אִתְּמַר בְּאוֹרַיְתָא שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה (שִׁיר הַשִּׁירִים א). וְכַד אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן אוֹר דְּאִיהוּ חְוָרוּ, אִיהִי אוֹמֶרֶת אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת. וְאוֹרַיְתָא כְּגַוְנָא דְּבַת עֵינָא דְּאִיהִי אֶכְּמָא וְשַׁפִּירָא בְּאוֹר דְּנָהִיר בֵּהּ. וּבְגִין דָּא בַּת עֵינָא וְאוֹר דְּנָהִיר בָּהּ אָמַר דָּוִד (תהלים כז) ה' אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא. אוֹרִי אוֹר י' דְּאִיהִי בַּת עַיִן. וּתְרֵין גַּוְונִין אִית לָהּ, אוֹר מִלְּגָאו וְחֻשָּׁךְ מִלְּבַר לְמֶהֱוֵי שַׁלְטָאָה בְּהוּ עַל כָּל קְלִפִּין. דָּא הוּא דִּכְתִיב וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. בִּלְבוּשָׁא דְּאוֹר אִיהִי שְׁלִיטַת עַל כָּל אִנּוּן דְּאִתְּמַר בְּהוֹן וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם. וּבִלְבוּשׁ אֶכְּמָא שְׁלִיטַת עַל חַיָּבַיָּא דְּאִתְּמַר בְּהוּ וּרְשָׁעִים בַּחֻשָּׁךְ יִדָּמוּ. וְעוֹד אוֹר אִיהִי מִסְטְרָא דִּימִינָא דְּאִיהוּ אוֹר יוֹם קַדְמָאָה דְּאִתְּמַר בֵּהּ יְהִי אוֹר, דָּא אַבְרָהָם וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. חֻשָּׁךְ מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא דְּיִצְחָק דְּאִיהוּ יוֹם תִּנְיָנָא דְּאִתְּמַר בֵּהּ וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת. וְלַחֻשָּׁךְ קָרָא לַיְלָה וְגוֹ'. אָדָם דָּא יַעֲקֹב אִתְלַבַּשׁ בְּתַרְוַיְהוּ בְּאוֹר דִּימִינָא וּבַחֻשָּׁךְ דְּשְׂמָאלָא. וּבְתַרְוַיְהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לַיְלָה דְּנָהִיר בְּתַרְוַיְהוּ. דָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות יד) לֹא יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לַיְלָה לִפְנֵי הָעָם וְגוֹ'. עָנָן מִסְטְרָא דִּילֵהּ מַיָּא. חֻשָּׁךְ מִסְטְרָא דִּילֵהּ אֶשָּׁא. עַמּוּד אִיהִי שָׁלוֹם בֵּינַיְהוּ. דָּא הוּא דִּכְתִיב (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וְכַד אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. לָא קָרִיב מַיָּא לְאֶשָּׁא, וְלֹא אֶשָּׁא לְמַיָּא. כְּגוֹן דְּאִיהוּ אַפְרִישׁ בֵּינַיְהוּ הַאי

אִיהוּ מַחֲלֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם הִלֵּל וְשַׁמַּאי. לְקַבְלַיְהוּ תְּרֵין אִמּוּרָאֵי בִּרְקִיעָא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל וְשַׂר שָׁלוֹם מַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם דְּאִיהוּ נוּרִיאֵל אוּרִיאֵל. אוּרִיאֵל אִתְקְרֵי מִסְּטְרָא דִּימִינָא. נוּרִיאֵל מִסְּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ אָדָם דְּתְלָתָא מְטַטְרוֹן שְׁמֵהּ דְּשַׁלִּיט עַל עַל מָארֵי מַתְנִיתִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְיָרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם. אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבִּין בְּיַמָּא דְּאוֹרַיְתָא דְּיַרְתֵי מִתַּמָּן **וְכוּ'**. (זה תמצא בדף פ״ו ע״ב שורה ח׳) (תיקון ע׳ זה לא נמצא בדפוס ראשון)

בְּרֵאשִׁית בָּרָ״א שִׁי״ת וְדָא מטט״רון אוֹת בַּצָּבָא דִּילֵהּ. וּבְגִינֵהּ אִתְמַר (בראשית) וַיָּשֶׂם ה׳ לְקַיִן אוֹת. לְאַגָּנָא עָלֵהּ מַה דַּהֲוָה אָזִיל נָע וָנָד בְּגַלְגּוּלָא, אִתְעֲבִיד נוֹד. מִיָּד וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן. וְדָא אוֹת דִּבְרִית מִילָה דְּקָנֵי עָלֵהּ דאחוה בְּגִין דְּנוֹלַד מָהוּל. וּבְאָן אַתַּר זָכָה לֵהּ בקיני בְּגִין דְּחָזַר תַּמָּן בִּתְיוּבְתָּא וְנָפְקוּ בְּנוֹי מִנֵּהּ דְּעָאלוּ לְגַן עֵדֶן. וּבְגִין דָּא וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן. לְבָתַר עָבִיד תּוֹלְדִין מִסְּטְרָא דְּרַע, וְאִתְפְּשָׁטוּ בְּגַלְגּוּלִין דְּעָלְמָא. וְעָלַיְהוּ אִתְמַר וַיֵּדַע קַיִן אֶת אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוֹךְ. חֲנוֹךְ מִסְּטְרָא דְּקַיִן וְדָא יֵצֶר הָרָע חִנּוּכָא לְבִישׁ. וְאִית חֲנוֹךְ מִסְּטְרָא דְּאֱנוֹשׁ דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב חִנּוּכָא לְטָב. וְאִתְמַר בֵּהּ (שם) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. וְדָא חֲנוֹךְ דְּנֶהֱפַךְ בשריה לְלַפִּידֵי אֵשׁ. וּתְלָתָא אִנּוּן אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ. אֱנוֹשׁ מִתַּמָּן אִתְיְחַסוּ כָּל דָּרִין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם ה׳. מִתַּמָּן אִתְפְּשָׁטוּ כָּל גִּלְגּוּלִין דְּצַדִּיקַיָּא. חֲנוֹךְ דְּנָפַק מֵאֱנוֹשׁ אִיהוּ מְטַטְרוֹ״ן דְּנֶהֱפַךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּידֵי אֵשׁ וְאִיהוּ נוּרִיאֵל. וְעַל תַּרְוַיְהוּ אִתְמַר וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב. רָצוֹ״א דָּא נוּרִיאֵל. וָשׁוֹ״ב מְטַטְרוֹ״ן

הָכִי סָלְקִי בְּחִשְׁבָּן. כְּמַרְאֵה הַבָּזָק אֶלָּא אִיהוּ כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן, דְּאִתְמַר בֵּהּ (בראשית) וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן. וּבְגִינֵהּ אִתְמַר (שם) וְלֹא יִהְיֶה מַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר. בְּגִין דְּאִתְהַפַּךְ לְלַפִּידֵי אֵשׁ. וְכָל מַלְאָכִין דִּמְמָנָן עַל נִשְׁמָתִין דְּגִלְגּוּלִין מִתַּמָּן הֲווֹ. וְעוֹד כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, עָלֵהּ אִתְמַר לְמֹשֶׁה וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מַרְאֶה בָּהָר. כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה ה׳ אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנוֹרָה. וְדָא מְטַטְרוֹ״ן, מ׳ דִּילֵהּ מְנוֹרָה. נוּרִיאֵל נוּר דָּלִיק וְהוּא ט״ט וְהָיוּ לְטַפּוֹת בֵּין עֵינֶיךָ. וְכֹלָּא נִתְפַּשֵּׁט מֵאֱנוֹשׁ וּבְגִין דָּא אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם ה׳.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. (בראשית א) הַאי קְרָא אִתְפְּרַשׁ לְע׳ אַנְפִּין בְּמַה דְּאוֹקְמוּהּ רַבָּנָן ע׳ אַנְפִּין לְאוֹרַיְתָא. בְּרֵאשִׁי״ת בַּת בְּתִחְלָה אַמַּאי. אֶלָּא הָכִי אוֹקְמוּהּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין בַּת בְּתִחְלָה סִימָן טוֹב לְבָנִים. וּמַאי נִיהוּ אִלֵּין שִׁית סְפִירָן דִּכְלִילָן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְמַר עָלַיְהוּ (שמות) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה׳ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (שמות). וְאִנּוּן שִׁית זִמְנִין טוֹב דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וּבְיוֹמָא תְּלִיתָאָה תְּרֵין זִמְנִין טוֹב. חַד דְּיוֹמָא תִּנְיָנָא דִּבְרֵאשִׁית, וְחַד דְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וְאִנּוּן (דברים הימים א–כט) הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֶּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל. דְּאִיהוּ צַדִּיק. וְהַאי בַּת אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מַלְכוּת הַקֹּדֶשׁ, עֲשִׂירָאָה לְט׳, וּשְׁבִיעָאָה לְשִׁית, וּרְבִיעָאָה לְתְלָת אַבָּהָן, וּתְמִינָאָה לְז׳ חַג שְׁמִינִי עֲצֶרֶת. וְאִיהִי בַּת קוֹל רְבִיעָאָה לְתְלָת דַּרְגִּין דַּהֲווֹ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּהוֹן יִשְׂרָאֵל בְּאַרְכְּהוֹן וְאִנּוּן תּוֹרָה. נְבוּאָה. רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. בַּת קוֹל. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בָּהּ בַּמַּלְכוּת

קַדִּישָׁא, אִיהִי תּוֹרָה מִפִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה. וְאִיהִי נְבוּאָה מִפִּטְרָא דְּנֶצַח וְהוֹד דְּאָנוּן תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, בְּכָל צוּרוֹת וּמַרְאוֹת וְדִמְיוֹנוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת דִּנְבִיאֵי, כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בָּבַת עַיִן דְּאִיהִי לַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה, י׳ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר מַרְאוֹת, וּנְהִירָא מל׳ב אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כְּלִילָא מֵעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וּבָהּ הַלֵּב רוֹאֶה, הַלֵּב יוֹדֵעַ הַלֵּב מֵבִין. לֵ׳ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חָכְמָה. וְעָלַהּ אוֹקְמוּהּ מָארֵי קַבָּלָה, נָגַע בַּבַּת וְכָלַל בָּהּ כָּל הַמַּאֲמָרוֹת וְהַנְּתִיבוֹת. וְעֶשֶׂר אֲמִירָן וְל׳ב נְתִיבוֹת, אִנּוּן מ׳ב דְּרָמִיז בְּהוֹן מֹשֶׁה בְּשִׁיר שֶׁל פְּגָעִים. כ׳י בְּי׳ חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ. כ׳י בְּי׳ מ״ב, דִּבְהוֹן אִתְקְרִיאַת יָד הַגְּדוֹלָה יָד הַחֲזָקָה יָד רָמָה. וְאִיהִי רוּחַ הַ׳קֹּדֶשׁ מִפִּטְרָא דְּצַדִּיק חַי עָלְמִין. וְאִיהִי בַּת קוֹל מִפִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְקְרֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב. (שמות יט) מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. אִיהִי בַּת קוֹל שֶׁמְּנַהֶמֶת כְּיוֹנָה דְּאִתְּמַר (שיר ב) יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע. וְאוֹקְמוּהּ עָלַהּ בַּת קוֹל הָיְתָה יוֹצֵאת מִן הַשָּׁמַיִם וְאוֹמֶרֶת הֲלָכָה כְּפָלוֹנִי. אִיהִי בַּת קוֹל דְּאִתְּמַר עָלַהּ (תהלים יז) שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עַיִן. אִיהִי בַּת דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים מה) כָּל כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה וְגוֹ׳. פְּנִימָה לַמִּשְׁנָה דְּפָנִים דְּאִנּוּן נְרְאִים מִפִּטְרָא דיהו״ה. מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשֵׁהּ מִפִּטְרָא דאדנ״י דְּאִיהִי דִּין דִּגְבוּרָה וְאִיהִי פְּנִימָה רַחֲמִים. דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּנָטִיל בִּימִינָא וּכְלִילָן בַּחֲדָא יאהדונה״י. אֲדנָ״י לְבוּשָׁא ליהו״ה וְאָת י׳ כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה. וְאִנּוּן בַּת עֵינָא יְמִינָא וּבַת עֵינָא שְׂמָאלָא יֵ״י מִן יאהדונה״י. וְאִיהִי בַּת מִפִּטְרָא דְּחֶסֶד דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְּמַר בַּת הָיְתָה

לְאַבְרָהָם וּבַכֹּל שְׁמָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כג) וְה׳ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל.

תְּנִינָא בְּרֵאשִׁית, אוֹקְמוּהּ רַבָּנָן אַמַּאי מַתְחִיל אוֹרַיְתָא בְּב׳.
אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהּ בְּגִין דְּחָבַ אָדָם דְּאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע וְלָטַיהּ לָאָדָם עֶשֶׂר קְלָלוֹת וְאַרְעָא תִּשַּׁע, חָסֵר חַד דְּלָא אִתְלְטַיָא דָּא אַרְעָא. וּמִיָּד דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְתָא פָּתַח בְּבֵי״ת דְּאִיהִי בְּרָכָה לְאַפָּקָא עָלְמָא מִלָּטֵיהּ. וְעַל דָּא מַתְחִיל בְּב׳ וְעָלֵהּ אִתְמַר (משלי י) בִּרְכַּת ה׳ הִיא תַּעֲשִׁיר. (יחזקאל מד) לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ. וּמָאן אַתַּר אִתְקְרִיאַת בְּרָכָה. לְמֶלֶךְ דְּבָעָא לְמִבְנֵי פַּלְטְרִין. חָפַר בְּאַרְעָא וְחָפַר לֵהּ מַבּוּעָא דְּמַיָּא. אָמַר בָּתַר דְּאִית לִי נְבִיעוּ דְּמַיָּא אֶבְנֶה בַּיִת. וְהַיְנוּ בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. וּמָקוֹר דְּהַהוּא נָהָר מַבּוּעָא דְּלֵית לֵהּ סוֹף וְלָא פְּסָק. דָּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן. וְהַהוּא בַּיִת כַּד אִתְמְלִיאַת מֵחָכְמָה אִתְקְרִיאַת בַּיִת, בַּת י׳, וְהַיְנוּ בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. כָּל אִתְּתָא בַּת לְבַעְלָהּ. וּבֵי״ת זְעֵירָא אִתְמְלִיאַת מִתְּפָאֶרֶת דְּהַיְנוּ תּוֹרָה וּבֵהּ אִתְקְרִיאַת בַּת. אֲבָל אִמָּא עִלָּאָה בְּתוֹסֶפֶת י׳. וּשְׁלֹמֹה אָמַר (מלכים ה) וַהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה. מַאי אֶבֶן שְׁלֵמָה. דָּא י׳ עִלָּאָה אִתְבְּנֵי בֵּיתָא. וּבְגִין דָּא בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. וְדָא י׳ זְעֵירָא עִלָּאָה אִתְבְּנֵי בֵּיתָא דִּלְתַתָּא. כְּגַוְונָא דְּאִתְבְּנֵי בְּאַת י׳ בֵּיתָא עִלָּאָה. וְאִנּוּן בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי. וְאִנּוּן יְיָ׳ מִן יְהוָ״ה אֲדנָ״י, עָלַיְהוּ אִתְמַר (דברים כו) אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבַּח ה׳. אֶת לְרַבּוֹת מִזְבֵּחַ תְּנִינָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר וּשְׁאָר חַבְרַיָּא דַּהֲווֹ עִמֵּהּ, וַדַּאי אֵלּוּ לָא אִתְּנוּ לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּיוּי. וּכְעָן אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּהּ מָאן אִתְבָּרְכַת

וְאִתְקְרִיאַת בִּרְכַת יְהוָ"ה. וְהַיְנוּ וּמָלֵא בִּרְכַת ה' יָם וְדָרוֹם יִרְשָׁה. מִן הַמָּלֵא אִתְבָּרְכַת וּמִתַּמָּן אִשְׁתַּקְיָן כָּל דְּאִנּוּן צְרִיכִין לְאִשְׁתְּקָאָה. אָמַר מַלְכָּא בָּתַר דְּאִית לִי מַבּוּעָא אַתַּע אִילָנָא. וְהַיְנוּ בֵּן, דְּאִיהוּ בֵּן מִלְּשׁוֹן בִּנְיָן כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ רַבָּנָן, אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ אֶלָּא בּוֹנַיִךְ. וְאוֹקְמוּהּ בָּנוֹת בִּכְלַל בָּנִים. וְאַבָּא דְּאִיהוּ מְקוֹר דְּחָכְמָה אִיהוּ כֶּתֶר. מְקוֹר דְּחָכְמָה תִּנְיָנָא מַאי נִיהוּ. אָמַר לֵהּ אִמָּא בְּרִי. אָמַר לֵהּ בְּהַאי קְרָא רָמִיז לֵהּ שְׁלֹמֹה (משלי ה) יְהִי מְקוֹרְךָ בָּרוּךְ וְדָא צַדִּיק. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּהּ בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק וְדָא שָׁלוֹם. וּשְׁלֹמֹה אִתְקְרֵי עַל שְׁמֵהּ שְׁלֹמֹה. וְאִתְמַר בֵּהּ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ. וּבְגִין דָּא אִתְּתָא לָא אִתְבָּרְכַת אֶלָּא מִפִּרְיֵי דְּבַעְלָהּ, דְּאִיהוּ זֶרַע מִבְּרִית חַי עָלְמִין כָּלִיל חַי בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא. וּבְגִין דָּא מָאן דְּבָעֵי לְאַשְׁקָאָה מִגֵּהּ צָרִיךְ לְמִכְרַע לְגַבֵּהּ. וְיוֹסֵף הַצַּדִּיק כַּד זָכָה לְדַרְגָּא דָּא דְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, חָזָא בְּחֶלְמָא דְּכָל דַּרְגִּין הֲווֹ כָּרְעִין לְדַרְגֵּהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית לז) וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְגוֹ'. וּבְגִין דָּא כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ. אָמַר לוֹ בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק יוֹמִין. יִשְׁמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִמֶּךְ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְתָגֵל יוֹלָדָתֵךְ דָּא אִמֶּךְ דִּלְתַתָּא, דְּוַדַּאי מֵהַהוּא בָּרוּךְ אִתְבָּרְכַת שְׁכִינְתָּא דִּלְתַתָּא. וּבִרְכָן דִּילֵהּ אַתְיָן מִמֹּחָא דְּאִיהִי חָכְמָה עִלָּאָה עַל יְדֵי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְגִין דָּא גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. וּכְגַוְנָא דְּצַדִּיק אִיהוּ מְקוֹר דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אוּף הָכִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ מְקוֹר דְּצַדִּיק. וְחָכְמָה עִלָּאָה מְקוֹר עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְכֶתֶר מְקוֹר חָכְמָה עִלָּאָה. וּבְכָל אֲתַר בָּרוּךְ דְּכָר, בְּרָכָה נוּקְבָא. וְהַיְנוּ לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֵךְ.

תָּא חֲזֵי שְׁכִינְתָּא אִית דְּאִתְקְרִיאַת אַמָּה. וּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת שִׁפְחָה. וּשְׁכִינְתָּא אִית דְּאִתְקְרִיאַת בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא. הָכֵי אִית אִישׁ וְאִית אִישׁ. אִית אִישׁ דְּאִתְמַר בֵּהּ (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. וְאִית אִישׁ דְּאִתְמַר בֵּהּ (דניאל ט) וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל. וּבְגִין דָּא נִשְׁמְתָא דְּאִיהִי מְחֻיָּבָא בְּגִלְגּוּלָא אִם הִיא בְּרַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִי תֵּימָא דְּאִתְזַבַּן בְּגוּפָא נוּכְרָאָה דְּתַמָּן שֻׁלְטָנוּתָא דְּיֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּסַמָּאֵל. ח"ו. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן. דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע. וְהַהוּא גּוּפָא דְּשַׁרְיָא בֵּהּ בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא אִתְמַר דְּאִזְדַּבַּן בְּכִתְרִין תַּתָּאִין דְּמִסָּאֲבוּ. ח"ו. עָלַהּ אִתְמַר וְהָאָרֶץ לֹא תִּמָּכֵר לִצְמִיתוּת כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ. וּמָאן גּוּפָא דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא, דָּא מְטַטְרוֹ"ן. וְהַהוּא גּוּפָא אִיהוּ אַמָּה דְּשְׁכִינְתָּא. אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ נִשְׁמְתָא דְּאִיהִי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא שְׁבוּיָה תַּמָּן בְּגִלְגּוּלָא דְּאַתְיָן גִּלְגּוּלִין. בְּגִין דְּאָתַת תַּמָּן מַה כְּתִיב בֵּהּ (שמות כא) כִּי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה וְגוֹ'. וְעוֹד וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ, אִישׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת בִּתּוֹ אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן מִסְטְרָא דְּבַת יְחִידָה אִתְקְרִיאוּ בִּתּוֹ. אִי תֵּימָא דְּיִפְקוּן כְּגַוְנָא דְּאִלֵּין מִסְטְרָא דְּעֶבֶד דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹ"ן דְּנָפְקוּ בְּמְנוּסָה מִמְּצְרַיִם. לֹא תֵּצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נב) כִּי לֹא בְּחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ וּבִמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן.

תָּא חֲזֵי בַּר נָשׁ מִיָּד דְּאִתְיְלִיד יָהֲבִין לֵהּ נַפְשָׁא דִּבְעִירָא מִסִּטְרָא דְּדַכְיוּ, מֵאִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ אוֹפַנֵּי קֹדֶשׁ. וְכָהּ יַתִּיר יָהֲבִין לֵהּ רוּחָא מִסִּטְרָא דְּחַיָּון דְּאִנּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. וְכָהּ יַתִּיר יָהֲבִין לֵהּ נִשְׁמְתָא מִסִּטְרָא דִּכְרֻסֵּהּ וּתְלָת אִלֵּין אִנּוּן אַמַּ"ה

וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא. זָכָה יַתִּיר יָהֲבִין לֵהּ נַפְשָׁא בְּאַרַח אֲצִילוּת מִסְטָרָא דְּבַת יְחִידָה, וְאִתְקְרִיאַת אִיהִי בַּת מֶלֶךְ. זָכָה יַתִּיר יָהֲבִין לֵהּ רוּחָא דַּאֲצִילוּת מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְאִתְקְרֵי בֵּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה לְיַתִּיר יָהֲבִין לֵהּ נִשְׁמְתָא מִסְטָרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. מָאן חַיִּים. אִלֵּין אִנּוּן יָ֫ה וְעָלַיְהוּ אִתְמַר (קהלת קנ) כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. וְאִשְׁתְּלִים בֵּהּ יְהוָ֫ה. זָכָה יַתִּיר יָהֲבִין לֵהּ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א דְּאִיהוּ אָדָם בְּאַרַח אֲצִילוּת לְעֵלָּא וְאִקְרֵי בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵהּ. וְעָלֵהּ אִתְמַר (בראשית א) וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם. הַאי אִיהוּ שֶׁלְטָנוּתָא בְּכָל רְקִיעִין וּבְכָל אוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים וְחַיָּון וּבְכָל חֵילִין וְתוּקְפִין דִּלְעֵלָּא וְתַתָּא. וּבְגִין דָּא כַּד בַּר נָשׁ זָכֵי בַּנְּפָשׁ מִסְטָרָא דְּבַת יְחִידָה, אִתְמַר בָּהּ לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.

וּבַאֲבַד רְשָׁעִים רְנָ"ה. אִיהוּ הַנֵּ"ר דְּאִיהוּ נָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן. וּמַאי נִיהוּ מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה כְּחִשְׁבַּן נָהָ"ר, וְאִיהוּ הַנֵּר הַמֵּאִיר לְכָל אָדָם. וְעַל דָּא וּבַאֲבַד רְשָׁעִים רִנָּה. וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּהַטְחוֹל אֵינוֹ שׂוֹחֵק אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. וַדַּאי וְאָז לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָ"ה, בְּגִין דְּטַעְמָא כִּי טוֹב סַחֲרָהּ. וּבְהַהוּא זִמְנָא מְתַקְּנָא יְרוּשָׁלַם דְּאִיהִי לְבָא, הִיא הַלֵּ"ב לה"ב הַמְּזֻבֵּחַ. יִכְבֶּ"ה כְּחִשְׁבַּן לה"ב הַלֵּ"ב. לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ דְּאִיהִי גְּלוּתָא, וְדָא יְרוּשָׁלַם דְּאִיהִי לְבָא, וְאִתְבְּנָאת עַל יְדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְיָ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. בְּרִי"ת אֵ"שׁ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא רָזָא דִּבְרִית אַמַּאי שַׁוִּי עָרְלָה בְּמָאנָא דְעַפְרָא. אָמַר לוֹ בְּרִי יוֹמָא חָדָא שָׁכִילְנָא לְאֵלִיָּהוּ שָׁאִילְנָא לֵהּ עָרְלָה אָמְרֵי תַּקִּינוּ לֵהּ מָאנָא בְּעַפְרָא. אָמַר לִי עָרְלָה וַדַּאי אִיהוּ בַּת זוּגֵהּ דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, דְּגָרִים מִיתָא לָאָדָם וּלְכָל בְּרִיָּן. וּבְגִינֵהּ מְתַקְּנִין מָאנָא דְעַפְרָא, וְהַהוּא עַפְרָא מְזוֹנָא לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וּבְדָא אִתְפְּרַשׁ מִבַּר נָשׁ. וְעָלֵהּ אִתְמַר (שמות ב) לֹא תִנְאַף לָא תֵּיהַב לֵהּ אֲתַר דְּאִתְהֲנֵי מִנֵּהּ, אֶלָּא דְּיָהִיב לֵהּ מְזוֹנָא לְבַר. וּבְגִין דָּא פְּלִיג לֹא תֵּ"ן אַ"ף, לָא תֵּיהַב לֵהּ אַתְרָא פְּרִיעָה נוּקְבָא דְּסַמָּאֵל אוֹשִׁיד דָּמָא, עָלֵהּ אִתְמַר לֹא תִרְצַח, כַּלְבָּא צָרִיךְ לְמֵיהַב לֵהּ דָּמָא לְדָא עַפְרָא וּלְדָא דָּמָא לְקַיְמָא בְּהוֹן (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מַיִם. וְכֹלָּא לְבַר וּבְדָא שֵׁזִיב מִנְּהוֹן מְחַבּוּט הַקֶּבֶר וּמְחַרְבָּא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת. הַאי אִיהוּ לְחַיָּא. אֲבָל לַבֵּינוֹנִיִּים הַאי דָּמָא אִתְחַשִּׁיב לֵהּ דָּמָא דְּקָרְבְּנָא. וְהַאי עַפְרָא אִתְחַשִּׁיב לֵהּ עַפְרָא דְּמַדְבְּחָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ) מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וְגוֹ'. וְאִתְמַר בְּהוֹן לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן גָּזִית. בְּגִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל, וְדָא דְּנָדָה אוֹ שִׁפְחָה אוֹ גּוֹיָה אוֹ זוֹנָה כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶיהָ, כְּלוֹמַר מְחַלֵּל שַׁבָּת לְצַדִּיקָיָא דְּלֵית בְּהוֹן וְהַמָּא דְּנָחָשׁ אִתְעֲבִיד בְּקָדְשָׁה וּבְרָכָה וְיִחוּד. בַּאֲתַר דְּפִרְיעָה שַׁרְיָא בְּהוּ יָ"ה. וּבַאֲתַר דְּעָרְלָה שַׁרְיָא בְּהוּ וָ"ה. וְרָזָא דְּמִלָּה מִ"י יַעֲלֶ"ה לָנ"וּ הַשָּׁמַיְמָ"ה בס"ת יְהוָ"ה, כְּמוֹ מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה'. נַפְשׁוֹ הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ נִשְׁבַּע ה' בְּנַפְשׁוֹ. וְעָלֵהּ אִתְמַר (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם

חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. (אמ״ז כתוב בסדר ההגהות אשר בידי שמכאן ואילך הם ליקוטים)

פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה כַּד בָּרָא כֻּלְּהוּ עָלְמִין בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, יָהַב לוֹן חֵילָא לְאַנָּהָגָא עָלְמָא. וּבָרָא עָלְמָא עִלָּאָה בְּרָזָא דְּיו״ד וְעָלְמָא תַּתָּאָה בְּרָזָא דְּהֵ״א. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי בְּהּ ה׳ צוּר עוֹלָמִים. וְאִתְנַהֲגוּתָא דְּהַאי עָלְמָא תַּתָּאָה אַחֲוֵי בְּאַנָּהָגוּתֵהּ חֵילָא דְּאִתְיְהִיב לֵהּ מִלְּעֵלָּא לְעוֹלָה.

אִי בַּר נָשׁ אַהֲנֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקָרְבְּנִין דְּצִלּוֹתָא. הָכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַהֲנֵי לֵהּ מַאֲכָלִין זְהִירִין בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּאִנּוּן מַאֲכָלִים דְּגוּפָא מְזוֹנָא דִּלְעֵלָּא, מַאֲכָלִין לְנִשְׁמְתָא מֵרָזִין דְּאוֹרַיְתָא. בַּר נָשׁ דְּעָבֵי דִּירָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִשְׁכִינְתֵּהּ וּלְחֵילוֹתָיו בְּשַׁבָּתוֹת. כְּמָא דְּאִתְמַר וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם, לְיִשְׁנָא דְּדִירָה. הָכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּקִּין לֵהּ דִּירָה בְּהַהוּא עָלְמָא וּלְכָל דְּאָתְיָן עִמֵּהּ. דִּכְמָא דְּבַר נָשׁ עָבִיד נַיְיחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִשְׁכִינְתֵּהּ בְּשַׁבָּת, הָכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵהּ לְבַר נָשׁ עִם בַּת זוּגֵהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, אִיהוּ נָטִיר שְׁכִינְתָּא עִמֵּהּ בְּשַׁבָּת דְּלָא אִתְחַלַּל, הָכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לֵהּ לְבַר נָשׁ עִם בַּת זוּגֵהּ דְּלָא אִתְחַלַּל. בַּר נָשׁ דְּלָא אַפְרִיד בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבֵין שְׁכִינְתֵּהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לֵהּ לְבַר נָשׁ עִם בַּת זוּגֵהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלֵית רְשׁוּ לְחִוְיָא לְמִפְרַד בֵּינַיְיהוּ. וּבְכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא דְּאוֹקִיר בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם

בַּת זוּגָהּ בְּהַהוּא עָלְמָא. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד. בַּר נָשׁ דְּאַמְלִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאַרְבַּע סִטְרִין בְּהַאי עָלְמָא דָּכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַמְלִיךְ לֵהּ עַל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאַרְבַּע סִטְרִין בְּהַהוּא עָלְמָא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וּבְהַהוּא עָלְמָא אִיהוּ בַּר נָשׁ בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵהּ דִּכְלָּא, וְהַאי אִיהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ. אִיהוּ זֹהַר טָמִיר וְנָנִיז וְדָא כֶּתֶ״ר. זֹהַר בָּהִיר בַּשְּׁחָקִים דָּא חָכְמָ״ה זֹהַר זָרִיק נִיצוֹצִין וּמַבְהִיק כְּבָרָק לְעַיְנִין דָּא בִּינָ״ה. זֹהַר חִוָּרוּ כְּזִיהֲרָא דָּא גְּדֻלָּ״ה. זֹהַר זָהִיר סוּמָקָא בְּמַאְדִּים דָּא גְּבוּרָ״ה. זֹהַר מַבְהִיק כָּלִיל חִוָּר וְסוּמָק דָּא תִּפְאֶרֶ״ת. זֹהַר יָרֹק כְּכוֹכָב דָּא נֶצַ״ח זֹהַר כָּלִיל חִוָּר וְסוּמָק דָּא הוֹ״ד. זֹהַר זָהִיר לְכָל עֵיבָר כְּמָאן דְּמָחָא בְּפַטִּישׁ, וְזָרִיק שְׁבִיבִין לְכָל סִטְרִין, דָּא יְסוֹ״ד. וְכֻלָּם מַשְׁפִּיעִים לַמַּלְכוּת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה כֶּתֶר חָכְמָה חֲכָמִים. בִּינָה נְבוֹנִים. חֶסֶד חֲסִידִים. גְּבוּרָה גִּבּוֹרִים. מָארֵי תּוֹרָה תִּפְאֶרֶת. נְבִיאִים נֶצַח. חוֹזִים הוֹד. צַדִּיקִים יְסוֹד. מַלְכוּת מְלָכִים. וְעַל שְׁמָהּ אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים בִּי בִילֹא״וֹ.

(זֶה שַׁיָּךְ לְפָרָשַׁת נֹחַ)

וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ. (בראשית ח) מַאי וַיִּבֶן נֹחַ. אֶלָּא נֹחַ אִישׁ צַדִּיק.

וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ דָּא שְׁכִינְתָּא. בִּנְיָנָא דִּילֵהּ בֵּין דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה. מַאי בְּהֵמָה לְעֵלָּא וְעוֹף לְתַתָּא טָהוֹר. אֶלָּא בְּהֵמָה דָּא שׁוֹר עִלָּאָה דְּאִקְרֵי אָדָם עִלָּאָה דִּלְעֵלָּא, דְּאִתְמַר בֵּהּ מַקְרִין מַפְרִיס. וְאוֹקְמוּהּ מִקֶּרֶן

כְּתִיב, קֶרֶן אַחַת הָוָה לֵהּ בְּמִצְחֵהּ. וְהַאי אִיהוּ קֶרֶן הַיּוֹבֵל דְּמִנֵּהּ קֶרֶן פְּנֵי מֹשֶׁה. שׁוֹר דָּא אִיהוּ פָּר. פָּר אִיהוּ דִּינָא עִם וֹ' אִתְעֲבִיד פּוּר רַחֲמֵי סְלִיחָה וְעַל שְׁמֵהּ אִקְרֵי צוֹם כִּפּוּר. מַאי כ' בְּתוֹסֶפֶת פּוּ"ר. אֶלָּא דָּא כֶּתֶר מַלְכוּת. תָּא חֲזֵי לֵית שְׁכִינְתָּא דְּלָא אִתְעֲבִידַת כִּתְרָא לְהַהִיא דִּלְתַתָּא מִנַּהּ. וּבְגִין דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי כֶּתֶר מַלְכוּת. וּמַלְכוּת אִתְקְרִיאַת צוֹם כִּפּוּר דִּילָהּ אִיהִי מַלְכוּת. וּמַלְכוּת אִתְקְרִיאַת צוֹם כִּפּוּר. מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה אִיהִי צוֹם אֲבָל מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאַת אוּכָל. לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ. הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ ה' אִישׁ מִלְחָמָה. וּמָאן הָכָא אִישׁ אֶלָּא דָּא מ' פְּתוּחָה מִלְּגָאו דְּבֵהּ אָכְלוּ אֶת הַמָּן מ' שָׁנָה. אֲבָל ם אִיהִי עָלְמָא דְּאָתֵי, לֵית בֵּהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְכָל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ צוֹמוֹת בָּהּ. וּבְגִין דָּא קָרְבְּנִין דְּמִתְעַכְּלִין דְּאִנּוּן צְלוֹתִין וּבָעוּתִין אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. וְהַהוּא דְּאִתְהֲנֵי מִנָּהּ דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אַרַח כָּל רֵיחִין דְּקָרְבְּנִין וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ח) וַיָּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ, לֹא כְּתִיב אֶלָּא אֶת רֵיחַ הַנִּיחוֹחַ דָּא אִיהִי. שׁוֹשַׁנָּה רֵיחָא טָבָא לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא. שׁוֹשַׁנָּה וַדַּאי בְּחָמֵשׁ עָלִין אִיהִי ה'. אֲבָל רֵיחָא דִּילָהּ וֹ' דְּאִיהוּ רֵיחָא לָא שַׁרְיָא בֵּהּ עַד דְּאִתְפַּתְּחַת לְסָלְקָא מִנָּהּ רֵיחָא טָבָא. כַּד יִשְׂרָאֵל פָּתְחִין בִּתְיוּבְתָּא שׁוֹשַׁנָּה אִתְפַּתְּחַת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ רֵיחַ דִּילָהּ, וְהַהוּא רֵיחָא סָלִיק לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא דְּאִנּוּן יָ"ה, וַיָּרַח ה' אֶת רֵיחַ. (שם) וַיֹּאמֶר ה' אֶל לִבּוֹ. וַיֹּאמֶר ה' דָּא אַבָּא. אֶל לִבּוֹ דָּא אִמָּא דְּאִתְמַר בָּהּ לֵב מֵבִין. דְּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אִנּוּן חֲטָאן לַאֲבוּהוֹן דִּי בִּשְׁמַיָּא, אִתְמַר וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ. וּבְזִמְנָא דְּמִהַנְּיָן יִשְׂרָאֵל לַאֲבוּהוֹן דִּי בִּשְׁמַיָּא

בְּקָרְבְּנִין דִּצְלוֹתָא, כמד"א (במדבר כח) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ לָהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי וְגוֹ'. מִיָּד שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב. וְנַרְמִין בְּהַהוּא רוּחָא לְאַרְקָא מִשְׁחָא וּנְבִיעוּ מִלְּעֵלָּא בִּשְׁכִינְתֵּהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר א) לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ. מַאי עֲלָמוֹת. חַ"י עָלְמִין דִּכְלִילָן בְּחַ"י עָלְמִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן רֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן,, אַדְהָכֵי הָא סָבָא אִזְדְּמַן לְגַבֵּהּ פָּתַח וְאָמַר מַאי רֶכֶ"ב. אָמַר לוֹ ר' אִיהוּ חָכְמָה רֵאשִׁית חָכְמָה. ב' בִּינָה כ' כֶּתֶר עִלָּאָה. אִנּוּן רֶכֶ"ב לְהַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם דְּרָכִיב עָלַיְהוּ. וְאִלֵּין תְּלָת סְפִירָן אִנּוּן רָכְבִין עַל חַ"י עָלְמִין דְּאִנּוּן תֵּשַׁע נְקֻדּוֹת כְּפוּלוֹת וְאִנּוּן אָדָם עִלָּאָה טָמִיר וְנֶעְלָם בְּטַעֲמֵי דְּאָדָם דִּלְתַתָּא דְּאִנּוּן תֵּשַׁע נְקוּדִין, אִנּוּן חַ"י עָלְמִין דְּשָׁט בְּהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת, דְּאִיהוּ אָדָם תִּלִיתָאָה דְּלָא אִתְגַּלְיָא בְּאוֹרַיְתָא וְשָׁט בְּהוּ וְאִנּוּן מֶרְכָּבָה לֵהּ. וְהַאי חַ"י בָּאָן סָלִיק בויר"ח. וּבְגִינֵהּ אִתְמַר וַיָּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. וְכַד יִשְׂרָאֵל סָלְקִין בִּרְכָאן בִּצְלוֹתִין לְגַבֵּהּ כַּדְקָא יָאוּת, מִיָּד אִתְהַנֵּי מִתַּמָּן. מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר ה' אֶל לִבּוֹ. עכ"מ.

זה שייך לפרשת שלח לך

תִּקּוּנִים

וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן. בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ דָּא רוּחַ דִּיצִירָה. וּבְטֶרֶם תֵּצֵא מֵרֶחֶם דָּא נֶפֶשׁ דַּעֲשִׂיָּה. נָבִיא לַגּוֹיִם נְתַתִּיךָ דָּא נִשְׁמְתָא. דְּקֹדֶם דְּיֵיתֵי לְעָלְמָא בַּר נָשׁ אִשְׁתְּמוֹדַע לְרוּחֵהּ וְנִשְׁמָתֵהּ וְגוּפֵהּ דְּמִתְחַבְּרָן לְעֵלָּא. וּבְגִין דָּא

וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל אַבְרָם, דָּא נִשְׁמְתָא דְּאִיהִי אָב לִרוּחָא וְנַפְשָׁא וְרָם לְגוּפָא. וְעַל אִלֵּין רוּחָא וְנַפְשָׁא וְגוּפָא עָלַיְהוּ אִתְמַר הֵן כָּל אֱלֶה יִפְעַל אֵל וְגוֹ׳ נִשְׁמְתָא, דָּא גוּף פְּלוֹנִי. לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ דָּא שִׁנּוּי מָקוֹם. וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ דָּא שִׁנּוּי הַשֵּׁם. וּמִבֵּית אָבִיךָ דָּא שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. שִׁנּוּי מָקוֹם דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, דְּאִתְעֲקַר מֵאַתְרֵהּ וְאִתְנְטַע בְּגוּפָא אָחֳרָא. וּמָאן גָּרִים לֵהּ הַאי בְּגִין דְּאַעֲקַר אַרְעָא קַדִּישָׁא מֵאַתְרֵהּ דְּהִיא שְׁכִינְתָּא. כמ״ד וּבְפִשְׁעֵכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ הָכָא רָזָא וּמוֹלָדְתִּךְ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אֲחֵרִים לְךָ יִהְיוּ וּבוֹ יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם. בְּגִין דְּלָא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת יִקָּרֵא עַל שֵׁם אָחִיו. וְדָא שִׁנּוּי הַשֵּׁם. וּמָאן גָּרִים דָּא בְּגִין דְּאַעֲקַר אִילָנָא דְּאִיהוּ עֵץ הַגַּן מֵאַתְרֵהּ, הָכִי אִתְעֲקַר מִגֵּהּ וְאִתְקְרֵי עָקָר בְּלֹא בֵּן, עַל שֵׁם דַּעֲקִיר אִיהוּ וׄ יׄ כָּלִיל שִׁית סִטְרִין מֵאַתְרֵהּ. וּמִבֵּית אָבִיךָ דָּא שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. וּמָאן גָּרִים לֵהּ הַאי בְּגִין דְּחָב בְּמַעֲשֶׂה, דְּאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּתַמָּן מַחֲשָׁבָה גְּנִיזָא דְּלֵית עֲשִׂיָּה בְּלֹא מַחֲשָׁבָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ, דָּא גּוֹלָמָא. כְּפוּם דְּאִיהוּ מְחֻיָּב בְּחוֹבִין, הָכִי אִתְנְטַע בֵּהּ וְאִתְרְכִיב עַד דְּאַחְזַר מַה דְּאַעֲקַר׳ר לְאַתְרֵהּ. קָם עַמּוּדָא בָּתַר טוּלָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, רִבִּי רִבִּי רָזָא דָּא רָזָא אָחֳרָא עִלָּאָה אִית בְּגִלְגּוּלָא לְעִלָּא בְּדַרְגִּין עִלָּאִין. וְדָא אִיהוּ וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם. דָּא אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּהּ הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ. וּמָאן אָמַר לוֹ הַהוּא רָם דְּעָלֵהּ דְּאִיהוּ רָם עַל כָּל גְּבוֹהִים. וּמָה אָמַר לוֹ לֶךְ תֵּרִין תֵּירוּכִין אִנּוּן יׄ יׄ מִן א אָת וׄ מִתַּמָּן תָּרִיךְ לֵהּ, הַהוּא רָם עַל כָּל רָמִים, דְּאִיהוּ עִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין. וּלְאָן שָׁלַח לֵהּ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. אָמַר לוֹ

רִבִּי שִׁמְעוֹן אִי הָכֵי מַאי מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ. אָמַר לוֹ רִבִּי רִבִּי תְּלָת אַלְפִּין אִנּוּן מִתְּלָת שְׁמָהָן דְּאִנּוּן אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה אֶהְיֶ"ה דְּאִתְּמַר לְמֹשֶׁה עָלַיְהוּ דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּהַהוּא וּ עִלָּאָה. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה. אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם. הָכָא אִתְרְמִיז דְּאִתְּתַרַךְ מִתְּלָת אִלֵּין, דְּאִנּוּן תְּלָת עָלְמִין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ (בְּרֵאשִׁית). וְדָא אִיהִי אִמָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי כֶּתֶר אֵם כָּל חַי. דְּאָת וּ בְּמָעָהָא אִיהִי אֵ בְּכֶתֶר עִלָּאָה. וא תְּנִינָא בְּבִינָא וְאִיהִי אֶלֶ"ף תְּלִיתָאָה בְּאֶמְצָעִיתָא דְּאָת וּ. וְרָזָא דְּמִלָּה יוּ"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א וְאִיהִי כֶּתֶר מַלְכוּת. אֶל הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּכְלִילָן בֵּהּ כֻּלְּהוּ. וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ מִסִּטְרָא דָּא עִלָּאָה. וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ מִסִּטְרָא דָּא תִּנְיָנָא. וֶהְיֵה בְּרָכָה מִסִּטְרָא דָּא תְּלִיתָאָה.

וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה, דַּע כִּי לִבָּא אִיהוּ דְּיוֹרָא דְּנִשְׁמְתָא וְאִיהוּ שִׁבְעָה שֶׁנֶּאֱמַר אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תֶּחְסַר כֹּל בָּהּ. וְכַד נַחְתָּא נִשְׁמְתָא לְטַחוֹל דְּאִיהוּ רָעָב, בְּגִין דִּכְבָר לָא יָהִיב לֵהּ מְדָמָא אֶלָּא שִׁיוּרִין בִּישִׁין דִּילֵהּ וּבְגִין דָּא (בראשית יב) כִּי כָּבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּנַחְתַּת תַּמָּן נִשְׁמְתָא דְּחִילַת מִתַּמָּן, שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיְמָה, קֹדֶם דְּאִתְקְרַב תַּמָּן נִשְׁמְתָא. וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, דָּא גּוּפָא וּמָה אָמַר לָהּ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה אַתְּ. אַתְּ שַׁפִּירָא בְּזִכְוָן. וּבְגִינָךְ אֲנָא דָּחִיל דְּקָטְלִין לִי בְּגִינָךְ, דְּצוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק, וּבְגִין דָּא עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. דְּזַכָּאָה דְּאִשְׁתְּכַח בֵּין חַיָּבַיָּא אִתְפַּס בֵּינַיְהוּ. וּבְגִין דָּא וְהָיָה כִּי יִרְאוּ אוֹתָךְ

הַמְצֻרִים, וְרָזָא דָּא כָּל הַבֵּן הַיִלוֹד. וּבְגִין דָּא וְהָרְגוּ אוֹתִי וְאוֹתָךְ יְחַיּוּ. אֶלָּא אָמְרִי נָא אֲחוֹתִי אַתְּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אַתְּ. לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ, בְּהַאי עָלְמָא. וְהָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ לְעָלְמָא דְּאָתֵי:

אַדְהָכֵי הָא עַמּוּדָא דִּנְהוֹרָא דְּאִתְחַזְיָא בְּטוּלֵ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וא״ל. רִבִּי רִבִּי הָכָא רָזָא וְלֹא צָרִיךְ לְאִתְכַּסְיָא. בְּגִין מָארֵי חוֹבִין אַחֲזֵי קֻדָּמַיְהוּ מָארֵי דְּעוּתְרָא דְּלֹא קַטְלִין לֵהּ עַל מָמוֹנֵהּ. וּמַאי מָמוֹנָא דִּילֵהּ בַּיִת וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וְגוֹ׳. וְדָא בַּת עַיִן דְּאִתְמַר בָּהּ כְּסוּת עֵינַיִם דְּצָרִיךְ לְאִתְכַּסָּאָה בֵּינֵי חַיָּבַיָּא, בְּגִין הַהוּא אוֹר דְּנָהִיר בָּהּ, דְּאִיהוּ בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ רָז צָרִיךְ לְכַסָּאָה לֵהּ מִבֵּינַיְהוּ דְּלֹא אִתְפַּס עָלֵהּ. בְּגִין דַּחֲשׁוֹכָא דְּאִיהוּ נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי מְקַנֵּא עַל נְהוֹרָא דְּאִיהוּ אוֹר הַגָּנוּז, דְּאִתְמַר בֵּהּ וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ (שמות). וְהָכֵי מָאן דְּאִתְגְּלֵי לֵהּ אוֹר דְּאִיהוּ רָ״ז בֵּין חַיָּבַיָּא. צָרִיךְ לְכַסָּאָה לֵהּ עַד דְּיֵיתוֹן צַדִּיקַיָּא לְאַנְהָרָא בֵּינַיְהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק. וְאִי לָא טָמִיר לֵהּ מַה כְּתִיב (בראשית יב)וַיְהִי כְּבֹא אַבְרָם מִצְרַיְמָה, וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה: פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר יַי לִבְנֵי עָלְמָא דְּאִנּוּן אֲטִימִין לִבָּא וְסָתִימִין עַיְנִין. דְּהָא כְּמָה רָזִין סְתִימִין אִית בְּאוֹרַיְתָא וְלֹא מַשְׁגִּיחִין בְּהוֹן. דְּלֹא בָּעָאן אֶלָּא לְמֵיכַל תֶּבֶן דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִיהוּ פְּשַׁט לְבוּשָׁא דְּאוֹרַיְתָא, וְלֹא טַעֲמִין מִן מֹחָא מִלְּגָאו. תָּא חֲזֵי אִית נִשְׁמְתָא דְּאִיהוּ גּוּפָא לִנְשִׁמְתָא. וְאִית נִשְׁמְתָא לְנִשְׁמְתָא. וְאִית נִשְׁמְתָא דְּכוּרָא דְּאִתְקְרִיאַת אַבְרָם. וְאִית נִשְׁמְתָא נוּקְבָא דְּאִתְקְרִיאַת שָׂרַי. וְאַף עַל גַּב

דְּאִתְקְרִיאַת דְּכוּרָא, הַאי נְשְׁמְתָא אַבְרָם בְּלָא ה׳ טָפֵל אִיהוּ לְנְשְׁמְתָא דְּאִיהִי שָׂרַי נוּקְבָא, דְּתַמָּן י׳ אוֹ לְשָׂרָה דְּתַמָּן ה׳. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּטָפֵל הֲוָה אַבְרָם לְשָׂרָה בַּגְּבוּאָה, בְּגִין דְּאִיהִי זָכְתָה לִתְרִין אַתְוָן, י׳ בְּקַדְמִיתָא שָׂרַי וּלְבַסּוֹף שָׂרָה בְּה׳. כַּד הֲוָת בְּיוּ״ד הֲוָת יְחִידָא. וְכַד זָכְתָה בְּה׳ אִתְקְרִיאַת אִמָּא. וְכַד הֲוָת יְחִידָ׳ בְּיוּ״ד עָלַהּ אִתְמַר שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עַיִן. וּפַרְעֹה דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּנָחָשׁ חַיָּבָא, כֶּתֶר דְּשָׁבָחוּהָ כְּתִיב וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה. וְדָא רָמִיז לְגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם דְּגָלְתָא שְׁכִינָה בְּמִצְרַיִם. וְנָחָשׁ בָּעָא לקרב׳ לָהּ. מַה כְּתִיב וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. וַיִּנַּע ה׳ אֶת פַּרְעֹה. וְדָא רָמִיז לְמְחָאָן דְּמָחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם וְלִמְמָנָן דְּיִלְהוֹן. וּמַה כְּתִיב וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ. כְּגַוְונָא דְּפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם דְּאָמַר לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל שַׁלַּח מֵעַל פָּנַי וְיֵצְאוּ. וְהַאי אִיהִי אַבְטָחוּתָא לְיִשְׂרָאֵל וּלְשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה. מִיָּד דְּיִבְעוֹן אֻמִּין פָּלְחֵי כּוֹכְבַיָּא דְּעָלְמָא לְקָרְבָא לְגַבָּהּ וּלְדַחֲקָא לָהּ, אַגְרָא דְּכַלָּה דּוֹחֲקָא. כְּתִיב וַיִּנַּע ה׳ אֶת פַּרְעֹה. מִיָּד וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה ה׳ שְׁפָטִים. דְּעַל שְׁכִינְתָּא אִתְמַר אֲנִי ה׳ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן. וְהַזָּר הַקָּרֵב לְגַבָּהּ יוּמָת. וּכְמָה דְּפַרְעֹה קַדְמָאָה אָמַר הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ, הָכִי אָמַר פַּרְעֹה קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, וְכָךְ עַתִּידִין עַמְמִין דְּעָלְמָא לְמֵימַר לְיִשְׂרָאֵל קוּמוּ צְאוּ, פּוּקוּ מִבֵּינָנָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אַפִּיק לוֹן מִבֵּינַיְהוּ עַד דְּנָטִיל מְמָנֵהּ. וְכַמָּה דְּאִתְמַר וַיִּצּוּ עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אוֹתוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. כְּגַוְונָא דָּא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַהֲבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לַה׳ וְגוֹ׳. אַדְהָכֵי הָא אֵלִיָּהוּ אִזְדְּמַן לְגַבֵּהּ וְאָמַר רִבִּי רִבִּי וַדַּאי

כְּגַוְנָא דְּא אִיהוּ בִּנְשִׁמְתָא (דְּא אִיהִי נִשְׁמְתָא) אִיהִי מִסְּטְרָא דִּשְׁכִינְתְּא. וְיֵצֶר הָרָע בָּעֵי לְקָרְבָא לְגַבָּהּ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחֵי לָהּ בְּכַמָּה מַכְתְּשִׁין, כְּגַוְנָא דְּמָחָא לְפַרְעֹה עַל דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם. וּבְהַהוּא זִמְנָא נָחִית סַמָּאֵל וְכָל חַיָּלָיו לְהַהִיא נִשְׁמְתָא, וְנָטִיר לָהּ עַד דְּאִתְקְרִיבַת לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָכֵי כְּגַוְנָא דְּא כָּל בַּר נָשׁ דְּבָעֵי לְקָרְבָא לְצַדִּיק לְאוֹזְפָא לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחֵי לֵיהּ בְּכַמָּה מַכְתְּשִׁין לְאַנָּזָקָא עַד דְּיִתְחַזַּר לְשִׁעְבּוּדֵיהּ. וּבְגִין דָּא אָמְרָה אִנְתּוּ לְהָמָן חַיָּבָא (אסתר ו) אִם מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים מָרְדְּכַי לֹא תוּכַל לוֹ כִּי נָפוֹל תִּפֹּל לְפָנָיו. אֲבָל נִשְׁמְתָא דְּלָאו אִיהוּ מִסְּטְרָא דְּרוּחָא דְּקֻדְשָׁא, אִית לָהּ לְאִסְתַּמְּרָא, דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִקַּטְרְגָא עָלֵיהּ, וְעָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם מַאי וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם. אָמַר לוֹ אֱלִיָּהוּ וַדַּאי בְּזִמְנָא דִּנְשִׁמְתָא אִשְׁתְּזִיבָה מֵהַהוּא מְמָנָא בִּישָׁא, דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר מֶלֶךְ מִצְרַיִם מַלְכָּא דְּאִנּוּן צוֹרְרִים דְּדַחֲקִין לְנִשְׁמָתִין, וְאִנּוּן מַלְאָכֵי חַבָּלָה מַזִּיקִין כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין, נִשְׁמָתִין דְּרַשִׁיעַיָּא הֵן הֵן הַמַּזִּיקִין בָּעוֹלָם. מַה כְּתִיב בְּמָארֵי נִשְׁמְתָא וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם. אִסְתַּלַּק עָלַיְהוּ בְּתֻקְפָּא סַגִּי הוּא וְנִשְׁמָתֵהּ וְכָל דִּילֵהּ. וַאֲפִלּוּ לוֹט עִמֵּהּ דְּאִיהוּ שַׂר מִסְּטְרָא דִּימִינָא, דְּלָאו כָּל שִׁירִין שַׁוְיָן, דְּאִית שֵׁדִין דְּאִנּוּן כְּגַוְנָא דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּיָדְעִין מַה דַּהֲוָה וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי. וְעַל הַאי שֵׁד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר. אִם זָכָה עֵזֶר. וְאִם לָאו אִיהוּ כְּנֶגְדּוֹ שֵׁד. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית יג) וְלֹא נָשָׂא אוֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּיו. וְעוֹד אִי זָכָה בַּר נָשׁ אִיהוּ עֵזֶר, אֵימָתַי בְּלֵיל שַׁבָּת דְּאוֹזְפִין תַּקִּין מַלְאָכִין לְבַר נָשׁ, דָּא יֵצֶר הַטּוֹב וְדָא יֵצֶר הָרָע. אִי זָכָה יֵצֶר הַטּוֹב מְבָרֵךְ לְבַעַל

הַבַּיִת וּלְאִנְתְּתֵהּ וְכָל דִּילֵהּ, וְיֵצֵר הָרָע אִיהוּ עוֹזֵר לֵהּ בְּעַל כָּרְחֵהּ וְעוֹנֶה אָמֵן. וְאִי לָאו אִיהוּ כְּנֶגְדּוֹ, ולייט לֵהּ וּלְכָל דִּילֵהּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי לוֹט דְּאַיְתֵי לְוָטִין עַל הַהוּא בַּר נָשׁ וְעַל בֵּיתֵהּ, וְאִיהוּ אָעִיל קְטָטָה בְּבֵיתֵהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי רִיב בֵּין רוֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רוֹעֵי מִקְנֵה לוֹט. וּבַהַהוּא זִמְנָא (בראשית יג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אַל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וְגוֹ' כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ. מִסִּטְרָא דְּאִיהִי גּוּפָא וּמָה אָמַר לוֹ הֲלֹא כָל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ (שם). וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אִם רָאִיתָ שֶׁיֵּצֶר הָרָע מִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ הוֹלִיכֵהוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. אִם אֶבֶן הוּא נְמוֹחַ וְאִם בַּרְזֶל מִתְפּוֹצֵץ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְאַלְיָהוּ דָּא יַנּוּקֵי יָדְעֵי לֵהּ. אָמַר לֵהּ רִבִּי רִבִּי, וַדַּאי הָכֵי הוּא, אֲבָל רָזָא דִּמְלֵי דְּפָרָשְׁתָּא דָּא, לָאו אִנּוּן לְגַלָּאָה הָכֵי אֶלָּא בֵּינִי וּבֵינֶיךָ:

פְּתַח וְאָמַר (בראשית יב) וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ. מַאי רָעָב הָכָא. אֶלָּא וַדַּאי כַּר אִסְתְּלַק נְבִיעוּ מֵאַרְעָא דִּשְׁכִינְתָּא, מִיָּד כְּתִיב וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ (שם). וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה, נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַיְרָא בֵּין סִטְרִין בִּישִׁין אִלֵּין, בְּגִין זַרְעָא דִּילֵהּ לְמֶהֱוֵי נָטִיר בֵּינַיְהוּ. אָמַר לוֹ רִבִּי שִׁמְעוֹן רִבִּי רִבִּי וְהָא כְּתִיב בִּשְׁכִינְתָּא אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בַמִּסְכֵּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. אָמַר לוֹ וַדַּאי הָכֵי הוּא. דִּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל נָטְרִין אוֹת בְּרִית, אִתְמְלִיאַת כָּל טוּב וְלֹא חָסֵר מִנֵּהּ, וְאִתְמַר בָּהּ וַתֵּרָאֶה הַיַּבָּשָׁה. וּבַהַהוּא זִמְנָא אִי לָא נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לנטר׳ לָהּ, אִית רְשׁוּת לְסִטְרִין אָחֳרָנִין לְקָרְבָא תַּמָּן. וְהַהוּא דְּגָרִים דָּא אִית רְשׁוּ לְמִקַּטְרְגָא לְקַטְלָא לֵהּ. בְּגִין דָּא אָמַר לֵהּ וְהָיָה כִּי

יִרְאוּ אוֹתָךְ הַמְצָרִים וְגוֹ' (שם). וְעַל דָּא אָמְרֵי נָא אֲחוֹתִי אַתְּ (שם) לֹא תִשְׁתְּמוֹדַע בֵּינַיְהוּ. וְאִי תֵּימָא מָה חָב אַבְרָם. אֶלָּא חוֹבָה דְּיִלֹּה קַדֶּם דְּאַיְתֵי לְעָלְמָא, הַוָּה בְּאוֹת ה' בְּחֶסְרוֹנָא דְּיִלֹּה תַּמָּן הַוָּה. וּבְגִין דָּא הַוָּה אִתְקְרֵי אַבְרָם בְּלֹא ה' עַד דְּזָכָה לָהּ וּבֵהּ אִשְׁתְּלִים בְּכָל אֲבְרוֹהִי. וּבְגִין יוּד הַהַוָּה בְּשָׂרַי אָמַר אָמְרֵי נָא אֲחוֹתִי אַתְּ לְאַגָּנָא. לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ (שם) בַּת יְחִידָאָה. וְאִתְמַר בָּהּ אֲבָן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים. יִיטַב לִי מִסְּטָרָא דְּטוֹב. וְחָיְתָה נַפְשִׁי מִסְּטָרָא דְּחַי עָלְמִין. בְּגִיָּהּ דְּתֵרִין דַּרְגִּין אִלֵּין תִּבְנָא בְּהוֹן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק:

וַיְהִיוּ חַיֵּי שָׂרָה וְגוֹ'. פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן קוּמוּ. וְיִהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה, מָאן שָׂרָה הָכָא. דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה. בְּגִין דְּשָׂרָה דִּלְתַתָּא בְּצַדִּיק וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. הָכֵי צַדֶּקֶת דָּא אִתְבְּרִיאַת בְּדִיוּקְנֵהּ דִּשְׁכִינְתָּא. וְיִהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה דָּא שְׁכִינְתָּא. וּמַאי נִיהוּ חַיִּים דְּיִלֹּה יְ"ה וְדָא הַהוּא שְׁכִינָה. שָׁכֵן יְ"ה, וְהַאי אִיהוּ חַיִּים דְּנִשְׁמְתָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָ"הּ. וְהַאי ה' בא"ת ב"ש צ'. עִם י' סָלִיק לק'. וְאִנּוּן מֵאָה בִּרְכָאן דְּחַיָּב בַּר נָשׁ לְאַרְקָא בְּכָל יוֹמָא לִשְׁכִינְתָּא וְדָא אִיהוּ מֵאָה שָׁנָה. וְעָלַיְהוּ מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ, א"ת מָ"ה אֶלָּא מא"ה. וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים אִלֵּין עֶשֶׂר אַמִּירָן וְעֶשֶׂר דְּבְרוֹת וְשֶׁבַע יוֹמִין קַדְמָאִין דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית וְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וְיוֹם הַשַּׁבָּת דְּאִיהוּ וַיְכֻלּוּ כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ. וְלָקְבַלַיְהוּ אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְתָא בְּעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע אַתְוָן, כ"ב דְּאוֹרַיְתָא וְחָמֵשׁ דְּאִנּוּן מַנְצְפַּ"ךְ דְּצוֹפִין אֲמָרוּם. וְאִם ח"ו עַבְרִין עָלַיְהוּ יִשְׂרָאֵל

מִתְבַּדְּרִין לְאַרְבַּע סִטְרִין, וּשְׁכִינְתָּא גָּלְתָא עִמְּהוֹן הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַתָּמָת שָׂרָה. מִיתָה דִּילֵהּ דְּאִסְתְּלַק יָ״ה מִנַּהּ וְאִשְׁתְּאָרַת כ״ס חָסֵר. וּבְגִין דָּא וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כ״ס יָ״ה. בְּקִרְיַת אַרְבַּע אִלֵּין ד׳ סִטְרִין דְּאִתְבַּדְּרַת עַם יִשְׂרָאֵל וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ בִּצְלוֹתָא וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. דְּגָלוּתָא אִיהִי מִיתָה לִשְׁכִינְתָּא וּלְכָל יִשְׂרָאֵל בְּנָהָא. וְעוֹד וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע, אִלֵּין תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם דְּאִיהִי אִתְלְבִישַׁת בְּאַרְעָא דְּאִתְמַר בָּהּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ וְגוֹ׳ (שם). מַשְׁכְּנָא צַדִּיק דְּלֵית בָּהּ נְבִיעוּ דְּאוֹרַיְתָא. מֵאַרְבַּע חֵיוָן דִּילֵהּ דְּאִנּוּן אַרְבַּע חַיּוֹת הַכִּסֵּא, גָּלוּ בְּאַרְבַּע יְסוֹדִין אֵלּוּ דְּאִנּוּן תֹּהוּ כַּוָּ יָרֵק, קְלִפָּה יֶרֶקָה דְּאֶגוֹזָא. בְּהוּ גַּוָּן חִוָּר קְלִפָּה תִּנְיָנָא, וְחֹשֶׁךְ קְלִפָּה תְּלִיתָאָה דְּאֶגוֹזָא דְּאִיהוּ אֵשׁ מִתְלַקַּחַת. תְּהוֹם חָלָל דְּאֶגוֹזָא דְּתַמָּן מֹחָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא כְּרֵסֵא יְקָרָא וְאַרְבַּע חֵיוָן דִּילֵהּ. דְּהָכִי אִתְפְּלַג מֹחָא דְּאֶגוֹזָא לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלַיְהוּ קַיְמָא מֹחָא. וְאִלֵּין אִנּוּן לָקֳבֵל אַרְבַּע רְהִיטֵי מֹחָא דְּבַר נָשׁ עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּסוֹכְכֵנִי. אִנּוּן אַרְבַּע קְלִפִּין דְּאֶגוֹזָא דְּאִנּוּן בְּרָזָא דְּעָרְלָה דְּעָלַיְהוּ יַעַשׂ ה׳ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם (שם). וְאוֹקְמוּהּ קַדְמָאֵי מַאי עוֹר, דָּא מַשְׁכְּנָא דְּחִוְיָא. וּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּאִנּוּן קְלִפִּין דְּאִנּוּן ד׳ גָּלְיוֹת אִנּוּן בְּפֵרוּדָא כְּבָיְכוֹל כְּאִלּוּ לֹא הָיוּ גּוּי אֶחָד וּשְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שַׁרְיָא עָלַיְהוּ וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ מָארֵי מַתְנִיתִין כָּל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא שְׁמַעְנָא דְּאַתְוָן דְּשָׁמָא קַדִּישָׁא הָכִי אִנּוּן י׳ בְּפֵרוּדָא מִן ה׳ ו׳, מִן ה׳ וְלֹא מִתְחַבְּרִין עַד דְּיִשְׂרָאֵל יִפְקוּן מִן גָּלוּתָא. אָמַר לוֹ בָּגְרֵי אִית אַתְוָן דְּאִנּוּן לְבוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

דְּאִתְקְרִיאוּ עַל שְׁמֵהּ דְּאִתְבְּרִיאוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. וְאִלֵּין בְּפֵרוּדָא. וְכַד אִתְחַבְּרָן בְּמִנְיָנָא תְּלָת עֲשָׂר לְעֵלָּא וּתְלָת עֲשָׂר לְתַתָּא, וְסָלְקִין עֶשְׂרִין וְשִׁית יְהוָ"ה כְּחֶשְׁבַּן אֶחָ"ד כְּדִכְתִיב בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. אֲבָל אַתְוָן דִּיחוּדָא בְּאַרַח אֲצִילוּת, לָאו תַּמָּן חֶשְׁבָּנָא וְלָא פִירוּדָא. וּבְגִין דָּא וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן וְגוֹ' וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים, בְּזִמְנָא דְּיֵיתֵי פֻּרְקָנָא יִתְקַיֵּם וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ:

וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים. מֵאָה שָׁנָה דָּא יו"ד דְּסָלְקַת לְמֵאָה בִּתְרִין הֵהִי"ן כְּגַוְנָא דָּא ה"י סְלִיקַת יו"ד דְּסָלְקַת לְמֵאָה בִּתְרִין הֵהִי"ן כְּגַוְנָא דָּא הֵ"י סְלִיקַת בְּיו"ד. חָמֵשׁ פַּעֲמַיִם י' הֵם חֲמִשִּׁין. וְכָךְ ה' הָאַחֲרֵת ן' הָרֵי מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה דָּא ו' דְּסִלְיקַת לְכ' שֶׁל כֶּתֶר וְנַעֲשֵׂית כ"ו. בֵּהּ אִשְׁתְּלִים י' לְמֶהֱוֵי י' י' בְּחֶשְׁבָּן כְּגַוְנָא דָּא א' אִיהִי יו"ד לְעֵלָּא ו' בְּאֶמְצָעִיתָא דָּל"ת לְתַתָּא וּלְזִמְנִין י' לְעֵלָּא י' לְתַתָּא ו' בְּאֶמְצָעִיתָא וּסְלִיקַת לְחֶשְׁבַּן כ"ו. וְדָא כ"ו מִן כ'וזו וּבְגִין דכ' אִיהִי כֶּתֶר רַחֲמֵי וְרַעֲוָא דִּלֵּית תַּמָּן דִּינָא כְּלָל, אָמְרֵי מ"מ דִּמְעַשְּׂרִין וּלְמַטָּה לֹא מַעֲנִישִׁין בְּעָלְמָא דֵּין. וְשֶׁבַע שְׁנִין דָּא ו' כַּד שַׂרְיָא י' עַל רֵישֵׁהּ אִתְעֲבִיד ז'. וְאִם זָכָה בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי ז' לְנַטְרָא לָהּ בַּבְּרִית, בְּגִין דְּאִיהִי בְּרִית מַמָּשׁ שַׂרְיָא עָלֵהּ ז' דְּאִיהוּ יוֹם שְׁבִיעִי. וְאִתְמַר בֵּהּ שָׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךְ. וְאִי לָאו כְּתִיב בֵּהּ וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע וְעִקָּרָא דְּכֹלָּא אִיהוּ אוֹת בְּרִית דְּבֵהּ זָכֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ עוֹלָם הַבָּא דְּאֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה לֹא קִנְאָה וְלֹא תַּחֲרוּת, אֶלָּא

צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם, וְנֶהֱנִים מִזִּיו הַשְּׁכִינָה.
וְתִשְׁבַּח סמ״ך בִּיסוֹד דְּאִיהוּ כ״ו פָּלִיג סמ״ך וְתִשְׁבַּח בֵּהּ כ״ו.
וְיסוֹד הוּא יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְתִשְׁבַּח בֵּהּ כוז״ו. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר
אַבָּא וְהָא כוז״ו אַשְׁכַּחְנָא, אֲבָל וְ׳ בַּתְרָאָה לָא אַשְׁכַּחְנָא בֵּהּ
בְּאַתְוָן. א״ל בְּרִי כַּד אָת חָשִׁיב מֵאמָא עִלָּאָה אִתְקְרֵי שְׁמֵהּ
וְכַד אַתְּ חָשִׁיב מִימִנָּא דְּאִיהִי גְּדֻלָּה אִתְקְרֵי ו׳. אָמַר לוֹ הַאי
שַׁפִּיר. כַּף אִתְחַשִּׁיבַת בִּסְפִירָן ל״ב הָא אִנּוּן וְלֹא יַתִּיר. כְּמָה
דְּאָמְרִי בְּסֵפֶר יְצִירָה, עֶשֶׂר סְפִירָן בְּלִי מָה עֶשֶׂר וְלֹא תֵּשַׁע,
עֶשֶׂר וְלֹא אֶחָד עָשָׂר. אָמַר לוֹ בְּרִי כ׳ אַחֲזֵי י׳ מֵעֵלָּא לְתַתָּא
וּמִתַּתָּא לְעֵלָּא וְכֹלָּא אֵ׳ דְּאִיהִי רָזָא דְּיו״ד וְכֹלָּא חַד. וּבְגִין
דָּא תִּשְׁבַּח דְּאָת יו״ד אִיהִי כ׳ כְּתָר דְּאָת יו״ד דְּסָלִיק עָלַהּ
בְּחֶשְׁבְּנָא וְכֹלָּא חַד. כִּי יְ״יָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. כִּי הוּא
י׳ וְאִיהוּ יְהוָ״ה דְּסָלִיק כ״ו וְעִם וְאַרְבַּע אַתְוָן סָלִיק ל׳ לְחֶשְׁבַּן
כ״י. וְדָא רָזָא יְהוָ״ה. וַתָּמָת שָׂרָה דָּא נִשְׁמְתָא דְּאִתְמַר בָּהּ
וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. וּמַאי מִיתָה דִּילָהּ, דְּנַחְתַת מִלְּעֵלָּא
וְעָאלַת בְּאַרְבַּע יְסוֹדִין בִּישִׁין דְּאִנּוּן אֵשׁ רוּחַ מַיִם עָפָר וְאִנּוּן
שִׁתּוּפָא דְּנַפְשָׁא דִּבְעִירָא, בְּגִין דְּאִיהוּ תַּמָּן בְּלֹא אוֹרַיְתָא.
דְּקֻדָּם דְּנִשְׁמְתָא נַחְתָּא בְּגוּפָא בְּד׳ יְסוֹדִין אִלֵּין אִתְיְהִיבַת
אוֹרַיְתָא כֻּלָּהּ. וּמִיָּד דְּעָאלַת בְּגוּפָא אִסְתַּלְקַת מִנֵּהּ. וְרָזָא
דְּמִלָּה אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי ה׳. אָמְרָה נִשְׁמְתָא
אֲנָא מְלֵאָה אֲזַלְנָא לְהַאי (נְרָאֶה מֵהַאי) עָלְמָא וּכְעָן רֵיקָן
הֱחֱזִירַנִי ה׳ בְּהַאי גּוּפָא. ועכ״ד אִי זָכָה בַּר נָשׁ לְאִתְעַסְקָא
בְּאוֹרַיְתָא הִיא חֶבְרוֹן שֶׁהִיא אוֹרַיְתָא דְּאִסְתַּלְקַת מִנִּשְׁמְתָא
אִתְחַבְּרַת לָהּ. דְּנִשְׁמְתָא אִיהִי מִכָּרְסֵי יְקָרָא וְ׳ אוֹרַיְתָא שְׁמָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה. עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים

בָּה. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בַּר נָשׁ בִּישָׁא כְּנַעֲנִי דְּאַסְחַר לֵהּ יֵצֶר רָע אִי מַתְקַף בְּהַהִיא חֻבְרוּן אִתְחַבְּרַת לֵהּ. ד״א הִיא חֻבְרוּן דָּא שְׁכִינְתָּא,, אַף עַל גַּב דְּאִתְרְחָקַת מִנֵּהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הִיא חֻבְרוּן לְגַבֵּהּ. כְּגַוְנָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּאָמְרִין הָא אֱלֹהֵינוּ בעלונו אֲדוֹנִים זוּלָתֶךָ. ועכ״ד לְבַד בָּךְ נַזְכִּיר שִׁמְךָ אַף עַל גַּב דְּאִתְרְחַק הָדָא הוּא דִּכְתִיב בְּרַח דּוֹדִי. ועכ״ד לְבָא דִּידָן וּפוּמָא דִּידָן לָאו אִיהוּ אִתְפְּרַשׁ מִנָּךְ כְּדִכְתִיב וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי (שם). כְּעָן אֲנַן מְיַחֲדִין שְׁמָךְ בְּכָל יוֹם וְאָמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּא בְּפוּמָא וּבְמַחֲשָׁבָה. וּבְגִין דָּא הִיא חֻבְרוּן בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא לֹא זָזָה מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׂרָאֵל מְיַחֲדִין שְׁמֵהּ בְּכָל יוֹמָא וְסָבְלִין כַּמָּה מַכְתְּשִׁין עֲלֵהּ כְּמָה דְּאוֹקְמוּהּ קַדְמָאִין:

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר. וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה. אִלֵּין מֵאָה בִּרְכָאן דְּאִשְׁתְּכָחוּ מֵחָכְמָה. וְעֶשְׂרִים שָׁנָה מִסִּטְרָא דְּכֶתֶר. וְשֶׁבַע שָׁנִים מִסִּטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה. וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע דָּא קְרִיַת שְׁמַע. דְּלָא מִיתַת הַאי צַדֶּקֶת עַל יְדֵי נָחָשׁ, אֶלָּא נַפְקַת רוּחָא דִּילֵהּ בְּקִרְיַאת שְׁמַע בְּאַרְבַּע אַתְוָן הִיא חֻבְרוּן, חִבּוּרָא דִּנְשְׁמְתָא דִּילֵהּ הִיא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי קִרְיַת אַרְבַּע, ד׳ אַתְוָן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאנוּן י׳ יְהוָה. ה׳ אֱלֹהֵינוּ. ו׳ יְהוָה. ה׳ אֶחָד. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד עכ״מ:

וַיַּרְא אֵלָיו ה׳ וַיֹּאמֶר אַל תֵּרֶד מִצְרַיְמָה וְכוּ׳. (בראשית כו) פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וַיֵּרָא אֵלָיו ה׳, מִסִּטְרָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא הָכֵי אִיהוּ, ה׳ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה וּסְפִירָה כְּנִשְׁמְתָא בְּגוּפָא דְּבַר נָשׁ. וּמִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְמַר וַיֵּרָא אֵלָיו ה׳, אִתְגַּלֵּי בְּרַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל כְּגַוְנָא דְּאִתְגְּלֵי לוֹן בְּפָרְקָנָא

דְּגָלוֹתָא דְּמִצְרַיִם דְּאִתְמַר בֵּהּ אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ אֲנִי וְלֹא שָׂרָף. אַדְּהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין אִזְדְּמַן לְנַבִּי וְאָמַר, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא מִסְטְרָא דִּנְבוּאָה כָּל סְפִירָן אִתְכְּלִילָן תַּמָּן. אֲבָל שֵׁם יְיָ הוּא בְּכָל אֲתַר וַדַּאי. אֲבָל נְבוּאָה דַּרְגָּא יְדִיעָה אִית לָהּ. וְהָכִי צְלוֹתָא כָּל סְפִירָן אִתְכְּלִילָן בָּהּ. אֲבָל כָּל חַדָּא וַחֲדָא אִית לָהּ דַּרְגָּא יְדִיעָה אִית לָהּ וְהָכִי בְּכָל אִנּוּן פִּקּוּדָא כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא כָּל סְפִירָן אִתְכְּלִילָן בָּהּ אֲבָל. וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מִצְוָה דְּכֻלְּהוּ פִּקּוּדִין וּבֵהּ אִתְכְּלִילָן כֻּלְּהוּ נְבִיאִים וַדַּאי נֶצַח וְהוֹד, וּבְהוֹן אִתְכַּלְיָין עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מִתַּמָּן אִתְקְרֵי אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא דְּנֶצַח דְּבֵהּ אִיהוּ אוֹר צַח. וּבְגִינֵהּ אִתְמַר וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ. שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא מִסְטְרָא דְּהוֹד אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא. וְאִנּוּן כְּתוּבִים מְזֶה וּמְזֶה. וּכְתִיב בּוֹ מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם וְאִנּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא חֶסֶד וּגְבוּרָה דִּי בְּהוֹן תְּרֵין יוּדִין (נְרָאֶה יָדִין) לְמִכְתַּב. וְאִנּוּן ה׳ ה׳ חָמֵשׁ אֶצְבְּעָן דְּיַד יְמִינָא, וְחָמֵשׁ אֶצְבְּעָן דְּיַד שְׂמָאלָא. רוּחָא דְּקֻדְשָׁא ו׳ אִיהוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב עָלַיְהוּ ה״ה ו׳ וְעִם י׳ דְּהִיא חָכְמָה אִתְעֲבִידַת יהו״ה וְאִנּוּן נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין נְבִיאֵי, תְּרֵין כְּתוּבִים, תְּרֵין לוּחִין דְּאוֹרַיְתָא דְּאִתְיְהִיבוּ מִימִינָא וּשְׂמָאלָא. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ אוֹרַיְתָא דִּבְכְתָב מִימִינָא. מַלְכוּת אוֹרַיְתָא דְּבַעַל פֶּה מִשְּׂמָאלָא, וְאִיהוּ אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא מִימִינָא וְאִיהִי אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא מִשְּׂמָאלָא. וְאִנּוּן רוּחָא דְּקֻדְשָׁא דְּכַר וְנוּקְבָא. מִסְטְרָא דְּצַדִּיק מִתְחַבְּרָן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא בֵּין בְּאוֹרַיְתָא בֵּין בַּכְּתוּבִים בֵּין בַּנְּבִיאִים. וּבְגִין דָּא כִּי כָל בַּשָּׂמַיִם וּבָאָרֶץ. וְהָא אוֹקְמוּהָ דְּאָחִיד בִּשְׁמַיָּא

וּבְאַרְעָא דִּבְכָל דַּרְגִּין אִנּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא לֵית יְחוּדָא וְקוּרְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא בְּצַדִּיק דְּאִנּוּן כְּאֵילָנָא דְּעַנְפִּין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וּמִתְיַחֲדִין לְתַתָּא כְּשֹׁרֶשׁ דְּאִילָנָא דְּאִיהוּ צַדִּיק עִקָּרָא דְּיִחוּדָא. וּכְגַוְונָא דְּצַדִּיק אִיהוּ עִקָּרָא דְּיִחוּדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ לְתַתָּא, הָכִי אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא קוּרְבָּא ויחוּדָא וְעִקָּרָא לְאַבָּא וְאִימָּא. וְהָכִי כְּגַוְונָא דָּא תְּפִלָּה מְעוֹמֵד וּתְפִלָּה מְיוּשָּׁב אִתְכְּלִילוּ בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין כְּלִילָא חַ״י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, וּצְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית וּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה אִנּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. תַּמָּן אַבָּא וְאִימָּא וְאִתְכְּלִילָן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ צְלוֹתָא דְּעַרְבִית דְּבֵהּ (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, דַּרְגָּא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאִיהוּ עִקָּרָא דִּתְפִלִּין, וּבֵהּ צָרִיךְ לְקַשְּׁרָא (נ״א לְסַדְּרָא) לוֹן כְּגַוְונָא דָּא חָכְמָה קַדֵּשׁ לִי וְדָא י׳ בִּינָה. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ וְדָא ה׳ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל לִימִינָא ו׳. וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ לִשְׂמָאלָא וְדָא ה׳ וּבְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְכְּלִילָן, וְכַד תְּפִלִּין דְּרֵאשׁ וּדְיָד אִתְכְּלִילָן בֵּהּ אִתְקְרִיאוּ תְּפִלִּין. וּבֵהּ אִנּוּן פְּקוּדָא חֲדָא וְלָא צָרִיךְ לְאַפְסָקָא כְּמָא דְּאוֹקְמוּהּ סָח בֵּין תְּפִלָּה לִתְפִלָּה עֲבֵרָה הִיא בְּיָדוֹ. וְהַאי אִיהוּ עִקָּרָא דִּגְמָרָא. וְאִלֵּין דְּעָבְדִין לֵהּ תְּרֵי פְּקוּדִין דִּירוּשַׁלְמִי, אִיהוּ מִימִינָא וּשְׂמָאלָא דְּתַמָּן עַנְפִּין מִתְפָּרְדִין דְּמִסְטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא. שְׁתַּיִם דְּבַר אֱלֹהִים צָרִיךְ לְבָרְכָא עָלַיְהוּ תְּרֵין בִּרְכָאן חַד לְהָנִיחַ תְּפִלִּין עַל שֶׁל יָד, וְחַד עַל מִצְוַת תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ. וְאִם סָח בֵּנְתַיִם מְבָרֵךְ עַל שֶׁל רֹאשׁ שְׁתַּיִם. אֲבָל מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא עָלַיְהוּ אִתְמַר אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים. וְלָא צָרִיךְ אֶלָּא בִּרְכָתָא חֲדָא. כִּי אֶחָד קְרָאתִיו. וְאִם סָח בֵּין תְּפִלָּה שֶׁל יָד לִתְפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא

אִיהוּ עָבִיד פֵּרוּד בִּיחוּדָא. וּבְגִין דָּא עֲבֵרָה הִיא בִּידוֹ וְלֹא מִצְוָה. וְלֵית עֲבֵרָה אֶלָּא מָוֶת דְּאִתְמַר רַגְלֵהּ יוֹרְדוֹת מָוֶת דְּעָלַהּ אִתְמַר כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּין א׳ח לְד׳. וּבְגִין דָּא עֲבֵרָה הִיא בִּידוֹ וְחוֹזְרִין עָלֶיהָ מֵעוֹרְכֵי הַמִּלְחָמָה. וּדְאִי נָפִיק מִתַּמָּן בְּחוֹבָא דָּא יָמוּת. וְהַאי אִיהוּ אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים. זֶה צַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם שַׁבָּת. זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד צְרִיכִין לְיַחֲדָא לוֹן בֵּהּ וּלְמֶעֱבַד לוֹן חַד. וְהָא אוֹקְמוּהּ זָכוֹר לְזָכֹר שָׁמוֹר לְנוּקְבָא. אֲבָל מִסִּטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא אִנּוּן תַּרְוַיְהוּ תְּרֵין פִּקּוּדִין. וּכְגַוְנָא דָּא כָּל פִּקּוּדִין. וּבְגִין דָּא מַחֲלֹקֶת דְּאִיהוּ בֵּין חַבְרַיָּא בִּתְפִלִּין וּשְׁאָר פִּקּוּדִין בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא אִיהוּ. אֲבָל בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לֵית תַּמָּן מַחֲלֹקֶת. בְּגִין דְּאִיהוּ עִקָּרָא דִּגְמָרָא דְּאִיהִי שְׁלֵמָה. וּמִתַּמָּן אִתְקְרֵי יַעֲקֹב אִישׁ תָּם אִיהוּ ו׳ כְּלִיל שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה. ה׳ גְּמָרָא דִּילָהּ אִיהִי תָּם בִּתְלָת אֲבָהָן יְהו״ו וּבֵהּ אִשְׁתְּלִים יְהוָה. וּבְגִין דָּא בְּכָל אֲתַר דְּעַנְפִּין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא. אֲבָל לְתַתָּא אִקְרֵי אֲגָדָה חַדָּא בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְגִין דָּא וַיֵּרָא אֵלָיו ה׳ וַיֹּאמֶר אַל תֵּרֵד מִצְרַיְמָה. דָּא דַּרְגָּא בִּישָׁא דִּגְרָמַת כַּפְנָא דְּאוֹרַיְתָא וַעֲנִיוּתָא דְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְתָא, דְּהָא אוֹקְמוּהּ שָׁכֵן בָּאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָּא וְהָא אוֹקְמוּהּ קַדְמָאִין, כָּל הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. וְאַבְרָם דַּרְגֵּהּ אַרְיֵה דְּאִתְמַר בֵּהּ גּוּר אַרְיֵה. וּבְגִין דָּא אָמַר לוֹ הַקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת. יְמִינָא תַּמָּן יְהו״ו דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן אֶהְיֶ״ה וְתַמָּן ו׳ בְּגִין ה׳ דְּאַבְרָהָם דְּאִיהִי הָאָרֶץ. וּמִסִּטְרָא דִּימִינָא אִתְקְרֵי בָּאָרֶץ דְּתַמָּן אָב ב׳א בְּהִפּוּךְ אַתְוָן אָב וְהַאי אִיהוּ בָּאָרֶ״ץ כִּי אָב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ. וְאֶהְיֶה עִמְּךָ דָּא יהו״ו בְּחֶשְׁבַּן אֶהְיֶה. בְּגִין ה׳ וְאֶהְיֶה עִמְּךָ ו׳ דְּאִיהוּ בֵּן יָ״ה מִן אֶהְיֶה

עִמָּךְ. וַאֲבָרֶכְךָ דִּבְרְכָאן מִסְּטְרָא דְּכַהֲנָא אִנּוּן. שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת בְּרָכָה מִסְּטְרָא דִּימִינָא. וְקִדּוּשָׁא מִסְּטְרָא דְּשְׂמָאלָא. וַעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרֵי יָבֵרֶךְ הָדָא הוּא דִּכְתִיב בָּךְ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל. וּמִסְּטְרָא דְּשְׂמָאלָא אִתְקְרֵי קֹדֶשׁ הָדָא הוּא דִּכְתִיב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה׳. וּמִקָּדְשֵׁי תִירָאוּ וְקָדוֹשׁ מִסְּטְרָא דְּשְׂמָאלָא. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּרָכָה מִסְּטְרָא דִּימִינָא אָמַר וַאֲבָרֶכְךָ כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ. זֶרַע מִסְּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ לְעֵלָּא, וּמִסְּטְרָא דְּצַדִּיק לְתַתָּא, וְהַאי אִיהוּ עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ. זָרוּעַ לְעֵלָּא. זֶרַע לְתַתָּא. דְּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית סָלִיק עַל כָּל אִלֵּין קְלִפִּין דְּאִנּוּן עָרְלָה וּפְרִיעָה, דְּתַמָּן סַמָּאֵל וְנָחָשׁ מְמָנָן דְּכָל אֻמִּין דְּעָלְמָא. פ״כ וּבְגִין דָּא כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת כָּל הָאֲרָצוֹת הָאֵל. דְּאִנּוּן שֶׁלְטָנוּתָא דְּאֵל אֶחָד. וַהֲקִמֹתִי אֶת הַשְּׁבוּעָה. שְׁבוּעָה אִיהִי שְׁכִינְתָּא קַיּוּמָא דִּילָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ. דְּבֵהּ פָּרְקָנָא הָדָא הוּא דִּכְתִיב חַי ה׳ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר. עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי. עָקֵב רֹאשִׁי תֵּבוֹת ע׳ עֲנָוָה. ק׳ קְדֻשָּׁה. ב׳ בְּרָכָה. סַנְדָּל לַעֲנָוָה יִרְאָה. וּבְגִין דָּא עָקֵב עֲנָוָה יִרְאַת ה׳. עֲנָוָה מִסְּטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה הֲוָה מִתַּמָּן, אִתְּמַר בֵּהּ וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָיו מְאֹד. וַעֲנָוָה מִימִינָא וּשְׁכִינְתָּא יִרְאָה מִסְּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וּבְגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי עָקֵב לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְּמַר בֵּהּ, רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת. דְּאִיהוּ בִּשְׁכִינְתָּא עָקֵב עֲנָוָה יִרְאַת ה׳. כְּהַאי אִיהוּ. הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. וּלְבָתַר אִתְּמַר בְּיַעֲקֹב הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ הָדָא הוּא דִּכְתִיב וּפָקַדְתִּי עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם. וְיִשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמָתִי מִצְוֹתַי מִסְּטְרָא דִּימִינָא

כְּלִילָן בִּרְמַ״ח אֵבָרִים. חֻקּוֹתַי מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא דְּמִתַּמָּן כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אִנּוּן מִתַּמָּן גְּזֵרַת מַלְכָּא, דְּתַמָּן גְּזִירוּ דְּכָל דִּינִין. וְתוֹרֹתַי מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה. צַדִּיק אִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאִיתֵימָא צַדִּיקִים עוֹמְדִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם, אִלֵּין תָּגִין דְּסֵפֶר תּוֹרָה דְּאִנּוּן בֶּדֶ״ק חַיָּ״ה שעטנ״ז ג״ץ. וְאָמְרֵי מָארֵי מַתְנִיתִין אִלֵּין תָּגִין אִנּוּן זַיְינִין כְּאָדָם שֶׁאוֹחֵז כְּלֵי זַיִן בִּידֵהּ וּמֵגִיעַ לֵהּ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא וְלִקְדָּשָׁה. וְזַיְינִין אִנּוּן בְּתְלָת עָשָׂר אַתְוָן ז״ן בדח״ק אִיהִי כְּמִין חַטְטָרֶת דְּאָת זַיִן. וְאִתְעַבִּיד זֶה וְסִימָנִיךְ זֶ״ה ו״ד ז״חח״י. ז׳ צַדִּיק ח״ק בְּכָל אוֹת וְאוֹת. וְאִיהוּ עִם י׳ עֲטָרָה עַל רֵישֵׁהּ:

וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר. תָּא חֲזֵי צָרִיךְ דְּלֹא יְהֵא דָּבֵק אוֹת בְּאוֹת, וְלֹא יְהֵא חָסֵר אוֹת מִן הַתֵּבָה וְלֹא מְשַׁנִּין מִפְּתוּחוֹת לִסְתוּמוֹת וּמִסְתוּמוֹת לִפְתוּחוֹת. וְאִי לָאו סֵפֶר תּוֹרָה פָּסוּל. וְכָל תִּקּוּנָא לָמָּה, אֶלָּא אַתְוָן פִּתְיָחָן מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. סְתִימָן מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה עָלְמָא סְתִימָא. וְאִנּוּן מ״ם דָּא פִּתְיָחָא וְדָא סְתִימָא. מ׳ פְּתוּחָה מַלְכוּת. ם סְתִימָא בִּינָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּעַנְפִּין מִתְפָּרְדִין לֹא יִדָּבֵק אוֹת בְּאוֹת, וּמִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, לֹא יוֹסִיף אוֹת וְלֹא יְחַסֵּר אוֹת. דְּכָל הַמּוֹסִיף גּוֹרֵעַ. וְאִם הִדְבִּיק נִגְרָר. וּבְגִין דָּא וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר וְגוֹ׳. אַדְּהָכִי הָא יַנּוּקָא אִזְדַּמַּן בֵּינַיְהוּ וְאָמַר, אַמַּאי לֵית נִקּוּד בְּסֵפֶר תּוֹרָה. אָמַר לֵהּ בְּרִי, כָּל נְקֻדָּה אִיהִי תְּנוּעָה דְּאַתְוָן. כְּגוֹן פִּרְקִין דְּאִנּוּן תְּנוּעִין דְּאִבְּרִין דְּגוּפָא. וְכָל תְּנוּעָה אִנּוּן מִסִּטְרָא דְּחָכְמָה. וּבְגִין

לְאִשְׁתְּמוֹדַע דְּסֵפֶר תּוֹרָה, אִיהוּ מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לֵית בֵּהּ נִקּוּדִין. וְכָל נִקּוּדִין אִנּוּן בַּגּוֹוְ עֵינִין אַנְפִּין אוּדְנִין. חוֹטָמָא דְּכֻלְּהוּ עַל פֶּה. וּבְגִין דְּאוֹרַיְתָא דִּבְכְתָב אִתְיְהִיבַת מִסְטְרָא דִּימִינָא, דְּתַמָּן כְּתִיבָה, אוֹקְמוּהָ דְּאוֹרַיְתָא דְּכָתַב סֵפֶר תּוֹרָה דְּלָא לְמִקְרֵי לֵהּ עַל פֶּה, וְאִתְמַר דְּלֵית לֵהּ נִקּוּדִין לְאוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה אִית טַעֲמֵי:

דָּבָר אַחֵר וַיֵּרָא אֵלָיו ה׳. תָּא חֲזֵי אִית נְבוּאָה מֵרְאִיָּה, וְאִית נְבוּאָה מֵרֵיחָא, וְאִית נְבוּאָה מִשְּׁמִיעָה, וְאִית נְבוּאָה מִדִּבּוּר. וְאִנּוּן ד׳ מֶרְכָּבוֹת לְשֵׁם יְהוָה. בִּרְאִיָּה, בְּרִיאָה דְּאִיהִי מַרְאָה, וְלָקֳבֵל מֶרְכָּבָה דִּלְעֵלָּא מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַעֲשֶׂה אָדָם. וְהָא אַקְשׁוּ קַדְמָאִין, בָּתַר דְּכֻלְּהוּ בִּרְיָן דְּבָרָא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, אַדְכִּיר בְּרִיאָה בְּלִישָׁנָא דְּיָחִיד. אַמַּאי אַדְכִּיר בְּנַעֲשֶׂה אָדָם בְּלִישָׁנָא דְּרַבִּים, לְמֵיהַב פְּתְחוֹן פֶּה לַמִּינִים וְלַמּוּמָרִים. אֶלָּא הָכָא כְּתִיב (הושע יד) וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה. כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה׳ וְגוֹ׳ וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם. לְקַיְמָא בְּהוּ וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה. דְּהָא אוֹרַיְתָא קָא סָתִים דְּאִיהוּ בָּרָא לָאָדָם עִלָּאָה קַדְמָאָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אֶת לְרַבּוֹת דְּבָרָא לֵהּ בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם עִלָּאָה בְּמֶרְכַּבְתָּא, דְּאִתְמַר בֵּהּ וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וּבָרָא לֵהּ בִּתְרִין דְּיוּקְנִין בְּצֶלֶם דְּאִנּוּן אָדָם דְּכִסְּאָ הַכָּבוֹד מָרוֹם. וְאָדָם דְּכִסְּאָ תִּנְיָנָא דְּאִתְמַר בֵּהּ מֵרֵאשׁוֹן. וְזֶהוּ מָרוֹם מֵרֵאשׁוֹן. וּמַה דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, הַאי לְלַמֵּד לְכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן דְּכָר וְנוּקְבָא לְשַׁתְּפָא לֵהּ בְּזִוּוּגֵהּ. דְּאִם ה׳ לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ. וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ וְהוּא

יְיַשֵּׁר אָרְחוֹתֶיךָ. דְּאִתְמַר בְּהוֹן כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה׳. דְּוַדַּאי אִתְמַר בְּעֹלַת הָעוֹלוֹת תְּרִין עָלְמִין דְּצִיּוּר בְּהוֹן עֹלַת עַל כֻּלָּא. וְאִנּוּן י׳ מֵאִישׁ, ה׳ מֵאִשָּׁה. תְּרִין עָלְמִין דְּצִיּוּר בְּהוֹן עֹלַת עַל כֻּלָּא, אִנּוּן ו׳ ה׳ עָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְדָא י״ה. וְדָא אִיהוּ יו״ד ה״א וָא״ו ה״א. וְאָמַר עֹלַת עַל כֻּלָּא אַף עַל גַּב דְּבְאִלֵּין אִתְמַר בְּאִלֵּין אִתְּנָן אִתְבְּרִי עָלְמָא. וְכָרְסָא, לָאָדָם לָשֶׁבֶת בַּיִת לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא, דְּבְהוֹן אי״ה או״ה, וּבְהוֹן אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בָּנִים אַתֶּם לַה׳ אֱלֹהֵיכֶם. וְאִתְמַר בְּהוֹן אָדָם אַתֶּם. שִׁתְפּוּנִי בַּהֲדַיְכוּ בְּאִלֵּין אַתְוָן וְיִתְקַיֵּם עוֹבָדֵיכוֹן. דַּאֲנָא הוּא דְּבָרָאתִי כָּל עָלְמִין, וְכָל כָּרְסְיָן וְחֵיוָן וּמַלְאָכִין, וְכָל צָבָא עִלָּאִין וּבְנֵי אָדָם בְּאִלֵּין אַתְוָן. וְאַף עַל גַּב דְּאִית בְּיִשְׂרָאֵל אִלֵּין אַתְוָן בְּגִין אוֹרַיְתָא דְּיָהֲב לוֹן. לֹא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּאִלֵּין אַתְוָן לְמֶעֱבַד עוֹבָדָא בְּהוֹן דְּלָא יִשְׁתַּתְּפוּן לִי בַּהֲדַיְהוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר לוֹן נַעֲשֶׂה אָדָם בְּשִׁתּוּפָּא דִּילִי וְלָאו אוֹרַיְתָא וּפִקּוּדָא עָבִיד פְּעָלָה וְעוֹבָדָא עֲלָא וְתַתָּא פָּחוֹת מִנִּי. וּבְגִין דָּא בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ. וְכָל אֻמִּין דְּעָלְמָא דְּלָא קַבִּילוּ מִנַּהּ אוֹרַיְתָא, לֵית לוֹן יְדִיעָה בַּהּ, וְאָזְלִין כְּעָאנָא בְּלֹא רָעָיָא, וְאִתְמַר בְּהוֹן כִּי כָּל הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְעָבְדִין אֱלָהוּת סַגִּיאִין. וְכָל יִשְׂרָאֵל דְּקַבִּילוּ מִנַּהּ אוֹרַיְתָא, אִנּוּן עָבְדִין לֵהּ אֶחָד בַּהּ, וּבְכָל אַתְוָן וּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין דִּילֵהּ וּבְכָל מַשְׁרְיָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוּ. וּבְכָל בְּרְיָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין וּלְעֵלָּא מִכֻּלְּהוּ אֶחָד וּלְתַתָּא מִכֻּלְּהוּ וּמִלְּגָאו דְּכֻלְּהוּ וּמַלְכָּא דְּכֻלְּהוּ אִיהוּ אֶחָד. מִבַּיִת וּמֵחוּץ תִּצְּפְּנוּ. וְהָכִי תּוֹכוּ כְּבָרוֹ, הָכִי אִיהוּ מִלְּגָאו דְּכָל עָלְמִין כְּמוֹ מִלְּבַר דְּכָל עָלְמִין לָא אִשְׁתַּנֵּי. וְלֵית שֵׁם וְחִבּוּר אַתְוָן דְּשֵׁם ה׳ וּבְכָל כְּנוּיִין דִּילֵהּ בַּר מִנַּהּ. דְּאִי לָאו דְּאִיהוּ

חִבּר בְּקִרְבֵּה בה׳ ו׳ בה׳, לֹא אִתְקְרִיאוּ אַתְוָן בְּשֵׁם יְהוָ״ה, וְאִיהוּ מְחַבֵּר יְהוָ״ה אֲדנָ״י, וְאִיהוּ מְחַבֵּר יְהוָ״ה בֵּאלֹהִים, דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן אֶהְיֶ״ה אֲדנָ״י. וְאִיהוּ לָא אִתְקְרֵי פְּחוֹת מִנַּיְהוּ דְּאִיהוּ אֶחָד דְּמְחַבֵּר שְׁנַיִם, דְּאִנּוּן דְּכָר וְנוּקְבָא. וְעָבִיד לוֹן חַד. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בְּאָדָם וְחַוָּה כִּי אֶחָד קְרָאתָיו. וְאִיהוּ מְשֻׁתָּף בִּבְנַיִן בֵּן וּבַת דְּאִנּוּן בָּנִים לִישְׁנָא דִּבְנָיָן. וְדָא אִיהוּ אִם יֵ״ לֹא יִבְנֶה בַּיִת. וְכָל עַנְיָנָא וְעוֹבָדָא דִּלָּאו אִיהוּ מְשֻׁתָּף בֵּהּ, מַה כְּתִיב בָּהּ, כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה. וּמִיָּד יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ דְּאִנּוּן בְּנִיָנָא וְשֻׁתָּפָא דִּילֵהּ. דְּכָל הַבָּלִים דְּאִמִּין דְּעָלְמָא, אִנּוּן שָׁמַיִם וָאָרֶץ וַעֲתִידִין לְאוֹבָדָא. וְכָל הַבָּלִים דְּיִשְׂרָאֵל בְּיֵי׳ בִּיחוּדֵהּ. אִנּוּן שָׁמַיִם וָאָרֶץ בְּנִיָנָא דִּילֵהּ, וּמַה הוּא חַי וְקַיָּם, הָכֵי עוֹבָדָא דִּילֵהּ חַי וְקַיָּם. וּבְגִין דָּא אָמַר חַי אֲנִי נְאֻם ה׳ אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה. וּכְגַוְנָא דְּאָמַר לְיִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם, הָכֵי אָמַר לִסְפִירָן נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן לְמַחֲשָׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, דְּאִנּוּן חָכְמָה בְּרֵאשׁ וְחָכְמָה בַּסּוֹף. דְּכָל סְפִירָה יָהִיב בֵּהּ חוּלָקֵהּ. וּבְגִין דָּא אִיהוּ בְּדִיוּקְנֵהּ מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת לַצְּבָאוֹת. וְרָעֲיָא מְהֵימָנָא בְּדִיוּקְנֵהּ. וְאָמַר לַמַּלְאָכִין נַעֲשֶׂה אָדָם, וְדָא מְטַטְרוֹן, דְּכָל מַלְאָךְ וְחַיָּה שַׁוִּי בֵּהּ חוּלָקֵי׳. וְהָכֵי אָמַר לִצְבָא הַשָּׁמַיִם לְמֶעֱבַד לִשְׁמְשָׁא בְּדִיוּקְנֵהּ, וְכָל כּוֹכְבָא יָהִיב בֵּהּ חוּלָקֵהּ, וְעִלַּת עַל כֹּלָּא אִשְׁתְּתַף בֵּהּ בְּכָל אֲתַר בְּתִפְאֶ״ת בְּמַטְטְרו״ן וּבְשִׁמְשָׁא, וְלֵית לְאַרְבָּא בְּהַאי.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם. לְאָמְנָן דְּזָרַע כַּמָּה זְרָעוֹנִין בְּבַת אַחַת, וְכָל אֶחָד נָפִיק לְיוֹמוֹי. לְבָתַר אָמַר לְאִלֵּין דְּאִנּוּן פּוֹעֲלִים, אֲנָא בָּעֵי דְּתִשְׁתַּתְּפוּ כֻּלְּכוּ לְמֶעֱבַד מָאנָא, וְכָל חַד מִנַּיְהוּ יָהִיב בֵּהּ חוּלָקֵהּ מִמַּה דְּיַהֲבִית בְּכוּ, וַאֲנָא אִשְׁתְּתַף עִמַּיְכוּ בְּהַהוּא מָאנָא חוּלָקָא מִנִּי. אָמְרוּ לֵהּ מַאי הַאי מָאנָא כָּל כָּךְ חָשִׁיב קָדָמָךְ דְּיַהֲא כָּלִיל מִכֹּלָּא. אָמַר לוֹן הַאי מָאנָא אִיהוּ אָדָם דְּיַהֲא בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם עִלָּאָה. אָמְרוּ לֵהּ אַמַּאי תֵּימָא לָן דְּכָל חַד וְחַד יָהִיב בֵּהּ חוּלָקֵהּ. וְהָא אַנְתְּ הוּא אָדוֹן דְּכֹלָּא, וְאַנְתְּ בָּרָאת כֹּלָּא, טֹל אַנְתְּ מִכָּל חַד וְחַד מַה דְּאַנְתְּ בָּעֵי, דְּלָא יַהֲא פִּתְחוֹן פֶּה לְאִנּוּן דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בָּךְ. דְּיֵמְרוּן דְּעוֹבָדָא דְּאָדָם אַנְתְּ צָרִיךְ מִשְּׁלִיחִין דִּילָךְ. אָמַר לוֹן לְמַלְבָּא דְּיַהֲב מַתָּנָא לְעַבְדּוֹי, וְיָהִיב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חוּלָקֵהּ וְאַחֲסַנְתֵּהּ מֵהַהוּא מַתָּנָא. לְבָתַר אָתָא עַבְדָּא מְהֵימָנָא לְגַבֵּהּ וְשָׁאִיל לֵהּ מַתָּנָה. אָמַר מַלְכָּא הַאי עַבְדָּא פְּלַח לִי בְּכָל אֲבָרִין דִּילֵהּ. הָכֵי אֲנָא בָּעֵי לְמֶעֱבַד מָאנָא דְּיֵלֵהּ מַתָּנָה בְּכָל חֵילִין דִּילִי מֶה עָבַד כְּנַשׁ כָּל מַשְׁרְיָן דְּיֵלֵהּ וְאָמַר בָּעֵינָא מִנַּיְכוּ דַּל חַד וְחַד יָהִיב מַתָּנָה. מִדִּידֵהּ לְהַאי עַבְדָּא, וַאֲנָה אִשְׁתְּתַף עִמְּכוֹן וְאַתֶּם בֵּהּ מַתָּנָה מִדִּילִי. מִנְּהוֹן אַקְשׁוּ וְאָמְרוּ מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וּמִנְּהוֹן אָמְרֵי בְּרַעֲוָא שְׁלִים. אוֹף הָכֵי קֳדָם דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַחֲשָׁבָה לְהִבָּרְאוֹת, קֳדָם דְּאִתְבְּרִיאוּ מַלְאָכִין וְכָל בְּרְיָן דְּעָלְמָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וּבְחָבִיהוּ דִּילְהוֹן, אַנָּח לְעוֹבָדָא דִּילְהוֹן דִּיהוֹן בַּתְרָאִין לְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. וְאָמַר עָלֵהּ נַעֲשֶׂה אָדָם. וְאַמַּאי אֶלָּא בְּגִין חֲבִיבוּ דַּאֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא דְּאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִנּוּן הֲווֹ עֲתִידִין לְאִתְקְרֵי בְּשְׁמֵהּ יִשְׂרָאֵל, כְּנִישׁ לְעִלָּאִין וְתַתָּאִין לְמֵיהַב חוּלָקֹ מִכֻּלְּהוּ.

בְּדֵין דְּאִי חָב אָדָם, כְּלְהוּ אִשְׁתְּכָחוּ חֲסֵרִין בְּהוֹן, מֵהַהוּא חוּלָקָא דְּיַהֲבוּ בֵּהּ, וְכָלְהוּ בָּעָאן רַחֲמֵי בְּגִינֵהּ. וְאִיהוּ יְהַב בְּהוֹן מִדִּילֵהּ, בְּגִין דְּמָרָן לֵהּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ, בְּגִין הַהוּא חוּלָקָא דִּילָךְ דְּיַהֲבַת בְּיִשְׂרָאֵל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ. וְאִיהוּ מָחִיל לוֹן בְּגִין הַהוּא חוּלָקָא דִּילֵהּ דְּשַׁמֵּהּ דְּיַהֲב בְּהוֹן. דְּאִם לֹא יְהִיבוּ אִנּוּן מִגַּרְמַיְהוּ חולק׳ בֵּהּ בְּרַעוּתַיְהוּ, כְּלְהוּ הֲווֹ טַעֲנִין עָלֵהּ, דְּאַנְתְּ נְטִילַת מִנָּן עַל כרחנ׳, חולק׳ דְּאִיהוּ בָּאָדָם מִכָּל חַד וְחַד, וְלֹא הֲווֹ מְרַחֲמֵי עלינ. וּבְגִין דְּלָא יְהֵא לוֹן פְּתְחוֹן פֶּה. בְּגִין דָּא לֹא בָּעָא לנטל׳ חולק׳ אֶלָּא בִּרְעוּתָא דִּילְהוֹן. כְּגַוְונָא דָּא דְּאִתְמַר בְּרָעְיָא מְהֵימָנָא, עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם. וּבְגִין דְּמַזִּיקִין סָרְחוּ לְגַבֵּהּ, וְלֹא בָּעוּ לְמֵיהַב בֵּהּ חוּלָקָא, וְאָמְרוּ מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וְגוֹ׳, לֹא בָּרָא לוֹן לְבוּשִׁין דְּאִנּוּן גּוּפִין דִּלְהוֹן. וְאִנּוּן שַׁנְאִין לוֹן. וְעַל כֵּן מְמָנָן דְּעַל עָ״ב אֻמִּין, דְּאִנּוּן קַמָּךְ, כְּגַוְונָא כַּד יִשְׂרָאֵל מְחָיְבִין לַאֲבוּהוֹן דִּבְשְׁמַיָּא, אִנּוּן אֻמִּין דְּעָלְמָא רְצוּעִין בִּידָא דְּבוֹרָא עָלְמָא לְאַלְקָאָה לוֹן בְּהוּ. וְכַד חַזְרִין בִּתְיוּבְתָּא זָרִיק רְצוּעִין מִידֵהּ, וְלָא יְהֵא בְּהוֹן מַמָּשׁ. דְּחֵילָא דְּרְצוּעִין לָאו אִיהוּ אֶלָּא בִּידָא דמיי׳ (נִרְאֶה דְּמָאן) דְּנָטִיל. דְּעָלַיְהוּ אִתְמַר כָּל הַגּוֹיִים כְּאַיִן נֶגְדּוֹ. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִית בְּהוּ חוּלָק׳ מִבּוֹרָא עָלְמִין דְּאִיהוּ עִלַּת עַל כֹּלָּא. וּמֵעֲשֶׂר סְפִירָאן וּמִכָּרְסְיָן וּמַלְאָכִין וְכוֹכָבַיָּא וּמַזָּלִין כַּד חַזְרִין בִּתְשׁוּבָה הַכֹּל מַה דְּאִתְנְטִילוּ בעון רַחֲמֵי עָלַיְהוּ. בַּר מִשֵּׁדִין וּמַזִּיקִין וְחֵילִין דְּמָסָאֲבוּ, דְּאִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל אַל תִּטַּמְאוּ בְּכָל אֵלֶּה, דְּלֵית לוֹן חוּלָקָא בְּהוֹן. וּבְגִין דָּא אֻמִּין דְּעָלְמָא דְּנִשְׁמָתִין דִּילְהוֹן מֵאִנּוּן חֵילִין דְּמָסָאֲבוּ, לֵית לְשַׁתְּפָא בְּהוֹן לַאֲכִילָה וּשְׁתְיָה, וְלֹא בְּכָל

עוֹבָדֵיהוֹן, דְּעָלַיְהוּ כְּתִיב אֲשֶׁר חֵלֶק ה׳ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ׳, וּבְךָ בָּחַר ה׳. וְעָלַיְהוּ אִתְמַר כִּי כָּל הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְגוֹ׳, דְּאִיהוּ יָחִיד וּמְיֻחָד בְּכָל מַשְׁרְיָן דִּכְלִילָן בְּהוֹן. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל כְּלִילָן מֵעִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְעִלַּת עַל כֻּלָּא שַׁוֵּי שְׁמֵהּ בְּהוֹן, וְאִנּוּן רְחִימִין יַתִּיר מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, בְּגִין דְּאִית לוֹן חוּלָקָא בִּסְפִירָן, מַה דְּלָאו הָכֵי בְּמַלְאָכִין. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִנּוּן עַרְבִיָּה וְאַחֲסַנְתֵּהּ, כְּגַוְנָא דִּבְנִין לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן. דְּמַלְאָכִין לָאו אִנּוּן לְגַבֵּי סְפִירָן אֶלָּא כְּסוּסְוָן לְגַבֵּי רוֹכְבֵי עָלַיְהוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹקְמוּהּ מ״מ אֵין יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִין עַד שֶׁיִּשְׁתַּעְבְּדוּ בְּשִׁבְעִין וּתְרִין אֻמִּין. וּבְגִין דָּא כָּלַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּסַנְחֵרִיב ע״ב אֻמִּין, לְקַיֵּם בְּהוֹן מִ׳לְחָמָה לַ׳ה׳ בַּ׳עֲמָלֵק מִדּוֹר דּוֹר. וְלָקְבֵל ע״ב שָׁרִים אִנּוּן שִׁבְעִין וּתְרִין דְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, לְקַיְמָא בְּהוֹן הִנֵּה ה׳ רוֹכֵב עַל עָ״ב קַ״ל, לְנָטְלָא מִנַּיְהוֹן נוּקְמָא מֵעֲמָלֵק דְּכָלִיל עָ״ב אֻמִּין בַּהּ. וְלָקְבֵל ע״ב שְׁמָהָן אִיהוּ וַיִּכְלוּ דְּסָלִיק ע״ב. וְדָא עָלֵהּ אִתְמַר דְּזָרַע כָּל זְרוֹעוֹנִין בְּבַת אַחַת יְחִידָה וְהִיא כַּלָּה שַׁבַּת מַלְכְּתָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת וּמַעֲשֶׂה דִּילֵהּ. וּבְגִין דְּכָל בִּרְיָן דִּבְרֵאשִׁית אִתְכְּלִילָן בַּהּ, לְכָךְ הִתְחִילָה תּוֹרָה בְּבֵי״ת מִן בְּרֵאשִׁית. וְאִיהִי בַּת זוּגֵהּ דְּתִפְאֶרֶת אָדָם כָּל חַד יָהִיב בַּהּ חוּלָקֵהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לָהּ רַב וְשַׁלִּיט עָלַיְהוּ, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אִתְבְּרִיאוּ בְּאָת יו״ד בַּת יְחִידָא כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר אֲמִירָן, וְעֶשֶׂר אֱלֹהִים. ה׳ כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ אוֹרָיָן אוֹר דְּיוֹמָא קַדְמָאָה. ו׳ שִׁית סָמְכִין דְּקִשׁוֹט. יוֹם הַשִּׁשִּׁי ה׳ בְּגִין דְּבְיוֹם הַשִּׁשִּׁי וְאִשְׁתְּלִים ה׳ בְּבַת אַחַת. תָּא חֲזֵי כַּד אִית לִסְפִירָן לְמֶעְבַּד פְּעֻלָּה בְּשֵׁם יְדִיעַ, דְּמִתַּמָּן פְּעֻלָּה, לָא אִשְׁתְּלִים וְלָא אִתְעֲבִיד עַד דְּכָל סְפִירָה

יָהִיב תַּמָּן חוּלָקָא. (נ״א חולהא) דָּא יָהִיב תַּמָּן אַתְוָן דְּאִנּוּן כָּל גּוֹוָנִין אֶכְמִין מִסְּטְרָא דְּבַת יְחִידָה. וְאִנּוּן סוּמָקִין נְקוּדִין מִסְּטְרָא דְּתִלָּת אֲבָהָן. וְדָא יָהִיב וְכוּ׳ עַד דְּאִתְכְּלִיל בְּהַהוּא שְׁמָא כָּל סְפִירָן עכ״מ:

עוֹד לְפָרָשַׁת וַיֵּרָא אֵלָיו.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן מַאי וַיֵּרָא אֵלָיו. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּגַוְונָא דְּאַחֲזֵי לְאָדָם קַדְמָאָה, הוֹר הוֹר וּפַרְנָסָיו הוֹר הוֹר וּמַנְהִיגָיו, הָכֵי אַחֲזֵי לֵהּ לְאַבְרָהָם וְאָמַר, בְּהַאי דָּרָא יְהוֹן צַדִּיקִים, וּבְהַאי דָּרָא בֵּינוֹנִיִּים, וּבְהַאי דָּרָא רְשָׁעִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, הָא אוּקְמוּהּ הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם, וּקְרָא אָחֳרָא כְּתִיב מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב. וְאִם קֹדֶם דְּאַתְיָן לְעָלְמָא, אִתְגְּזַר עֲלַיְהוּ לְמֶהֱוֵי צַדִּיקִים אוֹ רְשָׁעִים אוֹ בֵּינוֹנִיִּים, לָא הֲוָה עָתִיד לְמֶהֱוֵי לוֹן אַגְרָא וְעוֹנְשָׁא, וְלָא הֲוָה לֵהּ לַנָּבִיא לְמֵימַר לוֹן מַתְנִיתִין לְמֵימַר, הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁאִלְתָּא דָּא עַמִּיקָא, וְאַפְּלִיגוּ בָּהּ קַדְמָאֵי, וְסַגִּיאִין כָּשְׁלוּ בָּהּ. בְּגִין דְּלָא מָטוּ לְעוּמְקָא דְּרָזָא. עַל נָבִיא אִתְמַר הַאי קְרָא, (ירמיה א) בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בְּבֶטֶן יְדַעְתִּיךָ. וְרָזָא דָּא הַכֹּל צָפוּן, וְהָרְשׁוּת נְתוּנָה, הָא מִלִּין אִלֵּין סְתִימִין, וְלָא אִתְגַּלְיָין אֶלָּא בְּמַאי דְּאוּקְמוּהּ רַבָּנָן, מַחֲשָׁבָה טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה. מַחֲשָׁבָה רָעָה אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה. מַחֲשָׁבָה טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה, אוֹלִיפְנָא מֵהָכָא דְּקֹדֶם דְּאַתְיָא לְעוֹלָם, צָלֵי בְּגִינֵהּ וְשַׁוֵּי מַחֲשַׁבְתֵּהּ בֵּהּ בְּשַׁעֲתָא דְּזַוּוגָא, וּבְגִין דָּא כְּתִיב בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ וְכוּ׳ וּבְטֶרֶם.

חַד עַל דְּצָלֵי בְּגִינֵהּ קַדֶּם דְּאָתָא לְעָלְמָא. בְּגִין דְּשַׁוֵּי מַחֲשַׁבְתֵּהּ בֵּהּ קַדֶּם יְצִירָתֵהּ בַּבָּטֶן בְּשַׁעֲתָא דְּזַוּוּגָא. וּבְגִין דָּא בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַּבָּטֶן יְדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם תֵּצֵא מֵרֶחֶם. וּבְגִין דְּאַקְדִּימַת לֵהּ בְּצְלוֹתָא וּבְמַחֲשַׁבְתֵּהּ קַדֶּם יְצִירָתֵהּ וְקַדֶּם דְּנָפַק מֵרֶחֶם אִמֵּהּ אִיהוּ מְנַבֵּא עֲתִידוֹת קַדֶּם דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא. כָּל שֶׁכֵּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיָדַע כָּל דָּרִין קַדֶּם דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא. דְּקַדֶּם דְּיֵיתֵי כָּל בַּר נָשׁ לְעָלְמָא, קַדֶּם יְצִירָתֵהּ מַלְאָךְ מְמֻנֶּה עַל הַהִיא טִפָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר עָלֵהּ אִם יִהְיֶה נָבִיא אוֹ חָכָם אוֹ בַּעַל מִקְרָא וּמִשְׁנָה, אוֹ מָארֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אוֹ מָארֵי בַּת קוֹל, דְּאִתְנְהִיג בַּת קוֹל בְּמִלּוֹלָא דִּילֵהּ, וְיֵימָא הַלָּכָה כִּפְלוֹנִי. אוֹ אִם יִהְיֶה טִפֵּשׁ, אֲבָל רָשָׁע וְצַדִּיק לֹא קָא גָּזַר. אַף עַל גַּב דַּאֲבוֹי עָבֵד. לֵהּ בְּמַחֲשָׁבָה רָעָה, דְּעָבִיד בֵּהּ מַעֲשֶׂה דְּעָבִיד לֵהּ בְּנִדָּה אוֹ כַּעֲרָיוֹת, אוֹ בְּגִוֵּיהּ אוֹ בְּזוֹנָה אוֹ בְּשִׁפְחָה. אַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָדַע דַּהֲוֵי בֵּן רָשָׁע אוֹ מַמְזֵר קַדֶּם יְצִירָתֵהּ, לֹא מָנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ עַל אֲבוֹי לְמֶעֱבַד לֵהּ בָּעֲרָיוֹת אוֹ בְּנִדּוֹת, דְּהָא מָנֵי בֵּהּ בְּאוֹרַיְתָא עַל הַנִּדּוֹת וְעַל הָעֲרָיוֹת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְמַר נָבִיא מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב. מַאי הָרָעוֹת וְהַטּוֹב, אֶלָּא הָכֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא גָּזַר עָלֵהּ דִּיהֵא צַדִּיק וְטוֹב. אֶלָּא קַדֶּם יְצִירָתֵהּ הוּא יָדַע מַחֲשָׁבָה דַּאֲבוֹי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲשָׁבָה טוֹבָה מְצָרְפָה לְמַעֲשֶׂה. הַאי אִיהוּ כָּל חַד בִּפְרָט. וּבְגִין דָּא הַכֹּל צָפוּי בְּמַחֲשָׁבָה. דְּקוּדְשָׁא יָדַע מַחֲשַׁבְתֵּהּ בִּישָׁא. וְהָרְשׁוּת נְתוּנָה לֵהּ לָאָדָם בְּמַעֲשֶׂה. וְאָדָם חָב בְּמַחֲשָׁבָה וּבְעוֹבָדָא, וְגָרַם לְעָלְמָא דְּאִתְדְּבָקוּ בְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע וְאִיהוּ חָזַר בִּתְיוּבְתָּא וְאִתְדַּבַּק,

בְּאֵילָנָא דְּחַיֵּי. וּבְגִין דְּכָל דָּרִין בֵּהּ תַּלְיָן, וְאוֹרַיְתָא דְּיהַב לֵהּ, יָהַב לְמֹשֶׁה וְכָל יִשְׂרָאֵל. וְכָל (נ״א וּבְכָל) דָּרִין וְכָל דָּרִין חָזָא בֵּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דּוֹר וְדוֹר וּפַרְנָסָיו, דּוֹר דּוֹר וּמַנְהִיגָיו. וּמְנָא לָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לֵהּ אוֹרַיְתָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב אָז רָאָה וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וְגַם חָקְרָהּ וַיֹּאמֶר לָאָדָם. אַפְלוּ שֵׁדִין וּמַזִּיקִין נָפְקוּ מִנֵּהּ. וְהַאי אִיהוּ פִּקֵּד עָוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים. אִלֵּין דְּמַעֲשֶׂה אֲבוּהוֹן בִּידֵיהוֹן. וְלֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹת, אִלֵּין דְּעוֹבָדָא דַּאֲבוּהוֹן לָאו בִּידֵיהוֹן. וְלֹא עוֹד אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אָמַר דְּאַחֲזֵי לֵהּ לָאָדָם, וְלֹא לְאַבְרָהָם, וְלֹא לְשׁוּם נָבִיא, אֶלָּא דּוֹר דּוֹר וְדוֹרְשָׁיו וְכוּ׳, וְלֹא אָמַר דְּאַחֲזֵי לֵהּ צַדִּיקִים אוֹ רְשָׁעִים אוֹ בֵּינוֹנִיִּים, וְלָאו דְּגָזַר עָלַיְהוּ לְמֶהֱוֵי צַדִּיקִים אוֹ בֵּינוֹנִיִּים אוֹ רְשָׁעִים. א״ל רִבִּי יוֹסֵי בָּתַר דְּאַחֲזֵי לֵהּ דָּרָא דָּרָא וּפַרְנָסָיו, דָּרָא דָּרָא וּמַנְהִיגָיו וַדַּאי אִשְׁתְּמוֹדַע בְּהוֹן אִי אִנּוּן צַדִּיקִים אוֹ רְשָׁעִים אוֹ בֵּינוֹנִיִּים. א״ל הָכֵי אִיהוּ וַדַּאי, אֲבָל רָזָא דְּמִלָּה עָמֹק הַנִּסְתָּרוֹת לַה׳ אֱלֹהֵינוּ:

אַדְּהָכִי הַהוּא סָבָא עִלָּאָה אִזְדְּמַן לְגַבַּיְהוּ וְאָמַר לוֹן, בְּמַאי עֲסִיקְתּוּ סָחוּ לֵהּ עוֹבָדָא. אָמַר לוֹן וַדַּאי אוֹרַיְתָא אִתְבְּרִיאַת תְּרֵי אַלְפֵּי שְׁנִין קַדֶּם דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, וּבָהּ אַחֲזֵי לְאָדָם הָרִאשׁוֹן דּוֹר דּוֹר וְדוֹרְשָׁיו וְכוּ׳, וּבָהּ אַחֲזֵי לְאַבְרָהָם אוּף הָכֵי. מַאי דִּכְתִיב בֵּהּ. וּבְגִין דָּא וְיִשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתַי. וּבָהּ נִמְלַךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבָרָא עָלְמָא. וְנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא אוּף הָכֵי נִמְלַךְ בְּהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבָרָא עָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בְּרֵאשִׁית, וְאֵין רֵאשִׁית אֶלָּא

תּוֹרָה. וְאֵין רֵאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה. וְאוֹרַיְתָא טְפֵלָה לַנְּשָׁמָה, בְּגִין דְּשַׁבָּת שָׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וּמְחַלְּלִין לֵהּ בְּגִין נְשָׁמְתָא דְּבַר נָשׁ דְּלָא תִּפּוֹק מִנֵּהּ קָדָם זְמָנֵהּ. וְאִיהִי נְשָׁמְתָא דָּא נְבוּאִית בָּהּ נִבְרָא עָלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁלַח לֵהּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא לְאַנָּגָא עֲלוֹי וּלְמִסְבַּל עֹל דִּילְהוֹן, בְּגִין דְּאִיהִי מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּלָא תַּלְיָא מִנֵּהּ זְכוּת וְחוֹבָה, לָא אַגְרָא וְלָא עוֹנְשָׁא, דְּאִנּוּן עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. וְכָל דּוֹר לֵית הַהוּא פְּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא שֶׁלְּטָנוּתָא דְּהַהִיא נְשָׁמְתָא. וְאַחֲזֵי לְאָדָם אִם דָּרָא יְהֵא זַכָּאָה, בַּר נָשׁ יְקוּם לְמֵידַת נְשָׁמְתָא מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, וִיהוֹן זַכָּאִין מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, וּמַטֶּה לוֹן כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְדָרָא דָּא יְהוֹן מָארֵי חִנָּא וְחִסְדָּא. וְאִי לָא מִתְנַהֲגִין בְּדַרְגָּא דִּילְהוֹן דְּאִיהוּ מְמָנָא עַל דָּרָא וּפַרְנָסִין דִּילֵהּ דִּיהוֹן חַסִידִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעֲבַר מִנְּהוֹן חֶסֶד, וְשַׁלִּיט עָלַיְהוּ גְּבוּרָה מִדַּת הַדִּין, לְמֵידַן לְהוּ כְּפוּם עוֹבָדַיְהוּ, וְלֹא כְּפוּם דַּרְגָּא וּמוֹלָדָא וּמַזָּלָא דִּילְהוֹן. וְרָזָא דְּמִלָּה דָּא קָא רְמִיזָא לָן בְּהַגָּדוֹת וּדְרָשׁוֹת, דְּאוֹקְמוּהּ מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, אִלֵּין תְּרֵין מְשִׁיחִין דַּעֲתִידִין לְמֵיתֵי בְּהַנֵּי דָּרֵי. אִם דָּרָא אִיהוּ חַיָּבָא אִתְקַיָּם בְּהוֹן מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר. וְעוֹד אוֹלִיפְנָא בְּרָזָא דָּא מִלָּה אָחֳרָא לְסַמְכָא לְגַבֵּהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר. וְאוֹקִימְנָא בְּשַׁגַּם זֶה מֹשֶׁה, דְּעָתִיד הוּא לְמֵיהַב אוֹרַיְתָא בְּדוֹר הַמַּבּוּל. אֶלָּא הַדְּווֹ רַשִׁיעַיָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּנִיז לֵהּ לְצַדִּיקַיָּא. אוּף הָכִי מִזְּדַמְּנָא הֲיָתָה בַּת שֶׁבַע לְדָוִד מִשִּׁשֶּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, אֶלָּא שֶׁאָכְלָה פָּגָה, וְאוֹלִיפְנָא דְּחוֹבִין דְּבַר נָשׁ, גַּרְמִין דְּלָא יִזְכֵּי לְטוֹבָה דְּמִזְּדַמְּנָא עֲלֵהּ לְמֶהֱוֵי מִשִּׁשֶּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. אוּף הָכִי דָּרָא טָבָא מַרְעִין בִּישִׁין דַּעֲתִידִין לְמֶהֱוֵי. אִית לְמָאן דְּאִתְרַחַק

מִגֵּה, עַד דְּמִתְקַן עוֹבָדוֹי וְאַחֲזַר לֵהּ אֲבֵדָה דִּילֵהּ. וְאִית דְּאָבִיד לֵהּ בְּחוֹבוֹי וְלָא אִתְחֲזַר לֵהּ לְעוֹלָם. וְהַאי אִיהִי אֲבֵדָה דְּאִתְיְאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה, וְאִיהוּ דְּזָכָה בַּמְּצִיאָה קָנָה לָהּ, אִי אַקְדִּים בָּהּ לְחַבְּרֵהּ. וְהַאי אִיהוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲזֵי לְכָל עָלְמָא, שִׁתָּא אַלְפֵי שְׁנִין וְחַד חָרוּב. וְאַחֲזֵי דִּבְכָל אל״ף קַדְמָאָה שׁוּלְטָנוּתֵהּ חֶסֶד. באל״ף תִּנְיָנָא שׁוּלְטָנוּתֵהּ גְּבוּרָה דָּרִים בִּתְרִין דַּרְגִּין גִּבּוֹרִים וַחֲסִידִים. וְאָלֶף תְּלִיתָאָה שׁוּלְטָנוּתֵהּ לְמֶהֱוֵי דָּרִים דִּילֵהּ אַנְשֵׁי אֱמֶת. אָלֶף רְבִיעָאָה שׁוּלְטָנוּתֵהּ נָצַח. וְאָלֶף חֲמִישָׁאָה שׁוּלְטָנוּתֵהּ הוֹד, וַהֲווֹ עֲתִידִים לְמֶהֱוֵי דָּרִים דִּלְהוֹ נְבִיאִים. אָלֶף שְׁתִיתָאָה צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וְאִם ח״ו בַּאֲתַר דְּדַרְגָּא דִּילְהוֹן מְחַיֵּב לוֹן לְמֶהֱוֵי צַדִּיקִים וְאִנּוּן רְשָׁעִים, כְּאִלּוּ עַבְרִין עַמּוּד צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם מֵעָלְמָא, וְחָזְרִין עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וְשַׁלִּיט עָלַיְהוּ בַּאֲתַר דְּצַדִּיק, סמאל הָרָשָׁע. אוּף הָכִי אִם דָּרִים דְּנָצַח וְהוֹד רַשִּׁיעַיָּא בַּאֲתַר דִּנְבִיאֵי הָאֱמֶת, שַׁלִּיטִין נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר. וְאִם דָּרָא דֶּאֱמֶת לֹא מַנְהִיגִין בֵּהּ, אִסְתַּלַּק מִנַּיְהוּ אֱמֶת וְשָׁלְטָא עָלַיְהוּ שֶׁקֶר. וְאִם דָּרִין דִּגְבוּרָה לָאו גְּבוּרָה עוֹמְדִים בַּפֶּרֶץ, אִסְתַּלַּק מִנַּיְהוּ גְּבוּרָה וְשַׁלִּיט נוּכְרָאָה עָלַיְהוּ, עָלַיְהוּ כָּךְ גַּם כֵּן לְקָבְלְהוֹן לְתַתָּא, י״ב שִׁבְטִין קַיְמִין סַחֲרָנֵי מַשְׁכְּנָא בְּהַאי גַּוְונָא, כָּל חַד מִנַּיְהוּ בְּדוּכְתָּא דְּאִתְחֲזֵי לֵהּ. וְלָקֳבֵל הַאי דַּרְגָּא עֶבֶד שְׁלֹמֹה לְתַתָּא יָם עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר, שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צָפוֹנָה, וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים דָּרוֹם, וְג׳ פּוֹנִים מִזְרָח, וְג׳ פּוֹנִים מַעֲרָב. וְהַאי דַּרְגָּא לְעֵלָּא, מ״ט אִקְרֵי יָם. אֶלָּא בְּגִין דְּהַהוּא צַדִּיק דְּאַמְלֵי לְהַאי יָם, אִקְרֵי יוֹם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. וּכְתִיב אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. וְהוּא נָהִיר בְּרָזָא דְּוָא״ו דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

וְהַהוּא יוֹם בְּרָזָא דְּחֵילָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּבֵהּ אַמְלֵי לְהַאי יָם דְּאִקְרֵי ה׳א תַּתָּאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. וְכָל דָּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק בְּגִין דְּכָל תַּפְנוּקִין מִנֵּהּ נָפְקִין. מַאי הַנְּחָלִים, אִלֵּין חָמֵשׁ דַּרְגִּין דְּעִמֵּהּ הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְמִמְלֵי לֵהּ. וְהַאי דַּרְגָּא אִקְרֵי בַּת שֶׁבַע. וְכַד נָהִיר הַאי צַדִּיק לְהַאי דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי צֶדֶק, לְהַאי דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי שִׁבְעָה שָׁבוּעִין שִׁבְעָה זִמְנִין, כְּדֵין עָלְמָא תַּתָּאָה נַמֵּי הַאי דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי סִיהֲרָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא, שְׁנַת הַלְּבָנָה כַּמָּה סַגִּי שנ״ה יוֹמִין וְאַרְבְּעִין וְתֵשַׁע שָׁבוּעִין, מִנְּהוֹן לָקֳבֵל הַאי דַּרְגָּא דְּיָם דִּלְעֵלָּא, דְּאִיהִי מְקַבְּלָא מִנֵּהּ. אִשְׁתְּאַרוּ י״ב יוֹמִין לָקֳבֵל י״ב שִׁבְטִין דְּסַחֲרָנֵי הַאי יוֹמָא, לְמִטַּר מִטְרַת מַשְׁבְּנָא וְכוּלָּא לְאַחֲזָאָה חֵילָא עִלָּאָה. וע״ד כְּתִיב כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי דָּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ נָהִיר בְּחֵילָא דִּשְׁמֵהּ קַדִּישָׁא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו, דָּא יְמָא בְּחָכְמְתָא דְּאִקְרֵי כָּבוֹד. יְצַרְתִּיו דָּא רָזָא דְּיוֹם לְתַתָּא דְּאִיהוּ לָקֳבֵל כָּל דִּלְעֵלָּא. אַף עָשִׂיתִיו דָּא סִיהֲרָא דִּלְתַתָּא. וע״ד כְּתִיב יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, דַּרְגָּא דְּשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא. כְּדֵין כַּד אִתְחַבָּרוּ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, וּכְדֵין שְׁלָמָא לְעָלְמָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד. וּכְדֵין יְחוּדָא לְעֵלָּא וְיִחוּדָא לְתַתָּא שְׁלָמָא לְעֵלָּא וּשְׁלָמָא לְתַתָּא. שֶׁנֶּאֱמַר שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב:

מַתְנִיתִין בִּטְהִירוּ בְּרֵישׁ הוֹרָמְנוּתָא דְּמַלְכָּא, גְּלִיף תֵּשַׁע גְּלִיפִין בְּגַלְגַּלּוֹי טְהִירִין, וְחַד טָמִיר וְלָא יְדִיעַ. גְּלִיף גְּלִיפִין וּבָטַשׁ גּוֹ בּוּצִינָא חֲדָא, וְנָפִיק א הֵימֶנּוּ דְּחַד הוֹרְמָנוּתָא טָמִיר בִּטְמִירוּ יְדִיעַ וְלָא יְדִיעַ. כָּל סוּכְלְתָנוּ בֵּהּ הָדְרָא לַאֲחוֹרָא.

זְעֵיר הוּא, וּמִגּוֹ זְעֵירוּתָא דִּילֵהּ טָמִיר בִּסְתִימוּ דְּמֵעוֹי וְלָא יְדִיעַ. כָּל הַרְהוּרִין בֵּהּ מְשַׁבְּשָׁן, תֵּבִין וְהַדְרָן וְלָא אִתְדַּבָּקוּ. בֵּהּ סְתִימִין תְּלָתִין וּתְרִין עַיְנִין, אִנּוּן עַיְנִין לָא פְּתִיחָן. רְשִׁימָן אִנּוּן בִּרְשִׁימוּ זְעֵיר. בֵּהּ סָלְקִין הַרְהוּרִין וְעוֹבָדִין וְלָא גַּלֵּי טַעֲמַיְהוּ. כְּנִישׁ לוֹן בְּשַׁעֲתָא דְּאִזְדְּרִיקוּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְכְּנִישׁוּ זָרִיק לוֹן. בֵּהּ מִתְצַיְּרָן צִיּוּרִין סְתִימִין וְלָא גַּלְיָן. גָּלִיף גְּלִיפִין וּבָטַשׁ וְנָפַק ב׳ חַד דְּלִתָּא דְּסַחֲרָא. סְחוֹר סְחוֹר וּפָרְחָא בָּאֲוִירָא. בָּטַשׁ בַּמַּגְדְּלָא וְאִסְתְּחַר הֵיכָלָא מִגּוֹ אֲוִירָא דְּפָרְחָא, בֵּהּ שַׁוְיָן צִיּוּרִין אִמָּנִין בְּכָל מָאנֵי כֶּסֶף וּדְהַב וּנְחָשָׁא. אָזְלָא וְאִתְטַמְּרָא וְלָא אִשְׁתְּמַע קָלֵהּ לְבַר. לְגוֹ בִּמְעוֹי שְׁמִיעַ קָל דְּלָא אִתְיְדַע, וְהַהוּא קָלָא נָפִיק מְסַיְּפֵי דְּעָלְמָא עַד סַיְּפֵי דְּעָלְמָא, סָלְקָא וְנָחְתָא אָזְלָא וּקְיָמָא, עֵינָא לָא שָׁלְטָא לְמֶחֱמֵי בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְכַּסֵּי אִתְגַּלְיָא, וּבְשַׁעֲתָא דְּאִתְגַּלְיָא אִתְכַּסֵּי. בִּסְתִימוּ דְּעַיְנִין חָמָאן לֵהּ. בַּאֲטִימוּ דְּאוּדְנִין שָׁמְעִין לֵהּ. בִּפְתִיחוּ דְּעַיְנִין אִתְכַּסֵּי לֵהּ. וְלָא יְדִיעַ עַד דְּאִזְדַּמִּין לְפָתּוֹרֵהּ זַכָּאי קִשּׁוֹט לְמֵיכַל. גָּלִיף גּוֹ גְּלִיפָא דְּצִיּוּרָא וְנָפַק ג׳ דְּאִתְכַּסֵּי חוּשְׁנָא וְאֵפוֹדָא. מְזָרֵז בְּהֵמְיָנָא. אִתְגַּלֵּי בִּימָמָא וְאִתְכַּסֵּי בְּלֵילְיָא. נָפַק זִמְנָא חֲדָא וְאִתְחָרַט וְאַגְנִיז, עַד דְּאָתֵי וּ׳ אָחִיד בֵּהּ וְאִתְפַּיַּס וְתָב לְדוּכְתֵּהּ, וְלָא בָּעֵי לְאִתְגַּלָּאָה אֶלָּא לְאִנּוּן דְּקָאָרֵן לֵהּ בְּלֵילְיָא. וּבְצַפְרָא גַּלֵּי רְשִׁימוּ דְּחוּטָא סָעִיר דַּקִּיק דְּאִתְחַבַּר בַּהֲדַיְהוּ בִּימָמָא בְּגוֹ שִׁירוּתָא וְחֶדְוָה דְּמִזְמָרָן לֵהּ בְּלֵילְיָא. וְעָבִיד טִיבוּ לְכֹלָּא, סָלִיק דְּגָלָא לִימִינָא וְאִתְרְשִׁים וְקַיֵּם עָלְמָא. עָאל גּוֹ הֵיכָלִין פְּנִימָאִין וְנָפַק וּבָבֵי עָלְמָא שִׁירוּתָא וְסוֹפָא אִיהוּ טָמִיר בְּשִׁתִּין רִבְוָן עָלְמִין, בִּסְטַר דְּרוֹמָא שָׁאֲרֵי וְנָפַק וְאָחִיד מַגְרוֹפַיָּא וְאַפִּיק מְזוֹנָא לְכֹלָּא וְנָהִיר לוֹן. גָּלִיף גְּלִיפוּ

דְּטָהִירוּ דְּטִיהֲרָא דַּכְיָא, וְאַפִּיק דְּ בְּחֶשְׁבָּנָא (נ״א בחשבא) דְּמָאתָן אֶלֶף עָלְמִין עִרְטוּרָא דִּנְהוֹרָא דְּנָהִיר. מִגֹּה נָפְקָן עַמִּיקָן לְגַלָּאָה. נְהוֹרָא דְּנָהִיר וְאִתְטְמַר וְאִתְחַשָּׁךְ. אִיהוּ דָּחֵי וְאָחֳרָא מְקָרֵב. אִיהוּ מָחֵי וְאָחֳרָא מָסֵי. בִּידֵהּ שַׁרְבִּיט דְּחַיֵּי וּמוֹתָא. טָמִיר בְּאַרְבַּע מְאָה אַבְנִין מַגִּיחֵי קְרָבָא, מָארֵי דְּרוֹמְחֵהּ וְחַרְבָּא דְּמְלַהֲטָא, דְּמִתַּמָּן נָפְקִין וּמִתְפַּשְׁטָן בְּלָא חֶשְׁבָּנָא. כַּד אַגְלִיף גְּלִיפוּ בְּהַהוּכָא דְּנוּרָא דְּדָלִיק, נָפִיק מִגֹּה חַד סֻמָּקָא כְּוָרְדָא. שַׁעֲרוֹי תַּלְיָין כְּרוּבֵי דְּטוּרֵי חָשׁוֹךְ. דָּחִילֵי וְאֵימָתֵנוּ תַּקִּיפָא יְתֵירָא הוֹסַפְתָּ בֵּהּ. יְדוֹי דְּבֵקָן בְּשַׁלְהוֹבָא דְּחַרְבָּא מְהַפְּכָא. יוֹמָא דְּיִתְעַר, כֹּלָּא עַבְרִין קַמֵּהּ כִּבְנֵי מָרוֹנָא. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקָרִיב בֵּהּ וְאִשְׁתְּזִיב מִגֹּה. גָּלִיף גְּלִיפִין דְּטוּרֵי נְהִירוּ וְאַפִּיק ה׳ דְּקַיְמָא גּוֹ עַמּוּדִין דְּעָלְמָא, כֹּלָּא קַיְמִין קַמֵּהּ וְיָתִיב בֵּינַיְהוּ כְּמַלְכָּא גּוֹ חֵילֵהּ. תְּרֵין רַבְרְבִין מִמָּנָן קַיְמִין לָקְבֵלֵהּ, עָבִיד שְׁלָמָא בֵּינַיְהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְגְּלֵי. כֹּלָּא קַיְמִין בְּקִיּוּמַיְהוּ. סָגִיר וּפָתַח. וּבְגִינֵהּ קַיְמִין שִׁתִּין אֶלֶף רִבּוֹא עַל טוּרִין סַגִּיאִין. וְכָל מַפְתְּחָן דְּמַלְכָּא בֵּהּ קַיְמִין. עָבִיד כִּרְעוּתֵהּ וְלֵית מָאן דְּיִמְחֵי בִּידֵהּ. סְתִימִין עִלָּאִין רָמִין טְמִירִין קַיְמִין עָלֵהּ וְחַדָּאן בֵּהּ, כָּוֵי נְהוֹרָא מִגֹּה פְּתִיחָן וְנַהֲרָן. חוֹתָמָא טְמִירָא דְּמַלְכָּא בִּידֵהּ, עָבִיד כִּרְעוּתֵהּ בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְדַיָּרֵי אַרְעָא. גּוֹ אֲצִילֵי יְדוֹי יְדוּרוּן תְּלָת מְאָה אֶלֶף רִבּוֹא עָלְמִין. אוֹרְכֵהּ מִסַּיְפֵי עָלְמָא וְעַד סַיְפֵי עָלְמָא. יָתִיב עַל כָּרְסֵא דִּשְׁבִיבִין דִּנּוּר. מִגֹּה נַהֲרִין עָלְמִין מִגֹּה אִתְּזָנוּ, חַד הוּא חַד לֶהֱוֵי חַד אִקְרֵי, בְּרִיךְ הוּא לָעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. גָּלִיף גְּלִיף וּבָטַשׁ בְּצִיּוּרָא וְאַפִּיק וֹ (נֶצַח) דְּאָזְלָא תְּדִיר וְאָחִיד דְּחַיִּין, וְשָׁחִיק נְהִירִין לְמִיזָן עָלְמִין בְּאִנּוּן נְהוֹרִין דְּשָׁחִיק. חֲמֵשׁ סִימָנִין דְּקִטֵּרֶת בּוֹסְמִין אִתְעָרְבָן

בַּהֲדֵיהוּ. אִיהוּ שָׁחִיק וְנָהִיר וְלָא אִתְבַּסַּם לְבַר. טָמִיר גַּרְמֵה דְּלָא יִתְבַּסֵּם וְלָא יְרִיחוּן בֵּהּ רֵיחָא. קַדְמָא לְשִׁמּוּשָׁא בְּרָזָא דת״ק רָזִין דְּמַלְכָּא. קָאֵם עַל קִיּוּמֵהּ וּמַלְכָּא תָּמִיךְ עָלֵהּ. בֵּהּ שַׁרְיָן כָּל אִנּוּן מְהֵימְנֵי קְשׁוֹט. חַד חַבְרָא אִית לֵהּ יָהִיב רְשׁוּ דָּא לְדָא מִיּוֹמֵ׳ דַּהֲווֹ. אוֹלְפֵי הֲכִי גָּלִיף וּבָטַשׁ בְּגַלְפּוּי וְאַפִּיק:

ז׳. (הוד) הַהוּא מְהֵימָנָא אָחֳרָא דִּלְגַבֵּי חברי׳. כָּל אוּמָנוּתֵהּ דְּחַבְרֵהּ אִיהוּ עָבִיד, קָאִים לְגַבֵּהּ בְּרַעֲוָא סַגֵּי. דָּא עַל דָּא קָאִים, נָטִיל. מְהֵימָנִין אִנּוּן לְמֶעֱבַד טִיבוּ לְבֵי דָּוִד אַבְרָהָם רְחִימָא תָּמִיךְ עַל דָּא יִצְחָק קָרְבְּנָא שְׁלִים תָּמִיךְ עַל דָּא. יַעֲקֹב שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא קָאִים וְתָמִיךְ עָלַיְהוּ. כַּחֲדָא אִנּוּן וְאִתְחַפְּיָן בַּעֲשָׁשִׁיתָא דְּמְקַבֵּל שִׁמְשָׁא י גָּלִיף גְּלִיפִין וּבָטַשׁ בּוּצִינָא וְאַפִּיק ח׳ (יְסוֹד) וְדָא תְּמִינָאָה לְחֶשְׁבָּנָא, וְאַפִּיק חַד רְחִימָא דְּכֹלָּא תְּאוּבְתָּא דְּכֹלָּא. זַכָּאָה דְּכֹלָּא מְהֵימָנָא דְּכֹלָּא, דְּיוֹקְנָא דְּהַהוּא שְׁלִים. זְיהֲרָא דְּמִתְפַּשַּׁט לְד׳ זָהֲרִין, הוּא נָעִיץ בְּאַרְעָא וְרֵישֵׁיָא מָטֵי לְצַיְית שְׁמַיָּא. עַפְיָא שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ סַגֵּי, וּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵּהּ. תְּחוֹתֵהּ תַּטְלָל הַהִיא חַיּוּתָא דְּאִתְחַמַּם לְד׳ סִטְרִין דְּעָלְמָא. בְּעַנְפּוֹי יְדָרוֹן צִפֳּרֵי שְׁמַיָּא. אָזַל ועף בַּחֲמֵשׁ מֵאָה עָלְמִין וְאַפִּיק מֵיכְלָא מִכֻּלְּהוּ, וְאִיהוּ נָטִיל וְגַבֵּי מְנַיְהוּ דָּא יָהִיב נָחָמָא, וְדָא יָהִיב מַיָּא, וְדָא יָהִיב מִשְׁחָא, וְדָא יָהִיב מְנָא. וְאִיהוּ גַּבֵּי וְאָעִיל בְּאוֹצָרָא דְּמַשְׁכְּנֵי, וְאִיהוּ טָמִיר לֵית בֵּהּ דְּיוֹקְנָא לְאִסְתַּכְּלָא לְבַר. נְהִירוּ דִּילֵהּ מִסַּיְפֵי דְּעָלְמָא וְעַד סַיְפֵי דְּעָלְמָא. כָּל חַיִּין בֵּהּ שַׁרְיָן, וְאִיהוּ יָהִיב לְמָאן דְּלֵית לֵהּ חַיִּין כְּלָל. עָאל לְאִנּוּן חֲמֵשׁ מֵאָה עָלְמִין, וְנָטִיל מְנַיְהוּ חַמְשִׁין שְׁנִין וְלָא יַתִּיר, וְאִיהוּ יָהִיב. לְבָתַר עָאל לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא, וּמִמַּה דְּיָהֲבֵי לֵהּ יָהִיב אִיהוּ וְאַשְׁלִים לְשִׁבְעִין. אִתְגַּלֵּי בִּימָמָא אִתְחַם לְתֵרֵיסַר תְּחוּמִין.

שִׁבְעִין תְּמָרִים וּתְרֵיסַר מַבּוּעִין דְּנָבְעִין בֵּהּ תַּלְיָן זַכָּאִין אִקְרוּן עַל שְׁמֵהּ. בְּכָל מֵיכַל וְכָל עִבּוּרָא דְּכָל עָלְמָא, אִיהוּ לָקִיט וְאִיהוּ יָהִיב. בְּרִיךְ דּוּכְרָנֵהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: גְּלִיף בְּתָקְפָּא גְּלִידָא דְּתַקִּיפוּ חַד וְאַפִּיק ט׳, וְאִיהוּ גַּרְמָא תְּשִׁיעָה דְּסָלְקָא בִּימָמָא וְנָחִית בְּלֵילְיָא. טְמִירָא בְּתִלָּת מַאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ דְּיוֹקְנִין טְמִירִין. אָזְלָא וְנָחְתָא וְקַיְמָא טְמִירִין בֵּין תְּרִין דְּרוֹעֵי דְּמַלְכָּא: גְּלִיפָא בְּעִזְקָתָא דְּשַׁרְבִיטָא דְּגֻשְׁפַּנְקָא. פַּרְוָונְקָא דְּנָטִיר בְּאוֹרְחָא, דְּאֵין דִּינִין וְיֵטִיב עַל עִוְנָא דְּסָפְרִין פְּתִיחָן. טָב וּבִישׁ קַיְמָא לְקָבְלֵהּ. מִסְטְרֵהּ חַיִּין, וּמִסְטְרֵהּ מוֹתָא. מִסְטְרֵהּ מְתָקָא, וּמִסְטְרֵהּ מְרִירוּ. חַד חִוְיָא קָאִים לְקָבְלֵהּ רֵישֵׁהּ תְּחוֹת לְרַגְלֵהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּאַפִּיק רֵישֵׁהּ מָחֵי בִּזְנָבוֹי. מָאן דְּאָעֲרָע בְּקֶשֶׁר שַׁוֵּי מָאִיךְ לֵהּ עַד נוּקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּה. קַיְמָא רַגְלֵהּ עַל רֵישֵׁהּ דְּהַהִיא חִוְיָא, כַּד אִסְתַּלַק בָּקַע יַמָּא בַּאֲוִירָא דְּמָטֵי וְלָא מָטֵי. קַיְמָא בְּלֵילְיָא. פְּלַג נַכְסִין לְעוֹתָרִין. יָהִיב מְזוֹנָא לְבֵיתֵהּ. אִתְחַבַּר וְאִתְטַמַּר בִּרְמַ״ח אַנְפִּין. אִתְקַשַּׁט בְּקִשּׁוּטֵי מַלְכָּא. רְבוֹן כָּל אַרְעָא אַגְנִיז בְּגַוֵּהּ נְהוֹרָא דְּנָהִיר וְרָהִיט בַּאֲרוֹנָא לְאוֹרַיְתָא, אַגַּח קְרָבָא בְּשַׁנְאוֹי וְנָטִיל נוּקְמִין. מְזָרֵז גַּרְמֵהּ כִּגְבַר תַּקִּיף. חַרְבָּא מְשַׁנְּנָא בִּידֵהּ. רָמְחֵהּ שְׁבִיבִין דְּנוּר. גִּירִין דְּזָרִיק לְהָטָן בְּתַקִּיפוּ דְּאֶשָּׁא דְּאָכְלָא. בּוּצִינָא דְּשַׁרְגָּא דְּשָׁאֲרֵי עַל רֵישַׁיְהוּ דְּזַכָּאֵי קִשּׁוֹט. טְמִירוּ דְּאִנּוּן הֵיכָלִין דִּילֵהּ לֵית לֵהּ חֶשְׁבָּנָא. תְּחוֹמִין דִּילֵהּ עַד שִׁפְתָּא דְּיַמָּא דְּגִנּוֹסָר. אִתְתַּחְמָא לְד׳ סִטְרִין. אַרְבַּע מַלְכִין מִתְצַיְּרָן מִנֵּהּ. בְּהוּ שָׁלְטָא עַל עָלְמָא. תְּרֵי רַבְיָן קַבִּיעָן תְּחוֹתֵהּ. טָס בְּהוּ בִּתְרֵיסַר (נ״א בְּתַמְנֵיסַר) עָלְמִין וְאַגְנִיז תַּמָּן. בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין אָמֵן נֶצַח סֶלָה וָעֶד:

תָּם וְנִשְׁלָם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם

פרשת הקטורת

סדר הקרבנות

ערכת מגן

סדר

פרשת הקטורת
ומעשה הקרבנות

ערכת המגן של עם ישראל
לשמירה הצלחה וישועה

מבואר ומפורט ביותר ומתאים לכל נפש

מופיץ ללא מטרת רווח כלל ועיקר
ניתן להשיג את החוברת
בישיבת המקובלים **"נהר שלום"** בירושלים
רח' שילה 6 (**פינת אגריפס**) טל' – 02–6241622 ת.ד. 6097 י–ם
ציור הקטורת בכריכה: באדיבות מכון המקדש ירושלים

פתח דבר

הרינו שמחים להגיש לפניכם את סדר פרשת הקטורת וסדר מעשה הקרבנות שכידוע בכח קריאתם לבטל את המות והמגיפה ולבטל כל גזירות קשות כאשר יראה המעיין בהקדמה לחוברת זו.

אנא אחים יקרים השתדלו בכך ככל יכולתכם, דבר גדול ונשגב זה, **בכחו להציל אנשים ממות ולבטל כל גזירות**, ברצוננו לזכות ולהפיץ חוברת זו בכל בית בישראל שתהיה בהישג ידו של כל אדם מישראל באשר הוא, כדי להנצל בס"ד מכל פגע.

כל המעונין לסייע לנו בכך בכל דרך שהיא וכן לתרום ע"מ להדפים עוד ועוד חוברות ולחלקם לכל בית בישראל תבוא עליו ברכה. אנא השתדלו לרכוש כמה שיותר חוברות ולחלקם, וכן לעניין בזאת ידידים ומכרים וכן בעלי עסקים וחברות וכו', עם ישראל זקוק לכך ביותר ואשרי הזוכה לסייע בכך.

מודגש ומובהר בזאת כי לישיבתנו הקדושה אין כל מטרת רווח כל שהיא בכך וכל תרומה שתנתן תוקדש לצורך כך בלבד.

המחיר לחוברת 50 אג' בלבד (1/2 ש"ח)

לפרטים טל: 02-6241622

בס"ד

התעוררות לקריאת פרשת הקטורת

הקטרת הקטורת בבית המקדש הינה אחת ממצוות ה' יתברך וסודותיה ומעלותיה עצומים ונפלאים עד מאוד מאוד וחביבה היא לפני הש"ית יותר מכל מעשה הקורבנות ומן התפילה. (מדרש תנחומא, זוה"ק פר' ויקהל.)

בנוסף למעלות הנפלאות שישנם בהקטרת הקטורת, טמונים במעשה הקטורת סגולות נעלות ואדירות כאשר העיקרית שבהם נתגלתה למשה רבנו ע"ה, כאשר עלה למרום לקבל את התורה, המדרש בילקוט שמעוני (במדבר ט"ז) מספר שכאשר עלה משה רבנו ע"ה למרום לקבל את התורה באו מלאכי השרת לפני הש"ית ואמרו לפניו שהתורה צריכה להשאר בשמים "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ... תנה הודך על השמים" אמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה, משה רבנו ענה על כך שבתורה ישנם קיום מצוות גשמיות וכן שיעבוד מצרים וכו' דברים שאינם שייכים למלאכים כלל ועיקר, מיד חזרו בהם המלאכים והודו לו, ואף העניקו לו מתנות, שנאמר "עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם"

בשכר זה שקראוך אדם לקחת מתנות!

ממשיך המדרש ומספר שאף מלאך המוות העניק מתנה למשה רבנו ע"ה בזה שגילה לו את הסוד האדיר והנורא הטמון במעשה הקטורת **שבכוחו לעצור את המות מן העולם!!!**

ובאמת הוצרך משה רבנו ע"ה להשתמש בסגולה אדירה זו ככתוב בפרשת קרח (במדבר י"ז)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קַח אֶת-הַמַּחְתָּה וְתֵן-עָלֶיהָ אֵשׁ
מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל-הָעֵדָה
וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, כִּי-יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה הֵחֵל הַנָּגֶף:
וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל-תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה
הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם, וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל הָעָם: וַיַּעֲמֹד
בֵּין-הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים, וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: וַיָּשָׁב אַהֲרֹן
אֶל-מֹשֶׁה אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרָה:

בפרשה זו מודגשת ביותר המהירות שבה נקטו משה רבנו ע"ה ואהרן הכהן בעשותם את הסגולה של הקטורת לעצור את המוות והמגיפה.
משה רבנו ע"ה אומר לאהרן **"והולך מהרה"**
ואכן אהרן **"וירץ אל תוך הקהל"** ממהר ככל יכולתו ורץ לעשות זאת בכדי לעצור את המוות מישראל.
ידוע מדברי רבותינו ז"ל שקריאה של פרשת הקטורת גדול כוחה ועצום כהקטרתה, לכן יש לנו למהר ולאחוז בעצתם של רבותינו הקדושים ולקרוא את פרשת הקטרות בכדי לבטל כל גזירות מעם ישראל ולבטל את המוות.
התנא האלהי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א מבאר באורכה בכמה מקומות בספר הזוהר הקדוש עד כמה מועילה ומסוגלת הקריאה של פרשת הקטורת לבטל את המוות וכל גזירות.
נביא בקצרה ממש מעט מדברי קודשו כפי שהובאו בזוה"ק פר' ויקהל {רי"ח}

מִלָּה דָּא גְּזֵירָה קַיְימָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מַאן דְּאִסְתַּכַּל וְקָרֵי בְּכָל יוֹמָא פָּרְשָׁתָא דְּקְטוֹרֶת, יִשְׁתְּזֵיב מִכָּל מִלִּין בִּישִׁין וַחֲרָשִׁין דְּעָלְמָא, וּמִכָּל פְּגָעִין בִּישִׁין, וּמֵהַרְהוֹרָא בִּישָׁא, וּמִדִּינָא בִּישָׁא, וּמִמּוֹתָנָא. וְלָא יִתְזַק כָּל הַהוּא יוֹמָא, דְּלָא יָכִיל סִטְרָא אָחֳרָא לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ.

ביאור הדברים: דבר זה גזירה עומדת וקיימת לפני הקב״ה שכל מי שיתבונן ויקרא בכל יום את פרשת הקטורת ינצל מכל דברים רעים וכשפים של העולם ומכל פגעים רעים ומהרהורים רעים ומדין רע וממות, **ולא ינזק כל אותו היום**, שלא יכול הסיטרא אחרא לשלוט עליו.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי בְּנֵי נָשָׁא הֲווֹ יָדְעֵי כַּמָּה עִילָּאָה אִיהוּ עוֹבָדָא דְּקְטוֹרֶת קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲווֹ נָטְלֵי כָּל מִלָּה וּמִלָּה מִנֵּיהּ, וַהֲווֹ סַלְקֵי לֵיהּ עֲטָרָה עַל רֵישַׁיְיהוּ, כְּכִתְרָא דְּדַהֲבָא. וּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, בַּעֵי לְאִסְתַּכָּלָא בְּעוֹבָדָא דְּקְטוֹרֶת, וְאִי יְכַוִּין בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְיִסְתַּלֵּק מוֹתָנָא מִינֵּיהּ וּמֵעָלְמָא, וְיִשְׁתְּזֵיב מִכָּל דִּינִין דְּהַאי עָלְמָא, מִסְּטִרִין בִּישִׁין, וּמְדִינָא דְּגֵיהִנֹּם, וּמִדִּינָא דְּמַלְכוּ אָחֳרָא.

ביאור הדברים: אמר רבי שמעון בר יוחאי זיע״א אם בני האדם

הוי יודעים כמה עליון הוא מעשה הקטורת לפני הקב"ה היו לוקחים כל מילה ומילה ממנה ושמים אותה על ראשם ככתר של זהב.
וכל מי שמשתדל בו צריך להתבונן במעשה הקטורת, ואם יקרא את פרשת הקטורת בכל יום ויכוין בה יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא **ויסתלק המות ממנו ומהעולם** וינצל מכל הדינים של העולם ומכל רע ומדין גיהנום ומדינם של מלכויות אחרות.

מַה כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (במדבר יז) **וַיַּעֲמֹוד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה, דְּכָפִית לֵיהּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה כְּלַל, וְלָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. סִימָנָא דָּא אִתְמְסַר בִּידָנָא, דִּי בְּכָל אֲתָר דְּקָאָמְרֵי בְּכַוָּונָה, וּרְעוּתָא דְּלִבָּא עוֹבָדָא דִּקְטֹרֶת, דְּלָא שַׁלְטָא מוֹתָנָא בְּהַהוּא אֲתָר, וְלָא יִתְזַק, וְלָא יַכְלִין שְׁאַר עַמִּין לְשַׁלְטָאָה עַל הַהוּא אֲתָר.**

ביאור הדברים: מה כתוב באהרן "ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגיפה" שכפת את מלאך המוות ולא יכול לשלוט כלל ולא לעשות דין. סימן זה נמסר בידנו – בכל מקום שאומרים בכוונה והתעוררות הלב את פרשת הקטרת **לא ישלוט מות באותו מקום ולא ינזק ולא יכולין שאר העמין לשלוט על אותו המקום.**
הזוהר הקדוש מאריך עוד רבות במעלות הקטורת אך די במה שהבאנו לעיל בכדי לעורר כל אדם מישראל שיקרא בכל יום את סדר פרשת הקטורת –בכוונת הלב ודקדוק רב ויעורר על

כך לאחרים שהרי אין סגולה גדולה מזו לעצור ולבטל את המוות מן העולם ומובטח לו שלא ינזק כל אותו היום ועוד.
כל האמור לעיל נכון אף במי שקורא את סדר הקטורת המובא בסידורים כידוע ומפורסם, אך ישנה מעלה יתרה מזו והיא לקרא את סדר הקטורת כפי הסדר שתקן רבנו האר״י ז״ל וסדרו המקובל רבנו יהודא פתיא זצוק״ל זיע״א,
המקור לכך הינו בספר הזוה״ק פרשת וירא (ק׳ ע״א ע״ב) מובא שם מעשה מופלא ונורא מגודל מעלת קריאת פרשת הקטורת ומעשה הקורבנות כפי הסדר שמוגש כאן בחוברת זו בס״ד.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס זִמְנָא חָדָא הֲוֵינָא אָזְלֵי בְּאָרְחָא וַעֲרָעִית בֵּיהּ בְּאֵלְיָהוּ, אֲמִינָא לֵיהּ, לֵימָא לִי מֹר מִלָּה דְּמַעֲלֵי לִבְרָיְיתָא, אָמַר לֵיהּ, קַיָּים גָּזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְעָאלוּ קַמֵּיהּ כָּל אִלֵּין מַלְאָכַיָּא דְּמְמַנָּן לְאַדְכָּרָא חוֹבֵי דְּבַר נָשׁ, דִּי בְּעִדָּנָא דְּיִדְכְּרוּן בְּנֵי אֱנָשָׁא קָרְבָּנַיָּא דְּמַנֵּי מִשֶּׁה וְשַׁוֵּי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּהוּ, דְּכֻלְּהוּ יִדְכְּרוּן לֵיהּ לְטַב. וְעוֹד בְּעִדָּנָא דְּיִתְעַרַע מוֹתָנָא בִּבְנֵי אֱנָשָׁא, קַיָּימָא אִתְגְּזַר וְכָרוֹזָא אַעֲבַר עַל כָּל חֵילָא דְּשִׁמַיָּא דְּאִי יֵיעָלוּן בְּנוֹהִי בְּאַרְעָא בְּבָתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְיֵימְרוּן בִּרְעוּת נַפְשָׁא וְלִבָּא עִנְיָנָא דְּקִטֹּרֶת בּוֹסְמִין דְּהַוּוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דְּיִתְבַּטַּל מוֹתָנָא מִנַּיְיהוּ.

ביאור הדברים: אמר רבי פנחס, פעם אחת הייתי הולך בדרך

פרשת הקטורת

ופגשתי באליהו הנביא ז"ל ביקשתי שיגיד לי דבר שטוב ומועיל לבריות, אמר לי כך הקב"ה גזר גזירה והיו לפניו כל המלאכים הממונים להזכיר עוונותיו של האדם, שבזמן שיאמרו בני האדם את פרשת הקורבנות שציוה משה רבנו ונותן ליבו וכוונתו בהם, שכל המלאכים יזכירו אותו רק לטוב.
ועוד דבר אמר אליהו הנביא בזמן שארע מוות בבני אדם ברית נגזרה וכרוז עבר על כל צבא השמים, אם יכנסו לבתי כנסיות ובתי מדרשות ויאמרו בכוונת הלב את פרשת הקטורת.
שיתבטל המות מהם !
מבואר בקטע זה שני ענינים נפלאים האחד – בשבח קריאת מעשה הקורבנות שבכוחם להפוך את הקטגורים של האדם (מלאכים הממונים להזכיר את העוונות) לסנגורים עליו, שילמדו עליו רק זכות.
השני – שבכח קריאת פרשת הקטורת לעצור את המות.
באותו עניין ממשיך הזוהר ומביא מעשה ברב אחא:

רַבִּי אַחָא אָזַל לִכְפַר טַרְשָׁא אֲתָא לְגַבֵּי אוּשְׁפִּיזֵיהּ, לְחֵישׁוּ עֲלַיְהוּ כָּל בְּנֵי מָתָא, אָמְרוּ גַּבְרָא רַבָּא אֲתָא הָכָא נֵזִיל לְגַבֵּיהּ, אָתוּ לְגַבֵּיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ לָא חָס עַל אוּבְדָנָא, אָמַר לְהוּ מַהוּ. אָמְרוּ לֵיהּ דְּאִית שִׁבְעָה יוֹמִין דְּשָׁאֲרֵי מוֹתָנָא בְּמָאתָא וְכָל יוֹמָא אִתְתַּקַּף וְלָא אִתְבַּטַּל. אָמַר לְהוּ נֵזִיל לְבֵי כְּנִשְׁתָּא וְנִתְבַּע רַחֲמֵי מִן קֳדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד דְּהַווּ אָזְלֵי, אָתוּ וְאָמְרוּ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי מִיתוּ, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי נָטוּ לָמוּת. אָמַר לְהוּ רַבִּי אַחָא לֵית עִתָּא לְקַיְימָא הָכִי

פרשת הקטורת

דְּשַׁעֲתָא דְחִיקָא. אֲבָל אַפְרִישׁוּ מִנְכוֹן אַרְבְּעִין בְּנֵי נָשָׁא מֵאִנּוּן דְּזַכָּאִין יַתִּיר. עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה לְאַרְבְּעָה חוּלָקִין וְאֲנָא עִמְכוֹן, עֲשָׂרָה לְזִוּוּיְתָא דְּמָאתָא, וַעֲשָׂרָה לְזִוּוּיְתָא דְּמָאתָא, וְכֵן לְאַרְבַּע זִוּוּיָתָא דְּמָאתָא. וְאָמְרוּ בִּרְעוּת נַפְשְׁכוֹן עִנְיָינָא דְּקִטֹּרֶת בּוֹסְמִין. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לְמֹשֶׁה וְעִנְיָינָא דְּקָרְבָּנָא עִמֵּיהּ. עֲבִדוּ כֵּן תְּלַת זִמְנִין וְאַעֲבָרוּ בְּכָל מָאתָא לְאַרְבַּע זִוּוּיָתָא וְהַוּוּ אָמְרִין כֵּן, לְבָתַר אָמַר לְהוּ גְּזִיל לְאִנּוּן דְּאוֹשִׁיטוּ לְמֵימַת וְאַפְרִישׁוּ מִנַּיְיכוּ לְבָתֵּיהוֹן, וְאִמְרוּ כְּדֵין, וְכַד תְּסַיְּימוּ אִמְרוּן אִלֵּין פְּסוּקַיָּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגוֹ׳ וַיִּקַּח אַהֲרֹן וְגוֹ׳ וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וְגוֹ׳. וְכֵן עֲבִדוּ וְאִתְבַּטַּל מִנַּיְיהוּ. שְׁמָעוּ הַהוּא קָלָא דְּאָמַר סִתְרָא סִתְרָא קַמַּיְיתָא אוֹחִילוּ לְעֵילָא דְּהָא דִּינָא דְּשַׁמַּיָּא לָא אַשְׁרֵי הָכָא דְּהָא יָדְעֵי לְבַטָּלָא לֵיהּ. חָלַשׁ לְבֵיהּ דְּרַבִּי אַחָא, אִדְמוּךְ, שָׁמַע דְּאָמְרִי לֵיהּ, כַּד עָבַדְתְּ דָּא עֲבִיד דָּא, זִיל וְאֵימָא לוֹן דְּיַחְזְרוּן בִּתְשׁוּבָה דְּחַיָּבִין אִנּוּן קַמָּאי. קָם וְאַחֲזַר לְהוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימְתָא.

רב אחא הלך לכפר טרשא, (באותו הזמן היתה מגיפה בעיר ורב אחא לא ידע על כך) בני העיר אמרו זה לזה אדם גדול בא לכאן בואו ונבקש ממנו עיצה מה לעשות, באו וספרו לרב אחא

שמגיפה קשה פרצה בעיר זה שבעה ימים, אמר להם רב אחא נלך מיד לביה"כ ונערוך תפילה גדולה לפני הקב"ה שיבטל את הגזירה.

בעוד הם הולכים לבית הכנסת באו לרב אחא ואמרו לו שעוד שני אנשים מתו ועוד שניים נוטים למות, אמר להם רב אחא אין השעה עכשיו מתאימה לעריכת תפילה השעה דוחקת ביותר **ויש לעשות דבר שבכוחו לעצור את המוות מיד,** ומהו? יש לבחור ארבעים איש היותר זכאים מבני העיר ולחלקם עשרה עשרה בכל פינה מפינות העיר, ויאמרו בכוונת הלב את פרשת הקטורת ומעשה הקורבנות, מיד באו בני העיר ועשו כן שלושה פעמים, לאחר מכן הורה להם רב אחא לעשות כסדר הזה גם בבתיהם של הנוטים למות ולהוסיף הפסוקים "ויאמר ה' אל משה קח את המחתה ותן עליה אש וגו' ויקח אהרן וגו' ויעמוד בין המתים וגו' "

אומר הזוהר הקדוש שבני העיר עשו כדברי רב אחא **ומיד התבטל המוות והמגיפה מהם.**

שמעו בת קול שיצאה מהשמים ואמרה לגזרות הקשות כדברים האלה העצרו למעלה שהרי דין שמים לא שורה כאן **כיוון שהם יודעים לבטל אותו.**

לאחר מכן נרדם רב אחא ושמע שאומרים לו שישתדל להחזיר את תושבי העיר בתשובה שלימה שהרי כל גזרות המות והמגיפה נגזרה בגלל עוונות. רב אחא קם והחזירם בתשובה שלימה.

אחים ואחיות יקרים, ספר הזוהר הקדוש איננו חלילה ספר מעשיות וסיפורים, מעשה זה המובא בספר הזוהר בא ללמד אותנו ולהורות לנו דרך חיים כיצד, ובמה נבטל כל גזירות קשות רח"ל. אם יתארגנו מנינים של קוראי קטורת בכל פינות הארץ וכן בכל עיר. ועיר בארבע פינות העיר לא תשרה באותו המקום מידת הדין **ויתבטלו כל הגזירות הקשות!!**

כמו כן החשיבות העצומה של קריאת פרשת הקטורת לרפואת חולים ואף אותם שכבר נוטים למות רח"ל (ומה טוב אם יתמיד

החולה רח"ל בקריאת פרשת הקטורת פעמיים ביום בבוקר ובין הערבים בכוונת הלב ובהתעוררות, ולו חכמו ישכילו לארגן מנינים של קוראי קטורת בכל אחד מבתי החולים בארץ, כמה רפואה וישועה היתה נמשכת ע"י פעולה זו ואשרי מי שישתדל בכך).

והעולה על כולנה החשיבות של מצוות התשובה שהיא התרופה האמיתית לכל הצרות והגזירות. המתבונן במעשה זה יראה פלא עצום כיצד הצליח רב אחא להחזיר בתשובה שלימה את כל בני העיר? הדבר מובן כאשר קוראים את דברי רשב"י זיע"א (זוה"ק ויקהל רי"ח) "קְטֹרֶת, תְּבִירוּ דְּיֵצֶר הָרָע אִיהוּ" ביאור הדברים: הקטורת משבר את היצר הרע. ועוד "לֵית לָךְ מִלָּה בְּעָלְמָא, לְמִתְבַּר לֵיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, בַּר קְטֹרֶת." ביאור הדברים:

אין לך דבר בעולם המשבר את הסטרא אחרא כמו הקטורת !!!

וממילא הדברים מובנים, כאשר נשבר כוחו של היצר הרע ומתפורר ונשבר כח הסטרא אחרא–תשובה קרובה לבוא! לכן אחרי שבני העיר קראו את פרשת הקטורת מיד היה ליבם פתוח לתשובה.

וכאור לעיניים דברי קדשו של המקובל רבינו **יהודא פתיא** זצוק"ל זיע"א בספרו "שמירה לחיים" שהזהיר על חשיבות עשיית התשובה ובפרט בעת צרות רח"ל וכתב בזו הלשון:

יחזור בתשובה שלימה, ואם רוצה לעשות תשובה ואינו יכול, כתב רבינו האר"י ז"ל **"ישתדל בקריאת הקטורת ואז יוכל לעשות תשובה שלימה" !!!**

ממעלות קריאת פרשת הקטורת בקצרה

- מסלק את המות ממנו ומהעולם.
- ינצל מכל דינים קשים וממחלות.
- מסוגל לרפאות את החולה.
- לא ינזק כל אותו היום שאומרה.
- זוכה לחלק בעולם הזה ובעולם הבא.
- עושה נחת רוח לבורא יתברך וחביבה היא יותר מן התפילה.
- מבטל כשפים והרהורים רעים.
- ימצא חן וחסד בעיני כל רואיו.
- מסוגלת לפרנסה טובה ואף לעשירות ולא יחסר לחמו לעולם.
- יינצל מדין גיהנום. ומדין של אומות העולם.

סיכום הדברים

חובה קדושה להתעורר ולעורר אחרים על מעלת אמירת פרשת הקטורת ובפרט אם יתאפשר לארגן מנינים של קוראי פרשת הקטורת בארבע כנפות הארץ ובכל עיר ועיר. כל אחד ישתדל בכל יום לקרוא את פרשת הקטורת כפי הנוסח המצורף, בנוסף למה שאומר בתפילתו כל יום וישתדל לעורר שבמקומו יתארגן מנין לאמירת סדר זה ובפרט בזמן ש"עת צרה היא ליעקב וממנה יושע" אחים יקרים דבר זה שבו אנחנו עוסקים **בכוחו להציל אנשים ממות ולבטל כל גזרות** אנא השתדלו בכך ותשאו ברכה מאת ה' עד עולם אמן ואמן.

בברכה ובתפילה לשלום ישראל
הצב"י בניהו יששכר שמואלי יצ"ו

בס"ד

התעוררות לקריאה ולימוד בספר הזוהר הקדוש

מרגלית יקרה, אוצר קדוש ונעלה העניק השי"ת ברוב חסדו לעמנו עם סגולה, והוא **ספר הזוהר הקדוש**, שנתחבר בקדושה עליונה ע"י התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א.
ובזכות הקריאה והלימוד בספר הזוהר הקדוש מובטח לנו שנזכה ונגאל ברחמים ללא צרות וייסורים רח"ל.
דבר זה מבואר בספר הזוהר הקדוש מפי קודשו של משה רבנו ע"ה "הרעיא מהמנא" אשר היה נגלה לרבי שמעון בר יוחאי ולחבריו במעמד מלא הוד ומגלה להם סתרי תורה.
וכך אומר משה רבנו ע"ה לרשב"י זיע"א בזוה"ק פרשת נשא, "בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי"
ביאור הדברים: בזכות החיבור שלך ספר הזוהר הקדוש יצאו בני ישראל מן הגלות **ברחמים!** ללא צרות וייסורים וללא צער חבלי משיח.
ואף **משמים הסכימו על כך** !!! בספר תיקוני הזוהר מבואר שבשעה שאליהו הנביא זכור לטוב נגלה לרבי שמעון בר יוחאי ולחבריא קדישא שעמו ולמד עמהם סתרי תורה בענין תיקוני נשמות, יצאה בת קול משמים ואמרה להם כמה רב כוחו וקדושתו של רבי שמעון בר יוחאי בעולם ואח"כ הוסיפה ואמרה נבואה בזו הלשון "וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חיבורא דילך כד יתגלו לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא ובגינה" "וקראתם דרור בארץ"
ביאור הדברים: כמה בני אדם למטה יתפרנסון מזה החיבור

שלך כאשר יתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים ובזכותו יתקיים הפסוק "וקראתם דרור בארץ" המרמז על הגאולה השלימה.

וכאור לעינים ביאורו של השל"ה הקדוש שכתב על כך "הנה מבואר מכאן שחיבור הזהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור האחרון בסוף הימים שאז יתגלה לתחתונים **ובזכות העוסקים יבוא משיח** כי אז תמלא הארץ דעה בסיבתו אשר זה תהיה סיבה קרובה לביאתו וזה שאמר ובגינה "ושבתם איש אל אחוזתו וכו' כדי שבזכות זה יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהוצרך הקב"ה לקדשם בדם הפסח ובדם המילה **כן הגאולה העתידה לא יהיה הגאולה עד שיזכו לתוספת הקדושה הזו** והוא רצון הא–ל יתברך ואשרי הזוכה בה" (עשרה מאמרות מאמר ראשון, שני לוחות הברית)

כמו כן בנוסף למעלה הנפלאה של קירוב הגאולה ברחמים מסוגל הלימוד והקריאה בספר הזוהר הקדוש לבטל כל גזירות קשות ולהיות כחומה בצורה מפני כל צרה רח"ל.

גאון ישראל הרמח"ל רבנו משה חיים לוצטו זצוק"ל זיע"א בעל ה"מסילת ישרים" ועוד, תיקן בישיבתו סדר לימוד מיוחד של גירסא בספר הזוהר הקדוש במשמרות ללא הפסק כלל, מעלות השחר עד שקיעת החמה וקבע דבר זה כתקנה הראשונה בישיבתו, וכותב על מעלת הדבר באגרת לחכמי ישראל בזאת הלשון " זאת העצה היעוצה לכל קהילות קודש להנצל מרשת זו טמנו שונאיהם ובודאי היה להם לפקח על זאת ולא יחדלו כי רב הדבר ועצום מאוד

.... ועתה אל ישליכו חכמי ישראל את הדבר הזה אחרי גוום כי

אני אלמלא נתיישר חיילי הייתי קובע דבר זה בכל מקום ומקום אבל כבוד תורתכם יקח את העצה הזאת ויהיה לו לזכות **כי אין כמוה לטובה לכל ישראל** וכל אחד במקומו יכול לעשותו כי לא דבר קשה הוא כלל״

מי לנו גדול כרמח״ל זיע״א אשר היה בקי עצום בכל מכמני התורה ולא מצא עיצה לבטל גזירות מעם ישראל אלא את העצה הזו, לימוד בספר הזוהר ברצף ללא הפסק, שבכוח הקדושה העליונה של ספר הזוהר הקדוש לבטל כל גזירות ולקרב הגאולה ברחמים.

למזהיר ולנזהר

האמת היא שדי בדברים שהבאנו עד עתה לעורר את הלבבות לקריאה ולימוד בספר הזוהר הקדוש, וכי ימצא חלילה יהודי אשר לא רוצה לפעול על מנת לקרב גאולת ישראל ברחמים ולבטל כל גזירות קשות רח״ל. אלא, שלצערינו הרב, כלל גדול ונורא הוא, שכפי קדושתו ומעלתו של הדבר כך יש יצר הרע שמנסה להתנגד לכך בכל כוחו. דבר זה בולט וזועק לשמים בפרט בנושא הקריאה והלימוד בספר הזוהר הקדוש, היצר הרע שיודע בוודאות שע״י הקריאה והלימוד בספר הזוהר הקדוש, הוא נדחה מן העולם ומתבטלת ממשלתו לעד וכל מציאות העולם משתנה ומתקרבת בצעדי ענק לקראת הגאולה השלימה ברחמים, משקיע מאמצים מיוחדים להחדיר דעות שטות והבל הפך האמת ממש, ואף לא בוחל כדרכו בשקרים ובהפחדות, והעיקר שמטרתו תושג ותאבד טובה מישראל חלילה וחס.

כדרכו של היצר הוא פונה לכל אדם בשפתו שלו וכביכול מתוך דאגה עמוקה ואהבה.

לאחד – שאיננו מבין את לשון הזוהר – טוען כנגדו מה התועלת בקריאתך הרי אינך מבין כלום.
לשני – שעוסק כל יומו בלימוד ש״ס ופוסקים – טוען הרי אינך מקובל כשתסיים ללמוד את כל הש״ס והפוסקים אז תמצא זמן גם ללמוד בספר הזוהר, כעת זה ביטול תורה.
לשלישי – שעדין רחוק מקיום המצוות – טוען מה לך ולספר הזוהר הקדוש הזה? זה, לא בשבילך כלל!
לרביעי – המחפש כל טענה להתחמק מקיום חובותיו – טוען אסור לקרוא בספר הזוהר! ומי שיעיז, ישתגע. השמר נפשך והתרחק מזה הספר.
בראשונה נבאר כי אף גירסא בעלמא – קריאה ללא הבנה כלל בספר הזוהר הקדוש מעלתה גדולה ונשגבה **ופועלת רבות ונצורות.**
משל למה הדבר דומה– לרופא הנותן תרופה לאדם הנזקק לה אף על פי שאדם זה אינו מבין כלום בחכמת הרפואה, מכיון שלקח תרופה מרופא מומחה שבקי ויודע בחכמת הרפואה התרופה מועילה לו והוא בס״ד מתרפא וקם מחוליו, נכון גם הדבר לגבי הקריאה בספר הזוהר, אפילו שהקורא לא מבין כלל את אשר הוא מוציא מפיו, הקדושה העליונה הטמונה במילים של ספר הזוהר הקדוש פועלת בקורא אותם את פעולתה וזוכה לכל המעלות שנאמרו לגבי העוסק בספר הזוהר הקדוש. (גורי הארי ז״ל, החיד״א, פלא יועץ, דגל מחנה אפרים, רבי חיים פלאגי׳, שו״ת ישכיל עבדי, שו״ת פרחי כהונה, ועוד.)

כמו כן גם **תלמידי חכמים ובני ישיבות** העוסקים כל זמנם בלימוד התורה, צריכים להקדיש בכל יום זמן לקריאת מס׳ דפים בספר הזוהר, שזכות הקריאה הזאת, מלבד כל מעלותיה לכלל ישראל תועיל להם ביותר שיזכו להבין את לימודם ולזוכרו, וכן להתעלות רוחנית גדולה.

מרן רבינו **יוסף חיים** זיע״א בעל הבן איש חי מבאר את מאמר הגמרא ״כל העוסק בתורה מבפנים תורה מכרזת עליו מבחוץ״ שכל העוסק בחלק הפנימי של התורה זוכה ומאירות עיניו בחלק הנגלה של התורה. ואף מו״ר הגאון הגדול רבי **בן ציון אבא שאול** זצוק״ל זיע״א היה מורה לתלמידיו בעודם בחורים צעירים לקרא בכל יום מס׳ דפים בספר הזוהר שזה יעזור לפתוח את הלב לתורה ולזכך הנפש, והוסיף עוד ואמר כי ספר הזוהר הקדוש מלא וגדוש במוסר ומלהיב ביותר לעבודת הי״ת וזהו ספר המוסר הטוב ביותר. אנחנו רואים בעיננו מעשה רב מגדולי ישראל ממש אשר היה מיקר את זמנו מכל יקר ודואג ומיצר על כל רגע של ביטול תורה חלילה שהורה לתלמידיו בעודם צעירים לימים לקבוע זמן בכל יום לקריאה בזוהר הקדוש. ניתן להאריך על כך בעוד עובדות רבות אך די בכך למבין

ולאותו אח יקר שעדין לא זכה לקיים את כל מצוות ה׳ בכל דקדוקיהם ואפילו שעדין הוא רחוק כפשוטו גם הוא צריך להשתדל ולקרוא בכל יום בספר הזוהר הקדוש, שע״י הקריאה תזדכך נפשו ותטהר מכל זוהמה ויימשך בעבותות אהבה לעבודת ה׳ יתברך כנודע בספרים הקדושים ומגורי האר״י ז״ל

ובאשר לטענה הרביעית – המשמשת מפלט לאותם שלא בודקים כלל במה מדובר, אם אוזנם כרויה לשמוע, ניתן להסביר ולבאר להם כי דעה זו היא ההיפך הגמור לאמת ובאה להרחיקם חלילה מהטובה הגדולה שיכולים לזכות בה! **ספר הזוהר הקדוש – הוא המרפא לנפש הגדול ביותר שקיים!** בכח הקריאה בו לטהר ולקדש את נפש האדם ולרפאה מכל חולי ומכל מידות רעות ותאוות רעות רח״ל עד שהיא מאירה ומזהירה באור קדוש ועליון. וכל האזהרה אודות לימוד הקבלה וההגבלות על כך לא נאמרו כלל ועיקר על לימוד פשט הזהר ומוסריו ועל הקריאה בו. אלא נאמרו על לימוד בכתבי האר״י ז״ל שער הכוונות, שער הגלגולים, עץ חיים וכו׳ אשר ללימודם נצרכת הכנה גדולה ואזהרות גדולות. ולכן אין בכך כל חשש, ותוכל לצמוח מכך רק טובה וברכה לאדם עצמו ולכלל ישראל.

לסיום פרק זה נוסיף ונבאר כי גם נשים שככלל פטורות מעסק התורה ומחויבות ללמוד רק את ההלכות שנשים מצוות בהם, גם הן אם תרצינה לקרוא בזמנן הפנוי בספר הזוהר הקדוש בכדי לזכות למעלות הנפלאות הטמונות בו, ולהשרות שכינה בבתיהן רשאיות לעשות כן. ואדרבא גדולי הדור העידו שאמם היתה קוראת בכל יום בספר הזוהר הקדוש בנוסף לתפילות ולקריאת התהילים היומית ואף ישנן שהיו מסיימות את כל ספר הזוהר הקדוש מדי שנה ועורכות סעודה לתלמידי חכמים באותו היום.

ממעלות העוסק בספר הזוהר בקצרה

- מקרב גאולת ישראל ברחמים
- מבטל גזירות קשות
- זוכה לטהר ולקדש את נשמתו שתאיר ותזהיר באור נפלא ומזככה מכל סיג ופגם עד שמרפאה ממש.
- מרחיק מעצמו כל המקטרגים ויצר הרע.
- ישמר ממקרים רעים בעולם הזה ובעולם הבא.
- ינצל מתאוות רעות וממדות רעות.
- הרי הוא כהוגה ומפרש את השם שיש בכוחו לעשות ניסים.
- יזכה לחזות בנועם ה׳.
- ניצל מטמטום הלב והופך לב האבן ללב מאיר ומבין.
- זוכה להבין את לימודו ומתקיים בידו.
- לימוד בספר הזוהר הקדוש לע״נ נפטרים מסוגל ביותר לתקן נשמתם ולהעלותה למקומה העליון ולהצילה מכל דינים.
- ״כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק״ – מעורר את זכותו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע״א ובזכותו יוושע בכל הנצרך לו.
- תיבת ״ורפאתיו״ עולה בגימ׳ (703) כמנין שמעון בר יוחאי (703) ובזכותו נמשכת רפואה לאדם
- ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות – ראשי תיבות רשב״י שהעוסק בתורתו יזכה בס״ד לשפע רב רוחני וגשמי.

בברכת התורה, ובתפילה לגאולה ברחמים בקרוב אמן

הצב״י בניהו יששכר שמואלי יצ״ו

סדר פרשת הקטורת

כל שמות הקודש המופיעים בסוגריים אסור להוציאם בפה אלא יחשוב אותם בליבו בלבד, ואין כוונתם מעכבת כלל.

אַתָּה הוּא יְהוָֹה֗ יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ** שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל־יַד מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ׃

יקרא פסוק זה שלושה פעמים:

וַיֹּאמֶר֩ יְהוָֹה֗ יאהדונהי **אֶל־מֹשֶׁה** (יכוין מה״ש)
קַח־לְךָ (יכוין נֶגֶף) **סַמִּים** (יכוין מתק״ו)
נָטָף ו (יכוין טְנָ״וַ) **וּשְׁחֵלֶת** (יכוין פַּיְקָאַכְ) **וְחֶלְבְּנָה**
סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה׃

יקרא פסוק זה (והוא מסוף הפסוק לתחילתו) שלושה פעמים:

יִהְיֶה בְּבַד בַּד זַכָּה וּלְבֹנָה סַמִּים וְחֶלְבְּנָה
וּשְׁחֵלֶת נָטָף סַמִּים לְךָ קַח מֹשֶׁה אֶל
יְהוָֹה֗ יאהדונהי וַיֹּאמֶר֩

יקרא בפיו מילים אלו מתחילה ועד סוף שלושה פעמים (והם אותיות הפסוק לעיל כאשר הופכים את האותיות של כל מילה ובניקוד מיוחד)

הָיָהְיְ דֵבָבְ דָבְ הְכָזְ הְנּבָלָוְ מְיִמֵסְ
הְנָבְלְחְוּ תְלְחָשָוְ פְטְנֵ מְיְמְסְ כְלָ
חְקְ הּשָׁמָ לָאָ הְוֵהְיְ רְמְאְיְוּ

וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח
טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה
מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ
שֹׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם:
וְנֶאֱמַר: וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלֹת
אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת
תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי לְדֹרֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן, פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת כֵּיצַד? שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה, מָנֶה
בְּכָל–יוֹם. מַחֲצִיתוֹ בַבֹּקֶר וּמַחֲצִיתוֹ בָּעֶרֶב.

וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים שֶׁמֵּהֶם מַכְנִים כֹּהֵן גָּדוֹל וְנוֹטֵל מֵהֶם מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּמַחֲזִירָן לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ.

(יכוין במחשבתו בי״א סמנים לסלק מתוך הקליפה עשרה ניצוצות הקדושה ואור המקיף שלהם שהם כנגד י״א סמנים כדי שישארו הקליפה מתים בלי חיות)

וְאֵלּוּ הֵן (טוב למנותם באצבעותיו)

(א) הַצֳּרִי. (ב) וְהַצִּפּוֹרֶן. (ג) וְהַחֶלְבְּנָה. (ד) וְהַלְּבוֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. (ה) מוֹר. (ו) וּקְצִיעָה. (ז) וְשִׁבּוֹלֶת נֵרְדְּ. (ח) וְכַרְכּוֹם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. (ט) הָקוֹשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר.

(י) קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה. (יא) קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה.

בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָת וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִיוָר עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע. מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא. רִבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל–שֶׁהִיא. אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ. וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל–סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא לְמָה הִיא בָאָה? כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לְמָה הוּא בָא? כְּדֵי לְשָׁרוֹת בּוֹ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ, אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא, רִבִּי נָתָן אוֹמֵר, כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב! הֵיטֵב הָדֵק! מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְמָה לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה. לְשָׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל, אִם כְּמִדָּתָהּ כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין. וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

תָּנֵי בַּר קַפָּרָא, אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא, אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ

דְּבַשׁ? מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה כִּי כׇל־שְׂאֹר וְכׇל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָֹה יאהדונהי:

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן | אֵפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה (יכוין נֶעֱוַרְיי"דָוִן) מְעַט צָרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת (יכוין רוּטְ"א) וָלֹט בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים:

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן | אֵפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט צָרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלֹט בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים: (ר"ת צָדְנָלְבָ"שׁ ויכוין בשם פָּגְמְכָא"ךְ ויכוין בשם קָהְסְמָגָ"תְ):

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן
אֵפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת
הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט
צָרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלֹט בָּטְנִים
וּשְׁקֵדִים: (ויכוין בשם קְרְ״עְ שְׁטְ״ן):

ואח״כ יקרא אלו הפסוקים פעם אחת

וַיִּקְרָא משֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מְשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם
וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח: וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם
בַּדָּם אֲשֶׁר־בַּסַּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל־הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵּי
הַמְּזוּזֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּסָּף וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ
אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר: וְעָבַר יְהוָה יאהדונהי
לִנְגֹּף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הַדָּם עַל־
הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וּפָסַח יְהוָה
יאהדונהי עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא
אֶל־בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף: (יכוין בר״ת הפסוק וְיִ״לְ אֶמְ״וְ
אֶהַ״עַ הַוְ״שְׁ הַוּ״יְ עַהַ״וְ יְהַ״לְ אֶבָ״לְ)

יאמר פרשת המנורה ופסוק ה' להושיעני שבעה פעמים:

ויכוין במחשבתו באותיות המודגשות תחילה וסוף פרשת המנורה ו–ה, ותחילה וסוף הפסוק י–ה, המצטרפים יחד לשם יהוה ברוך הוא. ובסיום כל קריאה יכוין במחשבתו בלבד, את שם ה' בניקוד שונה כמפורט. (במידה ואין אפשרות לקרוא פרשה זו שבעה פעמים יקרא פעם אחת)

וַיַּעַשׂ אֶת־הַמְּנֹרָה זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה עָשָׂה
אֶת־הַמְּנֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ
כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה הָיוּ: וְשִׁשָּׁה קָנִים
יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה | קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד
וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי: שְׁלֹשָׁה גְבִעִים
מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח וּשְׁלֹשָׁה
גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנֶה אֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן
לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן־הַמְּנֹרָה: וּבַמְּנֹרָה
אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ:
וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת
שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת־שְׁנֵי הַקָּנִים
מִמֶּנָּה לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִמֶּנָּה: כַּפְתֹּרֵיהֶם
וּקְנֹתָם מִמֶּנָּה הָיוּ כֻלָּהּ מִקְשָׁה אַחַת זָהָב טָהוֹר:
וַיַּעַשׂ אֶת־נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וּמַלְקָחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ

זָהָב טָהוֹר: כִּכָּר זָהָב טָהוֹר עָשָׂה אֹתָהּ וְאֵת כָּל־כֵּלֶיהָ:

לְהוֹשִׁיעֵנִי, וּנְגִינוֹתַי נְנַגֵּן כָּל־יְמֵי יאהדונהי:

חַיֵּינוּ עַל־בֵּית יְהוָֹאדנִי יאהדונהי:

ולאחר כל קריאה יכוין במחשבתו בלבד, את שם ה' בניקוד שונה.

א. יֱהֱוֶה חסד	ד. יְהִוֹה נצח
ב. יְהָוָה גבורה	ה. יֱהֱוֶה הוד
ג. יְהוֹהִ תפארת	ו. יוּהוּוּוּהוּ יסוד

ז. יְהָוֹה יאהדונהי מלכות

ויאמר אלו הפסוקים: ויכוין בקריאתו באותיות המודגשות תחילה וסוף של פסוקים אלו י–ה ו–ה, המצטרפים יחד לשם יהוה ברוך הוא.

לְהוֹשִׁיעֵנִי, וּנְגִינוֹתַי נְנַגֵּן

כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ עַל־בֵּית יְהוָֹאדנִי יאהדונהי:

וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ

עַד־פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִיא, כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר

הֶרְאָה יְהוָֹאדנִי יאהדונהי אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה

אֶת־הַמְּנֹרָה:

ואחר כך יאמר פסוקים אלו שלושה פעמים:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְתֵן־
עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת
וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל־הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי־יָצָא
הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה יאהדונהי הֵחֵל הַנָּגֶף (יכוין נְגִפָּ):
וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר | דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל־תּוֹךְ
הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף (יכוין נְגִפָּ) בָּעָם וַיִּתֵּן
אֶת־הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל־הָעָם: וַיַּעֲמֹד בֵּין־
הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: וַיָּשָׁב אַהֲרֹן
אֶל־מֹשֶׁה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה
נֶעֱצָרָה: (יכוין בשם טפטפיה והוא מאותיות המוגדלות
באלו הפסוקים, וצייר במחשבתך כאלו כתוב לפניך בצבע זהב)

ואחר כך יאמר פסוק זה ישר והפוך שלושה פעמים:

וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי–הָיִיתָ
מִשְׂגָּב לִי, וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר–לִי: לִי צַר
בְּיוֹם וּמָנוֹס לִי מִשְׂגָּב הָיִיתָ כִּי חַסְדֶּךָ לַבֹּקֶר
וַאֲרַנֵּן עֻזֶּךָ אָשִׁיר וַאֲנִי:

ויקרא מזמור זה בצורת המנורה.

טוב להעמיד את ציור המנורה מול פני הקורא, וצורת קריאתה הוא: בתחילה יקרא את הפסוק בראשי הקנים "למנצח בנגינות מזמור שיר". ואח"כ יקרא את הקנה השמאלי ביותר מלמעלה למטה, ואח"כ את הקנה הסמוך לו. וכן כולם על זה הדרך. (בקנה האמצעי יוסיף את בסיס המנורה "בארץ תנחם סלה").

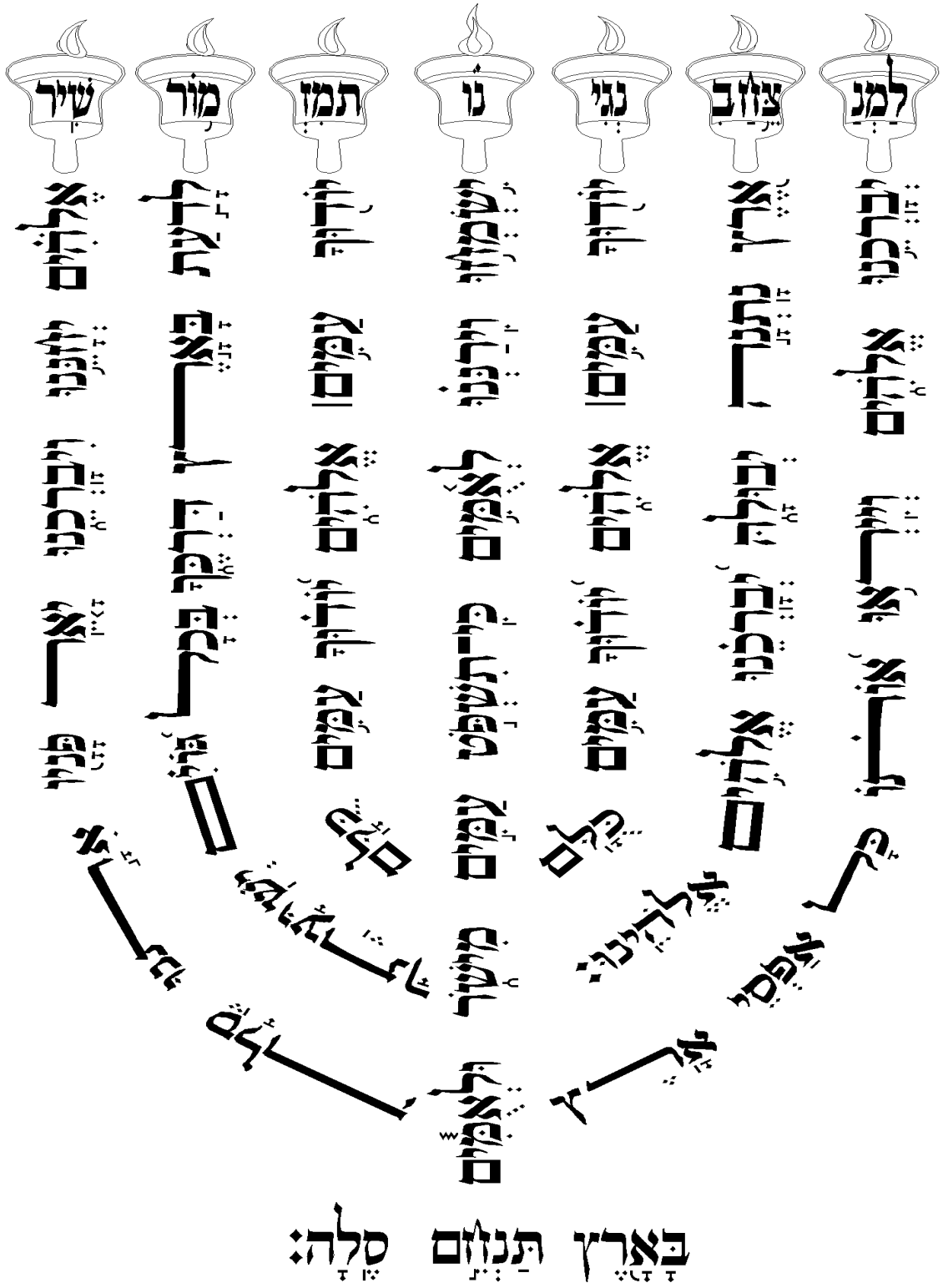

פרשת הקטורת

כשיאמר פסוק זה יכוין במחשבתו צירוף פסוק זה עם שם ה׳ (מלמעלה למטה בטורים. ואין הכונה מעכבת)

וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל, וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה:

וַ	פִּ	וַ	וַ
יַ	יְ	יְ	תֵּ
עָ	נְ	פַּ	עַ
מֹ	זָ	לָּ	צַ
דְ	סְ	לְ	רְ
י	ה	ו	ה
ה	ו	ה	י
ו	ה	י	ה
ה	ה	ה	מַ

ויאמר פסוק ויהי נועם ומזמור יושב בסתר שבע פעמים
(במידה ואין אפשרות לקרוא מזמור זה שבעה פעמים יקרא פעם אחת)

וִיהִי | נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהוָה אדנ״י
יאהדונהי מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח־בּוֹ: כִּי הוּא
יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ | יָסֶךְ לָךְ
וְתַחַת־כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא־תִירָא
מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ
מְקֶטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ | אֶלֶף וּרְבָבָה
מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת

פרשת הקטורת

רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃ כִּי־אַתָּה יְהוָה֤ יאהדונהי מַחְסִי
עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ׃ לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע
לֹא־יִקְרַב בְּאָהָלֶךָ׃ כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ (יכוין ס״ת
יוַה״ך) לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ׃ (יכוין ס״ת כְלְךָ) עַל־
כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ׃ עַל־שַׁחַל וָפֶתֶן
תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין׃ כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ
(יכוין בשם בְיִ״ט) אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי־יָדַע שְׁמִי׃ יִקְרָאֵנִי |
וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ־אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ׃ אֹרֶךְ
יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי׃ ע״כ

אֵשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ׃
בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר׃
גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ׃ דָּרְשָׁה צֶמֶר
וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ׃ הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר
מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ׃ וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף
לְבֵיתָהּ. וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ׃ זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי
כַּפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם׃ חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ
זְרוֹעֹתֶיהָ׃ טָעֲמָה כִּי־טוֹב סַחְרָהּ לֹא־יִכְבֶּה בַלַּיְלָה
נֵרָהּ׃ יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָּלֶךְ׃

כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן:
לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לָבֻשׁ
שָׁנִים: מַרְבַדִּים עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ:
נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־אָרֶץ:
סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי:
עֹוז־וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פָּתְחָה
בְּחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל־לְשׁוֹנָהּ: צֹופִיָּה הֲלִיכוֹת
בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל: קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ
בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית
עַל־כֻּלָּנָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת־יהוה
יאהדונהי הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ־לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ
בַּשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ. מִשְׂגָּב–לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סֶלָה: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת. אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ:
יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם–קָרְאֵנוּ:
וְעָרְבָה לַיהוָה יאהדונהי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם. כִּימֵי
עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

אָנָּא בְּכֹחַ. גְּדוּלַת יְמִינְךָ. תַּתִּיר צְרוּרָה: (אב״ג יתי״ץ)

קַבֵּל רִנַּת. עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ. טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: (קר״ע שטי״ן)

נָא גְּבוֹר. דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ. כְּבָבַת שָׁמְרֵם: (נג״ד יכ״ש)

בָּרְכֵם טַהֲרֵם. רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ. תָּמִיד גָּמְלֵם: (בט״ר צת״ג)

חָסִין קָדוֹשׁ. בְּרוֹב טוּבְךָ. נַהֵל עֲדָתֶךָ: (חק״ב טנ״ע)

יָחִיד גֵּאֶה. לְעַמְּךָ פְּנֵה. זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: (יג״ל פז״ק)

שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל. וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ. יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת: (שק״ו ציי״ת)

ויאמר בלחש: בָּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

ואח״כ יתפלל בכוונת הלב גדולה נוסח יהי רצון זה
ויכוין השמות בסוגריים במחשבתו בלבד:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָֹה (יהדונהי) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת קְרִיאַת פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת, וּבִזְכוּת פְּסוּקָיו וְתֵיבוֹתָיו וְאוֹתִיּוֹתָיו וּטְעָמָיו וּנְקֻדּוֹתָיו וְשֵׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת וְחִלּוּפֵי תֵּבוֹת, שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסֶךָ מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְהוָֹה (יהדונהי) אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים, וְתִכָּנֵם לָנוּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת

הַדִּין, וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפֶּךָ מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וּרְאֵה בְּעֵין חֶמְלָתְךָ צָרַת גּוּפֵינוּ מְכִּים וּמְעֻנִּים, וּשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וּבְכֹחַ שֵׁם (נֶגֶפ)

אֱמוֹר לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית לְבַל יָבֹא אֶל בָּתֵּינוּ לִנְגוֹף עוֹד, וַאֲשֶׁר כְּבָר הָיוּ מְאוֹרֵי אוֹר אַרְבָּעָה מְלוּיִים (דעס״מב)

שֶׁהֵם מִסְפַּר (נג״ף) עִם אַרְבָּעָה כְּלָלוּתֵיהֶם, וּבִסְגֻלַּת לְמוּדֵנוּ בְּפִטּוּם הַקְּטֹרֶת יִהְיוּ לִמְאוֹרוֹת (עס״מב) וְיָשִׂימוּ מַר לְמָתוֹק וּבְכֹחַ שֵׁם (נֶעֱוֹרִירָוָן) וּבְכֹחַ אֵלּוּ הַשֵּׁמוֹת (רו״טָא יַו״הָךְ כִּלְ״ךְ צְמַרַ״כַד) צִוֵּה לְמַלְאָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים הַמְּמוּנִים עַל הַשְׁמִירָה שֶׁיִּשְׁמְרוּ וְיַמְלִטוּ לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ מִדֶּבֶר וּמַגֵּפָה וּמִכָּל דָּבָר רָע, וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וּבְכֹחַ שֵׁם (קְרֻעָ שְׁטָן) וְחִלּוּפוֹ שֶׁהוּא שֵׁם (דְּגָזְ בְּנָטְ) תִּקָּרַע רַע גְּזַר דִּינֵנוּ, וּבִסְגֻלַּת שֵׁם (מָטָטָרָוָן) וְחִלּוּפוֹ שֶׁהוּא

שֵׁם (יְנַנְגְּפְטְ) תַּכְרִית וְתַשְׁמִיד כָּל הַמַּשְׁחִיתִים
וְכָל הַמְקַטְרְגִים כְּאַרְיֵה תִּשְׁאַג לְעֻמָּתָם שֶׁלֹּא
יִגְּעוּ בָּנוּ וּבְמַלְבּוּשֵׁינוּ וְהָיוּ לִמְאוּרוֹת אַרְבַּע
אוֹתִיּוֹת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל (יְהֹוָה)
וּבְכֵן יַעֲלוּ כָּל נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
הַקְּלִיפּוֹת וְאֶל מָקוֹם קָדוֹשׁ יְהֵלֵכוּ וְנִשְׁאָרִים הַקְּלִיפּוֹת
פְּגָרִים מֵתִים, וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית אוֹיְבַי וְהַאֲבַדְתָּ
כָּל צוֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ: וּתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא
שֶׁכָּתוּב: וְנָתַתִּי שָׁלוֹם (יסוד) בָּאָרֶץ (מלכות)
וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד (מהחיצונים), וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה
רָעָה (לילית) מִן–הָאָרֶץ, וְחֶרֶב (של ס״מ) לֹא–תַעֲבֹר
בְּאַרְצְכֶם:
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי–פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה אדנ״י
יאהדונהי צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

סדר מעשה הקרבנות

יאמר סדר הקורבנות וכידוע גודל מעלתם שכל העוסק בהם כאילו הקריב אותם דנאמר "ונשלמה פרים שפתינו". ומוחלין לו על כל עוונותיו ומובא בספר הזוהר הקדוש – **שאף המלאכים הממונים להזכיר עוונותיו מתהפכים לטובה ומלמדים עליו רק זכות!!!**

וכתב החיד"א שיכול לקראם גם בשבת רק לא יאמר הוידוי, והיהי רצון.

בתחילה יאמר נוסח וידוי זה:

אָנָּא יְהוָֹאדֹנָי יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ**

זָטָאנוּ עָוִינוּ פָּשַׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ לְפָנֶיךָ בְּכָל דָּבָר הָאָסוּר וּבְהֶרְהוּר הַלֵּב וּבְבִטּוּל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁאֲנַחְנוּ זַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה, וְעַל כַּמָּה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ זַיָּבִים עֲלֵיהֶם תּוֹדָה, וְגַם עָבַרְנוּ עַל שְׁגָגוֹת שֶׁזְּדוֹנָן כָּרֵת שֶׁאֲנַחְנוּ זַיָּבִים עֲלֵיהֶם זַטָּאת וְעַל שְׁבוּעַת בִּטּוּי וְעַל שְׁבוּעַת הָעֵדוּת לְשֶׁקֶר שֶׁאֲנַחְנוּ זַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה וְיוֹרֵד וְעַל סָפֵק כָּרֵת שֶׁאֲנַחְנוּ זַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם תָּלוּי, וְעַל

עֹשֶׁק וְגָזֵל וּגְנֵבַת מָמוֹן וְכִבּוּשׁ שְׂכַר שָׂכִיר וְהַכְחָשַׁת אֲבֵדָה בִּשְׁבוּעַת שֶׁקֶר שֶׁאֲנַחְנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְכָל מַעֲשִׂים רָעִים עָשִׂינוּ, בּוֹשְׁנוּ וְגַם נִכְלַמְנוּ וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מִתְחָרְטִים וְנִתְעַצְּמִנוּ עֲלֵיהֶם.

פרשת עולה

ויקרא א׳, א׳ - י״ג

וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה יאהדונהי אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי־יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה יאהדונהי מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבָּקָר וּמִן־הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבַּנְכֶם: אִם־עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן־הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי: וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר

עָלָיו: וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה אדני
יאהדונהי וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם
וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ
לִנְתָחֶיהָ: וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל־
הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל־הָאֵשׁ: וְעָרְכוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵת הַנְּתָחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־
הַפָּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־
הַמִּזְבֵּחַ: וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמַּיִם וְהִקְטִיר
הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ־
נִיחוֹחַ לַיהוָה אדני יאהדונהי:

וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן־הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן־
הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: וְשָׁחַט אֹתוֹ
עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה אדני יאהדונהי
וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ

סָבִיב: וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־
פִּדְרֹו וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־
הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם
יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה אדני

יאהדונהי:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיִּהְיֶה זֶה
זָשׁוּב וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּי עוֹלָה
בִּזְמַנָּהּ.

פרשת מנחה

ויקרא ב', א' - י"ג

וְנֶפֶשׁ כִּי־תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיהוָה אדני יאהדונהי
סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ
לְבֹנָה: וֶהֱבִיאָהּ אֶל־בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ
מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל־

לְבֻנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה
אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה יאהדונהי: וְהַנּוֹתֶרֶת
מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי
יְהוָה יאהדונהי:
וְכִי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלּוֹת
מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים
בַּשָּׁמֶן:
וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלָה
בַשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה: פָּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים וְיָצַקְתָּ
עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא:
וְאִם־מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן
תֵּעָשֶׂה: וְהֵבֵאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה
מֵאֵלֶּה לַיהוָה יאהדונהי וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן
וְהִגִּישָׁהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה
אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ

נִיזָּזַז לַיהוָֹאדנהי: וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה
לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָֹאדנהי
יאהדונהי: כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָֹאדנהי
יאהדונהי לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־
דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָֹאדנהי
יאהדונהי: קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָֹאדנהי
יאהדונהי וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיזָּזַז:
וְכָל־קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית
מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל־קָרְבָּנְךָ
תַּקְרִיב מֶלַח:

ויקרא ו׳, ז׳-י״א

וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן
לִפְנֵי יְהוָֹאדנהי אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וְהֵרִים
מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת
כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה
רֵיחַ נִיזָּזַז אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָֹאדנהי יאהדונהי: וְהַנּוֹתֶרֶת

מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם
קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל־מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: לֹא תֵאָפֶה
חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן
יֹאכְלֶנָּה חָק־עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה אדה"נ
כָּל אֲשֶׁר־יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: יאהדונהי

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא זֶה
חָשׁוּב וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּי מִנְחָה
בִּזְמַנָּהּ.

פרשת שלמים

ויקרא ג', א' - י"ז

וְאִם־זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן־הַבָּקָר הוּא
מַקְרִיב אִם־זָכָר אִם־נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ
לִפְנֵי יְהוָה אדה"נ יאהדונהי: וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

וְהִקְרִיבוּ מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה אדני יאהדונהי
אֶת־הַזֶּלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַזֶּלֶב
אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־
הַזֶּלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־
הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה:
וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי־אַהֲרֹן הַמִּזְבְּחָה עַל־הָעֹלָה
אֲשֶׁר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשֵּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה אדני יאהדונהי:
וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה אדני
יאהדונהי זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: אִם־
כֶּשֶׂב הוּא־מַקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ
לִפְנֵי יְהוָה אדני יאהדונהי: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִקְרִיב
מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה

תְּמִימָֽה לְעֻמַּ֣ת הָעֲצֵ֔ה יְסִירָנָ֑ה וְאֶת־הַזְּלָבְּ֣
הַמְּכַסֶּ֔ה אֶת־הַקֶּ֖רֶב וְאֵ֥תְּ כָּל־הַזְּלָבְּ֛ אֲשֶׁ֥ר עַל־
הַקֶּ֖רֶב: וְאֵ֥תְּ שְׁתֵּ֛י הַכְּלָיֹ֥ת וְאֶת־הַזְּלָבְּ֛ אֲשֶׁ֥ר
עֲלֵהֶ֖ן אֲשֶׁ֣ר עַל־הַכְּסָלִ֑ים וְאֶת־הַיֹּתֶ֣רְתְּ֔ עַל־
הַכָּבֵ֖ד עַל־הַכְּלָיֹ֥ת יְסִירֶֽנָּה: וְהִקְטִירָ֥ו הַכֹּהֵ֖ן
הַמִּזְבֵּ֑חָה לֶ֚חֶם אִשֶּׁ֣ה לַיהוָ֔ה יאהדונהי׃

וְאִם־עֵ֥ז קָרְבָּנ֖וֹ וְהִקְרִיבֹ֥ו לִפְנֵ֖י יְהוָ֑ה יאהדונהי׃
וְסָמַ֥ךְ אֶת־יָדֹ֖ו עַל־רֹאשֹׁ֑ו וְשָׁחַ֥ט אֹתֹ֛ו לִפְנֵ֥י אֹ֖הֶל
מֹועֵ֑ד וְזָרְק֣וּ בְנֵֽי אַהֲרֹ֗ן אֶת־דָּמֹ֛ו עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ
סָבִֽיב: וְהִקְרִ֥יב מִמֶּ֖נּוּ קָרְבָּנֹ֑ו אִשֶּׁ֣ה לַיהוָ֔ה יאהדונהי
אֶת־הַזְּלָבְּ֣ הַמְּכַסֶּ֔ה אֶת־הַקֶּ֖רֶב וְאֵ֥תְּ
כָּל־הַזְּלָבְּ֛ אֲשֶׁ֥ר עַל־הַקֶּ֖רֶב: וְאֵ֥תְּ שְׁתֵּ֛י הַכְּלָיֹ֥ת
וְאֶת־הַזְּלָבְּ֛ אֲשֶׁ֥ר עֲלֵהֶ֖ן אֲשֶׁ֣ר עַל־הַכְּסָלִ֑ים
וְאֶת־הַיֹּתֶ֣רְתְּ֔ עַל־הַכָּבֵ֖ד עַל־הַכְּלָיֹ֥ת יְסִירֶֽנָּה:
וְהִקְטִירָ֥ם הַכֹּהֵ֖ן הַמִּזְבֵּ֑חָה לֶ֚חֶם אִשֶּׁ֣הְ לְרֵ֣יחַ

נִיזּוֹזַ כָּל־זֵלֶב לַיהוָֹאהִ יאהדונהי: זְזֻקַת עוֹלָם
לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־זֵלֶב וְכָל־דָּם
לֹא תֹאכֵלוּ:

פרשת שלמי תודה

ויקרא ז׳, י״א - ט״ו

וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב
לַיהוָֹאהִ יאהדונהי: אִם עַל־תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ
וְהִקְרִיב ׀ עַל־זֶבַח הַתּוֹדָה זַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת
בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁזָּים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת
מֻרְבֶּכֶת זַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן: עַל־זַלֹּת לֶזֶם
זָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל־זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו:
וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶזָד מִכָּל־קָרְבָּן תְּרוּמָה
לַיהוָֹאהִ יאהדונהי לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים
לוֹ יִהְיֶה: וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ
יֵאָכֵל לֹא־יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר:

פרשת שלמי נדבה

ויקרא ז׳, ט״ז - י״ח

וְאִם־נֶדֶר | אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ
אֶת־זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל:
וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ
יִשָּׂרֵף: וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר־זֶבַח שְׁלָמָיו
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא
יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ
ויקרא ז׳, כ״ח - ל״ד
תִּשָּׂא: וַיְדַבֵּר יְהוָֹאדנהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת־זֶבַח
שְׁלָמָיו לַיהוָֹאדנהי יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ
לַיהוָה מִזֶּבַח שְׁלָמָיו: יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֵת אִשֵּׁי
יְהוָֹאדנהי אֶת־הַחֵלֶב עַל־הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ
אֶת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָֹאדנהי
יאהדונהי: וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב הַמִּזְבֵּחָה
וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו: וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין

תִּתְּנוּ תְּרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם: הַמַּקְרִיב
אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ
תִּהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה: כִּי אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה
וְאֶת | שׁוֹק הַתְּרוּמָה לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתְּנָה אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
וּלְבָנָיו לְחָק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא זֶה
זָשׁוּב וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּי שְׁלָמִים
וְתוֹדָה בְּזְמַנָּה.

פרשת נסכים

במדבר ט״ו, א׳ - י״ג

וַיְדַבֵּר יְהוָֹאדֹנָי יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־
אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם
אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה אוֹ־זֶבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ

בִּנְדָבָה אוֹ בְּמוֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה יאהדונהי מִן־הַבָּקָר אוֹ מִן־הַצֹּאן:
וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיהוָה יאהדונהי
מִנְחָה סֹלֶת עִשָּׂרוֹן בָּלוּל בִּרְבִעִית הַהִין שָׁמֶן:
וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִית הַהִין תַּעֲשֶׂה עַל־הָעֹלָה אוֹ
לַזֶּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד: אוֹ לָאַיִל תַּעֲשֶׂה מִנְחָה
סֹלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים בָּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן שְׁלִשִׁית הַהִין:
וְיַיִן לַנֶּסֶךְ שְׁלִשִׁית הַהִין תַּקְרִיב רֵיחַ־נִיחֹחַ
לַיהוָה יאהדונהי: וְכִי־תַעֲשֶׂה בֶן־בָּקָר עֹלָה
אוֹ־זֶבַח לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ־שְׁלָמִים לַיהוָה
יאהדונהי: וְהִקְרִיב עַל־בֶּן־הַבָּקָר מִנְחָה סֹלֶת
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן חֲצִי הַהִין: וְיַיִן
תַּקְרִיב לַנֶּסֶךְ חֲצִי הַהִין אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ
לַיהוָה יאהדונהי: כָּכָה יֵעָשֶׂה לַשּׁוֹר הָאֶחָד אוֹ
לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ־לַשֶּׂה בַּכְּבָשִׂים אוֹ בָעִזִּים:

כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּכָה תַּעֲשׂוּ לָאֶחָד
כְּמִסְפָּרָם: כָּל־הָאֶזְרָח יַעֲשֶׂה־כָּכָה אֶת־אֵלֶּה
לְהַקְרִיב אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה יאהדונהי:
רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא זֶה
חָשׁוּב וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּי לְכָל קָרְבָּן
מִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ.

פרשת חטאת

ויקרא ד׳, כ״ז - ל״ה

וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה מֵעַם הָאָרֶץ
בַּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה
וְאָשֵׁם: אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא
וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה
עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל
רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם
הָעֹלָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן

עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ
אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר
כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל־זֶבַח הַשְּׁלָמִים
וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה אדני
יאהדונהי וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם־כֶּבֶשׂ
יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה:
וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ
לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה:
וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן
עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ
אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר
כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב־הַכֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה אדני
יאהדונהי וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ
אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ:

ויקרא ו', י"ז - כ"ב

וַיְדַבֵּר יְהוָֹאדנהי אֶל–מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר
אֶל–אַהֲרֹן וְאֶל–בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת
הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט
הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָֹאדנהי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
הִוא: הַכֹּהֵן הַמְחַטְּאָ אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם
קָדֹשׁ תֵּאָכֵל בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד: כָּל אֲשֶׁר–יִגַּע
בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל–הַבֶּגֶד
אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיו תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ:
וּכְלִי–חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל–בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם–
בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשְּׁלָה וּמֹרַק וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם:
כָּל–זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
הִוא:

פרשת עולה ויורד

ויקרא ה', א' - י"ג

וְנֶפֶשׁ כִּי–תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ

רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: אוֹ נֶפֶשׁ
אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה
טְמֵאָה אוֹ בִּנְבֵלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בִּנְבֵלַת
שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם: אוֹ
כִּי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא
בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם: אוֹ נֶפֶשׁ כִּי
תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע ׀ אוֹ לְהֵיטִיב
לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבֻעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ
וְהוּא־יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה: וְהָיָה
כִּי־יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא
עָלֶיהָ: וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ־שְׂעִירַת
עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ:
וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ
אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ־שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה

לַיהוָֹאהדונהי יאהדונהי אָזֶד לְזַטָאת וְאָזֶד לְעֹלָה:
וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר
לַזַּטָאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ
וְלֹא יַבְדִּיל: וְהַזֶּה מִדַּם הַזַּטָאת עַל־קִיר
הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ
זַּטָאת הִוא: וְאֶת־הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָאתוֹ אֲשֶׁר־זָטָא וְנִסְלַח לוֹ:
וְאִם־לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־
יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר זָטָא עֲשִׂירֶת
הָאֵפָה סֹלֶת לְזַטָאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן
וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי זַטָאת הִוא: וֶהֱבִיאָהּ
אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מְמֶנָּה מְלוֹא קֻמְצוֹ אֶת־
אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָֹאהדונהי
יאהדונהי זַטָאת הִוא: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־
זַטָאתוֹ אֲשֶׁר־זָטָא מֵאַזַּת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ
וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְזָה:

פרשת אשם תלוי

ויקרא ה', י"ז - י"ט

וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת
יְהוָֹאדנהי אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא־יָדָע
וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן
בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל
שְׁגִגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ:
אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָֹאדנהי:

פרשת אשם ודאי

ויקרא ה', כ' - כ"ו

וַיְדַבֵּר יְהוָֹאדנהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נֶפֶשׁ
כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָֹאדנהי וְכִחֵשׁ
בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ־בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ
עָשַׁק אֶת־עֲמִיתוֹ: אוֹ־מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל־שֶׁקֶר עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
הָאָדָם לַחֲטֹא בָהֶנָּה: וְהָיָה כִּי־יֶחֱטָא וְאָשֵׁם

וְהֵשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת־הָעֹשֶׁק
אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ
אוֹ אֶת־הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא: אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־
יִשָּׁבַע עָלָיו לַשָּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ
וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם
אַשְׁמָתוֹ: וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה יאהדונהי
אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן:
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי וְנִסְלַח לוֹ
עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָּהּ: וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: בִּמְקוֹם אֲשֶׁר
יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָאָשָׁם וְאֶת־
דָּמוֹ יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ
יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת הָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
אֶת־הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב
אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת

א' - י'

עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה: וְהִקְטִיר אֹתָם
הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי אָשָׁם
הוּא: כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֻנּוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ
יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם
תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר־בּוֹ לוֹ יִהְיֶה:
וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֶת־עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה
אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: וְכָל־מִנְחָה אֲשֶׁר
תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל־נַעֲשָׂה בַמַּרְחֶשֶׁת וְעַל־
מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה: וְכָל־
מִנְחָה בְלוּלָה־בַשֶּׁמֶן וְחָרֵבָה לְכָל־בְּנֵי אַהֲרֹן
תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא שִׂיחָתֵנוּ שִׂפְתוֹתֵינוּ בְּתוֹרַת
מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת זָשׁוּב וּמְקֻבָּל וּמְרֻצֶּה כְּאִלּוּ

הִקְרַבְנוּ עוֹלָה וּשְׁלָמִים וְתוֹדָה וּמִנְחוֹת וּנְסָכִים. וְאִם נִתְחַיַּבְנוּ חַטָּאת אוֹ אָשָׁם וַדַּאי אוֹ אָשָׁם תָּלוּי אוֹ קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד, תְּהֵא זְשׁוּבָה קְרִיאָתֵנוּ כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ הַקָּרְבָּן אוֹ הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁנִּתְחַיַּבְנוּ, וְאִם לָאו, יְהֵא זְשׁוּב כְּאִלּוּ קָרִינוּ בְּתוֹרָתְךָ לְבַד. וּבְרֹב רַחֲמֶיךָ תִּמְחֹל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר אֵת כָּל חַטֹּאתֵינוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ, וְיַעַמְדוּ לְפָנֶיךָ מְלִיצֵי יֹשֶׁר לְהַמְלִיץ בַּעֲדֵנוּ, וְתִרְצֵנוּ וְתִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסִדְרָן וּמוּסָפִין כְּהִלְכָתָן אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

וטוב לאמר גם יה״ר זה ויועיל מאד

יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהֵא מְרֻצֶּה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ כָּל קָרְבְּנוֹת כַּפָּרָתֵנוּ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ כָּל

הַקְרֻבָנוֹת כֻּלָּם וּכְתִיב זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה
לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם:

אח"כ יקרא פ' עשרת הדברות לזכור מעמד הר סיני,
ושתרי"ג מצות כלולות בה

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לֵאמֹר: אָנֹכִי יְהוָה אדני יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:
לֹא־יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנָי:
לֹא־תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת וַאֲשֶׁר
בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם
וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה אדני יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ
אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֹן אָבֹת עַל־בָּנִים עַל־
שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי: וְעֹשֶׂה חֶסֶד
לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי: לֹא תִשָּׂא
אֶת־שֵׁם־יְהוָה אדני יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא

יְנַקֶּה יְהוָֹה אדהוניהי אֶת אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־
שְׁמוֹ לַשָּׁוְא: זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ:
וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָֹה אדהוניהי אֱלֹהֶיךָ
לֹא־תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה | וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ
עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר
בִּשְׁעָרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת־יָמִים עָשָׂה יְהוָֹה
אדהוניהי אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם
וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־
כֵּן בֵּרַךְ יְהוָֹה אדהוניהי אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת
וַיְקַדְּשֵׁהוּ: כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן
יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָֹה אדהוניהי
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: לֹא תִרְצָח לֹא
תִנְאָף לֹא תִגְנֹב לֹא־תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר:
לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ לֹא־תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ
וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר
לְרֵעֶךָ:

סדר מ״ב מסעות

כתבו המקובלים ז״ל, כדי להנצל האדם ממקרים רעים ובפרט מחולי המגפה, יועיל מאד אמירת המסעות, ומובטח לו שיהיה נשמר מדבר וממגפה, ולא ישלוט בו עין הרע וכל פגע רע.

רַעְמְסֵס (א). סֻכּוֹת (ב). אֵתָם (ג). פִּי הַחִירֹת (י).
מָרָה (ת). אֵילִימָה (יז). יַם סוּף (ק).
מִדְבַּר סִין (ר). דָּפְקָה (ע). אָלוּשׁ (ש). רְפִידִים (ט).
מִדְבַּר סִינַי (ץ). קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה (נ). חֲצֵרוֹת (ג).
רִתְמָה (ד). רִמּוֹן פָּרֶץ (י). לִבְנָה (כ). רִסָּה (ש).
קְהֵלָתָה (ב). הַר שָׁפֶר (ט). חֲרָדָה (ר). מַקְהֵלוֹת (צ).
תַּחַת (ת). תָּרַח (ג). מִתְקָה (ח). חַשְׁמוֹנָה (ק).
מוֹסֵרוֹת (ב). בְּנֵי יַעֲקָן (ט). חֹר הַגִּדְגָּד (נ).
יָטְבָתָה (ע). עַבְרוֹנָה (י). עֶצְיוֹן גָּבֶר (ג). קָדֵשׁ (ל).
הֹר הָהָר (פ). צַלְמוֹנָה (ז). פּוּנוֹן (ק). אוֹבוֹת (ש). עִיֵּי
הָעֲבָרִים (ק). דִּיבוֹן גָּד (ו). עַלְמוֹן דִּבְלָתָיְמָה (צ).
הָרֵי הָעֲבָרִים (י). עַרְבוֹת מוֹאָב (ת).

כַּד נְטָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס (א). לָא יָדְעוּן אִי
יִנְטְלוּן לְסֻכּוֹת אוֹ לְקְהֵלָתָה אוֹ לְמוֹסֵרוֹת,

וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְסֻכַּת (ב). מִסֻּכַּת לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְאֵתָם אוֹ לַחֲצֵרוֹת אוֹ לְתָרַח אוֹ לְעֶצְיוֹן גֶּבֶר, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְאֵתָם (ג). מֵאֵתָם לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְפִי הַחִירֹת אוֹ לְרִמּוֹן פָּרֶץ אוֹ לְעַבְרֹנָה אוֹ לְהָרֵי הָעֲבָרִים, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְפִי הַחִירֹת (י). מִפִּי הַחִירֹת לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְמָרָה אוֹ לְתַחַת אוֹ לְעַרְבֹת מוֹאָב, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְמָרָה (ת). מִמָּרָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְאֵילִים אוֹ לְמַקְהֵלֹת אוֹ לְעַלְמֹן דִּבְלָתַיְמָה, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְאֵילִם (צ). מֵאֵילִם לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְיַם סוּף אוֹ לְחַשְׁמֹנָה אוֹ לְפוּנֹן אוֹ לְעִיֵּי הָעֲבָרִים, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְיַם סוּף (ק) מִיַּם סוּף לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְמִדְבַּר סִין אוֹ לַחֲרָדָה, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְמִדְבַּר סִין (ר). מִמִּדְבַּר סִין לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן

לְדָפְקָה אוֹ לְיָטְבָתָה, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְדָפְקָה (ע). מִדָּפְקָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְאָלוּשׁ אוֹ לְרִפָּה אוֹ לְאֹבֹת, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְאָלוּשׁ (ש). מֵאָלוּשׁ לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְרִפִּידִים אוֹ לְהַר שָׁפֶר אוֹ לִבְנֵי יַעֲקָן, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְרִפִּידִים (ט). מֵרִפִּידִים לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְמִדְבַּר סִינַי אוֹ לְקִבְרֹת הַתַּאֲוָה אוֹ לְחֹר הַגִּדְגָּד, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְמִדְבַּר סִינָי (נ). מִמִּדְבַּר סִינַי לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְקִבְרֹת הַתַּאֲוָה אוֹ לְחֹר הַגִּדְגָּד, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְקִבְרֹת הַתַּאֲוָה (נ). מִקִּבְרֹת הַתַּאֲוָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לַחֲצֵרֹת אוֹ לְתָרַח אוֹ לְעֶצְיוֹן גָּבֶר, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לַחֲצֵרֹת (ג). מֵחֲצֵרֹת נְטָלוּ לְרִתְמָה (ד) מֵרִתְמָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְרִמּוֹן פָּרֶץ אוֹ לְעַבְרֹנָה אוֹ לְהֲרֵי הָעֲבָרִים, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְרִמּוֹן פָּרֶץ (י). מֵרִמּוֹן

פָּרֵץ נְטָלוּ לְלִבְנָה (כ). מִלִּבְנָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְרִפָּה אוֹ לְאֹבֹת, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְרִפָּה (ש). מֵרִפָּה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְקָהֱלָתָה אוֹ לְמֹסֵרוֹת, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְקָהֱלָתָה (ב). מִקָּהֱלָתָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְהַר שֶׁפֶר אוֹ לִבְנֵי יַעֲקָן, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְהַר שֶׁפֶר (ט). מֵהַר שֶׁפֶר נְטָלוּ לַחֲרָדָה (ר). מֵחֲרָדָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְמַקְהֱלֹת אוֹ לְעַלְמֹן דִּבְלָתָיְמָה, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְמַקְהֱלוֹת (צ). מִמַּקְהֱלֹת לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְתַחַת אוֹ לְעַרְבֹת מוֹאָב, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְתַחַת (ת). מִתָּחַת לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְתָרַח אוֹ לְעָצְיוֹן גָּבֶר, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְתָרַח (ג). מִתָּרַח נְטָלוּ לְמִתְקָה (ח). מִמִּתְקָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְחַשְׁמֹנָה אוֹ לְפוּנֹן אוֹ לְעִיֵּי הָעֲבָרִים. וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְחַשְׁמֹנָה (ק). מֵחַשְׁמֹנָה

נְטָלוּ לְמִסְרוֹת (ב). מִמִּסְרוֹת נְטָלוּ לִבְנֵי יַעֲקָן (ט).
מִבְּנֵי יַעֲקָן נְטָלוּ לְחֹר הַגִּדְגָּד (נ). מֵחֹר הַגִּדְגָּד
נְטָלוּ לְיָטְבָתָה (ע). מִיָּטְבָתָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן
לְעַבְרֹנָה אוֹ לְהָרֵי הָעֲבָרִים, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא
דְעַמֵּיהּ דְּיִנְטְלוּן לְעַבְרֹנָה (י). מֵעַבְרֹנָה נְטָלוּ
לְעֶצְיֹן גָּבֶר (ג). מֵעֶצְיֹן גָּבֶר נְטָלוּ לְקָדֵשׁ (ל).
מִקָּדֵשׁ נְטָלוּ לְהֹר הָהָר (פ). מֵהֹר הָהָר נְטָלוּ
לְצַלְמֹנָה (ז). מִצַּלְמֹנָה לָא יַדְעוּן אִי יִנְטְלוּן לְפוּנֹן
אוֹ לְעִיֵּי הָעֲבָרִים, וּפָקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמֵּיהּ
דְּיִנְטְלוּן לְפוּנֹן (ק). מִפּוּנֹן נְטָלוּ לְאֹבֹת (ש). מֵאֹבֹת
נְטָלוּ לְעִיֵּי הָעֲבָרִים (ק). מֵעִיֵּי הָעֲבָרִים נְטָלוּ
לְדִיבֹן גָּד (ו). מִדִּיבֹן גָּד נְטָלוּ לְעַלְמֹן
דִּבְלָתָיְמָה (צ). מֵעַלְמֹן דִּבְלָתָיְמָה נְטָלוּ לְהָרֵי
הָעֲבָרִים (י). וּמֵהָרֵי הָעֲבָרִים נְטָלוּ לְעַרְבֹת
מוֹאָב (ת).

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ביאור פרשת הקטורת

מפני החשיבות הגדולה של פרשת הקטורת הוספנו כאן את ביאורו הנפלא של רבי יעקב כולי זצוק"ל בעל ספר מעם לועז על כל סדר מעשה הקטורת כדי שהקורא יבין את אשר הוא קורא ויתעורר ליבו בהתלהבות גדולה

ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף. הוא שמן הנוטף מעץ הנקרא קטף, שהוא עץ האפרסמון, ונקרא שמן זה שמן אפרסמון. וזהו הסממן הראשון המזכירים כל יום בפטום הקטורת הצרי, ומפני שסממן זה אין עושים מסממן אחר, אלא נוטף מעצמו מן האילן לכן קראו לו נטף, שפירושו טיפה.

ויש אומרים שנטף זה הנזכר כאן אינו שמן האפרסמון עצמו, אלא הוא העץ עצמו שממנו יוצא שמן האפרסמון. ואותו היו נותנים לתוך הקטורת.

ושחלת, הסממן השני הוא השחלת שפירושו צפורן. והוא סממן היוצא מן הים וקוראים לו צפורן, נותן ריח. וזהו הסממן השני הנזכר בפטום הקטורת: והציפורן. וכיון שהוא חלק ומצהיר כצפורן קורין לו שחלת וצפורן.

וחלבנה, הסממן השלישי הוא החלבנה ונקרא "גאלבאנו" וריחו כבד ביותר. והטעם שנותנים ריח כבד זה בקטורת נבאר להלן בע"ה.

ולבנה זכה, הסממן הרביעי הוא לבונה זכה, ומפני שיש שני מיני לבונה, האחת מזוקקת ולבנה, והשניה עכורה ולא כ"כ מזוקקת, פירש הפסוק ולבונה זכה.

וארבעה סממנים אלו שבארנו הם ד' הסממנים הראשונים הנזכרים בפיטום הקטורת והם: הצרי והצפורן והחלבנה והלבונה. ואע"פ שהכתוב אינו מזכיר כאן אלא ד' מיני סממנים אלו, אל תחשבו שלא היו בקטורת יותר מד' מינים אלו, לפי

שחכמינו הוכיחו מפסוק זה עצמו שמלבד ד׳ מינים אלו היו עוד שבעה. וביחד היו אחד עשר סממנים. כפי שנבאר בע״ה בבאור פטום הקטורת. וכך הוכיחו חז״ל שהיו עוד ז׳ סימנים, שנאמר: קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה ולבונה זכה בד בבד יהיה. ואילו היתה כונת התורה לקחת ד׳ סממנים אלו ולא יותר ולעשות מהם הקטורת, היה הכתוב אומר: קח לך נטף ושחלת וחלבנה ולבונה זכה בד בבד יהיה. ומאחר שהזכיר ב׳ פעמים סמים, סימן שהיו עוד סממנים. וכיון שלא פירש הכתוב מה הם, אנו אומרים שסמים הם ב׳ סממנים, שמיעוט סמים שנים. ואין לומר יותר משנים כיון שלא ביאר הכתוב כמה יהיו. אם כן סמים, שנים, נטף שחלת חלבנה, הרי חמשה. ואחרי חלבנה נאמר עוד הפעם סמים, לומר לנו שמלבד חמשה אלו צריכים להיות עוד חמשה, הרי עשרה. שאם היה סמים השני פירושו שנים, היה הכתוב אומר קח לך סמים סמים נטף שחלת וגו׳ כיון ששני הסמים שוים הם, וכיון שחילקם הכתוב בודאי הפירוש שאינם שוים, והראשון שנים והשני חמשה. כיון שכתוב לאחר חמשה סממנים. נמצא שמסמים למדים על עוד ז׳ סממנים, נוסף על הארבעה המפורשים בכתוב, הרי י״א. וכן תראו שבפסוק והקטורת אשר תעשה במתכונתה לא תעשו לכם קדש תהיה לך לה׳, יש י״א תיבות כנגד י״א סממני הקטורת.

ולא נכתבו שמותיהם של שאר הסממנים שהיו עוד בקטורת, שפירש הקב״ה למשה בהר סיני, ולא היה הכתוב צריך להאריך בדבר. ולמה נצרך הכתוב לתאר את ארבעת הסממנים המפורשים בתורה, ללמדנו שארבעה אלו הם עיקר הסממנים, ויש לשים הרבה מהם, ומעט מן השאר. וכן אתם רואים שמאותם ארבעה הסממנים שמפורשים בתורה היו לוקחים

שבעים מנים מכל אחד, שכל מנה הם מאה מיטיקלים שהם ק״נ דרהמים. (יחידת משקל דרהם אחד = 3.2 גרם. כל מנה=480 גרם) ומן השאר היו לוקחים פחות, כפי שיתבאר להלן בע״ה בבאור פטום הקטורת.

בד בבד יהיה, ואותם הארבעה צריכים להיות שוים, שהכמות של כולם תהיה שוה. וזהו שאומר הכתוב בד בבד יהיה. כלומר כמשקל האחד יהיה המשקל של שאר הסממנים. ויש אומרים שפירושו של בד היינו יחידי, כמו שנאמר בפסוק: בדד ישב מחוץ למחנה, שיהיה יחידי מחוץ למחנה. ובא הכתוב להודיענו כאן שיכתוש כל סממן לחוד ואל יכתוש אותם כולם יחד, שיש סממן שקשה לכותשו, וכשכותשים אותו יחד אינו נכתש כראוי, ואחרי שכותשים אותם לחוד מערבבים אותם יחד.

ועשית אתה קטרת רקח מעשה רקח ממלח טהור קדש (ל, לה).

מעשה רוקח, שתהיה מלאכתה באומנות רוקח, **טהור,** שינקה כל סממן לפני שהוא כותשו, כדרך הרקחים היודעים את המלאכה. וכן תהיה הכתישה יפה ודקה. שלא יהיה האחד דק והשני עב. וצריכים להיות מעורבים אלו באלו יפה. וזהו שאומר הכתוב ממולח טהור קודש. ממולח פירוש מעורבב.

ויש אומרים שממולח פירושו מלשון מלח, שיהיה כתוש יפה יפה באופן שסממן אחד יכנס לתוך חבירו, כמו שהמלח נכנס לבשר כשמולחים אותו.

ויש אומרים שממולח פירושו כפשוטו שיש ליתן מלח בקטורת, וזהו מלח סדומית שנבארו להלן בפיטום הקטורת. ויש אומרים שאותו מלח היה זה שמולחים בו הקטורת כדרך שמולחים שאר

הקרבנות. שכן נאמר בפרשת ויקרא: על כל קרבנך תקריב מלח.

ודעו שאת הקטורת יש לעשות בטהרה מופלגת שלא תהא בה שום טומאה. וכן צריכה להיעשות בממון של הקדש. וזהו שאומר הכתוב: ממולח טהור קודש. שתהיה טהורה וממון הקדש. ואם היה בה שמץ טומאה או שלא באה מממון קדש, הרי זו פסולה,

ויש אומרים זה שנאמר טהור אין הכונה שהקטורת צריכה ליעשות בטהרה, שהרי דבר זה מובן מעצמו ואין צורך לאומרו. אלא הכונה כמו שנאמר זהב טהור, וכפי שפירשנו שם בפרשת תרומה פ״ב שהכונה לזהב מזוקק שאם שמים אותו בתוך הכור אינו נפחת כלל. אף כאן נאמר טהור והכונה שיזהרו הרבה שלא יפחתו סממני הקטורת אפילו דרהם אחד, בשעת כתישתם. אלא יהיו מלאים,

ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם (ל, לו).

לפני העדות, אחרי שתעשה הקטורת כפי שבארתי לך תקטיר ממנו כל יום על מזבח הזהב שהוא בתוך אהל מועד, שהוא לפני ארון העדות. שם אועד כשארצה לדבר עמך.

ויש אומרים זה שנאמר כאן לפני העדות באהל מועד בא לרמז על שתי ההקטרות. האחת לפני העדות, ההקטרה שמקטירים ביום כפור בפנים קודש הקדשים לפני הארון, כפי שיתבאר בע״ה בארוכה בפרשת אחרי מות. והשניה: באהל מועד. היינו זה שהיו מקטירים בכל יום על מזבח הזהב שהיה באהל מועד.

דעו שהקטורת היו עושים כל שנה מחדש. ומצוה זו של מעשה

הקטורת היא אחת ממצות עשה שבתורה. משפחה אחת היתה שהיתה נקראת משפחת בית אבטינס שהיו ממונים על מעשה הקטורת שהיו אומנים גדולים, שהיו זקוקים לאומנות גדולה לדעת כל סממן כיצד לנקותו לפני שחיקתו. וגם השחיקה היתה צריכה אומנות גדולה שכולם יהיו שחוקים באופן שוה, שלא יהיה האחד עב והאחד דק. וכן בטיב הסממנים, בסממן הניקרא מעלה עשן שלא היה אדם המכיר העשב הזה זולתם.

וכך היה מעשה פטום הקטורת: ופיטום פירושו הרכבת סממנים, וכן אתם רואים בתרגום ירושלמי שמתרגם רוקח, מפטם. והיו לוקחים ארבעה הסממנים הראשונים, שהם הצרי והצפורן החלבנה והלבונה, שבארנו את ענינם למעלה, והיה לוקח מהם משקל שבעים שבעים מנה, מכל אחד מן הסממנים. וכל מנה הוא ק״נ דרהמים. (יחידת משקל דרהם אחד = 3.2 גרם) נמצא שמכל הארבעה לקח מאתים ושמונים מנים שהם מ״ב אלף דרהמים. ושאר שבעת הסממנים שאינם מפורשים בתורה, שאמר הקב״ה למשה בהר סיני בעל פה כפי שבארנו לעיל היו אלו:

מור הוא המוס״ק ויש אומרים שאינו המוס״ק אלא סממן אחד הנקרא מירא.

והסממן השני היה **קציעה.** והוא אוד אדאג׳י. ויש אומרים שהוא סממן הנקרא בערבית קציעה. ויש אומרים שהקציעה הוא הסממן הנקרא קדה. והוא שורש עשב הדומה ממש ל״רודה״.

והסממן השלישי הוא **שבולת נרד.** והוא סממן הנקרא בפראנקו אישפ׳יקו נארדו.

והסממן הרביעי הוא **כרכום** שהוא הסאפרא״ן. ומאותם ד׳ הסממנים האחרים שהם מור וקציעה שבולת נרד וכרכום היה

לוקח ששה עשר ששה עשר מנה, שבכל הארבעה היו ס״ד מנים שהם תשעת אלפים ושש מאות דרהם.
והסממן האחר הוא **הקושט,** שהוא שורש עשב שריחו משובח ביותר. ומן הסממן הזה היה לוקח י״ב מנים שהם אלף ושמונה מאות דרהם.
והסממן האחר היה **קלופה,** שהוא הקאנילי״ה. ומפני שהוא קליפת אילן לכן נקרא קלופה, ויש אומרים שהוא סממן ששמו קלופה. ומן הסממן הזה היה לוקח שלשה מנים שהם ת״נ דרהם.
והסממן האחר היה **קנמון** והוא סממן הדומה לקש ובא מן העיר מיקה. וזה שהיה באותם הימים היה ריחו משובח ביותר. ויש אומרים שהקנמון הוא אוד אנאג׳י, ומן הסממן הזה היה לוקח תשעה מנים שהם אלף וש״נ דרהם.
אלו היו י״א הסממנים שהיו בקטורת. ובין כולם היו שס״ח מנים שהם נ״ה אלפים ומאתיים דרהם כפי שנתבארו אחת לאחת.
ודעו שלפי חוזק וקלות כל סממן כך היה השיעור שהיו נותנים ממנו. שהסממן שהיה חריף מאד היו נותנים ממנו מעט. והסממן שהיה חלש ביותר היו נותנים ממנו הרבה. ויש אומרים שלא היה הדבר תלוי בחוזק וברפיון אלא הקב״ה צוה למשה על שיעורו של כל אחד ואחד.
ויש לכם לשאול, מאחר שהקב״ה צוה למשה בסיני השיעור והמשקל של הסממנים האלו, למה לא פירשה התורה השיעור והמשקל כדרך שנאמרו בשמן המשחה שיעורו ומשקלו של כל סממן. אבל עליכם לדעת שהכתוב בא ללמדנו דין אחד שהיה נוהג בקטורת שלא היה נוהג בשמן המשחה, שאם באו לעשות שמן המשחה היו צריכים להיות כל הסממנים בכל משקלם, לא פחות אפילו דרהם אחד. ואם בא לעשות מחצית לפי ערך

השיעור, אסור היה לעשות כן. אבל הקטורת לא היה הכרח שיעשו אותה בשלמות, אלא אפשר היה לפטמה לחצאין, שהיו לוקחים כל סממן כשיעור משקלו השלם ועושים מחצית. וזה מודיע לנו הכתוב כאן שאינו מפרט המשקל שצריך להיות לכל סממן, להודיענו שלא איכפת לנו אלא שאם עושה כולם יהיה המשקל הזה. אבל אם עושה מחצה אין בכך כלום. אבל בשמן המשחה פירט הכתוב משקל כל סממן ללמדנו שיש לעשותו כולו ולא חצי.

ועוד טעם שנפרט משקל כל סממן בשמן המשחה ולא בקטורת, כדי להראות הפלא הגדול שנעשה בשמן המשחה, שלא יתכן שלא יבלעו ממנו הסממנים וכן היורה, ובכל זאת הוציאו י״ב לוגין ממנו כפי שנתנו, בלי חסרון של משהו. וזה היה פלא גדול. ודעו שמלבד י״א הסממנים האלו שהיו בקטורת היו עוד דברים שהיו נצרכים להתקנת הקטורת והם: **בורית כרשינא** שהוא מין סבון הבא מן העיר כרשינא. ויש אומרים שזה מין עשב המנקה את הבגד יותר מן הסבון. והיו צריכים לבורית כרשינא הזו שהציפורן היו מוציאים מן הים, והיו נדבקים אליו דגים ואי אפשר שלא תישאר חתיכת דג ותקלקל הריח הטוב, ולכן היו צריכים לבורית הכרשינא כדי ליפות בה את הצפורן שתהא נאה, היינו לטהרה ולנקותה יפה יפה, שבלי הבורית אי אפשר היה לטהרה. ושיעור הבורית כרשינא היה תשעה קבין שהם תשע אוקיות. וכן היו זקוקים להתקנת הצפורן מין יין הנקרא **יין קפריסין** שהוא יין חזק מאד הבא מקפריסין. .ויש אומרים יין קפריסין הוא מין יין שנותנים בו לולבי הקפריסין. ונותנים הצפורן ביין זה לשרותו ועי״כ מתחזק ומתפשט ריח הצפורן. וזהו שאנו אומרים כל יום בפטום הקטורת: יין קפריסין למה הוא

בא כדי לשרות בו את הצפורן כדי שתהא עזה. ושיעור היין שבו היו שורין הצפורן היו שלש סאין ושלשה קבין. שהם שלש סאין ומחצה. שכל סאה ששה קבין שהם שש אוקיות. ואע"פ שהשריית הצפורן **במי רגלים** היתה מחזקת אותו יותר, שמי רגלים חריפים הם, אבל אין זה מן הראוי להכנים מי רגלים במקדש מפני הכבוד. ויש אומרים שאין הכונה למי רגלים ממש, אלא מי מעין היו שנקראו מי רגלים, ומפני הכינוי המגונה הזה לא היה מן הכבוד להכניסו למקדש.

ואם לא מצאו יין קפריסין היו מביאים **יין חיור עתיק**, היינו חיור קצת, שאסור היה שיהיה יין לבן ביותר ולא אדום. ויש גורסים חמר חיורין, והוא יין ממקום הנקרא חיורין. ואם לא מצאו לא יין קפריסין ולא יין חיורין, מביא רובע הקב **מלח סדומית** ונותן לתוך היין כדי להשרות בו הצפורן ויש אומרים זה בא למליחת הקטורת כדרך שמולחים שאר קרבנות, כפי שנתבאר לעיל. ור' נתן אומר שהיו צריכים לקטורת גם **כיפת הירדן** והוא עשב הגדל סביבות הירדן וריחו טוב מאד. וכן באה לחיזוק הצפורן. ויש מפרשים שכיפת הירדן הוא קצף הירדן שבו היו מורחים המכתשת כדי שלא ידבקו בה סממני הקטורת ויופחת מנין הסממנים.

ואמר רבן שמעון בן גמליאל הצרי המוזכר כאן כסממן הראשון אינו זה הנקרא טריאקה, כפי שנאמר בירמיה הצרי אין בגלעד. אלא הוא טפה הנוטף מעצי הבלסאם ונקרא שמן אפרסמון, כפי שבארנו לעיל.

ודעו שהיו נותנים לתוך הקטורת עשב אחד שהיה נקרא **מעלה עשן** שיהיה העשן מתמר ועולה כארז שלא יהיה נוטה לצד זה או זה. ועשב זה לא הכיר אותו שום אדם מלבד אותה משפחת

בית אבטינס שהזכרנום לעיל שעשו הקטורת כפי שקיבלו המסורת מידי אבותיהם, ולא היו מגלים אותו לשום אדם. והיה הכרח ליתן עשב זה לתוך הקטורת אע"פ שלא היה בו שום ריח, לפי שנאמר בפרשת אחרי מות: דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקודש מבית לפרוכת אשר על הארון, ופירוש הדברים: אמור לאהרן אחיך שהוא הכהן הגדול שאל יבוא בכל עת, לא בשאר ימות השנה ולא ביום כפורים, אל הקודש, היינו במקום ששם ארון העדות, הן בשעת עבודה והן שלא בשעת עבודה, ואף ביום הכפורים שיש לו רשות ליכנס לבית קודש הקדשים אסור לו לבוא ביאה ריקנית, וזהו מה שאומר הכתוב; כי בענן אראה על הכפורת. רק בשעה שיעלה ענן עשן הקטורת, כשנכנס להקטיר קטורת, שענן זה שמדבר כאן הכתוב הוא ענן הקטורת כפי שנאמר לאחר מכן: וכסה ענן הקטורת את הכפורת. ומפני שנאמר כי בענן אראה על הכפורת ולא נאמר כי בקטורת אראה על הכפורת הוכיחו חז"ל שיש ליתן בתוך הקטורת אותו מעלה עשן, שאם לא אותו מעלה עשן תעלה הקטורת שלהבת בבת אחת ולא יהיה עשן, ובפסוק נאמר כי בענן, משמע שצריך להיות עשן. ולא מועיל דבר אחר לעשות עשן חוץ מאותו מעלה עשן שהיתה לו מעלה יתירה שהעשן היה מתמר ועולה כמקל. ואילו היו נותנים עשב אחר לא היה העשן עולה ישר למעלה, והיה מתפשט בבית קדש הקדשים בכל הצדדים, ולא היה מכסה על הכפורת והפסוק אומר וכסה ענן הקטורת את הכפורת. וצריך שיהיה עשן כדי שלא יראה הכהן הגדול בהופעת השכינה. ואם הקטיר הקטורת ולא נתן בה מעלה עשן זה, חייב מיתה. וכן אם חיסר אחת מכל סמניה חייב מיתה. וכן אם חיסר אחת מן הסממנים שבארנו חייב מיתה.

שכך אומר הכתוב בפרשת אחרי מות, ונתן את הקטורת על האש לפני ה׳ וכסה ענן הקטורת את הכפורת אשר על העדות וגו׳ שהרי הכתוב היה צריך לומר ונתן על האש לפני ה׳ וגו׳, ומפני שתיבה הקטרת מיותרת, שכבר נאמר קודם, ומלא חפניו קטורת סמים דקה, ונאמר אחר כך ונתן על האש לפני ה׳ ובידוע שבא לקטורת. אלא "הקטורת" באה לומר שצריכה הקטורת להיות שלמה בלא חסרון כלל, או אפילו דרהם אחד מן המשקל של הסממנים.

ועוד בא הכתוב ללמדנו שצריך עשן הקטורת לכסות את הכפורת, שצריכים לשים מעלה עשן זה "ולא ימות", שמכאן אנו למדים ההיפך שאם חיסר אחד מסממניה או שלא נתן בקטורת מעלה עשן, חייב מיתה. ושיעור המעלה עשן הזה הוא כל שהוא.

אלו הם שאר סממני הקטורת שהיו נותנים בקטורת, כפי שבארנום אחד לאחד. ולאחר שמנקה הסממנים ומתקינם כפי שבארנו, נוטל כל סממן ושוחקו לחוד, דק דק. ובשעה שהיו שוחקים סממני הקטורת היה אדם אחד עומד על גבם שהיה משתדל במעשה הקטורת והיה אומר בפיו כל הזמן: **הדק היטב היטב הדק.** היינו שישחקו את הסממנים דק דק, שהקול בשעה שכותשים הבשמים יפה לבשמים. וזה היפך סגולת היין שהדיבור שמדברים בשעה שמוציאים יין, רע ליין. ולכן בשעה שהיו מוציאים היין מן החביות לצורך הנסכים, היה עומד הגבאי ומשגיח שלא יפלו לתוך היין, שמרים. וכשראה סימן שהשמרים עומדים לרדת, היה מקיש במקל על הכד המתמלא שימשוך הממלא ידו ולא ימלא עוד.

ולא היה אומר כן בפיו, שהדיבור בשעת מילוי היין מזיק ליין ומקלקלו. אבל בסממנים היפוך הדברים. ולמה היה אומר דיבור

זה הדק היטב היטב הדק ולא לשון אחרת, מפני שתיבות אלו יוצאות בהבל הגרון שהוא יפה לבשמים.
ויש אומרים שהשוחק עצמו הוא שהיה אומר הדק היטב היטב הדק, שלא יכנס בגרונו אבק הסממנים ויזיקו. אבל ע"י אמירת הדברים האלו תמיד היה הבל הפה דוחה האבק ואינו מניחו ליכנס לגרונו.
ואחרי ששוחק כל סממן לחוד, הוא מערבב כולם ביחד יפה יפה, שכן נאמר בפסוק: ממולח טהור קודש, כפי שנתבאר לעיל. ושתי פעמים בשנה היו מחזירים אותם למכתשת לכותשם. בימות החמה היו מפזרים אותם שלא יהיו צפופים ויתעפשו. ובימות הגשמים היו צבורים כדי שלא יפוג ריחם.
ומאותם שס"ח מנים שהיה משקל הקטורת כולו היו מקטירים במשך השנה מנה בכל יום, שהם ק"נ דרהם. חצי מנה היו מקטירים בשחר ומחציתו בין הערבים. והיו מקטירים הקטורת על גבי מזבח הזהב שהיה בפנים אהל מועד. ושס"ה מנים היו מקטירים במשך שס"ה ימי השנה, ומשלשת המנים העודפים היה ליום הכפורים. שביום הכפורים היו מקטירים מלבד ב' הפעמים של כל יום בבוקר ובערב, עוד הקטרה בקודש הקדשים, כפי שיתבאר בע"ה בפרשת אחרי מות. ומג' מנים אלו העודפים היו מקטירים. ואותם ג' המנים העודפים היו מחזירים למכתשת בשניה בערב יום הכפורים כדי שתהא דקה מן הדקה. וזהו שאומר הכתוב בפרשת אחרי מות: ומלא חפניו קטרת סמים דקה. שיש לשאול "דקה" מה באה ללמדנו. והרי כבר נאמר כאן במעשה הקטורת ושחקת ממנה הדק. אלא הכתוב בא ללמדנו שהקטורת שמקטירים ביום הכפורים יתר על כל ימות השנה, צריכה להיות דקה מן הדקה.

ודעו אותם שלשת המנים שהיו לצורך יום הכפורים לא היו נקטרים כולם, אלא היה מקטיר כשיעור שמחזיקים חפניו של הכהן הגדול. ולא היה שיעור קצוב לזה כפי שהיה בכל יום מנה ליום, אלא היה תלוי במדת ידיו של הכהן הגדול, שכן נאמר בפסוק: ומלא חפניו קטורת סמים דקה. והיה נשאר בכל שנה כשני מנים ומחצה, שהדבר היה תלוי בגודל ידיו של הכהן הגדול, וכדי שיהיה די אפילו כשידיו גדולות ביותר, קבעו חכמים ג' מנים עודפים.

ואע"פ שהיו נשארים מג' המנים עודפים, היו חוזרים ועושים קטורת חדשה לשנה החדשה כל שס"ח המנים, ולא היו עושים פחות כדי להשלים המנין בנותר מן השנה הקודמת. ואותם שיריים היו מערבבים בקטורת החדשה. וכך היו עושים כל שנה, שהיו מערבבים את שיירי הקטורת בקטורת החדשה. וכשהיה מצטבר במשך השנים שיעור של קפ"ד מנים שהוא מחצית של שס"ח מנין, לא היו עושים כל הקטורת חדשה אלא מחציתה. וזה היה נעשה אחת לששים שנה שאז היתה מצטברת מחצית. ופעמים היה הדבר אחת לשבעים שנה, שהיה תלוי הדבר בשיעור חופניו של הכהן הגדול. וזהו שאנו אומרים בפטום הקטורת: **תני בר קפרא, אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה של שירים לחצאין.** היינו מאותם השירים שנשתיירו משלשת המנים בכל שנה היו עושים מחצית שיעור הקטורת אחת לששים או לשבעים שנה.

ואם תשאלו, כיצד אפשר הדבר שמן השיריים של אותם ג' המנים יצטברו במשך ששים שנה קפ"ד מנים. והרי נשארו רק ב' מנים ומחצה, ויוצא שבמשך ששים שנה יש ק"נ מנים, הרי חסרים עוד ל"ד מנים לשיעור. וכן במשך שבעים שנה לא נשלם

שיעור המחצית, שבסך הכל מצטברים קע״ה מנים. וחסרים תשעה מנים, אם כן כיצד נאמר אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה של שיריים לחצאין. אבל הענין מתיישב על פי מה שכתבנו למעלה, שמלבד שס״ח המנים של הסממנים היו נותנים לקטורת גם רובע הקב מלח סדומית, אם כן במשך ששים שנה מצטברים ששים פעמים רובע הקב, ובזה נשלם המנין. או במשך שבעים שנה.

לשליש ולרביע לא שמענו, ודעו שאפילו אם נשאר יותר מן מחצית הקטורת ובכך לא היה נצרך לעשות מחצית השניה של הקטורת אלא שליש או רביע, אי אפשר היה לעשות שליש או רביע, אלא היו עושים עוד מחצית. וזהו שאנו אומרים בפיטום הקטורת פיטמה לחצאין כשרה, לשליש ולרביע לא שמענו. כלומר אם פיטמה מחצית השיעור כשרה, אבל אם פיטמה לשליש או לרביע, לא שמענו בזה הלכה אם כשרה או פסולה. ועוד פירוש: לא שמענו כיצד נהגו במקדש כשנשתייר יותר ממחצית, אם פיטמו לשליש או לרביע או לא. ולכן אינן חייבים מיתה על כך. שהדין הוא שאם אדם עשה קטורת כמתכונתה כדי להריח בה, חייב מיתה על המעשה בלבד אע״פ שלא נהנה מריחה. וזהו ביאור הדברים: **לשליש ולרביע לא שמענו.** אם אחד פיטם לחצאים, חייב מיתה. אבל אם פיטם לשליש ולרביע, לא שמענו אם כשרה בבית המקדש. ולכן אינו חייב מיתה על כך. **ור׳ יהודה אומר: זה הכלל, אם כמידתה, כשרה לחצאין. ואם חיסר אחת מכל סממניה, חייב מיתה.** היינו בין אם פיטם לחצאין ובין לשליש ולרביע, אם עשה כשיעור מדתה לפי ערך המשקל, שלקח מכל הסממנים ופיטם לפי הערך שנתבאר לעיל, כשרה.

אבל אם נתן סממן אחד פחות מן השיעור, אע"פ שהיה המשקל הכולל קפ"ד מנים, שהשלים המחצית בתוספת על הסממנים האחרים, חייב מיתה.

ואמרו האומנים שבירושלים אילו היו נותנים בקטורת מעט דבש, לא היה אדם עומד בפני ריחה, עד כדי כך היה ריחה נודף. אבל אי אפשר היה לעשות כך, לפי שהתורה אמרה בפרשת ויקרא: כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. וטעם הדבר לפי שהשאור והדבש הם רמז לגאוה, שהם דברים העולים, והם מתגאים בעצמם. שגם הדבש כששמים אותו באש עולה הרבה יותר מכל המשקים. ולכן אסרם הכתוב, להודיע שהגאוה שנואה לפני הקב"ה, שכל המתגאה כאילו עובד עבודה זרה, וכופר בעיקר, שלא נברא האדם אלא לעבוד לבוראו, כעבד העובד לרבו, ואם כן אין אדם יכול להתגאות, כיון שיש עליו שלטון, ולא נאה הגדולה אלא להקב"ה בלבד, שהוא. פטרונו של עולם והכל משועבדים לו. שאם אדם מתגאה הוא מראה בזה שאינו מקבל עליו עולו של הקב"ה ונקרא שהוא כופר בעיקר. ולכן צריך אדם להתרחק הרבה ממדה מגונה זו, ויידבק היטב במדת הענוה שהיא סולם מאיר לעלות בו ולהגיע לכל המדות הטובות, כפי שנתבאר בפרשת לך לך. וזהו שאמרו במשנה, מאד מאד הוי שפל רוח שתקות אנוש רמה. שלכאורה יש להקשות, למה נכפלה תיבה זו ונאמר מאד מאד, אלא הדבר בא לרמוז שאע"פ שבכל המדות הטובות ראוי לו לאדם לילך בדרך האמצעית, אבל במדת הענוה יפה לו לאדם לילך בדרך הקיצונית ויהיה שפל רוח מאד מאד, שלא יהיה בו אפילו שמץ של גאוה. כיון שהיא מאוסה מאד בעיני הקב"ה. וכל המתגאה כאילו עבר על כל העבירות שבתורה וייענש הרבה בגיהנם ולא יקום לתחייה. ואם יהרהר אדם בכך יתרחק מן

הגאוה. ואם אדם יעלוב בו אע"פ שיהיה בכוחו להשיב לו כגמולו ישתוק ולא ישיב ויהיה מעביר על מדותיו. וכל המעביר על מדותיו מוחלין לו כל עונותיו, שכן נאמר בכתוב נושא עון ועובר על פשע (מיכה ז). שהקב"ה מכפר עונו של זה העובר על פשע שעושים נגדו שהרי לא נאמר נושא עון ופשע.

והטעם שצוה הקב"ה ליתן החלבנה, בקטורת אע"פ שהיה ריחה כבד ביותר, כדי ללמדנו שבשעה שמתכנסים הציבור לעשות תענית על איזה צער, יש לשתף עמהם רשעים שיתענו עמהם, ואל יאמרו נפריש את הרשעים מבינינו שלא יגרמו לנו נזק יותר מתועלת. שלא ינדוף הריח הרע של מעשיהם הרעים, שהם צריכים לדעת שכל תענית שלא משתתפים בה גם פושעי ישראל אינה מקובלת לפני הקב"ה. שאין הקב"ה חפץ באבדנם של הרשעים, אלא רוצה שיחזרו בתשובה. ולכן נותן להם ארכה שמא יחזרו בתשובה. וכשיש חוזרים בתשובה, שמו יתברך מתגדל ומתקדש בעולם, ולכן חביב מאד תעניתם בעיני הקב"ה. ואנו למדים דבר זה ממה שצוה הקב"ה ליתן החלבנה שריחה רע לתוך הקטורת, ואם אחד יחסיר החלבנה יהיה חייב מיתה. ועוד טעם יש בדבר שלא מתקבל תעניתם של הטובים בלבד, שהרי כל תענית עושים על פורענות שבאה לעולם, ואין פורענות באה לעולם אלא בגלל רעתם של הרשעים, יוצא שאם רק הצדיקים מתענים ומשאירים הרשעים ברעתם, אין כל תועלת בזה. אבל כשמתחברים הרשעים לתענית אז מרחם הקב"ה על העולם בראותו שהרשעים חוזרים בתשובה. ועוד, שאם הרשע נמצא ליד הצדיק, בולטת צדקותו של הצדיק. שאם יצטרף עם צדיקים גדולים הימנו, הרי יראה חסרונו, שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אבל כשמצטרפים עמם

רשעים, אז נראית צדקותו. ובזה תבינו מה שנאמר במלכים א׳ פי״ז: מה לי ולך איש האלהים כי באת אלי להזכיר את עוני ולהמית את בני. שהצרפית התלוננה על אליהו הנביא כשמצא מנוחה בביתה ומת עליה בנה, ואמרה לאליהו הנביא, איזו שייכות יש ביני וביניך שבאת לביתי להזכיר עוני ומת בני. שאילו לא באת לעיר הזאת הייתי נראית בעיניהם כצדקת גמורה כנגד מעשיהם של הבריות, שלא היה טוב ממני בעיר הזאת ולא היה נראה חסרון עונותי. אבל עכשיו שבאת ואתה בהיותך צדיק גמור, נראה חסרון עונותי ולכן מת בני. ונקרא שאתה היית הגורם לזה. ובזה נשלם באור פטום הקטורת כולו.